REPERTORIVM
IN QVATVOR VOLVMI.
CONSILIORVM PETRI PAVLI
PARISII CONSENTINI.
V. I. D. CLARISSIMI,

OB EXIMIAM AC SINGVLAREM DOCTRINAM, atque uirtutem à Paulo Tertio Pontifice maximo, Cardinalatus honore decorati: Alphabetico ordine, reiectis ſuperfluis in eo qui proximè excuſus eſt, in omnium gratiam nunc ſumma cum diligentia in lucem emiſſum.

VENETIIS,
Apud Nicolaum Beuilaquam, & ſocios.
M D LXXI.

13
22 M
6
LEGATORIA D. CASELLI

TERTIA PARS

CONSILIORVM

PETRI PAVLI PARISII
PATRICII CONSENTINI,

S. R. ECCLESIÆ CARDINALIS AMPLISSIMI.

PONTIFICII CAESAREIQVE IVR. CONSVLTISSIMI, ex innumeris quibus ſcatebat mendis, olim purgata, nunc verò maiore cura priſtino candori penitus reſtituta, necnon argumentis locupletiſsimis illuſtrata.

AC PRÆTER LOCVPLETISSIMVM INDICEM elementario ordine confectam, acceſſere multa, quæ in cæteris voluminibus non reperies, non ſine maxima ſtudioſorum vtilitate.

VENETIIS,

Apud Nicolaum Beuilaquam, & ſocios.

M D L X X.

13-22 A 16
Conuent.s sancte Maria de xala

EXCELLENTISS. VTRIVSQ. IVR. CONSVMATISS.

D. PETRI PAVLI PARISII

Conſentini, Reſponſorum, & ſuorum Conſiliorum, Bononiæ, ac Paduæ abſolutorum,

PARS TERTIA.

SVMMARIVM.

1 *FIDEICOMMISSA particularia & uniuerſalia poſſunt in codicillis relinqui & diſtribui.*
2 *Fideicõ. perpetuum induci præſumitur, ex illis uerbis à teſtatore prolatis, uoluit mandauit.*
3 *Fideicommiſſum induci uidetur ex uerbis illis, quandocunq; aliquis ex inſtitutis decederet ſine filijs.*
4 *Verbum, decederet, mortem inducit.*
5 *Subſtitutio in tempus mortis collata, compendioſa indicatur.*
6 *Diſtributiuum, quandocunq;, compendioſam ſubſtitutionẽ inducit.*
7 *Subſtitutio compendioſa inducitur ex illis uerbis, ſi inſtitutus ſine filijs decederet.*
8 *Subſtitutio compendioſa fideicommiſſariam ſub ſe continet.*
9 *Fideic. inductum uidetur, ſi ſubſtitutio facta eſt filijs puberibus.*
10 *Verbum, ſubſtituit, commune eſt.*
11 *Verbum, haberi, commune eſt.*
12 *Verbum, pro conſeruatione familiæ, fideicommiſſum importat.*
13 *Fideicomm. iniunctum filio teſtatoris, an expiret, eo decedente relictis filijs.*
14 *Fideic. conditionale expirat deficiente conditione.*
15 *Fideic. relictum ſi inſtitutus decederet ſine filijs, extinguitur, illo cũ filijs decedente, nec ulterius inquirendum eſt de alijs filijs filiorum grauati, & melius, nu. 46.*
16 *Fideicomm. grauari non poteſt, qui à teſtatore non fuit honoratus. & num. 43.*
17 *Caſus a teſtatore omiſſus, decidendus uenit ſecũdum ius commune.*
18 *Ceſſante fideicomm. hæres de bonis ſibi relictis, ſuo arbitrio diſponere poteſt.*
19 *Hæres adiens hæreditatem, facit bona defuncti ſuum proprium patrimonium, & nu. 51.*
20 *Grauatus ſi decederet ſine filijs, poteſt in ſuos filios diſponere.*
21 *Maximè quando reddit ſe conformem uoluntati primi teſtatoris, et nu. 55. & ſeq. & nu. 61.*
22 *Teſtamenti una pars, et capitulum unum, declaratur per aliam partem, & aliud capitulum.*
23 *Ver. Ita quòd, declaratiua ſunt præcedentium.*
24 *Et ad præcedentia ueniunt ampliatiuè, & augmentatiuè.*
25 *Teſtator conſiderans maſculinitatem, non ob aliud id conſideraſſe cenſetur, niſi ut eius bona conſeruarentur in familia, & agnatione.*
26 *Fœminæ non conſeruant bona in familia, & agnatione.*
27 *Geminatio, enixam uoluntatem diſponentis oſtendit.*
28 *Dignitas & honor familiarum conſeruatur bonis, & diuitijs.*
Teſtator excludens fœminas & uocans maſculos, id feciſſe uidetur ut eius bona perpetuo in familia conſeruarentur.
29 *Quod teſtator expreſſè diſpoſuit, gloſari, & aliter interpretari non debet.*
30 *Verbis pro perpetua conſeruatione, exponitur, pro ſempiterna, & durat ſine temporis præfinitione, & omni caſu.*
31 *Max. ſi adijcitur, ad conſeruationem familiæ, & domus.*
Ita quòd omni tempore, omni caſu, & in omni perſona uidetur inductum actiuè & paſſiuè.
32 *Qui uult cõſequens, uelle uidetur neceſſarium antecedens ad illud.*
33 *Fideicomm. inducitur etiam uerbis enunciatiuis per modum cauſæ prolatis.*
34 *Verba illa, Pro conſeruatione perpetua, habent tractum ſucceſſiuum, & fideicommiſſum inducunt.*
35 *Per alienationis prohibitionem cum cã facta inducitur fideicomm.*
36 *Fideicommiſſa ampliantur, declarantur, & reſtringuntur, per rationem & cauſam quibus teſtator fuit motus ad illa faciendum, & nu. 37. & 38.*
38 *Prohibitio de non alienando facta filio extenditur ad nepotes & deſcendentes, quando mens teſtatoris ad id applicari poteſt.*
39 *Fideicommiſſa etiam coniecturis inducuntur.*
40 *In fideicommiſſis, teſtatoris mentem etiam coniecturatam, magis attendimus, quàm ipſius uerba.*

41 *Teſtator id diſpoſuiſſe cenſetur, quod ueriſimiliter ordinaſſet ſi de eo cogitaſſet, aut interrogatus fuiſſet.*
42 *Teſtator imponens hæreditati ſuæ onus reale, grauaſſe uidetur omnes ad quos ſua hæreditas perueniſſet.*
43 *Ver. illa, bona conſeruari, induxiſſe uidentur onus reale, & afficiens res hæreditarias, & omnes perſonas ad quas peruenit hæreditas.*
44 *Fideic. factum pro conſeruatione familiæ actiuè & paſſiuè comprehendit omnes perſonas ipſius familiæ.*
45 *Verba à teſtatore prolata, nõ debent iudicari fuiſſe prolata fruſtratoriè & ludibrio.*
47 *Argumentum quòd ſubſtitutio non loquitur iſto caſu, quando & quo caſu procedat.*
48 *Grauari poteſt etiam ille qui non fuit honoratus.*
49 *Caſus nõ dicitur omiſſus, qñ aliquo mõ à teſtatore fuit cõſideratus.*
50 *Etiam ſi ex coniecturis iſtud colligatur.*
51 *Eſto quòd hæres adeat hæreditatem, tamen aliquo reſpectu bona dicuntur defuncti, & primi teſtatoris.*
52 *Bona fideicõmiſſo ſubiecta, nõ poſſunt per hæredẽ inſtituti alienari.*
53 *Nec inter uiuos, nec per ultimam uoluntatem.*
54 *Hæres alienando contra uoluntatem defuncti, facit locum fideicommiſſo, & ſubſtituto.*
55 *Hæres inſtituendo unum ex familia, uocatum à primo teſtatore, nõ poteſt illum onere fideicommiſſi grauare.*
56 *Hæres prædictus, non poteſt in præiudicium ſubſtituti apponere grauamen & onus hæreditati.*
57 *Alienatio per hæredem grauatum poteſt fieri in unum ex familia, quando id fit ſecundum uoluntatem teſtatoris.*
58 *Teſtator diſponens filiam maritari uni ex familia, conqueri non poteſt ſi uni maritata eſt.*
59 *Dummodo ſit de familia ipſius teſtatoris, & deſcendente ab ipſo, & non de alia tranſuerſali.*
60 *Familia propriè conſideratur illa quæ deſcendit ab ipſo teſtatore, & ab eius ſtipite, & non ab alio tranſuerſali.*
61 *Hæres non poteſt in fraudem fideicommiſſi, diſponere, contra uoluntatem primi teſtatoris.*
Teſtator excludens filias, uidetur excluſiſſe hæredem ab omni remedio inſtituendi & uocandi filias fœminas.
62 *Fideicommiſſum conditionale, adimpleta conditione efficitur purũ, & ceſſiſſe dicitur, & nu. 63.*
64 *Teſtatoris præceptum plenum, & cum cauſa, ualidum eſt.*
65 *Quod bona conſeruentur in familia & agnatione, honeſtum eſt & utile reipub.*
66 *Præceptum teſtatoris honeſtum, obſeruandum & adimplendũ eſt.*
67 *Hæres ſpernens præceptum honeſtum teſtatoris, odioſus efficitur illi, quem iniuria afficit.*
68 *Hæres non ſeruans præceptum teſtatoris, priuatur omnibus ſibi à teſtatore relictis.*
69 *Pœna iſta imponitur propter ſpretam teſtatoris uoluntatem.*
70 *Teſtator rebus ſuis legem apponere poteſt.*
71 *Teſtatoris uoluntas, pro lege obſeruanda eſt.*
72 *Teſtator in ſuis codicillis, poteſt adimere hæreditatẽ alicui relictã in teſtamento & illam alteri applicare.*
73 *Teſtator poteſt priuare quem hæreditate ſi ſibi non obediatur.*
74 *Hæres non ſeruans teſtatoris uoluntatem priuatur omni eius cõmõ.*
75 *Et ita contraueniendo non poteſt gaudere aliquo beneficio.*
76 *Filius in bonis paternis, legitimã iure naturæ ſibi debitã cõſequi ſt.*
77 *In legitima filius grauari non poteſt, & nu. 96.*
78 *Filius grauatus fideicommiſſo, ultra legitimam detrahere poteſt, & trebellianicam.*
79 *Iſtæ duæ quartæ cepiunt dimidiam eius partis, quæ ad filium peruenire debuiſſet.*
80 *Filius detractionem harum duarum quartarum tranſmittere poteſt ad hæredes etiam extraneos.*
81 *Detractio falcidiæ & trebellianica expreſſè et tacitè prohiberi ſt.*
82 *Prohibitio prædicta an ſit obſeruanda in filijs primi gradus.*
86 *Intellectus ad l. iubemus. C. ad Treb.*
87 *Trebellianica an deduci non poſſit ſi hæres non fecit inuentariũ, & quid in filijs primi gradus. & nu. 88.*
89 *In legitima iure naturæ debita, computantur omnia bona, quæ peruenerunt ad filium.*
90 *Et illa quæ per filium ipſum fuere conſumpta.*
91 *Item & illa quæ per filium fuere alienata.*
92 *Imputantur & fructus percepti ex hæreditate, uiuente teſtatore.*
93 *Imputantur etiam fructus per filium percepti ex bonis relictis fideicommiſſo poſt tempus, quo fideicõmiſſi dies ceſſit & uenit, & poſt moram illius.*
94 *Etiam ſi eſſemus in filijs primi gradus.*
95 *Trebellianica & legitima non poſſunt detrahi per filium, quando ipſe approbauit teſtamentum patris & renunciauit illis.*
97 *Fructus percepti an computentur in trebellianica in filijs primi gradus quando detrahuntur duæ quartæ, & nu. 98.*
98 *Diſpoſitio l. iubemus. C. ad Treb. quando & quo caſu procedat.*
99 *Diſpoſitio d. l. an ſit correcta, per l. ſcimus paragra. repletionem. C. de inoffi. teſtament.*
100 *Dictio, cuiuſuis, uniuerſalis eſt.*
101 *Qui omne dicit, nihil excludit, & nu. 128.*
102 *Filius poteſt detractioni legitimæ & trebellianicæ renunciare.*
103 *Maximè interueniente iuramento & ſcientia.*
104 *Et ſi filius approbauit omnia diſpoſita in teſtamẽto patris, in quo erat prohibita detractio.*
105 *Clauſula, omnia, & ſingula, operatur effectum indiuiduæ expreſſionis, & nu. 130.*
106 *Relatum continetur in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*
107 *Quis conſtituens ſe uſufructuarium, uidetur abdicaſſe à ſe dominium, & illud in alium tranſtuliſſe.*
108 *Filius poteſt diſponere de legitima, & trebellianica ſuo arbitrio.*
109 *Hæreditas & ſucceſſio inter uiuos dari non poteſt.*
110 *Reſtringit enim & tollit liberam teſtandi facultatem.*
111 *Etiam ſi eſſet iurata, & reciproca, & nu. 110.*
112 *Conuentio de ſuccedendo in bonis particularibus ualida eſt & approbata.*
113 *Conuentio approbans teſtamentum & fideicommiſſa, per alios facta, ualida eſt.*
114 *Conuentio facta inter fratres, quòd ſuccedant maſculi excluſis fœminis ualida eſt. & alijs pluribus ſeq. maximè nu. 117. & 118.*
115 *Non enim eſt contra bonos mores, cum ſit de parte hæreditatis, & non de tota.*
Fœmina à ſucceſſione excluditur quandoque per legem, & nume. 116.
116 *Contrahentes diſponere poſſunt de rebus ipſorum.*
119 *Parentes non habent poteſtatem diſponendi, quoad legitimam debitam filijs.*
120 *Diſpoſitio l. pactum. C. de pact. quo caſu, & in qua ſucceſſione procedat.*
121 *Votum captandæ mortis, quando & quo caſu conſideretur.*
122 *Contra dicta per Dec. legendo & conſulendo.*
123 *Conuentio continens ſucceſſionem bonorum, inter aliquos facta, quando, & quo caſu ſit ualida & firma.*
124 *Limitata cauſa, limitatum parit effectum.*
125 *Verba narratiua & in prœmio poſita declarant animum & cauſam diſponentium.*
126 *Præcedentia declarantur ex ſequentibus.*
127 *Indefinita æquipollet uniuerſali.*
129 *Dictio, ut ſupra, relatiua eſt præcedentium.*
131 *Dictio, dicta, relatiua eſt præcedentium.*
132 *Ver. maiores quos anteceſſores comprehendit.*
133 *Et an patrem, & auum.*
134 *Dictio ſupraſcripta, relatiua eſt præcedentium.*
135 *Vnius excluſio, aliorum eſt incluſio.*
136 *Non eſt præſumendum diſponentes uoluiſſe facere actum inualidum & fruſtratorium.*
137 *Et uerba, nõ debẽt cenſeri eſſe appoſita, ſine effectu, et operatione.*

CONSILIVM PRIMVM.

REDEMPTORIS Noſtri inuocato præſidio, uulgatum eſt, In codicillis fideicommiſſa, † & particularia, & uniuerſalia poſſe ordinari & relinqui. §. præterea. inſt. de fideic. hæred. & inſt. de codi. in princ. & in l. Sceuola. ff. ad Trebell. & ff. & C. de codic. ferè per totum, & pleniſſimè per ſcribent. † omnes poſt glo. in l. j. de lega. j. cum ſim. Potuit igitur iure permittente do. Gottofredus de Palmerijs in ſuis codicillis fideicommiſſum ordinare & inducere, prout ordinauit & fecit, quod in omnibus ſuis bonis hæreditarijs, non ſuccedant nec ſuccedere poſſint filiæ fœminæ ſuorum filiorum hæredum inſtitutorum, & eorundem filiorum, & quòd pro conſeruatione familię

miliæ dicta bona perpetuo habeantur inter dictos filios ſuos ſu
perſtites,& eorum filios maſculos,ita ut perpetuo conſeruētur
2 in eius familia de Palmerijs.† Et q fideicommiſſum perpetuū
inducere uoluerit in fauorem familiæ & maſculorū apertè oſtē-
ditur ex illis uerbis,uoluit & mandauit , aptis fideicommiſſum
inducere.§.fi.inſti.de ſing.reb.per fidei c.relic. l. & eo modo, de
3 leg.j.l.fi.in prin.C.cōmu.de lega.Item & ex illis uerbis † quòd
quandoq; aliquis ex filijs inſtitutis decederet ſine filijs maſcu-
lis,q eſſent ſubſtituti fratres ſuperſtites,& eorum filij maſculi.
4 † Verbum enim decederet ad mortem inſtitutorū refertur , ut
hī in auten.de hær.& falc.§.hinc nobis.& ibi gl.in uer.deficiē-
5 tis. † Et ſubſtitutio collata in tempus mortis , compendioſam
* continet,ut firmat gl. * cōiter approbata.in l.in teſtamento.C.
de teſtam.mili.& traditur per omnes in l.Centurio.ff.de uulga.
& pup.& in l.precibus.C.eo.& in c.Raynal.& in c. Raynutius.
6 extra de teſt.& in c.ſi pater.eo.ti.lib.vj. † Prout etiam ſubſtitu
tionem compendioſam ordinauit ex illa conditione,ſi ſine filijs
maſculis &c.iuxta glo.in d.l.precibus.& text. in d.c. ſi pater.&
7 per docto.in d.l.Centurio. † Conſiderando etiam illud diſtri-
butiuum quandocunque idem dicere habemus, ut tradunt Bar
to.& alij,in d.l.Centurio.colum.ij.& colum.x.uerſi.ij.opponi-
tur.& Ang.conſi.cciiij.Quidam Bartholomæus, & cōſi. ccxxv.
Hoc eſt teſtamentum.& Alex.conſi.clxv.Circa præſentem.col.
ij.uolum.v.& Modern.in l.uerbis ciuilibus.ff.de uulgar.& pup.
8 † Et talis compendioſa in ſe fideicommiſſariam continet,ut ha
betur in d.c.ſi pater.& in d. l. precibus. & in l. hæredes mei.§.
* cum ita.ff.ad Treb.& plenè tangit Bar.quem * communiter ſe
quuntur docto.in d.l.Centurio.colum.x.uer.quæro utrum ſub-
ſtitutio compendioſa.circa fi.& colum.antepen. in ij. q. quartę
9 q.principalis. † Prout etiam fideicommiſſum fuit inductum ex
quo talis ſubſtitutio fuit facta filijs puberibus,ut tradit Bart. &
* communiter * omnes in d.l.Centurio,col.antepen. in prima q.
iiij.q.principal.& ſcrib.omnes in d.l.precibus,poſt gl.& in §.fi.
10 inſt.de uul.& pup.& in d.c.ſi pr. † Conſiderando ēt illud uer-
bum, ſubſtituit, cum cōe ſit,idem erit dicendum.l.iam hoc iu-
re ff. de uulga.& pup.glo.in uerſi.ſubſtituit,in l.generaliter,§.j.
C.de inſt.& ſubſt.ſcriben.omnes in d.l.Centurio.& in d.l. pre-
11 cibus.& in d.c.ſi pater. † Et illud uerſi.haberi , hoc idem indu-
* cit,ut ad plenum tradit Bar.& alij * cōmuniter in d.l. Cēturio,
12 col.fi.uer.iij.dubitatur. † Prout etiam illa uerba,pro conſerua-
tione,& illa bona conſeruari, fideicommiſſum important, ut p
illum tex.tradit Bar.in l.filiam.ff.de aur.& arg.leg.& per ſcrib.
in l.filiusfam.§.diui.de leg.j.& in l.qui Romæ. §. cohæredes. ff.
de uerb.obl.& ex alijs ſtatim deducendis,teſtator ipſe codicil-
lando perpetuum uoluit in bonis ſuis inducere fideic.quod quā
13 dem negari & inficiari minimè poteſt. † Verum dubitari poſ-
ſet,an tale fideicom.iniunctum Franciſco filio d . teſtatoris ex-
pirauerit & fuerit extinctum,ex eo quoniā ipſe Franc. mortuus
eſt relicto Marco Antonio filio maſculo, nec grauatus appareat
ipſe Marcus Antonius ſed ſolum ipſe Franciſcus & non ſimpli-
14 citer, † ſed ſub conditione, ſi decederet ſine filiis maſculis,quæ
conditio defecit,ex quo mortuus eſt relicto maſculo , per quē
uidetur fideicomm.conditionale expiraſſe.l.cedere diem. ff. de
uer.ſig.l.qui hæredi.§.fi.ff.de condi.& demō.l.ſi quis ita hæres.
15 & l.ſi hæredi plures.ff.de cond. inſt. † Nec eſt inquirendum an
ipſe Marc.Ant.habuerit filios uel ne,ut ſenſit Oldra. conſi.xxj.
Thema tale eſt.& per l.cum uxori. C. quando di. leg. ced. & l.
ex facto.§.ſi quis autem.ff.ad Trebel.& firmat Petr. de Anch.
conſi.cxix. Pro clariori.& Pau.de Caſtr.conſi.clxx. Ne impro-
priis utamur.col.pen.& Alex.conſi.xxaj.Ponderatis his.uol.iij.
& quia ſubſtitutio & fideicōmiſſum nō loquitur iſto caſu , ideò
de eo non erit inquirendū,ut dicit Old.d.cōſi.xxj.& Abb. conſi.
16 cal.Facti contingentia.uol.j. † Eo magis cum ipſe Mar. Anto.
nō appareat inſtitutus nec honoratus ab ipſo teſtatore,& ſic gra-
uari non potuit l.ab eo.C.de fideic.l.j.§.ſciendum,de leg.iij.plē
17 nè per omnes in l.cum filiofamilias.de leg.j. † Et quia iſte ca-
ſus fuit omiſſus ab ipſo teſtatore, decidendus uenit ſecundū ius
* * commune uulga.l.ſi cum dotem.in princ.ff.ſolut.matrim. l.ſi
extraneus.ff.de condi.cau.da.l.commodiſsimè.ff. de lib. & po-
18 ſthu. † Et de iure cōi , ceſſante fideicommiſſo ipſe Franciſcus
potuit diſponere & teſtari ſuo arbitrio de rebus ſuis.l.j.ff.de te-
19 ſtam.l.j.C.de ſac.ſan.eccl. † Etiā de illis,quæ ad ipſum puene
runt de hęreditate paterna,cū illas ſe immiſcuerit,& effecta ſint
unicum patrimonium ſuum.l.ſed ſi plures.§.filio.ff.de uulga.&
pupilla.l.j.§.præterea.ff.de ſepara.bono.l.j.§.ueteres,ubi glo.&
20 doct.ff.de acquiren.poſſeſſ. † Et etiam quia uidetur ſatisfeciſſe
uoluntati dicti d.Gottofredi,ex quo uniuerſalem hæredem in-
ſtituit ipſe Io.Franc. Marc.Ant.eius filium.l.filiusfamilias.§. cū
pater,de leg.j.l.unum ex familia.in principio,& in §.j.& ſequē.
21 de legat.ſecundo. † Eo etiam quia per ſuam diſpoſitionem, &
teſtamentum apparet,caſu quo d.Marc.Ant.mortuus fuiſſet ſi-
ne filijs diſpoſuiſſe q eius bona peruenirent ad familiam de Pal
merijs,reddendo ſe conformem cum fideicommiſſo relicto per
d.Gottofredum,cui minimè conuenit ipſe Franc.relinquendo
in familia.d.§.cum pater.& d.l.unum ex familia.& l.peto.§.fra-
* tre.de leg.ij.& bonus tex. & ibi * omnes not. in l. uoluntas. C.
de fideicom.& plenè per Soc. conſi. ccxxvij . Præſens conſulta-
tio.uol.ij.& per ſcriben.in d.§.diui.& in d.§.cohæredes. ¶ Iſtis
tamen non obſtan.ut dictum eſt ipſe d. Gottofredus perpetuū
induxit fideicōmiſſum . ut apertiſsimè colligitur ex uerbis per
eum prolatis in codicillis. Poſſent enim obiectiones procedere
cōſideratis illis uerbis primo loco prolatis, in quibus ſubſtituit
ſuperſtites,& eorum filios maſculos,quando Fran.decederet ſi-
ne filijs maſculis.Conſideratis autem uerbis ſeq.neceſſario co-
gimur dicere uoluiſſe perpetuum fideicommiſſum inducere.
22 † Nec inconuenit q una pars,& unum capitulum teſtamenti &
codicillorum declaretur & amplietur per aliud , maximè quod
ſequitur immediatè,& etiam tendit ad idem , ut traditur. in l.
utrum.ff.de peti.hære.& in l.qui filiabus.& in l.ſi ſeruus pluriū.
§.fi.de leg.j.& in d.l.Centurio.col.viij.uerſic. quid enim ſi dicit
23 teſtator. † Et q in ſequentibus capitibus ipſe do.Gottofredus
induxerit perpetuum fideicommiſſum,deducitur primo ex il-
lis uerbis,Ita q, quæ ad præcedentia ueniunt declaratiuè , ſicu-
ti dicitur de illis uerbis,ita tamen,ut colligitur in l.uenditor.§.
ſi conſtat.ff.comm.prædio.& per Socin. conſi.ccxlj. Circa pri-
mam.col.penult.& fina.uolum.ij.& per Deci. conſi.ccxxvij.In
caſu. col.iij.num.vj.& Soc.conſil.xcix.Circa primū. in nume.15.
24 uolum.quarto. † Et etiam quia tales dictiones ad præcedentia
ueniunt ampliatiuè , & augmentum inducunt, ut tradit Socin.
conſi.c.In dubitationibus,num.vij.& viij.& conſi.ſequen.num.
6.eod.uolum.quarto.& Fran.de Cur.conſi.xlix.Recolendę me
moriæ,col.xxv.uerſicu.confirmantur prædicta.& uerſi.ſequen.
ubi adducit Bal.in proęm.Greg.col.xj.& alias deciſ.unde cum
dicta uerba ad præcedentia ueniant declaratiuè, & ampliatiuè,
ſatis ex eis colligitur q ipſe dom. Gottofredus , uoluerit ultra
præcedentia ampliare dictum fideicommiſſum , q eſſet perpe-
tuum,& locum haberet in caſu præſenti,dū dixit, quod in om-
nibus bonis ſuæ hæreditatis non ſuccedant nec ſuccedere poſ-
ſint modo aliquo filiæ fœminæ ſuorum filiorum &c.quas gemi
natis uicibus excluſit,uolens eas tantum debere dotari de ſin-
25 troitibus &c. † Quod quidem alia ratione,& cauſa factum prę
ſumere non poſſumus,niſi quia uoluit anteferre agnatos maſcu
los ipſis fœminis,ut bona ſua conſeruarentur in familia. Nam
per agnatos conſeruatur dignitas domus & familię , & non per
fœminas,ut habetur in §.cæterum.inſti.de legit.agna.ſucceſſ. &
in l.j.§.penul.ff.de uen.inſpi.& tradit Ioan. And.in add.ad Spe.
in titul.de ſucceſſ.ab inteſta.uerſicu.& eſt ſciendum. & Bald. in
l.quod uerò.ff.de leg.& in l.maximum uitium. C.de liber.præ-
* ter. & doct. * omnes in l.uenia.C.de in ius uocan.& Soc. conſi.
xij.Præſens conſultatio.& conſi.lxiij. Viſis.column.nona. uolu.
iij.& per Dec.conſi.xv.column.iij.& conſi.cclxx.column.pen.
& alibi plaries,& etiam tradit Paul.de Caſtr.conſi. lxxxvij. Ca-
ſus iſte , & Alexand.conſi.lv.nume.quarto,& conſi. lxxx. num.
26 v.& vj.uolum.vj. † Fœminæ enim nō conſeruant bona in fami
lia & agnatione,quinimmò per eas bona tranſeunt & transfe-
runtur in alienas familias, nām earum filij ſequuntur familiam
& agnationem patris & nō matris. l.pronunciatio.§.fi.l.ſeq.ff.
de uerbor.ſignifi.l.cum legitimæ.ff.de ſtat.hom.§.fina. inſt. de
* pat.pote.& tradunt * omnes maximè Io. And. & alij ubi ſupra.
27 † Ipſe ergo d.Gottofredus excluſit fęminas, & uocauit maſcu-
los iteratis uicibus,quæ geminatio & iteratio tantò magis oſtē
dit eius enixam uoluntatem,ut traditur in l.baliſta.ff. ad Treb.
cum alijs accumulatis per Fran.de Cur.cōſ.lxiij. Antiquiſsima.
col.xvj.& conſi.lxv.Super præmiſſa.col.viij.& per Corſe.in ſuo
28 tract.de uerb.gemi.quem inſeruit in tract.de poteſta. reg. † Et
certiſsimum eſt dignitatem & honorem familiarum ſine bonis
& diuitijs, malè poſſe conſeruari, cum ſine illis ſordeſcat do-
mus.l.quiſquis.C.ad leg.Iul.maieſ.l.bona.ff.da uer.ſi.& p Bal.
in l.aduocati.C.de aduo.diuer.iud.& per Alc.cōſ.cxxxiiij.n.2.&
cōſ.xxxvj.nu.7.vol.vj.& per Bar.in l.j.C.de dign.lib.xij.& p re-

peten.in c.grandi de ſupp.negli. prælat. com alijs accumulatis
per Alber.Bru.in tract.de ſtat.fœmi.exclud.in iij. artic. princi.
29 † Et quòd ipſe dom.Gottofredus excluſerit fœminas, a ſua hæ
reditate,& uocauerit maſcolos,hac de cauſa, ut eius bona per-
petuo conſeruarentur in eius familia & domo de Palmerijs,ap-
paret apertiſsime ex uerbis per ipſum geminate & reiterato
prolatis ibi,ſed pro perpetua conſeruatione familiæ, & cæt. &
ibi, per quam mandatur bona eius conſeruari in eius familia
maſculina de Palmerijs,uñ alia gloſſatione minime egemus,cũ
teſtator ſe ipſum gloſſuerit,ut in ſimil.dicit Bald.in auct. niſi
30 rogati.colum.ij.uerſic.nam ubi.C.ad Trebel. † Illud enim uer-
bum,pro perpetua conſeruatione,exponitur pro ſemper,nec cẽ
ſetur perſonale ſed durat ſine temporis præfinitione, & omni
caſu,ut traditur in l.j.per gl.& alios.ff.ſolu. matrim. & traditur
per ſcrib.per illum tex.maxi.Io.de Plat.in l. ſordidorum. C. de
excuſa.muner.lib.x.& per Soc.cõſi.lxxxiiij. Accumulatiſsimæ.
col.ij.& conſi.xij. Præſens,colum.penul.& conſi.xliij.col.ſecun
31 da,uol.iij. † Maximè cum adiectum ſit ad conſeruationem fa-
miliæ & domus,quæ perpetuo & ſemper conſeruari non poſſet,
niſi omni tempore,omni caſu,& in omni perſona, fideicommiſ
ſum dicatur inductum,& actiuè,& paſsiuè,ut tradit Soci.d.cõſi.
xij.colum.penul.& d.conſi.xliij.& bene conſi.lvij.In cauſa.col.
j.uolum.iij.& Deci.conſi.xxxviij.in princip.& colum.ij. & col.
32 quarta,uerſic.ſed tamen his.& ferè per totum. † Si enim ita fi-
deicommiſſum non dicatur inductum, ceſſaret conſeruatio, &
cum teſtator uoluerit conſeruationem,neceſſario uoluit omnia
requiſita ad eam,ſine quibus illa durare non poteſt conſerua-
tio,ad no.in l.ij.ff.de iuriſd.om.iud.& in c.præterea.de offi.de-
leg.& tradit in terminis Socin.dicto conſi.lvij.& Deci.d.conſi.
xxxviij.colum.ſecunda,ubi allegant alia iura,& deciſio.per quę
uerba ita diſpoſitiuè & geminate prolata, perpetuum apparet
33 inductum fideicommiſſum. † Cum etiam & a fortiori induca
tur uerbis enunciatiuis per modum cauſæ prolatis.l.Pamphilo.
in prin.& ibi Bar.de leg.ij.& per eundem in l.ſi ſocer.§.Lucius.
ff.ſolut.matrimo.& per Soci.& Deci. in conſil. ſupra allegatis.
34 † Prout etiam quia illa uerba,pro conſeruatione perpetua, &
illa uerba bona conſeruari,habent tractum ſucceſsiuũ & ideò
fideicommiſſum important,ut tradit Cuma.in l.cum ita.§.in fi-
deicommiſſo.de leg.ſecundo.& firmat Soc.in l.ſi cognatis,col.
x.ff.de rebus dubijs,& in l.Gallus.§.quidam rectè uerſic. quar-
tus caſus.§.inſtituens.ff.de lib.& poſth.& Alex.conſi.ix. & ſeq.
uolum.j.& conſi.v.uol.iij.& Soc.conſi.lxij.Viſo, ou.iiij. uol.iij.
35 † Præterea ipſe d.Gottofredus,expreſsè prohibuit alienationẽ
bonorum faciendam per eius filios, per quàm probibitionem,
mandauit bona ſua conſeruari in familia maſculina de Palme-
rijs excluſis penitus fœminis. Per quam prohibitionem aliena-
tionis factam cum inſertione dictæ cauſæ inductum fuit ualidũ
fideicommiſſum in fauorem maſculorum,quorum contempla-
tione prohibitio apparet facta,ut habetur in l.peto.§.fratre.ubi
Bar.& alij,de leg.ij & pleniſsimè per ſcriben.in l. filiusfamil. §.
diui.de leg.j.& per Bart.in l.qui Romæ.§.cohæredes.ff. de uer-
bo.oblig.ubi Alex.& Areti.col.iij.& Soc.col.viij.uerſi.quartus
& ultimus caſus,& per eundem conſi.cclj.Quoniam in præſen-
ti,col.ij.& viij.uolum.ij.& d.conſi.lvij.& xliij.uolum.iij. & per
Fran.de Cur.conſi.xl.In præſentiarum,col.iiij.vj.& ſeq. & cõſi.
lv.column.iij.in fine,& Corne. conſil. xxij In hac.& conſi.lix.
Diu,uol.ij.& per Deci.d.conſi.xxxvij.& conſi.xxiij.& alibi plu
ries. Et cum dicta cauſa,& ratio,quibus teſtator motus fuit
ad faciendum tale fideicommiſſum,ſit generalis,ipſa attenden-
da eſt, & non conceptio uerborum,quibus filij apparent prohi
36 biti. † Nam ſolida & communis * eſt concluſio, fideicommiſſa
✱ ampliari,extendi, declarari, reſtringi, & limitari per rationem
& cauſam,quibus teſtator motus fuit ad illa faciendum, & iſta
debent attendi, ut habetur in l. cum pater. §. dulciſsimis, ubi
Bar.& ſcriben.de leg.ij.& idem Barto.in l.regula. §. & licet. ff.
de iur.& fact.igno.& multa adducit Soci.d.conſi.xliij. colum.
j.uerſicu.Nam ratio generalis,d.conſi.lxxvij. column.j. num.ij.
uolum.iij.& Franc.de Cur.conſi.xliij.ſtatuto.colum.v. in fin.&
conſi.xliij.Sæpe reuoluta,col.pen.& conſi. lxxx. Rectè præfa-
37 tus,col.ij.uerſi.Sed præmiſsis. † Et etiam eſt in caſu noſtro bo-
na deciſio Bar.in l.pater filium.§.fundum,de leg. iij. & Pau.de
Caſt.conſi.cclxiij Circa primum,in ſecundo dubio, col. penul.
uerſicu.ſed ad primum,& Deci. conſilio ccclxxvj. In contro-
uerſijs,col.ij.& ſeq.ubi uolunt ꝙ prohibitio ad tempus ex ra-
38 tione & cauſa,cenſetur perpetua. † Et Alex. in d. §. diui. & ibi
repeten.car.lx.& x.uerſicu.quærit demum Bar.& uerſi. aliquan
do & tertio.uolunt ꝙ licet Bartol.ibi colum.pen.dicat, ꝙ pro-
hibitio de non alienando facta filio nõ extendatur ad nepotes,
& ſic de perſona ad perſonam, tamen iſtud dictum non habet
locum quando teſtator prohibuit filios alienare bona ſeu hære-
ditatem,quia uoluit illa peruenire ad illos de familia & conſer-
uari in familia per d.l.peto.§.fratre,cum alijs allegatis per eos.
& facit quod uult Alexand.conſil. lvj. Conſideratis, uolumin.j.
39 † Nec immerito,quoniam fideicommiſſa nedum uerbis expreſ
ſis ſed coniecturis inducuntur. l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad
Trebel.l.penul.de leg.j.& in l.licet Imperator.ubi Bar. eodem
titulo,& l.cum proponeretur,in fine de leg.ij. & in l. fideicom-
40 miſſa.§.Item ſi quis.de leg.iij. † Et in fideicommiſsis potius at
tendere debemus mentem etiam ex coniecturis collectam teſta
toris,quam uerba.l.cum uirum ubi ſcriben. C. de fideic. l. Pu-
blius.§.fin.ff de conditio.& demonſtrat.l.quoniam indignum.
ubi Moder.poſt Bald.plura accumulant. C.de teſtament.l.ter-
tia.ubi Alexand.& Iaſ.C.de liber.præter.& per Franc. de Curt.
conſi.xl.In præſentiarum, & conſilio xlij. Quia inquit, colum.
j.& ij.& conſi.lj.& per Socin.conſi.xij.& alij.uolum.iij. & per
Deci.conſi.xv.colum.ij.& conſil.xxxviij. column. penult.& ij.
& alibi pluries.Mens enim illa eſt quæ prædominatur.l.in con-
ditionibus primum locum.ff.de condi. & demonſtr. & ſufficit
quod colligatur ex coniecturis,& menti uerba debent inſerui-
41 re,ut pleniſsimè traditur in locis prælleg. † Et eo magis pro-
cedũt iſta in caſu præſenti,quoniam ſi ipſe d.Gottofredus fuiſ-
ſet de hoc interrogatus,an uoluiſſet perpetuum facere fideicõ-
miſſum utiq; idem reſpondiſſet, ut apertè colligitur ex uerbis
per eum prolatis,& ideo haberi debet iſtud pro expreſſo,ut eſt
tex.& ibi Bar.& Mod.in l.Titius.§.Lutius.ff.de liber. & poſth.
& gl in l.tale pactum.§.fi.ff.de pact.& per Alex. conſi.lj. Circa
hanc,col.iiij.uol.j.& Fran.de Cur.conſi.lj.col.ij.& iij, & Soci.
42 conſi.v.nu.iij.uol.iij. † Confirmantur iſta,quoniam ipſe dom.
Gottofredus nedum uidetur grauaſſe fideicommiſſo ipſos ſuos
filios inſtitutos, & honoratos, ſed potius impoſuit onus reale,
in dicta ſua hęreditate,ut patet ex illis uerbis,ita ꝙ in omnibus
bonis ipſius hæreditatis nõ ſuccedant fęminæ,& ibi, ſed pro per-
petua ꝯſeruatione,&c. uoluit bona ipſius hęreditatis haberi in-
ter ipſos fratres ſuperſtites & eorum filios maſculos,excluſis fi-
liabus,& ibi, ita ꝙ bona ipſius teſtatoris non poſsint alienari,
& ibi,per quã mandat bona ipſius ꝯſeruari &c. quæ uerba om-
nia inducunt onus fuiſſe iniunctum ipſi hæreditati & ipſis bo-
43 nis,ut ſit onus reale. † Quo fit ut ipſa hæreditas cenſeatur eſſe
grauata,& grauamen dicitur ſcriptum in rem, afficiens hæredi
tatẽ quocunq; uadat,& ad quaſcunq; perſonas,ita ut omnis il-
le qui poſsidet hæreditatẽ & bona,cenſeatur eſſe grauatus fidei
cõmiſſo,ut tradit Bar.in d.l.peto.§.fratre.col.ij.uerſi.uenio ad
quartam & expreſsè firmat Bal.& Sal.col.pe.in d.l.precibus, &
Bar.conſi.incip.Andreas.quem refert & ſequitur Fran.de Cur.
conſi.lj.Super teſtamento.col.xj.uerſic.accedat ad præmiſſa. &
conſi.xlij.Quia inquit.col.ij.uer.accedat ad præmiſſa,& col.x,
uerſicu.& potiſsimè.& uerſicu.ſequen.ubi ad id plura adducit,
prout facit Socin.dicto conſi.lxij.colum.penult.numero 13.&
conſi.xij.num.13. uolum. iij. & conſi. ccl.In cauſa Bononieñ.
44 in fi.uolum.ij. † Et ſic patet paſsiuè fuiſſe grauatos omnes te-
nentes hæreditatem & bona,item actiuè ad dicta bona uocati
apparent omnes maſculi de familia ipſius Gottofredi, grada-
tim & ſucceſsiuè,cum fideicommiſſum factum ſit pro conſerua
✱ tione familiæ,& domus.l.fi.ubi Ang.& omnes * ſcriben. no.C.
de uerbor.ſignific.& not. in l.Gallus.§.quidam rectè.ff.de libe-
ris & poſthum.& in l.cum ita.§.in fideicommiſſo.l. unum ex fa
milia.de leg.ij. l.filiusfamilias.§.cum pater.de leg.j.d.l.peto.§.
45 fratre,cum ſimilib. † Et ſi uerba rationes & cauſæ per ipſum
teſtatorem expreſsę, actiuæ & paſsiuæ grauando & uocando,
non inducerent perpetuum fideicommiſſum,proculdubio fru-
ſtratoriè & ludibrio fuiſſent apposita,& nihil operarentur, con
tra l.ſi quando,de leg.j.& c.ſi Papa,de priuile.lib.vj.& per Bal.
in rub.C.de contrah.empt.in ia.q.& per Mod.Pap.in l.ait præ-
tor.in princ.ff.de iureiur.neceſſario igitur dicendum erit per-
46 petuũ fuiſſe inductum fideicommiſſum. Non † obſt.allegata ſu
perius in contrarium,& primò quod ipſe Franc.ſolum fuit gra-
uatus ſi decederet ſine filijs quæ ꝯditio defecit,ex quo mortuus
eſt relicto Mar.Ant.& ſic fideicommiſſum vr expiraſſe,nec ulte
rius eſt quærendũ,an Mar.Ant.habuerit filios,per d.l.cum uxo
ri.cum concordan. Nam obiectio procederet ſi do. Gottofre-

dus ultra

dus ultra non proceſsiſſet prout proceſsit in dicto uerſicul. ita
quòd,& multipliciter ut ſupra deductum fuit, & illud primum
caput fideicommiſsi per ſequentia receptt declarationem &
augmentum, item ceſſat obiectio, quoniam teſtator uoluit ꝙ
fœminæ non ſuccederent,& quòd eſſent penitus excluſæ, & ſic
ipſe Franc. non potuit diſponere ad commodum filiarum ex-
cluſarum, Nec eſt in præiudicium familiæ maſculinæ, ut ſigil-
47 latim ſuperius dictum eſt. ¶ † Nec obſtat, quòd ſubſtitutio &
fideicommiſſum, non loquitur iſto caſu, iuxta Oldra. conſi. xxj.
Thema tale eſt. ¶ Nam dico, quòd & hunc caſum & omnem
alium expreſsè continent, per quem bona non conſeruarentur
in familia,& per quem filiæ excluſæ ſuccederent contra uolun-
48 tatem teſtatoris. † Nec obſtat quòd ipſe Marc. Anto. non fuit
Inſtitutus & honoratus,& ſic quòd non potuerit grauari dicta
l. ab eo. Nam hoc ceſſat quando appareret de coniecturata men
te teſtatoris, ut dicit Corne. in dicta l. ab eo. & conſi. cxlvj. In
hac conſultatione. uolumine ſecundo, & conſil. cclxxiij. uolu-
mine quarto,& alibi pluries,& plenè proſequitur Soci. in l. cum
auus. column. fina. ff. de condition. & demonſtration. & conſil.
decimo quarto. uolumine primo & conſ. lxij. & ciiij. & cxvj. uo-
lumi. tertio,& etiam in dicta l. cum filiofam. colum. ſecunda, nu
me. ſexto. In tertia concluſi. & ibi Modern. & Franciſc. de Curt.
dicto conſi. lj. colum. nona, & decima, & alibi pluries. Prout ēt
ceſſat obiectio, quoniam iſtud grauamen eſt impoſitum bonis
& hæreditati, & ſic eſt onus reale, ut dixi ſuperius prout etiam
& ex alio tollitur, quoniam ipſe Marcus Anto. expreſsè dictum
49 fideicommiſſum approbauit, ut dicetur inferius. ¶ † Ceſſat &
quarta obiectio, in qua dicebatur hunc caſum eſſe omiſſum.
Nam caſus præſens pluries & pluries a teſtatore fuit expreſſus,&
decidendus uenit ſecundum ipſius uoluntatem, uulg. §. diſponat
in auct. de nupt. & de multiplici expreſsione ſuperius dictum
50 eſt. † Et etiam quia illud, quod colligitur ex coniecturis, non
poteſt dici omiſſum ſed expreſſum. l. Imperator. de legatis pri-
mo, ſicut illud quod uenit ex mente etiam expreſſum dicitur. ne
per gloſſ. in l. tale pactum. §. fina. ff. de pactis. & in l. prætor ait.
§. primo. ff. de nou. oper. nunciatio. & tradit Alexand. in caſu no
ſtro. conſi. cxxxij. uolumine ſecundo,& Corne. conſi. cclxxxiij.
Videtor. colum. tertia, in fin. uolum. primo,& Franciſc. de Cur.
dicto conſi. lj. colum. penultima,& fina. & Dec. conſi. cclxx. co-
51 lum. penult. & conſi. cccxviij. nume. ſecundo. † Nec obſt. aliud
in quo dicebatur, quod bona d. Gottofredi quæ peruenerunt
ad Franciſcum effecta fuerunt ſuum proprium patrimonium,&
quod liberè potuit de eis diſponere. Nam cum fuerint ſubiecta
fideicommiſſo tranſiuerunt ad eum cum dicto onere, & graua-
mine,& fuerunt confuſa cum dicta qualitate,& purificato fidei
commiſſo debent reſtitui fideicommiſſario, ut ff. & C. ad Treb.
& inſtit. de fideicommiſſ. hæred. & traditur per doct. in dicta l.
Centurio. & in dicta l. precibus, & in l. filium quem habentem.
52 C. famil. erciſcun. † Et talia bona ſubiecta fideicommiſſo, non
poſſunt alienari per hæredem grauatum, qui niſi habet faculta-
tem diſponendi de dictis rebus fideicommiſſo ſubiectis, in alias
perſonas, quàm teſtator ipſe uoluerit ut habetur in l. fina. §. ſed
quia. & in auct. res quæ per locum a ſpeciali. C. commu. de le-
* ga. & traditur per * omnes in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Treb.
53 Siue alienatio fiat inter uiuos, ſiue per ultimam uoluntatem, ut
habet in d. l. peto. §. fratre. & per Bart. & alios, in d. §. diui. in vij.
q. & ibi Iaſo. in ij. lectu. nu. 134. & ſeq. & Dec. in conſi. nouiter
impreſſo vigeſimo, col. ij. & iij. & per Bar. & alios in l. ſi ita quis,
54 §. ea lege. ff. de uerbor. obligation. † Et quia ipſe Franciſcus ex-
preſsè contrauenit uoluntati domini Gottofredi, dum in ſuo
teſtamento uocauit filiam mortuo Marco Antonio ſine filijs,
quod quidem facere minimè potuit, & ita diſponendo & alie-
nando, factus fuit locus fideicommiſſo ad commodum domi.
Ioan. Ant. filij domini Gottofredi, modo ſuperuiuentis, ut per
Bart. in d. l. peto. §. fratre. & per eundem & alios in dicto §. co-
hæredes. & pleniſsimè per Soci. conſi. cccxvij. Præſens conſul-
tatio. uolum. ſecundò,& per Decium conſilio uigeſimo tertio,
& conſil. ccviij. In caſo. columna quarta,& ſequenti. & conſil.
cclxxxvij. In ciuitate. columna quinta,& conſilio ccclvij. In ca-
ſu. & conſilio nouiter impreſſo. uigeſimo tertio,& per Moder.
55 in dicto §. diui. ¶ † Nec obſtat quod ipſe Franciſcus inſtituit
uniuerſalem hæredem Marcum Antonium eius filium, nam be
ne & licitè potuit iſtud facere,& ſecundum uoluntatem domi-
ni Gottofredi, ſed dum poſtmodum grauauit ipſum Marcum
Antonium caſu quo moreretur ſine filijs, quòd bona domini
Gottofredi, ſibi relicta peruenirent ad filium, tale grauamen
non potuit apponi ſuper dictis rebus ſibi ab eo relictis, ſtante
fideicommiſſo facto per dominum Gottofredum. Per quod ta-
li caſu dicta bona debebant peruenire ad ipſum do. Io. Ant. ſu-
peruiuentem filium do. Gottofredi, ut ſuperius dictum,& con-
56 cluſum fuit. † Nec ſuper dictis bonis ipſe Franciſcus potuit ap
ponere aliud grauamen in præiudicium ipſius dom. Ioã. Ant. &
eſto ꝙ appoſuerit, tamen illud reijcitur, ut eſt tex. in l. unum ex
familia. §. ſed ſi fundum,& in §. præced. ſi duos, de lega. ij. & ēt
in §. ſed ſi uno. & utrobiq; not. Bar. & alij ſcriben. & idem Bar.
in d. l. peto. §. fratre,& per Soci. dicto conſi. cccxvij. & per Dec.
in conſi. de quibus ſupra. Non enim ſatisfacit uoluntati domi-
ni Gottofredi ipſe Franciſcus grauando Marcum Antonium ut
reſtituat filiæ & eius marito, & ſic perſonis expreſsè prohibitis
57 ab ipſo teſtatore. † Et d. l. unum ex familia. in princ. cum con-
cordan. ī allegatis loquuntur in caſu ſatis diuerſo, ut ex lectu-
ra ipſarum expreſsè colligitur quãdo uidelicet alienatio fit per
grauatum in aliquem ex familia, ſecundum uoluntatem teſta-
toris,& non quando in perſonas prohibitas, ut eſt caſus præ-
58 ſens. † Non obſtat ultimum in quo dicitur ipſum Franciſcum
ſatisfeciſſe uoluntati domini Gottofredi, dum uoluit ꝙ mor-
tuo Marc. Ant. bona ſua uenirent ad filiam ipſius Franciſci, quæ
reperiretur maritata cum uno de familia de Palmerijs. Per qđ
uidetur conſideraſſe conſeruationem bonorum in dicta fami-
lia,& illam induxiſſe, cum filij ex dicto matrimonio naſcituri ſe
quantur familiam patris,& ſic illam de Palmerijs,& cõceſſa ui-
deatur facultas relinquẽdi alicui ex dicta familia,& quia Petrus
de Palmerijs reperitur copulatus cum Hippolita filia do. Fran-
ciſci dicendum uidetur, non contraueniſſe uoluntati ſui patris,
& ſic ceſſare iſto caſu fideicommiſſum relictum ab illo, & ſatiſ-
59 factum eſſe eius uoluntati. ¶ † Ceſſat obiectio iſta, quoniam
do. Gottofredus intellexit de familia ſua & deſcendente ab ip-
ſo & non de illa alia tranſuerſali ex qua deſcẽdit dictus Petrus,
* ut nota. * omnes per illum tex. in l. cum acutiſsimi. C. de fideic.
& firmat Bart. in d. l. peto. §. fratre, in j. q. & in l. ſi cognatis, col.
pen. in j. q. ff. de rebus dubijs. & ſequuntur ibi ſcriben. maximè
& Soci. nu. 31. & idem Soci. conſi. poſito inter conſi. Franciſ. de
Cur. xl. Cum in præſentiarum. col. vij. & ſeq. uerſic. & in primis
& uerſi. ſeq. ubi alias deciſiones adducit, conſiderando ꝙ fami-
60 lia poteſt eſſe ex multiplici colonello & ſtipite. † Verum quan
do profertur à teſtatore intelligi debet de familia ſtipite,& co-
lonello ipſius teſtatoris, prout intellexit ipſe do. Gottofredus,
qui excluſis filiabus fœminis, uocauit filios ſuos maſculos, & fi
lios filiorum,& in ipſis conſiderauit familiam ſuam, & non in
61 alijs trãſuerſalibus de Palmerijs. † Prout etiam ceſſat obiectio,
quoniam talis diſpoſitio facta a dicto Franciſco, uidetur facta
in fraudem dicti fideicommiſsi primi cum per eam etiam no-
cet filiam penitus prohibitam venire, ad dicta bona per dictum
do. Gottofredum,& ſic per indirectum ueniret, & in fraudem,
contra expreſſam uoluntatem ipſis, & contra illa verba. Non
ſuccedant nec ſuccedere poſsint, modo, aliquo, & cõtra illa, ex-
cluſis omnino filiabus & contra illa, nec aliter diſponi poſsit in
fraudem &c. ad nota. in l. filiæ meæ. ff. ſol. matri. & in l. iuriſgen
tium. §. ſed ſi fraudandi. ff. de pact. & in l. Titius. ff. ad Treb. & in
auct. contra rogatus. C. eo. & in l. j. §. deinde, ibi ſi nõ animo no
cendi. ff. de aqua plu. arcen. cum concor. Et quia ita fraudulen-
ter diſponendo, contrauenit, merito mortuo do. Marc. Ant. fa-
ctus fuit locus dicto fideicõmiſſo in beneficijs ipſius Ioan. Ant.
62 † Nam eſto quod tale fideicõmiſſum fuerit cõditionale, tamen
quia conditio fuit purificata,& adimpleta, dies dicti fideicõmiſ
ſi dicitur ceſsiſſe & veniſſe dicta l. cedere diem, & l. generaliter
in principio. C. de inſtit. & ſubſtitutione,& habetur in d. c. ſi pa
63 ter, cum cõcord. † Et per talẽ euentũ cõditionis dictũ fideicõ-
miſſum effectũ fuit purum. l. fi. §. j. ff. de uulg. & pup. l. ſi pupil-
lus, in fi. ff. de cõdit. inſtitut. Bal. in l. cum teſtament. in fin. C. de
manumiſ. teſtam. Are. per illum tex. in l. fi. §. cum mihi. uerſi. ſed
rurſus, ff. de uerb. oblig. conſequenter reſtitutio ipſius facienda
eſt do. Ioan. Anto. fideicõmiſſario. l. penul. & fi. C. ad Trebel. &
dicta l. filium quem habentem. & per Bald. conſi. cclxxxvj. Su-
per primo. uol. iij. & confirmantur iſta ex illo præcepto,& man
dato pęnali facto & iniuncto per ipſum do. Gottofredũ codi-
cillantẽ ſuis filijs hęredib. in quo ſtatuit & ordinauit ꝙ ſi aliqu
dictorũ eius filiorũ & hæredũ ꝯfecerit ipſi teſtatori, non ſucce-
dat in aliquo, ſed bona ipſa oĩa ipſo iure puenire dẽant ad filios
64 ſupſtites, uel nepotes, & pnepotes maſculos. † Qđ pceptũ non

fuit nec eſt nudum ſeu inualidum, quinimmò plenũ & efficax,
cum per ipſum teſtatorem fuerit expreſſa cauſa, quare uolebat
bona non alienari, in fauorem & ad ꝯſeruationẽ familiæ, d. §. di-
65 ui. rum alijs allegaris ſupra. † Et tale præceptum honeſtũ eſt &
reipublicæ utile, ut bona conſeruentur in familia & agnatione
cum per maſculos agnatos dignitas familiarum conſeruetur,
quæ ſine diuitijs non poteſt conſeruari, ut dictum fuit ſuperius.
66 † Vnde tale præceptum honeſtum debuit per filios & hæredes
obſeruari & adimpleri, ut dicit gl. Bar. & alij, in l. j. ff. de his quę
pę. nom. & in l. unica. C. eo. & habetur in §. fi. inſtit. de lega. tra-
67 dit Soc. conſi. cxxxj. Viſa. in prin. uol. ij. † Et hæres qui ſpernit
tale præceptum honeſtum, efficitur odioſus ipſi teſtatori, & affi
cit eum iniuria non ſeruando eius uoluntatem, ut tradit Alex.
conſi. cxxxvj. opportunè. col. fi. uol. j. & Corne. poſt Bald. in au-
ctẽn. hoc amplius. in primo notab. C. de fideicomm. & Paul. de
Caſt. conſi. cclix. Difficultas dubiorum. col. penul. uerſic. infer-
68 tur etenim uol. j. ſecundum ultimam impreſsionem. † Statuit
enim lex, quod ille qui non ſeruat præceptum ſibi a teſtatore
traditũ puniatur & priuetur omnibus ſibi relictis, & omni emo-
lumento. l. ſi quis ſepulchrum. §. prætor ait. uerſi. niſi aliquid. ff.
de relig. & ſumpt. fu. l. penult. in fine. C. de legatis, & ibi glo. &
69 doct. l. fina. in fine. C. de fideicommiſſ. † Huiuſmodi nanque
pœna imponitur propter ſpretam uoluntatem teſtatoris, quo
caſu nihil aliud conſideratur, niſi contemptus & contumacia.
l. ſtipulatio iſta. §. alteri. per Barto. & alios, in l. ſecunda. §. fin. ff.
de uerb. oblig. Et eo magis procedunt iſta quoniam ipſe domi-
nus Gottofredus, in caſu contrauentionis, uoluit contrauenien
tem non ſuccedere, & ꝙ bona applicarentur filijs uel deſcenden
70 tibus maſculis ſuperſtitibus. † Et potuit talem legem rebus
ſuis apponere. l. quoties. C. de donatio. quæ ſub mo. c. uerum.
71 de condi. appo. Et ideo † talis uoluntas & diſpoſitio ſeruanda
72 erit pro lege. d. uulga. §. diſponat. † Et in eiſdem & codicillis
potuit ipſe dom. Gottofredus adimere hæreditatem illi cui de-
derat, & illam ab eo reuocare, & apponere inobedienti pœnam
priuationis ad commodum & beneficium alterius obſeruantis,
ut habetur in dicta l. unica. C. de his quæ pę. nom. ubi Bald. col.
iij. in quinta oppoſitione, & Corn. in princi. dicunt hoc totum
dependere a uoluntate ipſius teſtatoris, tam reſpectu priuatio-
nis quam reſpectu translationis, & etiam not. docto. in dicto §.
fin. inſti. de lega. & eſt tex. & ibi tradunt cano. in c. Raynaldus,
73 extra de teſtamen. † Et Bal. in l. fin. col. fin. uerſicu. quæro nun-
quid. C. de fideicommiſsis, uult teſtatorem poſſe priuare quem
hæreditate ſi ei non obediat, ut dicit Bart. in l. j. §. item ſi ita. in
princip. ff. ad legem Falcidiam, & Socin. in rubrica. ff. de his pœ-
næ nom. uerſic. tertio caſu. & conſi. iiij. nume. xv. uolumine iiij.
74 † Ipſe ergo Franciſcus diſponendo erga perſonas prohibitas,
contra expreſſam uoluntatem domini Gottofredi, fuit priuatus
omni commodo, & beneficio, ut ultra ſuperius dicta bene con
cludit Franciſc. de Cur. allegans iura, & deciſio. conſi. lxiij. Antι-
75 quiſsima. col. fin. † Et ita contra ueniendo non poteſt gaudere
aliquo beneficio, ex quo bona dom. Gottofredi ei relicta ipſo
iure fuerunt translata in filios ſuperſtites ipſius dom. Gottofre
di, obſeruantes uoluntatem ipſius, ut probant illa uerba ipſo
iure, ut tradit Archid. in cap. j. de reſcrip. lib. vj. cum alijs addu
ctis per Alexand. conſi. cxxxix. Inuocato ſuffragio. num. ij. uol.
vij. Concluditur ergo ex iſtis indubitanter & inconcuſsè uirtu-
te d. fideicommiſsi relicti a do. Gottofredo, filias fœminas do-
mini Franciſ. uel Petrum de Palmerijs maritum Hippolitæ poſ
ſe ſuccedere in dictis bonis ſubiectis fideicommiſſo, debentur
76 enim domino Ioan. Ant. ſuperſtiti & fideicommiſſario. † Diffi
cultatem tamen facere uidetur illud ſatis uulgatum. Nam ip-
ſe Franciſcus erat filius legitimus & naturalis domini Gotto-
fredi, & ſuper bonis ipſius omni iure conſequi debebat legiti-
mam iure naturæ ſibi debitam, ut in auctẽn. de hære. & falc. §.
j. & in auctẽn. de trien. & ſemiſſ. per totum, & in auctẽn. ut cum
de appel. cogno. §. aliud quoque capitulum. & §. ſiue igitur. cum
77 ſimilibus. † In qua legitima ipſe dominus Gottofredus non po
tuit apponere onus & grauamen fideicommiſsi, & eſto ꝙ appo-
ſuerit, tamen illud reijcitur, & habetur pro non appoſito, ex
quo libera debet eſſe penes filium, ut in l. quoniam in priori-
bus. & in l. ſcimus. §. cum autem. C. de inofficio. teſtament. ubi
ſcriben. etiam nota. & alibi pluries per ſcriben. Prout etiam dif-
ficultatem facit. Nam ipſe dominus Gottofredus per fidei-
commiſſum uniuerſale grauauit dum. Franciſcum & hæredita-
tem, & ſic etiam Marcum Antonium ſub conditione, ſi decede-
ret ſine filijs maſculis, uel ſi non obſeruaret uoluntatem teſtato
ris, & illi contrafaceret alienando in perſonas prohibitas, &c.
78 † Quo caſu, filio ita grauato, datur facultas ultra legitimam iu
re naturæ debitam detrahere etiam quartam trebellianicam, ut
habetur in dicto cap. Raynaldus. & in cap. Raynutius. ubi ſcri-
* ben. * omnes hoc firmant extra de teſtamen. & traditur in. cap.
ſi pater. eodem titu. libr. ſexto, & ponit Barto. & alij ſequuntur
maximè Ang. in l. Papinianus. §. meminiſſe. ff. de inoffic. teſtam.
& Barto. & alij in l. quanquam. C. ad legem Falci. & Alexand. &
ſcriben. in l. mulier. §. cum proponeretur. ff. ad Trebellia. & tra-
dunt plenè ſcriben. in l. filium quem habentem. C. fami. erciſc.
& Alexand. conſi. quadrageſimo tertio. Attenta. & conſi. cxlij.
Circa primam. colum. v. uolum. ſecundo, cum infinitis concor-
79 dantijs. † Et iſtæ duæ quartæ aſcendunt ad dimidiam illius par
tis quæ peruenit ad filium grauatum, ut per docto. ubi ſuprà &
ponit Oldr. conſil. cxxxj. Quidam habens. & Aretinus conſil.
decimo octauo, Viſa. colum. penultima, & Socin. conſi. trige-
ſimo tertio. Proſequendo ordinem. colum. ſeptima, uerſicul.
Circa quartam. uolumine primo, & Corne. conſil. cxlvj. In
hac. uolumine ſecundo, & Deci. conſi. quinquageſimo quin-
to, & pro tenui. colum. pen. uerſi. ſecundo in tali reſtitutione. &
80 alibi pluries. † Et iſtarum duarum quartarum detractionem,
ipſe Franciſcus, ſi non detraxit potuit tranſmittere etiam in ex-
traneos, ut nota. in l. omnimodo. & in l. ſcimus. & in auct. no-
uiſsima. C. de inofficio. teſtamen. & in l. quanquam. & in l. irri-
tum. C. ad legem Falcid. & per Baldum conſi. ccxx. Hæc quæ-
ſtiones. uolumine tertio, & Deci. conſi. octuageſimo primo. In
caſu propoſito, in principio. Quibus conſideratis, ipſe Fran-
ciſcus in dictis duabus quartis, bene potuit filias ſuas inſtitue-
re hæredes, & excludere ipſum Ioan. Antonium, pro dictis dua-
81 bus quartis a bonis ſubiectis dicto fideicomm. † Pro uera reſo-
lutione iſtarum difficultatum aduertendum eſt ꝙ ipſe domi-
nus Gottofredus, nedum tacitè prohibuit detractionem Falci-
diæ & Trebellianicæ, ut conſtat ex illis uerbis, omnia bona, &
illis, integrè, & illis ſine aliqua diminutione, ſed ẽt uerbis expreſ
82 ſis, ut patet ibi, trebellianicæ, uel falcidiæ, † Quo caſu, licet do-
cto. dubitẽt an talis prohibitio obſeruari debeat & ſit ualida in
filijs primi gradus, ex quo Bal. in l. iubemus. & Sal. Rom. & Pau.
de Caſt. ibi uoluerunt, ꝙ non poſsit prohiberi, ut ẽt per Iaſ. in l.
Marcellus. in prin. col. xij. uerſi. nunc iſtam cõem. ff. ad Trebel-
lianum, & per Dec. d. conſi. lxxxj. col. ij. nu. 3. & conſi. cxviij. In
83 caſu, nu. 4. & 5. & ꝯſi. cclxix. conſulens, nu. 15. † Tñ poſt Cy. da-
tẽ Cuma. in l. coheredi. §. cum filię. ff. de uulg. & pup. & in l. ſidei
commiſſariam, in prin. ff. ad Treb. & Alex. & Soc. in d. l. Marcel
lus, in prin. dñt opi. cõem eſſe, ꝙ trebellianica poſsit prohiberi
ẽt in filijs primi gradus, & pro hac opi. ꝯſuluit Alex. ꝯſi. lxvij. ꝯſi
deratis, uol. j. & ꝯſi. v. uol. iij. & ꝯſi. xxix. uol. v. & Aret. ꝯſi. xxxvij.
ſequendo ordinem, in v. dubio, & Corn. ꝯſi. clxxxvij. uol. j. & ꝯſi.
xxij. col. v. uol. ij. & conſi. ccvij. col. v. uol. iij. & ꝯſi. xvij. & clxxx.
84 uol. iiij. † Et Ant. Corſet. in trac. de poteſta. reg. car. xxiij. dicit
hanc opin. eſſe communem, & pro ea adducit multa. & reſpon-
det obiectionibus, uolens concluſ. procedere nedum quando
trebellianica eſt expreſsè prohibita, ſed etiam quando tacitè,
& ex coniecturis, ſi per teſtatorem fuit dictum, quòd integrè,
uel ſine diminutione fiat reſtitutio &c. Adducit iura, & deci-
ſio. ut etiam faciunt repeten. in l. nemo poteſt, colum. xv. &
ſequent. de legat. primo, quæ omnia etiam interuenerunt in
caſu noſtro, & Paul. pic. in repet. l. in quartam. ff. ad legem Fal-
cid. car. penul. uerſic. quid tenendum, & uerſi. uerè paſſus eſt ar-
duus, dicit hanc opinio. ſeruari in practica, & ſubdit eadem
car. colum. quarta. uerſicu. & ſic uidetis, ꝙ iudicando durum eſ-
ſet recedere ab hac opinio. adducens plures doct. eam tenentes,
85 & legendo, & conſulendo. † Pro qua ego in dicta l. Marcellus,
dicebam eſſe tex. in §. ſi uerò expreſſum, in auctẽn. de hæred. &
falc. Tum conſiderata eius generalitate, qua loquitur in quo-
cunque hærede grauato, & conſequenter etiam de filio. Tum
quia textus ille expreſsè loquitur de filijs, nam ſe refert ad ea
quæ dicta fuere ſuperius, ut probant illa uerba, ſicut dudum
prædiximus, & illa uerba ſecundum prius a nobis inuentam
uiam. In quibus præcedentibus Imperator expreſsè loquitur
de filijs, ut apparet in §. primum itaque, & in §. ſi quis autem, &
in §. exhæredatos autem, & in omnibus autem caſibus, & in §.
hinc nobis, & in §. ſequen. Quibus conſideratis Imperator in
d. §. ſi uerò expreſſum, apertè ſentit, Falcidiam poſſe prohiberi,
etiam in filijs primi gradus, cum ibi ſe referat ad præcedẽtia, &
relatum

relatum contineatur in referente.l.aſſe toto,ff.de hæred.inſti.
86 † Et l.iubemus.C.ad treb.remanebit incorrecta, ut fructus nó
imputentur,non autem locum habebit,qñ trebellianica expreſ
ſe apparet prohibita,nam d.lex non eſt trahenda ad alium ca-
ſum,q̃ ibi expreſſum,ut dicit tex.ibi in prin.& in fi. & ad.d.§.ſi
uero expreſſim inductum,ut.s̃.non põt accommodari cõgrua,
87 nec conueniens reſponſio.† Prout etiam alia opinio uolens nó
poſſe prohiberi etiã in caſu præſenti minime procedere ex quo
ipſe Franciſcus hæres,nullum fecit inuentarium, quo caſu tre-
bellianicam deducere minime potuit,& licet Bar.in auc. ſed cũ
teſtator,col.fi.uerſicu.quæro utrum.C.ad leg.Fal.& in d.l.mar-
cellus,in prin.col.fi.teneat,ꝙ filius non perdit trebellianicam,
licet non ꝯfecerit inuentarium,quam opin.ſequuntur Alex. ibi
col.pe.& fina.& Iaſ.& Clau.& Alex.conſi.lxiiij.uiſis,uol.iiij.&
conſi.xxia.uol.v &ꝰplures alij relati per Cor.conſi.clxxx.multi-
tudo,in viij.dubio,uol.iiij.& Pau.de Ca.conſi.clxiij.uiſa in ij.
dubio,& quamplures alij citati per Deci.conſi.ccxxxvj.nó par-
ua,col.iiij.uerſi.v.quęritur,& potiſsimè qñ ſumus in filijs primi
88 gradus,prout eſt hic, & ſentit Guid.pap.quęſt.liij. † Tñ ꝯria
* opinio affirmatiua,vr̃ magis * communis, uolens ꝙ filij etiam
primi gradu non cõficientes inuentarium perdunt beneficium
trebellianicę, ut firmat Cy.in dicta aucten.ſed cum teſtator,in
viij.q.quem ſequuntur ibi Bald.col.j.& Salic.in fi.per tex.in.§.
hinc nobis,in aucten.de hæredib. & fal.ſequitur etiam Bald.in
l.cum tale.§.j.ff.de condi.& demonſtra & ibi Cuma.& Imo.&
Oldr.conſi.cxxxiiij.ſatis credo,& etiam Bart.ſibi ꝯrius conſilio
ccxxvij.Leua matoreli,& Pau.de Caſtr.conſi.xxxvj.alias. ccix.
ſuper primo dubio,& Roma.in aucten.ſimiliter.C.ad leg.falc.
& Cuma.conſi.cxlj.uiſis,col.j.& Fulg.conſi.xlj. caſus talis col.
fi.uerſi.ad quartum,& conſ.lxxxvij.proponitur,col.pe.uer.nec
dicat,& conſil.xcvj.pro deciſione,colũ.j.ſequitur etiam Ange.
Areti.in.§.eſtraneis,inſti. de hæred.qualita.& differen.& in.§.
ſed quia,in fi.inſt.de fideicommiſ.hęred.dicens pro iſta opinio-
ne fuiſſe iudicatum Ferrariæ,& idem tenet Barba.conſi.xlvj.dif
ficile eſt,colũ.pen.uol.iij.& Matheſil.in notab.clviij.no.ꝙ hæ-
res,& Petrus de Matheſi.in repetitio.dictę l.filium quẽ haben-
tem,col.fi.ubi aſſerit hanc opi.eſſe communem, & idem uoluit
Imo.Cuma.& Soci.in d.l.Marcellus,in princ.dicens ipſe Soci.ꝙ
conſulendo,& iudicando ſequeretur iſtã opinio.quam ſequitur
Anto.Corſe.in dicto tract.de poteſta.reg.car.xxv.col.iij.uerſi.
capio quartũ,& Cor.cõſi.xxij.uol.iiij.& conſi.ccciij.plura quę-
ſita,uol.j.ubi plene tangit,& reſpondet obiectionibus,& conſi.
cxlviij.col.iiij.uerſ.deueniendo ad tertium,uol.iij.& ꝯſ.clxviij.
in hac col.iiij.in tertio dubio,uol.iiij.& Deci.ſequitur hãc opi.
* tanq̃ magis * cõem & ueriorem,in dicto ſuo conſ.ccxxxvj.col.
iiij.nu.v.& vj.Vbi eam comprobat alijs deciſionibus,& repro-
bat opi.Guid.pap.reſpondendo ſuis rationibus,& alijs obiectio
nibus,& ꝯrijs, quam opinio.etiam tanq̃ magis communem,&
in iure ueriorem ſecutus ſum ipſe pluries conſulendo, & legen-
do,in dicta l.Marcellus,in prin.ubi optimis rationibus oſtẽdo
eam procedere etiam in filijs primi gradus,& rñdeo obiectio-
89 nibus,& ꝯrijs. † Quantũ uero attinet ad legitimam iure natu-
ræ debitam. Aduertendum eſt, ꝙ in ea computanda ueniũt oĩa
bona dicti do.Gottufredi,quæ peruenere ad ipſum Franciſum,
ultra illa in quibus ſpecifice ipſe Franciſcus fuit inſtitutus, ſiue
eſſent mobilia,ſiue immobilia,uel ſeſe mouentia,ſeu nomina de
bitorum.l.qm̃ nouella.l.omnimodo.§.fi.C.de inofficio.teſtam.
facit l.etiam.§.penul.& fi.ff.de bo.liberto.no.Bar.in l.in quar-
tam,col.iiij.uerſi.uenio ad quartam iure naturæ, quem omnes
ibi communiter ſequuntur, allegantes concordan. deciſ.ff.ad
90 leg.falc.† Et tanto magis ueniunt imputanda,ſi ab ipſa Franci.
fuere conſumpta.l.mulier.§.ſed enim.ff.ad trebel.nota.Dyn.&
Barto.in l.Marcellus.§.res quæ,co.titu. & in d.l.in quartam.&
Bened.cap.conſi.xxxij.cum uiſo, col.ij.in ſecundo dubio,uerſi.
91 & hæc circa primum. † Prout etiam in ea imputanda ueniunt
omnia illa,quæ ipſe Franci.alienauit de dictis bonis, ut eſt tex.
in d.l.Marcellus.§.res quæ,& ibi no.Bart. & alij maximè Alex.
col.fi.& conſi.xcij.cũ uiſo col.iij.in ij.dubio,& Bal.ꝯſ.ccclxvij.
& cccxcij.ſuper primo,uol.iiij.& firmat Bar.in d.l.in quartam,
col.iiij.uerſi.uenio ad quartam partem,& Soc.conſi.xxxvj.uiſo
eleganti,in prin.uol.iij.& Cor.conſi.cxlvj.in hac,col.pe.uerſic.
alius,uol.ij.& Aret.conſi.xviij.& Ale.conſil.iij.uol.iij.& Deci.
92 conſi.ccij.ut pręſens,nu.viij.cum cõcord.† Prout etiã ſpecifice
in dicta legitima imputandi ueniunt fructus percepti ꝑ ipſum
Franciſc.ex eiſdem bonis hæreditarijs durante uita ipſius domi.
Gottofredi,& ſpecificè illi percepti tempore conditorum codi-
cillorum,de quibus ſpecificè in codicillis ipſe do. Gottofredus
mentionem facit.Nam cum tales fructus dicto Franci.emanci-
pato donauerit inter uiuos,& permiſerit per eum illos percipi,
ut iſto caſu in legitimã ſuam imputarentur.Neceſſario in ea im
putari debent,cum per eũ percepti fuerint,ut eſt text.in l.ſi qñ,
§.& generaliter.C.de inoffi.teſtam.ubi glo.& Barto.& reliqui
ſcriben.expreſſe iſtud uolunt,& etiam firmat ipſe Bart.in d.l.in
quartam,col.iiij.& v.uerſi.uenio ad quartam, & uerſic.quæro
* de una quæſtio.& * cõiter ſequunt̃ ibi ſcrib.omnes,& Bar.in l.
j.§.nec caſtrenſe, col.ult.ff.de colla.bono.& in l.peto, in princ.
de leg.ij.& alias deciſ.ad iſtud adducit Iaſ.in d.§.& generaliter,
93 in prin.† Prout etiam in dicta legitima imputandi ueniunt fru-
ctus percepti,ex dictis bonis fideicommiſſo relictis per ipſum
do.Gottofredum peruentis ad ipſum Franciſ.dico poſt tempus
adimpletæ conditionis dicti fideicommiſsi,& poſt purificatio-
94 nem ipſius,& poſt morã,& litis conteſtationem. † Etiã ſi eſſe-
mus in filijs primi gradus,ut per illum tex.firmat gl.in uer.con-
teſtatę,in c.Raynutius.ex̃ de teſtam.& Pau.de Caſt.in d.l.iube
mus,col.ij.uerſi.j.niſi,& Mod.ibi ſequuntur,& habetur in l.pau
lus reſpondet,in fi.ff ad leg.ſalc.& in l.in fideicõmiſſariam, ibi,
niſi,& mora.ff.ad trebel.ubi Imo.tangit,& diffuſius Ale. col.ij.
* uer.in eadem ibi fallit,dicens hanc eſſe magis * cõem opi.ſecun
dum gl.in d c.Raynutius,& Claud.ibi hoc idem firmat,colũ.ij.
95 uer.itẽ aduerte.allegantes alias deciſ.& rõnes. † Præterea ultra
ſuperius deducta,ꝙ dicta trebellianica, & legitima nõ poſsint
modo detrahi, euidenter oſtenditur,ex quo qm̃ Marc.Anto.fi
lius & uniuerſalis hęres d.Franciſci ad quẽ ſpectabat illarũ de-
tractio,in fauorem ipſius Io.Anto.ſcienter,& ſpecificè illas re-
miſit,approbando fideicõ.factum per ipſum do.Gottofredum,
& renunciando detractioni dictarum quartarum,quę approba-
tio,& renunciatio fuit,& eſt ualidiſsima,& ſtatim dicetur.Qui-
bus conſideratis integra bona ipſius domi.Gottofredi quę per-
uenerunt ad ipſum Franciſcum ſubiecta fideicommiſſo,ſine ali-
qua detractione alicuius quartæ reſtituenda ueniunt domi.Io.
96 Ant.fideicõmiſſario. ¶ † Quantum uero attinet ad alia bona
d.Fran.quæ non habuit a dn.Gottofredo patre,ſed aliunde, in
quibus uniuerſalem hæredem inſtituit.d.Mar.Ant.& ipſum gra
uauit,caſu quo moreretur ſine filijs maſculis, ꝙ ſua hęreditas
conſiſtens in bonis ſtabilibus per ipſum Franc.deſignatis, & no
minatis deberet deuenire ad eius filiam.quæ reperiretur marita
ta cũ uno de familia de palmerijs,& qm̃ ipſe Mar.Ant.mortuus
eſt ſine filijs & abinteſt.& ſic vr̃ eſſe factus caſus dicti fideicõ.
Certiſsimũ eſt,ꝙ in dictis bonis ipſe Mar.Ant. conſequi debe-
bat legitimam iure naturæ ſibi debitam,& ex quo in ea nõ po-
tuit apponi tale grauamẽ,& onus fideic.Item cõſequi debebat.
& quartam trebel.tum quia nõ fuit prohibita,nec expreſſe, nec
tacite,tum quia ipſe immiſcuit ſe hæreditati paternæ, cũ benefi
* cio legit,& inuentarij,& ſm magis * cõem filius ita grauatus po
teſt dictas duas quartas detrahere,de quibus ſuo arbitrio po-
tuit diſponere,& per actũ inter uiuos,& etiam per uiam ſucceſ-
ſionis paſsiuè.Quæ duæ quartę capiunt medietatẽ totius por-
tionis relictę filio grauato,ut ſigillatim de omnibus dictũ fuit
97 ſuperius.† Nec iſtis habet obſtare ſi dicatur,ꝙ qñ detrahuntur
duæ quartæ,tunc fructus percepti deberent computari in ipſa
trebell.etiam in filijs primi gradus,& ita limitabitur.d.l. iube-
mus.C.ad trebelli.ut firmat Pau.de Caſtr. & Ale.in l.mulier.§.
cum proponeretur,col.iiij.ff.ad trebel.& Ale.conſi.xxix.perſpe
ctis,col.j.uerſi.nec ad hoc,& conſi.clxv.in fin.uol.v.& conſi.cl.
quo ad primum uolu.vj.& in d.l.Marcellus,col.vj.uerſic.& il-
lud facit.& Pau.de Caſt.conſi.xcij.quia dubia,col.fi.uerſic.nec
98 obſtat. ¶ † Nam ꝯria opinio in puncto iuris eſt uerior, & ma-
* gis * cõmunis,uolens.d.l.iubemus,procedere,& locum habere
etiam qñ ueniunt detrahendæ duæ quartæ,ut firmat Sal. & alij
Mod.in d.l.iubemus,& Ange.conſi.cxxiiij.Iolus domini Dal-
mani,& Roma.conſi.ccvj.licet,& ſentit Barto.expreſſe in l.qđ
de bonis.§.quod auus.ff.ad leg.fal.& Ale.ibi col.ij.ſibi contra-
rius aperte opinionem iſtam ſequitur, adducens pro ea alias
deciſio.& reſpondet ad rationem Pau.de Caſt.tenentis ꝯrium,
& Cor.conſi.clxxx.multitudo,col.viij.uerſicu.circa x.quæſtio-
nem & uerſicu.alius ſcrupulus,uol.iiij.firmat hanc opinionem
pro qua eſt tex.formalis deſtruens opinionem contrariam in d.
c.Raynutius,uerſic.in eo uero, quem adducit Clau.in d.§.cum
proponeretur,ubi reſpondet adductis per Pau.de Ca. & ſequit̃
hanc opi.licet contra eam adducat tex.in l.ſi debitor.ff.ad legẽ
falc.ad

ſalc.ad quam leg.reſpondet Pau.pic.in reperi.d.l.in quartã,car.
antepe.& penul.prout etiam ad d.l.reſponderi pōt, ea dictis p
Bal.in l.cum pater.§.Titio.de leg.ij.& hanc.opin.ſequitur ipſe
Pau.pic.in d.l.in quartam,car.a.colũ.iij.& iiij.& diffuſius car.
antepe.col.j.& ij.& ꝙ d.l.iubemus,procedat qñ detrahunt̃ duæ
quartæ ſuadetur,qm̃ legitima detrahitur,illico ꝙ filius ſuccedit
patri,ut dicit Bal.in l.ſcimus.C.de inoffi.teſtam.& Pau. de Ca.
in dicta l.iubemus,& Fran.de Cur.conſi.laav.Dominus,colum.
v.Et dempta leg tima,reliquũ conſideratur pro aſſe hæredita-
rio,& de illo reſiduo,debet reſtitui dodrans,ut dicit Pau.de Ca.
in d.l.iubemus,& ita declarat Bald. in d. l. filium quem haben-
tem.C.familię erciſc.col.ia.uerſi.non obſta.iſta,& ſentit Alex.
in d.§.quod auus,col.ij.& Pau.pic.in d.l.in quartam, col.exvij.
Prout etiam ipſe Pau.de Ca.in d.l.iubemus,dicit hanc opin.eſſe
ſecuriorẽ,& eam ſenſit Ale.ibi in prima apoſtil.ad Bald. Et uir-
tualiter etiam iſtud ſentiunt oẽs illi docto.tenentes trebelliani.
non poſſe prohiberi in filijs primi gradus, & firmat hoc idem
99 Barbat.in d.c.Raynutius.† Et ſuadetur hæc opinio,qm̃ dicta l.
iubemus,non eſt correcta per dictã l.ſcimus.§.cepletionem. Et
quia cõmunis concluſio eſt,filios ulteriuris gradus poſſe detra
here,& legitimam,& trebellianicam utroq; iure,ut per Iaſ.in d.
l.filium,nu.vj.& ſequen.allegantem deciſion.quo fit, ut d.l.iu-
bemus,procedat etiam eo caſu quo filij primi gradus per prius
poſſunt detrahere legitimam.Nam alias nullum aſſet priuilegiũ
ipſorum,ut dicit Corn.dicto conſi.claaa.& Alexã.in d.§.quod
auus,& Pau.pic.in d.l.in quartam,loco prællegato,& quia ſe-
* cundum magis * cõem,filius grauatus ſub ꝯditione poteſt duas
quartas detrahere,& ideo d.l.iubemus,loquitur eo caſu,qñ per
prius legitima uenit detrahenda,nam filij ibi erant grauati ſub
ꝯditione,ſi ſine liberis,&c.Et ſic loquitur expreſſe iſto caſu, qñ
legitima,& trebellianica uenit detrahenda,& tñ adhuc iſto caſu
conceditur filijs primi gradus,de quo ibi priuilegium,& ſic ap-
paret manifeſtè,ꝙ opi.Pau.non eſt uera,ſed ꝯria erit uerior, &
cõmunior,ut dicta l.iubemus,procedat eo caſu quo duæ quartę
ueniunt detrahendæ ut filijs primi gradus, fructus non poſsint
imputari in trebel.eo etiam quia ipſe Mar.An. nullos percepit
fructus unde &c.Potuit igitur per actum inter uiuos ipſe Marc.
Ant.uniuerſalis hęres grauatus,ut.ſ.ſuo arbitrio de dictis dua-
bus quartis diſponere,contrahendo ſuper eis cum do.Io.Anto.
eius patruo. Quę diſpoſitio fuit, & eſt ualida,& de iure potuit
fieri,expreſſe.n.ipſe Mar.Anto.uoluit,ꝙ in bonis ſubiectis fidei
commiſſo nulla futuro tempore locum haberet detractio cu-
100 iuſuis quartæ,& ſic tam legitimę, q̃ trebellianicæ.† Cum illa
dictio,cuiuſuis,ſit uniuerſalis.l.j.C.de comeatu.lib.xij. cũ alijs
adductis per Iaſo.poſt alios,in l.quædam.§.nihil intereſt,nu.iij.
ff.de edẽ.& p Are.& eundẽ Iaſ.ĩ l.gallus §.ẽt ſi paterne, n.xvij.
101 ff.de liber.& poſthu.† Et qui omne dicit,nihil excludit.l.In-
lianus,cum uulga.de lega.iij.includetur ergo quælibet quarta
102 cuius detractioni ex dictis uerbis expreſſe renunciauit.† Quod
quidem fieri potuit,mortuo Franc.eius patre,qui ſi aliquid po-
terat ꝯſequi ſuper bonis d.Gottofredi uirtute dictarũ quartarũ
quarũ detractionẽ,ſi qua erat facienda,tranſmiſit ad d. Marc.
Anto.eius hæredem uniuerſalẽ illis,& ipſarum detractioni poſt
modum renunciantem.l.ſi quã.§.& generaliter.C.de inofficio.
teſta.& ibi ſcrib.adducentes concord.maximè Iaſ.in ij.nota. &
bona deciſio Pau.de Ca.ibi col.ij.uerſi.& quid ſi diceret, & per
103 Iaſ.num.iiij.† Eo magis interueniente iuramento, & ſcientia
ipſius Marc.Antonij qui remittebat ius de præterito,ut per Ro.
in l.j.§.ſi quis ita,col.ia.ff.de uerb.oblig.& per Iaſ.in d.§.& ge-
neraliter,nu.vj.& per eundem in l.ſed & ſi quis.§. quęſitum.ff.ſi
quis cautio.& per Deci.conſi.aavij.& diligenter,col.ij.uerſicu.
præterea,& per Moder.in d.§.ſi quis ita,ut eſt Gallian.nu.aiiij.
& ſeq.& Buttig.nu.xliiij.& ſeq.ubi ſequuntur Roma.& mdent
104 obiectionibus.† Et etiam quia ipſe Marc.Anto.approbauit
omnia,& ſingula diſpoſita per d.Gottofr.inter quæ continebat̃
expreſſa detractio,& trebellianicę,& etiam legitimę & illa clau
ſula,omnia,& ſingula,operatur effectum indiuiduæ expreſsio-
105 nis,ad pleniſsime no.per omnes in l.j.de lega.j. † Et etiã quia
relatum continetur in referente cum omnibus ſuis qualitatib.
ut per Bar.in l.j.ff.de recepta.& in l.ſi quis ſeruum.§.fi. de leg.
ij.& bene faciunt quę habentur in l.certũ.ff.ſi cer.pet.ubi Mod.
plura accumulant,& in l.ſi nominatim.ff.de condi.& demonſt.
106 ¶ † Sequitur ergo talem diſpoſitionem, & renunciationem
prodeſſe ipſi d.Ioã.Anto.ut dictæ quartæ detrahi non poſsint
ulterius,de bonis per fideicõ.relictis per d. Gottofre. peruentis
107 ad ipſum Franc.† Eo magis cum ipſe Mar.Ant.in illis conſti-
tuerit ſe uſufructuarium,per quam conſtitutionẽ dominiũ pro-
prietatis in ipſum d.Ioã.Anto.tranſtulit.l.quiſquis.l.ſi quis ar-
gentum.§.ſed ſi quidem.C.de dona. & utrobiq; docto.omnes
108 nota.allegantes concor. † Profuit etiam talis diſpoſitio,& cõ-
uentio facta per ipſum Mar.Ant. prodeſt ipſi Ioan.Ant.quo ad
alias duas quartas quas ipſe Mar.Ant.poterat detrahere de alijs
bonis.d.Fran. In quibus fuit hęres inſtitutus,& grauatus,ut di-
ctum fuit ſuperius,nã de dictis bonis in quibus fuit inſtitutus,
& grauatus uirtute duarum quartarum ad ipſum ſpectantium,
potuit diſponere,prout diſpoſuit ſuo arbitrio per actũ inter ui-
uos,ut dictum ſuit ſuperius,& tradunt omnes in d.l.Marcellus.
109 §.res quæ,& in d.l.in quartam.† Conuentio enim facta inter
ipſum Io.Antoniũ,& Mar.Antonium,fuit ualida,& firma,licet
prima facie uideretur dicendum contrarium,ex quo cõtinebat
pactum futuræ ſucceſsionis, & qualiter deberet ſuccedi, & in
quas perſonas,poſt mortem ipſorũ, bona de quibus in conuen-
tione deberent peruenire. Tum quia hæreditas,& ſucceſsio in-
ter uiuos dari non poteſt.l.hæreditas.C.de pac.conuen.l.ex eo.
C.de inut.ſtipu.l.ſtipulatio hoc modo ꝯcepta.ff.de uerb.oblig.
cũ alijs ſi.Et hoc quia talis ꝯuentio a iure reperitur reprobata,
ut in dictis iuribus.Item quia eſt ꝯ bonos mores.d.l. ſtipulatio.
110 Item quia inducit uotũ captandę mortis.l.fi.C.de pac. † Item
quia reſtringit,& tollit liberam facultatem teſtandi contra.l.j.
C.de ſac.ſanc.eccl.& in l.ſi fratres.§.idem reſpondit.ff.pro ſoc.
quibus conſideratis,omnes reprobant conuentionem de futura
ſucceſsione,etiam ſi eſſet iuramento firmata,ut per doc. omnes
111 ubi.ſ. † Et etiam ſi eſſet reciproca,ut in l.licet.ubi Ale.& alij
no.C.de pac.& idem Ale.cõſi.aavij.ponderatis,uol.iij.& alibi
pluries,& facit quod uult Deci.conſil.clxxaiiij.& pro tenui, &
conſi.cexav.in cauſa,& conſi.laiij.& pro tenui, col.iij.& iiij.&
fi.& conſi.ccaaavj.non parua.col.fina.ubi plura ad id facientia
adducit,prout etiam facit conſi.ccc.uiſa petitione,nu.iij. ¶ Tñ
iſtis non obſtan.dico talem conuentionem fuiſſe ualidam. &
firmam,nam tã ipſe Io.Ant.q̃ d.Mar.Antonius per dictam con
uentionẽ approbauit fideicõmiſſum factũ per eorũ maiores
ſuper dictis bonis immobilibus expreſſe deſignatis & talem ap-
probationem fecerunt pro perpetua conſeruat oñe familiæ, &
112 domus de Palmerijs. † Quo fit ut talis approbatio, & conuen
tio de certo modo ſuccedendo in dictis bonis per fideicõ.reli-
ctis,non poſsit dici facta de uniuerſali ſucceſsione dictorum Io.
Ant.& Mar.Ant.Sed bene dicitur facta de particularibus rebus
ipſorum,ut probatur in l.cogi.§.& generaliter,&.§.ſed ſi miles.
ff.ad trebel.& ibi no.Bar.& alij,& idem Bar.in l. cum filius.§.
113 Lucio,de le.ij. † Et conuentio approbans diſpoſitiones teſta
mentarias,& fideicõmiſſa facta per alios,eſt ualidiſsima quibuſ-
cunq; uerbis concipiatur,ut tradit Alex.conſil.xxia.perſpectis,
uol.v.col.vj.uerſi.circa quartum,& col.vij.uerſi.uidentur,& ita
etiam firmat Deci.d.conſi.lxiij.col.iij.iiij.& fi. Vbi profitmiſ-
ſimo tenet,talem conuentionem ualere,quatenus concernit bo
na ꝯtenta in alijs teſtamentis, quæ approbantur ab ipſis paci-
114 ſcentibus.† Præterea conuentio facta inter fratres,in qua uo-
luere,ꝙ ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant,ut uidet̃ eſſe
præſens eſt ualida.Nam de iure ualet,ſi conuentum eſt,ꝙ certe
res non deueniant ad certũ genus perſonarum, ut plene tradit̃
in l.ſi ita quis.§.ea lege.ff.de uerb.obli.& in l.ea lege.C.de ꝯdi.
115 ob cau.& in l.codicilli.§.matre,de leg.ij.† Per hanc enim con
uentionem non prohibetur hæreditas,ſed certa pars patrimo-
nij,nec eſt ꝯ bonos mores,imo approbatur a iure. Nam & lege
induci poteſt,ꝙ fœmina non ſuccedat in totũ,ſed in certa par-
te,ut per Dyn.in c.indultum,de reg.iu.lib.vj.& ita firmat Bart.
adducendo alias rationes, & reſpondendo ꝯrijs, conſi.laaij.ex
facto proponitur,col.ij.uerſi.in contrarium vſ,quem refert, &
ſequitur Ioan.Campeg.in tracta.de dot.in ult.par.q.lxxia.quia
dictum eſt,& Iaſ.conſi.viij.col.vj.uerſicu.accedat etiam, quod
conſi.eſt inter conſilia Albert.Bru.& idem ſequitur Dec. quan
do ꝯuentio fit ſpecialiter de certis bonis,in l.pactum.C.de pac.
col.pe.in fi.uerſi.ij.limitatur,& Lancelo.Dec.ibi col.j.uer.limi
tat tamen,ubi adducit ꝯſi.Alex.Et ideo ualet, ex quo non tollit
liberam teſtandi facultatem,ſed potius dicitur factum, de cer-
tis bonis diſponendis,certo modo,quod quidem a iure non eſt
116 prohibitũ,ut per Ale.& alios,ubi.ſ.† Poſſunt enim ipſi ꝯhen
tes de alijs eorum rebus diſponere.& hoc idem ſequitur Pau.de
Ca.conſi.calvj.ſuper ſecundo puncto,& Oldr.conſi. caaxia.ad
habendum,& Ale.ꝯſi.lxxxv.uiſa,col.ij.uer.& in propoſito no-
ſtro,

ſtro,uol.ij.& per Iaſ.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta,num.
xix.& p Alc.ꝯſi.Iaia.uiſo themate,col.j.uol.v.& bona deci.Frã.
de cur.iunior.poſt tract.de ſeu.in ꝯſi.j.colum.viij.uerſi.& dicta
tranſactio,ubi aſſerit hanc eſſe cõem.prout etiam firmat Deci.
in d.ꝯſi.ccxxv.nu.iiij.uerſi.primus eſt,& etiam in l.fi.nu.xxij.in
117 j.lectu.C.de pac. † Et eſt etiam bona decl̃ſ.Iaſ.in d.l.ſtipula-
tio hoc modo,col.antepe.uer.tertio principaliter. Vbi dicit ſę-
pius conſuluiſſe,& ualere conuentionem de ſucceſsione certo-
rum bonorũ,ut ibi per eum ponentem exempla,& ponit d. ꝯſil.
viij.circa primum,& ꝯſi.ix.inter conſi.Alber.Bru. & conſuluit
etiam Soc.conſil.x.inter conſi.Alber.Bru.& Io.Campeg.conſil.
118 xj.inter eadem conſi.† Quibus ut locis,& alijs per eos allegatis,
* cõmuniter concludunt ualere conuentionem de ſuccedendo
in certis bonis,certo modo,quibuſcunq; uerbis concipiat̃. Nã
cum ſit facta de rebus particularibus, ceſſant obiecta ſuperius
in ꝯtrium adducta,quę procederent in uniuerſali ſucceſsione,ut
pulchre etiam deducit Ang.in ſua diſputa.in refulgenti, & ꝯſil.
clxxix.niſi,col.ij.& iij.Eſto.n.quod aliquatenus reſtringatur
facultas teſtandi,non propterea talis reſtrictio debet uiciare cõ-
119 uentionem.† Nam & parentibus conceſſa facultas teſtandi,rẽ
ſtringitur quo ad legitimam debitã filijs, nec ualet de toto quo
ad partem ſtatte diuerſitate rationis,& dicit glo.in l.quæ de to-
120 ca.ff.de rei uendic.† Et tex.in d.l.pactum,loquitur in uniuer-
ſali ſucceſsione,prout loquitur tex.in d.l.ſi fratres.§.idem reſpõ
dit.ff.pro ſoc.qñ ſocius poſt mortem ſuccederet, nam alius ſo-
cius non haberet facultatem inſtituendi alios,ut ſentit ibi Bar.
& Bal.& Albe.de Roſa.ibi in.§.ſi inter fratres,& apertius Fulg.
in d.§.idem reſpondit,concludentes tex.illum procedere in uni
121 uerſali hære,& ſucceſsione,& ſic ſumus in alio caſu.† Nec ha-
bet obſtare uotum captandę mortis,nam tollit̃ per conſenſum
præſtitum ab utroq; ꝯhentium in quo fuit perſeueratum,ut pro
batur in l.ſi.C.de pac.& ibi oĩa no.maxi.Dec.in iij. notab.poſt
Bal.& aliõs ibi,& bene per Fulg.conſi.lxxiij.col.ij. & Angel.d.
conſi.clxxix.col.iiij.uerſi.nec obſtat,& uerſi.ſequẽ.& p.r Iaſ.d.
122 conſi.viij.col.vj.uerſi.item aduertendum.† Et ad ea quæ dedu
cit Dec.in dictis ſuis ꝯſi.patet reſponſio ex dictis per eum, ubi
ſupra,& etiam ex dictis aliorum ſuperius deductorum,qui etiã
rñdent, & multipliciter illis rationibus ſuperius in contrarium
123 deductis.† Et eo magis procederent iſta,quia talis conuentio
continens ſucceſsionem bonorum apparet facta,& cõcepta, ita
ut obligatio debeat incipere in perſonam hæredum ipſorũ con
trahentium,quo caſu, etiam ualeret, ſi eſſet de totali, & uniuer
ſali ſucceſsione,ut tradit Oldra.conſil.cxxxix.ad habendum, &
Bar.conſi.ccxij.promitto tibi,& tu mihi,& Roma.conſi.xxvj.p
deciſione,& Alc.ꝯſi.xxviij.uol.iij.& dicto conſi.lxxxv.uiſa,uol.
ij.& per Dec.in conſi.ſ.deductis,& per Fran.de Cur.Iunio.poſt
trac.de feu.in conſi.xv.circa præmiſſam,col.ij.& iiij. Vbi alleg.
alias deciſ.uolunt ualere conuentionem cõtinentem etiam uni-
uerſalem ſucceſsionem qñ promiſsio fuit concepta, ita ut obli-
gatio debeat incipere a perſona hæredũ,prout apertiſsimè fuit
concepta hic,ut colligitur,& pluries,& multipliciter ex uerbis
per ipſos ꝯhentes. ¶ Ex quibus concluditur,talem conuen-
tionem factam per ipſum Marcum Antonium, procedere, &
prodeſſe dicto domino Io.Ant.quo ad medietatem illorum bo
norum ſtabilium,in quibus Marc.Anto.fuit inſtitutus hæres a
Fran.eius patre,& poſtmodum grauatus ſi decederet ſine filijs
maſculis,&c. Nam grauamine non obſtante ipſe Mar.Anto.hæ
res poterat deducere duas quartas,ut dictũ eſt in quibus duab.
quartis potuit diſponere ſuo arbitrio,prout diſpoſuit, & facere
ꝯuentionẽ prout fecit cum dicto d.Io.Ant.ꝙ certo modo ſuper
dictis rebus particularibus inter eos ſuccederetur. Et quia mo-
dus,& forma data in dictis rebus ſuccedendi iam fuit adimple
ta,& purificata per mortem dicti Marc. Antonij merito bona
prædicta applicanda ſunt ipſi d.Io.Antonio iuxta formam con
uentionis purificatę,& ab illis excludi debet domi.Laura ſoror
utriuſq; coniuncta ipſius Mar.Antonij,quę poterit in alijs eius
bonis ſi qua ſunt illi ab inteſtato ſuccedere. ¶ Nec iſtis obſtat ſi
diceretur,ꝙ ipſe Mar.Ant.talem conuentionem de ſuccedendo
fecit in bonis tantum relictis per dñm Gottofredum,ut uidentur
innuere illa uerba,cõuentionis ibi,deinde partes ipſę,&c. & ibi
eiuſdem fideicommiſsi, de quo in numero ſingulari pluries fit
124 mentio. † Quo fit, ut non debeat extendi ad bona per fidei-
commiſſum relicta per dñm Franciſcum cum limitata cauſa,li-
mitatum producat effectum,uulg.l.ne in agris.ff.de acqui.rerũ
domi.& in l.milites agrum.ff.de re milita. Nam bene conſide-
rando uerba dictæ conuentionis facta apparet ſuper bonis etiã
125 relictis fideicom.per dictum Franciſ.† Primo conſiderando
uerba narratiua poſita in principio dictę conuentionis,quæ de-
clarant animum ꝯhentium,& cauſam qua ipſi contrahunt,l.fi.
ff.de hered.inſti.l.j.ff.ad macedoni.l.regula.§.& licet.ff.de iur.
& fac.ignoran. Aſſerunt enim ꝙ do.Gotto.pater,& auus in co
dicillo,ordinauit pro perpetua conſeruatione eius familię,prout
in codicil.ipſis continetur,quorum tenor inſeritur. Et ſimiliter
aſſeruerunt qualiter Fran.pater Mar.Ant.ſequendo eundẽ or-
dinem ſuorum antiquorũ,ordinauit,& fecit in ſuo teſtõ capitu-
lum,cuius tenor inſeritur,& ſic partes ipſę in iſtis duabus aſſer-
tionibus nihil uerbo dixerunt,nec de fideicom.relicto per do-
minum Gottofredum,nec de alio relicto per ipſum Franciſcũ,
ſolum ſe referentes ad eorũ diſpoſitiones in quibus adeſt fidei-
commiſſum,unde cum poſtea de fideicommiſſo in ſingulari fa-
ciunt mentionem,intellexerunt de utroq;,ſm eorum præceden
tes aſſertiones,& ſecundum,ꝙ continebatur in diſpoſitionibus
factis per domi.Gottofredum,& Franciſcũ,de uerbo ad uerbũ
126 inſertia.† Per quæ præcedentia declarantur ſequen.in l.qui fi-
127 lijabus.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de leg.j. † Cœperunt ergo termi
num fideicommiſsi in ſingulari indeffinire,quæ æquipollet uni
uerſali,ad nota.in l.ſi pluribus,de lega.ij. Et licet in tertia aſſer-
tione,partes ipſę dicant,ꝙ fuerunt hæredes bonorũ domi.Got
tofredi,tamen poſtmodũ dicunt,ꝙ cum ſint ueri domini, & pa
troni omniũ oliuarum,& bonorum,ut.ſ.expreſſe uoluerũt con
tineri bona relicta per dictum Franciſcum,quorũ ipſe Mar.An
tonius erat patronus & dñs,ut patet ex illis uerbis,omnium oli
128 uarum.† Et qui omne dicit,nihil excludit.l.Iulianus,de legat.
iij.l.ſi chorus,eod.titu.c.ſolitæ,de maiorita.& obed. Tum quia
oliuę ut plurimum erant in rebus relictis per ipſum Franciſcũ.
129 † Tum etiam quia illa dictio,ut.ſ.quæ eſt relatiua præceden
tium,ut per illum tex.tradit Bar.in l.j.§.hoc edicto,in fin.ff.de
poſtu.& Fran.de Cur.conſi.lj.col.vij.uer.& potiſsimè, & Deci.
conſi.cexxvij.in caſu, nu.iij.relationem habet ad omnia bona,
quæ per prius fuerunt expreſſa,inter quę,& iſta relicta per Fran
ciſcum,ſigillatim,& nominatim expreſſa apparent,unde &c.
130 † Suadetur iſta ex illis uerbis, præmiſſa omnia, & ſingula,quæ
clauſula habet uim ſpecificę,& indiuiduę expreſsionis, ad ple-
nè no.per omnes in l.j.de leg.j.cum concordan.inter quæ præ-
miſſa erat fideicommiſſum relictũ ab ipſo Franciſco ergo &c.
Vlterius ipſi confirmarunt,& approbarunt diſpoſita a dictis ma
ioribus,& ſic in numero plurali ergo & a Gottofredo, & a Fran
131 ciſco.† Probat etiam hoc,illa dictio,dictis,præcedentium re-
latiua,ut per Bar.in l.talia ſcriptura.§.fi.uer.quæro ergo,de leg.
132 j.per tex.in l.j.§.eum qui ff.de poſtula.† Et uer.illud,maiori-
bus,neceſſario idem includit. Tum quia prolatum in nu.plu-
rali. Tum etiam quia licet proprię referatur,ad tritauũ,& alios
maiores,ut per gl.in uerſi.maiores,in l.j.C.de impo.lucr.deſcr.
133 lib.x.& per gl.in c.ij.extra de uerb.ſignifi.† Tamen ſm ſubie
ctam materiam,& auum comprehendit, ut probat text.in l.ſi
cohartalis.C.de coharta.lib.xij.ibi,maiorum ſuorum exempla,
iuncto uer.præced.liberis etiam,quem adducit Alber.de Roſa.
in dictionario,in uerſi.maior,uerſi.maiores quandoq;, & uerſi.
ſeq. Tum etiam quia nulli alij anteceſſores, & maiores ipſorũ
contrahentiũ,ita diſpoſuere,unde neceſſario,l.y.maioribus,in-
telligi debet de patre,& auo.Prout etiam quia ipſi ꝯhentes im-
poſuerunt legem ſuis ſucceſſoribus in perpetuum declarando
ſupra dicta bona omnia remanere inalienabilia. Quæ uer.oĩa,
134 uniuerſalia includunt etiam iſta,ut dictum fuit.† Et l.y.ſupra
ſcripta,relationem habent ad contenta,& expreſſa in præceden
tibus,ut expreſſe tradit Bar.in d.§.hoc edicto,& in d.l.talis ſcri
ptura.§.fi.& per Franciſcum de Cur.conſil.lj.ſuper teſtam.col.
vij.uerſi.& potiſsime.Ad quod etiam illa uer.item ꝙ in eis.&c.
In quibus renunciatum fuit detractioni cuiuſuis quartę,& pro-
culdubio,de iſtis relictis per Franciſcum poterant per ipſum Io.
Antonium,duæ quartæ detrahi, unde de dictis bonis expreſſe
fuit conuentum. Prout etiam quia ipſe Marc.Antonius expreſſe
reprobauit conditionem appoſitam per patrem concernentem
135 filiam maritandam,&c. † Et ſic in reliquis approbauit, conſe
quenter de illis ſenſit, cum unius excluſio,ſit alterius incluſio.l.
136 cum prætor,in prin.ff.de iudi.c.non ne,de præſumptio. † Ad
quod etiam,qm̃ non eſt uerisimile, ꝙ Mar.Ant.uoluerit facere
talem conuentionem nullam,& inefficacem.l.non ſolum.ff.de
actio.& oblig.& in dubio præſumendum eſt,ꝙ efficacem,& ua
lidam fecerit,& in caſu quo poterat ualere,& effectum ſortiri.l.
quoties.ff.

quoties.ff.de rebus dubijs,&.ff.de uerb.obliga.Et ſi couentio referatur ad bona d.Gottofredi,quæ ſolū peruenerunt ad Franciſcum certè fuiſſet ſine effectu conuentio ipſa,ex quo Franciſcus non poterat detrahere trebellianicā,nec legitimā propter imputationem rerum,de quibus.ī.Et ideo ut reddatur ualida, & habens effectū referenda erit ad bona relicta per ipſum Fran. & ſic patet, ꝙ dicta conuentio,nō fuit facta limitatè, ſed modo 137 quo.ī.† Prout etiam quia alias clauſulæ,& uerba in ea appoſita ſuperius deducta ſtarent,& eſſent ſine effectu,& nihil operarentur,& ludibrio fuiſſent appoſita,contra tradita per Bald in Rub.C.de contrahenda emptione , in ix.quæſtio. & dictum fuit ſupra. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta per patrem filia emancipato,ualida eſt , & firma.*
2 *Donatio facta per patrem filio in poteſtate exiſtenti , uallata iuramento,ualida eſt.*
3 *Poſſeſſio transfertur per conſtitutum.*
4 *Poſſeſſio quaſita uni aliquo titulo,non poteſt effici illius titulo hæreditario ſeu inſtitutionis.*
5 *Inſtituens aliquem in aliqua re ſtabili,in qua habebat partem uidetur illum inſtituiſſe in illa parte,& nu.61.62.& ſeq.*
6 *In alia uero parte propria inſtituti,non ualet inſtitutio.*
7 *Inſtitutio in re propria hæredis,non ualet.*
8 *In fideicommiſſo uniuerſali,nō comprehenduntur res propriæ ipſius inſtituti grauati.*
9 *Nec ueniunt alia propria bona ipſius hæredis grauati,etiam ſi illa habuiſſet a defuncto grauante,limitatur , & bene,nu.70.71.& alijs ſequen.*
10 *Eſto etiam,quòd in illis appareat inſtitutus hæres ab ipſo teſtatore.*
11 *Fideicommiſſo uniuerſali,non comprehenduntur res,nec bona quæ non fuerunt teſtatoris.*
12 *Donatio facta ad remunerationem laborum,& expenſarum , nō uenit in fideicommiſſo uniuerſali , in quo donatarius fuit inſtitutus hæres,& grauatus.*
13 *Dominus alicuius rei,præſens teſtamento in quo grauatur, nō præiudicat ſibi in re propria.*
14 *Maximè ſi eo tempore non fuit grauatus,ſed poſtmodum.*
15 *Fideicommiſſo non præiudicatur per contractum factum per hæredem .*
16 *In correlatiuis,diſpoſitum in uno cenſetur diſpoſitum in alio.*
17 *Conuentio facta inter patrem , & filium , iuramento uallata ualida eſt .*
18 *Maximè quando per conuentionem,filij reponuntur in priſtinum locum,& ſtatū.*
19 *Contractus poſſunt quandoq; in teſtamento celebrari.*
20 *Per actum ultimum receditur a primo.*
Donatio pōt reuocari per conſenſum donatarij poſtmodū inſtituti.
21 *Conſentiens teſtatori leganti rem propriam conſentientis,ſibi præiudicat .*
22 *Qui uult conſequens,uelle uidetur neceſſarium antecedens ad illud.*
23 *Filius conſentiens exhæredationi,eam reddit ualidam.*
24 *Reductio ad primæuum ius,fauorabilis eſt.*
25 *Donatio an reſoluatur per ſimplicem conſenſum,uel reſolutio requirat actum retro ſimilem.*
26 *Et quid ſi poſt conſenſum,ſecuta fuit effectualis approbatio.*
27 *Aequalitas inter filios obſeruanda eſt,propter quod multa priuilegia ſunt inducta.*
28 *Pro expreſſo haberi debet illud , ad quod neceſſario relatio habenda eſt.*
29 *Hæres ſine beneficio adiens hæreditatem,ſibi ualdè præiudicat.*
30 *Nedum ſibi,uerum etiam,& ſuis hæredibus.*
31 *Hæres adiens hæreditatem uidetur quaſi contrahere cum legatarijs & fideicommiſſarijs.*
32 *Teſtator poteſt proprias res hæredis legare , & per fideicommiſſum relinquere.*
33 *Hæres præſens teſtamento,ſimpliciter poſtmodum adiens hæreditatem,tenetur obſeruare omnia diſpoſita,etiā in rebus ſuis proprijs.*
34 *Præſens,& tacens teſtatorem diſponere de re ſua propria , ſibi præiudicat .*
35 *Teſtator poteſt bona hæredis ſui adeuntis hæreditatem ſimpliciter obligare,etiam ſi aliunde ad hæredem perueniſſent.*
36 *Teſtator poteſt in re propria hæredis grauamen apponere.*
37 *Teſtator poteſt apponere grauamen ſuper re,quæ reperitur hæredis,titulo inſtitutionis,& ultimæ uoluntatis.*
38 *Conſenſus generaliter præſtitus,nocet in omnibus.*
39 *Inſtitutio hæredis,& ultima uoluntas,mutari poteſt.*
40 *Ignorantia ſuper iſtis non admittitur.*
41 *Inſtitutio,& diſpoſitio facta in teſtamento,poteſt in codicillis declarari.*
42 *Codicillus trahitur ad tempus teſtamenti.*
43 *Codicillus cenſetur confirmatus per teſtamentum.*
44 *Codicillorum ſcientia præſumitur,quando publicè conditi ſunt.*
45 *Et quando de ipſis conditis adeſt publica uox,& fama.*
46 *Teſtator poteſt imponere fideicommiſſum,ſuper re per ipſum prius donata hæredi.*
47 *Intell.l.ſequens quæſtio.de legatis ſecundo,cum concord.*
Impugnatio glo.in d.l.ſequens quæſtio.& nu.48.
48 *Teſtator poteſt expreſſe imponere fideicommiſſum rei,per prius ab ipſo donata hære.*
49 *Nominatim aliquid fieri,quando dicatur,& alijs ſeq.*
50 *Qui omne dicit,nihil excludit.*
51 *Relatum continetur in referente.*
52 *Relatio ad teſtamentum cenſetur facta,ſecundum omnes qualitates in teſtamento contentas.*
53 *Relatio nedum refert ſubſtantiam,ſed etiam omnes qualitates.*
54 *Paria ſunt,quòd quis exprimatur per ſe,uel per relationē ad aliud.*
Certum qualiter dicatur eſſe factum ſeu nominatum.
55 *Relatiuum procedit ſecundum ueritatem patentem , ex coniunctione ſcripturarum,relatarum , & referentium , & hæc eſt eius natura.*
56 *Expreſſum fieri dicitur,quod colligitur ex mēte,& ratione,& quando illud oſtenditur per relationem.*
57 *Nominatim fieri,& exprimi dicitur etiam per relationem.*
58 *Et quid ſi pro forma requiritur uerbalis nominatio.*
59 *Intell.d.l.ſequens quæſtio paragra.ſi.in uer.nominatim. & nu.60.*
60 *Nominatim quandoq; capitur pro certitudinariè.*
61 *Pronomen meum,non includit res alienas,& nu.62.*
63 *Confinium deſignatio includit omnia intra fines comprehenſa, & nume.64.*
65 *Dictio,ultra,incluſiua eſt aliorum.*
66 *Repetit etiam,& extendit expreſſa ultra illa.*
67 *Confirmat etiam antea diſpoſita inutiliter.*
68 *Sequentia declarant præcedentia.*
69 *Actus in dubio,uidetur fieri,ut ualeat.*
73 *Intell.l.iij.paragra.ſi rem,de legatis tertio,& alijs ſeq.*
74 *Dos prælegata potius dicitur reddi,quàm dari.*
75 *Declaratio conſi.Pau.Ale.& Cor.& nu.76.*
77 *Teſtatoris aſſertioni,an quando,ſit ſtandum.*
78 *Renunciatio facta per hæredem præiudicat ſibi.*
79 *Intell.l.gaius.ff.de pignor.& nu.78.*
80 *Hæres grauatus fideicommiſſo,non poteſt diſponere de rebus in fideicom.contentis.*

CONSILIVM II.

IN ALIO Conſilio ſuper huiuſmodi cauſa alias per me abſoluto oſtenſum, & concluſum fuit dominum Gottofredum de Palmerijs , in bonis ſuis hæreditarijs,perpetuum fideicōmiſſum induxiſſe, iuribus,& rationibus in illo annotatis.Modo dubitari contingit,an poſſeſsio de Realbi,per ipſum dominum Gottofredum donata Franciſco eius filio,& in qua poſtmodum ipſum hæredem inſtituit,ꝯtineatur & comprehendatur,in d.l.fideicōmiſſo, ita ꝙ ueniat reſtituenda fideicōmiſſario uocato a d. Gottofredo,ſicuti ueniunt reſtituendæ aliæ res fideicommiſſo ſubiectæ. 1 Ex quo ꝯditio ipſius fuit,& eſt modo purificata. † Et prima facie uī dicendum,dictam poſſeſsionem non cōprehendi, ex quo erat propria ipſius Franc.uirtute donationis inter uiuos, eidem emancipato factæ per d.Gottofredum patrem , quæ omni iure ualuit,& tenuit.l.ſi emancipatis.C.de dona.l.ut liberis.§.fin.C. de colla.l. donationes.§.pater.ff.de dona. traditur in l. frater a fratre.ff.de condi.indebi.cum alijs ſinſinitis ꝯcord. ut per Soci. conſi.clxxxix.uerſi.donatio autem,uol.ij.& conſi.xxxiij.colū.ij. 2 uolu.iij.† Prout etiam dicta donatio reddita fuit ualida, uirtute iuramenti,in ea appoſiti,quod ipſam efficacem reddidit, etiam ſi ipſe Franc.fuiſſet in poteſtate patris,ut tradit Bald.in l.ſi.uer. ſed ſi quid ſi.C.de uſuca.pro dona.& in l.ij.car.xv.uerſi.& idem credo.ff.de iu.iur.per Alex.& alios,in l.ſi donatione,col iiij.C. de colla.

de colla.cum alijs allega.per Iaſ.poſt alios in d.l.frater a fratre,
col.fi.in vij.limita.& per Ale.ꝯſi.xx.ponderatis,col.j.uerſi.prę-
teres uirtus,uol.iij.quod conſi.eſt repetitum in vj.uol.in ordi-
ne.ccxvij.col.j.uu.iij.& per Deci.conſi.ccxvj.uiſa,nu.ij.& dif-
fuſius conſi.ccaaxia.primo non vř.num.j.& conſi. nouiter im-
preſſo.xxx.nu.iiij.& per Soci.ꝯſi.xcj.col.iiij.uerſi.ſed dicet quiſ-
piam,uol.j.& conſi.cvij.nu.ij.uol.iij.& per Ale.conſi.vij.num.
3 viij.uol.vj.cum ſi.† Eo etiam quia d.poſſeſsio fuit tradita dicto
Franc.nere.& per conſtitutum,ad plenè nota.in l.quod meo, in
prin.ff.de acquir.poſſe.& in l.ab emptione.ff.de pact.cũ uulga.
4 † Et cum ex dicto titulo poſſeſsio ipſa fuiſſet dicti Fran.nõ po-
tuit amplius ipſius effici titulo inſtitutionis & hæreditatio.l.ſi
mater.$.eandem cauſam.ff.de excep.rei iudi.l.iij.$.ex pluribus.
ff.de acquir.poſſ.$.ſi res,&.$.ſi rem legatam.inſti.de lega.l.oẽs.
5 ff.de acti.& oblig.l.ſequitur.$.lana.ff.de uſucap.† Eo etiam qm
ipſe d.Gottoſredus in dicta poſſeſsione habebat ultra illã dona
tam d.Fran.certam aliam portionem,& inſtituendo eum in di-
cta poſſeſsione vř inſtituiſſe in illa portione ſua propria,non aũt
in illa donata.l.ſerui electione.$.fi.l.ſi domus.$.fi.de lega.iij.&
per Bald.in l.j.C.qui teſta.fac.poſ.& facit l. cum alienam.C.de
6 leg.† Et quia inſtitutio in tali portione redderetur ualida,in illa
uero portione donata erit inualida,cum per prius eſſet propria
ipſius Fran.& ideo ad eam inſtitutio nõ debet extendi,ut actus
7 ualeat,arg.l.quoriens,cũ uulg.ff.de reb.dub.† Nã in re propria
hæredis, non ualet inſtitutio.l.proprias.C.de leg l.an ea res.ff.
de ꝯdi.& demon.& tradit Bal.in l.ſcimus,in prin.in iiij.q.C.de
inoffi.teſta.& Ale.in d.conſi.xx.col.ij.& d.conſi.ccxvij nu.viij.
uol.vj.Cum alijs in terminis noſtris adductis per Corne.conſil.
8 lxxxvij.uidetur,col.j.uol.ij. † Præterea in fideicommiſſo uniuer
ſali iniuncto filio,ut hæredi non ueniunt, nec comprehendunt
propriè res ipſius hæred.a,quæ erant extra patrimonium ipſius
teſtatoris.l.cohæredi.$.cum filiæ.ff.de uulg.& pup.l.in fideicõ-
miſſaria.$.quotiens.l.ex facto,poſt principium, uerſic.non tñ.
ad treb.Ale.conſi.ccj.perſpectis,nu.j.uol.vj.Corn.conſi. cxiiij.
9 in hac.col.fi.uol.iij.† Prout etiam a fortiori non ueniunt bona
dicti hæredis, quæ ipſe hæres grauatus habuit a defuncto, non
per uiam teſtamenti,ſed alio modo.l.iij.$.ſi rem,de lega.iij.l.ſe-
10 quens quæſt.de lega.ij.l.Lucius.$.maritus.ff.ad treb. † Etiam ſi
poſtmodum in illis appareret inſtitutus hæres ab ipſo teſtato-
re,ut in dictis iuribus,& alijs concord.allegatis ibidem per gl.
& doc.& per.Pau.de Caſt.conſi.cl aliij.uiſa,col.ij.uerſi. quantũ
ad ſecundum,& plenè per Ale.in d.conſi.xx.col.iij.& iiij. uolu.
iij.repetito in uolu.vj.in ordine.ccxvij.num.xj.& ſeq. Vbi pro-
priè loquitur de bonis donatis filio per patrem,& per Cor.cõſi.
ccxxviij.quod dñs ſer Antonius,col.j.in fin.& col.ij.& col.pen.
& fina.uol.iiij. Vbi punctaliter loquitur de re prius donata filio.
per patrem,ut non ueniat in reſtitutione fideicommiſsi, in quo
filius fuit grauatus,licet in illa per patrem poſtea appareret inſti-
11 tutus hæres,quod propriè uidetur decidere caſum noſtrũ. † Eo
inſuper, cum d.Gottofredus fideicom. fecerit ſuper bonis ſuis
hæreditarijs,extra quæ erat dicta poſſeſsio,quæ in tali fideicom
12 miſſo non debet comprehendi d.l.ſequens qõ.cum ꝯcor.† Eo
magis,cum donatio dictę poſſeſsionis uideatur facta potius ad
declarationem,& remunerationem laborũ.& expenſarũ, quas
de proprio d Franc.fecit ad meliorandum dictam poſſeſ.& be-
neficium ipſius,ut tradit idem Alex.in d.conſi.xx.colũ.ij. & d.
13 conſi.ccxvij.nu.v.† Vbi punctaliter col.pen.& fina. tollit illam
obiectionem,quæ ex aduerſo poſſet fieri,ſi ꝯ prædicta allegarẽt.
præſentia,& ſic tacitus conſenſus d.Fran.adhibitus tẽpore quo
d.Gottofre.fuit teſtatus,nam ſibi circa rem donatam non po-
14 tuit præiudicare,iuribus allegatis per Alex.ibidem.† Item quia
tunc temporis d.Gottofre.in d.teſtamento nõn fecit aliquod
fideicommiſſum,ſed longe poſt illud ordinauit in codicillis, &
tempore quo fuerunt conditi ipſe d.Franciſcus non fuit modo
aliquo præſens,nec illis aliquem conſenſum præſtitit. Conſe-
quenter de dicta poſſeſsione Realbi ſibi donata,nec in dicto fi-
deicõ.comprehẽſa potuit ſuo arbitrio diſponere, uti diſpoſuit,
15 ut dictant communes,& uulgares concluſio.† Nec eius uolun-
tati potuit prę iudicare Marcus Antonius eius filius ꝯhendo,cũ
Io.Antonio eius patruo.l.ſi.auct.res quæ.C.cõmo.de leg. cũ ſi.
¶ Iſtis tñ non obſtan.conſiderata uera facti contingentia,con-
trariam opin.dico eſſe ueriorem,ꝙ dicta poſſeſsio comprehen
datur in dicto fideicom.ut enim mihi relatum eſt ipſe d.Got-
tofredus quatuor filijs ſuis in præmium emancipationis pro di-
uiſo dedit,& aſsignauit omnia bona ſua,qui de anno 1496.ui-
dentes patrem priuatũ bonis,& poteſtate diſponendi de rebus
ſuis,inuicem conuenerunt cum ipſo d.Gottofredo patre reſti-
tuere prout reſtituerunt omnia bona,ipſis ab eode in donata,po
nentes eum in primum locum in quo erat ante emancipationẽ,
& donationem,cum iuramento,uolentes nihil ante mortẽ eiuſ-
dem patris uelle habere de eius hæreditate, & bonis niſi poſt
mortem ipſius,& ſm eius uoluntatem,dantes illi facultatem li-
beram diſponendi,& teſtandi de dictis bonis,ut in inſtro dictæ
conuentionis. Quæ facta inter patrem,& filios emancipatos,
16 fuit ualida,& firma,iuribus ſuperius allegatis.† Et quia in cor-
relatiuis.diſpoſitum in uno,diſpoſitum cenſetur in alio.l.fi.ff.de
17 acceptila.l.fi.C de indic.uidu.tolle.† Tum etiam quia uallata
iuramento,ut tradit Io.And.in addi.ad Spe.in tit.de teſtam.$.
j.uerſi.pone filius,& Abb.in c.cum contingat,colum.penul. de
iureiur.& Iaſ.in d.l.frater a fratre,in fine. & per So i conſil.liij.
uiſo,col.vj.nume.xxiij.& alijs ſeq.uol.iij.& cõſi.cvij.in cauſa,
18 num.ij.uolu.iij. † Et etiam quia ipſi filij repoſuerunt patrem in
primum locum,& ſtatum,ut ad plenum tangit Cor.ꝯſi.viij.col.
ij.uolu.iiij.Et licet poſtmodum in anno 1503.dominus Franc.
inſcijs & abſentibus fratribus procurauerit habere a dicto eius
patre dictam poſſeſsionem de Realbi,per uiam donationis,ꝓut
fuit ſibi donata,& ualide, & efficaciter, iuribus, & rationibus
quibus.ſ.Tamen poſtmodum ipſe dominus Gottofredus non
ꝯtentus dicta donatione exceſsiua & alijs filijs ualde graui, &
odioſa,ac moleſta,& ut omnes eius filios redderet æquales, in
ſuo ulti.teſtõ condito in anno 1506.dictam poſſeſsionem do-
natam Franciſco uoluit transferre in inſtitutionem hæredis, qđ
quidem facere potuit,ipſo Franciſ preſente,& conſentiente.Nã
eo tempore quo teſtatus fuit,ipſe Franciſcus,& alij fratres erãt
pręſentes,& ipſis titulo inſtitutionis aſsignauit,& diuiſit omnia
eius bona,aſſerens iſtud facere pro cõmuni eorum cõuentione
ſtabilimento,& accordio. Mandans, & ordinans diſpoſita per
eum ita debere ſeruari,ut eſſent cõtenti de dicta diuiſione hære
ditatis,& ſatisfacti remanerent,& nemo ipſorum in aliquo de-
beret ꝯdicere ipſi Franciſco,& alijs fratribus præſentibus ſic uo
lentibus,& acceptantibus,ac inuicem renũciantibus,inter quos
19 omnes,ita fuit conuentum, & concluſum. † Quæ conuentio-
nes,& qui actus bene,& iure permittente potuerunt fieri,& ce-
lebrari in dicto teſtamento, cum non ſint penitus extranei,ab
* ipſo ſm gl.* communiter approbatam in l.hæredes palam.$.fi.
ff.de teſtamen.& plenè tangunt doc.in l.cũ antiquitas.C.eodẽ
titulo,maximè Iaſ.col.j.& ij.& diffuſe ſu tiben.omnes, in l.j.$.ſi
20 quis ita.ff.de uerb.obliga.† Eſto igitur, ꝙ dicta donatio facta
Franciſco fuiſſet ualida,tñ ab ea per ipſum actum, & conuen-
tionem fuit receſſum,& ille titulus donationis ab ipſo teſtato-
re domino Gottofredo fuit in effectu tranſlatus ad titulum in-
ſtitutionis,quod quidem fieri potuit,accedente conſenſu,& uo
luntate dicti Franciſci donatarij,qui in hoc potuit ſibi pręiudi
care,ut probatur in l.ſicut.$ uenditionis.ff.quibus mo.pig.uel
hypo.ſolu.quem tex.ad id pręciſe adducit Bal.in l.cum alienã.
C.de lega.col.ij.uerſ.ſed pone teſtator,& eſt bona deciſio Bar.
in l.cum quis decedens,in prin.uerſi.fina.de leg.iij.& eiuſdem
21 Bar.in ꝯſi.ccxj.quidam ſibi filios,col.j.in primo dubio.† Vo-
lens ꝙ ſi quia conſentit teſtatori leganti rem ſuam ſibi pręiudi
cium facit.ex quo talis conſenſus inducit mandatum & hærés
teſtatoris ꝯ talem conſentientem habebit actionem.Et procul
dubio talis conſentiens ſibi præiudicat, qñ fuit inſtitutus hæ-
res,ut eſt in terminis noſtris,& ita punctaliter in iſto caſu con
ſuluit Deci.conſi.ccliiij.uiſo puncto,col.ij.uerſicu.ſimiliter, &
col.pen.& fi.uerſic.non obſtat,qñ filius conſenſit teſtamento
patris,quia ſibi præiudicat,in re prius donata ſibi a patre,& ad
idem facit,quod uoluit Cor.dicto conſil.lxxxvij.col.ij. & alijs
ſequen.uol.ij. Vbi proculdubio,iſtud firmat,quando ille cuius
res fuit legata apparet inſtitutus hæres,ex quo ſibi præiudiciũ
fecit,& col.ij.uerſi.quia res mea,reſpondet ad illam obiectio-
nem,ꝙ ſi res erat ſua titulo donationis,non potuit amplius ef-
22 fici ſua uno modo,ut per eum.† Prout & alio modo tollit, qm
qui uult conſequens,neceſſario uult antecedens,& conſentien
do dictę ordinationi,vř prius renunciaſſe titulo donationis.l.
illud,& ibi plenè doc.ff.de acquiren.hæred.l.neq; pignus.ff.de
reg.iur.facit.l.duobus.$.fi.ff.de iure iuran.& ibi Mod. Papien.
l.nihil tamen naturale.ff.de reg.iur.l.ſi quis in conſcribẽdo.C.
23 de pactis,cum ſi.† Et quę in ſimilibus traduntur per Soci.cõſi.
ccxxx.col.iij.uerſi.confirmatur iſta opinio,uol.ij.poſt Ale.ꝯſil.
fi.in fine,uol.v. Vbi filius conſentiens exhæredationi paternę,
non

non poteſt amplius teſtamentum impugnare,& poteſt filius re
nunciare diſpoſitioni factę in ſuum fauorem,ut per Barto. in l.
filiusfamili.§.diui,de leg.j.& per Deciũ conſi.nouiter impreſſo,
24 primo in fine.† Et quia per hanc cõuentionem fit reductio ad
illam primam renunciationem ad nota.in l.ſi unus.§.pactus ne
peteret.ff.de pactis,glo.in c.ſtatutum,de præben.lib.vj.in uerſi.
25 numerandum.† Nec obſtat ſi dicatur, talem donationem non
fuiſſe reſolutam per illum ſimplicẽ conſenſum,ex quo require-
batur actus retroſimilis,ut no.Bal.in l.j.C.quando lic. ab emp.
diſce.& Iaſ.in l.ab emptione,col.pen.ff.de pac.cum alijs addu-
ctis per Deci.in d.conſi.ccliiij.col.ij.uerſi.nec vr̃ obſtare. Nam
hic interuenit actus retroſimilis.ſ.ipſa ſtipulatio,& renunciatio
reciproca inter fratres ipſos inuicem facta, & acceptata, iuxta
pleniſſime not.in l.j.in principio,cum ſimi.ff.de uerbo.obliga.
26 † Prout etiam ad obiectionem punctaliter reſpondet Deci.in
dicto conſi.ccliiij.col.pen.& fi.uerſi.præterea. Vbi dicit in caſu
noſtro,non ſolum interueniſſe conſenſum ſimplicem, ſed ulte-
rius ſecutus fuit effectus.Nam poſt mortem domi. Gottofredi,
ipſe Franciſcus ſimpliciter ſe immiſcuit hæreditati paternę, ap-
probans dictam inſtitutionẽ ſine aliquo beneficio legis, & in-
uentarij,ut ſtatim dicemus,& quia talis inſtitutio tendebat, ut
ipſi fratres redderentur concordes,& æquales, & ut ſedarentur
diſcordię,& rixę,& reducerentur ad concordiam,& ſtabilimen-
27 tum.† Et iura ꝯ communes regulas multa diſponunt, ut inter
fratres ſeruetur æqualitas.l.cum pater.§.euictis,de leg.ij.bonus
tex.& ibi Soci.plura adducit,in l.ſi ita legatum ſit.ff.de condit.
& demon.& bona deciſio Bar.in l.Lucius,col.iij.uerſic.pone ꝙ
teſtator.ff de uulga.& pup.cum alijs allegatis per Deci. conſil.
cccxxxvij.in caſu,colũ.j.& conſi.lix.col.ij.& per Soc.conſi. iiij.
28 col.j.in fi.uol.j.& ꝯſi.xviij.nu.iiij.& ꝯſil.lxj.nu.xj.uol.iiij.† Et
licet in dictis conuentionibus, & renunciationibus non fuiſſet
al quid dictum,de donatione,tñ ſatis aperte includebatur,cum
dicta poſſeſsio prius donata fuiſſet dicto Frãciſco relicta titulo
inſtitutionis,quod non poterat fieri ualide,niſi illi prius renun-
ciaſſet,ut probatum fuit.Et quia ad aliam rem non poterat re-
ferri,conſequenter haberi debet pro expreſſa.l.ij.ubi oẽs tradũt
allegantes concord.in ſimi.ff.de libe.& poſthu.& bona deciſio
* Bar.in l.qui romę.§.duo fratres, col.viij.in vj.q.quem * cõiter
29 ſequuntur omnes.ff.de uerb.oblig.† Et confirmantur iſta, qm̃
ipſe Franciſcus hæres inſtitutus,ſimpliciter ſe immiſcuit dictæ
hęreditati,nullo confecto inuentario,ꝯñr ſibi præiudicauit, &
aſtringi poterat obſeruare omnia per defunctum diſpoſita,ꝯtra
culus factum,non potuit uenire.l.cum a matre.C.de rei uẽdi.l.
unum ex familia.§.ſi rem,cum ſi.de leg.ij.& per Franc.de Cur.
conſi.j.col.fi.circa fi.& per Alex.conſi.ij.colum.ij.uerſic.viij. &
conſi.xcij.uiſo.col.j.uerſi.confirmantur.uol.v.ubi alia deducit.
30 †Et ſimpliciter ſe immiſcendo approbauit dictũ teſtm̃,& diſpo
ſita in eo in præiudicium ſui & ſuorum hæredum, ut tradit Bal.
in c.imperialem.in princ.col.v.uerſi.quæritur utrum.in titu.de
prohibita feu.alien.per Fed.cum alijs adductis per Alex.conſil.
xxix.perſpectis,col.v.uerſi.ſi tamen,uolu.v.& conſil.xxx.uiſis,
nu.ij.& conſi.lxxxvij.accurrate.num.x.uolu.vj.& bona deciſio
Pet.de Anch.in conſi.clj.plura ſunt dubia.col.iiij. uerſicu. ego
dico,& in terminis noſtris per Deci.in d.conſil.ccliiij.col.pen.
& fi.& per Corn.d.ꝯſi.lxxxvij.col.ij.in fi.& col.pe.& fi.uolu.ij.
& in hoc etiam conſentit Ale.in d.conſi.xx. col.pe.& fi.uol.iij.
31 repetitio in uolu.vj.ut.ſ.† Et quia adeundo & ſe immiſcendo
quaſi ꝯhit cum legatarijs & fideicommiſſarijs, & ideo tenetur.
& obligatus eſt ex quaſi ꝯctu ſeruate ordinata per teſtatorem.l.
ex maleficijs.§.hęres.ff.de actio.& oblig.& inſti.de obli.quæ ex
qua.contr.§.hęres.& per Bar.in l.cum res.in prin.& in.§.culpa.
de lega.j.& in l.de co.ff.ind.& bonus tex.in l.apud Iulianum.§.
32 fi.ubi ſcrib.ff.quib.ex cau.in poſſ.ea.† Prout etiam quia teſta-
tor poteſt propriaſmet res ipſius hęredis legare,& per fideicom.
relinquere inſti.de lega.§.nõ ſolũ,& iſti.de ſing.reb.p fideicõ.
rel.§.j.& in l.hæredum.C de fideicom.l.ſi hæredi ſeruus.de leg.
j.l.unum ex familia.§.ſi rem.de.lega.ij.& per Iaſ.in l.ſerui ele-
ctione.nu.xx.& ſeq.de leg.j.& per Co .in d.conſi.lxxxvij.colũ.
ij.uerſi.item eſt præmittendum,ubi proprie in terminis noſtris.
33 † Et hæres præſens teſtamento,& diſpoſitioni teſtatoris ordi-
nantis de re propria hæredis,ſi poſtmodum ſimpliciter hæredi-
tatem adiuit,teneri per teſtatorem diſpoſita obſeruare, ut ſunt
deciſiones ſuperius adductę & in terminis noſtris iſtud minime
inficiatur Alex.in d.conſi.xx.col.pen.& fin.uolu.iij.repetitio in
34 vj.ut.ſ.† Et quia præſens & tacens teſtatorem diſponere de re
ſua ſibi præiudicat,ut dixi.ſ.& multa adducit Iaſ.in l.ſi quando.
35 §.& generaliter.col.uj.uerſi.iiij.& ulti.C.de inoffic.teſta.† Po-
teſt enim teſtator obligare bona hæredis ſui,quæ dicto hæredi
aliunde peruenerunt, quando ipſe hæres adiuit nullo confecto
inuentario iuxta l.fi.C.de iu.delib.& per Bal.& Ange. in l.aſſi-
duis.C.qui potio.in pig.hab.& per Alex.conſi.clxxij.uolu.ij.&
* alibi pluries,& eſt * communis concluſio, ut traditur in deciſ.
conſi.Neap.cxj.fuit dubitatum colum.fin.& in deciſ.cc.Inſtru-
36 mentum dotale.† Ex quibus infertur ueriſſima concluſio, ꝙ d.
poſſeſsio fuit tranſlata ex titulo donationis ad titulum inſtitu-
37 tionis,& ſic ad cauſam teſtamenti.† Quo caſu alia ueriſſima re
ſultat concluſio,ꝙ ipſe d.Gottofredus teſtator,potuit in ea ap-
ponere grauamen,prout appoſuit cum penes ipſum Fran. repe
riatur titu.inſtitutionis,& ex ultima uoluntate, & ꝯñr uenit in
reſtitutione fideicommiſſi.l.ſi donatio.C.de dona.& facit d.l.
ſequens quæſt.circa fi.& ibi Bal.hoc dicit in ultimo not.& in l.
donationibus.C.ad leg.fal.ubi Cy.Pet.& alij no.cum alijs ad-
ductis per Deci.conſi.clxxxiiij.Et pro tenui.colũ.ij.nunc.viij.
& ix.& per Soc.conſi.xcj.colum.iiij.uerſi.ſed dicet quiſpiam,&
col.ſeq.uol.j.& per Cor.conſi.cclxxiij.dubia.col.vij.uerſicu.&
inſuper.& uerſi.& maxime.& col.fin.ubi propriè loquitur in re
prius donata.uol.iiij.& in terminis ponit Dec.in d.cõſi.ccliiij.
38 col.pe.& fi.& Cor.d.conſi.lxxxvij.uol.ij.† Nec dicatur,ꝙ con-
ſenſus d.Franciſ.ſolum fuit pręſtitus dicto teſtamento, & inſti-
tutioni.In quibus nullum fuit factum fideicom.non autem ap-
paret præſtitus codicillis in quibus d.Gottofredus fideicommiſ
ſum fecit,ꝯñr non debet trahi ad illos,& ad dictum fideicom.
Nam cum ipſe Franc.conſenſerit inſtitutioni, & renunciauerit
dictę donationi,& noluerit dictam poſſeſsionem habere ex ul-
39 tima uoluntate d.Gottofredi.† Certus potuit eſſe ꝙ talis uolun
tas,& inſtitutio poterat mutari,cum ambulatoria eſſet, uulg.l.
40 iij.& iiij.ff.de adimen.lega.cum uulga.† Nec circa iſtud poteſt
allegare ignorantiam ex quo certũ erat in iure hoc poſſe ſequi,
41 ut eſt bonus tex.in l.ſi duo.ff.de acqui.hære.† Potiſſimum cum
diſpoſitio,& inſtitutio facta in teſtamento poſsit in codicillis
declarari arg.l.aſſe toto.cum ſi.ff.de hæredi.inſtit.& per Deci.
42 conſi.cccxxxvij.in caſu.uerſi.ſed tamen bis.col.j.† Et quia co-
dicillus trahitur ad tempus teſtamenti,& eo tempore vr̃ factus,
43 ut tradit Cy.in l.ij.C.de teſtam.tute.† Et quia codicillus cen-
ſetur confirmatus per teſtamentum præcedens.l.ante tabulas.
ff.de iu.codi.& inſti.cod.titu.§.ſed cum ante,& per Corn.ꝯſil.
xxxix.licet.colum.j.uerſi.his tamen,& etiam quia ipſe Franciſ.
de dictis codicillis,& ipſorum tenore plenam habuit notitiam,
& poſt mortem patris illos approbauit ſimpliciter immiſcendo
44 ſe hæreditati,& ideo ꝯuenire non poteſt, ut dictum fuit.† Et
ſcientia ipſorum codicillorum talis pręſumitur,tum quia publi
45 ce conditi,& celebrati.† Tum quia de ipſorum celebratione,
* & tenore erat publica uox,& fama,& * communis opin. iuxta
glo.in l.ſi tutor petitus.C.de pericu.tuto.cum alijs plenè tradi.
tis per Barto.in d.l.qui rom.§.duo fratres.col.v.in iij.q.prin.&
ibi diffuſe ſcrib.& per eundem Bar.& alios,in l.eius qui in pro
46 uincia.§.fi.ff.ſi cer.peta.† Præterea certum eſt ꝙ teſtator põt
imponere fideicommiſſum ſuper re per eum prius donata hære
di,quando nominatim & expreſſe hoc facit,tex.eſt clarus in d.
l.ſequens quæſtio.uerſi.fi.& concordat tex.in l.Lucius.§.mari-
tus,ibi niſi manifeſtum eſſet de dote quoq; reſtituẽda teſtatorẽ
47 ſenſiſſe.ff.ad trebel.& ibi glo.in uerſi.ſenſiſſet.† Et licet glo.in
uerſi.ſi mortis,in l.ſi mulier.in princ.de leg.ij.uoluerit ꝯtrium.
* Tamen * communiter reprehenditur.quia dicit contra.d.l.ſe-
quens quæſtio,uerſi.fina.ſm Dy.& Bal.in d.l.ſi mulier.in prin.
circa fi.& Florianus,ibi uerſi.in gl.ibi, ego ꝯtra dicentes hanc
48 eſſe ueritatem.† Prout etiam dicit Bar.in d.l.ſequens quæſtio.
circa fi.uerſi.ſecundo,uo.& Pau.de Caſt.ibi,& Cumanus, uerſ.
allegatur etiam,& Florianus in uerſ.in tex.ibi nominatum, uo-
lentes nominatim,& expreſſe poſſe teſtatorem iniungere fidei-
commiſ.rei per prius donatę hæredi,nec iſtud inficiatur Ale.in
49 d.conſi.xx.repetito ut ſupra num.xij.† Et ꝙ dominus Gotto-
fredus noluerit in dicta re donata Franciſco inducere fideicõ.
expreſſe,& nominatim ſatis oſtenditur,dum in codicillis, filijs
ſuis,& ſignanter dicto Franciſco impoſuit fideicommiſſum in
omnibus bonis ipſius hæreditatis,quæ uoluit ire &c. & omnia
illa peruenire ad ſuperſtites maſculos &c. & inter bona hære-
ditaria potiſſimum erat dicta poſſeſsio in qua ipſum Franciſcũ
50 hæredem inſtituerat.† Et qui omne dicit,nihil excludit qui-
nimmo omnia includit ac ſi ſingula expreſsiſſet.l.ſi chorus in
principio

principio de leg.iij.cum ſuis concord.& etiam quia in codicil.
ipſe teſtator ſe refert ad diſpoſitionem ,bonorũ ſuorũ quã fece-
rat in ſuo ſigillatim & expreſſe diſpoſuit de dicta poſſeſſione.
51 †Et relatum ꝯtineri dr̃ in referente expreſſe,uulga.l.aſſe toto.ff.
de hære.inſti.l.ſi ita ſcripſero.ff.de cond.& demon.auctẽ. ſi qs
52 in aliquo documento.C.de eden. † Et relatio ad teſtm̃ dicitur
eſſe facta ſecundum omnes qualitates quæ in teſtõ ad quod ſit
relatio continentur ut tradit Bar.in l.ſi quis ſeruum.§.fi.col.ij.
uerſi.ſed quæro,de lega.ij.ubi adducit.l.a filio.§.teſtator , &.§.
ſeq.ff.de alimen.& ciba.lega.& idem Bart.in l.j.ff.de recepta.
cum alijs adductis per Deci.conſi.lxiij.no.vj.& conſi.xlvij. nu.
53 j.& conſi.clxxxij.nu.iij.† Et bona deciſ.Aret.per illum text. in
l.Titia.§.fi.j.no.ff.de uerb.obl.in ſecundo etiam no.ubi uult ꝙ
relatio nedum refert ſubſtantiam,ſed ẽt omnes qualitates, alle
54 gat iura ut per eum.† Paria.n.ſunt quid eſſe certum per ſe , ſeu
per relationem ad aliud,ex quo in ſcriptura referente contineri
dr̃ quicquid continetur in ſcriptura ad quam ſit relatio.l.ait prę
tor.§.ſi iudex.l.in ſumma in prin.ff.de re iud.l.ubi autem non
apparet.§.illud.ff.de uerb.obl.& ibi Iaſ.nume.j.& iiij. diffuſius
Iaſ.in d.§.iudex,nu.ij.iij.viij.ac xxv.& per Soc.conſi.iiij.nume.
55 iiij.& conſi.lxij.nu.viij.uolu.iiij.& alibi pluries. † Et quia natu
ra relationis eſt,ut procedat ſecundum ueritatem patentem ex
coniunctione ſcripturarum relatarum & referentium , uere &
proprie,etiam in materia ſtatutaria,ut plura adducit Iaſ.in d.§.
ſi iudex,nu.v.vj.& in d.§.illud num.j.uerſi.iiij.ex quo uenit per
56 uiam declarationis. † Et quoniam regulariter quando requirit̃
aliquid expreſſe fieri ſufficit quod colligatur ex mente & rõne,
quę ſatis colligitur per relationem ad aliud in quo illud demon
ſtratur & declaratur ut eſt tex.iuncta gl.in l.ait prætor.in prin.
ff.de oper.no.nun.& ibi Barto.& alij no.maxime Iaſ.no.iij.iiij.
& v.ubi plures concord.deciſi.adducit & plene tangit Feli.in c.
57 tranſlato extra de conſti.† Prout etiam nominatim quid fieri &
exprimi dicitur quando aliquid certitudinarie ſit , & per rela-
tionem ad aliud certũ,ut probatur in l.j.& ij.ff.de lib. & poſtb.
& ibi ſcrib.maxime Soci.in d.l.ij.in j.notab.& concordat text.
in.§.j.inſti.de exhere.libe.& bonus tex.in l.ſi nominatim.ff.de
condi.& demon.ubi nominatim fieri dicitur,quando illud ce-
lebratur & demonſtratur,ac redditur certũ per aliquas demon-
ſtrationes ſeu qualitates,& in ſimi.facit text.in l.certum. & ibi
58 plene Mod.ff.ſi cer.peta.† Nec dicatur iſtud non procedere qñ
pro forma requiritur uerbalis nominatio,ut ſentit Ang.Ale. &
Iaſ.in d.l.ubi autem.§.illud.nu.x.& col.fin.uerſicu.ego teneo.&
idem Iaſo.in d.§.ſi iudex.nume.iiij.& ſentit Are.in l.j.colum.j.
uerſi.& iſtud dictum.ff.de liber.& poſtbu.& in d.l.Titia.§. fio.
59 in ij.notab.† Nam d.l.ſequens quæſtio.§.fi.non requirit,ly,no-
minatim,pro forma , quia ſi hoc uoluiſſet , aliter iur.conſultus
locutus fuiſſet, & ſic per uerba formam inducentia , de quibus
per Barto.in l.de his.ff.de tranſact.& in l.non dubiũ.ubi ſcrib.
C.de legib.& plene per Fely.in c.cum dilecta.extra de reſcript.
60 & diffuſe per Alber.Bru.in tracta.de forma. † Sed iuriſconſ.in
d.l.ſequens quęſtio in fi.capit illud nominatim, hoc eſt certitu-
dinarie,ita quod conſtet de mente & uoluntate teſtatoris , uo-
lentis ſuper illa etiam re donata fideicommiſſum inducere , ut
aperte iſtud declarat textus in d.l.Lucius.§.maritus.ibi,niſi &c.
& hoc etiam ſentit Corn.in d.conſi.lxxxvij.colum.iij.uolu.ij.in
litera o,& p.Nec Ale.iſtis contrariatur in d.conſi.xx. repetito
ut ſupra & cum ex prædictis habeamus apertiſſimam uolunta-
tem d.Gottofredi,uolentis ſuper dicta re donata fideicommiſ-
ſum inducere,proculdubio dicta poſſeſsio continebit in dicto
fideicommiſſo accedente conſenſu d.Franciſci donatarij & hæ
redis inſtituti & grauati,ac ſimpliciter non confecto inuentario
immiſcenti ſe hæreditati paternę,& conſequenter approbantis
diſpoſita & ordinata per ipſum,rationibus iuribus,& deciſioni
bus ſuperius adductis.Nec obſtant allegata in contrarium , dũ
dicebatur donationem dictæ poſſeſsionis fuiſſe ualidam. Tum
quia facta filio emancipato. Tum quia uallata iuramẽto,& quia
fuit tradita uere & per conſtitutum dicto Franciſco. Nam non
inficiatur fuiſſe ualidam,ſed dicitur illam fuiſſe tranſlatam in ti
tulum inſtitutionis de conſenſu dicti Franciſci donatarij renun
ciantis dictę rei donatæ,in qua re titulo inſtitutionis poſtmodũ
relicta Franciſco,& in eum dicto titulo tranſlata,bene potuit fi
deicommiſſum,& grauamen imponi,ut apertiſsime fuit cõclu-
ſum ſuperius,iuribus & deciſionibus ibi adductis. Prout etiam
obiectio ceſſat,quoniam in re propria hæredis , teſtator poteſt
fideicommiſſum apponere,etiã ſi per eum per prius hæredi fuiſ-
ſet donata, ut fuit ſuperius concluſum.Prout etiam ceſſat qñ
ipſe Franciſcus hęres ſimpliciter adiuit ſine beneficio inuenta-
rij,& tenetur adimplere diſpoſita per defunctum ex ſuo quaſi
ꝯctu,ut ſupra fuit oſtenſum.Non obſtat aliud ꝙ dicta poſſeſsio
quęſita Franciſ.titu.dona.non poterat alio titu. poſtmodum ei
acquiri. Nam procederet iſtud niſi acquiſitioni, & titu.dona.
prius renunciaſſet ut renunciaſſet hic uel niſi teſtator expreſſe
fideicommiſſum induxiſſet ſuper dicta re donata uel niſi ipſe
Fran.fuiſſet inſtitutus hęres,& grauatus etiam in re propria &
ſimpliciter hæreditatem adiuiſſet ut ſigillatim de omnibus ſu-
61 perius dictum & concluſum fuit.† Non obſtat ꝙ dicta res, erat
extra hæreditatem d.Gottofredi , & faciendo fideicommiſſum
ſuper bonis ſuis hæreditarijs,non uidetur illud fuiſſe, ſuper di-
cta poſſeſsione donata,ex quo in ea habebat quadam aliã por-
tionem,in qua ſolum tale fideicom.uidetur induxiſſe.d.l. ſerui
62 electione.§.fina.de lega.j. † Maxime quando teſtator adiungit
pronomen meum,ut per Iaſ.adducen.deciſiones in d.l.ſerui ele
ctione.§.cum fundus.nume.xxj.cum concord.ſuperius allega.
Nam ipſe d.Gottofredus,nedum in illa portione ſua,ſed etiam
in illa donata Franciſco fideicõmiſſum iniunxit,ex quo in omni
bus illis portionibus,eundem Franc.hæredem inſtituit , inclu-
dendo totam d.diſpoſitionem,per eadem confinia,quæ expreſ-
63 ſit in contractu donationis. ¶ †Quæ deſignatio confinium, cũ
aliter non poſsit uerificari, niſi per incluſionem partis donatę
Fran.iſco neceſſario includit ipſum d.Gottofredum etiam de
dicta parte donata diſpoſuiſſe,ut concludit Alex.conſi.lv. pon-
64 deratis,colum.ij.uol.iij.ubi ad id adducit iura & deciſio.¶ † Et
omne quod intra confines ſpecificatos clauditur,incluſum cen
ſetur,ut concludit Bal.in rub.C.de contrahen.empt.in xxij.q.
per l.res ſacra.§.fi.ff.de contrahen.empt. cum alijs adductis per
Soc.conſi.lxxxvj.in cauſa,uol.j.& conſi.clxxxj.uiſis.col.ij. uol.
ij.& conſi.xv.in cauſa.colum.ij nume.iij.uol.iij.& Corn. conſi.
ccxlvij.uiſo.col.iij.iiij.& fin.uolu.ij. Et ſuadetur iſtud quoniam
eundem Franciſcum inſtituit in carpeis,domibus, & ciſternis
duabus,pactis,territorijs uacuis,ultra oliuetum,& plantat. &c.
65 † Quæ dictio,ultra,includit.l.cum ultra.C.de non nu.pecu. cũ
alijs adductis per Albe.de roſa.in dictionario, in uerſicu.ultra.
66 † Item repetit, & extendit expreſſa,& ultra illa,alia includit.l.ſi
67 ſic.& l.ſi tibi pure.ubi Bar.de leg.iij. † Et confirmat antea di-
ſpoſita,inutiliter,ut per glo.Bar.& omnes per illum tex.in l.le-
gata inutiliter de leg.j.Nec obſtabunt illa uerba,in oliuis ipſius
teſtatoris,nam uerum eſt ꝙ inſtituit eum in illis,& ulterius in-
ſtituit eum in tota re,& poſſeſsione ſibi donata,ut patet ex uer
68 bis ſequentibus,& deſignatione confinium.† Per quæ ſequen-
tia declarantur & mens dicti teſtatoris , & antecedentia.l. qui
filiabus.l.ſi ſeruus plurium.de leg.j.ex quibus ceſſant dicta per
Alex.in d.conſi.xx.uol.iij.repetito,ut.ſ.uerſ.immo dico.colu.
v.Ceſſant etiam relata per Iaſ.in d.l.ſerui electione.§.cum fun-
dus.de pronomine,meum,ex quo nedum portionem ſuam, ſed
69 alia incluſit,ut ex ſequentibus aperte patet. † Nec obſtat ꝙ in
d.portione donata Franciſco,inſtitutio eſſet inualida,& ꝯñr in
telligenda erit facta in portione propria ipſius teſtatoris. uulg.
l.quotiens.de reb.dub.cum alijs.ſ.allega.Nam ſatis ualida fuit
accedente conſenſu dicti Fran.donatarij, per quem pręcedenti
titulo donationis renunciauit,ut fuit ſuperius cõcluſum.Prout
etiam quia ſatis ualida fuit reddita inſtitutio ſuper alijs rebus
facta,& teſtator potuit fideicommiſſum apponere ſuper iſta,li
cet eſſet propria ipſius Franciſci,cum eum hæredem inſtituerit,
& ſimpliciter hęreditati paternę ſe immiſcuerit,ut fuit deductũ
& oſtenſum.¶ Non obſtat ꝙ in fideicommiſſo uniuerſali, non
comprehenduntur res proprię ipſius hęredis , quæ aliunde ſibi
prouenerunt ex quo ſunt extra hæreditatem,nec etiam illę quę
per prius alio titulo obuenerũt hæredi ab ipſo teſtatore,iuribus
70 & deciſ.ſuperius allegatis. † Nam uerum eſt niſi illę res forent
tranſlatę in ipſum hæredem titulo inſtitutionis,& ex ultima uo
luntate,cum conſenſu ipſius hæredis,ut.ſ.fuit deductum, & ita
punctaliter reſpondet Dec.ad d.l.ſequens qõ.in prin.in d. cõſi.
cclxiij.col.ij.uerſi.& ſimiliter,& col.pen.in ſine.& col.fi.&.ſ.ex
71 pluribus id comprobaui.†Prout etiam ceſſat obiectio qñ teſta-
tor expreſſe ſuper dicta re propria hæredis appoſuit fideicom-
miſſum,quod fieri poteſt,ut fuit ſuperius deductum & probatũ,
& idem qõ fideicom.appoſuit ſuper re per prius a teſtatore do-
nata hæredi,ut in d.l.ſequens quęſtio.in fi.& in d.§.maritus.ibi,
niſi &c.& per Cor.conſi.lxxxvij.col.iij.uol.ij.nec iſtud inficiat
72 Ale.in d.ꝯſi.xx.repetito,ut.ſ.nu.xij.†Prout etiã obiectio ceſſat,
quando

quando hæres ſimpliciter adiuit, approbando per defunctũ or-
dinata, ut.ſ.fuit oſtenſum, & firmat Cornc.d. conſi.lxxxvij.col.
73 ij.in fi.& col.pe.& fi.& ſentit Alc.in d.ꝯſi.xx.col.pe.& fi.† Nec
obſtat tex.in l.iij.§.ſi rem.de lega.iij.nam tollitur ex reſponſio-
nibus prædictis, & etiã quia iuriſcon.loquitur in legatario cre-
ditore, qui nullum ſentiebat commodum, caſus uero noſter eſt
in ipſo hærede grauato &c.ut ſentit Bar.in d.l.ſi quis decedens.
& Cor.in d.ꝯſi.lxxxvij.col.ij.in fi.inter quos legatarios & hære
des magna eſt differentia iuribus uulg.& tex.in d.§.maritus.nõ
obſtat qm̃ apparet teſtatorem uoluiſſe ſuper illa re fideicom-
74 miſſum inducere, ut dicit tex.ibi.niſi &c. † Prout ẽt quia loquit̃
in dote prælegata, ſm̃ ꝙ loquit̃ tex.in l.a filia.in priu.ff.ad treb.
quæ licet ſit prælegata potius dr̃ reddi q̃ dari.l.cum pater.§.fi-
dei tnę.in fi.de lega.ij.& ideo fuit inductus ille ſpecialis titulus
de dot.prælega.per totum. Prout ẽt dicta iura non obſtant, qm̃
non interuenit conſenſus illius qui habebat rem propriam uel
75 prius ſibi donatam uti interuenit in caſu præſenti. † Quibus
conſideratis non obſtant dicta per Pau. de Caſt.d.ꝯſi.clxiij.&
per Cor.d.ꝯſi.ccxxvij.uol.iiij.& per Ale.d.ꝯſ.xx.repetito nt.ſ.
Nam & lect.ipſorum patet ꝙ loquuntur in diuerſo caſu & di-
uerſis in terminis in quibus non interuenerunt ea quæ concur-
runt & adſunt in caſu præſenti, & ex diuerſis non bene põt in-
76 ferri iurib.uulga.† Et cum fundamentum Ale.totum ſit quia te
ſtator non intendebat diſponere de dictis bonis antea donatis,
& quia illa non erat pura donatio, ſed potius quędam trãſactio
& ꝯctos hinc inde remiſſorius, & quia illa nõ ſimpliciter adiuit,
nec intendebat per ſuam præſentiam ſibi præiudicare, quorum
omnino ꝯrium adeſt in caſu præſenti, & eiſdem modis rñdetur
ad illud in quo dicebatur per d.Gottofredum fideico.fuiſſe ap
poſitum ſuper bonis ſuis hæreditarijs, & ſic non ſuper iſta poſſeſ
ſione, quæ erat extra hæreditatem, maximè cum ipſe d.Gotto-
fredus declarauerit illam dare Franciſco potius ob remunera-
tionem laborum & expenſarum, &c.nam eſto ꝙ hac de cauſa
donatio eſſet ualida, tñ ipſo Franciſco conſentiente renunciatũ
fuit dictæ cauſę.& poſſeſſio fuit tranſlata in titulum inſtitutio-
nis, & ꝯnr in ea potuit grauamẽ apponi, prout etiam potuit per
fideicõ.relinqui, licet eſſet propria ipſius Franciſci, & quia ſim-
pliciter immiſcuit ſe hæreditati paternæ, procul dubio in totum
77 ſibi præiudicauit.† Nec eſt neceſſe diſcutere, an aſſertio prædi-
cta d.Gottofredi dicentis dare in recompenſationem fuerit ue-
ra, & illi ſit ſtandum, iuxta tradita per Barto.in l. ſi ſorte.ff.de
caſtr.pecu.& in l.ſi donatione, ubi ſcriben.oẽs.C.de colla. & p
Alc.conſi.lv.conſideratis.uolu.j.cum concor.ex quo licet dicta
donatio fuerit ualidiſſima, tamen ex cauſis ſuperius adductis,
78 continebitur in dicto fideicom. † Nec obſtat quod dicebatur
per Alex in d.conſ.xx.col.v.uerſi.nec prædictis.repetito, ut.ſ.
præſentiam donatarij tempore teſtamenti & fideicommiſſi non
ſibi præiudicare, per l.gaius.ff.de pig.act.nam renunciatio facta
per d.Frãciſcum tempore quo d.Gottofredus fuit teſtatus, fuit
ualidiſſima, & per eam ſibi præiudicauit, ut plenè fuit ſuperius
deductum, & quia fuit inſtitutus hæres, & ſimpliciter ſe immi-
ſcuit etiam ſibi præiudicium fecit. prout etiam quia licet dicta
poſſeſſio fuiſſet ſua propria, tñ d.Gottofredus potuit in ea fidei
commiſſum apponere, ut.ſ.oſtenſum fuit. nec iſtis contradicit
79 Alex.in d.conſi.xx.repetito, ut ſupra. † Et d.l.Gaius.loquit̃ in
diuerſo caſu ſatis extraneo, quando quis fuit p̃ſens, ut teſtis &c.
Caſus uero præſens eſt longe diuerſus conſideratis uerbis teſta-
menti & conuentionum ac renunciationum factarũ inter Fran.
patrem & fratres, ut ſupra fuit oſtenſum, non obſtat ꝙ tempore
teſtamenti fideicom.non fuit factum ergo conſenſus d.Franciſ.
non potuit ſibi præiudicare, quo ad fideicommiſſum poſtea fa-
ctum in codicillis, in quibus non fuit præſens, nec conſenſit, nã
huic obiectioni perfectiſſime ſuperius fuit reſponſum & oſten
80 ſum etiam hoc caſu ſibi præiudicaſſe. † Non obſtant diſpoſita
per d.Franciſcum in ſuo teſtamento tendentia quo ad dictã poſ-
ſeſſionem Realbi, nam de ea nec inter uiuos, nec in ultima uo-
luntate potuit diſponere, ex quo per prius per fideicommiſ.a d.
Gottofredo factum erat reſtitutioni ſubiecta & obligata.l.fi.§.
ſed quia.&.§.ſequen.& in auten.res quæ per locum a ſpeciali.
C.commu.de leg.& fideicõ.& per Bar.in l.filiusfami.§.diui. de
lega.j.colum.fina.uerſi.quæro prohibita.& ibi plenè ſcriben.&
in l.ſi ita quis.§.ea lege.ubi etiam ſcriben.ff.de uerbo. oblig.&
contractus celebratus inter Marcum Antonium filium d.Fran-
ciſci, & Ioan.Antonium eius patruum in hac diſceptatione ſolũ
conſideranda eſt quo ad illas portiones quæ ſpectare poterãt
& pertinere ipſi Marc.Antonio, de quibus ſuo arbitrio potuit
diſponere ut dixi in conſilio quo ad hanc principalem difficul-
tatem, an dicta poſſeſſio includetur in fideicommiſſo facto per
d.Gottofredum, conſideranda erunt alia plenè ſuperius dedu
cta, ex quibus apertiſſimè concluditur in dicto fideicommiſſo
poſſeſſionem ipſam includi & uenire in reſtitutione ipſius.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Filij patri ab inteſtato decedenti ſuccedunt.*
2 *Inteſtatus mori dicitur qui teſtamentum fecit inualidum & irritũ ac nullum.*
3 *Filij præteriti poſſunt dicere teſtamentum nullum, & illud reducere ad cauſam inteſtati.*
4 *Hæredis inſtitutio neceſſaria eſt in teſtamento, cuius omiſſio reddit illud nullum & inefficax.*
5 *Inſtitutio hæredis facta de perſona incerta reddit teſtamentũ nullũ. & nu.12.& ſeq.*
6 *Cauſa teſtati præcedit cauſam inteſtati.*
7 *Exhæredatio ſeu præteritio filiarum non reddit teſtamentũ nullum quando conſtitutio ſeu ſtatutum illud diſponit, & mandat ipſas tantum maritari & dotari.*
8 *Clauſula omni meliori modo, &c.plures producit effectus,*
9 *Clauſula prædicta omni meliori modo, &c. appoſita in teſtamento producit effectum, ut relicta per patrem filijs ſimpliciter cenſeantur relicta iure inſtitutionis.*
10 *Clauſula codicillaris appoſita in teſtamento ſuſtinet illud, eſto quòd in eo filij ſint præteriti.*
11 *Verbum relinquo.adiectum uniuerſitati bonorum. nullo alio dato cohærede, trahitur ad uniuerſalem hæredis inſtitutionem.*
12 *Incerta perſona hæredis inſtituti, quæ poſtmodum uenit certificãda non reddit teſtamentum nullum.*
Incertituda perſona poteſt reddi certa ex præſumptionibus & coniecturis, & nu.13.
13 *Præſumptiones dicuntur liquidiſſimæ & apertiſſimæ probationes.*
14 *Incerta perſona poteſt reddi certa ex ratione, & ex alijs.*
15 *Inſtitutio facta de eo nominato in tali ſcriptura ualet & tenet.*
16 *Hæredis inſtitutio ualida eſt facta per illa uerba, uolo quòd bona mea uadant, oue ſono andate quelle de mio patre.*
17 *Certitudo optimè fit per relationem ad aliud certum,*
18 *Quod teſtator non expreſſit omiſiſſe uidetur.*
19 *In dubio non eſt a uerbis recedendum.*
20 *Teſtator relinquens omnia bona ſua illis uel illi, cui de iure ſpectãt & pertinent uidetur inſtituiſſe illas perſonas, quæ ab inteſtato conſequi poſſent dicta bona.*
21 *Filij uiuente patre, dicuntur quaſi domini.*
22 *Amor paternus potiſſimum conſideratur erga filios, magiſque in cognatos & agnatos, & nu.23.*
24 *Argumentum ab abſurdo, ualidum eſt in ultimis uoluntatibus.*
25 *Teſtatoris uoluntas non debet eſſe perplexa, nec continere repugnantiam & contradictionem.*
26 *Legatum factum a ſeipſis ſibi ipſis non ualet.*
27 *Inter eum cui legatur, & a quo legatur debet eſſe differentia.*
28 *Non eſt ueriſimile patrem relinquentem filiabus dotem, uoluiſſe eas inſtituere.*
29 *Filiæ excluſæ uidentur a patre ab uniuerſali ſucceſſione ex pluribus coniecturis collectis ex uerbis per patrem teſtatorẽ prolatis.*
30 *Argumentum a coniecturata ratione & mente teſtatoris ualet.*
31 *Teſtator excludens filias a ſucceſſione uniuerſali uidetur uoluiſſe includere alios ad ſucceſſionem.*
32 *Mater ab inteſtato ſuccedit filio mortuo ſine deſcendentibus,*
33 *Fideicommiſſum uniuerſale ſibi ipſi a ſeipſo relinqui non poteſt.*
34 *Inſtitutio hæredis non uitiatur per errorem.*
35 *Error probari poteſt per duos teſtes, & nu.36.*
36 *Teſtatoris uoluntas declarari poteſt ex indicijs & per duos teſtes.*
37 *Præcedentia declarant ſequentia.*
38 *Hæres an & quando poſſit nutu inſtitui.*
39 *Vna probatio declarat aliam.*
40 *Verba ambigua interpretantur, prout aliàs clarius fuere expreſſa.*
41 *Verba dubia trahi debent ad illũ ſenſum, de quo ꝑ prius dictũ fuit.*
42 *Teſtator relinquere poteſt bona ſua ad interrogationem alterius.*
43 *Geminatio maxime uoluntatem in diſponentis oſtẽdit.*
44 *Dignitas familiarum conſeruatur per maſculos.*
45 *Dignitas familiarum & agnationum conſeruatur propter diuitias.*

46 Dicto

46 *Dicto probi uiri, & eius depoſitioni quandoq; ſtandum eſt.*
47 *Inſtitutiones, fideicommiſſa, & legata, ut plurimum propter amorem & dilectionem fiunt.*
48 *Teſtator diſpoſuiſſe uidetur quod ueriſimiliter ordinaſſet ſi de eo fuiſſet interrogatus. & nu. 49.*
50 *Conſuetudo & uſus teſtatoris attendi debet.*
51 *Conſuetudo loci in quo teſtator habitabat attendi debet.*
52 *Verba uulgaria & illiterata prolata a teſtatore, interpretantur ſecundum quod a uulgaribus communiter accipiuntur.*
53 *Mens clara teſtatoris non debet recipere aliam gloſationem ſeu interpretationem.*
54 *Singula quæ de per ſe non proſunt, ſimul tamen iuncta operantur.*
55 *Expreſſum etiam dicitur illud, quod ſignis, coniecturis, & mente poteſt colligi.*
56 *Mens teſtatoris potiſſimum attendi debet.*
57 *Mens præualet uerbis, & illis præfertur.*
58 *Eſto quòd uerba non paterentur interpretationem illam.*
59 *Nec ſunt in conſideratione in caſu prædicto.*
60 *Expreſſum dicitur quod teſtator uerum putabat.*
61 *Verba quantumcunque præciſa interpretationem tamen congruã recipiunt a mente proferentis & ſecundum eam regulantur.*
62 *Conſiderandus eſt ille in quem dirigitur intentio uoluntatis teſtatoris, & non ille in quem uerba diriguntur.*
63 *Quo reſpectu patris hæreditas, dicatur quaſi debita filijs.*
64 *Pater ultra legitimam non tenetur relinquere bona filijs.*
65 *Per fœminas extinguitur nomen familiæ, & per eas bona unius familiæ transferuntur in alias familias.*

CONSILIVM III.

1 VIDETVR do. Diogenem † primo aſpectu inteſtatum deceſsiſſe, ad cuius ita decedentis bona
& hæreditatem eius filię Caſſandra & Antonia ui
dentur uenire tanquàm obtinẽtes primum locum
ut inſti. de hære. quæ ab inteſt. defer. §. primo. & in auctent. de
hæred. ab inteſt. uen. §. j. cum concord. nec in præſenti caſu, ipſę
debent excludi uirtute conſtitutionis patriæ, ſub rubr. de ſucc.
ab inteſt. quoniam non adeſt perſona quæ ipſas excludat uoca
ta per dictam conſtitutionem diſponentem fœminas excludi a
maſculis, ut eſt uidere ex tenore ipſius, conſequenter ſumus in
2 diſpoſitione iuris communis uocantis prædictas filias. † ¶ Et
eſto quòd appareat inſtrumentum publicum uoluntatis & ul-
timæ diſpoſitionis conditę a dicto Diogene, tamen cum illud
ſubſiſtere non uideatur perinde erit, ac ſi teſtamentum non fe-
ciſſet, cum inteſtatus quis etiam dicatur quando fecit teſtamẽ-
tum tamen non iure, & illud effectum fuit irritum & nullum ac
ruptum. ut in inſtitu. de hęred. quæ ab inteſta. in princip. cum
ſimilib. & quòd aſſertum teſtamentum ſit irritum & nullum ac
ruptum, primo adduci poteſt illud uulgatum & commune præ-
teritio ſcilicet dictarum filiarum quę ab eius patre Diogene nõ
fuerunt inſtitutę nec exhęredatę, nec in dicto teſtamento fuit
ipſis aliquid relictum titulo honorabili inſtitutionis, quod erat
3 neceſſarium ad ualiditatem ipſius teſtamenti. † Præteritę ergo
poſſunt teſtamentum nullum dicere & illud reducere ad cau-
ſam inteſtati, ut inſti. de exhære. libero. §. j. l. j. & ij. & fere per to
tum. ff. & C. eo. maxime in auctẽ. ex cauſa. & in. §. aliud quoq;
capitulum. & §. ſequen. & §. ſiue igitur. in auctẽ. ut cum de ap-
pel. cogn. & per Barto. & alios in l. j. ff. de teſtam. & in l. filio prę
4 terito. ff. de iniu. rup. † Prout & ſecundo aſſertum teſtamentum
redditur nullum & inefficax, eo quoniam caret inſtitutione hę
redis quæ neceſſaria erat ad illius ualiditatem. l. proxime. ff. de
his quæ in teſta. delen. uerſicu. calphurnius longinus. §. ante hæ
5 redis inſtit. de legat. l. fina. ff. de codic. † Prout & tertio nullum
redditur, quoniam incerta eſt perſona ad quam uoluit bona ſua
peruenire, & ratione incertitudinis etiam ſi inſtitutio eſſet fa-
cta redderetur nulla. l. quotiens. §. nomen. l. in tempus. §. quo-
tiens. ff. de hæred. inſtitu. & faciunt quæ habentur in l. quidam
relegatus. ubi Barto. & alij. ff. de reb. dub. & quæ traduntur in. §.
incertis. inſtitu. de lega. ¶ Iſtis tamen non obſtan. concluden-
dum uidetur dictas filias non poſſe uenire ad huiuſmodi ſucceſ
ſionem, ex quo talis ſucceſsio & hæreditas eſt domini Vincen-
tij fratris patruelis dicti domini Diogenis, qui ab eo fuit inſtitu
tus, & ipſe Diogenes uoluit exceptis aliquibus legatis omnia
eius bona ad ipſum peruenire, ut colligitur ex uerbis teſtamen-
ti iunctis diſpoſitionibus aliquorum teſtium fide dignorum.
6 † Et quia ſumus in cauſa teſtati ceſſabit cauſa inteſtati quę con
ſideranda non eſt ſtante teſtamento, ut dicit text. in l. quandiu.
& ibi omnes nota. ff. de acquirend. hęredita. & inſtitu. per quas
perſo. nob. acqui. §. fina. cum uulgar. & quòd ipſe domi. Vin-
centius fuerit inſtitutus, & ab ipſo Diogene uocatus aperiſsi-
7 me & ex pluribus oſtendetur inferius. † Nec obſtãt obiectio-
nes ſuperius factæ tendentes ad nullitatem dicti teſtamenti, nã
prima uolens ex præteritione filiarum teſtamentum poſſe red
di nullum tollitur primo conſiderata conſtitutione patriæ ſub
rubrica de filiabus & alijs deſcendentibus. cap. xxxij quæ uult
quòd quotieſcunque fœminę filiæ, ſeu aliæ fœminini ſexus de-
ſcendentes in teſtamento patris uel aſcendentes habent aliqđ
relictum iure legati ſeu fideicommiſsi, per quod commode poſ
ſent maritari & dotari, licet iure inſtitutionis illud non habeãt,
tamen debent eſſe contentę tali relicto, ita ut ius rumpendi
teſtm̃ minime habeãt tanq̃ præteritæ, & quoniam ipſe Dioge-
nes prædictis filiabus reliquit dotem nedum congruam & con-
cedentem ſed exceſsiuam ex qua commodiſsime poſſunt do-
tari & maritari, non poterunt tanquàm præteritę, tale teſtamen
tum dicere nullum, eſto quòd titulo honorabili non fuerit eis
8 relictũ uirtute dictæ conſtitutionis. † Secundo tollitur obiectio
ex illa clauſula appoſita in fine teſtamenti, in qua teſtator Dio-
genes uoluit diſpoſita per ipſum ualere & tenere omni meliori
modo, &c. Quæ clauſula producit effectum, ut relicta filijs ſim-
pliciter cenſeantur relicta iure inſtitutionis, ut punctaliter tra-
dit Bald. in l. quotiens. colum. ulti. C. de hęredi. inſtitu. & Paul.
de Caſtr. conſi. cccxlvij. Super primo puncto. colum. penulti. &
Alexand. in l. nam quod. §. non omnis. ff. ad trebel. refert & mul
tum commendat Iaſ. in auc. nouiſsima. colum. vij. in viij. limita.
C. de inoffi. teſta & Alexand. conſil. clxxvj. uiſo. colum. penul.
circa fi. uolumi. v. & conſi. l. In cauſa. colum. penul & fina. uol.
9 vij. † Et bene faciunt quæ de huiuſmodi clauſula adducuntur
per Barto. & omnes alios ſcriben. in l. j. §. ſi quis ita in ſecunda
oppoſi. in primo capite diſtinct. ff de uerbor. obliga. & quæ ad
terminos noſtros tradit Corn. conſi. lxij. alias conſului. colum.
ij. uerſic. ſed meliori. & conſi. cvj. multum. in litera, D, uolum. ij.
& Deci. conſi. lxxvij. Viſo puncto colum. ij. nu. iiij. ubi proprie
loquitur ad terminos noſtros & adducit alias concord. deciſio.
10 † Tertio obiectio tollitur propter clauſulam codicillarem ap-
poſitam in ipſo teſtamento, quæ eius naturæ eſt ut teſtamẽtum
ſuſtineat. eſto quòd in eo filius ſit penitus præteritus, ut tradit
Barto. in l. j. in iiij. quæſt. ff. de iu. codic. & idem Barto. in auc. ex
cauſa. C. de lib. præte. colum. fina. reprobata gl. ibi tenente con
* trarium, quod ſequuntur ibi Bald. & alij ſcriben. omnes * com
muniter allegantes alias deciſi. & Bald. in l. fina. C. de codicil. &
Iaſ. in d. auctẽ. nouiſsima. colum. vij. in vij. limita, & Corn. conſi.
xxiij. uidetur. colum. penul. in fi. & per Soc. conſi. ccxviij. conſi-
deratis. colum. v. uolu. ij. & per Franciſ. de Cur. conſi. lxxiiij. An-
dreas. colum. fina. & tradit Deci. conſi. ccxlij. in caſu. & conſilio
ccxlviij. Viſa petitione. colum. penul. nume. vij. & conſ. ccclxix.
nume. ij. Non obſtat ſecunda obiectio in qua dicebatur teſta-
mentum Diogenis eſſe nullum quoniam caret hęredis inſtitu-
tione, nam ſi bene aduertatur teſtamentum habet uniuerſalem
hæredis inſtitutionem, quia ipſe Diogenes poſt aliqua legata
particularia reliquit omnia ipſius bona ei cui de iure ſpectant
11 & pertinent. † Et uerbum relinquo, adiectum uniuerſitati bo-
norum, nullo alio dato cohærede trahitur ad uniuerſalem hæ-
redis inſtitutionem, ut dicit glo. & ibi omnes ſequuntur in l. his
uerbis. maxime Imo. ff. de hæred. inſti. & per Bar. & alios maxi-
me Iaſ. in l. Centurio. colum. antepenul. nume. lxj. ff. de uulg. &
pupil. & per eundem in dicta auctẽ. nouiſsima. colum. vij. nu.
xxviij. & per Cano. in c. Raynaldus. extra de teſtam. & per Ale.
in dicto conſ. clxxvj. colum. penul. uolum. v. & diffuſius in dicto
conſi. l. uolu. vij. in quibus locis uult iſtud à fortiori procedere
quando eſt appoſita clauſula codicillaris, uel quando apponi-
tur illa clauſula, omni meliori modo, &c. prout ambę in præ-
ſenti teſtamento ſunt appoſitę, & etiam plene tradunt Moder.
in l. j. de lega. primo. & Corn. conſi. clxj. licet. uolum. primo ubi
tenet teſtamentum ſuſtineri. eſto quòd in eo deficiat hæredis
inſtitutio, quando bona uniuerſaliter ſunt relicta alicui, & idẽ
Corn. conſi. clij. In hac. colum. iiij. uerſicu. tamen prædictis. uol.
ij. & conſi. cclix. Dicta. in litera, C, & in litera, K, uol. iiij. & bona
deciſ. Soci. conſi. lxxxiij. Viſa. uol. j. ubi ex pluribus concludit
teſtm̃ ualere, licet in eo nõ ſit hæredis inſtitutio quũ relicta ſunt

bona uniuerſaliter alicui uel quando appoſita eſt clauſula codicillaris, & quoniam iſta omnia in caſu præſenti interueniunt, neceſſario concludendum erit teſtamentum ualere, tum quia habet hæredis inſtitutionem propter uerbum, relinquo adiectũ uniuerſitati bonorum nullo alio dato hærede, tum propter clauſulam codicillarem, & clauſulam omni meliori modo. &c. quæ etiam illud ſuſtinent in uim ultimæ uoluntatis & codicilli maxime conſideratis illis uerbis uadant & perueniant. de quibus lariſsimè per Bar. & alios in l. Centurio circa. fi. ff. de uul. & pup.
12 † Non ob. q tertio loco dicebatur teſtm̃ reddi nullum propter incertitudinem hæredis, nam ceſſat obiectio quando talis perſona poſt mortem teſtatoris uenit certificanda, ut punctaliter tradit Bar. in l. quidam relegatus col. ij. uerſi. quæro quid in hæ-
* redis inſtitutione. ff. de reb. dub. quem * communiter ſequunt ibi doc. per l. ſi ſeruus. §. huiuſmodi de legat. j. & per tex. in l. in tempus. §. fi. ff. de hæred. inſtit. qui optimè probant uolens q ſi perſona primo aſpectu incerta poteſt reddi certa aliquibus probationibus, ita q teſtator de ea ſenſerit talis perſona cenſet eſſe
13 inſtituta, & incertitudo non habet uiciare. † Et Bald. Angel. & Imo. in d. l. in tempus. §. j expreſſe uolunt hoc poſſe probari per indicia & per præſumptionem & coniecturas, quæ dicuntur liquidiſsimæ probationes & apertiſsimę. l. licet imperator. de le. j. l. qui habebat. ff. de reb. dub. l. ſi quis locuples. ff. de manum. teſta. l. ſi tutor ubi glo. C. de peric. tuto. & Bal. in d. l. in tempus. §. j. in iij. no. ac caſum noſtrum dicit q qñ dubitatur de perſona hæredis hoc potuerit probari per indicia & coniecturas q̃ ſunt apertiſsimę probationes, & qm̃ ſuper illis uerbis aliquatenus dubijs in quibus Diogenes uoluit bona ſua titulo relicti, & ſic inſtitutionis peruenire cui de iure ſpectant & pertinent, recepta eſt probatio propter quã patet Diogenem intellexiſſe de dom. Vincentio, eius patruele ſumus extra Incertitudinem, & ſic in
14 perſona certa, conſequenter extra caſum obiectionis. † Et licet enim primo aſpectu talia uerba uideantur incerta reſpectu perſonæ inſtitutę, tñ habita relatione ad ea quæ teſtator dixit ante teſtm̃ & etiam tẽpore teſtamenti perſona inſtituta reddita fuit certiſsima, quod ſufficit etiam in materia inſtitutionis hęredis, ut eſt textus apertus, in d. l. in tempus. §. j & doctr. Bar. & com-
15 munis in d. l. quidam relegatus col. ij. † Et bene faciunt quæ ponunt omnes per illum text. in l. hæredes palam. §. j. ff. de hæredi. inſti. & quæ tradit Bar. in l. ſi ita ſcripſero. ff. de condi. & demõ. dum teſtator inſtituit hæredem quem nominauerit in ſcriptura quam reliquit apud guardianum fratrum minorum, nam inſtitutio erit ualida, cum ſatis ſit teſtes illam audiuiſſe implicitè p relationem, ut plenè etiam per illum tex. tangit Iaſ. in l. ait prętor. §. j. col. ij. nu. iij. ff. de re iudi. & in l. Gallus. §. inſtituens. nu. iiij. ff. de libe. & poſth. & Alex. conſi. xiiij. nu. v. uol. vj. & Soc. cõſ. clxxiij. Reuerende. col. iij. & iiij. uol. ij. cum ſuis concor. & alijs
16 quæ inferius adducentur. † Et bene facit q uoluit Corn. conſi. clxiij. In conſilijs. uolu. iij. ubi lege & ratione concludit ualere hanc diſpoſitionem in qua diſponens dixit, uolo q bona mea uadant, oue ſono andate quelle de mio patre, ex quo perſona
17 redditur certa propter huiuſmodi relationem. † Et poſſent iſta comprobari ex his quæ habentur in l. aſſe toto. ff. de hære. inſti. & auc. ſi quis in aliquo documẽto. C. de eden. & in l. Titia. §. idẽ reſpondeo. ff. de uerb. obl. ex his quæ habentur per Bar. & alios. in l. j. §. ſi quis ita. in j oppoſitio. ff. eo. per quæ limitatur & declaratur diſpoſitio. l. iubemus. C. de teſta. ut dicunt ibi omnes & Bar. & alij, in l. heredes palam. in prin. col. fi. in fi. ff. de teſta. patet itaq; ex prædictis nos uerſari in cauſa teſtati, & quòd ſumus in ſucceſsione teſtati, & non inteſtati, & ſic ceſſant omnia ſupe-
18 rius in ꝯrium adducta. † Verum adhuc dubitari poſſet eſto q ſimus in cauſa teſtati, tamen adhuc dicendum vr̃, q d. Caſſandra & Antonia filiæ d. Diogenis fuerint uniuerſales inſtitutæ, & uocatæ, & non ipſe d. Vincentius, tum primo quia ipſe non apparet in teſtõ nominatus ergo, &c. d. l. quotiens. §. ſi nomen. & argumento. l. j. §. ſin autem deficientis. C. de cadu. tollen. & c. ad
19 audientiam, extra de decim. † Nam ſi uoluiſſet ipſe Diogenes d. Vincentium inſtituere, utiq; hoc expreſsiſſet, ſicuti expreſsionem fecit de alijs de quibus diſpoſuit, & a uerbis in dubio non eſt recedendũ. l. j. §. in re igitur dubia. ff. de exercito. l. nõ aliter.
10 de leg. iij. † Item quia ipſe Diogenes reliquit omnia bona ſua illi cui de iure ſpectant & pertinent. per quæ uerba uidetur inſtituiſſe illas perſonas ad quas dicta bona pertinent de iure, & ſic ab inteſtato, & certiſſimum eſt dictas filias eſſe eas ad quas de iure & abinteſtato dicta bona ſpectant & pertinent, cũ ipſę obtineant primum locum in tali ſucceſsione, ut dictum eſt. s.
21 in principio præſentis conſultationis. † Item quia bona patris de iure pertinent & ſpectant ad filias, cum etiam eo uiuente dicantur quaſi debita ei. l. cum ratio. ff. de bon. dam. l. in ſuis. ff.
22 de liber. & poſthu. † Item quia amor paternus magis conſideratur erga filias, q̃ erga alios agnatos & cognatos. l. liberorum. ff. de uerbo. ſigni. l. iſti quidem. ff. q met. cauſa. l. ſcripto. ff. unde legi.
23 † Et poſſent comprobari ex his quæ habentur in l. cum auus. ff. de condi. & demon. & in l. cum acutiſsimi. C. de fideicom. & in l. generaliter. §. cum autem. C. de inſti. & ſubſtitu. ¶ His tamen non obſtantibus conſiderata facti ueritate, contrarium eſt ipſa ueritas, q Immo intentio ipſius teſtatoris non fuit inſtituere dictas filias nec eas uocare ad bona ſua ultra legatum dotium q ipſis reliquit, mouet me ad ita dicẽdũ primo quia ſi uoluiſſet Diogenes ipſas uniuerſales hæredes inſtituere, utiq; hoc expreſſiſſet quando eis fecit legatum dotium, unde cum inſtitutio uniuerſalis erga ipſas ab eo non fuerit expreſſa datur *intelligi*. q uoluit aliam perſonam uniuerſalem hæredem inſtituere argumento dicti c. ad audientiam. & d. §. ſi autem deficientis. cum alijs adductis per Ioã. de Ana. conſi. xxij. & per Iaſ. in l. qui filia-
24 bus. de leg. j. † Secundo mouet me, nam in ultimis uoluntatibus ualidum eſt argumentum ab abſurdo. l. nam & abſurdum. ff. de ope. liber. l. ſcire oportet. §. aliud. ff. de excuſa. tuto. & magna reſultaret abſurditas, ſi teſtator uoluiſſet inſtituere filias ſuas uniuerſales hẽdes, quæ uoluiſſet facere illis legata particularia dotium, &c. prout fecit, cum inſtituendo uniuerſaliter omnia concederet. nec opus erat particulariter legare, cum ſub toto contineantur partes. l. qui uſumfructum. l. j. §. ſi ſtipulanti. ff. de uer.
25 obli. † Suadetur & fortius, nam ſi iſtud induceretur ſequeretur perplexitas repugnantia & contrarietas in diſpoſitione ipſius teſtatoris quã ſaluare debemus ab omni repugnantia & ꝯtradictione ac perplexitate. c. inter dilectos. §. cęterum. de fi. inſtr. &
26 per Alex. conſi. cxlj. Viſo teſtõ. col. iiij. uol. ij. † Perplexitas autẽ & contrarietas patet, nam ſi dictæ filiæ cenſerentur hæredes legatum non ſubſiſteret tanq̃ factum a ſeipſis ſibijpſis ꝯ l. qui filiabus. §. fi. & l. ſeq. & ꝯ l. legatum eſt. §. j. & contra l. cũ filiofam.
27 uerſi. quia ex perſona ſua. de leg. j. † Debet enim eſſe differentia & diſtinctio perſonarum, inter eum cui legatur, & eum a quo legatur, ne ſequatur inconueniens q quis ſibi ipſi ſit obligatus,
28 ut dicit tex. in l. debitori. C. de pac. † Et quia actio & paſsio, cũ ſint contraria, non poſſunt in eodem ſubiecto concurrere. l. ut alius. uerſi. ſed cum duo. ff. de fideiuſſor. l. qui hominem. §. in de-
29 bitorem. in fi. ff. de ſol. † Suadetur etiam, nam teſtator ipſe uoluit dictis ſuis filiabus dari in dotẽ, & illas dotari in duc. mille, pro qualibet expreſſe ſentiens q dos deberet dari ab alio, & ſic ab hærede quem inſtituere uolebat. Quod quidem non conuenit ſi eas uoluiſſet hæres uniuerſales facere, nam iſto caſu non fuiſſet uſus illis uerbis dotari & dari denotantibus actum talem ab alijs debere fieri & non a ſe ipſis, prout etiam quoniam ipſe teſtator ordinauit & reliquit q ipſę Caſſandra & Antonia poſt quam nupſerint, & q poſt mortem matris & uxoris Diogenis omnia bona teſtatoris peruenirent ad eum cui de iure ſpectarent, quòd quidem non erat opus exprimere, ſi ex dictis uerbis uolebat filias hęredes inſtituere, non enim debebant expectari ipſarum nuptię, unde ex dictis uerbis colligitur teſtatorem no-
30 luiſſe habere alios hæredes quàm dictas eius filias. † Valet enim argumentum a coniecturata ratione & mente ipſius defuncti. l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. & plenè tradit Soci. conſil. lix. Viſo uolum. j. & Dec. conſil. cccxxxiij. Licet colum. antepe.
31 & fina. † Ex quibus ſequitur q ipſe teſtator excluſit eius filias ab uniuerſali ſucceſsione, quarum excluſio includit inſtitutionem alterius. cap. non ne. extra de præſumptio. l. cum prætor. in
32 principio. ff. de iudic. † Nec poteſt dici quòd includatur d. Camilla mater dicti teſtatoris quæ excluſis filiabus ab inteſtato uidetur obtinere primum locum & ſic ad ipſam uidetur ſpectare dicta hæreditas de iure, ut in auctẽ. de hæred. ab inteſta. uen. uerſicu. conſequens autem. & inſtitu. ad tertullia. cum uulgatiam de matre teſtator non potuit talem inſtitutionem ſentire ſtantibus uerbis ipſius teſtamenti & legato facto dictæ eius matri & ſtantibus alijs ſuperius deductis contra filias ipſius te-
33 ſtatoris quę a fortiori militant contra matrem. † Et etiam quia ſi talis diſpoſitio ualeret ut codicillus & ſic per fideicommiſſum ipſę filiæ ſeu mater uocatæ ab inteſtato grauatę eſſent per fideicommiſſum ſibi ipſis uniuerſale fideicommiſſum reſtituere, qđ eſt abſurdiſsimũ & repugnãs legi, ut diximus. s. de legato facto ſibi ipſi,

ſibi ipſi,& de fideicõmiſſo uniuerſali habetur in d.l.cum filio-
fami.de leg.j.ſenſit ergo.ipſe Diogenes de dicto d. Vincentio
eius patruele quem credebat ſibi ſucceſſurum ſi non feciſſet te-
ſtamentum etiam ſtantibus eius filiabus & matre , tum uigore
teſtamenti Philippi eius patris, tũ ẽt uigore teſtamenti & aui,
& etiam ea diſpoſitione ꝯſtitutionis patriæ, quę eius credulitas
& error ſatis erat coloratus,tum,quia erat ignarus literarum &
moram trahebat in loco,in quo nõ erat copia peritorũ, tũ quia
credebat ꝙ ſicuti filiæ excluduntur a ſucceſſione patris per pa-
truum per dictam ꝯſtitutionem ꝙ ita etiam excluderentur per
filium patrui,& ſic per patruelem , credebat ſimiliter ꝙ ſicut in
teſtõ eius patris,erat ei ſubſtitutus Laurentius pater Vincentij,
ꝙ pariter eſſet ei ſubſtitutus ipſe Vincentius,& exiſtens in hac
credulitate non curauit nominare proprio uoce ipſum Vincen
tium,ſed ſatis ſibi uiſum fuit ad ipſius uniuerſalem inſtitutionẽ
relinquere oĩa ſua bona , cui de iure ſpectarent tenens ꝓ firmo
34 in dictis uerbis includi ipſum Vincentium. † Et iſte error cum
de eo ꝯſtet non habet uiciare talẽ inſtitutionem cũ ex alijs con-
ſtet de perſona ipſius do. Vincẽtij.l.in noie.l.errore.C.de teſta.
l.quoties.ff.de hære.inſti.cum ꝯcor.& ad iſtum errorẽ proban-
dum ſufficiunt pauciores teſtes,q̃ eſſent neceſſarij in ipſa inſti-
tutione,inſtitutio.n.ipſa ſatis eſt aperta,& ſolẽnis,ꝙ ipſe Dio-
genes uoluerit inſtituere eũ cui eius bona pertinerent.ſolũ.n.
dubitatur quæ eſt iſta perſona, ſi & talia uerba nolumus refer-
re ad matrem & filias Diogenis,obſtant ſuperius oĩa adducta,ſi
aũt uolumus illa referre ad do. Vincentium,ſm mentem teſta-
toris nihil obſtabit niſi error,qui non habet ſubuertere ueritatẽ
35 qñ de ea ꝯſtat ut diſponunt iura cõia & uulgaria. † Ex ꝯiectu-
ris.n.põt probari talis error ẽt per duos teſtes,ut in terminis no
ſtris eſt tex.in d.l.in tẽps.§.j.& ibi Ang.Bal.& Imo.ff.de hæred.
inſti.nolentes ꝙ qñ non apparet de quo hęrede ſenſerit teſtator
ex uerbis in teſtõ appoſitis ꝙ hoc poſſit probari alijs apertiſſi-
mis probationibus quas dicunt uerificari ex ꝯiecturis indicijs
& præſumptionibus , ꝙ ẽt tenet Bar.to.in d.l.quidam relegatus
col.ij.uerſi.quæro quid in hæredis.ff.de reb.dub.& idem Bart.
in l.cum proponebat circa fi.de leg.ij.dum uult ꝙ qñ diſpoſi-
tio teſtatoris eſt certa,& ſolũ quis uult probare per errorem in
aliqua qualitate , ꝙ talis error põt probari per duos teſtes , &
ſatis eſt ꝙ teſtator hoc dixerit ante teſtm̃ adducit iura hoc pro-
bantia,ut per eum & idem ipſe uoluit in l.ſi quis in fundi uoca-
bulo,uerſ.ij.quæro de leg.j.dicens ex præcedentib. uerbis,indu
ci probationem erroris,ẽt ſi talia fuiſſent dicta ante factũ teſtm̃
per l.quoties.§.j.& ij.ff.de hær.inſti.& ſequitur Soc.ꝯſil.lj.Viſo
teſtõ in fi.uol.iij.ubi adducit Alex.& alios doctores ita tenẽtes,
& eſt bona gl in uer.poſſe.quã oẽs ſcriben.ibi approbant & ſe-
quuntur in l.hæredes palam uerſ.ꝙ uero quis.ff.de teſtamen.&
bene faciunt quæ ponit Iaſ.in d.l.errore col.fi.nu.vij.C.de te-
ſtamen.& Dec.ꝯſi.cv.Et pro tenui col.ij.uerſi.& hic in effectu.
& col.fi.in fi.& quæ tradit Cor.ꝯſi.ccxxix.Videtur col.pe.uol.
ij.ubi ex pluribus ꝯcludit duos teſtes ſufficere ad probandum &
declarandum uoluntatem teſtatoris ex his quæ ipſe teſtator di-
xit extra & ante teſtm̃,ut plenẽ ſentit Are.poſt alios in d.l.hære-
des palam.tum ad probandum errorem, tum ad declarationem
mentis.Et apertẽ hoc ſentit Alc.ꝯſi.lxxv.Videtur col. antepen.
in uerſi.ſed ubi agitur uol.v.ubi uult ꝙ qñ agitur de declarãda
uoluntate & mente teſtatoris ſufficit iſtud haberi per indicia &
coniecturas,& procedunt iſta nedum qñ ſumus in errore facti,
ſed ẽt qñ ſumus in errore iuris,nã etiam iſte error probatur in-
dicijs & ꝯiecturis,ut dicit Bal.in l.lj.C.de dot.promiſſ.cũ alijs
adductis per Fran.de Curte ꝯſi.lxxj.Princeps defunctus col.ix.
uerſi.reſtant duæ difficultates.& col.ſeq.uer.uerũ ut nihil omit-
36 tatur.& col.fin.in fi.† Cum igitur in facto apertiſſimẽ probatũ
ſit ipſum Diogenem ante conditum teſtm̃ pluries & geminatis
uicibus interrogatum ab alijs & ſic deliberatẽ dixiſſe ꝙ uolebat
bona ſua oĩa relinquere agnationi maſculinę & ſic do. Vincẽtio
qñ ipſe Diogenes filios maſculos non habuiſſet,& ꝙ filiabus fœ-
minis tantum uolebat relinquere honeſtam & pinguẽ dotem
prout iam fecit,ꝯſiderata mentis eius declaratione uerba poſt-
modum in ſuo teſtõ appoſita,quibus relinquebat bona cui de
iure pertinerent,quæ aliquatenus dubia erant iam receperunt
apertam interpretationem,ut includerent ipſum do. Vincentiũ
& excluderent omnes alias,ex his quæ ante teſtm̃ ipſe teſtator
37 pluries dixit per quæ eius mentem declarauit.† Cum præceden-
tia declarent ſequentia.l.ſi ſeruus pluriũ.§.fin.l.qui filiabus do.
leg.j.& per Soc.ꝯſi.xvij.nu.x.uol.iij.& per Bart.in d.l.ſi quis in
fundi uocabulo in ij.q.& in d.l.cum proponebatur in fin.& in
terminis noſtris probatur in d.l.quoties.§.j.& ij.& in d.l.in tẽps.
38 §.j.& multa adducit Fran.de Cur.ꝯſi.xxxiiij.col.ij.in fi.† Et eſt
bona deciſ.Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de teſtam.§.in primis
ubi nulꝭ ꝙ licet hæres uiuus non poſſit inſtitui tñ ualebit talis
inſtitutio,qñ per prius teſtator dixit ꝙ uolebat talem inſtituere
39 & facit gl.in uer.ſed & ſi in l.q̃ extrinſecus.ff.de uer.obl. † Vna
enim probatio declarat aliam.l.utrum.ff.de pet.hæred.& per
40 Alex.ꝯſi.cciiij.nu.xiij.uol.vj.† Verba.n.ambigua interpretantũ
ſm ꝙ alias fuerunt clarius expreſſa,ut firmat Ale.ꝯſi.cxcvij.nu.
41 vij.uol.vj.† Et qñ dubia ſunt trahi debent ad illum ſenſum de
quo per prius fuit dictũ , ut tradit Iaſ.in l.iuriſgentiũ.§.ꝙ ferẽ.
42 nu.v.ff.de pact.† Eo magis cum bona poſſint relinqui alteri ꝑ
interrogationẽ alterius,ut dicit Bar.poſt Pet.& ibi oẽs ſcriben.
ſequuntur in l.j.§.ſi quis ita.ff.de uerbo.obl.& idem Bart.& alij
in d.l.hæredes palam in prin.col.fin.& doc.oẽs in l.iubemus.C.
43 de teſtam.† Eo etiã quia ſumus in declaratione geminata quæ
tanto magis oſtendit enixam uoluntatem do. Diogenis.l.bali-
ſta.ff.ad trebellia.Bar.in l.cum ſcimus.C.de agricol. & cenſ.li.
44 xj.cum ſi.† Nec ab re do.Diogenes conſiderauit maſculinitatẽ
cum per maſculos dignitas familiarum conſeruetur.l.j.uerſ.ſed
& ſi ſeruus.ff.de uen.inſpici.& Fran.de Cur.ꝯſi.al.Cum in prę-
45 ſentiarum,col.j.in fi.& ꝯſi.lj.col.iij.† & agnationes & familiæ
ꝯſeruentur propter diuitias,ut tradit Bar.in l.j.C.de dignita.li.
xij.& Fran.de Cur.ꝯſi.ix.col.ix.& ꝯſ.lxxv.Dominus Ludouicus
col.a.in fi.& per Alber.Bru.in trac.ꝙ ſtatu.maſcul.&c.in ſecun
do & tertio articulo principali. Accedat prędictis teſtimonium
illius religioſi uiri deponentis eadem die qua Diogenes cõdi-
dit teſtm̃ eundem Diogenem ſibi declaraſſe eandem uolunta-
tem,& ꝙ uolebat ita teſtari inſtituere, ſilicet dñm Vincentium
& filiabus relinquere dotem & matrem ac uxorem facere uſu-
46 fructuarias.† Et quantum tali diſpoſitioni ſit ſtandum indicat
gl.in uerſi.actiones in l.Titio fundus & ibi ſcriben.ff.de condi.
& dem.cum alijs adductis per Fely.in c.ſuper his in fi.de accuſ.
47 & in c.cum contingat de reſcrip.& in c.nemo de Symo.† Acce
dat etiam dilectio & amor quibus ipſe Diogenes proſequebat
do.Vincentium & familiam maſculinam propter quæ cõiter in
ſtitutiones legata & fideicommiſſa celebrant.l.nec adiecit.ff.ꝓ
ſoc.cum alijs accumulatis per Soc.ꝯſi.xxxvij.Viſo teſtõ col.iij.
48 uol.iij.& per Cor.conſi.ccxc.Tota.in litera F,uol.iiij.† Et etiã
quia teſtes oẽs qui interfuerunt dicto teſtõ, deponunt ꝙ ſi tunc
temporis dictus Diogenes fuiſſet interrogatus ad quem uole-
bat dicta uerba referre , & quem uolebat habere oĩa bona ſua,
utriq; ueriſimiliter reſpondiſſet de ipſo do. Vincentio, ꝙ quidẽ
ꝓ expreſſo debet haberi.l.ſi Titius.§.Lucius.ff.de lib.& poſth.
& ibi no.oẽs gl.& ſcriben.in l.tale pactum.§.fin.ff.de pac. Soc.
ꝯſi.xxxvij.præallegato,nu.ix.uol.iij.Fran.de Cur.d.conſi.lj.col.
ij.in prin.& col.xij.& d.conſi.lxxv.col.iiij.& vij.& Dec.conſi.
49 ccxxvij.nu.x.† Pro firmo enim tales teſtes tenebant teſtatorẽ
talia uerba ad ipſum dominum Vincentium retuliſſe,& non ad
aliam perſonam,ꝯſideratis coniecturis & indicijs de quibus.ſ.
ꝯprobant ẽt iſta attenta ꝯſuetudine d.Diogenis,& eius magis
frequentato uſu,qui uiuens pluries & pluries ſucceſſionẽ maſcu
linam appellabat,& nominabat eã,ad quã ſucceſſio pertineret
conſiderando maſculinitatem & agnationem excluſis fœmina-
bus & quando de ſucceſſione loquebatur , modo quo contra.
50 † Quę conſuetudo & frequens uſus potiſſimẽ attendi debet l.
ſi ſeruus plurium in fi.de leg.j.l.melia.§.ſed cum alimenta & ibi
Bar.ff.de alimen.& cibar.lega.l.uel uniuerſorũ,ubi Bar.& Ale.
ff.de pig.acti.tradit Areti.in d.l.hæredes palam uer.ſi quid poſt
colum.ij.in quinto notabili & Alex.conſi.clxxv.col.antepenul.
51 uerſi.oſtenditur etiam uolu.v.† Eo magis cum conſuetudo loci
in quo ipſe Diogenes habitabat uulgaris loquendi ita eſſet, ſm
quem uſum uulgarem uerba teſtatoris ſunt intelligenda.l.La-
beo ubi Barto.ff.de ſupell.lega.l.liberorum.§.ꝙ tamen Caſſius
de leg.iij.l.cum delanionis.§.aſinam molendinariam.ff.de fun.
52 inſt.inſtru.que lega.† Et uerba prædicta prolata ab ipſo Dioge
ne uulgare,& illiterato uulgari groſſoque modo debent intel-
ligi,ſecundum quòd a uulgaribus communiter accipiuntur.l.
ſtipulatio iſta.§.hæc quoque ubi gloſſ.& alij no.ff.de uerborum
obligatio.ponit Alexand.conſi.cij. Viſo in ſi.uolumine ſexto.
53 † Cum igitur ex prædictis apertiſſimam habeamus mentem &
uoluntatem domini Diogenis,non eſt opus ire ad aliam inter-
pretationem,quando enim teſtator ſeipſum gloſat.& qñ men-
tem ſuã declarauit alia interpretatio nõ eſt neceſſaria,nec legis

nec gloſarum aut dor. ut tradit Bal. in aucten. niſi rogati col. ij.
uerſic. & per hoc ſoluitur. C. ad treb. ſtantibus itaq; s. adductis
probationibus indicijs & coniecturis, quibus apertiſsimè patet
ipſum Diogenem ab uniuerſali ſucceſsione excluſiſſe eius fi-
lias, & matrem, & ad illã uocaſſe ipſum dñm Vincentiũ agnatũ,
deciſio præſentis ꝯſultationis erit apertiſsima in fauorem ipſius
54 do. Vincentij. † Quæ ſuperius adducta ſi ſingula deperſe non
prodeſſent, tñ ſimul iuncta ipſum tuētur, ut talem hæreditatem
conſequatur. l. ij. §. etas. ff. de excuſa. tuto. Cano. in c. fi. extra de
ſucceſ. ab inteſta. Bar. & alij in l. admonendi. ff. de iur. iurã. Nec
iſtis obſtant ſuperius in ꝯrium adducta, & primo dum dicebat,
ꝙ ipſe do. Vincentius non fuit nominatus, & expreſſus a teſta-
55 tore ꝯhr omiſſus, & a uerbis non eſt recedendum. † Nam ex pro
bationibus receptis & coniecturis & indicijs de quibus. s̄. dicit̄
nominatus & expreſſus, nec ſumus in caſu omiſſo ſed expreſſo,
cum expreſſum ēt dicatur nedum uerbis ſed etiam ſignis & con
iecturis, & mente. l. nominis. & rei. §. uerbum. ff. de uerb. ſign. l.
prætor ait. §. j. & ibi glo. in uerſi. expreſſum ubi Bar. & alij. ff. de
ope. no. nun. plenè tangit Fran. de Cur. ꝯſi. xlix. Memoriæ reco
56 lendæ. car. xij colũ. iiij. & ſeq. † Et quia conſtat de apertiſsima
mente ipſius Diogenis & ſumus in claro illa eſt attendenda,
tanq̃ regina, & prædominans. §. diſponat in auc. de nup. l. in con
ditionibus primum locum. ff. de condi. & dem. cum concordã.
57 † Et qñ de mente conſtat non eſt curandum de qualitate uer-
borum. l. qm̃ indignum. C. de teſtamen. ubi Moder. plura accu-
mulant. l. ij C. de liber. præter. ubi Ale. & Iaſ. multa congerunt,
concludentes mentem debere attendi, & non uerba, ut plenè ēt
tangit Fran. de Cur. ꝯſi. lj. Super teſtamentia col. j. & ij. & conſi.
58 lxiij. Antiquiſsima & conſi. lxxv. col. iij. † Quando enim appa-
ret de mente illa ſequenda eſt, licet uerba non paterent, ex quo
impropriari debēt ut mēti ſeruiamus recedimus. n. a propria ſi
gnificatione ex mente teſtatoris ut eſt textus in l. non aliter
de leg. iij. l. nec uirum. C. de fideicom. cum ſi. & tangit Ale. ꝯſil.
cxxxix. Circa primum col. ij. uol. vj. & conſi. ciij. quoniam abun
59 de nu. lij. & conſi. ccxxij. Ponderatis in prin. uol. vj. † Quando
enim de mente teſtatoris conſtat ex præcedentibus uel ſequen-
tibus uerba non ſunt in conſideratione, ut tradit Alexã. conſil.
60 xlviij. Viſis uol. vj. † Verba enim teſtamēti interpretari debent
ſm mentem teſtatoris, & pro expreſſo debet haberi illud ꝙ te-
ſtator putabat eſſe uerum. ut habetur in l. ſeruo manumiſſo. ff.
61 de condi. inde. & ibi no. in ſecundo notabili. † Verba. n. quan-
tumcunq; præciſa interpretationem congruam recipiunt & a
mente proferentis regulantur, ut plenè tradit Iaſ. in l. j. col. iiij.
62 de leg. j. † Et potiſsimum cõſiderandum eſt in quem dirigatur
intentio uolũtatis ipſius teſtatoris, & eius effectus, & nõ in quē
uerba diriguntur l. ſi ſeruus. §. qui margaritam. l. ſeruo legato. §.
ſi teſtator de leg. j. l. fideicommiſſa. §. interdum de leg. iij. & per
Iaſ. in l. turpia col. fi. de leg. j. dicta ergo prolata a Diogene reli-
quit bona cui de iure pertinent regulanda & interpretãda ſunt
ſm mentem ipſius apertam & declaratam probationibus indi-
cijs & coniecturis quibus ſupra tendētibus ad incluſionē ipſius
63 Vincentij, & ad excluſionem filiarum & matris. † Nec obſtat
quin hæreditas patris dicatur quaſi debita & pertinere ad filias,
nam reſpectu legitimę illis debitę iurę naturę poſſet iſtud con-
ſiderari, quo uero ad reſiduum conſideratio ceſſat, ut plene tan
git Iaſo. poſt alios in l. ſi emancipata nume. iiij. C. de iur. & fac.
64 igno. † Prout etiam obiectio ceſſat quando ſumus in caſu cla-
ro, & pater uocat alios ad hæreditatem quod iura ei permittũt
dummodo ꝙ filiabus legitimam relinquant. l. parentibus cum
uulga. C. de inoffi. teſta. & licet amor paternus erga filias conſi-
65 deratur a lege. d. l. iſti quidem. & d. l. cum auus cum ſi. † ¶ Tamen
prudentes uiri magis conſiderant dignitatem & honorē fami-
liæ quę per maſculos conſeruatur, quàm ipſas fœminas per quas
familiæ nomen extinguitur l. pronunciatio in fin. ff. de uerbor.
ſignifica. & ipſarum filij tranſeunt in alienas familias parentum
ſuorum, & non matris. l. cum legitimè. ff. de ſtatu homi. l. fami-
liæ. §. primo. ff. de uerbo. ſignifi. & fœminæ nubentes bona tranſ
ferunt in alienas familias, ſine quibus dignitas familiarum non
poteſt conſeruari, ut dictum eſt. ¶ Vnde non immerito per
totam Italiam & alibi ſtatutum fuit fœminas a maſculis exclu-
di quòd ipſe Diogenes conſiderans equiſsimum nec ſine ratio-
ne ſibi uiſum fuit filiabus relinquere dotem amplam, & reſi-
duum relinquere ipſi domino Vincentio agnato & maſculo,
per quem & eius filios maſculos dignitas fœminæ & honor
perpetuo poſſet durare & perſiſtere. Pariſius Padua.

SVMMARIVM.

1 *Extraneus reſpectu teſtatoris quis dicatur.*
2 *Quando fratres plures uocantur a teſtatore ad legatum ſeu fideicõmiſſum uidentur inſimul uocati & non ordine ſucceſſiuo.*
3 *Viuentis nulla eſt hæreditas.*
Quando uocantur hæredes uidentur uocati poſt mortē præcedentiũ.
4 *Hæredes & deſcendentes non ſuccedunt cum eorum patribus uiuentibus ſed poſt mortem illorum.*
5 *Fideicommiſſum quando dicatur conditionale.*
6 *Fideicommiſſarij ſub conditione morientes pendente cõditione ante grauatum non poſſunt tranſmittere ius fideicommiſſi in alium.*
7 *Vocati poſt mortem parentum, ueniũt iure proprio & nõ trãſmiſſo.*
8 *Plures uocati nomine appellatiuo, uidentur uocati uiriliter æquali portione.*
9 *Maximè quando teſtator expreſſe uocauit eos æqualiter & æquis portionibus.*
10 *Teſtamenti una pars declaratur per aliam.*
11 *Teſtatoris mens clara nõ indiget alia interpretatione ſeu gloſatiõe.*
12 *Vocati a teſtõre æquis portionib. ſuccedũt per capita et nõ ꝑ ſtirpes*
13 *Vocati a teſtatore, æqualiter & uiriliter cēſentur nominati proprio nomine & ita nominati ſuccedunt per capita & uiriliter.*
14 *Vocati ad fideicommiſſum uidentur admittendi eo ordine & forma quibus ad ſucceſſionem admitterentur ab inteſtato.*
15 *Poſt fratres & filios fratrum admittuntur ad ſucceſſionem alij ab inteſtato per capita & non per ſtirpes.*
16 *Per fideicommiſſum succeditur teſtatori & non hæredi grauato.*
17 *Venientes, tanquàm repræſentantes perſonam patris, tunc conſiderantur quando ex illorum perſona & iure tranſmiſſionis ueniunt, non quando ueniunt iure proprio.*
18 *In fideicommiſſis filius non ſubintrat locum patris.*
19 *Plures uocati nomine collectiuo admittuntur ad unam portionem tantum, reliquæ autem applicantur alijs.*
20 *Quod procedit quando uellent ſuccedere una cum alijs, ſecus ſi ueniunt principaliter & iure proprio.*
Nomine collectiuo uocati, an & quando ſuccedant uiriliter, cum alijs, uel tantum ad unam portionem, & nu. 19. 21. 22. & 23.
21 *Et quid quando uocantur æquis portionibus.*
22 *Et quid quando nomine collectiuo uocati ſunt prohibiti alienare.*
24 *Subſtitutio non habet locum niſi in caſu de quo loquitur.*
25 *Caſus omiſſus decidendus uenit ſecundum ius commune.*
26 *Satis eſt extare filios, nec ulterius quærendum eſt de ipſorum filijs. & num. 27.*
28 *Quando uocantur illi de familia, ſatis eſt quòd unus illorum ſit in quo adimpleatur teſtatoris uoluntas, & nu. 29.*
30 *Deſcendentium appellatione, ueniunt omnes in infinitum.*

CONSILIVM IIII.

PETRVS De Albano in ſuo ultimo teſtamento de domo ſua ſita in ciuitate Venetiarum ita diſpoſuit ꝙ domus prædicta ſit & eſſe debeat dominorum Tadei Vincentij & Aloyſij ęqualiter & ęquis portionibus inter eos & hæredum eorum maſculorum, ita ꝙ in perpetuum deueniat in hæredes maſculos prædictorum, & caſu quo prædicti Tadeus Vincentius & Aloyſius decederent ſine hęredibus maſculis procreatis de legitimo matrimonio eo caſu dicta domus deueniat in fratres dictorum Tadei Vincētij, & in eorum hęredes maſculos in perpetuum deſcendentes, ut ſupra dictum eſt, faciens dictus Petrus teſtator etiam alios gradus ſubſtitutionis, addens ultimo ꝙ nolebat, ꝙ dicta domus nullo unquam tempore poſsit uendi, obligari permutari, nec pro dotibus obligari, ſed uadat in perpetuum ut ſupra dictum eſt. euenit caſus ꝙ prædicti Tadeus Vincentius & Aloyſius, omnes mortui ſunt ſine hæredibus & filijs legitimis, & quoniã iſti prędicti tres habebant duos alios fratres dominum Ioãnem & do. Guidonem, etiam euenit caſus, ꝙ Ioannes & Guido mortui fuere ante do. Vincentium ultimo loco defunctum, tempore mortis cuius aderant domi. Pompeius & Aloyſius filij & hæredes d. do. Guidonis, item ex dom. Ioanne aderant do. Bartholomeus, Gabriel, Lactantius, & Ioan. Frãciſci filij d. d. Ioannis & fratris dictorum Bartholomæi, Gabrielis, & Lactantij. Qui Ioã. Franciſcus mortuus fuit ante do. Vincentium relicto hęrede Ioan. Franciſco eius filio poſthumo, iſtis modo ſtantibus dubitat̄ qualiter dicta domus fideicommiſſaria debeat peruenire in dictos dñm Pompeium, Aloyſium, Bartholomæum, Gabrielem, & hæredes Lactantij, & in ipſum Ioan. Franciſcum, in capita uidelicet ue

cet uel per ſtirpes. Secundo dubitat, an portio, quæ peruenit ad
dictum Lactantiū debeat eſſe ſuorum fratrum, tantū, & do. Io.
Franciſci, uel omnium prædictorum. Tertio & ultimo dubitat,
an dictus Ioan. Franciſcus filius Ioā. Franciſci debeat admitti,
1 & pro qua parte, ad deciſionem primæ dubitationis † Aduer-
tendum eſt ꝙ dictæ perſonæ uocatæ ad tale fideicō. ſunt extra-
neę dicto teſtatori. l. unica. §. extraneum. C. de rei. uxor. acti. §.
2 extranei. inſti. de hær. qual. & differ. † Et quia fratres dictarum
Thadei & Vincentij, & eorum hæredes maſculi ſunt uocati, di-
cendum uidetur ſimul eſſe uocatos & non ordine ſucceſsiuo. l.
fi. C. de Impub. & ibi plenè doc. tangunt & diffuſe Iaſ. poſt alios
in l. Gallus. §. quidam rectè. col. vij. uerſi. iij. limita. nu. xxxiiij. ff.
3 de lib. & poſth. † Tū quia dictus teſtator uocauit dictos fratres
& eius filios & hæredes ex quo dicit hæredes, ſatis apparet uo-
caſſe eos poſt mortem dictorū fratrum, & nō illis uiuentibus cū
uiuentis nulla ſit hæreditas. l. qui ſuperſtitis. ff. de acqui. hære. &
tradunt doc. in d. l. fi. & Barto. in d. §. quidā rectè. in iiij. q. & ibi
Iaſ. col. vij. uer. limita iſtud ultimum. & uerſi. itē quærit Bar. nu.
xxxviij. & plenè tangit Cor. ꝯſi. xxxvij. In hac ꝯſultatione, col. ij.
& iij. uol. j. ubi ex pluribus firmat ꝙ qñ ad fideic. uocantˀ aliqui
& eorū filij ſeu deſcendētes intelligi debent uocati filij & deſcē
4 dentes præmortuorū & ſic ordine ſucceſsiuo. † Nā tales filij &
hæredes ac deſcēdētes nō poſſunt cū eorum patribus uiuētibus
uenire, ſed bene poſt mortē ipſorū uocati dicuntˀ ad tale fideic.
5 poſt mortē ipſorū Ioannis & Guidonis. † Inſuper aduertendum
eſt ꝙ tale fideicō. fuit ꝯditionale, nā do. Io. & Guido & ipſorum
hæredes & deſcendentes maſculi fuerūt uocati caſu quo d. Ta-
deus, Vincentius, & Aloyſius decederent ſine hr̄dibus maſculis.
6 † Et qm̄ dicti Io. & Guido mortui fuerūt ante d. Vincētiū, & ſic
pendente ꝯditione ipſi nō potuere trāſmittere tale ius & ſpē di-
* cti fideicōmiſsi ꝯditionalis ad ipſorū hr̄des ut dicit glo.* cōiter
approbata in l. unica. C. de his qui an. aper. tabu. & ibi oēs no. &
alia gl. fi. in l. hæredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. & ibi plenè tradūt
ſcribē. per tex. in l. unica. §. ſin aūt aliquid. C. de caduc. tollen. &
ibi Bal. col. j. uer. quarto nunquid fideicō. cū ꝯcordā. & ſic dicti
Pōpeius Aloyſius & Bartholomæus Gabriel & alij nō poſsūt ue
nire ad fideicō. dictę domus ex perſona ipſorū parentū & iure
trāſmiſsionis, cū tale ius non potuerit tranſmitti ipſis Ioanne &
7 Guidone mortuis ante Vincentiū. † Veniunt ergo prædicti iure
proprio, & tanq̄ expreſſe uocati ab ipſo teſtatore poſt mortem
ſuorum parentū, ut dicit Bal. per illū tex. in l. unica. C. ut acti. ab
hære. & ꝯ hæ. & idē Bal. in l. ſi pr. io iiij. q. C. de inſti. & ſubſtit.
& firmat Soc. in d. l. hæredes mei. §. cū ita. col. iiij. num. ix. in fin.
8 uerſi. aduerte tñ. † Vnde cū hæredes maſculi, & hæredes dictorū
Ioannis & Guidonis, ſint uocati ſimpliciter intelliguntur uocati
pro uirili & æqualiter licet noīe appellatiuo teſtator uocauerit
eos ex quo nullis partibus nominatis fuerūt uocati, ergo in-
telligunt uocati ex ęquis portionibus & pro uirili, ut hr̄ in l. tuc
pia. §. fi. ff. de leg. j. & in l. unum ex familia. §. rogo. & in l. cū pr.
§. hæreditatē. de leg. ij. & per Ale. ꝯſil. xxij. Viſis. col. ij. uol. iij. &
ēt habetur in l. Labeo. §. fi. ff. de ſta. libe. & in l. quotiēs. in princ.
ff. ad treb. & in terminis ponit Deci. conſil. nouiter impreſſo. x.
Viſo eleganti. col. j. & ij. alias ꝯſi. cccccxij. & in fi. ubi ex pluribus
ꝯcludit iſtos uocatos ad tale fideicō. ſuccedere & uenire per ca
pita & non per ſtirpes, ex quo ueniūt ex perſona propria, & nō
9 tanq̄ ſubintrantes locū parentū. † Prout ēt iſtud ſuadetur, qm̄ di
ctus teſtator expreſſe uocauit iſtos æqualiter & ęquis portioni-
bus, ut patet ex eius teſtō in illo capite in quo ad dictā domum
uocat Thadeū Vincentiū & Aloyſiū & eorū hæredes æqualiter
& æquis portionibus, & hoc idem facit in iſto capite in quo uo
cat Ioa. & Guidonem & hæredes eorum non ſimpliciter ſed ſub
illis qualitatibus quibus uocauit dictos Vincētiū Thadeum &
Aloyſium & eorū hr̄des maſculos, ut patet ex illis uerbis, ut. ſ.
dictum eſt. quæ ſunt relatiua præcedentiū & illa referunt cum
omnibus eorū qualitatib. l. j. §. hoc ędicto. & ibi Bar. ff. de poſtu.
& idem Bar. in l. j. ff. de receptato. & in l. ſeruū filij. §. fi. de leg. ij.
& facit quod dicit Bar. in l. ſi ita ſcripſero. ff de ꝯd. & demō. & q̄
habentˀ in l. aſſe toto. ff. de hære. inſt. & in auct. ſi quis in aliquo
10 documento. C. de edeu. † Tū ēt quia una pars teſtamenti clara
declarat aliā partē quatenus in aliquo eſſet obſcura & unū ca-
put declaratur per aliud. l. utrū. ff. de peti. hære. l. qui filiabus. l. ſi
ſeruus pluriū. § fi. de leg. j. Bar. in l. alimēta. ff. de alimen. & ciba.
11 lega. † Vnde cū habeamus mentē teſtatoris clarā uolentis eos
uenire uiriliter & ęquis portionib. & ſic per capita nō eſt opus
recedere ab ea, nec recurrere ad aliam interpretationem & glo
12 ſationem, ut dicit Bal. in auct. niſi rogati. col. ij. C. ad treb. † Et
qō teſtator diſponit uocatos per ipſum uenire æquis portioni-
bus tūc ſuccedunt per capita & non per ſtirpes, ut eſt tex. & ibi
tradit Bar. & alij in l. interdū. ff. de hæred. inſti. & tradunt uēs in
d. l. fi. C. de imp. & plenè Deci. ꝯſi. cccxx. Dum legerent Paduæ.
& ꝯſi. ccclxxxij. Verba teſtamēti, & ponit Pau. de Ca. in d. l. fina.
13 † Eo etiam qm̄ taliter uocati pro æqualibus portionibus & pro
uirili cenſentˀ nominari nomine proprio & taliter nominati ad-
mittuntur per capita, & uiriliter. l. nonnunq̄. ff. ad treb. & ibi gl.
& latè per Dec. d. ꝯſi. ccclxxxij. nu. j. & ij. & per Soci. in l. utrū. ff.
14 de reb. dub. col. fi. † Et quia tales uocati ad dictū fideicō. uidentˀ
admittendi eo ordine & forma quibus admitterentˀ ad ſucceſ-
ſionem ab Inteſtato, & dicit Bart. in d. l. hæredes mei. §. cum ita
& in l. ut iuriſiurandi. § ſi liber. ff. de oper. li. & Soc. conſil. Viſo.
15 col. ij. uolu. iij. † Et ab inteſtato prędicti hr̄des & deſcendentes
Ioānis & Guidonis dicto teſtatori ſucceſſur fuiſſent per capita
& non per ſtirpes, cū teſtator eſſet eorū tranſuerſalis, nec eſſet
eorū frater, nec filius fratris, nec ipſi eſſent fratres Ipſius nec fi-
lij fratris, de cuius ſucceſsione ageretur, ut probat tex. & ibi oēs
no. in. §. ſi uero neq;. in aucten. de hęr. ab inteſta. uen. & eſt text.
In aucten. ceſſante & in auct. poſt fratres, & ibi doc. firmant. C.
16 de legit. hęr. † Et per fideicō. ſucceditur teſtatori & nō hęredi
17 grauato. l. cohæredi. §. cū filię. ff. de uul. & pup. † Nec prædictis
obſtat ſi dicatur, ꝙ prędicti Pōpeius & Aloyſius debent habere
dimidiam tanq̄ repreſentantes perſonā eorū patris Guidonis.
§. cum filius. inſti. de hære quæ ab inteſt. & aliam dimidiā debēt
ꝯſequi oēs alij filij & deſcēdentes d. Ioannis, nam obiectio pro
cederet qm̄ iſti uenirent ex perſona parentū ſuorū & iure tranſ-
miſsionis, in caſu autem nr̄o non ueniunt hoc modo & forma,
ſed ex perſona propria, & ſic uiriliter & per capita, ut. ſ̄. dictum
eſt, & plenè tangit Dec. in d. conſi. x. Prout ēt obiectio ceſſat ex
quo expreſſe ſunt uocati pro æqualibus portionibus ut dictum
18 eſt. † Tertio obiectio tollitur ex quo ſumus in fideicōmiſſo, reli
cto a tranſuerſali, in quo filius nō ſubintrat locū patris, ut plenè
traditˀ per Bal. & alios in l. cū ita. §. in fideicōmiſſo. de lega. ij. &
per Ang. Are. in d. §. cū filius. & pleniſsimè per Dec. ꝯſi. j. & ꝯſi.
lxxix. Et pro tenui. & ꝯſi. ccxvij. In caſu propoſito. & in conſil.
19 nouiter impreſſo. vj. & x. † Minus ēt obſt. doctri. Bar. in l. quidā
relegatus. §. ſi tibi. in fi. ff. de reb. dub. quē ſequuntur ibi ſcriben.
uolens, ꝙ ſi teſtator dicit, ſi talis deceſſerit ſine liberis hęreditas
mea deueniat in Gaium & Semproniū uel eorum filios, & unus
ex his decedit relictis pluribus filijs, oēs iſti filij admittūtur ad
unam portionē tanq̄ uocati noīe collectiuo & ad aliā portionē
admittitˀ ſuperuiuens, pro quo facit tex. in d. l. fin. C. de impu. &
quæ ibi no. doc. cū alijs adductis per Deci. in d. cōſi. cccxx. & in
d. ꝯſi. ccclxxxij. uolen. ꝙ ſi plures noīe collectiuo ſint uocati cū
aliquo tertio iſti oēs admittuntur ad unam portionē, & ille ter-
tius admittitur ad aliam, & quia iſti collectiue ſunt uocati tāq̄
hæredes Ioannis & Pōpeius & Aloyſius, tanq̄ hæredes Guido-
nis dicendum ur̄ eos uocatos per ſtirpes & in locum parentum.
20 † Obiectio iſta tollitur ex pluribus, primo quia eſt ex̄ caſum p̄-
ſentem, procederet. n. qñ uiueret Guido & mortuus eſſet Ioan-
nes & filij Io. uellent ſuccedere una cum Guidone, tunc. n. oēs
deberent habere unam partē, & aliam Guido & ita punctaliter
ſequitur Bar. & aliæ deciſiones ſuperius allegatæ, quæ ceſſant in
caſu præſenti in quo & Guido & Ioannes prę mortui fuere ante
Vincentium, & ipſorū filij iſto caſu ſunt uocati principaliter &
iure proprio ueniunt & ꝯtūr uiriliter & per capita eſto ꝙ noīe
collectiuo ſint uocati ut dictum eſt ſuperius & tradit Dec. in d.
cōſi. x. & ex diuerſis non bene infertur. l. papinianus exuli. ff. de
21 mino. † Secundo ceſſat obiectio qm̄ iſti noīe collectiuo ſunt
uocati cum illo adiuncto æquis portionibus, quo caſu ſuccedūt
uiriliter per d. l. interdum. in prin. & ita firmant Mod. omnes in
d. l. fi. C. de impu. maximè Iaſ. col. pe. uerſi. iſtam regulam ſic am
22 pliatam. † Tertio ceſſat obiectio quoniam teſtator expreſſe pro-
hibuit domum alienari ex qua prohibitione illi uocati nomine
collectiuo ſuccedere debent per capita & uiriliter & non per
ſtirpes, ut tradit in l. autepe. §. Lucius. de leg ij. prout intelligit
ibi Dy. & Bart. ex quo teſtator ita prohibendo cenſetur quem-
libet de perſe dilexiſſe & ſeparatim nominaſſe quod ſequitur
Pau. de Caſt. in d. l. fina. colum. j. uerſicu. ſed contra hoc. & Cor.
ibi colum. j. uerſicu. iij. fallit. & Iaſo. colum. penul. uerſicu. iij. li-
23 mita. † Prout etiam obiectio poteſt tolli ex pluribus alijs dedu
ctis per omnes ſcriben. maximè Moder. in d. l. fi. ubi ex pluribus
limitando. d. l. fi. probāt in caſu præſenti eā non habere locū, &

ꝙ taliter uocati noīe collectiuo, ueniunt per capita & non per ſtirpes, ex quib. firma & uera reſultat ꝯcluſio ꝙ dicti Pōpeius, & Aloyſius. Bartholo. Gabriel, Lactātius, & Ioā. Fran. ad dictā domū fideicōmiſſariā uocati fuere uiriliter & ęquis portionib. & ꝙ eā ꝯſequi & habere debēt p capita & non per ſtirpes. ¶ Ad ſm dubiū dico ꝙ d. Lactātius ex quo ſuperuixit, Tadeo, Aloyſio & Vincentio, & ēt in perſonā ſuā tale fideicō. fuit purificatū, ꝙ ipſe uiriliter in dicta domo ꝯſecutus fuit partē, una cū alijs hæredibus maſculis Ioānis ſui patris, cuius ēt ipſe fuit hęres & deſcendēs, & una cum dictis Pōpeio & Aloyſio ut apertiſsimè patet ex deductis. ſ. in pcedēti dubio, & portio q̃ puenit ad ipſum Lactantiū pertinet ad ſuos fratres, Bartholo. & Gabrielē, & ad Io. Fran. filiū ex fratre qui reperiunt illi proximiores & magis ꝯiuncti, ut in auct. de hære. ab inteſt. uen. §. reliquū. &. §. ſed præmortuus. cū uulg. Et licet ipſe Lactātius mortuus ſit ſine hæredibus & deſcendentibus maſculis, tñ obiectio iſta nō obſt. concluſioni ſuperius factæ qm̄ dicto Lactantio tali caſu nō fuit fa-
24 cta aliqua ſubſtitutio. † Nec iſte caſus ꝯprehenſus eſt in dicta ſubſtitutione, & iō ceſſabit ſubſtitutio, ut dicit Oldr. conſil. xxj. Thema tale eſt. & Io. And. in addi. ad Spe. in ti. de teſta. §. j. uerſ.
25 occurrit. in fi. † Iſte ergo eſt caſus omiſſus qui debet determinari ſm diſpoſitionem iuris cōis. l. ſi extraneus. ff. de con. ca. da. l. ſi
26 cū dotē. in prin. ff. ſol. ma. † Et ius cōe diſponit ꝙ dicta portio q̃ peruenit ad Lactantiū applicetꝰ dictis ſuis fratribus, & Io. Frā.
27 eius nepoti ut dictū eſt. † Nec amplius eſt inueſtigandum, an ipſe Lactantius mortuus fuerit cū filijs uel ne. l. cū uxori. C. q̃n. di. leg. ced. & tradit Oldr. ꝯſi. xxj. & Dec. ꝯſi. cclxxix. Viſis. col.
28 ij. † Nec obſt. aliud caput ſubſtitutionis factę ab ipſo teſtatore in quo uocauit proximiores ſuos domus de Albano, nā talis ſubſtitutio facta apparet caſu quo nō extarent Ioannes & Guido fratres dictorū, Tadei, Aloyſij, & Vincentij, & caſu quo nō extarent hęredes & deſcēdentes maſculi dictorū Ioānis & Guidonis, ut apertiſsimè patet ex uerbis dictæ ſubſtitutionis, quę penitus ceſſat in caſu præſenti, in quo adſunt & plures hrēdes & deſcendentes maſculi dictorū Ioānis & Guidonis qui excludunt alios propinquiores, & quia dictus teſtator uocauit hæredes maſculos d. Ioannis, merito inclusus fuit Lactātius, & etiā quoniā teſtator ipſe nihil diſpoſuit, quid faciendū qñ unus dictorum hæredū maſculorū moreretꝰ ſine filijs, talis caſus omiſſus deci-
29 dendus eſt ut. ſ. † Tum ēt quia fratres & nepos d. Lactātij ſunt de domo de Albano, & ꝯſr uoluntas teſtatoris eſt adimpleta, ut domus ipſa remaneat ad perſonas dictæ familiæ. l. unū ex familia. §. itaq;. & ibi doc. de le. ij. l. filiuſ. §. cū pr̄. de leg. j. ¶ Circa tertiū dubiū dico ꝙ dictus Io. Franc. hæres & deſcendentes d. Ioannis admittiꝰ uiriliter & æqualiter una cū dictis Barthol. Gabriele, & Lactantio eius patruis, & una cū d. Pōpeio & Aloyſio, ex quo à teſtatore ipſe apparet ita uocatus, ſicut uocantꝰ pdicti, uocauit. n. teſtār hrēdes maſculos & deſcendētes dictorū Ioā-
30 nis, & Guidonis. † Et appellatione deſcendētiū ueniunt oēs in infinitū. l. fi. C. de ſuis & legi. & in auct. de hæred. q̃ ab inteſt. in prin. & per Ale. ꝯſi. cxl. Viſo. uol. ij. & plenè per Soc. ꝯſi. ij. Viſa. col. j. uol. j. & per Deci. ꝯſi. ccxxiij. In caſu. nu. ij. & ſic ipſe Ioan. Fran. non uenit ex perſona patris ſui Io. Fran. mortui ante dictū Vincentium, ſed uenit ex perſona propria uocatus una cū alijs, quo fit ut eam partē debeat ꝯſequi quā cōſequi debēt prædicti eius patrui, & dicti Pōpeius & Aloyſius, ut apertiſsimè oſtēſum fuit ſuperius in primo dubio, & ipſe Io. Frā. una cū Gabriele & Bartholo. ſuis patruis admitti debet ęqualiter ad illā portionē dictę domus q̃ peruenit ad ipſum Lactantium ab inteſtato defunctum, ut dictum fuit ſuperius in ij. dubio. Pariſ. Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur ad hæredes fideicommiſſario mortuo ante euentum conditionis & alijs ſeq.*
2 *Reprobatur xpinix glo. in l. is cui. ff. de actio. & oblig. & nu. 3.*
4 *Poſiti in conditione non cenſentur diſpoſitiuè uocati.*
5 *Dictio, dictus, repetitiua eſt et relatiua pcedentiū & nu. 43. & 44. Dictio, alius, ad idem tendit, & nu. 45. & 44.*
6 *Quod teſtator non expreſſit, omiſiſſe uidetur.*
7 *Caſus omiſſus decidendus remanet ſecūdum diſpoſitionē iuris cōis.*
8 *Teſtatoris mens potiſſimum attendi debet.*
9 *Nedum expreſſa uerum & tacita collecta ex coniecturis.*
10 *Fideicommiſſum inducitur etiam uerbis negatiuis quibus conſtat de mente teſtatoris.*
11 *In fideicommiſſis magis uoluntatem quam uerba inſpicimus.*
12 *Et propterea receditur à natura uerborum.*
13 *Teſtator inducere poteſt, ut ſit tranſmiſſibile, quod ſui natura non erat econtrario.*
14 *Quod utique procedit nedum in uoluntate expreſſa, uerum etiam & in coniecturata.*
15 *Diſpoſitio glo. in d. l. is cui. quo caſu poſſit ſaluari.*
16 *Mens coniecturata teſtatoris ſumenda eſt ex uerbis expreſſis in teſtamento, & non extrinſecus aliunde ſecundum aliquos.*
17 *Contraria autem opinio uerior eſt.*
18 *Maſculinitatis qualitas per teſtatorem conſiderata ad conſeruationem bonorum & familiæ conſiderata uidetur.*
19 *Quando à teſtatore conſideratur maſculinitas fideicōmiſſum locū habebit, nedum in primis grauatis, uerū in filijs & in deſcendentibus.*
20 *Geminatio enixam uoluntatem diſponentis oſtendit.*
21 *Fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur à ratione.*
22 *Ratio pro expreſſa hr̄ qñ unica tm̄ diſpoſitio poteſt conſiderari.*
23 *Nominatim quid fieri quando dicatur.*
24 *Teſtator expreſſiſſe uidetur illud quod uероſimiliter diſpoſuiſſet ſi de eo cogitaſſet uel fuiſſet interrogatus, et nu. 42.*
25 *Per fideicommiſſum ſuccedutur teſtatori & non hæredi grauato.*
26 *Fideicōmiſſum regulatur ſecundū naturā ſucceſſionis ab inteſtato.*
27 *Teſtator uidetur ſe conformem reddere cum diſpoſitione ſtatutaria.*
28 *Teſtator inſtituens maſculos hæredes uniuerſales, & legans filiabus fœminis dotes, uidetur maſculos prætuliſſe fœminis.*
29 *Teſtator præferens maſculos fœminis id feciſſe uidetur ad conſeruationem familiæ.*
30 *Nominati à teſtatore, uidentur ab eo uocati ad fideicommiſſa.*
31 *Teſtator exprimens filios filiorum, uidetur id expreſſiſſe, ut bona ad eos tranſeant.*
32 *Poſiti in conditione uidentur habere talem qualem teſtatoris uolūtatem, & nu. 33. & 34.*
34 *Quando teſtator uoluit bona deuenire ad ſuperſtites, ſeu ſuperuiuētes uidetur ad fideicommiſſum alios uocaſſe.*
35 *Declaratio ad glo. in l. Lucius. ff. de hær. inſti. Poſiti in conditione quandoq; uidentꝰ diſpoſitiuè uocati ex mente teſtatoris.*
36 *Et quid ſi poſiti ſint in conditione, cum illa qualitate, maſculis.*
37 *Et quid ſi teſtator inſtituit filios, & eos ſubſtituit reciprocè, & demum illis alium dedit ſubſtitutum.*
38 *An iſto caſu ius fideicōmiſſi conditionalis trāſmittatur, & nu. 39.*
40 *Et quid ſi teſtator progreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionis.*
41 *Ius accreſcendi tranſmitti poteſt.*
43 *Vnius incluſio eſt alterius excluſio quomodo procedat.*
44 *Dictio, alius, relata ad filios quas perſonas comprehendat.*
45 *Expreſſum dicitur, quod ex coniecturis etiam colligitur.*

CONSILIVM V.

VISO teſtamento dñi Ariuaboni de Gauardo prima facie dicendum uī, Thomā & fratres filios quōdam Stephani de Gauardo & nepotes dicti do. Ariuaboni non poſſe moleſtare do. Ceciliā filiam do. Hieronymi, uirtute fideicōmiſſi de quo in teſtō prædicto, qm̄ ipſe d. Ariuabonus ęqualiter inſtituit tres eius filios Stephanū Hieronymū, & Io. Fran. conditione appoſita, ꝙ ſi unus ſiue plures ex dictis tribus filijs decederēt ſine filijs maſculis, ꝙ tunc & eo caſu illi ſeu illis ſic morienti, uel morientibus ſuccedat ſiue ſuccedāt dictus alius filius dicti teſtatoris & licet ipſe Stephanus mortuus fuerit relictis ipſis do. Thoma & fratribus, tñ quia obijt & deceſsit ante ipſum Hieronymū grauatū. non potuit tale fideicōmiſſum ꝯditionale tranſmittere ad dictos eius filios.
1 † Ex quo fideicōmiſſum ꝯditionale non tranſit in hæredē ſi fideicōmiſſarius ſubſtitutus moritꝰ añ euentū ꝯditionis, prout ꝯtingit in caſu pſenti, ut habetꝰ in l. j. §. ſi nauꝰ aliquid ſub ꝯditione, & ibi Bal. col. j. uer. q̃ro nunquid. C. de cad. tollen. & uī tex. ſm ꝙ ibi eū ponderāt ſcribē. in l. hæredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. & eſt ꝯcluſio gl.* cōiter approbata p Bar. & reliquos doc. in l. unica.
2 C. de his qui an. aper. ta. † Et licet gl. in l. is cui. ff. de acti. & obli. teneat ꝯrīu in filijs, cuius ſniam in puncto iuris uī ſequi. Soc. in d. §. cū ita, col. iiij. & ſeq. tñ illa gl. cōiter reprobatur per Bar. ibi, in l. j. col. iij. uerſ. itē dicit Dyn. ubi ſcriben. maxiмè Moder. repeten. iōē ſequuntꝰ. de leg. j. reſpondentes ad obiectionē Soci.
3 † Et idem uult Oldrad. conſil. cxxxj. Quidam habens tres filias. & Bald. in l. in cauſa. l. ij. §. Pomponius quoq;. ff. de minor. uolen. ꝙ ſi teſtator reliquit aliquid nepoti dicendo ꝙ ſi decederet ſine liberis reuertereꝰ ad hæredem uniuerſalē, ſi hæres pendente

dente ɔditione moriatur,ceſſat talis raſtitutio quod refert & ſe
quitur Alex.in l.Gallus.§.etiam in fin.ff.de lib.& poſtb.& in l.
qui liberis.§.hæc uerba.uer.& faciut iſta.ff.de uul.& pu.& ple-
nius in l.fi.C.de leg.& conſi.acij.Super eo.col.ij.uol.iij.& ɔſil.
cxa v.in prin.uolu.v.& bene facit quod uult Bal.& Floria.in l.ſi
cui legetur.§.j.de le.j.dicentes talem tranſmiſsionem impediri
atiā in filijs,& ponit Bal.in l.ſi in perſona.in prin.C.de fideicō.
& Bart.col.pe.circa medium,& ibi Moder.pap.in quinto nota-
bili in l.cum filiofa.de leg.j.& Roma.ɔſi.cxxiiij.Idem conclu-
dendum.& Soc.ɔ.lxxvij.In præſenti.col.j.in fi.uol.j.& Cor.ɔſi.
clxxx.Multitudo.& conſi.laaxia.Multa allegantur.uolu.iiij.cū
alijs concor.quibus in locis concluditur ius fideicommiſsi con-
ditionalis,mortuo fideicommiſſario ante grauatum non tran-
4 ſmitti etiam ad filios.† *Præterea* filij ipſius Stephani fuere per
ipſum teſtatorem tantum poſiti ſub ɔditione,& ɔñr nō cenſent
uocati nec poſiti in diſpoſitioue,& ideo ueniunt excludendi.l.
ſi quis ſub conditione.ff.ſi quis om.cauſa.teſta.no. in l.Lucius.
ff.de hære.inſti.& per Bar.& alios in l. Centurio.ff.de uulga. &
pupi.in illa a dua quæſt.an filij filiorum poſiti ſub conditione
cenſeantur uocati,& ponunt ſcriben.in l.Gallus.in prin.&.§.&
5 quid ſi tñ.ff.de lib.& poſth.† Suadentur ēt prædicta,qm̄ d.teſta
tor,uno moriente ſine filijs maſculis uocauit dictum alium filiū
ipſius teſtatoris,quæ dictio,dictus,repetitiua eſt ac relatiua præ
cedentium,prout etiam dictio,alius,ut not.in l.ſi fugitiui.C.de
ſeru.fug.cum alijs accumulatis per Cano.maximè Fely.in c.ſe-
des.de reſc.& ɔñr teſtator ipſe uoluit ꝙ dictus alius filius ſuus
uocatus.ut.ſ.deſcriptus ſuccederet alteri filio morienti ſine ma
ſculis excludendo alios deſcendentes ex filio præmortuo, cum
unius incluſio ſit aliorū excluſio.c.non ne.extra de præſumptio.
6 l.cum prætor in prin.ff.de iudic.† Ad quod etiam facit, nam ſi
teſtator uoluiſſet tale fideicom.tranſmitti ad filios d.Stephani,
utiq; iſtud expreſsiſſet,ſicut expreſsit de ipſo Stephano,& alijs
filijs ipſius teſtatoris,& quia non expreſsit datur intelligi ꝙ no-
luit iſto caſu fideicom.habere locum argumento.c.ad audien-
7 tiam.ex̄ de decim.& l.j.§.ſin autem.C.de cadu.toll.† Et quia ca
ſus noſter fuit a teſtatore omiſſus,uere remanſit in diſpoſitione
iuris cōis.l.commodiſsimè.ff.de libe.& poſth.l. extraneus.ff.de
cond.ob cau.l.ſi cum dotem.in prin.ff.ſol.mat. diſpoſitio autē
iuris cōis eſt,ꝙ fideicom.conditionale non tranſmittatur,ut.ſ.
Iſtis tñ non obſtan.in caſu præſenti ɔtria opi.uerior eſt, ꝙ immo
ipſe Thomas & fratres poſsint uirtute d.fideicōmiſsi,uenire ad
bona relicta per d.teſtatorē d. Hieronimo nouiter mortuo ſine
8 filijs maſculis.† Ad quod demonſtrandum primo adduco illud
ſatis uulgatum quo cauetur mentem & uoluntatem teſtatoris
debere attendi & ſeruari & ſm̄ illā iudicari ex quo in ultimis uo
luntatibus primum locum obtinet.l.non aliter de leg.iij.l. pen.
de leg.j.l.in conditionibus primum locum.ff.de condi.& dem.
9 §.diſponat.in auctent.de nup.† Quod non ſolum procedit in ex
preſſa uoluntate ſed etiam in tacita quæ ex coniecturis colligit.
l.licet imperator.vbi Bar.de leg.j.& hoc maximè in fideicom-
miſsis,ut eſt caſus præſens,& eſt text.in d.l.hæredes mei.§.cum
ita.& in d.l.pe.& in l.fideicommiſſa.§.item ſi quis.de lega.iij.&
in l.cum proponebatur.& in l.qui ſolidum.de leg.ij.cū alijs ac-
cumulatis per Soci.ɔſi.xiiij.Viſo teſtamento.& ɔſi.xlix.uol.j.&
10 ɔſi.xij.& lxxvij.uol.iij.& par Deci.ɔſi.xv.& xxxviij.† Hinc eſt
ꝙ fideicom. inducitur ēt uerbis negatiuis in quibus conſtat de
mente teſtatoris,ut per Soci.ɔſi.cclj.& conſi.ccxxvij.uolu.ij. &
per Fran.de Cur.conſi.xl.col.fi.in prin.& cōſi.lj.in prin. & col.
11 viij.† Hinc ēt dicimus in fideicommiſsis,potius inſpici uolun-
tatem q̄ uerba.l.cum uirum.C.de fideicom.l.iij.§.condit.ff. de
12 adimen.leg.† Et ideo Bal.quem ſequitur ibi doc.maximè Pau.
de Ca.in l.fin.C.de impube.dicebat in materia fideicōmiſſaria
ex coniecturata mente teſtatoris recedi a ui & natura uerborū
13 de quo latè per Cor.ɔſi.cxaaix.Videtur.uol.ij.† Hinc etiā di-
cimus quo ad caſum noſtrum teſtatorē poſſe inducere, ꝙ illud
quod non eſt tranſmiſsibile trāſmittatur ſicuti per ɔtrium diſpone
re pōt,ꝙ illud qđ eſt trāſmiſsibile nō trāſmittatur,ut eſt tex.i d.l.
in conditionibus primum locum.§.hæc ſcriptura.& ibi Imo. &
Soci.adducentes Bald. in l.ſi pater.in iiij.q.C.de inſti.& ſubſti.
uolentem teſtatorem poſſe inducere quod tranſmittatur illud,
quod ſui natura nō tranſit in hæredem,& ideo magis ſtrictè ad
caſum noſtrum communiter dicimus teſtatorem poſſe induce
re,ut fideicom.conditionale, quod regulariter non tranſmittitur
14 ut ſupra tranſmittatur.† Quæ concluſio,nedum procedit in ex-
preſſa uoluntate teſtatoris,quod indubitatum eſt ſm̄ Bal.in d.
l.ſi pater.Imo.& Soc.in d.§.hæc ſcriptura.& per Soci.in d.l.hæ-
redes mei.§.cum ita.colū.v.ſed etiam procedit ex coniecturata
mente defuncti,nā ſup ɔiecturas de mente teſtatoris tollat uo
lentis fideicōmiſſum ɔditionale tráſmitti ,certe trāſmitteretur ēt ſi
non fuerit purificatū uiuente fideicōmiſſario,deciſio eſt Bal.in
l.unica.C.de his qui ante aper.tab.quem ſequuntur ibi Moder.
peruſi.col.iij.,uerſi.tu dic ita limitantes gl.fi.ibi,ut non proce-
dat qñ conſtaret per coniecturas de ɔtria mente teſtatoris, &
idem uult Bal.in l.unica.C.de actio.ab hære. & ɔ hære. col.j.in
fi.& colū.ij.ubi iſto caſu ſaluat glo.in d.l.is cui.idem ſequitur
Cuma.conſi.xiij.Titius inſtituit.& etiam Fulg.conſi.xv.Propo
nitur.& Franc.de Cur.ſenior.conſi.lxxv.Dñs Ludouicus. colū,
xj.& Bal.in d.l.ſi pater.& Soc.in d.l.in conditionibus primum
locum.§.hæc ſcriptura.& latius in d.l.hæredes mei.§.cum ita.
col.iiij.& duabus ſeq.& ɔſi.ſuo incip.In præſenti conſultatio-
ne.col.iiij.uerſi.reſtat nunc.uol.iij.quod conſi.eſt vj.in ordine,
cum alijs adductis per Dec.conſi.cccxcvij. Viſo puncto.col.ij.
& iij.nu.v.& vj.& eandem opinionem ſequuntur Mod.repetē.
in l.j.colum.xvj.& in l.cum filiofa.in ultima parte de legat.j. &
poſtremo conſulendo idem firmat Fran.de Cur.iunior. ɔſi.xvj.
Præſupponitur.colum.iij.quod conſi.ponitur poſt tracta.ſuum
15 de feud.quibus in locis allegantur alię deciſi.† Et * cōmuniter
* concluditur,fideicom.conditionale poſſe tranſmitti ſi apparet
de coniecturata mente teſtatoris,ita dicentes poſſe procedere
glo.in d.l.is cui.& ita limitantes gloſ.in d.l.unica.& commu-
16 nem concluſionem de qua ſupra.† Eſt bene uerum quòd Soc.
in dicto.§.cum ita colum.iiij.uerſicu.aduerte tamen.& in dicto
conſi.vj.& etiam Cuma.& Fulgo.ubi ſupra,& Deci.& Franciſ.
de Cur.in cōſilijs prællegatis,allegantes Bal.in dicta.l.unica,
dicunt & uolunt quòd talis coniectura teſtatoris, debet præſu-
mi & capi ex aliqua diſpoſitione & uerbo expreſſo,in teſtamen
to,non autem extrinſecus, & aliunde. Quam opinio.legeudo.
17 d.§.cum ita.minimè ſum ſecutus.† Cum coniecturata mens te-
ſtatoris poſsit aliunde capi,& ſit ualidiſsima,quando ita capit.
* ut dicunt Barto.& * communiter ſcriben. in l.ij.in princip.& in
leg.Centurio.ff.de uulga & pupil.& doct.omnes in l.precibus.
C.de impube.& in l.hæredes palam.§.& ſi notam.ff.de teſtam.
& in l.ij.C.de bono.poſ.ſecundum tabul.unde ſtantibus illis
* * communibus concluſio.in caſu præſenti tota difficultas con-
ſiſtit,an ex aliqua diſpoſitione ſeu uerbis per dictum teſtatorem
prolatis in teſtamento,ſeu aliunde,poſsit capi aliqua coniectu
ra,per quàm ipſe teſtator uoluerit dictum fideicommiſ. condi-
tionale tranſmitti ad filios d.Stephani, & conſequenter ad d.
Thomam, & fratres. † In qua difficultate conſidero ipſum te-
18 ſtatorem hoc uoluiſſe ex illis uerbis per eum expreſsis,uidelicet
ſi filij mei deceſſerint omnes uel unus ſine filijs maſculis,per
quę uerba teſtator conſiderauit maſculinitatem , quæ qualitas
maſculinitatis per ipſum nō uidetur propter aliud appoſita niſi
ad conſeruationem domus & familię,& ad conſeruationem bo
norum in ipſa ſua agnatione , ut habetur in.§.cæterum,& in.§.
media.inſtitu.de legi.agna.ſuc.& in l.j.§.penul.ff.de uentre in-
ſpi.& not.in l.maximum uitium.C.de libe.præter.& in l.uenia.
C.de in ius uoc.& per Ioan.Andr.in titu.de ſucceſ.ab inteſt.in
addit.ad Specula.& per Soci.conſil.xij.Præſens conſultatio.&
conſil.lxiij. Viſis teſtamento,colum.ix. & ſequen.uolumi.iij.&
per Deci.conſi.xv.Ex pro tenui facultate, colum.iij.& conſilio
cclxx.colum.penul.& conſil.cccxviij.nume.ij.& per Franciſ.de
Cur.conſil.xl.colum.j.in fi.& conſi.xliiij.colum.ij. & conſil.lj.
colum.iij.& conſi.lxiij.column.x.† Quæ conſideratio maſculini
19 tatis,certè non poteſt habere locum , nec uerificari poteſt, niſi
fideicommiſſum inducatur,etiā in filijs,& deſcendentibus ma-
ſculis ipſius Stephani,& aliorum filiorum teſtatoris , in quibus
conſeruatur familia & agnatio,& dignitas domus,& potiſsimè
quia ipſe teſtator plures replicauit dictam qualitatem maſcu-
linitatis in alijs capi.dicti teſtamenti. † Quæ geminatio,multū
20 operatur,& demonſtrat magis enixam uoluntatem teſtatoris,
ut not.in l.baliſta.ff.ad trebel.cum alijs accumulatis per doc.in
l.j.in princ.ff.de offic.eius,& in c.fina.de offi.deleg.& per Soc.
in d.conſi.xij.nume.ij.& per Deci.conſi.xxviij.colum.ij.& per
Ant.Corſe.in trac.de gemina.quē inſeruit in trat.ſuo de pote.
reg.Cum itaq; ratio ipſa conſeruandę agnationis , conſideratur
per ipſum teſtatorem,ita & fortius urgeat in d.Thoma, & fra-
tribus nepotibus maſculis ipſius teſtatoris , ſicuti in ipſo Ste
phano eius filio.ut in l.liberorum.cum ſimilib.ff.de uerb.ſigni.
ſequitur neceſſario,in utriſq; eandem iuris diſpoſitionem debe-

re uigere,uulga.l.à Titio.ff.de fur.l.illud.ff.ad leg. Aquil. cum
21 uulga. † A ratione enim fideicommiſſa ampliantur & reſtrin-
guntur.l.regula.§.item ſi quis.& ibi Bar.ff. de iuris & fact. ign.
l.cum pater.§.dulciſsimis.de leg.ij.& per Bar.in l. patet fundũ.
de leg.iij.& plenè per Soci.in d.conſi.laiij.& per Dec. d.conſil.
xv.Quæ ratio conſeruandæ agnationis penitus ceſſat ipſa d. Ce
cilia filia d.Hieronymi,ut pleniſsimè per Socin.Dec.& alios in
22 dictis conſilijs. † Quæ etiam ſuadentur,nam licet per ipſum te
ſtatorem,talis ratio conſeruandæ agnationis,nominatim & ſi-
gillatim non uideatur expreſſe,attamen pro expreſſa debet ha-
beri propter illam qualitatem maſculinitatis ab ipſo teſtatore
conſideratam,& expreſſam,quæ aliud non importat niſi cõſer-
uationem bonorum in familia, & agnatione maſculina , ut ſu-
pra probatum eſt,& cum alia ratio conſiderari non poſsit niſi
iſta,certè haberi debet pro nominatim expreſſa ſm glo. Bal. &
alios in l.quamuis.C.de fideic.& per Bar.in d. l. liberorum. ff.
de uerb.ſignifi.& per Moder.in l.ſi conſtante.in prin. ff.ſol.ma.
23 † Ad quæ faciunt not.in l.nominatim.ff.de cond.& demon. &
in l.certum.ff.ſi cer.pet.& in l.j.& ij.ff.de libe.& poſthu. & per
24 Can.in c.cum dilecta.extra de reſe. † Faciunt etiam quæ haben
tur per gl.in l.tale pactũ.in fi.ff.de pac.& in l.Titius. §. Lucius.
ff.de libe.& poſth.Si autem expreſsè teſtator uoluiſſet, & dixiſ-
ſet bona ſua conſeruari in familia, nulli dubium ꝙ ad dictũ fi-
deicommiſſ.uenirent Thomas,& fratres,ut plenè hr in l.unum
ex familia.de leg.ij.& in l.filiusfam.§.diui,de leg.j.& in l.Titia
Seio.§.Seia libertis,de leg.ij.& in l.qui Romæ.§. cohæredes. ff.
de uerb.oblig.cum alijs adductis in dictis conſilijs. Idem ergo
dicendum eſt in caſu noſtro,cum teſtator expreſſerit qualitatẽ
maſculinitatis,quæ aliud non importat niſi conſeruationẽ bo-
norum in familia teſtatoris,& in ipſius agnatione,ut ſ. proba-
25 tum eſt. † Suadentur prædicta,nam per tale fideicom. ſuccedit
ipſi teſtatori.l.cohæredi.§.cum filiæ,ff.de uulg.& pup.& in ſuc
ceſsione fideicommiſsi debemus procedere ſicut procedimus
26 in ſucceſsionibus ab inteſtato. † Cum fideicom. reguletur ſm
* naturam ſucceſsionis ab inteſtato,ut eſt glo.* cõiter approba-
ta in l.cum ita.§.in fideicommiſſo,de leg.ij. cum alijs adductis
per Moder.poſt alios,& Ang.in l.fi.C.de uerb . ſig . & latè per
Soci.conſi.ccxlix.Materia præſentis.col.x.uol.ij.& cõſi.lxxxvj.
Viſis,nu.13.& conſi.l.Viſo,nu.4.uol.iij.& per Corn.ↄſi.cxxxj.
Præmittendum,uol.ij.& per Soc.conſi.lxxiij.Capiendo,nu.14.
eo.uol.iiij. ſed clarum eſt ꝙ ab inteſtato d. teſtatori ſuccedunt
d.Thomas & fratres excluſa d.Cicilia eius neptæ ſtante clara di
ſpoſitione ſtatuti Brixien.excludentis fœminas . ergo ita dicen
dum erit in ſucceſsione d.fideicommiſsi, quæ regulatur ut ſuc-
27 ceſsio ab inteſtato. † Maximè cum ipſe teſtator uideatur reddi
diſſe ſe conformen cũ diſpoſitione ſtatutaria,ut per Bar.& ple-
nius Alex.in l.hæredes mei.§.cum ita. & per Barba. conſi. xlij.
Illud in medium.col.vj.& conſi.xliij. Præclarè. col.iij. uol.j. &
latiſsimè per Alber.Bru.in tract.ꝙ ſtant.maſcu.&c.in v. artic.
prin.q.xij.& per Georg.Nat.in eodem tract. car.iiij. col. iij. &
iiij.& per Soc.conſi.lxxiij.Capiendo.col.iij.in fi.& conſi. lxxxj.
St in cauſa.col.fi.uol.iiij.& conſi.lv.Viſis,uol.iij.& conſi.lj. Vi-
ſa.col. iij. & vij. uol. iiij. & per eundem in l.cum auus.col.lvij.
28 uerſi.vij.quæritur.ff.de condi. & demonſt. † Suadentur ẽt iſta,
qm̃ dictus teſtator proprijs filiabus ſuis fœminis , fecit legata
particularia pro dotibus.maſculos uerò uniuerſales heredes in-
ſtituit & ſubſtituit,ut ĩ.& ↄũr ipſos maſculos prætulit filiabus,
unde à fortiori,uſ ipſos prætuliſſe d.Ceciliæ nepti,arg.not.in l.
Publius.§.fi.ff.de cond.& demon.& eorum quæ not.in l.ſi uiua
matre.C.de bon.matern.& per Bar.in l.fi.uerſ.quæro de qõne,
ff.ad Treb.& in d.l.Gallus.§.etiam.uerſic.quæro iuxta prædi-
29 cta. † Et concedendo ipſe teſtõr talem prærogatiuam maſculis,
non uſ alia rõne motus niſi fauore agnationis,& ut bona con-
ſeruarentur in familia,arg.no.per Bal.in l.quod uero.ff.de leg.
& per Ang.in conſi.incip.Martinus & Ioannes de Florentia. &
per Pau.de Caſt.conſi.lxxxvij.Caſus iſte,& per Soc.conſi. xiiij.
uol.j.& per Dec.conſi.xv.col.iij. ¶ Secundò principaliter colli
gitur mens teſtatoris ex quo in eius teſtamento fecit mentio-
nem de filijs proprijs ab eo inſtitutis , & reciprocè ſubſtitutis,
& etiam de filijs filiorum,nolens ꝙ filij premorientis filij exclu
derent ſubſtitutum,dum filios filiorum conditionaliter nomi-
nauit,diſponendo ꝙ uno filiorum decedente ſine filijs,alius fi-
30 lius teſtatoris ſuccederet . † Qui filij ipſius Stephani nominati
ab ipſo teſtatore,ex euidenti coniectura, uidentur ab ipſo teſta
tore uocati,ita ut in eos,ius fideicommiſsi conditionalis tranſ-
ferretur ſm Bal.in d.l.ſi pater.in iiij.q.& in d.l.Lucius. la ij n
fi.ff.de hæred.inſtituen.& ita uoluit Cuma.conſi.xiij.præalleg.
& Fulg.in d.conſi.xv.in fi.& expreſſe hoc ſequitur Soci. in d.l.
hæredes mei.§.cum ita. col.v.& vj.& Deci.in d. conſi.cccxcvij.
31 col. pe. & Soc.d.conſi.vj.uol.iij. † Certum enim eſt ꝙ talis ex-
preſsio facta per teſtatorem de filijs filiorum , fuit facta , ut ad
ipſos bona tranſirent,& in ipſis conſeruarentur , ut expreſsè hã
in d.conſi.Cuma.Fulg.Soc.& Dec.& etiam Fran.de Cur.iunio
32 ris.xvj.† Et licet talis expreſsio ſit facta ↄditionaliter,& tales fi
lij filiorum appoſiti in conditione nõ habeant uoluntatem tan
33 tum diſpoſitiuam teſtatoris. † Tamen habent uoluntatẽ qua-
lem qualem , quia teſtator cogitauit bona ad eos peruenire, &
per hanc uoluntatem dicuntur prælati ipſis ſubſtitutis , ut in d.
l.Lucius.& in l.filiusfam.§.cum quis.de lega.j. & per Soc. cõſi.
xiiij.uol.j.& conſi.xij.& lxiij.uol.iij.quod utiq; non eſſet ſi no
34 minati non fuiſſent. † Et ideo Cuma.in d. conſi.xiij.& Fulg.in
d.ↄſ.xv.dñt ꝙ ſi teſtator inſtituit filias,diſponendo ꝙ ſi more-
rent ſine filijs,bona ſua deuenirẽt ad ſuperſtites,ſeu ſuperſtitẽ,
ſeu ad ſuperuiuentes ſeu ſuperuiuentem,ꝙ ex dictis uerbis col
ligitur coniecturata mens teſtatoris,ut tale fideicom.ↄditiona-
le tranſmittatur ad filios ſuperſtites,& ſuperuiuentes, filiorum
inſtitutorum præmortuorum ante grauatum , & ante euentum
ↄditionis,probant iſtud iuribus & rationibus , ut per eos, licet
Bal.ↄſi.ccccxxxv.Punctus ſuper quo,uol.iiij.in fi.conſilij uidea
tur tenere,quod uerificari poteſt in caſu præſenti, in quo ipſe
teſtator inſtitutis filijs , diſpoſuit, ꝙ uno ſeu pluribus decedẽti.
ſine filijs maſculis,illi ſeu illis ſic morientibus ſuccedat dictus
alius filius teſtatoris,ſcilicet ſuperſtes ſeu ſuperuiuens. nam ca-
ſu quo omnes filij teſtatoris decederent ſine filijs maſculis , &
nullus ſupereſſet,teſtator ipſe circa finem teſtamenti aliter di-
ſpoſuit,& ideo illa dictio,dictus alius,neceſſario intelligitur de
ſuperuiuente ſeu ſuperſtite,& verificatur in filijs filiorũ,ut pro-
35 bat Cuma.& Fulg. ibi ſ. † Et confirmari poteſt, qm̃ illa regula
quæ habet filios poſitos in conditione non cenſeri poſitos in di
ſpoſitione,ſm glo.in d.l. Lucius. cum alijs ſupra adductis, non
procedit,qñ in ↄ̃rium ↄcurreret aliqua ↄiectura, nam per illam
filij poſiti in ↄditione cẽſentur inuitati & uocati,ut dñt Moder.
Peruſi.in l.ab eo.C.de fideicom.& Soc.in d.conſi.xiiij.uol.j.&
in d.conſi.xij.& lxiij.uol.iij.& Corn.conſi. xx. col.vij.& viij.&
conſi.cclxxiij.uol.iiij.& conſi.cxlvj.In hac conſultatione . col.
ij.& ſeq.uol.ij.& Fran.de Cur.conſi.lxxvj.col.iij.uerſi. præmiſ
ſis tñ.& ponit Soc.ↄſi.cxvj.uol.iij.ubi allegando plures deciſio.
ↄcludunt,ex ↄiecturis poſitos in conditione cenſeri uocatos, &
36 eſſe poſitos in diſpoſitione. † Prout etiam in caſu præſenti ne-
ceſſario idem eſt dicendum , ex quo teſtator fecit mentionem
de filijs maſculis,& propter illam expreſsionem maſculinita-
tis, filij poſiti in conditione,uidentur eſſe uocati ex teſtamento
& poſiti in diſpoſitione,ut cõcludit Gui.Pap.in q. ſua clxxxiij.
quem refert & ſequitur Dec.cõſi.cccxviij.In cauſa.col.ij. & ↄſ.
cclxx.Dñs Raynaldus.ubi adducẽdo alias deciſio. firmat ꝙ qñ
filij filiorum ſunt poſiti in condione cum expreſsione maſculi-
nitatis,cenſentur eſſe uocati,& inuitati, & poſiti in diſpoſitio-
ne,ita ꝙ ẽt poſſunt grauari,declarando tñ ut alias circa iſtud di
xi & conſului,ex quibus patet ceſſare argumentum, quod ſecũ
do loco ſuperius in ↄ̃rium fuit adductũ, ꝙ ipſe Thomas & fra-
tres non cenſebantur eſſe uocati tanquàm poſiti in cõditione,
nam ↄ̃rium in caſu præſenti eſt ipſa ueritas,conſideratis conie-
cturis & qualitatibus de quibus ſupra , ad quæ ẽt faciunt infe-
37 rius dicenda. † Tertio mens dicti teſtatoris colligitur , eo qm̃
eius filios hæredes inſtituit,& poſtmodum eos inuicem ſubſti-
tuit reciprocè unũ alteri,ſi quis decederet ſine filijs maſculis,
ut eſt tex.in d.l.hæredes mei.§.cum ita. & poſtmodum circa fi-
nem teſtamenti,teſtator ipſe uoluit ꝙ ſi omnes eius filij inſtitu
ti decederent ſine filijs maſculis , ꝙ bona eius peruenirent ad
certas alias perſonas quæ ſunt extraneę,iuxta tex.in l. unica. §.
extraneum.C.de rei uxo.act.& in §.cęteri inſt.de hær. qual.&
38 diff. † Quibus conſideratis,reſultat concluſio,ꝙ ſi primus de-
cedit cum liberis,trãſmittit ſpem,& ius fideicommiſsi, in eius
filios ex quo apparet teſtatorem prędilexiſſe eos,& præpoſuiſ-
ſe extraneo ſubſtituto,dum ipſos poſuit in conditione , arg. d.
l.Lucius.& eorum quæ habentur in d.l. cum auus. & in l. cum
39 acutiſsimi.C. de fideicom. † Cuius ↄ̃rium minimè dicendum
eſt,ſm Fulg.in terminis noſtris in d.l.unica. C. de his qui ante
aper.tab.& ſm Soc.in d.§.cũ ita.col.v.& vj. uer.ex cuius dicto
infero.& in uerſi.cogita etiam. & per eundem conſi.vj.col.iiij.
nu.9.

nu.9.uol.iij.& per Fran.de Cur.iuniorem,in d.conſil. xvj. col.
iiij.& vj.uer.ſecundam principalem concluſio.& uerſ.confirmo
40 hanc conclu. † Vbi uult ꝙ qñ teſtõr facit plures gradus,& poſt
mortem omnium filiorum prouidet de ulteriore ſubſtituto col
ligitur mens teſtatoris ꝙ morientibus primis ſubſtitutis, ante
grauatum,bona ipſius per uiam fideicommiſsi peruenire de-
beant ad filios ipſorum ſubſtitutorum præmortuorum,adducit
Pet.de Anch.conſi.lxxiiij.In Chriſti nomine. contra Philippũ,
& Alex.conſi.lxiiij.Difficultas conſultationis.col.fi. uol. v. qđ
prius ẽt uoluit Fran.de Cur.ſenior.in d.conſi.lxxv. & conſi.xlij.
col.v.& ix.& conſi.lj.col.ij.& And.Barb.cõſi.xxvij.col.xv. uol.
j.& conſi.lv.uol.ij.& Soc.conſi.cxiij.Suprafcripti,uol.j.& Cor.
conſi.cclxxiij.uol.iiij.de cuius dicti ueritate alias dixi & conſul
ui uideatur ibi.¶ Quartò confirmatur iſta opinio,qm̃ a princi-
pio ipſe teſtator inſtituit eius filios in ſimul & ſemel,æqualiter,
& ad inuicem eos ſubſtituit, ſi decederent ſine filijs maſculis,
unde cum ipſis ſubſtitutis ab initio,erat unitum ius accreſcen-
41 di. † Et quia ipſe Stephanus adiuit portionem ſuam ꝯſiter po-
terat trãſmittere ius accreſcendi prout trãſmiſit,ad ipſum Tho-
mam,& fratres eius filios,ut in l.ex pluribus.cum ſimi.ff.de ſuis
& legit.Ita ẽt potuit tranſmittere fideicom.ꝯditionale ſibi uni-
tum ratione unionis ſubſtõnis prædictæ,quæ una cum iure ac-
creſcendi tranſmittitur,licet aliàs non eſſet tranſmiſsibilis, ita
Soc.allegando iura & conſi.Bal.in d.§.cum ita.col.vj.uer.& qa
ſubſtitutio.& idem Soc.in d.conſi.lx.col.v.nu.x.& ſeq.& Fran.
42 de Cur.iunior in d.conſi.xvj.col.iiij.in fi. † Poſtremò hæc opi-
nio confirmatur,cum nulli dubium,ꝙ ſi teſtator de hoc fuiſſet
interrogatus,utiq; idem diſpoſuiſſet,& ideò pro expreſſo debet
haberi,iuxta gl.in l.tale pactum.in fi.ff.de pact.& habetur in l.
Titius.ff.de libe.& poſth.& latè per Alex.& alios in d.l.Gallus.
§.& quid ſi tantum.& conſi.lj.Circa hanc dubitationem, uol.j.
& conſi.xxxx.Attentis uerbis,uol.ij.& per Fran.de Cur. cõſi.xl.
Cum in præſentiarum,& conſi.lj.col.ij.& pe.& ſentit Soc.in d.
§.cum ita.col.v.in fi.uer.dicit etiam Bal. dum adducit d. l. tale
pactum.& ꝙ ipſe teſtator ita diſpoſuiſſet ſatis patet ex ſuperius
adductis,& ẽt ex teſtõ condito per ipſum Hierony.dum dicit ſe
fuiſſe ꝯſcium uoluntatis paternæ,& pp hoc relinquit poſt mor
tem d.Ceciliæ eius filiæ dictis Thomę,& fratribus,bona ſibi re
licta per d.Arriuabonum eius patrem,quæ aſſertio, ſatis probat
uoluntatem d.teſtõris fuiſſe, ut eius bona peruenirent ad ſuos
deſcendentes maſculos,ex iſtis igitur coniecturis, potiſsimè ſi-
mul iunctis,reſultat uera concluſio,tale fideic. in caſu noſtro be
ne potuiſſe tranſmitti,per ipſum Stephanum ad d.Thomam, &
fratres eius filios.Eſto ꝙ ipſe Stephanus mortuus fuerit ante d.
Hierony.grauatum.Non obſtant adducta ſuperius in cõtrariũ,
& primò illud quod dicebatur fideicommiſſum conditionale
non tranſmitti, nam procederet quando in contrarium non
appareret de coniecturata mente teſtatoris, ſecus, ſi de ea ap-
paret,ut eſt in caſu præſenti, & ſuperius plenè fuit deductum.
Non obſtat quod ſecundo loco dicebatur filios poſitos in cõdi
tione non cenſeri uocatos,nam obiectio procedet niſi aliter ap
pareret de coniecturata mente teſtõris, item niſi ſit facta men-
tio filiorum maſculorum & qualitatis maſculinitatis, item niſi
poſt plures gradus ultimo loco fuerint uocati extranei, item ni
ſi teſtator idem diſpoſuiſſet ſi de hoc fuiſſet interrogatus, ut ſi-
gillatim de unoquoq; ſuperius dictum eſt, item niſi ratio.conſi
derata à teſtatore,ita uigeret in ipſis poſitis in conditione,ſicuti
43 in poſitis in diſpoſitione. † Ex quibus etiam infertur reſolutio
alterius obiectionis de dictione,dictus, & dictione, alius, & ꝙ
unius incluſio eſt alterius excluſio,nam ceſſat obiectio,quando
eadem ratio uigeret in uno incluſo,quę uiget in alio excluſo,ut
dicit gl.in l.cum prætor.in prin.ff.de iud.& in c.nõnæ. de præ-
ſump.item quãdo mens teſtatoris, ita uiget in uno ſicut in alio,
nam tunc non inducitur excluſio alterius, ut ſuperius probatũ
44 eſt. † Et in puncto noſtro de dictione, alius, relata ad filios, ꝙ
capiat nepotes ex filio,eſt deciſ.Soc.in d.l.hæredes mei . §. cum
ita.col.v.in ſua prima illatione. Nõ obſtat ꝙ iſte caſus fuit omiſ
ſus a teſtatore,& ꝙ teſtator illum non expreſsit,nam ut ex prę-
dictis apparet,caſus iſte non fuit omiſſus,immò expreſſus & cõ-
ſequenter uenit decidendus ſecundùm uoluntatem teſtatoris,
45 ad quam adaptatur legis diſpoſitio. † Illud enim quod colligi-
tur ex coniecturis,non dicitur omiſſum, ſed expreſſum . l. licẽt
Imperator.de leg.j.not.in d.l.tale pactum.in fi.ff.de pac. faciũt
nota.per Dec.in terminis noſtris conſi.cclxx.col.pen.& in cõſ.
cccxvij.nu.ij.& quæ ponit Alex.conſi.cxxxij.uol.ij.& eſt deciſ.
conſi.Neap.cxlj.& quæ ponit Corn.conſi.cclxxxij. Videtur pri-
ma facie.col.ij.in fin.uol.j.& not.in l.certum. ff. ſi certum pet.
¶ Quibus oĩbus conſideratis, concludo dictos Thomam & fra
tres,licitè,& iure permittente,eſſe uocatos per dictum teſtato-
rem ad dictum fideicommiſſum , quod licitè conſequi debent,
cum eius conditio fuerit uerificata , ipſo d.Hiaronymo eorum
patruo grauato mortuo ſine filijs maſculis,licet Stephanus eo-
rum pater fideicommiſſarius mortuus fuerit ante euẽtum con-
ditionis dicti fideicommiſsi, & ante ipſum dominum Hiero-
nymum grauatum. Paritius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Poſiti in conditione ſecundum aliquos,cenſentur eſſe diſpoſitiuè uocati,& nu.23.& 24.*
2 *Contraria tamen opinio magis communis uidetur.*
3 *Non tamen procedit quãdo ulterius procederet aliqua cõiectura.*
4 *Poſiti in conditione habere dicuntur qualem qualem teſtatoris uoluntatem.*
5 *In fideicommiſsis teſtatoris mens potiſsimum prædominatur.*
6 *In illis eam magis attendimus,quàm uerborum qualitates & proprietates.*
7 *Fideicommiſſa inducuntur ex coniecturata mente teſtatoris.*
8 *Etiam tacita,& ex coniecturis collecta.*
9 *Pater excludens fœminas ab uniuerſali ſucceſsione, & ad illam uocans maſculos,uidetur id feciſſe,ad conſeruationem familiæ & agnationis.*
10 *Fœmina eſt principium & finis familiæ.*
11 *Fœminæ depauperant familiam paternam,nubendo,& transferendo bona in alienas familias,& nu. 12.*
13 *Quando unica tantum ratio poteſt aſsignari,illa pro expreſſa habetur.*
14 *Diuitiæ conſeruant familiam,& agnationem,honorem,& dignitatem ipſius,& nu. 15.*
Paupertate ſordeſcunt familiæ.
16 *Maſculi ſub conditione expreſsi cenſentur diſpoſitiuè uocati,quando teſtator conſiderauit conſeruationem familiarum.*
17 *Declaratio ad gl.in l.Lucius.ff.de hær.inſtitu. ut ſecundum aliquos non procedat quando facta eſt mentio de filijs maſculis.*
18 *Teſtator conſiderando maſculinitatem, uidetur potius conſideraſſe bona quàm perſonas.*
19 *Qui uult conſequens,uelle uidetur neceſſarium antecedens ad illud.*
20 *Fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur,ex ratione, & cauſa per teſtatorem conſideratis.*
21 *Teſtator excludens fœminas,uidetur maſculos incluſiſſe.*
22 *Vnius incluſio,eſt alterius excluſio.*
24 *Opinio magis æqua,attendi debet.*

CONSILIVM VI.

AD confirmationem conſultationis editæ per excel
lentiſsimũ I.V. Doct. do. Thadeum Mauernam,
in fauorem d.Dioniſij,& fratrũ de nobili, & anti-
quiſsima familia Madia, breuiſsimè occurrũt iſta.
1 † Certum eſt,& inficiari non poteſt,quin articulus iſte, uideli-
cet,an filij poſiti in conditione,dicantur ab ipſo teſtatore uoca
ti,non ſit ualde dubitabilis,& talis in quo doctores non diſſen-
ſerint,multi.n.illi opin.adheruere,ꝙ eſſent tacitè uocati,& qui
iſti fuerint,& quibus iuribus & rationibus,ad id tenendum mo
ti,plenè accumulat & refert dñs meus Soci.in l.cum auus.ff. de
condi.& demon.car.pen.& fi.uerſi.eſſet ẽt hic diſcutiendus ar-
ticulus.& idem facit Anto. Corſet.in ſua diſputata qõne quàm
inſeruit in fine ſui repertorij,ubi per tres col. refert doct. id te-
nen.adducendo ferè fundamenta uiginti ad ipſius corrobora-
tionem,& diffusè etiam iſtud tangit Franc.de Cur.conſi.lj.Su-
per teſtamentis Alberti.col.viij.& ix.uerſi.iuſtificantur præmiſ
ſa.ubi refert quamplures aſſerentes hanc opi.nedum eſſe æquã,
2 & benignam,ſed etiam communem.† Bene uerũ ꝙ plures doc.
fuerit opi.ꝯrię,ꝙ non eſſent diſpoſitiuè uocati , & qui iſti fue-
rint referuntur a Soc.& Corſet.ubi ſupra,& à Fran.de Cur. ꝯſ.
xlij.Quia inquit Bal.col.ij.& iij.& conſi.xliij. Statuto ſeu con-
ſuetudine.col.vij.& conſi.xliiij.Sępe reuoluta.col.ij.& iij.& ple
niſsimè per Moder.in l.Centurio.ff.de uulg.& pup. poſt Bart.
in illa q.an ualeat ſubſtitutio, in filijs filiorum , quando teſta-
tor grauauit filium ſi decederet ſine liberis quæ eſt ultima qõ.
3 iij.q.priu. † Tñ hmõi ultima opi.ſm eoſdem non procede-
ret,qñ ultra ꝙ appareant poſiti in conditione concurreret ali-

qua

qua coniectura,ēt minima,uoluntatis & mentis teſtatoris,tunc
enim uolunt eos cenſeri ēi diſpoſitiuè uocatos,ut tradunt Mod.
Peru.in l.ab eo.C.de fideicomm.& Soc.in d.l.cum auus.col.fi.
& Cor.in conſi.allegatis,& per excelleñ. d. Conſulto. & pluri-
bus alijs,& per Fran.de Cur.d.conſi.lj.& conſi.lxxv. Dñs Ludo
uicus.col.viij.& duabus ſeq.ita limitantes gl.in l. Lucius, ff. de
hær.inſti.prout poſtremò firmant repet.in d. l. Centurio,ſuper
d.q.Bat.fol.mihi xxvj.col.ij.uerſi.limita ſecundo.nu.cccl xxxvj.
4 † Nec id quidem immeritò,nam filij poſiti in conditione tan-
tum,licet non habeant uoluntatem defuncti,diſpoſitiuè expreſ
ſe,tamen tacitè eam habent qualem; nam teſtator eos cogita-
uit,ut ad ipſos bona ſua peruenirent, ut pulchrè tangit Socin.
conſi.xiiij.Viſo teſtamento.col.ij.uol.iij. Quanto ergo fortius,
quando ultra ꝙ ſint poſiti in conditione concurreret aliqua
5 coniecturata mens teſtatoris. † Cum illud in iure apertiſsimum
ſit,in fideicommiſsis,mentem & uoluntatem teſtatoris prædo-
minari,uulg.l.in conditionibus primum locum.& l. Publius.in
6 fi.ff.de condi.& demon.l.cum uirum.C.de fideic. † Et cum ma
gis mens coniecturata in iſtis ſit attendenda,quàm ipſa uerbo-
rum qualitas,ut dicit Bal.in ij.not. & ibi Moder. plura accumu
lantes,per illum tex.in l.qm̄ indignum. C. de teſt. & in l.iij.ubi
7 Ang.Alex.& Iaſ.plura deducunt.C.de libe.præte. † Hinc dici-
mus ex uolūtate teſtatoris tacita,& collecta ex coniecturis in-
duci fideicom.licet expreſsè ex uerbis non appareat. l. ex facto
proponebatur.§.rerum.ff.de hær.inſti.cum alijs accumulatis p
Soc.inter conſi.Fran.de Curt. conſi. xl. Cum in præſentiarum.
col.pen.& ꝯſi.xij.& xiij. Viſis.col.iiij.uol.iij. & bene per Frān.
de Cur.d.conſi.xlij.col.j.& ij.& d.conſi.lj.col.j.& ij.& d. conſi.
8 lxxv.col.iij.in fi. † Quibus in locis,& alibi pluries, concluditur
ad inducendum fideicommiſſa attendi debere mentem teſtato-
ris,nedum expreſſam ſed etiam tacitam, & coniecturatam quæ
ſta collecta prædominatur,eſto quòd ceſſant uerba, ex quo qua
litas uerborum ſubiacet menti , etiam tacitæ , & coniecturatæ.
9 † Conſiderando modo teſtamentum conditum a d.Ottolino
uno,patet teſtatorem filias proprias excluſiſſe ab uniuerſali ſuc
ceſsione bonorum & ad illam uocaſſe filios maſculos tm̄,quod
quidem ex alio factum eſſe non eſt præſumēdum, niſi ea eo quia
prædilexit maſculos, licet filiæ fœminæ eſſent in eodem gradu,
ea inſuper ratione,quoniam conſiderauit conſeruationē agna-
tionis & familiæ,quam conſiderationem ipſe teſtator , nedum
habuit in filiabus ſuis proprijs & primi gradus,ſed etiam in ne-
potibus naſcituris, ut patet in illo capite uniuerſalis inſtitutio-
nis,in quo uoluit,ꝙ uno filiorum decedente cum maſculis,alij
filij ſeu cohæredes,non ſuccederent,ſi uerò extarent filiæ fœmi
næ unius ex filijs teſtatoris,ꝙ tunc alij cohæredes ſuccederent,
& filiæ præmortui dotarentur , excludendo ſexum fœmininū,
etiam in ſecundò gradu exiſtentem, ratione de qua ſuprà , cum
fœminæ ſint principium & finis familiæ.l.pronunciatio.in fin.
10 ff.de uerb.ſign. † Et etiam quia filij nati ex fœminis ſequuntur
familiam patris,& non matris.l.familiæ.§.fœminarū. ff.de uer.
ſigni.l.cum legitimæ.ff.de ſtat.hom.§.fin.inſtitut.de pat.pote.
11 † Et fœminæ depauperant familiam paternam,ex quo nuben-
do transferunt in alienas familias bona,ut tradit Io.And. in ad
12 dit.ad Spe.in rub.de ſucceſſ.ab inteſt. † Et ideo prudens teſta
tor fœminas excluſit,& maſculos uocauit,ut bona ſua in fami-
lia & agnatione conſeruarentur ut pulchrè tradit Fran. de Cur.
plura ad id adducens,in d.conſi.lxxv.car.pen.& d.conſi.lj. col.
xiiij.uer.fortificantur præmiſſa.& Soc. conſi.xij. & lxiij. col. ix.
13 & ſeq.uol.iij.† Nec alia congruens ratio poteſt accommodari,
qua de cauſa teſtator iſtud fecerit, unde licet non fuerit per ip-
ſum expreſſa,tamen pro expreſſa debet haberi , iuxta gl. & Bal.
& alios in l.quamuis.C.de fideicom.& per Moder.in auct.quas
actiones.C.de ſac. ſan.eccl.& per repet.in l.ſi conſtante. ff. ſol.
14 mat. † Et conſeruatio familiarum & agnationum,honor & di-
gnitas ipſarum per maſculos cōſeruatur, ut plenè tradunt Frā.
de Cur.& Soc.in conſi.ā.deductis,& probatur inſtitu. de legit.
agn.ſucc.§.cæterum.§.media.& in l.j.§.denunciare. uer. publi-
cè.ff.de uen.inſp.& in l.ab omnibus.circa prin.de leg. j. & in l.
15 ſuper.C.de q6. † Et pluſquam apertum eſt, familias & earum
honores conſeruari propter bona & diuitias, cum per inopiā
honeſtas pereat.l.j.ff.de cuſt.reor.& familiæ paupertate ſordo-
ſcant.l.quiſquis.C.ad leg.Iul.maie.l.j.C.de dig.lib.xij.ubi Bar.
cum alijs accumulatis per Alber.Bru.in tract. de ſta. fœ. exclu.
in ij.& iij.arti.prin.dum ibi tractant quo iure & qua ratione,fę
16 minæ excludantur a maſculis in ſucceſsionibus. † Cum itaque
talis ratio fuerit conſiderata a teſtatore,& uoluerit bona ſua in
maſculis & familia conſeruari,certè ſi hoc expreſsiſſet , cōia &
firma reſultaret concluſio,ꝙ inductum fuiſſet fideicom.& ma-
ſculi diſpoſitiuè cenſerentur uocati,ut plenè tradit Areti. & So
ci.poſt Alex.in l.qui Romæ.§.cohæredes.ff. de uerb.obl.& con
cludunt etiam omnes in l.filiuſfam.§.diui,de lega.j. & alibi plu
ries. Idem ergo erit in caſu præſenti,cum alia ratio non moue-
rit ipſum teſtatorem ad uocandum maſculos , & agnatio-
nem,ad excludendum fœminas & alienas familias,niſi ut bona
17 ſua in familia cōſeruarentur,rationibus quibus ſupra. † Et ideò
non immeritò Guid.Pap.in q.ſua,& Dec. legendo & conſulen
do allegati,per Excellent.d.Conſulto.dicebant, limitantes gl.
in d.l.Lucius.ꝙ quando apponitur per teſtatorem iſta qualitas
maſculinitatis,eſto ꝙ filij ſint poſiti in conditione , tamen dīr
18 diſpoſitiuè uocati,de cuius ueritate alias dixi & cōſului. † Quæ
opinio ſatis comprobatur ex prædictis , nam teſtator conſide-
rando maſculinitatem , nedum uidetur conſideraſſe perſonas,
ſed etiam bona,ita ꝙ bonis uidetur appoſuiſſe onus reale, & uo
caſſe maſculos quoniam alias non poſſet ſequi conſeruatio bo
norum in maſculis , iuxta mentem , & uoluntatem teſtatoris.
19 † Qui cum uoluerit conſequens, neceſſario dicendum erit uo-
luiſſe antecedens ad illud, & conſequenter uocaſſe maſculos,ut
antecedens neceſſarium,in quibus ſubſiſteret conſequens,ideſt
ipſa conſeruatio bonorum in agnatione,& familia teſtatoris, ar
gumentò.l.illud.ff.de acquir.hær.& eorum quæ traduntur in l.
ij.ff.de iuriſd.om.iudi.& per Moder.canon.in c.prætereà, extra
20 de offi.delegat. † Eo inſuper,nam ſolida & cōmunis * eſt con-
* cluſio fideicommiſſa ampliari, reſtringi, extendi, declarari, &
limitari,per rationem & cauſam,quibus teſtator motus fuit ad
fideicommiſſ.faciendum,ita ut ratio & cauſa ſit attendenda,nō
autem illud quod dicitur & exprimitur,ut habetur in l.cum pa
ter.§.dulciſsimis.ubi ſcriben.de lega.ij & per Bar. in l. regula.
§.& licet.ff.de iuris & fac.ignoran.& tradit Bar.in l.pater filiū.
§.fundum,de leg.iij.& Pau.de Caſt.conſi. cclxiij. Circa primū,
in ij.dub.col.pen.uerſi.ſed ad primum,& plura adducit Franc.
de Cur.d.conſi.xliij.col.v.uerſi.decimo præmiſſa,& conſi.lxxx.
Rectè præfatus,col.ij.uerſi.ſed præmiſſa,& Soc.cōſi. xliij. col.
j.& conſi.lxxvij. Viſis,col.j.nu.ij.uol.iij. ubi concludunt ex ra-
tione & cauſa conſiderata per teſtatorem fieri extenſionem ad
perſonas etiam in grauamine , & ſic paſsiuè , quanto ergo for-
tius actiuè,ut cēſeantur uocati diſpoſitiuè, ut eſt caſus præſens.
21 † Prout etiam quoniam dictus teſtator inſtitutis filijs ordina-
uit,ꝙ ſi extarent filiæ fœminæ dictorum filiorum , ꝙ tunc ſolū
dotarentur & excluderentur ab uniuerſali ſucceſsione, unde cū
ſolum excluſerit filias fœminas,per ipſarum excluſionem uide
22 tur incluſiſſe filios maſculos prædictorum filiorum. † Cum
unius excluſio ſit aliorum incluſio.c.nonne.de præſumpt.extra
l.cum prætor,in prin.ff.de iudi.cum ſimil.Si igitur per excluſio
nem filiarum fœminarum,filij maſculi filiorum teſtatoris cen-
ſeantur incluſi,ergo ſunt uocati,conſequenter diſpoſitiuè ueni
23 re debent ex hac uocatione per ipſum teſtatorem facta . † Po-
ſtremo aduertendum eſt,ꝙ illa prima opinio,uolens filios poſi
tos in conditione cenſeri uocatos,& ſic uenire diſpoſitiuè ex ta
cita mente teſtatoris eſt magis æqua,humana,& benigna, ꝙ̄ ſit
alia,excludens eos,ut firmat Soc.in d.l.cum auus & Corſet . in
d.ſua diſputatione,& apertius Cor. in ſuis cōſilijs allegatis per
Excell.Dom.Conſultorem,& magis diffusè iſtud firmat Fran.
de Cur.in d.conſi.lj.col.viij. & ſeq. ubi pluries & pluries iſtud
repetit,referendo doct.iſtud idem affirmantes, uolens hāc opi.
24 tanquàm æquam in iudicando eſſe ſequendam . † Quo ſtante
iudex iſtam amplecti & ſequi debet,cum ſit tutior,iuxta tex.in
l.ea quæ.§.in re dubia.ff.de reg.iu. & cum potiſsimè in omni-
bus,equitas ipſa ſit ſpectāda.l.in omnibus,eo.tit. & in proprijs
terminis noſtris iſtud firmat Fran. de Cur.d.conſi.lj.col.x.uerſi,
ecce ergo.& bene faciunt quæ poſt antiq . tradunt Abb. & alij
Moder.in c.j.in fi.extra de conſtit.& Aret.conſi.clxiij. Diligen
ter,col.vij.& Iaſ.in l.placuit.C.de iudi.& Deci.in d.l.regula, in
omnibus,de reg.iur.& multa ad id accumulant Mod.in ſyl.nu-
ptia.fol.mihi.cxxvij.col.j.& ij.uerſicu.limita quarto,ubi plures
decis. allegantes,ita limitant illam concluſionem uolentem iu-
dicandum eſſe ſm cōem,ut non procedat quando eſſet rigoro-
ſa & alia opinio ꝯria eſſet æquior,humanior,& benignior,nam
illa rigoroſa prætermiſſa,iudicandum erit ſm hanc æquam , &
benignam,ut eſt in caſu præſenti , ſuper quibus cogitandū erit
cum de ueritate iſtorum aliàs conſuluerim. Pariſ.Paduæ.

SVMMARIVM.

2 Verba habentia relationem ad teſtamentum, relatiua ſunt.
3 Relatio reſtrictiuè intelligenda eſt ſecundum relatum.
4 Depoſitio facta in poſitionibus & relata ad teſtamentum reſtringenda & regulãda uenit ſecundũ formã dicti teſtamenti, & nu.7.
Confeſſio relatiuè facta, ſemper regulanda uenit ſecundum formam relati. & nu.1.
5 Si relatum aliud continet quàm relatum ſtandum erit relato, & non referenti.
6 Error probatur illico quòd apparet rem aliter ſe habere.
7 Contrarietas in omnibus euitanda eſt, & ſemper eſt nitendum ut non inducatur.
8 Fideicommiſſum locum ſibi uendicat in bonis relictis à teſtatore, & non in alijs bonis hæredis grauati.
9 Legitima iure naturæ debita patri, inter eius filios, diuidenda uenit.
In legitima computanda ueniunt bona conſumpta, dilapidata, & alienata per filium.
10 Fideicommiſſum an & quando inducatur per prohibitionem alienationis.
11 Alienare dicitur, qui extra familiam alienauit, etiam ſi legaret uxori ſuæ.
12 Prohibitus alienare aliquo precio, etiam cenſetur prohibitus alienare alio modo.
13 Alienationis uerbo, uenit omnis ſpecies alienationis, et inter uiuos, & in ultima uoluntate.
14 Maximè quando eadem ratio prohibita alienationis, uiget utroque caſu.
15 Exceptio confirmat regulam, in alijs non exceptuatis.
16 Alienationis prohibitio facta filijs, an & quando extendatur ad nepotes & alios, & alijs pluribus ſeq. & nu.19.
Filiorum appellatione, an ueniant nepotes.
17 Alienatio prohibita ad tempus, an & quandu iudicetur perpetua.
18 Alienationis prohibitio, extenditur quandoque de perſona ad perſonam.
20 Fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur ex ratione.
21 In fideicõmiſſis mens potiſſimum attendi debet etiam coniecturata.
22 Pro expreſſa haberi debet, quod teſtator uerisſimiliter diſpoſuiſſet ſi de eo cogitaſſet, uel fuiſſet interrogatus.
23 Paganus non poteſt decedere cum duobus teſtamentis.
24 Et ſi duo teſtamenta confecta apparent, attenditur illud quod fuit comprobatum & publicatum, & nu.21.
26 Scriptura producta & approbata per aliquẽ, non poteſt ab eo poſtmodum reprobari.
27 Voluntas declaratur etiam ex teſtamento nullo.
28 Hæredum appellatione, nedum filij, uerum etiam & nepotes, & deſcendentes ueniunt.
29 Copula, &, poſita inter uerb. filij, & uerb. hæredes, non poteſt ſtare reſtrictiuè & qualificatiuè, ſed ſtabit ampliatiuè & augmentatiuè.
30 Copula, &, naturam habet ut inter diuerſa ponatur.
31 Et quandu ponitur inter duo ſubſtantiua diuerſa, ſtat augmentatiuè.
32 Grauatus fideicommiſſo poſt mortem ſi reliquit filios, qui ſine filijs mortui ſunt locum facit fideicommiſſo.
Filij filiorum grauati etiam aſtringuntur fideicommiſſo, licet conditio fideicommiſſi exiſtat poſt mortem primi grauati, & alijs ſequent.
34 Fideicommiſſum in dubio cenſetur impoſitum primo hæredi, & non filijs ipſius in conditione poſitis.
35 Pronomen & relatiuum ſui, ad quos referendum ſit.
36 Argumentum quòd ſubſtitutio non loquatur iſto caſu, quando & quo caſu procedat.
37 Grauatus ſi decedat ſine filijs, moriens cum filijs extinguit ſubſtitutionem.
Fallit ſi alio caſu & forma grauatus eſt.
38 Fideicommiſſum reciprocum ex quibus uerbis inducatur.
39 Filij & deſcendentes quando & quo caſu cenſeantur reciprocè ſubſtituti.
40 Fideicommiſſum an cenſeatur ſecundum perpetuò, nedum in primo grauatu, uerum & in alijs deſcendentibus, ſi patria conſuetudo iſtud habet.
41 Fideicommiſſ. præſumitur factum ſecundum conſuetudinem loci & patriæ ipſius teſtatoris.
42 Teſtatoris uoluntas, quandoq; præſumitur amplior quàm dictet ipſa ſcriptura, & illa attendi debet.
41 In expenſis quis non eſt condemnandus, quandu habet coloratam cauſam litigandi, idem ſi habet pro ſe opiniones & ſententias iuriſconſult.

CONSILIVM VII.

ALIAS uiſis conſilijs Clariſsimorum Doct. Conſulentium in fauorem Iacobi Antonij quondam Delaiti, filij quondam Ioan. Scurioli teſtatoris ꝫ donnam Margaritam uxorem quondam Ioan. Baptiſtæ fratris d. Iacobi Antonij, aliqua in fauorem ipſius, prædictis conſilijs addidit. Et qm̃ in præſentiarum contra d. Iacobũ Antonium lata & promulgata dicitur quædam ſententia de conſi. cuiuſdam. d. docto. requiſitus ut iuſtitiam d. Iacobi Antonij clarius & apertius deducere & oſtẽdere uellem, paucisſimis agam, & quæ pro ueritate occurcunt ſubijciam, ad fundandam intẽtionem prędicti Iacobi Antonij repeti, & reuideri poſſunt, quæ in conſilijs in ſui fauorem exaratis cõtinentur, & quæ alias deduxi in dictis additionibus, factis ad corroborationem di-
1 ctorum conſiliorum. † Quibus non habent obſtare, quæ deducit iſte d. Conſultor. & primo aſſerta confeſsio per ipſum Iacobum Antonium facta reſpondendo poſitionibus do. Margaritæ, ꝙ teſtamentum eſſet ſine uer. maſculis, quæ confeſsio acceptata non potuit amplius reuocari. Nam aduertendum eſt, talẽ poſitionem fuiſſe captatoriam, & captioſiſsimam, & habere relationem ad teſtamentum, ut patet in illis uerb. ſuo teſtamento
2 inſtituit, & in illis uer. ut in eo, &c. † Quæ uerba relatiua ſunt ad teſtamentum illud. l. edita. C. de eden. & per Bar. in uer. pro-
3 ut, in extrauag. ad reprim. † Et qm̃ relatio fit ad teſtamentum, & de eo conſtat reſtrictiuè intelligenda eſt, ut tradit Bart. in d.
4 l. edita. col. pen. & Alexan. conſi. lxvj. Viſis. col. pen. uol. j. † Conſequenter depoſitio ſuper tali poſitione facta intelligenda, reſtringenda, & regulanda erit ſm formam. d. teſtamẽti ad quod fit relatio, ut ſm illud intelligatur, ita Bal. per illum text. in l. ij. col. j. uerſi. ulterius nota. C. de erro. aduo. ubi dicit ꝙ qñ quis reſpondet confitendo poſitionem relatiuè ad inſtrumentum, ꝙ ſi in inſtrumento illo non continetur ita ut confitetur, talis poſitio habetur pro confeſſata, licet dixerit confiteor, & hoc ſequitur Roma. conſi. ccxciiij. Hæc confeſsio. & Dec. per plura ad id
5 accumulat conſi. lxiij. Et pro tenui. col. iij. & iiij. nu. vj. † Maximè quia talis rñſio debet limitari ſecundum teſtm̃ ad quod fit relatio, & licet ipſa relatio aliter contineat quam relatum, tñ attendi debet diſpoſitio relata, & nõ referens, ex quo iſta referẽs ut eſſe facta errore, ut tradit et Alex. cõſi. ix. Ponderatis his. col.
6 pen. uerſi. & hoc ſaltim. uol. v. † Et illico ꝙ apparet rem aliter ſe habere error dicitur probari, ut tradit Bar. in l. ſed ſi me putem. in prin. ff. de ꝯd. ind. & in l. non fatetur. col. iiij. ff. de ꝯfeſ. & Ale. conſi. cij. Viſis. col. pen. uol. j. & Dec. conſi. nouiter impreſſo vj.
7 In præſenti. nu. vij. † Eo magis cum reſponſio, & confeſsio facta poſitionibus relatiua ſit ad teſtm̃, quo caſo neceſſe intelligẽda eſt ſm illud, & ad id plura deducit Soci. conſi. xcij. In cauſa. col. v. & vj. nu. iiij. & ſeq. uol. iij. & bene faciunt quæ ipſemet deducit conſi. xcvij. In præſenti conſultatione. uol. iiij. co ẽt cum tpe dictæ rñſionis per prius, & poſt ipſe Iacob. Antonius fuerit, & ſit ſurdaſter, immò ferè & ſurdus, & parũ audiebat, & audit, inhabilis etiam & debilitatus alijs membris, & penitus ferè incapax ad gubernandum, & regendum, ſe & bona ſua, ut notoriè, & apertiſsimè conſtat in eius patria. Eo ẽt quia per talẽ confeſsionem & reſponſionem eſſet penitus contrarius ſibijpſi, & libello per eum producto à qua contrarietate quantum poſsibile eſt ſaluari debet, ut ad plenum deducit Soci. in conſi. ſ. ad-
8 ducto. ¶ † Secundò non obſt. quod d. Conſultor dicit d. Ioan. Baptiſtam quæſiuiſſe multa bona, & ſic de illis potuiſſe diſponere, non obſtante fideicommiſſo facto per auum, nam iſtud uerisſimum, nec de iſto in præſenti dubitatur, cum iura expreſsè uelint, fideicom. habere locum in bonis relictis a teſtatore illud faciente, non autem comprehendit iura uel bona quæ grauatus poſtmodum quæſiuit, uel tunc temporis aliunde quàm à teſtatore habebat, ut eſt tex. in l. in duplicibus. & in l. qui fundum. §. qui filios. ibi, in his bonis quæ pater mortis tpe reliquerit. ff. ad leg. Falc. & in l. cohæredi. §. cum filiæ. ibi. nec fideicõmiſſo propriæ facultates filij tenebuntur. ff. de uulga. & pup. & Alex. ꝯſil. cxxij. uol. j. & conſi. xx. uol. iij. & Dec. ꝯſi. lxxxvj. & ꝯſi. ccxviij. col. ij. dubitatur etenim in præſenti caſu de bonis dicti teſtatoris ſubiectis fideicommiſſo, quæ peruenerunt ad ipſum Ioan. Baptiſtam.

9 Baptiſtam. † Nec tertio obſtat illud quod dr, ꝙ de dictis bo-
nis ſubiectis fideicommiſſo ipſe Io. Baptiſta debet conſequi le
gitimam, nam etiam iſtud non inficiatur, ſed aduertendum eſt
ꝙ dicta legitima iure naturæ debita, pōt & debet peti ex perſo
na eius patris, qui cum plures reliquerit filios, inter ipſos oēs
uenit diuidenda, & ulterius in tali legitima imputanda ueniunt
omnia, quæ de dictis bonis fideicommiſſo ſubiectis fuerunt cō
ſumpta, dilapidata & alienata per dictum eorum cōem patrē, &
ſucceſſiuè per ipſum Io. Baptiſtam, ut ad plenum traditur per
omnes in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebell. per Bart. & alios
in l. in quartam. ff. ad leg. Falc. per Aret. conſi. xviij. cū alijs uul-
garibus. Facta igitur tali computatione in reſiduo ſuperexiſtit
fideicom. ut patet ex his quæ aliàs fuere deducta in fauorem d.
10 Iacobi Antonij. † Nec illis obſtat quod dicitur, ꝙ per prohibi-
tionem alienationis non fuit inductum fideicom. ex quo uř eſ-
ſe factum quando prohibiti uenderent, dum teſtator facit men
tionem de precio. Nam teſtator expreſsè prohibuit alienationē
bonorum extra familiam, ut patet ex tenore teſtamenti, dū uo-
lunt alienationem poſſe fieri inter ipſos hæredes, & unius in-
cluſio fit alterius excluſio. l. cum prætor. ff. de iudicijs. c. nonnæ.
extra de præſumpt. Dū ergo primo prohibuerit alienationem,
& demum illam permiſerit inter hæredes a contrario illam pro
hibuit extra hæredes, & facta apparet fauore hæredum, ea ratio
ne & cauſa, ut bona eſſent penes maſculos, & ſic penes agnatio-
nem & familiam, quæ per maſculos tantum conſeruatur. Et li-
cèt iſta ratio & cauſa non appareat per teſtatorem expreſſa, tñ
cum nulla alia poſſit adduci uel conſiderari, cum maſculinita-
tis ſæpe & ſæpius mentionem fecerit, & poſtremò teſtator ipſe
in defectum filiorum uocauerit tranſuerſales ex linea paterna,
haberi debet pro expreſſa, ut ad plenum alias in præſenti cauſa
fuit deductum in dictis additionibus. Et ſic per talem prohibi-
tionem alienationis gradatim reſultat fideicom. ut plenè etiam
11 ibidem fuit oſtenſum. † Et cum d. Ioannes Baptiſta extra fami
liam alienauerit legando uxori, meritò factus fuit locus fideicō
miſſo, in fauorem uocatorum. l. peto. §. libertis. de leg. ij. Bart. &
alij doct. in l. qui Romæ. §. cohæredes. ff. de uerb. oblig. & ad ple
num tangit Soc. conſi. xliiij. Viſis. col. vij. uol. iij. & ſcriben. om-
nes in l. filiusfa. §. diui. de lega. j. maximè Crot. col. iiij. & ſeq. &
col. ac uerſi. inferius citandis poſt Bar. in d. §. diui, col. fi. uerſic.
12 quæro prohibita alienatione. ¶ † Nec obſtat illud quod teſta-
tor dicit de precio, & ſic ꝙ ſolum uoluerit comprehendere ca-
ſum alienationis, quæ fit mendiante emptione & uenditione,
cum proprie precium in tali contractu conſideretur, uulgato. §.
precium. inſtitu. de emp. & uendi. & per gl. in l. fi. C. de præd. cu
riæ. lib. xj. Nam in hoc eſt bene aduertendum quoniam teſtator
iſtud fieri uoluit, ſolum in caſu alicuius neceſsitatis, ut tunc poſ
ſent uendere minori precio illis de familia, & iſto caſu bene cōſi
derauit alienationem faciendam per uenditionem, quando au-
tem non adeſſet caſus neceſsitatis, teſtator non receſsit a gene-
13 rali prohibitione quam ſuperius fecerat. † Appellatione cuius
uenit omnis ſpecies alienationis faciendæ tam inter uiuos, q̃ in
ultima uoluntate, cum facta appareat pro conſeruatione agna-
tionis & maſculinitatis, ut dictum eſt per d. l. peto. §. fratre. cum
alijs ad plenum adductis poſt Bart. & alios, per Crot. in d. §. di-
ui. fol. viij. & ix. col. ij. & ſeq. uerſi. quærit ēt Bar. an hæres alie-
14 nare prohibitus. † Potiſsimè cum ratio eadem uigeat qñ alie-
natio fit inter uiuos, ſicuti qñ fit per ultimam uoluntatē, ex quo
utroq; caſu bona non remanent in familia, iuxta uoluntatem
teſtatoris, & ideò omnis ſpecies comprehenditur, & qm̃ nullus
caſus neceſsitatis fuit in ipſo Io. Baptiſta alienandi, ſed ſolum
pura uoluntas, meritò talis alienatio in fauorem Margaritæ fa-
15 cta non poteſt præiudicare fideicommiſſarijs. † Cum talis ca-
ſus exceptuatus apertè oñdat in alijs non exceptuatis prohibi-
tionē alienationis debere intelligi generaliter, argū. l. nam qđ
16 liquidæ. §. fi. ff. de penu. lega. & in l. in his. ff. de legi. † Nec obſt.
aliud quod d. Conſultor adducit, ꝙ talis prohibitio, uidetur tā-
tum eſſe facta filijs, & ſic non debet extendi ad nepotes, nam cū
ſimus in grauamine & onere, appellatione filiorum non ueniūt
nepotes, ut ſentit Bar. in d. §. diui. col. fina. uer. quærit Dyn. & ēt
17 Soc. cōſi. ciiij. & cxvj. uol. iij. & Dec. conſi. ccxcj. & ccxviij. † Nam
in cōtrarium eſt deciſio Bar. in l. pater filium. §. fundum. de lega. iij.
& Pau. de Caſt. conſi. cclxiij Circa primum. in ij. dubio. col. pe.
uerſi. ſed ad primum uolen. ꝙ licet prohibitio de non alienan-
do facta ad tempus, regulariter non debeat extendi ultra illud
tempus, tñ qñq; iudicabitur perpetua, ſi illa ratio quæ uiget ad
tempus, militat perpetuo, ut etiam dicit Dec. conſil. ccclxxvj.
18 Licet controuerſijs col. ij. & ſeq. † Et in terminis noſtris Alex.
in d. §. diui. & ibi Repeten. maximè Crot. col. ix. & x. uerſi. quæ-
ro demum Bar. & uer. aliqñ & tertio. expreſsè uolunt, ꝙ prohi-
bitio de non alienando facta filio, licet ſm̃ Bar. non extendatur
ad nepotes, & ſic de perſona ad perſonam, tñ iſtud non proce-
dit, qñ teſtator prohibuit filios alienare bona extra familiam,
ex quo uolebat illa peruenire ad maſculos agnatos, ex iſta. n. rō
ne nedum filij, ſed ēt nepotes cenſentur eſſe prohibiti, licet non
appareant expreſsi, ex quo continentur in ratione per teſtato-
rē declarata, per quam fuit motus ad prohibendum alienatio-
nem, & cōñr ad faciendum fideicom. allegant iura & deciſiones
plures ut per eos, & optimè per Cor. conſi. xxxviij. Placet mihi
col. ij. & iij. uerſi. tñ ad hoc rñdetur, & uerſic. tñ ego. & alijs ſeq.
ubi plura ad id bene facientia deducit, uol. j. Et ſic patet ꝙ ēt in
uocatione paſsiua & in onere, & grauamine, appellatione filio-
19 rum comprehenduntur etiam nepotes. † Nec immeritò, nam
qñ illamet ratio uiget in nepotibus, quæ uiget in filijs, etiam in
onere, & paſsiua uocatione, appellatione filiorum nepotes con
tinentur, ut dicit Bal. cōſi. lxxvj. Agneſia habebat. uol. iiij. & Are.
cōſi. cxl. Rñdendo ſummatim. & Rom. cōſi. cxxix. Licet magna.
20 cum alijs adductis in præall. addit. † Eo ēt cum fideicommiſſa
amplientur & excludantur per rationem & cauſam, quibus te-
ſtator fuit motus ad illa faciendum. l. cum pater. §. dulciſsimis.
21 ff. de lega. ij. † Et etiam quia in illis procedimus ex coniectura
mēte teſtatoris, ita ut illa potius debeat attendi q̃ expreſsio uer
borum, & ſi de ea appareat, de uerbis minimè eſt curandum, ut
ad plenum tradunt Alex. & Iaſ. in l. iij. C. de lib. præte. & in l. qm̃
indignum. C. de teſta. & plenè per Fran. de Cur. cōſi. lj. Super te-
22 ſtamentis. col. j. & ij. † Eo ēt quia ſi dictus teſtator de hoc fuiſ-
ſet interrogatus, utiq; idem diſpoſuiſſet, & ideo haberi debet
pro expreſſo. l. Lucius. ff. de lib. & poſth. gl. in l. cum tale §. fi. ff.
de pact. & conſiderando rationem propter quam dictus teſta-
tor talem prohibitionem, & ſic fideicom. fecit quæ ita militat
in nepotibus, ſicut & in filijs. Ita locum habebit in uno, ſicut &
in alio, & ſic per iſtud caput cōcludi poteſt fideicom. fuiſſe in-
ductum, & cōñr eſſe purificatum propter talem alienationem fa
ctam extra agnatos maſculos non obſtantibus ex aduerſo dedu
23 ctis. † Et quatenus d. Conſultor dicit, ꝙ reperiuntur duo teſta-
menta diuerſa & cōtraria, & cōñr neutri eſt credendum, nec danda
fides, iſtud minimè habet obſtare cum productū ab ipſo Iaco-
bo Antonio appareat, publicatum, approbatū per longiſsimū
tempus, & ulterius obſeruatum, ad plenè not. in l. publicati. C.
de teſtamentis. & certiſsimum eſt, paganum cum duobus teſta-
24 mentis decedere non poſſe, ut ſunt iura uulgaria. † Eo etiam
cum probata ſit bona fama, fides, & legalitas notarij, qui de di-
cto teſtamento uirtute cuius agitur fuit rogatus, & illud publi-
cauit, & in publicam formam deduxit, & qm̃ alia ſcriptura te-
ſtamenti producta ab ipſa do. Margarita, & cōñr per ipſam ap-
probata continet aliquas clauſulas, non contentas in teſtō pro
ducto per ipſum Iac. Ant. ualde corroborātes eius intentionē,
25 idcirco animaduertendum erit. † Nam licet talis ſcriptura te-
ſtamenti per Margaritam producta, in uim formalis teſti non
debeat attendi, quatenus cōtrariatur teſtō producto, per Iacobum
Anton. tñ in alijs, in quibus ceſſat cōtrietas, per ipſam declaratur
uoluntas dicti teſtatoris, cum ſcriptura ipſa, appareat cōfecta,
& coram teſtibus numero ſufficientibus, & coram notario illā
ſcriben. & teſtatore dictante, & cōñr producta, & ſic approbata
26 ab ipſa Margarita. † Quam modo non poteſt impugnare regu
la quod ſemel placuit, de reg. iur. lib. vj. Bart. in l. poſt legatum.
ff. de his quibus ut indignis. Canoni. in c. cum inter. extra de ex-
27 ceptio. † Et in iure certum eſt, ꝙ ex teſtamento nullo & inuali
do, probatur uoluntas teſtatoris, ut eſt tex. & ibi Bal. & alij not.
in l. fi. ff. de rebus eorum. & in l. & ſi transferam. & melius in l. le
gatum ſub conditione. §. fin. ff. de adimen. lega. & bona doctri.
Bal. in l. ſpadonem. §. qui iura multa. in fi. ff. de excuſa. tutor. uo-
lens ꝙ ubi agitur de declarando aliquid, duo imperfecta opera
tur & ſufficiunt, licet unum quodq; de per ſe nihil operaretur,
hoc ſtāte dictus teſtator uoluit, ꝙ ſi omnes fratres prædicti in-
ſtituti ſuperius, & filij & hæredes ſui decederent ſine filijs ꝙ p
fideicō. eſſent ſubſtituti proximiores ipſius teſtatoris ex linea
paterna, addens ꝙ unus ſuccedat alteri præmorienti ſiue præ-
morientibus. Per quæ uerba colligitur mentem teſtatoris fuiſ-
ſe, ꝙ eius filij, nedum cenſerentur eſſe grauati caſu quo decede-
rent ſine filijs, ſed etiam eo caſu quo non extarent filij, & hære-
des

des ipſorum.& ſic ꝙ grauamen fuerit appoſitum & iniunctum
28 ſub duplici prædicta conditione. † Ly enim uer.omnes fratres
prædicti.& filij,& hęredes ſui,non poteſt referri ad ſolos filios,
de quibus ſpecificè tiam dixerat,& ideo referri debet ad nepo-
tes,& deſcẽdentes qui in materia ſubſtitutionis propriè ueniũt
appellatione hæredum.l.ex facto.§.fi.ff.ad Treb.Bart.& alij in
l.Gallus.§.quidam rectè.§.inſtituens.ff.de liber. & poſth. & in
29 l.ut iuriſiurandi.§.ſi liberi.ff.de ope.liber. † Et illa copula, et,
poſita inter uerbum,filij,& uer.hæredes ſui,non poteſt ſtare re
ſtrictiuè,& qualificatiuè,ſed ampliatiuè,& augmentatiuè, iux-
ta l.ea tñ adiectio.de lega.iij.& per Bar.in d.§.ſi parente, & d.§.
30 ſi liberi.col.j. † Eo ẽt quia eius natura eſt, ut ponatur inter di-
uerſa.c.querelam.eatra de ſimo.gl.in rub.ff.de iur. & facti ign.
31 † Et cum proponatur inter duo ſubſtantiua diuerſa,ſtabit pro-
priè augmentatiuè,ita ut filij teſtatoris,& ſic Delaitus pater di-
ctorum Iacobi Antonij,& Ioannis Baptiſtæ,utroq; caſu uideaẽ
grauatus a teſtatore eius patre,ſ.eo caſu quo decederet ſine ne-
potibus,& deſcendentibus,ita ut licet filios haberet,tñ ſi eius fi
lij carerent liberis,& deſcendentibus, etiam iſto caſu grauatus
dicatur per fideicom.quod taliter iniunctum, & factum eſt ua-
lidum & firmum, cum iniunctum appareat perſonæ honoratæ
32 & inſtitutæ. † Et licet ipſe Delaitus mortuus fuerit cum filijs,
tñ quia poſteà Ioan.Baptiſta eius filius mortuus fuit ſine deſcen
dentibus,fideicom.fuit purificatum, licet eius conditio exiſtat
poſt mortem ipſius inſtituti,ut eſt tex.in l.cohæredi.§. cũ filiæ.
33 ff.de uulg.& pup.& in l.legato.ff.de cond.& demon. † Per quæ
iura ita firmat Bar.in l.Centurio,in ult.q.iij.q.prin.col.xij. uer
* ſicu.quæro ulterius.quem cõiter * in hoc ſequuntur ibi omnes
ſcriben.adducentes plures deciſio.& firmat Fran.de Cur. cõſi.
xlij.col.x.& ſequent.& conſi.xliiij.col.viij.Tradit etiam Socin.
conſi.ccxviij.Conſideratis,col.iij.uol.j.& conſi.cxlia. Materia,
34 col.iij.uol.ij. † Et iſtud etiam ſuadetur.nam ut diſpoſitio teſta
toris ualeat,præſumendum eſt in dubio, tale fideicom. cenſeri
iniunctum primo hæredi, & non perſonis filiorum poſitorum
in conditione,ut tradit Bar.in d.l.Centurio.uerſi.& qui præall.
* quem etiã circa hoc cõiter * ſequuntur ibi doct. allegan. ꝯcor.
& ſequitur Alex.ꝯſi.lxviij.Viſo,col.vij. uerſi.hæc cõcluſio pro-
baẽ,col.ij. & alibi pluries,& Soc.in d.conſi.ccxviij.col.iij. uer.
aliquã & ſecundo,& conſi.cxlix.col.iij.uerſic.ſed ad omnia iſta,
& Fran.de Cur.in d.conſi.xlij.col.xij.in fin. & in d.conſi.xliiij.
35 col.viij.& ix.uerſi.iſta cõis opin. † Et per iſtud apparet, ꝙ ſi ly
pronomen & relatiuum ſui,referendum eſt ad hæredes, & de-
ſcendentes filiorum,non autem ad ipſum teſtatorem,tum ut di
ſpoſitio ualeat,& quia ſumus in dubio ad quos debeat referri,
36 tum ẽt ut dictio,et,ſtet propriè & ueniat augmentatiuè. † Et ꝑ
iſta tolluntur ea quæ in ꝯtrium adducit d.Conſultor,ꝙ ſubſtitu
tio iſta nõ loquitur iſto caſu,qui uĩ eſſe omiſſus,nam caſus iſte,
mente & uerbis eſt comprehenſus. Nec ẽt obſt.aliud in quo di-
cebatur,ꝙ filij Delaiti ſunt poſiti in conditione, & non uocati
diſpoſitiuè,ꝯñr non potuere grauari,nec per illam conditionẽ,
ſi deceſſerit ſine filijs,uidentur honorati ſecundum cõem opin.
ſcrib.ꝯ Bar.in d.l.Centurio,in ulti.q.iij.q.prin. Nam in caſu ꝑ-
ſenti filij Delaiti non fuerunt grauati ab ipſo teſtatore,& ſic ſu-
mus extra cõem opi.ꝯ Bar.qñ attenta dicta ſcriptura teſti pre-
ſentata per Margaritam ſumus in caſu,ꝙ Delaitus fuit grauatus
ſub duplici cõditione,ut ſuperius fuit dictum, & tali caſu opi.
* cõis * eſt cũ Bart.ut ualeat fideicom.iniunctum honorato, ſub
37 conditione duplici. † Nec ẽt obſt.ꝙ qñ quis grauatur ſub cõdi
tione ſi decedat ſine filijs. Illico ꝙ filios relinquit ſubſtitutio
dĩ expiraſſe,licet eius filij moriantur ſine deſcendentibus, quia
non extenditur ad filios filiorum,ut tradit Old.conſi.xxj.Tho-
ma tale eſt.& Io.And.in addi.ad Spe.in tit.de teſt. §. in primis.
uerſ.quinta qõnẽ. Nam ceſſant iſta qñ ſumus extra dictum ca-
ſum ex quo Delaitus,nedum fuit grauatus eo caſu quo decede
ret ſine filijs,ſed ẽt eo caſu quo filij non haberent deſcendẽtes,
& in dubio fideicommiſſum præſumendum eſt, ita fuiſſe iniun
ctum,ut dictum eſt. Et per iſtud ẽt tollitur aliud in quo dicebaẽ
appellatione filij nõ uenire nepotes & deſcendentes qñ ſumus
in onere & grauamine,& in ſubſtitutione paſsiua; nam ſm talẽ
ſcripturam grauamen nõ dĩ iniunctum nepotibus, ſed filio De
laito. Prout ẽt obiectio tollitur,qñ appellatione filij ueniunt
nepotes & deſcendentes,etiam in grauamine, & in ſubſtitutio-
ne paſsiua,qñ eadẽ uiget ratio in nepotibus & deſcendentibus,
38 quæ in filijs,ut dictum eſt ſuperius. † Et iſta inſuper compro-
bantur,qñ per talem ſcripturam præſentatam, apparet ipſum
teſtatorẽ induxiſſe reciprocum fideic.dum uoluit, ꝙ unus ſuc-
cedat alteri præmorienti,ſiue præmorientibus, ut plenè tr. dĩ
per Bar.& oẽs in l.hæredes mei.§.cum ita.ff.ad Treb.& per oẽs
in l.pen.C.de imp.& etiam per illud uer.ſuccedat, ut dicit Bar.
plenè in d.l.Centurio.col.fi.uerſi.v. dubitatur, & iſtud etiã ex-
preſsè colligitur in utraq; ſcriptura teſtĩ, in qua teſtator uoluĩt
ꝙ deficientibus filijs & hæredibus,per fideic. ſuccederent eius
proximiores,de linea paterna,& ſic prouidet teſtõr de ſubſtitu-
to tranſuerſali,poſt mortem omnium inſtitutorum, & in tota
hæreditate quo caſu inter eos, uĩ feciſſe reciprocam ſubſtitutio
nem,ex quo fuit facta poſt mortem plurium inſtitutorũ,quorũ
altero decedente,alij excludunt ſubſtitutũ ex præſumpta mẽte
39 teſtatoris. † Et iſto caſu,tales filij & deſcendentes,uidentur in-
uicẽ & reciprocè ſubſtituti,ut tradit Bar.in l.codicillis. in prin.
ff.de uſufruc.lega.per tex.in l.Titia Seio.§.Seia libertis, de leg.
* iij.& ibi Bar.hoc firmat,& cõiter * doct.d.l.penul.& in d. §. cũ
ita.ubi Soc.col.iij.iſtud tenet,& Alex.ꝯſi.xcj.Ponderatis.uol.j.
& Moder.Pap.poſt tract.de feud.conſi.xvj.Præſupponitur.col.
iij.uerſi.præmiſsis tñ non obſtantib.Conſequenter ipſe Iac. An
tonius & Io.Baptiſta inuicem & reciprocè ſubſtituti, uocati a
dicto teſtatore per fideicom.inuicem ſuccedere ſibijpſis potue
runt,cum caſus ſubſtitutionis euenerit,& fuerit purificatus, in
perſonam ipſius Ioã. Baptiſtæ decedentis ſine deſcendentibus.
40 † Confirmantur inſuper prædicta, nam ut mihi narratum eſt,
antiqua & inueterata extat conſuetudo in patria & municipio,
in quo teſtm̃ fuit conditum,ꝙ qñ teſtatores faciunt fideicom.
cenſetur eſſe factum perpetuum, nedum ad tempus, & quo ad
primos filios Inſtitutos,ſed etiã quo ad omnes deſcendentes in
infinitum,ea rõne ut hæreditas teſtatoris, & bona perpetuò cõ
ſeruentur in familia,& ſua agnatione,& ſuis deſcẽdentibus, ita
ꝙ gradatim actiuè & paſsiuè,fideicom.dicatur eſſe iniunctum
omnibus,& reciprocè,ordine ſucceſsiuo,ut traditur in l.fin.C.
41 de uerb.ſigni.& in l.cum ita.§.fideicommiſſo.de leg.ij. † Et te-
ſtator faciens fideicom.ſemper præſumitur illud feciſſe,ſm di-
ctam conſuetudinem loci & patriæ,eſto ꝙ de ea,nihil ſit dictũ,
ut tradit Bar.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.& ibi Alex.& alij.ff.
ad Treb.& Bar.in d.l.ut iuriſiurandi. §. liberi.ff.de oper.liber.
Alex.& Moder.in d.l.Gallus §.ẽt ſi parente.& Repeten.in l.Ti-
tia.§.Titia.car.vij.col.iij.de leg.ij.& eſt bona deciſio Oldra. in
ſimi.ꝯſ.clia.Ea præſenti themate.in ij.dub.col.ij.circa fi.& Per.
de Anch.in l.tres fratres.ff.de pact.& Bald.in l. de quibus. col.
xij.uerſi.reſtat uidere.& bene facit illud uulg. ꝗlibet diſpoſitio
nem recipere interpretationẽ a conſuetudine,ut tradit Abb.in
c.certificari.de ſepultu.& Alex.in l.huiuſmodi.in princ.de leg.
j.& plura congerit Fel.in c.cum M.Ferrarieñ. col.iij. & iiij. ex-
tra de conſti.prout etiam facit Deci.in regula,ſemper in ſtipu-
lationibus.col.ij.& iij.uer.& generaliter quælibet diſpoſitio.ff.
de reg.iur.& in conſi.nouiter impreſſo,pen. Præſens conſulta-
42 tio.col.pen.alias conſi.cccexlij. † Et iſtis attentis, merito poſ-
ſumus dicere uoluntatem defuncti teſtatoris fuiſſe ampliorem
& longè maiorem,quàm appareat ſcriptam, ut in ſimili tradĩ
in l.cum auus.ff.de condi.& demon.& in l.quoties.§ j.ff.de hę-
red.inſti.& uoluntas eſt illa quę debet attendi & obſeruari,eſto
ꝙ non appareat ſcripta,maximè in fideicommiſsis, ut dictũ eſt
ſuperius.Et ex iſtis etiam nouiter tolluntur ea quæ d. Conſul-
tor in ꝯtrium adducit,licet eius dictis & adductis, ad plenum ap
pareat reſponſum in primis conſilijs,& in additionibus illis fa-
43 ctis. † Et dum ipſe d.Conſultor condemnat ad expenſas ipſum
Iac.Ant.profectò iſtud non poteſt ſubſiſtere, cum nedum colo
ratam cauſam litigandi habuerit,ſed iuſtam & iuſtiſsimam etiã
obtinendi,& uictoriam reportandi,quæ ſufficientiſsima eſt, ut
ab expenſis debuiſſet abſolui, ut plenè traditur per Cano.in c.
finem litibus extra de dolo & contum.& per Abb. in c. calum-
niam.de pœn.per omnes maximè Iaſ.in l.properandum. §. ſine
44 autem alterutra.C.de iudi. † Et eo potiſsimum cum pro eius
intentione habuerit,& habeat opi.tot Iuriſc.pro eius parte ꝯſu
lentiũ,quæ iuſtã cauſam litigandi præbuit,ut tradit Abb. in d.
c.calumniã.& Bal.in auct.generaliter.C.de epiſ.& cle.Anch.&
alij in cle.ne Romani.in prin.de ele.Zabarel.in cle.ij. de magiſ.
Iaſ.in d.§ ſine ãt alterutra.col.iij.uerſi.prima eſt.eo ẽt cum ipſe
d.Conſultor ab expenſis abſoluerit Bernardinã aliam aduerſa-
riam Iac.Ant.ea rõne,quia habebat conſilia doctorũ,prout etiã
habuit & habet ipſe Iac.Ant.ex quib.& in illis deductis, uicto-
riã in ipſa cã principali reportare dẽt,& declaradũ uenit ut fue
rit factus locus fideic.iã dicto,ut ſuperius ꝯcluſum extitit. P.I.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſi dies relicti poſt mortem grauati, ſecuta morte dicitur ceſſiſſe & ueniſſe.*
2 *Fideicommiſſum relictum poſt mortem, conditionale dicitur.*
3 *Fideicommiſſum relictum poſt mortẽ, dicitur adiectum in diem incertam.*
4 *Fideicom. conditionale, ſeu factum in diem incertam, ſecuta die efficitur purum & debetur.*
5 *In fideicommiſſis an nepotes ſuccedant unà cum patruis, limitatur num. 16.*
Fideicommiſſum conditionale an tranſmittatur ad ſuos hæredes, fideicommiſſario præmorientes ante conditionis euentum. & num. 14. & ſeq.
6 *Filius an ſubintret locum patris in fideicommiſſis.*
7 *Verba illa, quòd bona tranſeant de hærede in hæredem, interpretantur de deſcendente in deſcendentem.*
Fideicom. inductum dicitur etiam quo ad deſcendentes, ſi teſtator uoluit bona ſua non alienari, ex quo uolebat illa remanere in deſcendentibus de familia, &c.
8 *Idem ſi teſtator uoluit quòd bona applicentur deſcendentibus aliorum, deficiente deſcendentia nepotum ſuorum.*
Idem ſi teſtator tranſgreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionum.
9 *Idem ſi uocauit deſcendentes maſculos.*
Qualitas maſculinitatis expreſſa per teſtatorem, non ob aliud uidetur conſiderata, quàm propter conſeruationem agnationis & familiæ.
10 *Maſculi conſeruant agnationes & familias.*
11 *Qui uult conſequens, uelle uidetur neceſſarium antecedens ad illud.*
Deſcendentes, an & quando gradatim cenſeantur eſſe uocati, & num. 12.
13 *Teſtatoris aperta mens omnem aliam excludit gloſationem & interpretationem.*
14 *Ad fideicommiſſum expreſſè uocati, ueniunt iure proprio, & non iure tranſmiſſionis.*
15 *Fideicommiſſum conditionale tranſmittitur fideicommiſſario mortuo ante euentum conditionis quando apparet mens teſtatoris etiam coniecturata id uoluiſſe.*
17 *Vocatus ad fideicommiſſum ſub conditione, nihil habere debet conditione non exiſtente, & nu. ſeq.*
Vocatus ſub duplici conditione non admittitur niſi utraq; conditio fuerit impleta.
18 *Fideicommiſſum relictum ſub una conditione, uidetur ademptũ per contrariam conditionem.*
19 *Teſtator conditionem honeſtam fideicommiſſo apponere poteſt.*
20 *Subſtitutio conditionalis nihil ponit ineſſe antequam conditio adimpleatur.*
21 *Et deficiente conditionis implemento, ſubſtitutio non habet locum.*
22 *Conditio in totum ſuſpendit actum, & nihil poteſt fieri ante eius implementum, & prius adimplenda eſt, & alijs ſeq.*
23 *Vocatus ſub conditione, nullum commodum poteſt conſequi ante conditionis implementum, quod præcedere debet, & nu. 24.*
25 *Conditionis defectus, non priuat aliquem, ſed operatur effectum, ut diſpoſitio habeatur pro non facta.*
26 *Conditio uidetur appoſita, eo animo, ut adimpleatur & purificetur.*
27 *Vocatus ſub cõditione priuatur relicto, conditione non adimpleta.*
28 *Dictio, ſi, conditionem importat.*
29 *Dictio, ſin autem conditionem etiam importat.*
30 *In claris non eſt opus coniecturis.*
31 *Dictio, tunc, extremitatem temporis, & non adimplemẽti denotat.*
32 *Teſtator in eodem teſtamento poteſt adimere hæreditatem, & fideicommiſſum illi cui prius reliquerat, & in pœnam illius prædicta reuocare.*
33 *Teſtator poteſt quem directò priuare hæreditate, antequam adeatur, & poſt aditam per fideicommiſſum poteſt id facere.*
Hæreditas & fideicommiſſum relictum uni ſub conditione, uidetur illi ademptum.
34 *Teſtator poteſt transferre bona ſua in alium, & illis priuare primum hæredem ſeu legatarium.*
35 *Si primus non adimplet conditionem ſub qua uocatus eſt, admittendus eſt ſecundo loco uocatus.*
36 *Subſtitutio propter conditionem non adimpletam, efficitur caduca, & facit locum ſecundo ſubſtituto.*

CONSILIVM VIII.

ATTINGENDO ueritatem dubiorum & difficultatum reſultantium circa teſtm̃ cõditum per dñm Franciſcum à Lignamine, omiſſis non neceſſarijs, & pſertim omiſſo articulo, an ſubſiſtat fideicom. per teſtatorem factum poſt mortem dñę Iulię uxoris ſuę, qui poſt mortem eius, uocauit do. Sebaſtianum, & Hieronymũ de Pizacominis & eorum deſcendentes maſculos, ac ẽt d. Hieronymum à Lignamine ſub conditione tñ, ea quo de iuribus & ualiditate ipſius non cadit aliqua dubitatio, cum ipſa do. Iuliæ hæres inſtituta poſt ipſius mortẽ appareat grauata dicto fideicomiſſo, & ad illud appareant uocati ſuprà nominati, mõ quo
1 ſuprà. † Et per mortem d. Iuliæ, dies dicti fideicommiſſi dicatẽ ceſſiſſe, & ueniſſe. l. cedere diem. ff. de uerb. ſign. l. j. & in l. iiij. in
2 prin. ff. qñ dies lega. ced. cum concor. † Siue. n. tale fideic. conſideretur ut conditionale, ut tradit Bar. in l. hæres meus. in princ. ff. de condi. & demon. & Iaſ. in l. ſi poſt mortem. §. purè. ou. vij.
3 de lega. j. † Siue conſideretur ut adiectum in diem incertã, iuxta
* tradita per Bar. & alios communiter * in l. j. ff. de cond. & dem. & in l. ita ſtipulatus, la grande. in ij. q. prin. ff. de uer. obli. utroque reſpectu conſiderato, ſecuta morte dictæ d. Iuliæ, tale fideicom. remanſit purificatum, & uerificatum in perſonam dictorũ
4 ſubſtitutorum. † Quibus reſtitutio ipſius facienda eſt l. filium quem habentem. C. famil. ercif. l. pen. & l. fi. C. ad Treb. no. Bal. ꝯſi. cclxxxvj. ſuper primo. uol. iij. & ex forma ſtatuti Paduani, ſine dubio ipſi fideicommiſſarij mittendi ſunt in poſſeſſionẽ bonorum prædictorum per tale fideicom. ipſis relictorum. Dubitatio itaq; oritur, an filij maſculi q. Hieronymi de Pizacominis præmortui ante ipſam d. Iuliam, poſſint uenire una cum d. Sebaſtiano eius patruo ad tale fideicom. an uero ſint excluſi. item & ſecundo an d. Hieronymus à Lignamine uocatus ſub conditione poſſit habere partem in dicto fideicommiſſo, an uero ab eo ſit excluſus. Prout & tertio dubitari põt, quod ius habebat ipſa d. Iulia ſuper bonis dicti teſtatoris reſpectu ſuæ dotis, etiã conſi
5 deratis uerbis teſtamenti. † Et quo ad primam difficultatem uideretur prima facie dicendum, filios maſculos. d. Hieronymi, non poſſe uenire, & eſſe excluſos, qm̃ ipſe Hieronymus à teſtatore uocatus, & fideicommiſſarius conditionalis, pendente adhuc conditione mortuus fuit ante d. Iuliam grauatam, ꝯñr non potuit tranſmittere talem ſpem, & ius fideicommiſſi cõditionalis
* ad hæredes ẽt ſuos, ut firmat gl. cõiter * ab omnibus approbata in l. unica. C. de his qui ante aper. tab. ubi docto. omnes not. & ẽt eſt gl. & ibi Bar. & oẽs ſcriben. tangunt in l. hæredes mei. §. cũ ita. ff. ad Treb. & tradit Bar. & ibi ſcriben. tangunt, maximè Iaſ. in quinto nota. in l. cum filiofam. de leg. j. ubi adducit alias deciſio. concor. Item quia in fideicõmiſſis filius non ſubintrat locum patris, ut per Bal. in l. cum ita. §. in fideicommiſſo. dẽ leg. ij. & per Ang. Aret. in §. cum filius. inſtitutio. de hære. quæ ab inteſtat. defer. & plenè per Deci. conſil. j. per totum, & alibi pluries.
6 ¶ † Tñ his non obſtantibus dico dictos filios maſculos. q. Hieronymi eſſe uocatos, & una cum d. Sebaſtia. eorum patruo poſſe ad illud fideicommiſſum uenire, ex quo teſtator ipſe expreſſè eos uocauit, dum prohibuit alienationem bonorum ſuorũ relictorum fideicõmiſſo, ea rõne & cã, quia nolebat d. bona tranſire, de hærede in hæredem prædictorum ſuorum nepotum deſcẽdentes ex legitimo matrimo. & maſculos, ut eſt uidere ex tenore dicti teſtamenti, in illo capite ibi, & prohibeo alienationem.
7 † Illa eñ uerba tranſire de hærede in hæredem, interpretationẽ hanc recipiunt. i. de deſcendente in deſcẽdentem, ut tradit Bar. conſi. lj. Salumbene Ioanneli. & ita ſe habet cõis uſus loquendi ſm eum, & ita uoluit Bal. conſi. cxxv. Viſo teſtõ. uol. iiij. & tenuit Soc. conſi. lvij. In cã. nu. 2. uol. ij. & plura ad id adducit Dec. conſi. xxxviij. col. ij. nu. 4. & col. iiij. & v. nu. vj. ꝯũt expreſſè uocauit deſcendentes dictorum Sebaſtiani, & Hierony. ꝙ ulterius teſtator ipſe magis expreſſit in illis uerbis, prædictorum nepotum meorum deſcendentes, ubi apertiſſimè ipſos uocat, & uult ad eoſdem bona per fideicõmiſſum relicta tranſire, ẽt quia qñ teſtator diſponit bona ſua non alienari ex quo uult ea remanere in deſcendentes inſtitutorum de familia, inductum eſt fideicom. & deſcendentes ad illud cenſentur uocati, ut probatẽ in iuribus alleg. per Aret. col. ij. & per Soci. col. viij. uerſi. quartus & ultimus caſus, in l. qui Romæ. §. cohæredes. ff. de uerb. oblig. & per ſcrib. in l. filiusfam. §. diui, de leg. j. & per Soci. cõſi. cclj. Qñ in præſenti, col. ij, uol. ij. & conſi. lvij. In cã filiorum. & ꝯſi. xliij.

Viſis,

Viſis,uol.iij.& per Deci.conſi.xxiij.In caſu.col.ij.in noua im-
preſsione,& conſi.xxiij.Et pro tenui.uol.j.& d. conſil. xxxviij.
8 Circa primom. † Et ulrerius iſtud ſuadetur ex illis uerbis teſti
ibi,ita q. ubi teſtator diſponit quod deficiente deſcendentia ali
cuius nepotum ſuorum bona applicentur deſcendentibus alio
rum ſeu alterius,& ſic uoluit deſcédentes unius præmortui ex-
cludere alios,nam inclusio unius caſus, excluſio eſt alterius . c.
nonne,extra de præſump.l.cum prætor.in prin.ff.de iudi.& ta-
lem excluſionem fecit,ex quo deſcendentes præmortui uoca-
uit in uerſi.immediatè præc.q. apertius teſtator uoluit in illo
uerſi.& ultimo loco .ubi diſponit q. nullis exiſtentibus deſcen
dentibus nepotum primo loco uocatorum bona deueniant in
familiam deſcendentium. Io.Mariæ à Lignamine,& ſic trãſgreſ
ſus eſt teſtator ad plures gradus ſubſtitutionum , & poſt mortẽ
omnium deſcendentiũ ex nepotibus prouidet de ulteriori ſub-
ſtituto,quo caſu deſcendentes cenſentur eſſe uocati etiam ſi ſo
lummodo eſſent poſiti ſub conditione,ut cõcludit Petr.de An-
cha.conſi.lxx.Contra Philippum.quem refert & ſequitur Alc.
conſi.lxiiij.Difficultas.col.fi.uol.v.de cuius ueritate alias dixi.
Quanto ergo fortius in caſu pñti ubi expreſsè uocat deſcenden
9 tes nepotum maſculos.ad quos uoluit bona ſua peruenire.† Et
coadiuuantur iſta etiam ex eo qm̃ d.teſtator uocauit deſcenden
tes maſculos,quæ qualitas maſculinitatis appoſita & ↄſidera-
ta per teſtatorem , non aliam ob cauſam appoſita cenſetur ni-
ſi pro conſeruatione dictorum bonorum in familia & agnatio-
10 ne ſuorum nepotum de Pizacominis. † Cum per maſculos fa-
miliæ & agnationes,ac ipſarum dignitates conſeruentur l.j. §.
ſed ſi ſeruus.ff.de uen.inſpi.§.cæterum.inſti.de legi.ago.ſucceſ.
quæ conſeruatio minimè ſequeretur ſi deſcendentes maſculi
11 non dicerentur uocati. † Et qui uult ↄñs neceſſario uelle uſ an
tecedens ad illud,ut in l.illud.ff.de acquirend.hæredi.& in l.ad
legatum & in l.ad rem mobilem.ff.de procurat. ¶ Prout etiam
ex alio capite d.teſti,ibi,hac l.adiecta,tales hæredes & deſcen-
dentes apparent uocati,dum teſtator uoluit bona ſua non poſ-
ſe alienari,nec per hæredem,nec per ſubſtitutum uel ſubſtitu-
tos,ea ratione ne inferatur poſteris ſubſtitutis aliquod præiudi
cium.Quibus ex uerbis, apertiſsimè apparet nedum ſubſtituiſ-
ſe Hiero.nepotem,ſed etiam poſteros & deſcendentes ſuos ma
ſculos,de quibus etiam ſuperius mentionem fecerat, ex quibus
& pluribus alijs quę adduci poſſent,breuitatis cauſa omiſsis ue
riſsima & indubitata reſultat concluſio filios , & deſcendentes
maſculos,ex d.Hieron.eſſe uocatos a d.teſtatore, gradatim tñ,
& ordine ſucceſsiuo.i.poſt mortem d.Hieronymi quos deſcen
dentes teſtator ipſe uoluit uenire poſt mortem patris. & ſic or-
12 dine ſucceſsiuo. † Vt apertiſsimè indicant illa uer.tranſire uo-
lo de hærede in hæredem,hoc eſt de deſcendente in deſcenden
tem,& ſic gradatim,ac plenè not.in l.fi.C.de uerb.ſigni. & in l.
Gallus.§.quidam rectè.ff.de libe.& poſthu.& in d.l. cum ita. §.
13 in fideicommiſſo,de leg.ij. † Nec alia interpretatio, nec conie-
ctura mentis teſtatoris neceſſaria eſt, cum teſtator ipſe apertiſ-
ſimè ſe ipſum declarauerit,& gloſauerit , & apertiſsimè ordine
prędicto uocauerit antedictos deſcendentes,ut dicit Bal.in au-
cten.niſi rogati,col.ij.uerſi.& per hoc ſoluitur qó.C.ad Trebel.
14 † Nec obſtant allegata in ↄtrium,& primo illud in quo dicebat
ipſum Hiero.fideicommiſſarium mortuum ante d.Iuliam,non
potuiſſe tranſmittere ius,& ſpem d. fideicommiſſi conditiona-
lis,ad ſuos filios,& deſcẽdentes.Nam ceſſat obiectio,qm̃ in iſto
caſu non ſumus in tranſmiſsione,ſed in expreſſa uocatione, ipſe
enim teſtator poſt mortẽ do. Hieronymi expreſsè uocauit di-
ctos eius filios,& deſcendentes,ut ſuperius probatum eſt, qui
ueniunt iure proprio tanquam uocati a teſtatore , & non iure
tranſmiſsionis,ita dicit Bal.per illum tex.in l.unica. C. ut act.
ab.hær.& ↄ hære.& idem Bal.in l.ſi pater in iiij.q.C.de inſti. &
ſubſti.& expreſsè firmat Soci.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.col.
15 iiij.nu.ix.in fi.uerſi.aduerte tñ.) Prout etiam ceſſat obiectio,
qm̃ ſpes fideicommiſsi conditionalis,bene tranſmittitur,qñ ap
paret de coniecturata mente teſtatoris uolentis,q. tranſmittat,
ut eſt quando fecit mentionem de inſtitutis,& eorum filijs, uel
de ſubſtitutis,& eorum filijs uel deſcendẽtibus,& uoluit,qđ il-
li excluderent alium ultimo loco ſubſtitutum,ut propriè eſt in
caſu noſtro,ubi teſtator uoluit,quod exiſtente deſcendentia ali
cuius ex fideicommiſſarijs bona non applicarentur ad alios, &
quando nulli extarent,quod applicarentur , & idem eſt quando
teſtator poſuit conditionem,ſi inſtitutus,uel ſubſtitutus decede
ret ſine liberis , ſeu deſcendentibus , ut propriè contingit hic.
Iſtis enim caſibus bene fit tranſmiſsio , ut plenè poſt alios per
eum allegatos,iſta omnia proſequitur Soci.in d.l.hæredes mei.
§.cum ita.col.iiij.nu.x.& ſeq.& conſ.vj.In præſenti conſultatio
ne,col,iiij.uerſicu.reſtat nunc uidere.uol.ij.& per Deci.conſi.
16 cccxcvij.Viſo puncto,col.ij.& iij.no.v.& vj.† Nec obſtat aliud
in quo dicebatur nepotes in fideicommiſsis non ſuccedere una
cum patruis.Nam iſtud ceſſat,qñ nepotes & deſcẽdentes ex prę
mortuo fratre eſſent uocati,tunc enim ſuccedunt una cum pa-
truis,tanquam uocati,& nominati,& admittuntur ad fideicõ-
miſſum,licet ſint in poſteriori , & ulteriori gradu , ut expreſsè
probatur in l.fi.ibi,nulla ſpeciali,adiectione,C.de uerb. ſign.&
doct.omnes indifferenter iſtud tenent,ut plenè proſequñ Dec.
in d.ſuo conſi.j.& eſt optima deciſ.Corne.conſi. xxxvij. In hac
conſultatione,col.ij.& iij.uol.j.ubi ex pluribus per eum addu-
ctis concludit quod qñ uocantur ad fideicommiſſum aliqui, &
deſcendentes ipſorum filij præmortuorum pariter dñr uocati,
& ueniunt una cum eorum patruis , & bene faciunt quæ uult
Soc.conſi.lxix.Viſo teſtõ,col.ij.& iij.conſi.ciiij.Quoniam prę-
ſens,col.ij.& iij.uol. iij. Concludo itaq; filios , & deſcendentes
maſculos.d.do.Hiero.ad dictum fideicommiſſum eſſe uocatos,
& ad illud uenire una cum d.Sebaſtiano eorum patruo. Ad ſe-
cundum dubium dico d. Hieron.a Lignamine eſſe excluſum a
d.fideicommiſſo ad quod uenire non põt ex quo eius portio ac
creuit ipſis de Pizacominis,& ad eos fuit tranſlata. Teſtator .n.
uoluit,quod ipſe d.Hiero.eſſet ſubſtitutus poſt mortem d. Iu-
liæ,& ulterius diſpoſuit,quod eſſet ſubſtitutus ſub hac conditio
ne,& Io.Maria eius pater,& eius liberi permiſiſſent do. Iuliam
quouſq; uixiſſet habitare in domo,& ſi uteretur apotheca ſine
ſolutione,quæ conditio minimè fuit adimpleta,& ↄñr ad fidei-
commiſſum uenire non poteſt,nam licet ſuperuixerit do. Iuliæ
tñ iſta ſecunda conditio non fuit adimpleta,& ideo iura ipſum
17 excludunt. † Quoniam inſtitutio facta ſub duplici conditione
neceſſario requirit purificationem , & adimplementum omniũ
cõditionum,nec ſufficit,quod una adimpleatur. l.ſi hæredi plu
res.ff.de condi.inſti.§.pen.inſti.de hæred. inſtit. l. ſi quis ita. ff.
de uerb.oblig.& ibi Iaſ.nu.iij.& Deci. conſi. lxxxix. Viſo pun-
18 cto,nu.ij. † Et ẽt quia talis ſubſtitutio facta in perſonam dom.
Hiero.ſub dicta conditione vr eſſe adempta, per ↄtriam condi-
tionem.l.ſi legatum.ff.de adimen.lega.l.aliquando.ff.de cond.
19 & demon.cum ſi. † Et quia uocatus ſub tali cõditione honeſta
quam teſtator potuit apponere.l.quoties.C. de donat. quæ ſub
mo.c.uerum,extra de cond.appoſi.non debet admitti ↄ uolun-
tatem teſtatoris,quæ pro lege ſeruanda eſt,uulg §.diſponat , in
20 auct.de nup. † Et conditionalis ſubſtitutio nihil ponit in eſſe
anteq̃ conditio impleatur.l.redere diem.ff.de uerb.ſigni.& per
21 Bar.in l.j.ff.de condi.& dem. † Et deficiente implemento,ſub-
ſtitutio conditionalis non poteſt ſortiri effectum.l.j.ff. de don.
22 l.ſi donaturus,in princip.ff.de condi. ob cau. cum ſi. † Cõditio
enim in totum ſuſpendit actum,ita ut nihil poſsit fieri antequã
ſit adimpleta,& prius debet adimpleri, ad hoc ut poſsit ſortiri
effectum,ut tradit Bar.per illum tex.in l.qui hæredi,in fi. ff. de
condi.& demon.& ibi Soci.in tertio not.dicit quod uocatus ad
hæreditatem ſub conditione,nunq̃ poteſt hæreditatem cõſequi
niſi prius adimpleat conditionem , ut hr̃ a ↄtrio ſenſu , in l.ſi ita
hæres.ff.de ↄd.inſti.& per Bar.in l.is qui hæres,in prin. uerſ ij.
mõ.ff.de acq.hær.& ſequuntur ibi ſcrib.maximè Iaſ.nu.xxxviij.&
in l.ſi quis,eo.ti.nu.vij.dicentes conditionem appoſitam inſti-
tuto impedire aditionem,& ↄñt fideicommiſſum anteq̃ implea
23 tur. † Ille enim qui uocat ſub conditione,nunq̃ põt commodũ
conſequi,niſi cõditione adimpleta,ut firmat Abb ↄſi.ciij.factũ
contingens,uerſi.ſed his non obſtan.& cõſi.lxxviij . Punctum q.
24 col.pe.uol.ij. † Et eſt bona deci. Bal.in l.arethuſa.ff.de ſta.ho.
in j.lect.in j.nota.in ij.lect.in ij. not. Volens quod implementũ
conditionis debeat præcedere ad hoc,ut diſpoſitio purificet,&
poſsit ſortiri effectum,& implementũ debet procedere in actu
25 facto,& conſumato. † Defectus enim cõditionis non facit quẽ
priuari,ſed operatur effectum,ut non habeat pro inſtituto ſeu
ſubſtituto.l.pecuniam,ibi,perinde eſt enim &c.ff.ſi cert. pet.cũ
alijs traditis per Pau.de Caſt.conſi.mihi ccxcij.Circa primum,
col.ij.uerſi.item teſtator,& uerſi.in ↄtrium,uol. ij. ſm ultimam
impreſsionem.Non enim pertinet ad nos , anteq̃ conditio ex-
ſtat.l.ſi ita ſcriptum.§.ſi ſub ↄditione,in fi.de leg.ij.Et qm̃ cõdi
tio ſub qua fuit uocatus ipſe do.Hiero. minimè fuit adimpleta,
uiuente ipſa do.Iulia,nec amplius poteſt adimpleri,quinimmò
Io.Maria pater Hieronymi dedit apertiſsimam cauſam quo mi
mus adim

nus adimpleretur, ut apertè eſt uidere per proceſſum agitatum,
& ſententiam latam ꝫ ipſam d. Iuliam, ad petitionem, & fauo-
rem ipſius Io. Mariæ. Reſultat propterea indubitata, & uera cō
cluſio, ꝙ ipſe Hiero. uocatus ſub conditione, quæ minimè fuit
adimpleta, & purificata non poterit ad tale fideicommiſſum ue
16 nire.† Teſtator enim ideo talem conditionem appoſuit, ex quo
uolebat illam adimpleri, & purificari, ut tradit glo. & ſcrib. in l.
ij. C. de condi. inſer. & Bar. & alij in l. j. ff. de his quæ pę. nomi. &
habetur in l. unica. C. eo. ti. & in §. fi. inſti. de lega. & per Socin.
27 conſi. cxxj. uiſa, in princ. uol. ij. † Et quando conditio per te-
ſtatorem appoſita, non eſt adimpleta, uocatus ſub ea priuatur
omni relicto, & emolumento, ſibi a teſtatore legato. l. ſi quis ſe-
pulchrum. §. prætor ait, uerſi. niſi aliquid. ff. de religio. & ſum. fu
ne. l. pe. in fi. C. de leg. Et quod uoluntas ipſius teſtatoris fuerit
ipſum d. Hiero. tunc demum uenire ad fideicommiſſum ſub di-
cta conditione, & non aliter, apertiſsimè patet ex uerbis prola-
tis per ipſum teſtatorem, dum uocauit ipſum do. Hieronymum
28 ſub hac conditione, ſi Io. Maria eius pater. &c. † Quæ uerba ex
preſsiſsimam, & formalem conditionem important. ad plene
tradita per Bar. & alios, in l. j. & in l. quibus diebus. §. termilius.
29 ff. de cond. & demon. cum uulg. † Et oſtenditur etiam expreſ-
ſius ex illis uerbis, ſinautem nolo eum aliquid habere de prædi
ctis bonis meis. Per quæ euidentiſsimè oſtēditur, teſtatoris uolū-
tas, ut tunc demum poſt mortem do. Iuliæ eius uxoris ad bona
teſtatoris ueniſſet, & eſſet uocatus ipſe Hieron. una cum illis de
Pizacominia, ſi dicta conditio per teſtatorē appoſita fuiſſet ad-
impleta, & qñ deficeret, quod ipſe Hieron. nihil deberet habe
re de bonis ipſius, & quia conditio deficit, & non fuit adimple-
ta, merito ipſe Hieronymus nihil poterit petere, cum uoluntas,
30 & uerba teſtatoris ſint clariſsima. † Et excludant omnem aliā
coniecturatam interpretationem. l. continuus, in prin. ff. de uer.
oblig. & per Bald. in d. auct. niſi rogati. Confirmantur ēt iſta p
alia uerba appoſita per dictum teſtatorem, immediatè ſequen-
tia, ibi, ſed tunc in illa portione. In quibus diſpoſuit, quod eo
caſu, quo dicta conditio ſub qua d. Hieronymus fuit uocatus p
teſtatorem ad portionem ſuæ hæreditatis, nō adimpleretur, ꝙ
talis portio trāſiret i ſuos nepotes di Pizacominis, ad quos por
31 tio ipſa peruenire debet. † Illa enim dictio tunc denotans ex-
tremitatem temporis, & non adimplemēti, iuxta l. iiij. ff. de ꝯdi.
& demon. iam apparet adimpleta, cum conditio illa non extite
32 rit. † Et nulli dubium eſt, quod ipſe teſtator poteſt in eadem
diſpoſitione, & in eodem teſtō adimere hæreditatem, & fideicō
miſſum illi cui prius dederat, & ab ipſo eam reuocare, & appo-
nere pœnam priuationis ad cōmodum & beneficium alterius,
ut hr̄ in l. unica. C. de his quæ pę. nomi. ubi Bal. en l. iij. in v. opp.
& Co. in prin dicunt hoc totum dependere a uoluntate ipſius
teſtatoris, tam reſpectu priuationis, q̃ reſpectu translationis, &
ēt hr̄ per illum tex. in §. fi. & ibi doct. not. inſt de leg. & eſt text.
33 & ibi tradunt Cano. in c. Raynald. extra de teſta. † Hinc Bald.
in l. fi. en l. fi. uerſi. quæro nunc. C. de fidei. dicit quod teſtator p̄t
priuare quem hæreditate directo, anteq̃ adeatur hæreditas, uel
ſaltim per fideicommiſſum, poſt aditam, & ſi translatio hæredi
tatis facta eſt ante aditam, prout fuit hic, anteq̃ præſtaret fidei-
cōmiſſum, tunc dr̄ fieri ipſo iure, & directo ualet, ex quo fidei-
cōmiſſum, & hæreditas data primo uocato ſub conditione, cen
ſet ab eo adempta ſub ꝫria conditione, & ꝯñr non dr̄ ei data,
qđ bū facit totus tit. ff. de adim. & trāſf. leg. & hoc firmat Soc.
in rubri. ff. de his quæ pę. nom. & Corn. in l. j. col. j. C. eo. titul. &
Pau. de Ca. conſi. cclix. Omnis difficultas, col. j. nu. j. & ij. & col.
34 ij. uol. j. in ultima impreſsione. † Nec etiam eſt dubiū, quod pę
na appoſita a teſtatore, & translatio bonorum ſuorū, qñ eſt iu-
ſta, & honeſta, tenet & ualet, & obſeruanda eſt, ut hr̄ in deciſ. ā.
deductis, & firmat Bar. in l. j. §. item ſi ita in prin. ff. ad leg. Falc.
& Soc. conſi. iiij. nu. xv uol. iiij. ēt ſi eſſet pœna, & translatio hæ-
reditatis, ut dicit Soc. ibi nu. xvij. & ſeq. & alij ſuperius citati, &
35 Soci. etiam conſi. j. uerſi. vj. probatur uol. ij. † Qñ enim ſubſtitu
tus non adimplet conditiones ſub quibus uocatus eſt, admittē
dus eſt ſecundus ſubſtitutus. l. ij. & ibi omnes not. C. de inſtit. &
* ſub ſt. & tradit Bar. in l. j. & cōiter * ſequuntur ſcrib. ibi maximè
Soci. nu. lvij. col. pen. uerſi. quæro quid ſi inſtitutus. ff. de uulg. &
36 pup. † Talis enī ſubſtitutio facta de perſona ipſius d. Hierony-
mi propter non implementum conditionis, effecta fuit caduca,
& fecit locum dictis de Pizacominis, ut pulchrè tradit Paul. de
Caſt. conſi. cclxvij. Viuentibus, nu. ij. uol. ij. ſm ultimam impreſ
ſionem, & in d. conſi. cclix. col. j. nu. j. Quibus omnibus conſide
ratis, concluſio ſuperius firmata remanet apertiſsima, & indubi
tata, quod ipſe Hieronymus propter defectum dictæ conditio-
nis non purificatæ ſub qua fuit uocatus, dicitur penitus exclu-
ſus, & eius portio applicata fuit ipſis de Pizacominis. Quantum
uerò attinet ad tertium dubium, nō oportet chartas occupare,
quoniam uoluntas teſtatoris apertiſsima eſt ex uerbis per eum
prolatis ſecundum quam uoluntatem do. Iudex iudicando er-
rare minimè poterit. Pariſius Padux.

SVMMARIVM.

1 *Filius mortuo patre, poteſt teſtamentum patris approbare, ut ex-
cludatur à querela inofficioſi, & à petitione ſupplementi.*
2 *Pater relinquens filio minus legitima, poteſt poſt eius obitum con-
ſequi relictum, & adhuc petere ſupplementum.*
3 *Filius ſimpliciter agnoſcendo teſtamentū reddit ſe conformem cum
diſpoſitione patris, ut poſsit petere ſupplementum.*
4 *Vt filius agnoſcens patris teſtamentum repellatur à petitione ſup-
plementi debet ſpecialiter illi renunciare.*
*Et id facere uidetur quando pater facto legato filio, excluſit eum
à reliquis, & etiam à legitima.*
5 *Intelle. l. ſi quando, §. illud. C. de inoffi. teſta.*
Tex. prædictus non corrigitur per §. & generaliter.
6 *Expreſsio ſpecialis, de qua in d. §. & generaliter, quando dicatur fa
cta, & ſit neceſſaria.*
Et an talis ſpecialis renunciatio, dicatur inducta pro forma.
7 *Quib. ex uerbis, dicatur aliquid eſſe inductū ſeu ſtatutū pro forma.*
8 *Et quid ſi actus renunciationis habet implicitum certum finem.*
9 *Prohibitio falcidiæ ſeu trebellianicæ expreſſè facienda eſt.*
Et an poſſit fieri in æquipollenti, & nu. 10.
11 *Nominatim fieri quando, quid dicatur, & nu. 12. 13. & 14.*
15 *Quando à lege requiritur aliqua expreſsio ad aliquem finem po-
teſt id adimpleri in æquipollenti, ſi illud æquipollens tendit ad di-
ctum finem.*
8 *Quando quid adimpleri poſsit in æquipollenti, & alijs ſeq.*
16 *Intell. d. l. ſi quando, §. & generaliter, in illis uer. ſpecialis expreſsio,
ſeu renunciatio.*
Relatiuum nedum refert ſubſtantiam, uerum, & omnes qualitates.
Certum inducitur per relationem ad aliud, & nu. 17.
17 *Relatum continetur in referente.*
18 *Satisfecit legi requirenti expreſsionem ſpecialem, quādo illa fit per
relationem ad aliud, dummodo id pro forma non requiratur.*
19 *Geminatio renunciationis, ſatis conſideratur.*
20 *Geminatio renunciationis fungitur uice ſpecialis expreſsionis, ſeu
nominationis.*
21 *Geminatio literarū, uim habet motus proprij, qui exprimēdus eſſet*
22 *Geminationis uirtus, quæ ſit.*
23 *Specialis differt à ſingulari, & indiuidua.*
In plus ſe habet ſingularis, & indiuidua, quàm ſpecialis.
*In ſpeciali ſufficit actus in æquipollenti, quòd ſecus in ſingulari, &
in indiuidua.*
24 *Dictio, ſpecialiter, æquipollet dictioni, expreſſè.*
25 *Expreſſum diuerſimodè capitur, & ſecundum ſubiectam materiam
uerificatur.*
26 *Quando lex in aliquo actu requirit expreſsionem ſimpliciter, & nō
formaliter, non requiritur ſingularis, & indiuidua expreſsio, ſed
ſatis eſt, quòd adimpleatur in æquipol.*
27 *Filius petens ſupplementum legitimæ, non dicitur impugnare teſta-
mentum patris.*
*Limitatur quando expreſſè eſſet prohibitus, & ipſe approbaſſet pa
tris teſtamentum, & demum ſupplementum peteret.*

CONSILIVM IX.

TEXT. in l. Si quando. §. illud, uerſi. ſed hoc ita. C.
1 de inof. teſt. apertè diſponit. † Filium mortuo pa-
tre, poſſe ipſius teſtm̄ approbare, ita ut à querela,
& à petitione ſupplementi excludatur, ſi in patria
teſti diſpoſitū iſtud reperitur, & ſat erit, ut effectus iſte ſequat̄, ſi
liū apertiſsimè iudiciū patris agnouiſſe. Quæ apertiſsima ꝓba-
tio dictā agnitionem inducens, concludenter inſtrumentis uel
teſtib. perficit̄, ut in c. j. uer. ſi quis igitur, & ibi gl. Io. And. Ge-
mi. & alij doct. not. de except. lib. vj. uti facit text. in uer. ꝓſum
ptioni, in l. fi. in prin. ff. quod met. cā. & ad id plura adducit Fel.
& Mod. in rub. extra de ꝓb. nu. 2. & 8. & 26. & iſto caſu tex. ille
2 aliā expreſſam renunciationē non exigit. † Et tex. in d. l. ſi qñ. §.
& gñalr̄ bñ ꝯſideratus dicit, ꝙ ſi pater filio reliquit minus legi-

tima

tima portione, & filius poſt patris obitum relictum ſimpliciter
agnouerit, non propterea repellendus eſt a petitione ſupplemẽ
3 ti niſi ſpecialiter iſtud inſcripſerit, uel pactus fuerit. † Et merito
qn̄ ſimpliciter agnoſcendo, ſe reddit ꝯformem eum diſpoſitio
ne patris, uolentis illud totum imputari, & ꝯſr nō ſufficere, nec
per illud minus relictum, filium excludi a ſupplemento. Quam
patris uoluntatem etiam lex præſumit ſuiſſe, ſupplementum de
4 bere præſtari. l. omnimodo, cum ſimi. eo. ti. † Hinc eſt ut a ſup-
plemento filius excludatur, iſto caſo requiri ſpecialem renuncia
tionem, aut qn̄ in teſtamento patris, expreſſe exutum fuiſſet, ꝙ
per illud relictum filius in totum excluderetur, & legitimę men
tio per patrem ſacta eſſet filius ſimpliciter agnoſcendo, bene
excluderetur, dummodo agnitio apertiſsime probetur. Per ta-
lem. n. agnitionem reddit ſe ꝯformem uoluntati patris, nec ſpe
cialis iſto caſu requiritur renunciatio, ex quo ſatis expreſſa hr̄,
ꝯſiderata paterna diſpoſitione, & agnitione poſtmodum ſecu-
ta d. §. illud, uerſ. ſed hoc ita. Specialis itaq; renunciatio exigitur
qn̄ per eam aliquid inducitur, ultra patris diſpoſitionem, qn̄ au
tem ultra nihil induceretur ſat erit apertiſsime doceri filium a-
gnouiſſe patris iudicium, ut apertiſsimè hr̄ in d. §. illud, & uerſi.
5 ſed hoc ita. † Qui tex. minimè corrigitur per §. & generaliter, di
ſponentem mō quo dictum eſt. Ex quibus infertur caſum præ-
ſentem aperte ibi decidi, & renunciatum eſſe legitimę, & trebe.
ſufficienter, ꝯſiderato teſtō ꝯdito per Nicolaum patrem, & uer
bis in illo deſcriptis, & ꝯſiderata poſtmodū approbatione facta
per Io. Bapt. filium cum prędicta apertiſsime inſtrumentis, & te
ſtibus demonſtrentur. † Infertur etiam, ꝙ illa expreſsio ſpecialis
6 de qua in d. §. & generaliter, q̄ ſm intellectum omnium ſcrib.
ibi, & cæterorum doc. alibi pluries, neceſſaria vr̄, qn̄ filius renun
ciat non fuit inducta loco formę, ita ut aliter facta, ſi de ea aper
tiſsime doceretur non ualeret, & eſſet nulla, ut in d. §. illud, & d.
uerſi. ſed hoc ita, inducendo ut ſ. † Et ſatis ſuadetur, quoniā ibi
7 Imperator ſi iſtud pro forma uoluiſſet inducere aliter locutos
fuiſſet, prohibendo aliter non poſſe fieri, uel ulterius proceden-
do annullationem, uel alia uerba formam inducentia exprimē-
do de quibus per Bar. & alios, in l. de his. ff. de tranſa. & per doc.
in l. non dubium. C. de legib. & plene per Fely. in c. cum dilecta,
extra de reſcr. & diffuſe per Alb. Bru. in d. trac. de forma. in c. qn̄
aliquid cenſeatur traditū pro forma licet igitur Imperator man
det ibi ſimpliciter renunciationem ſpecialiter fieri, aliter non
dando formulam expreſsioni faciendę, non propterea hoc pro
forma fuit inductum, ut ſi aliter facta apparent, & de ea aper-
tiſsimè doceatur, non ualeret, ut probatur in d. §. illud, uer. ſed
hoc ita, & in ſimi. probatur in l. j. ff. de lib. & poſth. & communi
ter tradunt ibi doc. cum alijs plene accumulatis per Alb. Brun.
in d. trac. c. præall. in xij. concluſ. † Et potiſsimum quia ſumus in
8 diſpoſitione legis, & iſte actus renunciationis habet implicitum
certum finem, diffuſe proſequitur idem Alb. in d. trac. in d. qō.
xij. col. ij. uerſic. aliqui autem, & col. iij. vij. & viij. & in capite, ex
quibus ꝯſiſtant forma, & ſolennitas, col. xiij. & ſeq. uerſi. aliquan
do uero, ubi adducuntur plures. ll. & loca requirentia expreſsio
nem nominatim, uel ſpāliter fieri, & in illis talis expreſsio non
dr̄ inducta formaliter & ideo in æquipollenti uerificatur, per
quod aperte ꝯſtare poſsit de mente, & de actu qui geritur, & de
illo fine, ad quem tendebat illa expreſsionis requiſitio. † Et ul-
9 tra iſtud colligitur in §. ſi uero expreſsim, in authē. de hęredi. &
falc. ubi mādantur prohibitionem detractionis falcidię ſeu tre
bellia. debere expreſſe fieri, & tn̄ alio mō celebrata in æquipol-
lenti erit ualida, ſi mandatur integram hæreditatem reſtitui vl̄
totam abſque diminutione, ut tradit. Bal. & Ange. in l. precibus
uerſi. ulterius quæro, col. fi. C. de impu. & ibi Moder. allegantes
alias deciſ. & firmantes hanc eſſe cōem, col. xiiij. uerſi. an autem
prout ēt firmat Phil. Fran. in c. ſi pr̄, col. xij. de teſt. li. vj. & Cor-
ſet. in trac. de poteſt. reg. car. xxiij. & ſeq. & repe. in l. nemo pōt.
col. xiij. & ſeq. uerſi. breuiter, de leg. j. & tradit Bar. in l. cēturio.
ff. de uul. & pu. col. ix. uerſi. quid enim, & uer. ſeq. & Ang. ibi col.
iij. & Imo. col. xij. & Ale. col. xxij. & Are. col. xv. & repe. ſol. xxij.
10 col. iij. & iiij. uerſi. quia cōis opinio eſt, nu. cclij. † Et licet Ang.
in d. §. ſi uero expreſsim, col. j. & ij. tenuerit ꝯtriū, tn̄ cōis eſt ꝯ ip-
ſum, ut hr̄ in deciſ. pręall. & ut ibi Ang. col. ij. dicit ſuū dictū pro
cedere in materia correctoria, ut dicit Soci. in l. j. col. viij. uerſi.
hanc tn̄ regulā & Iaſ. ibi nu. xviij. ff. de uulg. & pup. q̄ correctio
non datur in caſu pn̄ti, cū unicuique permiſſum de iure ſit, iuri,
& fauori pro ſe introducto renunciare & iō uerū erit dicere, le
gem requirentem expreſsionem uerificari in æquipollenti, quā
do illa non traditur pro forma, nec datur formula expreſsioni
11 faciendæ. † Et probatur iſtud in l. nominatim. ff. de lib. & poſth.
iuncta. l. j. & l. inter cætera. & l. Gallus. §. in omnibus, e. ti. ubi fi-
lius nominatim debet inſtitui uel exhæredari, & tn̄ nominatim
exhæredatus dr̄ qn̄ unicus eſt, licet noīe proprio nō fuerit exhæ
redatus, ex quo illa nominatio requirebatur ad habendam cer-
12 titudinem, ut per doc. maxi. Soci. in d. l. j. & ij. in primo not. † Et
idem probatur in l. ſequens. q. in fi. de lega. ij. ubi illud nomina-
tim de quo ibi, capitur pro certitudinariè, & illi diſpoſitioni, dr̄
ſatisſactum qn̄ de mente poteſt cōſtare, etiam alio modo, ut hr̄
in l. Lutius. §. maritus, ibi. niſi manifeſtum eſſet. & c. ff. ad Treb.
13 † Et apercite iſtud colligitur in l. ſi nominatim. ff. de ꝯdi. & dem.
ubi nominatim fieri dr̄ qn̄ aliquid celebratur, & demonſtratur,
ac certum redditur per aliquas demonſtra. ſeu qualitates, eſto
14 quod nominatim non exprimatur † Et facit bonus tex. in l. cer
tum, & ibi doc. plura accumulantes. ff. ſi cert. pet. & quæ tradit
Fräne. de Cur. conſi. xlix. memoriæ recolendæ, col. xlvij. & ſeq.
uerſi. ad quartum fundamentum, & uerſi. bene facit gl. ubi alle-
gando ēt alias deciſ. dicit illud nominatim fieri, qn̄ fit per de-
monſtrationem certam, ita quod de ea non poteſt dubitari, cū
de modo certificandi minimè ſit curandum. Et qn̄ illud nomi-
natim non datur pro forma, ſed capitur demonſtratiuè, ſeu cer-
15 titudinarie, ut in caſu noſtro capi debet, ita dictio ſpecialiter. †
Pront ēt quoniam qoando expreſsio a lege requiritur ad aliquē
certum finem, illud pōt per æquipollens impleri, ſi ad dictum
finem æquipollens illud tendit etiam ſi talis expreſsio tradereť
pro forma ut eſt de mente Bal. in l. ſi duo patroni. §. ſi quis iura-
uerit, col. ij. uerſi. quæro ꝙ dr̄, & uerſic. xj. dr̄. ff. de iu. iur. & tra-
dunt Bar. & communiter omnes, in d. l. Gallus. §. & quid ſi tn̄,
col. ij. ubi adducitur. l. ſi mater. C. de inſtitu. & ſubſti. & alia iura
iſtud probantia, & ad id plura accumulat Albe. Bru. in d. tract.
in c. de implemento ac obſeruantia formæ, col. xv. & ſeq. uerſi.
prædicta regula fallit, ſed in caſu. d. §. & gn̄aliter, illa ſpālis ex-
preſsio exigitur ad finem, ut ꝑ eam ꝯſtet de mente, & uolunta-
te filij uolentis renunciare legitimę ſeu eius ſupplemento, unde
ſi per alias demonſtrationes, finis iſte pōt haberi, ſatis diceretur
ſatisfactum dictæ expreſsioni ſpeciali. † Suadentur quoniam
16 ipſe Io. Bap. talem agnitionem, & approbationem fecit non ſim
pliciter. ſed habita expreſſa relatione ad teſtamentum paternū
in quo apertiſsima fit mentio & expreſsio de ipſa legitima, &
iō talis acceptatio, & agnitio intelligenda erit, ſm tenorem, &
qualitates in ipſo teſtō deſcriptas, ut traditur per d. Conſultorē,
& per d. Subſcribentem, & eſt bona deciſ. Aret. per illum tex. &
allegantis alia iura, in l. Titia §. ſi. in primo nu. ff. de uer. ob. uo
lentis relationem, nedum referre ſubſtantiam, ſed etiam omnes
qualitates. † Et quia paria ſunt quid eſſe certum per ſe, uel per
17 relationem ad aliud, cum in ſcriptura referente ꝯtineri dicatur,
quicquid ꝯtinetur in ſcriptura ad quam fit relatio. l. xit prætor.
§. ſi iudex. l. in ſumma, in prin. ff. de re iu. l. ubi autem non appa-
ret. §. illud. ff. de uerb. & utrobique diffuſe per ſcri. maxime per
Mod. Pap. allegantes cōcor. & in d. §. ſi iudex, nu. v. & vj & in d.
§. illud, nu. j. uerſi. iiij. Dicentes naturam relationis eſſe, ut proce
dat uere, et proprie, ſm ueritatem patentem ex ꝯiunctione ſcri-
pturarum relatarum, et referentium, ex quo uenit per uiam de-
18 clarationis. † Et ſatis dr̄ ſatisfactum legi requirenti expreſsionē
ſpālem in aliquo caſu, dummodo nō pro forma illā requirat qn̄
iſta fit uirtualiter ꝑ relationē ad id qđ pōt legi in ſcriptura. l. j.
et ibi gl. iij. ff. ſi tab. teſt. nul. exta. et nu. in l. j. in prin. ff. de his q̄
ī teſt. del. et per Bal. in l. ſed et ſi quis. §. q̄ſitū. ff. ſi quis cautio, et
in d. § ſi index. et in d. §. illud, ubi doc. ēt no. cum alijs addu. per
Alb. Bru. in d. trac. in c. ex quibus conſiſtant forma, et ſolenni-
19 tas, col. xxij. uerſi. x. fallit, et uerſi. quid de eo. † Accedat inſuper
reiteratio ex interuallo facta re ipſa, et facto primæ approbatio
ni uerbali emanatæ ab ipſo Io. Bab. quæ geminatio eo magis ta
lem renunciationem efficacem reddidit. l. ſi mulier, et ibi doct.
20 tradunt. C. ad uelle. † Et fungitur uice ſpecialis expreſsionis ſeu
nominationis ut firmat Franc. de Cur. conſi. xlviij. memorię re-
colendæ, column. xiiij. uerſicu. et ideo non bene, et conſi. xlix.
column. xlviij. uerſi. iſta enim uerba, ubi plura adducit ad effe-
ctum actus geminati, ut ad plenum tradit Corſet. in tract. de
uerb. gemi. quem inſeruit in tract. de poteſt. reg. et idem Fran.
de Curt. tangit in eodemmet conſilio xx. uerſicu. imponendo
ergo pœnam, allegando Alexand. in l. tertia in princip. ff. quod
21 quiſque iu. † Volentem literas geminatas habere uim motus
proprij, licet talis clauſula ſit exprimenda, ut in c. ſi motu pro-

prio. de pręb. in vj. & traditor in auth. de iudi. in prin. iuncta. l. j.
ubi Bar. C. de peti. bono. ſubla. li. 2. & per Bal. in l. nec damnoſa.
22 C. de preci. imper. offer. † Et bñ facit q in lim. de gemi. tradit So
ci. in l. cum filiota. col. vj. uerſ. ad primũ tenendo, de lega. j. & ibi
ſequuntur Moder. Bonon. repe. car. xij. & ſeq. col. iiij. uer. ij. prio
ci. dicentes in illo caſu ſatis ↄſtare, de expreſſa, & ſpāli uoluota-
23 te, qñ illa hr̃ per actũ gemin. & reiteratũ. † Rurſus tex. in d. §. &
gñaliter mentinnẽ facit de ſpāli renunciatione per quã excludi
tur renunciatio ſingularis, & indiuidua, nec ẽt recipit gñalẽ, cõ-
tenta ergo erit media, & ſic illa q̃ fit in equipollenti, per quàm
poſsimus reddi certi, & q̃ tendat ad finẽ ad quẽ fuit inducta, ita
tea. in l. j. ff. ſi quis in ius uo. nõ ier. in fi. & ibi gl. quàm cõiter ap
probant ſcrib. ibi maximè Bar. in fi. & Alex. in fi. adducens plu-
res alias deciſ. & in ſi. hoc tradit Bar. & alij ſcrib. in auth. gñali-
ter, col ij. uerſ. in ↄtriũ dr̃. C. de nõ nu. pec. & in l. ſi quis, in princ.
teſti de leg. iij. & per ſcrib. plenè in l. ſi mihi. per Fely. col. j. & ij.
nu. viij. in c. ad aures, extra de reſcri. & Barb. ↄſi. xix. col. fi. uol. j.
& per Moder. poſt alios in l. j. nu. xxxix. ff. de iuriſ. om. iu. in uerſ.
in gl. in uerſi. ſpāliter, æquipollet. † Inſuper ut in ↄſilio dr̃, uer-
24 bum, & dictio, ſpāliter, æquipollet dictioni, expreſſe, ut per gl.
in l. negociũ. C. de neg. geſt. in l. fi. C. quod cũ eo, & per Moder.
in l. filiã teſtõ. C. de colla. † Et in iure expreſſum diuerſimodè
25 capitur, & ſm ſubiectã materiã uerificatur, ut plene tradunt oẽs
poſt Bar. in l. j. in ij. q. ff. de uul. & pup. & per gl. & ſcrib. oẽs, in l.
ptor ait. ff de ope. no. nun. per Fely. & alios Cann. in c. translato,
extra de ↄſti. † Et qñ lex ſimpliciter, & nõ formaliter in aliquo
26 actu, requirit expreſsionẽ nõ debemus eã exigere indiuiduã, &
ſingularẽ nec omni caſo uerificabitur in gñali, ↄtenta. n. eſt uia
media, ſi fit in æquipollenti, perqđ habeãr certitudo, & effectus
de quo agimus, ut tradit Bald. in l. legitimos. ff. de legiti. toto. &
in l. fi. §. oẽm. ff. de admi. tu. cũ alijs accumulatis per Frã. de Cur.
d. ↄſi. xlviij. col. iiij. & ſeq. uerſ. ad ſextũ, & uerſi. & bñ facit. & p
eundem d. ↄſi. xlix. col. xxix. uerſi. & per illã clam, & col. xlvij. &
ſeq. uerſi. ad quartũ fundamentũ, & tradunt ẽt Moder. in l. j. col.
pe. in fi. C. de colla. & diffuſè proſequitur Alber. Bru. in d. trac.
ex quibus ↄſiſtant forma & ſolennitas col. xiiij. & alijs ſeq. uer-
ſic. item circa hoc, & uerſi. aliqñ, & ſecundo, & uerſi. ſeq. & uerſi.
prędicta regula, & ẽt in c. de implemento, & obſeruantia formę,
in viij. limit. & applicando ſuperius dicta ad caſum præſentẽ, ſa
tis certi ſumus Io. Bab. habentem plenã notitiã teſti paterni, ex-
preſſam mentionẽ legitimę facientis, & illud poſtmodũ appro-
27 bantẽ uoluiſſe legitimę, & trebellianicę renunciare. † Ex quib.
tolluntur oia quæ in ↄtriũ poſſent adduci diſponentia, quod pe-
tere ſupplementũ legitimę non eſt impugnare teſtm̃. d. l. omni-
modo. Et quod filius acceptãdo legata non propterea vr̃ exclu
di a petitione legitimę, & eius ſupplemẽti, ea quo neceſſaria vr̃
ſpecialis renunciatio iuribus allegatis per Ioã. de Ana. ↄſi. xcix.
uilis, & põderatis, col. fin. & diffuſe per Fran. de Cur. ↄſ. lxxv. do.
Ludouicus, col. iiij. & ſeq. & per Deci. ↄſi. ccxviij. in caſu, nu. iij.
& ↄſ. cclvij. quæritur, omnia. n. procedunt qñ legata eſſent facta
ſimpliciter, & pr̃ teſtõr ulterius non proceſsiſſet, ſecus qñ ſunt
modo quo in pręſenti teſtõ deſcripta apparent, & filius de illis
notitiam habens ea agnouit, & teſtamentum approbauit, & qñ
concurrunt alia de quibus dictum extitit ſuperius. Par. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Paganus non poteſt decedere cum duobus ſeu pluribus teſtamẽtis.*
2 *Vltima uoluntas præualet, & nu. 3. 4. 5. & 6.*
Nouiſſima derogant prioribus.
3 *Voluntas teſtõris ambulatoria eſt uſq; ad mortẽ, & nu. 4. & ſeq.*
5 *Teſtamentum tacitam conditionem habet, ſi non fuerit factũ aliud ſecundum, & poſtremum.*
6 *Per ultimum teſtamentum reuocantur omnia præcedentia, etiam ſi de illis nihil eſſet dictum.*
7 *Limitantur omnia prædicta, quando primum teſtamentum haberet clauſulam derogatoriam, ad ſequentes ultimas uoluntates, & diſpoſitiones, & nu. 8. & 9.*
9 *Teſtamentum habens clauſulam derogatoriam, inducit, ut ſequens teſtamentum, non dicatur habere uoluntatem teſtatoris, & ideo non tollit primum.*
10 *Clauſula derogatoria contenta in primo teſtamento tunc operatur effectum, quando fuit ſcienter appoſita a teſtatore.*
11 *Et quid ſi fuit ſcienter appoſita per teſtatorem.*
12 *Maximè quando teſtator eſt ignarus literarum, & clauſulæ ſunt ignotæ ipſi teſtatori.*
13 *Argumentum a ueroſimili ualidum eſt.*
14 *Quod remotum eſt a ueroſimili imaginem habet falſitatis.*
15 *Si quid non eſt ueroſimile iudex non debet illi fidem dare.*
16 *Relatum conſiderandum eſt, & non referens.*
17 *Clauſula derogatoria non habet locum, quando ſecundum teſtamentum confectum eſt per decem annos decurſos, poſt primũ, et n. 18.*
Per decennium inducitur obliuio.
18 *Proteſtatio contraria facto, an inducat præſumptionem deficientis uoluntatis ſi facta eſt ex interuallo.*
19 *Clauſula derogatoria appoſita in uoluntate minus ſolenni, nihil operatur.*
20 *Clauſula derogatoria appoſita in codicillis, non operatur ualiditatem teſtamenti ſed ut ualeat in uim codicillorum.*
21 *Teſtamentum continens clauſulam derogatoriam tollitur per ultimum etiam non faciens ſpecialem mentionem dictæ clauſulæ, ſi ex uerbis appoſitis in ultimo, oſtendi poteſt teſtatorem uoluiſſe ultimum omnino ualere.*
22 *Et quid ſi teſtator uult ultimum teſtamentum præualere omnibus alijs.*
23 *Et quid ſi teſtõr dixit, illud ultimũ eſſe ſuã ultimã uoluntatẽ, quàm uolebat præualere, & tenere omni meliori, & efficaciori modo.*
24 *Clauſulæ derogata. derogatum uidetur pluribus modis, & nu. 21. 22. 23. 25. & 20.*
25 *Et quid ſi fuit dictum, quòd ultimum ſortiretur effectum, & exequeretur, & quod eſſet præciſum.*
26 *Et quid ſi teſtator uoluit ultimum ualere iure potentiori, quo melius, & efficacius ualere poſſet.*
27 *Hæreditas in codicillis, directò dari non poteſt.*
28 *Teſtator in codicillis poteſt reuocare clauſulas derogatorias appoſitas in teſtamento.*
29 *Geminatio certam uoluntatem diſponentis oſtendit.*
30 *Hæreditas data in codicillis effectum ſortitur in uim fideicommiſſi.*

CONSILIVM X.

1 SER Bartolomeus Botignor nuncupatus. † Cum
eſſet Paganus non potuit decedere, & mori cum
duobus ſeu pluribus teſtamentis. l. poſthumis. §. ſi
paganus. l. cum in ſecundo. ff. de inin. rup. & per lo-
cum a ſpeciali probatur, in l. quærebatur. ff. de teſta. mil. & in l.
2 ij. §. eo. cum ſimi. † Licet ergo appareant per ipſum ↄdita plura
teſtamenta, & plures codicilli, tamen ultimo loco celebrata e-
runt ualida, & firma cum nouiſsima derogent prioribus. l. pa-
cta nouiſsima. C. de pac. & poſteriora derogant primis. l. ſi quis
priore. ff. ad Treb. §. poſteriore, inſtitu. quib. mod. teſt. infir. l. iu-
3 re, de leg. iij. l. iij. §. ſed & ſi. ff. de iniu. rup. † Certiſsimi enim iu-
ris eſt, ultimam, & poſteriorem uoluntatem defuncti debere ſer
uari, cum ambulatoria ſit uſq; ad mortem. l. iij. in fin. & l. ſeq. ff.
de adimen. leg. l. cum hic ſtatus. §. j. ff. de dona. int. uir. & uxo. c.
4 cum morte, de celebra. miſſ. c. ultima uoluntas. xiij. q. ij. † Et iõ
ſi teſtator feciſſet mille teſtamenta oia erunt per ultimũ reuoca
ta, ut dicit Pau. de Ca. ↄſi. cclxxxiiij. in facto præſenti, col. iij. uer
5 ſi. ij. ad idem, uol. j. † Habent enim primo loco ↄdita. tacitam cõ
ditionem, ſi non fiat ſm, & poſtremum ſm Ang. ↄſi. clix. ex hoc
6 igitur themate, col. ij. † Et ↄdito ultimo, & poſtremo pręceden-
tia reuocata cenſentur. Eſto quod nihil de prioribus ſit dictum
ut in d. §. poſteriore, & l. iij. §. item ſi ipſe. ff. ſi cui plus, & dicta. l.
ſi iure, de legat. iij. & tradunt omnes in l. omnium. C. de teſta. &
Felyn. in cap. cum acceſsiſſent, column. prima de conſtitu. & la-
tè Barb. in cap. fina. column. xij. de ſuc. ab inteſt. & Moder. poſt
Pau. & Alexand. in l. ſancimus. C. de teſt. Teſtamentum itaque
conditum ultimo loco per ipſum ſer Barto. & codicilli poſtre-
mo per eum celebrari in fauorem luminariæ eccleſiæ ſupra Be-
nedicti de Vrſago, cum ſolenniter appareant conditi, & iuris
ordine ſeruato, erunt executioni demãdandi, ceſſantibus, & an-
nullatis omnibus alijs anterioribus diſpoſitio. per ipſum factis
7 iuribus & deciſi. de quibus ſupra uerisſimis, & communibus. †
Difficultatem tamen facere uidetur clauſula derogatoria, ap-
poſita in teſtamento condito per ipſum ſer Bartol. de anno.
1516. ſcripto manu Melchioris de Salodio notarij, in quo di-
ſpoſitis per ipſum teſt. aliquibus. In reliquis confirmauit teſta-
mentum conditum per eundem de anno. 1505. In quo hæredes
uniuerſales ſibi inſtituerat Antonium eius fratrem, & eius fi-
lios apponendo clauſulam derogatoriam, quod non poſſet
fieri aliud teſtamentum, ſeu codicillus, per quod poſſet annullari
illud

illud præſens teſtamentum, ſi non fuerint nomina. d. Pancratus
Peruſchinus d. Ioan. Bapt. Vezatus, & d. Sebaſt. de Medulo, & ſi
non fuerint in illo appoſita nomina trium Pſalm. uidelicet, Qui
habitat in adiutorio altiſsimi, & Domine ne in furo. & Miſerere
mei deus. Pariter difficultatem facere uidetur codicillus cele-
bratus per dictum ſer Barto. de anno 1518. manu eiuſdem no-
tarij Melchioris ſcriptus in quo approbauit teſtamentum ſuum
ſcriptum manu Præsby. Nicolai a Scala, & codicillum ſcriptum
manu ſer Ioan. Dominici a Caſono & quædam noua etiam di-
ſpoſuit apponendo clauſulam derogatoriam, quod illa erat ulti
ma ſua uoluntas, ita ut non poſſet caſſari, nec annullari, per a-
liud teſtamentum, ſeu codicillum, faciendum, niſi in illis eſſent
nominati. d. d. Ioan. Bapt. Vezatus. d. Sebaſt. de Medulo, & d.
Anton. de ſpineta, & niſi eſſent appoſita nomina trium Pſalm.
uidelicet, Qui habitat in adiutorio. & Dixit dominus domino
8 meo. & Laudate deum omnes populi. &c. † Per quas clauſulas
deroga. ad ultimas diſpoſi. expreſſe poſitas dictum primum te-
ſtamentum in quo inſtitutus eſt frater, & eius filij, debet eſſe in
conſideratione, & non ultimum, in quo apparet inſtituta uxor
teſtatoris, conditum, de anno 1519. Nec codicilli poſtremo cō
diti de anno 1522. & de ann. 1527. in fauorem d. luminarię de-
bent attendi ea quo. d. clauſulæ deroga. appoſitę tollunt ſequen
tem diſpo. & ita limitantur, & declarantur ſuperius addu. per
text. in l. ſi mihi, & tibi. §. in lega. & in l. ſi ita ſcriptum, de legat.
primo. & in l. ſi quis, in princip. teſta. de legat. tertio ubi pleniſſi
mè Barto. & reliqui ſcri. & per omnes in dicta. l. ſancimus. cum
9 ſuis concordan. † Quando enim teſtamentum præcedens con-
tinet clauſulam derogatoriam ad ſequens teſtamentum ſequēs,
& quælibet alia diſpoſitio, non dicitur habere aliquam uolunta
tem teſtatoris, conſequenter ultimum non tollit primum, in
quo adeſt ualida & clara uoluntas diſponentis. A qua teſtamen
ta ſumunt effectum, & ſubſtantiam, niſi in ſecunda, & ultima di
ſpoſitione fiat ſpecialis mentio prædictæ clauſulæ derogato. ut
tradunt Barto. & omnes in dicta l. ſi quis, in princip. teſta. & in
dicto. §. ſancimus, & Paul. de Caſtr. conſilio mihi. cccexliiij. ui-
detur, columm. prima uolumin. ſecundo. & alibi pluries, & plu-
ries per docto. & legendo, & conſulendo. Et quoniam in iſtis
ultimis diſpo. celebratis per dictum ſer Bartol. non apparet fa-
cta ſpecialis mentio, & derogatio dictarum clauſularum dero-
gatoriarum poſitarum per ipſum teſtatorem, in dictis primis
ſuis diſpoſi. dicendum uidetur dictas primas ualere, & non ulti-
10 mas, quæ carent conſenſu, & uoluntate ipſius defuncti. † Ad ue-
ram reſolutionem iſtius difficultatis aduertendum eſt, quòd
tunc demum clauſula derogatoria operatur effectum de quo
ſupra quando fuit appoſita ſcienter a teſtatore, ut probat text.
in dicta l. ſi quis in princip. teſta. ibi, ſciens & tradit Salyc. in di-
cta l. ſancimus, columm. fina. in vj. quæſtion. & ideo ſi uerisimili
ter non fuit appoſita in teſtamento ex certa ſcientia ipſius te-
ſtatoris, ſed potius ex mente, & capite notarij, ita gloſſ. tales
clauſulas, tunc ad derogationem ipſius non requiritur ſpecialis
11 mentio, ſed ſufficit generalis non obſt. alio teſtamento, & c. † Et
uerisimilitudo, quòd fuerit appoſita ex capite notarij ſatis colli
gitur, ſi teſtator erat ignarus, & perſona idiota, & latini ſermo-
nis neſcius, & in eius teſtamento reperitur ſcriptum, uelle nul-
lum aliud teſtamentum quòd faceret ualere, niſi in illo ſecundo
deſcriberetur totum credo. Non enim eſt uerosimile, quòd iſte
ignarus talem clauſulam appoſuerit ex capite ſuo, unde ad ip-
ſius derogationem ſatis erit in ſecundo apponere clauſulam ge
neralem non obſt. &c. Et ualidum erit, licet non ſit facta ſpecia
lis mentio de clauſula derogato. appoſita in 1. quoniam præſu-
mitur appoſita ex capite notarij, qui quandoque gloſſ. & appo-
nunt, ut in ſimi. tradit Barto. in l. prima in vj. quæſtion. ff. de lu.
codi. & in proprijs termin. eſt deciſi. Barb. in capit. cum eſſes,
extra de teſta. columm. fina. uerſicu. & ſi in contingentia facti oc
curreret. Vbi dicit ita conſuluiſſe in Romandiola ponendo exē
plum ut ſupra Quanto igitur fortius in caſu præſenti, ubi nota-
rius appoſuit clauſulas nedum ſer Bartol. teſtatori ignaro, &
idiotæ, & latini ſermonis neſcio ignotas, ſed incognitas etiam
12 uero literato, & penitus inſolitas. † Et appoſitio clauſularum
inſolitarum magnam arguit, inducit ſuſpitionem, & argumen-
tum quod non fuerint a teſtatore ſcienter appoſitę, ſed potius
ex proprio capite ipſius notarij, ita gloſantis, argumento nota.
in capit. quam graui, extra de crimi. fal. & not. per gloſſ. in l. ſi
quis ſub conditione. ff. de conditione inſtitu. & per Bald. & a-
lios in l. emptione. C. plus ualc. & plura ad id accumulat Franc.
de Cur. conſilio xvij. uiſo puncto, columm. quarta uerſicu. ecce
13 ergo, & conſilio lv. ſuper proceſſu, colum. vij. & fin. † Et a uero
ſimili ualidum eſt argumentum. l. non eſt, uerisimile. ff. quod
met. ca. c. quia uerisimile, extra de præſumptio. & multa ad id
congerunt Mod. Bono. in repeti. Rubricæ. C. de proba. colum.
14 xxj. & ſi. quen. numer. cviij. & ſequen. † Quod enim remotum
eſt a uerosimili imaginem habet falſitatis, ut dicit Bald. in l. pri
ma, columm. tertia. C. de ſer. fug. & opinio non conſona ueritati,
reijcienda eſt ut tradit Zabarel. in cle. ne Romani, de elec. & ele-
15 meo. in princip. † Et iudex non debet dare fidem, ſi non ſit ue-
roſimile, ut dicit Petr. de Anchar. conſilio ccxvij. ſi prædicta ſen
tentia, columm. fina, & non inſpiciturſ, quòd eſt poſsibile, ſed
quod eſt uerosimile, ut tradit Bald, in l. ſcripturæ, columm. pri-
ma, in fin. C. de fide inſtru. & in l. prima. columm. tertia. C. de
ſer. fu. & Abb. in dicto c. quia uerisimile, in ultim. nota. Et uere
in ſenſum recti iudicis, & uiri boni, minime cadere poteſt, quòd
dictus ſer Bartolo. ignarus, & ſermonis latini penitus neſcius,
ex ſua certa ſcientia, uoluerit tales clauſulas, ſibi uerosimiliter
ignotas, inſolitas, & ita intricatas apponere, & per illas priuare
ſe quodammodo facultate, teſtādi, & diſponendi, ſuo arbitrio.
Præterea eſto, quòd ab ipſo ſer Bartolo. dictę clauſulæ deroga-
toriæ ſcienter fuiſſent appoſitæ, tamen adhuc non obſtant ulti-
mo teſtamento, & ultimis codicillis per ipſum conditis, & cele-
bratis. Conſiderandum enim eſt, quòd teſtamentum per ipſum
factum, de anno 1516. manu dicti ſer Melchioris ſcriptum, &
etiam codicillus celebratus anno 1518. in quibus apparent po-
ſitæ tales clauſulę derogatoriæ, non continent aliquam hære-
dis inſtitutionem, ſed confirmant illam factam per eundem te-
ſtatorem in teſtamento per eum condito de anno 1505. Ad
quam inſtitutionem, & teſtamentum dictus codicillus, & teſta-
mentum continentes clauſulas derogatorias ſe referunt, ut eſt
16 uidere ex ipſorum lectura. † Conſequenter ſi conſideramus di-
ctum teſtamentum primum ad quòd ſit relatio, iuxta l. aſſe to-
to. ff. de hęred. inſtitu. & nota. in l. ſi ita ſcripſero. ff. de conditio.
& demonſtr. & in auth. ſi quis in aliquo documento. C. de eden.
cum ſimi. Tale teſtamentum relatum celebratum apparet de
anno 1505. Et demum teſtamentum factum per eundem teſta
torem de anno 1519. continens inſtitutionem hęredis in perſo
nam d. Antoniæ eius uxoris, & ſucceſsiue codicilli facti de an-
no 1522. & de anno 1527. In fauorem luminarię ſancti Benedi
cti apertiſsimè apparent facti poſt. x. annos a tempore pręditæ,
17 primæ inſtitutionis. † Quo caſu qū poſt primum ꝯtinens clām
derogatoriam factum eſt ſm, poſt curſum. x. anno. ualidum erit,
ſm, eſto ꝙ in eo non fuerit facta ſpecialis mentio clę derogato-
riæ, ꝯtentę in primo, ita per illum tex. dicunt Bald. Fulg. Pau. de
Ca. Alex. & Cor. & alij in d. l. ſancimus, col. pe. in fi. uerſ. quate-
nus caſus. Propter quorum auctoritatem opinio iſta redditur
cōis, licet Aret. ibi diſſentiat, uolens illum tex. hoc non proba-
re. Tamen attenta rōne qua mouentur doc. uolentes per decur
ſum dicti temporis induci obliuionem, opinio illa eſt tenenda,
quam tenet Soc. in d. §. in legatis, col. pe. uerſ. ex qua concluſ. &
eandem tenet ꝯſ. clxiij. non fuiſſet opus, uol. ij. & eam ſequitur,
& ꝯprobat idem Soc. ꝯſi. ij. in cā, col. iij. uerſ. præterea inter pri-
mum, uol. iij. ubi in hac materia dicit debere attendi qualitatem
perſonarum teſtantium, ad hoc, ut iudex poſsit arbitrari per cur
ſum dicti temporis, & qnq; minoris inductā fuiſſe obliuionem,
dictę clæ derogatoriæ, & hoc idē ſequitur Barb. in d. c. cū eſſes,
cat. antep. uerſi. & idem Bal. & Alex. ꝯſ. vij. & xcvij. uiſo, uol. iiij.
col. mihi. iij. Vbi punctaliter dicit ꝯcluſ. hanc procedere de pla
no, qū in ultimis diſpoſitionibus eſt inſtitutus pius locus, prout
18 eſt in caſu præſenti. † Quæ opinio ēt cōprobatur ex dictis per
Bart. in l. qui aliena. §. Celſus, in ulti. notabil. ff. de acq. hær. Vbi
actus ſequēns ex interuallo ꝯrius proteſtationi, non inducit pre
ſumptionem deficientis uoluntatis, prout eſſet ſi fieret ſine lon
go interuallo, quam deciſi. in materia noſtra refert, & ſequitur
Iaſ. in d. l. ſancimus, col. iiij uerſi. aliam decimam fallentiam. Eo
magis ꝯſideratis dictis clauſulis intricatis de quibus non eſt ue-
roſimile dictū teſtatorē tpe ultimarū diſpōnum fuiſſe recorda
tum. Quo caſu ualet ultimum, eſto ꝙ de clā derogatoria in eo.
non eſſet facta mentio, ut tradit Sal. in d. l. ſancimus, col. fi. in vj.
q. & ad plenum tangit Barb. adducens alias deci. in d. c. cum eſ-
ſes, car. ante. Et ſi quis uellet ſolum conſiderare tēpus quo fuit
conditum teſtamentum, habens clauſulam derogatoriam de an
no 1516. Tn̄ adhuc decurſum erit decennium ꝯſiderando codi
cillū ultimo loco ꝯditū de ao. 1527. & ſic ſumus in caſu deci-

ſionum ſuperius deductarum. Et ſi pur conſideretur codicillus
habens clauſulam derogatoriam celebratus de anno. 1518. Ta
men adhuc purum deficit de decennio, conſiderando codicillũ
ultimo loco factum de anno. 1527. & ſic ſumus in deciſ. Socin.
19 in dicto conſi. ij. column. iij. uerſicu. præterea inter primum. †
Et etiam quia clauſula derogatoria appoſita in dicto codicillo,
apparet poſita in uoluntate minus ſolenni, quo caſu de facili re
uocatur, ut tradit Barto. in dicta. l. ſi quis in princip. teſtamen-
✱ ti, column. iij. uerſic. pro declaratione, quem * communiter ſe-
quuntur ibi doctor. maximè Cuman. column. ſecunda uerſicul.
20 quod autem dicit. † Et ſi quis adhuc conſideraret, quòd pri-
mum teſtamentum conditum de anno 1505. continens hære-
dis inſtitutionem, ad quod codicillus, & teſtamentum continẽ
tes clauſulas derogatorias, ſe referunt, & illud confirmant, non
poteſt ualere in uim teſtamenti, ſed ſolum in uim codicillorum,
ut plene traditur in dicta. l. ſi quis priore. ff. ad Treb. & in l. quæ
rebatur. ff. de teſt. mil. & per Ange. conſilio. cclvij. teſtator fecit,
colum. ſecunda iunctis not. per Bartolum & alios in l. more, &
quia, column. ſecunda uerſicul. oppono ad. l. ff. de iuriſdiction.
omn. iudic. tamen adhuc dico, ultimum teſtamentum & ulti-
21 mos codicillos conditos per dictum teſtatorem præualere. †
Nam in hac materia, iſta eſt una maxima, quòd teſtamentum
præcedens continens clauſulam derogatoriam tollitur per ulti-
mum, licet in eo non ſit facta mentio ſpecialis. d. clauſulæ dero-
gatoriæ, quando ex uerbis appoſitis in ultimo, oſtendi poteſt te-
ſtatorem uoluiſſe illas ultimas diſpoſitiones omnino ualere, ita
Barto. & communiter omnes in dicta. l. ſi quis in princip. teſta-
menti. Bald. & reliqui in dicta. l. ſancimus, maximè Iaſo. colum.
ſecunda numer. x. in ij. iiij. & vj. limi. & per Socin. in dicto. §. le-
gatis, column. penultim. uerſicu. quarto infertur, & uerſicu. po-
ſtremo ſummè unam regulam. & idem Socin. in dicto conſilio
ſecundo column. iij. numer. ix. & xj. uolumin. iij. & Barba. in di-
cto cap. cum eſſes. car. antepenultim. & Alexand. conſi. clxxvij.
uidetur, column. penultim. uolumin. v. & conſilio. cxj. perſpe-
ctis, numer. iiij. xvj. & xxvj. & conſilio. ccxliij. numer. viij. &
xv. uolumin. vj. & plenè tangit Corne. conſilio clxxiiij. in præ-
ſenti, column. ſecunda tertia & quarta. Quæ maxima, & com-
munis ſuadetur ratione uiua, & quoniam clauſulæ derogatoria
uoluntatis ideo præualet ultimæ diſpoſitioni, quia per eam cõ
tinentem uoluntatem, ut dixi ſuperius, quę ratio penitus ceſſat,
quando in ſecundo apparet de uoluntate diſponentis uolentis
illud præualere, & derogat primo argumento. ca. cum ceſſante
de appel. cum uulga. Vnde ſublata uoluntate de qua in prima
diſpoſitione pręualebit ultimæ, cum ſit ambulatoria, ut dictum
eſt, quod modo ipſe ſec. Barto. in ultimo teſtamento, & codicil-
lis expreſſe uoluerit illos præualere, & derogare anterioribus
diſpoſitionibus, & quod iſta fuerit ſua uoluntas oſtenditur mul
22 tipliciter & apertiſſime ex infraſcriptis. ¶ † Primo conſideran-
do uerba dicti teſtatoris appoſita in fine teſtamenti per eum cõ
diti de anno 1519. In quo inſtituit hæredem Antoniam eius
uxorem, dum uoluit dictum teſtamentum præualere omnibus
alijs teſtamentis ultimis uoluntatibus, uel codicillis per eum re
tro factis. Talia enim uerba, præualere, indicant apertam uolun
tatem teſtatoris, uolentis pręualere ultimum, nec requirit quod
fiat alia mentio ſpecialis clauſulę derogatorię appoſitæ in præ-
cedentibus, ut ſentit, & firmat Bald. in conſilio ſuo incipien. Re-
peritur, quod quidam allegans, Ioan. Andr. in capit. primo. de
conſtitu. libr. vj. quod conſil. refert & ſequitur Ioan. Bap. Cac-
cialup. in dicta. l. ſancimus, & Socin. in dicto. §. in legatis, colu.
penultim. uerſicu. tertio deciditur, numer. xvij. & idem Socin. in
dicto conſilio ſecundo uolumin. tertio numer. decimo in fin. &
ſentit Pau. de Caſtr. in dicto. §. in legatis, & benefacit quod uult
Corne. in dicto conſilio clxxiiij. uolumin. ſecundo. ¶ Secundo
dicta uoluntas oſtenditur conſiderato tenore codicilli per ip-
ſum teſtatorem conditi de anno. 1522. In quo approbauit teſta-
mentum factum ultimo loco in quo inſtituerat hæredem. d. An
toniam eius uxorem, & legauit in dictis codicillis Anton. fra-
tri ſuo certum quid, iubens ipſum eſſe contentum. dicto legato,
& ulterius diſpoſuit, quod poſt mortem. d. Antoniæ omnia bo-
na, & iura ſua, deuoluerentur ad fabricam ſeu luminariã eccleſię
prędictæ. S. Benedicti de Vrago quam conſtituebat hęredem
23 poſt mortem uxoris. † Et poſtremo dixit hanc eſſe ſuam ultimã
uoluntatem, quam uolebat ualere, & tenere omni meliori, & ef-
ficaciori modo. &c. Per quam clauſulam appoſitam in dictis co
dicillis, omni meliori, & efficaciori modo. &c. apparet de eadẽ
ti uoluntate ipſius teſtatoris, uolentis derogare anterioribus
abſq; eo, q alitèr fecerit mentionem de clauſula derogatoria ap
poſita in illis, ut eſt de mente Soc. in d. §. in legatis, co. pe. & apte
tius, & clarius in d. conſ. ij. n. x. col. ij. in fi. uol. iij. & ſentit Iaſ. in d. l.
ſancimus, in viij. limi. & ad comprobationem ipſius deciſ. addu
ci poſſunt, quæ poſt Bart. & alios, dicunt Moder. circa uirtutem
iſtius clauſulæ, omni meliori modo &c. in l. j. §. ſi quis ita. ff. de
uerb. ob. & alibi pluries. ¶ Tertio uoluntas prædicta teſtatoris
ſatis aperta oſtenditur conſiderato tenore codicilli, ultimo lo-
co per eum conditi, de an. 1527. manu eiuſdem notarij ſcripti.
In quo primitus rathificauit, & approbauit teſtamentum con-
ditum, & codicillum ſcriptum manu eiuſdem notarij. In quib.
iam inſtituerat hæredem Antoniam eius uxorem, & ſubſtitue-
rat prædictam luminariam, mandando, & iubendo, quod dicta
inſtitutio, & ſubſtitutio, & alia per eum diſpoſita in dictis teſta
mento, & codicillis, ſortirentur effectum. † Per quæ uerba, ſor
24 tirentur effectum, derogatum apparet clauſulæ derogatoriæ.
Ita quod iſta ultima diſpoſitio exequenda ſit, hoc punctaliter
firmat Bal. in d. conſi. prout refert, & ſequitur Caccialup. in d. l.
ſancimus, & Iaſ. ibi punctaliter in viij. fallen. & ſequitur Soci. in
d. §. in legatis, col. pe. nu. xvij. & diffuſius idem Soci. in d. conſ. ij.
25 col. iij. uerſi. ſm etiam dum dicitur. † Et comprobari põt iſtud.
nam dicta uerba, quod iſtæ ultimæ diſpoſitiones ſortiantur effe
ctum, & exequantur æquipollent illis uerbis, ac ſi teſtator ipſe
dixiſſet, quod talis uoluntas eſſet præciſa Nam ſi debet exequi,
& ſortiri effectum, neceſſario pręciſa erit. & ſi teſtator ipſe hoc
dixiſſet, quod eſſet pręciſa, ultima præualeret, quoniam dicta
uerba uim habent clauſulę derogatorię, ut ſentit Iac. de Are. &
alij in l. omnes populi. ff. de iuſti. & iu. & Abb. in c. ij. de reſcri. &
Bald. in l. clari. C. de fideicom. & in terminis noſtris iſtud tenet,
& firmat Soci. in d. §. in legatis, nu. xviij. circa fi. & Iaſ. in d. l. ſanci
mus, in ix. limi. ¶ Ruſus etiam eſt aduertendum quoniam ipſe
teſtator in dicto ſuo ultimo codicillo caſſauit, & annullauit om
nia teſtamenta, & ultimas uoluntas ſcriptas manu quorumcun-
que notariorum, quas omnes uoluit haberi pro nullis, & caſſis,
& perinde ac ſi nunquam facta fuiſſent mandans illam eſſe ſuã
ultimam uoluntatem, quam uoluit tenere, & ualere iure poten-
26 tiori, quo melius, & efficacius ualere poſſet. † Quæ uerba, prout
melius, & efficacius, uim habent clauſulæ derogatoriæ, ut pun-
ctaliter firmat Soci. in terminis noſtris in d. conſ. ij. col. iij. uerſic.
primum enim adeſt, & uerſi. præce. nu. x. Patet igitur ex iſtis, cla
ram uoluntatem dicti teſtõris fuiſſe dictas ultimas diſpõnes, &
uoluntates præualere, & præferri anterioribus per eum factis, &
iõ ſortiri debent effectum, eſto quod in illis non fuerit facta ſpe
cialis mentio dictarum clauſularum derogatoriarum. Ex quo il
lis non obſtan. ſeruanda, & exequenda eſt iſta ultima uoluntas
27 multipliciter oſtenſa, ex ſuperius deductis. † Quibus non habet
obſtare ſi diceretur, quod dicta uerba declarantia uoluntatem
ipſius teſtõris antedictam ſunt appoſita in codicillis, in quibus
hrẽditas non põt directo dari, ſeu adimi, & tales clæ in codicillis
appoſitæ, non debent eſſe tantę potentiæ, ſicuti eſſent ſi appoſi-
tę fuiſſent in teſtõ, ut uř ſentire Bart. in d. l. ſi quis in prin. teſta-
menti, co. iij. §. pro declaratione. Nam obiectio iſta ceſſat. Tum
quia appoſita fuit dicta cła in teſtõ ultimo ꝯdito de an. 1519.
28 ut. ſ. deductum eſt. † Tum ẽt quia teſtõr ipſe in codicillis, põt
reuocare cłas derogatorias appoſitas in pręcedenti teſtõ, & in
codicillis põt apponere uerba habentia uim clę derogatorię, &
talia uerba in codicillis appoſita declarant uoluntatẽ teſtõris, &
inducunt effectum de quo. ſ. eſt dictũ. Ita ut ultima diſpõ pręua
leat, ut firmat Saly. Alex. Iaſ. & alij. in l. ij. C. de codicil. & Ange.
Areti. inſti. de codicil. §. pe. col. iiij. uerſ. ultra has fallentias nota
& facit quod ponit Ang. conſ. cccxiij. uiſo dicto teſtõ, in princ. &
fine, & ferè per totum. Et eo magis ſuperius deducta locum ſibi
uendicant cũ talis uoluntas defuncti multipliciter, & reiteratis
29 uicibus, & ex interuallo fuerit patefacta, & declarata. † Quæ ge
minatio, tanto magis oſtendit enixam uoluntatem ipſius diſpo
nentis fuiſſe prædictas ultimas ſuas diſpoſitiones tenere, & præ
ualere, ad plene not. per Bar. & alios in l. Baliſta. ff. ad Treb. & in
l. ſcimus. C. de agrico. & cenſi. cum alijs adductis per Frau. de
Cur. conſi. lij. col. j. & per Antonium Corſet. in tract. de uerb. ge
30 mi. quem inſeruit in tract. de poteſtate regia. † Et omiſſo articu
lo an in codicillis, hæreditas poſſit adimi, & directo dari, eccle-
ſiæ ſeu pio loco, tamen illud certiſſimum, & uulgatum eſt, quod
directo in codicillis data ualet in uim fideicommiſſi. l. Scæuola,
cum concordantijs. ff. ad Trebellianum. Pariſi. Prd.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum non præſumitur factum, niſi appareat.*

2 *Quando inſtituto ſubſtituuntur filij & deſcendentes, illi cenſentur uocati, & ſubſtituti ordine ſucceſſiuo.*

3 *Vt excluſo priore in gradu, admittantur ſequentes.*

4 *Vocatus a teſtatore, & honoratus, non cenſetur propterea grauatus ſi de grauamine non conſtat.*

5 *Subſtitutio facta uni perſonæ, non extenditur ad aliam.*

6 *Fideicommiſſum non loquens aliquo caſu, non poteſt deduci, nec allegari.*

7 *Non entis, non poſſunt eſſe qualitates aliquæ.*

8 *Caſus omiſſus a teſtatore remanet decidendus, ſecundum diſpoſitionem iuris communis.*

9 *Subſtitutus de rebus ad eum peruentis, uirtute ſubſtitutionis, & fideicommiſſi libere diſponere poteſt, niſi aliter appareat grauatus.*

10 *Fideicommiſſum reciprocum inter plures ſubſtitutos, quando cenſeatur inductum, & nu. 47. & 48.*

11 *Fideicommiſſum nedum uerbis expreßis, ſed etiam coniecturis inducitur.*

12 *In fideicommiſsis, mens teſtatoris coniecturata, magis attenditur, quàm uerba.*

13 *Teſtatoris mens prædominatur.*

14 *Teſtator conſiderans maſculos, uidetur fœminas excludere, & numero 15.*

15 *Incluſio unius, eſt aliorum excluſio.*

16 *Teſtator excludens filias filiorum a fortiori uidetur, excludere filias deſcendentes ex alijs.*

17 *Teſtator uocans maſculos, & excludens fœminas, id feciſſe uidetur, ut bona conſeruentur in eius familia.*

18 *Fœminæ non conſeruant bona in agnatione, & familia.*

19 *Familiarum decus, & honor, per diuitias conſeruatur, & numero. 20.*

21 *Qui uult conſequens uelle uidetur neceſſarium antecedens ad illud.*

22 *Ratio pro expreſſa habetur, quando unica tantum poteſt aßignari.*

23 *Et idem operatur ac ſi expreſſa fuiſſet, & quod operaretur expreſſa.*

24 *Fideicommiſſa uerbis enunciatiuis tantum inducuntur.*

25 *Geminatio oſtendit enixam uoluntatem diſponentis.*

26 *Fideicommiſſa ampliantur, declarãtur, & reſtringuntur ex cauſis, & rationibus quibus teſtator fuit motus ad illa faciendum.*

27 *Deſcendentium appellatione, plures perſonæ, & plures gradus continentur.*

28 *Ordo ſucceßiuus intelligi poteſt dupliciter, & nu. 29.*
Vt priore admiſſo, ſequentes excludantur, uel ut priore admiſſo cenſeatur rogatus ſequentibus reſtituere.

30 *Et quid ſi ſubſtitutio fuit uulgaris tantum, uel ſi fuit fideicom. habens tractum ſucceßiuum.*

31 *Fideicommiſſum inducitur quando expreßè de fideicommiſſo facta eſt mentio.*

32 *Clauſula codicillaris fideicommiſſum importat.*

33 *Fideicommiſſaria ſubſtitutio, ex quibus uerbis inducatur.*
Verbum decedere, ad mortem refertur.

34 *Fideicommiſſaria, compendioſam continet, quando habet tractum ſucceßiuum, & in futurum.*

35 *Verba ſi ſine filijs moriatur, habent tractum ſucceßiuum in futurum, & compendioſam ſubſtitutionem inducunt.*

36 *Dictio, quandocunque, diſtributiua eſt, & compendioſam inducit.*

37 *Compendioſa fideicommiſſariam in ſe continet.*

38 *Teſtator ſubſtituens filios, & deſcendentes ex eis, an uideatur uocare illos ordine ſucceßiuo, uel inſimul.*

39 *Hæredes declarantes uerba teſtamenti, non poſſunt a tali declaratione diſcedere.*

40 *Teſtatoris uoluntas aliquatenus dubia poteſt per hæredem declarari.*

41 *Honoratus a teſtatore grauari poteſt.*

42 *Expreßum etiam dicitur, quòd ex coniecturis colligitur.*

43 *Hæres adeundo hæreditatem facit bona hæreditaria propria, ita ut ſint ipſius proprium patrimonium, & non hæreditaria.*
Bona ſubiecta fideicommiſſo, debentur fideicommiſſo purificato.

44 *Bona ſubiecta fideicommiſſo, non poſſunt alienari, & numero 46.*

45 *Nec inter uiuos, nec in ultima uoluntate.*

47 *Fideicommiſſum reciprocum factum poſt mortem plurium, quando, & quo caſu, cenſeatur inductum, ita ut ſubſtitutus excludatur, & nu. 48.*

CONSILIVM XI.

DVO SVNT Quæ in cauſa difficultatem facere uidentur. Primum, quod fideicommiſſum factum per ſer Guidonem teſtatorem caſu quo omnes filij ſui maſculi hæredes inſtituti decederent ſine filijs, quod eo caſu eis eſſent ſubſtituti filij maſculi filiarum dicti teſtatoris qui pro tempore erunt, & maſculi deſcendentes ex eis, & quoniam tempore quo dicti filij hæredes inſtituti deceſſerunt, erant filij maſculi filiarum, & tanquam ſubſtituti, & fideicommiſſarij apprehenderunt dicta bona iccirco tale fideicommiſſum, cum iam fuerit effectum ſortitum amplius non erit in conſideratione, ita ut filij filiarum dicantur eſſe grauati reſtituere eorum deſcendentibus. Et ideo Anto filius Catheri. filijs Ipſius teſtatoris, licet mortuus ſit ſine maſculis, tamen potuit ſuas filias hæredes inſtituere in bonis. d. teſtatoris, quę per-
1 uenerunt ad ipſum per dictum fideicommiſſum. † Nam cum ipſe Antonius non apparet grauatus, non eſt ulterius inquirendum an mortuus fuerit ſine maſculis, ut dicit Oldra. conſilio. xxj. thema tale eſt. & Paul. de Caſtr. conſilio. clxx. uc impropriſs. column. penultim. & Alexand. conſilio. xxxj. ponderatis
2 his, uolumin. tertio. † Eſto enim, quod per ipſum teſtatorem fuerint filijs Ipſius ſubſtituti filij maſculi filiarum, & deſcendentes maſculi ex eis. Tamen cenſentur ſubſtituti, & uocati ordine ſucceſsiuo, ut firmant omnes ſcriben. in l. Gallus. §. quidam rectè. ff. de liber. & poſthum. & docto. fere omnes in l. fina. C. de uerborum ſignification. † Et ordine ſucceſsiuo intel-
3 liguntur uocati deſcendentes ſub iſta forma, ſcilicet, ut excluſo priore in gradu ſequentes admittantur, ut dicunt gloſſ. Barto. & alij in dicto. §. quidam rectè. Si ergo primi in gradu admittuntur, deſcendentes excluduntur, ex quo uocati apparent ſub dicta conditione, quæ iam defecit, & iſta intelligentia, in caſu noſtro ſuadetur ex illis uerbis, per teſtatorem appoſitis, qui pro tempore erunt, ut illi ſolum uocati cenſeantur, qui tempore adimpletæ conditionis extarent, conſequenter alij excludi de-
4 bent. † Item quia ipſe Antonius nepos teſtatoris, licet appareat per ipſum uocatus, & honoratus, tamen non apparet grauatus. Nam teſtator ipſe in omni gradu. & caſu, ſolum grauauit filios ſuos, & eis tantum ſubſtituit, & ſubſtitutio facta uni perſonæ, non debet extendi ad aliam, ut plenè traditur per om-
5 nes, maxime Areti. in dicta. l. Gallus. §. & quid ſi tantum. † Et potiſsimè conſiderando illam dictionem, tunc, & eo caſu, quæ denotat extremitatem illius, & eum tantum comprehendit. l.
6 quarta. ff. de condition. & demonſtr. † Et cum talis ſubſtitutio, & fideicommiſſum non loquatur, iſto caſu non poteſt ſuper
7 eis fieri fundamentum, ut dicit Oldr. in dicto conſilio. xxj. † Cum non entis non ſint qualitates aliquæ. l. eius qui, in princi.
8 ff. ſi cert. petat. † Et iſte caſus omiſſus a teſtatore, uenit decidendus ſecundum ius commune. l. ſi cum dotem, in princip. ff. ſolu-
9 to matrimon. l. commodiſsime. ff. de liber. & poſthum. † Et de iure communi inductom apparet, quod ſubſtitutus aliter non grauatus, libere poſsit diſponere, de rebus quę ad ipſum peruenerunt uirtute ſubſtitu. & fideicom. l. fina. §. & quia. C. commu. de legat. l. prima. ff. de teſtam. l prima. C. de ſacr. ſanct. eccle.
10 ¶ † Secundum principale, quod dubitationem facit eſt, quoniam in uerſicu. & in caſu quo, teſtator ipſe poſuit filios maſculos filiarum, & deſcendentes ex maſculis, ſolum in conditione, caſu quo non extarent, ut tunc filijs ipſius teſtatoris eſſent ſubſtituti filij maſculi & deſcendentes ex eis, ſororis ipſius teſtatoris, quo caſu non poſſumus dicere, quod inter filios maſculos filiarum teſtatoris, & deſcendentes ex eis, fuerit inductum reciprocum fideicommiſſum, ut plenè traditur in l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Trebellia. & in l. penultim. C. de impu. Quo ceſſante dictus Anton. uidetur libere potuiſſe diſponere, prout iam diſpoſuit. Tamen iſtis non obſtantibus conſiderata mente dicti teſtatoris, & alijs quæ in facti contingentia occurrunt, dico dictum Antonium de dictis rebus, non potuiſſe diſponere, prout diſpoſuit in beneficium filiarum. Nam ad illam portionem bonorum dicti teſtõris, q̃ peruenit ad ipſum, ueniunt filij
11 maſculi filiarũ dicti teſtõris, & maſculi deſcẽdẽtes ex eis. † Ad ita dicẽdũ moueor. Primo qm̃ fideicõmiſſa, nedũ inducunt uerbis

expreſsis, ſed etiam coniacturis, ſufficit enim coniecturata mēs
teſtatoris ad illa inducendum; ut probatur in d. l. heredes mei.
§. cum ita, & in l. pen. & in l. licet Imperator, ubi Barto. de lega.
j. & in l. cum proponeretur, in fi. de leg. ij. & in l. fideicommiſſa.
§. item ſi quis, de leg. iij. & per Deci. conſi. xv. col. j. & ij. & conſi.
12 aaxviij. col. j. & ij. ubi alia adducit. † Hinc eſt, quod in fideicom
miſsis potius debemus attendere mentem teſtatoris collectam
ex coniecturis, quàm nerba, nam menti in iſtis, uerba debent
inſeruire. l. cum uirum ubi docto. C. de fideicom. l. publius. §. fi.
ff. de condi. & demon. & Iaſ. poſt Bal. & alios, per illum tea. mul
ta accumulat in l. quoniam indignum. C. de teſta. prout etiam
13 faciunt Alexan. & Iaſ. in l. iij. C. de libe. prętе. † Mens enim te-
ſtatoria eſt illa quæ prędominatur, & attendi debet uulg. l. in cō
di. primum locum. ff. de condit. & demonſtr. & in §. diſponat, in
authen. de nupt. rum uulga. De mente autem. d. teſtatoris, quod
ita uoluerit, ſatis apparet dum uocat filios maſculoa filiarum,
& deſcendentes ea eis maſculos, & dum poſtmodum uocat ma-
ſculos, & deſcendentes ea eis, ſororis ſuę, caſu quo non extarent
14 filij maſculi filiarum, & deſcendentes maſculi ex eis. † Conſide-
rauit itaque per iſta teſtator maſculos tantum, tam filios, quàm
deſcendentea ea filiabus, quos prædilexit, & uocauit excluden-
15 do fœminas deſcēdentes ea filiabus. † Cum incluſio & uocatio
maſculorum, ſit excluſio fœminarum, uulg. l. cū prӕt. ff. de iud.
16 & c. non ne, de præſum. † Et excludendo filias filiarum a for-
tiori excluſit deſcendentes ea filijs maſculia ſiliarū l. ſi uiua ma-
17 tre. C. de bo. mater. & argum. d. l. publius. §. fi. † Et certe uocan-
do dictos maſculos, & excludendo fœminas, non aliam ob cau-
ſam motus fuit, ad ita diſponendum, niſi quia uoluit bona ſua
conſeruari inter maſculos deſcendentes ex filiabus per quos
maſculoa conſeruantur bona in familia, ut habetur in §. cæte-
rum, inſti. de legit. ag. ſuc. & in l. j. §. pen. ff. de uen. inſpi. cum con
18 cor. † Fœminæ enim non conſeruant bona in agnatione, & fa-
milia, quinimo per eas bona tranſeunt, & tranaſcruntur in alie-
nas familias, nam earum filij ſequūtur familiam & agna. patris,
& non matris. l. pronuntiatio. §. fi. & l. ſeq. ff. de uer. ſig. §. fi. inſti.
19 de ſta. ho. † Et certiſsimum eſt, honorem familiarum, ſine bonis,
& diuitijs male poſſe conſeruari, ut plene per Alexand. conſi.
20 xxavj. nu. vij. & conſi. cxxxiiij. nu. ij. uol. vj. † Et iſta conſeruatio
fieri non poſſet immo ceſſaret. Si Antonius potuiſſet diſponere
de dictis bonis, in beneficium filiarum, nec obſeruaretur, nec ha
beret effectum uoluntas teſtatoris contra omnia iura ſuperius
21 allegata. † Et cum teſtator uoluerit iſtud conſequens bona ſci-
licet ſua peruenire ad dictos maſculos, eacludendo fœminas,
neceſſario uoluit ſuum antecedens, ſine quo iſtud conſequens
non potuiſſet habere effectum, & ſic uoluit inducere fideicom
miſſum, in perſonam. d. Antonij, ut non poſſet in dictia bonis
filias inſtituere, nam alias uoluntaa ſua careret effectu, argu-
mento eorum quæ habentur in l. ſecunda. ff. de iuriſdiction.
22 omnium iudic. & in l. illud. ff. de acqui. hęre. & in l. ad legatum.
ff. de procura. † Et licet huiuſmodi cauſa non appareat uerbis ex
preſsis prolata ab ipſo teſtatore, tamē haberi debet pro expreſ-
ſa, ex quo nulla alia poteſt aſsignari, ut dicit gl. Bal. & alij in l.
quamuis. C. de fideicom. & plene Iaſ. in auth. quas actiones, nu.
23 xxij. C. de ſac. ſan. eccl. † Et ſi uerbis expreſſa fuiſſet, proculdu-
bio Antonius ipſe diceretur grauatus. Idem ergo dicemus, cum
haberi debeat pro expreſſa, eo magis quia ipſe teſtator diſpoſi-
tiuè uocauit maſculos, excludendo fœminas, quod quidem ab
24 ipſo diſpoſitum fuit non ob aliud, niſi ex cauſa, de qua ſupra. †
Eo etiam quoniam fideicommiſſa uerbis quoque enunciatiuis
tantum inducuntur. l. pamphilo, in principio, & ibi Bart. de leg.
25 ij. & per eundem in l. ſi ſocer. §. Lucius. ff. ſolut. matrimo. † Tan-
to magis, cum geminatis, & reiteratis uicibus teſtator ipſe con-
ſiderauit maſculinitatem eacludendo fęminas, per quam gemi-
nationem, tanto magis declarauit uoluntatem ſuam, enixam, &
præciſam fuiſſe, bona ſua deuenire ad maſculos, & non ad fœ-
minas, ut traditur per Barto. & alios, in l. Baliſta. ff. ad Trebel-
lia. & in l. ſcimus. C. de agrico. & cenſit. lib. x. quæ uoluntas mini
mè effectum ſortiri poſſet. Si Antonius non cenſeretur eſſe
26 grauatus fideicom. ut ſupra dictum eſt. † Et etiam quia dicta
cauſa, & ratio quibus teſtator fuit motus ad faciendum tale fi-
deicom. debet attendi, & conſiderari, & non ipſa conceptio uer
borum, nam ſolida, & communis omnium eſt concluſio, fidei-
commiſ. ampliari, extendi, reſtringi, & limitari, per rationem, &
cauſam quibus teſtator motus fuit ad faciendum illa, & iſta de-
bent attendi, & conſiderari, & non uerba, ut habetur in l. cum

pater. §. dulciſsimis, ubi Barto. & ſcriben. de legat. ſecundo. &
idem Barto. in l. regula. §. licet. ff. de iur. & fac. ignoran. & per
Socin. conſi. alij. colum. j. uerſicu. nam ratio, & conſilio. lxvij.
colum. prima numer. ſecundo. uolumi. tertio, & eſt bona deciſ-
ſio. Barto. in l. pater filium. §. fundum, de legat. tertio, & Pau. de
Caſt. conſilio. cclxiij. circa primum, in ij. dub. colum. penultim.
uerſicu. ſed ad primum, & Deci. conſilio cccxxxvj. in contro-
uerſijs, colum. ſecunda & ſequen. ¶ Rurſus principaliter aduer
tendum eſt, quòd dictus teſtator, caſu quo omnes eius filij de-
cederent ſine filijs, ſubſtituit filios maſculos filiarum, & maſcu
los deſcendentes ea eis, pupillariter uulgariter, & per fideicom
miſſum, quæ ſubſtitutio uocans filios maſculos filiarum, & ma-
ſculos deſcendentes ex eis, intelligi debet, ut fuit dictum ſupra
27 facta, ordine ſucceſsiuo. † Ex quo. Ly. uer. deſcendentes com-
plectitur plures perſonas, & plures gradus, ſicut eſt nomen, fa-
miliæ, ſeu agnationis, quo caſu ordine ſucceſsiuo, & gradatim
tales ſubſtituti ita uocati uenire debent, ut communiter poſt
Barto. firmant omnes in dicto. §. quidam rectè. maximè Socin.
in iij. quæſtio. numer. iiij. & Iaſo. ibidem numer. xxvij. & docto.
28 omnes in l. fina. C. de uerbor. ſignification. † Et iſtud, ordine
ſucceſsiuo poteſt intelligi dupliciter, primo, quòd exacluſo prio
re in gradu, ſequentes admittantur, & admiſſo priore ſequentes
excludantur, ut eſt in ſubſtitutione uulgari, & ita intelligendo
eſſet contra hanc conſultationem, & locum haberent dicta ſu-
29 perius pro contraria opin. † Secundo uero modo, ordine ſuc-
ceſsiuo poteſt intelligi, quòd priore admiſſo etiam effectuali-
ter cenſeatur rogatus de reſtituendo ſequenti in gradu, & iſta
intelligentia optimè facit pro hac noſtra conſultatione, quæ
fuit. d. Pau. de Caſtr. in dicto. §. quidam recte, & in dicta. l. Gal-
lus. §. etiam ſi parente, & decidit præſentē difficultatem, ut ad
plenum poſt alios refert Socin. in d. §. quidam rectè, colum. pe-
nultim. & fina. numer. vj. in iiij. q. & conſilio. cxiij. ſupraſcripti,
colum. iij. & ſequen. uerſicu. ſed poſito, & uerſicu. ſequen. uolu-
min. primo & conſilio. xliij. uiſis, colum. v. & vj. uerſicu. ſecundo
modo, & uerſicu. aliquando, & quinto, uolumin. tertio. Per quæ
apparet, quòd dictus Antonius uocatus gradatim, & ordine
ſucceſsiuo, licet fuerit admiſſus, tanquam prior in gradu, tamē
effectualiter cenſeatur grauatus de reſtituendo in ſequenti gra
30 du. † Et licet aliqui docto. in dicto. §. quidam rectè, impugnent
hanc intelligentiam. ſecundum Pau. de Caſtr. Tamen ipſorum
impugnatio, locum habet quando ſolum facta fuiſſet uulgaris
ſubſtitutio, quando autem ſubſtitutio fuiſſet fideicommiſſaria,
& habens tractum temporis in futurum, ut eſt præſens noſtra
Opinio, & intelligentia. Pau. eſt ueriſsima, ut declarant omnes
docto. in dicto. §. quidam rectè, & eſt de mente Alexand. conſil.
xaij. uiſis, uolumin. iij. & diffusè hanc concluſio. proſequitur So
cin. in dicto. §. quidam rectè, colum. penultim. & fina. & in dicto
conſi. cxiij. colum. iij. & ſequen. uolumin. primo. & in dicto con
31 ſil. xliij. colum. v. & vj. uolumin. iij. † Et quod in caſu noſtro ta-
lis ſubſtitutio ſit fideicommiſſaria, patet ex illis uerbis. Et per
* fideicommiſſum, ſecundum Bart. & * communiter omnes, in l.
centurio. ff. de uulgar. & pupilla. colum. antepenultim. in quar-
ta quæſtione principali, uerſicu. iiij. principaliter, & per fidei-
commiſſum, continet fideicommiſſariam, & ſubſtitutus poteſt
32 uenire per quàm uult, & eligere. † Et potiſsimum hoc etiam
procedit quando eſt appoſita clauſula codicillaris, ut eſt etiam
in caſu præſenti, & firmat Socin. apertè in dicto. §. quidam re-
33 ctè, in fine. † Et quod ſit in caſu noſtro ſubſtitutio fideicom-
miſſaria, & habens tractum in futurum, patet etiam ex illis uer-
bis. Si omnes eius filij decederent, quod uerbum, decederent, re
fertur ad mortem, quæ incerta eſt, quando ſequatur, & tractum
continet ſucceſsiuum. ut ſentit gloſſ. in uerſicu. deficientis, §.
34 hinc nobis, in authen. de hære. & Falci. † Ex quibus uerbis ap-
paret, factam eſſe ſubſtitutionem compendioſam ut tenet gloſ.
communiter approbata in l. in teſtamento. C. de teſtam. mili.
35 † Et iſtud etiam colligitur ex illis uerbi, ſi ſine filijs, quę habēt
tractum in futurum, & continent compendioſam, ut habetur in
cap. ſi pater de teſtam. lib. vj. & eſt gloſſ. in l. precibus. C. de im-
36 pu. † Conſiderando etiam illud diſtributiuum, quandocunque
idem dicere debemus, ut tradit Barto. & alij in dicta. l. centu-
rio, colum. ſecunda. & colum. decima uerſicu. ſecundo. opponi-
tur. & Alexand. conſi. clxv. Circa præſentem. colum. ſecunda uo
lu. v. & Moder. in l. uerbis ciuilibus. ff. de uulga. & pup. Et certū
37 † eſt, quod talis compendioſa, continet in ſe fideicommiſſariā
ut in d. c. ſi pater, & in d. l. pcibus. & in l. hēredes mei. §. cū ita. ff. ad
Trebel.

* Trebel.& plenè tangit Bart. quem communiter * ſequuntur do
ćto.in d.l.centurio.col.x.uerſic. quæro utrum ſubſtitutio com-
pendioſa.circa fin.& colum.antepe.in j.q.iiij.quæſtionis princi
palis. & ex quibus apertiſsimè patet quod ſumus in ſubſtitutio-
ne fideicommiſſaria,& conſequenter ſecunda intelligētia Pau.
de Caſt. habebit locum in præſenti conſultatione, ut licet pri-
mus fuerit admiſſus, tamen effectualiter cenſeatur rogatus, &
grauatus reſtituere ſequenti in gradu, & ex iſtis tolluntur ea
quæ in ꝯrium fuerunt adducta ſuperius. Nam illa intelligentia
quod cenſeantur uocati ordine ſucceſsiuo,hoc eſt,ut primo ad
miſſo,ſequentes excludantur,procedit & locū habet, qñ ſumus
in ſubſtōne uulgari,qñ aũt in ſubſtōne fideicommiſſaria, ut eſt
caſus præſens.locum habebit ſecunda intelligentia.Pau.de Ca.
de qua.ſ.uidelicet quod primus admiſſus cenſeatur ēt grauatus
reſtituere ſequentibus,& ita declarant oēs.in d.§.quidā recte.&
in ꝯſi.ā.deductis.Nec obſtat quod illi deſcendentes uſr uocati
ſub ꝯditione,ſi primi non extarent &c.Nam procederet in ſub
ſtōne uulgari,nō aũt in fideicommiſſaria,ut eſt iſta præſens,ſm
intelligentiam Pau.de Caſ.& cōem, ut dictum eſt.Nec obſtant
illa uerba,qui pro tpe erunt.Nam poſita apparent quoad filios
maſculos filiarum, ut illi eſſent ſubſtituti filijs teſtōris, qui pro
tpe eſſent,& ſic ſuperuiuentes eſſent uocati,non autem fuerūt
appoſita quoad deſcendentes maſculos ex eis. Item ēt ſi referan
tur ad filios & deſcendentes maſculos qui pro tpe erunt, appoſi
ta ad tollendam difficultatem de qua per oēs doc.in d.§.quidā
38 recte.& in locis ibi allegatis per eos.† Vbi dubitant,an teſtator
ſubſtituens filios, & deſcendentes ex eis, uideatur uocaſſe oēs
inſimul,& eodem tempore, pp illam copulam, &,& quia mens
teſtatoris erat uocare gradatim & ordine ſucceſsiuo,ad decla-
rationem mentis ipſius appoſuit uerba prædicta,ut gradatim ue
niant,& ordine ſucceſsiuo, & iſtud, ordine ſucceſsiuo,intelligi
debet,ut ēt priore in gradu admiſſo, cenſeatur poſtmodū effe-
ctualiter grauatus,reſtituere ſequenti in gradu,qñ ſumus in ſub
ſtōne.fideicōmiſſaria & habente tractum in futurum, prout eſt
præſens,& ſuperius extitit ꝯcluſum, ꝯñr fideicommiſſum prædi
ctum non pōt dici extinctum,ea eo quia primi in gradu ſucceſ-
ſerunt. Nam adhuc durat, ex quo primi ſuccedentes cenſentur
grauati reſtituere ſequentibus.Præterea in præſenti ꝯſultatione
tractatur & agitur de interpretanda mente teſtōris,utrum fue-
rit inducere fideicommiſſum, nedum in primo gradu ſubſtitu-
tionum ſed ēt in ſequentibus,& licet ex ſuperius deductis,aper
tiſsimè oſtendatur,fideicommiſſum fuiſſe inductum gradatim,
& ſic dictum Anto.fuiſſe grauatum & ꝯñr non potuiſſe teſtari,
de dictis bonis, tñ dicta uoluntas teſtōris per eundemmet An-
tonium ita fuit interpretata, & executioni mandatatur primi in
gradu ſuccedētes,cenſerentur grauati per fideicommiſſum. Nā
filij maſculi.d.Benuenutæ filiæ. d.teſtatoris, qui per fideicom-
miſſum ſucceſſerunt filijs maſculis teſtatoris mortui ab inteſta-
to,in dictis bonis fideicommiſſarijs non habuerunt hæredes ſo
rores ſuas proximiores, ſed in illis bonis eis ſucceſſerunt dictus
Ant.& alij maſculi,filij & deſcendentes aliarum filiarum teſta-
toris,uirtute dicti fideicom. pp quod ipſe Antonius cōſecutus
fuit ſuam portionem ita interpretando & declarando, dictum
39 fideicom.& mentem teſtōris facientis illud. † Vnde cum ſemel
ita declarauerit, mō hæredes ipſius non poſſunt ꝯrium adduce-
re,regula quod ſemel de reg.iu.lib.vj. Tanquam enim ꝯrij ſibi
40 ipſis audiri non debent.l.j.cum uulga.C.de ſerui.fugi.† Et mini
mè mutanda ſunt, quæ certam habuerunt interpretationem.l.
minimè.ff.de legib.& bene faciunt,quæ ponit Soci.ꝯſi.xij.Præ-
ſens.col.ſi.uerſ.ſm quia.uol.iij. ubi uoluntas teſtōris aliquate-
nus dubia, pōt declarari per hęredem, & talis declaratio debet
attendi, & prӕiudicat hęredibus ipſius declarantis, nec per eos
pōt reuocari,allegat iura & deciſ.ut per eum.¶ Non ob.mō alle
gata in ꝯrium. Nam ea iſtis ſuperius deductis, ceſſat illa obie-
ctio potiſsima,quod dñr uocati ordine ſucceſsiuo,nam apertiſ-
ſime rñſum eſt.Prout ēt ſublata eſt obiectio illorum uerborum,
qui pro tpe erunt,& qđ ſint uocati ſub ꝯditione,& quod fideicō
miſſum fuit ſortitum effectū,& ſic expirauit.Nam durat in per-
ſonam dicti Anto.morientis ſine maſculis ut. ſ.oſtenſum eſt, &
ſic ſumus extra terminos cōſi.xaj.Old.Nec ob. dum dicebatur,
Ant.nō fuiſſe grauatū. Nam imò ex pluribus patet ipſum fuiſſe
& uocatum & ſucceſsiue grauatum,ſm intelligentiā cōem Pau.
de Ca. ex quo ſumus in ſubſtōne fideicommiſſaria, & ex pluri-
bus alijs.ſ.deductis demonſtratum extitit ipſum Ant. iſto caſu
41 fuiſſe grauatum.† Et quia honoratus fuit a teſtatore ēt ab eo po-
tuit grauari iuxta no.in l.ut hęredibus.de leg.ij.& in l. unica.§.
ſin aũt aliquid.& §.pen.C.de cadu.tol.& ſic ceſſabit obiectio.l.
ab eo.C.de fidei.Nec obſtat quod dicebatur, ſubſtōnem factā
uni perſonæ non extendi ad aliam, nā iu caſu nro facta fuit om
nibus & gradatim,& oēs ſunt comprehenſi, & ordine ſucceſsi-
uo ut dixi,& ſic ſumus extra caſum extenſionis,& fideicom.præ
dictum ēt loquitur iſto caſu,qui non fuit omiſſus,imò compra-
henſus,conſideratis uerbis teſtatoris,& alijs coniecturis,de qui
42 bus ſupra.† Expreſſum dicitur,quod colligitur ex coniecturis.l.
imperator,de leg.j.ſicut illud,quod uenit ex mente, ēt expreſſū
dicitur,ut per gl.in l.tale pactum.§.fi.ff.de pac.& per Alex.cōſi.
43 cxxxij.uol.ij.& Dec.conſi.ccc xviij.nu. lj. † Nec obſtat ꝙ bona
teſtatoris peruenerunt ad Antonium, & fuere effecta ſua pro-
pria,ꝯñr de illis potuit diſponere. Nam cum ſubiecta fuerint fi-
deicommiſſo,tranſiuerunt ad d. Anto.cum dicto onere & gra-
uamine & purificato fideicommiſſo, debent reſtitui fideicom-
44 miſſarijs,ut.ff.& C.ad Treb.† Et dicta bona per ipſum Ant.gra
uatum non potuerunt alienari.l.fi.§.ſed quia,& in auth.res quæ
per locum a ſpeciali.C.commu.de leg.& per ſcriben. in l.Mar-
45 cellus.§.res quæ.ff.ad Treb.† Siue alienatio fiat inter uiuos, ſi-
ue per ultimam uoluntatem,ut in l.peto.§.fratre, de le.ij.& per
ſcriben.poſt Bar.in vij.q.in l.filiuſfam.§.diui. de leg.j.Non ob
ſtat ultimum in quo dicebatur inter iſtos filios filiarum, & de-
ſcendentes maſculos ex eis,non fuiſſe inductum reciprocum fi-
deicommiſſum.Nam eſto quòd iſte articulus ſic difficilis & in-
tricatus, tamen inficiari non poteſt, quin inter eos non fuerit
inductum fideicom.ordine ſucceſsiuo & gradatim, ſecundum
intelligentiam communem Pau.de Caſt.de qua ſupra ex quo ſu
46 mus in ſubſtitutione fideicommiſſaria. † Et iſtud eſt ſufficiens
ad oſtendendum quòd dictus Anto.non potuit diſponere de di
ctis bonis,ut ſunt apertiſsimę deciſiones ſuperius deductę.Præ-
terea aduertendum eſt,quòd filij maſculi filiarum & deſcenden
tes maſculi ex eis,nedum apparent uocati,& poſiti in conditio-
ne tantum, ſed ulterius expreſsè & diſpoſitiuè fuerunt uocati,
quo caſu bene cadit illa dubitatio,& inquiſitio, an inter eos te-
ſtator uoluerit inducere fideicom.reciprocum quando poſtmo
dum ipſis, & ultimo ipſorum morienti teſtator prouidit de alio
ſubſtituto, prout fuit iſto caſu in quo uocauit deſcendentes ex
47 ſorore,deficientibus maſculis ex eis.† In qua difficultate,omiſ-
ſis pluribus quæ allegari & deduci poſſent, concluſio commu-
nis & uera eſt, quòd quando ſubſtitutio fideicommiſſaria eſt fa
cta per mortem plurium ſubſtitutorū ab ultimo moriente, &
in tota hæreditate cenſetur reciprocè facta, ut ita uocati & ho-
norati cenſeantur adinuicem ſubſtituti, ut eſt text. apertus &
ibi Barto.& alij not.in l.Titia Seio. §. Seia libertis, de legat.ſe-
cundo.& per docto.communiter.l. penultim. C. de impub. &
per Soc.poſt alios,in d.l.hæredes mei.§.cum ita,colum.ij.& per
Alexand.in l.pater impuberes.ff.de uulga.& pupill.& alibi plu
48 ries. † Et quando ſubſtitutio fit poſt mortem plurium,& in om
nibus bonis, & ſupereſt perſona de liberis & deſcendentibus
teſtatoris,ſemper uidetur eſſe facta ab ultimo, & inter ipſos ho
noratos, fideicommiſſum reciprocum dicitur inductum, ita ꝙ
excluditur ſubſtitutus ex præſumpta mente teſtatoris, ut firmat
Barto. in l. codicillis.in princip. uerſicu. & ſic non ſupereſt, de
legat.ſecundo uolens iſtud procedere in ſubſtitutione fideicō-
miſſaria,& idem uult Barto.& cæteri docto. communiter in d.
§.cum ita, columu. prima uerſicu. unde ſoluit gloſſ. & uerſicu.
non eſt enim alius,& uerſicu.idem dicerem,& colum.fina.uer-
ſicu.item fallit & uerſicu.tunc autem ſupereſt, & ibi Socyn.hoc
firmat colum.ſecunda numer.viij.uerſicu. aliquando, & tertio,
& conſi.ccxlix.colum.viij.& ix.uerſicu.ſecundo reſpondeo,ubi
adducit alias deciſi. uolumin. ij. Subdendo quòd iſta eſt com-
munis opin.a qua iudicando & conſulendo non eſt recedendū,
& hoc idem uult Alexand.in d.l.ſi pater impuberes,columu.ſe-
cunda.& fina.& ibi Iaſo.numer.iiij.qui apertius iſtud compro-
bat, ut per eum, & per Mod.Peruſi. poſt Alexand.in l.pater fi-
liam.§.fina.ff.ad leg.Fal.& per ſcriben. fere omnes, in d. l.pen.
C.de imp. In caſu autem noſtro, ſubſtitutio actiue eſt facta de
filijs filiarum, & deſcendentibus ex eis, & poſtremo poſt mor-
tem ipſorum in omnibus bonis & in tota hæreditate facta ap-
paret in deſcendentes ex ſorore teſtatoris,& quia ſuperſunt per
ſonę deſcendentes ex teſtatore,quæ ex præſumpta mente ipſius
excluderent ſubſtitutum,merito inter eos,inductum dicitur eſ-
ſe reciprocum fideicom. quo caſu dictus Antonius dicitur eſſe
grauatus,& ex iſto ēt capite tale fideic.habebit locū,& ꝯſequē-

nas ciuium, & ſubditorum non porrigitur ad ipſos forenſes, ut per Bar. in d. l. cunctos populos. col. vj. uerſi. iij. quæro. & uerſic. circa ſecundum & Bal. & Saly. ibi colum. iij. in fi. uerſi. ſed tunc quæro. & per Caccialup. in ſua repet. car. mihi. axj. col. ij. uerſi. ſuper primo. Ad quod etiam, nam eſto ꝙ dicta lex Hiſpaniæ loqueretur ſimpliciter & indiſinitè, tamen diſponit & loquitur perſonas filiorum uolentium de rebus ſuis diſponere. & eas impedit & prohibet, ne poſſint diſponere de omnibus bonis, ſed
11 tantummodo de tertia. † Et ſtatutum diſponens prohibendo, & impediendo perſonas, non continet nec comprehendit forenſem, ut tradit Bar. in d. l. cunctos populos. colum. avij. uerſic. ſed circa hoc dubitatur, & uerſi. & ideo dico. & ibi Alex. in addi. & Bald. col. vij. uerſic. circa hoc dicit Bar. & uerſi. nunc econtra. & col. viij. uerſic. ulterius quæro. & caccialup. in d. repet. car. mihi xxj. col. iiij. uerſi. item infert, ubi ponit exempla ſatis conuenientia præſenti caſui, & per Iaſ. in j. lect. col. viij. nu. xlij. & in ij. lec. col. aia. nu. laaavj. & per Ioã. Crot. in repe. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iu. car. peu. colu. iij. & iiij. in prima conclu. & per Alex. conſi. xliiij. col. ij. uerſi. ſed præmiſſis. & col. iiij. uerſi. cum ergo. & col. v. uol. v. & col. fi. & conſi. xia. num. iij. & vi. uol. vj. & conſi. xlj. in fi. uol. vij. & conſi. cxj. nu. ij. eo. uol. vij. & tradit Cor. cõſi. xlv. col. v. uerſic. Item eſt aduertendum. uol. j. & conſi. xciiij. col. ij. uol. ij. ubi bene loquitur, & per eundem conſi. lxiiij. colum. ij. uolu. iij. & per Socin. conſi. cxxvij. nu. iiij. uolu. iiij. & per Alber. Brun. in d. tract. in vj. arti. princ. Facit etiam illud uulgatum, uolens, ſtatuta regulariter non ligare forenſes: c. a nobis, il. j. extra de ſenten. excom. & ibi per doct. & in d. l. omnes populi. & in d. l. cunctos populos, & iſta omnia deſeruiunt ad commodum & utilitatem. d. Simonis, centurioni, heredis inſtituti per d. Stepha
12 num. † Tamen in fauorẽ. d. Tomaſinæ matris poſſet dici quod dicta lex Hiſpaniæ ligabat ipſum Stephanum, ex quo contraxerat domicilium in dictis regnis Hiſpaniæ, & conſequenter, ra-
13 tione domicilij non dicebatur forenſis, immo ſubditus. † Habitauit enim ibi per x. ann. & ultra, ex qua habitatione, domicilium dicitur eſſe contractum. l. ij. C. de incol. libr. x. not. gloſſ. Bar. & alij, in l. lex cornelia. §. ſi tamen. ff. de iniu. & in l. non utique. & in l. domicilium. ff. ad municipales. & tanquam ſubditus ratione domicilij, tenebatur dictam legem obſeruare, & relin-
14 quere matri duas tertias. † Subditus enim proprie erat ratione dicti domicilij, magis quàm originis, ut habetur in c. ſtatutum. §. nullus. de reſer. libr. vj. & in §. cum uero. & ibi doct. not. & per gl. & alios, in c. præſenti. de præb. lib. vj. & in clem. j. de fo. compe. & per Imol. & alios, in c. fin. de fo. compe. & per Socin. conſi. lxxix. nu. xiij. uolu. iiij. & xviij. & xxj. & per Alex. conſi. clv. uol. vij. & conſi. cxa. nu. ix. & per Socin. conſi. cclaxxviij. uol. ij. col. vij. ubi dicit iſtud procedere, etiam ſi ſtatutum loquatur in perſonam ut tradit Saly. in d. l. cunctos populos. col. v. uerſi. hoc attende. & Caccialup. ibi car. aaj. col. iij. & per Crot. in d. l. omnes
15 populi. car. fi. col. ij. & per Deci. conſi. ccclij. nu. ij. † Et maximè quãdo quis habet maiorem partem bonorum ſuorum in dicto loco, ut per Fel. in c. poſtulaſti. nu. j. de fo. ꝯpe. & per eundem in c. dilectus. el. ij. de reſcri. & tradit Albe. Bru. in d. trac. in viij. art.
16 priu. q. axv. col. v. † Nec habet obſtare ſi dicatur ꝙ ipſe Stephanus nõ ſtetit per decenniũ in eodẽ loco, qm̃ ſequebatur curiã ꝙ nõ vr Ʒxiſſe domiciliũ, ut tradit Maria. in c. fi. de fo. cõpe. & Fel. in d. c. dilectus. nu. xxix. & Aug. cõſi. axvij. pro deciſione. col. ij. uer. item uero, & Cy. in l. ij. C. ubi ſenator. Nã ceſſat obiectio, qm̃ in dictis locis aſsiduè uerſabatur, rõne mercantię, & locus ſatis dr̃ certus, cõ ibi morã traheret cã mercantiarũ ſequendo curiã, ut quod iuris eſt reſpectu loci determinati & indiuidui, idẽ ſit & reſpectu regnorũ Hiſpaniæ, quo ad regna, ut in illis ſequendo curiã domiciliũ ꝯſtituerit, potiſsimũ cũ in certa ciuitate familiã & domũ teneret, argu. l. quæ de tota. ff. de rei uẽdi. & ſentit Bar. in d. § ſi tñ col. ij. uerſi. ulterius uenio. & Fely. in
17 d. c. dilectus. nu. aavj. † Minus ẽt obſtat ſi dicatur, ꝙ dictus Stephanus non ꝯſtituit ibi domiciliũ, ex quo habebat animũ repatriandi, & ut domiciliũ ꝯſtituatur, requiritur animus perpetuo habitandi in loco, qui ex ꝯiecturis colligitur. ca. ij. de renuncia. li. vj. & totũ hoc cõmittitur arbitrio iudicis, ut dicit Ab. in c. fi. col. fi. de paroch. & Maria. in c. fi. in vj. q. prin. de fo. ꝯpe. & Dec. ꝯſi. cclxxxiij. col. viij. uerſi. v. iſta ꝯcluſio. & per Bar. in d. §. ſi tñ. & Fel. in d. c. dilectus. col. viij. uerſ. ij. limita. & Barbat. & Areti. in c. quod clericis, de fo. ꝯpe. In caſu aũt nr̃o ex ꝯiecturis apparet animus d. Stephani, ꝙ intendebat diſcedere ex Hiſpania, &
18 repatriare. † Tum quia patria eſt dulcis, ut per Soc. ꝯſ. xxxv. col. iij. uerſic. ſecundo magis. & col. iiij. ubi loquitur de ſcholare, &
19 mercatore, uol. j. & per Dec. ꝯſi. ccaavij. col. vij. † Tum ẽt quia emit Ianuæ multa bona, tum ẽt quia ibi ſtabat cã mercantiarũ, & ea finita ceſſabat animus ibi cõmorandi, & nunquã Hiſpaniæ ſuſtinuit aliqua onera nec munera, tum ẽt quia per binas literas ſcriptas per dictũ Stephanum, iam apparet, ꝙ intendebat repatriare, ex quibus non põt dici ipſum Ʒaiſſe domicilium in Hiſpa
20 nis. Tũ rectè intuenti, iſta parũ obſtant. † Ex quo ſolida & firma ꝯcluſio eſt ſuperius firmata, ꝙ per perpetuam habitationẽ decẽ annorum ꝯſtituit uerũ domicilium, quod procedit ẽt in caſu dubio, qñ aliter non apparet de mente & animo, ut firmat Bar. in d. §. ſi tñ in ulti. capite ſuæ diſtinct. ubi aſſerit hoc eſſe tenendum, & ſequũtur doc. ſuperius citati. ſiue ſi. uus in ſcholare, ſiue in mercatore, & ꝯiectura de patria dulci, & de præſumptione redeundi ad eam, non eſt ꝯſiderabilis, nam ſi attendi deberet, ſequereẽ ꝙ qs habitãdo alibi, nedũ per decẽ, ſed per plures & plures annos, non diceretur ibi domiciliũ Ʒaiſſe, ex quo uigeret illa præſumptio repatriandi, & ꝙ animus ſuus erat redeundi ad patriam dulcẽ, & tñ doct. oẽs ſuperius allegati cum alijs ꝯcor. uno ore firmant Ʒriũ, ꝙ in dubio per decennium habitando alibi, ꝯſtituitur domicilium, & iſtud optima rõne. Nã hic non agitur de domicilio originis, ſed de domicilio habitationis, quod neceſſario ꝯſtituitur extra patriã, & nunquam ꝯſtitueretur, ſi in illo habitante extra daremus animũ redeundi, eo quia patria dulcis &c. Nec obſtat alia ꝯiectura, ꝙ emit ipſe Stephanus bona Ianuę. Nam ſi qua apparebit emptio facta modici eſt momẽti, qm̃
21 maiorem partem fortunarum ſuarum habebat in Hiſpania. † Et una præſumptio tollit aliam, & illa quæ eſt magis potens debet attendi. l. diuus ff. de in integr. reſtit. c. literas. de præſumpt. cum ſim. Nec obſtat tertia coniectura ꝙ Hiſpaniæ moram traheret reſpectu mercantiarum, nam uerè ſe in mercantijs exercebat, & cauſa iſta fuit potiſſima ad ibi habitandum & conſtituendum domicilium, nam quicquid ferè habebat ibi lucratus fuit, quæ cauſa tempore quo mortuus eſt adhuc durabat nec erat finita, immo & ſi non duraſſet, tamen adhuc domicilium dicitur conſtitutum, ut per Bar. in d. §. ſi tamen. quem communiter ſequuntur docto. ſuperius adducti, qui ponunt exemplum in ſcholare & mercatore, qui cauſa ſtudij & mercantiarum ſtant in aliquo loco per decennium. Per quam habitationem conſtituerunt domicilium, eſto ꝙ ceſſet cauſa ſtudij & mercantiarum. Nec obſtat ꝙ dictus Stephanus in Hiſpania non ſubierit one-
22 ra & munera, nam iſtud minime tollit, † quin domicilium dicatur conſtitutum propter perpetuam & continuam habitationẽ decem annorum, ut per Bar. in d. §. ſi tamẽ. quem communiter ſequuntur omnes docto. ſuperius allegati, fundantes concluſ. in dicta decennali habitatione. Nec dicunt ꝙ talis habitans debeat ſubire onera uel ne. Nec obſtat ultima coniectura literarum ſcriptarum per dictum Stephanum, & directarum ad ipſum Simonem in quibus uidetur declarare animum ſuum repatriandi. Nam aduertendum eſt, quoniam primæ literæ ſcriptæ de anno. 1528. die. xviij. Decemb. ſolum aſſerunt quòd ipſe Stephanus, nihil aliud conſiderabat, a menſibus ſex citra niſi repatriare, & ſecundæ literæ ſcriptæ de anno. 1530. die. xv. Martij ſolum dicunt quòd ipſe ſe offerebat ſeruire pro pauco tempore quo habebat ibi ſtare, & ꝙ ſperabat effectu breuiter facere repatriamentum permittente Deo, quod eſſet melius, & ſic dictę literæ in quibus ipſe Stephanus declarat animum ſuum repatriandi, poſito pro firmo, ꝙ fuerint ſcriptę manu ipſius nihil habent nocere ſuperius concluſis, ex quo apparent per eum ſcriptę longe poſt decem annos, & ſic ante ſcripturam illarum ipſe Stephanus habitauerat in Hiſpania per decennium, infra quod nihil dixit de repatriamento ſuo, & per tale tempus, ſortitus fuit domicilium uere, unde finito decennio, illa declaratio animi, quod uolebat repatriare, non tollit nec euertit domicilium iam
23 conſtitutum. † Animus enim repatriandi ad effectum ut domicilium non cõſtitueretur, neceſſario debuit declarari infra decennium, Tunc enim operaretur effectum, ut domicilium non conſtitueretur, ut per Bart. in d. §. ſi tamen & per omnes docto. ſ. allegatos, quo fit ut tales literæ declarãtes animum repatriandi poſt decennium, nullius ſint conſiderationis, ex eo quoniam iam domicilium erat uerè conſtitutum, & eo tempore non erat integrum ab eo recedere. Concludetur ergo ratione domicilij dictum Stephanum comprehendi ſub dicta lege Hiſpaniæ & ip
24 ſum ligari dicta conſtitutione. ¶ † Verum adhuc ſecunda & maior Ʒ ipſam. d. Thomaſinam reſultat difficultas. An ipſa quæ Ia

nuenſis

nenſis eſt origine, domicilio, & alijs omnibus ꝯſideratis, poſsit
gaudere & uti beneficio dictæ legis Hiſpaniæ, & cõmodo ipſius
cum ibi uere fuerit & ſit forenſis, & nulla ibidem ſubierit mune
ra, quo caſu talis forenſis non põt gaudere beneficio ſtatuti exi
ſtentis alibi, tum quia de eis per ſtatuentes non fuit cogitatũ, ut
per Bar. in l. ſeruo legato. §. ſi teſtõr. de leg. j. & in l. fideicõmiſſa.
§. interdum. de leg. iij. & in l. ij. §. uidendum. ff. ad Tertul. & latiſ-
25 ſimè per Soc. ꝯſi. v. præſens ꝯſultatio. uol. j. † Tum ẽt ꝯſideratis
mente ſtatuentiũ, qui uoluerunt legẽ ꝯdere, in beneficiũ ſubdi-
torum, prout ſubditos, per eã grauabant arg. l. eũ qui. ff. de iure-
iur. & l. ſcḋm naturam. ff. de reg. iur. & in c. qui ſentit de reg. iu. li.
26 vj. † Tum ẽt quia ꝯcluſio cõis eſt & uera beneficia ſtatutorum
denegari forenſibus, ut per Bar. in trac. repreſal. in v. q. princ. &
per Pau. de Ca. in l. oẽs populi. in fi. ff. de iuſti. & iur. & ibi Crot.
car. pe. & fi. & per Ang. ꝯſi. lxxiij. ꝙ dicta, & Alberi. de Roſa. in
j. parte ſtatutorũ. q. ix. & Pau. de Ca. ꝯſ. ccclij. ſtatutũ. & Roma.
ꝯſi. ccxxij. Iſta captura, & tradit Bar. in d. l. cunctos populos. &
ibi ſcriben. maximè Caccialup. car. xxj. uerſ. illud ẽt ſcias, & pul
chrè per Alex. ꝯſi. xliiij. col. iiij. uer. cum ergo. & col. v. uol. v. ubi
optimis legibus rõnibus & auctoritatibus, cõcludit in materia
ſucceſsionis nõ ſufficere ꝙ ille de cuius hæreditate tractatur fue
rit ſubditus ſtatuẽtibus, ſed ẽt neceſſe eſt, ꝙ perſona quæ inten-
dit ſuccedere ẽt ſit ſubiecta ſtatuentibus. Nam ſi forẽſis eſt, nõ
debet gaudere beneficio ſtatuti, & per eũdem Alex. ꝯſi. cxx. uo.
ix. & ꝯſi. xlj. uol. vij. & per Soci. ꝯſi. ccxxxj. col. vj. uer. præterea. &
cõſi. ccliij. in fi. & ꝯſi. ccxlj. col. viij. uol. ij. & ꝯſi. ccxvij. col. j. uol.
iiij. & per Dec. conſi. cxiiij. col. ij. & plenè per Alber. Brun. in d.
trac. in vj. art. princ. q. j. Quibus in locis, & alijs allegatis per eos
adducuntur rõnes firmantes, hãc ꝯcluſ. tanquam cõem & uerã,
uolentẽ forenſem nõ gaudere beneficio ſtatuti ꝙ̃r ipſa. d. Tho
maſina forẽſis Hiſpaniarũ, gaudere non poterit beneficio ꝯſtitu
27 tionis prædictæ. † Verũ eſt ꝙ in ſui beneficium, poſſet allegari
quod uult Alex. ꝯſi. cxj. uol. vij. ubi allegando decil. Lap. cj. & ra
tiones ipſius Lap. vr̃ ꝯcludere, nõ ſubditũ ſtatuenti poſſe gaude
re beneficio ſtatuti, tñ in cõtingentia facti de qua ibi per Alex.
multa alia ꝯcurrebant, quę ceſſant in caſu p̃ſenti, & ibi perſonæ
nõ ſubditæ ꝯſideratę per Alex. uolẽtẽ eas gaudere beneficio ſta
tuti, erant lõge diuerſæ qualitatis, quam ſit ipſa. d. Thomaſina,
& iõ applicare dicta Alex. ibi ad caſum p̃ſentẽ, eſſet ſummè pe-
riculoſum, maximè cũ lex Hiſpaniæ loquatur in perſonam & ſic
28 odioſa, ut ſuperius fuit dictũ. ¶ † Tertia difficultas oritur, an ca
pitulũ incip. ꝙ Ianuenſes & eorũ ſubditi &c. factũ de an. 1518.
in pace inita inter Catholicum regem Hiſpaniarum ex una, &
mag. Rempub. Ianuenſem ex altera, habeat locũ in teſtõ, & ꝙ̃r
an ipſa. d. Thomaſina Ianuen. & habitans Ianuæ, poſsit uti be-
neficio & commodo dicti capituli, & ꝯuentionis, & de iſtis ꝯuẽ
tionibus & ꝯfœderatis, aliquid tangitur per Alex. ꝯſ. xxxviij. uol.
iij. & per Fely. in c. Rodulphus. uerſ. comitatus. de reſcri. & in c.
olim. de accuſa. & in Rub. de treg. & pac. & per Crot. in d. l. oẽs
populi. car. fi. col. ij. uer. nota ẽt ꝙ ſtatuta. & de ſtatuto diſponẽ-
te, ꝙ tale ius reddatur &c. Ianuenſibus quod Hiſpanis, & ↄ̃, tã
git aliquid Alex. in d. ꝯſi. cxj. num. xv. uol. vij. & Soc. ꝯſi. xix. uol.
29 iij. † Et prima facie vr̃ deductũ, ꝙ tale capitulũ uendicet ſibi lo
cũ in teſtõ, generaliter. n. loquitur, unde &c. l. j. §. generaliter. ff.
30 de leg. præſtan. cũ uulg. † Et quia diſpõ generalis ꝯprehẽdit oẽs
caſus, licet in uno eſſet maior rõ quam in alio. l. j. §. quod aũt. ff.
31 de aleato. l. in fraudẽ. §. fi. ff. de teſta. mil. l. fi. ff. de pecul. lega. †
Tñ ↄ̃rium vr̃ uerius, ꝙ dictũ capitulũ & ꝯuentio non ſe extẽdat
ad teſtamenta, nã fieret fraus dicto capitulo, ſi ↄ̃ mentẽ ↄ̃hentiũ
ita intelligeretur cõſideratis ſolũ uerbis. l. ↄ̃ legem. & l. ſeq. ff. de
32 legib. † Mens enim ↄ̃hentium attendi debet & ſeruari, magis
quàm ꝯceptio uerborũ. l. ſi. C. quæ res pig. l. in ꝯuentionalibus.
33 ff. de uerb. l. ↄ̃ctus. ubi Dec. ff. de reg. iu. † Et mens, & rõ facien-
tiũ tale capitulũ non fuit, ut haberet locũ in teſtõ, tum quia nõ
eſt credendũ, ↄ̃hentes uoluiſſe auferre liberum arbitrium teſtã-
di, & diſponendi, & illud reſtringere, ut plenè per doc. in l. pa-
ctum quod tali. C. de pact. & in l. ſtipulatio hoc mõ ꝯcepta. ff.
de uer. obl. & per Dec. ꝯſi. ccxxv. col. ij. & iij. Tum quia tale capi
tulum nullam mentionem facit de teſtamento, & ult. uolũtate.
34 † Tum quia ſi hoc induceretur eſſet ↄ̃ bonos mores, ut in d. l.
35 ſtipulatio hoc mõ ꝯcepta. cũ ſcor. † Tum quia in generali con
uentione non uenit inhoneſtũ, ut per Soc. ꝯſi. cccij. uidebatur.
36 col. fi. uerſ. ij. probatur. uol. ij. & per Dec. ꝯſi. cclxxxvj. col. j. † Ad
quod ẽt qm̃ in diſpõne generali non uenit illud quod nõ eſt ue
riſimile ↄ̃hentes ſenſiſſe aut in ſpecie diſpoſuiſſe. c. generali. de
reg. iu. li. vj. l. non eſt uoriſimile. ff. quot met. cau. l. nuptura. in fi.
37 ff. de iu. dot. c. quis uoriſimile. de præſum. † Prout ẽt quia tale. c.
fuit factum ad fugiendas lites, & damna, & ad euitanda ſcanda-
la, ut patet ex procemio ipſius, quæ non poſſunt adaptari ad te-
ſtm̃, & mens & cã fina. eſt attendenda. l. tale pactum. §. fin. ff. de
38 pac. † Et iſta ꝯfirmantur ex capitulo inſtructionis datæ oratori
bus. Ianuen. ad faciendum talẽ ꝯuentionẽ, q̃ inſtructio non põt
adaptari ad teſtamentum, prout ẽt non ſenſerunt de teſtõ pro-
bant uerba capituli, dum loquuntur de pœnis, ex quibus ꝯcludẽ
ter deductum vr̃ tale capitulum non habere locum in teſtamẽ-
39 to. † Nec ob. ꝙ loquatur gñaliter, nam procederet obiectio, niſi
appareret in ↄ̃rium de mente ↄ̃hentium, quę magis debet atten
di, quam uerba, q̃ licet ſint generalia, tñ reſtringuntur ad inten-
40 tionẽ & mentẽ ipſorũ, ut per Dec. ꝯſi. ccclxxiiij. col. j. & ij. † Nec
obſtat illud quod dicebatur, diſpoſitionem generalem compre
hendere oẽs caſus, licet ſit maior rõ in uno &c. Nam in caſu nr̃o
quo ad teſtamentum non eſt nec eadem nec maior, imo penitus
41 ↄ̃ria. † Et indefinita tunc ęquipollet uniuerſali ea humanitate,
qñ eſt eadem rõ, ut per glo. & doc. in l. ſi plurib. de leg. ij. & per
Cor. ꝯſi. lxxxiij. col. ij. uerſi. & generali, uol. iiij. & per Ang. Bal.
42 & alios in l. ſi ſeruitus. ff. de ſerui. urb. pręd. † Et ſi uellemus dice
re dictum capitulum locum habere in teſtõ, quod minimè eſt
credendum, tñ adhuc deductũ vr̃ ipſam. d. Thomaſinã nõ poſſe
uti beneficio & commodo illius, tum quia talis ꝯuentio ligans
forenſes potiſsimum cum ſit in perſonam, & ↄ̃ diſpoſitionem iu
ris cõis, e. ſ. odioſa, ut tradunt oẽs doc. in d. l. cunctos populos. in
iij. q. uer. ſed circa hoc. & ideo debet ſtrictè intelligi, in caſu quo
loquitur & mens ꝯuenit. c. odia. de reg. iu. li. vj. & per doc. in d.
43 l. omnes populi. Et ideo talis ꝯuentio, ꝙ Ianuenſes ligentur cõ
ſtitutionibus Hiſpanorum, locum habet in Ianuenſe habitante
Hiſpaniæ, & non Ianuæ, & illi tantum ibi habitantes debẽt gau
dere, & non de habitantibus Ianuę, quia de eis non fuit cogita-
tum, ut per Bar. in l. ſeruo legato. §. ſi teſtator. de leg. j. cum alijs
allegatis. ſ. in alio articulo, & plenè per Soci. in conſi. v. uol. j. &
ẽt quia mens ↄ̃hentium fuit ligare Ianuenſes habitantes Hiſpa
44 niæ & ↄ̃ & non Ianuenſes habitantes Ianuæ. † Et ſi ipſa Tho-
maſina non ligatur d. c. minus etiam ex eo poteſt habere com-
modum, maximè cum ſit reciprocum. l. ſcḋm naturam. de reg. iu.
cum uulgar. & etiam quia ipſa mere Ianuenſis non poteſt gau-
dere beneficijs & conſtitutionibus Hiſpaniæ, ut ſuperius plene
fuit dictum. Vltima difficultas attentari poſſet, an dicta lex Hi-
ſpaniæ ligauerit dictum Stephanum quoad bona tantum ipſius
exiſtentia in dicto loco, & non quoad alia conſiſtentia extra ter-
ritorium illud, an uero locum ſibi uẽdicent in omnibus bonis
ipſius ubique exiſtentibus, quæ difficultas neceſſario non uenit
examinanda, ut patet ex deductis ſuperius, tenendo ꝙ ipſa. d.
Thomaſina non gaudeat beneficio legis Hiſpaniæ, tenendo au-
tem cõtrarium, & ꝙ dictus Stephanus ligaretur dicta lege, diffi
45 cultas eſſet in conſideratione. † Circa quam aduertendum eſt, ꝙ
ipſe Stephanus Hiſpaniæ, ſuum condidit teſtamentum ſecundũ
ius commune, non autem ſecundum legem Hiſpaniæ. Quo ca-
ſu, quando teſtamentum apparet ita conditum, proculdubio ex
tenditur, & locum habet ad omnia bona ubicunque exiſtentia,
ut dicit Bald. poſt antiq. in d. l. cunctos populos col. ix. uerſi. ſed
* quæro quem ſequuntur * cõmuniter doc. ibi & firmat Alex. d.
46 conſi. xliiij. col. pen. in fi. uol. v. † Et idem dicẽdum eſt quan-
do teſtamentum eſſet conditũ à forenſe, ſecundum formam ſta
tuti. Nam obſeruabitur teſtamentum in omnibus bonis, ubiq;
exiſtentibus, ut tenet Gulıel. de Cune. & Bar. in d. l. cunctos po
pulos col. xiij. uerſic. & ſi dubitatur. & Bar. ibi col. ix. uerſic. ſed
quæro de effectu, & Saly. ibi col. iiij. uerſi. nunc quæro. & Iaſ. in
j. lect. col. ix. uerſi. tertia quæſtio principalis, nu. xliij. & in ij. le-
ctu. col. pen. & fin. ubi aſſerit hanc opi. eſſe communem quod ẽt
ſequitur Cyn. & alij in l. ij. C. quemad. teſtam aper. & Signorol.
de amode. conſi. clxvij. & Lap. alleg. xcj. & ſeq. col. iij. & Soc. cõ
ſi. ccxlj. col. viij. uol. ij. & Alex. in d. conſi. xliiij. col. pen. & conſi.
xix. num. vj. & viij. uol. vj. & Crot. in d. l. omnes populi. cart. fi. &
Alber. de Roſa. in j. parte ſtatutorum. q. lxvj. & per Alber. Brun.
in d. ſuo trac. in viij. art. princ. q. xxv. col. iij. uerſi. condito autem
47 teſtamento, & in alijs locis concord. allegatis per iſtos. † Quan-
do autem dictus Stephanus deceſsiſſet ab inteſtato, tunc eſſet
maior difficultas, an lex prædicta Hiſpaniæ extenderetur extra
territorium. In qua difficultate, Bar. in d. l. cunctos populos col.
xj. in vj. q. & col. xvj. uerſicu. ſed poteſt dubitari, multa adducit
poſt antiq. & tenet, ꝙ non extendatur extra territorium, ut ẽt
tangit

tangit Bal.ibi col.viij.uerſic.quæro utrum.& uerſi. quæro nunqnid.& col.ix.uerſic.ſed quæro. & Saly. col.iiij.nerſi.aut ſtatutum,& reliqui ſcriben.dicentes hanc opin. eſſe magis communem,licet fuerint alię diuerſę opiniones,& quamplures,quas refert Georg.nat.in tract.ꝗ ſtantib.maſcu.&c.iu ix.q.iiij.q.prin. & Ioan.Campeg.in tract.de dote.in ulti.par.q.xlix.& diffuſius eas recitat Alber.Bru.in d.tract in viij.art.prin. q.xxv.ubi tandem illis recitatis,firmat opin.Bar.eſſe communem,& difficultatem idem Albert.Bru. examinat in d.tract in a. art.princ.q. iiij.col.antepenult.& ſeq.& etiam in vj.art.prine.q.j.ubi tangit circa quę bona ſtatuta ligent forenſes , & etiam aliquid dicit Crot.in d.l.omnes populi.car.pen.& fi.& Alex.conſi.xix.num. iij.& vj.& viij.uol.vj.& conſi.cxlj.nu.v.& nu.xv.& ſeq. & num. xvij.uol.vij.& per Corne.conſi.xciiij.col.ij. uol. ij.& per Socin. conſi.xxxvj.uolu.j.& per Alberi.de Roſa. in ij.par.ſtatutorum.

48 q.cxxavj.& alibi pluries.†Et Sal.in d. l.cunctos populos col.v. & Caccialup.ibi,& Alex.in d.conſi.xix.& diffuſius Alber. Bru. in viij.artic.q.axvj.tractant & ponunt,quid iuris,de rebus mobilibus.& debitorum,& quoniam examinare iſta in præſenti minime eſt neceſſarium,ſat erit adduxiſſe loca,quibus uiſis ſecundum oportunitatem poterunt adduci ea quæ expediunt, & ad commodum faciunt. Pariſi. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes conformes in ſubſtantia quoad principale,licet ſint uarij in aliquibus uerbis,dicuntur conteſtes.& nu.2.*

3 *Teſtamenti nuncupatiui ſubſtantia non conſiſtit in ſcriptura,ſed in depoſitione teſtium.*

4 *Et magis attenditur depoſitionibus teſtium , quàm ſcriptura , & numero 15.*

5 *Vſusfructus relictus alicui cum onere retinendi filiam teſtatoris , an contineat onus,uſufructuarum debere præſtare alimenta filię. & numer.1.*

6 *Reſponſio interpretanda eſt,ut congruat interrogationi.*

7 *Teſtator præſumendus eſt,ut minus uoluerit grauare hæredem.*

8 *Maximè quando hæreditas non eſt ampla.*

9 *Quod non eſt ueriſimile,minimè eſt præſumendum.*

10 *Mens teſtatoris,potiſſimum attenditur in legatis,et fideicommiſſis magis quàm uerba.*

11 *Menti uerba debent inſeruire.*

12 *Legata reſtringuntur & ampliantur ex cauſa qua motus fuit teſtator.*

13 *In ore duorum ſtat omne uerbum.*

14 *Mens teſtatoris in aliquo dubia , bene declarari poteſt per duos teſtes.*

15 *Magis teſtibus aliquo caſu creditur, quàm ſcripturæ.*

16 *Negatiua per rerum naturam regulariter improbabilis eſt.*

17 *Falſus quando eſt coarctata loco & tempore.*

18 *Probatio non concludens nihil releuat.*

19 *Falſus in uno,in omnibus præſumitur falſus.*

20 *Teſtes reprobati per alios,non ſunt iudicandi idonei.*

CONSILIVM XIII.

LEGATVM Per teſtatorem factum.d.Lucię eius ſorori de uſufructu poſſeſsionis de Otalengo eſto quòd quo ad corticem uerborum & ſcripturæ legatur ſimpliciter & pure factum ſine aliquo onere. †

1 Tamen conſideratis depoſitionibus teſtium , qui ut numerarij & neceſſarij dicto teſtamento nuncupatiuo interuenerunt, factum fuit. d. Luciæ cum hoc onere,quod ipſa deberet penes ſe retinere filiam teſtatoris,& hac de cauſa,teſtator ipſe uſumfructum prædictum reliquit ipſi legatarie , ut eſt uidere ex lectura depoſitionum prædictorum teſtium, qui omnes in hoc reddun

2 tur conteſtes licet in aliquibus uerbis uideantur uariare.† Tamen cum in iſto principali concordent, licet in alijs uarient,ipſorum dictum erit ualidum,& concludens,ut dicit Ant. de Bu. in c.ij.extra de reg.per illum text.iuncta gloſſ.& Alexan.conſi. xxiiij.Animaduertis,colum.fi.uolum.ij.& alibi pluries.ut plene tangit Iaſo.in l.ij.col.penultim.nume.xvij.& ſeq.C.de bo.poſ.

3 ſec.tab.†Et quoniam ſubſtantia teſtamenti nuncupatiui,& eorum quæ in illo diſponuntur non in ſcriptura ſed in depoſitionibus teſtium conſiſtit,ut in §.fin.inſtit.de teſt.& in l.hac conſultiſsima.§.per nuncupationem.C.eodem titu.& in l.hęredes palam.ff.eod.,& in caſu præſenti depoſitiones prædictæ dictorum teſtium concludunt plus fuiſſe per ipſum teſtatorem dictum &

4 diſpoſitum, quàm ſcriptum per ipſum notarium. † Vera reſultabit concluſio hoc dictum debere attendi , & conſiderari & non ſcriptura ſimplex , nihil aſſerens de huiuſmodi diſpoſitione . l. quotiens.§.primo.ubi Ange.& Ali) not.ff.de hæred. inſtitu.per Cyn.Bald.& alios,in l.errore. C. de teſt. & quæ habentur in l. cum auus.ff.de conditio.& demonſt. cum concord. Fuit itaque attenta ueritate dictus uſufr. relictus. d. Luciæ cum onere retinendi penes ſe filiam teſtatoris , & ad hoc ut poſſet eam melius penes ſe retinere,conſequendo annuatim prædictum uſumfructum.

5 † Quæ diſpoſitio uidetur in ſe ambiguitatem continere, an ipſa.d Lucia legataria deberet retinere filiam teſtatoris,& etiam illi præſtare alimenta ex dicto uſufructu legato, qui longe plus annuatim aſcendebat præſtationem alimentorum . In quam ſententiam iam inclinant dicti teſtes numerarij , & etiam ipſe notarius , dum aſſerunt teſtatorem feciſſe tale legatum, ad hoc ut ipſa legataria teneret & alimenta prętlaret filiæ teſtatoris , licet hoc ultimum ab aliquibus ipſorum non fuerit auditũ dici ab ipſo teſtatore,tamen iſtius opi.ſunt,legatum prędictum fuiſſe relictum etiam cum iſto onere alimentandi, Quorum teſtimonium,ſatis coadiuuatur. Nam hæreditas erat ſatis grauata & onerata,nec multum locuplex , & hæredes inſtabant , ut ipſe teſtator non faceret tale legatum uſusfructus , & quòd non ordinaret filiam ſuam moram trahere penes.d.Luciam,ex quo melius morabatur penes eos , & tamen teſtator ipſe uoluit facere dictum legatum, ad effectum ut eius filia melius & aptius poſſet ſtare penes ipſam.d.Luciam, & inſtantia requiſitio & interrogatio facta teſtatori per dictos hæredes tendebat , ut talis u-

6 ſusfructus eſſet penes eos, & ipſi deberent præſtare alimenta. † Et denegatio & reſponſio facta per teſtatorem ut reddatur conformis interrogationi,iuxta. l.ſi defenſor.§.qui interrogatus.ff, de interrogat.action.& §.pręterea, inſtitu. de inutil.ſtipula.intelligenda & interpretanda eſt , ut talis uſusfructus fuerit reli-

7 ctus cum dicto onere alimentandi. † Quod etiam coadiuuatur, Nam præſumptio eſt teſtatorem minus uoluiſſe grauare hæredem.l.nummis de leg. iij l apud Iulianum.§.Scio.de legat. pri-

8 mo. cum ſimi.†Prout etiam hoc idem ſuadetur attenta & conſiderata ueriſimilitudine, cum hæreditas non eſſet ampla,& grauata multipliciter, & dictus uſusfructus longè plus aſcenderet quàm expenſa alimentorum , quo fit ut relictus uideatur cum

9 dicto etiam onere alimentandi. † Non.n.debet includi illud , quòd non eſt ueriſimile,c.in generali de regu.iur. lib.vj l.non eſt ueriſimile.ff. quod me.cau.cap. quia ueriſimile,extra de præſumptio. & etiam quia nulla diſpoſitio tam generalis exiſtens eſt,quin ſit referenda ad ea, de quibus non eſt ueriſimile diſponentem cogitaſſe.ut dicit Ange.conſi.ccxlviij.Super primo,colum.ſecunda uerſicu.pro hac parte. & iudex non debet dare fidem ſi non ſit ueriſimile,ut tradit Petr.de Anchar.conſi.ccxvij. Si prædicta ſententia, column. fina. & quia inſpici debet quod eſt ueriſimile, & non quod eſt poſſibile, ut dicit Bald. in l.ſcripturæ,colum.prima.C.de fide inſtrumen. & in l.prima colum. iij.C.de ſer.fug.& Abb.in dicto c.quia ueriſimile,in ultim.no-

10 ta. † Et ſuadetur etiam , quoniam in legatis & fideicommiſsis potius attendimus mentem & cauſam quibus teſtator mouetur ad illa faciendum , quàm uerba ipſa expreſſa. l. cum uirum, ubi doctor.C.de fideicommiſ.l.publius.§.fina.ff.de condition. & demonſtr.l.quoniam indignum,ubi Mode. poſt Bald.multa accumulant.C.de teſtam. l.iij.ubi Alexand. & Iaſon. not.C.de

11 liber.& poſthum.† Verba enim debent inſeruire menti quæ attendi debet.l.in conditionibus primum locum.ff. de conditio. & demonſtr. & ſatis eſt quòd ex coniecturis colligitur. l. cum proponebatur.de legat.ſecundo. l. hæredes mei.§.cum ita.ff.ad

12 Trebel. † Et conſiderandum eſt , qua cauſa & ratione motus fuit teſtator ad legatum faciendum. Nam ex ea legatum & diſpoſitio reſtringitur, ampliatur, interpretatur, & declaratur.l. cum pater.§.dulciſsimis.ubi Barto.& ſcriben.de legat.ſecundo & idem Barto.in l.regula.§.& licet.ff.de iur.& fac. igno.& alia adducit Socin.conſi.xliij.column.prima uerſicu. Nam ratio. & conſi.lxxvij.colum.prima nume.ij.uolumi.iij.Conſideratis itaque prædictis circa dictum legatum uſusfructus reſultabat dubietas.An relictus uideretur etiam cum dicto onere alimentandi,Ad quam difficultatem & dubitationem tollendam iam adſunt duo teſtes, quartus, & ſeptimus numerarij, & teſtamentarij , qui confectioni dicti teſtamenti & diſpoſitioni dicti legati interuenerunt, aperto ore dicentes, teſtatorem prædictum , talem uſumfructum reliquiſſe do.Luciæ,ad hoc ut filiam teſtatoris

tis retineret penes ſe,& illi præſtaret alimenta,propter quorum
teſtimonium dicta ambiguitas reddita eſt apertiſsima , & cla-
13 ra.†Cum in ore duorum ſtet omne uerbum &c.l.ubi numerus.
14 ff.de teſtib.c.cũ eſſes.extra de teſtam. † Et ad declarandam uo
luntatem teſtatoris quatenus reſultaret in aliquo dubia , circa
rem legatam, ſufficiunt duo tantum teſtes, ut habetur in l.hęre
des palam.§.ſi quid poſt. & ibi gloſ. in uer. poſſe. in princip.ff.
de teſtam.quam ſequuntur omnes docto.concludentes duos te
ſtes ſufficere ad declarationem uoluntatis teſtatoris ad tollen-
dam dubietatem quę reſultare poſſet circa legatum factum,&
traditur etiam per ſcriben.in d.l.errore.& in d. l.quotiens.§.pri
mo.& plenè proſequitur Corn. conſi.cccxxix.uidetur col.pen.
15 uol.ij.†Et quia ex depoſitione dictorum duorum teſtium, appa
ret plus fuiſſe dictum,quàm ſcriptum,omiſſa ſcriptura,ſtare de-
bemus dicto , ut fuit concluſum. ſ. & ſic ut dictus uſusfructus
fuerit relictus etiam cum dicto onere præſtandi alimenta . Nec
prædictis habent obſtare depoſitiones duorum teſtium produ-
ctorum per ipſam.d.Luciam, qui conantur probare negatiuã,
ꝙ tali legato uſusfructua, non fuit appoſitum dictum onus ali-
16 mentandi,& conſequenter, ꝙ fuerit purum & ſimplex. † Et li-
cet negatiua per rerum naturã regulariter ſit improbabilis. l.
actor.C.de probat. c.bonę il.j.de electión. & utrobique per gl.
17 & docto. † Tamen quando eſt coarctata loco & tempore,bene
eſt probabilis,ut traditur per glo.in l.pambonius.§.rei perduel
lionis.ff.de inoffi.tes.& per gloſ.in §.hinc nobis.in auth.de
hære.& fal.cum alijs adductis per ſcriben.in c. tertio loco.& in
c.quoniam contra.de proba.& in l.in illa ſtipulatio.C.de uerb.
oblig.& in l.optimam.C.de contrahend.& commit.ſtipul.& in
§.item uerborum.inſtitu.de inutil.ſtipul.cum concor. Tamen
aduertendum erit ꝙ prædicti duo teſtes non ſunt numerarij ,
nec teſtamentarij, nec concludenter deponunt ꝙ tale onus ali-
mentandi non potuiſſet apponi prędicto legato per teſtatorem,
quin ipſi percepiſſent & ſenſiſſent, nam ambo deponunt ꝙ non
recordantur de omnibus uerbis dictis per teſtatorem,tunc cum
condebat teſtamentum,& ſic etiam ſtare poteſt,ꝙ ipſi non re-
cordentur de uerbis prolatis, tunc per teſtatorem apponentem
tale onus, quo fit ut negatiua quam conantur probare , non ſit
formiter nec concludenter probata. Non enim apparet ita coa
ptata quin tale onus non potuiſſet apponi, cum ipſimet fatean-
tur non recordari de omnibus uerbis tunc prolatis per teſtato-
18 rem.†Et probatio non concludens,nihil releuat in c.in præſen-
tia.de proba.l.non hoc.C.unde legit. & quia talis probatio ne-
gatiuè non apparet ita coarctata, ut iura requirunt,ut pleniſsi-
mè per omnes in d.c.tertio loco.cum concor. Prout etiam quia
depoſitio prædictorum redditur ſuſpecta . Nam dicti duo teſtes
aſſerunt teſtatorem ſimpliciter feciſſe tale legatum , nec appo-
ſuiſſe,ꝙ filio teſtatoris deberet ſtare penes ipſam.d.Luciam,le-
gatariam , & tamen iſtud eſt falſiſsimum, ut ſuperius dictum
19 fuit. † Et falſus in uno, præſumitur in omnibus falſus , ut in ca.
fraternitatis.ubi Imo.& Cano.not.extra de hæretic. & per Mo
der.poſt Bar.in l.ſi ex falſis.C.de tranſact.& per Bald.in l.ij.C.
de fideicom. liber. † Prout etiam ipſorum depoſitio redditur
20 ſuſpectiſsima, eo quoniam per plures & plures teſtes, probatur
ipſos non fuiſſe pręſentes confectioni dicti teſtamenti a princi
pio uſque ad finem,quo caſu non dicuntur idonei. l. cum anti-
quitas.C.de teſtam.& ibi plenè per ſcriben.Reiectis itaque ip-
ſorum depoſitionibus,ſtandum erit concluſioni ſuperius firma
tę,ꝙ prędicto legato fuerint appoſita dicta onera, & ꝙ attendi
debeant prędicta diſpoſita per dictum teſtatorem , & non ſim-
plex ſcriptura teſtamenti continens circa hoc legatum longè
minus quàm fuerit diſpoſitum per ipſum teſtatorem. Par. Pa.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio facta, ſi inſtitutus ſine filijs decederet euaneſcit,inſtituto morienti cum filijs, & nu. 5.*
2 *Subſtitutio facta ſub conditione , euaneſcit conditione non adimpleta .*
3 *Diſpoſitio facta ſub conditione non habet locum deficiente conditione .*
4 *Poſiti in conditione non cenſentur diſpoſitiuè uocati.*
5 *Poſiti in conditione poſſunt ab inteſtato ſuccedere grauato.*
6 *Grauari non poteſt a teſtatore qui ab eo non fuit honoratus.*
7 *Subſtitutio non poteſt porrigi ad caſum de quo non loquitur.*
8 *Quod teſtator non expreſsit,omiſiſſe dicitur.*
9 *Dictio,tunc . extremitatem temporis importat & reſtrictionem ad caſum expreſſum tantum.*
10 *Extenſio fieri non debet de perſona grauata ad aliam non grauatam .*
11 *Teſtatoris mens poſt ſummum attendi debet etiam coniectarata.*
12 *Debet tamen hoc apparere ex uerbis prolatis a teſtatore , & non aliter .*
13 *Verba, ſi ſine filijs quis decederet, non comprehendunt alios deſcendentes .*
14 *Poſiti in conditione non dicuntur ſubſtituti, nec diſpoſitiuè uocati.*
15 *Appellatione filiorum quoad grauamen inducendum non comprehenduntur nepotes,nec deſcendentes.*
16 *Minus etiam includitur nepos.quando reperitur filius in primo gradu in quo diſpoſitio fuit uerificata.*
17 *Minus etiam comprehenduntur in grauamine fideicommiſſario.*
18 *Non dicitur decedere ſine filijs,qui uno relicto deceſſit.*
19 *Ita grauatus relicto filio , poteſt diſponere de bonis in quibus fuit grauatus ſuo arbitrio.*
20 *Teſtator conſiderans maſculinitatem , uidetur illam conſideraſſe propter conſeruationem familia & agnationis.*
21 *Gl.in l.Lucius.ff. de hæred.inſtit.procedit etiam ſi de filio maſculo facta fuiſſet mentio,& nu.ſeq.*
22 *Qualitas maſculinitatis conſiderata cenſetur ſolum in caſibus promiſis & expreßis, non autem in alijs omiſſis.*
23 *Reprobatur opinio Guido.Pa.& Dec.*
24 *Teſtator transgrediens ad plures.gradus non propterea uidetur induxiſſe grauamen illis in conditione tantum poſitis. & nu.25.*

CONSILIVM XIIII.

PETRVS Iſte boſcherius iunior non poteſt modo
aliquo ſe tueri ex teſtamento condito , per Petrum
boſcherium ſeniorem, nec uirtute illius pretende-
re poteſt aliquod fideicommiſſum. Nam dictus Pe-
trus ſenior, inſtituto hęrede Antonio ſeniore eius filio , & Do-
minico eius nepote , diſpoſuit & uoluit quòd ſi dictus Anton.
eius filius deceſſerit ſine filijs legitimis , ei eſſet ſubſtitutus di-
1 ctus Dominicus.†Quæ ſubſtitutio penitus euanuit,ex quo præ
dictus Anton.deceſſit relicto filio Petro,ut ſtatim dicetur . Itẽ
euanuit quoniam dictus Dominicus ſubſtitutus mortuus fuit
ante dictum Anton.l.iij.l.cum filiofam.ubi pleniſsime ſcriben.
de legat.primo.l.quibus diebus.§.quidam Titio. l. hæres meus.
ff.de condition.& demonſtr. l. quarta.ff.quando dies lega.ced.
cum ſim. Eodem modo illa ſubſtitutio per dictum Petrum ſe-
niorem facta,in qua uoluit, quòd ſi omnes inſtituti decederent
ſine filijs maſculis. Tunc ſuccederent proximiores in gradu ma
ſculi etiam euanuit,quoniam ipſe Anton. filius.d.teſtatoris ſuc
ceſsit Dominico cohæredi, & poſtmodum ipſe mortuus eſt re-
licto maſculo , propter cuius filij maſculi exiſtentiam ſubſtitu-
2 tio ipſa penitus euanuit.†Ex quo facta fuit ſub dicta conditio-
ne , quæ defecit dicto Anton. grauato moriente cum filijs ma-
ſculis,ut habetur in l.ex facto.§.ſi quis autem.ff.ad Trebellia.&
in terminis hoc tenet Oldr.conſilio.xxj. Thema tale.eſt.uolens,
quòd quando alicui per teſtatorem facta eſt ſubſtitutio ſub illa
conditione , ſi deceſſerit ſine filijs maſculis , ſubſtitutio dicitur
euanuiſſe ſi dictus grauatus tempore mortis ſuę reliquit filios
maſculos,quicquid poſtea contingat de dictis filijs maſculis.al-
3 legat.l.cum uxori.C.quando dies lega.ced. † Et etiam quia di-
ſpoſitio facta ſub conditione, non habet locum deficiente con
ditione.l.prima.§.primo.ff.de dona.cum concord. Quam ſen-
tentiam ſequitur Ioan.Andr.relatus a Pau.de Caſtr. in dicta.l.
ex facto.§.penultim.& conſilio. clxx. ne improprijs , columt.
penultim.& docto.in l.prima.C.de condi. inſer.allegantes iura
ad probantia,& idem uolunt quamplures alij docto.citati, & re
lati per Iaſon.in l.in ſubſtitutione.numer. x.ff.de uulg.& pupil.
& in l.ſi quis,nume.v.C.de inſtitu.& ſubſtitu.& per Dec.conſi.
lxiij.Et pro tenui.column.ſecunda uerſicu.& licet liberi.& con
ſilio.ccxviij. In caſu.column.ſecunda numer.vij.& conſi. ccxcj.
uiſis.numer.v.& alibi pluries, quibus in locis communiter con
cluditur, ſubſtitutionem factam ſub illa conditione, ſi inſtitu-
tus deceſſerit ſine filijs expirare & euaneſcere quando mortuus
eſt relicto filio,& comprobatur concluſio iſta. Nam filij maſcu
li.d.Antonij ſenioris hæredis inſtituti a Petro ſeniore, non fuiſſe
uocati ab eo,nec poſiti in diſpoſitione, ſed ſolum in conditio-
4 ne. † Quo caſu non poſſunt uenire tanquàm diſpoſitiuè uocati
a d.te-

a d.teſtatore.l.ſi quis ſub cōditione. ff. ſi quis omiſ.cau.teſtam.
5 † Poterant enim dicti filij maſculi ita uocati dicto Anton. patri
ſuccedere ab inteſtato, ſi ita fuiſſet mortuus, uel ex teſtamento
ſi ipſe Anton.eos inſtituiſſet, ut dicit gloſſ.communiter appro-
bata in l.Lucius.la.ij.ff.de hæred.inſtit.quam ſequitur ibi Bart.
Bald.Ange.Imo.& Alexand.dicens hanc eſſe communem con
ſi.clxxxv.Viſo titulo.uolumi.ij.& conſi.xxxij.uiſo proceſſu,co-
lumn.penultim.uolumin.iij.& conſi. xciij. Super eo.colum.iij.
eo.uolumin.iij.& conſilio.xiij.uiſis.column.iiij.uolumin.iiij.&
alibi pluries, & ad plenum proſequitur Barbat. in repet. l. cum
acutiſsimi.C.de fideicom.& Soci.in repet.l.cum auus.ff.de con
dition.& demonſtr.car.pen.& conſi.lxxvij.Conſilijs. colum.ij.
& conſi.lxxx.De duobus.column.iiij. uolumin.j.& conſi.lxij.ui
ſo capitulo in princip.& conſi.cxvj.in cauſa.in princip.uolumi.
iij.ubi dicit pro.d.gloſſ.& communi concluſ. eſſe text.in d.l.ex
facto.§.ex facto.& ꝙ ab iſta opin. non eſt recedendum in indi-
cando & conſulendo.Prout etiam ad plenum proſequitur An-
ton.Corſet.in q.per eum diſput.quam inſeruit in ſi.ſui reperto.
& etiam Franc.de Curt.conſilio.xlij.xliij.& xliiij.& pleniſsime
Mod.in l.centurio.ff.de uulga.& pup.poſt illam.q.Bar.ultimā.
iij.q.princip.& etiam ponunt Mode. in l.j. C.de pact.cum con-
cord.adductis per Dec.conſi.cclxx.nu.j.& in conſi. nouiter im-
6 preſſo.xx.& pro tenui. numer.j. alias. ccccxxij. † Ex quibus ne-
ceſſario infertur ꝙ Petrus filius dicti Antonij ſenioris, poſitus
in conditione,& a fortiori alij deſcendentes ex eo, non fuerunt
grauati, nec potuerunt grauari, a dicto Petro primo teſtatore,
quia ab eo non honorati nec diſpoſitiue uocati, per text.uulg.
in l.ab eo.C.de fideicom.cum ſim.allegatis per docto.poſt Bar.
7 in d.l.centurio.column.xij.uerſicu.quæro ulterius.† Et quia ta-
lis ſubſtitutio non grauat filios,& deſcendentes ex dicto Anto.
nec loquitur iſto caſu conſequenter minime conſideranda, ut
dicit Oldr.d.conſilio.xxj.& Abb.conſi.cxl.Facti contingentia.
8 uolumin.primo. † Et quia teſtator hunc caſum minimè expreſ-
ſit, iccirco ipſum habuit pro omiſſo. c. ad audientiam extra de
9 decim.l.unica.§.ſed ſi deficientis.C.de cad.tol. † Eo etiam quia
talis ſubſtitutio facta eſt per dictionem, tunc, importantem ex-
tremitatem temporis, & reſtringentem diſpoſitionem teſtato-
ris ad caſum tantum formaliter expreſſum, nec recipit extenſio
nem alterius caſus.l.iiij.§.fi.ff.de condition.& demonſtr. & trā
dit Petr.de Anchar.conſi.ccclvij.Iſte magiſter, & Dec.conſilio
10 lxxxix. Viſo puncto.numer.iij. † Et etiam quia non debet fieri
extenſio de una perſona grauata ad aliam non grauatam, ut tra-
dit Areti.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.column. iij. uerſicu.ſi ij
adde.ff.de liber.& poſthum.& Dec.conſi.ccxj.Subtilit.numer.
v.& alibi pluries. Et quoniam dicta ſubſtitutio & fideicommiſ-
ſum fuit perſonale iniunctum.d.Anton.& ſub dicta conditione
quæ defecit, merito expirauit, nec debet extendi ad alias perſo-
nas non grauatas, nec honoratas, & fortius non nominatas, iuri
bus, & deciſ. quibus.ſ.Nec iſti concluſioni habet obſtare ſi ex
aduerſo diceretur illam procedere, quando non adeſſet aliqua
coniectura per quam colligi poſſit mens teſtatoris, uolentis fi-
11 deicommiſſum durare perpetuo. † Nam tunc ceſſabit concluſio
ſuperius firmata, & obſeruanda eſſet uoluntas teſtatoris.d.l.in
conditionibus primum locum.ff.de condi.& demon.cum con-
cor.Maximè quia in fideicommiſsis proceditur conſiderata mē
te teſtatoris,& inducuntur ex coniecturis.l.cum uirum.C.de fi-
12 deicomm.cum ſim. † Nam dico ꝙ talis coniectura apparere de-
bet ex uerbis prolatis a teſtatore,& non aliter, ut firmat Socin.
allegando iura & deciſ.in d.l.cum auus, col.fin.& in l.hæredes
mei.§.cum ita. col.iij.ff.ad Treb. & diſcurrendo ſingula capita
& uerba prolata ab ipſo teſtatore in dictis ſubſtitutionibus, nul
la poteſt colligi coniectura, per quam poſsit apparere uoluiſſe
grauare deſcendentes ex dicto Anton.eius filio, & uoluerit ta-
lem ſubſtitutionem durare perpetuo, quinimo ex uerbis.d.te-
ſtamenti apertiſsime oſtenditur totum contrarium ut ſuperius
13 fuit deductum,& concluſum. † Non enim poteſt dici ꝙ per illa
uerba, ſine filijs, filij & deſcendentes dicantur ſubſtituti Anton.
eorum patri,& anteceſſori, ex quo dicti filij non ſunt uocati di
14 ſpoſitiue, ſed tantum poſiti in conditione. † Et quando ita poſiti
ſunt non dicuntur ſubſtituti, nec diſpoſitiuè uocati, ut in d.l.ſi
quis ſub conditione.& alijs deciſ.ſ.deductis, ad plenum proſe-
quitur Soci.in d.conſi.lxij & conſi.ciiij.Quoniam, & d. conſil.
15 cxvj.uolu.iij. † Minus etiam poteſt dici, ꝙ illa uerba, ſine filijs,
debent intelligi,& interpretari, id eſt, ſine nepotibus deſcendē-
tibus. Nam hęc interpretatio eſt penitus falſa, ut ad plenum pro

ſequitur Socin.in dictis tribus conſil. & etiam quia in pręſentia
16 rum adſunt deſcendentes dicti Antonij. † Item quia appellatio-
ne filiorum, nunquam includitur nepos, quando reperitur filius
in primo gradu, in quo diſpoſitio fuit uerificata, ut cōtingit hic,
per d.l.Gallus.§.idem credendum,& tradit Bar.in l.liberorum.
col.pen.ff.de uerb.ſig.& Dec.conſi.xcv.& pro tenui.col.penult.
17 uerſi.iiij.quando habuit.& conſi.ccxcj.uiſis.num.viij. † Et quia
quando tractatur de grauamine & onere, ut eſt fideicom. appel
latione filiorum non ueniunt nepotes, ut dicit Pau. de Caſt.in
d.conſi.clxx.col.ij.& Corne.conſi.cxc.in præſenti.col.xij.uolu.
ij.ubi affirmat ita fuiſſe iudicatum Florentiæ, & Franc.de Cur.
conſi.xliij.col.ix.& Deci.d.conſi.xcv.nume.v.& illud caput.d.
teſtamenti, ſi omnes decederent ſine filijs &c. minimè obſtat ex
quo.d. Antonius deceſsit cum filio maſculo, propter quod om-
nes aliæ ſubſtitutiones per dictum teſtatorem poſtea factæ ex-
18 pirarunt. † Ex quo facte apparent caſu quo d. Antonius dece-
deret ſine filijs maſculis, & deceſsit relicto filio maſculo, ut eſt
caſus in d.l.ex facto.§.pen.& punctaliter firmat Soci. in d.con-
ſi.lxij.column.iiij.nume.xj.ubi ad id allegat Oldra.& Ioā. And.
& idem facit ipſe Socin.d.conſi.cxvj.column.v.& vj.uerſic.quæ
19 omnino non habent. † In quibus locis concludit, quòd tales ita
grauati relicto filio, poſſunt diſponere & alienare bona quæ ad
ipſos peruenerunt ex illo teſtatore ita diſponente & ſubſtituen
te conditionaliter, & conditione deficiente allegat iura & de-
ciſ.ut per eum, Quanto ergo fortius Anton.iunior deſcendens
ex illis ſenioribus, potuit de dictis bonis diſponere uti diſpoſuit
in beneficium ſuę uxoris de bonis Petri ſenioris, primi teſtato-
ris gradatim ad ipſum peruentis, cum in illis in præſentiarū nul-
20 la ſubſiſtat ſubſtitutio & fideicommiſſum. † Nec obſt. illa qua-
litas maſculinitatis a d.teſtatore expreſſa, per quam uidetur cō-
ſideraſſe familiam & agnationem, ita ꝙ eius bona deberent in
familia conſeruari, cum familia per maſculos conſeruetur, &
pręſumendum eſt, quòd hac de cauſa teſtator expreſſerit dictā
qualitatem maſculinitatis. Nam iſta coniectura minime eſt ſuf-
ficiens ad tollendam concluſionem. ſ. firmatam. Quoniam.d.
teſtator uoluit uenire ad eius bona proximiores maſculos, caſu
quo omnes ſui hæredes inſtituti decederent ſine maſculis, &
quia ut dictum eſt dictus Anton. deceſsit relicto filio maſculo,
dictæ ſubſtitutiones ſequentes ceſſarunt, ita punctaliter dicit
Socin.reſpondendo obiectioni, in d.conſilio ciiij. column. ij.&
iij.& in d.conſilio.cxvj.column.quarta.& ſequen.uolumin.iij.
& d.conſilio.lxij.column.quarta eod. uol.ubi ex pluribus iſtud
firmat, tollendo obiectionem, & proſequitur Deci. conſilio.
21 cclxxix. † Nam gloſſ.in dicta.l.Lucius.procedit & locum ha-
bet etiam quando hæres eſt grauatus ſi decederet ſine filijs ma-
ſculis, & maſculi poſiti eſſent in conditione, ut dicit Alexand.
conſi.cv.proſpectis, uolumin.primo.& conſilio clxxxv.uolumin.
ſecundo.& Bened.Cap.conſilio ſecundo column. vij. & viij. &
Cuman.conſilio cxxj. Gherardus. & Corne. conſilio primo in
ſecundo dub.uolumin.iij.& conſilio ccvij.de pluribus.column.
prima.& conſilio cxlvj. uolumin. ſecundo & conſi.xx.column.
antepenultim.& penultim.uolumin.iiij.& Franc.de Cur.conſi.
xlij.& expreſſe Socin.in dicto conſi. lxij.& ciiij.& diffuſius con
ſi.cxvj.uolumin.iij.column.quarta & quinta uerſicu. quarto fit
22 magnum fundamentum. † Qualitas enim maſculinitatis conſi-
derata eſt ſolum in caſibus prouiſis, & expreſsis a teſtatore, non
autem in alijs omiſsis, ut firmat Socin.in dictis tribus conſilijs.
& etiam conſi. lxxvij. uol.iij.& ꝯſi. lj.uol.iiij. & Franc.de Curt.
conſilio lxiij.& Alexand.conſi.xcvij.uolumin.ſecundo.& De-
23 ci.conſi.lxxxvij.lxxxix.cccix.cccxiiij.& cccxv. † Ex quibus pa-
tet, quòd opinio Guido.pa.relata per Dec. conſi.cclxx.Raynal
dus.column.penultim.& fina.dum uolebant gloſſ.in d.l.Lucius
non procedere, quando fuiſſet appoſitum uerbum maſculis.nō
eſt uera, nec modo aliquo procedit per communes concluſio.&
deciſiones ſuperius allegatas, nolentes.d.gloſſ.procedere etiam
iſto caſu. Nam illa expreſsio maſculinitatis, ſolum uendicat ſibi
locum in caſu expreſſo a teſtatore,& non in alijs omiſsis, ut per
24 docto.ubi.ſ.maxime Socin.in dicto conſil.o cxvj. † Non obſtat
ſi poſtremo dicatur, ꝙ dictus teſtator tranſgreſſus eſt ad plures
gradus, per quam tranſgreſsionem filij poſiti in conditione ui-
dentur diſpoſitiue uocati,& ita limitabitur gloſſ. in dicta l. Lu-
cius.ut uidetur ſentire Petr. de Anchar. conſilio lxxiiij.Contra
25 Philippum. † Nam iſta coniectura in terminis noſtris tollitur
per Socin.in dicta l.cum auus.colum.penultim. & fina. & in d.
conſilio ciiij.column.iiij.& ſequen.numer.ix.& in d.conſi.lxij.

nume.vj.& xlj.& in d.conſi.cxvj.col.penul.& fina.nolumin.ilj. Quibus in locis adducit conſilia, & deciſio. diuerſorum docto. In quibus concluditur,gloſſ.in dicta.l.Lucius.& diſpoſitionem dictę.l. ab eo. cum ſimilibus procedere & habere locum etiam ſi teſtator ſuerit ad plures gradus ſubſtitutionum tranſgreſſus, & adducit plures deci.hanc concluſi.firmantes,prout etiam facit Franciſ.de Cur.in d.conſi.lxiij.col. v. & ſeq. Quibus omnibus conſideratis, concluſio ſupra firmata remanet ueriſsima, quod dictus Petrus iunior ex teſtamento dicti Petri ſenioris, nullum jus habet, nec ex eo prætendere poteſt conſequi aliquod fideicommiſſum. Pariſi. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio facta ſub conditione,illa deficiente ceſſat.*
2 *Subſtitutio facta ſub conditione, illa adimpleta locum habere debet & exequenda eſt.*
3 *Grauari non poteſt,qui a teſtatore non fuit honoratus.*
4 *Fideicommiſſum ſub conditione relictum debetur,licet ipſius conditio exiſtat poſt mortem inſtituti.*
5 *Grauatus fideicommiſſo, non poteſt alienare bona ſub dicto grauamine relicta.*
6 *Subſtitutio ſub duplici conditione facta,ut effectum ſortiatur,adimplementum utriusque conditionis requirit.*
Grauatus, ſi decederet ſine filijs,& ab inteſtato, ſub duplici conditione dicitur grauatus.
7 *Pater filijs ſuis pupillis poteſt teſtamentum facere, & nu.8.*
8 *Pupilli morientes in pupillari ætate dicuntur mori teſtati, quando pater illis ſecundas tabulas fecit, & nu.10.11.& 12.*
9 *Pater filio pupillo compendioſe ſubſtituens,dicitur etiam pupillariter ſubſtituere.*
11 *Subſtitutio compendioſa reciproca, continet ſub ſe & pupillarem, & numer.16.*
10 *Pupillariter ſubſtitutus excludit omnes alios qui pupillo ab inteſtato poterant ſuccedere,& alijs ſeq.*
13 *Compendioſa ſubſtitutio dicitur illa, quæ facta eſt poſt mortem filiorum.*
14 *Item quando facta eſt ſub illa conditione, ſi inſtitutus decedat ſine filijs.*
15 *Verbum, ſubſtituo, commune eſt.*

CONSILIVM XV.

SER Laurenſius inſtituit hæredem ſuum ſer Saluatorem eius filium hac conditione,quod ſi ipſe Saluator uel eius filij deceſſerint abſque filijs legitimis maſculis,uel ab inteſtato,filię fęminæ.d.teſtatoris eſſent inſtitutę, & ſubſtitutę dictus Saluator deceſsit relicto filio,Donatino,& duabus filiabus, & condidit ſibi teſtamentum, in quo uniuerſalem hęredem inſtituit dictum Donatinũ, hac conditione, quod ſi ſuprascriptus Donatinus decederet ab inteſtato, & ſine filijs, eo caſu eſſent inſtitutæ & ſubſtitutę Margha.& Cathe.filię.d.teſtatoris, & caſu quo dictæ filię decederẽt ab inteſtato & ſine filijs, eo caſu dictus teſtator inſtituit & ſubſtituit filios ſer Gulielmi patrueles ipſius teſtatoris. Accidit modo caſus,quòd omnes filij.d.Saluatoris mortui ſunt in pupillari ætate,quęritur ſtante teſtamento ſer Laurentij primi teſtatoris,utrum Saluator potuerit teſtamentum condere,& illud ſubſiſtat,de iure,& debeat ſortiri effectum,quo ad omnia, ibi per eum diſpoſita. Ad reſolutionem præſentis dubij conſiderandum eſt, quod fideicommiſſum factum per ipſum Laurentium & ſubſtitutio in perſonam Saluatoris eius filij, continet conditionem ſi Saluator mortuus eſſet, ſine maſculis,uel ab inteſtato, ut tũc eſſent inſtitutę & ſubſtitutę filię.d.Laurentij,& quia Saluator mortuus eſt relicto Donatino,filio maſculo,& etiam con
1 dito teſtamento. † Merito talis ſubſtitutio & fideicommiſſum, factum, ſub dicta conditione euanuit. & expirauit, per defectũ dictę conditionis.l.qui hæredi.§.fi.ff.de condi. & dem.l.cedere diem.ff.de uer.ſig.cum uulga. Verũ quia tale fideicommiſſum, & ſubſtitutio per Laurentium apparet facta,etiam ſub alia conditione, uidelicet ſi eius Saluatoris filij decederent ſine maſculis,uel ab inteſtato, & dicta conditio uidetur eſſe adimpleta,ex quo Donatinus,eius filius,mortuus eſt ſine filijs,& nullo per eũ
2 condito teſtamento. † Idcirco ad tale fideicommiſſum uidentur uocatę filiæ.d.Laurentij ſubſtitutæ,ex quo conditio ipſius uidetur adimpleta.l.filium quem habentem.C.fami. ercil.l.fi.§.ſed
3 quia.C.communia de leg.& d.l.cedere diem,cum concor.† Dictus.n.Laurentius non grauauit ipſum Donatinum, quem regulariter grauare non poterat,cum non inſtituerit,nec honorauerit.l.ab eo.C.de fideicom.l.cum filio.de legat. primo ſed grauauit ipſum Saluatorem inſtitutum hæredem, ſub duplici conditione alternatiua.ſ.eo caſu quo ipſe Saluator decederet ſine maſculis,uel ab inteſtato, & etiam caſu quo filij Saluatoris decederent ſine maſculis uel ab inteſtato, & licet ipſe Saluator mortuus ſit relicto maſculo & condito teſtamento,tamen quia eius filij mortui ſunt ſine filijs, & nullo per eos condito teſtamento
4 † tale fideicom. dicitur purificatum, licet eius conditio exiſtat poſt mortẽ ipſius Saluatoris inſtituti,ut eſt tex. in l.cohęredi.§.cum filię.ff.de uulgar.& pupillar. & in l.legato.ff.de condition.& demonſt.per quæ iura ita firmat Barto.in l.centurio.in ulti.quæſtio.ij.quæſtio.princip.column.xij.uerſicu.quæro ulterius.ff. de uulgar. & pupillar. quem communiter in hoc ſequuntur ibi omnes ſcriben.adducentes alias deciſ. & firmat iſtud Socin. conſilio cxvj. Conſideratis. column. tertia uolumin. primo & conſiliu cxlix.Materia.column.tertia uolumin.ſecundo & Franciſc.de Cur.conſilio xlij.column.decima & ſequent.& conſilio
5 xliiij.column.quarta. † Quibus ſtantibus de bonis & hęreditate dom.Laurentij,uidetur deductum quòd domi.Saluator non potuerit teſtari, nec diſponere niſi de legitima & trebellianica, quæ aſcendunt ad medietatem, ut uolunt & diſponunt iura & concluſi. communes & uulgares, & quòd reliquam medietatem habere debeant filiæ domin.Laurentij ſubſtitutę,ut ſupra. Tamen iſtis non obſtan. dico.d.Saluatorem rectè potuiſſe facere teſtamentum,& diſponere prout diſpoſuit de omnibus bonis & hæreditate dicti ſer Laurentij quæ ad ipſum Saluatorem peruenit.& quia omnes filij domin. Saluatoris mortui ſunt ſine filijs,& ab inteſtato,merito filij ſer Gulielmi ſui patrueles inſtituti & dicto caſu ſubſtituti conſequi, & habere debent totam dictam hęreditatẽ & integra bona excluſis filiabus dicti ſer Laurentij cum factus fuerit locus dictę ſubſtitutioni factæ per ipſum Saluatorem, illa enim conditio appoſita per ſer Laurentiũ in ſubſtitutione & fideicom.per eum relicto, defecit, quo ad perſonam Saluatoris,ex quo deceſsit relicto maſculo,& condito teſtamento, ita etiam & defecit in perſonam filiorum ipſius Saluatoris, nam licet dicti eius filij deceſſerint ſine filijs, tamen non dicuntur mortui ab inteſt. & quia teſtati mortui ſunt,merito euanuit ſubſtitutio & fideic. ad cuius purificationem utrunque erat neceſſarium. ſ. quòd deberent mori ſine filijs. item & ab inteſtato,ut eſt text.apertus in l.generaliter.in princip.C.de inſtitut. & ſubſtitut. & ibi omnes ſcribentes communiter illud firmant allegant.concordantes deciſ. Quod modo filij Saluatoris non ſint mortui ab inteſtato, ſed teſtati probatur apertiſsimè,quoniam omnes mortui ſunt in pupillari ætate & dictus Saluator eorum pater ipſis in dicta ætate morientibus fecit teſta-
6 mentum. † De iure enim communi poteſt pater filijs ſuis pupillis teſtamentum facere.l.moribus.in princip. l.patris & filij.ff.de uulgar.& pupillar.& inſtitu.eod.titu.in princip. l. Papinia-
7 nus.§.ſed nec impuberis.ff.de inofficio.teſtam.cum ſimil. † Et quando pater facit teſtamentum ſecundaſque tabulas filijs ſuis pupillis,& euenit caſus ſecundarum tabularum,& ſubſtitutionis pupillaris factę a patre,& ſic caſus teſtamenti ipſorum filiorum,dicto caſu filij dicuntur mori teſtati idest cum teſtamento eis a patre condito, ita quòd eis dicitur ſuccedi ex teſtamento, & ex cauſa teſtati, ut iuribus præalleg at.& in l. omnem. C. ad Tertull.& in l.ſciant.C.de legit. hæred. & ibi plenè tangunt doctores,& per Signoro.conſilio cj. Infans decedens. column.iij. uerſicu.nec obſtat.& per Bald.in l.ſi arrogator.column.penultim.ff.de adoptiun. & Ange. conſilio ciiij. Statuto communis Burgi. column. penultim. in fin. & Fulgo. conſilio xlviij.Quidam.P.column.fina.& Socin.poſt alios in dicta.l.moribus.co-
8 lumn.prima. † Et licet ipſi filij ſint in ætate in qua non poſſent teſtari.l.qua ætate.ff.de teſtamen. cum concord.tamen lex concedit patri hanc facultatem ita ut dicatur teſtamentum filij pupilli qui licet moriatur pupillus & infans tamen mori dicitur teſtatus & cum teſtamento & ei ſuccedit ex cauſa teſtati,ut pro
9 bant iura & deciſ. ſuperius adductę. † Prout etiã dicimus quòd quando pater filio pupillo facit ſubſtitutionem reciprocam ſeu compendioſam, ſub quibus continetur pupillaris, ut plenè per Barto.& alios in dicta.l.centurio.& in l. precibus. C. de imp.& in l.Lucius.ff.de uulgar.& pupillar. & in c. ſi pater. de teſtam. lib.vj.& in c.Raynaldus.& c.Raynucius.extra eod. tit.ſi ſuper-
uenit

uenit caſus quo talis ſubſtitutio non potuit habere effectum,
ceſſant ſecundæ tabulæ, & teſtamentum filij pupilli conditum
a patre,& pupillus iſto caſu dicitur mori inteſtatus.l.ij.§.impu-
berem.ff.ad Tertullian.l.pater filiam.§.fina.ff.ad leg. Falcid.&
l.ſecunda.C.de impube.l.qui duos.io fin.ff.de uulgar. & pupil
la.l.in teſtamento.la prima. C.de teſtamen. mil. & l.Lucius.ff.
10 de uulga. † Quando ergo euenit caſus dictæ ſubſtitutionis, &
filius pupillus mortuus eſt in pupillari ætate mori dicitur teſta-
tus, & ei ſucceditur ex cauſa teſtati, ut ſupra probatum eſt &
probant iura prędicta loquentia quando defecit conditio,ergo
quando adimpleta eſt teſtatus dicitur mori, & ei ſucceditur ex
11 cauſa teſtati. † Et ſuadentur iſta ex his quę habentur in l.ſi fun
dum per fideicommiſſum.cum duabus.ll.ſequenti.de legat.pri-
mo & in l.cum filiofami. eod.titul. ubi pater filio pupillo aliter
non prouidendo uidetur uocare ſuccedentes illi pupillo ab in-
12 teſtato,quos etiam poteſt grauare.† Vnde ſi prouidet pupillus
mori dicitur teſtatus, & ei ſucceditur ea cauſa teſtati.prout pa-
ter diſpoſuit excluſis illis qui pupillo poterant ſuccedere ab in-
teſtato,& ita firmat Socin.conſilio lxxaj.Si in cauſa.io fin. uolu
13 min.iiij. † Et cum dominus Saluator filijs ſuis fecerit ſubſtitu-
tionem compendioſam,quia facta poſt mortem omnium filio-
rum,ut tradit gloſſ.& ibi oota. omnes in dicta.l.in teſtamento,
C.de teſtamen.mili.cum alijs allegatis per Alexand.conſi.axij.
column.ij.uerſicu.ſi diceretur.uolumin.ij.& per Socin.conſilio.
14 cxiij.Suprafcripts.column.iij.uerſicu.ſed iſte uolumin.j.† Tum
quia facta ſub illa cõditione, ſi ſine filijs,ut in d.c.ſi pater.& per
15 gloſſ in d.l.precibus. † Tum etiam conſiderato illo uer.ſubſti-
tuit.ut per gloſſ.in d.l.generaliter.§.primo.& in l. nam hoc iu-
re.ff.de uulgar.& pupillar.& per ſcriben.in d.l.precibus.& io d.
16 l.centurio.cum ſimi.† Proculdubio,ſub dicta compendioſa cõ-
prehendebatur pupillaris,ut pleniſsimè per Bar.& omnes in d.
l.centurio.& in d. l. precibus.& alijs locis de quibus ſupra, po-
tiſsimum conſiderato illo uer.inſtituit denotante directam in-
ſtitutionem & ſubſtitutionem quæ propriè in iſta pupillari ue-
rificatur ut pleniſsime i locis prędictis,& quia euenit caſus ſub-
ſtitutionis pupillaris,prędicti filij Saluatoris, mortui dicuntur
teſtati, & ex cauſa teſtati propter teſtamentum eis conditum à
patre filij ſer Gulielmi patrueles ueniunt & excludunt filias. d.
ſer Laurentij, ex quo conditiones ſub quibus fuerunt uocatæ,
non fuere adimpletę, ſed defecerunt quoniam filij dicti Salua-
toris mortui ſunt teſtati, & ſic tolluntur allegata ſupra in con-
trarium in fauorem filiarum dicti ſer Laurentij uocatarum ſub
dictis conditionibus quæ iam defecerunt,& non fuere implete,
ualebit ergo, & effectum ſortietur teſtamentum conditum a di
cto Saluatore etiam quo ad integram hæreditatem & omnia
bona. d. ſer Laurentij quæ ad ipſum Saluatorem peruenerunt
uirtute cujus teſtamenti dicti eius patrueles prædicta bona in-
tegre conſequi,& habere debent. Pariſi. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Adultus & pubes de iure communi poteſt teſtamentum condere.*
2 *Quod procedit etiam ſi haberet curatorem.*
3 *Statutum diſponens minorem anno.xx. nõ poſſe teſtari ualidum eſt, & numer.4.*
Maxime quando conditum eſt ab habentibus poteſtatem,& confirmatum a ſuperioribus.
4 *Statutum tollens liberam teſtandi factionem iniquum dicitur.*
5 *Statutum prohibens fieri diſpoſitionem bonorum odioſum dicitur et ideo ſtrictè debet intelligi.*
6 *Statutum auferens cauſam teſtandi ad tempus tantum ualidum eſt, & nu.7.& alijs ſeq.*
Statutum prohibens minorem uigintiquinque anno.teſtari ualet & locum habet ut etiam non poſſit codicillari.
8 *Statutum prohibens matrem teſtari in fauorem filiorum ualet.*
9 *Statutum prohibens maritum relinquere uxori & econtra an ualeat.*
10 *Statuta prædicta non cenſentur iniqua,nec odioſa.*
11 *Argumentum de pacto ad ſtatutum an ualeat.*
Teſtandi facultas per pactum tolli non poteſt.
12 *Mulier maritata & minor uigintiquinque anno. an comprehendatur in ſtatuto diſponente minorem uigintiquinque anno. non poſſe teſtari.*
Prohibitus uno tempore, non cenſetur prohibitus alio fallit.numero. 45.
13 *Excluſio unius, eſt incluſio alterius,& nu.47.limitatur niſi eadem adſit ratio in utroque.*
14 *Argumentum a contrario ſenſu etiam in ſtatutis ſumitur, limitatur dupliciter.nu.48.*
15 *Caſus non expreſſus a ſtatuto cenſetur omiſſus.*
16 *Statutum correctorium iuris communis ſtrictiſſimè debet interpretari.*
17 *Extenſio non fit in correctorijs de caſu ad caſum,& etiam ex identitate rationis.*
18 *Etiam ſi maior ratio uigeret illo caſu ad quem extenſionem facere uolumus.*
19 *Maximè quando in ſtatuto prædicto nulla exprimitur ratio, & plures poſſunt conſiderari,& nu.49.& 50.*
21 *Statutum prohibens mulierem teſtari in fauorem quorum præſumatur factum.*
20 *Geminatio enixam uoluntatem diſponentis oſtendit.*
Bona conſeruari in agnatione & familia intereſt reipublicæ.
22 *Statuta excludentia fœminas propter maſculos dicantur fauorabilia.*
23 *Extenſio fit in ſtatutis correctorijs ex ratione in illis expreſſa, & nu.25.& ſeq.& 32.& ſeq.*
24 *Caſus in quo uiget ratio ſtatuti dicitur a ſtatuto expreſſus, & non omiſſus.*
25 *Ex rationis identitate in ſtatuto expreſſè, fit extenſio de caſu ad caſum uirtute comprehenſionis magis quàm extenſionis, & numer. ſequen.*
26 *Interpretatio intellectiua, & comprehenſiua dicitur ineſſe ſicuti ſpecies generi,& nu. 39.& 40.*
27 *Statuti eſſentia conſiſtit in mente & ratione ſtatuentium.*
28 *Mens & ratio inter ſe non differunt.*
29 *Mens & ratio magis attendi debent quàm ipſa uerba.*
30 *In ſtatutis ratio ipſa conſideratur ut anima,uerba autem tanquam corpus & ſuperficies,& ratio regulat ſtatutum.*
31 *Reipublica intereſt dignitates familiarum conſeruari.*
33 *Idem quando unica tantum ratio poſſet aſſignari, eſto quòd non eſſet expreſſa & numer.36. & 37.etiam in correctorijs,& diffuſius nume.38.*
34 *Statutum prohibens mulierem minorem uigintiquinque anno.teſtari qua ratione potuerit moueri,& nu.35.*
40 *Satis eſt quòd in ſtatuto adſit tacita ratio etiam præſumpta, & coniecturata.*
41 *Adulta maritata facilius poteſt a marito perſuaderi et decipi quã alia non maritata.*
42 *Extenſio in correctorijs fit a maioritate rationis expreſſa ſeu coniecturata.*
43 *Caſus expreſſus dicitur a ſtatuto,ſi ſtatuentes de eo cogitaſſent idẽ ſtatuiſſent ſiue de eo fuiſſent interrogati.*
44 *Dos ſine matrimonio eſſe non poteſt.*
Dictio idem repetitiua eſt præcedentium.
45 *Prohibita uno tempore, cenſentur etiam alio tempore prohibita, quando utroque tempore eadem uiget ratio.*
46 *Prohibita ad tempus ex cauſa & ratione cenſentur prohibita perpetuò.*
51 *Statutum diſponens ſtatuta debere intelligi ad literam, & prout ſcripta iacent adhuc recipit interpretationem ex mente ſtatuentium.*
52 *Statuta recipiunt interpretationem congruam & laudabilem.*
53 *Statutum unum declaratur per aliud.*

CONSILIVM XVI.

VIDETVR prima facie dicendum iſtam Iſabettã
tunc agentem annum.xvij.iure potuiſſe teſtari, &
eius hęredem inſtituiſſe maritum,cum in ſuo teſtõ
ſolennitates a iure requiſitas obſeruauerit & tem-
1 pore ꝯditi teſti eſſet adulta,& maior ann. xij. l.qua ætate.ff.de
teſta.l.ſi frater.C.qui teſta fac.poſ.§.præterea. inſti. quibus nõ
2 eſt permiſ.fa.teſta.cum concor.† Quod quidem procedit ẽt ſi cu
ratorem habuiſſet.ut eſt tex.in l.Aurelio.§.Gaio.ff.de lib.lega.
gl.Bar.& doc.in l.j.§.fuit quæſitũ. ff.ad Treb.Bar. & alij in d.l.
ſi frater.Nec quidem iſtud eſt dubitabile ꝯſiderando diſpoſitio
nem iuris cõis dantis facultatem teſtandi adultis & puberibus.
difficultatem ergo ſolum facit ſtatutum Bellunen. ſub rub. de
ſucceſ.in ij.c.incip.ſi quis uel ſi qua.uolens ꝙ minor an.xx.non
3 poſſit teſtari nec codicillari de iure dotium ſuarum.† Quod ſta
tutum negari non poteſt, quin ſit ualidum & firmum & uigeat
& obſeruetur in dicta ciuitate tanquam factum & cõditum ab
habentibus

habentibus ptſtem & ꝯfirmatū a ſuperioribus, iuata plene tra-
dita ꝑ Bar.& oēs doc.d.l.oēs populi.ff.de iuſt.& iu.& ī l.j.§.j.ff.
qđ quiſq; iur.& pleniſsimè ꝑ cano.in c.canonū ſtatuta de ꝯſti.
4 cū ſi.†Minus ēt pōt dici tale ſtatutū non ſubſiſtere,ea quo uide
tur tollere liberā facultatē teſtaudi, & eſſe lniquum ꝫ.l.ſtipula-
tio hoc mō ꝯcepta.ff.de uer.obl.& l.fi.C.de pac.& latè per Pau.
de Ca.Alex.& Areti.in l.ex facto.in prin.ff.de uul.& pup.uolē-
tes talē prohibitionē non poſſe fieri per ſtatutū,cum non poſsit
fieri per pactum.d.l.ſtipulatio.& d.l.fi.iuncta doctri.Bar.in d.l.
oēs populi.in iij.q.prin.ff.de iuſti.& iu.& vr̄ ſequi Alex.in d.l.
5 ſtipulatio.& ꝯſi.ccvj.Viſis col.fi.uol.ij.†Prout ēt quoniam tale
ſtatutū prohibens diſponere,vr̄ eſſe odioſum, & ꝯñr ſtrictè in-
telligendum,ut per dicta iura firmat Socin.ꝯſi.ex.Viſo ſtatuto,
6 nu.ij.uol.iij.†Nā ualidū erit quoniā non tollit in totum liberā
facultatē teſtandi,ſed ea cū illā aufert ad tp̄s tantum quod licite
fieri pōt,ut in ſimi.hr̄ in l.ſed ſi hoc.§.fi.ff.de ꝯdi.& dem.iūcto.
c.gēma.extra de ſponſal.& in ſim.probatur.in auth.cui relictū.
7 C.de indic.uid.toll.& in l.cū tale.§.Mæuię.ff.de ꝯdi.& dem. †
Et ꝙ tale ſtatutū ualeat,eſt in terminis deciſ.Bar. quam oēa ibi
* cōiter * ſequuntur in l.ij.uer.quæro ſtatutū.de leg.j.ubi uult ꝙ
ſtatutū prohibens mino.xxv.an.teſtari,ualet & tenet,& extendi
8 tur & locū habet,ut ēt non poſsit codicillari. † Et tenet in ſimi.
Calde.ꝯſi.aa.in ti.de ꝯſti.uolens ualere ſtatutū in fauorē filiorū
dictans ꝙ mater nō poſsit teſtari,& ſequitur Deci.ꝯſi.eccla j.o-
miſſa longa.nu.j.& hoc idē tenent oēs doc.in rub.ff.ſol.ma.dū
loquuntur de ſtatuto Seneñ.& Mutineñ.uolentibus matrē non
poſſe teſtari niſi de quarta parte ſuæ dotis uel quod non poſsit
plus relinquere filijs ſecundi matrimonij,quàm primi.†Et ēt in
9 ſimi.idē uult Saly.& alij Mod.in l.cunctos populos. C.de ſum.
tri.& fi.cat. dum ꝯcludunt ualere ſtatutū prohibens maritū re-
linquere uxori,uel eꝫ.& ad id poſſent quamplures ſim.deciſ.ad
duci.†Tale.n.ſtatutū minimè eſt iniquū,nec odioſum, cū iuſta
10 rōne factum ſit,ut ĩ.dicetur,& iō potuit reſtringere facultatem
teſtandi,ut dicit Iaſo.in d.l.ex facto.in vij.notabi.nu.viij.& ia.
ubi ad id adducit plures deciſio.ſubdens ꝙ ita ꝯſuleret & iudi-
11 caret.†Nec ualet illa rō de pacto ad ſtatutū, nā ēt per pactū pōt
* reſtringi ptās teſtandi,licet in totū nō poſsit tolli,ut cōiter * cō-
cludunt oēs in d.l.fi.& in d.l.ſi ſtipulatio.hoc mō ꝯcepta. & per
Ang.in ſua diſpu.in refulgenti.& ꝯſi. claaia. Viſis col.iij.& iiij.
& Dec.in d.l.fi.nu.xxij.& per Iaſ.in d.l.ſtipulatio. col.antepen.
uerſi.tertio principaliter.cū ſi.& ego ipſe pluries ita ꝯſului Man-
tuę,Vicentię,& Monopoli,& ſic patet tale ſtatutū eſſe ualidum
12 & firmū,de quo quidē dubitari non ꝯuenit.†Stante itaq; ipſius
ualiditate poſſet ex aduerſo dici tale ſtatutū nō uēdicare ſibi lo
cū in caſu præſenti,nā ſolū vr̄ loqui de minore. an. xx. q̄ non eſt
maritata,ut vr̄r probare illa uerba,antequam maritaret.quæ cū
iſtud prohibeant dicto tp̄e,qñ non eſt maritata vr̄r hanc facul-
tatem ꝯcedere alio tp̄e qñ.ſ.eſt maritata quoniam prohibita u-
no tp̄e cenſentur permiſſa alio.l.imperator ff.de poſtul.l.pater
13 filiū.§.fundū.ubi Bar.in ſummario.de le.iij.†Et quia unius ex-
cluſio eſt alterius incluſio.l.cū p̄tor,in prin.ff.de iud.c.nō ne.de
14 p̄ſump.†Et quia ēt in ſtatutis pōt ſummi argumentū a ꝯrio ſen
ſu,ſm Bal.in l.j.in prin.col.fi.ff.de offi.eius.& ibi plenè ſcribē.
15 † Et quia caſus iſte nō eſt expreſſus a dicto ſtatuto,hr̄ ꝓ omiſſo
l.ſi extraneus.ff.de ꝯdi.cau.da.l.ſi cū dotē ī prin.ff.ſol.ma.& tā
quam omiſſus uenit decidendus ſm ius cōe,uolēs in dicta ętate
16 adultā poſſe teſtari. † Prout ēt quia tale ſtatutū eſt correctoriū
iuris cōis ut dictū eſt,& iō ſtrictiſsimè debet interpretari, ut iux
cōe tātū corrigat in caſu exp̄ſſo,& nō ulterius. l.iij.§.hęc uerba.
17 ff.de neg.ge.l.quicquid aſtringendę.ff.de uer.obl.cū ſi. † Et in
correctorijs nō debet fieri extēſio da caſu ad caſum uulg.l.pręci
pimus.C.de appel.l.qđ uero ꝫ.ff.de legi. ēt ſi eſſet identitas rō-
nis,ut no.gl.& doc.in auth.quas actiones.C.de ſac.ſan.eccl.ma
ximè Iaſ.nu.xvj.& ſeq.ad id adducēs alias deciſ. & tradit Bar.in
l.ſi ꝯſtāte.in ix.q.j.q.princ.& ibi ſcribē.oēs.ff.ſol.ma.& in l.oēs
populi.in vj.q.princ.ff.de iuſti.& iu.& Alex.ꝯſi.lxxvj.Viſis.col.
18 iij.uerſi.itē eſt.uol.v.& Soci.ꝯſi.cxxij.nu.ij.col.ij.in fi.uol.iij. †
Quod vr̄ procedere,ēt ſi in illo caſu ad quē uolumus extenſionē
* facere uigeret maior rō,ſm cōiter * doc. ī d.auth.quas actiōes.
& ſm gl.in l.tā bis.§.j.ff.de dona.& per Bar. in d.l.pręcipimus.
§.fi.& d.l.ſi ꝯſtāte.ī d.ix.q.cū ſi.allegatis per Iaſ. in d.auth.quas
19 actiones,nu.axj & Soci.ꝯſi.xxviij.nu.xxv.uol.iiij.† Eo inſuper,
quoniā nulla vr̄ aſsignata rō in dicto ſtatuto, in quo nedū uni-
ca,ſed plures p̄ſit ꝯſiderari quo fit ut nulla poſsit licitè extenſio
fieri,cū ſumus in correctorijs,ut tradit Sal. in l.ſi ſerui ueſtri.C.
de noxal.in ix.col.in fi.quē refert & ſequit̄ Alex.in d.l.ſi ꝯſtan-
te.in d.ix.q.Bar.col.iij.in fi.uerſi.ſed quid ſi petenti.& Iaſ. in d.
auth.quas actiones.n.xxij.uerſi.& quid erit tūc.,& Frā.de Cur.
ꝯſi.laaa.co.ij.uerſi.ultimo ſortiua.¶ Iſtis tñ nō obſtātibus,ꝯna
opinio,ꝙ dictū ſtatutū locū habeat ēt in minori an.xx.nupta &
maritata, uerior vr̄ ad qđ tenendū moueor ꝯſideratis uerbu di
cti ſtatuti,ex quib.colligitur rō & mens ipſorū ſtatuentiū prohi
bentiū adultam minorē an.xx.nō poſſe teſtari,ex eo ut iura do-
tiū, & bona dictę adultæ peruenirent ad ſolos hæredes maſcu-
los patris defuncti, qui ſoli deberent ſuccedere , ut erant fratres
ipſius adultæ,ſeu eius patruus, de quibus patruis & fratribus ex
preſsè loquitur.d.ſtatutū in prin.& ipſi ſoli uocātur, adulta mo
riente ante annos.xx.patet ibi ꝙ tunc ſoli hæredes. & ēt in fi.di
20 cti ſtatuti hoc idā replicatur . † Quę geminata expreſsio tanto
magis arguit, & oſtēdit enixā uoluntatē & mentē ſtatuentium,
uulga.l.Baliſta.ff.ad Treb.Bar.in l.ſcimus.C.de agric. & cenſi.
21 li.x. cū alijs uulgari. † Ratio itaq; & mens ſtatuentiū fuit fauor
fratrū & patruorū agnatorū,ut bona patris & fratris ꝯſeruarent
in dictis agnatis & familia quā ꝯſeruare ēt reipublicę intereſt.l.
j.§.ſi cui.uerſi.publice.n.ff.de uent.inſpi.§.cæterū, inſti.de legi.
agn.ſucceſ.Bal.in l.maximū uitiū.C.de liber.pręter. doc.in l.ue
nia.C.de in ius uoc.& plenè proſequitur Alber. Bru.in tract.de
ſtat.fęmi.excluden.in ij.& iij.arti.princi.ubi plura accumulans
in ſimilibus ſtatutis excludentibus fęminas & uocantibus ma-
ſculos,ꝯcludit illa inducta eſſe ea rōne ut faueatur agnationi &
familię maſculinæ,cuius dignitas & honor per maſculos ꝯſerua
tur,& ſine bonis & diuitijs parū pōt ꝯſeruari argū.l.j.ff.de cuſt.
22 reo.& l.quiſquis.C.ad l.Iul.maie.cū ſi.† Et iſtis ꝯſideratis talia
ſtatuta dr̄ fauorabilia, eſto ꝙ in ꝯſequentiā uideantur odioſa,
dū excludunt fęminas,& prohibent eas diſponere ex quo prin-
cipaliter tendunt in fauorē agnatorū,iuxta cōem doc.Bar.in l.
* qui exceptionē.ff.de ꝯdi.inde.& * cōiter firmāt oēs ī locis ſupe
23 rius deductis.† Et potiſsimū reſpectu perſonarū a ſtatuto uoca
tarū & nominatarū ut plura deducit Alb.Brun. in d.trac.in iij.
artic.prin.col.iiij.rō itaq; dicti ſtatuti fuit fauor fratrum & pa-
truoru q̄ cū reperiat̄ ibi deſcripta & expreſſa, licet ſimus in cor
rectorijs tñ debet fieri extēſio ad caſum pręſentē qñ.ſ.ipſa adul
ta minor ann.xx.eſſet maritata, cū iſto caſu,uigeat idē fauor di-
24 ctorū agnatorū, & ꝯñr eadē mens & rō ſtatuentiū. †Quo fit ut
caſus iſte dicatur in dicto ſtatuto expreſſus & ꝯprehenſus,& nō
omiſſus ex quo in eō rō in dicto ſtatuto expreſſa & ſcripta locū
* habet,ut tradit Bal.ī hoc * cōiter approbatus in d. auth.quas a-
ctiones,column.ſecunda alleg. text.in l.his ſolis,uerſiculo ſatis
tacitè cautum putamus. C. de reuoc. dona. cum alijs adductis
per Iaſon.in dicta authentic. quas actiones numer. xxij. & per
Alexand.in dicta l.ſi conſtante in dicta nona quæſtion. Bartol.
column. quarta uerſiculo tertio limita. ubi adducit gloſſ. iun-
cto text.in capitu.primo in uerſicul. eligatur. de electione. libro
ſexto & repeten.in dicta l.ſi conſtante, idem uolunt in dicta.ix.
quęſtion.Barto.in prima concluſio.& repet.dicta l. omnes po-
puli,cart.decima.column.tertia uerſicu.octaua concluſio,& po
nit Alexand.conſilio cxxj.uolumin.quarto & conſilio xxxvj.nu
mer.decimo & ſequent.& conſilio xxxj.numer. quarto & duo-
decimo.& conſilio lvij.numer. quinto & conſilio lxxxix.num.
quinto uolumin. vj. & conſilio clxxj. numer. quarto uolumin.
vij.& ponit Iaſon.in l.iuriſgentium.§.ſi cum nulla, numer.xxx.
ff.de pact.& in l.ita ſtipulatus.§.Griſogonus,numer.xxxix.ff.de
uerborum obligation.& Socin. conſilio.la.numer. ſecundo &
conſilio lxxxj.numer. xiij. uolumin. quarto & per Franciſc.de
Curt.conſilio nono Ticinen.ſtatuto,column.penultim.in prin
cipio,& conſilio lxxx. Rectè præfatus, column.ſecunda & ter-
25 tia cum alijs concordan. in dictis locis allegatis. † In quibus
* communiter * cōcluditur etiam in correctorijs ex identitate ra
tionis ſcriptæ , & expreſsę fieri extenſionem ad alium caſum in
quo eadem uiget ratio , ea eo quoniam data identitate rationis
& eiuſdem mentis , non ſumus in caſu extenſionis ſed in caſu
comprehenſionis. l.nominia & rei. §. uerbum. ff. de uerborum
ſignification.l.liberorum.§.ſenatus. ff. de rit. nup. gloſſ.in cle-
mentin. prima de electione. & in capitu. ſi poſtquam eodem ti-
tulo libro ſexto & tradit Baldus in dicta. l. omnes populi , co-
lumna penultim.& in l. de quibus , column. duodecima & in l.
26 quod uero contra,column.iij.ff.de legib.† Et quia ubi eſt eadē
ratio & mens ſumus in interpretatione intellectiua & compre-
henſiua,quæ dicitur ineſſe,ſicuti ſpecies dicuntur ineſſe generi,
& ſic extra materiam extenſionis , ut etiam tradit Ang.poſt gl.
& Bar.

& Bar.in l.prætor.§ j.ff.de ope.no.nun.& Alb.de Roſ. in auct.
præterea.C.unde uir.& uxor.& Bal.in d.l.de quibus, & in d.l.
quod uero.& Alex.d.ꝯſi.cxxj.uol.iiij.& d.cõſi.cciij.nu.ix. uol.
vij.& per Fran.de Cur.d.ꝯſi.ix.col.pe.in prin.& d. conſi. lxxx.
27 col.ij.& per Dec.ꝯſi.ccxxvij.nu.viij. † Eſſentia.n. ſtatuti conſi
ſtit in mente & ratione ipſorum ſtatuentium, ut dicit Dy. in c.
fi.de reg.iur.lib.vj.& Bal.in c.j.uer.extra quæro,io tit. qui feu.
dar.poſſ.nam ratio eſt anima ipſius ſtatuti, ſm Dy.ubi ſupra,&
Bal.in l.j.col.vij.ff.ſol.mat.per tex.in l.ſcire oportet.§.& ſi ma-
28 aimè,ubi etiam Bal.ff.de excu.tuto. † Et mens & ratio non dif
ferant,l.credendum,circa prin.ff.qui pet.tuto. cum alijs alleg.
29 per Alb.Bru.in d.tract.in tertio art.prin.col.iiij.in fi. † Et ideo
magis attendi debet ratio & mẽs quàm ipſa uerba ut dicit Bal.
in l.ſi quis ſeruo.C.de fur.& Abb.cõſi.j.& per Soci.conſi.cviij.
30 nu.xiij.uol.iiij. † Et in ſtatuto ratio ipſa conſideratur ut anima,
uerba aũt ſicut corpus ſeu ſuperficies,ita Abb.in d.conſi.j.alle-
gando Bal.& alia accumulat Fran.de Curt.in d.ꝯſil.lxxx.col.ij.
uer.ſed præmiſsis.& tradit Soci.conſi.xxxv.col.ij. circa mediũ,
uol.j.& conſi.xxx.Quamuis. col. iij. eodem uol. uolens rationẽ
regulare ſtatutum & non econtra. Ad quæ not.per Bart.per illũ
tex.in l.cum pater.§.dulciſsimis.de leg.ij.& in l.regula.§.pe. ff.
31 de iur.& fac.igno. † Et qm̃ conſeruare dignitatem familiarum,
intereſt etiam reipublicæ,ut in d.l.j.de uent.inſpi.uerſi. allega-
to,& per Alex.conſil.xxxiiij.col.iij.uerſic.quinimmo.& conſil.
xxxvj.uol.v.& ꝯſi.lxxxix.nu.iiij.uol.vj.& per Alb.Bru.in d.tra-
32 cta.in iij.& iiij.art.prin. † Etiam ſi eſſemus in materia correcto
ria,tamen adhuc fieri debet extenſio ut tradit Bar. & Bal. per
illum tex.in l.ſi quis in graui.§.hi quoq;.ff.ad Syll.& Bar.in l.ij.
§.exercitum.ff.de his qui not.infa.& Pau.de Ca.conſi.xxiij.Vi-
ſo puncto.col.pen.& Dec.conſ.ccclxxiij. Viſis, nu.viij.& Iaſ.in
d.l.ſi conſtante.nu.xxxij.& in l.ſi certis annis.col.viij.uerſi. ſe-
cundo moueor.nu.iij.C.de pact.& Fel.in c.translato.nu.xxj.de
ꝯſti.cum ſi.Merito igitur ſtatutum præſens conſiderans dictam
conſeruationem agnationis & familiæ,in quo uertitur intereſſe
33 publicum locum habebit & iſto caſu. † Prout etiam ad iſtũ ca
ſum debemus tale ſtatutum adaptare ex eo qm̃ ratio prædicta
ẽt ſi non fuiſſet per ſtatuentes in uerbis ſ̄ conſideratis expreſſa,
tamen debet præſumi coniecturari & Imaginari & haberi pro
expreſſa,cum nulla alia ita urgens & concludens poſsit conſide
34 rari qua de cauſa ſtatuentes tale ſtatutum condiderint . † Et ſi
quis uellet adhuc conſiderare mentem & rationem ſtatuẽtium
fuiſſe fragilitatem ſexus,ut inſti.quib.alie.licet uel non. in prin
35 cipio. † Vel forſan ætatem aptam ſubire & deceptiones frau-
des & læſiones,& lubricam & imbecillem. l. cuius bonis. ff. de
cur.fur.in prin.& l.imperialis.in prin.C.de nup.& tradũt doc.
in l.ij.maximè Mod.col.pen.nu.xvj.de leg.ij.& bonus tex. in l.
j.in prin.ff.de minor.tamen adhuc habemus idem dicere , cum
36 rationes prædictæ ẽt in caſu præſenti militent. † Et cum aliæ ra
tiones nõ poſsint adduci haberi debent iſtę pro expreſsis iuxta
* gl. * cõiter approbatam,& ibi Bal.& alij not.in l.q̄uis.C.de fi-
37 deic.& in l.tale pactum.§.fi.ff.de pact. † A quibus unicis ratio
nibus,bene poteſt argui , & extenſio fieri ad caſum,in quo ui-
gent,ẽt ſi eſſemus in correctorijs,ex quo perinde eſt ac ſi dictæ
rationes fuiſſent expreſſę,& data expeſsione ipſarum caſus no-
ſter diceretur ineſſe,& comprehenſus in illis , ut ſ̄ fuit dictum.
38 † Et idem eſt ẽt in materia correctoria,qñ unica tñ ratio poteſt
aſsignari,ut firmat Bal.& Pau.in d.l.maximum uitium,col.iiij.
& Bal.& Imo.in l.fi.ff.de hæred.inſtit.& Pau.de Caſt.& Cuma.
in l.ſi uerò.§.de uiro,ff.ſol.matr.& Alex.in d.l.ſi conſtante. col.
iiij.in iij.fallen.& ibi repeten.in d.ix.q.Bar.in iij.fallen.& idem
repeten.in d.l.omnes populi.car.x.col.iij. in vj. ꝯcluſ. & firmat
Iaſ.in d.auct.quas actiones,nu.xxij. ubi alias deciſio . adducit,
& in l.more.nu.xxxvj.ff.de acq.hær.& in l.ſiue apud acta.num.
vj.C.de tranſ.& per Alex.ꝯſi.xxxiiij.col.iij.uer.ſed hoc dicit. &
ꝯſi.xxxvj.col.ij.in prin.& conſi.lxxv.col.j.in fi.& ꝯſi.lj. col.j.&
ꝯſi.liij.col.ij.uol.v.& ꝯſi.lxxxix.nu.vj.& vij. & conſil.lxxix. nu.
ix.uol.vj.& conſi.cciij.& conſi.ij.nu.ix.uol.vij. & per Soci. ꝯſi.
ix.nu.iiij.uol.iij.& conſi.cxvj.nu.ij.uol.iiij. & per Deci. conſil.
cccxxxiij.col.iiij.nu.v.uerſi.iiij.& nu.vj.in fi.& d. ꝯſil. ccclxxij.
nu.v.vj.& vij.ubi allegando alias deciſiones concludit poſſe ar
gui extenſiue etiam in correctorijs à ratione unica , ẽt non ex-
39 preſſa,ſed tacita & præſumpta. † Ex quo talis interpretatio dr̃
intellectiua,& dr̃ ineſſe,& ꝯprehendi,& de ea ita iudicare debe
mus,uti de ratione expreſſa ut ẽt concludit Fran.de Cur.d. ꝯſi.
ix.col.pe.uer.& ſi quiſpiam.& diffuſius,in d.conſi.lxxx.col.iij.
uerſi.dicens.& col.iiij.uerſi.idem & clarè ubi allegando Abb &
alios doct.dicit ꝙ qñ in ſtatuto non eſſet expreſſa ratio illa de-
bet haberi pro expreſſa,licet non ſit ſcripta quæ potuit mouere
ipſos ſtatuentes,& ſm limites dictæ rationis ſtatutũ debet de-
40 clarari,& interpretari. † Et ſatis eſt ꝙ ratio tacitè inſit in ſtatu-
to & præſumptiuè & coniecturatiuè,nam ex iſtis poteſt argui,
& eundem producunt effectũ quem producunt rationes expreſ
ſæ ut ẽt prædicta omnia firmat plura alia allegando Alb. Brun.
in d.tract in iij.artic.prin.col.iij.& ſeq.quancunque ergo rõnẽ
prædictarum ſuperius deductarum conſideremus, ob quã dicti
ſtatuentes fuere moti ad ita ſtatuendũ locum habebit & in præ
ſenti caſu ꝯñr dicetur in iſto ſtatuto comprehenſus & ineſſe.
41 † Et ſi illã uolumus ꝯſiderari reſpectu ętatis ſubiectæ deceptio-
nibus & fraudibus ac ſuggeſtionibus aliorum à fortiori locum
habebit iſto caſu,cum adulta maritata facilius poſsit à marito
perſuaderi decipi & fraudari & ad uotum ſuum inclinari quàm
42 alia nõ maritata. † Et in correctorijs à maioritate rationis ex-
preſsè ſeu coniecturatè bene fit extenſio argũ auct. multò ma-
gis.C.de ſac.ſan.eccl.& c.in cũctis.extra de elect. & tradit Bal.
in l.quod uerò.§.ſed pone,in fi.ff.de legi.& in d.§.de uiro. cum
alijs allegatis per Dec.d.ꝯſi.cccxxxiij.Licet.col.iij. uerſi. ij. iſta
ꝯcl.& per Alex.conſi.xxxj.nu.iiij.uol.vj.& per Iaſ.in l. ſi mater
tua.nu.xj.C.de ſucceſ.edic.& in d.auct.præterea, nu. xxviij.)&
43 per Soci.ꝯſi.xxviij.nu.x.uol.iiij. † Et confirmantur iſta qm̃ ſi
ſtatuentes de iſto caſu cogitaſſent,uel de eo fuiſſent interroga-
ti uériſimiliter idẽ ſtatuiſſent,& ideo haberi debet pro expreſ-
ſo,& ad dictũ caſum debet fieri extenſio,ut firmat gl.Bal.& alij
in d.l.tale pactum.§.fi.ff.de pact.& facit tex.in l.Titius.§. Lu-
cius.ff.de libe.& poſth.& l.fi.C.de poſthu.hæredi.inſtit. & alia
adducta per Dec.ꝯſi.ccxxvij.In caſu.col.pen.nu.x. & in termi-
nis noſtris firmat Iaſ.in l.ij.col.antepe.nu.xvj.uerſi.cõfirmatur.
de leg.j.& quæ ipſe adducit poſt alios,d.l.tale pactum,§.fi.& in
d.l.more, nu.xxxviij.& in d.§.Lucius.nu.ij.& Fran.de Curt. in
44 d.conſi.lxxx.col.iij.uerſi.& ideo ſtatutum. † Aduertendum eſt
ẽt qm̃ dictum ſtatutum,uult illam formam & modum de qui-
bus ibi in qua includitur prohibitio teſtandi debere ſeruari in
illis caſibus,ut ſeruatur quando dotatur, ſentiens iſtud proce-
dere in dotata & conſequenter maritata,cum dos non poſsit eſ-
ſe ſine matrimonio.l.iij.ff.de iur.dot.l.fina.§.j.ff.de donat.ante
nupt.Moder.plenè in rubri.ff.ſolu.matrimo. conſiderando etiã
illam dictionem,idem,repetitiuam præcedentium.l.idem.cum
ſimi.ff.mand.& in præcedentibus prohibetur teſtari quãdo eſt
minor ann.xx.quando notatur,& ſic in maritata in qua repetit
dicta ſuperius,& ſi dictam prohibitionem.ex quibus ita conſi-
deratis concludendum eſt , tale ſtatutum procedere & locum
habere etiam iſto caſu.Non obſtant allegata ſuperius in contra
rium,& primo dum dicebatur,ꝙ prohibita uno tempore,uiden
45 tur permiſſa alio d.l.Imperator. † Nam procederet iſtud quan
do in alio tempore non uigeret eadem ratio & mens ſecus autẽ
ſi eadem ratio locum haberet etiam alio tempore,ut eſt in caſu
præſenti , & ſuperius fuit oſtenſum,nam ſtatuentes conſidera-
runt fauorem agnationis,uel fragilitatem ſexus, uel ætatem im
perfectam, & ſtatuere tempus uiginti annorum , quod tempus
minimè uariatur,ſed ſolum concludendum eſt ſtatutum loquẽs
in non maritata etiam procedere in maritata adulta & minore
uiginti annorum, cum iſto caſu militent rationes dicti ſtatuti
46 expreſſę & coniecturatæ. † Prout etiam obiectio ceſſat ex plu
ribus deductis per Dec.conſi.cx.conſi.ccclxxvj.ſtatim allegan
dis & quia prohibitio ad tempus etiam cenſetur perpetua ex
cauſa & ratione ut dicit Barto.in l. pater filium. §. fundum. de
lega.iij.& Paul.de Caſ.conſi.cclxiij.Circa primum.in ſecundo
dubio.col.penul.uerſi.ſed ad primum.& Alex.conſi.lvj. Conſi-
deratis,uol.j.& in l.filiusfami.§.diui,de leg.j & ibi repeten.car.
ix.& x.uerſic.quærit demum Bar.& uerſi. aliquando & tertio.
47 † Nec obſtat quod dicebatur prohibitionem unius eſſe conceſ
ſionem alterius,& econtra dicta l.cum prætor. & dicto c. non-
ne.nam eſt uerum.niſi eadem ratio uigeat in utroque , ut dicit
48 glo. * communiter approbata in d.l.cum prætor.in prin. † Non
* obſtat tertium de argumento à contrario ſenſu dicti ſtatuti lo
quentis in non maritata ergo à contrario ſenſu locum non ha-
bebit in maritata,nam eſt uerum niſi & iſto caſu vigeat eadem
ratio per gl.in d.l.cum prætor.Prout etiam tollitur obiectio ex
his quæ adducit Ant.de But.in c.cum apoſtolica.in ult. notabi.
de his quæ fi.à præla.quem referunt Moder.in d.l.j. ff. de offic.
eius & Dec.conſi.ccclxxvj.Licet,col.iij. uolentes quòd argu-

mentum à ȝrio ſenſu debet ſtrictè colligi ad limites uerborum
quæ ponuntur in ſenſu directo, unde ſi prohibita eſt alienatio
ad ips,non poteſt ſumi argm̃ a ȝrio ſenſu,ergo poſt tempus cē
ſetur conceſſa potiſsimum qñ eadem ratio uiget in utroq; caſu,
ut hic & plures alias deciſiones facientes ad hoc adducit Deci.
d.conſil.ccclxxxvj.col. ij. & iij.& conſil. cx.Vere ut puto . non
obſtat ꝙ ſtatutum ſit correctorium, & ſic ſtrictè intelligendū.
& ꝙ non debet fieri extenſio de caſu ad caſum,nam procedunt
iſta niſi ratio ſit in ſtatuto expreſſà, uel poſsit coniecturari uel
præſumi.quo caſu habetur pro expreſſa,& illa debet attendi , &
non uerba ſtatuti,& comprehendit omnem caſum cadentē ſub
dicta ratione,& ſic nõ poteſt dici omiſſus.ex quo ſumus in ma-
teria comprehenſiua intellectiua,& quę dicitur ineſſe,& non in
materia extenſiua,ut ſuperius fuit ſigillatim deductum , & etiā
quia quando agitur de intereſſe publico , & quando ſtatuentes
uerisimiliter idem ſtatuiſſent etiam in iſtis ſit extenſio, ut dictū
49 fuit ſuperius conſideratis dictis rationibus.† Non obſtat dictū
Saly.in d.l.ſi ſerui ueſtri.C. de noxal. Nam procederet qñ ratio
ſtatuti non eſſet ſcripta,uel qõ eſſet dubia, & congruè non poſ-
ſet reddi nec coniecturari , aut præſumi, nam tunc ex tali rõne
non poteſt argui ſecus autem qñ ratio conjectural & præſumit
ſm ꝙ naturaliter & uerisimiliter potuit mouere iuſtos & ſapiē
tes,ita punctaliter Fran.de Cur.in d.conſi.lxxx.col.iiij.uerſic.&
in hoc caſu.& Alb.Bru.in d.tract.in iij.arti.col.iij. † Nec obſt.
50 ꝙ plures rationes poſſunt coniecturari , & non unica quoniam
cum omnes iſtę tendant ad idem,& omnes uigeant iſto caſu de
illis ita iudicandum eſt,ſicuti & de unica argũ. l. ſi hæredi plu-
res.ff.de condi.inſti.& inſtit.de nup.§.affinitatis. ſecus ſi diuer-
ſę rationes diuerſa reſpicerent.nec ad eundem reduci poſſ nt ef
51 fectum & ſenſum. † Nec obſtat illud ſtatutum Bellunẽ . no-
lens ſtatuta dicti loci debere intelligi ad literam , & prout ſcri-
pta iacent,nam hoc non obſtante illam debent recipere inter-
pretationem per quam apparet & oſtenditur mens ipſorum ſta
tuentium quæ magis debet attendi quàm ipſa ſcriptura , ut di-
cit dictum ſtatutum.in fi.quod bene facit ad caſum pręſentem,
ut magis rationem & mentem ſtatuti , quàm uerba debeamus
52 conſiderare. † Et ſi in dicto ſtatuto,hoc non fuiſſet dictum, ta-
men recipere deberet interpretationem congruam & laudabi-
lem,ut dicit Bal.in d.l omnes populi.col. xvij. & ibi ſcrib. poſt
Bar.col.antepen.uerſi.ultimò quæritur.& Moder.conſi.v. in fi.
poſt tract.de feud.ut ad id plura adducunt Iaſ. allegando quo-
tas in l.ſi quis in conſcribendo,nu.vj.C.de pact.& Albert.Bru.
53 in d.tract.in v.art.princip.in xxix.q. † Nec etiam obſtat aliud
ſtatutum uolens uxorem poſſe relinquere marito m ſua ultima
uoluntate dotem,quoniam intelligi deber & declarari, quando
eſſet annorum xx.ut unum ſtatutum declaretur per aliud, & ne
inducatur ipſorum ſtatutorum correctio argumento.l.quemad
modum.in fine.ff.ad leg.Aquil.& per Barto.in d.l. omnes popu
li.in tertia quæſt.principali,& in prima quæſt.vj. quæſt. princi.
cum aliis allegatis per Soci.conſi.lj.& cxlvij.uerſi præterea ſta-
tutum.uolum.j.& conſi.xlvj.Eleganter.nu.xxxiij.uol.iiij.& per
Alber.Bru.in d.tract.in v.artic.prin.in ix.concl. Par.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum inductum uidetur per prohibitionem alienationis factam cum inſertione cauſa.& nu. 3.*

2 *Fideicom.inducitur per uerba enunciatiua,quãdo ſunt prolata per modum cauſæ.*

4 *Prohibitus alienare per fideicom.non poteſt alienare nec inter uiuos nec per ultimam uoluntatem.*

5 *Ver. ſiue aliquis eorum relatiua ſunt perſonarum ſuperius nominatarum.*

6 *Teſtator prohibere poteſt alienationem bonorum, & excludere cõtrafacientes ab eius hæreditate.*

7 *Filiorum appellatione ueniunt nepotes in fauorabilibus & in concernentibus eorum commodum,& nu.9.*

8 *Quemadmodum teſtator grauans onere non alienandi filios proprios uidetur etiam grauaſſe filios filiorum,ita in caſu ſecuta alie nationis,uocaſſe uidetur nedum filios,ſed etiam nepotes,& deſcẽdentes ipſorum non alienantes.*

9 *Max.quando apparet de mente teſtatoris,& eadem uiget ratio.*

10 *Teſtator priuans alienantes ſua hæreditate,non ob aliam cauſam id feciſſe uidetur niſi ut eius bona conſeruentur in eius deſcendẽtes maſculos eius uoluntatem adimplentes.*

11 *Familiarum dignitas & honor per maſculos conſeruatur .*

12 *Familiarum dignitas & honor ſine diuitijs regi & conſeruari non poteſt.*

13 *Teſtamenti capitulum unum declaratur per aliud.*

14 *Teſtator uidetur ſe reddere conformẽ cum diſpoſitione ſtatutaria .*

15 *Non poteſt dici omiſſum à teſtatore quod ex eius mente colligitur.*

16 *In ſubſtitutionibus fideicommiſſarijs,mens & uoluntas teſtatoris potiſſimè conſideratur.*

Etiam ex coniecturis collecta.

17 *Fideicommiſſa ex coniecturis inducuntur,licet ex uerbis de eis expreſſè non appareat.*

In fideicommiſſis magis mentem teſtatoris ẽt tacitam & coniecturatam attendimus quàm uerba & ipſorum qualitatem.

18 *In fideicommiſſis magis attendimus rationem & cauſam quibus motus fuit teſtator quam ipſam expreſſionem uerborum.*

19 *Fideicommiſſum inductum uidetur per illa uer.iuſsit & ordinauit.*

20 *Verbum deueniat.& deuenire debeat.fideicommiſſum inducit .*

21 *Declaratio & confeſſio facta per teſtatorem in ſuo teſtamento , ſuperat omnem aliam ſpeciem probationis.*

22 *Maximè quando fit ab infirmo & morti proximo.*

23 *Fideicommiſſum probatur per confeſſionem.*

24 *Confeſſio & declaratio facta per defunctum præiudicat hæredibus qui non poſſunt eam reuocare.*

25 *Fideic.conditionale quandoq; tranſmittitur ad hæredes etiam fideicommiſſario mortuo ante euentum conditionis.*

26 *Grauari non poteſt à teſtatore qui non eſt ab eo honoratus .*

27 *Poſiti in conditione non cenſentur diſpoſitiuè uocati.*

Fallit quando per confeſſionem grauati aliud oſtenderetur .

28 *Fallit etiam quando poſiti ſunt in conditione,cum illa qualitate maſculis ſecundum aliquos.*

Fallit etiam ex quo cenſentur uocati ab inteſtato , & ideo potuere grauari.

29 *Fallit etiam quando grauamen eſſet reale,& appoſitum rei.*

30 *Trebellianica detrahi nõ pt de rebus prohibitis alienari, & n.31.*

31 *Diſpoſitio auth.ſed in ea.C.ad leg. Fal.loquens in falcidia,etiam locum habet in trebellianica.*

32 *Et an diſpoſitio illius auth.procedat in filijs primi gradus .*

33 *Trebellianica non poteſt detrahi quando hæres grauatus nullum confecit inuentarium.*

34 *Etiam ſi eſſemus in filijs primi gradus .*

35 *In trebellianica imputantur fructus percepti.*

36 *Fallit in filijs primi gradus.*

37 *Relatiuum quæ,limitat & reſtringit antecedentia.*

38 *Dictio,uidelicet,reſtrictiua eſt & taxatiua uerborum generalium præcedentium.*

39 *Verba teſtatoris non debent cenſeri ludibrio expreſſa .*

40 *Inſtitutus in re certa , nullo dato cohærede cenſetur inſolidum inſtitutus.*

41 *Fallit quando conſtat teſtatorem noluiſſe illum ſolum inſtituere in re particulari .*

Tunc enim ceſſat ius accreſcẽdi & res deducitur ad cãm inteſtati.

42 *Coniectura aſtendunt manifeſtam uoluntatem diſponentis .*

43 *Clauſula codicillaris operatur ut inſtitutio facta in re particulari reſoluatur in uim fideicommiſſi.*

CONSILIVM XVII.

CIRCA teſtm̃ conditum per dom. Petrum Teſtã.
nulla cadit dubitatio quin ipſe in rebus ſuis uolue
rit fideicommiſſum inducere, ut apertè colligitur
ex pluribus capitibus teſti per eum conditi,in quo
plures & plures gradus ſubſtitutionis fideicommiſſariæ fecit,
difficultas ergo ſola erit an mortuo dom. Hercule eius nepote
ſine filijs legitimis & naturalibus portio bonorum dicti teſta-
toris quæ ad ipſum peruenit debeat applicari domino Almeci-
co filio Petri fratris domini Herculis & pronepoti dicti teſtato
ris ex cauſa dicti fideicommiſsi, ad cuius difficultatis deciſionẽ
conſiderandum erit illud capitulum dicti teſtamenti,in quo di
ctus teſtator iuſsit & ordinauit quod eius filij hæredes inſtituti
& filij ipſorum non poſsint uendere nec alienare aliquid de bo-
nis immobilibus ullo mõ cauſa uel ingenio,& vlterius uoluit te
ſtator caſu quo aliquis eorũ alienaret ꝙ ille talis ita alienans
ipſo facto eſſet excluſus ab hæreditate ſua,& portio illius alie-
1 nãtis deuenire debeat in alios eius filios obſeruantes ꝓdictã uo
luntatẽ teſtãtoris. † Per hanc .n. prohibitionẽ alienationis factã
cu inſertione dictæ cauſæ ualidum fuit inductum fideicõmiſ-
ſum , ut habetur in l.peto. §. frat. e. & in l.codicillis.§.inſtituto
de leg.

de lega.ij.& ibi gl.in uer.filijs.uolens q teſtator uetando bona
alienari vñ fideicommiſſum relinquere,& ſequitur Io.ibi de Imo.
& Alex.in l.qui Romæ.§.cohæredes,col.iiij.ff.de uerb. obli. &
ibi Areti.col.iij.in prin.uult q per talem prohibitionem alienã
di factam cum cauſa oritur fideicommiſſum inter eos actiuè &
2 paſsiuè quorum cõtemplatione facta fuit prohibitio. † Ex quo
etiam per uerba enunciatiua prolata per modum cauſæ induci
tur fideicommiſſum,& diſpoſitio ualida,ut tradit Bart.in l. ſo-
cer.§.Lucius.ff.ſol.matri.& in l.qui uolebat.ff.de hæred. inſtit.
3 †Et q per prohibitionem alienãdi inducatur fideicommiſſum
qñ adiecta fuit cauſa eſt bona deciſio Bar.in l.pater filiũ.§.fun-
dum,in fi.de leg.iij.& Pau.de Caſt.conſi.ccxxxij.Viſis,col.v.&
plenè per omnes in l.filiusfami.§.diui,de leg.j. & hoc idem ſe-
quitur & comprobat Soc.in d.§.cohæredes,col.viij.uerſi.quar-
tus & ultimus caſus,allegando Cum.& idem Soc.ɔſi.ccxlia.Ma
teria præſentis ɔſultationis,col.xj.& conſi.cclj.Quoniam in præ
ſenti,col.v.& vj. uolu. ij. & alibi pluries,& multa ad id adducit
Dec.conſi.xxiij.Et pro tenui.& conſi.xxxviij.Circa primum,&
conſi.ccxviij.In caſu.col.iiij.& alijs ſeq.& conſi.cclxxxvij.In ci
uitate Placentiæ,col.iij.v.& ſeq. & conſi. nouiter impreſſo, xx.
Et pro tenui,& ɔſi.xxiij.In caſu,uolens & concludens cõem cõ
cluſionem eſſe per talẽ prohibitionẽ cũ inſertione cauſæ prædi
ctæ inductum fuiſſe ualidũ fideic.ſecuta & facta alienatione per
ipſum grauatum prout fuit ſecuta iſto caſu tenendo q ipſe do.
Hercules uniuerſalẽ ſuum hæredem inſtituerit eius uxorem, &
ſic perſonam penitus extraneam , & a teſtatore non uocatam.
4 † Cum enim ipſe d.Hercules a teſtatore expreſsè fuerit prohibi
tus alienare non potuit dictorum bonorũ immobiliũ alienatio
nẽ facere nec inter uiuos,ut in l.fi.§.ſed quia,& in auct.res quæ
per locũ a ſpeciali.C.cõia de leg.Nec etiam alienare potuit per
actum ultimæ uoluntatis.d.l.peto.§.fratre,& ibi Bar.per eundẽ
in d.l.filiusfa.§.diui,uerſi.quæro prohibita alienatione, & ibi
ſcriben.omnes,& in l.ſi ita quis.§.ea lege.ff.de uer.obl.ubi ſcri-
ben.ſequuntur alleg.deci.ɔcor.& maximè conſideratis illis uer
bis a teſtatore prolatis nullo modo cauſa uel ingenio. & q ipſe
do.Hercules fuerit prohibitus ſatis patet quoniam dictus teſta
tor nedum prohibuit Teſtã eius filium & patrem do. Herculis
alienare ſed etiam filios dicti Teſte,& ſic do.Herculem,ut pa-
tet ex illis uerbis , & filij ipſorum, ex illis ſiue aliquis eorum ut
5 ſupradictum eſt alienaret.† Quæ uerba ſunt relatiua præceden
tium,& perſonarum ſuperius nominatarum,ut per illum tex. di
cit Bar.in l.j.§.hoc edicto.ff.de poſtul.in l.talis ſcriptura.§.fi.de
6 leg.j. † Et faciendo dom.Hercules talem alienationem contra
prohibitionem ipſius teſtatoris excluſus fuit ab hæreditate il-
lius,ut expreſsè iſto caſu eundem dictus teſtator excluſit quod
facere potuit.l.unica.C.de his quæ pœ.no.& ff.eod.tit. fere per
totum,& in §.fi.inſtit.de lega.cum concor.& quia contrauenit
uoluntati teſtatoris,& alienauit dicta ſua portio peruenire de-
bet,ut ipſe teſtator ordinauit ad eius filios,qui obſeruarũt eius
uoluntatem,& ſic ad d.Almericum eius deſcendentem ex linea
7 maſculina. † Cum appellatione filiorum ueniant nepotes.l. li-
berorum,& l.iuſta,& l.filij.ff.de uerb.ſig.cum tractetur de cõ-
modo ipſorum,& ſimus in materia teſtamentaria, & in ſubſtitu
tione actiua & fauorabili,ut ad plenum tangunt doct.in l.Gal-
lus.§.inſtituẽs,& ibi Iaſ.nu.xvij.& alijs ſeq.ff.de liber. & poſth.
& per Alex.conſi.v.Circa primum,col.iij.& conſi.xxvj.Videre-
8 tur,col.ij.uol.ij.& Dec.conſi.ccxviij.& conſi.ccxcj.† Et quia ſi
dictus teſtator nedum grauauit dicto onere non alienãdi filios
ſuos proprios,ſed etiã filios ipſorum,& ɔſr ſuos nepotes a for-
tiori in caſu ſecutæ alienationis præſumendum eſt nedum uocaſ
ſe filios proprios ſed etiam nepotes & deſcendentes ipſorum,cũ
iſtud tendat in commodum ipſorum argumento auctẽn.multo
9 magis.C.de ſac.ſanct.eccl.† Prout etiam quoniam iſto caſu cõ
currit mens teſtatoris & eadem ratio uiget ut ueniat ipſe Alme
ricus quæ uigebat in patre & auo, & ideo appellatione filiorũ
uenire debet,ut tradit Ludoui.Rom.conſi.cxxix. Licet magna.
& Aret.conſi.cxlv.Reſpondendo,& Soc.conſi.clij. uolum.j. &
10 per Corne.conſi.ccxc.col.iij.uol.iiij. † Nulla enim alia ratione
& cauſa coniecturari poteſt quibus dictus teſtator fuerit motus
ad prohibendum dictam alienationem,& quod ea ſecuta, bona
peruenirent ad eius filios,niſi ut dicta bona conſeruarentur in
eius deſcendentes,maxime maſculos obſeruantes eius uolunta
* tem,& ideo haberi debet pro expreſſa,ſecundum gl.* cõiter ap
probatam in l.quamuis.C.de fideicomm.& ibi Bal. & alij not.
& ſi hoc fuiſſet expreſſum a teſtatore proculdubio ueniret ipſe
Almericus,quod etiam ſuadetur ex alijs capitibus dicti teſti ibi
ſine filijs maſculis,& in c.ſequẽt.& deficientibus omnibus,& in
alio capi.ibi,& ſi non extabunt,in quibus teſtator primo conſi-
derauit maſculinitatem,& ea deficiente , uocauit fœminas , &
11 poſtremo ſi illæ non extarent uocauit pauperes Chriſti . † Nec
certè aliam ob cauſam primo ɔſiderauit & uocauit maſculos,
niſi quia per eos ɔſeruatur dignitas & honor familiarũ & agna-
tionis,l.j.§.pe.ibi intereſt.n.ff.de uen.inſpi.§.cæterum inſtit. de
12 leg.agn.ſuc.& §.media. † Et ſine bonis & diuitijs talis dignitas
nõ põt ɔſeruari nec regi arg.l.quiſquis.C.ad l.iul.maie.cũ alijs
alleg.per Alb.Bru.in tract.q extan.maſc.fœ.non ſucc. in iij. &
13 iiij.art.prin.† Et unũ capitulũ teſtĩ declaratur per aliud.l.utrũ.
14 ff.de pet.hær.l.qui filiab.l.ſi ſeruus pluriũ §.fi.de leg.j.† Et etiã
quia teſtõr vñ ſe uoluiſſe reddere conformẽ cum ſtatuto Padoa-
no præferente maſculos & deſcendentes ex eis ad no.per Bar.&
alios,in l.hæredes mei.§.cum ita.ff.ad Treb.& in d.l. iuriſiuran
di.§.liberi.ff.de ope.libe.& ẽt quia ſi dictus teſtator de hoc fuiſ
ſet interrogatus,an ſecuta tali alienatione ad dicta bona debe-
ret uenire d.Almericus,utiq; idem diſpoſuiſſet, ueroſimiliter ẽt
ſi iſtud conſideraſſet,& ideo haberi dẽt pro expreſſo,l.Titius.§.
Lucius.ff.de lib.& poſth.& ibi oẽs not.l.fi. C.eo.& p gl.& alios
15 in l.tale pactu.§.fin.ff. de pact. † Et ideo iſtis conſideratis caſus
iſte præſens non põt dici omiſſus a teſtatore, nã cum ueniat ex
eius mente dicetur expreſſus & comprehenſus in ſuo teſtõ arg.
l.prætor ait.in prin.& ibi gl.in uer.expreſsim.ff.de ope.no.nũc.
16 l.nominis §.uerbum.cum ſi.ff.de uer.ſig. † Vera.n. & ſolida cõ
cluſio eſt,q in ultimis uoluntatibus & maximè in ſubſtõnibus
fideicommiſſarijs,& c.prædominatur mens & uoluntas teſtõris
l.in ɔditionibus primum locum.ff.de cond.& dem. l. cum uirũ.
C.de fideic.cum uulga.& ſufficit mens coniecturata , ut in d.l.
hæredes mei.§.cum ita.& tradit Bal. & Mod. in l. qm̃ indignũ.
C.de teſta.& per Alex.& Iaſ.in l.iij.C.de lib. præte. ubi uolunt
allegando alias deciſ.q mẽs debet attendi,& præfertur uerbis.
17 † Fideicommiſſum,n.inducitur ex coniecturis,licet expreſsè ex
uerbis illud non appareat,ut in d.§.cũ ita. & plura adducit Frã.
de Cur.ɔſ.xl.In præſentiarum.co.pe.& ɔſ.lj.Super teſtis.& ali-
bi pluries,& Soc.conſi.xij.& alij.Viſis,col.iiij.uol.iij.& Dec.d.
conſi.xxxviij.col.j.& ij.& cõſi.xv.col.ij.Quibus in locis allegan
* tur aliæ deciſ.quibus * cõiter concluditur, in iſtis ſubſtitutioni-
bus fideicommiſſarijs debere attendi mentem teſtatoris , nedũ
expreſſam,ſed etiam tacitam & coniecturatam quæ ita collecta
prædominatur,ut magis debeat attendi & obſeruari q̃ qualitas
& expreſsio uerborũ prolatorum à teſtatore,& q fideicommiſ-
ſa inducuntur ex mente teſtatoris tacita & coniecturata , licèt
18 non appareant uerba expreſſa.† Ad quod ẽt quoniam in fidei-
commiſsis magis attendimus rationẽ & cauſam , quibus teſtõr
fuit motus ad illa faciẽdum q̃ expreſsionem uerborum ex quo
fideicommiſſa amplianfur & declarantur à ratione nõ conſide-
ratis uerbis,l.cum pater.§.dulciſsimis.& ibi Bar.de leg. ij. & p
eundem in l.regula.uer.pen.ff.de iur.& fact.ign.& bona deciſ.
Bar.in l.pater filium.§.fundum.de leg.iij.& Pau.de Caſt.conſi.
19 ccxxxij.præall.col.v.cum concor. † Et q fuerit inductum fidei
com.ſatis probatur ex illis uer.iuſsit & mandauit ac ordinauit.
20 l.pe.in prin.C.cõia de leg.cum ſi. † Prout ẽt illud uerbum de-
ueniat,& deuenire debeat.idẽ inducit,ut per Bart.& alios in l.
Centurio.circa fi.ff.de uulg.& pup.per Bal.& Philip. Franch.in
c.ſi pr̃.de teſta.li.vj.& q in præſenti caſu d.teſtator uoluerit fi-
deic.inducere,ſatis probatur ex uerbis prolatis per ipſum Her-
culem in ſuo teſtõ.in quo aſſerit ſolũ velle teſtari de bonis pr̃is
& aui quo ad portiones tm̃ ſibi ſpectantes uirtute legitimæ &
treb.non autem de alijs ratione fideicommiſsi facti a do.Petro
ſuo auo & nulla maior & efficax probatio poteſt adhiberi q̃ di
cta declaratio & cõfeſsio facta ab ipſo do.Hercule in ſuo teſtõ.
21 † Nam iſta ſuperat omnem aliã ſpeciem probationis , ut tradũt
oẽs per illum tex.in l.cum te.C.de tranſa.& doct.in l.eũ qui.in
prin.ff.de iu.iur.per Bal.& alios in rub.extra de ꝓb.col.vj.uer.
22 expedita diffinitione.† Et maximè cũ ſit facta ab ipſo d.Hercu
le infirmo,& morti ꝓximo,nec immemore ſalutis æternæ quã
ɔ̃ ueritatẽ minimè feciſſet arg.l.fi.C.ad leg.iul.repetun.& in ſi.
23 per Bar.in l.ſi quis in graui,§.ſi quis moriens,ff.ad Syll. † Et q
per eam probetur tale fideic.tradit Soc.ɔſi.xij. Præſens conſul-
24 tatio,col.fi.uer.ſecundum quia, vol. iij. † Et talis confeſsio &
declaratio bñ præiudicat hr̃dibus dicti d.Herculis qui non po-
25 terũt eam reuocare,ut dicit ibi Soc.allegando deciſ. † Ad qđ
ẽt,nã licèt concludatur patrẽ non poſſe transmittere ius fidei-

commiſsi ꝯdõnalis ad hæredes & ſuos.qñ ipſe mortuus eſt ante
impletam ꝯditioné,& ante grauatũ,ut per gloſ. in l.unica.C.de
his qui an.aper.tab.cum concor.tñ iſtud non procedit qñ appa
reret de coniecturata mente teſtatoris, uolentis fideicõmiſſum
conditionale tranſmitti,ut dicit Bal.in d.l.unica. & latè p Soc.
in d.l.hæredes mei.§.cum ita.col.iiij.nu.a.& per Fran.de Curt.
ꝯſi.lxxv.Dom.Ludouicus.col.xj.cum ſi.certum eſt ét ꝙ ſi d. Pe
trus pr̃ Almerici modo uiueret,proculdubio ad tale fideic. ad-
mitteretur,eſto igitˀ ꝙ fuerit mortuus ante Herculẽ, tũ talẽ ſpẽ
& ius potuit tranſmittere ad d.Almericum,ex cõiecturata mẽ-
te dicti teſtatoris qui talem prohibitionem alienandi, & ꝯñr di
ctum fideicommiſſum fecit & induxit cauſis, & rationibus de
quibus ſupra,quæ ſicuti militabant in ipſo Petro patre, ita etiã
militant in ipſo Almerico eius filio,ꝯñr locus erit traſmiſsioni.
26 † Nec prædictis obſtare habet,ſi diceretur ꝙ do. Hercules non
potuit grauari tali onere fideicommiſsi,ex quo non fuit hono-
ratus,nec inſtitutus a dicto teſtatore uulgata.l.nec ab eo.C. de
27 fideicommiſſ.cum uulgat. † Et licet appareat poſitus ſub cõdi
tione in illis uerbis ſine filijs maſculis,&c. non propterea dicẽ
* eſſe uocatus,& inſtitutus diſpoſitiuè, ſecundùm glo. * commu
niter approbatam in l.Lucius.la ij.ff.de hęre.inſti.cum concor.
Nam obiectio iſta ex pluribus tollitur & ceſſat primo ex decla-
ratione & confeſsione domini Herculis acceptantis dictum fi-
28 deicommiſſum & grauamen ut ſupra fuit dictum. † Secũdo tol
litur quoniam licet ipſe Hercules appareat poſitus ſub condi-
tione,tamen iſtud non fuit factum ſimpliciter a teſtatore, ſed
cum illa qualitate maſculis.propter quam uidentur diſpoſitiuè
uocati,ut tradit Bar.in l.liberorum.col.pen.uerſic. pone exem-
plum.ff de uerb.ſig.& in l.ij.§.uidendum.ff.ad Tertul.& in ter
minis eſt deciſio.Guid.Pap.in ſua deciſio.clxxaiij. In illa quę
ſtione.& proſequitur Dec.in l.j.C.de pac.& conſi.cclxx. nu.3.
& alibi pluries de quo alias dixi. Prout etiam tollitur obiectio
quoniam poſiti in conditione cenſentur ab inteſ.uocati, & ꝯñr
potuere grauari,ut dicit Dec.in d.conſi.cclxx. col. pen. & fina.
29 † Prout etiam obiectio tollitur quoniam tale grauamen vr̃ eſſe
reale & appoſitum rei prohibitæ alienari,ut tunc peruenire de-
beret,&c.quo fit, ut bona ipſa cenſeantur eſſe grauata,& ꝯñe
ad quaſcunq; perſonas iuiſſent,tales perſonæ in conſequentiã
potuerunt grauari,ut tradit Bart.in d.l.peto.§.fratre.col.ij. uer
ſicu.uenio ad quartam.& Bald.& Sali.col.pen.in l.precibus.C.
de impub.& Fran.de Cur.conſi.lj.col.aj.uerſi.accedat ad præ-
miſſa,& Soci.conſi.aij.num.aiij.& conſi.laij. nu. xij. uol. iij. &
d.l.ab eo.non procedit qñ apparere poteſt de mente defuncti ẽt
coniecturata,ut dicit ibi Corn.& in quampluribus ſuis conſil.
& Soc.in l.cum auus,circa fi.ff.de cond. & dem. de mente autẽ
dicti teſtatoris in caſu præſenti uolentis inducere fideicommiſ-
30 ſum ſatis apertiſsimè conſtat ex dictis ſuperius.† An autem ip-
ſe Hercules de dicto fideicommiſſo, poſsit detrahere trebellia.
& de ea potuerit diſponere,dico omiſsis q̃ pluribus quæ adduci
poſſent, ꝙ non quoniam de rebus prohibitis alienari non poteſt
detrahi trebellian.ut eſt tex.apertus in auct.ſed in ea.C.ad leg.
Falc.& ibi doctores omnes not.& in corpore unde ſumitur, in
auct.ut ſponſal.larg.in §.ſi quando ubi Bar.& Ange. firmant,&
idem Ang.in §.ſi uero expreſsim,col.iiij.uerſi.item ceſſat. in au
cten.de hær.& ſalc.& per Cor.conſi.aaij.In hac,col.ja. uol.iiij.
& per Ant.Corſe.in tract.de poteſta.reg.car.aaiiij.col.iiij. uerſ.
31 quarto ponderò. † Et licet ille tex.loquatur in falcidia,tñ etiam
locum habet in trebel.ut firmant omnes in locis ſupra addu-
ctis,& Are.conſi.xxxviij.col.ulti.& Cor.conſi.clxxaij. Videtur,
col.iiij.uerſi.inſurgit uol.ij.& deciſiuè circa iſta ponit Io. Bapti
ſta de S.Seuerino,& Soci.in conſi.incip.Super præmiſsis,poſito
32 in lectu.Soc.poſt titulum.ff.ad Treb. † Et licet Ro.conſi.ccvj.
Licet de communi,col.ij.uerſi.cæterum,& ſecundo dicat iſtud
non procedere in filijs primi gradus tamen iſtud nihil obſtat
ex quo dom.Hercules nõ erat filius teſtatoris in primo gradu,
33 & ipſe Hercules præciſè fuit grauatus,ut fuit dictum ſ̃. † Pro-
ut etiã trebelli.in iſto caſu non poteſt detrahi, ex quo dominus
Hercules nullum confecit inuentarium,propter cuius omiſsio-
nem tale beneficium fuit deperditum,etiam ſi eſſemus in filijs
primi gradus,ut dicit Cy.Bal.& Sal.in auctẽ. ſed cum teſtator.
C.ad leg.Fal.in viij.q.per tex.in §.hinc nobis,in auct.de hær. &
34 fal. † Et licet Bar.in d.auct.ſed cum teſtator,col.fi.& in l. Mar-
cellus,in prin.col.fi.ff.ad Treb.teneat ꝯtrium in filijs primi gra
* dus,tñ magis * cõis opi.eſt cũ Cy.ut ad plenũ proſequitur Cor.
ꝯſ.cciij.Plura,uol.j.& ꝯſ.clviij.col.iiij.uol.iij.& ꝯſ.clxviij.In
hac,col.iiij.uol.iiij.& alibi pluries,& Soci.in d. l. Marcellus, in
prin.& pleniſsimè Dec.ꝯſ.ccxxxvj.col.iiij.& ſeq.ubi firmãt hãc
concluſio.tanq̃ cõem & rñdent ꝯrijs,& in caſu nr̃o nullũ habet
35 dubiũ ex quo nõ ſumus In filijs primi gradus. † Prout ẽt & ter
tio trebel.ceſſare debet qm̃ ẽt ſi deberet detrahi tñ in ea imputa
ri debent fructus percepti per d.Herculem qui longè plus aſcẽ-
dunt q̃ ſit dicta quarta.l.quod de bonis.§.quod auus.uer.planè,
& §.fructus,ff.ad leg.Fal.cũ alijs ibi alleg.per glo.& ſcrib.& eſt
tex.in l.in fideicõmiſſaria,uer.planè.ff.ad Treb.& in l. mulier.
36 §.ſi hæres.ff.eo.ti.cum ꝯcor.ibid.alleg. † Nec obſtabit. l.iube-
mus.C.ad Treb.ex quo illa ſolũ loquitur in filijs primi gradus,
qui non eſt caſus nr̃ cum do. Hercules non ſit in primo gradu.
¶ Quantũ uero attinet ad teſtm̃ conditũ per d. Herculem licet
primo aſpectu ꝯſideratis uerbis dicti teſti & cortice ipſorũ eius
uxor uideatˀ uniuerſalis hæres inſtituta, tñ conſiderato ſenſu &
uera mẽte teſtõris nõ eſt inſtituta, niſi in rebus particularibus.
37 † Quod ſatis apertè oñditur dum ipſe teſtator inſtituit eam in
ſuis bonis ibidem expreſsis,ut patet per illud relatiuũ quæ hic
exprimi uoluit ꝙ limitat & reſtringit antecedentia, ut eſt text.
& ibi no.Bar.in l.à filio.§.teſtator,& §.Titia.ff.de alim. & cib.
38 leg. † Et hoc ẽt apertiſsimè ſuadetur ex illa dictione uidelicet,
quę eſt reſtrictiua & taxatiua uerborum gñalium pręcedentiũ.
§.nos ãt inſt.de attilia.tut.l.uidelicet.ff.ex quib.ca.ma. & bona
doc.Bar.in l.quæſitũ.§.ſi quis fundũ,col.iiij.uerſi. aut fuit facta
connumeratio.uer.ſeq.ff.de fun.inſtr.ubi uult ꝙ per enumera-
tionẽ ſpecierũ reſtringit ſignificatio gñeris,qñ de hoc ꝯſtat , &
ꝯſtare dr̃ qñ apponit uerbum ſeu dictio uidelicet, & hoc idem
ſuadetur ex uerbis teſti , ibi quam ẽt uoluit . ubi uxori reliquit
uictum & ueſtitũ in uita ſua & ẽt ueſtem uidualem quæ quidẽ
ſuſtratoriè ſuiſſent appoſita,ſi teſtator ipſe in mẽte habebat in
39 omnibus eam uniuerſalem hæredem facere. † Quod quidẽ mi
nimè præſumendum eſt.l.quoties.ff.de reb.dub.cum ſi. l. nõ ſo
lum,circa fi.ff.de act.& oblig.l.diuus.§.hæc ſtipulatio.ff.ut leg.
no.caue. quibus conſideratis dicere habemus ipſam ſuiſſe inſti
40 tutam in rebus particularib. † Et eſto ꝙ illi non fuerit datus a-
lius cohæres,& ꝯñr licet ſit inſtituta in certis rebus particula-
ribus,tamen totum debet ſibi accreſcere.l.j.§.ſi ex fundo.l.quo
41 ties.§.ſi duo. ff.de hær.inſt.cum concord. † Nihilominus iſtud
ceſſat qñ apparet de mẽte teſtatorũ,ꝙ ſolũ uoluit eam inſtitue
re in illis certis rebus, tunc enim ceſſabit ius accreſcendi & res
deducetur ad cauſam inteſtati,ut eſt tex.apertus in d.l.quoties.
§.ſi duo.in fin.ibi ſi modò uoluntas, &c. & hoc firmat Bart. Ibi
Pau.Imo.& alij ſcrib.poſt Bal.& idem Bar.in l.pen.col.fin.uer-
ſicu.& prædicta.ff.de iniuſt.rupt. apertè firmantes , ꝙ quando
conſtat de mente teſtatoris inſtitutus in parte certa non conſe
quetur totum & ceſſabit ius accreſcendi,fauore uenientium ab
inteſt.& res deducetur ad cauſam inteſtati,& in d.§.ſi duo.Ale.
in apoſt.adducit ꝯcor.deciſ.& ex mẽte teſtatoris ille inſtitutus
habebitur loco legatarij,ad plenè no.in l.quoties. C.de hæred.
42 inſti. † Et ſatis manifeſtè in caſu noſtro dicitur conſtare de mẽ
te teſtatoris,per coniecturas & conſiderationes ſuperius addu
ctas,quæ manifeſtam uoluntatem ipſius oſtendunt gl.in l.ſi tu-
tor.C.de pericu.tuto,l.cum proponeretur,de leg.ij.cum cõcor.
& per Bal.in l.j.C.de fideiuſ.& ab inteſt. proximior d. Herculi
reperitur ipſe Almericus ꝯñr ab inteſtato erit hæres uniuerſa-
43 lis ipſius. † Verum qñ in d.teſtamento poſita apparet clauſula
codicillaris d.inſtitutio facta de uxore in dictis rebus particu-
laribus reſoluetur,ut ſaltim ualeat in uim fideic. ita ut ipſe Al-
mericus hæres ab inteſt.a teſtatore rogatus uideatur per uiam
fideicommiſsi dare d.Corneliæ,uxori d.Herculis dictas res par
ticulares in quibus fuit inſtituta ut habetur in l. ex ea. §. ex his
uerbis.& ibi Bar.& ſcrib.ff.de teſtam.& per Barto.in l.quia. ff.
ſi quis omiſſ.cau.teſtam.& in l.j.in v.q.ff.de iure codicil. & per
Bar.& alios in auct.ex cauſa.C.de libe.præter.per Alex.ꝯſ.alij.
Viſo,vol.ij.& Corn.conſi.xcvj. Ex themate. & conſi. ccacviij.
Ante omnia,col.j.vol.ij.cum ſimilib.in reliquis autem bonis a
teſtatore non relictis , ipſe Almericus ab inteſtato hæres erit.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Hæres inſtitutus moriens uiuo teſtatore reducit teſtamentũ in cau-ſam quaſi caduci. & nullum.*
2 *Fallit quando teſtator illi dediſſet ſubſtitutum.*
3 *Item fallit quando in illo teſtamento appoſita eſſet clauſula codicillaris.*

Clauſula

Clauſula codicillaris operatur, ut relicta in teſtamento debeantur à uenientibus ab inteſtato, licet hæres ſcriptus mortuus fuerit uiuente teſtatore.
4 *Taliter ſubſtitutus conſequi debet illam partem quam debebat habere inſtitutus moriens uiuo teſtatore.*
5 *Maſculi uocati à teſtatore excludunt fœminas.*
6 *Primus gradus excludit alios ſequentes.*
7 *Alienationis prohibitio facta cum inſertione cauſa, inducit fideicommiſſum.*
8 *Dictio ut ſupra relatiua eſt præcedentium.*
9 *Geminatio oſtendit enixam uoluntatem diſponentis.*
Illatio non bene fit ex ſeparatis.
10 *Qualitas appoſita in uno capitulo teſtamenti, an cenſeatur repetita in alio, & alijs ſeq.*
11 *Legatarius poteſt de rebus ſimpliciter ſibi legatis diſponere ſuo arbitrio.*
12 *Fideicommiſſum ſimpliciter factum abſq; uerbis uniuerſalibus nõ comprehendit alia relicta in eodem teſtamento.*
13 *Prælegata, an & quando ueniant in reſtitutione fideicommiſſi, & alijs ſeq.*
Et quid ſi ſubſtitutio eſt congruens perſonis, & non rebus, & melius. num. 23.
14 *Et quid ſi illa clauſula continens fideicommiſſum immediatè apponitur poſt inſtitutionem uniuerſalem.*
15 *Prælegata facta hæredi poſtmodum grauata per fideicõmiſſum an & quando contineantur in illo uniuerſali, & nu. alijs ſeq.*
Et quid ſi præceſſerunt fideicommiſſum.
16 *Et quid ſi prælegata abſorbent maiorem partem hæreditatis.*
17 *Et quid ſi fideicommiſſum factum eſt ſimpliciter & ſine aliqua commemoratione hæreditatis uel portionis ipſius.*
18 *Et quid ſi mens teſtatoris fuit illa includi.*
19 *Indefinita quando æquipolleat uniuerſali.*
20 *Et quid ſi eſt appoſita clauſula, quòd bona uadant de hærede in hæredem, & propterea prohibita fuit alienatio.*
21 *Fideicommiſſa, ampliantur, declarantur, & reſtringuntur per rationem & cauſam à teſtatore expreſſam. & nu. 22.*
24 *Relatio an ſemper ſit facienda ad proxima.*
25 *Legata quandoq; regulantur ſecundum fideicommiſſum uniuerſale ſubſequens.*
26 *Trebellianica non poteſt detrahi quando eſt expreſſè à teſtatore prohibita.*
27 *Maxi. per extraneos, & non per filios.*
28 *Minus poteſt detrahi quando facta eſt prohibitio de nõ alienando.*
29 *Hæredis inſtitutio præſumitur facta propter amorē & charitatē.*
30 *Familiarum dignitas & honor conſeruatur per maſculos.*
31 *Fœminæ non conſeruant familias, nec dignitates ipſarum.*
32 *Fœminæ transferunt bona in alienas familias.*
33 *Teſtator relinquens fœminis dotes, uidetur illas excludere ab uniuerſali ſucceſſione.*
34 *Dignitas & honor familiarum non poteſt conſeruari ſine bonis et diuitijs.*
35 *Bona ſubiecta fideicommiſſo non poſſunt alienari etiam pro parte.*
36 *In dote relicta filiabus per patrem teſtatorem, non includuntur bona quæ per fideicommiſſum pater grauatus erat reſtituere.*
37 *Dictio de bonis. cauſam materialem denotat, & poteſt ſtare declaratiuè & demonſtratiuè.*
38 *Dictio, in, diuerſimodè in iure capitur.*
39 *Quod teſtator non expreſſit, omiſiſſe dicitur.*
40 *Relinquens pluribus oſtendit animum ſuum non fuiſſe relinquere uni tantum.*
41 *Pater relinquens filiabus dotem non taxando eam, illa uenit arbitranda arbitrio boni uiri, & ſecundum numerum filiorum, & facultatem & dignitatem.*
42 *Et attendi debet conſuetudo patriæ, in qua pr̃ uoluit illas maritari.*
43 *Vnum capitulum teſtamenti declaratur per aliud.*
44 *Dictio, ultra, quid importet.*
45 *Teſtator in dubio præſumitur grauare minus hæredē quàm poſſit.*

CONSILIVM XVIII.

ISTO quod d. Io. Petrus de Doctis, una cum do.
Hier. inſtituti hæredes à Magn. equite d. Nicolao
1 de Doctis mortuus fuerit † uiuente d. teſtatore, &
ꝯũr tale teſtm̃ uideatur effectum quaſi caducum,
& nullum. l. non putauit. §. primo gradu. ff. de ꝯtab. l. j. §. pro ij.
C. de cad. tol. & inſt. quib. mo. teſtam. infir. §. j. cũ alijs adductis
per Bal. conſi. mihi. cxcvj. Super eo. uol. iiij. & per Dec. ꝯſ. ccxlij.
2 In caſu propoſito. nu. j. † Tõ quia ipſe teſtator dictis ſuis hæredib. dedit ſubſtitutos uulgares & fideicõmiſſarios eorum. ſ. deſcendentes maſculos dicere habemus teſtm̃ prædictum eſſe ualidum & firmum per dationem d. ſubſtituti qui mortuo inſtituto uiuente teſtõre admitti debet ad hæreditatem ipſam oĩbus alijs excluſis, ut eſt tex. formalis in l. unica. §. pro ij. C. de cadu. toll. ibi uel ſubſtituit, & doct. oẽs ibi no. & hoc firmant & probatur in l. thais. §. ſplẽdoſorus. ff. de fideic. liber. quem tex. ad id adducit Bar. in l. j. col. vij. uer. ij. caſu. in ij. effectu ſubſtõnis uulgaris. ff. de uul. & pup. & ſcrib. oẽa iſtud ſequuntur ibi max. Iaſ. nu. liij. allegans Bar. in l. ſi pater filiũ. eo. tit. & ſequitur Bal. cõſi. cxcij. Caſus talis. col. fi. uol. j. ẽt ſi ſubſtitutus uocaretur tm̃ per fideic. & idem Bald. ꝯſi. cxlix. Iſti executores. & apertius ꝯſi. clj. q̃q̃ prudenter. & in d. ꝯſi. cxcvj. col. ij. & iij. uol iiij. & melius ꝯſ. clxx. Quidam Nicolaus. & ꝯſi. cj. Punctus teſtõr. & ꝯſi. cij. Præſuppoſito. uol. v. & per Corn. ꝯſi. ccxcvij. In hac ꝯſultatione. col. iij. uer. ex quib. uol. j. & ꝯſi. cclxxiij. Dubia. col. vj. in prin. uer. iõ cũ hęredes. uol. iiij. & per Soc. ꝯſ. ccxviij. Cõſideratia. col. vij. cir-
3 ca fi. uol. ij. cũ aliis ꝯcor. † Prout ẽt teſtm̃ prædictũ, & uoluntas teſtõris redditur ualida propter clam codic illarē appoſitũ in d. teſtõ quæ operatur, ut in eo relicta debeantur a uenientibus ab inteſt. licet hæres ſcriptus uiuo teſtõre mortuus fuerit. l. ex ea. §. ex his, & ibi Bar. ff. de teſta. & per gl. in l. ex teſtõ. C. de fideic. & firmat Bald. in d. ꝯſi. clxx. uol. v. & Alex. ꝯſi. xlij. Viſo, uol. ij. & ꝯſi. ix. Viſis, col. pe. uol. j. & Soc. d. ꝯſ. ccxviij. col. v. & ſeq. & col. vij. circa fi. uol. ij. & Corn. io d. ꝯſ. cclxxiij. col. vj. uol. iiij. & alibi pluries, cum alijs alleg. p Dec. in d. ꝯſi. ccxlij. nu. ij. & ꝯſ. ccclxix. Iuridicas, in fi. cum ſi. Quibus ꝯſideratis infertur d. Alex. filium d. Io. Petri. mõ ſuperſtitẽ uirtute dictæ ſubſtõnis ſucceſſiſſe d. teſtatori in illa portione in qua fuit inſtitutus d. d. Io. Petr. poſt-
4 modũ uiuo teſtõre mortuus. † Infertur ẽt eundẽ d. Alex. conſequi debere uirtute d. fideic. illam portionem in qua fuit inſtitutus d. Hier. qui licet hæreditatem d. teſtõris adiuerit tñ illi per fideic. fuerunt ſubſtituti deſcendentes maſculi ipſius, & d. d. Io. Petri, ut patet ex illis uerbis teſtĩ, alli quali io ſubſtituiſco volgarmente & per fideicommiſſo, tutti gli ſuoi deſcẽdenti maſchi ordine ſucceſsiuo. & qñ ipſe d. Hier. mortuus eſt nullo ex ſe relicto deſcendente maſculo & ſuperſtite ſibi do. Alex. filio d. d. Io. Petri factus fuit caſus dictæ ſubſtõnis fideic. licet ipſe d. Hiero. reliquerit filiam fœminam, qm̃ dictus teſtator ad d. ſuam hæreditatem j. poſt mortem hæredum inſtitutorum ſubſtituit & uocauit deſcendentes maſculos ipſorum & oĩbus illis deficientib. poſtmodũ uocauit deſcẽdentes fœminas ipſorũ ut patet ex illis
5 uerbis teſtĩ, & ſe qñcunq; mancaſſeno li maſchi tutti. † Quę verba expreſsè uolunt ꝙ uno maſculo decedente ex inſtitutis exiſtente fœmina deſcendentes nullo mõ poſsint admitti, ex quo eas præcedit maſculus deſcendens quo exiſtente fœminæ non ſunt in conſideratione, ut tradunt doc. max. Pau. de Caſt. in l. j. C. de ꝯd. inſer. & Abb. per illũ tex. in c. Raynal. extra de teſta. & bñ facit tex. in l. cũ ita dat̃. in prin. ff. de ꝯd. & dem. & no. p Bar. & alios in l. cũ auus. eo. ti. & per Soc. ꝯſ. lxiij. Viſa, col. vij. nu. 17. uol. iij. & faciunt ẽt quę hñtur in l. Publius, §. fi. ff. de ꝯd. & dem.
6 & quæ accumulat Dec. ꝯſ. xv. Et pro tenui per totum. † Et quia maſculi ſunt uocati in j. gradu ſubſtitutionis & fœminæ in ij. gradu & exiſtẽte j. gradu, ſecundus ceſſat. l. poſthumus. in prin. ff. de lib. & poſth. & inſt. de uul. ſub. in prin. & in c. ſi pr̃. de teſta.
7 li. vj. & p doc. in rub. & in l. j. ff. de uul. & pup. cũ ꝯcor. † Et ſuadent ẽt iſta ex uer. fi. dictæ ſubſti. io quo teſtõr prohibuit alienationem bonorum ſuorũ ſtabiliũ, expſſa cã qm̃ uolebat ꝙ perpetuo irent de hr̃de in hr̃dem ut ã. dixerat, quæ prohibitio alienationis mõ pdicto facta, fideic. inducit in fauorẽ illorũ ad quorũ cõmodũ teſtator eã prohibuit, ne ſtatim dicet, & ꝯñr ipſius do. Alex. maſculi deſcẽdentis ex d. Io. Petro, de quo teſtõr ſuperius dixerat, & ipſum uocauerat, ut probãt illa uerba, come ho det-
8 to di ſopra. Quæ relationẽ hñt ad ea † quæ ſuperius per teſtõrẽ fuere expreſſa, ut dicit Bar. in l. j. per illũ tex. §. hoc edicto. ff. de poſtul. & in l. talis ſcriptura. §. fi. de leg. j. & p Fran. de Cur. ꝯſ. lj.
9 Super teſtis. col. vij. uer. & potiſsimè. † Et per hanc geminationẽ à teſtatore factã tanto magis colligitur enixa uolũtas ipſius, uolentis inducere dictum fideic. & per illud ad ſuã hr̃ditatem mortuis inſtitutis, primo vocare deſcẽdẽtes eorũ maſculos, & illis exiſtentibus excludere deſcendentes eorum fœminas, iuxta no. in l. baliſta. ff. ad Treb. & per Bar. in l. ſcimus. C. de agric. & cẽ. lib. x. cũ alijs alleg. p Frã. de Cur. ꝯſ. lxiij. Antiquiſsima. co. xvj.

& ꝯſ.lxv.Super præmiſſa.col.viij. in prin. Cū itaq; venerit caſus
d.fideic.per mortē d.Hier.dubitari cōtingit,an in tali fideic. &
reſtōne ipſius ueniāt ſolū, illa bona.d.teſtatoris in quibus ipſe
d.Hier.fuit inſtitutus heres,quod nullam habet dubitationem.
10 † An ēt ueniant bona ſtabilia d.teſtatoris quæ in eodem teſtō
prius per eū fuerunt prælegata dicto d. Hier.& prima facie vř di
cendum ꝙ non,ea quo capitulū in quo fiunt dicta legata eſt pe
nitus ſeparatum à capitulo in quo factæ ſunt inſtitutiones hære
dū,& ſubſtōnes,& ex ſeparatis,nō bñ infertur de uno ad aliud,
11 ſm iura uulg. † Item quia talia prælegata ſunt facta ſimpliciter
& ſine onere,& ideo vř ꝙ de eis ipſe d.Hier.potuerit facere qc-
quid uoluerit,cum eius arbitrio uideantur relicta. xv. q.j. § j.l.
12 fideicōmiſſa.§.q̄q̄.de leg.iij. † Item quia onus fideicō. apparet
iniunctum ſimpř,& non per illa,uer.uniuerſalia,quicquid gra-
uatus ex teſtō habuerit,& ſic vř ꝙ nō ueniant in reſtōne fideic.
13 l.cū uirum.C.de fideic.† Itē quia ut refert ibi Sal.opin. aliquotū
erat,ꝑlegata nō uenire ex quo talis ſubſtō vř ꝯgruere perſonis,
14 & non rebus,prout vř facta hic ipſis inſtitutis.† Item quia talis
cřa cōtinens fideic.immediatè apponitur poſt uniuerſalē in-
ſtitutionē,& ideo referri debet ad illā,tanquā proximā, & non
ad prælegata remota,arg.no.in l.ſi idem cū eodem.§.fi.ff.de iur.
om.iud.& in l.talis ſcriptura.§.fi.de leg.j.& in c. ij. requiris. de
appe.& in l.j.C.de poſtb.hær.inſt.& in l.iij.§.ſi filius.ff.eo. ritu.
¶ Iſtis tñ nō obſtan.ꝯrium dico ꝙ immo dicta prælegata facta
d.Hier.ꝯtineantur in d.fideic.ea ratione quia præceſſerunt fi-
deicōmiſſum,& facta fuerunt ante ſubſtitutionem fideicōmiſſa
15 riā.† Quo caſu in illa includuntur,ſm gl.* cōiter approbatam
* in d.l.cum uirum,& firmat gl.per illum tex.in l.Marcellus.§. q-
dam liberis.ff.ad Treb.ubi Bar.& doct.idem ſequuntur, prout
facit Alex.dicens hanc eſſe cōem ibi,& ꝯſ.xxv.Circa primū.col.
pe.uer.quantum autem.uol.j.& ꝯſi.xxxiij. Vř. uol.iiij. & iſtud
uult apertiſſimè Sal.in d.l.cū uiru.dicens talem clauſulā ſubſti-
tutionis iſto caſu,nedum referri ad proxima , ſed ēt ad remota,
quē refert & ſequitur Alex.ꝯſ.lxviij. Viſo teſtō.in fi.uol.ij.& ꝯſ.
cclij.Præclarè.nu.iij.uol.vj.& tenet Cor.in d.ꝯſ.cclxxiij.col.vj.
& ſeq.uol.iiij.in litera o,& in litera q,& alia adducit Soc.ꝯſ.cij.
Viſis,nu.xj.uol.iij.prout diffuſius facit Deci.conſil.ccliiij. Viſo
16 puncto.col.ij.uer.ſed tñ prædictis.& uerſi. j. ergo.† Prout etiā
dicta prælegata includuntur , eo qm̄ abſorbent maiorem partē
hæreditatis d.teſtōris,ut tradit Bar.in d.§.quidā liberis. & Ale.
ibi,col.j.uer.quarto fallit.& reliqui Mod.ſequuntur,prout ēt fir
mat Bal.& alij ſcrib.in d.l.cū uirū.& Cor.ꝯſ.cclxxiij.col.ij.uer.
tñ.uol.iiij.& Dec.in d.ꝯſ.ccliiij.col.ij.uer.& ulterius iſta cōclu
17 ſio.& col.iij.nu.iij.& col.fi.† Prout ēt dicta prælegata ꝯtinen-
tur,ea quo dicta ſubſtō fideicōmiſſaria facta eſt ſimpliciter & ſi
ne aliqua ꝯmemoratione hæreditatia uel portionis ipſius, ut cōi
ter ꝯcludunt oēs in d.§.quidam liberis.& in d.l.cū uirū. & Cor.
ꝯſ.xa.Vř.col.vij.in litera q,uol.iiij.& ꝯſ.clxxxij. Vř.col.iiij.uer.
nā legitima & treb.uol.ij.ubi ad id plura adducit,& ꝯſ.cv.in li-
tera a,& līa c,uol.iiij.& ſentit gl.in l.ſequens qō.de leg.ij.& ibi
doc.maxi.Cum.uolens prælegata uenire , eo quia teſtator non
vř ſe reſtrinxiſſe ad ea tm̄ quæ capiunť iure inſtitutionis , ſed ēt
18 ad ea quæ capiuntur iure legati,uel prælegati. † Ad quod etiā
qm̄ in tali ſubſtōne fideicō.prælegata proculdubio includunť,
qñ apparere pōt mentē teſtatoris fuiſſe,illa debere includi,ꝓut
præſupponunt oēs in d.§.quidam liberis.& in d. l. cū uirum.&
ſentit Dec.in d.ꝯſ.ccliiij.col.pe.& fi.& apertè probatur in §.di-
ſponat.in auct.de nup.& in l.in conditionibus.primū locum.ff.
de ꝯd.& demon,& punctaliter in d.l.cum uirū,cum alijs ꝯcor.
Et ꝙ in caſu noſtro d.teſtator hoc uoluerit.probatur apertiſſi-
mè in uer.fi.dictæ ſubſtitutionis,ubi poſtq̄ prohibuit omni ca-
ſu trebel.expreſsè prohibuit alienationē bonorū ſuorū ſtabiliū
uel partis ipſorum addendo cām,qm̄ uolebat ꝙ perpetuo irent
19 de hærede in hæredem,prout ſupra diſpoſuerat.† Quæ prohibi
tio alienationis refertur ad bona dicti teſtatoris,indefinite quæ
æquipollet uniuerſali,ad plenè tradita per Bar.& alios in l.ſi plu
rib.de leg.ij.& bona ſtabilia ipſius teſtatoris,ut plurimum cōſi-
ſtebant in dictis rebus prælegatis d.Hier.& dicta bona prælega
ta ꝯtinent maiorē partem,& talis prohibitio facta cum expreſ-
ſione dictæ cauſæ,& relata ad bona ſtabilia teſtatoris & partem
ipſorū,& ꝯñr ad bona prælegata d.Hier.ualidum induxerunt fi
deicom.in fauorem ipſorum ad quorum commodum prohibi-
tio fuit facta,ut firmat Aret.allegando iura id probantia.in l. q
Romæ.§.cohæredes.col.iij.ff.de uerb.oblig. & Socl. poſt Alex.
ibi,col.viij.uerſi.quartus & ultimus.& ꝯſi.ccli.Qm̄ in præſenti.

col.vj.uerſi.confirmatur.uol.ij.& ꝯſi.xliij.Viſis,& conſi. lvij. In
cā.col.j uol.iij.& plenè poſt Bar.per ſcrib. oēs in l. ſi filiusfam.
§ diui.de leg.j.& per Are.conſ.xliij.col.iij.in fi.& Deci.ꝯſ.xxiij.
Et pro tenui.& ꝯſi.ccclvij.nu.j.& ꝯſi.nouiter impreſſo.xxiij. In
caſu.col.ij.& per eundem Dec.ꝯſ.xxxviij.Circa primum.col.j.
& ij.ubi allegando iura & deciſ.probat uerb.uolo & ordino . fi-
deicom.inducere,item & prohibitionem alienationis,cum in-
20 ſertione cauſæ illud ēt inducere. † Potiſſimum qñ adiecta ſunt
illa uer.ꝙ perpetuo uadant de hærede in hæredem,prout fuere
adiecta hic,ut ēt ſentit Soc.in d.ꝯſi.lvij.col.j. Per iſta.n. uer.de
hærede in hrdē,inductū fuit fideic.ſimpliciter,ēt nō ſecuta alie-
natione,ut firmat Soc.d. ꝯſi.lvij.& conſi.ccxxvij.Præſens ꝯſulta
tio.uol.ij.& Dec.d.conſi.xxxviij.& conſi.ccxvij. In caſu ad me
21 tranſmiſſo.in fi. † Et ſuadentur iſta ex illa cōi,& ſolida conclu.
uolente fideicommiſſa ampliari , extendi & declarari per rōnē
& cām quibus teſtator fuit motus ad faciendum fideic. ita ut ra
tio & cā debeat attendi potius quàm uerba expreſſa , ut hř in l.
cum pater.§.dulciſſimis.ubi ſcrib.de leg.ij.& per Bar.in l. regu
la.§.& licet ff.de iur.& fac.igno.& in l.pater filium.§. fundum.
de leg.ij.& Pau.de Caſt.conſi.ccxxij. Viſis,col.v.cum alijs ad-
ductis per Fran.de Cur.ꝯſi.xliiij.Sæpe,col.pe.& ꝯſi.xliij.Statu-
to.col.iij.& conſi.lxxx.Rectè.col.ij.uer.ſed præmiſſis.& ꝑ So-
ci.ꝯſi.xliij.col.j.uerſi.nam ratio,& cōſil. lxxvij. Viſis,col.j.nu.ij.
22 uol.iij.& Dec.conſi.cclxxxvj.In cauſa.col.vij.nu. vj. † Et ratio
& cauſa quibus d.teſtator motus fuit ad faciendum tale fidei-
commiſſum,ut bona ſua ſtabilia,nec pars ipſorum deberet,nec
poſſet alienari , ex quo uolebat perpetuo illa ire de hærede in
hæredem ordine quo iam diſpoſuerat,quæ ratio apertè & a for
tiori uiget in dictis bonis prælegatis d.Hieronymo quæ maio-
rem partem bonorum ipſius teſtatoris continent , & ideo dictū
fideicommiſſum illa comprehendit. Nec obſtant allegata in
contrarium,quoniam ex iſtis patent apertiſſimè reſoluta. Nam
eſto ꝙ capitula uideantur eſſe ſeparata, tamen quia prælegata
præceſſerunt fideicommiſſariam ſubſtitutionem merito in illa
continentur,non obſtante quòd capitula eſſent diuerſa , & ſe-
parata,nam ſi unicum fuiſſet capitulum,nulla caderet dubita-
tio,ſed quia ſeparata dubitatur,tamen quia præceſſerunt fidei-
commiſſum,item quia continent maiorē partem,& fideicōmiſ
ſum ſimpliciter factum, & ſatis apparet de mente teſtatoris pro
culdubio ceſſabit obiectio , iuribus , & deciſio . quibus ſupra.
Non obſtat ſecundum in quo dicebatur onus fideicōmiſſi fuiſ
ſe iniunctum ſimpliciter , & non per uerba uniuerſalia , quic-
quid &c. Nam ſatis uniuerſale fuit fideicomm. quando inſti-
tutus fuit ſimpliciter,& non in portione hæreditaria ſubſtitu-
tus ipſe d.Alexander,& uniuerſitas ſatis colligitur ex prohibi-
tione de non alienando.Prout ēt quia ſatis apparet de mente te
ſtatoris,ut ſupra fuit dictum,& ſentit Dec.in d.conſi.ccliiij.co.
23 ij.in fi.& col.pen.& fi. † Nec obſt. opi. illorum relatorum per
Sal.in d.l.cū uirum ꝯſiderantiū differre.An ſubſtitutio ſit facta
perſonis,an rebus,nam falſa eſt illorū opi.ut firmat Saly. ibi,&
Alex.d. ꝯſi.lxviij.in fi.uol.ij.& conſi.cclij.nū. 3.uol.vj.& Dec.d.
24 ꝯſi.ccliiij.col.pen.† Minus etiam obſt.ꝙ dicta ſubſtitutio debe
ret referri ad proximam,nam ſtantibus ſuperius adductis hoc
eſt falſum,& ita formaliter dicit Saly.in d.l.cum uirum, & Ale.
in dictis duobus conſilijs,& allegata in ꝯrium procedūt qñ nō
poſſent commode referri ad omnia, & qñ non appareret de mē
te ipſius teſtatoris , ut ad plenum tangunt docto . in prædictis
25 iuribus & locis pro contrarijs allega. † Nec obſt.ꝙ dicta præle
gata uidentur fuiſſe relicta arbitrio d.Hieron.& ſine onere , nā
debent limitari ſm dictā ſubſtitutionem fideicōmiſſariam, quę
ſubſecuta fuit dicta ꝑlegata,ne alias reſultaret ꝯdictio,ita Dec.
in d.conſi.ccliiij.nu.j.& col.iij.uer.non obſt.ubi allegando iu-
ra in fortioribus terminis iſtud firmat, eo caſu quo prælegatum
præcedens fuiſſet relictum pro faciendis uoluntatibus ipſius le-
gatarij,uel ſuo libero arbitrio,nam adhuc continebitur iſtis uer
bis non obſtantibus ſub fideicommiſſo uniuerſali poſtmodum
ſubſecuto,ex quib. remanet ſolidiſſima ꝯcluſio firmata ipſum
d.Alexandrum uirtute dicti fideicommiſſi poſſe ꝯſequi nedum
bona dicti teſtatoris,in quibus Hieronymus fuit inſtitutus , ſed
etiam illa quæ per eundem teſtatorem fuerunt prælegata ipſi
26 Hieronymo. † De quo fideicommiſſo non pōt detrahi nec fal-
cidia,nec trebell.ex quo ipſarū detractionē teſtator ipſe expreſ
ſè prohibuit,quod facere potuit.l.quod de bonis.§.j. & l. Titia.
ff.ad leg.Fal.§.ſi uerò expreſſim,in auct.de hære.& fal. plenè ꝑ
Bar.& oēs alios in l.Marcellus,in prin.ff.ad tre.& i l. nemo ꝑt.
de leg.

27 de legatis j. † Potiſsime cum non ſimus in filijs primi gradus,
ſed in extraneis & tranſuerſalibus ad plenè nota . in dictis lo-
cis, & in auctentic. ſed cum teſtator. C. ad legem Falcid. & Pau.
de Caſtr. conſi. cix. Reſpondendo breuiter, col. ij. uerſicu. po-
tuit autem teſtator, & Alexan. conſi. ccj. Perſpectis, nu. xj. xv. &
ſeq. uol. vj. & Soc. ꝯſi. xiiij. in fi. uol. j. & per Dec. ꝯſi. cclvij. nu. 3.
28 cum ꝯcor. † Prout ēt dictæ quartæ non poſſunt detrahi ex quo
facta eſt prohibitio de non alienando, ut probat in auct. ſed in
ea. & ibi Bal. & alij no. C. ad leg. Fal. ut corpore, vñ ſumit in au-
ctën. ut ſponſal. larg. §. ſi qñ, & ibi Bar. & Ang. no. & idem Ang.
in d. §. expreſsim. col. iiij. uer. item ceſſat, cum alijs adductis per
Ant. Corſet. in tract. de pote. reg. car. 24. col. iiij. uer. quarto pon
dero & per Corn. conſi. xxij. In hac, col. ix. uol. iiij. & eſt conſil.
deciſiuum Io. Baptiſtæ de S. Seuerino, & Soci. incip. Super præ-
miſsis, poſitum in lectu. Soci. poſt tit. ad Treb. ¶ Quantum ue-
ro attinet ad teſtm̄ conditum per d. Hieronymum cum in illo
appareat inſtitutus hæres uniuerſalis ipſe Alexan. non eſt locus
dubitationi, cum apertiſsimam habeamus uoluntatem teſtato-
ris inſtituentis ipſum & excludentis proprias filias a ſua uniuer
29 ſali ſucceſsione. † Quod quidem ex alio factum coniecturare
non poſſumus niſi ob immenſum amorem quem gerebat erga
ipſum d. Alex. iuxta not. in l. nec adiecit. ff. pro ſocio, & etiam ut
redderet ſe conformẽ diſpoſitioni & uoluntati d. Nicolai ſui pa-
trui qui mortuis inſtitutis ab eo, prætulit ipſum Alexã. proprijs
30 filiabus ipſius Hieronymi, ut fuit ſuperius concluſum. † Prout
& potiſsimũ ipſum hæredem uniuerſalem inſtituit, uolens con-
ſeruare dignitatem familiæ & agnationis quæ per maſculos con
ſeruatur. l. j. § pe. ff. de uen. inſpi. §. media. inſti. de legi. agna. ſuc-
ceſ. & per Cy. in l. j. C. de adulter. & per Io. And. in addit. ad Sp.
in tit. de ſucceſſ. ab inteſta. cum alijs adductis per Alber. Bru. in
tract. ꝗ ſtanti. maſcu. ſemi. non ſucceſſ. in ij. iij. & iiij. arti. prin-
cipali, & per Fran. de Cur. d. conſi. lj. col. iiij. uer. fortificantur, &
31 per Soc. in d. conſi. lxiij. uol. iij. cum alijs concor. † Et ideo ipſe
teſtator excluſit filias fœminas, quoniam per eas non cõſerua-
tur dignitas familiarum cum filij ipſarum ſequantur patrem. l.
pronunciatio. §. fi. & l. familiæ. §. j. ff. de uerb. ſig. l. cum legitimè.
32 ff. de ſtatu homi. §. fi. inſtitu. de patri. pote. † Quinimmo per ta-
lias fœminas familiæ depauperantur, ex quo ipſę in alienas fa-
milias transferunt bona & facultatem, ut dicit Io. And. in addi.
ad Sp. in rub. de teſtam. & Soci. d. conſi. lxiij. col. ix. & conſil. xij.
33 Præſens. col. ij. uol. iij. † Et iſtis conſideratis ipſe Hierony. uo-
luit tantum ſuas filias dotari & eſſe contentas dote, excludendo
eas ab uniuerſali ſucceſsione, uolens ſe concordare iuribus mu
nicipalibus uigentibus ferè per totam Italiam & mediæ iuris
prudentiæ præferentis maſculos, & uolentis fœminas tantũ do
tari, ut in fi. tradit Bar. in l. cum auus. ff. de condi. & dem. & Soc.
d. conſi. lxiij. nu. 18. & ſeq. & ad id plura adducit Fran. de Curt.
d. conſi. lj. col. iiij. & v. & habita huiuſmodi cõſideratione. teſta-
34 tor inſtituit uniuerſalem hæredem ipſum Alex. † Qm̃ ſine bo-
nis dignitas familiarum non põt bene conſeruari, ut dicit Ioan.
And. in d. rub. de ſucc. ab inteſt. & Bald. in l. maximum uitium.
C. de lib. præte. & Soc. conſi. xlvij. Facti narratione. nu. 7. uol. iij.
& ꝯſi. xxvj. Cum ſuper. nu. 8. ubi plura adducit, & ꝯſi. lj. nu. 14.
& ꝯſ. liij. & cxxvij. nu. x. uol. iiij. & per Fran. de Cur. d. ꝯſi. l. col.
iiij. & v. & per Alber. Bru. in d. tract. in ij. & iij. arti. prin. Stanti-
bus modo iſtis ipſe Hierony. uoluit ꝙ eius filiæ fœminæ debe-
rent maritari in bonis ſeu de bonis dicti d. Nicolai ſui patrui &
ulterius ꝙ unaqueq; illarũ deberet habere duc. ccccc. Quæ di-
ſpoſitio eñ unica tãtum ſuperſit eius filia, nõ põt intelligi ꝙ de-
beat dotari in omnibus bonis dicti d. Nicolai quæ peruenerũt
ad ipſum Hiero. nã omnia bona ſtabilia d. d. Nicolai erant ſub-
iecta fideicommiſſo, ut apertiſsimè ſuperius fuit deductum, &
de illis ipſe Hieronymus nõ poterat diſponere nec inter uiuos,
35 nec in ultima uoluntate. † Potiſsimum cum ipſorum alienatio
fuerit prohibita, nedum in totum, ſed etiam pro parte. l. fi. §. ſed,
quia, & §. ſeq. & in auct. res quæ per locum à ſpeciali. C. cõia de
leg. l. ſi quis ita. §. ea lege. ubi Bar. & alij. ff. de uerb. obli. Bart. in
l. filiusfa. §. diui. col. fi. uerſi. quæro prohibita. & ibi ſcrib. † oẽa
36 alia accumulantes. de leg. j. † Et ſtante d. fideicom. in tali dota-
tione filiarum non poſſunt includi dicta bona ſubiecta fideic.
nec cadit ꝯſideratio ꝙ ipſe d. Hiero. uoluerit illa includi, ut tra
dit Bar. in l. codicillis. §. inſtituto. de leg. ij. & Bal. in l. j. C. quæ
res pig. & Alex. ꝯſ. clxviij. requiſitus col. ij. uol. ij. & Deci. conſi.
cclxxviij. Viſo, nu. j. & hoc ſatis oñditur dũ ipſe d. Hierony. uo
luit ꝙ ordinata & diſpoſita per d. Nicolaum deberent in totum
& per totum exequi, & executioni mãdari, intellexit ergo ſolũ
de illis bonis d. Nicolai quæ ad ipſum Hieronymum peruene-
runt liberè, & de quibus diſponere poterat ſuo arbitrio, ut erãt
mobilia, pecuniæ, & ſimilia, nec aliud poſſumus dicere ꝙ uolue
rit, quia non poterat etiam ſi uoluiſſet. an autẽ iſta mobilia oĩa,
& pecuniæ omnes debeant uenire in d. dotatione, certè iſtud
37 non arbitror. † Nam ſi conſideremus illam dictionem, de bo-
nis, denotantem cauſam materialem, iuxta Bal in l. pen. in fi. C.
de ꝯdi. inſer. ſiue conſideremus eam, ut ponatur demonſtratiuè
& declaratiuè, ut regulariter ponitur, iuxta l. ſi de meis. ff. de ur-
bi. cum alijs alleg. per Alb. de Roſ. in d. dictione, de, & per Ioan.
Fran. Pataui. in tract. de off. & pote. capi. col. ij. & iij. ſolum ipſe
Hiero. uoluit oñdere & declarare materiam & bona, in quibus
filia debebat dotari, non autem dixit, quod in omnibus illis de-
38 beret eſſe dos. † Et uerum erit ꝙ ſi in illis erit ꝯſtituta dos con
grua, dicetur dotata de dictis bonis, eſto ꝙ illa integra non ha-
beat. Et illa dictio, in, diuerſimodè in iure capitur. ut per Albe.
in ſuo dictionario in uerſi. in. & ſatis uerificatur, qñ in parte di-
ctorum bonorum fuit dos conſtituta, & ꝙ mens teſtatoris non
fuerit uni filiæ dicta bona integra pro dote relinquere ſuadet.
39 † Tum quia iſtud nõ expreſsit, & nõ exprimendo omiſit. l. uni-
ca. §. ſin aũt deficientis. C. de cad. tol. c. ad audientiã. extra de de
40 ci. † Tũ quia uoluit in dictis bonis plures filias dotari. ꝯſr non
41 habebat in aĩo uni tantum omnia relinquere. † Prout ēt qñ
non limitando dotem vł illius quantitatem reliquiſſe taxandã,
arbitrio boni uiri, iuxta numerum filiorum, facultatẽ & digni-
tatem ſuam, & ēt dignitatem mariti. l. quæro. l. cum poſt. §. gñr.
ff. de iure dot. l. ſi filiæ. de leg. iij. & plenè per omnes in l. j. ff. ſol.
mat. & in l. ita ſtipulatus, ſa grande. ff. de uer. obl. & per doc. per
illũ tex. in d. auct. res quæ. & per Bal. nouel. in trac. de dot. in vj.
parte prin. in xv. ſpeciali, ubi ꝯgruã honeſtã & ꝯdecentẽ dotẽ,
42 ꝯſiderat ex dictis qualitatib. † Et apertè hoc vł ꝯſideraſſe ipſe
Hierony. dum ordinauit ꝙ eius filię deberent maritari ciui Pa-
duano, habitanti Paduæ, ex quo datur intelligi habuiſſe reſpe-
ctum ad ſuos æquales, & ſic ad dotem congruam, quam ipſe &
alij nobiles de eius familijs receperunt ab alijs, & quam ipſi alijs
dederunt, qñ maritarunt fœminas. & expreſſam habuit conſide
rationem ad conſuetudinem Paduanam, & nobiles ciues ipſius
ciuitatis, & ad dotem congruam & conuenientem illis, prout
diſponunt deciſiones ſuperius adductæ. † Et ideo per iſtud ca-
43 pitulum declarabitur illud aliud, in quo uoluit filiam dotari in
bonis Nicolai, ut intelligatur de dote congrua, conueniente ci
ui Paduano, cui uoluit filiam maritari cum unum capitulum te
ſtamenti declaretur per aliud. l. utrum. ff. de petitio. hære. l. qui
filiabus. l. ſi ſeruus plurium, § fi. de leg. j. & per Dec. conſi. xv. nu
me. iij. & etiam quia talis dos congrua, ſuper bonis d. Nicolai
quæ peruenerunt ad ipſum teſtatorem habebit augmentum du
cat. cccc. ut ipſe teſtator diſpoſuit propter quod tanto magis
erit pinguior & excedens cõem conſuetudinem dotium, quæ
inter nobiles in ciuitate Paduana ſolent conſtitui. † Et illa di-
44 ctio, ultra, poſita per teſtatorem ſatis erit uerificata, ut conſe-
quatur cccc. ducat. ultra dotem, ſ. congruam. quam debet con
ſequi, in & ſuper bonis d. Nicolai quę ad ipſum teſtatorem libe
rè peruenerunt, & ſic in nullo obſtabit. cũ ſatis reddatur ex iſtis
45 uerificata. † Et iſtis conſideratis non poterit dici dicta filia in-
congruè dotata, & bona facilius cõſeruabuntur in familia. iux-
ta uoluntatem dicti teſtatoris, qui in dubio uidetur grauare ip-
ſum hæredem, minus quàm poſsit. l. nummis. de leg. iij. l. apud
Iulianum. §. ſcio. de leg. j. cum ſimilibus. Pariſius Padug.

SVMMARIVM.

1 *Teſtari quòd quis uoluerit in ſcriptis præſumitur, dum uoluit ſecre tam eſſe ſuam uoluntatem, & à nullo ſciri ſeu cognoſci.*
2 *Quod etiam præſumitur ſi fuit teſtamentum ſigillatum & ſubſcriptum ordinatus à teſtatore.*
3 *Teſtamentum in ſcriptis quas ſolennitates debeat habere.*
4 *Illis deficientibus & non adhibitis, redditur nullum.*
5 *Cordula & linum neceſſaria ſunt in teſtamento in ſcriptis condito, claudentes illud, & nu. 6.*
6 *Scriptura clauſa in ſacculo, debent habere os ſacculi ligatum.*
7 *Publicatio & apertura teſtamenti in ſcriptis conditi, quam ſolennitatem continere debet.*
8 *Teſtator uolens in ſcriptis teſtari, ſi illud eo modo ualere nõ poteſt, an ſuſtineatur ut teſtamentum nuncupatiuum, uel ut alia ultima uoluntas.*

9 *Et quid ſi teſtator adhuc dixit illud teſtamentum eſſe nuncupatiuũ, & illud ualere uoluit omni meliori modo, &c.*
10 *An talis clauſula, omni meliori modo &c. operetur ut ſi teſtamentum non poteſt ualere, ut teſtamentum in ſcriptis effectum ſortiatur ut teſtamentum nuncupatiuum.*
11 *In teſtamento nuncupatiuo, nomen hæredis coram teſtibus nuncupandum eſt.*
12 *Satis tamen erit nominationem fuiſſe factam implicitè, per relationem ad aliquam ſcripturam ſeu cedulam, & nu. 26. & ſeq.*
13 *Idem erit in legato, & fideicommiſſo, & in hæredis inſtitutione.*
14 *In hæredis inſtitutione, contrarium communiter ſeruatur.*
15 *Teſtamentorum plus alitas non præſumitur.*
16 *Inſtitutus excludit ſucceſſuros ab inteſtato.*
17 *Cedula ad quam teſtator ſe retulit, qualiter poſſit comprobari.*
18 *Ceſſio & donatio iurium & hæreditatis, an ſint illicitæ & reprobatæ. nu. 52. & ſeq.*
19 *Et an illis poſſit renunciari, & nu. 57. & ſeq.*
20 *Clauſula appoſita ex capite notarij, non ſunt in conſideratione.*
21 *Maxi. ſi per teſtes tunc præſentes probetur illã nõ fuiſſe expreſſam.*
22 *Teſtibus magis quàm notario, quando ſit credendum.*
23 *Negatiua coarctata, quando probet concludenter.*
24 *Cedula ad quam fit relatio, ut probet quid debeat continere.*
25 *Cedulæ prædictæ identitas probanda eſt.*
26 *Conſtare debet illam eſſe cedulam, & ſcripturam ad quam facta eſt relatio, alias diſpoſitio redditur penitus nulla.*
27 *Probatio debet neceſſario concludere.*
28 *In ultimis uoluntatibus lex inſtat ut falſitates tollantur.*
29 *Et quid ſi cedula de facili poterat tranſcribi, ſeu alia ſupponi.*
30 *Vel de facili poterat extrahi.*
31 *Teſtamentum nõ poteſt fieri ſub iſta forma, facio teſtamentũ prout reperietur tempore mortis meæ in cedula, quam deponam in iſto folio ſigillato.*
32 *Cedulæ identitas, an probetur per comparationem literarum. Comparatio literarum inducit probationem fallacem.*
33 *Comparatio literarum, quando plenè probet, & nu. 34. 41. & 42.*
34 *Comparatio literarum, quando & quo caſu facienda ſit.*
35 *Comparatio literarum, quomodo & qua forma ſit facienda.*
36 *Comparatio literarũ, quæ extrema habilia habere debeat, et n. 37.*
38 *Comparatio literarum poteſt fieri ex ſcriptura, ex qua, & ex ſcriptura ad quam.*
39 *Scriptura ex qua fit comparatio, qualis eſſe debeat, & nu. 40.*
43 *Et quid ſi teſtes dicunt habere notam manum & ſcripturam ipſius teſtatoris, & iudicant eſſe ſcriptam manu illius.*
44 *Et quid ſi dicunt agnoſcere ſcripturam indubitanter & ita tenent.*
45 *Experientia eſt rerum magiſtra.*
46 *Scriptura priuata põt cõprobari per confeſſionẽ illius qui ſcripſit.*
47 *Talis autem confeſſio non præiudicat tertio.*
48 *Et quid ſi non appareret alia cedula, niſi unica tantum.*
49 *Conſenſus limitatus, limitatum producit effectum.*
50 *Limitata cauſa, limitatum parit effectum.*
51 *Limitata renunciatio, limitatum producit effectum.*
52 *Pactum de quota litis, an & quando ualeat, & nu. 53.*
54 *Ceſſio & conſtitutio procuratoris in rem ſuam, ualida ſunt, nec prohibentur à iure.*
55 *Ceſſio & donatio hæreditatis ualida eſt.*
57 *Ceſſio facta per aliquem, an & quo caſu poſſit reuocari.*
58 *Mandatum procuratorium in rem ſuam non poteſt reuocari.*
59 *Ceſſionario & donatario non præiudicat cõfeſſio cedẽtis, & n. 61.*
60 *Confeſſio facta inter aliquos non præiudicat tertio.*
62 *Satis eſt quòd debitor habuerit notitiam, & ſcientiam ceſſionis.*
63 *Cedens, poſt ceſſionem paciſcendo ſeu tranſigẽdo cum debitore hoc ſciente, ceſſionario non præiudicat.*
64 *Quando ceſſio facta eſt ad commodum ceſſionarij.*
65 *Intell. l. iij. C. de noua. quis uerus ſit, & alijs præced. & ſeq.*
66 *Concluditur contra deciſio. conſi. Neap.*
67 *Cedens recipiens ſolutionem, quando præiudicet ceſſionario.*
68 *Et quid ſi cedens tranſtulit in ceſſionarium omnia iura ſua.*
69 *Et quid ſi cedens, non ſit ſoluendo.*

CONSILIVM XIX.

1 CONSIDERATIS † coniecturis & qualitatibus quibus magiſter Compagnonus uſus fuit dũ aſſertũ ſuũ nullum teſtm̃ uoluit ꝓdere, dicẽdũ eſt ſuæ mentis & uoluntatis fuiſſe uelle in ſcriptis teſtari, dum uoluntatem ſuam uoluit eſſe ſecretam, & a nullo ſci-
ri & agnoſci. l. hac cõſultiſſima. in prin. C. de teſt. §. ſin autẽ. inſti.
2 de pup. ſubſt. cum concor. † Tum ẽt conſideratis ſigillis & ſub-
ſcrip. appoſitis in ipſius ordinatione. d. l. hac ꝯſultiſſima. & in-
ſti. de teſta. §. ex edicto prætoris. cum ſi. arg. l. non codicillũ. C.
de teſta. & eſt in terminis deci. Cy. & Pau. de Ca. in d. l. hac ꝯſul-
tiſſima. §. per nuncupationem. & ſequitur Soci. conſi. cxlij. Re-
uerende pr̃. col. j. uol. j. quod eſt repetitum in ij. uol. ou. clxxiij.
& Corn. in d. §. per nuncupationem. & per Soc. in l. ſi ita ſcripſe-
ro. ff. de condi. & dem. & in deciſ. cõſi. neap. cxliij. Vtrum teſtm̃.
circa ſi. & per Pau. de Caſt. in l. hæredes palam. in princ. col. ij.
3 uerſi. ꝯriũ dic. † Et qm̃ non fuit ſeruata forma, nec adhibitæ ſo-
lennitates neceſſario requiſitæ, qñ quis uult in ſcriptis teſtari,
* de quibus plenè hr̃ in d. l. hac cõſultiſſima. ubi ſcrib. * omnes,
maximè Pau. de Caſt. & inſtitu. de ordin. teſta. ubi ſcrib. omnes
etiam tradunt, & plenè per Sp. in tit. de inſtrum. editio §. com-
pendioſè. col. xviij. uerſi. teſtamentum uero ſolenne in ſcriptis.
& per doc. in d. l. hæredes palam. in prin. & per Io. Fab. in §. fin.
4 inſti. de lega. cum infinitis concor. † Meritò tale aſſertum teſta-
mentum non poterit ualere ut teſtm̃ in ſcriptis d. l. hac conſul-
tiſſima. cum ſi. propter defectum formæ, & ſolennitatis requiſi-
tæ, quas d. mag. Compagnonus non potuit ſuo arbitrio omitte-
5 re nec alterare, ad plenè not. in l. nemo poteſt. de leg. j. † Et po-
tiſſimũ cũ non appoſuerit cordulas, & linum, ita claudentes ta-
bulã & ſcripturã, ut inde extrahi minimè poſſet, eis non inciſis,
ut traditur in l. ad teſtiũ. §. ſi. ff. de teſtam. & inſti. de pupil. ſub-
ſti. §. ſin autẽ quis. uerſi. eamq; partem propria lino. & ibi glo. &
bonus tex. in l. j. §. ſi linũ. & §. ſeq. ff. de bon. poſſ. ſec. tabu. & ibi
gl. in uer. ſi linum. ponens modũ & formã quibus teſtm̃ in ſcri-
ptis debeat ligari, ita ut non poſsit aperiri & extrahi illud quod
ibi forſitan eſſet, & apponi aliud quod ſequit̃ Alb. de Roſa. ibi,
ut ẽt tradit Sp. in d. §. compendioſè. col. xviij. uer. uolens igitur.
6 † Et bona deciſ. Ang. in d. l. ad teſtium. §. ſi. quem ſequuntur ibi
docto. uolens in ſimi. ita eſſe circa ſcripturas clauſas in ſacculo,
ut os ſacculi debeat ligari, & poſtmodũ ſigillari, ita ut inde ſal-
uis ſigillis, & ligatura non poſſit aliquid extrahi, nec aliud de
nouo apponi, ut etiam tradit Bar. & alij in l. ſi duob. ff. quem-
7 adm. teſta. aper. † Prout etiam aſſertum teſtamentum redditur
nullum, conſiderata eius apertura, & publicatione, quæ iuris or-
dine non ſeruato, factæ apparent. l. ſed & ſi quis. ff. quemadmo.
teſta. apet. & l. ij. C. eod. tit. & in l. publicati. ubi omnes tradunt.
8 C. de teſtamen. & per Spe. in d. §. compendioſè. col. v. † Et quo-
niam non poteſt ualere ut teſtamentum in ſcriptis, prout ipſe
magiſter Compagnonus intendebat, minus etiam ualere pote-
rit ut teſtamentum nuncupatiuum, uel ut alia ultima uoluntas,
ut probat tex. in d. l. hac conſultiſſima. ibi, pro infecto, &c. & l.
iubemus. eo. tit. ibi, hoc teſtamentum ſtare minimè patimur. &
ad plenum tradunt Pau. de Caſt. in d. l. hæredes palàm. in prin.
col. ij. & Imol. & Aret. ibidem colum. ij. & firmat Cyn. & Pau.
de Caſt. in d. §. per nuncupationem. circa fin. & Soci. in d. conſi.
cxlij. colum. ij. uerſi. & ſi non ualer. uol. j. quod eſt repetitum in
ij. uolum. conſi. clxxiij. col. ij. uerſic. & ſi non ualet. ubi adducit
glo. primam bene probantem in l. ſi. ff. de iure codicill. & idem
Soci. poſt Pau. de Caſt. in d. l. ſi ita ſcripſero. ff. de condi. & dem.
& in terminis eſt deciſ. prælleg. conſi. Neapo. cxliij. circa fi. in
9 qua aſſeritur ita fuiſſe iudicatum. † Nec prædictis habet obſta-
re ſi dicatur, ꝙ d. magiſter Compagnonus coram notario, & te-
ſtibus declarauit & apertè uoluit aſſertũ ſuum teſtamentũ eſſe
nuncupatiuum, & ulterius diſpoſuit uelle illud ualere omni me-
liori modo via, iure & forma, quibus magis & melius ualere poſ-
ſet, ut patet ex inſtr̃o publico inde confecto, cui ſtandum eſt do-
nec ꝯrium probetur. l. cum precibus. cum concor. C. de proba.
10 † Et qũ teſtator uſus eſt dicta clauſula, eſto ꝙ tale teſtm̃ non
ualeret ut teſtm̃ in ſcriptis, tñ ualere debet ut teſtamentũ nun-
cupatiuum, & ut ultima uoluntas, ut in terminis noſtris conclu-
dit Alex. allegando plures deciſ. in conſi. clxxvj. Viſo proceſſu.
col. ij. & ſeq. uol. v. & conſi. iiij. Attentis, num. viij. uolum. vij. &
diffusè per Soci. d. conſi. cxlij. colum. iij. & ſeq. uol. j. repetito ut
ſupra, & ita alias fuit iudicatum in ſacro conſi. Neap. ut appa-
11 ret in deciſ. eiuſdem conſi. cxliij. In quodam teſtamento. † Et
licet nomen hr̃dis nõ fuerit nuncupatũ corã teſtibus ut in teſtõ
nuncupatiuo requiritur. d. l. iubemus. & d. §. per nuncupationẽ.
& inſti. de teſtam. §. ſi. & in d. l. hæredes palàm. in prin. cum con-
12 cord. † Tamen ſatis eſt ad ipſius ualiditatem quod nominatio
fuerit facta implicitè ꝑ relationẽ ad ſcripturã & cedulã ſcriptã
manu d. magiſtri Compagnoni, ad quam expreſsè ſe retulit,
ut tradit

ut tradit Bar.in d.l.ſi ita ſcripſero.& alij ſcrib.ibi, & in l.quem
13 hæredi.ff de reb.dub.† Quod quidem nedũ in legato & fideic.
* ſed etiam in ipſa hæredis inſtitutione procedit, ſm magis * cõ-
munem opi.licet Cuma.in d.l.ſi ita ſcripſero.& Are.in d.l.hæ-
redes palam,in prin.& Iaſ.in d.§.per nuncupationem.poſt alios
per eos allegatos, ꝯtrium teneant in ipſa inſtitutione hæredis.
14 † Seruatur tñ communiter ꝯtrium ut dicit Pau.de Ca.in d.l. hæ-
redes palam.& in d.§.per nuncupationem.ubi Cor.& alij iſtud
idem firmant,& latè proſequitur Alex allegando plures deciſi.
in d.conſi.clxxvj.col.ij.in fi.& col.iij.uol.v. & conſi.xiij.Viſis.
nu.xv.uol.vj.& conſi.cxiiij.Viſa ſcriptura,uol.vij.& conſi.cxj.
diſcuſsis.uolu.j.& conſi.mihi.lxxvij.Ponderatis.uolu.iij.& per
Soci.in d.l.ſi ita ſcripſero.col.j.uerſic.quare ſuccedit tertius ca-
ſus.& ꝯſi.cxlij.col.iiij.& v.uol.j.& d.deci.ꝯſi.Neap.cxliij.circa
fi.quibus in locis citantur alij doc.hoc idem firmantes,unde cũ
domi.Armelina appareat nominata & deſcripta in d.cedula,ad
quam magiſter Compagnonus ſe retulit,ea cauſa teſtati ꝯſequi
debet eius hæreditatem,quia alia cedula & ſcriptura continens
ultimam uoluntatem manu dicti magiſtri Compagnoni con-
15 fecta non apparet.† Et pluralitas teſtamentorum non præſu-
mitur,ut eſt tex.in l.fi.C.de rebus credi.quem ad hoc ibi nota.
Bal.& refert & ſequitur Aret.in d.l.hæredes palam.in prin.col.
pe.uer.& hanc.opi.ubi adducit Imo.in c.cum Ioannes heremi.
de fide inſtrum.& eſt gl.& ibi no.Bar.& alij in l.omnium.C.de
teſtam.cum alijs allegatis per Alex.ꝯſi.iiij.nume.xij.uolu.vij.&
16 per Iaſ.in l.ij.nu.vij.C.de bon.poſ.ſecundum tab. † Et ipſa do.
Armelina excludit Io.Mariam & magiſtrum Iacob.Antonium
habentem cauſam ab eo,prætendẽtes ab inteſtato habere dictã
hæreditatem,cum cauſa teſtati præcedat & excludat cauſam &
ſucceſsionem inteſtati,ſm iura communia & uulgaria, & ꝙ di-
cta cedula & ſcriptura continens dictam inſtitutionem ſit illa
ad quam dictus magiſter Compagnonus ſe retulit,ſatis vĩ appa-
rere & per comparationem literarum,item & per depoſitionem
teſtium.tertio per confeſsionem dicti Ioan.Mariæ. quarto per
tacitam approbationem factam per ipſum magiſtrum Iacobũ
17 Antonium.† Et ſatis eſt ꝙ per cõparationem & per dicta indi-
tia & coniecturas,conſtet illam eſſe cedulam ad quam ipſe ma-
giſter Compagnonus ſe retulit,ut per Bar.in d.l.ſi ita ſcripſero.
18 & in d.l.quem hæredi.† Nec obſtabit ceſsio & donatio iurium
& hæreditatis prædictæ facta per ipſum Ioan.Mariam prædicto
magiſtro Iacobo Anto.tum quia iſta illicita ſunt, & a iure re-
probata.l.per diuerſas.C.manda.cum ꝯcord.l.ſumptus litis.ff.
de pactis.l.ſi remunerandi.§.maurus.ff.mandati.& l.ſi contra.
C.eodem,& l.ſi qui.C.de poſtulan.& in l.item,cum ſimi.C.de
19 procur.† Tum etiam quia ab ea vĩ eſſe receſſum per ultimam
confeſsionem,& renunciationem factam per ipſum Io.Mariam
in fauorem do.Armelinæ,& per reuocationem ac pœnitentiam
dictæ ceſsionis,& donationis.l.fi.ff.de tranſ.cum alijs nota.in l.
facta.§.ſi hæres.ff.ad trebel. Sed iſtis non obſtantibus perſiſto
adhuc in concluſionibus ſuperius adductis, ꝙ immo aſſertum
teſtm̃ ſit nullum,nec obſtant illa uerba notarij,in quibus aſſe-
rit dictum magiſtrum Compagnonum dixiſſe, ꝙ illud erat ſuũ
teſtm̃ nuncupatiuum, quod uolebat ualere omni meliori mo-
20 do,&c.† Quoniam huiuſmodi uerba,non fuerunt ab ipſo teſta
tore ꝓlata,& notarius illa appoſuit potius ex capite ſuo, & qua
dam conſuetudine q̃ ꝙ dictus magiſter Compagnonus delibe-
ratè illa dixerit,ꝯñr non erunt in conſideratione,ut in ſimi.tra-
dit Bar.in l.j.in vj.q.in fi.ff.de iur.codicillo.& doc.alibi pluries.
21 † Quod quidem eo fortius procedit eo quia ut mihi relatum eſt
teſtes qui tunc ibi fuerunt præſentes,atteſtantur dicta uerba nõ
fuiſſe prolata a dicto magiſtro Compagnono,nec potuiſſe tũc
per eum proferri, quin ipſi ibidem aſtantes, & attenti illa non
22 percepiſſent,& audiſſent. † Quod quidem ſi uerificabitur eri-
mus extra omne dubiũ cum iſtis concurrentibus credendũ ma-
gis ſit ipſis teſtibus q̃ ipſi notario & inſtrõ, cuius contrarium
probatur,ut plenè traditur in l.optimam.C.de ꝯhen.& com-
miten.ſtipu.& in.§.item uerborũ.inſtituta de inuti.ſtipulatio.
& in l.in exercendis,per ſcriben.C.de fide inſtru.& diffuſe per
23 Cano.in c.cum Ioan.heremita.extra eod.titu.† Et ita limitatur
& declaratur d.l.cum precibus.C.de proba.ut expreſſe dicunt
gl.& doc.in dictis locis,& negatiua ita coarctata concludentẽ
inducit probationem,ut plenè no.in l.fi.C.de proba.& in c.ter
tio loco.& in c.qm̃ contra.extra eo.titu.per Bar.& alios in l.in
illa ſtipulatione.ff.de uerb.oblig.& ſi forſan teſtes iſtud nõ aſſe
rerent,adhuc dico eſſe aduertendum qm̃ notarius aſſerit magi
ſtrum Compagnonum dixiſſe ꝙ fecerat teſtamentum nuncu-
patiuum ſcriptum in cedula manu propria alligatum & ſecretũ
in uno folio,dicens illud eſſe teſtm̃ ſuum quod exhibuit nota-
24 rio & teſtibus. † Quibus uerbis conſideratis ſumus ex dictri.
Bar.in d.l.ſi ita ſcripſero,qm̃ illa cedula quæ producitur nõ con
tinet de per ſe nec formam teſtamenti nuncupatiui,nec in ſcri-
ptis,nec teſtamentum ipſum, prout aſſerebatur ipſe magiſter
Cõpagnonus,ꝯñr nec uno,nec alio modo poterit ſubſiſtere ſi
enim ipſe magiſter Compagnonus dixiſſet ꝙ teſtabatur prout
in tali ſcriptura eſſemus in dictis Bar.uerum quia hoc non di-
xit,ſed ſolum aſſeruit,quod illud erat teſtamentum ſuum, certè
cum non appareat,nec uno,nec alio modo poterit ſubſiſtere,ita
in terminis noſtris dicit Corn.in d.§.per nuncupationem,in fi.
& ita declarat Soci.in d.l.ſi ita ſcripſero,col.ij.uerſicu.uel dici
25 poteſt.† Et ſi adhuc diceretur ꝙ ipſe magi. Compagnonus uo
lebat teſtari prout in aſſerta ſcriptura allegata in alio folio,dico
quòd talis ſcriptura & ipſius identitas maximè apparet, nec de
ipſius identitate conſtat ꝯñr nulliter teſtatus eſt,argumento.l.
26 duo ſunt Titij.ff.de teſta.tute. † In materia.n.noſtra, iſta eſt
maxima & potiſsima, ꝙ licet teſtm̃ & inſtitutio hæredis poſsit
fieri per nuncupationem implicitam,habendo rationẽ ad ſcri-
pturam & cedulam,tñ pluſquam neceſſarium eſt,ꝙ conſtet illã
cedulam & ſcripturam quæ producitur certo eſſe eam ad quã te-
ſtator ſe retulit,ſi.n.hoc non conſtat, oẽs uno ore concludunt
talem diſpoſitionem eſſe nullam,nec poſſe ualere aliquo modo,
nec uia, ut ipſemet Bar.aſſerit in d.l.ſi ita ſcripſero,& oẽs doc.
ibi,& idem Bart.in l.quem hæredis.ff.de reb.du.& doct.omnes
in d.§.per nuncupationem,& in d.l.hæredes palam, in princ.&
in l.in ſumma.ff.de re iudic.& in l.ubi autem.§.qui illud.ff.de
uerb.obl.& per Ale.in d.ꝯſi.lxxvij.col.iij.uolu.iij.& conſi.xiiij.
nu.xv.& conſi.ccxxxix.Ponderatis,col.j.uol.vj.& ꝯſi.iiij. nume.
vj.& xij.& ꝯſi.cxiiij.nu.iij.uol.vij.& per Soci.d.conſi.cxlij.uol.
j.& per doc.alibi pluries & pluries,unde cum aſſerta ſcriptura
quã magi.Compagnonus dicebat continere ſuam uoluntatẽ &
teſtm̃ & eſſe intus dictum folium non fuerit ſcripta corã aliquo
teſte,nec fuerit ipſis oſtenſa, nec etiam appareat ꝙ tunc fuerit
intus dictum folium & ulterius tale folium intus quod dicebat
eſſe,non fuiſſe ita clauſum,nec ligatum cordulis & lino, quin
inde non potuiſſet extrahi,ligatura & cordulis non inciſis,quin
immo fuerit tale,ꝙ eis integris,ſi quod erat poterat extrahi, &
aliud ſupponi.Certe iſtis conſideratis, nullus poterit inficiari,
quin neceſſario concludendum non ſit ſcripturam quæ modo
producitur non fuiſſe,nec eſſe,eammet ad quam ipſe magiſter
Compagnonus ſe tunc retulit,ex quo in ſe non continet neceſ-
ſariam & ꝯcludentem probationem,ꝙ omnino ſit illa ad quam
tunc ſe retulit,cum ſtantibus prædictis poſsit eſſe alia, & proba
27 tio incerta minimè ualeat.d.l.duo ſunt Titij. † Prout etiam nõ
releuat illa quæ neceſſario non concludit.l. non hoc.C.unde
28 legit.c.in præſentia.extra de probat. † Eo etiam quia ſumus in
ultimis uoluntatibus,in quibus lex multum inuigilauit ut falſi
tates tollantur, & non committantur.d.l.hac conſultiſsima. &
ꝑ Are.in d.l.hrẽdes palã ĩ prin.& Soc.in d.l.ſi ita ſcripſero. col.
29 ij.& per Cor.in d.§.per nuncupationem.† Et quia poſt rogitũ
notarij dictum folium remanſit in domo dicti magiſtri Com-
pagnoni in qua diu noctuq; aderat ipſa d.Armelina,& eius ma
ritus qui de facili ipſorum arbitrio poterant apponere cedulam
quæ modo reperitur,& ſubtrahere aliam ſi qua erat,quod qui-
dem ſatis ſuadetur,cum mortuo magiſtro Compagnono illico
ipſa do. Armelina declarauit ſe hæredem ipſius uirtute aſſertæ
cedulæ quæ tempore rogitus fuit ſecreta & nulli declarata, &
ipſi Armelinæ non poterat eſſe nota ueroſimiliter,cum ipſe ma
30 giſter Compagnonus ſecrete intendebat teſtari.† Et etiam quia
ipſemet magiſter Compagnonus poterat extrahere cedulam ſi
qua erat tempore rogitus intus dictum folium,& ſcribere poſt-
modum ſua manu aliam cedulam teſtamenti,ut punctaliter di-
31 cit Corn.in d.§.per nuncupationem.in fine. † Quo ſtante ſe-
queretur ꝙ quis poſſet facere teſtamentum ſub hac forma,ui-
delicet teſtm̃ facio prout reperietur tempore mortis meæ in ce-
dula quam apponam in iſto folio ſigillato,quod quidem mini-
me eſt dicendum,quia eſſet ꝯ ordinata in d.l.hac cõſultiſsima.
cum ſi.& contra.d.l.nemo poteſt.de lega.j.& in l.teſtandi.C.de
teſtamen.& ſtante defectu probationis identitatis aſſertæ ſcri-
pturæ ad quam magiſter Compagnonus ſe retulit, neceſſario
dicere habemus,nulliter & fruſtratorie feciſſe dictum actum,
& dictum rogitum, conſequenter mortuum eſſe ab inteſtato.
† Nec

32 † Nec dicatur ꝙ identitas cedulæ & ſcripturæ ad quam magi-
ſter Compagnonus ſe retulit, ſatis vř probata per comparatio-
tionem literarum, quæ comparatio licet inducat probationem
quandoq; fallacem, ut in aucten. de inſtru. cau. & fi. §. j. in caſu
noſtro, ex quo dictus magiſter Compagnonus ſe retulit ad ce-
dulam manu ſua ſcriptam, ſatis inducere vř ſufficientem proba-
tionem identitatis, ut eſt de mente Bar. in d. l. quem hæred. & in
d. l. ſi ita ſcripſero. ubi Imo. hoc expreſſe no. & diffuſius Soc. ibi
col. ij. uerſi. ſed ſi uis. & in d. conſi. cxlij. uol. j. col. iiij. & per Are.
in d. l. hæredes palam. in prin. col. j. uerſi. & attende. & per Alex.
33 ꝯſi. cxiiij. nu. iij. circa fi. uol. ij. † Et etiam quia uis cõparationis
poſſet eſſe tanta, ut plenam induceret probationem, ut ſentit
Bar. in l. admonendi. col. v. uerſi. circa primam. ff. de iureiuran.
34 † Ad iſtud aduertendum eſt, qm̄ Bar. & alij ſolum dicūt identi-
tatem poſſe probari per cõparationem, & ulterius ipſe Bar. non
declarat qn̄ & quo caſu debeat fieri comparatio ad quæ debeāt
interuenire, ut fieri poſſit ad inducendū iſtum effectū probādi
identitatem dictæ ſcripturæ. Conſequenter Bar. & alij loquen-
tes de comparatione, neceſſario ſunt intelligendi, ut loquantur
de comparatione ualida, & legitima, & a iure approbata, & de
ea de qua leges uolūt & diſponūt, & in illo caſu in quo iura ꝯpa-
rationem admittunt, argu. l. qui teſtamento in prin. ff. de teſta.
35 & l. furioſum. in fin. C. qui teſtam. face. poſ. † At in caſu noſtro
nulla apparet legitima facta comparatio, nec ſm̄ modum tradi-
tum a iure, de quo in l. comparationes, & duabus ſequentib. C.
de fide inſtr. & in auct. de inſtru. cau. & fi. & per doc. in c. ij. extra
de fide inſtrumen. conſequenter non erit tractandum de com-
paratione quę in caſu præſenti non põt adduci cum facta non
appareat. & cum non entis, nullę ſint qualitates. l. eius qui. in
36 prin. ff. ſi cer. peta. † Pront etiam qm̄ deficiunt extrema habilia
requiſita ad comparationem faciendam. Nam ſi conſideramus
ſcripturam, ad quam fit comparatio nõ habet extrema habilia,
qm̄ non apparet ſcripta aliquibus præſentibus, nec ſubſcripta
ab aliquibus, ut tradunt doc. in d. l. comparationes. & per Ang.
& Bar. in d. auc. de inſtru. cau. & fi. §. ſi quis igitur. per illum tex.
& in. §. ſi tamen quiſq;. & per Bar. ibi in prin. col. j. uerſi. nota. &
in. §. ſi quis. col. ij. uerſi. oportet. & per Abba. in d. c. ij. colum. ij.
uerſi. poſtremo in hac materia. & ibi reliqui ſcrib. ſequuntur, &
pulchrè per Are. ꝯſi. lxiiij. Diligenter & maturè. col. iij. & iiij. &
in deciſ. conſi. Neapo. clxxxj. In quodam proceſſu. colū. ij. cum
37 ſuis concord. † Ad quod bene faciunt tradita p gl. & reliquos.
ſcrib. in auc. quod ſiue. C. de teſtam. & per Alex. in d. ꝯſil. lxxvij.
uol. iij. & ꝯſi. cxxj. uol. j. ubi allegando plures deciſiones conclu-
dit, ꝙ cedula facta per patrem etiam inter liberos nihil probat,
38 niſi probetur per duos teſtes, eam fuiſſe per ipſum ſcriptā. † Et
ſi conſideramus cedulam ex qua fit comparatio a fortiori dice-
mus eam non eſſe talem, nec habere extremum habile, ex quo
poſſit comparatio fieri, debet. n. eſſe qualificata altero de illis
quinq; modis de quibus in d. l. cõparationes. & in auc. ad hęc.
& in auc. & ſi ꝯctus. Quorum modorum ſeu qualitatum nulla
adeſt in præſenti cedula, ea qua prætenditur comparationem
fieri, eſt enim priuata, ſimpliciter & carens ſubſcriptione trium
39 teſtium. † Nec ſcripta eſt præſentibus teſtibus a iure requiſitis,
ut dicit Bal. per illum tex. in d. l. comparationes. col. ij. in j. oppo
ſitione, & in uerſi. ſequen. & q. iij. & punctaliter Pau. de Caſt. ibi
col. ij. in terminis noſtris quo ad priuatam ſcripturam poſt Bal.
ibi col. iiij. uerſi. ſed hic dubitatur. & poſt Salic. col. iij. q. iiij. uo-
lentem ſcripturam ex qua petitur fieri comparatio debere eſſe
talem, ut illi fides adhibeatur, & ſit approbata, alias ex ea com-
paratio ceſſat. Quod quidem & Bar. & Ang. firmant in d. auct.
de inſtr. cau. & fi. & Cano. oēs in d. c. ij. & pulchre per Aret. in d.
ꝯſi. lxiiij. col. ij. & tribus ſeq. & in d. deciſ. ꝯſ. Neap. clxxxj. & per
Alex. i d. ꝯſ. lxxvij. col. ij. & iij. uer. illud aūt nō eſt. & uer. poſito ꝙ
per comparationem. & col. iiij. uolu. ij. ubi expreſſe allegando
alias deciſio. concludit ſcripturam ex qua fit comparatio non
debere eſſe ſimplicem & nudam, ſed qualificatam ut ſupra, &
per eundem Alex. ꝯſi. cxiiij. nu. vj. & ꝯſi. ccx. Pater. nume. ij. uol.
40 vij. † Scriptura autem ea qua petitur fieri comparatio incipiē.
Sia noto a cadauno. eſt mere priuata carens ſubſcriptione triū
teſtium, nec approbata ab aliquibus qui aſſerant fuiſſe præſen-
tes, & uidiſſe ſcribere, ſed ſolum a quodam magiſtro Antonio
unico & ſingulari vř approbata qui non eſt integer, cum agatur
de ſuo proprio cõmodo, Conſequenter non eſt talis, ex qua poſ
ſit comparatio fieri, tum quia mere priuata, tum quia nõ ſcripta
a dicto magiſtro Compagnono, ſed ſolum ſubſcripta per unam
comparatiõ, & ſimilitudo, tum etiam quia non apparet aliquos
teſtes deponere fuiſſe præſentes, & uidiſſe magiſtrum Compa-
gnonum ſubſcribere. Quibus conſideratis cum ceſſent extrema
ſolam lineam, ex qua breuiſſima ſcriptura non põt percipi uera
habilia ad comparationē faciendam, ſumus ex̄ caſum compara-
41 tionis, & extra terminos Bar. † Nec in caſu noſtro põt conſide-
rari ius comparationis ſtantibus ſuperius adductis, & ſic non
42 obſtabit dicta doctri. Bart. in d. l. admonendi. † Quæ doctri. ad
hunc non eſt uera, & eam reprobat Imo. in d. c. ij. quem ſequitur
ibi Fely. poſt Abb. col. iiij. nu. xv. & diffuſius Iaſ. reprobat ī hoc
Bar. in d. l. admonendi. nu. lxxxix. uerſi. item inquantum Barto.
✻ ubi ad id plura adducit, & concludit ✻ cõiter contra Bar. teneri.
ex quibus infertur comparationem literarum in caſu præſenti
43 non debere eſſe alicuius conſiderationis. † Non obſtat ſecundū
in ꝯrium adductum depoſitio. ſ. aliquorum teſtium, aſſerentium
cognoſcere dictam cedulam eſſe ſcriptam manu magiſtri Com-
pagnoni, ex quo habent notam manum & ſcripturam ipſius, &
pluries uiderunt eum ſcribere iudicantes & tenentes pro firmo,
ꝙ dicta cedula ſit ſcripta manu ipſius, per quam confeſſionem
& depoſitionem vř conſtare de identitate. Nam dictorū teſtiū
depoſitio eſt penitus incõcludens, & minus probans neceſſario
identitatem, ex quo tales teſtes ita deponentes de facili poſſunt
decipi ſimilitudine literarum quæ de facili poteſt reddi falſa,
ut in d. auct. de inſtrum. cau. & fi. §. j. Nam tales teſtes ut conclu-
denter probarent deponere debebant fuiſſe præſentes, quando
44 ſcriptura de qua agitur fuit ſcripta. † Et licet deponant, ꝙ co-
gnoſcant ſcripturam indubitanter, & ꝙ ita tenent, tn̄ ratio aſſi-
gnata per eos debilis eſt, & non concludens, ita punctaliter in
terminis noſtris, allegando iura & rationes concludit, & firmat
Are. d. conſi. lxiiij. col. iij. uerſic. & primo quia. & uerſi. hoc con-
firmatur. & uerſi. ſeq. & uerſic. j. quia. & hoc idem tenet Alex. d.
conſi. cxxj. Diſcuſſis. col. mihi. iiij. uerſi. ſed teſtes non deponūt.
uolu. j. & apertius. d. ꝯſi. lxxvij. col. ij. uerſic. conſtat autem. uolu.
iij. & conſi. cx. Viſo proceſſu. col. ij. uerſic. bene poſſunt decipi.
uol. iij. ubi ad hoc allegat Barto. in aucten. & ſi ꝯctus. C. de fide
inſtr. col. ij. uerſic. oppono dicitur hic. & ꝯſi. cl. In cauſa. colum.
v. uerſi. deponit. uol. v. & ꝯſi. ccxxxix. nu. vj. uol. vj. & ita fuit iu-
dicatum in ſac. conſi. Neapo. ut habetur in d. deciſi. clxxxj. in fi.
ubi concluditur priuatam ſcripturam nullam fidem facere, eſto
ꝙ teſtes dicant ꝙ eam cognoſcunt & habent notam manum il-
lius, & ꝙ eis vř ꝙ ſit eius manus, licet ibi non allegentur conſil.
Alex. ſuperius deducta, & in caſu præſenti eo magis iſta proce-
dunt, quando quædam cedula ſcripta manu alterius quæ ficti-
tiè dicebatur ſcripta, manu magiſtri Compagnoni, incip. Ioan.
Compagnon. exhibita dictis teſtibus per eos fuit approbata,
tanq̄ ſcripta manu illius, propter ſimilitudinem literarum, & tn̄
45 ueritas eſt in contrarium. † Et ſic experientia quæ eſt rerū ma-
giſtra. c. q̄ ſit. de elec. li. vj. apertè approbat d cta per Imperato-
rem in d. auc. de inſtr. cau. & fi. talem probationem per compa-
rationem & ſimilitudinem eſſe fallacem, & ſicuti teſtes in iſta
fuerunt decepti, ita decipi potuerunt in illa quæ cõtinet aſſertū
46 teſtamentum. † Non obſtat ꝙ tertio loco dicebatur identitatē
aſſertæ ſcripturæ comprobari per confeſſionem Ioā. Mariæ. Nā
uerum eſt, quod qn̄ ſcriptura priuata negatur, poteſt per confeſ
ſionem illius qui ſcripſit probari, ut tradit Bart. in d. aucten. de
inſtru. caut. & fi. §. ſi quis. col. ij. uerſi. ſed ſi reus. & uerſic. circa id
quod. Prout etiam in terminis noſtris firmat Corne. in d. §. per
nuncupationem. in fi. & Alex. in d. ꝯſi. lxxvij. col. ij. & iij. uolu.
iij. & d. conſi. cxxj. col. ij. uolu. j. & conſi. cxiiij. nu. iiij. uolu. vij. &
tradunt doc. ferè omnes in d. l. comparationes. ubi Pau. colum.
iij. uerſicu. item ſi confiteris, & ponunt Canon. in d. c. ij. extra de
fide inſtrum. ipſe autem Ioā. Maria, non eſt ille qui ſcripſit, nec
47 eam approbat tanq̄ ſcriptam manu magiſtri Compagnoni. † Et
etiam ſi eam ita approbaret, tamen talis eius approbatio, & con
feſſio non habet, nec põt præiudicare tertio, & ſic ipſi magiſtro
Iac. Anto. donatario & ꝯñr quo ad ipſius præiudicium talis con
feſſio Ioā. Mariæ non probabit identitatem dictę ſcripturę, ita
punctaliter dicit Barto. in d. aucten. de inſtrumen. caut. & fi. §. ſi
quis igitur. col. j. & ij. uerſic. ſed tamen eſt neceſſe. & hoc idem
firmat Abb. in d. c. ij. col. ij. uer. j. caſu, maximè qn̄ tertius habet
obligata bona confitentis, quia alias eſſet in arbitrio ipſius con
fitentis fraudare alios & de facili daretur uia & modus fraudan
di, & ideo eſt neceſſe quod talis ſcriptura aliter comprobetur,
& ita etiam firmat Felynus allegando gloſſ. & Bart. in pluribus
locis in d. c. ij. extra de fide inſtrum, col. iij. in v. haut. nume. xij.
uerſi.

uerſi.item intellige.& hoc idem firmat Pan.de Ca.in d.l. com-
parationes.col.iij.uerſic.item ſi confiteris.dicco ꝯfeſsionem &
approbationem nocere tantum confitenti , non autem poteſt
afferre præindicium tertio de cuius intereſſe agitur.& cuius ius
48 remanet ſaluum, non obſtante aſſerta approbatione. † Nec ob
ſtabit ꝙ de teſtõ,& ultima uoluntate magiſtri Cõpagnoni non
apparet alia ſcriptura niſi iſta de qua agitur,& ꝙ pluralitas te-
ſtamenturum non præſumitur,nam hoc non obſtante neceſſa-
rio adbuc conſtare debet,ꝙ illa ſit ſcriptura facta manu ipſius
teſtatoris ad quam ſe retulit,& non conſtito de hac identitate,
ceſſabit illa præſumptio ꝙ pluralitas non præſumatur,ita Alex.
conſi.xiiij.num.xij.uol.vij.& comprobatur ex alijs ſuperius per
me adductia neceſſario exigentibus probationem identitatis.
Nec obſtat allegata tacita approbatio aſſerti teſtamenti,ut di-
citur ſacta per ipſum magiſtrum Iac. Antonium dum ſoluit d.
Armelinæ tanq̃ hæredi magiſtri Cõpagnoni,nam in dicto actu
nõ approbat aſſertum teſtm̃,quin immo expreſſe illi ꝯtradicit,
& proteſtatua eſt ꝙ in nullo ſibi fieret præiudicinm,quæ prote-
ſtatio uon facit ipſum aſſentire,nec approbare aſſertum teſta-
49 mentum, ut concludenter deducunt clariſsimi aduocati. † Et
cum talis actus & conſenſus fuerit limitatus,non poteſt produ
cere alium effectnm niſi illum limitatum.l.inbemua. ubi oẽs
50 no.C.ad uelleyan.†Et quia limitata cã &c.uulgat.a.l.in agris.ff.
de acquir.rerum domi.cnm alijs accumulatis per Fely.in c.cum
51 ordinem.de reſcrip.† Sicuti dicimus de limitata renunciatio-
ne,ut tradunt Bal.Pau. & alij in l. pactum.C.de colla.& Areti.
in l.qui ſuperſtitis,in iij.limit.ff.de acq.hęred.& per Dec.conſi.
cccIxxix.col.ij.& iij.nu.v.Ex quibus ob defectum probatinnis
identitatis aſſertæ ſcripturæ infertur ueriſsima concluſio dictũ
magiſtrum Compagnonum non fuiſſe mortuum teſtatum, ſed
ab inteſtato,ciuſq; bona applicanda eſſe ſuccedenti ſibi ab inte
52 ſtato & magiſtro Iaco.Antonio ab eo cauſam habenti. † Non
obſtat alia oppoſitio,in qua dicebatur non ualere donationem
& ceſsionem dictæ hæreditatis factam per ipſum Io.Mariam d.
magiſtro Iac.Antonio,quia videtur facta contra diſpoſitionem
dictę.l.perdiuerſas. & quia continet redemptionem litis &
pactum de quota eius,coutra l.litem.C.de procura. & l.ſi ꝯ.C.
53 manda.& d.§.maurus.cum concord.† Nam pro ueritate aduer
tendum eſt,& dico ꝙ dictæ.ll.loquentes de redemptore litis,&
prohibentes pactum de quota eius illicitum & a iure reprobatũ
loquuntur in aduocato & procuratore ſimplici,non aũt locum
ſibi uendicant in procuratore in rem ſuam conſtituto, & in ceſ
ſionarin,ut proprie eſt caſus noſter, & ideo ad propoſitum non
merentur allegari,ita punctaliter Pau.de Caſt.concludit alle-
gando Cyn.& Spe.in d.l.per diuerſas.colũ.j.uerſi.& hoc eſt ra-
dix.& col.ij.uerſic.interdum impugnatur.quando enim ſumus
in ceſsionario & in procuratore in rem ſuam ſolum conſiderarn
debemus,ut dicit ibi Pau.de Ca.an ſimus in caſu in quo ceſsio
54 ſit permiſſa ſeu prohibita.† Et omiſsis pluribus dico in caſu no
ſtro ceſsionem non eſſe prohibitam , ſed permiſſam per totum
titulum.ff.&.C.de hæred.uel actio.uen.qni titulus non eſt cor-
rectus per d.l.per diuerſas.ut punctaliter dicit Saly. ibi colum.
iiij.in vij.q.lex enim illa non habet locum quandn donatur &
55 ceditur hæreditas,ut eſt caſus noſter. † Licet enim Bart.in d.l.
per diuerſas dubitauęrit & diſtinxerit iſtu caſu,tñ Bal.ibi colũ.
iij.uerſic.iiij.quæro.expreſſe firmat ceſsionem & donationem
hęreditatis licite poſſe fieri,ex quo poteſt eſſe lucroſa,& dãnoſa
& implicita multis ſumptibus & laboribus , & ſubiecta multis
litibus,& plerunq; latent debita , & dubius eſt litis euentus, &
hoc idem apertius firmat ibi Saly.in d.vij.q.& Pau.de Caſt.col.
iij.uerſi.& hia diebus conſului.& amplè & diffuſe ponit Corn.
conſi.cclxiij.In cauſa uertente.uol.iij.non obſtat quod ultimo
loco adducebatur,ipſum Ioã. Mariam potuiſſe præiudicare ipſi
magiſtro Iaco.Antonio ceſsionario per ultimam conuentionẽ
factam cum ipſa d.Armelina,in qua reuocauit ſuos procurato-
res,item confeſſua eſt eam eſſe hæredem ex teſtõ magiſtri Com
pagnoni illud approbando, & in qua ceſsit liti , & remiſit gra-
56 tuito,ſeu per tranſactionem,omne ius qđ habebat,&c. † Quæ
omnia vr̃ potuiſſe facere in præiudicium ipſius magiſtri Iacobi
Antonij ceſsionarij ex quo ante dictam conuentionem & re-
miſsionem non interuenit aliquod de illis tribus de quibus in
l.iij.C.de nouatio.& hoc per l.ſi.ff.de tranſa.& p ea quæ notã.
ibi per Paul.de Ca.& Iaſ.in eorum diſtin.& per ea quę tradunt
doc.in l.ſi cum emptore in prin.ff.de pac.& per Bart.& alios in
l.facta.§.ſi hæres.ff.ad trebel.& per eundem Bar.in l.non quo-
cunq;.§.qui gaium.de leg.j.& in puncto vr̃ eſſe deciſ.ꝯſi.Neap.
57 cccxxxv.Pro deciſione.col.penul.& fina.† Iſta obiectio prima
facie colorata non obſtat nam omiſsis pluribus reſpondendo
ſingulis capitibus dico ipſum Io.Mariam non potuiſſe reuocare
dictam ceſsionem ualidam & a iure permiſſam , & tollere ius
quęſitum ceſsionario,ut ſupra probaui,& tradunt omnes in d.
l.iij.& in d.l.ſi.& in d.l.ſi cum emptore.& in d.§.ſi hæres. & in
58 alijs locis ſuperius adductis,& alibi pluries. † Minus etiam po-
tuit reuocare mandatum procuratorium,ex quo ipſe magiſter
Iac.Antonius uon eſt ſimplex procurator , ſed in rem ſuam,&
eſt ceſsionarius & donatarius,ut firmat Pau.de Caſt.in d.l. per
59 diuerſas.col.j.uerſi.Item eius mandatũ.†Confeſsio etiam facta
per ipſum Io.Mariam donatorem & cedentem non habet præ-
iudicare in aliquo ipſi magiſtro Iac.Antonio donatario & ceſ-
ſionario,ut expreſſe firmat Pau.de Caſt.in d.l.per diuerſas col.
j.uerſic.item quando per procuratorem.& conſi.lxxxiij. Ad id
de quo.ubi ad id adducit deciſio.& rationes ponit Corn. conſi.
cxxxix.Licet.col.j.uol.iij.& remiſiue Alex.in d.l.ſi cum empto
re.& in ſi.ubi plura adducit & conſi.xlvj. Circa primum. colũ.
ij.uerſi.præterea.uol.v.& conſi.cix.col.ij.eo.uol.& per Paul.de
Caſtr.& alios in d.§.ſi hæres.& eſt deciſ.ꝯſi.Neap.clxiij.die ſe-
60 ptima in ſi.† Confeſsio enim inter alios facta non habet præiu
dicare tertio.l.Scia.in prin.ff.ad uelleya & plura adducit Paul.
de Caſt.conſi.lxxxij. Viſis.col.j.& conſi.lxxxv.Confeſsio præ-
ſena & optime faciunt ea quæ adduxi.s̃.quando quis confitetur
ſcripturam,nam talis confeſsio tertio uon præiudicat. & bene
faciunt quæ habentur in l.tranſactione matris.C.de tranſactio.
61 & in l.poſt certi.C.de liber.cau.†Nec immerito,quia alias eſſet
in facultate cedentis ꝯfiteri.& fraude ac dolo tollere ius quęſi-
tum ceſsionario,quod quidem iura prohibent, ut per Ab. in c.
ij.de fide inſtru.col.ij.uerſi.primo caſu.cum alijs ibi adductis p
Fely.nume.xij.uerſic.item intellige.& poſt ceſsionem & dona-
tionem factam dicto magiſtro Iac.Antonio,ipſe Io.Maria non
potuit renunciare,& remittere ipſi d.Armelinæ,nec pacto gra-
tuito,nec per tranſactionem iura ſua in pręiudicium ipſius ceſ-
ſionarij,eſto ꝙ non interuenerit unum de illis tribus,de quib.
62 in d.l.iij.C.de noua. † Ex quo ſatis eſt ꝙ ipſa d.Armelina ali-
ter tunc temporis habuerit ſcientiam & notitiam dictæ ceſsio-
nis & donationis,ut eſt tex.apertus in d.l.fin.ff.de tranſa.& ibi
* glo.j.& eſt glo.in dicta l.ſi cum emptore. quam * communiter
omnes ibi ſequuntur poſt Barto.& alios antiq.maximè Pau.de
Caſt.in d.l.ſi cum emptore,col.pe.& diffuſius Alex.ibi col.iij.
uerſi.aut eſt facta,& uerſic.ſecus autem,& uer.ex prædictis col-
lige,col.pen.uerſi.ꝙ mihi non placet,& uerſi.tamen pro opin.
Bar.& ſequitur Iaſ.ibi col.j.nu.vj.uerſi.tertia concluſio. & nu.
vij.uerſi.ſed poſtea gl.& colum.ij.uerſi.nam aliquando ceſsio.
63 † Vbi alleg.plures deciſ.concludunt communem conclu.eſſe
ꝙ cedens poſt ceſsionem paciſcendo,remittendo,& tranſigẽdo
cum debitore non præiudicat ceſsionario , qñ debitor ſciebat
donationem,& ceſsionem fuiſſe factam etiã alio modo q̃ uno
64 de illis tribus de quibus in d.l.iij.† Et hoc qñ ceſsio facta eſt ad
commodum ceſsionarij,ut eſt caſus noſter pſ̃ens & firmat Bal.
in d.l.iij.col.j.uerſi.exemplum,& uerſi.pręceden.ubi a fortiori
uult,ꝙ data ſcientia non poteſt fieri ſolutio cedenti,quãdo ceſ-
ſio eſt facta ad commodum ceſsionarij,abſq; eo ꝙ interueniat
aliquod de illis tribus,adducit notata in d.l.fin.& in d.l.ſi cum
65 emptore.† Ex quo d.l.iij.non habet locum quando ceſsio facta
eſt ad ſolum commodum ceſsionarij,ut ad plenum proſequitur
Alc.in d.l.ſi cum emptore,allegando ad id iura,rationes,& de-
ciſio.colũ.iij.& ſeq.prout facit etiam ibi Iaſ.uerſicu. prællega.
66 † Et adducta in ꝯtrium maximè in deciſ.cõſil.Neapo.ccclxxxv.
circa ſi.non habent locum iſto caſu,qñ ceſsio facta eſt ad com
modum ceſsionarij tm̃,tunc enim ſatis eſt ꝙ debitor ſciat aliter
q̃ uno de illis tribus modis,de quibus in d.l.iij.nam data ſcien-
tia cedens non poterit nec tranſigere,neq; paciſci in pręiudiciũ
ceſsionarij,& Soci.allegatus ibi in conſi.xviij.Proſequẽdo ordi
nem,col.vj.uerſi. quamuis.n.uol.j.non loquitur nec dicit illud
ad qđ allegatur,nec iſto caſu.Et Cuma.etiam conſ.iiij.domina
Stella.allegatus ibi,non dicit illud ad quod allegaẽ,quinimmo,
col.ſi.uerſi.& propter hoc poſſet dici.expreſſe ſentit ꝯtrium , qñ
cedens poſt ceſsionẽ paciſcitur ſeu tranſigit cum debitore ſcien
67 te,nam tunc non præiudicat ceſsionario. † Bene ibi uult ꝙ ſi
recipit ſolutionem præiudicat ceſsionarin, eſto ꝙ debitor ſol-
uens aliter fuerit ſciens,aſsignaudo inter prædictam rationem
diuerſitatis,ut per eum.Cuius dicta in ſoluente,expreſſe ſunt ꝯ
deciſio.

deciſio. Bal.in d.l.iij.col.j.uerſi.quicq̃,& nerſi.ſeq. nam ſcientia etiam aliter habita ſufficit,ut per ſolutionem non præiudicetur ceſsionario qñ ceſsio ſolum tendit ad commodum ipſins ceſſionarij,nt per Alex.& alios in d.l.ſi cum emptore,& etiã ſentit
68 Alex.conſi.av. Attentis,nu.j.in fi.uol.vij.† Et eo magis iſta pro cedunt cum ipſe Io.Maria cedens tranſtulerit in ipſum ceſsionarium omnia iura ſua,& actiones utiles & directas, & iura uerit aliqua nia uel modo non uenire ꝫ,ut in ſimilib.dicit Pet.de
69 Ancha.ꝯſi.cxix.Pluribus de cauſis.in princ.† Preterea obiectio tollitur qm̃ d.l.iij.de noua.ceſſat qñ cedens non eſſet ſolnendo, & ceſsionario non daretur regreſſus ꝫ ipſum cedentem , & debitor haberet ſcientiã per alium modum quæ in d.l.iij. dicatur ut firmat Cy.& Albe.in l.fi.ff.de ſolu.& eſt bona deciſ.Ale.in d. ꝯſi.xlvj.col.ij.uerſi.præterea confeſsio.uol.v.quando cedẽs nõ eſſet ſoluendo,& ꝯñr ipſi ceſsionario non poſſet eſſe ꝫ eum conſultum,ut propriè eſt in caſu noſtro,in quo ipſi magiſtro Iaco. Anto.ceſsionario ꝫ ipſum Io.Mariam cedentem pauperem , & non ſoluendo,non poſſet aliter eſſe conſultum.Quod autem d. Armelina tempore quo ipſe Io.Maria fecit ſibi pactum,& remiſſionem,habuerit notitiam & ueram ſcientiã ceſsionis & donationis per Ioã.Mariam prius factæ beneficium & commodum ipſius magiſtri Iaco.Antonij,ſatis aperte colligitur ea uerbis & inſtrõ dictæ conuentionis,remiſsionis & renunciationis , & ad plenum per teſtes poterit probari,& uerificari,quo caſu ſumus in cõcluſi.ueris de quibus.ſ.qđ prædicta omnia geſta per ipſum Ioan.Mariam non potuerunt præiudicare ipſi ceſsionario, qui eis non obſtantibus potuit & poteſt ius & intereſſe ſuum proſequi,ut plenè attingunt clariſsimi aduocati,qui etiam optime oſtendunt tale ius ipſius magiſtri Iacobi Antonij durare , nec fuiſſe ſublatum per illum actum ſolutionis, per eum factæ d.Armelinæ de quo ſuperius etiam aliquid dixi. Pariſius Padux.

SVMMARIVM.

1 *Vxor poteſt a marito in uita ſua hæres inſtitui, & poſt eius mortẽ grauari de reſtituendo hæreditatem alijs uocatis per teſtatorem.*
2 *Vxore inſtituta ut ſupra ea mortua,eius filij & hæredes , tenentur hæreditatem ipſam reſtituere ſubſtitutis, & poſt ipſius mortem a teſtatore uocatis.*
3 *Nec poſſunt filij & hæredes ipſius ex tali hæreditate detrahere trebellianicam,ſi mater ipſa uiuens percepit fructus longè plus aſcendentes extimationem trebell.*
4 *Nec poteſt hæreditatem relinquere eius filijs,quibus hæreditas non debetur nec ex teſtamento,nec ab inteſtato.*
5 *Grauatus reſtituere hæreditatem non poteſt de eius bonis diſponere in præiudicium fideicommiſſariorum & ſubſtitutorum.*
6 *Grauatus fideicommiſſo non poteſt habere hæredem ab inteſtato, in bonis fideicommiſſo ſubiectis.*
7 *Inſtitutio limitata ad certum tempus, ultra illud non extenditur.*
8 *Limitata cauſa,limitatum producit effectum.*
9 *Vno tempore conceſſa,cenſentur prohibita alio.*
10 *Incluſio unius eſt alterius excluſio.*
11 *Mens aperta teſtatoris,attendi & obſeruari debet.*
12 *Maſculi conſeruant agnationem & familiam.*
13 *Dignitas familiarum,per diuitias & bona conſeruatur.*
14 *Subſtitutio expirat ſi uiuente grauato,mortuus eſt ſubſtitutus.*
15 *Dictio,tunc,diſpoſitionem reſtringit & limitat,quod tamen limitatur.nu.36.& 37.*
16 *Et ad caſum expreſſum tantum adaptatur.*
17 *Ver.quos omnes,ſupra nominatos.& in caſibus ſupradictis. relatiua ſunt prius expreſſorum.*
18 *Subſtitutio facta in uno caſu,non porrigitur ad alium,& nume.38. declaratur.& 39.& 40.*
19 *Conditio uoluntariè appoſita,non extenditur ad alios caſus, & melius.nu.40.& 41.*
20 *Si conſideratur effectus excluſionis,extenſio fit de caſu ad caſum.*
21 *Ver.deficere.mortem importat.*
22 *Teſtatoris mens interpretanda eſt,ſecundum quòd naturalis ratio, & ſanguinis neceſſitudo dictat.*
23 *Familia præſumitur magis eſſe prædilecta,quàm alij extranei.*
24 *Teſtamenti uerba interpretari debent,ut agnati teſtatoris alijs extraneis præferantur.*
25 *Præſumendum non eſt teſtatorem uoluiſſe priuare agnatos, et eius bona applicari extraneis.*
26 *Teſtatoris diſpoſitio interpretanda eſt , ne contineat quid durum, iniquum,& abſurdum.*
27 *Iniquum,& durum eſt,hæreditatem & bona anteceſſorũ , auferri agnatis,& applicari extraneis.*
28 *Expreſſum dicitur & habetur,quando unicum tantum fundamentũ ad id poteſt applicari.*
29 *Expreſſum & comprehenſum dicitur,quod ex mente teſtatoris procedit,& nu.30.*
31 *Fideicommiſſa declarantur,ampliantur,& reſtringuntur ex rõne.*
32 *Fideicommiſſa nedum uerbis expreſsis,uerum & coniecturis inducuntur .*
33 *In fideicommiſsis,potius mentem teſtatoris ex coniecturis & ratione collectam,quàm uerba,attendimus.*
34 *Extenſio de caſu ad caſum in ultimis uoluntatibus admittitur.*
35 *Potiſsimum ubi mens & uoluntas teſtatoris concurrit,collecta ex coniecturis.*
42 *Subſtitutus ſub conditione,admittitur purificata conditione.*
43 *Subſtitutus admittitur mortuo grauato ante teſtatorem.*
44 *Fideicommiſſum collatum poſt mortem alterius,conditionale indicatur,& nu.45.*
46 *Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur , fideicommiſſario mortuo ante grauatum.*
47 *Subſtituto excluſo.propter defectum conditionis,excluſi etiã cenſentur eius filij,& deſcendentes ex eo.*
48 *Extenſio de perſona ad perſonam in ſubſtitutionibus non recipitur.*
49 *Diſpoſitio.l.cum auus.ff.de conditio.& demon.cum ſimi. quo caſu procedat,& alijs ſeq.*
50 *Loquuntur enim in patre inſt tuẽte filium , & eum grauante poſt mortem.*
51 *Quod teſtator non expreſsit,omiſiſſe uidetur.*
52 *Poſiti ſub conditione,excludunt ſubſtitutum tantum,nec cenſentur diſpoſitiuè uocati.*
53 *Declaratio alia,ad d.l.cum auus.cum ſimi.*
54 *Dictio,alius,ſimiles includit.*
55 *Dictio,ipſi,relatiua eſt præcedentium.*
56 *Filiorum appellatione,quando ueniant nepotes,& deſcendentes, ſi reperitur filius in primo gradu,in quo diſpoſitio locum habuit.*
57 *Nec ueniunt quando relatio fit ad certos.*
58 *Item quando nepotes non erant nati nec concepti tempore diſpoſitionis,& tempore mortis teſtatoris.*
59 *Fideicommiſſarius conditionalis , non admittitur ante euentum conditionis.*
60 *Vocatus ſub duplici conditione , non admittitur niſi illis omnibus adimpletis .*
61 *Vocatus ſub conditione,priuatur omni emolumento , ſi illam non adimpleuit .*
62 *Inobediens teſtatori efficitur illi odioſus.*
63 *Portio ſua applicatur alijs eo caſu a teſtatore uocatis.*
64 *Maximè ſi teſtator excluſit ipſum non adimplentem.*
65 *Excluſo uno cenſentur excluſi eius filij & deſcendentes,& nu.66.*
67 *Hæres dans operam lenocinio efficitur infamis.*
68 *Maximè ſi lenocinium exercuit erga uxorem.*
69 *Bona animi reliquis bonis præferenda ſunt.*
70 *Boni mores potiſsimum attendi debent.*
71 *Mali mores prorſus fugiendi ſunt.*
· *Bene morigeratus ualdè commendandus eſt.*
72 *An & quando,quilibet in dubio præſumatur bonus.*

CONSILIVM XX.

IN HAC Conſultatione duo principaliter diſcutienda occurrunt.Primum an hæreditas infraſcripti teſtatoris mortua domi.Margarita eius uxore peruenire debeat ad filios & hæredes ipſius. Secundum erit uidendum ad quos neceſſario dicta hæreditas debeat
1 applicari,excluſis filijs ipſius d. Margaritæ. ¶ † Circa primum concluſiue loquendo,dico hæreditatem prædictã non eſſe applicandam filijs do.Margaritę,bene.n.de iure potuit a domino Franciſco de Burzacharinis eius marito hæres in uita ſua inſtitui,& poſt ipſius mortem grauari de reſtituendo dictam hęreditatem alijs uocatis & nominatis per dictum teſtatorem,ut firmat Imo.in l.ſi filius a patre.ff.de lib.& poſthu.in iij.caſu prin. quem ibi ſequitur Are.col.fi.& Ale.col.v.uerſi.Imo.hic.& uerſi. ſeq.& Soc.conſi.xiiij.Sequendo ordinem. et l.iij.& ſeq.uol.j.& Bal.& reliqui ſcriben.in l.extraneũ.C.de hęre.inſtit.& idẽ Bal. Imo.& Alex.in l.hæreditas.ff.eo.tit.& Alex.conſil.clxiij. Circa

2 primum.uol.ij.cum ſi.per me alias conſulẽdo allegatis. † Vnde
ea mortua eius filij & hæredes tenentur hæreditatem ipſam re-
ſtiruere ſubſtitutis & poſt ipſius mortem uocatis cum ea mor-
tua eueneris iam caſus prædictæ ſubſtitutionis fideicõmiſſariç.l.
filium quem habentem.C.fami.erci.l.cedere diem cum uul.ff.
de uerb.ſig.&.ff.&.C.ad treb.fere per totum.& in c.ſi pater. de
teſt.lib.vj.& in c.Raynaldus.& c.Raynucius.extra eo.ti.& per
ſcrib.in l.Centurio.ff.de uulg.& pup.& in l.cum precibus.C.de
3 impub.† Nec dicti filij & hæredes poſſunt dettahere trebell.ex
eo qm̃ ipſa domi.Margarita uiuens ex dicta hæreditate percepit
fructus longe plus aſcendentes ualorem & extimationẽ prædi-
ctæ quartæ ut eſt tex.apertus & ibi gl.& reliqui ſcrib.allegãtea
alias concor.in l.in fideicommiſſariam,in prin.ff.ad treb.& per
locum a ſpeciali in l.iubemus.ubi oẽs ſcrib.eod.ti. & in l.quod
4 de bonis.§.quod auus.ff.ad l.fal.cum concor. † Minus etiã ipſa
d.Margarita,potuit dictam hæreditatem relinquere eius filijs,
qui nec ex teſtõ,nec ab inteſt.poſſunt aliquo iute illam retinere
cum d.Franciſ.teſtator expreſſe uoluerit hęreditatem prædictã
poſt mortem d.Margaritæ peruenire ad ſuos agnatos, de ſami-
lia de Burzacbarinis, per quam ſubſtitutionem ea mortua ex-
5 cluſi ſunt oẽs deſcendentes,ſeu inſtituti ab ea.† Hæres.n.graua
tus reſtituere nõ põt in ꝑiudiciũ fideicõmiſſariorũ ſubſtitutorũ
diſponere de bonis ſubiectis fideicõmiſſo,nec inter uiuos, nec
per ultimam uoluntatem,ut in l.fi.§.ſed quia.& in auc.res quę.
per locum a ſpeciali.C.cõia delega.& in l.Marcellus.§.res quę.
ff.ad treb.& per Bar.in l.ſi filiusfam.§.diui.de leg.j.& in l.ſi ita
quis.§.ea lege.ff.de uerb.obl.ubi plenè ſcrib.& per glo.& alios
6 in l.ea lege.C.de condi.ob cau.† Prout etiam quia hæres graua
tus in bonis fideicõ.ſubiectis non põt habere hęredẽ ab inteſt.
ut pleniſsimè per Bar.& alios in d.§.diui.& in d.§.ea lege.cũ ſi.
7 †Eo ẽt quia inſtitutio,& diſpoſitio facta,& limitata ad certum
tempus, ultra illud non extenditur.l.ſtatu liberorum.§.ſtichũ.
de lega.ij.l.j.§.ſi mulier.ff.de libe.agno.& per Deci.cõſi.lxj. Et
8 pro tenui.col.fin.nu.iiij. † Et quia limitata cã limitatum debet
9 producere effectũ,ut l.ne in agris.ff.de acquiren.rer.do.† Et
conceſſa uno tẽpore alio cenſentur prohibita.l.imperator.ff.de
10 poſtul.† Et unius incluſio eſt reliquorum excluſio.c.nonne. de
præſump.l.cum prætor.in prin.ff.de iudi.Nec prædictis habet
obſtare ſi diceretur.d.Margaritam fuiſſe grauatam non ſimpli-
citer poſt mortem,ſed ſub conditione,ſi Ludo.nepos teſtatoris
eſſet illi obediens,& uitam ſuam bene duceret.Et quia male ui-
xit,& non bene ſuam uitam duxit,& ſic conditio non fuit pu-
rificata,merito ur̃ talem hæreditatem debere peruenire ad eius
filios hæredes,nam teſtator expreſſe ẽt hoc caſu prouidit. ut ſi
d.Ludoui.uitam ſuam non bene duxiſſet eo caſu poſt mortem
ipſius d.Margaritæ bona ſua irent in alios filios d.Auguſtini
eius fratris,& in filios maſculos d.Danielis alterius fratris, &
ipſis deficientibus hæreditas & bona ſua deberent peruenire in
alios maſculos de Burzacharinis filios d.Ioan.Per quos gradus
ſubſtitutionum ſucceſsiuos,apertiſsimè patet poſt mortem do.
Margaritæ eius hæreditatem & bona debere peruenire ad ſuos
agnatos de Burzacharinis modo,& forma quibus diſpoſuit,ex-
cludendo oẽs alios deſcendentes,& hęredes ipſius d.Margaritę.
11 † Et cum habeamus apertam & clarã mentem teſtatoris illam
ſeruare cogimur.l.in conditionibus primum locum.ff.de cõdi.
12 & demon.uulg.§.diſponat,in auc.de nup. cum ſi. † Conſidera-
uit.n.dictus teſtator mortua eius uxore bona ſua peruenire,ad
dictos de Burzacharinis maſculos per quos conſeruatur digni-
tas familiarum.l j.§.ſicut,uerſicu.publicè.n.intereſt.ff.de uent.
13 inſpi.§.ceterum.inſt.de legit.agn.ſuc. † Quæ dignitas ſine diui
tijs male põt conſeruari, cum ſine illis ſordeſcat.l.quiſquis.C.
ad l.Iul.maie.& per Ang.ꝯſi.lxvij.Martinus Io.& ꝯſi.cccxl.to-
tum dictum,& per Alexã.conſi.cxcvij.nu.x.& conſi.lv.nu.iiij.&
ꝯſi.cxxxiiij.& conſ.xxxvj.nu.vij.uol.vj.& plenè per Alber.Bru.
14 in trac.ꝙ ſtant.maſcu.&c.in iij.& iiij.artic.princ.† Et cum iſta
fuerit mens teſtatoris tollitur obiectio,quam facere poſſent fi-
lij & hęredes d.Margheritæ dicentes ipſam fuiſſe grauatam re-
ſtituere Lud.qui ea uiuente præmortuus fuit,quo caſu ſubſtitu
tio dicitur expiraſſe.l.quibus diebus.§.quidam.l.heres meus.ff.
de ꝯdit.& dem.l.iiij.ff.qñ dies leg. ced.l.iij.l.cum filiofami.ubi
materia, de lega.j.l.unica.§.ſin autem aliquid.C.de caduc.tol.
15 † Maximè conſiderando illam dictionem, tunc, quę reſtringit,
& limitat diſpoſitionem teſtatoris,ad caſum expreſſum tãtum.
16 l.iiij.ff.de ꝯdi.& dem.† Et ẽt conſiderando illam clauſulã teſta
menti,ibi,quos omnes.ſ.nominatos inſtituit,& ſubſtituit in ca

17 ſibus ſupraſcriptis aduenientibus.† Quæ uerba ſunt relatiua
prius expreſſorum.l.j.§.hoc edicto.ff.de poſtul.& ibi Barto.&
per eundem,in l.talis ſcriptura,in prin.de leg.j.& prius expreſſa
ſunt,ut Ludouico nõ ducente uitam bonam ipſa d.Margherita
poſt mortem deberet reſtituere alijs agnatis nepotibus teſtato-
toris,qui uidentur uocati dicto caſu,non aũt eo caſu,quo Ludo
18 uicus fuiſſet præmortuus ipſi d.Margheritæ.† Et ſubſtitutio fa
cta in uno caſu,non debet porrigi ad alium.l.ſi pater, ubi Imo.
ff.de uulga.& pupil.per Bartol.& alios, in l.Gallus, in princip.
col.pe.uerſi.præterea illud.ff.de liber.& poſthu.& per Fran.de
Cur.ꝯſi.xxix.col.pe.& fi.& Soc.conſi.lxxvij.uiſis,col.iij.uol. iij.
19 & in l.j.col.xiiij.uerſi.ij.limi.ff.de uul.& pu.† Et quia iſta condi
tio appoſita,fuit uoluntaria,& ideo minus extendenda, ut dif-
fuſe per Bar.& alios,in d.l.Gallus.§.& quid ſi tñ, cum alijs al-
lega.per Deci.conſi.cexxvij.in caſu,nu. ij.& per Soc.ꝯſi.v.uolu.
iij.Iſtę nanq; obiectiones oẽs tolluntur cõſiderata mente,& uo
luntate teſtatoris,ut dixi,qui excluſo Ludoui uocauit alios de
Burzacharinis potius ꝯſiderando excluſionem q̃ modũ ipſius.
Nam licet uerbis expreſsis uideatur ipſam Ludo.excluſiſſe caſu
quo non eſſet obediens d.Margheritæ,& ſuam uitam non bene
duceret,quo caſu grauauit ipſam reſtituere hæreditatem alijs
de Burzacharinis,excluſo Lud.ueriſimiliter dicendũ eſt, Ipſum
teſtatorem idem uoluiſſe, qñ dictus Ludo.eſſet excluſus, quia
præmortuus,ꝯſiderando effectum ipſius excluſionis,& nõ mo-
dum,per quem excludebatur,ad pleniſsimè nota.per omnes in
20 d.§.& quid ſi tñ.† Et ſatis illud ſuadetur ex eo quia ipſe teſta-
tor poſt mortem d.Margheritæ omni caſu uoluit ſuam hæredi-
tatem peruenire ad iſtos de Burzacharinis. Nam cum Ludoui-
cus eſſet priuatus ea,in caſibus a teſtatore expreſsis,ad eam uo-
cauit filios d.Auguſt.& Danielis de Burzacharinis, & ulterius
expreſſe uoluit, quod ipſis filijs d.Auguſtini, & Danielis defi-
cientibus bona ſua peruenirent ad alios,de Burzacharinis,& d.
Ludouicus filius erat d.do.Auguſtini, ꝯñr teſtator conſidera-
21 uit caſum mortis ipſius.† Et confirmatur ex uerſicu. quos oẽs,
ubi teſtator dictos oẽs,de Burzacharinis inuicẽ inſtituit,& ſub
ſtituit uulgariter,& per fideicommiſſum.in caſibus, per eũ ex-
preſsis,& ſic in caſum mortis,quem iam expreſsit ibi,deficien-
tibus &c.ut dicit gloſſ.in uerſicu.deficientis,in auct.de hære. &
fal.§.hinc nobis,& Albe.de Roſa.in dictionario,in uerſi. defi-
cientes.Ex quibus patet,ipſum teſtatorem grauaſſe eandem d.
Marghe.etiam eo caſu quo do.Ludo.eſſet excluſus eo quia præ
22 mortuus.† Cum uoluntas ipſius teſtatoris ſemper interpretan
da ſit ſm̃,ꝙ naturalis ratio,& ſanguinis neceſsitudo dictat, ut
dicit Bal.in l.Lucius,la ulti.ff.de hære.inſti.& Fran.de Cur.ꝯſi.
23 lj.ſuper teſtamentis,colũ.v.uerſi.corroborantur. † Et naturalis
rõ,& ſanguinis neceſsitudo dictant agnatos, & familiã, magis
prædilectam eſſe a teſtatore,q̃ extraneos arg.l.cum acutiſsimi.
24 C.de fidei.† Eo etiam qm̃ uerba teſtamenti interpretari debẽt,
ut agnati ipſius teſtatoris alijs extraneis præferantur, ut in d.l.
Lucius,& d.l.cum acutiſsimi & per Alex.conſi.xxvij.uiſo the-
25 mate,nu.xiiij.& xv.uo.vj.† Nec eſt ꝓſumendũ teſtatorẽ uoluiſſe
priuare agnatos,& bona ſua applicari extraneis,arg.d.l.cũ acu
tiſsimi,cum alijs alleg.per Ale.conſil.lxxiij.ponderatis,col.pe.
26 uerſi.ſed ſi intelligerentur,uol.ij. † Et quia diſpoſitio teſtato-
ris ſemper interpretanda eſt ne quid durum iniquum & abſur-
dum contineat etiam ſi a propria uerborum ſignificatione o-
porteret recedere.l.uxorem.§.codicillis,& ibi gl.in uerſi. pieta
27 tis,&.§.concubinæ,de leg.iij.† Et impium durum ac iniquum
eſſet,& abſurdum hæreditatem anteceſſorum auferri agnatis,&
illam applicari extraneis,ut tradit Alexã.ꝯſil.xvij. circũſpectis,
nu.iiij.& v.uol.vij.prout etiam quia dictos teſtator mortua do.
Margh.non propter aliud ad ſuam hæredi. uocauit agnatos de
Burzacharinis,& eius familia,& agnatione,ſucceſsiuis gradib.
niſi ut dicta hæreditas,& bona ſua ꝯſeruarentur in familia præ
dicta,nec alia rõ,& cã poteſt conſiderari quare hoc fecerit niſi
28 prędicta,ut ſenſatim,& ad oculum patet. † Et ideo haberi de-
bet pro expreſſa,ut per gl.& doc.in l.quamuis.C.de fidei.& per
29 Iaſ.in auct.quas actiones,nu.xxij.C.de ſac.ſan.eccl. † Quæ rõ,
& cauſa locum ſibi uendicant ẽt iſto caſu,qui ex mente teſtato
ris haberi debet pro expreſſo,& comprehenſo qm̃ teſtator illũ
30 expreſsiſſet ſi de eo fuiſſet interrogatus.† Et ſtante eius mente
habetur pro comprehenſo,ut in l.ſi Titius.§.Lucius.ff.de liber.
& poſth.& per gl.in l.tale pactũ.§.fi.& ibi plene doc.ff.de pact.
& per Ale.ꝯſi.lj.circa hanc,col.iiij.uolu.j.& ꝯſi.lvj.ponderatis,
col.ij.uol.iij.& diffuſe per Fran.de Cur.d.conſi.lj.col.ij.& x.&
conſi.

conſi.axia.col.j.& conſi.lxxj.colū.iiij.& vij.& diffuſe per Dec.
31 ꝯſi.ccxxvij.ī caſu,col.pe.nu.x.& Soci.ꝯſ.v.nu.iij.uol.iij.† Eo ēt
qm̄ fideicommiſſa ampliantur,extenduntur,& declarantur per
rationem,& cauſam quibus teſtator motus fuit ad illa faciendū
& iſta debent attendi,& nō uerba,ut in l.cum pr̄.§.dulciſsimis,
& ibi Bar.& ſcrib.de le.iij & per Bar.in l.regula.§.& licet.ff.de
iu.& fac.ign.& plenè per Soci.ꝯſi.xliij.col.j.uerſi.nam ratio, &
ꝯſi.lxxvij.col.j.nu.ij.uol.iij.& diffuſe per Fran.de Cur.ꝯſi.xliij.
ſtatuto,col.v.in fi.& conſi.aliiij.ſepe reuoluta,col.pe.& conſil.
lxxa.recte præfatus col ij.uerſi.ſed præmiſsis,& conſi.laxv.col.
vi j.& alijs ſeq.& per Deci.d.conſi.cxxvij.col.iij.& alijs ſeq. &
eſt bona deci.Bar.in l.pr̄ filium.§.fundum, de lega.iij.& Paul.
de Caſtr.conſi.cclxiij.circa primum,in ſecundo dubio,col.pe.
& per ſcri.in d.§.diui,& Deci.conſi.ccclxxxvj.in controuerſijs,
32 col.ij.& ſeq.† Nec immerito,qm̄ fideicommiſſa,nedū uerbis
expreſsis,ſed coniecturis inducunt.l.hæredes mei.§.cum ita.
ff.ad treb.l.pe.de leg.j.l.licet impetator.ubi Bar.eo.tit. cum ſi.
33 alleg.per Alex.conſi.xiij.uol.ij.& per alios,ubi.ſ̄.† Et in fidei
com. potius debemus attendere mētē teſtatoris collectam ex
coniecturis,& ratione q̄ ipſa uerba, quæ menti debent deſer-
uire.l.cum uirum,ubi ſcrib.C.de fideicom.l.publius §.fin.ff.de
cond.& demon.l.quoniam indignū,ubi Mod.plura accumulāt,
poſt Bal.C.de teſta.& per Alex.& Iaſ.in l.iij.C.de libe præt. &
per Fran.de Cur.ꝯſi.xl.& conſi.xlij.col.j.& ij.& d. conſi.lj.col.
j.& ij.& per Soc.conſi.xij.& xliij.& uol.iij.& per Deci.d.conſi.
34 ccxxvij.nu.viij.& ſeq.& alibi pluries.† Præterea aduertendum
eſt,quod hic non ſumus in comprehenſione ſeu extenſione de
perſona ad perſonā,ſed in ea quæ fit, & conſideratur de caſu ad
caſum,quo fit,ut in ultimis uolūtatibus admittatur,& recipiat.
l.mulier in prin ff.ad treb.& ibi Ale.& l.iij.C.de inſti.& ſubſti.
35 † Concurrente potiſsimum mente,& uoluntate teſtatoris etiā
ex coniecturis collecta,ut in pulchro caſu dicit In.And.relatus
a Pau.de Caſt.in d.l.iij.& in l.ſi quis hæres ita.ff.de acqui.hær.
& per Alex.in d.l.mulier,& in conſi.c.uiſa,col.iiij.& cōſi.cxxx.
attentis,uol.ij.& per ſcrib.oēs,in d.§.& quid ſi tantum. & per
Soci.conſi.lij.ut uerum,col.vj.uol.j.& in l.j.ff.de uulg.& pupi.
col.aiiij cum alijs ad plenum accumulatis per Franciſ.de Cur.
conſi.lj.ſere per totum maxi.col.iij.iiij.& ſeq.& colū.antepe.&
pen.& bene in d.conſi.ccxavij.col.iiij. & ſequen.Vbi in ſinitas
deciſi.id probantes adducunt,optimè deſeruientes præſenti no,
ſtro caſui,quæ uideri poſſunt.Ex quibus neceſſario cogimur di
cere,ipſam d.Marghe.a teſtatore fuiſſe grauatam etiam iſto ca
ſu,quia dictus Ludo.mortuus eſt ante ipſam propter quem ex-
36 cluſua fuit ab hæreditate dicti teſta.† Non obſtat illa dictio,
tunc,reſtringens diſpoſitionem,ad caſum expreſſum,&c. Nam
procederet obiectio,ſi præciſe teſtator ſe reſtrinxiſſet ad iſtum
caſum,ut ſentit Pet.de Ancb.ꝯſi ccclvij.ea ſeric.col.iij.uer.hoc
probatur,ꝙ non eſt in caſu præſenti,in quo teſtator ultra pro-
ceſsit ad alios gradus exprimendo uerba iſtum caſum compre-
hendentia,ut.ſ̄.dixi,& ita r̄ndet Deci.in d.ꝯſi.ccxxij.uerſi. non
37 obſtat,quod extenſio,col.pen.† Prout etiam tollitur obiectio,
quia hic conſtat de uoluntate teſtatoris,dum teſtator ultra pro
ceſsit,& conſiderauit mortua d.Marghe.bona ſua debere perue
nire ad iſtos de Burzacharinis,ut.ſ̄.fuit oſtenſum, & ita r̄ndet
Fran.de Cur.in d.conſi.lxxv.col.fi.ueri.& ſic non uerificantur.
Nec obſtant illa uer.In caſibus ſupraſcriptis aduenientibus,&c.
quoniam iſte caſus eſt de illis, & uirtualiter in illis compre-
henſus,potiſsimum conſiderata mente teſtatoris,& ratione,&
cā,quibus motus fuit ad faciendum tale fideicom.comprehen-
dēs etiam caſum iſtum,ꝙ minimè expirauit per mortem Ludo
uici, quinimmo per eam recepit fomentum uires, & purifica-
tionem,ut ultra ſuperius dicta,etiam inferius dicetur,quoniam
iſti de Burzacharinis uocati ſunt,& iſto caſu,per quem d. Lud.
38 fuit exclusus ab hereditate.† Nec obſtat,quod ſubſtitutio facta
in uno caſu,non debet porrigi ad alium,nam hic non ſumus in
extenſione de perſona ad perſonam ſed de caſu ad caſum, quæ
recipienda, & admittenda eſt,concurrente uoluntate teſtato-
ris,& identitate rationis ut ſuperius plene fuit probatum, iuri-
bus,deciſio.& rationibus ibi adductis,& d.Bart.in d.l. Gallus,
39 in prin.& Imo.in l.ſi pater.ff.de uulg.loquunt alio caſu.† Et di
cta Fran.de Cur.conſi.xxia.col.iij.& ſeq.locum habent qn̄ nō
conſtaret de mente,& rationis identitate,ut ipſemet dicit in d.
conſi.lj.& lxxv.Ita etiam & dicta Soci.conſi.v.& ꝯſi.laxvij.uol.
iij.debent intelligi,niſi de mente,& coniecturis poſſet ꝯſtare,
ut ipſemet Soc.ibidem dicit,& clarius in l.j.col.xiiij.ff.de uulg.

40 & pu.† Et ita etiam debent intelligi,dicta per ſcrib.in d.§.& q.d
ſi tantum,& per Deci.in d.conſi.ccxxvij.in princ.& conſi.ccc-
41 xciiij.nume.vij.& ix.ut ibidem ipſimet diffuſe declarant.† Nec
obſtat,quod dicta conditio fuerit uoluntaria, & ſic quod non
debeat extendi,nam procederet obiectio qn̄ teſtator apponen
do ipſam conſideraſſet potius modum.& formam,q̄ effectum,
ſecus ſi conſiderauit effectum,ut fuit in caſu præſenti, nam tūc
in æquipollenti pōt adimpleri,& ad alium caſum extendit. ſimi
lem,& eandem rationem continentem ut declarat Soci.in d.§.
* & quid ſi tantum,in ult.not.& ſequuntur * communiter ſcrib.
ibi,& ita punctaliter dicit Deci.in d.conſi.ccxxvij.circa finem
& conſi.xxv.licet col.pe.num.aj.in nouiter impreſsis,ad quod
faciunt aliæ deciſi.ſuperius adductæ,uolentes extenſionem fieri
ex coniecturata mente,& rationis identitate, quæ omnimoda
42 in caſu præſenti uiget, ut fuit ſuperius deductum.† Præterea
obiectiones tolluntur ex eo quoniam d.Ludo. non bene uixit,
ut inferius dicetur quo fit ut dicti ſubſtituti de Burzacharinis
ad dictam hæreditatem debeant uenire, quoniam ſubſtitutio
ipſorum fuit purificata punctaliter,in caſu per teſtatorem ex-
preſſo,& ſic quocunq; caſu conſiderato, filij & hæredes dictæ
d.Marghe.neceſſario aſtringendi ſunt dictam hæreditaem re-
ſtituere dictis de Burzacharinis, ſubſtitutis,& fideicōmiſſarijs.
43 † Ad reſolutionem ſecundæ dubitationis dico bona,& hæredi-
tatem d.teſta.debere peruenire ad d.Gaſparem eius nepotem
filium d.Danielis fratrē ipſius teſtatoris ſuperuiuentem, & exi-
ſtentem,nam cum dictus teſtator poſt mortem do.Marghe.ad
dictam hære.uocauit filios d.Auguſtini,& Danielis, & filij do.
Auguſtini uidelicet,Lud.& Hieroni.mortui fuerint ante ipſam
d.Marghe.grauatam,& ante euentum conditionis, non potuit
ipſe Hiero.talem ſpem fideicommiſsi tranſmittere ad ſuos, cū
mortuus fuerit ſine filijs,& deſcēdentibus pariter, & ipſe Lud.
ita mortuus non potuit talem ſpem,& ſucceſsionem fideicom.
tranſmittere ad ſuos,cum mortuus fuerit ante purificationem
ipſius ut ſtatim dicetur. Totum ergo conſequetur ipſe Gaſpar
ſuperuiuens,& coniunctus filijs d.Auguſtini re,& uerbis.l.j.§.
pro ij.&.§.quod ſi in medio.C.de cadu.tol.l.unica, ubi doc.C.
qn̄ non petē.par.§.ſi eadem,inſti.de leg.per Bar.& alios pleniſ-
44 ſimè in l.re coniuncti,de legat.iij.cum concor.† Et ſi uolumus
conſiderare aliud caput teſtamenti in quo ſpecificè ipſe Ludo.
ſolus uocatus poſt mortem d.Margheritæ,adhuc idem erit di-
45 cendum,nam uocatur poſt mortem ipſius.† Et fideicommiſ-
ſum ita collatum eſt conditionale,l.quibus diebus.§.quidam,&
ibi Soci.in primo nota.& in l.hæres meus.in prin.ff.de condit.
& demon,& in l.iiij.ff.qn̄ di.leg.ced.l.iij.ubi doc.de leg.j.& per
Iaſ.in l.cum filiofami.nu.vj.eo.tit.& per Deci.in conſi.nouiter
46 impreſſo.xv.uiſis,nu.ij.cum ſi.† Et fideicommiſſum conditio-
nale non tranſmittitur per fideicommiſſarium mortuum ante
grauatum,& ante purificatam conditionem etiam ad ſuos hæ-
redes.l.j.§.ſin autem aliquid ſub cōditione,iuncto.§.præced.C.
de caduc.tollen.l.ſi in perſonam.C.de fideico.l.hæredes mei.§.
* cum ita.ff.ad treb.& eſt gl.* communiter approbata in l.unica
C.de his qui an.aper.tab.cum alijs alleg.in terminis noſtris per
Alex.conſi.aciij.ſuper eo.col.ij.uol.iij.& conſi.v.eo.uol.& per
Fran.de Cur.d.conſi.lxxv.colum.iiij.& per Ale.conſi.ccvj.uol.
vj.& per Soci.conſi.laxiiij.& xciiij.num.xv.uol.iiij.& per Dec.
conſi.lv.in fin.& alibi pluries,cum alijs allegatis per Iaſ.in l.cū
47 filiofam.in v.nota.de leg.j.† Et excluſo ipſo Ludouico,eo quia
præmortuus,& etiam quia non adimpleuit conditiones ſub qui
bus fuit uocatus,etiam excluſi cenſentur eius filij,& deſcenden
tes ab ipſo argumento.l.ſi uiua matre,C.de bon.quę liber.&
bona deciſio.Pau.de Caſt.conſi.cclix.colum.fina.uol.j.ſm̄ ul-
timam impreſsionem,& bene facit.l.fi.C.de natu.liber. & quæ
habentur in l.publius.§.j.ff.de cond.& dem.& quæ ponit Fran.
48 de Cur.conſi.xxia.col.ij.& iij.† Et etiam quia non debet fieri
extenſio de perſona in perſonam in iſtis ſubſtitutionibus,ut di-
cit Are.in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantum, col.iij.uerſi.ij. adde,
& Bar.ibi in prin.col.pen.& Imo.in l.ſi pater.ff.de uul.& pup.
cum alijs adductis per Soc.relatum a Deci.in d.conſi.ccxciiij.
nume.vij.& ſeq.Eo maxime cum nulla in caſu noſtro adſit con
iectura,per quā cogamur dicere,talē ſpem fideicommiſsi cōdi
49 tionalis potuiſſe tranſmitti.† Nec obſtat l.cum auus.ff.de cōd.
& demonſt.& l.cum acutiſsimi.C.de fidei.ubi teſtator vr̄ ſuos
anteponere alijs,ita ut grauatus reſtituere poſt mortem, intel-
ligatur grauatus caſu quo filios non haberet nam illi præterunt
50 ſubſtituto.& ſic filij Ludouici uidentur p̄ferri d.Gaſpari.† Nā
ad hanc

ad hanc obiectionem punctaliter in terminis noſtris reſpõdet Alex in d.conſi.acilj.col.ij.& iij.uerſi. Et ſi qua ſupereſt, ubi dicit caſum noſtrum eſſe diuerſum a terminis.d.l.eum auus,& d. l.cum acutiſsimi. Nam d.ll. loquuntur in parte teſtante, & grauantē filium reſtituere hæreditatem poſt mortem,ut intelligatē grauaſſe ſub illa conditione,ſi filius deceſſerit ſine liberis, & iſte non eſt caſus noſter,quia Ludouicus in primo,& ſecundo,capite ſubſtitutionum,non eſt grauatus a teſtatore eius patruo, ſed eſt uocatus ipſe,& non eius filij,ergo illi non ueniunt,Ludouico excluſo,nam ſi teſtator iſtud uoluiſſet,expreſsiſſet,ſicuti ex-
51 preſsit alios quos uocauit.† Et non exprimendo eos omiſsit,c. ad audientiam,extra de deci.l.j.§.ſi autem deficientis.C.de cat.tol.& in terminis noſtris,ita firmat Soci.conſi.lxxiij.nu.xxij.uol.
52 iiij.† Item quia ut dicit Ale.in d.conſi.liberi illius inſtituti, & poſt mortem grauati, ſolum cenſentur poſiti in conditione ad excludendum ſubſtitutum,non autem cenſentur diſpoſitiuè uo-
* cati,iuxta glo.* cõiter approbatam,in d.l.Lucius.ff.de hæred.
53 inſti.† Prout etiam ceſſat obiectio,quoniã ex pluribus apparet ipſum teſtatorem uoluiſſe preferre d.Gaſparem filijs ipſius Ludouici,quo caſu ceſſat diſpoſitio.d.l.cũ auus,ut dicit ibi Cuma. & ſequitur Soc.ibidem nu.xxix. Et quod teſtator hoc uoluerit patet dũ expreſſe exclusit Ludouicum,caſu quo eſſet inobediẽs do.Margheritæ,& uitam ſuam non bene duceret,& etiam caſu quo mortuus eſſet ante d.Marghe.ut fuit ſuperius concluſum, & dictis caſibus teſtator ipſe uocauit alios filios d. Auguſtini,& filios Danielis,& ſic illos exiſtentes in primo gradu,& non fi-
54 lios filiorum,nec filios Ludouici filij Auguſtini.† Unde ſuadetē ea illa dictione,alios filios, denotante ſimilitudinem, & ſic filios in primo gradu,ut erat Ludouicus, & Hieronimus eius frater & do.Gaſpar filius Danielis,ut in c.ſedes apoſtolica,de reſcrip.& per doc.in l.ſed, & ſi quis.§.queſitum.ff.ſi quis caut.& bene.in c.lj.de reſcrip.lib.vj.& in ſi.ſentit iſtud Soc.conſi.ciiij. col.ij.uerſi.confirmo quia,uolu.iij.& Corn.conſi.ccxxxvj.diligenter,col.ii.uerſi.& illa,uol.iiii.ubi allegat.l.ii.cum glo.C.de ter.fugi.& per eundem ferè in terminis conſi.clxxxij.uidet col. ii.in fine,& col.iii.uerſi.bis tamen,& uerſi.quia illud,uolu.ii.& per Franciſ.de Cur.conſi.lxviii.dominus Ioannes,colũ.v.& per Iaſ.in l.filiæ,nu.j.de libe.& poſth. & alibi pluries.Hoc ẽt patet ex uerſic.ſeq.in quo ipſe teſtator priuat d.Ludouicum, quo priuato,& excluſo maximè propter demerita,& quia non adimpleuit conditiones a teſtatore appoſitas,nec ſeruauit eius uolunta-
55 tem,excluſi etiam cenſentur deſcendentes ab eo.† Item,& propter illa uerba,ipſis uero,relatiua præcedentium,quę de filijs in primo gradu exiſtentibus loquuntur,ut plenè Iaſ.in l.filiuſfam. §.diui,num.cviii de lega.j.in ſecunda lect.Item quia teſtator in uerſi.quos omnes,ſolum inſtituit,& ſubſtituit.s.nominatos,& ſic filios fratrum exiſtentes in primo gradu,qui ſolum ſunt nominati,& non alij,item,& propter uerba ſequentia in alio capite,in quo cuilibet alio ſuo attinenti in quocunq; gradu exiſtenti reliquit ſolidos decem. In quibus eos inſtituit, propter quod datur intelligi,quod alios non uocauit niſi filios fratrum in primo gradu exiſtentes,quorum tempore purificati dicti fi-
56 deicommiſsi,nullus alius extat niſi ipſe Gaſpar. † Nec obſtat, quod uocauerit filios dom.Auguſtini,& appellatione filiorum in ultimis uoluntatibus ſecundum aliquos ueniant nepotes, & deſcendentes.l.liberorum.ff.de uerb.ſign.ubi Bart.& per eundem & alios in d.l.Gallus.§.inſtituens,ubi plenè doct.maximè Moder.tangunt,& per Alex.conſi.xxxvij.col.j.& per totũ, uol. vj.cum concord. Quoniam nunq̃ includitur in tali appellatione nepos,quando aperitur filius in primo gradu,in quo diſpoſitio poteſt uerificari,ut eſt in caſu noſtro,conſiderata perſona d.Gaſparis,per d.l.Gallus.§.idem credendum,ubi ſcriben.oẽs, firmat Bar.in d.l.liberorum,col.pen.& Imo.in d.§.inſtituens, & Cor.conſi.cxxxj.vſ,col.j.in ſi.uolu.ui.& Soc.conſil.ciiii.col. ii.uol.iii. & Fran.de Cur.conſi.xlv.colũ.x.& Deci.conſi.xcv.&
57 pro tenui,col.pe.uerſi.iiii.quando.† Et etiam quia dictus teſtator expreſſe ſe retulit ad filios primi gradus,ut ſuperius fuit oſtẽſum,& quando fit relatio ad certos,appellatione filiorum,non continentur nepotes.d.§.inſtituens,& per Bar.in d.l.liberorum, & in d.§.inſtituens ubi doc.& per Ale.d.conſi.xxxvii.nume.xvj.
58 uerſicu.ii.non obſtat.† Item quia dicti nepotes non erant nati neq; concepti tempore conditi teſtamenti,nec tempore mortis teſtatoris,tranſuerſalis,ut not.in l.ſi cognatis.ff.de reb.dub. & diffuſe per Soc.conſi.lxxiii.nu.xv.& ſeq.uo.iii. Et ſic tanq̃ ipſi uocati,& ea perſona propria,uenire non poſſunt,nec concurrere enim d.d.Gaſpare,minus etiam ueniunt conſiderata perſona Ludouici ipſorum patris,tum quia mortui ante grauatum,& pendente conditione,& ſic non potuit tranſmittere,ut dixi, tũ quia non adimpleuit conditiones,ſecundum quas fuit uocatus, & ſic fuit excluſus expreſſe.Præterea ipſe Ludoui. poſt mortem do. Margheritæ ab ipſo teſtatore ſuo patruo fuit uocatus & ſubſtitutus non ſimpliciter, ſed ſub duplici conditione,ſi eſſet obe-
59 diens ipſi do.Margheritæ,& ſi uitam ſuam bene duceret. † Ad quod fideicommiſſum non poterat uenire,niſi adimpletis conditionibus.l.qui hæredi.§.fi.& ibi doct.no.ff.de condit.& dem. l.j.§.j.ff.de dona.l.ſi quis ita.ff.de condi.inſti.& per Bal.in l.are-
60 thuſa.ff.de ſta.homi.† Et dictæ conditiones,copulatiuè poſitæ ambæ per ipſum Ludo.erant adimplendæ, nec erat ſatis unam adimpleri.l.ſi hæredi plures.ff.de condi.inſti.§.fi.inſti.de hære. inſti.l.ſi quis ita ſtipulatus,& ibi Iaſ.nu.ii.ff.de uerb.obl.& per Soci.conſi.xliiii.conſilijs noſtris,col.iii.uer.pro qua, uol.j. & per Deci.allegantem alias concor.conſi.lxxxix.uiſo,colum.ii.num. ii.uerſic.& utraq; conditio,& in conſi.nouiter impreſſo.xv.ui-
61 ſis, nu.ij.† Et quia eas non adimpleuit, merito excluſus fuit a dicta hereditate,& ſucceſsione,qui enim uoluntatem teſtatoris & conditiones ab eo appoſitas nõ adimplet,priuatus eſt omni emolumento & commodo,ſibi a teſtatore relicto.l.ſi quis ſepulchrum.§.prætor ait,uerſi.niſi aliquid.ff.de relig. & ſump.fu. l.pe.in fi.ubi gl.& alij no.C.de leg.l.fi.in.fi.& in auct. hoc am-
62 plius.C.de fideicom.† Tanq̃ enim inobediens effectus eſt ipſi
63 teſtatori odioſus,ut dixit Alex.conſi. cxxxvj.col.fi.uolu.j. † Et tale commodum,& emolumentũ applicandum eſt alijs uocatis a teſtatore in caſum prædictum ut.ff.de adimen. & transf.leg. fere per totum,& l.unica.C.de his quæ pę nom &.ff.eo tit.ubi
64 ſcribẽ.maxime Soc.in Rubri.& in.§.fi.inſti.de leg.† Eo magis cum in caſu noſtro dictus teſtator Ludouico non adimplente dictas conditiones, ipſum expreſſe excluſerit,& uocauerit ipſum
65 Gaſparem.† Et eo excluſo,etiam ipſius filij cenſentur excluſi, ut expreſſe firmat Pau.de Caſtr.d.conſi.cclix.colum.fina.uolu. j.ſecundum ultimam impreſsionem,& dixi ſuperius,& faciunt d. Bar. in d.l.liberorum.col.antepen.uerſi.quæro quid ſi filia, & l.ii.§.
66 uidendum.ff.ad tertu.† Et quod d.Ludo.non adimpleuerit dictas cõditiones,& ſic uitam ſuam non bene duxerit,quinimmo
67 peſsimam,turpem,infamẽ,& ignominioſam,ſatis ſuadet. † Cũ operam dederit lenocinio,propter quod ipſo iure effectus fuit infamis.l.j.in princ.in fin.l.athletas.§.lenocinium.ff.de his qui nõ.infa.& per Alex.conſi.cl.in cã,col.iiii.ue.ſic.nunc diſcutien-
68 dum,uol.v.† Et potiſsimè cum prædicta ipſe Ludouicus exercuerit erga eius uxorem.l.mercalem.C.de condic.ob turp.cau. & infami portæ dignitatis clauſæ ſint.l.ii.iii.& iiii.ff.de ſenato. & per totum.ff.&.C.de infa.& per Barto.in l.j.C.de digni.lib.
69 xii.† Licet autem bona hominum ſint triplicia,tamen bonum animi alijs omnibus præferendum eſt,ut dicit.s.Tho.de Aqui. relatus a Soci.conſi.clvii.præſens,col.iii.uerſ.j.oſtendit,uol.ii.
70 † Et animi bona conſiſtunt inhærere uirtutibus, & euitare uitioſa,& conſequi bonos mores, & eſſe hominum frugi.l.ſciendum,in prin.l.ſi quid uenditor.l.quid ſi fugitiuus, & in plurib.
71 alijs legi.ff.de edil.edict. † Et de bonis, & malis moribus per docto. in l.pacta quæ contra.C.de pact.& in l.ſtipulatio, hoc modo concepta.ff.de uerb.oblig.pulchre in l.ſi quis inquilinos §.fi.de leg.j.cum alijs accumulatis per Mod.in tract.de ult.fin. car.xxia.colum.ii.& iii.ubi declarant qui ſint boni & mali mores,& bonus tex.in l.item apud labeonem.§.ſed quod adijcit.ff. de iniu.&.§.adijcitur,& per Bar.in l.j.C.de digni.lib.xii.& bona deciſio.conſi.Neapo.cap.quidam.proprie de morigerato,& de immorigerato,& de inſtitutione facta ſub iſta conditione,ſi fuerit morigeratus,quod ualet,ut eſt etiam bona deciſio.Cald. conſi.iii.teſtator,in tit.de teſt.ubi de uita damnoſa, & deteſtabili, & de bonis moribus,& per Franc.de Cur.conſi.lxvj.ſapiẽter,colum.ii.& col.vj.uerſi.& ideo,& per Alex.conſi.vii.nume. ix.uol.vj.& per Soci.conſi.xxxiiii.col.ix.uerſic.Item in contrarium,uol.j.& per doct.in l.ſi conſtante, in prin.ff.ſolu.matri.& in l.j.in princi.ff.de iuſt.& iu.& bonus tex.in l.non omnes.§.a barbaris.ff.de re mili.ibi.Si bonus miles ante extimatus fuerit, de quo bono uiro,habetur in c.j.extra de tranſa.& per Cald.conſ. v.in titu.de arb. Propter quã qualitatẽ,iudex bonus uir appellatur.l.continuus.§.j.ff.de uerbo.oblig.& Cor.conſi.iii.colũ.j. uolu.ii.Ubi declarat qualiter quis dicatur uiuere,ut bonus filius,& cum domi.Lud.uirtutes,& bonos mores fugerit,& adheſerit uitijs,male,& peſsimè uitam ducendo,& ob id uiuerat

tus ac

tus ac occiſus obierit, proculdubio dicere debemus bonam ui-
72 tam non duxiſſe, ſtante etiam communi fama, & opi. † Et licet in dubio quilibet præſumatur bonus iuxta l. merito. ff. pro ſoc. cum ſi. Tamen iſtud ceſſat quando probatum eſt ɜrium, nam tunc ſemel malus, ſemper præſumitur malus in eadem ſpecie, regula ſemel, de reg. iu. lib. vj. l. ſi cui. §. iſidem, & ibi Bar. ff. de accu. & per Soci. in ſuis fallen. io reg. lviii. in prima fallen. Itē non procedit, quando ɜ eum eſſet iofamia, uel alia præſum. l. qui iuraſſe §. ſi pater. ff. de iniur. & per Soci. in d. regu. in ii. fallen. Item nō procedit qñ agitur de præiudicio tertij, ut dicit Abb. & Fely. in c. fi. de præſum. Vbi poount alias limitationes & declarationes tangeotes etiam de uirtutibus, bonis moribus, boua uita, & de uitijs, quæ bene ad caſum præſentem poſſunt adaptari, inferendo ipſum Ludouicum, neceſſario non booam ſed malam & uitioſam, turpem ac iofamem uitam duxiſſe. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur, fideicommiſſario mortua ante grauatum, & ante euentum conditionis, & nu. 2.*
3 *Filius, an & quando ſubintret in locum patris, & ſuccedat una cū patruis, in fideicommiſſis, & nu. 20.*
4 *Fideicommiſſa deferuntur eo ordine qua defertur ſucceſſio ab inteſtato.*
5 *Teſtator in dubio uidetur ſe conformem reddere cum diſpoſitione iuris communis.*
6 *Per fideicommiſſum ſucceditur teſtatori.*
7 *Proximiores ab inteſtato ſuccedunt.*
8 *Alternatiua poſita inter perſonas, in ultimis uoluntatibus reſoluitur in coniunctam.*
9 *Vocati pariter, omnes admittuntur.*
10 *Plures uocati, non admittuntur pariter ſed ſolum primo nominati quādo inter eos cadit ordo ſanguinis, & affectionis. nu. 11. et ſeq.*
11 *Diſiuncta poſita inter perſonas, inter quas cadit ordinata affectio, ſtat propriè, & non reſoluitur in coniunctam, & nu. 32.*
12 *Quando teſtator uocat filios, uel filios eorum, ſtantibus filijs: alij excluduntur.*
13 *Plures diſiunctiuè uocati, ſi extant primi, alij excluduntur, & nume. 14.*
15 *Affectio ordinata, admittit primos, & excludit alios poſteros.*
16 *Nominatus expreſſe, excludit alios nominatos collectiuè.*
17 *Vocati ordine ſucceſſiuo, admittuntur gradatim, & ordine ſucceſſiuo.*
18 *Plures diſiunctiuè uocati, uenire debent ordine ſucceſſiuo.*
19 *Deſcendentes non ſubintrant locum parentum, ſi uiuo teſtatore parentes mortui erant.*
20 *In fideicommiſſis, regulariter præfertur ille, qui eſt prior in gradu.*
21 *Quando ſucceditur per diſpoſitionem teſtatoris, prior in gradu admittitur, & excludit filios præmortuorum.*
22 *Plures collectiue uocati ad fideicommiſſum, ſi inter eos cadit ordo ſucceſſionis, proximiores in gradu tantum, admittuntur alijs excluſis.*
23 *Auunculus, in quo gradu computetur.*
Amitini, quem gradum faciant.
24 *Proximiores excludunt remotiores.*
25 *In ſucceſſione legali, filius quando ſubintret locum patris.*
26 *Et quid ſi mens teſtatoris oſtendit contrarium.*
27 *Glo. in l. cum ita paragra. in fideicommiſſo, de leg. ij. quo caſu procedat, & nu. 28.*
29 *Teſtatoris uoluntas, obſeruanda eſt.*
30 *Teſtator conſiderans prærogatiuam gradus, & ordinem ſanguinis, uocaſſe prius uidetur deſcriptos, & nominatos excludētes alios.*
31 *Collectiuè uocati præferuntur, ut proximiores grauato, non autem teſtatori.*
33 *Trebellianica, an poſſit hodie a teſtatore prohiberi.*
34 *Et an tacitè etiam prohiberi poſſit, & nu. 35.*
35 *Tacitè quando dicatur eſſe prohibita, & ſeq.*
36 *Trebellianica, an cenſeatur prohibita, ſi teſtator prohibuit alienationem bonorum.*
37 *Dictio, dicta, repetitiua eſt, & relatiua præcedentium.*
38 *Relatio facta cenſetur cum omnibus ſuis qualitatibus de quibus in relato.*
39 *Relatum cenſetur eſſe in referente, cum illis qualitatibus de quibus in relato.*
40 *Verba non debent cenſeri a teſtatore fuiſſe fruſtratoriè appoſita.*
41 *Debent enim aliquid operari.*
42 *Trebellianica prohibitio, an poſſit fieri in filijs primi gradus, & nu. 43. 44. 46. & 49.*
45 *L. iubemus. C. ad treb. quo caſu procedat.*
46 *Trebellianica a teſtatore prohibita non poteſt detrahi, quādo prohibiti ſunt hæredes filiorum, illam detrahere, & nu. 50.*
47 *In dubio, an cenſeantur grauati reſtituere, ſeu prohibiti, filij uel hæredes filiorum & nu. 48. 49.*
51 *Legitima debita iure naturæ, an aliquo caſu poſſit prohiberi.*
52 *In dubio præſumendum eſt, diſpoſitionem fieri in actu, quo ualet, & non eo quo redditur inualida, & nulla.*
53 *Clauſula, omni meliori modo, &c. plures producit effectus.*
54 *Fructus medio tempore percepti, an & quando computentur in trebellianica.*
55 *Et quid in filijs primi gradus.*

CONSILIVM XXI.

REQVISITVS Infraſcriptarum partium nobilium nomioe a magnifico equite, & iu. utr. doc. d. Hiero. de doctoribus, ut breuibus ac pro ipſa ueritate, opinionem, ac mentem meam declararē. Circa infraſcripta duo dubia reſultantia ex teſtō condito per q. do. Diemantem de Valmarana, deciſiuè procedendo ac paucis, ut conſulentibus morem geram petitionem ipſam abſoluam, dicta igitur oobilis in rota eius dote, pro quanto diſponere poterat, inſtitutis uniuerſalibus hæredibus duobus ſuis filijs, Gaſpare uidelicet, & Hieronymo, & ordinauit, & diſpoſuit, ꝙ dictis ſuis filijs, quandocunq; decedentibus ſine filijs uel filiabus legitimis, & naturalibus, quod dicta ſua dos, de qua, & pro quanto diſponere poterat, deueniret, & deuenire deberet in fratres ſuos uel deſcendentes maſculos, uidelicet, in d. Lud. Alber. Io. Bap. & Mar. Aor. fratres, &c. Accidit defuncta ipſa d. Diemante, ſuperſtitibus dictis ſuis filijs, quod ipſi maiores effecti mortui fuerūt, ſine aliquibus filijs, & nouiſſimè defuncto Hiero. deceſſit Gaſpar, condito teſtō, in quo ſuos fratres conſanguineos tantum, & natos ex ſecunda uxore eius patris, hæredes inſtituit, euenit etiam quod fratres d. Diemantis, mortui fuerunt ante d. Gaſparem ſuperſtite tantum do. Ludo. & ſuperſtitibus filijs d. q. Ioan. Bap. prædefuncti, qui una cum d. d. Ludo. eorum patruo prętendunt uenire ad dictum fideicom. de cuius ualiditate minimè dubitatur, ex oppoſito aūt ipſe d. Ludo. ſuperſtes ſolus prætendit
1 illud conſequi. † Dubitatur modo quis prædictorum iuſtitiam foueat, ad quod dico ipſum d. Ludo. eſſe præferendum, nam ſi filij d. Io. Bap. prætenduot oenire iure tranſmiſsionis in eos factæ per patrem, minime ſunt audiendi, quoniam tale fideicommiſſum erat conditionale, & ante ipſos grauatos mortuus eſt, quo fit ut tale ius, & ſpes minimè traſmittatur. l. j. §. ſin aliquid
* ſub cōditione. C. de cad. tol. & ibi no. Bal. & alij, & eſt gl. * communiter approbata per ſcribē. ibi, in l. unica. C. de his qui ante aper. tab. uolens tranſmiſsionem hanc, non poſſe fieri, etiam in ſuos, firmat gloſſ. io fi. io l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad trebell. & doct. ibi plenè attiogunt, & tradit Bald. in l. ſi in perſonam. C. de fidei. & Oldr. conſi. cxxxj. quidam habens, & Alc. in l. fin. C. da leg. & conſi. mihi. xxij. uiſo teſta. Albertini, uol. ij. & conſ. xcii. ſuper eo, col. ii. uol. iii. & Bal. in l. cauſa. §. pomponius. ff. de mino. & per Soci. conſi. xiiii. in fi. uol. iii. & per Iaſ. poſt Bar. In l.
2 cum filioſa. in v. not. de leg. j. † Et licet gl. in l. is cui. ff. de actio. & obli. uideatur ſeotire ɜrium, & eam in puncto iuris uideatur
* ſequi Soci. in d. §. cum ita, col. iiii. & v. tamen dicta glo. * cōiter reprobat̄ ut per Bar. in l. j. col. iiii. uerſi. item dicit Dyn. de leg. j. quem ſequuntur ſcrib. cōiter ibi, maxi. Crot. qui rñdet defendendo cōem, obiectionibus, & motiuis factis per Soci. in d. §. cū ita.
3 † Si uero filij d. Io. Bap. uolunt uenire una cum dicto eorum patruo, eo quoniam decedeote ipſo Io. Bap. ipſi ſubintrant in eius locum, & cum uideotur repreſentare, & ꝑnt una cum eo uideoꝛ poſſe uenire per tex. in. §. cum filius, inſti. de hære. ab inte. ueni. & in auct. ceſſante, & in auct. poſt fratres, & auct. ſeq. C. de legi. hære. & per gl. in oerſi. proximo io l. cum ita. §. io fideicōmiſſo, de leg. ii. & per Alex. conſi. xxvii. uideretur, col. pen. uol. iii. cum
4 alijs concur. † Eo etiam quoniam fideicommiſſa eo ordine deferuotur, quo defertur ſucceſſio abinteſtato, ut plenè attingit allegando iura Soci. conſi. l. uiſo teſta. col. ii. uerſi. unde hoc, uol. iii. & traduut doc. poſt gl. in l. peto. §. fratre, de leg. ii. & in l. fin.
5 C. de uerb. ſig. † Et teſtator in dubio vr̄ ſe conformem reddere cum diſpoſitione iuris communis, & ſtatutaria. l. ſi duo. ff. de acquie.

aequi.hære.plenè per Bar.& alios,io d.§.cum ita,& in l.iuriſiu-
randi.§.ſi liberi.ff.de ope.libe.& in l.uxorem.§.teſtõ,de le.iii.
6 † Et cum in pñiarum per fideicõmiſſum ſuccedatur ipſi teſtatri
ci,iuxta text.in l.cohæredi.§.cum filia, & ibi oẽs tradant.ff.de
7 uul.& pu.† Et ab inteſtato d.Diemanti qñ alij proximiores nõ
extitiſſent pariter ſuccederent cũ d.d.Ludo.ipſi filij Io.Bapt.cũ
tractaretur de ſucceſsione ſororis,quo ad d.Ludo.& de ſucceſ-
ſione Amiræ,quo ad ipſos,ut per text.in d.§.reliquum, & in d.
auct.ceſſante,& d.auct.poſt fratres,ubi Bar.& alij no. & ad idẽ
poſſent adduci,quam plura alia inducta per Cuma.ꝯſi.cvj.Mu-
8 lier inſtituit,col.j.& ii.in princ.† Et potiſsimum qm̃ d.teſtatrix
ad tale fideicõmiſſum uocauit ſuos fratres uel ſuos deſcenden-
tes,quæ alternatiua poſita inter perſonas,in ultimis uolũtatib.
9 reſoluitur in coniunctam.l.cũ quidam.C.de uer.ſig.† Et ſi con
iunctim eos uocaſſet, tanq̃ pariter uocati, & nominati, omnes
deberẽt admitti.d.l.cũ ita.§.in fideicõmiſſo,& d.l.ſi.C.de uerb.
ſig.Adhuc aũr iſtis non obſtan.dico prędictos filios, non poſſe
uenire ad dictũ fideicõmiſſum cum d.Lud.qm̃ ad illud per te-
ſtatricem ſunt uocati diſiunctiue,& alternatiue,poſt ipſum do.
10 Lud.ut eſt uidere ex uerbis teſtamẽti.† Et quoties plures inter
quos cadit ordo ſanguinis,& affectionis per teſtatorem ſunt ita
uocati,nõ admittuntur pariter, ſed ſolũ illi primo nominati,&
deſcripti,quibus exiſtentibus,cæteri alternatiue uocati nõ ad-
mittuntur tex.eſt in l.cũ pr̃.§.pe.& ibi Bar.& omnes ſcrib.no.de
11 leg.ii.† Vbi diſiuncta poſita inter perſonas,inter quas cadit or
dinata affectio ſtat proprie, & non reſoluitur in coniunctam.
Prout etiam dicit Bar.in d.l.cũ quidam,& ibi ſcrib.maxi. Iaſo.
col.iii.uerſic.iii.limita,& Bart.in l.Gallus.§.quidam recte.ff.de
libe.& poſth.col.ii.uerſi.non obſtat,& ibi Ang.& Pau.de Caſt.
col.ſi.uerſi.item qñ,& Soc.ibidem,col.ſi.uerſic.ſed ſi diſiũctim
& Iaſ.ibi col.vj.uerſic.ſed aduerte,& apertius,nu.xxvj.uerſi.iii.
amplia & eſt optimus tex.& ibi gl.& ſcri.oẽs no.maxi.Ale.uer.
* quid ſi unus,in l.hæredes mei.§.ſi.ff.ad treb.ubi * communiter
concluditur,quod qñ alternatiue plures uocantur,puta filij,uel
nepotes,donec unus ex filijs ſupereſt,nullus ex nepotib. admit
12 titur,ex quo ſeruari debet ordo ſcripturæ,& affectionis.† Et p
iſta duo iura in terminis noſtris,ita conſuluit Cuma.in d.conſi.
cvj.col.ii.& ſi.qñ teſtator filio inſtituto,& quandocunq; dece-
denti ſubſtituit proprias filias,uel filios earum.Nam filij admit
tuntur poſt filias,quibus ſtantibus excluduntur propter ordinẽ
charitatis,& hoc idem ſentit Pau.de Ca.in d.l.cum ita, §. in fi-
13 deicommiſſo,col.ſi.uerſi.ſecus ſi alternatiue.† Et facit qđ nult
Bal.in l.Gaius,col.ii.uerſi.ſed extra.ff.ſolu.matri.& in c.j.& ibi
Præpol.in primo nota.de eo qui ſe,uel hæred.ſuis,de uſib.feud.
dicentes pluribus diſiunctiue uocatis, primos ſolum ſi extant
14 admitti.† Et ita fere in terminis noſtris conſuluit Alexan.in d.
conſi.xxxii.col.j.uolu.ii.Concludens quod ſi teſtator filio præ-
decedenti ſubſtituit alios filios ſuperſtites, uel eorum liberos,
nepotes ueniunt poſt liberos ordine ſucceſsiuo, filijs autẽ ex-
tantibus,nepotes excluduntur,& ita etiam conſuluit Cor.conſ.
cc.circa præſentem,col.ii.uolu.ii.quando ſubſtitutio facta eſt
de aliquo,aut de filijs eius,ut primo nominati ueniant, & alij
excludantur,& poſtremo, hoc idem in terminis noſtris firmat
Dec.conſi.xcv.& pro tenui,col.ii.nu.iii.& iiii.& uer.præterea,
15 & ſecundo.¶ † At in caſu præſenti inter dictas perſonas uoca
tas,per teſtatricem cadit ordinata affectio, & charitas prima
quoad fratres ſuos,ſecũda quoad eorum deſcendentes, ut dicit
Bal.in d.§.in fideicommiſſo,in fine Ang.& Imo.in d.l.hæredes
mei.§.ſi.& Pau.de Caſt.& reliqui ſcriben.in d.§.quidam recte,
& in ſimi.facit tex.in l.dedit dotem.ff.de colla.bono. quo ſtan
te dicta alternatiua,ſtabit proprie,& conſiderata ordinata affe
16 ctione ipſe domi.Ludou.ſolus admittetur.† Confirmãtur iſta,
quoniam ipſe domi.Ludo.nominatim ab ipſa teſtatrice eſt uo-
catus,deſcendentes uero ex fratribus uocantur collectiue, quo
fit,ut nominati primo admittantur,& poſtea eis deficientibus,
uenient nomine collectiuo uocati,& ſic pariter non admittunẽ
ſed ordine ſucceſsiuo,ita text.apertus, & ibi omnes tradunt in
dicta l.cum ita.§.in fideicommiſſo,& probatur in l.fina.ibi,nul
la ſpeciali adiectione,& ſcrib.omnes ibidem ſequuntur poſt gl.
C.de uer.ſig.& tradit Bar.in l.ſi. cognatis,uerſi.quæro quo or-
dine.ff.de reb.dub.& ibi ſcrib.maxime Soc.& idem Soc.in d.§.
quidam recte,col.iii.& iiii.nu.iiii.in iii.q.& Ange.ꝯſi.cccvj.ca-
riſsime frater,uerſi.circa quæſtionem,ubi ad id adducit iura,&
per Soc.conſi.xiiii.in ſi.& cõſi.xxxvii.uiſo,col.ii.uol.iii. & alibi
pluries,& pleniſsime per Dec.conſi.j.nu.vj.& vij.& col.ſi.& in
17 alijs ſuis ꝯſilijs.† Et etiam quia uocati nomine collectiuo, ad-
mittuntur gradatim,& ordine ſucceſsiuo.d.l.ſi.& d.§.in fidei-
18 commiſſo,& in d.§.quidam recte,ubi omnes not. † Et quando
plures diſiunctiue uocantur,ordine ſucceſsiuo uenire debent,
cum tale relictum alternatiuum, & diſiunctiuum æquiparetur
relicto facto ſub nomine collectiuo, ut ſigillatim dicit Cuma.
allegan.iura in d.conſi.cvj.col.ij.in ſi.& ſequitur Dec.d.conſil.
19 xcv.col.ii.num.iii.† Prout etiam quoniam fratres dictæ d.teſta-
tricis, tempore quo ipſa mortua eſt iam uiuebant, quo ſit, ut
eorum deſcendentes non ſubintrent in locum ſuorum paren-
tum,ut tradit Saly.in d.auc.poſt fratres,per illum text.& firmat
Deci.conſi.lxxxvij.colũ.pen.& conſi.j.colum.fina.in princ. &
conſi.nouiter impreſſo.x.col.ii.nu.v.quibus in locis reſpõdet
20 obiectioni quæ contra id fieri poſſet.† Ad ꝗ etiam quoniã hic
tractatur de ſucceſsione fideicommiſsi,in quo filius nõ ſubin-
trat in locum patris pręmortui,ex quo in ea præfertur ille, qui
prior,& potior eſt in gradu,ut tradit Bald.in d.§.in fideicom-
miſſo,in ſi.reprobando glo.iui quę ſecundum aliquos uidetur
uoluiſſe contrarium,& Bald.ibi ſequitur Cuma.& Floria.& idẽ
Cuma.in d.conſi.cvj.colum.fina. & aperte Angel.Aret.in d.§.
cũ filius,uerſicu.deinde iſta regula. & tenet Ale.conſi.ccv.col.
iii.uol.ii.& conſi.iiii.ponderatis,col.iiii.uol.iiii.& conſi.cxxix.
perſpectis,col.ij.uol.v.& Soci.conſi.xiiii.in ſi.uol.iii.& ad ple-
num tangit Deci.in d.conſi.j.colum.ii.& iii.& conſi.lxxix.col.
j.uerſi.ſecundo principaliter,& conſi.nouiter impreſſo.vj. col.
ſi.& conſi.x.colũ.antepe.in quibus duobus conſilijs aſſerit, ita
fuiſſe iudicatum per rotam in Roma.Cur.ut ſeruetur diſtinctio
21 tradita per Bald.in d.§.in fideicommiſſo.† Vt quando ſuccedit
per fideicom.& ſic per diſpoſitionem teſtatoris debet admitti
prior in gradu, & filij præmortuorum excluduntur, nec repre-
ſentant locũ prĩs,ſecus ſi agitur de ſucceſsione legali, ut in d.§.
22 filius.& d.§.reliquũ.† Et quando plures collectiuè ad fideic.uo
cantur,inter quos cadit ordo ſucceſsionis,tunc illi admittuntur
qui reperiuntur proximiores in gradu,grauato habente reſtitue
re fideicommiſ.ex quo non conſiderãtur proximiores ipſius te
ſtatoris,ita allegando iura, & actiones concludit Soci.in d.l.ſi
cognatis,colum.penul.& fin.& in dicta l.hæres mei.§. cum ita,
& in conſi.ccxlvij.colum.x.& ſequen.uolum.ii.& conſi.lxxxvj.
colum.iii.& iiii.uolum.iii.& conſi.lxxiii.colum.iii.& iiij.uolu.
iiii.& Corn.conſi.xxii.colum.vj.& vii.& conſi.ccxxx.colum.ſi.
23 uolum.ii.† Ipſe autem d.Ludo.fuit auunculus d.Gaſpari, gra-
uato,& ultimo defuncto, & illi coniunctus in tertio gradu de
24 iure ciuili.§.tertio gradu,inſti.de grad.cum ſimi. † Quo ſit, ut
ſi d.Gaſpari alij magis propinqui non extarent ipſe d.Lud. tãq̃
ĩ gradu proximior,& ſuperſtes deberet admitti,excluſis filijs d.
Io.Bap.in gradu remotioribus.§.ſi plures,inſt.de legit.agn.ſuc.
25 l.auunculo.C.cõia de ſuc.cum concord.† Quibus conſideratis
ipſe d.Ludo.admittendus ſolus uenit.Non obſtant ſuperius ad
ducta in ꝯtrium̃ uidelicet text.in.§.cum filius,& in d.§.reliquũ,
cũ ſi. Nam illa procedunt qñ ſumus in ſucceſsione legali, ſecus
eſt qñ agitur de ſucceſsione fideicommiſſaria, ut eſt caſus no-
ſter,& tradit Bal.in d.§.in fideicommiſſo, & Are.in d.§. cum fi-
lius,& alij docto ſuperius citati,& allegati per Deci. in dicto
26 conſi.primo,& alijs deductis.† Prout ẽt ceſſat obiectio, quãdo
aliter appareret de mente teſtatoris ex uerbis prolatis per eum,
ut in d.l.cum pr̃.§.pe.& in d.l.hæredes mei.§ ſi.& ſunt deciſio.
27 apertiſsime deductæ.ĩ.iſtud firmantes.† Nec ob.glo.in d.§.in
fideicommiſſo.Tũ quia non habet illum ſenſum,tum ẽt quia ſi
illud diceret non eſſet uera,ut per Cuma.d.ꝯſi.cvj.col.ſi.& per
28 Bal.in d.§.in fideicõmiſſo,& cõiter alios doct. citatos.ſ. † Et
Alex.in d.ꝯſi.xxvij.uolu.iii.loquitur in caſu ſatis diuerſo,& ex̃
terminos præſentis diſceptationis,ad cuius dicta ẽt rñdet Deci.
in d.conſi.j.Nec obſt.ꝙ in fideicõmiſsis ſuccedit ur eo ordine
quo ab inteſtato,&c.Et in dubio teſtator vr̃ reddere ſe confor-
mem cũ diſpoſitiõe ſtatutaria,nam cũ fideicõ.præſens fuerit ab
ipſa teſtatrice factũ alternatiue, & ſub forma, & mõ quibus.ĩ.
ſumus in claro teſtatricem uoluiſſe prius uenire fratres, & illis
29 non exiſtentibus,poſtmodum uenire ipſorũ deſcẽdentes.† Quę
uoluntas obſeruanda eſt,& ab ea minime recedendũ, uulga.§.
diſponat,in auct.de nup.l.in conditionibus,in prin.ff.de cond.
30 & demõ.† Prout etiam qm̃ teſtatrix in d.fideicommiſſo ꝯſide-
rauit prærogatiuam gradus, & ordinem ſanguinis, & affectio-
nis,ut ſupra multipliciter fuit oſtenſum, quo ſtante prius de-
ſcripti,& nominati debent admitti,& cum ipſis non recipiun-
tur filij præmortuorum,ex quo iſto caſu non ſubintrant eorum

locū,ut deductū eſt ſuperius,& ꝓbaẗ in auct.defunc.ubi Pan.&
Corn.no.C.ad tertu.& plenè per Dec.conſi.j.nu.vj.& ꝯſi.no-
31 uiter impreſſo vj.nu.xij.& conſi.x.cū concor.† Prout etiā quia
in iſtis collectiuè uocatis præferunẗ proximiores grauato, non
xūt teſtatrici.ut ſuperius fuit allegatū,& Cuma.in d.ꝯſ.cvj.col.
fi.apertè dicit obiectionem nō habere locū in ſubſtitutione, &
ſucceſsione fideicōmiſſaria,ꝯcurrēte potiſsimū apertiſsima uo-
luntate teſtatoris ꝑferentis ipſum d.Ludoui.& alia adducta per
Cuma.in d.conſil.cvj.minimè obſtaut,ut ipſemet ibi rñdet, qn̄
alternatiuè ſunt uocati, & propriè in terminis noſtris ibi cōſul
uit in fauorē illorū,qui ſunt primo deſcripti, & uocati exclu-
32 dendo alios uocatos alternatiue.† Nec obſt.d.l.cum quidā.C.
de uerbo.ſign.qm̄ alternatiua in caſu nr̄o ſtabit proprie,ex quo
apparet poſita inter eos,inter quos cadit ordinata charitas ſan-
guinis,& affectionis,per tex.in d.l.cum pr̄.§.pe.de lega.ij.cum
alijs adductis.ſ.Circa ſm dubiū,in quo quæritur,an hęredes in
ſtituti per.q.do.Gaſparem, poſsint ex dicto fideicō. detrahere
quartā treb.ex quo de legitima detrahenda minime dubitatur.
33 † Aduertendum eſt qm̄ hodie * cōis opi.habet, treb.expreſſe a
teſtatore prohiberi poſſe ut uoluit glo.in.§.ſed quia,inſti. de fi-
deicō.hęre.& in.§.ſi uero expreſsim,in auctē.de hære.& ſale.&
ſcri.oēs in auct.ſed cū teſtator.C.ad l.falc.per Bar.& alios, in l.
Marcellus,in prin.ff.ad treb.ubi Mod.allegant plures alias de-
ciſ.& plene proſequitur Alexā.conſi.lxvij.conſideratis, col.j &
ſeq.uol.j.& ꝯſi.ccj.perſpectis,col.pe.no.xv.uol.vj.& alibi plu-
ries,& plene proſequitur Ant.Corſe.in trac. de poteſt.reg.car.
xxiij.& ſeq.q.lxxiij.quidam illuſtris Rex.& Ioā.Crot.in repe.l.
nemo pōt,de leg.j.col.xj.& ſeq.uerſi.j.quærit,& repe.in l.Cen-
turio,poſt Bar.& alios.ff.de uul. & pu.fol.mihi.xxij.col.iij.nu.
cccxlix.& Cano.in c.Raynutius,& in c.Raynald.ex̄ de teſta.&
in c.ſi pr̄,eo.tit.lib.vj.& per doc.in l.preci.C.de impu.& in l.fi-
lium quem habentem.C.fami.ercíſ.& per Pau.Pic.in repe.l.in
quartam.ff.ad leg.fal.quibus in locis allegantur infinitę deciſi.
34 concor.†An autem tacite prohiberi poſsit treb.& ex aliquibus
uerbis a teſtatore prolatis cenſeatur eſſe prohibita Ange.in d.
auctē.ſed cum teſtator,& in d.§.ſi uero expreſsim tenuit, quod
non,quam ſententiā fuerunt ſecuti quam plures relati ꝑ Cor.
in d.auct.ſed cum teſtator,& per Soc.ꝯſi.xiiij.ſequendo ordinē
col.fi.& conſi.xxxiij.col.pe.uol.j.& per Ioā. Crot.in d.l.nemo
poteſt,col.mihi xiij.uerſi.iuxta prædicta,& per repe.in d.l. Cen
turio,fol.xxij.col.iiij.nu.ccclij.uerſi.licet ꝯtrium uelit Ange.&
per Dec.in d.l.precibus,col.xiiij.uerſic.an autem uerba prædi-
cta,& per Corſet.in d.tract.præalleg.q.lxxiij.fol.xxiiij.colū.iij.
35 uerſi.capio ſm.† Tn̄ magis * cōis opi.habet,qđ imò tacitè poſ
* ſit prohiberi,& prohibita cenſeatur ex uerbis aliquibus prola-
tis a teſtatore puta ſi mādauit integra bona reſtitui, ſine aliqua
diminutione,& integre.l.quod autem.l.pęnales.§.fin.ff.ad leg.
fal.uel ſi mandauit totam ſuam hęreditatem reſtitui,iuxta glo.
in l.decē.ff.de fide.libe.& ibi no.Ang.& per Alex.conſi.v.in fi.
uol.iij.& conſi.lxxviij.col.fi.uol.iiij.& ꝯſi.cxxxiij.uol.v.& cōſi.
cxlj.in fi.uol.ij.& per eundem diffuſe.d.conſi.ccj.colū.ij. & iij.
uol.vj.& in d.l.Centurio,col.xx.poſt Bar.ubi Mod.ad id plura
accumulant maximè repet. firmantes,hanc eſſe cōem, car.xxij.
col.iij.nu.ccclj.& ſeq.prout ēt ueriorem hanc eſſe affirmat Ioā.
Crot.in d.l.nemo poteſt,colū.xiij.& ſeq.uerſi.breuiter primam
opi.& ita etiam firmat Corſe.loco ſuperius allegato,car.xxiiij.
& ſeq.uerſi.tn̄ his non obſtan.ubi plura accumulat,& ꝯtrijs om-
nibus reſpondet,ut faciūt prædicti alij repe.quā ſnīam eſſe ma
gis ueram aſſerit Bauer.in l.cum filioſa.car.mihi xii.col.ii. uer.
capio primum,& uerſi.tamen magis uera, de leg.j.& Phil.Frā.
36 in d.c.ſi pr̄,car.xij.cum alijs ſuis concor. † Prout etiam prohi-
bita cenſetur,qn̄ teſtator prohibuit bona ſua alienari,per text.
in auct.ſed in ea.& ibi Bal.& alij no.C.ad leg.fal.& in corpore
unde ſumitur,de quo plenius in conſi. deciſiuo edito per Ioan.
Bapt.de s.Seuerino,& Soci.poſito in lectu.Soc.poſt titulum ad
treb.col.j.incipit,ſuper præmiſsis.Quibus cōibus ꝯclu.ſtantib.
licet ipſa d.Dimans expreſſe trebel.non prohibuerit,tn̄ ex uer
bis expreſsis per eam in ſuo teſtō,ſatis colligitur eam tacitè pro
hibuiſſe, nam dictos ſuos filios hæredes inſtituit in tota ſua du
te,& demū ordinauit,quod illis deſcendentib.abſq; filijs, dicta
37 ſua dos deberet peruenire in ſuos fratres &c.† Illa enim dictio,
dicta ſua dos,eſt dictio repetitiua & relatiua præcedentium, &
eorū quæ dicta fuere ſuperius,ut in l.j.§.hoc edicto,& ibi Bart.
no.ff.de poſtu.& melius per eundem Bart.in l.talis ſcriptura.§.
fi.col.fi.uerſi.quæro ergo,de leg.j.& per Soc.conſi.lxij.uiſis,nu.
38 j.& conſi.cxlj.uiſo proceſſu,num.xiij.uol.iiii. † Et talis relatio,
& repetitio cenſetur eſſe facta cum omnibus ſuis qualitatibus
ad relatum ipſum,ut tradit Bar.in l.j.ff.de recepta.& in l.ſi quis
39 ſeruū.§.ſi uerſi.ſed quæro teſtator,de leg.ij.† Cum relatum cē-
ſeatur eſſe in referente cum eiſdem qualitatibus de quibus in
relato.l.aſſe toto.ff.de hære.inſti.& per Deci.conſi.xlvij.& pro
uiribus,nu.j.Et quia relatū per ipſam teſtatricē continet totam
ſuam dotem,cū in illo ipſa teſtatrix ſe referat per illam dictio-
nem,dicta,ad ſuā dotem,& ſic ad totā,prout ſuperius dixerat,
ad q̄ ſe refert,ꝯſt ad dictos fideicom.uoluit totam ſuam dotem
40 peruenire,per quæ uerba, ſatis vr̄ treb.prohibuiſſe. † Ad quod
ēt,& illa uer.de qua,& pro q̄to diſponere pōt,quę prout iacent
ſimpliciter intellecta,fruſtratoria eſſent,cū exprimant illud qđ
de iure ineſt.l.j.ff.de teſta.iunctis no.in l.iii.de leg.j.& in l. non
41 recte.C.de fideiuſ.cū ſi. † Vt ergo aliquid operentur iuxta l.ſi
qn̄ de leg.j.cū.uul.dicamus mentē teſtatricis fuiſſe,per fideicō.
adimpleta ipſius conditione, fideicommiſſarijs debere reſtitui
dotē,abſq; detractione trebellianicæ cum de ipſius detractio-
ne poterat de iure diſponere,prout aperte vr̄ prohibuiſſe,& di-
42 ſpoſuiſſe per illam dictionem,totam.† Stante ergo ipſius prohi
bitione poſſet dubitari,an talis prohibitio potuerit fieri, & ſit
ualida,& obſeruanda in filijs primi grados qm̄ Bal.Saly.Roma.
& alij in l.iubemus.C.ad treb.per illum tex.Voluerunt nō poſſe
prohiberi,ut etiam firmat Roma.ꝯſi.ccvj.licet, col.fi.& in d.l.
Marcellus,in prin.& ibi Iaſ.colū.xij.uerſi.nunc iſtam cōem,ubi
adducit ꝯcor.deciſ.prout etiam facit Anto. Corſe.in d.tract.in
d.q.lxxiii.col.j.& ii.& Dec.ꝯſi.lxxxj.col.ii.nu.iii.& ꝯſi. ccxviii.
in caſu,nu.iiii.& v.& conſi.cclxix.conſultus,nu.xv.& Io.Crot.
43 in d.l.nemo pōt,col.xii.uerſi.tenendo cōem.† Tn̄ Cy.in d.l.iu-
bemus,tenuit ꝯtriam opin.quod immo poſsit prohiberi in filijs
primi gradus,quem ſequitur Cuma.in l.cohæredi.§.cū filiæ.ff.
de uul.& pu.& in l.fideicōmiſſariam,in princ.dicentes hāc eſſe
* * cōem opi.& idē Alex.d.ꝯſi.lxvii.uol.j.& conſi.v.uol.iii.& ꝯſ.
xxix.uol.v.& Aret.conſ.xxxvii.ſequendo ordinem,in v.dubio,
& conſi.lxvii.& Cor.conſi.clxxxvii.uo.j.& conſi.xxii.col.ix. &
ſeq.uol.ii.& conſi.ccvii.col.v.uol.iii.& conſil.xvii.& clxxx.uol.
iiii.& idem firmat Pau.de Ca.conſi.ix.ſm nouam impreſsionē,
& ſentit Bar.in d.§.ſi uero expreſsim,& ad plenum hanc opi.aſ-
ſerendo eſſe cōem proſequit̄ Corſet.in d.tract.in d.q.car.xxiii.
& ſeq.uerſi.tn̄ his non obſtan.ubi rn̄det ꝯtrijs,& apertiſsime fir-
mat hanc opi.adducendo pro ea arg.urgentia,rationes,& doc.
auctoritates,& hanc eſſe cōem firmant repet.in d.l. Centurio,
* car.xii.col.ii.uerſic.ii.inquantū,& car.xxii.col.iii.uerſi.& * cōis
opi.nu.cccxlix.& Pau.pic.in repe.d.l.in iiii.car.pe.uerſi.quid te
nendum,& uerſic.oere paſſus eſt arduus,dicit hāc opin.ſeruari
in practica,& uerſi.& ſic uidesis ſubdit,ꝙ iudicando durū eſſet
recedere ab hac cōi,adducit plures doc.eam,& legendo,& con
ſulendo tenentes,omiſſo ipſorū motiua,& fundamenta, ex quo
44 a quolibet uideri poterūt.† Tn̄ legēdo d.l.Marcellus,dicebā ꝓ
iſta cōi opi.eſſe tex.in d.§.ſi uero expſsim. Tū cōſiderata ipſius
generalitate,dum loquitur in quocunq; hærede grauato. Tum
quia text.ille expreſſe loquitur de filijs, nam ſe refert ad ea quæ
dicta fuerunt ſuperius,ut probant illa uerb.ſicut dudum prædi-
ximus,& illa,ſm prius a nobis inuentam uiam,in quibus ꝑced.
relatis,Imperator expreſſe loquit̄ de filijs, ut patet in.§.primū,
itaq;, & in.§.ſi quis autem,& in.§.exhæredatos autem, & in.§.
in omnibus autē caſibus,& in.§.hinc nobis,&.§.ſeq.& iſtis con
ſideratis,tex.in d.§.ſi uero expreſsim aperte ſentit trebelli.poſſe
ſe prohiberi etiam,in filijs primi gradus,cum text.ille ſe referat
ad præcedentia, & relatum contineatur in referente,ad quem
tex.ita inductum,non poteſt accomodari congrua,nec conue-
45 niens reſponſio.† Nec obſtabit d.l.iubemus,nam procederet in
caſu ſuo,& remanebit in illo incorrecta, ut fructus non impu-
tentur,non aūt habebit locum quando treb.eſt prohibita,nam
ut Imperator ibi in prin.& in fi.aperte dicit d.l.iubemus,nō eſt
trahenda ad alium caſum q̄ ſit ibi expreſſum,nec etiam ad alias
perſonas,ex quibus infertur quod ab hæredibus d.Gaſparis tre
bellianica non poterit detrahi,cum per ipſam taſtatricem ap-
46 pareat prohibita.† Prout etiam in caſu præſenti, non poteſt de
trahi ſecundum opin.Bald.& ſequa.quoniam non ſunt grauati
reſtituere fideicommiſſum d.filij d.teſtatricis, ſed hæredes di-
ctorum filiorum,quo fit,ut ſine aliquo dubio etiam tenēdo di-
ctam opi.treb.a teſtatrice prohibita non poſsit detrahi ab hæ-
redibus dictorū filiorū grauatorū,arg.l.ſi fundū,per fideicom.
§.fi.& l.ſeq.de leg.j.& tradit Bar.aſsignando rōnem diuerſita-
tis in

* tis in l.j.§.fi.in fi.ff.de uul.&pu.quem *cõiter ibi ſequunť doc.
maxi.Ale.qui adducit plures,& plures concor.& idẽ Ale.conſ.
lxvij.col.ij.& iij.uol.j.& conſ.xij.attentis,col.a.uol.iij.& plenè
proſequitur Iaſ.poſt alios in l.cohæredi.§.cũ filię.ff.de uulg.&
pu.& in l.ex tribus.C.de inoffi.teſt.& Are.ꝯſi.clv.periculoſum,
col.v.uerſi.ſed poſito,& col.pe.& fi.& diffuſe per ſcribẽ.in l.cũ
filioſ.de leg.j.& per doc.ſtatim adducendos.† Et quod dicti
47 filij nõ fuerint prohibiti,nec grauati,ſed ipſorũ hẽdes, oſtendit
apertiſſimè,qm̃ ipſis inſtitutis,& poſtmodũ decedẽtibus abſq;
filijs d.teſtatrix uoluit,qđ tota ſua dos deueniret in ſuos fratres
nõ exprimẽdo a quibus reſtitutio deberet fieri.† Qua dubieta-
48 te ſtante fideicõ.relictum vř ab heredibus filiorũ non autem ab
ipſis filijs,ut tradit Bar.in l.qui duos in fi.ff.de uulg.& pu.& ibi
Pau.de Ca.& reliqui ſcrib.& plenè per Ale.in d.l.j.§.fi.co.ti.&
in d.ꝯſi.lxvij.uolu.j.col.iij.Vbi dicit oẽs iſtud ſequi, & apertius
hoc idem firmat aſſerendo hanc opi.eſſe cõem,& ab ea in iudi-
cando nõ eſſe recedendum,in d.ꝯſi.xij.col.a.uerſi. & ſic patet,
uol.iij.& cõem hanc eſſe ẽt dicit poſt Pau.de Ca.& alios, Iaſ.in
d.l.cohæredi.§.cũ filiæ,col.ij.uerſ.ult.no.& in d.l.ex tribus, nu.
49 v.C.de inof.teſt.† Et licet Are.in d.conſil.clv.diſtinguat,tñ in
caſu pñti cõcluſio prædicta procedit ſine difficultate, qm̃ dicta
teſtatrix uoluit dictis filijs ſuis inſtitutis qñcunq; decedentibus
ſine filijs,qđ tota ſua dos,& pro q̃to diſponere poſſet deueni-
ret in ſuos fratres,ex quibus uerbis,onus fideicõmiſſi iniunctũ
cenſetur hæredibus filiorum,ita quod non poterunt treb.dedu-
50 cere,ex quo per illa uerba eſt prohibita.† Et licet ſm Bald.non
poſſit in filijs primi gradus prohiberi,tñ iſto caſu non dř eſſe
prohibita filijs,ſed hęredibus filiorũ,& iõ ab ipſis nõ poterit de
trahi,ita Ale.in d.l.j.§.fi.col.j.uer.ſed quotidianum eſt, & licet
ibi nihil dicat de treb.tñ idem Alexã.expreſſe iſtud ſentit in d.
ꝯſi.lxvij.col.j.& ij.uol.j.ubi rñdet ad d.l.iubemus,quæ non lo-
quitur qñ hęredes filiorum ſunt grauati,& hoc idem eſt de men
51 te Cor.conſi.cxlij.vř uol.iiij.† Et ſuadetur rõne apertiſſima, nã
* ſi doc.oẽs * cõiter uolunt iſtud procedere in legitima, quæ eſt
magis fauorabilis a fortiori iſtud procedet in tre.minus fauora
bili,& qñ fideicommiſſum iniunctum eſt caſu quo filij qñcunq;
decederent abſq; filijs,& ſic quocunq; tempore, & ita pũctali-
ter in iſtis terminis cõcludunt Moder.repe.in d.l.Centurio,car.
xxiij.col.ij.uerſi.aliqñ uero teſtator,nu.ccclviij.& col.iij.uerſi.
52 item intelligo hoc. † Nec quidem immerito, ut diſpoſitio per
hanc præſum.& intelligentiã reddatur ualida, & firma, & non
pereat.l.quoties.ff.de uerb.cũ uul. quo arg.doc.utunť ſuperius
53 adducti.† Et in caſu nřo iſtud cõprobatur per illã clauſulã ap-
poſitam a teſtatrice uolente oia per eam diſpoſita ualere omni
meliori mõ &c.quæ referť ad q̃libet partem teſtamenti ut fir-
mat Cuma.ꝯſi.xxv.Fran.col.ij.uerſi.nunc.n.uoluit teſtamentũ
de qua clauſula,& eius uirtute,p Imo.& Cano.in c.ij.de ordi.
cog.& Soci.conſi.clxxiij.uolu.ij.& plenè per ſcrib.oẽs in l.j.§.ſi
54 quis ita.ff.de uerb.obl. † Ad quod ẽt,nam ſi dicti filij percepe-
runt aliquos fructus,ex dictis rebus dotalibus illi medio tẽpore
percepti debentur in trebellianicam imputari etiã ſi uera eſſet
opin.Bald.& ſequac.per tex.in l.in fideicõ.& in l.mulier.§.cum
proponeretur.ff.ad trebe.& in l.quod de bonis.§.quod auus.ff.
55 ad leg.fal.cum ſimi.† Et licet d.l.iubemus,diſponat filijs primi
gradus fructus medio tempore perceptos,non debere in trebe.
imputari etiam ſi dicti filij eſſent grauati reſtituere extraneo,ut
vř ſentire Saly.& Pau.de Ca.ibi,& Alex.in d.§.quod auus, col.
* pe.& fi.Tamen magis * communis opi.eſt, quod debeant dicti
percepti fructus imputari,qñ filij ſunt grauati reſtituere extra-
neo,ut in caſu pſenti,extraneis reſtitutio eſt facienda,ita Fulg.
in d.l.iubemus,& ibi Io.Petrus.& Cor.col.ij.& fin.ſequunť re-
ſpondentes adductis per Saly.& Pau.de Ca.& hanc opi.ſequiť
Alexand.ſibi contrarius in d.l.in fideicommiſſaria, in princip.
colum.iij.& ſequuntur plures alij citati per Clau.in d.l.in fidei
commiſſaria,in princip.colum.j.& ij. & hoc per text.in d.l.iu-
bemus, inducendo ut per eum aſſerentem hanc opin.eſſe ue-
riorem,& magis communem,& quod pro ea conſuluit, & eam
ſequitur aperte Cornel.conſilio cccxxj.de pluribus, colum.iiij.
uerſicu.& cum de reſiduo,uolumi.iij.ubi dicit Romæ ita fuiſſe
obtentum, & iudicatum quando duę quartæ ueniunt detra-
hendę,& filij primi gradus ſunt grauati reſtituere extraneis.Ex
quibus dico tales fructus perceptos debere imputari, & quod
ab hæredibus domino Gaſpari conſideratis ſuperius addu-
ctis non poteſt de dicto fideicommiſſo detrahi trebellianica.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Ordo mendicantium,prohibet, & interdicit poſſidere, & retinere bona.*
2 *Fallit autem quando auctoritate apoſtolica illa retineret.*
3 *Frater ordinis prædicatorum profeſſus, an poſſit uenire ad fideicommiſſum.*
4 *Frater ordinis mendicantium prohiberi poteſt a teſtatore, ut nihil conſequatur de bonis ſuis.*
5 *Taliter profeſſus excluditur a ſucceſſione.*
An autem poſſit petere legitimam.
6 *Teſtatoris diſpoſitio,an in iſtis obſeruanda ſit.*
7 *Et quid ſi talis profeſſus fuit ante conditum teſtamentum.*
8 *Excluſus a teſtatore ne ſuccedat,non affert damnũ monaſterio ſed ſolum tollitur ſpes ſuccedendi.*
9 *Eo magis ſi teſtator uoluit bona ſua conſeruari in familia, & agnatione, & nu.10.*
11 *Interpretatio facienda eſt,ne teſtator reddatur ſibi ipſi contrarius.*
12 *Alienationis prohibitio facta ex cauſa,quas perſonas cõprehẽdat.*
13 *Vocati,& nominati a teſtatore,præſumuntur ab ipſo magis dilecti, quàm alij non uocati,& nu.14.*
14 *Dignitas familiarum non conſeruatur per fœminas.*
15 *Ingreſſurus religionem poteſt donationem bonorum ſuorum ac ſucceſſionis ſibi debita facere ſuis fratribus.*
16 *Maximè quando expreſſè facta eſt de legitima, & de omni alia ſucceſſione futura.*
17 *Teſtamenti una pars declaratur per aliam.*
18 *Per fideicommiſſum ſucceditur teſtatori, & nu.57.*
19 *Deſcendentium appellatione,etiam filia fœminæ continentur, & declaratur,nu.37.38.& 39.*
20 *Fratrum appellatione cõtinentur ſorores, quod declaratur, nu.41.*
21 *Filiæ teſtatoris dicuntur deſcendentes per lineam maſculinam quod declaratur,nu.44.*
22 *Filiæ teſtatoris dicuntur de domo, & familia ipſius, & nu.43.*
23 *Agnatæ etiam dicuntur, & nu.42.*
24 *Ad fideicommiſſum uocatus,capere poteſt bona peruenta ad grauatum ex cauſa fideicommiſſi.*
25 *Alienationis prohibitio,limitata ad certas perſonas,cenſetur prohibita quo ad alias.*
26 *Maſculinitatis qualitas expꝛſſa a teſtatore, penitus excludit fœminas.*
27 *Talis expreſſio maſculinitatis,facta uidetur propter maſculos ad excluſionem fœminarum.*
28 *Dignitas familiarum conſeruatur per maſculos,non per fœminas.*
29 *Fœminæ transferunt bona in alienas familias.*
30 *Geminatio entxam uoluntatem diſponentis oſtendit, & nu.67.*
31 *Fœminæ cenſentur excluſæ ſi teſtator illis reliquit dotes, & prohibuit ultra petere, & alios uniuerſales inſtituit hæredes.*
32 *Filij fœminarum non ſunt de familia aui materni.*
Nec dicti nepotes dicuntur de domo Cippo ſeu caſata teſtatoris aui materni.
33 *Qui uult conſequens,uelle uidetur omne antecedens ad illud.*
34 *Fideicõmiſſum debetur maſculis,quorum cõtemplatione fuit factũ.*
35 *Fideicommiſſa ampliantur, & reſtringuntur per rationem, & eam ab ipſo teſtatore expreſſam, & nu.65.*
36 *Fideicommiſſa inducuntur etiam ex coniecturis.*
37 *In fideicommiſſis teſtatoris mentẽ magis attendimus, quàm uerba*
39 *Dictio,itaq;,ad præcedentia uenit declaratiuè.*
40 *Teſtator uolens bona ſua in infinitum remanere in domo, fœminas excluſiſſe uidetur.*
45 *Dictio,per lineam,non ſolum denotat continuationem lineæ, ſed ẽt quandam perſonam mediam inter ipſum diſponentem, & deſcendentes ab eo.*
46 *Dictio,inter ſe,relatiua eſt præcedentium declarantium ſequẽtia.*
47 *Prohibitus alienare,quam partem alienare dicatur prohibitus.*
48 *Et quid ſi in prohibitione alienationis,adiecta eſt cauſa.*
49 *Vel alienationis prohibitio facta eſt in rem.*
50 *Alienationis prohibitio,an etiam comprehendat inſtitutionẽ hæredis legitimi.*
51 *Alienationis prohibitio,an comprehendat actum alienandi, tam inter uiuos,quàm per ultimam uoluntatem.*
52 *Et quid ſi adſunt uerba prægnantia,alienationem prohibentia.*
53 *Et quid ſi teſtator in caſu alienationis uoluit bõa peruenire ad tertiũ.*
54 *Et quid ſi expꝛſſè alienatio fuit prohibita pactu ultimæ uolũtatis.*
55 *Et an cenſeatur prohibita alienatio p uiã ſucceſſionis ab inteſtato.*
56 *Prohibitus alienare in certas pſonas,curare dẽt ne ad illas aliquo*

caſu bona perueniant.
58 *Probibitus alienare, contra præceptum teſtatoris facit,ut bona alienata perueniāt ad illū in quē teſtator eo caſu noluit peruenire.*
59 *Præceptum honeſtum a teſtatore factum obſeruandum eſt,& alijs ſequenti.*
60 *Diſpoſitio,quòd bona conſeruentur in familia , & non alienentur, honeſta eſt.*
Præceptum teſtatoris ſi non obſeruatur,operatur ut bona perueniant ad uocatum,eo caſu ab ipſo.
61 *Maxime ſi teſtator uoluit ipſa iure,& facto bona ad illū peruenire.*
62 *Familiæ,& agnationis appellatione,quæ perſonæ comprehendātur, & nume.66.*
63 *Maior affectio hr̄ in filios,& deſcendentes,quàm in tranſuerſales.*
64 *Dictio,ſeu,quando ſtet declaratiuè,& reſtrictiuè,uel ampliatiuè,et augmentatiuè ad præcedentia,& melius.nu.68.& 69.*
70 *Verba ſequentia declarant præcedentia.*
71 *Argumentum a ueroſimili,ualidum eſt.*
72 *Expreſſum dicitur,quòd teſtator diſpoſuiſſet,ſi de eo fuiſſet interrogatus.*
73 *Quando contrauentum eſt uoluntati teſtatoris,ad eius bona ueniūt illi,qui eo caſu ſunt uocati.*
74 *Diſpoſitio conditionalis purificata conditione efficitur pura.*

CONSILIVM XXII.

DE Tribus principaliter in præſenti ꝯſultatione agi
tandum erit,& primo an frater Cornelius ordinis
prædicatorum,& ſucceſsiuè monaſterium poſs ne
uenire iure,& remedio aliquo ad bona ſubiecta fi-
1 deicom.de quibus mō agitur.† Illo.n.quod ipſe ſit ordinis mē
dicantium,& profeſsio ſeu regula interdicat habere redditus,
aut poſſeſsiones,ut in c.unico de religi.do.lib.vj.& ibi gloſſ.&
doc.no.ut ēt facit Lap.alle.ſua.l.v.Hoſtien.& reliqui doc.in c.
in præſentia,eẽ de prob.& ibi poſt alios disi,num.clxxv.& alijs
ſeq.& Feder.de Seu.conſil.xij.fratres prędicatores,in tit.de ſta.
mona.& Bal.in auct.ſi qua mulier,col.iij.C.de ſac.ſan.eccle.&
Aret.in l.j.col.xiij.& ſeq.ff.de teſt.& p doc.in auct. ingreſsi.C.
2 de ſac.ſan.ec.cū ſi.† Tñ ut ipſi p̄dicatores aſſerunt, ex reſcripto
& priuilegio apoſtolico,nedū poſſunt ꝯſequi bona ſtabilia;&
illa cedere ſed ēt illa perpetuo retinere,& ex eis fructus percipe
re,ut tradit Spe.in titu.de ſta.mona.§.j.uerſi.iij.& iiij.& refert.
Alb.de Roſa.in d.auctē.ingreſsi,& Pet.de Vbal.in trac.de ſuc.
ab inteſt.cle.reg.& ſecu.col.iij.& iiij.uer.circa primā,& uer.ilj.
q̄ro,& Pet.de Anc.ꝯſi.ciiij.ꝫ fratres,& Fely.in d.c.in p̄ſtia col.
mihi ſ iiij.i ſi.& dec.ibi.uer.iij.ꝯcluſio,& Are.in d.l.j. col.xiiij.
& tradūt Mod.poſt Bal.in d.auc.ingreſsi,col.xiiij.Et iſtis cōſi-
deratis ipſe frater Cornelius,& ſucceſsiuè monaſteriū,vn̄r capa
ces nō ꝯſequendū bona p̄dicta,& de eis diſponēdū ipſorū arbi-
trio,prout iā diſpoſuere ad cōmodū ſororū ipſius fratris Corn.
3 filiarū Petri teſtōris,faciētis fideicōmiſſum.† Ad qđ uocat ſuos
filios,& deſcēdentes ex eis,inter quos reperiꝭ,& mō eſt ipſe fra
ter Corn.deſcēdens ex linea maſculina,in cuius perſonā reddiꝭ
fideic.purificatū,cū talia noia p ingreſſum religionis,& profeſ-
ſionē minimè in ipſo expirauerint.l. ius agn.ff.de pact.& in.§.
minus ergo inſti.de hęre.q̄ ab inte.deter. & circa ius ſuccedēdi
hr̄ in l.deo nobis.§.hoc ēt cognitū, &.§.ſeq.C.de ſac.ſan.ec.&
ibi no.Bal.prout ēt facit in d.auct.ſi qua mulier.col.v.uerſ.iiij.
quæriꝭ.¶ Rectius tñ ꝯſiderādo facti ſeriē,& d.Petri teſtamēti
tenorē,dico ipſum fratrē Corne.& ſucceſsiuè monaſteriū non
poſſe ꝯſequi bona p̄dicta,qm̄ ab eis penitus , & expreſſe ab ipſo
4 teſtatore ſunt excluſi.† Cuius uolūtas potiſsimè attēdi,& obſer
uari dēt.cū p lege habeat.§.d.ſponat,in auc.de nup.l.in ꝯdi.pri
mū locū.ff.de ꝯdi.& dem.l.iiij.C.de neceſ.ſer.hær.inſti.cū uul.
5 † Quæ excluſio iure permittēte bene potuit ab ipſo teſtōre fieri
cū nō tractēꝭ de legitima forſan d.fratri Corn.debita,ut tradit
Bal.in d.l.deo nobis,in fi.§.hoc ēt cognitū,& in d.c.in præſen-
tia,col.iiij.& Pau.de Ca.in auct.niſi rogati,col.ij.C.ad trebe.&
Bal.in d.auct.ſi qua mulier,in iiij.q.& Alex.ꝯſi.cc.liij.col.pen.
uol.ij.& tradit Hoſt.& Io.And.in c.Raynald.eẽ de teſta.& Sal.
in d.auc.niſi rogati,& q̄ plures alij citati p Dec.in d.c.in p̄ſtia
& ibi dixi,nu.cxsis.& ſeq.& diffuſe ꝓſequiꝭ idē Dec.ꝯſ.ecclis.
6 uiſis.† Et licet nōnulli tenuerint ꝫriū,qđ talis expreſſa diſpoſi-
tio teſtōris non teneat,& qđ tanq̄ improbata debeat reijci cum
prohibeat,& retrahat uolentē ꝓſiteri ab ingreſſu religionis,ut
7 diffuſe poſt alios examinaui in d.c.in p̄ſtia,loco p̄alleg.† Tñ in
caſu p̄ſenti obiectio hmōi ceſſat cū t pe ꝯditi teſtamēti ipſe fra
ter Cor.iam fuiſſet ingreſſus religionē.& profeſſus,ex quo ceſ-
ſat periculū ne retrahat ab ingreſſu,ut punctaliter tradit Areti.
in d.c.in p̄ſia,col.mihi.ix.uer.nā primo non ob.& ibi ipſe teti-
8 git,nu.cxxav.uerſi.huic rōni.† Conſequēter erimus in regula di
ſponēte diſpoſita per teſtatorem debere ſeruari, eſto qđ tendat
ad incōmodum monaſterij , cum ēt illi non afferat damnū, ſed
tollatur ſpes illa ſuccedēdi,& acquirendi,ut in ſimi. tradiꝭ in l.
fi.C.de acqui.poſ.& per doc.poſt gl.in l.ſeruus paciſcendo.C.
de pac.& in l.fi.C.de codi.ꝗ mō d.Petrus teſtōr iſtud diſpoſue
rit,latis apertè colligitur,ex illo capite ſui teſtamenti, in quo d.
fratri Cor.iudicauit,& legauit du.auri tres annuos,donec uiue
ret,& nō ultra,& ulterius diſpoſuit,qđ eos deberet percipere p
ſe,& qđ monaſteriū,& cōuentus dictorū fratrū,nullatenus poſ
ſet eos cōſequi,& habere, q̄ uerba cū apertiſsima ſint, alia glo-
9 ſatione nō indigēt,ut dicit Bal.in d.auct.niſi rogati,col.ij.† Eo
ēt qm̄ dictus teſtōr bona prædicta ſubiecit fideicōiſſo ea rōne,
ut remanerēt in domo,& caſali,& ut dignitas,& honor agnatio
nis conſeruareꝭ,a qua rōne,& cā penitus excluſus eſt ipſe frater
Cor.& ſucceſsiue monaſterium,& cōuentus , in quos ſi d.bona
peruenirent amplius non poſſent conſeruari in domo, & caſali
10 teſtato.† Quo attento prædicti frater Corn.& monaſteriū pe-
nitus a dictis bonis dicuntur excluſi,ſi.n.includereꝭ , diſpoſi-
tio teſtōis non poſſet ſortiri effectum,ꝗ utiq; eſſet ꝫ oia iura,ut
11 dictum eſt.† Rurſus teſtator ſibi ipſi ꝫrius redderet,& ſua diſpo
ſitio ſibi ipſi repugnaret ꝫ ea,quæ habenꝭ in l.nā ad ea.ff.de ꝯd.
& demon.& in l.j.C.de ſur.& in c.ubi repugnantia de regu.iur.
lib.vj.Eo etiam qm̄ ipſe teſtator prohibuit alienationē dictorū
bonorū adiecta cā,qm̄ uolebat illa remanere in domo,& caſali,
nominādo perſonas in quas uolebat illa deuenire a quib.oibus,
& ipſe frater Cor.& monaſterium excluſi ſunt,cū minimè inter
12 dictas perſonas contineantur. † Et cā prohibitionis alienatio-
nis eos non cōprehendiꝭ,iuxta tradita,in l.ſi ita quis.§.ea l.ff.de
uer.obl.& in l.ca.l.C.de cōdi.ob cau.& in l.filiusfam.§.diui,de
13 leg.j.† Et ſuadetur arguendo a maiori,nam teſtator magis dile
xit filias fœminas,quàm ipſum fratrē Corne.cum eas reciproce
ſubſtituerit,in dote illis primitus per eū relicta,& de ipſo fratre
Corn.minimā fecerit mentionē,arg.eorum quæ habentur in l.
publius,in fi.ff.de cōdit.& dem.& per Bart.in l.cū res.§.culpa,
de leg.j.& in l.fi.ff.ad treb.& per Ale.ꝯſi.xx s viij.in fi.uolumi.j.
14 † Et nihilominus dictas filias fœminas a prædicto fideicom.
excluſas eſſe uoluit,eo qm̄ per eas non conſeruabatur dignitas
domus,& agnationis,ut ſtatim dicetur.A fortiori igitur exclu-
ſus fuit ipſe frater Cor.& ſucceſsiuè monaſterium, tanq̄ minus
dilecti.argu.l.ſi uiua matre.C.de bo.ma.& eorū quæ poſt alios
per eum citatos,refert Crot.in d.§.diui.nu.clxiij. & facit quæ
habentur per Bar.& alios,maxi.Mod.in l.Gallus.§.etiam ſi pa
15 rente,col.fi.ff.de lib.& poſthu.† Accedat iſtis donatio inter ui-
uos facta per ipſum fratrem Cornelium,conſentiente patre,fra
tribus ſuis,& de legitima,& trebellianica,quæ ſibi ſpectare poſ
ſent in bonis,& hæreditate patris,ut eſt uidere,ex tenore publi-
ci inſtrū inde confecti, quę ualida fuit, & firma. Tum quia per
ſtipulationem celebrata,a patre conſentiente, & in d.conſenſu
uſq; ad mortem perſeuerante iuxta plenè tradita,in l.j.in l.fin.
C.de pact.& in l.quidā in iure.ff.de don. & in l.ij.in fi.ff.de his
quib.ut indig.& in l.ſtipulatio hoc mō concepta.ff.de uer.obl.
16 cū concor.† Tñ ēt quia ſpecificè,& expreſsè fuit facta, ac not.
in l.ſi qñ.§.& gñaliter.C.de inof.teſt.qui conſenſus & patris p
ſeuerantia,apertiſsime arguunt eius uoluntatem fuiſſe ab omni
bus ſuis bonis excludere d.fratrem Corneliū,& ſucceſsiuè mo-
naſterium,& proculdubio ab iſtis ſubiectis fideicommiſſo,quę
uoluit conſeruari in domo & caſali,& licet ipſe frater Cor.eſſet
maſculus de linea & deſcendentibus d.teſtatoris & per ingreſ
ſum religionis non amiſiſſet dicta nomina & iura ſuccedendi,
ut dictum fuit.ꝭ pro parte ꝫria,tamen ex iſtis coniecturis & ex
alijs capitibus teſtamenti ſupra adductis.Iſtis qualitatibus non
obſtantibus excluſus fuit & ipſe & monaſterium a prædicto fi-
deicommi.quo fit ut ad illud minimè poſsint admitti, cū dicta
uerba per quæ uocātur deſcendentes & ex linea maſculina nō
poſsint uerificari.nec effectum ſortiri in prædictis fratre Cor-
17 nelio & monaſterio,rationibus & deciſ.quibus.ſ.† Nec incon
uenit quod una pars teſtamenti declaretur per aliam.l.utrum.
ff.de peti.hære.l.qui filiabus.l.ſi ſeruus plurium.§.fina.de leg.j.
18 † Nec in præſentiarum cadit diſcuſsio illa.An iſte frater Cor-
nelius & monaſterium poſsint ſuccedere ab inteſtato fratribus
ſuis præmortuis,quorū à modo tractatur quis debeat ſuccedere
in dictis

in dictis bonis tñ ſubiectis fideicõmiſſo,per qđ ſuccedit Petro
teſtatori.& non grauatis.l.cohæredi.§.cum filiæ.de uulg.& pu.
& cã teſtati præferaẽ cauſæ inteſtati,uul.l.q̃ diu.ff.de acqui.hær.
& qm̃ tale fideicõ.fuit & eſt rerũ particulariũ,& nõ uniuerſale,
cũ d.teſtator ut mihi narratũ eſt,reliquerit alia bona ſufficien-
tia ad legitimam & treb.debitã,& detrahendã ipſis filijs, & ab
eis,de dictis legitimis & earũ detractione aliquid minime di-
cendũ eſt,& ꝯñr non cadit diſcutere.an Ioã.Petrus frater ipſius
fratris Cornelij,potuerit teſtari de legitima, quæ debebaẽ ſibi
& alijs ſuis tribus fratribus,& de trebellianica,quæ ab ipſis ue-
niebat detrahenda,qm̃ adſunt alia bona,ad iſta oia ſufficiẽtia,
& ſolũmõ agiẽ,an ad dictum fideicõ.particulare poſsit uenire
ipſe frater Corn.& ſucceſsiuè monaſteriũ & ꝯuentus, & cõclu.
erit negatiua qua ſtãte minus poterũt uenire ſorores ipſius uir-
tute donationis & ceſsionis ipſis factæ per dictum fratrẽ Cor.
& monaſteriũ,cũ nemo det qđ nõ habet,iuribus uul.nec in aliũ
19 transferre põt ius quod nõ habet.† An aũt d.ſorores poſsint ue
nire alio remedio,vẽ in hac ſecunda difficultate.primo dicẽdũ
qđ ſic ꝯſideratis uerbis prolatis ab ipſo Petro teſtatore, uolẽteꝗ
qđ d.bona,non poſsint alienari &c. ſed deberẽt uenire in de-
ſcendentes per lineã maſculinã,& in alios fratres hæredũ inſti-
tutorũ,& inter deſcẽdentes,ne dum ipſorũ ſed ẽt ipſius teſtato
ris,quorũ deſcendentiũ appellatione ẽt filiæ fęminæ cõprehen
20 duntur.l.fi.C.de ſuis & legi.† Et quia appellatione fratrũ, etiã
ſorores cõprehendũtur,ut ad plenũ traditur per oẽs in rub.ff.
21 de acqui.poſ.† Et ẽt quia ipſę filiæ propriæ teſtatoris dicuntur
deſcendẽtes per lineã maſculinã.q̃ cõſideraẽ a quo deſcendunt,
& nõ quod ſunt fœminę,ut tradit glo.in uerſi.nã & ſi,in fi.in l.
* Gallus.§.nũc de l.ff.de libe.& poſth.q̃ Bal.& alij * cõiter ibi ſe
22 quuntur maxi.Mod.Papi.inferentes ad diuerſas.q.† Prout etiã
qm̃ licet ipſe teſtator uoluerit d.bona remanere in domo & ca-
ſali ipſius,nõ propterea dicuntur excluſæ eius filiæ cũ ſint de do
mo & familia patris.l.uolũtas.ubi oẽs oo.C.de fidei.& per Ale.
23 & alios in l.cũ puella.ff.de iu.om.iudi.† Prout ẽt qm̃ ipſę ſunt
proximiores & propinquiores agnatæ d.teſtatori,uolẽti d.bo-
na in proximiores agnatos peruenire,ut inſtit.de leg.agn.ſuc.
24 &.C.de legi.hære.cũ ſi.† Si ẽt ꝯſideramus teſtm̃ conditũ a Ioã.
Petro fratre dictarũ ſororũ,in illo per ſubſtitutionẽ ꝯditionalẽ
iam purificatã,apparẽt expreſſe uocatæ,& potuere ab illo,in d.
bonis uocari,tã in parte Io.Petri,nõ ſubiectã fideicõ. q̃ ẽt in d.
bonis fideicõ.ſubiectis,quoad partes q̃ obuenerũt d.Ioã.Petro
per mortẽ aliorũ fratrũ ſuorũ, de quibus vẽ libere potuiſſe di-
ſponere,iuxta l.pr̃.§.xv.de leg.iij. & tradit per gl. & doc.in d.l.
25 cũ uolũtas.cũ ſi.† Et licet ipſe Io.Petr.& alij fratres appareant
a Petro primo teſtõre aliena.d.bona,tñ quia d.prohibitio eſt li
mitata reſpectu perſonarũ incertarũ,per eam non vẽ prohibita
alienatio per inſtitutionẽ hæredis legitimẽ facta , qui alias ab
inteſtato ſuccederet,ut hẽ in l.cum pr̃.§.cũ inter.de le.ij.& tra-
dit gl.in l.pr̃.§.Iulius Agrippa de leg.iij.& Mod.in d.l.uolun-
tas,col.ij.in j.limi.& Bar.in l.peto.§.fratre.de leg.ij. & in d.l.ſi
quis ita.§.ea.l.ff.de uerb.& per oẽs in d.§.diui.litis tñ nõ obſtã.
ꝯria opi.uera eſt,conſideratis uerbis prolatis a Petro teſtatore,
26 & ꝯſiderata ipſius mente.† Semper.n.conſideramr lineam ma-
ſculinam & deſcẽdentes per dictã lineam , hoc idem pluries &
pluries repetẽdo,p quã qualitatẽ maſculinitatis fęminæ peni-
tus dñt excluſę ut tradit Abb.per illũ tex.in c.Raynald.in not.
ex de teſti.& tradit doc.in l.j.C.de ꝯdi.inſert.cũ alijs alleg.per
27 Dec.ꝯſi.xv.& alibi pluries.† Quam quidẽ qualitatem maſculi-
nitatis teſtator ipſe alia de cã nõ expreſsit,niſi quia uoluit agna
tos maſculos anteferre ipſis fęminis,& ut bona ſua cõſeruarenẽ
in familia,ut ipſemet expreſsit,conſiderando domum & caſale
28 ipſius.† Nec immerito,nam per agnatos maſculos , & non per
fęminas ꝯſeruatur dignitas domus & familiæ,ut hẽ in.§.cęterũ
inſti.de leg.agn.ſuc.& in l.j.§.pe.ff.de uen.inſpi.& tradit Ioan.
And.in addi.ad Spec.in tit.de ſucceſ.ab inteſt.uerſi.& eſt ſcien
dom.& in rub.de teſta.& Bal.in l.qđ uero.ff.de legi.& p Soci.
ꝯſi.xij.Præſens ꝯſultatio.& ꝯſ.lxiij.Viſia col.ix.uol.iij.cu ꝯcor.
29 † Fęminæ.n.non cõſeruant bona in familia & agnatione, quin
immo per eos bona transferuntur in alienas familias,nam earũ
filij patria & non matria ſequuntur familiam,& agnationem.l.
pronunciatio.§.fi.& l.ſeq.ff.de uer.ſig.l.cu legitimẽ.ff.de ſtatu.
homi.§.fi.inſti.de patr.pote.tradunt Io. And.& alij, ubi ſupra.
30 † Et inſuper ſatis illud ſuadetur,conſiderando geminationem
& reiteratione dictæ qualitatis a dicto teſtatore factam quę eo
magis oſtendunt eniaam eius uoluntatẽ ut traditur in l.baliſta.
ff.ad treb.cum alijs allegatis per Fran.de Cur.conſi.lxiij.Arti-
quiſsima col.xvj.cum ſi.Nec illud dubium eſt,dignitatẽ & ho-
norem familiarum ſine bonis & diuitijs, male expreſſe conſer-
uari.l.quiſquis.C.ad leg.Iul.maieſta.& per Ale.conſi.cxxxiiij.
31 nu.ij.& conſi.xxxvj.nu.vij.uol.vj.† Confirmantur iſta ex alio
capite teſtamenti,in quo ipſe teſtator ſuis filiabus reliquit dotẽ
prohibendo eas ultra poſſe aliquid petere , per quæ uocando
alios proximiores agnatos,apertiſsime patet mentẽ ſuam fuiſſe
eas ad dictũ fideicõ.minimẽ uenire rationibus quibus.ſ. eo ẽt
qm̃ uoluit bona prædicta non poſſe alienari,nec per ſuos hære-
des nec per deſcendentes ab eis , ſed illa remanere in domo &
32 caſali,& hoc quidem perpetuo & in infinitũ. † Quæ uerba pe-
nitus excludunt ipſas fęminas & deſcendentes ab eis,ut dictum
eſt,& habetur per Barto.in d.l.pronunciatio.§.familiæ.& in l.j.
ubi Bal.poſt antiq.no.ff.ad ſyllan.& tradunt oẽs per illum text.
in l.fi.C.de uerb.ſig.& gl.in l.cum unus.in prin.ff.de alimen.&
ciba.lega.& Bene.Cap.ꝯſi.xc.& Soc.d.ꝯſi.lxiij.nu.xxij.Non.n.
bona prædicta remanere poſſent in domo & caſali d.teſtatoria
33 in infinitũ,ſi ad dictas fęminas tranſirẽt.† Quæ conſeruatio mi
nimẽ duraret ſi tranſitus ad eas fieret, & ideo teſtator iſtud di-
ſponendo neceſſario diſpoſuit oĩa ad id requiſita,ſine quib. con
ſeruatio eſſe non poſſet,ꝯñr dictas fęminas penitus excluſit , ad
no.in l.illud.ff.de acqui.hæred.& in l.ij.ff.de iur.om.iu. & in c.
præterea de offi.dele.& per Soc.ꝯſi.lvij.In cã.uol.iij.& Dec.ꝯſ.
xxxviij.col.ij.Prout etiam quoniam d.teſtator expreſſe prohi-
buit alienationem dictorum bonorum,mandando dicta bona
debere remanere in domo ſua,& ſuo caſali maſculino,ita ut di-
cta bona peruenirent in alios fratres eius tamen filios,ſeu pro-
34 pinquiores agnatos per lineam maſculinam.† Per quam prohi
bitionem ita factam a dictis bonis excluſę fuerunt fęminæ,& p
eam inductum fuit ualidum fideicommiſſum,in fauorem ma-
ſculorum quorum contemplatione fuit facta,ut habetur in d.
l.peto.§.fratre.ubi Bar.& alij not.& per ſcrib.plenẽ in d.§.diui.
& per Bar.in l.qui Romę.§.cohęredes.ff.de uer.obl.ubi Ale.&
Areti.col.iij.& Soc.col.viij.& uerſic.quartus plenẽ tangunt.&
idem Soci.conſi.cclj.Quoniam in præſenti.col.ij.& viij.uol.ij.
& conſi.lvij.& xliij.uol.iij.& per Fran.de Cur.conſi.xl.In præ-
ſentiarum.col.iiij.vj.& ſeq.& Cor.conſi.xxij.In hac.& cõſi.lix.
diu uol.ij.& Dec.d.conſi.xxxviij.& conſi.xxiij.& alibi pluries.
ex quibus infertur , quod cum dicta cã & ratio quibus teſtator
fuit motus ad faciendum tale fideicõmiſſum,ſit generalis , ipſa
35 attendenda eſt,& non conceptio uerborũ.† Nam ſolida & cõis
eſt conclu.fideicommiſſa ampliari reſtringi declarari & limita-
ri per rationem & cauſam quib. teſtator motus illa fecit, & illa
debent attendi & non uerba,ut habetur in l.cum pr̃.§.dulciſsi-
mis, ubi Bar.& ſcri.de le.ij.& idẽ Bar.ĩ l.regula.§.& licet.ff.de
iu.& fac.ign.& bonus tex.in l.nomẽ.§.fi.de leg.iij.& plura ad-
ducit Soc.conſi.xliij.col.j.uerſi.nã rõ uolu.iij.& Franc.de Cur.
ꝯſi.xliij.Statuto.col.v.in fi.& bona deci.Bar in l.pr̃ filiũ.§.fun-
dum.de leg.iij.& Pau.de Ca.ꝯſ.ccclxxxvj.In contrauerſijs.col.
ij.& ſeq.& Ale.in d.§.diui.& ibi repe.car.ix.& x.uer.quærit de-
36 mum Bar.& uerſi.aliqñ.& tertio.† Nec quidẽ immerito cum fi
deicommiſſa ẽt coniecturis inducaoẽ.l.hæredes mei.§.cũ ita.ff.
37 ad treb.l.licet imperator.ubi Bar.de leg.j.cũ ſi.† Et in fideicõ-
miſsis potius attendere debemus mentẽ collectã ex coniectu-
ris q̃ uerba.l.cum oĩum.ubi doc.C.de fideicõ.l.publius.§.fi.ff.
de ꝯdi.& dem.l.qm̃ indignum.ubi ſcrib.plura accumulant.C.
de teſta.l.iij.& ibi Ale.& Iaſ.C.de libe.præte. ¶ Non obſt. ꝯria
ſuperius adducta,& primo dicebatur appellatione deſcenden-
tium uenire etiam fęminas , & appellatione fratrũ uenire ſoro
res,prout ueniunt appellatione agnatorum , qm̃ iſta uera ſunt
& procedunt,niſi uolũtas & mens teſtatoris appareat in ꝯriũ,
quo apparẽte recedẽdũ eſt a uerbis,& inherendũ erit rationi &
mẽti,quibus uerba habẽt deſeruire,ut ſuperius deduxi, & hẽ in
l.nõ aliter de le.iij.Quo fit ut illa uerba prohibitiua alienatio-
nis,& exceptuãtia aliquas perſonas non poſsint includere ipſas
filias fęminas,rõnibus & deci.quibus.ſ.eo ẽt quia una pars te-
ſtamẽti declaraẽ per aliã,ut dixi per quã aperte excluduntẽ fę-
minę,& ſuadeẽ ex illis uerbis,quoquomõ uniuerſalib.& gene-
38 ralibus,& ex illis uerbis,per lineã maſculinã.ſępe repetitis,† Et
ẽt ex illis uerb.uſq; in infinitũ iuxta no.p Bal.in l.ſi quidẽ.C.de
39 excep.& in c.j.§.ſi.col.fi.in tit.q̃ fuit pri.cau.benefi.am.† Nec
nõ & ex illis,ita qđ q̃ ad p̃cedẽtia uenĩũt declaratiuẽ,ut colligiẽ
ĩ l. uẽditor.§.ſi ꝯſtat.ff. cõmu.p̃d.& p Soc.ꝯſ.ccxlj. Circa pri-
40 mũ.col.pe.& fi.uol.ij.† Et ex illis , qđ remanere debeãt i infi-

altum,penitus excludentiæ fœminas , in quibus non datur illa
perpetuitas lineæ maſculinæ ab ipſo teſtatore conſideratæ , ut
tradunt docto.in d.§.nunc de lege.& optime inſeruiūt tradita
per Soci,in d.conſi,cclj.col.iij.& iiij.uolu.ij.& conſi.lxiij. colū.
viij.& ix.uol.iij.& per Ioā.de Aox.ꝯſi.iiij.in ij.dubio.& Bolog.
41 ibi in addi.† Et conſideratis iſtis , & mente teſtatoris,appella-
tione fratrum, non ueniunt ſorores , nec appellatione agnato
rum ueniunt ipſæ fœminæ,licet alias uenirent , ut tradunt Mo
der.allegantes deciſio.in rubrica.ff.de acquiren.poſſeſsio.& in
ſimi.dicit Pet.de Ancha.& Mod.ibi referunt & ſequuntur in l.
tres fratres.ff.de pac.& Alex.col.viij.& Soc.in d.l.hæredes mei,
§.cum ita.ubi appellatione filiorū,non ueniunt fœminæ,quādo
42 extaret ſtatutum,ꝙ non ſuccederent ſtātibus maſculis.†Et ex-
preſsio illa maſculinitatis,penitus ipſas fœminas excludit licet
agnatę eſſent,& alias uenirent ſub huiuſmodi appellatione ſicu
ti ſuperius dixi,per doctri.Abb.in c.Raynaldus,ex̃ de teſtamen
43 tis.† Et ex iſtis tollitur ēt alia obiectio, in qua dicebatur iſtas
fęminas uenire & includi,ex quo ſunt de domo familiæ & caſali
ipſius teſtatoris ut in d.l.uoluntas.Ceſſat.n.ſtante mente teſta
toris ꝯrium diſponentis & conſideratis uerbis ab eo prolatis.ſ.
44 ponderatis,ipſas fęminas penitus excludentibus.† Nō ob.aliud
in quo dicebatur iſtas filias fęminas cōprehendi,ex quo dicunt
eſſe & deſcendere ex linea maſculina, qm̄ incipit linea ab ipſis
filijs,qui ſunt caput & cauſantes lineam maſculinā, ſi ſunt ma-
ſculi ſeu fœmininam ſi ſunt fęminæ,ut tradit Pau.de Caſt. in l.
maritus,col.fi.C.de procur.& Ale.in d.§.nūc de lege , & Iaſ.ibi
col.v.in fi.& col.ſeq.Volens ꝙ qō fęminæ eſt prima diſponētis,
ut in caſu præſenti,linea incipit ab ea, cum.n.deſcendant ma-
ſculi & fęminæ a cōi patre,& ſtipite , lineæ ab ipſis ortū habent
& non a patre,per tex.in c.quod dilectio,& in c.fi.ubi gl de cō
ſangui.& affini.& idē tenet Soc.ibi col.ij.& iij.& Io.Crot.addu
cens alias deciſi,in d.§.diui nu.xj.& ſeq.& nu.clxiij.in fi.aſſerēs
ita cōiter teneri,& hoc modo declaratur ꝯrium.ſ.adductum.
45 †Et facit illa dictio,per lineā,non ſolum denotans ꝯtinuationē
quandā lineæ maſculinæ,ab ipſo teſtatore, quæ non pōt dari p
filiā propriam,ut dicit Soc.in d.§.nunc de lege,ſed ulterius de-
notat quandā perſonā mediā inter ipſum diſponentē & deſcen-
dentem ab eo, per quā linea maſculinæ ꝯtinetur , qđ non cadit
46 in fęmina,ut ſentit Pau.de Caſt.conſi.xcj.col.fi.in ij.parte.† Et
ſna detur iſtud ex illis uerbis. Inter ſe relationē habentibus ad
hæredes maſculos inſtitutos,cū ad pręcedentia referant , per q̄
declarant ſequentia,ut dixi ſuperius,faciunt tradita per Soci.
ꝯſi,lxiij.col.viij.uol.iij.& Dec.ꝯſi,cccxix.col.j.in fi.ita limitan-
47 tes & declarantes glo.Bal.& doc,in d.§.nunc de.leg.† Nec ob.
tex.ī d.l.pſ.§.quindecim.& alia ad idē ſuperius adducta,qm̄ illa,
procedunt,qn̄ quilibet hæredū eſſet prohibitus partē ſuā aliena
re,eo.n.caſu prohibitio nō capit partē, quā hæres haberet a co
hærede,cū illam non habeat ex uoluntate teſtatoris.At qn̄ pro-
hibitio eſt facta oībus ſimpliciter,erit ſecus,ut dicūt Mod.pap.
48 in d.l.uoluntas,col.ij.in fi.& Dec.ꝯſi.lxxxviij.in fi.† Prout etiā
obiectio ceſſat,qō in prohibitione alienationis adiecta eſſet cā,
ut bona remanerent in familia,ut eſt in caſu præſenti, ut tradit
Iaſ.in d.§.diui,col.x.uerſi.ij.no.in ij.lectura,& Crot.ibi nume.
49 xlvij.& ſeq.† Prout ēt tollitur obiectio, qō prohibitio eſſet fa-
cta in rem,prout eſt uidere in caſu præſenti,ut tradit Bart.in d.
50 l.peto.§.fratre,& Crot.in d.§.diui nu.l. † Non ob.ultimum in
quo dicebatur non eſſe prohibitā alienationē, per inſtitutionē
hæredis legitimi,qm̄ ex uerbis prolatis a teſtatore ꝯriū dicere
cogimur,dū uoluit ꝙ dicta bona nō poſsint legari, nec in aliū
transferri,alio largo ſumpto uocabulo,uel alio quoquomodo.
51 † Quæ uerba includunt alienationem per mortem & ultimā uo
luntatem.l.uerbis legis.ff.de uerb.ſig.& plenè per oēs in rubri.
de leg.j.& in l.legatum,eo.tit.uti dicitur de uer,relinquo.l.j.in
fi.ff.de tabul.exhiben.quod idē importat quod uer.lego. inſtit.
de lega.§.j.& pe.& uer.quoquomo.per glo.in l.cum pęna.ff.de
arb.& Ale.ꝯſi.cxvij.col.j.uol.j.& ꝯſi.cxviij.col.j.no.v. & faciūt
52 ēt illa uerb.præciſa,& non aliter,† Prout etiam ceſſat obiectio,
de d.§.cum inter.qn̄ adſunt uerba prægnantia,& ſępius repeti-
ta,includentia ēt alienationem per mortem,& ultimam uolun-
tatem,prout adſunt hic,& ſ.deduxi,ſm̄ Iaſ.in d.§.diui.car.pe.
col.iiij.in ij.lectura,poſt Bar.ibi col.fi.& alios ſcrib.& traditur
per gl.in l.ſi quis ita.§ ea lege,ubi ſcriben.etiam no.ff.de uerb.
obli.& per Bald.in l.uoluntas.C.de fideicō.col.ij.& in ea lege,
col.iij.uerſi.iij.C.de ꝯdi.ob cau,& per Abb,ꝯſi.xlv.col.fi. uolu.
ij.& tenet Soci,d.conſi,cclj,col,iiij.uolu.ij.& Deci,conſi,xxiij,
53 col,iij.uerſi.v.† Prout etiam non obſt.qn̄ in prohibitione dictū
eſſet,in caſu alienationis,bona,ad tertium debere deuolui ,put
fuit in caſu præſenti ut firmat Dec.conſi.clxxxij.col.iiij.in fi.&
54 ſequuntur nouiſ.repe.in d.§.diui.no.clix. † Et eo magis ceſſat
obiectio,cum in caſu noſtro alienatio expreſſe appareat prohi-
bita,etiam per actum ultimæ uoluntatis , qui ſi non includeret
uoluntas teſtatoris deficeret,nec executionem ſortiret , & uer-
ba ab ipſo prolata redderentur fruſtratoria & nihil operarent
ꝯ iura communia,& in caſu noſtro iſtud tradit Fran.de Cur.ꝯſ.
55 xl.& referunt Mod.repe.in d.§.diui num.clxj.† Et conſideratis
uerbis prolatis ab ipſo teſtatore,etiam excluſa uī alienatio,quę
fieri poſſet per uiam ſucceſsionis ab inteſtato,ſi iſtę ſorores præ
tenderent ſuccedere Zachariæ ab inteſtato defuncto. Nā per
hanc uiam non obſeruaretur uoluntas teſtatoris, nec bona re-
manerent penes agnatos maſculos prout diſpoſuit, & iō quoad
bona iſta ſubiecta fideicommiſſo ipſis hæc uia uidetur præclu-
ſa,licet alias poſſent ſuccedere ut tradit Areti.in l.uentre.ff.de
acqui.hære,& Deci.d.conſi,xxiij,col.iij.ubi alia adducit.& per
Soc.diffuſe conſi.lxiij.col.iij.ubi alia etiam adducit, & ix.uolu.
56 iij.& d.conſi.cclj.colum.iiij.† Prohibitus enim alienare in cer
tas perſonas,curare tenetur ne ad eos bona deuoluantur,ex te-
ſtamento ſeu ab inteſtato,uel ex qualibet alia cauſa,ut in l. co-
dicillis.§.matre.de leg.ij.& per Bald.in d.§.fratre,& Franciſ.de
Cur.d.conſi.xl.& per repe.in d.§.diui.ubi etiā Iaſ.& Crot.iſtud
tenent pro abſoluto contra Ange.in conſilio ſuo lvij. & expreſ
ſe traditur in d.l.codicillis.§.matre.ſtante enim uoluntate teſta
toris,& conſideratis uerbis ab ipſo prolatis , etiam illa neceſſa-
ria alienatio quę procederet ab inteſtato excluſa uidetur,ut ple
57 nè traditur in deciſi.& conſi.ſupra deductis.† Eo etiam quoniā
in præſenti minimè agitandum eſt de ſucceſsione ab inteſtato,
ex quo agitur de perſona quę uocatur ad dictū fideicōmiſſum,
& ad dicta bona particularia fideicommiſſo ſubiecta, per quod
ſucceditur ipſi teſtatori & non grauato ut dixi.ſ.in prima dif-
ficultate,& ſic ſumus in cauſa teſtati excludēte ſucceſsionē ab
inteſtato,& quoniam contrauentum eſt uoluntati & diſpoſitio
ni teſtatoris,& dicta bona alienata apparent in pſonas ab ipſo
teſtatore prohibitas,& factus eſt caſus fideicommiſsi in perſo-
nam agnatorum proximorum maſculorum iſto caſu ab ipſo te-
58 ſtatore uocatorum.† Iure merito ad ipſos proximiores agna-
tos maſculos,bona ipſa debent peruenire,excluſis monaco,mo
naſterio,& ſororibus dictorum hęredum alienantium iuxta ple
nè tradita in l.unica.C.de his quę pę.nomi.& in.§.fina. inſti.de
59 leg.& in l.iij.§.ſi quis ita.ff.de adimen.leg.cum concord.† Iſta
enim diſpoſitio & præceptum ab ipſo teſtatore ordinatum , cū
eſſet honeſtum & utile,etiam reip.ut bona non alienentur, ſed
in familia perpetuo conſeruentur.ut in l.j.§.ſi cui.in fi.ff.de uē.
inſpi.& dixi.ſ.debuit per ſuos hæredes obſeruari & adimpleri,
ut per gl.Bar.& alios in l.j.ff.de his quæ pę.nomi.& per Socin,
60 conſi.ccxxj.Viſa.in prin.uol.ij.† Et quando non obſeruatur &
contrauentum eſt , tunc omne commodum transferendum eſt
in illos,quos tali caſu teſtator uocauit,ut in d.l.unica.C.de his
quæ pę.nomi.cum alijs ſupra allegatis.& no.Bal.ibi colū.ij.in
v.oppoſi.& Cor.in princ.dicentes priuationem & tranſlationē
omnem dependere a uoluntate ipſius teſtatoris,ut eſt tex.& ibi
no.Cano.in c.Raynal.extra de teſt.& ſequitur Soci.in rubri.ff.
61 de his quæ pę.no.uerſi.iij.caſu.& conſi.iiij.nu.xv.uol,iiij. † Et
eo magis procedunt iſta,cōſideratis illis uerbis a teſtatore pro-
latis,& ſi contrafactum fuerit ipſo iure,& facto &c.iunctis tra-
ditis per Alexan.allegantem alias deciſio.in conſil.cxxxiij. In-
uocato ſuffragio.num.ij.uol.vij.Qui autem ſint iſti qui caſu prę
dicto a teſtatore uocantur ad conſequendum dicta bona.Cer-
te in hac tertia & ultima difficultate,quiſq; legendo teſtamen-
tum Petri,& uerba ab ipſo prolata,firmum poteſt reddere iudi
cium , eſſe Stephaninum & alios agnatos maſcu.proximiores.
62 † Vocantur enim in caſu alienationis prohibitæ , poſt filios te-
ſtatoris & deſcendentes ab eis maſculos.Peter dum teſtator uo
luit bona remanere in domo & caſali,& ſic in familia & agna-
tione,quorum numero iſti ſunt.l.pronuntiatio.§. familiæ.ff.de
uerb.ſigni l.j.ff.ad ſillan.& dixi ſuperius,& conſiderando cau-
ſam & rationem,quibus teſtator motus , fecit tale fideicōmiſ-
ſum,quæ fuit ut bona in familia remanerent , ut dixi in ſecūda
difficultate , idem dicere cogimur,& eſto ꝙ teſtator diſpoſue-
rit dicta bona poſſe in eius filios,& deſcendentes ex eis aliena-
ri,& ſi contrafactum fuerit,uoluerit in eius filios illa deuenire,
63 ſeu propinquiores agnatos,per lineam maſculinā.†Iſtud quidē
optima

optime ratione motus ordinauit, cum maior affectio habeatur
in filios, & deſcendentes, q̃ in tranſuerſales. l. iſti quidem. in fin.
ubi gl. & alij uo. ff. quod met. cau. l. liberorum. ff. de uerb. ſignif.
peto. §. fratre. de leg. ij. l. quidam cum filium. ff. de hære. inſti. cũ
ſimili. deficientibus autem filijs & deſcendentibus agnati proxi
miores prædicti uocati ſunt, & ſic graditim, iuxta l. fi. ubi oẽs
tradunt. C. de uerb. ſigni. & in l. cum ita. §. in fideicommiſſo. de
64 leg. ij. & in l. Gallus. §. quidam rectè. ff. de libe. & poſth. † Et ſua
dentur iſta ex illa dictione, ſeu. quæ in caſu nr̃o non põt ſtare
declaratiuè & reſtrictiuè, uenit. n. augumentatiuè & ampliatiuè
ad præcedentia, ſm ſui proprietatem, ut in l. ſi quis ita. ff. de auro
& arg. legato, & habetur in l. cum quis decedens. §. fi. de leg. iij.
65 & tradit Bar. † Et ſuadetur cõſiderata ratione & cã, quibus te-
ſtator motus fecit tale fideicommiſſum, quę ita uiget in agnatis
poſt deſcendentes & filios teſtatoris ſicuti in illis ſi extarẽt, ex
qua ratione fideicommiſſa declarantur & ampliantur ut dedu-
ctum eſt in ſecunda difficultate, & tradit Soci. conſi. cc xlix. col.
66 pen. uolu. ij. † Prout etiam ſi conſideramus nomen agnationis
& familiæ, de ſui proprietate, ita tranſuerſalea ſicut & deſcen-
dentes capit inſtitu. de legitima agnato. ſuc. & ff. & C. de ſuis &
67 legi. & per doc. in d. l. fi. C. de uerb. ſign. † Eo etiam quia teſtõr
pluries, & geminatis uicibus iſtud expreſsit, q̃ geminatio oſten
68 dit eius enixam uoluntatem, ut dictũ eſt. † Et ſi non ſtaret am-
pliatiuè. d. dictio. ſeu, fruſtratorie teſtator locutus fuiſſet, & ſu-
perflua fuiſſent eius uerba, nec aliquid operarentur cũ iam plu-
ries de filijs & eius deſcenden. expreſſam feciſſet mentionẽ, ꝯ l.
ſi qñ de leg. j. & in l. ſtipu. §. diuus. ff. ut leg. no. caue. & per Bald.
in rub. C. de ꝯhẽ. emp. in ix. q. & per Mod. in l. prętor ait in priu.
69 ff. de procu. † Ad quod ẽt doctri. Bar. poſt Cyn. in d. l. ſi quis ita
in fi. uolentis. talem dictionẽ. ſeu, ſtare ampliatiuè, & augmen.
quãdo appoſita eſt fauore agnationis. & ꝯſeruatione ipſius etiã
quod ponat in unica oratione, ut per Bar. in l. re coniuncti. col.
iij. uerſi. ad ꝯria. de leg. iij. iunctis traditis per eundem in d. l. cũ
ita. §. in fideic. & in d. l. ſi quis ita. in fi. Nõ. n. colligitur repugnã
tia aliqua, nec ꝯrietas in ipſo teſtatore, dum uoluit d. bona per-
70 petuo remanere debere in eius familia, & caſali. † Et illa uerba
ultimo loco poſita, declarant alia pręcedentia, ſi qua in illis fuiſ
ſet heſitatio, cum ultima clara ſint & apertiſsima iſtos agnatos
cõprehendentia. d. l. qui filiabus. & l. ſi ſeruus pluriũ. §. fi. de le. j.
71 † Accedat omnis uerſimilitudo teſtatorem ita uoluiſſe ꝯſide-
rata rõne & uerbis ab eo prolatis. ad notata in l. fi. ff. quod met.
can. & in l. nupt. in fin. ff. de iu. do. & in c. quia uerſimile, extra
72 de præſum. † Prout etiam q̃n ſi dictus teſtator de hoc fuiſſet
interrogatus utiq; id expreſsiſſet, ut ex uerbis ab eo prolatis col
ligit̃ haberi ergo debet pro expreſſo. l. Lucius. §. Titius. ff. de lib.
73 & poſth. l. fi. C. eo. gl. in l. tale pactũ. ff. de pac. cũ ꝯcor. † Et q̃n ꝯ-
uentũ fuit uolũtati teſta. p alienationẽ dictorũ bonorũ, ut dedu
ctum fuit in ſecunda difficultate. d. agnati iſto caſu uocati ad-
mitti & ꝯſequi debent bona prædicta, excluſis, alijs filia. d. teſt.
& excluſis fratre Cornelio, & monaſt. d. §. diui. d. §. fratre. d. l. ſi
74 quia ita. §. ea. l. & d. l. ea. l. & per doc. in d. §. cohęre. cũ ſi. † Factus
enim fuit caſus d. uocationis ꝯditionalis propter quod effecta
fuit pura, ꝯñr executioni demandanda eſt ad cõmodum dictorũ
agnatorum. l. fi. §. j. ff. de uulga. & pu. l. ſi pupillus in fi. ff. de ꝯdit.
inſtitu. cum concord. Pariſius Padug.

SVMMARIVM.

1 *Deputatus a teſtatore ad declarandum, nominandum, ſeu eligendũ aliquem, tenetur tale onus adimplere, ſi illud acceptauit.*
2 *Electus a teſtatore ut diſtribueret hæreditatem liberis ſuis, quibus uellet, illorum electio & hæreditatis diſtributio, ſtatim & ſine interuallo debet fieri declaratur nume. 9. & alijs ſequen. & 17. & ſequen.*
3 *Modicum tempus eligendi & declarandi, terminari debet iudicis arbitrio.*
4 *Eligendi poteſtate data alicui, ſtatim & incõtinenti ille eligere dẽt.*
5 *Electionem habens, ſi ſtatim cum poteſt non eligit, moroſus eſt & priuatur facultate eligendi.*
6 *Electio conceſſa alicui, ſtatim & incontinenti fieri debet.*
8 *Eligendi & declarandi alicui poteſtas conceſſa, & permiſſa certo tempore cenſetur poſt illud tempus prohibita, & nu. 21.*
9 *Teſtatoris mens in ultimis uoluntatibus, potiſsimum attẽdi debet.*
10 *Mens magis attendenda eſt, quàm uerborum ſignificatio.*
11 *Etiam ſi mens non eſſet expreſſa, ſed ſolum coniecturata.*
12 *Eligendi facultas an & quando tranſmitti poſsit ad hæredes.*
13 *Qualitas & conditio uni legato adiecta, ſub una oratione contẽto, intelligitur repetita alteri legato in eadem oratione comprehenſo.*
14 *Una determinatio pariter determinare debet omnia contenta, ſub eadem determina.*
15 *Antecedentia regulantur a ſequentibus.*
16 *Teſtamenti unum capitulum declaratur per aliud.*
17 *Teſtator committens electionem fieri poſt mortem commiſſarij, talis commiſſarius cogi non poteſt illam facere.*
18 *Idem ſi teſtator dixit, commiſſarium poſſe quandocunq; eligere.*
19 *Voluntas teſtatoris diſponentis circa tempus obſeruanda eſt, & habetur pro forma reſpectu temporis, & ab ea non poteſt recedi.*
20 *Electio conceſſa uſq; ad certum tempus ſi ante illud non eſt facta, non propterea habens eligere dicitur in mora conſtitui.*
21 *Poteſtas conceſſa ad tempus, cenſetur permiſſa durante illo.*
22 *Electio facta de præſenti, quæ fuit conceſſa uſq; ad certum tempus, an & quando ualeat.*
Grauatus reſtituere poſt mortem, uel uſq; ad certum tempus, an poſsit ſtatim reſtituere & ualeat reſtitutio ſi intereſt aliorum.
23 *Electio facta durante tempore ad eligendum, afferens præiudicium tertio, non ualet nec tenet.*
25 *Hæreditatis aditio an poſsit ſuſpendi.*
Hæredis inſtitutio facta ſub conditione, ante illius euentum, & purificationem ſtat in ſuſpenſo.

CONSILIVM XXIII.

SER Franciſcus Montinus inter alia per ipſum di-
ſpoſita in ſuo ultimo teſtõ uerbis infraſcriptis ita
ordinauit. Item laſſa & ordina ditto meſſer Giero-
nimo Trieſte ſuo cognato, habbi al cargo inſieme
con unaltro che lui leggerà, & in caſo non leggeſſe, laltro com
pagno ditto M. Gieronimo habbi la infraſcritta libertà, & in ca
ſo ditto M. Gieronimo ueniſſe a morte, ſui heredi habbino tal
libertà di mettere due caſate de Montini a Caſtel Frãco, & due
altre caſate pur de Montini, nel Caſtel de Aſolo, tolte doue ſi
trouceranno per ſuoi heredi, nõ intendendo in tal caſate ſer Pie-
tro Montino. q. ſer Gulielmo, lequal quattro caſate da eſſer meſ
ſe ut. ſ. ſiano heredi, & poſſedino tutte le ſue entrate, da eſſer di
uiſe per ditto meſſer Gieronimo, qñ ſarà ſatisfatto tutti li lega-
ti, & quelle andar de heredi in heredi maſchi, come ho detto di
nanzi. Itẽ in alio capitulo ſubſequẽti dicti ſui teſti talib. uerbis,
ita diſpoſuit. Item laſſa che ſiano diſpenſa per il ſuo cõmiſſario
fin lui ſatisfatà li legati, & poi per quelli poſſęderãno le ſue en
trate ogni anno fin il mondo durerà ſtari quattro di pane. Ex
iſtis uerbis oritur dubium, an d. Hiero. cõmiſſarius poſsit aſtrin
gi ad eligendã dictas quatuor familias & domos de Montinis,
& eas ponere prout teſtõr ordinauit, ac inter eas diuidere in-
troitus, & redditus de pñti. An uero debeat expectare ad exe-
quẽdum prædicta tp̃s, quo prius erũt ſatiſfacta oĩa legata reli-
cta p ipſum teſtatorẽ. Super quo ꝯſiliũ petitur, præſupponentes
partes ipſę illud petẽtes, & pro firmo hñtes, talẽ diſpoſitionem
non eſſe captatoriam, & ſic a iure reprobatam, quinimmo ualí-
dam & firmam. Quod in pñriarũ diſcutere minimè opus erit, cũ
de iſto nõ dubitet̃, ſed ſolũ de eo de quo ſuperius eſt dictũ. Ad
cuius reſolutionẽ prima facie uĩ dicendũ, ꝙ ipſe Hiero. cõmiſ-
ſarius debeat & poſsit cogi, talem declarationẽ & electionẽ &
alia de pñti facere, & adimplere. Nam ſimpliciter & pure, tale
1 onus uĩ ſibi a teſtator iniunctũ. † Et quia illud exequi accepta-
uit, merito tenet̃ prędicta adimplere de pñti, & abſq; aliquo tẽ-
poris moroſo interuallo, argumẽto eorum quę hñr in l. oĩs de
leg. ij. & in l. j. ff. de ꝯd. & dem. & in. §. oĩs. inſt. de uer. obl. & in l.
eũ qui. §. fi. ff. eo. & arg. uo. in l. cedere diẽ. cũ concor. ff. de uerb.
2 ſign. † Et magis in terminis noſtris iſtud uĩ probari. in l. eũ qui
dam ita uerſi. uĩ. n. de lega. ij. ubi diſponitur ꝙ ſi teſtator grauat
ſeu rogat aliquẽ, ut reſtituat hæreditatẽ libertis ſuis, quibus ille
uolet, electio illorũ. & reſtitutio dẽt fieri ſtatim, & ſine aliquo
interuallo, alias oĩbus libertis cõpetit petitio, & Bar. ibi in priu.
uerſi. & ſic eligere. expreſſe hoc ſentit, prout ẽt facit ibidẽ colũ.
ij. uerſi. uenio ad uerſi. idem ait. & uer. ſeq. dicit ꝙ debet dari ad
3 prædicta faciendum modicum tp̃s. † Et circa fi. uer. uen. ad uer.
uidetur. dicit ꝙ illud modicum tempus eligendi, terminari de-
bet iudicis arbitrio, ad quod Cuma. ibidem col. fi. uerſi. in eadẽ
gl. adducit tex. in l. j. ff. de iu. delibe. & Pau. de Caſtr. in d. l. cum
quidam. col. ij. uer. in tex. ibi ſi neminem. dicit ꝙ ille deputatus
ad eligendum, conſtituitur in mora illico ꝙ potuit commode

4 eligere,& exequi,& non eligit nec fuit executus.† Et Filo.in d.
l.cum quidam prædicta ſequitur,dicens ꝙ qñ ſimpliciter eſt da
ta ptãs eligendi,electio debet ſtatim fieri,cum primũ potuit.
arb.tñ iudicis,& tm̃ eſt expectandus uſq; ad lit.ↄteſt.ut expſſe
ẽt firmat ibi Bar.col.ij.uerſi.quæro quid uult dicere.& uerſi.&
intelligo peti.quod ſequuntur Cum.Paul.de Ca.& alij ibidẽ,&
5 ſcrib.oẽs in hoc ↄcordant in l.poſt mortẽ.C.de fideic.† Quan-
do.n.ille qui habet eligere,non eligit ſtatim cũ põt,ita ꝙ in mo
ra ↄſtituatur,tunc priuatur facultate eligendi,ita ꝙ oẽs liberti
ſui,de familia,in quorũ alterũ facienda erat electio,dañ facultas
petẽdi,& oẽs admittuñ ad fideicõ.ſeu hæreditatẽ,qđ nõ eſſet
qñ electio,tp̃e cõgruo fuiſſet facta,ut oẽs firmãt,per illũ tex.in
d.l.cũ quidã.& ſentit gl.in uer.uoluerit.in l.ex facto.§.ſiquis ro
gatus.el ij.ff.ad treb.& gl.j.quæ allegat alia iura,in l.utrũ.§.cũ
quidã.ff.de reb.dub.& ſentit Bar.in l.unũ ex familia.uer.oppo
no ad primũ.& alij ſcrib.ibi hoc ſequuñ,de leg.ij.& probañ in
6 ead.l.§.rogo.ubi ẽt ſcrib.tangunt.† Quod ẽt ſuadeñ,qñ ſumus
in electione perſonali,q̃ ſtatim & incõtinenti debet fieri,ut fir-
mat Bar.quẽ ibi oẽs ſequuñ,adducentes rõnem in d.l.cũ q̃dã.
col.ij.uer.ↄ̄ iſtud.& idẽ Bar.in l.j.col.iij.uerſic.aut ad cõmodũ.
& ibi Cuma.& alij col.iii.uerſi.ſed qñq;.de lega.ij.& firmant ẽt
7 ſcrib.in d.l.poſt mortẽ.† Et ẽt ſuadeñ.Nã facultas eligendi &
declarandi alicui permiſſa,certo tp̃e,poſt illud tp̃s cẽletur eſſe
prohibita.l.ſtatu liberorũ.§.ſtichũ.de lega.ij.l.imperator.cũ ſi.
8 ff.de poſtu.† Et p̄dicta ſatis uideñ ↄprobari ex his q̃ dicit Pau.
de Ca.in d.l.cũ quidã.in fin & in l.oĩa quæ de leg.ij.ubi uult ꝙ
talis declaratio,& electio,non ṽe poſſe fieri,niſi poſt aditionẽ
hẽditatis,per quã oĩa in teſtõ ordinata robur accipiũt,ad ple-
ne no.in l.eam quam.cũ uulg.C.de fideic.& qm̃ hẽditas.d.teſta
toris non põt adiri niſi prius fiat dicta electio hæredũ conclu-
dendum ṽr,ſtatim & incõtinenti,talẽ electionẽ & declarationẽ
9 debere fieri.¶ † In ↄ̄riam aũt partẽ,ꝙ attenta mente & uerbis
dicti teſtatoris arbitror eſſe ueriorẽ ꝙ d.Hieronymus cõmiſſa-
rius non poſsit cogi ad ſuperius dicta exequendũ,niſi per eum
prius ſatisfactis legatis,facit illa cõis,& uera concluſio,uolens
in ultimis uoluntatibus,potiſsimũ attendi debere mentẽ teſta-
toris.Nam illa prædominañ & ſecunda eſt.uulga.l.in cõditio-
10 nibus primum locum.ff.de ↄdi.& dem.cũ uulga.† Et magis eã
attendere debemus,q̃ uerba.l.quoniã indignũ.C.de teſta. ubi
Mod.plura accumulant,& bene probañ in l.cũ utrũ.C.de fidei-
com.& ibi ſcrib.plene tanguñ,& in l.publius.§.fi.ff.de condi.
& demon.& plene tangit Ale.& Iaſ.in l.iij.C.de liber. præteri.
11 † Quod nedum procedit in uoluntate teſtatoris expreſſa, ſed ẽt
in tacita,q̃ colligitur ex ↄiecturis,ut in l.licet imperator. & ibi
Bar.de leg.j.& in l.cum proponeretur.in fi.de lega.ij.& in l.fi-
deicommiſſa.§.itẽ ſi quis.in fi.de leg.iij.& bene probatur in l.
hæredes mei.§.cum ita.ff.ad treb.cũ alijs adductis per Mode.in
d.l.ũ i.col.j.& per Soc.ↄſi.xiiii.uol.j.& ↄſi.xii.col.iiii.& v.& ↄſi.
xliii.uol.iii.& per Franc.de Cur.ↄſi.xlii. Quia inquit Bal.col.j.
& ii.& per Dec.ↄſi.xv.col.ii.& ↄſi.xxxviii.Circa primũ.col.j.&
ii.uer.ſed tñ prædictis.Hoc itaq; premiſſo,ex uerbis prolatis ꝑ
ipſum teſtatorẽ colligo,eius mentis & uoluntatis fuiſſe ꝙ talis
electio,& reliqua,nõ deberent executioni mandari per dictum
cõmiſſarium,niſi prius per eum ſatisfactis legatis, uoluit.n.te-
ſtator.ꝙ d Hiero.cõmiſſarius haberet poteſtatẽ & facultatem
declarandi & aligendi dictos hæredes,& ꝙ ſuo arbitrio eſſet eli
gere aliũ in ſuum collegam,& ↄſocium ad prædictorum execu-
tionem,& ulterius diſpoſuit, caſu quo alium conſocium non
eligeret ꝙ ſolus poſſet prædicta exequi,& ſi cõtingeret ipſum
Hiero.mori anteq̃ eligeret diuideret & cætera exequeretur,ꝙ
eo caſu ſui hæredes haberent talem libertatem prædicta exe-
12 quendi.† Ex quibus,licet ex iuris diſpoſitione talis facultas eli
gendi,non tranſmittañ ad hæredes,ut in terminis noſtris pro-
batur in d.l.unum ex familia,in princ.& in.§.rogo.ubi Bald. &
Floria.expreſſe iſtud no.tñ dictus teſtator uoluit facultatẽ prę-
dictam el gendi,tranſire ad hæredem commiſſarij primi,ſi con
tingeret ipſum præmori ante electionem, habens in contidera
tione,ꝙ ante electionem & diſtributionem poterat mori, quo
caſu ad eligẽdum uocauit hęredes primi commiſſarij, & ex quo
patet eius uoluntatem fuiſſe,ꝙ a dicto commiſſario non debe
ret fieri electio,diuiſio,nec executio de præſenti, ſed eo tẽpo-
re,quo legata eſſent prius executa, & quoniam illud habebat
tractum temporis,cum ſat ſtieri,& ſolui deberent legata ita or
dinante teſtatore,ex fructibus tantum, & redditibus hęredita-
tis,& iſto interim poterat euenire d.Hieronymum commiſſa-
rium præmori,iccirco diſpoſuit,ꝙ eo premoriente eius hęredes
deberent eligere,& reliqua exequi,quam prouiſionem minimẽ
erat neceſſarium a teſtatore fieri, ſi ſua uoluntas fuiſſet. ꝙ de
præſenti d.Hieronymus eligeret diuideret & exequeretur,po
nendo quatuor familias de montinis &c. Ex quo uniro ↄtextu
& immediate poterat electionem diuiſionem facere, & reliqua
circa hoc diſpoſita exequi.Prout etiam uerba poſita in d.capi-
tulo circa finem iſtud ſuadent,dum in illis d.teſtator uoluit,ꝙ
dictæ quatuor domus de Montinis eligendę,eſſent hæredes,&
poſsiderent omnes ſuos redditus,& introitus, diuidendos per
d.Hieronymum,quando erunt ſatisfacta omnia legata,ex qui-
bus colligitur ꝙ diuiſio introituum,& redditũ nõ debet fieri
per ipſum Hieronymum,ante ſatisfactionem legatorum, nec
hęredes eligendi poſſunt dictos introitus poſsidere ante dictũ
13 tempus.† Minus etiam hæredes debent eligi ante dictum tem
pus,cum qualitas & conditio adiecta in uno legato, ſub una
oratione contento,adiecta & repetita intelligatur,etiam alteri
legato in eadem oratione comprehenſo,ut firmat Bart.per illũ
tex.in l.legatarius.§.fina.de legat.iij.& idem Barto.in l.Scię.§.
Gaio.ff.de fund.inſtru.tradit Imo.& Areti.in l.cum filiofamil-
colum.mihi ſexta uerſic.ij.mouetur.de leg.j.& in caſu præſenti
eadem oratione teſtator ipſe comprehenſus eſt diuiſionem red
dituum,& qualiter reſpectu temporum deberent poſsideri, &
etiam quando dictæ quatuor domus deberent eſſe hæredes, &
demum teſtator dixit prædicta debere fieri poſt ſatisfactionem
legatorum quæ quidem qualitas,licet ſecundum contextũ uer-
borum immediate præcedentium,uideatur adiecta reſpectu di
uiſionis reddituum,tamen referenda eſt etiam ad electionẽ hę
redum,& ſic ad tempus,quando deberent eſſe hæredes, & poſ-
ſidere dictos redditus,quod ẽt ſuadetur. Nam intentionis ſuę
fuit,ut dictæ quatuor domus eligendæ deberẽt uenire habitatũ
& cõmoratum in caſtro franco & in caſtro Aſili quorũ habita-
tio,& cõmoratio non põt cõmode fieri,ſi tales domus eligẽdæ,
non poſsiderent redditus & introitus,quos expreſſe uoluit illas
domos non habere,niſi poſt ſatisfacta legata,qđ apertius colli-
gitur,dum uoluit pro ipſorũ ſatisfactione locari domos, & ex
mercede ipſarũ forẽt ſatisfacta,& ſic hæredes eligẽdi non habe-
rent domos in quibus habitari poſſent,nec redditus, ex quibus
uiuerent.Quo fit ut ante dictum tp̃s minime etiã poſsint eligi.
Cũ dictus teſtator uoluerit,ꝙ d.Hiero.cõmiſſarius debeat po-
nere dictas domos in dictis locis,& diuidere illis introitus,ſen
tiens ꝙ unico ↄtextu & eodem ferè tp̃e,per dictum cõmiſſariũ
deberet fieri declaratio,ac electio dictarum domorum, etiam
actualis miſsio ipſarum in dicta loca,& ulterius diuiſio reddi-
tuum,quod ultimũ expreſſe uoluit fieri poſt ſatisfactionẽ lega
14 torum.† Idem igitur ſenſiſſe præſumitur & de electione ac im-
miſsione ad loca prædicta,quatuor domorum prædictarũ argu
mento ẽt no.in l.iam hoc iure.ff.de uulg.& pup.& in l.q̃uis.C.
15 de impub.cum ſi.† Et ẽt ut antecedentia regulentur a ſequenti
bus.l.oratio.ff.de ſponſa.& no.in l.ij.ff.de aur.om.iud.& in l. ad
rem mobilẽ.ff.de procu.& l.illud.ff.de acquir.hære. cum ſimil.
Vlterius ex alio capitulo teſtamenti ſuperius annotato,talis uo
luntas teſtatoris comprehenditur dum in illo uoluit,ꝙ quoli-
bet anno deberent deſponſari quatuor ſtaria panis, per dictũ
ſuum cõmiſſarium uſq; quo ipſe ſatisfaceret legata & poſt exe-
cutionem ipſorum per eos qui poſsidebant ſuos introitus, ex
quibus apparet mentis ſuæ fuiſſe ante ſatisfactionem legatorũ
nullos debere poſsidere ſuos introitus, minus etiã ꝙ per prius
16 deberent eligi rationibus ſuperius deductis. † Et certiſsimum
eſt ꝙ unum capitulum teſtamenti declaratur per aliud capitu-
lum.l.utrũ.ff.de petitione hæreditatis.l.qui filiabus.l.ſi ſeruua
17 plurium.§.fi.de leg.j.† Et iſta inſuper ſuadentur per tex. in d.l.
unum ex familia.in princ.ubi diſponitur,ꝙ ſi teſtator commiſ-
ſit electionem fieri poſt mortem commiſſarij,ante cogi nõ põt
* ad illam faciendum,& * communiter omnes ibi iſtud ſequuntur,
prout etiam poſt gl.firmant omnes in l.poſt mortem.C.de fi-
deicõ.maximẽ Iaſ.col.j.& Corne.col.j.uerſ.quod aũt quæritur.
ubi uult ꝙ rogatus eligere poſt mortem abſolutè,non põt cogi
in uita eligere & reſtituere,adducit tex.in l.filiusfa.§.diui.col.j.
de leg.j.per rõnem quia collatum in diẽ certum uel incertũ nõ
põt exequi ante diẽ.l.cũ q̃ cal.ñ.§.j.&.§.quoties.ff.de uer.obl.
& facit l.cedere d ẽ.ff.de uerb.ſigni.quinimmo ſi ante eligeret
non cogitur in tali electione perſeuerare, nam conceditur ſibi
uariatio,ut ex not.in dicta l.unum ex familia.in prin.per illum
18 tex.facile colligi poteſt.† Et ideo Bal.in d.l.cum quidã colũ.j.
uerſi.

uerſi.ij.oppono.& Floria.ibi.col.fi.uerſi.Item addc.& uerſ.ſeq. & Bal.in d.l.unum ex familia.in prin.in j. oppoſi. & ibi Floria. uerſi.non obſt.ↄcludunt ꝙ ſi teſtator dixit ꝙ commiſſarius eligeret quẽcunq; uoluerit,non poteſt cogi ad eligendum ſtatim, ſed expectandus eſt uſq; ad mortem quod ẽt eſt de mente Bar. In d.l.unum ex familia.uerſi.oppono.dr̃ hic. Idem igitur dicamus & fortius qñ teſtator uoluit talem declaratione & electionem fieri uſq; ad certum tempus,nam ante illud,fideicommiſſa-
19 rius cogi non poteſt ad eligendum. † Quod comprobatur,nam uoluntas teſtatoris diſponentis circa tempus ſeruanda eſt,& hr̃ pro forma reſpectu temporis,& ideo ab eã non poteſt recedi, ut in terminis noſtris firmat Bal.in d.l.poſt mortem.col.penul. uerſi.modo quæro.& allegat tex.in l.ſi mandauero tibi, ut pro
20 me.in prin.ff.mãda. † Prout ẽt qñ qñ electio eſt conceſſa uſq; ad certum tempus,ſi ante illud non eſt facta non dr̃ in mora ↄſtitui qui eam facere debebat & non fecit, cum omne illud tp̃s eius gratia conceſſum intelligatur,ut traditur per Bar. Bald.& omnes in l.ſtatu liberum.§.j.de leg.ij.& per Bal.in d.l.cũ quidã
21 col.fi.uerſi.Item oppono. † Et facit illa regula à ↄrio inducta, de qua ſuperius dixi,ꝙ conceſſa ad tp̃s poſt illud uidentur prohibita ergo durante tp̃e intelliguntur permiſſa, ita ꝙ ante illud quia cogi non poteſt ad eligendum,ut plenè tradunt oẽs in d.l. poſt mortem.& in d.l.filiusfam.§.diui.el j.& per Bar.& alios,in
22 l.,cum pater.§.à filia,de leg.ij. † Fortius dico ꝙ in caſu præſenti ſi ipſe d.Hierony.commiſſarius uellet facere de præſenti talem electionem,ꝙ talis electio ita facta non ualeret. Nam licet qñ quis grauatur reſtituere poſt mortem uel uſq; ad certũ tp̃s, poſſit ſtatim reſtituere,& ſibi præiudicare,ut plenè traditur p oẽs per illum tex.in d.l.poſt mortem.& per Alex.& alios,in l.ſed & ſi alio.§.fi.& l.ſeq.ff.ad Treb.Iſtud eſt uerũ qñ reſtitutio eſt facienda uni,& ſic certæ perſonæ de certis.ſecus aũt eſſet qñ reſtitutio eſſet facienda uni uel tribus,aut quatuor incertis, de pluribus tñ certis.Tunc.n.ante tempus facta non ualet nec tenet, ex quo poteſt inferri præiudicium illis erga quos eſt facienda,cum fortaſsis eo tp̃e non reperirentur,nec in rerum natura eſſent illi,qui mõ & de præſenti fuerunt electi,& in quos reſtitutio fuit facta,quod punctaliter adaptatur ad caſum noſtrũ, cum per ipſum d.Hier.talis electio,& diuiſio ſit facienda in quatuor familias de Montinis,incertas de certis tñ,& ſi de præſenti eas eligeret de facili præiudicium poſſet inferri illis,qui tempore ſatisfactorum legatorum reperirentur,& iſti de præſenti electi eo tp̃e
23 non eſſent in rerum natura. † Quo fit ut talis electio ita facta minimè poſsit ſubſiſtere,ita per illũ text. tradunt Bar.& oẽs in d.l.filiusfam.§.diui,ubi Pau.de Caſt.col.j.uerſi.Item aliud præiudicium,& col.pen.uer.ſi aũt incertè,apertiſsimè iſtud tenet, & firmat expreſsè Bar.in d.§.a filia.quem in hoc ſcribẽ. omnes
* cõiter * ſequunt,& idem Bar.in d.l.poſt mortẽ, uer. item hoc ẽ uerum,& uer.ſed qñ reſtitutio debet fieri,& Bal.ibi poſt gl.co. j.in j.opp.iſtud apertiſsimè ſequitur,adducendo rõnes,ut p eũ,
* & alij rõiter * ibidem iſtud uolunt,maximè Cor.col.j.uer. iij.ſi ſit rogatus.& uerſi. ſeq.& Iaſ.ibidem hoc idẽ proſequitur in primo notab.& in j.limi.ac in iij.& ẽt ſuper gl.fi.& nu.vj.& vij.ubi poſt alios refert ad deciſionem aliarum ſimilium qõnum bñ facientium ad caſum præſentem qui non eſt caſus pius, nec in eo conſiderandus eſt fauor conceſſus piæ cauſæ, & legatis pijs, ex quo ſumus in penitus profanis,& hoc idem ſequitur Deci. allegãdo alias ẽt deciſ.in ↄſ.nouiter impreſſo xiij.In ſeſſõ. nu.xxij. alias ↄſi.cccxvj.Concludo igitur ex iſtis,attenta mẽte ipſius teſtõris ꝙ ipſe Hiero.commiſſarius nõ poteſt de præſenti cogi ad faciendum talem electionem,& diuiſionem redditũ,expectandum.n.eſt tp̃s quo legata a teſtatore diſpoſita eſſent ſatisfacta, quibus executis bene aſtringendus erit ad eligendum,& diuidẽdum dictas quatuor domos de Montinis,quæ tunc tp̃is reperiẽtur.Nec obſtant legata ſuperius pro ↄria opin. Nam omnia illa procederent qñ teſtator ſimplr̃ & purè mandaſſet fieri talẽ electionem,quod non eſt in caſu præſenti,in quo uoluit illam fieri poſt ſatisfactionem legatorum, quo fit ut eius uoluntas in hoc ſit ſeruanda.& ↄñr ꝙ electio ac diuiſio redditũum non erit mõ aliquo facienda,anteꝗ̃ per ipſum commiſſarium ſatisfacta fuerint integra legata à teſtatore diſpoſita,& ordinata, ut apertiſsimè patet ex rationibus & iuribus auctoritatibus deciſ.ſuperius adductis,ex quibus ſigillatim apparet reſponſio,& colligitur reſolutio ad unumquodq; quod ſuperius inductum fuit pro ↄria
24 opi. † Nec obſtat deciſio Pau. de Caſt.in d.l.cum quidam.in fi. & in d.l.omnia dum uolebat ꝙ per prius deberet hæditas adire, & poſtmodum electio,diuiſio,atq; reſtitutio fieri. Nam eius dictum & iura per eum allegata, loquuntur & dñt ac procedunt eo caſu quo hæres inſtitutus fuit grauatus eligere & reſtituere, ut probat tex.in d.l.unum ex familia.in prin.& in d.l. cum quidam.uel quando per teſtatorem fuit aliquis inſtitutus hæres, purè & ſimpliciter,& fideicommiſſarius eſſet grauatus eligere, tunc enim hæreditas adiri debet,quæ non conſiderantur in caſu noſtro.in quo nullus penitus eſt inſtitutus hæres, ſed electio hæredum fuit conceſſa d.Hiero.commiſſario.Nam iſto caſu impoſsibile eſt ꝙ hæreditas adeatur ante electionem, cum nullus ſit hæres ante ꝗ̃ eligatur,& ſic neceſſario electio præcedere dẽt aditionem,quo fit ut deciſio Paul.de Caſtr.nihil penitus faciat ad caſum præſentem.Potuit igitur teſtator talem aditionem hæreditatis ſuſpendere poſt electionem,& uſq; ad illud tempus, ſicut poteſt hæredem ſub conditione inſtituere, qui ante illius euentum & purificationem minimè poterit adire,ut traditur in l.qui hæredi.in §.fi.ff.de cond.& demonſt.& in l. in tempus. & in l.ſuus.& in l.ſi ſeruus.cum alijs uulga.ff.de hære.inſt. & in §. hæres.inſtit.eod.tit. Pariſ. Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium examinatio ad æternam rei memoriam,quando & quo caſu fieri poſſit,& nu.2.*
3 *Legatum factum abſque eo,quòd teſtamentum ſit ſcriptum,uel in illo ſit facta hæredis inſtitutio quandoque ualet.*
4 *Legatum factum monaſterio ualet eſto, quòd nomen monaſterij non fuiſſet expreſſum.*
5 *In legato ad pias cauſas ſufficientes ſunt duo teſtes,etiam non rogati.& nu.6.& 8.*
7 *Legatum pium quod dicatur,& cenſeatur.*
9 *Legatum ad pias cauſas,poteſt fieri nutu, & ad interrogationem alterius.*
10 *Poſita in libello per actorem,inducunt confeſſionem contra ipſum libellantem.*
11 *Teſtator mandans diſpoſitionem et uoluntatem ſuam reduci in ſcripturam,uoluntas teſtatoris ſtat in ſuſpenſo,quouſq; ſcriptura cõficiatur,& ſi interim moritur, eius diſpoſitio redditur nulla etiam ad pias cauſas.*
12 *Teſtator diſponens poſt mortem ſuam,bona uenire ad monaſterium nihil agit.*
13 *In pijs legatis ſufficiunt duo teſtes,dũmodo ſint idonei & legitimi.*
14 *Teſtes legitimi illi dicuntur,qui omni exceptione ſunt maiores.*
15 *Qualitas prædicta,quod inſit teſtibus probanda eſt per illũ qui eos producit.& nu.16.*
17 *Idoneitas requiſita per legem in gradu ſuperlatiuo,articulanda & probanda eſt.*
18 *Diſpoſitio non probatur per teſtes non idoneos & legitimos, quãdo in illis requiritur dicta qualitas.*
19 *Periurus non probat.*
20 *Varius & contrarius ſibi ipſi minus probat,& nu.23.& 25.*
21 *Etiam ſi ad concordiam poſſit reduci.*
22 *Conuinctus de periurio non probat.*
24 *Teſtes ſingulares non probant.*
26 *Varietas teſtium in ſubſtantia & in uerbis formalibus ualdè attenditur,ita ut ex ea nulla probatio poſſit colligi.*
27 *Probatio non ueriſimilis,reijcienda eſt.*
28 *Attendi debet quod ſolitum eſt,& conſuetum.*
29 *Singularitas teſtium ex pluribus colligi poteſt.*
30 *Legatum factum ad interrogationem presbyteri, an & quando ualeat,etiam ſi ſit pium,& nu.31.*
32 *Citatus una die ad uidendum iurare teſtes,ſi eadem die non iurant, ſed alia,illorum depoſitio nulla redditur.*
33 *Frater religioſus,an poſſit teſtimonium deponere ſine licentia ſui ſuperioris.*
34 *Et an poſſit eſſe teſtis in teſtamento,& nu.35.*
35 *Teſtes de uniuerſitate,an ſint idonei in cauſa uniuerſitatis.*
36 *Cappellanus hoſpitalis,an ſit integer teſtis ad probandum hoſpitale fuiſſe inſtitutum.*
37 *Legatum factum ad pias cauſas,ſeu eccleſiæ,an poſſit probari per duos teſtes religioſos,eiuſdem eccleſiæ.*
Et quid ſi religioſus habet affectionem ad talem diſpoſitionem.
38 *Procurator prius debet legitimare ſuam perſonam.*
39 *Et hoc non probans,male agit,& puniri debet.*
40 *Quod quis fuerit hæres alterius,neceſſariò probandum eſt.*
41 *Agens temerè,& iniuſtè,condemnandus eſt ad expenſas.*

CON-

CONSILIVM XXIIII.

DVO principaliter examinanda erunt in præſenti
conſultatione. ¶ Primum an frater Ludo. bñ ege-
rit & intentionem ſuam probauerit, dum petit te-
ſtes examinari ad æternam rei memoriam, & an di-
cti teſtes examinati probent q. Franciſcum de Comitibus legaſ
ſe duca. ccc. fratribus Ieſuatorum, commorantibus in monaſte-
rio Burgi Puſterlæ ciuitatis Vicentin. ¶ Secundum erit, an fra-
ter Gabriel Belli de Crema bene egerit petendo d. Georgium
& Gaſparem fratres & hæredes d. q. do. Fran. cõdemnari ad ſol-
uendum dictos duc. ccc. fratribus prædictis. ¶ Circa primũ di-
cendum vr̃, q̃ ipſe bene egerit, eſtõ. n. q̃ ſit actor, tñ quia hoc le
gatũ cenſet ꝯdõnale, ſeu in diem incertum relictum d. fratribus
poſt mortẽ d. Mariæ nutricis d. q. Fran. quæ ſuper illis fuit reli-
cta uſufructuaria, & teſtes qui interfuerunt tempore quo fuit lẽ
1 gatum factum, poterant mori uel ſe abſentare. † Ideo iura per-
mittunt talem examinationem fieri ad æternam rei memoriã,
ut hr̃ in l. lege Aquilia ſi deletum, ſm unam lect. & ibi not. Bart.
& doc. ff. ad leg. Aquil. & plenè per doc. in l. publicati. C. de teſt.
cum alijs no. per Cano. in c. Alber. & in c. ſignificauit, de teſt. &
per Corn. conſi. cxix. Circa primum, col. vj. uerſi. & ideo, & ꝯſil.
2 lxxij. Primus conſultationis, col. ij. uol. ij. † Tñ rectius ſentien-
do in caſu præſenti ꝯ̃rium dicẽdum erit. Nam qñ quis eſt actor
& actoris uice fungitur, ẽt agit de pñti, ut eſt in caſu nr̃o non
poteſt petere examinationem teſtium ad futuram rei memoriã.
* Ita cõiter * concludunt oẽs Can. in d. c. Albericus, & in d. c. ſi-
gnificauit, & in c. qm̃ frequenter, in princ. ut lit. non conteſt. &
in d. l. lege Aquilia ſi deletum, cum alijs accumulatis per Cor. in
d. conſi. cxix. col. v. & vj. uer. deueniendo ad ſecundum dubium
& plenius in d. conſi. clxxij. col. ij. ubi concludit rñdendo oĩbus
ꝯ̃rijs q̃ talis exaĩatio fieri non poteſt, ex quo legatarij debent aſ
ſumere uices actoris, & ẽt quia in caſu nr̃o ipſe frater Lud. & fra
ter Gabriel, præſupponunt reos conuentos eſſe hr̃edes, & adiuiſ-
ſe hr̃ditatẽ d. q. Fran. Item quia in petitione ipſius fratris Ludo.
& in capitulis per eum productis, nulla exprimitur qualitas, nec
probatur ẽt pp quã teſtes poſſent examinari ad inſtantiã acto-
ris ad perpetuam rei memoriam, de quibus latiſsimè in locis ſu
pra adductis, & ideò ol ex capite concludendum eſt dictã peti-
tionẽ examinationis prædictæ fuiſſe, & eſſe ineptam, & nulliter
productã, maxime cum ipſi agant de pñti ad legatum. Verum
qm̃ teſtes producti fuerunt recepti & examinati & ipſi rei con-
uenti paſsi ſunt eos examinari, idcirco diſcutiendum erit, an di-
cti teſtes probant d. q. Fran. feciſſe dictum legatum, & an ipſo-
rum depoſitiones ſint ita concludentes q̃ tale legatum debeat.
3 † Et prima facie dicendum vr̃ q̃ ſic. Nam eſto q̃ non ſit factũ
teſtm̃, nec ſcriptum, nec ſit facta inſtitutio hæredis, tñ ſi legatũ
ſit abſq; prædictis, ualebit & tenebit. l. fi. C. de codicill. cũ alijs
adductis in decis. ꝯſi. Neap. cxxiiij. quædam mulier. & p Abb.
in c. Raynaldus, col. v. nu. xxiiij. uer. & in fi. gl. ubi uult legatum
ad pias cauſas ualere ẽt ſine cl̃a codicillorum, & ſine inſtitutio-
ne hæredis, remittendo ſe ad nota. in l. j. C. de ſac. ſan. eccl. & in
4 l. eam quam. C. de fideic. † Et eſt tex. in terminis, in c. iudican-
te. & ibi not. doct. omnes, extra de teſta. Qui text. ẽt probare vr̃,
ut no. ibi gl. & reliqui ſcriben. q̃ legatum factum monaſterio,
eſt ualidum licet non fuerit expreſſum nomen monaſterij, quia
5 intelligitur de monaſterio patriæ ipſius legantis. † Prout etiam
idem Abb. in c. cum eſſes, in lectu. & ẽt in repeti per illum text.
concludit, q̃ in legato ad pias cauſas, ſufficiunt duo teſtes, etiã
non rogati, prout eſt tex. formalis, in c. relatum. extra de teſta.
* & ibi Abb. & oẽs alij * cõiter, concludentes in legato relicto ec-
6 cleſiæ ſufficere duos teſtes. † Quod Abb. & alij, extendunt habe
re locum etiam in alijs pijs locis, & hoc propriè vr̃ uerificari in
præſenti, ubi legatum fuit relictum conuentui dictorum Ieſua-
7 torũ pro elemoſina. † Quod piũ eſt, ex quo ꝯcernit animã iux-
ta gl. in l. ſi quis Titio. de lega. ij. pro qua vr̃ tex. in auct. ut cũ de
appell. cogn. §. ſiquis de prædictis, ſm Bal. in auct. Similiter. in
prin. C. ad leg. Fal. & in l. j. ubi alij ſcriben. C. de ſac. ſan. eccl. cũ
alijs adductis per Dec. ꝯſi. cxx. Ex pro tenui. col. j. & ꝯſi. clxxxij.
8 Conſului. col. iij. nu. v. † Et q̃ ſufficiant duo teſtes ad ualidita-
tem legati pij, ultra prædicta, ponit Bar. & alij in l. j. C. de ſacr.
ſan. eccl. & plenè tangit Dec. conſi. cclxxxiiij. Viſo puncto, col.
vj. nu. vij. & diffuſius hoc proſequitur Cor. ꝯſi. cclxj. In hac ꝯſul-
tatione, in prin. uol. j. & ꝯſi. cclix. Dicta diſpõ, uol. iiij. & conſil.
9 cccvij. uol. iij. † Quæ ẽt comprobantur ex his, quæ dicit Abb. &
alij per illum tex. in c. cum tibi extra de teſtib. ubi uolunt lega-
tum ad piam cauſam poſſe fieri nutu, & ẽt rñdendo interroga-
tioni quæ fieret per alium, & q̃ ſufficiunt duo teſtes ẽt non ro-
gati, ut hoc ultimum firmant doct. in d. c. relatum, & ẽt Cor. ꝯſi.
cxlix. Viſis, col. ij. & ꝯſi. cccxv. Vr̃, col. ij. & iij. uol. iij. ex quibus ꝯ-
cludendum vr̃, tale legatum eſſe formiter probatum & eſſe piũ
¶ Iſtis tñ non obſtantibus, ꝯ̃lum in præſenti caſu, vr̃ ipſa ueri-
10 tas. † Ad quod oſtendendum, primò aduertendum eſt, q̃ oẽ illud
quod ponit actor in ſuo libello inducit ꝯfeſsionẽ ꝯ̃ ipſum libel
lantem, prout dicit Bal. in l. precum. C. de libera. cau. & Alex. in
l. ij. col. j. uer. in textibi quæ in libello. C. de inſtit. & ſubſtit. & in
ꝯſ. cxviij. col. ij. uol. ij. cũ alijs accumulatis per Fel. in c. ſi cautio.
col. xj. in ix. limita. extra de fi. inſtr. & plenius per eundem Fel.
& ibi Moder. in add. ubi plura accumulant, in c. examinata. col.
ij. de iud. Quo ſtante ꝯſiderando petitionem & libellum porre-
ctum per fratrem Ludouicum in eo expreſsè dr̃, q̃ ipſe q. Fran.
declarauit opinionem ſuam, q̃ uolebat fratres Ieſuati ꝯmoran-
tes in monaſterio Burgi Puſterlæ hr̃e de bonis ſuis duc. ccc. &c.
Quæ uerba non concludunt q̃ legatum fecit, ſed q̃ uolebat il-
lud facere. Prout ẽt dr̃ in ſecũdo. c. porrecto per d. fratrem Lud.
& expreſsius hoc firmare vr̃ presbyter Meliorantia teſtis produ
ctus per ipſos reos ꝯuentos ſuper ſecũdo. c. ubi inter alia dicit,
q̃ quouſq; ipſe teſtis ſtetit cum d. q. Fran. facta ipſius ꝯfeſsione,
non audiuit q̃ uocauerit aliquem notariũ ad ſcribendum teſtm̃
pro fratribus Ieſuatorũ ſed bñ audiuit q̃ ipſe d. Fran. dixit uelle
die ſequenti facere & ſcribere d. teſtm̃, ex quibus apparet q̃ tpe
quo fuit ꝯfeſſus, & ẽt poſt, quouſq; d. presbyter Meliorantia ſte-
tit ibi non fecit perfectè tale legatum, ſed intentio ſua erat fa-
11 cere illud die ſequenti, & reducere illud. † Qua caſu eius uolun
tas fuit ſuſpenſa, donec talis uoluntas pficeret & ſcriberet, & q̃ a
mortuus fuit ante q̃ eſſent ſcripta nõ ualet nec tenet ẽt ad pias
cauſas, ita punctaliter ꝯſuluit Old. ꝯſi. cxlv. Iſtius ꝯdidit teſtm̃.
ubi optimè loquitur, & eſt bona deciſ. Pau. de Caſt. ꝯſil. ccclxv.
Viſa dicti facti narratione. & poſtremò hanc opi. pluribus alijs
medijs & deciſio. ꝯprobat Dec. ꝯſil. clx. Caſus qui proponitur.
col. ij. & iij. & etiam Corn. cõſi. lxxvij. Licet autem. col. fi. uol. j.
12 † Et melius & clarius idem Cor. conſi. cxlix. Viſis nõnullis. col.
iij. & ſeq. uol. ij. ubi per plures rõnes & deciſ. ꝯcludit q̃ non ua-
let legatum, ſi teſtator, dicat. Voglio dopo la mia morte il mio
uenga al monaſterio &c. eſto q̃ hoc formiter probetur & p ꝯte-
ſtes, ex quo talia uerba non uidentur dicta animo teſtandi, nec
aĩo diſponendi, & per iſta tolluntur ea quæ ponit ipſe Cor. in d.
13 ꝯſ. cccvij. uol. iij. ex quo ibi eramus in caſu ſatis diuerſo. † Secũ
do pro eadem opi. facit tex. in c. cum eſſes ibi, uel duabus perſo
nis idoneis. & tex. in d. c. relatũ. extra de teſta. ibi idonei teſtes.
& ibi aut duobus legitimis teſtib. quæ iura probant ad ualidita-
tem legati pij ſufficere duos teſtes, dummodo q̃ ſint idonei &
legitimi, non enim ſatis eſt q̃ duo ſufficiant, quicunq; ſint, ſed
neceſſe eſt q̃ ſint idonei & legitimi. & Abb. in d. c. cũ eſſes. col.
ij. in iij. lectu. ſenet, q̃ debent eſſe duo oĩ ſuſpitione carentes, &
Imo. ibi col. iiij. dicit q̃ debent eſſe idonei, & dẽt ꝯſtare de ido-
14 neitate. † Et Barba. in d. c. relatum. cur. viij. col. ij. in fin. & col.
ſeq. uer. & ẽt pondera. per illum tex. dicit q̃ dicti teſtes debent
eſſe legitimi, hoc eſt tales, qui ſint maiores omni exceptione,
adducit gl. in uer. legitima. in c. at ſi clerici de iudic. & gl. in c. j.
qui matr. acc. poſſ. & ita intelligit ibi illum tex. q̃ duo teſtes in
legato ad piam cauſam, debent eſſe legitimi, hoc eſt oĩ exceptio
ne maiores. Idoneus. n. teſtis ille eſt, qui reperit oĩ exceptione
maior. & ꝯ̃ quem nulla legitima põt opponi exceptio, ut dicit
tex. in l. optimã. C. de ꝯ̃h. & ꝯmitt. ſtipul. & eſt gl. & ibi doc. in-
ſtit. de inut. ſtipu. in uer. idoneos. §. item uerborũ. & Soc. ꝯſ. liiij.
Viſis teſtib. col. iij. uerſi. ſed teſtes idonei. uol. iij. uult q̃ illi dñr
idonei teſtes, qui non pñt repelli aliqua exceptione. Cum itaq;
dicta iura canonica uelint dictos duos teſtes debere eſſe ido-
neos, & legitimos, & omni ſuſpitione carẽtes, & maiores omni
15 exceptione. † Talis qualitas q̃ in ſis dictis teſtibus probãda eſt
per producentem illos, licet enim regulariter, quiſq; præſumit
bonus, & idoneus, l. merito. ff. pro ſoc. tñ qñ lex requirit ad pro-
bationem alicuius actus teſtes ita qualificatos, neceſſe eſt q̃ ta-
lis qualitas, articuletur, & probetur, ut dicit Ang. in l. j. §. ſi quis
neget, ff. quemad. teſta. aper. & ibi Bart. col. fi. qui adducit hanc
16 cautelam, q̃ articuletur & probetĩ talis qualitas. † Et licet Fel.
in c. cum Io. Heremita. col. xij. & Fran. de Cur. ꝯſi. lv. Super pro-
ceſſu, col. iiij. in fi. & Barba. in c. ij. loco. de probat. uideant te-
nere q̃ in dubio præſumuntur idonei, tñ Imo. in d. §. ſi quis ne-
get. di-

get.dicit ſecus eſſe qñ lex requireret expreſſè dictã qualitatem,
in ſuperlatiuo, prout vr̃ eſſe in terminis noſtris, ubi requiruntur
legitimi & idonei, quã deciſio.expreſſè cõprobat Soc.ad id plu
ra adducens,ꝯſi.cclxxiiij.In cauſa dñæ Liſæ,col.aij.uer.poſtre-
17 mò dico.uol.ij.† Vbi ꝯcordando opi.dixit,ꝙ qñ lex requirit in
ſuperlatiuo gradu idoneitatẽ,debet hoc articulari & probari,
qñ illam requirit poſitiuè,nec eſſe eſt ſaltem ꝙ allegetur, quorũ
neutrũ factũ apparet in caſu noſtro,ꝯñr tale legatũ non dr̃ for-
18 miter probatum.† Præterea & fortius dicti duo teſtes produ-
cti ad probationem dicti legati,non ſunt nec idonei nec legiti-
mi,nec integri,quinimmò plures patiuntur exceptiones & deſe
ctus,quo fit ut nõ probent tale legatum,cum non ſint eius qua-
litatis requiſitæ à l.ut in d.c.cum eſſes,& in d.c.relatum.cum a-
lijs ſupra adductis,& magis in terminis circa legatum pium po
nit Dec.ꝯſi.præalleg.rlix.col.iij.& iiij.& ſunt alia ꝯſi.& deciſ.
19 inferius allegan.† Et ſigillatim tangendo dicta ipſorũ & unũ-
quemq; teſtem,dr̃ ꝙ dictus presbyter Meliorantia non eſt in-
teger nec idoneus.Primò quia eſt ſibi ipſi periurus & ideo ſibi
non creditur,c.teſtimonium.ubi latè ſcrib.de teſtib.vj.q.j. cap.
20 quicunque.xxij.q.v.c.paruuli,cum alijs ſimi.† Item eſt & ſibi
uarius & ꝯrius,& ideo non probat.l.qui falſa.ff.de teſtib. l.eos.
21 ff.de fal.& per d.Tindar.in tract.de teſtib.quaſi per totũ.† Qđ
indubitatum eſt,ut talis teſtis nullo pacto probet ẽt ſi poſſet re-
duci ad ꝯcordiam,ut dicit Iac.But.in l.de ætate.ff. de minor. &
eſt gl.& ibi do.Ant.& Cano.in c.in noſtra extra de teſtib.maxi
mè Abb.& Imo.tenet,& Roma.& Mod.in l.ij.§.creditum. ff. ſi
cer.peta.& d.Tindar.in d.tract.in c.pen. Quod ſit periurus, &
ſibi ipſi ꝯrius & uarius oñditur apertè.Nam ipſe p.Meliorantia
fuit primo loco productus per d.fratrem Ludouicum & depo-
nit ꝙ audita ꝯfeſſione dicti.q. Franc.ipſe Fran.dixit,Io laſſo al
li frati delli Ieſuati duc.ccc.ꝑ eſſer poueri homini,& ꝙ hoc di-
cto ipſe teſtis uocauit fratrẽ Georgium & dixit.M. Fra Geor-
gio.M.Franciſco qui laſſa al uoſtro ꝯuento du.ccc. Qui Fran-
ciſcus ſibi affirmauit & demum idem. p. Meliorantia,per pau-
cos dies poſt,reproductus in teſtẽ per.d.Gaſparem & Georgiũ
reos conuentos,inter rogatus ſuper tali legato dicit ſe nihil ſci
re,maximè examinatus ſuper interrogatorio d.fratris Ludoui-
ci,quæ oĩa loquuntur de dicto legato,& clarius hoc idem fir-
mat ipſe teſtis,examinatus ſuper.iiij.v.vj. & ultimo cap. ipſorũ
ꝯuentorum,& ſuper interrogatorijs datis per fratrem Ludoui-
cum,quæ oĩa ꝯcernunt dictum legatum.& ſuper eo facta ſunt,
& tñ ſuper illis dictis teſtis dicit ſe nihil ſcire, & ꝙ nõ uolebat
de hoc aliquid dicere nec ẽt facere aliquod iudiciũ, ex quibus
clare patet,ipſum ſibi ipſi eſſe uarium & ꝯtrarium ac periurũ,
22 & ꝯſequenter non ꝓbare,nec eſſe idoneũ,neq; integrũ.† Quan
do.n.teſtis ꝯuincitur de periurio,non ꝓbat ẽt ſi eſſemus in le-
gato pio,ita in terminis noſtris punctaliter dicit Cor, ꝯſ.cclxj.
23 In hac ꝯſultatione.col.v.uer.& ſic ꝯcordat.uol.j.† Vbi ẽt idem
tenet in teſte uario,ꝓut idem Cor.dicit ꝯſ.clxx.Licet.col.pen.
uol.iij.& conſi.ccxcvij.Videtur.col.fi.uol.iiij.Præterea depoſi
tio ipſius.p.Meliorantiæ eſt ſatis difformis & ꝯtraria a depoſi-
tione fratris Georgij,Nã ipſe deponit,ꝙ uocauit fratrẽ Geor-
gium,& dixit ſibi,M.Fran.qui laſſa al uoſtro conuento du.ccc.
dopò la morte de ſua balia,qui Franciſcus ſibi affirmauit. & ip
ſe frater Georgius in ſua depoſitione aliter loquitur ex quo di
cit ꝙ ipſe.p.Meliorantia dixit ſibi,Io ui ho chiamato qui pche
Meſſer Franciſco qui mi ha detto,che lui uole dopò la ſua mor
te el uoſtro conuento habbia du.ccc.per lanima ſua. Quæ uer.
per la ſua anima.nõ fuere dicta a.dicto.p.Meliorantia, qui alio
modo refert dicta uerba uidelicet ꝙ ipſe Franciſcus relinque-
bat duc.ccc.fratribus Ieſuatorum,per eſſer poueri homini.Præ
terea ipſe frater Georgius dicit ꝙ prolatis dictis uerbis.a.p.Me
liorantia ipſe Fran.reſpondit,ſi che uoglio con queſto che la
mia balia ſia uſufructuaria,& tamen ipſe.p.Meliorantia nõ di-
cit iſtud,quinimmo deponit ꝯriũ,ꝙ ipſe.p.Meliorãtia dixit, di
cta uerba,dopò la morte della ſua balia,& Franciſcus ſolum af
firmauit ea,& illa non protulit,& ulterius ipſe. p. Meliorantia
reproductus ſecunda uice ab ipſis reis conuentis, negat & in-
24 ficiatur omnia ꝑdicta.† Ex quibus clarè colligitur ꝙ non ſunt
ꝯteſtes,ſed ſingulares,conſequenter non probant,ut in termi-
nis noſtris de legato pio ꝯſuluit Corn.conſ.clxiij.In cõſilijs de-
ciſiuis.col.ij.uol.iij.& Dec.d.conſ.clix.col.iij.& ſeq.& habetur
plenè in c.bonæ de electio.& in c.licet cãm de prob.& per Bal.
in l.j.C.ſi plur.una ſenten.& in l.de quibus.ff.de legi.& per Mo
der.Papi.in l.admonendi.car.xxiij.ff.de iureiuran. & per Dec.
25 conſil.cccx.Viſis in fine.† Patet etiam ꝙ dicti duo teſtes ſibi ip
ſis contrariantur conſequenter non ſunt nec integri,nec ꝓbãt,
not.Canu.in c.cum tu.de teſt.& Alex.in l.inter ſtipulantẽ, §. ſi
ſtichũ.col.v.ff.de uerbo.oblig.& ſcribe.in l.ij.§.creditum. ff. ſi
cer.pe.ubi concluditur ꝙ euitat ꝯcordia reſpectu probationis.
26 † Qđ utiq; in caſu noſtro ſuadetur,cũ dicta uarietas ſit in uer-
bis formalibus & ẽt in ſubſtãtia,ut dicit Cor.in d.ꝯſ.clxx. uol.
iij.& conſi.ccxcvij.uol.iiij. & d.ꝯſ. calix.uol.ij.in fine ubi uult
ꝙ quando depoſitio ſit ſuper uerbis alterius, teſtes debent eſſe
ꝯcordes,in uerbis formalibus,ne iudicentur ſingulares. ut di-
cit dominus Ant.& Abb.in c.intelligentia,de uerborum ſigni
ficat.& faciunt quæ ponit Corn.conſ.clxxij. Primus.col.vij.&
27 viij.col.j.& ij.uol.ij.† Quæ etiam ſuadentur,qñ tales depoſitio
nes,non habent in ſe uериſimile,ꝙ noluerit relinquere tantam
ſummam ita informiter,& probatio non ueriſimilis reijcienda
eſt,ut dicit Pet.de Anch.ꝯſ.cclvij.Ex ordine col.fin.& ꝯſ.clxij.
Viſa facti narratione.col.vij.in fi.& Bar.in l.fi.in fi.C.de eden.
28 & Fely.in c.licet cauſam.uerſi.nota.a.extra de proba.† & tanto
magis quia receditur à communi forma legandi,ẽt in pijs cau-
ſis argumento nota.in l.neq; natales.C.de prob.& in l.nec uni-
uerſorũ.ubi Alex.ff.de pig.act. Depoſitio ẽt dicti fratris Geor
gij ultra ſingularitatem & ultra illud ꝙ ꝯtrariatur depoſitioni
dicti.p.meliorãtiæ ut ſupra eſt deductum,adhuc ꝯfunditur. Nã
examinatus dicit prædictum legatum fuiſſe factum in certa do
mo de qua ſpecie non deponit ipſe.p.Meliorantia,qui alio mo
29 do eam limitat ut eſt uidere in eorum depoſitionibus.† Ea qui
bus etiam reſpectu loci colligitur alia ſingularitas ipſorum, ut
not.Bal.in d.l.de quibus. ff.de leg.& Mod. in d. l. admonendi.
Prout etiam & alia ſingularitas ſeu defectus colligitur reſpectu
temporis.Nam ambo dicti teſtes præciſe non deponunt nec de
anno,nec de mẽſe nec de die,quinimmo & fortius frater Lu do
uicus in primo capitulo dicere uidet,legatũ fuiſſe factũ de mẽ-
ſe Aprilis,&.p.Meliorantia examinatus ſuper illomet capitulo
dicit uera eſſe contenta in eo, & demum reproductus per ipſos
reos conuentos dicit contrarium,ex quo ipſi rei,in eorum capi
tulis articulant de menſe Maij.Per quod reddit ẽt uarius, & am
bo redduntur minimè probantes reſpectu temporis,prout etiã
tale legatum non dr̃ formiter ꝓbatum,quoniam ipſe quondam
d.Fran.non ultroneè uocauit teſtes,& legatum ꝑdictum diſpo
ſuit,ſed ad interrogationẽ.p.Meliorãtiæ,quo caſu nõ debet ua
lere,concurrentibus qualitatibus de quibus ſupra,& infra ẽt di
30 cetur.† Maximè quia non apparet ꝙ dictus.p.Meliorantia in-
terrogans,fuerit ad hoc adhibitus,ut pulchrè uoluit Corn. ꝯſi.
lxxiij.Viſis, & diligenter inſpectis,col.pen.& fin.uol.j.& conſ.
cccix.Videtur.col. iij.uerſ.Nam alias eodem uol. ubi Pilei opi.
31 tenet,de qua per docto. in l. iubemus.C. de teſta.† Et proprie
in legato Pio,tenet Cor.d.ꝯſi.cxlix.col.iiij.uerſ.cum itaq; uol.
ij.& idem tenet in ꝯſ.j.col.ij.& iij.uol.iiij.& bene per Soc. ꝯſil.
xxviij.Viſis teſtamento.col.v.uerſi.præterea.nu.xiij.uol.ij. Po
tiſsimè cum teſtes ipſi uarient quoad reſponſionẽ factam per ip
ſum.d.Fran.interrogationi ſibi factę per dictum.p. Meliorãtiã.
32 ut ſupra deductum eſt.† Præterea aduertendum eſt, ꝙ ipſi rei
ꝯuenti fuere citati die,xxij.Martij ad uidendum iuramenta di-
ctorum teſtium,& tñ illa die nõ iurauit frater Georgius,ſed lõ
ge poſt,uidelicet die.xxviij.Martij.Qua die non fuere citati ip
ſi ꝯuẽti,ad uidẽdum iurare teſtes& ſic apparet ipſum fratrẽ Ge
orgium iuraſſe & depoſuiſſe,parte non citata.Prima.n. citatio
expirauerat,& conſequenter talis depoſitio nulla eſt.l.ſi quan-
33 do.C.de teſtibus.c.ij.eodem titulo in antiq.cum uulg.† Præte
rea non apparet ipſum fratrem Georgium depoſuiſſe cum licẽ
tia ſui ſuperioris,licet.n.dubium ſit,An religioſus poſsit eſſe te
ſtis,in teſtamento,uel ultima uoluntate,ut per Abb. & alios in
c.cum nuncius.de teſtibus.& in c.nuper eodẽ titulo, cum alijs
allegatis per Bal.& alios.in l.j.col.xij.uerſ. ſuper.x. quæſtio.C.
de ſac.ſanc.eccle.& per Aret.conſi.clx.Longa eſt iſta conſulta-
34 tio.† Tamen ſine licentia ſui ſuperioris non poteſt eſſe teſtis,
nec teſtificari,ut conſuluit Soc.conſi.xvij.Supradicta.col.pe. &
fina.uol.j. ubi ad id adducit plures deciſio.quæ licẽtia hucuſq;
minimè apparet data. Præterea ut probatum eſt, tale legatum
reſpicit commodum ſingulorum fratrum Ieſuatorum, pro tem
pore commorantium in dicto monaſterio,ut quiſque ipſorum
de dicto legato commodum & utilitatem cõſequeretur,ſi. ccc.
duc.monaſterio darentur, Quo fit ut ipſe frater Georgius nõ
35 poſſit eſſe teſtis.† Vt in ſimi.dicimus de cauſa uniuerſitatis re-
ſpiciente commodum ſingulorum, ꝙ non poſſunt eſſe teſtes,
ut

ut not.Io.And.& alij in d.c.cum nuntius.& in l.j.§.uniuerſita-
tis.ff.quod cuiuſq; uniuerſ. no. & ſentit ēt Dec.in d.conſi.clix.
36 col.iij.uerſi.accedit etiā.† Vbi uult q̧ Capellanus hoſpitalis nō
eſt integer teſtis, ſed ſuſpectus ad probandum inſtitutionem fa
ctā de hoſpitali. Et clarius,& magis in terminis,hoc ponit Cor.
ɔſ.cclxj.In hac ɔſultatione.col.iiij.& v.uol.j.ubi p plures ratio
nes & deci.tenet.q̧ legatū ad pias cās factum non poteſt legiti
mè ꝓbari p duos teſtes,ſeu religioſos eiuſdē eccleſiæ,cui tale le
gatum dicitur eſſe factum. quod proprie uerificari pōt in caſu
37 noſtro.† Ad quod etiam,quia ipſe frater Georgius, ut eſt pro-
batum,affectionem hēt ad cauſam , & ideo eius dictum ſuſpe-
ctum l.fin.ff.de teſtib.c.Romana.eo.titu.lib.vj.cum concor. ex
quibus apertiſsime concluditur tale legatum non eſſe formi-
ter probatum & q̧ dicti duo teſtes illud non probant tum quia
periuri uarij & ɔtrariantes,tum quia ſingulares, tum quia de tē
pore præciſè non deponunt,tum quia patiuntur plures alios de
fectus,ut ſuperius in facto & in iure deductum eſt, & conſequē
ter eorum depoſitiones redduntur nullę inefficaces & inconſi-
derabiles infertur ēt reſolutio omnium deductorum ſuperius ī
ɔtrium nam illa procederent & locum haberent qñ ipſe do.Fra.
uerè uoluiſſet diſponere quod minimè fecit, item procederent
qñ duo teſtes eſſent integri idonei legitimi,& carentes omni ſu
ſpitione,& maiores omni exceptione quæ penitus ceſſant in ca
ſu præſenti ut ſuperius deductum eſt. Circa ſm dubium princi-
pale,dicitur dictum fratrem Gabrielem malè & temerè egiſſe,
uti egit ex pluribus,& primo quia non apparet quam facultatē
& poteſtatem habet agendi prout etiam minimè apparet de po-
38 teſtate & facultate fratris Ludouici. † Primitus. enim debe-
bant legitimare eorum perſonas , ut toto titu. ff. C. & extra
de proc.& in tit.extra de Sind.Præterea ipſe frater Gabriel præ
ſupponit legatum fuiſſe factum & eſſe formiter probatū,& ɔſe
quenter deberi monaſterio uel conuentui ſeu fratribus ipſius,
quod fuit & eſt penitus falſum, ut apertiſsimè ſuperius dedu-
ctum eſt. Præterea etiam ut ipſimet actores fatentur & dicunt
in eorum petitionibus,tale legatum & ſi fuiſſet uerum & proba
tum,quod tamen falſum eſt ut ſupra,non deberetur ſtatim & ī
præſentiarum præfato monaſterio, ſed mortua dicta d. Maria
39 balia,& ideo ante tempus agunt,& ante diem.† Quo caſu dicū
tur male agere & puniri debent,ut dicit tex.in §.plus. inſtituta
40 de actio.& extra de plus peti.per totum.† Præterea defecerunt
in alio ex quo agunt ɔ̄.d.Gaſparem & Georgium,tanquam fra
tres & hæredes dicti.q.d.Franciſci,& tamē minimè probent ꝓ-
fatos fuiſſe & eſſe hæredes illius q̧ utiq; neceſſario probādum
41 erat,ut l.j.& fere per totum.ff.de interrogato.actio. † Ex qui-
bus neceſſario concludit̄ ipſos malè & temerè egiſſe, & ɔſequē
ter condemnari debere ad omnes expenſas factas iuxta.l.eum
quem temere.ff.de iudic.& l.properandum.§.ſin autem.C.eod.
tit.& c.finem litibus.de dol.& contumat.& hoc potiſsimè ſtan
te nullitate aſſerti legati , quòd modo aliquo ſubſiſtere non
poteſt. Pariſ. Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum conditionale per euentum conditionis efficitur purum,& debetur.*
2 *Et reſtitui debet fideicommiſſario & ſubſtituto.*
3 *Subſtitutio pupillaris directam ſubſtitutionem importat.*
4 *In codicillis hæreditas directo dari non poteſt.*
5 *De æquitate tamen ualebit inſtitutio hæredis in uim fideicommiſſi.*
6 *Maximè ſi in codicillis appoſita eſſet clauſula, quod ualerēt omni meliori modo.*
7 *Fideicommiſſum limitatum ad tempus pupillaris ætatis expirat inſtituto mortuo poſt pupillarem.*
8 *Pater notam præſumitur habere ætatem filij.*
9 *Pater filio pupillo poteſt ſubſtituere per fideicommiſſum.*
10 *Subſtitutio pupillaris non præſumitur facta,ſi illo tempore filius erat pubes.*
11 *Et dicto tempore facta præſumitur in uim fideicommiſſi conſtituta,& num. 12.*
13 *Subſtitutio compendioſa facta præſumitur quando poſt mortem alicuius fuit conſtituta.*
14 *Idem quando complectitur plura tempora.*
15 *Idem ſi facta eſt ſub illis uerbis. ſi inſtitutus deceſſerit ſine filijs.*
16 *Caput unum teſtamenti declaratur per aliud.*
17 *Coniectura illa capienda eſt per quam diſpoſitio teſtamentaria redditur conformis diſpoſitioni iuris,& non illi contraria.*
18 *Teſtamentum ſaluandum eſt à contrarietate.*
19 *Codicillorum uerba interpretanda ſunt,ne aliquid abſurdum contineant.*
20 *Interpretatio illa capienda eſt quæ faueat teſtamento.*
21 *Grauatus ſi decedat ſine hæredibus maſculis intelligit̄ grauatus ſi decedat ſine filijs.*
Verb. hæredibus.capitur pro filijs.
22 *Pupillus communiter non poteſt habere filios.*
23 *Et à communiter accidentibus filij procreantur poſt pupillarem ætatem.*
24 *Maſculi conſeruant familias & agnationes.*
25 *Fœminarum excluſio,includit maſculos,& alijs ſeq.*
Fœminæ non habent familias.
26 *Fœminæ non transferunt bona in alienas familias.*
27 *Ratio pro expreſſa habetur quando unica tantum poteſt aſsignari.*
28 *Ratio generalis ad omne tempus non limitatur tempore.*
29 *Fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur ex ratione & cauſa, quibus teſtator motus fuit illa facere,& nu. 30.*
31 *Mens & uoluntas teſtatoris potiſsimum attenditur in ultimis uoluntatibus.*
32 *Nedum expreſſè uerum & collecta per coniecturas ex uerbis à teſtatore prolatis.*
33 *Mens prædominatur uerbis.*
34 *Fideicom. inducitur ex tacita & coniecturata mente teſtatoris.*
35 *Mens teſtatoris in ſubſtitutionibus fideicommiſſarijs potiſsimum attenditur.*
36 *Diſpoſitum uidetur,quod teſtator ueroſimiliter ordinaſſet ſi de eo cogitaſſet uel de eo fuiſſet interrogatus.*
37 *Quod bona conſeruentur in familia,omne tempus comprehendit.*
38 *Caſus expreſſus & non omiſſus dicitur quando colligitur ex mente etiam coniecturata teſtatoris.*
39 *Teſtator non præſumitur ſibi ipſi contrarius.*
40 *Bona fideicommiſſo ſubiecta alienari non poſſunt.*
39 *Teſtator uolens hæreditatem ſuam non eſſe obligatam fideicommiſſo qualiter dicta uerba ſint interpretanda,& nu. 40.*
41 *Exceptio firmat regulam in alijs non exceptuatis.*
42 *Codicillorum uerba interpretanda ſunt & declaranda,ne ex illis detur contrarietas,& correctio.*
43 *Filij grauati fideicommiſſo deducere poſſunt legitimam iure naturæ debitam.*
44 *Legitima quanta ſit quando filij ſunt quatuor.*
45 *In reſtitutione fideicommiſſi,quæ bona comprehendantur.*
46 *Et an ueniant illa ſubrogata loco rerum hæreditariarū ſubiectarū fideicommiſſo.*
47 *Grauatus fideicommiſſo poteſt diſponere de rebus quæſitis per ipſum,ſeu aliundè prouenitis ex quo non ſunt fideicommiſſo ſubiecta.*
48 *Donatio eſt contractus de iure permiſſus.*
49 *Traditio ficta per conſtitutum ſufficit ad dominium & poſſeſſionē transferendam.*
50 *Donatio facta abſenti,regulariter non ualet.*
51 *Fallit quādo fuit facta patrui præſenti & acceptanti nomine illius abſentis donatarij.*
52 *Fallit etiam quando data fuit licentia abſenti donatario capiendi & retinendi res donatas.*
53 *Donatio excedens ſummam quingentorum ducatorum ſi non eſt inſinuata regulariter redditur nulla.*
54 *Donatio inofficioſa,an ualeat & in qua ſumma.*
55 *Societas,morte unius ex ſocijs finitur.*
56 *Et poſt mortem non tranſit ad eius hæredes.*
57 *Societas finita morte ſocij,poteſt renouari per eius hæredes.*
58 *Lucrum quæſitum ſocietate finita morte ſocij eſt alterum illud acquirentium.*
59 *Societas,an & quando præſumatur propter cohabitationem.*

CONSILIVM XXV.

VIDI Teſtamentum & codicillos conditos per. q. ſer Beltramium,grandum,in quibus Henricum & Antonium ſuos uniuerſales inſtituit hęredes, declarando & ordinando , quòd ſi unus ipſorum decederet ſine hæredibus maſculis, quòd pars ita defuncti per
ueniat & peruenire debeat in ſuperuiuentem ipſorum duorū,
per quæ uerba inductum fuit reciprocum fideicom.& condi-
1 tionale.† Et quoniam ɔditio extitit,ex quo dictus Anto.mor-
tuus eſt ſine filijs maſculis,ſuperuiuente d.Henrico,merito ta-
le fidei-

le fideicom. ꝯditionale fuit uerifitatũ per euentum dictæ ꝯditio
nis & purificatum, vt in l.fin.§ j.ff. de uulg.& pup. & in l.ſi pu-
2 pillus.in fi.ff.de cond.inſti.† Quo fit ut neceſſario ſequi debeat
reſtitutio prædicti fideicõmiſſi purificati, qđ ꝯſequi debet ipſe
Henricus ſubſtitutus & eo caſu uocatus.l.pe.& l.fi. C.ad treb.
l.filium habentem, C.fami.ercif.l.fi.§. ſinautem. C. communia
3 de leg. cum concor.† licet in codicillis p̃dictis ſuit appoſita illa
uerba, ſi unus ipſorũ filiorũ inſtitutorum decederet in pupilla-
ri ætate & ſine hæredibus maſculis quæ directam ſubſtõnẽ im-
portare uidentur.l.ij.ff.de uulg.& pup.& inſti. eo.in prin.& in
4 c.ſi pater.de teſt.lib.vj.cum ſi.† Et in codicillis non poſsit dire-
cto dari hæreditas, & hæres inſtitui, vt in §.codicillis.& §.ſeq.in
ſti.de codicil.& in l.hæreditatem.& l.ſi idem. C. de codicil. &
5 in l.hæreditas.C.de his quib.vt indig.† Tamen omiſſo iſto rigo
re & attenta benignitate & æquitate hodie, & inſtitutio dire-
cta in illis facta, & hæreditas directo relicta, eſt ualida & firma,
non in uim directę ſubſtõnis, ſed in uim fideicõmiſſi, ut eſt tex.
formalis, in l.ſcęuola.ff.ad trebell.quod omnes ibi ſequuntur,
& tradit Bar.in d.l.j.de codicil.& in l.uerbis ciuilib.col.ij.& in
l.Centurio.col.ij.in pen.oppo.ff.de vulga.& pup.& ita firmant
6 omnes in d.§.codicillis.& in d.l.hæreditas,& in d.l.ſi idem. † Et
eo magis iſta procedunt qm̃ iſtis codicillis eſt appoſita illa clau
ſula, ꝙ ualerent iure cuiuslibet alterius ultimę uoluntatis, quo
melius ualere poſſent, &c.quæ clauſula tanto magis operať ut
talis diſpoſitio ualeat ut fideico. vt tradit Bar.in d.l.j. & glo. &
ſcriben.in auct.ex cauſa. C. de liber.præt.cum alijs adductis p
7 Corn.conſi.xliiij.Videř col iij.uerſi.quicquid aũt.uol.iij.† Mi-
nus ẽt habet obſtare ſi diceretur ꝙ tale fideicom.expirauit. Nã
uideř fuiſſe limitatum ad tempus pupillaris ętatis, & non ultra,
quia ipſe Antonius mortuus eſt poſt pupillarem ætatem.& ſic
maior, icciroo tale fideicom.ammiſſit uires.l.ſi ita quis.l. ex fa-
cto.§.item quæro.ff.de uul.& pup.& facit illa trita regula.ꝙ li-
mitata cã, &c.l.in agris.ff.de acq.re.do.l.milites agrum, ff.de re
8 militari.† Nam aduertendum eſt Henricum & Ant.ambos fuiſ
ſe maiores annorum.xiiij.tpe quo conditi fuerunt dicti codicil
li, qđ quidem notorium erat patri codicillanti & teſtanti.l.de
tutela.C.de in integ.reſt.mino.& ibi gl.adducit concor.l.octa-
ui.§.j.ff.unde cogna.l.ẽt.ff.de prob.& plene faciunt no.in l.j.ff.
ſi cer.pet.de uicino qui præſumitur ſcire facta uicini.item cer-
tum erat in iure poſt pupillarem ætatem patrem non poſſe ſub-
ſtituere eius filio pupillariter & directo.§.extraneo.inſt.de pu.
9 ſubſt.l.ij.cum vul.ff.co.†.Et licet poſsit pater filio pupillo ſub
ſtituere per fideicom.l.cohæredi.§.cum filiæ.ff.eodem.tit.& ha
betur per oẽs in d.l.Centurio.& in l.precibus.C.eodem.& in c.
10 ſi pater.de teſtam.lib.vj.† Tamen in caſu præſenti impoſſibile
eſt dicere, ꝙ dictus ſer Beltraminus pater voluerit ſubſtituere
Antonio eius filio per fideicom.infra tempus tm̃ pupillaris ęta
tis & non poſtea cum tempore quo fecit talem ſubſtõnem ipſe
11 Anton.fuiſſet pubes, & maior ann.xiiij. † Nec eſt uerіſimile ꝙ
uoluerit limitare dictam ſubſtõnem fideicommiſſariam ad di-
ctum tp̃s pupillaris ætatis quod eius filij tunc temporis iam pię
terierant, excęſſerant & tranſierant, qui ambo erant tunc maio
res.xiiij.anno.& ſic ꝙ uoluiſſet facere actum fruſtratorium: cõ
tra ea quæ habentur in l.non ſolum.ff.de actio.& oblig. & in l.
hæc ſtipulatio.§.diuus.ff.de lega.nominatue.& in l.quotiens.ff.
12 de reb.dub.† Et iſtud colligitur apertius ex ſequenti capite co
dicillorum, dum ipſe ſer Beltraminus uoluit ꝙ ſi omnes de-
cederent ſine maſculis, quòd hæreditas prædicta peruenire
deberet in proximiores maſculos domus, in quo capite lo-
quitur indefinite, nec fecit mentionem de pupillari ætate,
13 & ſic erit ſubſtitutio compendioſa. † Tum quia facta poſt
mortem, ut dicit gl.& ibi doctores in l.in teſtamento.C.de teſ.
14 mil.† Tum quia complectitur plura tempora ad plene not. in
d.l.Centurio.& in d.l.precibus.& in d.c.ſi pater & in c.Raynal
dus.& in c.Raynutius.extra de teſta.& per Bar.in d.l.Centurio
col.x.uer.quæro utrũ ſubſtõ compendioſa, circa fi.& co.antep.
15 in j.quæſt.quartæ quæſt. principalis.† Tum etiam conſiderata
illa conditione, ſi deceſſerit ſine filijs maſculis, iuxta no. per gl.
& docto.in d.l.precibus.& in d.cap.ſi pater.& in d.l. Centurio
16 † Per quod capitulum clarum, optimè declaratur capitulum p̃
cedens, ꝙ illa uer.in pupillari ętate.in eo appoſita fuerint appo
ſita ſuperfluo, & non diſpoſitiuè, ſed obiter & ignorantia & in-
ſcitia potius notarij ſcribentis codicillos, & una pars codicillo
rum declarat aliam, ut hť in l.uerum.C.de peti.hæred. & plenè
traditur in l.qui filiabus.& in l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de lega.j.

& per Bar.in l.alimenta.ff.de alimen.& ciba.lega.& in d.l. Cen
17 turio.col.viij.uerſi.quid enim ſi dicit teſtator. † Et etiam quia
eam coniecturam capere debemus, vt diſpoſitio teſtamentaria
debeat ſe reddere conformem cum diſpoſitione iuris & non in
ducere actum ꝯtrarium iuri argumento eorum quæ habentur
in l.ſi duo.ff.de adminiſtrati.tutor.& per Bar.& alios in l. hære
des mei.§.cum ita.ff.ad trebellian.& in l.vt iuris iurandi.§.ſi li
18 beri.ff.de oper.libe.† Et à ꝯtrarietate ſaluare debemus teſtato
rem.l.non ad ea.ff.de cond.& dem.& c.inter dilectos.§. cæterũ
de fi.inſtr.& per Dec.ꝯſ.cccxxxvij.In caſu nu.ij.& conſ.cccxcj.
19 In caſu nu.vj.† Verba enim codicillorum ita interpretanda ſũt,
ne aliquod abſurdum contineant adeo ut impropriari debeant
ne hoc contineant.ut dicit glo.in uer.pietatis.& ibi notãt doc.
in l.uxorem.§.codicillis,& in §.concubinę.ff.de leg.iij.& ponit
Alex.conſi.xvij.Circunſpectis,nu.vj.uol.vij.& Dec.ꝯſi.clxviij.
20 Concluſio.col.fi.† Et ſemper debemus illam interpretationem
capere, quæ fauet teſtõ, ut probant iura allegata per Alex. ꝯſ.l.
21 In cauſa, col.pe.uol.vij.† Suadentur iſta & ea alio, nam ipſe ſer
Beltraminus fecit talem ſubſtõnem fideicommiſſariam, ſi quis
filiorum ſuorum decederet ſine hæredibus maſculis, qđ quidẽ
exponiť, idest ſine filijs, ut hť in l.ex facto.§.fi.ff.ad treb.& ple-
niſsimè per Bar.& alios oẽs in l.Gallus.§ etiam ſi parente, col.
iij.& iiij.ff.de lib.& poſ.& patet, nã uoluit ꝙ filiæ fœminæ dicto
rum Henrici & Antonij deberent tm̃ dotari, ꝯũr apertiſsimè ꝯ
ſiderauit tempus quo eius filij poterant habere filios maſculos
22 & filias fœminas. † Quod quidem a * communiter accidenti-
* bus non contingit niſi poſt pupillarem ætatem, vt experientia
nos docet, quæ eſt rerum magiſtra.c.quam ſit de electio. lib. vj.
& ad ea quæ frequentius accidunt diſpoſitio eſt adaptãda, vul
* ga.l.nam ad ea. ff.de legibus, & à * communiter accidentibus
ſummitur probatio.l.ſiue poſsidetis.C.de proba.l.certi condi-
23 ctio.§.ſi nũmos uerſi.quotidie.ff.ſi cer.pe.† Frequenter itaq; p
creat quis filios poſt pupillarem ætatem, & licet quandoq; lega
mus illud contigiſſe ante dictum tempus, tñ potius portentuo
ſum & perrariſsimum factum eſſe aſcribiť, & ideo ad conſequẽ
tia non debet trahi, l.quod uero.l.iua ſingulare, & d. l. nam ad
ea.ff.de legibus, ut plenè tradunt ſcrib.oẽs in d.l.Centurio. Qđ
eo potiſsimum in caſu præſenti dicere debemus, cũ ipſe ſer Bel
traminus tpe dictæ ſubſtitutionis bene ſciret filios quibus ſub-
ſtituebat tunc temporis fuiſſe maiores anno. xiiij. vt dictum eſt
ſuperius, unde omni ex capite ꝯcludendum eſt talem ſubſtitu-
tionem non fuiſſe coarctatam & limitatã ad tp̃s pupillaris æta-
tis, ſed fuiſſe factam compendioſe & per fideicommiſſum poſt
illud tp̃s, quòd etiam oſtendiť ea alio, nã ipſe ſer Beltraminus
conſiderauit maſculinitatem & ꝯſũr cõſeruationem familiæ, vt
patet ex uerbis per eum prolatis.& pluribus uicibus ac gemina
te, ibi, ſine hæredibus maſculis, & ibi peruenire debeat in pro-
24 ximiores maſculos domus.† Nam per maſculos & diuites, fami
lia domus & agnatio recipit augumentum dignitatem & hono
rem, & per eos ꝯſeruatur.l.j §.pen.ff.de uent.inſpi.§.cæterũ, &
§.media.inſti.de legit.agna.ſucc.& per Bald.in l.j. C.de dignita.
lib.xij.cum alijs accumulatis per Alb.Bru.in tract.ꝙ ſtatu. ma
25 ſcu.& c.in tertio articulo princ.† Et patet ẽt ex eo qm̃ ab hære
ditate exclusit filias fœminas, in quibus extinguitur familia pa-
tris.l. pronunciatio.in fi.ff.de uer.ſig.& filij ipſarum tranſeunt
in aliam familiam patris, uidelicet ipſorum.l.familiæ.§.j. ff. de
uerb.ſig.l.cum legitimè.ff.de ſtat.homi.§.fi.inſti.de patr. pote.
26 † Et per fœminas bona transferuntur in alienas familias, ut di
xit Io.And.in addi.ad Specu.in rub.de teſta.& in rubri.de ſuc-
ceſ.ab inteſta. Et licet ſer Beltraminus uerbis expreſſis, hãc cau
ſam & rõnem non adduxerit, tñ quia ꝯſiderauit maſculinitatẽ
& excluſit fœminas nulla alia ratione dř motus ad faciendum
tale fideicommiſſum ſub dicta forma, niſi propter ꝯſeruationẽ
27 familię, & domus † Quo fit ut talis rõ & cã haberi debeat pro
expreſſa, cũ unica tãtum poſsit aſsignari, ut tradit gl. Bal.& alij
Mode. in l.quamuis.C.de fideicom.cum alijs adductis per Iaſ.
28 in aucten.quas actiones, nu.xxij.C.de ſac.ſan.eccl.† Et quia di
cta rõ & cauſa eſt generalis ad omne tempus, & magis militat
poſt pubertatem q̃ ante, iccirco tale fideicommiſſum non põt
dici reſtrictum & limitatum infra tempus pupillaris ætatis tm̃
quia ceſſaret dicta ratio conſeruationis familiæ propter quam
29 ꝯprehenditur omne tempus. † Nam communis concluſio eſt
ꝙ fideicommiſſum ampliatur, extenditur, declaratur, reſtringi
tur, & limitatur per rõnem & cauſam, quibus teſtator motus ẽ
ad illud faciendum, ita ut ratio & cauſa, debeat extendi potius
quam

q̃ illud ꝙ eſt dictum,& potius q̃ nerba,nt habetur in l.cum pr̃.
§.dulciſsimis,ubi doctores notant,de leg.ij.& tradit Bart.in l.
regula.§.& licer.ff.de iur.& ſae.ign.& mulra ad id adducit Frã.
de Cur.ↄſi.xliij.Statuto,col.v.in fi.uer.x.præmiſſa,& ↄſi. xliij.
Sepe reuoluta,col.pen.& conſi.laaa. Rectè præfatus,col ij.uer
30 ſi.ſed permiſsis.† Prout etiam facit Soc.ronſi.aliij.col.j. uerſi.
nam rõ generalis,& conſi.lxxvij.Viſis.col.j.nu.ij.uol.iij.& eſt
bona deciſ.Bar.in l.pater filium.§.fundum de leg.iij.& Pau. de
Caſt.conſi.cclxiij.Circa primum,in ſecundo dubio,col.pe.uer
ſi.ſed ad peimum.ſm nouam impreſſionem,ubi uult ꝙ prohibi
tio facta per teſtatorem ad tempus ꝓp rõnem qua fuit motus,
cenſetur perpetua,ut declarat Dec.conſi.ccclaaxvj.Licet ↄtro-
31 uerſijs,col.ij.& iij.† Et comprobantur iſta.Nam uera & * com
* munis ↄcluſio eſt,ꝙ in ultimis uoluntatibus & potiſſime in fi-
deicommiſsis mens & uoluntas teſtatoris prædominatur.l.in ↄ
ditionibus primũ locum.l.publius.in fi. ff.de condi.& dem.l.ſi
mihi & tibi in fi.l.pen.de leg.j.l. eum uirum. C. de fideicom. l.
32 quiſquis.de leg.iij.d.l.hæredes mei.§.cũ ita. † Hinc iura uolũt
in fideicommiſſis,mentem teſtatoris,nedum expreſſam ſed ↄ-
iecturatam tantum,potius attendi debere,quã uerborum pro-
latorum qualitatem,ut probatur in iuribus ſupra allegatis, &
tradit Bal.in ij.notab.& ibi Mod.Papien.plura accumulant ꝑ
illum teatum in l.quoniam indignum.C.de teſt. & probat̃ in l.
iij.& ibi Iaſ.Alex.& Ang.plura deducunt.C.de liber.præt.& ſẽ
tit Ang.conſi.cccxl. Totum dictum ſtatutum ea ratione quia
ubi habet̃ ſenſus teſtatoris uerborum interpretatio non debet
33 præualere menti,ita ut ſenſu melior exiſtat.† Recedimus.n.à vi
& natura ↄiunctionis uerbalis,qñ habemus mentem teſtatoris
etiam coniecturatam,ut dicunt Bal.& Pau.de Caſt.in l.fi.C.de
34 impu.† Ex uoluntate.n.teſtatoris tacita & ex coniecturis colle
cta inducit̃ fideicom.licet expreſſe non appareat.l.ex facto pro
ponebatur.§.rerum.ff.de hæred.inſti.& notant oẽs per illũ tex
tum in d.l.hæredes mei.§.cum ita.& hr̃ in l.fideicommiſſa.§.itẽ
ſi quis.in fi.de leg.iij.& in l.imperator.nbi Bar.de leg.j.& in l.
cum proponeretur.in fi.de leg.ij.& ad id plura adducit Frã. de
Curte conſi.xl.Quum in præſentiarum.col.pen.& per Soc. ↄſi.
xiiij.uol.j.& conſ.aij.& xliij.Viſis col.iiij.uol.iij.& per Dec.ↄſ.
xv.Et pro tenui.col.ij.& conſi.xxxviij.Circa primũ,col.j. & ij.
35 † In quibus locis allegantur alię deciſiones,& ↄcluditur * cõi-
* ter in ſubſtõnibus fideicommiſſarijs debere attendi mentem te
ſtatoris,nedum expreſſam ſed etiam coniecturatam & tacitam
ita ut illa prædominetur & magis debeat attendi & obſeruari,
q̃ qualitas nerborum a teſtatore prolatorum,cum fideicommiſ
36 ſa inducantur ex ↄiecturis eſto ꝙ uerba ceſſant.† Et etiam iſta
comprobantur,nam nulli dubium,ꝙ ſi dictus ſer Beltraminus
fuiſſet de hoc interrogatus ueriſimiliter ita diſpoſuiſſet, ꝙ tale
fideicom.procederet omni tempore,& ꝙ non reſtringeretur in
fra pupillarem ætatem tantum rationibus quibus ſupra,& ideo
haberi debet pro expreſſo,ut eſt tex.& ibi Bar.& alij not. in l.
Titius.§.Lucius.ff.de libe.& poſth.& eſt gl.& ibi tangunt do-
ctores,in l.tale pactum.§.fi.ff.de pact.& tradit Alex.ↄſi. cxxix.
uol.ij.& Franc.de Cur.ↄſi.xxix.col.j.in fi.& Soc.conſi.v.nu.iij.
37 uol.iij.† Vnde cum ipſe ſer Beltraminus conſiderauit maſculi-
nitatem, & ſic ꝙ bona ſua conſeruarentur in eius familia quæ
cauſa & rõ comprehendit omne tempus,in tali fideicommiſſo
omne tempus dr̃ incluſum,& nullum omiſſum,conſiderata mẽ
te diſponentis,ut in ſimilibus dicit glo.in uer.italię.in c.j.de tẽ
poribus ordinandis,libro ſexto,& gl.in uer.eligatur.in clem. j.
38 de electioni,cum ſimi.† Et ex hoc tollitur obiectio,quæ poſſet
fieri ꝙ caſus iſte eſſet omiſſus,nam conſiderata prædictis, fuit
ſatis expreſſus & comprehenſus in fideicommiſſo,ut plene can
git Fran.de Cur.ↄſ.lxiij.Statuto.col.v.uerſ.nam ſiue loquamur.
& conſi.lj.Super teſtamentis.col.xij.& ſequenti uerſi. condeſcẽ
do ad teſtamentum.Nec etiam prædictis obſtant illa uerba po
ſita per ſer Beltraminum in dictis codicillis dum uoluit hæredi
39 tatem ſuam eſſe obligatam alicui fideicomiſſo.† Per quæ uerba
uidetur nullum fideicom.induxiſſe,nam ſi hoc diceremus ſe-
queretur ꝙ ipſe Beltraminus eodem momento & inſtanti ſuiſ-
ſet ſibi ipſi contrarius,cum ſuperius fideicom.feciſſet pro ↄſer-
uatione familię,& ſtatim poſtmodum ſeipſum correxiſſet con-
tra ea quæ habentur in l.non ad ea.ff.de cond.& demon.& etiã
ↄ ea quæ habentur in l.j.C.de fur.& in l.non unquã.ff.de coll.
bono.& in regula nbi repugnantia.de reg.iur.ubi uarietas,& ↄ
40 traditio damnatur.† Et ideo ne iſta inducantur,uerba prædicta
ſunt intelligenda ꝙ per tale fideicom. uoluit ipſe ſer Beltrami
nus hæreditatem ſuam eſſe obligatam,prout erat quia filij gra-
uati per fideicom.non poterant bona fideicommiſſo ſubiecta
alienare nec uendere.l.fi.& auct.reſq;.C.communia de legat.l.
Marcellus.§.reſq;.ff.ad treb.cum ↄcord.& ideo uoluit ꝙ tale fi
deicom.non aſtringeret,nec eius hæreditatem nec filios, & ꝙ
non haberet locum qñ filij uoluiſſent alienare,& uendere ut ſe
ipſum declarat in illis uerbis,ſed uolens ꝙ prædicti ſui , &c.&
ſic exceptuauit iſtum tantum caſum,nt per tale fideico.nõ cen-
ſeretur prohibita alienatio & uenditio bonorum. ergo in alijs
fideicom. remanet firmum , qñ filij grauati non uendiderunt
nec alienarunt,& qñ unus ipſorum mortuus eſt ſine maſculis,
41 prout fuit ipſe Antonius ſuperuiuente Henrico.† Exceptio.n.
firmat omnia alia excepto caſu exceptuato.l.nam quod liqui-
42 dæ.§.fi.ff.de pen. leg.l.in his.ubi doct.ff. de legi.† Et ita con-
cordanda ſunt & intelligenda ac declaranda dicta nerba codi-
cillorum,ne alias detur contrarietas, & correctio,prout tradit
Alex.in l.j.ff.ne qui.eum.& in conſi.cxlj.Viſo teſtamento. col.
iiij.uol.ij.& faciunt nota.in c.literas.de reſtit.ſpo.& in l.ſi fini-
ta.§.illud.ff.de dam.infe. nbi Moder.Volunt adducen.alias de
ciſiones,ꝙ ſemp debemus amplecti illã opinionẽ & interꝑta-
tionẽ per quã prima facie ↄ̃ria reducunt̃ ad ↄcor. ſtante mõ ualĩ
ditate dicti fideicõmiſſi, cũ euẽerit caſus & purificatio ipſius in
perſonam d.Antonij mortui ſine filijs maſcolis ſuper exiſtente
Henrico eius fratre medietas bonorum in qua ipſe Antonius
fuit inſtitutus uirtute dicti fideicõmiſſi peruenire debet ad ip-
ſum Henricum,ut ſuperius deduxi & probaui, & de ipſo fidei-
commiſſo.d.Ant.& eius ſucceſſores non poſſunt detrahere ſtre
bellianicam propter ducales ordinationes & conſtitutiones,&
propter iura municipalia taruiſina diſponentia de fideicõmiſ-
ſo uniuerſali grauatum ſeu eius hæredes nõ poſſe deducere tre-
bellianicam,quo iure municipali ſtante nõ opportet aliter præ
43 ſentẽ articulum diſcutere.† Solum ergo ipſe Antonius & eius
ſucceſſores de dicto fideicõmiſſo poterunt legitimam iure na-
turę debitam Antonio filio ipſius Beltramini ex quo in tali le-
gitima non potuit apponi onus & grauamẽ & fideicom. nõ ſe
extendit ad eam,ut eſt caſus in l.qm̃ in prioribus.C.de inof.te
ſta.cũ ſim.& ideo non obſtante dicto fideicõmiſſo, ipſe Anto-
nius & eius ſucceſſores poterunt deducere dictam legitimam.
44 † Quæ ſi filij ſer Beltramini erant quatuor & nõ ultra erit ter-
tia eis,q̃ ipſe Antonius poterat ab inteſtato ↄſequi,ut tradit̃ in
l.parentibus.& in l.cũ quærit̃.& in auc.nouiſsima.& in l.ex tri-
bus.C.de inoff.teſt.& in auct.de trien.& ſemi.& in l. Papinia-
45 nus.§.qm̃.& §.ſeq.ff.de inoff.teſt.† Et quoniam ipſe ſer Beltra-
minus tẽpore quo mortuus eſt habebat oĩa bona cõia cum fra-
tre ſuo ſer Ambroſio,& cũ nepotibus ſuis filijs Ioa. alterius fra
tris,quæ bona oĩa cõia ↄſideratis fabricis,pecunijs,animalibus,
ſoccidis,nominibus debitorũ.Et quibuſcunq; alijs rebus poſt-
modum emptis de dictis pecunijs & ſoccidis quæ ſubintrarũt
ad onus dicti fideicõmiſſi,& ſubrogatę fuerunt loco pecuniarũ
communium, quibus fuerunt emptæ,ut in l.ſi dignum. & in l.
46 in rõne.§.tã & fi.& in l.qui fundum.ff.ad leg.falc.† Cũ ẽt ſubro
gatum ſapiat naturam eius in cuius locũ ſubrogat̃.l.eũ.qui.§.q
iniuriarum.ff.ſi quis cautio.erant ſolũ ualoris duc.5400.in cir-
ca,& diuidi debebant in tres partes,quarum una ſpectabat di-
cto ſer Beltramino,& ſic ſolũ conſiſtebat in duc.1800. in qui-
bus hæredes inſtituit ſuos filios,& ſic quiſquis dictorum filio-
rum fuit inſtitutus in duca. 900. De quibus detrahendæ ſunt
dotes per ipſum ſer Beltraminum relictę duabus ſuis filiabus
ſororibus do.Ant.& Henrici,ut ipſe ſer Beltraminus ordina-
uit in ſuo teſtamento,& facta huiuſcemodi deductione dotiũ,
de eo quod ſuper eſt ipſe Antonius & eius ſucceſſores non poſ
ſunt detrahere niſi legitimam,& ſic tertiam partem quæ erit du
cator.ccl.uel circa ſalua ſemper ſaniore & ueriore calculo.† Et
in iſta tantũ legitima Antonius ipſe poterit habere ſucceſſorem
reliqua aũt omnia bona paterna ſpectabunt do.Henrico, tum
quia fuit inſtitutus in medietate,tum ẽt propter dictum fideic.
ut ſuperius deductũ & ↄcluſũ eſt ſm puram ueritatẽ. Et aduer
tendũ eſt ulterius,ꝙ ſuper bonis do. ſer. Beltramini teſtatoris,
do.Maria eius uxor,& mater dictorum Antonij & Henrici de-
bet uiuere,& habere alimenta,eo modo prout habebat in uita
teſtatoris cum ipſe ſer Beltraminus teſtator expreſſè ita ordina
uerit,ut eſt uidere in ſuo teſtõ approbato,& executo ꝑ filios &
hæredes,& ad dicta alimenta præſtanda dñæ Mariæ,ita ſunt ob
ligata bona relicta Henrico,ſicut bona relicta Antonio, & ſic
primitus dicta alimenta ſunt detrahenda ut diſpoſitio teſtato-
tis

ris effectum ſortiatur quantum uero attinet ab bona quæſita p
ipſos Henricum & Anto. poſt mortem ſer Beltramini cõis pa-
tris facienda erit alia computatio, nam mortuo ſer Beltramino
ipſi Henricus & Ant. ſteterunt in cõmunione, ꝓut mõ erant &
ſunt cum ſer Ambroſio eorum patruo & ſucceſsiuè cum Hiero
nymo & Paulo, filijs do. Ambroſij, & ēt ſteterunt in cõione, cū
Antonio & Franciſco filijs ſer Ioannis ēt eorum patrui & oẽs
in ſimul iu ſocietate uiuẽtes poſt mortem ſer Beltramini lucra-
ti ſunt omnibus cõputatis, de nouo ualorem ducator. decẽ, in
citea collatis fabricis, pecunijs, ſoccidis. animalibus, nomini-
bus debitorum, & alijs quibuſcunq; de quibus ducatis decẽ, fa
cienda erit diuiſio in tres partes, quarū una debebat eſſe dicto-
rum Hẽrici & Antonij & ſic poſt mortem cõis patris, de nouo
lucrati ſunt Antonius & Henricus du. 3300. de quibus ipſe An
tonius debebat habere medietatem, & ſic du. 1650. in circa, ſal
uo ueriore calculo, in iſtis du. 1650. quæſitis poſt mortem cõis
patris per ipſum Antonium poterat prout fecit ipſe Antonius
47 diſponere & facere ſuo arbitrio & uoluntate. † Nam cū eſſent
quæſiti per ipſum, prout erant, poterat de illis diſponere ſicuti
diſpoſuit & inter uiuos, & ſi uoluiſſet etiam per ultimam uolū
tatem, cum in re ſua quilibet ſit moderator & arbiter, ēt abutē
do, ut probatur plene, in l. ſed & ſi lege. §. ꝯſuluit. ff. de petitione
hæreditatis. & in l. nemo exterus. C. de iudi. & in uulgat. l. in re
mandata. C. mand. l. ēt. §. licet. ff. ſol. mat. & quiſquis põt rebus
ſuis legem imponere. l. quotiens. C. de dona. quæ ſub mo. c. ue-
rum de conditione appoſita. Potuit igiť ipſe Antonius iure per
mittente, licite de dictis bonis per eum quæſitis & de dicta legi
tima donare inter uiuos prout donauit ſuis nepotibus omnem
48 partem fabricarum ad ipſum ſpectantium. † Et ēt prædictis do
nare prout dedit inter uiuos duc. 900. donatio enim eſt ꝯtra-
ctus a iure permiſſus & approbatus, ut per totum. ff. C. inſti.
& extra de dona. & tendit ad tranſlationem dominij. l. ſenatus.
49 §. j. ff. de dona. cauſa mor. † Et licet realis traditio non interue-
nerit, tñ ſufficiens fuit illa ficta per cõſtitutum per quod & do
minium & poſſeſsio transfertur ſicuti transfertur per uerā tra-
ditionem. l. iij. in principio. & l. quod meo. ff. de acquir. poſſ. per
Bart. & alios in l. ſi ab emptione. ff. de pact. l. certè. §. j. ff. de præ
carijs. l. quamuis. §. ſi cõductor. l. interdum. ff. de acq. poſſ. l. quo
50 tiens. nu. xiiij. C. de rei uendi. & in l. ij. per glo. C. de do. cau. non
nu. & per Dec. conſi. ccij. Vt præſens. nu. vij. † Nec donatio ipſa
poteſt inualidari, tanquam facta nepotibus abſentibus iuxta ea
quæ habentur in l. abſenti. ff. de don. titulo generali, & in l. qui
51 abſenti. ff. de acq. poſſ. & in l. nec ambigi. C. de dona. † Nam cū
ſer Henricus pater ipſorum donatariorū fuerit præſens, & acce
ptauerit, receperit ac ſtipulatus fuerit, res donatas pro filijs ip
ſius. abſentia ipſorum nihil habet obſtare, nam pater pro filijs
potuit talem actum gerere, ut l. ſtipulatio iſta. §. alteri. l. quod
dr̃ patrem. ff. de uerb. ob. & §. ſi quis alij. & §. ei uero qui. inſt. de
inutili. ſtipu. & facit l. ſi. in ſi. & ibi plenè tangunt docto. C. de
52 impu. † Prout ēt obiectio ceſſat, qm̃ ipſe Antonius conceſsit
dictis donatarijs, amplam licentiam capiẽdi & retinendi dictas
res donatas quæ ſine uitio penes ipſas & eorum patrem modo
repetiuntur, quo caſu donatio facta abſenti reddiť ualida & fir
ma, vt dicit Bald. in d. l. nec ambigi. & eſt deciſio. conſi. Neap.
53 cclxxv. in ſi. † Minus etiam obſtat ſi diceretur talem donationē
fuiſſe exceſsiuam, & in magna quantitate, & ultra duc. 500. un-
de ſimpliciter facta ꝯſiſtens in tanta ſumma non deberet uale-
re, iuxta ea quæ traduntur in l. illud. C. de ſacro ſanc. eccleſ. &
in l. donationes quas. C. de donatione inter maritum & uxorē.
& in l. ſancimus. §. ſi quis autem. & in l. ſi quis argentum. §. ſed
in his omnibus. C. de dona. cum ſimi. Nam obiectio ceſſat, qm̃
illa fuit ſolenniter inſinuata, & in actis redacta & approbata au
ctoritate & decreto uicegerentis magnifici poteſtatis Aſili. ꝓ-
54 pter quod nullus põt dari obiectus inſinuationis omiſſæ. † Et ſi
ex aduerſo forſau dicereť & allegaretur dictam donationem
fuiſſe & eſſe immenſam & inofficioſā eo caſu & tpe quo iſtud
fortaſsis allegareť, tūc apertiſsimè oſtendeť talem obiectiouē
nihil obſtare, nā in pſentiatum de hoc diſcutere nõ ꝯuenit quo
uſq; prius ex aduerſo allegabitur, nam ſm̃ ꝙ proponetur & de-
ducetur ita oſtendetur nihil obſtare de bonis itaq; do. Antonij
per eū quæſitis, & de legitima quam debebat ꝯſequi ſup rebus
pñis, deducendi ſunt per prius dicti du. 900. & ēt domus & fa
bricę donatę aſcendentes ad ſummam duc. 500. illud aūt quod
ſupererit iſtis deductis ꝯſequeť eius hæres, q. ei ſucceſsit abinte
ſtato, ſiue fuerit Helena eius filia, ſiue do. Maria mr̃, ſiue quiuis
alius. Nam hunc articulum in præſenti non attingo, cum ſuper
eo ſint deciſiones apertiſſimę poſtremo ut mihi dr̃ mortuo An
tonio ſuper exiſteote Helena eius filia & facto inuentario bo-
norum, ipſe ſer Henricus cum alijs ſuis conſocijs, & ꝯſortibus
acquiſiuit nonnulla bona & dubitatur utrum dicta bona de-
beant communicari cum dicta Helena pupilla, uel cum hære-
55 dibus ipſius iam mortuę. † Ad quod dico talem ſocietatē mor
tuo Antonio fuiſſe finitam & extinctam, cum certum ſit mor-
te unius ex ſocijs ipſam ſocietatem ſolui & finiri. §. ſoluitur, in-
ſtit. de ſocieta. l. actione. §. morte. l. nemo. l. uerum. §. in hære-
56 dem. ff. pro ſoci. † Quæ ſocietas finita morte Antonij mini-
me tranſiuit in dictam Helenam eius filiam nec in hæredes ip-
ſius Helenæ, ut probant iura ſuperius allegata, & tradit Bar. in
d. l. ideo. in prin. & Ang. conſi. lx. Morte do. Philippi. in prin. &
Alex. conſi. xxiiij. & Cor. conſi. cxxj. quāquam col. ij. uolu. j. &
Fran. de Cur. ꝯſi. liij. Super articulo. & Dec. ꝯſi. ccxiij. Viſis. col.
j. & nullus eſt qui dubitet morte unius ex ſocijs ſocietatem ip-
57 ſam non finiri. † Et quia non apparet fuiſſe renouatam cum ip
ſa Helena pupilla, iecirco ceſſat dubitatio ſuperius facta, nā cū
ipſa pupilla mortuo eius patre non potuit de nouo ſocietas ꝯ
trahi, nec renouari cum potiſsimè caruerit tutore, ut dicit Bal.
ꝯſi. cix. In iſta materia. uol. ij. & Ang. d. ꝯſi. lx. Viſo inſtrumen-
to. ubi in terminis loquitur, prout facit Bal. in l. mandatū. col.
ij. C. mand. & plene tradit Dec. ꝯſ. ccxiiij. nu. 2. & firmat Iaſ. in
58 l. j. C. qui teſt. face. poſſ. † Et ideo omne lucrum quæſitum poſt
mortem do. Antonij erit proprium ipſorum Henrici & aliorū
conſortum, ut probatur in l. & magis. ff. de ſol. & tradit Bar. in
l. Titium et mæuium. §. altero. col. ij. ff. de admi. tuto. et Bal. in
l. patruus. C. communia utr. iudi. cum alijs adductis per Cor. ꝯſ.
j. uol. j. et per Deci. in d. conſi. ccxiij. nu. aj. et conſi. xxj. col. pe.
& fin. vbi allegando deciſio. & rõnes ꝯcludit patruum mortuo
fratre ꝯſocio, omnia lucrari ad proprium commodum ēt ſi pe-
cuniæ cum quibus facta fuere dicta lucra fuiſſent cõis hæredi-
tatis, conſiderato potiſsimè, ꝙ dicta pupilla erat inhabilis, nul
lum actum geſsit, ita ꝙ nec expreſsè nec tacitè comprehendi
poteſt, cum ipſa mortuo eius patre fuiſſe talem ſocietatem re-
59 nouatā. † Et licet ipſe ſer Henricus mortuo Antonio inſimul
habitauerit cum dicta pupilla, & retinuerit bona cõia indiui-
ſa & cõicauerit fructus perceptos, tñ ex iſtis actibus non dr̃ in-
ducta nec renouata ſocietas, vt hr̃ in l. ex parte. §. filius. ff. fami.
ercil. & ponit Bar. in d. §. altero. & in l. cum duobus. §. Papinia.
ff. pro ſoc. & in §. ſi fratres, cum alijs adductis per Dec. in d. ꝯſ.
xxj. col. ij. & nu. iiij. & v. & ſentit Saly. in d. l. ſi patruus. poſt Bal.
ibi, & Alex. conſ. xlviij. Diligenter. uol. ij. Pariſ. Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Renunciantibus & remittentibus nullus dandus eſt regreſſus.*
2 *Iuramentum appoſitum renunciationi excludit renunciantem.*
3 *Et comprahendit ius etiam de futuro, & nu. 5.*
4 *Cui licet non poſſit renunciari tamen pacto & ſtipulatione poteſt tolli. & nu. 5.*
6 *Pactum renunciatio & finis facti patri per filiam dotatam de nõ ſuccedendo non ualet de iure ciuili.*
7 *Tamen de iure canonico eſt ualidum ſi iuramento fuit uallatum.*
8 *Et qua ratione de iure ciuili fuerit reprobatum.*
9 *Quæ rationes non obſtant quando fuit appoſitum iuramentum.*
10 *De iure ciui uallatum iuramento uidetur ualere.*
11 *Et quid ſi filia renuncians ſit in poteſtate patris.*
12 *Et l. pactum. C. de collat. an procedat in hac filia.*
13 *Et quid ſi filia eſſet minor.*
14 *& tali minori renuncianti & iuranti denegatur reſtitutio.*
15 *Et c. quamuis de pact. libro ſexto, locum habet in quocunq; foro.*
16 *Et quid ſi pater cui renūciauit moritur ab inteſtato, & nu. 17. 18.*
18 *Limitatio & declaratio ad l. conficiuntur. ff. de codicil.*
19 *Et ſi fratres maſculi, quorum contemplatione renunciatio cenſetur facta, ſunt mortui remanente filia fœmina, iſta renuncians poteſt ſuccedere & alijs ſequen. contra numero. 45. 46. & alijs, & 51. & 52.*
20 *Iuramentum & renunciatio limitata, limitatū producunt effectū.*
21 *Et debent intelligi rebus ſic ſtantibus.*
22 *Et quid ſi ſint mortui maſculi tranſuerſales. & nu. 24.*
23 *Et ita limitabitur d. c. quamuis ex mente patris.*
Et quid ſi alia apparet patris uoluntas, & nume. 14. 25. 26. & plene ſequen.
25 *Vna coniectura excludit aliam.*

Et po-

26 *Et potentior debet attendi.*
27 *Hæredum appellatione quæ perſonæ ueniant.*
28 *Appellatione liberorum qui ueniant.*
29 *Et quid ſi adeſt aliqua perſona de liberis.*
30 *Geminatio enixam oſtendit uoluntatem.*
31 *Et ſi pater ſtipulatur renunciationem pro ſe & hæredibus uidetur ſtipulatus ad commodum hæreditatis.*
32 *Pater poteſt pro hæredibus ſtipulari.*
33 *Et quid ſi extat aliquis ex deſcendentibus.*
34 *Appellatione deſcendentium, ueniunt fœminæ.*
35 *Voluntas ita facto ſicut uerbis declaratur.*
36 *Et quid quando pater ab una recepit renunciationem, ab alia non per totum ferè conſil.*
Et quod non expreſſit, non dicitur uoluiſſe.
37 *Et quid ſi animus poteſt colligi ex alijs uerbis.*
38 *Et ſi ſoror renunciat hæreditati fraternæ excludenda uenit.*
39 *Portio renunciantis accreuit non renuncianti bus.*
40 *Et quid ſi non ſolum interuenit pactum de non petendo, ſed uera repudiatio & renunciatio.*
41 *Et renunciatio iſta hæreditatis cenſetur collata ad tp̄s quo deferet.*
42 *A pari procedunt filiam non extare, uel extare et non poſſe ſuccedere propter renunciationem.*
43 *Et ſtante renunciatione pater poteſt donare filijs naturalibus.*
44 *Et quando uerba dirigunt ad ius futurum & ad ipſam hæreditatem & iura paterna.*
45 *Et ſi appareat cauſa, ob quam recepta fuit renunciatio illa ſeruanda eſt.*
46 *Et ſi filia remanſit contenta, in totum uidetur ſucceſſiſſe.*
47 *Patria & locus originis dulcis reputatur, & multa de patria remiſſiue.*
48 *Pater poteſt filias ſuis bonis priuare teſtando excepta legitima.*
49 *Ita & per actus inter uiuos poterit facere, & nu. 48.*
50 *Argumentum de ultimis uoluntatibus ad contractus ualidum eſt.*
52 *Declaratur conſi. Bal. ſuper iſta materia emanatum, & nu. 53. 54. 55. & ſeq.*
54 *D. c. quamuis, procedit etiam ſi poſt renunciationem, poſthumi maſculi naſcerentur patri.*
55 *Inter filios, nō eſt ſemp æqualitas ſeruāda ſed pr̄is uoluntas attēdit.*
56 *Materia iuramenti potius amplianda quàm reſtringenda.*
57 *L. tale pactum §. fi. ff. de pact. quo caſu loquatur.*
58 *Renunciatio hæreditatis donationem ſapit.*
Et ſi aſcendit ſummam quingentorum inſinuanda eſt.
Et an talis defectus purgetur iuramento, & nu. 59. & 60.
59 *Ceſſat inſinuatio, quando donatio fit ob cauſam & etiam in caſu. d. c. quamuis.*
61 *Et an iſta renunciatio tollatur per natiuitatem filiorum, & nu. 62.*
62 *Et quia facta ob caſum, ceſſat, l. ſi unquam. C. de reuo. dona.*
63 *Geſta per filiam metu paterno non tenent, etiam data præſentia propinquorum, & nu. 65.*
64 *In fœmina ſufficit minor metus.*
66 *Metus paternus reuerentialis, non præſumitur, ſed probandus eſt.*
67 *Et præſentia patris non arguit metum, ſi non præcedunt alia.*
68 *Et maximè ſi tēpore quo renunciauit, erat in domo mariti et ſoceri.*
Præſentia propinquorum excludit metum, & nu. 65.
69 *D. c. quamuis, an procedat quando filia nullam dotem recepit, & alijs ſeq. & nu. 70. & 71.*
Et quid ſi dos fuit incongrua, & minimè conueniens, & nume. 71.
73 *Et quid ſi fuit enormiſſimè læſa, an poſſit uenire contra renunciationem, & nu. ſeq. & 75. & 76.*
72 *Dolus re ipſa, & ex propoſito, an procedant à pari.*
74 *In contractu geſto cum muliere præſumitur ſimplicitas, & iuramentum eſſe captioſum.*
67 *Bona patris, quo tempore debent cōſiderari, ut arguatur læſio enormiſſima.*
77 *Quādo filia renunciat patri & hæreditati paternæ, non cadit læſio.*
78 *Et non obſtabit. l. ij. C. de reſcin. uend.*
Et quo caſu d. lex procedat.
59 *Nec obſtabit. c. cum contingat de iu. iuran. cum ſimi.*
80 *Quando filia renunciat patri, hæreditati maternæ, ſeu alterius ſibi delatæ, uel renunciat fratribus iſtius hæreditatis, uel paternæ, cōſideratur læſio, & nu. 75.*
81 *Et quid ſi renunciat hæreditati paternæ, & apparet læſa cōſideratis bonis p̄ris, an poſſit eam reſcindere, & alijs ſequen.*
82 *Et uidetur quod non, conſiderando uerba renunciationis.*
83 *Dos ſuccedit loco legitimæ.*
84 *Et pater uiuens tenetur dotare congrue, & eo mortuo hæredes ſui.*
85 *Differentia eſt inter delatam, & non delatam, ius quæſitū ſeu quærendum.*
86 *Tollitur opinio Butrig.*
87 *An tali filiæ renunciāti, ſit concedenda abſolutio à iuramento quātum ad hæreditatem.*
88 *Competentia dotis, & congruitas qualiter & ex quibus conſideretur.*
89 *Et in patre dotante, quo tempore iſta conſiderantur. & nu. 90.*
91 *Dos an poſſit eſſe minus legitima, & quando, & quo caſu & tpe.*
Et quid ſi filia excluditur à ſucceſſione per ſtatutum.
92 *Et an idem quando excluditur per renuntiationem.*
93 *Et quid ſi expreſſè renuntiauit legitimæ quod poteſt fieri.*
94 *Pater poteſt filijs in uita dare legitimam, & ualebit renunciatio ſi facta fuit abſq; iuramento.*
95 *Periurus infamis eſt & agere non poteſt.*
96 *Et quid ſi facta eſt oblatio ſupplementi legitimæ.*
95 *Et an filia omnino habeat petere abſolutionem à iuramento.*
Et poſt periurium amplius peti non poteſt.

CONSILIVM XXVI.

PActum iſtud factum per Dominicā filiam quondā
ſer Bartolomei de Golla eius patri de nō ſuccedē
do, p qđ renunciauit, finē & remiſſionem fecit &
p ſtipulationē promiſit ulterius aliquid non pete-
re, de omni hæreditate & ſucceſſione materna paterna frater
na & ſororina, in ampliſſima forma, ut eſt uidere in inſtrumen
1 to dictæ conuentionis renunciationis & tranſactionis, † fuit &
eſt ualidum, firmū & ſtabile, uirtute cuius ipſa dominica dicto
ſer Bertolomeo eius patri ab inteſtato poſtmodū defuncto ſuc
cedere minime poterit, cū renunciantibus & remittētibus nul-
lus ulterius dādus ſit regreſſus ad iura q̄bus renunciarūt. l. quæ
rit. §. ſi uenditor. ff. de edil. edi. l. ſi quis in ꝯſcribendo. C. de epis
2 & cle. & C. de pact. ubi plenè doctores oēs allegāt ꝯcord. † Et
maximè qñ tale pactū fuit iuratum, nam iurantē penitus exclu-
dit, ut tradunt Bal. & alij in c. moribus. in titulo ſi de feud. fuer.
3 cont. inter dom. & agna. & ſtatim dicēt. † Eſto. n. q̄ talis renun-
ciatio tenderet ad ius de futuro quod eo tp̄e minime compete-
bat dictæ dominicæ. & ſimpliciter facta fuiſſet, parū aut nihil
potuiſſet operari. l. ſi ita ſcriptū. §. ſi ſub ꝯditione, de leg. ij. l. qui
ſuperſtitis. ff. de acq. hære. & plenè tradit in l. j. C. de pac. & in l.
4 qui Romæ. §. duo fratres. ff. de uerb. ob. † Tū qñ fuit uallata pa
cto & ſtipulatione uti fuit præſens efficax erit & firmiſſima, &
ita ꝯcepta effectum p̄ducit ut tale ius futurum remitti poſsit,
ut hr̄ in d. l. j. & ibi gl. & docto. oēs firmant, & in l. cū p̄ponas,
eo. tit. & in l. de fideicō. C. de tranſ. & diffuſe per Bart. & oēs in
d. §. duo fratres. & Dec. ꝯſi. xxxj. Et pro tenui, col. j. & col. fi. in
5 prin. & nu. v. † Vbi firmat eo fortius id procedere, qñ talis renū
ciatio fuit iuramento firmata, vt ꝯtingit in iſta ſm Bal. in l. pa-
ctū dotali. in ia. q. C. de coll. & Cuma. in l. ſi qs hæres. ff. de acq.
hære. & Alex. in l. ſed & ſi quis. §. quæſitū. col. j. ff. ſi quis cautio.
6 † Et quamuis de iure ciuili ſtipulatio & pactum factum patri p
filiam ēt dotatam de non ſuccedendo illi non ſubſiſteret, ut in
d. l. pactū dotali. & in l. pactū quod dotali. C. de pact. & per do-
cto. in l. fi. eod. tit. & in l. ſi qñ. §. illud. C. de inof. teſt. & diffuſè l
7 l. ſtipulatio hoc modo ꝯcepta. ff. de uer. ob. † Tū qñ tale pactū
fuit uallatum iuramento, eſt firmiſsimum & ualidū ita ut filia
ꝯtenta dote ſibi tradita faciens patri tale pactū iuratum nullū
ulterius regreſſum habere poterit ad bona patris, ut eſt textus
apertiſsimus in c. q̄uis. de pact. lib. vj. & ibi ſcrib. oēs, iſtud fie-
mant allegantes iura & deciſio. ꝯcord. & hoc uoluit Bar. in d. l.
ſtipulatio hoc mō ꝯcepta. col. ij. nu. iiij. ad idem adducens. c. li-
cet. de iu. iuran. lib. vj. & doct. oēs indifferenter id ſequunt, alle
gantes c. cum ꝯtingat. de iu. iur. & Bal. & reliqui idem ſequun-
tur in d. l. pactum. C. de coll. & in d. l. pactum qđ. & in l. fi. C. de
pact. & in d. l. ſi qñ. §. illud. ubi Mod. nu. iij. & ſcrib. oēs in d. l. q
ſuperſtitis. Bal. ꝯſi. cccclij. Viſis ſtatutis. col. ij. uerſi. Sequit ſm,
uol. v. cum ꝯcord. in dictis locis adductis & alijs inferius citan-
8 dis. † Nec quidem immerito, nam iure ciuili tale pactum nō fuit
reprobatum ea rōne quia eſſet ꝯtra bonos mores, quia cōſiderata
ta iuramento non potuiſſet firmari, ut ſentit glo. in d. l. pactum
& in d. l. qui ſuperſtitis, communiter ibidem ab omnibus ap-
probata, ſed alijs rationibus iure ciuili tale pactum ſimpliciter
factum non ſubſiſtebat, de quibus per Barto. & reliquos om-
nes in dicta l. ſtipulatio. colum. ij. & diffuſius per omnes, ma-
ximè

xime Moder.ferrar.in d.l.pactum.C.de collatio.col.j.& ij.& in
d.l.qui ſuperſtitis.& in d.l.pactum.& l.fi. C. de pact.& in d.ca.
9 quamuis.† Quæ rōnes minime obſtant,ut iuramento nō debeat
firmari,quando illo fuit uallatum & roboratum,ut indifferen-
ter concluduot omnes in locis ſuperius adductis per textum, in
10 d.cap.quamuis. † Quinimmo Hierony.Buttig.in d.l.ſtipulatio
hoc modo concepta.nu.xxiiij.& duobus ſeq.l.& ratione firmat
tale pactum ſi uallatum eſſe iuramēto, ſubſiſtere & ualere etiā
de iure communi & ciuili,prout ad plenum iſtud idem ſequun-
tur Moder.Hiſpa.in tractatu,de ulti.fi.iur.cano. & ciui.in xv.&
xx.illatio. Quorum opinio ſatis cum probari poteſt ex deductis
in principio præſentis ꝯſultationis, & in deducendis inferius dū
reſpondebitur obiectionibus & contrarijs,nec opus eſt circa id
inſiſtere,cum habeamus apertiſsimam deciſionem in d.c.quam
11 uis.† Quod generaliter loquitur in filia nupta renunciante cum
iuramento, & ꝑr in illa quæ tunc temporis eſſe in poteſtate pa
tris argu.l.de precio.ff.de public.& l.j.§.& generaliter.ff.de le-
12 ga.præſtan.& in l.in fraudem.§.fi.ff.de teſta.mil.† Et licet Odo
fre.in d.l.pactum.C.de collat.tenuerit illam legem non proce-
dere in filia in poteſtate,tñ Dec. ibi col.j.poſt alios firmat ꝯriū,
ut etiam facit Io.Crot.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.nu.
13 xlvij.† Prout etiam diſpoſitio dicti.c.quamuis. locum ſibi uendi
cat ēt in filia minore an.xxv.pubere tñ & adulta, attenta ſui ge
neralitate,& ꝯſideratis communiter contingentibus,nam in di-
cta ætate filiæ nuptui traduntur,& quia iuramentum repreſen-
tat ipſam maiorem ut in authē. item ſacramenta puberum.C.ſi
aduerſ.uend.& expreſſe iſtud firmat Gemi.ibi col.j.uerſi.quero
an iſte tex.& Phili.Fran.col.ij.in vj.notab.& Georg.nat.in ſua
repeti.col.vj.uerſi.iiij limita.& Cor.in d.l.pactum.in viij.limit.
C.de collatio.& diffuſe proſequitur Crot. in d.l.ſtipulatio.nu.
xxx.& ſeq.cuius dicta optime adaptantur ad caſum præſentem.
ꝯſiderato tenore & uerbis dictæ renunciationis & pacti iurati ,
& magis in terminis iſtud firmat Bal.in d.ꝯſi.ccccxlj.col.ij.uer
14 ſicu.ſequitur ſecundum.& uerſi.ſed dubitatur,uolu.v. † Vbi ul
terius ēt dicit tali minori iuranti denegari reſtitutionem in in-
tegrum,& hoc idem ſequitur Alex.conſi.xxix. Præclare uol.iij.
nu.ix.col.pen.uerſi. non obſtat etiam. uolens minorem iurantē
15 comprehendi in diſpoſitione dicti.c.quamuis.† Quod effectum
ſuum producit in quocunque foro,nedum canonico , ſed etiam
ciuili cum tractetur de obſeruantia iuramenti , cuius tranſgreſ-
ſio peccatum induceret & periculum animę uerſaretur argumē
to no.in c.nouit.de iudic.& in regu.poſſeſſor.de reg. iu.li.vj.&
per Bar.& alios in d. auth. item ſacramenta puberum.& in cle.
diſpendioſam.de iudic.& in c.fin.de præſcrip. & in c.j.de oper.
no.nun.& tradit gl.in uer.ſeruari.dicti.ca.quamuis.& doctores
ibi ſequuntur maxime Georg.nat.in ſua repeti.col.iiij.in vij.li-
mita.& ſuper d.gl.& ſequuntur omnes in d.l.ſtipulatio. & in d.
l.qui ſuperſtitis.& in d.l.pactum.C.de colla. & C. de pact.cum
ſi. Et concluſio iſta ueriſſima eſt,& * communis,quæ eo magis
* redderetur clara & aperta ex his quæ adducentur inferius, dū tol
lemus aliqua contraria & aliquas oppoſitiones quæ ſecundum
facti contingentiam ꝯ illa poſſent adduci,ex quorum contrario
rum reſolutione, concluſio ipſa ex quam plurimis reddetur con
16 firmata. † Et primo contra eam poſſet quis deducere authorita
tem Zenzeli.in d.c.quamuis.qui fretus deci.do.de Ro. io antiq.
per eum & alios ſcrib. ibidem citata dicit filiam renunciantem
hæreditati paternæ, poſſe ſuccedere patri morienti ab inteſtato
non obſtante renunciatione iurata per eum facta,& nō obſtāte
d.c.quamuis.ex quo vr̄ a patre ſuo iſto caſu tacitè uocata argu
mento l.cōficiuntur.ff.de iu.codicil.& vr̄ ſequi Bal.conſi.mihi.
ccccxxxvij. Quædam puella.col.iij.uerſic.ſed quid eſt.uolu.j.&
Imo.conſi.j.col.ij.uerſi.v.pro hac parte. & col.v.uerſi.item nō
obſtat.& Ludo.Bologn.conſi.xxxv.ut in præſenti. col.penulti.
17 uerſi.uel & ſecundo. † Quæ opinio eſt de directo contra.d.cap.
quamuis.tum conſiderata ſui generalitate, ut diximus ſuperius,
tum quia.d.c.interpretatur & declarat.d. l.pactum.C.de colla.
quæ expreſſe loquitur in ſucceſsione inteſtati conſequenter in-
telligi debet ſm naturam & qualitatem dictæ legis interpreta-
tę.l.nihil.& ibi Barto.ff.de coniung.cum eman. libe.& ſic ut ab
inteſtato excludatur , ſm terminum.d.l.pactum.ut uoluit Bal.
in l.cum arehymedoram.C.ut in poſſ.lega.& in d. l.pactum.C.
de pac.in iij.q.& ſequuntur ibi Sal.poſt alios & Moder.nu.viij.
ut ēt faciunt in l.fi.nu.xxviij.co.ti. & hoc idem firmant Roma.
Imo.& Aret.in d.l.qui ſuperſtitis.col.iij.uerſicu. ſed dubitatur.
& idem Aret.ꝯſi.xvij.Conſideratis.col.viij.uerſi.item non pro-
hibetur. uolens talem filiam renunciantem excludi ab inteſta-
to qñ ſuperſunt deſcendentes ex patre,& citat Ang.ꝯſi.lij.Zilio
lus in fi.& eandem ſententiam ſequitur Gemin.in d.c.quamuis.
col.fi.& Phili.Fran.ibi,& apertius & diffuſius Georg.nat.in ſua
repeti.col.iiij.uerſi.limita hanc.& col.xj.in ix. limi.& Bar.aper
te iſtud tenet in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.col.ij.& Alc.
ibi nu.viij.allegans ꝯcordā.& diffuſius poſt alios tangit ibidem
Crot.nu.xxvj.uerſi.iij.extenditur. aſſerens hanc eſſe communē
quod per prius firmauit Alex.d.ꝯſi.xxix.Præclare. col.ij.nu.iiij.
& tribus ſeq.uol.iij.ꝯſi.cxlix. Viſo themate.col.ij.nu.iiij.uo.vij.
& idem tradit in deciſ.ꝯſi.Neap.cccl.Fuit dubitatum.in ij.dub.
& eandem opinionem tenent omnes in d. l.pactum.C.de colla
tioni.& apertiſsime ita ꝯſuluit Sigonr.de homode.ꝯſi.xxix.Fa-
ctum ſic ſe habet.col.lj.in ij.dub.& etiam Do.de Rot.in antiq.
deciſio.Deccl. Vtrum filia.alias in titu.de pac.iiij.& Bernar.de
bliſgne.deciſ.iij.co.ti.dum recitat hanc opi.pro ultima, & cum
ea tranſeunt concludentes eſſe conſiderandam generalem renū
18 ciationem,cum ſi.† Quibus in locis reſpondetur obiectioni fa
ctæ.d.l.conficiuntur.ex quo pater ab inteſtato moriens,non vr̄
filiam quam fecit prius renunciare tacite uocare ad ſuam hære-
ditatem,ex quo præſumitur perſeuerare in illa ſua ultima uolun.
tate,quæ fuit tempore renunciationis, & ſic ut filia renuncians
excludatur & admittantur alij ſibi ſuccedentes ab inteſtato ar-
gumento ca.maiores.de Baptiſm cum concordan.& quia ſi di-
ctam ſuam uoluntatem uolebat mutare , iam feciſſet , cum per
pluxes annos ſuperuixerit argum.no.in l.iij.C.de inoffi.teſtam.
19 & l.retractabatur.ff.de teſtam.nul.¶ † Secundo ipſa dominica
poſſet adducere ſe feciſſe talem renunciationem contemplatio
ne ſuorum fratrum, qui tunc temporis uiuebant, & demum ui-
uente ſer Bartholomæo patre mortui ſunt , quo caſu renuncia-
tio non debet ſibi nocere , & ea non obſtante ad ſucceſsionem
patris admitti debet, ut concludit Bald.in d.l.pactum.C.de col
la.in quarta.q.quem ſequitur ibi Pau.de Caſt. colum.ij.uerſicu.
20 item quæritur.† Ea ratione quoniam ſi de hoc ipſa fuiſſet inter
rogata,utique idem reſpōderet, haberi igitur debet pro expreſ-
ſo.l.Titius & Lucius.ff.de liber.& poſthu.l.fin.C.eo.gl.in l.tale
pactum.§.fi. ff.de pac. Et quia tale iuramentum & renunciatio
uidetur limitate fuiſſe facta,contemplatione dictorum maſcu-
lorum , & ideo limitatum producit effectum. l. iubemus.C.ad
Velleia.& per Bal.& alios,in l. ſi actionem.C.de pac.† Et ea ra
21 tione quia iuramentum intelligitur præſtitum rebus ſic ſtanti-
bus.c.quemadmodum.in prin.de iu.iura.& per Mod. in l.quod
ſeruus.ff.de condi.cau.da.& idem firmat Corn.in d. l.pactum.
col.iij.in vij.limita.& Deci.nu.ix.& uterque Sal.in d.l.pactum
quod col.fi.uerſi.aut paciſcitur filia.idem uolunt,prout ēt tenēt
Roma.& Aret.in d.l.qui ſuperſtitis.col.iiij. uerſi.circa tertium.
& idem Rom.ꝯſi.xxij.Propoſitæ in ij.dub.& Alex.in d.l.ſtipula
tio hoc modo concepta.nu.xj.& ſequitur ibi Hiero.But.nume.
xxxij.& Io.Crot.nu.xxxiij.& Clau.col.iiij.uerſi. quarto limita.
& idem Alex.ꝯſi.xxix.Præclarè.uol.iij.& d.ꝯſi.calix.nu.iij.uol.
vij.& Gemi.in d.c.quamuis.col.fi.& Phil.Fran.col.iiij.in vj.li-
mita.& Georg.nat.in ſua repeti.col.x.in viij.limit. & eſt ꝯl. fe-
rè in terminis Bal.prꝶallegatū in ordine mihi.ccccxxxvij.quæ-
dam puella.col.ij.in ij.dubio,uol.j.alias habetur in iij. uol. nu.
ccclxxij.quod refert & ſequitur Dec. in d.l.pactum.nu.ix.& in
ꝯſi.xxxj.Viſa copia.nu.ij.noſtro inter illa.al.ꝯſi.ſeparatim & de
per ſe impreſſa,modo erit conſi.ccccxxxij.ubi concluditur filiā
renunciantem non excludi a ſucceſsione paterna per alias ſoro
res,quæ non renunciarunt, ut proprie contingit in caſu præſen
ti,& mouetur Bald.aliquibus iuribus & rōnibus,de quibus ſta-
22 tim dicetur.† Et eandem ſententiam ſequi uidetur Barb.conſil.
xxxviij. Scribitur.col.xviij.uerſicu.& faciat. uol.j.& conſil.xix.
Illud afferam.col.xv.uol.ij.& Corn.conſi.cexcj. Videtur.col.ij.
uol.iiij.ubi firmat id procedere , quando uiuente patre mortui
fuiſſent maſculi etiam tranſuerſales , quorum contemplatione
filiam fecit renunciare, ex quo non eſt præſumendum iſto caſu
patrem uoluiſſe odio proſequi filiam ſuam argum. l.cum acu-
tiſsimi.C.de fideicom. & Soc. idem uidetur ſequi conſi.xxxiiij.
col.ij.nume.iiij.uolum.iiij.& Lud.Bolog.d.conſi.xxxv.colum.
penultim.& Dec.conſi.cccccliij.colum.fi.in fi. Iſtis tamen non
obſtan.in caſu præſenti conſiderata facti contingentia ꝯtra ſen-
tentia uerior uidetur , nam ipſe ſer Bartholomæus pater qua-
tuor habebat filias fœminas,Catharinam,uidelicet,Dominicā,
Margaritam , & Mariam , & inſuper tres habebat filios ma-
ſculos , & duas dictarum filiarum Dominicam, ſcilicet , &

Margaritam nuptui tradidit tridenti, & ſic extra patriã ſuam &
locum ſuę originis, & uoluit iſtas duas renũciare hæreditatibus
ut ſupra in ampliſsima forma, cum pacto uallato iuramento de
non ſuccedendo, nec ultra dotem conſtitutam & eis datam ali
quid petendo, etiam ratione legitimę, & demum adhuc uiuen-
tibus filijs maſculis, omnes tradidit in loco ſuæ originis & pa-
triæ reliquas duas ſuas filias, Catherinam uidelicet, & Mariam,
a quibus nullam uoluit recipere renunciationem & refutatio-
nem, & cum filij ſui maſculi ſucceſsiuè omnes mortui eſſent, &
do. Maria remanſiſſet uidua, demum eam dotauit, & nullam ab
ea uoluit exigere refutationem & renunciationem, maiorem
amorem & affectionem diuerſimodè oſtendens erga Catheri-
nam & Mariam quàm erga alias, qui Bartholomæus pater poſt-
modum pluribus annis ſuperuiuens, in ea permanens uolunta-
te inteſtatus moriens ſucceſſores uniuerſales non poterit habe
re dictam Dominicam, ſed ſolum Catharinam & Mariam ſibi
ſuperſtites, & in præſentiarum Nicolaum pupillum filium di-
ctæ Marię mortuę poſt ipſum Bartholomæum patrem. † Qua
23 facti contingentia ſtante, non obſtant ſuperius in contrarium
adducta, ex quo ut doct. in dictis locis citatis etiam affirmant,
& ex uerbis ipſorum oſtenditur. Illa procedunt quando renun
ciatio expreſſe fuit recepta propter maſculos, uel quando ſu-
mus in caſu dubio, quia renunciatio fuit ſimpliciter recepta, &
eo tempore extabant maſculi, nam tunc colligitur illa præſum
ptio ut uideatur facta contemplatione maſculorum, & ob hanc
cauſam & limitate, & rebus ſic ſtantibus, & qua cauſa poſtmo-
dũ ceſſante, ceſſabit inſuper effectus renũciationis, c. cu ceſſãte.
cũ uulga. de appel. & in caſu iſto dubio, id preſumit ex tacita uo
luntate patris ita coniecturata, & per eam iſto caſu reſtringi-
tur diſpoſitio dicti. ca. quamuis. ut apertius ultra alios declarat.
Aretin d. l. qui ſuperſtitis. col. iiij. uerſicu. circa tertium. & Ge-
mio. in d. c. quãuis. col. fi. & Phil. Frãc. ibi col. quarta. in vj. lim.
firmantes hoc totum dependere ab intentione & ueriſimili mẽ
24 te patris recipientis renunciationem. † Et Corn. d. conſi. ccxcj.
maxime. column. iij. uerſicu. ideo. & column. iiij. in princ. p. di-
cit ꝙ illud qđ dicitur reſpectu filiorũ maſculorum ponitur cau
ſa exempli, quæ non reſtringunt diſpoſitionem, ex quo idem
eſſet quando pater ob aliam cauſam uel ob alias perſonas rece-
piſſet renunciationem, nam ceſſante illa cauſa, ſeu perſona ceſſa
ret effectus renunciationis, & ſi illa cauſa ſeu perſona perdura-
ret adhuc uigeret dictus effectus, ex quo ſemper attendi debet
cauſa & perſona propter quam renunciatio fuit facta & quan-
do capi poteſt alia coniectura paternæ uoluntatis recipientis
renunciationẽ non ſolum propter filios maſculos, ſed propter
alias perſonas uel ob aliã cãm & quæ duraret illa debet attendi
eſto ꝙ filij maſculi fuiſſent mortui quia adhuc durabit effectus
25 renunciationis. † Nam una coniectura excludit aliam. l. nam ita
26 diuus. ff. de adop. l. diuus. ff. de in integ. reſti. † Et præferenda eſt
illa quę potentior oſtenditur. l. ſi qui adulterij. C. de adult. c. li-
teras. de præſump. & quia iſto caſu concurrit coniectura cũ pa-
cto renunciationis, iſta præferenda eſt, ita punctaliter & in ter-
minis noſtris dicit utetque Saly. in d. l. pactum quod col. fi. uer.
aut paciſcitur. C. de pac. quem refert & ſequitur Alex. in dicto.
conſi. xxix. col. ij. & iij. & quæ opinio ex pluribus ſtatim dedu-
cendis efficaciſsime reddetur comprobata. & aduertendum eſt.
quoniam Bald. in l. actionem. C. de pac. aperte iſtud ſentit, dum
ꝯſiderat duos caſus, & in ſecundo qñ filia renunciat hęreditati,
ut fuit hic tenet ꝙ illa portio ita renunciantis accreſcat ſorori
non renuncianti, ex quo perinde eſt ac ſi facta fuiſſet renuncia
tio poſt mortem patris, & ſic contemplatione quorumcunque
uenientium ab inteſtato, nam hęreditas cui fuit renunciatũ eſt
ſucceſsio in uniuerſum ius &c. & refertur ad tẽpus futurũ poſt
mortem patris, ſm iura uulgaria & communia, & hoc idẽ aper-
tius ſequitur dom. Signor. d. conſi. xxix. in ij. dubio col. ij. Pau. &
Alex. in d. l. pactum. C. de colla. Soc. ꝯſi. clxxxiij. Eleganter. col.
ij. uerſi. ꝯfirmantur, uol. ij. & ꝯſ. xcj. Viſa col. ij. in fi. uol. j. & Ale.
d. ꝯſi. cxlix. uol. vij. Pau. de Ca. ꝯſi. cccxj. Viſo, col. pen. & etiam
facit quod uult Alex. d. ꝯſi. xxix. uerſ. nec dicatur. uol. iij. & Old.
ꝯſi. cxxxij. Titius habens filiam col. ij. uerſic. nunc autem de ſe-
cundo dicamus. dum ꝯſiderat & uult attendi debere uerba renũ
ciationis & aduertatur, nam Corn. d. conſi. cxcj. col. iiij. uer. non.
obſtat apertiſsime tenet hanc ſententiam, nam illo caſu quo cõ-
ſuluit pater habebat ſororem & nepotem ex filio, nec non &
filiam quæ renunciauerat, & mortuus fuit nepos uiuente patre,
qui poſtmodum ab inteſtato deceſsit & ſoror uolebat excluce

re filiam renunciantem, & ibi tenet, quod non poteſt ea rõne,
quia non eſt præſumendum patrem uoluiſſe præferre ſororem
filiæ. l. cum acutiſsimi. C. de fideicom. & ſubdit ibi Corn. alias
conſuluiſſe, ꝙ ſi extaret alia filia quæ non renunciaſſet illa ex-
cluderet ſororem renunciantem hęreditati paternæ, quoniam
talis renunciatio cenſetur facta contemplatione, nedum filiorũ
27 maſculorum, ſed etiam fœminarum ſi extarent. † Et optimè ſupe
rius adducta & inferius adducenda adaptantur ad præſentem
ꝯſultationem ꝯſiderato tenore inſtrumenti dictę renunciatio-
nis, nam ſer Bartholomæus pater dictam remiſsionem & pactũ
de non ſuccedendo recepit & ſtipulatus eſt pro ſe, & hęredibus
ſuis, & ꝑſit quibuſcumque tam maſculis quàm fęminis, cum ap-
pellatione hęredum tales perſonę continentur, ut probatur in
rubr. in auth. de hęr. ab inteſtato uenien. nigro, in §. j. & ſeq. & fa
cit. l. hæredis appellatione. ff. de uer. ſig. & tex. in l. j. iuncta rubr.
28 & in auth. poſt fratres. C. de legit. hęre. † Et tex. in l. ex facto. §.
fi. ff. ad Treb. ubi hæredum appellatione ueniunt liberi, quorũ
liberorum nomine ueniunt omnes deſcendentes utriuſque ſe-
xus. c. in quibuſdam, de pęnis. l. cum acutiſsimi. C. de fideicom-
miſ. cum alijs allegatis per Dec. conſi. ccxxiij. In caſu. col. iij. nu.
29 vj. † Et in terminis præſentis diſceptationis firmat hoc Alex. in
d. conſi. xxix. col. ij. nu. viij. uol. iij. uolens ꝙ qñ ſupereſt perſona
aliqua de liberis ſiue maſculus ſiue fęmina, renuncians ſemper
30 excluditur. † Eo magis cum geminatis & repetitis uicibus ij-
ctus ſer Bartholomæus talem renunciationem receperit pro ſe
& ſuis hæredibus, & ſic liberis ꝑſit tam maſculis quam fęminis,
quæ geminatio tanto magis oſtendit enixam & præciſam uolũ
tatem ipſius fuiſſe recipere illam renunciationem pro omnibus
hęredibus, ad no. in l. Baliſta. ff. ad Treb. & per Bart. in l. ſcimus.
31 C. de agric. & cenſi. lib. xj. cum ſimi. † Et quando pater ſtipula-
tur a filia renunciationem pro ſe & ſuis hæredibus, prout fuit
hic, uidetur illam ſtipulari ad commodum ſuæ hęreditatis &
omnium hæredum, ita ꝙ portio illa renunciata augeat totam
hæreditatem paternam, & dicitur cedere ad commodum patris
& ſucceſsiue omnium ſuorum hęredum, & illis omnibus accre
ſcit. ut dicit Socin. d. conſi. xxxiiij. nume. vj. uol. iiij. & in termi-
nis firmat Alex. in d. conſi. cxlix. col. ij. nu. v. uol. vij. ubi ad id al
32 legat plures alias deciſiones Bal. Pau. de Ca. & aliorum. † Poteſt
enim pater ſtipulari pro hæredibus, l. ꝯtinuus. §. fi. ubi gl. & do-
ctores & per Bart. & alios in l. ſtipulationes non diuiduntur. in
vj. oppoſitione. ff. de uer. ob. & probatur in l. adhuc. §. ſi operas.
33 ff. de uſufru. † Et optime etiam faciunt quæ ponit Ang. cõſi. lij.
Dominus Ziliolus. in hoc ubi uult quòd filia renuncians, non
poteſt ſuccedere patri ab inteſtato quando extat aliquis ex de-
ſcendentibus ipſius patris, quod ſequitur Areti. conſilio. ſuo.
xvij. column. viij. uerſicu. item prohibetur. & Alexand. dicto.
conſilio. xxix. column. ſecunda, numer. quinto & Claud. in di-
cta. l. ſtipulatio. colu. quarta uerſicu. iiij. limita. dum ſe refert ad
dictum conſiliũ. Alexand. & Gemin. in dicto cap. quamuis. co-
lumn. fina. & Philippus Francus ibi column. quarta in vj. limita.
& apertius Georg. natam, ibi column. xj. uerſicu. ultim. limita. ſe
34 quuntur. † Et certum eſt appellatione deſcendentium, ita uenι-
re maſculos ſicut & fœminas. l. fina. C. de ſuis, & leg. & in auth.
de hære. ab inteſtato. in principio. & Decius. dicto. conſilio.
35 ccxxiij. numer. ſecundo. † Prout etiam aperta mens ſer Bar-
tholomæi patris ut uoluerit ſtipulari etiam pro filiabus non re
nuntiantibus colligitur ex actibus per eum geſtis, per quos ita
declaratur uoluntas ſicuti declaratur uerbis. l. de quibus. ff. de
legib. l. Paulus. ff. rem ratam haberi. l. reprehendenda. C. de in-
36 ſtitut. & ſubſti. † Recepit enim talem renunciationẽ in ampliſsi
ma forma a dicta Dominica, per quem actum uoluntas ſua erat
excludere eam a ſucceſsione, at quando nuptui tradidit domi-
nam Catherinam, & nedum ſemel ſed bis dominam Mariam
ab ipſis nullam recepit renunciationem, quoniam animus ſuus
interpretatur, ut fuerit illas ſibi poſſe ſuccedere, ſi enim aliud
mente tenebat, utique feciſſet illas renunciare, prout fecit Do-
minicam argumen. not. in l. prima. §. ſed cum deficientis. C. de
cadu. tollen. & in capitu. ad audientiam. de decimis, & in termi
nis noſtris hanc coniecturam adducit Alexand. in dicto. conſi.
xxix. column. iij. uerſicu. pro quo etiam facit. & in fortioribus
terminis eſt deciſ. conſilio. Neapolitan. clxj. Mortuus eſt. in
37 ſecundo dubio. † Prout etiam animus domini ſer Bartho-
lomæi patris ut uoluerit a dicta Dominica renunciationem
ſtipulari, nedum pro maſculis ſed etiam pro fœminis col-
ligitur, ex eo quoniam fecit ipſam renunciare ſucceſsioni-
bus

bus paternis,maternis,fraternis, & ſororinis, quacunque cauſa
tales hæreditates ad ipſam ſpectare & pertinere de præſenti, &
in futurum potuiſſent,habens conſiderationem ad fratres & ſo
rores ipſius Dominicę,a quorum ſuccesſione,ſi caſus contigiſ-
ſet,ipſam eacluſit,& conſequenter ab omnibus prædictis,uoluit
ipſam excludi a ſucceſsione ipſius patris, cum nedum fratrũ ſed
ſororum ipſius Dominicæ habita fuerit conſideratio.& quando
ſoror renunciat etiam hæreditati fraternæ,proculdubio exclu-
denda uenit, ut tradit Deci. poſt alios per eum citatos conſilio.
xxaj.Et pro tenui.column.fina.uerſicul.non obſtat quòd ſalté.
38 † Et in fortioribus terminis eſt optima deciſ. præalleg. conſil.
Neapol.clxj.in ij.dubio,ubi erant duæ ſorores,& frater.qui unã
nuptui tradidit & fecit ipſam renunciare ſibi & eius hæredibus
hæreditati paternæ,maternæ,& fraternæ,qui frater mortuus eſt
ab inteſtato relicta ſorore maritata,& alia non maritata quę nõ
renunciauit & ambæ uolebant uenire ad ſucceſsionem fratris,
& tandem fuit deciſum quòd eacluderetur illa maritata quæ re
nunciauit, & ſolum admitteretur alia ſoror quæ non renuncia-
uit. & ibi adducuntur quædam alię deciſiones iſtud probantes,
& cum qua ꝯcordat alia deciſio parlamenti Delphinalis. cacij.
uerſicu. ſecus autem.quæ optime deſeruit præſenti diſceptatio-
ni. A fortiori igitur in caſu præſenti ad ſucceſsionem dicti ſer
Bartholomei admittendę ueniunt ſolũ iſtę filię & ſorores quæ
non renunciarunt,& excludenda penitus uenit dicta Dominica
39 renuncians. † Nam portio ſua accreuit illis non renuncianti-
bus & ſuccedentibus & hæredibus patris ab inteſtato, ut ſentit
Paul.de Caſtr.conſi.cccxj.Viſo puncto.column. penultim.uer-
ſicu.tertia ratio.& Alexand.dicto conſi.cxlix.numer.quinto,uo
40 lumin. ſeptimo. † Eo etiam quia hic non ſolum interuenit
pactum de non petendo ſed etiam nera repudiatio & renuncia-
tio hæreditatis facta per eandem Dominicam,quæ eo magis re
pellenda eſt ambobus iſtis concurrentibus. iuata ea quæ poſt
Bald.tradunt alij maximè Ferrar.in d.l.ſi actionem. C. de pact.
& Paul.de Caſt.conſi.cccxij.Viſo puncto ſupraſcripto.column.
penultim.uerſicu.pro cuius euidentia.& Alexand.dicto conſil.
cxlix. numer. ſexto, & Socin. conſi.clxxxiij.column.penultim.
uerſicu.ſed tamen.uolumin. ſecundo, & Corne. conſi. cclxxij.
Ambigua.uolumin.tertio,& habetur in dicta deciſio. conſilio.
41 Neapolita. claj. in fine. † Iſta enim renunciatio hæreditatis
paternæ,cenſetur collata in tempus quo dicta hęreditas defer-
tur,ſub illa conditione ſi deferatur,& adueniente caſu delatio-
nis eodem inſtanti cenſetur dotata, & per renunciationem præ
cedentem eodem conteatu ab ipſa renunciante abdicata,ſecun
dum Pau.de Caſtr.in d. l. pactum.C.de collationibus.quem ſe-
quuntur ibi Alexand.& alij,& per Imo.& alios in d. l.qui ſuper
ſtitis.& per Socin.dicto conſi.clxxaiij.Eleganter.column.ſecũ-
da uerſicu.confirmatur.nolumin.ij.& conſi.xcj.Viſa col. ſecun-
da in fin.uolumin.j.& Signor.d.conſi.xxix.column.ij.in ij. du-
42 bio. † Paria enim ſunt filiam non extare, uel illam extare & nõ
poſſe ſuccedere mediante renunciatione.l.unica.C.quando nõ
petentium partes.l.iij.in fine.l.quarta.ff.de bono.poſ.titu.gene
43 rali.†Propter quæ Ludo.Roman.conſi.xliij.Ad primum. in iij.
dubio conſuluit,ſtante renunciatione facta patri,eundem patrẽ
libere poſſe donare filijs naturalibus tantum.Cum perinde ha-
44 beatur ac ſi filia renuncians non extaret. † Et potiſsimum quan
do renunciatio facta eſt dirigendo uerba ad ipſam hęreditatem,
& iura paterna,conſiderando ius futurum, quod poſſet compe-
tere,tunc enim omnibus uidetur renunciatum, etiam ſi ex mil-
le capitibus eſſet poſsibile illam ſuccedere,ſm Angc.in l.ſuum.
C.de iure deliberan.& Bald.in d.l.pactum.C.de collationibus.
in xvj q.& Aleaand.conſi.xj. Viſo.colum.ij. nerſicu. ſed proſe-
cto.volumin.ſecundo.cum alijs plene accumulatis per Deci.cõ
ſi.cclxxvj.Ad excluſionem.column.ſecunda uerſic. ſed tamen.
numer.quarto,& per Ludo.Roman.d.conſi.xxij. column.ij.in
fin. quæ optimè adaptantur ad caſum præſentem conſideratis
ampliſsimis uerbis, quibus ipſa Dominica renunciauit tenden-
tibus ad ius futurum, & quod competere poſſet,ut in terminis
iſtis firmat Soc.dicto conſi.xxxiiij. column.ſecunda.num.quin
45 to,uolumin.quarto. † Vbi etiam column.ſecunda nume.quin-
to,uerſicu.ſecundo reſpondetur.dicit contraria ſuperius forma
ta procedere,quando dubium eſſet ob quam cauſam renuncia-
tio fuiſſet facta,ſed quando cauſa expreſſa eſt,illa uidelicet pro
pter dotem receptam,vt punctaliter contingit in caſu præſenti,
operatur effectum ſuum,licet maſculi uiuente patre moriantur,
ex quo cauſa fuit adimpleta, conſequenter durare debet effe-
ctus renunciationis,ut a contrario ſenſu probatur in dicto.cap.
cum ceſſante.& in l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patrona.&
iſtud etiam eſt de mente Roman.in dicto conſil. axij.& Claud.
in dicta.l.ſtipulatio.column.quarta.uerſicu.quarto limita.dum
allegat. dictũ conſiliũ. Roma. & ad illud ſe remittit,& apertius
iſtud ſentit Corne.dicto conſi.ccxcj.column.tertia & quarta uo
lumin.quarto. Ex quibus ſatis & multipliciter oſtenditur ipſam
Dominicam non ſolum renunciaſſe hæreditati paternæ intuitu
fratrum maſculorum,ſed etiam ſororum,& intuitu hæreditatis
paternæ,& ſuorum hęredum,& propter dotem receptam, meri
to igitur a d.hæreditate uenit excludenda.dicto.capitu.quam-
uis.cum concordan.ſuperius allegatis,& alijs cauſis & rationi-
46 bus. ſupra deductis. † Eo etiam quoniam iſta renunciatio
fuit pura & ſimplex,ut in caſu dubio ita præſumenda eſt. l.pri-
ma.§.ſi quis ſimpliciter.l.eum qui.§.quoties.ff.de uerborum o-
bligation.l.libertis.ff.de adimen. lega. cum ſimilib.& quia ipſa
Dominica promiſit in perpetuum non petere &c. quæ dictio,
importat omne tempus etiam futurum, ut ſunt iura citata per
Albe.in ſuo diction.in uerſicu.in perpetuum.& Socin.conſilio.
xxxiiij.column.ſecunda in fin. volumin. quarto.& conſideratia
alijs uerbis & clauſulis appoſitis in d.renunciatione, iſtud nihil
operaretur, ſi hunc effectum non produceret, unde operari de-
bet.l.ſi ſtipulatus.ff.de uſuris. l. fundus qui.ff.de fundo inſtruc.
& per Bald.in rub.C.de contrahend.emption.quæſtion.nona.
& etiam ad idem poſſunt conſiderari illa uerba renunciationis,
aliqua ratione uel cauſa, futurum etiam comprehendentia, ſe-
cundum gloſſ. in clemen. prima de foro competen. & Roman.
conſilio.cviij.Circa primum. & deſeruiunt dicta Bald.in dicta.
l.pactum.C.de coll. dum admonet abſtinendum a uerbis gene
ralibus,eo etiam quia ut ex uerbis dictæ renunciationis colligi
tur, ipſa Dominica illam fecit ex cauſa dotis receptæ qua con-
tenta remanſit, & perinde habetur ac ſi ipſa in totum ſucceſsiſ-
ſet,ut dicunt Roman.& alij in dicta.l.qui ſuperſtitis. & Baldus.
in dicta.l.pactum.C.de collationibus. columna. ſecunda uerſi-
culo ſecundo quæro, & diffuſe per Deci.ibi numer. avüj.& co-
lumna penultim.verſiculo primo niſi,& eundem Dec.conſilio.
clxxxj. Satis nota. numer. ſexto, & ſeptimo. columna tertia. &
cum ipſa Dominica eacluſa ſit,ad dictam hæreditatem ſer Bar-
tholomæi admitti debent Catherina eius filia, & Nicolaus ne-
pos ex Maria filia proximiores & deſcendentes ex ipſo, ſecun-
dum iura & communia uulgaria. Apparet etiam ex prædictis
mentem & uoluntatem ſer Bartholomei recipientis & ſtipu-
lans dictam renunciationem,modis quibus ſupra fuiſſe a ſua hę
reditate excludere. d. Dominicam nedum ſi extarent ſibi filij
maſculi,ſed etiam fœminæ & alij ſui deſcendentes,quos in tali
ſucceſsione præferre voluit.d.Dominicę, quam renunciare uo
luit hęreditati,& contrarium obſeruauit in Catherina, & Ma-
ria,quas vlterius nuptui tradidit in loco ſuę originis, & in ſua
patria. Per quem etiam actum erga eas maiorem oſtendit affe-
ctionem, & amorem, quàm circa Dominicam, extra patriam
nuptam,& quantum operentur abſentia,& preſentia,& dietim
videre filios,in omnibus quæ boretim contingunt,cunctis aper
47 tiſsimum eſt. † Et quantum dulcis propria patria ſit,& chari
tas ſuorum atteſtantur Cicero. Virgi. & quamplures alij citati
in conſi.ultim.col.ij.num.av.ꝙ eſt Barba.inſerto in iiij.uolum.
48 conſi. Alex.†Et ſicut ipſe ſer Bartholomeus ſi teſtamentum fe-
ciſſet ſua hæreditate & bonis eacepta legitima, priuare potuiſ-
ſet.d.Dominicam,ut diſponunt iura communia & uulgaria.Ita
& per hos actus quos inter uiuos geſsit,ipſam a dicta hæredita
49 te priuauit,& eam applicauit.d.Catharinæ,& Mariæ. † Vt in
ſimili arguendo de ultimis uoluntatibus ad contractus. l. ſeruũ
filij.§.eum qui.de legat.primo dicunt, & id probant Anton.de
Aleaand.column.fin.Iaſo.& Deci.numer.xavj.in fin.& numer.
50 ſequen. in l. fin.C.de pact. † Et uoluntas dicti ſer Bartholo-
mei videtur fuiſſe conformis cum diſpoſitione iuris commu-
nis.l.ſi duo.ff.de acquir.hæred. per Barto. & alios in l. hæredes
mei.§.cum ita,column.ſecunda.ff.ad Trebellian.& attentis ſu-
perius adductis, ius commune expreſsè diſponit, filiam renun-
ciantem excludi a paterna ſucceſsione,& ad illam admitti alias
non renunciantes,ut fuit concluſum,& oſtenſum Et quia ſecũ-
dum hanc intelligentiam ſit reductio ad diſpoſitionem dicti.c.
quamuis quod eſt fauorabile.l.ſi vnus.§.pactus ne peteret.ff.de
pactis, gloſſ. in uerſiculo. numerandum, in capitu.ſi ſtatutum,
51 de præbendis,libr.vj. † Nec iſtis obſtant deciſiones & ratio-
nes ſupra in contrarium adductæ,nam ut ex lectu illarum aper-

te oſtenditur,loquunt qñ renunciatio expreſſè fuit recepta per
patrem limitate.propter filios maſculos,uel quando fuit rece-
pta ſimpliciter,& ſumus in dubio, & non oſtenditur aliud, nec
apparet alia ↄiectura uoluntatis paternæ,uel alia cauſa ſeu per-
ſona propter quam pater ſtipulatus fuit ipſam renunciationem,
* ut firmat Saly. & alij ſuperius citati,& eſt communis * omnium
concluſio, uolentium mentem & uoluntatem patris ſemper cō
ſiderari, & renunciationem habere effectum, eſto ꝙ maſculi
poſtmodū mortui fuiſſent. Prout ceſſat obiectio qñ adſunt de-
ſcendentes patris percipientis renunciationem ſm Angelum,
& alios ſupra adductos.Ceſſat etiam qñ pater ſtipulatus eſt re-
nunciationem hęreditari,& hęredibus ſuis,ſm Alex.Soc.& de-
ciſionem conſi.Neap.clxj.& alios ſupra relatos. Prout obiectio
tollitur qñ uerba renunciationis ſunt pręgnantia & reſpicientia
hæreditatem,& concernētia jus futurum ſm Alex.Soc.& alios
relatos ſupra. Ceſſat inſuper qñ pater fecit aliquas renunciare,
& aliquas non ſecundum Alex.& deciſionem conſi. Nea.præal-
legat. Prout nō obſtat qñ facta fuit ob cauſam dotis receptę ſm
Soc.& Romanum, & alios. ¶ Nec obſtat illud quod dicebatur
de cauſa limitata, & ꝙ iuramentum debeat intelligi rebus ſic
ſtantibus, quia omnia iſta retorquentur in oppoſitum ex dedu-
ctis ſuperius. Cum uoluntas Dominicę renunciantis,& ſer Bar
tholomæi patris recipientis renunciationem,non fuerit limita-
ta ad maſculos tantum.nec illis ſolum ſtantibus, & quia tūc ge
neralitas reſtringitur qñ non repugnaret proprietas uerborum.
l.ſi alij.ff.de uſufructu legato. & Soci. in l. in ambiguo.ff.de re-
bus dubijs. Et quia iſto caſu non poteſt fieri reſtrictio,nam per
eam recederetur a diſpoſitione dicti.c.quāuis,quod eſſet exor-
bitans,ↄñt reſtrictio ceſſabit ad notata per Bart.& alios, maxi-
52 me Iaſ.in l.j.§.nunciatio.ff.de oper.noui nunc.† Nec obſtat di-
ctum conſilium Bald.ccccxxxviij.† Quædam puella. Nam ↄ eius
* conſultationem ſunt cōes * deciſiones adductæ ſuperius a qui-
bus iudicando & conſulendo minimè recedendum eſt, iuribus
uulgaribus & communibus. Et ipſe Bal.in d. conſi.ſibiipſi uide
tur ↄ dicere dum primo uult filiam renunciantem excludi, qñ
extaret filius ſeu filia,uel aliquis de liberis. Et demum dicit re-
nunciantem non excludi ab alia ſorore non dotata, cum talis
53 ſoror ſit filia,& de liberis, ut deduximus ſuperius.† Et talis ſua
opinio ultima eſt contra conſilium Ang. lij. quem ſequuntur
* cōmuniter * alij allegati ſuperius.Item eſt contra conſiliū Ale.
xxix.uol.iij.& contra deciſionem conſi. Neapol. ibi.item & cō
tra alias deciſiones communes,ad caſum noſtrum ↄgruentes ſu
pra relatas.Pręterea contingentia facti, de qua in illo cōſi.Bal.
eſt ſatis diuerſa præſenti, nam ibi filia dotata renūciauit,& alia
adhuc non erat dotata.At in caſu noſtro omnes filiæ fuere dota
tę,& ſer Bartholomæus pater erga eas diuerſimodè ſe geſsit, cū
aliquas fecerit renunciare,& aliquas non,quo caſu renunciātes
a ſucceſsione paterna excluduntur ab alijs non renunciantibus
ſm Alex.d.conſi.xxix.& alios ſupra.Per talem enim renuncia-
tionem conditio aliarum nō renunciantium effecta eſt melior,
ut firmat Alex.conſi.xxviij.Ponderatis.col.pe.uerſi. nec obſtat
ꝙ pactum.uol.iij.Et in conſ.Bal.in facto non concurrebant illa
quæ adſunt in præſenti,& de quibus ſupra dictum extitit, unde
ex diuerſis caſibus minime eſt arguendum, ſm iura cōia & uul-
ga. Et in caſu Bal. illę filiæ quę erant tempore renunciationis,
ſuperuiuebant tempore delatę hęreditatis,& caſus per quē do-
ctores dicunt.d.c.quamuis.non procedere , qñ maſculi uiuebāt
tempore renunciationis, & mortui erant tempore delatę hære-
ditatis,eſt ſatis diuerſus.Præterea illa deciſio & opinio.Bal.non
eſt uera,nec pōt ſubſiſtere,nam de directo eſt ↄ dictum.c.quam
uis. Tum attenta ſui generalitate. tum attentis rōnibus ibi ap-
54 poſitis,& alijs adductis ſupra. † Cuius.c.diſpoſitio, procedit ēt
ſi poſt renunciationem poſthumi maſculi naſcerentur patri. Nā
illorum contemplatione non cenſeretur facta, iuxta tradita per
docto.in l.qui filiabus.de lega.j.& diffuſè proſequitur Alexan.
dicto conſi.xxix.col.iij.uerſic.non obſtat etiam,& nu.ix.& x.&
Dec.in d.l.pactum nu.xiiij.C.de collationib. uidetur id ſentire
in ſimi.Et illa ratio ſuper qua ſe fundat Bal.uolens filiam renun
ciantem,tacite a patre uocatam ab inteſtato,cum ſit de ſuis,&c.
* non eſt uera,nec procedit,ex quo communis * concluſ. habet,
filiam renunciantem ab inteſtato,non poſſe uenire,nec iſto ca-
ſu poteſt dici tacitè uocata,ut apertiſsimè deduxi in reſolutio-
55 ne primi contrarij.† Nec alia ratio ibi adducta per Bal.de ęqua
litate ſeruanda inter filias,per.l.cum pater.§.euictis.de lega.ſe-
cundo,cum uulgaribus,procedit quando in contrarium appa-

ret patris uoluntas,qui ſuo arbitrio de bonis ſuis plus poteſt da
re uni filio,quàm alteri , & inter eos facere partes inæquales,&
inæqualiter diuidere.l.ſi uni. l.quæ pater. ff. famil. erciſcund.l.
quoties.C.eodem,cum ſimil. Et ad id poteſt pater moueri pluri
bus de cauſis,uel ob diuerſos mores filiarum,ſi aliquā offenſam
ab una recepit, & nō ab alia,uel ob aliā cām ſoli patri notā, uel
quia una eſt obſequioſa magis patri, & magis dilecta, ut expe-
rientia etiam nos docet,aliqua de cauſa patrem magis inclinari
ad diligendum unum ex filijs,quàm alios,& ad plus relinquen-
dum uni quàm alteri , & ſatis eſt patri filio dare , quod illi iure
naturæ,ſuæ relinquere tenetur, ut de reliquo ſuo arbitrio diſpo
56 nat. † Minus obſtat alia conſideratio eiuſdem Bald.dicentis,
renunciationem eſſe odioſam,& ideo reſtringendam. Nā ceſſat
odium, attenta ſui generalitate, & attenta uoluntate paciſcen-
tium, qui generaliter uoluerunt illam ualere, & ſuperius aliter
57 reſponſum fuit. † Eo etiam quia propter iuramentum , & ne
incurratur periurium , & peccatum , fauore animæ non dicitur
odioſa,& ideo ut obſeruetur potius eſt ampliāda quàm reſtrin-
genda,ut tradunt poſt gloſſ.Barto.& alij in authen. item ſacra-
menta puberum.C.ſi aduerſ. uendi. & in terminis noſtris, Ge-
min.& alij in dicto.cap.quamuis.& Areti.in dicta.l.qui ſuperſti
tis.column.ſecunda,uerſicu.poteſt etiam dici.& Alexand.in di
cta.l.ſtipulatio.colum.quarta,uerſicu.præterea. & Hieron.But
tigel.ibidem poſt Iaſonem numer.duodecimo, uerſicu.reperio
quòd idem.& Ioan.Crotus numer.xiiij. ¶ Nec obſtat tex.in l.
tale pactum.§.fina.ff.de pactis, allegatus per Baldum.tum quia
textus ille loquitur in diuerſo caſu,quando tempore pacti,nul-
lus uiuebat filius, & tempore quo ſuperuenit caſus, res non ita
ſe habebant ſicuti eſt in caſu noſtro, ubi utroque tempore ade-
rant filię,& tex. ille bene conſideratus potius probat concluſio
nem iſtam,dum diſponit ex intentione paciſcentis,illum debe-
re ſuccedere,qui reperitur eius hæres,tempore delatę hæredita
tis,nam pactum ibi collatum erat in perſonam alterius tāquam
futuri hæredis paciſcentis , qui ſi non reperitur hæres , illi non
prodeſt,ſed ei præſtat commodum,qui latius ſuis hæredibus,&
conſequenter filiabus non renunciantibus , & eo inſuper quia
in caſu noſtro , iſta interpretatio ceſſat,nam ſumus in exorbi-
tantibus ad derogandum.dicto,capitu.quamuis. a cuius diſpo-
ſitione non poteſt recedi, niſi propter mentem expreſſam, non
autem generalem,ſecundum gloſſ.Butrigar.& Imolam,colum.
quarta, in clemen.prima, de reſcriptis , & quia gloſſ.in dicta.l.
tale pactum . procedit in ultimis uoluntatibus ſecundum iura
allegata ſuperius in contrarium,non autem procedit in contra-
ctibus per.l.ueteribus.ff.de pactis.& l.ſi repetendi.C.de condi-
ctione cauſa data.& ſentit Iaſo.ibi numer. quinto.& diuerſa fit
interpretatio in contractibus,& in ultimis uoluntatibus.l.ſem-
per.de regu.iur.l.cum uirum.C.de fideicommiſ. iuncta.l.quic-
quid aſtringendæ.cum ſimilibus.ff.de uerborum obligation.&
ſi ipſa Dominica renuncians interrogata iſtud aſſeret & non eſt
audienda,cum apertis uerbis renunciauerit.non propter maſcu
los,ſed aliam ob cauſam,ut deduximus. ¶ Nec obſtabit ultima
conſideratio Bald. quam dicit ſubtilem uolentis talem renun-
ciationem poſſe conſiderari uti ſimplicem, & ſic non ualere,aut
tanquam pactum de non petendo, & tunc non comprehendet
ius adeundi.Quoniam iſta ſunt de directo contraria dicto. ca.
quamuis. & contra communes doctrinas omnium ſupra cita-
tas.& contra ea quæ ipſemet Bald.dicit,quem alij ſequuntur in
l.ſi actionem.C.de pactis.& dixi ſuperius, quia iſta omnia inſi-
mul concurrunt in caſu præſenti , & iſta renunciatio non eſt
ſimplex, cum contineat pactum de non ſuccedendo , uallatum
iuramento,& penitus excludat ipſam renunciantem,ita ut nun
quam poſsit adire hæreditatem patris , tanquam repulſa & ex-
cluſa , per renunciationem , & pactum iuratum , concurrente
etiam eius patris uoluntate recipientis talem renunciationem,
per quam hæreditatem ſuam abdicauit ab ipſa renunciante , &
58 eam applicauit alijs non renunciantibus . † ¶ Tertio in fauo
rem Dominicæ poſſet allegari defectus inſinuationis,nam cum
ſua renunciatio ſapiat donationem,& excedat ſummam quin-
gentorum aureorum, inſinuanda erat, ut effectum produceret.
l.ſancimus.C.de donationi.l. illud. C. de ſacro ſanct. eccleſijs.
& iſte defectus inſinuationis non uidetur eſſe purgatus propter
iuramentum . ut dicit Bald. in dicta. l. illud. columna quarta,
uerſicu,quinto quæro.& Ange conſi.clxxix.Viſis. columna fi-
na. & ſequuntur nonnulli docto. allegati per Decium conſil.
59 xxx.Cum ſit colum.ſecunda,numer.undecimo,& ſeq.† Tamen
his

his non obſtantibus in ꝯtrium ſa habet ueritas, ut talis renunciatio iureiurando uallata ſit ualida, licet inſinuata non fuerit per dictum.c.quamuis.facta enim apparet propter cauſam, & dotem datam,& ideo inſinuatione non indiget, ſecundum Baldum in dicta.l.illud.& poſſent ad id adduci, quàm plura accumulata in tractatu inſinuatio.& in terminis propria noſtris eſt deciſio Alexandri, in dicto conſi.xxix.colum.tertia.uerſicu.nec inſinua
60 tio.uolumin.tertio. † Eo etiam, quoniam communis * opinio
* ſa habet, ut defectus inſinuationis tollatur propter iuramẽtum, ſecundum Ioannem andream in titul. de inſtrumen. editione.§. porro.column.penultima, uerſicu.ſed quid. & Alexand.adducentem alios, conſi.quarto. Circa primum. column.penultima, uolumin.primo,& conſi.duodecimo. Viſo.in fine, uolu.ſecundo,& conſi.xx. Ponderatis.colum.ſecunda, uerſic.poſſet etiam. & conſi.xxj.Attentis, columu.tertia, uolum.tertio.& in l.nemo poteſt.colum.quarta.de leg. primo.& per Aretinum conſ.xlvij. Viſis.in fine.& conſi. lxxvij. In præſenti,& Corneus conſi.xxj. Quia in hoc.uolumi.primo,& quampluribus alijs. quæ una cũ alijs deciſionibus refert & ſequitur Decius dicto conſi.xxx.colum.ſecunda & tertia, nu. decimo octauo, & alijs ſequentibus.
61 poſito inter illa.al.¶ † Quarto ipſa Dominica adducere poſſet, talem renunciationem, & conſequenter donationem fuiſſe reuocatam, ex quo ipſa poſt illam ſuſcepit liberos, per ſuperuenientiam quorum reddita uidetur inualida ad notata in l. ſi unquã. C.de reuoca.donatio.& per Bartolum,& alios in l. Titia.§.imperator.de leg.ſecundo,& per Canoniſtas in cap.fina.de donationibus. quæ procedunt etiam ſi fuiſſet iuramento uallata, ſecundum Bartolum, in dicto.§.imperator. Bald.& Salyce.in l.j. C.de inofficio.donatio.citantes Specul. & Ioan. Andre.diffusè alias conſuluit Taruiſij,& licet facta eſſet tempore matrimonij, ita ut de filijs uideatur fuiſſe cogitatum non propterea ab iſto redditur ualida, ab quo conſtare debet expreſſe donantem cogitaſſe de liberis, cum in dubio id non præſumatur ſecundum Barto.in dicto.§.imperator.& ſecundum Alexandrum citatum per Soci.in l.ſecunda, in prin.ff.ſolut.matrim. Obiectio iſta his non obſtantibus inefficax eſt,& nullius momenti, ex quo ſuperius adducta non habent locum in renunciatione iurata, facta per filiam in manibus patris pro dote per textum in dicto. cap. quamuis.& ibi glo.fi.iſtud ſentit, dum uult ꝙ filij dictæ renunciantis ſuſcepti poſtmodum non poterunt uenire contra dictã renunciationem, nam talis renunciatio iurata ligat ipſos filios, tanquam hæredes matris, & conſequenter per eorum ſuperuenientiam non dicitur reuocata, ut firmant Barto.& alij in dicta.
* l.qui ſuperſtitis.& docto*.communiter in dicta.l.pactum.C.de collatio.maximè Deci.nu.xiiij.expreſsà uolens, diſpoſitionem & contenta in dicto.c.quamuis, non reuocari propter ſuperuenientiam liberorum,& ad id adducit plures deciſio.& quæ ipſemet Dec.dicit conſi.ſuo cclxxj.Satis nota. in fi. ubi etiam alias adducit deciſ. In quibus patet hanc renunciationem iuratam longe differre a donatione, ut etiam colligi poteſt ex dictis per Alexan.dicto conſi.cxlix.column.ij.& iij.uol.iiij.& eſt etiam in terminis opin.Alexan.dicto conſi.xxix.colum.penultima, in fi. & colum.fin.uolum.iij.& ſequuntur doctores poſt gl.in dicto. c.quamuis.maximè Philip.Franc.in fi. ubi poſt alios iſtud firmat,& Socin.conſilio.lij.numer. xvij. & ſequen.uolu.quarto.
62 † Et comprobantur, ut talis renunciatio facta apparet ob cauſam & ob dotem receptam, quo caſu ceſſat diſpoſitio dictæ.l.ſi unquam.ſecundum Bald. Ange. & Moder.allegantes concord.in l.prima.C.de pactis. & Bald. & Ange.in dicta. l.ſi unquam.& in caſu noſtro tradit Alexand. dicto conſilio, xxix.in fin. cum
63 ſimi.¶ † Quinto ipſa Dominica poſſet dicere, talem renunciationem feciſſe metu paterno reuerentiali,& non ſponte,& ſic illam non teneri, nec ibi obeſſe, ex quo iudicis officio uenit retractanda, ad nota.in l.prima.§.quæ oneranda.ubi Bart.& alij. ff.quarum rerum actio.& in l.ad inuidiam.C.quod metus cauſa.& per doc.in l.interpoſitas.C.de tranſac.& Cano. in cap.cauſam matrimonij.de off.deleg.a. Et textus in d.c.quamuis illum caſum meticuloſum excepit, ut etiam traditur in dicta auth.item
64 ſacramenta puberum † Et maxime quoniam in fœmina, non requiritur talis metus, qui neceſſarius eſſet in maſculo, propter ipſius fragilitatem, ut traditur poſt gloſſam capitu.cum locum.de ſponſalibus. Et iuramentum appoſitum ſuper actu meticuloſo, illum minime ualidat, ex quo recipit illas qualitates, quas habet actus ſuper quo interponitur.cap. quemadmodum.ubi Abb.&
65 alij Moder.allegan.es concordan.de iureiurando. † Et uidentur
iſta procedere, etiam ſi interueniſſet licentia propinquorum, quia filia renunciat patri, ut tenet Bal. in d. l.interpoſitas.& ſecundum Salyc. in l. tranſactione. C. de tranſactionib. & Ioan. Campeg. in tractatu de dote. in ultima parte dum loquitur de
66 ſtatutis. † Ceſſant enim iſta quoniam talis metus reuerentialis non præſumitur, ſed probandus eſt, & in caſu præſenti nunquam poterit probari, ut tradit idem Barto.in dicto.§.quæ onerandæ,& in dicta.l.ad inuidiam. & plene per Alexan. poſt alios in dicta.l.interpoſitas.& per Canon.in dicto. cap. cauſam matrimonij. Et ꝙ non præſumatur quando filia renunciat patri, eſt textus apertiſsimus in dicto.capit.quamuis.ubi excipitur caſus quando interueniſſet metus quem exceptuari minime o-
67 pus fuiſſet ſi præſumeretur. † Præſentia enim patris non inducit metum, niſi præcedant minæ aut uerbera, ſecundum Bart. ubi ſupra,& expreſſe poſt alios in dicto.cap.quamuis. iſtud firmant Philippus Franc.column.prima,& Georg.Nat.in repetitione column.undecima, in undecima limit. & in ij. notab.ubi plene iſtud attingit,& diffuſe poſt Roma.iſtud tenet Aret.in d. l.qui ſuperſtitis. column. quinta.uerſicu. eſt & quarta.& tenet Alexand.in l.ſi cum dotem.§.eo autem tempore.ff.ſolut. matrimo. & in dictu.§. quæ onerandæ. In additionibus ad Barto. & Dec.in dicta.l.pactum. column. penultim. C. de collatio. poſt alios ibi,& diffuſe Ioan.Crot.in dicta.l.ſtipulatio hoc modo concepta.nume.xlj.& alijs ſequent.ubi alias adducit concordan.in
68 quibus patet hanc eſſe communem. † Quæ eo fortius procedit in caſu præſenti, quoniam ipſa Dominica tempore renunciationis erat in domo ſoceri & mariti, & ipſis præſentibus renunciationem facit patri, quæ præſentia præſumptionem metus remouet, ſecundum Barto.& alios in d. l.tranſactione.& in l. fin.column.prima.ff.ſi aliqui.teſta.prohi.& Anton.de Butri. & alios in dicto cap.cauſam matrimonij. Nec illo caſu obſtat dicta l.Salyce.Bald.& Ioan.Campeg. ſupra in contrarium allegata, nam Alexand.in dicta.l.tranſactione.& Iaſo. ibi eam impugnant, ut etiam faciunt Barb.& alij in dicto. cap. cauſam matrimonij. & Philip.Franc.in dicto.cap.quamuis.col.prima, uerſic.& ex his. Et alia ſupra in contrarium adducta procedunt quando probaretur metus, & locum ſibi uendicant extra caſum præſentem.
69 ¶ † Sexto non obſtabit ſi ipſa Dominica opponeret ſe fuiſſe incongrue dotatam,& conſequenter ceſſare diſpoſitionem. dicti cap. quamuis: quod non procedit quando filia renunciat nulla dote recepta, ſecundum Parr. de Anchar. ibi iſtud firmantem aliquibus rationibus,& ſequitur Saly. in d. l.pactum. col.pen. C.de pac.& poſt alios Dec.in l.pactum.C.de collatio. num.vij. ubi in uerſic.ad hoc facit.dicit idem eſſe quando dos fuiſſet incongrua, in condecens, exigua, tenuis, & parua, propter quam ipſa filia renuncians eſſet enormiter læſa, ſecundum Anchar.in d.conſi.xxxix.& alias deciſiones per eum ibi allegatas, quod ultimum poteſt comprobari ex his quæ habentur in authen. res quæ.C.commu.de leg.cum alijs adductis per Ioan.Crot.in d.l.
70 ſtipulatio.num.xxiiij.& ſeq.uerſi.ex hac limitatione. † Nam ratio
* iſto ceſſat ex pluribus.& primo quia communis * opi. a qua iudicando & conſulendo non eſt recedendum, & habet in contrarium uolens dictũ capitu.quamuis. procedere conſideratis rationibus.ibi adductis, etiam eo caſu quo nulla dos fuiſſet data filiæ, & tanto fortius procedit, quando fuiſſet data dos aliqua, licet incongrua, ut aperte firmant Imo.& Gemini.in dicto.cap. quamuis.& Pilipp.Franc.ibi,& Bened. Capr.& Georg.Nat.in pertica column.ſexta, in quinta limita.& column.ſeptima uerſiculo ſecundo quia. ubi iſtud comprobant pluribus medijs, & reſpondent contrarijs,& idem firmant Imo. Roma.& Areti.in dicta.l.qui ſuperſtitis.column.prima,& ſequent.& Imo.& Alexand.in dicta.l.ſtipulatio hoc modo concepta. nume.octauo, nono & decimo.& Iaſon.ibi numer. duodecimo. & Ioan.Crot.
71 numer.xxv.uerſic.hanc tamen limitationem. † Et ſuadetur, nam per pactum iuratum excluſa eſt a ſucceſsione, & ſi nullam dotem habuit ſeu incongruam & minimam, non propter ea poterit ſuccedere, nam a patre uel hæredibus patris poterit dotem petere, uel ipſius ſupplementum, eſto quod eſſet nupta, ſecundum ueram opinionem, de qua per gloſſ. in l. obligamur.§.lege.ff.de action.& oblig.quam contra Barto. ſequitur Cuman. conſilio.cxxxj.& plene Moderni in l. prima.ff.ſoluto matrimonio.& ſic ceſſabit læſio, circa incongruitatem ſuper qua ſe fundat Deci.in dicta.l.pactum.& ita practicatur poſt Imo. & Roma.firmat Aret.in d.l.qui ſuperſtitis.colum.j.& ſequen.& poſt Imol.& Gemin.Phil.Fran.in d.c.quamuis.column. ſecunda,&

tertiu in fi.& col.iiij.uerſic.quid autem.& uerſi.ſequen.& uerſi.
hoc tamen.& apertius illud firmat Georg.Nat.ibi colu.vj.in v.
limita.& col.vij.uerſi.ſecundo,quia oportet.& ſentiunt Imo.&
Ale.& Iaſ.in d.l.ſtipulatio.uerſi.& nu.prępallega.& apertius Io.
Cro.ibi nu.xxv.in fi.& Cy.in l.ſi non mortis. C.de inof.teſta.&
Bal.in l.ſi quando.§.generaliter.in prin. eodem titu. & Paul.de
Caſt.conſi.cxxvij.Licet iſta col.pen.& fina. & Dec. conſi. xxvj.
Et diligenter.col.j.& fina. concludentes ob dotem non datam,
uel incongrue datam, filiam renunciantem cum iuramento nõ
poſſe adhuc ſuccedere,cum petere poſsit dotem uel ſupplemen
tum ipſius,& ſic ceſſabit læſio,cum pater illi ultra relinquere nõ
teneatur,ut ſentit etiam Deci.conſi.cclxxvj.col.ij.& iij.& Pau.
de Caſt.in d.l.pactum.& Alex.col.pen.& fi. & Iaſ.in l.quod ſer
uus.in fi.nu.xij.ff.de ꝯdi.cau.da. eo etiã cum ipſa Dominica do
tem non ita incongruam receperit,ut ſtatim dicemus.Et adhuc
ſupplementum ipſius tanquam periura conſequi non poterit,
etiam ſi eſſemus in caſu in quo competeret remedium ad ſup-
plementum,ut mox attingemus,& pro nunc ſatis erit oſtendiſ-
ſe.d. c. quamuis procedere etiam iſto caſu , ut ipſa excludatur à
ſucceſsione quam prætendit , & circa ſupplementum illico di-
ſcutietur,in reſolutione ſequentis obiectionis.¶ Poſtremo Do-
minica poſſet allegare ex dicta renunciatione ſe fuiſſe enormi-
ter læſam,quia renunciauit hæreditati maternæ,tunc ſibi dela-
tæ,& hæreditati paternę,deferendæ pro florenis.ccc.quæ hære-
ditates aſcendebant fere ad ſummam floren. 800.& ſi nulla ex-
titiſſet renunciatio per eam facta,ipſa conſequi poterat tertiam
partem hęreditatis paternę , cum eo tempore quo pater obijt ,
72 tres tantum filiæ extarent.† Et data dicta enormiſsima lęſione,
in dicta renunciatione dicitur interueniſſe dolus re ipſa , iuxta
tradita in l.ſi quis cum aliter.ff.de uerb.oblig.cum concordan.
73 † Qui dolus uidetur ęquiparari dolo ex propoſito, ut diffuſe al
legando quamplures deciſio.proſequitur Deci. conſi.lxxvj.&
clxxx.& cum adſit dicta enormiſsima læſio , ceſſabit diſpoſitio
dicti.c.quamuis.propter dolum ex propoſito , ſeu re ipſa, ut de
dolo uero traditur ibi, & in dicta auth. item ſacramenta pube.
& de præſumpto,re ipſa per Pau.de Ca.conſi. clxxiiij.alias cõſi.
clxxvij.Contra ſuperius.& Aret.conſi.xxiiij.Quatuor dubia.in
ij.dubio.& Soc.conſi.cclxiij.Capio primum. col.ij.uol.ij.& ſe-
quitur Deci.in d.l.pactum.C.de colla.num.vij.& in d.conſilio.
lxxxvj.& clxxx.ea ratione,quoniam hic concurrit reuerentia pa
terna ſecundum Pau. & Soci. ubi ſupra,& Ange.& Aret.modo
74 allegandos,& Moder.in d.ca.cauſam matrimonij. † Et quia in
contractu damnoſo facto cum muliere præſumitur ſimplicitas,
& iuramentum uidetur captioſum , conſequenter relaxandum,
ſm Bal.in rubr.C.de rerum permutatione,in fine.Non enim in
ſe continet illos tres comites , quos habere debet , de quibus in
75 c.animaduertendum.xxij.q.ij.& in c.ſi Chriſtus de iureiur.† Et
quia diſpoſitio.d.c.quamuis,data enormiſsima læſione,uidetur
ceſſare nedum quando eſt renunciatum hæreditati delatę , ſed
etiam hęreditati deferendæ,ſm Corne.in d.l.pactum.C.de col
la.col.iij.uerſi.nono limita.& Deci.ibi nu. vij. & in cõſilijs ſuis
ſupra citatis,qui poſt alios per eos relatos limitant iſto caſu,nõ
procedere.d.c.quamuis,quod aperte loquitur de futura ſucceſ-
ſione paterna adhuc non delata,& tenet aperte Aret.cõſi.clxij.
Verum eſt,col.penul.allegans Ange. & idem iſto caſu ſequitur.
76 Hierony.Buttigel.in d.l.ſtipulatio,nu.xxij.† Et circa hãc enor
miſsimam læſionem,conſideranda ſunt bona patris,non eo tem
pore quo facta eſt renunciatio,ſed tempore quo pater moritur,
& quo defertur ſucceſsio ſecundum Imo.in d. l.qui ſuperſtitis ,
col.j.in fi.& Pau.de Ca.in d. l.pactũ.C.de colla.col.ij.& Alex.
ibi ponit col.pe.& fi.& Deci.nu.vij.& Soc. conſi. clxxiij.Ele-
ganter,col.ij.uol.ij.& Iaſo.in l.quod ſeruus,nu.xij.in fi.ff.de cõ
di.cau.da.& diffuſe per Dec.conſ.cclxxvj.Proponitur,col.ij.&
iij.& eundem Iaſo.allegantem alios in l. ſi quando.§.illud.ff.de
inoff.teſta.Et ſtante dicta læſione concedenda erit. d.Domini-
cę abſolutio à iuro per eã prę̃ſtito,qua conceſſa in nullo obſta-
bit.d.c.quamuis,ut proſequitur Alex.ꝯſi.ccxiij.Viſis uol.vij.&
tradunt Pau.de Caſt.Soc. & alij ſuperius citati tam conſulendo
quàm legendo,maxime Dec.in d.conſi.lxxxvj.& clxxx.& Ca-
no.in c.j.& in c.cum contingat,de iureiu.& Pet.de Anch.& alij
in d.c.quamuis.¶ Ad ueram reſolutionem iſtorum aduertendũ
eſt,nam duplex poteſt dari cõſideratio, una quando filia renun
ciat patri,& hęreditati,& ſucceſsioni paternæ, & eſſet enormi-
ter læſa, an poſsit adhuc non obſtante renunciatione iurata ſuc
cedere patri,habita prius iuramenti relaxatione.Secunda erit ſi
non poteſt ſuccedere , tamen quia enormiter læſa eſt , an poſsit
petere ſupplementum legitimę, ſeu congruæ dotis,& quo caſu.
77 † Circa primam conſiderandi ſunt plures caſus . Primus quãdo
filia renunciat cum iuramento hæreditati paternæ , ſibi delatæ
mortuo patre puta fratribus ſuis, ſeu patruo, uel alijs perſonis,
& eſſet enormiter læſa , & iſto caſu iuramentum relaxabitur,&
non habet locum.d.c.quamuis. Cum ultra lęſionem & dolum,
re ipſa concurrat reuerentia illarum perſonarum , fragilitas ſe-
xus,fragile & deceptiuum conſilium fœminæ , & forſan minor
ętas , & locum ſibi uendicabunt deciſi. ſuperius in contrarium
adductæ,illa Ancha.conſi.xxxix. & alię adductæ per Alexan.in
in d.l.ſtipulatio,nu.x.& Io.Crot.ibi nu.xxviij.& Deci.in d l.pa-
ctum,nume.vij.poſt Corne.in nona limitatione, Pau.de Caſtr,
& Alex.& eundem Deci.conſi.lxxx.in ſecundo dubio,colu.iiij.
& v.& conſ.clxxx.col.iij.& iiij.& expreſſe poſt alios ibi hoc ſen
tit Are.in d.l.qui ſuperſtitis,col.v.uerſi.eſt quarta,& colum.vj.
uerſi.adde etiam,& poſt alios Philip. Franc.in d.c.quamuis,co
lum.ſecunda,in vj.notab. & col.pen.uerſic. & idem, & uerſicu.
78 ſeq.& Georg.Natan.col.viij.in vj.limit. † Nec iſto caſu obſta-
bit glo.in l.ſecunda.C.de reſcinden.uenditio.& in c.penultim.
de emptio.& uendition.quas in contrarium adducit Alexan. in
d.l.ſtipulatio, numer. x. quoniam non procedunt quando ultra
enormem læſionem,& deceptionem re ipſa concurrunt alię qua
litates ſuperius adductę,& ꝓcedũt qñ eſt uẽdita,ſeu donata cer
ta res,& ſpecies,ſeu quãtitas,quæ vr̃ & apparet, in qua nõ ita fa
ciliter cadit deceptio.l.quiſquis,& ibi gl.de reſcin.uẽ. iũcta.l.cũ
donationis.C.de tranſa.Cuius contrarium ꝯſideratur, quando
renunciatur uniuerſitati bonorum , & ignorantur uires patri-
monij,ut punctaliter allegando conſi.Bar. dicit Areti.in dicta.
l.qui ſuperſtitis,col.mihi ſexta,uerſi.adde etiam,& uerſicu.pro
79 primo dicto.† Nec iſto caſu obſtabit tex.in d.c.cum contingat.
& dicta auth.item ſacramenta. nam non loquuntur iſto caſu.ſe
cundum Alexand.ubi ſupra,& Areti. conſi.xxiiij.& alios ſupra
allegatos.Vnde non immerito iuramentum ueniet relaxandum
& habita abſolutione non obſtabit.dictũ capi. quamuis. ut per
Alexand.dicto conſi.ccxiij.uolumin. ſeptimo cum alijs ſupra al
80 legatis. ¶ † Secundus caſus erit , quando filia cum iuramento
renunciat patri, hæreditati maternę ſibi delatæ, uel alterius,ſeu
alicui iuri ſibi delato,& quæſito, & per talem renunciationem
enormiſsimè lęſa eſt. Et iſto caſu non habebit locum.dictũ ca-
pitu. quamuis. & procedunt omnia adducta ſuperius in præce-
denti caſu , & deciſiones , rationes , & qualitates ibidem citatę.
81 † Tertius caſus , quando filia cum iuramento ipſi patri uiuenti
renunciauit hæreditati paternæ , nondum ſibi delatæ , recepta
dote.Per quam renunciationem,conſideratis bonis,& hæredi-
tate paterna tempore quo pater moritur , ipſa reperitur enor-
miſsime læſa , quia ſi non eſſet renunciatum, ſuccederet,& iſto
caſu qui noſter eſt,dico,ſtante dicta renunciatione,ipſam nul-
lo modo poſſe ſuccedere, nec uenire ad hæreditatem patris,per
text.apertiſsimum in dicto.capitu.quamuis.ibi,omnino ſerua-
82 ri debebit , & ibi,nullum ad bona patris habere regreſſum. †
Quæ uerba eam excludunt ipſo iure,ita ut iuuari non poſsit ali
qua ope exceptionis, nec in contrarium poterit diſpenſari , ut
adducendo iura gloſſ.& alias deciſ.comprobat Philip.Fran.ibi
column.ſecunda in vj.notab. & diffuſius Ioan. Crot. in dicta.l.
ſtipulatio.numer.xxij.uerſicu.& ex prædictis. & num: ſeq.tum
etiam conſiderata generalitate dicti capituli , quod procedit in
filio minore , & exiſtente in poteſtate ipſius patris ; ut ſuperius
oſtendimus,& in qua cadit conſilium fragile & deceptiuum,&
uderat præſentia patris , & ibi renunciauit hæreditati paternæ
non delatæ,propter dotem datam,quæ uериſimiliter non aſcen-
debat ad illam portionem ad quam poterat ſuccedere. Eſto igi
tur quòd eſſet decepta iſto reſpectu ultra dimidiam, tamen ſuc
cedere non poterit, nec præſtanda erit abſolutio a iuramento,
nam pater poterat eam priuare hæreditate , relinquendo ſibi
tantum legitimam, ſecundum iura communia & uulgaria. Nec
filia cui relicta eſſet legitima poteſt ulterius petere, & ſi minus
ſibi per patrem fuiſſet relictum, ad ſupplementum ſolum legiti
83 mæ agere poterit. † Ita etiam erit quando pater dedit dotem,
quæ ſuccedit loco legitimæ ſecundum iura communia , & uul-
ga.ut ſi illa ſupplet legitimam , ſufficiens ei erit , & ſi non ſup-
plet poterit agere ad ſupplementum , & iſtis conſideratis , re-
ſpectu ſucceſsionis uniuerſalis paternæ , filia non poterit di-
ci enormiſsimè læſa , cum pater ita uoluerit, & diſpoſuerit ,
& de iure id facere ſibi permiſſum ſit, & ſi nullam dotem
conſtituit,

conſtituit, ſeu incongruam & minimam, alio remedio erit ſibi
84 conſultum. † Nam contra patrem uiuentem dabitur remediũ,
ut eam dotet, uel eo mortuo agetur cõtra hæredes ipſius, ut idẽ
faciant. Et ſi dos fuiſſet incongrua aget ad ſupplementum, cum
ſubrogetur loco legitimę, ſecundum quamplures deciſiones ue
ras, & communes, quas ſuperius adduximus in reſolutione ſex-
tę obiectionis. Nec obſtabit illud ꝙ iſto caſu iuramentum con-
tinet iniquitatem, nam reſpondet Alex. in d. l. ſtipulatio. nu. x.
nec etiam ſupra in contrarium adductæ aliæ qualitates, ex quo
85 tolluntur omnes per dictum. c. quamuis. † Et quia magna eſt
differentia inter delatam, & non delatam, & ſic ius quæſitum, &
non quæſitum. l. fi. C. de codicil. & l. ſecuns. C. de pact. iuncta. l.
fi. C. de acq. poſ. & habetur in c. delictum, de reg. iur. lib. vj. iun-
ctis plene accumulatis per Fel. in c. placuit. col. pe. & fi. de præ-
ſcrip. & probatur in l. omnes. ff. de his quę in fraud. credi. & per
tex. in §. illud. inſt. ad l. aquiliam iuncta. l. inde neratius. in princ.
86 ff. eo. tit. † Nec iſto caſu obſtabunt allegata per Buttigel. in d. l.
ſtipulatio. nu. xxxj. tum quia ſunt de directo contra dictum. ca.
quamuis. & Corn. in d. l. pactum. in ix. limi. non ſentit quod ipſe
dicit, & Aret. conſi. clxij. col. pen. non loquitur quando renun-
ciatum eſt patri & hæreditati paternę, & quia etiam ſi ita loque-
rentur adhuc non bene ſentirent, quo ad ſucceſsionem a qua fi-
lia excluſa eſt, ſed eorum dicta poſſent procedere, ut non obſtã
te renunciatione iurata, filia enormiſsime læſa poſſet petere do-
tem, ſeu ipſius ſupplementum quę ſubrogatur loco legitimę, ut
87 diximus, declarando tamen ut ſtatim dicemus. † Et iſto caſu re-
ſpectu ſucceſsionis, filiæ renuncianti non poterit concedi abſo-
lutio a iuramento, quia tenetur illud ſeruare, & nõ poteſt cõtra
uenire, ut tenent Archid. Io. Andr. Gemin. & Phil. Fran. in d. ca.
quamuis, in vj. notab. & col. ij. & iij. & Ange. in l. ſi quis pro eo.
uerſi. item adde. ff. de fideiuſ. & Alex. conſi. xlij. Super pręmiſſo.
col. pe. uol. j. & conſi. ccxxj. Viſa facti. col. ij. in fi. uol. ij. & Ioan.
88 Cro. allegans alios in d. l. ſtipulatio. nu. xxij. circa fi. & Dec. cõſi.
clxxxj. Satis. col. j. uerſ. ſed prędictis. ¶ † Ad ſecundam conſide-
rationem concernentem læſionem circa dotem ſubrogatam lo
co legitimę, & ſupplementum ipſius aduertendum erit, quoniã
congruitas dotis poteſt conſiderari quo ad officium paternum,
qui tenetur dotem conſtituere filiabus iuribus uulga. In qua cõ
ſtitutione conſideratur competentia & congruitas ſecundum
facultates patris quæ tunc erant & dignitas mariti, & filiæ, & a-
lius numerus filiorum, & iſto caſu non conſideratur quantitas
legitimę quę illo tempore non debebatur filiæ, & dos iſto caſu
conſtituta per patrem non poteſt dici incongrua, cum ſibi uiſa
fuerit competens, & conſilium ſuum erga filiam præferatur om
nibus, ut iſta omnia comprobantur iuribus & deciſio. quamplu
ribus adductis per Deci. conſi. xxvj. Et diligenter. col. j. & alijs
ſeq. & conſi. clxxx. col. j. & apertius conſi. cclxxvj. col. j. uerſi. ſed
89 tamen his. † Et bona paterna conſiderabuntur tempore renun-
ciationis, & non tempore mortis ſi fuiſſent poſtmodum augu-
mentata, ex quo poterant decreſcere, & filia poterat pręmori
patri ut in proprijs terminis noſtris firmat Alex. allegando aliaſ
deci. in d. conſi. axix. col. iij. uerſi. & inter. uol. iij. & Georg. Nat.
in d. c. quamuis. col. iij. uerſi. an autem, ubi aſſerit hanc eſſe com
munem. Ex iſto reſpectu ipſa Dominica non poterit allegare læ
ſionem, conſiderando numerum filiorum, & bona paterna, quæ
90 extabant tempore renunciationis. † Et quia fuit maritata con-
decenti marito & condigno, & quantitas dotis data, & conſide-
rata conſuetudine regionis erat ſatis competens & condigna,
ad not. in auth. res quæ. C. commu. de lega. & diffuſe per Dec. d.
cõſi. xxvj. & cclxxvj. & ſecundum hanc conſiderationem ceſſa-
bunt omnia ſuperius in ꝯtrium allegata, quia non dabitur læſio.
Si uero conſideramus competentiam dotis congruę, habita con
ſideratione ad legitimam, ex quo filia excluditur a ſucceſsione
91 propter renunciationem. † Et iſto caſu non poterit eſſe minus le
gitima, ſecundum Saly. & alios in d. auth. res quæ. cum ꝯcord. &
quantitas ipſius ꝯſiderabitur ſm uires patrimonij paterni quod
extat tempore mortis, & non tempore renunciationis, ut diffu-
ſe proſequitur allegando deciſ. rationes, & iura. Deci. d. ꝯſ. xxvj.
& cclxxvj. col. ij. & iij. & licet loquatur quando filia excluditur
à ſucceſsione uirtute ſtatuti diſponentis eam debere dotari, &
non poſſe ſuccedere, ut etiam iſto caſu plene attingit Franc. de
92 Cur. Iunior. conſi. x. Viſa. poſito poſt tractatum de feudis. † Ta-
men idem erit quando ipſa filia a ſucceſsione excluditur pro-
pter renunciationem. Nam habito reſpectu ad ſucceſsionem
dos debet commenſurari ad legitimam, cuius quantitas extimæ
bitur ſecundum quantitatem bonorum paternorum quę extãt
* tempore ſuę mortis, ſecundum magis * communem opinionẽ,
ut firmat Iaſ. allegando deciſ. in d. l. quod ſeruus. nu. xij. & pro-
bant deciſ. & rationes allegatę per Dec. & Franc. de Cur. in di-
ctis eorum conſilijs, & alię adductę ſuperius in oppoſitum, &
per Imol. & alios in d. l. ſtipulatio. col. iij. & Iaſon. in d. l. ſi quan
do. §. j. & Corn. in d. l. pactum. colum. antepen. uerſi. ex quo. Et
ſi iſto reſpectu conſiderabitur dos congrua, & dicta Dominica
diceret ſe propterea enormiſsime læſam, & petere uellet non ob
ſtante iuramento ſupplementum congruę dotis, & legitimę, con
ſiderata tamen facti contingentia audiri non debet, & excluden
91 da uenit ex tribus. Primo quia † ipſa expreſſe & in indiuiduo
renunciauit legitimę cum iuramento, quo caſu penitus exclndi
tur, & ulterius audiri non debet, per text. in d. l. ſi quando. §. il-
lud. & ibi ſcribentes omnes iſtud firmant, ut refert Iaſo. ibi nu.
ij. in fi. maxime de iure canonico per text. in d. c. quamuis. & ſe-
quitur Alexand. in l. in ratione. la prima. ff. ad l. Faleid. & Iaſon.
in d. l. quod ſeruus. numer. xij. in fin. & Aret. in l. prima. §. ſi quis
ita. ff. de uerborum obligation. & tangunt omnes maxime Hie-
ro. Buttigel. in d. l. ſtipulatio. num. xxviij. & Philip. Franc. in di-
cto cap. quamuis. column. iiij. & in vj. nota. & Dec. d. conſi. xxvj.
column. j. uerſicu. prętерea & ſecundo, & uerſicu. ſequen. ubi a-
lias concordantias adducit, ut tradit Bald. d. conſi. cccxlj. col.
iij. in princip. uolumin. v. † Et ſuadetur, nam ſi in uita filio per
94 patrem data fuit legitima, ualeret renunciatio facta ſucceſsioni
paternę, etiam ſine iuramento, ut not. in d. l. ſi quando. §. illud.
cum alijs allegatis per Deci. in d. l. pactum. numer. ij. C. de col-
latio. ualebit etiam facta cum iuramento, licet minus legitima
percepiſſet, ut tradit Imo. & diffuſius Georg. Nat. in dicto capi.
quamuis, allegans concordan. column. ſecunda uerſicu. tertio
fallit. & column. vij. in quinta limitatione, uerſicu. quia oportet,
& Aret. in dicta. l. qui ſuperſtitis. column. ij. & iij. & ſi diceretur
propter enormiſsimam læſionem, conſideratam iſto reſpectu ip-
ſam renunciantem non obſtante iuramento poſſe petere ſupple
mentum, quod quidem ad caſum præſentem adaptari minime
poteſt ut aperte colligitur ex ſuperius deductis, & ex alijs allega
95 tis per Dec. in dicto conſi. xxvj. column. ſecunda. † Adhuc & ſe-
cundo dicitur ipſam Dominicam non eſſe audiendam, tãquam
periuram & infamem, iuxta. l. ſi quis maior. C. de tranſac. ex quo
per prius debuit petere abſolutionem a iuramento, & cum hoc
non fecerit, & periurium incurrerit, ulterius eam petere nõ po
teſt, & tanquam periura excludenda eſt, ut dicit Federi. de Se-
nis, conſi. cccj. Factum. & Ioan. And. in cap. debitores. & Felyn.
poſt alios, in cap. primo, num. xx. de iureiur. ubi aſſerit hanc eſſe
communem, & tradit Alexand. conſi. xvij. uolumin. ij. & Corn.
conſi. vj. column. penultim. uolumin. primo. & Socin. conſi. lix.
numero. xiiij. uolumin. iij. cum ſimi. Talis enim abſolutio per
prius petenda erat, etiam ſi per metum iuramentum fuiſſet præ
ſtitum, ut dicunt omnes in d. l. pactum. maxime Paul. de Caſtr.
colum. ſecunda uerſicu. quid ſi. & Corn. column. prima in fin. &
Bald. column. ij. uerſicu. uenio ad quæſtiones. & Philip. Fran. in
d. cap. quamuis. col. uerſicu. in gloſſ. in uerſicu. non ui. cum
96 concor. † Tertio excludenda eſt, quoniam ut mihi relatum eſt
eidem Dominicę facta fuit oblatio dicti ſupplementi, & cum
ea non obſtante egerit, & inepte, ac temere, certe aliud non quę
rit, niſi reportare condemnationem ad expenſas, iuribus uul-
ga. Ex quibus neceſſario concluditur, eandem nullo modo poſ-
ſe petere partem hæreditatis paternę, nec poſſe agere iudicio fa
mil. erciſcund. ut egit, & contenta debet eſſe ſupplemento de
benignitate oblato. Pariſi. Bonon.

SVMMARIVM.

1 *Filius grauatus fideicommiſſo poteſt ad hæredes ſuos extraneos etiam tranſmittere ius, & facultatem detrahendi legitimam & trebellianicam.*
2 *In iſtis duabus quartis computantur omnia quæ ad ipſum filium peruenerunt.*
3 *Et omnia per ipſum conſumpta & diſsipata.*
4 *Item & reliqua omnia, quæ per ipſum fuere alienata.*
5 *Filius in bonis paternis conſequi debet legitimam.*
6 *Et in illa pater non poteſt apponere aliquod grauamen, nec fideicõmiſſum, & appoſitum reijcitur.*
7 *Filius grauatus reſtituere hæreditatẽm ſub conditione, & ad aliud tempus, poteſt de iure canonico detrahere duas quartas conſtituẽtes medietatem illius partis quæ ad ipſum peruenit.*

8 *De iure ciuili, ſecundum magis communem nõ poſſunt detrahi duæ quartæ. & nu. 10.*
9 *Opinio communis in iudicando obſeruanda eſt & tenenda.*
10 *Si aliquid dubium eſt de iure ciuili, & clarum de iure canonico, attendi debet ius canonicum.*
11 *Fallit quando per ſtatutum diſponeretur eſſe iudicandum ſecundum ius ciuile.*
12 *Statutum laicorum contrarians iuri canonico, confirmatum per Pontificem obſeruandum eſt, & ſecundum illud iudicandum erit.*
13 *Quando talis confirmatio per Papam facta eſt in forma ſpecifica, & ex certa ſcientia, & non in forma communi, & nu. 14.*
15 *In trebellianica fructus percepti per filium primi gradus, an ueniãt computandi quando detrahuntur duæ quartæ.*
16 *L. iubemus, C. ad Trebel. intelligi debet in caſu ſuo, & non debet extendi ad alios caſus in illa non expreſſos.*
17 *Filius non conficiens inuentarium, non poteſt detrahere trebellianicam, ſecundum magis communem opinionem, & nu. 18.*
19 *ſilius grauatus reſtituere extraneo, ſecundum magis communem in ſua trebellianica imputare debet fructus medio tempore perceptos.*
20 *Hæres filii grauati reſtituere hæreditatem, tenetur fideicommiſſarijs reſtituere omne illud, quod ipſe filius plus ſibi debito percepit, reſpectu quartarum.*

CONSILIVM XXVII.

HIERONYMVS Iſte unicus filius teſtatoris grauatus a patre reſtituere hæreditatem quibuſdã extraneis, caſu quo ſine filijs decederet, & quoniã ita deceſsit adimpletaque fuit propterea conditio dicti fideicommiſsi, ad quod uenire debent ſubſtituti a patre, nec circa id aliqua occurrit dubitatio, ſolum illa oritur inter iſtos fideicommiſſarios ſubſtitutos, an iſti poſsint & ualeãt detrahere duas quartas, ſicuti uidebatur poſſe illas detrahere d.
1 Hieronym. † Quarum detractionem ipſe moriens bene uidetur potuiſſe tranſmittere ad dictos ſuos hæredes etiam extraneos, ut no. in l. omnimodo. in l. ſancimus. in authentic. nouiſsima. C. de inofficio. teſtamen. & in l. quanquam. & l. irritum. C. ad legem Falcidiam, per Bald. conſi. ccxc. Hę quæſtiones. uolumin.
2 iij. Deci. conſilio lxxxj. in principio, & numer. primo. † In qua diſceptatione & ſpecie, primitus illud aduertendum erit in iſtis duabus quartis detrahendis computanda eſſe omnia bona dicti patris teſtatoris, quæ ad eundem Hieronymum filium peruenere, ut habetur in l. quoniam nouella. & in l. omnimodo. §. fina. C. de inofficio. teſtamen. facit l. etiam §. penultim. & fina. ff. de bon. liber. & firmat Barto. in l. in quartam colum. quarta uerſi.
* uenio ad quartam ff. ad legem Falcidiam quem ſcriben. omnes ibi * communiter ſequuntur citantes alias concordan. etiam facit Alexand. conſilio cxlij. colum. ſexta numer. nono uolumin.
3 ſecundo. † Prout etiam computanda erunt omnia bona ad ipſum Hieronymum filium peruenta, & per ipſum conſumpta, & diſsipata. l. mulier. §. ſed enim. ff. ad Trebe. not. Dyn. & Barto. & reliqui ſequuntur in l. Marcellus. §. res quę ff. ad Treb. ut etiam facit in d. l. in quartam & in terminis ponit Benedict. Cap. conſi. xxxij. Cum uiſo. columna. ſecunda, in ſecundo dub. uerſicu. &
4 hęc circa primum. † Inſuper & in legitima d. Hieronymi computanda erunt omnia bona quæ ipſe alienauit, ut probat tex. in d. l. Marcellus. §. res quæ ubi Bar. & alij not. maxime Alexand. col. fin. & Bal. conſi. ccclxvij. & cccxcij. Super primo uolum. quarto & per Barto. in d. l. in quartam colum. quarta uerſicu. uenio ad quartam partem ubi repeten. fol. x. colu. quarta uerſicu. quinta eſt concluſio. dicunt hanc eſſe communem cõcluſionem. ut plene eam proſequuntur Benedict. Cap. conſi. xlix. Et ad primum column. fi. & conſi. xlij. Cum uiſo in ſecundo dub. Socin. conſil. xxxvj. Viſo eleganti. in princ. uolumin. iij. Corne. conſi. cxlvj. In hac column. penultim. uerſicu. alius & ſic tertius. uolum. ſecundo Aret. conſi. xviij. Diſcuſſa. & conſi. ſequen. Alexand. conſilio iij. Viſo proceſſu. uolumin. iij. & in dicta l. in quartam column. xj. & ſequen. Deci. conſi. ccij. Vt præſens. numer. octauo, & conſi. ccxxxvj. Non parua. numer. x. & ſequen. repeten. dicta authen.
5 nouiſsima. column. prima uerſiculo. ulterius quæritur, † Computatis igitur in dictam legitimam & quartam trebellianicam bonis ſuperius deductis, circa reſiduum ſi quod ſupereſſet, ad ueritatem dubitationis propoſitæ conſiderandum erit d. Hieronymum filium ſuper bonis paternis debere conſequi legitimam, ut habetur in authen. de hære. & falcid. §. primo & in authentic. de trien. & ſemiſ. per totum, & in authen. ut cum, de appellatio gno. §. aliud quoque capitulum. & §. ſiue igitur. cum concor-
6 dan. † In qua legitima pater non potuit apponere aliquod grauamen, nec fideicommiſſum, & ſi quod fuit appoſitum illud rejiciendum uenit. l. quoniam in prioribus. l. ſancimus. §. cum autem. C. de inofficio. teſtamen. per Alexand. conſi. lxvij. Circa præmiſſam uolumin. quarto & conſil. lxxvij. Attentis uerbis. uolumin. quinto. & per Deci. conſi. lxxxj. In caſu circa principium. ¶ Prout etiam erit aduertendum, nam iſte Hieronymus filius uidetur grauatus per fideicommiſſum uniuerſale poſt mortem
7 reſtituere hæreditatem ſub conditione, ſi decederet ſine filijs. † Et filio ita grauato datur facultas ultra legitimam detrahendi etiam quartam trebellianicam de iure canon. ut probat text. in c. Raynaldus. & in c. Raynutius. ubi omnes iſtud firmant extra de teſtamen. & in hoc nulla cadit altercatio, quoniam de iure canon. apertiſsimum eſt, filium ita grauatum poſſe detrahere duas quartas aſcendentes ad dimidiam partis & bonorum quæ tangit & peruenit ad dictum filium grauatum, ſecundum Oldr. conſi. cxxij. Quidam habens. Cardin. conſi. xcj. Reſpondeo. in quarto dub. Aret. d. conſi. xviij. column. penultim. Franciſc. de Curt. conſi. xxj. & lxxv. column. quarta Socin. conſi. xxxiij. Proſequendo ordinem. column. vij. uerſicu. circa quartam, uolumin. primo. Corne. conſi. cxlvj. In hac. uolumin. ſecundo Bal. & alios omnes, maxi. Iaſon. numer. ſexto, & repet. fol. iij. in l. filium quem habentem. C. fami. erciſcun. & in l. iubemus. C. ad Treb. & Dec. citantem alios, conſi. lv. Ex pro tenui. column. penultim. uerſicu. ſecundo in tali reſtitutione. & conſi. ccij. Vt præſens. numer. ſeptimo & octauo & conſi. cxxxvj. Non parua. column. iij.
8 uerſicu. in quarto dubio. † Conſiderando autem diſpoſitionem
* iuris ciuilis, magis * communis cõcluſio uidetur illa, ut filius ita grauatus non poſsit detrahere duas quartas, ſed tantum unam, ſecundum Bald. in authentic. res quæ. C. communia de legat. & Iaſon. ibi column. ſecunda, numer. xxx. in ſecundo principali notab. poſt Pau. de caſtr. column. prima numer. quinto. quę concluſio uidetur probari per text. in dicta l. iubemus. C. ad Trebe. ubi Pau. de Caſtr. & alij not. & firmant idem Bald. & Pau. in l. quanquam. C. ad l. Falcid. Firmantes opin. Canoniſtarum de rigore iuris ciuilis eſſe falſam, ut plene proſequuntur Alexand. & alij in l. in ratione. §. quod uulgo. column. quinta uerſicu. plus uidetur. ff. ad l. Falcidiam. & conſi. mihi. cxlij. Circa primam dubitationem, column. ij. & iij. & alijs ſequen. uolumin. ſecundo. poſt Barto. & gloſſ. & alios docto. in l. Papinianus. §. meminiſſe. ff. de inofficio. teſtamen. gloſſ. & Barto. in l. prima. §. interdum. ff. ſi cui pluſquam per leg. Falc. Iaſon. in l. cohæredi. §. cum filię, numer. x. ff. de uulgar. & pupillar. Bald. & diffuſe Iaſon. & repeten. ibi in d. l. filium quem habentem. dicentes ueriſsimam eſſe opinio. de iure ciuili non poſſe detrahi duas quartas, ſed unam tantum, ut etiam uoluit gloſſ. & Abb. in d. c. Raynu. column. fi. cum alijs concord. Et licet contra hanc ſententiam, per aliquos ſcribẽ. adducuntur aliqua tendentia, etiam de iure ciuili in caſu propoſito poſſe detrahi duas quartas, tamen illis omnibus re-
9 ſpondetur per doct. ſupra citatos. † Et quoniam iſta eſt communis opin. ab ea minime iudicando recedendum erit. c. a. capellanus ubi Abb. & alij not. extra de fer. per Canon. in c. j. & in c. ne innitaris. extra de conſti. ubi citant alias concordantias, prout in caſu noſtro facit Alexand. d. conſi. cxlij. column. vij. numer.
10 xvj. † Nec obſtabit ſi dicatur de iure ciuili adhuc eſſe dubium, & quoniam iſtud aperte deciſum eſt in iure canonico, etiam in foro ciuili ſtandum erit iuri canonico. c. j. & ij. extra de ope. noui. nun. per gl. & doc. in c. per uenerabilem, qui fil. ſint legi. Bart. in
11 l. priuilegia. C. de ſacr. ſan. ec. † Ceſſat namque iſtud ſtante communi opin. legiſtarum minime continente dubium aliquod, & quæ ſequenda eſt in foro ciuili, ita diſponente ſtatuto Rauen. quo cauetur prius attendi in iudicando ius ciuile, & ideo ſm illud ius, cauſa præſens decidenda uenit, ut proprie, & in terminis conſuluit Alex. d. conſi. cxlij. col. vij. n. xiiij. & ſeq. uolens de iure ciuili ceſſare dubium, & conſiderato ſtatuto, ſm illud debere iudicari, ut ipſemet Alex. proprie in ſtatuto Rauennatina. cõ-
12 ſuluit, conſi. ſuo lxxxiiij. Viſo themate uolu. ij. † Stante inſuper expreſſa confirmatione dicti ſtatuti facta per ſummum Pontificem in forma ſpecifica, & de eius certa ſcientia, propter quam ſtatutum prædictum poteſt dici papale, ad nota. in c. j. & ſequẽ. extra de confirmation. uti. uel inutil. ubi Moder. concord. adducunt poſt Innocen. & alios in cap. primo de tranſa. Fel. & Dec.

citantes

citantes alios in c. cum acceſſiſſent, num. vij. de conſti. Abba. &
13 ſcrib. in c. quòd clericis, col. ix. nu. xlv. de foro compe. cum ſi. †
Et per hanc confirmationem dicti ſtatuti, ceſſat illud, ꝙ poſſet
dici laycos non poſſe ſtatuere in præiudicium iuris canonici, ſe-
cundum Io. And. in c. fin. de appellatio. lib. vj. per c. ueniens. il. ij.
de iureiur. & c. ſecundum, de conſuetu. Dec. conſi. xcvij. In caſu
propoſito, & repeten. in l. omnes populi, col. xlvj. uerſic. reperio
ꝙ Ioan. & etiam illud in quo poſſet dici in terris ſubditis eccle-
ſiæ debere ſeruari ius canonicum & non ciuile, ceſſant nanque
prorſus iſta per talem conſtitutionem papalem, per quam tale
ſtatutum dicitur eſſe ipſius pontificis, cum cõfirmatio fuerit fa-
14 cta in forma ſpecifica, & ex certa ſcientia. † Propter quas quali
tates ceſſabunt prorſus alia quæ in oppoſitum poſſent deduci,
maxime deducta per Alex. conſi. xxxix. Viſo ſtatuto, nu. xxij.
uol. ij. & conſi. cxxij. Viſo nume. xxiij. & ſequen. & conſi. cxxiij.
nu. xxviij. uolumi. iiij. † Præterea adhuc aduertendum erit, quo-
15 niam illa opinio uolens filium primi gradus non debere ſibi
computari fructus in ipſa trebel. per tex. expreſſum in d. l. iube-
mus, ubi doct. omnes ſequuntur, ut poſt gloſſ. faciunt in l. in fi-
deicommiſſaria. ff. ad Trebel. cum concordan. non uidetur pro
cedere quando duæ quartæ uenirent detrahendæ, ut eſt in caſu
præſenti, & detractio fuiſſet prohibita tacite uel expreſſe, ſecun
dum Alex. conſi. xxix. Perſpectis, col. j. uerſi. nec ad hoc ob. uol.
v. & conſi. ccl. Quo ad primum, uol. vj. & poſt Pau. de Caſtr. ibi,
idem firmat ipſe Alex. in l. mulier. §. cum proponeretur, colum.
iiij. ff. ad Treb. & idem Alex. conſi. clv. Circa præſentem, in fin.
uol. v. & Anto. Corſe. in tract. de poteſta. reg. q. lxxiij. column. x.
uerſi. his tamen non obſtantibus, & ſequuntur repeten. in d. l. in
in quartam. fo. x. col. iiij. uerſi. unum pro nunc, & fol. antepenul.
col. ij. nerſi. & ſic pondero, & col. pen. & Franc. de Cur. conſi. lj.
Circa teſtamentum, column. pen. uerſi. eſt etiam aduertendum.
16 Pau. de Caſt. conſi. xcij. Quia dubia, col. fi. uerſi. nec ob. † Dicta.
n. l. iubemus, intelligenda eſt in caſu ſuo, & prout præciſe loqui
tur, nec debet extendi ad alium caſum, & ſic ad præſentem, ut
expreſſe fatetur ibi Imperator circa finem dictæ legis, & firmat
Alex. conſi. lxvij. uol. j. Cuma. conſi. cxlj. colu. j. & ad idem plura
adducunt repeten. in d. l. in quartam fol. ix. col. ij. uerſi. ſexto &
ultimo oppono, & fol. x. col. j. ij. & iij. de ueritate autem iſtius li
mitationis, uidenda ſunt quæ alias, & pluries conſulendo dedu-
17 xi. † Et ꝙ in caſu præſenti non potuiſſet detrahi trebellia. per d.
Hieronymum, nec in præſenti poſsit detrahi per eius hæredes,
deducitur apertiſsime & concludenter, nam ipſe Hieronymus
nullum confecit inuentarium, propter cuius inuentarij omiſsio
nem priuatus fuit detractione ipſius trebel. quamuis enim cir-
ca hanc ſpeciem doc. diuerſimode locuti fuerint, Bar. nanque in
auth. ſed cum teſtator col. ſi. uer. quæro uerum. C. ad l. Falcid. &
in l. Marcellus in prin. col. fi. ff. ad Treb. tenet partem negatiuã,
ꝙ trebellianica propterea non perdatur, & ſequitur Alexã. ibi,
col. penult. & fi. & conſi. lxiiij. Viſis. uol. iiij. & conſi. xxix. uol. v.
& Claud. de Saiſel. in d. l. Marcellus, in prin. & plures alij doct.
relati per Cor. conſi. clxxx. Multitudo. in v. dub. uol. iiij. Pau. de
Ca ꝯſ. clxiij. Viſa. in iij. dub. & Dec. ꝯſi. ccxxxvj. Non parua. col.
iiij. uer. v. quæritur. Potiſsime, qñ ſumus in filijs primi gradus,
18 ut ꝯcludit Gui. Pap. q. liij. Tamen ꝯtra opinio † uolens non fa-
cientem inuentarium perdere trebellianicam, vr̃ eſſe magis cõ-
munis ſm Cy. in d. auth. ſed cum teſtõr. q. viij. & Bal. ibi col. j. &
Sal. col. fi. per tex. in §. hinc nobis, in auth. de hęr. & falc. & ſequi
tur Bald. in l. cum tale. §. j. ff. de ꝯdit. & dem. Imo. & Cum. ibidem
poſt Old. ꝯſi. cxxxiiij. Satis credo. tenet ẽt Bar. ſibi ꝯtrius. conſi.
ccxxvij. Lena matorelli. Pau. de Ca. ẽt ſibi ꝯtrius. ꝯſi. xxxvj. alias.
ccix. Super primo dubio. Rom. in auth. ſimiliter. C. ad l. Fal. Cu
ma. ꝯſi. cxlj. Viſis. col. j. Fulg. ꝯſi. xlj. Cauſa talis. col. fi. uerſicu. ad
quartum. & ꝯſi. lxxxvij. Proponitur. col. pe. uerſi. nec dicat. & ꝯſi.
xcvj. Pro deciſio. col. j. Ang. Aret. inſti. de hęre. & qualita. & dif-
feren. §. extraneis. & de fideicom. hęre. §. ſed quia ſtipulationes.
in fi. aſſerens pro iſta parte fuiſſe iudicatum Ferrarię. Sequitur
ẽt Mattheſi. in notab. clviij. Nota ꝙ hæres. & alius de Matheſil.
in d. l. filium quem habebat. cm. col. ulti. aſſerens hanc eſſe cõem,
& Barba. ꝯſi. xlvj. Difficile eſt, col. pe. uerſ. Et ſi quiſpiam, uol. ij.
& bene faciunt no. per Bar. in l. fi. §. licentia. C. de iure delib. idẽ
ẽt uolunt Cuma. & Imo. in d. l. Marcellus, in prin. & Soc. ibi fir-
mans ꝯſulendo & iudicando, eſſe hanc opinionem ſequendam,
& Anton. Corſe. eam ſequitur in d. trac. de poteſt. reg. fol. xxv.
col. iij. uerſi. capio quartam. & pro ea ꝯſuluit Cor. ꝯſ. xxxj. uo. iiij.
& ꝯſi. cccij. Plura qualita. uolu. j. ubi plene tangit reſpondendo
ꝯtrijs, ut ẽt facit ꝯſi. cxlviij. col. iiij. uerſi. deueniendo ad tertium,
uol. iij. & ꝯſ. clxviij. In hac ꝯſultatiue co. iiij. in iij. dub. uol. iiij.
& nouiſsime eam ſequitur Dec. tanquam magis cõem & uerio
rem. d. ꝯſi. ccxxxvj. col. iiij. nu. v. & vj. ubi plura alia adducit, &
expreſſe reprobat opi. Guid. pa. reſpondendo obiectionibus &
rationibus per illum adductis, firmans hanc ꝯcluſionem proce-
dere ẽt in filijs primi gradus, qui non poterunt trebellianicam
detrahere qñ non ꝯfecerunt inuentarium, & ab iſta cõi iudican
do minime recedendum erit, ut deduximus ſupra, & quoniam
ipſe Hieronymus nullum ꝯfecit inuentarium trebellianicã mi-
nime detrahere poterat, & a fortiori eam minime poterunt de-
19 trahere eius hæredes prorſus extranei, deciſi. quibus ſupra. † Et
ulterius quod fructus percepti ueniant computandi in dictam
trebellianicam non obſtante diſpõne dictę. l. iubemus. apertiſsi
me deducitur ex alio. Nam ſecundũ Pau. de Ca. in d. l. iubemus.
diſpoſitio illius legis minime procedit ẽt in filijs primi gradus,
qñ dicti filij a teſtõre fuiſſent grauati reſtituere hereditatem ex
traneo, prout fuit grauatus iſte Hierony. & hanc opinionẽ Pau.
ſequitur Alex. in l. quod de bonis. §. quod autem. col. pe. & fin. ff.
ad l. Falci. aſſerens hanc opinionem eſſe benigniorem & æquio-
rem, & eam ſequitur Sal. in d. l. iubemus. & quidam alij ibidem
relati per Moder. & per Clau. in l. in fideicommiſſaria. in princ.
col. j. & ij. ff. ad Trebel. ubi refert quoſdam alios tenuiſſe ꝯtrium, ut
fuit Fulgo. & Perufi. in d. l. iubemus. & Alex. in d. l. fideicommiſ-
ſaria. in prin. ſequitur hanc opinionem. Et opi. Pau. vr̃ eſſe uera,
& cõis per text. in d. l. iubemus. minime extendendum ad alios
caſus, & eam tanquam cõem & ueriorem firmat Claud. in alijs
locis citatis per ipſum in d. l. in fideicommiſſaria, ubi refert pro
hac ſententia ꝯſuluiſſe, & eius ꝯſi. plures doc. Papien. ſe ſubſcri-
pſiſſe, & poſtremo hanc opin. & ſententiam ſequitur Corn. ꝯſi.
cccxxj. De pluribus. col. iiij. uerſic. item de reſiduo. uolu. iij. ubi
aſſerit Romę, ita fuiſſe obtentum & iudicatum, qñ duę quartæ
ueniunt detrahendę, & filij primi gradus ſunt grauati reſtituere
extraneis, ut fructus percepti in trebellianicam computentur.
Et cõſideratis ac computatis ſuperius deductis, firma & ſolida
reſultat ꝯcluſio heredem prędicti Hieronymi non poſſe aliquid
detrahere nec reſpectu trebellianicę ex quo d. Hieronymus prę
textu dictarum quartarum nihil poterat ulterius detrahere. † Et
20 quia longe plus detraxit ꝯſumpſit, & alienauit de bonis teſtato-
ris fideicommiſſo ſubiectis, quàm ſibi deberetur, merito eius
heres ipſis fideicõmiſſarijs & ſubſtitutis aſtrictus eſt reſtituere
omne illud, quod ipſe Hieronymus plus ſibi debito percepit cõ
ſumpſit dilapidauit & alienauit, iuribus & deciſiõibus ſuperius
deductis, & fere per totum. ff. C. & inſti. de fideicom. hære. iun-
ctis notatis in d. c. Raynutius. & in c. Raynaldus. & in c. ſi pater.
de teſta. li. vj. & per doc. omnes in l. centurio. ff. de uulg. & pup.
& in l. cum precibus. C. de impub. cum ſim. Pariſ. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Melioramenta facta in re eccleſiaſtica, debentur hæredibus illius qui ea fecit.*
2 *Melioramenta facta per uaſallum iure feudali, tranſeunt ad hæredes facientis.*
3 *Melioramenta faciens, in illis hæredem habet ex teſtamento & ab inteſtato.*
4 *In melioramentis prædictis, etiam fœmina ſuccedunt inſolidum, & pro parte, pro legitima.*
5 *Legitima naturæ debita, extrahenda eſt in rebus corporalibus, & non in pecunia.*
Quando res cõmodam diuiſionem non recipit aſſignanda uenit uni, & alteri datur recompenſatio in pecunia.
6 *Compromiſſi prorogatio, quo tempore facienda eſt ut reddatur ualida.*

CONSILIVM XXVIII.

SIMON De maſcarinis pater iſtarum Vincentiæ,
& Veronicæ, in bonis moriẽs aliud nihil habebat
niſi illa melioramenta per eum facta ſuper ſolo, &
domuncula, quam in emphiteoſim ſuſceperat ab
1 abbatia ſancti Stephani. † In quibus melioramentis ſucceſſere
eius filij, quamuis ſolum eſſet eccleſiæ, ut ſunt aperte deciſio. per
illum text. citatę per Iaſo. in l. ij. nu. xxviij. & alijs ſeq. C. de iure
emphi. & per Cano. in c. potuit. de loca. & not. in l. pen. ff. eo. ti.
2 & in c. primo de in integ. reſti. † Et faciunt nota. in c. primo. §.
ſi uaſſallus. in tit. hic fin. lex Corra. ubi And. de Iſernia, & ſcrib.
omnes

omnes uolant. Melioramenta per uaſſallum facta in rebus feu-
dalibus tranſire ad eius hæredes, ut etiam firmant Mod. Senen.
in l. diuortio. in prin. Alex. & alij in §. ob impenſas. ff. ſol. mat. &
3 not. in l. ędibus. §. primo. ff. dę dona. † In iſtis namq; melioramen
tis faciens illa habebit ſucceſſores ex teſtamento & ab inteſta-
to, ut no. gl. in d. §. ſi uaſſallus. & Iaſ. ſupra citatus, ad quod plura
alia adducit Alber. Bru. conſi. cv. in fin. & ꝯſi. ſeq. Mortuo igitur
dicto Simone in dictis melioramentis ſucceſſere eius filij, & ſi-
gnanter ipſa Veronica & Vincentia, conſiderata diſpoſitione iu
ris communis, & ętiam ſtatutaria, ſaltem pro ipſarum dote, ſeu
4 legitima. † Quę ipſis debetur ſuper dictis melioramentis, cum
alia bona paterna non extent. l. ſcimus. §. repletionem. in uerſic.
ex ſubſtantia patris. C. de inoff. teſtam. ubi omnes doc. id not. &
firmant, ut etiam faciunt Bal. Ang. Alex. & Moder. nume. ſexto,
5 & ſeptimo in l. non amplius. §. cum bonorum. de leg. j. † Vbi cō-
cludunt legitimam deberi in corporibus hæreditarijs, & non in
pecunia, quando filius eam recuſat, ut tradit Bar. in l. ſuus quo-
que in fine principij. ff. de hęredib. inſti. per tex. in d. §. repletio-
nem. ubi Bal. & Pau. dę Cal. idem firmant, & idem Bal. in l. cum
alienam. col. fi. C. de lega. & in l. filium quem habentem. ubi etiā
repeten. alia adducunt. C. famil. erciſc. ut etiam tradunt doc. in
l. in quartam. ff. ad leg. Fale. maxime Pau. Pic. fol. xiij. col. j. uerſi.
no. tamen ꝙ pro legitima. deneganda igitur non erit ſuper di-
ctis melioramentis factis a patre, legitima ipſis Vincētię, & Ve
ronicæ, & quam conſequi & habere prætendunt ſuper dicta ſub
ſtantia paterna, & non ſuper pecunia, iuribus & deciſio. quibus
ſupra. Quibus obſtare non habet ſi diceretur melioramenta nō
poſſe commodam diuiſionem recipere, ꝙnr debere uni aſsigna
ri, ſoluta æſtimatione alijs. §. pe. inſti. de offi. iud. & no. in d. §. cū
bonorum. & alijs in locis ſupra allega. Nam ceſſat obiectio, ex
eo quoniam commodam recipiunt diuiſionem, ut hactenus tē-
poribus præteritis receperunt, & ipſa rei euidentia oſtendit. ca.
quia periculum. de elect. li. vj. c. fraternitatis. de frigi. & maleſi.
6 cum ſim. † Et ulterius cum mortuo Simone communi patre, ſuc
ceſsiue mortuus fuerit ab inteſtato Hieronymus eius filius, &
frater dictarum Vincentię & Veronicæ, & in bonis nihil aliud
reliquerit niſi partem melioramentorum prędictorum, in qua
ſucceſſerat eius patri, abſq; dubio ipſi Hieronymo, in illa parte
melioramentorum ſucceſſere. d. Vincentia, & Veronica eius ſo
rores pro ipſarum rata & portione, una cū alijs ſm̃ diſpōnem
iuris communis. §. reliquum, in auth. de hęre. ab inteſta. uen. cō
uulga. uel ſm̃ ꝙ ſtatuta ciuitatis Bononiæ diſponunt, & hanc
portionem hac de cauſa, ipſis Veronicæ & Vincentiæ debitā ha-
bere prætendunt ſuper dictis melioramentis & bonis. d. Hiero-
nymi ipſarum fratris, nec iſtis mulieribus habet obſtare proro-
gatio aſſerti compromiſſi, cum facta appareat re non integra &
compromiſſo iam expirato. l. in rebus. in fi. & l. ſed & ſi manen-
te. ff. de precar. cum ſim. Reliqua ſuppleat peritiſsimus domi-
nus habens iudicium proferre. Pariſi. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Filia de iure ciuili ſine conſenſu patris non poteſt matrimonium contrahere.*
2 *De iure uero canonico ſecus. & nu. 4.*
3 *Circa matrimonia ius canonicum ubique obſeruatur.*
4 *Matrimonia debent eſſe libera.*
5 *Statuta laicorum etiam pœnalia contra matrimonium diſponentia non ualent. & num. 45. & ſeq.*
6 *Filia contrahens matrimonium inuito patre, non poſſit exhæredari hac de cauſa, & ſeq. pluribus. & nu. 13.*
7 *Et quid de iure ciuili, nu. 8.*
An §. ſi emancipatus. in l. iij. de contratabul. ſit correctus, & nu. 11. 32. & alijs ſeq.
9 *Cauſa exhæredationis ſolum ſunt illæ de quibus in §. aliud quoque capitulum, & nu. 10. 11. & ſeq. & nu. 28. & ſeq.*
12 *In odioſis & pœnalibus, ceſſat extenſio.*
14 *Statuta laicorum per quæ mulieres redduntur timidiores ad matrimonium non ualent, & nu. 47.*
15 *Et talis filia ſucceſſibilis uidetur ſaltem quo ad legitimam.*
16 *Filia ante. 25. ann. inuito patre contrahens matrimonium cum indigno poteſt exhæredari, & nu. ſeq. & 28. & alijs.*
Indignus in caſu noſtro quis dicatur, & numero. 17. 18. 19. 20. & ſequent.
18 *In alternatiuis ſufficit unam partem eſſe ueram.*
21 *Paritas inter contrahentes matrimonium, qualiter conſideretur.*
23 *Formoſa, iuuenis, bene diſpoſita, conſiderantur.*
24 *Mala conuerſatio, arguit malum.*
25 *Ita & malum nomen, & inhoneſtum.*
26 *Mores multum conſiderantur, & nu. 27. & 31.*
27 *Et fama bona, uel mala.*
28 *Iuſta cauſa exhæredandi filiam eſt iſta, quando nupſit indigno, ut ſupra, & alijs ſeq. & nu. 39. & 41.*
29 *Argumentum a contrario ſenſu.*
30 *Intellectus auth. ſed ſi uo. & in corpore unde ſumitur.*
31 *Matrimonium iure ciuili inter liberos contrahebatur.*
33 *Pater afficitur iniuria, quando filia nubit indigno, eo inuito, & nu. 34. & 35.*
Ex iniuria atroci, exhæredatur filia.
35 *Iniuria atrox quæ, & nu. 54. 55. & 56.*
36 *Iuſta cauſa exhæredandi non eſt ſublata iure canonico.*
37 *Pœnæ tranſeuntis ad ſecunda uota, an & quæ ſublata ſint de iure canonico, & nu. 42. 43. & 46. 79. & alijs ſeq.*
38 *Multa ſimul iuncta magis operantur.*
39 *Reſpondetur dictis Iaſo. & Deci. & nu. 50.*
40 *Dictus paragr. ſi emancipatus. quo caſu procedit, & nu. 32.*
43 *Priuare filiam ſucceſſione non eſt afferre damnum, ſed tollere lucrum, & num. 45.*
44 *Exhæredatus pro mortuo habetur.*
45 *Statuta priuantia filiam dote, non ſunt iure cano. correcta, & num. 46. & alijs.*
48 *Ius canonicum non permittit indiſtinctè cum omnibus matrimonium contrahi. & nu. 49.*
49 *Prohibitio non contrahendi matrimonium cum uno, ualet, licet generalis ſit nulla.*
51 *Sunt aliæ cauſæ exhæredandi, quàm expreſſæ in paragra. cauſas. & ſequent.*
52 *Fit in odioſis, & pœnalibus extenſio ne delicta paterentur.*
54 *Parentibus debetur honor & reuerentia.*
56 *Iniuria nedum uerbo, ſed re, & facto committitur.*
57 *Mulier quando & ex quibus dicatur non honeſtè uiuere, & ſeq.*
59 *Honor filiorum carus eſt parentibus.*
60 *Pater tenetur filiam dotare.*
61 *Etiam diuitem,*
62 *Etiam ſi ſit nupta & maritata.*
63 *Etiam ſi inuito patre nubat, ſecundum aliquos.*
64 *Filia nubens indigno ut ſupra, non eſt dotanda nec alimentanda, & ſeq. & nu. 72.*
65 *Et iſto caſu, non erit dos priuilegiata.*
66 *Et poteſt priuari legitima. & nu. 6. 28. & alijs ſeq.*
67 *Et quid ſi nupſit nulla promiſſa dote.*
68 *Dos quando ſuccedat loco legitimæ.*
69 *Et quando ſit proprium patrimonium filiæ.*
70 *Argumentum de alimentis ad dotem non ſemper eſt ualidum, & nu. 71. 59.*
73 *Statutum præferens in ſucceſſione maſculos fœminis, ualidum eſt.*
74 *Vſusfructus bonorum filij quæritur patri, & ad ſecunda uota tranſeunti. & nu. 93. & 94.*
75 *Filia & ſorori, qui ſuccedant.*
76 *Per tranſitum ad ſecunda uota fit iniuria filijs primi matrimonij.*
77 *Et idem in patre tranſeunte ad ſecunda uota. et nu. 78. 79. et 80.*
Iura loquentia de tranſeuntibus ad ſecunda uota, locum habent et in marito, et nu. 85. et al. et 90.
78 *Statutum excludens fœminas a ſucceſſione, ceſſat quando fit tranſitus ad ij. uota.*
81 *Ceſſant pœnæ ſtatutæ contra tranſeuntes ad ſecunda uota, quando talis tranſitus ſit uoluntate expreſſa ſeu tacita filiorū, et alijs ſeq.*
82 *Poteſt iniuria remitti expreſſè et tacitè.*
83 *Et idem ſi adeſt conſenſus uiri. ſeu mulieris præmorientis.*
84 *Tacitè conſentire quando dicantur filij.*
85 *Et procedunt iſta, nedum in matre, ſed etiam in patre tranſeuntibus ad ſecunda uota, et ſeq.*
87 *Maritus et uxor correlatiua ſunt, et diſpoſita in uno locum habent et in alio.*
78 *Maior iniuria infertur filijs, quando mater tranſit ad ſecunda uota, quàm quando pater.*
89 *Iuri pro ſe introducto poteſt renunciari.*
91 *Sola paterna reuerentia, non affert timorem.*
92 *Vna præſumptio tollit aliam.*
95 *In bonis ad quæ pater una cum filijs ſuccedit, non habet uſumfructum, nu. 96. & 97. quando ſucceditur filio et fratri ſeu ſorori.*

CONSI-

CONSILIVM XXIX.

1 ISTO † quòd de iure ciuili filiafam. ſine conſenſu
patris non potuiſſet matrimonium contrahere, ut
inſt. de nupt. §. primo. & in l. ſi ut proponis. la. ſecun
da. C. de nup. & in l. Paulus. alias. l. cum qui. ff. de
2 ſta. ho. cum ſimi. † Tamen de iure canonico contrarium diſpo-
ſitum reperitur. Nam filiafam. dicto iure abſque cōſenſu patris
& eo inuito poteſt matrimonium contrahere, per quod ius cor-
recta ſunt iura ciuilia, ut tradit gloſſ. in capitu. fina. xxxij. quæ-
ſtion. ſecunda. & gloſſ. penultim. in capitu. primo. de ſponſ. im-
pub. ubi Abb. & reliqui ſcriben. iſtud firmant, & tradit gloſſ.
fina. in fin. & ibi ſcriben. omnes in capitu. accedens. de procur.
& Philip. Franc. in capit. primo. §. porro. de ſponſ. impub. libr.
3 ſexto. & gloſſ. in dicta. l. Paulus. † Et nulli dubium, quòd in ma
trimonijs in omni loco ſtandum eſt iu. can. ut traditur in capi-
tu. penultim. & fina. de ſecun. nupt. & per glo. & ſcriben. in §. vj.
gradu. inſt. de gradi. & in §. hinc igitur. ſecunda. quæſtio. tertia.
cum alijs alleg. per Dec. in l. nuptias. numer. ſeptimo de regu.
iur. & conſilio. ccxxxj. Viſo. column. tertia. & alibi pluries, &
4 pluries per doct. & legendo & conſulendo. † Volentes iſtud
eſſe inductum, quoniam matrimonia debent eſſe libera, & non
dependere a uoluntate alterius, & ſolo conſenſu contrahentiū,
5 matrimonium perfici debet. † Adeo ut ſtatuta laicorum etiā
pœnalia in contrarium aliquid diſponentia minime debeant
ualere, & obſeruari, ut tradit Ioan. Andr. in capitu. ſtatutum.
uerſicu. & facit decretalis, de hæret. libro. vj. ubi alij ſcriben. ſe-
quuntur, & tradit Abb. & alij docto. in capitu. eccleſia ſanctæ
Mariæ. column. octaua uerſicu. ad prędicta de conſtitu. & Fran
6 ciſc. de Cur. conſil. xxvij. Magnificus uir. in primo dub. † Hinc
inferunt aliqui docto. quòd cum filiafam. etiam inuito patre
poſſit de iure can. matrimonium contrahere, quòd ſi illud con-
trahit non propterea poterit a patre exhęredari tanquàm in-
grata, ut plene tangit Petr. de Ancharan. conſilio. xxj. Pro ſolu-
tione. in ſecundo dub. & Ang. conſilio. xxia. ex themate. in prin
cip. & Abb. conſilio xij. Vt clare materia. in primo dub. uolu-
min. primo. & Alexand. conſilio. xcvij. Principalis dubitatio. uo
7 lumin. primo. † Nam licet iure ciuili potuiſſet ex capite hoc
exhęredari, quando inuito patre ſe copulaſſet indigno, ut in l.
iij. §. ſi emancipatus. ff. de contratab. tamen hodie iſtud non eſt
8 uerum. † Nam diſpoſitio. d. §. ſi emācipatus eſt correcta, ut poſt
gloſſ. ſentit Barto. in d. §. ſi emancipatus, & Imo. in dicto c. acce
dens, colum. penultim. uer. & per prędicta. quem ſequi uidetur
ibi Bened. Cape. & firmat Sal. in dicta. l. ſi ut proponis, ea ratio-
ne, quia iſta cauſa non eſt de illis cauſis enumeratis in authent.
ut cum de appella. cog. §. cauſas & per gloſſ. in cap. quintauallis,
extra de iu. iur. & firmat Alexand. in l. j. column. x. ff. ſoluto ma-
trimo. & Deci. in d. c. eccleſia ſanctæ Mariæ, column. xvj. uerſi.
& ideo filia. & in d. l. nuptias, column. fina. dicens iſtud proce-
dere etiam ſi filia nubat indigno, & ſine conſenſu patris, prout
firmat ipſe Decal. conſilio. ccxxxj. column. iij. & iiij. numer. iiij.
& v. & in fi. & ſentit etiam Ia. in authen. ſed ſi poſt numer. quin-
to. uerſicu. quid ergo, & column. fina. uerſicu. Inuita. C. de inoſ.
9 teſtam. † Quorum opi. comprobari poteſt per text. in d. authen.
ut cum de appel. cogno. §. aliud quoque capitulum uerſicu. ſed
quia cauſas. ubi imperator diſponit ad exhęredationem libero-
rum cauſas tantum ibi expreſſas eſſe conſiderabiles, & nullas
alias ibi non enumeratas debere recipi & admitti, eſto quòd an
tiquis legibus fuiſſent enumeratę, & approbatę, & ſic non ſolū
imperator ibi includit per eum ibidem expreſſas, ſed ſpecifice
10 alias omnes excludit. † Quo fit ut ualidum ſit argumentum ſi
cauſa iſta non reperitur ibi expreſſa, quòd nullo modo poſſet
conſiderari licet lege antiqua fuiſſet conſiderata, & conſequen
11 ter expreſſe uidetur corrigi. d. §. ſi emancipatus. † Item extenſio
non debet fieri ad alias cauſas ſimiles, ex quo imperator prohi-
bet. ibidem extenſionem fieri, ut in fi. habetur in l. iubemus, in
princip. iuncto fin. C. ad Trebe. & ita in terminis noſtris arguit
gloſſ. in dicto. capitu. quintauallis. & Hoſtien. in ſum. de teſt. §.
qualiter infirmentur, column. ſexta uerſicu. ſed & ſi alia cauſa,
dicit quòd in materia exhęredationis, non debemus facere ex-
12 tenſionem ad alias cauſas ſimiles expreſſis, in dicto. §. cauſas. †
Et ſuadetur, quoniam ſumus in odioſis, in quibus ceſſare debet
extenſio, regula Odia. de regu. iur. libro. vj. & utrunque proba-
tur in l. cum quidam. ubi Barto. & omnes. ff. de liber. & poſthu.
& tradit Bar. in l. ſerui nomine. ff. de uſuc. quā eſt appoſita dictio
taxatiua ut hic per d. uer. ſed quia cauſas, & ēt quia ſumus in pę
nalibus in priuatione. ſ. ſucceſſionis paternæ, quę nō habet locū
niſi iu caſu. a l. expreſſo, ut habetur in §. cum igitur, in authent.
de non eligen. ſecun. nub. & tradit gloſſ. & Abb. in cap. ſi. extra
13 de iur. patr. † Prout etiam ſi talis cauſa eſſet ibi expreſſa huc
fuiſſet inductum attento iure ciuili, quòd exigebat conſenſum
patris, ſed iure canonico contrarium eſt diſpoſitum, quo ſit ut
talis cauſa nō ſit ſufficiens conſideratio dicto iure, qđ ſeruari de-
bet, ut ſuperius fuit dictum, & ius ciuile circa hoc non potuit ſe
intromittere adijciendo hanc pœnam exhęredationis, propter
quam filia redderetur timidior ad matrimonium contrahendū
& authoritate canonis reperiretur læſa, contra uulga. l. Grac-
chus. C. de adult. & dicit plene Abb. in d. conſilio. xij. & Ancha.
d. conſi. xxj. & Dec. in d. l. nuptias, column. penultim. & fina. &
d. conſi. ccxxxj. column. iij. & iiij. ubi adducunt iura iſta omnia
14 probantia. † Et facit conſi. Anto. de But. xxxv. uiſa forma. quòd
adducit Deci. in d. c. eccleſia. S. Mariæ. column. mihi. xvj. uerſic.
ſimiliter quoniam mulier uolentes non ualere diſpoſitiones lai
corum per quas mulier redditur timidior, ad matrimonium cō
trahendum, ut etiam plene tangit Franc. de Cur. d. conſil. xxvij.
column. iij. Ex quibus concludendum uidetur qđ d. Caſſandra a l.
canonica permittente potuit libere, & ſine pœna exhęredatio-
nis contrahere matrimonium cum Sempronio, inuito magnifi-
co & generoſo Comite, Ioan. Fran. de Iuſtis eius patre, etiam ſi
d. Sempro. conſideratis qualitatibus a iure conſideratis, fuiſſet.
15 d. matrimonio indignus. † Conſequenter ipſa erit ſucceſſibilis
patri, non obſt. exhęredatione, ſaltem quo ad legitimam, ut per
Abb. d. conſi. xij. & per Anchar. d. conſi. xxj. & per Dec. d. conſi.
ccxxxj. ¶ Iſtis tamen non ob. in caſu præſenti, in contrarium eſt
ipſa ueritas, qđ dicta. d. Caſſandra licite poterit exhęredari ab
eius patre, ex quo eo inuito, & ad eius iniuriam nupſit indigno.
16 † Nedum enim in terminis noſtris indignus dicitur qui turpis
eſt & humilis, ut tradit Barto. in l. libertum. C. de nup. & in l. qui
rogatus ff. de manum. uind. & tradit tex. in l. ſed ca. ibi, uel tur-
pem ſponſum. ff. de ſponſal. & Bald. in l. nec filium. C. de nup. &
in l. ſi pater. C. de ſponſal. & habetur in l. humilem. C. de inceſt.
17 nup. & in l. in harenam. C. de inoff. teſtamen. † Sed indignus di-
citur, qui moribus non eſt conueniens dignitati & decori fami-
liæ & generis, ex quibus deſcendit ipſa filiafamil. ita tex. aper-
tus in terminis noſtris in l. uiduæ ibi, & ſi pares ſint genere ac
moribus. C. de nupt. & hoc idem probatur in d. l. ſed ea. ibi ſi
18 indignum moribus, uel turpem ſponſum eligat. † Vbi disiuncti
ue iſta ponuntur, & alternatiue, ad cuius implementum ſufficit
alteram partem eſſe ueram, regula in alternatiui, de regu. iur. l.
ille aut ille. ff. de uerbo. ſign. & hoc idem probatur in l. tam de-
mentis. C. de epiſco. aud. ibi, necnon his qui ea genere eorum
19 nobiliores ſunt. † Quem tex. adducit Barto. in d. l. ſi rogatus. ff.
de manum. uind. ubi expreſſe dicit, qđ indignus in terminis no-
ſtris conſideratur ea qualitate uiri, & filiæ nubentis, & ſuorum
natalium, & anteceſſorum, & ibi adducit bonum tex. in l. iij. §. ſi
emācipatus. ibi ſi ignominioſam duxit uxorem & dedecori ſit,
20 tam ipſi quàm patri. ff. de bono. poſſ. contratab. † Qui enim non
conuenit conditioni mulieris & natalium ſuorum indignus ma
ritus uidetur, ut traditur in l. ſi furioſi. & in l. libertum per ſcrib.
C. de nupt. & eſt bona doctri. Bar. per illum text in l. cum ita la
j. ff. de condi. & demō. ubi dicit qđ indignus matrimonio & nu-
ptijs alicuius dicitur ille, cum quo nō poteſt contrahi ſine dede
core, ſecundum morem ciuitatis, conſiderata qualitate natalium,
& ibi addit Bar. qđ iſta eſt ueritas, & in terminis noſtris hoc fir-
mat Alex. ꝯſi. ccix. Ponderatis his. col. j. nu. ij. uol. vj. & in l. ſi. C.
de dot. promiſſ. in addi. ad Bal. in uer. ingratitudinis. ubi affir-
mat indignum dici maritum ꝯſiderata coditione filiæ, quæ illi
nupſit, & ſuorum natalium, & bene facit quod uult Bart. in l. ex
facto. §. ſi quis rogatus. col. j. in fi. uerſic. ſi uero. ff. ad Treb. quę
21 ibi * communiter ſequuntur omnes. † Dum dicit dedecus & ue
* recundiam conſiderari reſpectu uitę honeſtę & cognationis &
domus honorabilis ac familiæ, & bene faciunt nota. per Ab. in
c. j. col. j. in fin. uer. addit tamen. de adulter. & per Moder. in c. j.
• col. ij. de ſponſ. impu. ubi indignum in terminis noſtris conſi-
derant reſpectu generis, & reſpectu morum, faciunt etiam quæ
traduntur per Pau. de Caſt. poſt antiq. & per Iaſo. nu. xxxij. in vj.
ampliatione. & nume. iij. in fine in authen. rea quę. C. commun.
de legat. ubi congruitatem & honeſtatem ex iſtis qualitatibus
conſiderauit in materia de qua ibi loquuntur, & in ſimi. etiam
traditur in l. ſine generalis. ff. de iur. dot. & in l. prima. C. ſi
aduer.

aduerſ.do.& quæ in terminis noſtris tradit Abb.in d. conſilio.
xij.in j.dub.uerſiru.adbuc habemus intentum.dum conſiderat
maritum dignum ex qualitate morum ex nobilitate & ex gene
re,& Philip.Franc.in c.j.§.porro.col.ij.uerſic.& ſcias.de ſponſa.
impub.lib.vj.dicit,indignum nedum eſſe illum qui uilis eſt.ſed
etiam ille cum quo matrimonium non poteſt contrahi alio re-
ſpectu,& conſideratis alijs qualitatibus,& bene facit illud uul-
ga.quòd quis debet nubere pari,ut plene tradit Iac.de Belui.in
22 auth.de teſtitu.& ex quæ par.in princ.in ultima queſt. † Et pa-
ritas conſideratur attenta nobilitate, dignitate familiarum &
domus,uirtute,moribus,diuitijs,ut ad plenum traditur in c.ſu-
per eo.cum concord. extra de teſtibus. Quas deciſio.facto pre-
ſenti adaptando,notoriè apparebit, attentis natalibus,dignita-
te,nobilitate,ex quibus deſcendit ipſa.d.Caſſandra, quàm ſit di
23 ſpar illis ex quibus deſcendit ipſe Sempronius.† Si etiam com-
plexionem ætatem, & ualetudinem ipſius. d. Caſſandræ uoluer
conſiderando,formoſa iuuenis,bene diſpoſita proculdubio re-
perietur,per quę ceſſabunt conſiderata per Alexand.in d.con-
ſilio.ccix. columna ſecunda. uolumine. vj. Si diuitias contem-
plamus, notoriè patent ipſius Sempronij, & parentum ipſius
24 dominę Caſſandrę. † Si uero mores ipſius Sempronij con-
ſiderandi erunt,conuerſatio ſua iſtud indicat, iuxta illud uulga
re,dimi con che pratiche &c.& quantum mala cōuerſatio ope-
retur facile poteſt colligi ex his,quę dicit Gandin.in tracta.ma
leficio.ſub rubrica de queſtio. uerſicu. quæ debeant precedere.
& Ang.Areti.eodem tracta.in gl.fama publica precedente.col.
v.uerſi.ſed adde.& Par.de ſindica.in uer. Tortura.uer.ubi eſſet
25 remotum iudicium.†Quales inſuper fuerint mores ipſius Sem
pronij,ex hoc ſolo facile colligi poteſt, ꝙ ſingulare & egregiū
ex illis ſibi nomen aſſumpſit,cū uulgo nuncupetur ſcauezza col
lo, quod nomen indignitatis maximum affert indicium, ut in
ſimi.habetur in c.grauis extra de depoſ.ibi uir belial. & §.ſi ue-
ro.in l.facta.ff.ad Trebe. ubi bene faciunt quę ponit Accurſ.in
uer.nominis.& Ang.Are.in dicta gl.fama publica.col.xvj.uerſ.
nunc uideamus.& Franciſ.Bru.in tracta. maleſ. car.xlj.colum.
26 iij.& Par.de pu.ubi ſupra.& Fel.in proœ.decretal.col.viij.† De
uiarunt igitur mores ſui,ab illis de quibus in l.apud labeonem.
§.ait pretor.ff.de iniur.& in l.conditionis.ff.de condi. inſtit. &
iuxta illud malo tibi ſit reſiſte pater,&c.& faciunt ea quę de bo
nis moribus aliàs Paduæ conſului.† Quæ inſuper ſit fama dicti
27 Sempronij, & quibus negocijs uacet & intendat, ſatis compertum habetur,ad plene no.per Bar.in l.deſertorem.§.ſed ſi ex im
prouiſo.& in l.non omnis.§.a barbaris.ff.de re milita.cū uulga.
Ex quibus proculdubio ac neceſſario concludendum erit,con-
ſideratis in perſonam dicti Sempronij qualitatibus quæ a iure
conſiderantur,ipſum fuiſſe & eſſe indignum dictis nuptijs, con
ſequenter ꝙ ipſa domina Caſſandra eligit ſibi ſpōſum indignū,
& ꝙ inuito patre indigno nupſit. † Hoc igitur ſtāte,dico ꝙ iſta
28 eſt iuſta cauſa exheredandi filiam, ex quo expreſſe enumeratur
inter illas quatuordecim cauſas,de quibus in d.§.cauſas,in auth.
ut cum de appel.cogn.uerſi.ſi alicui.& uerſi.ſi uero.& etiam ha
betur in auth.ſed ſi poſt.C.de inoff.teſtam.Nam imperator ibi
uult quòd ſi filia excedit annum xxv. & pater fuit negligens in
maritando ipſam, iſtis caſibus filia non incurrit ingratitudinē,
nec poterit exheredari,ſi ſine cōſenſu patris nupſit libero,cuius
ꝯtrium erit,qñ ante xxv.an.nupſit ſine cōſenſu patris, qui culpo-
ſus & negligens infra tale tempus non pōt dici.† Et ualidum eſt
29 argumentum a ſenſu ꝯtrio. l. j.§.huius rei.ff.de offi.eius. ubi ad
plenū traditur materia. & ita a ꝯtrio ſenſu illius litere arguit gl.
in d.auth.ſed ſi poſt.& doc.inferius allegandi,uolentes quòd ſi
filia infra xxv. an.patre inuito contraxit matrimonium cū indi
gno,ꝙ poterit exheredari.& tex.ille in uerſi.ſi uero.dum loqui-
tur qñ filia coniunxit ſe libero,exponitur per gl. in uerſi.eligat.
in l.ſed ex.ff.de ſponſal. id eſt digno.†Et ita expreſſe tenet Ful.
30 in d.l.ſed ex.& Saly.in l.ſponſalia.eo. ti. † Et non immerito.Nā
31 cum imperator ibi loquatur de matrimonio ualido, neceſſe eſt
ut ꝯtrahatur inter liberos, nam cum ſeruis iure digeſtorum.C.&
authenticorum non poterat eſſe matrimonium.l.cum ancillis.
C.de inceſt.nupt.tradit Alex poſt alios,in l.ex facto.§.ſi quis ro
gatus.col.j.ff.ad Treb.& Cano.in c.in præſentia.poſt gl.in uer.
abſque liberis. extra de proba. unde ut argumētum ſumatur &
ualeat a contrario ſenſu,dum tex.ille loquitur de ea quę ſe con
iunxit libero, intelligi debet id eſt digno, ſecus autem ſi indi-
gno.Quando indigno filia ſe copulauit inuito patre ante. xxv.
ann.bene pōt exheredari per illum tex.a contrario ſenſu ipſius,
32 ut firmat Pau.de Caſt.in l.ſi filiam.C.de inoffi. teſta. † Et licet
cauſa de qua in l. iij.§.ſi emancipatus. non appareat expreſſa in
d.§. cauſas. & cōſequenter poſſet dici ut plures dicunt ſuperius
citati,ꝙ diſpoſitio.d.§.ſi emancipatus.hodie ſit correcta,qñ fi-
lius ſine conſenſu patris duxit uxorem ignominioſam, tamen
quando filia. infra xxv. annos inuito patre nupſit indigno be-
ne hodie eſt iuſta cā exhæredandi, ex quo exprimitur per Impe
33 ratorem in d.§.ſi uero. † Et non ſine ratione,eo quoniam ma-
ior caſtitas & pudicitia exigitur in ipſa filia quàm filio maſculo
ut habetur in l.palam.§.quæ in adulterio.& ibi gloſſ.in uerſicu.
deprehenſa.ff.de ri.nupt.& ponit Barto. in l. heredibus.§.fina.
ff.ad Trebel.& Alexand.in dicto.§.ſi quis rogatus. colum.iij.
& Cano.in dicto cap.in præſentia.ſuper gloſſ. præallega.& An
gel.in d.l.ſi filiam, & potiſsime quando filia procedit ex genere
& ſtipite nobiliſsimo & digno,argumento eorum quæ haben-
tur in l.ſi qua illuſtr.C.ad Orphicia.†Et etiam quia maiore in-
34 iuria afficitur pater a filia nubente indigno,quàm a filio nuben
te indignę.ut experientia nos docet, quæ eſt rerum magiſtra.c.
quàm ſit,de electio.libr. vj.& dicetur inferius. Et ita conſido
rando,reſpondetur,& tollitur illa obiectio ſuperius facta,quòd
dictus.§.ſi emancipatus, corrigatur, & ꝙ iſta cauſa hodie non
reperitur enumerata in d.§.cauſas,nam licet ſecūdum aliquos.
§.ſi emancipatus,corrigatur, tamen hodie apparet cauſa iſta ex
preſſa in ipſa filia, quæ iure nouiſsimo ad exheredandum eſt
ſufficiens, & ita punctaliter in terminis noſtris dicit & firmat
Claud.de Saiſe. in l. j. colum. iij.uerſicu.ſed iſtam limitatio-
nem.ff.ſolut.matrimo.Quam ſententiam expreſſe firmat Bald.
in l.ſi pater.C.de ſponſal.& in l. nec filiam.C.de nupt.& eſt de
mente gloſſ.in c. de raptoribus. xxxvj.q.j.ut etiam punctaliter
dicit Philipp.Franc.in c.j.§.porro uerſicu.nec etiam poſſent,de
ſponſal. impub. libro. ſexto & tenent Cano. in capitu. primo
extra eodem,& in capi.j.de adulter.& Bald. Nouell.in repeti.l.
primæ nume.cxliij.ff.ſolut. matrim.& etiam in trac.ſuo de do-
te in ſexta parte principali.in xvj.ſpeciali, & firmat Alexan. d.
conſilio.xcvij.Principalis dubitatio.colum. mihi quinta.uerſi-
cu.non obſtat ſecundum,uolumin.j.& clarius in d.conſi.ccix.
uolumin.vj.colum.iij.numer.xvij.& eſt de mente Petr. de An-
char.in d.conſilio.xxj. column.ij.uerſiculo per iſta igitur,& de
mente Abba.in dicto conſilio.xij.in primo dubio, & etiam ali-
quatenus eam ſentit Deci.in dicto conſi.cxxxj.colum.iij.uerſi
culo non obſtant allegata,& uerſiculo preterea,& uerſiculo ſe-
quen.uidetur etiam eam ſentire Iaſo. in l.ij.§.quod ſi in patris,
nu.xxviij.ff.ſoluto matrim.& in auth.non licet, nu.viij.C.de li
ber.preteri.& repeten.in auth.nouiſsima xij.q.principali.colu.
ij.uerſi.ſed queritur primo,& Saly.in dicta l.ſponſalia.ff.de ſpō
ſal.& Fulg.apertius ibidem, aſſerens Papię ita fuiſſe iudicatum.
35 † Et ibi ſubdit quod de iure canonico iſta cauſa non reperitur
correcta,& eandem ſententiam firmat Pau.de Caſt. In d.l.ſi fi-
liam.C.de inof.teſta.uolens quod ius canonicum non corrigit
cauſam iſtam reſpectu filiæ nubentis in xxv. anno. & idem
Fulgo.in d.l.quū liberos.ff.de rit.nupt.dicit,quod quando filia
nubit contra uoluntatem patris infra xxv.an.quod poterit ex-
heredari a patre,ex quo contrahit ingratitudinem,& conſequē
ter amittit ius legitimę,& adducit Archi.in d.c.de raptoribus,
& Bernar.in d.c.quintauallis.ſubdens quod in iudicijs ſequere
36 tur hanc opin. † Nec immerito quoniam iſta cauſa eſt expreſſa
in d.§.cauſas.uerſi.Si uero.nec reperitur correcta per ius cano-
nicum,ꝗnr iuri ciuili ſtandum erit c.j.& ij.de ope. no.nun.cum
concor. & licet ius canonicum corrigat ius ciuile reſpectu uali
ditatis matrimonij, non tñ propter ea cōcedit facultatem filię,
ut ante xxv.an.inuito patre cum indigno ꝯtrahere poſſit matrimo
nium,ſine uitio ingratitudinis, cum filia ita contrahendo iniu
rietur patri, quam iniuriam ius canonicum non tollit, nec in-
fringit,licet ualidet matrimonium.Nam ſi hoc permitteret,da-
ret materiam ipſis filiabus iniuriandi patri.quod minime con-
cedendum eſt,cum talis ingratitudo,& iniuria ꝑcedat patri fa-
cultatē & ius exheredandi filiam,quod ius & quam facultatem
ius canonicum minime tollit,nec alibi reperitur,quod iſtā tolla
37 lat. † Patet argumento ſatis ſufficienti. Nam ius canonicū per-
mittens mulieri uiduæ tranſitum ad ſecunda uota, & remittēs
illi pęnas quas ius ciuile imponebat, tamen non remittit ius ca
nonicum pęnas per ius ciuile iunctas mulieri ſecundo nubenti,
fauore filiorum & propter ipſorum iniuriam appoſitas,ut con-
cludunt Cano.in c.penulti.& finali extra de ſecun.nup.& dice-
tur inferius in alio articulo, unde ita erit & in caſu præſenti, in

quo licet ius canonicum ualidet matrimonium inuito patre ꝯ-
ctum per filiam cum indigno ꝯ diſpoſitionē iuris ciuilis,tñ non
propterea tollit pœnam ingratitudinis & propter eius iniuriam
cōmiſſam erga patrem, quam lex ciuilis ɔſiderauit fauore pa-
38 tris.†Prout etiam quia in caſu præſenti concurrunt qualitates,
quia infra tempus.xxv.an. Item quia inuito patre, item quia &
indigno,quæ ſimul iunctę magis operantur auth.itaque.C.com
mu.de ſucceſ.& bene facit.l.ſi quis uiduam.ff.de quæſtio. & l.ſi
adulterium cum inceſtu.ff.de adulter.& quæ tradit gl. & ſcrib.
in l.j.C.de pact.& etiam faciunt ea quæ tradunt Moder Papiē.
in l.ſi emancipati.C.de colla.& Fel.in c.j.de præſcrip.ubi plura
accumulantes concludunt rōnes adiuncti multa ɔcedi, & per-
mitti,quæ aliàs non concederentur.Prout ēt quia diſpoſitio ſun
data duplici rōne adhuc ſubſiſtit ſi una illarum uiget, licet alia
ceſſet,uulga.§.affinitatis.cum uulgar.inſtitu.de nupt. ɔñr licet
ceſſet illa rō,ſublata per ius canonicum, quia ſine conſenſu pa-
39 tris,tñ uiget & ſubeſt alia, quia indigno. † Per quod tolluntur
ea quæ dicit Iaſ.in d.auth.ſed ſi poſt.in fi.& Dec.in d.l.nuptias.
col.fi.& in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ uerſi.præallega.& in d.ɔſ.
ccxxxj.nu.iiij.& v. & iſta ſententia ꝙ hodie filia poſſit iuſta de
cauſa exhęredari comprobatur ex deciſionibus adducendis in
ſequenti articulo.in quibus hr̃ ꝙ & iure ciuili,& canonico pōt
filiæ a patre dos denegari.Item & alimenta non debent cōcedi,
qñ ipſa ante xxv.an.nuptias inuito patre ꝯait cum indigno,cum
doctor.communiter arguant de exhęredatione ad dotationem
& ad præſtationem alimentorum, de cuius ueritate poſt alios
40 dixi in d.l.j.¶ Non obſtant allegata in ꝯtrium.† Nam uerum eſt
de iure canonico filiam inuito patre ꝯhere matrimonium,ita ut
matrimonium ſit ualidum & ꝙ in hoc ſtandum eſt iuri canoni
co, per quod corrigitur ius ciuile, dum autem dr̃ quod diſpoſi-
tio iuris ciuilis uolentis filiam poſſe exhæredari qñ inuito pa-
tre filia ante xxv.an.nupſit indigno, corrigatur per ius canoni-
cum, iſtud penitus negatur, tum quia nullibi reperitur hoc ex-
preſſum,tum etiam quia licet. §. ſi emancipatus.dicatur corre-
ctus,tamen hodie quo ad filiam habemus caſum expreſſum, in
d.§.ſi uero.& Saly.in d.l.ſi ut proponis loquitur in terminis di-
cti.§.ſi emancipatus.& non in filia, ut eſt caſus pręſens, & An-
char.d.conſi.xxj.& Abb.d.conſi.xij.& Alex.d.conſi. xcvij.ſen-
tiunt ꝯtrium, qñ filia nupſit indigno, ut ſuperius deductum eſt,
& Imo.in d.cap.accedens.loquitur per uet.forte.& ſe fundat in
correctione dicti.§.ſi emancipatus.quæ nihil obſtat in caſu præ
ſenti quo ad filiam,& ibi ſubdit Imo.ꝙ diſpoſitio dicti.§.ſi emā
cipatus. habet maiorem ęquitatem. Quod eo fortius ius ciuile
41 procedit in filia per textum apertum in d. §.ſi uero. † Nec ob-
ſtat,quod dicebatur, hanc cauſam non eſſe enumeratam in d.§.
cauſas.Nam expreſſe enumeratur & exprimitur ibi in §.ſi uero.
& ſic ceſſant omnia quæ ſuperius in ꝯtrium fuere adducta de ex
tenſione,ex quo ſumus in cauſa expreſſa,& contenta, ac nume-
rata, non autem in cauſa inducta per uiam extēſionis, & ɔñr ēt
ceſſat illud, quod dicebatur pœnam priuationis non habere lo-
cum niſi in caſu expreſſo,nam iſte caſus expreſſus eſt.Minus ob
ſtat illud, ꝙ filia ex quo ꝯhit lege permittente non debet ſubire
pœnam, & ꝙ leges, & ſtatuta laicorum non poſſunt diſponere
circa matrimonia, nec directo nec per indirectum, adijciendo
pœnam,per quam mulier redderetur timidior ad ꝯhendum. Nā
uerum eſt leges & ſtatuta laicorum non debere ſeruari circa ua
liditatem & impedimentum matrimonij, ex quo lex canonica
42 debet obſeruari, licet ꝯrietur iuri ciuili.† Tamen qñ lex ciuilis
imponit pœnā ꝯhenti matrimonium in fauorem alterius, & ex
eo quia tertius ex tali matrimonio iniuriatur, talis pœna de iure
ciuili appoſita ſubſiſtit,nec per ius canonicum dr̃ ſublata & cor
* recta,licet ius canonicum ualidet matrimonium, ut cōiter * cō
cluditur in c.pen.& fina.de ſecun.nupt.Cum alijs adductis per
Dec.in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.col.xv.uerſi.ſecunda ɔcluſio.
& dicetur inferius. Vnde ita erit & in caſu præſenti.Nam illico
quòd filia contrahit cum indigno inuito patre, iniuriatur pa-
tri, ita ut ingrata dicatur, taliter ut ex hoc poſſit exhæredari.
dicto. §.ſi uero. & licet ius canonicum ualidet matrimonium
non propterea tollit hanc iniuriam & ingratitudinem. Nec eſt
ueriſimile, ꝙ tentauerit eam tollere, nam ſi hoc eſſet inuitaret
filiam ad iniuriandum patri, ꝯ omnis præcepta ciuilia, item &
43 diuina & canonica honora patrem &c. † Prout ēt nam priuare
filiam ſucceſſione non eſt afficere eam damno,ſed priuare eam
lucro,ut in terminis noſtris ſentit Fulgo.in d.l.qui liberos.in fi.
& Alberic.de Roſa.in l.fi.col.pen.uerſ.ad primam quęſtionem.
C.de ſpon.& eſt gl.in uer.rōnibus.in l. ſi emancipata.C.de iur.
& fac.ignoran.quam nota.Bal.& Bar.& alij ibi,maxime Iaſ.nu.
iiij.qui adducit iura,& alias rōnes uolentes, ꝙ hęreditas patris
non eſt debita filio,ēt poſt ipſius mortem,& ſi filius priuatur ea
non dr̃ uere pati damnum, ſed lucrum amittere. † Quod quidē
44 ſuadetur,nam filius committendo ingratitudinem pot exhęre-
dari & priuari legitima d. §. aliud quoque capitulum.cum pro
mortuo habeatur exhęredatus.l.j.§.ſi pater.ff.de coniung. cum
emanc.lib.not.in l.cum ex filio.in prin.ff.de uulga. Bald.conſi.
cclij.uol.ij.& doc.in l.in ſuis.ff.de liber.& poſthu.cum uulgar.
quod quidem a lege non permitteretur ſi indiſtincte eſſet debi
ta filio.† Et qñ lex ciuilis ſeu ſtatutum aufert lucrum ꝯhenti ma
45 trimonium,ualet & tenet,ut firmat do.Anto.in c.j.extra de ſpō.
& licet ibi Abb.Fel.& Moder.& Fran.de Cur.d.cōſi.xxvij.col.
iij.uideantur ſentire ꝯtrium.tamen Deci. in d.c.eccleſia ſanctæ
Marię.col.xiiij.uerſi.prima eſt.ſuſtinet opi.do.Anto.& reſpon-
det ꝯrijs,& licet ibi Deci.in fin.uideatur poſtmodum inclinare
in aliam ſententiam,tamen reſpectu lucri, de quo in caſu noſtro
concluſio eſt expedita per tex.in d.§.ſi uero.ex quo propter in-
gratitudinem poteſt exhęredari, & conſequenter priuari dicto
lucro.† Prout ēt quia ſtatuta laicorum priuantia filiam dote,ca
46 ſu quo nubat indigno,ſine cōſenſu patris ſunt ualida & firmiſſi
ma nec de iure canonico reperiuntur correcta,ut firmant dom.
Anto.& Abb.in d.c.j.de ſponſal.& Fely. ibidem colum.x.num.
xxiiij.uerſicu.ſeptimo fallit.& do.Prępoſi.ibi column.iiij.dicit
ita in practica ſeruari.Prout etiam firmant alij adducti per De
ci.in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.colum.xvj uerſic. in ſeato caſu.
47 † Et licet Deci.ibi in uerſic.ſequen.dicat illud non procedere,
quando mulier redderetur timidior,ut dicit Anton. de Butr.in
dicto conſi.xxxv. Tamen iſtud nihil facit ad caſum noſtrum ex
quo, ſi uult contrahere inuito patre debet contrahere cum di-
gno. Nam ita contrahendo non iniuriaretur patri, non autem
permiſſum eſt ei,ꝙ contrahat cum indigno,& ſic ꝙ patri iniu-
48 rietur.† Ius enim canonicum non permittit indiſtincte, cū quo
cunque poſſe matrimonium ꝯhi, etiam ſi obſtaret impedimen-
tum canonicum. Nam iſto caſu prohibet matrimonia ꝯhi,ut in
terminis noſtris dicit Bald.in l.ſi pater.C.de ſponſal.& Philipp.
Franc.in d.§.porro.col.ij.uerſi.& ſcias.in c.j.de ſpon. impub.li.
vj.unde cum ius ciuile prohibeat filiam contrahere cū indigno
hoc induxit ad commodum ipſius filiæ & honorem, ut hr̃ in c.
honorantur.xxxij.q6. ij.& iſtud etiam induxit ob reuerentiam
patris,unde ſi filia facit ꝯtrium patri iniuriatur,& ingrata reddi-
tur,& ideo poterit exhęredari.† Nam matrimonium nō eſt pro
49 hibitum ſimpliciter cōtrahi,ſed ſolum cum indignis, quod qui
dem & iure canonico pluries etiam inducitur, ut dictum eſt,&
etiam iure ciuili hoc ſtatuitur alibi,ut in l.cum ita.ff.de condit.
& demonſtratione.ubi Bald.& Pau. de Caſt. dicunt ualere di-
ſpoſitionem, ut quis non ingrediatur certum monaſteriū licet
prohibitio generalis de non ingrediendo monaſterium,nō ua
leat, nec teneat, ualebit ergo prohibitio de non contrahendo
cum indigno, ita ut ſi contrahat ingratitudinem incurrat, &
50 exhęredari poſſit,ut in d. §. ſi uero. † Nec obſtat quod dicit
Alexan.in l.prima.ff.ſolut.matrimon.Nam contrarium ipſemet
uoluit in locis ſuperius adductis, ubi concludit, ꝙ ſi contrahit
cum indigno poterit exhęredari & ad dicta per Iaſ.in d.auth.&
ſi poſt.colum.fin.& per Decium in d.l.nuptias. & in dicto cōſi.
ccxxxj.ex ſuperius deductis apparet apertiſſima reſpōſio, ita ut
conſiderationes per eos adductę nullo modo poſſunt ſubſiſtere
in filia inuito patre nubente indigno, ante xxv.annum. ¶ Rur-
ſus aduertendum eſt ex alijs cauſis non expreſſis in d. §. cauſa
poteſt licite a parente exhæredari, dummodo tales cauſæ ſint
grauiores,uel ſaltem ęquales & ſimiles cauſis expreſſis,ibidem.
51 † Ita firmat Guliel.de Cun.in auth.non licet.C.de libe. pręte.
& Alexand.ibi,& Iaſon.numer. vj. hoc ſequuntur, dicentes ab
iſta opin.iudicando & conſulendo non eſſe recedendum,& ex
preſſe hoc tenet Ange.in l.lex Cornelia. in princip.ff.de iniur.
& Alexand.in l.ſi quis id quod column. iiij.ff.de iuriſdictio.om
nium iudic.& in conſilio. cciiij. Super thematе & dubijs.uolu-
min.ſecundo.tradit Felyn.in cap.paſtoralis.column. prima uer
ſicu.tertio facit.& Modern.Bonoñ. in ſing.lxxviij.Plures.& ſa-
tis iſtud probatur per textum in capit. primo.§.porro. uerſic.
prædictis.in titu.quæ fu.pri.cau.benef.amm.& ex his quæ dicit
52 Iaſon.in l.cum quidam.ff.de liber.& poſthum. † Nec obſtat,ꝙ
ſumus in materia odioſa,& pœnali,nam ſi aliter in caſu pręſen-
ti diceremus, daretur materia ipſis filijs offendēdi parētes im-
pune,

pune, ſi committerent alias cauſas iniuriandi eos, quàm unam
illarum quæ eſſent eapreſſę.in dicto.§.cauſas.& ſic diſpoſitio le
gis redderetur eluſoria & inanis,quo caſu in odioſis,& pœnali-
bus licita eſt eatenſio,ut probatur in cap.ſi ciuitas. de ſententia
excommunica.lib t.vj. cum alijs adductis per Iaſon. in dicta. l.
cum quidam.in fine. ubi etiam in quarta limita.per eum ibi da-
ta,³alia modo poteſt obiectio reſolui, ex quibus apparet male
fuiſſe locutum Hoſtien.in ſum.de teſtamen.§.qualiter infirmen
tur. quem refert Felyn.in dicto.cap.paſtoralis.Item nou obſtat
l.inbemus. C. ad Trebel. nam ſatis operatur in caſibus ibi ea-
preſsis,licet non eatendatur ad alios, uec propterea erit fruſtra
toria, nec inuitat ad delinquendum, ut eſt in caſu præſenti.
53 † Quo ſtante aduertendum eſt ulterius,quòd cauſæ de quibus
in d.§.cauſas.dicuntur grauia delicta,& continent grauem in-
iuriam,ex quo propter vnam ipſarum,patri datur facultas exhę
redandi filium,ita Bald.in l. ſolo.C.de libe. cau. & Alexand.in
l.leuia.ff.de accuſa.in additio.ad Barto.adducentes text. in di-
cto. §. porro. ubi uaaallus non priuatur feudo propter leuem
offenſam,ſed bene priuatur ea cauſa,propter quam filius poteſt
exhæredari,quæ cauſa continet grauem iniuriam & graue deli-
ctum. † Et uō i merito,quoniam parentibus per filios debetur
54 honor & reuerentia, & filij debent parere parentibus. l. neluti.
ff.de iuſti.& iu.§.ſi ueco expectet.in authentic.de nupt.l.liberi.
C.de inoffi.teſtamen.& ideo filij facientes contrarium,parenti
bus iniuriantur,quæ iniuria atroa appellatur. † Licet commiſ-
55 ſa in extraneas perſonas atroa non eſſet, ut traditur in §. atroa.
uerſicu.aut parenti.ff.de iniur.& in l.prætor.§.fi.& l.ſeq.ff.eod.
ti.& in d.l.leuia.com concordan. † Modo teat. in dicto.§.cau-
56 ſas.dicit filium poſſe exhęredari, ſi grauem & inhoneſtam iniu-
siam parentibus ingeſſerit. Quę grauis & inhoneſta iniuria &
uerbis, & re ipſa, hoc eſt facto poteſt conſiderari & committi,
cum magis facto,quàm uerbis committatur iniuria.l.Paulus re
ſpondet.cum ſimi.ff.rem ratam habe.& tradit Alexand.d.con-
ſilio.²ccliij.Ad caſum modo noſtrum conſiderando geſta per ip
ſam dominam Caſſandram,ut ea proceſſatis apparet,non poſ-
ſumus aliter dicere, niſi ꝙ maaimam iniuriam patri intulerit,
ex quo nec caſte,nec honeſte uitam duait.†Nam licet corpore
57 uixerit ſana,mente tamen fuit corrupta, & mulier mentem ha-
bens corruptam,licet corpore fuerit intacta,nō dicitur nec ho-
neſte nec caſte uiuere.c.nec ſolo.& c. ſequen.xxxij. quæſtione.
v.& ad propoſitum multa adducit Alexand.conſi.lxavij.In cau
ſa & lite.volumin.vij. † Et facit quod vult Bald.conſilio.mihi.
58 ccliij.Filiafam.volumin.ij. & ſatis eſt per teſtes ſingulares, hanc
inhoneſtam vitam probari,vt tangit Alexand. conſi.aiij.Atten
tis his.col.fina.nume.xxiij.volumin.vij. & quoniam vt ea pro-
ceſſatis liquide conſtat, ipſa domina Caſſandra mentem corru-
ptam ad actus plures eateriores deduxit, & ore proprio vlte-
rius,& coram reuerendiſsimo legato, & alijs quampluribus cō
feſſa fuit,ſe carnaliter fuiſſe cognitam a dicto Sempronio,pro-
culdubio inficiari non poteſt,quin ea iſtis grauem iniuriam pa-
tri intulerit.†Cum parentibus carior ſit pudicitia,& honor ipſa
59 rum filiarum quàm proprius. l.iſti quidem.ff.quod met.cau.&
patri atrox Infertur iniuria, per attentantem pudicitiam & ho-
norem filię.l.ſed eſt quęſtionis.uerſic.ſi quis autem fœminam.
cum concor.ff.de iniur. Quanto ergo fortius.pater ipſe dicitur
iniuriari & grauiter,quando ipſamet filia iſta patratur & com-
mittit,vti fecit ipſa domina Caſſandra.Quæ ea hoc inſuper ca-
pite & cauſa iuſtiſsima, commiſiſſe dicitur ingratitudinem &
iuſtam cauſam exhæredationis, & tanquam exhæredata priuan
da eſt ſucceſsione & legitima in bonis patris, & conſequenter
ab ipſo non debet alimentari,vt plene tangit Abb.col.j.& ij.&
alij omnes in dicto cap.quintauallis. Alexand. & Moder.in l.j.
ff.ſolut.matrimon.Et eo magis hęc locum habere debent cum
ipſe Comes Ioannes Franciſcus pater in nullo fuerit culpoſus
nec negligens in maritando ipſam, cum præmanibus haberet
ſponſum cōdignum & ęqualem, & ipſa domina Caſſandra illis
minime contenta,volens patri iniuriari,nec honeſtè viuere,prę
60 dicta commiſerit.†Circa aliam difficultatem in qua dubitatur.
An ipſe Comes pater, poſsit cogi ad dotandum dictam domi-
nam Caſſandram, videtur prima facie dicendum quòd ſic, ea
quo paternum officium eſt dotare filias.l.qui liberos.ff.de ritu
nuptia. l.fin.C.de dot. prom. plene traditur in l.prima per om-
61 nes poſt gloſſ.ff.ſolut.matrimon.†Quod quidem procedit etiã
ſi ipſa filia ſit diues,& habeat bona aduentitia, ex quibus poſsit
cungrue & commode dotari,vt eſt text.& ibi omnes tradunt in

d.l.fin.& *communiter ſcriben.hoc firmant in dicta l.prima, &
Socin.conſi.lvij.numer.iij.volumin.iiij.licet Barto.in l.mulier.
§.cum proponeretur.ff.ad Trebellian. videatur ſentire contra-
62 rium.†Et procedit concluſio etiam ſi ipſa nubat & maritata re
periatur ſine patris conſenſu, ex quo pater tenetur nedum ad
perquirendum maritum filiæ, ſed etiam ad ipſam dotandum.
d.l.qui liberos.& licet Barto.in hoc. in l. obligamur.ff.de acti.
& obligat.contra gloſſ.ibi in uerſicu.lege.videatur ſentire con
trarium,& in authen.res quę.C.communia de lega.tamen ma-
gis communis * opinio eſt,quòd etiam iſto caſu pater teneatur
dotare,vt ad plenum tradit Abb.in cap.cum cauſa extra de ra-
pto.& in cap.primo de adulter.& in cap. primo. vbi alij ſcribē.
de ſponſa.impub.per gloſſ.in cap.hoc ſanctum.xxxij.quæſtion.
ſecunda & idem Abb.conſi.lav.Ad deciſionem.column.prima
volumin.ij.& Iaſon.in dicta authen.ſed ſi poſt, numer. vj. & in
l.ſi donatarius.§.ſi quis indebitam.numer.v.ff.de cond.can.da.
& hoc idem ſequitur Pau.de Caſt.in dicta authen. res quæ.col.
ſecunda uerſicu.ſed pone.ubi dicit ſe ita conſuluiſſe, & Iaſo.ibi
col.quarta,numer. aiij.& ſequen. hoc idem firmat adducendo
alias deciſio.prout et facit Alea.in addi. ad Bar. in d.l.obliga-
mur.& in conſi.calj.Viſo themate.col.quarta uerſico.& ita te-
netur.volumin. ſecundo, & tradunt omnes communiter in di-
63 cta.l.prima.ff.ſoluto matrimon. † Quam concluſ. Alexand. in
dicta.l.prima column.av.uerſicu.ſed Imo.&c.aſſerit procedere
etiam ſi ipſa filia inuito patre nupſiſſet indigno, vt ſentire etiã
videtur Imo.in cap.accedens. column. penultim.extra de pro-
cura. quod quidem apertius firmare videtur Iaſon. in dicta au-
then.ſed ſi poſt.column.fina.C.de inofficio.teſtamen. & Deci.
in d.l.nuptias.ff.de regu.iur. column. fina. & in dicto conſilio.
ccxaaj.column.iij.& iiij.& videtur eſſe de mente Socin.conſil.
lvij.In cauſa.column.ſecunda, numer.ſecundo, Tum quia dos
videtur ſuccedere loco legitimę, tum etiam quia dicitur pro-
prium patrimonium ipſius filię. Tum etiam quia ipſa filia nu-
bendo indigno ſecundum eos non dicitur committere talem
cauſam ingratitudinis propter quam poſsit dote priuari, ſicuti
per hanc cauſam non poteſt exhęredari. Item quia talis cauſa
non videtur eſſe iuſta ad denegandum filiæ alimenta, & ad iſto
rum confirmationem poſſent adduci auctoritates docto. tenen
tium ꝙ ea hac cauſa filia non poſsit exhęredari, relatorum in
pręceden.articulo,& conſequenter a fortiori ex iſto capite dos
non debet per patrem filiæ denegari, cum ſit ſuffulta dos varijs
& fortiſsimis priuilegijs,ad plene tradita in l.j.cum concordan.
ff.ſolu.matrimon.¶ His tamen non obſtantibus,prout verè nō
obſtant.In caſu præſenti contrarium erit ipſa ueritas.Nam ſo pe
rius dicta admittuntur, eo excepto caſu quando ipſa filia ante.
xxv.ann.inuito patre nupſit indigno. Nam ſicut iſto caſu patri
datur facultas filiam eahæredandi, ut ad plenum fuit conclu-
ſum in articulo pręcedenti, ea quo commiſit patri ingratitudi-
nem, ita & a fortiori pater non poteſt aſtringi ad dandum ſeu
promittendum dotem tali filiæ ingratæ, authen. multo magis.
64 C.de ſacroſ.eccle.c.cum in cunctis.extra de elect. † Cum enim
iſta cauſa concedat illud quod eſt maius a fortiori concedit pa
tri facultatem denegandi dotem, quod eſt minus. Et iſto caſu
dos non reperitur priuilegiata, vnde ad deciſio. pręſentis diffi-
cultatis, bene deſeruiunt ea quæ fuere dicta & deducta in præ-
cedenti articulo, & ſic tollitur conſideratio illorum qui ea hac
ratione tenebant contrarium.Nam ratio iſta uiget in oppoſitũ,
65 & ſic ꝯ eos retorquetur.† Et quod iſto caſu dos non ſit priuile
giata ſatis probatur per gl.in c.de raptoribus, xaavj.q.j.quam
ibi Archidi.volens, quod filia nubens indigno inuito patre, nō
poteſt cogere patrem ad eam dotandam, & expreſsè iſtud vult
Io.And.& domin.Anton.colum.fin.verſicu.quærit gloſſ.in di-
cto.c.accedens.& Abb.ibi col.penultim.uerſicu. & in fine glo.
& Zabar.col.pen.uerſic.v.quæro. & Imo.ibi ſupra allegatus in
ꝯrium,loquitur per ver.forte.& dicit qđ de æquitate iſta opin.
optimè procedit, & rōnibus per eum adductis fuit reſponſum
in pręceden.articulo. Et in hanc ſententiã vr̃ inclinare ipſe Ab.
quando nupſit indigno,in d.c.cum cauſa.& in d.c.j.de adulter.
& in cap.j.de ſpon.impub.vbi Moder. in addi. pro firmo tenens
hãc concluſio.prout eam tenet ibi domin.Pręposi.col.ij.& Cla-
rius idem domin.Pręposi.illud firmat in c.cum apud.col.ij.uer-
ſi.nota ibi ꝯſenſus eorum &c.de ſpon.& in c.ſi.col.iij.uerſi.te-
neant ergo.uerſi.tamen Bar.ſingulariter.extra de ſecun.nup.&
hoc idem ſentit Abb.in dicto conſi.xij.in j.dubio. & Petrus de
Ancha.in dicto conſi. xxj.columna ſecunda in ſecundo dubio.
& apertius

& apertius iſtud firmat Philip.Franc.in c.j.§.porro.verſicu.& ſi.
filia.de ſpon.impub.li.vj.Hanc eandem ſententiam firmat Bal.
in l.prima colu.iij.in princip.verſi. ſed ſi oppſit.ff.ſolut.matri.
& Ludo.Roman.ibi,& etiam Claud.columna quarta verſicu.&
idem eſt etiam in dote,dicens quod propter ingratitudinē filię,
dos poteſt ſibi denegari & expreſſe reprobat ibi Alex. dum ar-
guit de exhæredatione ad alimenta. Nam retorquetur in contra-
rium,& Bal.hoc idē vult in repoſtatis ſuis. in d.l.qui liberos,&
apertius iſtud firmat i d.l.fi.C de do.prom.col.pe.uer.ibi irreuo-
cabilis,ubi expſſe dicit,patrē nō cogi ad dādū dotē filię ingratę,
66 cui non debetur legitima.†Et hoc ſequitur ibi Alex. in add.ad
Bal.in uer.ingratitudinis,& etiam in add.ad Bar. in d.l.obliga-
mur,in uer.Gulielmus reprehendit,uerſi.& Bal.in l.j.& in uer.
& promiſiſſet dotem ibi, & ſi nubat digno. & clarius idem vult
Alex.in d.conſi.xcvij.col.vj.uerſi.non ob.ſecundum,uol.j.& cō
ſi.ccix.col.j.& col.iij.nume.xvij.vol.vj.& ſic potius tenenda eſt
opin.Alexā.in tot locis confirmata,quàm illa per eum poſita in
d.l.j. cum iſta ſit fulcita melioribus rationibus & per eum plu-
ries reiterata,& hoc idem firmat Socin.in fallen. ſuis in regula.
cccxlviij.in iiij.fal.in uerſic. pater ubi expreſſe uult patrem non
teneri ad dotem,quando filia accepit uirum indignum,ſine eius
conſenſu.Nec ipſe Soci.contrariatur in d. conſi. ſuo. lvij.nu.ij.
Nam conſideratis deciſion.quas adducit, hoc idem ſenſit,cum
deciſiones illę ut plurimum dicant patrem non teneri, quando
filia nupſit indigno.Prout etiam facit Bal. nouell.in repetit.l.pri
mæ.ff.ſol.matrim.nume.cxiij.& etiam in tractat. ſuo de dote,in
ſexta parte principali.in xvj.priuilegio, eandem ſententiam ex-
preſſe firmat Salyc.in d.l.qui liberos,in fi.& apertius Fulgo.ibi,
& idem Fulgo.in l. ſed ea.ff.de ſpon. & quando nubit indigno,
hoc idem tenet Bal.in l.ij.§.quod ſi a patris,nu.xxviij.ff.ſolut.
mat.ubi arguit Alex.de contrarietate,ex his infertur aperte hāc
concluſionem eſſe magis communem,& iudicando & conſulen,
67 do ſequendam.†Quæ eo magis procedit in caſu præſenti,quo-
niam ipſa dom.Caſſandra dicto Sempronio nullam promiſit do-
tem,& ſic tanto minus tenetur dotare,ut dicit & firmat Abb.in
d.cap.accedens,& in c.j.num.vj.de adulter.& in d.c.cum cauſa.
de rapto.& in d.conſi.xij.col.ij.uerſic.limitat tamen,& in c.j.de
ſpon.impub.Quod dictum ſequitur ibi dom. Præpoſi.col.ij.&
iij.ubi ad plenum hoc examinat,prout facit in c.fi.de ſecun.nu
pt.col.iij.uerſi.taceant ergo,& uerſi.tamen Bar.ſingulariter,&
tenet Claud.in l.j.col.v.uerſi.item in quantum.ff.ſol.matrimo.
& habetur etiam per Corne.conſi.xxxv.Dominus, col.j.& con
68 ſi.xxxix.Adeo in prin.& col.ij.uerſi.ſi autem,uol.iiij.† Nec con-
cluſioni prædictæ obſtant allegata ſuperius in contrariū, quod
dos ſuccedit loco legitimę &c.Nam etiam iſto caſu filia poteſt
priuari legitima propter ingratitudinem, ut concluſum fuit in
præcedenti articulo.Ita etiam poterit priuari dote.Nec ſemper
ualet conſequentia de legitima ad dotem, ut traduot Modern.
maximè repeten.in d.l.j.& Bal.nouel.in d.trac. in vj.parte prin
69 cipali in xvj.priuilegio.†Et ad illud quod dos eſt proprium pa-
trimonium filiæ, dicitur eſſe uerum poſtquam dos eſt data ſeu,
70 promiſſa ipſi filiæ,ante uero erit ſecus. † Nam adhuc non entis
non poſſunt conſiderari qualitates. l. eius qui in principio.ff. ſi
cert.pet.& modo tractatur, vtrum debeat dos conſtitui uel ne.
Minus etiam obſtat quod dicebatur de alimentis,nam non ſem
* per ualet argumentum neu conſequentia,ut communiter * con-
71 cludunt Moder.ꝫ Alex.in d.l.j.ff.ſol.ma.& Bal.nouel.in d.xvj.
priuilegio.& Iaſ.in d.auth.res quæ nu. xvj. & ſeq.† Præterea ex
cauſis quibus filia poteſt exhæredari,ex eiſdem poſſunt illi dene
gari alimenta ac etiam dos,ut dicit Bald.in d.auth.res quę in d.
l.fi.C.de dot.prom.& gl. in l. ſi quis a libetis.§.idem iudex.ubi
Bar.etiam not.ff.de liber.agnoſ.& idem Bar.poſt gl. in l.fin.C.
de alen.lib.& eſt gl.§.igitur omnes,in auth. ut cum de appella.
cogno.& tradit Iaſ.in auth. ſed ſi poſt col.j.C.de inoffi. teſtam.
72 † Nec obſtant quæ dicit Iaſ.ibi in fi.dum uult, quod filia nubēs
indigno non poteſt priuari dote. Nam ꝯtrium ipſe tenet & fir-
mat in l.ij.§.quod ſi in patris,nu.xxviij.ff.ſol.ma.& dictis & ad
ductis per eum,& etiam per Dec.in d.l.nuptias, & in ꝯſ.ccxxj.
fuit ad plenum reſponſum,in articulo præcedenti, ex quibus re
ſultat concluſio ualida ꝙ ipſa do. Caſſandra non poteſt petere
nec dotem nec alimenta . ¶ Quantum uero attinet ad ſecundā
principalem dubitationem,quoniam domi.Catherina de Sera-
tico prima uxor dicti Com.Io.Fran.inſti.mortua fuit ab inteſta
to relictis tribus cōmunibus filijs , Alexandro uidelicet.d.Caſ-
ſandra & Helionora. Conſiderato iure municipali & ſtatutario
ciuitatis Veronæ,dictæ do.Catherinæ quo ad proprietatem ſuc
ceſſit dictus Alexander filius in duobus tertijs, Caſſandra uero
& Helionora filię fęminę ambę ſucceſſere in uno alio tertio ſū.
ſtatutum prædictum diſponat ſub huiuſmodi forma debere fi-
73 lios ſuccedere,pręferendo maſculum fęminis. †Quod quidem
ſtatutum ualidum eſt,ut firmat Oldr.conſi.cxxxv. Factum tale.
circa fi.& Ang.in auth.de hære.& falc.in prin.per illum tex.cir
ca fi.& Bal.in l.lege.C.de legiti.hęre.& in l.ſancimus. poſt Cy.
74 C.de oppt. cum concor. † Vſusfructus uero dictorum bonorū
ipſi magnifico Com.patri ſpectauit & pertinuit.l.j. C. de bon.
mater.etiam ſi ad ſecunda uota tranſiuerit.l.fi.C.eo.tit.l.fęmi-
næ.§.illud.C.de ſecun.nupt.cum ſi.& quia ipſa d.Catherina.ha
bebat in dotem duc. 3000. in duobus millibus ei ab inteſtato
ſucceſſit Alexander,in alijs uero mille, ſucceſſerunt.d.Caſſan-
75 dra & Helionora , & ſic quælibet in quingentis. † Verum quia
Helionora mortua fuit ſuperſtite patre & Alexandro fratre, &
Caſſandra ſorore , in dictis quingentis ſpectantibus dictæ He-
lionoræ,conſiderando ius commune ſuccedere debebāt æquali
ter pr̄Comes,Alexāder & Caſſandra ut i auth.defuncto ne.ſed
ſi cum parentibus.C.ad Tertu.& in corpore unde ſumitur. Sed
quia ſtatutum prędictum uocat maſculos, & uult ꝙ fęminæ nō
poſſit ſuccedere niſi in tertia parte eius quam fuiſſet habitura
ab inteſtato,iccirco dicti ducati quingenti ſpectantes do.Helio
norę diuidi debent in partes nouē,quarum una tantum ſpecta-
bit dictæ Caſſandrę. Vlterius quia d.Alexander agens ferè an-
num xxiij. diem ſuum obijt extremum ſuperſtite patre & Caſ-
ſandra ſorore , ſtante dicto ſtatuto pręferente maſculum & ſic
patrem Comitem in duobus tertijs, & reſeruante agnatæ fęmi
næ tertiam tantum partem eius partis quam fuiſſet ab inteſtato
habitura ipſa Caſſandra ſolum in omnibus bonis ſpectantibus
dicto Alexādro fratri, quæ faciebant ſummam ducatorū 2022.
& parum plus, conſequi debet tertiam partem tātum eius , quā
fuiſſet ab inteſtato habitura,& ſic bona.d.Alexandri diuidenda
erunt in ſex partes,quarum una tātum ſpectabit. d.Caſſandræ,
& iſta de plano procederent niſi ipſe magnificus Comes Ioan-
76 nes Franciſcus tranſiuiſſet ad ſecunda nota. † Tranſitus enim
iſte difficultatem facit,quoniam bona do. Helionorę,& domi.
Alexandri,quæ fuerunt de dote do.Catherinę eorum matris ſpe
* ctare debent ad ipſam do.Caſſandram filiam ſolam ſuperſtitem
ex dicto primo matrimonio,per dictam l.fęminæ.§.illud. C. de
ſecun.nupt.& per.l.mater.C.ad Tertul. cum concor. Nam per
talem tranſitum ad ſecunda uota vr̄ illata iniuria filijs primi ma
trimonij,ita ut pater ſecundo nubens,priuari debeat ſucceſſio-
77 ne filiorum,per dictum.§.illud.†Cuius diſpoſitio licet loquatur
in matre tranſeunte ad ſecunda uota,tamen locum ſibi uendi-
cat etiam in marito & patre tranſeunte ad ſecunda uota , ut te-
net glo.in uer.poſſeſſione delata.in d.§.illud.quam ſequitur ibi
Bar.& Sal.& Bar.& idē Bar.in l.de emancipatis.C.de legiti.hę-
redi & Pau.de Ca.& alij in l.mater.C.ad Tertu.& Azo. in ſum.
C.de ſecun.nupt.col.ij.uer.item quod dictum eſt. cum alijs ad-
ductis per Soc.conſi.xxiiij Proſequendo ordinem,col.iij.& ſe-
quen.uol.j.& conſi.lxv.Circa primum.col.v.uerſi.xxiij.eodem
uol.& conſi.cxiiij.Pręſens.nu.vij.uol.iiij.& conſi.cclxx.j.Capiu
primum.col.j.uol.ij.& bene per Cor.ubi pro & contra plura ad
ducit,& tandem in hanc opinionem inclinat, conſi. ccxlij.Cir-
ca quod.col.j.& ij.& col.iij. uol. ij. & ad id plura adducit Dec.
conſi.lxxxvij.Pro reſolutione.col.ij.& iij.nu.iij.& conſi. ccxxx.
Proponitur.colum.prima & ſecunda & conſi.cccxcvj.Viſis.tan
gunt etiam Modern.poſt antiq.in cap.fin.extra de ſecund.nu-
* pt.communiter * concludentes quòd diſpoſitio.d.§.illud. & pę
na de qua ibi,locum etiam habet in patre olim marito, tranſeu
te ad ſecundas nuptias , ut priuari debeat effectuali ſucceſſione
filiorum, reſpectu bonorum, quę fuerunt primę uxoris ſtanti-
78 bus filijs ex primo matrimonio. † Et ulterius concluſio iſta
procedit, etiam ſi extaret ſtatutum excludens filiam a ſucceſſio
ne. Nam eo non obſtante bona deferri debent filijs primi ma-
trimonij in pœnam patris tranſeuntis ad ſecunda uota , ut fir-
mat Saly.in dicta.l.fęminæ.§.illud.uerſicu.quid dicemus.& uer
ſicu.quid igitur dicendum. Quam deciſ. ſequitur Socin.conſi.
xxxiiij.columna ſecunda. & Modern. in dicto. capitu. fina. &
quamplures relati per Deci.in dicto. conſilio. lxxxvij.column.
ſecunda.& tertia.ubi hanc concluſ. firmat,& contraria reſpon
det,prout ad plenum ſatis ipſe Dec.ubi ad partes examinat ar-
ticulum, in dicto. conſilio. cccxcvj. per totum, quibus deciſio.
conſideratis, concludendum uidetur bona omnia dotalia, quæ
fuit

fuit cōſecutus ipſe magnificus Comes, ſuccedendo Alexandro
filio,& Helionoræ filiæ per tranſitum ſuum ad ſecūda uota ſpe-
ctare ad dictam dominam Caſſandram filiam ex primo matri-
79 monio.† Nec illis uidentur obſtare ea, quæ adducit Abb.in c.
eccleſia ſanctæ Mariæ.ubi Moder. plene tangunt extra de con-
ſtitu.& in d. ca.fina. de ſecundis nupt.dum concludit neriorem
eſſe illam ſententiam, pęnas iure ciuili inductas, per tranſitum
ad ſecunda uota, non habere locum de iure canonico, & dicto
iure eas eſſe correctas, rationibus & deciſio.per eum adductis.
80 † Nam communis * opi.uidetur eſſe in contrarium,quoad pę-
* nas inductas fauore filiorum, & concernentes commodum ip-
ſorum prout eſt iſta,de qua in d.§.illud.ut tradit Bart. & alij in
d.l.j.in fi.C.de ſecun.nupt. Imo. & nonnulli alij maxime Mod.
in d.c.fin.& Ancha.conſi.c.Ex prædicto.& Soc.d.conſi.xxxiiij.
& xxxix.uol.j.& plene tangit Fely.& Dec.in d.c.eccleſia ſanctę
Mariæ.col.xv.uerſi.ſecunda concluſ.Abb. eſt ubi alias concor.
deciſio.adducit,& Dec.in Rubr.C.de ſecund. nupt.nume.vj.&
in l.j.eodem titu.nume.xv.& xx.& col.fina.in dicta Rubr.num.
81 vij.& viij.& col.fina.† Si in facto uerificari poterit,q ipſe Alex.
& ipſa Helionora cōſenſerunt q magnificus Comes pater trā-
ſiret,& conuolaret ad ſecundas nuptias, proculdubio ſuperius
dicta ceſſabunt. Nam quando filij primi matrimonij expreſſe
uel tacitè conſentiunt matri uel patri tranſeunti ad ſecunda uo
ta,iſto caſu pater non priuatur effectuali ſucceſſione filiorum,
& ceſſabit diſpoſitio.d.§.illud.argumē. l.cum donationis.C.de
tranſactio.regula,ſicuti.de regu.iur.lib.vj.& eſt in terminis gl.
in uer.copulantur.alias ſuper uer.uocari. quæ eſt interlinearis,
& ſolum dicit,copulantur inuita filia, unde ſecus ſi ea uolente,
in auth.de non eligen.ſecun.nub.uerſi.mater quidem ualde cru
deliter.Quam gl.Aug.ibi in princ.colum.iij. uerſic.& prædicta
uera.ad hoc not.dando cautelam aduocato mulieris tranſeun-
tis ad ſecunda uota, ut faciat conſentire filios primi matrimo-
nij.Nam tunc ceſſabit pęna de qua ſupra, & hoc idem uult Bal.
in auth.ex teſtamento.C.de ſecun.nupt.colum.mihi.ij.uerſicu.
pone q iſta berta, ubi dicit expreſſe q filius qui non ulciſcitur
talem iniuriam,uidetur tacite illam remittere,argum.l.fina.C.
de reuoca.donat.& hoc idem uult Roma. cōſi.ccxix.ex thema
te conſultationis.col.j.uerſi.idem probatur. ubi adducit ratio-
nem quoniam filij primi matrimonij iniuriantur per tranſitum
ad ſecunda uota. † Et ideo talis iniuria poteſt remitti expreſſe
82 & tacite,& eſt bona deciſio Alex.conſi.lxiij.Ioannes de Caſtro
alias.in dubitatione præmiſſa,col.ij.uerſi.item quia filius.uolu.
v.& hoc idem ſequitur Nicol. de Vbal. in tracta. de ſucceſſ. ab
inteſta.in ij.par.principa.q.v.uerſi.prędicta autem omnia.& po
nit Dec.in d.c.eccleſia ſanctæ Marię.col.xv.uerſi.ſecunda con-
* cluſio.& uerſi.& iſta communis * opi.& idem Dec. in d.conſil.
cccxcvj.doctor inſignis.& diffuſius conſi.ccvj.Quæritur.nu.iij.
& ſeq. ubi ad plenum examinat & reſpōdet obiectionibus quæ
in ɔ̄trium poſſent fieri, & in dicta Rub.C.de ſec.nupt.nu.vij.&
viij.& col.fi.& in l.j.nu.viij.& col. fi.eo.ti.& hoc idem uult So-
ci.in fallen.ſuis in regula.cccxxxj.in prima fallen.in uer.mulier.
& diffuſius iſtud idem firmat.d.Prępoſi.in d.c.fi.de ſecun.nupt.
col.pen.uerſi.ſi ſecundo nubat. & uerſi. & ex prædictis.ubi ex-
preſſe concludit talem pęnam ceſſare interueniente tacito, ſeu
expreſſo conſenſu filiorum,& eſt de mente Bal. Cyn.& Ang.in
83 l.mater.uerſi.quæro utrum.C.ad Tertul. † Et bene facit glo.in
uer.ſiue uir.in auth.de nupt.§.duo igitur, uolens talem pęnam
ceſſare quando adeſſet conſenſus uiri præmorientis erga uxorē
ſecundo nubentem,uel econtra, quando adeſſet conſenſus uxo
ris præmorientis erga maritum,ſecundo nubentem, de quo eſt
optima deciſ.Bal.in l.j.col.iij.uerſi.ibi is etiam. & uerſi.ſed po-
ne poteſt maritus.C.de ſecun.nupt.& ita etiam firmat Franc.de
Cre.in ſingularibus ſuis,col.xiij.uerſic.ſi legauit maritus mille.
& proſequitur Dec.in d.Rub.nu.vij.& viij.& col.fin.& in d.l.j.
nu.xv.col.pen.& fi. Ex quibus infertur,q ſi dicti Alexander,&
Helionora,cōſenſerant expreſſe uel tacite dictis. ſecundis nup.
q ipſe magnificus. d. Comes effectualiter & in perpetuum po-
tuit illis ſuccedere, modo quo ſuperius dictum, & concluſum
84 fuit,& ceſſabunt pęnę de quibus in d.§.illud.† Tacite autem cō
ſenſiſſe dn̄t pluribus modis,tum quia uiuentes nihil dixerunt.&
nunquam nec de patre nec de nouerca ɔqueſti fuerunt, tū quia
tale matrimonium ratum habuerunt expreſſe & tacite, ex quo
ualde diligebant ſecundam uxorem quam accepit ipſe magnifi-
cus Comes,primæ iam æqualem & nobilitate, genere, pudici-
tia,moribus, & dote, quæ prædictos Alexandrum & Heliono-

rām non minus diligebat quàm filios proprios, & ex ſe natos,
illos educando inſtruendo bonis moribus, & diſciplinam ætati
conuenientem dando, & quia bene & perfectè ſciebant dictū
magnificum Comitem ɔuolaſſe ad ſecundas nuptias,non qui-
dem ad ipſorum iniuriam ſed neceſsitate ductus, ut aliquam ha
beret quæ gubernationi ipſorum filiorum,domus & bonorum
intendere & uacare poſſet,ut ad plenum tangit Dec.in d.conſi.
85 ccvj.col.ij.& iij.† Et licet ut plurimum deciſio. ſuperius allega
tę loquantur de ɔſenſu filiorum erga matrem ſecundo nubentē
& ſic poſſet dici,q non haberent locum reſpectu patris, haben
tis filios in poteſtate,qui ei habent reuerentiam, propter quam
non uidentur habere liberum ɔſenſum,ſicut habent erga matrē
arg.eorum quæ hn̄r per Bar.in l.j.§.quæ onerandę.ff.qua.re.ac.
86 cum ſi.† Tamen uere quod dictum eſt in matre,locum habebit
in patre,qn̄ filij expreſſe ſeu tacite ɔſenſerunt dictis ſecun. nup.
ut expreſſe concludit Nicol.de Vbal.in d.tract.de ſucceſ.ab in-
teſt.in ij.part.princ.in v.q.ubi dicit text.in d.§.illud.cum ɔcor.
loquentem in matre,habere etiam locum in patre, ut puniatur
eadem pęna ſi tranſiuit ad ſecundas nuptias ſicut punitur & ma
ter,& demum ipſe Nicol.in uerſi.prędicta autem omnia & ſin-
gula.limitando ea, quæ ſuperius dixerat & de patre, & matre,
concludit, non habere locum, quando filij conſenſerunt, &
ſic expreſſe uult talem conſenſum prodeſſe patri. Hoc idem
firmat Socin.in fallen.in dicta regula. cccxxxj. Mulier.in prima
fallen.in fine ubi dicit, matrem dictis pęnis non teneri, quādo
filius conſentit, & poſtmodum ſubdit quòd dicta in matre
habent locum in patre, & ſic etiam reſpectu. dicti conſen-
ſus,de quo dixerat,& bene facit.d.glo.in uer.ſiue uir.in d.auth.
de nup. §. duo igitur quæ ɔcludit quo ad tollendas has pęnas à
pari procedere ɔſenſum mariti erga uxorem & econtrario con-
87 ſenſum uxoris erga maritum.† Et non immerito. Nam maritus,
& uxor ſunt correlatiua.d.l.fin.C.de indic.uid.tol.cum uulg.&
diſpoſitio loquens in uno,habet locum in alio,qn̄ in utroq; ea-
dem uiget rō,& non pōt aſsignari inter eos, diuerſitas rōnis,ut
eſt in caſu præſenti,& ad plenum poſt alios, per illum text.tan-
git Iaſon.in dicta.l.fina.C.de indi.vidu. toll. volen.conditionē
inducentem viduitatem ita tolli in fęminis,ſicut & in maſculis.
Ratio enim quare mater ſeu pater,tranſeuntes ad ſecunda vota
* debeant puniri & incurrere dictas pęnas,* cōmuniter per doc.
aſsignatur,& eſſe videtur,propter iniuriam filiorum, ut dictum
fuit ſuperius,quæ ita uiget in patre ſicut in matre,ſecundo nu-
88 bentibus,& ita poteſt remitti uni,ſicut & alteri. † Prout etiam
quia maiore iniuria afficiuntur filij & maritus,propter tranſitū
matris & uxoris ad ſecunda vota, quàm econtra quando mari-
tus ſecundo nubit,vt probatur in l.j.cum ſimi.C.de ſecno.nup.
& in c.fin. extra eodem & tamen hoc non obſtante filij poſſunt
remittere matri,& expreſſe,& tacite dictam iniuriam. Quanto
ergo fortius poſſunt eam remittere patri a quo non ita grauiter
89 iſto caſu iniuriantur, vulga. authentic. multo magis &c. † Et
etiam quia dicta pęna inducta eſt in fauorem filiorum utroque
caſu,cui fauori,quiſque poteſt renunciare, vulga. l.quod fauo-
90 re.C.de legib.l.ſi quis in conſcribendo. C. de pact. † Et etiam
pęna de qua in dicto.§.illud.cum concor. ſolum loquitur in ma
tre, & tamen extenditur ad patrem ſecundo nubentem, vt fuit
concluſum ſuperius,ex eo quia illa ratio quæ militat in matre,
ut puniatur, locum habet in patre, ſi igitur in pęnalibus pater
includitur, quanto ergo fortius debet includi iſto caſu, vt li-
beretur a pœna, ſtante conſenſu filiorum, ſicuti liberatur ma-
ter cum ſimus in materia fauorabili, euitationis pœnæ, regu-
la in pęnis. de regul. iur. l. præſes. ff. de pęn. cum ſimilibus.
91 † Nec in caſu præſenti conſideranda eſt poteſtas & reuereo-
tia paterna. Nam quando pater, & ſic ipſe magnificus Comes
coegiſſet filios, vt iſtud facerent. Tunc bene obſtaret, ſicut
etiam obſtaret matri, quando filij conſenſiſſent coacti a vi-
trico vel ab alio. Sola ergo patria poteſtas non debet eſſe
impedimento ſi non concurruot alia quæ impedirent liberum
conſenſum, & eo caſu, idem eſſet in matre, ſicut in patre, con-
ſequenter ſola patria poteſtas non debet eſſe impedimento,
vt alias conſului Veronæ, & traditur in capitu. quamuis. de
pact. libro ſexto, per Gemin. & alios. Sed cum magnificus
Comes ſemper fuerit mitis erga dictos filios, nullas unquam
eiſdem pœnas intulerit, nec verbo nec vultu, eis apparuerit
terribilis, ceſſant proculdubio ea quæ traduntur in dicto. §.
quæ onerandæ. eo magis quia dicti filij nunquam fuerunt
conqueſti, & nunquam priuatim vel occultè fuerunt erga
patrem

A

patrem uel erga nouercam oblocuti, quinimmo tales ſecundas
nuptias approbarũt, ut dictum eſt, merito per tales præſumptio
nes, ceſſat illa, quæ inſurgit ex reuerentia & poteſtate paterna.
92 † Cum una præſumptio tollatur per aliam. l. diuus. ff. de reſtit. i
integ. c. literas extra de præſumptio. & ea attendi debet, q potẽ
tior & uериſimilis eſt, attenta materia ſubiecta, ut ibidem tradit
& in l. fin. ff. quod met. cau. & in l. ſi qui adulterij. C. de adulter.
93 † Quantũ uero attinet ad uſumfructum bonorum primæ uxo
ris qui poſt eius mortem fuit quæſitus magnifico Comiti Ioãn.
Frãc. l. j. C. de bo. mater. l. cum oportet nec. ad exemplũ tã mſna
rum. &c. C. de bonis quæ liber. cum ſimi. non ꝓpterea fuit extin
ctus per trãſitũ ad ſecunda uota ut eſt tex. apertus in l. fin. C. de
bonis mater. ubi diſponit q pr̃ trãſiens ad ſecũdas nuptias, non
amittit uſumfructũ quæſitum in bonis primę ſuæ uxoris, delatis
eius filijs, & doc. oẽs ibi hoc firmant maximè Cor. in ſummario.
94 retinet. n. illum, eſto q ſecundo nupſerit. † Prout ẽt quouſq; ui-
uit retinet uſumfructum in bonis dotalibus, quæ ad filios perue
nerunt a matre ſi dictis filijs pater ſucceſsit, reſpectu portionis
in qua ſucceſsit, licet filijs primi matrimonij teneat̃ reſtituere ꝓ
prietatem, ſi ſecundis nuptijs tacite uel expreſſe non conſenſe-
runt, ut hr̃ in d. l. fœmiae. §. illud. & in auct. ex teſtõ. C. de ſecũ.
nup. & in auct. de nup. §. hinc nobis. & in auct. de non eligen. ſe
cun. nub. §. cum igit. & in l. mater. cum concordan. C. ad tertull.
95 † Et proculdubio reſpectu ducatorum quingentorum in quib.
ipſa do. Caſſandra ſucceſsit. d. Catherinæ eius matri, nulla cadit
hæſitatio, q in illis ipſe manificus Comes, non debet habere v-
ſumfructum, cum in dictis quingentis ſucceſſerit ipſa do. Caſ-
ſandra quæ uiuit, & cum dicti quingenti ſint bona eius aduenti
tia in quibus pr̃ habet uſumfructum, ut in d. l. j. quo non priuat̃,
licet trãſiuerit ad ſecunda uota, ut d. l. fi. Minus ẽt eſt dubitandũ
reſpectu illarum portionum in quibus ipſe Magnificus Comes
ſucceſsit Alexandro & Helionorę eius filijs. Nam cum ipſi cõſẽ
ſerint ſecũdis nuptijs ut dictum eſt, ipſe magnificus Comes ſuc
ceſsit prædictis pleno iure, & perpetuo, ꝯñr pro ea parte, qua il-
lis ſucceſsit & uſumfructum & proprietatem habet, quem uſum
fructum uiuens adhuc haberet ẽt ſi dicti filij quib. ſucceſsit, nõ
conſenſiſſent ut hr̃ in d. auct. ex teſtõ, & in d. l. mater, cum ſi. dif
ficultas ergo ſolum remanet in uſufructu illius partis in qua ip
ſa do. Caſſandra ſucceſsit eius ſorori Helionoræ, una cum fratre
& patre, & ſic in illa una parte de nouem partib. ducatorum quĩ
gentorum ſpectantium dictæ Helionoræ, & ſimiliter difficul-
tas erit in uſufructu illius partis, in qua ipſa do. Caſſandra ſuc-
ceſsit do. Alex. eius fratri una cũ eius patre, & ſic in una parte, de
ſex partib. ducatorũ duorũ miliũ ducẽtorũ uiginti duorũ uel cir
ca ſpectantium do. Alex. Ao in dicta nona parte, & in dicta vj.
parte, in qb. ipſa do. Caſſandra, ſucceſsit ſorori & fratri, inſimul
cum patre, ipſe magnificus Comes adhuc debeat habere uſum
fructum, & illum retinere non ex eo quia illum ammiſerit per
tranſitũ ad ſecũda uota, ſed eo quia ſucceſsit in dictis bonis filio
96 tum inſimul cum do. Caſſandra eius filia. † Et primo uideret̃ di
cẽdũ, q nõ ammiſerit talẽ uſumfructũ quẽ prius habebat ſuper
dictis bonis per. d. l. fi. C. de bo. mater. & per l. fi. §. ſinaũt defun-
cta. C. ad tertul. ubi doc. per illum tex. no. q licet pr̃, per mortẽ
filij, qui erat in ptãte, deſinat eſſe legitimus adminiſtrator, non
tñ propterea extinguitur uſuſfructus, quem ipſe habebat, in bo
nis aduentitijs dicti filij, & hñ probat in l. iij. ubi gl. & doc. iſtud
97 ẽt nota. C. de uſufruc. † Tñ iſtis non obſtan. contrarium vr̃ ueri
us, q imo pater priuetur tali uſufructu, & q finiatur quando fi-
lio ſuccedit una cum alijs ſuis filijs, per tex. apertum in auct. itẽ
hæreditas. C. de bo. quæ libe. & i corpore unde ſumitur, in auct.
de hær. ab Inteſt. uen. §. ſi uero cum aſcendentib. ubi apertè hoc
decidit ea rõne, qm̃ pro illa parte uſuſfructus pater ſuccedendo
fuit conſecutus proprietatem in bonis filij, & Bart. ibi in §. ꝯñs
uer. nota q pater expreſſe hoc ſentit, dicens, q uſuſfructus, qui
erat quæſitus patri omnium bonorũ filij extinguitur quo ad il-
las portiones, in quibus alij filij ſuccedũt dicto filio, ea ratione,
de qua ibi per imperatorem, & hoc ſentit gl. in uerſi. parentibus
in auct. ut lice. mat. & au. §. j. & gl. in auct. idem eſt. C. de bo. quæ
libe. & Pau. de Caſt. eod. ti. in aucten. excipitur. col. ij. uerſi. ſecun
dus caſus eſt apertè iſtud ſentit, ut uſuſfructus patris qui añ mor
tem filij erat inſolidum, ſuccedendo filio una cum alijs filijs ex
tinguat̃ quo ad portiones, quæ ex tali ſucceſsione peruenere ad
filios ratione de qua. ſ. Nam iſte eſt unus caſus, in quo morte fi-
lij extinguitur uſuſfructus patris, licet regulariter cõtrarium ſta
tuator, ut in iuribus ſupra allegat. quæ ita limitantur, & ꝯñr ita
limitabitur d. l. fi. C de bonis maternis, & l. fi. C. ad tertul. & l. ir.
C. de uſufruc. & ibi Bar. apertiſsime iſtud ſentit, dum diſtinguit
& tãdẽ uult, q uſuſfructus patris extinguatur in illis portionibus
in quibus ſuccedunt alij fratres, ratione de qua in d. §. ſi uero. Ex
quibus dico, q ipſe Magnificus Comes pater in dicta nona par
te, de dictis quingentis ducatorum in qua ipſa Caſſandra ſucceſ
ſit Helionoræ, ſorori, & in illa ſexta parte ducatorum duorum
millium ducentorum uiginti duorum, in qua ſucceſsit Alexan-
dro fratri, non debet habere nec conſequi aliquem uſumfructũ
ex quo extinctus fuit ſuccedendo dictis ſuis filijs cum dicta Caſ
ſandra ipſorum ſoror. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt quiſque de rebus ſuis, diſponere ſuo arbitrio.*
2 *Pater cogitur filijs relinquere legitimam.*
3 *Legitima debita filijs, quanta ſit.*
4 *Et quanta ſit illa debita uni filio, ſi ſunt plures.*
5 *In legitima non poteſt apponi onus ſeu grauamen. Et appoſitum reijcitur.*
6 *In legitima non computantur fructus.*
7 *Et poteſt filius de legitima diſponere.*
8 *Et illam poteſt tranſmittere ad ſuos hæredes.*
9 *ut grauatus fideicom. uniuerſali poſt mortem, poteſt detrahere trebellianicam.*
10 *ut ſic duas quartas, quæ capiant medietatem, & nu. 12.*
11 *Trebellianica quanta ſit.*
13 *Deductio trebellianicæ poteſt tranſmitti.*
14 *In trebelli. non computantur fructus percepti per filios primi grad' & num. 16.*
15 *ut quid ſi fuit expreſſè ſeu tacitè prohibita per teſtatorẽ, an teneat prohibitio in filijs primi gradus.*
16 *Et quando dua quartæ detrahuntur, an fructus computentur.*
17 *L. iubemus. C. ad Trebellia. an procedat quando detrahuntur duæ quartæ.*

CONSILIVM XXX.

VISO teſtamento quondam illuſtriſ. d. Niccolai Rã
goni, & ſucceſsiuè teſtamento illuſtriſsimi Comi-
tis Ioan. Franciſci Rangoni eius filij legitimi & na
turalis, paucis & ſuccinctè concluſiuè loquendo,
1 attingam quæ pro ueritate occurrunt. † Potuit. d. Illuſtriſ. Nico.
ſuo arbitrio de rebus ſuis diſponere. l. nemo exterus. C. de iudi.
l. j. C. de ſac. ſan. eccle. l. in re mandata. C. manda. l. ſed & ſi lege.
§. conſuluit. ff. de peti. hæred. & liberum habuit arbitrium per ul
timam diſpoſitionem de patrimonio ſuo diſponere prout ſibi
placuit d. l. j. C. de ſacroſ. eccl. cum ſimili & ſua diſpoſitio pro le
ge ſeruanda eſt, uulga. §. diſponat. in auct. de nuptijs. l. in condi-
tionibus primum locum, in prin. cum concor. ff. de cõd. & dem.
2 † Verum quoniam filios legitimos & naturales habebat, coge-
batur dictis eius filijs legitimam relinquere, quæ illis debetur
omni iure, ut eſt tex. apertus in l. parentibus. C. de inoſ. teſtam.
& habetur in auct. de hæred. & falci. §. j. & in auct. de trien. & ſe
mi. per totum, & in auct. ut cum de appellatio. cognoſ. § aliud
quoque capitulum, & §. ſin igitur, & habet̃ in c. Raynal. & in c.
Raynu. extra de teſta. & in c ſi pater, eo. ti. lib. vj. & traditur in l.
Papinianus. §. quoniam, & §. ſeq. cum ſuis concor. ff. de inoſ. teſt.
3 † Iſta enim legitima debita filijs eſt portio eius, quæ ipſis ab in-
teſtato debebatur quæ licet antiquitus eſſet conſtituta ſub cer-
ta forma, ut in d. §. quoniam, & in l. cum quæritur, & in l. paren-
tibus. C. de inoſ. teſt. Tamen hodie ſecundum numerum filiorũ
erit triens, ſeu ſemis, ut habetur in auct. nouiſsima. C. de inoſ. te.
& in corpore unde ſumitur, & in alijs locis adductis per Deci.
conſi, ccxxxvj. non parua, col. vj. nu. xj. † Et quando tractatur ut
4 eſt in caſu præſenti de legitima debita uni filio, & filij ſunt tm̃
tres, ſeu quator legitima illius erit triẽs, & ſic tertia pars illius tm̃
quam ille filius de cuius legitima agitur poterat cõſequi ab inte-
ſtato, ita traditur per glo. & doct. in d. §. quoniam, & expreſſe
hoc dicit Pau. de Ca. in d. l. cum quæritur, & in d. l. parentibus,
ponit glo. & Saly. q. viij. in d. auct. nouiſsima, & ibi Iaſ. col. xv. in
fi. & in l. planc. §. ſi duobus, poſt glo. nu. xxj. de lega. j. & in l. Gal
lus. §. & quid ſi tantùm, nu. lvij. ff. de libe. & poſth. & per Ant. de
But. conſi. xl. in quæſtione illa, in prio. ponit Cor. conſi. cl. hanc
col. penul. uolu. j, & conſi. ccij. circa præſentem, in litera. P. uolu.
ij. & Soci. conſi. lxxvj. uiſo, colu. j. in princ. uolumi. iij. & conſil.
iij. uolum. j. Vnde cum in præſentiarum tractetur, quanta ſit le

gitima debita illi.d.Io.Franciſ.filio dicti teſtatoris dicere cogi-
mur.ꝙ ei ſit tertia eius partis,quam ipſe poterat conſequi ab in-
5 teſtato ſuper rebus patris,cum fuerint tantum quatuor filij.†In
qua legitima teſtator ipſe non potuit apponere aliquod onus,
nec grauamen,nec fideicommiſſum,& licet appoſuerit, tñ illud
reijcitur,& hř perinde ac ſi non fuiſſet adiectum,ex quo talis le-
gitima debet ad filium peruenire libere,& ſine aliquo onere, vt
eſt text.apertus.in l.qm in priorib.& in l.ſcimus.§.cum autem.
C. de inoffi.teſta.& ibi ſcriben.not.allegat ea deciſio.concor.
& ponit Alex.conſi.lxviij.circa præmiſſam,uolum.iiij.& conſi.
lxxviij.attentis uerbis,uol.v.& Ang.conſi.cxxxiij.ad deciſioně,
& Roma.conſi.clxxxv.in deciſione, in prin.& conſi. ccxxxix.in
hac re,tradit Fulg.conſi.xix.tertio principaliter,& cõſi. lxxxix.
proponitur,in ij.dub.& Cuma.cõſi.xxv.Frá.col.ij.& facit text.
in l.cum patronus , de lega. ij.& in l.cohæredi.§.cum filiæ.ff.de
uulg.& pup.& ponit Dec.ɔſ.lxxxj.in caſu propoſito,circa prin
6 cipium. † Et in iſta legitima non computantur fructus , ex quo
detrahenda uenit ex ſubſtantia bonorum paternorum , vt hř in
d.l.ſcimus.§.repletionem.C.de inof.teſt.& tradunt oẽs per illũ
tex.in l.iubemus.C.ad trebelli.& in l.Marcellus.§.rea quę.ff.eo.
7 & in l.in quartam.ff.ad leg.Falc.†Ex quibus infertur,ꝙ dicta le
gitima quæ non cenſetur ſubiecta fideicommiſſo.d.Illuſtriſ.do.
8 Ioan.Franc.potuit diſponere , & teſtari,prout teſtatus fuit.†Et
deductionem dictæ legitimæ potuit tranſmittere ad ſuos hære-
des extraneos,& ſic ad eius filiam hæredem inſtitutam , vt hř in
l.omnimodo,& in l.ſcimus,& in auct.nouiſſima,ubi doc. C.de
inof.teſta.& in l.ſi infanti.C.de iure deliber.& in l.q̃q̃.& in l. ir
ritum.C.ad leg.Fal.& concluſio iſta indubitabilis eſt, & de pla
9 no procedit ſm oẽs.†Rurſus aduertẽdũ erit,ꝙ Illuſtriſ. Comes
Io.Franc.filius dicti teſtatoris vř grauatus per fideicommiſſum
uniuerſale poſt mortem ſuam,ſub conditione , ſi deceſſerit ſine
filijs maſculis , & filio ita grauato datř facultas ultra legitimam
iure naturę ſibi debitam ẽt detrahendi de bonis paternis quar-
tam trebellianicam,vt hř in c.Raynaldus,& in c.Raynutius , &
utrobiq; gl.& doc.iſtud firmant extra de teſt.& no.in c. ſi pater
co.ri.li.vj.ponit Bar.& alij in l.Papinianus.§.meminiſſe.ff.de in
* off. teſta.ubi Ang. dicit hanc opi. * communiter approbari , in
ſcholis,& idẽ Ang.in d.l.cohæredi.§.cum filię,& in l.in rõne.§.
quod uulgo.in gl.j.ff.ad leg.Falc.dicit ita practicari in iudicijs,
& ſequitur ibi Alex.in l.mulier.§.cum proponeretur.ff.ad Tre-
bel.& Bar.& alij,in l.quamquam.C.ad leg.Fal. & Bal. in l. filiũ
quem habentem.C.fa.erciſ.& ibi repeten.car. iij.& Iaſ.ibidem
nu.vj.& ſeq.firmat,& aſſerit hanc opinionem obſeruari in pra-
ctica,ita ꝙ fruſtratorium eſt de ea ulterius diſputari,& ſequun-
10 tur repeten.in dicta auct.en.nouiſſima.†Et Alex.conſi.xliij.attẽ
ta,& cõſi.cxlij.circa primũ,col.v.uol.ij.& alibi pluries, ubi poſt
alios per eum adductos dicit,ꝙ iſtę duæ quartæ aſcendunt ad
dimidiam integram illius partis quæ tangit filium grauatum,vt
ẽt firmat Old.conſi.cxxxj.quidam habens,& Zabare.conſi. xcj.
tñ deo,in iiij.dub.& Are.conſi.xviij.uiſa,col.pe.& Fran.de Cur.
conſi.xvj.& lxxv.col.iiij.& Soci.conſil.xxxiij. proſequendo or-
dinem,col.viij.uer.circa quartam,uol.j.& alibi pluries, & Cor.
conſi.cxlvj.in hac,uol.ij.& alia accumulat Dec.conſi. lv. & pro
temui,col.pe.uerſic. ſecundo in tali reſtitutione , & conſi.ccij.ut
præſens,nu viij.& vij.conſi.cexxxvj.non parua,col.iij.uerſic. in
iiij.dubio.In quibus locis & alijs concordan.doc. firmant hanc
* opinionem tanquam * communem obſeruari,nedum in ſcholis
eccleſiaſt.ſed ẽt in foro ciuili,ex quo de ea ſunt tex.clari,& aper
ti de iure canonico,in d.c.Raynaldus,& in d.c.Raynucius,iun-
ctis no.in c.j.& ij.de oper.no.nun.& per Bar.in l.priuilegia. C.
de ſac.ſan.eccl.Et multa ad confirmationem prædictorũ addu-
11 cũt repeten.poſt antiq.in l.in quartam.ff.ad leg.Fal.†Iſta antẽ
quarta Trebellianica erit quarta pars dempta legitima reſidui
totius partis tãgẽtis.d.Illuſ.Com.Io.Fran.ut dicit Pau.de Ca.&
alij ſcriben.ſequunř in d.l.iubemus,& in d.l.q̃q̃.& plene no.in
d.l.filium quem habentem,& per oẽs in d.l.in quartã,& per ca.
no.in d.c.Raynaldus,& in d.c.Raynucius,& p Barbat.i ɔſ.ſuo.
12 lviij.uol.iij.& per Dec.in d.conſi.ccxxxvj.col.ſi.in prin.†Et ſic
facta cõputatiõe legitimæ , & Trebellianicæ dictæ duæ quartæ
aſcẽdũt ad medietatẽ totius partis q̃ tãgebat.d.Illuſ.Com.Ioã.
Fran.ut expſſe dicũt doc ubi ſ.& ẽt Bened.Cap.ɔſi.lxxviij.i pri
mo dubio,& ɔſ.cl.& Frã.de Cur.ɔſ.xxix.in ſi.& ɔſ.xxxviij.& cõ
13 ſi.lj.col.xij.& diffuſius ɔſ.lxxv.& cõſi.ul.†Et deductionẽ iſtius
quartæ Trebellianicæ ipſe Com.Io.Fran.potuit trãſmittere ad
eius filiã hẽdẽ inſtitutã,ex quo de ea potuit diſponere arbitrio
ſuo,ut traditur in d.l.quamquam,& in d.l.irritum.C.ad leg. Fal.
& no.in d.l.omnimodo,& in d.l.ſcimus & dicta auct.en. nouiſſi
ma,& per Bal.conſi.cexc.hæ quæſtiones,& per Dec.d.ɔſ.lxxxj.
14 in princ.& nu.j.† Et in iſta Trebellianica non debet computari
fructus percepti per ipſum Com.Ioan.Fran.quia erat filius te-
ſtatoris in primo gradu per tex.expreſſum.in d.l.iubemus.C.ad
Trebellia.ubi Bar.& oẽs hoc firmant,& idem Bar.& alij in d. l.
quod de bonis §.ꝙ auus.ff.ad leg.Falc.& probatur in d. c.Ray-
naldus,per ſcriben.ibi,& eſt tex.in d.c.Raynutius,uer.io eo ue
ro,& tradunt oẽs poſt gl.in l.in fideicommiſſaria,& in l. mulier
§.cum proponeretur.ff.ad Trebel.& plenè tangiř in d.l.in quar
15 tam.†Circa uero deductionem.d.Trebellianicæ difficultatem
facere vř prohibitio facta per ipſum teſtatorem,qui tacite, & ex
preſſe prohibuit detractionem Trebellianicæ,& mandauit eam
non debere detrahi,quo caſu maiores noſtri multum inſudarũt
an talis prohibitio ualeat,& teneat in filijs primi gradus,ut erat
ipſe Illuſt.Com.Ioan.Fran.Bal.cũ,& Saly.in d.l.iubemus. C.ad
Trebel.uoluerunt,ꝙ non poſsit prohiberi rõnib.de quibus per
eos,relatis per Alex.& alios in l.Marcellus,in prin. ff. ad Treb.
& eandem opi.tenet Rom.in d.l.Marcellus,& in conſ.ſuo. ccvj.
licet de communi,col ul.& tenet eam.Barba.in repeti.d. c. Ray
nucius,col.cliij.ubi adducuntur fundamenta,& Iaſ.in d.l.Mar-
* cellus,in prin.ſequitur iſtam opi.quam dicit eſſe * communiter
* approbatam,col.xij.nu.xlviij.uer.nunc iſtam * communem, &
ibi dicit,ꝙ eam tenet Pau.de Ca.in d.l.iubemus,col.j.in prin.&
Saly.in auct.ſed cum teſtator.C.ad leg.Fal.& ſubdit ipſe Iaſ.ꝙ
Alex.in hoc uariauit conſulendo, & legẽdo , & Dec.in d.conſi.
lxxxj.nu.iij.dicit hanc opi.Bal.eſſe ueriorem,& continere maio
* rem æquitatem,& ꝙ iſta eſt magis * communis opinio,pro qua
ſunt rõnes magis efficaces.Et ꝙ iſta opinio eſt amplectẽda. qm
magis fauet filijs,& idẽ Deci.firmat conſi.ccxviij.in caſu ad me
tranſmiſſo,col.ij.nu.iiij.& v.& ɔſi.cclxix.conſuluaab Illuſ.nu.
xv.& Moder.repetẽ.ut eſt Io.Cro.in l.nemo põt,de lega.j.col.
* xiiij.& ſeq.dicit hanc eſſe magis * cõem opi.& ꝙ pro ea iudica-
ret,& conſuleret,& nouiſſimi legentes Bononiæ.in d.l.Marcel-
lus,in prin.hanc opi.Bal.ſequuntur aſſerentes pro ea pluries,&
pluries cõſuluiſſe,ꝙ trebellianica in filijs primi gradus non poſ
ſit prohiberi.¶ Eſt uerum,ꝙ multi tenuere ɔtrariũ,ut fuit Cy.
in d.l.iubemus,in j.oppoſi.& alij adducti per Alex. in d.l. Mar-
cellus,& per Ant.Corſ.in trac.de ptãte reg.q.lxiiij.car.xxiij. &
xxv.& per Pau.Pic.in repet.dictæ.l.in quartam,car.antep.& pe.
* ubi dicit hanc opi.Cy.uideri magis * communem,tñ ꝙ in pun-
cto iuris opinio.Bal.eſt uerior,& magis æqua,quam ipſe ibi ſe-
quitur comprobando eam multis medijs reſpondendo omnib.
contrarijs adductis pro opi.Cyn.& ſequac.& potiſsime quia ſa
uẽdũ eſt filijs maxime in dubijs opinionib.ut patet i. l.ſcripto.
ff.unde libe.iuncta.l.nam,& ſi parentib.ff.de inof.teſt.& bñ fa
cit tex.in l.nihil.§.nunquid prætor.ff.de bo.liber.Et ne filij pa-
terna hẽditate minus rigoroſe priuenř,ptores ſæpe numero emẽ
darunt,& correxerunt dictam rigoroſitatem.ut hř inſtit.de bo.
poſ.in prin.cum uulgar.Item quia iſta opinio eſt ęqua,& fulcita
bonis rõnibus,iõ amplectenda,ut tradit Abba.Fely.& Moder.
in c.j.extra de conſti.& aliqua adducit Iaſ.in l.placuit . de iud.
pro qua opi.Bal.bñ facit tex.in d.l.iubemus,qui nõ reperiř cor-
rectus per iura nouiſsima,ꝓut inducit Pau.Pic.in d.l.in quartã
In d.col.ubi ex plurib.iſtud cõprobat, & ſtante diſpoſitiõe.d.l.
iubemus , inclinare cogimur in hanc partem , ut in filijs primi
gradus trebellianica non poſsit ꝓhiberi.Nec obſt.illud qd' di-
cit Soc.in d.l.Marcellus,ꝙ nõ pt inferri de fructib.prout loquiř
d. l.iubemus,ad trebellianicã,cum nihil habeat cõe declarãdo
ut per eum.Nã dictum ſuum procederet,qñ inciperemus a fru-
ctibus affirmatiuè,hoc mõ,teſtator põt facere,ut fructus impu-
tenř,ergo pt ꝓhibere trebellianicã.Itẽ qñ inciperemus a trebel
lianica negatiuè,hoc modo,nam trebellianica olim nõ poterat
prohiberi,& tamen fructus imputabãtur.l.in fideicommiſſaria,
ff.ad Treb.& ita exemplificando procederet argumentum So-
ci.Sed ſi nos incipimus a fructibus negatiuè,bñ ualet argumen
tũ de fructib.ad trebellianicam exemplum.Non pt facere teſta
tor ꝙ fructus imputenř in trebellianica filijs primi gradus, d.l.
iubemus,qd' eſt minus,ergo multo magis non poterit eã pro-
hibere in totum,quod eſt plus auct.multo magis.C.de ſac. ſan.
eccl.& tenendo hanc opi.approbatam,ut ſ.ueriorẽ,& æquiorẽ,
& magis communem ſm doct.præallega.Ad contraria poteſt
reſponderi,ut dicit,& reſpondet Pau.Pic.in repet.d.l. in quar-
tã,col.præalleg.qui ſigillatim omnia euacuat,& ad no.per Ray-
nuc.

ne.Bal.& Imo.in l.Lucius.§.maritus,per illum text.ff.ad treb.
& in l.ſi debitor.ff.ad leg.Fal.cum ſi.Vbi dicūt ꝙ teſtator pōt
facere,ꝙ filius computet in ſua legitima trebellianicam, ultra
reſponſionem datam per Pau.Pic.ſ.pōt reſponderi ex dictis p
Bal.in l.cum pr̄.§.Titio,de leg.ij. Vbi declarat hoc procedere
qn̄ filius eſt debitor p̄ris,nam tunc debitum ꝯpenſabit cū tre-
bellianica alias ſecus.Ea quibus infert,ꝙ non obſtante dicta p
hibitione facta per teſtatorem,ꝙ ipſe Io.Frac. poterat trebel-
lianicam deducere,& pro hac opi.tanꝗ̄ magis ęqua, & fulcita
optimis rationib.ſæpius ēt ipſe ꝯſultus ſui,& de ueritate ad di-
16 cta per me in alijs ꝯſilijs meis me refero. † Nec prædictis hēt
obſtare ſi dicat,ꝙ qn̄ detrahunt duæ quartæ,ut eſt in caſu nr̄o,
& ſ.fuit ꝯcluſum,ꝙ tūc fructus dēnt cōputari in ipſa trebel. ēt
in filijs primi gradus,& iſto caſu vr̄,ꝙ poſſit per teſtatorē ꝓhi-
beri,& ita limitabit.d.l.iubemus,vt firmat Pau.& Alex.in d.l.
mulier.§.cū ꝓponeretur,col.iiij.ff.ad treb.& Alex.ꝯſ.xxix. per
ſpectis,col.j.uer.nec ad hoc,& ꝯſ.clxv.in fin.uol.v.& ꝯſ.cl.quo
ad primum,uol.vj.& in d.l.Marcellus,col.vj.uerſ.& illud facit,
& Pau.de Caſt.ꝯſ.ccij.quia dubia,col.fi.uerſ.nec obſtat,nam ꝯ
* traria opi.eſt in puncto iuris uerior,& magis * cōis quæ habet
& diſponit. d.l.iubemus,procedere,& locum habere, ēt qn̄ ue
niunt detrahendæ duę quartæ,ut ēt iſto caſu trebellianica non
poſſit prohiberi,nec fructus imputantur,in ipſam trebelliani-
cam qn̄ ſumus in filijs primi gradus,ut eſt in caſu nr̄o,ita exp̄ſ-
ſę firmat Bar.Saly.& alij Mod.in d.l.iubemus, & ita conſuluit
Ang.ꝯſ.cxxiiij.Iolus.d.Dalmatij,& Roma.in d.ꝯſ.ccvj.& ſen-
tit expreſſe Bar.in l.quod de bonis.§.ꝙ auus.ff.ad leg. Falc.ubi
Alex.col.ij. expreſſe ſequitur hanc opin.adducens pro ea alias
deciſiones.& reſpondendo ad rōnem Pau.de Ca.tenentis con-
trarium,pront ēt firmat Cor.ꝯſi.claxx.multitudo,col.viij.uer-
ſi.circa x.q.& uerſ.alius ſcrupulus,uol.iiij.& pro iſta opin. eſt
tex.formalis,deſtruens opi.Pau.de Ca.in d.c.Raynutius,& uer
ſi.in eo uero,quem adducit Clau.in d.§.cū proponeretur, ubi
reſpondet adductis per Pau.de Ca.& ſequitur hanc opinio. li-
cet contra eam adducat tex.in d.l.ſi debitor ad quam leg. fuit
reſponſum,in præceden.artic.& hanc opi.etiam ſequitur Pau.
Pic.in d.l.in quartam,car.x.col.iij.& iiij.& diffuſius car. ante-
17 pen.col.j.& ij.† Et ꝙ d.l.iubemus procedat quando detrahun-
tur duæ quartæ,ſatis ſuadetur, qm̄ legitima detrahitur illico,ꝙ
filius ſuccedit patri,vt dicit Bal.in l.ſcimus.C.de inoff.teſta.&
Pau.de Caſt.in d.l.iubemus,& Fran.de Cur.ꝯſi.lxxv.dominus,
col.v.& dempta legitima,reliquum ꝯſideratur pro aſſe hæredi
tario,& de illo reſiduo,debet reſtitui dodrans,ut dicit Pau. in
d.l.iubemus,& ita declarat Bal.in d.l.filium quem habentem,
col.ix.uer.non obſtat iſta lea,& Alex.hac ſentit in d.§.ꝙ auus
col.ij.& Pau.Pic.in d.l.in quartam,col.cxvij.& ipſe Pa.de.Ca.
in d.l.iubemus,dicit hanc opinionem eſſe ſecuriorem, & eam
ſentit Alex.ibi in prima apoſtil.ad Bal.& omnes doct.in præ-
ceden.articulo allegati.Tenentes filijs primi gradus trebellia-
nicam non poſſe prohiberi,uirtualiter ita ſentiunt,ꝙ d.l.iube-
mus,procedat eo caſu quo per prius legitima eſſet detrahenda
& ita ēt firmat Barb.in d.c.Raynucius,& hoc ēt ſuadetur, quia
d.l.iubemus non eſt correcta per.l.ſcimus.§.repletionem.C.de
inoff.teſt.Et tanto magis quia hodie cōis ꝯcluſio eſt,liberos ēt
ulterioris gradus poſſe detrahere,& legitimam,& trebelliani-
cā,ſiue ꝯſideremus ius ciuile,ſiue ius canonicum, vt poſt alios
per eum adductos ſentit Iaſ.in d.l.filium,nu.vj.& ſeq.Et ꝯn̄r ne
ceſſe eſt fateri.d.l.iubemus,procedere ēt eo caſu,quo filij pri-
mi gradus per prius poſſunt legitimam detrahere, alioquin nul
lum eſſet priuilegium ipſorum,ut ſentit Coro.d. conſil. clxaa.
& Alex.in d.§.quod auus,& Pau.Pic.in d.l.in quartam,ſo. p̄all.
Prout ēt quia ſecundum magis cōem,filius grauatus ſub ꝯditio
ne detrahit duas quartas de iure ciuili,& ideo.d.l.iubemus, lo
quitur eo caſu,qn̄ per prius legitima uenit detrahēda, nam ibi
filij erant grauati ſub ꝯditione,ſi ſine liberis,&c.Et cum exp̄ſ-
ſe loquatur iſto caſu,quo legitima,& trebellianica uenit detra
henda,& adhuc ꝯcedat priuilegium filijs primi gradus, de quo
ibi manifeſte apparet,ꝙ opi.Pau.de Ca.de qua.s. non eſt uera,
* Et ꝙ opin. uerior,& * cōior erit dictam l.iubemus, procedere
eo caſu quo duæ quartæ ueniunt detrahendæ,ita ut iſto caſu fi
lijs primi gradus,fructus non poſſint cōputari in trebellianica,
& ēt vt ſi expreſſe trebellianica a p̄re ſit ꝓhibita adhuc poſſit de
trahi non obſtante prohibitione,cum in iſtis filij primi gradus
ſint priuilegiati,ut expreſſe diſponit.d.l.iubemus.Conſequen-
ter erimus in ꝯcluſio.ſuperius firmatis,in quibus dictum eſt ip
ſum Illu.Com.Io.Fran.de bonis p̄nis potuiſſe detrahere duas
quartas& de illis potuiſſe teſtari,& diſponere,ꝓut teſtatus ē in
beneficium filiæ.Et pro ueritate poſſunt uideri quæ alias con-
ſulendo dixi , circa prædictas difficultates , ad quæ me re-
mitto. Pariſ.Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Statutum excludens latus maternum,duo habet capita excluſiuū.*
ſcilicet & incluſiuum.
2 *Et perſonæ incluſa excludunt alias,quando ſunt ex illo latere ſub*
quo uocantur.
3 *Quæ perſonæ ſunt ex latere paterno.*
Et qualiter ſtatutum prædictum procedat.
4 *Exceptio firmat regulam in non exceptatis.*
5 *Nepos ab inteſtato ſuccedit unà cum matertera auunculo ſuo.*
6 *Statutum interpretationem recipit à iure communi.*
7 *Vtraque coniuncta,an excludat coniunctam ex uno latere tantū,*
& quando.
8 *Dictio alternatiua,uel,capitur quandoque in uim ordinis.*
9 *Non attenditur ordo ſcripturæ quando de mente conſtat.*

CONSILIVM XXXI.

AD Corroborationem & comprobationem eorū ꝗ
copioſe deducta ſunt per Excell.dominos Conſu-
lentes,& ſucceſſiue per alios in fauorem Ioan.Ba
ptiſtæ,optime deſeruit ſtatutum ſub Rubrica de
ſucceſſione ab inteſtato,in uerſ.item mater, in quo ſtatuentes
expreſſe excluſerunt matrem,& latus maternum a ſucceſſione
filij ab inteſtato defuncti,& aliarum perſonarū de quibus ibi ,
conditionaliter tamen ſi remanſiſſet frater, uel ſoror perſonæ
prædefunctæ,aut filius fratris,uel ſororis,aut patruus ex latere
1 perſonæ mortuæ.† Quæ excluſio lateris materni facta apparet
ꝯtemplatione dictarum perſonarum ꝯditionaliter nominata-
rum,& mr̄em,& alios uenientes ex latere materno tm̄ excludē
tium,& diſpoſitiuè dicuntur dictæ perſonæ uocatę ad ſucceſ-
ſionem,licet ſub conditione ſint nominatę,ſecundum Bar.in l.
ij.§.uidendum,col.ij.nu.j.ff.ad tertullia.& in l liberorum.col.
vij.nu.xvj.ff.de verb.ſign.& per Mod.in Rub.ff.ſol.matr. cum
2 ſi.† Et iſtę perſonæ excludentes latus maternum diſpoſitiue uo
catę,& exiſtentes in capite incluſiuo, ita demum excludunt la-
tus maternum,& ſuccedunt,ſi ſunt de latere perſonæ defunctę,
hoc eſt de latere paterno,nam maternū excluſum erat,& in ca-
ſu iſto ſucceſſionis per ſtatuentes habitum fuit impertinens,&
3 nullius ꝯſiderationis, ut deducitur in conſi.† Conſequenter la-
tus paternum,ſolum fuit ꝯſideratum,ut ēt ex ſequentibus colli
gitur,dum uocatur patruus, & eius filij,qui ex latere paterno
tm̄ deſcendunt.l.iuriſconſultus.§.tertio gradu,& §. quarto gra
du.ff.de gradi.& inſt.co.§.tertio gradu,& §.quarto, cum con-
cord.& etiam ex alijs uerbis ibi,Cios paternos, nec non, & ex
illo uerſi.ſeq.& mortuo fratre,in quo ſoror a ſucceſſione fra-
tris,nō equidem a fratre uterino tm̄,ſed ſolum a fratre utrinq;
coniuncto,uel ſaltim paterno,ex quibus infertur matrem p̄er
ſororem uterinam tm̄,quæ fratri mortuo ſolum coniuncta eſt
per latus tantum maternum.Vt enim ſoror uirtute ſtatuti ma-
trem excludat neceſſe eſt,ut ſit ſoror defunctę pſonæ ex latere
p̄rno,ut oſ̄dimus,ulterius auertendū eſt ꝙ ille uerſiculus dicti
ſtatuti,& mortuo fratre,&c.Solum diſponit qn̄ frater ab inte-
ſtato moritur,ut ſoror nō poſſit illi ſuccedere, ſi remāſerit unꝰ
frater,ſeu plures,carnalis ex latere materno,& paterno,uel ſal-
tim paterno,& iſte uerſiculus non decidit caſum noſtrum, ex
quo nullus remanſit frater utrinq; ꝯiunctus,uel ex latere p̄ris tā
tum.Nā iſte Bernardinus mortuus eſt nullis relictis fratribus,
ſed ſolum relicta do.Silueſtra ſorore utrinq; coniuncta. & reli-
cto Io.Baptiſta filio olim do. Magdalenæ ſororis conſangui-
neę,ex latere paterno do.Bernardini.Caſus ergo præſens pun-
ctaliter deciditur in dicto uerſi. item mater,ubi diſponit,ꝙ in
ſucceſſione fratris ab inteſtato defuncti excluditur mater , &
alij coniuncti per genus maternum tantum,& ad dictam ſuc-
ceſſionem uocatur frater uel ſoror,aut filius fratris,uel ſororis,
ex latere paterno,perſonæ defunctæ,& ſatis eſt, ꝙ defuncto iū
gatur ex latere paterno tantum,nam maternum non eſt conſi-
derabile,quia fuit excluſum, ut impertinens. Et ſuadētur iſta
nam ille uerſiculus ſtatuti,& mortuo fratre, &c.uenit ꝯtinua-
tiue ad p̄cedentia in qbus diſpoſitum erat ſorores ſuccedere ſi ſi
ſi iungebant ex latere paterno,in iſto aūt uerſiculo, & mortuo

diſponit, q dictæ ſorores non ueniant, nec ſuccedant qn̄ extarent fratres perſonę defunctę, & iſte non eſt caſus noſter, cū oul lus exter frater q̄n̄r uerſamur in illo capite ſtatuti, item uīr, qđ
4 non corrigitur illo caſu per illum uer & mortuo. † Quinimmo confirmatur, cum ibi ponatur exceptio a ꝯtentis, in uerſ. item mī, & de natura exceptionis ſit regulam confirmare in alijs nō exceptuatis. l. in his. ff. de legib. l. nam quod liquidæ. §. fi. ff. de pen. leg. & per Mod. in l. j. ff. de reg. iur. Venient igitur ſorores ad ſucceſsionem fratris, ſi ſunt e latere paterno & etiam in d. uer. item mater, ubi caſus præſens deciditur expreſsè nec poteſt dici omiſsus, & ſi pro quia latus paternum eſt incluſum, & ſolū uocatum, & nulla fuit habita conſideratio lateris materni, intentum habemus, ut ſorores ſuccedant ſiue ſint utrinque coniū
5 ctæ ſiue ſolum ea latere pr̄no. † Et ſi uiueret do. Magdalena pro culdubio ſuccederet una cum do. Silueſtra ea quo ambæ erant ſorores Bernardini ex latere paterno. ea igitur mortua, ad ſucceſsionem uenit prædicti Bernardini eius auunculi. Ioa. Bapti. nepos, & filius do. Magdalenæ una cū do. Silueſtra eius matertera, ut hr̄ in auct. de hæred. ab inteſt. ueni. §. ſi igitur, uerſ. unde conſequens, & in auct. vt fratr. fil. in prīn. & in auct. ceſſante. C.
6 de legit. hæredi. † Et tale ſtatutum circa hoc alterius nihil diſpoſuit, quin poſſet nepos ſuccedere auunculo, vna cum matertera, & interpretationem a iure cōi prædictam recipit ſm̄ Bal. in l. ita nobis. C. de adul. & in l. in quibus. C. de ſec. nup. & Cor. ꝯſi. cxv. in fi. vol. ij. & Alex. conſ. lxxxviij. uol. j. & ꝯſi. xxvij. uol. iij. & conſ. cxxxvij. vol. v. eo magis cum ſtatutum expreſſe uo-
7 cet etiam filias ſorores. † Nec ſtatuentes conſiderarunt agnationem in iſta ſorore. Nam ea mortua deficit, & quia uocauit eius filios qui non ſunt de agnatione matris, non patris. l. pronun-
8 ciatio, in fi. l. familiæ. §. j. ff. de uerb. ſigni. cum ſim. † Et illa dictio alternatiua, uel, de qua in d. uerſi. item mī, non pōt conſiderari in uim ordinis, reſpectu fratris & ſororis, cum hic nullus adſit frater, nec reſpectu ſororis, uel eius filiorum non poſſet ita ꝯſiderari qn̄ una ſoror, & eius filius uiuerent, & ambo inſimul uellent ſuccedere, nam non poſſunt, ſed ordinatim, & gradatim uenire debent, ad tradita in l. Gallus. §. quidam recte. ff. de libe. & poſth. cum concor. In caſu aūt pn̄ti, non eſt ſoror, & eius filius, ſed adeſt Ioan. Baptiſta filius Magdalenę ſororis Bernardini, qui uult ſuccedere, una cum Silueſtra eius matertera
9 ſuo auunculo, quod poteſt, vt diximus. ¶ † Nec attendi dēt ordo ſcripturę, ex quo ꝯſtat de mente ſtatuentium, ſolum ꝯſiderātium ꝯiunctionem ea latere paterno tm̄, & hanc mentem ſequi debemus prætermiſſo ſcripturę ordine. l. nec. n. ff. de ſolut. cum alijs alleg. per Alex. conſi. cluj. uiſis, nu. iij. uol. vij. Ex quibus cōſideratis etiam alijs adductis per Excel. do. Cōſulentes adhereo opinionibus ipſorum, & in ipſorum ſententiam ꝯcurro. P. B.

SVMMARIVM.

1 *Nemo ſine actione experitur.*
2 *Non ſufficit probare ſe filium, ſed neceſſe eſt, ut doceat ſe haredē ad hoc, ut iure tranſmiſsionis poſsit uenire.*
Ius tranſmiſsionis competit haredi.
3 *Nec ſufficit, quod ſe haredē quis ſe aſſerat, nam alia ſunt probāda.*
4 *Remedium petendi ſupplementum, qua ratione ſuit inductum.*
5 *Praſcriptione annorum. xxx. ſublatum eſt omne ius.*
6 *Et ſi deficiunt pauci dies ad dictum tp̄s complendum, non eſt curandum.*
7 *Minima non conſiderantur.*
8 *Citatio quando interrumpat praſcriptionem, & nu. 9. & 12.*
10 *Litis conteſtatio quando interrumpat praſcriptionem.*
11 *Et quid ſi ſit à procuratore minus legitimè conſtituto.*
13 *Procurator minus legitimè cōſtitutus, et admiſſus, nocet admittēti.*
14 *Quando poſsit dici de falſo procuratore.*
15 *Bona fides, & titulus neceſſaria in praſcriptione, & nu. 16. & 17.*
16 *Ius adeundi annis. xxx. praſcribitur.*
18 *Bona fides praſumitur ex temporis diuturnitate, etiam titulo non apparente.*

CONSILIVM XXXII.

LEGI Et uidi Allegationes ingenioſè, & diffuſè editas per Excell. V. I. doct. d. Petrum Andriolū in fauorem Hieronymi, & Ioannis de Gherardinis, & de ipſarum ſubſcriptione requiſitus. Placet conſideratio illa, ut illi Ioanni actori competere minime potuerit remedium agendi ad ſupplementum legitimæ, prout egit, co qm̄ extrema neceſſaria requiſita, ut tale remedium poſsit intentari per ipſum minime probata apparent, ꝙn̄r ſine actione experitur, & iō repellendus. l. ſi pupilli. §. uideamus. ff. de nego.
1 geſt. cum uulg. † Et docuent ſe filium q. do. Bonæ, filiæ olim Bambi, non [illegible] ſatisfecit iuris diſpoſitioni, ordināti nō
2 ſufficere tale [illegible] intentari per filium. † Ex quo ulterius neceſſe eſt, ut [illegible] ſe eſſe hæredem mr̄is, cuius cā iure tranſmiſsionis prætend[illegible] tale ius ſibi competere, ſm̄ Pau. de Caſt. in l. ſi quis filium. C. de inoff. teſt. allegantem nota in l. qui ſe pr̄is. C. unde libe. & in l. ſi quis filium. ff. de acq. hær. & ſequitur Iaſ. in d. l. ſi quis filium, col. j. in vj. limi. cum alijs adductis in allega-
3 tionib. † Nec ſufficit aſſerere ſe hæredem, niſi aliter doceatur, ad tradita in l. is qui hæres, & in l. ꝓ hærede. & in l. gerit. ff. de acq. hær. iunctis nota in uulg. l. ei qui. ff. de prob. & in l. qui ac-
4 cuſare. C. de eden. † Prout ēt qm̄ tale remedium petendi legitimæ ſupplementum, inductum fuit ne teſtamenta ſubuerterent, iuxta tex. in l. omnimodo, & in l. qm̄ in prioribus, in prin. & in l. ſcimus. in prin. C. de inoff. teſt. ꝙn̄r qn̄ uerſamur in cauſa teſtati, dictus autem Ioannes aſſerit Bambum ab inteſt. deceſſiſſe, ꝙn̄r tale remedium ad ipſius ſucceſſionem intentatum non vr̄ ꝯgruere. ſi aliter ex aliqua conſtitutione municipali, uel ſtatuto non adiuuaretur, quorum aliquod hucuſq; minime deductum
5 apparet. † Præterea a die qua mortuus extitit ipſe Bambus, uſq; ad diem qua facta fuit litis ꝯteſtatio, decurſi apparēt anni xxx. & per curſum dicti tp̄is præſcriptum fuit omni actioni, & remedio, quod forſan. d. Ioanni. cōpetere potuiſſet, l. ſicut. l. ſi cū notiſsimi. C. de præſc. xxx. uel xl. ann. c. uigilanti. c. ad aures, extra eo. ti. cum ſi. Et ꝯſiderata tali præſcriptione, clare apparet ſine actione ipſum experiri, nec obſtat id qđ adducitur reos ipſos ꝯuentos fuiſſe citatos, parū ante curſum dicti tp̄is ann. xxx. & ſic per dictam citationem, præſcriptionē illam fuiſſe interru-
6 ptam, nec debere patrocinari iſtis reis ꝯuentis. † Nam ſolū ad complendum dictum tp̄s anno. xxx. deficiebant dies x. & vij. & ſic pauciſsimi, qui non dn̄t ꝯſiderari, quo minus longi tp̄is præſcriptio non dicat cucuriſſe, ut dicit tex. in l. ſi fundum, in fi. ibi plane ſi pauciſsimi dies. &c. ff. de fun. dota. & per Iaſ. in l. ſi is qui
7 pro emptore. ff. de uſuca. nu. liij. † Ad quod illud uulgatum minima non eſſe ꝯſideranda, & de minimis prætorē ꝯſiderationem
8 non habere. l. ſcio, cum ꝯcor. ff. de in integ. reſt. † Præterea tūc demum citatio p̄ſcriptionē longiſſimi tp̄is interrumpit, qn̄ fuit facta legitime, & hoc caſu ꝓcederēt deciſiones q̄ in ꝯtriū poſſent adduci. Ac qn̄ citatio nulla eſt, & aliquo reſpectu illegitime facta, p̄ſcriptionē iſtam xxx. ann. minime interrumpit, ut tradit, per gl. & Bal. in l. ſi pr̄. C. ne de ſta. defun. & per Bar. in l. j. per illum tex. C. de iu. dom. impe. & in l. nemi. C. de exhib. re. ubi ēt alij no. & per Bar. in l. accuſaturus, per illum tex. ff. de adul. & in l. aut qui aliter, in prin. §. j. ff. quod ui aut clam, & p eundem, & alios, in l. j. ff. de ope. no. nun. & tradunt Cano. oēs in c. cū comparsti, de appe. & ibi latè do. Pręposi. col. vij. & Phili. Fran. in c. ut debitus, col. v. uer. tertia ꝯcluſio, co. ti. & tradunt Bal. Roma. Alex. & Iaſ. col. ij. nu. vj. & uerſ. vj. limita, in l. fi. in prin. ff. de eo per quem fac. er. & in Rub. ff. de in ius uocā. & in l. licet, col. ij. C. de proc. & latè per Fely. in c. illud, col. iij. & iiij. extra, de præ
9 ſcri. & Aret. ꝯſi. xxx. uiſo, col. fi. † Et in terminis noſtris eſt deciſio Bal. in auct. offeratur. C. de lit. conteſt. col. pen. uer. uenio ad illud, ubi aſſerit citationem nulliter factam pupillo ſeu minori non interrumpere præſcriptionem, quod proprie adaptatur ad caſum noſtrum, ea qua Ioannes reus conuentus fuit, & eſt minor, & illegitime apparet citatus, & citatio illa fuit, & eſt nulla,
10 & ꝯn̄t p̄ſcriptionē minime interrupit deciſi. quib ſupra. † Prout etiam, & fortius talis præſcriptio nō pōt dici interrupta ēt per illum actum ꝯteſtationis litis, nam tunc demum litis conteſtatio præſcriptionē interrumpit, qn̄ eſt ualida, & facta legitimè, ſecus autem eſt quando talis ꝯteſtatio litis eſt nulla, & facta illegitime, iſto enim caſu non interrumpit præſcriptionē, ut traditur per gl. & alios per illum tex. in l. pe. C. ne de ſta. defunc. & no. gl. in uer. interrupta in c. placuit. §. pōt. xvj. q. iij. & in d. c. ut debitus, & Abb. & Fely. col. iij. in d. c. illud, & bene probatur in d. auct. offeratur, & ibi glo. in uer. pro nihilo, & Bal. col. penult. uerſi. uenio ad illud, & Mod. in c. a ct. præſcrip. in iij. parte, ſextę
11 partis princi. fol. lxxj. col. iij. nu. lv. uerſ. tertio limitatur. † Et ita contingit in caſu præſenti, in quo litis conteſtatio facta apparet per procuratorem conſtitutum a Ioan. minore, illegitime, informiter, & ſine ſolennitatib. requiſitis, de qbus in l. neq; tutores, & in l. exigendi. C. de procura. & in l. iiij. & ibi gl. fi. Bal.

12 & alij ẽt tradunt. C. ſi aduerſ. rem iud. † Ex quibus ẽt tollit alia
obiectio, in qua poſſet dici, citationem ſolam interrumpere p̄-
ſcriptionem, eſto ꝙ eſſet nulla, dummodo ille citatus cōpareat
in iudicio, ex quo per talem cōparitionem ſpontaneã, nullitas
illa uĩ purgata, nam multi in hoc tenuerunt ↄ̃i iun̄ citati p Mo
der. in d. l. ſi. in prin. ff. de eo per quem fac. er. Quem articulum
in p̄ſenti diſcutere minimè oportet q̃a ſumus in caſu claro, ex
quo comparitio fuit facta per procuratorem nulliter, & infor-
miter, & illegitime ↄſtitutum, & ipſamet cōparitio fuit nulla, et
actus geſti, & ꝓceſſus agitatus per talem ꝓcuratorẽ fuit, & eſt
nullus, & actus, & cōparitio nulla non põt purgare, & validare
eliam nullitatẽ, cum non entis, non poſſunt eſſe qualitates ali-
13 qu ç. l. eius qui, in pri. ff. ſi cer. pe. † Et ſi talis ꝓcurator ita ↄſtitu
tus per partẽ aduerſam fuit admiſſus, imputandũ eſt illi, ex quo
debuit animaduertere, an ꝓcurator eſſet legitime ↄſtitutus, uł
ne, & an proceſſus qui agitabaĩ potuiſſet reddi nullus, & ↄſide-
rare debebat perſonas aduerſus quas iudicium inſtituebat, & cu
14 rare, vt oĩa agitarent ſ̃m terminos, & tramitẽ iuris. † Et in p̃nti
non põt dicere de falſitate ꝓcuratoris, ex quo nõ fuit falſus, ſed
uere ↄſtitutus, & dãnũ dẽt eſſe ipſius qui in culpa fuit nõ appo
nere, & circũſpicere ſuperius adducta, iuxta c. domnũ, de re. iu.
lib. vj. cum alijs adductis per Excel. do. aduocatũ, in ſuis allega.
15 † Nec vlterius hẽt iſtis obſtare, ſi diceret p̃ſcriptionẽ i caſu p̃nti
ceſſare, ex quo penes iſtos reos ↄuentos, non uĩ adeſſe titulus,
& bona fides, ſine q̃bus illa ꝓcedere nõ põt, ſ̃m ↄcluſio. cōes &
uulg. Nam aduertendum eſt, q̃m hic agiĩ de iure quærendo ipſi
lo. actori. quo caſu non ↄſideraĩ, nec titulus, nec mala fides in p̃
16 ſcribente, ſed ſolum negligentia non petentis. † Et id iuri adeũ
* di præſcribiĩ xxx. annis, ut * cōiter ↄcludunt doct. in l. licet. C.
de iure delib. Et iuri petendi legitimam, & eius ſupplementum
ẽt præſcribiĩ ſine titulo, eſto ꝙ præſcribens ſciat iſta deberi, &
id pp negligentiam non petentis, & quia agiĩ de iure quærẽdo,
& non quæſito, ut eſt ẽt in legatario, ↄ̃ quem præſcribitur, eſto
17 ꝙ hæres ſciat legatum eſſe factum. ¶ † Et ita limitanĩ ↄcluſio.
ↄ̃rię, ut firmat, & declarat Pet. de Anch. in c. ſine poſſeſſione,
col. ix. de reg. iu. lib. vj. & ſequiĩ Soc. ↄſ. lxiij. in cã uertente, col.
iij. uer. p̃terea. uol. j. Mod. iſtod dictum exclamãt, & cõmendãt,
in tract. præſcr. in ij. par. iij. par. prin. in xiij. q. fol. xxj. col. j. uerſ.
tertię limitaĩ, nu. vij. & ſeq. Merito igiĩ rei ↄuenti præſcribere
potuere, & ſine titulo, ẽt ſi ſciuiſſent tale ſupplemẽtũ deberi pp
negligentiam non petentium, & quia hic agiĩ de iure quæren-
18 do. ¶ † Eo ẽt quia ex diuturnitate tanti t̃pis præſumitur bona
fides, ẽt nullo apparente titulo, ſ̃m gl. in uer. tenuit, in l. ſi quis
emptionis. C. de præſc. xxx. ann. quam ſequiĩ Bart. in l. Celſus.
ff. de uſuc. & ibi diffuſe repeten. & traditur in l. fi. & ibi Bar. C.
unde ui, & per cano. in c. ſi diligenti, extra de præſc. & Fran. de
Cur. conſ. lxxxij. Deus pius, col. iij. uer. quia in caſu iſto, cum ↄ-
cur. Ex quib. condeſcendo ſententiæ, & opinioni prædicti Ex-
cell. d. Petri Andreoli, & in ipſius ſententiam concurro, omiſſis
pluribus alijs quæ adduci poſſent. Pariſ. Bonon.

SVMMARIVM.

1 *Pater inter uiuos, diuidens bona ſua inter filios, non uidetur illis, de eis donationem feciſſe.*
Et potius uim habet ſuprem. iudicij, quod eſt ambulatorium, ſed cõtra, nu. 33. & 40.
2 *Etiam ſi dictum fuerit talem diuiſionem eſſe perpetuò ratam, ſed cõtra, in ſeq.*
3 *Et diuiſio iſta ſuccedere uidetur loco portionis hæreditariæ, & nu. 16. & ſeq.*
4 *Et facta uĩ, ut inter filios æqualitas ſeruaretur, ſed declara ut in ſeq.*
5 *Ver. diuiſit, diſtribuit, partiuit, non inducit donationem, ſed contra nu. 21.*
6 *Idem, & de uer. aſſignauit, nudam proprietatem importat, ſed contra, nu. 26. & 27.*
7 *Et de uerbo tradidit, idem, ſed contra, nu. 22. & 23.*
8 *Verba ſequentia, referenda ſunt ad præcedentia.*
9 *Clauſula poſita ad executionem non alterant.*
10 *Et potius aſſignatio iſta facta præſumitur ad uſum adminiſtrationẽ & peculium, ſed contra, nu. 44.*
11 *Donatio expreſſè facta per patrem filio in poteſtate, non ualet.*
12 *Et quid ſi eſſet uallata iuramento plenè, nu. 35. & 36.*
13 *Et quid ſi in donatione non fuit ſeruata forma tradita à ſtatuto, & nu. 47. & 48.*
14 *Confirmatio ſtatuti facta à ſuperiore, ſatis operatur in iuramento.*
15 *Donatio aſcendens ſummam quingentorum min. nõ ualet.*
16 *Nec etiam ualidatur iuramento, ſed contra, nu. 45.*
17 *Proœmium, & uerba narratiua, cauſam finalem indicant.*
18 *Ver. fecit conſignationem, & traditionem in proprietate, & poſſeſſione important ueram, & plenum dominium.*
19 *Et idem, de illis uer. iure proprio, & in perpetuum. & nu. 20.*
20 *Verb. in perpetuum, qualiter capiatur.*
21 *Et idem important illa uer. ad habendum, tenendum, & poſſidendũ.*
22 *Verbum, diuiſit, æquipollet uer. tradidit, & dominij tranſlationẽ importat.*
23 *Et idem de uer. relaxauit.*
25 *Qui tenetur dare, ſi eſt dominus dominium transfert.*
26 *Verb. conſignauit, & aſſignauit, & nu. 25.*
28 *Clauſula, omni meliori modo, &c. cuius ſit uirtutis.*
29 *Clauſula, quouis modo, cuius ſit effectus.*
30 *Conſtitutum, dominium, & poſſeſſionem transfert.*
31 *Per retentionem uſusfructus, transfertur, & dominiũ, & poſſeſſio.*
32 *Ver. fecit dominos poſſeſſores, adminiſtratores, uſufructuar. ꝓprietarios, pleno iure, ipſo uiuente, dominij translationem includunt.*
33 *Et idem de illis, de lite, ſeu controuerſia ferenda.*
34 *Et de illis, ad legitimam, & generalem defenſionem.*
37 *In dubio, non præſumitur donatio, niſi aliud appareat, & nu. 44.*
38 *Contractus potius iudicantur ab effectu, quàm ex uerbis.*
39 *Per actus ſequẽtes, declaratur quæ fuerit uolũtas in præcedentib.*
41 *Et quid ſi in portionibus diuiſis inſtituit eos hæredes.*
42 *Verba non debent iudicari, fuiſſe appoſita ludibrio.*
43 *Verba, quòd debent ſtare contenti illi diuiſioni, donationẽ inducunt.*
46 *Iuramentum poteſt ſupplere plures defectus.*
47 *Statutum conditum a laicis ſuper iuramento, nihil ualet.*
48 *Contractus factus non ſeruata forma ſtatuti ualidatur iuramento.*
49 *Confirmatio ſtatutorum, nihil prodeſt, ſi obſeruata non fuit. &c.*
50 *Et minus operatur ſi fuit facta in forma communi, & ſimpliciter.*
51 *Et quid ſi eſt facta ex certa ſcientia, & in forma ſpecifica.*
52 *Et quid ſi eſt dictum, cauſa cognita.*
Et quæ requirantur, ut dicatur facta ſpecificè, et ex certa ſcientia.
53 *Et facta ex certa ſcientia generalis, referenda eſt ad ſtatuta iuſta, & licita, & non ad iniuſta, & facta contra ius, & illicita.*
54 *Capienda eſt illa interpretatio, per quam iuri cõi minus derogatur.*
55 *Confirmatio referenda eſt ad actus ualidos, non inualidos.*
56 *Et ſi in confirmatione excipiuntur aliqua, an reliqua uideantur confirmata, & quando, & quo caſu.*
57 *Verbum diſponere, an ſolum uerificetur in ultimis uoluntatibus, et an etiam capiat actum inter uiuos, & nu. 61.*
58 *Reſeruatio diſponendi limitata, limitatum producit effectum.*
59 *Exceptio firmat regulam, & generalitatem, in alijs.*
60 *Et ſi fuit conceſſa per actum inter uiuos, non ueniet ille, qui fit per ultimã uoluntatem.*
62 *Sequentia declarant præcedentia.*
63 *Et limitatio põt eſſe, non tum reſpectu cauſæ, ſed etiã reſpectu tẽpis.*
64 *Apponere ſeruitutem concernit dominium non utilitatem.*
65 *Apponere fideicommiſſum, onus, & grauamen eſt reſpectu rerum inſenſibilium.*
66 *Reſpectu uero perſonarũ, ſi eſt reciprocum, uidetur fauorabile, conſiderando familiam, & agnationem, ſed contra, nu. 73.*
67 *Non tamen continet utilitatem, & nu. 68. & 71. & ſeq.*
Euidens æquiparatur manifeſto, & notorio.
68 *Et continet ſpem, & pro uno, uel altero.*
69 *Fideicommiſſum reciprocum inter fratres parit diſcordiam.*
70 *Et continet conditionem penitus incertam.*
71 *Et poteſt remitti per minorem tale reciprocum.*
Et aduerſus talem remiſſionem, non datur reſtitutio.
72 *Quæ conceditur contra remiſſionem fideicommiſſi conditionalis in quo dicitur lædi.*
74 *In rebus donatis non poteſt apponi, poſtmodum grauamẽ ſeu onus.*
Et in re propria hæredis, non ualet reſtitutio.
75 *In fideicommiſſo uniuerſali non ueniunt res etiam hæredis grauati, nec illa quæ ſunt extra patrimonium teſtatoris.*
76 *Nec illa quas prius habuit hæres grauatus ab ipſo teſtatore inter uiuos.*
77 *Et quid q̃n donatio facta prius p patrẽ, non ualuiſſet inter uiuos.*
78 *Et quid ſi poſt donationẽ pr̃ inſtituit filios donatarios hæredes, et in rebus donatis appoſuit fideicõmiſſũ, an ualeat, nu. 79. contra gl.*
80 *Et hoc uerum, quãdo ſimpliciter adiuit, ſed quando cum inuentario ſecus. nu. 86. et ſeq.*
81 *Et adeundo, obſeruare debet ordinata per teſtatorem, ſed cõtra, nume. 95 96. 98. & 100.*

82 *Nam omnia dicitur approbaſſe in præiudicium ſuum, & hæredum ſuorum.*
83 *Et adeundo, & ſe immiſcendo d' quaſi contrahere cum legatarijs, & fideicommiſſarijs, & nu. 100.*
84 *Teſtator poteſt proprias res hæredis legare, & per fideicommiſſum relinquere, ſed uide, nu. 99. ſi cum inuentario.*
Et quid ſi non adiuit, ſed repudiauit.
85 *Semel adiens ſeu immiſcens non poteſt repudiare ulterius.*
Et quid ſi ignorans teſtamentum, ſeu fideicommiſſum, ſe miſcuit.
86 *Ignorantia præſumitur in filio.*
87 *Aditio, & immixtio facta ex cã teſtati, nulla eſt data cã teſtati.*
88 *Si in cã aditionis fuit erratũ, deficit ĩ ea cõſenſus, et ſine eo nõ ualet*
Et quid ſi fit ex cauſa falſa.
89 *Et quid ſi adiuit cum beneficio legis, & inuentarij, & ibi multa de hoc beneficio, & nu. 90. & ſeq.*
90 *Nullum enim debet pati damnum, ex confecto, et nu. ſeq.*
91 *Dictio alias, uerificatur in minimo.*
92 *Et iura non ſunt confuſa, & nu. 93.*
95 *Hæres conficiens inuentarium, poteſt uenire contra factum defuncti. & nu. 99.*
96 *Et idẽ qđ geſtum à defuncto fuiſſet inualidũ, uel qđ quis permiſit.*
97 *Et idem ſi uendit in fraudem, & damnum hæredis.*
98 *Limitationes plures ad l. cũ a matre. C. de rei uendi. & alijs ſequ.*
99 *Qualiter procedat illud in quo dr̃ teſtatorem poſſe legare rem hæredis, & nu. 100.*

CONSILIVM XXXIII.

VT præſens Conſultatio clara reddatur, & ipſius ueritas pręmanibus haberi poſſit, ſingulis in difficultatibus adducentur primitus quę in oppoſitum facere uidentur demum illis reſpondendo, oſtendetur d. Chriſtophorum patrem in ſuo teſtõ inuito, & õdicente d. Sinibaldo eius filio, non potuiſſe in bonis eidem Sinib. ideo a d. Chriſtopho. antea donatis fideicom. uel aliud grauamen,
1 ſeu onus apponere, uti appoſuit. † Eſto. n. q ipſe Chriſtoph. inter uiuos maiorem partem ſuorum bonorum diuiſerit inter filios, & unicuique ipſorum partes conſignauerit, & tradiderit, non tamen propterea uidetur uoluiſſe de dictis bonis eidem ualidam donationem inter uiuos facere, & ſe priuare facultate diſponendi, ut probat tex. in l. ſi filia. §. ſi pater. ff. fam. erciſ. Vbi concluditur huiuſcemodi diuiſionem, & diſtributionem, nõ inducere donationẽ, ſed potius diuiſionem ſupremi iudicij, quę ſuprema, & ultima uoluntas ambulatoria eſt, & ad nutum reuocabilis. l. iiij. in fi. cum uulgat. ff. de adi. leg. & doct. omnes maxime Floria. in d. §. ſi pater, illud firmant, ſiue actus celebretur in ſcriptis, ſiue ſine ſcriptura, ut dicitur in illo tex. & idem uolunt doct. per illum tex. in l. quæ pater, eo. ti. & in l. quoties, ubi Pau. de Ca. C. fam. erciſ. & eſt tex. in l. ſi ancillam. §. ſi pater. ff. pro ſuo, quem ad id adducit Bal. ubi iſtud firmat, in l. iij. col. ii.
2 uerſi. modo quærit hic. C. de uſucap. pro dona. † Dicens, q pater diuidens bona inter filios, non uidetur donare, eſto q dicat talem diuiſionẽ debere eſſe perpetuo ualituram, ſubdens idẽ Bald. ibi col. ſi. uerſ. ex prædictis, q ipſe pater poterit talem diuiſionem reuocare, & refert & ſequitur Maria. Soc. j. conſi. iiij. uiſis, col. ij. uer, q autem prædicta, uol. j. & Socinus, conſi. xxxiij. circa præſentem, col. ij. in prin. & conſi. cxxvij. quoniam in præſenti, col. x. uerſ. ex pio quartam, nume. xvij. uol. iij. ubi ad id adducit alias deciſiones concord. prout facit Deci. adducens etiam alias, conſi. lxxxvj. uiſo puncto, col. pen. in fi. uerſi. in contrariũ
3 uero, quando filij ſunt in poteſtate prout erant hic. † Et idem Deci. conſi. cclxiij. uiſo puncto, col. ij. & iij. dicens huiuſmodi diuiſionem ſuccedere loco portionis hæreditariæ, vt ſentit Alexã. conſ. ccxvij. nu. j. uol. vj. repetito in tertio uol. conſ. xx. & ſatis iſtud probatur per gl. & ea quæ ibi tradunt Bar. & alij in l. quid cr[illegible] o. la. ij de leg. j. & doct. in d. l. quoties & refert, & ſequitur Cor. conſi. cclxxiij. dubia, col. vij. uerſ. & inſuper, & uerſ. maximè, u[illegible] iiij. uolens illud proculdubio procedere quando talis diuiſio, & conſignatio fuit facta pro ſua parte, ut fuit facta in caſu pſenti, na[illegible] talis pars non poteſt intelligi, niſi de ea quæ erat obuentura [illegible] ab inteſtato ſeu ex teſto, & ideo ſucceſsit dicta diuiſio in loc[illegible] portionis hæreditarię in uim ultimæ uoluntatis
4 etiam [illegible] um uerbum, donauit, ut per eum. † Et idẽ Cor. co[illegible] ij q[illegible] ei Antonius, col. pen. fi. & col. ij. in priu. & [illegible] icens patrem ita diuid[illegible]ndo, uoluiſſe ſeruare inter filios equ[illegible] itatem, ut dicta bona haberent tanquam hęredes, & loco portionis hæreditariæ, ita q per partem potius talis diuiſio alterari, & reuocari, & in dictis bonis etiam apponi fideicommiſſum, ut etiam ſentit Alber. Bru. conſi. xliij. col.
5 ij. uerſ. ſed his præmiſsis. † Et eo magis procedunt iſta, conſideratis uerbis prolatis in dicta diuiſione, illis uidelicet, diuiſionem, & aſsignationem, & traditionem fecit, nam uerbum tale, diuiſit, partiuit, ſeu diſtribuit, donationem non inducit, ut habetur in d. §. ſi pater, cũ alijs ſupra deductis, & a fortiori minus important dominij trãſlationem, & illud uerb. diuiſit, trãſlationem dominij importare nõ vr̃ ut in l. ſi pro fundo, ubi Bar. & doc. no. C. de tranſ. & Iaſ. ibi col. fi. in vj. notab. allegant concor. & ẽt dicit Pau. de Caſt. conſi. lxxiiij. uiſis, col. pe. uerſi. unde
6 ſicut. † Minus, & uerb. aſsignauit, cum ſit equiuocum, & poteſt importare nudam traditionẽ. l. acceptam. C. de uſu. & per Alb. de Roſa. in ſuo dictionario, in uer. aſsignare. & in l. j. §. eligitur. ff. de uent. in poſſ. mitt. & Cor. d. cõſ. ccxxviij. col. j. in litera B. &
7 per Soc. cõſ. xciij. circa, col. ij. uol. j. † Pariter, & illud uer. tradidit ſm Pau. de Caſt. cõſ. mihi. cccc. in cã, col. iij. uer. & q talis, & iuxta ea quæ habentur in l. ex empto. ff. de act. emp. & per Bart. & alios in l. ſtipulationes non diuiduntur, n. xxxiij. & nu. ix. in ix.
8 oppo. & per doct. maximè Iaſ. in l. ſi rem tradit. ff. de uer. ob. † Et illa uer. q debeant ſtare contenti diuiſioni, & aſsignationi, & c. Et aliæ clauſulæ ſequentes, non importabunt dominij tranſlationem cum referẽda ſint ad ſuperius dicta quæ illã minimè inducũt, vt dictũ ſuit, & in terminis nr̃is tradit Cor. in d. cõſ. ccxxviij. col. j. uer. & ſimiliter. † Eo ẽt quia clæ appoſitæ ad execu-
9 tionem diſpoſitionis, non habent alterare diſpõnem præcedentem, cle. j. in fi. de præb. & per Abb. in c. cum nr̃is, col. ſi. de con-
10 ceſ. præb. † Ex quibus inferri ur̃. d. Chriſtophorum diuidendo dicta bona, uoluiſſe illa aſsignare potius in cuſtodiam, uel in peculium, ſeu adminiſtrationem, & uſum, q̃ in dominij translationem, uel donationem, ut tradit Bal. & reliqui oẽs poſt Bart. in l. ſi donatione. C. de colla. uolentes illud procedere ẽt ſi ſimpliciter pater ipſe donaſſet, & tradidiſſet, cum in dubio nõ pſumat feciſſe donationẽ per quã trãsferatur dominiũ, & cũ alia ex poſsit conijcturari, q̃ prædicta, ut hr̃ in l. cum de indebito, cũ uulg. & in l. cum pater. §. ſi pluribus, de leg. ij. & in l. fi. de pen. leg. & utrobiq; per Bar. & alios, & per Bal. in l. j. C. ad treb. cum alijs plenè accumulatis per docto. in d. l. ſi donatione, maximè Alex. nu. xvj. & xxij. & Iaſ. ibi, & Dec. nu. xxxvij. & xxxviij. & ſequen. & per Iaſ. in auct. ex teſtõ, nu. vj. & alijs ſeq. C. de colla. & Dec. ibi nu. v. & p Dec. in l. cuius p errorẽ, nu. ij. de reg. iu. & in d. cõſ. lxxxvj. col. pe. in fi. uer. nã reſpondere põt, & p Cor. in d. cõſ. ccxxviij. col. j. circa pri. & d. cõſ. cclxxij. col. vii. uer. & inſup. &
11 uer. ſeq. uol. iiii. † Eo inſuper cum de iure ualere nõ potuiſſet, ẽt ſi expreſſè d. Chriſtophorus inter uiuos donaſſet bona pdicta ſuis filijs exiſtentibus in poteſtate, iuris diſpõne reſiſtente. d. l. ſi donatione, & l. ij. C. de inof. do. & per Bar. in l. j. §. ſi pr̃. ff. pro dona. & hr̃ in l. ſi ancillam. §. ſi pr̃. ff. pro ſuo, & pleniſsimè in l.
12 frater a fratre. ff. de cond. ind. per Bar. & oẽs. † Et ſi ẽt ſi donatio prædicta fuiſſet iuramento firmata, ſecundum Pau. de Caſt. conſi. cv. circa bona, col. ij. & Fulg. conſ. cxcix. uiſis, & Cor. in auct. ſacramenta puberum, car. viii. uerſi. vj. inferri põt. C. ſi aduerſ.
13 uend. & cõſ. ccxxviii. quamquam. uol. j. & alibi pluries. † Accedat iſtis ſtatutum Bononienſe diſponens donationem debere fieri ſecundum formam ibidem traditam, & aliter factam non ualere, pẽr nullã ſecundum Bar. in l. cum quis decedens. §. Titia de leg. iij. & in l. Aurelius. §. fi. de lib. legat. Quod ſtatutum procedit etiam in donatione facta per patrẽ filio, ut tradit Cuma.
14 cõſ. xxiii. col. ii. & Dec. d. conſ. lxxxvi. col. fi. † Et tanto magis cũ tale ſtatutum ſit a ſummo Pontifice confirmatum, quæ confirmatio multum operatur ſaltem reſpectu iuramenti, cum appareat facta motu proprio, & ex certa ſcientia, ſecundum Cyn. & Bal. in l. fi. in fi. C. ſi contra ius, & Archid. in c. j. de conſt. & per Imol. & alios in c. innotuit. de elect. & Bal. in l. nominationes, in fi. C. de appe. & per gl. & doct. in c. j. de tranſ. cum aliis allegatis per Alex. conſi. cxx. uiſo, col. pe. & ſi. nu. vii. & quatuor ſequen. & conſ. ſeq. col. vi. & vii. nu. xxvii. uol. iii. & per Bart. in l. priuilegia. C. de ſac. ſan. eccl. & per Can. in c. i. & in c. porrecta,
15 & in c. pe. de confir. util. uel inuti. † Tanto magis cũ pdicta bona aſcendant ſummam quingentorũ aureorum, & nõ fuerit inſinuata pr̃dicta ipſorũ aſsignatio ſ formam dicti ſtatuti, & ſ diſponem iuris cõis, ut in l. ſancimus. C. de dona. cum concor.
16 † Et iuramentum non ur̃ tollere defectum dictæ inſinuationis, ut tradit Bal. in l. illud. col. iiii. uerſi. v. quæro. C. de ſac. ſan. eccl. cũ alijs adductis p Dec. cõſ. nouiter impreſſo. xxx. cũ ſit. col. ii. nu. ii.

nu.xj.& ſeq. Et q uoluntas Chriſto.patris fuerit uelle facere ta
lem diuiſionem,& ꝯſignationem,in uim ultimæ uoluntatis, &
loco portionis hæreditariç ſuadeẽ ex actu poſtmodũ facto per
eũ a quo declarat pcedens ut dr̃ infra,dico ca ſuo teſtõ, in quo
ipſos filios inſtituit hæredes in dictis bonis,¶ Iſtis tñ nõ obſtã
tibus,dico ipſum Chriſto.per dictam ꝯſignationem,& traditio
nem,plenum dñium,& poſſeſsionem oẽm per actum inter ui-
uos,& irreuocabiliter dictorum bonorum trãſtuliſſe in dictos
17 eius filios,hoc qdem ex pluribus.† Et primo ꝯſiderando uerba
narratiua,& pœmij dictæ traditionis,& ꝯſignationis, quæ mẽ
tem,& cauſam finalẽ facientis actum oñdunt,& indicant,ut io
l.fi.ff.de hær.inſti.& in l.j.ff.ad Macedonia.& in l.regula.§.& li
cet.ibi,nam initiũ ꝯſtitutionis,ff.de iur.& fac.igno. Narrat.n.
ipſe Chriſtophorus ſe acquiſiuiſſe amplum patrimoniũ,& eſſe ĩ
ætate ſenili,& uelle abſtinere a laboribus ſecularibus,& inten-
dere ſaluti animæ,ac puidere,q eius filij non habeant pucnire
ad rixam occaſione bonorum,& diuiſionis,& hac de cã,& oĩ a-
lio meliori mõ,&c. diuiſit ꝯſignauit,& tradidit dictis eius filijs
bona pdicta q verba oñdũt ipsũ uoluiſſe ſe priuare dñio, & poſ
ſeſſione dictorum bonorũ,& oĩa transferre in filios, quæ ſi ita
non interpretarenẽ,ſed remãſiſſent io eius ptãte,non ceſſaſſene
* rixç,cum cõmunio, a * cõiter accidentibus diſcordias parere
18 ſoleat.l.cum pr̃.§.dulciſsimis,de leg.ij.¶ † Secundo deduciẽ ex
illis uerbis,fecit ꝯſignatioοem,& traditionẽ in proprietate,&
poſſeſsione,quæ plenum dominium,& uerum important,ut p
illum tex.tradit Bal.in l.fœminæ.§.illud.C.de ſec.nup.& pbaẽ
in l.ſi quis vi.§.differetia ubi Bar.& alij no.ff.de acq.poſ. & per
Imol.in prin.eo.ti.& tradit Soc.ꝯſ.ix.proſequendo,col.x. uerſ.
19 a.ool.j.† Tertio illa uerba,iure proprio,& in propriũ,aperiẽ i-
dicant pleno iure,ut ẽt expreſſe iſtud dr̃ circa fi.dicti ꝯctus ta-
lem traditionẽ,& ꝯſignationem fuiſſe factam, & ſic ſine aliqua
d;minutione,tam reſpectu proprietatis,q̃ poſſeſsionis,ut pbaẽ
in d.§.illud,& in auct.hoc ins,& ibi Bal.C.de ſac.ſan.eccle.cum
alijs ad id accumulatis per Alea.ꝯſ.cxl.col.j.& ij.uiſo,& ꝯſ. cl-
20 axvj.uiſis,col.pe.& fi.uerſi.illa uerba ẽt,uol.vij.† Et de illo uer
bo in perpetuum,per illum tex.tradiẽ per ſcrib.in l.j.ff.ſol.ma.
& per Alex.ꝯſ.liij.nume.ix.uol.vj.& alibi pluries,vt ẽt faciunt
Mod.in l.ſi quis id quod,nu.xl.ff.de iuriſ.om.iud.& in l.ſtichũ.
§.ſtipulatio,nu.v.ff.de uerb.ob.quæ minimẽ verificari poſſent
in ſimplici diuiſiooe& ꝯſignatione reſpectu peculij,uel admi-
21 niſtrationis ſeu per actum ultimç uoluntatis.† Quarto oñditur
ex illis uerbis,ad habendum,tenendum,& poſſidendum,&c. q
ẽt plenum dñium denotant,& uerum,ut tradit Soc. allegando
deciſio.in d.ꝯſ.ia.col.x.uer.ix.uol.j.& comprobaẽ ea dictis per
Bar.& alios oẽs,in l.qui Romæ.§.duo fratres,in viij.q.ff.de uer
22 bo.† Quinto uerba illud dimiſit,& relaxauit, iure quo ſupra,
dominij translationẽ important,cum tale uer.dimiſit æquipol
leat verbo tradidit.l.qua rõne.§.interdum.ff.de acq. rer.do. &
inſt.de re.diui.§.interdum,iuncta,l.ſi mulier.ff.de cõd.ob cau.
& alijs allegatis per Iaſ.in l.debitori tuo,col.fin.uerſ. ſecundua
caſus.C.de pact.& in l.ſi is qui.§.ſi petitor.col.pe.nu. xis. ff. de
iu.iur.& diffuſius,in l.naturaliter.§ nihil cõe,n.laj.& ſeq.ff. de
acq.poſſ. Præcedit enim cã ad transferendum dñium , propter
quam uerbum iſtud, dimiſit dominij translationem baber de-
notare,ut in præallegatis deci. Quod utiq; non eſſet qñ,cã habi
lis non præcederet,ut eſt in ipſa tranſactione,p d.l.ſi p fundo.
& Bar.ibi.C.de tranſ.& Pa.de Ca.in d.ꝯſil. ſuperius in ꝯrium
allegato,quæ obiectio ceſſat præcedente cã,habili ad transfe-
rendum dñium,ut eſt hic,& diffuſẽ tradiẽ poſt alios per eũ cita
23 tos per Iaſ.ubi ſ̃.† Et uerbum illud, relaxauit , hoc idem indi-
cat,cum ueram,& totalẽ relaxationem importet. c.ij.xaaij. q.
viij.& in c.j.de renun.& probaẽ,j.q.vij.c.requiris. §.niſi rigor.
& ibi gl.mag.uolẽs diſpẽſationẽ eſſe relaxatiooem totalẽ iuris
cõis,vt eſt ẽt qñ filius relaxaẽ a ptãte patris,ut inſti.quib.mod.
ius patr.pote.ſolu.§.j.& §. ſed ex ꝯſtitutione, & §.admonendi.
¶ Sexto uerbum tradidit,& dedit apertiſsimẽ iſtud oñdunt, cũ
dare,ſit dominium transferre.uulg.§.ſic itaq;, inſti.de act. & ſi
24 ubi autem non apparet. §.fi.ff.de uer.ob.cum concor.† Et de
uer.tradere hr̃ in præalleg.iuribus.§.interdum.inſt.de rer.diui.
& in l.qua rõne.§.interdum,in l.nuda.ff.de acq.rer.do.& in l.
traditionibus.C.de pact.& tradit Soci.in d.ꝯſ.ix.col.x.uerſi.v.
& uer.aj.uol.j.Et licet quandoq; tale uerbum denotet ſimplicẽ
traditionẽ,& meram tenutam,& factu,ut tradiẽ in l.ſi rem tra-
di.ff.de uerb.ob.& in d.l.ea empto.cum alijs ſupra allegatis.
Iſtud eſt quando non eſt ꝯiunctum cum alio uerbo denotante

dominij translationem,ut eſt hic,uel qñ non ſubeſt cã habilis,
ad dominij translationem,& ille qui tradidit non erat domi-
25 nus,quæ penitus ceſſant in caſu præſenti.† Et * cõis ꝯcluſio,vt
* apertẽ probat ille tex.in d.l.ex empto.& tradũt ibi doct.ſc hẽr,
q qui tenẽ tradere,ſi eſt dominus,tradendo transfert dñium,
ut bene probaẽ in l.cũ manu ſata.§.fi.ff.de ꝯhen.emp. per Bar.
& alios.in d.l.ſtipulationes non diuiduntur,uer.ſuperius alleg.
& per Soc.ubi ſ̃.per Iaſ.in d.l.ſi debitori,& in alijs locis ſupra
adductis,& per iſtud tollitur illa obiectio quæ ſuperius fiebat
de uer.tradidit,ex quo probat oppoſitum. Tum quia eſt conne
xum cum alijs denotantibus dominij translationem , cum qua
præcedit cã habilis ad illud transferendum. Tum quia Chriſto
26 phorus tradens erat uerus dñs.† Septimo iſtud idem probãt il
la uerba,aſsignauit,& aſsignationem fecit,quç licet uideantur
æquiuoca,tamen iuncta cũ alijs quibus ſupra,apertẽ inducunt
dominij translationẽ,vt in l.ſi uerberatum.§.præterea.ff. de rei
uend.& in l.Lucius.ff.de eui.& de aſsigna.libe. per totum , per
* quæ iura ita dicit Bar.quẽ * cõiter ſequuntur ibi doct.in l.ſi ꝯ-
ſtante,in prin.in ij q.quartæ par.principalis.ff.ſol.ma.& ad id
alia adducit Iaſ.in d.l.ſi rem tradi.de uerb.ob.& Alex.ꝯſ.xxx x.
ſuper primo,col.ij.nu.xviij.uol.iiij.& Cor.conſi.caavij. circa,
col.iij.in prin.uol.iij.& in terminis propric nr̃is. ꝯſi. ccxxviij.
col.iij.uer.nam ea tali,in fi.& uerſ.ſeq.vol.iiij.& per iſtud etiã
tolliẽ obiectio ſuperius facta,de iſto uer.aſsignare ſeu ꝯſignare
27 † Nam ſcd̃m ſubiectam materiam cum ſit æquiuocum, quãdoq;
non importat dominij translationem,attenta qualitate perſo-
narum,uel negocij,ut in iuribus,& deci.in ꝯrium allegatis. Re
gulariter tñ,& ubi materia patitur importat dominij, & iuris
trãslationem,ut ẽt dicit Bal.in c.j.de pa.tenen.& Cor.puncta-
liter allegans alias deci.in d.ꝯſ.ccaaviij.col.iij.uer.nã licet, &
col.pe.uer.non obſtant.& ſentit Alex.ubi ſ̃.& Bar.& Iaſ.locis
28 ſuperius allegatis.† Octauo hoc idem ſuadetur,ex illa clauſula
omni meliori mõ,quo ualidius,& melius.&c. Et melior modus
eſt aſsignãdo,& tradẽdo plenariẽ,& efficaciter,q̃ alias in pecu
lium,uel alio mõ poſt mortẽ maximẽ ad finẽ,ad quẽ tendebat
Chriſtophorus,uolẽdo tollere occaſionẽ rixarũ,& diſcordiarũ
ut io terminis nr̃is tradit Cor.d.ꝯſ.ccaxviij.uol.iiij.col.pen. in
prin.uer.coadiuuanẽ ẽt,& de uirtute iſtius clauſulç ẽt hr̃ pleniſ
ſimẽ per Bar.& oẽs ſcrib.maximẽ repet.in l.j.§.ſi quis ita. ff.de
uer.ob.& per Bal.in l.quotiẽs.C.de hær.inſt.& per Cor.conſi.
lxxvj.licet,in litera.H.& ꝯſ.ccacviij.ante oĩa,in litera.M.uol.j.
29 & per Dec.ꝯſ.xiiij.nu.ij.& ꝯſi.lxxvij.nu.iiij.† Sicut ẽt dicimus
de illa clã, quouis alio modo, quæ in iſto inſtr̃o eſt incluſa.per
quam includunẽ oẽs alij modi, & maiores expreſsis,ut tradit
glo.in ver.alio.in cle.j.de elect.& in clem.ij.in uer. quouis, de
reb.eccle.non alie.& Fran.de Cur.conſ.al.col.viij.uer.ij.dum.
30 † Nono accedat clã ꝯſtituti,p quã inducta fuit traditio,& do
minij ac poſſeſsionis ẽt io inſtr̃o donationis,ut tradunt.Barto.
& alij in l.ab emptione.in fi.ff.de pact.& in l.interdum & in l.
quod meo.ff.de acq.poſſ.cum alijs allegatis per Alex.ꝯſ.aaiiij.
nu.v.uol.vij.& alibi pluries,& per Deci. conſi. ccij.vt præſens,
nu.vij.& conſ.ccalvij.nu.ij.& iij.& per Soc.cõſ. caxxj. pſentis,
31 nu.xiij.uol.iiij.† Decimo probaẽ ex retẽtione, & reſeruatione
uſuſfructus,& habitationis,quas do.Chriſtoph.in dictis bonis
donatis uoluit habere dum uiueret,per quã reſeruationẽ, reli-
qua non reſeruata pleno iure tranſtulit,ut hr̃ in l.quiſquis , &
in l.ſi quis argentum.§.ſed ſi quidẽ,& ibi doct.oẽs not.C.de do
na.& tradunt gl.& doc.in l.iij.in prin.ff.de acq.poſ.& Ale. ꝯſ.
32 vij.viſo,nu.ij.in vj.uol.cum concor. † Vndecimo apertẽ iſtud
probaẽ ex illis uerbis,in quibus ipſe Chriſtop.fecit dictos eius
filios,dominos,poſſeſſores,adminiſtratores,uſufructuarios, ac,
proprietarios pleno iure ipſo uiuente,& mortuo,quæ plenamu
ac ueri dominij translationem important,ut ſuperius fuit dede
ctũ,& pbatum, uiuente ipſo Chriſto. Per quod uerbũ apert
oñdiẽ,talium rerum,& bonorũ donationẽ fuiſſe factã inter ui-
uos,& nõ cauſa mortis.ut plenẽ tangitur in l.ubi ita donaẽ. ff.
33 de do.cau.mor.& in l.quæ dotis.ff.ſo.ma.cum ſi.† Et per iſtud
tollitur illa obiectio,in qua dicebaẽ talẽ conſignationem fuiſſe
factam ĩ uim ſupremi iudicij,ſeu in uim dona.cau.mor.¶ Duo
decimo hoc idẽ ſuadeẽ ex illis uer.de lite ſeu ꝯtrouerſia non in-
ferenda,ad plenẽ no.in l.ſtipulatio iſta,in in prin.§.j.ff.de uer.
ob.& per Mod.in l.cum poſteaquam,nu.ij.C.de pac. cũ ꝯcor.
34 † Et ẽt ex illis uerbis,ad legitimã,& generalẽ defenſionẽ dicto
rũ bonorũ,& cuiuslibet eorum no.in l.iam tñ.§.nunc uideam,
& §.in hac,et in l.cũ quærebatur.& in l.hæc ſtipulatio , et in l.

ex clauſula.ff.iudic.ſol.& per Abb.conſi.aliij.quidam,uol. j. &
per Dec.ↄſi.cccxxiij. cum ſit.col.pe.uerſi.& ad hoc bene facit,
nu.iiij.Poſtremo accedat,& iuramentum per d.Chriſtoph.præ
ſtitum,quo interueniente,attenta diſpone iuris Canonici, orit
efficax obligatio,inter patrem,& filium,ut tradit Io. de ana.in
c.cum iuramento,de homi.& p Iaſ.in l.frater a fratre.ff.de ↄd.
indeb.in lect.nu.xl.cum ſuis ↄcor.allegatis per Alex. conſi.xa.
35 ponderatis.col.j.in fi.uol.iij. † Et licet donatio facta per patrē
filio exiſtenti in poteſtate non ſubſiſtat,tñ ſi in ea appoſitū fuit
iuramentum,prout fuit in caſu præſenti per tale iuramentum
reddita fuit ualida firma, & irreuocabilis,vt in terminis tradit
Bal.allegando iura,& rōnes,in l.uij.col.fi.uerſ. ſed quid ſi fuit.
C.de uſucap. pro dona.quam ſententiam dicit eſſe ueriorem
Alex.in d.l.ſi donatione.C.de colla.col.iij.uerſ.utrum aūt,poſt
Bal. ibi & reſpondet dictis Pau.& aliorum tenentium ↄtriū, diſ
fuſius iſtud idem firmat ibi Dec.allegando ↄſi.diuerſorum do-
cto.& alias deci.nu.xxxiij.& ſeq.col.vij.& viij.aſſerens non eſ-
ſe recedēdum ab iſta op.ex quo eſt cōis,& diffuſius idem Dec.
iſtud pſequitur comprobando hanc opi.tāquā cōem,& reſpō
dendo ↄtrijs,in ↄſi.nouiter impreſſo.axx.cum ſit.col.ij. & ēt.d.
ↄſi.lxxxvj.col.pen.ibi uel qñ iuramentum interueniſſet, & in
auct.ca teſtō,nu.v.& nu.vj uerſ.& retenta,& nu.vij.C.de coll.
& conſi.nouiter impreſſo.xij.nu.vij.& idē firmat ipſe Dec. ↄſi.
ccxxxix.primo non vr̄,in prin.& firmat Alex.conſ.ax.nu.vij. &
viij.uol.iij. & ↄſi.cl.alias.viij. uiſis, nu.a.& ſeq.dicēs,ꝙ ualida
erit donatio,nec p patrē poterit reuocari,nec illi pr̄ poterit ↄ-
uenire,& ēt,nu.xviij.& ſeq.uol.ij.& per Soc.ↄſi.acv.circa uerſ.
cōfirmatur,& ſecundo,uol.j.& ↄſ.cvij.nu.ij.uol.iij.& ↄſ.cxxxj.
nu.iij.uol.iiij.ubi aſſerit hanc eſſe cōem,& idem firmat Io.Bap.
de S.Seuer.in d.l.frater a fratre,i axv.q.& Iaſ.ibi in lect.col. an
tep.uer.x.pdicta,& uer.breuitet,ubi aſſerit ſe p hac op. ↄſuluiſ
ſe.licet prius arguat pro,& ↄtra,tñ hanc firmando dicit talem
donationem firmari iuramento,irreuocabilit.r,& idē vult ipſe
Iaſ.in repet.d.l.frater a fratre,col.fi.uerſ.vij.limita,& idem uo-
lunt nouiſsi.repet.ibi,vt eſt Ioan.Crot.dicentes, hanc opi.eſſe.
* * cōiter approbatam,& reſpondentes ↄtrijs,col.xvj.uer.j.fallit.
& col.ſeq.uer.ſed iſtis non obſtantib.& firmat Lud. Bolog.ↄſi.
* lxiiij.col.ij.in prin.ea quibus patet hanc opi.tanquā * cōem eſ-
ſe ſequendam reiecta opi.Pau.de Caſt.& Fulg.ac Cor.tenentiū
36 ↄtium.† Et ↄñt concluditur talem donationē iurō uallatam,
fuiſſe irreuocabilem,& pleno iure ualuiſſe,& per actum intervi
uos,& non in uim ſupremi iudicij, & ſic nō potuiſſe a pre donā
te reuocari,nec in bonis ita donatis potuit pr̄ onus apponere,vt
37 pbatur deciſionibus ſuperius adductis,& dicet inferius.† Nec
obſtabit,ꝙ in dicta traditione,& ↄſignatione,non ur̄ eſſe appo
ſitum uerbum,dono, & ꝙ in dubio non dēt præſumi donatio.
Nam iſtud tollitur,tū quia dictū Chriſtoph.expreſſe dedit, &
tradidit,ut diximus ſuperius,tū ēt qa ↄſideratis ſuperius dedu-
ctis,talis ↄſignatio,& traditio,non pūt cenſeri facta niſi animo
donandi,& iō illud pſumendum eſt.l.cāpanus.ff.de op.lib.& p
Bat.in l.ij.§.circa.ff.de eace.do.& bene faciunt quæ hñtur in l.
j.& ij.ff.de lib.& poſth.& Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres,in
vj.q.ff.de uer.ob. Tum quia uerba dictæ ↄſignationis de qbus
38 ſ.diſcuſſum fuit apertiſsimè iſtud oſtēdunt.† Et quia ↄctus po
tius ab effectu mente,& uoluntate iudicandus eſt q̄ a uerbis.l.
ſi uno,in prin.ff.loca.c.ↄſtitutus,de religio.dom. & ibi Abb.in
fi.& in l.tale pactū.§.fi.ff.de pact.& in l.fi.C.quæ res pig.& per
39 Dec.ↄſ.cccv.nu.ij.† Et ēt qa actus ſequens apertè iſtud demon
ſtrauit,nā ipſi filij,poſt donationē,bona pdicta plenisſimo iure
tenuerunt,& poſsiderunt ſciēte,& patiente Chriſtophoro pre,
tanq̄ illorum ueri domini,& patroni.per quos actus ſequentes
declarantur & pcedentes,ut dicit tex.in l.ſed Iulianus. §. ſed ſi
ab initio.ff.ad mace.& in l.ſi qui adulterij.C.de adul.& in §.pa
uonum.inſt.de re.diui.& in terminis nr̄is tradit Cor.allegando
40 alia iura in d.ↄſ.ccxxviij.col.pe.uer.& demonſtrata fuit.† Non
obſtant alia in ↄtrium allegata tex.uidelicet in l.ſi filia.§.ſi pr̄,&
alia iura,& deciſio.ↄcot.Volentes diuiſionem bonorum factā
p prem filijs,eſſe in uim ſupremi iudicij,& ↄñr poſſe reuocari,
cum uideatur eſſe facta traditio loco portionis hæreditariæ.Nā
procedunt illa,qñ prædicta fiūt in teſtō,ſeu codicillis, uel per
donationem cauſa mortis,ut expreſſè traditur in d.l.quoties.
C.fami.erci.& in d.l.quid ergo,de leg.j.& in quampluribus a-
lijs iuribus, & deciſio.ſupra allegatis in contrarium , ut apertè
eſt uidere ex ipſarum lectura. Alia uero iura procedunt quan-
do talis traditio & actus ſit inter uiuos,ſimpliciter, & non po-
teſt capi alia coniectura donationis perfectę,& ualidę, non tñ
eo animo transferendi in filios dominium. Tunc enim erit ua-
lida,& irreuocabilis,& ualebit inter uiuos,maximè qñ uallata
fuit iuram.ut propriè euenit in caſu præſenti,& ſuperius ex q̄
pluribus fuit probatum, & deductum, & ita punctaliter dicit
Cor.ↄſ.ccxxviij.col.pe.uerſi.non ob.uol.iiij. Vbi ēt reſpondet
illi obiectioni,quæ fiebat, hanc traditionem fuiſſe factam pro
parte tāgente filijs,ex quo licet pro dicta parte fuerit facta. Tñ
in dicta parte,translatum fuit dominium uerum in ipſos filios,
per actum ualidum,& irreuocabilem , ex quo in uita pr̄ uoluit
ſe priuare dominio,& poſſeſsione dictarum partium,uti colli-
41 gitur ex pluribus ſupra deductis. † Nec ob.quod ultimo loco
dicebatur,Chriſtophorum in dictis portionibus inſtituiſſe fi-
lios hæredes,per qd̄ uidebatur non ualuiſſe,vt ex tūc, ſed vt ex
nunc per actum ultimæ uoluntatis,& præcedentem actum fuiſ
ſe factum in uim ſupremi iudicij.Nam iſtud non pōt ↄſiderari,
qñ verba,& mens.d.Chriſtoph.pris conſignantis, & donantis
dicta bona expreſſe ↄtiantur,qñ apertiſsimè indicant feciſſe p
dicta animo donādi inter uiuos,& transferendi uerū, & plenū
dñium in filios,& deduxi ſuperius,ꝙ multipliciter,& p iſtōnē
hæredis ipſe Chriſtophorus uoluit mentem ſuam oñdere,vt di
cti eius filij haberent bona prædicta,ēt per actum ultimæ uolū
tatis & poſt mortē ipſius,ſicut illa habebant per actū ualidū in
ter uiuos,& eo uiuente, cui actui minimè potuit pїudicare per
ſequentē inſtōnem hæredis, quā ad abundantē cautelam po-
tius cenſetur feciſſe quā aliter,vt punctaliter tradit Cor.allegan
do iura,& deciſ.alio mō tollens etiam hanc obiectionem in d.
ↄſi.ccxxviij.col.pe.in fi.& col.fi.in prin.Et ſi pr̄ alio mō, talem
inſtōnem feciſſet,utiqꝫ per eam non potuit præiudicare dona
tioni ualidę,per prius factæ,nec illā reuocare,ut dictū fuit ſupe
rius,& ēt dicetur,nec ob.uerb.diuiſit,ſeu partiuit,nam in caſu
præſenti non fuit ſolū iſtud appoſitum,ſed q̄ plura alia denotā
42 tia uerā dñij translationē,vt fuit deductū.† Quæ uerba ſi iſtud
non importarent uti colligit ex ipſorum uera,& ppria ſignifica
tione,& ēt ex mente Chriſtophori donantis,uiderent fuiſſe ap
poſita ludibrio,& ſine effectu,& nihil operarent ↄ doctri. Bal.
in rub.C.de cont.emp.in ix.q.cum alijs adductis per Iaſ.in l.ij.
§.creditum,nu.xxiiij.ff.ſi cer.pe.& in l.at prætor,in prin. ff. de
iur.iu.& p Dec.ↄſ.xxv.& pro tenui,col.fi.in prin.& ↄſ.cccxxij.
dura,n.viij.& uerba.diuiſit,aſsignauit,& tradidit,nō ↄtrariant
huic opinioni,quinimmo eam ↄprobant, & reddunt ualidā , vt
43 ſigillatim de oībus iſtis fuit ſuperius diſcuſſum.† Et illa uer.ꝙ
debeant ſtare ↄtenti diuiſioni,&c.hanc eandē op.firmant,ut ex
preſsè tradit Corn.in d.ↄſ. ccxxviij.col.uj.uer. iō illa verba.Vo
lens ex verbis prædictis,bona fuiſſe aſsignata in dñium,ex quo
talia uerba referenda ſunt ad pcedētia. per q̄ principaliter ap-
paret facta donatio,& prædictorū bonorū oīmoda translatio
dñij,ut fuit oſtenſum,& ſic dictæ clauſulæ,& uerba nō ſunt po
ſita ad executionē diſpōnis,ſed principaliter, & de per ſe & ſic
44 ceſſant ea quæ hñtur in cle.j.in fi.de præb. cū ſi.† Minus ob.qd̄
dicebat talia bona fuiſſe tradita in peculium ſeu cuſtodiam, &
non aīo donandi,& transferendi dñium,quæ in dubio non eſt
præſumenda,nam iſtud eſt in caſu nr̄o penitus abſurdiſsimū,
cū expreſſè fuerit facta donatio per illa uerba dedit, &c. Item,
& traditio,& ↄſignatio pprietatis, & poſſeſsionis pleno iure,
ad habendum,tenendū,&c.Et ex q̄pluribus alijs ſ. deductis a-
pertiſſimè demōſtrat, prem voluiſſe donare inter uiuos& effi-
caciter,& in ipſos filios transferre dñium,& proprietatem , ex
qbus uerbis nō pōt colligi niſi uerus animus donandi,vt dictū
fuit,ea quo ſumus in caſu,nedū claro,ſed apertiſsimo,& extra
dubium,& ita punctaliter reſpondet etiam Cor. d.ↄſ.ccxxviij.
col.iij.uer.nam licet.Nec ob.quod dicebatur,donationem in-
ter prem.& filium exiſtentem in poteſtate non ualere, ēt iurō
* uallatam,nam * cōis opi.& ↄcluſio ſe hēt in ↄtrium,ut ſuperius
deductū,a qua iudicando,& ↄſulendo minimè eſt recedendum,
45 iuribus,& deci.vulgar.† Nec ob. quod dicebatur talem dona
tionē non ſubſiſtere ultra ſummam quingentorum aureorum,
ea quo non fuit inſinuata. Nam omiſsis alijs,pro nunc dr̄,talē
defectum inſinuationis fuiſſe ſublatum per iurm̄ præſtitum ab
ipſo Chriſtophoro,quod ſeruandū eſt,cū hoc fieri poſsit ſine i
teritu ſalutis ęternæ,iuribus vulgar.& tale iurm̄ ſupplet defe-
ctū inſinuationis,ut tradit Io.Andr.in tit. de inſt.edi.§.porro,
uerſi.ſed quid ſi renuncians,col.pen.cum alijs accumulatis per
Alex.ↄſi.iiij.circa,col.pe.uol.j.vbi aſſerit hanc opi.eſſe veram,
& idē Alex.conſ.xij.viſo,in fi.vol.ij. & ↄſ.ax.ponderatis,col.ij.
& con-

& ꝯſi.ſeq.uol.iij. & conſi.ccxxvij.nu.vj.vol.vj. & ꝯſi. cxxxiij.
nu.x.vol.vij.& in l.nemo poteſt,col.iiij.de leg.j.& alibi pluriēs
& idē firmat Are.ꝯſi.ij.col.ij.verſi.iij.ēt,& col.iij.ubi plenè ar-
ticulum attingit,& etiam in alijs ſuis conſilijs.& idē facit Cor.
aſſerendo hanc eſſe communem conſi.ccxxj.quia in hac, uol.j.
& alibi ꝗ̃pluries,& ad id plura adducit Dec.dicens etiam hanc
eſſe communem in conſi.nouiter impreſſo.xxx.cū ſit, col.iii.&
iiii.ubi rn̄der Ʒrijs,& firmat hanc communem,& hoc idem uult
Alber.Bru.ꝯſi.xxxviij.uiſis,col.iii.uerſi.nec obſtat, & cōſi.cxj.
46 Magnifice,colū.ii.uerſi.ſed in his.† Nec dicatur, ꝙ ita intelli-
gendo, tale iuramentum ſuppleret plures defectus, nam iſtud
admittitur cū omni raſu poſsit ſeruari ſine interitu ſalutis ęter-
nę,ut aperte colligitur in ꝯſi.Ale.& aliorum ſuperius deductis,
& firmat Pan.de Caſtr.conſi.ccxix.in cauſa,& Abb.conſi.viij.
Laurentia,in ſecundo dubio,uol.ii.& expreſſe iſtud tradit Dec.
47 in ꝯſi.nouiter impreſſo xij.uiſo eleganti,in fine.† Non obſtat il
lud in quo dicebatur ſtatutum Bononiē.annullare huiuſmodi
donationem etiam iuratam,tanꝗ̃ factam Ʒ formam dicti ſtatu-
ti.Nam eſto ꝙ tale ſtatutum expreſſe loquatur de iuramento
tn̄ cum conditum appareat a laic quo ad uirtutem iuramenti
nullum eſt,cum illud ſpectet ad eccleſiam,& laici ſuper hoc nō
poſsint ſe intromittere,nec aliquid diſponere,& diſponēdo ni-
hil agunt.ut ad plenum tradunt cōmuniter Cano.in c. eccleſia
ſanctæ Marię de conſtitu.& habetur in c.tuam, de ordi.cog.&
tradit Bar.in l.oēs populi,in iii.q.princ.ff.de iuſt.& iu.& ibi ad
plenum poſt alios repeten.car.v.col.j.uerſi.aū.concluſio. & eſt
deciſi.Inno.in c.ii.extra de regu.& tradit Alexan.conſi.lia.uiſo
inſtr̄o col.ij.uerſi.iiii.& v.uol.j.& ꝯſi.xxxvii.uiſo.uol.ij.& conſ.
xviii.col.ii.num.v.uolu.vj.& alibi pluries,in ſuis conſilijs, quæ
ad plenum refert,& ſequitur adducendo ꝗ̃plures alias deciſio.
Fran.de Cur.conſi.xliii.ſuper contingentia,col.v.& ſeq.& col.
fi.& conſi.lxv.ſuper præmiſſa,col.xix.& xx.aſſerendo hanc eſſe
communem etiā ſi ſupremus princeps laicus expreſſe iſtud ſta-
tueret & hoc idem firmat Soci.conſi.cxlvii.uiſa,col.v.uerſic.ii.
reſpondetur,uol.j.& Corn.ꝯſi.cclxxix.uiſa donatione,colum.j.
✱ uol.j.& d.Ant.Abb.Imo.& alij * cōiter iſtud affirmant in c.cū
ꝯtingat,de iureiurā.& Pau.de Ca.in auct.ſacramenta puberū.
C.ſi aduerſ.uend.& ibi Iaſ.col.pen.& fi.Vbi adducit alias con-
cord.deciſio.& idem facit in l.fin.num.vj.& ſeq.ff.qui ſatiſdare
cogan.& in l.non dubium, nu.xxvj.C.de legib.& etiam firmat
48 Lud.Bolog conſi.xliiii.in pręſenti,col.iiii.† Contractus enim,
& actus celebratus non ſeruata forma ſtatuti firmatur, & uali-
✱ dus redditur pręſtito iuſo, ut * cōiter concludunt omnes,in c.
cum contingat,& in dicta auct.ſacramenta puberum,& firmat
Soc.aſſerendo hanc eſſe communem conſi.cxxxj.præſentis,col.
49 ii.nu.iii.† Nec obſtabit iſtis allegata confirmatio dictorū ſtatu
torum Bonon̄.emanata a Sum.Ponti. Nam ut mihi relatum eſt
per plures dies illa iam expirauit,nam per omne tp̄s maximè in
præſentiarum fuit ſortita executionem,nec modo effectum ha-
50 bet,quo fit,ut de ea minime ſit diſceptandum. † Secundo tol-
litur,nam ſi fuit facta in forma communi, & ſimpliciter, ut in-
nuere uidentur uerba dictæ confirmationis minime operabiē
effectum ualidum,ut tale ſtatutum poſsit tollere uires iuramē-
ti,ex quo nullum fere efficax tribuit ius,ut dicit Specu. in titu.
de lega.§.nunc oſtendendum,uerſi.xj.& eſt glo.in c.fin.de con-
firma.utili.uel inutili.& tradunt Oldr.Bar.Bal.Pan.de Ca.Ale.
Abb.& alij relati a Dec.in c.j.eod.titu.col.iiii.num.vj.& vij.&
per eundem in l.more, & quia, nu.xxix.& ſeq.ff.de iuriſdi.om.
51 iudi.† Et ſi dicatur, ꝙ talis confirmatio proceſsit in forma ſpe-
cifica,ex quo apparet facta ex certa ſcientia Pont.& de pleni-
tudine poteſtatis, ꝯſr confirmabit etiam illud quod eſt nullū,
ut no.in c.j.& in c.ueniens,extra de tranſactio.cum alijs addu-
ctis ſupra in Ʒrium,& per Dec.in d.c.j.nu.viii. Adhuc aduerten
dum erit, ꝙ ut dicatur ita facta duo copulatiue debent ꝯcur-
rere.Primum ꝙ fiat ex certa ſcientia.Secundum ꝙ fiat cauſa co
gnita,ſm̄ glo.in c.j.& ii.de confir.utili uel inutili quam addu-
cit do.Anto.in c.ii.extra de pact.& iſtud ad plenum proſeq̄uit̄
Ale.conſi.cxxj.ſcripſit eccleſiaſticus,col.ii.& ſeq.uerſi.pręmit-
to, ꝙ volumi.iiii. Vnde licet Papa aſſerat ſe confirmare, ex certa
ſcientia,tn̄ quia non aſſerit iſtud facere cā cognita, aſſerta con-
firmatio non ualidabit præſens ſtatutum nullū, reſpectu iura-
52 menti.† Et quod eſt fortius Ale.ibi col.x.uerſic. quinimmo,&
uerſi.ſeq.allegando ꝗ̃plures deciſio.firmat illud procedere etiā
ſi in confirmatione fuiſſet dictum, ꝙ cā cognita fiebat. Et hoc
ideo quia in tam breui tempore non potuit uere interuenire di
ctæ cauſæ cognitio,cuius dicta bene cōprobantur ex his q̄ tra-
dunt Moder.in d.l.ii.C.de eden.& Fely.poſt alios in c.eccleſia
ſanctæ Mariæ,col.v.& ſeq.de conſtitu.& bene conferunt q̄po-
nit Aret.conſi.viii.abunde,& conſi.xv. Reuerendiſsime, colu.
53 iiii.& Abb.ꝯſi xciii.in quæſt.col.ii.& iii.uol.ii.† Prout etiā tol-
litur obiectio etiam ſi confirmatio eſſet facta ex certa ſcientia,
qm̄ cum fuerit,& ſit generalis,ſolum referenda eſt ad ſtatuta q̄
ſunt iuſta,& licita non autem ad illa quæ ſunt iniuſta,& illicita,
ut tradit Cyn.in l.cum oportet,in princip.in j.oppoſ.C.de bon.
quæ liber.& Bar.in l.4.ff.de his qui ſunt ſui uel alie.iur. & Imo.
Io And.do. Anto.& alij in d.conſi.lix.col.pe.nu.xii.& ſeq.uol.
j.& conſi.xviii.uiſo ſtatuto,nu.vii.uerſic.pro hoc facit, & num.
ſeq.uolu.vj.quē non citatum,de uerbo ad uerbum refert, & ſe-
quitur Lud.Bolog.ꝯſi.xxxj.ut in præſenti,col.iii.uerſi.ſimiliter
non obſtat,& ibi propriè loquuntur de confirmatione ſtatuto-
rum Bononiē.& idem firmat ipſe Ale.ꝯſi.cxx.uiſo puncto, col.
fin.nu.xiii.& xiiii.uol.iiii. Vbi allegando Abb.& do.Ant.dicit,
confirmationem Papę factam ex certa ſcientia non confirmare
uctum,qui eſt Ʒrius,ſed ſolum illum qui eſt ſecundum ius,quā-
do confirmatio pōt ad utrunq; referri. Nam referenda eſt, ut
operetur in caſu habili,non in illo inhabili,& hoc poſt alios fir
mat Fely.in c.inter dilectos,nu.xvj.& clarius,nu. xxix.in fin.ex
de fide inſtru.& melius in c.qualiter,& qn̄,el primo,col.xii.uer
ſicu.iiii.limitat,extra de accuſa.ubi adducit alias deciſio.& etiā
ſentit Corn.qn̄ confirmatio eſt generalis conſi.ix.attentis, col.
ii.uerſi.nec vr̄ obſtare,uol.iii.ea ratione qm̄ non eſt ueroſimile
54 pontificem talia ſtatuta iniuſta uoluiſſe approbare. † Et etiam
quia capienda eſt illa interpretatio per quam minus derogat
iuri communi,iuxta plene tradita per ſcrib.poſt glo. in l.fin.§.
in cōputatione.C.de iure delibe.& optime faciunt quæ in ter-
minis iſtis ponit Aret.d.cōſi.viii.colu.ii.& fina.ubi diffuſe lo-
55 quitur de cōfirmatione generali.† Et ꝙ talis cōfirmatio referri
debeat ad actus ualidos,& non inualidos firmat Innoc.in d.c.
j.de tranſact.& Iaſ.adducens alias deciſio.in l.legatū inutiliter,
colu.ii.in ſecundo notabili,de lega.j.& bene faciunt quæ ponit
56 idem Ale.d.cōſi.cxx.uolu iiii.colum.fin.nume.xv.& ſeq.† Nec
obſtabit exceptio appoſita in dicta cōfirmatione,in qua exce-
ptuantur ſtatuta tendentia Ʒ libertatē eccleſiaſticam, ergo oīa
alia uidentur includi in ipſa confirmatione,ut dicit Iaſ.allegan
do Abba.in l.illud eleganter,in fine.ff.quod quiſq; iur.& in l.
nummis,nu.xiii.ff.de in lit.iurā. Quæ cōprobari poſſent ex di-
ctis per Ale.d.conſi.lix.colum.penul.& fin.nu.ix.& ſeq. Nam
obiectio iſta ex pluribus,& ꝯcludenter tollitur per eundē Ale.
in d.duobus conſilijs,uerſicu.& no.ſupra nota.quem refert,&
ſequitur Ludo.Bolog.in d.conſi.xxxj.col.iii.& iiii.uerſic.ſimi-
liter non obſtat,& ex dictis per Areti.d.ꝯſi.viii.colum.ij.& iij.
quorum dicta nō opus eſt referre,cum præ manibus habeant.
Et ex his infertur reſolutio primæ difficultatis cōcludendo pre
dictā aſsignationem.& traditionem bonorum fuiſſe ualidam &
efficacem per actum inter uiuos,& ſtante iuramento effectam
fuiſſe irreuocabilem.¶ Secunda principalis uertitur difficultas
in illa reſeruatione diſponendi de dictis bonis donatis,quā ſibi
retinuit dictus Chriſtophorus per quam eſto, ꝙ dictorum bo-
norum donatio,& conſignatio fuiſſet ualidiſsima,& irreuoca-
bilis,ut ꝯcluſum fuit,vr̄ data facultas, & poteſtas ipſi Chriſto-
phoro de dictis bonis diſponendi etiam per actum ultimę uolū
57 tatis.† Cum uerbum diſponere proprie concernat ultimas uo-
luntates,ut inſt.qui & ex quib.can.ma.non poſſ.§.cū autem, &
in auct.de teſtamen.imperf.§.nos oīa,& iu.§.diſponat in auctē.
de nuptijs,& per Alber.de Roſa.in ſuo dictionario, in uerſi.di-
ſpoſitio,& ita in terminis noſtris firmat Corne.d.conſi.cclxxiiii.
colum.vij.in fine,uerſi.inſuper uolum.iiii.Potuit igitur Chri-
ſtophorus uirtute dictæ reſeruationis,& facultatis in dictis bo
nis apponere fideicommiſſum,& aliud onus,& appoſitum de-
bet teneri,& obſeruari.¶ Tamen iſtis non obſtantibus ueritas
eſt, ꝙ d.Chriſtophorus non potuerit fideicommiſſum & onus
58 apponere.† Ex quo talis ſua reſeruatio fuit limitata,& reſpectu
temporis,& reſpectu cauſæ,& limitatum produxit effectum, &
non alium,l.imperator.ff.de poſtul.uulga.l.ne in agris cū con-
cord.ff.de acquir.rer.domi.Et quia fuit conceſſa ad certū tem-
pus,& certam cauſam,ideo omnia aliu uidentur excluſa, cum
unius incluſio &c.l.cum prætor,in prin.ff.de iudic.e.non ne.de
59 præſumptio.† Et quia tempus,& cauſa reſeruationis, & exce-
ptuationis,in reliquis omnibus firmat regulam, & ſic donatio-
nem factam.l.nam quod liquide.ff.de pe.lega.l.in his,ubi do.

ff.de

ff.de legibus.Voluit enim ipſe Chriſtophorus babere faculta-
tem alienandi,permutandi,& diſponendi de dictis bonis , dum
uiueret,ut probant illa uer.liceat ipſi Chriſtophoro uiuēti.&c.
60 † Per quæ ſolum conceſſa fuit facultas diſponendi per ɔ̃ctum
inter uiuos,& eo ſolum tempore quo uiuebat,non autē in ulti-
ma uoluntate,deciſio eſt in terminis Barto.iſtud probantis.l.&
ratione in ɔſi.lxxvj.pr̄ filio emancipato,col.fin.quem refert , &
ſequitur Alex.conſi.xiij.circa primum,col.vj.uerſi.pro hoc be-
ne facit,nu.vij.uolu.iij.refert etiam,& ſequitur Iaſ.in Rubri.ff.
61 ſol.matr.in ij.lectu.in fine.† Quibus in locis rñdetur ad uerſic.
diſponere,ex quo ſm ſubiectam materiam,& iunctum cū alijs,
importabit actum diſponendi inter uiuos,& non ſemper in ul
tima uoluntate uerificatur & tangit Soci.ɔſil.xcij.circa primā,
col.iiij.uerſi.circa ſecundum,uol.j.ſequitur Albert.Bru.in tract.
de ſtatu.excluden.fœm.in ſexto artic.principali,in quarto mē-
bro,quæſt.vij.in fi.car.xxiij.colum.iiij.Et ꝙ hoc ſit uerum pro-
batur multis iuribus allegatis per Alex.in Rubr.prædicta, & p
Iaſ.ibi in fine, nec mirum,cum uerba ſm ſubiectam materiam
62 improprientur.l. ſi uni.ff.loca.cum uulgaribus. † Et ſuadetur
iſtud ex capitē ſequēti,appoſito in dicta reſeruatione, ubi Chri
ſtophorus in reliquis ſuis bonis,nō donatis filijs reſeruauit ſibi
facultatem diſponendi in uita , & in morte per quæ ſequentia
declarantur præcedentia.l.utrum.ff.de peti.hæredi.l.qui filia-
63 bus.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de le.j.† Nec dicatur,ꝙ in reliquis
bonis,reſeruauit ſibi facultatem diſponendi libere , quod ſecus
eſt in reſeruatione rerum donatarum ,quia limitate reſpectu
cauſæ.Nam iſtud non negatur,ut ſtatim dicetur, ſed ultra cau-
ſam limitatam,etiam limitatum fuit tempus, tum conſideratis
illis uerb. Chriſtophoro uiuenti , & illis diſponere uelle ſuum,
iunctis illis,& de reliquis non expreſſis teſtari, & diſponere li-
bere uelle ſuum libere in uita & in morte,ſatis enim erat appo-
nere uerb.libere,ſi uolebat limitare cauſam,& nō erat opus ap-
ponere illa uerb.in uita,& in morte,quę neceſſario includūt in
alijs non donatis,omni tempore potuiſſe diſponere,cuius ɔ̃riū
infertur neceſſario in rebus donatis,maximè per illa uer.liceat
ipſi Chriſtophoro uiuenti.Cum itaq; alio tempore,quam reſer-
uato diſpoſuerit,& ſic non inter uiuos , uti licebat per reſerua-
tionem,merito ſua diſpoſitio ruit.Tollitur etiam obiectio, qm̄
dicta reſeruatio fuit facta limitare,reſpectu cauſæ,qū adeſſet ne
ceſſitas,uel euidens utilitas , neceſſitas non fuit, minus & eui-
dēs utilitas,ɔ̃ſr alijs de cauſis non exceptuatis diſponere non
64 licuit.† Apponere enim onus ſeruitutis non tendit in utilitatē
ſed in damnū cū res libera efficiatur ſerua.l.altius.C.de ſerui.
& aq.l.de pupillo.§.impoſititia.ff.de operis noui nunciat.cum
65 ſimi.† Apponere etiam onus,& grauamē fideicommiſſi, minus
concernit euidentem utilitatem , quod apertiſſimum eſt ſi re-
ſpectum,& conſiderationem babeamus ab bona inſenſibilia , ſi
etiam habeamus conſiderationem ad perſonas,& ad familiam,
adhuc idem erit,cum fideicommiſſum ſit onus,& grauamē, &
res prius liberas,dicto grauamine afficiat,& ɔ̃ſr per iſta tollat
libera facultas diſponendi illi,qui eas poſſidet.l.ab eo.C.de fi-
deicom.l.cum filio,de leg.j.l.fi.§.ſed quia.C.cōmunia,de lega.
Onus autē & grauamē ɔ̃rium eſt utilitati,& libertati unde &c.
66 † Eſto enim,ꝙ ipſe Chriſtophorus fecerit tale fideicō.recipro-
cum fauore agnationis,& familię,quod vr̄ eſſe fauorabile,ut in
l.j.§.ſi cui,uerſi.publice enim.ff.de uen.inſpici.§.cęterum, &.§.
media,inſt.de legit.agna.ſucce.& per Bal.in l.maximum uitiū.
C.de liberis præteritis,& per ſcrib.omnes in l.uenia.C.de in ius
67 uocan.cum concord.† Ex hoc tamen dicere non poſſumus , ꝙ
euidentem cōtineat utilitatem. Nam euidens æquiparatur no-
torio,& manifeſto,ut per illam gl.ſentit Iaſ.poſt alios in l.ſi ue-
ro.§.ſi qui pro rei.ff.qui ſatiſd.cogan.num.vij.& probatur in c.
ueſtra,& in c.tua nos , extra de cohabi.cler.& mul.& in c.cum
olim,extra de uerb.ſignifi.& per Bar.& alios in l.j.in princ.in j.
68 quæſt.ff.de oper.noui nunc.† In iſto autem fideicommiſſo,non
datur notoria,& euidens utilitas amborum eodem tempore,ſed
ſolummodo poſſet eſſe ſpes , tendens ad utilitatem unius, ut de
ſe patet,& probatur in l.j.& in l.cum proponas.C.de pact.&
diffuſe in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de uerbo.oblig.Et ideo
non conſiderabilis,nec conceſſa,cum ſit reſpectu unius tantū,
& deberet eſſe reſpectu amborum.Item quia inducit onus gra-
69 uamē,& ſubiectionem,quæ ɔ̃riantur utilitati,ut dixi. † Et ſua-
detur iſtud apertiſſimè qm̄ tale fideicom.inter fratres inducit,
& parit diſcordiam,& ideo licita eſt ipſius remiſſio.d.l.j. & l.cū
proponas,& d.§.duo fratres,& remitti poteſt ēt per minorem,
ut probatur punctaliter in l.de fideicommiſſo.C.de tranſactio.
70 & ibi ſcriben.nota.† Oſtenditur etiam qm̄ tale fideicom. conti
net conditionem penitus incertam,& ideo a l.appellatur condi
tionis incertum,ut in d.l.j.Quod autem pendet a ɔditione, mi
nime pōt dici utilitas notoria,& euidens,cum ſit penitus incer
tum,& a futuro dependens.l.j.ff.de condit.& demon. cum alijs
71 iuribus uulgar.† Et ꝙ non contineat euidentē utilitatem dedu-
citur apertiſſime,nam minor remittendo euidentem utilitatē
leditur, patitur enim ex hoc damnū,& ideo aduerſus talem re-
miſſionem reſtituitur, toto fere titulo.ff.de minor.&.C. de in
integr.reſtitu.mino.cum concord.Et tñ remittendo fideicom.
reciprocum fratri non dicitur pati damnū,nec ledi, nec poteſt
in integrum reſtitui.d.l.de fideicōmiſſo,ubi doct.nota.ut facit
etiam Dec.conſi.dxxxij.pro uera,num,xj.Quod utiq; non per-
mitteretur ſi in eo daremus euidentem utilitatem quā radicatā
amittere,eſt damnum pati,ut tradit gl.in uer. per in integrum,
in l.j.§.ſi quis autem per inundationem.ff.de iti.actuq; priua.
cum alijs adductis per Iaſo.in l.cum quis,nu.iij.C.de iur.& fac.
ignoran.ad quæ bene facit deciſi. Bar.in procem.C.col.ij.uerſi.
ego recipio te in fideicommiſſariū , dū ad quæſt.ibi per eū tra-
72 ctam adducit d.l.de fideicommiſſo.† Et ɔfirmantur per text.in
l.deniq;.§.ſi quid minori.ff.de minor.ubi minor remittendo fi-
deicom.conditionale ſibi factū,dicitur lædi, & aduerſus talem
remiſſionem reſtituitur,ut per illū tex.ibi tradūt Bar.& omnes,
ex quo illa ſpes fideicommiſſi eſt cōſiderabilis, ut dicit ille tex.
Et tñ frater minor licite poteſt remittere reciprocum fideicom.
* d.l.de fideicommiſſo,ubi omnes * cōiter iſtud tradūt cōſequen
ter neceſſario dicere cogimur,in eo oōuerſari,nec cōtineri no-
73 toriam,& euidentem utilitatem.† Nec iſto caſu erit conſidera-
bilis conſeruatio agnationis, & familiæ. Nam ſi hoc eſſet omni
caſu , ceſſaret remiſſio fideicommiſſi,cuius ɔ̃rium diſponitur
in d.l.j.cū concordan. Eſto enim , ꝙ iſta conſeruatio uideaī fa-
uorabilis,tñ fideicom.tale in ſe non continet euidentem utili-
tatem,reſpectu iſtorum fratrū qui in præſenti caſu ſoli ſunt cō-
ſiderandi,immo continet onus,& grauamē,& alia ɔ̃ria utilitati,
ut oſtenſum eſt.Concluditur igitur talem reſeruationem limi-
tatam non comprehendere caſum præſentem,& uirtute ipſius
Chriſtophorum non potuiſſe apponere onus,nec grauamē,& fi
deicom.¶ Tertia oritur difficultas,poſito ꝙ donatio,& aſſigna
tio dictorum bonorum fuiſſet ualida,& irreuocabilis , & in re-
bus donatis,non potuiſſet apponi onus,nec etiam fideicōmiſ-
ſum,ut dictum fuit in præcedentibus,quę etiam comprobātur,
qm̄ cum dictę res donatę fuiſſent pleno iure dicto titulo effectę
ipſorum filiorū,non potuere amplius ipſorum effici titulo in-
ſtitutionis,& hęreditario,ut vr̄ feciſſe ipſe Chriſtophorus,poſt
modum in ſuo teſtō.l.ſi mater.§.eandem cauſam.ff.de except.
rei iudica.§.ſi res,&.§.ſi rem legatam,inſtit.de lega.l.omnes.ff.
74 de actio & obl.l.ſequitur.§.lana.ff.de uſucapioni. † Non enim
ualet inſtitutio in re propria hæredis.l.proprias.C.de lega.l.ex
ea res.ff.de condi.& demon.Bal.in l.ſcimus,in principio in iiij.
quæſt.C.de inoffic.teſtam.& proprie in terminis noſtris tradit
Alexā.conſi.xx.ponderatis,colum.ij.uolum.iij.quod conſil.eſt
repetitum in vj.uolu.conſi.ccxvij.& Corne.conſi.lxxxvij.uidei,
75 colum.j.uolu.ij. † Ad quod etiam quoniam in fideicommiſſo
uniuerſali per patrem iniuncto filio inſtituto etiam hæredi , nō
ueniunt,nec comprehenduntur proprie res ipſius filij hæredis.
quæ erant extra patrimonium ipſius teſtatoris, ut habetur in l.
cohæredi.§.cum filiæ.ff.de uulgari,& pupill.& in l.in fideicom
miſſaria.§.quoties,& l.ex facto,poſt principium,uerſi.non tan-
tum.ff.ad trebellianum.& per Alexā.conſi.ccj.perſpectis, nu.
76 j.uolu.vj.& Cor.ɔſi.cxiiij.in hac,colum.fina.uolu.iij.† Et pro-
cedunt iſta etiam a fortiori, ut non ueniant bona dicti hęredis,
quæ ipſe hæres grauatus habuit a defuncto, non per uiam te-
ſtamenti,& ultimæ uoluntatis ſed alio modo inter uiuos,ut ha-
betur in l.iij.§.ſi rem,de legat.tertio,& in l.ſequens quæſtio.de
legatis ſecundo,& in l.Lucius.§.maritus.ff.ad trebellianū. Eſto
ꝙ poſtmodū in dictis bonis appareat inſtitutus hæres ab ipſo
teſtatore,ut traditur in dictis iuribus & in alijs concord.alleg.
ibidem per glo.& doct.& firmat Pau.de Caſt.conſi.clxiij.uiſa,
col.ij.uerſi.quantum ad ſecundum,& plene Alex.in d.conſ.xx.
colu.iij.& iiij.uol.iij.repetito in ſexto,ut ſupra,ubi punctaliter
loquitur in iſtis proprie terminis,& ita etiam facit Corn.dicto
conſilio ccxxviij.colum.j.in fine,& colum. ij. & colum.penul.
& fina.uolum.iiij.& idem Corne.in d.conſil.cxiiij.colum.fina.
77 in fine,uolu.iij.† Quibus non contrariantur dicta per eundem

Corn.

Cor.conſi.cclxxiij. col.vj.& ſequen.verſic.non obſtat,uol.iiij.
Nam ibi loquitur diuerſis in terminis,& diuerſo in caſu,qȓ ſci-
licet donatio facta per patrem nõ ualuiſſet inter uiuos,ut aper-
te colligitur ex dictis iuris,cuius ɔ̃trium eſt in caſu noſtro,ut fuit
78 ſupra concluſum. † Tamen eſto,ꝙ d. dicta ſuperius ſint uera,
limitantur adhuc,& declarantur,ut non procedant, quãdo ipſe
pater qui donauit inter uiuos,poſtea feciſſet teſtam̃.& in illo in-
ſtituiſſet dictos filios hæredes,& ulterius nominatim,& expreſ-
ſim impoſuiſſet fideicomiſſum ſuper dictis rebus per eum prius
donatis,dictis filijs poſtmodum hæredibus inſtitutis,& adeun-
tibus ipſius hæreditatem,ut propriè contingit in caſu præſenti,
Iſtis enim ɔ̃currentibus fideicommiſſum tenebit,& ualebit, &
ſuperius adducta non procedunt illo caſu, ut vr̃ eſſe tex.in d.l.
Lucius.§.ſi maritus,ibi niſi manifeſtũ eſſet,&c.& in d.l. ſoquẽs
quæſt.uerſi.ff.de leg.ij.& eſt de mente gl.ibi in uerſi.ſenſiſſe,in
79 d.l.Lucius.† Et licet gl.in uer.ſi uoluit,in l.ſi mulier,in princi.
* de leg.iij.uoluerit in hoc ɔ̃trium,tamen̄ communiter reprehen
ditur,quia ɔ̃ iura ſuperius adducta,ut dicunt Dyn.Bal.& Flor.
in d.d.l.ſi mulier in princ.& Bar.Cuma.& Pau.de Caſt.in d.Lu-
qu cius quæſtio. Volentes concurrentibus præd. fideico.poſ
ſe iniungi,& iniunctum tenere.Filius.n.cui fuit donatum,ſim-
pliciter adeundo hæreditatem vr̃ conſentire dicto fideicõmiſſo
80 & ſibi præiudicium facere,† Et ſimpliciter adeundo,vr̃ prius re
nunciaſſe titulo donationis , quem habebat in dictis bonis, &
dictum titulum tranſtuliſſe in inſtitutionem hæredis,& in ultj-
mam ultimę uoluntatis,quo caſu fideicõmiſſum tunc dubio po-
tuit apponi.Ita punctaliter in iſtis terminis uoluit Dec.conſil.
cclij.uiſo puncto,colum.ij.uerſi.ſimiliter,& col.pe.& fi.uerſi.
non ob.comprobando iſta iuribus. & deciſionibus,& idem vr̃
81 uelle Cor.in d.conſi.lxxxvij.col.ij.& ſeq.uolu.ij.† Et compro
bari poſſunt,qm̃ adeundo hæreditatem,obſeruare debet,& ad-
implere diſpoſita,& ordinata per teſtatorem,nec debet uenire
ɔ̃ factum ipſius,uulga.l.cum a matre.C.de rei uend.l. unius ex
familia.§.ſi rem,de legat.ij. et ſi ſe immiſcuiſſet cum beneficio
inuentarij,qm̃ hæreditas eſt ſoluendo,ut tradit Alex. conſi.xxx.
82 mis,col.ij.nu.ij.in fi.uol.vj.† Et ſimpliciter ſe immiſcendo di-
ctæ hæreditati approbauit, & teſtamentum , & diſpoſita in eo, in
præiudicium ſui,& ſuorum hæredum,ut dicit Bal.in c. imperia-
lem,in prin.col.v.uerſi.quæritur utrum,in tit.de prohi.feu.alie.
per Fede.& per Deci.& Corn.in d. eius conſilijs, & per Alexan.
83 conſi.xxix.perſpectis,col.v.uerſi.ſi tamen uolumi.v. † Et quia
adeundo,& ſe immiſcendo quaſi ɔ̃hunt cum legatarijs, & fidei
commiſſarijs,& ideo tenentur,& obligantur ex quaſi contractu,
adimplere ordinata per teſtatorem.l.ex maleficijs.§.hæres.ff.de
actio.& oblig.& inſtitu.de obliga.quæ ex quaſi contract.na.§.hæ
84 res,cum ſimi. † Facit etiã quia ipſe teſtator poteſt propriã̃ met
res ipſius hæredis legare,& per fideicommiſſum relinquere , ut
inſtitu.de legat.§.non ſolum,& inſtit.de ſingu.reb.per fideicõ.
relic.§.fin.& in l.hæredem,C.de fideicom.cum concord. Verum
ſi facti contingentiam,& ipſius ueritatem conſideramus, obie-
ctiones illæ nihil faciunt quoniam d.Simbaldus hæreditatem
ipſius patris minime adiuit,quinimmo ea expreſſe repudiauit,
85 ɔ̃ſr ſumus extra terminos obiectionis.† Et ſi dicatur,quod ipſe
adiuit dictã hæreditatem antequam repudiaret,& ſemel ſe imi-
ſcendo poſtmodum repudiare non potuit.l.ſi ex cllarijs.ff.de ac-
quiren.hæred.& ſemel adita,poſtmodum repudiari non poteſt
l.ſicut.C.de repud.hære.Quia ſemel hæres non poteſt deſinere
eſſe hæres.l.& ſi tunc.§.ſed quod papinianus,in fin.ff.de minor.
Reſpondetur talem aditionem,& immixtionem fuiſſe nullam,& ha
beri pro non facta,nec ſibi potuit præiudicare. Quando enim
ſe immiſcuit nullam habebat agnitionem teſtamenti conditi a pa
tre,nec de contentis in illo,& cum hoc ignoraret, credens pa-
trem ab inteſtato deceſſiſſe adiuit,& ſe immiſcuit, ea ex capite in-
teſtati.Et poſtmodum cognito,quod teſtatus fuerat illud ex-
preſſe repudiauit,per quem actum ſequentem declaratur uolutas
ipſius,quæ fuerit in actu præcedenti,ut fuit deductum ſuperius.
86 † Et iſta ignorantia in filio ſuo tollerabilis eſt, & a iure recipit.
* Lucius.ff.de proba.per Bar.& * communiter omnes in l.cohæ-
redes.§ duo fratres,in iij.quæſt.princ.ff.de uerbo.obliga.& per
ſcribentes omnes in l.cius qui.§.fina.ff.ſi cer.pet.& per Corne.
conſil.lxxxviij.de ſubſcriptione,in litera B.uolu.iiij.ubi allegat
Bar.in l.ſi is poteſt.ff.de acquir.hæred.& in l.ſi hæres.ff.de lib.
87 lega. † Et certiſſimum eſt, aditionem ſeu immixtionem factã ex
cauſa inteſtati,eſſe nullam data & ſubſiſtente uera ea teſtata,ex
quo deficit conſenſus & in ea aditione erratum fuit, ut eſt tex.
in l.ſi is ad quẽ,& in l.ſi quis mihi bona.§.ſed ſi mandauit,uerſi.
aliter atq;,& in l.pẽ,in prin.ff.de acqui.hæred.& doc.oẽs plenè
tradunt in dictis iuribus,& in l.hæres inſtitutus , eodem titu.&
Fulg.Iaſ.& alij Moder.illud idem firmant in l.bonorum, num.
viij.& ix.C.qui admit.firmantes in aditione,& immixtione hæ-
ditatis,requiri ꝙ hæres intelligat,an ex teſtõ, uel ab inteſtato
88 hæreditas ſibi deferatur.† Et ſi adit ex una iſtarum cauſarũ non
uera,aditio erit nulla,& pro non facta,ex quo licet ſubſit cauſa
uera,ex qua immixtio poſſet ualere,tñ ea illa non ſuſtinetur,cum
facta ſit ex cauſa falſa,ut ẽt tradit Alexã ɔ̃ſi.cxxj.uiſo proceſſu,
col.v.uol.j.& proſequitur Iaſ.poſt alios in d.l.ſi is ad quem,col.
ij.nu.iij.& ſuper ſeq.reſpondendo ad tex.in c.ex parte il ſecun
do,de conuer.coniuga.ut per eum, qui ſolet in contrarium al-
89 legari.¶ Secundo tolluntur obiectiones,quia ſi bene corũ uer-
ba legantur,& conſiderentur,loquuntur quando talis hæres in
ſtitutus,ſimpliciter hæreditatem adiuit uel illi ſe immiſcuit,nul
lo confecto inuentario , ſecus autem eſſet qñ immiſcuiſſet ſe cum
beneficio leg.s & inuentarij,ut fuit in caſu præſenti factum per
do.Simbaldum.Illo enim caſu tale beneficium inuentarij reddi-
dit ipſum tutum,& ſecurum ab omnibus damnis, quæ pati po-
tuiſſet,& incurrere,ex aditione ſimpliciter facta,ut propriè lo-
quuntur deciſiones ɔ̃trię,quæ damna ceſſant inuentario confecto,
ut probatur per tex.ap. tum,in l.fin.§.& ſi præfatam.C.de iure
delibera.Vbi dicitur, ꝙ hæredes cum dicto beneficio adeun-
tes illud faciunt ſine periculo,ita ꝙ nihil penitus debent amit-
tere ex ſua ſubſtantia,& periculum paterentur,& non modicum
ac etiam damnum ipſe do.Simbaldus,ſi tale fideicõ.& grauamen
90 teneret,ut fuit in præcedentibus oſtenſum.† Et illa uerb. nihil
penitus de ſua ſubſtantia amittat,hoc idem important, cum ly.
nihil ſit uniuerſalis negatiua.l.tas quũ ducenta.§.utrum.in uer.
nihil.ff.de rebus dubijs,& illa dictio,penitus , idẽ importat qđ
dictio,omnino.l.j.C.de gladia.lib.xj.& iuncta cum negatiua
nihil,idẽ importat,quod nullo modo , ut dicit glo.in l.in naue,
in uerſi.omnimodo.ff.loca.& tradit Alber.de Roſa allegando
alias deciſio.in dictionario ſuo , in uer.penitus,ubi etiam dicit
eam importare idem quod ipſo iure,& Alex proſequitur in l.q.
uſumfructum,col.ij.in prin.nu.vij.ff.de uerb.obl.& ɔ̃ſi.xiij.ui-
ſis,col.ij.nu.xix.uolu.ij.& ſentit Dec. Allegando alia iura circa
dictionem nihil in conſi.ſuo nouiter impreſſo,incipiẽ nu.xxxij.
91 in cauſa in qua. † Et ꝙ hæres conficiens inuentarium nullum
etiam minimum damnum pati debeat,probatur in d.§.& ſi præ
fatam,in fi.& in.§.l cantia ibi damnum aliquod,quæ dictio ha-
bens præcedentem negatiuam induciti,ut non poſſit damnum
partiri & diuidi,& ideo debet eſſe illæſus etiam a quocunq; mi
ni in damno ut dicit Alber.de Roſ.allegando Archi.in dictio-
nario ſuo in uerſi.aliquod,& probat tex.iuncta glo.in uerſi.aut
carum parte, in clementina prima,de ſu.compe.ubi dictio ali-
92 quod comprehendit etiam minimum.† Et quia beneficium
inuentarij reddidit do.Simbaldum tutum & ſecurum ab omni
damno etiam minimo,ut in dictis iuribus cum alijs allegatis p
doc.ibi poſt glo.Neceſſario infertur,ꝙ omnia ſua iura,quæ prius
habebat in bonis ſibi donatis debent remanere ſalua , & penes
eum libera,& ɔ̃ſr libera,& ſine onere,cuius ɔ̃trium ſequeretur ſi
ipſe aſtrictus fuiſſet fideicommiſſo,non enim fuerunt confuſa
dicta iura per aditionem hæreditatis propter dictum beneficiũ
inuentarij,ut eſt tex.apertus in d.l.fi.§.in computatione,uerſi.ſi
uero,& tradunt ibi glo.& alij docto.oẽs allegantes concordan.
93 & ponit Iaſ.in l.quæ dotis,nu.xliij.ff.ſolu.matri. † Reſpectu
damni euitandi,& ut ſua iura remaneant illæſa,beneficiũ inuen
tarij repoſuit ipſum d.Simbaldum in eo ſtatu,in quo prius erat
ante aditionem,ut expreſſe probatur in dictis iuribus, qui illa-
tam neceſſario infert , ut talia bona debeant remanare libera &
94 abſq; onere fideicommiſſi, ſicut erant ante aditionem. Et et
ſuadetur iſtud per d.l.fi.uerſi.ſin uero,ubi creditores præferunt
legatarijs,& fideicommiſſarijs , quibus etiam debet præferri ipſe
d.Simbaldus,qui in dictis rebus donatis erat creditor , & ſuper
95 illis iura ſua remanſerunt ſalua,confecto inuentario.† Propter
cuius beneficium,eſto ꝙ ſe immiſcuiſſet,poteſt uenire contra fa-
ctum defuncti,ut tradit Alex.conſi.cxxij.ſuper primo,col.pen.
uol.iiij.& plene proſequitur Dec.conſil.cl.xxv.in cauſa illorũ,
col j.& ij.in prin.num.j.ita limitantes d.l.cum a matre,per do-
ctri.Bal.in l.qui ſe patris,col.x,uerſi.item quæritur.C.unde le-
96 git.† Prout etiam limitatur non procedere,quando geſtum &
factum a defuncto eſſet inualidum,nam tunc hæres poteſt ue-
nire contra tale factum,per regul.nun pupillar,de regulis iuris
& argu-

& argumento.l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iudi.& tradit Soc.
conſi.lxxix.ſi eſſemus,nu.xlvij.uol.iiij.& ibi,nu.ſeq.etiam alio
modo limitat allegando iura,& Bal.qđ hæres iure permittente
poteſt ꝯuenire,quæ bene applicantur ad caſum præſentem cum
talis diſpoſitio fideicommiſſaria fuerit inualida, & iure permit
tente ipſe d.Sinibaldus non tenetur illam obſeruare,cũ habeat
ſua iura ſalua in bonis donatis,& in illis nõ debeat pati damnũ
97 propter beneficium inuentarij,ut dictum eſt.† Prout etiam d.l.
cum a matre,non obſtabit,qm̃ factum defuncti tenderet in frau
dem & damnum hæredis,uti eſt,& contingit in iſto caſu,in bo-
nis donatis,ſm̃ Bal.in l.j.uerſi.quæro utrum,& Saly.ibi uerſic.
98 ia.C.de reuoc.dona.& ponit Franc.de Cur.ꝯſi.j.in fine. † Nec
obſt.glo.in uerſi.computatione , in l.fi.C.de iure deliber. & ea
quæ per eam dicit Alex.in d.conſ.xxx.uol.vj. Quoniam in caſu
noſtro reſiduum hæreditatis do. Chriſtophori minimè eſt ſol-
uendo,nec in minimo uenit in recompenſationem uetam gra-
uaminis dicti fideicommiſsi,& aliorũ onerum per ipſum Chri-
99 ſtophorum teſtatorem impoſitorum.† Et bene hæres ſimplici-
ter adeundo,potuit ſibi præiudicare qñ teſtator legauit res pro
prias ipſius heredis,ſicuti qđ illas obligauit ſm̃ magis cõem,ut
traditur per Alex.& alios Moder.in l.ſi hæredis ſeruus, de leg.j.
& Alex.ꝯſi.clxxij.uol.ij.& alibi pluries,ſecus autem eſt quando
adiuiſſet cum beneficio inuentarij,ut traditur in deciſ.conſil.
Neapo.cxj fuit dubitatum,col.fi. Nam iſto caſu poterit uenire
ꝯ factum ipſius etiam teſtatoris. Qui ſicuti ſcienter põt legare
res alienas, ita ẽt poterit legare res hæredis, utroq; tamen caſu
confecto inuentario non tenebitur hæres ultra q̃ hæreditas ſit
ſoluendo,nec proprias res præſtare,nec ſoluere æſtimationem
alienarum legatarũ, ex quo per tale beneficium iura ſua rema-
nent illæſa,nec aliquod damnum etiam minimũ debet pati in
ſua ſubſtantia,& quo ad prædicta reponendus eſt in eo caſu in
quo erat ante aditam iuribus,& deciſionibus,quibus ſupra. Et
iſtis modis tollũtur ẽt illa in quibus dicebatur,adeundo debere
adimplere ordinata per defunctũ quia vĩ quaſi ꝯtrahere,& per talẽ
actum præiudicare ſibi,& hæredibus ſuis.Procedunt ẽt quando
ſimpliciter adiuit,uel ſe immiſcuit,ſecus ſi iſta fecit confecto in-
uentario.Quibus omnibus ꝯſideratis, neceſſaria infertur ꝯclu-
ſio & uera,dicta bona donata debere remanere penes ipſum d.
Sinibaldum libera,& ſine aliquo grauamine , & onere. Ex quo
Chriſtophorus pater non potuit in illis apponere fideicom-
miſſum , nec grauamen , nec aliud onus, cum conſignatio di-
ctorum bonorum , quo ad prædicta fuerit libera , & irreuoca-
bilis. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de dote lucranda,locum habet etiam in tacita conſtitu-*
tione dotis.
Mulier ſecundo nubens,uidetur marito illam dotẽ conſtituere, quã
prima conſtituit.
2 *Et ſi tertio nubit,uidetur tertio marito dotem illam conſtituere quã*
conſtituit ſecundo, & nu.1.
3 *Attenditur ultimus ſtatus.*
4 *Relatio facienda eſt ad proxima.*
5 *A uerbis ſtatuti exorbitantis,& iuris communis correctorij, non*
eſt recedendum.
6 *Ablatiui abſoluti conditionem important.*
7 *Dictio,ſaltem,eſt diminutiua,& ſubſidiaria.*
8 *Statutum requirens duo,illa debent interuenire,et non ſufficit unũ.*
9 *Publicè factum,quando dicatur.*
10 *Qualitas a ſtatuto requiſita neceſſario debet interuenire.*
11 *Et non ſufficit actum celebrari,ſi non adeſt iſta qualitas.*
12 *Statutum de dote lucranda non habet locũ in matrimonio putatiuo.*
13 *Et caſus comprehenſus in ſtatuto debet eſſe uerus.*
14 *Forenſis an gaudeat beneficio ſtatuti de dote lucranda.*
15 *Et quando in loco ſtatuti non ſubit onera,nec grauamina.*
16 *Et quando ſtatuentes de forenſibus minime cogitarunt.*
17 *Et quando idem diſpoſuiſſent,ſi de illo fuiſſent interrogati.*
18 *Et quid ſi in ſtatuto nulla expreſſa eſt ratio,an forenſes gaudeant.*
19 *Et in lucris dotalibus quæ ſtatuta debeant attendi,uiri an mulieris.*
20 *Domicilium quando conſtituatur per habitationem decennij.*
21 *Et quid ſi ibi non habet maiorem partem bonorum.*
22 *Et ſi non habuit animum perpetuo ibi ſtandi.*
23 *Reſpondetur ad conſi.Deci.283.*
24 *Et per quas coniecturas,dos dicatur tacitè conſtituta.*
25 *Quando dicatur dos repetita tertio marito, quæ fuit data primo,*
uel ſecundo marito.
26 *Statuta interpretationem paſſiuam recipiunt.*
27 *Valet argumentum a communiter contingentibus.*

CONSILIVM XXXIII.

STATVTVM De dote lucranda , & aliud , utrũ
mulier omnia bona ſua.&c.Dño Todeſchino con
cedere uidentur dimidiũ omnium bonorum quæ
habebat dña Angelica , eſto q̃ tertio nubens ipſi
Todeſchino,dotem expreſſe non conſtituerit. Tum etiam qm̃
primo marito,& ſecundo, dotem expreſſe conſtituit confectis
inſtrumentis dotalibus,quo fit,ut etiam attenta diſpoſitione iu
ris communis eidem Todeſchino aſſerto marito talem dotẽ ta-
citè conſtituiſſe uideatur. In qua tacita conſtitutione ſtatutum
1 de dote lucranda locum ſibi uendicare videt. † Vt apertè circa
utrunq; dictum tradit Bar.in quæſt.ſua ſeptima,mulier habens
amplum patrimoniũ,in princ.& col.iiij.uerſi.ad primum dico,
& uerſi.ſeq. Vbi adducendo iura concludit uiduã maiorem ſe-
cundo uiro cenſeri conſtituiſſe dotem,quam primo uiro conſti
tuit,eſto q̃ expreſſe non fuerit conſtituta, qm̃ illa prima, in ſe-
quens matrimonium uidetur repetita,prout idem ipſe uoluit p
illum tex.in l.pen.§.uxor.ff.ſoluto matrimo.& ſcrib.omnes ibi
* * cõiter ſequuntur , & idem firmat circa utrunq; dictum Paul.
de Ca.in l.ſi mulier diuerterit,in §.ff.ſol.mat.& in ꝯſ.cclxxxij.
uiſis,col.ij.uerſi.quantum ad ſecundum,& col.fi.& Bald.conſi.
mihi.cij.Mulierem maritus,uol.iiij.& Cuma.conſi.cix.dña.Ioã
na,col.ij.& Rom.ꝯſi.xliiij.ex ſupra narrato,col.ij.& fi.& conſi.
cccxiiij.in caſu propoſitæ conſultationis,& Bal.nouel.in tracta.
de dote,in vj.parte prin.in lxxj.priuilegio,& Ang.Aret.inſt. de
actio.§.fuerat,nu.xxj.& Modet.Bono.in tract.de dote,in j.par
te quæſt.xxxix.& ſeq.& poſt Cyn.in q.iij.tradit Saly.in auctẽti.
2 ſed q̃mis,col.ſi in.v.q.C.de rei uxor.actio.† Et illi tertio aſſerto
marito non cenſetur repetita , & conſtituta dos tradita primo
marito ſed illa quæ fuit tradita ſecundo,ut innuere vr̃ ſtatutum
prædictum,utrum mulier &c.uerſicu. item dicimus, & de iure
communi illud recipitur,ut ſentit Pau.de Caſtr.in l.in inſulã.§.
fi.ff.ſolu.mat.uerſic.ſed quid ſi inter primum,& idem Pau.in d.
l.pen §.uxor,& eſt text.ibi apertiſsimus , quem ad hoc punctua-
liter conſiderat Bal.nouel.aſſerens in facto aliud habuiſſe , qm̃
primo marito fuit conſtituta minor dos & ſecundo maior, &
tertio marito nulla fuit conſtitutio facta, nam eidem cenſetur
conſtituta,& repetita illa quæ fuit cõſtituta ſecundo, & nõ pri-
mo argumento.l. mella.§.j.ff.de alimen. & cibar.legat.& eorũ
quæ traduntur per illum tex.per Bal.in l.mater.C.ne de ſta.de-
3 fun.† Et poteſt illud ſatis comprobari,qm̃ attendere debemus
ultimum ſtatum.c.de conſultationibus,de iure patrona.cũ alijs
accumulatis per Dec.ꝯſi.cxxvj.in cauſa,in prin. Et etiã quia re-
latio ad proxima regulariter facienda eſt.l.ſi idem cum codẽ,
4 uerſi.fi.ff.de iuriſd.omni.iudic.cum ſimi. † Conſiderata tamen
uera facti contingentia,ꝯtrium uerius vr̃ , & immo ipſi Todeſ-
chino nullum poſsit competere lucrum. Certum eſt enim tale
ſtatutum in ſe non continens aliquam rationem ſcriptam , eſſe
ualde exorbitans , & ꝯtrari iuri communi, cum tollat in parte
uxori liberam facultatem de bonis ſuis diſponendi, quo fit, ut
5 ad unguem,& contextum ueniat ſeruandum.† Et a uerbis ipſius
minimè ſit recedendum,ex quo eſt præciſi fori,& ſtricti iuris.l.
quod conſtitutum.ff.de teſtamen.mil.l.conſtitutionibus.ff. ad
municipa.l.quicquid aſtringendæ.ff.de uerbor.oblig.cum alijs
concord.traditis per Franc.de Cur.ꝯſi.ix.Ticinenſi,col.ij.& iij.
& ꝯſi.xxxv.ſtatuto,col.vij.uerſi.& ſic in ſtatutis, & cõſi.xxxvij.
conſiderato themate,col.iij.in prin.& conſi.lxxviij.dom.Fran
ciſchina,col.iiij. Verba autem præfati ſtatuti de dote lucranda,
& ipſius diſpoſitio, tunc demum concedit lucrum qđ apparet
matrimonium fuiſſe ꝯtractum,ad minus per uerba de præſenti &
per anuli ſubarrationem publice factam,ut eſt uidere ibi, ma-
6 trimonio ꝯtracto,& in uerbis ſubſequen.† Et cum ſint ablatiui
abſoluti, conditionem induxerunt , ut habetur in l.a teſtatore.
ff.de conditione & demon.cum alijs ad plenum accumulatis p
Moder.Papien.in Rubrica.ff.ſolu.matri.Conſequenter tale lu
crum ſub hac conditione d[illegible]etur a ſtatuto,ſi matrimoniu fue-
rit ꝯtractum,puta per inſtrument[illegible] ſcripturas publicas,ſeu ad mi
nus per uerba de præſenti & per anuli ſubarrationem publice
7 factam.† Vt innuit apertè illa dictio,ſaltem ſubſidiaria,& dimi
nutiua,quæ neceſſario infert,ad minus debere probari,& cõ
ſtare matrimonium eſſe ꝯtũ modo,& forma ibi traditis , ut
probatur

probatur in c.ſtatutum.§.cum uero, in fine, de reſcrip.lib.vj.&
no.ibi glo.in uer.ſaltem,& Compoſtel.& Archi.& Gemi.in fi.
& tradit Bar.in l.j.col.ij.nu.v.ff.de iure codicil.& gl.in l.datio.
§.ꝙ ſi p ꝯ emptorem.ff.de actio.emp.At cũ in caſu præſenti,mi
nime conſtare poſsit per inſtrumenta pubblica, uel ſaltem per
uerba de præſenti,& per anuli ſubarrationem publice factam,
aſſertum matrimonium fuiſſe ꝯtractum,inter ipſum Todeſchinũ,
& d.Angelicam,ſumus extra caſum ſtatuti concedẽtis lucrum,
8 † & requirentis illa duo ad minus copulatiue debere probari,
ita ꝙ non ſufficiat de uno cõſtare propter illam copulam,& ut
traditur in l.ſi hæredi plures.ff.de cond.inſti.& in.§.pen.inſt.de
hære.inſti.& in l.ſi quis ita ſtipulatus.ff.de uerb.obli.cum alijs
de quibus per Bart.in l.ſcire debemus, cod.tita.& in l.ſi is qui
ducenta.§.utrum,de rebus dubijs.& per Dec.conſi.lxxix.uiſo
9 col.ij.num.ij.† Et ulterius requirat anuli ſubarrationem,publi-
ce eſſe factam ita ꝙ non clam,nec in oculto fieri ſufficiat,ut tra
ditur in clem.j.§.cum uero,de foro compet.in clem.& in c.ſta-
tuimus,ubi doct.de maled.Nec interuenerit aliquis modus de
quibus,per gl.in uer.publicè,& ibi no.Bar.& alij,in l.ſi finita.§.
j.in fi.ff.de dam.infec.& in clem.j.& ibi Card.de uita, & hone.
cler.nec alius de quo in l.j.§.ſcimus.C.de lati.liber.toll.& in c.
j.de uſur.lib.vj.& in c.qm ſatis,de fil.presby.cum ſimi.Nec ap-
paret aliquod inſtrum, propter quod poteſt dici publicè, iſtud
conſtare,neceſſe igitur erit,ꝙ de iſtis conſtet iuxta formã a ſta-
10 tuto traditam.† Nec poterit ipſe Todeſchinus ſe iuuare bene-
cio ſtatuti,cum non probet prædictam qualitatem a ſtatuto re-
quiſitam,quæ neceſſario ab ipſo probanda eſſet,ſi beneficio di-
cti ſtatuti prætendit gaudere,cum qualitas adiecta ſit delationi
prædicti lucri,argumento eorum quæ habentur in l.in delictis
§.ſi detracta.ff.de noxal.& per Barto. in l.Titius.ff.de t.ſtamẽ.
mil.& in l.ex facto,in ſecunda oppoſi.ff.de uulga.& pupi.& per
Soc.ꝯſi.xix.nu.iij.& ꝯſi.lxxxj.nu.xij.uol.iij.& per Dec.conſi.v.
11 num.iiij.† Nedum enim ſufficit actum interuenire,quinimmo
neceſſario interuenire debet,& probari qualitas ipſa requiſita,
ut traditur in c.ubi periculum.§.cæterum, de electio.lib.vj.&
per Alexã.conſi.j.uol.iij.& Fran.de Cur.conſi.lix.Dux Philip-
pus,col.vij.uerſi.tum quis,& conſi.lxvj.ſapienter,col.antepe.in
princ.& tradit Barto.in l.j.§.ait ꝓtor.ff.ne quid in lo.pup.& in l.
iiij.§.prętor ait,in fin.ff.de dam.infec.& in l.j.ff.de cond.ex le.&
Bal.in l.ſi quis non dicam rapere.C.de epiſc.& cleri.Cum alijs
adductis per Soc.conſi.xxvij.uiſis,nu.xiiij.& conſi.lxv.conclu-
ſio,num.iiij.uolu.iiij.& alibi pluries,& Corn.ꝯſi.lxxxvij.uiſis
actis,col.ij.uol.iij.& Fran.de Cur.conſi.xvj.xvij.& xviij.& De-
cius conſi.ccxxij.uiſo puncto,nume.ij.& conſ.cclx.ſuperioribus
nu.ij.& conſi.ccclvj.in cauſa,num.iiij.cum alijs concordantijs.
12 † Deficiente itaq; probatione qualitatis prædictæ, merito ceſ-
ſare debet lucrum,& acquiſitio partis dotis,cum potius iudicã-
dum ſit fuiſſe matrimonium non uerum, ſed putatiuum, quod
minimè afferre poteſt lucrum dotis, uirtute ſtatuti, etiã ſi illud
detegatur poſt mortem mulieris,ut tradit Bal.in l.j.C.de cõdi.
ob cau.& Saly.ibi Pau.de Caſt.& Roma.& ibi Mod.in l.ſi a.to
nuptias.ff.ſolu.matri.& firmant.Cano.in c.j.extra de dona.int.
uiri.& uxo & plenè proſequitur Bal.nouel.in dicto tract.in un
decima par.principali,colum.mihi.lxj.uerſ.vj.differentia, alias
13 fol.lxxiij.col.j.† Maximum enim circa hoc lucrum conſiderat
ꝙ caſus ſtatuto comprehenſus debet eſſe uerus,ut tradit Bal.in
d.l.j.& Moder.Bononien.in dicto tract.in ult.par.quæſt.ix.Et
ideo ſm Bal.ibi ſtatutum deferens tale lucrum,non habebit lo
cum in matrimonio imperfecto,nec in matrimonio illicito,ſm
Fely.in c.iurauit,circa fi.extra de proba.& tradit gl.in l.ſallus.
§.an etiam.ff.quod cum fal.tuto.quanto ergo fortius,quoniam
non probatur matrimonium ꝯtractum,ſm formam, & qualitates
14 ab ipſo ſtatuto traditas.† Rurſus aduertendu eſt,nam ipſe To-
deſchinus nõ erat originarius Ciuitatis Bononię.nec etiam ibi
conſtituerat,nec habet domicilium ꝓpter forenſis fuit,& eſt,quo
fit,ut beneficio dicti ſtatuti minimè poſsit gaudere, ſm coem,
& ueram concluſio.traditam per Barto.in tract.repreſal.in v.q.
principali, & in l.cunctos populos.C.de ſum. Trin.& fidecat.
* quę * cõiter ſequuntur ſcrib.ibi,maximè Caſtalu.cat.xxj.uerſ.
illud etiam ſcias,& Pau.de Ca.in l.omnes populi,in fi.ff.de iuſt.
& iu.& ibi repeten.car.pen.& fin.& Ang.conſi.lxxiij.ꝙ dicta,
& Alberi.de Roſa.in j.parte ſtatutorũ.q.ix.& Pau.de Caſt.cõſi.
cccbij.ſtatutum,& Roma.cõſi.ccxxij.iſta captura,& bene per
Alex.ꝯſi.xliiij.colum.ij.iiij.& v.uerſi.cum ergo,uol.v.& conſi.
cxx.nu.ix.& conſi.xlj.uol.vij & per Soc.conſi.ccxxxj.colum.vj.
uerſi.præterea,uol.ij.& conſi.cxxviij.col.j.uolu.iiij.& per Dec
conſi.cxiiij.& pro tenui,colũ.ij.& conſi.cclxxxiij.& diligenter,
15 col.pe.& uerſi.non ob.† Cum enim in dicta Ciuitate nõ ſubeat
onera, nec grauamina, minimè gaudere debet beneficio dicti
ſtatuti,argumento.l.cum qui ff.de iu.iuran.& l.ſm naturam.ff.
16 de reg.iu.& c.qui ſentit,de reg.iur.lib.vj.† Et mens ſtatuentiũ,
nullo modo poteſt applicari ad iſtum ſenſum, ꝙ forenſis debe-
ret gaudere beneficio dicti ſtatuti,qui illud condiderunt in be
neficium ſubditorum,qui in alijs grauabantur, nec cogitarunt
de ipſis forenſibus ut tradit Bart.in l.ſeruo legato §.ſi teſtator,
17 de leg.j.& plenè per Soc.ꝯſi.v.pręſens,uol.j.† Et etiam quia ſta-
tuentes,ſi de hoc fuiſſent interrogati,utiq; idem diſpoſuiſſent,
forenſes.ſ.non debere gaudere beneficio dicti ſtatuti,& iõ ha-
beri debet pro expreſſo,iuxta gl.in l.tale pactum § ſi.ff.de pac.
& ibi Bal.& ſcriben.no.alleg.concor.Fran.de Cur.conſi.j.col.
iiij.in prin.uerſi.& ideo,& conſi.ix.col.v.in prin.uerſic.& ꝓ iſta
parte,& conſi.lxviij.col.pen.uerſi.immo ſi ſtatuentes,& Alex.
18 conſi.cxliiij.uiſo themate,in fi.uol.vj.† Et quia in ſtatuto,nulla
exprimitur ratio qua moti fuerint ad ita ſtatuendum & licet
plures poſſent conſiderari, quæ ita militarent in forenſibus, ſi-
cuti in ſubditis,tamen non propterea dicere debemus forenſes
poſſe gaudere beneficio ſtatuti,quia ſi hoc eſſet ſequeretur de-
ſtructio communis concluſionis,de qua.ſ̃. uolentis forenſes nõ
gaudere.Nam non procederet quando ratio ſtatuti locũ habe-
19 ret in illis,cuius ꝯtrium eſt ipſa ueritas.† Item ſequeretur deſtru
ctio alterius communis concluſio.diſponentis in iſtis lucris do
talibus debere attendi ſtatuta domicilij ipſius uiri, & non mu-
lieris,ut tradit Bar.in d.l.cunctos populos & ibi ſcrib.maximè
Fulg.& Bar.& alij, in l.exigere dotem.ff.de iudic.Cano.in c.j.
extra de ſponſal.Deci.conſi.xix.& pro tenui,in princ.Quæ non
eſſet conſideranda,ſi ratio ſtatuti eos caperet. Quoniam ipſius
beneficio poſſunt gaudere etiã ſi in domicilio uiri,uel loco ori-
ginis nihil diſponeretur,ſed ideo forenſes non gaudent, quia
ſtatuentes de eis non cogitarunt tanq̃ non ſubditis, nec parti-
cipantib. in oneribus cõmunibus,& publicis,ex quo nihil ad
nos de his quę foris ſunt non obſtante quacunq; ratione mili-
tante in ipſis forenſibus,qui nõ excluduntur cauſa rationis eos
non comprehendentis,ſed alijs de cauſis,& reſpectibus,ut dictũ
eſt,quæ ultra prędicta traduntur per Bar.& alios in d.l.cũctos
20 populos,& in alijs locis,& ꝯſi.ſ̃.deductis.† Nec poſſumus con-
ſiderare,ipſum Todeſchinum conſtituiſſe domicilium Bono-
niæ,propter quod tale lucrum poſſet conſequi,cum per decem
annos continuos,minimè hic habitauerit,ad tradita in l.ij.C.de
incol.lib.x.per glo.Bar.& alios,in l.lex Cornelia.§.ſi tamen.ff.
21 de iniur.& in l.non utiq;, & l.domicilium.ff.ad municip.† Et
quia Bononiæ,nedum non maiorem partem bonorum ſuorum
quinimmo nihil ferè habebat,ut traditur in locis præalle.& per
Fely.in c.poſtulaſti.nume.j.de foro compet.& in c.dilectus,il ij.
de reſcri.& Mar.a.Soci.in c.ſi.extra de foro compe & Ang.ꝯſi.
xxvij.pro deciſio.col.ij.uerſi.item non.& Cyn.in l ij.C.ubi ſe-
22 nato.† Et etiam quia non habuit animum perpetuo habitandi
Bononiæ cum hinc inde ſemper uagauerit,& huc, & illuc alio
ſe contulerit,ut dicit Maria.in d.c.ſi.in vj.q.princip.& Bart.in
d.§.ſi tamen,& Fely.in d.c.dilectus,col.viij.uerſi.ſecundo limi-
ta,& Areti.& Barbat.in c.quod clericis,de foro competen.Nec
onera aliqua Bononię ſubſtinuerit,uel ſuſtineat,ut dictum eſt,
nec aliqua probabilis coniectura poſsit haberi, per quam do-
micilium uideretur hic conſtituiſſe,uti traditur in locis,& deci.
ſupra adductis.Quo fit ut uere forenſis debeat iudicari,& in cõ-
ſequentiam neceſſariam gaudere minimè poterit beneficio di-
23 cti ſtatuti,nec conſequi tale lucrum,ut dictum eſt.† Nec iſtis
habent obſtare ea quę in ſimili caſu adducit Dec.in d.conſil.
cclxxxiij.col.v.& ſeq.nu.ix.& alijs.Vbi innuere vr̃ forenſem poſ
ſe gaudere beneficio dicti ſtatuti.Nam aduertendum eſt,qm in
illa ſua conſultatione,contingentia facti longe ſatis differebat
a præſenti.Nam ille maritus de quo ibi,non erat uere forenſis,
uti eſt ipſe Todeſchinus habebat enim priuilegium ciuilitatis,
ut aperte dicit ibi ipſe Dec.col.pe.uerſi.non obſtat. Item iam
fecerat,& conſtituerat domicilium in ciuitate uxoris, & dubiũ
erat an deberet attendi illud, an uero domicilium originis, ut
ipſe ſentit aperte,ibi col.pen.uerſi.non obſtat dum,quod maxi
me concurrit hic.Prout etiam ibi ille maritus habebat animu
perpetuo ibi habitandi.prout iam habitauit, & inde nunquam
diſceſsit,& ex pluribus coniecturis ibi per Deci. adductis illud
colligitur,ut poteſt uideri col.v.vj.& duobus ſequẽ.Cuius con

trar

trarium ferè in totum apparet fuiſſe factum, & in præſenti eſſe
in ipſo Todeſchino, Et ibi matrimonium fuit rite, & rectè con-
tractũ, & ſeruata forma & qualitate a ſtatuto tradita, cum a con
trarium uiget in caſu præſenti, ut dictum eſt, unde ex iſtis, ita
diuerſis minime inferre poſſumus ad caſum præſentem. l. natu-
raliter. §. nihil commune. ff. de acqui. poſſ. cum uulg. Et inſuper
iſtis accedat, quoniam nedum aliqua dos fuit conſtituta d. To-
deſchino, quinimmo nec de dote, ullo unq̃ tempore fuit uerbũ
aliquod factum. Et ꝙ fortius, ipſe Todeſchinus toto tempore
quo uixit dicta dña Angelica, nihil de bonis ipſius adminiſtra-
uit, nec unq̃ ſe imiſcuit adminiſtrationi ipſorum bonorũ etiam
in minimo, nec aliquos fructus de bonis ipſius do. Angelichæ
recepit, omnia enim gubernabat ipſa, & adminiſtrabat, & per-
24 cipiebat, & de perceptis ſuo arbitrio diſponebat. † Quibus cõ-
ſideratis, attenta diſpoſitione iuris communis minime poteſt
dici aliquam dotem tacitè conſtituiſſe, ex quo ceſſant coniectu
ræ quibus poſſet dici conſtituta, ut tradit Barto. in dicta ſua di-
ſputa. & Aret. in d. §. fuerat, nu. xxj. & Moder. Bonon. in tracta.
de dot. in prima parte principali, in xiiij. priuilegio, in tertio ca-
25 ſu, in fine. † Nec poteſt dici repetita, & conſtituta dos data pri-
mo ſeu ſecundo marito, iſtis conſideratis, ut punctaliter tradit
Bal. nouell. in d. tracta. in vj. parte, in lxxj. priuilegio, uerſi. unde
infertur. & Moder. Bonoñ. vř ſentire in eod. tracta. in j. parte. q.
26 xxxix. † Nec ſtatutum iſto caſu uendicare locum ſibi vř conſi-
derando uerſic. item dicimus, & conſideratis qualitatibus præ-
dictis, & quia iure communi, paſsiuam recipere debet interpre
tationem. l. j. §. lex Falcidia, & ibi Barto. & omnes tradunt. ff. ad
leg. Falcidiam, cum concordã. Infertur etiam, iſtis conſideratis,
nullum uerè, & formiter inter prædictos fuiſſe matrimonium
celebratum, & ꝯctum, ſumpto argumento a communiter, & fre
27 quenter contingentibus, & ſolitis fieri. † Quod ualidum eſt. l.
certi cõdictio §. ſi nummos. ff. ſi certum pet. l. cum dotem, & ibi
glo. pen. C. de iu. dot. l. neq; natales, & ibi gl. C. de probati. cum
ſimi. Communiter enim ueri mariti gubernant, & adminiſtrãt
bona dotalia, & fructus percipiunt, & de illis eorum arbitrio di
ſponunt, nec permittunt in oppoſitum iſta fieri, & geri per uxo
rem. Ex quibus neceſſario inferre poſſumus dictum Todeſchi-
num non poſſe conſequi lucrũ aliquod uirtute dicti ſtatuti, &
ꝙ ipſa do. Angelica licitè, & iure permittente, potuit prout fe-
cit, in omnibus dictis ſuis bonis hæredem inſtituere Magnificũ
Pamphilum artium, & medicinæ Doctorem, eius ex ſorore ne-
potem, qui hæres in minimo nõ erit priuandus dictis bonis, nec
parte ipſorum. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Cippus domus, quot modis capiatur.*
2 *Cippus, & ſtipes ſinonima ſunt.*
3 *Appellatione ſtipitis, domus ſeu caſata, qui ueniant, & nu. 4.*
4 *Et an capiatur pro familia.*
5 *Et an ſub iſtis nominibus comprehendatur fœmina, et nu. 29. & alijs.*
Dicitur enim de familia, ſi deſcendit ex maſculo.
6 *Cippus domus, capitur pro ſtirpe, generatione, ſeu progenie.*
Fœmina uenit apellatione ſtirpis.
7 *Et appellatione generationis.*
8 *Et appellatione progeniei.*
9 *Cippus domus, capit deſcendẽtes per lineã maſculinã non fœmininã.*
10 *Et an ueniat fœmina deſcendens per dictam lineam.*
11 *Et quid ſi apparet de contraria mente teſtatoris.*
12 *Voluntas teſtatoris obſeruanda eſt maximè in fideicommiſſis.*
13 *Et colligitur ex coniecturis, quæ capiuntur ex uerbis teſtamenti.*
14 *Debet tamen tranſire in diſpoſitionem,*
Et quid ſi mentionem fecit de filijs maſculis.
15 *Per maſculos conſeruatur dignitas domus agnationis, & familiæ.*
16 *Et qualitas maſculinitatis, uno caſu conſiderata per teſtatorem, non capit alium caſum.*
17 *Et conſideratur in caſibus expreſsis tantum, & non in alijs.*
18 *Quod teſtator non expreſsit, non dicitur uelle.*
19 *Qualitas expreſſa in uno capitulo, an & quando cenſeatur in alio repetita.*
20 *Qualitas maſculinitatis limitata, limitatum producit effectum.*
21 *Quando coniectura poſsit capi, ex eo quia fœminæ fuere in modico inſtitutæ, maſculi uero in uniuerſo, & alijs ſeq.*
22 *Neptes ex filio, ſunt melioris conditionis, quàm filiæ propriæ teſtatoris.*
23 *Et quia filiæ nominatim ſunt excluſæ.*
24 *Et quia filiabus expreſsè prouidit, neptibus minimè.*
25 *Et priuatio facta filiabus, non eſt trahenda ad neptes.*
26 *Et quæ non proſunt ſingula, quando, & quo caſu procedat, & nu 27. & 28.*
29 *Fœmina deſcendens ex maſculo, agnata eſt.*

CONSILIVM XXXV.

SI In præſenti conſultatione attendere uolumus di-
cta Ange. Fulgo. Pau. de Ca. & ſequen. in l. fina. in
prin. ff. de uerb. ſigni. & Barba. in repeti. l. cum acu
tiſsimi, col. lxij. uerſi. nota ibi ſobole. C. de fideicõ.
1 † Cippus domus capi dẽt ꝑ ſtipite agnationis deſcendẽtis, aſcen
dentis, & tranſuerſalis gradatim ſm ordinem charitatis, propin
quitatis, & gradus coniunctionis, in quo gradu reperitur conſti
tuta ipſa domina Conſtantia, ut aperte deductum eſt in conſil.
2 † Et ſatis comprobatur, cum ſecundum Ange. ibi, & alios, Cip-
pus, & ſtipes, ſinonima iudicentur, & idem importantia, & ſtipi
tis appellatione ueniant illi, qui ſunt de ſtirpe, de domo, & ca-
ſata teſtatoris diſponentis, cum in omnibus iſtis eadem uigeat
ratio, ut punctaliter tradit Bal. in l. peto. §. fratre, col. ij. uerſic. ij.
3 noto. de leg. ij. & Imo. ibi in fi. poſt Ang. † Et appellatione ſtir-
pis, & domus ſeu caſatæ, ueniant deſcendentes ex maſculis, &
conſanguinei ex iſta parte, & excluduntur conſanguinei ex par
te matris, qui non dicuntur de ſtipite, uel ſtirpe, ſecundum Bal.
Ang. & Imo. ubi. ſ. & Pet. de Anch. in c. ubicunq;, in princip. de
pen. lib. vj. & bene facit text. in l. ſi quis ſuo, in princ. & ibi nota.
Bal. C. de inoffi. teſta. & quę tradit Philip. Fran in repeti. c. ſi pr,
de teſtamentis, lib. vj. colum. pen. uerſicu. xxxj. & ult. & Imo. &
Alex. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus, nu. liij. uerſi. & ſubdit. ff. ad
trebellianum, & idem Phil. Fran. ubi. ſ. colum. pen. uerſic. xxix.
4 quid ſi dixerit. † Et capiendo domum pro ſtirpe, & caſata, ut ꝑ
doct. in locis ſuperius adductis, ſeu pro familia, ſm Bar. in l. tu-
telas. ff. de capit. dimi. & per eundem in l. j. ff. ad Syllania. & in l.
pronunciatio. ff. de uerb. ſigni. cum alijs plenè accumulatis per
Imo. in d. §. ſi quis rogatus, col. mihi. ix. & x. uerſi. & ex prædictis
& uerſic. ſi autem. & in alijs ſequen. & per Alex. ibidem, nu. liij.
& per Phil. Fran. ubi ſupra, col. antepe. uerſi. ix. qui dicantur, &
per Pet. de Anch. in d. l. ubicunq;, in prin. & per Moder. Papien.
5 poſt alios in d. l. ſi C. de uerb. ſigni. † Adhuc intentum habemus
ut ipſa do. Conſtantia etiam ſub iſtis nominibus proprie, & ue-
re comprebendatur, ut eſt tex. in d. l. pronunciatio, in fine, ibi,
eiuſdem ultimi genitoris, ſanguine proficiſcitur, & apertiſsimè
probatur per textum, in l. uoluntas patris. C. de fideicõ. ubi de-
ſcendens ex maſculo, dicitur de familia, de domo, ac generatio
ne maſculina, ex qua deſcendit, ut ex illo tex. apertiſsime infert
ibi Io. Petruc. de monte ſper. & diffuſe proſequitur Soci. conſil.
ccxxvij. præſens conſultatio, colum. vij. & viij. uerſi. circa ſecun
dam, & uerſi. quibus tamen non obſtantibus, uol. ij. Vbi ex plu-
ribus ibidem per eum deductis, reſpondendo ꝯrijs, & obiectio-
nibus, concludit, & firmat appellatione familiæ uenire fœminã
deſcendentem ex maſculo, etiam in materia fideicommiſſaria,
eſto ꝙ dicta fœmina eſſet nupta, & alteri deſponſata, per tex. in
d. l. uoluntas patris, quem ibi ita intelligunt Pau. Peruſi. Iaſo. &
6 alij ſcriben. & Franciſ. de Cur. cõſi. lxiij. col. xvj. in fine. † Si uero
ſequi uolumus dicta Petr. de Peruſi. in repetitio. c. Raynutius,
col. lxxvj. uerſi. & quod dicit do. Petrus. Volentis Cippum do-
mus capi pro ſtirpe, generatione, uel progenie, etiam ipſa dom.
Conſtantia, ſub prædictis nominibus reperitur comprehenſa, ut
de ſtirpe iam dictum eſt, & in terminis tradit ipſe Ioan. Pet. de
7 monte ſper. in d. l. uoluntas. † Et generationis appellatione con-
tineatur, ut traditur in l. iuriſconſultus. §. poſteriore. ff. de gradi
bus, & in c. ſtatutum, el ij. & ibi per glo. & doc. de hæreti. lib. vj.
& per Bald. & Benedic. Capra in d. c. ſi pater, circa finẽ, & tradit
ibi allegando alias deciſio. Philip. Fran. car. mihi pe. col. j. uerſi.
quid ſi fiat mentio, & Pet. de Ancha. in d. c. ubicunq;, in princi.
Concludentes ſub dicta appellatione uenire deſcendentes per
8 lineam maſculinam, ut eſt ipſa domina Conſtantia. † Quæ a for
tiori etiam uenit appellatione progeniei, ut traditur in l. fin. C.
de emancip. libe. & per Bald. & Benedic. Cap. in d. c. ſi pr, circa
finem. & Phil. Fran. ibi car. pen. col j. uerſicu. iiij. qui ueniant, &
9 Petr. de Ancha. in d. c. ubicunq;, in princ. † Si poſtremo capere
uolumus appellatione Cippi domus, uenire ſolum illos qui de-
ſcendunt per lineam maſculinam, non autem fœmininam ſecun
dum Pet. de Peruſi. ubi ſupra. & Philippum Fran. in d. c. ſi pater,
10 car. pe. col. ij. uerſi. xj. qui dicãtur. † Adhuc comprehẽdetur ipſa
do. Conſtantia deſcendens per lineam maſculinam, ut diffuſe
deductum

deductum,& probatum eſt per do.conſultorem, & tradit Ale.
conſi.cxv.circa dubitationem,col.fi.uerſi.iii.poteſt reſponderi,
uol.ii.Et ꝑñr quamcunq; interpretationem datam a Doctorib.
dictis nominibus.Cippum domus attēdera, uel ſequi uolumus.
Verum erit ſub uno quoq; illorum comprehendi, & contineri
ipſam do.Conſtantiam quæ ad tale fideicommiſſum uocata ap
paret cōſiderata uera ſignificatione prædictorum nominum, &
dictorum uerborum ſignificationa attēta, ipſa tanq̄ proximior
in dicto fideicommiſſo alijs uenit pręferenda, ut deductum, &
11 concluſum eſt in conſilio.† Verum qm̄ dici poſſet iſta da plano
procedere,niſi appareret coniecturata mens teſtatoris,uolentis
dicta nomina ſolum comprehendere maſculos,& non fęminas,
etiam ex illis deſcendentes.Quam uoluntatem obſeruare,& at-
tendere debemus, uulgata.l.in conditionibus primum locū.ff.
de condition. & demonſtr.§.diſponat,in aucten.de nuptijs, cū
12 concord.† Et potiſſimum in pręſenti materia fideicommiſſo-
rum,quæ inducuntur ex mente teſtatoris cōiecturata, ut habet
in l.hæredes mei.§.cum ita.ff.ad trebellia.& in l.eum uirum.C.
da fideicom.& in l.pen.de leg.j.& in l.cum proponebatur, & l.
13 qui ſolidum,ubi Bart.de lega.ii.cum ſimi.† Tamen circa iſtud
aduertendum eſt,quia obiectio locum haberet, & procederet,
quando coniecturę colliguntur ex teſtamēto,& ex uerbis in eo,
per teſtatorem prolatis,aliàs ſecus,ut tradit Bal.in l.ſi pater, in
iiii.q.C.de inſti.& ſubſti.ſub condi.fa.& in l.unica.C.ut act. ab
hære.& contra hære.cum alijs adductis per Soc.conſi.vj.in præ
ſenti,nu.ix.& conſi.cxvj.in cauſa filiorum,ubi proprie in termi
nis noſtris loquitur,col.j.nume.ii.& col.vj.uerſi.ad ultimū, uol.
iii.& per eundem in l.cum auus,in fin.& in d.l.hæredes mei.§.
cum ita,col.iiii.uerſi.aduerta tamen.ff.da condi.& demon. Si
enim coniecturæ non poſſunt hoc modo colligi,non ſufficit di-
cere mentem teſtatoris fuiſſe talem,nec quod teſtator ita diſpo
fuiſſet ueroſimiliter,ſi de hoc fuiſſet interrogatus, iuxta ea quæ
14 ponit gl.in l.tale pactum.§.fi.ff.de pactis, cum ſimi.† Eſt enim
neceſſe,quod uoluntas teſtatoris tranſeat in diſpoſitionem,nā
aliàs in mente retenta,nihil operaretur, ut aſt text.apertus in l.
quidam cum filium.& in l.quoties.§.tantundem,& ibi no. Bal.
& Imo.ff.da hæred.inſti.& facit l.ſi maiores.C.de tranſac.& l.ſi
repetendi.C.de condi.cau.da.& bona deciſ.Bald.in l.unica.C.
de his qui ante aper.tabu. & quam plura alia adducta per Soci.
ubi ſupra,& plenè hoc proſequuntur Alexā.& Iaſ.in l.iii.col.ii,
C.de liberis præteritis,& Deci.conſi.clix.caſus, col.iii.nume.v.
& alibi pluries.Vnde in caſu pręſenti,ſolum uidendum erit, an
militent in ipſo teſtamento, & ex uerbis in eo prolatis, aliquæ
coniecturæ,propter quas poſsit colligi mentem ipſius teſtatoris
fuiſſe ad fideicommiſſum uocare omni tempore maſculos tan-
tum,& non fœminas,ex maſculis deſcendentes, per id tempus
quo uitam ducunt,ut in conſi.apparet deductum. Et quidem
conſideratis illis uerbis,ſubſtituit Cippum domus ipſius teſta-
toris,iſtud minimè firmare poſſumus quoniam uera ſignifica-
tio prædictorum nominum quocunq; modo cōſiderentur, ita
capit,& amplectitur ipſam dominam Conſtantiā deſcendentē
ex filio teſtatoris per lineam maſculinam, ſicuti & alios agna-
tos,ut deductum fuit ſuperius,& per dominum Conſultorē ap
paret concluſum,ſi autem ſingula uerba per teſtatorem prola-
ta iuxta iſtud ad unguem conſiderare uolumus, erit idem con-
15 eludendum.† Teſtator enim ipſe uniuerſalem hæredem filium
ſuum inſtituit,cui ſine filijs maſculis decedenti,Cippum domus
ſubſtituit,& exprimendo dicta uerba,filijs maſculis, uř primo
dicendum iſtud feciſſe ea de cauſa quia conſiderauit maſculini
tatem,ut bona ſua conſeruarentur in agnatione, & penes ma-
ſculos,per quos,& non per fœminas conſeruatur dignitas do-
mus,ut traditur in l.j.§.pen.ff.de uent.inſpi.& in.§.cæterū,&.§.
media.inſti.de legi.agna.ſuc.& per Io.And.in addi.ad Spec. in
rub.de teſta.& in rubrica de ſucce.ab inteſta.& per Pau.de Ca.
conſi.laxia.& per Soc.conſi.xii.præſens conſultatio,colū.j.& ii.
uolu.iii.& Deci.conſi.ccxxvij.in caſu,col.iii.Nam uerū eſt teſta
torem in filijs maſculis filijs ſui hæredis inſtitutis,& ſic in ius ne
potibus ex filio,iſtud conſideraſſe,& eo caſu quo extarent præ
tuliſſe neptibus,& fęminabus,& dictos nepotes maſculos, ſi in
rerum natura eſſent, prætuliſſe omnibus ſubſtitutis,ut in l.fi-
16 liusfa.§.cum quis,de leg.j.cum concordan.† Verum quia caſus
iſte non contingit,ex quo non extant nepotes maſculi ex filio,
talis qualitas, & coniectura maſculinitatis conſiderata per te-
ſtatorem dicto caſu,qui non contingit,& defecit trahenda nō
eſt ad alium caſum præſentem,ut ſubſtituti illi tantum dicant,
qui reperiuntur maſculi de Cippo domus teſtatoris.Cum caſus
iſta ſit ſatis diuerſus a primo præcedenti,in quo tractabatur de
deſcendentibus maſculis ipſius teſtatoris,ad quos per eundem
habebatur affectio,etiam ad excluſionem fęminarum deſcen-
dentium ex ipſo teſtatore,quæ non uigent in pręſenti capite ſe
cundo.In quo tractatur de admiſsione tranſuerſalium ad exclu
ſionem fęminarum deſcendentium ex teſtatore per lineā ma-
ſculinam,ut tradit Pau.de Caſt.conſi.lxxvij.Caſus iſte frequen
ter contingit,& plenè per Alex.conſi.xxviii.perſpectis,nume.
iii.& iiii.& col.iii.nu.vj.uol.vj. Vbi apertè concludit qualitatē
maſculinitatis expreſſam in uno capite, non trahi ad aliud ca-
put,nec ad aliud cenſeri repetitam, etiam ſi extaret ſtatutū ex-
17 cludens fœminas, & reſpondet obiectionibus contrarijs.† Et
quod talis maſculinitatis qualitas,in uno caſu expreſſa, nō tra-
hatur ad alium,firmat Soci. in terminis noſtris in d.conſil.cxvj.
col.iiii.& v.uerſi.quæ omnino,& etiam conſi.lxii.uiſo capitulo
col.fi.& conſi.lxxvij.uiſis,& conſi.ciiii.quoniam,colū.antepen.
uol.iii.& conſi.lj.uiſa,uolum.iiii.& tradit Fran.de Cur. conſil.
xlii.teſtator Auguſtinus,colu.viii.& ſeq.& diffuſiua conſi.lxiii.
antiquiſsima,col.xj.& ſeq.& Deci.conſi.lxxxix.uiſo pūcto, col.
ii.& conſi.cccix.uiſo puncto,col.iii.& fi.uerſi.non obſtat ſi di-
catur.& per eundem conſi.lxxxvii.& cccxiiii.& ſeq.& per Ale.
conſil.lxxxvij.uolumine.ii. Vbi accumulatè tractatur,& con-
cluditur, quod qualitas maſculinitatis, ſolum uenit conſi-
deranda in caſibus prouiſis,& expreſsis,non autē in alijs omiſ-
ſis,& ſic ad cām præſentē,dicta qualitas maſculinitatis,conſide
rata,& expreſſa,erga deſcendentes teſtatoris nullo pacto cenſet
18 repetita in iſto caſu præſenti,in quo fuit omiſſa.† Nam ſi teſta-
tor iſtud uoluiſſet,expreſsè uocaſſet Cippum domus exiſtentē
penes maſculos,prout iam dixit in capite præce.reſpectu deſcē
dentium,& cum hoc non expreſſerit,omiſit,& uoluit diſpoſitio
nem ſuam terminari ſecundum iura communia diſponentia ap
pellatione Cippi domus,etiam comprehendi fęminam deſcen-
dentem a maſculo,& per lineam maſculinam,ut deductum fuit
ſuperius,argumento.c.ad audientiā.de decim & l.j.§.ſin autem
19 deficientis.C.de cadu.tollen.† Per quæ iura Ioā.de Ana.conſil.
xxii.ad approbandam,in fine,concludit qualitatem aliquam in
uno cap.expreſſam,non cenſeri in alio repetitam,ut etiam uult
Pet.de Ancha.conſi.cxix.pro clariori,in fi.& Soci.cōſi.ccxxvij.
præſens conſultatio.col.fi.uol.ii.& dicto conſi.cxvj.col.vj.uer-
ſiculo,præterea in pluribus,& alibi pluries,& ad plenum proſe
quitur Fran.de Cur.aſſerens hanc eſſe communem in d. conſil.
lxiii.col.xj.& xii.& firmat ita Deci.ſeipſum declarando in his,
quæ alias conſulendo dixerat in cōſi.ſuo nouiter impreſſo.xiiii.
20 in teſtamento,col.pen.nu.xix.alias conſ.ccccxvj.† Et etiā quia
talis qualitas maſculinitatis,limitata ad deſcēdētes teſtatoris ma
ſculos,limitatū produxit effectum,& ad aliud non uenit exten
denda,argumento.l.in agris.ff.da acquirē.re.domi.& l.milites
agrum.ff.de re mili.cum aliis accumulatis per Fely.in c.cum or
dinem,col.v.& ſequē.de reſcri.& in c.poſt ceſsionem, col.ii.de
proba.Ex quibus patet dictam qualitatem,& coniecturam ma
21 ſculis in caſu præſenti nihil opitulari.† Et ſi quis capere uellet
coniecturatam mentē dicti teſtatoris,ex illis uerbis. In quibus
filias proprias inſtituit particulariter in dotibus,& ipſas a reli-
quis omnibus bonis penitus excluſit,a fortiori uoluit excludere
neptes ex filio,argumento eorum quæ traduntur in l.qui filia-
bus in prin.de leg.j.& in l.ſi uiua matre.C.de bo.mater.& tra-
dit Fulg.& Pau.de Caſt.in l.j.C.de condi.inſer.cum aliis addu-
ctis per Fran.de Cur.in dicto conſi.lxiii.col.ix.& x.uerſi.ii.prin
cipaliter obſtare uidetur.& per Soci.in dicta l.cum auus.colū.
22 xliii.& ſeq.uerſi.iii.quæritur.† Poteſt adhuc ultra adducta per
d.conſultorem obiectio iſta ex pluribus tolli, & primo ex his
quæ adducit Alex.in dicto conſi.xxxviii.uolum.vj.colū.iiii.nu.
vii.ubi firmat,neptes ex filio eſſe melioris conditionis, quā pro
prias filias ipſius teſtatoris,ex quo eas expreſſe excluſit, neptes
autem minimè,qm̄ maiorem affectionem potuit habere ad di-
23 ctas neptes,q̄ ad proprias filias.† Et ſatis iſtud poteſt colligi
in caſu præſenti,ubi nominatim filias proprias excluſit, ꝙ mini
mè erga neptes fecit,propter quod uř illas prędilexiſſe ſicut præ
dilexit maſculos parentes ipſarum,ut tradit etiam Soci. in d.l.
cum auus.col.pręal,uerſi.iiii.dicebatur.& uerſicu.v.in conſi.&
24 col.xlii.in prin.& in d.conſi.cxvj.col.vii.& viii.uol.iii.† Prout
etiam obiectio tollitur ex dictis per Soc.conſi.ccxxvii. uolu.ii.
col.xj.uerſi.non obſtat quarta ratio.& col.pe.& fi.uerſic.præte-
rea dici poteſt,uolentium argum.& con ſequentiam ceſſare, ex
quo

25 quo filiabus expreſſe prouiderat,neptibus ſecus. † Prout etiam
coniectura ceſſat alijs ad plenũ deductis per Fran.de Cur.d.ↄſ.
lxiii.col.xii.& ſeq.uer.non obſtat ſecunda obiectio.potiſsimũ,
uerſic.v.reſpondendo.& alijs ſeq.ubi uult quod priuatio & ex-
cluſio facta de filiabus non debet trahi ad neptes ex filijs,deciſ.
& iuribus,per eum ibidem adductis,& colligitur ex alijs per me
deductis in alio conſi.edito tridenti,ex quibus oſtenditur aſſer-
tam coniecturã,ex dictis uerbis a teſtatore prolatis,non eſſe in
26 caſu præſenti cõſiderabilem.† Nec dicatur prædictas coniectu-
ras,ſaltem ſimul iunctas inducere probationem uoluntatis de-
functi teſtatoris ad fideicõ.potius cupientis,& uolentis, uenire
agnatos maſculos,quàm fœminam agnatam,pro tempore,licet
unaqueq; coniectura de per ſe, & ſeparatim conſiderata talem
mentẽ nõ probaret,iuxta illud,ut quæ non proſunt ſingula,&c.
ut per gl.ubi ſcrib.no.in l.inſtr.C.de prob.& per gl.in c.cauſam
extra eo.tit.& per Can.plenè.in c.ueniens.il j.ex̃ de teſti.& per
27 Bar.& alios in l.admonendi.ff.de iu.iur.† Obiectio.n.iſta pro-
cederet qñ unaqueq; coniectura de per ſe perfecta eſſet in ſua
ſpecie,ita quod induceret probationem mẽtis,& ſi nõ, plenã,tñ
ſemiplenam,ſecus aũt erit qñ unaqueq; de per ſe eſt imperfecta
tunc.n.non debent ſimul iungi, & ſi ſimul iungerentur,adhuc
28 minus probarent coniecturatam mentem.† Et ita declaratur
& interpretatur illa regula,ut quæ non proſunt ſingula &c. ſm
Bal.quem ibi ſequuntur ſcriben.in l.ſi quis ex argentarijs.§.j.ff.
de edend. & in l.ſpadonem.§.iiij.ff.de excu.tut.& ita firmat d.
Ant.& alij,in c.licet.extra de teſti.& Fely.poſt alios in d.c.ue-
niens & Alex.conſi.cl.in fi.& conſi.ſeq.uol.v.& alibi pluries,&
tradit Iaſ.allegando alias deciſ.in d.l.admonendi.car.xxiiij.col.
29 mihi prima,uerſi.iſtam concluſi.nota.limi.† Quibus omnibus
conſideratis inhærendo dictis præfati d.conſulto. dico ipſam
d.Conſtantiam,tanq̃ uocatam uenire ad dictum fideicom. pro
eo tempore quo uitam ducit ut concluditur in d.conſi.ad quod
ea quę adducit Alex.conſi.v.conſideratis,col.fi.uerſi.præterea,
& conſi.lxxxix.Circa primum.col.fi.uerſ.non obſtat ſtatutum.
uol.vj.& faciunt no.per Lap.alleg.cix.in.q.propoſita. colũ.ij.&
iij.Et ad conſi.Soci.lj.uol.j.& Cor.uidelicet.lv.Pro decio. colũ.
ij.& ſequenti.uol.j.& conſil. xxvj. Videtur,& xlj.Videtur uolu.
iiij.& conſi.cclxxiij.dubia.colũ.iiij.& ſequenti. & conſi.cccvj.
Videtur,col.j.uol.iiij.ſatis congrue reſpondetur per d. Conſul-
torem,dum uoluit appellatione Cippi domus uenire agnatos
quibus etiam reſponſio clara colligitur ex deductis ſuperius.

Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitas,an & quando poßit condere ſtatuta.*
2 *Statutum excludens matrem a ſucceßione filij,obſeruandum eſt.*
3 *Legitima poteſt per ſtatutum minui,& nu.16.*
4 *Reſeruatũ a ſtatuto,an ſuccedat loco legitimæ,et n.9.10.17.et 19.*
5 *Et an indicetur conditionale,& quãdo & quo caſu,& nu.9.et 10*
6 *Et an in illo reſeruato ſtatuto poßit apponi onus.*
7 *Et grauamen & onus appoſitum reſpectu temporis, an reijciatur, & num.13.*
8 *Et an ſtatutum poßit prohibere ſupplementum legitimæ peti.*
11 *Et an tale reſeruatum tranſmittatur ad hæredes,& nu.12.*
12 *Infans tranſmittit ius ſuccedendi.*
15 *Statuta diſponentia in caſu inteſtati,non procedunt in caſu teſtati.*
17 *Dos danda uirtute ſtatuti,excludentis a ſucceßione,an ſit loco legitimæ.*
Filia excluſa per ſtatutum a ſucceßione,an poßit dicere teſtamentum nullum.
18 *Et ſi reſeruatum a ſtatuto,eſt cõditionale,& filia moritur antequã impleatur conditio,non tranſmittit illud.*
19 *Et ſi filia excluditur a ſtatuto ſimpliciter, & nihil ei reſeruatur, debet tamen congruè dotari.*
20 *Congrua dos,an poßit eſſe minus legitima.*
21 *Et ideo tranſmitti poterit.*
22 *Vnum caput ſtatuti declaratur per aliud.*
23 *Et tranſmittit moriens,et nulla facta declaratione quãtitatis dotis*

CONSILIVM XXXVI.

STATVTVM Nouum ciuitatis Fauentiæ ʒʒʒ.
ſub rub.de ſucceſ.aſcenden.matrem excludit a ſuc
ceſsione filię decedentis ab inteſtato, ſeu ſi eſſet
inteſtabilis,quam ſucceſsionem fratri,& quibuſdã
1 alijs aſcendentibus dictæ filię concedit,& attribuit.† Et conſide-
rata facultate ciuibus ſuis a ſede apoſtolica attributa & con-
ceſſa, ab ipſis bene potuit tale ſtatutum fieri & ordinari, ut
* tradunt *cõiter d.Ant.& Abb.col.pen.& fi.Are.& alij Cano.in
c.quod clericis.de ſo.compe.& do.Ant.& alij ſcribẽ.in c.fi.de
conſuetu.cum alijs accumulatis per Ale.ↄſ.cxxij.Viſo themate
col.j.uol.ij.& conſi.cj.Viſis.uol.j.& per Iaſ.in l.oẽs populi.col.
2 ii.& iii.nu.vii.& col.v.in j.q.Bar.nu. xxxiii.ff.de iuſt.& iu.† Et
licet ſtatutum excludens matrem uideatur odioſum tñ obſer-
uandum eſt ut ualidum & firmum,ut concludit Corne.ↄſi.xcv.
In hac conſultatione col.v.uerſi.ideo hoc.& conſ.xcviii.in hac
per totum,& conſi.cl.Circa præſentem.uol.ii.& conſ.j.col.iiii.
uerſi.poſſet etiam fieri.& ↄſi.lxxxiiii.in hac.col.j.uol.iiii.& ↄſi.
ccvj.col.ii.uer.& huiuſmodi ſtatuta.uol.iii.& habetur per Soc.
conſi.xxxj.Proſequendo.col.j.uolu.j.& ↄſi.xxviii. Fuit quidam
3 nu.iii.xv.& xxiii.uol.iii. cum ſi. † Legitima enim per ſtatutum
abſq; dubio minui põt,ut tradunt oẽs poſt Bart.in l.Titio cen-
tum.§.Titio genero.ff.de condi.& dem.& ponit Dyn. & alij in
regu.indultum.de reg.iur.lib.vj & Cy.in l.ſancimus.C.de nup.
& Pau.de Caſt.in l.j.C.de inoffi.do.& in auct.nouiſsi. in princ.
C.de inoffi.teſta.& Deci.conſi.xix.& pro tenui col.iiii.nu.v.&
vj.& alibi pluries, data igitur ualiditate ſtatuti d.Camilla ſm
ordinationem ipſius ſtatuti ad minus cõſequi debet lib.x.Boñ.
pro quolibet centenario ualoris, & extimationis hæreditatis &
bonorum Iacobę filiæ infantis defunctæ,difficultas ergo rema
net quæ bona erant ipſius Iacobę,& quid contineret eius hære
ditas,& paſsiua ſucceſsio. Et duplex inſurgit difficultas. Prima
quid ipſa Iacoba habere poterat in bonis d.Scipionis aui pater-
ni.Secunda quid cõſequi poterat in bonis d.Caroli eius patris,
& qm̃ d.Scipio teſtatus eſt,& ipſam Iacobam inſtituit in libris
ſexcentum conſiderato ſtatuto ciuitatis p̃dictę.xxviii.ſub rubr.
qđ mulieres dotatæ &c.diſponente quod tales dotatę ab aſcen
dentibus uel quibus per legatum ſeu ultimam uoluntatem dos
ab aſcendentibus eſt relicta, debeant eſſe contentę dote data,
ſeu relicta in ultima uoluntate,ita quod non poſsint petere ſup
plementum legitimę ſeu dotis,uel alterius portionis, quæ iure
4 naturę deberetur.† Verum erit dicere, tale relictum a ſtatuto
conſideratum,ſucceſsiſſe loco legitimę,ut tradunt Raph.Cum.
& Pau.de Caſt.in d.l.Titio centum.§.Titio genero. uolentes ꝫ
Bar.ibi,quod tale relictum etiam pro dote,cenſeatur eſſe purũ,
5 & ſuccedat loco legitimę.† Nec erit cõditionale rationibus, &
iuribus ibidem per eos allegatis,& idem firmat Pau.de Ca.ↄſil.
cviii.clara & indubitata.& conſ.lxxviii.Viſo dicto puncto.col.
j.ſm antiqui.impreſsionem,& conſil.ccxxxviij. Super eo quod
querit.& plenè per Soc.ↄſi.cclxxxviij.Circa perſonam. col.xii.
uerſi.ſecundum deducitur.uolu.ii.& conſi.xcil.Circa.colu.liii.
uol.j.& per Corn.ↄſi.xxxii.Licet,col.ii.uol.iiii.& per Alc.conſi.
xiii.Circa primum col.iiii.&ſeq.in ii.dubio.uol.iii.& apertius
conſi.lv.Viſo titu.quæſtionis.col.iii.& ſeq.uol.ii.ubi ex plurib.
concluſionem hanc comprobat,& potiſsimum in uerſi.ij.caſu.
uolens quod licet ſtatutum diſponat ultra relictum filiã ſeu ne
ptem non poſſe petere ſupplementum,& ↄſr ſtatutum uideat
6 diſponere ꝫ l.omnimodo.C.de inoffic.teſta.uolentem ſupple-
mentum poſſe peti.† Tamen tale ſtatutũ non diſponit ꝫ.l.qm̃
in prioribus.eo.tit.& alias concord.diſponentes ſuper legitimã
non poſſe apponi grauamen, & appoſitum debere reijci. Nam
dicta uerba,intelliguntur reſpectu ſummæ & quantitatis, & re-
feruntur ad diſpoſitionem dictæ legis omnimodo non autem
debent referri ad prouiſionem d.l.quoniam in prioribus. cum
7 concord.† Et ideo grauamen appoſitum reſpectu temporis reij-
ciendum eſt,& alias ut diffuſe traditur per eundem Alex. Ibi &
erit uera & propria deciſio quæſtionis præſentis, ut tale relictũ
8 ſuccedat loco legitimę.† Eo ẽt cum per ſtatutum prohibeatur
peti ſupplemẽtum legitimę,ut in proprijs terminis tradit Soci.
ↄſi.xxx. Quamuis colũ.ii.in iii.dubio,uol.j.& ſequunẽ Mod.in
9 dicta auct.nouiſsima.& Alber.Brunus ſtatim citandus.† Et iſta
* opi.Pau.de Ca.ueriſsima eſt & *cõiter tenetur,ut ad plenũ pro
ſequitur Albert.Brun.in tract.de ſtatu.fęmi.exclud.in xj.artic.
principali,in ii.q.fol.lvj.& ſeq.ubi allegando quamplures deci
ſiones concord.eam firmat maximè in iii.q.uerſic.& ex p̃dictis
deciditur.& fol.lviii.uerſi.Paul.aũt de Ca.& uerſi.& vr, ubi atte
ſtatur hanc eſſe cõem,uolens,tale relictum cenſeri purũ, & ſuc
cedere loco legitimę.Nec iſto caſu diſpoſitio ſtatuti erit condi
tionalis,cum ſtatutum loquatur de dotata & de ea, cui p aſcen
dentes in teſtamento dos eſt relicta,& ↄſr tale onus appoſitũ
per patrẽ q̃ tẽpus reijciendũ eſt,cum relictũ ſucceſſerit loco le-
gitimę,

gitime,& ſtatutum hoc caſu minimè prouiſioné fecerit,ut tradit Ale.d.ꝯſi.lv.& ét tradit in d.l.qm̃ in priorib.& in l.cũ patronus,de lega.ij.& in l.cohęredi §.cu filiæ.ff. de uul.& pupi.& in proprijs terminis per Ale.ubi.ſ.& per eundẽ ꝯſ.lxviij. Circa ꝑmiſſa,uol.iiij.& ꝯſ.lxxviii.attentis,in prin.uol.v.& per Dec.ꝯſi.lxxxj.In caſu in prin.& ꝯſi.cvj.col.iij.nu.iij.& ſeq.ubi rñdet di-
10 ctis Bar.in d.l.Titio centũ.§.Titio genero.† Et hmôi reſeruatio dotiaſeu relicti facta a ſtatuto,uerbis de quibus ſtatuto ꝑſenti,optimè & cõgruenter ſuccedit loco legitimę, ut probatũ eſt,& excludi dẽt dilatio,& onus tẽporis, per annũ appoſitũ in
11 prædicto relicto,& iudicabit ut purũ.† Conſequẽter tranſmittetur ad hæredes filiæ ſeu neptis mortuæ, anteq̃ nuberet iuxta plenè no.in l.j.C.de cad.tol.& in l.uentre.ff.de acq.hære.& per Bal.ꝯſi.ccccxliii.Proponitur ꝙ quidã,col.pe.& ſeq.uol.ij.& ꝑ Pau.de Ca.in d.§.Titio centũ,& in d.ſuo ꝯſi.ccxxiij. Super eo. & Soc.ꝯſ.cclxxxviii.Circa primũ,col.xii.uerſic.ſm decidit,uol. ij.cũ alijs plenè accumulatis per Alber.Bru.in d.tract.xj.artic.
12 prin.q.ix.uerſi.alias aũt fol.lviii.col.iiij.in prin. † Eſto igitur ꝙ do.Iacoba deceſſerit in infantili ætate,tale relictũ librarũ ſexcentarũ ſuccedens loco legitimę a quo onus, & dilatio tẽporis uenit reijciẽda,& iudicat ut purũ,bene potuit trãſmittere ,put de iure trãſmitti ad do.Camillã eius matrẽ,ut ꝯcludit Bal.conſ. mihi.cccccxix.Ad euidentiã,col.ij.& fi.& ꝯſi.ccccxx. Super puncto,uol.iii.ubi iuribus & rõnibus iſtud firmat,ca eo qm̃ diſpo-
13 ſitio ſtatuti non eſt ꝯditionalis.† Et licet annus appoſuerit onus quoad ipſ,illud reijcitur,& relictũ loco legitimę remanet purũ, & ſic trãſmiſſibile,ut in l.ſancimus, & in l. omnimó,& in auct. nouiſſima.C.de inoffi.teſta.& in l.ſi infanti.C.de iu.delib.& in l.quanq̃.& in l.ſi trito.C.ad leg.Fal.& per Alex.in d.ꝯſi.lv.colũ. iij.& ꝯſi.cl.Viſo themate col.ſi.uol.ij.& per Dec.d.ꝯſi.lxxxj.nu.
14 j.& ꝯſ.ccciij.In caſu nu.j. † Et qa * cõis ꝯcluſio,habet infantẽ ſuã hæreditatẽ, & ius qđ habet tranſmittere ad matrẽ,ut tenet gl.ꝑ illũ tex.in l.apud hoſtes.C.de ſuis,& legi.& Azo.& Odofr. in d.l.ſi infanti.ubi Bar.& alij iſtud firmãt,& idẽ Bar.in d.l.uentre,col.v.uerſi.tertia regula,cũ alijs alleg.& per Dec.conſi.ccl. Antiqua,col.ij.& ſeq.& ꝯſi.cccxxxj.Pro reſolutione,col.iii.nu.
15 v.ubi firmat hanc eſſe cõem,& rñdet ꝯtrijs. † Nec iſti ꝯcluſioni
* habẽt obſtare alia duo ſtatuta ciuitatis Fauentin.antiquũ,& nouũ,de quib.ſtatim aliquid dicet,diſponẽtia & excludẽtia fœminas a ſucceſsione, loquuntur.n.qñ ab inteſtato ſuccedit, & aſcẽdẽtes inteſtati mortui ſunt & iõ nõ capiũt cãm teſtati ut eſt, ꝑſens,ut tradit Pet.de Ancha. & alij in l.tres fratres.ff.de pact. Ale.& Mod.in l hæredes mei.§.cũ ita.ff.ad treb,cũ ꝯcord.& quia ſumus in materia teſtati reſpectu d.Scipionis aui,relinquẽtis d. Iacobæ dictas lib.ſexcentũ,& ſuper tali relicto habemus ſtatutũ particulare ꝑallegatũ.xxviij.diſponẽs ut.ſ.deductũ ẽ,in pręſenti caſu,& relictũ erit illi ſtandũ,ut tale relictũ ſuccedat loco legitimę,dicaẽ purũ,dilatio appoſita ꝑ annũ reijciat,& ꝯñr qđ
16 fuerit trãſmiſſibile,ut fuit ꝯcluſum.† Circa uero bona q̃ erant d.Caroli patris d.Iacobę ab inteſtato defuncti,ſtatutũ antiquũ ciuitatis Fauenti.ſub Rub.de ſucceſ.ab intet.ipſam Iacobã penit.ͦ excludit,& uniuerſã hẽditatẽ applicat filijs maſculis,& idẽ diſponit ſtatutũ nouũ.xxvij.ſub rub.qual.deſcen.ab inteſt.ſuc. ꝑꝑ quæ ipſa priuata vr ẽt legitima,prout ſuperius allegauimus,& plenè tradit Alber.Bru.in d.trac.in primo articulo principali
17 q.j.& artic.ia.prin.q.ij.† Et eſto,ꝙ dicta ſtatuta ordinẽt ſucceſſores teneri maritare & dotare dictas fœminas, non propterea talis dos ſuccedit loco legitimæ,nec tale ita reſeruatũ erit legitima ſm Bar.& Pau.de Ca.in d.l.Titio centũ.§.Titio genero, & Ale.ꝯſi.xiij.uol.iij.ubi ẽt mult allegãdo q̃plures decis.ꝙ iſta, ſimpliciter excluſa,licet poſtmodũ ueniat dotãda,tñ perpetuo cenſet eſſe excluſa,ita ꝙ nõ poterit reddere teſtm̃ nullũ,ut plenè proſequit Alber.Bru.in d.trac.in vj.artic.princip.in iiij.mẽbro,q.vii.fol.xxiij.& talis dos cõſtituenda per ſucceſſores a ſtatuto reſeruata nõ erit loco legitimę,nec poterit peti ante nubi-
18 lem ętatẽ.cũ diſpoſitio ſtatuti ſit ꝯditionalis.† Et iõ ſi prius mo
* ritur,tranſmitti nõ põt,ut vr eſſe magis * cõis cõcluſio, licet uariç fuerint opi.ſm deciſ.ad pleniũ accumulatas ꝑ Alber.Bru.in d.trac.in d.artic.xj.q.ij.& iii.fol.lv.& ſeq.uerſi.ii. quarto.& .q.
19 ix.in prin.& col.ij.& iij.† In fauorẽ aũt dictæ Iacobæ põt adduci poſt Ricard.Malumb.deciſi.Cy.in d.l.ſancimus.C.de nupt. uolẽtis reſeruatũ ſibi excluſę a ſucceſsione uniuerſali, eſſe eius legitimã,& ſuccedere in locũ legitimæ quã lniam tũ legẽdo, tũ cõſulendo ſecuti ſunt quãplures doctores citati per Alber.Bru. in d.trac.ix.arti.prin.q.ii.in prin.& licet ſtatuta ꝑdicta Fauenti. in prin.ſimpliciter excludãt fœminas,& nihil reſeruent,nõ propterea cenſent fœminæ eſſe excluſæ a congrua dote, debent.n. fœminę ꝯgruè & cõpetenter dotari & ita dicta ſtatuta ueniunt
20 interpretãda.† Quæ cõpetẽs dos nõ debet eſſe minus legitima ut tradit Bal.in l.ſi.col.ij.uerſicu.ſed pone.C.de dot.promiſſ.& Bar.in l.ſicut.§.ſi debitori.ff.quib.modis pig. uel hipo.ſolu. & Ale.poſt Bar.& alios in l.poſt dotẽ.col.x.uerſi.itẽ inquantũ.ff. ſol.mat.& Sal.in auct.res quæ in ſecũdo notabili,& Moder.C. cõia de leg.& in d.l.ſancimus.in fi.uerſi.quinimmo.& Ale.cõſi. lxix.Super prima.col.j.uol.j.uer.quinimmo.& Ale.ꝯſi.lxxxviii. Viſis col.iij.& ꝯſi.ccxlvij.uol.vj.cũ alijs allegatis per Deci.cõſi. ccclxxvj.requiſitis.col.pen.nu.xiij.& xiiii.& ꝯſi.clxxx. Viſa renunciatione.nu.ij.& ꝯſi.cclxj.Superioribus diebus col.j.& ij.& ꝯſi.xxvj.Et diligenter.nu.iiij.& cõſ. cclxxvj.Proponitur.col.ij. nu.ij.& per Soci.cõſi.lvij.nu.xxix.& ſeq.uol.iiii.& per Fran.de Cur.cõſi.xxxviii.circa mediũ,& cõſi.xxxix.col.ij.& cõſi. xxxij.
21 uerſi.viii.† Et ſi hoc mõ capimus interpretationẽ dictorũ ſtatutorũ,dos illa cõſtituenda,erat legitima,& ipſius loco ſucceſſit, & in cõſequentiã tranſmiſſibilis,ut fuit cõcluſum in pręcedenti articulo.Eo ẽt qm̃ dicta ſtatuta,mandant hæredes teneri ad dotandum,& qđ dos debeat cõſtitui arbitrio perſonarũ de quibus in ſtatutis,ita qđ non poſsit eſſe minus legitima portione iure naturæ debita,ſiue fœmina nubat,ſiue religionẽ intret,ſiue aliã uitã,& cũ in hoc capite ſtatutũ expreſſe uelit dotẽ ſuccedere loco legitimę,ita ẽt interpretãdũ eſt,hoc uelle qñ fœminæ excluſę a ſucceſsiõe ꝑ ſtatutũ ſimpl'r dotẽ debẽt nõ min' legitima,cũ ſta-
22 tutũ in primo capite ita interpretet,ut dictũ eſt.† Et unũ caput ſtatuti declaretur ꝑ aliud caput eiuſdẽ ſm Bar.Bal.& Ang. per illũ tex.in l.utrũ.ff.de peti.hær.& ꝑ Bal.in l.quẽadmodũ.§. hæc uerba.ff.ad leg.Aquil.ſicut in ſi.hr̃ in l.qui filiabus.in prin. & in l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.de leg.j.& ꝑ Abb.cõſi.xxxvii.Vr pri-
23 mo.uol.j.† Et eſto qđ ipſa Iacoba mortua fuerit ante nubilem ętatẽ,& nõ fuerit declaratũ quanta deberet eſſe dicta dos, tñ dictã dotẽ declarandã,& ius ipſius potuit tranſmittere ad do.Camillã eius matrẽ,ut eſt aperta deciſ.Bal.ſuperius alleg.in d.ſuo cõſi.mihi.ccccxix.Ad euidentiã.col.ij.& fi.& cõſi.ſeq.Sup punicto.uol.iii.quẽ refert Albe.Bru.in d.tract.artic.xj.q ix.colũ.ij. uerſi.xn aũt ſi ſtatutum. Vnde circa bona Caroli patris,peritus iudex poterit ſuperius adducta cõſiderare,& alia quãplura in locis prællegatis,accumulata & ſuo iudicio inhærere opinioni quę ſibi uidebitur,& ęquior & humanior,ac decernere quid de bonis paternis,peruenerit ad d.Iacobam,& quid de illis trãſmiſerit ad d.Camillam eius matrem. Pariſius Bono.

SVMMARIVM.

1 *Vſufructuarius inducendus eſt in poſſeſsionem bonorum ab hærede relinquentis.*
2 *Nec propria auctoritate debet capere talem poſſeſsionem.*
3 *Et non dicitur conſtitutus & inductus in poſſeſsione uſusfructus ſi hæres non patitur.*
4 *Quæ conſiderari poſſunt iure familiaritatis facta,non arguunt poſſeſsionis acquiſitionem.*
5 *Et ad acquiſitionẽ iſtius poſſeſsionis, ultra patientiam neceſſarius eſt animus & factum uſufructuarij.*
6 *Poſsidere debet,qui interdicto retinendæ agit.*
7 *Ius accreſcendi locum habet in uſufructu.*
8 *Ceſſat tamen quando prius nullam portionem ipſius acquiſiuit.*
9 *Cedens uſumfructum alteri,omni uſufructu priuatur.*
10 *Et ſi coniuncti in uſufructu iudicantur ut legatarij,portio deficientis non accreſcit ipſo iure alteri inuito,ſed uolenti & petenti.*
11 *Ius accreſcendi non obtinet locum alluuionis in uſufructu.*
Et tunc eſt loco alluuionis,quando portio accreſcit portioni, ſecus ſi perſonæ.
In uſufructu portio non accreſcit portioni,ſed perſonæ.
12 *Et ſi ius accreſcendi ipſo iure competeret,non propterea ſequitur, quòd ipſo iure poſſeſsio dicatur quæſita ſine apprehenſione.*
Et ſi ipſo iure aliquid quæritur, non tamen procedit reſpectu poſſeſsionis.
13 *Eſt neceſſe uſufructuarium capere poſſeſsionem ſingularium rerũ, nec ſufficit unius rei capere,idem in alijs.*
14 *Et an propria auctoritate poſsit capere poſſeſsionem ſi fuit etiam relicta hæres, & nu.22.*
15 *Paganus nõ poteſt directo quem hæredem facere poſt mortẽ primi.*
16 *Et ſi ut fideicommiſſaria conſideratur,propria auctoritate non potuit id facere.*

Fideicōmiſſario uniuerſali reſtitutio facięda eſt ꝑ hæredes grauati.
17 *Ius hæreditariū fideicōmiſſario quæritur, per reſtitutionē unius rei.*
Non tamen quæritur poſſeſſio, niſi de omnibus apprehendatur, nec
ſufficit unius.
18 *Pendente iudicio poſſeſſorio retinendæ non eſt poſſeſſio capienda.*
Et ſi capitur per uiam attentatorum, eſt reſtituenda.
Et reſtituta poſſeſſione, procedendum erit ſuper remedio retinendæ.
19 *Mater ſuccedens filio grauato, an quærat poſſeſſionem, reſpectu le-*
gitimæ & trebellianicæ.
Legitima eſt quota bonorum.
20 *Et dicitur incerta reſpectu loci, & quotæ, & ideo in illis nulla quæ-*
ritur poſſeſſio.
21 *Pars hæreditatis incerta poteſt adiri.*
Poſſeſſio tamen omnino incerta, non poteſt quæri. & nu. 20.
22 *Hæres propria auctoritate poteſt capere poſſeſſionem rerum hære-*
ditariarum, & nu. 14.
Et an dicatur cœpiſſe ciuilem, & etiam naturalem.
23 *Vſusfructus diuiſibilis eſt.*
In cauſis diuerſis iudicari poteſt ſuper una, alia dimiſſa.
24 *Continentia cauſæ non eſt diuidenda, quo caſu procedat.*
Et ſuper utroq; poſſeſſorio poteſt iudicari, quando &c.
25 *Poſſeſſorium retinendæ, & acquirendæ an poſſint cumulari.*
26 *Tempus conceſſum a ſtatuto an intelligatur de utili, uel de cōtinuo.*
Diſpoſitio loquens de tempore, intelligitur de continuo, niſi &c.

CONSILIVM XXXVII.

DOMINA Diemantes mortuo Veſpeſiano eius
filio, & ſuperuiuente Io. Dominico eius nepote ac
uniuerſali hęrede d. Veſpeſiani, nullam adepta fuit
poſſeſ. medietatis uſusfructus bonorū dictæ hære-
1 ditatis a d. Veſpeſiano eidem relicti. † Nam ipſe Ioā. Do. hæres
debebat eam inducere in poſſeſsionē rerum ſuper quibus debe
bat uſumfructū pro dimidia habere, quod minimè factū appa-
ret, iuxta tex. in l. iij. §. dare. ff. de uſufru. & in l. ſi quis. ff. de uſu-
fru. lega. & in l. naturaliter. in prin. ff. de acq. poſſ. & per Bart. &
alios in l. quod meo. in iiij. q. eo. ti. & per Pau. de Ca. & Are. col.
2 j. & ii. & Soc. nu. iij. & duob. ſeq. in l. iii. in prin. eod. ti. † Non. n.
propria auctoritate ipſa d. Diemantes relicta uſufructuaria pro
dimidia potuit capere poſſeſsionē dicti uſusfructus, ex quo in-
ducenda erat in poſſeſsionē ipſius ab ipſo Io. Do. uniuerſali hæ
rede, deciſi. quibus. ſ. & traditur ꝑ Ale. ꝯſi. lvj. Perlectis in fi. uo.
3 iij. & per Pau. Pic. in repe. l. Titia. §. Titia. de le. ij. q. xlvj. † Inſup.
nō apparet ipſam d. Diemantē uſam fuiſſe poſſeſsione dicti uſuſ.
fructus, cū nō fuiſſet inducta in poſſeſsionē ab hærede, nec ipſe
hęres paſſus fuerit eā poſsidere uſumfru. & percipere fructus, q̄
patientia proprietarij neceſſaria erat ut talis poſſeſsio poſt in-
ductionē ꝯtinuaretur, ut tradit̄ in l. quoties. ff. de ſerui. tit. gene-
rali, & in l. harū, & in l. egi. ff. ſi ſeru. uend. per Bar. & alios in d. l.
quod meo. in iiij. q. diffuſe per Are. in d. l. poſsideri. in prin. quæ
eſt tertia. & Soci. ibi nu. pen. per Bar. & alios in l. ſi prius in opin.
pri. par. ff. de ope. no. nun. & ſi probaretur uiuēte Ioā. Do. ipſam
d. Diemantē percepiſſe aliquos fructus iſtud potius aſcribendū
eſt fuiſſe factū iure familiaritatis, & reſpectu alimentorum cum
4 inſimul habitarent. † Qui actus minimè inducunt poſſeſsionis
acquiſitionē. l. iure familiaritatis. cū uul. ff. de acq. poſſ. & circa
alimēta tradit Aret. conſi. xl. Præſuppoſitur in facto. col. iij. &
Mod. in l. extraneū. C. de hære. inſti. & Pau. Pic. in dicta repeti.
5 d. §. Titia. q. xlv. † Vt. n. uera poſſeſsio potuiſſet dici quæſita in
uſufructu pro dimidia ꝑ ipſam d. Diemantē ultra inductionem
faciendā ab hærede, & ſucceſsiuè ultra patientiā ipſius hęredis
& ſcientiā, requirebat̄ factū, & animus ipſius d. Diemantis, quę
minimè uerificata apparent, ut tradit̄ in d. l. iij. in princi. & in. §.
in amittēda. & in l. quemadmodū. ff. de acq. poſ. & in l. licet. C.
eo. ti. eo ēt q̄m minimè doctū apparet, in quibus rebus fructus
percepit. Nam ſi percepit de una poſſeſsione, nō propter ea in-
fertur quod quæſiuerit poſſeſsionē in alijs, neceſſariū nāq; erat,
ut uniuſcuiuſq; poſſeſsionis, poſſeſsionē nāciſceretur, ut ſtatim
6 dicet. † Ex quibus neceſſario infertur uiuente Io. Do. ipſam Die
mantē, nullā dicti uſusfructus pro dimidia poſſeſsionē cepiſſe,
inepte igitur egit poſſeſſorio retinendæ, iuxta ea quæ traduntur
in. §. retinendę. inſti. de interdi. & in c. licet eām ex de proba. ꝑ
Bar. & alios in l. clā poſsidere. §. qui ad nundinas. ff. de acq. poſſ.
& in l. j. §. eſt igitur. ff. uti poſsi. & in l. j. ff. utrobi. Poſt mortem
aūt Io. Do. idem concluditur. Nam cum Io. Domi. ab inteſtato
deceſſerit, & do. Leono. a eius mater illi ſucceſſerit, ipſa Diemā
tes inducenda erat in poſſeſsionē d. uſusfru. ꝗ. ab ipſa do. Leono
ra hærede, & proprietaria, & alia requirebantur de quib. ſ. quæ
minimè interuenerūt ꝯñr non potuit agere interdicto retinēdę
& ſi de nouo uult quærere poſſeſsionem dicti uſusfructus, pro
dimidia, alio remedio uenire debet, & qū iſtud faciet, oſtendet
7 ſuper eo nullū ius ſibi cōpetere. † Et ipſa Diemantes diceret ha
bere uſumfructū totius hḗditatis, ex quo per mortē Io. Do. por-
tio illa ſibi accreuit. l. ſi mulier. ff. de uſufru. accreſc. & in l. ſi alij.
ff. de uſufru. lega. & per Ale. d. ꝯſi. lvj. nu. vij. & Pau. de Ca. conſ.
cccxxxix. quod uxor quondā riſtori. & Pau. Pic. d. repet. §. Titia
car. vj. colum. j. uerſ. unū no. iuncta in l. j. §. interdū. ff. de uſufru.
8 accr. cū ꝯcor. † Rñdetur ceſſare ius accreſcēdi, cū ꝑ prius nullā
portionē ipſius acquiſiuerit, quo deficiente, ceſſat incrementū,
ut tradit̄ per oēs in l. unica. C. q̄n nō peten. part. ꝑ Bart. & alios,
9 in l. re ꝯiuncti. de leg. iij. cū ſi. † Præterea ipſa do. Diemātes pri-
uata eſt omni uſufructu, cū tale ius alteri ceſſerit, per quā ceſsio
nem ſtatim reuerſus fuit ad proprietatē, ut eſt tex. in l. ſi uſusfru
ctus fundi. ff. de iu. dot. & tradit̄ in. §. finitur. inſti. de uſufruc. &
per Iaſ. in d. l. re cōiuncti. nu. cxxiij. Conſequēter nō pōt ꝯſide-
rari tale ius accreſcēdi deficiēte fundamēto. Ceſſat ēt obiectio,
10 nā in tali uſufructu, † Ipſa Diemantes & Io. Do. iudicātur ut le-
gatarij, quo fit, ut portio unius deficiētia nō accreſcat ipſo iure
alteri inuito, ſed ſolū uolēti, & petenti. l. j. §. ubi aūt. C. de cadu.
toll. & ibi tradūt doc. & firmat Bar. & alij ſequunt̄ in d. l. re con
iuncti nu. lj. col. antepe. & Iaſ. d. l. unica. nu. xij. cir. fi. C. q̄n non
11 peten. par. † Et q̄n agitur de uſufructu, ius accreſcēdi nō obtinet
locū alluuionis, nā illa ꝓcedit, q̄n portio accreſcit portioni, ſed
in uſufructu, portio nō portioni ſed perſonæ dicit̄ accreſcere,
ut utrūq; probatur in l. ſi Titio. §. uſumfructū. ff. de uſufr. & in l.
interdū ff. de uſuf. accreſ. & in l. & an eandē. §. qui cū partem. ff.
de excep. rei iudi ubi expreſſe dicit Bar. qđ in uſufructu, portio
q̄ accreſcit eſt prorſus extranea a prima portione, nec eſt illi ac
ceſſoria, quia accreſcit perſonæ, & nō rei, & nullo mō ſe ꝯiungūt
& talis portio acceſrens petēdaeſt eadē actione q̄ petit̄ prima
portio, ut dicit idē Bar. allegādo dicta iura, in d. l. re coniuncti.
nu. lvij. ex quibus apertiſsimè patet tale ius accreſcēdi in uſufru
ctu, nullā inducere de per ſe acquiſitionē reſpectu poſſeſsionis
12 alio extrinſeco nō ꝓbato. † Quod ēt ꝯcludentiſsimè deducit̄.
Nā ēt ſi ipſo iure quæreretur, nō ꝓpterea neceſſario infert̄ acq-
ſitio poſſeſsionis. Nā licet aliquo caſu ipſo iure quęrat̄ aliquod
ius. Nō tñ dr̄ quæſita poſſeſsio rerū exiſtentiū ſub dicto iure, ex
quo actualiter poſſeſsio dēt apprehēdi, tex. eſt iuncta gl. in uer.
in rē, ꝓbans iſta, in l. fi. C. de ſac. ſan. eccl. & eſt tex. in l. cū hr̄des
in prin. ff. de acq. poſ. ubi Rom. & Alex. habēt ꝓ abſolutiſsimo.
13 † Et nō ſufficit apprehēdere poſſeſsionē unius rei, ſed neceſſe ē
14 ſingulariū rerū poſſeſsionē capere, ut ſtatim ꝓbabit. † Nec ipſa
do. Diemātes pōt ſe tueri dicēdo poſt mortē d. Io. Do. decedētis
ſine filijs, ipſam fuiſſe hr̄dē relictā a Veſpeſiano, & ꝯñr ꝓpria au
ctoritate potuit apprehēdere poſſeſsionē. d. l. cū hr̄des. cū cōcor.
15 † Nā aduertendū eſt, ipſam iſto caſu nō fuiſſe relictā hr̄dem. Nā
iſtud a dicto Veſpeſiano, qui paganus erat nō poterat de iure di
recto fieri, d. Io. Do. eius filio effecto pubere. §. extraneo. inſti. de
pupi. ſubſti. & plenè tradit̄ in l. Cēturio. ff. de uulg. & pu. & in l.
ꝑcib. C. de impub. & in c. ſi pr̄e. de teſta. li. vj. & in c. Raynaldus.
& in c. Raynutius ex̄ eo. ti. & ſi talis ſubſtitutio trahit̄ ad fidei-
cōmiſſariā adhuc dr̄ illi nō prodeſſe, ex quo non fuit purè ad id
uocata, ſed ſub ꝯditione impoſsibili de iure, q̄ totū diſpoſitionē
16 uitiat, ut ſuo loco apertiſsimè oñditur. † Præterea fortius eſto
qđ eſſet fideicōmiſſaria ſimpliciter, qđ eſt falſiſsimū, tñ adhuc
dr̄ qđ ipſa ꝓpria auctoritate nō potuit capere poſſeſsionē & te-
nutā dictæ hr̄ditatis & rerū ipſius, nā ipſi tanq̄ fideicōmiſſariæ
reſtitutio faciēda eſt ꝑ hr̄dē grauati, & ſic erat faciēda ꝑ ipſam
Leonorā hr̄dē Io. Do. directi hr̄dis & grauati ꝑ Veſpeſianum,
tex. eſt & ibi glo. & alij allegāt ꝯcord. in l. reſtituta. in prin. ff. ad
treb. & ibi pulchrè Pau. de Caſt. dicēs circa hoc plures errare, in
rebus. n. hr̄ditarijs ꝑ heredē grauati reſtitutio rerū facienda eſt
17 fideicōmiſſario, ut ibi tradit̄. † Et licet ꝑ reſtitutionē unius rei,
quęratur ius hæreditariū ut dr̄ in d. l. reſtituta. & tradūt oēs poſt
gl. ibi, & ꝑ Bar. & alios, in l. iij. in prin. ff. de acq. poſ. nu. iiij. Tñ.
ſecus ē quo ad acquiſitionē poſſeſsionis, nā uniuſcuiuſq; rei poſ
ſeſsio ē apprehēdēda, ut dicat̄ q̄ſua, & apphēſio & ſucceſsiuè ac
quiſitio unius, nō includit acq̄ſitionē & apphēſionē poſſeſsiōis
aliarū nō apphēſarū deci. ē Bar. I d. l. reſtituta. & ibi Ale. i fi. pri.
& idē uult Bar. i d. l. iij. n. iij & aptius, Ale. ibi n. xxj. & ſeq. ubi re-
fert And. d Iſer. reprobātē, & bñ alios tenētes ꝯriū, in reb. hęre
ditarijs.

ditarijs,& infert ad declarationẽ,& ampliationem.d.l.cum hæredes.& ſequuntur idẽ Soci.ibi col.fi.nu.xxvij.& Iaſ.nu.xxxj. allegantes alias deciſ. Concludentes & hæredem & fideicõmiſſariam habere neceſſe apprehendere poſſeſſionẽ uniuſcuiuſque rei hæreditariæ,& quia prædicta nedum facta,ſed nec ſomniata apparent per ipſam Diemantem,proculdubio concludendũ
18 eſt in poſſeſſorio,ipſam nullum ius fouere.† Nec ſibi prodeſſe põt quædam aſſerta apprehenſio poſſeſſionis, quam uiolenter pendente iudicio iſto poſſeſſorio retinendæ,uſ feciſſe expellendo colonas &c.Nam cum pendente dicto poſſeſſorio peruenerit ad tale ſpoliũ & uiolentiam,per officiũ iudicis & per uiam attentatorũ,poſſeſſio prius reſtituenda eſt dño Neſtori, & do. Leonoræ.Quo facto declarandum erit ipſam Diemantem debere deſiſtere a moleſtationibus & turbationibus,iuxta naturã d.interdicti retinẽdæ,deciſio eſt in terminis Bal.ita affirmantis in l.ſi de proprietate.col.pe.uerſic. quæro derogatus fuit.C.ſi a non cõpetente iudici.ſm quã doctrinam iudicatũ fuit in ſacro regio cõſi.Neap.ut eſt uidere in deciſi.dicti ꝯſi.clvj. Pro parte uenerabilis.Quantum uero attinet ad poſſeſſionẽ ſuper dictis rebus hæreditarijs,quæſitam per ipſam Leonoram poſſet prima facie dici,nullã fuiſſe quæſitã,nã reſpectu legitimę & treb. quæ debebant Ioã.Dominico grauato,eo mortuo,ipſa Leonora illi ab inteſtato ſuccedẽti non potuit quęrere ſibi poſſeſſionẽ aliq̃ ꝑ omnimodam incertitudinẽ quę adeſt & reſpectu loci,& re-
19 ſpectu quotæ.† Nã legitima eſt quota bonorũ deducto ære alie
20 no.l.Papin.§.iiii.ff.de inof.teſt.† Et ante deductionẽ quota eſt incerta.Adeſt ẽt incertitudo reſpectu loci,ergo nulla poſſeſſio potuit ſibi quæri,ut tradit Bar.in l.iiij.C.qñ & quib. quar.par. deb.lib.a.& firmat Are.in d.l.iii.§.incertam.col.ij.uerſ.ꝑ iſtud dictũ.ff.de acqui.poſſ.& ſequuntur Soc.ibi nu.ij.& Iaſ.num.iii. Illud.n.incertum eſt,quod qñ eſt incertitudo reſpectu loci, & quotæ,nulla poſſeſſio põt quæri, ut probatur in d.§.incertã.& ibi oẽs firmiter hoc tenent,& eſt tex.in l.locus.ubi oẽs tradunt no.ti.& in l.ſi.fur.§.fi.ff.de uſucap.& in l.emptor.ff.pro empto. quod procedit ẽt ſi pro indiuiſo poſſeſſio apprehendatur,ut pro-
21 batur in d.l.locus.† Eſto.n.ꝙ pars hæreditatis ẽt incerta poſſit adiri,ut in l.j.& ferè per totũ illum titulũ.ff.ſi pars hęred. peta. ex quo iſtud ꝯſiſtit in ſolo aĩo,tñ poſſeſſio omnino incerta non põt quęri ex eo quia ꝯſiſtit non ſolũ in aĩo,ſed ẽt in actu corporali,qui non põt exerceri in parte omnino incerta,ſm Paul.de Ca.in d.l.locus.Obiectio iſta nullius eſt ꝯſiderationis, ex eo q̃a mortuo Io.Dominico ab inteſtato ipſa Leonora eius mater illi ſucceſſit,eiuſq; hæreditatẽ adiuit,& hęreditatis ſingularũ rerũ poſſeſſionẽ accepit, quo ſit ut effecta fuerit uera domina iuris
22 hæreditarij, & acquiſiuerit uerũ dñium illius.† Nec nõ & uerã poſſeſſionem ſingularũ rerum hęreditariarũ,& nedum certam ſed certiſſimã,inſolidũ,& reſpectu cuiuſconq; loci. Non.n.cepit eã reſpectu legitimæ & trebellianicæ,ut ex aduerſo opponit ſed inſolidũ & reſpectu ois certitudinis,qđ quidẽ de iure facere potuit.d.l.reſtituta.d.l.cũ hrdes & ferè per totũ.ff.de acq.hære. & inſti.de hęre.quę ab inteſta.def.§.ꝯñs.Cepit.n.ipſa Leonora poſſeſſionem inſolidũ & certã ſingularum rerũ hæreditatis, & ſic ceſſant adducta in ꝯriũ,ex quo nulla adeſt incertitudo. Nec iſtis ob.ſi dicatur ꝙ ipſa Leonora vĩ ſolum cepiſſe poſſeſſionẽ ciuilẽ,& non illam naturalẽ,quæ dicebatur eſſe penes d. Diemantem,iux.ea,quæ no.Ioc.in d.l.clam poſsidere.§. qui nundinas. Nã ceſſat obiectio,qm̃ naturalis nõ erat penes Diemantem, ut ſuperius apertiſsimè fuit oſtenſum,& iõ ois poſſeſſio fuit q̃ſita d.Leonoræ,ipſi.n.Diemanti nõ poterat ꝯſeruari poſſeſſio quæ penes eã nõ erat,& ſi qua pro parte erat,illa non põt ampliari, illico ꝙ ipſa Leonora actualẽ poſſeſſionem cepit ſingularium rerũ hæreditatis,& ſi per hanc poſſeſſionẽ d.Leonorę,ipſa Diemantes prætenderet ſe ſpoliatã agat ad hoc,tunc.n.apertiſſimè oſtendetur,circa id aliquod remediũ ſibi nõ cõpetere.In pręſentiarũ aũt tractandũ ſolũ uenit de poſſeſſorio retinendæ in quo ipſa audiri non debet.Cõſequẽter obtinere debet iſta in iſto iudicio poſſeſſorio retinendæ d.§.retinendũ cum alijs.ſ.alleg.Potiſſimũ in hac portione de qua mõ agitur,in qua omnimodo relaxandũ uenit ſequeſtrũ factum in beneficiũ prædictorũ d.Ne-
23 ſtoris,& Leonoræ.† Nec inſimul iudicandũ eſt ſuper alia portione uſusfructus,tũ q̃a diuiſibilis eſt.l.j.§.ſi uſuſtructus,eũ ſi. ff.ad leg.Falc.Tum ẽt quia diuerſa ſunt & ſe nõ ꝯtingunt, ut dicit Bar.in d.l.& in eandẽ.§.qui cũ patrem.Tum quoq; quia ſuper iſta portione,cã eſt inſtructa,proſecuta,& ꝯcluſa,ut in ſim. tradit Bar.in l.de pupillo.§.qui nunciat.ff.de oper.no.nuncia. ſuper alia uero portione cauſę minimè apparet inſtructa,& cõcluſa,tum ẽt conſiderata diuerſitate petitionũ productarum ꝑ ipſam Diemantẽ,& attenta inſuper diuerſitate dilationũ diuer-
24 ſimodè conceſſarũ ſuper utraq; ad inſtantiã partium.† Ea quibus tolluntur ea quæ poſſent adduci in l.nulli.C.de iudi.ubi inſtantia cauſę nõ eſt diuidẽda,nã ꝓcedit illud qñ traheretur corã diuerſo iudice,ꝙ nõ eſt in caſu pñti,nã idẽ adeſt iudex. Nõ ẽt ob.alia iura permittẽtia poſſe iudicari inſimul ſuꝑ utroq; poſſeſſorio.Nã uerũ eſt qñ eſt ꝓſecuta & ꝯcluſa ſuꝑ utroq;,qñ aũt proſecutũ eſt unũ,& ſuꝑ illo ꝯcluſum prius ſuꝑ eo eſt iudicãdũ, quo facto poſtmodũ iudicandũ erit ſuꝑ alio,qñ facta erit ſuper illo proſecutio & ꝯcluſio,rõnibus,& deciſi.quibus.ſ.in inſtructione.n.& ꝓſecutione alterius portionis apertiſſimè oſtendetur ſuper ea ultra ſuperius deducta nullũ iura cõpetere d. Diemãti,
25 ẽt reſpectu poſſeſſionis.† Nec ipſa d.Diemãtes in ultima ſuã petitione potuit accumulare poſſeſſoriũ retinẽdæ, & acquirẽdæ, ut ꝑ Inn.& alios in c.ueniẽs de pſcriptio.& ꝑ ſcri in c.paſtoralis,de cau.poſ.& prop.& ꝑ Bal.in l.incerti.col.viii.in aj.q.C.de iot.& ꝑ Alc.in fi.& alios rep.ibi in l.naturaliter.§.nihil cõc.ff. de acq.poſ.eo ẽt cũ talis petitio porrecta appareat lõge poſt terminũ a ſtatuto pfixũ cuius diſpoſitioni minimè ob.ſtilus ex ad
26 uerſo allegatus.ut fuit dictũ & oſtẽſum in alijs alleg.† Et tẽpus a ſtatuto profiaũ non põt intelligi de tpe,& dieb.utilib.tũ quia in eo iſtud minimè exprimitur,argumẽto.l.q̃cquid aſtringẽdę.ff. de uerb.obl.eõ ꝯcor. Tum ẽt quia ex uerbis dicti ſtatuti apertè colligitur ꝯriũ,tũ quoq; qm̃ regulariter diſpoſitio loquẽs de tpe, intelligitur de ꝯtinuo & nõ de utili,niſi expreſsè iſtud dicatur, ut eſt glo.ordinaria,& ibi Bar.& alij no.in rub.ff.de diuerſ.& tẽp. præſcr.& idẽ Bar.ꝑ illũ tex.in l.genero.ff.de his qui not.infam. nu.iij.& ꝑ Cano.poſt gl.in c.dilecti.eã de do.& cõtu.Tũ inſuꝑ quia tale ſtatutũ ſemper habuit hanc interpretationẽ,& de tpe cõtinuo loquatur.l.minimè.ff.de legibus. Pariſius Bono.

SVMMARIVM.

1 *Voluntas non eſt captatoria,quando commiſſa eſt poteſtas eligendi perſonam,& non eam eligat.*
Ex quo non eſt commiſſu ſubſtantia,ſed ſolum perſonæ electio, & numero 70.
2 *Electio perſonarum poteſt committi,nec propterea erit captatoria, & nu.34.& 58.*
5 *Et uidetur eſſe commiſſa ſub conditione,antequã eligat, & electio ſequens eſt complementum illius.*
6 *Inſtitutio poteſt fieri ſub conditione pendente ex alterius uoluntate,nec eſt captatoria.*
7 *Habet namq; facti adminiculum,& ceſſat captatio.*
8 *Inſtitutio de illo quem ſecreto teſtator dixit hæredi, ualet, nec eſt captatoria.*
9 *Incertitudo perſonæ poteſt declarari ex coniecturis,nec erit captatoria,et nu 61.*
10 *Quando committitur electio perſonarum certi generis, non eſt captatoria,& nu.28.48.& 49.*
11 *Valet commiſſio electionis pauperum,nec erit captatoria.*
12 *Valet legatum factũ illi,quẽ hæres elegerit,ut prĩ,ſed cõtra nu.65*
13 *Legatum in alterius uoluntatẽ poteſt conferri,ſed declaratur,nu.66.*
14 *Et idem ſi confertur in arbitrium boni uiri,& nu.68.69.71.et 72.*
15 *Verbum,uidebitur arbitrium boni uiri importat.*
16 *Inſtitutio,quos talis nominauerit,an ualeat,& nu.46.& 50.*
17 *Nam ille ante nominationem erit hæres,ſeu loco hæredis, & num. 30.73.74.85.& 80.contra.*
18 *Et iſte nominando,non facit illum hæredem,ſeu fideicommiſſarium.*
19 *Conditio de iure impoſſibilis,non uitiat diſpoſitionem, ſed contra, nu.82.& ſeq.*
20 *Diſpoſitio quando dicatur continere cauſam piam,ſeu prophanam, & nu.21.22.& 23.*
21 *.C.cum tibi.extra de teſta.quo caſu procedat.*
22 *Quod teſtator non expreſſit,uelle non dicitur.*
23 *In dubio,an iudicanda ſit pia.*
24 *Captatoria uoluntas in pijs cauſis qua ratione ualeat,& num.26. 27.28.29.*
25 *In prophanis,nulla lex limitat captatoriam uoluntatem.*
31 *In cauſu prophana,ſi demandatur electio incertæ perſonæ de certis,ualet nec erit captatoria,& ulijs ſeq.*
32 *Et quid ſi datur incertitudo perſonarum omnimoda.*
33 *Magna eſt differentia an perſona eligenda ſit omnino incerta an incerta de certis,& nu.31.32.& 33.*

34 *Eadem diſpoſitio poteſt pro parte eſſe ualida, & pro parte uitioſa.*
35 *Vtile per inutile non uitiatur, & nu. 47.*
36 *Diſpoſitio pro parte poteſt adimpleri, & pro parte non, & nu. 47.*
37 *Diſpoſitio commiſſa arbitrio alieno, uitioſa eſt & nulla. & nu. 41. 42. 43. 44. & 58.*
38 *Et debet eſſe ualida de per ſe, & non pendere arbitrio alieno.*
39 *Et idem ſi conferuatur ad ſecreta uoluntatis alieno.*
40 *Et quia uoluntas unius, non eſt uoluntas alterius, & quid ſit uoluntas, & nu. 41.*
42 *Et imperfecta dicitur in materia & forma, & contra bonos mores & nu. 41.*
43 *Et quia ſequi poteſt deceptio teſtatoris.*
45 *Et captatoria eſt, quando ſubſtantia mera diſpoſitionis commiſſa eſt alieno arbitrio, & nu. 58. 70.*
46 *Inſtituo illum, quem Titius elegerit, non ualet, & nu. 16. & 50.*
48 *Eligas puerum honeſtè natum, captatoria eſt, & incerta de incertis.*
49 *Incertis de incertis eligendis ualet, niſi numerus illorum certorũ eſſet magnus.*
51 *Inſtituo omnes homines mundi, an ualeat.*
52 *Quando grauata eligere fuit inſtituta ſub conditione futura non præterita.*
53 *Et an dicatur commiſſa in tacitam, ſeu uelatam uoluntatem.*
54 *Et extrinſecum aliquid non eſt porrigendum.*
55 *Valet inſtitutio & ſubſtitutio conditionalis, & ea purificata habebit effectum.*
56 *Secus eſt in captatoria, continente cõditionem in futurũ, & nu. 60.*
57 *Qui facit diſpoſitionem captatoriam inteſtatus dicitur mori.*
59 *Intellectus l. utrum paragrapho cum quidam. de reb. dub. cũ simil.*
62 *L. Theopompus. de dote præle. quo caſu, & quando procedat, & nu. 63. & 64.*
67 *In fideicom. uniuerſalibus, an ſit receptum quòd poſſant nutu fieri. & nu. 66. & 68.*
Et quid in particularibus, an per coniecturas, & nutu.
69 *Verbum, arbitrium, importat arbitrium boni uiri.*
73 *Effectum conſiderare debemus non uerba.*
74 *Et procedunt iſta, etiam in fideicommiſſo uniuerſali.*
75 *Dictio, tamen, aduerſatiuè uenit præcedentibus.*
76 *Dictio, cum, conditionem inducit.*
77 *Pronomen, hoc, demonſtratiuum eſt, & ad proxima referendum.*
78 *Dictio, omnimodo, præciſa eſt.*
79 *Verbum debeat, neceſſitatem importat.*
81 *Conditio continens diſpoſitionem captatoriam, uiciat illã, & nu. 53*
82 *Conditio impoſſibilis, de iure, & contra bonos mores, nõ uitiatur, ſed uitiat.*
83 *Conditio iſta uitiat captatoriam diſpoſitionem, & deducit rem ad cauſam inteſtati. & nu. 82.*
84 *Et idem ſi teſtator putabat eam eſſe poſſibilem.*
85 *Nec poteſt de facto adimpleri, cum ſit contra bonos mores.*

CONSILIVM XXXVIII.

1 NON Videtur † fuiſſe & eſſe captatoria diſpoſitio & ultima uoluntas Veſpeſiani. dum poſt mortem Io. Dominici eius filij & hæredis inſtituti decedẽtis ſine liberis, ſubſtituit d. Diemantem ipſius teſtatoris matrem pleno iure, cum hoc tamen quod in dicto caſu ipſa Diemantes poſſet & ualeret ac deberet omnino eligere & accipere de agnatione, uel cognatione ipſius teſtatoris, uel alibi prout ſibi Diemanti uidebitur, unum puerum, bene & honeſtè natum, & illum nominari facere de domo & caſata ipſius teſtatoris, & illum conſtituere hæredem uniuerſalem omnium bonorum, & quem puerũ ſic eligendum ex nunc ipſe teſtator inſtituit & ſubſtituit hæredem uniuerſalem &c. Quoniam uolũtati ipſius Diemantis non fuit commiſſum ſubſtantiale & eſſentia illius fideicommiſſi uniuerſalis, ſed ſolũ electio perſonę, non. n. eius arbitrio, per teſtatorẽ apparet fuiſſe cõmiſſum, an eligeret uel reſtitueret, ſed ſolũ quem eligeret, & ſucceſſiuè cui reſtitutio eſſet facienda, & ideo non põt dici captatoria ſed ualida, ut eſt tex. loquens in fideicommiſſo uniuerſali quem ſcrib. oẽs ibi ad hoc not. in l. utrum. §. cum quidam. ff. de reb. dub. & in l. unũ ex familia. §. ſi de falcidia. uerſicu. non. n. facultas. & ibi ſcrib. de leg. ij. & tradit Sal. in l. captatorias. col. j. uerſi. pono ab ex. C. de teſta. mili. & ibi Pau. de Ca. & Iaſ. nu. ix. Bar. & Albe. de Roſa in l. cum quidam de leg. ij. & Cor. in d. l. captatorias, col. iiij. & Bal. conſi. cccij. Conſtitutiu. col. ij. uerſi. ſed illud. uolu. ij. uolens non eſſe captatoriam illam quę a ſua ſubſtantia deficere non poteſt.
2 † Electio enim perſonarum poteſt committi etiam in fideicommiſſo uniuerſali dicto. §. cum quidam. & in l. cum filius. §. pater
3 de lega. ij. † Nec propterea dicetur captatoria. c. cum tibi extra
4 de teſta. & ibi Imo. poſt alios nu. xiij. circa fi. † Et probatur commiſſionem talis electionis non eſſe captatoriam, in d. l. unũ ex familia. §. rogo. & in d. l. cum quidam. & in d. l. cum pr. §. ſi hęreditatem. l. ſi quis Titio. §. fi. & in l. cum filius. §. pater. de lega. ij. & in l. pater. §. filiam. de lega. iij. & in l. pater filium. ff. ad legem
5 Falci. & in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad treb. † Videtur enim facta ſub conditione, antequam eligat, ſm Cuma. poſt alios in d. l. cum quidam. col. fi. uerſi. item quando. Et electio poſtmodum ſubſecuta eſt implementum dictæ conditionis, ut dicit Bart. in d. l. unum ex familia. §. ſi de falcidia. nu. iiij. & Cuma. in eadem l. in prin. col. j. uerſi. no. in uerſi. & Bar. in l. j. nu. ix. uerſic. ad hoc
6 oppono. de leg. ij. † Poteſt. n. fieri inſtitutio ſub conditione pendente ex alterius uoluntate, nec propterea uitiabitur tanquam
7 captatoria. l. ſi quis Sempronium. ff. de hær. inſti. † Ex quo habet adminiculum quoddam facti, ſm Ange. & Imo. ibi, poſt Barto. Ang. & Imo. in l. illa inſtitutio. eo. tit. Sal. in prin. & per Peruſi. & Iaſ. num. a. in d. l. captatorias. & Soc. conſi. xxj. Viſo teſtõ. nu.
8 iiij. uol. iij. † Prout etiam ualida eſt & non captatoria illa uoluntas, quãdo teſtator inſtituit illum quem ſecreto dixerat hæredi, argumento. l. Theopompus. ff. de do. præleg. ſm Pau. de Caſt. in l.
9 quem hæredi. ff. de reb. dub. † Et ibi Soc. dicẽ. perſonę incertitudinem poſſe declarari ex coniecturis nec propter ea diſpoſitionem dici captatoriam, & ita limitabitur. l. illa inſtitutio. ff. de hære. inſti. & l. ſi quis Titio. §. fin. de leg. ij. & aliæ ſim. ut ſentit
10 Barba. in d. c. cum tibi col. vij. uerſi. an ad eundem. † Nec mirũ, nam quando committitur electio perſonarum certi generis, ut eſt factum in præſenti caſu, talis limitatio perſonarum ceſſare facit captionem, & diſpoſitionis inualiditatem, ſecundum Bar. in d. l. illa inſtitutio. col. pe. nu. ix. Angel. & Imo. ibi, & Imo. in l. captatorias. eo. tit. col. vij. uerſi. ſed aduerte. & col. viij. & ix. uer. & prædicta. & tradit Pet. de Ancb. in d. c. cum tibi. uolens iſtud procedere etiam in diſpoſitionibus nõ pijs, ut etiam ſentit Imo. ibi nu. xiiij. & Ang. conſi. ccj. Viſo alias inter cetera. & ſm Imol. in d. l. captatorias. col. viij. uerſi. ex prædictis. & uerſi. quod aut.
11 & per Dec. in d. l. captatorias. nu. xij. C. de teſta † Hinc dicimus diſpoſitionem etiam illam non reddi captioſam, quãdo commiſſa eſt electio perſonarum pauperũ. l. id quod pauperib. C. de epiſ. & cle. in d. c. cũ tibi ubi ſcrib. omnes, & per Bar. & alios in l. Cẽturio. ff. de uulg. & pup. & in l. precibus. C. eodem. & in l. j. C. de ſac. ſanc. eccl. & per doc. omnes in d. l. captatorias. ff. de hæred. inſt. per Bal. Ang. & Imo in d. l. illa inſtitutio. col. iiij. & p doc. in l. captatorias. de leg. j. & in d. l. captatorias. C. de teſtam. mili. ubi oẽs maxi. Dec. nu. xvij. & xx. & in l. ſenium. per Mod. C. qui teſta. facere poſſ. & alibi pluries in locis, quibus traditur in piã cauſam uoluntatem & diſpoſitionem captatoriam ualere & te-
12 nere. † Et facit quod uult Soci. in d. l. utrum. §. cum quidam. nu. viij. uerſi ſecundum eſt. dicens ualere legatum factum illi quem hæres elegerit, quaſi commiſſum ſit in piam cauſam. d. c. cũ tibi,
13 & ut actus potius ualeat quàm pereat, iuribus uulga. † Nam legatum põt conferri in alterius uoluntatem. l. ſenatus. §. legatũ.
14 de leg. j. † Et proculdubio cõferri põt in arbitrium boni uiri, nec iſto caſu dẽ uoluntas captatoria. l. j. ubi Bar. & oẽs no. de leg. ij. & tradit Imo. in d. l. illa inſti. colum. iiij. & in l. captatorias, poſt Bar. eo. ti. col. viij. uerſi. ex prædictis, & Barb. poſt alios in d. c. cũ tibi. col. xii. Alexã. & Iaſ. nu. ia. poſt alios in l. captatorias. C. de mili. teſta. & Ale. cõſ. clxxv. nu. iii & vii. uol. vj. & Soc. in d. §. cum quidam. nu. iiii. & per Iaſo. in l. ſi titio. §. ſicuti nu. vii. de leg. j. & in caſu præſenti factum apparet Nam teſtator dictæ Diemanti commiſit talem electionem perſonarum prout ei uidebitur.
15 † Quod uerbũ arbitriũ boni uiri importat l. fideic. in prin. ff. de fideicommiſſ. [illegible] deicommiſſa. §. qq. de le. iij. cum alijs accumulatis per Iaſ. in l. ſi ſic legatum. nu. iii. de leg. j. & per Soci. conſi. xlix. nu. iii. uol. iii. & in terminis noſtris eſt deciſ. conſi. Neap. ccc-
16 lxxxj. do. Antonius. † Et quod talis diſpoſitio non poſſit dici captatoria, uĩ ſuaderi ex dictis Bar. nu. a. Bald. Ang. col. ii. quos refert & ſequitur Imo. in d. l. illa inſtitutio. colũ. ii. in fi. uerſicu. Iſtud tamen poteſt. ubi poſt Dy. & Cy. uolunt, ualere talem inſtitutionem, inſti. uo quos tales nominauerit, ex eo quia interim non deficit hæres, ex quo non fuit commiſſa ſubſtantia diſpoſitionis, ſed ſolum electio perſonę, ita quod ante electionẽ ẽt executio obtinebit locũ hæredis, ſeu cõmiſſarius uel alter ad id deputatus.

17 atus.† Et quia interim eſt hæres,ſeu alius loco hr̃dis nõ pote-
it dici captatoria,& idẽ uult Bar.& Bald.in d.l.hęreditas.ff.de
* ær.inſti.& Bar.in d.l.Cẽturio.nu.xxj.quẽ * cõiter ſequunt ibi
oc.per d.c.cum tibi.ubi Cano.idẽ firmant maxi.Imo.nu.xiiij.
18 & xvij.uerſic.demũ ulterius. † Erit ergo hæres interim ipſa do.
Diemãtes,& pleno iure ad no.in l. fęminæ.§.illud.C.de ſecun.
nuptijs per Bal.& alios per illũ tex.quæ licet fuiſſet grauata a te
ſtatore eligere puerũ,& illũ cõſtituere hæredẽ,vr̃ grauata illum
eligere,& facere ipſum fideicõmiſſariũ,nõ directũ hęredem,ſed
ut eligendo,per fideicõmiſſum hæreditatem reſtitueret,ut hr̃ in
19 l.ex facto in prin.ff.ad treb.† Et quia illa cõditio eligẽdi cõtinẽs
diſpoſitionẽ captatoriã,& cõſr cõditionem de iure impoſsibilęm
non de uitiare diſpoſitionẽ,ſed potius uenit reijcienda ad not.
in l.obtinuit.cũ cõcor.ff.de cõdi.& dem.& in l.j.ubi Bar.& alij.ff.
de cõdi.inſti.§.impoſsibilis inſti.eo.tit.& quia ſatis fuit ut adim-
pleretur de facto,ad no.in l.mulier.eod.tit.& in l.mæuius.ff.de
cõdi.& dem.cũ ſi.¶ His tñ non ob.cõſiderata facti cõtingentia
cõtra ſnĩa uerior &* cõior vr̃,ut huiuſcemodi diſpoſitio & ultima
* uoluntas,circa pręſentẽ articulũ,de quo agitur,tanq̃ captatoria
fuerit & ſit nulla & inualida,& ut iſtius ſnĩæ magis clara oſten-
datur ueritas,procedam per cõcluſiones,ex quib. apparebit , &
20 dabitur reſolutio ad redacta ſuperius in cõtriũ.† Erit ergo prima
concluſio,hmõi diſpoſitionem nõ fuiſſe factã in piam cãm nec
cõtinere cã,ſed in cãm penitus prophanam,tũ quia ipſa d.Die-
mantes aperte iſta fatetur in electionibus per eam factis, tũ &
ſecundo qm̃ ipſi non fuit cõmiſſa diſpoſitio extrema uolũtatis
ipſius teſtatoris,cõſr ſumus ex terminos.c.cũ tibi.eã de teſtam,
21 † Quod procedit qñ electio perſonarũ fuit cõmiſſa, ſm Bar.in
l.captatorias.ff.de hære.inſtit.& in l.captatoriæ.de le.j.& in l.j.
nu.iiij.de le.ij.& Ang.in d.l.captatoriæ Bal.& Ang.in l.captato
rias.C.de teſt.mili.uolentes ẽt ad pias cãs nõ poſſe cõmitti po-
teſtatẽ faciendi teſtm̃,ex quo eſt impoſsibile,ea rõne quia uo-
luntas tua,nõ eſt uoluntas mea,& Iaſ.ibi nu.xv.poſt Aret. dicit
ſubſtantiã diſpoſitionis nõ poſſe conferri in arbitriũ Titij etiã
quo ad pias cãs,ut ſequitur ibi Rom.& Saly.col.j.uerſi. oppono
ex & Henri.Boych.in d.c.cũ tibi.& Imo.& alij ſcri.& p Alex.
in d.l.captatorias.nu.vj.in fi.uolentẽ dictũ.c.cũ tibi.nõ proce-
dere qñ cõmiſsio eſſet facta per uerba importantia liberã uolũ-
tatem,uti fuit hic.Tum quoq; qm̃ teſtõr ipſe iſto caſu circa ta-
lem electionẽ faciẽdam nullã prorſus mentionẽ fecit de pia cã,
22 cõſr noluit hanc electionẽ cõmittere in piam cãm. † Si etenim
iſtud noluiſſet utiq; id expreſsiſſet,& non exprimendo, hoc no
luiſſe dr̃,& præſumitur l.unica.§.ſed cũ deficientis.C.de cadu.
23 tol.c.ad audientiã de decim. † Tũ ẽt,nam licet Ang.in d.cõſil.
ccj.col.ij.diſputet.An in dubio uideatur id feciſſe pro aĩa, & ſic
in piam cãm,ut ẽt tangunt Cano.in d.c.cum tibi.& Bart.in l.j.
nu.lxiiij.C.de ſac.ſan.eccl.Tamen in caſu præſenti iſtud ceſſat,
qm̃ illa poſſent cõſiderari in caſu dubio,qñ diſpoſitio fuit com
miſſa arbitrio boni uiri,& erogatio facienda erat in pauperes,
& ad bonũ animæ,ut in d.c.cu tibi maxi.Bene.di.Capr.col. an-
tepen.in octaua lectura,& Imo.in l.captatorias.col.viij.uerſ.&
ex prędictis.ff.de hære.inſti.& idem Imo.in d.c.cum tibi. num.
xiij.& xiiij.uerſi.& ex prædictis.& quia talis electionis ſubſtan
tia per teſtõrem fuit cõmiſſa matri,certa ſub forma, q̃ ad piam
cauſam accõmodari non põt,cõſr applicanda erit cauſę propha
* næ & non piæ,ut * cõiter traditur per Joẽs in d.c.cum tibi.& per
Imo.ſ.& Ang.ubi.ſ.in d.conſi.ccj.col.ij.& Cor.conſil.clvj.De
duabus.col.pe.uol.ij.& per alios doct.ſ.citatos Veſpeſianus.n.
teſtõr expreſſe uoluit ipſam Diemantem omnino debere elige
re unũ puerum,&c.& illum facere hæredem uniuerſalem oĩum
bonorum,quem eligendũ ex nunc ipſe teſtator inſtituit & ſub-
ſtituit uniuerſalem hæredem omnium bonorum.Quę oĩa & ſin
gula,non poſſunt piæ cauſæ applicari,ſed penitus prophanæ.
Nam non ſimpliciter committit diſpoſitionẽ ſuæ extremæ uolũ-
tatis, arbitrio Diemantes, nec quod ipſa haberet diſtributio-
nem aliquam facere in pauperes ſeu piam cauſam,ſed modo, &
forma,quibus.ſ.aperte tendentibus ad actum prophanũ,quod
inſuper ſuadetur ex alio,dum teſtator ipſe uoluit dictum puerũ
nominari de domo & caſata ipſius teſtatoris , quæ penitus de-
uiant ab actu pio,& prorſus tendunt in actum prophanũ,prout
& idem ex alio qm̃ diſpoſuit & mandauit talem puerum nomi-
nandum teneri proſequi manutenere & conſeruare apotecã &
exercitiũ artis ſpetiarię in qua teſtator ipſe uerſatus erat,ut ca-
pitale d.exercitij perduraret,quę quidẽ nullo modo piũ,ſed pe-
nitus prophanum actum continent,cõſr neceſſario dicere cogi-
mur,talem diſpoſitionem,mõ aliquo non poſſe dici piã ſed pro
phanam & ſic ceſſant oĩa in cõtrium adducta , diſponentia ualer.
uoluntatem captatoriam,in piam cãm factam,ex quo ſumus in
caſu tendente ad cãm prophanam,ad cuius prophanæ uolun-
tatis captatoriæ,& inualidæ ac nullæ,firmitatem arguere mini-
mè poſſumus,ex uoluntate tendente ad actum pium,cũ diuerſa
ſint & cõionem aliq̃ non contineant,iuribus uulga.& diuerſæ,
24 inter iſta dicuntur & applicantur rõnes. † Quarum diuerſitas
ſatis deducitur,ex dictis per Bart.in l.j.nu.lxiiij. uerſic.nunc ad
propoſitum.C.de ſac.ſan.eccl.ubi allegando iura dicit, uolun-
tatem captatoriã in pijs cauſis iõ ualere , qm̃ in illis reperit lex
quæ hanc uoluntatẽ in arbitrium tertij collatam limitat,ut fiat
diſtributio ad honorẽ Dei,ſalutẽ animæ,& ad redimendũ pec-
cata,q̃ ſecus eſt in uoluntate concernente actum prophanum.
25 † Nulla.n.lex in iſtis prophanis reperitur,quæ talem uoluntatẽ
& diſpoſitionem limitet,ut ſentit ẽt Abb.in d.c.cum tibi.num.
iiij.& expreſsius poſt Imo.Are.in l.moribus.col.j.uer.ij. no.ff.
de uulg.& pup.& Bened.Cap.in d.c.cũ tibi col.ante.in viij.lec.
26 & Ang.in d.l.illa col.ij.de hære.inſti.† Et Bart.conſi.vj.ad in-
tellectum.d.c.cum tibi dicit iõ diſpoſitionem in piam cãm ua-
lere iſto caſu,quia ipſa vr̃ inſtituta, & eſt certa quod ſecus eſt in
27 prophanis.† Et Pau.de Ca.in d.l.captatorias.C.de teſta.milit.
uer.alio modo.in fi.dicit,oẽs tenere talem diſpoſitionẽ in piam
cauſam factã ualere,ex quo debent eligi pauperes,& ſi ille ter-
tius cuius arbitrio eſt cõmiſſum,non eligit , ad diſtribuendum
ſuccedit epiſcopus,c.tuas de teſt.cũ cõcor.& ceſſat incertitudo
perſonarũ,ex quo vr̃ inſtitutus ipſe Deus per pauperes repre-
28 ſentatus. Qui pauperes certũ genus perſonarũ conſtituunt, &
non in electione,non ueniunt oẽs pauperes mundi, ſed ſolũ
illi qui ſunt de domicilio ipſius teſtatoris,& cõſr ad certas perſo
nas redducitur diſpoſitio,ut traditur per Bar.& alios ĩ l. ſi quis
ad declinandã,& in l.nulli,& in l.id quod pauperibus.C.de epi
ſcopis & clericis & Fede.de Seu.cõſi.cclxxij.Factũ tale eſt cir-
ca finem,cũ alijs allegatis per Ale.in d.l.captatorias,num.vij.&
Cor.col.ij.uerſi.quarta lectura.& uerſi. licet Cyn.& Iaſ.nu.v.&
xij.& Dec.nu.xiij.& Aret.in d.l. moribus, col.ij.uerſ. ſecundo
no.poſt Bar.in d.l. cẽturio,nu.xxiij.& xxv.ubi alij ẽt no.& ẽ gl.
in uerſi.pauperes,in c.j.de teſt.lib.vj.& p Bar.col pe.nu.ix.& x.
Imo.in d.l.illa inſtitutio.& in l.captatorias,col.vij.uerſi.ex præ
dictis.ff.de hære.inſti.& in l. captatorię,de leg.j.& ibi ẽt firmat
Pau.de Ca.ĩ l.unũ ex familia.§.rogo,de le.ij.& Soc.ĩ d.l.utrũ.§.
cum quidam nu.iiij.de reb.dub.& firmant oẽs Canon.indiffe-
renter in d.c.cum tibi ſequentes cõmunem intellectum Imol.
quem dicunt in practica obſeruari,& reprobantes alias lectu-
ras & intellectus ut firmat ibi Henri.boych.poſt Archi.in c. de
laicis xij.q.ij.& Car.& Imo.nu.ix.& x.xiij.& xiiij.& Bene.Cap.
col.pe.circa fi.Barb.& alij ſcrib.& Bart.in d.l.cũ quidã, nu.iiij.
& ibi Bal.col.ij.in d.§.rogo,cũ cõcor.Quę quidẽ rõ certitudinis
& certi generis ceſſat in caſu nr̃o pręſenti prophano, unde &c.
29 † Et ceſſat in cã pia,captio,& deceptio teſtõris,non.n.põt capi
& decipi,ſiue in certũ actũ piũ demandet electionem,& nomi
nationem,ſiue in genere,quod ad certitudinẽ deducitur,rõnib.
& deciſionibus quibus.ſ.quæ ad caſum prophanum adaptari
non poſſunt,in quo ceſſant rationes & deciſiones prædictæ , &
30 dicetur inferius. † Eo ẽt qm̃ in pia cã ille deputatus antequam
diſtribuat,interim hr̃ ut hęres d.c.cum tibi ſm communem in-
tellectum,& per Ale.in d.l.captatorias,nu.xlij.C.de teſt.mili.&
* per alios * communiter doc.ſuperius citatos,quod quidem nõ
eſt in cauſa prophana,cõſr de una ad aliam non erit inferẽdum.
31 ¶ † Secunda concluſio erit in cauſa prophana,ſi demandatur
electio ſeu nominatio incertę perſonæ de certis,ex hoc diſpoſi-
tionem non uitiari, tum quia ille cui demandatur electio ſeu
nominatio,neceſſe habet nominare ſeu eligere & ei nõ fuit de-
mandatum an uellet,ſed cui & quem eligeret,& eo non eligen
te omnes illi de eodem genere uocati,cenſentur & ueniunt ad
fideicommiſſum uniuerſale ſeu particulare. quibus conſideratis
uoluntas teſtatoris non poteſt reddi deceptoria & captatoria,
& ſic nulla & inualida,& conſequenter talis demandatio ele-
ctionis,iſtis attẽtis erit ualida,nec poterit dici captatoria, & de
luſoria,& ita procedit text.apertus in d.l.utrũ.§.cũ quidã.ff.de
reb.dub.& ibi hoc oẽs tradunt,maxi.Bar.Pau.Cum.& Soc.nu.
vj.Nam ibi fideicom.erat reſtituendum uni ex hæredibus qui
certi erant quod ſecus eſſet quando forent incerti,ut firmat ibi
gl.allegans iura,& gl.in.§.& unũ.inſt.de hęr.inſtit. & hoc idẽ
probatur in l.cũ quidã de lega.ij.ubi fideicõ.erat reſtituendum

incertæ perſonę de certis,quia illis de familia , & nullo electo
oẽs ueniunt,ut probatur ẽt in ſeq.l.ſi tũ, quod quidẽ ſecus eſſet
qñ daretur incertitudo perſonarum & hæres omitteret eligere,
nun.n.poſſunt uenire oẽs homines mundi , nec in caſu nr̃o oẽs
32 pueri.† Si.n.id diceremus eluſoria & ridiculoſa redderet̃ diſpo
ſitio,ut poſt glo.in d.l.cũ quidã.firmãt ſcrib.ibi maxi.Cuma.&
Floria.Pau.& Imo.& idẽ probatur in d.l.nuũ ex familia, ĩ prin.
& in.§.ſi de Falcidia,& in.§.ſi duos,& in.§.ſed ſi uno.de lega.ij.
ubi poſt gl.in uer.debet,ea quo erat de perſona incerta de cer-
tis id firmãt ſcrib.oẽs maxi.Cum.Floria.& alij poſt Pau.de Ca.
qui idẽ tenẽt poſt Bar.in l.j.col.fi.de leg.ij.& in l.captatoriç.de
leg.j.& in iſtis terminis procedit tex.in l.cũ pr̃.§.hæreditatẽ.&
in.§.rogo.de le.ij.ea quo electio facienda erat de filijs uel liber
tis,prout erat de filijs facienda,in l.pr̃ filiũ ad leg.Fal.& in l.ex
facto.§.ſi quis rogatus ad treb.ita ẽt & in l.cũ filius.§.pr̃.de leg.
ij.quia de nepotibus,& in l.pr̃ filiã.de le.ij.quia de uernis,ꝓut
& in l.ſi quis Titio.§.fi.de le.ij.quia ꝑſonæ illę de libertis erãt
& electione nõ facta,oẽs uenirẽt.ut dicit ibi Pau.de Ca.& Soc.
in d.l.utrũ.§.cũ quidã.& in d.l.quẽ hęre.& idẽ firmat Imo.in d.
c.cũ tibi.nu.aiiij.& doc.in d.l.captatorias.C.de teſta.milit. ubi
Iaſ.poſt Ale.nu.vij.& alios nu.v.& Deci.nu.xij.allegãt ꝯcor.&
eſt in terminis amplũ ꝯſiliũ.Laur.Calca.octanũ.& firmat Soci.
ꝯſ.lxxavj.per totũ,maxi.nu.viij.uol.iij.ubi allegãdo deciſ.alias,
firmãt ualere diſpoſitionẽ de qua in ꝯcluſione,rationib. de qui-
33 bus.s̃.† Quod quidẽ ceſſat qñ perſona eligẽda eſſet incerta de
incertis,uel genus perſonarũ eſſet ita amplũ quod ſi oẽs uenirẽt
diſpoſitio redderet̃ eluſoria & deriſoria,ut ẽt dicit Pau.de Ca.
in d.l.captatorias.C.de teſta.mili.uer.alio modo.ex [illegible] tet
leges & deciſiones ꝑdictas,& ſuperius in ꝯ̃riũ adduc[illegible] ce-
dere & loqui in caſu penitus diuerſo,nec illas tãgere caſum præ
ſentẽ,iſtis.n.caſibus,qñ cõmittit̃ electio incertę de certis ꝑſo-
nis.iõ ualet,qm̃ reperit̃ regulata & reddita ualida per.s̃.dictas
leges ciuiles ꝓut fuit dictũ ẽt ſuperius in prima ꝯcluſi.dũ locu-
ti fuimus de pia cã & de pauperib.cuius ꝯ̃riũ eſt in caſu p̃ſenti
qui nõ regulatus,ute per legẽ perm[illegible]s reperit̃,quinimmo ex-
preſſe reprobatus,ut inferius dicetur.Et Ang.in d.l.illa inſtitu-
tio,quẽ ſequit̃ ibi Imo.col.ij.uerſi.in eadẽ glo.& uerſi. dicas tñ
addebãt aliud,qđ ẽt in perſona incerta de certis inſtitutio hęre
dis non poterat alteri committi ea quo illa per teſtõrem debet
declarari.l.iubemus.cũ ꝯcor.C.de teſtam.qđ in præſentiarũ di
ſcutere nõ oportet,ea quib.infero qđ electio perſonæ ꝑ Veſpe-
ſianũ teſtõrem cõmiſſa matri unius pueri de agnatione uel co-
gnatione teſtatoris nõ erit uitioſa,nec captioſa, quia Diemãte
unũ ea illis non eligẽte oẽs illius generis uenirẽt , & diſpoſitio
nõ redderet̃ inualida,nulla,eluſoria ſeu deriſoria,iurib.deciſio.
& rõnibus.s̃.adductis.At illa demãdatio electionis unius pue-
ri ex̃ agnationẽ & cognationẽ teſtõris exiſtẽtis omnino fuit &
eſt captatoria,uitioſa,& nulla a ceſſatione rationũ deciſionũ &
iuriũ,de quib.s̃.& quia ea nõ eligẽte oẽs pueri deberẽt uenire,
& diſpoſitio redderet̃ deluſoria & deriſoria,ut inferius ẽt dicit̃.
34 † Nec incõuenit,qđ talis diſpoſitio, quoad illos de agnatione
& cognatione teſtõris eſſet ualida , quo uero ad illos pueros ſit
uitioſa,nã ualidũ & a iure approbatũ , & nõ uitioſum remanet,
uitioſum aũt reijcit̃,ut probat̃ in lege hereditas.& ibi Alberi.in
ſum.ff.de hær.inſti.& hr̃ in regula,actus legitimi.de reg.in.lib.
35 vj.† Et quia utile per inutile,nõ debet uitiari,ut plenè traditur
36 in l.j.§.ſed & ſi mihi.ff.de uer.obl.† Eo ẽt quia ſi diſpoſitio ꝓ
parte eſt impoſsibilis,pro ea parte,nõ debet adimpleri, ꝓ parte
uero poſsibili adimplẽda eſt,& ualet , ſm̃ Bald.in l.j.in fi.ff.de
condition. inſtitut.& ſequit̃ ibi Pau.de Ca.io fi. ad id allegan.
37 iura iſtud probãtia.¶ † Tertia eſt ꝯcluſio,ut illa inſtitutio,& di
ſpoſitio dicat̃ uitioſa,ꝗ cõmittitur alieno arbitrio, qm̃ per uete
res decretũ fuit iura teſtamentorũ per ſe oportere eſſe firma,&
nõ pẽdere a uolũtate & arbitrio alieno,ut dicit text.in l.illa. &
in l.ſi quis Semproniũ.ff.de hære.inſti.Nullius.n.momẽti tales
ſunt diſpoſitiões ẽt ſi a milite factæ eſſent.d.l.captatorias.C.de
38 mili.teſt.† Vt.n.ſint ualidę,debẽt eſſe de ꝑ ſe certę,& a teſtõre
declarari & nõ pẽdere ex alieno arbitrio,ut dicit Bal.in d.l.illa
& Iaſ.poſt alios in d.l.captatorias.nu.ij.& v.in ſecũdo exẽplo,
& tenet Bal.in l.j.col.iij.uerſ.iuxta hũc ĝro.C.de ſac.ſan.eccl.
Bar.Pau.Alber.& Imo.in d.l.illa,& Ang.& Imo.col.ij.in l.ca-
ptatorias.ff.de hær.inſti.Pau.de Caſtr.in d.l.captatoriis.& ibi
Corn.col.iiij.& Dec.nu.vj.& ia.& Cano.in d.c.cũ tibi.& ꝑ Iaſ.
in l.captatoriç nu.ij.de le.j.& in l.j.§.q̃ſitũ.nu.xxvj.ff.ad treb.
39 & ꝑ Soc.poſt alios in d.l.utrũ.§.cũ quidã.† Prout ẽt captatorię,

& ꝓñr nullæ ſunt illę diſpoſitiones,quæ ꝯferunt̃ ad ſecreta uo-
luntatis alienæ,ut dicit tex.in d.l. captatorias.ff.de hær.inſti.&
tradit gl.in l.captatorias.C.de teſta.mili.allegando l.illę aũt.ff.
de hær.inſti.& firmãt Ang.& Imo.col.ij.& uer.Illicita eſt.ibi
dicẽtes qñ ꝯfertur in ſecretũ uoluntatis alterius,ea rõne nõ ua
lere & eſſe illicitã,ultra illã traditã , in d.l.illa.qm̃ motus animi
40 nr̃i non poſſunt ꝯſumari per motũ animi alterius.† Et quia uo-
luntas tua,nõ eſt uolũtas mea,nã nihil aliud eſt uolũtas niſi aĩa
uolens,& aĩa mea & tua,nõ ſunt una & eadẽ in ſubſtãtia , & in
captatoria deficit uolũtas teſtãtis,& iõ reddit̃ nulla, & punctua-
liter dicũt Ang.& Bal.in d.l.captatorias.C.de teſt.mil.& ſ.tũt
ꝗ tradit Iaſ.citãdo alios.in l.frater a fratre.nu.viij.& Mo.in l.
41 fi.col.j.C.de impu.&.ff.de ꝯdit.inde.† Et idẽ tenet Imo.in d.l.
illa.in ſum.& in primo no.allegãdo d.l.captatoriæ.& alia iura,
& col.ij.uerſi.unde dicit.poſt Bal.Ang.tenet diſpoſitionem in
ſecretũ alicuius alienę uolũtatis nõ poſſe ꝯferri,& collaam eſſe
uitioſam,& nullã ea ẽt rõne,quia talis diſpoſitio dr̃ eſſe imper-
fecta in materia & in forma,& iõ ipſo iure nulla ꝑ l. excã.& ꝑ
l.ſi is qui.ff.de teſt.& per d.l.captatorias & ꝗ ibi no.& idẽ Imo.
col.ij.uerſi.itẽ põt.poſt Ang.dicit ẽt ea rõne talẽ diſpoſitionem
nõ ſubſiſtere,quia ultima uolũtas depẽdet ex nr̃o mero & ab-
ſoluto arbitrio abſtracto ab omni facto hominis,licet eius ordi
42 natio nõ ita ꝯſiſtat,cũ certã habeat formã.† Ex iõ inſuper nulla
reddit̃ qm̃ eſt ꝯ̃ bonos mores,& ꝯñr de iure impoſsibilis, ut di-
cit Bar.in l.j.col.ij.nu.v.ff.de ꝯdi.inſti.& ibi doctores apoſtil.
& poſt alios tradit Dec.in d.l.captatorias.nu.iiij.C.de teſtam.
43 mil.† Eo ẽt uitioſa,& nulla reddit̃,qm̃ ex ea ſequi põt deceptio
& teſtõris,ac illius in quẽ beneficiũ ꝯferre uolebat , ut dicit gl.
ii.per illum rea.in d.l.captatorias,& probat̃ in l.ille autem.ff.de
hær.inſti.& ibi gl.in l.j.uer.eodẽ modo.ff.de his ꝗ pronõ ſcrip.
hab.& ꝑ Alex.in d.l.captatorias.& Iaſ.ibi num.ij.poſt Pau.de
Ca.& Dec.nu.x.& ꝑ eundẽ Iaſ.i l.captatoriæ.de le.j.poſt Imo.
& Pau.& ꝑ Abb.Imo.& alios in d.c.cũ tibi.maxi.Barb.col.j.&
44 ꝑ nouiſſ.in d.l.utrũ.§.cũ quidã.de reb.dub.† Quę oĩa optimè
adaptant̃ ad caſum pręſentẽ,ea quo Veſpeſianus talẽ diſpoſitio
nẽ & electio.cõmiſit libero & abſoluto arbitrio ipſius Diemã-
tis,& ad ſecreta uolũtatis ipſius, quo ad puerũ eligẽdum extra
agnationẽ & cognationẽ ipſius teſtõris ꝯ̃ rões ſupius adductas
& ꝯ̃ for.nã & diſpoſitionẽ iuris,& ex qua cõmiſsione libera.ſeq.
poterãt abſurditates & deceptiones ſuperius adductę ꝯ̃ oẽs bo-
nos mores ciuiles,merito igit̃ talis diſpoſitio tanꝗ̃ uitioſa & re
probata,illicita deceptoria & captatoria erit nulla & imperfe-
45 cta.† Suadent̃ iſta qm̃ Veſpeſianus ipſi Diemãti cõmiſit ſubſtã
tiã merã ipſius diſpoſitionis & fideicõmiſsi uniuerſalis,ut aper-
tiſsimè eſt uidere ex uerbis dicti teſtamẽti, conſequenter talis
cõmiſsio tanꝗ̃ captatoria reddit̃ nulla & inualida,ut eſt text.&
ibi doc.oẽs poſt gl.apertè firmãt in d.l.utrũ.§.cũ quidã de reb.
dub.maxi.Soci.nu.iiij.allegãs ad id alia iura,uolẽtes ſubſtantiã
diſpoſitionis,nõ poſſe in alterius arbitriũ ꝯferri, & idẽ ꝑ illum
tex.dicũt Bar.& alij ſcri.oẽs maxi.Imo.colũ.j.& ij.uerſ.itẽ põt.
in d.l.illa inſtitutio.nu.j.& in l.ſi quis Semproniũ.ff.de hęr.in-
ſtit.& Bar.& alij in l.cũ quidã nu.ij.de le.ij.& Bal.in l.j.col.iiij.
uerſi.iuxta hoc.C.de ſac.ſan.eccl.& Ang.in d.ꝯſ.ecj.& Aret.in
l.captatorias.C.de teſta.mil.& ibi pulchrè Alex.nu.vij.& Imo.
in l.captatorias in ſum.& col.vij.uerſic.ſed aduerte.& col.ix.ff.
de hære.inſti.& Pau.de Ca.in l.j.col.fi.in fi.de le.ij.& in d.l.ca-
ptatorias.C.de teſt.mili.uer.alio mõ.co.j.& ſequit̃ ibi Iaſ.Cor.
col.iij.& Dec.nu.x.uolẽtes ſubſtantiã ſubſtitutionis in expreſ
ſam uoluntatẽ tertij nõ poſſe cõmitti,& ꝑ Iaſ.in l.ſi Titio.§.ſi-
cuti nu.vij.de le.j.& idẽ firmãt Alberi.& alij ſcri.in d.l.captato
rię.de le.j.& in l.j.de le.ij.& Cano.in d.c.cũ tibi.max.Barb.col.
46 vj.uerſi.adde ẽt Bal.† Et Alex.in d.l. captatorias.C.de teſta.nu.
vij.& Dec.ibi nu.xj.& alij.poſt Pau.de Caſt.expreſſe dñt ad q.
nĩam,ꝗ ſi teſtõr dicat,inſtituo illũ quẽ Titius elegerit,nõ uale-
bit talis inſtitutio,ea quo ſubſtãtia ipſa eſt cõmiſſa,& non ſola
electio perſonæ,qm̃ nõ erant incertæ de certis,& illo nõ eligen
te,nõ uenirẽt certæ & deputatæ perſonæ,ex quo nõ erat relata
ad certũ genus perſonarũ firmantes hanc opi.eſſe uerã per d.§.
47 cũ quidã.& per alia iura de quib.ſuperius dixi ſigillatim.† Nec
iſtis ob.ſi dicat̃ Veſpeſianũ feciſſe relationẽ ad perſonã certam
de incertis ad puerũ uidelicet ſuæ agnationis uel cogna.nã ꝯce
dit̃ iſto caſu diſpoſitionẽ ualuiſſe,ſi ſuæ agnationis uel cogna.
adeſſet aliquis puer,& ſuperius deduxi.uerũ qa nullus adeſt eri
mus i ij.c.ĩ quo uoluit aliũ puerũ debere eligi,& ſic ꝑſonã ferè
incertã de icertis,cuius electiõis ſubſtãtia ꝯmiſſa ẽ ipſi Diemãti
conſe-

ꝯñr erit nulla nicioſa & captatoria,ex q̃ pluríb. ſupra deductis.
48 † Nec dici poteſt iſto caſu teſtatorē relationem habuiſſe ad certum genus perſonarū ad pueros,uidelicet bene & honeſtè natos,nam aduertendū eſt talem relationem puerorum iſto ſecundo capite non fuiſſe circunſcriptam ſeu coarctatam aliquo certo loco,& ꝯñr fuiſſe generalem & uniuerſalē, quo fuit ut ſi Diemantes non elegiſſet aliquem omnes pueri de mundo bene & honeſtè nati dicerentur per ipſum Veſpeſianum uocati ad tale fideicommiſſum & uenire deberent ad illud quod profecto incertitudinem impoſsibilitatem difficultatem & deriſionē quandam contineret,ꝯñr erit nulla perinde ac ſi de perſonis penitus incertis commiſſa fuiſſet,deciſio eſt in proprijs terminis, & fortioribus.Cuma.in d.l.utrum.§.cū quidam. quem refert & ſequitur Soci.col.iii.nu.vii.& viii.dicen.quod quando quis habet eligere incertum de incertis,non ualet diſpoſitio,quia ſub-
49 ſtantia relicti vr̄ eſſe commiſſa. † At quando habet eligere incertum de certis,licet regulariter ualeat diſpoſitio,tñ iſtud fallit & non procedit,qñ numerus illorum certorum eſſet magnus puta ſi diceretur,lego uni Bononienſi quem hæres elegerit quia eo non eligente non eſt uerisimile quod omnes Bononien. petant,nec de facili poteſt ſciri portio cuiuſq;, & ſic redderetur legatum inutile ſicuti redditur quando habet eligere incertum de incertis,allegant textum,iuncta gl.in.§.ſed unum, inſtitu.de hæredi.inſtituendis. Quanto igitur fortius idem dicendum erit in caſu nr̄o,in quo Diemante non eligente oẽs pueri de mūdo
50 bene & honeſtè nati uenirent. ¶ † Et iſtud comprobo ex dictis Pau.de Ca.in d.l.captatorias.C.de teſt.mili.uerſi.alio modo dr̄ ubi apertè nult ꝙ ſi committitur electio perſonæ,ut puta,inſtituo illū quem Titius nominauerit uel elegerit, talis diſpoſitio erit nulla & captatoria qm̄ per indirectum cenſetur commiſſa ſubſtantia nam Titio nullū eligente, inſtitutio remanebit uacua quia non poſſet aliquis dici inſtitutus & omnes homines
51 mundi remanerent inſtituti. † Quæ inſtitutio dicitur inanis
* iuxta gl.in d.§.& unum, quā * communiter ſequuntur ibi doct. maximè Porc.& Iaſ.& licet Aret.ibi & Iaſ.Fab.in.§. præce.quē refert Imo.in d.l.captatorias,colum.ix.uerſic.quid autem.ff.de hęred.inſtit.dicant illam inſtitutionem poſſe ſubſiſtere inſtituo oẽs homines mundi quia uno adeunte portio aliorū non adeuntium illi accreſceret,tñ rationibus ibi adductis per gl. & docto.
* opi.gl.eſt magis * cōis cōprobata per Pau.& Soc.ubi.ſ̄.nec cōſideratio Ioā.Fab.& aliorum facit ad caſum noſtrum quoniam teſtator ibi ore proprio inſtituit oẽs homines mundi,& ſic uoluntas non erat captatoria,ut eſt in caſu præſenti & alijs rationibus illa ibi impugnatur de quibus per glo.& ſequa. quibus nō obſtat conſideratio Io.Fab.& aliorum conſiderando impoſsibilitatem & difficultatem aditionis faciendæ per omnes, & quia niget abſurdum,& ceſſat uerisimilitudo,& ulterius ſi homines illius loci & domicilij teſtatoris oẽs uellent adire , ad nihilum
52 reduceret̄ diſpoſitio,iuxta Cum.& Soc.ubi.ſ̄.† Et ulterius cōprobantur iſta quoniam ipſa Diemantes apparet ſubſtituta ſub conditione futura non præterita,& ſic ceſſant ea quæ tradūtur per gl.pe.per illum tex.in uerſi.conditio.in d.l.captatorias.ff.de hære.inſti.& per gl.pe.in l.j.uerſic.eod.modo.ff.de his quæ pro non ſc.hab.& Bar.in l.illa inſtitutio,nu.j. de hære.inſti.Fuit.n. commiſſum ut in futurum eligeret,& ꝯñr captatoria erit,:ut dicit Bar.in l.captatorias.C.de teſta.mili.& alij inferius citandi.
53 † Nec talis diſpoſitio fuit commiſſa in uelatam & tacitam uoluntatem ipſius Diemantis,ita quod aliquod extrinſecum per eam ueniret explicandum,quo caſu procederent.ſ̄.in ꝯ̄rium adducta,fuit.n.talis electio commiſſa in expreſſam eius uoluntatē & liberam tendentem ad futurum , nec aliquod extrinſecū per
54 eam ueniebat explicandum ſeu faciendū. † Conſequenter talis diſpoſitio omni reſpectu dicetur captatoria, & nulla , ut habet̄ in l.ſi quis Sempronium.§.at quin. & in l.ſi ita ſcriptum fuerit. ff.de hære.inſti.& ibi docto.oẽs indifferenter hoc firmant poſt gl.& per Bar.in d.l.illa inſtitutio,nu.j.maxi.Imo.in primo not. in d.l.ſi quis Semproniū.& in l.captatorias.col.ii.& col.a.in fi. ff.de hęre.inſti.ut ēt dicit gl.& alij ſcri.in d.l.captatorias.C.de teſta.mili.maxi.Pau.Peruſi.& alij oẽs Mod.poſt Bar.& per Iaſ. nu.x.aſsignantem rationē quam prius in caſu nr̄o deducit Soc. cōſi.xxj.nu.iiij.uol.iij.& Pau.in d.l.captatoriss.per l.nonnunq̄. ff.de reg.iu.& ibi Mod.ēt tradunt,& firmat Soc.in d.l.utrum.§. cū quidam.in prin.& Alber.de Roſ.in d.l.ſi quis Sempronium. & Ang.ꝯſi.ccaxiij.Pro deciſ.col.ij.in fi.& col.iij.in prin. & ha-
55 betur in deciſ.cōſi.Neap.ccclxxj.do.Antonius.col.j.† Et Imo. in d.l.inſtitutio.col.ij.uerſic.item pōt.expreſſe dicit,quod licet ſubſtitutio facta ſub aliqua conditione dicatur ualida quia confertur in euentū conditionis,& eſt certa in materia quia apparet quod teſtator noluerit in euentū cōditionis,& quid in eius defectum & etiā in forma ſic perfecta , ſi teſtm̄ eſt ſolēniter fa-
56 ctum.† Tamen iſta oīa ceſſant in diſpoſitione captatoria continere diſpoſitionis conditionē in futurū,& in qua nihil extrinſecum ueniebat explicandū & totū dependet a mera & abſoluta uoluntate debentis eligere,qui licet habeat declarare & explicare eius uoluntatem in eligendo quæ declaratio actum & factum extrinſecū vr̄ continere,ꝯñr eſſet ualida, ſ̄m Imol.poſt Ang.in l.centeſimis.in fi.ff.de uer.obl.ſicut dicimus in illa cōditione ſi capitolium aſcenderit,&c.tñ Alex.in l.j.nu.xij.col.v. uerſi.Item adde de le.ij.expreſſe iſtud reprobat,uolens illa procedere qñ aliquod factum extrinſecum ueniebat explicandum ſecus ſi ſola & mera uoluntas conſiſtens in eligendo & nominādo quæ cū ſit captatoria & tendens in futurum omni reſpectu erit inualida & nulla,& idē uult Ale.in d.l.captatorias.C.de teſtamento militari.in fi.& Iaſ.ibi nu.iiij.uerſi alio.& v.modo.& nu.x.uerſi.& iſtud ultimum.ſequitur ēt Soci.in d.§.cum quidā. & plenius in d.l.quem hæred.ff.de rebus dubijs. Cum igit per ipſam Diemantem factū aliquod extrinſecū non ueniret explicandum,ſed ſolum mera & abſoluta eius uoluntas & declaratio electionis omni reſpectu. & concludenter dicendum neceſſario ſequitur talem diſpoſitionem eius mere & libere uoluntati cōmiſſam fuiſſe & eſſe nullam uicioſam,captatoriam, & inef-
57 ficacem.† Et Veſpeſianum teſtatorem quo ad hanc diſpoſitionem inteſtatum mortuum fuiſſe ut dicit Pau.de Ca.in d.l.captatorias.C.de teſtō milit.colū.j.& alijs inferius citandi,uolentes talem diſpoſitionē per appoſitionem dictæ conditionis uiciari
58 & reddi nullam. † Non obſtant adducta in ꝯ̄rium, & primo dū dicebatur quod ipſi Diemanti nō fuit cōmiſſa ſubſtantia ipſius fideicommiſsi uniuerſalis,ſed ſolum electio perſonę,& ꝯñr non eſt captatoria,ſed ualida d.l.utrum.§.cū quidam. cum concor. Nam ſubſtantia ipſa dicti fideicommiſsi commiſſa apparet cū electio facienda eſſet de perſona incerta de incertis ferè ut deduximus,& per indirectum ſubſtantia diſpoſitionis commiſſa dicitur ſ̄m Pau.Cuma.& Soci.ubi.ſ̄.prout etiam quia diſpoſitio fuit collata in meram abſolutam & expreſſam uoluntatem ipſius Diemantis & in ſecreta uoluntate ipſius tendens in futurum,nec comprehendens aliquod factum extrinſecum ab ipſa explicandum,ꝯñr captatoria,& nulla erit ut de ſingulis iam diximus,& conſiliū Bal.cccij.uol.ij.in ꝯ̄riū allegatū, hāc probat cōcluſio.qm̄ a ſua ſubſtātia diſpoſitio deficere potuiſſet , Diemante nō eligente,non.n.deberent uenire oẽs pueri de mūdo.
59 † Et tex.in d.l.utrū.§.cū quidam,cū alijs cōcor.non loquuntur qō ſubſtantia diſpoſitionis cōmiſſa eſt alieno arbitrio, prout ēt qm̄ ille tex.& d.l.cū quidā.& d.l.unū ca familia,de lega.ij.cum cōcord.loquuntur qñ cōmiſſa eſt , electio perſonæ incertę de certis,ita quod electione nō facta,oẽs certi ueniunt ut diximus in ſecunda cōcluſione,quod quidē non procedit in caſu nr̄o, in quo uenire deberent oẽs pueri de mūdo,Cum.& Soci.in d.§.cū quidā.Pau.& Ale.in d.l.captatorias,rationibus & deciſionibus per eos adductis & alijs ſuperius additis,& ad ſingulas leges in ꝯ̄rium adductas accommodata fuit rñſio in dicta ſecunda con-
60 cluſione.† Nec erit in cōſideratione quod fuerit facta ſub conditione & quod electione ſubſecuta,cōditio fuit adimpleta, nā iſtud nihil releuat,qm̄ in caſu nr̄o,talis ꝯditio tanq̄ captatoria, & ꝯ̄ bonos mores,uitiat diſpoſitionē,ut inferius apertè oſtendam,& electio ſubſecuta nō cōtinet factū extrinſecū explicandum per ipſam Diemantē & ſic ceſſant ea q̄ per Ange.& Imo. dnr̄ in l.ſi quis Semproniū,de hæredib.inſtituē.continet.n.ſolá merá explicationē uoluntatis,ꝯñr erit captatoria , & nulla ſ̄m
61 Imo.& Alex.& alios cōiter ſuperius citatos.† Nec ob.quod dicebat̄ ex mēte Soc.& Barb.tale incertitudinē poſſe tolli ex ꝯiecturis,qm̄ uere nulla hic adeſt cōiectura , ex quo ſumus in caſu certo & claro cū electio cōmiſſa fuerit libero & abſoluto arbi-
62 trio Diemantis. † Minus obſt.qđ dicebat Pau.de Ca.in l.quē hæredi.ff.de reb.dub.per tex.in l.Theopōpus.ff.de dot.præleg. qm̄ nō ſumus in caſu dictę legis,q̄ ut ꝓcedat multa requirunt̄ tradita p̄ Bar.in d.l.Teopōpus.& ꝯſ.clxviij. Quidā habēs,& p̄ Ale.ꝯſ.liiij.Circa id qđ uol.ij.& q̄a in caſu p̄ſenti ceſſant merito de illa lege arguere nō poſſumus,ut ēt tradit Dec.in ꝯſi. nouiter impreſſo.xiiij.In teſtō,col.fi.Prout ēt quoniam nō ſumus in terminis dictæ legis , nam teſtator non dixit ꝙ ſtetur dicto

Diemantis,commiſit.n.diſpoſitionē in ſecretū uolūtatis ipſius,
63 & ideo erit captatoria ſm Bart.ibi nu.iiii. † Et iſte caſus plens,
ſm quem fuit iudicatum in ſacro reg.conſi.Neapol.ut eſt uide-
re in deciſione eiuſdem ꝯſi.ccclaaj.col.ij.& ſeq.uerſi.ad ſecun-
dam,ubi ēt ex alijs tollitur illa obiectio & cōprobatur opi.nſa.
64 † Et co ēt qm̄ ipſa Diemantes nun aſſerit per Veſpeſianū teſta-
torem circa id ſecrero ſibi aliquid fuiſſe cōmiſſum,& ſic ſumus
extra terminos dictæ l.Theopompus,ut dicit Ang.in d. conſil.
ccj.col.fi.& habetur in d.deci.ꝯſi.Neapo.ccclxxj.col.fi.Nihil ēt
obſtabit quod dicebaꝰ,ꝙ hic ſumus in certo genere perſonarū,
qm̄ ſuperius ꝯtrium oſtenſum fuit ꝯſiderando oēs pueros mūdi
quod genus nō apparet limitatū nec reſtrictū aut regulatū per
aliquam legē,& ideo non poterit inducere ualiditatē diſpoſitio
nis,ut apertiſsimè iam deduxi.Nec obſt.illud quod dicebaꝰ de
pauperibus eligendis,& de cā pia, qm̄ pauperes reducuntur ad
certitudinē ex diſpoſitione legis ita regulantis ultimā uolunta-
tem,& hic nō ſumus in pia cā, ſed penitus prophana, ut diffuſe
65 & amplè deduxi in prima cōcluſ.† Nec obſt.quod dicebaꝰ per
Soc.in d.l.utrum.§.cū quidam,nu.viii.uer.ſm eſt uolen.legatū
factum illi qui per hæredē eligeretur ualere,ut in piam cauſam
dicto.c.cum tibi,& ut actus potius ualeat,&c,qm̄ hic nō ſumus
in pia cā ſed in prophana ut deduxi in prima ꝯcluſione & ſimus
in caſu certo & claro,& non dubio ut d.c.cū tibi procedat, alia
concurrere debēt de quibus in dicta prima cōcluſione quæ idē
penitus hic ceſſant,prout ēt quoniam illo caſu fuit cōmiſſa ſola
electio perſonę legatarij cuius declaratio nō dicitur captatoria
ut habetur in l.ſenatus.§.legatum.ff.de leg.j.ſ̄. in ꝯtrium allega
ta, quod quidem non militat in caſu præſenti, ubi inſtitutio,&
ipſorum ſubſtantia cōmiſſa apparet libero arbitrio ipſius Die-
66 mantis,iuribus deciſio.& rationibus de quibus.ſ̄.† Et quia etiā
qn̄ ſubſtantia legati particularis cōmittitur alieno arbitrio,ta-
lis cōmiſſio erit captatoria,& nō ualida,ut probatur in l. capta
torię,de leg.j.& ibi gl.allegans alia iura,& Alber.de Roſ.Ang.
& alij doct.ibidem illud firmant ut ēt faciunt in l.j.de leg.ii. &
gl.& ſcribē.in d.l.ſenatus.§.legatū.& Imo.in l.captatorias,col.
xj.uerſi.ii.caſu,de hæred.inſti.& Pau.de Ca.in d.l.utrum.§.cum
quidam,& Signo.de Homod.cōſi.cvii.Quidam,col.ii.uerſi.re-
deo ad primū.& Alc.cōſi.clvii.nu.vj.uol.vj.& per Cor.in l.ca-
ptatorias.C.de reſtō milita.col.iii.& Iaſ.ibi num.ii.in fi.& in d.
deciſi.conſi.Neapo.ccclaaj.col.fi.in prin. Quanto ergo fortius
in caſu nſo,fideicōmiſſum & ſubſtitutio uniuerſalis, & eius ſub
ſtantia cōmiſſa fuit libero arbitrio ipſius Diemantis, & agitur
ferè de maiore parte hæreditatis ipſius teſtatoris iudicanda erit
captioſa,& nulla, ut probat textus in d.l.utrum.§.cū quidā de
rebus dubijs per locū a ſpeciali.& tex.in l.cum pater.§.hæredi
tatem,&.§.a filia.ff.de leg.ii.ubi Bar.no.quæ iura loquuntur de
67 fideicommiſſo uniuerſali.† Et ſunt alia infinita iura idē proban
ria per locum a ſpeciali & in terminis hoc dicit Corn.in dicta l.
captatorias,col.iiii.diſtinguens inter uniuerſale & particulare,
eſto quod fideicommiſſa & legata poſsint nutu relinqui & con
iectur is,ſumus.n.hic ī caſu certo & claro,in quo aperiè patet de
uolunt ate captatoria & conſequenter nulla, licet uerſemur in
68 ſubſtitutione & fideicommiſſo uniuerſali. † Nec obſtat quod
dicebatur legatum ſeu diſtributionem committi poſſe arbitrio
boni uiri,& commiſsionem hanc ualere & non eſſe captatoriā,
ualebit igitur & iſta commiſſa Diemanti,nu arbitrio boni uiri,
propter uerbum uidetur,per l.primam.de legat.ſecundo, cum
69 alijs ſupra in contrarium allegatis. † Nam aduertendum eſt, ꝙ
uer.arbitrium.importat boni uiri arbitrium.l.hæc uenditio.ff.
de contrahen.emptio.& tamen ſi inſtitutio commiſſa eſt arbi-
trio alterius non propterea redditur ualida quinimmo uitioſa
& captatoria eſt,ut probat textus apertus in dicta l.illa inſtitu-
tio.in prin.ff.de hæred.inſtitu.& ibi glo.penulti. Alberi.& relli-
qui doctores nota.prout etiam facit gl.Alberi.& alij in l.capta
torias.de hæredi.inſtituen.& idem probat textus per locum a
ſpeciali,& nota.ibi Soci.in d.l.utrum.§.cum quidam. de rebus
dub. & Deci.in l.captatorias.C.de teſtamen.milit. nume.vii.&
viii.dicens ultimam uoluntatem de ſe ipſa conſtare debere in
qua excluditur uoluntas & arbitrium alterius in inſtitutione &
70 ſubſtitutione,per dictam.l.illa. † Nec erit diſtinguendum per
quę uerba fiat commiſsio,ſed ſolum an committatur ſubſtantia
diſpoſitionis,ut paſsim probatur in pluribus legibus ſupra de-
ductis dicentibus non poſſe committi arbitrio alterius, eſto ꝙ
71 illud uerbum ſapiat arbitrium boni uiri. † Et l.prima de legat.
ſecundo,& concordan.loquuntur, quando committitur arbi-
trio boni uiri regulato,ſecus ſi abſoluto & libero,ut dicunt ibi
glo.& doctores,& glo. & ſcribentes in l.ſenatus.§.legatum. de
72 leg.primo,& ſentit Soci.in dicto.§.cum quidam. † Regulatum
autem arbitrium in materia præſenti eſt, quando ille cui com-
mittitur,cogi poteſt electionem & diſtributionem facere & de
perſona incerta de certis, quarum declaratio ſibi commiſſa eſt,
ita ꝙ eo declarante ſuccedit epiſcopus,uel perſonę omnes illę
certę uocantur ut propriè loquuntur deciſiones in contrarium
adductæ, & diximus in prima concluſione quando diſtributio
& declaratio tendit in piam cauſam & in ſecunda concluſio.
quando tendit ad perſonam incertam de certis,quæ in caſu pre
ſenti non poſſunt adaptari,ut diffuſe diximus in tertia conclu-
ſione,ex quo ſubſtantia ipſius ſubſtitutionis uniuerſalis com-
miſſa fuit ipſi Diemanti, & ea non eligente, uenire deberent
73 omnes pueri de mundo. † Quo caſu non erit diſtinguendum
per quæ uerba fuerit facta commiſsio,non enim illa, ſed effe-
ctum conſiderare debemus,ut in ſimilibus dicitur in l.cum pa-
ter.§.donationis de legatis ſecundo,& ibi glo. allegans concor.
& in l.ii.C.communia de lega.cum ſimilib.Minus obſtat aliud
in quo dicebatur,hanc diſpoſitionem non eſſe captatoriam, ex
quo commiſſa fuit electio perſonæ,& interim adeſt hæres uide
licet ipſa Diemantes,quæ puero per eam eligendo grauata fuit
hæreditatem reſtituere deciſio.& iuribus ſupra in oppoſitū de-
ductis,nam ipſę Diemanti,nedum electio, ſed mera ſubſtantia
diſpoſitionis fuit commiſſa,quæ in ipſa electione per ipſam fa-
cienda conſiſtebat & per indirectum diſpoſitio principalis di-
citur commiſſa,& ideo uitioſa & nulla,ut ad plenum & conclu
74 denter oſtenſum fuit in tertia concluſione.† Nec in conſidera-
tione eſt,an interim ſit hęres uel ne, nam eſto quòd interim
aliquis hæres ſit non propterea ſequitur quin illa diſpoſitio cō-
cernens ſubſtantiam electionis non dicatur captatoria, textus
eſt apertus per locum a ſpeciali in l.cum pater.§.hæreditatem.
de leg.ſecundo,ubi hæres erat grauatus hæreditatem reſtituere
cui ex filijs uoluiſſet,& ideo ibi ualet diſpoſitio, quia eo nō eli-
gente,omnes filij uenirent & perſona erat incerta de certis,qua
ratione ceſſante,ſi reſtitutio facienda erat incertę de incertis ui
tioſa eſſet & captatoria,eſto quòd interim aliquis hęres adeſſet.
& ita eſt in caſu noſtro,cum reſtitutio facienda eſſet electione
non facta omnibus pueris de mundo conſequenter non conſi-
deratur an interim adſit hæres,uel ne, ſed ſolum an diſpoſitio
ſit captatoria, uel poſsit reduci ad certitudinem, & hoc idem
uult Barto.in d.l.cum pater.§.a filia,ubi loquitur de reſtitutio-
ne fideicommiſsi uniuerſalis, & ad idem eſt textus in d.l.utrū.
§.cum quidam.& hoc idem probatur in l.unum ex familia. &
in l.cum quidam.& in l.ſi quis Titio.in fine,de legat.ſecundo,
& quam pluribus alijs legibus,quibus adeſt hæres,& ſolum con
ſideratur,an diſpoſitio ſit captatoria reſpectu perſonarum qui-
bus reſtitutio facienda eſt,& deciſiones in contrarium allegatæ
conſiderantes,an interim ſit hæres, loquuntur reſpectu aliorū
actuum, ut interim poſsit conueniri poſsit agere & hæreditas
non dicatur iacere,& ut diſtributio fiat uel in actum certum uel
in perſonas redditas ad certitudinem, ut aperte eſt uidere ex
lectu.dictarum deciſionum conſiderantium cauſam piam, non
autem prophanam,ut eſt pręſens procedunt etiam quando ſu-
mus in primo gradu & actu inſtitutionis & ſubſtitutionis, ut
in illo interim adſit hæres,uel alius loco hęredis,quod ſecus eſt
in ſecundo actu inſtitutionis,& ſic in ipſa ſubſtitutione uel fi-
deicommiſſo uniuerſali,in quo modo uerſamur, nam iſta con-
ſiderantur ut captatoria quando ſunt collata arbitrio alterius,
eſto quòd interim adſit hæres per iura apertiſsima ſuperius ad
ducta,prout etiam obiectio ceſſat,nam ipſa Diemantes Ioan.
Dominico filio teſtatoris,non fuit ſimpliciter ſubſtituta & pu
re ſed ſub conditione,ut omnino deberet eligere puerum, ut
probatur ex uerbis teſtamenti ibi,cum hoc tn̄ ꝙ in dicto caſu
75 omnino debeat eligere.&c.† Quæ dictio tamen poſita ſine co-
pula aduerſatiue uenit ad pręcedentia & reſpectu iuris & reſpe
ctu facti.l.cum hic ſtatus.§.diuortium.ff.de donatio. inter uir.
& uxo.& per Bart.in l.j.in prin.ff.ſi quis ius dic.non obtemper.
& in l.ſi quis argentū.§.ſi initiū.ff.de edē.& in l.hoc amplius.§.
76 de his aūt.ff.de dam.infec.† Et illa dictio,cū conditionē indu-
cit,ex quo denotat ordinē.ut unū p̄cedat & aliud ſequaꝰ,ſecun-
dum Bar.in l.j.col.iiij.uerſi.quæro quid de coniunctione. ff.de
cond.& demon.& in l.Iulianus.in prima oppoſitione eod. titu.
æquipollet enim dictioni,ſi, & ideo utraq; conditionem indu-
cit,ut per Bar.in d.l.j.& per Moder.in l.qui promiſit.nu.j.ff.de
condu

condi.indebi.& in l.ſi ita quis promiſit.§.Seia cauit.nu.j. ff. de
condi.indebi.& in l.ſi ita quis promiſit.§.Seia cauit.nu.ij. ff. de
77 uerb.obl.† Et illud pronomen hoc demonſtratum ad oculum,
ſecundum Bar.& omnes in l.j.in prin.ff.de oper.no.nun.eſt re-
ferendum ad proxima, ſecundum Areti.in l.qui iuraſſe.§.idem
Pomponius.ff.de condit.indebi.& uer.illa in dicto caſu condi-
78 tionem important. † Et illa dictio, omnino præciſam habens
79 naturam.c.qualiter.in fine de iudic.cum ſimi.† Et illud uer.de
beat neceſsitatem importans.l.ſæpe.ff.de off.proconſ.& leg.&
in terminis noſtris eſt textus in d.l.unum.in prine. de lega. ij.&
ibi Alberi.no.præciſè arguunt ipſam Diemantem fuiſſe ſubſti-
tutam ſub conditione, quæ cum de iure fuerit & ſit impoſsibilis
& reprobata & adimpleri non poſsit etiam de facto, ut ſtatim
dicam, non poteſt dici quod interim fuerit & ſit hæres uel ſubſti
80 tuta,& ſic loco hæredis.† Ex quo enim uocatur ad ſubſtitutio-
nem ſub conditione quæ defecit & adimpleri non potuit, talis
ſubſtitutio in ipſa non potuit effectum ſortiri, conſequenter in-
terim non poteſt dici fuiſſe loco hæredis.l.ſi donaturus.in prin.
ff.de condi.ob cau.l.cedere diem.ff.de uerb.ſig.l. qui hæredi.in
fi.ff.de cond.& demon.l.ſi ita hæres.ff.de condi.inſtit.cum infi
81 nitis concord.† Et q́ talis conditio continens diſpoſitionem ca
ptatoriam uiciauerit ipſam diſpoſitionem nec potuerit adim-
pleri de facto per ipſam Diemantem & conſequenter q́ nó ob
ſtent ea quæ fuere adducta ſuperius in contrarium deducitur a-
pertiſsimè, nam aut conſideramus ſubſtitutionem per teſtatorē
facta de ipſa Diemante,& ut probauimus illa non fuit ſimplex.
82 nec pura ſed ſub cõditione præciſa, q́ eligeret puerū,&c.† Quę
conditio impoſsibilis de iure & contra bonus mores non uicia
tur, ſed ipſa conditio uiciat diſpoſitionem & deducit rem ad cau
ſam inteſtati, ut probat textus in d.l.captatorias.& in l.illa,& in
l.ſi quis Sempronium.ff.de hæred.inſtitu.& ita punctaliter fir-
mat.Bar.in l.j.col.ij.nu.v.ff.de condit.inſtit.& Imo.ibi ſequitur
83 col.xiiij.uerſi.circa impoſsibilitatem iuris.& uerſ.j.† Ex eo etiā
quia ſecundum Bar.& Imo. appoſita in ultima uoluntate con-
ditio de iure impoſsibilis, licet regulariter uicietur,& diſpoſitio
nem non uiciet, tamen hoc fallit quando conditio contineret
diſpoſitionem captatoriam, nam nó uiciatur, ſed ipſa diſpoſitio
nem uiciat, ex quo eſt contra bonos mores, & eſt impoſsibilis,
quia lex ei non aſsiſtit propter defectum formæ traditæ a iure
& idem uult Ang.in d.l.j.col.fi.uer.non obſtat. & Pau.de Caſt.
ibidem & Imo.in d.l.illa inſtitutio.col.ij.uer.In eadem gloſ. ibi
non debet ualere.& ſequitur Pau.de Caſt.in l.captatorias.col.j.
uer.j.quando.C.de teſta.mili.dicens per hanc conditionem ca-
ptatoriam ipſam diſpoſitionem uiciari, ita ut diſponens inteſta-
84 tus dicatur decedere. † Prout etiam quia conditio impoſsibilis
de iure, ut eſt præſens, ad huc uiciat diſpoſitionem quando te-
ſtator putauit conditionem eſſe poſsibilē, ut iam putauit & cre
didit Veſpeſianus ut firmat Bar.in d.l.j.col.ij.nu.v.uer.item op
ponitur,& Ang.ibi col.fi.uerſi.fallit ſi teſtator. & Imo.ibidem
in v.limit.ex quo ceſſant, quæ circa hoc in contrarium poſſunt
adduci, de quibus per Bar.ibi & alios, ut aperte firmat Paul. de
Caſt.in d.l.j.in prin.uerſi.& hoc limita. ſi autem conſideramus
hanc conditionem reſpectu pueri eligendi per Diemantem a
fortiori diſpoſitionem uitiabit,& deducet rem ad cauſam inte-
ſtati ex quo eſt captatoria & uitioſa, quoad ea comprehenſa &
contenta in ipſa conditione dicta.l.captatorias.& dicta.l.illa in
ſtitutio.& per alias rationes ſuperius adductas, quæ tanto plus
85 militant in iſta, quàm illa concernente Diemantem. † Nec po-
tuit talis conditio de facto adimpleri, ex quo eſt contra bonos
mores, ut dicit Bar.in d.l.j.col.ij.nu.v.uer.item oppono q́ con-
ditio.& Ange.ibi uerſi.non obſtat & uerſi.ſeq.& Imo. in tertia
limitatione dicens iſtud eſſe etiam alia ratione, quoniam turpe
eſſet ſi admitteretur implementū de facto, illud enim poſſe di-
cimur, quod de iure poſſumus, & licite & honeſte, ut per il-
lum text.dicit Paul.de Caſtr.in l.conditiones. cum concordan.
ff.de condit.inſtit.ex quibus infertur uera reſolutio diſceptatio
tionis præſentis, talem diſpoſitionem fuiſſe captatoriam uicio-
ſam, & nullam & conſequenter ipſum Veſpeſianum circa has
ſubſtitutiones inteſtatum deceſsiſſe, & Ioan.Dominicum eius
filium in iſtis cenſeri non fuiſſe grauatum,& eius matrem illi ab
inteſta.decedenti potuiſſe ſuccedere & ipſum eſſe uniuerſalem
hæredem. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum an extendatur ultra quartum gradum.*
2 *Et quid ſi eſt appoſitum uer.perpetuum.& infinitum.*
3 *Teſtator non dicitur uelle, quod non expreſſit.*
4 *Dictio ſecundum relatiua eſt.*
5 *Relatio facienda eſt, cum omnibus ſuis qualitatibus.*
6 *Legatarij tenentur obſeruare diſpoſita per teſtatorem.*
7 *An & quando inter plures legatarios dicatur factum reciprocum fideicommiſſum.*
8 *Qualis debeat eſſe perſona, quæ ex præſumpta mente defuncti exclu dat ſubſtitutum.*
9 *Alienatione per teſtatorem prohibita omnis alienatio, tam inter ui uos, quã in ultima uoluntate dicitur prohibita.*

CONSILIVM XXXIX.

AN IPSA. d.Actrix concludenter probauerit fidei-
commiſſum fuiſſe relictum & factum ſuper rebus de
quibus modo agitur, an etiam ſufficienter & form li
ter deduxerit, ſe ipſam eſſe de deſcendentibus prin o
rum legatariorum, uel ne, totum diſcutiendum relinquitur ſa-
no iudicio & arbitrio magnifici & peritiſsimi dicti auditoris po
ſitis autem iſtis pro uerificatis,& concludenter probatis, adhuc
dicitur ipſam non poſſe obtinere, ſed reos conuentos eſſe abſol
1 uendos.† Eſto enim q́ tale fideicommiſſum relictum appareret
per illum teſtatorem primis legatarijs & ipſorum deſcendenti-
bus cum expreſſa prohibitione non alienandi, tamen in perſo-
nam ipſius actricis & deſcendentiū ex domina Iulia iam mor-
tuorum fuit penitus extinctum, ex quo de iure non extendebat
ultra quartū gradū, & quartam generationem, ut dicit tex.aper
tus in §.nos igitur.in auctén.de reſtitu.fideicum.colla.ix.& ibi
hoc tenet Iac.de Belui.Bar.& Ang.& Cyn.Bal.& Saly.in l.nolū
tas.C.de fideicom.Bart.& alij doct.in l.filiufa.§.diui. de lega.
iij.per Alex.conſi.lvj.uol.j.& Soc.conſi.xliij.Viſis.col.j.uol. iij.
& quoniam prædicta Actrix & deſcendentes ex domina Iulia,
iam præmortui reperiuntur longe ultra quartum gradum &
quartam generationem dictorum primorum legatariorum di-
cere cogimur in perſonam iſtorum tale fideicommiſſum defe-
ciſſe, quo ſublato inepte & temere ipſa domina Actrix præſens
iudicium intentauit conſequenter ſuccumbere, cum expenſa-
2 rum refectione ſecundum iura uulga.& communia. † Nec iſtis
habet obſtare ſi dicatur tale fideicommiſſum & alienationis ꝓ
hibitionem, fuiſſe factam perpetuo,& ut in infinitum dictæ res
fideicommiſſo relictæ eſſe deberent pœnes deſcendentes dicto
rum primorum legatariorum, quo caſu tale fideicommiſſum e-
greditur quartum gradum,& quartam generationem, ut dicūt
Alex.d.conſi.lvj.& Soci.d.conſi.xliij.allegantes deciſiones id ꝓ
bantes, nam aduertendum eſt quoniam originalia uerba quib.
tale fideicommiſſum dicitur factum, non oſtenduntur, neque
exhibentur, ſolum enim ad probationem dicti fideicommiſsi ꝓ
ducitur inſtrumentum emptionis iſtarum rerum de quibus liti
gatur, in quo primi legatarij & teſtametarij executores illius li-
gij teſtatoris, ſolum aſſerunt tale fideicommiſſum fuiſſe relictū
modo & forma, quibus ibidem per eos exprimitur in qua aſſer
tione non ponitur uer.perpetuo, nec infinitum, & ideo nos il-
lud minime ſubintelligere debemus, erimus ergo in prima con
cluſione & in terminis. d.§.nos igitur.cum concordan. ſi enim
talia uerba per teſtatorem fuiſſent expreſſa utiq; appoſita fuiſ-
ſent in dicta aſſertione,& narratiua quam fecerunt prædicti pri
mi legatarij,& illi executores teſtamentarij, & cum ab eis, ibi
non referantur, neceſſario ſequitur q́ per ipſum teſtatorem nó
fuerunt expreſſa nec appoſita, ſumus ergo in concluſione prima
3 † nam ſi teſtator hoc uoluiſſet, utique expreſsiſſet & non expri-
mendo habetur eius uoluntas, q́ noluit argu.c.ad audientiam.
extra de deci.& in l.unica.§.ſin autem deficientis.C.de cad.tol-
len.iunctis etiam his quæ habentur in l.ſi non repetendi. C. de
condi.cau.da.& in l.ſi maiores.C.de tranſact.& in l.quidam cū
filium.ff.de hæred.inſti.Nec iſtis obſtant illa uerba appoſita in
alio capite dicti inſtrumenti uenditionis rerum prædictarum
ubi ponitur uer.perpetuo, quoniam relationem habent ad uo-
luntatem & diſpoſitionem dicti teſtatoris, & ad illam ſe refe-
4 runt.† Vt patet per illam dictionem, ſecundum relatiuam, ſe-
cundum Bar.in extrauag.ad repri.in uer.pront. et per eundem
5 & alios doct.allegantes concor.in l.edita.C. de edend.† Et ideo
neceſſario intelligenda ſunt ſm relatum & cum qualitatibus
de quibus in eo, ſm Barto.in l.ſi quis ſeruum.§.fina. nume.v.
de lega.ij.et in l.j.ff.de recepta.et in l.j.et iij.ff.ſi fam. furt. fec.
dica et habetur in l.in teſtaméto.ff.de cond. et demon. cum ſi.

et quoniam in uoluntate et diſpoſitione teſtatoris, ad quam fit relatio & de qua &, eius forma & uerbis iam dictũ erat uerba p̄dicta non fuerunt appoſita ut deductum fuit merito hæc uerba in iſto capite appoſita nihil operantur, cum ſtent de per ſe ſed relatiue & in relato de eis, nulla habeatur mentio nec expreſsio, & attenta uoluntate & diſpoſitione teſtatoris, tale fideicõmiſſum egredi non debet quartum gradum & quartam generationem & quam diſpoſitionem & teſtatis uoluntatem illi primi legatarij & executores teſtamentarij alterare & immutare mini-
6 me potuere apponendo dicta uerba. † Tenebantur enim illam ad unguem obſeruare & adimplere ad tradita per Bar. in l. alio. ff. de alim. & ciba. leg. & in l. ſi quis ad declinandam. C. de epiſ.
7 & cler. & in c. fi. de teſtam. lib. vj. cum ſi. † Vlterius aduertendũ eſt, quoniam licet tale fideicommiſſum apparet relictum illis primis legatarijs & deſcendentibus ipſorum non propterea dicendum ſequitur, q̄ inter ipſos deſcendentes fuerit inductum reciprocum fideicommiſſum, ita q̄ ſi unus ea deſcendentibus decederet ſine liberis & deſcendentibus diceretur eſſe grauatus per fideicommiſſum reciprocum portionem reſtituere deſcendentibus alterius legatarij, nam licet uocentur actiue deſcendẽtes, non propterea ſequitur q̄ paſsiue & reciproce dicantur grauati onere fideicommiſsi, ut eſt de mente. Bar. in l. hæredes mei §. cum ita. ff. ad Treb. quem ſequuntur ibi Ang. Cuma. Imo. Pau de Ca. & Alex. dum nolunt q̄ quando ſubſtitutio eſt facta poſt mortem plurium, non propterea dicitur inductum reciprocum fideicom. ut plene tangit Alex. conſi. acj. Ponderatis his. uol. j. & in l. pe. col. vj. uer. in fideicommiſſaria. C. de impub. & alij. ſcrib. ibi ſequuntur, ut etiam facit Soc. in d. §. cum ita. col. ij. in v. caſu aſſerens in ciuitate Ferrariæ ita fuiſſe iudicatum, ſecundum d. conſi. Alex. ut idem Soc. refert conſi. xciiij. pro clariori. col. v. uolu. iiij. & conſi. Iaia. uiſo teſtamento. col. pen. uer. præterea. uol. iij. nolens iſta procedere quando ſubſtitutio eſt facta poſt mortem plurium, etiam in tota re legata, ut etiam ſenſit idem Soci. conſi. cxiij. ſupraſcripti. colu. pen. & fin. uol. j. & firmant ſcrib. in l. ſi pater impuberes. ff. de uulg. & pup. & Iaſ. in l. quidam teſtamento. nu. v. & in l. uel ſingulis. co. ti. Prout etiam reciprocum fideicom. non fuit inductum, nam licet integra & tota res legata appareat relicta primis legatarijs & eorum deſcendentibus tamẽ non fuit expreſſe facta ultimo morienti conſequenter ceſſabit grauamen reciprocum ut per Bar. & alios in d. §. cum ita. & per Alexand. in d. conſi. acj. & per doctor. in d. l. ſi pater impuberes. & in d. l. peulti. & etiam ſuadetur per l. Titia. §. Seia. de legatis ij. inducendo eam per locum a ſpeciali, ſecundum Imo. Dyn. &
8 alios ibi, & alios docto. ubi. ſup. † Eo etiam quoniam in præſenti aſſerto fideicommiſſo non poteſt conſiderari perſona quæ ex præſumpta mente defuncti poſsit excludere alios ſuccedentes ultimo morienti, qm̃ ipſi deſcendentes ex legatarijs primis, non ſunt deſcendentes ipſius teſtatoris ſed tranſuerſales, nam legatarij primi erant nepotes teſtatoris ex fratre, & ſic ex linea tranſuerſali, deſcendentes ergo ex ipſis legatarijs tranſuerſales ſunt dicto teſtatori & non deſcendentes ex eo, & cum ex eo nõ deſcendant, non poteſt capi illa coniectura reſpectu perſonæ di-
* lectę ab ipſo teſtatore, ut * cõmuniter traditur poſt Bar. & per Alex. & alios maxime Soc. nu. xxvj. in d. §. cum ita. & per Alex. in d. conſi. xcj. & diffuſe per Soci. d. conſi. xciiij. uol. iiij. & comprobantur iſta apertiſsime ex uerbis ipſius teſtatoris expreſsis & appoſitis in dicto fideicommiſſo, dum uoluit q̄ ſi contingeret ipſos legatarios ſeu deſcendentes ex eis alienare uel ad actũ alienationis peruenire de re, ſeu rebus emendis q̄ alienatio eſſet irrita, & q̄ talis res alienata perueniret ad hæredes ipſius teſtatoris & in ſua hæreditate & bonis pleno iure ſpectaret.
9 † Et prohibita alienatione per teſtatorem prohibita cenſet & hæredis inſtitutio & ſic non ſolum alienatio quæ fieret per actũ inter uiuos, ſed etiam illa quæ fieret per actum ultimę uoluntatis & dicit Dy. in l. pater. §. Iulianus de leg. ij. & tradunt Bart. & alij in l. ſi ita quis. §. ea lege. ff. de uerb. ob. & poſt gl. firmat Bar. in d. §. diui col. fi. nu. xvij. & ibi diffuſe ſcrib. proſequuntur & apertius iſtud colligitur ex alio capite dicti teſtamenti relato in alio capitulo dicti inſtrumenti, in quo dicitur quod ſi contingeret res ipſas legatas ad alium poſſeſſorem & detentorem peruenire, quod eſſent obnoxię & obligatę hæredibus dicti teſtatoris q̄ talis res perueniret ad dictos hæredes & in ſua hæreditate & bonis, & quod de eis poſſent hæredes ipſi diſponere. Ex quib. apertè patet teſtatorem iſtis caſibus noluiſſe inter ipſos deſcendentes ex primis legatarijs inducere reciprocum fideicommiſſum, nam uoluit & diſpoſuit in caſu quo deſcendentes ex legatarijs alienarent tam per pactum inter uiuos, quàm per ultimam uoluntatem, ut probatum eſt, & caſu quo dictæ res peruenirent ad hæredes ipſius teſtatoris expreſſe prohibendo & excludẽdo alios deſcendentes ex dictis legatarijs, cuius uoluntas omnino ſeruanda eſt iuribus uulgar. ex quibus ſequitur q̄ res iſtę quę petuntur ſi reperiuntur pœnes iſtos reos conuentos per actum alienationis factæ inter uiuos, ſeu per actum ultimæ uoluntatis ſeu alio modo pœnes ipſos exiſtant quod modo aliquo contra eos non poteſt agere, uti agit ipſa Actrix ad conſequendum dictas res, uirtute dicti fideicommiſsi, cum iſtis caſibus fideicommiſſum non uocet eam, ut in ſimilib. tradit Oldrad. conſi. xxj. Thema tale eſt. & cum ſine actione agat merito uenit excludenda. l. ſi pupilli. §. uideamus. ff. de negot. geſtis, cum ſimil. & omni ex capitè rei ueniunt abſoluendi cum expenſarum refectione.

Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Soror tertij ordinis, & mantellata, an poſsit ab inteſtato ſuccedere fratri una cum alijs fratribus de iure communi.*
2 *Et ſi extat ſtatutum, quod ſtantibus maſculis fratribus, ſorores excludantur.*
Statutum conditum à laicis, an comprahendat iſtas mantellatas, et nu. 3 & ſequent.
3 *Statuta laicorum an & quando ligent perſonas eccleſiaſticas & alijs ſequent. & nu. 17.*
4 *Et alia ſtatuta non ualent ex defectu poteſtatis etiam ſi nominatim eam excluderent.*
5 *Statuta laicorum non ualent contra priuilegia perſonarum religioſarum, & ſequ.*
6 *Et contra ea quæ illis competunt de iure communi.*
7 *Nam uidentur reddi timidiores ad religionem ingrediendam.*
8 *Et quid ſi tales perſonæ ingreſſa ſunt religionem poſt conditum ſtatutum. & nu. 16.*
9 *Et quid ſi agitur de ſucceſsione clerici.*
Bona clericorum non uidentur ſubiecta ſtatuto laicorum.
10 *Non adiens hæreditatem re ſeu uerbo, eam non tranſmittit etiam ad ſuos, & nu. 25.*
11 *Statuta condita a laicis ualent quando ſeruata forma condita ſunt.*
12 *Et quando ſunt à ſummo Pont. approbata.*
13 *Et ſtatuta excludentia ſorores, et deſcendentes ex eis excluduntur & num. 19.*
14 *Soror tertij ordinis mantellata non eſt proprie perſona religioſa & eccleſiaſtica.*
15 *Et ideo ligatur ſtatutis laicorum, & nu. 16. & ſeq.*
16 *Et excludi debet ſi poſt conditum ſtatutum habitum ſumpſit etiam ſi eſſet religioſa, & nu. 8.*
Statutum enim iniecit uinculum antequam habitum aſſumeret.
Et quod quando ſtatutum loquitur generaliter ſiue in ſpecie de eis, & num. 15.
Et an ſit facienda differentia, ſi ſtatutum loquitur in rem uel in perſonam.
17 *Et quando ſtatutum concernit ius quærendum & nõ quæſitum, an ualeat contra iſtos.*
18 *Et ualet conſuetudo excludens eam quando poſt conſuetudinem ſuſcepit habitum.*
20 *Perſona clerici actiuè comprahenditur in ſtatuto, nam poteſt ſuccedere fratribus, & excludit ſorores fœminas.*
21 *Et ſoror ipſius excluſa erit ab eius ſucceſsione a fratribus maſculis.*
22 *Teſtamenta clericorum comprehenduntur ſub ſtatuto diſponente de teſtamentis inſinuandis, ita ut aliter non ualeant.*
23 *Statuta loquentia circa temporalia, ualent & obſeruari debent in foro canonico.*
24 *Bona patrimonalia clericorum differunt a bonis eccleſiaſticis, nec a pari procedunt.*
Qualitas ſtatuti loquentis de dotata uerificanda eſt in uerſi. quæ uiuente fratre.

CONSILIVM XL.

SI IVS commune conſideramus, iſta ſoror, q̃ poſt-
1 modum aſſumpſit habitũ tertij ordinis † & effecta fuit monialis, ſeu ut uulgo dicitur Pizzocora ſiue mantellata bene potuit ſuccedere una cum alijs fratribus

tribus ſuis,ill i clerico,communi omnium fratri ab inteſtato de
functo uti diſponunt iura uulg.& communia & ſi ſtatuta ciuita
tis Rauennæ quis attendere uoluerit,quibus diſponitur extanti
tibus fratribus maſculis ſorores & ab eis deſcendentes ſuccede
2 re non poſſe in bonis alterius fratris ab inteſtato defuncti.† Ad
huc uideretur idem dicendum,quoniam tale ſtatutum conditum
apparet a laicis a quorum iuriſdictione ſoror iſta & monialis
fuit exempta,ex quo ut perſona religioſa conſideratur,ut dicunt
poſt glo.in uer.obedientiam.doct.in c.le.j.de relig.domi.& tra-
dis Bar.in l.ſemper.§.fi.ff.de iu.immuni.& Cano.in c.ij. de for.
compe.& eſt defenſorium amplum fratris.Ioan.de Capiſtrano.
3 † Quo fit ut ipſa dicto ſtatuto non potuerit ligari,cum talia ſta
tuta perſonas eccleſiaſticas & religioſas minime ligent, ut habe
tur in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.ubi diffuſe ſcribent.omnes ma-
xime poſt alios Deci.nu.v.xiij.& xvj. extra de conſtitu.& in ca.
quod clericis extra de fo.comp.cum concor.& in terminis no-
ſtris per Albert.Bru.in tracta.q ſtanti.maſcu.&c.in viij.articu.
prin.q.ij.in fi.car.xxxiij.col.ij.† Ex defectu enim poteſtatis tale
4 ſtatutum non ſubſiſtit etiam ſi nominatim a ſucceſsione monia
lem excluderet ſecundum Bar.in l.fi.co.iij.C.de pac.& Ang.ibi
col.pe.& Alex.conſi.cxxxix.Viſo.col.fio.uol.ij.cum alijs alleg.
per Deci.in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.nu.lij.lvij. & xxviij.poſt
Fely.ibi nu.lxxxviij.& per Albert.Bru.in tracta.de ſta.exclud.
fœmi.in vj.artic.prin.in j.membro,in ij.q.fol.mihi.xiiij.col. mi
hi.j.uerſi.unde tenendum puto.† Non enim ualent ſtatuta laico
5 corum contra priuilegia perſonarum religioſarum facta,ſecun-
dum Inno.in ca.nouerint . de ſenten.excom.& reliq.docto.ibi.
6 † Et contra ea quæ eis competunt de iure communi, ut in c. fi.
de rebus eccle.non alienan.& Alex.conſi.ccx.Viſa.col.iiij.nolu.
ij.cũ alijs allegatis poſt Fel.in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ,per De
7 ci.nu.j.& ij.† Redduntur enim quodammodo timidiores perſo-
næ iſtæ religionem uolentes ingredi cõſiderata diſpoſitione ſta
tutorum,conſequenter facta quaſi dicuntur contra libertatem
eccleſiaſticam,ſecundum doct.in d.c.nouerint Bar.& alios in au
then.caſſa.C.de ſar.ſan.eccle.per Abb.& alios adductos p Dec.
8 in d.c.eccleſia.nu.iij.† Et eſto q aliqui docto.dicant ualere ſta-
tutum & includere monialem,quæ religionem ingreſſa, & poſt
conditum ſtatutum,ut inferius dicetur,tamen iſtud non proce
dit ita indiſtincte, ſed tunc demum quando uerba ſtatuti ſorte
concepta in rem,ut quia diceretur q hæreditas deueniret ad ma
ſculos & non ad fœminas,quando autem uerba ſtatuti diriguo-
tur in perſonam,ut eſt in ſtatuto præſenti,diſponente q exiſten
tibus maſculis,ſorores non ſuccedant iſto caſu tale ſtatutum nõ
ligabit,nec comprehendet perſonam religioſam,ita Bal.in l. cũ
ctos populos.C.de ſum.Tri.& fi.ca.in repeti.quem refert & ſe-
quitur ibi Ioan.Bapt.de ſancto Seuerino in ſua repeti.car. pen.
9 † Ex eo etiam tale ſtatutum non uidetur excludere dictam ſoro
rem monialem,& ſucceſsiue eius filios,ea mortua,quoniam hic
agitur de ſucceſsione bonorum clerici defuncti ab inteſtato, q̃
bona erant ſua propria & patrimonialia , quæ gaudent eodem
priuilegio,quo gaudent bona eccleſiæ & ideo non uidetur ſub
iecta dicto ſtatuto,ſecundum gloſ.ſecundam in fin. & ibi tradit
Abb.in d.c.& diffuſe proſequitur Fely.ibi.nu.x.& Dec.nu. xxj.
& xxij. Iſtis tamen non obſtantibus contraria ſententia uerior
eſt,dictam ſororem a ſucceſsione dicti eius fratris fuiſſe & eſſe
10 excluſam,& ſucceſsiue eius filios ad illam non uenire. † Nam ſi
ius commune conſideramus,quo ipſa pariter cum alijs fratribus
adm itti poterat,tamen quia nunquam re ſeu uerbo, dum uiue-
ret dictam hæreditatem adiuit minimeque agnouit, proculdu-
bio eam ad ſuos hæredes & filios tranſmittere non potuit, nec
eius filiæ illam petere poſſunt ex perſona matris obſtante impe
dimento tranſmiſsionis prædictæ,ut eſt tex.apertus,& ibi Bar.
& alij omnes tradunt in l.quoniam ſororem.C.de iu.delib. &
habetur in l.j §.in nouiſsimo.C.de cad.tol.per Bar.& alios in l.
uentre.ff.de acq.hær.& no.in l.emancipata.C. qui admi. Prout
etiam ipſa ſoror & eius filij excluſi ſunt ab hæreditate prædicta
conſideratis ſtatutis ciuitatis Rauennæ dictas perſonas expreſ-
ſe excludentibus de quorum ſtatutorum ualiditate in præſenti
11 non eſt opus dubitare.† Cum condita appareant ſeruata forma
tradita a iure ad no.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& in. diffuſe p
Cano.in c.j.de conſti.& in l.cunctos populos.C.de ſum. Tri.&
12 fid. cath. in l.j.in prin.ff.quod quiſque.iu.† Et potiſsimum cum
approbata appareãt & confirmata per ſummum Pont. ſecũdum
doct.in c.j.de tranſac.& Bar.in l.priuilegia.C.de ſac.ſanc.eccl.
& Alex.conſi.lix.Viſo.col.v.uol.j.& per Abba.& alios maxime
13 Dec.nu.xvij.& ſeq.in d.c.eccleſia.† Et quoniam ſtatuta prædi-
cta a tali ſucceſsione fœminas & ſorores excludunt ſtantibus
fratribus , omnes ſorores & deſcendentes ex eis excluſæ dicunt
cum ſtatutum hoc expreſſe dicat.l.non aliter . enim uulgari. de
lega.iij.& generaliter loquatur.l.j.§.& generaliter . ff. de lega.
14 præſtan.l.in fraudem.§.fin.ff.de teſta.mili. † Et quia ipſa ſoror
poſtmodum effecta mantellata & tertij ordinis proprie non eſt
perſona religioſa,nec eccleſiaſtica,ad nota.in ca. cum ex eo.de
ſent.excom.in clemen.& per Abb.in rub.extra de regu. in cle.
j.de decim.& per Bar.in l.j.ff.de pœn.& per eundem in l. ſemp.
§.fi.ff.de iu.imuni.& ibi Alex.in apoſtil.plura accumulat, ut ẽt
tangit Fely.in c.dilecta.de maiorit.& obed.& in tract. quando
lit.apoſt.noc.patro.col.vij.& per Rot.in antiqua dec.cccxxxij.
& alibi pluries per Mode.in c.ij.& per Maria.in c.j. extra de fo.
15 compe.† Concludentes has perſonas ſtatutis laicorum ligari,ut
uidetur ſentire Soc.conſi.ccxxx.Viſo.col.pen.circa fin.uol.ij. ſi
quis autem uellet inhærere alteri opinioni,& aſſerere has perſo
nas dici religioſas & ſtatutis laicorum non ligari,nec cõprehẽ
di.adhuc dico tale ſtatutum de quo modo agitur ligaſſe & cõ-
prehendiſſe dictã ſororem poſtmodum effectam monialem ,
quoniam poſt cõditum ſtatutum ipſa effecta fuit monialis,quo
caſu ſtatuto condito per ſeculares ligatur , non enim ſtatutum
ſpecialiter loquitur de ingredientibus uel ingreſsis religionem,
quo caſu procedere poſſent deciſiones ſuperius adductæ in con
trarium,ſed loquitur generaliter & excludit fœminas a ſucceſ-
16 ſione fratrum extante maſculo.† Quæ fœmina ſoror,ſi poſt cõ
ditum ſtatutum aſſumpſit habitum excludi debet a ſucceſsione
& excludenda uenit,ut eſt caſus noſter præſens , nam ſtatutum
iniecit uinculum antequam habitum aſſumeret,ita firmat Ioã.
And.in reg.ſine culpa.in Mercurial.de reg.iu.lib.vj.& ſequitur
Abb.allegando concor.in d.c.eccleſia,col.mihi.pe.uerſi.in hoc
tamen aduerte.nu.xxv.& ibi Abb.in d.cap.quod clericis.de fo.
comp.nu.xxxix.& ſeq.col.vij.uerſ.& quoniam.& ſequitur Pau.
de Caſt.conſi.cccxxxv.primum dub.& Fely.adducens alias de-
ciſ.& ita declarans prædicta in d.c.eccleſia.nu.lxxxvij.& ſeq.&
Dec.ibi alias addens.nu.lxvj.& ſeq.& Soc.d.conſi.ccxxx.col.fi.
& diffuſe iſtud proſequitur Alber.Bru.in d.tract.de ſtatu.exclu.
fœmi.in vj.art.prin.in j.membro.in ij.q.car.xiij.col.ij & iij.ubi
* aſſerit hanc eſſe * communem quando ſtatutum loquitur gene
raliter & expreſſam mentionem non facit de perſonis religioſis
& ingredientibus monaſterium,& col.iiij.uer.nunc & ſecundo
& col.ſeq.ubi reſpondet illis obiectionibus.ſ.in contrarium fa
ctis,tollendo illam differẽtiam an ſtatutum loquatur in rem an
in perſonam ex quo in caſu noſtro non militat, quando poſt ſta
tutum fœmina habitum aſſumpſit & dicit opi.Bal.in conſ. ſuo
cccxxx. Quidam Lellus . & aliorum ſequac. non eſſe ueram ex
* quo in caſu noſtro * communis eſt in contrarium,ut expreſſe ip
ſe tangit allegando alias deciſ.& rationes,in eodem.vj.art.prin.
car.xiiij.col.ij.& ſeq.uerſi,ſed iſtis non obſtantibus.& in tract.
ſuo de conſti.in uer.ſucceſsio.§.moniales.uerſi. ſtatutum quod
17 excludit.† Eo etiam cum ſtatutum prædictum cõcernat ius quæ
rendum,& non quæſitum , quo caſu, ualet etiam in præiudiciũ
eccleſiæ & clericorum,ut dicit Bal.in rub.col.ij.uerſi. quæro an
ualeat extra de conſti.& Dec.allegans concor.in d.cap. eccleſia
ſanctæ Mariæ.nu.lxxiiij.& comprobantur iſta conſiderata con-
ſuetudine uigente in ciuitate Rauennæ tanti temporis, in cuius
contrarium non extat memoria qua obſeruatum fuit ſorores a
ſucceſsione fratrum penitus excludi ſtantibus fratribus maſcu-
lis,ſiue agatur de ſucceſsione fratris clerici ab inteſta.mortui,ſi
18 ue non, ſiue etiam ſoror ſit ſæcularis,ſiue monialis. † Quæ con
ſuetudo obſeruanda uenit quando poſt eam inductam ſoror ha
bitum aſſumpſit,& conſuetudo generaliter ſe habet,ut dicit Io.
And.in d.reg.ſine culpa de ſecundo genito effecto clerico poſt
ſtatutum uel conſuetudinem,& ſequitur Abb.in d.c.eccleſia . &
in d.c.quod clericis.uer,ſuperius alleg.& Pau.de Caſt. d. conſi.
cccxxxv.& Soc.d.conſi.ccxxx.col.fi.Fely.in d.c.eccleſia.nu.xc.
& ſeq.Dec.& Alber.Bru.ſuperius citati,& per doct.in c.ad no-
ſtram.extra de prob.& ibi Fely.col.ij.cum alijs alleg.per Alber.
Bru.in d.tract.de conſti.in uer.clericus.uer.conſuetudo laico-
19 rum.† Patet igitur ex iſtis,ipſam ſororem mantellatam dicto ſta
tuto fuiſſe comprehenſam,& uirtute ipſius fuiſſe excluſam a di
cta ſucceſsione a qua etiam excluſi ſunt eius filij & deſcendentes
ex ea,ut expreſſe dicit dictum ſtatutũ,& iure etiam idem cautũ
eſt,ut excluſa una perſona per ſtatutum excluſæ uideantur om-
nes deſcendentes ex ea arg.l.ſi uiua matre.C.de bo.mater. & p
Bar.

Bar.in l.liberorum.col.antep.& ſeq.de uer.ſign.& per Cor.cõſ.
cxvj.& cxviij.alias.clxxxviij.uolu.ij.cum alijs accumulatis per
Alber.Bru.id.tract.q ſtan.maſc.in vj.art.prin.in ij.membro.q.
j.ſol.xvj.col.iij.uer.& primo quæro.†Si autem conſideramus p
ſonam dicti clerici defuncti,certum erat actiue ipſum compre-
hendi in ſtatuto,cuius uirtute poterat fratribus ſuis ſuccedere,&
fœminas,ut tradit Lap.alleg.axxj.in ciuitate Florentiæ. & Car.
in c.perpendimus.in ij.q.de ſent.excom.& Alex.conſi.ccix.co.
pen.uol.ij.& Abb.in c.ex literis.in princ.de ui.& hone.cler.cũ
alijs poſt ipſum alleg.per Fely.in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.nu.
xciij.& Dec.nu.laia.& lxx.& diffuſius per Alber.Bru in d.tra-
cta.q ſtan.maſcu.in xij.art.prin.q.xj.ſol.lavj.col.ij.& iij.ubi aſ
21 ſerit hanc eſſe * communem & reſpondet contrarijs.†Ita etiam
* ſoror ipſius clerici uirtute.d.ſtatuti dicetur eſſe exclusa x ſucceſ
ſione ipſius clerici ab inteſtato defuncti extantibus fratribus
maſculis,ut dicit Roma.conſi.ccccxxvij.habeo caſum,ubi al-
legando ad id plura,& reſpondendo xd.d.c.eccleſia ſanctæ Ma-
riæ firmant hanc concluſ.ut etiam facit Barbat.in d.c.quod cle
ricis.col.axxiij.& ſeq.& Bal.conſi.xxx.uol.iiij.& Car.in d.c.per
pendimus.q.viij.& quàm plures alij idem uolunt poſt Abba. in
d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.in fi.citati per Fely.ibi.colu.aavij.&
Dec.car.pen.& poſtremo idem firmat Alber. Bru. in d.tract. q
ſtan.maſc.&c.i viij.art.prin.ĩ ij.q.ſol. xxxiij.col.j.& ij.ad quorũ
corrobationem faciunt tradita per Bar.in d.l.cunctos populos,
in v.q.col.ix.uerſi.do etiam exempla.& Bal.in d.authẽ.caſſa. in
v.q.cum alijs alleg.per Alber.Bru.in tract.de conſti.in uer.cle-
ricus.uer.ſtatutum quod teſtamenta. † Vbi uolunt teſtamenta
22 clericorum comprehendi ſub ſtatuto diſponente teſtamẽta nõ
infinuata non ualere.†Et quia ſtatuta loquentia circa tempo-
23 ralia,ualent & tenent & obſeruari debent in foro canonico, ſe-
cundum Inn.& Abb.in c.j.extra de ſponſal.cum alijs allega.per
Fely.in d.c.eccleſia.nu.alij.Prout etiam ualent quando indire-
cte diſponitur ſuper bonis poſtmodum proueniendis ad eccle-
ſias ſecundum Bar.in l.reſcripto.§.ſciendum.uer.ſed quæro u-
trum.ff.de muner.& hono.cum alijs accumulatis per Fely.in d.
c.eccleſia.nu.lxxxj.†Et quia bona patrimonialia clericorum dif
24 ferunt a bonis eccleſiaſticis,nec procedunt a pari niſi in caſib.
a iure expræſsis,& caſus præſens non reperitur exceptuatus cõ-
ſequenter ſubiacet ſtatutis laicorum,modo quo.ſup.concluſũ
fuit ut habetur in c.fi.de ui.& hone.cler.& diffuſè proſequitur
Fely.in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.nu.xij.uer.ſed nihilominus.&
Deci.ibi nu.xxj.& ſic quocunque capite conſiderato,uera & ſo
lida reſultabit concluſio in dicta ſucceſsione clerici ab inteſta-
to defuncti,non potuiſſe admitti dictam ſororem effectam mo
nialem,nec ſucceſsiue eius filios & deſcendentes ex ea, ex quo
peruenire debet ad fratres clerici maſculos. Non obſtant ſupe-
rius adducta in contrarium,nam etiam conſiderato iure com-
muni filij dictæ ſororis non poſſunt uenire ea quo eorum mater
non potuit ad eos tranſmittere talem ſucceſsionem. d.l. quo-
niam ſororem,cum ſi.& quia omnibus iſtis obſtat dictum ſtatu
tum,quod præfertur iuri communi,& ut ius municipale obſer-
uandum eſt,non obſtat quod dicebatur tale ſtatutum non liga-
re iſtam monialem & mantellatam, ſecundum Bald.& alios ſe-
quac.uxm eam ligauit.& ipſa dicto ſtatuto fuit comprebenſa,
tum quia non dicitur perſona religioſa,ſecundum illam opin.ſu
perius adductam,& ſi quis aliam uellet ſequi adhuc dicitur tale
ſtatutum eam ligare,ex quo factum fuit antequam ipſa habitũ
* aſſumeret,ut habet * communis concluſio ſuperius adducta &
comprobata pluribus rationibus deciſionibuſque,quibus ſubla
ta fuit alia opinio tenentium contrarium.& per quas etiam fuit
ſublata illa opi.Bal.& Io.Bapt.de ſancto Seueri. per quam fie-
bat differentia an ſtatutum loqueretur in rem, an in perſonam,
& ex quam pluribus alijs ſuperius adductis oſtenſum fuit opi-
* nionem hanc noſtram eſſe * communem & indicando & con-
ſulendo eſſe ſequendam ut monialis comprehendatur quando
poſt ſtatutum conditum habitum aſſumpſit,ut contingit in ca-
ſu præſenti in iſta ſorore effecta monaca. Quæ uiuente fratre
clerico fuit maritata & dotata,& ↄſequenter uerificata illa qua
litas ſtatuti loquentis de dotata a patre ſeu fratribus, ut tradit
Fely.allegando deciſ.in d.c.eccleſia.num.xcj.Et etiam quia ipſa
poſt mortem dicti clerici fratris ſui habitum prædictum aſſum
pſit quo caſu bona iam peruenerant ad laicos, ut poſt alios per
eum citatos dicit Alber.Bru.in d.tract.q ſtan.maſcu.in viij.ar-
ti.prin.q.ij.nec obſtant alia generaliter in contrarium adducta
quibus dicebatur ſtatuta laicorum non ualere ex defectu pote-
ſtatis,& quia tollunt priuilegia conceſſa religioſis, & reddunt
eos timidiores ad ingreſſum religionis,nam diuerſo caſu loquũ
tur,& quando de perſonis religioſis in ſtatuto expreſſa fuit fa
cta mentio,& quando poſt habitum aſſumptum ſtatutum con-
ditum eſt,quæ penitus ceſſant in caſu præſenti,ubi habemus de
ciſio.in puncto diſponentes talia ſtatuta ualere & ligare perſo-
nas religioſas aſſumentes poſtmodum habitum & uolentes ta-
lia ſtatuta locum habere etiam quando ſucceditur clerico ab in
teſtato morienti,& quia bona patrimonialia clerici non gau-
dent priuilegio quo gaudent bona eccleſiæ niſi in caſibus in iu
re expreſsis,inter quos non reperitur caſus præſens,ut deductũ
fuit,ex quibus neceſſario infertur talem ſororem a dicta ſucceſ-
ſione fuiſſe excluſam,& conſequenter excluſos eſſe deſcenden-
tes ab ea & illam applicandam eſſe fratribus maſculis prædicti
clerici ab inteſtato defuncti. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Grauatus ſi decedat ſine filijs relicta filia & nepte teſtatoris inſti-
tuentis proprias filias in parte, & in reſiduo eas excludentis, an
& quando neptis excludat ſubſtitutum.& per 10.*
2 *Et licet ſubſtituto non ſit expreſſe facta neptibus an ſit tacita.*
3 *In fideicommiſſis mentem attendimus potius quàm uerba, & nu-
mero.52.*
4 *Et an ſit efficax coniectura,quia filiam in parte inſtituit maſculos i
uniuerſo,& nu.5.*
5 *Et na eadem ratione uideatur neptes ex filio excluſiſſe.& nu.9.13
54.73.& 74.*
6 *Et quia filia ipſi teſtatori erat in primo gradu,ſed reſpondetur.*
7 *Cauſa proxima & immediata debet attendi,& nu.53.*
8 *Argumentum ab abſurdo,ualidum eſt,ſed contra,nu.71.*
10 *Et alia ratione & cauſa teſtator id non dicitur feciſſe,niſi propter
differentiam ſexus.*
11 *Cauſa illa pro expreſſa haberi debet,quando unica poteſt eſſe.*
12 *Ratio & cauſa attendenda in fideicommiſſis per quam regulantur.*
14 *Omnia illa uerba conditionalia ſine filijs interpretanda ſunt, ideſt ſi
ne maſculis.*
15 *Maſculinum,an concipiat fœmininum, & numero.26.76.77.&
ſequent.*
16 *Statutum excludens filiam a ſucceſſione a fortiori excludere uide-
tur neptem,ſed contra nu.79.ubi declaratur.*
17 *Eo quoniam factum cenſetur fauore agnationis.*
18 *Teſtator excludens filiam ea ratione uidetur motus qua ſtatutum,
ſed contra infra.*
19 *Neptis ex filio excludit iſto caſu ſubſtitutum,attento iure communi
& nu.ſeq.& 32.*
20 *Et quid quando in teſtamento nulla facta eſt mentio maſculorum.*
21 *Non ſufficit teſtatorem cogitaſſe & uoluiſſe,niſi diſponat.*
22 *Voluntas in mente retenta nihil operatur.*
23 *Coniectura uoluntatis teſtatoris,non debet capi,niſi ex uerbis ex-
preſſis.*
24 *Valet argumentum,hoc non dicit ſubſtitutio.*
25 *Filiorum appellatione ita fœminæ,ſicut & maſculi ueniunt.*
26 *Et in ultimis uoluntatibus maſculinum concipit fœmininum,& nu.
15.76.& ſeq.*
27 *Quod teſtator non expreſſit noluiſſe dicitur.*
28 *Voluntas teſtatoris præſumitur conformis cum diſpoſitione iuris
communis.*
29 *Conditio uoluntariè appoſita reſtringenda eſt in caſu ſuo & non ex
tendenda.*
30 *Et in dubio teſtator uidetur uoluiſſe minus grauare filios & ha-
redes.*
31 *Subſtitutio fideicommiſſaria,onus et grauamen continet.*
32 *Fideicommiſſum dicitur expirare deficiente conditione ſub qua fuit
factum.*
33 *Etiam ſi neptis non eſſet hæres grauati,tamen eius natiuitate fidei-
commiſſum expirat.et nu.35.*
34 *Et etiam ſi mortua eſſet poſt mortem grauati.*
35 *Declaratio.l.cum auus.ff.de cond.et dem.et ſeq.*
36 *Vbi erat filius teſtatoris ſubſtitutus,exiſtens in primo gradu.
Declaratio.l.cum acutiſſimi.C.de fideic.et ſeq.*
37 *Impugnatur opinio.Soci.et ſeq.*
38 *Et quando non eſt facta mentio maſculorum per teſtatorem. et nu
mer.50.*
39 *Ad opin.Falgo.et Pau.de Ca.et nu.40.et 41.*
42 *Videtur teſtator nepotem grauati antepoſuiſſe filio ſuo proprio.*

Et quæ ratione in illa portione prædilexit nepotem eadem uidetur fœminas prætuliſſe.

43 *Doctor. id ſequentes citentur, & num. 44. 45. & ſequen. non ad eſt coniectura.*

46 *Quæ opinio doctoris uariantis ſit ſequenda.*

47 *Ad dictu per Deci. & Soci. conſulen. & legen. & nu. 48.*

49 *An debeat conſiderari, quæ perſona ſit ſubſtituta, & nu. 50.*

51 *Reſpondetur contrarijs & obiectis, & alijs ſeq.*

54 *Non adeſt illa ratio in nepte excludenda, quæ uiget in filia, et alijs & nu. ſeq. 58. 60. 75.*

55 *Exhæredatio filiæ, non extenditur ad nepotem ex filio.*

56 *In materia excluſiua & priuatiua ſolum uenit illud quod eſt expreſſum et non aliud.*

57 *Si excluſio eſt perſonalis, non extenditur ad alias perſonas.*

58 *Illa conditio ſi decedat ſine liberis expirat, dummodo adſint liberi nec extenditur ad filios filiorum, eſto quod eadem mens uideatur militare.*

60 *Impugnatur opin. & ratio Soci. & alijs ſeq.*

61 *Nã ualet illa ratio quod neptis poßit dotari ex legitima patris ſui.*

62 *Nec eſt utile nepotibus fideicommiſſum habere locum in illis, immo oppoſitum, & nu. 63. & 64.*

65 *Non inconueniens neptem poſſe habere plus quàm filia, & nu. 75.*
Et quia teſtator nullam dotem reliquit filiabus naſciturus.

66 *Rationes quibus pater potuit excludere filiam et non neptem ex filio, et nu. 54. et 75. et ſeq.*

67 *Ceſſat argumentum ſi excluſit filiam ergo & neptem ex filia.*

68 *Illam charitatem & dilectionem teſtator uidetur habere erga neptem ex filio quam habuit in filio. & erga ſuam poſteritatem.*

69 *Et in portione relicta patri, filia dicitur plus dilecta quàm ſubſtitutus, & nu. 42.*

70 *Et filia teſtatoris inſtituta & ſubſtituta una cum maſculis dicitur plus dilecta, & nu. 71.*

71 *Ceſſat argumentum de abſurdo & inconuenienti.*

72 *Neptis eſt quandoque melioris conditionis, quàm mater uel filia teſtatoris, & nu. 71.*

73 *A ratione non expreſſa, argui non poteſt in ſtatutis, & nu. 82.*

74 *Et quia plures rationes paſſint concurrere, ceſſat illatio, & nu. 75.*

76 *Maſculinum concipit fœmininum, in materia differenti, & numera. 77.*

77 *Cauſa limita limitatum producit effectum.*

78 *Neptis ex filio agnata eſt.*

79 *Statutum excludens filiam, non dicitur excludere neptem, & numero. 80.*

81 *Ratio ſtatuti excludentis filiam non fuit illa ſola conſeruatio uidelicet agnationis.*

83 *Non ualet arguere de ſtatuto ad teſtatorem, nam diuerſa ratione potuere moueri ſtatueates, & alia diuerſa teſtator.*

CONSILIVM XLI.

IOANNES Teſtator Annam eius filiam in centum tenenſibus pro ſua dote hæredem particularẽ
inſtituit, Gulielmum autem Laurentium. & Donatum eius filios, uniuerſales hæredes aſcripſit, & caſu quo aliquis dictorum ſuorum filiorum, & hæredum decederet quandocunque ſine filijs legitimis, & naturalibus, tunc & eo
caſu ſubſtituit ad inuicem ſuperſtitem, uulgariter, pupillariter,
& per fideicommiſſum, & quia mortuo teſtatore dicti eius filij
ſe imiſcuerunt eius hæreditati, & Gulielmus deceſsit relictis
duabus filiabus legitimis, & naturalibus, unam quarum Margaritam uidelicet uniuerſalem ſuam inſtituit hæredem, ſuperuiuẽ
te adhuc Donato filio teſtatoris, & patruo dictæ Margaritæ, &
ſororis, dubitari contingit an ipſe Donatus tanquam ſubſtitutus debeat admitti, & excludere dictas neptes, an uero dictæ ne
2 ptes excludant ipſum, & faciant ceſſare ſubſtitutionem. † Et in
fauorem domini Donati edita reperiuntur plura conſi. diuerſorum doctorum, & potiſsime illud Pau. de Caſt. lxxix. caſus iſte
frequenter contingit. alias ſecundum nouam impreſsionem.
cccc vj. uolum. ij. & amplum conſil. Barbat. inſertum in iiij. uolum. conſi. Alexan. in ordine mihi. xlviij. circa hanc dubitationem. & conſil. Fulg. xviij. & xxxviij. & Cuma. xx. & conſil. Soci. poſitum inter conſil. Franc. de Curt in ordine. xl. In præſentiarum. & aliud conſi. vj. In præſenti. & conſi. xiiij. Viſo teſtamẽ
to. uol. iij. & conſi. Franc. de Cur. lj. Super teſtamentis. & conſi.
Dec. xv. Et pro tenui. & cclxx. dominus Raynaldus. & cclxx. uiſo teſtamento. & aliud conſi. Pau. de Ca. non impreſſum incip.
uiſis & diligenter conſideratis. quod refert Soci. in l. cum auus.
nu. lxxx. ubi diffuſe articulum tangit & concludit contra neptẽ
in fauorem patrui, reſpondendo obiectionibus factis in fauorẽ
filiarum & neptum, ut etiam facit Io. Bapt. Caccialup. in l. generaliter. §. cum autem. C. de inſti. & ſubſti. ſub cond. fac. poſt Fulgo. & Pau. de Caſt. in l. j. C. de cond. inſert. ubi etiam Moder. ponunt, & tangitur etiam per Barbat. in l. cum acutiſsimi. car. pen.
uer. quidam teſtator. C. de fideicom. & in c. Raynaldus. extra de
teſtam. & per Areti. in conſi. ſuo citato per Soci. in d. l. cum auus
nu. lxxx. & per Cor. conſ. lxij. Prima facie. uol. iiij. & conſi. cclvj.
In hac conſultatione. col. ij. & conſi. clxx. col fin. uol. ij. & quam
plures alijs docto. antiqui. & Mod. & legendo & conſulendo ſecuti fuere hanc ſententiam in fauorem patrui contra nepotem,
quos omnes citant docto. ſuperius allegati, qui uideri poſſunt,
& quorum dicta nos opus eſt transportare, ſed principalia tantũ
2 ipſorum fundamenta tangendo. † Dicunt patruum eſſe admittẽ
dũ, eſto enim quod ſubſtitutio expreſſe non appareat per ipſum
teſtatorem facta neptibus, tamen tacitè & per coniecturas facta
3 cenſetur, ita ut etiam iſto caſu patruus debeat admitti. † In fideicommiſsis enim non uerba ſolum ſed potiſsimum mentem teſtatoris attendimus collectam ex coniecturis, quàm ſequi debemus, omiſſa uerborum propria ſignificatione, ut traditur p Bar.
& alios in l. licet imperator. de leg. ij. & in l. hæredes mei. §. cũ
ita ff. ad treb. & in l. cũ ulrum. C. de fideic. cũ alijs allegatis per
Dec. d. cõſ. xv. col. j. & cõſ. xxxviij col. j. & ij. & per ſcrib. per illũ
tex. in l. in conditionibus primum locum. ff. de condi. & demõ.
4 & per Fran. de Cur. d. conſi. lj col. j. & ij. cum ſi. † Et in caſu præſenti. illa potiſsimum coniectura locum ſibi uendicare uidetur
quoniam do. Ioannes teſtator uniuerſam hæreditatem attribuit
filijs maſculis, & unicam filiam Annam particularem in dote hęredem inſtituit ipſam excludendo ab uniuerſali ſucceſsione.
5 † Et ſi eam excluſit admittendo filios maſculos pari ratione &
a fortiori uidetur excluſiſſe neptes, nam cum filiam Annam uiderit & cognouerit, eam præſumitur magis dilexiſſe quàm neptes adhuc non natas non cognitas arg. l. ſi quis in ſuo. C. de inoff. teſt. & eorum quæ habentur in l. qui filiabus. de leg. j. & in l.
ſi uiua matre. C. de bon. mater. & l. publius. ff. de cond. & demõ.
6 † Anna enim ipſi teſtatori erat in primo gradu iſtæ autem neptes ſunt in ulteriori, & potentius eſt ius in cauſa immediata
7 quàm in cauſa mediata. † Et proxima cauſa magis influit quàm
8 remota. l. ſi mulier. & ibi glo. ff. rer. amot. † Et ſequeretur abſurdum & inconueniens ſi uoluit excludere filiam propter maſculos, quod etiam non cenſeatur uoluiſſe excludere neptes remotiores, & ualet argumentum ab abſurdo. l. nam & abſurdum. ff.
de bon. liber. cum alijs in terminis iſtis alleg. per Fran. de Cur.
d. conſi. lj. col. ij. uer. ne error. & per alios conſulentes contra ne
9 ptem. † Nec mens teſtatoris poteſt colligi q uoluerit de hæreditate ſua plus habere neptes exiſtentes in ulteriori gradu & minus dilectas quàm ipſam filiam Annam, ut dicit Pau. in d. conſ.
ccccvj. col. pen. & fin. & Fran. de Cur. d. conſi. lj. col. iij. & iiij. &
10 ſeq. & ſequuntur alij ſuperius citati. † Præterea nullam aliã cauſam conſiderare poſſumus, qua Ioannes teſtator motus dicatur
ad excludendum filiam ab uniuerſali ſucceſsione, & illam applicando maſculis niſi eam, quod uoluerit facere differentiam ſexus. & fauere agnationi & familiæ, quæ per maſculos conſeruatur & non per fœminas, ut in l. j §. pen. ff. de uent. inſpicien. uer.
publice enim intereſt. & in §. media. & in §. cæterum. inſti. de legi. agnato. ſucceſ. & poſt Bal. tangunt docto. in l. uenia. C. de in
ius uocan. & in l. maximum uitium. C. de libe. pręte. cum alijs allegatis per Dec. in d. conſi. xv. & cclxx. cccl xx. & per docto. ſ. ci-
11 tatos fauentes ſubſtitutis, & excludentes neptes. † Quo fit ut talis ratio & cauſa haberi debeat pro expreſſa, ex quo unica poteſt reddi. l. quoties. & l. quamuis. ubi gl. & alij. no. C. de fideic.
cum ſi. & nulli dubium eſſet, q ſi teſtator hoc expreſsiſſet neptes
deberent excludi, nam haberetur aperta & expreſſa uoluntas teſtatoris, quæ obſeruanda & exequenda omnino ueniret ſecundũ
communia & uulgaria iura, & quoniam ratio iſta, immo & a fortiori uiget, & locum ſibi uendicat in neptibus ſicut in filia concludendum ſequitur illas debere excludi a patruo ſicut excluditur ipſa filia, rationem enim conſiderare debemus, quæ cum ſit
12 generalior dicto non debet reſtringi a uerbis. † Quinimmo uerba debemus applicare rationi generali, etiam impropriando, ut
eidem deſeruiant, iuxta tradita per Bar. in l. cum pater. §. dulciſ
ſimis. de lega. ij. & in l. regula. §. & licet. ff. de iur. & fac. ignor. &
in l. quoniam indignum, ubi late ſcriben. C. de teſta. & in l. iij.
C. de

13 C.de libe.præteri.ubi Ale.& reliqui Moder. † Et ſi quam aliam
rationem conſiderare uolumus qua teſtator ipſe filiam excluſit
illamet appli.ari poterit,& ipſis neptibus, contra quas indu-
ci debet eadem iuris diſpoſitio,ex quo non ſumus in caſu extē
ſionis, ſed comprehenſionis,& incluſionis, uulga. l.illud.ff.ad
legem acquil.& per Bal.in l.de quibus.ff.de legi.& Pau. de Ca.
conſi.cccxxxvj.Præſens caſus.col.ij.cum ſi.Ex quo infertur ca-
ſum præſentem non eſſe omiſſum,& conſequenter non remane
re decidendum ſecundum diſpoſitionem iuris communis, ſed
ſecundum quod teſtator diſpoſuit, uulga.§.diſponat. in auth.
14 de nupt.cum concord.†Et ideo ex mente teſtatoris, illa uerba
ſubſtitutionis,ſi ſine filijs,&c.interpretanda & intelligenda ue-
15 niunt de maſculis,non aūt de filiabus,& de fœminis.†Et iſto cā
ſu,maſculinum non concipiet, nec comprehendet fœmininū,
ut diffuſe attingit Barba.in d.conſi.xlviij.nu.xj.& ſeq.uol.iiij.ꝯ-
ſi.Alex.& Soci.in d.l.cum auus.nu.lxxx.& quia diuerſa ratio ui
get in maſculo,& in fœmina,ut per Alex.conſi.lxxx.Viſo.num.
vij.uol.j.cum alijs allegatis per Fran.de Cur.conſi.xliij.col.iiij.
16 uer.confirmātur iſta.† Ad quod etiam nam ſtatutum excludens
filiam a fortiori dicitur excludere neptem ex filio, ut tradunt
Fulg.& Alex.in l.q uenia.col.fio.& alij.Moder.C.de in ius uo-
17 can.†Et hoc ea ratione,quoniam tale ſtatutum excludens fœmi
nas,& faciens differentiam ſexus,uidetur factum ratione agna-
tionis conſeruandæ,& ut bona in familiam conſeruentur, ſecun
dum Bal.in d.l.maximum uitium.& Moder.in d.l.uenia.cum a-
lijs allegatis per Fran.de Cur.d.conſi.xliij.Statuto col. iiij. uer.
ſeptimo adducitur.& per eundem.d.conſi.cclxx.num.iij.quæ ra
tio ita inepte ſicut in filia locum habet,& ideo utraq; ueniit ex-
18 cludenda.†Pari igitur ratione dicendum uidetur in ipſo teſta-
tore excludente filiam,& faciente differentiam ſexus, ut ea ra-
tione motus fuerit qua & ſtatutum ita diſponens, cum ta-
les diſpoſitiones & ſtatuti & teſtatoris paribus incedant gra-
dibus,argumen.d.§.diſponat. & ſecundum Bald. in l. penulti.
C.de uerb.ſigni.& Alex.conſi.clxxxvj.Viſo.col.ij.uol.ij. & Frā.
de Cur.d.conſi.xliij.col.v.uerſi. diſpoſitio enim . Et ad iſtorum
comprobationem poſſent adduci alia deducta in conſilijs,& lo
cis ſuperius allegatis,tendentia in fauorem patrui contra ipſas
neptes,quibus in locis conſulentes,&ſcribentes conantur reſpō
dere fundamentis,& rationibus,quæ adducebantur in fauorem
neptum ut in illis uideri poteſt ¶ Verum iſtis non obſtan. in ca
ſu præſenti contraria ſententia uerior uidetur,ꝙ imo dictæ ne-
ptes filiæ Gulielmi excludant Donatum patruum,& faciant de
19 ficere conditionem fideicomiſſi,& ius & ſpem ipſius.† Moueor
quoniam in ciuitate Tridentina,& eius comitatu,nullum adeſt
ſtatutum quod excludat fœminas, & admittat ad ſucceſſionem
maſculos,conſequenter in præſenti conſultatione uerſamur, &
ſumus in mera & pura diſpoſitione iuris communis,quæ expreſ
20 ſe fauet neptibus,ut ſtarim dicetur.¶ † Secundo aduertendum
eſt,quod in teſtamento.d.Ioannis,nullibi facta apparet mentio
maſculinitatis, nec per ipſum dicta qualitas fuit expreſſa, quo
fit ut non poſſimus dicere ipſum conſideraſſe maſculinitatem,
non enim ſufficit dicere mentem & uoluntatem ſuam ita fuiſſe,
nam neceſſe eſt oſtendere,eum ita diſpoſuiſſe,ut habetur in l. q
dam cum filium,& ibi not.Bal.& Imo.& in l.quoties.§. tantun
dem.ff.de hæred.inſtituendis,cum alijs accumulatis per Alexā.
Iaſ.& alios in l.licet.C.de liberis præteritis,& per Soc.ꝯſi. ciiij.
nu.nono,uerſi.ſed prædictis,uol.iij.& in terminis noſtris tradit
Fran.de Cur.d.conſi.xliij. col.xj.uer.non enim attendimus & ꝯ-
ſi.lxiij.col.xiiij.uer.viij.reſpondetur,& col.xiij.uer.ad octauum
21 † Et hoc modo tollitur,ꝙ poſſet dici,teſtatorem ita uoluiſſe di
ſponere,ſi de hoc cogitaſſet ſeu interrogatus fuiſſet, iuxta gl.in
l.tale pactum.§.fi.ff.de pactis &per textum in l.Titius.§.Lucius
ff.de liberis & poſthumis,ut tradit etiam Deci.conſi.clix. Caſus
col.iij.& conſi.cclxxxvij.In ciuitate col.iiij.& v. & repeten.in l.
Centurio foli.xxvj.nu.ccclxxxvij. alias concordant.adducunt
22 Nihil enim operatur uoluntas in mente retenta.l.ſi maiores.C.
23 de tranſac.l.ſi repetendi.C.de condictione cauſa data.† Eo etiā
quia nullam coniecturam in ultimis uoluntatibus mentis teſta-
toris adducere poſſumus, niſi tantum illam, quæ ſumi poteſt
ex aliqua diſpoſitione per ipſum teſtatorem in teſtamento ex-
preſſa,ut tradit Bal.in l.ſi pater in iiij.q.C.de inſtit. & ſubſtit.&
Soc.in l.hæredes mei.§.cum ita nu. decimo.ff.ad trebellianum.
24 † Vt etiam illud uulga.de quo per Old.conſi.xxj.Themata le ē
& per Abb.conſi.cxl.Facti contingentia uol.j.&per Soc.ꝯſ.lxij.
Viſa col.iij.& conſi.ciiij.Quoniam co.vj.uer.ſed prædictis.uol.
iij.cum ſi.diſponens in ultimis uoluntatibus illud dictum paſ-
ſim recipi,ſubſtitutio in hoc caſu non loquitur, & dicenti con-
trarium incumbit onus probandi,ſolum igitur in præſenti con
ſultatione diſcutienda eſt illa unica coniectura,quæ ex aduerſo
capitur ex illis uerbis per teſtatorem prolatis, uidelicet, ſi ali-
quis filiorum ſuorum decederet ſine filijs legitimis & naturali-
bus,de quibus filijs teſtator ſenſerit,an de maſculis tantum, an
25 etiam & de fœminis.† Et quia ſumus in mera diſpoſitione iuris
communis,illud ueriſſimum erit appellatione filiorum,ita teneri
re & contineri fœminas,ſicut & maſculos,& talis conditio,ſi ſi
ne filijs quis moriatur, ita uerificatur in fœminis, ſicut & in
maſculis, & ita per fœminas excluditur ſubſtitutus ſicut & per
maſculos,ut de primo habetur in l.ſi quis ita.ff.de teſtamen. tu
te.& in l.ſi ita ſcriptum.de lega.ij.& in l.iuſta.& l.non eſt ſine li
beris.ff.de uerb.ſignifi.& in l.quiſquis.eod.ti.& in l.j.C. de cō-
di.inſer.& per Ioan.And.& alios doct.in c.Raynaldus. extra de
teſta.per gl.Bar.& alios in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff. ad tre
bel.& de ſecundo traditur per dicta iura,& per l.iubemus. §. ſin
aūt. C.ad trebel.per Old.d.conſi.xxj.& per Io.And.& Spe. rela-
tum per Pau.de Ca.in d.l.ex facto.§.pen.conſi.clxx. Ne impro
prijs utamur uerbis.col.pen. & per Abb.conſi.xl. Venio. uol.j.
& in j.dubio,& Alex.conſi.xxxj.Ponderatis his.in prin. uol.iij.
26 † Licet enim illa conditio.ſine filijs,appareat concepta in gene
re maſculino,tamen uerificatur in filia fœmina, quia in ultimis
uoluntatibus,maſculinum concipit fœmininum.d.l.ſi quis ita.
in prin.ff.de teſtamen.tute.l.qui duos.l.ſeruis legatis.de leg.iij.
& d.l.ſi ita ſcriptum.in prin.de leg.j.& no.Io.An.in d.c.Raynal
dus.coln.ij.& alij Canoni.ibi & Fulg.d.conſi.xviij.& xxxviij.&
Alex.conſi.lv.Ponderatis his.in fine,uolu.iij.& in terminis no-
ſtris,iſtud firmat Soci.conſi.lv.Viſis uol.iij.& Fran.de Cur.con
ſi.lxiij. Antiquiſſima.col.x.uer.ſed præmiſsis. & Alexan. conſi.
lxxx.col.pe.nu.xij.& ſeq.uol.j.& attento iure communi, iſtud
eſt ueriſſimum,& indubitatum,ut poſt Socin.ubi. ā. dicit Dec.
conſi.ccclxx.nu.j.col.j.& Lud.Bolog.conſi.xlix.poſito inter cō
ſi.Alex.uol.iiij.Inuocato diuino ſuffragio.col.v.nu.ix.& ſequē.
Nec dicatur iſtud non procedere,quando appareret de contra-
ria mente teſtatoris,& quando non uigeret eadem ratio in fœ-
mina,quæ in maſculo,ut deduxi ſuperius,nam in caſu præſenti
eadem ad excluſionem ſubſtituti uiget ratio.iuribus & deciſio.
quibus.ſup.& alijs inferius allegandis,nec in caſu noſtro appa-
ret de mente teſtatoris,quod uoluerit intelligere illam condi-
tionem,ſi ſine filijs decederet, de maſculis, & non de fœminis.
27 † Nam ſi hoc uoluiſſet,utique illud expreſſiſſet,& nō exprimē
do,omiſit,argu. l. unicæ.§.ſed cum deficientis. C. de cad.tol.&
in c.ad audientiam.extra de decim.cum uulgar.& omittēdo pa
riter intellexit & de maſculis,& de fœminis, cum ius commune
28 ita dicta uerba interpretetur,ut deduximus.ſup.† Et uoluntas te
ſtatoris reddi debet ſe conformis cum diſpoſitione iuris com-
29 munis.l.ſi duo.& ibi ſcriben.ff.de acqui.hære. eo etiam † quia
talis conditio,uoluntariè fuit appoſita,ab ipſo teſtatore,& ideo
interpretatur & reſtringitur in terminis ſuis nec uenit porrigen-
da extra illos,ſecundum Bar.& alios in l.Gallus.§.& quid ſi tan
tum col.j.ff.de libe.et poſth.et per Alex.conſi.j.et Socin. conſi.
lxxvij.Viſis.nu.viij.uol.iij.& conſi.cclix.Viſis.col.ij.uerſi.tertio
principaliter.& conſi.ccxviij.Conſideratis.col.iiij. uol. ii.& per
30 Dec.conſi.clxxvi.Viſo themate.† Et quia in dubio teſtator uide
tur uoluiſſe minus grauare ſuos filios.l.ſi ita ſcriptum . in fi.& l.
31 qui filiabus.& ibi Pau.de Ca.& alii no.de leg.j.† Et ſubſtitutio
fideicommiſſaria,onus dicitur & grauamen.l.cohæredi.§. cum
filiæ.ff.de uulg.& pup.l.ex tribus.C.de inoff. teſta. conſequen-
ter dicta conditio ut minus grauet intelligenda eſt, & de filijs
maſculis & de fœminis,ita firmat Franc.de Cur. allegando alias
deciſiones in d.conſi.xliii.col.x.uer.vii.adducitur.ex quibus in-
fertur neceſſario,quod dictæ filiæ Gulielmi & neptes dicti te-
ſtatoris fecerunt deficere dictum fideicom.quod factum appa-
ret Gulielmo,caſu quo decederet ſine filiis legitimis & natura-
32 libus.† Conditionale enim erat, et quia conditio non fuit im-
pleta quinimmo defecit per natiuitatem dictarum neptum,me
rito fideicommiſſum expirauit,ut eſt text.apertus in l.fin. §. ſed
quia.§.fin.autem.C.com.delega.et in l.ex facto . §.ſi quis roga-
tus et §.ſi quis autem.ff.ad trebel.et in l.qui hæredi.§.fi.ff.de cō
33 di.et demon.† Quod procedit etiam ſi dictæ neptes non fuiſſēt
hæredes do.Gulielmi nam per earum natiuitatem, et ſuper exi
ſtentiam fideicommiſſum dicitur expiraſſe propter defectum
conditionis,ut probatur in l. filiusfam.§.cum quis.de le.j.et ibi

34 Cuma. & Pau. de Caſt. & alij notan. † Procedet etiam ſi poſt
mortem Gulielmi dictæ eius filiæ & neptes teſtatoris fuiſſent
mortuę,ut traditur per illum teat.per ſcriben.in l.cui uxori. C.
quando dies leg.ced.& in l.hæredibus.ff.ad trebel. & per Pau.
de Caſt.in d.l.ex facto.§.fi.& per Oldra.d. conſi. xxj. cum alijs
allegatis per Dec.conſi.lxiij.Et pro tenui.col.ij.uerſic. & licet.
† Præterea pro hac ſententia eſt text.in l.cum auus. ff.de condi.
35 & demon.quem adducit.Soc.in d.conſi.ſuo.lv. uol.iij.& in con
ſi.xl.poſito inter conſi.Fran.de Cur.col.j.& eum adducit Lud.
Bologni.in d.conſi.xlix.poſito in iiij.uol.conſil.Alex.col.v. nu.
xiij.& Fran.de Cur.in d.conſi.xliij.col. vij. uerſi.ſecundo uide-
tur.& conſi.lxiij.col.a.& ſeq.ubi teſtator inſtituit filium,& ne-
potem ex filio,& nepoti ſimpliciter ſubſtituit filium ipſius teſta
toris & patruum nepotis, & Papinianus decidit, quod ſi nepos
ſuſceptis liberis moritur,conditio ſubſtitutionis dicitur capital
ſe ex coniectura pietatis,quaſi minus fuerit ſcriptum quàm di-
ctum,ita quod dicta conditio,ſi ſine filijs,habetur pro expreſſa
& dictam deciſionem Papiniani commendat & extollit impera
tor in l.cum acutiſsimi.C.de fideicom.& in l.generaliter.§.cum
autem.C.de inſti.& ſubſti.ubi interpretando.d.l.cum auus. Im
perator dicit dictum ſubſtitutum filium teſtatoris, excludi per
liberos nepotis grauati nedum maſculos ſed etiam fœminas,ut
apertiſsimè colligitur ex d.l.cum acutiſsimi.& d.§.cum autem.
36 † Et aduertendum eſt quoniam ibi ſubſtitutus erat filius teſta
toris,& ſic in primo gradu,& tamē excluditur per neptes filiaa
grauati, licet fideicommiſſum fuiſſet factum ſimpliciter poſt
mortem.Quanto ergo fortius in caſu noſtro, ubi fuit facta ex-
preſſa ſubſtitutio,ſi Gulielmus moreretur ſine filijs, ſub qua e-
tiam attento iure communi,ita comprehenduntur fœminæ, ſi-
cut maſculi,ut deductum eſt.Et iſta interpretatio ad hanc con
ditionem ſi ſine filijs moriatur,data per Papinianum in d.l.cum
auus.& ſucceſsiuè per Imperatorem in d.l.cum acutiſsimi. & in
d.§.cum autem.eſt certiſsima & aperta, ut in ea fœminę com-
prehendantur & excludant ſubſtitutum, etiam ſi eſſet filius te-
ſtatoris,quo fit ut dictæ interpretationi certiſsimę ſtare debea-
mus,omiſsis alijs coniecturis non certis,ſed dubijs, ut ſunt illæ
adductæ ſuperius in contrarium,quæ tanquam incertiſsimę re-
37 cipiendę non ſunt,ut dicetur.† Ex quo tollitur reſponſio quam
dat Soci.in d.l.cum auus. nu.lxxx.in xij.fundamento, quia hęc
nulla adeſt coniectura probabilis,nec de iure recepta,& ad di-
ctam interpretationem.l.cum auus.& d.l.cum acutiſsimi. & d.
§.cum autem.facit gloſſ. in l. j. C.de donatio.cau.mor.& quod
uult Imo.in d.l.cum auus.& Bal.& Salye.in d.l.cum acutiſsimi.
38 & in d.§.cum autem.† Et Bar.in d.l.cum auus.dicens,ꝙ tunc fi
liæ fœminæ grauati ſub illa conditione,ſi ſine filijs &c.non fa-
ciunt deficere fideicommiſſum,nec excludunt ſubſtitutum,q̃n
teſtator facit mētionē ſi decederet ſine filijs maſculis,expreſſe ſē
tiens,hoc non expreſſo,fœminas excludere ſubſtitutum,& indu
cere defectum fideicommiſsi,ut probat̄ in d.l.cum auus.& in d.
39 l.cum acutiſsimi.& in d.§.cum aut.† Nec iſtis iuribus obſta rñ-
ſio data per Fulg.& Pau.de Caſt.in d.l.j.C.de condi.inſer.in d.
ſuo ꝯſ.cccevj.& per Soci.in d.l.cum auus.nu.lxxx.in ſexto fun-
damento.& ēt Barbat.in d.ꝯſ.xlvuj.poſito in iiij.uol. conſilio-
rum Alex.col.pe.nu.iij.& ſeq.& per Dec.d.conſ.xv. col.fi. & d.
ꝯſ.ccelxx.nu.iij.& iiij.uolentes illam non procedere q̄n adſunt
coniecturæ de mente teſtatoris, uolentis dictam conditionem
intelligi de maſculis,non de fœminis,ad conſeruationem agna
tionis & familiæ,q̃n in præſenti conſultatione, dr̄ nullam aliā
coniecturam adeſſe,niſi uerba dictæ conditionis, quæ non ex-
40 cludunt fęminam,ut probat̄ in dictis iurib.† Nec alia rñſio ipſo
rum data ad dicta iura ſatisfacit,dum nolunt,ꝙ in dictis iurib.
teſtator non habebat filias fęminas, & ſi habebat illas non ex-
cluſit ab uniuerſali ſucceſsione,ut fuit in caſu præſenti, nec ibi
appareat filiæ excluſę a ſubſtitutione,ut hic, nam hm̄i rñſio eſt
diuinatiua,ꝙ in dictis iuribus teſtator non haberet filias, uel ſi
habebat,eas non excluſit,nec ſubſtituit,loquuntur.n. gn̄aliter
& non reſtrictiuè,nec limitatiuè, & iō gn̄aliter & indiſtinctè de
bent intelligi,ex quo ſunt leges magiſtrales,& iō non refert an
filiæ ꝓprię teſtatoris fuerint inſtitutæ particulariter,uel ſubſti-
tutę,argumento.l.de pretio.ff.de publicia.& l.primæ.§. & gene
raliter.ff.de legatis præſtandis,&ita punctaliter in terminis nr̄is
41 Fran.de Cur.in d.ꝯſ.xliij.col.xij.uer.nec ēt obſtan.† Alia āt ſo
lutio ad dicta iura data ꝑ Pau.de Ca.& Barb.ibi.ſ.& per Deci.
in d.ꝯſ.xv.in fi.dum uolunt illa procedere de iure cōi, ſm̄ ꝙ in
ſucceſsione non eſt melior ꝯditio agnatorū maſculorū, q̃ fęmi

narum,ſed hodie ſecus eſt ſecundum mores Italorum,ad quos
teſtator cenſetur habuiſſe reſpectum,minus ſatisfecit,ex quo in
ciuitate Tridentina,& eius diſtrictu,non adeſt aliquod ſtatutu,
nec aliquis uſus qui pręferat in ſucceſsione maſculos, & exclu-
dat fęminas,ſeruatur enim ibi merum, & purum ius commune
quo ſtante dictę neptes,excludūt Donatum patruum per dicta
iura apertiſsima,quæ ita intelligit Cur.in d.ꝯſ.xliij.col.xij. uer.
42 & dum dicebat̄,replicando dictæ friuolæ rñſioni.† Et in fauorē
dictarum neptum optimè facit ꝯſiderando rōnem de qua in d.
l.cum auus, & alijs iuribus concordant.quare neptis excludat
patruum,ea.n.eſt q̃m teſtator prædilexit, & antepoſuit nepotē
grauatum filio ipſius teſtatoris ſubſtituto in illa portione reli-
cta nepoti, in qua nepotem prædilexit filio, & qua ratione
prædilexit nepotem in illa portione, eadem ratione uide-
tur prędilexiſſe, & prætuliſſe etiam fęminas deſcendentes ex ip
ſo nepote ad excluſionē filij teſtatoris ſubſtituti,ut eſt gl. ordi-
naria in uer.uitam in d.l.cū acutiſsimi,& ibi pulchrè tradit Bal.
col.j.uer.q̄ro ſi pr̄,dicens teſtatorem auum quo ad ſuam neptē
deſcendentem ex filio habere eandē ꝯtinuatam charitatem quo
ad portionem filio grauato relictam,quam habuit erga ipſum fi
41 lium,ēt ad excluſionem ſubſtituti.† Per quam deci.Pau.de Ca,
in l.filiusfa.§.cum quis de leg.j.in lec.Bonon.nō impreſſa dicit,
ꝙ licet alias ꝯſuluiſſet pro ſubſtituto ʒ neptem,per tex. in d l.ſi
niua matre,tn̄ hodie ꝯſuleret ꝯtrarium, pro nepte ʒ ſubſtitutū
& ita refert & ſequit Fran.de Cur.iſtud ꝯfirmans alijs deci.in d.
ꝯſ.xliij.col.viij.uer.ꝯfirmant tertio,& uerſi.ſeq.aſſerendo hanc
opin.Pau.tanquam ultimam & melius deliberatam eſſe ſequen
dam,& illi ſtandum,& ita ēt firmat ipſe Cur.in d.conſ.lxiij.col.
xv.uer.poſtremo rn̄demus,& Lud.Bolog.in d.conſi.xlix. & tra
dit Soc.in d.ꝯſ.xl.col.j.inter conſi.Franc.de Curt. & in d.l.cum
44 auus,nu.lxxx.uer.xiiij.dicebat̄.† Et licet ibi dicat iſtud non ꝓ-
cedere,quando aliud probatur per coniecturas,tn̄ hæc reſpon-
ſio ceſſat in caſu nr̄o in quo nullæ adſunt aliæ coniecturæ, poſ-
ſem quamplures alias rōnes fundamenta & argumenta in fauo
rem neptum ad excluſionē patrui ſubſtituti adducere,quæ uide
ri poſſunt,& adducunt̄ per Lud.Bolog.in d.ꝯſ.xlix. poſito ut
ā.cui ꝯſ.ſe ſubſcripſerunt.Io.Sadulet.& quamplures alij doc.Fer
rariæ tunc legen.in quo ēt cōſi. tollunt quamplures obiectio-
nes ex aduerſo factæ,ꝯſuluit ēt pro hac parte Soc.in d.conſi. lv.
45 uol.iij.† Et licet Fran.de Cur.conſi lj.uideat inclinare ʒ neptes
tamen poſtmodum ut ipſemet fatet̄ conſi.xliij.Statuto poſt prin
cipium effuſis per prius precibus erga Deum,melius ſentiens ue
ritatem apertiſsime ꝯſuluit ꝓ neptib. ʒ ſubſtitutum,edens in ip
ſarum fauorem ampliſsimum & copioſiſsimum conſilium rn̄-
dendo omnibus obiectionibus in contrarium factis, & demum
col.fi.affirmando iſtam opi.eſſe communem,& magis ueriorē,
& idem ipſe Cur.facit conſi.lxiij. Antiquiſsima,col.viij.uer,ter
tia principalis,& alijs ſeq.col.ubi.col.xvj.in prin. firmat ꝓ hac
parte ſe pluries ꝯſuluiſſe,ex quo eſt uerior & cōior,rn̄dēdo oib.
obiectionibus,& in ꝯſ.ipſius Cur.lj.ꝯcurrebant aliæ qualitates
& ꝯiecturę,ut patet ex lec.conſi.prædicti, quæ in caſu præſenti
penitus ceſſant,& eandem ſn̄iam ſecutus eſt Io.Bapt.de S.Seue
rino in d.§.cum autem,ubi aſſerit plures doc.ꝯſuluiſſe ʒ Pau.&
ꝙ tandem collegium Auinionen.iudicauit in fauorem neptum,
ʒ conſi.Pau.de Caſt,ut etiam refert Soci.in d.l.cum auus,num.
lxxx.& in d.ꝯſi.xl.poſito inter ꝯſi.Fran.de Curt.col.j.& Dec.d.
conſi.ccclxx,col.j.& ij.& refert etiam Franc.de Cur.in d. conſi.
xliij.& lxiij.hanc etiam eandē ſententiam ſecutus eſt Barba.in
repeti.d.l.cum acutiſsimi,in ultima car.uer.quidam teſtator, &
i repeti.c.Raynaldus,car.ij.in.iiij.notab.& car.xlv. extra de te-
46 ſtamen.† Et iſta opinio ſua tenenda eſt,tum quia geminata,tū
quia i lect.allegauit ʒ neptes alias deci.quas non allegauit in cō
ſi.xlviij.poſito in iiij.uol.ꝯſi.Alex.& tn̄ hoc non obſtante tenet
ʒ ſubſtitutum in fauorem neptum,& in illo caſu quo conſuluit
Barb.teſtator pluries fecerat mentionem de maſculis, & aderat
ſtatutum fœminas excludens, ex quibus conſtabat de mente
teſtatoris,uolentis conſeruare agnationem & familiam, quæ in
caſu præſenti penitus ceſſant,& ultra Bald. poſt glo. in d.l. cum
acutiſsimi.& Bar.in d.l.cum auus.& alios doct.ſup.relatos ean
dem ſecutus eſt Pau.de Caſt.in lectu.Bononien.in d.l. filiusfa-
mi.§.cum quis.de lega.j. & quamplures alij citati per Paul. &
alios in d.l.j.C. de condi. inſer.& in d.conſi.lxxix.alias. ccccvj.
47 † Et licet Dec.in dicto conſil.xv.cclxx.& ccclxx.uideatur con-
ſulere contra neptem in fauorem ſubſtituti,tamen in dictis ca-
ſibus per teſtatorem erat facta mentio de maſculis, & aderat
etiam

etiam ſtatutum excludens fęminas,& aliæ coniecturæ propter
quas conſtabat de mente ipſius teſtantis uolentis fauere agna-
tioni,& ipſe Deci.d.ꝯſi.ccclxx.col.pe.apertiſsimè ſentit in fauo
rem neptum, caſu quo ceſſaret ratio agnationis, & familiæ uel
iam ceſſat in caſu noſtro & ſuperius fuit oſtenſum, & dicetur
48 inferius.†Ita ēt tolluntͬ dicta Soc.in d.l.cum auus.nu.lxxx.& in
d.ꝯſ.xl.poſito inter conſi.Fran.de Cur.& in conſi.vj.& xiiij.uol.
iij.& etiam conſi.utriuſq; Raph.& illa Corn. ſuperius in ꝯtrīum
allegata,nam ut oſtendiͭ in lect.dictorum cōſ.in illis caſib.cō-
curtebant aliæ coniecturæ quæ ceſſant hic , quibus deficientib.
* dicta ꝯſ.nihil obſtāt. Præterea pro neptibus adeſt * communior
& uerior ſnīa,ut atteſtatͬ Fran.d Cur.ſ.relatus,& adſunt iura,&
deciſiones exꝑſſe deductæ ſuperius.Adeſt &ipſa ęquitas,ex quo
ceſſat ꝯtria mens teſtatoris,qui ſolum in caſu præſenti appoſuit
dictam ꝯditionem uerbis quibus.ſ.quæ uerba conſiderando di
ſpoſitionem iuris communis,in qua modo uerſamur,ita de pro
pria ſignificatione comprehendunt fęminas, ſicut & maſculos,
naſcituras ex Gulielmo,propter quarum natiuitatem Donatus
omnino uenit excludendus,ut deductum fuit,& ēt ſtatim ulte-
rius deducetur,& hanc ſententiam ſecutus ſum ego , legendo in
49 l.hæredes mei.§.cum ita.ff.ad treb.†Bene uerum Pau.de Ca.in
d.conſi.lxxla.alias.ccccvj.& Soci.in d.l.cum auus.num. lxxx.&
ſeq.& idem Soc.in dictis tribus conſilijs,& Deci. ēt in illis tri-
bus ſuis ꝯſilijs citantes alios doctores,&ꝯſilijs eorum,diſtingue
bant in præſenti materia & ſubſtitutiōe,ſub dictis uerbis,& ſub
dicta ꝯditiōe facta,quis eſſet ſubſtitutus,nam ſi a teſtatore fuiſ-
ſet datus ſubſtitutus extraneus,apertiſsime firmant illum peni
tus excludi a neptibus,Si āt ſubſtitutus datus eſſet filius teſtato-
ris,uel ex deſcendentibus ſuis maſculis , uolunt iſto caſu,talem
ſubſtitutum excludere neptem,& hoc idem vr̄ ſentire Franc. de
50 Cur.in d.ꝯſ.lxiij.col.xvj.uer.quid plura.† Tū uerior opinio eſt
ꝙ nō concurrente alia coniectura ēt filius teſtatoris ſubſtitutus
dēt excludi per dictam.l.cum auus.& per dictā.l.cū acutiſsimi.
& per dictum.§.cum āt.& per alias apertiſsimas rōnes , & deci-
ſiones adductas ſuperius,ut ēt ſentit Fran.de Cur.d.conſi.xliij.
& Lud.Bolog.d.cōſi.xlix.poſito ut ā.& quia i caſu præſenti nul
la adeſt coniectura,& ſumus in mera diſpoſitione iuris commu
nis,neceſſario concludendum ſequiͭ.d.Donatum excludi ab ip
51 ſis neptibus.†Et ut ut efficacius & apertius iſtud reddatur cla-
rius,& ueritas ipſa oſtendatur,rn̄dendo ſigillatim ꝯrijs,& obie-
ctionibus ſuperius factis,& adductis ꝯ ipſas neptes,dico,conſi-
lijs in ꝯtrium primo loco allegatis,iam eſſe reſponſum,ſuperius,
& rationibus,ac fundamentis in illis adductis optime reſpōdetͬ
per Fran.de Cur.in d.ſuo cōſ.xliij.& lxiij.& per Lud. Bolog. in
52 d.cōſ.xlix.poſito ubi.ſ. † Et ad ſecundum in quo dicebatur fi-
deicommiſſa induci per coniecturas,dr̄ uerum eſſe,qn̄ dictæ cō
iecturæ apparent,& colliguntur ex uerbis expreſsis in teſtō , &
qn̄ teſtator ipſe proceſsit ad diſpoſitionem,ut deduxi ſuperius.
53 † Nec obſtat coniectura & rō adducta per Pau.de Ca.in d.cōſ.
lxxix.alias.ccccvj.& per alios ſequa.fundata ſuper.l. ſi uiua ma
tre.& l.publius præallegatis,& quia non vr̄ teſtator plus dilexiſ
ſe neptem quàm filiam , ꝯn̄r excludendo filiam a fortiori vr̄ ex-
cluſiſſe neptes,arguendo de cā proxima,& immediata.& ꝙ ne-
ptes non debent eſſe melioris conditionis quàm filię,& quia ſe
quereͭ incōueniēs abſurdū,cū diuerſitatis rō aſsignari nō poſsit
54 nam multiplex aſsignari pōt diuerſitatis rō. †Et primo illa, qm̄
filia fuit expreſſe excluſa,&iō perpetuo remanere dēt excluſa ut
poſt Bal.tradunt alij in l.ſi quis poſthumos.§.j.ff.de libe. & po
ſthu.& bona deciſio Pet.de Anch.in c.canonum ſtatuta. de cō
ſti.in xiiij.q.prin.uer.dico de filijs.quos in caſu nr̄o ſequiͭ Cur.
in d.cōſ.xluj,col.xj.uer.ſic ex præmiſsis.neptes uītͬ ſub illis uer-
bis non apparent excluſæ.quinimmo incluſę attenta diſpoſitio
ne iuris communis,per dictam.l.cum auus.& per alia iura, & ra
55 tiones.ā.adductas.†Et confirmatur quoniam excluſio, ſeu pri-
uatio,uel exhæredatio filiæ,non trahitur ad neptem.l.ſi quis fi-
lio exhæredato.in prin.ff.de inluſt.rupt. & in §. poſthumorum.
56 inſtitu.de exhæreda.libero.†Et quia in materia excluſiua,& pri
uatiua,illud quod non eſt expreſſum non inducit priuationem,
ut hr̄ in l.ſi quis.§.diuus ff.de religio. & ſumpti. fune. cum alijs
allegatis per Fran.de Cur.d.ꝯſi.xliij.col.x.uerſ.v.firmatur. & d.
57 conſi,lxuj.col.xiij.uer.v.ēt reſpondendo.†Ad quod etiam quo
niam iſta excluſio filiarum fuit perſonalis , & ideo perſonā nō
egreditur.l.iuriſgentium.§.pactorum.l.& hæredi.ff.de pac. per
58 Bar.& alios in l.filiusfam.§.diui.de leg. j.†Et bona deciſio Bart.
* quem in hoc * communiter ſequunt doct,in l.Cēturio.ff.de uul
ga.& pop.& ibi diffuſe Moder. & repeten. allegantes concord.
car.xxv.col.iij.uer.ſecunda concluſio.dum uolunt ꝙ ſi teſtator
ſubſtituit filio ſi decederet ſine liberis,ſubſtitutio expirat, mo-
do relinquat liberos,licet illi poſtmodum moriantur , non ob-
ſtante quod dicendum uideretur contrarium, ex quo ſi teſtator
grauauit filium primi gradus,a fortiori uidetur grauaſſe deſcen
dentes ex filio ulterioris gradus caſu quo morerentur ſine filijs,
& hoc uidebatur ueriſimile ſi fuiſſet interrogatus, & iſtud ex eo
quia ſubſtitutio fuit tantum facta filijs,& non deſcendentibus ,
nec dēt trahi , aut extēdi ad alias perſonas cum fideicōmiſſum
ſit grauamen,& onus,ſecundum Aretin.in l.Gallus.§.& quid ſi
tantū.col.iij.uerſi.ſecundo adde.ff.de libe.& poſth. adducen
tem iura iſtud probantia,cum alijs adductis per Dec. conſi. cc-
59 lxxxvij.col.iiij.& conſi.ccxcj.col.pe.in fi.¶ †Secundò ratio di-
uerſitatis datur,quoniam teſtator ideo excluſit Annam filiam,
quia illi dotem reliquit iure inſtitutionis , & in hoc ei prouidit.
At neptib.nullam dotem dedit,nec reliquit,merito igiͭ non de
bent excludi.Nec ad hoc obſtat reſponſio Soc.prima data in d.
l.cum auus.nu.lxxx.uer.decimo dicebaͭ.dum uult,ꝙ pr̄ teneba
tur in dote inſtituere filiam , quod ſecus eſt in neptibus , quam
60 uidetur ſequi Deci.in d.conſi.xv.†Nam hæc reſponſio nulla eſ-
ſet,qn̄ extaret ſtatutum excludens filias fęminas ſtantibus ma-
ſculis,ut late per Alex.& alios in d.l.Gallus . §.& quid ſi tantū.
& licet hic non adſit tale ſtatutum,tamen negari non pōt quin
uigeat dicta ratio diuerſitatis,propter dotatiōem, ut ſentit Pau.
de Ca.in d.l.filiusfami.§.ſi quis.& Soci.in d.conſi.al.poſito in-
ter conſi.Fran.de Cur.col.j.& Lud.Bolog.in d.conſi.xlix.poſi-
to ubi.ſ.col.vj.& vij.nu.xvj.& ſeq.Satis enim teſtator dr̄ proui
diſſe dictis neptibus inſtituendo earum patrem,& ei ſubſtituen
do modo quo ſupra , per quam ipſas de iure communi uocauit
61 ad excluſionem ſubſtituti.†Et ſecunda reſponſio ad hanc ratio
nem diuerſitatis data per Soci.in d.l.cum auus.nu.lxxx.uerſi.de
cimo, & uerſi.ſecundo reſpondetur.dicens neptes poſſe dotari
ex legitima & trebellianica,quam earum pater poteſt detrahe-
re non ſatisfacit,quoniam pater potuiſſet alienare & legitimam
& trebellianicam,& ita in terminis dicebat Pau. de Ca. in d.l.fi
liusfami.§.cum quis.de leg.j.quem refert & ſequitur Franc. de
Cur.in d.ꝯſ.aliij.col.viij.uer.& q̄a non eſt melioris.& in d. ꝯſil.
62 lxiij. col.xiij.uer.& quia. † Et ſi diceretͬ utilius eſſe ipſis nepti-
bus,ut teneret fideicommiſſum,ut quo in caſu neceſsitatis , qn̄
pr̄ non eſſet ſoluendo & alienaſſet & ꝯſumpſiſſet,ipſę deberent
dotari,iuxta tradita in l.Marcellus.§.res quę.ff.ad trebel.& i au
th.res quæ. C.commu.de lega.Replicatͬ iſtum malum euentum
non ꝯſiderari a iure.l.inter ſtipulantē.§.ſacram.ff. de uerb. obl.
63 † Sc̄do & melius rn̄detͬ,utilius eſſe neptibus non ualere fideicō
miſſum.nec ſubſiſtere, ſed defeciſſe, & quiſquis ſani capitis hoc
eligeret,ut ipſę neptes admittantͬ,& ſubſtitutus excludatͬ,eſto ꝙ
eſſet piculū diſsipatiōis,nam talis ꝓſumptio,nō recipiͭ a iure.d.
§.ſacrā.& uulgata.l.cū de indebito.ff.de ꝓb.& q̄a iſtud ē reme-
diū ordinariū,& magis pingue remedium uero. d.auth.res quæ
cum ſit ē ex̄ ordinariū , & minus pingue,ut in terminis nr̄is dicit
Lud.Bolo.in d.ꝯſ.xlix.nu.xx.col.vij. & illud procedit ſolū in ca
64 ſu neceſsitatis, iſtud āt ſemp & omni tp̄e.† Et negari non pōt,
quin ſi tale fideicommiſſum deficiat & ſubſtitutus excludatͬ, ip
ſę neptes,pinguius & cōmodius dotentͬ, & meliores ꝯditiōes in
65 ueniāt,ut patet ad ſenſum.†Nec obſtabit ꝙ iſtę neptes poſſent
reperiri habere pluſquam filia teſtatoris.ui hoc non eſt incōue
niens pp dubiū euentū,ut dicit idē Lud.Bolo.in d.ꝯſ.xlix.col.
vj.nu.xvij.& pp uoluntatem ipſius teſtatoris ſubſtituentis mō
quo.ſ.& excludentis filiā relicta ſola dote,& adueratͬ ꝙ in ca-
ſu præſenti teſtator non reliquit aliquam dotē filiab.ſuis naſci-
turis, pp quod tollitur illa obiectio quæ poſſet fieri inſtituiſſe i
66 dote aliam ob cām.†Nam cum de naſcituris nihil dixerit,patet
reliquiſſe ſolum dotem,quia ita ſibi placuit,uel propter odium
uel propter demerita filiæ,quod non eſſet quando reliquiſſet e-
67 tiam naſcituris.l.ſi quis in ſuo.§.legis.C.de inoffic.teſtam.† Et
per hanc rationem diuerſitatis ceſſat ratio Paul.de Caſtr.Fulg.
& ſequac.de d. l. ſi uiua matre. dum uolunt quod excluſis filia-
bus,eadem ratione uidebantur excluſę neptes , & quod erat
inconueniens neptes dici plus dilectas quàm filias , & illas eſſe
melioris conditionis,& ultra ſuperius deducta , adhuc dicitur
ipſas neptes fuiſſe plus dilectas a teſtatore in portione relicta
per teſtatorem eius filio,& patri ipſarum per dictā.l.cum auus.
68 & d.l.cum acutiſsimi.& d.§.cum autem.†Ea ratione quia ean-
dem charitatem & dilectionem,præſumitur teſtatorem habuiſ-
ſe erga

ſe erga poſteritatem filij,quam habuit ad ipſum filium, ut dicũt gl.& Bal.in d.l.cũ acutiſsimi,& alij citati ſuperius,& ita ad d.l.ſi uiua matre.punctaliter rñdet Fran.de Cur. in d.cõſi.xliij. col.x.uerſi.ultimo quia.& col.xiij.& d.cõſi.laiij. col.aij.& ſeq. & alio modo etiam rñdet, uidelicet propter incertitudinem & dubium euentum,Ludoui.Bologni.in d.conſi.xlia.col.peuulti.
69 † Et quia ſi in portione relicta patri,ipſa neptis dr̃ plus dilecta, quàm ſubſtitutus,etiam ſi eſſet filius teſtatoris.d.l.cum auus.cũ concor. Conſiderata hac rõne d. l. ſi uiua matre.& d. l.publius. nihil faciunt,quinimo retorquentur in fauorem ipſarum neptũ, magis in hac portione dilectarum, quàm fuerit filius maſculus teſtatoris ſubſtitutus,ergo a fortiori,neptes in dicta portione uidentur prædilectæ,ipſis filiabus,quæ uincebantur a filio maſculo,arg.l.de acceſsionibus.ff.de diuer. & tempo. præſcrip. nbi ſi uinco uincẽtẽ &c. † Ad quod ẽt nã ſi filia teſtatoris fuiſſet ęqua
70 liter inſtituta cum maſculis,& ſimiliter ſubſtituta, certè præſumeretur plus dilecta,ab ipſo teſtõre, quàm qñ fuiſſet ſolum inſtituta in dote.§.ea his partibus.inſt.de uul.& pup. cum ſi.& tñ adhuc iſto caſu in quo fuit inſtituta,& ſubſtituta,nõ facit,quin filia filij.excludat ipſam.d.l.cum auus.cum ꝯcor. ergo a fortiori non debet id facere,quando filia fuit minus dilecta & inſtituta in dote.† Et ſi dicatur ꝙ termini non ſunt pares,nam qñ filia
71 fuit inſtituta,& ſubſtituta,neptis eam excluderet.d.l.cum auus. ex eo quia tunc non ꝯſtaret teſtatorem noluiſſe bona ſua ꝯſeruare in familia,cuius ꝯ̃rium oſtenditur, qñ filiam excluſit,nam ſi iſtud ꝯceditur apparet neptem non iõ excludi,ꝙ ſit inconueniens,& abſurdũ,& ꝙ pſumatᷓ minus dilecta, quàm filia, prout dicebant Pau.Fulg.& ſequa. ſed iſtud eſt ex eo quia teſtõr vr̃ habuiſſe reſpectũ ad ꝯſeruationem agnationis.Ceſſat ergo obiectio de abſurdo & inconuenienti,quod ẽt ipſe Pau.& omnes ſequac.ſuperius citati fatentur,& habent iſtud pro firmo,qñ fuiſſet ſubſtitutus extraneus, tunc enim licet excludatur filia inſtituta in parte,& in dote,tñ non dr̃ excluſa neptis, q̃ omnino deberet excludi,ſi ꝯſideratur inconueniens, aut abſurdum, & ceſſat illa rõ,ꝙ filia præſumeretᷓ plus dilecta,& ꝙ eſt eã mediata, & proxima, & ꝙ ea excluſa a fortiori diceretur excluſa neptis. & ẽt illa alia,ꝙ neptis non deberet eſſe melioris ꝯditionis quàm filia,ex quibus apertiſsimè patet dictas rõnes in ꝯ̃rium adductas ꝯ̃ neptes non militare, nec aliquid facere in caſu præſenti, ad quas ẽt rõnes,ultra prædicta alio modo reſpondent Fran. de Curt.in d.ꝯſi.aliij.col.aj.& alijs ſeq.& d.ꝯſi.lxiij.col.a.& alijs ſeq.& Ludo.Bologni.in d.ꝯſi.alix.col.pe.fi.& alijs præceden.quorũ dicta uideri poſſunt,cum pmanibus habeantur.† Et ꝙ neptis ſit qñq;
72 melioris ꝯditionis quàm mater colligitur ex his q̃ traduntur in l.illam.C.de colla.per Alex.col.pe.poſt alios, & per Bart.in iij. q.& alios in l.poſt dotem.ff.ſol.mat.& per Bar.in l.in quartam. q.ix.ff.ad leg.Falc.ubi repten.poſt alios tangunt,car.aa.col.j.& ij.uerſi.iſtam qõnem dum uolunt dotem imputari matri,q̃ non imputatur filijs,qñ fuit profectitia & q̃ſita actio matri, & allegant ad idem alias deciſ.& alia ſimilia, & datis iſtis rõnibus diuerſitatis ceſſat alia obiectio ſuperius facta ꝙ eadẽ uigeat rõ in nepte,q̃ & in filia,nã hoc negatur, & rõ multiplex apparet ꝯ̃ria & diuerſa ſuperius deducta,& ex diuerſis nõ pt̃ iferri de uno ad aliud ſcḋm iura uulg. Ex quibus tolli poſſunt aliæ rõnes & obiectiones, quæ fierent ꝯ̃ ipſas neptes. Non obſtat alia obiectio in qua dicebatur teſtatorem alia de cã non excluſiſſe filiã Annam, & uniuerſalem hęreditatem applicaſſe filijs maſculis, niſi rõne ꝯſeruandæ agnationis, & familiæ,qua ſtante, ẽt neptes debent excludi,ex quo caſus non eſt omiſſus, ſed idem ex mente teſtatoris,& maſculinum iſto caſu non recipit fęmininum, & cũ unica prædicta uigeat rõ haberi debet pro expreſſa.† Tollitur etiã
73 obiectio,& multipliciter primo, negatur enim hac de cã teſtatorem illud feciſſe,tum quia iſtud minime expreſsit, & a ratione non expreſſa argui minime põt,ut dicit Bar.in l. liberorum. col.vj.nu.aij.in fi.ff.de uer.ſig.& Alex.conſi.lxxx. Viſo.nn.xiij. uol.j.& Areti.ꝯſi.aavij.Proponitur in facto. col.iij.uerſicu.non obſtant iura.& Bal.in l.ſi defunctus.C.de ſuis & legi.& Imo.in l.ſi uero.§.de uiro.ff.ſol.mat.ſi enim teſtõr hoc uoluiſſet,utique expreſsiſſet,& non exprimẽdo, intellexit de filijs filiorũ tam fęminis quàm maſculis,ſcḋm ius cõe,ut ſuperius eſt probatũ. Eo ẽt quia nullibi fecit mentionẽ de maſculis, nec adeſt in caſu præſenti ſtatutũ illos uocans, & excludens fęminas,tum ẽt quia dicta uerba ſubſtõnis,a iure habuerint certiſsimam interpretationem per d.l.cum auus.& d.l.cum nobiliſsimi. & d. §. cũ aũt.q̃ eſt ut neptes excludant ſubſtitutum, etiam ſi eſſet filius teſtatoris
74 † Prout ẽt obiectio ceſſat, quoniam nos dicimus plures rõnes poſſe concurrere & conſiderari quibus teſtator fuit motus ad excludendum filiam,& non illam unicam, & iõ allegantì illam unicam,incumbit onus probandi illam, ex quo in dubio præſumitur multiplex,ſcḋm Saly.in l.ſi ſerui ueſtri.col.ix.in fi.C.de noaa.quem refert & ſequitur Iaſ.in auth. quas actiones.C.de ſac.
75 ſan.ec.nu.axij.† Nec in caſu præſenti apparet illam unicã ſuper qua donatus ſe fundat eſſe probatam, quinimo rõ qua teſtator motus eſt ad excludẽdam filiã apparet per ipſum expreſſa, propter dotem,uidelicet ibi relictam. Item potuit eſſe & alia propter duros uidelicet mores filiæ aut propter aliquã offenſionẽ quàm ipſa filia feciſſet patri, aut ob aliam cãm ipſi ſoli teſtatori notã uel quia forſan ipſi filij maſculi fuere pr̃i teſtõri ita obſequentes,& ita de eo bñ meriti,ut ipſe teſtõr, non tñ rõne filiationis & maſculinitatis,quàm rõne obſequiorum & meritorũ, & ſuauitate & elegantia morum ductus fuerit & inclinatus ad præferendum ipſius filios.d.Annę eius filię.Sępenumero.n.uidemus filios ipſos maſculos, ex diſparibus portionibus per ipſos parentes inſtitutos, & illud aut propter demeritum uel duros mores alterius filij,aut propter merita alterius, uel aliá ob cauſam.Nec iſto caſu põt dici diſpariter fuiſſe inſtitutos fauore cõſeruandæ agnationis, quia ſi ille fauor attenderetur inſtitutio deberet eſſe ſemper uniformis. Et ſic apertiſsimè patet nos nõ poſſe firmare pedes,qua rõne teſtator illud fecerit,& illa ꝙ fecerit pro conſeruanda agnatione non eſt cõcludens, tum quia nõ unica nec expreſſa,tum quia non aliter probata,tum quia multiplex põt aſsignari, tum ẽt qm̃ colligendo mentem ex uerbis prolatis a teſtatore, iuxta. l. Labeo.ff.de ſuppel.lega illa apertiſsime indicant,filium ſubſtitutum excludi per neptes,ſicuti & per maſculos d.l.cum auus.cum concord.& maximè in portione relicta Gulielmo propter eandem charitatem,& prędilectionem,ut per gl.& Bal.in d l.cum acutiſsimi. cum alijs ſupra de-
76 ductis.† Et quia ſumus in materia indifferenti & fauorabili dicta uerba conditionis,& ſubſtitutionis,licet prolata ſint in genere maſculino, tamen de propria ſignificatione comprehendunt ẽt fęmininum,ut per Bar.in l.j.ff.de uer. ſig.& per Fran.de
77 Cur.ꝯſi.ix.& ſuperius fuit deductũ.† Eo ẽt quia teſtõr limitate prouiſionẽ fecit & ſubſtõnem dictis filijs ſuis maſculis,& maſculum ſuperexiſtentẽ uocauit,faciendo differentiã ſexus,limitate, ſi alius decederet ſine filijs, &c.& ꝯñr in illis filijs maſculis dicta qualitas fuit ꝯſiderata limitatiuè,& reſtrictiuè, & iõ limitatum tantummodo produxit effectũ.l.in agris.cum alijs uulgar. ff.de acq.rer.domi.& diffuſè per Soc.ꝯſi.cxvj. In cã.col.iiij.& v.
78 nu.iij.uol.iij.& alibi pluries.† Eo inſuper qm̃ dictæ neptes ſunt de agnatione ipſius teſtõris, cũ deſcendant ex filio ipſius, & in ipſis neptibus ẽt ꝯſeruatur agnatio, & dñr de familia.l.uolũtas patris.C.de fideicom & inſti.de legit. agna.ſucceſ. cum cõcor.
79 † Nec obſtat illud quod dicebatur, ſtatutum excludens filiam à fortiori dicitur excludere neptem ex filio,ſcḋm Fulg & Alex.in l.uenia.C.de in ius uoc.nam hæc doctri.Fulg.& Alex.quam ſequitur ibi Ant.de Alex.non eſt uera,& contrarium tenet Bald. ibi ea ratione,quia neptis repræſentat patrem,& ſequitur etiam Bal.ibi Pau.de Ca.& diffuſius.nu.vj.Iaſ. quando per patrem neptis fuit adita hæreditas,& eandem ſententiam ſequitur Pet.de Anch.in c.canonum ſtatuta.de conſti.circa medium uerſic. his igitur quinque membris.& Alex.d.conſi.lxxx. col. vj.uol.j.& Ludo.Bolog.in d.conſi.xlia.& apertiſsimè Fran. de Cur.d.conſi.xliij.col.ia.uerſi.vj.fortiter.& col.xiij.uerſic.ad ſeptimum,& uerſicu.iij.reſpondemus.& idem facit in d. conſi.lxiij.column. xiij.uerſicu.vj.reſpondemus.& uerſicu.ſeq.ubi apertè reprobat Fulg. & Alex. firmiter concludens quod ſi pater neptis immiſcuit ſe hæreditati,proculdubio ſtatutum excludens filiam,non dicitur excludere neptem ex filio, & iſto caſu non poteſt procedere,quod dicunt Fulgo.& Alexand. ſed forſan, alio, quando pater neptis deceſsit uiuo auo, aut poſtmodum hæreditate non adita, conſequenter iſtud argumentum retorquetur in oppoſitum in fauorẽ neptum.Et hanc opinionem Bald.& aliorum ſequitur Alber. Brun. allegando conſilium Socin. in ſuo tracta. quod ſtat.maſc. &c. in vj.articulo princ.in tertio membro qõ. iij.car.xix.column.iij. & iiij.uerſicu. item ex prædictis apparet tenendam eſſe. Nec illi obſtat ſi dicatur, quod in caſu ſtatuti, neptis admittitur ex eo quia ſtatutum ſolum loquitur, ut filia non ſuccedat, & nihil diſponit de nepte, quia iſtum caſum relinquit in diſpoſitione iuris communis, uolen.neptẽ excludere patruum ab hæreditate patris ipſius neptis. Sed in caſu noſtro,

teſtator proceſsit ulterius diſponendo de portione relicta eius
80 filio, ſi deceſsiſſet ſine filijs, &c. Nam rñdetur, quod ſicuti in ſta
tuto per excluſionem filiæ, non præſumimus quod ſtatuentes
uoluerint excludere etiam neptem ex filio, ita per excluſionem
filiæ factam a teſtatore, non eſt præſumendum, quod teſtator
uoluerit ẽt excludere neptem ex filio, niſi in caſu quo filius de-
ceſsiſſet ſine liberis, cum doct. arguant a diſpõne ſtatutaria, ad
diſpoſitionem teſtatoris, ut dictum fuit ſuperius in ultima obie
81 ctione, ꝙ hoc mõ retorquetur in oppoſitum. Ex quibus patet,
ꝙ rõ ſtatuti excludentis filiam non fuit illa, ſcilicet cõſeruatio
agnationis, nã ſi illa fuiſſet ẽt neptis ex filio moriente poſt aditã
hæreditatẽ debet excludi, & tñ in ꝯrium eſt cõis doct. ſuperius
82 declarata. † Eo ẽt qm̃ in ſtatuto non eſt expreſſa dicta rõ, & iõ
ab illa non põt argui ut punctaliter dicit Bar. in d. l. liberorum,
col. vj. nu. v. in fi. & Alex. d. cõſi. lxxx. uol. j. & Are. cõſi. xxvij. &
alij ſupra citati. Et ſi dicere uolumus rationem ſtatuti fuiſſe il-
83 lam, adhuc dico ſatis differre ſtatutũ a teſtõre. Nam ſtatuẽtes
non potuerunt moueri ad excludendũ fœminas niſi ex rõne uni
formi, ita militante in filiabus, ſicut & in neptibus. teſtõr autem
ad excludendum filiam, moueri põt pluribus ex cauſis, & uaria
bilibus ꝯtingentibus ex facti emergentia, quæ cauſæ locum ha-
bere poſſunt in filijs tantum, & nõ in neptibus, ut ſuperius aper
tiſsime deduxi, & ſtante iſta diuerſitate rõnis, non eſt bonũ ar-
gumentum de rõne ſtatuti ad rõnem teſtatoris, eo magis cũ ſta
tutum excludens filiam non excludat neptem, ut deductum eſt
ex quibus, attenta pura ueritate & mera iuris cõis diſpoſitione,
conſiderata etiã ipſa æquitate, firmiter concludo, dictas neptes,
potiſsimum Margaritam uniuerſalem hæredem inſtitutã a Gu-
lielmo eius patre, omnino excludere donatum eius patruũ ſub-
ſtitutum, cum per ipſarum natiuitatem & ſuperexiſtentiam di-
cta ſubſtitutio euanuerit & defecerit. Pariſi. Bono.

SVMMARIVM.

1 *An nepotes & deſcendentes teſtatoris, poſsint grauari fideicõmiſſo.*
2 *Poſiti in conditione non uidentur diſpoſitiuè uocati & nu. 12.*
3 *Et quid ſi ultra appoſitionem conditionis fuere expreſsè grauati, & nu. 4. & 5.*
6 *Per qua uerba filij filiorum dicantur expreſsè uocati.*
7 *Et quid ſi grauamen eſt appoſitum ſub duplici conditione.*
8 *Dictio, ſeu, uenit augmentatiuè.*
9 *Dictio, &, reſtrictiuè, quandoque ampliatiuè capitur & augmentatiuè.*
Et ponitur inter diuerſa.
10 *Et ſi uerificatur ſecunda conditio, locum habebit fideicommiſſum relictum ſub duabus conditionibus.*
Eſto quòd conditio illa exiſtat poſt mortem grauatorum.
11 *In dubio, ut ualeat fideicom. cenſetur iniunctum primis hæredibus, & non ipſorum filijs.*
12 *Poſiti in conditione, non dicuntur uocati diſpoſitiuè, niſi adſit coniectura in oppoſitum.*
Et ita limitatur gl. in l. Lucius. ff. de hæredi. inſti.
13 *Quando facta eſt mentio de filijs maſculis, uidentur diſpoſitiuè uocati.*
14 *Et quando in loco quo iſtud diſponitur non adeſt ſtatutũ excludens fœminas a ſucceſſione & uerſamur in iure communi.*
Qualitas maſculinitatis expreſſa ſatis operatur.
15 *Et quando qualitas maſculinitatis eſt appoſita actiuè, & paſsiuè.*
16 *Et quid ſi teſtator tranſgreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionũ.*
17 *Et quid ſi idem ſtatuiſſet ſi de hoc fuiſſet interrogatus.*
18 *In fideicommiſſis procedimus per coniecturas.*
19 *Et in eis attenditur potius mens coniecturata quàm uerba.*
20 *Et fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur ex cauſa, & ratione expreſſa.*
21 *Fideicommiſſum conditionale, non tranſmittitur. & nu. 23.*
22 *In fideicommiſsis, filij non ſubintrant locum parentum.*
23 *Et quid ſi filij fideicommiſſarij ueniũt iure proprio, & non ex trãſmiſsione.*
24 *Nepos admittitur cum patruo in fideicommiſſo, in quo ſuccedititur teſtatori, & non grauato.*
25 *Et quando ſucceditur aſcendenti, nepos uenit una cum patruo, & auunculo.*
26 *Ad fideicommiſſum, deſcendentes ex teſtatore ueniunt eo ordine quo uenirent ab inteſtato.*
27 *Appellatione liberorum maſculorum, ueniunt omnes deſcendentes.*
28 *Et poſteriores ita uocati admittuntur unà cum patruis & auunculis & priorib.*
29 *Et poſt purificatum fideicommiſſum, ulterius non eſt quærendum quid de illis bonis futurum ſit, & ſequi poſsit.*

CONSILIVM XLII.

AD reſolutionem Dubitationis inſurgentis ex teſta-
mento quondam domini Roberti de Duino inſti-
tuentis eius hæredes Petrum, & Amodeum ſuos fi-
lios, & per fideicommiſſum grauantis eos, & eorũ
liberos, & deſcendentes maſculos, ſi ꝯtingeret illos decedere ſi-
ne filijs maſculis, & poſtremo iſto caſu ſubſtituentis Nicolettã,
Peronettam, & Catherinam eius filias & ipſarum liberos maſcu
los, in ſtirpes, & non per capita, ex quo do. Io. nepos & ulterius
deſcendẽs ex maſculis dicti teſtatoris mortuus eſt ſine filijs ma
ſculis, an liberi & deſcendentes ipſarum filiarum poſsint uenire
uirtute dicti fideicommiſsi. Multa hincinde poſſent accumula-
ri & deduci, & quilibet doctor poſſet fimbrias dilatare, & mul-
ta implere folia, ut utar uerbis Soc. conſ. cxvj. In cauſa filiorum.
1 uol. iij. Totum enim pondus iſtius reſolutionis conſiſtere uide
tur, an nepotes & deſcendentes teſtatoris poſiti in conditione
potuerunt grauari fideicommiſſo, qui articulus ultra Soci. ubi
ſupra, ampliſsimè per eundem diſcutitur in l. cum auus. ff. de cõ
di. & dem. car. ulti. & per Alex. conſi. clxxxv. Viſo titulo. uol. ij.
& Barba. in repeti. l. cum acutiſsimi. C. de fideicom. & per Cor.
in quampluribus ſuis conſilijs infra allegandis, & per Mod. in l.
j. C. de pac & Ant. Corſe. in ſua. q. quam inſeruit in fi. ſui reper-
torij, & per Fran. de Cur. conſi. lj. col. viij. & ix. & cõſi. xlij. Quia,
inquit. & duobus alijs conſi. ſeq. & per Mod. poſt Bart. & alios
2 in l. centurio. ff. de uul. & pu. † Et ſequendo opi. glo. in l. Lucius.
* ff. de hæred. inſti. quæ ut magis * communis approbatur dicti
liberi, & deſcendentes teſtatoris poſiti in conditione, non uidẽ
tur diſpoſitiuè uocati. l. ſi quis ſub conditione. ff. de condi. inſti.
cum ſi. ꝯñr dicendum uidetur non potuiſſe grauari. l. ab eo. C.
de fideicom. l. j. §. ſciendum. de leg. iij. & diffuſe per omnes in l.
3 cum filiofam de leg. j. † Tamen quia nedum apparent poſiti in
conditione, ſed ulterius expreſſe grauati uñr per ipſum teſtato-
rem, attentari poſſe iſtis duobus cõcurrentibus, tale grauamen
potuiſſe eis iniungi, & iniunctũ ualere & tenere, ut firmat Bart.
in d. l. centurio. col. x. uer. quæro ulterius. nu. xxxvij. & Aret. ibi
col. xx. uerſi. extra gl. & alij citati per Iaſ. ibi. col. iij. & Claud. de
ſeiſel. & Soc. in d. l. cum filio. col. ij. uerſi. & iſta poſſunt induci.
aſſerentem a multo tempore citra, hanc opinio. fuiſſe canoniza
tam per doctor. Peruſi. & eandem ſequitur Guid. pa. dicens ita
fuiſſe iudicatum. q. xxxix. & Cor. conſi. xx. Videtur column. iiij.
& ſeq. & ꝯſi. cexxvj. col. vij. & ꝯſi. cclxxxiij. uol. iiij. & alibi plu-
ries, & quamplures alij docto. in dictis locis allega. & poſtremo
hanc ſniam, tanquam uerſiorem, & attenta teſtõris uoluntate,
æquiorem ſequuntur & defendunt repet. in d. l. centurio. rñden
tes in omnibus in ꝯrium adductis, fol. xxvj. colu. iiij. & alijs ſeq.
4 uerſi. ultima ſit ꝯcluſio. nu. cccxcij. & alijs ſeq. † Verum eſt quòd
quamplures alij doc. tenuere ꝯrium, tale fideicommiſſum iniun
ctum non ualere, ut dicunt Alex. & Iaſ. in d. l. centurio. & Fran.
de Cur. in conſilijs ſupra allegatis, & ẽt Socin. ſibi ꝯrius in ſuis
ꝯſilijs cum alijs ꝯcor. deciſio. in quibus uĩ firmari hanc opini. ꝯ
* Bar. eſſe magis * communem. † Attamen ſi quis uellet eã ſequi
5 in caſu præſenti adhuc minime obſtabit, qm̃ in eo locum habe-
re non poterit ex quampluribus, quibus apertè oſtenditur tale
fideicommiſſum potuiſſe dictis perſonis iniungi, & ꝯñr ualere
6 & tenere, ¶ † Primo conſiderando uerba dicti teſtamenti. ubi te
ſtator filio ſuo inſtituto decedẽti ſine filijs maſculis, ſubſtituit
alium ſuperuiuentem & cæteros liberos maſculos, & ab eo de-
ſcendentes per rectam lineam maſculinã, per fideicommiſſum
in ſtirpes, & non in capita. quibus ex uerbis filij filiorũ teſtõris
expreſſe apparent uocati, & per ipſum teſtõrem honorati. ꝯñr
* grauari potuerunt, ut paſsim leges diſponunt, & doct. * cõiter
ꝯcludunt. ipſe enim do. Ioannes filius Petri, & Franciſcus filius
Amodei ex uerbis prædictis, fuere honorati a teſtatore, ꝯñr po
tuere grauari, & Franciſco poſtmodum mortuo ſine filijs ma-
ſculis, per fideicommiſſum uenire potuit. d. Ioannes, & ſucceſsi
uè ipſe domi. Ioannes honoratus & uocatus grauari potuit, qui
cum appareat ſine filijs maſculis mortuus, merito per tale fidei
commiſſum uenire poterunt liberi filiarum dicti teſtatoris ex-
7 preſſe iſto caſu per eum uocati. ¶ † Secundo aduertendum
eſt quoniam Petro & Amodeo filijs inſtitutis, non ſu-
lum

lum vr̃ appoſitũ eſſe grauamen ſub unica ꝯditione, ſi ipſi mor-
tui fuiſſent ſine filijs maſculis, ſed ẽt ſub alia, & ſecunda ꝯditio-
ne fuit iniunctũ, uidelicet ſi ipſorũ liberi & deſcendentes mor-
tui fuiſſent ſine filijs maſculis, ut patet ex illis uerbis, ſeu eorum
uel alterius eorundem liberos, &c. † Quæ dictio, ſeu, augmenta-
8 tiue uenit. l. ſi quis ita. ff. de auro & arg. leg. ubi Bart. & per Ab.
in c. inter cæteras. col. ij. de reſcri. & per Albe. de Roſa. in ſuo di
ctionario. in uerſ ſeu. & ulterius iſtud expreſſius apparet in ſub
ſequenti capite teſti. Itẽ ex caſu quo &c. ubi teſtõr uoluit caſu
quo filij inſtituti, & eorũ liberi, & liberorũ liberi, decederẽt ſine
filijs maſculis eiſdẽ & ultimo loco ſic decedenti eſſent ſubſtitu-
tę filiæ teſtõris & ipſarũ liberi, quæ uerba, eiſdẽ, &c. aperriſsime
oſtendunt filijs inſtitutis factũ fuiſſe, & iniunctũ fideic. ſub du-
plici ꝯditione. primo ſi ipſi decederent ſine filijs maſculis. ſecun
do ſi eorũ liberi decederent ſine liberis maſculis. † Et illa dictio,
9 & poſita ibi, eiſdẽ & ultimo loco ſic decedenti, non põt ſtare re
ſtrictiuè. ſed ampliatiuè, & augmẽtatiuè. l. ea tñ adiectio de leg.
iij. & per Bar. in l. Gallus. §. ẽt ſi parente. ff. de lib. & poſt. ẽt quia
ponitur inter diuerſa. c. quærelã. extra de ſimo. & per glo. in rub.
de iur. & fac. igno. ex quibus ſequiť ꝙ licet Petrus & Amodeus
mortui fuerint cum filijs maſculis, & fideic. iſto caſu non potue
rit uerificari. † Tñ quia eorũ filij Franc. & Io. mortui fuere ſine
10 maſculis, & in ipſorũ perſona illa ſecunda ꝯditio fuit uerificata
& purificata. fideicom. iniunctũ Petro. & Amodeo ſub hac ſe-
cunda ꝯditione, dicetur purificatũ, licet ꝯditio exiſtat poſt mor
tẽ Petri, & Amodei inſtitutorũ, ut eſt tex. in l. cohæredi. §. cũ fi-
lię. ff. de uul. & pup. & in l. legato. ff. de ꝯdi. & dem. per q̃ iura ita
firmat Bar. in d. l. cẽturio. uerſi. ꝑalle. col. a. nu. xxxvij. quẽ in hoc
* omnes *cõiter ſequũtur maxime repe. ſol. xxvj. col. iij. uer. tertia
ꝯcluſio. nu. cccLxxxix. & ſeqniť Fran. de Curt. d. ꝯſi. alij. col. a. &
ꝯſi. xliiij. col. iiij. & Soc. ꝯſi. ccxviij. Cõſideratis, col. iij. uol. ij. &
ꝯſi. cxlix. Materia, col. iij. eo. uol. & Cor. ꝯſi. ccxxvj. col. v. in lite-
ra, l, & ꝯſi. xx. col. v. in prin. & ꝯſi. cclxxiij. uol. iiij. & alijs quãplu
11 ribus. † Et ſuadetur iſtud, q̃m in dubio ut fideicõmiſſum & di-
ſpoſitio teſtõris ualeat præſumendũ eſt, fuiſſe iniunctũ primis
hęredibus, & nõ perſonis filiorũ poſitorum in ꝯditione, ut dicit
* Bar. in d. l. Centurio, loco pręallegato, quẽ ibi * cõiter ſequũtur
oẽs allegãtes ꝯcor. & ſequitur Alex. ꝯſi. lxviij. Viſa col. vij. uerſi.
hęc concluſio, uol. ij. & Fran. de Cur. & Corn. in ꝯſilijs ꝑallega-
12 tis. † Tertio aduertendũ erit ꝙ illa opinio uolens filios & deſcẽ
dentes poſitos in ꝯditione tantũ, nõ cẽſeri diſpoſitiuè uocatos,
ꝯñr nõ poſſe grauari, & grauamen appoſitũ nõ tenere. Limitať
ut nõ procedat, qñ ꝯ̃riũ apparet de mente teſtõris per ꝯiecturas
ẽt leues, tunc. n. nõ procedit gl. in d. l. Lucius, nec text. in d. l. ab
eo. prout firmat Corn. ibi & ꝯſi. xcvij. Primo ꝯſulens col. j. uol.
j. & ꝯſi. cxlvj. In hac col. v. uol. ij. & in alijs ꝯſilijs uolu. iiij. ſupe-
rius allegatis, & Soc. in d. l. cũ auus, in fi. cũ alijs allega. per repe
tẽn. in d. l. centurio, fol. xxvj. col. ij. uerſi. limita ſecundo, numer.
cccLxxxv. & per Soc. ꝯſi. aiiij. uol. j & per Deci. ꝯſi. xv. col. j. & ij.
& cõſi. xxxviij. col. j. ubi allegando iura & deciſio. uolũt fideicõ
miſſa cõiecturis poſſe induci, qñ talis uolũtas colligiť ex uerbis
exp̃ſsis per teſtatorẽ, ut dicit Soc. poſt alios per eũ citatos in d. l.
13 cũ auus in fi. & alibi pluries. † Et in terminis noſtris bñ põt illa
ꝯiectura adaptari, dũ teſtõr actiuè & paſsiuè mentionẽ fecit de
liberis maſculis, propter quam vñr diſpoſitiuè uocati, licet poſi
ti ſolũ eſſent in ꝯditione, ut dicit Gui. pa. q. clxxxiij. qui licet di
cat in practica nõ potuiſſe obtinere, tñ eius opinio approbatur
a Deci. ꝯſi. cclxx. In cã iſtorũ, nu. ij. & in l. j. nu. xvj. C. de pac. qui
14 bus in locis rõnibus, & deciſionibus talẽ ſniam ꝯprobat. † Quæ
quidẽ ſatis vr̃ procedere ſi in regione ubi cã agnatur non extat
ſtatutũ excludens a ſucceſsionibus fęminas, & uocãs maſculos,
& eſſemus in diſpõne iuris cõis, nã per dictã qualitatẽ, maſculos
a teſtõre expreſſam, de iur. cõi vñr maſculi uocati ẽt diſpoſitiuè,
& excluſe fęminæ, ut in terminis noſtris firmat Cor. cõſi. xx. Vi-
detur, col. iiij. & pe. uerſi. & uidi hoc anno. & uerſic. ſeq. uol. iiij.
& Soci. d. cõſi. cxvj. uol. ij. col. iiij. & v. uerſi. ſi ergo. & uerſic. ſed
ꝯ̃ hoc, & uerſi. ſed quia ſumus. ubi uult illã expreſsionẽ, maſcu-
lis, iſto caſu nihil operari, qñ in regione non adeſſet ſtatutũ ex-
cludens fęminas & uocãs maſculos, aperte ſentiens, quod attẽta
diſpõne iuris cõis, talis expreſsio qualitatis inducit apertã, & cõ
cludentẽ cõiecturã, ut filij poſiti in cõditione cũ dicta qualitate,
15 dicantur diſpoſitiue uocati, & ꝯñr poſſe grauari. † Nec obſtabũt
dicta Soc. in d. cõſi. cxvj. & in quibuſdã alijs in eodẽ uol. iij. poſi
tis, q̃m in caſu nr̃o iſta exp̃ſsio maſculinitatis, nedũ eſt poſita a-
ctiuè, ſed paſsiuè, nam liberi maſculi deſcendentes teſtõris fue-
runt actiuè uocati, & ipſis ẽt paſsiuè facta fuit ſubſtitutio, & ſic
ſumus in caſu exp̃ſſo per quẽ ceſſabunt ea q̃ in ꝯ̃riũ poſſent ad-
16 duci. † Eo ẽt quoniã teſtõr tranſgreſſus eſt ad plures gradus ſub
ſtitutionũ, & ultimo liberorũ & deſcendentiũ decedẽti ſine ma
ſculis ſubſtitutionẽ fecit, ꝑ quod vr̃ inter ipſos reciprocum fe
ciſſe fideic. ad no. in l. hęredes mei. §. cum ita. ff. ad Treb. & in
17 pe. C. de impu. cũ ꝯcor. † Eo inſuper quia ſi teſtõr de hoc fuiſſet
interrogatus, utiq; idẽ diſpoſuiſſet, ꝯñr haberi debet ꝓ exp̃ſſo.
l. Titius. ff. de lib. & poſt. l. fi. C. eo. & gl. ordinaria in l. cũ tale. §.
18 fi. ff. de pac. de quorũ ueritate alias ꝯſului. † Ad qđ ẽt quoniã in
fideic. ꝓcedimus per cõiecturas. d. l. hr̃des mei. §. cũ ita. cũ alijs
adductis per Soc. in d. cõſi. xiiij. & per Deci. d. ꝯſi. xv. & xxxviij.
19 † Et in iſtis magis attẽdenda eſt mẽs teſtõris, per cõiecturas col
lecta, q̃ ſpecifica uerba in teſtõ, exp̃ſſa. l. cũ uirũ. C. de fideic. l.
nõ aliter. de leg. iij l. quoniã indignũ. C. de teſta. ubi Mod. plura
20 accumulãt cũ ſi. † Et fideicõmiſſa amplianť reſtringunť, decla-
rantur & interpretantur cauſis, & rõnibus quibus ex cõiecturis
colligiť teſtõrem motũ fuiſſe ad illa faciendũ. l. cũ pr̃. §. dulciſsi-
mis. de leg. ij. ubi Bar. l. regula. §. pe. ff. de iur. & fac. ign. cũ ſi. Ex
cõſideratis ſuperius deductis, nõ põt alius ſenſus & mẽs teſtõris
colligi, niſi ſuperius concluſus, ꝙ uoluerit diſpoſitiuè uocare &
honorare ẽt liberos & deſcẽdentes ſuorũ & filiorũ & ſucceſsiue
ac gradatim iniungere grauamẽ & fideic. in caſum qui iam ſue
ceſsit, & purificatus fuit per mortẽ. d. Io. ſine filijs maſculis de-
cedentis. Omnino quamplura breuitatis gratia q̃ ad iſtorũ cõ-
probationẽ adducere poſſem. cũ ſatis cõcludẽter ex iſtis dedu-
ctis, cõcluſio ſuperius firmata appareat, & reddať apertiſsima, &
ueriſsima, ſtãte mõ ualiditate. d. fideic. dubitať an liberi Cathe-
rinę & liberi Peronettæ ad illud admittanť, & pro qua parte cũ
ex Peronetta adſit filius, & ex Catherina adſit nepos ex filio ita
qđ ipſe nepos Catherinę ueniat admittẽdus una cũ filio Pero-
21 nettę in ſtirpes. † Dubõnem facit quoniã Catherina, & Peronet
ta mortuę ſunt añ purificationẽ dicti fideic. cõditionalis, & ſñ.
d. Io. grauatũ, & non potuerũt illud, & ſpẽ ipſius tranſmittere ad
* hr̃des ẽt ſuos, ut firmat gl. * cõiter approbata. l. unica. C. de his
q̃ añ aper. tab. ubi doc. oẽs no. & gl. Bar. & alij in d. l. hr̃des mei.
22 §. cũ ita. Bar. & ſcrib. max. Iaſ. in v. no. i d. l. cũ filios. ¶ † Iſtẽ quia
in fideic. filij nõ ſubintrãt in locũ parentũ. ut dicit Bal. in l. cũia.
§. in fideic. de le. ij. & Are. in d. §. cũ filius. inſti. de hær. quę ab in-
teſt. defer. & plene per Dec. cõſi. j. & alibi pluries. Tñ iſtis non
obſtãtibus dico ꝯ̃riũ, ꝙ p̃dicti ueniũt ad d. fideic. per ſtirpes, ex
eo capite quia ipſimet proprie ſunt uocati a teſtõre, ut patet ex
23 illis uerbis & ipſarũ liberos maſculos. † Qui iure ꝓprio ueniũt
& nõ iure tranſmiſsionis, & ſic ceſſat. j. obiectio, ut punctaliter
tradit Bal. per illũ tex. in l. unica. C. ut act. ab hær. & ꝯ̃ hęr. & in
l. ſi pr̃. in iiij. q. C. de inſti. & ſubſti. & ita firmat Soc. in d. l. hr̃des
24 mei. §. cũ ita. col. iiij. nu. ix. in fi. uer. aduerte tñ. † Et filius Pero-
nettę, ac nepos ex filio Catherinæ pariter admittũtur, ex cu q̃a
ueniunt per fideicom. per quod non ſucceditur Ioan. grauato,
ſed Roberto teſtatori. dicta. l. cohæredi. §. cum filiæ. cum con-
cordan. & quia d. Robertus erat aſcendens ex linea materna
iſtorum, merito iſti ſucceſſere in locum parentum præmortuo-
25 rum, quos in tali ſucceſsione aſcendentis repræſentant. † Et iõ
una ſuccedent cum eorum auunculis, per text. in dicto. §. cum
filius. & firmat Deci. conſilio. laaia. Et pro renui. culumn. j.
& ij. & conſilio. ccxvij. In caſu. & in d. conſilio. j. & etiam in con-
26 ſi. nouiter impreſſo. vj. & x. † Et confirmatur nam iſti deſcen-
dentes a d. teſtatore, ad tale fideicom. debent admitti eo ordine
& forma, quibus admitterentur ad ſucceſsionem ab inteſta. in
quo deſcendentes ſubintrant locum parentum præmortuorum
d. §. cum filius. & per Barto. in authen. poſt fratres. C. cumm. de
27 ſucceſ. & Alexand. conſi. xliiij. column. vj. uolumin. v. † Prout
etiam nam ad tale fideicom. ut dicebam uocati ſunt liberi ma-
ſculi dictarum Catherinæ, & Peronettæ, quorum appel. ueniũt
omnes ipſarum deſcendentes, & gradatim. l. liberorum. ff. de
28 uerbor. ſignificatio. l. fina. C. eod. titu. † Et iſto caſu, tanquàm
ad fideicom. nominati & uocati poſteriores. & in ulteriori gra-
du exiſtentes admittuntur una cum auunculis, & alijs exiſtenti-
bus in priori gradu, ut dicit text. in dicta. l. fina. ibi, nulla ſpecia
li. & text. in l. cum. §. in fideicom. de leg. ſecundo, ibi, qui nomi-
nati ſunt, & utrobique plene per docto. & per Deci. in dicto.
conſilio. primo, & eſt bona deciſ. Corne. conſilio. xxxvij. In
hac conſultatione. column. ſecunda, & tertia uolumin. primo,
ubi ex pluribus per eum adductis concludit. quòd quando uo-
cãtur ad fideic. aliquæ perſonę, & deſcẽdentes ipſarũ filij p̃mor-

tuarum dicuntur pariter uocati cum prioribus, in gradu, & ad fideic. ueniunt una cum eis & bene facit quod uult Socin. conſi. lxix. Viſo. col. ij. & iij. & conſi. ciiij. Quoniam pręſens col. ij. & iij. uol. iij. Ex quibus infertur ad d. fideic. nepotem ex filio Catherinę pariter admitti cum filio Peronettæ, in ſtirpes tamen, ſm q̀ teſtator expreſſe diſpoſuit, & iſti ita ad illud admiſſi poterunt de bonis quæ uirtute fideicommiſſi conſequentur eorum arbitrio diſponere, ex quo ad illud uocãtur actiue, nec ulterius apparent per teſtatorem grauati paſsiue, nec grauamen poteſt intelligi ipſis appoſitum cum ſit oneroſum, & teſtator id mini-
29 me uoluerit ut diſponunt iura uulgaria, & communia. † Et quia iſto caſu in perſonam ipſorum, & ad eorum commodum, tale fideicommiſſum fuit purificatum, & bona uirtute dicti fideicõmiſſi ad ipſos peruenerunt, ulterius quærere nõ debemus, quid de dictis bonis futurum ſit, ut in ſimi. tradit Old. conſi. xxj. Thema tale eſt. cum alijs accumulatis per Dec. conſi. ccclxxvij. Viſo. col. ij. cum ſimi. Pariſi. Bonon.

SVMMARIVM.

1 *Filia in bonis paternis habere debet legitimam.*
2 *In legitima non poteſt apponi onus & grauamen, & appoſitum reijcitur. & nu. 6.*
3 *Et ſi grauata eſt per fideic. uniuerſale, põt conſequi Trebellianicã.*
4 *Iſta duæ quartæ aſcendunt ad dimidiam.*
5 *Et detractio iſtarum quartarum tranſmittitur ad hæredes.*
6 *Et in iſtis duabus quartis, filia grauata poteſt habere hæredes quos uult in ſuo teſtamento.*
7 *Et filia prohibita alienare an poſſit deducere legitimam. & nu. 13, 15. & ſequen.*
8 *Et inſtituta ſub conditione non alienandi, ſi hæreditatem adiuit, uidetur ſe conditioni adſtringere, ſed contra, nu. 14. & 15.*
9 *Legitima non conſideratur in hærede uniuerſali, ſed contra, nume. 14. & 15.*
10 *Et prohibitus alienare non poteſt detrahere trebellianicam.*
11 *Idem in falcidia per auth. ſed in ea. C. ad l. Falc. & nu. 22. & ſeq.*
12 *Et quid ſi in hæreditate adſint ultra prohibita alienari alia bona in quibus poteſt detrahi legitima & trebellianica.*
13 *Filia in legitima conſideratur ut creditrix. & eam poteſt alienare.*
17 *Et alienando uſque ad legitimam, non dicitur contrauenire.*
18 *Et ſimpliciter adeundo, non ſibi præiudicat, quo ad legitimam.*
19 *Teſtator non poteſt prohibere detractionem legitimæ, & ipſius alienationem.*
20 *Et quid ſi facta eſt minori, & ad tempus, & tendit ad cõmodũ filij.*
21 *Et reijcitur quo ad legitimam prohibitio alienandi.*
22 *Valet prohibitio alienandi facta legatario, ſeu fideicommiſſario.*
23 *Legatarius & fideicommiſſarius non poſſunt detrahere falcidiam.*
24 *Et quid & quando eſt prohibitus hæres uniuerſalis.*
25 *Poteſt detrahi trebellianica nõ obſtante prohibitione, quando &c.*
26 *In filijs primi gradus an poſſit prohiberi falcidia, & trebellianica.*
29 *Non obſtante prohibitione poſſunt bona alienari, ut ſatisfiat creditoribus & alijs grauaminibus.*
30 *Qui ſimpliciter adit, approbare dicitur ordinata per teſtatorem.*
31 *Et approbando an dicatur renunciaſſe detractioni trebellianicæ, et numer. 38.*
32 *Vltimum iuramentum præferendum eſt primo, cũ actus dependeant a mera uoluntate.*
33 *Qui detrahit legitimam & trebellianicam non dicitur impugnare teſtamentum.*
34 *Et acceptans legata, & ea ſatisfaciens, non propterea excluditur à petitione legitimæ.*
35 *Idem & ſi expreſſe approbet teſtamentum & legata facta.*
36 *Adiens hæreditatem & acceptans legata, non renunciat legitimæ. Legitima expreſſe eſt renunciandum.*
37 *Nec iuramentum ſupplet, ſi expreſſe non eſt facto.*
38 *Et expreſsè approbans teſtamentum non dicitur trebel. renunciare.*
39 *Approbatio relatiua interpretatur ſecundum relatum.*
40 *Et facta limitatè, debet limitatè intelligi.*
41 *Et quando facta eſt contra uoluntatem nihil operatur.*
42 *Clauſula derogatoria ad ſequentia excludit conſenſum ab illis.*
43 *Geminatio, eius tam oſtendit uoluntatem.*
44 *Per actus ſequentes, declaratur quæ fuerit uoluntas in præcedentibus.*
45 *De fideicommiſſo uniuerſali trebellianica detrahitur, non de particulari.*
46 *Fideicommiſſum particulare, ex quibus colligitur, & nu. 84.*
47 *Et circa id attendi debet uoluntas teſtatoris. & nu. 84.*
48 *Per excluſionem uniuerſalem, uidetur ſubſtitutus datus uniuerſalis, & num. 88.*
50 *Ratione adiuncti declaratur dubitatio quæ poſſet eſſe in ſolo expreſſo.*
51 *Vnum caput declaratur per aliud, & nu. 86.*
52 *Præcedentia declarant ſequentia, & ad ea influunt, & nu. 86.*
53 *Grauamen deferendi arma iniunctum ſubſtituta arguit ipſum uniuerſalem, & nu. 55. 95.*
54 *Et quia ſubrogatus ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur. & num. 93.*
55 *Argumentum a communiter contingentibus.*
56 *Quando uocantur liberi, & liberorum liberi, adaptantur potius ad uniuerſalem quàm particulare.*
57 *Vnica ratio qua teſtator potuit moueri, habetur pro expreſſa, & num. 98.*
58 *Et quando prouiſionem fecit de filiabus ſubſtitutorum, uniuerſum uidetur importare.*
59 *Vnius excluſio eſt alterius incluſio, & ſi prima fuit uniuerſalis, ita uidetur & ſecunda, & nu. 96.*
60 *Si teſtator omnia bona ſua diſtribuit, & demum fecit fideicommiſſum, illud erit uniuerſale, & nu. 61.*
61 *Quando inſtitutus eſt rogatus reſtituere diuerſis perſonis totũ illud quod eſt ſibi relictum fideicommiſſum erit uniuerſale, & nu. 98.*
63 *Et idem erit, quando totius patrimonij facta eſt diſtributio.*
64 *Et quid ſi in rebus enumeratis, conſiſtit totum patrimonium.*
65 *Et fideicommiſſum ſit uniuerſale poteſt capere denominationem ab inſtitutione.*
66 *Et quando conſideranda ſit ſpecificatio, & non generalis, & num. 82. & 101.*
63 *Effectus conſiderandus eſt, & non uerbo.*
68 *Specificatio bonorum non obſtabit, quia facta gratia maioris expreſsionis, & nu. 94. & 95.*
69 *Specificatio, & enumeratio ſequens, quando reſtringat genus, & quo caſu.*
70 *Et an in dubio dicatur facta ex abundanti.*
71 *Filius hæres inſtitutus, & grauatus, ultra legitimam, an poſſit detrahere falcidiam de legato particulari.*
72 *Trebellianica an poſſit detrahi, ſi filius non fecit inuentarium.*
73 *L. ſi habemus. C. ad Treb. locum habet etiam quando duæ quartæ ueniunt detrahendæ. & nu. 74. 75. & 76.*
77 *Et quando duæ quartæ ueniunt detrahendæ, an imputẽtur fructus, in filiis primi gradus.*
78 *Qua ratione fuit inductum ob non confectionẽ inuentarij, trebellianicam non poſſe detrahi.*
79 *Sine ſolemnitate. l. fi. C. de iure delib. facta ſimplex bonorum deſcriptio ſufficit.*
80 *Fructus percepti, imputantur in trebellianicam.*
81 *Fallit in filiis primi gradus.*
82 *Deſignatio bonorum conſtituit fideicommiſſarium particularem non uniuerſalem.*
83 *Fideicommiſſarius alterius hæreditatis, ſeu bonorum non eſt uniuerſalis.*
85 *Satis eſt teſtatoris uoluntatem ex coniecturis colligi, & uerbis præfertur.*
87 *Fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur ex ratione & cauſa.*
88 *Subſtitutio limitata ad certa bona, faciunt fideicommiſſarium uniuerſalem ſi teſtator id uoluit, & colligi poteſt ex uerbis per eum prolatis, & nu. 90.*
91 *Et ſi ſunt uniuerſales in caſu alienationis, eadem ratione erunt in caſu mortis grauati. Contraria non recipiuntur.*
92 *Abſurdum eſt, quòd uno caſu dicantur uniuerſales, alio particulares, & contra.*
100 *Et bona conſiderantur tempore teſtamenti, an de illis omnibus fuerit facta diſtributio, & non alio tempore futuro.*

CONSILIVM XLIII.

IN huiuſmodi Controuerſia. d. Bertæ, aduerſus. d. Cambifortis, illud abſolute præſupponitur p̃ mortem. d. Loyſię, filiæ & hæredis quondam. d. Iania. d. Vallis yſate, factum fuiſſe locum ſubſtitutioni &
1 fideicommiſſo per teſtatorem iniuncto dicto hęredi. † Verũ & illud certiſsimum eſt ipſam. d. Loyſiam filiam legitimam & naturalem. d. teſtãtoris ſuper bonis ipſius omni iure ꝯſequi & habere debuiſſe legitimam iure naturę ſibi debitã, ut in auth. de hære. &

re.& falc.§.j.& in auth. de trien.& ſem.per totum & in authen.
ut cum de appella. cogno. §. aliud quoque capitulum. & §. ſiue
2 igitur.cum ſim. † In qua legitima teſtator ipſe apponere mini-
me potuit aliqnod onus & grauamen fideicommiſsi, & eſto ꝙ
illud appoſuerit, tamen tale onus & grauamen reijcitur & pro
non appoſito habetur,ut dicit tex.in l.quoniam in prioribus.&
in l.ſancimus.§.cum autem.C.de inoff.teſta.ubi diffuſe doct.&
per Alex.conſ.lavij.Circa præmiſſa.uolum.iiij.& conſi.laaviij.
Attentis uerbis uol.v.ubi adducuntur alię deciſio. ut eſt uidere
3 in conſi.Dec.laaaj. In caſu propoſito. col.j. † Aliud autem ſine
difficultate procedit ipſam uidelicet. d.Aloyſiam poſt mortem
ſuam ſub illa conditione ſi ſine filijs decederet,&c.per fideicō-
miſſum uniuerſale grauatam, ultra legitimam iure naturę ſibi
debitam a iure habuiſſe facultatem detrahendi etiam quartam
trebellianicam,ut habetur in c.Raynaldus.& in ca.Raynutius.
extra de teſtamen.ubi doct.paſsim iſtud firmant,& plene tradi
tur in c.ſi pater.de teſta. li.vj.ponit Bar.;& alij ibi ſequuntur in
l.papinianus.§.meminiſſe.ff.de inoff.teſta.ubi Ange.dicit hanc
* opi. * communiter approbari,ut ipſe Aug.firmat in l.mulier.§.
cum proponeretur.ff.ad Treb.not.Bar. & alij in l. quanquam.
4 C.ad l.Falc.cum concor. † Et iſtæ duæ quartæ aſcendunt ad di-
midiam illius partis quæ filiam grauatam & inſtitutam tangit,
ut ſentit Oldr.conſi.cxxxj.Quidam habens. & Aret.conſi.aviij.
Viſa.col.pe.& Alex.conſi.xliij.Attenta.& conſi.cxlij.Circa pri
mam.col.v.uol.ij.& alibi pluries, cū alijs accumulatis poſt Bal.
& repeten.per Iaſ.in l.filium quem habentem.C.famil. erci.per
Fran.de Cur.conſi.lxav.col.iiij.& v.& Soc. conſi. xxxiij.Proſe-
quendo ordinē.col.vij.uol.j.& Cor.conſi.cxlvj.In hac.uol.ij.&
Dec.conſi.lv.Et pro tenui.col.pen.& conſi.ccij.Vt præſens.nu.
vij.& viij.& conſi.ccxxxvj.Non parua.col.iij.in iiij. dubio.qui
* bus in locis doct.paſsim & * communiter firmāt filiam fideicō
miſſo grauatam modo quo ſupra poſſe dictas duas quartas de-,
5 trahere cum diuerſo tp̄e uoluit detrahendę. † Quarū duarū
quartarum detractionem,ſi ipſa filia uiuens non detraxit tranſ-
mittere poteſt ad eius hæredes etiam extraneos, ut traditur in l.
omnimodo.& in l.ſancimus.& in auth.nouiſsima.C.de inoff.te
ſta.& in l.quanquam.& in l.irritum.C.ad l. Falc.& per Bal.ꝯſi.
ccxc.Hę quæſtiones.uol.iij.& per Dec.d.conſi.lxxxj.in prin.&
6 nu.j.†Et illis conſideratis ipſa do.Loyſia in dictis duabus quar-
tis habere poteſt hæredes,quos in ſuo teſtamento inſtituit,in &
ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis, quoniam pro dictis dua-
7 bus quartis excludit fideicommiſſarium & ſubſtitutum. † Quæ
quidem de plano procedunt,ſi aliqua per do. Cambeſortem in
oppoſitum adducta & allegata tollentur & oſtendetur illa ſupe
rius concluſis non obſtare, prout uere non obſtant. Nam illud
quod primo loco in oppoſitum adducitur do. Loyſiam per te-
ſtatorem expreſſe fuiſſe prohibitam alienare quicquam de bo-
nis teſtatoris,& in caſum alienationis fuiſſe priuatam & uoca-
tos eſſe ſubſtitutos,ea excluſa propter quę dicendum uidebatur
eam non poſſe deducere legitimam ſm opi. aliquorū antiquo-
rum de quibus per ſcrib.in l.filiusfa.§.diui.de leg.j.& per Bart.
8 in l.cum ex filio.in prin.ff.de uul. & pup. † Et ea cn ēt quia ipſa
do.Loyſia apparet hęres uniuerſaliter inſtituta ſub illa ꝯditione
9 non alienandi.† Et cum adiuerit hęreditatem re ipſa ſe ad dictā
pęnam aſtrinxerit etiā reſpectu legitimę quæ in hęrede uniuer-
ſali non ꝯſideratur, ut tradit Alex.citando alios, in l.poſt aditā.
10 & in l.hęres inſtituta.ubi diffuſius Dec.C.de impub.†Et eo ma
gis non poterit propter talem prohibitionem alienandi detra-
here trebellianicam,nam eius ceſſat detractio, qn̄ teſtator alie-
nationem bonorum prohibuit,ut eſt tex.quem ibi extollit Bal.
& Saly.in auth.ſed in ea.C.ad l.Falc.& ēt in corpore unde ſumi
11 tur. † Qui tex. licet loquantur in falcidia,tn̄ locum ſibi uendi-
* cant ēt in trebellianica,ut firmant Bal. & alij * cōiter in d.auth.
ſed in ea,& Are.ꝯſi.xxxvij.Sequendo ordinem. & Cor.ꝯſi.xxij.
In hac.col.ix.uol.iiij.& ꝯſi.clxxxij.Videtur.col.iiij.uer.inſurgit
& uerſi.ſeq.uol.ij.& eſt ꝯſi.deciſiuum Io. Baptiſtæ de ſancto Se
uerino.& Soc.incip.ſuper præmiſsis.poſitum in lectu.Soci.poſt
titulum ad treb.ff.& per Crot.in d.§.diui.col.vj.& ſeq.uer.nun
quid autem.& uerſi. tertia ſit cōcluſio. & per Med.ibi car. viij.
12 col.j.uerſi. aliud ēt. † Ad quod inſuper qm̄ in dicta hæreditate,
adſunt alia bona,ultra illa prohibita alienari in quibus ipſa do.
Loyſia poterat ꝯſequi ſuam legitimam trebellianicam, & ideo
nullum debuit habere recurſum ad bona iſta fideicommiſſo ſu-
biecta & prohibita alienari, ut uoluit Pau. de Caſt.conſi.aviij.
In cauſa quæ uertitur,col.vij. cum alijs allegatis per Iaſ. in d.§.
diui.in ſecunda lectu.nu.xxx.& per repeten. col.v.uerſi.ſecun-
da ſit concluſio. Ceſſant enim obiectiones iſtę,nam ipſa domi.
Loyſia fuit inſtituta ſimpliciter & grauata fideicommiſſo. caſu
quo ſine filijs decederet,quod grauamen non tollit detractionē
legitimę & trebellianicę, ut fuit dictum.Et aliud grauamen de
non alienando appoſitum apparet, nec per eam fieret alienatio
in præiudicium ſubſtitutorū, quod quidem ceſſat, qn̄ uſque ad
13 ſuam legitimam alienauit per ultimam uoluntatem. † Nam in
legitima ꝯſideratur ut creditrix,& ideo eam capere poteſt, & il
lam alienare non obſtante prohibitione alienandi tacite ſeu ex
preſſe facta, ex quo in ea tollitur omne grauamen per teſtatorē
appoſitum,ut dictum fuit,& tradit Aret.ꝯſi.xia.Ea facto propo
nitur col.ij.& iij.cum alijs allega.per Iaſ.in d.§.diui, in j.lect.&
ij.nu.av.& ſeq.& per Crot.ibidem in iiij.notabili,col.iiij.in fi.
14 † Et tradita per Alexan.& alios in d.l.poſt aditam, & per Dec.
poſt alios in d.l.hæres inſtituta procedunt qn̄ filia eſt uniuerſa-
* liter hæres inſtituta ſub ꝯditione poteſtatiua,ut * cōiter tradūt
ibi omnes, ꝙ quidem ceſſat in iſta ꝯditione, de non alienando.
15 Prout etiam & melius dr̄ illa procedere qn̄ ſub ꝯditione pote-
ſtatiua filia fuit uniuerſaliter hęres inſtituta, tunc enim non cō
ſideratur legitima, at qn̄ fuit grauata reſtituere poſt mortē ſub
illa conditione ſi ſine filijs decederet & alterius fuit prohibita
16 non alienare cum iſta omnia tendant ad onus & grauamen. †
Neceſſario dicere cogimur non debere ꝯſiderari ea quo reſpe-
ctu legitimę omnino uenit detrahendum & reijciendum & di-
cta prohibitione non alienandi a iure remota & ſublata filia hę
res inſtituta uſq; ad legitimā poterit alienare,cum in ea habeat
uti creditrix, & pro credito ſatisfaciendo hæres poſsit alienare
non obſtante prohibitione nō alienandi,ut dicetur ſtatim & oē
17 grauamen impoſitū reijciatur,ut deductū eſt. †Et uſq; ad legi-
timā alienando nō dr̄ ꝯuenire uoluntati teſtōris, nec propterea
alienando uſq; ad legitimā pęnā aliquam meretur eū authorita
te & permiſſu legis iſtud faciat & in hoc teſtatoris uoluntas, &
ordinatio reijciatur uulga.l.Gracchus cū ꝯc.C.de adult.& ſi.tra
18 ditur in auth.res q̄.C.cōia de leg.& alibi pluries. † Et adeundo
ſimpliciter,nō propterea dr̄ ſibi p̄iudicaſſe quo ad legitimā nec
ſubiecíſſe pęnę per teſtōrem impoſitę, ex quo nō ob.aditione,
ius deducēdi legitimā illeſum remāſit iuribus & deciſi. quib. ā.
19 & dicetur inferius. † Si ēt teſtōr pr̄ expreſſe prohibuiſſet detra-
ctionē legitimę & ipſius alienationem per filiā faciendā, certe
hoc totū fruſtratoriū & nullū fuiſſet cū ſine cā nō poſsit pr̄ pri-
uare filiam legitima,ut in d.auth.de trien.& ſem.& d. l.cum in
prioribus alijs ſimili.uulgar.quāto fortius igir̄ ꝯſiderandū non
erit per dictā prohibitionē de nō alienādo per quā tacite vr̄ legi
timā ꝓhibuiſſe argō eorū q̄ hn̄r in l. cū ex filio.§.filio.ff.de uul.
20 & pu.& in l.cū quid.ff.ſi cer.pe. † Et opi.illoru de quibus,& in
d.§.diui,& per Bar.in d. l.cū ea filio procedit qn̄ prohibitio nō
alienandi fit filio minori & limitata eſt ad certū tp̄s quæ oia ten
21 dunt in fauorem & cōmodum ipſius filij,ſubeſt honeſta cā. † Ie
caſu uero p̄ſenti iſta ceſſant, ex quo perpetuo prohibita eſt alie
natio & de legitima talis prohibitio reijcitur,ut per Bar. in d.l.
cum ea filio,& hr̄ in l.filijs matrem.C.de inof. teſt.& plene tra
dit Iaſ.in d.§.diui,nu.xvij.& ſeq.in ij.lect.& ibi Crot.col.v.uer
22 ſi.tertia ſit ꝯcluſio.& diffuſe per Are.d ꝯſi.xix.†Non ob.ꝙ dice
batur trebellianicā non debere detrahi,qn̄ facta eſt prohibitio
de non alienando d.auth.ſed in ea.& in corpore unde ſumir̄,nā
ſi textus ille intelligitur qn̄ res eſt prohibita alienari per legata
rium uel fideicommiſſarium prout ſentit ibi Bald.in ſummario
23 & alij vn̄r ſequi eſſemus extra dubium.,† Ea rōne quia legata-
rius, & fideicommiſſarius non poſſunt detrahere falcidiam ſeu
trebel.ut habetur in l.lex falcidia.§.nūquam.ff.ad leg.Fal.& in
l.prima.§.denique,& in l.mulier.§.fina. ff. ad Treb.& iſte non
eſt caſus præſens,ex quo prohibita fuit alienare do.Aloyſia uni
uerſalis hęres cui competit beneficium deducendi trebel.ut di-
24 ctum fuit & ſunt iura uulgar.& communia. † Et ſi dicta iura
quis uellet intelligere ut loquātur etiam quando hæres uniuer-
ſalis eſt prohibitus alienare,tamen adhuc poteſt dici illa proce-
dere, ut ſuper bonis prohibitis alienari non poſsit detrahi quā-
do adſunt alia bona ſuper quibus non fuit facta prohibitio alie
nandi, & in quibus poteſt falcidia ſeu trebellia. detrahi ut di-
ctum fuit ſuperius, ſecus ſi non extarent, ut eſt in præſenti ca-
25 ſu. † Vel & magis ad caſum dicamus illa procedere quando
fuit facta prohibitio alienandi in omnibus bonis, & non ſu-
mus in filijs primi gradus, quando enim iſto caſu uerſamur,
tunc non obſtante tali prohibitione poterit trebel. per filios

primi gradus detrahi ita prohibitos, deciſio eſt Lud. Rom. cōſi.
ccvj. Licet ex cōi ꝯcluſione, & ita expreſſe firmat Are. in d. cōſi.
xviij. col. iij. uerſi. ſed antequam, & uerſic. ſequenti, & diffuſius
d. ꝯſi. xix. col. iij. uerſi. uenio nunc ad tertium. & hoc idem tenet
Petr. de Vbald. in repet. dicti c. Raynaldus. & Iaſ. in d. §. diui. in
j. lectu. nu. xvj. & aliæ deciſiones ſupra in ꝯtrium adductæ non lo
quuntur in filijs primi gradus, ut eſt uidere ex ipſarum tenore
26 & lectura. † Et ſatis iſtud pōt comprobari tenendo illā opinio-
nem æquiorē, & ſm aliquos magis cōem diſponentem patrem
teſtōrem, nec tacite nec expreſſe poſſe prohibere detractionē
falcidiæ & trebellianicæ in filijs primi gradus ſm Bal. Sal. Paul.
& Roma. in l. iubemus. C. ad Treb. Roma. & ibi Iaſ. col. xij. uer.
nunc iſtam cōem. in l. Marcellus. in prin. ff. ad Treb. aſſerentem
hanc eſſe cōem. cum alijs allega. per Dec. ita ēt firmantem. in d.
ꝯſi. lxxxj. nu. iij. & ꝯſi. ccxviij. In caſu. num. iiij. & v. & ꝯſi. cclxix.
Conſultus. nu. xv. & ita ēt firmat Crot. in l. nemo pōt. col. xiiij.
27 & ſeq. de leg. j. † Nec obſtat aliud quod dicebatur in hæreditate
adeſſe alia bona ſuper quibus & legitima & trebellianica poteſt
deduci & ꝯñr non poſſe ipſam detrahi ſuper bonis in quibus ap
paret ſubſtitutus fideicommiſſarius dñs Cambelortes, nā ſi bñ
tenor teſti dñi Ioannis inſpiciaẗ oīa mobilia cuiuſcunq; generis
eſſent, & ēt alia bona per ipſum teſtōrem acquiſita, adhuc im-
mobilia particulariter fuere relicta eius uxori do. Claudiæ, bo-
na aūt & iuriſdictio caſtri ueteris & pertinentiarum in quibus
alij fuere ſubſtituti teſtōr uoluit adhuc illa non poſſe alienari,
niſi ſub certa forma, & ſolū pro ſatisfactione creditorū, quibus
ipſe teſtōr erat debitor, & niſi pro ſatisfaciendis oneribus iniun
ctis hæredi, & quibus teſtōr uiuens aſtringebatur, ut eſt uidere
ex illo capite prohibitionis alienādi factæ per teſtōrem & ultra
debita & onera & legata relicta do. Claudiæ nihil fere ſupereſt
de dictis bonis caſtri ueteris & pertinentiarū, & ſi quid modicū
ſupereſſet illud prohibitum apparet alienari, & ſuper illo modi
co, & ſuper bonis per fideicommiſſum relictis dñi Cambefotti
neceſſario detrahenda eſt legitima & trebel. ſuper dictis bonis
debita dictæ dñæ Aloyſiæ non obſtante prohibitione alienatio
28 nis, ut fuit ꝯcluſum. † Et ſi ipſa dña Aloyſia, aliqua de bonis &
iuriſdōne caſtri ueteris & pertinentiarum alienauit, nō propte-
rea in aliquā pœnā priuationis legitimæ & trebellianicæ dr̄ in-
curriſſe, tum quia iſtud fecit ſm ordinem & uoluntatem patris
teſtōris ad ſatisfaciendū oneribus & creditoribus, & ēt alijs gra
29 uaminibus per teſtatorem iniunctis. † Tunc ēt qm̄ & ſi teſtator
hoc non diſpoſuiſſet, tñ lex dictæ do. Aloyſiæ hæredi nō obſtāte
prohibitione alienandi dabat ſibi facultatem impune alienādi
ad ſatisfaciendum creditoribus & oneribus quibus teſtōr tene
batur & ēt alijs grauaminibus per teſtōrem iniunctis ex quo ta
lis alienatio dr̄ neceſſaria, ut in l. peto. §. prædium. & ibi Bar. de
leg. ij. & in l. pr̄ filium. in prin. ubi Bar. de leg. iij. & hr̄ in d. §. di-
* ui. & ibi Iaſ. in ij. lectu. in ſeptimo nu. xviij. & alij oēs ibi,* cō
muniter ſequuntur ex quibus apertiſſimè patet primam obie-
ctionē & ex aduerſo factam nihil obſtare, minus obſtat & alia
in qua dr̄ ꝙ ipſa do. Aloyſia tacitè & expreſſe approbauit ratifi-
cauit & ꝯfirmauit teſtm̄ paternum, in quo teſtator prohibendo
alienationē bonorū, & ordinando bona ſua poſt mortem dom.
Aloyſiæ debere peruenire ad ſubſtitutos & fideicōmiſſarios uī
30 ꝓhibuiſſe detractionē & legitimæ, & quartæ trebellianicæ. † Et
ſimpliciter adeundo hæreditatem patris & adimplendo ordina-
ta per ipſum inducta fuit tacita approbatio dictæ prohibitionis:
& ꝯñr ne ualeret detrahere dictas duas quartas, eo ēt qm̄ expſſe
in teſtimonio publico ꝯſtituta ipſa approbauit dictum teſtamē
tum & omnia legata uniuerſa & ſingula per teſtatorem relicta.
31 † Per quam expreſſam approbationem renunciaſſe uī trebella
nicæ, ut tradit Pet. de Anch. ꝯſi. clj. Plura ſunt dubia. col. iiij. uer.
ego dico. & hoc potiſſimum accedēte iuīo per domi. Aloyſiam
præſtito ſuper dicta approbatione habente uim expreſſi, uirtu-
te cuius pōt renunciari & legitimæ & trebel. ut in ſimil. hr̄ in l. ſi
qñ. §. gñaliter. C. de inof. teſt. & per ſcrib. in c. quamuis. de pac.
lib. vj. & in c. cum ꝯtingat. de iure iur. & in l. ſi quis maior. C. de
tranſactionibus. cum alijs quæ paſſim traduntur circa effectum
32 iuīi. † Et iſtud iuīm per eam ultimo loco præſtitum præualere
debet alteri iuīo prius per ipſum præſtito, in quo uoluit nō poſ-
ſe aliquem ꝯctum ſeu diſpoſitionem facere aduerſus ea quæ in
ſuo teſtō diſpoſuerat, ex quo iſte actus dependebat a mera fa-
cultate & uoluntate ipſius, & ideo ualet ultimus actus factus ꝯ
iuramentum præſtitum, ut dicit Innocen. in ca. dilecto. de præ-
ben. & diffuſe proſequitur poſt gloſſ. & alios doctores Philipp.
Fran. in c. licet mulieres. de iure iur. libr. vj. ¶ Omnia enim iſta
ruunt, & in iure minime ſubſiſtunt, conſiderata in ipſis omni
bus uera & communi iuris deciſione, nam ſi attendere uolumus
tacitam approbationem paterni teſtamenti factam per domi-
nam Aloyſiam, adeundo hæreditatem patris & mandando exe
cutioni diſpoſita per ipſum, non propterea dicitur renunciaſſe
legitimæ & trebel. hoc enim non obſtante dictas duas quartas
licitè conſequi & habere debet, ut deductum fuit ſuperius, iuri
33 bus & rationibus ibi deductis. † Et quia petere legitimam &
trebell. non eſt impugnare teſtamentum patris. l. omnimodo.
cum ſim. C. de inoff. teſta. & in d. c. Raynaldus. & c. Raynutius.
& in d. c. ſi pater. & ff. & C. ad Trebel. fere per totum, & inſtitu.
34 de fideicom. hære. reſtitu. † Et per acceptationem legatorum,
uel ſatisfactionem ipſorum, non propterea uidetur filia hæres
excluſa a petitione legitimæ & trebel. ut punctaliter allegando
alia iura firmat Ioan. de Ana. conſilio. xcix. Viſis & ponderatis.
colum. fi. & diffuſe proſequitur Fran. de Cur. conſi. lxxv. Dom.
Ludo. col. v. & vj poſſunt enim iſta fieri licite & iure permitten
te, ita ꝙ per tale factum non dicatur inducta tacita renunciatio
dictarum quartarum, cum poſſint conſiderari de per ſe ſepara-
tim & diſtinctim, nec habeant connexitatem neceſſariam, ita
ꝙ unum ſit connexum alteri, & neceſſario ab illo dependeat, &
data ipſorum ſeparatione, de uno ad aliud non poteſt inferri. l.
35 naturaliter. §. nihil commune. cum uulga. ff. de acquir. poſſ. † Et
expreſſa approbatio teſtamenti paterni & aliorum legatorum
facta per dominam Aloyſiam non excludit ipſam a petitione le
gitimæ nec propterea uidetur illi renunciaſſe rationibus paulo
ante adductis, & quo ad legitimam ita concludit Petrus de An
cha. dicto conſi. clj. uolens ꝙ filius grauatus onere fideicōmiſſi
expreſſe approbando teſtamentum patris. in nullo ſibi præiudi
cat quin poſſit petere legitimam, ut etiam tradit Barto. & Bald.
& Alexand. in ſuis conſilijs, & quamplures alij ſequuntur cita-
ti per Dec. conſi. ccxviij. In caſu. colum. ij. uerſicu. nec obſtat. &
optimè iſtud proſequitur Franc. de Cur. d. conſi. lxxv. colu. v. &
36 vj. † Nec immerito quoniam legitimæ non dicitur renunciatū
per aditionem hæreditatis uel per acceptationē legati, uel aliā
generalem teſtamenti approbationem niſi ſpecialiter & expreſ
ſe legitime ſit renunciatum, ut eſt tex. apertus in d. l. ſi quando.
§. & generaliter. C. de inoff. teſta. & ibi paſſim & communiter
37 ſcrib. omnes id ſequuntur maxime Iaſon. numer. iiij. & vj. † Vo
lens remiſſiue iſtud procedere etiam ſi interueniſſet iuramen-
tum, ut ipſemet diffuſius tangit, in l. ſed & ſi quis. §. quæſitum.
colum. fina. ff. ſi quis cautio. & plenius iſtud proſequitur Franc.
de Cur. d. conſi. lxxv. column. vj. uerſicu. ſed fortius etiam. ex
38 quampluribus iuramentum iſto caſu nihil operari. † Et idem
concludit reſpectu trebellianicæ, ut illi non uideatur renuncia
tum per expreſſam approbationem teſtamenti etiam iuratam
contra Petr. de Anchar. qui in trebellianica oppoſitum tenebat
& hoc quidem quampluribus rationibus manifeſte oſtendenti
bus Petr. de Anchar. in hoc non bene ſenſiſſe, & diſponentibus
talem approbationem non nocere detractioni trebel. & ita etiā
ſequitur Dec. conſi. cclvij. Quæritur. circa fin. ipſorum rationes
non refero, nam uideri poſſunt cum præ manibus habeantur, &
eo magis procedunt iſta, quoniam in dicto teſtamento nullum
fit uerbum, nec de legitima nec de trebel. & conſequenter teſta
tor reddens ſe conformem diſpoſitioni iuris communis nolen-
tis per filiam hæredem inſtitutam poſſe illas detrahi eius men-
tis fuit ut ab ea poſſent detrahi iurib. allegatis per Cur. & Dec.
ubi ſupra & domin. Aloyſia nihil renunciauit, ſolum enim ap-
probauit & confirmauit teſtamentum patris, & legata quæ ni-
hil dicunt de legitima & trebel. nec ipſa approbando & confir
mando aliquid dixit de prædictis legitima & trebel. quinimmo
nihil addendo nihilque remouendo de ꝯtentis in teſtamento il
39 lud approbauit. † Quæ approbatio & confirmatio relatio-
nem habuit ad contenta in teſtamento, & ideo ſecundum ibi di
ſpoſita uenit intelligenda cum relatum continetur in referente
cum omnibus ſuis qualitatibus, ut tradit Bar. allegando iura in
l. ſi quis ſeruū. §. fi. nu. v. de leg. ij. & in l. j. & iij. ff. ſi tam. ter. ſec.
dicta. cum ſim. & in ipſis relatis nulla hr̄ mentio nec legitimæ nec
trebe. quinimmo ipſorum tenore conſiderato non obſtante pro-
hibitione alienandi in grauamine fideic. ius diſponit do. Aloy-
ſiam poſſe detrahere & legitimam & trebel. ut deduximus, idē
igitur erit & in ipſa approbatione & confirmatione ſe referēte,
nam ita relata apparet limitate facta et conſequenter limitatū
40 produxit effectum, et ad limites tantū quibus fuit facta. † Nec
ulterius

ulterius pôt extendi, ut probatur in l. iubemus.C.ad Velleia.&
diffuſe per Are.poſt Ro.in l.qui ſuperſtitis.col.iiij.uer.circa ter
tiam limitationem.ff.acq.hęr.& iuata illud uulg.ꝙ limitata cā,
41 &c.l.ne in agris.ff.de acq.rer.do. † Accedat ēt & illud qm̄ talis
approbatio facta apparet pręter & ꝫ uoluntatem domi.Aloyſię
& ideo ſublato eius ꝯſenſu,nulla eſt cū deficiat ſubſtantia actus
ſm̄ iura uolgaria & communia, quod deducitur ſtante cl̄a dero
gatoria ad omnes alios ꝫctus & actus qui forſan per eam poſt-
modum fierent appoſita in ſuo teſtō & alio poſtmodum ꝫctu.
42 † Quæ cl̄a derogatoria ad ſequentes actus,operatur ut actus ſe
quentes tollantur tāquàm facti ſine uoluntate & ꝯſenſu ipſius
diſponentis, quæ voluntas dr̄ ſolū adeſſe in j. actu ꝯtinēte cl̄am
derogatoriam, ut plene traditur in l. ſi mihi & tibi.§.in legatis,
& in l.ſi ita ſcriptum.de lega.j.& in l.ſi quis in princ.teſtamenti
de leg.iij.& in l.ſancimus.C.de teſta.cum alijs plene accumula
43 tis per omnes ſcrib.in dictis locis.† Eo ēt qm̄ talis actus conti-
neus clauſulam derogatoriam apparet geminate factus ab ip-
ſa do. Aloyſia per quam geminationem, tanto magis oſtēditur
enixa & præciſa eius voluntas , quæ fuit tunc temporis conditi
ſui teſti & alterius actus publice facti & defectus voluntatis
& ꝯſenſus in dicta ratificatione & ꝯfirmatione ſubſecuta,ad ple
ne nota.in l.Baliſta.ff.ad Treb.& per Bar.in l.ſcimus.C.de agri
44 co.& cenſ.li.xj.cum ꝯcor.† Quod ēt ſatis apparet declaratum
ex codicillis ultimo loco factis per ipſam do.Aloyſiam, in qui-
bus ꝯfirmauit eius teſtamentum cōtinens cl̄am derogatoriā ex
quo actu ſecuto bene declaratur animus ipſius qui fuerit in præ
teritum.l.qui adulterij.C.de adulterijs.l.ſed Iulianus.§.ſed & ſi
ab initio.ad macedonianum.ff. Nec cadit hic diſcutere uires pri
mi,uel ſecundi iuramenti, ex quo ſecundum nihil potuit opera
ri,ut per Curt.Iaſ.& alios ubi ſupra & per alias rōnes ſupra ad-
ductas minime induxit renunciationē aliquam legitimę & tre-
45 bellianicę.† Ad tertium quod adducitur per do.Cambefortem
de fideicommiſſo ſibi relicto non poſſe detrahi trebellianicam,
ex quo non fuit vniuerſale ſed particolare de quo nō venit de-
trahenda ſm̄ cōem opinionem de qua per Bartolum, in l.ſi quis
ſeruum.§.fi.de leg.ij.& per Soci.& Iaſo.poſt alios in rubr.ff.ad
Treb. & ꝙ fuerit particulare fere in terminis probatur in l. co-
gi.§.& gn̄aliter.& §.ſed & ſi miles.ff.ad Treb. & ibi Bar. & alij
omnes hoc vīr firmare,ut idem Bart. Imo.& Pan. de Caſtr.fa-
46 ciunt per illum tex.in l.cum filius.§.Lucio.ff.de leg.ij.† Reſpō
detur & dr̄ fideicommiſſa per teſtatorem relicta poſt mortem
domi.Aloyſię fuiſſe & eſſe vniuerſalia & ꝯſ̄r de illis trebelliani
cam debere detrahi ſm̄ communes & uulgares ꝯcluſiones , qd̄
quidem ex quampluribus per teſtatorem expreſſis colligitur.
47 † Et primo qm̄ an fideicommiſſum ſeu ſubſtō dicatur uniuerſa
lis uel particularis potiſſimum attendi debet voluntas & mens
teſtatoris,ut probatur in d.§.& generaliter.ibi cæterum ſi.& ꝙ
de voluntate teſtōris volentis vniuerſalem facere ſubſtōnē con
ſtet colligitur ex illo capite ſui teſtamenti,in quo dom.Vrbanæ
eius ſororis legatum attribuit,& in calce ipſius eam excludit ab
omnibus ſuis bonis reſeruatis tamen ſuis liberis in ſubſequenti
48 ſubſtōne.† Quibus ex uerbis colligit teſtōrem ipſum filios do.
Vrbanæ ꝯſ̄r do. Cambefortem uelle facere ſubſtitutum uniuer
ſalem & non particularem uti uerbum prędictum cōe ſonat, &
paſſim ac frequenter capitur toto fere titulo.ff.de uulg.& pup.
& C.de impub.& al.ſubſti.cum ſi.Hoc idem apertius colligitur
ex alio capite teſtamenti ꝯtinente probibitionem alienationis
& tripliciter dum in illo uoluit inſtitutos non poſſe alienare in
præiudiciū ſubſtitutorū, quæ omnia tendunt ad uniuerſum. Et
ulterius per teſtōrem ibidē diſpoſitū apparet caſu quo inſtituti
procederent ad actū alienationis,ꝙ bona ſua remitterentur ſub
49 ſtitutis ſubnominādis in uim inſtitutionis uniuerſalis. † Ex qui
bus patet eos uniuerſales ſubſtitutos uoluiſſe facere cum ſubſti
tuti dicantur inſtituti ſecundo loco.l.j.ubi diffuſe oēs.ff.de uul
ga.& pup.quod & tertio eodē ex capite colligitur in princ. ip-
ſius, dum teſtōr uult hæredes uniuerſales ſubnominandos inſti
tutos ſiue ſubſtitutos nō poſſe alienare &c. apertiſſime ſeipſum
declarans ſubſtitutos cenſeri uniuerſales & non particulares.
50 † Et propter adiectionem dictorum uerborum hæredes & uni-
uerſales tanto magis declaratur illud uerbū,ſubſtituit,ut omni
no includat uniuerſalē non particularē ſubſtitutionē , nā rōne
adiuncti tollitur omnis dubitatio,ſm̄ Bald.in l. precibus.C.de
impub.& Alex.in l.recuſare.§. Titius. circa fi.ff.ad Treb. & per
Barto.in extrauag.ad reprimen.in uer.uidebitur. col.j.& in l.ſi
ſic.de le.j.& ibi Iaſ.nu.xix.allegans ꝯcor. & uerba prædicta nō

poſſunt referri ad filios dominę Aloyſiæ ſubſtitutos tantū , ſed
omnes ſubſtitutos ſubnominandos complectuntur cū ſint uni-
uerſalia & indefinita ſm̄ iura uulga.& communia,prout ēt non
pōt dici qd̄ uoluerit ſubſtitutos ēe uniuerſales hęredes in caſu
alienationis tantum nam quo ad omnia unica eſt determinatio,
& eadem uiget rō,ut in omnibus capitibus,quibus fuır ſubſti-
tuti eſſent uniuerſales.l.nam hoc iure.ff.de uulg.& pup.l.quam
51 uis.C.eo.com ſim. † Et iſta præcedentia apertiſſime declarant
ſubſtitutionem poſtmodum in alio capitulo factam cum unum
caput teſtamenti declaretur per aliud. l.utrum.ff.de peti. hære.
& ibi Bar.allegans ꝯcor.& idem Bar.in l. Lucius.§.Semproniæ.
de leg.iij.& in l.centurio.col.mihi octaua.nu.xxvij.ff. de uulg.
52 & pup.† Et quia pręcedentia magis influunt ad declarationem
ſequentium,quàm ēꝫ.l.quiſquis.& ibi Bar.de leg. iij.l.qui filia
53 bus.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de leg.j.† Prout ēt hoc idem colligi
tur ex capite inſtitutionis domi.Aloyſiæ & ſubſtōnis eidē factę
de filijs ſuis cum illo grauamine deferendi arma ipſius teſtōris
uolentis ꝙ ſecundus filius maſculus do. Aloyſiæ ſuccedat in bo
nis ipſius teſtōris,quod quidem ſonat in uniuerſum, cū ſit quid
vniuerſale & generaliſſimum & de per ſe poſitum nec ad aliud
relatum,ut habetur in l.nam quod.§.fi. ff. ad Treb.& in l.quo-
ties.§.fi.ff.de uſufru.& per Bar.in l.ſi ita. col.ij & in l.quintus.§.
54 argento.ff.de au.& argen.lega.† Et facta ſubſtōne uniuerſali fi-
liorum do.Aloyſiæ,teſtator ipſe immediatè ſubiungit illis defi-
cientibus,& ea moriente ſine filijs maſculis,ſubſtōnem domin.
Cambefortis ſubrogatam loco ſubſtōnis factę de filijs do.Aloy
ſię,quæ ſapere debent naturam ipſius in cuius locum ſubroga-
ta fuit.l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis cautio. per gl.& alios
in l.certi ꝯdictio.in prin.ff.ſi cer.pe.& per Bar. in l.j.§.hæc actio.
55 ff.ſi quis teſtamen.lib. eſſe iuſſ.fue.† Et cum ſubſtō de filijs do.
Aloyſię fuerit uniuerſalis ita cenſeri debet,& iſta in eius locum
ſubrogata,nec ſpecificatio rerum ſubſequens habet illam altera
re & reſtringere,ut dicetur inferius.quod ēt ſuadetur ex quo te
ſtator voluit iſtos de Cambefortis debere capere nomen & ar-
ma ipſius quæ quidem a communiter accidentibus ſonant in
vniuerſum argu.eorum quæ hn̄r per gl.& alios in l.neq; natales.
56 C.de proba.& in d.l.certi ꝯdictio.§.ſi nummos.† Eo ēt quoniā
teſtator ipſe ulterius procedendo ęquali lance & portione,poſt
mortem filiorum do.Vrbanæ uocauit eorum liberos,& eorum
liberos cum liberis,quæ omnia ad vniuerſum tendunt ꝯſiderata
actus frequentia & regionis ꝯſuetudine ad no.diffuſe per Alex.
poſt alios in l.vel vniuerſorum.ff.de pig. act.& in l.ꝙ ſi nolit.§.
57 qui aſſidua.ff.de edil. edic. cum concor.† Et quia nulla alia rō
aſſignari poteſt,qua dicatur teſtator motus ad ita diſponendū,
niſi hęc unica , quod voluerit dn̄m Cambefortem vniuerſaliter
ſubſtituere,& ideo haberi debet pro expreſſa,ſecundum glo.in
l.quamuis.C.de fideicom.cum ꝯcor. accedentibus alijs conie-
58 cturis de quibus ſupra & infra. † Ad quod etiam quoniam ipſe
teſtator caſu quo domina Aloyſia ſolum haberet filias fœmi-
nas , diſpoſuit dominum Cambefortem eſſe ſubſtitutum , cum
hoc tamen grauamine quod deberet dictis filiabus & unicui-
que ipſorum ſoluere florenos mille in quibus dictas filias ſub-
ſtituit & dominum Cambefortem modo quo ſupra ſubſtitu-
tum grauauit, quæ quidē tendunt in uniuerſalem non particu-
larem ſubſtitutionem cum a dictis bonis relictis Cambeforti
expreſſe dictas filias nedum excluſerit , ſed etiam alios omnes
uolentes quærelare , quocunque titulo illis ſolum relinquendo
florenos decem. Ex iſtis teſtator ipſe manifeſte aperiens ani-
mum ſuum , uidetur & dicitur facere hanc ſubſtitutionem ad
conſeruandum eius nomen familiam & arma quę non poſſunt
59 tendere , niſi in uniuerſum. † Vt eſt uidere etiam ex alio ca-
pite teſtamenti , in quo ab omnibus bonis & hæreditate dictas
filias & alios excluſit ad illa includendo & uocando dictos
ſubſtitutos & unius excluſio ſit alterius incluſio. l. cum prętor.
in princip.ff. de iudi. cap. nonne. de præſump. & quia excluſio
eſt generalis incluſio etiam uniuerſalis iudicanda eſt ut contra-
riorum eadem ſit diſciplina & diſpoſitio ad plenè nota. per
omnes in rubric. ff. de acquiren. poſſeſ. & pariter dicendum
eſt in ſubſtitutione aliorum facta in bonis caſtri ueteris & per-
tinentiarum in quibus illos ſubſtituit ęquali portione , ut uni-
uerſaliter etiam cenſerētur in illis ſubſtituti conſideratis uerbis
ipſius teſtatoris appoſitis in pręcedentibus capitibus teſtamēti
60 de quibus ſigillatim ſuperius dictum eſt. † Et ꝙ tale fideicom-
miſſum fuerit uniuerſale , concludenter ulterius deducitur,
nam ipſe teſtator omnia bona ſua mobilia , & alia precioſa,

nec non & bona immobilia reliquit & legauit do. Claudiæ eius
vxori, quam ei in uſufructu omnium bonorum inſtituit, & de-
mum in alijs bonis ſubſtituit dñm Cambefortem, & illos alios,
ita q̃ penes ipſam du. Aloyſi. hæredem inſtitutam nihil penitus
remanebat, quo fit ut talis inſtitutio & fideicom. uniuſmo dicat
uniuerſale non aũt particulare, ita Bar. in d. l. centurio, col. mihi.
xj. & ſeq. uerſ. quæro ulterius, nu. xxxvj. dum ↄſiderat, an aliquid
de prima inſtitutione ſit remanſurum penes grauatum, ſeu eius
hæredes uel ne. & ſentire illud vr̃ Bar. in d. l. cogi §. ſed ſi miles,
in fi. & idem Bar. in d. l. centurio, in iiij. q. princ. q. iij. nu. xlij. col.
61 pe. uerſi. q̃nque apponitur. † Et hoc idem, & apertius vult Bar.
in l. ſi quis ſeruum. §. fi. de leg. ij. uerſi. ſed quæro quid ſi teſtator,
num. iij. firmaus quod ſi hæres inſtitutus eſt rogatus reſtituere
per fideicommiſſum diuerſis perſonis, totum illud quod fuit ſi-
bi relictum, tale fideicommiſſum eſt uniuerſale ex quo nihil re-
manet penes hæredem grauatum licet teſtãr nõ fuerit uſus uer
bo, hæreditatis, ſed ſolum uocabulo bonorum, & de tali fideic.
poterit detrahi Trebel. quæ doctri. Bar. in terminis determinat,
& decidit difficultatem præſentem, cum ut dixi penes ipſam do.
Aloyſiam hæredem grauatam nihil eſſet remãſurum, & omnia
bona teſtatoris ſpecialiter non legata poſt mortem do. Aloyſię
62 per ſubſtitutionem uenirẽt applicanda ſubſtitutis. † Et per hãc
doc. Bar. tollitur obiectio quæ poſſet fieri ipſam do. Aloyſiam
poſſe detrahere legitimã & Trebellia. ſuper alijs bonis, ex quo
non adſunt alia, niſi iſta in quibus iſti fuere ſubſtituti, nam reli
qua fuere ſpecialiter legata uxori de quo particulari legato nõ
uenit legitima & Trebe. detrahenda, deductum fuit & traditur
per oẽs in l. in quartam. ff. ad leg. Fal. & in patrimonio teſtato-
ris defuncti aliud nihil ſupereſt, ↄñr ſuper iſtis. d. duæ quartæ ue
63 niunt detrahendæ ut ↄcluſum & oſtenſum fuit ſuperius. † Et ad
comprobationem dictorum Bar. faciunt not. per Imo. in d. l. co
gi. §. ſed & ſi miles, uolens q̃ diſtributio totius patrimonij facta
per enumerationem rerum particularium inducit uniuerſalem
diſpoſitionem, non aũt particularem allegando. l. quid ergo cũ
ibi not. de leg. j. & quæ hñr in l. quoties, per gl. & alios. C. famil.
erc. prout idem Imo. ſentit in l. his uerbis, col. fi. ff. de her. inſt. &
64 Cor. in l. precibus. C. de imp. col. mihi. xxiij. † Eo ẽt qm̃ in dictis
rebus enumeratis ↄſiſtebat totũ patrimonium teſtatoris, ut ſen
65 tit Alex. in d. §. ſed ſi miles, col. ij. uerſi. ſed de uno plurimũ. † Ad.
q̃ ẽt illud q̃ dicit Bar. in d. §. ſed ſi miles, uerſi. & ex hoc poſſu-
mus dicere, uolens fideic. ut ſubiectum inſtitutioni ab illa poſſe.
capere denominationem & adiudicationem, an ſit uniuerſale
66 an uero particulare. † Nec iſtis obſtant dicta Deci. ↄſi. cccxlvij.
Prima facie, co. j. ubi vr̃ ↄcludere ↄſiderandam eſſe ſpecificatio
nem & non generalitatem, nam caſus ille eſt ſatis diuerſus præ
ſenti cum ibi agitetur, an uenditio dicatur facta ad menſuram,
an uero ad corpus tantum & ſpecificatio neceſſario includat ad
menſuram eam dici factam, cuius ↄ̃trium in caſu præſenti dice-
re debemus ſtantibus deductis ſuperius cum hic agitatur de in-
terpretatione uoluntatis teſtõris a qua ſola iſtud dependet. d. §.
& gñaliter, q̃ ſecus in ↄ̃ctibus dependentibus a uoluntate plu-
rium, & in quibus attenditur q̃ expreſſum eſt. l. ueteribus. ff. de
67 pac. l. quicquid aſtringendæ. ff. de uer. ob. † Ad q̃ ẽt, qm̃ non ſo-
lam uerba, ſed potiſſimum ↄſiderare debemus effectũ, & in quẽ
uoluntas teſtõris dirigitur. l. cum pr̃. §. donationis, cum alijs ibi
allegatis de leg. ij. & uoluntas q̃ noluerit effectualiter facere &
inducere uniuerſale fideic. ſatis ↄcludenter & neceſſario colli-
68 gitũ & apparet ex deductis ſupra. † Quibus non ob. illa expreſſiõ
& ſpecificatio bonorũ relictorũ do. Cambeforti ex quo non põs
dici facta ad reſtringendum fideicom. uniuerſale præcedens ut
ex deductis clare oſtendiĩ dicetur ergo facta gratia maioris ex-
preſsionis & ad abundantẽ cautelã & gratia diuiſionis bonorũ
69 inter ipſos ſubſtitutos. † Nã cũ præcedat ſubſtõ in gñe & poſt-
modũ ſubſequatĩ enumeratio rerũ reſpiciens uerbum ſignificãs
actum legandi talis ſpecificatio ſequens non habet reſtringere
genus præcedens, ex quo præſumitur eſſe facta ex abundanti
ut habetur in l. legata ſupellectili. in princip. ff. de ſupel. lega.
& in l. quæſitum. §. ſi quis fundum. ff. de fun. inſtr. & ibi Bar. col.
70 j. nu. ij. iij. & iiij. † Volens ulterius, q̃ in dubio talis numeratio
& ſpecificatio præſumatur eſſe facta ex abundanti & non reſtri
ctiue, & ſic omnibus conſideratis, ↄcludendũ eſt tale fideicom-
miſſum eſſe uniuerſale ↄñr poſſe detrahi legitimam & Trebleſ.
71 † Et aduertatur ulterius ad dicta Pau. de Caſ. in d. l. cogi. §. inde
quia uerſi. dicit ẽt Ang. uolen. filium hæredem inſtitutum & gra
uatum poſſe detrahere de legato particulari falcidiam, ultra le-
gitimam, & tenendo iſtud ambę quartę etiam hac uia deben-
72 tur. † Adducebatur & ulterius opponebatur trebellianicam nõ
poſſe detrahi ex eo quia do. Aloyſia omiſit facere inuentariũ
ſm opi. Cyn in viij. q. Bal. & Sal. in auth. ſed cum teſtõr. C. ad
Falc. quam plures doc. ſequuntur allegati per Dec. ↄſi. ccxxxvj.
Non parua. col. iiij. uerſ. alia eſt opi. dicentem hanc opinionem
eſſe magis communem & ueriorem & eam procedere ẽt in filijs
primi gradus ↄ̃ Guid. pa. & reſpondentes adductis per illum ad
quam obiectionem dr̃ primo ↄ̃triam opi. uolentem per non ↄfe
ctionem inuentarij hęredem non priuari trebellianica tenuiſſe
Bar. poſt Iac. de Bel. in d. auth. ſed cum teſtator. col. fi. uerſi. quę
ro utrum. & idem Bar. in l. Marcellus. in princ. col. fi. ff. ad Treb.
& ibi Alex. qui in pluribus ↄſi. idem ſecutus eſt, & alij doc. ſecu
ti ſunt, citati per Dec. in d. ↄſi. ccxxxvj. col. iiij. nu. v. uerſi. v. quæ
ritur. & hanc opinionem dicit eſſe communem Iaſ. in rub. ff. ad
Treb. nu. vij. in j. lectura. & cõmunem ẽt dicit Claud. de Seiſel.
in d. l. Marcellus. in prin. ubi reſpondet ↄ̃trijs, & de plano vr̃ pro-
cedere qñ ſumus in filijs primi gradus ut dicebat Guid. pap. q.
73 luj. & eſt caſus præſens. † Nec obſtant dicta Dec. tenentia ↄ̃triũ
& reprobantis opi. Guid. pa. ex eo quia filius grauatus detrahe
ret duas quartas, quo fit ut per non ↄfectionem inuentarij de-
beat tanto magis priuari trebellianica, ſm Pau. de Ca. & Corn.
per eum allegatos, nam licet iſti duo doctores uoluerint dictã.
l. iubemus. non habere locum in filijs detrahentibus duas quar
tas ut etiam vr̃ ſenſiſſe Alex. l. mulier. §. cum proponeretur. col.
v. ff. ad Treb. & ↄſi. xxij. Perſpectis. col. j. uol. v. & non nulli alij
relati per repeten. in d. l. in quartam. fol. x. col. iij. & iiij. uerſ. uno
pro nunc. tamen ↄ̃tria opin. uolens. d. l. iubemus procedere & lo
cum habere ẽt qñ ueniunt detrahendæ duæ quartæ, & ſic quan-
do ſumus in filijs primi gradus, ut fructus non computentur in
* quartã firmatur & tenetur tanquam uerior & * cõmunior per
Bar. Saly. & alios Modern. in d. l. iubemus. & ita conſuluit Ang.
ↄſi. cxxiij. ſolus domini Dalmani. & Rom. d. conſ. ccvj. & Alex.
poſt Bar. in l. quod de bonis. §. quod auus. col. ij. ff. ad l. Falc. ubi
adducit alias dec. ſ. & reſpondet adductis per Pau. de Caſ. & idẽ
vult Bened. Cap. conſi. el. & Corn. conſi. cxcvij. Circa primum
col. iiij. uol. j. & conſi. cxlv. In hac. col. pen. uol. ij. & alibi plu-
74 ries. † Pro qua opi. eſt text. contra Paul. de Caſt. in dicto cap.
Raynutius. uerſic. in eo uero vt firmat Clau. in dicto. §. cum pro
poneretur. aſſerens hanc opinionem eſſe ueriorem & commu-
niorem, ut etiam dicunt repeten. in dicta. l. in quartam. car. x. co
lumn. tertia & quarta. & cart. antepenul. col. j. & ij. firmantes in
practica ita obſeruari, q̃ iudicando & conſulendo non eſt rece-
75 dendum ab ea. † Quæ ſatis comprobatur ex quo dictæ duæ
quartæ diuerſo tempore trahuntur, ut dicit Bald. in l. ſcimus. C.
de inofficio. teſtamen & Fran. de Cur. dicto conſi. lxxv. colum.
quinta. & dempta prius legitima reliquum conſideratur pro
aſſe hæreditario, ut dicit Pau. in dicta. l. iubemus. & de illo reſi-
duo debet ſolum reſtitui dodrans, ut ibi dicitur & declarat Bal.
in l. filium quem habentem. C. fam. erci. column. nona. uerſicu.
non obſtat iſta lex ſentit Alexan. in dicto. § quod auus. column.
76 ſecunda. † Et uirtualiter iſtud uolunt omnes illi docto. qui con
cludunt in filijs primi gradus trebellianicam non poſſe prohibe
ri, ita quòd non obſtante prohibitione, poſſunt adhuc detrahi
duæ quartæ & hoc idem ſentit Corne. conſi. clxxx. column. viij.
uolumin. quarto. & Barba. in dicto capitu. Raynutius. nam. l.
iubemus, non eſt correcta per. l. ſancimus. §. repletione. C. de
inofficio. teſtamen. & quia alij liberi qui non ſunt in primo gra-
du poſſunt detrahere duas quartas ſecundum communem & in
hoc non eſſent priuilegiati filij primi gradus qui & in iſto ſumu
munt priuilegium ut quando duas detrahunt fructus non im-
77 putentur per dictã. l. iubemus. † Ex quibus reſpondetur ad om-
nia adducta per illos tenentes contrarium uolentes fructus im
putari, quando duæ quartæ ueniunt detrahendę, nam hoc ceſſ
tat in filijs primi gradus in iſto priuilegiatis, prout etiam ſunt
priuilegiati in alio ut expreſſe trebellianica non poſsit prohibe
ri, & in alio etiam ut ſi eſt prohibita alienatio adhuc tamen poſ-
ſit trebellianica detrahi, ut ſuperius de iſtis dictum & oſtenſum
fuit, & ex quibus oſtenditur opinio. Guid. pa. in hoc eſſe ueri-
tem, ut licet non ſit confectum inuentarium, tamen adhuc poſ-
ſit detrahi trebellianica per filium primi gradus, ex quo in con
trarium allegata per Dec. ubi ſupra parum faciunt nec tollunt
hanc opinionem, ut ex lectura illorum eſt uidere de quorum
tamen omnium ueritate me refero ad ea quæ alias conſului.
78 † Ad quam etiam obiectionem ulterius dicitur doct. tenentes

per

per non confectionem inuentarij, hęredem priuari trebelliani-
ca eſſe inductum ea ratione, ne fideicommiſſarij fraudentur, ut
dicunt Bal. & alij in l. cum tale. §. j. ff. de condi. & dem. & ſic ceſ-
ſante hac rōne fraudis non debet eſſe locus priuationi & pęnæ.
e. cum ceſſante. de appella. l. adigere. §. quamuis. ff. de iu. patro.
79 † Et ideo ſi fuiſſet facta ſimplex deſcriptio bonorum ſine ſolen
nitate requiſita in cōfectione inuentarij de qua in l. fi. C. de iu.
delib. certe talis ſimplex deſcriptio ſufficeret. ex quo per eam
ceſſaret fraus præſumpta & poſſet quarta detrahi, ut dicit Pau.
de Caſt. in d. l. cum tale. §. Titius. col. fi. in prin. & Cor. ꝯſi. ccciij.
Plura quæſita. col. pe. uerſi. deueniendum eſt. uol. j. ubi pro hac
allegant iura id probantia de quo tamen alias conſului quæ ſa-
tis ad caſum pręſentem poſſunt adaptari conſiderato legato par
ticulari facto per teſtatorem eius uxori & poſtmodum conſide
rata deſcriptione bonorum reliquorum per ipſum teſtatorem
facta in ſuo teſtō per quam tollitur omnis fraudis ſuſpitio, ꝯſir
etiamus in caſu quo trebellianica poterit detrahi licet inuenta-
80 rium per ipſam do. Aloyſiam non appareat confectum. † Tol-
litur etiam & alia obiectio, in qua dicebatur fructus perceptos
per ipſam dominam Aloyſiam eſſe imputandos in ipſa trebellia
nica ut habetur in l. in fideicommiſſaria. & in l. mulier. §. cū pro
poneretur. ubi omnes not. ff. ad Trebe. & in l. quod de bonis. §.
81 quod auus. ff. ad l. Fal. cum concor. † Nam prædicta omnia pro-
cedunt in alijs hęredibus per fideicommiſſum grauatis reſtitue
re hæreditatem & bona teſtatoris, non autem locum ſibi uendi
cant in filijs primi gradus ut eſt ipſa domina Aloyſia, nam in il
lis fructus percepti in quartam trebellianicam non imputantur,
ut eſt tex. apertus in d. l. iubemus. & doc. omnes ibi hoc firmant
ut paſsim etiam faciunt communiter in d. §. quod auus, in d. §.
cum proponeretur in d. l. in fideicommiſſaria. & in d. l. in quar-
tam. cum ſi. ex quibus infertur ſolida & neceſſaria concluſio ꝙ
ipſa dn. Aloyſia poterat detrahere dictas duas quartas ſuper di-
ctis bonis fideicommiſſo ſubiectis, & ꝙ de dictis duabus quar-
tis libere potuit teſtari & diſponere, & ꝙ hęredes ab ea inſtitu-
ti poſſunt illas retinere non obſtantibus allegatis in contra-
rium per dominum Cambefortem, ex quo illa omnia ſufficien-
ter ſunt ſublata. Pariſi. Bonon.

ADDITIO.

¶ Dicebam in conſilio iam abſoluto dominum Cambefortem
eſſe ſubſtitutum & fideicommiſſarium uniuerſalem rōnibus &
deciſionib. ibi adductis, uerum adhuc dubitatur ꝙ non uniuer-
ſalis ſed particularis cenſeatur ex quo fuit ſubſtitutus in bonis
& iuriſdictione certorum locorum & regionum, & in bonis pa
82 ternalibus & maternalibus illius teſtatoris. † Quæ deſignatio
bonorum conſtituit eum particularem fideicommiſſarium nō
uniuerſalem per tex. in l. cogi. §. ſed & ſi miles. ff. ad Treb. & hī
in l. cum filius. §. Lucio. de leg. ij. ubi Bar. & alij not. & in l. hęre
83 ditatem. ff. de dona. † Et licet in dictis iuribus caueatur in talē
fideicommiſſarium alterius hæreditatis ſeu bonorum certę re
gionis tranſire iura actiue & paſsiue tamen non propterea dice
tur uniuerſalis qm̄ talis tranſitus non eſt limitatus quo ad bona
relicta & hæreditatem alterius legatam non autem erit uniuer-
ſalis quo ad hęreditatem teſtatoris diſponentis ut requirit tex.
in d. l. cogi. §. & generaliter. & d. §. ſed & ſi miles. in l. nam quod.
84 §. non omnis eod. titu. † Quibus tamen non obſtantibus adhuc
perſiſto dictis & concluſis in conſi. ad quorum maiorem & cla
riorem declarationem illud aduertendum eſt qm̄ in hoc articu
lo, an fideicommiſſarius dicatur uniuerſalis ſeu particularis, po-
tiſsimum attendi debet ſenſus & mens teſtantis, ut aperte dicit
tex. in d. l. cogi. §. & generaliter. ibi cæterum ſi de uniuerſitate
85 ſenſiſſe teſtatorem oporteat, nulla quæſtio eſt. † Et certum eſt
illud mentem teſtantis potiſsimum attēdi & illam præferri uer
bis & ſatis eſſe eam colligi ex coniecturis & uerbis eſſe pręferē
dam. l. non aliter de leg. iij. l. cum auum. C. de fideic. l. qm̄ indi-
gnum. ubi Mod. plene attingunt. C. de teſt. l. hęredes mei. §. cū
ita. ff. ad Treb. cū alijs ibi alleg. per Soci. poſt alios uolentes fi-
deicommiſſa ex cōiecturis poſſe induci & ex illis mentē & ſen-
86 ſum teſtōris poſſe colligi, cum alijs ualde † Illud quoq; uerū eſt,
unū caput teſtamenti recipere declarationem ab alio capite, &
ex præceden. & ſeq. ex quibus colligitur ſenſus & mens eius de
quo quæritur ſm̄ quam, ita collectam determinandum erit. l.
qui filiab. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. de leg. j. l. quiſquis. de leg. iij.
87 l. uerum. ff. de peti. hęr. Nec non † & fideic. ampliari & reſtrin-
gi ex cauſis & rōnibus, quibus teſtōr motus illud fecit ommiſſa

uerborum expreſsione. l. cum pater. §. dulciſsimis. de le. ij. & ibi
Bar. & alij no. l. regula. uer. pe. ff. de iu. & fac. ign. & per doc. plu
88 res alibi legendo & ꝯſulendo. † Dicebam mō ex illo capite teſta
menti in quo appareret facta prohibitio alienationis apertiſsi-
me colligi ſenſum & mentem teſtantis uoluiſſe Cambefortem
& alios facere uniuerſales ſubſtitutos & fideicommiſſarios
tum ex illis uerbis ꝙ eius hæredes uniuerſales ſubnominandi
inſtituti ſiue ſubſtituti, quæ nedum cōplectuntur do. Aloyſiā &
eius filios inſtitutos ſed ēt alios ſubſtitutos, ut ꝓbat illa dictio
ſiue ſubſtituti. quæ omnino ad Cambefortem referenda eſt cū
ipſe ſit ſubſtitutus & inferius nominatus, nec mō aliquo con-
grue referri pōt ad liberos ſolum. d. Aloyſiæ, ſed ad Cambefortē
eum & eius fauore facta ſit prohibitio alienationis & expreſſe
per teſtōrem appelletur uniuerſalis, per quæ tollitur obiectio,
qua poſſet dici ly. uniuerſales ſolū referri ad liberos do. Aloy-
ſiæ, tum quia uerbum eſt uniuerſale & indefinitum, tum quoq;
qm̄ nedum fuit ſubſtitutus Cābefortes, ſed poſt ipſum alij eius
liberi & liberorū liberi, quorū cā ēt prohibitio alienationis uī
eſſe facta, nedum do. Aloyſiæ & eius liberis ſed ipſi Cābeforti,
qui ēt quo ad bona ei particulariter relicta per teſtatorē explicite
uocatur uniuerſalis ſubſtitutus, & talem denominationem ac
ēt effectum ipſius ꝯſiderare debemus, cū dicta uerba in ipſu om
ni reſpectu uerificentur, ex quo in bonis ſibi particulariter reli-
ctis teſtator uoluit ipſum eſſe uniuerſalem ſubſtitutum, illa etiā
uerba in dicto capite poſita. & in caſu in quem. & ibi a cunctis
ſuis bonis. & ibi eadem bona ſubmittendo. aperte oſtendunt di
89 ctos ſubſtitutos fuiſſe uniuerſales & non particulares. † Nec ob
ſtat ꝙ poſtmodum ſubſtō fuit limitata ad certa bona regionis,
nam adhuc in dictis bonis limitatis in quibus fuit ſubſtitutus
dicetur uniuerſalis cum expreſſe teſtator illud dicat habendo
relationem ad ſubſtitutos ſubnominandos, & ēt ad bona in qui
bus eos ſubſtituit uolens eos haberi in illis, ut uniuerſales, licet
limitata eſſent in ſubſtōne, nam teſtōr prohibuit alienationem
bonorum, de quibus in ſubſtitutionibus, & uoluit caſu quo pro
cederetur ad actum alienationis, ut tales procedētes eſſent pri-
uati cunctis ſuis bonis quæ bona applicarētur ſubſtitutis ſubno
minandis uniuerſalibus ex quibus patet, ꝙ ſubſequens limita-
tio bonorum non fecit eos particulares ſubſtitutos argumento
90 dicti. §. ſed & ſi miles. cum ꝯcor. † Ea rōne quoniā teſtator uo-
luit ſubſtitutos eſſe uniuerſales quæ uoluntas in hoc debet attē
di & pręualere dictę limitationi & expreſsioni particulari per
tex. apertum in d. §. ſed & generaliter. Nec dicatur, ꝙ teſtator
fecit iſtos uniuerſales ſubſtitutos, eo ſolo caſu quo procederet
ad alienationem, qui caſus non ſucceſsit, & ꝯñt non uī eos uni-
uerſales ſubſtitutos feciſſe in caſu præſenti quo domin. Aloyſia
mortua eſt ſine liberis qui caſus differunt & de uno ad aliū non
91 debet inferri. † Nam reſpondetur iſtud facere pro noſtra opi-
nione, qm̄ ſi pro quia in caſu alienationis non obſtante limita-
tione & ſpecificatione ſubſecuta fecit iſtos uniuerſales ſubſtitu
tos dicere cogimur ēt eos uniuerſales ſubſtitutos feciſſe & iſto
caſu quo do. Aloyſia mortua fuit ſine filijs cum nulla diuerſita
tis rō poſsit aſsignari. & quia utroque caſu eadem uiget rō ꝯñs
eadem debet eſſe iuris diſpoſitio & determinatio iuribus uulga
tibus quoniam ꝯria iſta pęnitus ſunt particularia uel uniuerſa-
lis, & in eadem perſona & ſubiecto eademque diſpōne ꝯcurre-
92 re non poſſunt. l. j. C. de furtis. cum ſimilib. † Et quia maximum
abſurdum & inconueniens ſequeretur, ꝙ iſti ſubſtituti quorum
ſubſtitutio purificata fuit uno caſu dicerentur ſubſtituti uniuer
ſales alio uero caſu particulares contra. l. nam abſurdum. cū ſi.
de bonis liber. & quoniam hoc deuiat ab omni ueroſimili quod
potiſsimum attendi debet. l. nuptura. in fi. ff. de iur. dot. l. fin. ff.
quod met. cau. nec dicatur ꝙ dicta uerba dependent a pręcedē
tibus, ſi in ſubſtitutorum præiudicium alienatio fieret, quia hoc
conceditur, & ſi adhuc diceretur qm̄ non alienarentur bona cō
prehenſa in ſubſtitutione, & ſi alia bona ultra prohibita eſſent
quæ alienarentur non fieret præiudicium ſubſtitutis, iſtud etiā
admittitur qm̄ alia bona ultra relicta in ſubſtitutionibus adeſ-
ſent, & ultra bona ſpecialiter legata, uerū quia nulla alia adſunt
talis prohibitio alienandi ſolum capit bona in ſubſtōnibus li-
mitata, in quibus teſtator uoluit ſubſtitutos eſſe uniuerſales quā
ita iudicandi ſunt ēt & iſto caſu quo do. Aloyſia ſine filijs mor-
tua eſt, & per quem factus fuit locus ſubſtōni, ne ſequantur ab-
ſurda & inconuenientia, & contrarietas in eodem ſubiecto de
quibus ſupra. Et cum concurrat uerisſimilitudo & eadem ratio
& nulla diuerſa probabiliter conſiderari poſsit, rurſus compro-
bantur

bantur iſta ex alio capite teſtamenti in quo fuit inſtituta uniuer
ſalis hæres do. Aloyſia & poſt ipſam eius liberi maſculi potiſsi-
mum ſecundus qui haberet ſuccedere in bonis teſtatoris, dum
modo acciperet nomen & arma ipſius & ultra duplici ſub capi
te fecit aliam ſubſtõnem, primo qñ filius do. Aloyſię nõ accipe
ret arma, ſecundo qñ dom. Aloyſia mortua eſſet ſine filijs, iſtis
enim duobus caſibus Cãbeſortẽ & alios ſubſtituit in bonis qui
bus filius do. Aloyſiæ erat uocatus, ut pacet ex illis uerbis, ſucce
dat in bonis. & in alijs repetitiuis, dictis ſuis bonis. & iſtis duo-
bus caſibus uel altero illorum ut probatur ex illa dictione ẽt ca
ſu in quem. implicatiua. l. ẽt. ff. ſol. mat. cũ ꝯcor. eoidẽ ſubſtituit
& ſubrogauit loco dicti filij ſecundi uniuerſaliter ſubſtituti. †
93 Quæ ẽt ſubrogatio & ſubſequens ſubſtitutio uniuerſalis erit iu
dicanda, ut deduxi in ꝯſi. & partes uniuerſales in hoc fideicom-
miſſo & ſubſtõne interpretari debent, uti ſunt illę in quarum lo
cũ ſuccedunt. l. Lucius. §. pñ. & §. media. & l. quoties. ff. ad Treb.
cum alijs nota. in l. j. C. de impube. Nec iſtis obſtat ſi dicatur ea
procedere qñ ſimpliciter facta fuiſſet ſubſtõ, quod ceſſat in ca-
ſu præſenti ubi facta fuit in bonis certarũ regionũ, nã ꝯſideran
dum eſt ꝙ in caſum prędictũ qñ dom. Aloyſia mortua eſſet ſine
filijs teſtõr in locũ filiorum uniuerſaliter uocatorũ ſubrogauit
& ſubſtituit Cambeſortẽ & alios in omnibus ſuis bonis, ut pa-
tet ex ſerie & ordine declarantibus ſenſum & mentẽ diſponẽtis
& dicti teſtamenti ibi, ſubſtituit eidẽ do. Aloyſiæ in omnibus
bonis iuribus, &c. & in illo capite ꝯtinuatiuo ad præcedentia in
iuriſdõne uero & bonis caſtri ueteris ſubſtituit, &c. quę ſubſti-
tutiones cuncta & oĩa bona teſtõris amplectuntur ꝯñr uniuer-
94 ſales erunt, ut erat illa filiorum. † Enumeratio enim bonorũ in
quibus fuere ſubſtituti alij non põt ꝯſiderari diſtincte & ſepara
tim facta ad effectum, ut ipſi dicantur ſubſtituti particulares,
qm̃ hæc ꝯ̃riatur præcedentibus & ſequentibus capitibus teſta-
menti, ſed ſolum facta cenſetur ex eo quia uoluit plura bona ap
plicari Cambeſorti, quàm alijs & propter talẽ diuiſionẽ & ap-
plicationẽ bonorũ non alteratur ſubſtõ quin dicatur uniuerſa-
lis, ſed ſolum uenit ꝯſiderãda pro quanta & qua portione ſit uni
uerſalis, ut in d. l. quoties. & in d. §. pater. & in d. §. media. & alibi
pluries, ubi ꝯſiderantur portiones hæreditariæ, hoc mõ & ſuade
tur qm̃ in dictis bonis relictis Cambeſorti, & ẽt in alijs caſtri ue
teris relictis alijs appoſuit teſtõr onera & grauamina ſeparata,
& ulterius oĩbus ſubſtitutis reliquit iura paſsiua & actiua dicta
bona ꝯcernentia & rurſus ſuper dictis bonis prædictis ſubſtitu
tis aliã fecit ſubſtõnem uocãdo poſt eos liberos eorũ & liberorũ
liberos. Quę oĩa & ſingula ut in plurib. ꝯcernunt uniuerſalẽ ſub
ſtitutionem non particularem, quod attendi debet ut in conſi.
deduxi, & eſto ꝙ prędicta poſsint ẽt applicari particulari ſubſti
tuto, ut ẽt eſt illud deferendi arma teſtatoris, & aſſumendi eius
95 nomen pro arbitrio ipſius teſtõris. † Tamen cum in pluribus,
quod ꝯſiderandum & aduertendum eſt, & ſm̃ regionis ꝯſuetu-
dinem, quæ ut in pluribus ita ſe habet ſubſtões prædictæ iudi-
candę erunt uniuerſales cũ ad id ſenſus teſtõris uenit applican
dus ut cadat in eo actu, qui ut in pluribus frequentatur & ꝯſide
ratur. l. nam ad ea. ff. de legib. cum uulgaribus, & non illo qui in
96 particulari poſſet ꝯtingere. † Ad qđ ẽt exclusio uniuerſalis & ge
neralis ac geminatis uocibus facta filiorũ do. Aloyſiæ & omniũ
aliorum quocunque titulo uenire potuiſſent quæ ſubſtitutorũ
incluſionẽ inducit. c. nõne. de pręſum. l. cũ prætor. in prin. ff. de
iudi. & cũ excluſio ſit uniuerſalis, ita & incluſio uniuerſalis erit
iudicanda, ut ẽt ipſe teſtõr in ultimo capite teſtamenti aſſerit il-
lam eſſe ultimã uoluntatẽ & diſpoſitionẽ bonorũ ſuorum, quæ
uerba uniuerſum denotant, ut fuit in ꝯſi. dictũ, & iſtis ꝯſideratis
non põt applicari diuerſa rõ. quare teſtõr prędicta ordinauerit,
ut magis caderent in ſubſtõnem particularem, quàm uniuerſa-
97 lem. † Ex quo quęcũq; rõ ꝯſideretur, per ꝯiecturas ſuperius ad-
ductas, illa inclinabit, & inducet uniuerſales, non particulares
ſubſtões, & ſic ceſſabunt dicta Sal. in l. ſi ſerui ueſtri. C. de no-
xa. & in l. quãuis C. de fideic. Vera enim & cõis eſt illa ꝯcluſio,
ut illa rõ haberi debeat pro expreſſa, qñ ex occurrentibus, uni-
ca põt colligi, ut per ſcrib. in l. uenia. C. de in ius uoc. cum ſi. per
Mod. adductis, in auth. quas actiones. C. de ſac. ſan. ec. & peritus
& ſenſatus iudex ꝯſiderando ordinẽ & ſeriẽ teſtamenti, & qua
liter circa dictas ſubſtões teſtator ipſe proceſſerit, uere aliam
eius mentem & ſenſum colligere minime poterit, quàm ſupe-
98 rius enucleatum & oſtenſum. † Poſtremo dicebam eſſe doctr.
Bar. pro deciſio. pręſentis difficultatis, in l. centurio. ff. de uulg.
& pup. loco, uerſi. ac numeris ſupra alleg. & in l. ſi ſeruum. §. fin.
de leg. ij. & idem uĩ ſentire Barto. in d. §. ſed & ſi miles, in fin. &
Imo. ibi, uolens ꝙ diſtributio totius patrimonij relicti hęredi,
facit ſubſtitutos uniuerſales, non particulares, ut ẽt Imo. ſentit
in l. his uerbis, col. ij. ff. de hæred. inſtituẽ & ſentit gl. & doc. ibi
in l. quoties. C. fam. ercil. & in l. quid ergo, de leg. j. & potiſsi-
mum qñ in rebus enumeratis, ꝯſiſtit totum patrimoniũ teſtõris,
ut ſentit Alex. in d. §. ſed & ſi miles, col. ij. uerſi. ſed de uno pluri
mum, & quia in caſu pręſenti in patrimonio teſtatoris, alia non
ſuberant, niſi illa relicta ſubſtitutis, merito iudicandi erunt uni
99 uerſales, non particulares. Nec obſt. ꝙ teſtõr potuiſſet habere
alia bona. Item & nomina debitorum, quæ non ueniunt appli
canda illis ſubſtitutis. Nam poſſet ꝯſiderari obiectio qñ alia bo
na habuiſſet, uerum hic alia non habuit, unde &c. Nam cũ uere
non habuerit, non entis qualitates cõſiderandę non ſunt. l. eius
qui. ff. ſi cer. pet. & quo ad nomina debitorũ & creditorũ, ꝯcer-
nentia bona regionũ, relicta ſubſtitutis, non cadit dubitatio, cũ
dicta iura bonorũ actiue, & paſsiue fuerint illis relicta, & alia
bona mobilia, & immobilia quęſita per teſtõrem, & iura ipſorũ
ſpecialiter fuerint relicta do. Claudiæ eius uxori, & debita teſta
toris, quibus tenebatur, ſoluenda erant ſuper bonis caſtri uete-
ris, credita uero alia nulla aderant, & non entia, minime ꝯſide-
100 rantur. † Et licet acquiſitio futurorum, & translatio iurium cõ
ſideretur in donatione omnium bonorum, ut pluribus in locis
tradunt doct. tñ in caſu noſtro, qñ ꝯſideramus diſtributionem
bonorum per teſtõrem factam, ad hoc ut per eã inducatur uni-
uerſale fideicom. ſatis eſt, ꝙ fiat de bonis, quæ tunc in patrimo-
nio ſunt, ita ꝙ pęnes hęredem grauatum nihil remaneat, ut di-
cunt deciſi. ſupra adductę, & uti ꝯtingit in caſu noſtro, ubi per
talem diſtributionẽ nihil penitus remanſit, nec remanet pęnes
101 ipſam do. Aloy. & eius hęredes. † Nec illis habent obſtare di-
cta Decij. in ꝯſi. cccxlvij. col. j. ubi uĩ ſentire enumerationem bo
norum non cenſeri factam ad declarationem, ſed potius ad limi
tationem. Nam minime illa tollunt deciſi. noſtras, in indiuiduo
ꝯcludẽtes & uolentes dici factam ad declarationem & effectũ
de quibus ſuperius fuit dictum, & diuerſus caſus eſt ille de quo
per Dec. qñ dicatur facta uenditio ad corpus, uel ad menſuram,
in quo, uerba ꝯ̃hentium magis ſpecifica quàm generica debent
ꝯſiderari, & attendi. At in caſu pręſenti ubi agitur de elicienda
uoluntate & ſenſu teſtatoris, ſecus erit, cum illa nedum uerbis
expreſsis in uno capite, ſed ex illis pręcedentibus & ſeqñtibus
eliciatur, & ex ueroſimile, & alijs coniecturis, & præſumptioni
bus, quæ ſuperius enumeratę, manifeſtè cõcludunt teſtatorem
uoluiſſe hos ſubſtitutos facere uniuerſales, non particulares, &
cum illud totum ab eius uoluntate dependeat, & collecta ap-
pareat ex deductis ſuperius, illa omni modo uenit obſeruanda,
& executioni demandanda, quod aliter minime fieret ſi dictos
ſubſtitutos particulares diceremus, cenſendi ergo erunt uniuer
ſales, quo ſtãte, ſequẽtur ꝯcluſiones in ꝯſilio deductę. Par. Bon.

SVMMARIVM.

1 *Si hæres inſtitutus uiuo teſtatore moritur, eius inſtitutio quaſi cadu ca & nulla eſt.*
2 *Et portio ipſius accreſcit ſuo cohæredi, & coniuncto.*
3 *Verum ſi adeſt ſubſtitutus, ille admittitur, excluſo coniuncto.*
4 *Et filij uidentur ſubſtituti in parte in qua pater fuit inſtitutus.*
5 *Vulgaris ſubſtitutio ſumit effectum ex capite impotentiæ, & uo- luntatis.*
6 *Subſtitutio fideicommiſſaria locum habet etiam ſi in perſona unius grauati fuit uerificata.*
7 *Liberi inſimul cum patre uocati, an eodem tempore ueniant uel ſuc ceſsiuè.*
8 *Et quid quando nomine collectiuo uocantur.*
9 *Vulgaris facta pluribus non habet effectum niſi purificetur in per ſona omnium grauatorum.*
10 *In uulgari ſubſtitutione, pluralitas nõ reſoluitur in ſingularitatem.*
11 *Ius accreſcendi tollitur uoluntate teſtatoris.*
Defenditur opinio Ange.
12 *Subſtitutio fideicommiſſaria ceſſat, hæreditate non adita.*
13 *Subſtituti quando ueniant æquis portionibus.*
14 *Et quid ſi uocantur in ſtirpes, & non in capita, & nu. 15.*
16 *Voluntas teſtatoris habetur pro lege, & primum locum obtinet.*
17 *Grauatus fideicommiſſo detrahit trebellianicam in qua multa im- putantur.*
18 *Grauatus ſi decedat ſine filijs & ab inteſtato, licet faciat teſtamen tum erit locus fideicommiſſo, ſi de illis rebus non teſtatur.*

19 Conditio

19 Conditio ab inteſtato reſpicit tempus habile.
20 Poteſtas teſtandi, limitate conceſſa, debet limitatè intelligi.
21 Et non debet extendi extra perſonas exiſtentes in familia.

CONSILIVM XLIIII.

1 AD reſolutionem Dubitationis, quæ oritur ex teſta-
mento dominę Loyſiæ, in qua quæritur quis de-
beat eſſe hæres ipſius, an ſolus & inſolidum domi-
nus Petrus. An etiam una cum eo filius quondam
domini Franciſci cohæredis inſtituti, breuibus concluſiue lo-
quendo, dico ꝙ ipſe dominus Petrus ſolus erit hęres ex eo quo
niam dominus Franciſcus eius cohæres & illi coniunctus, de-
ceſſit, & mortuus fuit ipſa domina Loyſia teſtatrice adhuc ui-
2 uente. † Cuius inſtitutio effecta fuit quaſi caduca & nulla. l. non
putauit. §. a primo gradu. ff. de contratab. l. unica. §. pro ſecun-
do. C. de cadu. tollen. & inſtitu. quib. mod. teſtamen. infir. §. j. &
3 per doc. in l. Gallus, in prin. ff. de libe. & poſthum. cum ſim. † Et
conſequeter portio hæreditatis in qua ipſe Franciſcus fuit in-
ſtitutus per ius accreſcendi, quæſita fuit domin. Petro eius co-
hæredi, ſibi coniuncto, & poſt mortem teſtatricis ſuperuiuenti,
& eius hæreditatem adeunti, iuxta plene tradita in l. unica. C.
qñ non peren. par. & in §. ſi eadem res. inſt. de lega. & eſt text. in
d. §. pro ſecundo, & etiam in d. l. unica. §. his ita diffinitis. & ner-
ſicu. ſequen. cum alijs ad plenum accumulatis, per Bar. & alios
in l. re coniuncti. de lega. iij. Nec obſtare habet iſtis, ſi diceretur
filium domini Franciſci debere admitti una cum domino Pe-
tro, ea quo per teſtatricem fuit uocatus, & poſt ipſum Fräciſcū
3 ſubſtitutus, uulgariter, & per fideicommiſſum. † Et ſubſtitutus
ad dictam portionem quaſi caducam uenire debet ex quo facit
ceſſare ius accreſcendi, & præfertur. d. Petro coniuncto, ut eſt
tex. apertus, in d. §. pro ſecundo, & ibi omnes firmant, ut etiam
facit Bar. in d. l. re coniuncti. in iij. quæſtio. ſecundæ partis prin-
cipalis. numer. xxxiij. & ibi diffuſè Iaſ. nu. cliiij. & Bart. in l. j. ff.
de uulga. & pup. in j. q. ſecundi effectus, & ibi plene ſcrib. & per
4 eoſdem in d. l. Gallus. in prin. † Videtur enim ipſa teſtatrix poſt
mortem hæredum inſtitutorum, ſubſtituiſſe cuiuslibet ipſorum
filios, in ea parte ad quam pater eorum fuit uocatus, in qua non
intelliguntur ſubſtituti filij alterius cohæredis, ut tradit Bar. in
l. ſi mihi & Titio. ff. de uerbor. oblig. & Bald. in l. cum acutiſſi-
mi. C. de fideicom. & in d. l. unica. §. in primo. C. de cadu. tollen.
5 & Alexand. conſi. ccv. Conſideratis. column. prima, uolu. ij. † Et
ſubſtitutio fuit uulgaris, quæ effectum ſumit nedum per ca-
put uoluntatis, ſed etiam per caput impotentiæ. l. cum propo-
nas. C. de hæredi. inſtitu. & diffuſe per Bar. & alios, in dicta l. pri
6 ma. ff. de uulga. & pupilla. † Ad quod etiam nam filij ſeu liberi
dictorum inſtitutorum apparent ſubſtituti etiam per fideicom
miſſum, quæ fideicommiſſaria ſubſtitutio locum habet, ſi in per-
ſona unius tantum grauati fuit purificata, ut habetur in l. Lu-
cius. §. Caio. ff. ad Trebe. & in l. fina. §. filiam. de lega. ij. cum alijs
accumul. poſt Barto. per ſcriben. in l. hęredes mei. §. cum ita. ff.
7 ad Trebe. † Ceſſant enim iſta quoniam ipſa d. Loyſia poſt inſti-
tutos uocauit eorum liberos, & liberorum liberos. Par quæ uer-
ba ſumus extra illam difficultatem de qua diffuſe per docto. in
dicta. l. Gallus. §. quidam recte. In qua diſcutitur. An liberi ita
uocati inſimul & eodem tempore ueniant cum eorum parenti-
bus, nam cum ipſis uenire non poſſunt, cum poſt eos uocentur,
& etiam ex alijs cum ipſis eodem tempore uenire non poterät,
8 de quibus in dicto. §. quidam recte. † Potiſſimum quia ſub no-
mine collectiuo uocantur, & conſequenter ordine ſucceſſiuo,
ſecundum Cum. Aret. & Alexand. & Iaſon. in dicto. §. quidam
recte. numer. xxvij. allegan. concor. dominus ergo Petrus ſolus
& inſolidum fuit hæres ut dictum eſt, & etiam eſt bona deciſ.
Ange. conſi. cccvj. quem referunt & ſequuntur Alexand. Areti.
Socin. & Iaſon. in dicta. l. Gallus. §. etiam ſi parente. colum. pen.
9 † Et filius. d. Franciſci mortuo patre, uiuente d. Loyſia, non po-
teſt uenire uirtute d. ſubſtitutionis uulgaris, ex eo quia non fuit
facta Franciſco tantum, ſed etiam d. Petro, & ſic pluribus, & etiā
per copulam, &, quo caſu non potuit habere locum nec in totū
nec in partem, niſi ambobus inſtitutis excluſis, & niſi talis con-
ditio ſubſtitutionis fuiſſet purificata in perſona utriuſq;, quod
hic ceſſat d. Petro ſuperuiuente, & adeunte hęreditatem, ut ha-
betur in l. quamuis. C. de impube. ſecundum intellectum gloſſ.
* ibi *communiter approbatum, & tenet Bar. Ang. & communi-
ter alij ſcriben. in dicta. l. penultim. eod. titu. & diffuſe poſt Bar.
in ſecunda quæſtion. & alios proſequitur Socin. in dicta. l. pri-
ma. ff. de uulgar. & pupilla. numer. lj. & Barto. & Imo. & reliqui
omnes, in dicta. l. hęredes mei §. cum ita. ubi ad id colum. ſecun
10 da adducit concludentem rationem. † Quare in uulgari, plura-
litas non reſoluatur in ſingularitatem, ex quo dicti inſtituti,
quibus uulgaris facta fuit ſunt coniuncti re & uerbis, & ut unū
corpus conſiderantur, & inter eos locum habet ius accreſcendi
11 ut fuit dictum. † Quod ius non intelligitur ſublatum niſi de uo
luntate teſtatoris euidentiſsime conſtaret, ut dicunt Ange. &
Imo. in l. quoties. §. ſi duo. ff. de hæred. inſtitu. & per iſta defendi
tur opi. Ange. in dicto conſi. cccvj. dum uult quòd ſola filia ad-
mittatur, & non hæredes alterius filiæ, quem ſequitur Alexand.
conſilio. xxxvj. Viſo themate. uolumin. iij. & Mod. in dicto. § ſi
12 parente maxi. Iaſon. numer. xxiiij. † Minus etiam potuit ueni-
re filius. d. Fran. per ſubſtitutionem fideicommiſſariam ex quo
nunquam Franciſcus adiuit hæreditatem, quo ceſſante ceſſabit
& fideicommiſſaria. l. ille a quo. §. ſi de teſtamento ad Treb. cū
ſimi. & ſic non obſtabunt. dicta. l. fin. §. filiam. & dicta. l. Lucius.
§. Caio. & alia ſuperius adducta, diſponentia filium Fran. uideri
ſubſtitutum ad portionem in qua pater fuit inſtitutus, cum pa
ter nunquam adiuerit, & ad d. portionem in neceſſariam conſe
quentiam ipſe uenire non poterit per fideicommiſſariam, nec
13 etiam per uulgarem, rationibus, & iurib. quibus. ſupra. † Poſt
mortem uero. d. Petri filij Fran. & filij ipſius. d. Petri, uenire po
terunt per fideicom. & ęquis portionibus uidentur admitten-
di, propter illa uerba teſtatricis, ęquali lance ſeu portione, iux.
l. interdum. ff. de hære. inſtitu. & diffuſe iſtud proſequitur alle-
gando alia iura & rationes, Dec. in conſi. nouiter impreſſu. x.
14 alias. cccxij. uiſo eleganti. conſi. † Tamen rectius conſideran-
do uerba. d. teſtamenti, in quibus expreſſe. d. Loyſia, poſt inſti-
tutos, uocat iſtos in ſtirpes, & non in capita, contrarium uide-
tur uerius, ut iſti filij. d. Franc. & d. Petri per fideicomm. uocen
tur, & ueniant per ſtirpes & non per capita, ita ut filij. d. Franc.
quot ſint admittantur ad unam partem, & filij. d. Petri ad aliā.
15 † Nam quando lex uocat aliquos in ſtirpes, hac forma diuiſio-
nem inter eos facit, authen. ceſſante. & authen. poſt fratres fra-
trumque filios. C. de legi. hę. & in corpore unde ſummuntur. &
in §. cum filius. inſtitu. de hære. quæ ab inteſt. defer. cum concor
dan. Ita etiam erit, quando teſtator uocat in ſtirpes. ut ſentit ip-
ſe Deci. in dicto conſilio. x. column. x. & Franc. de Cur. conſil.
16 xlij. Quia inquit. co. xiiij. uerſicu. ad ultimum. † Cum eius uo-
luntas pro lege habeatur § diſponat. in authen. de nup. & in ul-
timis diſpoſitionibus primum locum obtineat. l. in conditioni
17 bus, primum locum. ff. de conditio. & demonſtr. † Bene uerum
ꝙ hæredes. d. Petri, eo mortuo tenentur facere reſtitutionē. d.
fideicomm. in quo poterunt detrahere Trebel. cum non appa-
reat prohibita, & in ea imputari poterunt omnia quæ ex iuris
diſpoſitione ueniunt imputanda, cum d. Pet. hæres, fuerit extra-
neus de quibus omnibus plene traditur in locis communibus,
& uulg. quæ cum clara & apertiſsima ſint, alia diſcuſsione pro
nunc minime indigent. Et ad confirmationem eorum quæ per
excel. d. Conſultorem adducuntur circa ſecundam dubitatio-
nem in qua conſiſtit uis, & pondus totius diſceptationis, ultra
Bald. & alia alleg. & contenta in conſi. lij. Abb. column. prima.
in fin. uolumin. ſecundo. facit text. in l. inteſtato. ff. de legi. tu. &
inſtitu. de legi. agn. tu. §. quod autem. Per quæ iura Socin. conſi,
xcij. in cauſa. d. Ant. column. penultim. & fina. uolumin. iij. ex-
preſſe tenet, firmando quoſdam alios doctor. ita conſuluiſſe.
18 † Quod ſi ſubſtitutio facta eſt ſub illa conditione, ſi grauatus
decederet ſine filijs & ab inteſt. quòd locus erit ſubſtõni ſi ſine
filijs mortuus fuit, eſto quòd fecerit teſtamentum, dummodo
de illiſmet bonis ſibi a teſtatore relictis ſpecifice non fuerit te-
ſtatus, nam reſpectu illorum bonorum, inteſtatus & ab inteſt.
dicitur mori, eo etiam quoniam tempore quo iſte grauatus te-
ſtamentum condidit bona de quibus agitur, erant per ipſum
alienata & non poterant ex ipſius teſtamento alicui acquiri, &
eo tempore quo teſtatus eſt, reſpectu dictorum bonorum, qua-
litas prædicta non poterat uerificari, quo fit ut ab inteſt. mor-
tuus dicatur, reſpectu dictorum bonorum, & ad utilitatem fi-
19 deicommiſſariorum. † Illa enim conditio, ab inteſt. reſpiciebat
tempus habile, quod in prædicto grauato ſtantibus prædictis
non poterat uerificari, ut neceſſario requirebatur, ut in ſi. tradit
Socin. in dicto conſi. xcij. column. penultim. & faciunt quæ tra-
dit Barto. in l. liberorum. ff. de uerbor. ſignificatio. colum. pen.
& fin. uerſicu. quæro quid ſi in aliquo. & per Alexand. conſi. xcv.
20 Ponderatis. column. vij. uolumin. iiij. † Ad quod etiam, nam ut
aſſerit.

aſſerit.d.Conſultor, teſtator filijs grauatis facultatem teſtandi
uidetur dediſſe limitate, & reſtrictiuè, oon autem indiſtinctè
& generalitec ipſorum libero arbitrio, uoluit enim bona in eius
familia conſeruari, ut ea teoore, & ſerie ſui teſtamenti apertè
colligitur, cuius contrarium ſequeretur, ſi alienatio diceretur
permiſſa extra familiam,& ſibi ipſi contrarius fuiſſet, contra.l.j.
C.de fur.& l.oam ad ea.ff.de condi.& demon.cum ſim.& ſeque
retur contrarius effectus eius quod ipſe primitus uoluit, ad not.
21 in l.legata inutiliter.de leg.j.cum concord.† Et ne iſta abſurda
ſequantur, dicendum erit poteſtatem illam teſtandi, fuiſſe con-
ceſſam erga perſonas exiſtentes in familia tantum. & non circa
penitus extraneas, argu.eorum quæ habentur in l.filiusf.§.cum
pater.de leg.j.& in l.unum ex familia.in princi. & in §.j.de leg.
ij.& quæ in ſimi.tradit Ioã. And.in add.ad Spec.in rub.de teſt.
col.v.uer.item Lambertus. Quibus conſideratis & alijs io cōſi.
deductis, concedo conſultationi prædictæ, & in fidem me ſub-
ſcripſi, & ſolito ſigillo roboraui. Pariſi. Bonon.

SVMMARIVM.

1 *Verba, pleno iure, uerum & plenum dominium important.*
Et legatum iſtis uerbis factum, idem importat.
2 *Geminatio, eaixam oſtendit uoluntatem.*
3 *Verba, ad eius libitum, abſolutam & meram uoluntatem arguunt.*
4 *Legatum, bonorum mobilium, non dicitur ſublatum, per uniuerſa-*
lem inſtitutionem hæredum in eodemmet teſtamento factam, ſu
per omnibus bonis.
5 *Et quando in inſtitutione, appoſita eſt dictio illa, alijs.*
6 *Et uerbum, immobilib. & mobil. appoſitum in inſtitutione, qualiter*
ueniat interpretandum.
7 *Hæres in legatis in teſtamenta factis inſtitutus dicitur.*
8 *Dictia, ſed, aduerſatur præcedentibus.*
9 *Per clauſulam ſequentem, limitantur & reſtringuntur præce-*
dentia.
10 *Et per eam in fine appoſitam, illa declarantur.*
11 *Et ultima diſpoſitio eſt obſeruanda.*
12 *Diſpoſitio captatoria quæ ſit.*
13 *Et ceſſat in relictis pijs.*
14 *Qui habet poteſtatem eligendi pauperes, debet illos eligere.*
15 *Et debent eligi pauperes, & non alij, & aliter facta non ualet.*
Et an poßint eligi conſanguinei.
16 *Verbum, uidebitur & placebit, arbitrium boni uiri importat. &*
numer. 17.
18 *Et electi ſub iſtis uerbis, non debent abuti poteſtate eis conceſſa.*
19 *Et malè eligentes, peßimè agunt, & ad ſuperiores poteſt haberi*
recurſus.
20 *Et ab illa poteſtate, ſemper cenſetur excluſus dolus.*
21 *Remißio inuentarij conficiendi, conceſſa uxori per maritum, quali*
ter eſt interpretanda.
22 *Et illa non liberat a reſtitutione bonorum, nec a dolo, & fraude.*
23 *Nec eſt credendum aſſertioni illius electi ad diſtribuendum, ſi dicit*
diſtribuiſſe.
24 *Remiſſum conſcientiæ, & diſcretioni alicuius, arbitrium boni uiri*
importat.

CONSILIVM XLV.

VLTRA Legatum uſusfructus omnium ſuorum
bonorum ualuit,& tenuit, etiam & legatum bono-
rum mobilium omnium relictum, per Gentilem
1 teſtatori eius uxori.† Voluit enim ipſe teſtator om
nia bona mobilia pleno iure legata eſſe dictæ eius uxori, quæ
uerba plenum,& merum important dominium, ut per illũ tex.
tradit in l.fœminæ.§.illud.C.de ſecun. nupt.,& probatur in l.ſi
quis mihi.§.differentia, ubi Barto.& alij not.ff.de aquir. poſſ.&
per Imo.in l.j.in princip.eod.titu.& per Sociu. conſi. ix. proſe-
2 quendo, column. x. uolumin. primo. † Eo magis cum d.uerba
per eundem teſta. fuerint repetita, & geminatè prolata, quę eo
fortius eniaam, & præciſam uoluntatem ipſius oſtendunt, ad
not.in l.Baliſta.ff.ad Treb.& per Barto. in l.ſcimus.C.de agri.
& cenſ. lib.xj.cum uulg. † Eo etiam quia ipſe teſtator diſpoſuit
3 de dictis bonis, eius uxorem potuiſſe diſponere ad eius libitum,
quæ uerba abſolutam, & meram important uoluntatem.l.fidei
commiſſaria, in princip.ff.de fideic.lib.& per Bart.in l.alio, col.
iiij.ff.de ali.& ciba.leg.& per Abb.in c.ij.in iij. not. extra de ſe-
queſt.poſ.& fruc.& per Iaſo.in l.ſi ſic legatum colum.fi.numer.
4 xxiiij.de leg.j.† Nec tale legatum bonorum mobilium, uidetur

fuiſſe ſublatum, per inſtitutionem hæredum, in eodemmet teſta-
meoto per ipſum teſtatorem factam uniuerſaliter ſuper ſuis bo-
nis mobilibus,& immobi.&c. Tum quia non eſt præſumendu,
quod incontinenti uoluerit ſe corrigere, uulg.l. non ad ea.ff.
5 de condi. & demon.† Tum etiam quia in dicta inſtitutione ap-
poſita eſt illa dictio, alijs. per quàm teſtator uidetur uoluiſſe le-
gata prius facta debere detrahi, ut firmat Barto. allegaodo iu-
ra in l.ſi quis ſeruum.§.fi.in fi.de leg.j.& Fulg. conſi.c.quidam.
A.column.ij.includit enim dictio.alijs, alia omiſſa, & ea cludit
nominata in præceden.ut oo.Bald.in l.conuenticulam, colum.
v.C.de epiſco.& cler.& poſt glo.tradunt doct.in authen.ex te-
6 ſtamento.C.de col.cum ſimi.† Et illud uer. mobilibus, appoſi-
tum in inſtitutione, ne uideatur ſuperuacue, & fruſtratoriè ap-
poſitum, poterit intelligi de mobilibus futuris,& poſt teſtamē-
tum acquirendis per teſtatorem, ut in puncto declarat Fulg.in
7 d.conſi.c.column. ſecunda.† Et quia hæres in legatis iam factis
inſtitutus cenſetur, ſed illa prius debentur legatarijs. l. ſi quis
ita fuerit hæres inſtitutus excepto fundo.& ibi Bald.Ang.& alij
no.ff.de hęre.inſti.& tradit Pau.de Caſt.in l. cogi.§.inde quæri
tur, & Alexand.in l. nam quod.§.omnis in fin.ff.ad Trebe.ubi
ponunt propriè hanc quęſt. Verum iſtis non obſt. aduertendũ
eſt, quoniam dictus teſtator in calce & fine prædicti legati facti
eius uxori, appoſuit clauſulam, per quàm expreſſe ordinauit, q
ipſa eius uxor, teneretur de fructibus per eam percipiendis, &
de dictis bonis immobilibus eidem, ut ſupra legatis facere bo-
num pro anima ipſius teſtatoris, & quod teneretur fructus, &
bona prædicta erogare pauperibus Chriſti,& ſeu cui ſibi uidebi
8 tur, & placebit apponendo dictionem, ſed ipſa teneatur. † quæ
dictio, ſed aduerſatiue uenit ad præcedentia, cum appoſita ſit ſi-
ne copula, &; ut habeẽ in l.qui ſe.ff.de condi.cau.da.cum alijs al
legatis per Albe.de Roſa. in ſuo dictionario, in uer. ſed, & per
9 Barto in l.ſed & ſi, in princip.ff.de peti. hęredi. † Et per dictam
clauſulam in fin.dicti legati, appoſitam per ipſum teſtatorem,
limitata fuit, & reſtricta poteſtas attributa dictæ eius uxori, ut
dictos fructus,& bona mobilia non poſſet alienare,& ſuo arbi-
trio de illis diſponere, ut uidebatur dicendum, ex uerbis præce-
den.quibus dicta legata fuere facta, de quibus ſigillatim fuit di
10 ctum ſupra.† Quæ uerba præcedentia,& legata facta, reſtricta,
& limitata fuerunt per dictam clauſulam appoſitam in fine, ſe-
cundum quam declarantur,& regulantur pręcedentia.l.ſi idem
cum eodem, in fin.ff.de iuriſdi. omn. iudic. cap.ij.requiris, ubi
Cano.extra de appel. l.iij.§.filius autem.ff. de liber. & poſthu.
& per ſcriben.in l.prima.C.eo.per Barto.& alios in l.talis ſcri-
11 ptura.§.fina.de lega.primo.† Et iſta ultima diſpoſitio, declarans
præcedentia obſeruanda eſt,& executioni mandanda.l.iij.in fi.
& l.ſequen.cum uulg.ff.de adi. leg. Per dictam ergo clauſulam
in fine dictorum legatorum appoſitam, teſtator expreſſe uoluit
dictos fructus,& bona mobi.legata debere erogari pauperibus
Chriſti per ipſam eius uxorem, quæ fructus,& ipſa bona ad iſtũ
uſum debebat, & tenebat erogare, & talis teſtatoris uoluntas
omnino debet obſeruari, uulg.§.diſponat, in authen.de nupt.
12 cum ſimi.† Non enim poteſt dici, quod dicta uoluntas,& diſpo
ſitio fuerit captatoria, & conſequenter nulla, ea eo quia fuit
collata in arbitrium ipſius mulieris, iuxta.l.captatorię, de legat.
primo,& l.captatorias.C.de teſt.mili.& l. illa inſti.ff.de hęr.in-
13 ſti.† Nam ualuit,& tenuit ea quo facta fuit in pias cauſas,& pro
anima, & ut erogatio fieret in pauperes. l. nulli.l.id quod pau-
peribus. C. de epiſcop. & cler. & plene tradit Barto. quem alij
ibi ſequuntur, in l.prima in iij.qõ. v.q.principalis.C.de ſac.ſan.
ec.& eſt text. in cap.cum tibi, extra de teſt.& ibi omnes Cano.
firmant, prout ét faciũt oẽs in d.l.captatorię.& in d.l.inſtitutio.
& in d.l.captatorias, ubi Iaſon.& Mod.col. fi. dicunt hanc eſſe
communem, ut etiam dicit Socin.conſi.xlix.uiſo inſtru.numer.
x, uolumin.quarto,& Corne.conſi.clvj.de duabus, uolumin.ſe-
cundo. Et etiam quia talis poteſtas erogandi fructus, & bona
mobil.per teſtatorem fuit conceſſa dictæ eius uxori, per uerba
denotantia arbitrium boni uiri, ut ſtatim dicam, & conſequen
ter fuit, & eſt ualida, ut plene traditur per docto.in locis ſupe-
rius alle.& per Bar.& alios in l. j.de le.ij.tenebat igiť ipſa uxor
erogare fructus,& d.bona mobilia pauperibus Chriſti, vñ cum
hoc nõ fecerit hæredes ſui tenētur.d.bona.& fructus reſtituere.
14 † Debuit.n.eligere pauperes,& io illos diſpēſare, iuxta uolũtatẽ
teſtõris, ut dũt Ca.in d.c.cũ tibi,& doc.in d.l.j.C.de ſac.ſan.ec.
& in l.id quod pauperibus.C.de epiſc.& cler.et in d.l.captato-
rias, cũ ꝯcord. Ex quibus inferẽ neceſſario, qđ donatio de d. iſtis

bonis

bonis mobilib. per eã facta Io.Bap.eius filio, non naluit, nec te
nuit, ex plurib. Et primo qm̃ in d.donatione, ipſa non declarat,
q eam faciat, ot exequat̃ uolũtatem teſtõris, & qđ eligit in hoc
Io.Ba.in pauperem, prout neceſſarium erat, ſm̃ deciſi. ſuperius
alleg. quinimò ipſa uxor in dicta donatione fecit oppoſitũ, ex
quo Io.Bap. illa donauit tanq̃ ſibi relicta p d.teſtõrem, non ex
15 primeodo, q debebat illa erogare paupeib. † Scđo. d.donatio
ruit, qm̃.d. Io.Ba. non erat, nec eſt pauper, & ꝯñr in illũ ooo po
tuit fieri dicta erogatio, nã cum appareat facta filio, & nõ pau-
peri, ꝑſumit ſuſpecta, & ꝯñr nulla, ut dicit Cald.ꝯſi.xxxj. ao exe
cutor, & ꝯſ.xxxix. an executor, in ti. de teſt. & ita declarant ea q̃
dicit Pet.de Aoch.& Barba.in d.c.cum tibi, & Bal.& alij in l.il-
lud.C.de fac.ſan.eccl.& Roma.in auct.ſimiliter, col.ij.C.ad le.
Falc.dũ uolunt, q per talẽ executionem pñt eligi pſonæ ꝯſan-
guineæ, & attinentes. Nam uerũ eſt, qñ in eis ceſſat ſuſpitio, &
qñ ſunt pauperes, ſecus qñ diuites. Nã iſto caſu non pñt eligi, &
electio de eis facta, nulla eſt, prout nulla erit iſta donatio facta
16 Io.Ba.filio d. Vxoris, q̃ tenebat̃ erogare paupeib. † Nec ob. il-
la uer.& ſeu cui ſibi uidebit, & placebit, ut ex illis dici poſſit ip-
ſam uxorẽ ſuo arbitrio potuiſſe facere electionẽ pſonarũ. Nam
illud uer. uidebit, non importat abſolutã uoluntatem, ſed arbi-
trium boni uiri, ut in d.l.fideicõmiſſaria, in prin.& in l ꝯtinuus.
§.cum ita ff.de uerb.ob.& in l.fidei cõmiſſa.§.q̃q̃, de leg.iij. cũ
17 alijs allegatis p Iaſ.in l.ſi ſic nu.iiij.de leg.j. † Ita ẽt, & illud uer.
placebit, boni uiri arbitriũ importabit.l thais.§. fortè, & l. Lu-
tius.& d.l.fideicõmiſſaria.ff.de fideic.lib.& per Bar.& alios ma
18 ximè Iaſ.nu.vj.allegantem ꝯcor.in d.l.ſi ſic.† Et executores te-
ſtamentarij deputati ad diſtribuendũ per iſta uerba, ꝓut eis ui-
debit, & placebit, non debent abuti ptãte circa diſtributionẽ, &
electionẽ pſonarum, nam tenent̃ ſeruare regulas iuris, ut dicit
Bar.in extrauaganti ad reprimendũ, in uer. uidebit, & Anch.in
cle.ſæpe in prio.de uer.ſig.& Alex.ꝯſi.xxxiij. uiſo themate, col.
19 ij.uol.j.cũ alijs allegatis per Iaſ.in d.l.ſi ſic legatũ nu.xxvj.† Et
ſi dicti executores, ita deputati, male arbitrant̃ peſsimè agunt, &
a tali arbitrio, & electione male facta põt haberi recurſus ad ſu
periorẽ, qui uir bonus dr̃, & tale arbitrium bẽt corrigere, ſm̃ re
gulas iuris cõis, & mentẽ teſtõris, ut per Bar.in l.ſocietatẽ.§.ar-
bitrorũ.ff.pro ſoc.& diffusè per Cano.in c. quintauallis, ex̃ de
iureiur.& deciſi.ꝯſ.Nea.ccclxxj.Do.Antonius, i ſi. Male igit̃ ſe
eit ipſa uxor, & donare dicta bona mobilia filio ſuo, ex quo nõ
poterat dictus eius filius eligi, ut pauper, dicta ergo electio fa-
cta, erat nulla, & per ſuperiorem corrigenda uenit rõnib.& de-
20 ciſionib. qbus.s̃. † Eo magis cum ꝑſumat̃ ſuſpecta, & doloſa, qui
dolus penitus excludit̃ ab omni ptãte alicui ꝯceſſa, quantuncun
que abſoluiè, per tex.i l.creditor.§.Lucius, & ibi Bar. & alij no.
ff.mand.& per Abb.in c.j.in iij.notabili, ex̃ de his quæ fi. a ma.
par.ca.& per Iaſ.in d.l.ſi ſic legatũ, nu.xxviij. Nec dicta uxor &
ſucceſsiuè Io.Bap.eius filius, poterunt ſe iuuare, ex eo qm̃ d.te-
ſtator ordinauit illã non teneri ad ꝯfectionem iouentarij, nec
ad reddendum aliquã rõnem. Nã poſt talem ordinationẽ, ipſe
teſtor diſpoſuit, q deberet fructus, & bona mobilia erogare pau
perib. arbitrio boni uiri. Quo caſu non potuit facere talẽ dona
21 tionẽ filio, ut ꝯcluſum fuit. † Et remiſsio inuentarij ꝯficiendi,
vr̃ eſſe facta, ut non exigatur illa forma, & ſoleoonitas, quæ alias
de iure requireret̃ & illa exacta, ſolicitudo, & diligentia in red
dendo rõnẽ, & ſcrupuloſa inquiſitio, de qua in l.ſi ſeruus, de le.
j.& in l.cũ tale.§.ſi.ff.de ꝯd.& dem.& in l.ſi.C.de iure delib. Tõ
de dictis bonis facienda erat aliqualis deſcriptio, ut per Bald.&
Pau.de Ca.in d.l.cũ tale.§.Titius, & p Ale.ꝯſi.lxviij. habita ſup
narratis, uol.iij. Ad effectũ, ut ſciret̃ q̃ bona mobilia remãſerut
& legata fuerunt cum grauamine, quæ eroganda pauperib. ue-
niebant, ut ẽt tradunt repetentes, in l.Titia.§.Titia. q.ij.& lix.
22 de leg.ij.& doctores oẽs in l.nemo põt de leg.j. † Et talis remiſ-
ſio ꝯficiendi inuentarij, & rõnis nõ reddendæ, non deliberat eã
a reſtõne bonorum mobilium, quæ non erogauit pauperib. ſm̃
uoluntatem, & diſpõnem teſtõris, nec liberat eã doloſè in hoc
uerſatam, dum dicta bona donauit filio diuiti, & ſic in fraudem
ut tradit̃ in d.l.creditor.§.Lucius, & in l.tres fratres, ubi Mod.
accumulant alias deciſi.ff.de pact.& per Ale.d.ꝯſi.lviij.col. pe.
& per Corn.ꝯſi.clxxiij.col.pen.uol.iij.& pleniſsimè ꝑſequitur
iſtud Fran.de Cur.ꝯſi.lxvj. ſapienter col.vij.& alijs ſeq.uerſi. ca
pio ſm̃ articulum. Conſequenter ex omni capite concludit̃ ta-
lem donationem factam filio non ualuiſſe, & ipſum donatariũ,
& hæredes dictæ mulieris omnino teneri ad reſtitutionem di-
ctorum bonorum mobilium. Tenentur etiã hæredes dictæ mu
lieris ad ſoluendum & reſtituendum ducat. aure. 600. quos di-
ctus teſtõr reliquit, & in ſuis codicillis ordinauit per ipſam eius
uxorem debere diſtribui, & erogari amore dei, ad pias cauſas, &
in pios uſus, perſonis maſculis, ſiue fęminis, ſiue locis, quibus ui
debitur, & placebit dictæ uxori. Quæ uerba important arbitriũ
boni uiri, & regulatum, & non liberum, & abſolutum, ut dictũ,
& ꝯcluſum fuit ſuperius, de qua diſtributione ducatorum. 600.
nihil apparet factum per dictam uxorem, ꝯñr per eius hęredes
ueniunt reſtituendi, ut fuit concluſum ſuperius in alio articulo
23 rerum mobilium. † Et aſſertiu quam ipſa facit in inſtrumento
donatiõis factæ filio, in quo dicit diſtribuiſſe dictos duca. 600.
ſm̃ diſpoſitionem, & uoluntatem dicti teſtatoris non releuat ip
ſam, nec eius hæredes. Tum quia talis aſſertio eſt incerta, nã in
ea non declaratur quibus perſonis, ſeu locis diſtribuiſſet dictos
duca. 600. q neceſſarium erat, ut tolleretur ſuſpitio fraudis, &
doli, ſm̃ iura uulg.& communia. Tum etiam quia eius aſſertio-
ni, & in ſui cõmodum, & in damnum pauperum, & ad fraudan-
dum ꝯſcientiam teſtõris defuncti, non eſt mõ aliquo fides adhi
benda.l.exemplo.l.rõnes, cum alijs ꝯcor.C.de prob. Tum etiã,
& fortius, quoniam teſtõr talem diſtributionem dictarum pe-
24 cuniarum remiſit ꝯſcientiæ, & diſcretioni ipſius uxoris. † Quæ
uerba regulatum arbitrium boni uiri important, ut traditur in
c.non ſolum, de regu.li.vj. ibi ꝯſcientiæ puritati, & per Ancha.
ꝯſi.ccclxxj. primo, cum alijs alleg. per Iaſ in d. l.ſi ſic legatũ, nu.
xij.& ſeq. de lega.j. Vbi uult, quod qñ diſtributio committitur
ꝯſcientię alicuius, talis executor debet oſtendere rõnem de di-
ſtributis, & an eam fecerit ſecundum ꝯſcientiam boni uiri, ſe-
cundum Geminia.in c.ſtatutum.§.aſſeſſorem, de reſcript. li.vj.
& ſecundum alios ibi per Iaſo.citatos, & idem erit quando cõ-
mittitur diſcretioni alicuius, quæ idem importat, quod arbitriũ
boni uiri, ſecundum Bart.in extrauaganti ad reprimendum, in
uerſi. uidebitur, col.ij.& ſecundum gl.in uerſi. iudicio in l. cum
prętor.§.ſi.ff.de iudi.& per Alex.conſi.xxxlij. uiſo themate, col.
j.uol.j.& per Iaſo.in d.l.ſi ſic legatum, nu.vij.& viij. Ex quibus
reſultat ſolida, & neceſſaria concluſio, talem donationem per
ipſam mulierem factam Io.Bap.eius filio, non ualere, nec tene-
re, & quod ipſe Ioan.Baptiſta, & alij hæredes ipſius mulieris te
nentur reſtituere dicta bona mobilia, & reddere rationem de il
lis, & etiam de fructibus perceptis non diſtributis. Nec non di-
co ipſos teneri ad reſtituendum dictos duc. 600. niſi aliter do-
ceant de ipſorum diſtributione facta pauperibus, ſecundum uo
luntatem, & ordinationem dicti teſtatoris. Par. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Ex quibus colligatur teſtatorem uoluiſſe in ſcriptis teſtari, & non nuncupatiuè, & nu. 2. & 5.*
3 *Quæ forma ſit ſeruanda in tali teſtamento.*
Si non ſeruatur, teſtamentum non ualet, ut in ſcriptis, & nu. 4.
4 *Minus, nec ut nuncupatiuum, & plenius, nu. 9.*
5 *Teſtes qualiter debent ſe ſubſcribere in teſtamento in ſcriptis.*
6 *Forma a ſtatuto tradita eſt obſeruanda, alias actus erit nullus, & numer. 14.*
7 *Teſtamentũ in ſcriptis, ſub qua forma debet aperiri, & publicari.*
8 *Idem notarius de actu per eum geſto non poteſt rogari.*
10 *Teſtamentum redditur nullum, ſi poſt illud conditum, teſtator fuit capite minutus.*
11 *Damnati ad mortem naturalem, efficiuntur ſerui pœnæ.*
12 *Et iſta inhabilitas rumpit teſtamentum præcedens.*
13 *Deliberans committere delictum, & poſtmodum teſtamentum faciens, reddit illud ſuſpectum.*
15 *Teſtamentum factum a condemnato, an ualeat uirtute ſtatuti.*
16 *Statutum non debet extendi.*
17 *Teſtamẽto primo facto reddito nullo, ab inteſtato dicitur quis mori.*
18 *Et legata non ualent, nec debentur.*
19 *Per ſecundum teſtamentum, tollitur primum.*
20 *Teſtamentum corã ſeptem teſtibus factum, eſt ualidũ nũcupatiuũ.*
23 *Rogitus teſtium eſt de iure ciuili, & poteſt per principem ſuppleri.*
21 *Reuocatur primũ per ſecundum, licet in ſecundo non interuenerint ſolemnitates quæ in primo.*
22 *Et in ſecundo non requiruntur omnes teſtes, qui in primo interuenerunt.*
23 *Statutum requirens ſcripturam, ceſſat in cauſis pijs, uel quando dicta teſtium, ſunt in ſcripturam redacta.*

Pontifex

Pontifex poteſt derogare ſtatutis Bononiæ.
Neceſsitas excuſat a forma tradita per ſtatutum.
24 *Tempore peſtis, ceſſabit ſolennitas a iure tradita.*
25 *Quando per ſecundum teſtamentum, dicatur reuocatum primum, et quo caſu.*
26 *Illa clauſula, caſſans, &c. ſola, non tollit primum, & nu. 27.*
28 *Et quid ſi in ſecunda ſunt inſtituti uenientes ab inteſtato.*
29 *Teſtes debent eſſe rogati in teſtamento.*
30 *Teſtamentum, an poſsit ualidari per reſcriptum principis.*
31 *Et princeps, an poſsit ſupplere nullitates, & tollere ea quæ ſunt iuris gentium.*
32 *Teſtamentum, & ſucceſsio, quo iure inducta, item & ſolennitates teſtamenti, & an iſta poſſint per Principem ſuppleri.*
34 *Solennitates a ſtatuto requiſita, an poſſint ſuppleri per principem.*
35 *Iuri poſitiuo, poteſt princeps derogare.*
36 *Et etiam teſtamento, cum clauſula non obſtante.*
37 *Et quid quando primum non eſt ualidum.*
38 *Et poteſt princeps primum declarare nullum, & ſupplere defectus ſecundi.*
39 *Clauſula, non obſtante, multum operatur.*
40 *Quando de obſtantijs eſt facienda ſpecialis derogatio, & quando ſufficiat generalis, cum clauſula, non obſtante.*
41 *Clauſula, quòd haberi debeant pro expreſsis &c.*
42 *Clauſula, ſuppleates omnes defectus, quid inducat.*
43 *Clauſula de plenitudine poteſtatis, quid importet.*
44 *Legitimatia tollit ius aliorum agnatorum.*
45 *Princeps poteſt obſtaculum in ſucceſsionibus tollere.*
46 *Princeps poteſt contractum nullum reddere ualidum.*
47 *Pontifex poteſt legatis pijs derogare, quia habet in iſtis plenitudinem poteſtatis.*
48 *Clauſula, ex certa ſcientia, & deliberatè, quid operetur.*

CONSILIVM XLVI.

PRIMVM Teſtamentum ut dicitur conditū per
nobilem equitem do. Ant. de Confortis, pluribus
ex capitibus redditur nullum, & inefficax, & ſubſi-
1 ſtere minime pōt. † Nam ut ea illius lectura eſt ui-
dere, mentis & uoluntatis ſuę fuit teſtari in ſcriptis, dum uoluit
eam eſſe ſecretam, & a nullo ſciri & cognoſci. l. hac ꝯſultiſsima.
in prin. C. de teſta. §. ſin autem. inſti. de pupil. ſubſti. cum cōcor.
2 † Tum ēt ꝯſideratis ſigillis, clauſura & ſubſcriptionibus in illo
appoſitis eius ordinatione. d. l. hac conſultiſsima. & inſtit. eo. §.
ex edicto. & firmat Cy. & Pau. de Ca. in d. l. hac conſultiſsima. §.
3 per nuncupationem. † Et qm̄ non apparet fuiſſe ſeruatam for-
mam & ſolennitatem ad id neceſſario requiſitā, de quibus in d.
l. hac ꝯſultiſsima. & inſt. eo. & in l. hæredes palam, in prin. ff. eo.
4 cum ſi. † Merito tale teſtm̄ non poterit ualere ut teſtm̄ in ſcri-
ptis. d. l. hac ꝯſultiſsima. cum ꝯcor. Non enim do. Ant. ſuo arbi-
trio potuit omittere ſolennitates requiſitas, nec illas alterare,
ad plenè not. in l. nemo poteſt. de leg. j. Et ꝯſiderando ſubſcri-
ptionem teſtium, ſatis apertè oſtenditur defectus formę & ſolē-
5 nitatis requiſitæ. † Debebant enim ſub hac formula ſubſcriptio
nem facere ego talis teſtis rogatus ad teſtm̄ Titij una cum tali,
& talibus teſtibus ꝓpria manu ſcripſi & ſigillaui &c. quod qui-
dem obſeruatū minime apparet, unde &c. ut dicunt Bart. Imo.
& alij in l. pe. ff. de teſt. & Io. plate. inſti. eo. in prin. & Ang. Are.
in tract. de teſt. in gl. in uer. ſuum teſtamentum. col. ij. uerſicu. &
aduertendum. Prout ēt qm̄ ſm̄ diſpōnem ſtatuti Bono. qn̄ teſtm̄
in ſcriptis ꝯficitur illud deponi debet in aliqua ſacriſtia eccleſia
rum dictæ ciuitatis, quod quidem minime obſeruatum fuit, nec
hr̄ uera notitia, quonam modo ad manus notarij peruenerit.
6 ¶ † Forma aūt ab ipſo ſtatuto tradita, quatenus omnino ſeruan
da ſit, & omiſſa ipſius obſeruatione, actus reddatur nullus, ple-
ne traditur in l. cum hi fere per totum, maxi. in §. uult igitur. &
in §. ſi pretor aditus. ff. de tranſ. & per Bal. in l. fi. C. de ſuis & le-
gi. & diffuſe in l. j. & ij. ff. de lib. & poſth. & per Fely. poſt alios in
c. cum dilecta. de reſcri. Prout ēt qm̄ bene inſpecto tenore teſti
ꝑdicti, in eo alia adhuc ceſſat forma, neceſſariu requiſita a ſtatu
to Bono. qn̄ quis ſanus corpore in ciuitate prædicta teſtm̄ con-
didit. Requirit enim ſtatutum nonnullas qualitates & ſolenni-
tates ultra illas de iure cōi neceſſarias, quæ omiſſæ in iſto pror-
7 ſus apparent, ergo &c. deci. & iuribus quibus. ſ. † Ad quod etiā
conſiderata præſentatione & apertura, & publicatione ipſius, in
quibus ordo requiſitus ſeruatus non oſtenditur, ꝓnr̄ teſtamentū
redditur nullum, ut per Spec. in tit. de inſtr. edi. §. compendioſe.
8 col. v. & per ſcrib. in l. publicati. C. de teſta. cum ſi. † Idem nanq;
notarius qui teſtamentum exhibuit & præſentauit rogari minime
potuit, uel rogatus apparet de actu per eundem facto & ge
ſto. Requirebatur enim perſonarum diſtinctio, ut dicit Bald. in
l. iuriſiu. col. fi. C. de reſti. & Io. de Ana. ꝯſi. alia. Dubium. in fin.
& Alc. conſi. ccxij. Viſo. col. iiij. uol. ij. Abb. Fel. & Deci. allegans
9 concor. in c. qm̄ ꝫ nu. lix. de proba. † Nec dici pōt tale teſtamen-
tum, ſi non ualet ut in ſcriptis, tn̄ ualebit ut nuncupatiuum, qm̄
ut nuncupatiuum ēt ualere non poterit, cum d. Ant. uolebat il-
lud ualere in ſcriptis, & quod eſſet ſecretum, cuius ꝯtrium a iure
reperitur diſpoſitum in teſtamento ſnuncupatiuo, in quo coram
teſtibus omnia ſunt nuncupanda, potiſsimum hæredis nomen.
d. l. hac ꝯſultiſsima. §. per nuncupationem. & l. iubemus. co. tit.
& in §. fi. inſti. eo. ti. nullo igitur modo poterit reddi ualidum, ut
probatur in d. l. hac ꝯſultiſsima. in prin. ibi, pro infecto &c. & in
d. l. iubemus. ibi, ſtare minime patimur. & tradunt Pau. Imo. &
Are. in d. l. hęredes palam. in prin. & Cy. & Pau. de Caſtr. in d. §.
per nuncupationem & eſt gl. quæ id bene probat in l. fi. ff. de iu
10 re codi. cum ꝯcor. † Vlterius ſiue tale teſtm̄ ꝯſideretur ut in ſcri
ptis, ſiue ut nuncupatiuum, adhuc fuit & eſt nullum, ex quo di-
ctus teſtōr poſt illud ꝯditum fuit capite diminutus, & effectus
ſeruus pęnę, & propter delictum ad mortem naturalem ꝯdem-
natus, & capitis incisione mulctatus, ut hr̄ in §. nō tn̄ inſti. quib.
mod. teſt. infir. & ibi oēa tradunt, & eſt tex. apertus in l. eius. §.
11 ſi cui. ff. de teſtam. † Et ibi inter alios Bar. dicit quod hodie illi
qui damnantur ad mortem naturalem efficiuntur ſerui pęnę, &
maximam capitis patiuntur diminutionem, per quam teſtamen
tum prius factum ruit, allegat. l. qui ultimo. ff. de pęn. & poſt gl.
in d. §. ſi cui. dicit quod iſta iura hodie non ſunt correcta, & rn̄-
det auth. ſed hodie. C. de do. inter uirum & uxo. ut illa procedat
in damnatis, qui uiui remanſerunt, & idē firmat Bart. in l. j. col.
ij. ff. de bon. dam. & Pau. de Ca. in ſummario. & col. fin. uerſi. iij.
quæritur. in d. §. ſi cui. & Aret. ibi. col. ij. uer. ultimo no. & ſcrib.
omnes idem uolunt in l. iij. C. qui teſta. face. poſ. maximè Alex.
nu. ij. viij. & x. & Iaſ. nu. ij. & col. fi. & facit tex. in l. quod ad ſtatū.
ff. de pę. & in l. ſi quis filio. §. irritum. ff. de iniu. rup. & quæ dicit
Ang. Are. in d. trac. de teſt. in princ. col. viij. uerſi. iij. quæro. & in
trac. maleſi. in uerſi. & ſibi caput a ſpatulis. & ibi Ange. in addi.
cum alijs alle. per Cor. conſi. ccla xviij. In cauſa in litera, A, uol.
12 iiij. & per Moder. bono. conſi. cxxxj. nu. xxxv. & xlj. † Iſta enim
inhabilitas ſuperueniens cum tali delicto, pęnitus uitiat, & nul-
lum reddit teſtamentum per prius factum, ut tradit etiam gl. in
l. j. §. exigit. ff. de ſecun. tab. per iura ſuperius allegata, ut refert
13 Deci. in l. furioſum. nu. xviij. C. qui teſta. face. poſ. † Quæ eo ma
gis procedunt, quoniam tempore ꝯditi dicti teſti ipſe do. Ant.
iam animo ꝯceperat, & deliberauerat tale delictum cōmittere,
& ideo de bonis ſuis talem fecit diſpoſitionē, poſtquàm de pro
pinquo & fere incontinenti ſecutum fuit delictum, quę oīa frau
dem, & apertam indicant præſumptionē, tale teſtamentum non
fuiſſe ꝯditum ad uerum ſenſum, ſed potius in fraudem, iuxta ea
quæ in ſimi. traduntur per Bart. & oēs alios in l. poſt ꝯtractum col.
ij. nu. j. uer. & ut plene. & nu. ij. viij. & x. ff. de dona. cum alijs ibi
alle. per Ale. in apoſt. iunctis his quæ traduntur in l. quæ delega
to. de leg. j. ubi de ꝯtractibus ad ultimas uoluntates, ualidum eſt ar
14 gumentum, remota diuerſitatis rōne, cum ſim. † Nec iſtis habet
obſtare ſtatutum ſub rubr. de teſt. inquantum ibi dicitur quod
damnatus ad mortē pōt teſtari, qm̄ ſi tale ſtatutū attendere uo
lumus nihil facit, ex eo qm̄ forma ibi tradita nō apparet ſerua-
ta in primo teſtō, nec pōt quis ſe iuuare ex ſtatuto, aliquā quali
tatē requirente ſi talis qualitas nō fuit obſeruata & adimpleta,
ut per Bar. in l. j. §. ait pretor. ff. ne quid in flu. pub. & per Io. An.
15 in c. j. de ho. li. vj. † Ad quod & ſecundo dr̄ tale ſtatutū loqui, &
permittere bannitum, & ante banni executionem poſſe teſtari,
ſm̄ formā ibi traditā, nihil aūt in eo diſponit, qđ teſtamentum
per prius factū non irritetur, & reddatur ruptū, ſm̄ qđ diſponit
ius cōe, de quo. ſ. & licet in uno corrigat illud, tn̄ nō debet extē
di ad præſentē caſum, cū talis extenſio in correctorijs, & exor-
bitātibus reprobet a iure. l. ſancimus. C. de teſta. l. ꝑcipimus. C.
de appel. & plene tradit in auth. quas actiones. C. de ſa. ſan. ec. &
16 in l. ſi uero. §. de uiro. ff. ſol. ma. & l. ſi ꝯſtante. in prin. eo. ti. † Et
quia tale ſtatutū cū ſit ſtricti iuris, ſtrictè tantū debet intelligi,
& in caſu quo loquit̄ & diſponit, nec extenſionē habere debet
ad not. in l. iij. §. hæc uerba. ff. de neg. geſt. & in l. quicquid aſtrin
gēdę. ff. de uer. ob. & per Bar. in l. ꝯſtitutio. ff. ad muni. & in l. oēs
17 ꝯſtitutū. ff. de teſt. mil. † Sublato igitur, & reddito aſſerto teſta-
mento,

mento,primo nullo,reſultat uera concluſio,ipſum.d.Ant.mor-
tuum fuiſſe ab inteſtato,cõſiderata dicta nulla diſpõne,ut ꝓba
tur inſti.de hære.qui ab inteſt.defe.in prin.cũ concor.ibidem al
legatis,ꝯñr ea tali nullo teſtõ eius hæreditas per hęredẽ ibidem
18 ſcriptũ minimè potuit adiri,prout adita nõ fuit.† Et in neceſſa
riam cõſequentiã legata & alia particularia in dicto nullo teſtõ
deſcripta,nihil pęnitus ualuerunt,nec executionẽ aliquã ſortiri
debent.l.ſi nemo.ff.de teſta.tute.l.iij.de lega.j.l.eam quàm, ubi
diffuſe doct.tãgunt.C.de fideic.& legatarij in dicto nullo teſtõ
honorati,ipſis relicta petere nõ poſſunt,cũ effecta fuerint irrita
& nulla. & ulterius qđ aſſertũ teſtamentũ nõ ſubſiſtat , accedat
& alia ſecũda diſpoſitio,per ipſum.d.Ant. ultimo loco facta co
rã teſtibus fide dignis , & in numero a iure requiſito, in qua ex-
19 preſſe illud primũ reuocauit.† Per q̃ ſecundã diſpõnem ẽt ſim-
pliciter factã primũ reddebatur reuocatũ,ut in §. poſteriore ue
ro.inſt.quib.mo.teſta.infir.& in l. ſi mihi & tibi.§.in legatis.de
leg.ij.& in l.ſi quis priore.ff.ad Treb. & l. cũ in ſecũdo.ff.de in-
20 iu.rup.cũ uulg. † Eſto.n.qđ dicta ſecunda uolũtas nõ appareat
rogata per notariũ,tñ quia fuit per d. Ant.corã teſtibus apertè
nuncupata , attento iure cõi fuit ualida & firma,ut hr in d.l.cõ
ſultiſsima.§.per nuncupationẽ.& in l.in teſtamentis.C.co.ti.&
inſti.de teſta.§.fi.& in terminis noſtris tradit Alex.cõſi.ciij.Vi-
ſo nu.vij.& col.ij.uol.iiij.cõcludẽs per ſm tolli primũ, eſto qđ
ſm appareat factũ ſine ſcriptura,& ſolũ probeẽ per teſtes,de il-
lo & ipſius tenore deponẽtes , ẽt ſi primũ ꝯtineret legata in piã
cãm facta,& idẽ tenet Ange.Aret.in d.trac.de teſta.in uerſ.ſuũ
21 teſtamentũ.col.ij.uerſi.ſecunda ſpecies.† Et eſto qđ in ſecũdo
nõ interuenerint illę ſolennitates, q̃ fuerunt in primo adhibitæ,
tñ adhuc primũ reuocaẽ, ſi in ſecundo interuenerit ſufficiẽs nu
merus teſtiũ,nã adhibita in primo ex abundanti,nõ ſunt in cõ-
ſideratione,ut idẽ Alex.ꝯcludit cõſi.cxlvj.Viſo themate.col.ij.
22 & iij.nu.iij.& iiij.uol.j.† Et per iſtud tolliẽ illud qđ dici poſſet
ad reuocãdũ teſtm̃ tot teſtes requiri,quot requiruntẽ in eius ce-
lebratione.l.hæredes palã.§.ſi quis poſt.ff.de teſta. per gloſſ. &
doc.in l.cũ proponebaẽ.de leg.ij & per Roma. ꝯſi.lxv.Viſo the
mate.nã ſatis eſt in ſecundo , adeſſe requiſita a iure , nec curare
debemus ex abundanti adhibita in primo. Nec ẽt obſtat ſi dica
tur ſecũdę diſpoſitioni obſtare ſtatutũ Bon.diſponẽs teſtm̃,ſeu
ultimã uoluntatẽ per teſtes probari nõ poſſe, nã cũ dicta teſtiũ
fuerint redacta in publicã ſcripturã,probatio q̃ mõ fit per ſcri-
pturam dr̃ fieri, licet dependentiã habeat a diſpoſitione teſtiũ.
23 † Vel & melius dici põt,tale ſtatutũ nihil obſtare reſpectu lega
torũ piorũ,de quibus in ſecũda diſpõne,oã ad illa ſtatutũ ſe nõ
extẽdit,quinimo ſtatutũ illa reſeruat ut eſt uidere ex illius teno
re, & ſi nõ reſeruaret,adhuc illa minime cõprehenderet, ut alle
gando quãplures deciſi.firmat Ale.in d.cõſi.ciij.col.ij.& iij.nu.
viij.& ſeq.uol.iij.apertè cõcludens ualere ſm teſtm̃,licet nõ ap
pareat factũ ſm formã ſtatuti , quo ad relicta in pias cãs,quarũ
fauore,tenere,& ualere debẽt,& alia relicta alijs pſonis, ut per
eũ,prout & tertio tale ſtatutũ fuit, qm̃ illi expreſſe fuit deroga-
tũ per ſummũ põti.ut ſtatim diceẽ. & pariter ſtãte exp̃ſſa dero-
gatione põtificis,tolliẽ alia obiectio,q̃ fieri poſſet ꝯ hãc ſecundã
diſpoſitionẽ,de alio ſtatuto Bono. permittente ꝯdemnatum ad
mortẽ teſtari,ſub certa tñ forma q̃ per do. Ant. ſeruata nõ fuit,
oã tali ſtatuto & formę apparet expreſſę derogatũ,& potuit põ
ti.illis derogare,ut ſtatim dicetur.Prout oia dicta ſtatuta requi
rẽtia dictas formas in caſu põti ceſſare debẽt,nã ipſe. d. Anto.
exiſtẽs carceratus notariũ requiſiuit,& alias ſolennitates a ſtatu
to requiſitas uolebat obſeruare, uerũ in carcere detentus,cũ ea
obſeruare,& adimplere non poſſet,& neceſsitate ductus,ꝙ po-
tuit fecit,& ultimã ſuã uoluntatẽ & diſpoſitionẽ declarauit mõ
& forma quibus declarata apparet, & i iſto caſu neceſsitatis,nõ
requiritur obſeruatio formę a ſtatuto traditę,licet alias interue
nire deberet,cũ neceſsitas nõ habeat legẽ, & ex cã neceſsitatis,
forma a ſtatuto tradita , minime ueniat obſeruanda. † Ex quo
24 ſatis eſt,ut adimpleatur in alio æquipollenti, ut dicimus de te-
ſtõ ꝯdito tempore peſtis.l.fin.C.de teſtam. & ibi plene ſcrib.&
plura ad id adducit Alex.in l.j.nu.viij.& ſeq.ff.de lib. & poſth.
& idem faciunt ibi Soc.& Iaſ.nu.xiiij. & ſeq.& eſt bona deciſi.
Nico.de mattarel.Bal.& Saly.in d.l.fi.C.de teſtam.quam refert
& ſequitur Soci.ꝯſi.lxxxv.Circa articulum.nu.v.& ix.uolu.iiij.
uolentes.teſtm̃ ꝯditum a carcerato corã quinque teſtibus uale
25 re,ſi alij haberi non potuerunt.† Verum adhuc ꝯ ſecundã diſpo
ſitionem dici poſſet,illã non ualere,nec per eã reuocatum fuiſſe
primum teſtm̃,nam tunc demum per ſecundam diceretur reuo
catum,qñ ſecunda eſſet ritè,& rectè facta & perfecta ac ualida,
ita ut ex ea hęreditas potuiſſet & adiri,qñ autem ſecunda eſt im
perfecta & irrita,per eam non dr̃ reuocatum primum, ut proba
tur in l.ij.ff.de iniuſto rup.& in d.§.poſteriore,& in l.ſancimus,
per locum a ſpeciali.C.de teſtam.& plene proſequitur Bar.in l.
ſi iure,de leg.iij.ubi allegat Cy.in l.noſtram.C.de teſtam.& aſ-
ſignat rõnem,*quare per ſecundam inualidam non tollitur pri-
ma,& ulterius Bar. ibi nu.iij.firmat ꝙ ſi idẽ teſtõr corã ſeptem
teſtibus dixit,nolo primum teſtm̃ ualere,non ſubiungendo illa
uerba,quia uolebat decedere inteſtatus, adhuc tñ primũ ualet,
ſi nõ interuenit curſus.x.an.uel aliquis alius actus facti,tendens
26 ad cancellationem primi teſtamenti. † Et idem Bar.ibi nu.iiij.
dicit ꝙ ſi idem teſtõr in ſecundo teſtõ inualido dixit, caſſans &
irritans oẽ aliud &c.uolens ſm omnibus præferri,ſecundo exi-
ſtente imperfecto,adhuc primũ tenet.Quę in hac ultima diſpo
ſitione.d.Antonij proprie uerificari nõ quo fit ut per eam pri-
27 mum nõ fuerit reuocatum.† Et dicta Bart.in d.l.ſi iure ſequun
* tur ibi * cõmuniter docto.ut ſequitur Alex.d.ꝯſi.cxivj.uol.ij.col.ij.
& conſi.ciiij.Paucis utar.nu.viij.codẽ uol.ꝯſi.clix. Viſo in prin.
nu.ij.& iij. uol. vij. ubi iſta comprobando rõder ꝯtrijs,prout ẽt
tenet Cor.conſi.vij.in litera, F,& G, & conſi.lv.Videtur,& ꝯſi.
clvij.De pluribus,uol.iiij & cõſi.cccviij.in prin.Pro deciſi.uol.
iij.& ꝯſi.ccciiij.Circa in litera,o,uol.j.& ꝯſi.xxxix.Quanquam,
col.ij.uol.ij.& per Barb.conſi.lx.Illud aſſeram,car.ante p.& ſeq.
uolo.ij.ubi bene attingit articulũ,ut inducta ſit reuocatio,licet
ex ſecundo nõ poſſit adiri hæreditas,de primo ẽt Iaſ. poſt alios
prædicta dicta Bart.plenè proſequitur in d.l.ſancimus , & in l.
28 hac ꝯſultiſsima.§.ſi quis autem.C.de teſt.† Vbi allegãdo quam
plures deciſio.firmat iſta oia procedere ẽt ſi in ſecũdo eſſent in-
ſtituti uenientes ab inteſtato , & in primo ẽt eſſent inſtituti dicti
uenientes ab inteſtato,ꝯ Pau.& Alex. cõſulendo tenentes ꝯtriũ
in hoc, & potiſsime, qñ in ſecundo nõ ſunt inſtituti oẽs qui ab
inteſtato uenire poterant.† Secunda aũt diſpoſitio per do.Ant.
29 facta,imperfecta eſt & inualida attẽto iure cõi, cũ teſtes in illa
interuenientes nõ fuerint rogati, quod erat ſubſtãtiale.d.§.per
nuncupationẽ,cũ uulg.& in terminis noſtris tenet Cor. d.cõſi.
vij.col.ij.uol.iiij.& d.cõſi.cccviij.in litera, d,uol.iij.& Iaſ.in d.
30 §.ſi quis aũt,uerſi. ſecundo limita.† Nec reſcriptũ ſummi Põtifi
cis,uĩ potuiſſe ualidare dictã ſecũdã diſpoſitionẽ,& tollere pri-
mum teſtamentum,per tex.in l.ſi teſtm̃.C.de teſta.ubi doc.oẽa
uĩr iſtud firmare cum teſtamenta inuentione fuerunt de iure
gentium, & ꝯñr per reſcriptum principis , non poſsint tolli,ut
dicunt ibi Fulg.& Rom.& ſentit Bar.in l. interdum.ff.de cond.
inde.& ibi Moder.attingunt, prout ẽt faciunt in l. Gallus.§.&
31 quid ſi tantum.ff.de lib.& poſt. † Et ꝙ ſummus Põtifex nõ poſ-
ſit tollere ea q̃ iure gentiũ ſunt quęſita,& priuare tertios, maxi-
me laicos,iure eis quæſito iure gentiũ,ad pleniſsime no.per oẽa
in l.fi.C.ſi ꝯ ius uel uti.publi.& in l.fi.ff.de conſti.prin.& ad ple
num per omnes Can.in c.quæ in eccleſiarum , extra de conſtit.
32 † Ad iſtorum reſolutionem primo aduertendum eſt, ꝙ licet te
ſtamentum & ſucceſsiones,inuentione ſint de iure gentium,tñ
forma & ſolennitas in condendis teſtamentis adhibenda adiun
cta eſt de iure ciuili,& ſic iure poſitiuo,ut inſti.de teſt.in prin.&
in l.obuenire.ff.de uer.ſig.& in c.cum eſſes,de teſt.cum alijs tra
ditis per Alex.conſi.lxv.Quoniam omne nu.xiiij. uol. vj.& per.
Iaſ.in d.l.ſi teſtamentum nu. vj.ubi uolunt iſta de iure poſitiuo
requiſita per ſupremum Principem , & ſic per legem uiuã poſſe
33 tolli,ut etiam habetur in l.ſi uero ſpeciali.C.de teſtam.† Con-
ſequenter rogitus teſtium,de iure ciuili requiſitus,cum ſit iuris
poſitiui, bene potuit per ſupremum Principem ſuppleri, ut in
caſu præſenti apparet ſuppletus ad ſecundam diſpoſitionẽ factã
34 per d.Ant.† Et aliæ ſolennitates a ſtatuto requiſitæ per dictum
reſcriptum,etiam ſupplerę apparent, cũ per illud expreſſe dero
gatum ſit dictis ſtatutis & legibus ciuilibus, quod quidem fieri
poſſe a ſummo Pontifice dubitandum non eſt, cũ ſupra tale ius
ſit.c.innotuit,de electio.c.a.propoſuit,de conceſsio,præben.cũ
alijs allegatis per Alber. Brun. conſi. primo column.v.uerſicu.
primo quia . Et in præſenti de eius poteſtate diſputare ſacrile-
gium nempe eſſet.l.ſecunda. C. de crimi. ſacrileg.ad quod fere
infinita accommodari poſſent,quæ paſsim traduntur & in tra-
ctatu & alibi pluries per doc.& legendo & conſulendo , diſtin-
35 ctim deſcribentes ſupremi principis poteſtatem. † In præſenti
autem uerum erit ſummum Pontificem expreſſe potuiſſe dero
gare iuri poſitiuo,requirenti rogitũ,potiſsime apponendo clau
ſulam,non obſtante,ſm Inno.in c.cum ad monaſterium.de ſta-
tu.mona.

tu.mons.& diffuſe per Fel.in c.j de ꝯſti. in prima ampliatione,
quartæ fallentiæ.& in c.ad audientiã.col.vj.uerſi.nihilominus.
de reſcri.& per Fely.in c.nonnulli.nu.xciij.eo.tit. Et a fortiori
derogare potuit ſtatutis ciuitatis Bono. licet tenor ſtatuti non
fuerit appoſitus ſm Bal.in auth. oẽs peregrini.C.communia de
ſucceſ.cum alijs allegatis per Fely.in c.nonnulli nu. xxj.& xxix.
prælleg.& per Alex.ꝯſi.cxlv.nu v.uol.vj.& Fran.de Cur.cõſil.
36 lxxxv.col.fi.& diffuſe per Deci.ꝯſi.x.nu.vj.† Et teſtõ ẽt deroga
re potuit,apponendo cl'am,non obſtante,ut dicit Bald.in d.l.ſi
teſtm̃.& Iaſ.ibi nu.ij.allegando alias ꝯcor.deciſi.ut ẽt firmat Fe
37 ly.in d.c.nonnulli.nu.lxxiiij.† Et ẽt qm̃ primum teſtm̃.d.Anto
nij non erat ualidum ſed multis ex capitibus, redditum nullum
& irritum,ut ſuperius fuit deductum,& ſic ceſſabit.d. l.ſi in te-
38 ſtamentum. quæ loquitur in teſtõ ualido. † Et ẽt qm̃ ſumus
Pontifex,ex cã expreſſa in reſcripto,ſupplet defectus qui forſan
adſunt in ſecunda diſpõne,reſultantes de iure ciuili, & iure ſta-
tutario,& ſucceſſiue declarat primum irritum,quod quidẽ ſine
aliquo dubio facere potuit, ut traditur in d.l.fina.C.ſi ꝯ ius uel
utili.publi.& in d.c.quæ in eccleſiarũ. & in terminis noſtris per
39 Iaſ.in d.l.ſi teſtm̃ col.j. & ij. † Et quantæ efficaciæ ſit dicta cl'a,
nõ obſtan. appoſita in dicto reſcripto uideri poſſunt q̃ accumu
lat poſt alios Fel.in d.c.nonnulli.nu.xxj.& xxxix.& lxxix.& per
Alex.ꝯſi.xcij.nu.xxxiiij.& ꝯſi.clv.nu.iij.uol. vj. & per Franc.de
Cur.ꝯſi.xxvij.col.xij.& ꝯſi.xxxv.col.iiij.& ſin.& per Dec.ꝯſi.x.
40 nu.vj.& alibi pluries per doctor.& legendo & ꝯſulẽdo. † Eo ẽt
quia prædicta obſtantia non ſunt eius qualitatis,ut de illis debe
ret derogatio fieri ſpecialis,& indiuiduo,ꝯſtr per cl'as derogato
rias fortiſſimas & amplas in reſcripto appoſitas, dictis obſtan.
41 ſufficienter & ꝯcluſiuẽ derogatum apparet. † Tanto magis cũ
in reſcripto ſit illa cl'a, quod haberi debeãt pro expreſſis, & pro
ſpecificatis,ſub quatunq; forma,obſtantia loquerent,quæ clau
ſulæ hñt illius efficaciæ,ut expreſſa,& ſpecificata obſtantia, di-
catur facta derogatio,ut traditur in c.j.de tranſa.& per Ant.de
But.ꝯſi.lv.alias.ij.Viſis literis cum alijs allegatis per Fely.in d.c.
nõnulli.nu.xxij.xxiij.& xxiiij.& per Soc.ꝯſi.cxx.nu.ix.uol. iiij.
& ꝯſi.clxix.uerſi.ꝯfirmo ij.uol.ij.& ꝯſi. lxiij. nu.v.uol.iij.ubi ẽt
tangit de illa cl'a, etiã ſi oporteret in ſpecie mẽtionẽ facere &c.
42 Accedat ẽt & alia cl'a,ſupplentes omnes defectus,quę ſingulos
defectus iuris poſitiui tollit,& ſupplet,& trahitur ẽt ad defectus
non ſpecificatos,ut per Io.And.in d.c.j.de tranſa. & per Alex.
ꝯſi.cxj.Perſpectis col.ij.n.iiij.vj.& ſeq.uol.v.& per Frã.de Cur.
ꝯſi.lxv.col.ix.& per Alber.Bru.in tract.de forma. in rub.de po
ten.& effe.fol.lxj.col.j.in fi.& col.ij.uerſi. xxvij.limitatur.† Ad
43 quod inſuper illa cl'a,de plenitudine poteſtatis, quæ habet uim
clauſulæ derogatoriæ ad oẽm legem ꝯriam,ẽt habentem cl'am
derogatoriam.Nihil enim põt opponi,quod habeat gratiam an
nullare ſecundum Bald.in prooemio decretalium,col.iiij.& per
Fel.in d.c.nonuulli.nu.xxx.& lj.& per Alex.ꝯſi.xcij.Perſpectis.
col.vj.nu.xxxv.xlvj.& xlviij.& d.ꝯſi.cxj.nu.iiij.& ꝯſi.clv.num.
iij.uol.vj.& Franc.de Cur.ꝯſi.xlviij.col.xij.& ꝯſi.lxv.col.vij.ix.
& xv.& ꝯſi.xxxv.col.fi.& Alber.Bru.ubi.ſ.ubi uolunt hãc clau
ſulam ſupplere omnes defectus ſolennitatis, & tollit in caſu cer
to omnia ſtatuta,& ꝯſuetudines, ita quod ulterius nõ datur adi
tus,ad diſputandum,& nihil in ꝯriũ põt opponi,& procedi põt
etiam abſentibus partibus, & per eam tollitur omnis defenſio,
quę competeret de iure poſitiuo,& omnes alias cl'as ſuperat,ut
per eundem Fran.de Cur.ꝯſi.xlix.col.xxxiij.in prin.& column.
lxxiiij.& alia ad idem accumulat Deci.ꝯſi.cxc.Et pro tenui col.
ij.nu.ij.& conſi.cclxxj.In caſu.nu.viij.& conſi. cclxix. Conſul-
tus.nu.xj.in fi.& etiam conſilio nouiter impreſſo primo.Quam
44 uis.numer. ix. & ſeq. † Vbi allegando quamplures deciſi.dicit,
per hanc clauſulam uoluiſſe præiudicare etiam illi, cui eſſet ius
quæſitum,ut etiam tradit Alber. Bru, conſi.j.col.vij.& potiſſi-
me tollere ſpem ſucceſſionis,ut paſſim uidemus,qñ fiunt legiti
mationes filiorum naturalium,ut plenẽ traditur in c.per uene-
rabilem.qui fil.ſint legiti. & in d. l. Gallus.§.& quid ſi tantum.
& per Fely.in d.c.quæ in eccleſiarum.col.xviij.uerſi.quinta de-
claratio.& per Alber.Bru.conſi.j.col.vj.& xvij.uerſi.ij.ad præ-
41 dicta.† Eo magis quoniam in caſu præſenti tollit ſolum obſta-
culum,remouendo illam regulam & formulam traditam a ſta-
tuto, & a iure poſitiuo, reducendo ſecundam diſpoſitionem.d.
Antonij ad primęuum ius naturale, & gentium , quod quidem
etiam ſine cã,princeps facere põt,ut probatur in l. quæris.ff.de
natal. reſtit.& toto tit.C.pro quib.cau.ſer.pro pręm. liber.acci.
& in auth.quibus modis natura.efficiun.legi.& in auth.quibus
modis natura.efficiun.ſui.& in l.j.§.fi.C.de ſen.paſ.& ad plenũ
proſequitur Alber. Bru.d.conſi.j.col.vij.uerſi.iij.pro prædictis.
& conſi.vj.Reuerende pater.col.j.& ponunt Moder.conſi.j.pri
46 mo poſt tract.de feud.† Et ẽt cum ipſe Princeps poſſit contra-
ctum nullum reddere ualidum ex ſua ampliſſima poteſtate.d.
c.j de tranſa.cum alijs allegatis per Alex. conſi.xcij.num.xxxj.
47 uol. vj.† Et conſiderando legata relicta in primo nullo teſta-
mento facta in pias cauſas,& tendentia ad commodum eccleſia
rum & perſonarum religioſarum,dubitari minime ꝯuenit,quin
Pontifex potuerit illis derogare , ſtantibus clauſulis de quibus
in reſcripto.Nam in iſtis plenitudinem habet poteſtatis,ad no.
in cap.ij.de præben.in vj. & in clemen. j. in fin. ut lite penden.
cum alijs accumulatis per docto.in d.c.quæ in eccleſiarum,maxime Fely.& Deci.nume.xxxij.& ſequen.& per Alexã.d.conſi.
xcij.num.xxxv.& ſequen.& per Soci.conſi.xxvij.nu.viij.uol.ij.
& conſi.clxix.Circa uerſi.ſecundum tenet.& conſi.cclxxxv.Re
uerende domine.circa fin.uol.ij.& conſi.xiij.uerſicu.ſecundum
etiam.& conſi.xxxij.uerſi.quinimo.uol j.& per Corn.conſi.xc.
In cauſa.col.iij.& iiij.uo.iiij.uolen.in iſtis habere pleniſſimam
poteſtatem,& poſſe derogare iuri quæſito,potiſſimum in terris
pleno iure ſubiectis eccleſię Romanæ & ipſi Pontifici,qui licet
aliquo caſu non deberet illud facere,tamen quando facit,factũ
ualet & tenet & poteſtatem habet faciendi,& ſi qui grauantur,
non poſſunt ita facta & diſpoſita infringere & annullare ut aper
tiſſime probatur in deciſi.ſ.deductis,& alijs quampluribus cõ-
48 cor. † Quibus inſuper accedat,& illa clauſula, ex certa ſcientia,
& matura animi deliberatione, quæ omnem tollit ſurreptionẽ,
& obſtaculum iuris poſitiui,ſm Abb.in d.c.nonnulli & ibi dif-
fuſe Fely.nu.xliiij allegan.ꝯcor.ue ẽt facit Deci. d.cõſi.cxcviij.
nu.ij.& Fran.de Cur.ꝯſi.xxxv.col.iiij.& ꝯſi.xlviij. col.xij & ꝯſ.
lxv.col.vij.Ex quibus ad omnia ſuperius in ꝯrium adducta,ha-
betur & infertur apertiſſima reſolutio, rogitum teſtium, & ſo-
lennitates a ſtatuto requiſitas, minime adhibitas in dicta ſecun
da & ultima diſpoſitione,facta per d.Ant.non habere illam ui-
tiare conſiderato tenore dicti reſcripti, & clauſulis in illo appo
ſitis,de quibus ſigillatim dictum eſt,ita quod dicta ſecunda di-
ſpoſitio, omnino uenit obſeruanda. Et illud primum teſtamen
tum , tanquam ruptum & irritum inualidũ & inefficax nullius
debet eſſe conſiderationis, cum abſque reſcripto fuerit redditũ
inualidum & nullum, ut fuit oſtenſum. Et eo fortius nullum &
inefficax erit conſiderato reſcripto ſummi Pontifi. & clauſulis
in illo appoſitis per quas expreſſe derogatum, & ſufficienter ap
paret & oſtenditur.d.l.ſi teſta. & in ſi. iuribus & deciſi.in con-
trarium ſuperius adduct. Pariſi. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Soror de iure communi ſuccedit fratri ab inteſtato mortuo, & numero.45.*
2 *Statutum excludens dotatam à ſucceßione fratris qualiter intelligatur.*
3 *Et quid ſi loquitur alternatiuè,qualiter debeat intelligi , & numero.4.& 5.*
5 *Et quid ſi plures perſonas ſtatutum alternatiuè exprimit.*
6 *Et quid ſi frater nullis relictis filijs mortuus eſt , & numero. 7. 8. & 9.*
7 *Dictio dummodo,quot modis capiatur,& nu.8.*
8 *Et includit caſum contrarium præcedentibus , quibus aduerſatur.*
9 *Et quid ſi ſtatutum excludit eam conditionaliter.*
10 *Cippus domus,an conſeruetur in fœmina, & nu.13. 14.50.et ſeq. 57.& alijs.60.68.& 105.*
Per maſculos,conſeruatur agnatio.
11 *Reformatio ualet,quando formiter eſt facta,& debet obſeruari,et nu.10.23.24.& ſeq.*
12 *Et ſi facta eſt poſt ſtatuta illis præfertur .*
13 *Et fœmina uidetur excluſa,cum in ea Cippus domus non conſeruetur,& nu.10. 14. & 50.*
15 *Statutum continens caput excluſiuum,& aliud incluſiuum,uocãs lineam paternam,excludere uidetur ſororem.*
16 *Maſculinum non concipit fœmininum,in materia differenti,& nu. 66.& 112.*
17 *Reformatio uocans agnatos maſculos limitatè,limitatum producit effectum.*
18 *Si ab agnatis maſculis excluditur a ſtatuto mater,etiam ſoror uidetur excludi,& nu.2.113.114.*

19 *Et qui-*

19 *Et quia in locum matris excluſæ, uidentur poſiti agnati maſculi, & nu. 113. & 114.*
20 *In ſtatutis etiam correctorijs, extenſio debet fieri, ex ui rationis expreſſe, & nu. 79. 89. & alijs.*
21 *Et ſi ratio expraſſa conſideratur ut genus, continebit omnes eius ſpecies.*
22 *Dictio taxatiua in ſtatuto poſita, non excludit alias perſonas, in quibus eadem ratio uiget.*
23 *Reformatio eſt facienda ab habentibus poteſtatem, alias non ualet.*
24 *Et qualiter ſit facienda, & ſub qua forma.*
25 *Populus poteſt committere aliquibus, ut faciant ſtatuta, & reformationes.*
26 *Satis eſt quod deputati ad iſtud, & repreſentantes populum, iſta faciant.*
27 *Et ab ipſis obſeruanda eſt forma eis commiſſa, & nu. 29. & 30.*
28 *Et forma non obſeruata, actus geſtus eſt nullus ſi ſtatutum procedit annullando actum.*
30 *Quo caſu, & quando, ualeat reformatio, non ſeruata forma tradita & nu. 31. 32. 33.*
32 *Et licet ſit datum plenum arbitrium, tamen nõ poſſunt ſtatuere cõtra alia ſtatuta.*
33 *Et quid ſi reformatio, nunquam fuit publicata.*
34 *Et quid ſi ante & poſt reformationem, fuit purificatum, & obſeruatum contrarium, & nu. 35.*
36 *Reformatio in quibus differt. & diſcernitur à ſtatuto.*
37 *Statutum non ualet, ſi non eſt inſertum in uolumine ſtatutorum.*
38 *Et quid ſi iſta ut poſterior, & generalis contrariatur ſtatuto anteriori an ualeat.*
39 *Et quid ſi ſtatutum anterius continet clauſulam derogatoriam, ad ſequentes reformationes.*
40 *Si reformatio excludit genus maternum, & uocat & includit agnatos, an dicatur uocare agnatam fœminam, & quando & alijs ſeq.*
Ex proœmio colligitur ratio & cauſa finalis.
41 *Agnata dicitur conſanguinea ex linea maſculina, ſicut maſculus, & nu. 42. 43. & 44.*
44 *Et de iure communi eſt talis, & deſcendens ex ea, & ita ſuccedit, numero. 45.*
47 *Dictio, prout, & dictio, ſicut, relatiuæ ſunt, & relatum continetur in referente, & nu. 46.*
48 *Appellatione iuris communis, uenit ius ciuile.*
49 *Et ſtatutum ſe referens ad ius canonicum, ſolum conſiderat gradũ, ſecundum illud ius.*
51 *Cippus domus, quid importet, & quos capiat, & nume. 51. & alijs ſequen. & 57.*
53 *Appellatione ſtipitis, qui ueniant.*
54 *Appellatione ſtirpis domus, ſeu caſata, qui ueniant.*
55 *An capiantur iſta pro familia, & ita ueniat fœmina.*
56 *Et quid ſi eſt nupta alteri.*
58 *Fœmina continetur appellatione generationis.*
59 *Et an ueniat appellatione progeniei.*
60 *Fœmina agnata deſcendit ex linea maſculina, & nu. 70.*
61 *Et agnata dicitur & cõſanguinea quoſq; uiuit, & nu. 70. & 105.*
61 *Monacus comprehenditur ſub ſtatuto uocante maſculos excluſis, fœminis.*
63 *Attendi debet quo ſub nomine per ſtatutum uocentur perſonæ.*
64 *Et agnata dicitur uocata ad excluſionẽ cognatorũ, & nu. 70. et 11.*
65 *In linea agnatorum, continetur filia agnati, & nu. 70.*
66 *Maſculinum, conſanguineos, in materia etiam differenti concipit fœmininum, & nu. 16. & 112.*
67 *Et idem ut agnata ueniat, quando per ſtatutum uocantur agnati ad excludendum genus maternum, & nu. 111.*
69 *Et agnata an dicatur excluſa per caput incluſiuum agnatorum, & alijs ſequen.*
Si excluditur linea materna, ſeu cognatorum, non dicitur excluſa agnata.
70 *Et uocans conſanguineos ex linea maſculina, etiam agnatos dicitur uocare, & nu. 60. 61. & 111.*
71 *Dictio, ſcilicet, taxatiua & reſtrictiua eſt.*
72 *Et ſi eſſet excluſa, & alia admitteretur beneficio eius uenire poſſet & nu. 73. & 74.*
Et ſi excluditur genus maternum, non dicitur excluſa auia paterna
74 *Quando excluſa concurrit cum alia perſona, non excluſa admittitur.*
75 *Ratione adiuncti quis conſequitur quod ex ſe non haberet.*
76 *Debemus dare concordiam, & euitare contrarietatem in ſtatutis.*
77 *Et excluſio certarum perſonarum, ſeu certi generis non eſt trahenda ad alias.*
78 *Etiam ſi alia perſona eſſet ſimilis expreſſis.*
79 *In correctorijs non ſit extenſio, etiam ex identitate rationis, & nu. 20. 29. & alijs.*
80 *Et in iſtis excludentib. à ſucceſſione, ſtricta interpretatio ſit facĩda*
81 *Et trahi non debent ad conſequentias.*
82 *Et ſunt interpretanda ut ius commune minus lædant.*
83 *Et ſatis eſt quod operentur in aliquo, licet in reliquis ſint ſuperflua.*
84 *Eo magis ſi adſint in ſtatuto uerba taxatiua & reſtrictiua.*
85 *Dictio, ex, cauſam immediatam importat.*
86 *Et ſatis eſt ſtatutum operari effectum in capite excluſiuo, licet non in reliquis.*
87 *Perſona non nominata à ſtatuto, non poteſt dici excluſa, quãdo mortua eſt nominata, quæ de iure communi poterat excludere non nominatam, & nu. 88.*
89 *Quando & quo caſu in correctorijs fiat extenſio, ex ratione expreſſa, ſeu ad caſus ſimiles, & alijs ſeq.*
90 *Et ſi adſint uerba taxatiua, ceſſat extenſio. & nu. 91. 92. quando & quo caſu.*
93 *In materia extenſionis, circa correctoria, tutius eſt inhærere deciſionibus, quæ in indiuiduo reperiuntur, & non ipſis regulis.*
94 *Et unica ratio collecta, haberi debet pro expreſſa.*
95 *Statutum excludens fœminas eſt odioſum in capite excluſiuo, & alijs ſequen.*
96 *Per ſtatutum inducitur exhæredatio.*
97 *Et repugnat uinculo naturali non facien. differentiam.*
98 *Et odioſa pluribus ex capitibus, maius dat impedimentum, quam ſimplex ex uno.*
99 *et ubi eſt maius periculum, &c.*
100 *Actus geminatus magis operatur.*
101 *Duo uincula magis ſtringunt.*
102 *Et quid ſi ratio in ſtatuto expreſſo non eſt finalis.*
103 *Et quid ſi eſt limitato.*
106 *Et quid ſi perſona ad quas prætenditur extenſionem fieri, non ſunt ſimiles expreſſis, nec eadem uiget ratio.*
107 *Et datur diuerſitas, & nu. 108. & 109.*
108 *Genus maternum differt à paterno.*
109 *Et quo ad ſucceſſionem, & quo ad dotationem.*
110 *Et ut fiat extenſio, omnimodo ratio debet concurrere expreſſa, & quod non poſſit dari diuerſa.*
113 *Regula illa, ſi uinco uincentem te, quando procedat.*
114 *Quando & quo caſu agnati dicantur poſiti loco excluſorum, num. 19. & 18.*

CONSILIVM XLVII.

1 SI CONSIDERAMVS Ius commune, † abſque dubio ipſa domi. Euridices ſuccedere potuit, & poteſt Pamphilo eius fratri, nam cum ipſa fuerit, & ſit eius ſoror utrinque coniuncta, & proximior, ad talem ſucceſsionem uocatur ſemota omni ſexus differentia. l. j. l. in ſucceſsione. l. lege. l. meminimus. authen. poſt fratres. C. de legi. hæred. authent. itaque. C. communia de ſucceſſio. & in corpore unde ſumitur, & inſtitu. de legiti. agnato. ſucceſ. §. cæterum. & in §. nos uero & in authen. de hæred. ab inteſtaten. §. ſi uero, & §. ſi igitur. & in authen. defuncto, C. ad Tertul. & in corpore unde ſumitur. cum ſimilibus. Iunctis his quæ traduntur in l. ſecunda. §. hæreditas. ff. de ſuis & legi. & in §. ſi plures. in princip. inſtitu. de legiti. agnato. ſucceſ. & in §. proximiores, inſtitu. de hære. ab inteſt. & iunctis nota. in l. iuriſconſul. §. ſecundo & iij. ff. de gradi. & ioc. ad ſedem. xxxv. q. v. & in §. ij. gradu. inſtit. de gradi. cum concord. Si uero conſideramus ſtatutum. Montis Politiani, ſub rubrica, quod mulier dotata, non poſſunt &c. adhuc dicemus ipſam. d. Euridicem potuiſſe, & poſſe ſuccedere dicto Pamphilo.
2 † Eſto enim quod dictum ſtatutum in ſuo principio uideatur excludere dotatam quocunque modo a ſucceſsione & hæreditate fraterna, quamuis ab ipſo fratre non fuerit dotata, ut uerba ſtatuti indicant, & ſentit Bald. in l. j. C. de legi. hære. & Pau. de Ca. conſi. cccxlj. Præſuppoſito. col. j. & Alexan. conſi. xxix. Quoniam abunde. column. fin. uolum. j. cum alijs adductis per Decium conſi. cccxlvj. Omiſsis. colum. ij. nume. iii. uerſic. ſecus ſi ultra.
3 † Tamen quoniam tale ſtatutum alternatiuè loquitur, ut patet ibi, uel alio quocunque, uel a ſe ipſa, & ibi, ad petendam partem hæreditatis prædictorum, uel alicuius eorum, uel bonorum ipſius, quæ dictio, uel disiun-

ctiuè,& alternatiuè capitur.l.ſi ita fuerit.ff.de manu. teſta. lege
is qui.§.nihil.ff.de manumiſsio.& per Dy.in c.locupletari.& in
4 c.in alternatiuis.de reg.iur.lib.vj.†Cum igit alternatiuè loqua
tur,ſpecificatis pluribus perſonis,intelligi debet diuiſim & non
coniunctim,ita quod una tñ in qualibet perſona concepta intel
ligaſ.l.ij.in fi.ff.de condi.inſti,l.falſa.§.fi.ff.de condi.& demon.
& ſenſus ſtatuti erit quod dotata a patre,nō ſuccedat patri, nec
alteri eam dotanti,bene autem poterit ſuccedere fratri, qui eā
non dotauit,per quam interpretationem & ſenſum reductio fit
ad intellectum iuris communis,uolentis ſtatutum excludēs do
tatam,intelligi in hæreditate dotantis,non enim prohibeſ ſuc-
cedere alijs nō dotantibus ſecundum Bal.in d.l.j.uer. modo ac
cidit,cum alijs allegatis per Deci.d.conſi. cccxlvj,col.ij.nu. iij.
5 † Et licet ſtatutum ulterius procedendo,uelit dotatam excludi
a ſucceſsione aliorum,tñ iſtud non procedit, quando alternati-
ue loqueretur,pluribus perſonis ſpecificatis,ut loquitur ſtatu-
tum præſens,tunc enim fit reductio ad intellectum iuris,quod ē
fauorabile. & æquum ſecundum gl.in uer.numerandum in c.ſta
tutū.de præben.li.vj.& perinde erit ac ſi ſimpliciter loquereſ,&
utroq; caſu ſolum excluditur ab hæreditate dotātis,& non alte
rius,ita Pe.de Anch,conſi.lxxix.Retento ordine,in ſecundo du
bio,& Bened.Cap.conſi.xxxia.Cum uiſo,col.iij.& Deci.d. con
ſi.cccxlvj.col.ij.in fin. nu.iiij.ubi iſtud comprobat alijs medijs,
quo fit ut per tale ſtatutum ipſa.d.Euridices minimè prohibita
dicaſ Pamphilo fratri ſuccedere,cum ab ipſo minimè fuerit do
6 tata.†Prout ēt tale ſtatutum ipſam minimè excludit conſidera-
ta facti contingentia,ex quo Pamphilus de cuius hæreditate &
bonis modo agiſ iam mortuus apparet nullis relictis filijs ma-
ſculis,uel fratrib.uel alijs deſcendentib.ab ipſis,quo caſu dictū
ſtatutum ſororem dotatam minimè excludit,ut ē uidere ex uer
7 bis illius,ibi dummodo in ipſa hæreditate &c.†Quæ dictio dū-
modo,licet uideaſ continuatiua,ut in l.ij.ff.de proc.& admoni
tionem vr̃ facere,iuxta gl.mag.in c.non pōt.de præb.li.vj.tñ ēt
capitur in ɔ̄ditionem ad præcedentia,ut l.cum ab eo.ff.de ɔ̄n.
emp.& in c.præterite.de elec.& in l.j.ff.de noua.& alibi pluries
&ita erit in terminis dicti ſtatuti,nā ɔ̄ditionem inducit in p̄ce
den.ut iſto caſu non dicaſ excluſa, qō non extant filij maſculi,
uel fratres ſeu alij deſcendentes ex eis, quia iſto caſu non diceſ
uirtute ſtatuti excluſa,ſed expreſſe potius uocata,ſumpto ēt ar-
8 gu.a ɔ̄rio ſenſu †Quod etiam in ſtatutis procedit,ſm Barto. &
oēs maximè Moder.allegantes alias deciſ.in l.j.uer.huius rei.ff.
de offi.eius &potiſsimum qñ ſomiſ ex defectu cauſę finalis,ſm
Mod.ibi,& Soc.in l.quibus dieb.§.quidam Titio.in iiij.no.ff.de
cond.& dem.excludiſ nanq; ſtatutum dotatam qñ fratri ab inte
ſtato morienti extarent filij maſculi,uel fratres, ſeu deſcēdētes
ab eis,deficiēte ipſē huiuſcemodi cā finali &dictis pſonis,fratri
mortuo,non extantibus,a ɔ̄rio ſenſu,ſoror dotata non pōt diciſ
excluſa,ſed potius uocata,& ſtatutum iſto caſo erit cōforme iu
ri cōi,de quo ſuperius dictum eſt,& utroq; iure.d.Euridices ad
9 ſucceſsionem.d.Pamphili uenit admittenda.† Non.n. excludiſ
per ſtatutum omni caſu,ſed potius ɔditionaliter, & conditione
deficiente,quia non extant alij,ſeu fratres p̄mortui ipſa dotata
admitti debet ad ſucceſsionē,ut tradit Bar.i l.fi.§.fi.ff.ad Tert.
& plura accumulat Alber.Bru.in d.trac.in x.arti.prin.q.v.Du-
bitationem ſolum facere vr̃, quædam reformatio facta per ɔſi-
lium generale dictæ terræ Montis politiani,de anno.1508.quia
diſponiſ,quod decedenti ab inteſtato ſine filijs,in quacūq; æta
te & tpe,illi ſuccedere debeant conſanguinei,ex linea maſculi-
na uſq; ad tertium gradū excluſis matre,& alijs cognatis ex ma-
terna linea attinentibus, & iſtud ea maximè rōne conſeruandi
10 Cippi domus. † Per quam reformationē excludi vr̃ a prædicta
ſucceſsione Pamphili ipſa. d.Euridices eius ſoror,in qua rō ɔſer
uandi Cippi domus ɔſiderari non pōt.l.pronunciatio.in fi.l.fa-
miliæ.§.j.ff.de uer.ſig.& per Io.Ao.in addi.ad Sp.in rub.de ſuc.
ab inteſta.& Io.de Ana.ɔſ.iiij.& Moder.in l.uenia.inferius alle
ganda.Et dubitari minime cōuenit,quin per talem reformatio
nem derogatum non ſit iuri cōi,& quin ipſa preualeat, & obſer
uanda ſit,cum tendat ad conſeruationem bonorum in agnatio-
ne quæ per maſculos propagatur & ɔſeruaſ,& non per fęminas
ut habetur.in l.j.§.ſed & ſi ſeruus.ff.de uen.inſpi.& in §. cæterū.
& §.media.inſti.de leg.agna.ſuc.per Bal.& alios in l.maximum
uitium.C.de libe.præte.& diffuſe per omnes in l.unica. C.de in
iu.uocan.& per Moder.in trac.an ual.ſtat.fœmi.exclu.in j.ij.&
iij.arti.principali,& per Deci.conſi.cccxxxj.Pro reſolutione, in
prin.& alibi pluries per doct.& legendo,& conſulendo,adduceſ

tes q̄ plures deciſio,& rōnes,quib. talia ſtatuta excludētia a ſuc
11 ceſsionibus fęminas reddunſ ualida,& firma.†Dummodo edi-
ta ſint ſeruatis ſeruandis,& ab habentib.ptātem,iuxta plene tra
dita per Bar.& alios in l.oēs populi.ff.de iuſt.& iur.& in l. cun-
ctos populos.C.de ſum.Tri.& fi.cath.& per doc.in c.j.de ɔſtit.
12 cum ſi.†Et quia dicta reformatio edita apparet poſt ſtatutū de
quo ſupra, licet illi ɔ̄trietur attendenda, & obſeruanda eſt,ſm
Bar.in j.ɔſti.C.& in l.ſi ut certarum.de teſt.mil. & per Bal.in d.
l.oēs populi.col.xxj.cū alleg.per Moder. in l. pacta nouiſsima.
13 C.de pac.& ī l.j.§.ſerui.col.iiij.ff.de quæſt.† Et licet ſoror agna
ta uerbis expreſsis per dictam reformationē non uideaſ excluſa
tñ conſiderando rōnem conſeruationis Cippi domus, in refor-
tione expreſſam,perinde deductum erit,ac ſi nominatim exclu-
ſa eſſet,cum rō dictæ reformationis ſit potiſsimum ɔſideranda,
& ex ea reguleſ diſpoſitio.l.nominis,& rei.§.uerbū.ff.de uer.ſig.
l.cum pater.§.dulciſsimis.ubi Bar.& alij no.de leg.ij.& in l.re-
gu.§.& licet.ff.de iur.& fac.ign.& per Bal.in l.de quibus.ff.de le
14 gi.& per gl.in uer.Italiæ.in c.j.de tempo.ordin.li.vj.†Et quia ɔ
ſeruatio Cippi domus,in ipſa.d.Euridice non pōt adaptari, ut
dixi,& expreſſe firmat Cor.ɔſ.lv.Pro deciſione.col.ij.& ſeq. uo
lu.j.& ɔſ.xxvj. Vr̃,& conſi.cclxxiij.Dubia.col.iiij.& cōſi.cccvj.
Vr̃.col.j.uol.iiij.& per Soc.conſi.lj.col.j. uolentes conſeruatio-
nem Cippi domus,ſolum applicari agnatis maſculis,& nō agna
tis fœminis.& cum maſculi tantum includanſ, fœminæ agnatæ
cenſenſ excluſæ.c.nonne.de p̄ſum.l.cum p̄tor.in prin.ff.de iud.
15 † Quod inſuper ſuadeſ,nam dicta reformatio ɔtinet duū caput
excluſiuum matris,& lineæ maternæ,alterum uero incluſiuum li-
neæ maſculinæ,& paternę,& iſtud incluſiuū,uocat maſculos ue
niētes ex linea paterna a quo excluſa vr̃ ipſa.d.Euridices,ut di-
xi,& ſentit Bar.in l ij.§.uidēdū.ff.ad Tert.& Io.de Ana.d.ɔſ.iiij.
Viſis.uer.circa uero aliud. uolens ſtatutū p̄ferens agnatos non
habere locum in fęminis agnatis,nec illas includere,ut ſentit ēt
Dec.ɔſ.xiij.Et pro tenore.nu.iiij.&Bal.cō.inſerto inter cōſ.Ang.
cclxx.Marti.col.j.uolens,ꝙ ſtatutū excludens lineā maternā,&
uocās agnatos,non vr̃ uocare fęminas agnatas,ad qđ multa cō
gerit Alb.Bru.in ſuo tract.de ſtatu.exclu.fęmi.in xij. arti. prin.
16 q.ix.†Quibus in locis,ea rōne ulterius uolunt iſtud procedere
ex quo ſumus in materia differenti,& maſculinum non ɔcipit fę
mininum,ſm tradita per Bar.& alios in l.j.ff.de uerb.ſig. & per
doct.in l.ſi quis id quod.ff.de iur.om.iu.& per Fran.de Cur. ɔſ.
ix.Ticinenſi.col.iij.& per Mod.in rub.C.unde legit.& in l.ij.ff.
de iur.& fac.ign.& ēt per Alb.Bru.in d.trac.in v.art.prin.q.xiij.
& tradunt doc.in l.illam.C.de colla.& cum dicta reformatio
uocet agnatos maſculos minimè includit fęminas. Ex quo ſu-
17 mus in materia differenti, rōnib.quibus ſupra.† Eo etiam qm̃
dicta reformatio uerba dirigit ad agnatos maſculos, & rōne de
qua in ea ipſos uocat limitate,ɔ̄ñr limitatum producere debet
effectum,ita ut fęminæ agnatæ non uocent, ſed ſolum maſculi
agnati,arg.l.cancellauerat.ff.de his quæ in teſta.delen.& plene
per Fel.in c.cū ordinē.col.v.de reſcrip. Si uero ɔſideramus ca-
put excluſiuū.d.reformationis,in quo a ſucceſsione excluditur,
mr̃,& alij attinentes ex linea mr̃na,idē erit dicendū,ut uideatur
18 excluſa ipſa.d.Euridices, † Ea rōne quia ſi ab agnatis maſculis
excluditur ipſa mater,quæ habet potentius ius quàm ipſi agna-
ti,ſorte exiſtentes in ulteriori gradu,auth.defuncto.C.ad Tert.
& inſti.eo.§ præferuntur. & in auth. de ſucceſ.ab inteſt.§.pri-
mo a fortiori excluſa uidetur ipſa ſoror,habens ius,non ita po-
tentius,uel forte ęquale, argumento eorum quæ habentur in l.
accuſationibus.ff.de diuer.& temp. pręſcr.& in l.uſucapio. C.
de pign.per illam regulam,ſi uinco uincentem te, &c. de qua p
Ang.conſi.ccxcj.Statuto. & per Bal.& Pau. de Ca. in d.l.illam.
19 & in l.ſi quis filium.C.de inoff.teſt.†Ad quod inſuper nam ex
cluditur mater exiſtens in primo gradu lineæ aſcendentis,in cu
ius locum reformatio uidetur ſubſtituere,& ponere agnatos ex
linea maſculina,ſm Bar.in d.l.ij.§.uideodum.ff.ad Tert.Conſe
quenter cum ipſis non poſſunt concurrere fœminæ agnatæ,ar-
gumento eorum quæ habentur in l.ſi ut certo.§.ſi duobus.ff.cō
mo.& l.iij.§.ex contrario.ff.de acquir.poſſ.Et ſi non poſſunt cō
currere,excluſę iudicari debent. Et quia illa rō, qua per ipſam
reformationem excluditur mater,& genus maternum, ita limi
tat in ſorore agnata ſicut & in matre,ɔ̄ñr ſicuti matrem exclu-
dit,ita ēt excludere habet ipſam ſororem,licet ſimus in materia
20 correctoria,in qua regulariter ceſſare debet extenſio.†Tñ quia
rō expreſſa eſt in ipſa reformatione corrigēte.ex ui dictæ rōnis
expreſſę,extenſio facienda eſt etiam ad ipſas fęminas agnatas,
ut tradit

ut tradit Bal.col.ij.in auth.quas actiones.C.de ſac.ſan.ecc,& i-
bi Mod.nu.xiij.plura accumulantes,ut etiam facit Alex. in l.ſi
conſtante.col.ij.nu.v.& alij Moder.ibidem.ff.ſo.ma.& tradunt
Repert.in d.l.omnes populi.in vj.q.principali.Bar. in octaua
concluſione,& per Imo.in l.ſi uero.§.de uiro.in ij.fallen. mate-
riæ correctoriæ.ff.ſo.ma.& per Matheſilla.in trac.extenſio.col.
ij.& do.Ant.in c.ſi.de conſue.& Pau.de Ca.conſi.cccclj.circa ſi.
uol.j.& per doct.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de libe.&po
21 ſthu.† Ad quod etiam quoniam dicta ratio expreſſa in reforma
tione,conſideratur uti genus complectens omnes ſpecies, etiã
diuerſas,conſiſtentes tamen ſub illo genere, ut traditur in d.§.
& quid ſi tantum.& per Pau.de Ca.in d.conſi.cccclj. & per Ale.
in l.Marcellus.in princ.ff.ad treb.& Io.Baptiſtam.de.ſ. Seue. in
l.omnes populi.in vj.q.principali Bar.& capiendo conſeruatio
nem Cippi domus uti genus,omnes ſpecies,& fœminas ad ipſa-
rum excluſionem in ſe continet argumento.l.j §.generaliter.ff.
22 de leg.præſtan.& in l.in fraudem.§.fin.ff.de reſta.mili.† Nec i-
ſtis obſtare habet illa dictio taxatiua,ſcilicet, poſita in dicta re
formatione,nam per eam non excluduntur aliæ perſonæ in qui
bus ratio expreſſa uiget,& locum habet,ut traditur in l.his ſolis
& in l.generaliter.C.de reuocatio.dona.& per doc.in aut. ea cã.
C.de liberis præteritis.& in d.auth.quas actiones.& per Alex.
& Repe.in d.l.ſi conſtante.& etiam per Repe.in d.l.omnes po-
puli.in vj.q.principali Bart.¶ Sed iſtis minimè obſtantibus ad-
huc dicendum eſt.d.Euridicem, per dictam reformationem nõ
eſſe excluſam a dicta ſucceſſione fraterna, per aguatos maſcu-
23 los,in ulteriori gradu exiſtentes.† Tum quia facientes talem re
formationem carebant auctoritate & poteſtate,quo conſidera-
to,reformatio nulla & inualida redditur,ſecundum Bart.Bal.&
alios doct.max.Repe.in d.l.omnes populi.in j.q.princi.& in d.
l.cunctos populos.& per Anch.& alios in c.j.& Fely.in c. tranſ-
lato.in prin.de conſti.& per Bal.in l.decernimus. C.de ſacroſa.
24 eccl.& Alber.de Roſa.in prima parte ſtatutorum,cũ ꝯcor.† Nõ
enim condita fuit,ut ea eius lectu.colligitur a maiore parte po
puli montis Politiani,ſed ſolum a quibuſdam de generali conſi
lio,quibus per triennium deputatis a toto populo, non eſt con
ceſſa plenaria & omnimoda poteſtas eorum arbitrio libero, cõ
dendi reformationes & ſtatuta ſed limitate quam limitatam po
teſtatem excedere & egredi non poſſunt,& ultra progredientes
nihil agunt,ſecundum Bat.in d.l.omnes populi.in j.q.prin.col.
ij.uer.iij.caſu.nu. v. quem alij ibi ſequuntur allegantes concor.
25 † Ad quod facit,quod dictum eſt ſuperius,de cauſa limitata. Li
cet.n.populus poſſit aliquibus comittere quod faciant ſtatuta
& reformationes ſm Bar.& alios in d.l.omnes populi.nu. xx.in
26 v.q.ſecundæ q.prine.† Et ſatis ſit quod tales deputati,& repræ-
ſentantes populum,iſta peragant,ut no.in rub.C.quæ ſit longa
ꝯſue.& per eundem Bar.& alios in d.l.omnes populi.in j.q.ſecũ
dæ q.principalis. Tum prædicti ad id deputati non poſſunt fa-
cultatem & poteſtatem ipſis a populo limitatè attributã tranſ-
gredi,& tranſgredientes. nulliter agunt, ut deductum eſt,& uti
27 iſti de conſilio generali fecerũt. † Qui ulterius nulliter progreſ-
ſi ſunt non ſeruata forma per prius tradita in primo ꝯſilio gene-
rali, in quo facta fuit propoſita ſuper dicta reformatione fiẽda,
& datus ordo,qui poſtmodũ minimè in ij.ꝯſi.facto,apparet ſer
uatus,ad nota.in l.cum hi.§.prætor ait.ff. de tranſa. & in l.dili-
gẽter.ff.mand.& in c.cum olim.de offi.dele. & diffuſè per Fely.
poſt alios,in c.cum dilecta.de reſcr. Et quia pdicta reformatio
ꝯriat alteri ſtatuto,ſub rubrica,quod mulier dotata &c. de quo
ſuperius iã diximus,& in alio de ſuſpẽſione ſtatutorũ expſsè di-
ſpoſitã apparet, quod ad tollendũ, uel ſuſpendendũ ſtatutum,
ſeruandus ſit ordo ibi deſcriptus,ulterius ſtatuendo, qđ ad mi-
nus debeant interuenire lxxx.de conſilio generali,& ſi aliter fie
28 ret,qđ illud non ualeat ipſo iure.† Qđ ſtatutum poſt datum or
dinem,quem uoluit obſeruari procedit annullando actum. &
pro forma dictum ordinem uidetur dediſſe,ut nota. Bald.& a-
lij in l.j.ff.de liberis & poſthu.& Fely.in d.c. cum dilecta. a qua
forma ſtatuti non eſt recedendum,ſecundum Bal.in l.fin.§.hoc
quidem.C.de iure deliberandi. & in l. comparationes in tertia
oppoſitione.C.de fide inſtru.& in l.ſeruum quoque.§. publice.
29 col.j.ff.de procuratoribus.† Et quia dicti de conſilio,tam i pri-
mo,quam in ſecundo facientes reformationem non fuerunt o-
ctuaginta numero.Et minus obſeruarunt ordinem a dicto ſta-
tuto traditum,talis reformatio fuit & eſt nulla,tanquam emana
ta non ſeruata forma ſtatuti,ut tradit Pet.de Anch.conſi. xxxj.
Viſis colum.ij.& Bal.conſi.xj.Præmiſsis.colum.fina.uol.primo
cum alijs allegatis per Fely.in d.c.cum dilecta, & per docto. in
d.l.j.& per Moderniores in d. tracta.de forma. & per Decium
in terminis noſtris conſi.x.Viſo.nu.ij.& iiij.poſt Bal.& Paul.de
Caſt.in l.humanum.uerſi.ij.quæro.C.de legiti.ubi dicit in hoc
non eſſe laborandum,cum ſtatutum expreſſe dicat,aliter factũ
30 eſſe ipſo iure nullum.† Nec iſtis habet obſtare deciſio.Bar.in l.
uniuerſis,in fin.C.de præcip.impe.offer.cum alijs allegatis, per
Pau.Alexan. & Iaſon. ad Deci.d.conſi.x.in principio.dum uo-
lunt quod ualebit reformatio ſi fiat alio modo & forma, quàm
ſtatuto caueatur.Nam idem Barto.iſtud declarat in l.obſerua-
re.C.de decurio.libro.x.col.iij.ut procedat, quando omnes de-
putati conſilio generali fuerunt præſentes, ſecus autem quan-
do aliqui ipſorum fuiſſent abſentes uti contingit in caſu noſtro
& ita punctaliter ſequitur Deci. aſſerens ita fuiſſe iudicatum, in
d.conſi.x.nu.iiij.colum.ij.uerſi.ij.ad dictum Bar. & eſt de men
te Alexan.in dicta.l. uniuerſis. dum allegat Barto.in dicta lege
31 obſeruare. ¶ † Prout etiam ceſſat obiectio ex quo in ſtatuto ex
preſſe dicitur,quod actus aliter factus ſit nullus ſecundum Bal,
& Paul.de Caſt.in dicta.l.humanum. loquentes in proprijs ter-
minis & ſequitur Deci.in dicto conſi.x.num.tertio, & quarto.
32 † Ad quod etiam docto.Barto.in l.ſi hominem. ff.manda.cum
alijs ibi allegatis per Alexan.& per Iaſo.in dicta.l.omnes popu
li.col.iij.nu.xvj.& per Fely.in c.j.nu.lxxij.de conſtit.poſt Abb.
in cap.ſtuduiſti,in primo notabili.de officio delegat.& in capi.
ſi.colum.octaua de conſuetudinibus dum uolunt, quod ſi prio
ribus eſt data plena poteſtas,& amplum arbitrium, tamen non
poſſunt ſtatuere & diſponere contra alias ſpecialiter ſtatuta, ni
ſi ex magna euidenti & noua cauſa,quę hic nulla noua adapta
ri poteſt, & reformatio ipſa tendit contra ſpecialiter diſpoſi-
33 tum in alio ſtatuto,& conſequenter inualida eſt.† Prout etiam
dicta reformatio attendi non debet nec præiudicare poteſt. d.
Euridici,ex quo nunquam fuit publicata,& ipſam ignorantem
non ligauit,cum de ea nunquam habita fuerit cognitio & in de
ſuetudinem abijt,& minus fuit obſeruata,& in uſu, ad nota. in
authen.ut no.conſti.& per Abb.& alios maxime Fely.nu.vij.&
xvj.in c.cognoſcentes.de conſti.poſt Bald.ibi & Barba.& Bar-
to.& alios,in dicta.l.omnes populi in v.quæſti.princip.& Aret.
inſti.de iu.natu.gen.& ciui.§.ius ciuile.nu. xj. & ſequen. & per
34 Corne.conſil.clvj.cum in cauſa,colum.j.uolum.iij.† Et eſt bo-
na deciſio Bal.in authen.omnes peregrini.C.communia de ſuc
ceſ.uolens quod ſi facta fuit quædam reformatio contraria ſta-
tuto,ꝙ ante & poſt fuit practicatum,præualere debet ſtatutum
ex quo reformatio non dicitur approbata, more utentium, &
per eam ſtatutum non dicitur interruptum,allegat Archid.c.ſi.
quarta diſtin.& gloſſ. in c.j.de treg.& pac.& ibi Fely. quamplu
ra adducit,& accumulat,quando ſtatutum ſeu reformatio non
fuit in uſu nec obſeruata,ita quod per non uſum abijt in deſue-
tudinem,ut poſt gloſſ.tangunt docto.in l.de quibus.ff.de legib.
35 & Aretin.in §.igitur in proœm.inſti.† Et Bald. ſequitur Alexan.
allegando alios docto.conſil.xviij.Viſis.uol.ij.col.ij.num.x. uo
lens quod ſi ſpacio decem annorum poſt reformationem condi
tam,ſeruatum fuit contrarium,tali reformationi dicitur eſſe de
rogatum,nec reformatio adduci poteſt ad deciſio. cauſarum.
36 † Præterea iſti de generali conſilio,animo habebant reforma-
tionem facere,& illa per eos edita, potius tendit in ſtatutum,
quam in reformationem, quia reformatio non tollit actum in
totum,ſecundum gloſſ.in uerſi.reformationibus.in c. ſtatutum
de reſcri.lib.vj.cum alijs allegatis per Decium in c.j.nume.v.in
37 ſecunda lectura de conſti.† Minus ualere poteſt ut ſtatutum,
cum non appareat inſerta in uolumine ſtatutorum, ut tradunt
docto.in d.c.ſtatutum,& in ſimilibus firmat glo.in c.in ſumma
xix.diſtin.& Bar.in l.j.C.de exacto. tributo.lib.x. cum concor.
Nec ut reformatio poterit uires habere, rationibus, & cauſis
38 iam deductis.† Eo etiam quoniam iſta reformatio contrariatur
alteri ſtatuto ſpecialiter loquenti,ſub Rubrica,quod mulier do
tata,de quo ſuperius mentionem fecimus,& iſta tanquam po-
ſterior,& generalior,non tollit anterius,& primum ſibi contra
rium,cum de eo nulla in iſta reformatione habeatur mentio,ſe
cundum Bart.in dicta.l.omnes populi in tertia quæſtione prin
cipali,& Card.in c.j.colum.viij.de reſcri.& Pau.de Ca.in l.non
eſt nouum.ff.de legib.& argumento.l.penultimę,& ibi Bald. in
fine.C.per quas perſon.nob.acquir.& facit.l.pręcipimus. in fi.
C.de appellatio.& quod uult Bart.conſi.lxxij.ex facto.col.v. &
39 Decius conſil.iij.& diligenter nu.vij. † Et quia aliud ſtatutum
ſub Rubrica de ſuſpen. ſtatutorum. clauſulam habet deroga-

toriam ad ſequentes reformationes faciendas,tendētes ꝫ ſtatu
ta per prius edita,quo fit ut priori & ꝑcedenti non dicatur eſſe
derogatum per ſubſequentem reformationem non reuocantē
primum ſtatutum,nec de eo mentionem aliquam facientem,ut
plenè tradit Bar.in d.l.omnes populi.in iij.q.principali,uer. cir
ca ſecundum,nu.xxxj.quem alij ibi ſequunt̄ allegantes concor.
deciſi.& eſt gl.in uer.pacta.in cle.dudū,circa fi.de ſepul. in cle.
cum alijs allegatis per Moder.in l.j.§.ſi ſerui.col.pen.& fi.ff.de
quæſt.& tenet Deci in d.conſi.x.nu.iij.ualebit ergo primum,&
iſta reformatio non poterit eſſe alicuius ꝯſiderationis, ulterius
eſto quod dicta reformatio non careret nullitatibus & alijs in-
habilitatibus ſuperius deductis,quod quidem eſſe non p̄t,rōni-
bus quib.ſupra tñ adhuc dr̄ dictam reformationē nō excludere
agnatas fœminas,& aduertendū eſt quod dicta reformatio prin
cipaliter continet duo capita,primum incluſiuum in quo ad ſuc
ceſſionem decedentis uocat conſanguineos ipſius ex linea ma-
ſculina,ſm̄ caput excluſiuum generis materni,& rurſus conſide
randum eſt,primum caput incluſiuum,interpretari poſſe dupli
citer.Primo an in illo ēt includant̄ agnatæ fœminæ,ad excluſio
nem generis materni,ſecundo an per dictum caput incluſiuum
40 ipſæ fęminæ agnatæ cenſeant̄ excluſæ ab agnatis maſculis.†Ca
piendo primum caput dicti capitis incluſiui dici p̄t, agnatas fę-
minas eſſe incluſas,ēt ad excluſionem generis materni,ſiue ꝯſi-
deremus rōnem,de qua in procemio dictæ reformationis, ex
quo finalis tō colligit,ut hr̄ in l.fi. ff. de hære.inſti.& in l.j. ff.ad
Maced.& in d.l.regula.§.& licet.ff.de iur.& fac.ign.Quæ eſt u-
nio pacis & concordiæ, & alia, ut tollant̄ lites & contentiones,
certè utraq; locum ita ſibi uendicat in agnata fęmina ſicut & in
41 maſculo.†Siue ēt conſideremus uerba dictæ reformationis,uo-
cantia conſanguineos ex linea maſculina,idem dicendū erit, ex
quo appellatione ꝯſanguineorum ex linea maſculina de ꝓprio,
& ſtricta ſignificatione uocabuli,ita ueniunt fęminæ agnatæ, ſi
cut & maſculi,cum oēs inter ſe ſanguine connexi ſint.l.j.§.pe.l.
42 poſt conſanguineos.in prin.& in §.j.ff. de ſuis, & legit.†Et fę-
minæ ita ſunt agnatæ ſicut & maſculi,ex quo deſcendunt per li
neam maſculinam.d.§.j.incip.agnati.& in l.ſunt ēt.ff. de legiti.
tu.& inſti.eo.in prin.& in §.cæterum.& §.media. inſti. de legi.
agna.ſucc.& in l.inter agnatos.ff.unde cogna. & traditur ꝑ oēs
43 maxime Moder.in d.l.Gallus.§.nunc de lege.nu.ia.& ſeq.†Dū
uolunt fęminam deſcendentem ex uirili ſexu uenire & compre
hendi ſub dicta appellatione,& deſcendere ex linea maſculina.
Nam ēt coniunctæ dnr̄ ex linea paterna,ut dicit Alex. allegādo
alias deciſio.conſi.cxv.Circa dubitationem.col.fin.uer. iij.pōt.
44 uol.ij.†Eo magis,q̄a ſub dicto noīe,conſanguineos ex linea ma
ſculina,ipſæ fęminæ agnatæ comprehenduntur, quoniam dicta
reformatio ulterius progreſſa eſt,uocādo ad ſucceſſionē dictos
conſanguineos, prout iure communi diſponitur & cauetur ha-
bens relationem ad ius ciuile,& nolens conſanguineos uirtute
dictæ reformationis,ita ſuccedere,ſicuti de iure ciuili , & com-
45 muni diſponit̄,& cauet̄.†Et certiſsimum eſt de iure communi
ita ſuccedere agnatas fęminas,ſicut & maſculos.d.auth.ceſſan-
te.d.auth.poſt fratres.d.l.maximum uitium cū alijs in prin.con
46 ſulta.deductis.†Et illa dictio,prout,& dictio,illa,ſecundum,re
latiuę ſunt,ſecundum Bart. & alios per illum textum in l.edita.
C.de eden.& eundem Bar.in extrauaganti ad reprimendum,in
47 uer.prout.†Et relatum intelligi debet eſſe contentum in refe-
rente,cum omnibus ſuis qualitatib.l.aſſe toto.ff.de hęr.inſtit.&
per Bar.in l.ſi quis ſeruum.§.fi.nu.v.de legatis. ij.cum concord.
48 † Et appellatione iuris communis,uenit ius ciuile,quod cōc dr̄
c.cum dilectus.de conſuetu.& per Decium ꝯſi.cclxxxiij.& dili
genter nu.vj.& hr̄ in d.l.oēs populi.& ibi Iaſ.nu.xix.allegans ꝯ
49 cor.ut ēt facit Alber.Bru.in d.ſuo trac.in v.arti.prin.q.ij.†Et il-
la uerba reformationis,ſecundum iura canonica relationem ſo
lum habent ad gradum,qui diuerſo modo computatur eo iure
quàm computetur de iure ciuili,non autē poſſunt referri ad ſuc
ceſsionem,ex quo in ea ius canonicū ſe refert ad ius ciuile nec
ab eo diſſentit,ut hr̄ in dicto.c. ad ſedem.xxxv.q.v.& per Ioan.
50 Andr.in arbore conſangui.lib.vj.cum ſimilib.† Si poſtremò ꝯ-
ſideramus aliam rationem dictæ reformationis,quæ eſt conſer-
uatio Cippi domus,adhuc idem erit,ex quo ſub ea comprehen-
ditur agnata fęmina,quamcunq; ſignificationem dictorum uer
51 borum conſideremus. † Nam ſi attendimus dicta Ang.Fulg.
Pau.dę Caſt.& ſequac.in l.fi.C.de uerb.ſign.& Barb.in repeti.
l.cum acutiſsimi.colum.lxij.uerſi nota ibi ſoluole.C.de fideicō.
hoc uocabulum,Cippus domus,quod eſt uulgare thuſcorum ca
pi debet pro ſtipite agnationis,deſcendentis,aſcendentis, & trā
uerſalis gradatim, in quo gradu conſtituta reperitur ipſa domi
52 na Euridices,ut ſupra oſtendimus.†Et comprobatur ſecundum
Ang.& alios,ubi ſupra,dum uolunt quod Cippus & ſtipes,iudi
centur ſinonima,& idem importantia.†Et ſtipitis appellatione,
ueniunt illi qui ſunt de ſtirpe,de domo, & caſata. Nam in om-
nibus illis eadem uiget ratio,ut punctaliter tradit Bal. in l.pe-
to.§.fratre,colum.ij.uerſic.ij.uoto.de lega.ij.& Angel. & Imo.
54 ibi.†Et appellatione ſtirpis,& domus,ſeu caſatæ,ueniunt deſcē
dentes ex maſculis,& conſanguinei ex illa parte, & excludun-
tur conſanguinei ex parte matris,qui non dicuntur ex ſtirpe ſeu
ſtipite, ſecundum Bald. Angel. & Imo.in d.§.fratre.& Petr.de
Ancha.in capi.ubicunque.in principio de pęn.libro.vj.& facit
tex.in l.ſi quis ſuo.in principio,& ibi not.Bal.C.de inoffi.teſta.
& quod tradit Philip.Franc.in repet.c.ſi pater de teſta.libro.vj.
col. penul.uerſic.xxxj.& ultimo,& uerſi.xxix.quid ſi dixerit, &
Alexan.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Trebellia. num.liij.
55 uerſi.& ſubdit.†Et cadit capiendo domum pro ſtipite, & caſa-
ta ut per docto.in locis ſuperius adductis ſeu pro familia, ſecun
dum Bart.in l.tutelas.ff.de capi.dimi.& in l.j.ff.ad Syllan. & in
l.pronunciatio.ff.de uerb.ſigni.& per Anchar.in dicto ca. ubi-
cunque in princip.& per Imolam in d.§.ſi quis rogatus. colu.ix.
& x.uerſic.& ex prædictis,& uerſic.ſi autem,& per Alexand.ibi
nu.iiij.& per Philip.Franc.in d.c.ſi pater.col.antepen.uerſic.ix.
qui dicantur,& per Iaſo.poſt alios in d.l.fi.C.de uerbo. ſignifi.
Adhuc habemus intentum, ut ipſa domina Euridices ſub iſtis
nominibus uere & proprie comprehendatur, ut eſt text.in d.§l.
pronunciatio.in fine ibi eiuſdem ultimi genitoris ſanguine ꝓ-
ficiſcitur,& probat̄ per tex.in l.uoluntas.C.de fidei.ubi fęmina
deſcendens ex maſculo dicitur de familia & de domo ac gene-
ratione maſculina,ex qua deſcendit,ut firmant ibi Peruſi. & So
ci.conſi.ccxxvij.Præſens conſult.col.vij.& viij.uer.circa ſecun-
dam,& uer.quibus tamen uol.ij.ubi iſtud comprobat ex multis
56 & reſpondet contrarijs.†Addens iſtud procedere etiam ſi talis
fęmina agnata eſſet alteri nupta,per.d.l. uoluntas quàm Peruſi.
ibi ita intelligunt,& Iaſ.poſt Pau.& alios,& Fran.de Cur.conſi.
57 lxiij.col.xvj.in fi.†Si autem ſequi uolumus.d.Pet.de Peru. in re
pe.c.Raynu.col.lxxvj.uer.& quod dicit,de teſta.uolentis, Cip
pum domus capi pro ſtirpe generatiōe uel progenie,ipſa.d. Eu
ridices,ſub prædictis nominibus reperitur comprehenſa, ut de
58 ſtirpe iam diximus.†Et generationis appellatione contineatur
ut in l.iuriſcon.§.poſteriore.ff.de grad.& in c.ſtatutum il ij. per
gl.& doct.de hære.lib.vj.& per Anch.in d.c.ubicunque,in prin
ci.cum ſimi.concludentes ſub dicta appellatione,uenire deſcen
59 dentes per lineam maſculinam,ut eſt ipſa.d.Euridices.† Quæ
etiam uenit appellatione progeniei ut traditur in l.fin. C.de e-
man.libe.& per Anch.in d.c.ubicunque in prin.& Phil.Fran.in
60 c.ſi pater.car.penul.uerſic.qui ueniant. † Si poſtremo dicimus
appellatione Cippi domus,uenire ſolum illos qui deſcendūt ꝑ
lineam maſculinam,& non fęmininam,ſecundum Pe.de Peruſi.
ubi.ſ.& Phil.Fran.in d.c.ſi pater.car.pe.col.ij.uer.xj.qui dican
tur,etiam comprehendetur ipſa.dom.Euridices,deſcendens ex
linea maſculina,ut ſuperius deductum & probatum eſt,ꝯtr quā
cunque interpretationem datam a doct.dictis nominibus, Cip
pi domus attendere uel ſequi uolumus,uerum erit ſub unoquo
que illorum comprehendi,& contineri ipſam dom.Euridicem.
61 † Quæ a dicta reformatione tanquam conſanguinea & agnata
uocata eſt,ſaltim dum uiuit,& admitti debet & ꝑferri,ex quo ꝑ
ſeruat agnationem & Cippum domus dum uiuit,ut firmat Ale.
// in ſimilibus,conſi.v,conſideratis,col.pe.uerſi. pręterea poſito,
& conſi.lxxxix.Circa primum,col.pe.uer.non ob.ſtatutum uol.
62 vj.†Et faciunt nota.per Lap.allega.cix.In quæſtione propoſita
col.ſecunda,& tertia,dum uult q̄ ſub ſtatuto excludente fęmi-
nas ſtantibus maſculis,comprehendatur monacus,licet poſt ip-
ſius mortem agnatio non poſsit conſeruari, de quo plenè ꝑ Al-
ber.Brun.in d.ſuo tract.in xij.articulo principali quæſtione xj.
63 † Et quia circa incluſionem perſonarum uocatarum per ſtatu-
tum,potiſsimum attendi debent uerba, & nomina ſub quibus
uocantur,& ipſorum ſignificatio, ad effectum ut diſcernere &
cognoſcere ualeamus,quæ perſonæ cenſeantur uocatæ ad alia-
rum excluſionem,ut tradunt docto.pleriſque in locis, citari per
Alber.Bru.in d.tract.in xij.articulo principali q.xix.ubi de no-
minibus fere omnibus ſuperius deductis,& ipſorum ſignifica-
tione habetur,& ex eorum dictis colligitur concluſio de qua ſu
64 pra.†Et quia ſm̄ Corn.conſi.ccxxij.Quamquam,col.j.uol.ter-
tio.

tio,ad abſurditatem tollendam amplectenda eſt illa interpre-
tatio, ut dicamus agnatam potius includi ad excluſionem co-
gnatorum quàm quod agnatus excludat agnatam,ut refert Al-
bert.Brun.in dicto tract.in quinto articulo principali,quæſ. ix.
65 † Prout etiam quoniam dictum caput incluſiuum, ordinatum
apparet ad includendam lineam agnatorum,in qua continetur
agnata fœmina,conſequenter in aliquo non debet operari con
trarium effectum,& ſic excluſionem ipſorum.l.legata inutiliter
de legatis primo,& ff.de adimen.legat.& tradit in terminis no-
66 ſtris Ioan.de ſ.Lign.conſil.xxxvij.†Et illud maſculinum, conſan
guineos,etiam in materia differenti concipiet fœmininum, ex
quo reformatio uocat conſanguineos & coniunctos ex linea pa-
terna,ut dicit Iaſon.in l.ſi quis id quod,col.ſecunda num.ſexto.
ff.de iuriſd.omnium iudicum,ubi allegat Alexan.in dicto con-
ſi.cxv.coln.fin.uolum.ij.& Corne.conſil.ccxij.uolu.iij.ubi uo-
lunt maſculinum includere fœmininum, ad id allegantes alias
67 deciſion.†Et quia agnati uocantur per reformationem, ſolum
ad excludendum genus maternum,ut dicetur inferius, quo con
ſiderato,etiam agnatæ fœminæ uocatæ cenſentur,prout alias in
ductum erat inſt.de legi.agna.ſuc.§.& hoc quidem,& in l.lege.
C.de legit.hæred. ex quibus infertur in dicto capite incluſiuo
etiam uocari agnatas feminas,cum & nomina & rationes qui-
bus uocantur conſanguinei uigeant in ipſis, ut deduximus, &
abſque dubio procedunt iſta, quouſque ipſa agnata uiuit.
68 † Et iſto caſu ceſſant adducta per Socinum conſi.lj.uol.primo,
& per Corne.conſil.lv.uol.primo & conſil. xxvj.xlj. cclxxiij.&
cccvj.uolum.iiij.uolunt appellatione Cippi domus, ſolum ue-
nire maſculos agnatos, & non feminas. Nam uenient feminæ
quouſque uiuunt,ſi aliter ex uerbis ſtatuti ſeu teſtatoris diſpoſi
tum non apparet, quod noluerint perpetuo agnationem conſi-
derare,& apertè ſentit Socin.conſil.xxviij.colum.ſeptima num.
xxv.& ſequen.uol.quarto,& ipſorum dicta dubitationem habe
rent poſt mortem agnatæ,quo tempore agnatio non conſerua
tur,uerum in præſenti caſu ſumus extra omnem dubitationem,
quoniam licet ſoror agnata, poſt mortem non diceretur uoca-
ta,tamen per dictam reformationem, non poteſt dici excluſa,
conſiderando caput incluſiuum, quo uocantur conſanguinei
ex linea maſculina. Nam ipſa Euridices ea iſto ſecundo capite
côtento ſub primo incluſiuo,ab illis cognatis maſculis,non po-
teſt dici modo aliquo excluſa, ſed potius uocata & perpetuo.
69 † Quod primo deducitur ex his quæ ferè in terminis concludit
Bald.conſil.clxiij.ſtatuto ciuitatis Parmæ, uolum. primo, alias
reperitur in tertio uolum.num.ccxcv.ubi allegando ad partes,
quando ſoror in ſucceſsione uult concurrere cum agnato, dicit
primo ſororem uideri excluſam,ex illo capite excluſiuo, & dela
tiuo uocante agnatos maſculos,ſecundum Bar.in l. ſecunda. §.
uidendum .ff.ad Tertullia. Tamen determinat contrarium, ex
quo per ſtatutum excluditur linea materna,ſeu cognatorum,&
non intelligitur excluſa alia linea feminina agnatorum, rationi
bus ibi per eum adductis,reſpondentem dictis Bar.in d. §.uidē
dum.& d.Bal.præciſe ſequitur Soci.conſi.ccvij.In cauſa, col.ij.
& Albert.Brun.adducens alias deciſio.& dicens opin. Bald.eſſe
* magis * communem,in dicto ſuo tracta.in vj.articulo principa
li.in ſecundo membro,in ij.q.uerſic.ſecundo quæro. ſol. xvj.co
70 lu.j.& ij.†Et ſuadetur quoniam talis reformatio præciſe exclu
dit genus maternum,uolens nullum ex dicto genere, ad ſucceſ-
ſionem admitti,ad quam uocat conſanguineos ex linea maſcu-
lina,quo fit,ut fœminæ etiam agnatę,dicantur uocatę,ad exclu
dendum genus maternum, ut dicit Corne.conſi.xcv.In hac. col.
iiij.& v.& conſi.cxxxiij.Quamuis.col.j.& ij.uolum. ſecundo &
multa ad id congerit Albert.Brun.in dicto tracta.in xij. articu
lo principali,q.ix.ubi per quinque columnas examinat, quan-
do ſtatutum excludit genus maternum,ſeu cognatorum, an ad
71 ſucceſsionem admitti debeant feminæ agnatæ.†Et eo magis in
caſu iſto præſenti iſta procedunt,côſideratis uerbis dictæ refor
mationis in capite excluſiuo generis materni,taxatiuis reſtricti
uis ac declaratiuis, illis,dico,ſcilicet ex materna linea, ſecūdum
Bar.in l.quæſitum. §.fi.col. pen.uerſic.aut fuit.ff.de fun.inſtru.
cum ſi.alleg.per Are.Soci.& Iaſo.in l.ſi pluribus . de leg.j. Quæ
uerba aperte declarant mentem reformationis fuiſſe, exclude-
re duntaxat genus maternum,& uocare agnatos,& conſangui-
neos ſecundum ius commune,quo ita agnatæ feminæ ſicuti &
72 maſculi continentur,ut iam deduximus.†Prętereа per talem re
formationem non reperitur excluſa a ſucceſsione.d.Pamph. d.
Franciſca auia paterna,ſed ſolū,& taxatiuè,ac limitatiuè, ut di-
ximus,genus maternum,ut in terminis eſt deciſio Barb. conſil.
xvj.Circa conſultationem,col.ij.& iij.uol.j.& ſequitur Albert.
Brun.in d.tract.in vj.artic.princip.in ij.membro,q.ij.in fine, &
73 dicetur inferius.†Quæ auia paterna concurrit in præſenti ſuc-
ceſsione,ut plene traditur per omnes poſt gloſſ. in authen. de-
functo. C.ad Tertu.cum concor.propter cuius concurſum, &
mixturam,etiam ipſa.d.Euridices ſoror ad ſucceſsionem admit
ti debet,nam illi aperta eſt uia per dictum concurſum,& mixtū
ram,licet alias fuiſſet præcluſa,ut tradit Petr.de Ancha.in repe
titi.c.canonum ſtatuta.colum.xcv.uerſic.inter conſilia, de con
ſti.& Paul.de Caſtr.conſil.cccxxxviij.Hæreditas prædicta. col.
fin.& Alex.conſi.calj.Viſo.colum.j.& conſi.xlv.in fine.uolum.
vij.& Aretin.conſili.xxvij.Proponitur.& Corne.conſili.cccxlj.
Multa,colum.j.uol.j.& conſi.xcviij.In hac,col.iij.uol.ij.& con
ſi.lxj.Licet.colum.ſecunda,& iij.uol.iiij.& per Socin.d &o con
ſi.ccvij.colum.penulti.& fin.uolum.ij.& conſi.xxviij.Circa co-
lum.iiij.uerſicu.iij.confirmatur.& uerſic.ſequent. uolum.iiij.&
conſi.cxxij.Circa primum.col.j.ij.& iij.uol.iij.& per Dec.con-
ſi.lxxj.In caſu.col.ij.& conſi.cccxxxiij.Licet.col.j.& ij.io. prin.
ubi allegat Alex.in l.illam.C.de coll.& Bal.in l.quicunque.col.
74 iij.C.de ſeru.fugi.†Et ueriſsima & communis eſt concluſio.uo
lens quod quando ſoror excluditur ab agnato per ſtatutum, ta
lis excluſio ceſſat,quando concurrit tertia perſona, cuius bene
ficio aperitur uia ſorori,nedum ad excludendum genus mater-
num,ſed etiam ad excludendum agnatum ulteriorem in gradu,
ex quo ſumus in caſu omiſſo a ſtatuto,qui remanet decidēdus,
* ſecundum ius commune & ad id alia plura adducit..Alber.Bru.
in dicto tractatu in vj.articulo principali in tertio membro, &
75 in tertia quæſtione,column.iij.†Et poſſent comprobari ex plu
ribus deductis per Felyn.in cap.j.de præſcriptio.& per Iaſon.in
l.ſi emancipa.C.de collatio.uolentes ratione adiuncti,& bene-
ficio alterius, quem conſequi, quod ex ſe habere non poterat,
per tex.in l.ſi commune.ff quemadmodum ſeruitu. amitta. cū
ſimilibus.Confirmantur iſta,habita conſideratione ad illud ſta
tutum,ſub Rubrica,quod mulier dotata &c. uerſiculo dummo
do.de qua ſupra diximus,uirtute cuius ſoror agnata ad ſucceſ-
ſionem fratris admittitur.Quod ſtatutum minime apparet, nec
dici poteſt correctum per dictam reformationem,uocantē con
ſanguineos ex linea maſculina, ut ex pluribus ſupra concluſi-
mus,& ne contrarientur, reducenda iſta erunt ad concordiam
quæ erit,ut ſoror agnata admittať in caſu de quo in dicto ſtatu
to,& reformatio iſto caſu,eam includat & ſuum operetur effe-
76 ctum,qū ſoror proximior non extaret.†Et hanc interpretatio-
nem caperemus,ut inducatur concordia,& ceſſet contradictio,
ſecundum Bar.in d.l.omnes populi.num.xxxv. quem omnes ibi
* communiter * ſequuntur,cum alijs allegatis per Moder. in l.j. ff.
ne quis eum.& in l.fi.C.de eden.& in l.ubi repugnantia.ff.de re
gu.iuris.& in c.tranſlato.col.ij.de conſtit.& per Soc.conſi.cxxj.
Viſa.col.ij.uol.j.& per Alb.Bru.in d.trac.in v.arti.prin.q. ix.&
x.& artic.vij.prin.q.ij.& iiij.& in viij.arti.q.x.cum alijs ꝯcord.
ex iſtis patet ſororem agnatam,ex dicto primo capite reforma-
tionis incluſiuo, non poſſe dici excluſam a ſucceſsione fratris,
77 ſed potius incluſam & uocatam. † Quantum uerò attinet ad ſe
cundum caput principale dictæ reformationis excluſiuum gene
ris,& lineæ mſnæ,abſq; dubio, ꝯcludendū eſt ipſam do.Euridi
cē,non poſſe dici ex illo capite excluſam,ex quo non apparet in
eo expſſa nec noïata, & dictū caput ſolum excludit genus ma-
ternū,& trahendū non eſt ad alias pſonas ibi non expſſas,& qa
ęa una pſona excluſa in iſtis correctorijs, non pt inferri ad ex-
cluſionē aliarum pſonarum.l.ſi uero.§.de uiro. ff. ſolu.matri.&
tradunt doc.poſt Bal.& Pau.de Caſt. in d.l.illam in primo nota
bili.C.de colla.& idem Bal.in l.ſed & milites.uer. & facit.ff.de
excu.tut.& per Corne.conſi.cclxxj.De hac colum.iiij.& ſequē.
uolum.iiij.& alibi ſæpius, & ad id plura accumulat Alber. Bru.
in dicto tracta.in vj.articulo principali. in tertio membro.q.iij.
fol.xix.& Deci.d.conſi.lxxj. colum.ij. & dicto conſi.cccxxxiij.
colum.ij.& Soci.conſilio xxxviij.uolum.j.& conſi.cxxij.uol.iij.
78 & conſi.xxviij.uol.iiij.cum concor. † Quibus in locis commu-
niter concluditur, iſtud procedere etiam ſi alia perſona eſſet ſi-
79 milis expſſę,& in ea uigeret eadē rō. † Et hoc ideo quia ſumus
in correctorijs,in quib. non pt fieri extenſio ēt ex identitate rō
* nis,* côiter ꝯcluditur,per gl. Bal.& omnes alios in d.auc.quas
actiones,& not.Bal.in l.præcipimus.in fi.C.de app.& Alex.ꝯſi.
cxlj.Viſo.col.ij.uol. ij.& firmant oēs in l.ſi conſtante,in prin.ff.
ſolu.matr.& in d.l.omnes populi.& per Deci.in d.conſilio lxxj.

80 & d.conſi.ccxxxiij.nu.ij.† Et quia in iſtis correctiuis,& fęminas
excludentibus,ſtricta facienda eſt interpretatio,& talia ſtatuta
tenaciter intelligenda ſunt,& in caſu,& perſona ſolum expreſ-
ſis.l iij.§.hæc uerba.ff.de nego.geſt.l.quicquid.ff.de uerb. obli.
cum alijs allegatis per Alber.Brun. in d.tract.in nono articulo
81 principa.q.j.† Et trahenda non ſunt ad conſequentias, ut p Bal.
conſi.ccccxj.Ciuitas in fi.uol.iij.& per doctor.ubi ſupra. & per
Deci.conſi.cccxxxiij.agitur.nu.iij.& ideo caſus omiſſus a ſtatu
to decidendus,remanet ſecundum ius commune.l.ſi extraneus
ff.de conditione ob cau.& per Bal.in l.ſi plures.col.penult.uer.
circa prædicta.C.de condi.inſer.& per Deci.d.conſi.cccxxxiiij.
82 num.iiij.† Et talia ſtatuta intelligenda & interpretanda ſunt ut
minus lędant ius commune,& noceant tertio,& indebitè alte-
ri damnum inferatur.c.cum dilectus.de conſuetudine.l.ij.C.de
noxalib.& per Soc.d,conſi.cxxj.uol.j.& per Alber. Bru. ubi ſu-
83 pra,& in vij.articulo principali.q.j.col.iij. † Et ſatis eſt ꝙ ope-
rentur in aliquo,eſto ꝙ in reliquis reddantur ſuperflua,ad nota
in l.fi.§.in computatione. C. de iure deliberandi, & diffuſe per
Alber.Bru.in dicto tract.in ix.articulo princip.q.j.colu. ij.& in
viij.articulo princ.q.xx.col.ij.& in vij.articulo prin.q.j. & in v.
84 articulo principali,q.xxxvj.† Et eo magis iſta procedunt conſi-
deratis illis uerbis dictæ reformationis,ſcilicet ex materna linea
attinentibus,declaratiuis, reſtrictiuis, taxatiuis,& limitatiuis,
ex quibus apertiſsima mens reformantium colligitur uolentiũ
ſolum excludere genus maternum,& non alias fęminas agnatas,
cum limitata cauſa limitatum producat effectum, ſecundum
iura uulgat.& plenè per Fely.in c.cum ordinem.col v. de reſcr.
& in proprijs terminis eſt deciſio Barbat.d.conſi.xvj.colu. ij &
* iij. uol.j. quam tanquam magis * communem ſequitur Albert.
Bru.in d.tract.in vj.artic.princ.in ij.memb.q.ij.in fi.& in iij.mẽ
bro,q.iij.& in viij.artic.princ.q.ix.& eam ſequitur Deci.d.cõſ.
lxxj.col.ij.uer.& per hoc,ubi alias deciſ.adducit, ut etiam facit
85 d.cõſi.cccxxxiij.col.ij.† Et illa dictio,ex linea materna, cauſam
immediatam denotat, ita ꝙ ex illa linea tantum, fiat excluſio,
& non ex alia.l.j.in fi.ff.de incend.rui.& naufra. cum alijs alle-
86 gatis per Mod.in l.in bonæfidei.C.de pac. † Eo ẽt quoniam di-
cta reformatio continet duo capita,incluſiuum, & excluſiuum,
ita ꝙ caput incluſiuum,reſpectiue uenit ad caput excluſiuũ, &
incluſio dicitur correſpectiua ad ipſam excluſionem,expreſſe fa-
ctam,taliter ꝙ incluſio tacite nihil aliud dicitur excludere niſi
perſonas expreſſe excluſas,ex quo ſatis operatur effectum in ca-
pite expreſſe excluſiuo,ut tradunt Bal.Pau.de Ca.& alij doc.in
d.l.illam.& Soc.conſi.xxij.prӕalleg.& ſequitur Dec.in d.conſi.
lxxj.col.ij.& Cor.in d.conſi.cclxxj.col.iiij.uolu.iiij. ubi aſſerit,
quamplures doc.italiæ ibi citatos,ſecutos fuiſſe hanc ſententiã
quę ex ſuperius deductis optimè comprobari poteſt, & cum di-
cta reformatio in capite excluſiuo expreſſo,generis materni,ſa-
tis operari poſsit,& in perſonis ibi expreſſe excluſis caput inclu
ſiuum poſsit habere effectum,& ſit correſpectiuum ad dictas p
ſonas, talis excluſio tacite non poteſt excludere alias perſonas
& ſic fęminas agnatas,& conſequenter ipſam dominã euridicẽ.
87 † Et ſuadentur ulterius iſta,nam uera & * cõis eſt ꝯcluſio,ꝙ qñ
* perſona principaliter & nominatim excluſa a ſtatuto excludit
de iure cõi perſonam non nominatam.& talis perſona principa
liter a ſtatuto nominata nõ eſt in rerũ natura , quia mortua, eo
caſu per tale ſtatutũ pſona nõ nominata,nõ pt dici excluſa, ſm
Bal.Pau.de Ca.Aug.Ale.& alios, in d.l. illam rõnib. ibidem p
eos adductis,& ſequit idem Pau.de Ca.in l.ſi defunctus.C.de le
git.hær.& Ale.ꝯſ.xcviij.Deceſsit olim uol.ij.& Soc. conſi.xxx.
Quamuis.col.vij.uol.j.cum alijs plene accumulatis per Albert.
Bru.in d.trac.in vj.arti.prin.in ij.membro,q.iij.fol.xvij.& ſeq.
ubi inferunt,ꝙ ſtatutũ excludens matrem,& auiã ſtãtibus ma-
ſculis,non excludet amitã,minus nec ſororẽ,qñ mr & auia prin
88 cipaliter in ſtatuto nominatæ nõ ſuperſunt.† Et quia in caſu pſę
ſenti,pſonæ principaliter nominatæ & excluſæ,per dictã refor-
mationẽ non ſuperſunt,merito ipſa dña Euridices a reformatio
ne nominatim minime excluſa,tanq̃ agnata proximior admitti
debet,& cæteris remotiorib.pferri,cũ excluſa dici nõ poſsit. Pa
tet ex iſtis,ꝯſiderato capite excluſiuo pdictæ reformationis,nul
lo mõ poſſe allegari a ſucceſsione fraterna Pamphili.d. Euridi-
cem ſororem excluſam eſſe,ꝯtra ad illam admittenda eſt,ratio-
nibus iuribus, & deciſio.& quampluribus ſuperius adductis.
¶ Nec iſtis habet obſtare,quod ſuperius dicebatur, dictum ca-
put excluſiuũ generis materni,& illud incluſiuũ conſanguineo-
rum ex linea maſculina,extendi ad agnatas fęminas, ex rõne in
ipſa reformatione expreſſa,quæ eſt conſeruatio Cippi domos,ui
gens ad excluſionem agnatarum,ſicuti generis materni,ut ſupe
rius fuit deductum,& in correctiuis,iſto caſu recipi debet extẽ
ſio,ex quo uiget in omnibus iſtis perſonis dicta ratio, in refor-
matione expreſſa,& iſtæ perſonæ, ex ui dictæ rationis expreſſe
dicuntur contineri,& ineſſe in dicta reformatione, ita ut ex ui
intenſiua magis quàm extenſiua comprehenſę intelliguntur, ſe
cundum deducta ſuperius in contrarium,ex quibus uidẽtur ceſ
89 ſare dicta ſuperius in fauorem.d.Euridicis. † Circa quæ primo
aduertendum eſt,quoniam illud quod dicitur ĩ correctorijs ex
ratione expreſſa ſeu ſcripta in ſtatuto,extenſionem fieri, ſeu ca-
ſus ſimiles ineſſe,procedit, & locum ſibi uendicat, qñ extenſio
fieret ad caſum,qui ſublata ſignificatione uocabuli, poterat cõ
prehendi ſub uerbis rationis expreſſę,alias autem ceſſabit exten
ſio,& comprehenſio, licet ratio ſit expreſſa, quoniam ſumus in
correctorijs declaratur quod ſuperius dictum eſt,de ratione ex
preſſa in correctorijs,ſecundum gl.in uer.romana,in clem.audi
tor.de reſcri.iuncto tex.in cle.j.in uer.prælatum.de elect.& no.
doc.ibidem,& eſt de mente Bar.in uer.nec ex catum in extra-
uaganti ad reprimendum.& Imo.in l.ij.§.fi.& in l.in ædibus.§.
j.ff.de dona.& d.§.de uiro.& ita punctaliter dicit Alex.aſſerens
hanc eſſe ueritatem,& reſpondet contrarijs.in l.peregre.§.qui-
bus,nu.iiij.ff.de acq.poſ.& in conſi.xxxix.ſtãtibus,nu.xij.& ꝯſ.
lxxxix.Circa,nu.v.& ſeq & conſi.cxiij.Perſpectis.nu.vij. & cõſ.
ccj Perſpectis.nu.xvj.uol.vj.& hoc idem ſentit Cor.in d. conſi.
cclxxj.col.iiij.uol.iiij.ubi citat quamplures alios doct.iſtud fir-
maſſe,& eſt aperta deciſio Soci.conſi.cxxij.Circa primum, col.
iij.uer.non obſtat ij.ratio.uol.iij.& ſequitur Io.Bapt.de ſancto
Seue.in d.l.omnes populi.fol.xxxv.col.ij.uer.xvj.& ſentit Alex.
in l.Marcellus.in prin.nu.viii.circa fi.ff.ad treb.& licet Iaſ.in d.
auth.quas actiones.nu.xx.dicat gl.in d.cle.auditor. non obſta-
re,tamen ad hoc nihil adducit, niſi locum Imo. qui declaratur
& intelligitur modo quo ſupra, & ſecundum huiuſmodi decla-
rationem ex mente Alex.ueram,nihil obſtabit obiectio ,ex quo
agnata ſoror,ex lata ſignificatione non poteſt comprehẽdi ſub
genere materno,& quia ipſa eſt conſanguinea,& agnata, ex ma
90 ſculina linea deſcendens.† Proue & ſecundo, obiectio minimè
obſtabit,conſideratis illis uerbis dictæ reformationis,taxatiuis
& limitatiuis,poſitis in ſecundo capite excluſiuo, ſed ex mater-
na linea deſcendentibus, quæ in materia correctoria omnino
prohibent extenſionem fieri,eſto ꝙ ratio ſit expreſſa, ſecũdum
Gulielmum de Cun.Cyn.& Bal.in d.auth.quas actiones.col.ij.
quos ſequitur Iaſ.ibi.nu.xx.uer.ij.limita.& ſequuntur nouiſſ.re
peten.in d.l.omnes populi.in vj.quæſt.principali.Bar.in octaua
91 concluſione.† Et licet Bar.in d.l.ſi conſtante.in ix.q.primæ par
tis principalis,nu.xxxvj. & ſeq.plura adducat,ad orationem ta-
xatiuam tendentia an & quando uirtute ipſius poſsit fieri, ſeu
prohibeatur extenſio.ut tradunt etiam alij ſcriben. & repeten.
ibidem,& Aret.in l.ſi mora.in prin.ff.ſol.mat.cum ſimili. & co
rum dicta applicari poſsint,quando uerſamur in alijs diſpoſitio-
92 nibus.† Tamen quando ſumus in materia correctiua, uera erit
concluſio,extenſionem ceſſare propter orationem taxatiuã, &
limitatiuam,eſto ꝙ rõ ſit in ſtatuto expreſſa, ſm Gulielmum,
Cy.Bal.Iaſ.& repeten.ubi ſup.per textum in aut.hæc conſti. In
no:& hoc idem firmat Alex.conſi.clxvij.Viſis. nu.xij.col.iiij.&
conſi.clxxj.Viſis,num.ij.uol.vij.& in terminis noſtris eſt aperta
deciſio Barba.in d.conſi.xvj.col.j.uol.j.quam ſequitur Deci. d.
conſi.lxj.col.pe.in fi.& Alber.Bru.in d.tract.in vj.arti. principa
93 li,in ij.membro,q.ij.in fi. † Prout, & tertio conſiderandum eſt
quoniam in iſta materia extenſiua,latiſsima,& uaria, periculo-
ſum eſt aliquid pro certo affirmare,& ideo tutius eſt in illa in-
hærere deciſionibus,quæ indiuiduo reperiuntur ,& non apſitus
regulis uarijs,ut firmat Io.Bapt.de ſancto Seue.in repetitione.
d.l.omnes populi.fol.mihi xxxiiij.col.ij.uer.iſtis præmiſsis.quẽ
ſequitur Alber.Bru.in d.tract.in vj.arti.prin.in iij.membro, &.
in iij.q.in primo caſu in.fi.Quæ comprobantur re ipſa,& ex di-
ctis per ſcriben.in d.l.ſi conſtante.in prin.& in d.§.de uiro.& in
d.auth.quas actiones.& per do.Ant.in c.fi.de conſuetudine, &
ex his quę ponunt doct. in trac.extenſionum, & conſiderando
deciſio.quas in indiuiduo in pſenti materia habemus, ſuperius
firmatas,& deductas,dicere cogimur extenſionem ceſſare, licet
eadem uigeat ratio,ut eſt illa concluſio,quando nominatim ex
cluſa non extat,& mortua reperitur,& ut eſt alia qñ caput ĩclu
ſiuum eſt reſpectiuum,& habet correſpondẽtiã ad excluſiuũ ex
preſſum,& in illo põt ſuum effectum operari,& ut ſunt aliæ ſigil
latim

latim ſuperius deductæ. In quib.& ſi rō nō ſit expreſſa in ſtatuto
exeludente fœminas,& uocantn agnatos tñ ꝓ expreſſa dēt ha-
beri,cum illa potiſsima,& unica ꝯſideret,ꝯſeruatio uidelicet a-
gnationis familiæ,& Cippi domus,ſm docto.in l.uenia.C.de in
ius uoc. & Bald.& alios in l.maximum uitium.C.de liber.ꝑter.
cum alijs plene accumulatis per Alber.Bru.in d.trac.in iij. art.
94 principali.†Et qñ in ſtatuto,unica tñ rō pōt ꝯſiderari pro ex-
preſſa hr̄,licet non ſit in eo nominatim deſcripta,ſm gl. & doc.
l.quamuis.C.de fideic.cum alijs deductis per Iaſ.in d.aut. quas
actiones.nu.xxij.& diffuſius per Alber.Bru.in d.tract.in iij.art.
principali, & tamen iſtis non conſideratis,in deciſionibus præ-
dictis,prohibita eſt extēſio,ex quo ſumus in correctorijs,& eſto
quod in illis eadem uigeat ratio, cum in indiuiduo ſuper uno
quoque ipſorum habeatur deciſio,& communiter illa teneatur.
95 ¶†Quarto,aduertendum eſt,quoniam dicta reformatio ē cor
rectoria,& ulterius in capite excluſiuo fœminarum,eſt odioſa,
ut dicunt doc.in d.l.uenia.& d.l.maximum uitium,cum alijs al
leg.per Deci.conſi.xiij.nu.vij.uer.iiij.cōſideramus,& tale odiū
deducitur ex pluribus tum quia nutrit odium,inter iſtos qui de
iure communi poterant ſuccedere,argu.l.illud.C.de colla.cum
96 ſi.† Tum quia per tale ſtatutum inducitur quædam exhęreda-
tio,ut dicunt doc.in d.l.illam.C.de colla.& Cor.d.conſi.cclxxj
col.iiij.uol.iiij.iunctis no.in l.cum quidam.ff.de libe. & poſth.
97† Tū ēt quia repugnat uinculo,& ęquitati naturali,nullā faciē
ti differentiā inter maſculos,& fœminas,ſm iura communia &
uulg.& ꝯſideratis iſtis pluribus capitib. odioſa huiuſmodi re-
formatio extendi non debet ēt ex rōne expreſſa,ut dicit Mar.de
Fano.in tracta.ſuarum extēſio.charta ſexta, uerſic.iiij.autem.
98† Quod ꝯfirmatur ex eo quia diſpoſitio odioſa pluribus ex ca-
pitibus maius producit impedimentū quàm odioſa ſimpliciter,
ſm doc.in l.ſi quis in graui.§ fi.ff.ad Syllan. & facit regu. odia.
99 de reg.iu.libro ſexto.†Et illa,quia ubi eſt maius periculum, ibi
&c.ut per illum textum tradunt doc.in l.ſancimus. C.de pœn.
100 † Et illud uulg.ꝙ actus geminatus magis operatur, quàm ſim
plex,ad nota.in l.ualiſta.ff.ad treb.& per Bart.in l.ſcimus. C.de
101 agri.& cenſ.lib.x.cum uulgar.†Et illud,quod duo uincula,ma
gis ſtringunt & anth.Itaque.C.com.de ſucceſ.& in l.j.C.de pac.
102 †Præterea & quinto obiectio prædicta poſſet procedere,qñ ra
tio expreſſa in ſtatuto correctorio eſſet finalis, alias ſecus, ſm
Matheſill.in tract.extenſio.col.ij.qui allegat Io.An.in c.j. de tē
por.ord.in vj.& ſequit̄ Iaſ.in d.aut.quas actiōes.nu.xxij.uer.iij.
limita.& tepeten.nouiſsimi in d.l.oēs populi in vj.q. principali
103 Bar.in octaua limita.†Rō aūt de qua in reformatione ꝯſerua
tionis Cippi domus,pōt ꝯſiderari ut finalis,habita relatione ad
excludendum genus maternum, & ſic limitatiuè ad illud, non
aūt ꝯſiderabitur finalis,ad excludendum fęminas agnatas,nam
ſi reformātes iſtud uoluiſſent utique expreſsiſſent,ſicuti expreſ
ſerunt genus maternum,& non exprimendo, uoluntatis ipſorū
fuit talem rōnē non eſſe finalē indiſtincte,& omni caſu,ſed limi
tatiue,& reſtrictiue ad genus maternum, argumēta eorū q̄ hn̄e
in c.ad audiētiā de decim.& in l.j.§.ſed & deficiētis. C.de cad.
tol.& per Io.de Ana.ꝯſ.xxij.& ponunt Moder.in l.qui filiab.de
104 lega.j.† Eo magis cum in dicta reformatione,& in eius ꝓhę-
mio ponant̄ aliæ rōnes magis generales & per iſtas agnatas fęmi
nas quouſq; uiuunt cōſeruet̄ Cippus domus,ut deduxi ſuperius
& tradit Soc.allegando Bar.Bal.& Lap.in d.conſ.xxviij.col.vij.
105 nu.xxvj.& ſeq.uol.iij.†Et ad iſta bñ poſſunt coadaptari dicta
Bar.i extrauagāti ad reprimēdū,in uer.nec ex eorū,& in l.ij.§.fi.
ubi late Imo.ff. de dona.& p Iaſ.in d.aut.quas actiōes,nu.xxij.
& per Cano.in c.ceſſante.de appel.Ad quod ēt nam mēs dictæ
reformationis fuit tollere ꝯtentiones & lites, & inducere pacē,
ut patet in prohęmio ipſius,quæ rōnes locum ſibi uendicabant
reſpectu generis materni,& reſpectu agnatorū,& illa rō ꝯſeruā
di Cippi domus,ex iſtis neceſſariam relationē habet ad exclu-
dendum genus maternum,pp quod erant ꝯtentiones,& ceſſa-
106 bat unio pacis.†Sexto ꝯſiderandum eſt,quod tunc demum ex
rōne expreſſa in ſtatuto corrigente,fit extēſio,qñ caſus & perſo
næ ad quas uolumus extenſionem facere ſunt ſimiles expreſsis,
uel dependentiam habent ab ipſis,ſuntque & tales,in quibus ra
tionis identitas uiget ſi autem non ſunt ſimiles expreſsis & in
ipſis nō uiget identitas rationis proculdubio ceſſabit extenſio.
iſta maxima probatur per Cyn.in l.j.quæ ſit longa conſuetudo,
& per doct.omnes in dicta auctent.quas actiones & in dicto.§.
da uito.& in d.l.ſi conſtante.& per Bal.in l.quod uero.ff.de le-
gi.& in d.l.omnes populi.& paſſim ubique docto.iſtud firmant

ſed ratio quæ uiget in genere materno.non poteſt applicari ad
agnatas fęminas quæ non ſimilitudinem,ſed diſsimilitudinem
habent cum perſonis generis materni a quibus nullam habent
dependentiam conſequenter inferri non poteſt ex dicto capite
excluſio generis materni ad ipſas agnatas fęminas,nec illa ratio
expreſſa conſeruationis Cippi domus,iſto caſu poterit æquali-
ter in omnibus iſtis perſonis procedere,propter diſsimilitudi-
nē & rōnē diuerſam inter ipſas exiſtentem,& ex diuerſis infer-
107 ri non poteſt iuribus uulgat.†Probātur iſta conſiderata diuer
ſitate nominis,argumēto.l.ſi idē.C.de codici.& inſt.de dona.§.
108 eſt & aliud. † Tum etiam quia genus maternum ſi ſuccederet
defuncto ex tali ſucceſsione bona nō reuerterent̄ ad ipſam agna
tionem,a qua exiuerunt, quod ita indifferenter nō eſt in fęmi-
nis agnatis,quia ſi ipſę ſine filijs decederent, cōſiderato ſtatuto
& reformatiōe,bona remauerēt in ipſa agnatione.Prout ēt quia
aliter ſm diuerſitatē tꝑum,& attēta mēte prudētum,qui medio
tꝑe fuere,de iure,& maximè ꝯſiderata diſpoſitiōe leg.xij.tab.di
uerſa rō ſuccedendi erat in genere materno,& agnatorū, ut tra-
ditur in l.lege.& per doc.in l.ſi defunctus.C.de legit.hęr.& iſt.
de legit. agna. ſucc.§. cæterum. & §.media.& inſt.ad tertull.in
prin.Quam rationem credendum eſt ſtatuentes,& reformantes
ſecutos fuiſſe,dum genus patersuum, prætulerunt generi mater
109 no,ut plenè tradit Soc.in d.conſi.xxviij.uol.iiij.†Prout etiam
diſsimilitudo dat,qm̄ ſoror agnata non habens unde ſe dotare
ꝫ poſsit,dotāda ē a fratre agnato,ut * cōiter poſt Bar tradūt doc.
in l.j.ff.ſo.ma.& ſi a ſtatuto tali ſorori iſto caſu nihil tribueret̄
ꝯqueri poſſet,qđ quidē ceſſat in alijs cognatis generis materni
eo ēt quia uirtute dictæ reformationis ſi agnata fęmina ſine fi-
lijs decederet,illi ſuccederent agnati maſculi,qđ qdē ceſſat in
genere materno.Ad qđ ēt qm̄ in genere materno nullo tꝑe ꝯſi-
derari pōt,nec adaptari ꝯſeruatio Cippi domus,ꝑut optimè ada
ptat̄ ad agnatas ipſas fęminas.ut ꝯcludēter ſuperius oſtendimus.
110 † Ex quib.poſtremo infert̄,ꝙ in caſu iſto ex rōne expſſa i dicta
reformatiōe nō pt̄ fieri extēſio ad excludēdas fęminas agnatas,
ex quo ut extēſio ꝑmittat̄ neceſſe ē,ꝙ i caſu,& pſona ad quā uo
lumus extēſionē facere,nedū uigeat rō expſſa in ſtatuto corrigē
te,ſed ulterius neceſſe eſt, ꝙ nulla alia rō ꝯtrium ſuadeat ,ut fir-
mat gl.per illum textum in c.cōſtitutio.de elec.li.vj.& ſequunt̄
Gemin.& alij ibi,& eſt gl.in uer.pręlatum.in clem.j.de elect.&
ibi no.Card.Zab.q.x.& probatur in l.fi.C.de interdicto matri-
monio.ut declarat Cy.ibi,& Alex.in l.Cēturio.col.iij.ff.de uul.
& pup.& ita firmat Alex.in d.l.ſi conſtante.col.iij.nu.v.& in d.
l.marcellus,in prin.nu.viij circa fi.& Io.Bap.de ſancto Seue. in
repeti.dictæ.l.omnes populi.fol.xxxv.col.ij.uer.xvj.in fin.unde
cum in caſu præſenti ad excluſionem agnatæ fęminæ non mili-
tet tanta & omnimoda ratio,quæ militat ad excludendum ge-
nus maternum,& in iſtis agnatis,ut non excludantur alia rō ꝯ-
trium non ſuadeat,ut deductum eſt,merito ad ipſarum excluſio
nem ceſſare debet extenſio.Non obſtant alia ſuperius in ꝯtrium
allegata,& primo illud de ualiditate ipſius reformationis.Nam
ex plurib.oſtenſum fuit , talem reformationē nō eſſe efficacem
nec ualidā,tum ex defectu ptātis ipſorum reformātium,tum ēt
ex defectu formæ requiſitæ,& nō obſeruatę.tū ēt ex alijs q̄ non
opus ē replicare.Nec obſtat ꝙ dicta reformatio fuerit poſterior
ſtatuto.Nā reſolutio apertiſsima & multiplex data eſt,qua ſatis
apparet ſtatutum in caſu præſenti uocās dñam Euridicem nō eē
correctū per dictā reformationē,ſed uigere & perdurare,& ſm
illud debere iudicari.Ad illud aūt quod dicebat̄ rōnem illā cō-
ſeruationis Cippi domus,de qua in iſta reformatiōe,nō poſſe ad
aptari i perſonā dñæ Euridicis,ſatis plenè rñſum fuit & oſtēſum
poſſe adaptari in perſonā ipſius quouſq; uiuit,quamcūq; ſigni-
ficationē dictorum uerborum ꝯſideremus,& quia hic ſolum agi
tur de ipſius excluſione,& concluſum fuit,ex uerbis dictæ rōnis
& ſignificatione ipſius.modo aliquo nō poſſe dici excluſā, qua
excluſione ceſſante ad ſucceſsionē uocat̄,& de iure cōi & ex di-
ſpoſitione alterius ſtatuti,& ad illud de capite incluſiuo dictæ
reformationis uocante cognatos,& conſequenter excludēte fę
111 minas agnatas.†Et ꝙ genus maternū per agnatas ex linea ma
ſculina excluſum,nō debet iudicari excluſum per agnatas fęmi
nas,ex mente Bar.in l.ij.§ uidēdum.ff.ad tertull.& Io.de Ana.
ꝯſ.iiij.rñſum fuit ſecundum Bal.cōſ.clxiij.uol.j.alias.ccxcv.uol.
iij.& ſecundum Soci.conſi.ccvij.uol.ſecundo,& Alber. Bru.in
dicto trac.in ſexto artic.in ij.membro,in ij.q.& in alijs locis ſu-
perius allegatis.in quibus reprobatur dictum conſilium Ioā. de
Ana.& quia excluſo genere materno,nō cēſent̄ excluſæ agnatæ

fœminæ,& quia adeſt tertia perſona quæ aperit uiam dominæ
Euridici,& ex alijs quampluribus ſuperius ſigillatim deductis.
113 † Nec obſtat illud,ꝙ in materia differenti maſculinum nõ de
bet concipere fœmininum. Nam ſuperius multipliciter oſten-
ſum fuit in caſu noſtro maſculinum concipere fœmininum ex
conſi.Cor.& Alex.& ex alia ratione ſuperius adducta.& etiam
quia hic agitur de excluſione agnatarum,qui caſus omiſſus eſt i
dicta reformatione,& fœminæ agnatæ uocantur & de iure com
muni,ex alio ſtatuto,& quia cõcurrit alia perſona,aperiens uiã
per quam ſumus in materia indifferenti,in qua maſculinum cõ
cipit fœmininum,ut traditur in l.j.ff.de uer.ſig.& per doctores
oẽs,in l.ſi quis id quod.ff.de iuriſd.om.iud.cũ ſimil.& quia ap-
pellatione conſanguineorum quos uocat dicta reformatio,con
tinentur agnatæ fœminæ iuribus ſuperius deductis.Non obſtat
quod dicebatur de capite excluſiuo generis materni, de quo in
ipſa reformatione,ut ſi ipſa mater,quæ habet potentius ſeu par
ius,dicitur excluſa,a fortiori dicatur excluſa ſoror habẽs ius de
bilius ſeu par,& quia agnati uincunt matrem uincentem agna-
tas, pariter ipſi agnati habent eas uincere, argumento illius
regu.ſi uinco uincentem te &c.Nam ceſſat obiectio ex eo quo-
niam caput incluſiuum eſt correſpectiuum ad incluſiuum tantũ
taxatiuè & limitatiuè,& excluſo genere materno non cenſei ex
* cluſa agnata,ſecundum * communes deciſio.ſuperius deductas
& quia ipſę agnatę non habent dependentiam ex genere mater
no,nec ſubintrant aut ſurrogant in locum generis materni ex-
113 cluſi.ſed ueniunt de per ſe,& alio iure,ut oſtendimus.† Quo ca
ſu ceſſat illa regu.ſi uinco uincentem te &c.ut diffuſe tradũt do
cto.in l.illam.C.de colla.& Soci.d.conſi.xxviij.uol.iiij.& cumu
late per Alber.Bru.in d.tract.in vj.artic. principali tertio mem
bro,q.j.fol.xvij.& ſic ceſſabit illud in quo dicebatur iſtos agna
tos per reformationem uocatos,poſitos cenſeri loco matris, &
114 generis materni,excluſi.† Nam poſiti ſunt reſpectiue & limita
tiue ad excludendum ſolum genus maternum, & ideo non de-
bent agnatas excludere,ſecundum Barbat.d.conſi.xvj.uol.j.&
Soci.d.conſi.cxxij.col.ij.& iij.uol.iij. & d.conſi. xxviij.uol.iiij.
& Deci.d.cõſi.lxxj.col.ij.in fi.& Alber.Bru.in d.tract.in vj.art.
principali in ij.membro q.ij.in fi.cum alijs,de quib. ſupra,& qa
ipſa ſoror in ſucceſſione fratris, non excluditur a matre, nec a
genere materno iuribus deductis in principio huius conſulta.
Non obſtat quod dicebatur rationẽ in reformatiõe expreſſam,
qua genus maternũ excluditur,ita militare ad excluſionẽ agna
tarum ſicuti militat in excluſione generis materni,ex qua ratio
ne expreſſa facienda eſt extenſio, etiam in correctorijs, & ꝯñr
excludi debent a ſucceſſione Pamphili ſorores agnatæ ex ui di-
ctæ rõnis expreſſę, ex quo conſideratur ut genus continens ſub
ſe oẽs fœminas,& ſumus in materia intenſiua, & comprehenſi-
ua,magis quàm in exſcoſiua, Nam obiectio iſta concludenter
euacuata oſtẽdiť ex quampluribus rõnibus & deciſio.ſupra ad
ductis,ex quibus patet ex ui dictæ rõnis expreſſe ipſam dominã
Euridicem non poſſe dici excluſam,eo quoniam in caſu pſenti,
ceſſat talis extenſio,& non ſumus in mãia intenſiua ſeu ꝯprehe
ſiua,ſed in perſona diſſimili,& in qua diuerſa uiget ratio, & de
una ad aliam non eſt inferendum,ut ſigillatim de omnibus dixi
mus.Non obſtat ultimum de uerbis illis taxatiuis quæ etiam ex
tenſionem recipiunt. Nam iſtud minime conceditur in corre-
ctorijs,ut deduximus. eo etiam quia & ſi dicta uerba taxatiua
non fuiſſent appoſita,tamen adhuc idem dicendum eſſet,conſi-
deratis alijs rationibus & deciſio. ſuperius deductis, ex quibus
ſolidiſſima reſultat concluſio, ipſam dominam Euridicem ad
ſucceſſionem Pamphili fratris admittendam eſſe.Pariſi.Bono.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentes uocati poſt parentes eorum, non poſſunt dici directi hæredes.*
Ex quo cenſentur uocati gradatim,& non inſimul.
Et iure obliquo tantum ueniunt ut fideicommiſſarij.
2 *Et fideicommiſſarij uniuerſales non ueniunt ante reſtitutionem eis factam.*
Et agere prius non poſſunt.
4 *Nam adeundo contractum patris approbarunt.*
Et quia ſunt hæredes alienantis repelluntur illa exceptione,quem de euictione tenet actio &c.
5 *Et quia non adiuerunt cum beneficio inuentarij.*
6 *Debet probari ſcripturam inuentarij eſſe perditam.*
7 *Et adeuntes cum inuentario,uidentur approbare geſta per defunctum,nec poſſunt contrauenire.*
8 *Si hæres grauatus adiuit ſine inuentario,habet ſalua ſua credita,ſecus quando fideicommiſſarius adiuit ſimpliciter hæreditatem grauati alienantis.*
9 *Petitio hæreditatis,ipſius aditionem præſupponit.*
10 *Et ſi grauatus adiuit,non ex hoc infertur,quod ſubſtituti adiuerint.*
Conceditur ſeparatio bonorum,& hæreditatum.
11 *Aditioni hæreditatis præſcribitur annis triginta.*
12 *Et petitio hæreditatis intentanda eſt a ueris & directis hæredibus.*
13 *Petitione hæreditatis ſpacio annorum.30.præſcribitur.*
14 *Et non datur regulariter contra titulo poſſidentem.*
15 *Et obſtabit præſcriptio annorum decem, ſi poſſidentes iuſto titulo tenuerunt.*
16 *Hæres grauatus, non poteſt alienare bona ſubiecta fideicommiſſo conditionali.*
17 *Et fideicommiſſarij eueniente conditione reuocant alienatã,niſi conſenſerint alienationi.*
18 *Et excluduntur per præſcriptionem annorum triginta,& numero.20.& 21.*
Et incipit currere a die purificati fideicommiſſi.
19 *Res ſubiecta fideicommiſſo,& prohibita alienari tacitè ſeu expreſſe poteſt præſcribi.*
20 *Fideicommiſſarijs obſtabit,præſcriptio anno.30.*
Bona fides in dubio præſumitur.
21 *Et contra fideicommiſſarium negligentem currit ann.30. etiam data male fide poſſidentium.*
22 *Et ſi cauſam habent a primis emptoribus, in bona fide præſumuntur.*
23 *Et ſi non emerunt à prohibito ſed ab alijs,iuuãt præſcriptionem annorum decem.*
24 *Contra pupillos,& minores,quo caſu,& quando, currat præſcriptio,& nu.25.& 26.*
Et quid ſi originem habuit ex actu geſto per defunctum, & nume.25.& 26.
26 *Et ceſſabit reſtitutio, ſi trahit originem ut ſupra,& fuit completa in ætate maiori.*

CONSILIVM XLVIII.

ACTORES Iſti Alex & Robertus prætendunt uẽ
dicare & conſequi poſſeſſionem de qua agitur,tanq̃
hæredes olim,d.Vrſolinæ de Flubis, ut uerba libelli
per eos porrecti clarè indicant, & uere hæredes. d.
Vrſolinæ non poſſunt dici nam ipſa in ſuo teſtõ inſtituit ſuos
hæredes uniuerſales.Bologninum patrem iſtorum agẽtium, &
Peracinum æquis portionibus, & ſucceſſiuè filios nepotes pro
nepotes & deinceps poſteros & deſcendentes dictorum Peraci
ni & Bolognini hæredes inſtituit in ſtirpes, & non in capita, &
poſt mortem dictorum Bolognini,& Peracini,uel alterius ipſo
1 rum.† Quibus conſideratis non poſſunt dici hæredes directi,ut
ꝑtendunt do.Vrſolinę,eodẽ nanq; tpe non poterant in dicta
hæreditate concurrere,cum dictis Peracino, & Bolognino, ſed
gradatim,& ordine ſucceſſiuo dicuntur uocati, poſt mortẽ pri
morum hæredum,& non poſſunt ad dictam hæreditatem ueni
re iure directo ut ꝑtendunt,ſed ſolum iure obliquo,& ſic per fi
deicommiſſum,ut plenè attingunt doc.oẽs.in l.Gallus.§. quidã
recte.ff.de libe.& poſth.ubi q̃ plures alias adducunt deciſio. &
proſequitur Dec.conſi.ccv.In cã iſtorum.& ꝯſ.ccxxxvj.Nõ par
ua.& ſi tanquã fideicommiſſarij, & iure obliquo prætenderent
ꝯſequi dictam poſſeſſionem,ex uerbis dicti libelli ibi ex legiti-
mis titulis,& cauſis,& conſiderata dicta ſubſtitutione fideicom
miſſaria,nec non & alio capite.d.teſtamẽti ꝑdictæ Vrſolinæ in
quo prohibuit alienationem bonorum immobilium, ea cã &
rõne quia uoluntatis ſuæ erat dicta bona in infinitũ tranſire ad
2 deſcendentes & poſteros.d.Bolognini.† Adhuc neceſſe ad imple
re habebat neceſſario requiſita in iure ueniũt nãq; tanq̃ fideicõ
miſſarij uniuerſales,& aliquid minime docuerũt de reſtitutiõe
fideicommiſſi eiſdẽ facta,q̃ præcedere debebat,cũ fideicõmiſſa
rius uniuerſalis,ut ſe prætendunt eſſe iſti,nõ poſſit aliquod iudi
ciũ intentare,non facta prius ei reſtitutione fideicõmiſſi,ad ple
ne tradita in l.reſtituta.ff.ad treb.per Bar.& omnes in l.j.de le-
3 ga.j.cum ſimi.† Prout etiam ipſi tanquam fideicommiſſarij ue-
niunt excludendi,& repellendi,nam hęredes fuerunt & ſunt do
mini bolognini grauati,non alienare,& qui.d.poſſeſſionem uẽ
didit,quo caſu cum dictæ hæreditati.Bolognini alienantis & uẽ
dentis,ſe ipſos immiſcuerunt,& reuocare ulterius nõ poſſunt,
dictam alienationẽ ex quo adeundo & ſe ipſos immiſcẽdo hęre
ditati

diʃati paternæ dicuntur approbare ɔ̄ctum patris celebratum,ſu
per iſta re,in qua habebant ius fideicommiſsi,nec ulterius poſ-
ſunt contradicere.l.ab eo.C.de liber.cau.l.cum a matre. cu ibi
no.C.de rei uend.& ita in terminis determinat Cio.in repeti.l.
ſi filiosfam.§.diui.de lega.j.in pen.q.Bart.conſi.mihi.x. col.uij.
4 uerſi.ij.ex dictis Bar.& uerſi.primus caſus eſt.† Et ulterius quia
hæredes fuerunt & ſunt Bolognini uendentis,& alienãtis.ipſos
a limite iudicij repellit illa exceptio. quem de euictione tenet
actio,eundem agentem repellit exceptio.l.uendicanté.ff.de eui
ctio.& l.exceptione.C.eodem cum alijs plené accumulatis per
5 excellentiſsimos dominos cõſulentes.† Nec ipſi actores poſſunt
hanc exceptionem fugere,aſſerentes hęreditatem Bologuini pa
tris adiuiſſe cum beneficio inuentarij, quoniam illud penitus
negatur, & de inuentario nihil conſtat, ɔ̄ñr uiget dicta exce-
6 ptio &c.† Nam aſſerta ſcriptura quæ producitur inuentarium
probat cauſis & rationibus adductis per dominum Conſulenté,
& quia ex aduerſo minimè probata apparet aliqua amiſsio, &
perditio ſcripturæ continentis tale inuentarium,quod probari
neceſſarium erat.l.ſi.C.de fide inſtrumentorum, & traditur in
7 deciſi.conſi.Neapo.cccxxx.† Eo etiam qm̃ ſe immiſcendo cum
inuentario adhuc approbarunt alienationem factam per patré,
& ulterius non poſſunt contrauenire dictę l.cum a matre. cum
8 alijs ſupra allegatis.† Nam obſtabit deciſi.Bal.Pau.de Ca.Ale.
& Mod.in l.debitori.C.de pact.col.j.& Alex.in l.ita tamen.§.
ex trebelliano.col.ij.poſt Pau.de Ca.ff.ad trebellianum cũ alijs
alleg.per Dec.in d.l.debitori.Nã diuerſo caſu iſti doc. loquunt,
eo.ſ.quando hæres grauatus fideicommiſſo uniuerſali adiuit
hęreditatem ſui debitoris,ſine beneficio inuentarij. Nam hoc
non obſtante ius,& creditum ſuum remanet ſaluum,& integrũ
rationibus,& cauſis ibidem adductis per eos,caſus autem præ-
ſens eſt longè diuerſus,quando fideicommiſſarij adiuerunt hæ
reditatem illius qui grauatus erat fideicommiſſo,& qui aliena-
uit rem ſubiectam fideicommiſſo,quo caſu,omne ius amiſit, ut
dednai potiſsimum ſi inuentarium non confecit, & quia caſus
ſunt diuerſi,doc.& deciſ.illorum doc.ad caſum pręſentem, non
poteſt applicari.l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acquiré.
9 poſſ.cum uulg.† Præterea ſi iſti agunt tanq̃ hæredes Vrſolinæ,
& ſic petitione hæred.certe excludendi ueniunt. Nam minimè
probauerunt aditionem hæreditatis,quod neceſſariũ erat toto
titu.ff.&.C.de pet.hære.l.pro hærede.l.gerit.ff.de acq.hær.ubi
Bar.& alij no.Nec aditio.hæreditatis d.Vrſolinæ facta per Bo-
logni.eis prodeſt,nam non ueniunt ex perſona Bolognini & ti.
hæreditatis ipſius,quam bene adiuerunt,ſed ueniunt ex perſo-
na Vrſolinæ,& titu.hæreditatis ipſius, quam non conſtat ipſos
10 adiuiſſe.† Et licet hæreditas Vrſolinæ uideretur confuſa, cum
hæreditate Bolognini,illam adeuntis.l.ſed ſi plures.§.filio.ff.de
uulga.& pup.& per doc.in l.j.§.ueteres.ff.de acq.poſ.tñ ab. iſtis
actoribus peti debuit ſeparatio bonorum,propter intereſſe,qđ
prętendebãt habere ſuper bonis Vrſolinę,toto tit.ff. de ſepara.
cum concor.& ſeparatio dictarum hæreditatem facienda erat,
& ſucceſsiuè tenebantur adire illam d.Vrſolinæ, & in præſenti
non poſſunt dictam hęreditatem d.Vrſolinę adire,cum a mor-
11 te d.Bologni. decurſi ſunt anni.xl † Et aditioni hæreditatis prę
ſcribitur annis xxx.ut probat tex.iuncta glo.in l.licet.C.de iu.
* delib.ubi Bal.& alij.* communiter illud firmant,& ponit Cor.
conſi.xvij.Circa præſentem.col.vj.& conſi.lxx.Duo.col.ij.uol.
iij.& multa ad id adducunt Mod.in trac.de pręſcrip.in iiij.par.
12 quartæ partis prin.q.ix.fol.xxxvj.col.j.nu.lxxiij.† Eo etiã quia
ſi dicerent intereſſe petitionem hæreditatis,adhuc excludendi
ueniunt cum uere nunquam fuerint directi hæredes d.Vrſolinę
13 ut diximus.ſ.Item quia petitioni hæreditatis præſcribitur ſpa-
cio annorum xxx.l.hæreditatis.C.de pet.hęred.& ibi Bar.poſt
14 glo.† Eo etiam quia talis petitio regulariter non datur contra
poſsidentem tit.l.regulariter.ff.de pet.hęre.& poſt glo.ponunt
doc.in l.ſi.in fi.C.de edi.diui.& circa iſta duo, plura adducunt
15 Mod.in d.trac.de pręſcri.fol.xxxv.col.iij.q.xvj.nu.lxx.† Item
quia dictis actoribus intentantibus petitionem hæreditatis, ob
ſtare habet præſcriptio decem annorum inter p̃ſentes. Nã iſti
rei conuenti tali iudicio,poſſeſsionem de qua agitur, præſcripſe
runt iuſto titulo,& longo tempore,per quam annorum decem
præſcriptionem,ſublata eſt illa actio petitionis hæreditatis, ita
Bal.poſt gl.in l.ſi.C.ſi.regum.referunt,& ſequuntur Mod.in d.
trac.in d.par.fol.xxxvj.col.iij.nu.lxxviij.uerſi.prædicta commu
nem,ubi allegando alias deciſi.concludunt a fortiori iſtud pro-
cedere quando cucurriſſet præſcrip.annorum xxx. uti ɔ̄tingit
16 hic.† Si uero iſti actores ueniũt,tanq̃ fideicõmiſſarij, ut dixi
mus ſuperius, & dicerẽt alienatione dictæ poſſeſsionis facta p
Bologni.grauatum, & prohibitum alienare,non præiudicaſſe
eis.l.ſi §.ſin autem.C.communia de leg.& ibi doc.omnes not.
allegantes cõcor.& tradunt ſcrib.in d.§.diui.& in l.qui Romę.
17 §.cohæredes.ff.de uerb.obl.cum ſi.† Adhuc excludendi ſunt ea
ratione quia conſenſerunt dictæ alienationi, adeuntes hærēdi-
tatem Bolog.ut diximus.ſ.& tradunt Ang.& alij doc.maximè
Iaſ.in l.quotiens.C.de fideicom.& repet.in d.§.diui.loco ſupe-
18 rius citato,& Dec.conſ.cccxxiij.Cum ſit.col.j.† Item repellen
di ueniunt propter præſcri.ann.xxx.uel xl.quæ obſtat fideicom
miſſarijs non petentibus fideicommiſſum,& quæ præſcriptio ɔ̄
ipſos incepit currere a die quo fideicommiſſum fuit purificatũ.
& poterat per eos peti,ut firmant omnes in d.l.ſi.§. ſin auté. &
diffuſe proſequitur Deci.allegando quamplures deciſi. conſi.
cclxvij.Non excidit.col.iiij.& v.uerſi.uenio igitur. num.liij. &
19 ſeq.† Iſta enim res ſubiecta fideicommiſſo,& ſic prohibita alie
nari ex legis diſpoſitione,item expreſſe prohibita alienari per
teſtatricem,potuit præſcribi,ut dicit Bar.in d.§.diui.col.fin. in
* pen.q.& ſequuntur ibi Ale.Moder. & repeten.* communiter
adducen.leges,& rationes,& latè proſequuntur Mode. in dicto
trac.in v.parte,quintæ partis principalis fol.lviij.colũ.j. & ij.q.
iiij.nu.xxiij.& ſeq.firmantes hanc eſſe communem, & addu-
20 centes diuerſa conſi.docto.& alias deciſi.† Et quia factus fuit
locus fideicommiſſo.poſt mortem Bolognini,& ſunt decurſi an
ni xl.merito ipſis actoribus obſtabit dicta præſcriptio,eo etiam
quia ipſi rei conuenti,fuerunt & ſunt in bona fide,prout in dubio
bio præſumitur,& habuerunt iuſtum titulum & poſſederũt per
ann.xxx.& ultra,ut dicit Alc.conſ.cc.Viſo.col.iij.uol.ij.& alibi
pluries,& Bar.in l.ſi.i ſi.C.unde ui,& ad id plura deducit Deci.
21 d.conſi.cclxvij.col.pen. † Eo etiam quia ɔ̄ fideicommiſſarium
negligentem petere fideicom.per annos xxx.currit præſcriptio,
etiam ſi poſsidens eſſet in mala fide cum tractetur de iure quæ-
rendo,ut firmat Pet.de Anch.in c.ſine poſſeſsi.col.ix.de regu-
lis iuris lib.vj.& Soc.conſi.lxiii.In cauſa.col.iii.uerſi. præterea.
uol.j.& ſequuntur Moder.in dicto trac.in ſecunda parte,tertię
partis principalis,quæſt.xiij.fol.xxj.col.j.uerſi.iij.limitatur.nu.
22 lxx.† Eo magis quia iſti poſſeſſores cauſam habent a primis
emptoribus,qui fuerant in bona fide,ſecundum Bar.in l.Pom-
* ponius.§.cum quis.ff.de acquir.poſſ.& ſequuntur *cõiter doct.
23 ibidem.† Item quia iſti poſſeſſores non emerunt a Bolognino
prohibito,ſed ab alijs tertijs,& iſti poſsiderunt per longum tẽ-
pus,& cum titulo quo caſu,contra fideicommiſſarium obſtabit
præſcriptio decem annorum inter præſentes, ita Pau de Ca.in
d.l.ſi.§.ſin autem.col.ſi.& ſequitur Iaſ.ibi allegans concord. &
Corn.conſi.cxvij Licet.col.ij.& iij.uolu.j.& ſequuntur Mod,&
in d.tracta.in v.par.v.par.principalis,quæſtio.v. fol. lviii.colũ.
iiii.nu.xxxvii.& Crot.in d.§.diui.car.x.col.iii.uerſic.v. ſit con-
24 cluſi.† Nec iſtis habet obſtare ſi diceretur ipſos actores fuiſſe
pupillos,& minores,& contra eos præſcriptionem non cucur-
riſſe.l.ſicut.C.de pręſcript.xxx.ann.l.fina.ubi poſt gloſſ omnes
anota.C.in quibus cauſis reſt.in integ non eſt neceſſ.cum con-
25 cordan.† Nam ex pluribus tollitur obiecto, primo, quoniam
poſtquam fuerunt effecti adulti,& maiores,decurſi apparent de
cem anni,& ultra,quo fit,ut illud ſolum ipſos excludat, ſecun-
dum communem ſententiam Pau.de Ca. in d.§.ſin autem cum
alijs ſupra adductis.Secundo non obſtat ex alio,nam huiuſmo-
di præſcriptio originem habuit ex contractu,& uenditione fa-
cta per Bologninum,& iſta præſcriptio tendit ad corroboran-
dum contractum ipſius,& alienationem per eum factam, quo
caſu bene currit contra minores,ut tradunt Pau.de Ca. Ange.
& Areti.in l.ſi intra.C.de non nume.pecu.& Pau.de Caſt, in d.
26 l.finali,col.j.† Et licet aliqui teneant contrarium,tamen in ca-
ſu pręſenti illud optime procedit,ut dicti actores penitus exclu
dantur,& ulterius eis ueniat deneganda reſtitutio in integrum
ex eo quoniam dicta præſcriptio trahens originem ex contra-
ctu Bolognini completa fuit in maiorum ętate in qua extabant
dicti actores,quo caſu de tali pręſcriptione non ſubducuntur
tempora media,cum enim leſio compleatur in maiori ętate,cu-
currit pręſcriptio,& tempora media non deducuntur,nec com-
perit reſtitutio,ita tex.iuncta glo.in uer.iudici.C.ſi aduerſ.rem
iudica.& Pau.de Caſt.in d.l.fina.circa finem,uerſic.pone exem
plum.C.in quib cau.maio.& tenent docto.in l.quod tempore.
C.de reſt.mil.ſequuntur Mod in d.tracta.in prima parte. ſextę
partis principalis,in xxiij.ca u,fol.lxiij colum.iij.nu. xxxviij.

Ex quibus

Ex quibus apertiſsimè concluditur omni ex capite, dictos actores eſſe condemnandos, & repellendos a iudicio intentato, tanquam temere litigantes, cum expenſarum refectione, prout bis contra eos fuit iudicatum & bene. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Filio & fratri, ſuccedunt mater & ſoror ab inteſtato.*
2 *Vltimum ſtatutum contrarium primo debet attendi.*
3 *Et eo magis ſi primum non derogat poſterioribus.*
4 *Et quis ultimum continet clauſulam derogatoriam.*
5 *Derogatio expreſſa plus operatur quàm tacita.*
6 *Et quando per ultimum fit reductio ad ius commune,*
7 *Quod eſt fauorabile.*
8 *Et poteſt iſto caſu ſtatutum fieri, etiam ſine ſuperioris auctoritate.*
9 *Verbū præciſum, poſitū in ſtatuto, habet uim clauſulæ derogatoriæ.*
10 *Soror de iure communi ſuccedit una cum fratre.*
11 *Statutum loquens de auo paterno, an habeat locum in auia.*
Maſculinum in ſtatutis, an concipiat fœmininum, & num. 30. 31. 32. 33. 34. 36. & 37.
12 *Et quid in materia indifferenti. & nu. 30. 31. 32. 33. 34. 36. et 37.*
13 *Statutum excludens fœminas, fauore maſculorum dicitur factum.*
14 *Et quid ſi alio ſtatuto caueatur, quòd maſculinū concipiat fœmininum, & qualiter procedat, nu. 37.*
15 *Statutum excludens dotatam intelligitur in hæreditate dotantis.*
16 *Et quid ſi ſtatutum non loquitur ſimpliciter, ſed procedit ultra, enumerando perſonas.*
17 *Et quid ſi non nominat eas copulatiuè, ſed alternatiuè.*
18 *Et an excludatur a ſucceſsione perſonarum non nominatarum in ſtatuto.*
19 *Qualitates a ſtatuto requiſitæ uerificandæ ſunt, alias ceſſat ſtatutum, & nume. 20.*
21 *Ablatiui abſoluti, conditionem important.*
22 *Dictio, prædictorum, repetitiua eſt præcedentium.*
23 *Statutum excludens fœminas a ſucceſsione unius, non uidetur excludere a ſucceſsione alterius.*
24 *Quod ſtatuentes non expreſſerunt, noluiſſe dicuntur, & numero 25. & 35.*
Vnius incluſio, eſt alterius excluſio.
26 *Statuta ſunt ſtricti iuris, & non extendenda.*
27 *Et ſunt fort præciſi, & obſeruanda ad unguem.*
28 *Potiſsimum cum loquuntur circa ſucceſsiones.*
29 *Et ſunt interpretanda, ut minus lædant ius cōe, quàm ſit poſsibile.*
30 *Et tanquam odioſa non ſunt extendenda ex identitate rationis in correctorijs, & nu. 31. & 32.*
Appellatione fratris, an & quando ueniat ſoror.
31 *Expreſſum facit ceſſare tacitum.*
38 *An fructus hæreditatis poſſint peti, & quando, & qui.*
39 *In renunciatione & ſine, ueniunt tantum ea, quæ expreſſa ſunt.*
Et facta de una hæreditate, non ſe extendit ad aliam, & nu. 40.
40 *Et ſi non apparet facta non præſumitur.*
41 *Et facta limitatè, limitatum producit effectum.*
42 *Conſenſus datus reſpectu unius hæreditatis, nō extenditur ad aliā.*
43 *Et inſpicienda eſt cauſa finalis, propter quam facta fuit renunciatio & ſecundum illam regulatur.*
44 *Verba, illa, & quæcunq; alia de cauſa, reſtringuntur ad expreſſam.*
Generalitas reſtringitur ad ſpecificata, quando ſalua ratione recti ſermonis poteſt id fieri.
45 *Verba generalia reſtringuntur, ne quis indebitè damnum patiatur*
46 *Clauſulæ appoſitæ in renunciatione, eam non ampliant, cum ſint acceſſoria.*
47 *Iuramentum non ſupplet conſenſum.*
48 *Et refertur ad caſum de quo loquitur principalis diſpoſitio.*
49 *Et quando, & quo caſu, dicatur habere uim expreſſi, & ſpecialis diſpoſitionis.*
50 *Statutum loquens in matre, uendicat ſibi locum in auia materna, & alijs ſequen.*
51 *Excluſa ab hæreditate matris per ſtatutum, an uideatur excluſa ab hæreditate auiæ maternæ, & diffuſe in omnibus alijs ſeq.*
53 *Excluſa per ſtatutum a ſucceſsione auiæ, uidetur excluſa a ſucceſſione alterius, ex identitate ſeu maioritate rationis, & diff. ſius in alijs ſeq. & maximè nu. 57. 64. & 66.*
54 *Appellatione matris, an ueniat auia materna in ſtatutis, & nu. 51. & alijs ſeq. & 65.*
55 *Quod fœmina excludatur a ſucceſsione maſculorum aſcendentium fuit ratio conſeruandæ agnationis.*
56 *Quod autem excludatur a ſucceſſione aſcendentium fœminarū, fuit alia ratio, maſculinitatis, uidelicet. & nu. 72.*
59 *Mater & auia, an ſint in omnibus æquiparatæ de iure antiquo. & nu. 83. & 84.*
58 *Excluſa a ſucceſsione, uidentur excluſi omnes deſcendentes ex ea, & num. 75.*
59 *Quando duo parificātur a lege antiqua lex noua loquens de uno habebit locum in alio, & nu. 85. 86. & 87.*
60 *Statutum diſponens, quòd ſtatuta extendantur ad caſum ſimilem quem caſum comprehendat, & nu. 80. & duobus ſeq.*
61 *Subrogatum in locum alterius, quando ſapiat naturam illius in cuius locum ſurrogatur, & nu. 78. diffuſius.*
Auia an dicatur ſurrogata in locum matris, & numero 76. plenius, & 77.
63 *Si uerba ſtatuti non conueniunt, minimè conuenit ipſius diſpoſitio.*
64 *Statutum excludens a ſucceſsione matris, non uidetur excludere a ſucceſsione auiæ maternæ. & ſeq.*
65 *Et quando tale ſtatutum, eſt derogatorium iuris alterius, appellatione matris, non uenit auia, & nu. 66.*
67 *Et idem, quòd non ueniat, quando in ſtatuto fit mentio de deſcendentibus ex linea paterna ſeu maſculina.*
68 *Prout idem quando extaret aliud ſtatutum, quo caueretur, uerba ſtatutorum debere intelligi, ut iacent, & ut ſonant.*
69 *Vel quòd non reciperent interpretationem, & diffuſius, numer. 89. & 90.*
70 *Statutum correctorium iuris communis loquens limitatè, & reſtrictiuè, non debet extedi, nec in conſequentiam trahi, & nu. 71.*
73 *Expreſsio facta in ſtatuto, de auo paterno, excludit auiā maternā.*
74 *Statutum excludens dotatam, in qua muliere dotata uerificetur.*
77 *Deſcendentes ueniunt ad ſucceſsionem auiæ maternæ, iure proprio, & non ex eo, quòd auia ſit ſubrogata loco matris.*
79 *Qualitas ſtatuti poteſt adaptari matri, & non auiæ maternæ.*
81 *Quando fiat extenſio, de caſu ſimili ad ſimilem, & nu. 82.*
82 *Et quid quando derogaretur iuri tertij.*
83 *Si præſuppoſitum non eſt uerum, ceſſat conſequentia.*
84 *Mater, & auia, non ſemper procedunt a pari.*
85 *Argumentum ab æquiparatis procedit, quando illa ſunt æquiparata per unam regulam, & nu. 86. & quando uniuerſaliter.*
86 *Vel in caſu æquiparato in indiuiduo, non in alijs.*
87 *Nec procedit quando corrigeretur ius commune, ſi æquiparatio fuit particularis.*
88 *Reſpondetur plenaſsimè conſi. Iaſo. 95. uol. 4.*
90 *Statuta non extenduntur ex identitate, ſeu maioritate rationis & ſi unica ratio præſumpta poſſet tantum aſsignari, quando alio ſtatuto diſponeretur, uerba ſtatutorum eſſe intelligenda, prout ſonant, & prout iacent, et quòd nō deberent recipere interpretationē.*
91 *Laudum prolatum, prout in cedula nullum redditur, ſi cedula non apparebat, nec de ea conſtabat in actis.*
Sententia lata ſecundum, quod continetur in conſilio, nulla redditur, ſi de illo conſilio non conſtabat in actis.

CONSILIVM XLIX.

GALASSINO Quondam Matthæi Galaſsi ab inteſtato defuncto merito ſucceſſere Leonora mater
1 & Iulia ſoror utrinq; coniuncta. † Cum enim nullis relictis liberis, nec alijs aſcendentibus, ab inteſtato ipſe Galaſsinus mortuus fuerit dictæ mater, & ſoror, pro uirili portione eidem ſucceſſere, iure communi conſiderato, ut habetur in auct. de hæredita. ab inteſta. uenien. §. qūs, uerſic. u. ſi uero. & in auct. deſuncto. C. ad tertul. & in auct. de nup. §. & qm̄ mater, uerſi. ſi uero, & in l. ſi. § ita tñ, & in auctē. & cum ſolis. C. ad tertul. & no. in. §. ſoror autem, &. §. ſed cum antea, uerſi. ita tamen, inſti. eo. ubi glo. & docto. idem firmant, & in l. ſiue. §. conſanguinea. ff. eo. cum concord. Nec ſucceſsionem iſtam prohibere, & impedire poteſt ſtatutum communis Foroliuij, ſub Rubrica qualiter, & inquantum matres ſuccedant filijs ab inteſta. uol. ij. Volens q̄ mater filio non ſuccedat niſi in legitima, quando ſupereſt ſoror filij defuncti. Nam tali ſtatuto derogatum eſt, & ſublatum adhuc oſtenditur per aliud ſtatutum dictæ ciuitatis, ſituatum in lib. v. ſub Rubrica de ſucceſsio. ab inteſta. uerſic. prędictis autem fratribus, uel filijs. In quo expreſſe diſponitur, filio ab inteſtato defuncto, ſine liberis aſcendentibus, ſeu fratribus, ſuperexiſtente ſorore, & matre, has ambas in uiriles portiones ad dictam ſucceſsionem admitti, ut proprie contingit in

caſu

2 caſu preſenti.† Quod ſtatutum tanꝗ ultimũ, & poſterius, ʒdi-
cens præcedenti, obſeruandum, & attendendum eſt, ut no. in. §.
ea uero, inſti. de iu. na. gen. & ciui. & per Bar. in l. ſi certatum. §.
fi. ff. de teſtamento milit. & latè per eundem, in l. omnes populi,
col. ix. uerſi. circa ſm, nu. xxxj. & col. xij. uerſi. circa quartu num.
xxxv. & ſcriben. omnes ibi ſequuntur adducentes concor. deciſ.
ff. de iuſti. & iu. prout etiam tradunt ſcribentes in l. j. ff. ad legẽ
Acquil. & per Bal. in auct. bona damnatorum. C. de bon. dãna.
3 & tradit Cy. in l. ij. C. de teſtamento milita. cum ſimilibus.† Eo
magis cum dictum ſtatutum præcedens, & alterius, minimè de-
rogatorium appareat aliorum ſtatutorum, poſtmodum ſequen.
argumen. l. diuus. §. licet. ff. de iu. codic. & per Bar. in d. l. omnes
4 populi, col. x. d. nu. xxxj.† Eo ẽt cum dictum ſtatutum poſterius
in ſe contineat clauſulam derogatoriam, ita ut per illud deroga
tum ſit omnibus alijs ſtatutis, ʒrium diſponentibus ſm doct. in
5 d. l. j. ad leg. Acquiliam.† Et quæ expreſſa derogatio plus debet
operari, quàm ſi eſſet tacita, ſicuti præcedens derogatio plus de
bet operari, quàm ſi eſſet tacita, ſicuti præcedens derogatoria
operatur ad ſequentia, ſm Bar. in d. l. omnes populi, nu. xxxj. Ita
expreſſa derogatoria in ſequenti diſpoſitione reſpectu præcedẽ
tis, plus debet operari, quàm ſi eſſet tacita, ut proprie eſt p̃lens
ultima, expreſſe derogans precedentibus, ſm eundem Bart. ubi
ſupra, ad id allegantem quamplura iura, & tradunt Bart. & alij,
in l. fi. C. ſi ʒ ius, & Cano. maximè Fely. in c. nonnulli, colũ. ij. de
reſcriptis, & Io. Baptiſta de ſancto Seuerino in d. l. omnes popu-
6 li, car. xv. & Dec. ꝯſ. x. uiſo puncto, col. iij. nu. vj. & vij.† Ad quod
inſuper, nam per iſtud ultimum ſtatutum fit reductio ad ius cõ-
mune, quod eo magis admittendum eſt, ut habetur in l. ſi unus.
§. pactus ne peteret. ff. de pactis. c. ab exordio. xxxv. diſtinctio.
7 † Cum ſit fauorabile, ſm gloſſ. in uer. numerandum, in c. ſtatu-
8 tum. de p̃ben. lib. vj.† Et Bar. in d. l. omnes populi, nu. xxxiij. per
aliqua iura ibidem citata, dicebat ultimum ſtatutum per quod
fit reductio ad ius commune, & reuocatorium aliorum poſſe a
ſtatuentibus condi, & fieri, etiam ſine ſuperioris auctoritate, li-
cet in alijs eſſet neceſſaria, & ſequitur Fely. in c. cũ acceſſiſſent,
col. iij. uerſicu. hanc declarationem, de conſtitu. & licet Moder.
ibi, nu. viij. De hoc dicto dubitent, tñ ad caſum præſentẽ omnia
ceſſat dubitatio, cum talia ſtatuta iuridice, & ſm formam iuris
præſuppouantur condita, ab habentibus poteſtatem condendi,
9 & cum alijs a iure requiſitis.† Prout etiam iſta comprobantur
ex illo uer. ultimi ſtatuti, in quo dicitur illud debere eſſe præci-
ſum, quod uerbum, uim habet clauſulæ derogatoriæ, ad omne
aliud ſtatutum ʒrium ſm Iaco. de Are. in d. l. omnes populi, qđ
refert, & ſequitur Abb. in c. ij. col. ij. uerſ. ultimo pondera. extra
de reſcri. & Fely. ibi col. ix. uerſi. uerbum præciſe, ad id multa ad
ducit, conceſſa huic dictioni, ſeu uerbo præciſe, ut etiam faciunt
reliqui Moder. ibidem maximè Dec. colum. iij. nu. xj. adducens
Bal. in l. ij. C. de execu. rei iud. & quãpiures alios uolentes hoc
uerbum in ſtatuto poſitum importare, ut ab eo nullo modo re-
cedi poſsit, & ponit Iaſ. in d. l. omnes populi, num. lij. & alijs ſeq.
& Alber. Bru. in ſuo repertorio, in uer. præciſe. Ex quibus aper-
tiſsimè patet d. Galaſsino, Leonoram eius matrem ſucceſsiſſe
pro dimidia, & uirili portione, cum Iulia eius ſorore. Tum con
ſiderata diſpoſitione iuris communis. Tum etiam ꝯſideratis ſta
tutis dictæ ciuitatis, ut. s. declaratis, & hanc præſentem ſucceſ-
ſionem iſto caſu, ad ius commune reducentibus. Verum quoniã
d. Iulia filia prædictę Leonorę, ante ipſam eius matrem mortua
fuit, relictis poſt ſe Tyberio, Lucretia, & Catherina, ſuis filijs, &
nepote, & neptibus prædictæ Leonoræ, eorum auiæ maternæ.
Quæ auia ſucceſsiuè defuncta fuit, ſuperſtitibus ſibi. Tiberio
nepote, Lucretia, & Catherina neptibus, ex Iulia filia præmor-
tua, & dubium exoritur, an dictæ neptes, una cum Tyberio fra-
tre & nepote ſuccedere poſsint d. Leonorę eorum auiæ, tam de
10 iure communi, ꝗ conſideratis ſtatutis dictę ciuitatis.† Et aper-
tiſsima dubitationis habetur reſolutio, dictas neptes, una cum
Tyberio poſſe ſuccedere, uiriliter, & æqualiter, cum in æquali,
& pari gradu conſiſtant, & nulla hodie remanſerit ſexus diffe-
rentia, per text. in auctentica de hæredita. ab inteſta. ueni. §. j. &
iu. §. nullam uero differentiam, & inſt. ad orphicia. §. j. ibi, nepo
tes nepteſq; uocentur, ubi poſt gl. docto. no. & habetur in l. quo
ties. C. de ſuis, & legitimis, & in l. quicquid. C. de bonis mater-
nis, & alibi pluries, & facit uulga. l. maximum uitium. C. de libe
ris præteritis, cum concordantijs. Huic autem concluſ. obſtare
vr̃ ſtatutum ſub Rubrica de ſucceſsione ab inteſta. Volẽs aſcen-
dentibus ſuccedere nepotes maſculos, & fratres pręferẽdos eſſe
ſororibus, & ipſas ſorores dotatas a fratre, eſſe excludendas, ut
etiam diſponere vr̃ aliud ſtatutum, ſub Rubrica, ꝙ mulier do-
tata, &c. Volens dotatam a fratre carnali excludi a ſucceſsione
paterna, materna, aui paterni, & ipſius fratris. Et qm̃ domi. Lu-
cretia, & Catharina dotatę fuerunt a Tyberio earum fratre, me
11 rito excluſę uidenẽ per ipſum a ſucceſsione Leonoræ auiæ.† Et
licet in dicto ſtatuto non fiat mentio de auia materna, tñ quis
ibi aperta habetur expreſsio aui paterni tale maſculinum conci
piet fœmininum etiam in materia ſtatutaria, ut no. Bar. in l. iu-
ra, in fi. ff. de legib. & in l. j. in fi ff. de pecul. lega. & Alexan. in l. ſi
conſtante. §. fi. col. ſi. ff. ſolu. matri. cum alijs allegatis per Iaſ. in
l. ſi quis id quod. ff. de iuriſdi. om. iudi. & per Moder. in l. ij. num.
cxij. ff. de regulis iuris, & per Alber. Brunum in ſuo repertorio,
in uer. maſculinum, uerſi. j. & in tractatu de ſtatu. fœmi. exclud.
in v. articulo principali. queſt. xiij. col. ij uerſic. in ʒrium autem
12 facit.† Maximè quia ſumus in materia indifferenti, ſm Bart. in
l. j. ff. de uerbo. ſigni. & Ang. conſi. cclxxxix. uiſo teſtamento, &
per Iaſ. in d. l. ſi quis id quod, nu. xj. & ſeq. & Fran. de Cur. conſil.
ix. Ticinenſe ſtatuto, & Alber. Bru. in dicto tract. artic. v. q. xiiii
col. iii. in prin. ad id alia multa adducit, & col. iiij. & ſeq. ſequen
do dicta Fran. de Cur. in d. conſi. ix. ſentit hoc idem eſſe, quãdo
eadem uiget ratio in ſexu fęminino, quæ in maſculino, quibus
conſentire uidentur Moder. in d. l. ij. de regulis iuris, colum. pe.
13 uerſi. in ʒrium autem.† Et ratio dictorum ſtatutorum illa ui-
detur fuiſſe, ut penes maſculos. bona conſeruarentur, ut tradũ
per Bal. & alios, in l. uenia. C. de in ius uocan. & in d. l. maximũ
14 uitium, cum ſimi.† Eo inſuper, quoniam alio ſtatuto dictæ ciui-
tatis expreſſe cauetur, ꝙ ubicunq; in ſtatuto communis Foro-
liuij reperiuntur uerba in maſculino genere, intelligantur etiã
in genere fœminino, & maſculinum genus concipiat fœmini-
num, etiam ſi materia eſſet pęnalis, & odioſa. Per quæ uerba tol
luntur, quamplures quæ in oppoſitum poſſent adduci, ut erat in
terminis, quibus conſuluit Francis. de Cur d. conſi. ix. & refert
Alber. Bru. in dicto tract. in v. artic. q. xiij. col. iiij. in fi. & in xii.
artic. q. ix. col. iij. Et ualet argumentum de ſimili ad ſimile, ut ca
uetur alio ſtatuto dictæ cõmunitatis. ¶ Sed iſtis non obſtantib:
perſiſtendum puto in concluſione ſuperius firmata, ꝙ dictæ ſo-
rores ſucceſſerunt una cum Tyberio fratre prædictæ Leonoræ
15 auiæ.† Statuta enim prædicta excludentia dotatam, intelligunẽ
in hæreditate dotantis, nec ipſa dotata prohibet ſuccedere alijs,
ut poſt gl. tradunt Bal. in l. j. C. de legit. hære. uerſic. modo acci-
dit, & Pau. de Ca. ibi in fi. & in conſil. cccxxxviij. præſens caſus,
col. ij. & Alex. conſi. xxix. quoniam abundè, col. ij. uol. j. cũ alijs
allegatis per Deci. conſi. cccxlvj. omiſsis, nu. iij. & cõſi. ccclxxix.
requiſitus, nu. viii. & diffuſius per Alber. Bru. in d. trac. de ſtatu.
exclud. fœmi. in viij. articulo princip. q. xvj. col. j. & in vj. articu.
principali, in iiij. membro, queſt. x. & faciunt quæ ponunt Mod.
Bononien. in tracta. de dote, in ultima par. q xv. xxvj. & xliiij.
16 † Et licet aliqui uelint id procedere, quando ſtatutum loquitur
ſimpliciter, ſecus ſi ultra procederet exprimẽdo perſonas a qua
rum hæreditate uoluit dotatam etiam excludere, ſm Bald in d.
l. j. & Pau. de Caſt. conſi. cccxlj. præſuppoſito, & Cor. ꝯſil. cxxiij.
vr̃, col. ij. uol. ij. cum alijs allegatis per Dec. d. conſi. cccxlvj. col.
ij. uerſic. & iſta communis concluſio. & per Alber. Bru. in dicto
17 artic. viij. q. xvj. col. ii. uerſi. prædicta limita.† Tamen iſtud tunc
demum locum habet, quando ſtatutum copulatiuè nominaret
illas perſonas a quarum ſucceſsione, uult dotatam excludi, ſe-
cus ſi alternatiuè loqueretur. Tunc enim ab hæreditate tantum
dotantis, dicetur excluſa, & non ab hæreditatibus aliorum no-
minatorum in ſtatuto, ut tradit Pet. de Anch. conſ. lxxix. reten-
to ordine, in ij. dubio, & Bened. Cap. conſi. xxxix. cum uiſo, col.
iii. & latè proſequitur Deci. d. conſi. cccxlvj. nu. iiii. & v. col. ii. &
iii. uerſic. pro ueritate præmittendum eſt, ut etiam facit Alber.
Bru. d. articulo octauo. q. xvj. col. iii. in fi. uer. quam deciſionem,
& col. ſeq. in prin. ubi alia etiam adducit, & in uerſic. tamen idẽ
puto, tenet idem eſſe, ſi ſtatutum loqueretur copulatiuè, ut per
eum, & qm̃ dicta ſtatuta alternatiue loquuntur, ut ipſorum uer
bis patet, dotata excluſa intelligitur de bonis dotantis, & non
18 aliorum nominatorum.† Præterea Bal. Pau. de Caſt. reliqui ci-
tati per Dec. & Alber. Bru. ubi ſupra, habent pro firmo, & abſo
luto talem dotatam, nullo modo excludi a ſucceſsionibus per-
ſonarum in ſtatuto non nominatarum. Et quoniam auia mater
na, in dictis ſtatutis minimè nominata uidetur proculdubio cõ
cludendum erit. & dominas iſtas Lucretiam, & Catherinã do-
tatas a Tybero fratre, minimè eſſe excluſas a ſucceſsione Leo-
noræ.

norę xuiæ maternæ, in prędictis ſtatutis minimè nominatæ.
19 † Præterea dictæ ſtatutæ eacludunt fœmioas dotatas, qñ defun
cto,& ab inteſtato mortuo extarent filij,uel nepotes,nati ex fi-
lijs maſculis,uel quaudo extaret pater,uel fratrer, quæ qualita-
tes,ut dicta ſtatuta procedant,oeceſſario ueoiunt uerificandę,
alias ſtatutum locum minime haberet.Cũ enim de nouo iſtud
inducat,& hanc qualitatem & modificationem requirxt illud
pro forms,& ſubſtxntix reputandum eſt,ut dicit Per.de Anch,
conſi.ccalij.ea tenore,in fi.& Bal.in l.compararioneſ, in tertia
20 quæſt.in fi.C.de fid.inſtru.† Et qualitxs iſta a ſtatuto requiſitx,
nerificandx eſt.Nam alias ſtatuti diſpoſitio ceſſat,ſm Io. And.
in c.j.de homici.lib.vj.& Barto.in l.j.§.xit prætor.ff.ne quid in
flu.publi.& mults ad id adducit Fran.de Cur. conſi.lix. colum.
vij.in princ.& conſi.lxaiij.colũ.ij.& conſi.lxvj.colũ.xxj.in fi.Et
quia tempore quo domi.Leonorx mortua extitit , non extabat
pater,uel frater,nec aliqs filius, nec nepos,natus ex filio maſcu
lo,prorſus ceſſabit diſpoſitio dicti ſtatuti ſub rubricx de ſucceſ
ſione ab inteſta.Ex quo deficit qualitas in dicto ſtatuto requiſi
ta.Ceſſabit etiam ſtatutum illud,ꝙ mulier dotatx &c. Ex quo
uocat maſculos,& excludit fœminas,qñ ſupereſſet filius maſcu
lus,uel nepos maſculus,natus ea filio maſculo,quæ qualitas ceſ
21 ſat in ſucceſsione dñæ Leonoræ.† Et colligitur ex illis uerbis
ſuperſtitibus filijs maſculis, uel nepotibus mxſculis,natis ea fi-
lio,excludentibus dotatam,poſitis in ablatiuo abſoluto, & im-
portantibus conditionem.l.a teſtatore.ff.de condit. & demon.
22 & per Iaſ.in Rubri.ff.ſolu.matri. | Et etiam ea illis uerbis non
poſsint dotatę xliquid petere in bonis alicuius prædictorũ,hoc
eſt ſuperius nominatorum,cum txlis dictio repetitiua,& relati-
ua ſit præcedentium,ſecundum Bar.in l.j.§.hoc edicto.ff.de po
ſtulan.& in l.talis ſcripturx.§.fin.de legat.j.& in l.qui liberis.§.
hæc uerba.ff.de uulg.& pup.& in præcedentibus,nulla ſit facta
mentio auiæ maternæ,ut deduximus , neceſſario ſequitur tale
23 ſtxtutum xd hæreditatem auiæ,nullo modo poſſe adaptari.†Ee
ſuadentur iſta qm̃ ſtatutum excludens fœminas a ſucceſsione
unius,non vr̃ eacludere a ſucceſsione alterius,nam unius exclu
ſio eſt alterius incluſio,l.cum prætor,in prin.ff.de iudi.c.nõ ne,
24 de pręſumptio.|Et quia ſi ſtatuentes id uoluiſſent,utiq: expreſ
ſiſſent, ſicut alia expreſſerunt.c.ad xudientiam,de decim.l.j.§.
25 ſinautem deficieotis.C.de caduc.tollen. † Et ponit Dec.conſi.
cccix.uiſo puncto,col.iij.uerſi.non obſtat ſucceſsiue, & Corn.
conſi.xij.in hse,col.pen.circa fi.uol.j.& conſi.cl.de duabus,co
lum.j.uolu.ij.ubi uult ꝙ ſtatutum excludens a ſucceſsione pa-
tris,non uidetur eacludere a ſucceſsione matris,& ad id plures
concordantias adducit Alber.Bru.io d.tract.de ſtatu.fœmi.ex-
26 clud.in v.articu.principali.q.xix.col.ij. † Et quia ſtatuta ſunt
ſtricti iuris , & minime extendenda ad caſum non expreſſum.l.
quod conſtitutum.ff.de teſta.mili.l.coostitutionibus.ff.ad mu
nicipxles.l.quicquid aſtringendę.ff.de uerb.obliga. & a uerbis
ipſorum claris,minime recedere debemus ſecundum Bald.in l.
27 ꝯctus.C.de fi.ioſtru.† Sunt enim fori præciſi, & ad unguem &
contextum ſeruanda,ſm Bald.io auct.hodie.C.de indic.& tra-
dit Franc.de Cur.conſi.xxxv.ſtxtuto,col.vij.uerſi.ideo a uerbis
28 & uerſi.ſeq.† Et maximè qñ loquuntur circa ſucceſsiones,tena
citer obſeruanda ſunt,ita ut nec reſtringi,uel ampliari poſsint.
ſecundum Bal.in c.j.§.j.uerſicu.quæro quid,in tit.qui.feud.da.
poſſ.cum alijs allegatis per Fran.de Cur.d.conſi.aaav. col.a. in
fi.uerſicu. Tum quia ſtatuta,& conſi.xiij.ſtatuto Ianuę,col.iiij.
29 uerſic.ſtatuta circa ſucceſsionẽ. † Et qm̃ interpretxnda ſunt ut
minus ledant ius commune,quàm ſit poſsibile.l.ij.C.de noxal.
c.cum dilectus,de conſue.maaimè in damnum alterius.l. fin.§.
in computatione.C.de iure delib.ubi Ale.poſt alios. ¶ Nec ob
ſtaot ſuperius allega.in ꝯrium,de ſtatutis dictæ Ciuitatis, quia
illa non loquuntur in caſu pręſenti,nec ad iſtam ſucceſsionem
poſſunt adaptari,ut ex pluribus ſupra oſtendimus.Nec obſtabit
illud in quo dicebatur,ſtatutum loquens in maſculino,compre
hendere fœmininum,etiam in materia pęnali,& odioſa, uirtu-
te alterius ſtatuti,ita diſponentis,& etiam in materia ſucceſsio-
nis,ſtante rationis idẽtitate , & quia ſumus in materia indiffe-
30 renti.† Nam aduertendum eſt,tale ſtatutum diſponens maſcu
linum concipere fœmininum, minime loqui reſpectu alterius
ſtatuti loquentis in materia correctoria,ut eſt præſens,quæ ne-
dum correctoria,ſed ualde exorbitans oſtenditur,& illud certũ
eſt in materia correcturia,maſculinum non concipere fœmini
num,ut plene proſequitur Alc.in l.Gallus,in princ.col.vj.ff. de
liber.& poſthu.& tradunt Dy.& Bar.in l.j.ff.de uerbo,ſignifi.&

. Archy.in c.ſi quis ſuadente xvij.quæſt.iiij.& Pau.de Ca. conſi
cccxl.hæreditas prædicta, & Georg. Nat.in tracta. ꝙ ſtantibus
.maſc.&c.col.aaaj.uerſi.vij.quia,& plura xccumulat Alber.Bru.
in dicto tract.in xij.xrtic.prin.in ix.q.ubi col.ij.refert Ale.cõſil.
.eav.circa dubitationem,uol.ij.tenere ꝯrium,quem ſequi uideẽ
* Iaſ.in d.l.ſi quis id quod,col.ij.Tamen *cõmunis le babet in op
poſitum,& dicta Alex.Iaſ.& Frxn.de Cur.d.conſi. ix.alio caſu
loquuntur ſm Bru.ubi.ſ.quando ſtatutum aliter diſponeret,
& qñ xppellatione fratris,ueniat ſoror,ſtante idẽtitate rationis,
at in alio caſu erit ſecus,ut uidetur concludere Deci.in d.l.ij.de
reg.iur.nu.caj.& col.pe.nu.cavij.& idem habetur per eundem
Alber.Bru.in d.tract.in v. artic.prin.q.xiij.col.iiij.uerſic. aliqũ
31 uero,& col.v.† Et quia in correctorijs,non fit extenſio,de caſu
ſimili xd ſimilem,ut in auct.quas actiones.C.de ſac.ſanc.eccle.
32.† Nec fit extenſio etiam ex idẽtitate rationis in ſtatuto nõ ſcri-
ptæ,& expreſſę,ut poſt alios,plene proſequitur Iaſ.io d.xuctẽ,
quas actiones,& Imo.in l.ſi uero.§.de uiro,& Alex.& alij,in l.ſi
conſtante,in priu.col.iij.ff.ſol.matri.poſt Bxrt.ibi in ix. quæſt.
& Deci.cooſil.aix.& pro tenni,nu.iij.& per Ixſ.in l.Marcellus,
in prin.ff.ad trebel.& tradunt Moder.poſt Bar.in l.ij.de lega.j.
cum ſimi.& diffuſe tradunt Moder.Papi.qui uideri poterũt,ꝯſ.
vj.præſupponitur,col.viii.& fere per totum quod eſt poſitum,
poſt tracta de feud. Vbi quxmplura xdducunt concernentia
materiam extenſionis in materia ſtatutaria , & correctoria ex
identitate uel maioritate rationis,uel ſimilitudine perſonarum.
33.† Prout etiam obiectio non obſtabit,qñ de mente ſtatuentium
conſtxret eos minime noluiſſe,maſculinum concipere fœmini-
num,quod eſt quando comode ad id adxptari non poteſt,ut ex
preſſe dicit dictum ſtatutum,ſub Rubr.ꝙ mxſculinũ genus &c.
in fi.nunc enim illud non concipiet ſm Bar.in l.j.de uerbo. ſig.
per l.Lucius.§.quæſitum,de leg.iij & tenens Ange.& Saly.in l.
quicunq;.C.de ſeru.fugit.& per Iaſ.in d.l.ſi quis id quod, colũ.
iiii.nume.xix. Vbi xd id plura xdducit,uolens iſtud procedere,
qñ talis uolũtas appareret ex coniecturis , ut etiam firmat ipſe
Dec.in dictx l.ij.col.antepen.nume.acviij.& tenet Bal. quãdo
commode non põt adaptari,conſi.xlvii.uol.v.quem citat Albe.
Bru.in ſuo repertorio,in uer.maſculinũ,uerſi.penul. & in dicto
tract.artic.v.quæſt,aiij.col.iiij.in fi.uerſi.an autem,& arti. viii.
34 quæſt.ix.col.ii.& iii.† Et in caſu pręſenti , ꝙ maſculinum non
concipit fœmininum,ex uerbis dictorum ſtatutorum ſatis col-
ligitur,primo quia facta eſt mentio in utriſq;,de nepotibus na
tis ex filijs mxſculis.Non enim ueniunt nati ex fœmina, cũ ex-
preſſe,& non ſolum diſcretiue de maſculo facta ſit mentio , &
expreſſum faciat ceſſare tacitum,ſm Abba.conſi.xxxvii. uideẽ
primo,uol.j. Vbi ad id plura adducit,& ſequitur Iaſ.adducens
alia,in d.l.ſi quis id quod,col.iiij.in aj.limit.nu. axj. & ſequen.
& facit etiam Dec.adducens alias deciſio.in d.l.ij.nume.xcvij.
35 † Prout etiam id colligitur,nam diſcretiue dictis ſtatutis facta
eſt mentio de pxtre,matre,auo paterno,& fratre carnali,& per
ſonæ generis maſculini,& fœminini ſeparatim nominate ſunt.
Si de auia ſtatuentes idem uoluiſſent,utiq; expreſsiſſent ut di-
ximus,& tradit Cor.conſi.xj.uol.j.& in quibuſdam alijs conſi.
citatis per Alber.Bru.in d.tract in v.artic.q.xiii.col.v.uerſ.plus
dicit,& uerſi.& dixit Cor.& artic.xii.q.ix.col.iii.& ſeq.uerſi.&
dixit Bal.& uerſi.& hoc maxime uecum,ubi citando Bal.conſi.
lxxxv.ſtatuto ciuitatis,uol.j.dicit expreſsionem,& nominatio-
nem factam in ſtatuto de aliquibus fœminis,eacludere ut in re
36 liquis,maſculinum non concipiat fœmininum. | Et ſuadet ex
dictis Bal.in l.in multis,in fi.de ſtat.homi.qñ de utroq; ſexu fa
cta eſt mentio in ſtatuto,cum xlijs alleg.per Iaſ.in d.l.ſi quis id
37.quod,col.iii.nume.xiii.& per Deci.in d.l.ii.nu.xcix. † Eo etiã,
quia dictum ſtatutum,quod maſculinum genus concipiat fœ-
mininum,interpretationem paſsiuam x iure communi recipit,
iuxta tradita per Bar.& alios in l.j.§.lex falci.ff.ad leg.Falci. &
in d.l.omnes populi,in vj.q.princi.& in l.ii.de leg.j.Nec ita paſ
ſim recipiendum eſt ut omni caſu concipixt , ſed interpretatio-
nes,& declarationes ſuperius deductas recipere debet.Ex qui-
bus neceſſario infertur domi.Lucretiam & Catherinam a Ty-
berio fratre dotatas potuiſſe, & poſſe una cum dicto Tyberio
uenire xd hæreditat: Leonoræ auiæ maternæ,uiriliter,& æqua-
liter,& ad cũcta eius bonx ſuccedere,in aliquo minime obſtan
38 tibus ſtatutis dictæ Ciuitatis Foroliuij.† Ad quod aliud dubiũ,
in quo quæritur,an domina Lucretia & Catherina poſsint pete
re fructus portionum dictæ hæreditatis auiæ,ad ipſas pertinen
tium,& a quo tempore.Cum omnes perceperit Tiberius eorũ
frater,

frater,ſpecialis reſolutio dari non poteſt,cum in facto nihil di-
catur,quos fructus Tiberius percepit,an naturales,uel indiui-
duales Et an illos conſumpſerit,& in quos uſus conuerterit , &
an ex eis factus fuerit locupletior,& an fuerit in mala fide,uel
in bona,& an errauerit in facto ſeu in iure , & an errorem iuris
poſsit probare. Vnde ſm ueritatem facti , & ſm probationes,
ſuper iſtis faciendas.Cum ſimus in iudicio uniuerſali, recurren
dum erit ad ea quę plenè traduntur per illa iura per doc.omnes
poſt gl.maxime Pau.de Caſt.in l.j.& ii.C.de peti.hære.& ad ea
quæ habentur in Litem ueniunt.§.fructus , & in.§. Pridie idus,
& in l.ſed & ſi lege.§.quod autem ait,& uerſic.ſcire autem,&.§.
ſeq.& in.§.conſuluit.ff.de peti.hæred.ubi poſt gl.& doc.omnes
attingunt,& ut etiam refert practica Papien.fol.mihi.x.colum.
iiii.& ſeq.uerſi.Simul cum fructibus,& ut habetur in locis ibi-
dem per eum alleg.& per alios doct.ubi.ſ.& plenius proſequit
Fran.de Cur.conſi.lxxj.Princeps defunctus,per totum,ubi ſin-
gula tangit,& ex concluſis,& dictis in locis prælleg. ſm facti
contingentiam capi, & haberi poterit uera reſolutio dubitatio
39 nis.¶ †Ad ultimam dubitationem in qua exhitatur,an renūcia
tio finis,& quietatio facta per domi.Lucretiam domi. Tiberio
eius fratri obſtet ipſę do.Lucretiæ,ita ut non poſsit ulterius ue-
nire ad hæreditatem do.Leonoræ eius auiæ,breuiter,& conclu
ſiue dicitur,dictam renunciationem nō obſtare nam facta fuit
pro cauſa dotis receptæ,& pro omni,& toto eo,quod ipſa dom.
Lucretia poſſet petere a dicto Tiberio , in bonis & hæreditate
Thomę eius patris,& Iuliæ eius matris,tam uigore legitimę &
& trebellianicę,q̃ alia quacunq; de cauſa.Nec ipſa do. Lucretia
renunciauit hæreditati auiæ,ad quam hæreditatem dicta renū-
ciatio ſe minime extendit.Cum enim ſit ſtricti iuris,in ea tantū
ueniant,quæ expreſſa ſunt,& non alia,ſm Calder.ꝯſi.v.in tit.de
præben.& Cardi.conſi.cxx.Titius obligauit ſe,in fi.& Ro.ꝯſi.
clxviii.circa primum,in princ.& tradit Dec. conſi.ccclxxix.re-
quiſitus,col.ii.nu.iii.& ꝯſi.xvii.uiſo,col.fi.impreſſo inter illa al.
40 † Cum enim non appareat renunciatio dictæ hæreditatis, mi-
nime facta præſumitur,cum non ſit uerîſimile , quem uelle re-
nunciare iuri ſuo,ut not.Bald.in l.j.in ultimo notab.C.de edic.
diui Adr.& Imo.conſi.xlia.in caſu in fi & per Dec.conſi.cccii,
41 In cā,nu.iii.† Et quia talis renunciatio fuit limitata,& reſtricta
ad bona,& hæreditatem paternam,& maternam,minime exten
ditus ad hæreditatem auiæ,ut dicit Ang.conſi.lii.Dominus Gi
lius,col.fi.uerſi.nec obſtat,& Ale.in l.j.§.ueteres,col. antepen.
ff.de acquir.poſſeſ.& Roma.conſi.clxviii.circa primum,& per
Dec.conſi.cclxvj.Ad exclusionem,colū.j.& in dicto conſi.xvii,
in fi.& tradit Are.in l.qui ſuperſtitis.ff.de acqui.hære. Cū enim
conſenſus in tali renunciatione fuerit limitatus ad dictas tantū
duas hęreditates,ulterius non porrigitur,nec adbibitus dicitur
ad hæreditatem auiæ.l.iubemus.C.ad uellcianum,& no.Roma.
conſi.cxxxj.ut retulit in fin.& Deci.dicto conſi ccclxxix.nu.vj,
42 † Et ideo adbibitus in una hæreditate non capit aliam,nam li-
mitata cauſa , limitatum producit eff ctum.l. cancellauerat.ff,
de his quæ in teſtamen.del.l.ne in agris.ff.de acquir.rer. domi.
43 † Eo etia quia talis renunciatio facta fuit ex cauſa dotationis
factæ dicto Tiberio,quę dotatio fieri debebat de bonis pater-
nis.l.fina.C.de dot.promiſſ.Et dicta cauſa finalis,qua dicta re-
nunciatio fuit facta inſpicienda eſt,& tanto magis reſtringit ip
ſam renunciationem,& dicit Are.conſ.clxiij.Verum eſt,colum.
44 iiii.& Ang.conſi.cac.Viſa,& Dec.d.ꝯſi.ccclxxix.nu.v. ¶ † Nec
obſtant illa uerba,alia quacunq; de cauſa , nam referenda ſunt
ad dictas duas hæreditates,quibus fuit renūciatum , commodè
enim,& ſalua ratione recti ſermonis ad præcedentia referri poſ
ſunt,& ad illa referenda ſunt,quis ſint generalia,ut tradit Bar.
per illum textum , in l.ſi ex pluribus.ff.de ſolutio.& probatur
in l.ſi de certa.C.de tranſactio.& ibi no.Bar.col.j.uerſi. uerba,
& uerſicu.ꝫ g'o.& ſcribentes,ibi ſequuntur,maxime Iaſ. col.ij.
45 nume.v.& ſeq.ubi ad id q̃plura adducit.† Et facit qm̄ uerba ge
neralia reſtringuntur ne quis indebitè damnum patiatur,ſecu-
dum glo.Bar.& docto.in l.fi.§.in computatione,C.de iure de-
46 liberandi,& per Dec.in conſi.ccclxxiiii.In caſu,col.fin.† Et alię
clauſulæ appoſitę in dicta renunciatione non alterant, nec am
pliant eius diſpoſitionem,cum ſint acceſſorię, & executiuę , ut
traditur in cle.j.de præben.cum alijs allegatis per Dec.conſil.
xj.Conſuluit,nume.ix.& conſi.xaj.Negari non poteſt,col.fina.
47 quę conſi.habentur inter illa xl.de per ſe impreſſa.† Minus ēt
obſtabit iuramentum præſtitum per ipſam dom.Lucretiam,ex
quo non ſupplet conſenſum,nec auget nec ampliat principalē
diſpoſitionem.l.fina.C.de non nume.pecu.& faciūt quæ ponit
Laur.Calca.conſi.xxv.nu.lv.& ſeq.& per Oldra.ꝯſi. ccxxxviii.
48 cum mulier,& Ale.conſi.axxj.uiſis,col.pen.uol.ii.† Et reſcitur
ad caſum de quo loquitur,ut per Dec.dicto conſi.ccclxxiiii. in
49 fi.& conſi.vj.in præſenti,col.fi.poſito inter illa xl.† Nec dicatur
q̃ iuramentum habet uim ſpecialis diſpoſitionis , & expreſsio-
nis,ſm Bald.in l.j.col.ii.uerſi.ii.quęritur.C.commoda. Nam ſe
cundū Bald.ibidem id procedit,ubi adeſt conſenſus, & deficit
ſolemnitas,ſecus in caſu in quo conſenſus deficit, ut etiam fir-
mat Saly.in dicta l.j.quem ſequitur ibi Ale.in additio.ad Bald.
& ponit Angel.in l.Senium.C.qui teſtamen. facere poſſunt,&
Deci.idem firmat adducens alias deciſio.dicto conſ.ccclxxiiij.
in fi.Quibus omnibus conſideratis,uera,& ſolida infertur con
cluſio dictam d.Lucretiam,& Catherinam potuiſſe,& poſſe ſuc
cedere in bonis,& hæreditate do.Leonoræ eius auię maternę,
una cum Tiberio earum fratre,uiriliter , & æquis portionibus,
Non obſtante dicta renunciatione.Nec obſtante ſtatuto com-
munis Foroliuij. Parſius Bononiæ.

ADDITIO.

¶ Quoniam poſt abſolutum conſilium in fauorem do.Ca-
therinę,& Lucretię filiarum olim Iulię circa ſucceſsionem do.
Leonoræ auiæ maternę.In quo concluſum extitit ipſas potuiſſe
ſuccedere una cum Tiberio ipſarum fratre, prędictę Leonoræ
auiæ ab inteſtato defunctæ iuribus,& rationibus ibidem dedu
ctis.Noua ſuborta fuit dubitatio prædictas Catherinam,& Lu-
cretiam a dicta ſucceſsione eſſe excluſas uirtute ſtatuti Foroli-
uienſis,diſponentis dotatam a patre,& matre,auo paterno non
poſſe ſuccedere in bonis prędictorum,ſtantibus filijs maſculis,
50 uel nepotibus maſculis,ex maſculo. † Licet enim tale ſtatutum
excluſiuum fœminarum loquatur in matre. Tamen locum ſibi
uendicat in auia materna,licet de ea in ipſo ſtatuto non ſit fa-
51 cta expreſſa mentio,conſiderata maioritate rationis.† Nam ſi
filiæ ſtantibus maſculis excluduntur ab hæreditate matris, mul
to fortius excludi debent ab hæreditate auiæ maternæ remotio
ris,& aſcendentis ex eadem linea ſecundum Bald.in l. illam, in
primo notabili.C.de colla.& Pau.de Ca.& Ale.ibi,& nouiſ. &
per Bal.per illum textum,in l.Neſennius.ff.de negoc.ge.uolen-
tem ſtatutum loquens in matre,habere locum in auia materna.
52 † Et conſiderata ratione dicti ſtatuti,de qua inferius,illud ex-
tendi debet ad excluſionem ſucceſsionis alterius perſonæ , etiā
in ſtatuto non nominatę,ſecundum Pau.de Ca.ꝯſi. cccxxxviii.
præſens caſus,col.iii.& ad id adduci poſſunt,quæ ponit Alber.
Bru.in tract.de ſtatu.fœmi.exclud.In octauo articulo principa
li,quæſt.xix.circa principium,& quę ferè in proprijs terminis
conſuluit Iaſ.conſi.cav.pręſens conſultatio,col.v.& alijs ſequē.
53 nu.iiii.uolu.iiii.† Vbi ex multis,per eum ibidem collectis,con-
cludit excluſam uirtute ſtatuti a ſucceſsione matris , uideri ex-
cluſam,etiam a ſucceſsione auiæ maternæ,& ad idem faciūt no.
per Bar.in l.ii.§.uidendum.ff.ad trebel.& alia relata per Alexā.
54 conſi.cxcviii.perſpectis,nu.iiii.uol.vii.† In quibus concluditur
appellatione matris,uenire auiam,etiam in diſpoſitione ſtatu-
taria.Ita ut ſtatutum excludens matrem,dicatur etiam exclude
re auiam,ex identitate,& maioritate rationis,ad quod etiā plu-
ra adducit Alber.Bru.in d.tract.in vj.articulo principali,in ter-
tio membro,quæſt.ii.fol.xvii.col.ii.& iii.& Iaſ.conſi.lxxx.uiſa,
col.ii.uol.iii.& Dec.conſi.lxxj.in caſu,col j.Et quia dictum ſta
tutum excludit fœminas a ſucceſsione, eſto q̃ ſolum nominet
matrem,tamen locum habebit,& in ipſa auia,& eius ſucceſsio-
ne,ut ab ea excludantur,ut citando plures deciſiones firmare uī
Ale.conſi.cxxxiiii.animaduerſis,col.j.& ij.uol.vj. Eo magis cū
ſtatutum excludat dotatam mulierem,& fœminam non nomi
natim neptes, nec filias , ut per Barto. in dicto.§. uidendum ,
55 Alber.Brun.ubi ſupra,& Iaſ.ut ſupra.† Et quia ratio prædicti
ſtatuti,quo ad deſcendentes ex maſculis,non potuit eſſe niſi cō
ſeruatio bonorum in ipſa agnatione,ut traditur in.§.ceterum,
inſt.de leg.agna.ſucce.& in l.j.§.pen.ff.de uentre inſpicien.per
Bal.in l.maximum uitium,C.de liberis pręteritis , & in l.uenia.
C.de in ius uocando. In deſcendentibus autem ex fœmina non
poteſt iſta ratio conſiderari cum in illis non adaptetur agnatio
§.j.inſt.de leg.agna.ſucce.& Pau.de Ca.conſi.cccxxxix. præſup
poſito,in fi.& quo ad ſucceſsionem fœminarum aſcendentium,
56 ratio ſtatuti non potuit eſſe niſi ipſa maſculinitatis.† Cum ma-
ſculi maiora onera,& publica,& familiaria ſupportent,q̃ fęmi-
næ,ut per illum textū dicebat Bal.in l.Titia cum teſtamēto.§.
Lucius

Lucius Titius,iſ ſecundo,de leg.ij.& Ale.conſi.lxxa. Viſo,col.
ij,uol.j.referi,& ſequitur Iaſ.in dicto conſi.cxv.col.vij. Volens
citando alios doctores,has rationes tanq̃ unicas,ſm diuerſitatẽ
perſonarũ,quibus ſuccedendum eſt haberi pro expreſsis in ſta-
tuto prædicto iuata glo.in l.quamuis.C.de fideicom.cum ſimi.
Subdens illa uerba ſtatuti,de nepotibus maſculis, ex maſculo,
ſolum eſſe referenda ad lineam maſculinam,non autem ad fœ-
57 mininam.† Ea ea igitur licitũ erit eatenſionem facere ad ipſam
auiam,cũ in ipſa uigeat,& a fortiori,ſicut in matre, ad notata p
Imolam in l.ſi nero.§.de ulro,& per omnes maxime Ale. Mod.
& repetentes,in l.ſi conſtante,in prin.ff.ſol.matri.& per eundẽ
Iaſ.citantem alios,in auctentic a quas actiones.C.de ſac. ſanct.
eccle. Et ſtatuentes apponentes illam qualitatem uidentur no-
luiſſe ſe magis declarare,& ꝯñr excludere fœminas etiam a ſuc-
58 ceſsione auiæ. ¶ † Ad quod etiam qm̃ ſtatutum excludens a
ſucceſsione aliquam perſonam,vr̃ excludere omnes deſcenden
tes ex ea,ſicut illa ſi ſuperesſet excluderetur dicta l.illam, & ar-
gumento.l.ſi uiua matre.C.de bonis maternis,cum alijs ad ple
num accumulatis per Alber.Bru.in d.tract.in vj.articulo prin.
59 in iii.membro.q.j.ſol.xvj.col.iii.& dua. ſeq. † Prout ſi filia ex-
cluditur a ſucceſsione matris,excludi etiam debet uirtute ſtatu
ti,& a ſucceſsione auiæ maternæ,cum mater, & auia ſint ęqui-
paratę,ut in auct.matri,& auiæ.C.quando mul. tute.offic.fun.
po.& in corpore unde ſumitur, & ſtatutum ſucceſsiuè factum
loquens in uno de æquiparatis,locum etiam ſibi uẽdicat in alio
æquiparato nõ expreſſo,ut traditur in l.ſi quis ſeruo.C.de furti.
iuncta l.ut tantum.ff.de ſer.corrup.& per gl.in l. quod uero.ff.
de legi.& per ſcribentes,in l.ij.de le.j.& in l.Marcellus,in prin.
60 ff.ad trebellianum.¶ † Potiſsimum cum exret ſtatutum eiuſdẽ
ciuitatis diſponens,procedendum eſſe de ſimilibus ad ſimilia,
ad no.in l.nõ poſſunt,& in l.ſeq.ff.de legibus,& in l. qđ nerua.
61 ff.de poſi.& per Moder.in c.tranſlato,de conſtitu. ¶ † Eo etiã
qm̃ ipſa auia cenſetur ſubrogata in locum ipſius matris , & ſub-
rogatum ſapit naturam eius,in cuius locum ſubrogatum eſt.l. ſi
cum.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis cautio.per Barto. in l.iij.§. hæc
actio.ff.ſi quia teſta.lib.eſſe iuſſ.fuer.& per omnes diffuſe in l.
62 certi cõdictio,in prin.ff.ſi cer.peta.¶ † Quibus minimè obſtãt,
dico ſtatutum prædictum nullo modo excludere dictas neptes
a ſucceſsione auiæ prædictæ,cum hoc in ſtatuto minime legañ,
nec exprimatur,& illud ſit correctorium iuris communis,& ſtri
ctiſsimè intelligendum,& qualitas in prædicto ſtatuto expreſſa
minime poſsit adaptari ad caſum præſentem,dum ad ſucceſsio
nem matris,uocat filios maſculos ſuperſtites , uel alios maſcu-
los deſcendentes ex filijs maſculis,ut plenè deduximus in conſ.
63 ¶ † Et cum uerba dicti ſtatuti minimè conueniant dicto Tibe
rio,ꝯñr ipſius diſpoſitio minimè conuenit.l.iiii.§. totiens , ubi
Barto.& alij nota.ff de damno infecto.l.ita autem,in prin. ubi
Bar.ff.de admini.tuto.l.quod conſtitutum.ff.de teſtamen.mil.
cum alijs adductis per Iaſ.d.conſi.cxv.in princ.ubi etiam col.ii.
iii.& iiii.in hanc ſnĩam,q̃ plura alia adducit,q̃ iam uideri poſ-
ſunt,& concludunt in terminis iſtis filiam excluſam a ſucceſsio
ne matris,ſtante maſculo non dici excluſam a ſucceſsione auiæ
64 maternæ.¶ † Et in ſpecie ſtatuti excludentis fœminam a ſuc-
ceſsione matris , ꝙ non dicatur ipſam excludere a ſucceſsione
auiæ maternę, firmat Fulgo. conſi.liiii.Item ꝙ quęlibet hære-
ditas,cui conſi.ſe ſubſcripſerunt do.Chriſtopho.de Caſtilio. &
alijs doc.Pataui.de capitibus liſtę , facit etiam quod uult Paul.
de Ca.conſi.clxxj.pręſens caſus,& cõſi.cccxxxix.præſuppoſito,
col.iiii.& ſeq.& Laur.Calca.conſi.xj.ꝙ non præſumatur, colũ.
viii.& ſeq.& ipſemet Iaſ.conſulendo idem ſequitur,ut eſt uide-
65 re conſi.præallegato.lxxa.uol.iii.per totum,col.fi. † Volens,ꝙ
qm̃ ſtatutum eſt derogatorium iuris alterius ut eſt præſens , in
quo nullus dubitat,tunc nomine matris,non uenit auia mater-
na,ſm Bal.in l.ij.C.de bonis maternis,cum alijs per eum ibidẽ
66 adductis.¶ † Et ꝙ excluſa a ſucceſsione unius,non cenſeañ ex-
cluſa a ſucceſsione alterius,& ꝯñr excluſa a ſucceſsione matris
non dicatur excluſa a ſucceſsione auiæ, multa adducit Decius
d.conſi.lxxj.colum.ij.& iij.& q̃ plura alia colligit,& accumulat
* Alber.Bru.aſſerens hanc eſſe magis* communem in dicto trac.
in viii.articulo principali.q.aia.uerſi.ꝯrium vr̃ dicendum ratio
nibus ibidem per eum adductis,& fuit ſententia Iacob.Butri.
Ex quo caſus de auia in ſtatuto fuit omiſſus,ꝯñr remanet in di-
ſpoſitione iuris communis,ut referi,& ſequitur Bald.in l.quod
uero.ff.de legi.& conſi.ccccxlvij.ſtatuto cauetur,uol.iiii.& ſcri
bentes,in d.l.illam,& Ale.d.conſi.cxcviij.col.fi.nu.xv.uolu. vj.

67 † Vbi apertè iſtud firmat,appellatione matris,non uenire auiã
qm̃ in ſtatuto fit mentio de deſcendentibus ex linea paterna,uel
68 ex linea maſculina,ut eſt in caſu præſenti. † Et potiſsimũ Alex.
ibi,col.fi.nu.xvij.& duobus ſeq.firmat abſq; dubio iſtud proce
dere,qm̃ extaret aliud ſtatutum quo diſponeretñ,ut extat in præ-
ſenti diſceptatione, uerba ſtatuti debere intelligi prout iacẽt,&
prout uerba ſonant,ita ꝙ non recipiant aliquam interpretatio-
nem,hoc enim caſu ſtatutum loquens de matre, nullo mõ ex-
tendetur ad auiam,& iſta erit uera deciſio præſentis diſcepta-
tionis,ut inferius dicetur,& eam ſequitur Alex.licet non addu-
cat Alber.Brun.ſ.citatum in dicta xix.q.col.ij.uerſicu. Item an
adſit aliquod ſtatutum mandans.&c.& per eundem in eodem
tractatu,in v.artic.prin.q xxix.fol.x.colũ ij.& iij.& alij infra ci
tandi.Quæ eo magis comprobabitur,& clara patebit ex reſpõ-
ſionibus,& ſolutionibus dandis ad ꝯria,& obiecta, deducta ſu-
perius.¶ Non obſtat igitur illud quod primo loco dicebañ ſta
tutum loquens de matre habere locum in auia,ſecundum Bald.
& alios in d.l.illam.C.de colla.& in l.Neſennius.ff.de neg.geſ.
69 & per Bar.in d.l.il.§.uidendum,cum concor.† Nam illa omnia
loquuntur,quando ſtatutum excludit matrem a ſucceſsione ali
cuius. Tunc enim a fortiori uidetur excludere auiam ulterioris
gradus,quæ mediante matre iungebatur illi , cui prætendebat
ſuccedere de iure communi,& iſto caſu excluditur, quia uiget
identitas,& maioritas rationis,ut traditur in deciſio. ſuperius
adductis,quæ ratio minimè poteſt adaptari ad caſum præſentẽ,
quando ex oppoſito quis excluditur a ſucceſsione matris,ut ui
deatur excluſus a ſucceſsione auiæ,cum tale ſtatutum ſit dero
gatorium iuris alterius , & loquatur de matre tantum ſecundũ
Bal.in d.l.ii.C.de bonis mate.& Iaſ.d.conſi.lxxa.col.fi.Et quia
excluſus a ſucceſsione unius non dicitur excluſus a ſucceſsione
* alterius,etiam ſi dari poſsit rationis identitas,ſm *communem
opi.ſuperius relatã etiã obiectio ceſſat,qm̃ i caſu præſenti adeſt
aliud ſtatutum,uolens omnia ſtatuta communis Foroliuij de-
bere intelligi,ut iacent uerba,pure , & ſimpliciter a quibus di-
ſponiñ nõ debere recedi,nec illa debere recipere interpretatio-
nem aliquam,& hoc caſu appellatione matris non uenit auia,
etiam ſtante rationis identitate,ſm Alex.d.conſi. cxcviii.in fi.
uol.vj.& Alber.Bru.ſupra citatum, & dicemus inferius. Et ex
iſtis tollitur illa obiectio,in qua dicebatur unicam rationẽ fuiſ-
ſe prædicti ſtatuti,& illã debere haberi pro expreſſa,& ꝯñr cõ-
70 prehendere auiam. † Prout etiã ceſſat,qm̃ tale ſtatutum eſt cor-
rectorium iuris communis,ut omnes concedunt,& limitate ac
reſtrictiuè loquitur,uocando natos ex filijs maſculis,& ꝯñr ſtri
cte debet interpretari,ut in terminis noſtris dicit Alex.d.conſi.
cxcviij.col.fi.num.xv.& no.Bar.& alij in d.§.ſi uero,& in d.l.ſi
conſtante,& in l.omnes populi.col.pen.uerſicu.iiii.quęro ff.de
71 iuſti.& iu.& in auct.quas actiones.C.de ſac.ſan.eccl. † Et talis
diſpoſitio inducta iure ſtatuario non debet extendi,nec in con
ſequentiam trahi,prout traheretur quãdo eſſet ius regulare , ut
firmat Deci.allegando plures deciſio.conſi.cccxliiii.concurrit
72 col.ij.num.ii.& ſeq. † Et ratio illa agnationis conſeruandę ſeu
maſcolinitatis,minime in præſenti ſtatuto deſcripta , limitáda,
& reſtringenda uenit in perſonis tantum illis nominatis,& ex-
preſsis,& nõ in alijs,ſecundum Bal.in l.ſed & ſimiles,in prin,ff.
de excuſa.tuto.& in l.ſi defunctus,col.ii.C.de ſuis,& legi.& p
Ale.conſi.xcvij.col.fi.uol.ii.& conſi.ccvii.col.fi.nu.xxs.uol.vj.
& plene proſequitur Deci.conſi.cclxj.ſuperioribus,col.pe.uer.
ultimo nõ obſtat,& conſi.cclxxxvij.in ciuitate,col.v.num.x. &
conſi.cccix.uiſo.col.pe.nu.vij.& conſi.ccccl.uiſo, nu.vj. & ſeq.
& conſi.cccclxj.in prin.& So. .conſi.cxvj.col.iiii.uolum.iii. Ex
quibus patet illam rationem conſeruandę agnationis ſeu ma-
ſculinitatis diuerſimode conſideratam per Iaſo.d.conſi.cxv.ſ.
relatum,quo ad ſucceſsionem aſcendentium maſculorum , uel
fœminarum nihil obſtare præſenti diſceptationi. Nam cũ quę-
libet præſumpta ſit,& non ſcripta,minime uenit extendenda,
licet unica eſſet. Et quia illa uer.maſculis,ex maſculo , conſide-
rantia lineam non poſſunt extendi ad auiam maternã,ut firmat
73 Alc.ſupra citatus. † Et quia illa expreſsio de auo paterno facta
in dicto ſtatuto eſſet iam fruſtratoria cum appellatione patris
contineatur auus paternus ſicut appellatione matris continetñ
auia materna ex larga ſignificatione,& tñ ſtatuẽtes locuti ſunt
tantum de auo paterno ex hoc excludentes auiam maternam
non ex alio niſi qm̃ noluere illam comprehendi ut plene dedu-
ximus in conſi.uui etiam apertiſsime oſtendimus illam qualita
tẽ a ſtatuto expreſſam de deſcendentib.ex linea maſculina &c.

nor

non poſſe ucrificari reſpectu auię maternæ, ſed ſolum in de-
ſcendentibus ex linea maſculina & ceſſante qualitate a ſtatuto
requiſita ceſſabit omnimoda ſtatuti diſpoſitio iuribus & deci-
74 ſionibus ibidem per me adductis.† Nec obſtabit quod dicebãt
ſtatutum nominatim non excludere filias ſeu nepres ſed tantũ
mulierem dotatam nam iſtud totum retorquetur in oppoſitum
dum ſtatutum excludit dotatam tantum, quæ qualitas non põt
adaptari reſpectu ſucceſsionis auiæ maternæ, ut pleniſsime de-
duxi in conſi. nec conſiderandum uenit an ſtatutum excludat fę
minas an uero nominatim filias ſeu neptes ut dicebant doct.s̃.
citati poſt Bar. in d.§. uidendum q̃m doctri. illa tendit ad aliud,
q̃n uidelicet ſtatutum excludit matrem ut uideãtur excluſi oẽs
uenientes per illam, ſ̃m Bald. & alios, in d.l. illam. C. de colla. &
diximus. s̃. in reſolutione primæ obiectionis, qui non eſt caſus
præſens, cum modo tractemus de excluſione fœminarum, ſeu
mulierũ dotatarum, ſtantibus maſculis natis ex maſculis, ab hæ
reditate matris, non enim uidentur excluſi ab hæreditate auiæ
maternæ, ut deduximus, & cum iſta ſint diuerſa, nõ bene inferẽ
75 de uno ad aliud, uulg. l. Papinianus exuli. ff. de minor.† Eo etiã,
nam illud uolens excluſa matre uideri excluſos oẽs attinentes
defuncto, mediante perſona matris, non ita indiſtincte, & paſ-
ſim conceditur, q̃m ſtante diuerſitate rationis, & qualitatis a ſta
tuto expreſſę, ut ſtatim dicam docto. ꝯrium firmant, ut eſt uide
re ex ſcriptis Bald. & aliorum omnium in d.l. illam, & maxime
cum ſtatutum excluſiuum intelligatur ſolum in perſonis expreſ
ſis, & nominatis limitate, ut diximus, & firmat Bal. in l. ſi defun
ctus, col. j. C. de ſuis, & leg. ubi uult illud dictum non procede-
re q̃n aliæ regulæ iuris ꝯrium ſuadent, & qualitas a ſtatuto requi
ſita ꝯrium innuit, ut proprie eſt in ſtatuto pręſenti, & Bal. in hoc
ſequitur aperte Alber. Bru. in dicto trac. in vj. artic. princi. in iij.
76 membro. in ij. q. circa fin. † Et ex iſtis etiam infertur ad reſolu-
tionem alterius obiectionis ſuperius factæ in qua dicebãt, auiã
eſſe ſubrogatam loco matris, & ſubrogatum ſapere naturã eius
in cuius locum ſubrogatur, ꝯñr excluſa a ſucceſsione matris di-
77 cetur excluſa a ſucceſsione auiæ ſubrogatæ loco illius. † Ceſſat
enim obiectio iſta, tum quia uenientes ad ſucceſsionem auię ue
niunt de iure cõmuni, & proprio, & ex propria ipſorum perſo
na, & directo ſuccedunt auiæ, principaliter, & de per ſe conſide-
ratę, ut in auct. de ſucce. ab inteſta. §. j. & deſcendentes auiæ ex
filia minime ſuccedunt illi, ut ſubrogatę loco matris, nec iſtud
reperitur iure cautum, cũ ueniant iure proprio, ut per illum tex.
dicit Bar. in l. ij. C. de liber. & poſthu. cum alijs alleg. per Are. in
l. is poteſt, col. ij. uerſi. ſed in contrarium. ff. de acquiren. hæred.
78 † Pręterea regula illa de ſubrogatione, minime procedit, q̃n in
ſubrogato non uiget eadem qualitas, quæ uigebat in illo cuius
loco ſubrogatur, ut allegando iura concludit Alex. conſi. cvij.
uiſo, col. ij. uerſicu. & ſimilis, uol. ij. & ponit Fely. in c. ſuper his,
nu. xvj. col. v. de accuſ. & Moder. in l. certi cond. ctio, in prin. ff.
79 ſi cer. pet. † Qualitas autem ſtatuti noſtri eſt, ꝙ filius maſculus,
uel nepos maſculus ex maſculo, excludat fœminas, quæ conuę
nit matri, cum Tiberius ſit filius maſculus, ſuus non autem põt
conuenire Leonoræ auiæ maternæ, cũ Tiberius non ſit illi ne-
80 pos, maſculus ex maſculo, ſed ſolum ex Iulia fœmina. † Et ex
iſtis tollitur alia obiectio ſuperius facta de alio ſtatuto diſpo-
nente procedendum eſſe de ſimilibus ad ſimilia, nam in materia
noſtra nulla adeſt ſimilitudo, ſtantibus uerbis ſtatuti, & conſide
rata qualitate in illo expreſſa, de matre ad auiam, ut tam deduxi
81 mus.¶ † Prout etiam ceſſat obiectio, nam ſi aliqua in aliquib.
eſſet ſimilitudo, de matre ad auiam, non propterea in correcto-
rijs, ut eſt caſus præſens facienda eſt extenſio ad plenè tradita in
auct. quas actiones. C. de ſac. ſan. eccleſ. & per Moder. in l. ij. de
82 leg. j. † Nec ſtatutum caſum correctorium exprimit, ut in illo
fieri debeat extenſio ad ſimile. Et quia hoc eſſet derogare iuri
tertij, ut omnes admittunt, merito ſtatutum iſtud, caſum hunc
non habet comprehẽdere in damnum illius, ut poſt gl. tradunt
omnes, maxime Ale. in l. fi. §. in computatione. C. de iure delib.
83 ¶ † Minus ob. illud in quo dicebatur, matrem, & auiam de iure
antiquo eſſe parificata, & ꝙ lex noua, loquẽs in uno, debet aliũ
caſum comprehendere. Nam ęquiparatio illa matris, & auię, nõ
procedit indiſtincte, & omni caſu, & tale præſuppoſitum non
eſt ſemper uerum, & quia aliquo caſu poteſt ceſſare, ab eo non
eſt arguendum, ut dicunt Fulg. & Saly. in l. mancipia. C. de ſer.
fugi. & alia adducit Dec. conſi. ccxcj. uiſis, nu. vij. unde data in-
ſtantia, corruit conſequentia. c. ſicut urgeri, prima. q. j. & inſtan
tia diuerſa colligitur ex nota. in auct. de functo. C. ad tertulli. &
in auct. ſicut. C. de legit. hæred. iunctis traditis per Saly. in dict.
84 auct. matri & auiæ, col. iij. in viij. q. † Et quia licet in tutela ma-
ter, & auia uideantur æquiparatę, tñ iſtud non eſt in ſucceſsio-
ne, ut ad plenum attingunt Soci. cõſi. cliij. Pulchra, col. fi. uol. ij.
85 & Dec. conſi. xvj. Et diligenter fere per totum. † Præterea illa
regula uolens, ꝙ duo æquiparata, &c. procedit q̃n ſunt æquipa-
rata per niã regulę, ut dicit Areti. in l. Gallus. §. & quid ſi tantũ.
ff. de liber. & poſthu. in iiij. notabili. & Soc. in l. ſi mihi, & tibi. §.
regula, de leg. j. & Moder. in l. ij. eod. titu quod minime eſt con
86 ſtitutum in caſu præſenti, unde &c. † Prout ẽt obiectio ceſſat,
nam illa regula procedit in caſu æquiparato. & non in alijs, &
in caſu indiuiduo æquiparatio eſſet uniuerſalis, quę omnia pe
nitus ceſſant in caſu præſenti, & ita concludit Ludo. Rom. cõſi.
clxxix. Ampliſsime doctor. uerſi. tertio reſpondet Matheſillan.
in tract. exten. col. vj. & tradit Alber. Bru. in materia noſtra ſuc
ceſsionis in d. trac. in vj. artic. princ. in iiij. membro. q. xxvj. fol.
xxviij. col. ij. & in viij. artic. prin. q. xxij. col. pe uerſic. & pro iſta
87 opi. fol. xl. col. ij. in priu. † Et potiſsimum quando per hanc ex-
tenſionem corrigeretur ius commune, ceſſabit argumẽtum de
æquiparatis, ſi talis æquiparatio non eſt uniuerſalis, uel in indi-
uiduo, ſecundum prædictos doct. & alios citatos per ipſum Al-
bertum Bru. Vbi ſupra, et etiam cum qualitas requiſita a ſtatu-
to, licet ſit adaptabilis ad matrem, non poſsit modo aliquo ada
ptari ad ipſam auiã maternam, ut ſuit deductum, ꝯñr talis ęqui
88 paratio nullius erit conſiderationis. ¶ † Poſtremo non obſtat
allegatum conſ. Iaſ. cxv. uol. iiij. Nam ipſe Iaſ. contrarium, & ſic
pro iſta noſtra opinione conſuluit dicto conſi. lxxx. uolu. iij. ut
ipſemet fatetur in d. conſi. cxv. in fi. Et licet ibi dicatur, quod cõ
ſuluit pro opinione ꝯria, propter aliud ſtatutum, de quo in Ru
brica, quomodo ſucceſsio defer. & quod in illo fecit præcipuũ
fundamentum illius conſultationis, iſtud apertiſsimè oſtendit
eundem Iaſ. ſentire pro hac opi. noſtra, & pro iſta noſtra conſul
tatione, in qua nullum aliud extat ſtatutum, quod urgeat, niſi
illud poſitum ſub Rub. quod mulier dotata, &c. Illud enim de
quo in Rub. de ſucceſ. ab inteſ. nihil prorſus facit. Et ꝙ ipſe Iaſ.
ſuper alio ſtatuto ſe fundet in dicta ſua conſultatione, ſatis oſtẽ
ditur ex deductis per eum in eodem conſi. col. v. nu. iiij. uerſicu.
ſed præmiſsis, & in ſeq. col. maximè dum reſpondet ꝯrijs, in qui
bus potiſsimũ fundamentum facit ſuper alio ſtatuto, quod pe-
nitus ceſſat in caſu præſenti, & dum Iaſ. ibi col. v. uerſi. confir-
matur, citat Bal. in d. l. illã, & alias deciſ. concor. & l. ſi uiua ma-
tre. C. de bon. mater. nihil faciunt ad caſum præſentem ut dedu
ximus. s̃. ex quo caſus illi ſatis ſunt diuerſi a noſtro, & qualitas
in noſtro ſtatuto requiſita non conuenit auię, prout ratio ibi
conſiderata cõueniebat. Nec obſtat quod dicit ibi Iaſ. colũ. vj.
uerſi. ſecundo principaliter, uolens auiã aſſumere locum matris
& ſubrogari loco ipſius. Iſtud enim nihil eſt, ut apertiſsimè ſu-
perius deduximus. et ſexui maſculino, uirtute ſtatuti cauetur
in caſibus tantum a ſtatuto, limitate expreſsis, non autẽ in alijs
ut s̃. probauimus, non obſtante identitate rationis, etiã ſi unica
tantum poſſet conſiderari, & dum ipſe Iaſ. ibi, col. vj. & ſequen.
uerſi. iij. principaliter, conſiderat in pręſenti ſtatuto non poſſe
conſiderari, niſi unicã rationem circa hæreditatem aſcendentiũ
maſculorum, conſeruationem uidelicet agnationis, & familiæ.
Circa uero ſucceſsionem aſcendentium fœminarum, illam ſolã
maſculinitatis, quæ uĩ extendi etiam ad auiã. Reſpondetur hoc
etiam conceſſo, nihil obſtarę, cum tales rationes nõ ſint exp̃ſſę
in ſtatuto, ſed ſolum præſumptæ, & tñ comprehendentes ca-
ſum expreſſum, & limitatum, & non alium, ut. s̃. probauimus, &
tollitur obiectio funditus. Nam dicta ſua non procedunt quan
do extarẽt aliud ſtatutum, ut in caſu noſtro extat, diſponẽs uer-
ba ſtatuti debere intelligi, ut iacent, & non recipere aliã inter-
pretationem, ut deduximus. ã. & dicemus inferius. Minus obſt.
quod ipſe Iaſ. ibi dicit col. vij. & viij. uerſ. iiij. principaliter, dum
conſiderat illas dictiones uniuerſales. l. quælibet hęreditas aſcẽ
dentium, & aliã, quibuſcunq; deſcendentibus. Item, & tertiam,
excluſis ſemper fœminis, propter quas motus fuit ad cõſulendũ
in illo caſu, ut ipſemet ſentit col. ix. uerſi. & in primis, & uerſi. v.
pro iſta parte. Iſta enim ſua conſideratio apertiſsimè facit pro
hac noſtra præſenti conſultatione, q̃m in ſtatuto noſtro nulla
adeſt clauſula illarum trium clauſularum, ſuper quibus Iaſ. fa-
cit fundamentum, & propter quas conſuluit, quibus ceſſantib.
& ceſſante etiam alio ſtatuto, de quo ſupra, & ſuper quo Iaſ. fe-
cit pręcipuum fundamentum, apertiſsimè oſtenditur ipſum ſen
tire ſententiam noſtram, argu. c. cũ ceſſante, de appell. & l. adi-
gere

89 gere.§.quamuis.ff.de iur.patr.† Prout,& concluſiuè & ſine replicatione aliqua conſi.Iaſ.prꝫalleg.cum omnibus ibidem per eum adductis nihil obſt.qm̃ in caſu noſtro præſenti adeſt aliud ſtatutum,diſponens omnia ſtatuta Foroliuij debere intelligi ſecundum ꝙ uerba iacent,& ꝙ illa non recipiant aliam interpretationem,quod ſtatutum minime aderat in caſu quo ipſe Iaſo. conſuluit,& qm̃ in caſu noſtro adeſt dictũ ſtatutum uera,& indubitata reſultat concluſio,ultra ſuperius adducta,illud ſtatutum excludens dotatam a ſucceſsione matris,nõ uendicare ſibi locum in ſucceſsione auiæ maternę,ita punctaliter tradit Alex. in d.cõſi.cxcviij.col.fi.uol.vj.& iſtud apertiſsimè firmat Alber. Bru.in d.tract.in vj.artic.prin.in iiij.memb.q.xix.col.ij.uerſic.
90 an adſit.fol xxxviij.col.iij.† Huiuſmodi .n. ſtatutum diſponẽs uerba intelligi debere,ut iacent,& ut litera ſonat,& in illis non dari interpretationem,excludit omnem penitus extẽſionem ẽt illam quæ ueniret ex identitate rationis.Item, & ex maioritate.Iiam,& illam quæ ueniret ex unica tantum præſumpa,ſecundum Areti.conſi.cxlv. licet ſtatuta,& in l.Gallus.§.inſtituens. ff.de liber.& poſthu.cum alijs ad plenum accumulatis p Alber. Bru.in d.trac.in v.artic.princi.q.xxix.col.j.& ij.fol.x.& per oẽs ſcrib.& repetentes,poſt Bar.in d.l.omnes populi,in vij.q. prin. & per Iaſ.conſi.l.pro notabilibus,col.ij.nu.iij.& conſi.lij. uiſis, col.ij.nu.j.uol.j.& conſi.ccv.in regia,col.vij.nu.iij.uol.ij. & pleniſsimè per Fran.de Cur.Iunior,conſi.vj.præſupponitur,col.vj. & duabus ſeq.uerſi.ad cuius probationem,quod eſt poſiuũ poſt ſuum trac.de ſeu.ubi omnib.alijs ꝯrijs reſpondet. Patet igit ex iſtis apertiſsimè dominos arbitros male fuiſſe arbitratos, cõtra dictas Catherinam,& Lucretiam in fauorẽ dicti Tiberij,ex quo uere tale ſtatutum non poteſt extendi ad ſucceſsionẽ auiæ ma-
91 ternę.† Conſtat etiam tale arbitramentum fuiſſe , & eſſe nullũ qm̃ ipſi laudarunt prout in cedula,quæ non fuit tunc producta, nec exhibita,nec de ea in actis conſtabat,ut in terminis firmat domi.Lanfranch.in tract.de arbitr.in ulti.par.princ.q.xl.& Io. Bap.de S.Blaſio in trac.de differen.inter arb.& arbitrato.quęſ. lxxxv.Ad quod faciunt tradita per doct.in c.cũ uenerabilis , de exceptio.& per Fel.in c.ſi pro debilitate,col.fi de offi. deleg. & Iaſ.in l.ait prætor.§.ſi iudex,nu.xix.ff.de re iudic.dum loquunẽ de ſñia lata prout in conſi.quod non fuit productum in actis, nec apertum,ut ſit nulla,& nõ ualeat. Ibidem Pariſ.ubi.ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur , ſi ante euentum conditionis fideicommiſſarius mortuus eſt,ſed contra, nu.10.& alijs ſeq.& 44.*
2 *Et reprobatur opi.gl.tenentis contrarium,& nu.18.*
3 *Poſiti ſub conditione non dicuntur uocati,nec diſpoſitiuè poſiti,cõtra nu.36.37.45.*
Et ſi uocauit ſuperſtites,non uidetur eorum filios uocaſſe , contra nu.35.& 46.
4 *Incluſio unius,eſt alterius excluſio,cõtra nu.47.quando in utroq; eadem uiget ratio.*
5 *Et quod teſtator non expreſsit,non dicitur uoluiſſe.*
6 *Valet argumentũ in ſubſtitutionib.dicere,iſtud nõ dicit ſubſtitutio.*
7 *Caſus omiſſus erit decidendus ſecundum ius cõe,ſed contra,nu. 51.*
8 *Verba,tunc,& illo caſu,non uidentur poſſe trahi ad alios,ſed cõtra nu.52.& 53.*
9 *Et extẽſio non uidetur poſſe fieri de perſona ad perſonam,in ultimis uoluntatibus,ſed contra,nu.54.& alijs ſeq.*
10 *Teſtatoris mens,eſt potiſsimum attendenda.*
11 *Potiſsimum in fideicommiſsis,quæ ex coniecturis inducuntur.*
12 *Et etiam uerbis negatiuis,ſi per ea de mente conſtat.*
13 *Et magis mens,quàm uerba attenditur,& nu.50.*
14 *Et ex coniecturata mente receditur a uerbis.*
15 *Et teſtator poteſt facere nõ tranſmiſsibile,trãſmiſsibile,et ecõtrario*
16 *Et poteſt inducere,ut fideicommiſſum conditionale tranſmittatur.*
17 *Et ſatis eſt circa iſtud coniecturatam mentem apparere,& nu.18.*
19 *Et coniectura capitur,ſi teſtator conſiderauit maſculinitatem , & nu.38.& 39.*
20 *Quæ arguit fideicommiſſum eſſe tranſmiſsibile ad deſcendentes.*
21 *Geminatio enixam oſtendit uoluntatem.*
22 *Et iſta cauſa maſculinitatis,ita uiget in nepote ſicut in filio.*
23 *Vbi eadem ratio,idem ius.*
24 *Fideicommiſſa ampliantur,& reſtringuntur ex cauſa , & ratione quibus teſtator fuit motus.*
25 *Et haberi debet pro expreſſa,quia unica.*
26 *Et quia alia ratio non poteſt conſiderari niſi iſta.*
27 *Et ſi idem diſpoſuiſſet,ſi fuiſſet interrogatus,& nu.40.*
28 *Per fideicommiſſum ſucceditur teſtatori.*
29 *Et quia proprijs filiabus modicum reliquit,& eas priuauit inſtituẽda maſculos.*
30 *Et etiam quia cum ſubſtitutione,concurrit ius accreſcendi.*
31 *Ratione unionis,et adiuncti,quis cõſequitur,quod ex ſe nõ haberet.*
32 *Et quia fecit mentionem de filijs filiorum.*
33 *Et eam feciſſe dicitur,ut ad eos bona tranſirent.*
34 *Et ſi conditionaliter,ſit facta tamen habere dicitur teſtatoris uoluntatem .*
35 *Et idem quando ſubſtituit ſuperſtites,& nu.3.*
36 *Poſiti in conditione ueniunt,ſi apparet de coniecturata mente teſtatoris,& nu.3.& 37.*
38 *Et quid ſi expreſsè fecit mentionem de maſculis,& nu.19.& 39.*
39 *Et ſumus in diſpoſitione iuris communis,non ſtatutaria.*
41 *Et idem ſi in patria extaret conſuetudo iſtud firmans.*
42 *Filias grauatas,de rebus fideicommiſſo ſubiectis teſtari non põt.*
43 *Et alienata per eum computantur in ſuam legitimam, & trebell.*
48 *Coniectura apertiſsimam inducunt probationem.*
49 *Quod uenit ex mente,& ſententia,dicitur expreſſum.*
52 *Dictio tunc,denotat extremitatem.*
Et ea non obſtante,fit extenſio ad caſus ſimiles,& nu.53.
54 *Diſpoſitio teſtatoris,extenditur de perſona,ad perſonam quandoq;*
58 *Contra Areti.& Deci.& nu.56.57.58.& ſeq.*
59 *Declarantur dicta in paragr.Griſogonus,de uerb.obl.*
60 *Opinio magis æqua tenenda,& ſi arctior.*
61 *Prohibitio de non alienando facta uni perſonæ, extenditur quandoq; ad alias,& nu.60.*

CONSILIVM L.

EX TESTAMENTO Condito per.q.Magnificum d.Opizonem de Raſponis,nobilem Rauennatem dubium exoritur,an inductum fuerit fideicommiſſum,nedum in fauorem d.Gabrielis eius filij inſtituti,& ſubſtituti , ſed etiam inductum dicatur in fauorẽ filiorum dicti domini Gabrielis,maſculorum, & nepotũ ipſius teſtatoris,ex eo qm̃ d.Raphael nepos teſtatoris ex Paulo eius filio prædefuncto , & cohæres inſtitutus mortuus extitit nullis relictis filijs.Inſtituit namq; ipſe do.Opizo æquis portionibus d.Gabrielem filium,& Raphaelem nepotem,hæredes uniuerſales,& cuilibet ipſorum ſubſtituit æqualiter pro medietate,uulgariter,& per fideicommiſſum,& uoluit adueniente caſu,ꝙ aliquis ipſorum deceſſerit ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus,ꝙ tunc,& illo caſu ſuperſtes habeat hæreditatem prædefuncti ſine filijs maſculis.Et ulterius dictus teſtator , filias ſuas fœminas quatuor particulares hęredes inſtituit ſuper dotibus prohibens ipſas aliud non poſſe petere &c. Et qm̃ mortuo dicto teſtatore poſtmodum deceſsit ipſe Gabriel,relictis Magnifico d.Opizono,& Io.Galeotto filijs maſculis, & ſucceſsiue deceſsit d.Raphael nullis relictis filijs,quo ſtante d.Opizo iunior declarari cupit an ipſe uirtute dicti fideicõmiſsi ſuccedere poſſit dicto teſtatori iuxta l.cohæredi.§.cum filię.ff.de uul.& pup.
1 cum ſimi.† In qua difficultate prima facie dicendum vr̃ , dictũ fideicommiſſum expiraſſe,ex quo do. Gabriel ſubſtitutus Raphaeli,mortuus extitit ante ipſum Raphaelem, nec potuit tale fideicõmiſſum conditionale tranſmittere ipſe Gabriel ad dictos eius filios,cum fideicommiſſum conditionale non trãſeat in hęredem,ſi fideicommiſſarius ſubſtitutus moritur ante euentum conditionis,ſicut contingit in caſu pręſenti, ut habetur in l.j.§.ſin aliquid ſub conditione,& ibi Bal.& alij col.j.uerſi. quero nunquid.C.de cadu.tol.& vr̃ tex.ſm̃ ꝙ ibi doc. conſiderant in
* l.hęredes mei.§.cum ita.ff.ad treb.& eſt conclu.gl.* cõmuniter approbata per Bart.& reliquos omnes in l.unica.C.de his qui
2 ante aper.tab.Et licet gl.in l.is cui.ff.de actio.& obliga.teneat
* ꝯtrium in filijs.Tamen * communiter reprobatur per Bart.ibi, & in l.j.col.iiij.uerſic.item dicit Dyn.de leg.j.ubi ſcrib.omnes iſtud ſequuntur,ut facit etiam Bald.in l.in cauſæ,la ſecunda.§. Pomponius.ff.de minor.& Alc.conſi.xcij.ſuper eo,col.ij.uolu. iij.& Soc.conſi.lxxvij.in præſenti,col.j.in fi.uol.j.& Cor. conſi.
3 clxxx.multitudo,uol.iiij.cum alijs concord.† Nec ipſe d. Opizo iunior poterit uenire ad dictum fideicommiſſum , ex perſona propria,tanq̃ filius d.Gabrielis,ex quo nominatus , & poſitus eſt ſub

eſt ſub conditione tantum,& poſiti in conditione non dicũtur
vocati,nec poſiti in diſpoſitione,& ideo ueniunt excludendi.l.
ſi quis ſub conditione.ff.ſi quis omiſ.cau.teſtam.& traditur per
gl.Bar.& alios,in l.Lucius.ff.de hære.inſt.ut ad plenũ tanguot
docto poſt Bar.in l. Centurio.ff.de uulg.& pup.in illa.q.Ao ua
leat ſubſtitutio in filijs filiorum,& per Alc.cõſi.claxv.uiſo tit.
uol.ij.& Soc.in l.cum auus,car.pe.& fi.uerſi.eſſet etiam hic di-
ſcutiendus.ff.de condi.& demon.& Fran.de Cur.cõſi.xlij.quia
inquit,col.ij.& iij.& duobus alijs conſi.ſeq.cum ſim.Eo magia
quoniam dictus teſtator,uno hæredum moriente ſine filijs, uo
cauit ſuperſtitem,& ſic alium cohęredem inſtitutum, caſu quo
ſopereſſet,ꝯñr non eius filios.§.hoc etiã,in uer.ſuperſtites,inſt.
4 de leg.agna.ſucc.† Et incluſio illius ſuperſtitis excludit alios,
arg.l.cũ prętor,in prin.ff.de iudic.& c.non oe,extra de ꝑſump.
5 †Ad quod ẽt quia ſi teſtator uoluiſſet tale fideicommiſſum tran
ſmitti ad filios d.Gabrielis,utiq; iſtud expreſsiſſet,ſicuti expreſ
ſit de ipſo dn.Gabriele,& non exprimendo,datur intelligi uo-
luntatis ſuæ fuiſſe,iſto caſu fideicommiſſum ceſſare, argu.c.ad
audientiam,de decim.& l.primę.§.ſin autem.C.de cadu. tollen.
6 † In iſtis.o.ſubſtitutionib.& fideicõmiſsis locũ ſibi uẽdicat illa
regula.& doctri.uolens ſemper dici poſſe hoc caſu nõ loquitur
ſubſtitutio,& qui dicit alium caſum ſub ea includi oſtẽdere id
habet,ſm Oldr.cõſi.xxj.thema tale eſt,& Io.And.io addi.Spe.
in ti.de teſtam.§.j.uerſi.occurrit,in fi.& Abb.cõſi.cxl.facti con
7 tingentia,uol.j.& Soc.cõſi.lxxij.uiſo,col.iij.nu.vij. uol.iij.† Et
quia caſus ꝑſens fuit a teſtõre omiſſus,uere dicitur remãſiſſe in
diſpoſitione iuris cõis.l.commodiſsime.ff.de liber.& poſth.l.ſi
extraneus.ff.de cond.cau.da.l.ſi cũ dotẽ,in prin.ff.ſolu.mat.ius
autem cõe diſponit,& fideicõmiſſum conditionale non trãſmit
8 ti,& poſitos ſub conditione non cẽſeri uocatos,ut.ſ̃.†Ad quod
ẽt illa uerba teſtatoris,tunc & illo caſu,quæ non uidentur poſſe
trahi extra illum caſum,ſm Pet.de Anch.conſi.cccxlvij.ex ſerie
teſtamẽti,col.iij.uerſi.iij.hoc probatur,& Rom.cõſi.cxxxj.pri-
ma dubitatio,& Dec.ꝯſi.lxiij.& pro tenui,col.iij.ou.iij.& conſ.
9 cccxiiij.pro reſolutione,col.ij.num.iiij.† Poſtremo põt adduci
deciſ.Are.in l.Gallus.§.& quid ſi tñ, col.iij.uerſi.ij.adde.ff.de
lib.& poſthu.quem refert & ſequitur Dec.cõſi.ccxviij.in caſu,
colũ.iij.nu.ix.& d.conſi.cccxiiij.ou.v.& conſi.ſeq.Volentes, ꝙ
licet diſpoſitio teſtatoris facta ad unum caſum,quandoq; extẽ-
datur ad aliũ,ex uériſimili & tacita mente diſponentis,tñ nõ de
bet fieri extenſio de una perſona ad aliá perſonam,per glo.in l.
Titius,in prin.ff.de lib.& poſth.& per tex.in l.ſi quis ita.§.pen.
ff.de teſtam.tute.& per no.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Griſogonus.ff.
de uer.obli.¶ Iſtis tñ non obſtantibus ꝯria opi.uerior vr̃,ꝙ ip ſe
d.Opizo iunior poſsit uenire uirtute dicti fideicõmiſsi, ad bona
relicta per dictum teſtatorẽ.cũ d.Raphael mortuus fuerit ſine
10 filijs.† Moueor primo per illud ſatis uulga.quo cauet mẽtem
& uoluntatẽ teſtõris debere attendi,& obſeruari,ex quo ſm eã
debet iudicari,tanq̃ obtinẽs primũ locum in ultimis uolũtatib.
l.non aliter,de leg.iij.l.pe.de leg.j.l.in conditionibus,ff.de ꝯdi.
& dem.§.diſponat,in auct.de nupt.cũ cõcor. Et iſtud non ſolũ
procedit in expreſſa uoluntate,ſed ẽt in tacita,& q̃ colligitur ex
11 cõiecturis.l.licet imperator.ubi Bar.& alij oo.de leg.j.† Et hoc
maxime io fideicõmiſsis,ut eſt caſus præſens,& probat in l. hæ
redes mei.§.cũ ita.ff.ad treb.& io d.l.pen.& io l.fideicõmiſſa.§.
itẽ ſi quis,de leg.iij.& in l.cũ uirũ.C.de fideic.& in l.qui ſolidũ
& l.cũ proponebat,de leg.ij.cũ alijs allegatis per Soci. ꝯſi.xiiij.
uiſo teſtõ,uolu.j.& cõſi.xij.uol.iij.& Dec. conſi.xv.& xxxviij.
12 †Hinc eſt,ꝙ fidcicõmiſſum inducitur uerbis negatiuis in quib.
cõſtat de mente teſtõris,ut tradit Soc.allegando iura conſi.cc-
xxvij.& cclj.uol.ij.& Fran.de Cur.ꝯſi.xl. col.fina. & conſi.lj.in.
13 prin.col.viij.† Hinc ẽt dicimus,in fideicõmiſsis potius inſpici.
uoluntatem,q̃ uerba d.l.cũ uirum,& l.iii.§.condi.ff.de adimen.
14 lega.& l.Publius.ff.de ꝯdi.& dem.† Et iõ Bal.quẽ ſequitur ibi
doc.maxi.Pau.de Ca.in l.ſi.C.de impub.dicebat in materia fi-
deicommiſſaria,ex coniecturata mente teſtatoris recedi a ui,&
15 natura uerborũ,ut ẽt loquitur Cor.conſi.cxxxix.vr̃,uol.ij.† Et
magis ad terminos nr̃os concludunt doct.teſtatorem poſſe in-
ducere,ut illud,quod non eſt tranſmiſsibile ſui natura,tranſmit
tatur,ut probatur in d.l.in conditionibus.§.hæc ſcriptura,& ibi
Imo.& So.no.adducentes Bald.in l.ſi pr̃,in iiii.q.C.de inſtit.&
16 ſubſti.† Et magis ſtricte ad caſum nr̃m,concludunt doc.firman
tes teſtatorem poſſe inducere, ut fideicõmiſſum conditionale
trãſmittatur,licet regulariter,non ſit tranſmiſsibile,q̃ cõcluſio,
nedũ procedit,qñ apparet de expreſſa uoluntate teſtãris,quod

eſt indubitabile ſm Bal.in d.l.ſi pater,Imo.& Soc.ĩ d.l.hæredes
17 mei.§.cum ita,col.v.† Sed etiam procedit,ſi id apparere poteſt
ex coniecturata ...ntum mente teſtatoris,quoniam ſi per con-
iecturas de mente cõſtare poterit,ꝙ uoluerit fideicommiſſum
conditionale tranſmitti,utiq; tranſmittetur,licet non fuerit pu
rificatum uiuente fideicommiſſario,ut eſt deciſio Bal.in d.l.uni
ca.C.de his qui ante aper.tabu.quem ſequitur ibi Corn.col.iij.
uerſi Tu dic,ita limita.gl.fi. ibi,ut non procedat quãdo per con
iecturas conſtaret de coniecturata mente teſtatoris, & idẽ fir-
mat Bal.io l.j.C.ut act.ab hære.& ꝯ hær.col.j.in fi.& col.ij.ubi
iſto caſu ſaluat gl.in d.l.is cui,& idem ſequitur Cuma.cõſi.xiij.
Titius inſtituit,& Fulg.conſi.xv.proponitur,& Franc. de Cur.
conſi.lxxv.domi.Ludouicus,col.xj.poſt Bald.in d.l.ſi pater, &
aperte idem tenet Soc.in d.§.hæc ſcriptura,& latius in d.l.hęre
des mei.§.cũ ita,col.iiij.& alijs ſeq.& conſi.vj. in pręſenti con-
ſultatione,colu.iiij.uerſic.reſtat nunc,uol.iii.& Dec.adducens
alia conſi.cccxcvii.uiſo puncto,col.ii.& iii.nu.v.& vj.& conſil.
xv.nu.ii.& iii.impreſſo inter illa al.& ſequuntur Mod.repe.in
l.j.colũ. xvj. & in .l.cum filioſam.in ult.par.de lega.j.cum ſimi.
18 † Quibus in locis,concluditur * cõiter fideicommiſſum con-
* ditionale poſſe tranſmitti,ſi apparet de coniecturata mente te-
ſtatoris,& iſto caſu procadat glo.in d.l.is cui,& ita limitabitur
communis concluſio tradita per glo.in d.l.unica.C.de his qui
an.aper.tab.cum ſuis concor.ſupra in ꝯtrium allegatis. Et ſtãn-
tibus iſtis communibus cõclu.& doctrinis,in pręſenti diſcepta
tione,ſolum inſtandum erit,an poſsit colligi aliqua coniectu-
ra mentis dicti teſtatoris,per quam uoluerit tale fideicõmiſſum
ꝯditionale tranſmitti ad filios dicti d.Gabrielis,& ſic ad ipſum
d.Opizon.Et per quam coniecturam dicere poſsimus,ipſum te
ſtatorem ad tale fideicommiſſum tacite uocaſſe filius d.Gabrie
19 lis poſitos io conditione tñ † Circa quam difficultatem conſi
dero,& dico d.teſtatorem,hoc uoluiſſe ſumpta coniectura eius
mentis,ex illis uerbis per eũ expreſsis,uidelicet. Et adueniente
caſu,ꝙ aliquis ipſorum deceſſerit ſine filijs legitimis maſculis
tñ,ꝙ tunc,& illo caſu ſuperſtes habeat hæreditatem prædefun-
cti ſine filijs maſculis,per quæ uerba ipſe teſtator conſiderauit
maſculinitatem,quæ qualitas per ipſum teſtatorẽ non vr̃ ꝑpter
aliud appoſita niſi ad conſeruationem domus,& familię, & ad
conſeruationem bonorũ in ipſa ſua agnatione,ut traditur in.§.
cæterum.& in.§.media.inſt.de legit.agna.ſucce. & in l.j.§.pe.ff.
de uent.inſpi.& per Bal.& alios in l.maximũ uitium.C.de lib.
pręte.& in l.uenia.C.de in ius uoc.& per Io.An.in tit.de ſucceſ.
ab inteſt.in addi.ad Spe.& Soc.conſi.xij.præſens cõſultatio, &
conſi.lxiii.uiſis,col.ix.uol.iij.& conſi.xxxvii.num.xj.uol.iiij. &
Dec.cõſi.xv.& pro tenui,col.iii.& cõſi.cclxx.col.pen.& conſil.
cccxviij.nu.ii.& Fran.de Cur.conſi.xl.col.j.in fi.& conſi.xlvi.
20 col.ii.& cõſi.lj.col.iii.& ꝯſi.lxiii.col.iii. † Et iſta ꝯſideratio,&
qualitas maſculinitatis,non põt uerificari,nec locũ habere niſi
fideicõmiſſum inducat,ẽt in filijs,& deſcendentibus maſculis,
ipſorũ filiorũ inſtitutorũ in quib.cõſeruatur familia, agnatio,
21 & dignitas domus.† Eo maxime quia teſtõr ipſe pluries men-
tione fecit de ipſa maſculinitate,nec geminatio aparte demon
ſtrat magis exxã,& ꝑciſam teſtõris uolũtatẽ ad no.io l.habita.
ff.ad treb.& ꝑ doc.in c.ſi.de offi.deleg.& i l.j.in prin.ff.de offi.
22 cius,& ꝑ Soc.d.ꝯſi.xii.nu.ii.& Dec.d.conſi.xxxviii.col.ii. † Et
quia talis rõ conſeruãdę agnationis,& dicta qualitas maſculini
tatis conſiderata ꝑ teſtatorẽ,ita immo,& fortius uiget io ipſo
d.Opizo.nepote maſculo ipſius teſtõris,ſicut uigebat in ipſo d.
23 Gabriele eius filio.l.liberorũ,cum ſi.ff.de uerb.ſig.† Neceſſa-
rio ſequit̃ io utriſq; eadẽ iuris diſpoſitionẽ debere obſeruari, &
cuſtodiri uulga.l.a Titio.ff.de fur.l.illud.ff.ad l.Aquil.c.in cun
ctis,de elec.auct.multo magis.C.de ſac.ſan.eccle.cum concor.
24 † A rõne.n.& cã per teſtatorẽ conſiderata ipſa fideicommiſſa
ampliantur,& reſtringunt.l.cũ pr̃.§ dulciſsimis,de leg.ii. & ibi
Bar.& ꝑ eundẽ.l.regula.§.itẽ ſi quis.ff.de iur.& fac.ignoran.&
per Bar.in l.pr̃ fundum,de leg.iii.& Soc.d.conſi.lxiii.& Dec.d.
25 ꝯſi.xv.† Quod ẽt ſuadetur.Nam licet per ipſum teſtatorẽ, talis
rõ conſeruandæ agnationis nominatim,& ſigillatim nõ uideat̃
expreſſa,tñ debet pro expreſſa haberi,ꝑ ꝑ illã qualitatẽ maſcu-
linitatis,ab ipſo teſtatore expreſſam , q aliud non importat niſi
26 ꝯſeruationẽ bonorũ, familia,& agnatione,ut diximus.† Et q
alia rõ ꝯſiderari nõ põt,niſi illa,idcirco haberi dẽt ꝑ nominatã
expreſſa.ſm gl.Bal.& alios in l quis.C.de fideic.& per Bart.in
l.liberorum.ff.de uerb.ſig.& Mod.io l.ſi conſtante,in princ.ff.
ſol.mat.& in aucten.quas actiones.C.de ſac.ſan eccle.& faciut

no.in l.nominatim.ff.de condi.& demon.& in l.certū.ff.ſi cer.
17 pet.† Et quia ſi teſtōr expreſſe dixiſſet uoluiſſe ſua bona ꝯſer-
uari in ſamilia nulli dubium eſſet,ꝙ ad dictum fideicōmiſſum
ueniret dictus d.Opizo.ut hr̄ in l.unum ex familia,de lega.ij.&
in l.Titia Seio.§.Seia,eo.tit.& in l.filiusfa.§.diui,de lega.j.& in
l.qui Romæ.§.cohæredes.ff.de uerb.obli. Idem igitur dicendū
erit in caſu noſtro,in quo teſtator expreſſit qualitatē maſculi-
nitatis,quæ aliud non importat niſi cōſeruationem bonorū in
familia,& agnatione ipſius,ut probauimus,& iuxta ea q̄ haben
tur per gl.in l.tale pactum.in fi.ff.de pac.& in l.Titius.§.Lucius
ff.de lib.& poſthu.de ueritate tñ iſtius argumenti me refero ad
28 ea quæ dixi in alijs meis ꝯſilijs.† Et confirmat̄,nam per fideicō
miſſum ſuccedit̄ur teſtatori.l.cohæredi.§.cū filiæ.ff.de uulg.&
pup.in qua ſucceſsione fideicommiſſaria,procedere debemus,
ſicut ꝓcedimus in ſucceſsionibus ab inteſta.nam fideicōmiſſa
* ita regulantur,ſm gl.* cōiter approbatam in l.cū ita.§.in fidei
cōmiſſo,de leg.ij.& per Mod.poſt Ang in l.fi.C.de uerb.ſig.&
Soc.ꝯſi.cexlia.materia,col.x.uol.ii.& cōſi.l.uiſo,nu.iiij.uol.iij.
& Cor.cōſi.cxxxj.premittendum,uo.ij.Clarum aūt eſt dicto te
ſtatori poſſe ab inteſta.ſuccedere nepotes ex filio,ſm iura uulg.
29 unde &c.† Et ſuadentur ēt iſta.Nā dictus teſtōr proprijs filiab.
ſuis,iure inſtitutionis,particulariter reliquit dotes,maſculos
uero uniuerſales inſtituit hęredes & eos ſubſtituit,ut.ſ̄.ex quib.
colligitur,ꝙ ꝯſiderauit maſculinitatem,cauſis quibus.ſ̄.locum
ſibi uendicantibus,ēt in nepotibus,iuxta ea quę in ſimi.traduut
per Pan.de Ca.& alios in l.j.C.de condi.inſer.& Bal.in l.quod
uero.ff.de legi.& Pau.de Ca.ꝯſi.lxxxvij.caſus iſte,& Soc.conſi.
30 xiiij.uol.j.& Dec.cōſi.xv.col.iij.† Præterea opinio iſta coad u
uatur,nam ipſe teſtōr a principio inſtituit eius filios,& eos in ſi-
mul,& ſemel,& adinuicem ſubſtituit,& poſtmodum aliā fecit
ſubſtitutionem,ſi unus moreretur ſine maſculis.&c.quo caſu cū
ipſis ſubſtitutis ab initio unitum erat ius accreſcendi. Et quia
ipſe do.Gabriel adiuit portionem ſuam hæreditatis,merito po
tuit tranſmittere ius accreſcēdi,prout tranſmiſit in ipſum dom.
Opizo.ut in l.ſi ex pluribus,cum concor.ff.de ſuis,& legitimis.
Pariter ēt potuit tranſmittere fideicōmiſſum conditionale ſibi
unitum,rōne unionis ſubſtitutionis prędictę,quę una cum iure
accreſcendi tranſmittitur,licet alias nō eſſet tranſmiſsibilis,ita
Bal.relatus a Soc.allegāte alia iura in d.l.hæredes mei.§.cū ita
col.vj.uerſi.& quia ſubſtitutio,& idem Soc.ꝯſi.vj.col.v.nu.x.&
ſeq.uol.iij.& Are.in.§.ex ꝯditionali,inſt.de uerb.obl.& Dec.d.
cōſi.cccxcvij.nu.præal.& Fran.de Cur.iun.cōſi.vj.col.iiij.in fi.
31 poſito poſt trac.ſuum de feud.† Nec mirū,nam rōne unionis,
& cōionis,plura permittunt̄,quę alias de per ſe non ꝯcederent,
ſm Bar.in l.iiij.§.Cato,in iij.oppoſi.ff.de uerb.obli.& br̄ in l.ſi.
cōem.ff.quemad.ſeru.amit.cū alijs alleg.per Fely.in c.j.de præ-
32 ſcriptio.& per Iaſ.in l.ſi emācipati.C.de colla. ¶ †Rurſus mens
dicti teſtatoris colligitur,nam in eius teſtō mentionem fecit de
filijs proprijs ab eo inſtitutis,& reciproce ſubſtitutis,& ēt men
tionem fecit de filijs filiorum,uolens ꝙ filij pręmorientis exclu
derent ſubſtitutum,dū filios filiorū nominauit conditionaliter
& ipſos poſuit in conditione,ex quibus infertur,ꝙ filij domini
Gabrielis,nominati a teſtatore,& poſiti in conditione,euiden
tiſsima coniectura uocati uidentur ab ipſo teſtōre,ita ut in eos
ius fideicōmiſsi conditionalis tranſmittatur,ſm Bal.in d.l.ſi pr̄,
in iiij.q.& in d.l.Lucius,in fi.de hæred.inſt.& ita uoluit Cuma.
in d.conſi.xiij.& Fulg in d.cōſi.xv.in fi.& expreſſe iſtud ſequit̄
Soc.in d.l.hæredes mei.§.cum ita,col.v.vj.& d.cōſi.vj.uolu.iij.
33 & Dec.d.conſi.cccxcvij.col.pe.† Certum.n.eſt,ꝙ talis expreſ-
ſio per teſtatorem facta de filijs filiorum emanauit ut ad ipſos
bona tranſirent,& in ipſis conſeruarentur,ut tradūt Cum.Fulg.
34 Soc.& Dec.ubi.ſ̄.& Fran.de Cur.iun.d.conſi.xvj.† Et licet ta-
lis expreſsio facta appareat conditionaliter,& dicti filij poſiti
in conditione non habeant tantā uoluntatem diſpoſitiuā teſta-
toris,tñ omnino habent uoluntatem qualē qualē,nam teſtator
cogitauit bona ad eos peruenire,& per hanc uoluntatē dicunt̄
prælati ipſis ſubſtitutis,ut in d.l.Lucius,& in l.filiusfam.§.cum
quis,de leg.j.& per Soc.d.conſi.xiiij.uol.j.& d.cōſi.xij.uolu.iij.
35 quod utiq; non eſſet,ſi nominati nō fuiſſent.† Qua de cā Cum.
in d.conſi.xiij.& Fulg.in d.cōſi.xv.dicunt,& concludunt,ꝙ ſi
teſtōr inſtituit filios,& ulterius diſpoſuit,ꝙ ſi morerentur ſine
filijs,qđ bona ſua deuenirent ad ſuperſtites,ſeu ſuperſtitem,ſeu
ad ſuperuiuentem,uel ſuperuiuentes,ex dictis uerbis colligitur
cōiectura mens teſtōris,uolentis tale fideicōmiſſum ꝯditio-
nale trāſmitti ad filios filiorū præmortuorū ante grauatum,&
ante euentū conditionis,& ſic ad ſuos nepotes ſuperuiuētes,&
ſuperexiſtentes,mouētur iuribus,& rōnibus,ut per eos. Quod
punctaliter uerificari pōt in caſu præſenti,in quo ipſe teſtōr,in-
ſtitutis filijs ordinauit,ꝙ uno decedente ſine maſculis,ſuperſtes
36 habeat hæreditatē prædefuncti.† Et ꝯfirmari pōt,nam illa re-
gula,& cōcluſio uolens filios poſitos in conditione,nō cenſeri
poſitos in diſpoſitione,nec uocatos diſpoſitiue,ſm gl.in d.l.Lu
cius,cum alijs.ſ̄.adductis,non habet locum,nec procedit,qñ in
ꝯtrium concurreret aliqua coniectura mentis teſtōris Nam per
illam concurrentem filij poſiti in conditione cenſent̄ inuitati,
& diſpoſitiue uocati,ut tradit Cor.in l.ab eo.C.de fideic.& ꝯſi.
xx.col.vij.& viij.& conſi.cclxiij.uol.iiij.& conſi.cxlvj.in hac,
col.ij.& ſeq.uol.ij.& Soc.in d.conſi.xiiij.uol.j.& conſi.xij.laij.
& cxvj.uol.iij.& Fran.de Cur.conſi.lxxv.col.iij.uerſi.præmiſsis
37 tñ,cum concor.† Et in caſu præſenti,ita dicere debemus,ex eo
inſuper,nam multi uoluerunt,ꝙ dicantur tacite uocati,qui ci-
tantur per Soc.in d.l.cum auus,car.pe.& fi.& Ant.Corſe.in ſua
diſpu.quam inſeruit in fi.ſui repertorij,& diffuſius per Franc.de
Cur.cōſi.lj.ſuper teſt.mētis.col.viij.& ix.uerſi.iuſtificant præ-
miſſa,ubi aſſerit hanc opi.eſſe æquam benignā,& magis cōem.
38 † Et quia ipſe teſtator mentionē fecit de filijs maſculis,ꝓp quā
expreſsionem maſculinitatis uirtute dictæ qualitatis,filij poſiti
in conditione uident̄ eſſe uocati,& diſpoſitiue ueniunt ex teſtō
argu.no.per Bar.in l.liberorum.ff.de uer.ſig.col pe.uerſi.pone
exemplū,& in l.ij.§.uidendu.ff.ad Tertull.& in terminis iſtud
firmat Guid.Pap.deciſi.clxxxiiij.in illa.q.& ſequitur Dec.conſ.
cclxx.Dominus Raynaldus,& cōſil.cccxviij.in ca.col.ij.& in l.
j.C.de pac.in ult.no.ubi alia nonnulla ad id adducit,& conclu
dit,poſitos in ꝯditione,ſub illa qualitate uenire ex teſtō,ita li-
39 mitantes glo.in d.l.Lucius.† Et quia uerſamur in diſpoſitione
iuris cōis,nec adeſt aliquod ſtatutum,in caſu præſenti diſpo-
nens ꝯtrium,propter quod ceſſant aliqua,q̄ in oppoſitū ꝯ id poſ
40 ſent adduci,tāto magis prædicta procedunt.† Et cōprobantur
ulterius iſta,nam nulli dubiū eſſet,quod ſi teſtōr fuiſſet de hoc
interrogatus,uel ſi hoc cogitaſſet,utiq; iſtud expreſsiſſet,& ita
fuiſſet,ꝯſideratis,& attentis rōnibus,& cauſis,quibus.ſ̄.& ideo
haberi dēt pro expreſſo,iuxta gl.in d.l.tale pactū,in fi.& ꝑ tex.
in l.Titius.§.Lucius.ff.de lib.& poſth.& per Alc.& alios in d.l.
Gallus.§.& quid ſi tm̄,& ꝯſ.lj.circa hanc,uol.j.& Fran.de Cur.
ꝯſ.lj.col.ij.& pe.cum ſi. Et ſi a teſtōre id fuiſſet expreſſum,non
opus eſſet aliqua diſceptatione,nam tranſmitteret,& poſiti ſub
conditione dicerentur uocati diſpoſitiue,& poſſent fideicōmiſ
41 ſum ꝯſequi,ut ſuperius deduximus.† Et tāto magis ꝓcederet
iſta,ſi in patria in qua ꝯditum eſſet teſtm̄,cataret cōſuetudo ꝙ
fideicōmiſſum tranſmitteretur,& poſiti in ꝯditione dicerētur,
diſpoſitiue uocati,cū teſtōr pręſumat̄ fideicōmiſſum feciſſe ſm
ꝯſuetudinem loci,& patriæ,eſto ꝙ de ea nihil dixiſſet,iuxta tra
dita ꝑ Bar.& alios in d.l.hæredes mei.§.cū ita,col.ij.cū alijs al-
legatis ꝑ Alc.& Moder.in d.l.Gallus.§.ēt ſi parente,& eſt bona
deci.Oldr.ꝯſi.clix.ex præſenti,col.ij.in ij.dubio.& Abba.in c.
certificari,de ſepultu.& Alc.in l.hmōi,in prin.de leg.j.cū alijs
alleg.per Fel.in c.cū M.Ferrar.col.iij.& iiij.de ꝯſtitu.& Dec.in
l.ſemper in ſtipulationib.col.ij.& iij.uer.regulariter ſemper.ff.
42 de reg.iur.† Ex quibus infertur cōcluſio firmiſsima ipſum do.
Opizonem iuniorem,& nepotem dicti teſtōris pro ſua portio-
ne poſſe uenire ad bona dicti teſtōris uirtute dicti fideicōmiſsi.
Non obſtan.teſtō condito per do.Raphaelem grauatū,qui mi-
nime potuit teſtari,& diſponere de dictis bonis fideicommiſſo
ſubiectis.l.fi.§.ſed & quia,& auct.res quæ cum infinitis ꝯcord.
C.cōmu.de lega.& licet ipſe do.Raphael non potuiſſet grauari
in legitima ſibi debita iure naturę,& ꝑñr de ea ſuo arbitrio po-
tuiſſet diſponere.Prout etiā poterat de quarta trebellianica,ſibi
debita ſuper rebus fideicommiſſo ſubiectis ſm concluſiones
43 uulga.& communes.† Tamen ſuper rebus quæ fuerunt dicti
teſtatoris,& in pręſenti extant,uirtute dictarum quartarum le-
gitimæ.ſ.& trebellianicæ nihil potuit ordinare,nec diſponere,
qñ de dictis bonis teſtatoris ad eum peruenit,uiuens alienauit
tm̄ partem quæ capiebat,& legitimam,& trebellianicā,& quæ
bona per ipſum alienata,& conſumpta de iure imputanda ue-
niunt in dictas quartas,quæ illi competebant,ut per illum tex.
tradunt omnes doct.allegantes concord.in l.Marcellus.§.res q̄
ff.ad trebellianum,& idem faciunt in dicta auc.res quæ.& in l.
44 in quartam,poſt Bar.ff.ad l.Fal.cum ſi.† Non obſtant adducta
ſuperius in ꝯtrium,& primo illud in quo dicebatur fideicom-
miſſum conditionale non tranſmitti etiam ad filios. Nam ut
oſten-

oſtendimus procedit quando in oppoſitum non appareret de
ɔtria mente teſtatoris,ſi autem de ea apparet per coniecturas,&
indicia,tunc bene tranſmittitur,& locũ habebit gl.in d.l.is cui,
& ita erit in caſu præſenti,ut.ſ.deduximus ea pluribus. Prout
ẽt ceſſat obiectio qñ cum ſubſtitutione unitum eſt ius accreſcẽ
di,ut ſunt deciſi.apertiſsimę adductæ ſuperius.Item ceſſat quan
do filij nominati eſſent conditionaliter,& per teſtatorem diſpo
ſitum,ꝙ bona deberent peruenire ad ſuperſtitem ſeu ſuperui-
uentem,ut concludunt Cuma.& Fulg.in eorum ɔſi.alleg.ſ.ceſ-
ſat ẽt ex alijs quę iam deduximus,& illa repeti minimè opus eſt.
45 † Non ob.ſm.In quo dicebatur dñm Opizonem ad fideicom-
miſſum non poſſe uenire ex perſona propria,ex quo per teſta-
torem,ſolum fuit nominatus conditionaliter,& nõ diſpoſitiuè,
ſm gl.in d l.Lucius,cum ɔcor.qñ ut deduxi,multi oppoſitum
tenuere in filijs,& deſcendentibus,quorũ opinio uerior,ęquior
& humanior habetur,& illa ſine ɔdictione aliqua procedit, qñ
cõcurreret coniecturata mens teſtatoris.Tunc.n.diſpoſitiuè di
cuntur uocati,& ueniunt ex teſtõ iure proprio,& ea ipſorũ per-
ſona,& ita eſt in caſu nõ,ut utrunq; apertiſsimè deduximus,ad
ducendo rationes,iura,& deciſio. Prout etiam ceſſat obiectio
quando de filijs facta eſſet mentio conditionaliter ſub illa qua
litate maſculinitatis,ſm Guid.Pap.Deci.& alios ſuperius addu
ctos.Item ceſſat quando per teſtatorem ordinatum eſſet,ꝙ bo-
46 na peruenirent ad ſuperſtitem,ſm Cuma.& Fulg.† Nec obſta-
bit quod tertio loco dicebatur ſolum fuiſſe ſubſtitutum ſuper-
ſtitem,& non eius filios,quia in proprijs & pro nobis eſt deciſ.
Cuma.& Fulgo.in d.eorum conſi.xiij.& xv.Vbi lege,& ratio-
ne comprobant,non obſtan.tali expreſsione, fideicommiſſum
peruenire ad filios inſtituti,ſub tali expreſsione & qualitate a te-
47 ſtatore uocati.† Et incluſio unius non eſt excluſio alterius, qñ
in utroq; uiget eadem ratio,ut eſt in caſu noſtro,& iam apertiſ-
* ſimè oſtendimus,& id firmat gl.quam omnes * ſequuntur in d.
l.cum prætor,in prin.ff.de iud.& doc.in d.c.non ne,de præſum-
ptio.& in ſimi.in terminis noſtris tradit Soc.in d.l.heredes mei.
§.cum ita,colũ.iiij.in ſua prima illatione.Minus obſtant illa in
quibus dicebatur,ꝙ teſtator iſtud noluit eo quoniam minimè
id expreſsit,& ſatis erit in præſenti tracta.allegare, ſubſtitutio
hoc non dicit,nec de iſto caſu loquitur deciſi.& iuribus ibi ad-
ductis.Ceſſant.n.ex pluribus,& primo qñ teſtator iam hoc ex-
preſsit conſideratis uerbis per eum prolatis,ex quibus apertiſsi
48 ma habetur coniectura eius mentis,& uoluntatis.† Quæ con-
iecturæ apertiſsimam inducunt probationem,ut traditur in l.li-
cet imperator,de leg.j.ubi oẽs id firmant,& ɔcordant.q̄plures
adducunt,& traditur in l.ſi quis locuplex.ff.de manumi.teſta.
49 † Et quod uenit ex mente,& ſnia expreſſum dr.l.nominis.§.uer
bum.ff.de uerb.ſig.& habetur in l.prætor.§.j.iuncta glo.in uer.
expreſſum.ff.de ope.noui nunc.& diffuſe poſt alios proſequitur
50 Fely.in c.tranſlato,de conſtitu.† Et quia attendere debemus ra
tionem,& mentem potius q̄ uerba,& illa eſt quæ prædominat,
ut deduximus,& probatur in l.cum pr.§.dulciſsimis,de lega.ij.
cum ɔcor.Et iſtis attentis ſumus in caſu de quo loquitur ſubſti
51 tutio,& ſic ceſſant omnia obiecta.† Nec erimus in caſu omiſſo
ut in oppoſitum dicebatur,nam ſumus in expreſſo,qui uenit de
cidendus ſm uoluntatem teſtatoris ad quam adaptatur diſpoſi
tio legis,uulga.§.diſponat,& d.l.in conditionibus primñ locũ,
cum uulgaribus,& ita in terminis iſtis ɔcludit Dec.cõſi.cclxx.
Dominus Raynaldus,col.pe.nu.vj.ubi adducit d.l.licet impe-
rator,& alia q̄plura,& idẽ facit ɔſi.cccxviij.nu.ij.& tradit Ale.
conſi.cxxxij.uol.ij.& Cor.conſi.cclxxxiij.uidetur,colũ.iij.in fi.
uol.j.& bene faciunt not.in l.certum.ff.ſi cer.peta.& in l.nomi-
natim.ff.de condi.& demon.& quæ traduntur in deciſio.conſi.
52 Neap.cxlj.† Nec obſtabunt illa uerba a teſtatore prolata,tunc,
& illo caſu.quæ non uidentur poſſe trahi extra illum expreſſum
ſm Pet.de Anch.Roma.& Dec.ſ.in ɔtrium allegatos. Nã uerũ
eſt illam dictionem,tunc denotare extremitatem,per l.quartã.
ff.de condi.& demon.non tñ propterea inducit effectum quin
ſubſtitutio ſub illis uerbis facta in illo caſu non porrigatur ad
alios ſimiles,nam ad illos porrigit,& diſsimiles tñ excludit, ut
probatur in l.ij.C.de inſti.& ſubſti.& in l.iam hoc iure.ff. de
uulga.& pup.& in l.mulier,in prin.ff.ad trebe.& firmat Bar.in
53 d.l.Gallus.§.& quid ſi tñ,& oẽs ibi ſequuntur.† Volentes ſub
ſtitutionem ɔceptam in unum caſum porrigi ad alium ſimilem
allegãtes alia iura,& rõnes,ẽt ſi facta eſſet per illam dictionem,
tunc,uel erat ibi,& ita punctaliter Gallian.in d.§.& quid ſi tñ,
col.iij.in quarto notab.nu.xiiij.reprehendit Pet.de Ancha.&
Dec.ubi.ſ.Cuius opi.comprobatur,attenta mente,& rõne te-
ſtatoris quam attendere debemus,& in qua includitur alius ca-
ſus,qui nõ põt dici omiſſus,ſed expreſſus,ut ſuperius oñdimus,
quo conſiderato,non tractabimus de extenſione,cũ caſum ex-
preſſum,nam comprehenſus,& expreſſus dr,& ſic erimus extra
54 omnem dubitationem.† Poſtremo non ob.quod ultimo locõ
dicebatur,diſpoſitionẽ teſtatoris,non poſſe extendi de una per
ſona ad aliam ſm Are.& Deci.ubi.ſ.Nam ex pluribus ſubuer-
titur,& primo ex dictis eiuſdem Are.in d.§.& quid ſi tantum,
col.iiij.uerſi.ij.adde,iuncto,uer.ij.fallit,dum uult obiectionem
ceſſare qñ perſona ad quam fit extenſio,poſſet aliquo mõ com
prehendi ſub uerbis,& mente diſpoſitionis,propter aliquã qua
litatem ſibi inhęrentem,adducendo tex.in l.tale pactum.§.fi.ff
de pactis.Quod equidem ſatis adaptatur ad caſum nrm, nam
ut ea pluribus.ſ.oſtendimus,ea uerbis prolatis ab ipſo teſtõre,
ſatis aperta mens eius deducitur propter qualitates per eum ex-
preſſas,perſonas iſtorum ſuorum nepotum in iſto fideicõmiſſo
55 includi,& ad eas illud extendi.† Secundo obiectio ceſſat, nam
ɔ dictum Are.eſt aperta deciſio Ang.in d.§.& quid ſi tantum.
Volens ꝙ diſpoſitio facta in una perſona extendatur ad aliam
perſonam ſicut extenditur de uno caſu ad aliũ,qñ ex coniectu-
ris põt colligi, ꝙ diſponens ita diſpoſuiſſet,ſi fuiſſet interro-
gatus,& hanc deciſi.Ang.refert,& ſequit Iaſ.ɔ Are.in l.Titius.
§.Lucius,nu.iij.vj.& vij.ff.de liber.& poſthu. Vbi firmat opin.
Ang.& idem uult præciſe ipſe Iaſ.in d.§.& quid ſi tantum,colũ.
v.nu.xxiij.dum ſe refert ad dicta per eum in d.§.Lucius,& hanc
ſniam ɔ Are.ſequuntur Hiſpa.repeten.in d.§.& quid ſi tãtum,
num.lxxxvj.ubi eam ex alijs comprobant,& reſpondent dictis
Are.adducẽtes tex.in l.iij.C.de inof.teſtam.ut ẽt facit ibi Crot.
56 nu.xxvij.† Quę quidem opinio ſatis comprobatur ɔſideratis ſu-
perius adductis.In quibus ɔcluſum extitit,mentẽ,cauſam,& ra
tionem quibus teſtator fuit motus,potiſsimum ɔſiderari, quib.
ſtantibus,uerſamur in caſu incluſiuo.nõ aũt extẽſiuo,iuxta gl.
in uer.Italiæ,ĩ c.j.de tẽp.ordi.lib.vj.& Bal.in l.de quib.cirſi.ff.
de legi.& Imo.ĩ l.ſi uero.§.de uiro,& ſeri.oẽs ĩ l.ſi ɔſtãte ĩ prin.
ff.ſol.mat.& per Mod.in auct.quas actiones.C.de ſac.ſan.eccl.
57 † Eo ẽt quia gl.in l.Titius,in prin.de liber.& poſth.ſuper qua
* fundat ſe Areti.* cõiter a pluribus reprobatur,ut per Imolam,
& Pau.de Ca.ibi,& eundemmet Areti.ſibi ɔtrium, ut refert ibi
Iaſ.& eam reprobat Pau.de Ca.in l.ſicut certi.C de teſta.milit.
58 & repetẽ.Hiſpa.in d.§.& quid ſi tantum, nu.lxxxvi.† Nec tex.
ſuper quo ſe fundat Are.in l.ſi quis ita,in fi.de teſta.tut.obſta-
bit,nam loquitur in caſu odioſo,& oneroſo tutori,ut dicũt oẽs
in d.l.Titius,dum reprobant illam gl.& etiam refert Iaſo.in d.
§.Lucius,nu.vij.& repeten.Hiſpa.in d.§.& quid ſi tantum, nu.
lxxxvi.uerſi.nec ob.tex.& Crot.ibi, nu.xxvj.& xxvij.& melius
59 etiam alio modo reſpondent ad d.l.ſi quis ita.§.pe.† Et tex.in
d.§.Griſogonus,& ibi no.nihil faciunt,ex quo non uerſamur in
perſona extranea,& ibi dicta pluribus modis limitãtur, ut poſt
Bar.ibi,col.fi.nu.vj.& poſt alios refert Iaſ.nu xlj.& ſeq.Et quæ
dicta non poſſunt adaptari ad ultimas uoluntates, & ad caſum
nrm in quibus de perſona ad perſonam fit extenſio ex mẽte ra-
tione,& uerbis ac coniecturis,quib.teſtator motus fuit ad di-
ſponendum,uti ex pluribus apertiſsime ſuperius id comproba-
60 uimus.† Et ꝙ opi.Ang.& ſequac.ſit nedum humanior, ęquior
* & magis * cõis,quinimmo uerior ɔ opin.Are.ſibi ɔtrij,& Deci.
adhuc deducitur & a fortiori,nã ſi teſtator prohibet filios alie-
nare bona,talis prohibitio nõ deberet extẽdi ad nepotes, & ſic
ad alias perſonas,ex quo ſumus in grauamine,& onere, ut dicit
Bar.in d.§.diui,col.fi.& tñ in ɔtrium eſt deciſio eiuſdem Bart.in
l.pr filium.§.fundum,de lega.iij.Volentis ꝙ fiat extenſio data
paritate,& identitate rõnis,de tempore ad tempus,quod ſequit
Pau.de Ca.ɔſi.cclxiij.circa primum, in ſecundo dubio,colũ.
61 pe.uerſi.ſed ad primum,& dec.ɔſi.ccclxxxvj.licet colũ.ij. † Et
hoc Ale.in d.§.diui,& Crot.ibi car.ix.& x.uerſic.quærit demũ
Bar.& uerſi.aliquando,& tertio,expreſſe uolunt, ꝙ prohibitio
de non alienando facta filio,extendat ad nepotes,& ſic de per-
ſona ad perſonam,quando in omnibus uiget eadem rõ conſer-
uandæ agnationis,& ut bona conſeruentur in famil a, allegat
deciſi.q̄plures,& iura,que uideri poterunt. Pro quibus ẽt facit
quod ponit Cor.conſi.xxxviij.placet mihi,col.ij.& iij.uerſi.tñ,
& hoc,& uerſi.ſeq.uol.j.Vbi ad id plura deducuntur,ſi igitur in
grauamine,& onere extenſio fit de perſona ad perſonã,ex iden
titate rationis,quanto fortius facienda eſt,quãdo uerſamur in
caſu fauorabili,& tendente ad commodum,ut eſt præſens no-

ſter. Ex quibus omnibus non obſtantibus 3rijs.ſ.adductis, & alijs quibuſcunq; forſan adducendis, quibus aperta patet reſolutio ex his quæ iam deduximus, firma, & ſolida infertur ↄcluſio, ipſum do Opizonem uirtute dicti fideicommiſſi, pro portione ſua, poſſe de iure petere bona dicti teſtatoris non obſtan. diſpoſitione ſuper illis facta per ipſum do. Raph. Parilius Bon.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum coram parrochiano, & duobus teſtibus conditum, ualet de iure canonico, & in locis ſubiectis eccleſiæ, & numero 5. & 15.*
2 *Etiam ſi de eo nulla facta ſit ſcriptura.*
3 *Si teſtes iſti, & rector de eius tenore deponunt.*
4 *Notarius quando computetur in numero teſtium, & nu. 6. & 7.*
5 *Requiritur tantum præſentia rectoris.*
8 *Hæres inſtitutus, poteſt grauari.*
9 *Quot teſtes requirantur in codicillo, & ultima uoluntate.*
10 *Et ſufficiunt non rogati.*
11 *Et fœminæ admittuntur, & nu. 16.*
12 *Et etiam fratres minores.*
13 *Teſtis dicens non recordari, reducendus eſt ad cõcordiam cũ alijs.*
14 *Et ſatis eſt, quòd concordent in dicto, licet in cauſa dicti diſcordent in aliquo.*
17 *Quando relatio nõ põt fieri niſi ad unũ, illud pro expreſſo habetur.*
18 *Statutum conditum à laicis in terris eccleſiæ, non ualet quando eſt contra ius canonicum, & nu. 19.*
20 *Et quando non fuit a ſuperiore confirmatum.*
21 *Confirmatio generalis, non capit iniuſta ſtatuta.*
22 *Statutum tollitur per contrariam obſeruantiam.*
23 *Statutum contra ius ſtrictiſſimè eſt interpretandum.*
24 *Statutum loquens in teſtamento redigendo in ſcripturam nõ procedit quando eſt nuncupatiuum.*
25 *Statutum loquens in teſtamento, an habeat locum in codicillis, & alia ultima uoluntate, & alijs ſeq.*
26 *Et quid quando non uiget in utroq; eadem ratio.*
27 *Appellatione teſtamenti, quando ueniat codicillus.*
28 *Teſtamentũ, & codicillus, quo caſu æquiparãtur in iure, & quorũ reſpectu, & quando non.*

CONSILIVM LI

TESTAMENTVM. Conditum per Auguſt. q. Fran. Bernar. ualidum eſt, & executioni demãdandum, iuxta uoluntatẽ ipſius teſtatoris. † Cũ. n. con-
1 ditum fuerit præſentib. duobus teſtibus, & præſente Maximiano rectore ipſius teſtatoris de iure cano. ualidiſſimum redditur, ut eſt tex. in puncto, in c. cum eſſes, eñ de teſta. licet. n. de iure ciuili, aliter fuiſſet diſpoſitum, ut inſt. de teſt. ord. & l. hæredes palam. ff. eo. & in l. hac conſultiſſima. C. eo. cum ſi. Tñ de iure cano. & in terris eccleſiæ, & in foro eccleſiaſtico, in quibus omnib. uerſamur in præſenti caſu. Teſtm̃ factum coram duobus teſtibus, & præſente rectore teſtatoris eſt ualidum per d. c. cum eſſes, ubi ſcribentes oẽs hoc affirmant nullo excepto dicentes hanc ↄclu. eſſe cõem, & ſequendã, in iudicando, & cõſulendo, hoc idem tenẽt Mod. in l. hac ↄſultiſſima. col. ij. ſ alleg.
2 uer. circa ẽm ubi dicunt iſtud non hñe dubiũ. † Et ↄſiderandum eſt, ꝙ duo teſtes adhibiti præſente rectore ipſius teſtatoris, reddunt de iure cano. teſtm̃ ualidum, dato ꝙ de eo non eſſet cõfecta ſcriptura, poſſunt. n. uiua uoce de teſtõ, & diſpoſitis per teſtatorem teſtificari, & teſtimonium reddere, ex quorum dictis, uoluntas teſtatoris redditur clara, & ualida, cũ teſtm̃ fuerit nuncupatiuẽ, & non in ſcriptis celebratum, ut dicit text. in d. l. hac conſultiſſima. §. per nuncupationem, & inſti. de teſtam. §. fin. &
3 no. in d. c. cum eſſes. † Et iſto cõſiderato, quia duo teſtes qui interuenere in d. teſtõ, & dictus Maximianus rector poterunt uiua uoce teſtimonium reddere de contentis in illo, ac diſpoſitis per ipſum teſtatorem, quo ſic uto. res nullam haberet difficultatem, dato. n. ꝙ ipſe rector conſideraretur, ut teſtis, iſtud non haberet obſtare, ſi uiua uoce, una cum alijs duobus deponeret uoluntatem teſtatoris, ut dicit iure conſul. in l. domitius labeo. ff. de teſtam. & ibi Bar. Ang. Bald. Imo. Pau. & Alex. affirmantes,
* hanc eſſe * communem opinionem, & gl. quam omnes ſcribẽtes ibi communiter ſequuntur, in l. hac conſultiſſima. uer. fi. C. qui
4 teſtamen. face. poſ. cum concor. † Sed quia audio difficultatem eſſe, an dictus Maximianus rector dicti teſtatoris, qui confecit inſtrumentum de dicto teſtamento, præſentibus duobus alijs teſtibus, de quibus ibi potuerit hoc facere, cum non poſſit fungi officio teſtis, & officio notarij, unde uidetur dicẽdum inſtrumentum ſuper hoc per ipſum confectum, non probare, per ea ꝙ notantur in d. l. domitius labeo, & in d. l. hac conſultiſſi. uerſ. fin. Nam ſcriptura publica, & ſcripta per ipſum rectorem, iſto caſu nõ facit fidem, nec probat uoluntatem dicti teſtatoris niſi uiua uoce, per ipſos teſtes, & ipſum rectorem ſit comprobata,
5 ut probatur in iuribus ſupra deductis. † Circa iſtud obiectum conſiderandum eſt, ꝙ de iure canonico, ut ſupra, ſufficiunt duo tantum teſtes ad ualiditatem teſtamenti, & duo tantum ſunt neceſſarij, dummodo ꝙ hat præſente rectore teſtatoris, ut diſponit tex. in d. c. cum eſſes, & ibi ſcriben. & not. in d. l. hac conſultiſſima. Ex hoc infertur ſatis eſſe habere duos teſtes, & præſentiam rectoris, docto enim teſtamentum fuiſſe conditum cũ duobus teſtibus, & præſente rectore habemus ualiditatem teſtamenti, non enim requiruntur tres teſtes, ſed ſufficiunt duo, cũ præſentia rectoris, ſatis enim eſt rectorem fuiſſe præſentem, & fuiſſe adhibitos duos teſtes, probata ergo præſentia rectoris, & intelligentia, probato etiam ꝙ interuenerunt duo teſtes, illico
6 damus ualiditatem teſtamenti de iure prædicto. † In caſu nr̃o, ita eſt nam interuenerunt duo teſtes, interuenit præſentia rectoris dicti teſtatoris, ergo habemus requiſita de dicto iure, & ſicuti quilibet notarius extraneus potuit a dicto teſtatore rogari, ꝙ ſcriberet ſuum teſtamentum, quod faciebat cum duob. teſtibus, & præſente eius rectore, ita & ipſe rector, qui notarius erat, potuit a dicto teſtatore bene rogari, ꝙ de eius uoluntate quam faciebat cum duob. teſtibus, & ipſo rectore notario præſente, & audiente faceret publicum inſtrumẽtum, uti fecit. Iſta, enim duo non ſunt incompatibilia, ſcilicet, præſtare præſentia, & intelligentiam alijs duobus teſtibus adhibitis, & de dicta præſentia præſtita, & intelligentia habita conficere inſtrumentum, tanq notarius, per ea quæ notantur in l. ſi conſul. ff. de adopt. & magis late, & in fortioribus terminis, uoluit Deci. conſ. xlu. &
7 pro facultate mea. in ij. dub. † Et obiectio facta, & alia in contrarium adducta procedunt quando adhibetur notarius tanq̃ teſtis neceſſarius, ſed in caſu noſtro teſtes neceſſarij ſufficiunt, duo, & ſatis eſt rectori exhibere præſentiam ſui in illo actu, & audire omnia, quæ præſtatio præſentię, & intelligentia geſtorũ potuit per ipſum rectorem explicari, & de omnibus iſtis, ipſe rector tanq̃ notarius, potuit rogari, ut conficeret inſtrumentum, quo caſu eius ſcriptura tanq̃ publica bene probat, perinde ac ſi eſſet facta a quocunq; alio extraneo notario. cum in ipſo rectore, & notario prædicta non ſunt repugnantia, ſed compatibilia, ut ſupra, & uidenda circa iſtam materiam ſũt aliqua per Barb.
8 conſ. lvij. in j. par. † Quod dictus teſtator, potuerit inſtituere Ioan. Angelum in uita ipſius hæredis, & grauare poſtmodum & ſubſtituere, uti grauauit, & ſubſtituit non habet difficultatẽ, per tex. in l. qui filio, in prin. ff. de hære. inſti. & in l. extrapeum, in j. C. eodem, & ibi plene ſcriben. & no. inſti. eodem. § hæres, & pure, cum alijs uulgar. & per Pau. conſ. ccij. ſuper hoc puncto.
9 † Quelibet ultima uoluntas ſeu codicillus contentus eſt numero quinq; teſtium tantum, qui numerus ad probandum codicillum, & ualidandam omnem ultimam uoluntatem de iure ciuili, ſufficiens eſt, per tex. in l. fi. C. de codic. & ibi gl. quæ allegat iu-
10 ra concord. & docto. omnes * communiter ſequuntur. † Et licet non rogati, ſed fortuito interuenerint, ſatis eſt, ut dicit text. in d. l. fina. ad quæ nota. jo ſimilib. in d. l. hac conſultiſſima. §. ex
11 imperfecto. cum ſimi. † Rurſus, & mulieres in codicillis, & ultima uoluntate teſtes eſſe poſſunt, & habiles, & idoneę ſunt argu. l. primæ. ff. de teſtib. & in puncto eſt glo. in d. l. fina. ubi Barto.
* & docto. ſequuntur, dicentes omnes tenere hoc, & ꝙ eſt * communis opin. & alia glo. in l. qui teſtamento. § mulier, & ibi Bal. ff. de teſt. & Barto. ibi in uerſic. cum qui, & Alex. in uerſic. nec furioſus, colum. iij. ad quæ not. in ſimi. in d. l. hac conſultiſſima, & in auc. hoc niſi. eodem titu. In caſu præſenti, quinq; teſtes prædicti deponunt de ultima uoluntate, & codicillo dicti teſtamẽti, conſequenter neceſſario concludendum dictam uolũtatem,
12 & codicillum ualidum. † Nec prędictis obſtat, ꝙ duo dictorũ teſtium fuerunt fratres minores, nam inhabiles non ſunt, ut teſtes eſſe non poſſint, maximè in ultimis uoluntatibus, ut tenet Specu. in titulo de teſte. §. primo, uerſicu Item ꝙ monachus, & Bal. in auten. ingreſſi, colum. j. C. de ſacro. & cler. & Moder. poſt Abbat. in c. cum Iudæus, ubi plura accumulant de teſtib. Nec prædictis habet obſtare, ſi una ipſarum teſtium, in ſua depoſitione, uidetur aſſerere, ſe non recordari, an per dictã teſta-

teſtem fuerit facta nominatio de codicillis,uel de ultima uolun
tate,nam hoc modo deponendo,neceſſario includit alterú præ
dictorum,quod ſufficit,ut ex prædictis patet. Ad quod uerba
eiuſdẽ teſtis,quæ expreſſe deponit,teſtatricem dixiſſe,ꝙ nó pu-
blicarent illam ſuam uoluntaté niſi ea mortua, ergo neceſſario
teſtificatur de ultima uoluntate,ꝓut ſumus in caſu deciſionum
23 ſuperius allegatarum.† Ad quod ẽt facit,quia dicta teſtis dicit
ſe non recordari,quo caſu,reducenda eſt ad concordiam cum
alijs teſtibus,qui clare,& expreſſe hoc deponunt, & per exten-
ſum,ut in ſimi.per Bar.in l.Gallus.§.ille caſus.ff.de lib.& poſth.
cum alijs alleg.per Mod.poſt Abb.in c.cum tu.de teſtib.col.ij.
uerſi.ii.concluſio,& hoc maxi.quia ſunt oẽs teſtes unius partis,
24 ut late per eoſdem in d.c.cum tu.col.v.uerſ.ceterum.† Et quia
ſatis eſt,ꝙ concordent in dicto,ꝙ ſufficit,licet in cã dicti,ſit ali-
qua ꝯrietas,tamen non curratur,nec cõſideratur,ut per Spec.in
tit.de teſte.§.iam de interrogatorijs,uerſi.hic eſt, & per Bal.in
l.j.col.vj.C.de teſt.& plene per Mod.in d.c.cum tu.col.vj.uerſ.
vj.no.& late per Mod in l.ij.C.de bon.poſ.ſm tab.Ex quo.n.in
ſubſtantia oẽs ſunt conteſtes licet in alijs eſſent uarij, ſatis eſt.
25 † Attento aũt iure cano.& eius diſpoſitione firmiſsima extat
concluſio,& indubitabilis,dictam ultimam uoluntaté ſeu codi-
cillum ualere,nedum in pia cauſa , ſed ẽt in penitus prophana,
ut habetur in d.c.cum eſſes,& ibi late ſcribẽ.Et hoc maxi. quia
ſumus in terris,& inter ſubditos eccleſiæ,ut eſt caſus noſter qđ
procederet,etiam ſi tñ quatuor teſtes interueniſſent etiam ſine
✱ parrochiano,ut per Abba.& alios in d.c.cum eſſes, & eſt * cõis.
opi.& per Mod.ibi,& in d.l.hac conſultiſsima,col.ij.uerſ.ſed du
26 bium eſt,ubi multę deciſiones allegantur.† Quo iure mulier
quoq; pót eſſe teſtis,& habilis eſt,ut per Abb.& alios in d.c.cú
✱ eſſes,& eſt * cõis opin.ut concludunt Mod.in d.l.hac conſultiſ-
ſima,in prin.col.pe.uerſi.quid autem,cum alijs concor. Vtroq;
ergo iure conſiderato dicta Victoria admittenda eſt ad legatú
Olineti,cum dicta teſtatrix ab ea adimerit legatum relictum in
teſtamento duca.xxx. & eius loco legauerit dictum olinetú,
dicta.n.uerba teſtatricis,& tollo lib.xxx.duc.laſſati,nó poſſunt
habere aliam relationẽ,niſi ad teſtm̃,per eam primitus celebra
tum,ex quo unicum tm̃ fuit,quo caſu habetur perinde ac ſi ex-
preſſe dixiſſet,adimo legatum relictum, per me ſorori in teſtõ
27 duc.xxx.† & loco illius lego ſibi olinetú,per ea quæ no.i l.q̃uis
C.de fideicõmiſsis,& in l.j.ff.de lib.& poſth.& per Bar.in l.ube
28 rorũ.ff.de uerb.ſig.cú alijs uulgaribus.† Et prædictis nó habet
obſtare ſtatutũ,quia dictum ſtatutum conditum a laicis, & pri
uatis,nullú eſt c.per uenerabilem.qui fil.ſint legiti.not.in l.oẽs
populi.ff.de iuſt.& iu.& in l.cunctos populos,de ſumma Trin.
19 & fid.cath.& in c.cum oẽs,de conſti.† Secundo quia eſt ꝯ Ca-
nones,de quibus.ſ.quo caſu non ualet,ut eſt text.in c.qđ ſuper
20 his,de maior.& obe.† Tertio quia non apparet dictum ſtatutũ
confirmatũ a Pont.& dato,ꝙ doceret de aliqua confirmatione
tñ dicta cõfirmatio,non habet obſtare,ex eo quia nó intelligit
confirmare ſtatutũ nullum,ut eſt præſens,ut plenè hr̃ in c. quia
diuerſitatem,de conceſſ.præben.& in c.pen. de confirmatione
utili uel inutili,& per Bar.& alios in d.l.oẽs populi,& alias ple
21 ne conſului.† Prout ẽt quia talis aſſerta confirmatio, nó poteſt
eſſe niſi generalis quo ad oia ſtatuta,quo caſu non vr̃ confirma-
re ea quæ ſunt iniuſta,ut eſt præſens ſtatutum,ut per Bal.in c.j.
in ti.per quos fi.inueſti.& per Abb.& alios,in c.inter dilectos,
22 de fi.inſtr.& per Alc.conſi.ſuo cxiii.uol.iiii.cum ſimi.† Et quia
aſſertum ſtatutum in præſenti caſu cẽſetur eſſe ſublatũ per ꝯriã
obſeruantiam,quæ in unico actu ſufficit,ut per Hoſtien. & Io.
And.in c.ad audientiam, de cler.non reſid.& per Abba. in c.cú
acceſsiſſent,de conſtit.& ibi Mod.col.antepe.allegantes alias.
23 †Rurſus conſiderandum,ꝙ tale ſtatutũ ꝯdicit iuri ciuili,& iuri
canonico,de quibus ſupra,quo caſu ſtrictiſsime interpretandũ
eſt,ut illa minus lędat,q̃ fieri pót,ut plene habetur in l.fin.§.in
cõputatione.C.de iure delibe.l.iiii.§.ait prętor.ff.de dam. inte.
24 cum ſi.† Conſequenter dicendum,ꝙ locum habeat , & proce-
dat,quando teſtm̃ ſeu ultima uoluntas redigitur in ſcripturam,
ſecus aũt quando de ipſis nulla fit ſcriptura,ſed tñ coram teſti-
bus nuncupatiue celebrantur,quo caſu,ſeruandum eſt ius cõe,
& non dictum ſtatutum,& ita audio dictum ſtatutum fuiſſe in
terpretatum,& obſeruatum,quod ſolum ſufficit,cum caſus præ
ſens ſit conſiderandus abſq; probatione ſcripturæ, per ea q̃ no-
tantur in l.minime.ff.de legi.Ad quod faciunt uerba dicti ſta-
tuti,requirentis tabellionem,& iudicem,& quandoq; duos ta-
belliones,certe non ad alium effectum , niſi ut qñ de prædictis
fit ſcriptura debeat fieri per notarios,quo caſu ſequitur, ꝙ ceſ-
ſante ſcriptura ſtatutũ ceſſat,pro quibus faciunt plene not. per
25 Barb.in rub.eꝰ de teſtibus.col.viii.& ix.& Mod.ibi. † Itẽ con-
ſiderandum eſt,nam dictum ſtatutum loquitur tm̃ de teſtõ,ni-
hil autem dicit de codicillo,uel de ultima uolũtate,ut eſt caſus
præſens,ergo non eſt extendendũ ad codicillum & ultimã uo-
luntaté,cum prędicta ſint penitus diuerſa,uulgs.l.ſi idem.C.de
codicil.cum alijs uulgaribus,& licet Bar.in l.ij.per illum text.
de lega.j.& oẽs doc.ibi,& Bald.in l.fi.C.de teſt.& in l.hac con-
ſultiſſ.uerſ.pe.C.qui teſta.face.poſ.tractent materiã,an ſtatutũ
loquens in teſtõ extendatur ad codicillũ,& ultimam uoluntatẽ
26 omiſsis pluribus quæ in dictis locis notantur. † Tamen * cõis
✱ concluſio eſt,ꝙ ubi non uigeat ea rõ,non fiat extenſio. In caſu
nr̃o,ita eſt ergo ſtatutũ loquens in teſtõ,non ſe extendit ad co-
dicillum,& ultimam uoluntaté,& ſic ad caſum nr̃m,ꝙ ſit diuer
ſa rõ,patet quia ſtatutum conſiderauit caſum in quo eſſet ma-
27 gnum prędiudicium,ut patet ex uerbis ſtatuti. † In caſu nr̃o eſt
relicta tm̃ unica res,ꝓñ non ſumus in magno præiudicio, & iõ
appellatione teſtamẽti non cõprehenditur codicillus, pulchra
eſt deciſ.Barb.in rub.de teſtam.col.xj.& xii. uerſi.fatendũ eſt.
Vbi expreſſe tenet,ꝙ licet alias appellatione teſtamenti ueniat
codicillus,tamen iſtud fallit,qñ in codicillo eſſet relicta unica
res,ut eſt caſus nr̃,allegat Imo.& Gemi.in c.q̃q̃.de uſur.lib.vj.
28 † Rurſus ẽt eſt aduertendum,ꝙ alias licet teſtm̃,& codicillus
æquiparentur,iſtud eſt uerum reſpectu habilitatis,uel inhabili-
tatis perſonarum,nõ autem reſpectu ſolemnitatis,nam quo ad
ſolemnitates ſeruandas,appel.teſtamenti non uenit codicillus,
✱ nec ultima uoluntas,ita Barto.* cõiter approbatus in d.l.xj.de
leg.i.& idem Bar.in l.qui teſtõ.§.cum qui.ff.de teſta.quẽ ſcrib.
ibi ſequuntur,dicentes ꝙ circa ſolemnitates,appel. teſtamenti
non uenit codicillus,& Are.in d.l.qui teſtõ.§.nec furioſus.col.
ij.in fi.& col.iii.in prin.expreſſe dicit,ꝙ dicta l.ii.de lega.j.quæ
æquiparat teſtm̃, & codicillum , ut non procedat reſpectu ſo-
lemnitatis.In caſu prędenti tractatur ſolũ de ſolemnitate,conſe
quenter dictum ſtatutum loquens de teſtõ non ſe extendit ad
codicillos,nec ultimam uoluntatem,etiam ſi dictum ſtatutum
eſſet ualidum,cum in ueritate ſit nullum,& nullius roboris , &
momenti,per ſuperius dictæ. Pariſius Bono.

SVMMARIVM.

1 *Verba teſtãtoris quòd hæres cõſeruet bona ſuis filijs,et prohibitio de nõ alienãdo inducunt fideicõmiſſum etiã non ſecuta alienatione.*
2 *Quando teſtator priuat nominatos hæreditate,uidetur ipſos honoraſſe,& uocaſſe.*
3 *Et quid quando inter eos facta eſt reciproca ſubſtitutio.*
4 *Honorati a teſtatore poſſunt grauari fideicommiſſo,& nu.9.*
5 *Non procedit l.ab eo.C.de fideicom.quando adeſt cõiectura ã mẽs teſtatoris.*
6 *Et quid quando ultimo morienti facta eſt ſubſtitutio.*
7 *Et quid ſi idem ordinaſſet,quando de hoc fuiſſet interrogatus.*
8 *L.Lucius de hæred.inſt.quo caſu procedat,& nu.4.& ſeq.*
Poſiti in conditione,non dicuntur diſpoſitiuè uocati.
Et quid ſi dictum eſt de filijs maſculis.
10 *Detrahuntur per filiũ grauatũ,regulariter duæ quartæ,fallit ĩ ſeq.*
11 *Trebellianica poteſt expreſsè & tacitè prohiberi.*
12 *Et prohibita cenſetur,qñ teſtator prohibuit alienationem bonorũ.*
13 *Et ſi facta eſt prohibitio de non alienando uni , non extenditur ad alios,regulariter fallit nu.14.& ſeq.& 34.& ſeq.*
14 *Ceſſat trebellianica ſi nullum confectum fuit inuentarium.*
15 *Appellatione filij,an & quãdo ueniat nepos in grauamine,& aliis ſequenti.*
Et primo,quòd non.
16 *Fideicommiſſum,grauamen eſt.*
17 *Fideicommiſſum conditionale,non tranſmittitur.*
18 *Niſi conſtet de contraria mente teſtatoris.*
19 *Et ueniat iſto caſu nepos appellatione filij.*
20 *Et idem ſi in nepote,uiget eadẽ ratio,quæ in filio,& nu.23.& 24.*
21 *Et idem ſi aſcendens,ſimpliciter tale uerbum protulit.*
22 *Et idem ſi non ſunt nominati ſpecificè,& non erant tunc nati, & in euentum futurorum filij tãtum fuerunt appellati.*
24 *Ratio eſt quia ampliat dictum,& diſpoſitum.*
25 *Et idem ſi nomen filij eſt appoſitum per modum cauſæ,& conditionis in fauorem eorum.*
26 *Quod bona conſeruentur in familia,fauorem filiorum reſpicit , & nu.17.& 19.*

27 *Statutum excludens fœminas continet fauorem maſculorum, & numero 28.*
31 *Excludens neptes, uidetur excludere ſorores, & al.as, etiam nu. 30. etiam pronepotes.*
30 *Vocans fœminas poſt maſculos, illis ſtantib. eas excludit, et nu. 31.*
32 *Dictio, huiuſmodi, repetit dicta in præcedentibus, cum ſuis qualitatibus.*
33 *Et idem in relatione.*
35 *Prohibitio facta filijs, extenditur ad alios, ex mente coniecturata.*
36 *Et quando fideicommiſſum eſt reciprocum ueniunt nepotes.*
37 *Et tale fideicommiſſum non cenſetur oneroſum.*
38 *Conſtitutio quæ poteſt ſe habere ad commodum, & incommodum ligat clericos.*
39 *Confeſſio qualificata, an in totum ſit acceptanda.*
40 *Fideicommiſſa inducuntur ex coniecturis.*
41 *Conſi. Pau. de Caſt. uolentis appellatione filij non uenire nepotes, quo caſu, & quando procedat, & nu. 42.*
43 *Ex diuerſis, non bene infertur.*
44 *Rei uendicatio competit fideicommiſſario particulari.*
45 *Prohibitio alienationis, inducit fideicommiſſum in fauorem illorũ pro quibus eſt facta.*
46 *Fideicommiſſario uniuerſali, quando competat rei uendicatio nulla facta reſtitutione, & alijs ſeq. quando ſecuta fuit alienatio.*
47 *Et quando grauatus moritur, nullo hærede relicto.*
48 *Et de æquitate canonica, quid iuris.*
49 *Et quando expreſſe eſt prohibita falcidia, & trebellianica.*
50 *Fama probat in antiquis.*
51 *Verba enunciatiua inſtrumenti probant in antiquis.*
52 *Fama, qualiter probanda, & quid in curia Romana.*

CONSILIVM LII.

CERTVM Eſt in præſenti caſu, teſtatorem inſtituiſſe Io. filium hæredem uniuerſalem, cum hoc, ꝙ conſeruet, & conſeruare debeat bona filijs ſuis, &
1 ea nullo modo poſsit alienare. † Cũ itaq; dicta uer. conſeruet, & cõſeruare debeat, filijs ſuis, & dicta prohibitio de non alienando ſint apta ad fideicommiſſum. l. etiam hoc modo l. & eo mõ, de lega. j. l. fideicommiſſa. §. hec uerba. l. ꝑr filium. §. mater, & ibi Bar. in ulti. oppoſitione, de leg. iij. l. unum ea familia. §. fi. de leg. ij. l. codicillis. §. matre, eo. tit. l. Pamphilo, in prin. de leg. iij. cum ſi. Inducitur abſq; dubio fideicommiſſum, ẽt non ſecuta alienatione, ut ſunt tex. clari ubi. ã. & declarant Mod. in l. qui Romæ. §. cohæredes. ff. de uerb. obli. & poſt Barto. reliqui ſcrib. in l. filiusfam. §. diui, ubi pleniſsimè, de le. j. & firmat Dec. in pluribus ſuis conſ. Iſto. n. caſu teſtator incipit a fideicõmiſſo, per quod cenſetur prohibita alienatio, ẽt ſi expreſſe teſtator nõ prohibeat. l. fi. auct. res quæ. C. cõia de legatis. Et ꝓhibitio alienationis per teſtatorem ſubſequens, non reſtringit fideicõmiſſum ad caſum alienationis tantum. Nam ualidum eſt etiam nõ
2 ſecuta alienatione, ut patet in iuribus præallegatis. † Prout idẽ dicendũm eſt ex uerbis teſtamenti, ibi. Item uoluit, & mãdauit, ubi teſtator uult filios Ioannis debere ſtare, & morã trahere cũ do. Veronica alias ſi non ſtarent, ꝙ caderent ab hæreditate, certè priuando eos hæreditate, expreſſe prius honorauit, & eos uocauit, alias priuatio inſurgere non poſſet, cũ illa neceſſario præſupponat habitum. l. manumiſsiones. ff. de iuſt. & iure. l. decem. ff. de ſol. & in puncto ita uoluit Cor. cõſi. cclxxiij. dubia, uo. iiij.
3 ¶ † Rurſus aduertendum, ꝙ a dicto teſtatore inter filios Ioãnis fuit facta reciproca ſubſtitutio ibi, ꝙ ſi dicti filij, & filiæ Ioan. uel aliquis ipſorum moriat ſine legitimis, & naturalibus filijs, ꝙ primo maſculi ad inuicem moriãtur, ultimus uero moriat filiabus, ſi tunc uixerint &c. quo fit, ut portiones præmorientiũ ſine filijs, cenſeant delatę ad ſuperſtites. l. q̃uis. C. de impub. l. Lucius. l. iam hoc iure. ff. de uul. & pup. cũ ſi.
4 † Infert ex iſtis, ꝙ dicti filij Ioãnis fuerunt a teſtatore honorati, ꝗñr potuerunt grauari per iura uulgaria. Et ſic tollitur obiectio, ꝙ filij poſiti in cõditione, non cenſentur uocati, ꝗñr non potuerint grauari, iuxta. l. ab eo, C. de fideicommiſsis, & gl. in l. Lucius. ff. de hæred. inſti. & quæ ſcrib. poſt, & ꝯ Bar. in l. Centurio. ff. de uulg. & pup. & Ale. cõſi. xcj. Ponderatis bis, & cõſi. claxxiiij. Viſo tit. uol. j. &
5 alijs cõſilijs. † Prout ẽt, nam coniecturata mens dicti teſtatoris, clara redditur, ꝙ uoluerit ipſos filios Ioãnis honorare, qua ſtante, non procedit tex. in d. l. ab eo, & ſuperius allegata, ita Mod. Peruſini, in d. l. ab eo, & no. in l. j. C. de cond. inſer. & per Corn. cõſi. cxlvj. In hac conſultatione, col. ij. & ſeq. uol. ij. & cõſi. lxiij. uol. iij. De coniecturata aũt mente teſtatoris patet clare, dum
6 uoluit bona cõſeruari, &c. & ex alijs. ĩ. dicendis. † Inſuper tollitur obiectio, quia teſtator ultimo loco morienti, fecit ſubſtitutionem, quo caſu oẽs uidentur uocati, ꝗñr poterunt grauari, ita Anch. conſi. lxxiiij. ꝯ. Philip. & Barb. conſi. xxvij. uol. j. & cõſ. lv. uol. ij. Ale. conſi. lxiiij. Difficultas conſultationis, col. fi. uol. v. p Cor. in d. conſi. cclxxiij. & per Soc. conſi. cxiij Suprafcripti, uol. j. & Fran. de Cur. conſi. xlij. & lj. per Soc. conſi. ccxlix. Materia, & eundem poſt Barto. & alios, in l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad
7 treb. cum ſi. † Eo ẽt quia ſi teſtator de hoc fuiſſet interrogatus, utiq; idem dixiſſet, quod pro expreſſo debet haberi. l. tale pactũ in fi. ff. de pact. l. Titius. §. Lucius. ff. de lib. & poſthu. pleniſsimè in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. eod. & Barb. d. conſi. lj. Circa hanc dubitationem, quod eſt inter conſi. Ale. in j. uolu. & Soci.
8 cõſi. xl. In præſentiarum, quod eſt inter conſi. Frãc. de Cur. † Et quia no. in d. l. Lucius, procedunt qñ ſimpliciter mẽtio de filijs facta eſſet, ſecus ſi cum qualitate maſculinitatis, prout in caſu præſenti fuit ſæpius repetita, per ea quę no. Soc. in d. conſ. xij. & lxiij. uol. iij. & in d. conſ. xl. & alias plenè conſului, citãdo Guid.
9 Pap. & Dec. ac Soc. alibi. † Patet igitur dictos filios Ioãnis fuiſſe uocatos, & honoratos, & expreſſe, & coniecturatiuè. Potuerunt ergo grauari, quo fit, ut cum Bernardus, & Fran. filij do. Ioannis mortui fuerint ſine filijs, ꝙ eorum portio delata fuit ad ſuperſtites filios, inter quos, an includatur Iulius filius Hierony. filij
10 do. Io. & nepos eius, clare patebit ex. ĩ. dicendis. † Et an domi. Berna. & Fran. ſeu eius hęredes poſsint detrahere ultra legitimã debitam iure naturæ, in qua non extitandum, etiam treb. q̃ regulariter a grauatis ſub conditione detrahitur, ut per Bart. in l. Papinianus. §. meminiſſe. ff. de inoff. teſt. latè per Can. in c. Raynutius de teſta. & quæ per repetentes in l. filium quem habentẽ.
11 C. fami. herc. cum concor. † Tamen in caſu præſenti ꝯrium ṽr, trebellianica enim expreſſe, ſed etiam tacitè poteſt a teſtatore prohiberi, etiam in filijs primi gradus, ut ſunt cões concluſio. doc. in l. iubemus, ubi Cy. & alij. C. ad treb. & per Cum. in l. qui hæredi. §. cum filiæ. ff. de uul. & pup. late per Ale. in l. Marcellus. in prin. ad trebellianum, & conſi. v. uol. iij. & conſi. lxvij. uol. j. & cõſi. xxix. uol. v. & per Ang. & Pau. de Ca. in auct. ſed cum teſtator. C. ad l. fal. per Franc. de Cur. cõſi. xvj. & per Cor. conſi. xvij. Circa, & cõſi. clxxx. & clxxxvij. uol. j. & conſi. ccvij. uol. iij. latiſſimè per Ant. Corſet. in trac. de poteſtate regia, car. xxiij. cũ ſeq.
* ubi dicit has eſſe * cões concluſio. reſpondendo omnibus ꝯrijs & alias conſului, ubi de ueritate uidendum erit, ut ẽt dixi in l.
12 Marcellus, in prin. ff. ad treb. † Et ꝙ teſtator prohibuerit trebellianicam in caſu noſtro, deducitur eo quia prohibuit alienationem bonorum ſuorum, per quam prohibitionem alienationis cenſetur prohibita etiam trebellianica au cten. ſed in ea. C. ad l. Falcidiam, quæ licet loquatur in Falcidia, tamen locum habet
* in trebellianica, ſm Bal. ibi, & * communiter omnes doctores, & tenet Are. conſi. xxxvij. col. fi. & Cor. conſi. xxij. In hac con-
13 ſultatione, col. ix. uol. iiij. † Nec dicatur dictam prohibitionem alienationis fuiſſe factam per teſtatorem, Ioanni tantum conſequenter non extendendam ad eius filios &c. Nam ex infra dicendis, clarè patebit illã extendi, & ad filios, & ad nepotes Ioã-
14 nis. † Et dicta trebellianica non poteſt detrahi, ex quo dictus quond. Io. & eius filij de bonis teſtatoris, nullum facere inuentarium, quo caſu, ſicut nõ detrahitur Falcidia. §. ſi uero, in auct. de hęreditate, & Falcid. aucten. ſed cum teſtator. C. eodem, pari modo etiam non detrahitur trebellianica, & licet in hoc ſint
* opiniones, tamen iſta eſt magis * communis, ut tenuit Cor. in d. conſi. xxij. & conſi. ccciij. uol. j. & latè per repetentes, in dicta l. filium quem habentem, col. fin. & pleniſsimè per Corſe. ubi. ã. q. lxxiij. car. xxv. & Deci. in conſi. ſuis, & diffuſe alias conſului, & faciunt no. per Philip. Fran. in c. ſi pater. col. xvij. circa finem de teſtam. lib. vj. & per Mod. Peruſin. & Papi. in l. cũ precib. C. de impube. cum ſi. ¶ Secunda principalis difficultas reſultat, ex eo quia Hieronymus filius do. Ioannis mortuus fuit cum filiabus fœminis, & cum Iulio filio maſculo, quo fit, ut in eius perſona ceſſauerit grauamen, & fideicommiſſum. l. generaliter. C. de inſti. & ſubſti. cum alijs concor. Verum quia dictus Iulius eius filius uiuente do. Petro filio domi. Ioannis, mortuus extitit, nullis relictis filijs, inducitur dubitatio, an portio do. Hieronymi de bonis teſtãtoris, transfuſa ad dictũ Iulium mortuum ſine filijs cenſeatur deuoluta dicto do. Petro ſuperuiuenti, ꝗñr ꝙ dictum fideicõmiſſum iniunctũ dicto Hieronymo in cuius perſona nõ potuit habere locũ cenſeatur eſſe trãſfuſum paſsiue in perſonã do. Iulij eius filij nepotis do. Ioan. & pronepotis teſtatoris. Ita

ꝙ quemed moduin Hieronymus erai grauatua pariter etiam,&
Iuliue eius filius,& an eppellatione filij grauati,comprehendaſ
15 in grauamine etiam nepos.† In qua diffirultate prima ſacie di
cendum vř,nepotem,& ſic dictum Iulium non comprehēdi cū
in ultimis uoluntatibus,ut eſt materia præſens, non ueniat ne-
pos filij eppellatione,potiſsimè in granamine.l.quod ſi nepo-
tes.ff.de teſtam.tute.§.fi.inſt.qui da.tuto.poſ.d.l.Gallus.§.inſti
tuens,ubi pleniſsime ſcrib.per Ber.in l.liberorum.ff.de uerbo.
ſigni.Io.And.in edd.in ti.de teſta.§.in primis,& in puncto hoc
uoluit Pan.de Ce.conſi.claaij.Ne improprijs utamur uocebu-
lis,|per Oldra.conſi.xxj.Thema,Fren.de Cur.conſi.aliiij. ſæpe
reuolnta,col.ix.Cor.conſi.xcvij.Primo conſultus,& ↄſ.clxaxij.
Videtur,& conſi.cacix.uol.ij.& plenè per Dec.ↄſi.acv. Diuino
16 imploreto præſidio,per Soci.ↄſi.ciiij.uolu.iij.† quod tractetur
de grauemine,patet,nam fideicommiſſum greuamen, eſt l.co-
17 hęredi.§.& filiæ.ff.de uul.& pup.cum ſimi.† Ad quod ēt facere
vř,nam fideicommiſſum non purificatum,& conditionale non
* tranſmittitur ad filios,& deſcendentes, per glo.* communiter
approbatam,in l.j.C.de hiequi an.aper.tab.& quæ in l.j.§.ij.C.
18 de cad.tollen.cum ſimi.† Tamen in pręſenti caſu,ↄrium uideſ
ipſa ueritas,ueris exiſtentibus,quę mihi in facto narrantur.Pri
mo quo ed gl.in d.l.unica.C.de his qui ante aper.tab. diciſ illā
non procedere quando conſtaret de ↄria mente teſtatorie, tūc
enim fideicommiſſum conditionale tranſmittitur ad filios,etiā
ſi non fuic purificatum ita Bal.in d.l.unica,ubi etiem ſcrib.col.
iij.uerſi.Tu dir,ubi hoc modo limitent d.glo.& idem Bal. in l.
unica.C.ut ect.ab hære.& ↄ hęre.col.j.in fi.& col.ij.hoc modo
ſaluans gl.in l.is cui.ff.de actio.& obli.& ita uoluit Cuma.cōſ.
xiij.Titius inſtituit,& Fulg.conſi.av.Proponitur,& Soc.in l.in
conditionibus primum locum.§.j.ff.de condit.& demon.& ↄſi.
vj.In præſenti conſultatione,col.iiij.uerſi.Reſtat nunc , nol.iij.
pleniue & diffuſius idem Soc.in l.hæredes mei.§.cum ita , colū.
iiij.& ſeq.ff.ad treb.& Fran de Cur.iunior,conſi.avj.Præſuppo
nitur,col.iiij.quod conſi.ponitur poſt trect.ſuum de feud.quib.
in locis,dicunt hanc eſſe communem,& ꝙ ita limitetur gl.in d.
l.unica,& adduerūc coniecturas plures, quæ oēs uerificantur in
caſu noſtro,inſpecto tenore teſtamenti,& liret Cor.cōſi.clxaa.
Multitudo,& conſi.lxxxix.Multa allegantur,uolu.iiij.uidetur
19 aliquatenus ↄdicere,tñ non recedendum a dicta ↄcluſ.† Et ſtan
te coniecturata mente teſtatoris,fit tranſmiſsio ad filios, ut.ī.
& appellatione filij comprehenditur nepos,& ita uoluit Areti.
conſi.cxlv.Reſpondebo ſummatim.& Bal.conſi.lxxvj.Agneſa,
uol.iiij.& Soc.conſi.clij.uol.j.& ſubſcriptionibus plurimorum
doc.ibi poſitis,prout bona doctri.Bar.in d.l.liberorum,dū ed-
ducit l.Lucius,quæ hoc probat.ff.de hære.inſti.& per Bal.in d.
§.inſtituens,& bene per Ale.in d.l.Lucius,& quę per eundem,
& alios ſcribē.in d.§.inſtituens,dum reſpondent ad d.l.Lucius,
poſt Bal.& per Cor.d.conſi.clxaaij.& conſi.ccvij. De pluribus,
col.iij.uol.ij.melius,& magis clarè,idem Cor.conſi.ccac. colū.
ij.uol.iiij.Vbi dirit articulum eſſe dubium,& pro,& ↄ, plurica
uiſſe ronſultum,concludens deriſi.ueram pendere ex coniectu
20 rata mente teſtetoris.† Prout bona deciſi.Lud.Rom.ↄſ.cxxia.
licet magna,ubi tenet,ꝙ qñ eadem rō uiget in nepote,q̄ in filio
appellatione filij ſemper uenit nepos , ſed cum in pręſenti caſu
eadem uigeat rō,& ſint coniecturę,ut.ī.dicetur,neceſſario cō-
cludendum eſt eppellatione filij uenire nepotem,& ↄñr domi.
21 Iulium.† Et quia dictus teſtator aſcendens ſimpliciter ꝓtulit
uerbum,filijs,per quam nuncupationem,indubitanter uidetur
comprehendi nepotes.l.filij.l.iuſta.ff.de uerb.ſig.& per Barto.
in l.alimenta.ff.de alimen.& cib lega.& per eundem in d.l.libe-
rorum,& per Can.in c.ad extirpandas,de filijs presb.per Anch.
in cle.j.de baptiſm.& do.Ant.in c.quibuſdam.de pęn.& Card.
22 in c.ij.de uerb.ſig.& Soc.conſi.xiiij.j.uolu.† Prout ēt quia tale
fideicommiſſum iniungitur filijs Ioannis qui nō erant inſtituti
hæredes,ſed tñ uocati ſunt ad fideicommiſſum in prima hēūia
inſtitutione,per nuncupetionem,filijs,qui filij non ſunt ſpeci-
ficè nominati,cum nondum nati eſſent,& cū diſpoſitio ſit col-
lata in futurum euentum,in quem potuerunt eſſe, uel non eſſe,
filij uel nepotes,appellatione filij,ueniunt nepotes , ita Imo.in
d.§.inſtituens.& plenè per Ale.ↄſi.v.Circa primum dubiū, col.
iij.& ↄſi.xavj.Videreſ,col.ij.uol.ij.ita intelligentes d.l. Lucius,
quibus in ↄſi.rñdet ad illam obiectionem de cōi uſu loquendi,
23 ut per eū,& per Soc.in d.ↄſi.clij.† Eo ēt quia in caſu p̄ſenti eadē
uiget rō in nepote,quæ in filio,ↄñr appellatione filij , uenit ne-
pos.d.l.Lucius,& Bar.in d.l.liberorū, & per Ro. in d.ↄſ.cxxix.
24 & Ale.in d.ↄſi.v.& xxvj.& quæ ſcrib.in d.§.inſtituens.
eſt illa quæ ampliat,& reſtringit in oībus fideicōmiſſum. *licet ſit*
la.§.ſi quis,ubi Bar.ff.de iur.& fec.igno.& poſt glo.in l.ſi is c,
aīo.ff.de acq.poſ.l.př.§.dulciſsimis,de leg.ij.& l.př.§.fundū,de
25 leg.iii.† Ad quod ēt quia a dicto teſtetore,uerſi.filij,apponitur
in diſpōne,per modū cuiuſdam conditionis,& ceuſæ,& qñ præ
dicta reſpiciunt fauorē filiorū,tunc ꝓtinentur nepotes,ita Ber.
in d.l.librrorū,col.iii.uerſi.iiii.caſu,& col.iiii.uerſi. aut de filijs
nihil diſpoſuit principaliter,pro quo vř tea.iu d.l.Lucius,& di-
26 cit Bal.in d.§.inſtituēs,& per Soc.in d.ↄſi.clii.col.ij. † Et ꝙ fi-
deicōmiſſum in caſu nřo ↄcernet fauorē probaſ,quia teſtōr uo-
luit bona ↄſeruari,q̄ cōſeruatio fauorē reſpicit.l.j.§.fi.de liber.
agno.§.cæterū,inſt.de legit.agna.ſuc.& q̄ in l.maximū uitiū.C.
de lib.p̄te.& pleniſsimè per doc. in l.ij.C.de in ius uoc.& ī trac.
27 qđ extāt maſcu.&c.† Quibus in locis * cōiter cōcluditur bona
* ↄſeruari in ſamilia,& penes maſculos eſſe feuorabile,inferentes
ſtatutū loquens de filio rōprehendere nepotē ed excluſionem
fęminarū,ita in pūcto Bar.in d.l.liberorū,col.v.& Pau.de Caſ.
ↄſi.claaj.p̄ſens caſus,& per Ale.ↄſi.lx.attētis uerbis, uolum.iij.
28 † Per maſculos.n.fit ↄſeruatio, & uiget honor familiæ.l.ij.§.j.
ff.de ſuis,& legit.inſti.de leg.agna.ſuc.in prin.& q̄ per Cy.in l.
j.C.de adult.& de qualitate maſculinitatis p Soc.i d.ↄſ.al. inter
ↄſi.Frā.de Cur.& ↄſ.aii.laiii.& cxvj.uul.iii. Quæ rōſeruatio,&
qualitas maſculinitatis,fuit pluries,ac geminate ↄſiderata p te-
ſtatorē,& ita ↄſiderabilis ī nepote,ſicut in filio,ↄñr ep p.filij,ue-
nit nepos.Si iſtod eſt in materie ſtetutaria quāto magis in ult.
uolūtate,q̄ eſt magie fauorabilis,uel ſaltim dicam' ſubeſſe ean
dē rōnem rōſeruationis agnationis familiæ , & maſculinitatis.
29 † Et quia ipſe teſtōr ꝓhibuit elienationē,ut bona ↄſeruarētur
filijs,& ult.filio Io.maſculo ſuperuiuēti,cui dubiū appel.filiorū
ↄprehēdi nepotes,iuxta not.in d.§.diui,& in d.§.cohæredes , &
quia do.Pet.eſt filius Io.qui ultimus ſuperuixit d.Iulio, & dicti
30 d.Petri ult.intuitu,ꝓhibitio ſit fecta. † Prout ēt quia ī delectū
maſculorū uocauit fœminas,ece aeludēdo exiſtentibus dictis
maſculis,p ee quæ notanſ per Bal.& Sal.in d.l. meaimū uitiū,
& in l.unira.C.de his qui an.eper.tab.& p Pau.de Ce. in l.j.C.
31 de ↄdi.inſer.& per Soc.d.cōſi.xii.& lxiii.† Cū ergo teſtōr præ-
dilexerit maſculos taliter,ꝙ neptea proprias excluſit,quāto for
tius vř excluſiſſe ſorores Iulij,& ſic pronepotes.l.ſi uiua metre.
C.de bo.mat.& p Peu.in d.l.j.C.de ↄdi.inſer.& p repet.in l.cū
anus,de cōd.& dem.& p Soc.d.cōſi.xiiii.Et qa teſtōr noluit , ꝙ
ultimus maſculue,ſuccedat oībus,tē maſculis, q̄ feminis in uni
uerſali,ille,uībus.l.a ꝓcuratione.C.mand.r.ſolitę.de maio. &
obe.& ultimus meſculus,ſit ipſe d.Pet.q ſuperuixit alijs, & ipſi
32 Iulio mortuis ſine filijs.† Ad qđ uā dictus teſtōr ſubſtituendo,
dixit,ꝙ ſi hmōi filij.&c.no.dictionē,hmōi,quę repetit oia com
prehēſa i p̄cedentib.cū ſuie qualitatib.gl.in c.ſi ebbete.de elec.
33 li.vj.& p Cor.d.ↄſi.claaaii.uol.ii.in lite.B.C.D.E. † Et relatio
faciēda ſit cū oībus ſuis qualitatib.ad relata,Bar.in l.ſi qs ſeruū
de le.ij.& in l.j.in prin.ff.de recepta.Sed in præcedē.cōprehen-
debanſ nepotes,& pronepotes,ut.ē.pariter,& in ipſe ſeq. diſpo
34 ſitione,cū hec dictione,hmōi facta.† Adduciſ ulteriue rō ſatis
urgēs,ꝓhibitio alienationis limitata ed certā perſonā regule-
riter illā tm̄ comprehēdit,nec capit elias,& iō filius prohibitus
alienare,ipſe tm̄ prohibitus eſt,nō aūt nepos eius filius. Ni qñ
eſt facta filijs primi gredus nō extendit ad nepotec.&c.text.eſt
in auct.de reſti.& ea q̄ per.§.nos ergo,& p Bar.in d.l.filiusfa.§.
35 diui,col.fi.uer.q̄rit,cū alijs uulg.† Tñ qñ teſtōr aliud ſenſit ex
eiue ↄiecturata mēte,talis ꝓhibitio facta filijs,trāſit ad nepotes
prohibitorū,& ad alios deſcēdentes,& iſto caſu appellatio filij
ↄprehēdit nepotes,& deſcēdentes,ita Pau.de Ca.ↄſ.aii.vř dicē-
dū,in fi.& Cor.ↄſi.axaviii.col.ii.uolu.j.& Ale. & repet. in d.§.
diui,ſuper d.q.Bar.ubi plura adducētes,& eundē alibi citantes
dicūt,ꝙ ſi bona ſunt ↄſiderata,talis ꝓhibitio nedū afficic filiū
prohibitū,ſed ēt nepotes.& alios deſcēdentes ꝓhibitos. Et bñ
dicunſ cōſidereta,qñ teſtōr uoluit illa ↄſeruari,& qñ cōſidera-
uit maſculinitatē,ut proprie fuit in caſu nřo,ratio.n.cōprehen-
det omnes ēt non nominatos,ut in ſimi.per Bar.in l.př.§. fun-
dum,de leg.iij.& Ale.conſi.lix.uol.ij.& per Soc.cōſi.xliii. Viſis
teſtō,uol.iii.& per Dec.conſi.caxviii.col.ii.Et talis prohibitio
alienationis continet greuamē,& nihilominus appellatione fi-
liorum ueniūt nepotes,fortius,uel ſaltim pariter in caſu p̄ſenti.
36 † Rurſus appellatio filij facta a teſtōre certè ↄprehēdebat Iuliū
nepotē,ut ipſe una cū petruis ſuccederet filijs Ioā. præmor. uis,
ſine filijs,ut diximus.Pari mō talis eppellatio filij,dēt ↄprehen

...um Iuliū nepotem, quo ad onus, cum tale fideicommiſ-
...it reciprocum, & uocatus ad honorem cenſeatue uocatus
...onus, & talis diſpoſitio ſit indiuiſibilis, & æqualiter debeat
37 oīa determinare, uulg. l. nam hoc iure, de uul. & pup. † Maximè
quia hmōi reciproca fideicommiſſa poſſunt ſe habere ad com-
modum, & incōmodum, ꝯñr nō cenſentur oneroſa, ut eſt text.
& ibi ſcribē. in l. de fideicommiſſo. C. de tranſac. & in l. j. & in l.
cū proponas. C. de pac. & uoluit Cor. conſi. præallega. ccvij. De
38 pluribus, litera. K. & M † Et faciunt no. per Bart. in j. conſt. C.
& per doc. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ, de conſti. ꝙ lex ciuilis, q̄
pōt ſe habere ad commodum, & incommodum clericorum li-
39 gat etiam clericos. † Et facit quod dicitur de confeſſione quali
ficata, ut per Bart. in l. aurelius. §. idem quęſijt, de liber. leg. & q̄
per ſcrib. in c. bonę. il ij. de poſtu. præla. & in c. j. de confeſ. li. vj.
Patet ex prædictis Iulio nepotem fuiſſe grauatum, & uenire ap
pellatione filij, cui merito reſpectu dicti fideicommiſſi pōt ſuc-
cedere d. Petrus illi ſuperuiuens, & ultimus filius maſculus d.
Io. qui Iulius nepos bene potuit grauari, cum ueniat appellat o
ne filij, ut. s. & filij d. Ioā. fuerint honorati a dicto teſtatore, ut
40 ſupra deductum eſt. † Non obſtant allegata in ꝯtrium, ex quo
procedere poſſent, qñ non concurreret coniecturata mens teſta
toris, ut eſt in caſu nr̄o, ex coniecturata. n. mente inducuntur fi-
deicommiſſa, & ualida. l. fideicommiſſa. §. item ſi quis de le. iij.
& bonus tes. in l. pe. de leg. j. & in l. cum uirum. C. de fideicom.
& pleniſſimè in locis de quibus. s. & alias plenè conſului. Præte
rea in terminis conſi. Pau. de Ca. & aliorum. s. allegatorū, fidei-
commiſſum nō erat reciprocū, ut in caſu nr̄o, nec uer. filijs, erat
prolatū ab aſcendentibus, nec reſpiciebat futurū euentū, quia
non prolatum ipſis non natis, quo ſit ut in caſu præſenti milita
re minime poſſint. Et aduertas quia nō ſummus in terminis Io.
And. & Pau. de Ca. in d. ꝯſi. Ne improprijs utamur uocabulis, cū
41 ſimi. immo longe diuerſis. † Primo. n. loquuntur dicti docto. qñ
ſubſtitutio eſt facta hæredibus nominatim inſtitutis, ſub ea cō
ditione ſi ſine liberis. &c. Tunc. n. uolunt poſitos in conditione
non cenſeri nec grauatos, nec uocatos, ſed uno ex hæredib. de-
cedente cū liberis, quo ad eum fideic. expirat, iuxta l. cū oxori.
C. quan. dies leg. ced. l. ſi quis hęredem. C. de inſti. & ſubſti. l. hæ
redibus. ff. ad treb. In caſu nr̄o ſubſtitutio fit filijs hæredis inſti-
42 tuti, qui erant honorati, & non nati. † Secundo differunt in alio
quia in caſu illo teſtōe dixerat, ſi aliquis meorū hæredum &c.
Quod ad inſtitutos præſentialiter tm̄ refertur. l. ſi ita. ff. de aur.
& arg. leg. & ita dicit Io. And. ī d. addi. & Old. d. ꝯſi. xxj. In caſu
nr̄o fideicommiſſum iniungitur filijs Io. nondum natis, & non
inſtitutis præſentialiter, & diſpō eſt conceſſa in futurū euentū,
in quē poterant eſſe & nō eſſe filij, & nepotes, cōcurrit ēt conie
cturata mens teſtatoris, qđ nō erat ibi, fideicō. eſt reciprocū, qđ
43 in dicto caſu ceſſabat. † Extremū ſit, quod oīa cōſi. & deci. quæ
ex aduerſo poſſunt adduci, uolentia appellatione filij nō uenire
nepotē, loquuntur in caſu, in quo nō concurrerēt ea quę militāt
in pręſenti cauſa, de quibus plenè ſuperius dictō eſt, quo fit, ut
in pręſenti caſu, ꝯſiderari non debeant, ytunq̄ penitus diuerſa,
uulga. §. nihil cōe, & uulga. l. Papinianus exuli, de minor.

ADDITIO.

44 ¶ † Actio uendicatiua domus competit ipſi actori uirtute fidei
commiſſi particulariter, & expreſſe facti de dicta domo, p tex.
in l. j. & ij. C. cōia de leg. & quę per Bar. in l. j. col. fi. de le. j. Nec
dicatur uerſi. ſed defunctis, non referri qñ domus eſſet alienata
nam omni reſpectu habetur intentus ſiue. n. uerſi. ſed defunctis,
ꝯſideretur ſeparatim a pcedentibus, ita ꝙ non cōprehendat ca
ſum alienationis, ſed caſum mortis, qui nō eſt pſentis ſpeculatio
45 nis. † Et tunc principiū dicti capituli prohibentis alienationē
domus ſtat ſimpliciter, quo fit ut interpretatio ſit faciēda in cu-
ius fauorē ſit prohibita alienatio, ſi in fauorem illorū de familia
de And. habemus intentū per tex. in l. pēto. §. fratre. de leg. ij. &
quæ per Bar. & alios in uul. §. diui. cum ſimi. & hæc intelligētia
omnino facienda eſt, tum cōſideratis præcedentibus, in quibus
prædicti uocantur a teſtatore, tum conſiderato ultimo capitulo
teſtamenti, in quo teſtator prohibet hęredem alienare in pręiu
dicium deſcendentium, arg. no. in l. ſi ſeruus plurium. in fi. de le.
j. & in l. cum quis. de leg. iij. Si uero dictum uerſic. ſed defunctis.
dicimus uenire continuatiue, ad princi. ut ſocietas ſit uocata ad
domum in caſum alienationis, tunc neceſſario dicendum, illā
uocatam, deficientibus omnibus de dicta familia, ergo aliquo
exiſtente, ille prius uocatus cenſetur, ſi uocatus ante ſocietatem
in caſum alienationis, uocatus eſt ad fideicom. particulare, ꝯñr
ipſi d. Petro competit rei uendicatio, iuribus de quibus ſupra.
46 † Si uero conſideramus fideic. uniuerſale, adhuc ipſi actori cō-
petit uendicatio, ēt nulla reſtitutione facta, & hoc propter aliu
47 nationem ſecutam, ut no. gl. & oēs in l. fi. §. pe. C. cō. de leg. † Et
idē dicendū, nam Pet. hæres grauatus nullo relicto hęrede mor
tuus eſt, quo fit, ut ēt nulla reſtitutione facta fideicō. competat
48 uendicatio. l. pe. §. cū autē. C. ad treb. † Tertio facit. Nā attenta
æquitate can. fideicōmiſſario uniuerſali cōpetit actio, etiā nulla
facta reſtitutiōe, qñ cōſtat de iure ſuo, ut euitet circuitus doctr.
eſt Bal. per illū tex. in c. in pſentia. de prob. quē refert & ſequit
Dec. ibi, col. ij. in ij. no. pro quo no. in l. ſingularia. ff ſi cer. pe. &
quæ in c. cū eſſes. de teſta. & quæ in c. quod clericis. de fo. cōpe.
49 & alias conſului. † Quarto neceſſario idem dicendū. Nā teſtōe
expreſſe prohibuit & falci. & treb. quo fit ut qō treb. eſt prohi-
bita, fideicōmiſſarius agere poſſit ēt nulla facta reſtōne. Ita in
puncto Sal. in d. §. cō autē. in ultimis uerbis, pro quo no. p Paul.
& Ale. in l. fi. C. de edic. diui. & per gl. & doc. in d. §. cum autem.
uolentes fideicommiſſario uniuerſali actionem competere etiā
50 nulla facta reſtitutione, qñ trebel. detrahere non poteſt. † Fama
* in antiquis probat dominium, * cōis eſt doct. omniū maxi. Acc.
& Fel. in c. ueniens, el j. de teſtib. ubi allegantur infinitę deciſ. ꝙ
domus fuerit teſtatoris tēpore teſtamenti conditi, & tempore
mortis ipſius & remanſerit in hæreditate ſunt iam anni cētum,
51 ꝯñr tempus antiquiſſimum & ſic formiter probata. † Ad quod
etiam, qñ in antiquis uerba enunciatiua inſtrumenti teſtamēti
plenè probant, docto. omnes poſt gl. multa addocentes in l. cū
aliquis. C. de iure deliber. per Alexan. & alios in l. ſciendum. de
52 uerbo traditur in l. ex hac ſcriptura. ff de dona. † Nec dicatur
famam debere articulari, & probari, iuxta doctrinam Barto. in
uulga. §. tormenta. & in l. Labeo. de ſuppell. lega. nam in roma.
curia ſeruatur contraria opinio, Bald. in c. præterea. colum. ij.
de teſtib. & in l. hęredes palam. in principio de teſt. & in l. teſtiū.
in fi. C. de teſtib. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum relictum, ſi hæres moriatur, ſine filijs, expirat ſi*
cum filijs moritur.
2 *Idem ſi moritur relicto poſthumo, quia filius eſt.*
3 *Idem, & ſi relicta filia fœmina, etiam unica, ſed contra num. 54. &*
ſeq. & 48.
4 *Iſta conditio intelligitur tacitè, & ſi non exprimatur, per l. cum*
auus. de condi. & demon. & nu. 49.
5 *A uerborum proprietate, non uidetur recedendum.*
6 *Si non expreſſit teſtator, dixit illud noluiſſe.*
7 *Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis.*
8 *Non honorati, non poſſunt grauari.*
9 *Poſiti in conditione non dicuntur uocati diſpoſitiuè, fallit nu. 40.*
& ſequen.
10 *Fideicommiſſum conditionale poteſt remitti.*
11 *Dictio, dictorum, & ipſius, eſt repetitiua.*
12 *Quando diſpoſitio nō poſſet referri niſi ad unū, ad illud eſt referēda.*
13 *Voluntas, & mens teſtatoris debet attendi, & alijs ſeq.*
14 *Maximè in fideicommiſſis, quæ coniecturis inducuntur, & nu. 15.*
16 *Et etiam uerbis enunciatiuis.*
17 *Et in iſtis potius mens attenditur quàm uerba a quibus receditur.*
18 *Fideicommiſſum conditionale tranſmittitur ante conditionem im-*
pletam propter mentem teſtatoris.
19 *Geminatio multum operatur.*
20 *Prohibitio de non alienando facta filijs, quando extendatur ad ne-*
potes, & nu. 21. 22. & ſeq.
23 *Ex prohibitione de nō alienando, reſultat fideicōmiſſum gradatim.*
24 *Dictio, perpetuo, & ſemper, a pari procedunt, & nu. 33.*
25 *Verba teſtatoris, quòd bona remaneant in Cippo, & uadant de ma*
ſculo in maſculum, inducunt fideicommiſſum gradatim.
26 *Qualitas maſculinitatis uidetur appoſita, cauſa conſeruandæ agna*
tionis, & nu. 30. & 31.
27 *Et quid quando filias fœminas inſtituit in parte, maſculos in uni-*
uerſo, & nu. 28.
Maſculus ſubſtitutus proprijs filiabus præfertur, ita & neptibus
29 *Appellatione domus, & Cippi, qui ueniant, & nu. 32.*
34 *Filia non excludit ſubſtitutum uocatū ſub illa conditione, ſi hæres*
moriatur ſine filijs maſculis.
35 *Præcedentia ex ſequentibus declarantur.*

36 *Fideicom*

36 *Fideicommi. ampliatur, & reſtringitur à ratione, & cauſa à teſtatore expreſſa.*
37 *Maſculinum non concipit femininum in materia differenti.*
38 *Et quid ſi teſtator idem expreſsiſſet ſi de hoc fuiſſet interrogatus. & nume. 41.*
39 *Appellatione filiorum, non ueniunt quandoq; fœminæ, & nu. 48.*
40 *Filij poſiti in conditione cenſentur uocati, quando adeſt conſectura ta mens teſtatoris.*
41 *Et iſti habent, qualemqualem teſtatoris uoluntatem.*
42 *Quando ultimo morienti poſt mortem plurium eſt quis ſubſtitutus, illi dicuntur inuicem ſubſtituti, & grauati.*
44 *Ceſſat. l. Lucius. de hære. inſti. quando facta eſt mentio de maſculis.*
45 *Dictio uniuerſalis, omnes comprehendit.*
46 *Vnius incluſio, eſt alterius excluſio.*
47 *Euitanda eſt in teſtatore contrarietas.*
50 *Argumentum a contrario ſenſu, non ſumendum, quando ex eo daremus in teſtatore contrarietatem.*
51 *Regulariter ex fideicommiſſo uniuerſali, detrahitur trebellianica.*
52 *Fallit quando fuit à teſtatore expreſsè prohibita, etiam in filijs primi gradus.*
53 *Item, & quando fuit prohibita alienatio.*
54 *Item & quando grauatus nullum confecit inuentarium.*
55 *Prout etiam attento iure canonico.*
56 *Bene autem detrahitur legitima, in qua non poteſt grauari, & qua tranſmittitur.*
57 *In legitima computantur omnia alienata & conſumpta.*
58 *In bonis legatis à teſtatore, non poteſt capi nec detrahi legitima.*
59 *Inſtrumentum publicum. plenè probat.*
60 *Iuramentum ſupplet minorem ætatem.*
61 *Minor non læſus, non debet reſtitui.*
62 *Conſtitutio edita a laicis, non tollit uires iuramenti.*
63 *Et ſi loquitur in contractibus & ſimilibus, non habet locum in declarationibus, ſtrictè enim eſt intelligenda, & non debet extendi. & nu. 65. 66. 67. & 68.*
64 *Priuilegiatus non gaudet priuilegio contra alium priuilegiatum.*
Conſtitutio, & ſtatutum loquens de contractu minorum qualiter intelligendum, nu. 63. & ſeq.
69 *Legitima filij quanta debeat eſſe, & nu. 70. & 71.*
71 *Et quid quando agitur de legitima debita uni tantum filio.*
72 *Legitima quanta ſit ſtante ſtatuto excludente fœminas, & an illæ faciant partem & computentur in numero filiorum, & num. 73. & alijs ſequen.*
75 *Excluſa à ſtatuto ab inteſtato, & in re certa inſtituta non poteſt petere ſupplementum. & nu. 78. 81.*
76 *Et quid ſi excludantur cum illa qualitate dotandi.*
77 *Et quando dos ſuccedat loco legitimæ.*
79 *Statuta excludentia filias, procedunt ab inteſtato, non autem condita teſtamento & nu. 81.*
80 *Filiæ inſtitutæ faciunt partem, & computantur in numero filiorũ.*
83 *Ceſſat mens coniecturata ſtatuentium in expreſſis.*
84 *Statuta non ligant forenſes.*
85 *Etiam reſpectu bonorum quæ poſſident in illo territorio.*
86 *Non enim loquuntur in rem, ſed perſonaliter, & nu. 87.*
87 *Nec etiam comprehendunt forenſes. habitantes in territorio ſtatuẽtium, & nu ſeq.*
88 *Per fideicommiſſum ſucceditur teſtatori.*
89 *Conſtitutiones Marchiæ, non ligant curiales, & alijs ſeq.*
90 *Ciuis, quis propriè dicatur.*
91 *Domicilium & habitatio per decennium, quando & quo caſu conſtituat ciuilitatem.*
92 *In una & eadem ciuitate poſſunt habitare plures, uiuentes diuerſis moribus, & legibus.*
93 *Rubrica habens perfectam orationem, ualet ad deciſionẽ cauſarũ.*
94 *Vniuerſalis negatiua, in omnibus eſt uerificanda.*
95 *Rubrica generaliter loquens, non reſtringitur per nigrum in ſtatutis*
96 *Fauorabile eſt reductionem fieri ad ius commune.*
97 *Interpretatio data ſtatutis, ſequenda & tenenda eſt, & num. 100.*
98 *Statuta non obſeruata, nulla ſunt.*
99 *Forenſis non gaudet ſtatutis aliorum.*
100 *Statuta loquentia in perſonã, non capiunt filios illarum perſonarũ.*
101 *Appellatione familiæ, ueniunt filij & alij, & nu. 102.*
102 *Priuilegia curialibus conceſſa, ſunt latè interpretanda.*
103 *Fideicommiſſarius regulariter debet capere fideicommiſſum per manus grauati, & nu. 5.*
104 *Alias poſſeſsio per ipſum capta, uitioſa iudicatur.*
106 *Acta ſuper quibus eſt concluſum, notorium inducunt.*
107 *Petitorium præualet, ſi ſuper eo ſunt receptæ probationes, licet ſit actum poſſeſſorio.*
108 *Quando conſtat de non iure agentis notoriè, ceſſat reſtitutio.*
109 *Maximè ſi petitorium, nunquam fuit ſuſpenſum.*
110 *Legitimus contradictor eſt fideicommiſſarius, ſi incautmenti de iure ſuo poteſt docere.*
111 *Reſtitutio fideicommiſſi poteſt fieri re ipſa quando grauatus præſtat patientiam, & nu. 112.*
113 *Et non eſt neceſſaria reſtitutio, quando non eſt detrahenda trebellianica.*
114 *Et quando nihil remanere debet penes grauatum.*
115 *Et etiam conſiderato iure canonico.*

CONSILIVM LIII.

DOMINVS Hieronymus Camerinus curialis aduocatus, & de collegio curię generalis prouinciæ Marchię, habẽs quinque filias fœminas & duos maſculos, uidelicet Ioan. Antoninum; & Ioan. Franciſcũ in ſuo ultimo & ſolenni teſtamento dictas quinque filias fœminas hæredes particulares, & in certa quantitate inſtituit, & eis morientibus ſine filijs, uel cum filijs non peruenientibus ad ętatem. xxv. annorum uoluit ꝙ quælibet ex eis, moriatur, Ioan. Antonio, & Ioan. Fran. filijs. d. teſtatoris, pro æquali portione, non obſtan. pluralitate uinculorum quo ad bona ipſius teſtatoris, demum ſuos hæredes uniuerſales inſtituit dictos eius filios Io. Antonium, & Ioan. Franc. pro æquali portione, & poſthumum ſiue poſthumos maſculos naſcituros ex Iulia coniuge ſua, & ſi fuerunt fœminæ quæ naſcentur, dotentur iure inſtitutionis, ut. ſ. alię filiæ ultimo loco dotatę eum eadem ſubſtitutione de qua ſ. Addens quod ſi aliquis dictorum filiorum, quod abhominor, & poſthumorum maſculorum deceſſerint ſine filijs uel cum filijs ꝙ ſemper bona ſtabilia ipſius teſtatoris, uadant ad maſculo ſuperſtites, & quod non poſsint uendi ſeu alienari, ad effectũ quod ſemper uadant de maſculo in maſculum ſine detractione alicuius trebellianicæ, & ſi contingeret caſus, quod Deus auertat ꝙ omnes maſculi ipſius teſtatoris deceſſerint, uoluit & diſpoſuit defectis omnibus maſculis, ꝙ quicquid habet in ciuitate Camerini ſit pro do. Venantio & hæredibus maſculis ipſius do. Venantij fratris teſtatoris, quouſque uixerint, & ſi dictus. d. Venantius moriretur ſine filijs maſculis, in tantum ꝙ Cippus domus non haberet præſeruari neque per. d. Venantium, neque per ipſum teſtatorem, & eſſent forte filiæ fœminæ do. Venantij, ꝙ filiæ fœminæ ipſius teſtatoris, non poſsint excludi, a dimidio bonorum ipſius teſtatoris poſitorum in ciuitate Camerini & eius territorio, & ab omnibus alijs ſuis bonis, & in caſu morientium filiorum ſuorum maſculorum uoluit quod ſua bona acquiſita in Marchis, ſint filiarum ſuarum pleno iure ęqualibus portionibus, eueniente caſu prędicto. Mortuo. d. teſtatore Io. Ant. eius filius mortuus fuit relicto poſthumo maſculo, & Angelina filia, ac eius uxore, & demum poſthumus natus infra annum deceſsit. relicta. d. Angelina eius ſorore, & relicta matre. ac ſuperuiuente do. Io. Franc. eius patruo, fratre do. Io. Anto. & filio. d. teſtatoris, ſtantibus prędictis in facto ueris, contingit dę infraſcriptis dubitari, & primo an dictum fideicom. modo quo. ſup. factum per teſtatorem, defecerit natiuitate. d. poſthumi, & do. Angelinę, ita quod bona ſtabilia teſtatoris non debeantur Ioã. Fran. ſubſtituto, ſed do. Angelinę, & matri, iure tranſmiſsionis ac defectus fideicom. In pręſenti difficultate multa & diuerſa poſſent adduci, tamen contentus breuitate perſtringam quę-
1 ſtionem quambreuius potero. †Et prima facie dicendum uidetur, ſubſtitutum & fideicommiſſarium excludi, & quod dictũ fideicommiſſum defecerit. Nam factum apparet quando unus dictorum filiorum teſtatoris mortuus eſſet ſine filijs, ergo a cõtrario ſenſu, ſi cum filijs, non debetur arg. l. aliquando. ff. de condi. & demon. & quę pleniſsimè in l. prima. §. huius rei. ff. de off.
2 eius. †Et quia dictus Ioan. Antn. mortuus fuit non ſine filijs, ſed cum poſthumo, qui filius eſt. l. iij. ff. de iniuſt. rup. cum alijs uul-
3 ga. †Et mortuus eſt cum do. Angelina fœmina, quæ appellatione filiorum continetur. l. ſi quia ita. in prin. ff. de teſt. tute. l. ſi ita ſcriptum. de leg. ij. & l. iuſta. de uerb. ſigni. ergo. &c. Et faciunt no. per But. & alios in c. Raynaldus extra de teſtamentis, & per Alex. conſi. liij. col. fi. uol. iij. uolentes fideicommiſſum iniunctum alicui decedenti ſine filijs, relictis filiabus expirare, niſi expreſſe dicatur ſine filijs maſculis, & unica filia ſufficit. l. non

eſt ſine liberis.ff.de uerb.ſignl.l.j.C.de conditione inſer.l. quiſ-
quis.ff.de uerb.ſig.& per Bar.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus. ff.
4 ad treb.†Ad quod etiam facit, quia ſi dictum fideicommiſſum
fuiſſet ſimpliciter relictum tamen intelligeretur,niſi filius gra-
uatus poſt eius mortem filios reliquiſſet.l.cum auus. ff.de con-
di.& demon.l.cum acutiſsimi.C.de fideicommiſ.l.generaliter.
5 §.cum autem. C. de inſtitut.& ſubſtitutio.† Prout etiam idem
dicendum,nam licet in alijs partibus dicti fideicommiſsi,teſta-
tor loquatur de filijs maſculis,tamen in caſu ſubſtitutionis, de
qua modo agitur,ſimpliciter dicitur de filijs,unde a proprieta-
te uerborum,recedi non debet.l.In re igitur dubia. ff. de exer-
6 cit.& uulga.l.non aliter.de legatis tertio.† Prout etiam quia ſi
teſtator hoc uoluiſſet in iſto caſu iam expreſsiſſet de maſculis,ſi
cut expreſsit in alijs partibus,& capitibus,ſed quia omiſit præ-
ſumitur noluiſſe.l.j.§.ſin autem deficientis.C.de cad. tol.c.inter
corporalia. de translatio.prælat.cap.ad audientiam.de decim.
7 † Vnde iſte caſus omiſſus remanere debet in diſpoſitione iuris
communis uulga.l.ſi extraneus.ff.de conditione ob cauſa.l.cō-
modiſsimè.ff.de libe.& poſthu.l.ſi cum dotem. ff.ſoluto matri.
8 † Eo inſuper quia ſi iſtud onus fideicommiſsi extenderetur ad fi
lios. d. Ioan. Antonij ſequeretur inconueniens quod dicti filij
non honorati grauarentur,contra textum in l.ab eo.C.de fidei
commiſ. l.ſed & ſi ſic.de lega.iij.l.conficiuntur.de iu.codic. l. ſi
9 docueris.de falſ.cum ſi.† Et cum tantum ſint poſiti ſub conditio
ne non cenſentur poſiti in diſpoſitione, ſecundum communem
doc.de qua in l.Lucius.ff.de hær.inſt.& pleniſsimè in l.'j. C.de
pac.& in l.Centurio.ff.de uul.& pup.cum alijs concor.conſequē
10 ter grauari non potuerunt.† Ad quod etiam facit, nam tale fi-
deicommiſ.remitti poteſt.l. cum proponas.C.de pac.quod fie-
ri non poſſet ſi talea nepotes eſſent ex teſtamento inuitati ut di
cit Bal.in d.l.cum proponas,& no.in l.de fideicommiſſo. C. de
tranſac.& per glo.& Bar.in d.l.Lucius. & quæ habentur in l.ſi
cum dotem,in prin.ff.ſo.mat.& in l.qui Romæ. §. duo fratres.
11 de uer.ob.† Facit etiam illud quod in d. fideicommiſſo dicitur,
ibi.ſi aliquis dictorum filiorū, quæ eſt repetitiua,& relatiua ad
filios tantum.l.aſſe toto.ff.de hær.inſt.auth.ſi quis in aliquo do
cumento.C.de eden. Ad quod facit etiam dictio poſita,& ſi om
nes maſculi ipſius teſtatoris iuxta.l.ipſe.C.de eden. & in ca.per
hoc.de hær.li.vj.& uerba poſita in d. fideicommiſ.ibi & in caſu
morientium filiorum ſuorum,quæ dictio reſpicit tantum tem-
12 pus præſens non futurum.l.ſi ita.ff.de au.& arg.leg.† Prout idē
dicendum,quia fideicommiſſum eſt factum, altero decedente
ſine filijs,& ideo uerificandum in filijs ipſius teſtatoris,nam quā
do diſpoſitio non poteſt referri niſi ad unum,ad illud referenda
eſt.l.ij.ff.de lib.& poſth.l.pediculis.§.item cum quæratur.ff. de
aur.& arg.leg.l.j.§.lex Falcidia.& ibi Bar.ff.ad l.Fal.& pro iſta
opi.conſuluere ſolennes doct.Bono.& Peruſi. ut refert Pau. de
Ca.in l.j.C.de condi.inſer.& diuerſa conſi. diuerſorum doc.re-
periuntur.¶ Prædictia tamen non obſtan.ſecundum ea quæ in
facto proponuntur,more ſceuolæ iuriſcon.dico contrariam ſen
tentiam de iure eſſe ueriorem æquiorem,& tanquam ueriſsimā
13 eſſe amplectendam,& ſequendam.† Ad quod demonſtrandum
primo adducitur illa communis,& trita regula,& concluſio, ꝙ
uoluntas teſtatoris attendi debet,ut dicit tex.in d.l. non aliter.
& in l.in conditionibus primum locum.ff.de conditio. & dem.
& ibi pulchre per Modernio. inferentes ad uarias quæſtio. &
tex.in l.pen.de leg.j.& in l.hęredes mei.§.cum ita. ff. ad trebel-
14 lia.& in l.cum quęſtio.in fi.C.de leg.† Et pręcipuè in fideicom
miſsis ſeruanda ſpectandaque eſt uoluntas teſtatoris, ut in l.fi-
deicommiſſa.§.item ſi quis.de legatis.iij.& ſola uoluntas ſerua
tur in fideicommiſsis,ut dicit textus,in l.penu.de legatis primo
15 cum ſi.† Hinc dicimus in fideicommiſsis ſufficere tacitam uo-
luntatem,quę ex coniecturis colligitur.l. cum proponebatur.
de leg.ij.l.quis ſolidum.§.j.eod.ti.l.licet imperator.ubi Bart.de
leg.j.l.Titio Seia.§.Seia libertis.de leg.ij.& late per Soc. conſil.
xij.& conſi.lxxvij.uol.iij.& conſi.xiiij.Viſo teſtamento.& cōſi.
16 xlix.uol.j.& conſi.cxcj.Licet difficultas.uolu.ij. † Hinc dici-
mus fideicommiſſum induci uerbis enunciatiuis in quibus con-
ſtat.Soc.conſi.cclj.quoniam.uer.confirmatur.& conſi. cexxvij.
Pręſens conſultatio.uol.ij.& conſi.ccxlix.Materia.eo.uol.&per
17 Cur.conſi.lj.in prin.& col.viij.& conſi.iiij.col.fi.† Hinc in fidei
commiſsis potius uoluntatem quàm uerba inſpicimus l.cum ui
rum.C.de fideicomm.l.iij §.conditio.ff.de adimen.leg. & ideo
Bal.In l.fi.C.de impu.& ibi Pau.de Caſt.& alij ſcriben.conclu-
dunt in materia fideicommiſsi ex coniecturata mente teſtato-
ris recedi a ui & natura uerborum ut pulchrè per Corne. conſ.
ccxxxix.Videtur.uol.ij.& ex iſto tollitur unum quod ſuperius
ex aduerſo adducebatur, nam a uerbis receditur conſtito de
18 mente contraria.† Hinc etiam dicimus coniecturatam mentē
defuncti operari translationem fideicommiſsi, ante conditio-
nem impletam per Bal.& alios in l.unica.C.de his qui an. aper.
tab.& per Soci.in d.§.hęredes mei.& communiter ſequuntur do
cto.maximè Franc.de Curt.conſi.lxxv. dominus Ludouicus.&
Fran.de Cur.iunior,conſi.xvj.Pręſupponitur in facto.col.iiij.ad
quæ not.per Bar.& alios,in l.quidam teſtamento.ff. de uulg. &
pup.& per Moder.pap.in l. iij. C. de lib.præter.& faciunt nota.
in l.ex facto.in prin.& in l.ſceuola,ff.ad treb.cum alijs concor.
in caſu iſto eſt euidens fortis coniectura & multiplex mentis ip
ſius teſtatoris,quinimo & expreſſa mens ipſius, ꝙ ipſe ſubſtitu-
tus ueniret,& ooo.d.Angelina,& eius mater,igitur &c. Ad quod
oſtendendum primo conſiderandum eſt, ꝙ dictus teſtator ſu-
per dictis bonis ſtabilibus, in quibus fecit fideicommiſſum ut
ſupra,uoluit & mādauit, ꝙ ſi aliquis filiorum prædictorum mo-
riretur ſine filijs, ꝙ ſemper bona ſtabilia ipſius teſtatoris irent
ad maſculos ſuperſtites,& ꝙ non poſſent uendi ſeu alienari ad
effectum, quod ſemper uadant de maſculo in maſculum, ſine
detractione alicuius trebellianicę,ex quibus uerbis clare patet,
dictam prohibitionem alienationis,gradatim & ordine ſucceſ-
ſiuo inducere fideicom.tamen ex illis uerbis geminatis, ſemper
& ſemper,uadant & uadant ad maſculos ſuperſtites, & de ma-
19 ſculo ad maſculum.† Quæ geminatio multum operatur.l.bali-
ſta.ff.ad trebe.ij.q.iij.c.ſi quis iratus.per Bald. in conſi. ſciſmat.
poſito in rub.C.ſi quis ali.teſt.prohi.car.pen.& per.cano. in ca.
fi.de off.deleg.per Moder,in l.j.ff.de off.eius. & pleniſsimè per
Ant.Corſe.in tract.de poteſta.reg.dum tractat de uirtute actus
20 geminati.† Et licet dicta prohibitio alienationis, uideatur fa-
cta filijs primi gradus, conſequenter non uideatur extendi ad
nepotes,per tex.in auth.de reſt.& ea quæ par.§.nos ergo colla.
iiij.& per Bar.in l.filiusf.§.diui.col.fi.uer. quærit Dy. de lega.j.
tamen quando teſtator aliud ſenſit & uoluit, tunc tranſit ad ne
potes,& etiam ad alios deſcendentes,& iſto caſu appellatio filij
comprehendit nepotes,quando nepos mortuus fuit ſine filijs ſu
peruiuente primo filio teſtatoris,cuius cauſa prohibita fuit alie
natio,ut no.Pau.de Caſt.conſi.xij.Videtur dicendum. in fin.&
Mod.repeten.in d.§.diui.in d.quęſt.Bar. ubi per multas deciſ.
poſt Alex. tenent, quod ſi bona ſunt conſiderata, ut eſt in caſu
noſtro talis prohibitio afficit nedum filium ſed nepotes & alios
21 deſcendentes.† Ad quod etiam facit. Nam prohibitio alienatio
nis perpetua,inducit quod bona remaneant in familia, ut con-
cludit Fran.de Cur.conſi.xl.col.viij.uer.quod etiam.& Corne.
conſi.xxxviij. Placet.uolu.j. Ratio enim & cauſa prohibitionis,
quę uiget in filio,ita uiget in nepotibus & alijs deſcendentibus
conſequēter omnes comprehēduntur,cum ratio amplijet dictū,
unde licet prohibitio loquatur de filijs tamen quia ratio com-
prehendit omnes,ad omnes fit extenſio,ut per Bar.in l.pater.§.
fundum.de leg.iij.& per Pau.de Caſt.in d.conſi.xij.& per Alc.
conſi.lix.uol.ij.& quę per Iac.de Bel.in auth.de reſti. fideicom.
ubi attenta ratione, prohibitio etiam extenditur ultra quartū
gradum,propter uerbum,perpetuo.& ſemper.ut eſt in caſu no-
ſtro,& ita in terminis uoluit Soc.conſi.xliij. Viſis teſtamento.
col.j.& iij.uol.iij.& Fran.de Cur.conſi.xlv.col.iiij.& Dec.con-
22 ſi.xxxviij.col.ij.† Prohibitio enim de non alienando facta cer-
tis perſonis,tranſit ad filios,& deſcendentes ipſorum prohibito
rum,quando mens teſtatoris hoc indicat,puta quia uoluit bo-
na conſeruari in familia &c.ut eſt proprie in caſu noſtro,& for
tius,id uoluit idem Corn.in d.conſi.xxxviij. & repeten. in d.§.
diui.Patet ex prędictis,nedum filios primi gradus eſſe prohibi
tos alienare bona,de quibus litigatur ſed omnes eorum deſcen
23 dentes,ut.ſ.† Ex tali itaque prohibitione facta modo quo.ſ.re
ſultat fideicom.gradatim & ſucceſsiue ad omnes maſculos de-
ſcendentes ipſius teſtatoris & gradatim,& ſucceſsiue omnes ui
dentur eſſe grauati onere dicti fideicom.l.peto.§.fratre.ubi Bar
to.& ſcriben.de leg.ij.pleniſsime per Alex.& Soci.poſt alios in
l.qui Romę.§.cohęredes.ff.de uer.ob.& quę per Mod.& repe
ten.poſt antiq.in d.§.diui.& per Corn.conſi.xxij.In hac conſul
tatione.& conſi.lix.Diu.uol.ij.& conſi.ccxxx.Quanquam. uol.
iij.per Dec.conſi.xxiij.col.ij.& conſi.xxxviij.& lv.col.pe.& quę
no.in l.cum ita.§.in fideicommiſſo.de leg.ij.& per Mod.Peru-
ſi.in d.l.ab eo.C.de fideicom.& per Alex.& Soc.in l.cum filiofa
mi.de leg.j.& idem Soc.conſi.xij.pręſens conſultatio.uolu. iij.

† Et

24 †Et ibi col.v.in fi.dicit,quod dictio,perpetuo,æquiualet dictio
ni,ſemper,& ſinonime procedunt,adducit gl.in uer. ſemper. in
procem.inſt.& quæ habentur in l.j.ſoluto matri.& in l.ſemper.
25 ff.de iu.immu. † Vlterius nedum dicta prohibitiõe alienatiõis
inductum fuit fideicom.gradatim,ut ſ.ſed etiam ex alijs uerbis
poſitis in dicto teſtamento,uoluit enim dictus teſtator, ꝙ bona
ſua remanerent Cippo , & irent de maſculo in maſculum, quo
caſu omnes uidentur eſſe grauati de reſtituendo,argu.l.peto.§.
fratre.& habetur in l.fi.C.de uerb.ſigni.ubi Ang. & Barbs.con
ſi.xliiij.Sapienter ſcripſit.uol.ij.& per Bar.in l.ſi cognatis.& ibi
Soci.ff.de reb.dub.& plene in l.Gallus.§.quidam rectè.ff.de li-
ber.& poſthu.& per Alex.& Soci.in d.§.cohæredes.& in d. con
ſi.xij.& conſi.xliij.col.iij.& iiij.uol.iij.& conſi.xlix. Capio pri-
mum,col.j.uol.j.uocati enim uidentur ordine ſucceſsiuo , hoc
eſt quod primo admiſſo cenſeretur primus rogatus, de reſtituē
do ſequenti in gradu pariter & in alijs ſeq.ita declarat Pau. de
Caſt.in d.l.Gallus.§.quidam rectè.& §.ſi parente.maximè, quã
do uocantur ordine collectiuo , ut puta familiæ Cippi domus ,
ut eſt in caſu noſtro, & ſequitur Soci. in d.§.cohæredes.& in d.
26 conſi.xliij.& xij.† Ad quod,nam quando qualitas maſculinita-
tis eſt adiecta in ſubſtitutione,uidetur eſſe adiecta cauſa cõſer-
uandæ agnationis,& familiæ & Cippi,quo caſu non daretur cõ
ſeruatio,ſi primus tantum eſſet grauatus , & non deſcendentes,
contra mentem expreſſam teſtatoris,& contra deciſ. ſuperius al
27 legatas.† Vlterius conſiderandum eſt,ꝙ teſtator filias fœminas
particulares hæredes inſtituit,maſculos uero uniuerſales,ſubſti
tuendo eos dictis feminis,& maſculos inſtituit uniuerſales,& ul
timo loco eis ſubſtituit do. Venantium,ex quo ergo filio maſcu
lo ultimo decedenti prætulit illum proprijs filiabus a fortiori di
cendum eſt,ꝙ filius teſtatoris ſubſtitutus præfertur Angelinæ
filiæ Ioan. Anto. quæ eſt neptis teſtatoris,cum non ſit creden-
dum teſtatorem plus dilexiſſe neptes ex filijs quàm proprias e-
ius filias,arg.not.in l.publius.§.fi. ff.de condi. & demon. & co-
rum quæ no.in l.ſi uiua matre.C.de bon.mater. & per Bar. in l.
fi.uerſi.quæro de quæſtione.ff.ad trebel.& per Bar.in d.l. Gal-
lus.§.etiam uer.quæro iuxta prædicta.& faciunt no.per Bal.in l.
uenia.circa fi.C.de in ius uoc.& per Soci.conſi.xiiij.uol.primo.
28 † Prout etiam idem dicendum,quia teſtator filios maſculos tã
tum hæredes uniuerſales inſtituit fœminas in certa portione,
ut ſup.quo caſu concedendo prærogatiuã maſculis,eos inſtituē
do,& ſubſtituendo,non uidetur alia ratione motus, niſi fauore
agnationis,& ut bona in familia cõſeruentur, quod patet,dum
uult bona ire de maſculo in maſculum,& etiam ad Cippum do
mus,& ideo fœminæ neptes excluduntur,& non faciunt defice
re fideicommiſſum arg.eorum quæ not.per Bal.in l.quod uero.
ff.de legi.& in conſi.Ang.incip.Martinus & Ioannes de Floren
tia, attenta ergo tali ratione qua fuit motus teſtator , ut bona
conſeruarentur in Cippo,& maſculis,quæ militat in caſu ſubſti
tutionis & fideicommiſsi de quo agitur,dicendum eſt neceſſa-
rio,quod illa conditio,ſine filijs,debet intelligi de maſculis , &
ita tenuit Deci.conſi.xv.& pro tenui facultate.col.iij. & Pau.
de Caſt.conſi.lxxvij.Caſus iſte.& conſi.liiij.uol.iiij.Alex.& So-
29 ci.conſi.xiiij.Viſo teſtamento.uolu.j.† Appellatione enim do-
mus,& Cippi illi tantum ueniunt qui ſuccedunt per lineam ma
ſculinam,argu.nota.in l.j.§.ſed & ſi ſeruus . ff.de uent.inſpic. &
quæ ponit do.Laurus in tract.quod extanc.maſc. &c. car.x.col.
iij.in fi.Ad quod etiam.Nam dictus teſtator ſemper conſidera-
uit conſeruationem familiæ,domus,& Cippi , & maſculinitatē,
tũ inſtituẽdo maſculos uniuerſales hæredes , cũ eos ſubſtituẽdo
filiab.ſuis, cũ inſtituẽdo poſthumos maſculos,tũ diſponẽdo ꝙ bo
na uadant ad maſculos ſuperſtites,ipſis morientib.ſine filijs,& de
maſculo ad maſculum,& demum dum dicit quod ſi omnes ma-
ſculi ipſius teſtatoris deceſſerint , uoluit defectis omnibus ma-
ſculis,bona ſua peruenire ad domi. Venantium,& eius filios ma
ſculos,& ulterius quod ſi do. Venantius moreretur ſine filijs ma
ſculis,taliter ꝙ Cippus domus non perſeueraret , tunc uocauit
fœminas,& in fine dicit quod in caſu deficientium filiorum ſuo
30 rum maſculorum quod bona peruenirent ad fœminas,&c. † Si
ex prædictis conſiderauit maſculinitatē,non ob aliud dicta qua
litas maſculinitatis totiens repetita,uidetur eſſe adiecta,niſi cau
ſa conſeruandæ agnationis,ut in §.cæterum . & §.media.inſt.de
legit.agna.ſucc.& in d.l.j.§.pen.de uent.inſpic.& per Ioan. An.
in add.ad Spe.in tit.de ſucc.ab inteſt.& per Bal.in l. maximum
uitium.C.de lib.præte.& per Cuma.conſi.ij.& per Socin. in d.
conſi.xij.& melius conſi.lxiij.uiſo teſtamento,col.ix.& ſeq.uo.

31 iij.& per Dec.d.conſi. xv. † Ex quo enim teſtator uoluit bona
ire de maſculo in maſculum , & illis deficientibus , ad fœminas,
manifeſtè patet uoluiſſe maſculos præferre , quouſque extarent
fœminis,& ipſas uenire ceſſantibus omnibus maſculis, arg.not.
per Bal.in l.fi.ff.ad Tertul.& Bal.& alios in l.ij.C.de libe. præ-
te.ut per Soc.conſi.xl.Cum in præſentiarum.quod eſt inter cõ
32 ſi.Fran.de Curt.col. v. † Ad quod etiam ex quo teſtator uoluit
bona eſſe in Cippo,dicendum eſt ad illa uocatos eſſe maſculos
deſcendentes,& eſſe exluſas fœminas per quas bona non conſe
uantur in Cippo domus,& in familia,ſed his mediantibus tran
ſeunt ad alienas familias, ut per Ioan. And.in d.rub.de ſucc.ab
inteſt.& inſti.de pat.poteſt.in fi.& Bal.in d.l.maximum uitium
& eo maximè ꝙ teſtator dixit ſemper quod idem eſt, quod per
petuo, conſequenter dicta domi. Angelina uenit excludenda .
33 † Illa enim dictio,ſemper,& perpetuo denotant perſeuerantiã
reſpectu domus , & Cippi.l.patre furioſo . ff. de his qui ſunt ſui
uel alie.iur.c.ſignificauit.de off.ord.& pulchrè per Soc.in d. cõ
34 ſi.xij.& in d.conſi.lxiij.col.ix.& x.† Prout etiam facit. Nam fi-
deicommiſſum iniunctum cum illa clauſula,ſi deceſſerit ſine fi
lijs,non deficit ſi grauatus reliquit filiam , quando mens teſta-
toris fuit fideicommiſſum peruenire ad maſculos , & ideo filia
excluditur & admittitur ſubſtituens fideicommiſſarius, ut ple-
ne per Soci.in d.l.cum auus.col. xliiij.uer.tertio quæro.ubi per
octo columnas examinando articulum concludit ut.ſup. & idē
firmat in conſi.xciij.Viſo teſtamento,uol.j.& ibi dicitur, quod
mens oſtenditur,quando maſculos uniuerſaliter inſtituit & ſub
ſtituit,& non fœminas,& adducit alias coniecturas,quæ proprie
faciunt in caſu noſtro,& idem uoluit Corn. conſi.cxlvj.In hac
conſulta.col.ij.& ſeq.uol.ij.& Fran.de Cur.conſi.lxxv.col.iij.&
in dictis locis reſpondet ad . d.l. cum acutiſsimi.& ad.d.l. cum
auus.quod non procedant quando couſtat de mente teſtatoris.
35 † Ex prædictis etiam patet ſublatam eſſe obiectionem, quod li
cet in prima ſubſtitutione non ſit facta mentio de maſculis,ta-
men quia in ſequentibus clauſulis,ſemper teſtator uocat maſcu
los ad effectum conſeruationis agnationis,& Cippi domus, per
illa ſequentia,declarantur præcedentia quatenus eſſent dubia.
l.qui filiabus.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de leg.j.l.cum quis.ubi Bar
36 to.de leg.iij.l.iij.de lib.& poſth.cum concor.† Eo etiam , nam
fideicommiſſum ampliatur & reſtringitur a ratione, & ideo cũ
in caſu noſtro,ratio Cippi domus,& qualitas maſculinitatis ſit
amplior dicto,ampliat dictum ad excluſionē fœminarum , per
quos bona in familia,& in Cippo non conſeruantur.l. cum pa-
ter.§.dulciſsimis.de lega.ij.ubi Bar.l.reg.§.item ſi quis.de iu.&
fac.igno.Bar.in l.pater fundum.de leg.iij.& per Soc.in d.conſi.
lxiij.col.ix.uer.iij.quæro.& conſi.lxxvij.Viſis teſtamento . col.
37 j.uer.iij.per Dec.in d.conſi.xv.† Ad quod etiam facit ex quo ſu
mus in materia differenti,in qua maſculinum non concipit fœ
mininum,per Bar. in l. j. ff.de pœn.ex quo bona debebant con-
ſeruari in familia & Cippo , quod non conuenit fœminis . I-
tem quia & de fœminis & de maſculis teſtator fecit mentionem,
quo caſu maſculinum non concipit fœmininum,ut per Abb.cõ
ſi.xxxvj.col.j.& fin.& per ea quæ no.per Alexan. conſi. xcv.&
conſi.xc.uol.iiij.& latè per Soci.d.conſi.lxiij & xij.& per Dec.
38 d.conſi.xv.col.pen.† Prout etiam quia ſtante facti contingen-
tia ſi teſtator ipſe fuiſſet interrogatus,an uellet fœminas uenire,
proculdubio dixiſſet nolle,quo caſu pro expreſſo debet haberi,
glo.nota.in l.tale pactum.§.fi.ff.de pact.& in puncto ſunt præal
39 legata conſiſ.hoc diſponentia,ubi alia etiam allegantur.† Patet
ex prædictis , appellatione filiorum , non uenire filias fœminas
quando uerba,cauſæ,rationes,materia ſubiecta,& uoluntas te-
ſtatoris non poteſt ad illas adaptari , & ita limitantur in contra
rium adducta per deciſio.ſuperius allegatas,& in puncto uult ēt
Soci.conſi.xxxvj.rectè ac maturè.in fi.uol.j.& Fran.de Cur. cõ
ſi.ix.col.iiij.& conſi.xl.in princ.& conſi.xliiij. col.vj.& Deci.in
40 d.conſi.xv.† Rurſus aduertendum eſt , quod licet filij poſiti in
conditione non uideantur inuitati per glo.& doc.communiter
in d.l. Lucius.& in d.l.j.C.de pact.& conſequenter non poſsint
grauari.d.l.ab eo.tamen dicta concluſio non procedit, quando
concurreret aliqua coniectura,per illam enim cenſentur inui-
tati & poſſent grauari,ita Cor.in d.l.ab eo.& in conſi.cxlvj.col.
ij.& ſeq.uol.ij.& conſi.cclxxiij.uol.iiij.et pulchre per Soc. d. cõ
41 ſi.xiiij.† Vbi uult quod in caſu noſtro licet filij filiorum appoſi
ti in conditione,non habeant uoluntatem diſpoſitiuam teſtato
ris,tamen habent qualem qualem,quia teſtator cogitauit bona
ad eos peruenire,et per hanc uoluntatem dicuntur prælati ipſis
ſub-

ſubſtitutis . d.l. Lucius . ubi ergo ſunt tales filij & deſcendentes
ab eis,qui talem uolunratem teſtatoris non habent , non exclu-
dunt ſubſtitutos,& cēſentur grauati & uocati,unde cum teſta-
tor in caſu noſtro excluſerit ſexum mulicbrem , per quem non
conſeruatur Cippus,& eadem ratio,& cauſa militet in deſcen-
dentibus a filijs,ſicut in filijs,conſequenter nepotes & deſcen-
dentes cenſentur grauati,& faciunt quæ dicit idem Socin. in d.
42 conſi.xij.& lxiiij.Prout etiam idem dicendum,quia ultimo mo
rienti poſt mortem plurium,fuit ſubſtitutus.d. Venantius, quo
caſu omnes uidentur inuicem ſubſtituti & grauati onere fidicō.
ut tenet Pet.de Anch.conſi.lxxiiij.Contra Philippum. & Alex.
conſi.lxiiij.difficultas conſultationis col.ult.uol.v. & per Barb.
conſi.xxvij.uol.j.col.xv.& conſi.lv.uol.ij.& Fran.de Cur.conſi.
lxxv.& conſi.xlij.col.v.& ix.& conſi.lj.col.ij.& Soc.conſi.cxiij.
ſuprafcripti.uol.j.& Franc.de Curt.iun. conſi.xvj.& melius per
Corne.d.conſi.cclxxiij.uol.iiij.declarando prout alias conſului
43 † Ad quod etiam quia ſi.d.teſtator de hoc fuiſſet interrogatus
nulli dubium,quod hoc dixiſſet,& diſpoſuiſſet, quo caſu diſpo
ſitio facta in unum caſum porrigitur ad alium,de quo uerisimi-
liter diſpoſuiſſet ſi de eo fuiſſet interrogatus.l. Titius.§ Scius.ff.
de lib.& poſth.latè per Barba.conſi.lj.citca hanc dubitationem
quod eſt inter conſi. Alex.uol.j.& per Soci.conſi.xl.Cum in prę
ſentiarum.quod eſt Inter conſi. Fran.de Cur.& ita limitatur di-
ſpoſitio.d.l.Lucius.ī caſu noſtro,ſi teſtator fuiſſet interrogatus
an uoluiſſet grauare deſcendentes ex filijs , certe dixiſſet ꝙ ſic ,
44 ut clare patet ex eius mente ergo &c. † Eo inſuper quia no. in
d.l.Lucius.non uidetur habere locum,quando eſt facta expreſ
ſa mentio de filijs maſculis , quia tunc nō ueniūt fœminæ, ꝓut
fuit dictum.ſup & habetur in d.c.Raynaldus.ex quo , terminus
maſculus conuenit uiris,& non fęminis,ut no.Abb.conſi.lxxiij.
Videtur.uol.j.& Ant.de But.conſi.xlvij.Ad probandam. ſi er-
go filiæ excluduntur,quando dicitur de maſculis , prout fuit in
caſu noſtro,& ſæpius reiteratum,neceſſarium eſt quod iſti ma-
ſculi ſint uocati ex teſtamento , ex quo fœminæ ab inteſta. non
excluduntur.d.l.maximum uitium.cum alijs uulgar. unde cum
d.Io.Ant.tanquam filius maſculus & eius deſcendentes maſcu-
li,excludant fœminas,uidentur uocati uirtute.d teſtamenti, &
tanquam honorati potuerunt grauari,& non habet locum , gl.
In d.l.Lucius.& ita tenet Gui.pa. q.clxxxiiij. In illa quæſtione
qua quæritur.& ibi adducit auctoritates & rationes,& ſequitur
Dec.in l.j.C.de pac.& conſulendo alias dixi ex mente Soc.con-
45 ſi.cxvij.uol.iij. † Accedat & alia coniectura quod teſtator no-
luit,quod ſi omnes maſculi ipſius teſtatoris deceſſerint quod ue
niret.d. Venantius,defectis omnibus maſculis , ad effectum , ut
Cippus,& domus conſeruaretur,quo caſu illa uniuerſalis , om-
nes & omnibus & primos , & ſequentes in gradu comprehen-
46 dit.l.a procuratore.C.mand.c.ſolitæ de maior.& obed. † Ad
quod etiá facit.Nam poſt mortem omnium filiorum maſculo-
rum,nedum deſcendentium ex eis,ſed ex.d. Venantio , & filijs
eius,nullo ſuper exiſtente de Cippo doms uocauit fœminas,un
de exiſtente aliquo ex maſculis eas excludit,uulga.ca. nonne de
præſumpt.l.maritus.C.de procu.l.cum prætor . in priu.de iud.
Prout & alia coniectura . Nam teſtator uocauit fęminas poſt
mortem.d.Venantij,& poſt mortem filiorum maſculorum ip-
ſius,quando nullus eſſet de Cippo a fortiori uoluit uenire Ioā.
Fran.ſubſtitutum,quando filij maſculi Ioan.Anto.mortui fuiſ-
ſent ſine filijs maſculis,ut illa qualitas maſculinitatis , uideatur
repetita etiam in præcedentibus,per iura ſuperius allegata. Ad
eſt & alia coniectura. Nam teſtator uoluit quod ſi aliquis filio
rum ſuorum inſtitutorum deceſſerit ſine filijs uel cum filijs , ꝙ
ſemper bona ſtabilia uadant ad maſculos ſuperſtites,& de ma-
ſculo,ad maſculum,unde illa uerba,ſine filijs,neceſſatio debent
intelligi ſine filijs quibuſcunque maſculis,& fęminis , & illa al-
ternatiua , uel cum filijs debet intelligi ſcilicet fęminis , ut ſit
ſenſus,ut ſi unus filiorum moriatur ſine filijs quibuſcunque ꝙ
tunc bona uadant ad alterum,idem ſi moriatur cum filijs,ſci-
47 licet fęminis,quo caſu habemus intentum. † Et ſi aliter dicta
uerba intelligerentur daremus contradictionem in ipſo teſta-
tore,quod non dicendum.l.j.C.de furt.& l.non ad ea. de leg.j.
& de adimen.leg.Maximè in ipſo teſtatore perito,& in utraq;
cenſura docto.argu.nota. In l.diem functo.ff.de off. aſſeſ.& in
rub.de mag.in cap.clerici.de iud.& quæ no.in l.Centurio.ff.de
uulg.& pup.& In l.cum precib.C.de impu.cum concor. Pro ea
dem opio.etiam facit quod no.& Fulg.& Pau.de Caſt. in d. l.j.
C.de cond.infer.& And.Barba.in d.conſi.lij.& Cuma. conſil.
clvij.A in teſtamento inſtituit,& Pau.de Caſt.conſi.lxxvij. Ca-
ſus frequenter contingit.ubi dicit iſtam opin. procedere indu-
bitanter,quando ſubſtitutus erat da deſcendentibus teſtatoris,
ut eſt in caſu noſtro,& ſequitur Fran.de Cur.& Dec.quos aliàs
48 conſulendo adduxi.† Non obſtant allegata in contrarium.Nam
ſublata ſunt ex deductis,& procederent,quando aliud non ap-
pareret ex uoluntate teſtatoris,ſed in caſu noſtro clare patet te-
ſtatorem de filijs maſculis intellexiſſe,ergo &c.& ita reſpondet
Pau.de Caſtr.in dicto.conſi.lxxvij.& in dicta.l.j.& conſi. reclv.
49 † Non ob.l.cum auus.& l.cum acutiſsimi,quia ex præcedenti-
bus.patet reſponſio.& inſpecta diſpoſitione teſtatoris, non pro
cedunt,ut not.in d.l.cum auus . & per Paul.de Caſtr.in d.conſi.
50 lxxvij.col.iij.& ſuperius dictum eſt. † Non ob.arg.a contrario
ſenſu,ſtante mente contraria teſtatoris,cuius correctio.& inua-
liditas induceretur ſi ſumeretur,quod non dicendum,ut not. in
d.l.j.§.huius rei.Non ob.quod poſthumi ſunt filij. Nam etiam
filij.& omnes deſcendentes grauari cenſentur ex uoluntate te-
ſtatoris,ut dictum eſt . Non obſt.quod appellatione filij ueniūt
fœminæ,nam non procedit,quando materia ſubiecta , ratio , &
mens teſtatoris,non poteſt ad illas adaptari. Non ob.quod ſi te
ſtator uoluiſſet hoc expreſsiſſet &c.& quod caſus omiſſus,rema
net in diſpoſitione iuris &c.d.l.commodiſsime. Nam in caſu no
ſtro,caſus fuit expreſſus,ex quo ſequitur,ex eo quod expreſſum
fuit,ut in d.l.iam hoc iure.de uul.& pup.& per Bal.in l.j. col. fi.
C.de his qui.an.aper.tab.Non ob.quod poſiti in conditione,&
non honorati non potuerūt grauari &c.d.l.ab eo.& d.l. Lucius
nam & grauati fuerunt,& grauari potuere,ex multiplicibus cō
iecturis ſupra adductis,& allegatis,ex quibus , nec. l.ab eo.nec
51 no.in d.l.Lucius habent ob. † Reſultat ex prædictis ſecundum
dubium,an hæredes dicti poſthumi grauati poſsint de dicto fi-
deicommiſſo detrahere trebel.in qua difficultate licet prima fa
cie uideatur dicendum quod ſic,ut.ff.& C.ad treb.ferè per to-
tum.& inſt.de fideicom.hære.& de ſing.reb. per fideicom. rel.
52 cum ſi.tamen contrarium eſt ipſa ueritas ex mul tis.† Primo qa
de dictis rebus per fideicommiſſum relictis fuit per teſtatorem
expreſſe prohibita treb.quæ prohiberi poteſt etiam in filijs pri-
mi gradus,ſecundum Cyn.in l.iubemus.C.ad treb. & Cuma. in
l.qui hæredi.§.cum filiæ.ff.de uul.& pup.& in l.in fideicommiſ
ſaria.in prin.ff.ad treb.& late per Alex.& Soc.in l.Marcellus.in
prin.eo.ti.& per Ale.conſi.xxix.uol.v.& conſi.lxvij.uol.j.& ple
niſsime per Ang.& Pau.de Ca.in auth.ſed cum teſtator.C. ad l.
Fal.& per Alexan.conſi.v.uol.iij.ubi dicit hanc opi. eſſe * com-
munem,& per Fran.da Cur.conſi.xvj,& per Cor.conſi.xvij.Cir
ca.uol.iiij.& conſi.clxxx.eo uo.& conſi.clxxxvij.uol. j. & con-
ſi.ccvij.col.v.uol.iij.cum infinitis alijs quæ allegantur per Corſ.
in tract. de poteſta.reg. car.xxiij. & ſequen. ubi dicit hanc eſſe
communem,* & reſpondet ad omnia quæ in contrarium addu
cuntur,quinimmo,& fortios in locis præalle.habetur quod ne-
dum uerbis expreſsis,ſed tacitè,& ex coniecturis poteſt prohi-
beri,in caſu noſtro,nedum coniecturæ,ſed uerba expreſſe illam
prohibent ergo &c.& de ueritate iſtius alias etiam plene conſu
53 lui.†Prout idem dicendum ex alio,ex quo prohibita fuit aliena
tio de illis bonis relictis ſub fideicommiſſo, & per prohibitio-
nem alienationis , cenſetur prohibita detractio trebellianicæ
authent.ſed in ea.C.ad l.Fal. quæ licet loquatur in ſalcidia , ta-
men locum habet in trebellianica ſecundum Bal.ibi,& commu
niter doct.& tenet Are.xxxvij.col.ult.& per Cor. conſi.xxij In
hac conſultatione.colu.ix.uol.iiij.& alias conſului de ueritate.
54 † Prout etiam ex alio non poteſt detrahi,ex quo dictus . q.Ioā.
Antn nullum fecit Inuentarium,quo caſu,ſicut non detrahitur
falcidia.§.ſi uero non fecerit In auth.de hære.& Fal. autheo. ſed
cum teſtatore . C. eo.pari modo etiam non detrahitur treb. &
licet in hoc ſint opi.docto.tamen iſta eſt magis * communis, ut
uoluit Cor.d.conſi.xxij.& conſi.ccciij. uol.j.& repetco.in l. fi-
lium quem habentem.col.fi.C.fami.hær.& Corſe.ubi.ſup. qō.
55 xxxvij.car.xxv.& Dec.pluries,& ipſe etiam. † Ad quod etiam
facit.Nam treb.detrahitur contra uoluntatem teſtatoris . l.Ti-
tius.ff.ad l.Fal.& detrahendo,induceret peccatum,quod de iu-
re cano.non eſt permittendum,ut in puncto dicit Phil.Fran.in
c ſi pater.col.xvij.circa fi.de teſta.& Mod.peruſi.&pap.in l.pre
56 cibus.C.de impub.†Ex prædictis reſultat alia difficultas.Si non
poteſt detrahi treb.quam ergo partem dictus Ioan. Ant. et po-
ſthumus eius filius,et Angelina eius filia,debent habere de di-
ctis bonis,et hæreditate,dicti.q.teſtatoris,et certum eſt, ꝙ con
ſequi debent legitimam debitam iure naturæ.d.Ioan. Ant.fil. u

testa·

teſtatoris,in qua non potuit grauari, ex quo erat pub.&.l.quo-
niam in prioribus,& auctenu.nouiſsima.C.de inoffi.teſtamen.
cum ſimilibus,quæ legitima tranſmitti potuit ad ſuos, & etiam
extraneos,ut no.in l.omnimodo.l.ſancimus.& d.auth nouiſsi-
ma.& in l.ſi infanti.C.de iu.delibe.& in l.quámquam. C.ad le.
Fal.& l.tritium.eodem titu.& in hoc non reſultat aliqua diſcuſ
57 ſio.† Tamen aduertendum eſt quòd i dicta legitima,debita iure
naturæ computantur omnia exacta, & conſumpta per d. Ioan.
Antonium de bonis & hæreditate paterna,ut eſt communis con
cluſi.docto.per.d.l.Marcellus.§.res quę.ff.ad treb. & per Bal. &
ſcriben.in d.l.filium quem habentem. & d. auth. nouiſsima. &
58 in l.in quartam.ff.ad leg.Falc.† Nec dictus Io. Ant. & eius filij
pro deductione dictæ legitimę poſſunt habere electioné in bo-
nis teſtatoris ex quo in bonis ſpecialiter relictis, filius non ha-
bet electionem pro retentione legitimę,ut uoluit Bal.in rub.ff.
de rer.diuiſ.& ibi not.& faciunt nota.in auctent.ſed in ea. C.ad
leg.Falc.& per repeten.in l.in quartam.ff.ad leg.Falcid.& quia
clare patet dictum Ioan.Anto.de bonis & hæreditate. d.teſta-
toris iam percepiſſe ultra legitimam ſibi debitam, nihil tranſ-
mittere potuit ad eius filios, poſthumum & Angelinam, & qđ
perceperit de dictis bonis ultra legitimam,ſatis euidenter oſten
ditur per inſtrumentum pub.in quo ipſe Ioan. Ant. confiteť ſe
percipiſſe & exegiſſe de bonis & hæreditate.d.teſtatoris, ultra
florenos.2000.& promittit dicta ſummam computare in por-
tione ſibi debita de hæreditate paterna, quæ ſumma per ipſum
percepta,nedum aſcendit ad ſummam legitimę,ſed longe plus;
quo ſtante de bonis prædictis ſub fideicommiſſo relictis, nihil
59 poterat percipere,minus & eius hæredes & filij.† Et quod dictū
inſtrumentum plene probet adducitur, ex quo confectum appa
ret a notario fide digno, ſolenniter adhibitis,& rogatis teſti-
bus in numero neceſſario,inſuper publicatum,& recognitum, ut
in authen.de inſtru.cau.& fi.& quæ not.in c.j.& in c.cum.P.ta-
60 heilio.de fide inſtru.† Et licet.d.Ioan.Antonius tempore. d.in
ſtrumenti celebrati ſuper dicta declaratione fuiſſet minor, ta-
men iſtud non habet nocere,cum iureiurando firmauerit dictá
eius confeſsionem, & declarationem per ea quæ habentur in au
then.ſacramenta puberum.C.ſi aduer.uend.& in c.quamuis.de
pact.lib. vj. & in cap.cum contingat.de iu.iurand.cum ſimilib.
61 † Et ſi tanquam minor uoluiſſet petere reſtitutionem in integ.
minime poſſet,nec eſſet audiendus,cum non poſsit apparere de
aliqua læſione.l.minoribus.l.fi.C.de in integ.reſt.c.auditis.ex-
tra eod. tit.& hanc per ſcriben. per illum text.in l.ait prætor.§.ſi
minor.ff.de iu.iuran.Verum poſſet ea aduerſo dici, prædicta ꝓ
cedere de iure communi,non autem attenta diſpoſitione conſti
tutionis Marchiæ poſitę in libro.v.conſtitu.ca. xij.quæ dat cer-
tam formam in contractibus celebrandis per minores, quę in
62 caſu præſenti non apparet ſeruata,unde &c.† Ad iſtud aduertē
dum eſt,Nam dicta conſtitutio non comprehendit,nec compre-
hendere poteſt caſum noſtrum, ex multis,& primo, quia dicta
conſtitutio,non poteſt annullare iuramenta appoſita in contra-
ctu,ut fuit in caſu preſenti,ſecundum doctri. Inno.in c.ij. de re-
gul.& ponit Alexan.conſi.lx.ſuper præmiſſo themate. uolu.ij.
& Frã.de Cur.conſi.xliij.ſuper contingentia facti.col. vij. circa
principium,ubi dicit hanc ſententiam eſſe ueram,& idem in cō
ſi.lxv.ſuper præmiſſa narratione,col.xia.dicit communem con
cluſi.eſſe,ſtatuta & conſtitutiones,non poſſe infringere conuen
tionem iuratam.adducunt conſi.Anch.Alex.& aliorum, & ha-
betur per Bart,Imo.& Abb.in d.cap.cum contingat.& Pau.de
Caſt.in d.authen.ſacramenta puberum.& licet Bar. in d. auth.
ſacramenta puberum.& in l.cunctos populos. C. de ſum. Tri.&
fi.catho.& in l.omnes populi.diſtinguat & limitet ſuperius di-
* cta,tamē * communis ſententia eſt contra.Bar.ut plentſsimè di
cunt Mod.pap.in d.authen.ſacramenta col.xiij.& ſeq.& eo ma-
xime in caſu noſtro,in quo ſtatutum non poteſt remouere cau
ſam peccati,quinimmo illud induceret quia eſſe deuenire con-
tra ueritatem,& ideo ſtatutum,& conſtitutio concernens con
uentionem iuratam,non eſt attendenda,ut uoluit Corne.conſi.
63 cxxxv.Viſis articulis.col.ij.uol.j.† Prout idem dicendum ex a-
lio,ex quo aſſerta conſtitutio loquitur in alienationibus, dono
tationibus,uenditionibus,remiſsionibus,& contractibus factis
per minores,non autem loquitur quando minor.aa.maior.xiiij:
habuit & recepit pecunias alicuius,& declarat ſe recepiſſe illas
& obligat ſe facere bonas,ſeu reſtituere,& ſic ad illud ad quod
de iure tenebatur.per ea quę no.Pau.de Ca tr. & Alex.in d.§.ſi
minor.& quæ no.per gl.& alios in l.j.& ij.C.ſi aduer.credit.per
locum a ſpeciali, unde cum in caſu præſenti, dicta conſtitutio
non loquatur de eo,qui declarat,& ſe obligat ad illud ad quod
de iure tenetur, caſus ille non comprehenſus remanere debet
decidendus ſecundum ius commune, in quo dicendum, ut ſu
pra & cum dicta conſtitutio loquatur in caſibus.ſup.enumera-
tis non eſt extendenda ad alios,& ſic ad noſtrum,cum ſit ſtricta
intelligenda,& corrigat ius commune,arg.no.in l.iij.§.hæc uer
ba.de neg.geſt.& l.quicquid aſtringendæ.ff.de uer. ſunctis no.
in l.ſi ſerui ueſtri.C.de noxal.& in puncto, quod dicta conſtitu
tio Marchiæ,non extendať ad alios caſus,niſi in illa expreſſos te
nuit Corne.conſi.cxxj.Videtur.uolu.iij.ubi multa adducendo
64 concludit ut.ſup.† Prout idem dicendum ex alio. Nam in caſu
præſenti,uterque erat minor,& Ioan.Ant.qui declarauit & con
feſſus fuit,& Ioan.Fran in cuius fauorem prædicta emanarunt,
unde priuilegiatus non poteſt uti priuilegio contra priuilegia-
tum,maxime quando unus tractat de damno,& alius tractat de
lucro,ut * communiter uolunt doctu.poſt Bar. in au hen.quas
actiones.C.de ſac.ſan.eccle.& omnes cano.in c.in præſentia.de
65 proba.& quod uterque tractat de priuilegio,probatur. † Nam
priuilegium Ioan.Anto.eſt,ut non ualeat dicta confeſsio pro-
pter defectum ſolennitatis requiſitę a conſtitutione, priuilegiū
Ioan.Fran.eſt,quod confeſsio iurata ualeat in ipſius utilitatem,
licet ſolennitas ſit omiſſa,argu.not.inſt.de atil. tuto.in princ.&
quę not.in l.contra.ff.de pact.& in c.j.de his quę fi.a prela. & p
66 Mod,papi.in l.cum hi.ff.de tranſac.† Eo etiam dicta conſtitu-
tio non comprehendit caſum noſtrum ex quo loquitur in a-
lienante,& ſimilibus,quo caſu licet non ſeruetur forma, tamen
minor ita prohibitus,bene poteſt ſe obligare,ut dicit Bar. in l.
67 fi.C.de bon.quæ libe.† Et quia dicta conſtitutio non habet cō-
prehendere caſum noſtrum ex quo dictus Io.Ant.exigendo de-
bitores hæreditatis paternæ, geſsit negotia ſua, & alterius fra-
tris,& ſic quodammodo ſuſcipiendo mandatum uidetur illa geſ
ſiſſe, quo caſu obligatur & tenetur.licet non ſit ſeruata forma
conſtitutionis,quæ ad iſtum caſum ſe non extendit,ita Ang.qui
in facto dicit ita obtinuiſſe in l.quamuis in prin.ff.de acqu. poſ.
& ibi Imo.& alij ſcriben.& faciunt no.per Bal.in l.j.de cont.in.
68 tute.† Prout etiam aſſerta conſtitutio non ob.ex quo confeſsio
prædicta fuit facta cum.d.Ioan.Fran.minore,tractante de dā-
no,in quo nulla cadebat ſuſpicio,quo caſu conſtitutio dans cer
tam formam in faciendo actum non habet locum, quando fit
actus,cum perſona in qua ceſſat ſuſpicio,ita Bal.in l.pactum.C.
de colla.& per Alex.qui multa adducit conſil. axix. uolum.iij.
69 † Et quia dubitatur,quanta debeat eſſe iſta legitima ad cogno-
ſcendum,an integre ſit percepta per ipſum Ioan. Ant. Aduertē
dum eſt,quod dicta legitima poſſet eſſe triens,uel ſemis, totius
hæreditatis teſtatoris,iuxta.d.auth.nouiſsima & hoc modo cō
ſiderando do.Io.Ant.non percepiſſet integram legitimam. At
tamen conſiderando diſpoſitionem iuris communis. aliter eſt
dicendum,ex quo legitima eſt portio eius,quæ ab inteſtato de-
fertur,quæ licet antiquitus eſſet ſub certa forma conſtituta ut
in l.Papinianus.§.quoniam.ff.de inof.teſt.& in l.cum quæritur.
& l.parentibus.C.eo.tamen hodie, ſecundum numerum filio-
rum eſt triens ſeu ſemis totius ſubſtantiæ defuncti,ut in d.auth.
nouiſſ.& in corpore unde ſumitur,& habetur inſt.de inof teſta.
70 circa fi.† Rurſus conſiderandum eſt ꝙ legitima debita. An de-
beat eſſe triens ſeu ſemis,totum pendet ex numero filiorum. Nā
ſi infra quatuor erit triens,ſi ultra quatuor erit ſemis ut d.auth.
nouiſſ.& in corpore unde ſumitur.& ad cognoſcendum an di-
cta legitima ſit triens,uel ſemis,numerus filiorum,ita uerifica-
* tur in filijs maſculis,ſicut in filiabus fęminis, ut * communiter te-
nent docto.in d.auth.nouiſsima,& in locis.ſup.alleg. Et conſi-
derandum eſt quod dictus teſtator habebat duos filios maſcu-
los,& quinque fęminas, quæ non apparent excluſę modo ali-
quo a ſucceſsione patris de iure communi.d.l.maximum uitiū
cum alijs vulga.minus in teſtamento patris, ex quo eas dilexit
& inſtituit,quo caſu faciunt numerum,& computari debent ad
faciendum legitimam fore ſemiſſem,ſeu trientem,iuxta termi-
nos.d.authen.nouiſsima,ex quo enim vocātur ad partem faciūt
partem,& numerantur in computatione legitimę,vt vult Bart.
Pau.de Ca.& alij ſcriben.per illum text.in d.§.quoniam.& in l.
pater filium.circa fi.eo.ti.cum alijs uulg. & ponunt Mod. pap.
in d.auth.nouiſ.col.xv.verſ.& ad illud.& col. xvj. verſi. qd aūt.
71 vbi allegaut multas decis.† Rurſus aduertatur.Nam in hoc cō
ſiſtit deciſio ueritatis,quod in caſu noſtro ſolum tractatur de le
gitima debita Ioan.Anto.& ſic uni, & quia filij teſtatoris ſunt
ſeptem

ſeptem numero legitima competens dicto Ioan. Aoto. erit ſolũ
ſemis,ſeu medietas eius partis , quam ipſe ſolus poterat conſe-
qui ab inteſtato, non autem ſemis totius hæreditatis, ut quãdo
tractatur de legitima,debita omnibus filijs,& ita procedit tex.
in d.auth.nouiſsima . & in corpore unde ſumitur , ſed quando
tractatur de legitima debita uni tunc ſecundum numerum filio
rum,legitima illius erit triens,uel ſemis non totius hæreditatis
ſed partis tantum , quam ille de cuius l egitima agitur poterat
conſequi ab inteſta.ita nota.per glo.& doct.in d.§.quoniã.& in
puncto per Pau.de Ca.in d.l.cum quæritur.& melius in d.l. pa-
rentibus.& per gl.& Saly.q.viij.in d.auth.nouiſsima.& ibi Mo-
der.pap.col.xv.in fi.& facit quod uult Ant.de But. conſi. mihi.
xl.In quæſtione iſta.in prin.& per Corne.conſi.cl.banc.col.pen.
uol.j.& conſi.ccij.uol.ij. in litera, p, in caſu noſtro filij maſculi
& fœminæ.d.teſtatoria ſunt ſeptem numero, conſequenter legi
tima quæ tangebat dictum Ioan. Anton. debet eſſe ſemis eius
quod ab inteſtato ipſe poterat conſequi,ea quo tractatur de le-
gitima ſibi uni,& ſoli debita & ab inteſtato.ipſe Ioan.Aot.non
poterat ſuccedere de iure communi , niſi in ſeptima parte to-
tius hæreditatis teſtatoris,conſequenter ſua legitima debita ſi-
bi,uel eius filijs erit ſemis,ſeu dimidia dictæ ſeptimæ partis , &
circa hanc computationem , conſideratis ſuperius adductis , &
72 conſiderato facto,non reperio docto.contra dicentem. † Ve-
rum quia audio ea aduerſo pro parte.d.Angelinæ eſſe ſtatuta ci
uitatis Maceratẽ.quæ excludunt filias fœminas a ſucceſsione,
uirtute quorum ſtatutorum dictæ filiæ tanquam excluſę, nó de
berent facere partem,nec numerum, nec computari quo ad le-
gitimá &ipſis excluſis,duo tantum filij maſculi teſtatoris eſſent
conſiderãdi,& cum duo eſſent,legitima tangens dictum Ioan.
Anto.deberet eſſe triens medietatis totius hæreditatis, ſtatuta
enim excludentia fœminas operatur quod non ſint in conſide
ratione,per ea quæ not.in l.Titio centum.§.Titio genero.ff.de
condi.& demon.& per Alex.& alios Mod.in l.Gallus,§.& quid
ſi tantum.ff.de lib.& poſth.& per Bar.in l.fi. ff. ad tertul. & per
Bal.in d.l.maximum uitium in ult.q.& latiſsimè per Alexan.&
Mod.in l.filiæ.C.de colla.& pap.in d.auth.nouiſsima.col.ult.&
per Deci.conſil.cv.in quibus locis habetur , ꝙ ſtatutum poteſt
priuare filiam legitima.Item & operatur quod non poſsit ſuc-
73 cedere ab inteſtato.† Ad quod etiam facit , quia filia excluſa a
ſtatuto ab inteſt. non. poteſt petere ſupplementum legitimę,
quando fuit inſtituta in re certa,ut uoluit Ange. conſi. cv.alias.
cxxx.ſtatuto cauetur.& Pet.de Ancha.conſi. ccccxxviij. In caſu
nuper propoſito,& pleniſsime per Alex.in d.l.Gallus.§. & quid
ſi tantum.col.viij.uer.reperi ultra prædicta,& ibi repeten. colu.
lxx.& lxxj.& per Aretin.in l.planè.§.ſi duobus.colum.v.de leg.
74 j.† Pręmiſsis tamen non obſtan.dico ut ſup. concluſum eſt , ex
quo aſſerta ſtatuta non comprehendunt caſum noſtrũ, ex mul-
tis,& primo,quia in illa quæſt.An filia dotata,excluſa a ſtatuto
faciat partem, & numeretur inter filios , quo ad computationẽ
legitimę eſt multum nodoſa,& de apicibus iuris . In qua ſolen-
niſſ.docto.uaria reſponſa decedere,ut dicit Io.Bap.de S.Seueri-
no , & Soci.in conſi.incip.ſuper præmiſsis quæſtionibus.poſito.
poſt lect.Soci.in ti.de excep.rei iud.&principaliter reperiuntur
tres opin. ut ibi dicitur,& ponunt repet.in d.authẽ.nouiſsima.
& Fran.de Cur.conſi.v.Aſtulphus pater.& Corne.conſi.xlviij.
de pluribus.uol.ij.& Soci.conſi.xlviij.uiſa.uol.j.& per Alb.Bru.
75 in tract.de ſtatu.exclud.fœmi.&c.cum alijs concor. † Quarum
una eſt,ꝙ filiæ dotatæ,&c. computentur in numero in utilitatẽ
maſculorum,ad faciendum ꝙ eorum legitima augeatur, ſecun
da fuit opin.ꝙ fœminæ nullatenus partem faciant , & filiæ ha-
beantur pro incapacibus ſeu mortuis,quo ad conſiderationem
legitimę,& hanc opin.ſequi uidetur Ioan.Bapt.& Soc.in d.con
ſi.& idem Soci.in d.conſi.lxxiiij.& Albert Bru.in d.trac.tertia
fuit opin. ꝙ dictæ filiæ computentur in numero & faciant par-
tem quoad legitimam nec propterea augeatur uel minuatur, &c,
ita tenet Fran.de Cur.d.conſi.v.ubi dicit hanc eſſe ueritatem,
Statuta enim prædicta,non ſimpliciter excludunt fęminas a ſuc
ceſsione,ſed cum illa qualitate dotationis,quo filiæ computan
tur in numero,faciunt partem,& admittuntur ad partem, & uir
tute ſtatuti legitima aliorum nec augetur nec minuitur ,
ut pulchrè per Bald. in l.huiuſmodi. §. ſi Titio.de lega.primo.
& idem Bald. in auth.nouiſsima. in ultima.q.& in l.unica.q.vj.
C.quando non peten.par.& in l.unica.§.j.C.de Cad.toll.& Bar
to.in d.§.quoniam.& ibi Pau.de Ca.& idem Bar.in repeti.l. pa
ter filium.col pe.uer.quarto quæro.ff.de inoff.teſt.& ibi Mod.

* Peruſi.dicentes hanc eſſe * communem concluſ.in materia ſta-
tutaria,prout refert & ſequitur Corne.conſi. cxcvij. Circa pri-
76 mum.col.iij.& per totum & cõſi.ccciij.plura.col.ij.uol.j.† Qñ.
enim ſtatutum excludit fęminas cum illa qualitate dotationis,
tunc ea quo admittuntur ad partem,faciunt partem & connu-
merantur in numero in computatione legitimæ, ita nouiſsimè
conſuluit Soc.conſi.lxxvj. Viſo teſtamento.col.iij.& ſeq.uol.iij.
ubi tenendo hanc opin.adducit uarias rationes & auctoritates,
& ad opiniones ſuperius recitatas, faciens de illis mentionem ,
& etiam de conſilio ſuo,& Io.Bapt.poſt tit.de excep. rei Iud.re
ducendo opin.ad concordiam,dicit contraria procedere quan
do ſtatutum ſimpliciter excluderet fœminas a ſucceſsione , uel
quando excludit eas ſimpliciter,tamen uult quòd debeant do-
tari,quibus duobus caſibus,dos non ſuccedit loco legitimę , &
ideo filiæ non faciunt partem,nec computantur in numero,ſed
quando dos debet eſſe data uel promiſſa , ad effectum , ut filiæ
excludantur a ſucceſsione,ex quo iſto caſu dos ſuccedit loco le
gitimæ,filiæ faciunt partem,& computantur in numero , & di-
cit quod iſta concordia eſt ueriſsima,& adducit pro ea conſiliũ
Anto.lup.allegatum in ordine.xl.In caſu noſtro ſtatuta prædi-
cta,non excludunt ſimpliciter a ſucceſsione fęminas,ſed cum il
la qualitate dotationis, quo caſu dos ſuccedit loco legitimę , &
ideo filiæ faciunt partem,& computantur in numero , conſilia
uero & auctoritates in contrarium adductæ procedunt in diuer
ſis terminis,qñ dos non ſuccederet loco legitimę, quod non eſt
77 in caſu noſtro ut.ſ.† Et ideo Fran.de Cur.in d.conſil.v. dicit ꝙ
tota difficultas eſt.An dos ſuccedat loco legitimę in qua diffi-
* cultate dicit * communem opin. eſſe, quod ſic , ut etiam habe-
tur in d.authen.nouiſsima.& in d.§.Titio genero.& in l.non ſi-
ne.C.de bon.quæ libe.& in l.ſancimus.C.de nupt.& per Bal.in
authen.res quæ.col.pe.C.commu.de lega.& per Moder.in trac.
de dote,in vj.par.car.xviij.& Areti.in d.§.ſi duobus. col. v.uer.
adde principaliter dicit hanc opin.eſſe æquam,& de interpreta-
tione iuris,idem concludit quando dos loco legitimè ſuccedit,
& idem expreſſe uoluit Areti.in d.l.unica.C.quando non petẽ.
par.col.fi.ubi tenet,ꝙ dos ſuccedit loco legitimę ,& in caſu no
78 ſtro filiæ faciunt partem & numerum reſpectu legitimę.† Et iõ
cum in caſu dictorum ſtatutorum dos ſuccedat loco legitimè,
ſi minus legitima fuit relictum uel datum, poteſt agi ad ſupple
mentum,ut per Alex.conſi.lxxj.ſuper primo dubio,uol.j.& con
ſi.lxxxvij. Viſo ſtatuto.uol.iiij.& conſi.vj.Viſis.uol.ij.& per Pa
pien.in d.auth.res quæ,col.ix.uerſi.vij.nota, & per Ang. conſi.
cccxj.dominus Gregorius.& per Cor.in d.conſi.xlviij.& ſupe-
rius adducta in contrarium,quòd filiæ non poſſint petere ſup-
plementum legitimę,procedunt quando ſtatuta, taliter loque-
rentur,ꝙ dos non ſuccederet loco legitimę , in caſu noſtro ſe-
79 cus eſt,ut.ſup.fuit probatum,ergo &c.† Secundo aſſerta ſtatu-
ta non obſtant ex quo loquuntur tãtum in caſu ſucceſsionis ab
inteſt.quando uero eſſet cauſa teſtati,& tunc ſecus,ſtatutum.n.
excludens filias a ſucceſsione,non habet locum quando eſt fa-
ctum teſtamentum,& in eo ſunt inſtituti,ita Petr.de Anch.in l.
tres fratres.ff.de pactis. Ang.Imo.Alex.Areti.& alij ſcriben. in
d.l.Gallus.§.& quid ſi tantum,& per Alex.conſi. cxxix. Tranſ-
miſſum eſt.uol.j.& per Soc. conſi. clxxxij.licet filia. uol.ij. & in
d. conſi.lxxvj.col.ij.& ſeq.uol.iij.ubi allegando infinitas ratio-
nes auctoritates & conſilia dicit ſtatutum habere locum,quan-
do filia eſt inſtituta in re certa,& particulari, ex quo tanquam
cognita facit partem admittitur ad partem , & computatur in
numero,uerba enim ſtatuti loquentia ab inteſtato non capiunt
* cauſam teſtati,ex quo diſpoſitio ſtatuti,non poteſt uerificari. l.
hos accuſare.§.omnibus.ff.de accuſa.l.ſi ſeruum.§.nõ dixit præ
80 tor.ff.de acqui.hære.† Et ideo filiæ inſtitutę & conſequenter co
gnitę,& non excluſę,faciunt partem maſculis in computatione
legitimę,arg.uo.in l.planè.§.ſi coniunctim. & in l. huiuſmodi.
§.j.ubi Bar.de lega.j.& per eundem in l.j.in fin.ff.de bono.poſ.
81 præterab.cum alijs concor.† Vnde merito Alex.in d.conſi. cxxix.
concludit quod ſtantibus ſtatutis excludentibus fęminas &c.
quando filię ſunt inſtitutę in re certa , ex quo cognitę ſuccedũt
ut ſuę,& tranſmittunt.ut tenent Moder. Peruſi.in l.ſi fratris.C.
de iu.delib.& Soc.in l.ſi filius q patri ff.de vul.& pup.& melius
in d.con.lxxvj.col.iij.dicen.hanc concluſ.eſſe communem hi-
82 cet Bal.& Saly.in l.quoties.renuerint contrarium.† Et aduer-
tendum eſt,quod aſſerta ſtatuta non ſimpliciter excludunt fi-
liam dotatam a ſucceſsione inteſtati.ſed expreſſe dictant, ꝙ ſta
tuta non habeant locum in cauſa teſtati,& expreſſe exceptuant

dictam

dictis cauſam,ita primum ſtatutum, ibi, ſine expreſſa uoluntate
& diſpoſitione &c.& clarius ſecundum ſtatutum,ibi,ab inteſta
to,& ibi,ſalua ſemper ultima uoluntate,& diſpoſitione, & ſimi
liter tertium ſtatutum,ibi,ſalua ſemper,in hoc teſtamentaria di
ſpoſitione.Cum ergo dicta ſtatuta uelint cauſam teſtati non in
cludi,cōſequenter remanet in diſpoſitione iuris.d.l.cummodiſ-
ſimè.& d.l.ſi extraneus.quo iure dicendum eſt ut.ſ. & aduerta
tur ꝙ non eſt opus interpretari mentem ſtatuentium , ꝙ idem
fuiſſet in cauſa teſtati,ex quo expreſſe illam exceptuarunt, & in
83 expreſsis,non eſt locus cōiecturis,uulg.l.continuus.†Et ex hoc
tolluntur quæ poſſent ex aduerſo conſiderari de mente, per ea
quæ no.Pe.de Anch.conſi.ccccxxviij.ſuper caſu, & quæ no. A-
lex.in d.§.& quid ſi tñ.col.viij.& ia.& eo maximè quia dicti ſta
tuentes noluerunt excipiendo cauſam teſtati adaptare ſe ad di-
ſpoſitionem iuris communis,& illud minus colligere,arg.no.in
d.l.ſi ſerui ueſtri.& in l.fi.§ in computatione.C.de iu.delib.ubi
Alex.& ſcriben.& plenius in l.iiij.§.ait prætor.ff.de dam. inſec.
84 † Tertio aſſerta ſtatuta non obſtant ex quo condita per ciues
Maceratẽ ꝯñr non potuerunt ligare.d.teſtatorem forenſem,&
Camerinen.per ea quæ no.plene.in d.l.cunctos populos . & in
d.l.omnes populi.cum concor.& per me conſulendo adductis.
85 † Nec dicatur ꝙ immo potuerunt ligare,ſaltim reſpectu bono-
rum,quę dictus teſtator tenebat interritorio Maceraten.per ea
quæ no.in l.ciues.C.de incol.li.xij.& in l.extra territorium. C.
86 de iur.om.iud.& in c.Rodulphus.de reſc.†Nam aduertendum
eſt,ꝙ aſſerta ſtatuta loquunẽ tm̃ perſonaliter, & non realiter,
quo caſu non comprehendunt forenſes,reſpectu bonorum exi-
ſtentium in territorio ſtatuentium , ita Bart. in terminis in
materia ſucceſsionis,in d.l.cunctos pop.colum.xvj.uerſicu.ſed
pōt dubitari de tali.q.iunctis no.per eundem,ibi in iij. q. & bo-
na deciſio Cy.in l.j.ult.q.C.quæ ſit lon.conſue.& Bal.quem re-
ferunt,& ſequuntur repeten.car.pe.uer.Itẽ dicit,col.j.in d.l. cũ
ctos populos,& pleniſsime per Alb.Bru.in d.ſuo trac.io vj.art.
ubi per tres col.allegando rōnes,& deciſio.ꝯcludit , ſtatutũ non
ꝯprehendere forenſes,ẽt in bonis exiſtentib.in territorio ſtatuẽ
tium qñ loquitur perſonaliter,& non realiter,& per Soc. conſi.
cclxxviij.circa primum uol.ij.in caſu nr̃o ſtatuta perſonaliter
loquunẽ ergo &c.& ex hoc tolliẽ,ꝙ ex aduerſo pt̃ dici,ꝙ aſſerta
ſtatuta loquunẽ in materia indifferenti,nam ut ex prædictis pa-
87 tet non eſſe uerũ q2 ꝓprie perſonaliter.†Ad quod facit,an rea
liter uel perſonaliter loquaẽ diſpō,quod no.ĩ l.fi. ff.de ꝯh. emp.
& in l.j.§.hæres percepto fundo.ff.ad Treb. & quæ per Bar.ĩ l.
q aliter.§.j.ff.qđ ui aut clam. & in l.hæc uerba.ff.de adul. & q̃
pleniſsimè per Mod.poſt Bar.& alios.ĩ l.ſiquis id quod.ff.de iu.
om.iu.& p Cano.in c.ſi quid dignũ.ff.de homic.& q̃ in ſi.ponit
Bar.in l.ſi quis poſſeſsionẽ.& ibi ſcrib.ff.de acq. poſ.& idẽ Bar.
88 ubi ẽt Alex.in l.j.§.quod ãt.ff.de ſuperfic.† Non ob. ẽt ſi dicere
tur,ꝙ immo dicta ſtatuta ꝯprehendunt teſtatorem,&eius filios
ex quo habent bona,& domos in ciuitate,& territorio Macera
ten.habitãtes,& domicilium tenen.ubi ultra decẽniũ, ex quib.
inducta fuit uera ciuilitas,ut hr̃ in d.l.ciues,& per Cy. in l.fi. C.
ubi ſena.uel clari. & per Ang.ꝯſi.xxvj.Quidã uictor. ꝯñr & di-
ctus teſtator,& eius filij tanq̃ ciues ligari debent dictis ſtatutis
89 &c.†Nam aduertendum eſt,ꝙ in p̃ſentiarũ diſcutiẽ,de teſtō fi-
deicommiſſo,& bonis dicti,q.teſtatoris , cui ex fideicōmiſſo ſuc
ced.ẽ.l.cohæredi.§.filiæ.l.Centurio.ubĩ no.ff.de uulg.& pup.&
plene hr̃ in d.l.p̃cibus.& per Soc.conſ.ccxviij.Conſideratis.uol.
ij.& Cor.ꝯſi.lxj.Poſt redditum,in litera b, uol.iij. Qui teſtator
erat originarius Camerini,& moram trahebat in dicta ciuitate
Maceraten.tanq̃ curialis aduocatus,& de collegio generalis cu
rię Marchiæ,qui curiales licet habitent Marceratæ,tñ nihil ha-
bent cōe cum ciuibus Maceraten.non participant de honorib.
nec oneribus dictorum ciuium,omnia ſeparatim agunt,in præ-
ſtando obedientiam legatis in eccleſia,& choro,ꝯſiliũ de per ſe
90 faciunt,adeo ꝙ in nullo,inter ſe cōicant.Quo caſu † nō potuit
dici ciuis ex dicta habitatione, cum de honoribus , & oneribus
non participauerit,ut pulchre uoluit Aret. allegando rōnes,&
deciſ.conſi.lxvij.& ratio ſcribendi eſt,& per Fel.in c.quoniam
col.ij.ff.de off.ord.Ad quæ faciunt no.per Bar.in l.maritus.§.le
ge.ff.de adulte.& Bal.in l.ſi non ſpeciali.in fi.C. de teſta. & per
Alex.ꝯſ.clxxix.In occurrenti caſu,col.ij.uol.ij.ubi ciuis non p̃t
dici niſi ille,qui quo ad omnia eſt ciuis,& in rub.ff.ſo.ma.dũ lo
quiẽ de repreſalijs,vñ quo ad.d.teſtatorem in nullo potuit conſi
91 derari ciuilitas.†Habitatio.n.& domicilitũ ultra decẽ. p reſtorẽ
Mace.facta fuit tanq̃ a curiali,& aduoc.& de collegio, & tāq̃ a
ſequente curiam generalem Marchiæ , non autem ad effectum
ꝯñdæ ciuilitatis,unde ſi ibi habitaſſet p. xxx.an. non fuiſſet effe
ctus ciuis.in l.eius.la ij.& ibi gl.ff.ad muni.& per Barto.in l. lex
Cornelia.§.ſi tñ.ff.de iniur.& idem Bar.Ang.&alij ſcrib.in l.ij.
C.de incol.& pleniſsimè per Fely.l c.cum dilectus il ij.col. viij.
92 & ia.uer.ij.limita.ubi plura accumulat.de reſcrip. † Et non ui-
deaẽ mirũ ꝙ ĩ dicta ciuitate Materatẽ.habitẽt ciues,&curiales,
& ꝙ differãt morib.& diuerſis uiuãt ꝯſtitutionib.itaꝙ vna gẽs,
non ligetur moribus,& conſtitutionib. alterius,nã de hoc ſunt
tex.clari,uolentes,& permittentes hoc fieri,ut ad literã eſt tex.
in d.c.qm̃ de off.ord.& in c.in aliquibus.de decim.cum alijs i-
93 bidẽ allegatis.†Vlterius aſſerta non hñt obſtare,ex quo,ut dixi
non pōt comprehendere.d.teſtatorem curialem, ex alio,uideli
cet ex conſtitutione Marchiæ,poſita in ij.lib.conſtit.c.xxij.quæ
formaliter dicit,ꝙ nulla ſtatuta fiant per communitates ꝯ col-
legiatos , q̃ uerba rubricę habent orationem perfectam,& ne-
gatiue ac prohibitiuè ſunt prolata,ꝯñr decidunt caſum,ut hr̃ in
rub.C.ne fideiuſ.dot.den.& in rubri. C.ne lice.rer.prouo.cum
alijs ſi.quæ accumulanẽ per Alex.& Mod.in l.j.ff.ſi cer.per. ubi
nolunt rubricã bñ poſſe allegari ad deci.cãrum,qñ orōnem hẽc
94 perfectam,ut eſt nr̃a.†Ad quod,nam uerba rubricę ibi,nulla ſta
tuta &c.habent uniuerſalem negatiuam ꝯñr in oĩb.eſt uerificã
ds.l.ſi is qui ducenta. §.utrum.ff.de reb. dub. & cum generali-
ter loquantur,debent generaliter intelligi.d.l.a procuratore.&
c.ſolitæ.alias fruſtra fuiſſent appoſita,quod non dicendum , per
ea quæ no.in l.ſi quando de lega.j.& in c.ſi papa.de priuileg.li.
vj.& per Alex.in d.l.iiij.§.ait prætor. & Mod.in ca.ex literis. de
conſti.Nec obſtare habent uerba appoſita in nigro dictæ con-
ſtitutionis,quæ uidentur loqui in caſu particulari de offenden-
tib.curiales & econtra.Nam uerba ſequentia,illum caſum parti
cularẽ ibi,cuiuſcũq; alterius tenoris,tollunt obiectionem tanq̃
95 generalia,per ſuperius adducta.†Præterea rubrica generaliter
loquens nō reſtringiẽ per nigrũ ẽt ĩ mr̃ia ſtatutaria,ut latiſſimè
per Ale.& ſcrib.in d.l.j.ff.ſi cer.pet.& per Imo.in rub.ff.de uer.
& per Alex.& alios in rub.ff.de off.eius.& ultra dictam conſti
tutionem eſt alia magis clara,poſita in ij.libr.conſtitu. c. xxij.
circa medium,quæ uult ꝙ nulla ſtatuta & ordinationes terrarũ
Marchiæ habeant ligare curiales,& ꝙ ipſo iure ſit nulla,&caſſa
quantum ad perſonas & bona curialium , ex hoc cui non cadit
rñſio,clare patet,aſſerta ſtatuta non ligare curiales,nec cōpre-
96 hendere caſum noſtrum.†Prout idem dicendum ex alio , quia
intelligendo aſſerta ſtatuta,ꝙ non comprehendant curiales ſit
reductio ad ius cōe,quod de facili fieri & admitti debet. l.ſi u-
nus.§.pactus ne peteret.uer.qđ ſi nō ut totũ.ff.de pac.& per gl.ĩ
uer.numerandũ.in c.ſtatutũ.de p̃b.in vj.& quæ no.in d.l. ſi ſer-
ui ueſtri.& in d.l.fi.§.in computatione.& in d l.iiij.§.ait pretor.
& per Moder.in c.cauſamque.de reſcrip.& per Alex.conſi. lx-
97 xvj.col.iij.uol.iiij.† Eo etiam,nam aſſerta ſtatuta,ſemper cer-
tam habuerunt interpretationem,ut curiales& eius bona non
comprehenderent,unde,&c.l.minime.ff.de legi,& quę per Bar
to.& alios in d.l.cunctos populos.& in d.l.omnes populi,cum
98 concord.†Vltimo idem dicendum,ex quo aſſerta ſtatuta , nun
q̃ fuerunt in obſeruãtia ꝯ curiales,ergo &c.per ea quę no.Hoſ.
& Io.An.in c.ad audientiam.de cleri.non reſid.& per Abba. in
c.cum acceſsiſſent.de conſtitu.& ibi plene Fely.col.antepe.ubi
99 plura adducit.†Nec obſtat prędictis ſi diceretur,ꝙ forenſis li-
cet non ligetur,tamen ipſe in ſui fauorem poteſt uti diſpoſitio
ne ſtatutorum,unde &c.nam forenſis non poteſt gaudere com
modo ſtatutorum,quibus non ligatur,ita Bar. in tract. repre-
ſal.in j.q.v.q.& Pau.de Ca.ind.l.omnes populi.car.fi.& Ale. cō
ſi.cj.Redemptoris.uol.iij.& Alber.in ij.parte ſtatutorum.q.ix.
& xx.& Soci.conſi.cclxxj.col.vij. & conſi.ccxli. Circa primum
100 col.vj.in fi.& conſi.ccliij.in fi.uolo.ij.cum ſi.†Fortius dicitur
aſſertas duas conſtitutiones poſitas in ij.lib.conſtitu.c.xxiiij.&
xxaij.etiam comprehendere filios & familias curialium , nedũ
ipſos curiales,nam licet uideantur perſonaliter loqui,conſequẽ
ter,ꝙ a perſonis non eſſet recedendum.c.priuilegium . de reg.
iu.l.inter debitorem.l.iuriſgentium.§.pactorum ff. de pact.ta-
men ſtante interpretatione pluries facta de dictis conſtitutioni
bus,per quas iudicatum fuit,& pluries ipſas comprehendere fi-
lios & nepotes curialium,etiam poſt mortem ipſorum, & cum
dicta ſententia tranſiuerit in rem iudicatam,conſequenter fece
rit ius uul.l.ingenuũ. & l.res iudicata.de reg.iur.c.cũ inter. de
re iudi.& quę plene in ca. qm̃ contra de proba.ulterius non eſt
101 exitandum argumentum.d.l.minimè.†Ad quod etiam , nã in
d.li-

d.libro conſtit.ij.c.xxij.multum priuilegiantur collegiati eius
familia,& ipſorum bona,ut etiam in c.xxviij.& xxix.& appella
tione familiæ,filij & nepotes ueniunt.l.qui iuriſdictioni præeſt.
ff.de iur.om.iu.l.pronuntiatio.§.familiæ.ff.de uerb ſign.cum ſi.
102 †Prout ēt ꝙ tranſeat ad filios nepotes,facit tex.in l.ſi pater.&
in alijs.ll.poſitis in d.ti.de decur.& eo.fil.C.lib.x.& quæ per gl.
in l.iubemus.C.de adu.diuerſ.iud.& quæ no.per Fely.in c. cau
ſamque.col.ix.& ſeq.de reſc.& quia priuilegia ſunt late inter-
pretanda,maxime quando per ea ſit reductio ad diſpoſitionem
iuris communis conſequēter ſumus in materia fauorabili,& nō
odioſa.l.fi.ff.de conſti.c.olim.de uer.ſig.c.quamuis.de præben.
lib.vj.cum alijs uulg. & quæ in ſimi.not.in auth.habita.C.ne fi-
lius pro pat.& ibi Bal.col.fi.& plura accumulat Fely.in c.quam
103 ſit in prin.de iud.†Reliquum eſt quod ipſa d. Angelina inſtat
immitti in poſſeſsionem bonorum creditorum ſubiectorum fi
deicommiſſo,quæ iam reperiuntur in poſſe & manib.do.Io. Frā
ciſci fideicommiſſarij an ſit audienda.In qua difficultate prima
facie vr̄ dicendum ꝙ ſic,eſto enim ꝙ dicta ſubſtitutio fuiſſet fi
deicommiſſaria,ut eſt, tñ regulariter fideicommiſſum requirit
reſtitutionem faciendam a grauato.l.reſtituta.l.facta. ff.ad tre
be.l.pe.C.eo.§.reſtituta.inſti.de fideicom.hære.& ideo cum do
ctum non ſit ipſam tanquam grauatam onere fideicommiſsi re
ſtituiſſe dicta bona fideicommiſſaria; dicendum eſt fideicom-
miſſarium male poſsidere,ex quo propria auctoritate,ſine iudi-
cis & teſtatoris licentia,ſe in illis immiſcuit.l.Titia. cum teſtō.
§ j.& ibi Bar.de lega.ij.& in l.legitimos.ff.de legit.tute. col. j.&
104 Ang.in l.hæc ſi res.ff.de rei uen.†Et facit, nā licet uacaret di-
cta poſſeſsio rerum relictarum per fideicommiſſum, tñ dr̄ uitio
ſa,ex quo non apparet capta de uoluntate grauati.l.j.ff.quor.le
ga.& per Dec.conſi.lxxxiiij.& merito non dicitur legitimus cō
tradictor,ut no.Ang.quem ſequitur Alex.in l.filiam.ff.ad treb.
per Dec.in d.conſi.lxxxiiij.& in l.fi.col.xvij.C. de edic. diui ad.
105 toll.†Ad quod etiam,nam fideicommiſſarius debet capere de
manu grauati,& ſi aliter facit incurrit pœnam.l.non dubium.C.
de lega.& alias de quibus per Soc.conſi.xxxiij.Proſequendo.uo
106 lu.j.& per Corn.conſ.ccj.In litera.d.uol.j.¶†Tamen his non
obſtan.in caſu præſenti contrarium eſt ipſa ueritas, & ideo ad-
uertendum eſt,ꝙ in præſenti cā,& pro parte Angelinę actricis,
ac etiam pro parte Io.Fran.rei conuenti,inſtructum eſt,& poſſeſ
ſorium, & petitorium,& de utroque clare & manifeſtè liquet.
Maxime quia in cauſa facta eſt concluſio,& ideo omnia acta no
torium inducunt,ut in c.ſignificauerūt.de teſti.& quæ plene ha
107 bent in c.quoniam ʒ de proba.†Quibus ſtantibus etiam ſi ip
ſa Angelica egiſſet poſſeſſorio tantum,tñ quia paſſa eſt proba-
tiones fieri ſup petitorio.& de utroq; liquet pronunciandū eſt
ſuper utroque,& petitorium præualet,ut eſt tex.& ibi Bal. Ab.
& alij ſcribē.in c.j.de reſt.ſpol.& per Imo.in c.cōſtitutus.de fil.
præsby.& per Ant.de But.in c.fi.de ord.cogn.& per Ang.in l.ſi
quis fundum.C.ad leg.Iul.de ui.& per Alex.conſi.lxxix. uol.ij.
Alex.& alios in l.naturaliter.§.nihil cōe.de acq.poſ.ad quę pul
chre no.per Mod.papi.in l.patre furioſo.ff. de his q ſunt ſui vel
alie.iu.& quæ per Abb.in c.cum contingat.col.iij.ff.de off. de-
lega.& per Fely.in c.paſtoralis.& in c.exceptionem.de except.
ex quo multa impediunt fieri; q̄ tñ facta tenent,& ualent maxi
108 mè in iudicialib.ut eſt caſus præſens.†Ex quia ex deductis cla
re patet & notorie de nō iure agentis,quo caſu ceſſat reſtitutio
ut per Rofre.in nou.in ti.de reſt.ſpol.decis.iij.& in ti.de iudic.
109 decis.iiij.cum alijs notat.in d.§.nihil cōe.†Ad quod etiam q̄a
petitorium nunquam fuit ſuſpenſum,per ea quæ not.per Ab.&
alios,in c.paſtoralis.de cau.poſ.& propterea.& per repetē.in c.
110 ad ſedem.de reſt.ſpol.& in d.§.nihil cōe.†Prout idem dicendū
ex alio,ꝙ reſtitutio non ſit fienda,ex quo dictus Io. Fran. fidei-
commiſſarius eſt pluſq̄ legitimus contradictor,non.n.eſt para-
tus docere incontinenti de iure ſuo,quod ſufficeret,ſed iā perfe
cte docuit,vñ cum ſimus in probatis,& ad plenum & notorie ꝯ
ſtet de bono iure ſuo,fideicommiſſarius dicitur legitimus ꝯtra
dictor,& impedit hæredem grauatum immitti in poſſeſsionem,
ita Bart.& Alex.in d.l.filiam.& plenius per illum tex.Bar. quem
* * cōmuniter omnes ſequuntur in d.l.fi.C.de edic.diui Adr.tol.
col.fi.uer.quæro utrum.& ibi Mod. Peruſi. per Pau.de Caſtr.&
Alex.& adducta in contrarium procederent,quando in ipſo fi
deicommiſſario,poſſet imputari aliquod uitium,ſed in ipſo Io.
Fran.nullum uitium pōt imputari ergo,&c.quod deducit,nam
ipſe Io.Fran.una cum q.Io.Antonio eius fratre,inſimul in cōi,
& pro indiuiſo poſsidebant bona hæreditaria conſequenter in
quolibet ceſpite terrę ēt minimo ipſe Io.Fran.habebat medieta
tem & iuſtam poſſeſsionem,vñ eueniēte caſu fideicommiſsi, de
nouo non cepit,nec uitioſe,ſed ꝯtinuauit, quo caſu omne uitiū
ceſſat,ad tradita per Bar.& alios in l. ſtipulationes nō diuidunt
111 de uer.ob.cum ſi.†Eo etiam,nam reſtitutio fideicommiſsi, ne
dum uerbo,ſed ēt re ipſa fieri pōt,ſolum patiendo, & patientiā
præſtando ꝙ fideicōmiſſarius poſſideat totas res uel partem ip-
ſarum,& talis ſufficit ut dicit iureconſ.in d.l.reſtituta.in princ.
& ibi Bar.quem oēs ſequunt,ex quo patientia habetur loco tra-
ditionis,ut oēs ibi ꝯcludunt,allegantes tex.inſt.de rer.diuiſ. §.
interdum.vñ longinquitas tpis,quo ipſe Io.Fran. fideicommiſ-
ſarius poſſedit,& patientia ipſius Angelinæ,inducit,ꝙ omnia p̄
ſumant ſolenniter acta.l.filius.C.de petit.hære. & quæ hn̄t in l.
ſciendum.maxime per Alex.ff.de uerb.& per Soci.in ſimi.conſ.
112 j.uol.j.†Et in dubio quando grauatus patit fideicommiſſariū
poſsidere,præſumitur præſtitiſſe illam patientiam ad effectū re-
ſtitutionis faciēdæ,ita expreſſe Bar. in d.l.reſtituta.in prin. in fi
nalibus uerbis,& ibi Ale.col.ij.& alij ſcriben. in caſu noſtro de
113 contrario non apparet,unde,&c.†Præterea tunc reſtitutio eſt
facienda hæredi per fideicommiſſarium poſsidentem bona ſub
iecta fideicommiſſo qū ex illis poſſet detrahere trebellianicam,
alias reſtitutio non debet fieri,ſm ꝙ notat Saly.in d.l.pe. C. ad
treb.col.fi.circa fi.& faciunt no.per Pau.& Alex. in d.l.fina. C.
de edic.diui.ſed de fideicommiſſo de quo agimus trebellianica
114 detrahi non pōt,ut ſuperius fuit concluſum ergo,&c.†Ad qđ
no.per eundem Saly.in d.l.pe.col.pe.per illum tex.& per alia iu
ra,quæ ibi allegantur per alios ſcriben.concludentes,ꝙ ſi bona
ſubiecta reſtitutioni reperiuntur penes fideicommiſſarium, ceſ
ſat reſtitutio,ſi penes grauatum hæredem petentem reſtitutio-
nem nihil eſt remanſurum,ut etiam ſentit Pau.& Alex.in d.l.fi.
C.de edic.diui.ſed penes ipſam Angelinam petentem reſtitutio
nem nihil eſt remanſurum,conſequenter fruſtra petitur & ob-
ſtat regula dolo facit,&c.& quod nihil ſit remanſurum fuit o-
ſtenſum.ſ.tum reſpectu trebellianicæ,tum ēt reſpectu legitimę
debitæ iure naturæ,quę iam percepta fuit a dicto Io. Ant. eius
115 patre,nedum in quantitate ſibi debita,ſed longe plus. † Vlt.
idem neceſſario dicendum eſt,nam licet fideicommiſſarius te-
neretur reſtituere grauato,& demum recipere a manibus ſuis,&
hoc procedat attenta diſpoſitione iuris communis & ciuilis,at-
tenta tamen æquitate iuris canonici non procedit, nam ſm di-
ctam æquitatem,non eſt neceſſe fideicommiſſarium penes quē
bona reperiuntur reſtituere illa grauato,& demū eandē capere
a manib.grauati,nam ſatis eſt ꝙ penes fideicōmiſſariū reperian
tur.ita tex.in c.ī p̄ſentia.de prob.ſm q intelligit ibi Bal.col.xii.
quē refert & ſequit Dec.ibi col.ij.in ij.notab.uer. nec ob. & i-
ſtud ut euitet circuitus,q fruſtratorius & uanus eſſet iuxta no.
in l.ſingularia.ff.ſi cer.pe.& eo maxime,quia ſumus in terria & i
ter ſubditos eccleſiæ arg.c.cū eſſes de teſt.& q̄ in d.c,quod cleri
cis.Ad quę etiam ex quo cauſa eſt commiſſa ſummarie,quo caſu
remittit omnia ſolennitas cle.ſępe de uer.ſig.& omnis circuitus
tollitur etiam excuſsionis,ſm Soci.conſi.xxiij.col. fin. uolu.ij.
Eſto ꝙ legendo.d.c.in pręſentia. non tenuerim iſtum ſenſum.
¶ Sit ergo ꝯcluſio,ꝙ d.fideicommiſſum fuit & eſt ualidū, & cō
prehendit nedum d.Io.Anto.ſed eius poſthumum,& deſcendē
tes,qui oēs fuere grauati onere fideicōmiſsi,& natiuitas d.Poſt-
humi & Angelinæ non fecit deficere illud,& d.Io.Franciſ.ſub-
ſtitutus fideicommiſſarius præfertur dictæ Angelinę,& eius
matr. uxori.d.Io.Antonij, rurſus ꝙ a dicto fideicommiſſo non
eſt detrahenda aliqua Trebellianica,ſed de bonis teſtatoris di-
cto Io.Antonio,& eius deſcendentibus erat tantum debita le-
gitima iure naturæ,quam dictus Io.Anto.habuit & recepit, ul-
terius ꝙ dicta legitima eſt tantum ſemis ſeptimæ partis bono-
rum & hæreditatis.d.teſtatoris,non obſt. ſtatutis ciuitatis Ma-
ce.rurſus.ꝙ.d.Ioā.Franciſcus fideicommiſſarius, qui reperitur
in poſſeſsione bonorum fideicommiſsi, eſt in illa pręſeruādus,
& manu tenendus. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Hæres uniuerſaliter inſtitutus poteſt petere ſe immitti in poſſeſsionē bonorum quæ teſtator tempore mortis poßidebat.*

2 *Hæres uniuerſalis propria auctoritate poteſt capere poſſeſſionem et tenutam bonorum hæreditariorum,quæ fuerunt teſtatoris.*

3 *Fideicommiſſarius uniuerſalis de manu hæredis grauati capere debet bona per fideicommiſſum ſibi relicta,& nu.5.& 11.*

4 *Nec poteſt propria auctoritate illa capere,& ſi capit punitur.*

6 Nec

6 *Nec eſt legitimus contradictor in poſſeſſorio, aduerſus hæredem uniuerſalem.*
7 *Inſtitutus in hæreditate alterius exiſtente penes teſtatorem dicitur particulariter inſtitutus, & eſt loco legatarij.*
8 *Hæres particulariter inſtitutus, dato alio cohærede uniuerſali, & adeunte hæreditatem cōtra ipſum non debet audiri in poſſeſſorio.*
9 *Et idem quando fuit inſtitutus in rebus non certis nec liquidis.*
10 *Filius legitimus debet conſequi legitimam in bonis patris legitimantis.*
11 *Hæres adeundo hæreditatem cum beneficio inuentarij, ſaluū habet omne ſuum creditum.*
12 *Verbum reſtituere obliquum eſt, et inducit bona debere capi ab hærede grauato.*
13 *Hæres grauatus inſtituens fideicommiſſarium facere id dicitur ex neceſſitate, non autem uoluntariè.*
Et inſtitutus ab hærede grauato, uenire debet ex primo teſtamēto, non ex ſecundo.
14 *Referens continetur ſub relato cum omnibus ſuis qualitatibus.*
Directo uocatus agere debet contra poſſidentem bona.
15 *Dicta in poſitionibus, & acceptata plene probant.*
16 *Probatio facta poſt terminum ualet, quando in termino fuit producta copia, & poſtmodum producitur originale.*
17 *Idem in cauſis ſummarijs.*
18 *Idem quando parte præſente, & non contradicente fuit probatio facta poſt terminum.*
19 *Quando ius commune ſeu ſtatutum tollit remedium appellationis, non dicitur tollere remedium ſupplicandi & querelandi.*
20 *Decretum redditur nullum ex defectu citationis.*
21 *Appellans coram iudice a quo, pro defenſione ſuæ poſſeßionis non dicitur aliquid innouare, nec appellationi renuntiare.*
22 *Grauare, & moleſtare quis dicitur, per ſolam uerbalem moleſtationem factam in iudicio.*
23 *Appellans dicitur rectè appellaſſe, eſto quòd non expreſſerit, & nominauerit omnes aduerſarios, ſed ſolum aliquos quando unica eſt cauſa tangens omnes.*
24 *Iuriſdictio prorogari poteſt.*
25 *Subſtitutio facta uerbis directis per paganum, poſt pupillarem ætatem inſtituti non poteſt ualere iure directo.*
26 *Idem ſi poſt mortem primi inſtituti, alius fuit directo inſtitutus.*
27 *Subſtitutio facta a pagano ualet in uim fideicommißi tantum, quando fuit facta maiori, quando uero impuberi facta fuit directo, ualet infra pupillarem poſtmodum autem euaneſcit, uel erit fideicōmiſſaria.*
28 *Clauſula omni meliori modo &c. multum operatur, non tamen trahitur ad caſum quem ordinare non poterat ille qui eam appoſuit, & nume. 34.*
29 *Clauſula appoſita executiuè non ampliat diſpoſitionem.*
30 *Fideicommiſſarius poteſt propria auctoritate capere bona per fideicommiſſum relicta ſi teſtator id ordinauit expreſſè.*
31 *Idem ſi fuerunt conſtituti executores teſtamenti.*
32 *Directo ſubſtitutus non poteſt propria auctoritate apprehendere poſſeſſionem occupatam ab hærede grauati.*
33 *Et idem ſi poſſeßio eſſet ciuiliſsima.*
34 *Et quando eſt incertitudo omni reſpectu nō poteſt acquiri poſſeßio.*
35 *Quod teſtator non diſpoſuit, dicitur noluiſſe.*
37 *Subſtitutus ad totam hæreditatem non propterea dicitur directo uocatus.*
Et hæreditatē capere debet de manibus grauati, & non iure proprio.
Subſtitutus per uerbum commune non dicitur directo uocatus.
38 *Vocatus ad omnia bona per uerbum commune in primo gradu dicitur directo inſtitutus nullo alio dato hærede uniuerſali, ſecus ſi ita uocatur in ſecundo gradu ſubſtitutionis, & nu. 36.*
39 *Prohibita appellatione, an & quando dicatur prohibita ſupplicatio ſeu recurſus ad ſuperiorem.*
40 *Dictio, qualibet, uerificatur in minimo.*
41 *Nullitas impedit executionem.*
Et infra quantum tempus poteſt deduci.
42 *Sententia ſuper poſſeſſorio diffinitiua eſt.*
43 *Sententia nulla poteſt ſuſpendi, & declarari nulla per ordinarium eam proferentem.*
Secus per delegatum, & intellectus l. iudex poſtquam de re iudicata iſte eſt.
44 *Interlocutoria nulliter data etiam ſi de facto fuerit executa poteſt declarari nulla.*
45 *De nullitate iudicabit, & iudex qui ſententiam protulit, & etiam eius ſuperior.*
46 *Cauſa nullitatis poteſt delegari.*
47 *Si in teſtamento eſt fideicommiſſarius uniuerſalis, & alius particularis bona omnia conſignanda ſunt uniuerſali a quo particularis petere habet ſuum particulare fideicommiſſum.*
48 *Quando teſtator ſeipſum gloſat, neceſſaria minimè eſt alia interpretatio, & gloſatio.*
49 *Hæres uniuerſalis dicitur etiam inſtitutus in legatis, & fideicommißis particularibus quæ præſtare habet illis quibus relicta ſunt.*
50 *Iuſtius, & cōuenientius eſt quòd fideicommiſſarius capiat bona de manu hæredis, quàm quòd hæres ab ipſo habeat petere legitimā & alia quæ ſibi debentur.*
De fideicommiſſo uniuerſali, detrahenda eſt legitima, & illud quod debetur hæredi.

CONSILIVM LIIII.

1 IN iſto † Iudicio poſſeſſorio in fauorem dominæ Antiochiæ quòd ſit tuenda, & manu tenenda in poſſeſsione omnium bonorum quæ Iacob. eius maritus tempore ſuæ mortis poſsidebat uirtute. d. teſtam. d. Iacobi inſtituentis eam uniuerſalem hæredem, adducitur tex. iſtud probans, in l. ij. & fin. C. de edic. diui adria. toll. & docto. ibi iſtud no. maxime Pau. de Caſtr. & Mod. in vij. no. numer. xvij. & facit totus titu. C. & ff. quo. bon. & inſti. de interd. §. ſequens diuiſi. cum ſim. & quæ adducuntur per Dec. conſilio. xxij. Proponitur. column. ij. numer. ix. & a. poſito inter illa conſilia. xl. de per ſe impreſſa alias eſt conſil. ccccxaiiij. † Potuit.
2 enim propria auctoritate apprehendere poſſeſsionem dictorū bonorum tanquam hæres uniuerſalis directo inſtituta, iuxta tradita per omnes in rub. ff. de uulgar. & pupill. & per Barto. & omnes alios maxime Alexand. in l. centurio. eod. titu. colum. vj. xxviij. & xlvj. uer. in tea. ibi directo. & per Iaſon. ibi colum. j. & ij. & eundem, & Mod. in l. in teſtamento. C. de teſt. mil. & doct. in l. precibus. C. de imp. & in c. ſi pater. de teſta. libr. vj. cum ſim. Tum etiam conſiderata diſpoſitione ſtatuti Bonon. id permitten. & ſe reddentis conforme cum diſpoſitione communi, & ciuili. † Cui apprehenſioni. & tenutæ minime obſtant adducta
3 per Philipp. & alios de chriſtianis eius aduerſarios, nam ſi dictę tenutæ contradicunt, ut fideicommiſſarij ex teſtamento. q. Iulij de chriſtianis, in hoc non conſiderantur, ut legitimi contradictores, de iure enim tali tenutæ non poſſunt contradicere, nam cum fideicommiſſarij ſint bona ſubiecta fideicommiſſo, ab hærede grauati capere debent, & ab ipſo hærede reſtitutio eſt eis facienda, re ipſa ſeu uerbo. l. reſtituta. l. facta. in princip. ff. ad Trebe. l. fina. C. eod. §. reſtituta. inſtitu. de fideicom. hære. l. prima, in princip. ff. quo. lega. cum alijs adductis per Dec. d. conſi. xxij. column. iij. numer. xv. † Nec propria auctoritate poſſunt
4 talem poſſeſsionem apprehendere, punirentur enim ſi hoc facerent. l. non dubium. C. de legib. & per Socin. conſilio. xxxiij. Proſequendo ordinem dubiorum. column. fina. uolumin. j. † Et
5 ſi a iudice petunt ſe immitti in poſſeſsionem audiendi minime ſunt. cum eam capere debeant de manu hæredis grauati, & ipſa domin. Antiochia hæres grauati uniuerſalis ipſorum petitioni expreſſe contradicat, & ipſa hæres de iure ueniat præferenda cum habeat potiora iura ad pleniſsime tradita per illum text. in dicta. l. fina. & Bartol. in dicta. l. centurio. column. ſecunda, numer. viij. & Alexand. ibi, numer. xxviij. & reliqui omnes ſcri-
6 ben. & etiam in dicta. l. precibus. † Et tales fideicommiſſarij uniuerſales non habentes poſſeſsionem, uel eam habentes cum uitio non dicuntur iſto caſu legitimi contradictores, ſecundum Barto. in l. filiam fratribus. ff. ad Treb. & per doctor. omnes in dicta. l. fina. maxime Moder. numer. xl. & xlij. & xlviij. & Dec.
7 dicto conſilio. xaij. column. ij. & iij. numer. av. † Si uero dicti aduerſarij, ueniunt tanquàm hæredes inſtituti in d. teſtamento Iaco. adhuc dicitur idem, ut non dicantur legitimi contradictores, nec impedire poſſunt talem immißionem, apprehenſionem & tenutam factam per ipſam domi. Antioch. tum quia ſunt particulares hæredes inſtituti, & in re non ita certa, in rebus uidelicet eis relictis per fideicōmiſſum a d. Iulio, ut probatur in l. cogi. §. & generaliter. & §. ſed & ſi miles. ff. ad Treb. & per doc. ibi allegantes concor. & per Bar. in l. cum filius. §. Lucio. de lega. ij.
8 & habetur in l. hæreditatē. ff. de dona. † Et hæres inſtitutus in re particulari, dato alio cohærede uniuerſali, hęreditatem adeun-

te,nõ eſt legitimus ꝯdictor, nec pferẽdus ĩ iſto poſſeſſorio hr̃di
uniuerſali,cum loco legatarij habeatur,ut poſt gl. & antiq.tra-
dunt Pau.de Ca.& Mod.in d.l.fi. nu.axiij.In ſecundo caſu. Nec
obſtabit ſi ipſi adducunt titulum inſtitutionis,ea poſteriore te
ſtamento Iac.ſm Albe.Roſ.in d.l.fi.nam talis titulus eſt particu
laris,& continens particularem inſtitutionem in rebus certis,&
conſiderato teſtõ do.Iac.ſunt loco legatarij, & nõ legitimi ꝯdi
9 ctores,ut deduximus. † Prout ẽt repelli debent,quoniã in teſtõ
do.Iac.minime certum eſt, in quibus rebus ſunt inſtituti, nam
eos inſtituit in bonis relictis ipſis per dictum. q. Iul.non ſimpli
citer,ſed detractis legitima ſuper illis bonis do.Iac.debita,& ẽt
detractis creditis,& pecunijs in quib.do.Iac. creditor erat in di
ctis bonis,quæ omnia certificanda neceſſario ſunt, & ipſos non
conſtituunt liquido hæredes cum maiorem , & longiorem exi-
gant,& requirant indaginem,ꝯñr incontinenti de ipſorum iu-
re non põt conſtare , quo caſu legitimi ꝯdictores non poſſunt
dici ad pleniſsime tradita in d.l.fi.non.n ſunt pure inſtituti,ſed
limitate,& in portione minime certa,ſed diſcutienda, & certi-
10 ficanda.† Et certiſsimum eſt do. Iacobo legitimato deberi legi
timam,cum a nullo iſti differant a legitimis,ſm Bal in c.de cau
ſis.col.pe.de offi.deleg.cum alijs alleg.per Iaſ.in rub.de libe.&
poſth.col.ij.num.xj & hr̃ in §.illud.quib.mo.nat.effi.ſui,& per
11 Fran.de Cur.ꝯſi.aiij.col.iiij.uerſ.legitimato debetur. † Verum
eſt ẽt hęredẽ grauatum fideicommiſſo adeuntem hęreditatẽ cũ
beneficio inuentarij poſſe deducere omne ſuum creditum. l. fi.
§.ſi pręfatam.& §.ſeq.C.de iu.delibe.& non facta prius declara
tione prędictorũ,ipſi ut particulares inſtituti in poſſeſſorio iſto
turbare non poſſunt ipſam do.Antiochiam.† Eo magis cũ poſt
12 dictã particularem inſtõnem,teſt.ŏr alia appoſuerit uerba,aper
tiſsime declarantia ipſos aduerſarios detractis legitima, & alijs
debere capere reſiduum bonorum per fideicommiſſum relicto
rum a dicto Iulio,de manu do.Antiochię hęredis uniuerſalis,q̃
expreſſe a dicto Iacobo ultimo teſtõre fuit grauata illis reſtitue
re bona dicto fideic.ſubiecta,factis dictis detractionibus,quod
uerbum reſtituere.apertiſsime denotat ipſos,propria auctorita
te,non poſſe apprehendere poſſeſsionẽ,ſed illam debere ꝯſequi
de manu hr̃dis,ad plenè nota.per Bac.& oẽs in d.l.Centurio.cir
ca fi.cũ ſi.allegatis ibi per Alea.col.vij.uerſi.in tex. ibi directo.
& per doc.in d.c.ſi pr̃.& in d.l.precibus. † Eo inſuper quoniam
13 dicti aduerſarij iſta bona per fideicommiſſum relicta per Iuliũ
primum teſtõrem,non poſſunt ꝯſequi,& habere niſi uirtute.d.
primi teſti.quo ꝯſidecato,ueniunt ut fideicõmiſſarij, & hoc mõ.
uenientes audiendi non ſunt ut deduximus,uenire aũt minime
poſſunt ad dicta bona,ex teſtõ Iacobi ex rõne, quoniam ipſe Ia
cobus neceſſe habebat reſtituere illis dicta bona uirtute primi
teſti ꝯditi a Iulio,& qđ ipſe Iacobus circa hoc diſpoſuit in ſuo
teſtõ feciſſe dr̃ neceſsitate , & non uoluntate, nam quo ad eum
dicti aduerſarij,& fideicommiſſarij erant ut creditores,quo ca-
ſu eius teſtamentum non debet attendi,ſed primum,ita Bart.&
alij oẽs per illum tex.in l. unum ex familia.in prin.nu.v.de leg.
ij.& apertius iſtud probat tex.in d.l.unũ ex familia.§.j.ubi Bar,
* & oẽs * cõiter iſtud firmãt,& probat̃ in l.pater filium.ff.ad leg.
Falc. & in alijs iuribus ꝯcor. quibus ꝯſideratis nullius fere mo-
menti ꝯſideranda uenit diſpõ & teſtamentum do. Iacobi,& ſo
lum attendi debet teſtamentum Iulij,in quo aduerſarij ſunt me
re fideicõmiſſarij, & ſic non legitimi ꝯdictores , ut deduximus.
14 † Eo ẽt cum ipſe Iacobus in ſuo teſtõ, iſtud diſponat pro execu
tione teſti do.Iulij eius patris,ſe expreſſe ad illud referens,& re
latũ ꝯtineatur in referente cum oibus ſuis qualitatibus.l.j.ff.de
recepta.& per Bar.in l.ſi quis ſeruum.§.fi.de leg.ij. Pręterea di
recto ſubſtitutus non põt propria auctoritate apprehendere bo
na ab alio hr̃de grauati poſſeſſa , ſed ab illo ea debet petere, ut
probatur in d.l.precibus.in fi.ſm intellectum Fulgo.quẽ Mod.
ibi ſequuntur,ut ẽt faciunt in d.l.Centurio.in iij.q.,Bart. ubi al
legantur leges,& deciſ.& ſic iſti ẽt ſi directo eſſent uocati debẽt
poſſeſsionem conſequi,& petere ab iſta hærede grauati poſsidẽ
te bona,ut per repeten.in d.l.centurio. fol.vj.col.j.& ij.numer.
15 lxxxiiij.& ſeq.& per Bac.ibi col.pe.nu.aliij.& ſeq.† Nec iſtis ha
bet obſtare, quod dr̃ per aduerſarios non conſtare de mandato
do.Antiochiæ facto in perſonã Io. Mariæ apprehendentis poſ-
ſeſsionem & tenutam omnium bonorum dictę hęreditatis,qm̃
de tali mandato ſatis apertè ꝯſtat ex poſitionibus exhibitis per
aduerſarios,& acceptatis per ipſam do.Antiochiam,& dicta in
poſitionibus acceptatis,probationem inducunt, & ꝯfeſsionem
aduerſus ponentes, & illas facientes, ut per illum text.tradunt
Bal.& alij in l.cum precũ.C.de libe.cau.& per Bart.in l.certũ.
§.ſi quis abſentem.ff.de confeſ.& Bal.in l.j.C.eo.titu Eo ẽt qm̃
ipſi approbarunt dictũ procuratorem agentes cum ipſo pro-
rogationem,& ab initio debebant talem exceptionem oppone
re ad plenè nota.per oẽs in l.ita demum.C.de procu.cum cor-
cor. eo ẽt qm̃ iudicium agitatum eſt in ſecunda diſpoſitione ſta
tuti Bonon.ulterius opponi non põt, prout ẽt obiectio cuit, na
formiter tale mandatum præſentatum eſt, quo caſu nulla cadit
16 dubitatio ſm iura uulga.& cõia.† Nec dici põt talẽ productio-
nem non ualere tanquàm factam poſt tp̃a probatorium , & in
tpe deciſorio,nam uere exemplum inſtr̃i.d.mandati pręſentatũ
fuit in tempore probatorio,quo caſu poſt tale tp̃s & terminum
bene pr̃ produci originale cõfirmans productionẽ exempli. ſm
Bal.allegantem iura in c.j.in prin. ex de fi.inſtr.quem refert &
ſequitur Fely.in c.licet cãm.col.xij.nu.xliij.uerſi. limita quin-
17 to.ex̃ de proba.† Ceſſat ẽt obiectio,nã uerſamur in cauſis ſum-
marijs,conſiderato reſcripto, & perſona do. Antiochiæ uiduæ,
quo caſu productio, & probatio põt fieri ẽt poſt terminum pro
18 batorium,ſm Rotam in noua deciſio.xiij. † Eo magis cũ parte
præſente talis productio facta appareat per quam,ẽt ꝯcluſio fa-
cta cenſetur eſſe reuocata,ſm du.Ant.in d.c.licet cãm. & Fely.
ibi col.xij.in vij.limita.n.xlv.& col.xiij.in undecima limita.nu.
alviij. tollitur ẽt obiectio, qm̃ & ſi ipſa do.Antiochia nõ cepiſ-
ſet poſſeſsionem per procuratorem,tñ quia reperitur poſsidere
in ea tuenda eſt, & ab alijs minime turbanda, cum & ſi nunquã
apprehendiſſet illam, tñ neceſſario immittenda eſſet in poſſeſſ.&
aduerſarij de manu ipſius debent fideicommiſſum capere,ut de
19 duximus ſuperius.† Minus obſtat quod aduerſarij dicunt domi.
Antiochiæ obſtare decretum a quo ex forma ſtatuti non põt ap
pellari,nam licet ſtatutum tollat appellationem,ut regulare eſt
in cã poſſeſſorij.l.j.C.ſi de momen.poſ.& per Alea.& Mod.nu.
vj.in l.j.C.de bon.poſ.ſecundum tabu.& per Dec. conſi.xaviij.
tamen non denegatur quærela & ſupplicatio.l.perfecti.ff.de mi.
nor.auct.en.quæ ſupplicatio.C.de precib.impera. offer.cũ alijs
plenè accumulatis per Dec.in d.l.fina.C de edic. diui.column.
antepenultim.& penult.num.alix.l.& lj.qui tamen in caſu præ -
ſenti uidetur oppoſitũ firmare, diuerſa enim ſunt remedia iſta,
& uno excluſo,non uidetur aliud excluſum.cap.non ne.de præ-
20 ſumpt.l.cum prætor.in prin.ff.de iudic. † Ad quod etiam,nam
tale decretum nullum eſt , cum citata minime fuerit ipſa domi-
na Antiochia, quæ in omni actu inferente ſibi præiudicium ci-
tanda erat.l.nam ita diuus.ff.de adopt. l.de unoquoque.ff.de re
iudica,cum uulga.& in terminis noſtri. poſt Pau.de Caſ. tradit
21 Dec.allegans plures deciſio.& iura in d.l.fin.nu.l. † Nec obſtat
quod circa iſtud ex aduerſo dicitur huic quærelæ & ſupplicatio
ni fuiſſe renunciatum , ex quo eius procurator comparuit corã
iudice inferente grauamen, poſt quęrelam & ſupplicationem
interpoſitam,nam talis comparitio,neceſſario non includit re-
nunciationem,permiſſum eſt enim parti comparere coram iudi
ce,a quo & ab eo petere ut prouideat , ne ipſe appellans turbe-
tur in ſua pacifica poſſeſsione, & per hanc comparitionem non
dicitur aliquid innouare,nec attentare, nec minus appellationi
renunciare,ut habetur in c.cum teneamur. & ibi omnes tradũt
22 extra de appel.& in c. j.extra ut li. pend. † Nec etiam obſtabit,
quod ipſi dicunt non apparere de aliquo grauamine ipſius do-
min.Antiochiæ quærelantis nam de eo ſatis conſtat ex decreto
producto per eos,& pluries,& nulliter prolato,ut dictum eſt,&
quod decretum aduerſarij, iam confitentur , cuius confeſsionis
maior probatio dari non poteſt ſecundum gloſſ. & docto. in l.
cum te.C.de tranſact.& per Modern. in rub.extra de probatio.
conſtat etiam , & apertiſsimè de grauamine & turbatione ex-
traiudiciali, per teſtes iam productos, nec non & per turbatio-
nes iudiciales , cum etiam ipſi in præſentiarum iam contradi-
cant, & iſta ſola uerbalis in iudicio iacta turbationem & mole-
ſtationem probat ſecundum Barto. quos omnes ibi communi-
ter ſequuntur in l.ſi prius.ff.de oper.nou.nuncia.column.vij.in
v. oppoſit. numer. xiij. cum alijs ibi allegatis poſt Alea and. &
alios per Iaſon. numero. avj. & alijs ſequent. & numero. xxiij.
columna quarta , & ſequent. Nec etiam obſtabit oppoſitio fa-
cta per aduerſarios dicentes in commiſsione obtenta per ip-
ſam dominam Antiochiam , fuiſſe tantum expreſſum nomen
duorum eius aduerſariorum , ꝯñr quo ad alios non nomina-
tos,decretũ tranſiuiſſe in rẽ iudicatã, nã & ſi in prima cõmiſsio
ne non fuere oẽs nominati,tñ in alia, oẽs apparẽt expreſsi, quo
caſu reſpectu omniũ,tale decretũ nõ potuit in rẽ iudicatã tran-
ſire,

ſire,cum aduerſus omnes fuerit querelatum, & ſupplicatum,&
23 obtenta commiſsio & reſcriptum. † Prout etiam obiectio ceſ
ſat,nam una eſt cauſa, omnes aduerſarios tengens, quo caſu,&
ſi nomen aliquorum ſit expreſſum,& nõ aliorum,tñ ẽt non no-
minati comprehenduntur,ut hẽ in l.j.§. ſi quis. & apertius in l.
ſcio.ubi omnes iſtud firmant, maximè Ang.Areti.ff.de appell.
24 qui fere in terminis loquitur . † Nec obſtabit quod aduerſarij
dicunt & opponunt de iuriſdictione, nam eam ipſi prorogarũt,
ut eſt uidere in ipſorum commiſsione , quo caſu omnis incom-
petentia tollitur.l.ſi cõuenerit.ff.de iuriſd.om.iud.l.j.& ij.ff. de
iudi.& per gl.per illum text.& ſcrib. omnes maximè Mod.in c.
cum olim.Abb.eatre de off.deleg. Ex quibus reiectis omnibus,
quæ nulliter per aduerſarios opponuntur & adducuntur cõclu-
dendum neceſſario uenit per ipſam do. Antiochiam iure & le-
ge permittente cepiſſe & apprehendiſſe tenutam & poſſeſsionẽ
dictorum bonorum poſſeſſorum per eius maritum,in qua tuen
da & manutenenda eſt,& aduerſarij ab ea petere debẽt illa bo
na ſuper quibus prætendunt ius aliquod habere,& ad reſolutio
nem dubiorum datorum per Excellentiſsimum d.auditorẽ bre
uiſsimè dicitur illud primum tangens materiem petitorij præ-
ſenti diſceptationi,& iudicio non obſtare, nec eſſe ꝯſiderabile,
dum in illo agitetur, an iſti de Chriſtianis ſint directi hæredes,
uel ſolũ fideicommiſſarij,tam ex primo teſtamento Iulij,quàm
ex ſecundo teſtamento Iacobi , & conſideratur ipſos in illo te-
ſtamento Iulij eſſe inſtitutos & ſubſtitutos, directè ac uulgari-
ter & per fideicommiſſum & omni meliori modo , &c.& in te-
ſtamento Iacobi uocentur iure inſtitutionis , & omni meliori
25 modo,&c.† Nam uerba prædicte in taſtamento Iulij eppoſita,
non potuere dictos de Chriſtianis,poſt mortem Iacobi decedẽ-
tis in maiori ætate , & poſt pupillarem ætatem conſtituere eos
directos hęredes, cum iſtud pęnitus pagano teſtatori ſit dene-
gatum,ut ad plene tradunt omnes citantes iura id probantia in
d.l.Cẽturio.in textual.& notabilib.& in d.l.precibus. & in l.in
teſtamento.C.de teſta.mil.& in c. Raynutius. eatra de teſta.&
26 in c.ſi pater.eo.titu.lib. vj. † Et in terminis proprie iſtis firmat
Bal.in l.miles ita.in prin.ff.de teſtam.mili.& Imo. ac Mod.in l.
filius a patre.ff.de libe.& poſth.Pau.de Ca.in l.certi.C.de teſta.
mil.& Alex.in add.ad Bar. in l. hęreditas ea die.ff.de hęr.inſti.
idem Bald.& magis communiter doct.in l. extraneum.C.eo.&
in puncto etiã iuris opin. iſta quæ fuit Marti. ſilima.eſt uerior,
reiecta illa Guliel. de Cuoe.& ſeq. cũ in pagano adſit defectus
in potentia,quando primus inſtitutus poſt pupillarem ætatem,
mortuus eſt & ſuo loco & tempore diffuſius & apertius id oſten
27 detur ſi de eo diſceptandum erit. † Verum dubitant docto. an
ſubſtitutus e pagano per uerbum directum poſt pupillarẽ æta-
* tem poſsit uenire per fideicommiſſum tñ in quo magis * com
munis eſt quod non,niſi a principio eſſet facta maiori.ut tradi-
tur ad plenum in l.uerbis ciui.& in alijs locis.ſ.citatis, & ſi illa
de qua agimus facta fuiſſet Iacobo,tunc maiori & puberi,nul-
lo tempore potuiſſet ualere ut directe , ſi autem tunc Iacobus
fuiſſet impubes , magis communis habet in pupillarem ętatem
potuiſſe ualere iure directo poſtmodum autem in totum eua-
nuiſſet,uel ſecundum aliam opi.minus communam ualere non
potuiſſet niſi iure obliquo,& ſic per fideicõ. ut apertiſsime illa
referuntur per omnes ubi ſupra.illa autem inſtitutio facta in te
ſtamento Iacobi in perſonam iſtorum de chriſtianis, parũ quo
ad præſentem altercationem obſtabit cauſis & rationibus ſupra
28 deductis.† Et clauſula illa omni meliori mõ, &c.parum ſuffra-
gari poterit aduerſarijs, nam licet ſecundum materie ſubiectã
plures ſoleat affectus operari,ſm Bal.& alios in l.quoties.C.de
hæred.inſt.& ad plenum tangunt Fely.& alij Moder.in c.cum ſu-
per.circa fin.de off.delega.& poſt Bar.omnes Moder. in l.j.§.ſi
quis ita.ff.de uer. ob.tamen quando in diſpoſitione exprimitur
modus ineptus,& alius aptus, effectũ operabitur, quo ad aptos
& poſsibiles,non autem quo ad eos,qui nullatenus poſſent effe
ctum ſortiri,conſiderata facultate apponentis dictam clauſulã,
ut apertè probatur ex deductis per Felyn.& alios Moder.in d.
c.cum ſuper in fi. & per omnes ferè nouiſ.in d.l.prima.§.ſi quis
29 ita. † Eo etiam quia tunc teſtator expreſſe & ſigillatim non ua
leat nec poſsit.l.prohibente id ſtatuere,per appoſitionem dictę
clauſulæ, minus poterit iſtud ualidari cum ut plurimum appo-
natur executiuè , & ita ꝓpoſita diſpoſitionem minime augeat
clem.j.in fin.de præhend.& per Felyn.in c. licet in corrigendis
30 colom.iij.de off.ordin.& Dec.conſ.ij.nu.x.† Et ad illud in quo
dubitatur poſito, ut uere ponere debemus ipſos de chriſtianis
eſſe fideicommiſſarios,tamen ipſos potuiſſe propria authorita-
te capere poſſeſsionem bonorum per fideicom.relictorum con
ceditur ſi teſtator hoc diſpoſuiſſet per d.l.Titia.cum teſtamen-
to.§.j.de leg.ij.& tradunt omnes poſt Barto.in d.l.Centurio.in
iij.quæſ.principali,dum loquitur de compendioſa facta a paga
31 no per uerbum commune,num.xxvij.cum ſimi. † Et idem ad-
mittitur quando fideicommiſſarij conſtituti eſſent executores
teſtamenti ſm Bal.Alex.& Moder. in l.non dubium. C.de leg.
denegat aũt iſtos fideicommiſſarios, hãc poteſtatem habere ex
uerbis teſtamenti dñi Iulij,ſeu ex uerbis teſtamenti dñi Iacobi,
32 ut ad plenum ſupra deduxi . † Quæ & ulterius ſuadentur,quo-
niam,& ſi directi iſti de Chriſtianis fuiſſent hæredes,& ſubeſſet
caſus,ut propria auctoritate ualerent poſſeſsionẽ apprehende-
re,tñ id denegatur,qñ hæres grauati prius apprehendit poſſeſ-
ſionem,prout iſta dña Antiochia hæres apprehendidit,tunc.n.
ab illo petẽda eſt,& nõ occupẽda ꝓpria auctoritate. ut probaſ
tes.in d.l.precibus.in fi.ſm intellectum Chriſtofo. de Caſtilio.
& Fulg.quem Moder.ibi ſequunt,ut ẽt faciunt in d.l.Centurio.
in iij.q. Bar.allegantes alias concor.maximè repetito. ibi fol.vj.
col.j.& ij.nu.lxxxiiij.poſt Bar. ibi col.pen. nu.xliij.& ſeq. ubi
uerbis directis facta erat ſubſtitutio,& tñ ſubſtitutus poſt mor
tem primi inſtituti decedentis poſt pupillarem ætatẽ bona non
debet apprehẽdere propria auctoritate ſed a manibus illorum
33 qui primo hæredi ſucceſſerunt. † Prout ẽt dicimus qñ tractere
mus de poſſeſsione ciuiliſsima,quę adhuc uirtute ſtatuti nõ ue-
nit ꝯtinuãda in ſucceſſores,qñ ab alio eſſet occupata, ut tradit
Alex.in l.cũ hẽredes.in prin.nu.iiij.ff.de acq. poſſeſ.& in alijs ſuis
conſi. citatis per Moder.in rubrica de cauſ.poſ. & prop. col.vj.
34 uerſ.ciuiliſsime poſſeſsio.† Et ꝯſiderato teſtõ Iacobi,eo fortius
iſta procedunt , cum in eo iſti de chriſtianis appareãt uocati in
rebus particularibus,& pęnitus incertis,quo fit, ut certa poſſeſ-
ſio per eos acquiri minimè poſsit,ut in ſimi.dicit Bar.in l.i ij.C.
qñ.& quib.quart.pars.l.t.a.Aret.& Soc.in l.iij.§.j.ff.acqui. poſſ.
& illa clã omni meliori mõ,&c.& deciſ.Fran. Cur. iunior.in l.
fi.C.de edic.diui.parũ obſtabunt, cũ facti ꝯtingẽtia in caſu reci
tato per Curt.longe differat e caſu pñenti, & data diuerſitate de
uno ad aliud nõ bene arguetur uulga.l.papinianus exoli.& fun
damenta per eũ adducta,minimè militare uñr in caſu iſto,cum
ſolũ teſtõr ꝯſiderauerit qualitatẽ directi hẽdis, qđ ſtatuere mi-
nimè potuit.l.prohibente ut diximus , & clã illa omni meliori
mõ,&c.referenda eſt ut executiua poſita ad poſsibilia,& de iure
35 ꝯceſſa ipſi teſtõri,& nõ ad alia,ut diximus.† Nec ꝯſiderãdus eſt
modus facilior,quo teſtõris uoluntas executionẽ poſſet ſortiri,
nã ſi teſtõr hoc uoluiſſet,utique expreſsiſſet,ut propria authori
tate capere poſſent, uel ipſos ꝯſtituiſſet executores & id non ſta
tuẽdo uolũtas ſua colligit in oppoſitũ.c.ad audiẽtiã. de decim.
l.j.§.ſed & ſi deficiẽtis.C. de cad.tol.& alia uerba per ipſum te-
ſtãtorem appoſita aliũ reſpiciunt effectũ quẽ teſtõr inducere nõ
potuit,ut diximus ſupra,nec trahẽda ſunt ad pñntẽ,ſtãte potiſ-
ſimũ occupatiõe poſſeſsionis,iuſtè facta ab ipſa dña Antiochia,
eo ẽt qm in pręſentiarũ dicti de chriſtianis nõ ꝓtendũt propria
authoritate apprehẽdere poſſeſsionẽ,ſed ſolũ uia iuris, id dene
gãte dña Antiochia,& ſolũ diſceptatur, an ab ea ipſi petere de-
beant fideicom.& poſſeſsionem bonorũ fideicõmiſſariorum,&
ꝯcludendũ erit ab ea iſta eſſe petẽda rõnibus & deciſionibus a-
36 lias adductis.† Nec obſtabit alia conſideratio facta ex teſtõ dñi
Iulij in illo uerſi.prterea.in quo diſponit totã ſuã hẽditatẽ, caſu
quo Iulius, & eius filij decederẽt ſine filijs deuenire ad Hieron.
& eius deſcẽdẽtes,qđ uerbũ eſt cõe & relatũ ad uniuerſitatẽ bo-
norũ nullo alio hẽde inſtituto directã hẽdis inſtõnẽ importat,ſm
gl.& alios i l.his uerbis,i prin.ff.de hęr.inſt. Ale.& alios i l.j.de
le.j.& uñ eſſe de mẽte Bar.i d.l.cẽturio.n.xxvij. dũ ꝯſiderat hãc
ꝯiecturã,qđ tota & integra hẽditas puenire dẽt ad ſubſtitutũ per
uerbũ cõe, qui ſi ꝓpria auctoritate capere põt a fortiori p iudi
37 cẽ i poſſeſsiõe mittẽdus eſt.† Nã iſta ꝯiectura Bar. ſupracitatus
cõiter rephendit p Are.& Alex.ibi & repet.nu.cccliij.& plurib⁹
alijs ſeq.& p doc.i d.l.pcibus.dicẽtes p dicte uerbe totã,itegtã,
ſine diminutiõe.& ſimil.bñ poſſe colligi ꝓhibitã eſſe detractio
nẽ trebellianicę,nõ tñ ex hoc inferri ꝙ ille ſubſtitutus ꝓpria au
ctoritate poſsit capere,qm uenire dẽt ut fideicõmiſſarius,& de
manu hẽdis grauati capiet, ſine tñ detractione trebellianicæ,&
ſic integre,& illa uerba iſtum operabunt effectũ, & nõ erũt fru
ſtratoria,nec dabunt facultatẽ propria auctoritate capiẽdi,tan
quàm ſubſtitutus directo ſit uocatus.nam & ſi nõ ſolum uerbo
cõi, ſed directo uocatus eſſet iſte ſubſtitutus directo iure ue-

nire non poſſet, ut uocatus a pagano poſt mortẽ primi inſtituti
decedẽtis poſt pupillarẽ ætatẽ, & in hoc nullus doc. dubitat, ſed
ſolum dubitationẽ referunt, qñ ſubſtitutus per uerbũ commu-
ne uocatus eſt ad totam hęreditatẽ, & primo inſtitutus moritur
38 infra pupillarẽ ętatẽ, qui non eſt caſus præſens. † Et gl. in d. l. his
uerbis. & doc. in d. l. j. de leg. j. cum ꝯcor. loquũtur, qñ ſumus in
primo gradu inſtitutionis, in quo nullo alio uniuerſali hærede
inſtituto per uerbum cõe bona omnia ſunt relicta alicui trahiẽ
enim iſtud relictũ ad directam hęredis inſtitutionẽ, & bñ, ſed
iſtud adaptari non põt ad caſum noſtrum cũ uerſemur in ſecun
do gradu, & ſic in ipſa ſubſtõne q poterit effectũ ſortiri per uiã
fideicommiſsi, & ſine aliqua detractione & diminutione. C¶ ir
caſuero dubia tangentia poſſeſſoriũ quatenus in illis primo dr̃
quęrelã ſeu ſupplicationẽ interpoſitã pro parte dñę Antiochiæ
nõ deuoluere cãm, ex quo uerſamur in poſſeſſorio, de quo in d.
l. fi. C. de edic. diui. & in quo ex natura cauſę, non recipitur ap-
pellatio, & minus recipi debet ſupplicatio, ea his q traduntur in
39 l. fi. C. ut li. penden. † Nam licet ſoleat dici prohibita appellatio-
ne non cẽſeri prohibitũ recurſum ad ſuperiorẽ, ſm Alex. conſi.
lxxxvij. uol. iiij. & ſm Moder. in d. l. fi. col. antep. cũ alijs allega-
tis per Moder. Bonon. in coru ſingulari. lxxxviij tñ illud nõ pro
cedit, qñ ex natura cauſæ tñ prohibetur appellatio, ſm Iaſ. citã
tem alios in auth. q ſupplicatio. C. de preci. impera. offer. nu. vj.
& Moder. in d. l. fi. nu. lvj. ſtãte adhuc diſpõne ſtatuti Bono. ſub
rubrica de appella. uerſi. & quia diſponẽtis quęrelã ſupplicatio
nẽ uel recurſum ad ſuperiorẽ ęquiparari, & iſta oia ſuccedere lo
co appellationis, qua probibita & iſta oia eius loco ſubrogata,
uel ſuccedẽtia, ẽt prohibita cenſeri debẽt iuribus uulg. ¶ Rñ-
detur alias fuiſſe dictũ attẽta diſpõne iur. cõis prohibita appel-
latione regulariter non cẽſeri prohibitã quærelã ſupplicationẽ
ſeu recurſum, & ad dubitationẽ propoſitã, tum uigore ſtatuti, tũ
& in illo caſu particulari ſm ius cõe, in quo ꝯſideratur natura
cauſę ipſius poſſeſſorij. rñdetur ex eodẽmet ſtatuto, ſub rubr. de
appel. uerſic. pterea decernimus. diſponẽte ꝙ licitũ ſit ſemel tñ
appellare a qualibet ſnia ſemel lata ſuper poſſeſſorio uel ſerẽda:
& ſi uirtute dicti ſtatuti recipitur appellatio, eodẽ mõ recipiẽda
erit & ſupplicatio & recurſus, & cũ pars aduerſa fundat ſe ſup
dicto ſtatuto debet & illud tollerare aduerſus ſe in iſto capite,
ut licuerit dñę Antiochiæ a ſnia lata in poſſeſſorio, ſemel appel
lare uel ſupplicare arg. tit. quod quiſq; iur. per totũ & cũ ſtatutũ
pdictũ loquatur gñaliter in quocunq; poſſeſſorio, & gñaliter ue
40 niat intelligendu, ſm iura uulgaria. † Tum ẽt ꝯſiderata illa di-
ctione, qualibet, q ſui natura in quolibet poſſeſſorio, ẽt in mini
mo põt uerificari ſm gl. in uer. aut earũ parte per illũ tex. in cle.
j. de ſo. ꝯpe. & Are. in l. Gallus. § in omnibus. ff. de libe. & poſth.
& ꝯſiderando ius cõe dr̃ ceſſare dubitationẽ, qm ipſa do. Antio
chia per prius habuerat tenutã & poſſeſsionẽ bonorũ & licet
poſtmodũ pars aduerſa obtinuerit immiſsionẽ & tenutã, tñ iſta
fuit inualida, & nulla cũ proceſſerit parte nõ citata, ut deduxi-
41 mus ſupra. † Et talis nullitas prohibita minime cẽſetur, nec iu-
re cõi, nec iure ſtatutario, & executionem ipſam impedit, ut ad
plenũ tradunt oẽs in l. iiij. §. ꝯdemnatum. ff. de re iud. & per Bal.
& Pau. de Ca. in d. auth. q ſupplicatio. cũ ſi. deductis in deciſ. ꝯſ.
Nea. cclxax. Et ad illud qđ circa iſtud dubitaẽ, ꝙ caput iſtud nulli
tatis, nõ deuoluere nec impedire, ex quo talis nullitas non fuit
intẽtata infra decẽ dies, prout requiritur ex forma ſtatuti, de cã
nullita. loquẽtis, rñdetur talẽ nullitatẽ per uiã exceptionis fuiſ-
ſe intentatã, ex quo ipſa dña Antiochia erat & eſt in poſſeſsio-
nẽ dictorũ bonorũ, & ita intẽtata potuit perpetuo deduci, & al
legari, nedum ꝯſiderato iure cõi. ſed ẽt ſm diſpoſitionẽ. d. ſtatu
ti ſub rubrica de appel. expſſe uolẽtis, de nullitare per uiã exce-
ptionis poſſe perpetuo dici, prout ẽt dubitatio ceſſat, nã idem-
met uicarius iudex ordinarius talẽ immiſsionẽ factã in fauorẽ
partis aduerſę, & nulliter, iã ſuſpẽdit, quod iure permittẽte face-
42 re potuit, ex quo nulla erat. † Licet enim dicta ſnia de immitten
do, poſsit dici diffinitiua, ut ad plenũ tangit Phil. Franc. in c. cũ
ceſſante. q. xxj. extra de appel. & Iaſ. adducẽs plures deci. in l. qđ
43 iuſsit. nu. xxj. & xxij. ff. de re in. † Tñ quia dicta ſnia, ex defectu
citationis, fuerat & eſt ipſo iure nulla, & dictus uicarius erat or-
dinarius, ſine dubio potuit eã reuocare, nedũ ſuſpẽdere, prout
ipſemet, qui eã protulit fecit, ut tradit per Bart. & alios in l. ſi ut
ꝓponis. & in l. ſi pſens. C. quo & qñ iud. & eſt deciſ. Rot. i nou.
cccalj. dubitaẽ utrũ alias ſub rubrica de ſenten. & re iud. in qua
cõcluditur citando alia iura, ordinariũ ſniam a ſe latam, poſſe il-
lam declarare nullam, nedum ſuſpendere, & ꝙ l. iudex poſtquã.
ff. de re iud. cum cõcor. procedunt in iudice delegato, ut ad ple
num tradunt Fely. & Dec. poſt Abb in c. in literis. col. fi. & col.
iij. nu. xj. extra de off. deleg. & docto. oẽs in d. l. quod iuſsit. & in
44 d. l. iudex poſtquam. † Et bñ faciunt q citando plures deci. ad-
ducit Iaſ. in d. l. quod iuſsit. nu. xxxij. uerſi. limita. uolẽs interlo-
cutoriam nulliter latam, etiam ſi fuiſſet de facto executa, poſſe
45 reuocari. † Prout etiam iudex competens in iſta cauſa nullita-
tis, nedum poteſt eſſe ille qui nulliter iudicauit, ſed ẽt eius ſupe
rior, corã quo dicta nullitas poterit proſequi & finiri, ut firmat
Abb. in d. c. in literis. & Fely. ibi, & diffuſius Dec. col. fi. ad id ci
tans plures alias deciſiones, & conſilia. Ang. & Alex. & potiſsi-
me Bar. in l. ſi expreſsim. ff. de appel. ubi Aret. ẽt tangit, ut facit
Phili. Fran. in c. dilecto. xxvij. q. de appel. & Fel. in c. per tuas. de
46 ſenten. excom. & Alex. in d. l. iudex poſtquam. nu. xx. † Vbi. nu.
xxiiij. dicit poſt Imo. ibi cãm nullitatis poſſe delegari, & coram
delegato poſſe illã cognoſci, ad hoc citans deciſio alias ex qui-
bus conſtat iudices, coram quibus dicta cã nullitatis fuit agita
ta extitiſſe & extare ſatis competens, nec iſtis poſtremo obſtat
illud quod ultimo loco deducitur defectum citationis non eſſe
conſiderabilẽ, ea quo. d. Antiochia non poterat poſsidere dicta
bona debita dictis fideicommiſſarijs, & quæ fuerunt. d. Iulij pri
mi teſtõris, cũ ſuus procurator fuerit ꝯſtitutus ad capiendũ te-
nutam bonorum ſpectantiũ ad ipſam, & ſibi relictorũ per Iaco
bũ eius maritũ. qui primitus inſtituit iſtos de chriſtianis in bo-
nis ſubiectis fideicõmiſſo per prius deductis & detractis eius le
gitima, & certis creditis, & dicta bona procurator nõ potuit ap
prehendere ex defectu mandati, itẽ quia in illis bonis, ipſa non
fuit hęres, nec potuit capere de illis poſſeſsionẽ, & ſi eã cepit, ui
tioſa fuit & ſine effectu, ꝯñr citari non debuit reſpectu dictorũ
bonorũ, & ommiſsio citationis nõ habet reddere nullã immiſ-
ſionẽ illã factam in fauorẽ illorũ de chriſtianis. tollitur. n. & ea
quampluribus, & primo ex alias deductis in quib. dictũ, & oſtẽ
ſum fuit iſtos de chriſtianis in teſtõ. d. Iacobi nõ eſſe in ꝯſidera
tione, quo ad terminos. d. l. fi. C. de edic. diui. & in iſto poſſeſſo-
47 rio, illis eſſe preferendã ipſam. d. Antiochiã. † Et cõprobaẽ mõ
iſtud per illud quod in ſimi. hr̃ in l. fi. C. ad Treb. ubi qñ in teſtõ
adeſt fideicõmiſſarius uniuerſalis & alius particularis ſeu ſpecia
lis, reſtitutio prius de oĩbus bonis faciẽda eſt fideicommiſſario
uniuerſali, a quo ſucceſsiuè ille particularis petere & ꝯſequi ha
bet ſuũ fideicõ. particulare, ita & iſti de chriſtianis particulares
petere & conſequi debent eorum fideic. ab ipſa. d. Antiochia, q
48 eſt hæres uniuerſalis. d. Iacobi. † Et ꝙ talis ſit, patet expreſſe ex
teſtõ. d. Iacobi, in quo factis, quampluribus legatis particulari-
bus, & eidẽ. d. Antiochię, & alijs, & facto dicto fideicõmiſſo par
ticulari illis de chriſtianis inſtituta uniuerſaliter legitur & repe
ritur in omnibus alijs bonis mobilibus & immobilibus iuribus
& actionibus ipſius teſtatoris, nec alia gloſatione & interpreta
tione indigemus, cum ipſe teſtator ſeipſum declarauerit & glo
ſauerit, ut expreſſe dicit Bal. in auth. niſi rogati, col. ij. uer. & per
49 hoc ſoluitur. † Fortius dico eandẽ. d. Antiochiam hęredem uni
uerſalem dici inſtitutam, & in legatis & fideicommiſsis particu
lariter factis alijs, licet illa ſolui debeant legatarijs & fideicom-
miſſarijs, ut habetur in l. ſi quis ita fuerit hęres inſtitutus exce-
pto fundo. & ibi not. Bald. Ange. & alij ff. de hęr. inſt. & Pau. de
Ca. in l. cogi. §. inde quęritur. & Alex. in l. tam quod. §. omnis. in
fi. ff. ad Treb. Et per iſtud tollitur illa conſideratio, ꝙ non uide
retur inſtituta in d. fideicommiſſo particulari, nam in illo inſti
tuta dr̃, licet ſoluendum ueniat fideicommiſſarijs, merito igitur
potuit apprehẽdere poſſeſsionẽ omnium ad quæ dicitur inſtitu
ta, licet teneaẽ particularia legata & fideicõmiſſa alijs ſoluere à
manu cuius illi debebant ea capere, ꝯñr ſua poſſeſsio nõ põt di
ci uitioſa, immo iuridica, nec eius procurator exceſsit fines man
dati, cũ iſta omnia in dicto mandato cõtineanẽ & ſpectarẽt ad
ipſam hæredẽ uniuerſalem iure inſtitutionis, licet poſtmodum
obligata eſſet ſingula legata. & particularia fideicommiſſa ſol-
uere illis legatarijs & fideicommiſſarijs, prout iam ſe obtulit &
offert illis de chriſtianis particulare fidei. ſoluere deductis de-
ducendis, prout Iacobus teſtõr ordinauit, & ꝓut ius cõe diſpo
50 nit. † Nec põt applicari aliqua ꝯcludẽs ꝯſiderati.., ut ipſi fidei-
commiſſarij particulares incerti, & adhuc dubij capere habeãt
poſſeſsionem illorum bonorum, & poſtmodum d. Antiochia,
ab illis debeat petere legitimam, & credita debita eius marito,
& ſucceſsiuè ſibi hæredi inſtitutæ uniuerſaliter contra. d. l. fi. C.
ad Treb. & no. in d. l. precibus. & in d. l. centurio. & alia iura ꝯ-
cor. & quia eius marito debebat legitima ſup dictis bonis q pri
mitus

mitus ex illis detrahenda eſt. l.papinianus.§.quarta.ff.de inoff. teſta. ubi etiam traditur deducendum eſſe æs alienum ut eſt illud quod ipſe Iacobus ſoluit,ut alias deduximus. Pariſi. Bon.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatus ſimpliciter & in ampla forma, ſuccedit patri ab inteſtato morienti.*
2 *Et ab eo faciente teſtamentum præteritus, uel non ritè exhæredatus poteſt illud rumpere & querelare.*
3 *Et tali filio legitimato, debetur legitima.*
4 *Filius legitimatus non poteſt in legitima ſibi debita, grauari per fideicommiſſum & grauamen appoſitum reijcitur.*
5 *Filius legitimatus, non detrahens legitimam moriens, poteſt illius detractionem tranſmittere ad hæredes.*
6 *Filius adeundo approbans teſtamentum patris, non propterea uidetur renunciare legitimæ.*
7 *Nec in dictam legitimam imputandi ſunt fructus percepti per filiũ grauatum reſtituere.*
8 *Licet filius non poſſit in legitima grauari, tamen ſuccedentes ſibi poterunt per patrem in illa grauari.*
9 *Et in dubio tale grauamen uidetur appoſitum hæredibus filij.*
10 *Quando autem filius expreſſè fuit grauatus, reijcitur grauamen & numer. 11.*
Dicta in uno capite teſtamenti, cenſentur repetita in alio.
12 *Et quando grauamen fuit iniunctum ſucceſſoribus filij locum tantum habet durante pupillari ætate, ea autem finita, expirat tale fideicommiſſum.*
13 *Legitima detrahenda per filium quanta ſit.*
14 *In computatione dictæ legitimæ, in numero filiorum computatur filia fœmina.*
15 *Fallit niſi fœmina excludatur a ſucceſſione paterna ab inteſtato ſeu ex teſtamento uirtute ſtatuti.*
16 *Quando filia per ſtatutum excluditur a ſucceſſione, an & quando connumeretur in numero filiorum ad computationem legitimæ.*
17 *Statutum excludens fœminas propter filios maſculos, an & quãdo includat filium legitimatum, ut poſſit ipſe fœminas excludere, & numer. 18.*
19 *Nec filia iſto eſt caſu citanda tempore quo fit legitimatio, contra Socinum.*
20 *Poteſt Comes Palatinus legitimare ſine citatione illorum, qui citandi erant, quando talis poteſtas fuit ſibi attributa, per ſupremum principem.*
21 *In fideicommiſſu uniuerſali, non comprehenduntur bona propria ipſius hæredis, nec quæſita per eum.*
22 *Hæres grauatus fideicommiſſu, poteſt deducere expenſas per eum factas, & etiam melioramenta, & alijs ſeq.*
23 *Melioramenta facta de fructibus rerum feudalium, quæruntur uaxallo, & ſuis hæredibus.*
24 *Et in melioramentis ſuccedit hæres facientis.*
25 *Fructus percepti per hæredem grauatum, non ſunt reſtituendi fideicommiſſario.*
26 *Nec reſtituenda ueniunt bona hæreditaria, uſu conſumpta & ſine culpa hæredis deperdita.*
27 *Fideicommiſſario uniuerſali imputantur, ſoluta per hæredem grauatum legatarijs & alijs creditoribus ipſius teſtatoris, & ad ipſum fideicommiſſarium ſpectans dicta onera.*
28 *Calculus erroneus, & computatio per errorem facta poteſt reiterari.*
29 *Si teſtator emit fructus alicuius prædij, per aliquot annos, & moritur grauando hæredem reſtituere ſuam hæreditatem alijs qui percepit dictos fructus poſt mortem teſtatoris, an hæres grauatus teneatur fideicommiſſarijs aliquid reſtituere, & omnibus alijs ſeq. Hæres poteſt grauari reſtituere fructus per eum percipiendos, & nu. 42. & 44.*
30 *Vſufructuarius grauari poteſt, alteri uſumfructum reſtituere.*
31 *Hæres tenetur reſtituere fructus repertos in hæreditate, tempore mortis teſtatoris.*
32 *Fructus percepti per hæredem, imputandi ſunt in quartam trebel. & melius nu. 41. ubi non imputantur in filijs primi gradus.*
33 *Ex fructibus perceptis, hæres tenetur ſupplere ius peremptum fideicommiſſo uniuerſali, & melius, nu. 58.*
34 *Pronomen, meum, relationem habet, ad tempus præſens.*
35 *Fructus ſati a teſtatore reſtituendi ueniunt, & melius. nu. 38.*
36 *Precium ſuccedit loco rei, & diffuſius, nu. 65. & ſeq. maximè. 68.*
37 *Hæres grauatus non tenetur reſtituere precium ſolutum per teſtatorem ementem fructus alicuius poſſeſſionis, pro aliquo tẽpore.*
39 *Fructus percepti per hæredem, poſt mortem teſtatoris, non augent hæreditatem.*
40 *Spectant enim ad commodum, & incommodum hæredis.*
43 *L. cum uirum. C. de fideicommiſſ. quo caſu loquatur.*
45 *Quando quis emit fructus ſeu redditus per certos annos naſcituros in aliquo prædio, quid uideatur emere, an corpora fructuum, an uero ius uſusfructus, & nu. 46. & 47.*
48 *Et quid in caſu dubio.*
46 *Magna eſt differentia, an fructus legati ſeu empti poſſint percipi manu propria, an uerò percipi debeant de manu alterius, & numero. 47.*
49 *Vſusfructus finitur morte uſufructuarij.*
50 *Poteſt tamen teſtator tale ius ſtipulari pro hærede.*
51 *Et erit ius nouum, & diuerſum ab illo, quod erat penes teſtatorẽ ſtipulantem.*
52 *Ius uſusfructus peremptum morte teſtatoris, hæres grauatus non tenetur reſtituere fideicommiſſario.*
53 *Nec tenetur reſtituere res hæreditarias, & iura hæreditaria deperdita ſine culpa ipſius hæredis, & nu. 63.*
54 *Fundus, ius uſusfructus, perceptio fructuum, diuerſa ſunt, & differentia.*
55 *Prædium dominium ipſius, fructus inde percepti, diuerſa ſunt.*
56 *Vſufructuarius non poteſt legare proprietatem rei, in qua habet uſumfructum.*
57 *Pater in bonis aduentitijs filij, habet ius uſusfructus, non tamen tenetur fructus perceptos reſtituere, & nu. 61.*
59 *Diſpoſitio. l. ſcribit celſus. ff. ad Treb. quo caſu procedat, & nu. 58.*
60 *Hæres Hæredis grauati, nõ tenetur reſtituere fructus perceptos, & numero. 62.*
Fructus triennio conſumuntur.
61 *Fructus percepti per uaxallum in rebus feudalibus, non ſunt reſtituendi, & nu. 23.*
62 *Hæres hæredis grauati, non tenetur reſtituere extimationem fructuum perceptorum per ipſum hæredem.*
64 *An, & quando hæres teneatur uendere res, & quas, & ſeruare precium fideicommiſſario.*
66 *Quod preciũ ſuccedat loco rei, qualiter intelligatur, & alijs ſeq.*
67 *Declaratio ad. l. imperator, Paragrapho fi. & l. ſeq. de leg. ij.*

CONSILIVM LV.

QVONIAM Iac. Iulij de chriſtianis, uiuente nolente & ſupplicante dicto eius patre in ampliſſima forma fuit legitimatus per Reueren. Card. de Graſſis comitem Palatinum, pleniſſimam habentem poteſtatem eum legitimãdi ad omnia, de quibus in inſtru-
1 mento legitimationis prędictę. † Certum eſt eundem Iac. legitimatum ſimpliciter, & abſolute potuiſſe ſuccedere dicto eius patri, caſu quo inteſtatus deceſſiſſet, ut per illum tex. tradit Bal. in l. ſi te parens. C. de ſuis & legit. & Barto. poſt Raynal. in l. ex
* facto. column. tertia numer. tertio uerſicu. ultimo hoc. ff. de uulga. & pup. quem * communiter ſequuntur ſcriben. ibi maxime Iaſon. numer. xix. in fin. aſſerens ſententiam Rayn. indiſtinctè eſſe ueram, & in puncto iuris, & in practica, ut idem ipſe firmat in rubrica. ff. de liberis & poſthum. numero xj. in fin. & in l. ſi is qui pro emptore. numero ccxxxv. & cclxxviij. ff. de uſucap. adducens alia iura, ut etiam facit Dec. conſilio. cclxxxviij. Quæri-
2 tur, numer. ſecundo. † Et ſi d. Iulius, pater, in ſuo teſtamento, ipſum Iacobum legitimatum prętеriſſet, ſeu minus ſolenniter exhęredaſſet, potuiſſet Iacobus teſtamentum rumpere dicere nullum, & illud quęrelare, ſecundum Bald. in l. cum in adoptiuis. column. tertia. C. de adoptio. & in l. certum. ff. de iniu. rupt. & Pau. de Caſtr. conſilio. ccxxj. Super puncto. Alexand. conſilio. cxxxix. Eleganter. column. prima, numer. xiiij. uolumin. primo, & Socin. conſilio. cxxvj. column. ſecunda, uerſicu. ex qua concluſione. uolumin. ſecundo, aſſerentem hanc eſſe communem. licet in d. rubrica de liber. & poſthum. numer. octauo nono & duodecimo, aliqua in contrarium adducat, quibus Iaſon. numer. iij. & alijs ſeq. reſpondet adducens alias concord. deciſ. & idem facit in d. l. ſi is qui pro emptore. nume. ccxxxvj. & alibi
3 pluries, & ſequitur Dec. conſi. cclxiij. col. ij. nu. ij. † Debetur in bonis paternis filio ſimpliciter legitimato, legitima, ut tradit Bal. in c. de cauſis. column. penult. uerſicu. nota. q; de offi. deleg.

& Pau.de Ca.d.ɔſ.ccxxj.coiiij.Alc.ɔſ.ul.co.fi.no.v.cũ alijs col
lectis per Fran.de Cur.conſi.xiij.Statuto.col.iiij.uerſi.legitima
to debetur.& Dec.conſi.cclvij.Quæritur.col.j.uerſi. prædicta
tamen.ad quod tex.in §.illud.in auth.quib.mo.natu.eff.ſui.ubi
Ang.not.& etiam in §.fin.& ſequitur do. Fabia.io repeti.auth.
nouiſsima.C.de inoff.teſta.col.iiij.uerſi.iiij. quæritur.& Iaſ. ibi
nu.xiiij.uolentes titu. honorabili, filium legitimatem debere
conſequi legitimam,& idem tenet ipſe Iaſo.in rubrica,de liber.
4 & poſth.col.ij.nu.xj.cum alijs concor.†Et quia dictus Iulius in
ſuo teſtamento uniuerſalem heredem inſtituit.d.Iacobum filiũ
legitimatum eumque poſt mortem grauauit totam ſuam hære-
ditatẽ reſtituere aduerſarijs, caſu quo decederet ſine filijs & de-
ſcendentibus,&c.uerisſimum erit in tali grauamine & fideicõ
miſſo non comprehendi legitimam iure naturæ debitam. d.Ia-
cobo filio legitimato in bonis,& hæreditate. d.Iulij patris,nam
in ipſa legitima, teſtator pater non potuit aliquod onus & gra-
uamen fideicommiſsi apponere, & eſto ꝙ aliud appoſuerit,ta-
men pro non appoſito habetur & penitus reijcitur cum ſit debi
ta ipſi filio,ſm ꝙ habetur in auth.de hered.& Falc.§.j.& in au-
th.de trien.& ſem. per totum & in auth. ut cum de appella.co-
gno.§.aliud quoque capitulum.& §.ſiue igitur cũ ſim.& ꝙ onus
& grauamen reijciatur,probat text.fin l.quoniam in prioribus.
& in l.ſancimus.§.cum autem.C.de inoff.teſta.ubi ſcrib. om-
nes not.adducen.concor.ut etiam facit Alex.conſi.lxviij.Circa
præmiſſam.uol.iiij.& conſi.lxxviij.Attentis uerbis.uol.v.& De
ci.ɔſi.lxxxj.In caſu propoſito.col.j.cum ɔcor.†Et ipſe Iacobus
5 moriens,ex quo uiuus legitimam non detraxit eius detractionẽ
iure optimo tranſmittere potuit, prout tranſmiſit ad d. Antio-
chiam eius uniuerſalem hæredem, ut tradunt omnes in l.omni
modo.& in d.l.ſancimus.& in auth.nouiſsima.C.de inoff.teſta.
& in l.quanquam.& in l.irritum. C.ad leg.Falc.& per Bal.cõſi.
mihi.cccc.Hę quæſtiones.uolu.iij.& Dec.d.conſi.lxxxj.uolu.j.
6 † Et quamuis Iacobus ipſe teſtamentum paternum approbaue
rit,non propterea ex tali approbatione renunciaſſe intelligitur
dictę legitimę,& eius detractioni, ut ipſemet declarat in ſuo ul
timo teſtamento,& tradit Pet.de Anch.conſi.clj.Plura ſunt du
bia.col.iiij.uerſi.ego dico.& Franc.de Cur. conſi. lxxv.Domi-
nus Ludouicus.col.iiij.& Dec.conſi.cclvij.† Minus etiam in di
7 ctam legitimam computandi erunt fructus de bonis hæredita-
rijs percepti per d.Iacobum,per tex.in d. l.ſancimus.§.repletio
nem.C.de inoffi. teſta.& per l.iubemus. C. ad Treb.& tradunt
omnes poſt glo.in l.in fideicommiſſariam.ff.eo.ti.per Bart. &
alios,in l.in quartã.ff.ad leg.Fal.& per omnes in uulga.l.centu
rio.ff.de uulg.& pup.& in l.pretibus.C.eod.& in c.Raynutius.
8 extra de teſta.& in c.ſi pater.eo.tit.lib.vj.cum ſi.† Nec iſtis ob-
ſtare habet ſi diceretur tale grauamen & fideicom. nõ fuiſſe in-
iunctum.d.Iacobo,ſed alijs ipſi Iacobo ſuccedentibus qui gra-
uari poterunt etiam in legitima,licet in ea Iacobus ipſe nõ po-
tuiſſet grauari argumento not.in l.ſi fundum per fideicom.& l.
ſeq.& ſeq.de lega.j.& rõnem diuerſitatis aſsignat Bart.in l.j.§.
fi.ff.de uul.& pu.quem ſequuntur ibi docto. maxime Alex. qui
idem firmat conſi.lxvij.col.ij.& iij.uolu.j.& conſi.xij.Attentis.
col.x.uol.iij.& poſt alios plenè proſequitur Iaſ. in l.cohæredi.
§.cum filiæ.ff.de uulg.& pup.& in l.ex tribus. C.de inoff.teſta.
reſpondens quibuſdã obiectionibus factis per Areti. qui idẽ vẽ
ſequi,conſi.clv.Periculoſum.col.v.uerſic.ſed poſito.& col.pe.
9 & fin.† Eo magis quoniam in dubio tale fideicom.vr̃ eſſe iniun-
ctum & relictum ab hæredibus filij non autem ab ipſo filio, ſe-
cundum Bar.in l.qui duos.in fi.ff.de uul.& pup.& Alex. ubi ſu
pra,& diffuſè per Iaſ.poſt alios in d.§.cum filiæ.& in d.l.ex tri-
10 bus.nu.v.† Ceſſant namque iſta,quoniam Iacobus ipſe fuit gra
uatus,& nõ eius hẽdes,ut eſt uidere ex uerbis teſtamenti d. Iu-
lij, nam ipſe teſtator eidem Iacobo quandocunque decedenti
& eaquæ uerba reperita intelligunt in uerſ.ſeq.ipſo uero Iacobo
decedenti &c.in quo diuerſum nihil diſponitur,ad nota.in l.ſi
certum.ff.de peti.hær.& in l.qui filiabus. & in l.ſi ſeruus pluriu.§.
fi.de leg.j.& per Dec.conſi.xv.Bart. in l. Centurio.col.ix.uerſi.
quid enim.Cor.conſi.xx.Scrupuloſa.col.iij.uol.iij.& per Mod.
in l.Gallus.§.& ſi parentes.nu.xxix.de lib.& poſth.Fran.de Cur.
11 conſi.xliij.col.iij.& iiij.cum ſi. † Et quia ſubſtitutio expreſſe fa
cta fuit d.Iacobo.nota.in d. l. ſi fundum per fideicom. nullo
hũc obſtare,ut concludunt oẽs in d.l.j.§.fi.& in d.l.qui duos.&
in d.l.ex tribus.& in d.§.cum filiæ.& Aret.d.conſ.clv.col. v.uer.
ſed poſito.& col.antep.& pe.uerſamur.n.in caſu claro,nõ aũt ĩ
12 dubio.† Prout & obiectio ruit qm̃,& ſi in dubio tale fideic.eſſe

retur eſſe appoſitum ſucceſſoribus filij ſecundum allegata ſupe
rius,tñ illud expirauit,filio effecto pubere. ſolum.n.locum ſibi
uendicabat durante ætate pupillari, illa aũt decurſa euanuit,ut
apertiſsime probat tex.ſuper quo illa opinio roboratur in d.l.ſi
fundum,per fideicom.& in l. ſeq.ſi Titio.§. ſicuti iuncta ſeq.l.
quod fideicommiſſum.de legatis. ĩj.& ita punctaliter declarat
Areti in d.l.centurio.col.mihi.xvj.uerſic.in eadem gl.ibi,ſi aũt
dixiſſet pagahus.& uerſi.ſed iſta rõ nõ vr̃ ſufficiens.& prius hoc
noluerunt Dyn.Bar.& reliqui docto.in d.§.ſicuti. maxime Iaſ.
nu.xxj.& alijs ſeq.& idem Iaſo.in d.§.cum filiæ.nu.ix.& in d.l.
ex tribus ubi pluribus rõnibus ɔcludunt & illo caſu, quo fidei-
commiſſum eſſet expreſſe uel præſumptiuè iniunctum hæredi-
bus filij locũ habere,durante pupillari ætatę, illa aũt adueniẽte
expirare reiecta opi.Pau.de Caſt. in d.§.fi.uolentis durare fidei
commiſſum in bonis ipſius teſtõris, quam expreſſe reprobant
oẽs in l.cum filioſam.de leg.j.in prima parte illius leg. maxime
13 Moder.col.vij. † Infert igitur ex iſtis.d.Antiochiam hæredẽ.d.
Iacobi poſſe detrahere ſuper dictis bonis & hæreditate legitimã
iure naturę debitam dicto Iacobo, q̃ erit triens totius hrẽditatis
cum non adſint alij filij dicti teſtõris,qui in ɔputatione iſtius le
gitimę ueniant ɔſiderandi ad plene not.in l.cũ quæritur.& in l.
parẽtibus.& in auth.nouiſsima.C.de inoff.teſt.& in corpore un
de ſumitur,& in l.papinianus.§.qm̃.& in l.pr̃ filium.ff.eo.tit.cũ
alijs ad plenum relatis in dictis locis,& inſti.de inoff.teſta.circa
fi.& Dec. ɔſi.cxxxvj.Non parua.col.vj.nu.xj. † Nec obſtabit ſi
14 ex aduerſo diceretur. d. Iulium teſtõrem habuiſſe & reliquiſſe
Poliſenã filiam ſuã legitimã & naturalẽ, q̃ cõnnumeranda uenit
in ɔputatione dictę legitimę,iuribus ſuperius citatis,& ſi ɔputa
bitur legitima debita Iacobo nõ erit triẽns, & ſic tertia pars to-
tius,ſed ſolũ ſemis & ſexta,q̃ obiectio attenta diſpoſitione iuris
cõis de plano procederet.† Verũ qm̃ ſtatuta Bonon.ɔtriũ diſpo-
15 nunt ſtare debemus ɔcluſionibus ſupra firmatis, ɔcludentibus
ipſam Poliſenã in ɔputatione iſtius legitimę non eſſe ɔſideran-
dã nec numerãdã,ſtatutũ.n.Bono. de ſucceſ. lib.ɔdi.teſt.cap.ſi le
tã excludit qñ pr̃ teſtatur ſtantib.liberis maſculis,& ſatis eſt ꝙ
dictę filię relinquat dotẽ, non põt.n.illa ɔ talẽ teſtamentũ ueni
re,& ita & diſponitur in alio ſtatuto de ſucce.lib.ab inte.rel.fil.
ſeu al.lib.maſc.excluditur.n.filia nedũ a ſucceſsione, uerum ẽs,
& circa ɔputationẽ legitimę,quo ad numerũ filiorũ,ut apertiſsi
mis uerbis diſponitur in d.ſecundo ſtatuto,circa ſi.ibi declaran
tes inſuper,ubi ordinatur tales fęminas,quo ad ipſam legitimã
nõ ɔtineri ſeu cõputari ĩ numero liberoru, qñ q̃ſtio oriret inter
maſculos ad inuicẽ,uel cũ alijs, ut eſt in pñtiarum ſuper legiti
ma debita iure naturæ,quota,ſeu quanta inde ligatur pp̃ nume
rũ filiorũ,ubicunque fęmina repellit a ſucceſsione ab inteſt.uel
ex teſtõ, ut punctaliter ipſa Poliſena repellitur in caſu pñnti in
teſtõ paterno ſtãte diſpõne dicti ſtatuti de ſucceſ. lib. ɔd.teſta.
in prin.ubi excluduntur fęminę,ſolũ relictis filijs,ſeu alijs libe-
ris maſculis, q̃ uerba ɔſideranda ueniunt qm̃ optime adaptañt
ad filios legitimatos,ut ſtatim dicemus.† Et quia pdictũ ſtatutũ
16 expreſſe diſponit iſto caſu filiã fęminã nõ eſſe ɔnumerandã ner
ſabimur ex illã nodoſã difficultatẽ,in qua diſceptatur, an filia
excluſa a ſucceſsione per ſtatutũ faciat numerũ in ɔputatione
legitimę,in qua tres fuere opiniones principales, enumeratę per
Frã.de Cur.ɔſi.v.Aſtulphus pr̃.& poſt Bar.per ſcrib.in d.l.Gal
lus.§. & quid ſi tantũ.& per Mod.in d. auth.nouiſsima.& Cor.
ɔſi.xlviij.De pluribus.uol.ij.Soci.ɔſi.lxxiiij.Viſa. uol.j.& ɔſi.
lxxvj.uol.iij.& ɔſi.lxxxij.In cã.circa fi.& ɔſ.lxvij.In plantis.uol.
iiij.& eundẽ ɔſi.cl.In q.co.xv.& ſeq.uol.j.& Cor.ɔſi.cxcvij.Cir
ca primũ.col.j.& ij.& ɔſi.cl.& cccij.col.ij.uol.j.& diffuſius ɔſi.
cxcix.In hac.uol.iij.& Bene.Cap.ɔſi.lxiiij.in j.dub.& aliquid p
Dec.ɔſi.cv.col.j.& ɔſi.ccclxxxiij.Viſo.col.fi.& diffuſe per Alb.
Bru.in trac.de ſtat.exclud.fęmi.in tertio artic.princi.q.iij.& in
ɔſi.colle.Padua.relato per Io.Bap.de S.Seue.& Soc.in eorũ ɔſi.
incip.Super præmiſsis inſerto in lecturis Soc.poſt tit. de excep.
rei iud.& per eundem Soc.d.conſi cl.& ſi.conſi.lxxxiiij.col.fi.
uolumin.primo,& in dicto conſi.lxxxij.in fin.uolumin.quarto
quibus. in locis magis communis uidetur eſſe illa opinio, quæ
iam uſu obſeruatur, ut filiæ non computentur quando a ſuc-
ceſsione excluſæ ſunt ſimpliciter, quod in præſentiarum diſcu-
tere oportet, cum ſtatutum prædictum expreſſe diſponat ip-
ſam filiam excluſam ex teſtamento paterno, non eſſe compu-
17 tandam.† Difficultas itaque ſolum cõſiſtit, an ſtatutũ prædictũ
de ſucc.lib.ɔdi.teſ. & includat filium maſculum legitimatũ ad
excluſionem filiæ in qua difficultate Deci.conſilio. iij. Viſo, &
conſi

conſi.cccxcij.Quæritur,& conſi.ſeq.propriè circa materiã præ-
ſentis ſtatuti.aliqua adducit, quæ nihil prorſus ſaciunt quo ad
præſcntem noſtram diſceptationem loquitur enim ſatis diuer-
ſo caſu,quo ad legitimam,& ſupplementum ipſius debitam fi-
liæ,cuius diſcuſsio in præſentiarum nõ occurrit, uerum in ſpẽ,
& dubitatione propoſita Bal.conſi.cij. Eſt conſiderandũ. uol.
iiij.& do. Anto.in c.tanta,& in c.per uenerabilem, car.pen.qui
filij ſint legi.tenuerunt legitimatum non comprehendi in ſta-
tuto ad excluſionem fœminarum, quam ſniam quãplures alij
doct.ſecuti ſunt relati per Fran.de Cur.conſi.avj.Clarus uir,&
conſi.lxxiij.Super memorata colu.aix.& ſeq.& per Soci. conſi.
ccxlvj.Eleganter,col.pen.& fin.uol.ij.& per Dec.d. conſi.lij. &
conſi.ccclaaaiij.Viſo puncto.col.j.& ij.& per Iaſ.in d.l.ſi is qui
pro emptore,nu.cclxavij.& alijs quãpluribus ſeq. & diffuſius p
Io.Crot.in d.l.Gall.§.& quid ſi tantum car.aj.col.j.& alijs ſeq.
nu.lxxvij.uerſi.contrariam tamen opin. & pleniſsimè per Alb.
Bru.in d.trac.in xij.artic.prin.q.iiij.fol.lxij.& ſeq.uer.iiij.quæ-
ro,quibus in locis concludunt legitimatum non comprehendi
18 adduccotes iura, & rõnes hanc opi.firmantes. † Contrariã aũt
ſniam, q imo legitimatus comprehendatur ad eacluſionem fę
minæ,tenuerunt Bal.in l.eam quã,col.vj.uerſ.itẽ fuit quæſitum.
& in l.cum acutiſsimi uerſi.quæro nunquid.C.de fideicõmiſ.&
Pau.de Caſt.in l. ſed ſi hac.§.patronũ.ff.de in ius uocan. & ꝯſil.
ccxxiij.Super eo.col.ult.cum alijs adductis per Iaſon. in d.l.cõ
acutiſsimi.& in d.l.ſi is qui pro emptore,nu.cclxavij.ubi aſſerit
pro hac opinione pluries conſuluiſſe,& ita fuiſſe iudicatum , &
per doctrinam Bart.ibidem,idem ſequitur Crot.fol.viij.colu.j.
uerſi.iij.principaliter.& Alex.cõſi.ij.col.pen.vol.j.& alij quam
plures citati per Dec.conſ.ccclav.Viſo.nu.vij. & conſi.ccclavj.
Pro declaratione.col.ij.& ſeq.& alij quàm plures relati p Crot.
in d.§.& quid ſi tantum.fol.aj.col.ij.& ſeq.nu.lxxv.& nu.lxavj.
uerſi.quæro ſtatutum.ubi.l.auctoritate , ac ratione opinionem
iſtam pleniſsimè tuetur,& demum nu. lxxvij. ad plenum rõdet,
omnibus obiectionibus iuribus & fundamentis adductis pro cõ
traria opinio.& poſtremo nu.lxxxj.& alijs ſeq. circa præſentem
articulum conſiderat tres caſus, quorum aliquis minimè poteſt
adaptari ꝫ hanc ultimam opinionem conſideratis uerbis præ-
ſentis ſtatuti,& uera facti narratione,& ptãte attributa Reuerẽ
diſs.Cardinali legitimanti,necnon & clauſulis in dicta legitima
tione appoſitis,comprehendentibus dictum ſtatutum in fauorẽ
& beneficium legitimati,& eandem ſententiam ſecuti ſunt alij
doct.relati per Alber.Bru.in d.tract.artic.xij.q.iiij. fol.laij.col.
iij.& iiij.uerſicu.contrariam autem opinionem.columu.iiij.uer
ſicu.Puto concludendum.ubi ipſe firmat,& ſequitur hanc ean-
dem ſententiam, uolens in ſtatuto includi legitimatum per Co
mitem Palatinum ad excluſionem fœminarum maximè quan-
do ſtatutum utitur nominibus naturalibus , illis uidelicet filijs
uel maſculis,ut proprie eſt in caſu præſenti, adducit iura & de-
ciſio. ut per eum poſtremo limitantem concluſionem iſtam ſex
modis, quorum aliquis minime adaptari poteſt ad caſum præ-
ſentem,conſideratis ſuperius deductis, & tenore dicti ſtatuti,&
legitimationis, necnon & poteſtatis conceſſæ Comiti Palatino
19 legitimanti.†Nec iſtis obſtabunt dicta Socin.in dicto.§.& quid
ſi tantum.column.penult.uerſicu.iij.& ultima concluſio.uolen
tis filiam excluſam a ſtatuto etiam citandam tempore legitima
tionis, quando ſtatutum excludit eam in totum , uel tribuit ei
minus legitima,quod ſequi uidetur Dec.conſi cccxcuj.Conſul
ui,numer.vij.& Socin.conſi.xviij.inſertũ inter conſilia Franciſ.
de Cur.column.iiij.tum quia ſtatutum præſens, iſta minime di
ſponit,cum etiam quia contra Socin. & dictam eius limitatio-
nem expreſſe tenet Fran.de Cur.dicto ſuo conſi.lxxiij.column.
xxxj.uerſicu.ſexto ex capite. quando legitimatio eſt facta ſim-
pliciter & in ampla forma,ut fuit præſens, & hanc opinionẽ ſe-
quitur Aber.Brun.in dicto tractatu, articulo.xij.quæſt.iiij.fol.
lxiij.colum.j.& ij.uerſic.vj.limitauit.ubi citando Pau.de Caſtr.
concludit conſiderandam eſſe poteſtatem attributam Comiti ,
& tenorem ipſius legitimationis, quibus conſideratis in termi-
nis noſtris,apertiſsime conſtat legitimationẽ eſſe factam in am
pliſsima forma,ſimpliciter generaliter & non limitate , & epſſa
facta mentione de d.Poliſena filia teſtatoris legitimationem pe
tentis,legitima & naturale , cuius citatio minime erat neceſſa-
ria propter authoritatem conceſſam Comiti Palatino legitimã
20 ti.†Cui ſpecifice attributa fuit poteſtas legitimandi, citatis uel
non citatis illis , qui alias citandi erant , quæ clauſula omnem
prorſus obiectionem tollit,ut eſt de mente Barto. in dicto.§.&

quid ſi tantum.circa fin. & firmat Marti. Lauden. in ſua diſpu.
Augerius.colum.xviij.uerſicu. ſed elegans eſt dubium. citando
Bald.ut per eum quem refert & ſequitur Iaſo. in dicto.§.& quid
ſi tantum.column.fina.numer.calij.& ſeq.& domin.Præpoſi.in
dicto.cap.per uenerabilem.car.aax.columu.iij.uerſicu.ſed ego
tollo.ubi citat conſi. Pau.de Caſtr. cum alijs ſimi. quæ ad idem
allegari poſſent,ea quibus patet, tale ſtatutum ad excluſionem
filiarum comprehendere filium maſculum legitimatum, conſe
quenter.d.Iacobum,qui pro ſua legitima iure naturę debita cõ
ſequi debebat trientem totius hæreditatis, nõ computata.d.Po
liſena in numero filiorum uirtute dicti ſtatuti ſuperius citati,
apertiſsime illud diſponentis, conſequenter in reſtitutione di-
cti fideicommiſsi ipſa domina Antiochia hæres.d.Iacobi primi
eius deducere debet dictam legitimam modo quò ſupra taaan-
21 dam.†Vlterius in prædicto uniuerſali fideicommiſſo iniuncto.
Iacobo, non ueniunt.nec comprehenduntur propriè res, & reli
qua bona.d.Iacobi hæredis,per eundem quæſita,& quę ad eum
peruenerunt extra patrimonium ipſius teſtatoris , omnia enim
illa ſpectant ad hæredem.d.Iacobi, ex quo peruenerunt ad eum
ex teſtamento Iulij teſtatoris.l.cohęredi.§.cum filio.ff.de uul-
gar.& pupil.l.in fideicommiſſariam. §. quoties. l.ea facto.poſt
prin.uerſicu.non tantum.ff.ad Treb.& per Aleaand. conſi.ccj.
Perſpectis.nu.j.& conſi.ccavij.nu. aj.uolum. vj.& Coro.conſi.
22 cxiiij.In hac.column.fina.uolum.iij. † Ea quibus etiam infer-
tur in prędicto fideicommiſſo nõ comprehendi, ſumptus & ex-
penſas, necnon & melioramenta per ipſum Iacobum utiliter fa
ctas in bonis hęreditarijs, nam illas & illa, ipſa deducere pote-
rat, & conſequi , prout poteſt ipſa.d.Antiochia eius hęres,per
text.in l.mulier.§.ſed ſi cum diſtrahere.uerſic.ſed & ipſe. & per
gloſſ.& reliquos omnes doct. adducentes alia per illum text. in
l.ubi pure.§.fi.ff.ad Treb.l.fi.in fi.ubi glo.& doct. not.C.com-
mu.de lega.l.pen.ff.loca.c.j.de in integ. reſti. & Pau.de Caſtr.
23 conſi.xcv.Clarum eſt. ſecundum ultimam impreſsionem. † Et
bene deſeruiunt quæ in ſimi. de melioramentis refert Iaſon. in
l.ij.nu.xavij.& alijs ſeq.C.de iure emphy.& quæ not.in d.j.§.ſi
uaſallus.in titu.hic fin.lex corra.ubi Andr.de Iſer. & alij ſcrib.
omnes uolunt melioramenta per uaſallum facta in rebus ſeu-
dalibus , poſſe per ipſum & eius hęredes deduci etiam ſi facta
eſſent de fructibus perceptis & rebus feudalibus, ut dicunt Mo
der.ſenen.in l.diuortio.in prin.& Alex.& alij in §. ob impẽſas.
ff.ſolu.matrim.& no.in l.ędibus.§.j. ff.de dona. & tradunt Bal.
in c.j.circa finem principij.de ſucce. feu. & Aluaro.in c.impe-
24 rialem.in prin.de prohi.feu.alie.per Fede. † Et in iſtis meliora-
mentis factis , ſuccedunt facienti ex teſtamento ſeu ab inteſta-
to,ut not.gloſſ.in d.§. ſi uaſallus . & plura ad id adducit Alber.
Bru.conſi.cv.in fi.& conſi. cvj.& in illis melioramentis conſul
tum eſt illa facienti,ſuiſque ſucceſſoribus,etiam per remedium
retentionis,ut not.omnes in d.§.ſi uaſallus.& refert Iaſo. ſupra
citatus. Ad quę etiam conferunt nota. per Corn. conſi. cxlvij.
Quia.in litera,m,& n,uolum.ij.& quæ refert Iaſon.in l.j.§.ſi hę
res.nu.aij.ff.ad Trebellianum.& quę traduntur in l.ex quibus.
ff.de condi.indeb.& in l.fundo.ff.de rei uendi.cum ſi.& quę per
Bar.in l.ſi conuenerit.§.ſi fundus.ff.de pig.act.& Iaſ.in l.credi-
25 tor.la.j.nu.vj.ff.ſi cert pet. † Fructus inſuper percepti de dictis
bonis hæreditarijs per Iacobum hęredem poſt mortem teſtato
ris , minus reſtituendi ſunt dictis fideicommiſſarijs per textum
apertum in d.l.in fideicommiſſariam,nam illi augent hęredita-
tem.l.in ratione.in ſecundo reſponſo. per glo. & alios in l.lege
falcidia placuit.& per text.in l.quantitate.circa princ.ff.ad leg.
Falci.& inſt.co.§.quantitas.& in l.mulier.§.ſi hęres.& l.poſtu-
lante.uerſi.ſane.& l. deducta.§.qui poſt.ff.ad Treb. & traditur
in d.l.centenario.& in l.iubemus.C.ad Treb.cũ ꝯcor.& quia bo-
na fide & ex iudicio teſtatoris percepti fuere, d.l.mulier.§.ſi hę
26 res.& l.quod de bonis.§.fructus.ff.ad legẽ Falc.cum ſi. † Et bo
na mobilia hæreditaria, conſumpta uſu,uel alias deperdita,ſine
culpa hęredis non pereunt illi,ſed ipſis fideicõmiſſarijs,ut pro-
bat tex.in d.l.in rõne.§.certis. diſponens ulterius non deberi ip
ſarum æſtimationem,ut etiam hr̃ in d.l.deducta.§.cum hęredi-
tas.& in d.l.mulier.§.ſed & enim ſi quis.ff.ad Trebe. & faciunt
quę habentur in l.ſecunda.§. ſed & ſi quid.& §. ſequent. & in l.
27 ſi uenditor . ff. de hæred. uel actio. uendi. † Rurſus dictis fi-
deicommiſſarijs , imputanda ueniunt omnia & ſingula , per
ipſum Iacobum hęredem ſoluta creditoribus paternis legata-
rijs , ſeu particolaribus hęredibus per ipſum teſtatorem inſti-
tutis,ſunt namque iſta onera hęreditaria,& ad ipſos fideicom-

miſſarios pertinentia , & per hæredem grauatum ſoluta & ſa-
tisfacta,repeti poterunt ab ipſis fideicommiſſarijs, per eundem
hæredem ſolnentem , ſeu ipſius ſucceſſores. l. prima & ij. C. ad
Trebellianum. cum alijs ibidem allegatis per gloſſ. & reliquos
ſcribentes, eo magis cum teſtator ipſe expreſſe iſtud ordinaue-
rit,& deductis legatis , & alijs per eum diſpoſitis ac ſatisfactis,
28 & curatis ſuis creditis,ſuper reliquis fideicom. iniunxerit. † Et
quę circa prædicta Iacobus ipſe hęres ſoluerit,nere,& apertius
oſtendi poterunt ex calculo faciendo inter ipſam dominam An
tiochiam,& ipſos fideicommiſſarios,qui recuſari minime pote
rit,etiam ſi alius erroneus allegaretur factus,ut C.de errore cal
culi,per totum eum uulgaribus . Et quoniam aſſerti fideicom-
miſſarij,dicunt ipſis debere reſtitui precium,quod Iulius teſta-
tor ſoluit quibuſdam, ſibi ſuiſque hæredibus uendentibus fru-
ctus introitus & redditus naſcituros ſuper quibuſdam poſſeſsio
nibus,pro annis ſexdecim tūc futuris,& quos fructus poſt mor
tem teſtatoris Iacobus ipſe percepit , uel ſaltim eſtimationem
dictorum fructuum,cum iſta uideantur eſſe iura hæreditaria,&
Iacobus ipſe grauatus appareat totam hæreditatem reſtituere.
29 † Et conſequenter grauatus uideatur reſtituere fructus per eū
percipiendos,argumento.l.cum uirum. C. de fideicom.& quia
ita grauatus,tenetur tales fructus reſtituere. l. baliſta.in fine.l.
hæredes mei.in princ.cum alijs nota.in d.l.fideicommiſſariam.
30 ff. ad Trebellianum. † Eo etiam quoniam & ſi ipſe Iacobus
fuiſſet uſufructuarius,tamen grauari potuit per fideicom.uſum
fructum alteri reſtituere. l. ſi legatum. l.Pomponius.in fine.ff.
quibus modis uſufructus amittatur.l.ſi ab eo l.ſi quis.ff.de uſu-
31 fructu legato.† Et quia ea contractu paterno dictos fructus per
cepit, & tanquam hæres ipſius , & iure initiato in perſonam.d.
Iulij,in cuius hæreditate uidetur illos inueniſſe, merito ad ipſo
rum reſtitutionē uidetur teneri , ſicuti aſtrictus eſt reliquas res
hæreditarias reſtituere , ut per illum textum not. omnes in d.l.
Baliſta.& in d.l.hæredes mei.in principio.& in d. l.in fideicom
32 miſſariam. cum ꝯcor. † Vel ſaltim imputandi erunt in quartas
quas grauatus pōt deducere,ut traditur in d. l.in fideicommiſ-
ſariam,& in l.in quartam.ff.ad legem ſalcidiam. cum alijs quæ
habentur in l.omnino.§.imputari.C.de inofficio. teſtame.& in
l.illud.C.de collatione bonorum,& ſimil.& ſi Iacobus uidebat
tale ius perire debebat illud uendere , & ſeruare pecuniam fi-
deicommiſſarijs.d. l.mulier.§.ſed & enim.ff.ad Trebellianum.
33 † Et ex dictis fructibus perceptis,ſuppleri debet tale ius perem
ptum deficiens dicto fideicommiſſo uniuerſali, ut uidetur pro-
bari in l.ſcribit Celſus.alias incipit, ſi is qui quadringenta.ff.ad
34 Trebellianum.† Et quia dictus teſtator uoluit totam ſuam hæ
reditatem reſtitui fideicommiſſarijs & ſic illam integram, quæ
tunc temporis erat,ut probat illud pronomen,meam,habens re
lationem ad tempus teſtamenti. l. ſi ita.ff.de auro & argen.leg.
35 & tūc temporis in dicta hæreditate erat ius prædictum.† Eo ēt
quoniam fructus ſolum ſati a teſtatore , eſto ꝙ non eſſent per
eum recollecti , reſtituendi ueniunt per hæredem grauatum il-
los ſucceſsiuè percipientem,ſm gl.& doct.in d. l.fideicommiſ-
ſariam.& Bal.in l.ſcimus.col.ij.C.de inoffic.teſtamen.& ſentit
36 Pau.de Caſt.& etiam Alex.in d. l.Centurio.† Et precium reda-
ctum ex uenditione dictorū fructuum perceptorum per d. Ia-
cobum,ſuccedere debet loco ipſorum,qui ſi extarent reſtituen
di eſſent,ita erit reſpectu dicti precij ſuccedentis loco ipſorum.
l.ſi & rem & precium.circa finem.ff.de petitio. hęredi.l.impera
tor.in fi.& l.ſeq.de leg.ij.& per glo.in l.Labeo & Sabinus.ff.de
uerb.ſign. ¶ Iſtis tamen non obſtantibus dico ipſam dominam
Antiochiam non teneri reſtituere precium prædictum,illis uē-
ditoribus a prædicto Iulio teſtatore ſolutum , nec tenetur reſti-
tuere fructus perceptos poſt mortem Iulij a d. Iacobo. Minus
etiam tenetur reſtituere eſtimationem dictorum fructuum, cō-
ſequenter obiectio, & petitio circa iſtud facta per aduerſarios,
in nihilo erit conſideranda, & minus dicti fructus percepti po-
terunt imputari in quartas quas dictus Iacobus , & ſucceſsiue
ipſa domina Antiochia, poterat & poteſt deducere de bonis &
37 hæreditate prędicta.† Primum probatur apertiſsime,nam pre-
cium ſolutum per Iulium uenditoribus dictorum fructuum ,
deſijt eſſe in dominio ipſius Iulij, effectum enim fuit dictorum
uenditorum.l.ex empto.ff.de action.empt. not. omnes in l. ij.
in principio. ff. ſi certum petatur. & tale precium ſolutum non
erat,nec dici poteſt fuiſſe in hæreditate ipſius teſtatoris, nec ar
gui poteſt culpa aliqua ipſius hæredis grauati,quare deſierit eſ-
ſe,cum illud proceſſerit facto teſtatoris,& quia tale precium ip-
ſo uiuente fuit tranſlatum in illos uenditores,hæres grauatus ,
nullo modo tenetur fideicommiſſarijs illud reſtituere, rationi-
bus ſupra adductis,comprobatis etiam iuribus inferius , & ſta-
38 tim citandis.¶ † Secundum apertiſsimè probatur quoniam ta-
les fructus non erant recollecti,nec ſati,per Iulium teſtatorem
nec fuere reperti in ipſius hæreditate & bonis tempore mortis
ipſius,quibus caſibus procederent illi duo obiectus ſuperius ad
ducti,ut tradunt omnes in d. l. Centurio .in d.l.fideicommiſſa-
riam.& in d.l.in quartam. & quando ſati etiam a teſtatore fuiſ-
ſent collecti ante aditam hęreditatem,ſecus autem ſi poſt,ut tra
dunt Moder.repeten.in d.l.Centurio.n.lxxxviij.lxxxix.xc.xcj.
39 & clxxiiij.& ſeq. † Fuerunt nanque fructus iſti percepti per Ia-
cobum,poſt mortem teſtatoris . qui non augent hæreditatem.
l.in ratione. in ſecundo reſponſo. l. in quantitate. circa princi-
cium.l.in ſalcidia placuit.ubi glo.ad legem Falcid.& inſti.eod.
40 §.quantitas.† Pertinebant enim ad commodum & damnum ip
ſius hęredis grauati d.l.in ratione.& quia percepti fuere iudicio
teſtatoris,per dictum Iacobum,nullo modo ueniunt reſtituen-
di fideicommiſſarijs.l.mulier.§.ſi hæres .& in d. l. in fideicom-
miſſariam.& optimè probatur in l.deducta.§.qui poſt. & §.an-
te diem.& in uerſi.cum autem.& in l.poſtulante.§.ſanè.& uerſ.
ſed cum & hęreditas.ff.ad Trebellianum.cum alijs concordan.
41 quæ ad idem poſſent adduci.† Et tales fructus ita percepti,etiā
imputandi non ueniunt in dictas quartas,ex quo ſumus in filijs
primi gradus per dictam.l.iubemus.C.ad Trebellianum. & tra
dunt omnes in d.l.in quartam.& plenius in d.l.in fideicommiſ-
ſariam.& in l.ſcimus.§.repletionem.C.de inofficioſo teſtamen
to.& per omnes in c.Raynaldus.& in c. Raynutius.& in c.ſi pa
ter.& in d.l.centurio. & in l. precipus.C.de impuberum. Et ſic
ceſſat illa obiectio ſuperius facta de imputandis dictis fructibus
in quartas prædictas.† Prout etiam ceſſat & alia in qua diceba-
tur Iacobum fuiſſe grauatum reſtituere fructus per eum perci-
piendos,quo caſu deberet illos reſtituere. d.l.Baliſta. nam facti
contingentia in contrarium ſe habet , non enim fuit grauatus,
tales fructus reſtituere,quinimò Iulius teſtator in ſuo teſtamē
to in illo capite,item cum ipſe teſtator uelit & intendat &c.ex-
preſſe diſponit,uelle.d.Iacobum hæredē,habere poſsidere gau-
dere uti & frui dicta ſua hæreditate,quibus ex uerbis colligitur
non grauaſſe eum,ad reſtituendum fructus percipiendos, nam
uoluit ꝙ faceret ſuos , & ꝙ illos perciperet uolūtate teſtatoris,
& etiam iudicio ipſius,quia grauatus poſt mortem,conſequen-
ter non ueniunt reſtituendi,ut probatur in d. l.Baliſta.& in d.l.
hæredes mei.in principio.& diffuſius in d. l. in fideicommiſſa-
43 riam.ubi omnes,& alijs in locis ſupra citatis.† Nec obſtabit.d.
l.cum uirum. quæ diuerſo caſu loquitur, nec procedit, quando
uoluntas teſtatoris contraria oſtenditur , ut ibidem dicitur, &
44 proprie adaptatur ad caſum præſentem, ut deduximus.† Ceſſa-
bit etiam illud quod ſupra fuit deductum de d. l.legatum.cum
concordan. quoniam ipſe Iacobus , nullo pacto fuit grauatus
uſumfructum ſeu fructus reſtituere , quinimo teſtator contra-
rium expreſſe diſpoſuit in capite dicti ſui teſtamenti ſuperius
45 relato, & ex eius iudicio,quia grauauit poſt mortem . † Et ut
apertius & clarius , præſentis diſceptationis ueritas habeatur .
Aduertendum eſt quid cenſeatur fuiſſe uendit. d. Iulio , emen
ti fructus, & reditus dictorum prædiorum pro annis ſexdecim,
quod Barto.in l.cotem ferro.§.qui maximos. column. iiij . & v.
numer.ix.& x.ff.de publica. bene attingit, prout etiam facit in
l.fundi trebatiani.& in l.cum ita ff.de uſufruc.legat.& in diſpu
ta.ſua,publicanus,in fi.tangit etiam Ioan.de Ana. conſi.xxiij.
Viſis.circa fin. & gloſſ.& docto. in l.ſi quis ita.ff.de uſufruct.&
in l.idem.ff.quemadmo.uſufru. caue. & Bald. in l. prima. C.de
uerbor.ſignificatione.ubi Iaſon.alias concordan.deciſi.adducit,
quibus in locis concludunt , facta uenditione ſub forma predi-
cta,cenſeri uenditum ius uſusfructus, quæ emptio fuit perfecta
emptore miſſo in poſſeſsionem. iuxta. l. iij.§.date.ff.de uſufru.
& l.naturaliter.in princip.ff.de acquirend. poſſeſſ.poteſt enim
tale ius uendi & emi.dicta.l.iij.& inſtitu.eo. in princip.& l.ne-
46 ceſſario.§.fina.de pericu. & commo. rei uen. † Et licet uenditi
fuerint fructus redditus & prouentus , quæ uerba relationem
habere uidentur ad corpus ipſorum fructuum.d. l.fundi treba-
tiani.& l.patrimonij.& nota.in l.cum ita.ff.de uſufru. leg.& in
l.defuncta.§.fina.ff.de uſufru. tamen conſideranda eſt mens cō-
trahentium,ut non uideantur dicta corpora uendita,ſed ipſum
ius uſusfructus, ſecundum Barto. in d. l. fundi trebatiani.& in
dicto.§.qui maximos.& in alijs locis ſupra citatis, & ſecundum
doctorēs

47 doctores ſupra relatos.† Non enim fuerunt empti fructus perci
piendi e manibus dictorum uenditorum, quo caſu loquūtur.d.
l.fundi.& ꝯcor.nā.d.Iulio emptori, & ſuis hæredibus, data fuit
facultas & poteſtas propria authoritate capere dictos fructus,
& ipſorum arbitrio,& uoluntate, ad quos trāſiuit cultura & cu
ra percipiendorum fructuum,quo caſu emptum uidetur & uen
ditum ius uſusfructus,ſm̃ Bar.& alios ſupra. citatos,ex quo ſu·
mus in caſu claro, in quo emptor poterat dictos fructus capere
48 manibus proprijs,& ſuo arbitrio.† Et ſi eſſemus in dubio,adhuc
idem eſſet dicendum,ut ius uſusfructus dicatur emptum, ſecun
49 dum Bar.& alios omnes communiter ubi ſupra.† Habebat igi-
tur teſtator ipſe tempore mortis,prædictum ius uſusfructus, ꝙ
eo mortuo finem accipiebat, ſi aliter per eum non fuiſſet proui
50 ſum.§.finitur.inſti.de uſufru.l.corruptionem.C.eo.† Verū quia
ſtipulatus illud ius fuit pro hæredibus ſuis, tale ius quæſitū fuit.
d.Iacobo hęredi,ex tali ſtipulatione per quam defunctus potuit
illi acquirere.l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler. & plene per Barto. &
omnes alios in l.iiij.§.cato.uerſi.ſexto quæro.ff.de uerbor.obli.
51 † Et tale Ius uſusfructus ſtipulatum,& acquiſitum hęredi, non
erat illud idem quod erat in perſona defuncti,ſed nouum & di-
uerſum.l.Sempronius attalus.§.idem euenit.ff.de uſufruc.lega.
& probatur in l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis ita.& §. ſeq.de uer.& fa
52 cit.l.ſi uſusfructus mihi in biennium.ff.de uſufru.lega.† Nō igi
tur in dicta hęreditate erant fructus & corpora ipſorum,ſed ſo-
lum uiuente teſtatore aderat illud ius percipiendi fructus,quod
eius morte fuit finitum, & ex ſtipulatione interpoſita per teſta-
torem, nouum ius percipiendi dictos fructus pro tempore limi
tato,fuit quęſitū Iacobo hæredi,& quia illud ius iam perijt ſine
ſui culpa,& facto teſtatoris , & ad reſtitutionem illius minime
tenetur,ut ſuperius diximus & ſtatim dicemus, nec tenetur re-
ſtituere fructus quos percipit ex dicto iure illo medio tempore,
āt ſi tale ius fuiſſet hęreditarium,cū non teneatur reſtituere fru
ctus perceptos ex re hęreditaria, ut deduxi, ſolum enim tenetur
fideicōmiſſarijs reſtituere res hęreditarias,non aūt fructus per-
53 ceptos ex rebus & iuribus hæreditarijs. † Nec res hęreditarias
ſeu eius hęreditariū tenetur reſtituere qn̄ illę res,ſeu tale ius pe
rijt ſine culpa & facto hęredis d.l.mulier.§.ſed ſi cum diſtrahe-
re.& §.ſed & ſi ędes.l.in tōne.§.certis.ff.ad leg. Falci. & d.l.de-
ducta.§. cum hęreditas.ff.ad Treb. ubi periculum nominū de-
bitorum ſpectat ad fideicommiſſarium, non ad hæredem caren
tem culpa,& bene facit quod hr̄ in l.ij.§.& ſi quis.& §.deperdi-
ta aūt,& in l.ſi uenditor.ff.de hęre.uel actio.uendi.cum ꝯcord.
54 quæ ad idem poſſent allegari,& tradūt doc.in d.l.baliſta.† Di
uerſa.n.ſunt iſta,& longe inter ſe differunt fundus, & ſic res cor
poralis,ius vſusfructus,conſtitutū ſuper illo,quod eſt incorpo-
rale.l.j.ff.de uſufruc.& fructus qui percipiuntur ex dicta re cor
porali , & uirtute dicti iuris uſusfructus incorporalis , qui fru-
ctus,& ipſorum perceptio corporalis adhuc ſunt.l.j.in fin.ff.de.
rer.diui.& inſt.de rebus corporalibus, & incorporalibus.§.fi.&
probatur in d.l.neceſſario.§.fi.ff.de peri.& commo.rei uēd.ubi
gl.j.apertè iſtud ſentit, ut etiam hr̄ in l. ſi uſusfructus.ff.de iure
dot.& in §.finitur.inſti.de uſufru.& in d.l.ſi quis ita.ff.de uſufr.
per gl.& in d. l. idem. ff. quemamodum uſufruc.caue.quod eſt
55 corporale,† & de dominio ipſius prædij, quod eſt incorporale.
l.ſi quis vi.§.differētia.ff. de acqui. poſſ.& de fructib. qui exin-
de percipiuntur , qui corporales ſunt, quo fit,ut licet hęres gra-
uatus,teneatur reſtituere res hæreditarias, & iura ipſius,tamen
non tenetur reſtituere fructus exinde perceptos, nec etiam te-
netur reſtituere res,& iura quæ perierunt,& conſumpta ſunt,ſi-
56 ne culpa,& facto ipſius hęredis, ut probauimus.† Dictus enim
Iulius teſtator non reliquit dictis fideicommiſſarijs proprieta-
tem dictorum bonorum ſuper quibus emit fructus annorū ſex-
decim,nam id non poterat l.uxor patrui.C.de lega.Minus etiā
grauauit hæredem,ꝙ deberet fructus per eos percipiendos uir-
tute dicti iuris eidem quæſiti, mediante ſtipulatione ipſius te-
ſtatoris reſtituere , ex quo circa iſtud contrarium diſpoſuit ut
deduximus,& licet.d.Iacob.uirtute dicti iuris, nouiter in ſuam
perſonam quęſiti ex ſtipulatione paterna,perceperit fructus di
cto tempore limitato, non propterea tenetur fideicommiſſarijs
57 illos reſtituere , iuribus quibus ſupra. † Et in ſimili probatur,
nam pater tanquam legitimus adminiſtrator, in bonis aduenti
tijs filij,habet ius uſusfructus, & uirtute dicti iuris Percipit fru-
ctus corporales,& tamen filio, ſeu hæredibus filij , non tenetur
illos reſtituere.l.cum oporteat.§.& ſi quid.C.de bonis quę libe.
& per Corn.conſi.cv.Viſis.column.penultim.volum.iij.& facit
quod habetur in l.adhuc.§.ſi operas, & in l.ſi operas.ff.de uſu-
58 fruc.† Et quę traduntur ꝑ gl. in l. qui vſusfructus.ff. de vſufru.
leg. Nec obſtabit illud quod dicebatur tale ius diminutum de-
bere ſuppleri ex fructibus perceptis iudicio teſtatoris per d. l.
ſcribit Celſus.quoniam illius diſpoſitio pęnitus ceſſat, quando
talis diminutio proceſſit ex iudicio, & facto ipſius defuncti, &
quando originem traxit a contractu per eum celebrato ,ut pro-
prie cōtingit in caſu præſenti per dictam. l.deducta.§.qui poſt.
ff.ad Trebel.& ita punctaliter declarant, & firmant Cuman.&
Alexand.in d.l.ſcribit Celſus.quam legunt in d.l.baliſta.in fin.
59 eod.titu. † Et quia diſpoſitio.d.l.ſcribit Celſus.ceſſat in liberis
60 primi gradus,vt ibidem declarant Bar.& Ange.† Nec ipſa do-
mina Antiochia teneri debet ad extimationem dictorum fru-
ctuum,quoniam tales erant qui ultra triennium durare non po
terant.l.ſequitur.§.fructus.ff.de uſucap.gloſ.in l.vnica.C.ſi ad-
uer.vſucapio.& per ſcribentes in l.j.§.fuit quęſitum.ff.ad Tre-
be.& Iacob. illos percipiens ſuos fecit , de quibus ſuo arbitrio
potuit diſponere,cum non teneretur illos reſtituere,vt ſuperius
61 concluſimus . † Et ſicuti dicimus de fructibus perceptis ex re-
bus feudalibus per vaſallum,& per patrem adminiſtratorem in
62 rebus aduentitijs filij.† Et quia conſumpti bona fide,& iudicio
teſtatoris nec modo aliquo extant,ipſorum extimatio minime
venit reſtituenda,prout in fortioribus terminis tradunt doc.in
d.§.fuit quæſitum,& Franc.de Cur.conſi.lxxj.Princeps.colum.
v.verſi.v.concluſio.Corn.d.conſi.cv.Socin.conſi. ccxlix.Mare-
ria col.pen.vol.ij.Alexand. conſi. xxxvij.vol. iiij.Decius conſi.
lxxxj.In caſu.col.ſecunda,uerſic.de quinto dubio.cum alijs tra
ditis in d.l.mulier.§.ſi hęres.& verſi.ſed & enim.& in d.l.dedu-
cta.§.ante diem.& verſi.cum autem.& in d.l.in fideicommiſſa-
riam.cum ſimilibus.& alijs ſupra adductis , & in l. domus. & l.
ſeq.de leg.primo,& quia d.Iacobus poterat mori cum filijs,ut
63 tradit Socin.conſi.xvj In cauſa.col.v.num.xiij.vol.iij.† Ex qui
bus ceſſant ſuperius dicta, ꝙ in hac reſtitutione debeant ueni-
re,ea quæ erant tempore mortis teſtatoris,per. l. ſi ita.ff.de au-
ro,& argento legato.Nam bene ueniunt reſtituendę res hęredi
tariæ,& iura quæ tunc erant, dummodo illa extent tēpore mor
tis hęredis grauati , ſi autem perierunt , & conſumpta ſunt ſine
facto, & culpa ipſius hęredis, reſtitui non debent, nec debetur
eorum extimatio , & omni caſu reſtitui minime debent fructus
percepti per hęredem ex dictis rebus , & iuribus hæreditarijs ,
poſt mortem teſtatoris,rationibus & deciſionibus ſuperius col
64 lectis.† Nec Iacobus ipſe tenebatur,tale ius alteri uēdere,& cō
ſeruare pecuniam, cum per teſtatorem ſpecificè fuerit ipſi ſtipu
latum , & ulterius diſpoſitum , ꝙ deberet uti & frui hęreditate
prędicta , & tale ius non erat ſterile , nec tale quod non poſſet
ſeruari,prout nota.per omnes in dicto.§.fuit quæſitum. & in l.
Marcellus.§.res quę.ff.ad Trebellianum. & per locum a ſpecia
li,in authen.res quę.C.communia de leg.& quia l.permittente,
ex dicto iure.potuit percipere dictos fructus & facere ſuos,to-
65 to dicto tempore limitato per teſtatorem.† Non obſtat illud ul
ti.in quo dicebatur precium ſuccedere loco rei , nam tale dictū
per iureconſul.in l.quia.ff.de uſufructu lega.ubi glo.alias con-
cordan.citat,declaratur & interpretatur , vt ille qui utitur pre-
cio,videatur vti re,ſm̃ quam declarationem obiectio nihil ob-
66 ſtabit.† Si autem capimus illam interpretationem,vti precium
fungatur loco rei,& quemadmodum res debebatur , & poterat
peti,ita debetur & precium, quod peti poterit dicta.l.ſi & rem
& precium in fine. Adhuc dicimus ſecundum hanc interpreta-
tionem nihil deberi, quoniam hic nihil ſucceſſit loco illius iu-
ris quod minime debetur, cum fuerit peremptum ſine culpa hę
redis & peti non poteſt , & illius loco nihil uidetur ſucceſſiſſe ,
fructus namque percepti per Iacobum ex dicto iure , non ſuc-
ceſſerunt loco illius , ſunt enim vt quid ſeparatum ab illo iure,
ut concludenter ſupra fuit probatum, & pecunia recepta ex uē
ditione dictorum fructuum, minus ſucceſſit loco dicti iuris,cū
iſta pęnitus ſeparata ſint & diuerſa,ſolum enim poterit conſide
rari,ut pecunia dicatur ſucceſſiſſe loco fructuum perceptorum
& uenditorum,& ſi illorum loco ſucceſſit, certe minime debe-
tur,cum fructus ipſi non debeantur reſtitui, vt ſuperius proba-
67 tum fuit.† Et nota. In d.l.Labeo & Sabinus.per gloſ.ff.de uer-
bor.ſignification.per d.l.imperator.§.fina.cum l. ſequen.de le-
gat. ſecundo , in nihilo habent obſtare , nam licet ibi una res
ſuccedat loco alterius, empta ex precio redacto ex uenditione
alterius rei . illud eſt eo quoniam res illa uendita , debebatur
& poterat peti , ut aperte ibi traditur , quod ſecus eſt in caſu
pręſenti,

præſenti, ubi ius uſusfructus non debetur, nec eius extimatio, minus & fructus uirtute illius percepti, nec poſtremò pecunia redacta ex uenditione dictorum fructuum, qui nullo pacto
68 debentur. † Eo etiam quoniam illud vulgatum, quòd precium ſuccedat loco rei, non ita paſsim procedit, ut traditur in iuribus citatis per gl. in d. l. Labeo & Sabinus. & in d. l. ſi & rem & precium. & in d. l. Imperator. §. fin. cum l. ſeq. & diffuſè per Bartol. & alios in rubri. ff. ſolu. matrim. & ſi diceretur in uniuerſalibus ſuccedere, tamen in caſu noſtro penitus iſtud ceſſat rationibus, & iuribus ſuperius deductis. Minus etiam obſtabunt not. in d. l. omnino. §. imputari. C. de inoffici. teſtamen. nam loquuntur diuerſo caſu, ut plenè dicetur ſi opus erit, quibus cōſideratis neceſſario infertur ipſam. d. Antiochiam, tales fructus non tenere imputari in quartas debitas. d. Iacobo, nec reſtituere tale ius peremptum, nec fructus uirtute illius perceptos per ipſum, & minimè extantes, nec ipſorum æſtimationem, cum pleno iure irreuocabiliter fuerint acquiſiti prædicto Iacobo uoluntate ipſius Iulij teſtatoris, & ex ipſius iudicio. Pariſi. Bono.

SVMMARIVM.

1 *De iure tertij quando opponi poſſit.*
2 *Omiſſum in ſtipulatione & contractu, dicitur illud omne quod non fuit expreſſum.*
3 *Referens intelligi debet & declarari ſecundum tenorem, & qualitatem relati.*
4 *Actus noſtri uoluntarij non extenduntur ultra quàm geruntur.*
5 *Limitata diſpoſitio limitatum producit effectum.*
6 *Contractus & res inter aliquos geſta non extenditur ad alios.*
7 *Non expreſſum in ſtatuto habetur pro omiſſo.*
8 *Statutum excludens a ſucceſſione filias fœminas propter maſculos an & quando comprehendat filium legitimatum, & nu. 7.*
9 *Fit extenſio ſtatuti ex rationis identitate.*
10 *Dicta & qualitas expreſſa in uno capite ſtatuti, ſeu alterius diſpoſitionis, an & quando repetita cenſeantur in alio capite eiuſdem ſtatuti, & diſpoſitionis.*
11 *Militia empta a patre filio, in ipſius legitimā imputatur, quanti uendi potuit, & nu. 18.*
12 *Anni reddit us & emphiteoſis, an imputantur in legitimā, & nu. ſeq. & 16. & 17.*
13 *Annui redditus, an & quando connumerantur inter immobilia, & nume. 15.*
14 *Vſusfructus ſtipulatus per defunctum, ſuis hæredib. an dicatur quæſitus hæredibus ex obligatione & contractu hæreditario, & nume. 23. & ſeq.*
18 *Diſpoſitio l. omnino parag. imputari. C. de inofficioſo teſtamēto quo caſu procedat.*
19 *Quæſitum filio poſt mortem patris ex contractu & ſtipulatione paterna, non erit imputandum in legitimam ipſius filij, nec erit conferendum.*
20 *Quod non confertur, minimè imputatur in legitimam.*
21 *Ius uſusfructus ſtipulatum a patre filio ſuo hæredi, non imputatur in legitimam ipſius filij, quanti uendi potuit.*
22 *Quod capit filius extra ſubſtantiam & patrimonium parentis, nō imputatur in eius legitimam.*
23 *Ius uſusfructus ſtipulatum a patre filio hæredi, non dicitur eſſe in bonis, & hæreditate patris, & quæritur filio, ex perſona ſua, & iure radicato in ipſo, & non iure hæreditario, nec ex obligatione hæreditaria, & alijs ſeq.*
24 *Et in iſto uſufructu ita ſtipulato, non procedit. l. hæreditarium. ff. ex quibus cauſis in poſſeſſione eatur. & quo caſu procedat dicta. l. hæreditarium,*
Contra Bar. & Iaſ. tenentes iſtud quæri filio ſeu hæredi, ex obligatione & ſtipulatione hæreditaria.
Et quæſitum filio ex dicto iure, & ſtipulatione paterna, non uenit imputandum in eius legitimam.

CONSILIVM LVI.

DICEBAM aliàs in præſenti ꝯtrouerſia ipſam d. Antiochiam pro legitima debita olim Iacobo de Chriſtianis ei' marito a quo uniuerſalis hæres fuit inſtituta, poſſe detrahere trientem, & ſic tertiā partem totius, cum in computatione dictæ legitimæ non ueniat conſideranda, & ꝯnumeranda perſona do. Poliſenæ ſororis dicti Iacobi in beneficium aduerſariorum. Et iſtud uirtute ſtatuti Bononienſis ſub rubrica de ſucceſſio. libe. condi. teſta. expreſsè excludentis filias fœminas, qñ pater teſtatus eſt, ſtantibus liberis maſculis, & ſatis erit patrem dictæ filiæ relinquere dotem. Prout etiam diſponitur ſub rubrica de ſucceſſ. liber. ab inteſ. a. uerſi. declarantes inſuper, qđ propriè loquitur in caſu præſenti, ut filia non computetur in numero liberorum, qñ circa iſtud oritetur qō inter maſculos ad inuicem, uel cum alijs ſuper legitima, quo ad numerum liberorum, & quanta debeat eſſe, & qm̃ prædictum ſtatutum expreſsè diſponit filiam fœminam nō eſſe connumerandam, uerſamur ex͂ illam difficultatē, an filia excluſa per ſtatutum a ſucceſſione, cenſeatur in totum excluſa, & an ſit ꝯnumeranda in numero filiorum, quo ad computationē legitimę, de quo remiſsiuè plura deduxi in illo. ꝯſi. per me abſoluto in fauorem d. Antiochiæ, ex quib. ibid. citatis apertiſsima
* magis * communis colligitur ꝯclō, tēdens in beneficium & cōmodū do. Antiochiæ. Dicebā inſup difficultatē uerſari, an tale ſtatutum comprehenderet filium maſculum legitimatū ad excluſionem filiæ, & ꝯ do. Antiochiam, citabam deducta per Dec. ꝯſi. lij. & cccxcij. & ſeq. ubi ꝓpriè loquit̄ in terminis pſ̄entis ſtatuti tñ dictis per Dec. in d. meo ꝯſi. reſpōdebā illa non procedere in præſenti diſceptatione & ſpecie, ex quo loquuntur quo ad legitimam. & ſupplementum ipſius debitam filiæ, de quib. modo non agitur, cum ipſa do. Poliſena nihil dicat. † Nec aliquis
1 opponat de iure ſuo, nec de eo tertius opponere poſſet, ut plenè tradit Bar. in l. ij. ff. de except. rei iudica. ubi Alex. in apoſtil. alia deducit ut ēt faciunt Cano. in c. mandatum de reſcrip. Nā aduerſarij poſſunt circa iſtud, & aduerſus legitimationem aliquid opponere, priuarentur. n. omni iure & commodo ſi id facerent, ut teſtator Iulius expreſsè ordinauit, & quamuis mortuo Iulio patre, ipſe olim Iacobus. d. Poliſenæ eius ſorori ſoluerat dotem illi relictam a patre, & ulterius certam aliam ſummam, pro omni & toto eo, quod ipſa Poliſena poſsit petere pro ſua legitima, & eius ſupplemento, ex qua ſolutione & conuentione, ipſe Iacobus uiſus eſt approbaſſe & admiſiſſe Poliſenam ad computationem dictæ legitimæ, & ut in illa connumeraretur, & cum ſemel fuerit per ipſum admiſſa, ulterius non erit reijcienda, iuxta illud turpius eijcitur &c. tñ huiuſmodi cōſideratio in nullo nociua eſt. d. Antiochiæ, qm̃ per talem ſolutionem, & conuentionem & tranſactionem factam per Iacobum cum ipſa Poliſena, minimè ipſe Iacobus confeſſus eſt ipſam computari, quo ad numerum filiorum in dicta legitima, nec in dicta tranſactione iſtud exprimitur. † Et non expreſſum hr̄ pro omiſſo. l. quicquid
2 aſtringendæ. ff. de uerb. obliga. cum uulgaribus. Et patet apertè qm̃ ſi Poliſena uerè fuiſſet computanda, maiorem quantitatem debuiſſet conſequi, & ꝙ illi Iacobus ſoluit, id fecit ad executionem teſtamenti paterni, cui patri licitum fuit Poliſenæ filiæ relinquere, quicquid uoluit pro legitima & dote, & ipſe Iacobus ſatisfaciens teſtō, non vr̄ aliter approbaſſe perſonam do. Poliſenæ, quàm fuerit approbata a ſtatuto, & ab eius patre teſtante, ad quod teſtm̄, ſoluēdo & tranſigendo, relationem habuit. † Et
3 ſm̄ tenorem illius relati, omnia ueniunt interpretanda, & declaranda. l. aſſe toto. ff. de hæredibus inſtituendis. l. in teſtō. ff. de condi. & demon. per Bar. in l. j. ff. de recepta. † Et ſi ipſe Iaco
4 bus ſoluit Poliſenæ ultra illi relictum a patre non propterea ſi in hoc uſus eſt liberalitate, id eidē eiuſq; hæredebus nocere debet. Cum uoluntariè id geſſerit, & limitatè erga eius ſororem, actus illi uoluntarij non debeant extendi ultra quàm gerantur. l. uoluntariè. C. de excuſatione tutorum. l. fi. C. ne ux. pro mari. cum alijs adductis per Dec. conſil. xxj. Viſo nu. v. Et ſi Iacobus in hac liberalitate admiſit Poliſenam ſororem, quę ab eo nō poterat poſtmodum turpiter reijci, non propterea iſtud extendi debet, ad omnia, ſed ſolum locum ſibi uendicabit in illo actu
5 ita limitate geſto. † Ex cauſa illa limitata limitatum produxit effectum quo ad illam qualitatem, & quo ad perſonam Poliſenæ: tñ argumento. l. ne in agris. ff. de acq. rerū domi. & l. iubemus. C. ad Vellianum. & l. cancellauerat. ff. de his quæ in teſtam. dele
6 len. † Et quia res geſta inter Iacobū, & Poliſenam, minimè habet prodeſſe aduerſarijs penitus extraneis, & in aliquo minimè nominatis in dicta ſolutione & tranſactione, toto titulo res inter al. acta. cum concord. Et uerè nulla urgens cadit conſideratio, qua aduerſarij ualeant ſe tueri ex dicta ſolutione & tranſactione. Qua prorſus reiecta ſolum diſceptandum erit, an dictū ſtatutum comprehendat filium legitimatum, in qua dubitatione in dicto meo conſilio citabam plures deciſiones firmantes filiū legitimatum non comprehendi, uerum ſucceſsiuè concludebā

oppoſi-

oppoſitum, aſſerendo communem concluſionem eſſe in tali ſta
tuto legitimatum comprehendi, ad excluſionem filiæ, & in fon-
te uideri poſſunt apertiſsime & communes deciſiones iſtud di-
ſponentes, ibidem per me deductę, quas iterum referre minime
opus, eſt, uideri etenim poterunt, & ibidem inſuper concludebã
in iſta legitimatione facta in perſonam Iacobi, nullam fuiſſe ne
ceſſariam citationem Poliſenæ filię, iuribus deciſio. ibidem per
me adductis, ubi etiam ſubdebam hanc communem aliquo ca-
ſu limitari ex deductis per Crot. & Bru. in locis ibi relatis. Po-
ſtremo autem concludebam illos caſus exceptuatos & limitati
ue uenientes ad hanc ɔcluſionem cõmunem minime poſſe ada
ptari ad caſum pręſentem, & quia in pręſentiarum adhuc oppo
nitur de aliquo dictorum caſuum, & ipſarum limitationum, ad
ipſorum debitorum reſolutionem dico, ex uerbis. d. ſtatuti mi-
nime colligi ſtatuentes ſenſiſſe de filijs maſculis legitime tantũ
natis, & ex legitimo matrimonio procreatis, ita ut excluderent
7 legitimati. † Si enim ſtatuẽtes id uoluiſſent utique iſtud expreſ-
ſiſſent, & non exprimendo, uoluntatis ipſorum fuit non ſolum
comprehendi illos de legitimo matrimonio natos, ſed etiam le-
gitimatos illis ſimiles, argumento not. in c. ad audientiã. de de-
8 ci. & l. j. §. ſed & deficientis. C. de cadu. tol. † Eo magis cũ ſtatuẽ-
tes uſi fuerint uerbis & nominibus naturalibus, ɔuenientibus
9 filijs legitimatis, ut deduxi in pręallega. ɔſi. † Et rõnes in ſtatuto
adductæ excludentes ſeminas propter maſculos, ita militent in
filijs legitimatis, ſicuti in natis ex legitimo matrimonio, ad no.
in l. illud. ff. ad legem acquil. & per gl. in l. tale pactum. §. fi. ff. de
pactis. & in l. cum mulier. ff. ſol. mat. prout etiam quia ɔſiderata
poteſtate ɔceſſa comiti Palatino per ſupremos principes, in ea
continetur facultas legitimandi quo ad omnem diſpoſitionem
& ſtatutariam loquentem de filijs natis ex legitimo matrimo-
nio, ita ut legitimatus in illa comprehendatur, ac ſi natus eſſet
ex legitimo matrimonio, & hoc attento, Iacobus ipſe compre-
henderetur, conſideratis clauſulis & forma, quibus fuit legitima-
tus, poſito q̃ ſtatutum loqueretur de natis ex legitimo matrimo
nio. Certiſsimum enim eſt & uulgatum legitimationem ſumere
uires, ampliari, & declarari, ſm tenorem priuilegij ɔceſsi Comi
ti Palatino. & ſm formam legitimationis, ſucceſsiue a d. Comi
te factę, quę legitimatio fieri potuit, & Poliſena non citata, cõ-
ſiderata facultate attributa Comiti, ut ſunt apertę deciſiones in
dicto meo ɔſi. deductæ, q̃ tanto magis procedunt, ut deduxi cũ
dictum ſtatutum minime excludat legitimatos, & loquatur per
nomina naturalia. Nec obſtat quod opponitur, unum caput te
ſtamenti, declarari per aliud, & in ſtatuto de ſucceſ. libe. ibi, uo-
lumus autem, ſit mentio de matre ɔhente plura matrimonia, &
qualiter maſculi, & ſeminæ habeant illi ſuccedere, & pñr uĩ lo-
qui de filijs natis ex legitimo matrimonio, eo ẽt quia uerba de-
beãt intelligi in potiori ſignificatu, & ad idem adducit Rubri-
cam in qua ſit mentio de filijs reſpectu patris & matris, & ẽt in
illo uerſiculo in quo ſit mentio de filiabus legitimis & naturali
bus, & de natis ex eodem patre & matre, ceſſant namque iſta ex
pluribus, tum quia etiam legitimatus poteſt dici natus ex eiſdẽ
patre & matre, ut patet ad ſenſum. tum ẽt quia licet ſtatutum in
dicto uerſiculo faciat mentionem de filia legitima & naturali
excludenda, non tñ ex hoc ſequitur, dum loquitur de filijs ma-
ſculis illas excludentibus, q̃ non poſsint comprehendi legitima
ti, licet ſtatutum loquatur de matre ɔhente plura matrimonia,
nõ propterea infertur, q̃ ſtatuentes noluerint excludere maſcu
los legitimatos, & cum per ſtatutum non ſint expreſſe excluſi
in illo ɔtinebuntur, ſtante potiſsimum facultate ɔceſſa Comiti
Palatino legitimanti, & forma & clauſulis quibus præſens legi
timatio oſtenditur facta. † Prout ẽt quoniam dicta in uno capi
10 te ſtatuti, minime cẽſentur repetita in alio capite claro & aper
to, ita ut qualitas in uno capite ſtatuti expreſſa, dici non poſsit
repetita in alio & diuerſo capite claro & minime dubio, ut tra-
dunt Ioannes de Ana. ɔſi. xxij. Ad probandum, & Modern. in l.
qui filiabus. de leg. j. Soc. conſi. cxvj. col. ij. in fi. & col. vj. uer. pre
terea, uol. iij. & conſi. cxxviij. Præſens conſultatio. col. fi. uol. ij.
Dec. conſi. ccccxvj. col. fi. nu. xix. & conſi. ccccxv. col. fi. & plu-
ra deducit Franc. de Cur. conſi. lj. col. iij. & vij. ¶ Ad ſecundam
dubitationem concernentem ius percipiendi fructus per certũ
tempus emptum, per dictum Iulium ſtipulantem pro ſe & ſuis
hæredibus, &c. In dicto meo conſi. ex pluribus concludebam, ta
le ius non eſſe imputandum in legitimam dicti Iacobi minus
etiam imputandos eſſe fructus ex dicta cauſa per eum perce-
ptos, ex dicta emptione, & ſtipulatione, rationibus & deciſioni-
11 bus in illo deductis, & iſtud concludentibus. † Aduerſus quę in
præſentiarum, ſolum opponitur in legitimam dicti Iacobi debe
re imputari id tantum, quanti illud ius emptum potuiſſet uen-
di tempore mortis dicti Iulij, per textum, & quæ ibi notan. om
nes ſcribentes in dicta. l. omnimo. §. imputari. C. de inoff. teſta-
men. & per Bart. in l. prima. §. nec caſtrenſe. ff. de collatione bo-
norum quatenus uolunt, militiam per patrem emptam filio, im
putari in legitimam filio, quanti uendi poterat tempore mortis
12 patris, deductis oneribus. † Eo magis cum Salyce. imputari, ue-
lit annuos redditus emptos per patrem ſibi, & ſuis heredibus
uel filio, debere imputari in legitimam filij, conſideratis regulis
traditis in dictis locis concernentibus computationem & colla
tionem, inferendo ad emphyteoſim quęſitam per patrem &c.
13 † Et cum annui redditus cõputentur inter immobilia. clement.
exiui. §. cum annui. de uerborum ſignificatione. & per Domini-
cum de Sancto Geminiano conſi. xl. Titius. column. prima, in
14 fine. † Et quamuis tale ius uſusfructus dicatur extinctus morte
Iulij, tamen quia fuit ſtipulatum pro hæredibus dicitur fuiſſe
quæſitum Iacobo ex ſtipulatione paterna, quæ conſideratur he
reditaria per l. hæreditarium. ff. de bon. authoritate iudicis poſ-
ſiden. & ſecundum Bartolum in l. continuus. §. finali. column.
ſecunda. ff. de uerborum obligationibus. quem ita declarat Ia-
ſon. in l. quarta. §. Cato. in ſexta quæſtione Bartoli. ff eodem aſ-
ſerens dicta ibi per eum, ita debere intelligi ut in perſonam hę-
redis, talis uſusfructus dicatur cauſatus, ex ſtipulatione paterna
& ſic hæreditaria, licet nouus uſusfructus dicatur in perſona hę
redis. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis ita ff. de uerborum obligationi-
bus. Ceſſant enim iſta nec modo aliquo poſſunt adaptari ad prę
ſentem diſceptationem & ſpeciem, nec aduerſus ea quę deduxi
mus in dicto conſilio. Certiſsimum namque eſt emptionem fa-
ctam de illis redditibus ad limitatum tempus per dominũ Iuliũ
continere ius uſusfructus, iuribus, & deciſionibus deductis in di
cto meo conſilio. Prout etiam indubitatum eſt, tale ius uſusfru
ctus fuiſſe finitum morte Iulij. §. finitur, inſtitu. de uſufruc. cum
concor. Et licet Iulius tale ius uſusfructus fuerit ſtipulatus pro
hæredibus, & eo mortuo tranſiuerit ad Iacobum hæredem, ta-
men in perſonam Iacobi fuit nouus, & diuerſus uſusfructus, ut
probat text. in dicta. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis ita. Barto. & om-
nes in dicto. §. Cato. in ſexta quęſtione. cum alijs relatis in di-
cto meo conſi. & per Iaſon. in l. re coniuncti nume. cxxiij. de le
ga. iij. ex quibus neceſſario infertur per herede .d. Iacobi nihil
eſſe reſtituendum iſtis fideicommiſſarijs de fructibus per eum
hac de cauſa perceptis, nec illos eſſe imputandos in legitimam.
15 d. Iacobi, ut ad plenum fuit ibi deductum. † Nec ob. quod dice
bat Sal. de fructib. & redditib. annuis, & qui computandi ueni-
rent inter immobilia. nam aduertendum eſt illud procedere,
quando tales redditus eſſent perpetu, & ita expreſſe dicit Ge-
mi. in d. conſi. xl. column. j. & per totum, & ita debet intelligi
tex. in d. cle. exiui. §. cumque annui. ut expreſſe ibi hoc firmant
Zabarel. column. j. q. j. & Petr. de Ancha. in d. clemen. exiui. col.
vij. uer. nunc quæritur. ad id citantęs Fed. de Sen. & alios doc. in
eorum conſi. & lect. Concludentes annuos redditus, tunc de-
mum computari inter immobilia, quando perpetui ſunt, & non
quando temporales, & obiectio iſta, minime poteſt adaptari ad
caſum noſtrum, in quo iſti annui fructus pro limitato tempore
fuerunt per Iulium empti, nec in caput alicuius cadit, q̃ imputa
16 ri debeant inter immobilia. † Et quod dicit Sal. in dicto. §. impu
tari. de annuis redditibus. emptis per patrem filio, procedit ſe-
cundum caſum illius. l. ex qua ipſe hoc colligit, iuxta glo. Bart.
& alios in l. non ſolum. §. libertatis uerba. de libe. lega. ad quã
17 leg. ſtatim reſpondebitur. † Et quod Sal. dicit de emphyteoſi,
declarandum uenit ſecundum tradita per docto. maxime Iaſo.
column. ſecunda, numer. quarto, & colum. fin. & Deci. in prin.
& numer. v. & viij. & in dicta. l. illud. C. de colla. dum uolunt, q̃
licet aliqua debeant conferri tamen condito teſtamento in le-
gitimam non imputantur, iſtud exemplificantes in feudo, & em
phyteoſi, & prius iſtud ſenſit Barto. in dicto. §. nec caſtrenſe. co-
18 lumn. quarta, numer. vj. † Et dictus. §. imputari. procedit, & lo
cum habet, quando pater uiuens, emit militiam filio, & filius il
lam conſecutus eſt, uiuente patre, & ita omnes ibi ſcrib. illum
text. intelligunt, ut etiam expreſſe facit Bar. in d. l. in quartam
numer. x. ff. ad l. Falc. ubi omnes maxime Repeten. habent iſtud
19 pro abſoluto. † At quando filius aliquod ius emptum a patre,
conſequitur poſt mortem patris, illud non uenit imputandum
in legitimã, eſto q̃ illud conſequatur ex contractu, & ſtipula-

tione

tione paterna, ut expreſſe tradit Bar. in d. l. j. §. nec caſtrenſe. col. iiij. nume. vj. uerſi. dices tu, & idem Bart. in ea. l. j. §. ſi ab ipſo, & in l. ij §. id quoque. & in l. pen. eo. titu. ff. de colla. bonó. & ſentit Iaſ. in d. l. illud. col. ij. nu. iiij. uolentes, & concludentes, iſtud ita
20 quæſitum per filium, minime debere conferri. † Et ſi non cóferatur, minime imputatur, cum iſtud argumentum negatiuè conceptum procedat concludenter, ex quo difficilius in legitimam aliqua imputantur, quæ tamen conferuntur, illa autem quę nõ conferuntur, proculdubio in legitimam non imputantur, ut ad plenum poſt alios, proſequuntur Iaſo. in d. l. illud. col. ij. numer. iiij. & col. fi. & Dec. in prin. & in ſecundo notabili. nu. v. & viij. & cum iſtud, ita quæſitum filio poſt mortem patris, etiam ex cõtractu paterno non ueniat conferendum per filium, minus etiã
21 & a fortiori imputandum erit in legitimã ipſius filij. † Et iſtud proprie adaptatur ad caſum præſentem, in quo per Iulium patrem, & ex ꝯtu, & ſtipulatione ſua, tale ius uſusfructus pro limitato tempore fuit quæſitum Iac. eius filio, & hæredi, cũ non poſsit dici quæſitum ex cauſa, quæ fingat fuiſſe quæſitum retro uiuente patre, cum illo tempore filio non potuiſſet quæri, cum penes patrem eſſet ille uſusfructus, & eo mortuo penes Iacobũ fuit effectus nouus, & diuerſus ab illo, ut ſ. deduximus, & proprie firmat Bar. in d. §. nec caſtrenſe. col. iiij. nu. vj. uerſ. dices tu.
22 † Et quia tale ius uſusfructus ſtipulatum hæredi, non poteſt dici, nec connumerari in bonis Iulij defuncti, cum non eſſet trãſmiſsibile ſui natura ad hæredem, merito quod Iulius cepit ex d. iure uſuaſructus, dicitur cepiſſe extra ſubſtantiam, ſeu patrimonium, uel bona defuncti, & omne quod ita capitur, imputãdum non uenit in legitimam ipſius filij, ut concludit Bart. in d. l. in quartam. col. iiij. uerſic. uenio ad quartam partem. nu. x. ubi poſt ordinarios doc. repet. ibi in ij. q. ꝯcor. plures adducunt. † Et quia
23 tale ius uſusfructus non ſit tranſmiſsibile ad hæredes, nec connumeretur in bonis defuncti, eſt aperta deciſ. Bald. in l. unica. C. ut act. ab hære. & ꝯ hære. col. fi. circa fi. uer. ij. quæro, expreſſe dicentis, uſumfructum ſui natura non eſſe tranſmiſsibilem ad hæredẽ, ſed incipere ab hærede, & ex perſona hæredis, nec debet poni in inuentario ab hærede conficiendo, ſuper rebus defuncti, cum non ſit de bonis ipſius, quæ deciſio optime deſeruit præſenti diſceptationi, & tollit prorſus omnem dubitationem, & obiectionem illam in qua dicebatur iſtum nouum uſumfructum quæri hæredi, cui defunctus illum ſtipulatus fuit, ex illa ſtipulatione, & obligatiõe cauſata, & originata ex perſona defuncti, quæ dicetur hæreditaria per dictam. l. hæreditarium. & per Bar. in d. l. continuus. §. fi. col. ij. & Iaſo. in d. §. Cato. in vj. q.
24 Bar. † Hęc nanque doctri. minime uera eſt in uſufructu, & ſic in caſu nr̃o præſenti, qui ſui natura non tranſit ad hæredem, & d. l. hęreditarium. procedit in his quæ ſui natura tranſeunt ad hæredes, etiam ſi de illis in ꝯtu, & ſtipulatione nulla eſſet facta mentio per. l. pactum. ff. de probationibus. Non autem procedit in his quæ ſui natura ad hęredem non tranſeunt, niſi de illis facta eſſet mentio, ut eſt in ſtipulatione uſusfructus per dictam. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis ita. & iſto caſu hęres nominatus in uſufructu, non uenit ex perſona defuncti, nec ex iure hęreditario radicato in defuncto, ſed ex perſona a iure radicato in ipſo hærede ex ſtipulatione, & ꝯtu geſto, ex defuncto. ita Pau. de Caſtr. expreſſe declarat. d. l. hęreditarium. & dicta Bar. in d. l. continuus. §. fin. col. ij. uerſi. præterea etiam tunc. & recte intuenti, iſtud eſt de mente Bar. ibidem col. ij. in ſua diſtinctione, & apertius hoc idem firmat Bar. in d. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis ita. & in d. §. Cato, in vj. q. ubi paſsim & communiter ſcribentes omnes iſtud cõcedunt, maxime Crot. prima lectura, fol. ix. col. iiij. nu. xciij. uerſi. iiij. & ultimo. ita declarans dicta Bar. in d. l. continuus. §. fina. tenens ꝯ Iaſ. in dicta ſexta quæſt. aſſerens illum non bene loqui, dum nolebat illam obligationem & ſtipulationem iſto caſu eſſe hęreditariam. nam minimè id uerum eſt, ex ſuperius deductis. & idem ꝯ Iaſ. tenet ipſe Crot. in d. §. Cato. in ij. lectura col. pe. uerſi. ſexto quęrit Bar. & nu. lij. & ẽt Lancello. Galliau. in d. §. Cato. in vj. q. Bar. col. antep. nu. lxxxij. & pręeicta omnia ꝯfirmantur ex illa apertiſsima deciſio Bal. in d. l. unica. C. ut act. ab hęre. & ꝯ hęre. col. fi. in fi. uolentis tale ius non eſſe hęreditariũ, nec cõputandũ in bonis & patrimonio defuncti, & minime illud debere apponi in inuentario, quibus ꝯſideratis, ſumus ex̃ terminos. d. §. imputari. & tale ius percipiendi dictos fructus, nullo mõ uenit imputandum in legitimam d. Iacobi, quãti uendi potuiſſet, &c. cum nõ fuerit, nec ſit hæreditarium, nec in bonis defuncti, & omne perceptum cauſa ipſius per d. Iacobum dicatur perceptum extra ſubſtantiam & patrimonium defuncti, & ꝯſequenter minime ſit imputandum in legitimã, iuribus & deciſ. ſupra citatis. & quia tale ius fuit quęſitum Iacobo ex ſtipulatione & ꝯtu paterno, non uiuente patre, ſed poſt ipſius mortem, quo ẽt caſu illud quanti uendi potuit non uenit conferendum per d. Iacobum, nec ſucceſsiuè imputandum in eius legitimam, ſm̃ iura apertiſsima, & Bart. in d. §. nec caſtrenſe. & Iaſ. in d. l. illud. & alios ſupra citatos. Ex quibus firmiſsima remanẽt omnia & ſingula per me concluſa in illo conſilio abſoluto in fauorem, & beneficium d. Antiochię. Pariſius Bononię

SVMMARIVM.

1 *Tempus ſoluendi aliquid ordinatum a teſtatore, incipit prout teſtator ipſe diſpoſuit & ſtatuit.*
2 *Vna pars teſtamenti declaratur per aliam.*
3 *Appellatione debitorum, an ueniant onera & factiones. & grauatus a teſtatore ſoluere debita, an & quando teneatur ad iſta.*
4 *Diuerſitas nominum arguit diuerſitatem effectus.*
5 *Debita potius concernunt perſonam illa facientis, onera uero & factiones concernunt res, quarum cauſa imponuntur.*
6 *Vnius incluſio, eſt alterius excluſio.*
7 *Grauatus uno tempore, uidetur liberatus alio.*
8 *Non entis, non ſunt qualitates.*
9 *Relictum ſimpliciter ſoluendum diuerſis temporibus non eſt conditionale, & ideo tranſmittitur.*
10 *Et quid ſi datus eſt ſubſtitutus.*
11 *Grauatus ſoluere hæredi nomine proprio nuncupato, & etiam appellatiuo, an teneatur ſoluere hæredi hæredis, uel ſit liberatus, & quando. & nu. 12. & 13.*
Conditio ſoluendi hæredi, an tranſeat ad hæredem illius.
Nomen hæres, an uerificetur in primo tantum, & quo caſu.
12 *An differat præcedere nomen proprium ſeu appellatiuum, & quando, & nu. 13.*
14 *Si nomen, hæres, profertur a teſtatore in conditione, qualiter intelligatur.*
15 *Diſpoſitio conditionalis, ante purificatam conditionem, nulla eſt.*
16 *Dictio, dummodo, qualiter capiatur.*
17 *Onus iniunctũ pro legato, in illo diminuto, debet & ipſum diminui, & nu. 18. & ſeq. & 24.*
18 *Et ſicut recipit augmentum, ita etiam & diminutionem.*
19 *Grauamen commenſurandum eſt oneri iniuncto.*
20 *Si commodum eſt cauſa grauaminis, illo diminuto, & diminuitur & grauamen, & econtra.*
21 *A cauſa ceſſante, ualet argumentum.*
22 *Hæres alienando legatum, uel fideicommiſſum conditionale, non præiudicat legatario, eueniente poſtmodum conditione, ſiue ſit particulare.*
23 *Siue uniuerſale fideicommiſſum.*
25 *Legatum factum de re aliena, quando ualeat & debeatur.*
26 *Si legatur res obligata, quis teneatur eam luere.*

CONSILIVM LVII.

AD reſolutionem Dubitationis orientis ex teſtamẽto comitis Maximiliani Stanghę, legantis Magnificis. d. Chriſtophoro & fratribus de Stanghis, nonnulla bona conditione adiecta, ꝙ ipſi fratres legatarij, teneantur ad onera, & factiones quę currẽt, & ſunt ſuper dictis bonis legatis, ita ut debeant conſeruare hęredem dicti. d. Comitis a dictis oneribus & factionibus tam realibus quàm perſonalibus ſeu mixtis, poſt annum, quo teſtamentum conditum fuit, qua die & quo tempore annus prędictus initium habere debeat.
1 † Et certiſsimum eſt tale tempus annale pręfixum a dicto teſtatore, ſolutioni dictorum onerum, & factionum, incipere currere ab illa die & tempore, per dictum teſtatorem deſignato, & pręfixo. iuxta ea quę in ſimili traduntur in l. ſi cui legetur per glo. & docto. omnes per illum tex. de lega. j. Cum uoluntas teſtatoris in iſtis omnibus primum locum obtineat. l. in conditionibus. primum locum. cum uulga. ff. de condi. & dem. In pręſenti autem difficultate uoluntas. d. teſtatoris ſatis aperta oſtẽditur, ut dies ſolutionis dictorum onerum & factionum aſſumeret initium, & inciperet currere, poſt annum illum, nunc pręſentem, quo teſtamentum fuit conditum, & celebratum, & quoniam ſumus in claris, minime perquirendum aliud erit. l. nõ aliter. de leg. iij. uulg. l. continuus. ff. de uerb. ob. eo etiam quoniam teſtator ipſe fructus dictorum bonorum legatorum illius anni quo teſtamentũ fuit ꝯditum noluit peruenire ad dictos legatarios

gatarios

gatarios,& qm̃ illo anno,dicti legatarij, nullum recipiebant cõ
modum,dictorum bonorum legatorum,ęquum uiſum fuit ipſi
teſtatori,eos non grauare ad ſolutionẽ dictorũ onerũ,& ſactio-
num.arg.l.cum qui ff.de iure iurã. & l. nihil tam naturale.ff.de
2 reg.iur.† Et quia una pars teſti,quatenus dubia eſſet,declaratio
nẽ & interpretationẽ recipit ab alia parte, & alio capite eiuſdẽ
teſti.l.utrum.ff.de peti.hære.l.qui filiabus.l.ſi ſeruus plurium.§.
fi.de leg.j.dies igitur ſolutionis dictorum onerũ & factionum,
qua dicti legatarij vñr aſtricti,initiũ ſummere debet,poſt com
pletum & finitum illum annum quo ipſe teſtãr teſtm̃ condidit,
3 uti ipſe expreſſe iam ordinauit & diſpoſuit.† Quo uero ad ſecun
di dubij declarationem,in quo hæſitatur, an appellatione debi
torum ueniant onera & ſactiones, & ↄñr an dicti legatarij aſtri
cti ſint ſoluere medietatẽ,nedũ debitorũ dicti teſtõris, ſed ẽt di
ctorum onerum & factionũ,eo qm̃ d.teſtõr,in alio capite ſui te
ſti diſpoſuit & ordinauit ipſos legatarios,tenere ſoluere medie-
4 tatẽ debitorũ ipſius.† Dicitur appellatione talis debiti, minime
ↄtineri onera & factiones. Tũ ↄſiderata diuerſitate uominũ &
uerborũ iuxta.l.ſi idẽ.C.de codi.Tum ẽt qm̃ ipſe teſtõr p̃dicta,
tãquam diuerſa ſeparata, & inter ſe ualde dña habuit & ſtatuit,
cum de dictis oneribus & factionibus diuerſimodẽ diſpoſuerit,
ut eſt uidere in illo capitulo bonorũ legatorum ipſis fratribus,
& eius uoluntas apertẽ declaratur, ea dictis capitulis ſeparatis,
5 & ea ipſorum interpretatione.d.l.utrum.cum ſi.† Tum ẽt quia
debita potius ↄcernunt perſonam dicti teſtõris, onera uero, &
factiones res ipſas magis ↄcernunt quàm perſonas,& talia one-
ra & factiones reales,ẽt pro rebus legatis dictia fratribus ſolue-
re minime pertinet,& incumbit ipſis pro temporibus p̃teritis &
decurſis quibus nullos perceperunt ea dictis bonis fructus, cũ
tala onus incũbat heredi ut ad plenum tradunt Pau.de Ca.Ale.
Aret.Iaſ.& alij citantes iura rõnes,& alias deciſio,in l.apud Iu-
lianum.§.hæres cogitur de leg.j.cũ ſi.& pro oneribus, & factio
nibus ↄcernentibus oĩa bona legata dictis fratribus minime du
bitandum eſt ipſos eſſe aſtrictos in aliquo,qm̃ teſtõr uoluit ta-
lia onera,& factiones ↄcernentes dictas res legatas ſolũ debere
ſolui per ipſos dños legatarios poſt annũ quo teſtm̃ fuit cõditũ
aſtringẽdos ipſos ſoluere p̃dicta poſt dictũ tp̃s,& ↄñr ipſos libe
rando a ſolutione dictorũ onerũ pro tẽporibus p̃teritis,ut dedu
6 ximus in reſolutione p̃cedẽtis dubitationis. † Et incluſio unius
eſt alterius excluſio.c.nonne.de p̃ſumptio.l.cum p̃tor.in princ.
7 ff.de iudic. † Et grauatus uno tp̃e cẽſetur liberatus alio argu.l.
Imperator.ff.de poſtul.cum ſi.allegatis per Dec. ↄſi. lxj.& pro
tenui nu.iiij.& pro temporibus decurſis uiuẽte teſtõre ſi ipſe in
aliquo erat debitor pro oneribus & factionibus concernẽtibus
res, & bona legata dictis fratribus ipſi ad illa ſoluendũ minime
tenẽtur,& ſolũ aſtricti ſunt eius hr̃des pp apertam uoluntatem
dicti teſtõris ita diſponentis ut iam diximus,ſi uero dictus teſta
tor pro alijs ſuis bonis minime legatis dictis fratrib. fuiſſet de-
bitor reſpectu onerum,& factionum tãgentiũ reliqua ſua bona
pro tẽporibus decurſis,tunc cadere poſſet dubitatio an ad me-
dietatẽ illorũ teneantur ipſi legatarij in quo dici põt ut.ã.ↄclu-
ſimus rõnibus & iuribus ibidẽ adductis,niſi illud uerbum & no
mẽ debita,quis capere uellet nedũ ſtrictẽ,& ꝑprie ſed largẽ,ut
ↄcernat debitũ nedũ ꝑpriũ cauſatũ ab ipſo teſtõre ſed ẽt illud
ꝑueniẽs rõne rerũ qđ minime recipiendũ vr̃. d. l.alter cum ſi.
prout abſq; dubio illud minime debet recipi ẽt reſpectu dicto-
rũ bonorũ pro factionibus , & oneribus futuris in quibus nullo
mõ põt debitũ aliquod ↄſiderari,cũ tunc nõ eſſet,& nõ eius nõ
8 ſunt qualitatis.l.eius in prin.ff.ſi cer.pet.† Circa tertiu dubium
in quo q̃ritur an dicti fratres legatarij ſint obligati ſoluere di-
cta ſcuta,decemmilia ad q̃ ſoluenda grauati erant ex quo.d.cõ-
ſtantia filia teſtõris iã extincta eſt, eo ẽt quia ipſi legatarij non
potuerenec poſſunt grauari legato eis facto de caſtel nouo nec
ipſius iuriſdõne,& an tale onus ueniat diminuendum pro rata,
primo aduertendũ eſt quoniã tale onus ſoluendi ſcuta.x.vr̃ eſſe
9 iniunctũ dictis legatarijs purẽ,& ſimpliciter.† Solutio aũt ipſius
diuiſa,& diſtributa vr̃ in annos.x.quo caſu licet ipſa.d.ↄſtantia
extincta appareat ante tp̃s deſtinatũ dictæ ſolutioni, tñ ad ſuos
hr̃des tale ius potuit tranſmittere,nec illud dr̃ eſſe extinctũ mor
te ipſius.l.nec ſemel in ſi.prin.l.ſi cũ pręſumptione,l.hermio.ff.qñ
dies leg.ced.l.ex his.C.en.ti. l. Seius Saturninus.ff.ad Treb.per
10 Bar.& alios in l.ſi cui.§.hoc autem de leg.j.cũ ↄcor.† Et ceſſant
iſto caſu adducta per Pau.de Ca.& Soc.in l.pupillus.§.Titia.ff.
de ↄdi.& dem.dum per illum tex. dicunt iſta non procedere da
to ſubſtituto.nam in caſu p̃nti, quo ad iſta. x. ſcuta nullus appa
11 ret datus ſubſtitutus.† Tñ quoniã dictus teſtõr uoluit,& ordi-
nauit dicta ſcuta.x.debere ſolui.d.Conſtantiæ ita,ut tale legatũ
factũ appareat dictis fratribus cũ dicto onere ſoluendi.d.Con-
ſtantiæ, & tale legatum deberẽt ↄſequi ſi darẽt , & ſoluiſſent.d.
Conſtantiæ.d.ſcuta.x.& cum d.d.Cõſtantia extincta ſit,& eidẽ
amplius ſolui nõ poſsit talis conditio ſoluẽdi haberi debet pro
defecta cũ nulla adſit culpa dictorũ legatariorum ad tale onus
ſoluendi legatorum,nec ſoluẽda erunt hæredi.d. d.Conſtantiæ
cum teſtõr uoluerit illa ſolui.d.Cõſtantiæ eius filiæ exprimẽdo
eam noie proprio, & habẽs reſpectum ad perſonã eius dũtaxat
qua perſona extincta dictum onus vr̃ ẽt extinctũ cum nõ poſsit
adimpleri in perſonã hr̃dis ſui hr̃dis regulariter ut aperte tradit
Pau.de Ca.per illum tex.in l.ſi ſub diuerſis.§ j & in l.cum ita.ff.
de ↄdi.& dem.ubi ↄditio dandi certæ perſonæ nuncupatæ noie
proprio nõ debet impleri in perſonam hr̃dis illius primo dece-
dentis niſi appellatiuo noie fuerit nuncupatus , ut ẽt tradit in l.
qui liberi.§.hęc uerba.ff.de uulg.& pup.& per d. Caro.Ruin.in
rep.l.Gallus.§.& quid ſi tantũ col.mihi.xiij.nu.xxxj.ff.de lib.&
poſth.& quia in diſtinctione hominis uerba debẽt intelligi , &
uerificari in primo actu.l.bouę.§.hoc ſermone.ff.de uerb.ſig.&
per Bal.in l.j.uerſi.iiij.quæro.C.de his q̃ pęnę nomi.& in l.uelu
ti.§ hęc uerba.ff.de eden.& Ale.ↄſ. lxx. Viſo uol.ij.& Deci.ↄſi.
cclxxxvij.in ciuitate. nu. xv.& diffuſe per Fel.in c.innouamus.
12 extra de treg.& pace.† Et licet dictus teſtator ſucceſsiuẽ dixe-
rit.d.ſcuta.x.debere ſolui ↄſtantiæ eius hæredi , adijciendo no-
men appellatiuum,tñ quoniam procedit nomen propriũ, illud
ↄſiderandum erit,ad not.per illum tex.per Bar.in l.ſi commu-
nis ſeruus ita.ff.de ſtipu.ſeruo.& per doc.oẽs in c.quoniam Ab
bas,eã de offi.deleg.& Iaſ.in d.§.hæc uerba.col. iiij. & ſequen.
13 † Nec obſtabunt.d.Bar.in d.l.ſi ſeruus communis ita,uerſi.iiij.
qñ.& in l.ſi unus.§.fi.ff.de pact.dum ↄſiderat ualiditatem actus
&c.quoniam in caſu præſenti,actus & diſpoſitio omni caſu ua-
lait,ſed ſolum difficultas oritur, in cuius perſona ſit adimplẽda
14 ↄditio illa ſoluendi.† Non enim tranſit ad hæredẽ hæredis, ſed
primum tantum complectitur.Potiſsimum cum talis dictio,hę
res , uideatur prolata a teſtatore in conditione quæ adimpleri
debet in forma ſpecifica , ſecundum iura uulg.& communia, &
intelligitur de primo . Potiſsimum cum de ſuo hærede mentio
facta appareat,& non de hæredibus alterius, ſecundum Cuma.
& Iaſ.in d.§.hæc uerba.nu.v.cũ ſi.& per doct.in l. fi.C.de hęr.
inſtitu.& in l.in annalibus. C.de leg. & in d.l.Gallus.§.etiam ſi
parente.& ſi ab aliquibus iſta non reciperentur,conſideratis ali
quibus iuribus,& rationibus, & forſan in oppoſitum uellent ſu
perius dicta retorquere,adhuc dicitur & fortius, dictos fratres
legatarios minime teneri,nec eſſe aſtrictos ad ſoluẽdum. d ſcu
ta.x.quoniam tale onus ſoluendi illa non fuit ſimpliciter eis in-
iunctum per teſtatorem,uolentem omni caſu ipſos teneri ad di
ctam ſolutionem,ſed conditionaliter,& limitate,uidelicet dum
modo gaudere poſſent bonis annexis dicto caſtro,& Rocchę le
gatæ,& quia nec dicto caſtro, nec bonis ibidem annexis , tem-
pore aliquo gauiſi ſunt, nec eorum culpa in præſenti gaudent,
merito ad tale onus non uidentur aſtricti , cum conditio talis
oneris,& ſoluendi ſcuta.x.adhuc minimẽ euenerit,& adimpleta
ſit,& ante purificationem ipſius,non ſunt aſtricti nec obligati.
uulg.l.cadere diem.ff.de uerb.ſign.cum concor, l.ſi quis ſub cõ
di.ff.ſi quis omiſ.cau.teſta.l.qui hære.§.fi.ff.de condi.& demõ.
15 † Illa enim dictio,dummodo gaudere poſsint, appoſita per te-
ſtatorem dicto oneri,licet uideatur continuatiua ad præceden-
tia.l.ij.ff.de procu.& uideatur facere admonitionem, iuxta gl.
magnam in c.non poteſt.de præben.libr.vj & Albe.de Roſa.in
16 ſuo dictionario in uerſicu. dummodo, † Tamen capi debet in
contradictionem , & ut aduerſetur præcedentibus , ut habetur
in l.cum ab eo.ff.de contra.empt.& in ca.præterire. de elect.&
in l.prima.ff.de noua.& alibi pluries , & ita in caſu præſenti ca-
pienda eſt , ut contrarietur præcedentibus , in quibus teſtator
uoluit omni caſu dictos fratres teneri ad ſolutionem dictorum
ſcutorum. x. limitando iſtud niſi ipſi non gauderent dictis bo-
nis &c.& illa dictio, dummodo gaudere poſsint, neceſſario ita
capienda eſt,ut contrarietur præcedentibus,& illa limitatio,ut
ipſi legatarij non ſint aſtricti dicto oneri,quando non gaudent ẽt
dictis bonis annexis dicto caſtro,nec dictis bonis gaudent,cõ-
ſequenter non poſſunt dici aſtricti prædicto onere ſoluendi. d.
17 ſcuta.x.† Illud autem certiſsimum eſt, ꝙ ſi tale onus fuiſſet in-
iunctum dictis fratribus ſimpliciter pro rebus eiſdem legatis,
diminuendum & extinguendum uenit pro rata rerũ legatarum,
quas

quas non poſſident, nec habent, nã diminuto legato diminuit
& onus legato iniunctũ l.qui hæredi.§.ſi pars.ubi no. & pleniſſi
mè tradit per illũ tex.per gl.Bart.& oẽs in l.Plautius.in princi.
18 ff.de ↄdi.& dem.† Et quia qñ legatũ diminuitur ẽt onus illi in-
iunctũ diminui debet, ſicuti qñ augeẽ augmentũ inducitur, ut
idẽ operet detractio, quo ad diminutionẽ ſicut operatur addi-
tio quo ad augmentũ.l.ſi ex toto.in prin.ubi Bart.& alij not.&
19 in l.quod in rerũ.§.ſi quis poſt.de leg.j.† Et quia grauamen de-
bet eſſe cõmenſurabile oneri iniuncto.l. cũ filio. & ibi Moder.
20 poſt alios, de leg.j.l.imperator.de leg.ij.† Et quoniam cõmodũ
dictorũ legatorũ fuit cã dicti grauaminis, & ceſſante cã cõmo-
di, ceſſare debet grauamen, ſicuti qñ grauamen eſt cã alicuius
cõmodi, nã ceſſante grauamine, ceſſare debet commodũ ut per
illũ tex.tradunt oẽs maxime Moder. nu. j.allegantes ↄcor. in l.
21 cũ qui.ff.de iure iur.† Et a ceſſante cã efficax inducit arg. c.cum
ceſſante.de appe. l.adigere. §. quãuis.ff.de iure pa. & onus ſol-
uendi ṗdicta ſcuta.x.alia de cã nõ apparet impoſitũ, niſi reſpe-
ctu dictorum bonorum legatorũ,& cõmoditatis ipſorũ quibus
22 ceſſantibus, ẽt onus ceſſare debet. † Ad reſolutionẽ aliorũ du-
biorũ, uerum eſt legatum a fidei. ↄditionale alienatũ pendente
ↄditione per grauatũ ipſo iure ueniente ↄdõne reſolui. & talem
alienationẽ non ſubſiſtere,& legatario ſeu fidei.c. non obſtante
alienatione ↄpetere remediũ reale, ſiue tale legatũ & fideicõ. ſit
particulare, ut in l.ſeruo legato.§.ſi ſeruum, ubi gl. & alij not.&
in l.cetera.§.fi.& in l.domus.& l.ſeq.de leg.j.† Et idem diſponi
23 tur, qñ fideicõmiſſum eſſet uniuerſale, ut eſt text. apertus in l.ſi.
§.ſin autem.C. cõia de leg. & ibi oẽs tradunt citantes alias con-
cor.& rõnes, ut ẽt faciunt Mod.poſt gl.in d.§.ſi ſeruum. nu.iiij.
& ſeq.ſi igitur.d.Io.clemens uendicare uoluerit uirtute fideic.
prædicti aliqua bona legata per comitẽ Maximilianum ipſis fra
tribus ſubiecta & ſuppoſita dicto ſuo fideic.uniuerſali, qđ qui-
dem de iure exequi poterit, nõ obſtan.quacunq; alienatione de
dictis bonis facta per dictum comitẽ Maximi.inter uiuos, ſeu in
ultima uoluntate, cum talis alienatio non potuerit ṗiudicare.d.
Magnifi.Io.Clementi, fideicõmiſſario, iuribus.ſ.adductis, facta
itaq; tali uendicatione bonorũ, ueriſſimũ erit ipſos legatarios,
nõ teneri ad ſolutionẽ debitorum relictorum per comitẽ Maxi.
mi.cum nõ gaudeát oibus bonis eis legatis,& pro rata ſolũ tene
ri debét illorũ bonorum legatorum q̃ poſſidẽt & habẽt, & qui
bus fruuntur,& gaudent, cum ipſorum culpa aliqua non adſit,
24 quin gaudere uelint & poſſint omnibus bonis eis legatis. † Et
quia tale onus ſoluendi medietatẽ totum ipſis legatarijs appoſi
tum fuit, cũ & rõne bonorum eis legatorum,& diminuto lega-
to, debet onus diminui.l.plautius.l.qui hæredi.§.ſi pars.ff.de cõ
di.& dem. cũ alijs adductis in reſolutione ṗcedentis dubitatio-
nis,& ſi comes Maximilia. ſuper dictis bonis legatis ipſis fratri-
bus,& uendicandis per d.Io.Clementem, fideicommiſſarium,
fecit & cõſtituit aliquos ↄctus liuellarios, uirtute quorum eius
hæreditas remanet obligata illis, cum quibus ita ↄxit, certũ erit
ipſos legatarios ad ſolutionem dictorum debitorum, teneri pro
ea parte, pro qua habent,& poſſident bona eis legata, ea quo te
ſtator aſtrinxit ad dictam ſolutionem medietatis debitorum ip
ſius non quod teneantur integram medietatem ſoluere, ſed ſo-
lum pro rata bonorum eius legatorũ, quibus gaudent & fruun
25 tur, ut in præcedentibus concluſimus.† An autem tale legatum
factum dictis fratribus, de dictis bonis ſubiectis fideicommiſſo
uniuerſali debito.d.d.Io.Clementi, ualuerit uel ne, tanquàm fa
ctum a dicto comite Maximi.de re aliena, dicendũ eſt illud ualẽ
re, ſiue ſcienter, ſiue ignoranter ab eo factum fuerit, cum relictũ
appareat ipſis legatarijs, agnatis & coniunctiſſimis perſonis di
cti teſtatoris,& quia ab ipſo nõ fuerunt inſtituti hæredes, ut ad
plenum traditur per gl.& omnes per illum tex. in l.cum alienã
C.de leg.& in l.prædia.C.de fidei.& in §. nõ ſolum.& alijs ſeq.
inſti.de lega. & ad plenum traditur per omnes in l. ſi domus.§.
de eui. & in l. ſeruum. §. cum fundus. & in l. quod in rerum.§.
uſumfruct.de legat.j.& per Barto.& alios in l.cum pater.§.eui-
ctis, de lega.ij.& in l.ſeruum filij.& l.ſeq.§.hæres.de lega.j.cum
concor.& qm circa iſtud nihil aliud petitur, nec dubitatur, mi-
nime diſcutiendæ erunt illę difficultates quę ad id adduci poſ-
26 ſent. † Minus etiam tractandum uenit ad quem ſpectet onus
ſoluendi rem obligatam alteri per teſtatorem, cum iſtud concer-
nat debitum hæreditarium, & ipſe teſtator diſpoſuerit expreſſe
illud debere ſolui per hæredem, & per dictos legatarios ut ſu-
perius deduximus, quo fit ut minime attingenda ſint ea quæ tra
duntur in dicta.l.ſi res obligata.& in dicto.§. de euict.& in di-
cta.l.prædia.& in l.ſi tibi homo.de legat.primo,& in §.ſed & ſi
rem ſuam.inſti.de leg.cum ſimi. Pariſi. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Res ſatis dicitur demonſtrata per duas qualitates expreſſas, licet eius confinia non ſint deſignata, nam ipſorum omiſſio non uitiat talem demonſtrationem, & alijs ſeq.*
2 *Quando unica res eſt teſtatoris facilius demonſtratur, & ad eam habetur relatio quam quando plures eſſent.*
3 *Dictio, nuper, denotat actum de propinquo factum.*
4 *Regiones locorum differentes ſunt, & una expreſſa non uenit alia.*
5 *Species differunt in ſubſtantia & ſub expreſſione unius non uenit alia.*
6 *Quando idem nomen poteſt capi ut genus & ut ſpecies, in dubio ut detur expreſſum in ſpecie.*
7 *Quod non eſt expreſſum a teſtatore, omiſſum uidetur, maximè quã do omnia erant ſibi nota, & nu.8.*
8 *Non eſt præſumendum in dubio, notarium committere falſum & delinquere.*
9 *Dicta in poſitionibus, & ipſarum reſponſionibus probant.*
10 *Geminatio actus, operatur effectum, etiam ſi fiat incontinenti, dummodo in ſcripturam redigatur.*
11 *Extranea perſona quando dicatur comprehenſa in diſpoſitione.*
12 *Facere quando propriè & ſtrictè quis dicatur.*
13 *Onus probandi teſtatorẽ erraſſe, incũbit alleganti illud, & nu. 24.*
14 *Quando qualitates adiectæ legato, non conueniunt expreſſioni nominis illis ſtandum eſt, & non expreſſioni, fallit.*
15 *Et per has qualitates adiectas probabitur error.*
16 *Mens teſtatoris magis attendenda eſt quam uerborum expreſſio.*
17 *Fallit, quando in qualitatibus expreſſis, non poteſt adaptari error, & nu. 15.*
18 *Dictio, uidelicet, capi poteſt reſtrictiuè, & limitatiuè, & quandoque declaratiuè.*
20 *Fallit & ſecundo quando teſtator habebat nomina rerũ legatarũ.*
21 *Fallit & tertio quando res erat perfectè demonſtrata. Nam tũc qualitas poſtmodum adiecta, ſi rei demonſtratæ non conueniat, reijcitur, nec uitiat diſpoſitionem demonſtratam.*
22 *Et potiſſimum ſi qualitates poſtmodum expreſſæ, poſſunt adaptari rei demonſtratæ.*
23 *Et quando expreſſioni poſſunt adaptari aliquæ, licet pari numero aliæ non poſſint adaptari.*
24 *Onus probandi errorem incumbit actori, & nu.13.*
25 *Et idem ſecundum aliquos, etiam ſi plures aliæ expreſſæ non conuenirent.*
26 *Intellectus ad.l.patronus paragrapho libertis.de leg.iij.*
27 *Et quando res in ambiguitatem deducitur propter qualitates adiectas a teſtatore & non cõuenientes expreſſioni, illud quod eſt minus cenſetur legatum.*
28 *Etiam ſi legatarij eſſent coniuncta perſona teſtatori.*
29 *Intellectus ad.l.diuus.ff.de uſu & habita.*
30 *Et dictus error poterit probari, ſi teſtator ante teſtamẽtum coram teſtibus declarauit uelle legare talem rem, & demum in teſtamento nominauit aliam.*
31 *Et ſatis eſt illud probari per duos teſtes.*
33 *Sed contra.*
32 *Teſtes ſingulares iſtud non probant.*
34 *Nec quando teſtamentum poſtmodum fuit factum ex interuallo.*
36 *A ſolitis colligitur mens teſtatoris.*
35 *Quando legatur res pleno iure, intelligitur de utili & directo dñio.*
38 *Sed contra.nu.41.52.& ſeq.*
37 *Solitum & ſtilus notariorum, qualiter ſit probandus. & nu. 49.*
38 *Res data in emphiteoſim, quibus uerbis a dño directo ſit leganda.*
39 *Legato molendino, uenit ſtabulum illi deſeruiens.*
40 *Veniunt etiam & inſtrumenta neceſſaria molendino.*
41 *Clauſula, pleno iure, uerificatur quandoque in habente tantum directum dominium.*
42 *Macinæ molendini quæ ſint, & an differant a mola, & a rota, & numer.43.*
44 *Verbum, pertinere, in quo iure uerificatur, & nu.45.*
46 *Aquæductus qualis propriè dicatur.*
47 *Numerus pluralis, uerificatur quandoque in ſingulari.*
48 *Curia quæ propriè dicatur, & qualiter capiatur.*
50 *In dubio teſtator legando rem, uidetur legare ius quod habet in illa, & nu.36.& ſeq.*

52 *In faſto-*

52 *In facto proprio non cadit ignorantia.*
53 *Verba non ſunt iudicanda fore apposita ſuperfluo, & ſine effectu operandi, & nu.62.*
54 *Melioramenta facta per emphiteotam ſpectant ad ipſum & eius hæredem, etiam extraneum.*
55 *In legato conditionali, dominium non transfertur in legatarium à morte teſtatoris.*
56 *Vnum caput teſtamenti declaratur per aliud.*
57 *Natura genitiui eſt importare dominium.*
58 *Dictio, propè, & dictio, iuxtà, quid importent.*
59 *Indiuiduum conſtituitur ſola uoluntate diſponentis.*
60 *Argumentum a ueroſimili in iure ualidum eſt.*
61 *Sententia nulla eſt, ex defectu citationis.*
Et idem quando citatio, ſeu monitio facta eſt perſonis inhabilibus.

CONSILIVM LVIII.

1 VERA † Iuris ꝯcluſio habet rem immobilem per-
fecte & iodubitanter dici demonſtratam, quando
per aliquas qualitates oſtenſa eſt, licet eius ꝯfinia
non fuerint deſiguata ut probat tex. in l.cũ ſeruo.
§.fi.ff.de ꝯtien.emp.ubi gl.& doc.ꝯcor.citant,& in l. cum pſ.§.
fi.ubi Bar.de leg.ij.& uoluit gl.ij.in fi.in l.forma,ff.de cenſi. &
Fulg.ꝯſi.claxxj.col.v.& ꝯſi.clxxxiij. dicens cõfinia non eſſe ne-
ceſſaria ubi alias res redditur certa, & ad plenũ tangunt ſcribẽ.
oẽs poſt gl.in l.ſi quis in fundi uocabulo de leg.j.Ita declarãtes
d.Bar.in l.demonſtra.falſa.in prin.in vij.q.ff.de ꝯdi. & dem.po
nunt ẽt doc.in l.hac ꝯſoltiſsima & l.ſi in noie. C. de teſta.Quæ
ꝯcluſio.ſatis adaptatur ad caſum pręſentẽ, qm̃ magiſter domini
cus teſtõr legauit quoddam molẽdinum nuper factum,in com-
muni Vurni,loco dicto in Romagna,nulla facta coufinium deſi
gnatione, ut legatum.d.molendini ſatis dicatur fuiſſe certum,
& perfectè demonſtratum per expreſsionem nedum generalẽ
† quinimo & ſpecialem regionis & loci, in quo molendinũ prę
2 dictum,ſitum & ꝯſtructum eſt, & in quo loco teſtõr ipſe aliud
molendinum non babebat ad not.in l.patronus.§.libertis.ibi ſi
nullus eſſet de lega.iij.& in l.ij.ibi, ſi mõ unicus ſit.ff.de libe.&
poſth.per Bar.& alios in d. l. demonſtratio falſa.in vij.q.& per
3 ſcrib.in d.l.ſi quis iu fundi uocabulo.& in d.l.ſi in nomine.† Et
illa qualitas,nuper factum.eo magis pdicti molẽdini legatũ red
dit certum cum adaptari non poſsit ad molendinum de rota lõ
giſsimo tẽpore ædificatum & ꝯſtructũ.c.cãm q̃ il.lj.ex̃ de teſti.
c.nuper.de biga.l.nuper de leg. iij. Nec iſtis qualitatibus & de-
monſtrationibus obſtat illud quod ea aduerſo dr̃ molendinum
dicti teſtõris ſitũ in regione de Rota,ꝯtineri in regione de Ro-
magna, & ꝯñr talem expreſsionem poſſe adaptari dicto molen
4 dino de Rota.† Nam iſtud minimè ꝯcludẽter probatũ apparet,
qm̃ uere dictę regiones de Rota de Romagna lõge ſunt differẽ
tes,& una ualde diſcerni͡t ab alia,& inter ſe differunt,ita ut una
expreſſa excludatur alia.c.nõne de pręſum.l.cũ ptor.in prin.de
iud.& arg.eorum q̃ hñr in l.ſi idem.C. de codici. & in d. l.patro
5 nus.§.j.& §.libertis. † Et licet ſub cõi Vurni, ambę regiones ꝯti
neantur,tñ dictę regiones ſub illo uocabulo,uurni.ꝯtẽtę, diffe-
rentes & ſeparatæ ſunt,& tanquam ſpẽs illius gñeris,hñr & no-
minan͡t,ita ut una ſpecie expſſa,minime dici poſsit ea preſſa alia
ſpẽs,arg.eorum q̃ hñr iu l.fi.§.quoties.ff.de publi. & per Bar.in
l.j.in prin.ff.de acq. poſ. dũ loquitur de diffinitione ipſius poſ-
ſeſsionis,& illud uocabulum,& nomen, Romagna, cõiter non
capitur ut genus,comprehẽdens ſub ſe regionem Rotæ, prout
ea aduerſo dr̃,ex quo uere ſunt regiones differentes ut deductõ
eſt & illa regio de Rota,non appellatur de Romagna,ut ſub no
mine generis,cum regio de Romagna ſit ſpẽs ſeparata,cõtenta
6 ſub cõi uurni. † Eo ẽt qm̃ ſi Romagna cõſideraretur ut nomen
genericum, adhuc non poſſet adaptari præſenti diſceptationi,
cum nomen de Rota,ſit ſpecificum,& denominatio faciẽda eſt
a ſpecie,non a genere,ẽt ſi utrunque concurreret,ut tradit Bar.
per illum tex.in l.hoc legatum.de leg.iij.& ſcriben.omnes in l.
certi condi.in prin.ff.ſi cer.per.& per Soci.in rubr.ff.de uulg.&
7 pu. † Eo inſuper qm̃ d.magiſter Dominicus teſtator notiſsima
habebat nomina & gñalia & ſpãlia dictarum regionum quas di
ſtincto,& ſpeciali nomine rogatus erat nuncupare, & nũcupan
do regionẽ,de Romagna apertiſsimè de illa ſenſit, excludendo
8 illam de rota, quam minimè expreſsit. † Et ſi molendinum ibi
ſitum legare uoluiſſet,utique expreſsiſſet & exprimere ſciuiſſet,
prout expreſsit illud de Romagna,quod legare noluit,ad no.in
l.unica.§.ſin autem.deficientis.C.de cadu.tol.& in c.ad audien-
tiam de decim. iunctis his quę habentur in l. ſi ſeruus plurium.
§.fin.de leg.j.cum ſim. & iunctis traditis in l. pe.ff.de reb.du.&
cõſideratis locationibus pluries per ipſum teſta. factis de dicto
molendino de Rota, & illa facta per eum de molendino de Ro
9 magna. † Vt pars aduerſa fatetur reſpondendo poſitionibus, q̇
reſponſio efficacem prædictorum probationem inducit.l.cum
precum.ubi Bal.C.de libe.cau.& per Fely.in c. ſi cautio.n.xvj.
10 & ſeq.per Barto.in l.certum.§.ſi quis abſente.ff.de confeſ. † Et
quia iam expreſsit quod mente ſua conceperat, uulg.l.Labeo.
ff.de ſuppel.leg. ſatis aperte conſtare dr̃ uoluiſſe legare molen-
dinum de Romagna, cum etiam geminatis uicibus hoc idem
expreſſerit,quę geminatio,enixam uoluntatẽ diſponentis oſten
dit,& ſatis operatur,ad nota.in l.baliſta. cum uulgar.ff.ad Tre
bel.& licet eodem contextu,& incontinenti talis geminatio ui
deatur eſſe facta.& conſequenter talis actus non debeat iudica
ri geminatus, ſed ſimultaneus,& unicus, ſecũdum gl.fi.in l.iiij.
ff.de pig.act.& in c.ab eo.de appel.li.vj.illud procedit, qñ uiua
uoce tm̃ tales actus fiunt.At quando uerba geminata in ſcriptu
ram rediguntur,ut in præſenti caſu factum apparet,effectum ge
minationis producunt,cum uideantur ſerioſe replicata per quã
replicationem, eo magis oſtenditur enixa uoluntas replicantis,
ſm̃ Fely.in c.ſi cautio.col.a.extra de fid. inſtr. nu.xxiij.uet.ſed
11 unum nouiſsimè nota.† Nec demonſtratio inducta ex illis uer.
nuper factum euacuatur ex his quæ ex aduerſo dicuntur debe-
re intelligi de molendino facto per teſtatorem, & non per ex-
traneam perſonam,minime comprehenſam in diſpõne, & actu
celebrato iuxta no. in l.ſi ita ſtipulatus.§.Griſogonus.ff.de uer.
ob.quoniam teſtator hanc qualitatẽ expreſsit ſolum ad demon
ſtrationem dicti molẽdini legati, ut illud eſſet, quod nuper fuit
factum, non aſtringens ſe uelle declarare a quo eſſet factũ, ſed
ſolum ad illud quod nuper, & ſic de nouo fuerat factũ, & illud
factum molẽdinum ab eo fuit prolatum imperſonaliter, iuxta
tradita in auth.ſi quando.C.de conſt. pec.& ſic ceſſant no.in d.
§.Griſogonus diuerſo ſatis caſu loquẽtia,ut ex illo text.colligi-
12 tur,& ex d.omnium ibidem.† Et iſta expreſsio a teſtatore facta,
nuper factum ſolum conſideranda eſt, & uerificanda prout ueri
ficatur in d.molendino de Romagna,cum proprietas illius uer.
factum,denotet de nouo facere,& non reficere.l.iij.§.pen.ff.de
itin.act.priua.& illa dictio,nuper,ſignificet de proximo.d. c.nu
per.cum ſi. & a proprietate iſtorum uerborum minime eſt rece
dendum.l.non aliter.cum uulg. de leg. iij. & quia molẽdinum
de rota,minime fuit conſtructum ab ipſo teſtatore, nec reapta-
tum de nouo,ſolum.n.in illo teſtator murũ quẽdam altius ere-
xit,ut inde domum propinquam.& contiguam ad ſui habitatio
nem conſtrueret, & in nullo deſeruiẽtem molendino,quo fit,ut
tale molẽdinum de rota, nullo reſpectu dici poſsit nuper factũ,
ex quibus reiectis omnibus,quæ in oppoſitum adducuntur,fir-
ma reſultat concluſio,per qualitates, & demonſtrationes prædi
ctas, teſtatorem legaſſe molendinum de Romagna, & non de
Rota,cum tales qualitates minime adaptari poſsint.d.molendi-
no de Rota,& expreſsis ſtandum ſit.d.l.Labeo.l.ſi alij.ff.de uſu
13 fru.leg.† Ex qua etiam infertur in iſtis qualitatib. & demonſtra
tionib.per teſtatorem expreſsis,eundem in nulla ipſarũ erraſſe,
nec in illis noluiſſe ſentire de alio molẽdino, & aduerſarij con-
trarium dicentes,neceſſe habebant id docere.quod in iſtis qua-
litatibus.iam expreſsis minime doctum apparet, conſequenter
iſtis ſtandum erit, & non errori allegato, & minime probato,
quod onus aduerſarijs iam incumbebat, & incumbit, ut per il-
lum tex.tradunt omnes in l.ſi in nomine.C.de teſta.& diffuſius
in d.l.ſi quis in fundi uocabulo,& per Barto. in d.l.demonſtra-
tio falſa.in vij.q. & docere habebant has qualitates minime cõ
uenire molendino de Romagna, & probare hanc negatiuam,
fundamẽtum intẽtionis ipſorum,ut plenè poſt doc.tradit Ale.
14 in l.illa.ff.de uer.ob. † Verum quoniã aduerſarij aſſerunt mẽtẽ
ipſius teſtatoris fuiſſe legare molendinum de rota,& non de ro
magna,ex alijs qualitatib. per ipſum iam expreſsis, & quæ qua
litates ſolum conueniunt molendino de rota, & non illi de Ro
magna,& iſtis qualitatibus, & coniecturis ſtandum eſt, & non
illis duobus expreſsis,ſecundum ꝙ not. docto. in dicta.l.ſi quis
in fundi uocabulo.& per illũ text.in l. ſi fortidianum.C.de leg.
15 & in dicta.l.patronus §.libertis.& in d.l.ſi in nomine.† Et ma
xime per docto.Bart.in d.l.ſi quis in fundi uocabulo. uolentis,
magis attendi qualitatem,quàm uocabulum, quando illa con-
uenit alteri fundo, per quam conuenientiam erratum uidetur
in nomine expreſſo,ſecundum Pau.de Caſt.& Aret.& Iaſ.num.
xxxij.poſt

xxxij.poſt Pan.de Ca.conſi.cxviij.& poſt Alex.ibidẽ Cy. Bal.&
16 Sal.in d.l.ſi ſortidianum.† Et illud certum eſt,io legatis,& ulti
uis uolnntatib.uolunatem teſtatoris, ẽt ꝯiecturis collectam,
præferendam eſſe ueibis expreſsis.d.l.non aliter. l. in ꝯditioni-
bus,primum locnm.& in l.paterſcuerinam.ff.de ꝯdi. & dem.cũ
alijs alleg.per Iaſo.in l.iij.C.de lib.præt.& io l.qñ indigoũ.C.
17 qui teſt.fac.poſ. cum ꝯcor. † Ad hanc nbiectionem primo ad-
uertendum eſt, quoniam minime tollit ſuperius deducta in qui
bus ꝯcluſum fuit per illas duas qualitates expreſſas a teſtatore,
ipſum apertiſsime, & clarè legaſſe molendinum de Romagna,
ex quo dictæ qualitates ſolum ꝯueniunt dicto molẽdino,;& mi
nime poſſunt adaptari ad molendinũ de Rota, quo caſu,ſumus
in communi doct.Bar.& omnium,ſuperius citata, & compro-
bata,& quia in iſtis duabus qualitatibus expreſsis,non fuit do-
ctum,nec doceri põt de aliquo errore,proculdubio illis ſtandũ
eſt,ut ſtatim dicetur.Et quod ex aduerſo ꝯſideratur alias quali-
tates,per ipſum teſtatorem expreſſas, in illis uer.uidelicet, do-
mum cum macinis,& inſtrumentis dicti molendini, &c.ſolum
conuenire molendino de Rota,& illas non poſſe applicari mo-
lendino de Romagna, & ex iſtis ſolum uoluiſſe legare molendi
18 num de Rota,& non illud de Romagna.† Adhuc aduertendum
eſt,illam dictionem, uidelicet, per teſtatorem fuiſſe appoſitam
poſt factam demonſtrationem legati facti de molẽdino,de Ro
magna,quæ dictio ſiue capiatur limitatiue & reſtrictiue,ſiue de
claratiue ſm ea quæ poſt alios tradit Deci. conſi.xlvij.& pro ui
ribus.col.ij.in.ij. non habet tollere demonſtrationem præce-
dentem perfectam & diſpoſitiue factam de dicto molendino de
Romagna,quoniã illę qualitates ſucceſsiue additæ adhuc poſ-
ſunt adaptari molendino de Romagna , ut de ſingulis inferius
19 dicemus.† Et licet iſtę poſtmodum expreſſe adhuc poſsint ada-
ptari molendinõ de Rota, tamen quia illę duæ primæ per teſta
torem expreſſę non poſſunt conuenire molendino de Rota, ut
iam deduximus,neceſſario ꝯcludendum ſequitur,molendinum
de Romagna fuiſſe legatum,& nõ illud de Rota, cum huic mo
lendino de Romagna omnia poſsint adaptari,quod ſecus eſt in
molendino de Rota , conſequenter in nullo obſtabit obiectio,
quoniam io molendino de Romagna,adeſt uoluntas teſtatoris
uerbis expreſsis oſtenſa,& coniecturis, & ex qualitatibus colle
cta,& mens conuenit uerbis, & ſic uerſamur extra terminos.d.
20 l.in conditionibus.primum locum. cum ſimi. † Prout obiectio
etiam tollitur,quoniam doctr. Bart.& aliorum in d.l.ſi quis in
fundi uocabulo.& Cyn.& aliorum,in d. l.ſi fortidianum.uolẽs
magis attendi,qualitates quàm expreſsionem nominis , proce-
dit eo caſu,quo teſtator non habuiſſet nota & cognita nomina
fundorum.At quando illa nota habuiſſet ut eſt in præſenti caſu
& ſuperius deduximus,expreſsio nominis debet præualere, per
tex.in d.l.pe.ubi docto.omnes iſtud firmant.ff.de rebus dubijs,
& ſequitur hoc Alex.poſt alios per eum citatos in d.l.ſi quis in
fundi uocabulo.& Bart.in d. l.demonſtratio falſa in vij.q.& idẽ
Bart.in l.ſi quis ſeruum.§.inter duos.de legatis. ij.& in l.ſi in rẽ
ugat.per illum tex.in fine.ff.de rei uendi. & ſequuntur Moder.
in d.l.ſi quis in fundi uocabulo.colum.vij. & ſequen.uerſicu.&
tunc ſecundum Alex.ubi reſpondent dictis Aret. & aliorum,&
iuribus,quæ in contrarium allegantur,& potiſsimum procedit
iſtud, quando in dicta regione expreſſa , unum adeſt molendi-
num , & io illo poſſunt adaptari aliquę ex qualitatibus expreſ-
ſis,ut proprie contingit in caſu præſenti.¶ † Præterea obiectio
21 tollitur ex dictis per Bar.in l.j.§.fi.ff.de dote prælega. & in d.l.
demonſtratio falſa..in vij.q.ubi uult ꝙ quãdo demonſtratio eſt
perfectæ facta.& ultra illam adijciuntur aliquæ qualitates,non
conuenientes rei demonſtratæ, qualitates illę non habent uitia
re demonſtrationem perfecte factam, ex quo illę ultra appoſi-
tę,non erant neceſſarię,& fruſtratorie fuere appoſitæ,& licet in
illis erretur tamen talis error non uitiat diſpoſitionem perfecte
demonſtratam,allegat iura,dicens ita debere intelligi tex.in d.
l.patronus.§.libertis.de lega.iij.& plura ad idem adducit Iaſ.in
d.l.ſi quis in fundi uocabulo.num.xxxiiij.poſt Pau.de Caſt.ibi,
uolentem quod ſi expreſsio eſt uera,licet alię demonſtrationes
eſſent falſæ.tamen attendi debet illa uera , & licet Alexand.ibi
teneat contra Pau.tamen Soc.ſequitur opin.Pau.& reſpondent
dictis Alex.& Pau.ſequuntur Moder. ibi columna ſeptima,uer
22 ſicu.& ſubdit etiam Pau.& uerſicu.ſed eſt aduertendum.† Po-
tiſsimum quando alię qualitates poſſunt conuenire rei & no-
mini expreſſo ut idem Pau.de Caſt.uult in dicta.l.ſi in nomine
quem ſequitur ibi Alexand. & alij communiter per text.in di-
cta.l.prima.§.fina.& etiam Corn.ibidem, & clarius do. Rimi-
nal.column.fina.citando Pau.de Caſt.alijs in locis,& Barto.ſu
23 perius citatum. † Et faciunt tradita per eundem Alexand. in di
cta. l. ſi in nomine expreſſo concurrerẽt plures qualitates & in
alio in quo allegatur error,minores,quòd ſequitur etiam Rimi
nal.ibidem & Mode.in dicta.l.ſi quis in fundi uocabulo,& quæ
ponit Alexand.conſi.clavj. In cauſa column. iiij.numer.xxj.&
conſi.xxxviij.Viſis column.ij.numer.ix.& viij. uolumin. v. ubi
firmat & concludit quod ubi ſunt plures demonſtrationes , &
aliquę concordant cum nomine expreſſo,& aliquę contradice-
rent,quod ſtandum erit illis quæ concordant, ſecundum Paul.
de Caſtr.in l.in teſtamento.ff.de conditio.& demonſt.& aſſerit
ita debere declarari & intelligi doctr.Barto.in dicta. l.demon-
ſtratio falſa. Quę etiam ſuadentur ex dictis per Petr. de Ancha.
in conſi.ccclaij.Viſa plene colum. fina.quem refert & ſequitur
24 Felyn.in c.ſignificante.column.penultim.extra de reſcrip.† Et
eo quoniam quando tales demonſtrationes eſſent pares,res re-
duceretur in ambiguum,& ille ſuccumbere debet, ad quẽ ſpe-
ctaret onus probandi,& ſic iſti actores, qui habent hoc onus ut
diximus,reijciendi ueniunt,ut tradit Alexand. d.conſi.xxxviij.
column.ij.io fine citando text.in c.ex literis. de proba.& in ca.
inter dilectus.in fine de fide inſtrumentorum, & nota. io c.no-
25 ſtra.de teſti.† Quinimo & fortius.idem Alexan.in addi.ad Bar.
in dicta.l.demonſtratio falſa.in ſeptima quæſti.uerſicu. duabus
demonſtrationibus,expreſſe uoluit,quod ſi duę demonſtratio-
nes conueniunt cum re, & fundo expreſſo , licet plures alię de-
monſtrationes,& qualitates non conuenirent, tamen præuale-
re debent illę duæ reiectis alijs , & ſequitur Riminal.in d.l.ſi in
nomine. Cum itaque in caſo præſenti dictæ qualitates concor-
dantes cum expreſsione nedum ſint pares illis , quas aduerſarij
dicunt contradicere,quinimo & plures ut oſtendimus , & infe-
rius dicemus, ſolida reſultabit concluſio, iſtas ueras debere at-
tendi , & non alias ſuperfluo appoſitas, deciſionibus quibus ſu-
pra concludentibus , has debere attendi , & non alias, etiam ſi
eſſent plures,ſecundum Alexand. Paul. & Riminal. eſto quod
hic nullæ ſint plures , quinimo nec pares , ut ſatis colligitur ex
26 deductis ſuperius,& etiam ex dicendis inferius.† Nec obſtabit.
d. l.patronus. §. libertis. Nam ultra ſolutiones ex mente aliorũ
ad illum text.ſuperius datas,text.ille concluſionem iſtam aper-
tè probat , dum uult quod ſi erratum eſt in nomine regionis ,
& conſtaret feudum non eſſe in loco in quo dicetur erratum ,
& doceri poteſt de errore teſtatoris , legatum erit ualidum in
alio loco non deſignato, quando iſta duo uerificata ſunt & co-
pulatiuè, quo fit, ut ſi in loco deſignato ſit fundus diſpoſitio il-
lius text. probabit oppoſitum,ex quo conſtat de re, per expreſ-
ſionem nominis,& aliæ qualitates non habent hoc uitiare,cum
27 adaptari poſsint ad expreſſum , ut deduximus . † Præterea ex
illis qualitatibus adductis per aduerſarios ſecundum mentem
ipſorum negari nullo modo poteſt,quin legatum dicti molen-
dini non ſit redactum in ambiguitatem , & dubietatem, an te-
ſtator ſenſerit de illo de Romagna,an de illo de Rota,quo ſtan
te ſuccedit alia , & uera iuris concluſio , uolens in iſto caſu du-
bio , uideri illud legatum , quod eſt minus , & in quo hæres di-
catur minus grauatus, per text.in l.nummis.de legat. tertio, &
in l.apud Iulianum.§.Seio.ubi gloſſ.& doct. concord.allegant,
de legatis primo , & in terminis noſtris uult Socin. in dicta. l.
ſi quis in fundi uocabulo.column. fina. & Barol. in l. non ali-
ter de legatis tertio, & Deci. in l. ſemper in obſcuris, & in l. In
28 teſtamentis. ff. de regulis iuris . † Nec iſtis obſtabit qualitas
perſonarum legatariarum & ſanguine coniunctarum teſtato-
ri, ad tradita in l.cum alienam.C.de legatis cum uulga.& quod
iſto reſpectu legatum debet largè interpretari,ſecundum Cor-
ne.conſilio. clv.columna fina. uolumin. tertio, quoniam deci-
ſiones iſtę diuerſo caſu loquuntur , quando legatur res aliena
coniunctæ perſonæ , an legatum ualeat uel ne , ſi ignoranter
uel ſcienter fuerit factum , in quo minime dubitamus legatum
ualere, & ita etiam loquitur Corne. conſilio. præallega. Quæ-
ſtio autem noſtra eſt , quod legatum omni caſu ualeat , uerum
dubium exoritur , quod cenſeatur legatum , & dicendum eſt
illud eſſe relictum , quod minimum eſt, per. dictum . §. Seio.
cum ſimilibus quæ loquuntur in quocunque legatario , & po-
tiſsimum quando hæres eſt coniuncta perſona , & licet redu-
catur legatum ad illud quod eſt minus, non propterea effi-
citur inutile , licet minorem utilitatem legatario afferat , ta-
men iſtud non eſt conſiderabile , cum ſemper lucrum atte-

rat, licet qſ{que} maius, & qſq; minus, & indubio iſtud iura am
29 plectuntur quicunque ſint legatarij. † Et ita intelligi debet tex.
in l. diuus. in prin. ff. de uſu & habi. qñ diſpoſitio redderet in to-
tum inutilis, non qñ minus utilis, ut eſt caſus pñs, in quo teſta
tor molendinũ de Romagna legauit, licet minus utile, cuius uo
luntati ſtare cogimur, iurib. uulg. nec attendere debemus maio:
rẽ utilitatẽ legatariorũ, ſeu minorẽ, cũ ſemper tractetur de lucro:
& ſatis eſt ipſis ꝯſequi quod teſtator eis reliquit, & ſic illud qd
eſt minus, iuris interpretatione. ¶ Et ut apertius ſuperius addu
cta & ꝯcluſa ẽt magis clara oſtẽdant, uiſum fuit aliqd dicere de
illis coniecturis, & qualitatibus, quas aduerſarij deducunt & ſu-
30 per quibus ſe fundare uident. † Et primo dum uolunt, uolunta-
tem teſtatoris apertiſſime colligi ex his quæ ipſe ante teſtamen
tum patefecit quampluribus teſtib. coram quibus aperuit, uolun
tatis ſuæ fuiſſe prædictis legatarijs, uelle legare & dimittere mo
lendinũ, de rota, ex quibus dictis & proteſtatis ante teſtamentũ
probari pōt error ipſius teſtatoris, dum aliud molendinũ, expſ-
ſit & nominauit, ut expreſſe in terminis noſtris tradit Bar. in d.
l. ſi quis in fundi uocabulo. nu. iij. & Iaſ. ibi nu. xxxvij. & ſeq. ꝯco-
31 citat. † Et ſatis eſt iſtud probari per duos teſtes, cum ueniat ad de
clarationem uoluntatis præcedentis, iuxta tradita per Bart. in l.
cũ proponebatur. in fi. de lega. ij. & per doc. maximè Mod. in l.
errore. C. de teſta. cum alijs accumulatis per Dec. conſi. cv. Et ꝓ
32 tenui, col. ij. nu; iij. † Coniectura & qualitas iſta in nullo prodeſt
ipſis aduerſarijs, tum quia teſtes de illa deponentes ſunt ſingula
33 res loco & tempore, & ꝯñr. nihil probant ſm iura uulg. † Tum
etiam qm̃ iſti teſtes ſingulares de hoc deponentes tres tm̃ ſunt,
numero, & ad minus quinque debebant eſſe, eo tempore quo te-
ſtator iſtud dixit, & iſti deponentes teſtatorem id dixiſſe ante te
ſtm̃, deponere debebant ipſum illud dixiſſe coram ſufficiẽti nu-
mero teſtium, cum per tale dictum inducatur diſpoſitio, & uali
ditas legati, & ita Bar. ſuperius citatum declarant Mod. in d. l. ſi
34 quis in fundi uocabulo col. fi. † Tertio tollitur obiectio, nam il
la formiter probata procederet, qñ poſt illam proteſtationem
ſecuta fuiſſet diſpoſitio, ſecus ſi ex interuallo ſequeretur. Iſto n.
caſu præſumeret uoluntatis mutatio arg. l. cum in plures. §. loca
tor horrei. ff. loca. per Bar. & alios, i l. pacta nouiſſima. C. de pac.
& iſta declarant obiectionem Imo. Alex. & Iaſ. nu. xxxix. & Mo
35 de. in d. l. ſi quis in fundi uocabulo in fi. ¶ † Aliam coniecturã
ad ipſorum ſenſum adducũt aduerſarij, dicentes teſtatorem le-
gaſſe molendinum, & mentem ſuam fuiſſe legare molendinum
de rota, in quo habebat directum, & utile dominium, pleno iu-
re uenire, & proprie ueniebat appellatione molendini, & quia
in molendino romagnæ, quod iam conceſſerat in emphyteoſim
non habebat niſi directum dominium & ius percipiendi cano-
36 nem & redditum. † Et ſolitum eſt teſtatores habentes tale ius ſo
lum legare perceptionem, & non rem ipſam; unde arguendo a
ſolitis iuxta. l. quòd ſi nolit. §. qui aſſiduam. ff. de ædil. edi. & in
l. certi cōdi. §. qui nummos. ff. ſi cert. pet. in l. neq; natales. C. de
proba. iuncta gl. dicendum uidetur ipſum legaſſe molendinum
37 de rota. † Quæ obiectio, in nihilo ꝯſiderabilis eſt, qm̃ tale ſolitũ
minime formiter & probatũ apparet, nec reſpectu ipſius teſtato
ris nec reſpectu notarij ſcrib. teſtm̃. Nam ſtilus & cõſuetudo no
tariorum & ſolitum ipſorum, alio modo deducenda & uerificã
da ſunt, ut tradit Spe. in ti. de inſtr. edi. §. oſtenſo. & Bar. in l. La-
beo ff. de ſupel. leg. & Alex. conſi. xiiij. uol. vj. & per gl. & doc. in
aut. ad hæc. C. de fide inſtrumentorum. & iſtud dicere, nihil a-
liud eſſet, niſi redarguere notarium de falſo, ſcribentem aliud,
quam eſſet mens teſtatoris a ſolitis collecta, quod minime dicẽ
dum eſt, arg. l. merito. ff. pro ſocio, cum uulg. Prout etiam obie
ctio ceſſat quoniam ſolitum teſtatoris in oppoſitum deducitur
conſueuit enim proprio nomine molendinũ appellare, & illud
de rota, & illud de Romagna, & tale ſolitum attendi debet, iux-
38 ta. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. de leg. j. cum ſi. † Præterea ille qui ha-
bet ius directum legando rem in qua illud habet, uidet ſole ius
legaſſe, abſque eo ꝙ cogatur legare ius percipiendi penſionem,
& in dubio legãdo rem, vř hoc ius legare, l. ſi domus. §. fi. de leg.
j. l. ſi mæuius. §. pe. de leg. ij. cum cõcor. ibidem alle. Adducitur,
& alia coniectura collecta ex uerbis teſtatoris, ibi uidelicet do
mum cum macinis, & inſtrumentis &c. & in molendino de Ro
magna, nec domus, nec macinæ, nec inſtrumenta erant ipſius te
ſtatoris, quorum omnium oppoſitũ extabat in molẽdino de Ro
ta, & pp has qualitates vř illud legatum, & non illud de roma-
gna, eo ẽt qa legata eſt domus cũ macinis molẽdini, & ſic nume
ro plurali, qui nõ uerificatur in una macina. l. ubi numerus. ff. de
teſti. Prout una eſt in molendino de Romagna, in molendino
uero de rota, plures adſunt macinæ uerificantes numerum plu-
39 ralem. † Ad quam obiectionem dr, expreſſionem domus factã
a teſtatore optimè ꝯuenire molẽdino de Romagna, eum intus
domum ita edificatam tale molẽdinũ claudat, & includat, & in-
cludat, & ſine illa domo ſubſiſtere minime poſſet, & appellatiõe
dictæ domus, uenit ẽt ſtabulũ cohærens dicto molendino, & ne
ceſſariũ animalib. molendinariorũ, ar. l. ꝓdijs. §. fi. de leg. iij. & ex
preſſio dictæ domus minimè eſt aliena legato ꝓdicti molẽdini
de romagna, quinimo tali lẽgato bñ adaptaẽ, ꝯñr in oppoſitum
40 ipſius expreſſio nihil urget. † Prout illa expreſſio, cum inſtrumẽ
tis ꝓdicti molendini, minus ꝓſumptionem in ꝯtrium adducit, ex
quo dicto molendino de Romagna quod ſine inſtrumẽtis iam
inutile redderet, ꝯuenit, & expreſſiones iſtæ domus, & inſtrorũ,
non magis pñt adaptari molendino de rota, quàm molẽdino de
Romagna, & qm̃ iſtud a teſtatore fuit expreſſe legatũ, tales qua
litates per ipſum poſt modum adiectæ, magis applicandæ ſunt
huic molendino, quã illi de rota cum iſti ꝯueniant, ut ꝯcludẽter
41 ſuperius deduximus. † Et licet utile dñium, domus inſtrorũ, &
macinarum dicti molendini, non eſſet teſtatoris, tñ in il ia, & in
ſolo, in quo edificatum erat molendinũ, directum habebat do-
miniũ, & tale ius vř legaſſe. d. l. ſi domus. §. fi. & ſi pleno iure tale
legatũ interꝓtaret, hřs teſtatoris ſolũ grauatus uideret redime-
re utile, dominiũ. uel ſoluere extimationẽ, iuxta tradita per illũ
tex. in l. mæuius. §. fi. de leg. ij. en ẽt qm̃ nedũ res propria, ſed pe
nitus aliena legari pōt, inſt. de leg. §. ſi rẽ. l. cũ alienã. C. eo. cũ ſi.
42 † Et illud de expreſſiõe macinarũ in numero plurali, minus ob.
qm̃ teſtator non dixit de rotis, ſed ſolũ de macinis, & ueriſſimũ
eſt in d. molẽdino de romagna, tũc tẽporis fuiſſe, & nũc eẽ duas
macinas ꝯſtituẽtes unũ rotã, in quib. duab. macinis, numerus plu
ralis optime uerificaẽ, ut ad plenũ ꝓbant teſtes utrinq; ꝓducti,
& eſto, ꝙ in molẽdino de rota, adſint quatuor macinæ ꝯſtituen-
tes duas rotas, nõ ꝓpea ex hoc inferẽ neceſſario, numerũ plura-
lẽ debere, in illo uerificari, ex quo uerificatus ẽ in macinis molẽ
dini de romagna, & quis illæ quatuor afferãt maius lucrũ, & cõ-
ſtituerẽt pinguius legatũ, nõ ꝓpea ex hoc dicere cogimur illud
molendinũ fuiſſe legatum, cũ in dubio ꝯſideretur fauor hæredis
& ueniat illud, quod minimum eſt, ut ſupra probauimus. † Nec
aduerſarios iuuat dicere, idem importare macinas, ſicuti mo-
las, & rotas nam oppoſitum deductum, & probatum apparet, &
ipſi neceſſe habebant probare talem conſuetudinem, & ſtylum
prædictarum nominationum, iuxta tradita per Bar. in d. l. La-
beo. cum ſi. & quia iſtud minime conſtat, icцirco obiectio nulla
43 reddit. † Et licet teſtator ipſe legauerit domũ cũ macinis, & in-
ſtrumẽtis ad ipſum ſpectantib. nõ ꝓpterea per tale uerbum, ad
uerſarij fundatam hñt ipſorum intentionẽ ꝓtendentes tale uer.
pertinere, ſeu ſpectare inducere plenũ dñiũ utile, & directũ, &
ꝯñr debere uerificari in molendino de rota, in quo dicta dñia,
ad ipſum teſtatorem ſpectabant. Nam aduertẽdum eſt tale uer
bum eſſe latiſſimũ, & nedum ſignificare dñium directum, uerũ
& rem illam quæ aliqua de cauſa mea fieri poteſt, ut habetur in
l. uerbum illud pertinere. ff. de uerbo. ſign. & per glo. in in uerb.
ad ſuum. & doctor. ibidem in c. inter dilectos. de fide inſtrumẽ-
torum ex quibus patet, bona etiam emphyteotica. iure directi
dominij ſpectare, & pertinere, directo domino, ut tradunt om-
nes maximè Iaſ. poſt Saly. in l. cum dubitatur. & in l. in emphi-
teuticarijs. C. de iu. emphi. & tale uerbum etiam uerificatur in
iure poſſeſſionis ciuilis, ut ad plenum tradunt omnes in l. iij. §.
ex contrario. & in l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. ff. de
45 acquiren. poſſeſ. † Et iſtis conſideratis, optime uerbum præ-
dictum adaptatur ad ſenſum teſtatoris legantis molẽdinum de
Romagna, cum dictis rebus ad ipſum ſpectantibus, ex quo uere
ſpectabant conſideratis dictis iuribus & alijs competentib. dire
cto domino erga emphiteotas, & melioratiões per ipſos factas,
iuxta tradita, in l. ij, col. vij, per Moder. & in d. l. cum dubitatur.
C. de iu. emphy. & per glo. in d. c. inter dilectos. & doct. omnes
in c. potuit. extra de loca. eo etiam cum omne edificatum ce-
dat ſolo, ad no. in §. ex diuerſo. cum uulg. inſti. de rer. diuiſio. &
tale uerbum, iſtis reſpectibus bene adaptatur dicto molendino
de Romagna, per teſtatorem expreſſo legato, nec unquam ꝯtriũ
adduci poterit. conſequenter etiam in concluſionibus ſupra
46 firmatis. † Nec illa uerba a teſtatore prolata, cum aquæductib.
&c. coniecturam inducunt, ut legatum uideat molendinũ de ro-
ta, hñs tres aquæductus, & nõ illud de Romagna, ut talis ſermo
uerificet in numero plurali, d. l. ubi numerus. Nam uere utrun-

que molendinum in numero plurali aquæductus habet cõſide
rando illos,quibus aqua ad molendina defluit,& demum illos,
quibus ex molendinis aqua exiens, ad loca inferiora decurrit,
& licet molendinum de rota,habeat quandam aliam deriuatio
nem aquæ,non propterea talis pluralis numerus in eo magis de
bet uerificari,quàm in molendino de Romagna,habente aquę
47 ductus duos ex dictis,& etiam per d.l.ubi numerus.† Et ſi uerū
aquæductum conſiderare uolumus illum quo ad molendina a-
qua defluit iuxta plene tradita per Bar.Cęp.in trac.de ſeruit.in
rub.de aquæductis,uerum erit dicere,in utroq; molendino,nõ
adeſſe niſi unum aquæductum,ut ad ſenſum patet,& ita ꝯſiderã
do,talis numerus pluralis,uerificabitur in ſingulari, ut quando
que.l.iſtud diſponitur.l.non eſt ſine liberis.ff.de uerb.ſig.& per
Bar.in l.j.ff.de proc.& ad plenum tangit Fely.in addi. ad Abb.
48 in procæ.decre.col.iiij.& v.† Et illud uerbum expreſſum a teſta
tore,cum curia,per quod aduerſarij dicunt. teſtatorem ſenſiſſe
de molendino de rota,in quo adeſt curia,& non de illo de Ro-
magna in quo nulla adeſt,cum curia uulgariter dicatur locus ſe
ptus muris,ſeu clauſuris ligneis,uel uepribus,iuxta tradita in ti
tulo de capi.qui cur.uend.& in c.j.eo.ti.& per Old.conſi.ccxij.
& Bar.Cęp.in trac.in rub.de cur.& curte, & talis uulgaris uſus
loquendi attendi debet l.cum delanionis.§.aſinam.ff.de fun.in
ſtr.& ad illum adaptari debet ſenſus teſtatoris.l.ſemper.ff.de re
gu.iu.cum ſi.Reſpondetur parum obſtare,quoniam ſi ita quali
tas non poſsit adaptari molendino de Romagna,non propte-
rea prætereunda eſſet alijs qualitatibus & demonſtrationibus,
nec legatum dicti molendini uitiaret,& qualitas iſta, tanquam
non conueniens eſſet reijcienda,tanquam fruſtratoriè.& ſuper
uacuo apposita,ſm Bar.in d.l.demonſtratio falſa.in vij.q.& ad
plenum diximus ſuperius,& iſta reiecta,attendi debent aliæ de
monſtrationes ueræ conuenientes dicto molendino de Roma-
gna expreſſe a teſtatore legato,& perfectè oſtenſo ut diximus.
Præterea tale uerbum,curia,ęquiuocum eſt,ut tradit Old.d.cõ
49 ſi.ccxij.& habetur in d.titulo de capita.qui cur.uend.† Et cũ ap
poſitum & relatum latinè appareat per notarium,probanda e-
rit eius ſignificatio,& collecta ut dicit ex cõi uſu loquendi, ſm
Bar.in d.l.Labeo,& alios citatos per Alex.cõſ.xxxvij.Viſo.col.
j.uol.vj.quod quidem doctum minime apparet.unde in illa nõ
poſſumus facere fundamentum,nec dicere ſm eam teſtatorem
appellaſſe curiam,eo magis cum teſtes producti nihil dicant de
curia,ſed ſolum de curte,quæ nomina diuerſa ſunt,& forſan te-
ſtator ipſe appellando curiam,intelligere uoluit,legare terrenũ
illud exiſtens ante molendinum de Romagna,quod ab uno la
tere,& ex alijs duobus uidetur clauſum,tum ex parietibus mo-
lendini,& in alio ex aquæductu & fouea muro uallata, & ex a-
lio latere quodam caſaleno,& licet quartum latus nõ appareat
clauſum,tamen illud idem eſt in curia molendini de rota, quæ
ab uno latere aperta,& non circunſepta oſtenditur, quo fit ut
talis qualitatis expreſsio ita adaptari poterit uni molendino,ſi-
50 cut & alteri,ꝓnr nihil obſtabit.† Alia coniectura adducta p ad
uerſarios,fundatur ſuper illis uerbis,per ipſum teſtatorem ex-
preſsis,quibus diſpoſuit,qđ ſecuta morte ſuæ uxoris,tale molẽ
dinũ per eum legatum,pleno iure ſpectaret & ptineret ad legata
rium,& intelligendo legatum factum de molendino de Roma-
gna,teſtator legaſſe videt qđ habebat,iuxta.d.l.ſi domus.§.fi.&
in l.qđ in rerum.§.j.de leg.j.& ſic legaſſe dñium directũ,quod re
cta uia in legatarium tranſiuit.l.a Titio.ff.de fur.& quo ad tale
dominium mortis uxoris fruſtra expectanda erat,cum ſolum ipſa
haberet ius exigendi affictum, & tale ius exigendi fuit ſuſpen-
51 ſum,uſq; ad mortẽ uxoris.† Et certũ eſt,uerbum,pleno iure,nõ
debere uerificari regulariter in dominio ſolo directo, niſi ma-
teria ſubiecta aliud iudicaret,ut per gl.& Ang.in l.Iulianus.§.i-
dem Iulianus.ff.de rei.uendi.& per Cor.cõſi.cccv.col.iij. uol.j.
& Alex.ꝯſi.ccviij.Viſo.uol.ij.& Fely.in c.auditis.col.iij.de præ
ſcriptio.& in c.conqueſtus de fo.compe.& cum dicta uerba,nõ
poſsint uerificari in molendino de Romagna,ſed ſolum in mo
lendino de rota,quod pleno iure ſpectabat ad teſtatorẽ, & poſt
mortem uxoris uſufructuariæ,etiam pleno iure ueniebat appli
candum legatario ex hac qualitate inferendum vr,teſtatorẽ uo
luiſſe legare molendinum de rota, maximè cum omnes dictæ
52 qualitates eſſent notę teſtatori.† Et in facto ſuo proprio non ca
53 deret ignorantia.l.fi.ff.pro ſuo.l.quamquam.ff.ad uelleia.† Eo
etiam quia dicta uerba,non uidentur fuiſſe appoſita per teſta-
torẽ ſine effectu operandi.c.ſi papa.de priuil.li.vj.& per Bal. in
54 rub.C.de contrah.empt in ix.q.† Eo inſuper,quia melioramen
ta facta per emphiteotam non ſpectabant ad teſtatorem,ſed ad
emphiteotam,uel eius hæredem extraneum,ſecundum Bald. in
aut.excipitur.C.de bonis quæ liberis & in l.fi.C.de ſolutio.& p
Mod.in l.ij.C.de iure emphi.& doc.in d.c.potuit.Obiectio iſta
tollitur ex pluribus & primo ex illis quæ diximus precedẽti ob
iectione, & in alijs fundamentis in fauorem hæredis adductis
in quibus oſtendimus,non propterea recedendum eſſe a legato
molendini de Romagna,eſto quod iſta coniectura illi non con
ueniret,cum aliæ qualitates & demonſtrationes conueniant &
ex illis conſtet tale molendinum fuiſſe legatum,& illud perfe-
55 ctè fuiſſe demonſtratum.† Secundo ceſſat obiectio,nam tale le
gatum molendini, non fuit purum ſed conditionale, relictum
poſt mortem uxoris.l.hæres meus.ff.de cond.& dem.& p Are.
inſt.de lega.§.poſt mortem & cum conditionale fuerit, domi-
nium ipſius non tranſiuit in legatarium morte teſtatoris,ut tra
dunt oẽs poſt Bar.in l.j.circa fin.de leg.j.arg. l.cedere diem. ff.
de uer.ſig.cum ſi.ꝓnr illa uerba,poſt mortem uxoris pleno iure
pertinere,uerificanda ſunt in dominio directo,exiſtente penes
teſtatorem unà cum exactiõe fructuum,eo magis, cum tale uer
bũ pleno iure,propter ſubiectam materiam uerificetur in do-
minio directo,ſm gl.in d.l.Iulianus.& Alex.d ꝯſi.ccviij. col.ij.
& Fely.in d.c.auditis.colum.iiij.& Ang. in d.l.Iulianus.§. fi. Et
ita intelligendo dicta uerba bene applicantur molẽdino de Ro
magna,cui conueniunt aliæ demonſtrationes & qualitates, nec
erunt ſuperflua,& bene operant,& magis iſto caſu,quàm in mo
lendino de rota,cui ſi iſta uer.pleno iure referant,eſſent fruſtra
toria, & nihil operarentur, quia ſatis fuiſſet teſtatori dicere,
& ſimpliciter legare dictum molendinum poſt mortem uxoris,
quo tpe pleno iure ad legatarium ſpectabat,abſq; illorũ uerbo
rum expreſsione,quod non eſſet ſi ea referamus ad molendinũ
de Romagna,in quo teſtator ſolum habebat directũ dominiũ,
& poſt mortem ſuæ uxoris,vr illud ſolum legaſſe. d.l.ſi domus.
§.fi.& per illa uerba pleno iure,vr poſt mortem uxoris legaſſe,
ẽt perceptionem fructuum uel extimationem utilis dominij re
dimendi ab hærede.d.l.meuius.§.fi.quibus ꝯſideratis,poſt mor
tem uxoris legatarius pleno iure, haberet dñium dicti molen-
dini de Romagna,tam directũ q̃ utile, necnon & perceptionẽ
fructuum,cũ res aliena iam poſsit legari, ut diximus, iunctis ẽt
56 no.in l.ſi alij.ff.de uſufr.lega.† Vltima coniectura per aduerſa-
rios adducit,ex alio legato per teſtatorẽ relicto alijs legatarijs,
quib.uoluit dari cultras octo terrarũ e terris dicti molẽdini de
Romagna,& quas cultras octo uoluit poſt mortẽ dictæ ſuę uxo
ris pleno iure ſpectare & ptinere dictis legatarijs,& qm in mo-
lendino de Romagna teſtator nõ habebat cultras octo terrarũ,
& illas ſolũ poſsidebat prope molendinũ de rota,dat ex iſtis in
telligi ipſum uoluiſſe legare molẽdinũ de rota,nec nõ alijs lega
tarijs cultras octo terrarũ cohęrẽtes dicto molẽdino de rota cũ
unũ caput teſti declaret p aliud.l.utrũ.ff.de pet.hęr.l.qui filiab.
l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.de leg.j.& licet in molẽdino de Romagna
ſint duæ cultræ terrarũ uel circa,tñ illę quo ad utile dñium,trãſ
latæ erãt in emphyteotã,nec erãt ſufficiẽtes implere numerũ o-
cto cultrarũ,ut teſtator ipſe diſpoſuit,in quib.tale legatũ nõ pt
uerificari,cũ pro illis ẽt emphyteota ſolueret affictũ. Nec eſt ue
roſimile,teſtatorẽ uoluiſſe grauare hẽdem onere redimẽdi utile
dñium,& emẽdi alias terras ibidẽ proximas,arg.d.l.apud Iulia.
§.Scio eum ſi.Ad quam obiectionẽ,omiſſa prima rñſiõe data ad
p̃cedentes obiectiones,q ex hoc tale legatũ non debet reddi in
ualidũ,licet iſta ꝯiectura,& duæ aliæ non conuenirent molendi
no de Romagna cũ plures alię illi ꝯueniant,ut iã deduximus,&
ꝓbauimus,& quib.plurib.ſtandũ eſt. Omiſſa ẽt illa rñſione, in
qua diximus ſolũ uenire illud quod eſt minus & illud cenſeri le
gatum,quando negotium in ambiguitatem deductum eſt,ut ui
57 dent ſecundum aduerſarios per has coniecturas deduxi.† Ad-
huc & tertio dicit,illa uerba,e terris molendini,reſpectu geniti
ui denotare dñium,ita ut ſubiectę eſſent penitus molendino,&
illi deſeruirent ſm propriam naturã genitiui l.ij.in prin.ff.de re
ligio.& ſumpt.fune.& per omnes in rubrica. ff.de operis noui
nun.& iſto reſpectu qualitas prædicta magis conuenit molendi
no de Romagna,quam molendino de rota,quod in terris prope
ipſum ſitis nullum habebat ius annexum,prout habebat & ha-
bet molendinum de Romagna in illis terris ei contiguis,& una
cum molendino conceſsis in emphyteoſim pro eo numero & q
titate in quibus conſiſtunt,& ſi omittere uolumus proprietatẽ
genitiui,& exponere illa uerba,e terris molẽdini.hoc ẽ iuxta &
prope molendinum,quæ expoſitio iure minime põt cõprobari.

Tamen

58 † Tamen adhuc dicitur ſi terminum prope,& iuxta, poſſe ueri-
ficari,uedum in contiguis , ſed etiam alijs aliqu aliter diſtanti-
bus , argumento eorum quæ habentur iu l.properandum . §.&
quidem.ubi Bar.in ſecundo not.C.de iudi. & in ſimi. per eun-
dem in l.ſuus quoque.§.puto.ff.de hær.inſti.& in l.ſi tertius . ff.
de aqua quotidiana & æſtiua.& ita interpretando,ſatis eſt , qđ
alij legatarij octo cultrarum,illas habeant uicinas dico molen-
dino de Romagna,& hæres grauatus dicatur illas emere,uel ex
timationem legatarijs ſoluere,cum res aliena,iam legari poſsit,
ut diximus,& in iſto dubio,capiendum eſt , quod minus ſit , in
59 hæredis fauore.dicto.§.Scio cum ſimi. † Eo etiam quoniam ſi
dictæ octo cultræ terrarum dicerentur legatę e terris propin-
quis molendino de rota,certe domus ampla teſtatoris ibi ſita ,
& precium & terrę ibi annexę, longe deteriorarentur per hanc
ſegregationem,& diuiſionem,quæ omnia ut indiuidua teſtator
uiuens habuit & tenuit,ex cuius affectione , & conſtitutione e-
tiam indiuiduum conſtituitur,ſecundum Bar. in l. Græce. §.il-
60 lud.ff. de fideiu. † Nec eſt uero ſimile.ad hæredem ſuum do-
mum, & terras contiguas uoluiſſe peruenire diuiſim,& alio mo
do & forma,quam ipſe uiuens habebat & poſsidebat, quod ar-
gumentum in iure receptum eſt . l.ſi nuptura . in fine.ff.de iur.
dot.l.fina.ff.quod metus cauſa.ca. quia uerîſimile.de præſump.
& quoniam alię qualitates & coniecturæ non adducuntur in op
poſitum,& illis per partem aduerſam adductis, iam ſufficienter
& ſingulis,ac multipliciter reſponſum extitit,& illas iam ex plu
ribus reddimus uacuas,ſolida reſultabit concluſio ipſum teſtato-
rem legaſſe molendinum de Romagna,& nõ illud de rota.Item
legaſſe octo cultras terrarum alijs legatarijs prope & iuxta di-
ctum molendinum de romagna,quæ ab hærede emi debent , &
legatarijs ipſis præſtari,quibus pręſtanda erit extimatio , ſi ha-
beri non poterunt. Nec legatæ uidentur cultrę octo terrarum ſi-
tarum prope molendinum de rota cauſis rationibus & deciſ.ſu
perius adductis. Ex quibus ſatis apertum oſtenditur bonum &
optimum ius ipſius hęredis , qui obtinere debet, uec debet de-
nuo condemnari,prout factum extitit in prima aſſerta ſenten-
61 tia, quæ nulla eſt rationibus & cauſis alias deducendis. ¶ † Pro
ut & alia ſecunda aſſerta ſnia quæ nulla oſtenditur , tanquam
emanata parte non cita.l.de uno quoque.ff.de re iudi.l.nam ita
diuus.ff.de adoptio.& intimatio illa , minimè ualidat nullita-
tem iſtam.ex quo facts perſonis,& inter perſonas inhabiles o-
miſsla illis , qui neceſſario debebant citari ſeu moneri , iuxta
tradita ab omnibus ſcriben. per illum textum in l. prima C. de
ſenten.& interlo.omn.iudi.& per Barto.& alios in l. ſtipulatio
iſta.§.ſi ſtipuler.columna ſecunda & tertia nume.ſecundo.ff. de
62 uerborum obligatione. † Eo etiam quoniam promulgata ap-
pares a carente iuriſdictione,& ſic a perſona priuata,ſecundum
iura uulga.& communa,& iſtud uirtute decreti facti in ciuita-
te Lucana,diſponentis cauſas tunc pendentes appellationum
ſuperſederi debere uſque ad aduentum alterius iudicis,quod de
cretum,ut aliquid operetur ne ſit fruſtratorium, intelligendum
uenit & interpretandum in illis cauſis quæ tunc pendebant,&
non in illis ſolum quæ pendere habebant in calcē. proximis,
quoniam tunc temporis,iuriſdictio iudi. coram quo cauſa iſta
pendebat omnimodo erat finita , argumento eorum quæ ha-
bentur in l.ſi quando de legatis ſecundo , & in capit.ſi papa. de
priuileg.libro ſexto,& per Bald.in rubrica. C.de contrahenda
emptione in noua quæſtione cum ſimil. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Statutum in ſucceſſione ab inteſtato, conſiderans proximiorem ex parte patris,quo ad bona paterna,& proximiorem ex parte matris,quo ad bona materna,non uidetur conſiderare coniunctionē ex utroque latere,ſed ſolum ex uno tantum,& alijs ſeq.*

2 *L.prima.C.de legi.hære.quo tempore & quo caſu procedebat & ſ cedit.& nu.44.*

3 *Qui unum includit,alia excludit.*

Statutum prædictum an diſponat in rebus aliunde quæſitis,& numera ſequen.

4 *Et quid in ſucceſſione tranſuerſali.*

5 *Præſumitur pater æqualiter uocare filios quocunq; ex matrimonio natos,& nu.7.& 49.*

6 *Et quo ad bona paterna,uocati per ſtatutum potius iudicantur legatarij quàm hæredes,& nu.49.*

8 *Statutum conſiderans agnationem ſeu cognationem,non uidetur curare coniunctionem ex utroque latere,& nu.46.& 47.*

9 *In feudi ſucceſſione,ita admittitur conſanguineus tantum,ſicut admittitur utrinque coniunctus.*

10 *Filius ſuccedens patri,adeunda,ſeu ſe immiſcendo,non ſemper extinguit nomen hæreditarium,& ſeq.*

11 *Durat enim in pluribus,non obſtantibus additione , & numero 12. 13.& 14.*

14 *Et quid ſi hæreditas non fuit adita,& tranſmittitur.*

15 *Excluſa ab hæreditate,an & quando dicatur perpetuo excluſa & omni caſu,ſeu ſolum ad tempus.*

16 *Soror utrinque coniuncta in ſucceſſione fratris ab inteſtato defuncti excludit ſororem ex uno latere tantum coniunctam de iure communi.*

17 *Et utrinque coniuncta dicto iure præfertur in omnibus bonis undecunque prouentis.*

Idem etiam ſi extaret ſtatutum uocans propinquiorem ex parte patris,& nu.ſeq.

18 *Propinquior fratri defuncto,dicitur ſoror utrinq; coniuncta.*

19 *Idem ſi ſtatutum diſponit,mulierem non poſſe contrahere,ſeu compromittere ſine conſenſu fratris propinquioris , intelligitur enim de utrinque coniuncto & non de alia.*

20 *Propinquior dicitur conſiderata ordine ſuccedendi,& non paritate gradus.*

21 *Statutum paſsiuam recipit interpretationem , de iure communi traditam.*

22 *Statutum intelligitur ad ſimilitudinem iuris communis.*

23 *Statutum debet interpretari ut minus lædat ius commune , quàm fieri poſſit.*

24 *Statutum correctorium iuris communis reſtringendum uenit, ut minus lædat tertium, & nu.37.& 38.*

25 *Statutum non debet continere abſurdum.*

26 *Statutum non debet eſſe fruſtratorium,debet enim aliquid operari.*

27 *Statutum uocans proximiores ex parte patris, quos effectus operetur,ultra ius commune.*

28 *Statutum prædictum,quam ueram intelligentiam recipiat , & habeat,& nu.ſeq.& 42.& 43.*

30 *Ablatiui abſoluti conditionē important.*

31 *Vocati per ſtatutum ſub conditione,non poſſunt uenire ea non purificata & adimpleta.*

32 *Qualitas à ſtatuto requiſita probanda & uerificanda neceſſaria ē.*

33 *Auia uenit appellatione aſcendentium.*

34 *Auia mortua matre,aſſumit ſibi locum illius.*

35 *Mater præfertur ſorori,ex uno latere tantum coniunctæ , & idem de auia.*

36 *Si uerba ſtatuti non conueniunt,minus etiā conuenit eius diſpoſitio.*

39 *In aſcendentibus nulla fit diſtinctio bonorum paternorum,ſeu maternorum.*

40 *Statuti diſpoſitio ceſſat,quando adeſt alia perſona à ſtatuto non nominata nec excluſa.*

41 *Fratres uocati in ſubſtitutione utrinque coniuncti, excludunt aliū ex uno latere tantum coniunctum.*

45 *Statutum loquens de una perſona non comprehendit aliam, quādo ex tali comprehenſione,reſultaret unam perſonam excludere aliam magis proximiorem.& propinquam.*

46 *Ratio prædicti ſtatuti,quæ fuerit.& nu.6*

49 *Vocati per ſtatutum ab inteſtato longe differunt ab illis uocatis in teſtamento.*

Cauſa teſtati,& inteſtati,longe differunt.

CONSILIVM LIX.

CONSIDERATA Diſpoſitione ſtatutorū ciui
tatis Rauennæ,& omiſſa illa iuris cōis,uidet primo
loco dicendum do.Ceciliam inſimul poſſe ſuccede
re q.d.Antonio ab inteſtato defuncto & communi
1 fratri,una cum do.Maria eius ſorore.† Licet.n.ipſa fuerit utrin
que coniuncta.d.Ant.& do.Cecilia extiterit & fuerit ſoror cō-
ſanguinea tantum,ex parte patris,tamen quia bona poſſeſſa per
do.Ant.peruenerunt ei ex parte patris,& prædictæ. d. Maria &
Cecilia una cum d.Ant.ex eodē patre proceſſerunt & proximio
res reperiuntur & in pari gradu præfato.d.Ant. cōi fratri ab in
teſtato defuncto,inſimul ſuccedere debent. Non.n.reperit ipſa
domi.Maria magis illi ꝯiuncta ex pte patris quā ſit ipſa.d.Ceci
lia,ex eodē patre nata,& cōiunctio uterina exiſtens inter ipſum
d.Ant.& Mariā nou uř eſſe impedimento, qm̄ tale ſtatutum in
bonis paternis , nullam uidetur habuiſſe conſiderationem ad
coniunctionem maternam & uterinam , ſed ſolum ad pater-

nam,& in bonis a patre prouentis tantum; Ita ut participantes
de conſanguinitate illius debeant admitti,ut etiam dictum ſta-
tutum diſponit,de coniunctis ex latere matris, & de bonis prou
uenis a matre. dicit nanque ſtatutum poſſeſsiones quæ ſunt ex
parte patris,cuiuslibet decedentis ab inteſtato,deuenire proxi-
miorib.qui ſunt ex parte patris,& illas quæ ſunt ex parte matris
deuenire propinquiorib. ex parte matris,diſponit ulterius, hūc
ordinem ſeruari in gradibus uenientibus,ex tranſuerſo, & duo
prædicta,ſtatutum expreſſe ordinauit. Aliud & tertium tacite
diſpoſuit, ut bona quæſita & prouenta aliunde fratri, deberent
peruenire ad illas perſonas quæ ſecundum ius commune uocan
tur,ita ut utrinque coniuncta præferatur alteri. Nec in iſto de-
rogatum eſt iuri communi,ſed tantum derogatum uidet in alijs
duobus capitib.quo ad bona paterna ſeu materna. Mens.n.ſua
uidetur eſſe,ut tantum ius habeat conſanguineus tantum in bo
nis paternis,uel uterinus tantum in bonis maternis quātum u-
trinque coniunctus in bonis aliunde quæſitis,iuxta no.in l.j.&
in l.de emancipatis.C.de legi.hære. & per doc.in locis inferius
2 citandis.† Illo.n.iure,de quo loquitur d.l.j.moriente fratre,hæ-
reditas deferebatur agnatis ratione conſanguinitatis,& conſan
guineus tantum pariter admittebatur cum alio fratre utrinque
coniuncto,ea ratione quia erat cōſanguinitas in utroque, & cō
iunctio uterina,illi utrinq; coniuncto nullum præſtabat ſubſi-
dium,ex quo cognatio ſuccumbebat agnationi, eo iure, & idē
in caſu præſenti uī dicendum,ſtāte ſtatuto per quod uī facta re
ductio ad dictum ius,quod admittendum eſt cum ſit fauorabi-
le,iuxta no.in l.ſi unus.§.pactus ne peteret.ff.de pac.& gl.i.uer.
numerandum in c.ſtatutum de preben.li.vj.ſm Bal.in d.l.j. Et
quia uerba dicti ſtatuti clara & aperta ſunt,uolentis bona a pa-
tre prouenta debere ire ad propinquiores coniunctos ex parte
patris ita ut in iſtis non ſeruetur ius cōe,ut ſentit Roma.ɔſ.xlij.
Quatuor ſunt quæ reſragantur. Non.n.conſideratur per ſtatu-
tum ſimpliciter.quanta ſit coniunctio alicuius ad defunctum,
ſed ſolum quanta ſit reſpectiue habita relatione ad illam ſolam
coniunctionem quæ eſt ex parte eius patris uel matris a quo bo
na proceſſerunt,& pp uterinam coniunctionem, non dicuntur
eſſe propinquiores per coniunctionem paternam, ɔñr in bonis
a patre prouentia,utrinq; coniuncta non eſt præferenda conſan
guineæ tantū,& uerba dicti ſtatuti non poſſunt trahi ad ius cōe
nam repugnat & ɔ̄riatur mens ſtatuti uocātis propinquiores,ex
parte patris a quo proceſſerunt bona, & ſic cum iſta qualitate
propter quam non attenditur coniunctio uterina,prout atten-
ditur in bonis quæſitis aliūde, in quibus ſtatutum uoluit obſer-
uari ius commune. Aperte innuens illud ceſſare in bonis prouē
tis a patre ſeu a matre,in quibus ſolum ſufficiens eſt coniunctio
3 paterna ſeu materna.† Et ſi in bonis aliunde quæſitis, ſtatutum
uult præferri utrinque coniunctum,ſm ius commune, in iſtis
prouentis a patre ſeu matre ɔ̄rium diſponit,argumēto no. in c.
non ne de præſump.& in l.cum prætor.in prin.ff.de iudi. Maxi-
me quia in aliunde quæſitis non uī adeſſe & concurrere illa rō
quæ concurrit in iſtis prouentis a patre uel matre. Nam illa non
fuerunt nec patris,nec matris,ſicut iſta fuere proceſſa ab eodem
patre ſeu eadem matre, In quibus æquitas urget ut conſangui-
neus tantū ita ſuccedat ſicut utrinque coniunctus,& in iſtis ſta
tutum uoluit derogare iuri cōmuni, ut utrinque coniuncta nō
præferatur conſanguineis tantum tollens omnem differentiam
coniunctionis uterinæ,& ſolum conſiderans diſtinctionem bo
norum prouentorum a patre ſeu a matre,cuius ɔ̄rium diſpoſitū
4 erat de iure communi,ut diremus inferius.† Prout ēt dictū ſta-
tutum derogauit iuri cōi quatenus diſpoſuit,filiū uel nepotem
ex uno fratre,in ſucceſsione ēt tranſuerſalium quorumcunque
ſubintrare locū alterius,ɔ̄ no.in aut.poſt fratres cum ſi.C. de le
5 gi.hær.† Eo ēt qm̄ nulla adeſt rō,per q̄ fieri debeat diſtinctio fi
liarum reſpectu patris,ex cuius intentione, ſtatuētes uident uo
luiſſe deficientib.maſculis,poſſeſsiones tranſire ad filias æquali
ter,ar.no.in l.quoniā in prin.C.de natu.li.iunctis no.in l.ſiduo
ff.de acq.poſ.& per Bar.in l.ut iulia.§.ſi liberi.ff.de ope.lib.per
gl.& alios,in l.tale pactum.§.fi.ff.de pact.& iunctis no.in l. u-
ſa legatū.ubi Soc.plura adducit.ff.de condi.& dem.& in l. cum
pī.§.euictis.de leg.ij.& Bal.in l Lucius.col.pe.nu.xvij.ff.de uul.
6 & pupi.† Et quia quo ad poſſeſsiones pīnas.ſorores iſtæ potius
dñr quædā legatariæ quā hēdes. Nam in ipſas ſtatutum trāſfert
poſſeſsiōes pīnas,tanq proximiores ex latere pīs,in quo ꝑlega
to nō reperit iure cautū,habēte plura iura,excludere aliū,& q̄d
ſit quoddam prælegatum uī probari,in l.ex facto.ff.de hær.inſt,

& ſentit Pau.de Ca.conſi.ccclix. Viſo ſtatuto,quem refert Soc.
7 conſi.lxxxix. Circa præmiſſum col.ij.nu.viij.uol.iiij. † Facit etiā
tex.in aut.de nup.§.illud. Volens patrem habentem filios ex du
plici matrimoniū,illos oēs pariter ſuccedere reſpectu ipſorum
pīs,ſunt.n.pariter coniuncti & ex eodem ſanguine & legiſlator.
eos pariter uocat ad bona pīna,ſicut pariter eos uocaret pī i ſuo
8 teſta.† Ad qd̄ inſuper nā ro finalis & potiſsima,mouēs ſtat nē res.
uī fuiſſe illa,ut bona paterna remanerent in agnatione paterna
& bona materna remanerent in agnatiōe materna, & ſtatutum
ſolum conſiderauit ius agnationis ſeu cogn.& non pluralitatem
9 uinculorum,ut traditur in d.l.j.C.de leg.hær.† Vbi Bal. dicit in
ſuc.feudi,ita uenire fratrem conſanguineum,tantum ſicut fra-
trem utrinque cōiunctum,ex quo in illa ſucceſ. coniunctio ma
tris impertinēs eſt,ut uoluit idem Bal.in c.j.de grad.ſuc.in feu.
& quando ſola agnatio conſideratur, attenditur cōſanguinitas
tantū ex parte patris,& reijcitur illa coniunctio uterina, ut con
cludit Bene.Cap.ɔſi.viij. Punctus fuit quidam Fran.& Soc.cōſ.
xxv.uiſo ſtatuto.uo iij.& d.ɔſ.lxxix.uol.iij.& diffuſe proſequit
Lud.Bolo.ɔſ.lxix. Vt in caſu pſenti.& quod ſtatutum prædictū
in bonis prouentis a patre nullam habuerit ɔſiderationē ad con
iunctionem uterinam,& q nun plus cōſiderauerit,& uocauerit
utrinque coniunctam,quam conſanguineam tantum, uī ſuade
re ex alio ſtatuto xxv.ſub rub.in quib.mī &c.diſponente matrē,
non admitti ad ſucceſsionem filiorum decedentium ab inteſ.ni
ſi ad legitimam tantum,quam debet conſequi non extantib.fra
trib.uel ſororib.filijs eiuſdē pīs,ſtatuen.ad excludendā matrē,
ſolū attendi,an extent fratres uel ſorores ex eodē patre, quia in
illis bonis ɔſanguinitas tantū ɔſiderat,& nihil curat de uterina
ſola,ſiue admixta cum conſanguinea, & ad idem adducitur a-
liud ſtatutum.liiij.ſub rub.q nemo audeat &c.diſponens ſtāti,
bona maſculis utrinque ɔiunctis,ſiue ex patre,in hēditate pīs ſi-
ue ex matre tantū in hēditate mīs ſorores excludi hña ɔſidera-
tionem ad bona paterna,& ad coniunctionē conſanguineā ex
parte patris,tantum reiecta illa uterina. Nec prædictis obſtare
hēt,ſi dicat in pſenciarum nō tractari de bonis,& hæreditate ſer
Iacobi cōis pīs dñi Antonij,dñæ Mariæ,& do.Cecilie. Agitat
.n.de hæreditate ipſius dñi Antonij qui in ſolidum ſucceſsit di
cto ſer Iacobo eius patri,excluſis do. Maria & Cecilia ſororib.
uirtute ſtatuti Rauen.eas prorſus excludētis ɔñr nō uerſamur
in ſucceſsione,& bonis paternis, ſed ſolum ipſius domini Ant.
10 † Qui adeundo hæreditatem paternam, uel illi' ſe immiſcendo
exuiuxit hæreditarium nomen,ita ut amplius non poſsit dici hæ
reditas paterna,nam effectum fuit propriū patrimoniū ipſius d.
Antonij.l.ſed ſi plures.§.filio.ff.de uul.& pup. l.j.§.pterea. ff.de
bo.ſepara.& per doc.oēs in l.j.§.ueteres.ff.de acq.poſ. cū alijs
citatis per Alc.ɔſ.cxcviij. Perſpectis.col.pe.nu.viij. & ſeq. uol.
vj.& Cur.ɔſi.cccv.col.ij.uol.iiij.& cum tractetur de ſucceſsiōe
ipſius.d.Ant.de qua ſtatutum non uī loqui,& ſolum attendi de
beat diſpō iuris cōis,concluſio uera erit in fauorē ipſius do. Ma
riæ,q̄ tanquā utrinque cōiuncta excludere hēt ipſam.d. Ceciliā
11 & probabimus inferius.† Ceſſat nanque obiectio,qm̄ ſtatutum
conſiderauit iſta bona tanq̄ bona pīna,& ex parte patris deſcē-
dentia,& poſtq̄ perueniſſent ad ipſum.d.Ant.fratrē, ut probāt
uerba illius ſtatuti ſupra ſecundo loco citati,ibi, fratribus, uel
ſororib,filijs eiuſdem patris,& etiam uerba alterius ſtatuti faciē
tis eandem diſtinctionem,& uolentis pariter ſuccedere fratres
utrinque coniunctos ſeu ex parte patris tantum, in hæreditate
patris,& eodem mō in hæreditate matris,& quia ēt poſt aditio
nem factam per dñm Ant.adhuc ſtatutum conſiderat,& diſtin-
guit prædicta bona,merito non obſtante aditione per eum fa-
cta illa erunt conſideranda,ita ut ſatis ſit bona perueniſſe ad. d.
Ant.de cuius hæreditate agit a patre ſeu a matre,ut tenet Alc.d.
cōſi.cxcviij.col.fi.nu.xij.& ſeq.& firmat clarius iſtud Cor.cōſi.
cccxj.hæc conſultatio.uol.iiij.quem refert, & ſequitur Albert.
Brun.in tracta.de ſtat.fœmi.exclu.in viij.artic.princip.q.xv.&
xviij.in fi.quæ ſententia ſatis comprobatur per d.l. de emanci-
patis.§.fin.C.de legit.hæred.cum alijs no.in auth.defuncto. C.
ad tertul.& diffuſiua in auth.itaque.C.communia de ſucceſſ. &
12 in corpore unde ſumitur † & per docto.omnes pluribus in lo-
cis,quatenus loquuntur de ſtatutis diſtinguentibus,quo ad ſuc
13 ceſsionem unde,& a quo proceſſerint bona. † Eo etiam quo-
niam quamplures leges habemus,appellantes hæreditatem ad-
huc dici etiam poſt eam aditam, citantes iura ad probantia,de
quibus per ſcriben.maximē Moder.in dicto.§.ueteres. colum-
14 na octaua & nona.† Et potiſsimum procedunt iſta ſi hæreditas
dicti

dicti ſer Iaco.non fuit adita per dictum.d.Ant.vel illi ſe non im
miſcuiſſet tranſmiſiſſet.n.tunc ius apprehendendi illam iure ſui
tatis,ad quoſcunque ſuos hæredes,qui dicta bona caperent tan
quam paterna,& nondum incorporata in hæreditate ipſius. d.
Ant.ut in ſi.traditur in l.ſi filius qui patri.ff.de uulg. & pup. cū
15 ſi. † Ex quibus ēt tollitur alia obiectio,in qua diceret ipſam.d.
Ceciliam,per ſtatutum fuiſſe exclusam a bonis paternis per ip-
ſum.d.Ant.& tanquā ſemel excluſa ulterius ad dicta bona ueni
re non poteſt ſecūdum tradita per Bar.in l.ſi.ff.ad tertul. & Bal.
in l.ſi.C. de libe.præte.Soc.conſi.l.uiſo teſtō,uol.iij.& Mod.in
d.§.ueteres. Non.n.perpetuo excluſa fuit fratre decedente ſine
deſcendentibus ſeu aſcendentibus quo ad bona prouēta ex par
te patris,ut expreſſe diſponunt alia ſtatuta ſuperius adducta, &
quia in pñti,caſus iſte ſuccesſit,ipſa admitti debet una cum . d.
Maria,ut plene concludunt Bar.Bal.Soci.& alij doct.ſupra pro
xi.citati,& Fran.de Cur.conſi.xliiij.col.x. ¶ Iſtis tñ non obſt.
attenta facti contingentia,ac diſpoſitione iuris cōmunis, & be
ne ac mature conſiderato tenore ſtatutorum ſuperius citatorū,
ɔ̄ria ſnia uerior vr̄, & omnino amplectenda eſt,concludens. d.
Mariam utrinque coniunctam ſolam ſuccedere debere præfato
d.Ant.cōi fratri ab inteſ.defuncto prorſus excluſa ipſa.d.Ceci-
16 lia.† Cum.n.ſolum coniuncta appareat ex parte patris tantum
& ipſa.d.Maria utrinq; fuerit ɔiuncta, & in ea duplex cōcurrat
uinculum,conſiderato iure communi,ſola. d. Maria ſuccedere
debet excluſa ipſa.d.Cecilia,ut hr̄ in §.unde ɔ̄ñs.& §.reliquū in
aut.de hær.qui ab inteſt.& in aut.itaq;.C.com.de ſuc.& ēt tradi
tur in d.auth.defuncto.& in corpore unde ſumitur,& in authē.
17 poſt fratres.C.de legi.hær.cum concor.† Et utrinq; coniuncta ꝓ
ferenda eſt in omnib.bonis undecunq; prouenerint,ſiue ex la-
tere patris,ſiue ex latere matris. Nam iſto caſu facienda eſt bo-
norū diſtinctio,& a quo proceſſerint,ſm Bal. & alios commu-
niter in d.auth.itaque.& in d.l.de emancipatis.§.fin.& tradunt
oēs in d.aut.poſt fratres.& Dy.in trac.de ſucc.ab inte.circa ſi.&
Math.in ſi.trac.in illo art.de ſucceſ.tranſuerſal.& Idem ſequunt
Ang.Are.& d.Nic.de Vbal.in eo.trac.& arti.& Bal. cōſ.ccxxij.
nu.ij.uol.iij.& ɔſi.lxxvj.nu.j.vol.v.& Alc.ɔſi.v.Cōſideratis.co.
ij.& ſeq.nu.iij.& ſeq.uol.vj.& Soc.ɔſ.xxv.vol.iij.& diffuſius ɔſ.
lxxxix.uol.iiij.nu.xvj.& ſeq.max.nu.xxij.concludens.d.l. de e-
mancipatis.§ exceptis.hodie eſſe correctam per d.aut.defuncto.
& d.aut.itaque.& in corpore unde ſumunt, ut plene proſequit
Cor.conſi.cclxix.Conſtat.co.pe.& ſi.uol.iiij. cum alijs colle-
ctis per Alb.Bru.in trac.de ſtat.exclud.fem.in xij.arti.princ. q.
xviij.col.iij.uer.quæ opinio limitatur.fol.mihi.lxix.colu.iiij.&
* fo.lxx.col.j.Quib.in locis ɔcluditur.hanc eſſe * communē.Nec
iſti concluſioni obſtare hñt ſtatuta ſuperius in ɔ̄rium adducta,
& in quibus ſolis ipſa.d.Cecilia ſe fundat quoniam illud primū
ſtatutum recte conſideratum minime derogat iuri communi.
nec illud corrigit,quinimmo communem concluſio. de qua. ā.
approbat,uerba.n.ipſius dñt bona paterna deuenire ad propin
quiores qui ſunt ex parte patris,& bona mr̄na ad propinquio-
18 res,qui ſunt ex parte matris,nec aliud declarant.† Certū eſt aūt
ꝓpinquiorē fratri defuncto eſſe ipſam. d. Mariā ſororē utrinq;
ɔiunctā,& non ipſam.d.Ceciliā ɔſanguineā tm̄ pp duplex uin
culū in ea ɔcurrens,& inducēs maiorē tenacitatē firmitatem,&
propinquitatē,ad no.in d.aut.Itaq;,& in corpore vñ ſumit,& in
19 c.j.ubi doc.extra de treg.& pa.& per gl.in l.j.C.de pac.† Et ſua
det ex d.Bar.conſi.clvij.quem refert,& ſequit Soc.d.conſi.lxx-
xix.uol.iiij.co.iiij.nu.xv.uolen- ſtante ſtatuto ꝙ mulieres non
poſſint ɔ̄here ſine conſenſu unius conſanguinei,ex proximiori-
bus & mulier haberet fratrem coniunctum ex uno latere tm̄,&
aliū utrinque coniunctū,ſi interuenit conſenſus fratris coniun-
cti ex uno latere tm̄,cum potuiſſet habere aliū utrinq; ɔiunctū,
ɔ̄ctus erit nullus,ea rōne,qa nō interuenit ɔſenſus propinquio-
20 ris ɔſanguinei.† Eo ēt,nam cū ſtatutū uocet propinquiorē, cer
te ille propinquior eſſe cenſet qui in ſucceſſiōe reperit propin
quior & alijs præferendus eſt ab inteſt.ut hr̄ in l.cum ita.§.in fi
deicommiſſo.de leg.ij.& ibi gl.in uer.proximior.& alij no.utēt
faciunt doc.in l.ſi.C.de uer.ſi.uolentes nō debere inſpici, an qs
ſit proximior i gradu,quia ille inſpiciēdus eſt,qui in ordine ſuc
cedendi,proximior reperit,& ſic ſi plures ſunt ita proximi,oēs
pariter ueniūt,ut eſt uidere in fratre,& filio alterius fratris q pa
truo illi ſuccedit una cū alio patruo,licet ſint diſpares in gradu
ex quo reperiunt æquales,& proximiores,in ordine ſuccedēdi,
ut hr̄ in aut.ceſſante.C.de legi.hær.& in corpore vñ ſumit,cum
21 ſi. † Et tale ſtatutum hanc paſſiuam recipere debet interpreta-
tionem,de iure communi traditam.l. ſi ſerui ueſtri. C. de nox.
vbi omnes maxime Sal.hoc uolūt,& per Can.in c.cum dilectus.
de conſuet.& per gl.& doc.in l.ſi.§.in ɔputatione.C.de iure de
lib.per Bar.& alios in l.j.§.lex ſal.ff.ad l.Fal.& Fran.de Cur.cō
ſi.xxxv.col.ij.in ſi.& Bened.Cap.d.conſ viij.co.j.& in terminis
proprie noſtris iſtud firmat Alex.d.ɔſi.v.nu.v.& col.pe.uer. &
per hæc patet.uol.vj.& Soc.conſi.ult.uol.ij.& conſ.xxv.uol.iij.
& conſi.lxxxiij.nu.j.uol.iiij.ubi concor.citantur, ut etiam facit
22 Cor.conſi.ccliiij.uol.iiij.& conſi.xxj.uol.j.† Et per Ang.conſi.
lxxxij.& alibi pluries,ut refert Cor.conſi.xix.col.ij.uol.iiij.uo-
lentes ſtatuta debere intelligi ad ſimilitudinem iuris cōmunis.
23 † Prout etiā, quia ſtatuta interpretari debent,ut minus lædant
ius cōe, quàm fieri poſſit, ne alius indebitè damnum patiatur,
uel alius indebitè admittatur ad lucrum.l. ut gradatim.§.ſed ſi.
l.ff.de munc.& hono.& per Bar.in l. oēs populi.in vj.q.prin.ff.
de iuſti. & iu.& diffusè per Alex.& alios in d.l.ſi.§. in ɔputatio
ne.& per Soci.d.conſi.xxv.col.j.uol.iij.& conſi.fin.uol.ij. & in
terminis noſtris tradit Alex.d.conſi.v.nu.v.uol.vj.& cōſ.xxxij.
24 nu.vij.uol.vij.† Et quia ſtatutū iſtud correctoriū eſt iuris com-
munis,& in alijs operat ſatis,ut inſerius dicemus,merito reſtrin
gendum uenit,ut non uoluerit diſponere in caſu præſenti. & in
eo corrigere ius commune nec ad iſtum caſum debet extendi.
l.quod uero contra.ff.de legi.l.præcipimus C.de appe.diffuſe ꝑ
omnes in l.ſi conſtante.in prin.ff.ſo.ma.& Imo.in l.ſi uero.§.de
uiro.eo.ti.& per doc.in aut.quas actiones.C.de ſac.ſan.ecc. A-
25 le.& Soc.ubi.ā.† Nec ſtatutum iſtud interpretandum uenit ut
uelit continere iſtud abſurdum.l.ſcire oportet.§.aliud.ff.de ex-
cu.tu.l.ambigua.ff.de legi.per Bar.in d.l.omnes populi.in vj.q.
prin.& in l.non dubium.C.de legi.& Alex.d.conſi. v. nume. v.
26 † Nec ſtatutum erit fruſtratorium, nam ſatis operatur ultra ius
commune,ceſſabuntque propterea no.per Bar.& alios,in l.iiij.
27 §.ait prætor.ff.de dam.infe.& in l.ſi qñ de leg.j.cum ſi.† Et ope
ratio & effectus erit,quoniam ubi de iure cōmuni propinquio-
res defuncto uocarentur,tam in bonis paternis,quàm maternis
ſublata omni differentia agnationis,iuxta. d.aut.ceſſante. & d.
aut.Itaque cum alijs.ſ.deductis,ſecundum tamen dictum ſta-
tutum,propinquiores ex parte patris & ſic agnati,ſuccedunt in
bonis profectis a patre,& ēt quia ſi concurrerent ad ſucceſſio-
nē patruus,& auunculus ſuperſtites,pariter de iure cōi ſuccede
rent in oib.bonis undecunq; prouentis.d §.reliquum.& d.aut.
ceſſāte.cū ſi.uirtute āt dicti ſtatuti ſolus patruus admittet in bo
nis ꝓfectis a patre excluſo auūculo,& ſir in bonis ꝓuētis a ma
tre auūculus ſolus admittet,excluſo patruo,& ita huic obiectiōi
ɔſiderādo ēt alios effectus ꝓductos a d.ſtatuto rñdet Ale.d.ɔſ.
v.uol.vj.co.pe.uer.nō obſtat qđ ſtatu tū aliter,& uer.ſeq.ꝓterea
28 operat.& Soc.d.ɔſ.lxxxix.nu.xvij.uol.iiij. † Et cū in iſtis ſatis
operet,ſtatutū ꝑdictū intelligēdū uenit, ut loquat & uocet pro
pinquiores,qñ illi tales eſſēt q đ iure cōi pariter ſuccederēt, at
ubi eſſēt tales,quorū vnus i totū ꝑferret alteri,ut ē i caſu pñti,&
ā.oñdimus,ſtatutū prorſus ceſſabit,ne ēt in iſto,& ſic i pluribus
offendat ius cōe,ad no.in l.j.C.de dot.prom.& i l.cū poſt. §. ge
ner.ff.de iu.dot.& i c.cū dilectus.đ ɔſue.cū ɔco.citatis ſuperius
29 in aut.quas actiōes.in d.l.ſi ɔſtāte.† Et qđ tale ſtatutū nō ɔpre
hēdat iſtū caſū,uoluit Alc.diffuſe proſequēs iſtū articulū. d.ɔſ.
v.uol.vj.per totū ex plurib.alijs ɔprobādo ɔcl.iſtā,& tñdēdo ɔ̄-
trijs ut ēt facit Soc.d.ɔſ.lxxix uol.iiij.Quorū dicta, & fundamē
ta uideri poterūt cū ꝑmanib.habeant,& q̄ ɔcl.apte tenet Pe.de
Anch i c.canonū ſtatuta.in xiiij.q.prin.ex de ɔſti.uolēs qđ ſta-
tutū i diſceptatiōe pñti uocās ꝓximiores ex ꝑte pr̄is intelligēdū
ueniat ſm ius cōe,ſm terminos.d.aut.itaq; ita ut utrinq; ɔiun
ctus excludat aliū ex uno latere tm̄ ɔiūctū, quē refert & ſequit
Soc.d.ɔſ.lxxxix.nu.iij.& xiiij.& xxij.& eius opinio uera ē ɔſide-
rādo uer.ꝓpinquiores,ſeu ꝓximiores,ut deduximus ſuperius.
& ſtatutū locū ſibi uēdicabit in caſu ſuo,qñ extaret pſona ex la
tere pr̄is tm̄ ɔiūcta,ſeu alia ex latere mr̄is tm̄,ɔſaguinea,uel qñ
ꝑdictę pſonę extarēt ſeparatim,& deꝑſe ɔſideratæ,iuxta no.in
d.l.de emācipatis.§.exceptis,& in d.aut.itaq; cū ſi.Secus āt erit
qñ adeſt pſona ſeu ſoror utrinq; ɔiūcta,ut deduxim᷒. Præterea
ſtatutū ꝑdictū diſponit,poſſeſſiōes alicuius decedētis ab īteſta
to deuenire propinquiorib.q ſunt ex ꝑte pr̄is &c. nō ſimplr̄, &
abſolutè,ſed deficientib.aſcēdētib.& deſcēdētib.& ɔñr ſub illa
30 ɔditiōe,ſi nō extarēt aſcēdētes ſeu deſcēdētes. † Illi.n.ablatiui
abſoluti,deficiētib.&c.ɔditiōnē importāt,& inducūt.l. a teſtō
re.ff.de ɔd.& dem.l.euictis. ff.de uſur cū alijs accumulatis per
31 Mod.in Rub.ff.ſo.ma.& Cor.ɔſ.lxxxv.co.ij.uo.iij.† Vocāt ergo

illę perſonę ad dicta bona, In defectum prædictæ conditionis, ſi
non extarent aſcendentes, ſeu deſcend. ntes & ita uocatę, & in-
uitatæ per ſtatutum, uenire non pñt, ſi cõditio ſub qua inuitatę
ſunt, & uocatę, non fuerit adimpleta, & purificata. l. cedere diẽ.
ff. de uer. ſig. §. ex conditionali, inſti. de uer. ob. l. qui hær. §. fi. ff.
de cond. & dem. auth. licet. C. de natura. lib. l. filiusf. §. eum qui,
de lega. j. per Bar. & alios in l. j. §. fil um. ff. de bon. poſ. ꝯ tab. &
32 Cor. conſi. lxj. in litera. A. uol. iiij. † Et qñ tales proximiores uo-
cantur, cum dicta qualitate, ut uenire, & ſuccedere poſsint uir-
tute ſtatuti, neceſſe eſt qualitatem prædictam requiſitam proba
ri, & fuiſſe uerificatam, ſm Io. An. in c. j. de homi. lib. vj. Bar. in
l. j. §. interdictum. ff. ne quid in lo. pub. Bal. in l. ſi quis non dicã
rapere. C. de epiſ. & cle. & in l. qui. C. de app. & in l. j. ff. de cond.
inde. Ang. in l. fideic. §. ita ſtatum. ff. de iudi. Socin. conſi. lvij. in
cauſa. nu. xiij. uol. iij. & in prin. Deci. conſi. cclxj. nu. ij. & conſi.
33 ccclv. nu. iiij. † Et quia adeſt Aui. d. d. Fran. ab inteſtato defun-
cto, & ꝯñr aſcendens. §. ꝯñs aũt, in auth. de hær. ab inteſta. uen. &
inſti. de grad. §. ij. gradu, & in l. iuriſc. §. ij. gradu. ff. eo. cũ uulga.
per eius exiſtentiã nõ poterit eſſe locus. d. ſtatuto, cũ qualitates
& conditiones non ſunt adimpletæ, nec uerificatæ, quatenus uo
cat proximiores, in defectum aſcendentium, ut fuit deductum.
34 † Reſeruat. n. aſcendentibus ius ſuccedendi, & auia mortua ma
tre aſſummit ſibi locum illius. l. nepotis. l. auiarum. C. de ſuis, &
legi. d. §. ꝯñs, & iuxta no. in auth. matri, & auiæ. C. qñ mul. tute.
35 off. fun. poſ. † Et ſicuti mater præfertur ſorori quę non eſt utrin
que coniuncta. ut in auth. defuncto. C. ad tertul. & in d. §. ꝯñs, &
no. in l. j. uul. vij. & Soc. conſi. xxv. in prin. uol. iij. Ita mortua ma
tre, auia illas excludet, ut no. & hr̃ in dictis locis, & ſtante auia,
ceſſabit diſpoſitio. d. ſtatuti, & uerſabimur in iure cõi, quo caue
tur auiam, & d. Mariam ſororem. d. Ant. utrinque coniunctam,
penitus excludere ipſam d. Ceciliam conſanguineam tñ, iurib.
& deciſi. ſup. allegatis, & ita tale ſtatutum interpretandum ẽt e-
rit ultra dicta uerba, deficientibus aſcendẽtibus &c. minime ꝯ-
36 uenientia proximioribus uocatis a ſtatuto in defectũ &c. † Et
cum uerba nõ cõueniãt, minus ẽt ꝯueniet diſpoſitio ipſius l. iij.
37 §. toties. ff. de dam. infe. † Et ſtatutum noluit tollere ius aſcẽden
tiũ immo illud ꝯſeruare, ad plene tradita per gl. & alios in l. fi. §.
38 in ꝯputatione. C. de iure delib. † Et quia tale ſtatutum eſt corre
ctorium, ꝯñr reſtringendum, & non ampliãdum. l. præcipimus.
C. de app. l. maximum uitium. C. de lib. præte. l. quod uero ꝯ. ff.
de leg. cum concor. & alias afferret magnum præiudiciũ, & ideo
ſtrictè intelligẽdũ ſm Bal. in l. quicũq;. C. de ſer. fug. & Deci. ꝯ
39 ſi. xiij. & pro tenui, col. ij. & iiij. † Et in aſcendentib. nulla faciẽ
da ẽ diſtinctio bonorũ prouenientiũ ex latere pr̃is, ſeu mr̃is, nã in
iſtis minimè cadit, ut hr̃ in d. aut. defuncto, & firmat Soc. d. ꝯſi.
lxxxix. col. ij. nu. v. uer. ij. iſta opi. uol. iiij. & no. in d. l. de emãcipa
tis. §. exceptis, & in d. aut. itaq;, per Bal. & alios, in l. quid ſcitis.
40 C. de bo. q̃ libe. † Nec iſtis obſtabit aliud ſtatutum in quo exclu
dit mr̃ a ſucceſsione filiorũ. &c. qm̃ mortuo. d. Ant. remãſerunt
auia, & d. Maria ſoror utrinque coniuncta per exiſtentiam qua
rum ceſſabit diſpoſitio illius, cum adſit alia perſona in ſtatuto
non nominata, ut tradit Bar. in l. j. § pe. ff. de bo. poſ. ꝯ tab. & ca
ſus iſte a ſtatuto fuerit omiſſus, & remanſerit decidendus de iu-
re cõi, ſm iura uulg. & plura ad id adducit Alex. conſ. cxlj. uiſo
ſtatuto, nu. iij. & v. & ꝯſ. clxviij. uiſis, nu. vij. & viij. uol. vij. & ꝯſi.
lxxx. uiſo, nu. ij. iij. & v. uol. j. ut etiam facit Lud Bolog. ꝯſi. xvij.
& Deci. conſi. lxxj. in caſu, col. ij. nu. ij. Ceſſante igit̃ diſpoſitio-
ne ſtatutorum Rauennæ. & conſiderata diſpoſitione iuris com
munis, uériſsimum erit ipſam. d. Ceciliam penitus excludi, ad
ſucceſsionem. d. Antonij ſolum admitti d. Mariam in omnib. bo
nis undecunq; prouentis ipſi. d. Antonio, rationibus, iuribus, &
41 deciſionibus ſuperius deductis. † Ad quorum corroborationem
accedat deciſ. Pau. de Ca. in l. fi. in fi. C. de uer. ſig. Dum refert il
lã quæſt. facti fuiſſe deciſam in fauorem fratris utrinq; ꝯiuncti
exclusis alijs, cum teſtator ſubſtituiſſet hæredi inſtituto, ſuos fra
tres & haberet fratres conſanguineos tñ, & etiam alios utrinq;
coniunctos, & hæres grauatus deceſsiſſet, per tex. in d. l. fi. ibi, gra
datim, quem intelligit ideſt ſm ordinem ſucceſsionis, ut ẽt alij
intelligunt, & ſuperius diximus, & ſequuntur ibi Moder. nu. xx-
vj. eleganter concord. & nu. xxvij. & Deci. conſi. cl. & diligenter,
nu. iij. & in fi. ¶ Non obſtant mõ adducta in ꝯtrium, in quib. di-
cebat bona perueniſſe. d. Antonio ex parte patris, & qđ in illis,
uirtute ſtatuti, ita eſt ꝓximior. d. Maria, ſicut. d. Cecilia, nec una
eſt magis ꝯiũcta, q̃ altera ex parte pr̃is, & qđ nõ attẽdit ꝯiũctio
uterina, & q̃ ſunt in ęquali gradu, & quod in iſtis bonis ſtatutũ

derogat iuri communi per l. j & l. de emancipatis. C. de legi. hę
42 re. & quod per ſtatutum fit reductio ad dicta iura. † Nam ſtatu-
tum, & conſiderationes procederent, qñ extarent fratres, uel ſo
rores, ex uno latere tñ. Tunc. n. coniunctę ex latere pr̃is ſucce-
dunt in bonis paternis, & coniunctæ ex latere matris ſuccedũt
43 in bonis maternis. d. l. de emancipatis. §. exceptis. † At qñ extãt
ſorores conſanguineæ tñ ex latere patris, & extant aliæ utrinq;
coniunctę ſtatutum ceſſabit, & caſus iſte tanquã a ſtatuto omiſ
ſus remanet decidẽdus ſecundum ius commune. l. commodiſsi-
me. ff. de lib. & poſth. l. ſi extraneus. ff. de condi. cauſa data, & cõ
ſiderato iure communi, utrinque coniuncta præferenda eſt, ut
ꝯcludentes deduximus ſuperius, & firmant Alex. Pe. de Anc. So
ci. & alij ſuperius citati, proprie loquentes in terminis nr̃is & ꝑ-
ſentis ſtatuti. Quod licet conſiderauerit coniunctionem cum il
la qualitate, ex parte patris. Tñ id ſolum fecit ad excludendum
coniunctum ex latere matris tantum, ut ſucceſsione ſtatutum
excludit diſpoſitionem iuris cõis qñ alter ex illis eſſet utrinque
ꝯiunctus. Ille. n. præferendus eſt, ex mente dicti ſtatuti, & ẽt ex
* interpretatione paſsiua, ſecundum ius * commune, & ex alijs q̃
pluribus deductis ſuperius ex quibus conſtat, tale ſtatutum nõ
corrigere iſtu caſu ius commune, nec iſtum debere extendi, ſed
procedere alio ſatis diuerſo. Et quod per ſtatutũ nõ fuit facta,
totalis, & in oib. reductio, ad l. j. ſed limitate tñ, & reſtrictiuè, &
limitatum produxit effectum. l. cancellauerat. ff. de his quæ in
teſta. delen. cum uulg. Nec obſtabit paritas gradus, quoniam at
44 tẽdendus eſt ordo ſucceſsionis, ut oñdimus. † Nec obſtabit. d. l.
j. C. de legi. hær. Nam illa procedebat ſm iura antiqua, qñ hære
ditas iure ciuili deferebat̃ agnatis excluſis cognatis, & quo iure
ꝯiunctio ex latere mr̃s erat impertinens, & ſuperflua ut inſti. de
legi. cogn. ſuc. in priu. Iſtud ãt hodie ceſſat, cũ cognati pariter
admittant cũ agnatis, & hodie ꝯiunctio ex latere mr̃is nõ eſt im
pertinens, & iõ utrinq; ꝯiuncti ꝑferunt̃. d. aut. itaq;, ut gl. & oẽs
iſtud firmant, & tenet gl. Bal. & alij. in d. l. j. ubi adducũt ẽt aliã
rõnem, prout refert, & ſequit̃ Soc. d. ꝯſi. lxxxix. nu. xij. uol. iiij. &
ad d. l. de emancipatis, rñſum iã fuit ſuperius, illam iſto caſu nõ
ꝓcedere, & eẽ correctoriã. Et ex iſtis tollunt̃ alia deducta ſupe
rius in ꝯtriũ, in q̃b. dicebat̃ ſtatutũ ſolũ ꝯſiderare ꝯiunctionẽ ex
latere pr̃is, in bonis a patre ꝓfectis, ut patet ex uerbis ſtatuti, uo
cãtis tales ꝓximiores. Nã ꝯtriũ eſt ipſa ueritas, qm̃ Ly. uerbũ pro
pinquiores, ꝯtrium concludit, ut apertiſsimè ex plurib. ſuperius
ꝯcluſimus, & ſatis eſt, qđ ſtatutũ effectũ producat in alijs, & nõ
in iſto caſu. Nec obſtat, qđ dicebat̃ eandẽ eſſe rõnẽ iſto caſu ſi-
cut in alio, ꝯñr in utroq; eſſe debere eandem iuris diſpoſitionẽ,
ſm iura uulga. Nam in ꝯtrium eſt ipſa ueritas, diuerſa namq; rõ
eſt iſtis caſibus, vt apertiſsime in terminis noſtris firmat Alex.
d. conſi. xlv. vol. vij. col. fi. nu. ix. ubi l. & rõne, iſtud comprobat,
45 & conſi. v. vol. vj. col. pe. & ſentit etiam Soc. d. conſi. lxxxix. † Eo
ẽt qm̃ ſtatutum loquens de una perſona, non ꝯprehendit aliam
qñ ex iſta ꝯprehenſione reſultaret, unam perſonã excludere aliã
magis defuncto proximã, arg. l. aſsiduis. § exceptis. C. q̃ potio. in
pign. ha. & tradit Pe. de Anc. in d. c. j. de ꝯſti. in xiiij. q prin. uer.
dico de filijs, & nepotibus. refert & ſequit̃ Alex. d. conſi. xlv. nu.
46 viij. uol. vij. & Fran. de Cur. conſi. lj. col. viij. † Nec põt ꝯſiderari
rõ agnationis ꝯſeruandæ, ꝑꝑ quam ſtatutum fuit notum ad uo-
candum ꝯiunctos ex latere patris. & q̃ rõ ur̃ habere locũ, tam in
ꝯſanguinea tñ, ſicut in utrinque ꝯiuncta, ut fuit deductũ. ſ. Nã
iſtud non fuit rõ, ſeu cã finalis dicti ſtatuti, ſi namq; ita fuiſſet ſta
tutum agnatos uocaſſet ad oĩa bona defuncti, cuius ꝯtrium di-
ſpoſuit in bonis maternis, & in propinquioribus ex latere mr̃is
qui minime ſunt agnati ipſi defuncto, ut inſti. de legi. agn. ſucc.
poſt principiũ, & qđ iſta non fuerit rõ finalis, fauor videlicet a-
gnationis, expreſſe firmat Alex. d. conſi. v. uol. vj. col. pen. uer. &
47 per hæc apparet & Soc. ꝯſ. xxv. nu. v. uol. iij. † Eo ẽt, nam ſi ſtatu
tũ inſuper uoluiſſet fauere agnationi, tñ illud diſpoſuit mõ qua
lificato, & limitato, dummodo illi eſſent propinquiores aſcendẽ
tibus, & quoniam hic ſupereſt auia adeſt etiã & d. Maria utrin-
que coniuncta, & proximior, ac propinquior, ut ſ. deduximus,
48 merito ceſſabit obiectio. Nec obſtabit illud quod dicebat Bal.
in d. l. j. de feu. & eius ſucceſsione, nam tñ dicẽ eodem modo, quo
fuit rñſum ad d. l. primam. In feudis. n. ſolum conſideratur uin-
culum agnationis, & coniunctio ex latere matris impertinens ẽ
& iõ non attendenda, eo etiam quoniam feudum non deferẽ iu
re ſucceſsionis, ſed ex ſtipulatione pr̃ua, & inueſtitura, cuius te
nor attẽdẽdi debet, reijciturq; propterea ꝯiunctio matris, et ſo-
lũ attendit̃ ꝯſanguinitas, ut etiam firmat Soc. d. conſi. lxxxix. uo
lum.

49 lum.tertio nume.xiij.& axij.† Nec etiam obſtabit illud, quod
dicebatur, iſtas perſonas uenire tanquam legatarios in quibua
non conſideratur coniunctio ex utraque parte, & per doctr.
Bart.in l.Lucius.ff.de uulg.& pup.Et quod mens ſtatuentium
fuit condere ſtatutum ad uerosimilem mentem patris teſtâtis,
qui æqualiter uidetur uocare filios ad eius bona, quocunque
matrimonio natos,nam doctr.Bar.in d.l.Lucius,procedit quan
do ſucceditur ea teſtamento,& ea preſſa diſpoſitione teſtatoris
in qua coniecturatur eius uoluntas ex præcedentibus,&ſequen
tibus,& ea multis alijs.l.qui filiabus.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de
leg.j.& per Bar.in l.Centurio,in iij.q.princip.uerſic.quid dice-
mus,de uulga.& pupil.& quia pater inſtituit filios æqualiter,&
eos pariter dilexit,argum.not.in l.prima C.de impu.& in l.qui
liberis.§.fi.& l.cohæredi.§.j.de uulga.& pup.merito in ſubſtitu
tione ęqualiter omnes ueniũt.Ac in caſu præſenti ſumus in ſuc
ceſsione inteſtati,in qua utrinque coniunctus præfertur alteri,
ut deduximus.Et ita etiam ceſſabit illud quod dicebatur de prę
legatis,& etiam tex.in §.illud,in auth.de nup.Et longe ſatis dif
fert cauſa teſtati a cauſa inteſtati,ſecundum iura communia,&
uulga.conſequenter de uno ad aliud non eſt inferendum.l.na-
turaliter.§.nihil commune,cum ſimili.ff.de acquir.poſſeſ. Nec
obſtabunt alia duo ſtatuta aliquatenus conſiderantia coniun-
ctionem ex parte patris.Nam alio,& ſatis diuerſo caſu loquun
tur,ut ex ipſorum lectu.eſt uidere & talis coniunctio,ad alium
& ſatis diuerſum effectum conſideratur,non autem quo ad prę
ſentem,& quando adeſſet perſona utrinque coniuncta & ſtatu
tum illud primum eſt conſiderandum, quod in ueritate nihil
prorſus facit,iuribus,rationibus,& deciſionibus deductis, & re
latis ſuperius.Nec in præſenti facienda eſt uis,& difficultas. An
agitetur de hæreditate,& bonis. d. Antonij. An uero de bonis
ſer Iacobi eius patris, & an d. Antonius adiuerit hæreditatem
uel ſe immiſcuerit,uel eam non adiuerit.&c.Nam uere hæredi-
tatem adiuit,& illi ſe immiſcuit,ut mihi in facto narratum eſt,
quo ſtante ſi conſideramus dicta bona,& hæreditatem ipſius d.
Antonij, ut ſua,& non,ut eius patris,uerum erit ſtatutum ceſſa
re,& iſto caſu non loqui, ſecundum opini. illorum tenentium
per aditionem nomen hæreditarium fuiſſe extinctum. Si autem
quis uellet inhęrere contrariæ opin. Volenti bona paterna ad-
huc conſiderari,non obſtãte aditione ut deduximus ſuperius,
adhuc idem erit,quoniam in dictis bonis a patre prouentis, ſuc
cedere ſolum debet ipſi do. Antonio prædicta do. Maria ſoror,
utrinque coniuncta excluſa ipſa.d.Cecilia,rationibus, iuribus,
& deciſio.adductis ſuperius. Pariſius Bono.

SVMMARIVM.

1 *Remedium edicti diui Adr.nedum competit ei qui nunquam poſſeſſionem adeptus fuit,ſed etiam competit illi,qui poſsidet,& petit ſe in ſua poſſeſſione confirmari.*

2 *Tale remedium competet,quando apparet teſtamentum,nõ autem quando ſumus in cauſa inteſtati,uerũ iſto caſu competit officium iudicis.*

3 *Suſpenſio petitorij,ante concluſum in cauſa peti poteſt, & concedi debet etiam inuito aduerſario.*

4 *Suſpenſio iſta,nedum ſemel,ſed etiam ulterius peti poteſt.*

Suſpenſione petitorij petita, aduerſarius non poteſt inſtare,ut ſuper petitorio procedatur.

5 *Et maximè quando ab utraq; parte fuit intentatum poſſeſſorium.*

6 *Licet in poſſeſſorio,proſecutum ſit etiam petitoriũ, iſtud tamen non præiudicat petenti ſuſpenſionem ipſius, ſi dicta proſecutioni contradixit,& proteſtatus fuit.*

7 *Articuli concernentes petitorium, ſunt pertinentes etiam ad poſſeſſorium, ut per illos uerificatos, eo magis roboretur poſſeſſorium.*

Venter mittendus eſt in poſſeſſionem.

8 *Requirentia longiorem indaginem,reſeruanda ſunt in iudicio petitorio,nec habent impedire poſſeſſorium.*

CONSILIVM LX.

SI CONSIDERAMVS Petita per.d.Iuliam,
& Veronicam, apertiſsimè conſtat ipſas intentaſſe
remedium poſſeſſorium,pariter,& illud intentauit
d.Violantes,utrunq; patet ex lectu.petitionum, &
ſupplicationum,per ipſas porrectarum,& de quibus in ipſo pro
ceſſu,& actis,& tale remedium poſſeſſorium,bene competijt &
competit ipſi Violanti matri Iudith in infantili ætate defunctæ
cui nullus alius proximior reperitur ipſa.d. Violante, quæ ad di
1 ctum remedium poſſeſſorium admittenda eſt. † Licet enim non
ſimus in cauſa teſtati,& uerſemur in cauſa inteſtati, & ſecundum
Bal.in l.fi. C.de edic.diui.q.iij.& Alex.ibi.num.xxij.& Moder.
* num.xxxvj.non competat ſecundum magis communem tale
remedium,tamen iſto caſu bene competit officium iudicis ad
poſſeſsionem adipiſcendam,ut firmant glo. Bal. & d. Præpo.in
c.j.col.j.uer.pone caſum,in titu.de controuerſ.int.maſc.& fœ-
2 mi.† Et tale remedium,nedum competit illi,qui nunquam poſ-
ſeſsionem adeptus eſt,uerum competit ẽt, & poſſeſſori petenti
poſſeſsionem ſuam confirmari,ut dñt Bar.Cy.& Alex. in l.fi.in
fi.C.de edic.diui.& ſequunt Mod.ibi nu.xliiij.& faciunt addu-
cta per eoſdem poſt Lud.Alex.& Iaſ.col.iij.in l.j.C. de carbon.
edic.nu.iiij.& ſeq.& per Fely.in c.ex quæ de re iud. ſequitur ẽt
Gui.pa.q.cxxxij.& ccxix.edictum diui. Quod proprie adapta-
tur præſenti diſceptationi in qua ipſa.d.Violantes,ad cautelam
petijt ſe confirmari in poſſeſsione dictorum bonorum,quæ iam
3 apprehendidit,& in qua reperitur.† Et quæ.d Violantes iure li
cito potuit petere,prout petit in præſenti iudicio ſuſpendi peti
torium,& ſolum debere proſequi poſſeſſorium,& ſuper illo tan
tum pronunciari,cum enim non ſit adhuc concluſum in cauſa,
talis ſuſpenſio,ex id petente facienda eſt,& concedenda, etiam
inuitis,& reluctantibus aduerſarijs,per tex.apertum in c.paſto-
ralis extra de cau poſ.& proprie.&per l.j.C.de carbon.edic.ubi
doc.id tradunt maxime Alex.nu.iiij.citãs alias deciſ. & idem fa
ciunt Mod.ibidem nu.viij.col.fi.habetur etiam in c.ex quæſtio
ne,de reſti.ſpol.ubi Abb.nu.v.& vj.& col.iij.uer. quo ad ſecun-
dum,iſtud idem firmat,poſt Inn.prout etiam facit in d.c. paſto-
ralis,col.vj.& ix.& Spec.in ti.de cau.poſſ.& propriet. poſt prin
cipium,& per Bar.in l.naturaliter.§.nihil commune,in j.combi
na.ff.de acq.poſ.& ſcrib.omnes ibidem poſt Pau.de Ca.col.fin.
in fi.& uolunt domi.de Rota.in antiq.deciſ.dxcvj.alias in ti.de
teſti.xlj.& deciſ.dcxxvj.alias in tit.de cau.poſ. & proprie. xiij.
& in nou deciſ.e.ti.& deciſ.cccxciiij.alias ſub ti.de ſequeſt.poſ.
4 & fruct.v.† Et d.Ant.& Abb.in d.c.paſtoralis,col.vj.nu.xxj.uo
lunt hac ſuſpenſionem nedum ſemel poſſe peti,& fieri,& una ui
ce tantum,ſed etiam ulterius,& quando petita eſt talis ſuſpen-
ſio,aduerſarius non poteſt inſtare, ut procedatur ſuper petito-
rio,nam illud ſuſpendi debet,& in eo ſuperſederi.d.c.paſtoralis
5 & ibi Abb.col.ix.nu.xx.cum alijs.ĩ.adductis.† Quibus optimè
adaptat petitio,& ſupplicatio ipſarũ litigantiũ inſtãtiũ ſup poſ
ſeſſorio,& confirmatione ipſius,ad pleniſsime tradita per Bar.
& alios in d.§ nihil commune in ſuis combina.& per oẽs ſcrib.
6 poſt gl.per illum tex.in d.c.paſtoralis.† Nec prædictis hẽt ob-
ſtare,ſi dicatur utramque partem fuiſſe proſecutam,etiam peti
toriũ,ut eſt uidere in capitulis,poſitionib.& exceptionib. hinc
inde productis,& depoſitionib.teſtiũ hincinde productorũ, nã
prædicta omnia facta apparẽt cum proteſtatione, quæ ↄſeruat
remediũ poſſeſſoriũ,ſm Abb.in d.c.ex qõne,col.iij.uer.quo ad
ſm,& Ang.in l.ſi quis ad ſe fundũ.C.ad leg.Iul.de vi. & per A-
le.in d.§.nihil cõe,in limita. datis ad primã lec. & firmat Dec.
ↄſ.lxxxiij.Excellentiſsimi,col.pe.in fi.nu.ij ad id adducẽs alias
7 deciſ.† Prout ẽt ceſſat obiectio,ſi adhuc nulla facta fuiſſet ꝓte-
ſtatio,cũ tales articuli,capitula,& exceptiões,fuerint ꝓducti,
& dari ad iuſtificãdã poſſeſsionem de qua agit, & iſto caſu dñr
pertinentes ad poſſeſſoriũ,& illi nõ ꝓiudicãt,ut tradit Bar. in l.
ſi duo.ff.uti poſsid.& Bal.in l.ordinarij,col.pen.C.de rei uẽd.&
in l.poſt ſniam,col.ij.uer. uenio ad ſm.C.de ſen.& facit dec.ro.
in nou.cccxciiij.alias in ti.de ſequeſt.poſ.& fruct.v.eſt ẽt deciſ.
ↄſi.Neap.vij.Actor egit,& ſequitur Dec.d.conſi.lxxxiiij.col.fi.
uer.nec obſtant. Minus etiam obſtare habent quæ ex aduerſo
dicuntur,do.Annibalẽ patrẽ legitimum & naturalẽ,ꝓdictæ Iu-
dit,& maritum.d.Violantis.non fuiſſe filium legitimum, & na-
turalem.q.ſer Aloyſij de malchiauellis,nam iſtud in ueritate fal
ſum eſt,uere enim fuit filius legitimus & naturalis illius, & na-
tus ex d.Dominica uxore.d.ſer Aloyſij,quo mortuo.d.Annibal
tanquam maſculus,& hæres illius apprehendit hęreditatem,&
bona ipſius ſer Aloyſij,quæ tenuit & poſſedit pacificè quouſq;
uixit,& eo mortuo,remanſit dicta.d.Violantes eius uxor præ-
gnans,& eius uentri ſecundum ordinem iuris datus fuit cura-
tor,toto tit.de uentr. in poſ.mitt. & poſtq̃ ipſa d. Violantes pe
perit Iudith,eidem infanti data fuit tutrix ipſa d. Dominica a-
uia paterna,& immiſſa in poſſeſ. bonorum omnium quæ tene-
bantur per.d.olim Annibalem,& ſucceſsiue mortua. d. Iudith
infante,eidem ſucceſsit.d.Violantes eius mater, & proximior,

& cui de iure applicanda ſunt bona, & conſeruanda eſt in tenuta & poſ. dictorum bonorum per eam apprehenſa, non obſtante 2dictione d. Iuliæ, & Veronicę aſſerentium ſe fuiſſe filias legitimas & naturales d. ſer Aloyſij, & d. Annibalem fuiſſe illegiti-
8 mum, ſeu ſpuriū. † Requirunt. n. iſta altiorē indaginē, nec impedire hñt poſſeſſorium, & remedium intentatū per ipſam d. Violantē, ad plenē no. per Bar. & alios in l. ij. C. de edi. di. Adr. & in l. iij. §. cauſæ, & §. duæ. ff. ad carbo. edic. & in l. fi. C. eo. & in l. iij. §. ibidē. ff. ad exhib. & diffuſius per Bar. in extrauag. ad reprimē. uerſi. ſummariē, & per ſcriben. in cle. ſæpe de uer. ſig. cū ſi. Et in iudicio petitorio apertiſsimè oñdet. d. Annibalē fuiſſe filiū legitimum & naturalē, d. ſer Aloyſij. In pręſenti āt ſolū iudicādū erit ſuper poſſeſſorio intentato, ſupenſo petitorio, quæ ſuſpenſio deneganda minimè eſt, iuribus, & deciſ. qnibus. ſ. Pariſi. Bono.

SVMMARIVM.

1 Rogitus notarij, & teſtium in teſtamentis neceſſario requiritur.
2 Sufficit tamen, quod appoſitus, & deſcriptus ſit in prothocollo.
Et ſi in ſcriptura tradita partibus, & extenſa, non eſt appoſitus, tamen in illa apponi debet, cum reperiatur in prothocollo.
Notarij rogati de aliquo inſtrumēto, tres ſolēt cōficere ſcripturas.
Et quando una differt ab alia, ſemper recurritur ad originale, & prothocollum.
3 Et rogitus notarij præſumitur per illam clauſulam quæ ſolet apponi in fi. omnibus uocatis, & rogatis.
Et idem ſi adeſſet clauſula, adhibitis, & uocatis.
4 Subſcriptio, & publicatio facta per notariū, probat rogitum ipſius.
5 Et in dubio rogitus præſumitur.
6 Et quādo notarius paſſus eſt ſe inſcribi, etiam rogitus præſumitur.
7 Et idem dicimus per illam clauſulam, actum. &c.
8 Notarius poteſt, & tenetur errorem corrigere, & emendare, & nu. 9. & 18.
10 Inſtrumentum teſtamenti, celebratum præter formam traditam à ſtatuto nullum eſt, & nu. 11.
12 Et idem eſt in teſtō condito, non ſeruata forma tradita à ſtatuto.
13 Quando ſtatutum præter ius commune tradit formam celebrandi teſtamenti illa ſeruanda eſt, ut ſolemnitas, & forma ſubſtantialis.
14 Et pro forma, illud uidetur traditum quando ſtatutum procederet ultra annullando actum
15 Formæ à ſtatuto traditæ, nihil poteſt addi uel minui.
16 Et impleri debet ſpecificè, & non in æquipollenti.
17 Et præcipue quando requiritur in teſtamentis.
19 Non refert quid exprimi per nomina Sinonima, & idem importantia.
20 Sacerdos quis proprie dicatur, & idem eſt dicere de rectore habente curam animarum.
Cura animarum non poteſt committi regulariter, & ſecundū ius cōmune, niſi ſacerdotibus abſque diſpenſatione.
An ſatisfactum ſit ſtatuto requirenti expreſsionem ſacerdotis, ſi denominatio facta eſt de rectore, habente curam animarum.
21 Secundum ius commune, beneficium curatum non poteſt committi niſi ſacerdoti.
22 Statutum requirens aliquid illud requiſitum intelligi debet ſecundū ius commune, & non ſecundum ius ſingulare, & diſpenſatiuū, & ſecundum quod frequenter contingit.
23 Verba ſunt intelligenda ſimpliciter, et non ſecundum quid.
24 Fama quid ſit.
25 Non refert, quibus uocabulis, aliquid demonſtretur tendentibus tamen ad eundem ſenſum.
26 Statutum comprehendit etiam nomen æquipollens expreſſo.
27 Satis eſt, quod qualitas à ſtatuto requiſita interuenerit tempore quo actus celebratur.
28 Non exceduntur fines mandati, ſi in modico fieret exceſſus, quando illud eſt contiguum uicinum, & proximum.
29 Et in iſtis permittitur adimplementum in æquipollenti.
30 Et idem quando uirtualiter apparet obſeruatum requiſitum à ſtatuto, eſto quod ſuperficialiter non uideatur illa forma obſeruata.
31 Et ſolennitas à ſtatuto requiſita non ſuit omiſſa, & ſolum interuenit error in expreſsione ipſius, non debet propterea actus uitiari, & reddi nullus.
32 Variatio circa nomina, dummodo conſtet de corpore non uiciat.
33 Et uariatio circa ſubſtantias, & implementum in illis, non habet uitiare ſi paris rationis ſunt, & æque principalia, & adimpleri poſſunt in æquipollenti.
34 Mens ſtatuti, magis quàm uerba attendenda eſt, & nu. 35.
36 Si ſtatutum conſiderat effectum, adimpleri poterit in æquipollenti.
37 Et quādo ſolennitas, & forma eſt leuis, & modici præiudicij, omiſſa non uiciat, & poteſt adimpleri in æquipollenti.
38 Quando ſtatutum tollit probationem faciendam per teſtes, non tollit illam, quæ mixtim fit per teſtes, & per ſcripturam.
39 Si diſpoſitio facta non poteſt ualere in uim teſtamenti, ualere poterit, ut ulti. uolun.
40 Clauſula codicillaris ſuſtinet diſpoſitionem in uim ultimæ uoluntatis.
Veniens per ultimam uoluntatem tenetur præſtare legata, & fideicommiſſa, & alia diſpoſita in teſtamento, & nu. 39.
41 Quando ſtatutum ſeipſum gloſat, & alia declarat declaratio requirenda non eſt.
42 Qui approbauit uoluntatem teſtatoris, non poteſt aduerſus illam uenire.
30 Statutum Bonon. de forma adhibenda in teſtamētis, quales interpretationes recipiat, & pluribus alijs ſeq.
43 Aditio hæreditatis facta per minorem formiter, remanet firma ſi aduerſus eam non eſt petita in integrum reſtit.
44 Reſti. in integ. non conceditur non læſo.
45 Quis inſtitutus hæres, non poteſt in fraudem legatariorum, & fideicommiſſariorum omittere cauſam teſtati, & ſuccedere ab inteſtato.
46 Nec poteſt uti remedio teſtati, & inteſtati, non enim iſta compatiuntur.
47 Vxor relicta uſufructuaria, tenetur conficere inuentarium.
48 Tenetur etiam ſatiſdare, ſecundum formam iuris.
49 Nec iſta poſſunt remitti per teſtatorem.
50 Quando teſtator iſta remiſit, ſatis eſt, quod uxor faciat ſimplicem deſcriptionem bonorum, non ſeruata ſolenn. tate. l. fina. C. de iure delib.
51 Et quando uxor habet alium poſt mortem ſuam inſtitutum, nō priuatur uſufructu eſto quod nullam deſcriptionem bonorum fecerit nec ſatiſdederit.
52 Et ante petitam ſatiſdationem, omnes fructus perceptos facit ſuos.

CONSILIVM LXI.

ADVERSVS Teſtamentum conditum per q. Anton. Grottum, & inſtrumentum de d. teſtamento factum, opponitur per Bartho. Grut. eius nepotem hæredem in illo deſcriptum, non ſubſiſtere,
1 nec uires habere. † Eo quoniam notarius, qui illud ſcripſit, & publicauit non apparet ore proprio ipſius teſtatoris rogatus, q defectus rogitus, tū notarij, tum teſtium, habet annullare teſtamentum cum neceſſario requiratur. l. hac conſultiſsima, & authent. rogati. C. de teſtamen. l. hæredes palam. §. in teſtamentis. ff. eod. & in authent. de tabel. circa princip. per gloſſ. in uerſicu. requiſitis, in clement. prima de iur. iurand. per Barto. & alios, in authentic. ſi quis in aliquo documento, colum. penulti.
2 C. de eden. † Verum conſiderando uerba dicti inſtrumenti, obiectio nulla redditur, quoniam in prothocollo, & primæua ſcriptura dicti teſtamenti, illa uerba adſunt, uidelicet, rogatio mei Cæſaris de Cathelanis de prædictis rogati, quæ licet non ſint appoſita in inſtrumento per eum extenſo, tamen dictum rogitum probant, & ad dictum prothocollum recurrendum eſt, tanquam originale, & omne ibi ſcriptum apponi poteſt in inſtrumento publico, tranſcripto, & partibus aſsignando, ut enim dicit Bald. in l. noſtram. C. de teſtamen. colum. ſecunda uerſicu. ſed non omittendum, & clarius Socin. conſil. cclxxvij. uiſis, colum. tertia uerſic. quibus præmiſsis, uolum. ſecundo citantes Barto. in l. Sempronius, de lega. ſecundo de more, & ſtilo notariorum eſt, ut quando rogantur de aliquo inſtrumento, primo conficiant ſcripturam in uno folio, quod deponunt 8
in filza, ſeu in baſtardello, ſecundo loco ſcribunt illud per extenſum in eorum libru, qui uocatur liber extenſorum, tertio loco ex tali libro extenſorum tranſcribunt publicum inſtrumentum, quod ſolent dare partibus, & illam ſcripturam, quam ponunt in libro extenſorum appellant originale ſeu prothocollum, & iſte liber extenſorum habetur pro originali, ut etiam ſentit gl. in §. illud, in authen. de tabellio. & Angel. ibi dicens, q hodie notarij faciunt librum, in quo regiſtrant omnia inſtrumēta, qui liber habetur pro originali, & ad illum recurritur ubicūque fides inſtrumēti dati partibus uacillaret, per tex. in §. fi. in d. auth.

auctē.& melius probatur in c.qm̄ ꝫ de proba.ubi Fely.col.v.&
poſt Imo.ponit idem Fely in c.cum.P.tabellio.& in c.fin.extra
de fi.inſtr.& Pau.de Caſt.conſi.cciiii.ad primum quæſitū,colū.
ij.& eſt de mēte Bar.in l.ſi quis ex argentarijs.§.ſi initium.ff.de
eden.& alia adducit Fely.in c.j.col.pe.uer.ceterum,de fi. inſtr,
Cum igitur in d.libro extenſorum,& originali, & in protho-
collo.d.notarij,conſtet de eius rogitu,dubitādum minime erit
allegatum defectum non obſtare,cum iam de eo conſtet ꝑ ori-
ginale,& protocollum,ad quod recurrendum eſt,& quod atten
di debet,& omiſſum in inſtr̄o dato partibus ſupplendum erit,
3 ſm ꝙ continetur in originali & protocollo.† Præterea ceſſat
obiectio,quoniam de tali rogitu ſatis etiam conſtat per inſtr̄m
datum partibus,& ex pluribus,& primo,dum in eo deſcribunt
nomina teſtium,& ipſemet notarius nominatur,& demum dr̄,
teſtib.omnibus ad prædicta oīa uocatis,& proprio ore ipſius te-
ſtatoris rogatis,quæ uerba probāt & rogitum notarij,& teſtiū,
cum ſit clauſula in fine poſita,quæ refertur ad oēs perſonas ibi
nominatas,ut in puncto conſuluit Ang.conſi.ccvij.teſtator re-
liquit,& alij q̄plures,quos refert,& ſequitur Dec.conſi.xj.& ꝓ
tenui,col.viij.uerſi.ij.principaliter,nu.ciij.& ead.col.uerſic.ij.
principaliter,dicit,ꝙ ex ſubſcriptione notarij,ita facta,ſatis ꝓ-
bantur rogitus,& reſpondet quibuſdam alijs quæ in oppoſitū
poſſent adduci,& facit doctri.Bar.in d.auct.de tabellio.in prin.
uerſi.quæro pone,ubi citando iura dicit,ꝙ ſi in inſtr̄o ſcribitur,
adhibitis ſeu uocatis teſtibus,& notario, ex uerbis iſtis præſu-
muntur oēs rogati,eſto ꝙ non adſit illud uerbum,rogatis, & ſe
quitur Ang.ibi,Bal.Sal.in l.hac conſultiſsima.C.de teſta.Ale.&
Iaſ.circa fi.in l.ſciendum.ff.de uerbo.obl.& Soci.conſi.ccxxix.
uerſi.præterea,& uerſi.ad hoc reſpondeo,uol.ij.& Ale.ꝯſ.xiiii.
4 uiſis,in fi.uol.vj.† Prout & ſecundo conſtat de dicto rogitu, qa
dictus notarius ſe ſubſcripſit,& dictū inſtr̄m publicauit,ex qui-
bus rogatus præſumitur,ex quo talis publicatio eſt de ſolēnita-
te intrinſeca,quę non pōt fieri niſi demandet̄ partibus,ita Bar.
in d.auct.de tabellio.in prin.uer.ſed pōt,& ſequitur Ang.ibi,&
Fely.adducens alia in d.c.j.col.antepe.de fid.inſtr.& Card.ꝯſi.
5 cxxxiii.ad ſingula.† Et quia in dubio præſumitur rogitus , ſm
Aegid.Belleme.deciſ.cclxvij.& Thome.Faſtol.cau.j.dubio ii.
& Ale.in d.l.ſciendū,col.xj.& d.conſi.xiiii.in fi.& Dec.d.cōſi.
6 xj.col.x.uer.præterea quod ſufficit.† Eo etiam qm̄ dictus nota
rius paſſus eſt ſe inſcribi in d.inſtr̄o teſtamenti,quo fit,ut roga-
tus præſumatur,ſm Bal.in Rub.C.de fi.inſtr.col.x & Ale.alle-
gantem alias deciſi.in d.l.ſciendum,col.xj.& Dec.d.ꝯſi.xj.col.
7 antepe.uerſic.v.† Ad quod ēt illa clauſula,actum &c.per quam
rogitus præſumitur,ſm Bal.in aucten.quod ſine.C.de teſta. &
Card.in d.conſi.cxxxiij.col.ii.& Ale.allegantem alias deciſ.in
d.conſi.xiiii.in fi.¶ Ad ſm,in quo quæritur,an.d.notarius poſ-
ſit corrigere,& emendare errorem ſuum,quē iam fatetur, dum
in d.inſtr̄o non appellauit d.Alexandrum.&c.prout requirebat̄
ex tenore ſtatuti,ut ſtatim pleue attingetur,in ſeq.difficultate,
8 † Dubitandum non eſt ipſum poſſe,& debere talē errorem cor-
rigere,ex quo uere dictus d. Alexander erat ſacerdos, & ꝓ tali
reputatus in capella in qua d.teſtator habitabat,ut apertiſsime
conſtat,& per teſtes,& per confeſsionem notarij prædicti con-
ſiderato ſtatuto,ſub rub.de error.notar. parte uolente tenetur,
& aſtrictus eſt corrigere talem errorem,accedente maxime iu-
9 dicis auctoritate,ut ſtatutum prædictum diſponit.† Et quia ad
ipſum notarium ſpectabat,& ſpectat ſeipſum corrigere, ſecun-
dum Bar.in l.ſi librarius.ff.de uerbo.ſig.& in l.imperator.ff.de
ſta.homi.& per docto.omnes maxime Fely.accumulan.plura,
in c.ex literis,col.ii.& ui.de fid.inſtru.& Soc.conſi.xcviii. alias
conſului,nu.xv.& ſeq.uol.iij.& Ale.conſi.xc.uiſo themate,uol.
iii.uolentem propria auctoritate notarium,poſſe errorem cor-
rigere,& ſequitur Dec.adducens alias deciſi.in d.conſi.xj.colū.
ix.uerſi.non obſtat,& Calde.conſi.j.in titu.de fi.inſtru.& Tho-
mam Faſtol.cau.xxv.dubio xlviii.cum ſi.Opponitur,& fortius,
nam ſtatutum Bonoñ.ſub Rub.de proba.ſolutio.&c.uerſi.pr̨æ-
terea dicimus,diſponit,nullum teſtamentum,uel ultimā uo-
luntatem poſſe probari per teſtes , & ulterius aliud ſtatutum ,
ſub rubr.de teſtam.& ulti.uolun.Etiam diſponit teſtm̄ conditū
in ciuitate Bonon.debere fieri ultra alias ſolemnitates à iure re
quiſitas in præſentia unius ſacerdotis ſecularis,uel religioſi,qui
publice habeatur ſacerdos,in ꝯta ſeu cappella in qua habitat il
le condens teſtm̄,ſeu ultimam uoluntatem,ſubdens,ꝙ notarius
de iſtis rogatus,teneatur apponere ꝑdicta in ſcriptura ultimæ
uoluntatis auctenticanda,& per eum conficienda.Ita ꝙ ſi ulti-
ma uoluntas non reperiatur facta, & ſcripta ; modo , & forma
prędictis habeat̄ pro non legitima,nec ex ea poſsit aliquid peti.
10 † Et quia notarius rogatus de teſtō,talem formā a ſtatuto tra-
ditam minime ſeruauit , ut eſt uidere ex lectu.d.inſtr̄i per eum
ſcripti,dicendum ur̄,ex defectu dictæ formæ & ſolemnitatis nō
ſeruatæ teſtm̄ prædictum reddi nullum,& inualidū ex defectu
dictæ formę,& ſolemnitatis non ſeruatæ.l.cum hi.§. ſi prætor.
ff.de tranſac.c.cum dilecta, ubi oēs extra de reſcr.per Barto.&
alios maxime Mod.num.xvii.in l.non dubium.C.de legi.& per
Cardi.Zabar.in cle.j.§.j.q.ult.de exceſſ.prælato.cum alijs tradi
tis per oēs in l.j.ff.de lib.& poſth.& diffuſius per Alber. Bru.in
tracta.de forma,in rub.de poten.& effec.for.fol.l.col.j.in fi. &
11 col.ii.& fol.lj.col.ii.uerſi.ſic etiam in inſtr̄is.† Dicentē inſtr̄m
reddi nullum qn̄ confectum apparet non ſeruata forma tradita
* a ſtatuto,ſm Bal.& *cōiter alios,in d.l.j.de libe.& poſth.& per
eundem Alber.Bru.in eo.tracta.in rubr.qn̄ cenſeatur aliquid,
12 trad.pro for.col.xii.& ſeq.† Et idem dicimus in ultimis uolun-
tatibus,qn̄ non ſeruata forma apparent celebrat.e.l.ſi unus.l.
hac conſultiſsima.C.de teſta.l.nemo pōt,de leg.j.& per Bal.in
l.qōne.C.de fideicom.loquentem de forma tradita a ſtatuto,
ut etiam tradunt oēs in d.l.j.& Alber.Bru.in d.tract.in rubr.de
poten.& effec.for.fol.lj.col.iij.uer.ſic,& in ultimis uoluntatib.
13 † Statutum enim iſtud diſponit circa modum conficiēdi teſtm̄,
ſm Fely.in d.c.cū dilecta,in ix ſigno,& Mod.in d.l.j.& Alber.
Bru.ubi.ſ̄.rub.quando aliq.cenſ.trad.pro for.fol.xxxv.colum.
14 iiii.uerſi.ix.concluſio,allegantem occiſio.concord.† Eo etiam
qm̄ tale ſtatutum ulterius procedit annullādo actum, ut tradūt
oēs in d.l.non dubium,Bal.Ale.& alij in d.l.j.Fely. in d.c.cum
dilecta,in v.ſigno,& diffuſe Alber.Bru.ubi.ſ̄.fol.xxxii.col.j.uer
ſicu.aliquando uero ſimpliciter,& col.ii.& fol.lxxiiii.colū.iiii.
15 uerſi.item maxime,& uerſi.ſeq.† Et cum d.ſtatutum prædictam
ſolemnitatem exigat,& requirat pro forma , illi nihil pōt addi,
nec minui,ſm Bal.in l.fi.col.ii.C.de ſuis,& legit. & in l. ꝯctus.
C.de fi.inſtru.,itautem.l.ſecundam.C de manumi. nind.cum
alijs alleg.per doct.in d l.j.& in l.iii.§.ex pluribus.ff.de acquit.
poſ.ubi Iaſ.in ult.notab.& plura adducit Alber.Bru.in d.tract.
16 fol.xliiii.col.iiii.in ſin.uerſi.ſecundus effectus.† Hinc dicimus
ſolemnitatem,& formam requiſitam a ſtatuto, eſſe implendam
in forma ſpecifica,& non ſufficere illam impleri in æquipollēti
ut plene traditur in l.qui Romæ.§.flauius hermes.ff.de uerbo.
obli.& per gl.in c.j.de baptiſm.Bal.Ange.& alios in d.l.j.maxi.
Iaſ.& diffuſe per Alber.Bru.in d.tracta.in rubr.de implem.for.
17 fol.lxxiiii.col.iiii.uerſi.ceterū.† Et in terminis proprie ſtatuti
noſtri Bonon.iſtud firmat Iaſ.in d.l.j.col.pe.uerſi.nota diligen
ter,aſſerens ſe ita conſuluiſſe,ſuper iſto ſtatuto Bonon. requi-
rente in teſtamentis condendis,hanc ſolemnitatē ultra ius cōe,
ut iſta debeat ad unguē obſeruari,nec poſsit adimpleri in ęqui-
pollenti,& eum refert adducens alia Alber.Bru.ſ̄.citatus , fol.
lxxiiii.col.j.uerſ.& per prædicta.¶ Quibus minime obſtā.dicit,
ſtatutum prædictum in caſu præſenti,& alia adducta ſuperius,
non infringere ualiditatem , & effectum d.teſtamenti,ea potiſ-
ſimum ratione,qm̄ dicta ſolēnitas a ſtatuto requiſita iam uere
interuenit,conditum nāq; fuit d.teſtm̄ ultra numerū teſtiū iure
cōi requiſitum,in præſentia d.Alexandri Vtr.iur.doct.Sacerdo
tis,& Rectoris Cappellæ ſanctæ Mariæ Magdalenæ in qua d.
teſtator habitabat,& qui d.Alexander publice habebatur ut ſa
cerdos in dicta ꝯta,& cappella,& iſtud apertiſsime eſt uerifica
tum,per uerba notarij conficientis d.teſtm̄,& inſtr̄m, & ēt per
18 teſtes fide dignos.† Et ſi notarius iſtud errorem ductus,ita ex-
plicite non deſcripſit,& expreſsit, ex quo ueritas ita ſe habet,
poterit ſuum errorē corrigere,tum ꝯſiderata diſpoſitione iuris
cōis,tum,& illa ſtatuti Bonon.ut deduximus ſuperius in ii.du
bio.Et correctione iſta facta ad amuſsim ſeruata erit forma tra
dita a ſtatuto,& ſic ceſſabunt oīa.Præterea ſi conſideramus ſcri
pturam a d.notario traditam per eam patet clariſsime interue-
niſſe præſentiam dicti d.Ale.qui uere erat,& eſt ſacerdos,& re-
ctor dictę cappellę,& ut talis habitus,& reputatus , & licet per
notarium non fuerit nominatus,& deſcriptus,ut ſacerdos,& ut
talis habitus,tn̄ per alia uerba,& noia Synonima,& idē impor-
tantia,ita nominatus,& deſcriptus oñditur. Quo fit,ut perinde
iudicandū ſit,& habendum,ac ſi nominatus,& deſcriptus fuiſ-
19 ſet,ut ſacerdos,& ut talis habitus in d.cappella.† Dicta namq;
nomina Synonima,non inducunt aliq̄ diuerſitatē in effectu,ex
quo idē importãt,ſiue unū exprimat̄,ſiue aliud,ut tradūt Bar.
& alij in l.ſi idē.C.de codic.& doct. in l.teſtm̄.C.de teſta & per
expreſsionem

expreſſionem dictorum nominũ Synonimorum, dicere cogi-
mur ſolẽnitatem a ſtatuto requiſitam fuiſſe ad unguem ſeruatã,
& non ſolum in equipollenti,& probatur aperte,in l.certũ,in fi.
20 ff.ſi cer.peta.† Deducuntur iſta,nam ſtatutum requirit præſen
tiam Sacerdotis,& uere ille ſacerdos dr̃ qui in ſacris cõſtitutus
eſt maioribus.c.cleros.§.ſacerdos.xxj.diſt. Et cui committi de-
bet,& põt conſiderata diſpoſitione iuris cõis beneficium habẽs
curam animarum,quod alijs committi non põt, ſine diſpenſa-
tione,& rector habens curam animarum eſſe non põt, niſi ſit ſa
cerdos conſiderando ius cõe,& omiſſa diſpenſatione,ut hr̃ in c.
cum in cunctis,& in c.dudum,il ij.de elect. & in c.licet Canon.
& in c.ſtatutum, eo.titu.lib.vj.& in ca.cum ſe,& c.pen.de ætate
& qualit.& in c.de multa,& in c.cum non ignoras, de præb.ubi
in eccleſia curata præfici debet ſacerdos, qui non poterit pręeſ-
ſe duabus curatis,ut tradit ẽt Alex.ꝯſi.cj.circa primum, in prin.
uol.vj.& idem hr̃ in c.omnis utriuſq; ſexus, de pœnit. & remiſſ.
& melius in cle.ij.uer.ſi uero,& uerſi.dignitatem, & uer.cæteri,
de ui.& hone.cleri.& in c.j. & in c.ſuper eo. & c.cum in illis, &
c.cum qui,& melius in c.cui de non ſacerdotali, de præb.lib.vj.
cum ſi. Cum itaq; notarius ipſe nominauerit, & deſcripſerit di-
ctum d.Alexã.rectorem,& priorẽ dictæ capellæ S.Mariæ Mag-
dalenæ in qua teſtator habitabat, & ulterius expreſſerit,& ſcri
pſerit ipſum d.Alex. habere curam animarum in dicta capella,
certè,& ue è nihil aliud uoluit dicere, & ſcribere, niſi eundem
eſſe ſacerdotem ſecularem,& cognoſcentem ipſum teſtatorẽ,ut
iam dixit,cum expreſſio,& deſcriptio prædicta ſynonima ſit,ad
21 illam denominationem ſacerdotis.† Et quãuis quis ex diſpenſa-
tione poſſit habere curam animarum licet non ſit ſacerdos. & p̃
abyter. Tamen iſtud nõ procedit de iure cõi,ut deduximus,ſed
ſolum ex diſpenſatione,& ex gratia,& de iure ſpeciali, quod nõ
eſt conſiderabile,ut hr̃ in l.iiij.§.j.ff.de fideicom.lib. & traditur
in l.idem Iulianus,per doct.in §.conſtat,de leg.j. & ſequi debe-
mus,quod frequenter contingit,& non quod raro,& in caſu ſpe
22 ciali.l.nam ad ea.ff.de legib.† Et attendere debemus ius cõe ad
quod ſtatutum ur̃ ſe adaptare,ad nota.in l.fin.§.in computatio-
ne.C.de iu.delib.& in l.in teſtã,& in l.quãquam.C.de teſta.mi-
li.& ibi Mod.ut ẽt per illum tex.faciuns Alex.Soc.Iaſ.& repetẽ.
fol.viij.col.iiij.in iij.nota. nu. cxxv.in l.Centurio. ff.de uulg. &
pup.& quia caſus iſti ſpeciales,non ſunt trahendi ad conſequen-
tias.l.ius ſingulare.ff.de legi.& per gl.in l. a diuo Pio,in prin.ff.
de re iudi. & quia illa præſumptio capienda eſt, ut actus ualeat.
l.quoties.ff.de reb.dub. cum uulg. Eo ẽt quia talis non põt di-
ci,ſi diſpenſatus eſt, propriè,& ſimpliciter rector habens curam
animarum, ſed ſm quid, & per diſpenſationem, quæ non eſt in
23 dubio pręſumenda.d.c.de multa,cum concor.† Et uerba debẽt
intelligi & capi,ſimpliciter,& non ſm quid.l.j.uerſi.j.ff.de don.
24 l.hoc legatum,ubi Bar.de leg.iij.† Et illa uerba notarij afferen
tia dictum d.Alex.eſſe hominem bonæ uitæ opinionis, condi-
tionis,& famæ,nihil aliud indicant, niſi ꝙ habebaẽ publicè, ut
rector habens curam animarum in dicta capella cum qualita-
tibus prædictis,ſi ueram deſcriptionem famę attẽdere uolumus
quam tradit Bart.in l.de minore.§.tormenta.ff.de q̃ſ.ubi Alex.
& Mod.Bono.alia deducunt, uolentes famam eſſe cõem, & pu-
25 blicam uocem,& opi. &c.† Nihil.n.refert quibus uocabulis qs
demonſtretur dummodo uocabula mutua uice fungant̃,& tan-
tundem præſtent,ut hr̃ in d.l.certum,& doc.ibi multa accumu-
26 lant,& in l.ſi nominatim.ff.de ꝯdi.& demon.cum ſi.† Eo etiam
qm̃ ſtatutum comprehendit nomẽ ęquipollens illi a ſtatuto ex-
preſſo,ut tradit Bart.in l.nemini.C.de aduo.diuerſ.iud. per illũ
tex.dicit ſtatutum loquens de aſſeſſore, locum habere in conſi-
liario,licet nomina iſta uideantur differre, & tradit Sign. de A-
27 mode.conſi.cclij.† Satisfactum.n.fuit ſtatuto,requirenti hanc
qualitatem, & pręſentiam ſacerdotis, & ꝙ fuerit,ut talis habi-
tus, cum iam talis qualitas interuenerit eo tp̃e quo requirebat̃,
& cui fuit appoſita,ſm Cuma. ꝯſi. cxlvj.col.ij.& conſil.clxxvij.
col.ij.& Soc.ꝯſi.lxiij.col.v.i fi.uol.j.& Frã.de Cur.ꝯſ.lix.col.vij.
28 † Et expreſſio ac denominatio facta de rectore, in nihilo diffe-
rat ab illa de ſacerdote,& ſi multum etiam non differret, ſed in
modico, nõ propterea dr̃ excedi fines ſtatuti id mandantis,cũ
iam expreſſum ſit idem ſynonime,& proximum, & uicinum,ac
contiguum ordinatis a ſtatuto, quo fit, ut non propterea dicat̃
forma omiſſa,quinimò obſeruata,ut tradit Fel.in d. c.cũ dilecta,
col.xviij.in ij.limita.& Iaſ.in l.ſi procurator,col.j.nu.viij.C.mã
da.cum alijs alleg.per Alber.Bru.ubi.ſ.ſol.lxxiij.col.j.uer.inſu
per exceſſus.& uerſi.tertia concluſio,& fol.lvij.col.ij.uerſi. viij.
29 prædicta.† Et quia in p̃ſenti caſu ſolũ dr̃ia eſt in expreſſione u-
nius nominis,ſeu alterius,non aũt quo ad effectum cum ſynon.
ma ſint ꝯñr permiſſum eſt adimplementum in iſto æquipollen-
ti, nec propterea actus debet uiciari, ut in fortioribus terminis
tradit Alex.poſt Bal.in l.ſi quis mihi bona.§. ſi coram, in ij.no-
tab.ff.de acqui.hær. & plura ad id adducit Alber.Bru.ſ.citatus,
30 fol.lxxv.col.ij.uerſi.ij. fallit. † Prout ẽt idem dicendum erit,eo
qm̃ forma tradita a ſtatuto, uirtualiter, & effectualiter ineſt in
modo,qui apparet obſeruatus in adimplendo illã, licet ſuperfi-
cialiter uideatur alius modus obſeruatus, tñ iſtud non debet at
tendi ſed ſolum illud,quod uirtualiter, & effectualiter ineſt, ut
tradunt Bal.& Alex.in l.fi.C.de procu.& Ancha.in c.canonum
ſtatuta,citatus ab Alber.Bru.ubi.ſ.allegat.alias ꝯcor.fol.lxxv.
31 col.iiij.uerſi.viij.limitatur. † Quod ſuadet nam interuenit præ-
ſentia ſacerdotis,& ſolum erratum ur̃ in eius expreſſione,qui er
ror ſuppletus oſtenditur per expreſſionem in æquipollenti fa-
ctam,& de ſacerdote & de eius reputatione, ut deduximus. Nã
dicta ſolennitas a ſtatuto requiſita non põt dici omiſſa, ſed ſolũ
per errorẽ aliter expreſſa, quę minimè habet actum uiciare, ut
tradit Soc.in d.l.ſi nominatim, & in l.j.in fi.ff.de lib.& poſthu.
Et ille proprie eſt caſus nr̃,cum iam conſtet de corpore ſacerdo
tis,& rectoris,licet eius nomen non fuiſſet expreſſum ſm teno-
rem ſtatuti,ſed aliter,quæ expreſſio minimè habet uiciare,ut ẽt
ſunt quãplures deciſio.accumulatę per Alber. Bru.in d.tract.in
rub.de poteſt.for.fol.lvij.col.ij.uerſi.ix.prædicta. Et iſtud acci-
dentale, tẽdens ad denominationem ſacerdotis, minimè habet
uiciare ſi errore notarij fuit omiſſum, & alio modo expreſſum,
idem iam importante,ſm gl.in l.ſi librarius.ff.de reg.iu. & Sal.
& alios,in l.errore.C.de teſta.cum alijs adductis per Albe.Bru.
32 ubi.ſ.fol.liij.col.j.& ij. † Quę ſatis confirmantur ex his q̃ tra-
duntur poſt gl.per oẽs ſcrib.in l. ſi quis in fundi uocabulo,de le
ga.j. Concludentes dr̃iam in qualitatibus nominum non habe-
re uiciare diſpoſitionem qñ conſtat de corpore, & non mutant
33 identitatem ipſius.† Eo ẽt qm̃ hic diuerſitas ſolũ conſiſtit circa
circunſtantias nominũ,& deſcriptionem ipſorum, quæ parũ at-
tendi debent,cum ambę ſint paris rationis,& æquę principalia,
& idem importantia,& in ſubſtantia nihil dr̃ia,quo fit,ut imple
mentum fieri poſſit etiam alio modo quã expreſſo a ſtatuto, ut
poſt gl.in uer.tranſponentes,dicunt Io.And.& d.Anto.in d.c.
cum dilecta,& Abb.conſi.xcviij.ſtatut.q.aj.uo.ij.& traditur per
doc.per illum tex.in l.hac conſultiſſima.C.qui teſta.fac.poſ.&
in l.j.ff.de lib.& poſth.& alia adducit Alber.Bru.in d.tract.fol.
xxxvj.col.ij.uerſi.ij.limitatur.& fol.xliij.col.j.uerſi.ix prædicta
34 concluſio.† Pręterea ſi mentem ſtatuti conſiderare & attẽdere
uolumus,uti tenemur.l.cum mulier.ff.ſol.mat.& ibi doc.ꝯcor.
adducunt ut idem firmant poſt gl.ord.in l.tale pactum.§.fin.ff.
de pact.Vere illa fuit,ut tollerentur fraudes,& falſitates,& illis
obuiaretur ultra ſolemnitates a iure ciuili requiſitas interue-
niente præſentia ſacerdotis ſeu religioſi, qui reputaretur,ut ta-
lis,in contrata,& capella in qua teſtator habitabat, & propter
iſtum finem,& effectum diſpoſuit neceſſariam eſſe præſentiam
d.ſacerdotis,qui a notario deberet nominari,& deſcribi,quali-
tatibus,& circunſtantijs ibidem expreſſis.Et quoniam uere in-
teruenit ſacerdos,& ſecutus fuit effectus, & finis principalis a
ſtatuto iam conſideratus,licet expreſſio, & deſcriptio illarum
qualitatum,& circunſtantiarũ fuerit per notarium, alijs nomi-
nibus idem importantibus facta,q̃ a ſtatuto exprimebatur,non
35 propterea actus uiciari debet. † Quoniam intentionẽ,& men-
tem ſtatuentis conſiderare debemus,& non uerba.l.iuriſgentiũ
§.quod fere.ff.de pact.& per Bal.& alios in l.nõ codicillum.C.
de teſta cum alijs adductis per Alber.Bru.in d.trac.fol.xlv.col.
36 iij.uerſi.ſextus effectus,& col.iiij.uerſi.fallit,ut dixi.† Et iſto ca
ſu,licitũ erit formam,& ſolemnitatem adimpleri poſſe in equi
pollenti,ſm Bald.in l.ſi duo patroni.§.ſi quis iurauerit, colũ.ij.
uerſi.quæro quod dicitur, & uerſi.xj.dicitur.ff.de iu.iur. & tra-
dunt doc.poſt Bal.in d.l.ſi quis mihi bona.§.ſed quid ſi manda-
uit,& eſt bonus tex.in l.fi.in fi.ff.mand.& tradunt omnes poſt
Bar.maxi.Soc.col.j.in ult.notab.in l.Gallus.§. & quid ſi tantũ.
ff.de lib.& poſth.& idem Brun.ubi.ſ.fol.lxxv.col.j.in prin.uer.
37 prædicta regula.† Rurſus modicę,& leuis ſolemnitatis, & for-
mę eſt,an quis exprimatur uno nomine ſeu alio,idem tñ impor
tante,& iſta leuis ſolẽnitas conſiderando effectum de quo dixi
mus,& qui uere interuenit nõ erit magnę importantiæ, ꝯñr nõ
ita punctaliter conſideranda,ſi iam alio modo fuit adimpletum,
& illa omiſſa non habebit actum uiciare,ſm Bar.in l.l.cuia.ff.
de uecula

de accuſa.& tradunt oẽs in l.j.ff.de liber.& poſth.& Iaſ.in l.uni
uerſis,in fi.C.de precib.impe.offer.& per oẽs in d.l.hac conſul-
tiſsima,poſt Bar.in l.j.in fi.ff.de uent.inſpi.cum alijs plene ac-
cumulatis per Alber.Bru.in d.tract.fol.xxxv col.ij.uerſ.octaua
concluſio,& col.iij.uerſi.limitatur aũt,& fol.lix.col.j.uerſi.xix.
limitatur.Ex iſtis ſatis aperte,& pleniſsime conſtat, adducta in
ↄ̃rium minime obſtare,qm̃ ſolemnitas,& forma tradita a d.ſta
tuto iam uere fuit obſeruata,& expreſsio facta per notariũ eun
dem præſtat ſenſum,quẽ illa a ſtatuto requiſita, & ſatisfactum
fuit ſtatuto per expreſsionem factã,ut ea q̃ pluribus capitib. &
cauſis.ſ̃.ſigillatim adductis oſtendimus. Nec obſtat dictũ Iaſ.
in d.l.j.col.iiij.in fi.nu.xxv.ff.de lib.& poſth. aſſerentis ſe con-
ſuluiſſe ſuper ſtatuto Bono. cuius forma, & ſolemnitas non
põt adimpleri in æquipollenti. Nam ibi minimè declarat facti
contingentiã,& quid diuerſum a forma a ſtatuto requiſita inter
ueniſſet,& ea eius dictis,ita incertis non põt inferri ad caſum
præſentem,in quo uere interuenit ſolemnitas d.ſtatuti,quod in
nullo habet obſtare prædicto teſtõ,& eius ualiditati,ut deduxi
mus.Ex quibus conſtat, ꝙ ſi in terminis caſus præſentis con-
38 ſuluiſſet oppoſitũ non bene dixiſſet,nec conſuluiſſet. † Aduer-
tendum inſuper eſt,qm̃ ſtatutum illud ſub Rubri.de proba. in
uerſi.preterea dicimus,diſponens teſtm̃, & ultimam uoluntatẽ
non poſſe probari per teſtes,locum habet,& procedit qñ nulla
appareret ſcriptura,& ſolũ producerẽtur teſtes ad probationẽ.
Verum qñ adeſſet ſcriptura,ut adeſt in caſu præſenti,tunc bene
poſſunt adduci teſtes ad corroborationem,& coadiuuationem
ipſius ſcripturæ,ut idem ſtatutum diſponit in uerſic. ſaluo, ꝙ ſi.
Et teſtes iſto caſu producendi,optimè coadiuuabunt teſtamen
tum,& ultimã uoluntatem, & ſcripturam ſuper ipſius factam,
quatenus deperſe ſola non complecteretur omnia, quo fit, ut
ſcriptura præſentis teſtamenti bene poſsit cõprobari,& coadiu
uari per teſtes,& pleniſsimũ ambæ ſimul iunctæ,& mixtæ pro-
✱ ducent effectum,ut tradit optime Bal.quem reliqui oẽs* cõiter
ibi ſequuntur,in l.certi conditio.§.quoniã.ff.ſi cer.pet.Conclu-
dentes,ꝙ ſi ſtatutum ſimpliciter excludit probationem facien-
dam per teſtes,non dr̃ excludere illã quę fit mixtim, per teſtes,
& ſcripturam,& ſequitur Alex.conſi.lviij.in præſenti cã, in fine
uol.iiij.& q̃plures alij doct.citati per Dec.in d.§.quoniam col.
fi.nu.viij.q̃uis.n.ſtatutum annullet inſtrm̃,ut puta quia nõ inſi-
nuatum,uel ex alio capite, tñ ſi rei geſtæ ueritas probatur per
teſtes,ualebit actus, licet non ualeat inſtrm̃, ut tradit Pau. de
Caſt.conſi.cij.notanda eſt,& plenè hr̃ poſt Bal.Imo.& Paul.de
Ca.per doct.in l.ſeruum filij.§.eum qui,de le.j. ¶ Et licet aliud
ſtatutum de quo.ſ̃.qñ fit teſtamentũ,uel ultima uoluntas requi
rat illã ſolẽnitatem,de qua iam diximus,tñ minimè habebit ob
39 ſtare,ex iam deductis. † Eo ẽt quoniam prædictum ſtatutũ in
uerſi.ſaluo ꝙ legata,expreſſe diſponit,ꝙ ſi forma ibidem requi
ſita non fuiſſet ſeruata,nihilominus ualida erunt legata,& fidei
commiſſa particularia,& uniuerſalia relicta in dicta ultima uo
luntate,& pręſtanda erunt per hæredem inſtitutũ,ſi talis hæres
in dicta ultima uoluntate inſtitutus ſit talis,cui ab inteſtato de-
feratur dicta hęreditas, ut proprie eſt ĩ caſu præſenti ĩ ipſo Bar
tolomæo inſtituto qui dicto teſtatori ab inteſtato poterat ſuc-
cedere,& quo ad iſtũ effectum ẽt non ſeruata illa ſolẽnitate, &
forma tale teſtamentũ,& ultima uoluntas,iam ſortiretur effe-
ctum,ut dictus Bartolomæus hæres inſtitutus, cogi debeat ad
præſtandum,& legata,& fideicõmiſſa tanq̃ grauatus, & ſucceſ-
ſurus ab inteſtato,& omnibus illis,qui in d.teſtõ,& ultima uo-
lũtate ſunt honorati,& nominati,& hoc modo reddetur ualida
diſpoſitio in uim ultimæ uoluntatis ut in ſimi.tradit Bart.in l.j.
col.fi.C.de ſac.ſan.eccl.& in l.nemo põt,in princ.de lega.j. ubi
oẽs tangunt maxime repeten.& plura ad id adducit Albe.Bru.
40 in d.trac.fol.xlvj.col.j.uerſi.& ad prædicta facit. † Vt in ſimili
dicimus,qũ teſtamentum continet clauſulam codicillarẽ, nam
ſi non poterit ualere,ut teſtamentũ,ualebit in uim codicillorũ,
ut uenientes ab inteſt.p̃p dictam clauſulam uideantur grauati
obſeruare omnia in teſtõ diſpoſita,ut pleniſsimè per Bar.in l.j.
ff.de iu.cod.citantem ad id iura,& per oẽs in l.fi.C.de codicil.
& per ſcrib.inſt.cod.& plenè proſequitur Alber.Bru.ubi.ſ̃.fol.
liij.col.iij.& iiij.ac ſeq.uerſic.& quia iſta eſt alta materia. Quæ
clauſula codicillaris expreſſa apparet per ipſum teſtatorem, uo
lentem uti remedio prædicto,ut ualeret etiã ſua diſpoſitio iſto
modo.Et eſto ꝙ d.ſtatutũ requirat illam ſolẽnitatem, & formã
in teſtõ,tamen nihil dicit de codicillis,& an ad illos poſsit ex-
tendi,plenè traditur per Bar.& oẽs in l.ij.de leg.j. Verum quia,
loquitur ẽt de ultima uoluntate,dicimus dictã formã iam fuiſſe
ſeruatam,& dictum ſtatutũ,ſeipſum declarare in illo uerſi.ſal-
uo ꝙ legata.&c.ut licet forma prædicta non eſſet ſeruata,tamẽ
ualebit diſpoſitio,ut codicillus,& ut ultima uoluntas,qñ inſti-
tutus fuit ſucceſſurus ab inteſtato,quo ad effectum præſtãdi le-
gata,& fideicommiſſa,ac relicta omnia honoratis,& uocatis in
41 d.teſtõ,& ultima uoluntate. † Et quoniam ſtatutũ, ſeipſum in
hoc gloſat,& declarat,non opus eſt recurrere ad aliam gloſatio
nem legalem,ut dicit Bal.in auct.niſi rogati,col.ij.uerſi. & per
42 hoc ſoluitur.C.ad treb.† Et tanto magis ſuperius concluſa lo-
cum ſibi uendicabunt,quia dictus Bartolomęus hęres inſtitu-
tus ſeruata ſolẽnitate iuris,& ſtatutorũ dictam hęreditatẽ adi-
uit ex teſtõ p̃dicto,& uirtute illius plures actus geſsit, ut hęres
teſtamentarius,requirendo do.Conſtantiam uxorẽ relictã dicti
teſtatoris & uſufructuariam,ꝙ deberet ſatiſdare.&c. Per quos
actus tale teſtamentum iam approbauit,ẽt ſi forma requiſita nõ
fuiſſet ſeruata,& recedere ulterius a dicta approbatione nõ po
teſt ut eſt tex.apertus,& ibi oẽs tradunt in l.non dubium.C.de
teſta.& in l.ij.C.de fideicõ.ubi doct.maxi.Iaſ.iſtud ſequuntur,
adducentes ↄcor.quas,& plures citat Alber.Bru.in d.tract. fol.
lxj.col.ij.& iij.uerſic.xxviij.limitatur,& faciunt quæ habentur
43 in regula,quod ſemel,de reg.iu.li.vj.† Nec ipſe Bartholomæus
poteſt uenire ↄ̃ aditionem hæreditatis per eum factam, eo quia
minor.Nam legitimè,& formiter facta oſtenditur, & aduerſus
eam nullam hucuſq; petijt reſtitutionem in integrũ, ↄ̃ũr rema-
net firma.l.quod ſi minor.§.Sceuola.l.& ſi ſine.§. ſed quod pa-
pinianus.ff.de minor.l.fin.C.de repud.hæred.& per totum.C.ſi
44 min.ab hęre.ſe abſtin.† Eo ẽt quoniam nulla apparet lęſio,nec
damnum propter aditionem prædictam,ↄ̃ñr ceſſabit reſtitutio
l.nam,& pręter.§.ſi minor.ff.de iu.iuran.l.quod ſi minor.§.nõ
45 ſemper.ff.de minor. † Nec omiſſa cã teſtati ipſe Bartolomæus
poterit recurrere ad cauſam inteſtati,& ea hoc fraudare lega-
tarios fideicommiſſarios,& alios,obſtat.n.totus ille tit.ff.&.C.
ſi quis omiſ.cau.teſta.cum alijs ibidem adductis per doc.maxi.
46 Iaſ.in l.j.de leg.j.nu.xviij.& reliquos Mod. † Nec ẽt poteſt uti
utroq; remedio teſtati,& inteſtati. Iſta.n.non compatiunẽ, nec
inſimul cõcurrere poſſunt,cũ cã teſtati excludat illam ab inte-
ſtato.l.q̃diu.l.illud.ff.de acqui.hære.cum uulga. Neceſſe igitur
habet Bartolomæus ipſe in una prædictarum perſiſtere,& quã-
cunq; elegerit aſtrictus eſt omnia diſpoſita a teſtatore adimple-
re,& obſeruare,ut euidentiſsimè oſtenſum, & deductum fuit.
47 † Ad ultimũ,in quo dicebatur,an ipſa do.Conſtantia obligata
eſſe ↄficere inuentariũ,& ſatiſdare de utendo uſufructu arbitrio
boni uiri,& ſi pręcicta ritè, & rectè nõ adimpleuiſſet,an adhuc
fecerit fructus perceptos ſuos,& poſsit dicto uſufructu priuari,
ex quo de iurę ur̃ teneri prædicta adimplere.l.j.§.recte.ff. uſu-
fruc.quemad.cau.cum alijs allegatis per Pau.de Caſt.ↄſi. exc.j.
anteq̃ ueniam,col.j.& Ale.conſi.lviij.poſſet dubitari,colũ.iij.&
48 iiij.uol.iij.& Cor.ↄſi.cccij.plura,uol.j.† Et circa ſatiſdationẽ
hr̃ in d.l.j.in prin.& in.§.habet,& in l.j.& iiij.C.de uſufru.& in
l.hac edictali.§.his illud.C.de ſecun.nup.& ibi Bald.& Saly.&
per Cano.in c.fi.de pigu.poſt gl.& Ale.d.ↄſi.& Cor.ↄſi. clxxx-
49 vij.col.ij.uol.ij.† Et implementum iſtorum non ur̃ potuiſſe re-
mitti d.Conſtantiæ per ipſum teſtatorẽ,ut tradunt oẽs in d.l.j.
& iiij.C.de uſufr.& Alex.d.ↄſi.lviij.& plenè repet.in l.Titia.§.
Titia,de leg.ij.q.xlix.& lj.& alijs ſeq.cu ſi.¶ Aduertendum eſt
quoniã in caſu pręſenti teſtator dictæ d.Conſtantiæ remiſit oĩa
prædicta,& licet Bar.in l.nemo põt,col.j.uerſic. oppono.C.de
uſufr.& col.ij.uerſic.quęrit Dyn.C.de uſufru.& doc.ibi omnes
maxi.Iaſ.in j.lectu.nu.lj.& ſeq.& in ij.lectu.num.lxv.& alijs, &
repetẽ.ibidẽ tãgentes hos articulos,& difficultatea multa addu
50 cant.† Nihilominus quo ad præſentẽ caſum qñ confectio inuẽ
✱ tarij fuit remiſſa,uera,& * cõis eſt ↄcluſio, uſufructuariam non
teneri facere inuentariũ,ſcḋm ſolẽnitatem de qua in l.fi.C. de iu.
delibe.Sufficit.n.illã facere aliq̃ deſcriptionem de illis bonis,ut
firmat Ale.in d.ↄſi.lviij.col.ij.uerſ.poſito ergo,& prius iſtud uo
luit Pau.de Ca.in l.cũ tale.§.Titius,uerſi.dicebatur ↄ̃riũ,& uer.
ſeq.ff.de ↄd.& dem.& ponit Iaſ.in l.cũ neceſsitate.C.de fideic.
& Dec.ↄſi.av.u ſo,nu.aiij.& ſeq.& col.fi.poſito inter illa al.ↄſi.
de per ſe impreſſa,qḋ eſt ccccxv.& in ſpecie iſtud firmat Corn.
d.ↄſi.ccciij.col.pen.uerſic.deueniendum eſt.uol.j.& ſequuntur
repet.in d.l.Titia.§.Titia.q.lj.& lv.Concludẽtes,ꝙ ſi ipſa uxor
uſufructuaria inuentariũ non conficeret,non propterea incide-
ret in ſuſpicionem furti.Et quoniã ab ipſa d. Conſtantia facta
apparet talis deſcriptio bonorum,ex ea iuuatur, & uſufructu
minimè

51 minimè priuari debet.† Et ſi nullã deſcriptionẽ feciſſet, adhuc idem dicendum eſſet, qm̃ ſuperius dicta in oppoſitum ceſſant, qñ per teſtatorem fuiſſet hæres inſtitutus poſt mortẽ uxoris, uel poſt tranſitum ad ſecunda uota, ut fuit iſte Bartolo. Iſto.n.caſu uxor legataria de facto utens uſufructu non ꝯfecto inuentario, nec præſtitis cautionib. priuanda non eſt dicto uſufructu, cum non ſit perſona hæredis, cui talis cautio debeat præſtari, ita pulchre tradit Areti.in l.filius a patre, col.viij.in prin.ff.de liber.& poſth.referunt, & ſequuntur repe.in d.§.Titia.q.alix.circa fi.& q.lv.circa fi.Ceſſat etiam obiectio qm̃ ipſa iam requiſita fecit dictam deſcriptionem, & cautionem pręſtitit, & merito oẽs fructus per eam percipiendos faciet ſuos, nec ulterius ea cauſis prę
52 dictis poterit dicto uſufructu priuari.† Et illos fructus quos ante petitam cautionem percepit ẽt ſuos fecit, nec ad illorum reſtitutionem tenetur, cum bona fide perceperit, ſecundũ Bart. in l.uxori, in fi.ff.de uſufr.leg.& Bal.in l.j.col.fi.& Saly.& Pau. de Ca.C.de uſufr.& Bal.& Pau.de Ca.in l.iiij.co.ti.& Ale.in d. l.uxori, in fi.in addi ad Bar.& Barb.in c.fi.de pig.& repet.in d. §.Titia.q.lij.& Dec.d.ꝯſ.av.nu.ij.& ſeq. Parihus Bon.

SVMMARIVM.

1 *Statutum excludens a succeßione filiam dotatam, includit non dotatam pluribus cauſis.*
2 *Filia excluſa ſtantibus maſculis, intelligitur de maſculis agnatis, non de cognatis.*
3 *Statutum excludens fœminã propter maſculos, intelligitur dummodo maſculi ſint hæredes.*
4 *Et debent eſſe hæredes uniuerſales, non particulares.*
5 *Hæredum appellatione, ueniunt uniuerſales, non particulares.*
6 *Dos etiam cõſideratur in filia ingreſſa monaſterium, quæ poteſt eſſe apta ad dotem, & dici poteſt dotata.*
7 *Statutum loquens de dotata, non uerificatur in ea, cui pater certã pecuniam reliquit.*
8 *Statutum loquens de dote, intelligitur de dote limitata, & taxata a lege.*
9 *Clauſula, omni meliori modo, &c. quos effectus producat, & ſeq.*
10 *Filia excluſa propter agnatos, ſi eſt præterita illis minimè inſtitutis, poteſt dicere teſtamentum nullum.*
11 *Dummodo ipſa cum alijs ad ſuccedendum admitti poßit.*
12 *Præterita, ius dicendi nullum communicat alijs.*
13 *Poteſt quis opponere de iure tertij, eo nolente, ſeu non contradicente quando tale ius eſt ipſo iure excluſiuum iuris agentis, & alterius.*
14 *Item de dicto iure opponere poteſt, & ſi ipſo iure non excluderet ius agentis, quando illud tendit, ad hoc, ut etiam alijs proſit.*

CONSILIVM LXII.

STATVTVM Præſens a ſucceſsione filiam do-
1 tatam ſolum excludit.† Includitq; propterea non dotatam, quam circa ſucceſsionem in puris terminis iuris cõis reponit, ut ſentit Bal.in l.ſi uiua matre, in j.no.C.de bo.mater.& Pau.de Ca.ꝯſ.ac.ſuper eo, de quo quæritur, quod, & a ꝯtrio ſenſu ipſius ſtatuti apertè colligitur, & tale argumentum ualidum eſt, ſm Bar.& alios in l.j.in princ.in fi.ff.de offi.ciuo.Et quia ſtatutum interpretãdum eſt, ut minus corrigat ius commune, q̃ ſit poſsibile, ad plenè tradita poſt glo. & alios, per Ale.& Moder.in l.fi.§.in computatione.C. de iure delibe.& quia unius excluſio, eſt aliorum incluſio.c.nonne, de
2 pſumptio.l.cũ ptor, in prin.ff.de iudi.† Rurſus ſtatutũ filiã fęminã excludit ſtantib.maſculis, qđ quidẽ intelligendũ eſt de maſculis agnatis nõ ãt đ maſculis cognatis, ut plenè iſtud probat Soc. adducens iura, & rõnes ꝯſ.xxaj.proſequendo ordinẽ, col.j. & ſeq.uol.j.Soror igitur Marga.filia teſtatoris, uirtute dicti ſtatuti non apparet excluſa per iſtos maſculos cognatos a teſtato-
3 re inſtitutos.† Præterea filia excluditur a ſucceſsione per ſtatutum extantibus maſculis agnatis, quod profecto illam recipit interpretationem, ſi maſculi prædicti extãt, & hæredes ſunt eo tempore quo tractatur de fillę excluſione, ut tradit Bart.in l.ij. §.uidendũ.ff.ad tertul.per tex.in l.in ſubſtitutione.§.non ſimili ubi Bal.& alij no.ff.de uulg.& pup.& Bar.in l.ſeruo legato.§.ſi.
* teſtator, de le.j.& eſt * cõis ſententia, ut uoluerũt q̃plures doctam legendo, q̃ conſulendo, citati per Deci.ꝯſi. ccclaavij.uiſo
4 motiuo, col.fi.† Nec ſatis eſt eos eſſe pro parte certa, ſeu in legitima hæredes, neceſſe namq; eſt, ꝙ ſint uniuerſales, ut excludat ipſa filia, uirtute dicti ſtatuti facti fauore agnatorum, ut dicę

Pau.de Caſt.ꝯſi.cccxlvij.ſuper primo puncto, colum.j.& refert Alber.Bru.in trac.de ſtat.fœmi.exclud.in a.arti.prin.q.iiii.fol. lj.col.iij.uerſi.& prædicta opinio Imo.& in xij.artic.prin.q.j.&
5 vj.& in iij.artic.prin.† Et ſatis id ſuadetur, qm̃ appellatione hæredum, ueniunt uniuerſales tantum, nõ aũt particulares, nec ſingulares.l.quædam.§.nihil.ff.de eden.& ibi doc.tradunt, ut facit Bal.in l.emptore, col.iij.C.loc.& plura ad idem adducit Franc. Cur.ꝯſi.lxxxii.capio primum, col.iiii.& v.uerſic.requiritur iſta qualitas, nec obſtabunt quę in caſu præſenti dicit Dec.in l.filiæ dotem, col.fina.C.de colla.ceſſant.n.ex his quę ſtatim dicemus.
6 † Prout ẽt ſtatutum prædictum filiam excludit mediante dote, & ſi dotata ſit, quod ẽt in Moniali optimè adaptari põt, cũ ſpirituale ꝯhat matrimonium, & illi monaſterium ingredienti poſſit dos aſsignari, ut concludit Bal.nouel.in tract.de do.in j.par. col.iii.uer.alio modo, & tertio, & ut a ſucceſsione iſta excludat, neceſſarium eſt ꝙ dotata ſit, tẽpore quo ſuccedere uult, alias ad ſucceſsionem admittetur, ut uoluit Bar.ꝯſi.axxj.quidam deceſſit, & Bal.in l.ſi mater.C.de ſuis, & legi.Pau.de Caſt. & Roma. quos refert & ſequitur Dec.ꝯſi.aaiiii.& pro uirili, col.ij.nu. vj.
7 † Nec tale ſtatutum poterit habere locum in illa filia, cui pater reliquit certam quantitatem uel in ea in qua non potuit explicare officium dotationis, ut plenè traditur per ſcribẽ.in l. Titio centum.§.Titio genero.ff.de condi.& demon.& per oẽs diffuſius in rub.ff.ſol.mat.& per Iaſ.poſt alios per eum citatos in l. ſi extraneus.ff.de condi.cau da.& Alexã.conſi.aiij.circa primum dubium, col.iii.& alijs ſeq.uol.iii.Qui loquuntur quãdo relictũ eſt pro dote, quod utiq; ſine difficultate aliqua procedit, quãdo dotis ſeu matrimonij nulla habita eſt mentio, non obſtan.dictis per Bar.in l.quod autem.ff.de iure dot. Optimè, & ſufficienter ſublatis per Ex cellentiſsi.& Reuerendum do.Conſulentẽ.Cum igitur in illo relicto facto per teſtatorẽ ſorori Margharitæ eius filiæ, non poſsit dari aliqua aptitudo, ut relictum uideatur pro dote, merito concludendum erit ipſam non fuiſſe in aliquo do
8 tatam.† Eo magis, cum ſtatutum ſolum excludat eam, ſi dotata ſit, & ſi mediante dote, nihil ulterius exprimendo, quo fit, ut intelligi debeat de dote limitata a lege, ſm Saly.in l. ſancimus, col.fi.uerſ.quinimmo.C.de nupt.& in auct.res quę.C.commu. de lega.ubi Iaſ.nu.xxviii.concord.adducit, & eundem Salyc.in auct.nouiſsima, col.fi.C.de inoffic.teſta.cum alijs collectis per Dec.ꝯſi, clxxa.uiſa renunciatione, col.ij.num.ij.& iunctis accumulatis per Iaſ.in rub.ff.ſol.ma.col.vi.& vij.nu.aav.& alijs ſeq. & per Anto.Corſe.in tracta.de minimis, quem inſeruit in ſuo
9 tract.de pote.reg.† Nec in aliquo poteſt ſuffragari aduerſarijs illa clauſula, omni meliori modo.&c.ex mẽte Bal.in l.quoties. C.de hære.inſti.cum alijs adductis in ꝯſi.qm̃ in teſtamento de quo agitur minime apparet deſcripta.& non entia non poſſunt eſſe qualitates aliquæ.l.eius qui, in prin.ff.ſi cer.peta. Tum etiã qm̃, & ſi deſcr.pta appareret, & uirtus iſtius clauſulæ in plurib. magna ſit, ut poſt antiq.tradunt Fely. & Deci.in c. cum ſuper, circa fi.de offi.deleg.& poſt Bar.tradunt omnes in l.j.§.ſi quis ita.ff.de uerb.obl.maximè Lancelot.Galliau.col.viii.& ia. nu. vj.& vij.& Alber.Bru.in tract.de forma, fol.mihi.liii.col.j.uerſ. & ꝙ hæc clauſula. Tamẽ quia in caſu pręſenti expreſſus eſt modus aptus ad purum legatum, & penitus ineptus ad inſtitutionem, ſolum intelligenda uenit ſm expreſſa, ſm Fel. in d.c.cum
10 ſuper, in fine, quem ſequitur Galliau.ſuperius citatus.† Præterea ſtatutum illud filiam dotatam excludit a ſucceſsione ſtantibus maſculis agnatis, & qm̃ agnati maſculi non fuerunt uniuerſaliter inſtituti, ſed alij extranei, & iſta ſoror Margherita filia reperitur præterita, merito tale teſtm̃ paternum reddit nullum, cum ceſſet ratio ſtatuti, qua pater poterat præterire, ut cõcludunt Are.& Soci.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum, col.ii.ff.de libe.& poſth.aſſeren.pro hac opi.conſuluiſſe q̃plures ſolemnes doc.rationibus, & iuribus per eos adductis, omiſſa diſtinctio. Ale.ibi, & in d.l.filiæ dotem, & in l.ut liberis.C.de colla. conſiderantis an filia eſſet in poteſtate, an pręterita, ꝯ quam tenet ibi Soci.& Claud.& demum Dec.in d.l.filię dotem, col.fi. reſpondentes ad doctri.Bar.in l.j.§.pr̃, de coniungen.cum emancipa. liber.& alijs adductis per Alex.ut ẽt facit Lancelot.Galliau.in d.§.& quid ſi tantum.nu.lj.& plenè proſequitur Alber.Brun.in d.trac.in x.arti.princ.q.iui.qui ſequi vr̃ opin.Alex.cuius dictis optima accommodatur reſolutio ex traditis per Barto.& alios in l.ſi filiusfa.§.cum quis, de leg.j.& per Dec.in d.l.filiæ dotem,
11 col.fin.Soci.& Galliau.ubi ſupra.† Qui Dec.concludit filiam præteritam poſſe dicere teſtamentum nullum, dummodo quòd ipſa

ipſa admittatur ad ſuccedendum una cum fratribus ſuis inſtitu
tis ſolũ in legitima. Prout in caſu præſenti, ſuo arbitrio mona-
ſtarium in quo profeſſa eſt, ſuccedere poterit, una cum illis, ad
plenè tradita in c. in præſentia, de proba. per Areti. Soc. & alios,
in l. j. ff. de uulg. & pup. per Bar. & alios in auctẽ. ingreſsi, & in
12 auct. ſi qua mulier. C. de ſac. ſan. eccl. † Et quia ipſa præterita cõ
municauit beneficium dicendi tale teſtm̃ nullum ipſis ſuis fra-
tribus inſtitutis in legitima tantum, qui id aſſerunt ea minimè
inuita, nec reluctante, & ꝯ inſtitutos extraneos poterunt dicto
remedio uti. l. ſi poſt mortem. §. fi. ff. de bon. poſ. ꝯ tab. ubi Bart.
plenè attingit, & ita concludit, cum alijs citatis per d. Conſulen
tem poſt Ale. & Dec. col. iij. & iiij. in l. poſthumo. C. de bo. poſ.
ꝯ tab. Ad cuius ſenſum in terminis noſtris optimè facit doct. in
13 Bar. in l. ii. uerſi. oppono, ꝙ de iure. ff. de excep. rei iud. † Volen
tes quem licite poſſe opponere de iure tertij, etiam prorſus ex-
tranei, qñ illud ius eſt excluſiuum iuris alterius, & agentis ipſo
iure, ut eſt præſens ius propter preteritionẽ ipſo iure excludẽs
inſtitutos, ſiue ille tertius uellet, ſiue non. Et potiſsimũ quando
tertius non ꝯdicit, ut propriè eſt in pſenti caſu, per l. j. de excep.
rei iudic. iuncta l. filio preterito, de iniuſt. rup. cum alijs ibidem
allegatis per Bar. cuius dictis concordant quæ ipſe dicit in d. §. fi.
& quæ ponuntur poſt Ioan. Andr. per Cano. in c. mandatum de
14 reſcrip. cũ alijs adductis per Ale. in addi. ad Bar. in d. l. ii. † Vbi
Bar. uerſ. quandoq; ius tertij, & concludit, ꝙ licet ius tertij ipſo
iure non elideret intentionem agentis, tamen qñ illud tẽdit ad
hoc, ut & proſit alijs, põt ille alius uti dicto iure tertij, per d. l. ſi
poſt mortem. §. fi. Quibus conſideratis conſtat apertè ex pluri-
bus ipſam ſororem Margharitam filiã teſtatoris, non fuiſſe iſto
caſu, & ſtante facti contingentia per d. ſtatutum excluſam a ſuc
ceſsione paterna, nec poſſe dici dotatam, ꝯſ͂t fuiſſe præteritam,
& per talem præteritionem, teſtm̃ paternũ fuiſſe redditũ nullũ,
qua nullitate, & quo remedio uti poterunt fratres ſui hæredes,
inſtituti in legitima tantum, & qm̃ uicium iſtud oculatim oſtẽ
ditur, impedimento erit ſcriptis hæredibus, poſſe uti remedio
poſſeſſorio, ſm̃ plenè, & eleganter deducta per dominũ Conſul
torem peritiſsimum, & fratrem honorandum, cuius dictis con-
cedo, de ſubſcriptione requiſitus. &c. Partiſius Bono.

SVMMARIVM.

1 *Hæres grauatus fideicommiſſo conditionali interim cogitur præ-*
ſtare cautionem de qua in titulo ut lega. nomi. caue.
Fallit, quando fideicommiſſum fuiſſet extinctum.
2 *Dictio uidelicet, eſt limitatiua & reſtrictiua.*
3 *Diſpoſitio relatiua reſtringitur ad relata, & ſecundũ illa limitatur.*
4 *Quando teſtator ad fideicommiſſum uocat ſuperuiuentem, ex inſti*
tutis per eum, ſi nullus eorum ſuperuiuit fide commiſſum expirat,
nec ueniunt filij præmortuorum.
5 *Vnius perſonæ incluſio eſt aliarum excluſio.*
6 *Non expreſſum a teſtatore ommiſſum dicitur.*
7 *In ſubſtitutionibus & fideicommiſſis, attenditur illa regula, in qua*
dicitur, hoc caſu non loquitur ſubſtitutio.
8 *Caſus ommiſſus a teſtatore remanet decidendus, ſecundũ ius cõe.*
9 *Fideicommiſſum conditionale, non tranſmittitur, etiam ad ſuos fi-*
deicommiſſario moriente pendente conditione.
10 *Filij poſiti in conditione, non cenſentur diſpoſitiuè uocati.*
11 *Fideicommiſſum factum ſub conditione mere uoluntaria, non ex-*
tenditur ad alium caſum non expreſſum.
12 *Nec facienda eſt extenſio de perſona ad perſonam.*
14 *Dictio, &, copulatiua eſt, & requirit concurſum omnium.*
13 *Si ad fideicommiſſum uocantur ſuperuiuentes, & filij præmortuorũ,*
an ipſi dicantur uocati, & nu. 14.
15 *Qualitas filiorum maſculorum, quando & quo caſu procedat.*
16 *Coniecturata mens teſtatoris attendi debet.*
17 *Dummodo coniecturæ colligantur ex uerbis prolatis per teſtatorem.*
17 *Quo caſu procedat illud in quo habetur, aliquid haberi pro expſſo*
ſi teſtator idem diſpoſuiſſet, ſi de eo cogitaſſet.
19 *Differant fideicommiſſa relicta ab aſcendẽtib. uel a tranſuer. alib.*
20 *Grauatus fideicommiſſo conditionaliter, defecta conditione, poteſt*
de rebus illis ſuo arbitrio diſponere.
21 *Ius accreſcendi ceſſat in perſonam legatarij, quando alter collega-*
tarius legatum acceptauit, licet poſtmodum moriatur, & nu. 25.
22 *Prælegata, an & quando includantur in fideicommiſſo uniuerſali.*
23 *Fideicommiſſum immediatè ſequens, referendum eſt ad proxima.*
24 *An & quando fideicommiſſum uideatur factum coniunctis tantũ,*
uel omnibus inſtitutis.

CONSILIVM LXIII.

1 DOMINVS Cornelius † a ſuis nepotibus aſtringi
non põt ad præſtandum cautionem illam, de qua
in titulo ut leg. no. caue. ea quidẽ ratione, quoniam
fideicommiſſum iniunctum ſibi ſuiſq; fratrib. per
eorũ patrem iam expirauit & extinctum fuit, quo caſu fruſtra
toria cautio petita præſtaretur cum certum ſit dicto fideicom.
in præſenti locum non eſſe. l. hæc ſtipulatio. §. diuus. ff. ut lega.
nomi. cau. cum concor. & ꝙ fuerit & ſit extinctum, ac expiraue
2 rit, apertè deducitur, conſideratis uerbis dicti fideicõ. † In quo
cõis pater, primo inſtituendo dictos filios ſuos hæredes, illos
inuicem ſubſtituit uulgariter & per fideicõ. non ſimpliciter in-
ducendo fideicõ. reciprocum ſed limitatè, & reſtrictiuè ac de-
claratiuè, ut patet ex illis uerbis hoc modo uidelicet. l. in uendi
tione. in prin. ff. communia præd. l. fina. C. ex quib. cau. in integ.
reſti. non eſt neceſſ. l. non eſt neceſſe. ff. de bon. liber. §. nos aut.
inſt. de auctor. tutor. c. ex his de proba. cum alijs allegatis per
Dec. conſi. xlvij. Et pro uiribus. col. ij. & ꝯſi. xj. Negari non põt.
3 nu. xv. poſit. inter illa. d. ꝯſi. de per ſe impreſſa. † Et tale fideicõ.
relatum ad dictum modum & formam limitatũ, & reſtrictum
neceſſario intelligendum uenit ſm̃ illam, & terminos & quali-
tates ipſius. l. in teſtamẽ. ff. de cond. & demon. & per Bar. in l. ſi quis
ſeruum. §. fi. de leg. ij. & in l. j. ff. de recept. arbi. uulgar. & cũ fue
rit limitatum, producere debuit limitatum tantum effectum, &
non alium. l. cancellauerat. ff. de his quæ in teſta. del. in l. in agris
ff. de acquir. rer. domi. & quia teſtator appoſuit illa uerba, hoc
modo importantia demonſtrationem ad oculum, & intellectũ.
l. j. in prin. ff. de ope. no. nunc. ubi Bar. & oẽs, & Fran. de Cur. ꝯſ.
4 lj. col. vii. uerſi. meminit Alex. † Cõis igitur pr̃ reſtringendo fi-
deic. uoluit illud locum ſibi uendicaſſe, qñ aliqui uel aliquis ex
filijs ſuis decederet ſine liberis maſculis legitimis, & naturalib.
iſto. n. caſu, illo ita decedente uoluit ſuperuiuentes ſeu ſuperui-
uentem ex filijs eſſe ſubſtitutos, & quoniam nullus filiorum te-
ſtatoris, ſuperuiuit ipſi do. Cornelio, ſunt. n. omnes præmortui
tale fideicõ. expiraſſe dicitur cum præmortuæ ſint perſonæ oẽs
ad illud uocatæ, & nullus filiorũ ſuperuiuat, & filij præmortuo-
rum iſto caſu non dicuntur uocati, cum in fideicommiſſo non
uocentur ipſi tanq̃ ſuperuiuentes & ſuperſtites, ſed tantũ eorũ
parentes. §. hoc etiã inſti. de legiti. agna. ſucce. per gl. in uer. ſuper-
ſtites. & doc. ibi no. allegan. concordã. & quia eos ſubſtituit in
ſtirpes quæ uerba requirunt qualitatem expreſſam in loco ad
quem fit relatio ſm̃ Cur. ꝯſi. lj. col. vii. uerſic. ſic illa uerba, & ita
etiam probant illa uerba, ut. s. inducentia relationem ad ſupe-
5 rius expreſſa. l. j. §. hoc interdicto. ff. de poſtula. cũ ſi. † Et quia
incluſio, uocans illos filios ſuperuiuentes excludit alios, argu. l.
cum pretor. in prin. ff. de iudi. & in c. nonne extra de præſump.
6 † Eo etiã quia ſi teſtator uoluiſſet ad dictum fideicõ. uenire fi-
lios fratrum inſtitutorum & ſic eius nepotes utiq; hoc expreſ-
ſiſſet, ſicuti expreſſit filios ſuperuiuentes, & nõ exprimẽdo eius
uoluntas fuit iſto caſu ceſſare fideicõmiſſum arg. c. ad audien-
7 tiam. ex de deci. & l. j. §. ſin aũt. C. de cadu. toll. † In iſtis. n. ſubſti
tutionibus fideicõmiſſarijs locum ſibi uendicat illa regula, &
doctr. mandans ſemper poſſe dici, hoc caſu non loquitur ſubſti-
tutio & qui dicit ſub ea aliũ caſum includi oſtendere id habet
ſm̃ Old. ꝯſi. xxj. Thema tale eſt. cum alijs alleg. per Soci. conſi.
8 lxxii. uiſo. nu. vii. uol. iii. † Caſus itaq; præſens ab ipſo teſtatore
fuit omiſſus, & ſic remanſit decidendus, ſm̃ diſpoſitionem iuris
cõis. l. commodiſsime. ff. de lib. & poſth. l. ſi cum dotem in prin.
ff. ſol. mat. l. ſi extraneus. ff. de condi. cau. da. & per Old. ꝯſi. cxlj.
& clxxvii. & Alberi. de Roſa. in l. precibus. col. xxiiii. uerſic. iam
quæro. C. de impub. & Pau. de Ca conſi. ccxix. Viſis & conſide-
9 ratis. † Et ius cõe diſponit, fideicommiſſarios mortuos ante gra
uatum pendente conditione non poſſe ad ſuos filios tranſmitte-
re fideicom. ſm̃ glo. communiter approbatam. in l. unica. C.
de his qui ante aper. tabu. & habetur in l. unica. §. ſin autem
aliquid. ubi Bal. & alij no. C. de cadu. tol. & per Soc. & alios in l.
10 hæredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. cum concor. † Diſponit etiã
filios poſitos ſub conditione non cenſeri uocatos diſpoſitiue. l.
ſi quis ſub conditione. ff. ſi quis om. cau. teſta. & traditur p glo.
ordinar. ubi oẽs ſcribent. maximè Alex. firmant in l. Lucius. ff. de
hære. inſti. & poſt Bar. tangunt omnes in l. Centurio. ff. de uul.
& pup. in illa qõ. an ſubſtitutio extendatur ad filios filiorum, &
per Ale. ꝯſi. clxxxv. Viſo titulo. uol. ij. & Soc. in l. cum auus. in ar.
pen. & fi. uerſi. eſt etiam hic diſcutiendus. ff. de condi. & dem.
& Fran. de Cur. conſi. xlij. Quia inquit. colum. ii. & iii. & in alijs
duobus

11 duobus conſi.ſeq.† Et ſuadentur iſta ulterius, nam prouiſio,d.
teſtatoris circa hoc fideicõmiſſum facta extitit ſub conditione
mere uoluntaria,& ideo non eſt eſtendenda ad aliũ caſum, niſi
expreſſum per l.meuius,& l.qui hæredi.ff.de condi.& demonſt.
& ſm Bar.quem * cõiter ſequuntur oẽs in l.Gallus.§.& quid ſi
tantum.ff.de libe.& poſth.& noluit Alexan.ↄſi.ccclvj. Ex ſerie
teſtamenti col.iiij & Roma.ↄſi.cxxxj.Prima dubitatio.& Dec.
12 conſi.lxiii.Et pro tenus.col.iij.nu.iij.† Et bene facit deciſ. Are.
in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantum.col.iij.uerſi.ij.adde.quẽ refert
& ſequitur Deci.ↄſi.ccxviij.In cxlij.col.iij.nu.ix.& alibi pluries
uolentes,quod licet aliquãdo diſpoſitio teſtatoris facta in uno
caſu extendatur ad alium,ex tacita & ueroſimili mente ipſius,tñ
non debet fieri extenſio de una perſona ad aliam perſonam,ſm
gl.in l.Titius.in prin.ff.de libe.& poſthu.per tex.in l.ſi quis ita
§.pen.ff.de teſta.tute.& per ea quæ habentur in l.ſi ita ſtipula-
13 tus.§.griſogonus.ff.de uer.obli.† Nec iſtis obſtare habet ſi di-
catur in d.fideicõ.uocatos eſſe etiam filios prædefunctorũ, ↄñr
ipſi competere ius petendi dictam cautionem,nam aduertendũ
eſt ipſos eſſe uocatos una cum filijs ſuperuiuentibus eorum pa-
truis,& hoc caſu quando eſſet ex illis aliquis ſuperuiuẽs,& filij
prædefunctorum bene deberent admitti inſimul,ex aperta mẽ-
te d.teſtatoris eos uocantis,& iſte non eſt caſus præſens,ex quo
nullus filiorum ſuperuiuit,& qñ nullus ſuperuixerit, ut eſt ca-
ſus noſter,filij prædefunctorum minime apparent uocati, & ſic
14 ſumus in concluſione ſuperius firmata.† Et hmõi intelligentia
apertiſſime patet ex uerbis dicti fideicõ.ibi & prædefuncti, &
ſeu prædefunctorum liberos,quæ dictio copulatiua eſt & con-
tinuatiue ac copulatiue additur præcedentibus,& de ſui natu-
ra eſt,ut tunc demum uerificetur,quãdo adeſt cõcurſus omniũ
copulatorum.l.ſi hæredi plures.ff.de condit.inſtitu. & inſti. de
hære.inſti.§.fi.& l.ſi quis ita ſtipulatus.ff.de uer.obli.& per gl.
in cle.pleriſq; de elect.cum alijs allegatis per Dec.conſi.xv. Vi-
ſis.nu.j.inſerto inter illa xl.de per ſe impreſſa,& poſt Barto.per
Iaſ.in l.j.ff.de iuſt.& iu.& eundem Bar.& alios in l.ſi is qui du
15 centa.§.utrum.ff.de reb.dub.† Minus etiam obſtat ſi dicaſ,ꝙ
illa qualitas filiorum maſculorũ ſepius repetita a teſtatore indu
cit nepotes maſculos eſſe diſpoſitiue uocatos,& ſm Guid. Pap.
citatum a Dec.in l j.ff.de pact.& in quibuſdam ſuis cõſi. maxi
conſi.ccxxvij.In caſu.col.iij.nã procederet obiectio,ut uideanẽ
maſculi uocati ad excluſionem fœminarũ & in caſu in quo ex-
preſſe uocantur,& talis qualitas in illo ſolum caſu conſideraſ,
non aũt iſtud trahi debet ad alios caſus non expreſſos,ut firmat
Soc.conſi.cxvj.col.iiii.& v.uerſic. quæ omnino.& ↄſi.lxij.uiſo,
col.fi.& ↄſi.lxxvij.uiſis,& conſi.ciiij.Qm̃,col.antepe.uol.iij. &
etiam conſi.lj.uiſa,uol.iiii.& ſequitur Franc.de Cur.conſi.xlij.
Teſtator Auguſtinus,col.viij.& ſeq.& cõſi.lxiij. Antiquiſſima.
col.xj.& ſeq.& Dec.conſi.lxxxix.uiſo.col.ij.& cccix.uiſo,colũ.
ili.& col.fi.uerſi.non obſtat.& cõſi.lxxxij.& lxxxvij.& cccxiiij.
& Ale.conſi.lxxxvij.uol.ij.quibus in locis concludunt qualita-
tem maſculinitatis,ſolum conſiderandam eſſe in caſibus tantũ
16 prouiſis & expreſſis non aũt in alijs.† Nec dicatur mentẽ teſta
toris fuiſſe ad dictum fideicõ.uenire nepotes maſculos ex filijs,
quæ mens etiam collecta coniecturis attendenda eſt & præfe-
renda uulg.l.in conditionibus primum locum.ff.de ↄd.& dem.
l.cum uirum.C.de fideicom.d.l.hæredes mei.§.cum ita , & hoc
modo limitarẽtur tradita in d.l.Lucius.& in d.l.unica.C.de his
qui an.aper.tab.ſm Cor.in d.l.ab eo.C.de fideicõ.& in plurib.
17 ſuis conſi.& Soc.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.col.iij.† Proce-
deret namq; obiectio, quando tales coniecturę colliguntur ex
teſtamento & ex uerbis in eo prolatis per teſtatorem,& nõ ali-
ter,ſm Bal.in l.ſi pater.in iiii.q.C.de inſti.& ſubſti.& in l.unica
C.ut act.ab hæred.& ↄ hære.cum alijs adductis per Soc.ↄſi.vj.
nu.ix.& ↄſi.cxvj.nu.ij.& col.vj.uerſi.ad ultimum.& in d.l.cum
auus.in fi.& in d.§.cum ita.col.iiii.uerſic.aduerte tñ.& quia ex
uerbis prolatis a teſtatore nulla alia põt colligi coniectura, ne-
18 ceſſario dicere cogimur obiectionẽ nihil facere. † Prout nihil
faceret illa obiectio ſi diceretur dictum teſtatorem illud diſpo-
ſuiſſe & expreſſiſſe ſi de hoc iam cogitaſſet,ↄñr,iſtud ẽt omiſſ
ſum haberi debet pro expreſſo.l. Titius.§ Lucius.ff.de liber.&
poſth.l.fi.C.eo.& eſt gl.ordinar.in l.tale pactum.§.fi.ff.de pac.
qm̃ procederent iſta qñ uoluntas teſtatoris tranſiſſet in diſpoſi-
tionem,quod non eſt in caſu præſenti,nam fuit in mente teten
ta,ↄñr nihil debet operari,per tex.in l.quidam cum filium.ff de
here.inſti.& in l.quotiẽs.§.tantundem.eo.tit.& ibi not.Bald.&
Imo.& multa ad id adducunt Alexan.& Iaſ.in l.iii,col.ij.C.de
liber.& poſth.& ſequitur Dec.conſi.clix.Caſus.col.iii.nu.v. Et
iſta omnia adducta circa fideicõ.factum,per communem patrẽ
in fauorem ipſius d.Cornelio adaptari poſſunt ad fideicommiſ
ſum factum per quondam Ludouicum de faba , cum eiſdẽ ferẽ
uerbis factum & deſcriptũ legatur,& ↄñr extinctum fuerit , ex
quo nullus ex eo inſtitutorum ſuperuiuit ipſi d.Cornelio ratio-
19 nibus,& deciſ.ſuperius adductis. † Quæ eo fortius procedunt
cum factum fuerit inter tranſuerſales,& non inter deſcendẽtes,
ut fuit prædictum fideicom.factum a communi parente , iuxta
plenẽ tradita in l.pe.C.de impu.& per omnes,& per Bar. Imo.
20 Alex.& Soc.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.† Et quia utrunq; fi-
deicommiſſum iam expirauit,& extinctum fuit ipſe d. Corne-
lius aſtringendus minime eſt ad præſtãdum cautionem aliquã,
cum ſuo arbitrio extinctis dicta fideicõ.poſſit & ualeat de por-
tione bonorum,in qua fuit inſtitutus diſponere & inter uiuos,
& in ultima uoluntate.l.fi.§.ſed quia.&.§.ſeq.C.cõmu. delega.
21 cum concor.† Et qm̃ dubitatur ſi tale fideicom.factũ a d.Ludo
uico ſubſiſteret,an in illo comprehenderetur domus prælegata
Ronceo & Alexandro fratribus d.teſtatoris quod prælegatum
factum legitur in cauſis in illo expreſſis,aperte indicantibus de
prælegato prædicto ipſos Ronceum & Alexandrum,& inter ui
uos & in ultima uoluntate potuiſſet diſpõnere ipſorũ arbitrio
& cum illud acceptauerint & fuerint conſecuti,uerum erit di-
cere portionem & medietatem domus tangentem d. Ronceũ,
minime accreuiſſe d. Alexandro collegatario,ceſſat enim ius ac
creſcendi poſt acceptationem factam.l.unica.C.de cadu.tol. &
plene per Bar.& alios in l.re coniuncti.de leg.iij.& per omnes
in l.unica.C.qñ non peten.par.cum alijs plene adductis in di-
ctis locis,medietas igitur dictæ domus tangens d.Ronceũ per-
uenit ad dictum d.Cornelium & alios , qui ab inteſt. ſucceſſere
d.Ronceo ſm iura cõia & uulgar.nec domus prædicta põt dici
ſubiecta alicui fideicõmiſſo cum in prælegato ipſius, nullum
appoſitum appareat onus & grauamẽ , & fuerit libere factum.
22 † Nec per fideicõ.uniuerſale ſucceſſiue appoſitum per d. teſta-
torem in ſequenti capite teſtamenti poſt uniuerſalem inſtitu-
tionem põt comprehendi dictum prælegatum cum tale fideicõ
miſſum factum ſit ſuper alijs bonis,ut patet per illam dictionẽ
in omnibus alijs bonis,&c.excludens prælegatum, ut tradit per
Bar.allegantem iura in l.ſi quis ſeruum.§.ima.in fi.de lega.j.&
Ful.conſi.c.Quidam A.col.ii.& per Bal.in l eunuchum.col.
23 v.C.de epi.& cle.& in auc.ex teſtã.C.de colla. † Eo ẽt cũ tale
fideicommiſſum immediatẽ ſequens referendum ſit ad pxima,
iuxta no.in l.ſi idem cum eodem.§.fi.ff.de iur.om.iud.& p Bar.
in l.talis ſcriptura.§.fi.de leg.j.& Mod.in l.j.C.eo. Eo ẽt quo-
niam tale prælegatum minime abſorbet maiorem partem hęre
ditatis d.teſtõris,cuius uoluntas apertiſſima fuit illud non com
prehendi ſub d.fideicom.& quia fuit prælegatum factũ ob me-
rita,& in remuneratiõnẽ,& ſic ceſſabunt tradita per Barto.in l.
quid ergo,de le.j.& in l.Marcellus.§.quidam liberis.ubi omnes
plene attingunt.ff.ad trebel.ut ẽt faciunt in l.cum uirum.C de
fideicom.& ponit Dec.conſi.cclxiij. Viſo puncto.circa princ.&
col.pen.uer.& iſta reſponſio.& uer.ſeq.& Soc. conſi.xxxj.num.
viii.col.ij.uol.iiij.& ꝙ talia fideicommiſſa penitus ceſſent, & in
præſenti non comprehendant ipſum do.Cornelium ſuo loco,&
quando opus erit adducetur aliud,apertiſſime oſtendens cõclu
ſionem iſtam quod in præſentiarum adduci minime conueniẽs
uiſum fuit,ex quo collecta ſuperius manifeſte patefaciunt talia
fideicommiſſa fuiſſe,& eſſe extincta , & minime obſtare ipſi d.
Corn.quo minus ſuo arbitrio poſſit diſponere de omnibus bo-
24 nis in quibus fuit inſtitutus. Et † circa illud quod diximus de
iure accreſc. uiꝰ ꝙ domus accreuerit Alexandro collegatario, &
coniuncto re & uerbis ad no.in l.cohæredi.§.qui diſcretas.ff.de
uul.& pu.iunctis no.in d.l.j.& in d.l.re coniuncti.& Dec .in d.
conſi.cclxiij.uel conſi.cclxxxvj. Tamen uerius eſt quod .ã.fir-
maui,quia oẽs fratres fuerunt ad inuicem ſubſtituti,& una de-
terminatio,&c.l.ſi quis.C.de imp.non ob.d.§.qui diſcretas.& di-
cta Dec.in d.conſi.clxxxvj.Nam procedunt quando portiones
datę eſſent inſtitutis ſeparatæ,& poſtmodum fuiſſet ſubſecutũ
fideicommiſſum quod ceſſat hic,   Pariſius Bono.

SVMMARIVM.

1 *Filius ſpurius non eſt capax inſtitutionis ſeu legati ſibi relicti a pa tre adulterino.*

2 *Filiationis probatio reſpectu patris difficilis reputatur.*

3 *Filius natus ex coniugato, & coniugata, & in domo mariti uicinis*

ſcientib us

ſcientibus præſumitur filius mariti.
4 *Etiam ſi ad uxorem alius habuiſſet conſuetudinē, & cōuerſationē.*
5 *Natus ex uxorata abſente marito præſumitur generatus ex ſemine alterius quàm mariti.*
Debet tamen iſtud concludenter probari.
6 *Et duo copulatiuè probanda ſunt.*
7 *Si coniugata habitat cum adultero, & maritus ſuo arbitrio poterat ad eam habere acceſſum, natus ex ea præſumitur filius mariti, & non adulteri.*
8 *Extraneis poteſt fieri legatum, & in eos conferri hæredis inſtitutio & nu. 10. & 15.*
9 *Spurijs ex cauſa dotis poteſt legari.*
11 *Frater inſtituens turpem ſeu infamem perſonam exhæredato, ſeu præterito fratre inofficioſe teſtatur, & aduerſus eius teſtamentū competit querela.*
12 *Infamia facti quæ dicatur, & nu. 13.*
14 *Probatio bonæ famæ bonitatis, & probitatis, ſatis operatur, & attenditur.*
16 *Infamia facti paſſiua quæ dicatur.*
17 *Infamia facti non oritur niſi ex facto dilucide probato.*
18 *Non enim oriri poteſt ex facto occulto.*
19 *Facti alieni ignorantia præſumitur.*
20 *Communiter accidentia conſiderantur.*
Dominus præſumitur ultimus ſcire dedecus domus.
21 *Filius non poteſt accuſare matrem de adulterio, nec propterea illam occidere.*
22 *Factum, & turpitudo matris non debet eſſe nociua filio.*
Filius ſequitur conditionem patris non matris.
23 *Infamia facti contraria facti probatione, & contrario facto tollitē.*
24 *Vna fama tollitur per aliam famam contrariam.*
25 *Turpis perſona inſtituta, purgat turpitudinem, ſi uiuente teſtatore reuerſa eſt ad bonos mores, & bonam frugem.*
26 *Fratribus exhæredatis ſeu præteritis turpi perſona inſtituta, non competit querela quando ipſis aliquid per fratrem teſtatorem fuit relictum.*
28 *Communis opinio ſequenda eſt.*

CONSILIVM LXIIII.

IVLIVS Et Vincētius actores, duo principaliter aduerſus Pierlucam reum conuentum obijciūt &
1 deducunt, † primū, nedum concernens ipſum Pier lucam uerum & do. Hieronymam, & do. Ioannam eius ſorores, dicunt. n. Petrum Franciſci teſtatorē ipſorū actorum fratrem in ſuo ultimo teſtō non potuiſſe inſtituere ſuum uniuerſalem hæredem prout inſtituit dictum Pier Lucam, nec dictis Hieronymę & Ioannę potuiſſe pro illarum dotibus facere illud legatum prout fecit, nam dicti Pier Lucas Hieronyma & Ioanna ſorores, nere fuere filij d. Petri Franciſci teſtōris procreati & nati ex do. Flora tunc uxore Benedicti Manini, ad quā ipſe Petrus Franciſci, conuerſationem & ꝯſuetudinem habebat nec uere erant filij legitimi & naturales dicti Benedicti & Floræ coniugum ꝯñr dictis Hieronymę & Ioannę filijs ſpurijs & adulterinis, non potuit dictus Petrus Franciſci, facere dictum legatum, nec ēt potuit dictum Pier Lucam inſtituere hæredem ut hř in. §. pe. in auct. quib. mo. nat. effi. ſui. & in auct. licet. in fi. C. de natur. liber. & in auct. ea complea u. C. de inceſt. nup. per Bar. & alios ibi, in l. fi. ff. de his quib. ut indig. per Bal. & alios in
2 l. eam quam. C. de fideicō. cum ſi. † Oppoſitio iſta parui momēti eſt, nam licet probatio filiationis, quo ad patrem reputet difficilis. l. Lucius. ff. de ꝯdit. & demonſtr. † Tamen qm̄ conſtat ali-
3 quos natos in conſtantia matrimonij, ex aliqua uxorata & coniugata & in domo mariti uicinis ſcientibus lex & iura ex dictis coniecturis & indicijs aſſumit præſumptam probationem, ꝙ tales ita nati dicantur filij legitimi & naturales ipſius mariti, & ex eius ſemine generati, ut per illum tex. tradunt omnes in l. filium. ff. de his qui ſunt ſui uel alie. iur. & in l. ſi uicinis. C. de nup. & per ſcrib. omnes in c. per tuas. extra de prob. per Bart. in l. j. §. ad qōnem. in fi. ff. de quæſt. Saly. in l. fi. ff. de prob. Pau. de Caſtr. conſi. clxxv. Super primo. col. iij. uer. ſuper ultimo. Ale. ꝯſ. lxxx-
4 viij. Omiſſis. nu. vij. uo. vij. Dec. ꝯſ. liiii. & cliij. † Et ꝑcedunt iſta ēt ſi probaretur dictum Petrum Franciſci, tunc tēporis habuiſſe conuerſationem & conſuetudinē cum d. Flora per tex. reputatum ſingularem. in l. miles. §. defuncto. & §. ſeq. ff. de adulte. ꝑce Cy. & Bal. in d. l. ſi uicinis. Ang. i l. ſeptimo. ff. de ſta. homi. Bal. Abb. & Fely. in d. c. per tuas. & alia adducuntur in deciſio. cōti. Neapo. cclxxij. Viſo. colū. ij. uerſi. non obſtat. & per Bald. in d. l. filium. uerſi. item non ob. & Corn. conſi. cxiii. Circa, col. ij. uol. j. & eſt amplum conſi. Barba. xxvij. Illuſtres. uol. j. ponit Ale. ꝯſi. clvij. Circa primum, in ij. dubio. uol. v. & plures alię deciſi. accumular Dec. conſi. dclvij. Plene & eleganter. cum igitur probatū ſit do. Benedictum & Floram fuiſſe ueros & legitimos cōiuges, & ita reputatos, & in conſtantia dicti matrimonij dictos Pier Lucam Hieronymam & Ioannam fuiſſe natos & procreatos in domo dicti Benedicti, firma reſultat pręſumptio probationis dictæ filiationis, & prędictos eſſe filios legitimos & naturales dictorum Benedicti & Floræ ēt ſi probaretur, quod tamen minime uerum eſt, dictum Petrum Franciſci habuiſſe ꝯſuetudinem
5 & conuerſationē, cum dicta Flora. † Et licet ex oppoſito dicat dictum Benedictum, quandoq; fuiſſe abſentem a caſtro durāti, ubi d. Flora moram trahebat, quo caſu natus ex ea non præſumeretur genitus ea ſemine Benedicti ſed alterius d. l. filium. & per doc. in locis ſuperius citatis, tamen iſtud minime ſufficienter probatum apparet, ut de iure requiritur ꝙ expreſſe probat in d. l. filium. & per Saly. in l. fi. ff. de prob. & alios docto. ubi. s.
6 † Debent enim copulatiue probari quo tēpore iſti fuere generati & concepti d. Bartolomæum fuiſſe abſentem a dicto caſtro duranti, & adeo abſentem, ꝙ non poterat tunc temporis habe-
* re acceſſum ad dictam Floram, ut * cōiter concludunt omnes in d. l. filiū. & in d. c. ꝑ tuas, & i d. l. miles. §. defuncto. & in ꝯſi. ſu-
7 perius citatis. † Et probandū ēt eſſet tunc ipſis do. Petrum Franciſci, habuiſſe conuerſationem & cōſuetudinē cum dicta Flora, & ideo Andr. Bab. ꝯſi. lviij. Sapienter. uo. ij. dicebat ꝙ ſi uxor habitaſſet cum adultero tamen ſi maritus habebat facultatē accedendi ad eam ſuo arbitrio, natus ex ea præſumitur eſſe filius mariti fauore matrimonij & filiationis, & ſequitur Deci. d. conſi.
8 dclvij. † Et qm̄ iſta nedum probata, uerum nec deducta apparēt neceſſario dicendum ſequitur d. Pier Lucam Hieronymam & Ioannam fuiſſe & eſſe filios legitimos & naturales do. Bñdicti, & Floræ coniugum & ꝯñr potuiſſe inſtitui, & illis legatū fieri a prædicto Petro Franciſci, toto t. t. ff. C. inſti. de hære. inſti. & de lega j. ij. iij. cum uulgar. & iſta ꝯfirmantur per nominationē, nā ſemper fuere nominati & nominantur filij do. Benedicti, item & per tractatum, quia ita fuere tractati & reputati per cōem famam & reputationem totius uicinię & caſtri, & per cohabitationem quouſq; do. Benedictus uixit, ulterius & per quaſi poſſeſſionem dictę filiationis, ut de ſingulis prędictis alias diffuſe
9 conſulendo dixi. † Et eo magis legatum factum dictis Hieronymę, & Ioannę ualidum erit, cu ipſis factum appareat ex cauſa pia & ex cauſa dotis, quo caſu ēt filiabus ſpurij fieri pōt, & factū debetur conſiderata ęquitate canonica, quę in quocunque ſoro ēt ciuili, eſt obſeruanda, ut per illum tex. dicunt docto. maxime Card. & d. Præpoſ. col. ij. uerſi. & per Cy. & uerſicu. & quæ dicta ſunt. in c. cum haberent. ex de eo qui dux. in ux. quam poll. per adult. & firmat Bar in d. l. fin. ff. de his quib. ut ind. col. ij. nu. vij. & in l. mevius. §. ſi duob. de leg. ij. Bal. in l. & mater. C. de iu. doc. & licet ibi Alex. uideatur ceſpitare circa dotem, tamē conclulio
* ſuperius firmata eſt magis * cōis, ut ad plenū proſequuntur ibi Mod. & repeten. poſt Abb. conſi. cav. Videtur. uol. ij. & ſequitur Dec. ꝯſ. dcxj. Magnificus. nu. iiij. adducens alia. ¶ Secundu principale, quod dicti Iulius & Vincentius obijciunt d. Pier Lucę eſt, eo qm̄ aſſerunt d. Pier Lucam inſtitutum fuiſſe & eſſe perſonam leui ſaltē macula notatum, & cuius opinio ſuit & eſt grauata apud bonos & probos uiros, quia d. Petrus Franciſci, teſtator adulterauit d. Floram eius matrē, & ex ea procreauit quoſdā
10 filios ſciente & patiēte d. Pier Luca. † Licebat. n. d. Petro Franc. inſtituere ſibi hęredē quemcunq; ēt extraneum, ut inſti. de hęr. inſti. in prin. & in. §. extranei. C. eo. titu. l. extraneum. j. & ij. cum concor. Facu tas aūt illa ceſſat quando ille extraneus hæres inſtitutus eſſet perſona turpis leuis uilis ſeu infamis, infamia facti
11 † Tunc. n. fratribus teſtatoris exhæredatis ſeu præteritis competit querela, ut hř in l. fratres. & in l. fratris. C. de inoffi. teſtam. ubi doct. oēs alias concor. adducunt, ut ēt faciunt in l. j. ff. co. ti.
12 cum ſi. † Infamia nāq; facti incurritur, quando quis notatus eſt illa apud ꝓbos & graues uiros. l. honori. ff. de obſeq. liber. l. ea q̄ C. ex quib. cau. iutam. irrog. l. non debet. ff. de dolo. cum alijs citatis per Archyd. iij. q. vij. c. teſtes. col. ij. uerſi. ex hac infamia. & uerſi. item inducit querelam. ubi proprie in terminis noſtris id vř firmare, ut ēt facit Bal. in l. j. colū. j. ff. de his qui no. infam. & idem Bal. Imo. & reliqui Cano. maxime Fely. nu. xiij. in c. teſtimonium. extra de teſtib. & per eundem Bal. in l. cunctos populos. in

los.in v.oppoſitione.C.de ſum.Tri.& fi.catho.ubi Barto & alij ſcriben.taugnat maai.Iaſ.in ſecunda lectu.nu.xlv.& Dec.conſ.
33 dxxx.uiſo,col.j.† Volentes quē dici notatum infamia facti, q̄n in eo adeſt tale quid propter quod eius opinio apud graues & probos uiros redditur grauata & ita grauatus turpis perſona dr etiam proprie in terminis præſentis diſceptationis.d.l. fratres ſm Bal.in d.l.j.col.j.uerſi.in ea.gl.ibi.l.fratres.& per eundem & Bald.in l.caſsius.ff.de ſenator.Obiectio iſta facta d.Pier Lucæ, nullius prorſus eſt conſiderationis,non fuit.n.ipſe nec eſt perſona uilis turpis & notata infamia facti,habet.n.qualitates oppoſitas & ↄrias,probus nāq; fuit & eſt uir, bonę uitæ, famæ, & conditionis,ut ad plenum deponunt q̄plures teſtes per ipſum producti,nec non,& aliqui,per d,Iulium & Vincentium oblati.
34 † Ceſſabitq; propterea obiectio facta , cum in facto ↄrium ſit deductum & probatum ad nota.in l.non oēs.§.a barbaris.ff,de re mili.per gl.& alios in l.Titio fundus.ff.de cond.&. dem.per Bar.& repeten.in l.celſus.ff,de uſucap.& per Mod.Bon.in eorū practi,crimi.in prin.col.ij.& alijs ſeq.plura adducētes de bono
35 & probo uiro.† Potuit igitur iure inſtitui a dicto Petro Franciſci,licet extraneus illi eſſet,ēt exhæredatis & præteritis fratrib. d.teſtatoris,ut in d.l.fratres.& in l.ſi fratris. & in d.§.ſi ſoror.&
36 in l.j ff.de inoffi.teſta,& in d.l.extraneum.cum ſimi. † Nec ipſe Pier Lucas paſsiue ſibi inherentē continebat nec continet infamiam facti propter crimen aliquod per eum patratum,& commiſſum,& propter quod diffamatus eſſet apud graues & ,pbos uiros ut firmat Bald.in d.l.cunctos populos. in v. oppoſitio. & Archyd.in d.c.teſtes.col.ij.& iij.Bal.& alij in d.c.teſtimonium,
37 † Nullū.n.cōmiſit crimen,nec aliquid fecit propter quod poſſit dici notatus tali infamia,quæ non pōt oriri ex aliquo facto, niſi illud dilucide & aperte probatum ſit ut dicit Bal.in d.l.caſ-
38 ſius.col.pen.uerſic.ſed nunquid.† Non pōt.n.infamia facti eſſe occulta,cum aliud non ſit q̄ ſordes & uilitas uitæ diuulgata & ideo occultum ēt crimen non infamat infamia facti ſm Bal.in d.c.teſtimonium.& Fely.ibi nu.xv.Ita ēt infamia d.Pier Lucæ non pōt aſcribi cum ipſe nec crimen aliqd cōmiſerit, uel aliud fecerit propter qd talē facti infamiā incurrerit,& qd obijcitur de adulterio matris,certe ex pluribus obiectio nō reddit ipſum infamē infamia facti,tum quia minime probatū apparet d.Petrum Franciſci adulteraſſe d.Floram matrem d.Pier Lucæ , nec ex ea ſuſcepiſſe aliquos filios ſeu filias,ut ēt ad plenum deduximus ſuperius,& aliqui teſtes de hoc deponentes minime formiter & concludenter deponunt,& tale factum,ex quo prætendit ipſum infamem dilucide probandum erat ſm Bal.ſ.citatū, nec tale factum concernit crimē , ſeu aliud geſtum per ipſum Pier Lucam ↄtr illi nō debet eſſe nociuum,toto ti.C.ne fil.pro pat.
39 cum alijs uulga. † Prout etiam q̄m,& ſi quam conuerſationem habuiſſet d.Petrus Franciſci,cum dicta d.Flora non propterea ſequitur hoc fuiſſe factum ſciēte & patiente ipſo Pier Luca arg.
40 l.uerius.ff de proba.& l.fi.ff.pro ſuo.† Et etiam conſideratis his
✱ quæ * cōiter contingere ſolent ad no.in l.certi conditio.§. q̄m. ff.ſi cer.pet.& in l.neq; natales.C.de prob.cum iuxta illud poeticum dedecus ille domus ſciet ultimus,ut ēt no.Mod.in l.uni-
41 ca.C.de rap.uirg.† Prout ēt nam & ſi dicta d.Flora conuerſationem habuiſſet cū d.Petro Franciſci,non propterea aliquod imputari potuit d.Pier Lucæ cui a iure nulla erat conceſſa poteſtas accuſandi ſeu occidendi eam,ut hr in l.Grachus.& ibi doc. no. C.de adult.& per locum a ſpeciali hr in l.patri.ff.eo.cū aliis accumu.per Ang.de maleſici.in uer.che mi hai adulterato la mia donna.& Auguſt.ibi in addi.& alias dicit Padue conſulendo.
42 † Eo etiam q̄m turpitudo matris,ſeu factum eius minime aſcribendum eſt filio,nec illi debet eſſe nociuum cum attēdi debet qualitas patris,ad no.in l.nemini.C.de aduo.diuerſ.iud.& in l. fœminæ.ff.de ſenator.& in.§.itaq; in auct.de conſul.& in l.filios & l.ſequē.C.de municip.& orig.lib.x.& in l.j.§.de matris.ff.ad
43 Syllan.† Prout ēt ſi qua uana uox aſſertę infamię facti fuiſſet informiſsime & inconcludenter probata.iam illa ſublata fuit ↄrio facto,& abſoluetur,ut dicit Fely. in d.c teſtimonium.nu. xiiij.in fi.& plenius in c.cū,&c.nu.x.uerſi.& dicit de re iudica.
44 citando Archyd.& alios doc.ut per eum. † Et ſicuti una fama tollitur alia fama ↄria ſm Bald.in l.de minore.§.plurium.ff.de quęſt.nu.xxvj.& Modec.ibi nu.xl,ita infamia facti cauſata facto poteſt tolli alia bona fama cauſata ueritate,facti eum igitur per plures & plures teſtes formiter probatum ſit de bona fama uita & conuerſatione ipſius Pier Lucæ,merito per hanc ueram probationē ſublata fuit omnis macula allegatæ infamiæ facti.

45 † Maxime cum uiuente d.Petro Frāciſci teſtatore ipſe Pier Lucas fuerit homo frugi bonæ conditionis & uitæ iuxta nota.per Io.Fab.in d.§.ſorpr.& Bald.in d.l.fratres.& Iaſ.ibi col.iij.uerſ.
46 limita.& eundem in l.harenam.eo.tit.† Aduertendum inſuper eſt d.Petrum Franciſci iure legati reliquiſſe dictis ſuis fratrib. certam pecuniarum ſummam,quo caſu ipſis non pōt competere querela etſi turpi perſona inſtituta , ſed agendum per eos fuiſſet ad ſupplementū legitimę,per l.omnimodo.C.de inoffi. teſta.& ſm Gulicl.de cun.in d.l fratres.& Bal.ibi & Iaſ.col.j. uerſ.tertio extende.ubi adducit alios doc.& rationes quib.opi. iſta ſatis comprobatur,quam ēt firmat Bal.in l.j.uerſi.in ea gl. ibi.l.fratres.ff.de his qui no.infa.& licet Saly.& Pau.de Caſt.in d.l.fratres.& Iaſ.ibi col.iij.in vj.limitatione uideantur tenere oppoſitum,tamen præcedens opinio iuuatur fortioribus iurib.
47 & rationibus.† Et ideo ab ea non eſt recedendum,cum etiam
✱ magis * cōis uideatur ſm tradita per Cano.in c.j.de conſti.ubi Mod.nu.xlj.& alijs ſeq.concord.adducunt,pluribus ēt alijs ex cauſis & capitibus prædicti Iulius & Vincentius reijciendi ueniunt ea deductis,& bene per dn̄m aduocatū ipſius Pier Lucæ, quibus conſideratis aliud dicere non poſſumus , niſi q̄ ſentētia primo loco lata in fauorē ipſius Pier Lucæ fuerit bene & iuſte promulgata,& q̄ confirmanda uenit cum expenſarū refectione reiecta prorſus ſecunda aſſerta ſententia prolata contra dictum Pier Lucam,in qua fuit declaratum primo loco fuiſſe bene appellatum & male iudicatum per dictos Iulium & Vincentium,non enim poteſt iſta ſecunda ſubſiſtere conſideratis probatis & deductis hincinde,& accedente iuris diſpoſitione quā ſuperius deduximus. Pariſius Bono.

SVMMARIVM.

1 *Feudum paternum quale ſit.*
2 *Feudum nouum proprie quale ſit & dicatur,& nu.3.*
4 *Feudum poteſt conſiderari dupliciter quandoq; paternū quandoq; nouum reſpectu diuerſarum perſonarum.*
5 *Feudum nouum aliquo reſpectu poteſt dici.*
6 *Feudum hæreditarium dicitur,quando eſt conceſſum pro recipientibus & hæredibus.*
7 *Etiam ſi eſſet dictum pro hæredibus legitimis.*
8 *Intellectus.c.i.paragra.ſi clientulus.de aliena.feu.cum ſimi.*
9 *In feudis hæreditarijs,ut quis poſſit ſuccedere,nedum debet eſſe hæres ſanguinis,ſed ulterius requiritur,quòd ſit hæres hæreditatis.*
10 *Feudum hæreditarium poteſt conſiderari,ut ſit hæreditarium ſimpliciter, item quòd ſit hæreditarium ſecundum quid & mixtum, & nume.30.*
Feudum hæreditarium ſimpliciter,& proprie quale ſit.
11 *In feudis non ſimpliciter hæreditarijs ſed mixtis,multa diſponūtur, quæ ceſſant in feudo hæreditario ſimpliciter.*
12 *Feuda hæreditaria mixta, non ueniunt in petitione hæreditatis nec in reſtitutione fideicommiſſi, prout ueniunt feuda hæreditaria ſimpliciter.*
13 *Feuda hæreditaria,an conſiderentur ut alia res hæreditaria , & quando.*
14 *In feudo hæreditario , in quo fit mentio de hæredibus tantum , non ueniunt omnes hæredes,ſed ſolum hæredes ſanguinis , & filij & deſcendentes maſculi ex primis acquiſitoribus.*
15 *Et tales deſcendentes maſculi ueniunt ex perſona ipſorum tanquā uocati in inueſtitura & ordine ſucceſſiuo & gradatim.*
16 *Et uideatur eſſe uocati limitatè,hoc eſt quilibet de per ſe , & unus poſt aliū,ita quòd unus non poteſt præiudicare alteri ſucceſſuro, ex quo ille habuit dominiū limitatum tempore uitæ ſuæ tantum, & eo mortuo,illud erit deſcendentium ex eorum perſona & tenore primæ inueſtituræ,& quia omne tunc mortuus fuit extinctum & reſolutum,& alij deſcendentes ueniunt poſt mortem illius , prout quiſq; eſt proximior in gradu.*
17 *Et circa prædictos una conceſſio uidetur facta in perſona recipientis,& alia in perſona cuiuslibet deſcendentis uenientis ex iure quæſitu generi maſculino & iure mortalitatis.*
18 *Et quo ad iſtos unus non habet cauſam ab altero,ſed omnes habent cauſam a concedente & a primo inueſtito.*
19 *Et agnati non admittuntur ad ſucceſſionem dicti feudi, ut ex nūc, ſed ut ex tunc.*
20 *Et in dictis feudis ſemper conſideratur origo,ex quo ultimus ſemper dicitur eſſe ſucceſſor primi acquiſitoris a quo habet cauſam & originem.*
21 *Et attenditur principium & ſtirpes.*

22 Et n

22 *Et in ſucceſſione dicti feudi conſideratur proximitas,& cōtractus illius a quo feudū incepit,& reſpectu perſonæ eius a quo uacat.*
23 *Et agnato decedente ſine maſculis,feudum tranſit ad alios agnatos maſculos,& finitur in perſona illius qui moritur ſine maſculis,& aperitur alijs agnatis.*
24 *In feudis non datur propria ſucceſſio hæreditaria,ex quo habetur beneficio & prouidentia ſuperioris concedentis, & ex pacto & contractu inueſtituræ,& nu.27.*
25 *In feudis conſideratur ſanguis,ita quòd deſcēdentes non ueniunt ut uenirēt alij hæredes ſimpliciter,ſed ueniūt ut hæredes ſanguinis.*
26 *In materia feudali uerbum,hæres,ſignificat qualitatem ſucceſſoris & non qualitatem ſucceſſionis.*
28 *In feudis conſideratur hæres ſanguinis & hæreditatis.*
29 *Vaxallus non poteſt nec tacitè nec expreſſè alienare feudū in præiudicium agnatorum.*
31 *In feudo hæreditario ſatis eſt quòd ſit hæres primi inueſtiti a quo habet cauſam,& nu.15.*
32 *Et ſatis eſt quòd deſcendat a primo acquiſitore, & quòd ſit hæres illius mediatè ſeu immediatè.*
33 *Agnatus tranſuerſalis in feudo hæreditario ſuccedit ex legis diſpoſitione & non ut hæres.*
34 *In feudo hæreditario mixto ſuccedit agnatus tranſuerſalis, licet nō ſit hæs uniuerſalis ultimi uaxalli habētis aliū hæredē uniuerſalē.*
36 *Satis eſt quòd agnati uolentes ſuccedere in feudo,habeant qualitatem ex eorum perſona,quam habebat uaxallus defunctus.*
37 *Feudum hæreditarium mixtum in pluribus conſideratur, ſecundū naturam feudi ex pacto & prouidentia.*
38 *An in iſtis feudis requiratur quod ſit hæres primi acquiſitoris uniuerſalis,uel ſufficiat quod ſit hæres particularis.*
39 *In ſucceſſione feudi hæreditarij mixti,agnati tranſuerſales, qualiter ſuccedant uaxallo agnato mortuo,an proximiores tantum,uel omnes inſimul,& nu.40.& 41.& ſeq.44.*
40 *Et quid ſi ſuccedatur patruo.*
41 *Et quid ſi alijs tranſuerſalibus ulterioribus in gradu.*
42 *In allodialibus nepotes,an ſuccedāt una cum patruo.*
43 *In ſucceſſione feudi ſuccedıtur ſecundum quod diſponitur per ius cōe quando per conſtitutiones feudales aliud non eſt diſpoſitum.*
44 *Intellectus c.primi.inſt.de nat.ſucc.feud.*
45 *Tranſactio in rebus feudalib.facta per prædeceſſores,an præiudicet deſcendentibus.*
46 *Vaxallus teſtando in reb. feudalibus,non poteſt præiudicare agnatis,& alijs qui poterant in feudo ſuccedere.*
47 *Renunciationes factæ per prædeceſſores in feudis ēt hæreditarijs non præiudicant ſucceſſoribus.*
Etiam ſi illi adiuiſſent hæreditatē cum beneficio legis,& inuētarij
48 *Inuentarij beneficium ualde prodeſt adeuntibus hæreditatē prædeceſſoris alienantis feuda,& nu.47.*
49 *Alienatio feudorum factæ per prædeceſſorem ēt cum conſenſu directi domini non præiudicat alijs agnatis ſucceſſuris,& nu.50.*
51 *Clauſula ſaluo iure tertij,poſita in inueſtitura multū operatur.*
52 *Hæres quando,& quo caſu poſſit uenire contra factum prædeceſſoris ſui defuncti, & nu.53.& 54.*
55 *Inuentarium quo tempore debeat confici,& celebrari.*
Minor an poſſit in integrum reſtitui aduerſus aditionem hæreditatis factam ſine beneficio inuentarij,& an poſſit reſtitui, ut inuentarium conficiat.
56 *Reſtitutio in integrum competit minorib.læſis.*
57 *Renunciatio iurium,uim habet donationis.*
58 *Reſt.in integ.quo tempore debet peti,& cauſa, & inſtantia ipſius reſtitut.ons petitæ,infra quantū tempus debet finiri.*
59 *In indiuiduis,& connexis,unus gaudet beneficio alterius.*
60 *Cauſa reſti.in integ.conceſſa,infra quod tēpus debeant expediri.*
61 *Ratificatio facta p minores,pōt reſcindi per reſtitu.in integr.*
Ratificatio facta p minores pōt reſcindi beneficio reſt.in integ.
62 *Agnatus effectus maior,ſi p annū,& diē,nihil dixit de geſtis p prædeceſſorem in materia feudali,nec illis contradixit,an poſſit ulterius uenire contra geſta p eum,ex quo uř illa tacitè ratificaſſe.*

CONSILIVM LXV.

1 PATERNVM.† Feudū,dicitur quod a patre quęſitum fuit,uel ab alio aſcendente, uſq; ad quartum gradum c.j.uerſi.paternum,de nat.ſucceſſ.feu.ubi ſcrib.no.c.j.de grad.ſucceſ.in feu.per gl. in uerſic. inueſtituræ.& ibi doc.in prælud.feud.maxime Iaſ.col.xxv.nume.
la.aiii.& Soc.conſi.clxv.Viſis inueſtituris.uerſi.quarto confirmatur,uol.ii.Bal.in auct.de ſuo ſto.C.ad tertul. Alc.conſi.cxx.
Quoniam omne datum.col.iii.uol.j.& per Mod.Pap.in tracta.
de feud in prima par.q.viii.fol.vii.colum.ii.uerſi.ſub hac prima
2 ſpecie.† Nec ualet dicere hoc feudum fuiſſe & eſſe nouum, ea
eo quoniam fuit quęſitum a duobus fratribus,uel a patruo nomine ſuo,& nepotis.c.j.de fratr.de no.ben.inueſti.c.j.de benef.
frat.cum concordan.Nam procederet obiectio,& uera eſſet,ut
feudum nouum diceretur apud ipſos de nouo illud acquirētes,
& in quorum perſonam habuit initium,& originem, ut habet
in c.j.quot teſt.ſint neceſſ.& per Baldum in prælud. feud.in tertia diuiſio.& Aluarot.in ſeata,& per Fran.Cur.conſi.xlviii.col.
iii.& conſi.xlia. colum.viii.Soc.conſi.cclii.in principio, uol.ii.
3 Deci.conſi.liii.& conſi.cccac.nume.iiij. † At quoniam feudum
prędictum de perſonis,primo illud acquirentib.tranſitum fecit
ad eorum filios,& deſcendentes ut in facti contingentia uerū
eſt,certum erit tale feudum in perſonam iſtorum deſcendentiū
ex illis primis acquiſitoribus,dici,& eſſe feudum paternum,c.j.
§.cum uero,qui feud.da.poſſ.c.j.§.j.de ſucceſſ.feu.ſentit glo.in
uerſi.paternum.in c.j.de natu.ſucceſſ.feud.uolens feudum paternum eſſe illud quod tranſitum fecit ad nepotes, & expreſſe
illud firmat glo.in uerſi.quolibet.in conſtitu.reg.Neapo.ut de
ſucceſſionib.quam refert,& ſequitur And.de Iſer.in ſuo repertorio,in uerſi.feudum quando dicitur,& concludunt feudū qđ
incontinenti uadit ad filios dici paternum,dummodo ꝙ tranſeat per momentum ad nouum ſucceſſorem, nouum autem dr,
tandiu q̄diu non tranſit ad deſcendentes ex ipſis primis acquiſitoribus.Et bene faciunt tradita per Soc.conſi.lxvj. Viſa dona
4 tione.col.v.uerſicu.ſed ultra.uolum.iii. † Et quæ traduntur per
Aret.conſi.pe.in prin.& do.Præpo.in c.j.de grad.ſucc.in feud.
uolentes feudum poſſe conſiderari nouum, item & paternum,
& antiquum reſpectu diuerſarum perſonarum,quibus inſpectis
in perſona unius poteſt dici nouum,in perſona alterius dicetur
5 paternum,& in perſona aliorum erit antiquum. † Et eo magis
tale feudum non erit nouum in perſona iſtorum tenendo illud
quod conſuluit Pau.de Caſt.conſi.clii.Circa præſentem caſum
colum.j.quem refert Iaſ.in l.ii.colum.fi.C.de iu.emphi. Deci.
ꝯſi.liii.Placet mihi.col.fi.firmantes feudum non poſſe dici no-
6 uum niſi id exprimatur.† Feudum igitur iſtud paternū, & aliud
antiquum uidentur fuiſſe & eſſe feuda hæreditaria,qm̄ illi primi fuerunt inueſtiti pro ſeipſis & hæredibus.c.j.& ibi per doct.
an agna.uel fil.Alc.conſi.xxvj.col.ii.uolu.v.& per Cur.iunior.
conſi.iii.col.ii.impreſſo poſt ſuum tracta.de feu. & ꝯſ.cxxxviii.
7 & clv.† Et eſto quod in inueſtituris fuerit dictum pro hæredib.
legitimis,adhuc idē erit,quia illud uer.legitimis.non alterat naturam,quin feudū nō ſint hæreditarium propter illud uer.hæredibus,præcedens,prout natura feudi non alterat ſi ꝯceſſum fuiſſet pro hæredib.ſuis,ſm Alc.d.cōſi.xxvj.& in l.Gallus.§.ēt ſi parente.ff.de lib.& poſth.& uer.illud legitimis.relationem habet
ad uerſi.præcedens,hæredibus,ut legitimi debeant eſſe hđes
ſm Alc.in l.ex facto.§.fi.ff.ad treb.& Alb.Bru.ꝯſi.xxiiii.i prin.
8 † Et ita declarandus uenit tex.in c.j.§.ſi clientulus.de alie.feu.
& in c.j.de ſucc.feu.dū loquunt de legitimo hærede maſculo.
9 ¶ †Cum iſta feuda ſint hæreditaria alia infertur concluſio,uolēs
ad illa quem nō poſſe ſuccedere niſi ſit hæres hæreditatis, ultra
ꝙ ſit hæres ſanguinis utrunq; n.requiritur ſm Iacob.de Belui.
And.de Iſer.& alios in.c.j.§.hoc quoq;.de ſucc.feu.Bart.in l.ut
iuriſiurandi.§.ſi liberi.ff.de ope.liber.Alc.in l.quædam.§.nihil.
col.ii.ff.de eden.& conſi.x.Ponderatis.col.pe.uol.iii. & conſil.
xliii.nu.vj.uol.j.& conſi.ia. col.iii.nu.j.uolu.ii.conſi.xxix.nu.
iii.& ꝯſi.xxvj.col.vj.nu.j.uol.v.& per Alb.Bru.conſi.j. col.viii.
10 cum ſi.† Aduertendum tñ eſt ꝙ licet feuda prædicta cenſeant
hæreditaria,rectè tñ conſiderando non poſſunt iudicari fuiſſe,
& eſſe feuda hđitaria ſimpliciter,ſed ſm quid,& qualificatiue
limitate & per accidens & mixtim,cū feudum hđitarium ſimpliciter illud propriè dicatur & ſit qđ conceſſum & receptum
fuit pro recipientibus & hæredib. ipſorum quibuſcunq;.uel qñ
in inueſtitura fuere appoſita alia uerba equipollētia propter q̄
ad illud feudū oēs poſſunt uenire & ſuccedere, ēt ſi eſſent extranei & inhabiles.ſm Bal.in l.j.q.xxxiiii.ff.de re.diuiſ.p tex.
in c.j.de feu.non hab.propr.natu.feu.ubi ēt doc.no.& firmant
idē Bal.in c.imperialē.in prin.de prohi.feu.alie.per Feder.& in
l.fi.col.j.C.ſine cen.uel reliq.Alc.in d.§.nihil.col.ii.& in l.ſi patroni.nu.xv.ff.ad treb.& in ſuis ꝯſi.citatis p Mod.Pap.in tract.
de feu.in iii par.q.pe.fol.xxxii.col.iii.uer.ſecunda eſt.& firmāt.

* côiter doc.io l.Gallus.§.etiam ſi parente.& Iaſ.in prælud.feu.
ou.xlvj.cum ſi.& quoniam in inueſtituris prędictorum feudo-
rum non apparent deſcripta illa uer.hæredibus quibuſcunque,
nec alia equipollentia,merito non poſſunt dici hæreditaria ſim
11 pliciter.† Comprobantur iſta nam ſi iudicarentur hæreditaria
ſimpliciter,ſequeretur φ uaſſallus ſuo arbitrio poſſet de iſtis feu
dis teſtari,& de eis per actum inter uiuos diſponere, itē ad illa
ueoire poſſet & ſuccedere hæres etiam extraneus,quorū ɔ̄rium
diſpoſitum reperitur etiam in feudo côceſſo pro hæredibus &
ſucceſſoribus,ſm Fran.de Cur.allegantem deciſi.conſi.xlviij.&
xlix.& l.col.ia.quod eſt collegij Bono.& Dec.plene,ɔ̄ſ.lxxviii.
col.iii.& iiii.& conſi.clxxxv.col.iii.& iiii.& conſ.ccvij.col.iiii.
12 & v.& conſi.cccxcv.col.pe.& fin. † Suadeotur ēt,nam ſi eſſent
feuda hæreditaria ſimpliciter uenirēt regulariter & indiſtincte
in petitione hæreditatis & in reſtitutione fideicommiſsi, cuius
ɔ̄rium diſponitur ſm Bar.Ale.& alios io d.l.ſi patroni.Andr.de
Iſer.& ſcrib.c.j.§.hoc quoq;.col.ij.de ſucce.feud. Laur.Calcan.
conſi.lxxviii.nu.ix.Mod.Pap.in trac.de feu.in j.par.q.viii.colū.
vii.uerſi.& ideo.& in quarta parte ptin.fol.xlviii.col.iii. uerſic.
ſecunda uidetur.& conſi.j.col.vj.uerſi.ɔ̄firmantur præmiſſa.po-
ſito poſt dictum trac.& per do.Iac.in trac.de feud.in.§.& pro-
13 miſerunt.col.ii.Iaſ.in prælud.feud.nu.xlvj.cum ſi. † Seque.ētur
ēt & alij effectus ſi feuda iſta eſſent hęreditaria ſimpliciter indu
cti circa rem mere hæreditariam,quia ɔ̄trium diſponitur in ſeu
do hæreditario non ſimpliciter ut pōt colligi in.§.& quia uidi-
mus.& alijs ſeq.de his q̃ i feu.da.poſ.& ti.quib,mo.feu.amit.&
in illo de feud.ſucce.& in alio de alien.feu.& in tit.quo tempo.
mil.& de for.fideli.& alijs ſeq.& in tit.de ſucc,fratr.& in illo q̃
fuit prima cau.& in q̃pluribus alijs titulis de quibus in uſibus
14 feudo.† Ad quod inſuper,nam licet in inueſtituris appareat fa-
cta mentio, non propterea ueniunt omnes hæredes,ſed ſolum
hæredes ſanguinis,filij,& deſcendentes maſculi ex primis acqui
ſitoribus,ut habetur in c.j.§.& ſi clientulus.de aliena.feu.& in
c.j.§.ſi.ſi de feu.fuer.controuer.inter do.& agna.& in c.j.§.pe.
de leg corra.per Bar.& alios diffuſe, in d.§.etiā ſi parente Ale.
in l.etiam.ff.ſol.mat.Bal.& alios,in c.in præſentia.col.viii.uerſ.
circa primam partem de proba.& in alijs deciſi.infra citandis.
† Et tales deſcendentes maſculi ueniunt iure proprio,& ex per
ſona ipſorum,& tanquam uocati in inueſtitura & ordine ſucceſ
ſiuo & gradatim,ut tradit Ange. conſi.xxxia. Cum inſtitutio.
Are,& Alex,in.§.quidam recte.in l.Gallus.& idem Ale.ɔ̄ſi.xxv.
16 io cauſa,uolu iiii.† Et prædicti deſcendentes maſculi.ex primis
acquiſitoribus,uidentur eſſe uocati limitate,hoc eſt quilibet de
per ſe,& unus poſt alium.Ita φ unus non pōt preiudicare alteri
ſucceſſuro ea ratione, quia ille habuit dñium limitatum tēpore
uitæ ſuæ tm̃,& eo mortuo,ſucceſsiue illud erit deſcendentiū, ex
eorum propria perſona,uirtute inueſtiturę,quia omne ius mor
tui,ſuit extinctum & reſolutū,& alij deſcendētes ex primis acq
ſitoribus ueniut ordine ſanguinis,& iure proprio,poſt diē mor
tis illius & prout quiſq; eſt in gradu proximior,ut pulchre con
cludit And.de Iſer.in d.§.hoc quoq;.col.iii.& do.Præp.ibi col.
iiii.uerſi.quæro quid ſi agnatus.& col.v.uerſi.quęro an omnes.
Ale.ɔ̄ſi.xxxviii.conſideratis.col.ij.uerſi.alia rōne,uol.ij.& ɔ̄ſ.x.
Viſo.col.iii.uol.v.& ɔ̄ſi.cv.In cauſa uerſi.dico.j.& uer.ſeq. uol.
iiii.ubi aſſerit hanc eſſe cōem,Imo conſi.viii.col.pe.uerſi.ſi pa-
ter.Bal.& alij.ſcrib.in l.apud Iulianū.§.ſi quis alieni. de lega.j.
Soc.conſi.lxxxv. Viſa uol.j.Cor.conſi.cxcix.col.aviii.uolum.ii.
& conſi.cx.Viſo uol.iii.deci.conſi.ccclxxix.Viſa col.j.& conſ.
cccxcv.in cauſa.col.pe.Laur.Cal.d.conſi.lxxviii.col.ii.nu. xvii.
17 & xiiii.† Vbi alleg.deciſi.ūi,it,in pñti diſceptatione;unā ɔceſ-
ſionē uideri factā i pſona recipiētis,& aliā ī perſona cuiuſlibet
deſcēdētis,q uenit ex perſona ,ppria,& iure q̃ſito generi maſc,
18 & iure mortalitatis.† Quod prius dixit Andr.de Iſer.in titu.de
inueſt.de re alie.fac.uerſi.quid autem,uolēns,ipſemus nō habet
cauſam ab altero,ſed oēs eam habent,a concedente,& a primo
19 acquiſitore & inueſtito.† Et agnatus non admittitur ad ſucceſ
ſionem feudi ut ex nunc,ſed ut ex tunc,ut ɔcludit collegiū Bo-
nonien.in conſi.l.præſens ɔſultatio col.ix.& x.uer.& propterea,
& uerſi.pro cuius,poſito inter conſi.Fran.de Curt.ſenio.& tra-
20 dit Pau.de Ca.ɔ̄ſi.ccclv.uiſis.col.ii.uerſi.Non.n.† Et ideo Ang.
conſi.ca.Sanctiſsima dicebat,in ſucceſsione feudi, ſemper de-
bere conſiderari originem,nam & ſi per mille manus ambulet,
ſemper ultimus eſt ſucceſſor primi acquiſitoris, & ab eo habet
21 cauſam,a quo habet originē. † Attenditur,n.principiū, & ſti-
pes ſm Bal.& alios in c.j.§.ſi uero de grad.ſucc.in feu.& in c.j.

22 qui ſibi & ſuc.ſuis.† In ſucceſsione.n.feudi non attendit̄ proxi-
mitas,reſpectu perſonæ eius,a quo uacat,ſed conſideratur pro-
ximitas,pactum,ſeu ɔ̄ctus illius,a quo feudum incepit,ut dicit
23 Bal.conſi.cxxxvij.uo.ij.† Et Ale.conſi.xxx.uol.j.nu.vii.& alijs
ſeq.allegando multas deciſi.concludit,φ uno agnato decedēte
ſine maſculis,feudum tranſit ad alios agnatos maſculos, & finit̄
in perſona illius,qui ſine maſculis moritur,& aperitur agnatis,
24 nec reuertit̄ ad dñm,& excluditur fœmina.† Et do.Iaco.in d.
trac.de feud.§.& promiſerunt,col.pe.citando iura,& deciſi.di-
cit,in feudis non dari proprie ſucceſsionem hæreditariam,nam
antiquum & paternum,habetur beneficio,& prouidentia ſupe
rioris concedentis,& ea pacto,& ɔ̄ctu inueſtiturę,ut etiā dicit
25 Bal.d.ɔ̄ſi.cxxxvij.uol.ij.& Alber.Bru.conſi.xviij.col.v.† Et feu
dum non habetur iure hæreditario,ſed iure conuentionis, ut di
cit Calc.d.conſi.lxviii.col.ii.nu.xiiii.& xvii. Et Areti.pulchre
ɔ̄ſi.xliii.col.x.& conſi.clxiiii.col.iiii.uer.ſed tamē,allegās Bart.
& alios,firmat.in ſucceſſ.feu.conſiderari ſanguinem,& ad illud
deſcendentes non ueniunt,ut quicunq; hæredes,ſed potiſsimū
ut hæredes ſanguinis,ut ēt uoluit Bal.in d.§.hoc quoq;.col.iiij.
26 uer.præterea filius.† Nam in materia feudali,uerſi.hæres,habet
ſignificare qualitatem ſucceſſoris,& non qualitatem ſucceſsio
nis,& hæreditatis,quia conſideratur natura,& ſanguis,& nō ue
ra & propria ſucceſsio,ut tradit Bal.c.j.colum.ii.nu.ii.& vj.de
27 eo qui ſi.hæred.ſuis.† Et in iſtis feudis agnatus uenit iure ɔ̄ctus
ſecundum Bald.in l.qui ſe patris.col.vj.uer.& eſt ratio.C.unde
28 lib.cum ſimi.† Propterea Cor.conſi.cxcix.col.xv.& ſeq.uol.ii.
& conſi.clxix.col.j.uolu.iii.citando Bald.in d.c.j.de eo qui ſi.&
ſucc.ſuis,conſiderat in materia feudali hæredē ſanguinis, & hæ
29 reditatis. Nam potiſsimum attenditur ſanguis, & natura.† Et
iſtis ɔ̄ſideratis inferūt doc.poſſeſſores feudorū,nec tacite nec ex
preſſe poſſe alienare feudū in p̄iudiciū agnatorū ad quos ſucceſ
ſiue, poſt mortē illorū debebat puenire iure ,ppˀio.& ex pſona
ſua.c.j.de ,phi.feu.alie.p Loth.c.j.de ,phi.feu.alie.pFed.tradut
oēs in c.quæ in eccleſiarum de conſt.Ale.conſi.j.col.xii.uolu.v.
colleg.Bon.in d.conſi.l.col.xii.Alb.Bru.ɔ̄ſi.iii.col.iii. & firmāt
oēs per illū tex.in c.j.an agn.uel fil.& in c.Titius ſi de feu.fuer.
30 controuer.cum ſi.† Infertur inſuper ex iſtis,feuda prædicta, nō
poſſe dici hæreditaria ſimpliciter,ſed mixta ,ut fuit deductum,
& hæreditaria ſolum iudicantur ſm quid,reſpectu.ſ.illius qua-
litatis ut debeat eſſe hr̄s uaſſalli,in cuius feudo prętēdit ſucce-
dere,& ita firmare vr̄ Mat.de affl.in c.j.an agn.uel fil.nu.xiii.
31 uerſi.ea quib.infero.† Et quando agnatus uult uenire ad feudū
antiquum,& paternum,ēt hæreditarium,ut.ſ.poſt mortē agna
ti tranſuerſalis,qui feudum poſſidebat,non eſt neceſſe φ ſit hę-
res illius,nam non uenit,ut hæres,ſed iure contractus,& ex pro
uidentia legis,& iure proprio,& ex perſona propria,conſidera-
ta origine principio,& ſtipite,& uenit ex inueſtitura,ut facta in
perſonam ſuam , & ut habens cauſam a concedente , & primo
acquiſitore,& non ab agnato uaxallo tranſuerſali,& uenit,ut ex
32 tunc non,ut ex nunc,ut ſigillatim ſuperius fuit deductum.† Et
ſatis,quòd deſcendat ex primo acquiſitore u quo habet cauſam
& radicem,& quòd ſit hæres ipſius primi , mediate ſeu imme-
diate,licet feudum ambulauerit per mille manus, ut dicebant
Ange.& Bald.ſupra citati,& Alexan.conſi.xxviii.& xxvj.col.fi.
uolumi.v.& in alijs ſuis conſil.relatis ſupra,& per Dec.conſilio
lxxiiii.colum.quarta,uerſic.prædictis non obſt.& nume. iiii. &
vj.& conſi.ccviii.colum.penul.nume.xiii.& conſi.cccxc.nume.
33 v. Vbi multa alia adducit. † Et eſt bona deciſio.conſi.Neapo.
cclxxv.dubium,columna ſecunda,uerſic.nec obſt.uolens in
feudo hæreditario agnatum tranſuerſalem ſuccedere, nō ut hę
redem,ſed ex legis diſpoſitione,prout eſt in caſu præſenti , & in
34 capitulo primo,an ille qui interſec.fra. † Et quando uaxallus
agnatus poſsidens feudum hæreditarium inſtituit alium hære-
dem uniuerſalem, ille inſtitutus , erit eius hęres in rebus allo-
dialibus,agnatus uero proximus,conſequetur feudum hæredi-
tarium ex legis prouiſione, eſto φ non ſit hæres dicti uaxalli
mortui,ſecundum And.de Iſer.& alios,c.j.§.hoc quoq; de ſuc.
feu.& in c.j.de uaſſ.qui contra conſt.Loth. & plene proſequit̄
Alber.Bru.conſi.xviii.colum.quarta,& quinta.& conſ.xxv.col.
ii.& conſi.lxxviii.colum.j.& Corne.d.conſi.cxcix. colu. xvj. &
35 colum.iii.uolumi.ii; † Satis igitur eſt, φ ille agnatus ſit hæres
primi acquiſitoris mediate,ſeu immediate cum dicta feuda nō
ſint hæreditaria ſimpliciter,ſed mixta , & accidentaliter, & ſm
quid,& tanq annexa hæreditati & unita cum illa,ut plene de-
ducunt Dec.d.ɔ̄ſi.lxxviii.col.ii.nu.vj.& Laurē.Calca.d.ɔ̄ſ.lxx-
viij nu.

36 viij.ou.v.† Sufficit.n.ꝙ iſti agnati ſuccedere uolentes habeant
illam qualitatem ex eorum perſona,quam habebat naſſallus de
functus,& per quam qualitatem feudum fuit quæſitum naſſallo
præmortuo,& hoc conſiderato pōt dici hæreditarium,ſm Dec.
37 d.conſi.lxxviij.nu.iiii.& vj.col. fi.† Et exceptis dictis qualita-
tibus,feudum hæreditarium mixtum, ut dicatur & conſideratᷣ
ſm naturam feudi ex pacto & prouidentia ut.ſ̄.deduximus,dā
do ad id plures inſtantias,& argumenta a cōſequenti deſtructo,
& plene proſequitur Dec.in conſi.ſ̄.citatis.maai.conſi.clxxxv.
38 ou.v.& conſi.caciii.nu.v.† Prout etiam ſufficiens erit ꝙ in iſtis
feudis,quis ſit hæres mediate ſeu immediate primi acquiſitoris
etiam ſingularis & particularis,ut adſunt plures decif. allegatę
per Dec.conſi.ccviij.nu.xiij.& conſ.clxxxv.nu.iiij.& ꝯſ. lxxviij.
col.ij.nu.iiij.& Alexā. conſi.xix.col.iiii.nu.xvij.uol.v. Calca.d.
conſi.lxaviij nu.xx.& do.Præpoſ.c.j.col.pen.an agna.uel fil.de
39 cuius tamen dicti ueritate alias conſulcodo dixi.† Stantib.ſupe
rius deductis,diſcutiendum ucnit,An mortuo ultimo tranſuer-
ſali ſine filijs & deſcendentibus maſculis,ad portionem feudo-
rum,quę ipſe mortis ſuæ tempore tenebat & poſsidebat ſucce-
dant omnes tranſuerſales,uel ſolum proximior in gradu & præ
40 cedens alios.† In qua dubitatione , conſiderandum eſt, ꝙ hic
non agitur de ſuccedendo auo ſeu anteceſſoribus,nec de ſucce-
dendo patruo carnali.Quo caſu filij fratris ſubintrant locū pa-
tris ipſorum pręmortui,& ſuccederent una cum patruo , ut di-
ſponunt iura apertiſsima & deciſ.communes & alias conſului.
41 † Solum.n.quæritur in præſenti.an iſti agnati tranſuerſales ſuc-
cedentes in feudis naſſallo tranſuerſali ultimo morienti.inſi-
mul ſuccedant,uel ſolum ſuccedere poſsit proximior,& conclu
dendum vr̄ proximiorem tantum potuiſſe ſuccedere alijs ulte-
rioribus excluſis.ut probatur in c.j.§.his nero deficientibus de
grad.ſucc.in feu.ubi primo uocantur fratres,& fratrum defun-
ctorū filij.deinde agnati ulterioris gradus ſimpliciter, cū quib.
non ſuccedunt filij fratrum defunctorum.ut fuit diſpoſitum ibi
in præcedenti caſu,ſed ſolum ueniunt proximiores.ut eſt in re-
liquis ſucceſsionibus,ut habetur in.§.reliquum.in auct.de hær.
quæ ab inteſta.& inſt.de legit.agn.ſucc.cum concor.citatis per
42 Deci.in conſi.j.& alijs pluribus ſuis conſi. † Ratione ēt ſuadetᷣ
quia in rebus allodialibus proximior ſucceſsiſſet excluſis alijs
in gradu remotioribus,& nepotibus in d.§.reliquum , & in.§.ſi
plures.inſt.de legit.agn.ſuc.l.auunculo.C.cōia,de ſucc.per Iaſ.
in l.ij.nu.ö.C.de ſucc.edic.& Dec.d.ꝯſi.j.col.ij.Nico. de Vbal.
in trac.de ſucc.ab inteſt.in iij.par.princ.q.iiij. Signor.de ammod.
ꝯſi.xij.& conſi.xciij.Ale.conſi.xliiij.nu.xv.uol.v.& ꝯſi.v.col.fi.
uol.iii.hr̄ in auct. poſt fratres,& in corpore unde ſumitur.C.de
43 legitima hæreditate.† Idem igitur ſeruandum uenit in ſucceſ-
ſione feudorum,cum ꝯtrium non reperiatur diſpoſitum, conſue
tudinario iure feudi,ꝓōr iſto caſu in illis procedendum ſit ſm
quod diſponunt iura cōia. Et in c.j.de feu.cogn.& ibi oēs doc.
no.& per gl.& doc.in c.j.de gradib.ſucc.in feu.Aret.ꝯſi. claiiij.
Diligenter & mature.col.j.Alex.ꝯſi.lv.nu.vij.uol.iiij. Anto. de
But.ꝯſi.xlvij.diffuſe per Alb.Bru.conſi.lxxj.lxxij.lxxiij. lxxiiii.
lxxvj.& laav.Vbi aſſerit bis in facto ita obtinuiſſe, ēt ſ̄do And.
de Iſer.Bald. Aluar.& alios,& idem Bald.uoluit in c.j.§.& quia
uidimus.qui feu.da.poſ.& Alex.conſi.xxix.nu.vj.in fi.uolu.v.&
44 Mud.Pap.in trac.de feud.in iij.par.prin.q.iiii. † Nec obſtabit
tex.in c.j.in fi.de natu.ſucc.feu.nec alia allegata per do. Sig.d.
conſi.xciij.quem refert Io.Campeg.cōſi.xj.col.pe. poſito inter
ꝯſi.Alber.Bru.Nam ad dictum tex.& alia adducta per Signo.&
ſeq.concludenter & ſufficienter reſpondetur per Io.de Lign.&
alios q̄plures doc.in d.conſi.lxavj.poſito inter conſi.Albe.Bru.
45 † Quo uero ad tranſac.factam ſuper dictis feudis,& ipſorū ſuc-
ceſsione inter agnatum proximiorem & alios nepotes ulterio-
res in gradu,dicitur illam non obſtare filijs dicti proximioris
agnati,eſto ꝙ eo mortuo,illius hæreditatem adiuerint & illi ſe
immiſcuerint,tum quia tendit in alienationem dictorum feu-
dorum,quæ mortuo uaſſallo ultimo agnato,in totum debebant
peruenire in iſtum agnatum proximiorem,& ſucceſsiue ad eius
filias,tū quia ipſa eſt ualde nociua,& talis alienatio nō potuit
eis præiudicare cum de iure uaſſallus non poſsit aliquid ordina
re, in præiudicium deſcendentium in feudis antiquis & pater-
nis per ultimam uoluntatem.c.j.§.donare.de alien.feud.c.j.in
prin.de ſuc.feu.& ꝑ gl.And.de Iſer.Bal.& alios,in d.§.ſed quia
uidimus.Alex.conſi.cxxviij.Conſideratis.col.fi.uol.j.Franc.de
Cur.ꝯſi.xxv.Tria.col.ij.& ꝯſi.lxvj.Sapienter.col.xiiij. & ſequē.
46 † Nec ēt ꝑ pactū inter uiuos uaſſallus potuit ꝑiudicare alijs agna
tis.d.c.j.de aliena.feud.pater.& ibi ſcri.oēs firmāt & idē faciūt
in d.§.hoc quoq; Ale.ꝯſi.xxx.uol.j.& ꝯſi.xcvlii. Viſo themate,
& ꝯſi.ſeq.uol.iiij.Fran.de Cur.ꝯſi.xlviij.col.antepe.uerſi. tamē
47 ſi alienat feudū.& per Iaſ.ꝯſi.lvj.col.iiij.uol.iij. † Et renuncia-
tiones factæ per iſtū agnatum proximiorem non potuere præ-
iudicare eius filijs,in dictis feudis antiquis& paternis,& nō ſim
pliciter hęreditarijs eſto ꝙ ipſi adiuerint hęreditatem dicti eius
patris,cū illam prætendant adire cū beneficio legis & inuenta-
rij prout eā adiuerūt,ut eſt aperta deci.Bal.poſt Nic.de Mattar.
in d.l.qui ſe patris.col.x.uerſi.itē quærit ſi uaſſallus.tradit Ale.
ꝯſi.xxiiij.ſuper primo.col.iij.uol.iiij.& ꝯſi.xij.proſpectis. col.
pe.& ꝯſi.xxvj.Ponderatis.col.iii.uol.v.& Iaſ.d.cōſi.lvj. uolu.iij.
48 † Beneficium.n.inuentarij conſeruat hæredi oīa iura perinde
ac ſi hæreditatē non adiuiſſet ſm gl.ordi.& oēs ſcrib. ibi in l.fi.
§.computatione.C.de iu.delib.& firmat Iaſ.d.conſi.lvj.& cōſil.
cxxavj.uol.iiij.Math.de affl.c.j.col.iiii.& v.an agn.uel fil. & d.
Iacobi.ī d.trac.de feu.§.itē ꝙ iſti inueſtiri.& loquunt in feudo
49 hæreditario mixto.† Et licet in ꝑdicta trāſactione interuenerit
conſenſus directi dn̄i,non propterea præiudicatū fuit filijs præ
dicti agnati proximioris,ut tradūt Bal.& alij I c.j.§.hoc quoq;.
col.vj.in prima concluſ.& ſucceſ.feud.& in c.j.col.ii.de aliena.
feud.pater.& Marti.laud.in c.Titius.col.v.ſi de ſeu. fuer.ꝯtro-
uer.& doc.in c.j.an agna.uel fil.& per Iaſ.d. conſi.lvj. colū.iiii.
50 De ueritate tn̄ iſtius dicti alias diffuſe conſulēdo dixi.† Inueſti
tura.n.facta uirtute dictæ tranſactionis,non potuit præiudica-
re prædictis filijs,argum.l.ii.§.merito.&.§.ſi quis a principe.ff.
ne quid in lo.publ.& in ſimi.tradit Pau.de Caſt.conſi.cl. Viſo.
col.ii.& iii.Ale.ꝯſi.iii.ex his,col.prima &ſecunda.& ꝯſ.cl. Viſo
51 col.ii.uolu.v.Dec.conſi.cclxxxix.num.iiii. † Potiſsimum cum
in tali inueſtitura legati appoſita ſit illa clauſula ſaluo iure ter-
tij,quę multum operatur,ut tradit Signo.conſi.lx. Magnificns.
col.ii.& Alb.Bru.conſi.xii.in princ.& conſi. xxiii. neaandi non
52 ſunt,ubi plura ad id adducit. † Nec habet obſtare ſi diceretur
iſtos filios tanq̄ hæredes dicti proximioris agnati, nō poſſe ue-
nire ꝯ factum ipſius,uulg.l.cum a matre.C.de rei nend. cū con
cord.Nam iſti filij in dictis feudis non ueniunt ut hæredes pria
ſed ut heredes mediate primorum inueſtitorum , & ueniunt ex
perſona ipſorum propria,ut deduximus.ſ̄.conſequenter ꝯueni-
re poſſunt geſtis per prædeceſſores,ut firmat Iaſ.d. conſi.lvj co
lum.v.& vj.& Dec.conſi.clxxxv.col.pen.in fi.ubi allegant iura
53 & deciſi.bene probantes.† Præterea uenire poſſunt ꝯ taliter ge
ſta propter beneficium inuentarij,deciſio.quibus ſupra , & alijs
relatis per Dec.& Iaſo.ubi.ſ̄.optime & concludenter tollentes
obiectionem prædictam ex pluribus alijs deductis ibidem per.
eos.Et qm̄ iſti ueniunt tanq̄ in inueſtitura ex perſona propria,
& ut eſt tunc,& ad rem eis debitam ex contractu & pacto,& nō
54 ex facto nec ex perſona,ſeu in re patris,ut .ſ̄.deduximus. † Et
iſtis conſideratis,ceſſant q̄plura quæ in ꝯtrium poſſent adduci di
ſponentia hæredem non poſſe uenire ꝯ factum prædeceſſoris,
ēt ſi feudum eſſet hæreditarium.Nam illa procederent in feudo
hæreditario ſimpliciter,de quo iudicandum eſt prout de re hæ
reditaria. Non aūt procedunt,nec poſſunt uendicare ſibi locū
in feu.hæreditario mixto , ſed ſm quid,& per accidens, prout
ſunt feuda pāctia,in quibus procedunt ſuperius concluſa,& ceſ-
ſant adducta in oppoſitū,loquentia in feudis longe diuerſis , &
prædicti filij proximioris agnati exceptis rebus feudalib. ultra
uires hęreditarias teneri non poſſunt,d.l.fi.§.in computatione.
C.de iur.deliberandi,& per Dec.& Iaſ.in conſi.ſupra citatis,cū
55 alijs concor.† Et licet hucuſq; inuentarium non appareat con-
fectum per dictos filios tempore quo adiuerunt hæreditatem
patris,tamen potuit poſtmodum fieri prout factum oſtēditur ꝑ
dictos filios agnati proximioris,infra quadriennium,quo tem-
pore potuit celebrari per reſtitutionē in integrum & ipſis po-
tuit competere prout competit in integrum reſtitutio concedē
da aduerſus aditionē ſeu immixtionē hęreditatis ꝑ ipſos factā
ſimpliciter,quam petierunt infra dictum tēpus quadriennij de
iure conceſſum poſt maiorē ętatem,ut habetur in d.l.fina.C.de
iure deliberandi,& tradunt Bal.& alij in l.fin.circa medium.C.
in quibus cauſis in integrum reſtitutio.non eſt neceſſa.& in l.j.
C.ſi ut ſe a b hæred.abſtin,& l.fi.C.de tempo.in integrum reſti
tutio.peten.& per gl.in uerſi.ceſſabit.in l.auxilium.ff.de mino
ribus.Bal.in l.prima,in principio,in ii. quęſtio.C.de iure de
liberandi,per Innocentium,& alios,in capitulo fina.de in inte-
grum reſtitutione,& probatur in aucte.de hæredi. & falci.§.pu
56 pillis.† Et iſtis filijs competere debet in integ.reſtitutio.in prę

ſenti caſu, ſicuti ipſis concederetur aduerſus omnem actum & contractum geſtum per minores infra quadriennium poſt minorem etatem, ex quo fuerunt & ſunt ualde leſi ex illo. l. prima & ſecunda. l. ait prætor. ff. de minoribus. l. nam & poſtea. §. ſi minor. ff. de iureiur. l. fi. C. de tempor. in integrum reſtitutio. petẽ. & in terminis tradit Alexan. conſi. cxxiiij, nume. vij. uolum. iiii.
57 † Valde enim fuere leſi iſti filij ex iſta tranſactione, & alijs geſtis per eorum patrem, remittentem feuda, & iura ipſorũ & illis renunciantem, cum talis remiſsio & renunciatio ſimpliciter facta oim habeat donationis, ſecundum Baldũ in l. uenditrici. in fi. C. de rebus alien. non alienandis. per legem ſi quis delegauerit. ff. de minoribus. & per Barto. in l. ſi fraudator. in princi. ff. de his quæ in fraud. credito. cum ſimili. Et læſio ipſa euidentiſsime apparet ex eo quoniam feuda poſſeſſa per ultimum uaſſallum ad iſtos filios, integre debebant peruenire, & per dictam tranſa
58 ctionem & alia ſubſecuta priuati ſunt medietate ipſorum. † Nec iſtis habet obſtare ſi dicatur, decurſum eſſe tempus quadriennij, quo peti debebat reſtitutio, & infra quod iudicium reſtitutionis in integrum debebat finiri d. l. fina. C. de tempor. in integrũ
59 reſtitution. peten. † Nam conſiderata perſona minoris filij, iudicium prædictum infra quadriennium bene poterit finiri, & tali beneficio gaudebit filius maior, ex quo ſumus in indiuiduis & connexis. l. ſi communem. ff. quemad. ſer. amit. & ipſius minoris perſona filius maior conſequi poterit id quod ex eius propria perſona non poſſet obtinere, ut diffuſe proſequitur Fely. in
60 c. j. de præſcrip. & Iaſ. in l. ſi emãcipati. col. v. C. de colla. † Prout etiam tollitur obiectio ex his quæ tradunt doc. in d. l. fina. C. de tempo. in integ. reſtitu. peten. & iuxta nota. per Cano. maximè Maria. Soc. in c. uenerabilis. de iudi. & per doc. in l. properandũ, in prin. C. eodem, & Parid. in tracta. ſindica. in uerſic. Inſtantia. poſt glo. in c. ij. de reſtitu. in integ. lib. vj. uolentes. cauſam reſtitutionis in integrum poſt quadriennium poſſe finiri, quando. ſ. illud non potuit expediri, facto & impedimẽto cauſato per illos contra quos petitur. Minus etiam obſtabit, ſi diceretur dictos filios proximiores agnato, ratificaſſe dictam tranſactionem & alia geſta, per eorum patrem, tranſigendo cum marito ſororis dicti ultimi agnati mortui, & in executionem dictæ trãſactionis ſoluendo & ſatisfaciendo eorum ſorori, & promittendo nõ con
61 trauenire ac iurando &c. † Nam prædicta omnia per eos fuere geſta ad effectum excludendi præfatum maritum ſororis a dictis bonis feudalibus, & non ad ratificandum prædictam tranſactionem factam per eorum patrem, ex quibus ita diuerſis, nõ poteſt inferri iuribus uulgar. Præterea ita geſta per eos, uidentur potius fuiſſe geſta in executionem prædictæ tranſactionis factæ per patrem, quàm animo ratificandi. Quo caſu adhuc illis competit in integrum reſtitutio. l. iij. §. Scio. ff. de minorib. cum ſimilibus.
62 † Prout etiam iſta ceſſant quoniam aduerſus iſta taliter geſta per eos in minori ætate eiuſdem competit in integrum reſtitutio, tanquam leſis, tum ex capite minoris ætatis, ut omnia iura dictant, tum ex illo capite, ſi qua mihi. toto tit. ff. & cæt. Ex quibus cauſis maiores. ¶ Nec poſtremo obſtat ſi dicatur iſtos ratificaſſe dictã tranſactionem, ex quo effecti maiores paſsi ſunt illum cum quo facta fuit tranſactio, poſsidere dicta bona, contenta in tranſactione & ex illis fructus percipere per annum & ultra, unde in præſenti non poſſunt contrauenire iuribus & deciſionib. citatis per aduerſarios. Nam iſti filij agnati proximioris nullam habuerũt notitiam dictæ tranſactionis celebratæ per patrem, conſequenter nihil approbaſſe uidentur ſtante ignorantia, ut concludunt
* doc.* communiter in locis citatis pro parte aduerſa. & ipſorum ignorãtia ſatis præſumitur, & tollerabilis eſt ex quo uerſant in facto alieno. l. ſuo. ff. pro ſuo. Et quia ſucceſſerunt in ius alterius. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. & argum. l. uerius. ff. de probatio. cũ uulgar. & parti aduerſæ atteſtanti de ſcientia incũbit onus probandi. l. ei qui. ff. de probatio. & in præſenti caſu probanda eſt formiter & concludenter & non præſumptiue, ut fuit deductũ per alios in fauorem dictorum filiorum. Pariſius.

S V M M A R I V M.

1 *Non habet locum ſubſtitutio in caſu de quo non loquitur, & dicenti contrarium incumbit onus probandi, & nu. 58. contra.*
2 *Quando teſtator aliquid non expreſſit, præſumitur illud noluiſſe, & nu. 59. declaratur.*
3 *Caſus omiſſus remanet decidendus in diſpoſitione iuris communis, & nu. 60. & ſeq. declaratur.*
4 *Dictio, tunc, & eo caſu, non traduntur nec extenduntur extra illũ expreſſum, ſed contra, nu. 64. & 65.*
5 *Licet quandoq; fiat extenſio ex mente teſtatoris de caſu ad caſum, tamen non fit de perſona ad perſonam, ſed contrarium uerius eſt, nu. 66. & ſeq. ubi diffuſe.*
6 *Positi & nominati conditionaliter, non dicuntur diſpoſitiuè uocati.*
7 *Maxi. quando extraneis facta eſt ſubſtitutio, per illa uerba ſi ſine liberis deceſſerit.*
8 *Positi in conditione cenſentur nominati & uocati ad excluſionem aliorum ſubſtitutorum tantum, ſed contra in ſeq.*
9 *Quando ſubſtitutus mortuus eſt ante grauatum, deducit rem in cauſam caduci, & facit expirare ſubſtitutionem.*
10 *Fideicommiſſarius & ſubſtitutus moriens ante grauatum non tranſmittit fideicommiſſum etiam ad ſuos, & nu. 11.*
12 *Et licet hoc non procedat quando conſtat de contraria uoluntate teſtatoris, id procedit quando coniectura colliguntur ex teſtõ, & uerbis a teſtatore prolatis, ſed contra. nu. 80.*
13 *Non ſufficit dicere talem fuiſſe mentem teſtatoris, & ſi cogitaſſet quòd idem uiſpoſuiſſet, nam requiritur quod ſua mens tranſeat in diſpoſitionem, & nu. 14.*
15 *Filij poſiti in conditione, ſecundum unam opinionem, non dicuntur diſpoſitiue uocati.*
16 *Alia uero opinio fuit quòd tacitè uocati dicantur.*
17 *Et iſta opinio. eſt æquior, iuſtior, & humanior, & poteſt in practica ſeruari.*
18 *Poſiti in conditione habent qualem qualem teſtatoris uoluntatem.*
19 *Poſiti in cõditione per ablatiuos abſolutos, uidẽtur diſpoſitiuè uocati*
20 *Non conſideratur ille in quem uerba diriguntur, ſed ille in quẽ dirigitur effectus uerborum.*
21 *Poſiti in conditione dicuntur diſpoſitiuè uocati ex coniecturata mẽte teſtatoris.*
22 *Poſiti in conditione intelliguntur grauati ex coniecturata mẽte teſtatoris, & nu. 74.*
23 *In fideicommiſſis potiſſimum conſideratur mens teſtatoris.*
24 *Quæ mens colligitur nedum ex uerbis expreſſis, ſed etiam tacitè ex coniecturis.*
25 *Fideicommiſſa coniecturis etiam inducuntur.*
26 *Et uerbis nedum affirmatiuis, ſed etiam negatiuis.*
27 *Item & uerbis enunciatiuis.*
28 *Item & ex qualitate rei relicta per fideicommiſſum.*
29 *Et in fideicommiſſis recedimus a uerbis, & attendimus mentem teſtatoris coniecturatam.*
30 *Quod ſui natura eſt tranſmiſſibile, ex coniecturata mẽte teſtatoris, fit non tranſmiſſibile.*
31 *Et econtra ſui natura non tranſmiſſibile efficitur tranſmiſſibile.*
32 *Fit tranſmiſſio ad hæredes ex coniecturata mente teſtatoris, quãdo ſubſtitutus moritur ante grauatum.*
Et iſto caſu, ſaluatur glo. in l. is cui. ff. de actio. & obliga. & nume. 76. & ſeq.
33 *Ordo obſeruatus a teſtatore conſiderandus eſt, & nu. 35.*
34 *Diſtributiuum, quandocunq; plura complectitur tempora.*
36 *Geminatio & repetitio multum operatur.*
37 *Qualitas maſculinitatis a teſtatore expreſſa, ad conſeruationem bonorum in familia uidetur facta, & nu. 43. & 47.*
Dignitas familiarum per maſculos conſeruatur
38 *Dignitas familiarum & agnationis, non poteſt conſeruari ſine diuitijs.*
39 *Sordeſcit enim ſine illis.*
40 *Qualitas maſculinitatis, ita uiget in nepote ſubſtituto, ſicut in ſuis filijs maſculis poſitis in conditione.*
41 *Et in utriſq; propter rationis identitatem, debet habere locum fideicom. & diſpoſitio.*
42 *Fideicommiſſa ampliantur reſtringuntur, & regulantur a cauſa, & ratione per teſtatorem expreſſa.*
43 *Quando unica rõ tantũ eſt in conſideratione illa pro expreſſa hr.*
44 *Vnum caput teſtamenti declaratur per aliud.*
45 *Præcedentia declarant ſequentia in aliquo obſcura.*
46 *Teſtator uolens bona ſua in familia cõſeruari uidetur ad illa uocaſſe proximiores.*
48 *Per fideicommiſſum ſuccedit ur teſtatori, & non grauato.*
In ſucceſſione fideicommiſſaria ſuccedit ur eo modo quo ſuccedit ur ab inteſta.
49 *Teſtãr inſtituẽs filias ſuas particulares hrẽdes, & in reſiduo maſculos uĩ conſideraſſe maſculinitatem, & conſeruationem bonorũ in agnatione, & familia.*
50 *Filij poſiti in conditione cum illa qualitate, maſculis, dicuntur uocati diſpoſitiuè.*

51 *Haberi*

51 *Haberi dēt ꝓ expreſſa illud qđ teſtār diſpoſuiſſet ſi de eo cogitaſſet.*
52 *Et quaada fecit plures gradus ſubſtitutionis idem decidendum erit.*
53 *Poſiti ia conditione cenſentur a teſtatore magis dilecti.*
54 *Et quemadmodum ſubſtituendo patrem dicitur illum dilexiſſe ita,et filias illas ia conditione poſitos.*
55 *Concepti,& nati poſt mortem teſtatoris,adhuc ueniunt quando fideicommiſſum ſactum eſt per uerbu denotantia tractum futuri temporis,& nu.56.*
57 *Quando dies fideicōmiſſi,ceſſit,& uenit uiuente ſubſtituto ſit trāſmiſſio ad hæredes,licet ſubſtitutus moriatur ante reſtitutionem fideicommiſſi ſibi ſactum.*
59 *Expreſſum dicitur,nedum illud quod uerbis exprimitur ,ſed quod mente.*
60 *Caſus dicitur expreſſus ,et nō omiſſus,quādo ex mente illud cōſtat.*
61 *Coatecturæ dicuntur apertiſſimæ probationes,& illam inducunt.*
62 *Caſus ſequens ex expreſſis,non poteſt dici omiſſus.*
63 *Item quando eadem æquitas,et ratio uiget in alio caſu ſeu perſona.*
65 *Verba tunc,& eo caſa excludunt caſum diſſimilem non ſimilem.*
66 *Fit extenſio de perſona ad perſonam ex mente teſtatoris.*
67 *Et quando eadem uiget ratio in utroq;,& alijs ſeq.*
68 *Maximè quādo ex coniecturis id colligitur,ita quòd idē diſpoſuiſſet*
69 *Et maximè quia uigente identitate rationis,uerſamur in caſa incluſiuo,non extenſiuo.*
70 *Glo.in l.Titius.ff.de lib.& poſthu.communiter reprobatur.*
71 *Intellectus.l.ſi quis ita Paragrapho ſi.de teſta.tut.*
72 *Intellect.ad Parag.griſogonus.ff.de uerb.obl.*
73 *Prohibitio de nō alienando iniuncta filijs, nō extēditur ad nepotes. Fallit niſi adeſſet coniecturata mens teſtatoris.*
Probatio facta ia uno tempore extenditur ad aliud ex cōiecturata mente teſtatoris.
74 *Grauamen fideicommiſſi iniunctum filijs extenditur ad nepotes ex coniecturata mente teſtatoris,& nu.22.*
75 *Mortuo primo ſubſtituto ante grauatum,ad fideicōmiſſum ueniunt alij nominati ex perſona propria.*
76 *Subſtitutus præmoriens grauato tranſmittit fideicommiſſum ad hæredes ſuos,quando adeſt coniecturatu mēs teſtatoris, & alijs ſeq. & nu.31.& 32.*
77 *Coniectura ex quibus id colligitur propter ordinem ſeruatum a teſtatore, & alijs ſeq.*
78 *Et quia progreſſus eſt ad plures alios gradus ſubſtitutionum.*
79 *Si una coniectura non ſufficeret deperſe,plures inſimul iuncta erūt ſufficientes.*
80 *Coniecturæ paſſunt colligi nedum ex teſtō,& uerbis ipſius,ſed etiā ex alijs,& nu.12.*
81 *Præſcriptio longiſſimi temporis,omnem actionem perſonalem , & obligationem tollit, quod declaratur.nu.119.*
82 *Poſſidentes x.annis cum tit.complent præſcriptionem.*
83 *Titulus iuſtus,& etiam putatiuus,iuſto errore cauſatus ad præſcriptionem ſufficiens eſt nume.84.declaratur,nume.119.& ſequen. quando procedat.*
85 *Et ſufficit titulus putatiuus,etiam lucratiuus. Item,& uniuerſalis pro hærede,quod declaratur,nu.122.*
86 *Ex titulo putatiuo etiam erroneo excluditur dolus , & mala fides, & uidetur includi fides bona.*
87 *Ex poſſeſſione longi temporis,& a fortiori longiſſimi præſumitur, & probatur bona fides.*
88 *Ia præſcriptione xxx.annorum non eſt neceſſarius titulus.*
89 *Præſcriptio long.temp.currit contra ignorantes,& abſentem.*
90 *Denunciatio inducit ſcientiam & malam fidem,& nu.109.*
91 *Statutum poteſt limitare tempus præſcriptionis inductum de iure communi.*
92 *Fideicōmiſſa uniuerſalia,poſſunt præſcribi ſpatio anno.xxx.*
93 *Etiam cum mala fide.ſed declaratur melius, nu.129. id procedere quando non eſſet agnitum,alias ſecus.*
94 *Quando agitur de tollendo iure non quæſito,procedit præſcriptio,et cum mala fide,ſecus ſi agitur,de tollendo iure quæſito.nu.129.*
95 *Reſtitutio in integrum aduerſus præſcriptionem, ceſſat in habente ſcientiam.*
96 *Aduerſus præſcriptionem longiſſi temporis annorum xl.non datur reſtitutio,ſed contra,nu.117.*
97 *Nulla præſcriptio currit cum mala fide.*
98 *In materia præſcriptionis & peccati ſtatur iuri cano. non ciuili.*
99 *Et procedit iſtud etiam in præſcriptio ne ſtatutaria.*
Non ualet ſtatutum inducens præſcriptionem cum mala fide.
100 *Statuta loquentia de præſcriptione,intelligi debent,quando præſcriptio procedit cum bona fide.*
101 *Statuta recipiunt interpretationem paſſiuam a iure cōi.*
102 *Præſcriptio ſtatutaria ſabrogatur,& ſuccedit loco præſcriptionis inductæ de iure ciuili.*
103 *Confeſſio partis,inducit malæ fidei probationem.*
104 *Vſufructuariu non poteſt præſcribere proprietatem.*
105 *Vſufructuaria toto tempore iure ſuo,iudicatur ut hæres.*
Mala fides adminiſtratoris & procuratoris nocet domino.
106 *Mala fides auctoris,nocet ſucceſſori,& conſideratur illa quæ fuit ab initio etiamſi ceſſaret in perſona ſucceſſoris.*
107 *Maximè quando ſucceſſores nolūt uti acceſſione defuncti.*
108 *Et idem ſi uellcat præſcriptionem inchoare a ſeipſis.*
109 *Publica uox & fama,inducit malam fidem.*
110 *Prout etiam facit rumor.*
Rumor & fama publica differunt.
111 *Grauatus fideic.& eius hæredes non poſſunt bona fideicom.ſubiecta alienare.*
Nō uidetur hæres grauatus diſponere de reb.ſubiectis fideicōmiſſo
112 *Qualitas requiſitu a ſtatuto,neceſſario probanda eſt , ut ſtatutū poſſit procedere & habere locum,& plenius.nu.113.& 114.*
114 *Præſcriptio inducta iure cōi,& etiam ſtatutaria,non currit durāte tempore pupillaris ætatis,etiam ſi eſſet inchoata cū defuncto.*
115 *Contra adultū autem currit,ſed illi aduerſus eam datur reſtitutio.*
118 *Maiorib.competit beneficium ex perſona minoris, ex perſonaque alterius quis conſequitur,quod ex ſua propria habere non poteſt.*
120 *In facto proprio ceſſat ignorantia & error.*
121 *Quando procedat titulum lucratiuum cauſatum errore,producere præſcriptionem.*
122 *Quod titul.putatiuus ſit iniuſto errore cauſatus , qualiter & ex quib.probetur.*
123 *Titul.putatiuus iniuſto errore cauſatus,non ſufficit ad præſcr.ſtatutariam complendam.*
124 *Error iuris non ſufficit ad præſcriptionem complendam.*
125 *Error iuris,non bonam,ſed malam fidem inducit.*
126 *Etiam in præſcriptione longiſſimi temporis.*
127 *Contra poſſeſſorem etiam titulatum,probari pōt de eius mala fide.*
128 *Et quando apparet de titulo iniuſto ab init o,nulla currit præſcriptio,etiam centenaria ex quo ex iniuſtitia dicti tituli ſemper præſumitur mala fides,& cautela; eſt,quòd non allegetur.*

CONSILIVM LXVI.

NOBILIS Silueſter Trenta Lucenſis,ſenior,inſtituit Ioan.Baptiſta,& Petrangelo ſuis filijs uniuerſalibus hæredibus,illiſq; inuicem & reciprocè ſubſtitutis,inter alia diſpoſuit & ordinauit , caſu quo illi decederent quandocunque ſine filijs maſculis,ꝙ tunc & eo caſu,eſſet eis ſubſtitutus Chriſtophorus eius nepos ex Federico Trenta,ſuo fratre,& bona ipſius teſtatoris pro duabus partibus peruenirent ad eundem Chriſtophorum,& ulterius progreſſus,ſtatuit,caſu quo d. Chriſtophorus decederet quandocunq; ſine filijs maſculis , ꝙ in dictum caſum filij Hieronymi Trenta,conſequi deberent certas pecunias,& quaſdam alias haberet Silueſter q.Gregorij Trenta,& reſiduum dictæ ſuæ hæreditatis,eſſet dominarum Lenæ,Sarræ,& Magdalenæ filiarū dicti teſtatoris,quas prius,ſuper quibuſdam bonis particulares hęredes inſtituerat,& quoniam Petrangelus deceſſit ſine filijs. ſuaq; portio,peruenit ad d.Io.Bap. qui ſucceſsiuè ſine filijs mortuus extitit,uerum ante eius mortem,& eo uiuente,Chriſtophorus prædictus conceſſerat naturæ,relictis Federico & Stephano eius filijs,qui poſtremo etiam obierunt relictis filijs,nepotibus d.Chriſtophori,dubium modo oritur,an dicti Federicus & Stephanus filij Chriſtophori,cenſeantur uocati & ſubſtituti a pręfato Silueſtro teſtatore,cum tantum poſiti & nominati ab ipſo fuerint conditionaliter,& in conſequentiam uenire poſsint filij prędictorum Federici & Stephani,& an Chriſtophorus moriens ante Io.Bap.tranſmiſerit illud ius ſubſtitutionis,& fideic. in dictos eius filios,& ſucceſsiuè illos ſuos nepotes,& an prędictis nepotibus ad conſequendum dicta bona, obſtet pſcriptio, tum conſiderata de iure cōi,tum etiam attenta diſpoſitione ſta-
1 tuti Lucē.¶ † In qua ſpecie & diſceptatione,quo ad prima duo capita,dicendum primo aſpectu uidebatur dictos Federicum & Stephanum filios Chriſtophori , & a fortiori nepotes ipſius ī pſenti extantes, minimè eſſe uocatos,hoc et.n.in teſtō pdicto minimè legit,& in ſubſtōnib.fideicōmiſſarijs,locū ſibi uēdicat regula illa & doc.uolēs ſemp dici poſſe,hoc caſu nō loquit ſub

ſtitutio, & qui aſſerit alium caſum in illa includi, oſtendere id
habet, ſm Old.cõſi.xxj. Thema tale eſt. & Ioã.Andr.in addi.ad
Spe.in ti.de teſta.§.j.uerſicu.occurrũ.in ſi. Abb.conſi.cxl.Facti
2 contingentia.uol.j.Soc.cõſi.lxxii.Viſo.nu.vii.uol.ui.† Si.n.d.te
ſtator uoluiſſet ad d. fideicõ. uenire dictos filios Chriſtophori
utiq; illud expreſsiſſet, ſicut expreſsit de ipſo Chriſtophoro, &
nõ exprimendo, colligit uoluntatis ſuæ fuiſſe fideic.in perſonã
illorum ceſſare, arg.c.ad audientiam. de deci. & l.j.§.ſin autẽ &
3 deficientis.C.de cadu.toll. † Fuit igitur caſus ille omiſſus a di-
cto teſtatore, qui remanſit decidendus, ſm diſpoſitionem iuris
cõis.l.cõmodiſsimè.ff.de lib.& poſth.l.ſi extraneus.ff.de condi.
cau.dat.l. ſi cũ dotem.in prin.ff.ſol.mat.ius aũt cõe, vr aperte di
4 ſponere iſtos non poſſe uenire, ut ſtatim dicetur. † Et ad iſta fa
ciunt illa uerba teſtatoris tunc & illo caſu, minime trahenda ex͠
illum ſm Pet.de Anch.cõſi.ccclvii. Ex ſerie teſtamenti, col.iij.
uerſi.iii.hoc probatur.& Romã.ɔſi.cxxaj.Prima dubõ.& Deci.
5 conſi.lxiii.Et pro tenui.nu.iij.† Bene ẽt facit deciſ.Are.in l.Gal
lus.§.& quid ſi tm̃.col.iii.uerſi.ii.adde.ff.de lib.& poſth. quem
ſequitur Dec.conſi.ccxviij. In caſu.nu.ix.& alibi pluties. Volen
tis ꝙ licet qñq; diſpõ teſtatoris facta in uno caſu, extendatur ad
alium ex uеroſimili, & tacita mente diſponentis, tñ non debet
fieri extenſio de una perſona ad aliam perſonam, ſm gl.in l. Ti
tius.in prin.ff.de lib.& poſt.citantem ita.in l.ſi quis ita.§.pe.ff.
de teſt.tut.& p no.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Griſogonus.ff.de uer.
6 obli.† Et licet filij d.Chriſtophori per d.teſtatorem fuerint no-
minati, tñ nominatio prædicta poſita fuit ſub conditione tm̃,
& conditionaliter poſiti & noĩati, non dicunt uocati, nec poſiti
in diſpõne ɔñr excludendi ueniunt.l.ſi quis ſub condõne.ff. ſi
quis omni.cau.teſt.& ſm gl.ord.Bar.& alios in l.Lucius.la ii.ff.
de hære.inſti.ubi Ale.plura adducit, in addi.ad Bar.& plenẽ at
tingunt doc.poſt Bar.in l.Centurio.ff.de uul.& pu.in illa.q.An
ualeat ſubſtõ in filijs filiorũ, & ſequitur Alex.cõſil.clxxxv.Viſo,
uol.ii.Soc.diffuſe in l.cum auus.ex.pe.& ſi.nerſi.eſſet etiã hic
diſcutiendus.ff.de cond.& dem.Franc.de Cur.conſi.xlij. Quia
7 inqnit.col.ij.& iij.cum ſi.† Maxi.opi.d.gl.locum ſibi uendicat
qñ alicui extraneo facta eſſet ſubſtõ ſub ɔdõne p̃dicta, ut uoluit
Sal.in l.j.C.de cõdi.inſer.& conſuluit colleg.Pap. conſi.inſerto
inter illa Fran.de Cur.xliiii.& Soc.cxl.Conſiderato.col ii.uol.j.
8 †Nominatio igitur filiorum d.Chriſtophori, conditionaliter fa
cta per teſtõrem operata fuit ſuum effectũ, ut illis exiſtentibus
excluderenẽ alij ſucceſsiue ſubſtituti in illum caſum.l.filiusfa.§.
cum quis.de leg.j.ubi Bar.& oẽs firmant adducen.concord. ut
ẽt tradunt in d.l.Lucius.& in d.l.Centurio.& in locis.s̃. citatis.
9 † Præterea d.Chriſtophorus pendente condõne dictę ſubſtõnis
fideicõmiſſariæ mortuus fuit ante Io.Bap.grauatũ ſuaq; ſubſtõ
euanuit & expirauit, redacta in cãm caduci, ut hr̃ in l.unica.§.&
cum triplici.&.§.pro ſecundo.C.de cad.tol.& in l.non putauit.
§.a primo.ff.de bo.poſ.ɔtab.l.ex pluribus.in ij.rñſo.ff.de ſuis &
leg.Cur.d.cõſi.lxxv.col.iij.uerſi.tñ ex quo.& tradit in d.l. Gal-
10 lus.in prin.cũ concor.† Et eo mortuo ante Io.Bap.non potuit
in dictos ſuos filios, & alios deſcẽdentes tale fideic. tranſmitte-
re, cũ fuerit cõditionale, & ipſe deceſſerit ante euentũ condõuia
d.l.unica.§.ſinaũt aliquid ſub condõne.ubi Bal.col.j. uerſi. quo
nunquid.& alij no.& probatur ſm ſcrib.ibi in l.hæredes mei.§.
* cum ita.ff.ad treb.& firmat gl.* cõiter ab oĩbus approbata, in l.
11 unica.C.de his qui an.aper.tab.† Et licet gl.in l.is cui.ff.de act.
& obli.uideatur tenere ɔriũ, ut poſsit fieri tranſmiſs.n in filios
* ſuos, tñ illa * cõiter reprobatur per Bar.ibi, & eundẽ & oẽs alios
in l.j.col.iiij.uerſi.item dicit Dy.de leg.j.& in l.cũ filiofam. ubi
Mod.alia adducũt eo.ti.& ſequitur Bal.in l.in cauſæ.la.ij.§.põ
ponius.ff.de min.Alc.conſi.xcij.Super eo.col.ij.uo.iii.Soc.cõſ.
lxxvii.In pręſenti.col.j.in ſi.uol.j.Cor. conſi.clxxx. Multitudo.
12 uol.iiii.cum.ſi.† Et ꝗuis nonnulli uoluerint iſtud nõ procede-
re, qñ appareret de ɔria uoluntate, & mente teſtõris, nedum ex-
preſſa, ſed collecta ɔiecturis, ut ſtatim dicemus, tñ ꝓcedit iſtud
qñ talis mens coniecturata colligitur efficaciter, & concludẽter
ex teſtõ, & ex uerbis prolatis a teſtatore, ſm Bal.i d.l. unica.C.
de his qui an.aper.tab.citatũ per Soc.in d.§.cum ita.& in d.l.cũ
auus.in ſi.& conſi.ſuo.cxvj.In cã filiorum.col.j.nu.ii.& col.vj.
13 uerſic.ad ultimũ.uol.ij.ubi iſtud probat lege & rõne.† Non.n.
ſufficit dicere talem fuiſſe mentẽ teſtõris, & ipſum uеriſimiliter
ita diſpoſuiſſe, ſi iſtud cogitaſſet, uel de hoc fuiſſet interrogatus
iuxta tex.ubi doc.tradunt in l.Titius.§.Lucius.ff.de lib.& poſt.
14 & l.ſi.C.eo.ti.& ſm gl.ordi.in l.tale pactũ.§.ſi.de pac.† Qm̃ ne
ceſſe eſt, talem præſumptam uoluntatẽ tranſire in diſpoſitionẽ,

ut probat tex.in l.quidã filiũ.& in l.quoties.§.tantundem. ubi
Bal.& Imo.no.ff.de hære.inſti.& hr̃ in l.ſi maiores.C.de trãſac.
& in l.ſi repetendi.C.de condi.cau.da.cũ alijs ad plenũ colle-
ctis per Alc.& Iaſ.in l.iii.col.ii.C.de libe.præte.& Soc.cõſ. xiii.
col.v.uerſi.ſed prædictis.uol.iii.& Dec.conſi.cxa.Caſus.col.ui.
num.v.¶ Iſtis tñ minimẽ obſtã.conſiderata facti contingentia
ɔria opinio, & ſnĩa uerior vr̃, ut filij d.Chriſtophori dicantur ad
dictum fideicom.uocati, uel ad eos ius illud petendi tranſmiſ-
ſum fuiſſe, & ſucceſsiue tale ius competere debere nepotibus d.
15 Chriſtophori in præſentiarum extantibus.¶ † Moueor primo,
qm̃ licet articulus ille ſit ualde dubitabilis, & ſcrupuloſus, an fi-
lij poſiti in conditione, dicantur ab ipſo teſtõre diſpoſitiuẽ uo-
cati, multi etenim illi opinioni conſenſerunt uolenti eos mini-
me dici uocatos, nedum expreſſe, ſed nec ẽt tacite, qui iam ſupe
rius fuere citati, & qui referuntur per Soc.in d.l.cum auus.ca.
pe.& ſi.& per Ant.Corſe.in ſua diſputatione quã inſeruit in ꝓ.
ſui repertorij.Franc.de Cur.d.conſi.xlii.& conſi.xliii. Statuto.
16 col.vii.& cõſi.xliiii.Sæpe reuoluta.col.ii.& iii. † Quãplures aũt
doc.celeberrimi, ɔriam ſententiam amplexi fuere, firmãtes eos
eſſe tacitẽ uocatos, & qui fuerint & ſint iſti, quibuſue iuribus &
rõnibus talem ſnĩam firmant ſequantur & approbent, ad plenũ
referuntur per Soc.& Corſe.ubi.s̃.& diffuſe per Franc.de Curt.
conſi.lj.Super teſtamentis Alberti.col.viii.& ix.uerſi.iuſtificat ẽ
præmiſſa.ubi recitat multos firmantes hanc opinio.nedum eſſe
æquam & benignam, quinimmo & cõem, & in iudicãdo ſequẽ-
dam, & ꝙ illa ſnĩa, & opi.ſit magis æqua humana & beniguior
altera excludente iſtos ita uocatos, apertiſsimẽ firmant Soci.&
Corſe.ſuperius citati, & Cor.in ꝗplurib.ſuis conſi. inferius ci-
17 tandis.† Et iudex minimẽ peccaret ſi illam iudicando ample-
cteretur & ſequeretur, tanꝗ tutiorem, conſiderata eius ęquitate
humanitate, & benignitate, ad nota.in l.ex quæ.§.in re dubia.&
in l.in oĩbus.ff.de reg.iur.& in l.j.ff.de inſti.& iu.& l.benignius
ff.de legi.& in l.barbarius.ff.de offic.prætor.& l.iii.§.ſi ſeruus.
ff.de condi.ob cau.& l.ſi.C.qui bon.cede.poſ.per Bar.in extra
uag.ad reprimen.in uerſi.nõ obſtante.uerſi.dic igitur.Soci.in l.
qui agnitus.col.iii.ff.de excep.Ale.conſi.lxv.col.ii.uol.vii.Are.
conſi.cl.iii.diligenter.colũ.vii.Iaſ.in l.placuit.C.de iudicijs.&
ad idem plura accumulãt Mod.in ſyl.nupt.fol.mihi.cxxvii.col.
18 j.& ii.uerſic.limita quarto.† Minimeq; redarguendus eſſet cũ
filij in conditione tm̃ poſiti, licet non habeant expreſſe diſpoſi-
tiuam uolũtatem teſtõris, eam tñ qualem qualem tacitẽ habẽt,
cũ teſtator ipſe eos cogitauerit in conditioneq; poſuerit, ut ad
ipſos ſua bona peruenirent ex tacita ipſius mente, ſm Bal.rela-
tum a Pau.de Caſt.in d.l.filiusfa.§ cum quis.de leg.j.uolẽtes fi-
lios in cõditione appoſitos, tacite eſſe ſubſtitutos. Nam eorum
gratia conditio dr̃ appoſita, ad finẽ ut habeant hæreditatem ex
tacita uoluntate teſtõris, collecta coniecturis fideic. importan-
tibus, ẽt ſi uerba id non diſponerent.l.fideicommiſſa.§.hęc uer
ba.de leg.iij l. cũ proponebaĩ.de le.ij.& ſequitur Soc.cõſ.xiiii.
Viſo.col.ii.uol.iii.& Cur.iunior, conſi.xvj.poſito poſt tracta.de
19 feud.Cuma.conſi.xiii.col.j.uerſi.includit.† Et quia dicti filij in
cõditione poſiti legũtur per ablatiuos abſolutos, prolatos a te
ſtatore, ualente diſponere, & qui diſpoſitionem inducunt d.l.
fideicõmiſſa.§.cũ eſſ:m.l.ſi ſeruus.§.qui margaritam de leg.j.l.
in rõne.§.nam & ſi.ff.ad l.falc.& in ſimi.tradit Bart. in l.ij §.ui-
dendũ.ff.ad tertu. & in l.ii.§.ſi duo.C.de colla.bono. cum alijs
alleg.per Mod.in l.uenia.C.de in ius uoc.& p Iaſ.in rub.ff.ſol.
20 mat.† Nec eſt quærendũ, cũ quo quis de ſuis reb.loquatur ſed
ſolum in quẽ dirigat intentio ſuæ uoluntatis & effectus diſpoſi
tionis.l.cu pr̃.§.donationis.l.miles ad ſororem.in prin.de leg.ii.
& in terminis proprie nr̃is firmat Fran.de Cur.d.conſ.lxxv. du.
21 Ludo.col.iii.iiii.viii.& ix.& fere per totum.† Si quis aũt uellet
inhærere alteri rigoroſę opinioni, & gl.in d.l.Lucius. adhuc dr̃
illam opi.non procedere, nec locum ſibi uendicare, qñ in ɔrium
concurreret & appareret coniecturata mens teſtõris. Illa itaq;
apparẽte, filij poſiti in conditione, cẽſentur inuitati, & diſpoſi
tiue uocati, ut tradit Cor.in l.ab eo.C.de fideic.& diffuſius ad-
ducẽdo alia, ɔſi.xa.col.vii.& viii.& ɔſi.cclxxiii.uol.iiii.& conſ.
cxlvj.In hac.col.ii.& ſeq.uol.u.& Soc.conſi.xiiii.uol.j.& ɔſ.xii.
lxiii.& cxvj uol.iii.& fere in terminis nr̃is tradit Frã.de Cur.d.
ɔſ.lxxv.col.iii.uerſi.p̃miſsis tñ, & firmat Soc.in d.l.cũ auus.col.
ſi.& Cur.cõſ.lj.& Mod.repetẽ.in d.l.cẽturio.idẽ ſequunĩ ſuper
d.q.Bar.fol.mihi.xxvj.col.ii.uerſi.limita ſecũdo, nu.ccclxxxvj.
plures cõcor.adducẽ.ut ẽt facit Frã.de Curt.iun.cõſ.xvj.col.v.
uer.ɔfirmo hãc ɔcluſionẽ, poſito poſt trac.ſuu de feu.adducẽs

conſi.

conſi.Pet.de Ancb.& Alex.& d.conſi.Cuma.xiii.& Ful.xv.col.
22 ij.uerſi.ſed mens.† Et ſuadetur illud arguendo a fortiori,q̃m ſi
poſiti in ꝯditione ex coniecturata mente teſtatoris cenſentur
uocati & diſpoſitiue nominati ad incommodum, ut poſsint gra
uari ſẽm Cor.in d.l.ab eo.& in conſi.ſ.citatis,Dec.Cur.& alios
ubi.ſ.& repeten.in d.l.Centurio.Multo magis cõcurrente con-
iecturata mente teſtatoris, dicendum erit eos eſſe diſpoſitiue
uocatos,ad commodum beneficium & honorem , cum.n.inclu
dantur diſpoſitiuè in paſsiua & onerosa uocatione & diſpoſitio
ne,eo fortius includi debent ex coniecturata mente,& diſpoſi-
tione & uocatione actiua,honorabili,& tendente ad cõmodũ,
& beneficiũ,ut pulchre tradit Socin ſimi.conſi.lxix.Viſo.colũ.
iij.& ſeq.& ꝯſi.ciiij.Q̃m,col.ij.& ſeq.num.iiij.& ſeq.uolum.iij.
23 † Mens.n.teſtatoris in fideicommiſsis potiſsimum obſeruanda
uenit.l.in conditionibus primum locum.l.publius. in fin.ff.de
condi.& dem.l.non aliter.de leg.iij.l.cum uirum.C.de fideicõ.
24 † Et illa nedum expreſſa,ſed ẽt tacita præferenda eſt qualitati-
bus uerborum prolatorũ.l.quoniam indignũ.C.de teſtam. ubi
Bal.in ij.notab.& Mod.pap.quam plura adducunt,ut ẽt ipſi fa-
ciunt poſt Ang.& Ale.in l.iij.C.de libe.præteri.& tradit in l.ex
facto proponebatur.§.rerum.ff.de hęred.inſti.& in d.l.publius,
& d.l.cum uirum.cum alijs collectis per Soci.inter conſi.Frau.
de Cur.conſi.xl.cum in præſantiarum col.pe.& ꝯſi.xiiij.uolu.j.
ac conſi.xij.& xliij.uiſis col.iiij.uol.iij.& Fran. de Cur.ꝯſi.xlij.
25 col.j.& ij.& ꝯſi.lj.col.j.& ij.& d.ꝯſi.lxxv.col.iij.in fi.† Inducunt
etiam in fideicommiſſa nedum uerbis expreſsis ſed ẽt coniecturis,
ut deduximus,& probatur in d.l.hęredes mei.§.cum ita ad treb.
& in l.pe.& l.licet imperator.de leg.j.& l.qui ſolidum,& l.cum
proponebatur de lega.ij.& alia adducit Dec.ꝯſi.xv.& xxxvuj.
26 col.j.& ij.† Nedum.n.inducuntur uerbis affirmatiuis ſed ẽt ne
gatiuis,in quibus conſtare põt de mente teſtatoris, ut tradit
Soc.allegans iura ꝯſi.cclj.& ccxxvij.uol.ij.& Fran.de Cur.d.ꝯſ.
27 lj.col.viij.† Et quibuſcunq; alijs ẽt enunciatiuis.l. pamphilo.in
prin.ubi Bar.de leg.iij.& d.l.fideicommiſſa.§.hæc uerba.eod.
28 ti.& l.ẽt hoc modo.& l.& eo modo.de leg.j.† Prout ẽt ex qua-
litate rei fideicommiſſa facta præſumuntur,ſẽm Bal.in l.uolun-
tas.la prima.C.de fideic.Cyn.& Bal.in l.ij.C.de uſucap.& tra-
29 dunt Mod.in l.filiusfam.§.diui.de leg.j.† Et in fideicõmiſsis ex
coniecturata mente teſtatoris,recedimus a ui & natura uerbo-
rum.d.l.publius.d.l.cũ uirum.& tradunt Bal.& Pau.de Caſt.in
l.fi.C.de impube.& latè proſequitur Cor.ꝯſi.ccxxxix. Videtur.
30 uol.ij.† Et ſtante coniecturata mente teſtatoris diſpoſitum fuit
illud quod ſui natura erat tranſmiſsibile,nõ fieri tranſmiſsibile
d.l.in conditionib.primum locum.§.hæc ſcriptura.ubi Imo.&
31 Soc.no.adducẽtes Bal.in l.ſi pr̃.q.iiij.C.de inſti.& ſubſtit.† Vbi
ex oppoſito firmat,quod ſui natura nõ eſſet tranſmiſsibile,fieri
tranſmiſsibile ex coniecturata mente teſtatoris,quod ad caſum
præſentem optimè adaptatur,& ſequuntur Imo.& Soci.in d.§.
hæc ſcriptura,& tradit Bal.quem ibi ſequitur Cor.col.iij.uerſi.
tu dic.in d.l.unica.C.de his qui an.aper.tab.ita limitantes glo.
illam,ut ẽt ſentit Bal.in l.unica.C.ut.acti.ab hæred.& ꝯ hæred.
32 col.j.in fi.& col.ij.† Iſto caſu ſaluan.gl.in d.l.is cui.ff.de actio.
& obli.& ſequitur Cuma.ꝯſi.xiij.Titius inſtituit.& Fulg.conſi.
xv.Proponitur.& Franc.de Cur.d.ꝯſi.lxxv.col.xj.& Soc.in d.l.
hæredes mei.§.cum ita.col.iiij.& ꝯſi.vj.in pręſenti.col.iiij.uer.
reſtat nunc.uol.iii.& Dec.conſi.cccxcvij.Viſo puncto,col.ii.&
iii.nu.v.& vj.& idem uolunt Mod.repe.in l.cum filiofa.in ulti-
ma par.de leg.j.¶ Stantibus igitur ſuperius adductis in iure ue
riſsimis ſupereſt oſtendere in ſpecie propoſita,an colligi poſsit
coniectura aliqua mentis prædicti teſtõris,ꝙ uoluerit ad tale fi
deicõmiſſum,uenire filios d.Chriſtophori,ſeu ad illos tale ius
33 tranſmitti,mortuo Chriſtophoro,uiuente Io.Bap.grauato.† Et
conſiderando ordinem quo in ſuo teſtõ uſus eſt, circa ꝑlegatũ
factum Io.Bap.& aliud factum Petrangelo ſuis filijs in quibus
potiſsimũ conſiderauit bona illis pręlegata perpetuo debere cõ
ſeruari in ipſa agnatione , & ad illa debere ſuccedere agnatum
proximiorem,caſu quo prædicti eius filij mortui fuiſſent ſine
deſcendentibus maſculis ſemper talẽ qualitatẽ maſculinitatis,
& ꝯſeruationis bonorũ pręlegatorum in ſua propria agnatione
& familia attendens.Inſuper dum uniuerſalem inſtitutionẽ fe-
cit erga perſonas filiorũ prædictorum,eoſdẽ inuicẽ,& recipro-
cè ſubſtituit,caſu quo ꝯtingeret ipſorũ aliquẽ ſine filijs maſcu-
lis decedere,diſponẽdo ulterius caſu quo ꝯtingeret ambos ſine
filijs maſculis mori,ꝙ bona ſua pro duabus partib. peruenirẽt
ad d.Chriſtop.& ſi Chriſtophorus ſine filijs maſculis qñcunq;
deceſsiſſet,ꝙ eo caſu dictę duæ partes hæreditatis, partim ap-
plicarentur quibuſdam alijs agnatis in gradu ulterioribus. & reſi
duum eſſet ſuarũ filiarũ fœminarum,quas prius in certa portio
ne tñ inſtituerat,& demũ ultimo loco ſubſtituit,prout in the-
34 mate.† Et dictos ſuos agnatos ulteriores in d.portione uoca-
uit,qñcunq; Chriſtop.deceſsiſſet ſine filijs maſculis , qđ diſtri-
butiuũ qñcunq; , applicari põt ad omne tpſ,quo Chriſtop.de-
ceſsiſſet,& uiuo teſtõre, & ante teſtm̃.poſt mortẽ teſtõris uiuẽ-
te Io.Bap.ut aperte tradit Bar.citans ad id iura in d.l. Cẽturio.
col.mihi.ix.nu.xxxii.Cõſiderauit igitur teſtõr maſculinitatem
& bona ſua debere ꝯſeruari in agnatione,& familia,& ꝙ ad illa
ſuccederent primũ maſculi deſcendentes,demũ trãſuerſales ꝓ-
35 ximiores,& poſtremo filiæ fœminæ.† Et talem ordinẽ, mentẽ
diſponentis declarantẽ ꝯſiderare debemus, ut in ſi.tradit in l.j.
& ij.ff.de albo ſcrib.& tradit gl.& ibi Bar.& alij in rub.ff.de eo
36 per quẽ fac.erit.† Et ẽt eius reiteratã, & geminatã expreſsionẽ
maſculinitatis,aperientẽ enixã,& præciſam ſuã uoluntatem,ad
no.in l.baliſta.ff.ad treb.& per Barto.in l.ſcimus.C.de agric. &
cenſi.li.xj.cũ alijs adductis per Can.in c.fi.de off.deleg & Mod.
in l.j.in prin.ff.de offi.eius,& Soc.d.ꝯſi.xii.nu.ii.Dec.d.ꝯſ.xxx-
viii.col.ii.& diffuſe per Ant.Corſe.in trac.de uerb gemi. quem
37 inſeruit in alio ſuo trac.de poteſta.reg.† Huiuſcemodi igit̃ qua
litas maſculinitatis,tot reiteratis uicibus per teſtatorẽ,expreſſa
non profecto aliã ob cauſam appoſita fuit,niſi ad ꝯſeruationẽ
domus,& familiæ,& ad ꝯſeruationem bonorum in ipſa agnatio
ne,cum per maſculos,dignitas familiarum cõſeruetur.l.j.§.pe.
ff.de uent.inſpi.§.cęterum.&.§.media.inſti.de legi.agna. ſucce.
l.ab omnib. circa prin.de leg.j.l. ſuper.C.de qõ.l.j.§.& genera
liter.in fi.ff.de uentre in poſſ.mitten.cum ſi.adductis per Bald.
& alios in l.uenia.C.de in ius uoc.& in l.maximũ uitium.C.de
lib.præte.per Io.And.in addi.ad Spe.in tit.de ſucceſ.ab inteſt.
Soc.d.ꝯſi.xii.Præſens,& ꝯſi.lxiii.Viſis.col.ix.uol.iii.& ꝯſ.xxx-
vii.nu.xj.uol.iiii.& ꝯſi.xl.col.j.in fi.inter ꝯſilia Franc.de Cur.&
tradit idẽ Cur.ꝯſi.xliiii.col.ii.& ꝯſ.lj.col.iii.& cõſi.lxiii.col.iii.
& in terminis proprijs noſtris.d.ꝯſi.lxxv.col.viii.ix.& alijs ſeq.
Dec.d.conſi.xv.col.iii.& ꝯſi.cclxx.col.pe.& ꝯſi. cccxvui.nu.ii.
38 † Dignitas aũt familiarum,& honor agnationis per diuitias,&
bona ꝯſeruatur,& augetur,cũ per inopiam pereat honeſtas.l.j.
39 ff.de cuſt.reo.† Et paupertate ſordeſcit familia, & dignitas.l.
quiſquis.C.ad l.Iuli.maieſta.l.j.C.de dignita.lib.xii.ubi Bar.&
plura ad idem adducit Alber.Bru.in trac.de ſtat.fęmi.excludẽ.
40 in ſecundo,& tertio prin.Ratio itaq; ꝯſeruandę agnationis, &
bonorum in familia,cõſiderata,& collecta per ipſum teſtõrem
ex illa qualitate maſculinitatis,ita uigebat in Chriſtop.ſicuti,&
in eius filijs maſculis,immo & fortius in illis,& deſcendentibus
41 eorum l.liberorũ.cum concor.ff.de uerb.ſig.† Sequitur igitur
eandem diſpoſitionem obſeruandam,& cuſtodiendam eſſe in il
lis,uul.l.a Titio.ff.de furt.l.illud.ff.ad l.aquil.c. iuncto de ele
ctio.auct.multo magis.C.de ſac.ſan.eccl.cũ uulg.& in terminis
nr̃is proſequitur Fran.de Cur.d.cõſi.lxxv.col.ix.x. & alijs ſeq.
42 † A ratione.n.& cã per teſtatorẽ conſiderata,fideicõmiſſa am-
pliantur & reſtringuntur,& iſta præferuntur expreſsis,ꝗ deſer-
uire habẽt rõnibus & cauſis,ut per illũ tex.tradit Bar.in l.cũ pr̃
§.dulciſsimis.de lega.ii.& in l.regula §.itẽ ſi quis.ff.de iuris &
43 fac.Igno.& in l.pr̃ fundũ.de lega.iii.Soc.d.cõſi.lxiii.† Et ſi per
ipſum teſtatorẽ hm̃oi ratio & cã conſeruandæ agnationis, no-
minatim & ſigillatim in d.c.uniuerſalis inſtitutionis,& ſucceſ-
ſiuè ſubſtitutionis fideicommiſſariæ nõ uideatur expreſſa,tamẽ
haberi dẽt pro expreſſa,ꝑ illã qualitatẽ maſculinitatis ab ipſo
teſtõre relatã,& ſepius repetitã,quæ aliud nõ importat, niſi bo
norũ conſeruationẽ in familia & agnatione,ut diximus,& quia
alia cõſiderari non põt,iccirco haberi debet ꝓ expreſſa,ſẽm gl.
Bal.& alios in l.q̃uis.C.de fideic.& Bar.in l.liberorũ.ff. de uer.
ſig.cum alijs adductis ꝑ Mod.in auc. quas actiones nu.xxii.C.
de ſac.ſan.eccl.& in terminis nr̃is tradit Cur.d.conſi. lxxv. col.
antep.uerſi.& idem ſi rõ.& faciunt no.in l.ij.ff.de lib.& poſthu.
& in l.certum.ff.ſi cer.pet.& in l.nominatim.ff.de ꝯdi.& dem.
44 † Eo magis cum teſtator ipſe in ſubſtitutionibus factis dictis
ſuis filijs circa eorum ꝑlegata,apertiſsimis uerbis rationẽ iſtam
& cãm expreſſerit,illiſq; deficientib.ſine maſculis,ad dicta bo-
na uocauerit proximiores agnatos,pro cõſeruatione domus &
familiæ,& unu caput teſtamẽti declaret per aliud.l.utrum.ff.de
peti.hære.l.qui filiabus.l.ſi ſeruus pluriũ §.fina.de lega.primo.
45 † Et quia qñ ꝓcedentia ſunt expreſſa,& terminata determinãt
ſequentia generalia ſeu obſcura,ſẽm Cyn.& Bal.in l.legatorum

peritio.§.fi.per illū tex.de leg.ij.& per l.cū fundū.ff.de uer.ſig,
cū alijs adductis per Fran.de Cur.ↄſi.lj.col.vij.uerſi.iij.reſpon-
46 demus,& d.conſi.lxxv.col.ix.uerſi.& illum text.† Et ſi teſtator
ipſe expreſſit in iſto capite inſtitutionis & ſubſtitutionis uniuer
ſal.dixiſſet ſua bona debere ↄſeruari in familiam, & agnatos
proximiores,filijs deficientibus ſine maſculis,nulli dubiū eſſet,
ad tale fideicommiſſum uocatos eſſe filios d.Chriſtophori, eo
præmortuo ante Io.Bap.l.unum ex familia.de le.ij.l.Titia Seio
§.Seio.eo.tit.l.filiusfa.§.diui.de leg.j.l.cū ita.§.in fideicōmiſſo,
de leg.ij.no.doc.in l.qui Romæ.§.cohæredes.ff.de uer.obl.& in
47 l.fi.C.de uerb.obli.† Idem igitur dicendum erit in caſu præſen
ti,in quo ipſe teſtator expreſsit dictam qualitatē maſculinitatis,
importantem cōſeruationem bonorum in familia,& agnatione
ipſius,ut probauimus,iuxta ea quę habentur per gl.& alios in l.
tale pactum.§.fi ff.de pact.& in l.Titius.§.Lucius.ff.de liber.&
48 poſth.& in l.fi.C.eo.† Eo ēt quia per fideicō.ſucceditur teſtato
ri.l.cohæredi.§.cum filię.ff.de uul. & pup.& in tali ſucceſsione
quæ fit per fideicommiſſum procedere debemus,ſicut procedit
✲ in ſucceſsionibus ab inteſta.ſm gl.* cōiter approbatam in d.l.
cum ita.§.in fideicommiſſo.de leg.ij,& poſt Ang.per Moā.in l.
fi.C.de uerb.ſigni.Soci.conſi.ccxlix.Materia.col.x.uol.ij. & ↄſ.
l.Viſo.nu.iiij.uol.ij.& Cur.conſi.cxxxj.Præmittendum. uol.ij.
Clarum aūt eſt dicto teſtatori ab inteſtato potuiſſe ſuccedere fi
lios d.Chriſtophori deficientibus ſuis filijs,& illis, extantibus
tempore purificatę conditionis, adiectæ dicto fideicommiſſo,
ſm iura uulgaria,& cōia.de illorum tamen ueritate alias conſu
49 lendo dixi. † Et comprobantur iſta, qm̄ teſtator,ſuis proprijs
filiabus iure inſtitutionis particulariter reliquit dotes, & filios
maſculos uniuerſales inſtituit hæredes,illiſq; ſine maſculis defi
cientibus,ſubſtituit Chriſtophorum , & eo deficiente ſine filijs
maſculis,ſubſtituit pro parte,alius agnatos ulteriores,& demū
ipſas filias fęminas.Ex quibus colligitur ipſum cōſideraſſe ma-
ſculinitatem,ad effectum de quo ſupra, & ꝙ uoluit ſuos agna-
tos gradatim,in tali fideicommiſſo præferri alijs ulterioribus,
& ēt fœminis,ꝓīr uocati uidentur filij d. Chriſtophori,ut ſua
uoluntas ſortiatur effectum,ut in ſi.tradunt Pau.de Ca.t. & alij
in l.j.C.de condi.inſer.& Bald in l.quod uero.ff.de legi.Pau.de
Caſt.conſi.lxxxvij.Caſus iſte.Soc.conſi.xiiij.uol.j.Dec. conſil.
xv.col.iij.Fran.de Cur.conſi.lj.col.iiij.uerſic.fortificantur.& d.
50 ↄſi.lxxv.col.pe.uer.Suadentur iſta.† Prout ēt quia teſtator ipſe
apertam mentionem fecit de filijs maſculis Chriſtophori , per
quam expreſsionem maſculinitatis,dicti filij poſiti in conditio
ne,uidentur eſſe uocati,& diſpoſitiue ueniunt ex teſtō,arg.not.
per Bar.in l.liberorum.col.pe uerſi.pone exemplum.ff.de uerb.
ſig.& in l.ij §.uidendū.ff.ad tertul.& in ſpecie propoſita aperte
iſtud firmat Guid.pap.deciſ.clxxxiiii. In illa quæſt.& ſequitur
Deci.in l.j.in ult.no.C.de pact.& cōſi.cclxx.Dominus Raynal.
& conſi.cccxviii.In cauſa.col.ij.ita limitantes gl.in d.l.Lucius.
& ſi uerſamur in diſpoſitione iuris communis,& non adeſt ſta-
tutum diſponēs ↄ̄rium, habemus deciſionem apertam,& ceſſa-
bunt deducta in ↄ̄rium,& ſi quod ſtatutum adeſſet adhuc idem
erit,ex alijs per ipſum teſtatorem expreſsis,ſuperius deductis,&
51 ſtatim deducendis. † Et ſuadentur iſta, nam ſi teſtator de præ-
ſenti diſceptatione fuiſſet interrogatus , uel dubitaſſet dubita-
tionem orituram,certe uerbis expreſsis iſtud ſtatuiſſet,conſide-
ratis alijs uerbis per eum prolatis,& attentis rationibus,& cau-
ſis de quibus.ſ.quo ſit illud ꝓ expreſſo haberi debeat, ſm tex.
in d.l.Titius.§.Lucius.& per gl.in d.l.tale pactum.§.fi.Ale.cōſ.
lj.circa hanc.uol.j.Cur.conſ.lj.col.ij.& pe.& d.conſi.lxxv.col.
52 ix.uerſi.faciunt ad præmiſſa.cum ſim.† Accedat ēt nam teſtator
plures gradus ſubſtitutionis fecit,ex quibus mens ſua colligit,
ut morientibus primis ſubſtitutis ante grauatum , bona ipſius
per fideic.deberent peruenire ad ipſorum pręmortuorū filios,
ut concludit Pet.de Anch.ↄſi.lxxiiij.Contra Phil.& Alc.conſi.
lxiiij.difficultas.col.ſin.uol.v.& Cur.ſenior.ↄſi.xlij.col.v.& ix.
& conſi.lj.col.ij.& apertius in terminis proprie noſtris d.conſi.
lxxv.col.iiii.& ix.Barb.conſi.xxvij.col.xv.uol.j.& conſi.lv.uol.
ij.Soc.conſi.cxiii.Suprafcriptu.uolum.j.& ſequitur Cur.iunior,
d.conſi.xvj.Præſupponitur.col.v.uerſi.confirmo hanc concluſ.
& licet aliqui hanc doctr.non ita indiſtinctè ſequantur, tamen
ipſorum dicta prorſus ceſſant , conſideratis cauſis coniecturis,
53 & rationibus ſuperius adductis.† Quæ & ulterius comprobatur,
nam teſtator ipſe nominans filios Chriſtophori ſub cōditione,
& expreſſe ponens ipſos ad excluſionem aliorum poſtmodum
ſubſtitutorum,uidetur eos magis dilexiſſe, cum eſſent deſcen-
dentes ex eadem linea,& eodem colonello,argu.no.per Barto.
poſt antiq.in l.peto.§.fratre.de leg.ij.& in l.ſi cognatis.de reb.
dub.& in l.filiusfam.§.cum pr.de lega j.& Soc.conſi.xl. poſitę
inter conſilia Fran.de Cur.col.vj.& vij.uer.& in prima.& uer.
54 confirmatur.† Et iſtos filios Chriſtophori ita uocatos, ꝑ quos
excluſit alios ſucceſsiue,ſubſtitutos,teſtator ipſe plus dilexit ad
conſeruationem agnationis maſculinæ,uti dilexit Chriſtopho
rum eorum patrē,ꝓīr nedum uī prædilexiſſe , & uocaſſe Chri-
ſtophorum,ſed etiam eius filios maſculos , eo præmortuo.ſm
Cuma.d.conſi.xiij.col.ij.uerſic.& coniectura cunctis.& argu.l.
publius.ff.de condi.& dem.& l.ſi uiua matre.C.de bonis mater.
& Fulg.d.conſi.xv.col.ij.uerſi.mens quidem. cum prouiſio fa-
cta per teſtatorem in uno caſu extendatur ad alium,in quem te
ſtator ſimiliter prouidiſſet ut diximus,& etiam ad alias perſo-
nas,in quibus eadem uiget ratio,ut inferius dicemus, & ita in
proprijs terminis noſtris firmat Cur.d.conſi.lxxv.col.iiij. uerſi.
ſed ita eſt.& alijs ſeq.& col.ix.uerſi.ↄfirmo præmiſſa.& alijs ſeq.
55 & ſequitur Cur.iunior d.conſ.xvj.col.v.† Nec filijs d.Chriſto-
phori,obſtare habet ſi diceret eos non eſſe uocatos,ex quo cō-
cepti,& nati fuere poſt mortem Silueſtri teſtatoris,ad nota.in l.
Titius.ff de ſuis & legiti.& in l.j.§. ſi quis proximior.ff. unde
cogna.&.§.cum autem,uerſi.planè.inſti.de hær.quæ ab inteſta.
56 defer.& alia adducit Dec.conſi.j.col.fi.† Nam cum tale fidei-
commiſſum factum ſit uerbis denotantibus tractum futurum,
comprehendit etiam dictos filios Chriſtophori, natos & con-
ceptos poſt mortem ipſius,ex quo attenditur tempus euenięntis
conditionis,& ſatis eſt eo tempore quo cedit dies fideicō.fuiſſe
conceptos ut probatur in l. ei quoq; ff.de pecul.leg.& tradit
Bar.in d.l.ſi cognatis.colū.ij.de reb.dub.ubi ēt Soc.ſequitur &
uoluit Io.Andr.in addi.ad Spec.in tit.de teſtam.uerſi.itē Lam-
bertinus de Ramponibus.& Pau.de Ca.conſ.lxxviii.Viſo dicto
puncto.Alexan.conſi.xxj.& conſi.xxvj. Videtur. col.fi. uolu.
iii.Dec. conſi.ccxvii.In caſu propoſito. in fin.Soc.conſi. lxxiii.
57 Viſo.& conſi.lj.Viſa facti narratione.col.fi.uolum.i.ii.† Et qm̄
dies prædicti fideicommiſsi,mortuo d.Ioan Baptiſta grauato,
ceſsit & uenit,uiuētibus Federico & Stephano filijs d.Chriſto-
phori,eſto ꝙ ante reſtitutionem eis factam deceſſerint , tamen
ius illius tranſmiſerunt ad eorum filios & hæredes maſculos,
ſm Dy.Bar.& alios reprohan.Azo.& glo.in uerſi. retenturum.
tenentes oppoſitum,in l.cūm filiofam.de leg.j. col.pe.num.xii.
citantes tex.in l.poſtulante.in princ.& in l.cogi.§.idē neratius.
✲ ff.ad treb.& alia iuxtaquam ſententiam tanq̄ * communem ſe-
quuntur omnes ibi relati per Iaſ.citantem alios.num.cv.& alijs
ſeq.prout etiam traditur in l.iiij.ff.quan.dies leg.ced.& in l.iij.
de leg.j.& in l.unica.uerſi.cum igitur.in glo.in uerſi. cedere.C.
de cad.tollen.Maxime cum d.Federicus & Stephanus filij Chri
ſtophori,mortuo d.Ioan.Baptiſta agnouerint & acceptauerint
fideicommiſſum prædictum,ut plene conſtat per publicum in-
ſtrumentum compromiſsi facti inter eos,& dominam Claram
uxorem d.Ioan.Baptiſtæ uſufructuariam relictam,& tunc poſ
ſidentem bona predicta,ut inferius etiam dicetur.Pater igitur
ex iſtis,ex mente d.Silueſtri teſtatoris,filios d. Chriſtophori ad
dictum fideicommiſſum eſſe uocatos,& ad ipſos tale ius per d.
Chriſtophorum fuiſſe tranſmiſſum,ut ſuperius diximus & inſe
rius dicemus,& ſucceſsiuę fideicommiſſum prædictum trāſmiſ
ſum fuiſſe ad filios Federici& Stephani filiorum Chriſtophori,
quæ opinio eo magis clara & aperta oſtendetur ex reſponſioni
bus,ſtatim ſubijciendis,obiectionibus & adductis in contra-
rium.Quibus licet ea deductis apertiſsima colligatur , tamē ut
apertius & clarius negocium ipſum, & conſultatio procedat &
58 oſtendatur ſingulis reſpondebitur. ¶ † Et primo non obſtat
doctri.Oldra.conſi.xxj.& ſequac.quoniam præſens ſubſtitutio,
& fideicommiſſum etiam iſto caſu loquitur,nam filij d.Chriſto
phori nominati apparent,& conditionaliter iſtud ſit,tamen di-
ſpoſitiuè ueniunt,ex mente dicti teſtatoris collecta ex plurib.
ſuperius relatis , & quæ mens uerbis præferenda eſt , eo etiam
quoniam tale ius per Chriſtophorum tranſmiſſum fuit ad eius
filios,conſiderata mente teſtatoris,ut iam oſtendimus , & ſta-
tim dicemus.Et quia oſtenſum fuit iſtam ſubſtitutionem fidei-
commiſſariam loqui . & locum ſibi uendicaſſe in caſu præſenti,
ceſſabit obiectio fundata ea doctrina Oldrad.diuerſo ſatis ca-
59 ſu procedens. † Ex quibus ceſſat ſecunda obiectio,in qua dice-
batur teſtatorem eos non uocaſſe,quoniam non expreſsit,nam
ſatis dicitur eos expreſsiſſe,conſiderata mente præferenda uer-
bis.l.nominis & rei.§.uerbum.ff.de uerborum ſignifi.& eſt gl.
ordina.

ordina.in uerſi.expreſſum.ubi omnes tradunt in l.prætor ait. §.
j.ff.de oper.no.nuncia.& plura accumulat Fely.in c. translato.
60 de conſtitu.†Et tollitur obiectio ex ſtatim dicendis in reſulta-
tione ſequentis obiectionis, in qua allegabatur caſum præſentē
a teſtatore fuiſſe omiſſum & uenire decidēdum ſm diſpoſitionē
iuris communis excludentis filios Chriſtophori, quia caſus iſte
minime fuit omiſſus, quinimmo expreſſus conſiderata mente te-
61 ſtatoris iuribus ſupra citatis. †Et coniecturæ, quibus illa colli-
gitur apertiſsimam inducunt probationem .l.ſi quis locuplex.
ff.de manumiſ.teſtam.l.licet imperator de lega.j.ubi omnes fir-
mant maximè Iaſ.citans concor.num.v.& alijs pluribus ſeq. &
certum eſt rationem & mentem debere attendi omiſsis uerbis
deſeruientibus illi, ut deduximus, & illa conſiderata, non uerſa-
mur in caſu omiſſo, ſed in expreſſo, qui decidendus erit, ſecundū
mentem teſtatoris, ad quam adaptatur legis diſpoſitio.§.diſpo-
nat.in auth.de nup.& d.l.in conditionibus primum locum .&
ita obiectionem tollit Alex.conſi.cxxxij.uol.ij.Cor.conſi.cclx-
xxiij.Videtur.col.iij.in fi.uol.j.Deci.conſ.cclxx.Dominus Ray
62 naldus, col.pe.nu.vj.& conſi.cccxviij. nu.ij.† Et quia caſus iſte
non poteſt dici omiſſus cum ueniat, & ſequatur ex expreſsis, ſe-
cundum Soc.in d.l.hæredes mei §.cum ita colu.iiij.nu.xj.& per
Fran.de Cur.d.conſi.lxxv.col.antep.& pe. uerſi.ij.reſpondetur.
63 † Prout etiam obiectio ceſſat quoniam caſus iſte comprehen-
ſus eſt, ex tacita mente teſtatoris a quo filij Chriſtophori fuere
prædilecti, & præferendi ueniunt alijs minus dilectis, & qui ca-
ſus eandem habet æquitatem in perſonam ipſorum, quam habe
bat in perſona Chriſtophori , conſequenter omiſſus non poteſt
dici, ut punctaliter tradit Cur.d.conſi.lxxv.col.pe. uer. per quā
64 auctoritatem. & uer. & ideo ex premiſsis. † Nō obſtat quarto lo
co adductum in quo conſiderātur illa uer.tunc & eo caſu mini-
me trahenda extra illum expreſſum, ſecundum Anch.Roma. &
Dec.ibi citatos, nam obiectionem reſoluit Fran.de Cur.d.conſ.
65 lxxv.col.fi.†Et apertius & clarius tollitur, nam uerum eſt illam
dictionem, tunc, denotare extremitatem.l.iiij.ff.de cond.& de-
mon.non tamen producit effectum , quin ſubſtitutio uerbis i-
ſtis facta in uno caſu, non porrigatur ad alios ſimiles, nam ad il-
los bene porrigitur, cum tantum excludat diſsimiles.l.iij.C.de
inſti.& ſubſti.l.mulier.in prin.ad treb.l.iam hoc iure.ff. de uul.
& pu.& firmat Bar.in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantum quem om
* nes ibi * cōmuniter ſequuntur, uolentes ſubſtitutionem conce
ptam in unum caſum porrigi ad alium ſimilem , etiam ſi facta
eſſet cum illa dictione, tunc, ut erat ibi, & ita pūctaliter Lancel.
Galliau.in d.§.& quid ſi tantum.col.iij.in quarto no.num.xiij.
ſentit reprehendens Pet. de Anch.& Dec.ubi ſupra. Cuius opi-
nio ſatis comprobatur attenta mente, & ratione teſtatoris , quā
obſeruare debemus, & ſecūdum quam includitur alius caſus de
quo ſi cogitaſſet, uerosimiliter expreſsius dixiſſet, ut ſuperius de
66 duximus. † Nec obſtabit illa obiectio facta ex uerbis Aretin. &
Deci. in d. §. & quid ſi tantum.& conſil.ſuperius citato, uolen-
tium , diſpōnem teſtatoris non poſſe extendi de una perſona ad
aliam pſonam, licet qnq; extendat de caſu ad caſum. Nam Cur.
expreſſe ſentit oppoſitum in terminis noſtris, conſiderata men-
te & ratione teſtatoris.d.conſi.lxxv col.antep. uer. ſi ergo con-
67 ceſſis ubi citat iura glo.& Bal.data identitate rationis. † Cuius
opi.uerißima eſt, & alia Aret.& Dec.penitus ſubuertitur, tum
ex dictis eiuſdem Aret.in d.§.& quid ſi tantum.col.iiij.uer.ij.ad
de iuncto uer.ij.fallit.dum uult obiectionem ceſſare, quando p
ſona ad quam fit extenſio modo aliquo poteſt comprehendi
ſub uerbis & mente diſponentis, propter aliquam qualitatem il
li inhærentem, adducit tex.in d.l.tale pactum.§.fi.ff.de pac.quæ
deciſio ſatis adaptatur ad caſum noſtrum, nam ut ex pluribus ſu
pra oſtendimus, ex uerbis prolatis ab ipſo teſtatore, ſatis aperta
mens eius deducitur, propter qualitates per ipſum expreſſas, p-
ſonas filiorum Chriſtophori in fideicommiſſum includi , & ad
68 eos illud extendi. † Prout etiam ceſſat obiectio , quia contra il-
lud dictum Are.eſt aperta deciſ.Ang.in d. §. & quid ſi tantum.
uolentis diſpoſitionem factam in una perſona extendi ad aliam
ſicut extenditur de uno caſu ad alium , quando ex coniecturis
poteſt colligi, diſponentem ſi fuiſſet interrogatus, ita diſpoſuiſ-
ſe, quam deciſ.Ang.contra Aret.refert & ſequitur Iaſo. in l.Ti-
tius.§.Lucius.nu.iij. vj.& vij.ff.de libe.& poſthu.& in d.§.& qd
ſi tantum.nu.xxiij.dum ſe refert ad dicta per eum in d.§.Lucius
& contra Are.idem ſequuntur repeten.hiſpa.in d.§.& quid ſi tā
tum.nu.lxxxvj.reſpondentes dictis Are.& adducen.tex. in l.iij.
C.de inoſ.teſt.ut etiam facit Io. Crot. in d.§.& quid ſi tantum .

69 nu.xxvij.†Et quæ opin.ſatis comprobatur ex his quæ ſupra dixi
mus, & conſiderauimus circa mentem, cauſam, & rationem, qui
bus teſtator fuit motus, quibus ſtantibus uerſamur in caſu inc u
ſiuo, non autem extenſiuo, ſecundum glo.in uerſi.Italiæ.in ca j.
de temp.ordi.lib.vj.& Bal.in l.de quibus.ff.de legi.circa fi.& in
auth.quas actiones.C.de ſacroſan.eccleſ.ubi Moder.alij addu-
cunt, ut etiam faciunt in l.ſi conſtante.in prin.poſt Imo.in l.ſi ue
70 ro.§.de uiro.ff.ſol.mat.& iſtud ſentit Cur.ſupra citatus . † Eo
etiam quia gl.in d.l.Titius.in prin.ſuper qua ſe fundat Aret.n.
communiter a pluribus reprobatur, ſecundum Imol.& Paul.
de Ca.ibi, & firmat ipſemet Aret.ibidem ſibi contrarius, ut re-
fert Iaſ.ibidem.& dictam gl.reprobat Paul.de Ca. in l.dicus cer
ti.C.de teſta.mil.& repeten.Hiſpa.in d.§.& quid ſi tantum.nu.
71 lxxxvj.†Nec tex.ſuper quo ſe fundant gl.& Aret.in l.ſi quis ita
in fi.de teſta.tute.obſtabit.loquitur enim in caſu dubio & one
roſo tutori, ut dicunt omnes in d.l.Titius.& refert Iaſ.in d.§.Lu
cius.nu.vj.& repeten.Hiſpa.in d.§ & quid ſi tantum.nu.lxxxvj.
72 uer.nec obſtat tex.& Crot.ibi nu.xxvij.†Nec obſtabit d §.Gri-
ſogonus, nam hic uerſamur in perſona penitus extranea, & ibi
dicta pluribus modis limitantur, ut poſt Bar.col.fi.nu.vj.& poſt
alios refert Iaſ.ibidem nu.xlj.& ſeq.& dicta ibi non poſſunt ada
ptari ad ultimas uoluntates, & ad caſum præſentem , in quibus
fit extenſio de perſona ad perſonam, ex mente, ratione, & uerbis
ac coniecturis, quibus teſtator motus fuit ad d.ſponendum .
73 † Et φ opi.Ang.& ſequac.contra Aret.ſibi contrarium. & Dec.
nedum ſit æquior humanior & magis communis, quinimmo &
uerior in iure ſatis oſtenditur & a fortiori, nam ſi teſtator pro-
hibet filios alienare bona, talis prohibitio non extenditur ad ne
potes, nec ad alias perſonas, ex quo ſumus in grauamine, & one
re ſecundum Bar.in l.filiusfa.§.diui.col.fi.de leg.j. & tamen da
ta identitate rationis fit extenſio ad alias perſonas quæ ſub dicta
ratione comprehenduntur, ut dicunt Alex.& Crot.in d §.diui.
fol.lx.& x.uerſi.quæris demum Bar.& uerſi.aliquando & tertio
Conſiderantes eandem rationem conſeruandæ agnationis , &
bonorum in familia, adducunt plures deciſ.Ad quod etiam fa-
cit quod uult Corn.conſi.xxxviij.Placet mihi.col.ij.& iij. uerſi.
tamen & hoc.& uerſi.ſeq.uol.j.& deciſ. Bar.in l.pater filium. §.
fundum.de leg.iij.uolentis fieri extenſionem de tempore ad tē
pus, data identitate rationis, quam ſequitur Pau. de Caſt. conſi.
cclxiij.Circa primum.in ij.dubio.col.pe. uerſi.ſed ad primum.
74 & Dec.conſi.ccclxxxvj.Licet.col.ij.†Prout etiam nam ſi graua
men fideicommiſsi iniunctum filio ex coniecturata mente teſta
toris, & concurrente rationis identitate extenditur ad nepotes
& pronepotes, ſecundum Peruſ.in l.ab eo.C.de fideicom.& tra
dunt omnes ſupra citati in d.l.Centurio.in illa quæſt. Bar.de fi-
deicommiſſo iniuncto filijs, an dicatur iniunctum filijs filiorū,
a fortiori extenſio debet fieri de perſona ad perſonam in uoca-
tione actiua, & afferente commodum , & qua ceſſat grauamen
& onus , concurrente mente teſtatoris & rationis identitate .
¶ Nec ob.illa obiectio qua dicebatur filios Chriſtophori fuiſ
ſe nominatos, conditionaliter, & poſitos in conditione, non cen
ſeri diſpoſitiuè uocatos, maxi.in extraneis , per illam.l.Lucius.
cum alijs ſupra in contrarium adductis.nam alia opi.eſt æquior
& humanior, & obſeruari poſſet, ut ſupra deduximus , & ſi quis
uellet ſequi opi.gl.in d.l.Lucius.illa non procedit quando in cō
trarium adeſt mēs teſtatoris collecta ex coniecturis , prout ad-
eſt i caſu præſenti, ut pleniſsimè & diffuſè ſupra oſtendimus, &
probauimus. Et hoc ſtante infertur tales filios in conditione po
ſitos cenſeri diſpoſitiuè uocatos, nedum ad effectum excluden-
di alios ſubſtitutos, ut ſuperius deducebatur in alia obiectione,
uerum etiam & ad effectum ſuccedendi teſtatori, eoſdem ita uo
cant, ut ex collectis, & relatis ſupra apertiſsimè conſtat . Prout
etiam obiectio ceſſat quoniam ex coniecturata mente ipſius te
ſtatoris ad filios do.Chriſtophori etiam præmortui ante Ioan-
nem Baptiſtam grauatum conditionaliter nominatos, & in ſo-
la conditione poſitos, tranſmiſſum fuit ius petendi, & conſequē
75 di dictum fideic.ut deduximus, & ſtatim plenius dicetur.† Non
obſtat φ iſta ſubſtitutio fideicommiſſaria in perſonam Chriſto
phori expirauerit, reductaque fuerit in cauſam caduci eo pmor
tuo ante Ioan.Baptiſtam grauatum , conceditur namq; & iſtud
uerum adhuc dicitur filios.d. Chriſtophori ad dictum fideico.
poſſe uenire duplici ex capite. primo ex ipſorum propria perſo
na, & iure proprio tanquam nominati & uocati a.d.Silueſtro te
ſtatore, ſecundum ea quæ ſuperius diximus, & iſto caſu, ipſis in
aliquo minimè nocebit mors.d.Chriſtophori, ut expreſſe per il
lum

lum tex.dicit Bal.in l.unica.C.ut act.ab hære.& contra hære.&
l.ſi pa ter. in iiij.q.C.de inſti.& ſubſti.& firmat Soc. in d.l. hæ
76 redes mei.§.cum ita col.iiij.nu.ix.in fi.uer.aduerte tamen.† Se-
cundo filij Chiltophori ad dictum ſideicom.uenire poſſunt iu
re tranſmiſſo ad coſdem per Chriſtophorum,& licet regulariter
fideicommiſſarius moriens ante euentum conditionis fideicõ.
uiuente grauato non traoſmittat ad hæredes etiam ſuos,tale fi-
deic. & tale ius ſecundum glo.ordioariã in l.unica.C.de his qui
aote aper.tab.quam * communiter ſequuntur docto. ſuperius
in contrarium relati,reprobata gl.in l.is cui.ff.de act.& obli. ut
deduximus ſuperius,tamẽ concluſio iſta limitatur noo procede
re,quando appareret de ꝯtraria mente ipſius teſtatoris, tunc e-
nim fideicom.conditionale tranſmittitur,licet noo fuerit puri-
ficatum uiuente fideicommiſſario,nam ex mente teſtatoris, nõ
traoſmiſsibile ſoi natura efficitur traoſmiſsibile,ut probauimus
ſup.& eſt deciſio Bal.io d.l.onica. quem ſequitur ibi Cor.col.iij.
uer.tu dic.ita limitãtes illã gl.& idẽ oult idẽ Bal.in d.l.unica.C.
ut act.ab hær.& cootra hær.col.j.& ij.illo caſu ſaluans glo.in d.
l.is cui. & tenet Bal.in d.l.ſi pater Cuma.d.conſi.xiij.Fulg.d. cõ
ſi.xv.Curt.Senior.d.conſ.lxav.col.xj.Soc.in d.§.hæc ſcriptura.&
in d.l.hæredes mei.§.com ita col.iiij.& v.& conſi.vj. col.iiij. uer
ſi.reſtat.uol.iij.Dec.cooſi.cccxcvij. Viſo. nu.v.& vj. repeten.in
l.j.col.xvj.& io d.l.cum filiofam.in ult.par.de leg.j.& Curt. Iũ.
in d.conſi.avj.col.iiij.cum ſi.quæ deciſ.nedum deſeruiunt præ-
ſenti diſceptationi,ſed etiam alteri examinatę ſuperius, ſcilicet
an poſiti in conditione dicantur uocati,ubi etiam fuere relatæ.
77 † Et de coniecturata mente ipſius teſtatoris ſatis dicitur appa-
rere cooſiderando ordinem ſui teſtamenti,& quia uoluit bona
ſua conſeruari in eius familia,& agnatione,conſiderando maſcu
linitatem repetitis uicibus,& excludeodo fœminas,ut plene de
duximos in diſceptatione illius articuli, an & quando poſiti in
cooditione cenſeaotur eſſe diſpoſitiuè uocati,& quia filij Chri
ſtophori conditionaliter expreſsi per teſtatorem, ooo ob aliud
uidentur fuiſſe nominati,niſi ut ad ipſos bona illius tranſirent,
& in ipſis conſeruarentur, ut in præalleg.articu.oſtendimus.
78 † Eo etiam quia poſt mortem omnium ſuorum filiorum ſine
maſculis,teſtator ſubſtituit Chriſtophorum, & eo decedeote ſi
ne filijs maſculis, partim ſubſtituit quoſdam agnatos io grado
ulteriores,& io reſiduo eius filias,quo fit ut Chriſtophorus prę
moriens,tranſmittat in eius filios,tale ius fideicom.arg.d.l.Lu-
cius,& l.cum auus.ff.de condi.& demon.cum concor.& firmat
Folg.in d.l.unica.C.de his qui ante aper.tab.& ſentit Soc. io d.
§.cum ita.& io d.conſi.vj.col.iiij.& Curt.Iunior.d.conſi.xvj.co
lu.iiij.& v.uer.ſecundam principalem.& uerſic. confirmo hanc
concluſ.& Cur.Senior.d.conſi,laav.col.vj.uerſic. condeſcendo
modo.& uer.ſeq.& col.pen.uerſi.reſpoodetur dupliciter. & uer
ſi.ſeq.eo etiam quia teſtator trãſgreſſus eſt ad plures & diuerſos
gradus,concurrentibus alijs de quibus.ſup. ſecundum Auch.&
alios relatos in d.artic.& dicta io illo, in præſenti diſceptatio-
ne poſſunt adaptari,conſiderando cooiecturas, qoibus præſu-
mitor teſtatorem uoluiſſe fideicom.tranſmitti, & potiſsimum
illam de qua per Cuma.d.conſi.aiij.& Fulg.d.cooſi.xv. cum ſi.
79 ſupra collectis.† Et quia ſi una de per ſe,& ſola non ſufficeret,
tamen omnes ſimul iunctæ,& in unum collectæ, ſufficientes e-
runt,ſecundum gl.ordina.in l.inſtrumenta. C.de proba. & io l.
iij.§.ideoque.in uerſi.ſpeciem ff.de teſti.Bat. & omoes in l. ad-
80 monendi.ff.de iure iuran.¶ † Nec obſtat quod dicebatur, talea
cooiectutas eſſe colligendas ex teſtamento, & ea uerbis ſolum
per teſtatorem expreſsis, nam in caſu præſenti, ita colliguntur
& non aliter.Eſto ꝙ in puncto iuris,ut alias conſului, cootrariũ
ſit uerius, talis nanque mens teſtatoris etiam colligi poteſt ex
dictis per ipſum,& ante teſtamẽtum,& poſt teſtamentum, ſecũ
dum tradita in l.hæres palam.§.& ſi notam.ff.de teſta.& per do
cto.in l.ij.C.de bon.poſ.ſecundum tab.& per Corne.conſi. cc-
xxxix. Videtur.col.pe.uol.ij.Nec obſtat ultimum io quo dice-
batur,non ſufficere aſſertionem illam, teſtatorem uériſimiliter
ita diſpoſuiſſe,ſi cogitaſſet,uel de hoc fuiſſet interrogatus, ſi nõ
tranſiuit ad diſpoſitionem,nã in caſu præſenti,tacite diſpoſuit,
quæ tacita diſpoſitio ſofficiens eſt,collecta coniecturis ſupra re
latis,& iure approbatis,quæ ſufficientiſsimæ ſunt ad fideicom-
miſſum inducendum,ot apertiſsime oſtenditur in deciſionibus
& rationibus deductis ſuperius,& obiectio procederet quando
aliter de mente teſtatoris non poſſet apparere,nec doceri, ut ꝓ
priè loquuntur leges in cootrarium allegatæ, qood prorſus ceſ
81 ſat in caſu præſenti.¶ † Circa tertiam difficultatem,in qua du-
bitatur,an nepotibus d.Criſtophori natis ex Federico & Steph a
no eius filijs obſtet præſcriptio,diceodum uidetur obſtare, n. ni
d. Ioan. Bapt. grauatus fideicommiſſo, mortuus fuit in anno
1487,& in præſentiarum uoluitur annus 1535.& facta compu-
tatione decurſi oſteoduntur anni circiter quadraginta, per quę
tempus omnis prorſus actio & obligatio funditus uidetur ſub-
lata.l.omnes.l.ſicut.l.cum notiſsimi.C.de præſcr.xaa.anno.c.ui
gilanti.c.ad aures.cum ſimi.de præſcr.l.unica.C.de anna.exce-
pt.l.ij.C.de conſti.pecu.per Bart. io l.fi.§.j.ff. rem ratam habe.
Bar.in aut.ad hæc.col.ij.C.de uſur. cum alijs adductis per doct.
82 in locis præalleg.† Eo etiam quoniam io caſu præſenti ſufficere
uidetur præſcriptio decem annorum inter præſentes,cum poſſi
dentes bona ſubiecta fideicõmiſſo habuerint poſſeſsionem cũ
titulo,ut inſti.de uſucap. §.j.& l.ſi quis emptioois.in prin.C.de
præſcr.axx.ann.& l.præſcriptione.C.quibus non ob.lon. temp.
præſcr.& per Alex.conſi.xxiiij.Ponderatis his.colu. pe. uolu.v.
83 † Et qui titulus poſsidentium dicta bona,uidetur eſſe iuſtus,cõ
ſiderato teſtamento condito per d.Ioan. Baptiſtam grauatum,
& poteſtate per ipſum attributa.d.Claræ Iuæ uxori, & demum
diſtributione,& electione perſonarum per eam facta,uoluntate
84 d.Io.Bapt.† Et quatenus reputaretur iniuſtus,ſtante ualiditate
fideicommiſsi facti per Siluestrum teſtatorem,putatiuus tñ fuit
& iuſto errore uidetur proceſsiſſe, cooſequenter ſufficiens erit
ad præſcriptionem complendam. l.diutina. l.ſuper longi. C.de
pręſcr.longi temp.l.nullo.C.de rei oend.l.Celſus.ubi Bar.& alij
no.ff.de uſucap.l.qood uulgo.ff.pro empto. cum alijs adductis
85 per repeten.in d.l.Celſus.in ij.notab.† Vbi nu.vij. dicunt iſtud
procedere,etiam ſi titulus putatiuus eſſet lucratiuus per l.fin.ff.
pro lega.cum alijs ibidem relatis,uel ſi eſſet titulus uniuerſalis
pro hærede,ſecuodum gl.ord.in l.hæreditate. C. in quibus cau.
86 ceſ.& Pau.de Caſt.conſi.ccxaviij.ſuper primo.col.v.† Ea quib.
dictis poſſeſſoribus uidetur adfuiſſe bonam fidem,nam conſide
ratis ſuperius adductis,uidentur habuiſſe iuſtã caoſam poſsidẽ
di.& bona fide,etiam ſi error interueniſſet & iniuſtus, nam ex-
cuſat a dolo,& mala fide.l.igitur.§.poteſt. ff. de libe.cao. & per
glo.mag.in fi.in l.j.uerſi.fi.ff.ſi quis ius dicen.non obtemper. &
tradit Pau.de Ca.in d.l.Celſus.& Can.in c.iij extra de præſcr.
& potiſsimum cooſiderata præſcriptione longiſsima anno.xl.ſe
cundum Pau.de Ca.& Imo.in d.l.Celſus.col.fio.ubi repeten.in
87 iiij.no. alia adducunt. † Et quia ex poſſeſsiooe longi temporis
probatur bona fides,ut concludit Ale.conſi.cc.Viſo.col.iij.uol.
ij.& conſi.lxix.Circa primum.col.j.uel.v.cum alijs adductis ꝑ
Dec.cooſi.cclxvij.Noo excldit.col.pe.ou.v.uer. ſij. de bona fi-
de.ubi a fortiori dicit iſtud procedere in longiſsima præſcr.an-
no.xxx.& xl.ſecundum Bar.in l.fi.C.unde ui. & alios citatos ꝑ
ipſum Dec. & poſsidens cum titulo præſumitor bonam fidem
habere.l.pe.C.de euic.gl.in d.l.ſuper loogi.per gl. Abb.& alios
88 in d.c.ſi diligenti.† Prout etiam quia in præſcriptione. xxx.an-
norum titulus non eſt neceſſarius. d.l.ſi quis emptionis. & per
Roma.conſi.clxvj.Viſa diligenter col.ij.d.l.ſicut.d.l.omnes. &
d.l.cum notiſsimi.Sufficit enim bona fides,ut ad plenum proſe
quontur Mod.in trac.de præſcr.in ij. parte tertiæ partis princi.
q.vj fol.xv.col.j.nu.xv.& in repe.d.l.Celſus.in primo notab. &
89 Dec.dicto conſi.cclxvij.ou.v. † Et talis præſcriptio cucurrit &
effectum ſuum operata eſt etiam contra igooraotes.d.l. ſicut.&
l.fi.io fi.C.de pręſcr.long.temp.cum ſi.adductis per Fel.& alios
in d.c.uigilãti.licet uerè dicti Federicus & Stephanus filij Chri
ſtophori fuerint ſcientes,& plenam notitiam habuerunt teſta-
menti fideicommiſsi conditi & relicti ab ipſo Siluestro teſtato-
re,ut apertiſsimè oſtenditur per inſtrumentum cõpromiſsi fa-
90 cti ioter ipſos & do.Claram.† Nec non per proclama, ſeu ſpe-
cialẽ denunciationem ipſis factam ad inſtantiam do. Claræ,ad
91 no.in l.ſi fundum.C.de rei uendi.† Et tanto magis dicta præſcri
ptio obſtabit,conſideratis ſtatutis ciuitatis Lucanæ, edita in
materia præſcriptionis,uolentibus ſufficere inter pręſentes pię
ſcriptionem annorum decem,etiã aduerſus actiones prouenie-
tes ea ultimis uolũtatibus defunctorum,poſtquam ille cui com
petit ius ex ultima uolũtate ſciuerit mortẽm,& ultimam deſun
cti uoluntatem, & notitiam habuerit talis iudicij ſeu legati.
Quod ſtatutum bene potuit tale tempus præſcriptioois coarcta
re,ſecundum Bar.in l.ſequitur.§.ſi uiam.uer.& idem puto.ff.de
uſuca.& in l.j.eo.ti.& in l.nemo poteſt.colu.iiij.de leg.j. & io l.
ait prætor.§.hi plane.ff.ex quibus cau.maio.& diffuſe Ange.in
repeti.l.j.car.pen.C.de iudi.& Cor.conſi.cclxxvij. Ad euiden-
92 tiam.uol.iiij.† Certum eſt etiam fideicom.uniuerſali,attenta di
ſpoſi-

ſpoſitione iuria communis poſſe præſcribi ſpacio. xxx.annorũ.
d.c.ad aures.d.l.omnes.d.l.ſicut.cum ſim. & proſequitur Deci.
d.conſi.cclxvij.col.iij.nu.iiij & Cor.conſi.ccxliij.Videtur.uol.
93 iiij.†Nec poterit præſcribenti mala fides imputari,quoniam ta
lis præſcriptio,currit contra negligẽtem,petere fideico.ui.etiam
ſi poſsidens & præſcribens ſciret, & notitiam haberet de dicto
fideicom.& conſequenter eſſet in mala fide,ſecundum Petr. de
Anch.in c.ſine poſſeſsione.de reg.iur.lib. vj. quem refert & ſe-
quitur Soc.conſi.lxiij.In cauſa uertente.col.iij.uer.præterea. uo
94 lu.j.ubi alias adducit rationes & deciſio.†Nam nõ agitur de tol
lendo iure quæſito,ſed ſolum de iure quærendo,quo caſu mala
fides nõ habet impedire pſcriptionẽ,ut etiam referunt & ſequun
tur Mod.iſtud comprobantea ratione & auctoritate,nec non &
alio ſi.in trac.de præſcrip.in ij.parte.iij.par.prin. q.xiij.fol. aaj.
95 col.j.num.lxx.uer. iij. limitatur ſingulariter. † Nec iſti nepotes
Chriſtophori,poſſunt ſe tueri per reſtitutionem in integrum,tũ
quia Federicus,& Stephanus ipſorum parentes,habuerunt ple-
niſsimam cognitionem dicti fideicommiſsi,quo caſu ceſſat re-
ſtitutio,ſecundum Roma.conſi.cxxvij.Poſito.in ſi.Areti. conſi.
xv.Reuerendiſsime.in ſi.Fely.adducentem alios,in c.uigilanti
col.ij.de præſcrip.& Curti.conſi. lxxaij. & Deci.conſi.clavij.in
96 ſi.nu.vj.†Tum etiam quoniam ſecundum unam opin.aduerſua
pręſcriptionem annorum.al.non datur reſtitutio ex capite iuſtę
ignorantiæ,ſi illa allegaretur ea perſona dictorum nepotum, ſe
cundum Alex.conſi clv.Viſo themate. & conſi.claij. Viſo pro-
ceſſu.uol.ij.& Are.conſi.ciiij.Breuitas.& diffuſe per Dec.conſi.
xxix.Ex pro tenui,& alios refert Fel.in d. c. uigilanti. & Mod.in
d.trac.de præſcri.in iiij.par.iiij.partis prin.q.axia.nu.aciij.uer,
contrariam partem,& nu.xciiij.& alijs ſeq.folio.axxiij.col. iiij.
& xxxviij.col.j.& col.ij.¶ Conſiderata tamen facti ueritate, i-
ſtis non obſt.dico,aſſertam allegatam præſcriptionẽ, uitioſam,
& tendentem ad occupationem bonorum alienorum non ob-
ſtare filijs dictorum Federici, & Stephani, & nepotibus ipſiua
Chriſtophori, propter malam fidem quæ ſemper uiguit in ipſa
domina Clara,& eius marito,eorumque filijs, & alijs poſſeſſori
97 bus dictorum bonorum per fideicom.relictorum.† Quæ mala
fides reiecta diſpoſitione iuris ciuilis, & cõſiderata diſpoſitione
iuris canonici omnem prorſus præſcriptionem tollit, & impe-
dit,nedum in actionibus realibus,ſed etiam in perſonalibus, ſe-
cundum gl.Inn.& omnes alios in c.ſi.per illum tex.extra de prę
ſcrip.& reliq.in c.poſſeſſor.per illum tex.de reg.iur.li.vj.Bar.&
alij.in d.l.celſus.& in l.naturaliter.ff.de uſuca.Ang. & reliq.ſcri
ben.in d.l.ſuper long.& Cano.in c.uigilanti.& c.ſi diligenti.de
præſcript.cum alijs accumulatis per Moder.in d.tracta.de præ-
ſcr.in ij.par.iij.part.prin.q.xiij. fol.xa.col.ij.& iij.num.laiij.&
98 ſeq.†Et uerum eſt in præſenti materia ratione peccati,ſtandum
eſſe iuri canonico,& eius diſpoſitioni,reiecto ordine iuris ciui-
lis,ſecundum gl.& alios in d.c.poſſeſſor.& ibi Io. And. in mer-
cur.in ult.oppo.& firmant Abb.& Imo. col. ij. & communiter
alij in d.c.ſi.Hoſt.in ſum.illius tit.In §.uerum.col.j. & ij. Bal.&
Ang.in d.l.ſuper longi.col.ij.Matheſi.in ſuis no.fol.aij.col.iij.
Abb.in c.quod clericis.col.pe.de foro compe.Anch.in ca. ſine
poſſeſsione.de reg.iur.li.vj.cum alijs collectis per Mod.in d.tra
cta.in ij.par.iij.par.prin.q.xiij.& facit gl.in §.ſi.inſti.de grad.&
pleniſsime no.per ſcrib.in c.eccleſia ſanctæ Mar.de conſti.& in
99 c.j.de ope.no.nun.†Quæ concluſio nedum procedit in pręſcri
ptione inducta de iure communi,ſed etiam in illa inducta uirtu
te alicuius ſtatuti. Non enim ualet ſtatutum ſi præſcriptio-
nem induceret cum mala fide, ea quo eſſet nutritiuum peccati
ſecundum Ioan.And.in c.ij.de excep.lib.vj.& Bar.ſibi contra-
rium in l.omnes populi.in ij.q.iij.q.princip.col.vij. & viij. uer.
ecce alia. ff.de iuſt. & iu.quem alij ibi communiter ſequuntur,
ut ad plenum tangit Imo.in d.l.ſequitur.§.ſi uiam.col.ij.& ſeq.
ff.de uſucap.& Aug.ibi ſibi contrarius,& uolunt Cano. in d. c.
ſi.& Alex.conſi.claxxv.Viſo.col.pen.uer.nec prædictis.uolu.ij.
& quamplures alias deciſio.adducunt Mod.in d. tract. de præ-
100 ſcr.in ij.par.iij.par.prin.q.xiij.nu.laij.fol.xxj.col.ij.& iij.†Et
quoniam ſtatuta ciuitatis Luca.ſimpliciter loquũtur de præſcri
ptione,ut ualeant,& procedant in caſibus diſpoſitis per illa. ne
ceſſariam interpretationem habent dummodo præſcribens ſit
in bona fide, nam tale ſtatutum interpretationem recipit ſecun
dum Ius commune,ut no.Pau.de Ca.conſ.ccacvj.Venditio illa
relatus ab Ale.d.conſi.claaav.& firmat Soc.conſi.laxxvj.In cau
ſa.col.pen.uer.nec obſtat.uol.j.& Cor conſi.lv.Viſis.col.iij. uo
lu.j.& ad idem plura adducunt Mod.in d.trac.præſcr. loco ſupe:

101 rius citato.Nec † quidem immerito quoniam ſtatutum inte-
pretationem paſsiuam a iure communi recipit ſecundum Paul.
de Ca. Alex.ubi.ſ.Bar.& alios in l.j.§.lex Falcidia.ff.ad l.Fal.&
traditur per omnes in l.ſi ſerui ueſtri.C.de noxa.& in c. cu dile
ctus.de conſue.& in l.ij.ff.de uſuca.& l.fin.§.in computatione,
C.de iure delib.Bar.& omnes in d.l.omnes populi.in vj. q.prin.
& alia adducunt repeten.in dicta.l.Celſus.colum.iij. num.vj.in
102 fine. † Pręſcriptio enim illa ſtatutaria ſuccedit loco præſcri-
ptionis introductæ de iure ciuili, eiuſque naturam ſortitur,
& eius loco ſubrogatur,& illas qualitates in ſe continet,quas ha
bet ius commune,neceſſario igitur habere debet bonam fidem
ut tradit Bal.per illum tex.in l.in contractibus.in prin.in j.not.
C.de non nu.pec.& in l.ſi.C.de temp.in integ.reſt. peten. & Fe
ly.in c.illud.col.ij.de præſcr.Iaſ.in l.nemo poteſt . de leg.j.in ij.
103 lect.col.antepe.circa ſi.† Et ꝙ ipſa do.Clara,fuerit in mala fi-
de,& plenam notitiam dicti fideicommiſsi habuerit,concluden
ter,& apertiſsime oſtenditur per inſtrumentum compromiſsi,
inter ipſam,& dictos Fed.& Steph.facti ſuper huiuſmodi fidei-
commiſsi controuerſia,ut cantant,& dicunt uerba in illo prola
ta, confeſsionem ipſius dominæ Claræ importantia, qua nulla
datur maior probatio,ſecundum glo.per illum rex. in l. cum te.
C.de tranſact.ubi Mod.concor.adducunt,& in terminis noſtris
104 plura accumulant repeten.in d.l.Celſus.nu.lxaxix.† Et ſiue ip
ſa domina Clara conſideretur, ut uſufructuaria relicta a Ioan.
Baptiſta eius primo marito, proprietatem dictorum bonorum
præſcribere minime potuit, cum eo animo minime poſſederit.
arg.l.ſi.ff.quemadmo.ſer.amit.& l.ſi ego.§ j. ff.de publicia.& l.
105 ſi.circa ſi. C.de præſcrip.long.temp. † Si uero ipſa conſidere-
tur,ut hæres.d.Io.Bap.tempore quo uixit,iuxta plene no.in l.ex
traneum.C.de hære.inſt.& ff.eo.in l.hæreditas ea die. cum con
cor.adhuc idem erit dicendum,cum ſemper fuerit in mala fide,
& mortua fuerit bienuio decurſo, tantum poſt cuius obitum,
per tale tẽpus nulla quæri potuit præſcriptio,& perſonam alio-
rum ſecundum iura uul.& communia. Si uero conſideremus cõ
ſcientiam ſecundi mariti ipſius.d.Claræ,& patris iſtorum poſſi
dentium.d.bona,nunquam caruit mala fide cum eius cõſilio, &
ordine omnia,& ſingula fuerint geſta per d.Claram,& ipſe per
ceperit fructus bonorũ prædictorum conſequenter adminiſtra-
tio ipſius,& occupatio ac detentio dictorum bonorum, nullam
potuit cauſare,& inducere præſcriptionem,nedum ſibi , uerum
nec alijs,ut in ſi.dicit Inn.quem refert & ſequitur Bar. in l. poſt
pluribus.in ſi.ff.de uſuc.& Socin.conſi.claaavij. In controuerſia
106 col.ſi.uer.præterea.uol.ij.† Vitium namque, & mala fides di-
ctorum auctorum dominæ uidelicet Claræ,& eius ſecundi ma-
riti quo ad præſcriptionem, nociua fuit, & eſt dictis eius filijs,
& ſucceſſoribus.l.cum hæres.in prin.ff.de diuer.& tẽp. præſcri.
l.an uitium.ubi gl.eo.ti.& per glo.& doc.maxime Alex.in l.Põ
ponius.§.cum quis & §.ſed legatario.in ſi.ff.de acq.poſ.Are. in
§.ſed iſte.col.vij.uerſic.quæro ab extra.inſti.de act.per Abb. &
Fel.in d. c. ſi diligenti. uolentes malam fidem tradentia nocere
recipienti etiam cum bona fide. Nam malum initium conſide-
randum eſt,eſto ꝙ poſtmodum ceſſaſſet,ut tradit Cor.cõſi.xaij.
107 uidetur,in litera,L.uol.j. † Maximè ſi iſti filij , & ſucceſſores,
uti uellent acceſsione dictorum auctorum, ut ad plenum tradi-
tur in dictis locis,& firmat Pau.de Ca.conſi.ccxcij.uiſa, Barb.
conſi.ix.ſupremum,col.vj.& conſi.xij.præclare,col.xij.uol.j.&
plura adducunt Moder.in d.tract.præſcrip.in ij.par.tertiæ par,
princ.q.aij.nu.lv.ſol.xix.col.iiij.uer.nunquid autem, & uerſic.
108 ſeq.† Et ſi iſti filij,& ſucceſſores inchoare intendunt præſcri-
ptionem a ſe ipſis,& non uti acceſsione dictorum auctorum exi
ſtentium in mala fide. Tamen quoniam iſta præſcriptio ab ini-
tio fuit uitioſa,& ipſi tenentur exonerare illorum conſcientiã,
nullo tempore ualentium præſcribere,adhuc eis præſcriptio p
* deſſe non poterit,ſecundum * communem opi.firmatam p do.
Ant.Abb.& alios in c.ſi diligenti,col.v.uer.ſed circa,& in c.ni-
hil,col.ij.uer.ſucceſſor uero,& per Imo.in c.ſi.col.ij.& iij. extra
de præſcrip.Alex.in d.l.Pomponius.§.cum quis,col.vj. ubi Iaſ.
col.pe.& ſi.adducit,ut plenius faciunt Mod. in d.tract. loco.ſ.
* proxi.citato.Concludentes magis * communem eſſe , malam ſi
dem defuncti nocere ſucceſſori etiam in præſcriptione longiſ-
ſi.temp.etiam ſi ſucceſſor nollet uti acceſsione defuncti. Firmã
tes ab iſta communi,iudicando,& conſulendo,non eſſe receden
dum,pro qua optime facit. Nam omni tempore in præſcriptio-
ne requiritur bona fides.d.c. ſi. ubi alia cumulatè adducuntur,
& iſtis etiam filijs , & ſucceſſoribus obſtabit iniuſtitia tituli , &
mala

mala fides cauſata ea dicto titulo iniuſto, ut dicemus inferius in
reſolutione contrariorum, nec non, & mala fides cauſata ex illo
109 titulo iniuſto. † Et quia ſciebant tenorem teſtamenti conditi a
Ioan. Bap. primo marito. d. Claræ, & notitiam habebant de di-
cto fideicōmiſſo relicto per Silue. cum iſtud ſæpe ſæpius eis fue-
rit denunciatum, ordine, & nomine filiorum dictorum Fed &
Stephani, iuxta tradita per gl. & alios in d. c. ſi diligenti, & in d.
l. ſi fundum. C. de rei uend. cum alijs collectis per repeten. in d.
l. Celſus, nu. lxxxvij. Et quia licet eſſent minores tamen exiſte-
bant doli capaces, & ſcientia rei alienæ, & mala fides ipſos com
prehendebat, ſecundum Bal. in auc. ad hęc, col. pe. uer. ulterius
110 quæritur, & Imo. in d. c. fi. col. xxix. † Prout ēt ipſorum mala fi
des oſtenditur, ex cōi publica continuata, & urgenti fama, p to
sam Ciuitatem Luca. originem trahente a fide dignis, & quę for
miter probabitur, continente dictum fideicom. fuiſſe factum, &
ſpectaſſe ad dictos Fed. & Steph. & in præſentiarum ſpectare ad
eius filios, & per quam cōem famam, probaẽ ipſa mala fides. ca.
quanto, de præſumpt. & per Bar. & alios in d. l. Celſus, Card. cō
ſi. xxxviij. primo, col. j. uer. ij. quia, per Ang. & Bald. in d. l. ſuper
longi. cum alijs citatis per repeten. in d. l. celſus, nu. xc. & xcij. &
per Bal. in d. c. uigilanti, & in ſimi. tradit Bar. in l. is poteſt, de ac
qui. hær. & in l. qui Romæ. §. duo fratres, in iij. q. ff. de uer. ob. &
111 poſt Bar. in d. l. Celſus, repe. nu. lj. † Præterea ſi ipſa. d. Clara tan
quam hæres, in uita adiuit hæreditatem Ioan. Bap. occupando
bona ſubiecta dicto fideicom. toto tempore, quo uixit, minime
potuit præſcribere cum ſemper fuiſſet in mala fide, ut probaui-
mus, pariter etiam, & eius ſecundus maritus, ut diximus. Si uero
hæreditatem prædictam non adiuit, ſed eius filij illam adiuere
conſiderandum erit, quo iure, & titulo, iſtud fecerint, & ſi dice-
rent, id feciſſe ex electione, & traditione ipſius. d. Claræ, uere il-
la uitioſa fuerunt, ut ſuo loco dicetur, & ex mala fide proceſſere
cum ipſe Ioan. Bap. grauatus, & ſucceſsiue ipſa tanquam uſufru-
ctuaria ſeu hæres Ioan. Bapt. grauati, minime potuerint in præ
iudicium fideicommiſſarij facere talem electionem, traditionē,
& alienationem. l. fi. §. ſed quia, & §. ſi autem. C. communia de
leg. & fideicom. & in auth. res quæ, ibidem ſituata, per locum a
ſpeciali, & in corpore unde ſumitur, & in l. Marcellus. §. res quæ.
ff. ad treb. cum concor. Et quia heres grauatus fideicommiſſo
non poteſt bona illi ſubiecta alienare, etiam per ultimam uolun
tatem, ut poſt Dy. tradit Bar. in l. filiusfa. §. diui. nu. xvij. de leg.
j. quā communiter ſequuntur ſcri. ibi, ut etiam plene traditur,
in l. ſi ita quis. §. ea. l. ff. de uer. obl. & quia ſi Ioan. Bapt. inſtituit
alios hæredes, in iſta inſtitutione non comprehenduntur bona
ſubiecta fideicom. & ſic prohibita alienari, ſecundum Bart. in l.
codicillis. §. inſti. de leg. ij. Bal. in l. j. C. quæ res pig. Alex. conſi.
clxviij. requiſitus, col. ij. uol. ij. Dec. conſi. cccclxxviij. uiſo, num. j.
¶ Rurſus conſiderandum eſt, nam ſi iſta præſcriptio dicitur de
curſa, & completa, uiuentibus dictis Federico, & Stepha. filijs
prædicti Chriſtophori, minime id admittendum erit conſidera
ta diſpoſitione iuris communis. Nam Ioan. Bapt. mortuus fuit
de anno. 1487. & Stephanus deceſsit de anno. 1511. & Federi-
cus circa illud tempus, quod non erat ſufficiens ad tollēdum a-
ctiones perſonales, ſecundum iura communia & uulg. Et etiam
ſtante mala fide poſsidentium bona ſubiecta fideicommiſſo, ut
diximus ſuperius. Si uero conſideramus ſtatuta Ciuitatis Luca.
coarctantia & reſtringentia tempus complendæ præſcriptionis
inductum de iure communi, idem adhuc dicere debemus, ſtan-
112 te dicta mala fide aduerſariorum, ut ſ. probauimus. † Item & ex
eo quoniam tale ſtatutum expreſſe diſponit, decurſo tempore
in illo limitato, præſcriptionem dici completam, quando ille
qui conuenitur, & uult præſcriptione uti iuraret fuiſſe ſolutum
ſeu adimpletū illud, quod petitur, qđ profecto iuramentum in
caſu præſenti nullus præſtabit, cum ueritas ſe in oppoſitum ha-
beat, & dicta qualitas iuramenti præſtandi modo quo ſup. a ſta-
tuto requiſita, neceſſario interuenire debet, & adimpleri, ut ſta-
tutum effectum poſsit ſortiri, cum talis qualitas, ab illo tradita
uideatur pro forma, ſecundum Anch. conſi. cc alij. ex tenore pri
113 uilegij, in fin. † Et talis forma præſumitur ſubſtantialis, ſecun-
dum Bal. in l. comparationes, in iij. q. in fine. C. de fide inſtrum.
114 † Et quæ qualitas requiſita, omnino uerificanda eſt, ſecundum
Bar. in l. j. §. ait prætor. ff. ne quid in flu. pub. & Io. And. in c. j. de
homici. lib. vj. cum alijs citatis per Deci. conſi. xiij. & pro tenui,
col. iiij. uerſi. ij. non ſufficit, & col. iiij. uer. & patet dum expreſſe
& conſi. cclvj. in cauſa inquiſitionis, col. fi. & conſi. cccc xxiiij.
placet, col. j. & alia quamplura colligunt Moder. in l. ſi quis, nu.

cxxx. & alijs ſeq. ff. de quæſt. & faciunt tradita per Felyn. in c. ex
parte, nu. xxx. de reſcri. & in c. licet cauſam, col. fi. nu. c. de proba.
Si uero allegaretur præſcriptionem fuiſſe completam in perſo-
nam filiorum. d. Federici, & Stephani, conſiderata diſpoſitione
dicti ſtatuti, certe iſtud ceſſabit. Tum cōſiderata mala fide poſ-
ſidentium. d. bona. Tum quoque quoniam qualitas a dicto ſta-
tuto requiſita præſtandi dictum iuramentum, nunquam poterit
uerificari, ut deduximus. Tum poſtremo quoniam & præſcri-
ptio dicto ſtatuto inducta, & illa de iure communi ordinata, pe
ſus ceſſarunt. Nam filij prædicti Stephani, minores, & pupilli e-
rant Chriſtophorus, uidelicet, annorum. xj. Stephanus uero po-
ſthumus, & Nicolaus filius Federici annorum ſex, & contra ta-
les minores nulla prorſus cucurrit pſcriptio, toto tpe minoris ę-
tatis, ēt ſi minores, curatorē aut tutorē haberēt, & ēt ſi talis pſcri
ptio inepta fuiſſet in perſonam maioris, ſeu defuncti, ut apertiſ-
115 ſimè diſponit ſtatutum prędictum. † Et iſtud idem diſponitur
de iure communi circa præſcriptionem ann. xxx. ut non currat
ipſo iure contra pupillum, etiam inchoata cum defuncto, con-
tra autem adultum, & ſic currat, tamen illi competit reſtitutio,
ut probatur in l. ſicut. C. de præſct. xxx. anno. & in l. fi. ubi gl. &
doct. tradunt. C. in quib. cau. in integ. reſt. non eſt neceſ. & in
l. etiam ei. ff. de mino. & per glo. in l. auxilium, in prin. ff. de min.
& Can. in c. placuit, de præſer. cum alijs adductis per Moder. in
d. trac. pręſcr. in j. parte vj. par. principalis, in xxiij. caſu, ſo. lxiiij.
& alijs ſeq. nu. xxix. xxxij. & xxxiiij. ubi citant Bal. in d. l. cū no-
tiſsimi. Volētem idem eſſe dicendum in præſcriptione inducta
per ſtatutum, & diffuſius iſtud proſequuntur fol. lxv. num. xliij.
Prout etiam in perſonas prædictorum ceſſabit præſcriptio, pro
pter malam fidem, poſsidentium dicta bona. Eo etiam quoniam
contra iſtos minores, non potuit currere præſcriptio, niſi a tem-
pore ſcientiæ, & quo ipſi notitiā habuerunt de dicto fideicom-
116 miſſo, ut apertè diſpouit ſtatutum prædictum. † Et ſtante ipſo
rum ignorātia, ſi qua contra ipſos præſcriptio cucurrit aduerſus
eam uti poterunt remedio reſtitutionis in integrum, ſiue conſi
deretur illa annorum. xxx. aduerſus quam conceditur talis reſti
* tutio, ut * cōmuniter concludunt omnes in d. l. ſicut, & Bart. in
l. j. §. ſi quis autem. ff. de iniuc. actuque pri. cum alijs allegatis per
Fely. & alios poſt Abb. in d. c. uigilāti, & Deci. conſi. xxix. & pro
tenui Soci. in l. cum filius. §. In hac. ff. de uer. obl. & diffuſius per
Moder. in d. tract. in iij. parte. iiij. par. principalis. q. xxix. fo. xxx
117 vij. colu. iij. nu. xciij. in alijs locis ſtatim citandis. † Siuē conſi
deremus præſcriptionem anno. xl. Nam aduerſus eam ex capite
ignorantiæ, datur & conceditur reſtitutio, ſecundum magis cō
munem. Nam licet aliqui doc. ſuperius in contrarium allegati,
uoluerint oppoſitum, & eos ſecuti fuerint alij citati per Fely. in
d. c. uigilanti, & Dec. d. conſi. xxix. & conſi. xxxvj. num. ia. & cō-
ſi. cclxvij. in fi. & conſi. ccclxxv. in fi. & Cur. conſi. lxxxij. col. ij. &
iij. conſi. lxxj. col. iij. & alij etiam relati per Moder. in d. tract. q.
ſuperius citata ſol. xxxviij. col. j. nu. xciiij. & xcv. Tamen magis
* communis * opi. eſt in oppoſitum. Volens aduerſus præſcriptio-
nem. xl. annorum reſtitutionem competere ex capite ignoran-
tiæ, ut ad plenum deducit Fely. in d. c. uigilanti, & in c. j. col. vij.
de præſcri. & Alex. ſibi contrarius, conſi. lxxj. uidetur, col. ij. uo
lu. ij. & etiam in alijs conſi. & Soc. ſ. citatus, ac conſi. lxxxvj. in
cauſa, uol. j. & alij quamplures citati per dictos Mod. in d. tract.
loco ſuperius citato, fol. xxxviij. col. ij. & iij. nu. xcv. uer. contra-
riam opin. & nu. xcvj. aſſerentes hanc eſſe magis communem, ut
quamplures alij etiam aſſerunt, relati in locis. ſup. citatis, & quā
* tanquam * communem ſecuti ſunt, & ſecundum eam bis iudica
runt domini præſidentes in ſac. conſi. Neapo. ut eſt uidere in de
ciſi. ipſorum. xxvij. quædam altruda, & deciſi. cccxxix. dictat re
118 gia pragmatica. † Et iſto beneficio uti poterunt omnes filij di
ctorum Stephani, & Federici ignorantes tale ius eis competijſ-
ſe, & ſi qui ipſorum maiores fuiſſent etiam habebunt beneficiū
reſtitutionis, propter perſonam aliorum minorum. l. ſi commu-
nem. ff. quemad. ſer. amitt. cū alijs ad plenum collectis per Fe-
ly. in c. j. col. iij. iiij. & v. de præſcr. & poſt Bar. per Iaſ. in l. ſi emā
cipati, col. iij & iiij. nu. v. & alijs ſeq. C. de col. Dum uoluit quē
poſſe conſequi alterius beneficio, & perſona illud, ꝙ ex propria
habere non poſſet. Conſtat igitur ex iſtis aſſertam præſcriptio-
nem nō potuiſſe obſtare dictis Federico, et Stephano, quæ mi-
nus obſtabit eorum filijs. ¶ Et ad adducta ſuperius in cōtrariū
reſpondetur, & dicitur. Primum parum facere, dum dicebatur
præſcriptionem longiſsimi temporis, ſubſtuliſſe omnem obliga
119 tionem & actionem. † Nam uerum eſt quando præſcriptio cō
tinet

tinet qualitates neceſſarias ad eam inducêndam, & bonam fi-
dem, & tempus a iure ſtatutum, & quando fuit continuata, nec
aliquo tempore fuit ſopita, ut eſt tempus minoris ætatis, ut oſtē
dimus ſuperius. Solus enim curſus temporis, non cauſat præſcri
ptionem, ſi non habet ſuos debitos comites ſecundum glo. in c.
duo ſimul de offi. ordi. & l. obligationum ferè. §. placet. ff. de act.
& obli. & per glo. in ſum. xvj. q. iij. Barto. in l. unica. C. de uſuca.
transfo. & in d. l. Celſus. q. j. ubi repe. diffuſe tangunt, & per An-
ch. in c. poſſeſſor. de reg. iur. lib. vj. Azo. & Hoſti. in ſum. in titu-
lo, de præſcri. cum concord. Non obſtat quod dicebatur, in hac
præſcriptione complenda, fuiſſe ſufficientes annos. x. propter ti
tulum qui aderat penes ipſos poſsidentes, & quia uidebatur iu-
ſtus propter electionem factam per do. Claram, & quatenus nō
fuiſſet uerus, ſed putatiuus, adhuc ſufficiens eſſet ad præſcriben
dum. Quia ſi conſideramus perſonam do. Claræ, & eius ſecundi
mariti, iſta penitus ceſſant, cum nullo iuſto errore potuiſſent duci
ad poſsidendum, & ſucceſsiue alienandum dicta bona ſpectan-
tia ad dictos fideicommiſſarios, nec aliquem titulum habuerint
illa poſsidendi, & præſcribendi, cum hæredes grauati fideicom-
miſſo non poſsint, nec ualeant poſsidere, & præſcribere bona
ſubiecta fideicommiſſo, cum ſcirent eſſe aliena, & reſtituenda,
120 toto tit. ad trebellianum, & diximus ſuperius. † Et nullam cau-
ſam iuſti erroris potuerunt adducere, & allegare prædictæ. d.
Clara, & eius ſecundus maritus. Nam uerſabantur in facto pro-
prio, in quo ceſſat ignorantia, & error l. 6. ff. pro ſuo. l. quamquā
ff. ad uelleia. Pariter filij, & hæredes. d. Claræ, allegare minime
poterunt titulum aliquem iuſtum, quoniam electio de eis facta
non potuit præiudicare fideicommiſſarijs. Et ſi allegabunt puta
tiuum cauſatum errore facti, dicitur nullum fuiſſe errorem iu-
121 ſtum, quinimmo penitus iniuſtum. † Quo fit, ut putatiuus titu
lus, iniuſto errore facti cauſatus, ad præſcriptionem ſufficere
non poſsit, debet enim eſſe iuſtus, & procedere iuſta de cauſa,
ut poſt Bar. & glo. per illum tex. tradunt omnes in d. l. Celſus, &
Cano. in c. de quarta, de præſcrip. ad quod plura adducunt poſt
Ang. & Pau. de Ca. & Imo. in c. ſi. de præſcri. col. viij. & ix. repe.
122 in d. l. Celſus, in primo notabili, & ſecundo, nu. xvj. † Et de ta-
li putatiuo titulo cauſato iniuſtiſsimo errore, ſatis conſtare dici
tur, attenta communi opin. & fama, ut deduximus ſuperius, quę
nedum ſufficiens eſt, uerum ſolus rumor ſufficeret, qui minor
eſt, quàm fama. l. ſi. ubi Bar. & Imo. no. ff. de hære. inſti. & per Ale
123 xan. conſi. cxv. uiſo, circa ſi. uol. iiij. † Et talis titulus putatiuus
iniuſto errore cauſatus, potens non eſt etiam ad complendam
præſcriptio. ſtatutariam, ſecundum Fely. in c. ſi diligenti, col. vij.
de præſcri. cum iſta ſurrogetur loco præſcriptionis inductæ iu-
re communi, & Soc. conſi. clxvj. in cauſa, col. iij. in ſi. uol. ij. & re
pe in d. l. Celſus, in primo nota. uerſic. ij. limita, & uerſicu. ſeq.
124 † Et ſi allegaretur error iuris propter quem diceretur eſſe cau
ſata bonę fides, dicitur talem errorem, impedire præſcriptionē.
l. nunquam. l. ſi fur. §. j ff. de uſuca. & per Abb. Imo. & Fely. in d.
c. iij. col. iiij. & ſeq. & tradunt Cano. in d. c. ſi diligenti, per Bar.
125 & alios ī d. l. Celſus. † Et talis error, potius inducit malam fidē,
quàm bonam per d. l. nunquam, & per Pau. de Ca. ibi, & in d. c.
de quarta, maxime Fely. & Moder. repe. in d. l. Celſus. in quarto
not. uerſi. j. concluſio, & Corn. conſi. cxxxvj. licet col. iij. uerſi. &
propterea, uol. ij. dicentem, quod allegans iuris ignorantiam ad
cauſandam bonam fidem, debet hoc probare, quia alias præſu-
126 mitur in mala. † Et quamuis aliqui uoluerint illud non proce-
dere in præſcriptione longiſsimi temporis, ſecundum Roma. cō
ſi. cxxiij. circa, & Pau. de Caſt. in d. l. Celſus, col. j. Tamen magis
✻ communis * opinio habet, iſtud procedere etiam in præſcriptio
ne longiſsimi temporis, ſecūdum Imo. in d. c. de quarta, & Pau.
de Ca. conſ. lxxij. quia fruſtra, circa finem, & ſequitur Fely. in d.
c. de quarta, & hanc ſententiam optimis, & concludentibus me
dijs ego confirmo in d. c. de quarta, nu. 1a. q etiam attingens re
pe. in d. l. Celſus, nu. aa. Ex quo non uerſamur in caſu dubio iu-
ris, ſed in claro, & aperto, uolente bona ſubiecta fideicommiſſo,
non poſſe alienari, per quod ceſſant alia quæ circa id poſſent ad
duci. Nec obſtant quæ dicebantur ex præſcriptione longi & lō
giſsimi temporis, præſumi bonam fidem, maximè quando ad
eſt error, & titulus ſaltem putatiuus, tollens malam fidem, & do
lum. Nam procederent, quando error cauſatus eſſet ex iuſta cau
ſa, ut diximus, & quando io contrarium aliud non fuiſſet proba
127 tum, & uerſaremur in caſu dubio. † Poteſt enim contra poſſeſ-
ſorem probari malafides, quæ penitus ſubuertit omnem præſcri
ptionem, & omnē titulum, ſm Bar. & omnes in d. l. Celſus, & in
d. c. ſi. & d. c. ſi diligenti, & iſtud probabitur ex coniecturis de
quibus ſuperius ſpecifice diximus, & quæ enumerantur per re-
pe. referentes alios, in d. l. Celſus, nu. lxxxvij. & ſeptem ſequ. Et
quoniam mala fides dictæ. d. Claræ eiuſque ſecundi mariti, nec
non & filiorum poſsidentium dicta bona, ſatis aperta & clara
oſtēditur, ex deductis ſuperius, & uerſamur in caſu claro. Poſſeſ
ſio temporis longi, & longiſsimi. etiam titulata, illis non habet
prodeſſe, ſecundum communes, & ueras concl. ſ. relatas. Nec ob
ſtabit quod dicebatur præſcriptione longiſsimi temporis, non
requiri titulum. Nam, & ſi ille non ſit neceſſarius tamen neceſ-
128 ſaria erit bona fides, ut probauimus. † Et aduertendum cir-
ca hoc erit. Nam licet curſu temporis longi, ſeu longiſsimi præ
ſumatur bona fides, tamen iſtud ceſſat quotieſcunque apparet
titulus iniuſtus. Qñ. n. conſtat de iniuſtitia tituli, qui ab initio,
ita interuenit, nunquam præſumitur bona fides, ſed mala, & iſto
caſu ceſſabit præſcriptio, ita notanter dicit. d. Ant. in c. peruenit
car. a. uer. circa tempus, de cenſi. quē refert, & ſequit̃ Io. de mil.
io ſuo repert. in uer. præſcri. col. viij. & ix. uer. præſcribi an poſſit
& uer. pſcriptio iuriū incorporaliū, ubi inſerēdo ad practicā fir
mat & ꝯcludit, qđ ille qui ſe fundat ſuper pſcriptiōe nedū lōgiſ
ſima quinimmo, & centenaria ſimpliciter debet dicere, ſe pſcri-
pſiſſe tanto tempore & ex iuſta cā, debet tamen eſſe cautus ne al
leget titulum. Si enim illū allegaret, & appereret, ꝙ ab initio fue-
rit iniuſtus, talis præſcriptio non prodeſſet, quoniam ex titulo
iniuſto reſultat mala fides. Et quoniam ipſa do. Clara, & eius ſe
cūdus maritus, necnon, & eorum filij, non poterunt allegare, ni
ſi titulum iniuſtum, ut. ſup. oſtēdimus, talis ipſorum præſcriptio,
ipſis in aliquo non poterit prodeſſe. Non obſtat quod dicebat
præſcriptionem currere etiam ꝯ ignorātem, nam uerum eſt. † Tñ
ſi ignorans eſt minor, ceſſabit præſcriptio, & adulto, & maiori
conceditur reſtitutio, & aduerſus illam anno. xxx. & etiam ad-
uerſus illam annorum. xl. ex capite iuſtæ ignorantiæ, ſecundum
magis communem, ut deduximus, & aduerſus Federicum & Ste
pha. filios Chriſtophori, maiores, & ſcientes dicti fideicommiſ-
ſi notitiam habentes. præſcriptio non potuit currere, nec illa de
iure communi, nec illa ſtatutaria, propter malam fidem poſſidē
tium, & defectum temporis, & propter defectum probationis
qualitatis a ſtatuto requiſitæ, ut probauimus. ſup. & ad illud de
præſcriptione coarctata per ſtatutum Lucæ, apertiſsima, & mul-
tiplex data fuit reſolutio. Pariter, & ad illud in quo dicebatur, fi
deicommiſſo uniuerſali poſſe præſcribi, etiam cum mala fide
129 † Nam iſtud procederet quando non fuiſſet agnitum loquunt
deciſiones in oppoſitum adductæ. At quando agnitum eſt, nun
quam poterit præſcribi cum mala fide, ut expreſſe uolunt Pe. de
Aoch. in d. c. ſine poſſeſsione, col. ix. de reg. iu. lib. vj. & Soc. d. cō
ſi. liij. col. iij. & Mod. in trac. præſcr. in ij. par. iij. par. princ. q. xiij.
fol. xaj. col. j. nu. lax. & lxxj. Ea ratione quia poſt agnitionem eſt
ius quęſitum, & ageretur de iure quæſito tollendo, quo caſu in
nulla procedit præſcriptio cum mala fide. Ad ultimum de reſti.
in integ. aduerſus præſcriptionem, ſatis fuit reſponſum in præce
dentibus, & oſtenſum eam uendicare ſibi locum in caſu præſen
ti, & aduerſus illam. xax. annorum, necnon, & aduerſus illam an
norum. xl. Et etiam, quia minores ex capite iuſtę ignorantię, ſe
✻ cundum magis * communes opinio. Paritius Bononię.

SVMMARIVM.

1 *Practica. & modus querelæ inſtituendæ, aduerſus aliquem prohi-
bentem, ne quis poſſit teſtari, ſeu mutare teſtamentum primo lo-
co factum.*
2 *Querelantes debent oſtendere intereſſe, alias querela non procedit.*
3 *Et propter impedimentum datum teſtatori, querelantes conſequun-
tur duplum extimationis, & nu. 4.*
5 *Prohibitus teſtari dicitur ille, ad quem fuit prohibitus acceſſus no-
tarij, ſeu teſtium.*
6 *Item, & ille qui alio modo impeditus fuit, doloſè tamen, & ſequen.
& num. 72.*
7 *Exempla non reſtringunt, declarant tamen, & nu. 73.*
8 *Dolus enim impedientis conſideratur, & ſeq.*
9 *Lex generaliter loquens, debet generaliter intelligi.*
10 *Induci poteſt quis ad teſtandum blandis uerbis, dummodo abſit do-
lus malus, & fraus.*
11 *Suggeſtio facta infirmo, & conſtituto in mortis articulo, tanquam
doloſa, reddit teſtamentum nullum, & nume. 47 49. 72. & 124.*
12 *Perſuaſiones, & ſuggeſtiones doloſæ, uim continēt, & coactionem.*
13 *Non permittere, idem eſt quod prohibere.*

14 *Dolus*

14 Dolus in quacunque diſpoſitione, ſemper intelligitur excluſus.
15 Dolus per coniecturas probatur.
16 Et in his quæ ſunt de genere prohibitorum, præſumitur abſque probatione, intelligendo tamen, ut in nu. 74.
17 Titulus ſi quis aliquem teſtari prohi. duo continet capita, coactionis, ſcilicet, & impedimenti.
18 Ad probandum impedimentum prædictum, ſufficiunt duo teſtes.
19 In materia difficilis probationis recipienda eſt illa probatio, quæ haberi poteſt, & nu. 97.
20 Impedientes aliquem dolo teſtari, tenentur prætendentibus intereſſe, actione de dolo, uel alia ſubſidiaria in factum.
21 Malitia prorumpens in damnum tertij, dolus dicitur.
22 Actus geminatus in malum, magis aggrauat.
23 Poteſt adiri iudex, ut prouideat impedito teſtari.
24 Præſtans impedimentum incurrit pœnam, licet poſtmodum impeditus potuerit condere teſtamentum.
25 Voluntas non præſumitur mutari, etiam ex interuallo.
26 Fama probat, etiam ſi de ea teſtes informiter deponant, dummodo ſint ultra decem & nu. 105. & ſeq. & 108.
27 Contra occultantes ſcripturas inſurgit præſumptio, quod ſint illis nociuæ.
28 Occultantes ſcripturas, non carent ſuſpitione.
29 Qui ſemel habuit ſcripturam, tenetur illam exhibere.
30 Qui dicit, & proponit aliquem dediſſe impedimentum alicui ad teſtandum, neceſſe habet probare tria copulatiuè, alias obtinere nõ poterit.
31 Primum neceſſarium probandum eſt, quod fuerit ille impeditus, & prohibitus per actus inducentes prohibitionem.
32 Conuictus quis dicatur.
33 Secundum requiſitum probandum eſt, quòd ille impeditus eo tempore uolebat teſtari.
34 Et quod feciſſet tunc ualidum teſtamentum, ſi impeditus, & prohibitus non fuiſſet.
35 Concluſio teſtamenti conſiſtit in puncto indiuiſibili.
36 Tertium requiſitum probandum eſt, quod ille impeditus uolebat inſtituere hæredes iſtos quærelantes.
37 Non dicitur filia præſtare impedimentum patri teſtandi, ſi eo inſtanti procurabat patri medicinas.
38 Non poteſt dici prohibitus notarius, ſi ab infirmo teſtatore non fuit uocatus.
39 Metus iuſtus dicitur quando filiabus iminet periculum.
40 Metus debet eſſe talis, qui cadat in conſtantem uirum.
41 Metus, & coactio ut quis teſtetur, uel non, debet eſſe talis, qui cadat in conſtantem uirum.
42 Minæ tunc ſunt in conſideratione, quando minans ſolitus eſſet aliàs ad effectum deducere.
43 Clamores, & iurgia conſanguineorum, & attinentium, an & quando dicantur præſtare impedimentum, ne quis teſtetur, & numero, 47. & 48.
44 Quod quis noluerit teſtari, colligitur ex uerbis ſuis, quibus interrogatus reſpondit, nolle teſtari.
45 Prœmium inducit cauſam finalem.
46 Paria ſunt impedire notarium, ſeu teſtes, ne ipſos ad teſtatorem conferant, uel reuocare notarium, ſe teſtes coram teſtatore exiſtentes, & ordinare, ne ad eum reaccedant.
50 Poteſt enim quis inſtare ne quis teſtetur, aduerſus eos inſtantes, ut teſtetur impune.
51 Sicuti licet inſtare ſine dolo, & fraude, ut quis teſtetur, ita licet alijs operari oppoſitum, aduerſus eos, non autem aduerſus teſtatori uolentem.
52 Licet inſtitutis in primo teſtamento inſtare ne illud mutetur aduerſus alios ſatagentes, ut mutetur.
53 Non enim reperitur illud iure prohibitum.
54 Qui differt teſtamenti factionem, non dicitur tunc habere uoluntatem teſtandi.
55 Impedimentum præſtitum dilationi præſtandi, propter malam infirmi diſpoſitionem, punibile non eſt.
56 Qui dolo, & fraude inſtat, ut mutetur primum teſtamentum, qui in illo inſtituti erant, contra iſtos agere poſſunt actione de dolo, ſeu ſubſidiaria in factum.
57 Aliqua honeſte poſſunt capi, quæ tamen inhoneſte petuntur.
58 Dolo bono excludi poteſt dolus malus.
59 Licet unicuiq; dicere facta ſua, apud teſtatorem, & inſtare aduerſus alios ſatagentes damnum ipſius.
60 Punibile non eſt quando fit aliquid permiſſum, licet ex illo ſequi poſſit ſpecies alicuius delicti.
61 Non præſumitur in dubio uiolentia.
62 Qui non contradicit actus coram eo geſto, uidetur illi acquieſcere.
63 Bonum animæ, præſumendum eſt.
Senectus, morbus eſt, & nu. 12.
64 Impedimentum uerum, quod propriè, & ſtricte dicatur.
65 Impedimentum alterius, non nocet alteri, quando non præſtitit cauſam immediatam, ne teſtamentum fieret.
66 Teſtis deponens de iudicio ſuo non probat.
67 Probationes debent eſſe concludentes, quando agitur de impedito ſeu prohibito teſtari.
68 Non eſt præſumendum, patrem uelle priuare eius filias bonis, et hæreditate ſua.
69 Nec eſt præſumendum patrē uoluiſſe ſcribere nociua ſuis filiabus.
70 Prohibitus dicitur pater teſtari, ſi tranſmiſit filium ad uocandū notarium, & ille eum non uocauit.
71 Lachrymæ, & preces doloſæ mariti, erga uxorem, conſtitutam in articulo mortis, reddunt inualidum legatum relictum marito.
75 Poteſt quis uoluntatem mutare quouſq; uiuit.
76 Actus ſucceſſiui declarant quæ fuerit uoluntas in pteritū, & nu. 78
77 Teſtes ſingulares non probant, etiam ſi mille eſſent.
78 Verba prolata ad complacentiam, non diſponunt reſpectu inſtitutionis, ſeu legatorum.
79 Teſtis ſperans aliquid commodum, non dicitur integer.
80 Meretrix non eſt idonea teſtis.
81 Ancilla producentis, non eſt teſtis idonea.
82 Teſtis de auditu, non eſt integer.
83 Teſtis deponens, per uer. credere, regulariter non eſt integer, fallit & numero 91.
84 Teſtis uarians, & falſarius repellitur.
85 Famulus producentis, & ſalariatus non eſt teſtis idoneus.
Prout, nec conſanguineus erit idoneus.
86 Falſus in uno, in reliquis redditur falſus.
87 Teſtes ſingulares, non coniunguntur.
88 Singularitas teſtium, non ſemper adiuuatur alijs adminiculis.
89 Probationes imperfectæ, non coniunguntur, ad faciendam unam perfectam.
90 Impedimentum debet probari concludenter, per conteſtes non uariantes.
92 Qui habuit ſcripturam tenetur illam edere, niſi probet eam reſtituiſſe, ſeu amiſiſſe.
93 Et ſtatur eius iuramento, ſi eſſet homo bonæ conditionis, & famæ.
94 Non poteſt quis petere exhibitionem ſcripturæ, ſi ſua non intereſt, & nume. ſequ.
96 Ad exhibendum ſcripturam, non tenetur iure actionis, ſed officio iudicis, qui non tenebatur illam cuſtodire.
98 Ex uerbis difformibus, non poteſt dici mutata uoluntas.
99 Filius impediens patrem teſtari. poteſt ex hoc exhæreditari, & numero, 100.
101 Et ut iniuria poſſit per patrem remitti, & fiſco quæratur aliquid & nu. 102. & ſeq.
104 Qualitas adiecta tempori, intelligitur ſecundum illud tempus.
105 Fama publica, qualiter probanda ſit, & alijs ſeq.
107 Vna fama, tollit aliam.
109 Veritas probata, præfertur famæ uanæ.
110 Numerus teſtium, quando uenit conſiderandus.
111 Dignitas, & nobilitas teſtium, quando attendutur.
Notarius, & ſacerdos, ſunt alijs digniores.
112 Teſtes deponentes ueriſimiliora præferuntur alijs.
113 Quando dicuntur teſtes deponere ueriſimiliora.
114 In dubio capienda eſt illa coniectura, per quam filij minus priuantur hæreditate parentum, uel parentes hæreditate filiorum.
115 Ne filius excludatur ab hæreditate patris, quandoq; recedimus a regulis iuris.
116 Fauorabilis eſt reductio ad primæuum ius.
117 Teſtes deponentes ſuper affirmatiua, præferuntur alijs deponentibus ſuper negatiua.
118 Inſtrumentum plene probat in eo contenta.
119 Excuſpatio, & declaratio offenſi, multum prodeſt exculpato.
120 Exculpatio, non prodeſt delicto cõſumato, & probato.
121 Non entis, non poſſunt eſſe qualitates aliquæ.
122 Exculpatio prodeſt, etiam delicto commiſſo, quando exculpatur amicas ſeu conſanguineas, & nu. 123.
125 Mendax, non gaudet aliquo beneficio.
126 Exculpatio ſuſpecta, & affectata, ac procura, non debet prodeſſe. & nume

& nu.centeſimonigeſimonono.
117 *Abundans cautela,non nocet.*
118 *Licitum eſt obtinere declarationem, & excuſpationem ab illo qui dicitur impeditus.*
119 *Excuſpatio obtenta ad tollendum probationem,non debet attendi prodeſt ſatis habere declarationem,& excuſpationem aliquo mediante inſtrumento publico, ad effectum,ut per illud haberi poſſit in promptu praba ueritatis.& nu.127.*
130 *Præſumendum eſt teſtatorem ſe uelle reddere conformem,diſpoſitioni iuris.*

CONSILIVM LXVII.

QVAERELA Et iudicium deductum per iſtos
dominos de Vbertis,aduerſus.d.Diemantem,Ceci
liam,& Caſſandram de Vber.ac.d.Franciſ. Pipera-
1 rium.†Formiter,& ſecundum communem, & lega
lem practicam,uidetur eſſe inſtitutum,cum prædicti omnes ꝓ
hibuiſſe uideantur,& doloſe.d.Alex.de Vlber.ne primum ſuum
teſtamentum mutaret,& aliud ſecundum conderet. In quo di-
ctos. d. de Vber. eius nepotes, ſuos uniuerſales hæredes in-
ſtituere decreuerat, ut plene per illũ tex.proſequit Bart.poſt gl.
in l.j.§.j.& l.fi.nu.iij.ff.ſi qs aliq.teſt.prohi.Bal.Sal. Pau.de Ca.
& alij poſt gl.in l.j.C.eod.ti.poſt aliq.& glo.in rub. ff. & C.eo.
ti.& per gl.in uer.leges,& ſcriben.ibi in auth. ut cum de appel.
cogno.uer.ſi conuictus fuerit aliquis,& Bar.in l.in cognitione,
& l.Gaius.ff.ad Sylla.tradunt doc.in l.j.C.de his quib.ut indig.
& Cor.conſi.cclxxix.quia primo,col.ij.uerſi.& licet hoc,uol.ij.
habetur etiam in l.Lucius. §. Sempronia,de lega.ij.& in l.cum
qui.§.fi.uer.ſi ſcriptis hæredibus.ff.de his quibus.ut indig. & in
2 l.Marcellus.§.fi.ff.ad treb.cum ſi.†Intererat enim iſtorum quæ-
relantium,ut.d.Alex.ſecundum conderet teſtamentum, & mu-
taret primum, propter quod intereſſe, licitè querelam & iudi-
cium antedictum propoſuere,ſecundum Alex.in d.auth,ut cum
3 de appe.cog.§.ſed quilibet,in fi.†Et uirtute.d.iudicij, aduerſus
impedientes,uidentur poſſe conſequi,non ſolam æſtimationem
hæreditatis, uel eius in quo læſi ſunt,iux.d.§.Sẽpronia,& gl. ibi,
4 & Cuma.& Ant.de But.conſi.lxxviij.inquantum.† Verum con
ſequentur,& duplum,ſecundum glo.& ſcriben.in d.§.ſed quili-
bet,& §.ſi conuictus, per tex.i §.& hoc peruenit in auth.ut nul.
iud.& poſt gl.in uer.remoueri,tradunt omnes ſcrib.in l.fin.C.ſi
quis aliq.teſt.probi.& Bar.in l.uirum,in prin. ff. eo. & in l.j.col.
ij.C.eodem,& Ang.ibidem, ponentes remedium læſis, quando
impedientes non eſſent ſoluẽdo,& ſequitur Cor.d. conſi.cclxix.
5 col.pe.& in l.j.col.ij.C.ſi quis aliq.teſt.prohi.†Prohibitus inſu-
per teſtari,nedum dicitur ille ad quem,diſponentem teſtari pro
hibitus fuit ingreſſus notarij,ſeu alterius ſcriptoris, uel teſtium
ut traditur in l.j.iuxta expoſitionem gl.in uerſi.teſtamentarium
&|Alb.de Roſ.ibidẽ,in prin.& in l.ij.ff.ſi quis aliq.teſt.prohi. &
in l.Marcellus.§.fi ff.ad Treb.& per ſcrib.omnes utrobique, &
Bal.in l.teſtamenti.C.de inof.teſt.& Saly.in l.j.C.eo.& Soc.cõ-
ſi.cv.uiſo proceſſu,col.j.uol.iij.& Iaſ.conſi.xxxj.in q.col.pe. uer
6 ſi,quo caſu.†Verum in præſenti ſpecie prohibitus teſtari dicetur
etiam ille qui alio modo impeditus eſt,ne teſtamentum conde
re poſſat,aut primum iam conditum mutare,dummodo doloſe
tale impedimentum fuerit præſtitum,ut probat tex.apertus,in l.
ij.C.ſi quis aliq. teſt.proh. generaliter loquens,de quocunque
impedimento adhibito, ne teſtamentum ordinaretur,qui tex.
non uenit reſtringendus exemplis,poſitis in alijs legibus ſupra
7 citatis. † Tum quia exempla non reſtringunt, l.damni infecti
ſtipulatio,§.penu.ff.de dam.infec. & inſti.de grad.§.hactenus.
8 † Tum quoq; quia,d.l.ij.loquitur generaliter,ad no,in l.in frau
dem.§.fi.ff.de teſt.mil.& in l.j.§.& generaliter, ff. de leg. præſt.
9 cum uulg.†Tum etiã quia.l.j.§.j.& l.ij.§.fi.ff.ſi qs aliq.teſt.pro-
hi.ſolum conſiderant dolum impedientis, qui ſufficiẽs erit quo
cunque actu committatur,& iſtud idem ſolum conſiderat tex,
in d.l.cum qui.§.fi.ff.de his quib,ut indi,loquens generaliter,&
tex.in d.§.conuictus,in auth,ut cum de appe.cog. impedimen-
tum punit,quocunque modo commiſſum,prout etiam facit im
perator in d.§.& hoc peruenit,in auth.ut nul,iu,& eſt optimum
exemplum traditum per Odof.quem referunt,& ſequuntur Cy.
& alij,in d,l.ij.C.ſi quis aliq.teſt.prohi. minime concernentes pro
hibitionem notari,ſeu teſtium,& firmat Aro.ibidem,in ſum.&
Ant.de But.d.conſi.lxxviij.& aliud exemplum traditur per An
ch.conſi.cccxxxvij.de efficacia,& idem facit Lau.Cal.conſi.xc.
quantum ad primum,nu.ix.ui etiam colligitur.ex.d. per Corn.
conſi.lvj.uidetur,& conſi.lxxxiiij.dia poſt,uol.j.& d.conſi.ccx-
ix.uol.ij.& ex dictis Soci.d.conſi.cv.uol.iij.& aliud habetur in
deciſ.conſi.Neapo.lxix.quædam do. Catherina,& aperte illud
uidetur tradi ex dictis omnium doc.& ſcrib.in l.fi.ff.ſi quis aliq.
teſt.proh.& in l.fi.C.eo.quatenus uolunt.licere impune, blan-
dis uerbis,& perſuaſiuis inducere aliquem ad teſtandum, & ſibi
10 relinquenduum,dummodo abſit dolus malus,& fraus.†Quibus
accedentibus id minime liceret,& punibile eſſet, ut poſt Angel.
plenè proſequitur Iaſ.in d.l.fi.col.fi.nu.iiij.& v.poſt Albe.& Ol
dr.ibidem,& habetur in l.captatorias,per glo.& doct.ff. de hæ-
re.inſti.per Bal.& alios,in l.ſi frater. C.quæ teſta.fa.poſ. & eun-
dem Alex.in l.j.§.quæſitum,col.iiij.nu.vj.ff.ad treb.Alb.de Ro
ſa.Salyc.& alios poſt gl. in l.quicquid.C. arbi.tute.& deſeruiũt
11 tradita per Dec.conſi.cccclxxxix.†Nec non,& per Soc.in l.j.§ ſi
quis ita.ff.de uer.obl.col.j.ubi etiam alij ſcrib.ſequuntur.maxi.
Io.Crot.conſiderans plures caſus in illa diſceptatione.An & quã
adulatio ſuggeſtio reddant teſtamentum nullum,ſi facta eſt gra
uato infirmitate,& exiſtẽte in mortis articulo, ac turbato mẽ
tis cogitatione,iuribus, & deciſ.ibidem allegatis, & per Alex.
Peru.& Mod.in l.iubemus.C.de teſt.Corne.conſi.cccxix.uide-
tur,& d.conſi.lxxxiiij.col.iij.uol.j.& Soc.conſi.xcij.in cauſa,co
lu.ix.nu.xxvj.& ſeq.uolu.iij.Accedente etiam longa ſenectute,
morbum in ſe continente,ſecundum Abb.in c.magnæ,extra de
uoto.& Alex.conſi.ccxxxviij.col.fi.uol.vj.quæ ſatis grauis ade-
12 rat in ipſo.d.Alex.†Cum iſtæ doloſæ perſuaſiones,uiolentiam &
coactionem continere uideantur.l.j.§.perſuadere.ff.de ſer.cor-
13 ru.& Barb.conſi.lxxj.col.ij.uol.ij.†Et non permittere,idem ſit,
ꝙ prohibere ſecundum Card.Zabar.in clemen. j.in quarta op-
14 poſi.de decim.†Et quia in quacunque diſpoſitione ſemper ui-
detur eſſe excluſus dolus malus l.creditor.§.Lucius,ubi Bar. &
alij.not.ff.mand.& idem Bart.per illum text.in l.in uenditione
in princip.& in uerſicu.de tempore.ff.de bon.auct. iud. poſsid,
15 † Dolus autem prædictorum Piperarij,& mulierum, ſatis pro-
batus uidetur ex coniecturis reſultantibus,propter actus ꝑ eos
geſtos,ꝙ ſatis ſufficiens eſt cum directo probari non poſsit, ad
nota.in l.dolum.C.de dolo.& in c.fi. de conſue.lib.vj. & in l. fi-
liæ meæ.ff.ſol.ma.& Anch.conſi.cccxxxvij,col.iij.uerſi. ſed his
16 non obſtan.†Et quia uerſamur in genere prohibitorum, in qui
bus,lex dolum præſumit abſque aliqua alia probatione, de do-
lo ipſo ſatis conſtare dicitur.l.ſi non conuicij.C de iniu.c.j.ubi
17 doct,maximè Fely.nota.de præſum.extra.†Et titulus ille,ſi quis
aliqui teſta.&c.duo continet capita,primum coactionis,& com
pulſionis realis,ſecundum reſpectu prohibitionis,& impedimẽ
ti adhibiti,& commiſſi,nec etiam teſtamentum primo loco fa-
ctum mutaretur,ut proprie contingit in præſenti ſpecie, & pro
bant uerba tituli.ff.& C.ſi quis,aliq.&c.& glo.in rub.d.tituli.ff.
& tex.in l.j.§.j.& fi.& in l.ij.ff.eo.ti.Quibus in locis, conſidera-
tur dolus commiſſus,ne teſtamentum primum mutaretur, & ꝑ
ſequitur Bar.in l.fi.eo.tit.in iiij.caſu,col.ij.nu.xj.& uerſi.ſi uero
18 ipſe,& Bal.in l.j.C.eod.uerſi.ꝙ intellige,col.iij.†Et ad proban-
dum tale impedimentum ſufficientes erunt duo teſtes, argu. l.
ubi numerus.ff.de teſti.cum hic agatur de probanda uoluntate
dicti Alex.ex uerbis per eum prolatis extra teſtamentum, & de
probatione geſtorum per dictas mulieres,& Piperarium,ad no
ta.per Bar.& alios,in l.ij.in prin.col.fin.ff.de uulg.& pup.&,per
doct.in l.ij.C.de bono.poſ.ſecundum tabu.& in l. hæredes pa-
lam.§.& ſi notan.ff.de teſt.& Alex.conſi.iiij.uol.vij.Calc.conſi,
viij col.iij.in fi.& in proprijs terminis noſtris iſtud firmat Ant,
de But,d.conſi.lxxviij.Ancha.d.conſi.cccxxxvij.col. pen. uerſi.
ad hoc reſpondeo.& Io.Petruc.adducens alias deciſi.in l.ii.C.ſi
quis aliq.& Corne.d.conſi.lvi.in prin.uol.j.& conſi. ccxix. col.
19 iii.in prin,uol.ii.†Et maxime cum uerſemur in materia, in qua
difficilis probatio poteſt haberi,et conſequenter recipienda ſit
illa quæ traditur. Tum reſpectu perſonarum ipſorum teſtium.
Tum quoque reſpectu ſingularitatis. Tum etiam, & reſpe-
ctu credulitatis,iuxta no.in l.conſenſu.C.de repu.et in c.iii.lo-
co,de proba, et diffuſe per Moder.in l. prætor ait §. prætor ait,
nu,xx.ff.de eden.et Alex.conſi.cli.uol.v.et conſi.xxiiii.colu. iii.
uol.ii.Cor.conſi.xiiii.col.ii.uol.ii.poſt Bar.in l.ii.§.ide labeo ff.
de aq.plu.arc.Et quoniam iam conſtat.d.Alex.per prius, nedũ
dilexiſſe,uerum amaſſe dictos ſuos nepotes, pluries profitendo
ſe uelle eos inſtituere hæredes, ut eius bona conſeruarentur in
familia,& agnatione.Odio etiam proſequebatur eius generos,
& iam declarauit eius confeſſori,ꝙ uolebat nepotes ſuos inſti-
tuere hæredes,ordinans ꝙ uocaretur notarius,quo Hieronymo,
uidelicet

rebatur,ut fuit ſuperius deductum,& quatenus ipſe Alexander
cauaguarius in ſuo rogitu dicit fuiſſe prohibitum ingredi ca-
meram infirmi. Vere iſtud minime cógruit depoſitionibus alio
rum teſtium,maxime confeſſoris, & illius.d.Petri aſſerentium,
oſtium cameræ apertum, quàm ipſi fuere ingreſsi,& quod ca-
38 meram potuiſſet ingredi.d.Alexander cauaguarius.† Cuius ro
gitus eo ét ineſſicax redditur, cum ipſe non fuerit uocatus ab
infirmo,& qui tunc,nullo pacto uolebat teſtari, ſecúdum Soci.
ã.citatum,& ét Cor.d.conſi.lxxxiiij.uol.j.& alias deciſ.ſuperius
relatas,& ſi bene aduertatur reliqui notarij euocati ab ipſo Do
minico, nec non, & a Piperario ipſorum arbitrio ingreſsi fue-
rút cameram, & cubiculum in quo infirmus iacebat dictus do.
Alexá.prout quilibet ingredi poterat cum oſtium eſſet apertú,
qui interrogatus ab uno notariorum, ſeu Dominico, an uellet
teſtari,nihil rñdit, & ſucceſsiue interrogatus a Hieronimo San
tino notario,an teſtari uellet,ipſe do.Alex.rñdit,quod nolebat
tunc teſtari.Et quod ſi duobus alijs diebus ſequétibus, ſe in me
lius haberet,ut in duobus præcedentibus ſe habuerat, intende-
bat teſtari ſuo arbitrio,hoc quidem quamplures deponunt te-
ſtes,infertur igitur in eius poteſtate,& libertate fuiſſe teſtari,&
ſuo arbitrio,ſi uolebat, cũ adeſſent notarij, & ipſum de hoc in-
terrogaſſent, Verum id facere diſtulit,ut uerba per eum prola-
ta indicabant,non fuit igitur tunc impeditus, ſecundum Bart.
in l.fina.ff ſi quis aliq.Bal.& alios in l. fi.C.eo.& Soc.d.cóſi.cv.
uolu.iij. Solum igitur Dominicus, & alij quærelantes,una cum
fiſco dicere poſſent dom.Alex.tunc temporis habuiſſe animum
teſtandi,nam coram ipſis notarijs aſportari ſibi fecit quoddam
inſtrumentum,& aliam ſcripturam. In qua aſſerebat contineri
diſpoſitionem ſuorum bonorum, & quam ſcripturá Piperarius
incepit legere, eamq; legebat quandoq; alta, quandoque ſum-
miſſa uoce,& orta altercatione inter Dominicum, & mulieres,
cum Dominicus inſtaret omnes debere diſcedere e cubiculo
in quo iacebat infirmus,ut ſuo arbitrio teſtaretur,& ex oppoſi-
to mulieres nolebant diſcedere,cum ipſarum intereſſet ibidem
moram trahere, qua altercatione ſuborta, & uerbis quibuſdam
iniurioſis,non ſine clamore hincinde prolatis do. Alex.turba-
tus, reaccepit ſcripturam illam e manibus Piperarij, ipſamque
poſuit ſub culcitra, nec ulterius etiam interrogatus uoluit te-
39 ſtari.† Ex qua facti ſerie dici poſſet do. Alex.incuſſum fuiſſe iu-
ſtum metum,non teſtandi. Timebat nanque periculum immi-
nere filiabus ex illis uerbis iniurioſis per eas prolatis aduerſus
Dominicum argumento eorum,quę habentur in l.iſti quidem.
ff.quod met.cau.& per Bar.& alios eo ſimi. in l. de pupillo. §. ſi
quis ipſi prætori.q.ia.ff.de ope.no.nun.& in l.illicitas.§.ne po-
tentiores.ff.de offic.præſi.Huiuſmodi illatio,prorſus retorque-
tur in oppoſitum.Si.n.do.Alex.id timebat,certe teſtatus fuiſſet
ut ſuccurreret periculo filiarum, & quoniam oppoſitum fecit,
40 nolens teſtari caruit prorſus timore iſto.† Qui adhuc talis mini
me erat,ut in conſtantem poſſet cadere uirum, uti erat ipſa do.
Alex.& conſequenter uerius,& a lege minime conſideratus,ad
nota.per gl.& doc.in c.quod ſolum,extra de ſponſ. & in l.inter
41 poſitas.C.de tranſa.& l.metum. ff. & C. quod met.cau. † Et in
præſenti ſpecie,ut propter timorem quis dicatur eſſe impeditus
teſtari,ſeu primum teſtamentum mutare,coactio,& metus de-
bet eſſe talis,qui in conſtantem cadat uirum, ut concludit Bar.
ad id citans iura,in l.fi.col.j.nu.iiij.ff.ſi quis aliq. quem ſequun
tur Bald.in l.j.C.eodem, col.ij uerſi.quæro quæ coactio,& Sal.
ibi.q.pen.& Cor.col.ij.in prin.uerſi.in tex.ibi compulſus,& di
cto conſi.cl.col.fi uol.ij.& dicto conſi. ccxix.col.x.& conſi.lvj.
in fi.uol.j.Et Dominicus eo in loco, minime talis erat qui me-
tui,& timeri deberet,cum adeſſent filiæ do. Alex.Piperarius,&
famuli,& Dominicus ſolus. Et uerba illa iniurioſa minime me
rebantur pęnam conſiderando ſtatutum Mantuanum,eo etiam
cum ipſe do.Alexander aduerſus Dominicũ poſt dictã alterca-
tionem protulerit illa uerba ꝯcludenter probantis ac excludẽ-
tia oẽm metum, & timorẽ dum dicebat.Che diauolo credete di
42 ſotterrarmi uiuo,ui ſotterero tutti quanti.† Prout ét cum mini
me probatũ ſit ipſum Dominicum,ſolitũ uindicari uerba iniu-
rioſa a mulieribus erga ipſum prolata, nec inſuper eius minas
mandare effectui ad tradita per Bart.in d.§.ſi quis ipſi ꝑtori.q.
v.& viij.& eundem,& Ange.in l.ad inuidiã,& Ale.in l.metũ.C.
quod met.cau. cũ ſi. Et dum ꝑdicti Dominicus & fratres dicũt
do.Alexandrũ fuiſſe prohibitũ,qm̃ per dictas altercationes,iur
gia,ac clamores,ipſe fuit turbatus perficere, & ꝯdere dictũ ſuũ
ultimum teſtm̃,& interrupta fuit ex illis actibus lect.& ſucceſ-
43 ſiue rogitus ꝯtentorũ in illa ſcriptura.† Et iſti actus ſimile, eſſi-
uñr illis,qñ fuiſſent prohibiti notarius,ſeu teſtes, ire ad teſtato
rem,uel exiſtentes corã teſtatore fuiſſent reuocati, ex quib. pro
hibitus quis dr̃,& impeditus teſtari, & ita impedientes,plecti de
bent pęnis ſuperius relatis,ut proprie ꝯcludere uñr Lauren.Cal
ca.in d.ꝯſi.ac.nu.ix.& Pet.de Anch.d.conſi.cccxxvij.de effica
cia,col.ij.& iij.& Bal.in l.teſtamenti.C.de inoff teſta. Reſpon-
detur has doctri.in caſu pręſenti prorſus ceſſare,ꝯſiderata uera
facti ſerie. Nõ enim notarius, & teſtes numero requiſito à iure
aderant coram do.Alexandro,ut ipſe tunc teſtari uellet. Nec di
cta ſcriptura fuit tradita Piperario ad id agendum, ut ea lecta
rogaretur notarius, Nullus enim id atteſtatur,quinimmo oppo
ſitum apertiſsime probatum apparet,dum ipſe do.Alex. inter-
rogatus,an uellet teſtari,id expreſſe denegauit, nec dici põt Pi-
perarium doloſe cepiſſe dictã ſcripturam, & eam legiſſe qñque
alta,qñque ſummiſſa uoce,eam enim cepit uolente teſtatore,&
eo minime inuito,nec reluctante,& ſi do.Alex.iſtud diſplicuiſ-
ſet,utiq; tunc prouidere poterat ſuo arbitrio,dando ſcripturam
notario,ut eam legeret,& de ꝯtẽtis in ea eſſet rogatus nec ſcri-
pturam illam retro cepiſſet e manib.Piperarij,eamq; ſubtus cul
44 citram repoſuiſſet,uti repoſuit.† Quo fit ut ex iſtis actibus,mi
nime poſsit dici prohibitus,& impeditus,argũ eorum quę hĩc
in c.ad audientiam,extra de decim.& in l.j.§.ſed & deficientur.
C.de caduc.tollen. Longe igitur, & ſatis diuerſi fuere actus illi
qui interuenere in conſi.Calc.ex.num.ia.& in conſi.Per.de An
cha.Ex quorum diuerſitate,non põt inferri ad caſum præſentẽ,
cum minima facti mutatio,iuris diſpoſitionem alteret,iuribus
uulgaribus,& communibus, in conſi.itaque Calca. aderant te-
ſtes,numero a iure requiſito, aderat & notarius cui teſtator ille
mandauerat legere ſcripturam teſtamenti, & ipſum ſucceſsiuẽ
publicare,& ille ꝑſonæ de quib.ibi iſtud iã prohibuere, hac uia
cogẽtes teſtatorẽ mori ab inteſt.tacite illos inſtituendo.Iſte igi
tur dolus ita cõmiſſus,puniendus eſt iuribus ibidẽ per eũ citatis
cũ dicta ſcriptura nõ potuerit tota legi, nec notarius rogari, &
iſtorũ fuerit facta interruptio,ſubſecuto inſuper clamore, & ex
inde ét ſubſecuta fuerit aperta mutatio uolũtatis teſtõris,q no-
lebat uenientes ab inteſt.eſſe ſuos hæredes. Merito igitur illi do
loſi ueniũt puniẽdi perinde,ac ſi ab initio prohibuiſſent nota-
rium ſiue teſtes,ut ipſe ibi firmat,quo in caſu oĩa erant ꝑparata
ad teſtandũ,& teſtm̃ fuiſſet ſubſecutũ,& factũ,ſi tale impedimẽ
45 tum ita doloſum nõ ſucceſsiſſet.† Et ꝯſiderat ille doc. mutatio-
nem uoluntatis,& nõ ſolũ clamorẽ,ut aperte inſuper colligitur
ex themate illius ꝯſi.ex quo colligitur ca finalis ipſius ꝯſultatio
nis.l.j.ff.ad Mace.l.fi.ff.de hę inſt.l.regula.§.& liceat.ff.de iur.
& fac.igno.pariter & in d.ꝯſi.Pe.de Anch. actus fuere d uerſiſ-
ſimi.Ibi.n.nedũ interuenit clamor,uerum oĩa erant ꝑparata ad
teſtm̃ faciendũ,& teſtes aderant in numero a iure requiſito, no
tarius ét dictante teſtõre totũ teſtm̃ ſcripſerat Inſtitutione q;
hoſpitalis,& ad illud perficiendũ,nihil aliud ſupererat,niſi ut le
geretur,& publicaretur,& illi doloſe uolẽtes impedire,retraxe
re,& euocauere unũ ex teſtib.adhibitis claudẽdo oſtiũ,ne poſ
ſet redire, ceperũtq; uociferare, ita ut ex ꝑdictis teſtõr ille exi-
ſtẽs in firma opi.teſtãdi,& inſtituẽdi piã cãm,minime potuerit
teſtm̃ ꝯplere. Nimirũ igit̃ ſi prohibẽtes tenẽtur,ſm̃ formã illius
46 tituli,ſi quis aliq.&c.† Cum iã a pari procedãt,prohibere teſtes
ad teſtatorẽ ire,& adhibitos reuocare, & oſtiũ claudere,ne in-
troire poſsint,ad no.in l.j.& ij ff.ſi quis aliq.&c. & in l.Marcel
lus.§.fi.ff.ad Treb.& in iſto caſu ꝯſultationis Pe.de Anch.inter
uenere oĩa illa tria de iure requiſita,& ſuperius enumerata pro-
hibitio,uidelicet,& impedimentũ doloſum, & eo tpe cõmiſſũ,
quo ille iã uolebat teſtari,& erat in actu teſtãdi,cõſtabat ẽt, &
tertiũ,ꝙ teſtãdo uolebat inſtituere hoſpitale, & iſtis ꝯſideratis
47 unuſquiſq; ꝯſuluiſſet,ꝑut ꝯſuluit Pe.de Anc.† Minus ẽt obſtat
qđ ꝙrelãtes dñt do.Ale.fuiſſe turbatũ ꝑꝑ clamorẽ uociferatio-
nẽ, & altercationẽ, uerbis iniurioſis exortã inter ipſum Dñicũ
inſtantem, ut teſtaretur, & dictas eius filias ex oppoſito perſi-
ſtentes,ut nõ teſtaretur,ꝑ quos act⁹, interrupta dr̃ uolũtas d.Ale.
ne teſtm̃ compleret, propter quam indignationem uaria red-
dita fuit uoluntas ipſius oppreſsi infirmitate, & ſenectute, & à
filiabus,& conſanguineis.ita uexati,ut tradit Bar.in uerſic.non
obſt.in extrauã.ad reprimen.quem refert Soc.d.con.cv.uol.iij.
col.iij.uerſi.ſolent enim & idem Soc.& alij Mod. in l.j.§.ſi quis
ita.ff.de uerbor. obligat.& per docto.in dicta. l. iubemus.C.de
teſt. cum alijs. ſupra in contrarium alleg. & de clamore, & in-
terruptione conſiderandis in præſenti diſceptatione facit. d.

48 conſi.Lauren.Calca.xc.n.ix.& Pet.de Anch.cccxxxvij. † Ceſ-
ſant namq; iſta quoniam ſolus clamor, ſeu uociferatio minimè
præſtat legitimum impedimentum, nec legitimã prohibitiunẽ
nec a iure reperitur prohibitus,& punibilis argum.l.necnon §.
quod eis,& ibi gl.citans ꝯcor.ff.ex qui. cau. mai.& in terminis
proprie noſtris eſt conſi præallegatum Cor.lxxxiiij. col.iij.ner.
& propter hoc,uol.j.& ꝯſ.ccxix.col.ix.in litera.P.& uerſi.dicta
interruptio,uol.ij.& d.ꝯſi.Soci.cv.& in ꝯſi.Calca.& Pet.de An
cha.non ſolum interuenere clamores,& uociferationes, uerum
adſuerunt alij actus magis propinqui,immo, & præſtantes legi
timum impedimentum ut ſuperius oſtendimus. Maximè cum
talis clamor,& uociferatio non fuerit cum ipſo do. Alex.ſed ſo
lum inter Dominicum,& illas mulieres nec per eas pōt dici pro
hibitus teſtari,ſi uoluiſſet, cum non obſtantibus clamoribus, &
uociferationibus ipſe do.Alex. cepetit illam ſcripturam, quàm
uolebat legere,& poſtmodum fuit lecta per Piperarium.Et de-
mum eam reacceperit,& ſucceſſiuè interrogatus; an uoluiſſet te
ſtari,rñderit negatiuè mō,& forma, quibus.ſ.quibus ꝯſidera-
tis dici minime poterit,dictas uociferationes, & clamores de
49 diſſe impedimentum teſtandi.† Et illa dicta Bar. in uer.non ob
ſtan.in extrauag.ad reprimen.procedunt, & locum ſibi uendi-
cant qñ propter importunitates adulationes,& ſuggeſtiones fa
ctas per ꝯſanguineos teſtōri oppreſſo infirmitate,& turbato co
gitatione mortis,ac exiſtenti in illo articulo incōſiderate,& in-
conſulte,ſingulis rñdet affirmatiue,ut ꝯcludunt oēs in d.l.Liube
mus,Soci.col.j.& alij Moder.in d.l.j.§.ſi quia ita, & idem Soci.
ꝯſi.xcij.col.ix.nu.xxvj.& cōſi.xxvüj.uiſis, nu.xiij.uol.iij.& per
doct.ſ.in oppoſitum relatos. Quæ adulationes ſuggeſtiones,&
importunitates minime probantur factæ per dictas filias dom.
Alex.ipſarum patri, nec aliquo mō probatur ſe ipſas oppoſuiſſe
uoluntati paternæ. Cum ipſe d.Alex.tunc non eſſet ꝯſtitutus in
articulo mortis. Superuixit enim poſtmodum pluribus diebus,
quibus ceſſabant prædicta, & poterat teſtari,uerū teſtamenti fa
ctionem diſtulit. Et ſi qua uerba erga eū protulere, minime ſo-
nant in prohibitionem teſtandi.Si ēt inſtabant,ne eorum pater
infirmus a d.Dominico moleſtaretur, circa factionē teſtamēti,
id non erat punibile,ut dicit Corn. d.ꝯſi. lxxxiiij.col.j.& ij.ſm
50 Bar.in d.uerſi.non obſtātibus,& Sori.d.ꝯſi.cv.col.iij. † Iſte eñ
actus laudabilis eſt,& cōmendabilis nō aūt punibilis, ſm Cor.
& Soci,ubi.ſ. Et ſicut Dñicus ꝑtendebat ſibi licere una cum fra
trib.re ipſa facto,obſequijs,& meritis,iuxta l.nec adiecit.ff.pro
ſoc.inducere do.Alex.eorū patruum ad teſtandū,& relinquen-
dum eis bona,& hereditatē,iuxta nn.in l. captatoris.ff.de here.
51 inſti.& in l.fi.ff.ſi quis aliq.& in l.fi.C.eo.† Eodē mō,& fortiori
licitum erat ipſis filiabus inſtare,ut ipſarū pr̄ perſiſteret in ea uo
luntate in qua fuit,dum ꝯderet primū ſuum teſtm̄, in quo ipſas
uniuerſales inſtituerat hr̄des,& eis licitū erat,& lōge fortius ꝑ-
curare ꝯſeruationem dictę hæreditatis ipſis debitę omni iure.l.
cum tō.C.de bon.dam.cū uulga.& firmat Soc. d.ꝯſi.cv.col.ult.
52 primi dubij,uol. iij. † Nec propterea iſtę filię dñr culpabiles,cū
eſſent ſucceſſibiles ex primo teſtō, & ab inteſtato illo ceſſante,
& inſtabant ne do.Alex.pater moleſtaretur condere aliud teſta
mentum,ut plene proſequitur Corn.d.conſi. lxxxiiij. uol.j.col.
iiij. uerſicu.ex quibus,& col.j.& ij.Cum ex iſtis non dicantur ſe
oppoſuiſſe uolūtati paternæ,nec uerba per ipſas prolata,ſonent
53 in talem prohibitionem. † Et illa rixa,& controuerſia exiſtens
inter eos, quorum aliqui uellent teſtamentum, aliqui uero non
a iure non reperiatur prohibita, & ꝯñr cenſeatur permiſſa,ſm
Corn.ubi.ſ.& conſi.ccxix.col.penult.uol.ij.& Decius.d.conſi.
cccclxxxix.nu.vj.& vij. Et ſicuti Dominicus prætendebat alios
deſcēdere è cubiculo,ut do. Alex.uellet.& poſſet teſtari,ita & à
54 fortiori,licebat ipſis filiabus in hoc ꝯdicere Dominico.¶ † Nō
autem domi.Alexan.ſi teſtari uoluiſſet,qui uoluit differre,teſta
menti factionem, propter quam dilationem non habebat tunc
temporis abſolutam uoluntatem teſtandi, ſecundum Imolam
in l ſi is qui.ff.de teſtamen.& Socin.d.conſi.xcij.col.ij.uolu.iij.
55 † Et impedimentum prælitum dilationi teſtandi ob malam di
ſpoſitionem infirmi,punibile non ſit,ſecundum Socin. d.conſi.
cv.col.iij.& iiij.conſequenter dicta altercatio minime uenit cō
ſideranda,ſecundum Corneum.d.conſi.ccxix.column.antepen.
uol.ij.& d.conſ.lxxxiiij.Et aduertendum ulterius eſt,quoniam
ipſe dom.Alexan.iam condiderat teſtamentum,de anno.1515.
In quo uniuerſales hæredes inſtituerat dictas eius filias. Ipſe au
tem Dominicus,& fratres ſatagebant, & Inſtabant apud domi.
Alexand.ut eos hæredes inſtitueret, & mutaret primum teſta-
mentum,minime carentes dolo,& fraude,cum uellent hæredi-
56 tatem auferre a dictis filiabus. † Quo fit,ut ſi domin.Alexand.
propter fraudem,& dolum Dominici, & fratrum mutaſſet pri-
mum teſtamentum,& in ſecundo inſtituiſſet ipſos hæredes, cer
te per actionem de dolo, uel ſubſidiariam in factum ſucurren-
dum fuiſſet dictis filiabus.aduerſus Dominicum,& fratres,iſta
dolo,& fraude procurantes aduerſus filias,ut eſt aperta deciſio
Ange. aſſerentis alias in facto, ita obtinuiſſe in l. non eſt enim
per illum rex.ff.de inoff.teſt.quem ſequitur ibi do.Iacobi.de.S.
Georgio,eſt etiam deciſio eiuſdem Ange.in l.fin.C.ſi quis aliq.
quam refert, & iſto caſu ſequitur Iaſon.in ſecunda limitatione,
ad idem citans Cepol.caute.lxiiij.alias. xxvj.ſequitur etiā Bar
ba.in c.presbyter. colu.j.& ij. de pecu.cleri.& Deci.d.conſilio.
cccclxxxix.nume.j.& vj.& etiam facit dicta deciſi.conſi.Neapo.
lxix.& quæ traduntur per Baldum, Alexandrum & alios, in l.ſi
frater.C.qui teſtamen.facere poſſunt,& Alexander in l.j.§.quæ
ſitum.ff.ad Trebellianum. Et quamuis Angelus, & Decius di-
cant illo caſu fuiſſe ſuggeſtas falſas cauſas, ut ſatagentes muta-
tionem teſtamenti hęredes inſtituerentur in damnum aliorum
primo loco inſtitutorum, tamen idem erit ſi falſa ſuggeſtio nō
interueniſſet,dum tamen interueniſſent uerba blanda,& perſua
ſiones ad commodum proprium, & in damnum, & pernitiem
alterius,prout iſta in caſu præſenti tenebant Dominicus,& fra-
tres,prout concludunt Barb. Iaſon.& Cepol.ac deciſio.Neapo-
57 lita. ubi ſupra. † Cum ſecundum eos aliqua honeſte accipian-
tur,quæ tamen inhoneſte petuntur.l.prima.C.de petitio.bono.
58 ſubla. libro decimo, ubi Ioan. de plat. & alij nota. † Si igitur
Dominicus ſatagebat iſta in damnum,& pernitiem filiarum,do
lo & fraude,& contra omnem honeſtatem,licitum erat filiabus
dolo bono excludere dolum malum prædicti Dominici, & in-
ſtare aduerſus ipſum Dominicum,ne mutaretur primum teſta-
mentum ſecundum glo.in l.papinianus.§.quarta.ff.de inofficio
ſo teſtamento quam proprijs terminis noſtris citat Bald. in l.
prima,columna finali. C. ſi quis aliqu. dicens in præſenti diſce-
ptatione, poſſe conſiderari dolum bonum, & dolum malum, &
unicuique licere ſine dolo malo,& fraude procurare ſuam uti-
litatem,ut etiam traditur in dicta.l.captatorias, & in l.fina.ff.ſi
quis aliqu.& l.finali.C.eodem, ubi Iaſon. poſt alios alia addu-
cit,& faciunt quæ habentur in l.patre furioſo. ff. de his qui ſunt
ſui uel alieni iur.& authentica multo magis.C. de ſacro ſanctis
59 eccleſijs,& in c.in cunctis,de electionn. † Licitum igitur fuit, &
non prohibitum ipſis filiabus domino Alexandro eorum patri
exponere facta,& commoda propria,& interrumpere quę inho
neſtate petebantur a dicto Dominico, nec non, & clamare,
quod primum teſtamentum non mutaretur ſecundum Bald. in
dicta.l.prima,& Corneum dicto conſilio.lxxxiiij.& ccxix.Non
enim apparet probatum ipſas mulieres aduerſus dominum Ale
xandrum patrem feciſſe,nec dixiſſe aliqua. Ex quibus ipſe fuiſ-
ſet impeditus teſtari,ſolum enim ibi morabantur, quod eis lice
bat,applaudebant etiam uoluntati ipſius domini Alexandri,uo
lentis differre teſtamenti factionem,& reluctabant ac aduerſa-
bantur Dominico ſatagēti,& perſuadenti domino Alexandro,
quòd uellat teſtari, & mutare primum teſtamentum. Quæ om-
nia eis licita erant facere,nec de iure prohibita, etiam ſi ex illis
ſubſecuta fuiſſet interruptio teſtamenti, quæ uere hic nulla in-
teruenit,ut deduximus,ea mente Corne.Bal.Socin.& aliorum,
60 ubi ſupra. † Et uoluntas ipſarum non tendebat ad prohiben-
dum patrem uolentem teſtari,ſed ad impediendum,ne per Do-
minicum induceretur ad teſtandum in damnum, & pernitiem
ipſarum,quod licitum erat, & non punibile, ut deduxi, licet in
conſequentiam ſubſecuta fuiſſet aliqua interruptio teſtamenti,
ſeu aliqua ſpecies delicti,argumento etiam nota. in l.qui iniu-
riæ.ff.de furt.& in l.illud.ff.de iniur. per Barto. & Modernio.in
l.diuus,in fine.ff.de ſiccar.& Alexand.conſilio.cla.uidetur,col.
tertia uolumin.ſecundo,& Decius conſilio.ix.& pro tenui,col.
prima, & ſecunda, cum alijs plenè nota. per Modernio.in l.di-
ctantibus.C.qui teſta.facere poſſ.& ferre in terminis tradit De
cius dicto conſi.cccclxxxix.nume.vij.¶ Geſta inſuper,& dicta
per Piperarium minime inducunt impedimentum, & prohibi-
tionem iuſtam, non enim prohibuit notarios, & teſtes in-
gredi, oſtium inſuper cubiculi ubi domin. Alexander infir-
61 mus morabatur apertum, & patens ſemper aderat. † Et ſi
ſcripturam cepit e manibus domini Alexandri ut eam legeret,
id profecto fecit eo uolente, & non inuito, nec uiolenter.
Tum ſtante iuris præſu. l.merito. ff.pro ſoc. per Bartol. in l.
gerit.

gerit.ff.de acq.he.& Soc.d.conſi.cv.uol.iij. Motua enim chari-
tate id licet, ne.d.Alex. infirmus qui tunc cum difficultate lo-
62 quebatur legendo fatigaretur. † Tum quoque quia ſi id ipſi.d.
Alexandro diſplicuiſſet, ſuo arbitrio poterat dictam ſcripturá
tradere notario ad legendum, & rogare notarium, ut illam
publicaret. Acquieuit igitur tali actui, geſto per Piperariú ſm
Cor.d.cóſi.lxxxiij.col.iij.uol.j.& d.cóſi.ccxix.col antepe.& pe.
uol.ij.Eo inſuper qm ipſe.d.Alex.interrogatus,an uellet teſta-
ri,id pęnitus denegauit, nec mó aliquo cóſtabat ſcripturá illá
63 cótinere inſtitutioné hæredú,& quarum perſonarum.† Et ſi te-
ſtót uolebat teſtari,iam poterat, cum teſtes ſufficientes numero
potuiſſent aduocari,licet eo tpe ibi non adeſſet debitus nume-
rus,& quam ſcripturam poſtmodú.d.Alex.retro habuit,& ſub-
tus culcitram repoſuit, aperte oſtédens, tunc nó habere animú
teſtandi, & illa geſta per Piperarium non fuiſſe impedimento,
quin ſuo arbitrio fecerit, & facere potuerit oia. Verba inſuper
per Piperariú tunc prolata, erga Chriſtophorum martellú nota
rium minimè fuere talia,q̃ impedimentú pſtitiſſent. Tum quia
dictus notarius non fuit uocatus ab Alexandro, ut requirebat
ſm Corn.d.cóſi. lxxxiiij.in prin.& deduximus.ſ.Tum ét quia
Piperarius uerum dicebat do.Alexandrum tunc nolle teſtari,&
uerba illa,q ſi ipſe rogaretur de teſtó,ſe ne reſentira,aperte in-
nuunt,quod poterat tunc rogari ſi.d.Alex.uoluiſſet,& uerba il
la minatoria,me ne reſentiro,intelligentiá habebant qñ aliquid
ſcripſiſſet ꝯ uoluntaté Ale.Eo magis quia nó erát curanda,nec
attendéda,aut cóſideranda,cú minime probatú appareat ipſum
Pipera. fuiſſe ſolitú eius minas ad effectú deducere, ut ſuperius
oſtédimus,& quia talia uerba minime inducebát metú cadenté
in conſtanté uirú,prout requirebat,& ſ.deduxi. Eo ét quia ipſe
Chriſtopho.iá ingreſſus fuit cubiculú,ubi Alex. infirmus iace-
bat,& interrogans ipſe ſeu Dñicus.d.Alex.an uellet teſtari,nul
lú habuit rñſum,nec d.Alex.d.notario aliquid dixit ut hoc cóſi
derat Cor.d.cóſi.lxxxiiij.col.j.quinimmo,ut per teſtes probat,
Piperarius ipſe notarios a dicto dñico licentiatos,retinuit,aper
tum oſtendens animum ſuum non fuiſſe impedire do.Alex.ſi te
64 ſtari uoluiſſet.† Et illa uerba quod do.Ale.uolebat cóficeri mi-
nime erant ſuſpecta,ad nota.In l.ſancimus.C.de ſac. ſan.ec.Mi
nus & illa,quod do.Alexander erat ſurdus,cú iam eſſet ſenio có
fectus & infirmitate graui oppreſſus,uerba ét illa prolata in có-
feſſoré per Piperarium iocoſa,non poſſunt aliquo mó adaptari
ad prohibitioné & impedimentú, cum illud uere impedimen-
tum dicat, quod nullo remedio ſeu ſaltē ualde difficili póт repa
rari.l.ij.ff.ſi quis cautio.l.quæſitú.ff.de re iudicata, & per Bald.
65 cóſi.cxix.Super facto.in prin.uol.ij.cum ſi. † Et oé geſtum aut
dictú per Piperariú, nullo mó præſtitit cám immediatam ne di
ctus Alexander teſtm primum mutaret & inſtitueret dictos Do
minicum & fratres,ut deduximus,ex quo aperiſſimè infert oé
factum & geſtum per eundé non includens cám hác immedia
tam,non potuiſſe pręiudicare & nocere dictis filiabus.l.ij.§.fra
tris,& pleniſſimè poſt gl.in uerſi.fiſco per Bar. ibi in prin. & in.
§.ſed ſi legatú & §.fi.ubi gl.cócordantes citationes.ff.ſi quis ali
quem,&c.per gl.in uerſi.leges.§.ſi coniunctus, in auth.ut eú de
appellatione cogn. Bal.& alios,in l.j.C.ſi quis aliqué. & ſequi
tur Cor.d.cóſi.ccxlx.col.x.uerſi.cóſertur ét.uol.ij.ea róne, qm
delictú & factú unius nó habet præiudicare tertio,nec iſtis ob-
ſtare habent dicta & depoſitiones aliquorum teſtiú, quatenus
deponunt,q ipſorú iudicio dom.Alexander fuiſſet teſtatus,niſi
ſuperueniſſent altercationes clamores iurgia uociferationes ac
uerba iniurioſa inter dictas filias & Dominicú,per quas ipſe do.
Alexander,turbatus,interruptus,& impeditus oſtendit teſtamé
tum complere,& ſi ipſe Piperarius nó dixiſſet & feciſſet ea,quæ
66 dixit & fecit.† Huiuſmodi nanq; iudicium,minime recipiendú
eſt,teſtes enim ita deponentes,iudicant & non deponunt ꝯ pro
prium ipſorum officium,ut tradit Bart.in l. qui teſtó.§.fi.circa
fi.ff.de teſta.& Ang.in l.ſciendú.col. ij.in repetitione.ff.de uer.
ob.& Alex.cóſi.lxxiiij.Viſa col.iij.uol.j.& ꝯſi.cxlvij.Pondera-
tis col.pe.uol.ij.& Deci.cóſi.cclvj.In cá.nu.v.ſubuertitur ét ta-
le iudicium,cum minime concludat,ut ipſimet teſtes deponút,
poterat enim teſtari ſi uoluiſſet,nó obſtante tali interruptione,
dilatauit enim teſtari, ut ſuo arbitrio poſſet teſtamentum con-
dere, quod impedimentum dilationis minime punibile eſt, ut
67 deduximus ſupra. † Et in præſenti ſpecie probationes debent
eſſe concludentes & luce meridiana clariores argó.l.ſciant cun
68 cti.C.de proba.& tradit Cor.conſi.lvj.col.j.uol.j.† Immo iudi
cium cuiuſcunq; ſenſati,uériſimiliter debuit & debet eſſe atten
ta legis præſumptione & affectione paterna, quod ipſe do.Ale-
xander non erat priuaturus bonis & hæreditate filias ſuas pro-
prias,ut docet Auguſtinus in xvj.q.iiij.c.fin.& ſunt apertiſſima
& uulg.iura.iuris ciuilis & diuini iſtud dictantia attenta natura
li róne.l.cum ró.ff.de bonis damnatorum.Et quia nullus amor
uincit paternum,eo inſuper quoniam minime cóſtat dictú do.
69 Alexandrum,uoluiſſe inſtituere dictos eius nepotes.† Nec pót
capi coniectura lectionis illius ſcripturæ, ſummiſſa quandoque
uoce factę per Piperarum,non enim neceſſario infert illa fuiſſe
talia, quæ nociua eſſent filiabus, nec iſtud præſumendú eſt ſm
Soci.d.conſi.cv.uol.iij.& Cor.d.conſi.lxxxiiij.uol.j.& d.conſi.
ccxix.col.antepe.uol.ij.iunctis notatis in c.in præſentia.de pro
ba.& in l.non hoc.C.unde legitimi.¶ Iſtis enim minime obſta
bit dictum & exemplum Odofredi,in l.ij.C.ſi quis aliquem ibi
nanq; illi filij intellecta mente & uoluntate patris, qualiter &
quó uolebat teſtari, fuere tranſmiſſi per illum, ut aduocarent
notarium,qui doloſè minime eum aduocauerunt, deludentes,
& decipientes patrem confidentem eis,& talis dolus cóſiſtebat
ne notarius accederet ad patrem,& cám immediatam præbuit,
ne teſtaretur, cum omnino uellet teſtari ſm formam explicitá
70 filijs:unde merito ſecundum diſpoſitionem iuris communis fi-
lij ueniunt puniendi.l.j.in princ.l.ij.ff.ſi quis aliquem.l.iij.§.fi.
ff.ad Trebe.& diximus ſupra. Iſta aút ceſſant prorſus in præſen
ti ſpecie unde &c.Pariter non obſtabit deciſio. conſi.Nea.lxix.
Ibi enim ille maritus in actu,quo uxor teſtabat, doloſè ingreſ-
ſus eſt locum ubi illa condebat teſtamentum, in quo patré in-
ſtituerat heredem,& quia uxor erat in articulo mortis,& graui
tate infirmitatis oppreſſa, ob nimiam reuerentiam maritalé an
nuit precibus eius mariti, in eundem conferens legatú domus,
quod minime feciſſet,ſi dictus metus reuerentialis,non adfuiſ-
ſet,quæ deciſi.proprie adaptatur ad dicta Angeli in d. l. non eſt
enim.ff.de inoff.teſta.cum ſi. ſupra adductis, & talis metus ibi
ęquiparatur metui tirannico,cuius preces, iuſſa ſunt, & iuſtum
arguunt metum.Prout ét quia ibi, preces illę lachrimoſę, dolú
& fraudem continentes porrigebantur uxori infirmæ,& in ex-
71 tremis laboranti & dictis precibus fatigatæ ac uexatæ.† Cuius,
& aliorum ita exiſtentium, proprium erat & eſt annuere inter-
rogantibus & affirmatiue ſingulis reſpondere, ſecundum Bart.
in uerſi.non obſtan.in extrauaganti ad reprimendú ſú concor.
ſupra deductis.Conſi.Antonij.de But.lxxviij.nihil prorſus con
fert,conſi.inſuper Calca.& illud Petri de Aneb.pęnitus ſublata
fuerunt ſuperius,cum diuerſiſsimo caſu loquantur conſ. omnia
Corn.ſupra in oppoſitum citata,pro hac noſtra ſñia faciunt.Ita
ét & illud Soci.cv.uol.iij. deciſiones uero illę cótinentes perſua
ſiones factas doloſè, laborantibus in extremis ad caſum pręſen
72 tem,non conferunt,ut iam deduximus. Nec inficiandum eſt.l.
ſecundam.C.ſi quis aliquem.cum alijs.ſ.deductis, conſiderare
impedimentum,& prohibitionem doloſam, & quod ſufficiens
eſt actus doloſus, præſtans impedimentum non cótinens exem
plum prohibitionis notarij,& teſtium.Fatendum enim eſt iſtud
dummodo non ſit actus doloſus, & præſtans cauſam impediti-
uam, ut ille non poſſet teſtari, prout declarant Bald. & reliqui
ſcriben.in l.prima & finali.C.ſi quis aliq.Barto.& alij in l.fina.
ff.eodem & adeſſe debet dolus talis,qui neceſſarium arguat im
pedimentum, erga teſtatorem factum, & quod concurrat &
probentur talia requiſita,de quibus ſuperius iam diximus, ut e-
tiant in exemplo Odofr.conſi.Calca.conſilio Anebara.& Ang.
73 ſuperius citatis, cum concordantijs. † Nec quidem ab re nam
licet exempla non reſtringant, tamen declarant, quo in caſu
procedat diſpoſitio.l.ut reſponſum congruum.C.de tranſactio
nibus l.regula in principio.ff. de iure & fact.ignoran. l. preci-
bus.C.de impuber. cum uulg. & illa exempla quo ad notariú,
uel teſtes, apertiſſimum dolum includunt, qui etiam neceſſa-
rius erit,& in alijs actibus inducentibus impedimentum, quo-
rum uere, hic nullus adeſt. Minus etiam adſunt coniecturæ,
quibus dolus poſſet probari, prout minutatim de unoquoque
74 actu ſigillatim diſceptando ſuperius oſtendimus. † Nec ex ali-
quo actu geſto per filias ſeu Piperarium,dolus ſine probatione
poteſt præſumi. Nam actus debet eſſe talis ex quo præſumatur
dolus,& tale factum,& actus probandus eſt, quo probato,ſi il-
lud tendit in genus prohibitorum,abſque alia probatione præ-
ſumetur dolus,ſecundum no.in l.ſi non conuicij.C.de iniurijs,
& per docto.in c.j.extra de præſumptionibus. Hic autem nega
tur prorſus per filias & Piperarium,fuiſſe aliquid actum, ſeu di
ctum, quod eſſet de genere prohibitorum & ex quo facto do-

lus præſumatur,ſingula enim per ipſos geſta, lieuete & permit-
tebantur,nec pęnam merebantur cum uullo mô eſſent impedi-
tiua dicto do.Alexandro,ſi teſtari uolebat.Nec perſuaſiones fi-
liarum erant illicitę,nec punibiles, cum ipſarum ꝯdictio, eſſet
cum Dominico non cum patre, quem nunq; teſtari prohibue-
re, quinimo permiſere, ut ipſius arbitrio teſtaretur,ſi uoluiſſet,
quod tunc facere iam recuſauit ceſſanteq; propterea , quamplu-
ra ſuperius in ꝯrium adducta.¶ Secúdum principale requiſitū,
& quod eo tempore dñs Alexáder uoluiſſet teſtari, minime pro
batum apparet,unde &c.Et licet aliqui teſtes deponát iſtud iu-
dicio eorum, tñ tale iudicium nullum eſt & inconcludens & ea
pluribus ſubuertitur ut deduximus.Potiſsimum cum ipſe dom.
Alexander interrogatus an uellet teſtari, nihil q̄nq; reſdit,q̄nq;
uero negauit expreſſe,uolens differre teſtamenti factioné & cú
de hac dilatione increparetur a Dominico aſſeréte,quod forſan
poſtmodum non adeſſet tp̄s teſtandi.Ipſe Alex.erga Dominicú
dixit,che dianol e queſto, coſtui mi uuol lotterar uiuo & nanti
che io mora,io uoglio ſotterare quanti uc ſono qui,ut quamplu
res teſtes apertiſsime iſtud deponunt,nec ex aduerſario aliquis
teſtis eſt qui ꝯcludéter iſtud deponat,quod tunc uoluiſſet teſta
ri,& ſatis ét iſtud oſtéditur,ꝯſiderata facti ꝯtingentia. Non cũ
aderant teſtes ibi euocati nec rogati ad teſtameti factionem,&
uoluntas nedum uerbis, uerum facto & re ipſa declaratur.l.de
quibus.ff.de legi.l.Paulus ff.rem rat. ha.l.reprehendenda.C.de
inſti.& ſubſti.& quáuis ꝯfeſſor ſolus referat do Alex.ordinaſſe
ut euocaretur notarius,quia teſtari uolebat, tñ unicus eſt & ſin
75 gularis,ꝯñr nihil probás.†Prout ét & ſi ꝯteſtes haberet,adhuc
nihil probarent cum ipſum do. Alex. pęnituerit tunc teſtari, &
diſtulerit teſtaméti factioné,potueritq; uoluntaté mutare.l.ij.
in fi.l.iiij.ff.de adimen.leg.cũ uulga.Nec dici pôt qđ clamores,
uociferationes rixæ,ſubortę inter filias,& Dominicú, & uerba
& geſta per Piperariú,dederint cãm & impedimentum ne tunc
do.Alex.teſtaretur.Nam iſta oia nihil ꝯcludút,ut ſigil atim de
unoquoq; ſuperius diximus. ¶ Tertiú requiſitú , quod ipſe do.
Alex.tunc uolebat inſtituere dictos ſuos nepotes q̄relantes,pro
batú eſſe nó ꝯſtat,ꝯñr obtinere debét. Nec obſtabit qđ uli erát
ſui nepotes , & qđ diligebat & amabat eos. Ná & eius filię, ipſi
magis ꝯiunctæ erát & proximiores quarú amor oém aliú ſupe-
rat diligebantur ét & amabaut a dicto eorú patre,ná & illi ſem-
per fuere obſequioſę,obedićtes mádatis ſuis,& patéres eius di-
ctis nec unq̄ aduerſus eú fuere moroię, nec aliquá cãm dederút
pp'quam pr̄ aduerſus eas idignatus haberet eas excludere à bo
76 nis,& hr̄ditate ſua,& ad illa uocare eaneos. † Et eas nunquam
odio habuit , & licet falſo ſubductus ab alijs q̄nq; diceret odio
proſequi eius generos,appetétes ipſius morté, tñ cá iſta,illi ſug
geſta,falſa erat,nec propterea filias odio habebat.Nec odiú ali-
quod erga generos oſtédit,ut experiétia,& actus ſucceſsiui do-
cuere,ex quibus declarat uoluntas q̄ fuerit in p̄teritú. l. hi qui.
C.de adulte.§ pauoná.inſti.de re diui. l.ſed Iulianus.§.ſed ſi ab
initio.ff.ad Mace.Iſta oia probant teſtibus & iuribus uul.& cô
muni.q̄ citare fruſtratoriú eſſet. Nec facit illud in quo dr̄ dom.
Alex.ſæpe ſæpius,& publicè dixiſſe, uel inſtituere hr̄des dictos
eius nepotes,& bona ſua uelle relinquere domui familię & agna-
77 tioni,& ſolú uelle ęquare filias in dotibus.† Tú quia iſtud mini
me probat per ꝯteſtes.Oés eñi hoc deponentes ſingulares ſunt
ꝯñr nó probátes,ét ſi mille eſſent.c.bonę.c.cú dilecti.de elect.
c.licet cãm.de ꝓba.& pulchrè per Bal. in l. ut iuriſiu.col.iij.C.
78 de teſtibus cú ꝯcor. † Tum ét qm̄ aſſerta uerba prolata per do.
Alex.nó erant diſpoſitiua,nec prolata corá teſtibus ad hoc adhi
bitis,ſed ſolú prolata ad ꝯplacétiam, & ſm uulgares,q̄ minime
diſpoſitioné aliquam inducebant,nec ét declarationé firme uo-
luntatis,& diſpónis,ut traditur in l. diuus.ff.de militari teſtam.
& l.milites.C.eod.& inſti.eod.§.caterú.ubi gl.ꝯcor.adducit,&
bene facit tex.in c.cú ueniſſent.ex̃ de inſti.& q̄ ponút Alex.col.
ij.& alij ſucceſsiue.in l.ita ſtipulatus.la grande.ff.de uerb. obli.
Tradunt ét oés in l.j.§.ſi quis ita eod ti.maxime Moder.nu.xj.
Tum ét qm̄ probatú apparet ipſum do.Alex.pluries dixiſſe ꝯriñ
bona ſua uidelicet uelle relinquere filiabus, qđ profecto re ipſa
executioni mádauit,dum in ſuo ſoléni teſtó ꝯdito de an.1515.
uniuerſales hęredes dictas eius filias inſtituit , de dictis aút ſuis
nepotibus nihil prorſus dixit,& in dicta ſua uoluntate iá perſe-
uerauit, dum ut diximus interrogatus an uellet teſtm̄ facere, id
denegauit,cum illud potuiſſet ꝯdere ſi uoluiſſet, ſuperuixit eñ
pluribus diebus,& poſtremo declarauit ualere & debere exequi
teſtamentum ꝯditum de an.1515. deridédo eius nepotes anhe-

lantes ſuá hæreditaté & ꝯſequi eius bona, & exitus rei apertiſsi
me probauit firmam & ueram uoluntaté ipſius do. Alexandri,
ut in ſimilib.tradit Bar.ꝯſi.lxx.Cômune Spoleti.& ad calum no
79 ſtrum Soci.d.ꝯſ.cv.col.vij † Nec obſtabit depoſitio illius teſtis
ꝯfeſſoris tum quia ſingularis,ut diximus,& ſperabat ꝯſequi cô-
modum aliquod ſi teſtamentú ꝯdidiſſet, pp quod non pôt dici
integer,ſm Bar.in l.deferre.§.iócm decreuerunt.ff.de iure fiſci.
80 † Depoſitio ét illius Marię reijcienda eſt , tum quia ſingularis,
tum quia meretrix,ſecundu Spe.in ti.de teſte.§.j.& per doc.in c.
81 teſtimonium ex de teſtibus,& Soc.d.ꝯſ.cv.col.ij.uol.iij.† Tum
ét quia eſt ancilla unius ex quęrelantibus. Bal.in l.ét.C.de teſti
82 bus.† Tum quia loquitur de auditu.l.omnibus. C.de teſtib.c.li
83 cet ex quadá ex eodé.† Loquitur ét & per uerbú, credere ſuo,q̄
depoſitio reijcitur,ſm Ang.in l.ſciendum.ff.de uer.ob.Bart.in
l.quid rñ.§.ſi arbiter.ff.de arbi.Socin.conſi.xcviij.nu.ij.uol.iiij.
84 † Varia deponit,& fallaria eſt in pluribus.l.qui falſa.ff.de teſti.
85 cú uulg † Et eodé morbo laborat depoſitio Daini ſingulariſsi-
mi.Ité & ꝯſanguinei iſtorú quęrelantiú,ulterius & famuli unius
ipſorú ad no.in l.parétes.C.de teſtib.& in c. lr̃as.de p̄ſump.& p
Bar.in l.lex Cornelia.ff.de iniu & plenè per ſcrib.Mod.in §.ſed
& ſi quis nu.iiij.ff.ſi quis cautio.l.ij.poſt Bal.in l. ij.C. de teſti-
bus,& Cano.in c.in lr̃is.eo.ti.iunctis nota. de famulo ſalariato,
per Rot,in nou.in titulo de teſti.decíſ.xij.& Domini.de S.Ge-
mi.in c.Romana.de teſtibus li.vj.Deci.ꝯſi.xciij. In caſu.nu.ij.
Nec ꝯcludeter deponit, ꝙ ſimpliciter nolebat inſtituere nepo-
tes,ſed ſolu ſub illa qualitate ſi probi eſſent,ut ꝯſiderat Soci.d.
86 ꝯſi.cv.col.ij.† Deponit ét de iudicio ſuo,& credere,qđ reproba
tum eſt. In aliquibus uere falſum deponit, ꝯñr in oibus cú alijs
falſus redditur,ſm glo.in c.in noſtra.de teſtibus cú alijs citatis
87 per Iaſ.in l.ex falſis,in fi.C.de tranſact. † Nec teſtes iſti ſingula-
res,p ſſunt ꝯiungi,ſm doctri.Bal.in d. l.ut iuriſiurandi.col.iij.
que refert & ſequitur Iaſ.adducés ꝯcor.in l.admonédi.n.cclvj.
88 in repeti.ff.de iure iur.† Nec ſingularitas unius pôt adiuuari a-
lijs adminiculis,iuxta tradita poſt oés alios antiquos per Iaſ.in
d.l.admonendi,& per Moder.in l.j.§.idé Cornelio.ff.de quæſt.
Nullum enim hic adeſt probabile adminiculum, ut euidétiſsi-
me conſtat ex deductis ſuperius.Minus ét fama publica ꝯiungi,
pôt cum uno teſte ad plené tradita in d.l.admonendi.Cum hic
89 nulla adſit fama ſormiter probata, ut inferius dicemus. † Et ió
iſtę ſemiplenę,& imperfectę probationes iungi non poſſunt,ut
unam perfectam faciant, cum unaqueq; in ſua ſpecie ſit imper-
fecta,ut ad plenum poſt alios ſequitur.Iaſon. citans iura & deci
ſio.in dicta.l.admonendi.in repeti. numero. cclij. & ſequenti.
90 & in uerſiculo.Iſtam concluſionem notabiliter limita.† Requi
runtur enim in probatione impedimenti & probationis teſtes
in numero plurali & conteſtes ac conformes & concludenter
deponentes & non uaria,ut proſequitur Corne.dicto conſilio.
ccxix.column.ſecunda,uolumin.ij.& dicto conſilio.lvj.colum.
91 prima,uolumi.primo. † Nec adiuuari poteſt depoſitio illorum
deponentium , de eorum iudicio , & per uerbum credere , tan
quam allegantes iuſtam cauſam iudicij , & credulitatis , ſecun-
dum Salyce.in l.teſtium.poſt Cyn.C.de teſtibus,Alexand.con
ſilio.cix.numer.xiiij.uolumin. primo, & conſi. cxlvij.columna
finali,uolumin.ij.& Corn.conſilio.clxij.in litera.m.uolumin.j.
& conſilio.xxxiiij.in litera.s.uolumine.iij.nullam enim hic con
cludentem adducunt ſeu adducere poſſent rationem quare ita
iudicarent,& crederent,& conſiderata facti ſerie, ac iuris præ-
ſumptione , iudicium & credulitas ipſorum non poterit colligi
alia,niſi uoluntaria,affectionata, & ſine ratione nedum proce-
dens, quinimo contra omne ueriſimile , ac iuris diuini natura-
lis,& ciui.præſumptio.ut ſuperius oſtenſum fuit, nec poſtremo
tertium requiſitum , poterit dici probatum , per illam ſcriptu-
ram recitatam per Piperariú, & quam recuſabat exhibere, &c.
ut ſupra fuit in oppoſitum deductum . Nam ſcripturam illam è
manibus piperarij.d.Alexander rehabuit,eamque repoſuit ſub
tus culcitram,& ſucceſsiuę uiſa fuit in manibus aliorum,& ue-
rum confeſſus eſt piperarius , quod illam habuit tempore quo
eam legit , in præſenti uero non habet , quia illam rehabuit.d.
Alexander , & poſtmodum uiſa fuit in manibus aliorum , ut
quamplures teſtes per ipſos et am quærelantes producti depo-
92 nunt . † Per quam depoſitionem ſatis dicitur uerificata excu-
ſatio ipſius piperarij , qui & fortiuſ paratus eſt ita iurare, cuius
iuramento omnino ſtandum erit , ut concludit Paul.de Caſtr.
ita limitans illum text.in l.fina. C. de fide inſtrument.& eſt de-
ciſi. conſilio. Neapol. cccxxx. Quidam Thomas , & bene de-

ſcruit

ſeruit gl.Inſti.de act.§.ſed & iſte.& qđ mult Alc.optime loquēs,
93 conſi.lxxxvij. uol.j. Maximè cum probatum ſit, Piperarium
eſſe perſonam fide dignam, honeſtam, bonæ eaiſtimationis,&
famæ, ac probatæ conſcientiæ, argumento eorum quæ habent
in l.non omnes.§ à Barbaris.ff.de re mil. & per Imol.in l.fi.col.
94 pen.ff.de hær.inſti.& Alex.d.conſi.lxxxvij. † Nec fiſcus aliqua
actione poterit inſtare ad exhibitionem dictæ ſcripturæ, cū ſua
in aliquo non interſit, ſm Bar. per illum tex.in l.iij §.ſolent. &
in l.fi.uerſi.his prædictis,& alijs uerſi.ſeq.ff.de tab.exhi.Minus
etiam oſtenditur aliquod intereſſe ipſorum quærelantium, cum
legitimè non conſtet do. Alex. in alia ſcriptura iſtos inſtituiſſe
95 hæredes.† Nullus enim hoc atteſtatur, nec etiam probatī quod
uolebat eos inſtituere,ut deduximus d.§. ſolent.& per Bart. in
96 d.l.fi.† Nec Piperarius tenebatur cuſtodire ſcripturam illā cō-
ſequenter aſtringi non poteſt ad exhibendum eam, nec iure a-
ctionis.nec officio iudicis,ut poſt Bart. proſequuntur alij doct.
in l.ſi quis ex argentarijs.§.in uero hære. ff. de eden. & in l.j.&
fi.C.eo.per d.l.fi.& proſequitur Alex.conſi.lviij. uol j.& Mod.
in c.j.n.lxv.uer.ij.limita. extra de proba. Iunctis ēt traditis per
ſcrib.in d.l.ſi quis ex argentarijs. §. cum autem. & §.pertinere.
& §.ex hoc edicto.cum concor. Nec iſtis ut.ſ. concluſis,obſta-
re habent alia ſuperius in contrarium adducta, nam uere omni
bus illis,ex collectis & relatis ſuperius reſponſum oſtenditur,&
adhuc tñ dicitur, & primo illud in quo dicebatur præſentem
querelam,fuiſſe ritè,& rectè inſtitutā.Non enim negatur iſtud,
uerum dr̄,illam non fuiſſe nec eſſe probatam & ipſos quærelan
tes,non probaſſe neceſſaria,ut obtinere poſſent,ꝯñr nullū pro-
batum eſt intereſſe ipſorum, quibus ceſſantibus non potuere
agere,nec ad duplum,nec ad aliud. Non etiam obſtant ea quæ
dicebantur,impedimentum, & prohibitionē teſtandi poſſe fie-
ri,& cauſari multis modis, exemplis ibi enumeratis ac conten-
tis in cōſi.& deciſi.ibidem citatis,& ēt qñ quis uellet mutare te
ſtamentum primo loco cōditum. Nam iſtud minime negatur,
uerum dr̄, nullum impedimentum a iure receptum fuiſſe datū
do.Alex.quin ſi uoluiſſet mutare teſtamentum,ꝙ nō potuiſſet,
poterat enim ſuo arbitrio id facere ſi uolebat.Nec aliquis actus
per filias,ſeu Piperarium fuit geſtus qui tenderet ad prohiben-
dum do.Alex.teſtari.Nec aliquis dolus per ipſos,fuit commiſ-
ſus,ut ſi uoluiſſet,non potuiſſet teſtari,ut de ſingulis geſtis & di
ctis per ipſos,ſigillatim,& minutatim,ſuperius fuit diſcuſſum &
oſtenſum,& exempla tradita per doc.ſupra citatos, tam legen-
do quàm conſulendo,diuerſo ſatis caſu loquuntur, nec applica-
ri poſſunt ad caſum præſentem. Minus etiam ex illis lōge diuer
ſis inferri poteſt, ad caſum iſtum, ut concludenter deduximus.
Nec obſtabit allegatus dolus qui ſemper cenſetur excluſus &
probandus erit per coniecturas,& ſaltim per duos teſtes, quinī
mo abſque probatione præſumitur,cum uerſemur in his q̄ ſunt
de genere prohibitorum, & etiam his quæ ſunt difficilis proba
tionis.Nam uerum eſt,dolum cenſeri excluſum,negatur autem
hic fuiſſe commiſſum,per filias & Piperarium, minime ēt pro-
batus apparet per coniecturas,nec per duos teſtes ut requiritur.
Allegatę autem coniecturę,euacuatę,& ſublatę fuere ſuperius,
& ideo alię cōcludentes neceſſariu erant probande,& uerifican-
dę ꝙ minime factū oſtenditur,ꝯñr ſequi debet abſolutoria,nec
illud de genere interdictorum erit impedimēto, ſigillatim em.
97 ſ. fuit ſublatum. † Nec materia præſens ſui natura talis erat,ut
in ea deficere deberent probationes, & redderentur difficiles,
ut loquuntur doct.in d.l.conſenſu.C.de repu. Cano.maxi.Fel.
in c.iij.loco.de prob. & Moder. in l. prætor ait §.prętor ait,nu.
xx.ff.de eden.& Deci.cōſi.cccx.col.ij.cum ſi.qñ enim quis uult
teſtari neceſſario plures perſonæ interuenire debent, prout plu
res interuenerunt, eo tempore quo per quęrelantes dr̄. d.Alex.
uoluiſſe teſtari,qui apertiſsime tunc temporis interrogatus, ne
gauit prorſus id uelle facere, plures etiam interuenerunt eo tē
pore quo declarauit ſe non fuiſſe impeditum teſtari a filiabus,
ſeu Piperario,coram quibus perſonis,& pluribus poterat decla
ratio fieri,prout facta fuit eius animi & uolūtatis,per quas per-
ſonas potuiſſet plenè probari,prout iam probata concludenter
apparet in beneficium & commodum ipſarum filiarū. At illud
in quo dicebatur.d.Alex.per prius dixiſſe, bona ſua uelle relin-
quere nepotibus quærelantibus,fuit reſponſum, concludenter
& multipliciter, & oſtenſum inſuper eius uoluntatem, ſi qua in
hoc erat fuiſſe mutatam,& quod uerſamur in caſu claro, nō du
bio, & præſumptiuo, cum mutatio uoluntatis non præſumatur
in dubio.Nam ipſe.d.Alex.prius condiderat teſtamentum in fa

uorem filiarum, in qua uoluntate uſque ad mortem perſeuera-
nit,& iſta uoluntas attendi debet,& non alia uana, & per teſtes
ſingulares probata,minimeque diſpoſitiua, quiuimo, & uerius
98 enunciata ad ſolam complacentiam.† Et quia ex uerbis diſfor
mibus, uoluntas nō pōt dici probata, ut propric in caſu noſtro
dicit Sociu.d.conſi.cv.uol.iij.col.vij uerſi.item nec eſt uerū.ita
etiam reſponſum fuit & ad illud de altercationibus inter Domi
nicum & ipſas filias. Ad doctr.uero Ang.in l.non eſt enim.ff.de
inoff.teſt.cum ſi.dictum extitit apertiſsime facere ꝯ ipſum Do-
mi.nec aliqua malitia mulierum,& piperarij interuenit in dam
num Dominici & fratrum. Nec aliquis actus geminatus tēdēs
ad idem.Omnia enim quæ fecerunt,licite & l.permittente po-
tuere facere & dicere, ut ſ. fuit dictum, & ad illud de notario
tranſmiſſo per magni. do. Sindicum, concludenter & plenè re-
99 ſponſum fuit. † Ad illud autem in quo dicebatur domi. Alex.
fuiſſe ſemel impeditum,& propterea filias,& Piperarium incur
riſſe pęnas legales.& tale impedimentum perfectum & conſum
matum conſiderari,eſto quod do.Alexā. pluribus poſt modum
diebus ſuperuixiſſet & teſtari potuiſſet, ſecundum Bal.in l.teſta
menti.C.de inoff.teſt.per tex.in §.ſi conuictus in auth. ut cum
de appella.cogno.Reſpondetur id procedere reſpectu exhære-
dationis,quando filius uere patrem impediuit, & de hoc conui
ctus eſt,ut iuſta ſit iſta cauſa exhæredationis,etiam ſi pater ſuc-
100 ceſsiue aliud teſtamentum feciſſet.† Quod neceſſario facien-
dum erat, propter exhæredationem quę non poteſt fieri, niſi
expreſſa & probata cauſa,in dicta autheo.§.cauſas.& ſufficiens
erit illud impedimentum conſumatum,licet pater poſtmodum
aliud condiderit teſtamentum. At in caſu præſenti, negatur
prorſus ipſas filias, & Piperarium præſtitiſſe aliquod impedi-
101 mentum,& ſic uerſamur extra caſum obiectionis. † Quinimo
aduertendum erit,ꝙ ſi pater uere impeditus,nollet propter di-
ctam cauſam filium exhæredare,certe id facere poſſet, cum ſuo
arbitrio poſsit iniurias remittere dicto. §. cauſas. & plenè per
ſcriben.in authen.ex cauſa & in authentic.non li. et.C.de libe.
102 præteritis,& Barto.in l.filio.ff.de inoff. rup.† Et quia uolen
103 ti non fit iniuria. l.cum donationis.C.de tranſactio.† Et illo
caſu ſolum conſiderandum eſſet intereſſe fiſci poſt mortem pa
tris prohibiti,ut habetur & notatur per glo.& ſcribentes.in di-
cto.§.ſi conuictus.& in l. j. per gloſ. & alios.ff.ſi quis aliq.teſt.
Quod non uidetur conſiderabile, quando pater ſucceſsiuè
aliud feciſſet teſtamentum,& filium non exhæredaſſet,ut colli-
gitur ex dicto. §. ſi conuictus. ibi, ſi in prohibitione deceſſerit
104 ſine teſtamentu. † Conſiderandu qualitatem illius temporis.
l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxal.& ita declarandum uenit
dictum Bald.in dicta. l.teſtamenti. Nec in præſenti caſu aliqua
cadit dubitatio, cum impedimentum aliquod per filias & pipe
rarium non fuerit commiſſum nec factum,ut apertiſsimè dedu
105 ximus ſupra. † Nec obſtabit illud quod dicebatur de fama pu
blica,nam uere formiter probata non apparet,ut punctaliter in
caſu præſenti deducit Corn.dicto conſi.lxxxiij. colum. ij.iij.&
fin.uolumin.j.& Socin.dicto conſi.cv.columu.ij.& iij.& fina.&
ideo potius erat uana uox populi cauſata ex altercatione filia-
106 rum cum Dominico. † Et quæ uana uox originem traxit ex
ipſo Dominico & fratribus,necnō ex Dano & Maria teſtibus
prorſus reprobatiſsimis,nullumque propterea poterit produce
re effectum, ut apertiſsime concludunt citantes iura & deciſio.
107 Socin.& Corn.ubi ſupra.† Et aſſerta fama & uana uox,iam ſu
blata apparet p contrariam famam iam probatam, ut per Bart.
& omnes in dicta.l.de minore. §. plurium maxime Moder.ci-
108 tantes alias deciſio.numer. xlvij.† Nec obſtabit dictum Bal.
In auth.niſi.quod locum.C.de colla.& ſequac.Non enim ſer-
uatur illud in foro ciuili,ſed attenditur & obſeruatur opin.Bar
109 to.in dicto.§.plurium.& aliorum ſequac.† Eo etiam quoniam
in præſenti diſceptatione habemus apertam probationem ueri
tatis & rei geſtæ,quæ attendi debet,omiſſa illa falſa & uana uo
ce populi,trahente originem ab aduerſarijs, & alijs minimè fi-
de dignis,& ueritas illa præualere debet, ut per Barto. & om-
nes adducentes iura & deciſiones illud probantes. in dicto. §.
plurium. Poſtremo obſtare non habet quod dicebatur de ſcri-
ptura lecta per Piperarium, & quam confeſſus fuit habuiſſe, &
quam occultat & recuſat exhibere,in damnum & præiudicium
fiſci & q̄relantium.Nam diffuſe & concludenter ſolum fuit ſu-
perius,& multipliciter,ac oſtēſum aſſertā ſcripturā nihil facere,
110 pſenti diſceptationi.† Nec inſuper ꝯſiderādus erit numerus te
ſtiu,iuxta no.in c.in noſtra.de teſtib.& in c.prudētiā de off.de-

lega.& Bar.in l.ſi duo.ff.uti poſside. Nam uerum eſſet,qñ in re-
liquis dareтor omnino paritas,ut per omnes maxime Fely.in d.
c.in noſtra.Quæ paritas prorſus ceſſat in teſtibus ipſorum quæ
relãtium,ut fuit deductum,& ex pluribus oſtenſum. Quinimò
ceſſat numerus,& poſſet in contrarium retorqueri quatenus ꝯ-
ſideramus,ut tenemur, ſobſtantialia præſentis negotij concer-
nentia impedimentum, & prohibitionem teſtandi, & tempus
quo dr̃ d.Alex.uoluiſſe teſtari, nec non ꝙ uoluerit mutare pri-
mum teſtm̃,& inſtituere in ſecũdo dictos eius nepotes, ut quiſ-
qoe facile,& concludenter colligere poterit ex deductis ſupra.
111 † Nec etiam attendi debet dignitas illius teſtis notarij, & alte
rius ſacerdotis,ad nota.in d.c.in noſtra, & per gl.§.ablint.in au
cten.de hær.& Falc.& Soc.d.conſ.cv.col.iiij.uol.iij. Nã ſingula
ris eſt ſacerdos,alter uerò de iudicio ſuo deponit,& malè,Qui-
nimò in pluribus deponunt in fauorem filiarum & Piperarij,vt
112 ſuprà fuit oſtenſum.† Nec dici põt teſtes quęrelantium proba
re uериſimiliora, & propterea præferẽdos eſſe alijs adductis per
filias & piperarium,ut ꝯcludunt oẽs docto.c.in noſtra.maxime
Fely.nu.iiij.citans alias deciſio.ut poſt Bal.in l.teſtium.C.de te
113 ſtib.facit Alc.ꝯſ.cliiij.uol.v.& ꝯſi.cexxxvij,uol.vj.† Iſta nanq;
oppoſitio in ꝯtriũ retorquetur, & ualde deſeruit filiabus & Pipe
rario.Nam uериſimiliora quo ad ipſos teſtes deponentes,ea dñt
& interpretantur quæ ꝯſonantia ſunt iuri cõi, ſm Inno.in c.au
ditis.de præſcriptio.ubi omnes iſtud ſequuntur,ut ẽt facit Per.
de Anch.in c.j.de præſcript.li.vj.& ꝯſ.cclxxviij.Iure ſtatutorũ,
& alia adducit Fely.in d.c.in noſtra.nu.iiij.& ꝯſiderãdo ius cõe,
diuinum ẽt & naturale,omnis præſumptio inſurgit in fauorem
filiarum & aduerſus dictos quęrelãtes,ꝙ pr̃ nullo pacto uoluiſ-
ſet eas priuare,citauimus ad id ſuperius iura & deciſiones, ueri
ſimiliora igitur deponunt teſtes producti per ipſas filias, quàm
114 illi per Dominicum,& fratres exhibiti.† Dico inſuper & aliud
ꝙ ſi eſſemus in caſu dubio, ſemper capienda eſſet illa ꝯiectura,
ſm quam,minus filij priuantur ſucceſsione parentum,uel ex op
poſito,parentes ſucceſsiońe filiorũ,ſm Alex.ꝯſi.cxv.Circa du-
bitationẽ.col.pe.in fine,uol.ij.& Soc.ꝯſ.xxxj.col.ij.uerſi.ij.pro
batur.uol.j.poſt Oldr.ꝯſi.cxlij.& plenè proſeqoitur Io.Crot.in
115 repeti.l.oẽs populi.ff.de iuſt.& iu. nu. clvij. † Recedimus eñ
qñque a regulis,ne filij excludantur ab hæreditate parentũ,ar-
116 gumento.l.ſi qñ.C.de inoff.teſta.† Et ut reductio fiat ad pri-
męuum ius,ſm Dec.citantẽ iura conſi.ccxxij.Viſo poncto.col.
117 pe.& fi. † Et licet teſtes aliqui producti per filias & Piperariũ
uideantur deponere ſuper negatiua, teſtes uero quærelantium
ſuper affirmatiua,& propterea illis præferendi,ſecundum gl.&
docto.in c.j.de pręſcri.li.vj.& Alex.ꝯſi.clxx.in fi.uol.v.Tũ ad-
uertendum erit ipſos teſtes quęrelantium deponentes affirma-
tiue,minime deponere ꝯcludenter,nec eſſe tales,ut ipſorũ depo
ſitioni ſit ſtandum, ut ſigillatim de uno quoque diximus ſupra,
& in ploribus ꝯcernentibus ſubſtantiam rei,teſtes ipſorũ quęre
lantium deponunt in fauorem & commodum filiarum & Pipe
rarij,ut ſuperius attigimus,& ſi teſtes Piperarij & filiarum nihil
dicerent, non propterea Dominicus & fratres poſſent obtine-
re,cum ipſorum intentionẽ, & neceſſario requiſita nõ probaue
rint,& actore non probante &c. Et ad maiorẽ corroborationẽ
pręſentis ꝯſultationis, & ſi neceſſaria non ſit adhuc tñ accedat
declaratio & exculpatio facta per ipſum do. Alex.coram nota-
rio & teſtibus,in qua ex certa ſui ſcictia declarauit,& dixit eius
filias & piperarium non prohibuiſſe nec prohibere, nec impe-
diuiſſe nec impedire ipſum ꝯdere teſtm̃,& mutare primũ ſi uo-
luiſſet,aſſerens eſſe in ſua uoluntate & libertate,facere & ꝯdere
aliud teſtm̃ ſi uellet,increpando dictos eius nepotes,ꝙ filiabus
& genero imputarent iſta,& eos diffamarent de prædictis,affir
mans etiam uelle mori, cum dicto ſuo teſtõ prius ꝯdito de an-
118 no.1515.† Quod inſtrumentum declarationis & exculpatio-
nis pleniſsime & ꝯcludenter probat ꝯtenta in illo, ꝙ fuerint ue
ra, & ꝙ illis ſtandum ſit aliꝑ non docto.l. cum precibus. C.de
proba.c.licet cãm.eo.ti.l.in exercẽdis.C.de fide inſtr. ubi diffu
ſe poſt alios per Sal.& per Cano.in c.cum Io. Heremita.eod.ti.
119 † Iſta igitur declaratio.& exculpatio,ualde profuit & prodeſt
ipſis filiabus & piperario inculpatis, & quærelatis, ſm Bal.in l.
j.col.fi.C.cõia de lega.& in ſimilibus per Bar.in l. ſi quis in gra
ui.§.j.ff.ad Syllan.ubi Alex.in addi.alia adducit, poſt Ang.in l.
mater.C.de calumniato.& ad plenũ proſequitur ipſe Alex. ꝯſi.
xiiij.ponderatis.uol.iij.& no.Moder.in l.de die.col.fi.ff.qui ſa-
tiſdare cogantur,& in terminis noſtris eſt deciſio. Bart.in l.fin.
nu.xiiij.ff.ſi quis aliq.quem ſequuntur ibi ſcrib.& ẽt Bald.in l.j.

col.pe.uerſi.ſed quæro ponc.& Saly. ibidem in fin.C.eo.& per
eundem Bal.in l.noſtram.col.fi.C.de teſtam. uolentes & ꝯclu-
dentes, ꝙ ſi teſtator coram notario ſeu corã duobus uel tribus
teſtibus, declarat & dicit, ꝙ coactus a talibus perſonis fecerat
teſtamentum, & ꝙ libenter mutaret illud ſi non adeſſet timor,
ualebit & tenebit hm̃õi declaratio,licet rendat ad inculpationẽ
aliorum. Quanto igitur fortius erit ualida & firma exculpatio
& declaratio innocentię longe magis fauorabilis, ad nota.in l.
ij.C.qui teſta.fa.poſſ.eo magis cum talis declaratio, & exculpa
tio,ueritatem ipſam ꝯtineat,filiæ nanque & piperarius,nullum
præſtiterunt impedimentum do. Alex.ne faceret teſtamentum
ſi uoluiſſet,ſolum enim obſtabant Dominico,quod eis licebat,
& quia tunc temporis do.Alex.noluit teſtari, cum apertiſsimè
teſtamenti factionem diſtulerit, ut cõcludentiſsimè ſupra iam
120 oſtendimus. Nec prædictę declarationi & exculpationi habet
obſtare ſi dicatur,eam nullum producere effectum poſt delictũ
ꝯſumatum & delicto probato,ſm Bal.in d.l.j.col.fi.& Alex.d.
ꝯſi.xiiij.col.j.& iij.uol.iij.& Bald.in d.l.teſtamenti.C.de inoff.
teſt.per tex.in d.§.ſi conuictus.in authẽ. ut cum de appella.co-
121 gno.† Negatur enim hic fuiſſe commiſſum delictum ꝙr non
potuit ꝯſumari cum non entis qualitates aliquę eſſe nõ poſsint.
l.eius qui in princ.ff.ſi cer.pet.& nulla hic adeſt probatio deli-
cti,& impedimẽti.oppoſitũ uero ſic, probatio uidelicet inocẽ
122 tiæ,ut apertiſsime ex deductis ſupra ꝯſtare creditur.† Nihil igi
tur facit doctr.Bal.in d.l.j col.fi.uerſ.item ſi teſtator nec tex.in
123 l.qui ea mente.ff.de furt.cum ſi.† Nec inſuper doct.Fel.in c.j.
de præſump.in quarto notabili, & col. fin. quinimo doctri.illa
probat ꝯtrium,dum Fely.citando Bar.in l.inter omnes.§.recte.
ff.de furt.cum ſimi.adductis per Fely.in c. ſignificaſti.de homi
ci.dicit & affirmat,paſſum delictum poſſe exculpare delinquẽ-
tem,ſi eſſet amicus uel conſanguineus,citat Saly.in l.ſi non ꝯui
tij.C.de iniur.& Bar.in d.§.recte.& alias deciſio.cõcludens.cõ-
ſiderandas eſſe cõiecturas.Quæ ſingula bene adaptantur ad in-
tentionem ipſarum filiarum, & Piperarij exculpatorum ꝯſide-
ratis probationibus,& alijs ſuperius annotatis, & ad dicta Bal.
in d.l.teſtamenti.& ad dictum.§.ſi conuictus pleniſsime & ſuffi
cienter fuit ſuperius reſponſum, & oſtẽſum quo caſu procedãt.
Nec põt dici hoc delictum eſſe famoſum, nam ꝯtrium apertè ſu
124 pra oſtendimus,† Minus ẽt prędictę declarationi obſtat,ſi di-
catur eam fuiſſe factam.d.Alex. laborante in extremis, cui fuit
ita ſuggeſtum per filias iuxta not.in l.iubemus.C.de teſta.& per
Soc.conſi.xxviij.& xcij.uol.iij.cum cõcor.Negatur enim illud,
nam tunc bene ſe habebat.d.Alex.& erat in ſano ſenſu, ſuperui
xit etiã aliquibus diebus, & depoſitio Mariæ & Daini.illud a-
125 perte probat nec non & aliorum teſtium.† Nec obſtabit ꝙ di
ctę filiæ erant mendaces patri,dum dr̃ eas patri retuliſſe fuiſſe ac
cuſatas per dominicum & fratres, quod minime uerum erat,&
tanquam mendaces & doloſe non debent uti dicta declaratio-
ne,ad nota.in l.ea quæ.§.fi.ff.de ꝯtrahen. empt.& in l.fin.ff. de rei
uendica.per Bar.in l.dolum.ff.de dolo. Ang. & Iaſo.in l.fi.C.ſi
126 quis aliq.& Alc.ꝯſi.xlj. Viſo.col.iij.nu.v.uol.iij.† Et ad ſugge
ſtionem & procurationem ipſarum filiarum, procoldubio ema
nauit dicta declaratio & exculpatio, ꝙr tanquam ſuſpecta,nõ
debet prodeſſe ipſis filiabus,& Piperario,ſecũdum Bal.in l.ij.§.
ſimilique modo.ff.ſi quis cautio,& ad idem plura congerit Iaſ.
in l.ſi uero.in princ.col.pe.& fin.ff.qui ſatiſd.cog. Verum enim
dixerunt patri,Dominicum ſe contuliſſe ad ſindicum,& uerbo
filias & Piperarium quærelaſſe,quòd non permittebant.d.Ale-
xand.condere teſtamentum. Qui ſindicus uolens dictę quęrele
prouidere,tranſmiſit ſuum notarium ad domum dicti. d. Alex.
de quo iam ſuperius uerba fecimus, non erant igitur menda-
127 ces,cum ueritatẽ ipſam profiterẽtur,& dicerent patri.† Aquo
ad maiorem cautelam iuxta. l.omnium.C.de teſta.& l.non ſo-
lent.ff.de regulis iuris.optime & ſano ſuffultæ conſi. bene fece-
runt obtinere dictam declarationẽ & exculpationem ueritatis
per inſtrumentum publicum,ut eam paratam quando caſus in-
cidiſſet,prout iam incidit haberent, iuxta dictã. l. cum preci-
bus.C.de proba.& gloſſ.pen.citantem alia iura,in l.ſi pupillus.
in principio.ff.de noua.ubi Pau. de Caſtr. dicit eam notab.ad-
128 ducens alia, cum ſimilibus. † Et illam declarationem obti-
nere a patre licitũ erat filiabus & genero. Nõ.n.reperitur illud
eſſe prohibitum, ut per text.illum tradunt omnes in d. l.fin.ff.ſi
129 quis aliq.& in l.fi.per Odofre.& Iaſ.C.eo.† Nec dicta Bar.ubi
ſupra & Iaſ.in d.l.ſi uero.habent ubi ſtare, non enim affectatę &
malitioſe ꝓut loquunť illę deciſio. iſtę filię & gener obtinuerunt

declarationem,

declarationem, & exculpationem, nec etiam ad occultandam
ueritatem nec ſubtrahendo copiam, & facultatem probationis,
ut etiam tradunt Bald. & Felyn. in ca. intimauit in fine. de teſti.
ſed eam procurarunt ad habendam ipſam ueritatem. cum nullū
impedimētum teſtandi per ipſas fuiſſet præſtitum patri, qui be
ne potuiſſet teſtari ſi uoluiſſet, & qui uoluit periiſtere teſtamen
to, per eum condito de anno. 1515. & cum illo mori, & eā pro
curarunt, vt ſubuerterent malitiam & dolum ipſius dominici & fratrum, quod utique licuit, eo magis, cum teſtes loquentes de
hac affectatione ſeu ſtimulo filiarum, loquantur de iudicio, &
credere ipſorum, quorum depoſitio inefficax eſt & uana, ut de-
duximus & ipſe filiæ ſolum inſtabāt patri vt faceret dictam de-
clarationem, ꝙ ab ipſis & genero, non erat prohibitus teſtari,
nihil ulterius petentes, & d. Alex. cognoſcens ueritatem, nedū
illam fecit quo ad dictum caput, uerum & alia addidit ſuperius
enarrata, tendentia in fauorem filiarum, illa minimè requiren-
tium. Nec obſtabit depoſitio Daini. & Mariç dicētium. d. Alex.
fuiſſe confeſſum feciſſe dictam declarationem, & exculpationē
ob ſtimulum filiarum, tum quia ſunt ſingulares, tum quoque ex
pluribus reprobati, & prorſus redditi inhabiles, cauſis ſuperius
enumeratis, & quia licitum erat domino Alex. quouſque viue-
bat, mutare voluntatem ſuam, & uariare. & ſi prius fuerat in ali
quo propoſito mutandi teſtamentum primum ab eo conditum,
potuit ſuo arbitrio ab illa uoluntate recedere, & declarare ſuū
extremum iudicium in fauorem & commodum ipſarum filia-
rum, prout iam declarauit, & illud exequendum uenit ſecundū
30 iura communia & uulgaria. † Potiſsimum cum per illud red
diderit ſe conformem iuri diuino, naturali, & ciuili, & prout ita
præſumendum eſt. l. ſi duo. in fine. ff. de acquirenda hæreditate
per Bartolum Alexandrum, & alios in l. hęredes mei. §. cum ita.
ff. ad Trebel. & eundem Barto. in l. ut iuſiurandi. §. ſi liberi. ff. de
bon. liberto. Petr. de Anchar. & alios, in l. tres fratres. ff. de pact.

Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum uitiatur, propter omiſsionem dici & conſulis.*
2 *Priuata ſcriptura uitiatur propter iſtam omiſsionem, ſed contra numer. 21.*
3 *Conſuetudo diſponens inſtrumentum ualere ſi non habet diem, non erit obſeruanda, & nu. 25.*
4 *Omiſsio appoſitionis dici in aliquibus uitiat actum.*
5 *Teſtamentum non poteſt celebrari coram uno teſte, & nu. 8.*
6 *Diſpoſitio, & alius actus, per conteſtes probari debet.*
7 *In teſtamento militis, duo teſtes interuenire debent.*
8 *Statutum diſponens teſtamentum poſſe celebrari coram uno teſte non ualet, & nu. 5.*
9 *Statutum legitimè conditum, obſeruandum eſt.*
10 *Statutum poteſt derogare ſolennitatibus de iure ciuili introductis, numer. 16.*
11 *Verba indefinita æquipollent uniuerſali.*
12 *Verba uniuerſalia, omnia complectuntur.*
13 *Prooemium oſtendit cauſam finalem.*
14 *Pronomen, hoc, demonſtratiuum eſt.*
15 *Caſus exceptuatus declarat alium in quibus terminis loquatur & procedat.*
16 *Statutum derogare poteſt ſolennitatibus de iure communi introductis, & tollere formam d. illo iure traditam.*
17 *Forma tradita a ſtatuto obſeruanda eſt.*
18 *Statutum priuatæ ſcripturæ poteſt dare robur, ut probet.*
19 *Conſuetudo idem poteſt operari.*
20 *Omiſsio conſulis, non uitiat hodie inſtrumentum, & nu. 21.*
21 *Scriptura priuata neceſſario non requirit diem.*
Sine die etiam probabit contra ſcribentem & eius hæredes.
22 *Priuata ſcriptura, comprobat quòd fuerit ſcripta manu illius fidem facit.*
23 *Vltima uoluntas dubia poteſt per hæredes comprobari.*
Diſpoſita in teſtamento minus ſolenni, poſſunt per partes comprobari.
24 *Partes poſſunt facere, ut ſcripturæ priuatæ detur plena fides.*
26 *Statutum diſponens teſtamentum manu propria teſtatoris cum uno teſte ualere non dicitur diſponere contra ius gentium.*
Coniunctio ſcripturæ & teſtis, recipienda eſt, & utrumque probat licet unum de per ſe non probaret.
Vnio & cumulatio probationum, de iure admittitur & conſideratur.
27 *Miles ſine teſte, poteſt ſua manu propria ſcribere teſtamentum.*
28 *Dictio, uſque, an ſtet incluſiuè ſeu excluſiuè.*
29 *Dictio, & non aliter, excluſiua eſt aliorum non expreſſorum.*
30 *Paganus ad tempus, non poteſt maiori directo ſubſtituere.*
Et quando id facit obliquatur diſpoſitio, ut ualeat in uim fideicommiſsi.
31 *Fideicommiſſarius ſub conditione, illa impleta, poteſt fideicom. petere, & nu. 46.*
32 *Vnius temporis incluſio eſt reliqui excluſio.*
33 *Diſpoſitum aliquid dicitur per uerba æquipollentia.*
34 *Mens teſtatoris potiſsimè conſideranda eſt.*
35 *Voluntas tacita, collecta coniecturis, ſufficiens eſt.*
36 *Fideicommiſſum poteſt induci uerbis, etiam enunciatiuis.*
37 *In fideicommiſſis, magis conſideratur mens, quàm uerba.*
38 *Falſa grammatica, & mala latinitas, quando & quo caſu uiciat actum.*
39 *Clauſula, omni meliori modo &c. multum operatur.*
40 *Relatio non fit ad illud caput, continens diſpoſitionem perfectam & abſolutam.*
41 *Nec quando ex relatione reſultaret abſurdum.*
42 *Et quando diuerſa adeſt ratio, ne ad illud relatio fiat.*
43 *Et quoniam, repugnat intentio diſponentis.*
44 *Præſcriptio non currit, non ualenti agere. & num. ſeq.*
45 *Fideicommiſſario ante impletam conditionem fideicommiſsi, nulla currit præſcriptio.*

CONSILIVM LXVIII.

1 CONTRA † Et aduerſus teſtamētum ſeu ultimā
uoluntatē q. ſer Andreæ notarij de Morello ciuita
tis Bellunen. & ad ipſius nullitatē, nonnulli addu-
cunt omiſsionem & defectū dici, & ꝯſulis iuxta ea
quæ hnt in authen. ut præpo. no. impera. in principio, & in au-
then. quib. mo. natur. effi. legi. §. quantum uero. & in c. inter di-
lectos, & per Modern. in c. j. de fide inſtr. & in l. generali. C. de ta
bular. lib. x. per Bart. & alios in l. ſi librarius. ff. de reg. iur. & per
2 doc. in Rubrica. ff. de ope. no. nun. cū ſi. † Omiſsio enim pdicto-
rum uitiare habet ſcripturam etiam priuatam, ut traditur in l.
ſcripturas. C. qui potio. in pigno. hab. in l. ex ſextante. §. latinus.
3 ff. de exec. rei iud. † Ita ut ꝯſuetudo diſponens, diem in inſtrū
non debere apponi, reddatur nulla & inefficax, ut concludunt
Domi. de Rot. in antiq. in titu. de ꝯſuetu. deciſ. ſexta utrū ualet,
refert & ſequitur Roccus de Cur. in repet. c. fi. fol. mihi duode-
cimo, col. ij. uerſi. aliud exemplum eſt, de conſuet. & faciunt no
4 ta. per eundem eo. c. fin. in iij. notabili. † Et alia quę adduci poſ-
ſunt concernentia omiſsionē dici, & exinde nullitatē diſpónis,
de quib. in l. de die. ff. qui ſatiſda. cog. & per oēs in l. ita ſtipula-
5 tus. la grande. ff. de uer. ob. & in c. ij. de fi. inſtr. cū ꝯcor. † Præte-
rea aſſertum teſtm̄, conditū ſolum apparet, uno tm̄ teſte pręſen
te quo fit ut nullū reddatur, nam per conteſtes probari non po
tuiſſet & dictum unius eſt dictum nullius. c. cum a nobis, de te-
6 ſti. † Quælibet nanque diſpoſitio, & quilibet actus, probandus
eſt per ꝯteſtes. l. ubi numerus. ff. de teſtibus & ſi ꝯſideremus di-
ſpoſitionē iuris naturalis, & gentium. c. cū eſſes. c. relatū. extra
7 de teſtamen. † Et patet in teſtō militū, quibus teſtantibus, licet
remiſſa ſit omnis ſolennitas iuris. l. j. & ferè per totū. ff. C. & in-
ſti. de teſt. milit. tm̄ ad minus duo teſtes debent interuenire, per
quos probari poſsit dicta ſua uoluntas, ut traditur in l. Lucius.
& in l. diuus. & in d. l. j. & in l. neq;. §. deportati. ff. de teſta. mil.
per gl. & alios, & per gl. & ſcrib. in l. milites. C. eo. tit. & inſt. eo.
§. planè. in uer. his ergo. & ſtatutum Bellunen. diſponens, corā
uno teſte & notario, teſtamentū & ultimam uoluntatem poſſe
celebrari, ita celebratam eſſe ualidam redditur ſatis dubitabi-
8 le, & ꝙ non ualeat. † Diſponit namq; contra ordinata de iure na
turali, & iure gentium, & præbet cauſam falſitati, ſecundum An
ge. Imo. & Pau. de Caſt. in l. iij. & in l. ſi quæramus. ff. de teſtam.
cum alijs adductis per Bar. & ſcriben. in d. l. milites. & diffuſius
per Iaſo. in l. cunctos populos. in prima lectu. nu. xxxiij. & alijs
ſeq. maximè nu. xxxix. & in ij. lectu. nu. lxxj. & ſeq. maximè nu.
lxxxij. C. de ſum. trin. & fi. catho. & ſequitur Alber. Bru. in trac.
de forma. fol. mihi. xvij. col. j. ij. & iij. uerſ. item hic cadit. & uer
ſi. limitanda eſt. & per locū a ſpeciali bene faciunt tradita per il
9 lum tex. in l. Theopompus. ff. de do. prælega. ¶ † Iſtis tamen nō
obſtan. dico teſtamentum prædictum, & ultimam uoluntatem
fuiſſe & eſſe ualidā & firmam, ꝯſiderato tenore & diſpoſitione

pr ædicti ſtatuti ciuitatis Belloñ. de cuius ualiditate & obſeruan
tia in præſenti non contingit dubitare cum ſemper fuerit & ſit
obſeruatum, tanto tpe in cuius ɔ̃rium nõ extat memoria & plu
ries ſm illud iudicatum, & inde ſubſecuta executio. & conditũ
fuerit ab habentibus poteſtatem, & confirmatum per Sereniſs.
Dominium Venetorum ad pleniſsimè tradita per omnes in l.
omnes populi. ff. de inſti. & iu. & in d. l. cunctos populos. & in l.
j. ff. quod quiſq; iur. & per omnes in c. j. extra de conſt. cum ſim.
iunctis nota. in l. j. §. fi. ff. de aqua plu. arcen. & in l. apparet. § pe.
ff. de itin. actuq; priua. & in c. j. de præſcript. li. vj. & in l. de qui-
bus. ff. de leg. & in l. unica. C. quæ ſit longa conſuetudo, & in c.
10 fi. extra de conſuetud. cum concor. † Derogatum eſt enim per
tale ſtatutum ſolennitatibus inductis de iure ciuili, omnibus &
quibuſcunq;, ut patet ex procemio, & uerbis narratiuis dicti ſta-
tuti poſitis in prin. ibi, ut nimia ſolennitas euitetur, & ibi ne ip-
ſa ſolennitate dimiſſa, ultimum iudicium defuncti uitietur, &
ex illis uer. ſine aliqua ſolennitate, includentibus omnẽ & quã-
cunq; de iure communi requiſitam, iuxta gl. in uer. alia. in cle. j.
de fo. compe. per Aret. & alios, in l. Gallus §. in omnibus. ff. de li
11 ber. & poſthu. † Et quia ſunt indefinitè prolata, ad plenè nota.
12 in l. pluribus. de leg ij. † Et etiam conſtat ex illis uerbis, ac ſi om
nis iuris ſolennitas eſſet obſeruata, uniuerſalibus, & excludenti
bus omnem aliam ſolennitatem de iure communi requiſitam.
c. ſi Romanorum. uer. direndo. xix. diſ. l. Iulianus. de legat. iij. c.
13 ſolitæ. de maio. & obed. † Et quæ uerba procemij apertè oſten-
dunt finalem cauſam, & mentem ipſorum ſtatuẽtium. l. fi. ff. de
hær. inſti. l. j. ff. ad Maced. l. regula. §. & licet. ff. de iur. & fac. ign.
14 † Quæ mens fuit ut ceſſante omni & quacunque ſolennitate de
iure ciuili introducta, ſolum obſeruanda eſſet forma tradita in
dicto ſtatuto, ut patet ex omnib. uerbis ipſius maximè illis, hoc
modo uidelicet, ꝙ pronomen demonſtratiuum eſt. l. j. ff de no-
ui ope. nuncia. l. qui ſeruum. ff. de interrog. actio. l. fi. de procur.
l. qui ſtipendia. ff. de rei uendi. iunctis nota. in l. cum quidam. §.
j. ff. de uſu. & in c. ſtatutum. de hær. lib. vj. Bar. in l. j. ff. ad le. Aqu.
& in l. uidelicet. ff. ex quib. cau. maio. & inſt. de atil. tut. §. nos at.
15 † Et ẽt ex illis uerbis poſitis in caſu exceptuato a dicto ſtatuto,
quando teſtator non eſſet literatus, in quo mandat ſeruari om-
nem formam iuris communis & qui caſus exceptuatus, ɔfirmat
præcedentem non exceptuatum, & qui declarat caſum præce-
dentem procedere non obſtante quacunque diſpõne iuris cõis,
requiſita in teſtamentis, & ultimis uoluntatibus, & ea omiſſa, te
ſtamentum cõditum a literato ualeat & teneat, ſm formam ibi
traditam, ad not. in l. de his ff. de legib. & in l. nam ꝙ liquidè. §.
fin. ff. de pe. lega. & diffuſe per Moderu. in l. j. ff. de regulis iuris.
16 † Põt enim ſtatutum derogare ſolennitatibus de iure cõi indu-
ctis circa actum celebrandum. & teſtm̃ cõficiendum & tollere
formam de iure cõi requiſitam, & illam diminuere ſeu mutare,
ut qñ diſponit teſtm̃ poſſe coram duobus celebrari, & docto.
exemplificant in ſtatuto Venetorum, circa cuius ualiditatem li
cet plura docto. hincinde adducant, relati per Iaſ. in l. ſi non ſpe
ciali. & in l. fi. nu. x. C. de teſta. & diffuſius in d l. cũctos populos.
in prima lect. nu. xxxiij. xxxvij. & ſeq. & in x. lect. u. lxxj. lxxx. &
alijs ſeq. & per Alber. Bru. in d. tract. de forma. fol. mihi. xvij. co.
j. & ij. uerſi. licet hic cadit magna dubitatio, tñ cõiter ɔcluditur
id fieri poſſe, qñ fit a non recognoſcente ſuperiorẽ, & maximè
qñ expreſſe derogatur ſolennitatibus iuris cõis per ſtatutum,
ut oia iſta in caſu præſenti concurrunt, ut plura adducit Alber.
Bru. in d. tracta. de for. ſub rubrica qñ cẽſeatur for. uel ſolenni.
remiſ. fol. mihi. lxv. col. j. & ij. & tradunt Bar. & alij in d. l. oẽs po
puli. in iiij. q. tertiæ q. princip. & Bal. in l. humanum. col. ij. & iij.
C. de leg. cum alijs allegatis per Alex. in l. j. in princ. col. ij. ff. ad
leg. Falc. & Fel. in c. q in eccleſiarum de conſti. & Iaſ. in l. j. ff. de
leg. & Alber. Bru. in d. tracta. in rubrica quis poſſ. tolle. form. &
muta. fol. mihi. xviij. col. ij & iij. Ad quod ẽt faciunt nota. circa
ɔſuetudinem derogantem ſolennitatibus iuris cõis inductis cir
ca teſtamenta & ultimas uoluntas, uel alios actus, in c. cum dile
ctus. §. j. de fide inſtru. & per Bal. ɔſi. ccclij. In puncto iuris cõis.
uol. iiij. & Oldr. ɔſi. cv. Videtur. Card. ɔſi. lxxij. Titius. col iij. &
17 ſeq. Abb. ɔſ. liij. In prædicta uol. ij. † Et forma tradita ſuper iſtia
a ſtatuto ſolum obſeruãda uenit, cum illa ɔſtituat legem & mo
dum obſeruandũ. l. certa forma. & in l. prohibitum. C. de iu. fiſ.
li. x. & in l. fi. C. de bonis uacantibus cod. lib. l. ɔſtitutionibus. ff.
ad municips. & per omnes in d. l. omnes populi. & in d. l. cũctos
populos. & in d. c. j. de ɔſti. lib. vj. cum alijs collectis per Albert.
Bru. in d. tracta. ſub rubr. quis poſſ. da. for. fol. mihi. xv. col. iij. &
18 iiij. & alijs in locis per eũdem ibi citatis. † Validum igitur erit
d. teſtm̃ & ultima uoluntas, maximè ſi conſideramus ſcriptũ a
ipſius, ut priuatam ſcripturam, cui priuatæ ſtatutum potuit da-
re robur & firmitatem, ut plenam induceret probationẽ & ple-
na fides illi adhiberetur, ſm Bal. in l. ij. col. ij. C. de conſti. pecu.
quem refert & ſequitur Iaſ. in d. l. ſi non ſpeciali. nu. iiij. C. de te
19 ſta. † Prout etiam conſuetudine põt induci ſm Bal. in d. l. ſi non
ſpeciali. col. ij. & Iaſ. ibi, & per Io. And. in add. ad Spe. in titu. de
inſtru. editio. §. nunc dicendum. in add. magna circa finem. per
tex. in c. cum dilectus. de fid. inſtru. & ſequitur. d. Anto. in c. ij.
col. iij. eo. tit. & Fely. ibi nu. xxvj. & Iaſ. in d. l. cunctos populos.
nu. xxiij. in prima lectura. & in l. admonendi. nu. lxxviij. in lectu
20 ra. & in repet. num. cxx. & alijs ſeq. ff. de iu. iuran. † Nec obſta-
bunt adducta ſuperius in contrarium de omiſſione cõſulis &c.
Nam pluribus & pluribus iam annis caruimus cõſulibus, & per
totam Italiam Inſtrumenta & ſcripturæ fuere celebratæ & cele
brantur ſine aliqua conſulis appoſitione, & potiſsimum in do-
minio Venetorum, ubi celebrantur etiam ſine appoſitione il-
lius, qui poſſet conſiderari ſubrogatus conſulibus, quę obſeruan
tia & conſuetudo. in dubium non eſt reducenda cum tanto tem
pore fuerit inducta, & ſm illam iudicatum & executum, in cu-
ius contrariũ non extat memoria, ut ſupra deduximus, ad quod
facit text. in l. j. in fin. ff. de uent. in poſ. mitt. & in auth. ut præpo. nom.
imper. §. j. & quę ad plenum proſequuntur doct. in rubrica. ff. de
oper. nou. nunc. & aliquid attingunt in l. fin. C. de teſtam. & in
21 l. prima. ff. de libe. & poſthu. † Nec etiam obſtabit omiſsio diei,
nam ſcriptura priuata de neceſsitate non requiritur, ſicuti etiã
non requiritur appoſitio conſulis, ut dicit Barto. in l. cum taber
nam. §. idem quæſiuit. in primo no. ff. de pigno. & alij ibidem ſe
quuntur, & not. docto. in dicta. l. ſcripturas. & Abb. conſi. xcvij.
uolumi. ij. & plenè proſequitur Bal. in prima conſt. C. §. quibus.
colum. ij. & uerſicu. in priuatis uero ſcripturis. ubi poſt Guliel.
* de Cun. firmat communem * concluſionem eſſe non requiri
diem nec conſulem, quando ſumus in caſu quo non agitatur de
prioritate ſeu poſterioritate temporis. Nam iſto caſu procede-
ret quod habetur per docto. in dictis. l. ſcripturas. & expreſſe id
firmat Barto. in dicto. § idem quæſiuit. num. iij. & Moder. in di-
cta. l. ſi librarius, nu. vj. iſtis enim caſibus. ut eſt præſens, omiſsio
diei non habet uitiare, cum non ſit de ſubſtantia, & ponit Iaſo.
in l. fina. C de diuerſ. reſcr. & Barto. in dicta. l. ſi librarius nume.
iiij. dicit omiſsionem diei, eſſe quid minimum, & non habere ui
tiare, ſicuti non uitiatur dictum teſtis omittentis diem. Proba-
bit talis ſcriptura, & potiſsimum contra ſcriben. & eius hære-
des, ut uoluere Ioan. And. d. Anto. colum. v. & Abb. colum. vij.
uerſicu. ſed quæro num. xij. in c. ij. de fid. inſtru. quos refert & ſe
22 quitur Iaſon. in repet. d. l. admonendi. numer. cxv. † Eo magis
cum teſtator fuerit notarius, & perſona ualde fidelis, & appro-
bata, nec aliquod uериſimile urgeat, quin uoluerit teſtari ſecun-
dum formam dicti ſtatuti, cuius uerba in calce dicti ſui teſta-
menti & ultimę uoluntatis inſeruit, & talis eius ſcriptura fuerit
comprobata eſſe ſcriptam manu ipſius, ad no. per Bald in rubri
ca. C. de fid. inſtr. uer. ſed hic quæro. cum alijs adductis per Fel.
23 in dicto. c. ſecundo, nume. xxx. † Eo etiam cum tale teſtamen
tum & ultima uoluntas, per hæredes in illa deſcriptos fuerit in
omnibus executa, obſeruata, & mandata executioni, & conſe-
quenter tacite approbata, ad nota. in c. contingit extra de tran-
ſactio. & partes ipſę comprobare poſſunt diſpoſita in teſtamen-
to minus ſolenni. l. non dubium ubi ſcriben. omnes. C. de teſt.
cum alijs ad plenum accumulatis per Alber. Bru. in dicto tra-
cta. de forma. ſub rubrica de poten. & effec. for. fol. lxxj. colum.
24 ij. uerſi. xxviij. limitatur. † Prout etiam quoniam partes ipſę fa
cere poſſunt, ut priuatę ſcripturæ detur plena fides ſm Bal. in l.
de quibus. col. iiij. uerſi. nam cum ipſe. ff. de leg. cum alijs colle-
ctis per Felyn. in d. c. ij. num. xiij. & Iaſon. in repet. dictæ. l. admo
25 nendi num. xcviij & ſeq. † Nec obſtabit deciſ. dom de Rot. ſu-
perius in contrarium allegata. Nam illa loquitur in inſtrumen-
to ꝙ effectum ſortiri non poteſt ſine appoſitione diei, nos ue-
ro uerſamur in ſcriptura priuata, manu propria ſcripta per te-
ſtatorem, & confecta ſecundum formam ſtatuti optimè & con
cludenter probante dictam ultimam uoluntatem, & quam mi-
nimè uitiat omiſsio diei & conſulis, & quia non uerſamur in ca
ſu in quo tractandum eſſet de prioritate ſeu poſterioritate tem
poris ut deduximus, & aliæ deciſio. conſiderantes & requirẽn-
tes diei appoſitionem diuerſo iſtis caſu loquuntur, ut eſt uidere
ex ipſarum lectu. & ad præſentem diſceptationem nihil prorſus

faciunt

faciunt & ex illis penitus diuerſis non eſt ad caſum præſentem
inferendum.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acq.poſ. Non obſtat
quod dicebatur, ultimam uoluntatē, ſaltim celebrandā eſſe co-
ram duobus teſtibus, & ꝙ coram vno tm̃ nū pōt celebrari, & ꝙ
ſtatutum Bellunen. aliud diſponēs reditur nullū, cū deroget iu
ri gentiū, & naturali, ut eſt uidere in teſtō militis, iuribus & de-
ciſionibus, ſupra in ꝯriū adductis. Nam aduertendū eſt ſtatutū
poſſe derogare ſolennitatibus introductis iure cōi, & poſſe eas
tollere, minuere, & mutare, ac ēt nouā formā ꝯſtituere, ſm̃ quā
teſtamenta & ultimæ uolūtates ſunt celebrandæ, ut ſingula oia
ſupra probauimus, ſtatutū igitur ꝑdictū potuit derogare ſolen-
nitatibus iuris cōis, & dare nouā formā prout eam dedit, diſpo-
nendo in caſu limitato, qñ teſtōr ſcit ſcribere, ut ſua manu pro-
pria ſcribat, ſe ſubſcribat, & aliū notariū roget, & ſubſcribere fa
ciat. Quando aūt teſtōr neſciret ſcribere, ſtatutū uoluit obſerua
26 ri ius cōe.† Forma igitur iſta a ſtatuto tradita, non eſt derogati
ua iuriſgent. Nam requirit unū teſtē & notarium requirit ēt &
ſcripturam, manu propria celebratam, per ipſum teſtatorē, ita
ut iſta duo ſimul iuncta ſufficiant, & unū ſolū nihil operaretur,
& ſcriptura facta manu teſtōris, cōiungenda eſt cū ipſo teſte, &
hæc duo ſimul iuncta probabunt uoluntatē ipſius teſtōris, ut in
ſimi.tradunt Bal. & alij oēs.in l.certi ꝯditio.§.qm̃.ff.ſi cer.peta.
iūctis ēt nota.in l.in exercendis.C.de fid.inſtr. & in c.cū Io.He
remita.eē eodē titulo, & unio iſtorū multū operatur, ut in ſimi.
tradunt Bar. & alij in l.iiij.§.Cato.in tertia oppoſ.ff.de uer.obl.
& rōne adiuncti & cōmunionis, diſpoſitio ſortitur effectū, quæ
alias de per ſe deficeret.l.ſi communem.ff.quemad.ſer.amitta.
cū alijs accumulatis per Fel.in c.j.de ꝑſcri. & per Iaſ in l.ſi emā
cipati.col.iiij.C.de colla. Faciūt ēt nota per Bald.in l.ſi quis ex
argentarijs.§.cogentur. & per gl.in uer.ſpeciē.in l.iij.§.ideoq;.
ff.de teſti. & in l.inſtrā.C.de prob.diffuſe per Bar. & alios in d.l.
admonendi, cū ſimi.quatenus uolunt probationes eſſe ꝯiungen
das & unam ſemiplenā adiunari per aliam, ſtatutū igitur ꝑdictū
non ſimpliciter diſpoſuit, ꝙ corā uno fieret teſtm̃, principaliter
enim ſe fundauit in teſtatore ſcribente manu propria ſuā uolū-
tatē, ut patet qñ excludit aliū teſtatorē ignorātem ſcribere, ꝯñr
27 non derogauit iurigentiū.† Vt ēt probatur in d.l.militia.in fio.
C.de teſtam. mil. ubi diſponitur licere militi in uagina aut cli-
peo aut in puluere uel ſanguine, annotare & inſcribere, quæ uo-
lebat, eſto ꝙ nulli ibidem ſint teſtes, dummodo ꝯſtare poſſit eū
propria manu id annotaſſe, & gl.in uer.is ergo.inſt.de milita.te
ſta.§.planè.ex quibus ceſſant & tolluntur oīa, quæ in ꝯriū fuere
adducta q̃ eo magis procedūt, cū teſtator ipſe elegerit illū nota
riū Andream de ponte, cumque rogauerit, vt exequeretur ea q̃
ꝯtinentur in rogitu, cuius unius dicto ſtādū erit ita diſponen-
te ſtatuto, vt in ſimilibus traditur per Bar. & alios in d.l.theopō
pus. & in alijs locis ibi per Alex.citātis, & Bal.in l.de quibus co
lum.iiij. & Iaſ.in repetit.d.l.admonendi.nu. c.ſtante igitur uali
ditate dicti teſtamenti, & ultimę voluntatis, dico ipſum teſtato
rem poſt hæredes per eū inſtitutos, & illorū deſcendentes & ſuc
ceſſores poſt quartū gradū ad bona ſua & hæreditatem titulo
donationis, & per fideicommiſſum uocaſſe gubernatores hoſpi
taliū eccleſiæ ſanctę Crucis, & ſanctæ Marię batutorū, & ſanctę
Mariæ peliparioru m dictæ ciuitatis Bellunen. vt aperte oſten-
ditur ea uerbis dictę ſuę ultimę volūtatis. Primo enim inſtituit
ſuas filias hęredes uniuerſales, Ioannam & Antoniam, necnon
& filios & hæredes natos, & naſcituros ex illis mandans eos nō
poſſe alienare bona immobilia ſuę hæreditatis, uoluit enim illa
peruenire de hærede in hęredem, limitando tm̃ iſtud in uerſi. &
ꝑdicta iubeo, ꝙ deberent eſſe talia bona dictorū hæredū, uſque
28 ad quartū gradū, & non ultra.† Quę dictio uſq;, neceſſario inclu
dit vltra quartū gradū dicta bona hęreditaria non debere eſſe
penes dictos hęredes, ſiue capiaē excluſiue, ſiue incluſiue, iuxta
not.per doc.antiquos in l.meminiſſe.ff.de offic.proconſ. & per
Bar.in l.patronus.§.Sempronio, de leg.iij. & in l.ſemper in ſtipu
lationibus, de regu.iur.per Alex.Aret. & alios, in l.ſi mihi & Ti
29 tio.ff.de uer.ob.cū ſi.† Et idē dicendū eſt per illā dictionem, &
non ultra.limitantē gradus hęredū cū habeat ante ſe negatiuā,
vt traditur in l.fi.C.de mo.mulct. & in l.eos.§.j.C.de uſu. & per
Bar.in l.Celſus.ff.de uſucap & in l.properandum, in prin.C.de
iud. & alia adducit Alb.de Roſ.in ſuo dictionario, in uerſ.ultra,
& ſucceſſiuè teſtōr ipſe in illo uerſicu.in oībus aūt bonis, titulo
vniuerſali, & per fideicom. ſuos uniuerſales hæredes fecit prędi
ctos gubernatores hoſpitaliū, qui vocati vñr ad dictam hæredi-
tatem, & bona, poſtquam filiæ teſtatoris, & alij earū deſcenden-
tes & hęredes defeciſſent in quarto gradu, prout iā defeceiūt.
Per quorū defectū dicti gubernatores ita uocati, ueniunt, cum
tp̄s limitatū a teſtōre fuerit cōpletū & finitū, deficiente quarto
30 gradu dictorū hæredū.† Qui gubernatores, licet videantur vo-
cari verbis directis, per uer.hr̄des.l.j.ff.de hęredib. inſt.per Bar.
& alios in l.Centurio.ff.de uul. & pup. & per doc.in l.precibus.
C.de impu. Tm̃ quia teſtōr ipſe erat paganus, & talis hæreditas
nō poterat directo ad tp̄s ꝯſtitui. l.hęreditas ex die.ff.de hęred.
inſti. & per locū a ſpāli, in l miles ita hęredē, & in l.in fraudē §.
miles.ff.de teſtam.mil.cū ſi. Talia uerba obliquari debēt, ut di-
ſpoſitio valeat in uim fideicōmiſſi, ad pleniſſimè not. in d.l.Cē
turio, & in d.l.ꝑcibus, & in c.ſi pr̄, de teſta. li.vj. & in c.Raynal-
dus, & in c.Raynutius, eā eo ti. & iuncta no.in l.uerbis ciuilibus.
ff.de uul. & pu. & in l.ea facto, & in l.Scęuola.ff.ad Treb.cū cō
cor.datis per ſcrib.in d.l.hęreditas ex die, & in l. extraneū.C.
31 de hæred.inſtit.† Et quia iā aduenit tp̄s, & adimpleta eſt ꝯditio
d.fideicōmiſſi, dicti adminiſtratores & gubernatores fideicom
miſſarij illud petere poſſunt.l.filiū quē habentē.C.fam. ercil. &
ff. & C.ad Treb.fere ꝑ totū, & in l.fi §.ſed quia.C.cōia de leg. &
32 fideic.in d.c.Raynaldus, in d.c.ſi pr̄, cū ſi.† Et ꝙ ſit tale fideicō.
inductū per ipſum teſtōrem poſt defectū quarti gradus hęredū
ſuarum filiarum, oſtenditur verbis apertiſſimis ſuperius an-
notatis, per ipſum teſtatorē prolatis, & ea apertiſſima mente ip
ſius. Nam cū vocauerit hęredes filiarū vſq; ad quartū gradū, vl-
tra illū vr̄ eos excluſiſſe, finito quarto gradu & ꝯpleto illo tp̄e.
l.Imperator.ff.de poſtul. & quia vnius incluſio eſt aliorū exclu
ſio.l.cū prętor.in prin.ff.de iud.c.nōne, de ꝑſumpt.eo ēt quia ip
ſe teſtōr uoluit & ordinauit bona immobilia per dictos ſuos hę
redes non poſſe alienari, & finito quarto gradu illorū titulo do
nationis, & per fideic.vt diximus, vocauit dictos gubernatores
in oibus rebus mobilibus, & immobilib. q̃ reperirent̄, ordināndo
ſpecificè, quid ipſi facturi eſſent de dictis bonis, & fructib. eo-
33 rum.† Ex quibus apertiſſima mens teſtatoris colligit̄, voluiſſe
poſt finitū dictū quartū gradū, inducere tale fideic.licet expſſis
verbis id nō dixerit. Adſunt.n.equipollētia, idē importantia.l.
iij.C.de inſt. & ſubſt.l.mulier.ff.ad Treb.per Bart. & alios, in l.
34 Gallus.§. & quid ſi tm̃.ff.de lib. & poſth.† Et quia in iſtis, mens
potiſſimū & voluntas ꝯſideranda eſt & attendenda.l.nō aliter,
de leg.iij.l.in ꝯditionibus primū locū.ff.de ꝯdi. & dem.l.pe.de
leg.j.l.hr̄des mei.§.cū ita.ff.ad Treb.l.cū quæſt.in fi.C.de leg.l.
35 fideicommiſſa.§.itē ſi quis, de leg.iij.† Et ſufficit voluntas taci
ta ꝯiecturis collecta.l.cū proponebatur.l.qui ſolidum §.j.l. Ti-
tia Seio.§. Seia libertis, de leg.ij. & d.§.cum ita, & per Soc.cōſi.
36 xiiij. Viſo, & ꝯſi.xlia.uol.j & ꝯſi.xij. & lxxvij.uol.iij.† Et certum
eſt fideicommiſſa ēt uerbis enunciatiuis poſſe induci quib. ꝯſta
re poſſit de mente teſtatoris, vt plene proſequitur Socin.conſil.
ccxxvij. Præſens ꝯſultatio, & ꝯſi.ccxlia. & cclj. Quoniam uer.cō
firmatur, uol.ij. & per Fran.de Cur.conſi.al.col.ij. & conſi.lj.in
37 prin. & col.vj.† Veriſſimum ēt & illud eſt, in fideicommiſſis uo
luntatē potiuſquam uerba eſſe inſpiciendа, & attendenda.l.cum
uirū.C.de fideic.l.nj.§.conditio.ff.de adimen.leg. l.publius.ff.
de condi. & dem. & per Bal. & Pau.de Caſt.in l.fi.C.de impu. &
multa adducunt Mod.in l.quoniam indignū. C. de teſtam. & in
l.iij.C.de poſthu.hęr. & inſt. & Cor.conſ.ccxxxix. Videtur, uol.
38 lj. ¶ † Nec iſtis obſtabit ſi dicatur tale fideicom. & ultimā volū
tatem reddi nullam, quoniā in ipſis teſtator uſus eſt falſa & ma
la grammatica & latinitate vt eſt videre in aliquibus capitibus
ipſorum, ubi id legitur.l.plautius.ff.de aur. & arge. leg.c.ad au
dientiā, el j.extra de reſcr. Nā non propterea dicta ultima uolun
tas, & fideic.uitiabitur, ut tradit Bar.in d.l.plautius, in fi. & in d.
l.ſi librarius, nu.ij. & tradunt Bal. & alij, in l. imperator.ff.de ſta
tu homiuū, & multa ad id adducunt Moder. in d. l.ſi librarius,
col.j. Abb. & alij, in d.c.ad audientiam, & ponit Bal. in l.uerbo-
rum.C.de fideiuſ. & Iaſ.in l.cū filiofa.nu.cij. & alijs ſeq. de leg.
j. & d.c.ad audientiam procedit in caſu ſpeciali, ut ꝯcludunt do
39 cto.cōiter ibi, Bar. & alij ſuperius citati.† Eo potiſſimum cū d.
teſtator circa finem dictæ ſuæ ultimæ uoluntatis fateatur ſe nō
eſſe doctum.ordinans ꝙ ſi bene omnia non ſcripſiſſet, ꝙ tamē
uolebat illam eſſe ſuam ultimam uoluntatem, & efficacē diſpo
ſitionem, uſus uerbis & clauſula, de qua per iureconſ. in l.codi
cillis.§.fi.de legat. ſecundo, ubi etiam habetur de illa clauſula,
omni meliori modo, &c.de qua etiam habetur in l. cum pater.
§.filius matrem, de legat. ſecundo, per Bald. in l.quoties.C.de
hæred.inſtitu.Barto. & alios in l. prima.§.ſi quis ita.ff.de uerb.
obligatio. & per Iaſ.in authen.nouiſſima, nu.xx.C.de inoff.te-
ſtam.

ſtam. Aduertendum poſtremo eſt, quoniam dicta clauſula teſta-
menti, & ultimę uoluntatis, in omnibus autem bonis, &c. non
poteſt referri ad caput teſtamenti præcedens illud ſcilicet, hoc
ſaluo, nec ad aliud antecedens hoc autem adduo. In quibus. d.
teſtator uoluit ab hæredibus ſuis & earum deſcendentibus bo-
na immobilia hæreditatis, nõ poſſe aliquo modo alienari, & q.
ſi ipſius filiæ, ſeu ipſarum mariti contradicerent dictę eius ulti-
mę uoluntati, & facerent quæſtionem illo caſu iure inſtitutio-
nis, illę & earum filij ultra earum dotes ſolum deberent habere
40 & conſequi libras quinque paruorum, & non ultra. † Nam tale
caput pęnale, habet in ſe orationem & diſpoſitionem perfectã
& abſolutam, & ideo caput ſequens, in omnibus autem bonis
&c. non põt ad illam referri, ſecundum Bar. in l. talis ſcriptura.
§. fi. de leg. j. & ibi Iaſ. nu. xxxvij. plures & bonas concor. addu-
cit, ut etiam facit Dec. in c. ij. requiris. col. ij. uerſicu. iij. quando
41 aliquis. de appella. † Abſurdiſsimum nanque eſſet hanc rela-
tionem facere ad caput pręcedens, propter quod caput iſtud nõ
eſt referendum, ut concludit idem Bart. in d. l. talis ſcriptura. &
Iaſ. ibi nu. xl. uerſi. v. notabiliter, & Alex. in l. ſi idem cum eod.
§. fi. ff. de iuriſdi. om. iud. & alia adducit Dec. in d. c. ij. requiris.
42 nu. vj. † Prout etiam ad caput præcedens iſtud non erit referen-
dum. Nam ceſſat omnis ratio, ut id admittatur, & diuerſa ratio
uiget ut talis relatio fiat, & ratio urget, ut facienda ſit ad inſtitu
tionem filiarum, & hæredum, ac filiorum illarum deficientium
poſt quartum gradum ut ſupra deduximus, & ad hoc nos urget
ratio, ut relationem facere debeamus, poſt quartum gradũ fini-
tum, & ita ad dictum caput facienda eſt, ſecundum Bart. in d. l.
talis ſcriptura. cum alijs plenè accumulatis per Dec. in d. c. ij. re-
quiris, nu. iiij. eo maxime cum mẽs, & intẽtio teſtatoris de qua,
ſuperius diximus, illa oſtendatur, ut bona, & hæreditas ſua de-
ueniret ad eius filias, & hæredes, & ſucceſſores ipſarum uſq; ad
quartum gradum, & eo finito perueniret ad dictos gubernato-
43 res. † Et quę intentio potiſsimum attendenda eſt in iſtis relatio
nibus faciendis, ſecundum do. Ant. & Imo. in clemen. j. in fine,
de ſupplen. neg. præla. & Alex. conſi. ccxiiij. Viſis. uol. ij. & con-
ſi. xlviij. col. iiij. uol. j. & Dec. d. c. ij. requiris, col. fin. uer. ix. q in-
tentio. † Nec iſtis gubernatoribus obſtare poterit aliqua pſcrip.
44 Nam agere non poterant ante finitum dictum quartum gradũ,
& ante conditionem impletam. l. fi. §. ſed quia. C. communia de
45 lega. l. cedere diem. ff. de uerb. ſig. † Et non ualenti agere nulla
currit præſcriptio dicto. §. ſed quia. ubi omnes no. maximè Pau.
de Ca. & traditur in l. j. & in auth. niſi triennale. C. de bon. ma-
46 ter. & in l. j. in fi. C. de anna. excep. cum ſi. † Ex quibus concludi
tur talem ultimam uoluntatem prædicti teſtatoris fuiſſe, & eſſe
ualidam, & firmam, & induxiſſe ualidum fideicommiſſum, in be-
neficium prædictorum hoſpitalium ipſorumque gubernatores
poſt finitum quartum gradum prædictorum hæredum, poſſe pe-
tere, & conſequi dictam hæreditatem, & bona a quibuſcunque
detinentibus in d. l. fi. §. ſed quia. & §. fina. & in auth. res quæ. eo.
tit. & in corpore unde ſumitur per locum a ſpeciali cum ſimil.

Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio ſimplex, non trahitur ad ius de futuro, nec illud tollit.*
2 *Renuncians hæreditatem uiuentis, poteſt eam conſequi non obſtan te renunciatione.*
3 *Pactum, & ſtipulatio, de nõ ſuccedendo, non ſubſiſtit, nec ualet de iure ciuili.*
4 *Ratio iſtius diſpoſitionis, remiſsiuè ponitur.*
5 *Renunciatio trahitur ad ius, quod competebat tunc temporis de præſenti, re, uel ſpe & nu. 86. & ſeq.*
6 *Ignorans non dicitur renunciare.*
7 *Renuncians hæreditati, uidetur renunciare illi ſibi competenti ex teſtamento, & non ſucceſsioni ab inteſt. & nu. 9.*
8 *Moriens ab inteſtato, tacitè dicitur uocare proximiores ſuos.*
10 *Renuncians hæreditati, poteſt adhuc illam conſequi, ſi ad eam uoca tus eſt per illum in cuius manibus renunciauit, & nu. xxxix.*
11 *Taciti, & expreſſi, par uidetur eſſe uirtus, ſed contra, numero. 37. & 38.*
12 *Filij ex pluribus capitibus poſſunt parentibus ſuccedere.*
13 *Filij ad bonorum poſſeſsionem petendam, ex omni capite habent annum extranei autem dies centum.*
14 *Renuncians ex uno capite poteſt admitti ex alio.*
15 *Filius ex quocunque capite ualt ſuccedere, ſemper excludit alios.*
16 *Stans per annos xxx. ad non petendum hæreditatem, poteſt tamen illam habere ex alio capite.*
17 *Quando in repudiatione hæreditatis, ſit mentio filij, & matris, uide tur renunciatum ſolum ex eo capite, quo poterat uenire, ut filius, & non ex alijs capitibus.*
18 *Repudians uno iure, poteſt ex alio uenire.*
19 *Aequalitas inter filios, ſeruanda eſt.*
20 *Renuncianti non eſt alterius dandus regreſſus, ad ius cui renunciauit.*
21 *Renuncians non ſuccedere, cum pacto, ſeu ſtipulatione, ualidam red dit renunciationem.*
22 *Pactum prædictum uallatum iuramento, eſt ualidiſsimum.*
23 *Et ualebit uallatum iuramento, etiã de iure ciuili, & nu. 24. & 49.*
25 *Promittens nullum habere regreſſum ad bona parentum, perinde habetur, ac ſi illorum hæreditatibus renunciaſſet.*
26 *Idem enim iſta important.*
27 *Iuramẽtum ualidat dictũ pactum, quod non eſt contra bonos mores.*
28 *Qua ratione de iure ciuili, tale pactum non ſubſiſtebat.*
29 *Et de iure ciuili, etiam redditur ualidum per iuramentum.*
30 *Pactum prædictum, uallatum iuramento, ſeruandum eſt in quocun que foro.*
31 *Iuramenti tranſgreſſio, peccatum inducit, & animæ læſionem.*
32 *Ita renuncians, etiam ab inteſtato, non poterit ſuccedere illi cui re nunciauit, & nu. 33. 34. & 89.*
34 *Lex interpretans aliquam legem, intelligenda eſt ſecundum naturã legis interpretatæ.*
35 *Parentes ab inteſtato decedentes, nõ dicuntur tacitè uocare filios, quos fecerunt renunciare hæreditati.*
36 *Non mutans ſuam uoluntatem, uidetur in illa perſiſtere.*
40 *Expreſsionis non habet omiſſum, ſi omittens illud expreſsiſſet, ſi de ea cogitaſſet, uel fuiſſet interrogatus.*
41 *Renunciatio limitatè facta, limitatum producit effectum.*
42 *Iuramentum præſtitum intelligitur, rebus ſic ſtantibus.*
43 *Mater non præſumitur odio uelle proſequi filium.*
Fallit niſi aliud appareat, & quando magis fauet uni filio, quàm al teri, & quando fecit unum renunciare hæreditati, & non alios.
44 *Satis eſt parentibus relinquere filio legitimam, nam de reliquo poſ ſunt eorum arbitrio diſponere.*
45 *Filius renuncians, excluditur ab hæreditate eius, cui renunciauit, ad quam admittuntur alij non renunciantes, ex coniectura tu men te parentum, ita recipientium renunciationem.*
Conſideranda eſt cauſa, propter quam a parentibus recepta eſt re nunciatio ab uno filio, & non ab alijs.
46 *Coniectura una excludit aliam.*
47 *Et illa præfertur alijs, minus potentibus, quæ potentior eſt.*
48 *Portio filij renunciantis, accreſcit alijs filijs non renunciantibus, quorum fauore, & beneficio renũciatio dicitur facta, cum illi ſint hæredes recipientis renunciationem. & nu. 53. & 61.*
49 *Hæredum appellatione, etiam fœminæ continentur.*
50 *Veniunt etiam, & liberi, quorum appellatione, ueniunt deſcenden tes utriuſque ſexus, & nu. 56.*
51 *Renuncians excluditur, etiam per fœminam non renunciantem.*
52 *Geminatio actus, ſatis operatur.*
54 *Parentes poſſunt ſtipulari pro hæredibus.*
55 *Renuncians non ſuccedit, exiſtente aliquo deſcendente ex illo, cui renunciauit.*
56 *Voluntas nedum uerbis, uerum re ipſa, & facto declaratur.*
57 *Velle quis dicitur, quando id expreſsit.*
58 *Exceptio firmat regulam in non exceptuatis.*
59 *Verba non cenſentur fruſtratoriè eſſe appoſita.*
60 *Soror renuncians, excluditur a ſucceſsione fratris, per aliam ſoro rem non renunciantem.*
62 *Vera renunciatio hæreditatis, ſatis operatur.*
63 *Renunciatio hæreditatis, collata cenſetur in tempus, quo defertur hæreditas.*
64 *Paria ſunt quem non extare, uel extare, & non poſſe ſuccedere.*
65 *Renunciatio habens relationem ad hæreditatem, & ad ius futurũ, ualida eſt.*
66 *Renunciatio facta ob cauſam adimpletam, ualida eſt, nec retractari poteſt.*
67 *Renunciatio in dubio præſumitur facta ſimpliciter, & purè.*
68 *Clauſula, quocunque titulo, ratione, ſiue cauſa, cõplectitur futura.*
69 *Renunciatio habens relationem ad futurum ius, illud cõplectitur.*
70 *Qui contentus rebus ſibi datis, renunciat hæreditati, iudicandus eſt in totum ſucceſsiſſe.*
71 *Illatio non eſt facienda ex diuerſis.*

72 Verba generalia non debent reſtringi, quando reſtrictio repagnat uerbis.
73 Reſtrictio ceſſat quando ex ea reſultaret aliquod exorbitans.
74 Parentes inter filios, poſſunt facere partes inequales.
75 Maximè ex cauſa parentes mouente.
76 Obſeruatio iuramenti, concernit bonum animæ, & fauorabilis iudicatur.
77 Renunciatio ſimplex, facta præſente parte, ualida eſt.
78 Idem quando geminatis uerbis oſtenditur facta.
79 Pactum de non ſuccedendo alieni uiuenti uallatum iuramento, ualidum eſt.
80 Filius in bonis parentum, habet ſpem probabilem ſuccedendi.
81 Conſenſus eius, cuius bonis renunciatur, ſatis operatur.
82 Renunciatio uallata ſtipulatione, & pœna, alicuius hæreditatis, ualida eſt.
83 Hæreditas conſideratur poſt mortem illius, de cuius bonis agitur.
84 Hæreditas adita, unitur patrimonio adeũtis, ita ut illud dicatur unum cum patrimonium.
85 Renuncians hæreditati, & bonis, renunciare dicitur omni iuri, quo poterat illam conſequi, & nu. ſeq.
87 Renunciationis uerba, futurum concernentia, comprehendunt ius poſtmodum quæſitum.
88 Ignorantia legum, & iuris, non eſt admittenda.
90 Renunciatio ſimpliciter facta alicuius hæreditatis, comprehendit omnia capita, quibus renuncians poterat illam conſequi.
91 Idem quando renunciatio fit indeterminatè, & in rem, & non limitatè, & nu. ſeq.
93 Donatio excedens ſummam quingentorum aureorum inſinuanda eſt, & nu. 124.
94 Nec iuramentum ſupplet inſinuationem, ſed contra nume. 95. 97. & 162.
96 Donatio facta propter cauſam non indiget inſinuatione.
98 Renunciatio hæreditatis non redditur inualida, eſto quòd renũciãs poſtmodum filios ſuſcipiat.
99 Ceſſat iſto caſu, diſpoſitio. l. ſi unquam. C. de reuo. dona.
100 Ceſſat etiam quando donatio eſſet facta propter cauſam.
101 Renuncians debet habere legitimam, ut renunciatio reddatur ualida, & nu. ſeq.
102 Filius habens legitimam, poteſt pacto renunciare hæreditati.
Parentes poſſunt in uita dare legitimam filio, et ab illo recipere ualidam renunciationem.
103 Legitima, & eius ſupplemẽto, poteſt expreſſe renunciari, pacto ſeu ſtipulatione.
104 Maximè, appoſito iuramento, & conſiderato iure canonico.
105 Ita iurans non poteſt conſequi abſolutionem a iuramento.
106 Contrauemens iuramento non poteſt alterius ab illo petere abſolutionem.
107 Et tanquam periurus uenit excludendus.
109 Abſolutio a iuramento petenda eſt, antequam iuramento contraueniatur.
110 Pactum appoſitum alicui contractui de non faciendo cõcordiam, an ſit obſeruandum uel ne, & ſeq.
Non poteſt quis ſe aſtringere pacto, ne poſſit mutare uoluntatem.
Mutatio uoluntatis debet eſſe libera nõ obſtan. aliquo pacto & ſeq.
111 Poteſt mutare teſtamentum, etiam ſi in eo ſit appoſita clauſula de non mutando, cum iuramento.
112 Donatio ſeu pactum, conceptum in pœnam mutationis uoluntatis non ualet.
113 Teſtamentum poteſt mutari, quamuis teſtator dixerit illud ualere in uim contractus inter uiuos ſeu in uim donationis, caſu quo illud reuocaret, quod declaratur. nu. 140. & ſeq.
114 Actus contrarius proteſtationi, oſtendit mutatam uoluntatem proteſtantis, & nu. 142.
115 Proteſtatio non eſt nociua ignoranti, & contrahenti contra illius tenorem, & nu. 142.
116 Quando in proteſtatione, non requiratur alicuius præſentia.
117 Donãs rem alicui, cum pacto ne alienet, ualebit alienatio per quam in aliam transfertur dominium.
Quod tamen declaratur plenè. nu. 137. & 144.
118 Procurator conſtitutus cum pacto de non reuocando poterit tamẽ reuocari.
119 Etiam ſi appoſitum eſſet iuramentum, licet reuocans efficiatur periurus, declaratur, nu. 145.
Pactum de non faciendo concordiam cum aliquo uidetur illicitum.
Pax, & concordia amplectenda eſt.
Conuentiones contra bonos mores factæ inualidæ ſunt.
110 Donatio facta abſenti, & recepta per notarium, poteſt reuocari ſi non fuit prius ratificata per donatarium, & ante reuocationem.
121 Secundus actus ualidatus traditione rei, ſeu quaſi iurium præfertur donationi ſimplici primo loco factæ.
112 Filij hæredes matris obligatæ alteri, non poſſunt uenire contra geſta, & facta per matrem.
113 Obſtat enim hæredibus exceptio illa, quem de euictione tenet actio &c.
115 Donatio facta per matrem filio, ualida eſt, & nu. 126.
117 Maximè quando eſt uallata iuramento.
Iuramentum confirmat contractum alias de ſe inualidum.
128 Donatio facta per patrem filio in poteſtate exiſtenti, ualidatur iuramento.
Donatio iuramento uallata non poteſt reuocari.
129 Donatio ab initio uoluntaria eſt, facta tamen neceſſario obſeruanda uenit.
130 Donatio conditionalis, purificata conditione debet effectũ ſortiri.
Votum parentum eſt quærere filijs.
131 Implementum conditionis, operatur ceſſionem, & euentum diei.
132 Conditionis implementum, facit contractum retro trahi ab initio.
133 Donatio conditionalis, ſecuto adimplemento habetur perinde ac ſi ab initio fuiſſet purè facta.
134 Clauſula, ex nunc prout ex tunc, quid ſignificet, & operetur.
135 Notarius poteſt pro abſentibus recipere, & ſtipulari, & n. 148. & ſequent.
136 Et quæritur utilis abſentibus abſque aliqua ceſſione notarij, & ratificatione abſentium, & nu. 148. & ſeq.
137 Donans rem alicui, cum pacto ne alienet, & ſi alienaret, & ad actum alienationis ueniret per diem ante, dominium reuertatur ad donantem non poterit in alium per donatarium dominium transferri, quando appoſita eſt clauſula conſtituti, & num. 143. 117. & 144.
138 Teſtandi libera facultas, non debet modo aliquo impediri.
139 Nec iuramentum in contrarium præſitum poteſt illam impedire.
141 Fallit quando non in totum tollitur teſtandi facultas.
145 Pactum de nõ reuocando procuratorem aliquo caſu eſt ualidum.
Mandatum non põt reuocari quando factũ fuit apud acta, niſi &c.
146 Lites, & iudicia permiſſa ſunt, & non reprobata, & nu. 147.
149 Donatio facta abſenti in iudicio, & acceptata per iudicem, erit ualida licet donatarius non ratificauerit illam.
150 Calor iudicij, & iudicis præſentia, facit dictam donationem irreuocabilem.
151 Calor iudicij plures producit effectus.
152 Frater poteſt ratificare donationem pro ſe ipſo, & eius fratribus pupillis.
153 Accreſcendi ius quandoque locum habebit in donatione, & in contractibus.
154 Donatio primo loco facta ſine traditione præualet cõtractui ſecundo loco facto cum traditione, quando in prima donatione fuere appoſita illa uerba, quòd per diem ante &c. cum clauſula cõſtituti.
155 Limitationes, & declarationes ad. l. quotiens. C. de rei uend.
156 Idem quando pro prima donatione fuiſſent hipothecata bona, & ſignanter res illa ſuper qua celebratus fuit ſecundus contractus cum traditione.
157 Hipotheca prior, præferenda eſt alijs poſterioribus.
158 Idem quando ſecundus contractus, ſcienter factus eſt in fraudem primæ donationis.
159 Minores adeuntes hæreditatem poſſunt tanquam læſi. per reſtitutionem in integrum ſe ab illa abſtinere.
160 Adiens hæreditatem cum beneficio inuentarij, non tenetur ultra uires hæreditarias.
161 Inuentarium conſeruat iura adeuntis hæreditatem cum dicto beneficio, nec confundit actiones.
163 Crimen læſæ maieſtatis, afficit etiam filios committentis illud.
164 Diſpoſitio. l. quiſquis. C. ad leg. iul. maieſta. an habeat locum in donatione facta per matrem filijs. & alijs ſeq.
165 Reſtitutio facta per principẽ dãnatorũ, nõ tollit ius quæſitũ tertio.
166 Reſtitutio non trahitur retro per extremum ad quod inhabile.
167 Princeps ĩ dubio cõcedẽdo reſtõnẽ, nõ u. uelle præiudicare tertio.
168 Infamia alicuius cõdemnati poteſt per principẽ aboleri. et n. 169.
170 Et maximè quando princeps, illi reſtitutionem conceſſit.
171 Diſpoſitio dicta. l. quiſquis quo caſu procedat reſpectu bonorũ maternorum.
172 Actus ultimæ uoluntatis contrariatur actui inter uiuos.

173 Nihil

173 Nihil enim inter ſe habent commune.
174 Illatio non fit ex diuerſis.
175 Extenſio in correctorijs ceſſat, ex identitate ſeu maioritate rõis.
176 L.quiſquis praallegata correctoria eſt, quo ad bona materna, & num. ſeq.
178 Extenſio in correctorijs recipitur ex identitate rationis, quando ratio eſt ſcripta in lege corrigente.
179 Fallit quando ratio deſcripta non eſſet finalis, ſed impulſiua. Impulſiua ratio ex quibus colligatur.
180 Quod non eſt expreſſum ſed omiſſum, interpretatur id fuiſſe ex mente omittentis.
181 Ceſſabit extenſio quando in lege adſunt aliæ rationes finales.
182 Extenſio ceſſat in correctorijs ex ratione expreſſa, quando adſunt plura odia. & nu. 184.
183 Pœna debet tenere ſuos auctores, & non alios.
185 Plura odia magis obſtant & conſiderantur, quàm unum.
186 Odiorum multiplicatio, inducit maius periculum.
187 Duo uincula magis ſtringunt quàm unum.
188 Geminatio actus, magis operatur quàm ſimplex.
189 Extenſio ceſſat etiam ex ratione expreſſa, quando ſumus in correctorijs, & pœnalibus.
190 Ceſſat etiam quando caſus ad quem fieret extenſio, non comprehenderetur, ſublata ſignificatione uerbi expreſſi in ratione, & numer. ſeq.
192 Quod nõ quæritur filijs damnati patris crimine læſæ maieſtatis ex expreſſa uoluntate matris inter uiuos ſeu in ultima uoluntate, illud ipſo iure quæritur fiſco, & nu. ſeq.
194 Princeps reſtituendo aliquem, uidetur illi conceſſiſſe omnia bona, & iura quæ erant apud fiſcum, & illi competebant & nu. 196.
195 Conſenſus Principis, reputatur conſenſus fiſci.
196 Verbum, reſtitutio, quid comprehendat.
In reſtitutione facta per principem non ueniunt bona, in alium alienata.
197 Reſtitutio facta per Principem trahitur retro, quando, non tollit ius quæſitum alteri.

CONSILIVM LXIX.

DOMINVS Ambroſius leui. ex domina Ioanna eius legitima uxore, tres ſuſcepit & habuit filios, dominum uidelicet Gaſparem. d. Hieronymam. & Ioannam Qui. d. Ambroſius uiuens, nuptui tradidit dominam Hieronymam, congrua intercedente dote. Quæ nunquam renunciauit bonis & hæreditati paternis, ſeu maternis, & pro firmo iſtud habetur, & quamuis eius ſpõſus promiſiſſet facere eam renunciare dictis bonis & hæreditatibus, uere tñ ipſa. d. Hieronyma nunquam renunciauit. & iſtud ſolum in pręſenti erit ꝯſiderabile. Nec diſcutiendũ erit, an hæredes mariti, & qui in bonis illius ſucceſſere, in aliquo teneantur ex promiſſione prędicta facta per dictum ſponſum, ſucceſſiuè. d. Ambroſius conceſſit naturæ cõdito prius ualido & firmo teſtamẽto in quo uniuerſalem ſuam hæredem inſtituit dominam Ioannam eius uxorem. Filium uero & filias hæredes particulares, in portionibus aſcendentibus eorum legitimam, & ultra. Quo. d. Ambroſio defuncto, eiuſque hæreditate adita per dictam eius uniuerſalem hæredem, ipſa do. Ioanna hæres, nuptui tradidit prædictam Ioannam eius filiam, congrua ſatis dote illi conſtituta, & apprehendente portionem ſibi relictam, a patre & longe plus, ſucceſſiue. d. Gaſpar uxorem cepit, & contẽplatione matrimonij, per ipſum. d. Gaſparem contracti. dicta. d. Ioanna eius mater, eidem d. Gaſpari, donationem fecit propter nuptias, pluribus in bonis & redditibus conſiſtentem, & aſcendentem ad ſummam unciarum centũ annui redditus, nec non & comprehẽdentem omnia eidem. d. Gaſpari relicta per. d. Ambroſium eius patrem, nec nõ & legitimã ſibi applicandã in bonis & hæreditate materna, qui d. Gaſpar contentus dicta donatione unciarum centum, pro iuribus ſibi competentibus, ſuper bonis & hæreditatibus paternis & maternis, necnon & ſuper legitima, & eius ſupplemento quocunque iure tit. ſiue ratione, in pleniſſima & ampla forma renunciauit dictis bonis, & omnibus iuribus ſibi competentibus & competituris, quomodolibet prædictæ. d. Ioannæ eius matri, prædicta ſtipulanti pro ſe, & ſuis hæredibus & alias ut diffuſius habetur in publico inſtrumento inde confecto, continente plures, & ualidas clauſulas. Quibus ita ſe habentibus ipſa. d. Ioanna mater ab inteſtato, & nullo ſibi condito teſtamẽto deceſſit, ea denique mortua, dubium exoritur. An ipſe. d. Gaſpar. qui ita renunciauit ab inteſtato ſuccedere poſſit dictę eius matri, una cum dictis eius ſororibus, uel ipſe a dicta ſucceſſione ſit exclu-
1 dendus per ipſas. d. Ioannam & Hieronymam ſorores. † Et uidetur prima facie, dicendum ipſum poſſe ſuccedere, non obſtante renunciatione, ex quo illa tendebat, ad ius de futuro, quod eo tempore minime competebat. d. Gaſpari, & ſimpliciter facta nihil potuit operari in eius præiudicium. l. ſi ita ſcriptum. §. ſi ſub conditione. de lega. ſecundo. l. qui ſuperſtitis. ff. de acqui. hære. & plene tradunt omnes citantes concor. in l. prima. C. de pact. & in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de uerborum obligation.
2 † Prout etiam quoniam tempore renunciationis, mater ipſa uiuebat, licet pater Ambroſius tunc deceſſiſſet, & renunciatio facta de bonis & hæreditate uiuentis, non inducit prohibitionem ut repudians poſt illius mortem, non ualeat & poſſit eius hæreditatem adire, ut eſt text. apertus in dicta. l. qui ſuperſtitis. ubi omnes ſcriben. concor. adducunt, ut etiam faciunt per illũ text. in l. fina. C. de pact. & ad plenum tradunt omnes in l. ſtipulatio
3 hoc modo concepta. ff. de uerb. obligatio. cum ſimi. † Et quamuis dicta repudiatio, & renunciatio facta per. d. Gaſparem, eſſet uallata pacto ſeu ſtipulatione. tamen pactum & ſtipulatio de non ſuccedendo non uidetur ſubſtulere. l. pactum dotali. C. de colla. l. pactum quod dotali. C. de pact. & per ſcriben. in l. fina. eod. titu. & in l. ſi quando. §. illud. C. de inofficio. teſtamen. diffu
4 ſe per omnes in dicta. l. ſtipulatio hoc modo concepta. † Et qua ratione iure ciuili fuerit reprobatum tale pactum, & ſtipulatio ponunt docto. in d. l. pactum dotali. in dicta. l. qui ſuperſtitis. & in dicta. l. fina. & in dicta. l. ſtipulatio hoc modo concepta. & ĩt
5 in c. quamuis. de pact. lib. vj. † Eo etiam. Nam ipſe Gaſpar ſolum uidetur renunciaſſe iuribus, quæ habebat tunc tempore renunciationis, re uel ſpe, & non alijs iuribus, quę illi reſpectibus illi tunc non competebat, cum mater ipſa uiueret, ſecundum Bart. Alexan. & Mod. in l. quod ſeruus. ff. de condi. ob cau. & eundẽ
6 & alios in d. §. duo fratres. q. vj. † Potiſsimum ſi ipſe Gaſpar ignorabat habere tale ius, cui ignorans non uidetur renunciaſſe. l.
7 mater decedens ff. de inoff. teſta. l. clodius. ff. de acq. hær. † Et ſi alicui iuri ſeu ſucceſſioni uiſus eſſet renunciare, intelligendus erit, renunciaſſe illi quę ſibi competere poſſet ex cauſa teſtati, ut ꝙ & aduerſus teſtamentum, non poſſet uenire ſtante renunciatione. Non autem uidetur renunciaſſe maternę ſucceſſioni, quę ab inteſt. ſibi cõpeteret, prout eſt præſens, ut firmauit Zenzel. in d. c. quamuis tretus auctoritate domi. de Ro. in antiq. per
8 eum, & alios ibidem citatos. † Videtur enim ab inte. tacitè uocatus ab ipſa matre, una cum ſororib. arg. l. conficiuntur. ff. de iure codicil. & Zenzel. ſequi uidetur Bald. conſi. mih. cccc xxxvij. quædam puella. colum. iij. uer. ſed quid eſt. uul. j. & Imo. conſi. j. uer. v. pro hac parte, & col. v. uerſi. item non ob. & Lud. Bolog.
9 conſi. xxxv. ut in pręſenti. col. pen. uerſi. uel & ſecundo. † Et facit quod dicit Ange. in l. ſuum. C. de iu. delib. uolens, ꝙ inſtitutus ſimpliciter, repudians hæreditatem, intelligitur repudiaſſe
10 illam ex capite teſtati, poterit tamen ad eã uenire ab inteſt. † Et certum eſt repudiantem, & renunciantem hęreditatẽ, poſſe ad illam uenire ſi uocatus eſt ad illam in teſtõ eius, cui renũciauit, ut concludit Are. in d. l. qui ſuperſtitis. col. mihi. iij. uerſic. circa
* ſecũdam & * cõmuniter doc. in d. c. quamuis, & in d. l. ſtip. hoc
11 modo cõcepta, & in l. pactũ dotali. C. de colla. † Et par ac ęqua
12 lis vr̃ eſſe uirtus taciti, & expreſſi. l. cum quid. ff. ſi cer. pe. † Pręterea filij ad ſuccedendum parentib. & aſcendẽtib. plura habẽt capita. l. iiij. §. j. ff. quis ordo in bon. poſſ. ſer. l. j. §. ſed uidendum. ff. de ſuc. edic. & per doc. in l. j. C. qui admi. & in l. unica. C. quan
13 do non pet. par. & in l. qui ſe patris. C. unde lib. † Et filij ipſi ad agnoſcendam bon. poſſ. annum habent, extranei uero dica centum. l. ij. l. iiij. C. qui admit. & per doct. ibidem citantes concor. ſuntque propterea filij magis priuilegiati quàm extranei.
14 Ex quibus uidetur dicendum ꝙ quamuis iſte. d. Gaſpar renunciauerit ex uno capite, puta tanꝗ filius, uenire poterit ex alio tã quam cognatus. d. l. j. §. uidendu. iuncto. §. fi. & d. l. iiij. & ex omni capite habebit annũ, ad agnoſc. bon. poſ. tanꝗ filius ſiue ſucce
15 dat ex primo capite, ſiue ex alio. † Et ulterius quocunq; ex capite filius ſuccedat ſuper excludit alios agnatos, & cognatos, cũ ipſi uenientes quocunq; ex capite tractẽtur ut filij, ut plenè attingunt doc. in d. l. j. C. qui admit. & in l. ſi emancipati. C. de colla.
16 ubi poſt alios Iaſ. col. vj. illud proſequitur. † Et Bal. in l. licet in iiij. q. C. de iu. delib. dicit ꝙ ſi filius ſtaret per annos. xxx. & non adiret hæreditatem, de iure ciuili excluſus eſſet, ut ibi a primo capite tantum ex ſecundo uero, & tertio capite, ſucceſſiue ha

beret alios annos.xxx.ad ſimilitudinē iuris prętorij,citat Bart.
17 its ɔſuluiſſe,& cōiter ſequuntur ibi doc. excepto Sal. † Et quia
in d.renuociatione facta per d.Gaſp. de bonis materois, uerba
oſtendunt factam apparere, ab eo tanquam filio,cum in ea fiat
mētio filij,& matris,& nihil dicatur de agnatis uel cognatis po
terit igitur ipſe. d. Gaſpar uenire ex alio capite una cū ſororib.
& ſemper eſſet pręferendus ſequentib.in gradu iurib.& deciſio.
quibus.ī.& facit.l.in plurium.ff.de acq.hęr.& quod uult Ang.
18 in l.ſuum.C.de iu.delib.† Necnon & quod uult Bart. poſt gl.io
in l.nec is.§.fi.ff.de aeq hær. dicens inſtitutū repudiantem uno
iure,poſſe uenire alio reprobando gl io l. ſuum citatam per eū,
& Bar.communiter ſequuntur doct.& in d §.fi. & in d.l.ſuum.
19 † Et in fauorē.d.Gaſparis,poſſent ēt alia adduci quibus ex.ĩ.di
cendis,dabitur aperta reſolutio,& ne bis illa replicētur ɔſulto,
hic omittuntur. Maximè illud concernens æqualitatem ſeruari
debere inter filios l.cum pr̄.§.euictis.de lega.ij.l.ſi ita legatum.
ubi Soc.alia adducit.ff.de condi.& dem.cum fi.¶ Iſtis tñ mini-
mè obſt. ɔſiderata facti ſerie ɔ̃ria ſnīa uerior uidetur, ut dictus
Gaſpar nullo mō ab inteſtato ſuccedere ualeat dictæ eius matri
una cum eius ſororib.a quibus excluſus reperitur a ſucceſsione
20 prædicta. † Cum.n.illi renunciauerit, ipſi renuncianti non eſt
dandus ulterius regreſſus, cum ius ſuum quod habebat, remiſe
rit.l.quęritur.§.ſi uenditor.ff.de ędil.edi. l.ſi quis in ɔſcribēdo.
C.de epi.& cle.& C.de pa.ubi ſcrib.omnes alia adducunt.† Et
21 quia ipſe pactus eſt nō ſuccedęre,ualebit, profecto pactum ſeu
ſtipulatio, ualidans illam renunciationem, & eam reddens fir-
mam,eſto ꝙ renderet ad ius de futuro,ut per illum tex. firmant
omnes,poſt gloſſ.in dicta.l.prima.& In l.cum proponas. C. de
pact. & in l. de fidcicommiſſo. C. de traoſactiou. diffuſè per
Barto. & alios, in dicta. l. qui Romæ. §. duo fratres, & Deci.
conſi.xxxj.& pro tenui.col.j.& in fi in prin. & nu.v. † Et maxi
22 mè cum tale pactum, & ſtipulatio appareat uallata iurameoto
quod prorſus iurantem & renunciantē a ſucceſsione excludit.
c.quamuis.de pact.li.vj firmat Bal. io l.pactum dotali.q.ix.C.
de colla.& poſt ipſum alij ſcrib.in c.moribus.ſi de feu.fue.con-
trouer.int. domi.& agn.ut ēt facit Cum. in l. ſi quis hęres.ff.de
acq.hęr.Alex.& Mod.in l.ſed & ſi quis.§.quęſitū.col.j.ff.ſi quia
cau.ſequuntur omnes.in d.l.ſtipulatio hoc mō ɔcepta, & Mod.
23 in d.l.j.nu.xiij.& xv.C.de pact.cum ſim.† Et licet de iure ciuili
pactum & ſtipulatio de non ſuccedendo patri per eum recepta,
a filia dotata, & ſimiliter a filio, cui facta fuit donatio propter
nuptias,non ſubſiſteret,ut ſupra deduximus,per d.l.pactū dota
li,& l.pactū quod dotali.C.de pac.& de colla.† Tñ,qñ tale pa-
24 ctum & ſtipulatio uallata fuit iurō,erit firmiſsima,& ualida,ita
ut filius ita renuncians, nullū ulterius habere poſsit regreſſum
ad bona patris,ſeu matris in cuius commodum renūciauit. d.c.
quamuis ubi oēs paſsim iſtud firmant, adducētes alias deciſio.
& tenet Bart.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta,col.ij.n.iiij.
adducens.c.licet,de iu.int.li.vj.& ſcrib.oēs ſequuntur io d.l.ſti
pulatio,citantes.c.cum contingat,de iu.iur.& ſcrib. oēs paſsim,
& cōiter idē uolunt in d.l.pactum,de colla.& io d. l.pactū qđ,
& in l.fin.C.de pact.& Mod.nu.iij.io l.ſi qñ.§.illud.C.de inoff.
teſta.& doc.cōiter ibi reprobantes gl.tenentē ɔ̃rium io d.l.qui
ſuperſtitis.ff.de acq.hær.maximè Are.col.j.uerſi.dic ꝙ iſtud eſt
uerū,& Bal.conſi.cccexlj.uiſis ſtatutis,col.ij.uerſi.ſequitur ſ͠m,
25 uol.j.† Et aduertendū eſt.d.l.pactū dotali,& d.c.quamuis,pro-
prie loqui, qñ filius pactus eſt nullum uelle habere regreſſum,
ad bona paterna,ſeu materna,& in d.l.qui ſuperſtitis,hr̄ de re-
26 nunciante bonis. † Ex quibus differre minime ur̄ an filius iſtis
uerbis pactus ſit, an uero renunciauerit expreſsè hr̄ditati, cum
iſta idē importent,& eundē inducant effectum,ad no.in l.nam
quod.§.fi.& l.cogi.ff.ad Treb.cum ɔcor. & ſequuntur Mod.in
27 d.l.pactum dotali,nu.ij.uerſi.& per illum tex. & nu.v.† Validat̄
igitur Iure canonico tale pactū, interueniente iurō, ſ͠m omnes
ſupra citatos indifferenter. Iure etenim ciuili, tale pactum non
fuit reprobatum ea rōne quia eſſet ɔ̃ bonos mores,qua conſide
rata non potuiſſet firmari iurō,ut ſenſit gl.in d.l.qui ſuperſtitis,
28 & io d.l.pactum.† Alijs nanq; rōnibus dicto iure ciuili tale pa
ctum ſimpliciter factum non ſubſiſtebat,de quibus per Bart.&
alios in d.l.ſtipulatio,col.ij.& per ſcribē.maxime Mod.Ferrar.
in d.l.pactum,col.j.& ij.& omnes in d.l.qui ſuperſtitis, & in d.
c.quamuis,& in d.l.pactum,& in l.fi.C.de pact.Quæ rōnes be-
ne conſideratę non obſtant,quin tale pactum iuramento poſsit
29 firmari. † Et Hyer.Butige.in d.l.ſtipulatio hoc modo ɔcepta,
nu.xxiiij.& ſeq.l.& ratione firmat,& ɔcludit, tale pactū uallatū
iuramento,ſubſiſtere,& ualere ēt de iure ciuili,& hoc idē plenè
proſequuntur Moder.Hiſpa.in tracta.de ulti. fi.Iur. ciui.& ca-
no. in xv. & xx. illatio. quorum opinio ſatis pōt comprobari ex
deductis ſuperius,& ex inferius deducendis, in reſponſionibus
30 dandis ɔ̃rijs,& obiectionibus factis.† Nec eſt opus inſiſtere cir
ca id,cum habeamus tex.apertiſsimum in d.c.quamuis,loquen
tem generaliter,in quocunq; filio iurante,& quod effectū ſuum
producit io quocunque foro,& canonico,& ciuili,cum tractē
31 de obſeruantia iuramenti.† Cuius tranſgreſsio induceret pecca
tum,& animę periculum,ad nota.in c.nouit,de iudic. & io cap.
poſſeſſor,de reg.iu.li.vj.& in cle.diſpendioſam,de iudic.in c.fi.
de pręſcrip.& c.j de ope.no.nun.per Bar.& alios, in auth.ſacra
menta puberum.C.ſi aduerſ.uend.& in caſu præſenti,eſt glo.in
uer.ſeruari,in d.c.quamuis, quam ſequuntur ibi doct.maximè
Georg.Nat col.iiij.in vij.limita.& inſuper d.gl.ſequuntur etiā
omnes in d.l.ſtipulatio,& in d.l.qui ſuperſtitis, & in d. l.pactū.
32 C.de colla.& de pact. † Et diſpoſitio d.c.quamuis,procedit,ut
ita renuncians non poſsit ſuccedere,etiam ab inteſtato illi, cu-
ius bonis renunciauit reprobata opin.Zenzeli.& aliorū ſequac.
ſuperius in contrarium relatorum, & uolentium renunciantem
33 poſſe ſuccedere ab inteſtato. † Iſtorum nanq; opin. de directo
eſt contra.d.c.quamuis. Tum conſiderata ſui generalitate.l.j.§.
& generaliter.ff. de lega.pręſtan.l. de precio. ff de publicia.l.in
34 fraudem.§.fi.ff de reſta.mil.† Tum etiam quoniam.d.c.quāuis,
interpretatur,& declarat.d.l.pactū.C.de colla.expreſſe loquen
tem in ſucceſsione inteſtati,conſequenter intelligi debet, ſecun
dum naturam,& qualitatem.d.l.interpretatę.l.nihil,& ibi Bar.
not.ff.de coniungen.cum eman.liber.eius, & firmat Bal.in l.cū
Archymedoram.C.ut in poſſ.leg.& in d. l. pactum. C.de pact.
q.iij.Sal.ibi,& alij Mod.in l.fi.nu.xxviij.eo. ti.ſequuntur etiam
Rom.Imo.& Are.in d.l.qui ſuperſtitis,col.iij.uerſi.ſed dubita-
tur,& idem Aret.conſi.xvij.conſideratis,col.viij.uerſi.item nec
prohibetur,uolens renunciantem excludi ab inteſtato, quando
ſuperſunt deſcendentes ex illa,in cuius beneficium renunciauit
ſ͠m Ange.conſi. lij. Ziliolus,in fin.ſequitur etiam Gemi.in d.c.
quamuis,col.fi.Phil.Fran.ibidem,& diffuſius Georg.Natta.col.
iiij.uerſi.limita hanc,& col.x.in ix.limita.Bart.in d.l.ſtipulatio,
col.lj.Alex.ibi alleg.concor.nu.viij & Io. Crot.nu.xxvj uerſic.
tertio extenditur,aſſerens hanc opi. eſſe cōmunem, ut prius di-
xit Alex.conſi.xxix.præclarè,col.ij.nu.iiij.& ſeq. uol.iij.& con-
ſi.cxlix.uiſo themate,col.ij.n.iiij.uol.vij.& eſt deciſ.conſi.Nea-
po.cccl.fuit dubitatum in ij.dub.ſequuntur etiam omnes com-
muniter in d.l.pactum.C.de colla.& Signoro.de Amode.conſi.
xxix.factum ſic ſe habet,col.ij.in ij.dub.do.de Ro.in antiq.de-
ciſ.850.utrum filia,alias io tit.de pact.deciſi.iiij.& Bernardi.de
Bilgne.eo.tit.deciſi.iij.dum recitant hanc opi.pro ultima.tran-
ſeuntes cum ea,& concludentes conſiderandam eſſe generalem
35 renunciationem,prout fuit præſens.† Et iſtis in locis docto. re-
ſpondent obiectioni factæ de dicta. l.conficiuntur dicentes pa-
trem,ſeu matrem ab inteſtato morientem, non uideri tacitè uo
care filium ad ſuam hæreditatem quem prius fecit illi expreſſe
renunciare, & præſumitur matrem perſeueraſſe in illa ſua ulti-
ma uoluntate,quæ erat tempore renunciationis, ut filius re nun
cians excludatur,& admittantur ſorores,quæ non renunciarūt
ab inteſtato ſuccedentes matri,argumento.ca. maiores,de ba-
36 ptiſ.& l.tertię.ff.de probationibus,cum concor.† Et quoniam
ſi mater uolebat dictam ſuam uoluntatem mutare, iam id feciſ-
ſet,cum per plures annos, poſt renunciationem ſuperuixerit,ar
gumento nota.in l.iij.C.de inoff.teſta.& in l. tractabatur.ff.de
teſta.milita.& proſequitur Aret.in d.l.qui ſuperſtitis, col.iij.&
37 iiij.uerſicu.circa ſecundam.† Nec iſto caſu erit par uirtus taciti
& expreſsi dicta.l.cum quid,& l.item quia.ff.de pactis, quoniā
hic ceſſat, & tacitum, & expreſſum,de expreſſo aperte conſtat,
de tacito,idem cum perſeuerauerit mater in dicta prima uolun
38 tate, ut diximus. † Et quia non ſemper a pari procedunt taci-
tum,& expreſſum,prout plures caſus accumulat Iaſon.io dicta.
l. cum quid, columu.ij.& iij. numer. ix. & alijs ſequentibus, &
maximè circa materiam renunciationis, ut ibi per eum poſt a-
lios numer. x. & alijs ſequentibus. Et quia iſta non ueniunt ex
natura contractus, ſed ex ſola uoluntate paciſcentium, ut per
39 eundem ibi ad id citantem deciſio.numer.xvj.† Eo etiam quo-
niam diuerſa ratio uiget, quando mater poſt renunciationem,
expreſſe ad ſuam hæreditatem uocat filium renunciantem, ut
iſto caſu filius renuncians admittatur, ne alias impediatur libe-
ra teſtamenti factio materna, ut tradunt omnes in dicta.l.ſti-
pulatio

pulatio hoc mō ↄcepta, argō eorū q̄ hn̄r in l.ſi quis in pri n.teſta
meori, de leg. iij. & in l. j. C. de ſac. ſan. ece. cum ſi. Quæ rō mini-
mè pōt adaprari, qn̄ mortua eſt ab inteſt. quæ propterea vr̄ per-
ſeueraſſe in illa uoluntate, in qua erat tp̄e, quo fecit filiū renun-
ciare, & q̄ erat, ut ipſe filius renuncians, excluderetur a ſucceſsio
40 ne. † Nec dicatur adeſſe tacitā matris uoluntatē, ut ea moriente
ab inteſt. oēs filij illi pariter ſuccedant, non obſtante renuncia-
tione facta per d. Gaſpa. & ſi de hoc ipſa fuiſſet interrogata, uti
que ita rn̄diſſet, & ↄn̄r haberi dēt ꝓ expſſo. l. Titius. §. Lucius. ff.
de lib. & poſth. l. fi. C. eo. ti. & per gl. in l. tale pactū. §. fi. ff. d̄ pac.
41 † Et quia dicta renunciatio, & iurm ſuper ea p̄ſtitū vr̄ limitate
facta caſu quo ipſa mr̄ aliter diſponeret, nō aūt qn̄ mortua fuiſ-
ſet ab inteſt. ↄn̄r limitatū produxit effectū. l. iubemus. C. ad uel-
lei. per Bal. & alios in d. l. pactū. q. iiij. C. de colla. & Pau. de Ca.
ibi col. ij. uer. itē quæritur Bar. & alios, in l. ſi actionē. C. de pac.
42 † Eo ēt qm̄ iurm intelligitur pręſtitum rebus ſic ſtantibus. ca.
quemadmodū. in prin. de iure iur. & per Mod. in l. qd̄ ſeruius. ff.
de ↄd. ob cau. & Bald. ubi ſupra, ſequit Cor. in d. l. pactū, col. iij.
in vij. limita. & Dec. nu. la. & uterq; Sal. in d. l. pactū, col. fi. uer.
aut paciſcitur filia, de pac. C. Roma. & Are. in d. l. qui ſuperſti-
tis, col. iiij. uerſi. circa tertiū, & idē Roma. ↄſi. xxij. pro propoſi-
tę, in ij. dub. Alex. in d. l. ſtipulatio, nu. xj. & Crot. ibi nu. xxxiij.
& Buttigel. nu. xxxij. Claud. col. iiij. uerſi. quarto limita, Alex. ↄſ.
xxix. ꝑclarè, uol. iij. & ↄſ. cxlix. n. iij. uol. vij. Gemi. col. fi. & Phil.
Fran. col. iiij. in vj. limita. & Geor. Nat. col. x. in viij. limita. in d.
c. quāuis, & qd̄ uult Bal ↄſi. cccclxxiij. qdam puella, col. ij. in ij.
dub. uol. j. qd̄ refert Dec. ↄſi. cccxxxiij. uiſa topica, nu. ij. & cōſi.
cccccliij. nu. ix. & in d. l. pactū, nu. lx. ubi ↄcludit filiā renūcian-
tē non excludi a ſucceſsione paterna per alias ſorores, nō renun
ciantes, a fortiori igitur non erit excludēdus ipſe Gaſpar, & hāc
ſnīam Bal. ſequi vr̄ Barb. ↄſ. xxviij. ſcribitur, col. x. uer. & faciat,
uol. j. & ↄſ. xix. illud afferā, col. xv. uol. ij. & Cor. ↄſi. ccxcj vr̄, col.
ij. uol. iiij. Volēs id procedere, qn̄ uiuente patre fuiſſent mortui
maſculi ēt tranſuerſales, quorū contemplatione, filia renuncia-
43 uit. † Non. n. eſt præſumendū patrē, ſeu matrē iſto caſu odio uo
luiſſe proſequi filiū renūciantē, arg. l. cū acutiſsimi. C. de fideic.
& hoc idē vr̄ ſequi Soci. ↄſi. xxxiiij. col. ij. nu. iiij. uol. iiij. & Lud.
Bolog. ↄſi. xxxv. col. pe. ¶ Ceſſant namq; iſta ↄſiderata facti cō
tingentia. Nam ipſa. d. Io. mater, ſolū habebat dictas duas filias
fęminas, & d. Gaſpar. Nec curauit filias renunciare ſuis bonis, &
hr̄ditati, diligentiam namq; ſolū adhibuit, ut d. Gaſpar renūcia
ret, & ab ipſo renunciationē, & reſutationē accepit, quam parū
curauit habere a dictis filiab. aperte oſtendens maiorē amorem
& affectionē habere erga dictas filias fęminas, quā erga. d. Ga-
ſparē, in qua affectione ipſa perdurauit uſq; ad mortē, ab inteſt.
decedens, ex quibus colligitur aperta ↄiectura eius mētis, ꝙ ab
inteſt. decedens, filię maiorē partē eius bonorū haberēt quam
44 d. Gaſpar, quem noluit eſſe ęqualē dictis ſuis filiab. † Et potuit
proculdubio id facere, cū parentib. ſit attributa poteſtas, tacitè
relinquere plus uni, quàm alteri, dūmodo ꝙ illi non relinquat
minus legitima portione. l. parentibus. ubi Bart. & alij no. C. de
inoff. teſta. l. hac edictali. §. j. C. de ſecun. nup. & per Bald. conſi.
cccxxxiiij. Punctus pater. uol. iij. per tex. in §. fi. in auth. de nup.
45 & per Dec. ↄſi. cccccxlvij. Viſo puncto. † Recepit itaq; dicta ma
ter renunciationē a d. Gaſpare ſimpliciter, & reſpectu filiarum
hæredū, & ad cōmodū ipſarū, quas ſibi ſuccedere uoluit, & cau-
ſa pp quam a d. Gaſp. reſutationē recepit minimè ceſſauit qui-
nimo durauit, & durat, & locū habebit diſpoſitio. d. c. quamuis.
ↄn̄r ceſſabunt dicta Are. in d. l. qui ſuperſtitis. col. iiij. uer. circa
tertiū. & Gemi. & Fr. ubi. ſ. quorū dicta bn̄ ↄſiderata ſonant in
hanc ſniam, quatenus uolunt hoc totū dependere ab intētione,
& uetiſimili mente patris recipiētis renunciationē. & d. conſil.
Cor. ccxcj. col. iij. uer. iō, & col. iiij. in prin. minimè refragatur,
dum ibi ↄcludit, ꝙ illud dr̄ ibi reſpectu filiorū maſculorum, po
nitur cā exempli, quod non reſtringit diſpoſitionē, idē namque
eſſet, qn̄ pr̄ aliam ob cām, uel ob alias perſonas recepiſſet renun
ciationem, nam durante illa perſona, ſeu cauſa, locū habebit re
46 nunciatio. † Quando. n. adeſt alia cōiectura uoluntatis illius re-
cipientis renunciationē ꝓ aliquas perſonas illa attendi debet, †
& locū habebit renunciatio. Nam una cōiectura excludit aliā.
47 l. nā ita diuus. ff. de adoptio. l. diuus. ff. de in integ. reſti. † Et illa
cōiectura præferenda eſt, q̄ oſtenditur potentior. l. ſi qui adulte
rij. C. de adulter. c. literas, de p̄ſumptio. & ita in terminis ꝓprie
noſtris firmat uterq; Saly. in d. l. pactū qd̄. col. fi. uerſi. aut paci-
ſcitur. C. de pact. quos refert & ſequitur Alex. in d. cōſ. xxix. col.
48 ij. & iij. uol. iij. & ēt Bald. in d. l. ſi actionē. † Dum cōſiderat duos
caſus, & in ſecundo qn̄ filia renunciauit hæreditati, tenet por-
tionem illam renūciantis, accreſcere ſorori, nō renūcianti, quia
perinde eſt ac ſi renunciatio facta fuiſſet poſt mortē patris, cō-
templatione quorumcunq; uenientium ab inteſtato, adducēdo
rōnem, ut per eum, idē ēt ſequitur & apertius Signo. de Amod.
d. cōſi. xxix. in ſecundo dubio, col. ij. Pau. de Caſt. & Alex. in d. l.
pactū. C. de colla. Soc. cōſi. clxxxiij. eleganter. col. ij. uerſi. cōfir-
mantur. uol. ij. & cōſi. xcj. uiſa. col. ij. in fi. uol. j. Pau. de Ca. cōſi.
cccxj. Viſo. col. pe. & Alex. cōſi. cxlix. uol. vij. & d. cōſi. xxix. uer
ſicul. nec dicatur. uol. iij. Oldr. conſi. cxxxij. Titius. col. ij. uerſi.
nunc aūt de ſecundo dicamus, dum cōcludit, attēdi debere uer
ba renunciationis. & Cor. d. cōſi. cxcj. col. iiij. uerſi. non obſtat.
idē firmat, bn̄ cōſideratus, qm̄ in illo caſu quo cōſuluit, pr̄ habe
bat ſororē & nepotē ex filio, necnon & filiam renunciantem, &
uiuente patre, mortuus fuit nepos, & decedēte patre ab inteſta
to, ſoror uolebat excludere filiam renunciantem, & concludit
non poſſe, ea rōne quia non eſt præſumendū patrē uoluiſſe præ-
ferre ſororē, filiæ. l. cū acutiſsimi. C. de fideic. & ibidē Cor. dicit
alias cōſuluiſſe, ꝙ ſi extaret alia filia, q̄ non renunciaſſet, illa ex-
cluderet ſororē renunciantē a ſucceſsione, & hr̄ditate, cū talis
renunciatio cenſeatur facta contemplatione nedum filiorū ma
49 ſculorum, ſed ēt fęminarum ſi extarent. † Et opin. iſta ſuadetur
conſiderato tenore renunciationis factæ per d. Gaſparem. Nam
mater eam recepit pro ſe, & hr̄dibus ſuis, ↄn̄r quibuſcunq; ēt fę
minis, q̄ cōtinētur appellatione hr̄dū, ut probat in rub. in auth.
de hęr. ab inteſt. iuncto. §. j. & ſeq. & in l. hr̄dis appellatione. ff.
de uer. ſig. & eſt text. in l. j. iuncta rub. in auth. poſt fratres. C. de
50 legit. hære. & in l. ex facto. §. fi. ff. ad Treb. † Vbi ēt hr̄, hr̄dum ap
pellatione uenire liberos, quorum nomine ueniunt oēs deſcen-
dēs utriuſq; ſexus. c. in quibuſdam. de pęn. l. cum acutiſsimi. C.
de fideic. cū alijs citatis per Dec. conſi. ccxxxiij. in caſu, col. iij.
51 nu. vj. † Et in caſu noſtro firmat Alex. d. cōſi. xxix. col. ij. nu. viij.
uolens ꝙ qn̄ ſupereſt perſona aliqua de liberis, ēt ſi eſſet fęmina,
52 ſemper excludēdus uenit a ſucceſsione, ille qui renūciauit. † Eo
ēt cum geminatis & repetitis uicibus. d. Ioanna mater, talem re
nunciationem receperit, pro ſe, & ſuis hęredibus, & ſic liberis,
ↄn̄r tam maſculis, quàm fęminis, quę geminatio, tanto fortius
oſtendit certam & p̄ciſam uoluntatē ipſius matris fuiſſe recipe
re illam renunciationē pro oībus. ſuis hr̄dibus iuxta no. in l. ba
liſta. ff. ad Treb. & per Bar. in l. ſcimus. C. de agric. & cenſ. li. xj.
cum ſi. & ipſa mater ſtipulata a d. Gaſpare filio, renunciationē
pro ſe & ſuis vr̄ ſtipulari illam ad commodum ſuæ hr̄ditatis &
53 omnium ſuorum hęredum. † Ita ut portio illa renunciata totā
augeat hr̄ditatem maternam, & accreſcat ſuis hr̄dibus ut in ca-
ſu noſtro firmat Alex. d. conſi. cxlix. allegans Bal. Pau. de Caſ. &
54 alios. col. ij. nu. v. uol. vij. & Soc. d. cōſi. xxiiij. nu. vj. uol. iiij. † Pōt
enim mater ſtipulari pro hęredibus. l. cōtinuus. §. ſin. & ibi gl. &
doc. no. per Bar. & alios in l. ſtipulationes non diuiduntur. io ſex
ta oppoſ. ff. de uerb. obl. & probatur in l. adhuc. §. ſi operas. ff. de
55 uſufr. † Et bō facit quod uult Ang. d. conſi. lij. do. Zilolus. in fi-
ne uolentis filiam renunciantem, non poſſe ſuccedere patri ab
inteſtato, qn̄ extat aliquis ex deſcendentibus ipſius patris quod
ſequitur Aret. conſi. xvij. col. viij. uerſi. itē nec prohibetur. Alex.
d. conſi. xxix. col. ij. nu. v. Claud. in d. l. ſtipulatio. col. iiij. uerſic.
quarto limita. dum ſe remittit ad d. conſi. Alex. Gemin. in d. c.
quamuis. col. fi. Phil. Fran. ibi col. iiij. in vj. limita. & Geor. Nat.
56 col. xj. uerſi. ult. limita. † Et certū eſt deſcendentium appellatio
ne, ita uenire maſculos ſicut & fęminas. l. fi. C. de ſuis & legit. &
in auth. de hęred. ab inteſta. in prin. & per Dec. cōſi. ccxxiij. nu.
ij. Et aperta mens dictę matris ut uoluerit ſtipulari pro filiabus
non renunciantibus ēt colligitur ex geſtis per eam, per quos a-
ctus. ita declaratur uolūtas, ſicut declaratur uerbis. l. de quibus.
ff. de legi. l. paulus reſpondet. ff. rem ratam haberi l. reprehēden
da. C. de inſti. & ſubſti. ſub conditione fact. recepit enim talem
renunciationem a d. Gaſpare, in ampliſsima forma, & ita reci-
57 piendo, uolūtatis ſuæ erat ipſum excludere a ſucceſsione. † Nō
enim recepiſſet ab eo renunciationem ſub illa forma in qua re
cepit, ſi eum a ſucceſsione noluiſſet excludere, argumento not.
in c. ad audientiam. de decim. & in l. j. §. ſed cum deficientis. C.
de caducis tollendis, & ita conſiderat Alex. d. conſi. xxix. col. iij.
uerſi. pro quo etiam facit. Colligitur etiam & ſua uoluntas. cum-
fecerit renunciare dominum Gaſparem omnibus ſucceſsioni-
bus paternis & maternis legitimę & eius ſupplemento, pro om-
ni & quocunque iure titulo ratione ſeu cauſa eidem do. Gaſpa-
ri quo-

ri quomodo libet competen.& competituris, faciendo finem &
pactum de aliquid ulterius non petẽdo, nec peti faciendo ab ip
58 ſa matre ſeu ſuis hæredibus exceptis dictis uncijs cẽtum. † Quę
exceptio in omnibus alijs includit renunciationem tenere & ua
lere.l.in bis.ff.de legibus.l.nam quod liquidæ.§.fi.ff. de pen.le-
ga.& per Moder.in l.j.ff.de reg.iur. Et quia uerba dictæ renun
clationis, relationem habẽt ad ius de futuro,& ſic ad ſucceſsio-
nes maternas, quæ in futurum contingere poſſent do. Gaſpari
59 ut inferius dicetur.† Et ſingula uerba in dicta renunciatione ap
poſita, ꝯſideranda erunt ut non fruſtratorie, & ſine effectu ap-
poſita cenſeantur, ad nota.in l.ſi qñ.C.de inoff.teſtam.& in c.ſi
papa.de priuileg.li.vj.& per Bal.in rub.C. de ꝯhen.empt. q.ix.
60 † Et in terminis noſtris optimè deſeruit deciſio cõſi.Neap.clxj.
Mortuus eſt.in ſecundo dubio.ubi erant duæ ſorores, & frater
tradens unam nuptui & faciens ipſam renũciare ſibi & eius hæ
redibus hereditati maternæ, fraternæ & paternæ,qui frater ab
inteſtato ſucceſsiuè mortuus eſt,relicta ſorore maritata, & alia
ſorore nõ maritata, nec renunciante, & ambæ uolebant uenire
ad ſucceſsionem fratris,tandem deciſum fuit, ꝙ excluderetur il
la maritata q̃ renunciauit & ſolum admitteretur alia ſoror,quę
non renunciauit, & ibi adducuntur alię probationes iſtud com
probantes. Cum qua deciſione concordat & alia deciſio.parla-
menti delphina.cxcij.uerſi.Secus autem optimè deſeruiens prę
61 ſenti diſceptationi. † Ad ſucceſsionem igitur ipſius. d.Ioannæ
matris,ueniunt dictæ eius filiæ & ſorores non renunciantes,ex-
cluſo.d.Gaſpare renunciante, cuius portio accreuit dictis ſoro
ribus non renunciantibus ſuccedentibus, & hęredibus matris
ab inteſtato defunctę,ut ſentit Pau.de Caſt.ꝯſi.cccxj. Viſo pun
cto,col.pen.uerſic.tertia rõ.& Alex.d.conſi. cxlix.nu.v.uol.vij.
62 † Non enim hic interuenit ſolum pactum de non petendo, ſed
uera repudiatio,& renũciatio hr̃ditatis maternæ,finis,& quie-
tatio bonorum ipſius per dominum Gaſparem facta,qui eo for
tius repellendus eſt concurrentibus iſtis,ſm̃ Bal. & alios,maxi-
me Ferra.in d.l.ſi actionem.C.de pact.Pau.de Caſ.conſi.cccxij.
Viſo puncto.col.pe.uerſi.pro cuius euidentia.Alex.d.ꝯſ.cxlix.
no.vj.Soci.ꝯſi.clxxxiij.col.pe.uer.ſed tñ.uol.ij.Cor.ꝯſi.cclxxij.
Ambigua.uol.iij.& hr̃ in deciſ.conſi.Neap.clxxj.in fi. † Et hu-
63 iuſmodi renunciatio hæreditatis maternę collata cenſetur in
tempus,quo hęreditas deferretur,& ſub illa conditione ſi defe-
ratur,& adueniente caſu delationis,eodẽ inſtanti cenſetur dela
ta,& eodem ꝯtextu,propter renunciationem pręcedentem a di
cta hęreditate renuncians dr̃ abdicatus,ſm̃ Pau.de Ca.in d.l.pa
ctum.C.de colla.quem ſequuntur ibi Alex.& alij,& per Imo.&
ſcrib.in d.l.qui ſuperſtitis.Sig.d.conſi.xxix.col.ij.in ſecundo du
bio.Soc.conſi.xcj.Viſa.col.ij.in fi.uol.j.& ꝯſi.clxxxix.Elegan-
64 ter.col.ij.uerſi.confirmatur uol.ij. † Paria namq; ſunt filiũ non
extare,uel illum extare,& non poſſe ſuccedere propter renun-
ciationem.l.unica. C. qñ non peten. part.l.iij.in fi.& l.iiij.ff.de
65 bono.poſ.& per Roma.conſi.xliij.Ad primum.in iij.dub.† Ma
xime quia renunciatio facta eſt dirigendo uerba ad ipſam hęre
ditatẽ,& ad iura materna, cõſiderando ius futurum,quod poſ-
ſet competere,propter quæ omnibus iuribus,& capitibus qui-
bus poſſet ſuccedere renunciatũ vr̃.ſm̃ Bal.& Ange.in d.l.ſuũ.
C.de iure delibe.& in d.l.pactum.C.de colla.q.xvj.Alex.ꝯſ.xj.
Viſo,col.ij.uol.ij.uer.& profecto.Dec.conſi. cclxvj.Ad exclu-
ſionem.col.ij.uerſi.ſed tamen.nu.iiij.Roma.conſi.xxij.col.ij.in
fi.Soc.ꝯſi.xxxiiij.col.ij.n.v uol.iiij. & quia renunciatio facta ab
ipſo do.Gaſpare,ꝯtinet cãm renunciationis propter donationẽ
propter nuptias, eidẽ factam per matrẽ, q̃ cã iã fuit adimpleta
66 ꝯſir durare debet effectus renunciationis.† Vt a ꝯrio ſenſu pro
batur in c.cum ceſſante,de appel.& in l. adigere.§.quamuis.ff.
de iure patro.& tenet Roma.d.conſi.xxij.& Clau.in d.l.ſtipula
tio.col.iiij.uerſic.iuj.limita.dum ſe remittit ad d.conſi.Roma.
67 ſentit etiam Corn.d.conſi.ccxcj.col.iij.& iiij.uol.iiij.Eo etiam
qm̃ adimpleta cauſa dictæ renũciationis factę propter donatio
nem illam,in reliquis renunciatio ipſa fuit pura, & ſimplex, ut
in dubio præſumendum eſt l.j.§.ſi quis ſimpliciter.l.eum qui.§.
quotiens.ff.de uerb.obl.l.libertis.ff.de adimen.leg. cum cõcor.
Et quia.d.Gaſpar promiſit non petere,nec moleſtare quocun-
que modo,& qualitercunque eius matrem,& hæredes,niſi illas
uncias centum donatas,apponẽdo alias cl'as,ut in inſtr̃o renun
ciationis, quæ hunc effectum producere debent, ne alias ludi-
68 brio,& fruſtratorie eſſent appoſitę,ut deduximus.† Et maxime
illam,aliquo titu.rõne ſeu cauſa,comprehendentem futura,ſm̃
gl.in cle.j.de foro compe.& Roma.conſi.cviij. Circa primum.
& Bal.in d.l.pactum.C.de colla.admonẽtem abſtinendum eſſe
69 a uerbis generalibus.† Et quia expreſſe conſiderata eſt cauſa de
futuro,& illi fuit renunciatum, nulla cadit dubitatio, quia iſta
renunciatio trahenda ſit ad ſucceſsionem maternam futuram,
ut poſt alios per eum citatos,concludit Dec. in l j nu.xxxij.C.
70 de pactis.† Recepit inſuper.d.Gaſpar bona dotata a matre,qui-
bus contentus remanſit,& perinde habendus eſt ac ſi ſucceſsiſ-
ſet in totum,ſm̃ Roma.& alios in d.l.qui ſuperſtitis Bal.in d.l.
pactum.C.de colla.col.ij.uerſi.ij.quæro.Dec.ibi nu.xviij.& co
lum.peo,uerſi.j. niſi,& cõſi.clxxxj.Satis nota.col.iij.nu.vj.& vij.
71 ¶ † Nec iſtis obſtabunt conſi.Bal.& aliorum, & alię deciſiones
in ꝯrium citatæ diuerſo enim ſatis caſu loquuntur, ut ex ipſarũ
lectu.eſt uidere, nec ex illis ita diuerſis inferendũ eſt ad caſum
noſtrum,uulg.l.papinianus exuli.ff. de minor. & l. naturaliter.
§.nihil commune.ff.de acquir.poſſ. Et quia hic ſumus in claro,
& aperto.& adſunt filiæ deſcendentes, & ſuccedentes matri,&
renunciatum fuit hęreditati,& bonis maternis,tum matri,tum
& hęredibus ſuis, & uerba renunciationis, ſunt prægnantia re-
ſpicientia hæreditatem, & ius futurũ. † Et quia filiæ tẽm nũ nun
quam renunciarunt, & renunciatio facta fuit ob cauſam dictæ
donationis,ſimpliciter factæ, & non limitatæ.Et dicta generali
tas renunciationis ſimplicis non uenit reſtringenda, ita ut non
72 comprehendat ſucceſsionem inteſtati. † Verba enim renuncia
tionis,& ipſorum proprietas,repugnat huic reſtrictioni, conſe
quenter reijcienda eſt. l. ſi alij.ff.de uſufruct. lega.& per Socin.
73 in l.in ambigua.ff.de reb. dub. † Et iſto caſu non poteſt illa re-
ſtrictio fieri, nam per eam recederetur a diſpoſitione dicti.cap.
quamuis, quod eſſet exorbitans, & ideo ceſſabit reſtrictio, ad
nota.per Barto.& alios,maxime Iaſon.in l. prima.§.nunciatio.
ff.de oper.nou.nuncia.& ad d.conſi.Bald.ccccxxxvij.Quædam
puella,alias conſulendo per me pleno fuit reſponſum, aperiẽdo
illud de iure non poſſe procedere, & ueram iuris deciſionem
eſſe in oppoſitum, & quia loquitur ſatis diuerſo caſu a noſtro
74 præſenti. † Nec obſtabit quod dicebatur de æqualitate inter fi-
lios ſeruanda. Ceſſat enim quando in contrarium appareret de
uoluntate parẽtis,qui ſuo arbitrio dempta legitima,poteſt plus
uni relinquere quàm alteri, ut ſupra deduxi & inter eos facere
partes inæquales.l.ſi uni.l.quę pater.ff.fami.erciſ.cun.l.quoties.
75 C.eo.cum concordan. † Et pluribus de cauſis id poteſt parens
facere,ut alias conſulendo dicebam,& firmat Deci. d.conſilio.
76 ccccxlvij.nume.primo.† Et conſiderato iuramento per d.Ga-
ſparem præſtito, ceſſabit illud quod dici poſſet, renunciationẽ
tanquam odioſam eſſe reſtringendam,cum ſit ſtricti iuris. Nam
iuramentum ſeruandum uenit ne incurratur periurium & pec-
catum concernens fauorem animę, & ideo non erit odioſa,quã
nimo fauorabilis, ut iurata obſeruetur, propterea erit potius
amplianda quàm reſtringenda,ſm̃ gl. Bar.& alios citantes con
cor.in auth.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſ. uend.& in termi
nis noſtris ita firmant Gemin.& alij in d.c.quamuis. Alex.in d.
l.qui ſuperſtitis.col.ij.uerſi.poteſt etiam dici.Alex.in d.l.ſtipu-
latio.column.quarta uerſicu.præterea.Iaſon. ibi numer.xij.uer.
reperio quod idem.Ioan.Crot.nume.xxiiij.& Hiero.Buttigel.
Ex iſtis igitur patet apertiſsime d.Gaſparem ad dictam ſucceſ-
ſionem non poſſe uenire, cum ab illa ſe ipſum excluſerit. Nec
obſtabunt contraria ſuperius adducta, & primo illud in quo di
cebatur, renunciationem hanc tendere ad ius de futuro, ꝙ eo
tempore non competebat & quo ad illud renunciatio ſimplex
non operatur aliquid. Nam renunciatio iſta uallata fuit pacto
& ſtipulatione, ulterius & iuramento, quibus caſibus redditur
ualida, etiã ad ius de futuro, ut ſigillatim ſuperius deduximus.
77 † Eo inſuper quoniam facta fuit præſente matre & recipiente,
quo caſu ualeret etiam ſimplex. l. tale pactum. in princip.ff.de
pact.cum alijs plene citatis,poſt Bart.per ſcriben. maxime Iaſ.
78 nu.xv.& Dec.nu.xxvj.in l.j.C.de pact.† Eo etiam quia gemina
tis uerbis facta apparet argum.no.per gloſſ.Abb.& Felyn.in c.
ſi cautio,extra de fid.inſtrumen.cum alijs citatis per Iaſon.in di
cta.l.prima.numer. xvj.& Deci.numer. xxx. & eundem Iaſon.
declarantem iſtud de geminatione, in l. ſi quis in conſcriben-
79 do,numer.xxv.C.de pact.¶ † Nec obſtabit ſecundum, in quo
dicebatur non ualere pactũ de hæreditate uiuentis, ceſſat nan-
que iſtud,quando pactum eſſet de non ſuccedendo uallatum iu
ramento,per dictũ.c.quamuis,cum alijs pleniſsime ſupra accu-
80 mulatis. † Poteſt enim hæreditati,& bonis uiuentis renunciari
cum iuramento,per filium habentem ſpem probabilem ſucce-
dendi parentibus,ſecundum Barto.& alios in l.is poteſt col.ij.
& iij.

& iij.ff.de acq.hęr.& per doc.in l.fi.C.de pact. maximè Iaſ.nu.
81 iiij.† Accedēte maximè uoluntate, & ꝯſenſu illius, cuius bonis
renunciatur in dicto ꝯſenſu,& uoluntate ſemper perſeuerantis,
ut plene habetur in d.l.fin.ubi Iaſ.poſt alios, nu.a.alia adducit.
82 † Et quā adiecta fuit ſtipulatio prædictę renunciationi,& ulte-
rius appoſita apparet pęna,ut firmant doc.relati per Iaſo.in d.l.
fi.nu.vij.In ij.limita. Nec obſtabit tertium in quo dicebatur,nō
ualere pactum de nō ſuccedendo, nam ꝯtrium oſtendimus ſupe
rius,& de iure can.& de iure ciuili,qñ appoſitū fuit iurum. Non
obſtat quod dicebatur.d.Gaſparem ſolum renunciaſſe iuribus,
q̄ habebat tunc,& non alijs,q̄ in futurum poterant cōpetere, in
ꝯtrium.n.eſt ipſa ueritas, ꝯſideratis uerbis ſuæ renunciationis tē
dentibus in futurum,& ꝯſiderata ſimplici,& generali renuncia
tione per eum facta,ut ſigillatim ſuperius oſtendimus, citando,
83 iura,& decili.† Et quia renunciauit bonis,& hęreditati maternæ,
quæ proprie ꝯſideratur poſt mortē futuram. l. nihil aliud.ff. de
84 uerb.ſig & per doc.in rub.ff.de acq.hęr.† Et quia tpe quo renū
ciauit,hęreditas patris erat ꝗſita dictę eius matri,hæredi inſtitu
tę per patrem,& adeunti hęreditatem paternam, q̄ confuſa ſuit
cum hæreditate matris,cum fuiſſet factum eius unicū patrimo-
nium.l.ſed ſi plures §.filio.ff.de uulg.& pup.l.j.§.prętere a.ff.dę
ſepara.bono.l.fi.in fi.C.de inoff.teſta. & plene per omnes in l.j.
85 §.ueteres.ff.de acq.poſ.† Prout ēt quia ipſe.d.Gaſpar ſimplici-
ter renūciauit hęreditati,& bonis, & ideo cenſetur renunciaſſe
omni iuri quęrendi hęreditatem illam, argu.l.ſi duo.§.idem Iu
lianus.ff.de iure iur.& tradit Bar.in l.nec is §.fi.ff.de acq.hære.
86 † Conſequenter ceſſabunt dicta Bar.& aliorum in d.l.quod ſer
uius.ff.de cond.ob cau.Cum d.Gaſpar renunciauerit bonis, &
hæreditati maternæ, quæ ſibi probabili ſpe poterat competere.
87 † Renunciauerit ēt,& expreſſe actionibus, & iuribus,quæcun-
que ti.cā,& rōne quocunque mō,& quomodolibet ſibi compe-
titurus,habens reſpectum ad ius,& cām de futuro,propter quod
renunciatio ualet etiam iuri poſtmodum quæſito,ſecundū Bar.
Iaſo. & alios, in d l.j.C.de pac.& in l. qui cum tutoribus.ff.de
88 tranſac.cum ſim.† Nec.d.Gaſpar poterit allegare ignorantiam,
propter quam non uē renunciaſſe,nam bene ſciebat, uel ſcire de
bebat ad bona materna competere ſibi ſucceſsionem.l.leges ſa
cratiſsimæ.C.de legi.iunctis not.in auth.de hęre.ab intesta. ue
ni.& in l.j.C.de bo.ma.& ff.C.& inſt.ad Tertul.cum uulga. Et
ita ſcienter renuncians,non poterit ignorantiam aliquam dedu
cere, cum ex uerbis dictæ renunciationis, apertiſsimè conſtet,
nedum in genere, uerum & in ſpē ſciuiſſe ius ſibi competiturū,
in bonis maternis , & illi uoluiſſe renunciare, uti renunciauit.
89 † Nec obſtabit quod dicebatur,talem renunciationē,nō exten
di ad ſucceſsionē ab inteſtato,nam ꝯtrium eſt ipſa ueritas,ut ſu-
perius apertiſsime deduximus,reprobādo opi.Zenacli.& ſequ.
& mīdendo.l.ꝯficiuntur.ff.de codici. & l. cū quid.ff.ſi cer.peta.
Nec ēt obſtabit illud in quo dicebat̄ filij ad ſucceſsionē paren
tū habere multa capita,ita ut uideat̄ renūciatio facta uni,& nō
alijs capitibus,& ꝓīr poſſe ſuccedere ea alijs,& pręferri debere
ulterioribus in gradu, p̄cedentibus ſucceſsionē, ita ut talis re-
90 nunciatio facta uno iure,non ſit nocumēto alijs iurib.† Ceſſant
enim iſta ꝯſiderando formā renunciationis factæ per d.Gaſpa-
rem ſimpliciter,& generaliter,& minus limitate quo caſu ita fa
cta,ꝯprehendit oīa capita,& oīa iura quibus potuiſſet ſuccede-
* re ut firmat gl.ordi.* communiter ab oībus approbata, in l.j.§.
ſed uidendum.ff.de ſucc.edic quam ſequitur,& cōmendat Bal.
& reliqui ſcrib.in l.unica,in fi.C.qñ nō peten.par.& in l.accuſa
tus.C.qui accuſ.non poſ.Pau.de Ca.Alex.Dec.in l. j.C.qui ad-
mit.& reliqui ſcrib.ibi,Pau.de Caſt.Iaſo.in l.iij.C.de iur.& fac.
igno.Alex.in d.l.ſuum.C.de iu.delib.& in l.nec is.§.fi.ff.de acq.
hęr.Dec.adducens alia,ꝯſi.ccaxvj.ad excluſionem,nu.iiij.qui-
bus in locis reſpondent Ang.in d.l.ſuum, allegant.l.in pluribus
91 † Nam ibi non fuit facta renunciatio in rem,& indeterminate,
ſed limitate,ut ēt uoluit Pau.de Caſt.in l.quādiu,la prima,& in
d.l.nec is.§.fi.ff.de acq.hęr. Nec obſtabit in hac renunciatione
factam fuiſſe mentionē filiorum,& matris qm̄ talis mētio facta
fuit ad demonſtrandas perſonas ipſorum ꝯhentium, non aūt ad
oſtendendum qualitatē,& ſic ad demōſtrandum,ꝙ filij ſolū re-
92 nunciabant ex illo capite,quia filij. † Nam.d.Gaſpar, uti filius
renunciauit,ſimpliciter tñ,& gñaliter, oībus capitibus, & iuri-
bus,ſibi competentibus,& competituris,& indeterminatè, ſm
glo.in d.§.ſed uidendum,& communem opi. ſuperius deductā.
93 † Vlterius ſuperius ꝯcluſis non haberet obſtare ſi diceretur hāc
renunciationem ſapere donationem inter uiuos irreuocabilem

quam.d.Gaſpar eius matri fecit, ut eſt uidere in dicto inſtro re
nunciationis,& quoniā donatio iſta excedebat ſummam quin-
gentorū aureorum omnino inſinuanda erat,ut effectū potuiſſet
94 ſortiri.l.ſancimus,C.de dona.l.illud.C.de ſac.ſan.ec. † Et defe-
ctus iſte non ui purgatus propter iurm,ſm Bal.in d.l.illud,col.
iiij.uerſi.quinto quæro,Ang.conſi.claxix.uiſis, col.fi.& quam-
plures alij doc.ſequuntur,citati per Fran.de Cur.in cōſi. luir,&
95 Dec.conſi.ccccaxxij.cum ſit,col.ij nu.xj.& ſeq. † Obiectio illa
* prorſus ceſſat,cum in ꝯtrium ſic habeat cōis * opi.uolens renun-
ciationem illam iurō uallatam eſſe ualidam , eſto ꝙ non fuerit
96 inſinuata,ut hr̄ in d.c.quamuis.† Et quia facta apparet propter
cauſam & donationem propter nuptias factam per matrem. d.
Gaſpari,icirco donatio non indiget inſinuatione,ſm Bald.in
d.l.illud,& Alex.d.conſi.axia.col.iij.uerſi.nec inſinuatio,uolu.
97 iij.cum alijs accumulatis in trac.inſinuatio.† Ad quod ēt quo-
* niam cōis * opi. ſic habet inſinuationis defectum tolli per iurm,
ſm Io.And.in ti.de inſtr.editio.§.porro,col.pen. uer.ſed quid,
Alex.adducentem alios conſi.iiij.circa primum, col.pen.uol.j.
& ꝯſi.aij.uiſo,in fi.uol.ij.& conſi.aa.ponderatis,col.ij.uer.poſ-
ſet ēt,& ꝯſi.ſeq aaj.attentis,col.iij.uol.iij.& in l.nemo pōt, col.
iij.de leg.j.Aret.ꝯſi.xlvij.uiſis,in fi.& conſi. lxavij.in præſenti,
Cor.ꝯſi.ccxxj.quia in hac,uol.j.& alijs pluribus citatis per De-
98 ci.d.conſi.ccccxaxij.col.ij.& iij.nu.aviij.& ſeq.† Et ſi.d.Gaſpar
poſt dictam renunciationem,& donationem ſuſcepiſſet liberos
& propterea dicere uellet donationē ipſo iure reuocatā fuiſſe,
ſm terminos.l.ſi unquam.C.de reuo.dona.Bar.& alios in l. Ti
99 tia.§.imperator,de leg.ij.& Cano.in c.fi.de donatio. † Dicitur
iſtud non obſtare,quoniam diſpoſitio.d.l.ſi unquam,nō uendi
cat ſibi locum , in renunciatione iurata facta per filiū matri pro
donatione propter nuptias,per text.in d.c.quamuis, & gl.fi.ibi
hoc firmat,& alij ſequuntur maximè Phil.Fran.in fin. Vt etiam
uolunt Bar.& alij in d.l.qui ſuperſtitis,& doc.in d.l.pactum.C.
de colla.ubi Dec.n.ailij.adducit alias concor.deciſ. & idē facit
conſi.clxxaj.ſatis not.in fi.& ſentit Alex.d.conſi.cxlix.col.ij.&
iij.uol.vij.& d.conſi.xxix.col.pe.in fi. & col. ſeq.uol.iij.& Soci.
100 conſi.liij.nu.xvij.& ſeq.uol.iiij.† Ad quod ēt,nam talis renun
ciatio,& donatio facta apparet propter cām, & donationē pp
nuptias receptam,ceſſabitque hoc caſu diſpoſitio. d.l.ſi unquā,
ſm Bal.Ang.& Mod.citantes concor.in d.l. j.C.de pac.Bald.&
101 Ang.in d.l.ſi unquam,& Alex.d.ꝯſi.xxix. in fi.cum ſim.† Nec
inſuper ipſe Gaſpar dicere poterit non recepiſſe integrā legiti-
mam ſuper bonis paternis, & maternis , nec illam donationem
propter nuptias fuiſſe ꝯgruā,prout requirit.d.c.quamuis,& uo-
lunt doc.in d.l.pactum,& in d.c.quamuis,citantes ꝯcor. & fir-
mat Ang.in l.is,in fi.ff.de tranſac. Alex.conſi. viij.uiſis, col.pe.
uol.iij.Barb.conſi.lij.circa fi.uol.ij.Nam uere donatio prędicta
aſcendebat ad legitimam paternam,& maternam,unde merito
102 ualuit renunciatio,& donatio.† Quando.n.filius habuit legi-
timam,ualidum eſt pactum de non ſuccedendo, factum matri,
ut hr̄ in l.ſi qñ.§.illud.C.de inoſ.teſ.& ibi hoc firmat gl. & Bar.
in l.fi.col.pe.C.de pac.Abb.ꝯſi.cavj.illud.uol.ij.Are.in d.l.qui
ſuperſtitis.col.ij.& Dec.in d.l pactū.C.de coll.nu.ij Pōt.n.mr̄
in uita dare legitimā filio,& ualebit iſto caſu renūciatio,ēt ſine
iurō facta eius hęreditati & ſucceſsioni,d.§.illud,& a fortiori ſi
fuit facta cū iurō ſm Imo.& Geor. Nat. allegantē alios,in d.c.
quāuis,col.ij.uerſi.iij.fallit.& col.vij uerſi.ij.quia oportet.in v.
103 limi.& Are.in d.l.qui ſuperſtitis.col.ij.& iij.† Eo ēt quoniam
expreſſa fuit facta mentio legitimę,& ſupplementi ipſius pater
nę,& maternę,& cū iurō ēt illis fuit renūciatū,quo caſu renun-
ciatio redditur ualida,& firma.d.l.ſi qñ.§.illud,ubi ſcribē.om-
nes iſtud uolunt,ut refert ibi Iaſ.nu.ij.in fi.& tenet Dec.conſil.
104 ccccccclxaxvij. Viſis.nu.ij.& iij.† Maximè conſiderando ius Ca
no.& iurm.d.c.quāuis, & ſequit̄ Alca.in l.in rōne.la.j.ff.ad leg.
Falci.Iaſ.in l.quod ſeruius.nu.xij.in fi.ff.de ꝯdi.ob.cau.Are.in
l.j.§.ſi quis ita.ff.de uer.ob.& ſcrib.in d.l.ſtipulatio ubi Burtig.
nu.xxviij alios citat,ut facit Dec. ꝯſil.aavj.col.j.uerſi.p̄terea &
105 ij.& uer.ſeq.poſt Bal.ꝯſ.mihi.ccccxlj.col.iij.in prin.uo.v.† Et
d. Gaſpari non poterit ꝯcedi abſolutio a iuramento nā tenetur
iſto caſu illud obſeruare,ſm Archi.Io.And.Gemin. & Fran. in
d.c.quamuis in vj.nota.& col.ij.& iij.Ang.in l. ſi qs pro eo.uer
ſi.itē adde.ff.de fideiuſ.Alex.ꝯſi.aiij.ſuper p̄miſſo. col.pen.uol.
j.& conſi.ccxxj.Viſa.col.ij.in fi. uol.j Ioā.Crot. citantem alios
in d.l.ſtipulatio.n.xxij.circa.fi.& Dec.d.conſi.clxxxj.col.j.uer-
106 ſic.ſed prædictis. † Et maximè ſi ipſe.d.Gaſpar contrauenit,
prout uere dicto iuramento contrarius extitit, antequam abſo-
lutionem

lutionem petierit, propter quam contranentionem periurus &
infamis habetur.l.ſi quis maior.C.de tranſa.cum ſi.ibidem, per
107 doct.adductis.†Et tanquam periurus excludendus erit,ſecun
dum Fed.de Sen.ꝯſi.cccj.Factum.Io.An.in c.debitores. Felyn.
poſt alios,in c.j.nu.ij.de iu.iur.Alex.ꝯſi.xvij.uol.ij.Corn.conſi.
vj.col.pe.uol.j.& Soc.conſi.lix.nu.aiiij.uolu.iij.cum concord.
108 † Iſta.n.abſolutio antequam ꝯtraueniret iuramento petenda
erit,ſcd̃m ſcrib.in d.l.pactũ.C.de colla.maximè Bal.col. ij.uer.
ucnio ad quæſt.Pau.de Ca.col.ij.uer.quid ſi.Cor.col.j.in fin. &
Phi.Frauch.in d.c.q̃uis.col.v.uer.in gl.in uer.non ui. Et quia ſi
adhuc petijſſet per prius dictam abſolutionem,præſtanda tamẽ
non erat nec concedenda ut deduximus.Et iſtis cõſideratis, fir
ma reſultat concluſio.d.Gaſparem a dicta materna ſucceſsione
fuiſſe & eſſe excluſum p dictas eius ſorores,quę dictæ ſucceſsio
109 ui minime renunciaruut.¶ †Stantib.iſtis ſcd̃a reſultat in ſpẽ
propoſita difficultas,ea eo,qm̃.d.Hieronyma,mortua.d.Ioan-
na eius matre ꝯſtituit procuratores ad agẽdum ꝯ̃ dictum.d.Ga
ſparem eius fratrem in ampla forma,ut eſt uidere ex lect.inſtru
menti procurationis prædictæ in quo expreſſe uoluit & diſpo-
ſuit,cum iuramento & alijs clauſulis adhibitis,ſe nolle ꝯcorda
re,ſeu tranſactionem uel relaxationem aliquam facere,cum ali
qua perſona ſuper dicta hr̃ditate & bonis maternis, uolens il-
lam debere exigi integrè,& in totum,pro ſe & ſula filijs,expreſ-
ſe ulterius diſponens,ꝙ ſi forte aliquo modo, ipſa deueniret ad
tranſactionem ſeu relaxationẽ ſuper dicta ſucceſsione & hr̃dita
te cum aliqua perſona ꝙ eo caſu ex nunc prout ex tunc, & per
diem añ relaxationem & traſactionẽ faciendam,intelligeret fe
ciſſe donationem irreuocabilẽ,& inter uiuoa de dicto relaxato
forſan faciendo,oĩb.ſuis filija tunc abſentibus,pręſente tñ nota
rio & pro eia legitime recipien.& ſtipulan.donationem p̃dictã,
qua non obſtante Hieronyma ipſa,tranſactionem fecit & rela-
xationem hæreditatis & ſucceſsionis prædictæ, cum d.Gaſpare
eius fratre,& d.Ioanna eius ſorore, ut conſtat per publicum in
ſtrumentum inde confectum.Quib.ita ſe habentib.dubitat̃ an
ipſa.d.Hieronyma potuerit facere dictam tranſactionem & re-
laxationem in præiudicium filiorũ quib.per prius illud relaxatũ
donauerat cũ iuramento & in quos dicta iura tranſtulerat & an
obſeruanda ſit illa prima donatio,an uero nalida dicatur relaxa
110 tio iſta.†In qua difficultate primo dd̃m vr̃,ipſam do.Hierony
mam potuiſſe dictam tranſactionem,& relaxationẽ,facere argu
mento eorum,quæ habentur in l.ſi quis in princ. teſtamenti de
leg.iij.per gl.& omnes ſcrib.& in l.diuus.§.licet.ff.de iu. codic.
per Dy.in reg.quod ſemel.de reg.iu.li.vj.per Bar.& alios,in l. ſi
mihi & tibi. §.in leg.de leg.j.& per doc.in l. ſtipulatio hoc mõ
concepta.circa prin.ff.de uer.ob.cũ alijs ꝯcor.quib.tradit̃ regu
la neminẽ poſſe ſibi talem legem imponere a qua non liceat di
111 ſcedere.†Et Bar.ac doc.in d.l.ſi quis in pri.& in d.l. ſtipulatio
hoc mõ ꝯcepta,adbuc uolunt,aliquẽ inſtituentẽ aliũ hr̃dẽ,& di
centẽ caſu quo tale teſtm̃ reuocaret,uelle dicta bona eſſe illi do
nata irreuocabiliter inter uiuos,poſſe mutare dictũ teſtm̃, quæ
mutatio ualida erit,ẽt ſi appoſitum fuiſſet iurm̃ ſcd̃m gl.in c. ul
tima uoluntas.xiij.q.ij.Io.An.in c.quod ſemel. de reg. iu merc.
Bar.Bal.in l.cũ duob.§.idẽ rñdet.ff.pro ſoc.eundẽ Bal.in c. j. §.
ſacramenta,de pa.iur.fir.Imo in c.cum contingat. de iu.iur.&
alia adducunt Alex.& Mod.in n.l.ſtipulatio,hoc mõ ꝯcepta. ut
ẽt facit Arc.in l.hęredea palam.ff.de teſt. An autem iurans red
datur periurus,ponunt & tangunt doct.ſuperius citati allegan-
112 tes alios tractantes diſceptationẽ illam. † Et qm̃ iſta donatio
facta filija vr̃ ꝯcepta in pœnã mutatiõis uolũtatis,iccirco vr̃ nõ
ualere iurib.& deci.qb.ã.maxi.per doc.in d.§.idẽ rñdet.& Dy.
ꝯſ.x.qõ talis eſt.Bal.in l.ex teſtõ.C.de fideic.in l.ſancimus.& in
l.cum antiquitas.& utrobiq; Sal.C.de teſt.& per antiq.& Mod.
113 in d.l.hæredes palã.§.fi.†Suadentur ẽt iſta ex his quæ dicit Pe.
de Anch.& Imo.in rub.extra de teſt.uolen. teſtatorem dicentẽ
uelle teſtm̃ omnino ualere,ẽt iure donationis inter uiuos, uel ꝯ
fitentẽ ſe uendidiſſe pro certo precio hæreditatẽ inſtituto hære
di,& illud recepiſſe poſſe adhuc mutare uoluntatẽ ea quo nihil
ualẽt illę diſpõnes appoſitæ in pęnã mutatiõis illius iurib.q.b.ã.
& per Bar.in d.l.ſi quis in princ.Alex.& alios,in d. l.ſtipulatio.
114 † Adduci poteſt ẽt doctr.Bar.in l.nõ ſolũ.§.morte.in j. ſpecie
proteſtationis.ff.de no. ope.nun.dicentis proteſtantẽ ad decla
rationẽ ſuæ uoluntatis,& demũ ꝯ̃hẽdo oppoſitũ,& ꝯ̃trium actũ
cum alio faciendo.cenſeri receſsiſſe a prima proteſtatione,ue ſe
cũ ꝯ̃hens decipiatur,& Bar.ſequunt̃ Alex.Iaſ.& alij,per text.in
in c.ſollicitudinẽ.ubi ẽt doct.no.extra de appel.& per c.j.extra
115 quod met.cau.†Et quia proteſtatio non debet nocere illi po-
ſtea ꝯ̃henti,& illã ignoranti,ſicuti nõ nocet propoſitũ animi re
116 tẽtũ in mente.l.ſi repetẽdi.C.de.ꝯd.ob.cau cũ ſi.†Et illud qñ
in ꝓteſtatiõe nõ req̃rit̃ pñtia alicuius,ſcd̃m Bart. in l. Pompo-
nius.la j.poſt gl.ff.de neg.geſt.& in l.quo n.in prin.ff.rẽ rat. ha.
p Alex.& alios in d.§.morte.& doc.in c.fi.de ꝯfeſ.ſicut nõ req
117 rebat̃ pñtia.d.Gaſparis.& d.Io.in p̃ſenti donatione.†Ad qd̃ ẽt
facit doctr.Bar.& aliorũ in l.q abñtl.§.ſi quis poſſeſsionẽ.ff. de
acq.poſ.uolẽtiũ quod ſi quis uendit uel donat rẽ aliquã ne alie-
net illam,& caſu quo alienaret dñium reuertat̃ ad donantem,ſi
tñ poſtea ille alienauit,tenebit alienatio, & dñium nõ reuertet̃
ad donãtẽ,ex quo fuit trãslatũ in aliũ.l.ſtichus ſeruus.ff. de ma
nu.teſt.Bar.Imo.Alex.Iaſ.& reliqui.in l.filiusfa.§.diui.de leg.j.
Pet.& Cy.in l.fi.C.de reb.alie.non alien.& p Bal.in d.l.ea lege.
118 C.de cõd.ob cau.†Facit ẽt tex.iũcta gl.in c.fi.in fi.de proc. li.
vj.& doc.oẽs ibi firmãt,uolẽtes.ꝙ ſi qs ꝯſtituit aliquẽ ꝓcurato
rẽ,cũ pacto de nõ reuocãdo eũ poterit tñ illũ reuocare,nõ obſ.
pacto.ſequit̃ Bar.in l.cũ p̃cario.ff.de p̃ca.& Ale.ibi adducẽs cõ
cor.Ang.ꝯſ ccxxv.Pũctus talis eſt.Abb.in c.edoceri.de reſer.&
ibi Fel.col.iiij.nu.xx.& idẽ Fel.in c.ex pte decani.col.iiij.& v.
nu.xj.xvj.& ſeq.e.ti.& in c.ſi diligẽti.col.vij.nu.xliiij.in ia.fall.
119 de for.ꝯp.cũ ꝯcor.†Quib.in locis Fel.& alij p eũ citati dñt i-
ſtud ꝓcedere,ẽt ſi fuiſſet appoſitũ iurm̃ licet ille reuocãs effice-
ret̃ periurus,ſm̃ gl.in uer.reuocatus.in d.c.fi.§.fi.quã ſequũtur
doc.ibi adducẽ.ꝯcor.Et ꝯfirmant̃,qm̃ tale pactũ de ſe non ꝯcor
dando.vr̃ eſſe illicitum,& ꝯ̃ bo.mores cũ tendat ad inducendũ
lites,& controuer.quæ execrant̃,& reprobant̃,& tollendæ ſunt.
l.properandum.in prin.C.de iud.l.itẽ ſi.§.fi.de alie.iu.mu.cau.
fac.l.quia poterat.ff.ad treb.ꝯ̃riatur ẽt paci,& concordiæ, quæ
ab omnib.amplectenda eſt plurib.ex cauſia,ad no.in l.unica.C.
de cad.tol.in prin.& ti.de pace ten.p doc.& in ti.de pac.iur.fir.
& per ſcri.in rub.de treug.& pa.& An.de Iſ.in ꝯſt.reg.pacia cul
tũ.Fel.in c.quæ in eccleſiarũ.co.xviij.de ꝯſt.& ſcri.in c. ij. de re
iu.li.vj.& alia accumulat Corſ.in trac.de pote.reg.referendo pa
cis priuilegia,& Iaſ.in l.Gal.§.& qd ſi tm̃.nu. lxxix. & ſeq.ff.de
li.& poſt.Et ꝯuẽtiones ꝯ̃ bo.mores,& iuris ꝓbibitionem inuali
dę ſuut.l.iiij.ff.de pac.dot.l.pacta quæ ꝯ̃.C.de pac. hr̃ in l.nõ du
biũ.C.de leg.cũ ſi.Nec debent obſeruari cũ tendant ad malum,
120 & diſcordiam.†Et eo magis iſta ſuadentur,qm̃ dicti filij tem-
pore donationis non erãt præſentes,nec ẽt apparet illos dictam
donationem accepraſſe ſeu ratificaſſe geſta per illũ notariũ,an-
teq̃ dña Hiero.mr̃ feciſſet tranſactionem,& relaxationem p̃di-
ctã,& añ dictam ratificationem,& accepta.res dicebat̃ integra,
& licitè potuit mr̃ pęnitere,& facere dictam relaxationẽ,& trã-
ſactionẽ non obſtante ſtipulatione,& acceptatione notarij, ut
tradit Pau.de Ca.ꝯli.excvij.Viſis.in ſecundo dubio, & conſi.c-
lxxxij.Iu caſu,& in l.illud.col.ij.C.de ſac.ſan.eccl.poſt Albe.de
Roſ.ibi cũ alijs relatia per Alex.in l.quod meo.in prin col.ij.ff.
de acq.poſſ.Are.ꝯſi.xciij col.fi.& Dec.allegantem alia,conſi.cc
xxvj.Magiſter Ioannes.nu.vij.& col.pe.& fi.& conſi.cc xlvij.In
cauſa,col.pen.& conſi.cccc xxxij.Cum ſit.colu.fi.& in l.contra-
121 ctus.nu.xvj.& ſeq.ff.de regu.iur.† Ad quod etiam nam nulla
fuit ſubſecuta traditio,ſeu quaſi rerum,& iurium donatarum di
ctis filijs,& ſucceſsiuè d. Hierony. tranſigendo cum dictia ſuis
fratre,& ſorore relaxationem ipſis fecit rerum.& iurium hære-
ditariorum, tradendo ſeu quaſi res prędictas,& iura fratri,& ſo
rori.quo caſu iſte ſecundus actus præualet,cum in ſe habeat tra
ditionem ſeu quaſi.l.quoties.C.de rei uend.ubi plene doc. tan-
122 gunt,maxime Iaſ.citans iura concor.idem probantia.† Et po
tiſsimum ipſi filij uidentur excluſi, ſi ſunt hæredes eiua matris,
quæ obligata erat contrahendo cum fratre,& ſorore, ut hr̃ per
gl.& alios per illum tex.in l.cum a matre.C.de rei uend. per gl.
Bar.& alios in l.ij.§.fi.ff.de præto.ſtipu.& in l.ſi ita quis.§. ea le
ge.ff.de uerb.ob.cum alijs alleg.per Alex.conſi.xxx.col.ij. uol.
j.& Bal.in c.hoc quoque.de feud.ſuc.Pau.de Caſt.conſi.xvij.In
123 cauſa.col.iij.& Dec.conſ.clxxxiiij.in fi.†Obſtat enim filija ex
ceptio illa,quem de euictione tenet actio eundem agentem r,e-
pellit exceptio l.uendicantium.ff.de euic.l.j.C.de reb.alie.non
124 alienan.cum concor.†Prout etiam aſſerta donatio facta filija
vr̃ reddi inualida ea defectu inſinuationis, aſcendebat .n. ſum-
mam duca.cccc.ad no.in l.ſi quis argentũ.C.de dona.& l. ſan
125 cimus.eo.ti.& in l.illud.C.de ſac.ſan.ecc.cũ ꝯcor.†Iſtis tamẽ
nõ obſt.uera ſerie facti ꝯſiderata, dd̃m cẽſeo talẽ donationẽ a
mr̃e filijs factam fuiſſe,& eſſe inualidã,tũ ꝯſiderata generalitate
tituli donationis a iure permiſſæ, & approbatæ, ut p totũ.ff.C.

126 & inſti.& extra de dona.† Tum ēt conſideratis iurib.particula
rib. expreſſe confirmantib.donationem factam per matrē filijs,
ut hr̄ in l.fi.C.de dona.quæ ſub mo.& in l.donationes.§.ſpecies.
ff.de don.in l.ij.ubi etiā gl.& doc.no.C.de iu.dot.& bī in l. poſ
ſeſſionem.in l.uelles.in l.his ſolis.& in aut.ſeq.C.de reuo. don.
127 † Eo magis cum fuerit iuramento uallata,& roborata, quod
ɔ̄ctū ɔfirmat,ēt ſi in eo plures eſſent defectus ſm̄ Pau.de Ca.cō
ſi.ccxix.In cauſa.Abb.conſi.viij.Laurentia.in ij.dub.uol.ij. & p
128 Dec.ɔſi.cccciij.Viſo.col.fi.† Et in ſimilib.hr̄ per doc. dicētes
donationem factam per patrem filio exiſtenti in p̄tāte confir-
mari iur̄o,quos ad plenum referi,& ſequitur Dec.ɔſi.ccccxxxij.
Cum ſit nu.v.& alijs ſeq.& Pau.Pic in l.in quartā.fol.mihi.xvj.
col.iij.in vij ɔclu.ff.ad l.Fal.& ita iur̄o uallata effectum produ-
cit,ut non poſsit per pniam reuocari ſm̄ gl.in uer.neceſſe, & ibi
ponunt doct.in l.ſi pecuniā.in prin.ff.de ɔd.cau.da. & quia fa-
cta fuit in iudicio,ut ſtatim dicemus,non potuit igr̄.d. Hieron.
mater donationem illā eius filijs factā reuocare, ut apertiſsime
diſponūt leges ſuperius citatæ in titulo de reuoca.don.& p Bal.
in l.cum a ſocero.col.fi.C.de iu.dot. Ale.col. pe.in l.qui Romæ
§.flauius.ff.de uer.ob.& Soc.ibi nu.xij.& ſeq.Are.& Iaſ.nu.xvj.
129 & xix.Iaſ.in l.fi.col.j.& ij.ff.de pac. † Et quia licet ab initio
fuiſſet uoluntaria,tn̄ poſt eam factam,donans neceſsitatur illā
obſeruare dictis iurib.& arg.eorum quæ hn̄r in l.in commoda-
130 to,§ ſicut.ff.commo.& l.ſicut.C.de act.& ob.† Et quamuis di
cta donatio uideat̄ fuiſſe facta filijs,ſub illa conditione ſi mr̄ de
ueniret ad tranſac.& relaxationem,tn̄ quia dicta cōditio fuit a-
dimpleta donatio hr̄ pro pure facta,& ɔñr ſuum debet ſortiri ef
fectū cum per talem trāſactionem & relaxationem ipſa uoluerit
donationem perfici & roborari,& ad hoc tendebat ipſa relaxa-
tio & tranſactio,& non ad aliud arg.l.omnis.ff.ſi cer.pet. & l.o-
bligationum ſubſtantia.ff.de act.& obl.cum uulgari.& præſu-
mendum eſt matrem dictam relaxationem feciſſe,ut adimplere
tur ɔditio dictæ tranſactionis in fauorem filiorū,quib.parentes
ex uoto omnia parant.l.nihil.§.j.ff.de bon.lib.l.ſcripto. ff.unde
lib.& arg.eorum quæ habentur in l.fi.C.de cura.fur.& in l.ſi vn
quam cum concor.C.de reuo.don.& in l.cum auus.ff.de ɔdi.&
dem.& in l.cum acutiſsimi.C.de fideic.& in l.generaliter.§.cum
131 autem.C.de inſti.& ſubſti.† Et talis conditio adimpleta, ope
rata eſt aduentum donationis prædictæ,& ipſius obligationem
& actionem ceſsiſſe & ueniſſe ad no.in l.cedere diem.cum con
132 cor.ff.de uer.ſig.† Et ſecuto adimplemento dictæ conditionis
ex quo uerſamur in ɔ̄ctibus illa retrotrahitur ad initium ipſius
donationis & ad tempus quo fuit facta ita ut tunc tēporis dñiū
dicatur eſſe tranſlatū in filios donatarios,ut proprie tradit Old.
conſ.cxxxix. Ad habendam.in iij.dubio per l.ſeruum filij.§.j.de
leg.j.& proſequitur Alex.conſi.lxxxiij. Viſa.col.iij.uolu.ij.poſt
Bar.per illum tex.in l.ſub conditione.ff.de ſolutio.colu. j. & ij.
nu.v.ix.& ſeq.& eundem Bar.per illum tex.in l.filiusfa. in prin.
133 ff.de uer.ob.† Et ſecuto adimplemento dictæ conditionis per
inde habetur ac ſi ab initio donatio ipſa fuiſſet pura & ſine con-
ditione celebrata.l.fi.§.Titius.ubi Ang.& alij no.ff. de uulg.&
pup.l.ſi pupillus.in fi.ff.de cond.inſti l.potior.§.uideamus.in fi.
ff.qui potio.in pig.hab.l.ſed ſi de ſua.§.fi.ff.de acq. hære. & per
Mod.in l.pro hærede.§.Papinianus.nu.xxiiij.co.ti.& Dec.cōſi.
cclxxia.Placet.nu.ij.& ſcrib.in l.ſi is qui pro emptore.ff.de uſu-
134 cap.† Conſideratis potiſsimē illis uer.ex nunc prout ex tunc,
&c.ſignificantibus actum uerbi prolati & effectum actus eē col
latum ad illud tempus præſens,ſm̄ Bal.in aut.contra rogatus in
prin.C.ad treb.& Alex.conſi.liij.uol.ij.Cur.conſ.xlij.cum alijs
citatis per Fel.in c.licet cauſam.colu.iiij.nu.xv.& ſeq. extra de
135 proba.† Et licet iſta donatio appareat facta abſentibus,tamen
ualida fuit cum ipſe notarius pro illis eam receperit,& ſtipula-
tus fuerit ad no.per Bar.& alios in l.ij.& iiij.ff.rem pupil. ſalu.
fo.& inſti.de inutil.ſtipul.§.alij.& Corn.conſi.l.col.iij.& alteri
non ꝓdeſt.uol.j.& conſi.ij.Viſo.col.ij.uerſic.præterea.uol.iiij.
136 † Dicentem obligationem & actionem utilem, ſtatim quæri
per notarium ſtipulantem abſque eo,ꝙ interueniat aliqua ratifi
catio,per d.l.ſecundā & quartā,& alia iura per eum citata,cuius
opin.in hoc ſecuti ſunt quidam Mod. & de cuius ueritate alias
ɔſulendo dixi,eo ēt cum talis donatio facta fuerit in iudicio,&
iudice illam acceptante ut mihi narratum eſt,& inferius dicet̄.
137 † Pro ipſis etiā filijs donatarijs eſt fere in terminis doctr.Bar.
in d.l.qui abſenti.§.ſi quis poſſeſsionem.ff.de acq. poſ. dicentis
ꝙ ſi dono tibi aliquam rem cum illis uerbis ne abienes,& ſi ad a-
ctū alienationis deueneris, uolo ꝙ ex nūc dñiū reuertat̄ ad me,
conſtituendo te meo poſsidere nomine,ſi donatarius rē illā uo-
luerit alienare,ſtatim dñium reuertit ad donātem,& Bar.ſequu
tur ſcrib.ibi Bal.in l.ea lege.C.de cond.ob.cau.Alex.& Iaſ. in l.
filiusfa. §.diui,de leg.j.Sal.in l.ſi.C.de pac.iut.emp.& uen.cum
ɔcor.q̄ deciſi.optime adaptat̄ ad ſpeciem p̄ſentem, nec obſta-
bunt ſuperius in ɔ̄trium adducta,& primo dum dicebat̄ nemi-
nem poſſe ſibi legem imponere,a qua non liceat recedere. d. l.ſi
quis.in prin.teſtamenti,de leg.iij.cum alijs ſupra citatis,& ꝙ te
ſtator poterit mutare uoluntatem & teſtm̄, licet iurauerit non
mutare,& caſu quo id faceret expreſſe donaret inter uiuos, cum
iſtud uideat̄ appoſitum in pœnam mutantis uoluntatem deciſ.
138 quibus ſup.† Procedunt.n.iſta in ultimis uoluntatibus, ne li-
bera teſtandi facultas impediatur,quod utiq; ēt eſt ɔ̄ bonos mo
res.d.l.ſi quis.in princ.& l.j.C.de ſacr.ſan.eccl.& d. l. ſtipulatio
139 hoc modo concepta.† Et ita etiam hac rōne non erit impedi-
mentum iur̄o præſtitum,ad tradita per Bart.in l.ſi quis pro eo.
ff.de fideiuſ.& arg.no.in l.pacta quæ ɔ̄.C.de pac. cum ſi.citatis.
in d.l.ſi quis in prin.& in d.l.ſtipulatio.& in d.l.hæredes palam
§.fi.in p̄ſenti at ſpecie uerſamur in actib.inter uiuos,& ɔ̄ctib.
qui licet ab initio ſint uoluntarij tn̄ celebrati,neceſſariam indu
cunt obſeruantiam ipſorum & in illis ceſſat pœnitentia, reuoca
tio,& uoluntatis mutatio,irreuocabiles nanq; ſunt iurib. & de-
140 ciſ.ſuperius deductis.† Et ſi in teſtō fieret donatio alicuius rei
particularis,caſu quo teſtator ſuam mutaret uoluntatem,ualida
erit huiuſcemodi donatio,ſm̄ Bal.in l.ſancimus. C.de teſta. &
141 in l.ſi.C.de pac. † Cum iſto caſu non tollat̄ in totum facultas
teſtandi,ut plene proſequuntur Alex.& Mod.in d.l.ſtipulatio.
142 Imo.& Aret.in d.l.hæredes palam.§.fi.† Non obſtabit doct.Bar.
in d.l.non ſolum.§.morte.ff.de ope.no.nun. Nam procedit, qñ
tpe ɔ̄ctus proteſtatio non fuiſſet effectum ſortita,in caſu autē
præſenti fuit effectum ſortita donatio,& perfecta per diem an-
te tranſactionem & relaxationem,& eo tempore fuit ius quæſi
tum filijs,adimpleta conditione quæ trahitur retro,ut deduxi-
mus,& iſtud ius filijs quæſitum,non potuit per matrem tranſfer
ri in fratrem & ſororem,recedendo a ſua proteſtatione,& p̄ni
tendo,cum non potuerit pœnitere,nec recedere a donatione ꝑ
fecta & conſumata iuribus & deciſ.quib.ſ.in ſimi. iſtud hr̄ quā
do inſtātia eſt perempta,nam licet pereant etiam acta.l. cum li
te mortua. ff.iudica.ſol.non tamen perit effectus conſumatus,ut
declarant doc.ibi,& in ſi.per illum tex.in l.plurib.§.& ſi placeat.
ff.de uer.ob.per Bar.& Alb.de Roſ.in l.Titia.§.Imperator.col.
fi.de leg.ij.& per Mod.arg.illius tex.in l.patre furioſo.ff.de his
143 qui ſunt ſui uel.alie.iur.† Ceſſat ēt doctr.Bar.in d.l. qui abſen
ti.§.ſi quis poſſeſsionem.ff.de acq.poſ.& aliorum ſeq. Procedit
.n.quando non fuiſſent appoſita uerba in ipſa donatione & ꝓ
teſtatione quę fuerunt in iſta appoſita,illa uidelicet ſi ad actum
alienationis deueniſſet,ꝙ ex tunc dominium per diem ante re-
uerteretur ad donantem,apponendo ɔſtitutum ut ſupra dixi-
144 mus.† Differunt enim iſta an ſit appoſitum uerbum, ſi aliena-
ueris importans tempus perfectum,futurum tn̄,& reſpiciens tē
pus perfectæ alienationis,quo caſu dñium per alienationem e-
rat tranſlatum in aliū,& ideo non poterit reuerti ad priorē dñm
ſm̄ doc.in ɔ̄trium citatos. At qñ talis reuerſio eſt collata in tem-
pus,ante alienationem,prout hic fuit.ſtatim ꝙ deuentum ē ad
aliquem actum alienationis,dominium reuertitur ad priorē do
minum,ex quo adhuc non erat tranſlatum in alium,cum tēpo-
re alienationis reperiat̄ prioris domini,& iſtud proprie adaptat̄
ad caſum p̄ſente,ſm̄ præal.doctr. Bar.& aliorum ſupra citatorū
145 in d.l.qui abſenti.§.ſi quis poſſeſsionem.† Nec obſtabit tex.iū
cta gl.in c.ſi.§.fi.de procu.lib.vj. Nam ideo ibi non obſtante pa
cto & iur̄o procurator poterit reuocari,qm̄ non erant appoſita
uerba & clauſulæ appoſitæ hic,ſi.n.apponerentur minime pro-
cederent in ɔ̄trium deducta ,ꝓut non procedunt in alijs caſibus
no.per Fely.ſupra in ɔ̄trium citatū.Et qñ ille actus ibi non fuit
factus in iudicio,ſicut fuit geſtus præſens. Nam licet mādatum
poſsit reuocari nuda uoluntate mandantis.§.recte.Inſt.de fide-
iuſ.tamen quando procurator conſtitutus eſt apud acta,nō po-
terit extra illa reuocari,ut per illum tex.dicunt Bal.& alij in l.j.
146 C.de ſatiſdan.† Nec erit impedimento quod dicebatur, iſtam
talem proteſtationē & pactum eſſe contra bonos mores, impe-
diens pacem & concordiam,& dans cām litibus exercitis,& cō
ſequenter non debere ſeruari,& ab eo licite poſſe recedi. Nam
donatio licita eſt,& a iure permiſſa,nec reuocari pōt per pęnitē
147 tiam,ut oſtendimus.† Licita eſt enim ceſsio iurium,iudicia,&
lites permiſſæ ſunt,ut illis medijs quis ualeat conſequi ſuum,ro

to ti.ff.C.& extra de iudic.cū uulg.& licet aliqui execrenť lites, &odio illas habeant,ut in iurib.ſ.in ɔ̃trium alleg.non p pea pro hibent homines,mediaote lite proſequi ius ſuum , nec alibi re- perit iſtud eſſe ɔ̃ bonoa mores , immo omni iure permiſſum & ɔceſſum,& quia dicta mr̄ uoluit dictis filijs donationem facere ſub ɔditione prædicta,intendens & uolens ɔditionē adimplere & donationem ſortiri effectum,in bñficium & commodū filio- rum,ut deduximus,tranſac.& relaxationem fecit,& ab illa do- natiōe ita perfecta minime licuit recedere,& illam reuocare,trā ſigēdo,cum fratre & ſorore.Cum talis actus oino tendat ad pu rificationem,& perfectionem dictæ donationis,& ɔ̃trium opera ret effectum,ſi non induceret,quod minime eſt ɔcedendum, in dammum filiorū,& ɔſiderando maternam affectionem iurib.& deciſ. ſ.citatis.Minus hēc obſtare qđ dicebat donationē iſtam eſſe ualidā,qm̄ per dictos donatarios non fuit acceptata,aō rela xationē & tranſac. factā per d.Hieronymā cum fratre & ſorore,
148 ſm Pau.de Ca.& alios ſup.citatos.† Nam ſi attēdere uolumus opi.Cor.d.ɔſ.ij.uol. iiij.& ɔſ.l.uol. j.ad quorundā aliorū Mod. nulla exigebatur ratificatio donatariorū,ſatis.n.fuit donationē fuiſſe acceptatā & ſtipulatā per notariū,maxi.cum donatarij eſ ſent minores & pupilli.d.l.ij.& iiij.ff.rem pup.ſalu.fo. ubi nulla alia exigit ratificatio,ut ēt loquunt iura ſimilia loquentia de ac
149 ceptatiōe & ſtipulatiōe p notarium recepta pro abſentib.†Et ſi qs huic opi.recuſat et inhęrere,adhuc dr̄ obiectionē ceſſare,qm̄ talis donatio facta fuit in iudicio,&corā magiſtratu & iudice il lā recipiente pro donatarijs pupillis & minorib.per quē actū ef fecta fuit ualida & firma,ita ut donās ɔ̃ illā ulterius uenire non poſſit,ſm do. Ant.& alios,in c.cū olim ex literis.de reſcr.&in c. cū cautio.ubi Fel.de fi.inſtr.& p Bar.in l.nō ſolū. ſ.liberationis
150 uerba.ff.de lib.lega.& in l.poſtq̄ liti.C.de pac.†Calor.n.iudi- cij & pñſentia iudicis acceptantis fecit donationē illā irreuocabi lē ne decipianť duo,ſm Cy.in l.eſt receptū.ff.de iur.om. iud.& plura ad idē accumul.& ſcrib.maxi.Iaſ.nu.xviij.& ſeq.in l.ſi ɔue
151 nerit.ff.de iur.om.iu.†Vbi enumerant effectus caloris iudicij prout ēt enumerant in l.pacta nouiſſima.per Mod. C.de pac.&
152 in c.j.de Prob.†Prout ēt fuit obiectio qm̄ maior filius, minor tñ habita notitia donatiōis pdictæ,& ſuo noie ac fratrū pupil- lorū illā acceptauit & habuit anteq̄ do.Hiero.relaxationē &trā ſac.feciſſet,quo caſu ſumus in claro,ut illa fuerit reddita ualida, & ipſo ratificante,qſita fuit oib. ēt pupillis,uel ſaltim ſibi ratifi- canti,ɔſiderando iſto caſu uendicare ſibi locū ius accreſcēdi,qđ licet regulariter in ɔ̃ctib.locū nō habeat.l.ſi mihi & Titio.ff.de uer.ob. cū alijs ibidē citatis per Mod.& in l.unica.C.qñ non pe
153 tē par.† Tñ iſto caſu locū habebit ex uerisimili mēte mr̄is do- nātis ſuis filijs,ſm no.in l.fundus ille.ff.de ɔ̃h.emp.& p Dec.in d.l.unica.nu.v.& iiij.& ſcrib.in d.l.ſi mihi & Titio. ɔſiderando ēt effectū iuri effecta fuit irreuocabilis,ut ſup.deduximus . Nec obſt.qđ dicebať,ſm actum tranſac.& relaxationis,hñrem in ſe traditionem ſeu quaſi rerum relaxatarū & iurium , præualuiſſe primæ donationi,non ɔtinenti in ſe aliquā traditionem,ſeu qua
154 ſi per d.l.quoties.C.de rei uen.†Nam conſiderando doct.Bar. & ſequac.in d.l.qui abſenti.ſ. ſi quis poſſeſſionē,ceſſat obiectio ex uerbis appoſitis in donatione facta per diē an̄ tranſactionē
155 &relaxationem cum clauſula ɔſtituti.†Quo caſu per prius tra ditio facta cenſeť filijs donatarijs,&ad idē plura accumulat Iaſ. ita limitans illam legē in d.l.quoties.nu.xiiij.& ſeq.in v.limi.ut facit Dec.ɔſ.ccij.ut pñs.nu.vij.& ɔ̃ſi.ccxxvj.Magiſter Ioannes.
156 col.j.& ſeq.† Ceſſat ēt qm̄ in illa donatione.d. Hieronyma hy potecauit & obligauit omnia ſua bona,& iura,p illius obſerua tione caſu quo ɔ̃ueniſſet,& per talem hypothecā impedita fuit tranſlatio dñij in alios,ſm Bar.& alios citantes iura,in l.ea lege. C.de condi.ob cau.& in l.ſi ita quis.ſ.ea lege.ff.de uer.ob. cum alijs citatis per Iaſ.in d.l.quoties.in xj.limi.nu.xxviij.& ſequen.
157 † Et illa hypotheca præfertur,quæ prior eſt l.j.ff.de pig. act.l. potior.l.qui balneum.l.ſi prior ſ.fi.in fi.ff.qui potio.in pig.hab. & per Iaſ.adducentem alia in d.l.quoties . in iij.limita. num.xj.
158 † Prout etiam ceſſabit obiectio,qm̄ iſte.d. Gaſpar erat ſciens, & plenam habēbat notitiā dictæ donationis,& in fraudē illius curauit habere relaxationē, & tranſac.&iſto caſu,iſte ſecundus actus relaxationis,& tranſactio.ēt hñs traditionem , ſeu quaſi, minime præferendus erat prioræ donationi,ſm Bal.in rubr.C. de reuoc.his quæ in fraudē creditorum.circa prin.Albe.de Roſ. & Sal.in d.l.quoties.& Iaſ.ibi in ix.limi.nu.xxvj.Poſtremo non obſtat qđ dicebať,iſtos filios eſſe hęredes matris,ɔ̃ñr non poſſe uenire ɔ̃ geſta & facta per eam,& quia eos repellit illa exceptio
159 quem de euictione tenet actio,&c.†Nam aduertendum eſt i- ſtos filios fuiſſe & eſſe minores & pupillos,& ɔ̃ñr ipſorum arbi- trio tanq̄ læſi poterunt ſe abſtinere a dicta hæreditate, & per re ſtitutionē in integrum reuocare dictam aditionem.l.&ſi ſine.ſ. ſed quod Papinianus.ff.de mino.l.fi.C.de repud.hęr.cū ɔcord. utrobique citatis,ceſſabūtque propterea in ɔtrarium adducta.
170 † Prout ēt ceſſant,nā ipſorum aditio non fuit ſimplex , & ita informiter facta,ſed cum bñficio legis & inuentari,quo caſu ul tra uires hęreditarias minime tenenť.l.fi.cum ſi. C.de iure deli- be.& licet adeundo ſimpľter ipſorum iura & actiones uiderenť eē ɔfuſę l.uranius.ff.de fideiu.l.debitori suo.C.de pac.cū ɔcor.
161 † Tñ bñficium Inuentarij ɔſeruauit & cōſeruat eorū iura & a- ctiones,ita ut minimē dicant ɔfuſę.reſeruant.n.illeſa & integra non obſtante aditione,ut tangunt doc.in dictis locis , & plene hr̄ per illū tex. p doc.oēs poſt gl.in l.fi.ſ.in ɔputatione.C. de iu re delib.& do.Hieron.ipſorum mr̄ de proprijs bonis ſuis ante di ctā relaxationē & tranſac.magnā dotē dedit filiæ. & ea poſtmo dū defuncta id qđ habebat retentū fuit p filios,uirtute donatio nis pdictæ & iurium ipſis ɔpetentium ex ea,ɔ̃ñr uerſamur extra caſum,quē de euictione,&c. Vltimo nō obſtat qđ dicebať de in ualiditate dictæ donationis ex defectu inſinuationis qm̄ ut mi hi relatū eſt inſinuata fuit & celebrata in iudicio & coram iudi
162 ce & ipſius eā acceptantis decreto inſinuata.†Prout ēt talis de fectus ceſſat rōne iuri ſup illa appoſiti,qđ tale defectū ſupplet ut diximus.ſup.&plenē pſequit Dec.arguēdo prius ad partes,& p utraq; ſnia adducēdo rōnes & deciſ.& tandē ɔcludens hāc eē
163 opi.d.ɔſ.cccxxxij.Cū ſit per totū.¶ † Tertia & ultima difficul tas in præſenti ſpecie inſurgit,eo qm̄ pr̄ dictorū filiorū donata- riorū,cōmiſit crimen læſæ maieſtatis,fuitq; p pea capitali pœna mulctatus,cū bonorū ɔfiſcatione,qđ crimē dictos eius filios ēt affecit & inhabiles reddidit ad ſucceſsionē bonorū ēt mr̄norū . l.quiſquis.C.ad l. Iul.maieſt.& vj.q. j.c. q̄ro.ſ.uerū.de pę.di.j.c. quiſquis.cū ɔcord.Et quia ipſi filij tpe dictę donationis uidebā tur incapaces bonorū & iurium mr̄norū eis donatorum ddm vr̄
164 donationē eſſe inualidā,& prorſus nullam.†Eſto.n.q; d.l.quiſ quis excludat dictos filios a ſucceſsione mr̄na,& ex teſtō & ab inteſtato & nihil dicat de bonis mr̄nis pertinentis ad filios per a- ctum inter uiuos , tamen quia ratio in dicta.l.deſcripta etiam ſi eſſet correctoria illius legis diſpoſitio,ratio tamen eſt genera lis& militat etiam iſto caſu, concludendum uidetur eius diſpo ſitionem locum ſibi uendicare,etiam in iſta donatione ut per il lum text.tradit Barto.in l.cum pater.ſ. dulciſſimis.de leg.ij. & in l.regula.uer.pe.ff.de iur.& fac.igno.cū iſta non dicať exten- ſio ſed potius ɔprehenſio,& intēlio,ſm Bal.Cyn.& alios max. Iaſ.nu.xvij.& ccxxj.in auth.quas actiones.C.de ſac.ſan.eccle.& Bal.in l.his ſolis.C.de reuo.dona.& per ſcrib.oēs in l.ſi ɔſtante. ff.ſo.ma.& Bal.in l.de quibus.ff.de leg.cum ſi & quia aliās red deret eluſoria illa diſpoſitio per donationem inter uiuos ſm gl. in c.quamquam.de uſur.li.vj.cum alijs alleg.per Soc.& Mod. in l.ij.in illa quæſtio. de uſurario,de lega.j.& quamuis ſeneriſs. Im perator dictis filijs indulſerit.& infamiā aboleuerit,eoſq; reſti- tuerit,tñ reſtitutio iſta non pōt trahi retro in damnū & præiudi ciū do.Gaſparis,& domi.Ioanę ſororis,quibus medio tpe , & ante dictam reſtitutionem fuerat ius quæſitū ſuper dictis bonis donatis p p tranſactionem,& relaxationē cū ipſis factam per.d.
165 Hieronymā matrē donatariorū.†Et talis reſtitutio non tollit ius quæſitum tertio,c.q̄uis.de reſcr.lib.vj.l.fi.C.de ſent. paſſ.cū alijs citatis per Bar.in l.Gallus.ſ.& quid ſi tñ.col.pen.nu.xij.&
* ſeq.ff.de libe.& poſthu. quem alij ibi * cōiter ſequunť, maxime Iaſ.nu.lxiij.lxx.& ſeq.& Gallian.nu.lviij.& ſeq &nu.lxiiij.&ple ne pſequit Egid.Belleme.deciſ.dccxliij.his ſuppoſitis.&deciſ.
166 præced.dccxliij.ɔcluſio patet.†Eſt.n.extremū inhabile ad qđ conſiderato tpe ipſius donationis,quo filij erant prorſus inha- biles,ɔ̃ñr ipſa reſtitutio non pōt trahi retro, propter inhabilita tem dicti extremi,ut plenē poſt Bart. proſequunť doct.in l.ſi is qui pro emptore.ff.de uſucap.maxi.Iaſo.nu.cxix.cxxiiij. & alijs
167 ſeq.†Et quia ius erat quæſitū tertio,ut diximus, quo caſu non eſt pſumendum,principē concedentē reſtitutionē, uoluiſſe illi tertio præiudicare.d.c.quamuis.l.ij.ſ.merito.& ſ. ſi quis a prin cipe.ff.ne quid in lo.pub.cum alijs citatis per Bar.& ſcriben. in dicto ſ.& quid ſi tantum.& per Egid.Belleme. in deciſionibus
168 ſuperius citatis. ¶ † Præmiſsis tamen non obſtan. contraria ſententia amplectenda eſt,qm̄ d.l.quiſquis,cum ſi.iſto caſu nō uendicat ſibi locum,tū reſpectu infamiæ iā remiſſę p principis
169 indulgentiā,& reſtitutionē.†Qui pculdubio potuit facere di

communiter & indifferenter, in d.§.& quid ſi tantum. poſt Bar.
ibi col.iiij.num.x.declarantem quid ueniat ſub iſto uerbo reſti
tuo.& nu.xiij.ubi Galliau.nu.lxiij.Iaſ.nu.lxvj.& lxx. & reliqui
ſcrib.maxi.repeten.Hiſpa.nu.cliij.& alijs ſeq.& Caro.Ruin.nu.
cxx.citantes alias deciſ.ↄcludunt in hac reſtitutione conceſſa ꝑ
principem uenire omnia bona & iura quæ erant penes fiſcum,
& illi competebant & quæ per fiſcum non fuerunt in alium
tranſlata, nec alienata, prout erant iſta q̃ fiſcus minime occupa
uit, nec ſibi ipſi fiſcus ea incorporauit, nec in alium tranſtulit.
197 † Et iſto caſu reſtitutio iſta trahitur retrocum non tollat ius
alteri quæſitum & æquiparetur iuri poſtliminij.l.ſi quis filio ex
hæredato.§.penult.ff.de iniuſt. rupt. per Angel. & Imol.in l.ſi
alienum.§.in extraneis.ff.de hæred. inſti. & per Barto. ut ſupra
citatum, in dicta.l.Gallus.§.& quid ſi tantum.& alios ibi ordi-
nariè legentes, maxi.Moderni.Hiſp. nume.cliij.& ſequen.Gal
lian.nume.lviij.& ſequen.& Carol. Ruinus. nume.cxx.& alijs
ſequen.& per Egid.Belleme.in d. deciſ.dccliij. & ſequen. ¶ Et
ex iſtis tolluntur ea quæ in contrarium fuere deducta, dum in
illis dicebatur principẽ reſtituentem non noluiſſe præiudicare
tertio & iuri alteri quæſito, nam reſtitutio iſta nulli tertio præ-
iudicat nec tollit ius tertij, ſed ſolum conceſſit, & concederet
iura quæ penes fiſcum extabant, & quæ fiſcus & princeps in a-
lium minime tranſtulit, & quæ iura fiſco competentia compre-
henduntur in hac reſtitutione facta dictis filijs donatarijs per
ipſum principem, & quæ iſto caſu retrotrahitur, ut fuit oſten-
ſum. nec obſtabit quod dicebatur hanc reſtitutionem non tol-
lere ius ante illam quæſitum, ſuper dictis bonis & iuribus do-
mini Gaſpari & eius ſorori, nam ipſi uere nullum ius habe-
bant, fiſcus enim & princeps iura ipſis competentia minime
tranſtulerunt, nec domi. Hieronyma donatrix, per ſuam relaxa-
tionem & tranſactionem factam cum domino Gaſpare & ſo-
rore tranſtulit nec transferre potuit in ipſos aliquod ius pro-
pter præcedentem donationem factam filij, quæ non potuit ab
ea reuocari, nec tolli per eius pœnitentiam, nec per dictum ſe-
cundum actum tranſactionis & relaxationis factum & geſtum
per eam cum prædictis domi. Gaſpare & ſorore ut concluden-
ter & diffuſe deduximus, & ſupra oſtendimus. ¶ Quibus omni-
bus conſideratis firmiſsima remanet concluſio ſuperius facta,
continens. d. Gaſparem prorſus eſſe repellendum a dicta mater
na ſucceſsione quæ ab inteſtato uenit applicanda eius ſororib.
non renunciantibus. Pariſius Bon.

SVMMARIVM.

1 *Geminatio enixam uoluntatem diſponentis oſtendit.*
2 *Dictio, incontinenti, prolata per teſtatorem quid importet.*
3 *Alienationis prohibitio, quandoque inducit ſimplex fideicommiſſũ quandoque illud inducit ſecuta alienatione, & non aliter.*
Teſtator ſubſtituens hæredi aliquas perſonas, & demum prohibẽs hæredem alienare bona hæreditaria, & in caſu alienationis, uocans incontinenti aliquam eccleſiam. An ſecuta alienatione, eccleſia uocata excludat ſubſtitutos, hærede mortuo relictis perſonis ſubſtitutis, per totum conſi.
Et quid ſi teſtator ante prohibitionem alienationis, appoſuit illam clauſulam ſaluis primo omnibus præmiſſis, fere per totum.
4 *Teſtator uocans deſcendentes ex inſtituto uidetur illos uocare propter affectionem quam habet ad inſtitutum.*
Maximè quando uocauit deſcendentes ex eo.
5 *Alienationis prohibitio ſimpliciter & generaliter facta, debet intelligi ſimpliciter & generaliter.*
Etiam ſi eſſemus in correctorijs & odioſis.
6 *Etiam ſi maior ratio urgeret in uno quàm in alio caſu.*
7 *Pleno iure uocatus, magis conſiderandus uenit.*
8 *Primo uocati cenſentur magis dilecti, quã alij ſecundo loco uocati.*
9 *Diſpoſitio non debet cenſeri fruſtatoriè facta.*
10 *Abſurdum, fugiendum eſt & euitandum.*
11 *Hæredis uoluntati non eſt præſumendum teſtatorem uoluiſſe relinquere ſuæ diſpoſitionis ualiditatem.*
12 *Non eſt uериſimile teſtatorem uoluiſſe ſe incontinenti corrigere.*
13 *Clauſula ſaluis alijs præmiſſis, declarat limitat & reſtringit ſequẽtia, & nu.15.& ſeq.*
14 *Ius tertij opponi poteſt, quando ipſo iure eſt excluſiuũ iuris agentis*
16 *Clauſula, ſaluo iure coloni, appoſita per uenditorem multum operatur.*
17 *Et quid ſi nullus adeſſet colonus, adhuc tamen iſta clauſula ſatis operatur.*
18 *Talis clauſula appoſita per creditorem per hæc uerba, ſaluo iure r*ᵉ *ſidui & ſolidi ſatis operatur.*
19 *Clauſula prædicta, appoſita in inueſtitura, conſeruat ius tertio.*
20 *Proteſtatio & reſeruatio, conſeruat ius.*
21 *Clauſula prædicta uim habet exceptionis, & æquipollet illi.*
22 *Clauſula prædicta nedum limitat & reſtringit præcedentia. uerum etiam limitat & reſtringit ac declarat ſequentia, & nu.23*
24 *Primum dicitur, quod ante ſe nihil habet, & nu.25.*
26 *Qui omne dicit, nihil excludit*
27 *Ratio ut ſit bona, & concludens, debet differre a dicto.*
28 *Clauſula, ſaluis &c. quid importet ex ſui natura, & attenta mente diſponentis.*
29 *Prohibitus alienare inter uiuos, an cenſeatur prohibitus alienare per ultimam uoluntatem, & nu.30.*
Extenſio de caſu ad caſum, quo caſu fiat, & nu.30.
31 *Alienare prohibitus fauore deſcendentium ſuorum, non poteſt alienare etiam per ultimam uoluntatem.*

CONSILIVM LXX.

TESTATOR Multa fecit legata, conſtituitque
commiſſarios, demum hæredem uniuerſalem inſti
tuit Titium, diſpoſuitque ſi Titius non haberet fi-
lios, quòd eius ſubſtituti eſſent eccleſia fratres, &
ↄuetus S.Mariæ &c. pro dimidia & ꝑ alia dimidia eſſet uxor Ca
tonis, detractis primo, & ſolutis certis pecunijs relictis diuerſis
perſonis, poſtremo ordinauit, ſaluis primo oĩbus præmiſsis, Ti
tium ſuum hæredem non poſſe modo aliquo uendere nec alie-
nare de bonis ſtabilibus ſuæ hæreditatis, aliqua de cauſa, niſi in
quibuſdam caſibus & caſu quo aliter uendere, & faceret con-
tra prædicta, tunc res uenditæ pleno iure eſſent deuolutæ ad di-
ctam eccleſiam fratres, & conuentum, dubium modo oritur,
quoniam.d. Titius alienauit aliqua bona dictæ hæreditatis. An
iſto caſu ueniat eccleſia uocata, & excludat ſubſtitutos cum ſuc
1 ceſsiue Titius mortuus fuerit. † Ad quod dicendum uideba-
tur, eccleſiam uenire poſſe. conſideratis uerbis amplis, & præ-
gnantibus prolatis ab ipſo teſtatore, uolente, eo caſu eccle-
ſiam, & fratres omnino debere admitti, & quòd bona alienata
incontinenti efficerentur eccleſiæ tam in proprietate quàm in
poſſeſsione, ex quibus uerbis ita geminatis, colligitur enixa uo
luntas diſponentis, ad not. in l. baliſta. ff. ad Trebel. & per Bar-
2 to. in l. cum ſcimus. C. de agricol. & cenſi. lib. undecimo. † Pro-
ut etiam illa dictio, incontinenti, idem importare uidetur ad
nota in l. lecta. ff. ſi certum petat. in l. iubemus. §. ſanè. C. de ſac.
3 ſanct. eccleſi. † Ad idem optime facere uidetur, nam teſtator
primitus fecit ſubſtitutionem uniuerſalem, ſi Titius moreretur
ſine deſcendentibus demum fecit aliam uiuente Titio in caſu
alienationis, cuius prohibitio quandoque ſimplex inducit fidei
commiſſum, quandoque inducit illud in caſu alienationis, ut
plene tradunt Barto. Aretin. & alij in l. qui Romę. §. cohæredes
ff. de uerborum obligat. & Modern. poſt alios in l. filiusfami. §.
4 diui. de leg. primo. † Præterea teſtator uocauit deſcendentes
ex Titio, propter affectionem quam habebat ad Titium, cum
illi adhuc non eſſent in rerum natura, ad nota in l. qui filiabus.
de legat. primo & per ſcriben. in l. ſi cognatis. de rebus dub. Ma
xime conſideratis illis uerbis, deſcendentes ex eo, ut traditur in
l. ſi plures. §. in arrogato. ff. de ulgar. & pupil. eccleſia autem
ſubſtituta in caſu alienationis fuit magis dilecta quàm ſubſtitu
ti in caſu mortis. Eo magis quoniam in caſu alienationis fuit
uocata in totum, & iure directo, in caſu autem mortis fuit
5 ſubſtituta pro dimidia, & per fideicommiſ. † Prout etiam quo-
niam prohibitio alienationis facta fuit tam extantibus deſcen-
dentibus, quàm non extantibus, quoniam facta apparet ſim-
pliciter, & generaliter. l. prima §. generaliter. ff. de leg. præſtan.
uulga. l. de precio. ff. de publi. etiam ſi eſſemus in odioſis. l. cum
lege. ff. de teſtamen. & ibi tradit Aretin. etiam ſi eſſemus in cor
rectorijs, ſecundum gloſſ. in capit. contra chriſtianos. de hæ-
6 ret. lib. vj. † Etiam ſi maior ratio militaret uno caſu quàm alio.
l. j. §. ut autem. ff. de aleato. potiſsimum cum nulla diuerſitatis
ratio aſsignari poſsit, quare minus ſit prohibitus Titius alienare
non extantibus deſcendentibus, quàm extantibus, uel econtra,
quinimmo maior uiget ratio, quando alienaret extantibus, utro
que igitur caſu debet intelligi tacta. c. ij. requiris. de appel. l. a Ti
7 tio. ubi doct. ff. de uer. ob. † Et quia ut dictũ eſt in caſu alienatio

nis eccleſia pleno iure uocatur, ſm Ang. in l. Iulianus. §. fin. ff. de
rei uen. Alex. & Iaſ. in l. Centurio. col. vij. ff. de uulg. & pup. cum
ſi. per d. l. iubemus. §. ſane. C. de ſac. ſan. eccl. ubi etiam doc. no.
¶ Iſtis tñ non obſtan. ʒria ſententia uerior vř, & amplecti debet
tanquam magis conſona & ꝯformis uoluntati teſtatoris, quę pri
mitus & ante omnia conſideranda eſt, & attendi debet iuribus
8 uulg. ¶ Vocauit igiť primitus teſtator ſubſtitutos, qui ab eo cẽ
ſentur prædilecti. l. publius, l. cum auus. ff. de cond. & dem. & per
9 doc. in l. Gallus. §. quidam recte. ff. de libe. & poſt. † Si igitur di-
ceremus in caſu alienationis admitti ſolam eccleſiam, excluſis
alijs ſubſtitutis ſequereť abſurdũ, talem ſcilicet ſubſtitutionem
reddi inutilẽ & fruſtratoriam, ʒ no. in §. quibus in j. ꝯſt. C. & in
l. ampliorem. §. in refutatorijs. C. de app. & per Bal. in rub. C. de
10 ʒh. emp. q. ix. l. hæc ſtipulatio. §. diuus. ff. ut leg. nõ caue. † Et iſta
prorſus fugienda ſunt. l. nam abſurdum. ff. de bo. libe. cum uul.
11 † Valde. n. eſſet inconueniens in caſu alienationis excludi ſub-
ſtitutum ſecuta morte Titij, & admitti ſolã eccleſiã, quod totũ
remiſſum uideretur uoluntati Titij hæredis, alienãtis, uel nõ, &
alienando auferentia & tollentis ius quæſitum ea ſubſtõne, pro
ut in fi. allegando iura, & deciſ. ꝯcludit Iaſ. in l. ij. C. de iure em-
phy. in illa. q. quando pater eſt ſtipulatus emphyteoſim pro ſe &
12 filijs, an in præiudicium filiorum poſſit alienare. † Rurſus non
eſt uериſimile, ꝙ teſtator incontinenti ſe uoluerit corrigere, uul.
l. nam ad ea. ff. de ꝯd. & dem. prout ſequeretur ſm ʒriam opin.
13 † Nam ſecuta morte Titij primitus alienantis ſubſtitutus exclu
deretur, cuius ʒriũ in caſu mortis diſpoſuit teſtator. Pręterea te
ſtator antequam prohibeat alienationem præmittit illa uer. ſal-
uis primo oib. ꝑmiſſis, demum facit prohibitionem alienatiõis
& illo caſu uocat eccleſiam per quam clauſulã, ſaluis &c. decla-
ratur limitať ac reſtringiť. d. prohibitio alienationis immediate
ſequens, ad no. in d. l. qui filiabus. in prin. & per Bar. & alios in l.
talis ſcriptura. §. fi. de lega. j. cum teſtator non prohibuerit Titio
alienationem, & eo caſu uocauerit eccleſiam ſimpliciter, ſed cũ
illa clauſula, ſaluis oib. &c. quo fit ut etiam ſecuta alienatione,
& ſucceſſiuè morte Titij ipſe ſubſtitutus debeat admitti, alias
nihil ſaluum poſſet eſſe de pręmiſſis. Sed quia teſtator diſpoſuit
& uerus ſenſus teſtatoris diſponẽtis ut ſ. erit iſte, ut in caſu quo
titius non habebat deſcendentes & alienaret in odium ſic alie-
nantis ueniret eccleſia ſtatim & incontinenti, non aliter expe-
ctata morte Titij, in caſu ãt quo Titius alienaret, & moreretur
ſucceſſiue relictis deſcendentib. tunc admittanť ſubſtituti deſcẽ
dentes, & hoc mõ omnia recte procedunt, & ꝯcordant, qđ ſeqni
debemus. c. cũ expediat. de elec. li. vj. l. j. C. de inoſ. dot. cũ ꝯcor.
14 † Et qñ intentio aduerſarij ſolũ fundať in illa ꝓhibitiõe de nõ
alienando facta per teſtatorem ſub illis uerbis prægnantib. ꝑ
quæ ſubſtituti in caſu mortis Titij ſine deſcendentib. vřr exclu
ſi ex quo opponiť de iure tertij excluſiuo iuris agentis ipſo iure
quod utique recipiendum eſt, ut tradunt doc. in c. mandato. de
reſc. Bar. & alij in l. ij. ff. de excep. rei iud. de quo ẽt per Alex. in
l. ille a quo. §. ſi de teſtõ. ff. ad treb. & per doc. in l. ubi pactum. C.
15 de tranſa. & Iaſ. in l. ij. C. de iu. emphy. † Tñ conſiderando illam
clauſulam, ſaluis, &c. concluſio ſuperius deducta, uериſſima vř,
ex quo dicta clauſula, limitauit modificauit & reſtrinxit ſequen
tia, & illam prohibitionem alienationis, ſm gl. in uer. ſi pure in
l. idem Labeo. ff. fa. ercif. quam adducit Car. in c. qualiter & qñ.
el j. de accuſ. & Ang. loqens in terminis noſtris. conſi. xxvij. Pro
deciſione. in fi. uolens uerbum ſaluo, &c. ſemper limitare modi-
16 ficare & declarare præcedentia per gl. in d. l. Labeo. §. j. † Bene
facit ad idẽ de uirtute & efficacia dictæ clauſulæ, quod no. Bar.
& ſequunť doc. in l. ſi quis legauerit de leg. j. uolentes ꝙ uendẽs
fundũ plenũ fructibus ſaluo iure coloni, emptor tenetur ſtare co
17 lono, & permittere quod recipiat partem ſuam fructuum. † Et
ulterius uoluit ibi Bar. ꝙ ſi nullus adeſſet colonus, & emptor i-
ſtud ſciret ut dicta ꝓſeruatio producat effectũ, fruſtra cenſereň
reſeruati creditori coloni, qđ ſequiť Ale. ꝯſi. xxviij. Viſis accura
18 tẽ. col. iij. uol. j. & idem Alex. & alij ſequunť alibi pluries. † Ad idẽ
facit ꝙ uoluit Bal. Are. Alex. & alij ſcrib. in l. ſi ex toto. §. j. de le
ga. j. de eo qui recepit partẽ ſaluo iure reſidui, uel ſaluo iure ſoli
di, talis enim clauſula & reſeruatio operatur ut nullum fiat
19 præiudicium in reſiduo uel ſolido conſequendo. † Prout etiam
bona deciſ. Pau. de Ca. ꝯſi. clxij. Circa id qđ uer. circa tertiũ pri
cipale quæſitũ. uolẽs reſignationẽ factã per Epm in inueſtitura
feudi in caſu de quo ibi cum dicta clã & reſeruatione, qđ per eã
declarať animus inueſtiẽtis, nolẽtis auferre ius ꝗſitũ tertio, ſed
illud ꝯſeruare. l. ilij. §. j. ibi niſi ſalua cã pignoris. adducit. l. iiij. §.
j. ff. quib. mod. pign. uel hypo. ſolu. & l. pe. ibi ſine præiudicio. ff.
30 de aq. quot. & æſti. & l. fi. ff. de teſta. tu. † Et quia proteſtatio & re
ſeruatio, ꝯſeruat ius ſuper eo quod conſeruandum eſt, ut ẽt tra
dunt doc. in l. litibus. §. ſin autẽ. C. de agri. & cenſi. lib. xj. & l. j. C.
de his qui ſpon. pub. mun. ſube. li. xj. & per Bar. & alios, in l. nõ ſo
lum. §. morte. ff. de no. oper. nun. & Cano. in c. cum. M. Ferrar. de
31 ꝯſt. & in c. ſollicitudinem. de app. † Suadentur etiam iſta qñ re-
ſeruatio importata, per dictam clauſulam, ſaluo iure, &c. habet
naturam exceptionis, & æquipollet ei, ſm Bar. & doc. in d. l. ſi qs
legauerit. exceptio autẽ declarat regulam, in quib. terminis de-
beat intelligi. l. nã quod liquidæ. §. fi. ff. de pę. lega. l. in his. ff. de
32 legib. & per Mod. in l. j. ff. de reg. iur. cum ſi. † Et quamuis Ang.
in d. conſi. xxvij. dicat clauſulam, ſaluo, &c. limitare & modifica
re præcedentia, & nihil dicat de ſequentib. tamen idem dicendũ
eſt, & de ſequentibus in quibus maior uiget rõ, ut modificentur
ex præcedentib. quæ magis influunt erga ſequentia, quam econ
tra, ſm gl. in l. quiſquis. de leg. iij. gl. & Bar. in l. filium. in prin. ff.
quando dies lega. ced. cum alijs allegatis per Dec. conſi. xiiij Et
33 pro renui. col. ij. † Et concludenter facit tex. in c. ſi Romanorũ.
in fi. xix. diſt. ibi firmum & ratum habemus ſaluis ſuperiorib. cõ
34 ceſſionib. † Eo magis cum teſtator dixerit ſaluis primo omnib.
35 præmiſſis. † Et primo m illud dicitur, quod ante ſe nihil habere
36 poteſt. l. proximus. ff. de uerb. ſig. † Facit etiam illud uer. omni-
bus præmiſſis, nam qui omne dicit nihil excludit. l. Iulianus. de
leg. iij. l. a procuratore. C. mand. d. c. ſi Romanorum. Prout etiã
confirmantur ex ſuperius deductis, quia ſi aliter diceremus, te
ſtator legiſſet uiam ad impugnandum iudicium ſuum, ꝫ l. miles
qui deſtinauerat. ff. de teſt mil. & unico uerbo impugnaſſet, &
uertiſſet illud ꝫ. l. ſi quando. in prin. C. de inoſ. teſt. Nec obſtant
adducta in contrarium, dum dicitur ſubſtitutionem intelligi in
caſu mortis, & prohibitionem alienationis habere locum in ca-
37 ſu inter uiuos. † Nam iſtud non eſt aſſignare rõnem diuerſam
a dicto, prout fieri debet ſm gl. in l. fi. ff. de off. procu. Cæſar. &
38 gl. magna in l. ij. § mutuum. ff. ſi cer. pet. Minime † . n. dubitatur
ſubſtitutionẽ loqui in caſu mortis, & prohibitionem alienatio-
ni, loqui in actu inter uiuos, cum loquatur de uenditione, tamẽ
per illam clauſulam, ſaluis primo &c. facta fuit modificatio ſe-
quentis diſpoſitionis, prohibentis alienationem, cum ex ſui pro
pria natura, tum etiam ex ui clauſulæ præcedentis, ut deduxi-
mus, & tradit Bar. in l. ſi quis ex argentarijs. §. ſi initium. ff. de e-
den. & ibi commendant Mod. & præmiſſa non poſſent ſaluari ſi
dicta clauſula non modificaret, & reſtringeret ſequentia, & ip-
ſam prohibitionem alienationis, alias ex toto prohibitio aliena
tionis extingueret præcedentia, ꝫ expreſſam mentem teſtatoris
& ꝫ naturam, & proprietatem uerborum, & regularem diſpoſi-
tionem dictæ clauſulæ a quibus minimè recedendum eſt. l. ille
aut ille. §. cum in uerbis. l. non aliter, de leg. iij. c. intelligentia. de
ver. ſig. & ad no. per Dec. in l. omnis diffinitio. ff. de regu. iur. &
quia inducta ad unum effectum, ad reſeruandũ. ſ. modificandũ,
& reſtringendũ operareň contrarium effectum, ꝫ i l. legata inu
39 tiliter. de leg. iij. & ff. de cond. & demon. † Nec habet obſtare ꝙ
poſſet ſequi diuerſus effectus, nam aliquando prohibitio aliena
tionis facienda inter uiuos, non excludit prohibitionem alienã-
dĩ in morte puta per inſtitutionẽ hæredis, uel alijs modis, de qui
bus per doc. in l. filiusfa. §. diui. de leg. j. ꝯñr prohibitio alienatio
nis facta inter viuos in caſu præſenti, non extenderetur ad caſum
30 mortis. † Ad obiectionem iſtam dicitur, nam ea admiſſa in caſu
noſtro nihil concluditur, ſolum. n. procederet illo caſu, ut pro-
hibitus alienare inter uiuos, non cenſeatur prohibens alienare
per ultimã uoluntatem, ea quo non fieret extenſio de caſu ad ca
ſum, ut plene per doc. in d. §. diui. limitantes eandem non proce
dere qñ appareret de ʒria mente diſponentis, ut etiam alias ip-
ſe plene dixi conſulendo, & iſte erit caſus præſens conſideratis
mente, & uerbis teſtatoris nolentis præiudicare ſubſtitutioni,
31 per illam clauſulam, ſaluis, ut fuit deductum. † Prout etiam illa
differentia prohibitionis alienationis inter uiuos, & illius, quę
fieret per ultimam uoluntatẽ, nullam in caſu nřo põt afferre uti
litatem, nam ſtante ſubſtitutione facta de deſcendentib. Titij
poſt eius mortem, ipſe Titius non poterat alienare etiam in ca-
ſu mortis in præiudicium deſcendentium ſubſtitutorũ. l. fi. §. &
quia. C. com. de leg. no. oẽs. in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad treb.
& ſæpe conſului. Conſequenter talis conſideratio, non poſſet ſu
ſtineri ẽt in caſu obiectionis. Ad alia in ʒrium per aduerſarios
adducta. particulariter reſpondere non eſt neceſſe, cum ea dedu
ctis pro hac opinione apertiſſima appareat reſolutio. Pariſius.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum reciprocum, non intelligitur ſublatum per ſimplicem diuiſionem bonorum factam inter fratres grauatos fideicommiſſo.*
2 *Etiam ſi in diuiſione bonorum appoſita eſſet clauſula de non cõtra ueniendo diuiſioni.*
3 *Quod limitatur, quando uerba in diuiſione appoſita, ultra dictam clauſulam eſſent ampla, & pregnantia, & nu. 4.*
Et quæ uerba iſtud inducant.
5 *Et quid ſi fuit dictum diuidentes uelle ſtare diuiſioni in perpetuum, & alter ab altero quicquam petere non poſſit aliqua ratione, iure, titu.*
6 *Idem ſi promiſerant ſtare diuiſionibus factis, & diuiſis.*
7 *Dictio, ut ſupra, repetitiua eſt præcedentium cum ſuis qualitatibus.*
8 *Verba illa ad habendum, donandum, renunciandum, &c. idem important, ut renunciatum uideatur fideicommiſſo.*
9 *Idem ſi promiſerunt de defendendo, a quibuſcunque perſonis, proprijs ſumptibus, & omni tempore toties quotiens, & uoluerunt teneri de euictione.*
10 *Diuidentes debent habere ſcientiam fideicommiſſi, ad hoc ut illi cẽſeatur per diuiſionem factam amplis uerbis renunciatum.*
11 *Scientia fideicommiſſi, qualiter probetur, & alijs ſequent. maxi. 13. & 14.*
Euictio promiſſa à quo debeat fieri, ad hoc ut promiſſor illius teneatur.
12 *Doctoris dictum debet intelligi ſecundum quod loquuntur iura citata per eum.*
14 *Diuidentes uidentur renunciaſſe fideicommiſſo, quando fecerunt refutationem generalem omnium iurium & actionum competentiũ in parte alterius.*
Verbum, competere, tractum habet in futurum.
15 *Diuiſio bonorum & renunciatio trahitur ad ius de futuro, quando ex præterito non adeſt cauſa.*
Inter diuidentes ſi conceſſa eſt libera facultas diſponendi & alienãdi renunciatum uidetur fideicommiſſo. & nu. 16
Maxi. quando data & conceſſa fuit dicta facultas, prout ipſi diuidentes uoluiſſent.
Verbum, uolo, importat liberam & plenam poteſtatem diſponendi.
16 *Idem ſi fuit data dicta poteſtas, prout uidebitur, & placebit cuilibet ipſorum diuidentium, & nu. 17.*
17 *Verbum, uidetur, importat arbitrium boni uiri.*
Verbum, placebit, idem importat.
18 *Fallit quando inſimul & ſemel uerba iſta ſunt accumulata, & ſeq.*
19 *Geminatio & accumulatio uerborum debet aliquid operari, & numero. 20.*
20 *Geminatio in actibus, ut operetur debet habere temporis interuallum, & nu. 21.*
21 *Fallit in geminatione & cumulatione uerborum, ut unum ſtet ſine effectu.*
22 *Alienandi poteſtas conceſſa alicui in qua uerificatur, an in illa quæ fit inter uiuos uel in illa quæ fit per ultimam uoluntatem.*
23 *Et omnis alienatio uenit, quando conceſſa fuit per uerbum prout uoluerit.*
24 *Et an ueniat alienatio ſola tantum, qua ille fuit uſus in uita.*
25 *Et omnis alienatio uenit, quando facta eſt per uer. prout uoluerit, uel ſimile.*
26 *Idem quando conceſſa fuit per illa uer. prout uidebitur & placebit.*
27 *Alienatio quæ fit per ultimam uoluntatem propriè dicitur alienatio hominis.*
28 *Alienatio legalis eſt illa quæ fit per ſucceſſionem ab inteſtato.*
29 *Alienationum ſpecies tres ſunt.*
30 *Fideicommiſſo dicitur renuntiatum per poteſtatem alienandi conceſſam diuidentibus.*
31 *Qui uult conſequens, uelle uidetur neceſſarium antecedens ad illud.*
32 *Et quid ſi antecedens eſt maius ſuo conſequenti.*
33 *Alienandi poteſtas conceſſa diuidentib. qualiter & quib. modis ueniat interpretanda.*
34 *Alienandi poteſtas conceſſa diuidentibus, poteſt intelligi nedum de alienatione quæ fit inter uiuos, ſed etiam de illa quæ fit per actum ultimæ uoluntatis.*
35 *Diuidentes poſſunt ſtipulari nedum pro ipſis, ſed etiam pro eorum deſcendentibus hæredibus & ſucceſſorib.*
Necnon & diſtributiue, pro quolibet hærede.
Verba diſtributiua ſunt uniuerſalia & ſimplicia.
36 *Hæredum appellatione, qui hæredes ueniant in materia non tranſitoria ad hæredes extraneos.*
Et quid ſi uer. hæredum fuit additum illud uer. & ſucceſſor. et n. 37.
38 *Ver. hæredum, ad quos hæredes referatur, & an ad maſculos tantũ.*
39 *Et quid ſi cum dicto uer. addatur uerb. & ſucceſſor.*
Alienandi poteſtas conceſſa intelligitur, quando fratres diuidentes appoſuerunt uerba concernentia actum inter uiuos & per ultimã uoluntatem.
40 *Hæredum & ſucceſſorum appellatione, an & quando ueniant hæredes etiam extranei, & nu. 39.*
41 *Et quid ſi ſumus in materia non tranſitoria ad extraneos.*
42 *Fratres diuidentes & ſtipulantes, pro quolibet hærede ipſorum perinde eſt ac ſi ſtipulati fuiſſent pro quibuſcunq; hæredibus.*
Si ſtipulatio facta eſt hæredibus quibuſcunque, tunc ueniunt etiam hæredes extranei, & fœminæ, & nu. 43.
44 *Emphiteoſis conceſſa pro ſe & deſcendentibus, & quibus dederit comprehendit etiam hæredes extraneos.*
45. *Habent enim iſti hæredes facultatem alienandi uigore ſtipulatiõis factæ a prædeceſſoribus in ipſorum fauorem.*
46 *Hæredum appellatione, ueniunt maſculi tantum ex natura rei, & quandoque ſecundum uoluntatem.*
47 *Contrahentes cogitantes & facientes mentionem de controuerſia & lite intelligendi ſunt loqui de lite & controuerſia non iniurioſa.*
Contrahentium mens potiſſimum conſideranda eſt & attendenda.
48 *Mens contrahentium attenditur non obſtante oratione diſtributiua per eos appoſita.*
49 *Verba dubia in contractibus interpretantur contra eum qui ſuper illis ſe fundat.*
50 *Emphiteoſis proprie contractus eſt.*
51 *Verba intelligi debent ſecundum ſubiectam materiam.*
52 *Hæredum appellatione uenit hæres etiam ab inteſtato.*
53 *Feudorum conſuetudines regulariter non trahuntur in conſequentiam.*
54 *In feudis appellatiõe hæredum quorumcunque uel ſimilium, ueniũt etiam fœminæ & extranei.*
55. *Lis & controuerſia ſuper bonis ſubiectis fideic. poteſt eſſe etiam cũ extraneis.*
56 *Controuerſia quæ proprie dicatur.*
57 *Verb. occaſio. denotat cauſam etiam remotam.*
58 *Verb. aliqua, uerificatur in minimo.*
59 *Cõmunio nedum poteſt eſſe ratione dominij ſed etiam ratione poſſeſſionis.*
60 *Fideicommiſſo ut dicatur renuntiatum, potiſſimum conſideranda ſunt rationes quibus moti diuidentes uenerunt ad concordiam.*
61 *Relatiuũ, aliqua, partitiuum non uerificatur in uno ſed in pluribus.*
62 *Lis non iniurioſa quæ propriè dicatur.*
63 *Hæredum appellatione, omnes ueniunt quando uerſamur in re ſui natura non tranſitoria ad extraneos.*
Quid autem ſi tranſmiſſio impeditur, non propter naturam rei ſed ꝑpter conditionem appoſitam.
64 *Differentia & diſtinctio iſta in iure conſideratur.*
Et quid ſi tranſmiſſio impeditur propter iniquitatem, uel quia contra mentem concedentis.
65 *Res allodiales ſui natura transferuntur ad omnes hæredes*
65. *Verb. hæredes prolatum à recipiente intelligitur de quibuſcunque hæredibus.*
67 *Idem quando conſtat de mente illorum, qui dicta uerba protulerũt.*
68 *Fideicommiſſi reciproci remiſſio eſt fauorabilis multis ex cauſis.*
69 *Nec ſapit donationem,*
70 *Et facta per minores non arguit læſionem, conſequenter aduerſus eam non reſtituuntur.*
71 *Alienandi & diſponẽdi facultas de rebus proprijs eſt fauorabilis.*
72 *Delicta non patrari intereſt reipublicæ.*
73 *Verbum ſignificatus, ſi non reſtringitur, non arguit extenſionem uerborum.*
74 *Fideicommiſſi grauamen tollere, fauorabile eſt.*
75 *Verb. hæres prolatũ à concedente, capitur largè, ꝑ quocũq; hærede*
76 *Parentes præſumuntur capere bonum, & ſanum conſilium ꝑ filijs.*

CONSILIVM LXXI.

1 SIMPLEX † Diuiſio bonorũ facta per fratres, nõ tollit fideicommiſſum reciprocũ inter eos relictũ, per. l. cum pater. §. hæreditatem. de leg. ij. & tradũt cõiter oẽs in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de uerb. obli.

2 oblig.†Quæ concluſio locum habet & procedit etiam ſi in di-
uiſione bonorum eſſet appoſita clauſula,de non contrauenien-
do diuiſioni,ſecundum Bal.in d.§.duo fratres & ibi Alex.col.
v.in v.q.Bar.Pau.de Caſt.& Cuma.& ſequitur ibi Alberi. Bald.
Ang.Iaſ.& alij ſcriben.col.x.& ſeq.& Ang.conſi.cclxxxvij.Pau.
de Caſtr.in l.tres fratres.ff.de pact.& Bald.conſi.liiij. In teſta-
mento rolandi.uol.j.& conſi.lxxx.Res prohibite. & conſi.lxxv.
Dominus Thomas.uolu.iij.Alex.conſi.xxj.Viſo compromiſſo.
uol.v.licet rogler.relatus per Accurſ.in d.§. duo fratres. tenue-
rit contrarium,& non bene ſecundum glo.& doct.in l qui cum
3 tutoribus.ff.de tranſact.cum ſi. † Tamen quando uerba in diui-
ſione appoſita per diuidentes eſſent ampla, & prægnantia poſt
illa uerba de non ɔtrauueniendo communiter concludunt doct.
fideicommiſſo reciproco fuiſſe, & eſſe renunciatum, ut uoluit
Ioan. And.in add.ad Spe.in ti.de teſta.§.in primis uerſi.ſed quid
ſi fideicommiſſarius.& ſequitur Bal.in d.§.duo fratres.& Ioan.
Cro.ibi.col.xxix.poſt alios ſcriben.maximè Alex.col.xxij.uerſ.
aduerte tamen.& firmat Bal.in d.l.qui cum tutoribus. & conſi.
lxxiiij.col.pe.& fi.& Soc.conſi.xliij.col.ij.uer.multum opera-
tur.uol.iiij.& Alex.conſi.ccviij.col.vj.Cur.Scu.conſi.lxiiij.col.
* pe.& fi.aſſerens hanc eſſe * communem, a qua nullus diſcrepat
ſequitur Bolo.conſi.xxxij.in fi.& Cur.Iun.conſi.xlix.col. v. De
ci.conſi.x.& conſi.lxxxvj.col.ij.& iij.& conſi.cclxxxvij.col.fi.&
4 conſi.cccxlv.†Et quamuis ipſemet Dec.conſi.cccxcv.dicat cō
* tra Io.An.in caſu præmiſſo eſſe * communem opi. Tamen re ue
ra Dec.ipſe decipitur,nec aliquis citatur per eum qui reprobet
opin. Io. An.in caſu ſuo quando ſubiecta ſunt uerba prægnan-
tia,ſolum enim loquuntur,quando ſimpliciter in diuiſione fuit
promiſſum non contrauenire,& iſte nō eſt caſus noſter, in quo
ultra clauſulam de non contrauueniendo,diuidentes dixerunt ꝙ
uolebant ſtare diuiſioni,nec de rebus diuiſis in perpetuum al-
ter ab altero quicquam petere poſsit,aliqua ratione iure titulo
5 ſine cauſa quæ excogitari poſſet.†Per quæ uerba fideicommiſſo
uidetur omnino renunciatum,ſecundum Io.An.& alios,ubi.ſ.
6 †Prout etiam quoniam ipſi diuidentes promiſerunt ſtare por-
tionibus factis & diuiſis ut ſ.& ſic cum omnibus qualitatibus
præcedentibus,uidelicet ad habendum,donandum, alienandū,
7 & diſponendum,prout eis uidebitur & placebit. † Quæ dictio,
ut ſ.repetitionem præcedētium importat, cum ſuis qualitarib.
l.ſi.cum gl.C.qui potio.in pig.hab.per Bar.in l. j. ff. de recepta.
8 cum concor.†Et per illa uerba ad habendum donandum &c.re-
nunciatum uidetur fideicommiſſo,ſecundum Bart.conſi. lxxij.
col.pen.& fi.uolentem per hæc uerba, renuntiatum eſſe fidei-
commiſſo,non autem ſucceſsioni competēti uirtute ſtatuti ſeu
legis,& idem firmat Ang.in d.§.duo fratres.in v.q.& Imo. col.
fi.& Io.Cro.ibi adducens alios,in viij.q.Bar.Ale.conſi.clxxxix.
col.iiij.uol.ij.Soc.in reg.xxxviij.in v.falleñ.& Curt. Sen.d.cōſi.
9 lxiiij.col.pe.†Eo magis quia adinuicem promiſerunt de deſen-
dendo a quibuſcunq; perſonis,proprijs ſumptibus,omni tempo
re toties quotiens,& inſuper uoluerunt teneri de euictiōe, quo
caſu fidic.remiſſum uidetur,ut plenè proſequitur Cur.ſeu.d. cō
ſi.lxiiij Antiquiſsima.col.xvij.& ſeq.uer.iiij.principalis.ſubdēs
caſum iſtum eſſe indubitatum,& idem firmat Cur.iun.d.conſi.
10 xlix.col.pe.uer.omiſſa.†Cum ipſi diuidentes habuerint ſcien-
tiam prædicti fideic.reciproci,iuxta gl.& doc.in l.ſi familiæ. C.
11 fam.erciſc.& Alex.conſi.xxj.col.iiij.uol.v.†Et licet Bar.in d.§.
duo fratres.in ult.q.circa diſtinctionem ſcientiæ &ignorantiæ,
diſtinguat. An res euincatur ab aliquo tertio, uel ab aliquo ex
diuidentib.tamen gl.& doc.in d.l.ſi familiæ minime diſtinguūt
ut firmat Bal.ibi in uer.ij.no.ꝙ quando res euincitur cum utro
que caſu eadem uigeat ratio.Nam ille cui,ex diuiſione obuenit
feudum,credebat illud eſſe allodium,& ideo debetur euictio&
ſi tertio euincente diuidens tenet ignoranti, multo magis ipſe
euincens repelletur exceptione per l.uendicantem. ff.de euict.
& per regulam communem.l.cui damus.de regu.iur.Ideo hunc
caſum omiſit Bar.tanquam minus dubiū,ut uoluit Pau. de Ca.
ibi.col.fi.dicens, ꝙ ſicut tertio euincente, ex facto diuidentis
uel auctoris ſui alter non teneretur de euictione,ita nec ipſe di-
uidēs repelletur exceptione,& a fortiori procedit argumentum
affirmatiuè,cum facilius concedatur exceptio,& hoc in effectu
uoluit Alex.d.conſi.xxj.col.ij.uer.ſecundo principaliter, & ibi
ſaltem quando do.Hieronymus ſciebat, & loquitur in euictio-
12 ne diuidētiū reſtringens ſe ad caſum ſcientiæ. † Prout loquunt
iura citata per Bar.in d.§.duo fratres,in j.& ult.q. ſecundū quæ
dictū Bar.uenit intelligendum,ut ipſemet Bar.poſt gl.dicit, in
l.non ſolum.§.liberationis uerba.ff.de libera.lega.& no.in l. cū
13 quidam.ff.de his quib.ut indign.† Et ex quibus præſumatur &
colligatur ſcientia,plenè traditur per Bar. & alios omnes in d.
§.duo fratres,in iii.q.& in l.eius qui in prouincia.§.fi.ubi Mod.
ff.ſi cert.pet.maximè Dec.qui etiam conſulendo ſæpius illud ꝓ
ſecutus eſt,ut etiam facit Soc.conſi.lxxv.col.fi.uol j.& plenè at
tingit Alex.conſi.ccxxxix.uol.vj.& conſi.cij.eo.uol.poſt Bar.in
14 d.§.duo fratres in vj.q.†Comprobantur ulterius iſta conſidera
tis uerbis appoſitis in dicta diuiſione,ibi, refutationem fecerūt
generalem,& refutauerunt omnia iura &actiones quæ cuilibet
eorum competeret in parte alterius,quod uel competerēt, tra
ctum haberet in futurum,conſequenter iuribus futuris fuit renū-
ciatum,ut tradit Bar.quem omnes ſequūtur in l.j.in vij.q. ff.de
iu.codic.& Bal.in l.fi.col.xvj.uer.deinde recipiamus.C.eo.ti.&
in caſu noſtro ſequitur Dec.d.conſi.cclxxvij.uerſic. Poſtremo.
15 †Et quoniam nulla cauſa trahens originem ex præterito appa
ret,ex qua diuidentes poſſent in futurum prætendere ius in di-
ctis bonis,niſi iſtud ius fideicommiſsi de quo agitur, conſequē
ter cenſentur illud remiſiſſe,ſecundum Bar.in §.duo fratres, in
vj.q.qui communiter in hoc approbatur,ut atteſtatur ibi Alex.
col.antep.Maximè cum talis refutatio fuerit facta cum eiſdem
nominibus & qualitatibus quibus fuit facta diuiſio,ut patet ex
illis uerbis,ut ſupra,ut habetur in l. fi.cum gl. ff. qui potio.in pi
gn.habe.Poſtremo in dicta diuiſione,ultra ſuperius deducta,da
ta fuit poteſtas ipſis diuidentibus unicuiq; eorum,ut unuſquiſ-
que haberet portiones ſuas,ſecundum ſortes contingētes,adha
bendum,tenendum,uendendum,donandum,& alienandum,&
alia faciendum,& diſponendum,prout cuilibet ipſorum uidebi
tur,& placebit,facere & diſponere,ſimilique modo ipſorum, &
cuiuslibet ipſorum fratrum hæredum & ſucceſſorum &c. Per q
uerba ampla & libera poteſtas ipſis diuidentibus uidetur fuiſſe
conceſſa,diſponendi & alienandi,tam per actum inter uiuos, q̃
16 per actum ultimæ uoluntatis expreſſe ſeu tacitè.† Quod ſine ali
qua difficultate procederet,ſi ipſis diuidentibus fuiſſet data po-
teſtas alienandi prout uoluiſſent,cum uerbum,uolo, liberam&
plenam poteſtatem diſponendi importet, ad plenè tradita per
oēs citantes iura in l. ſi ſic,de leg. j. & in terminis noſtris firmat
Bar.& alij in d.§.duo fratres in viij.q.maximè Crot.& Alex. cō
ſi.lxij.col.ij.uol.vij.& conſi.viij.uol. v.& conſi.clxxxix.uol.ij.&
17 Bar.conſi.lxxij.†Et licet in præſenti diuiſione,non fuerit appo
ſitum illud uerbum,prout quiſque ipſorum uoluerit, ſed ſolum
appoſita fuerint illa uerba,prout cuilibet ipſorum uidebitur &
placebit,minime ſui natura importantia meram & liberam uo-
luntatē,ſed ſolum arbitriū boni uiri.l.Lucius & ibi Bar.ff.de fi-
deic.liberta.& in l.thais.§.ſororem,& in l.fideicommiſſa.eo.ti.
per omnes maximè Mod.in d.l.ſi ſic & Cor.conſi. cxxxij. Licet
in præſenti,col.fi.uol.iiij.& plene proſequitur Dec.in c.ſi ꝓ de-
18 bilitate.de off.deleg.& conſi.cccxciij. † Tamen quia non fuit
appoſitum ſolum uerbum placebit,nec ſolum uer.uidebitur,ſed
ſimul ambo fuere appoſita per quorum ſuppoſitionem,vr con
ceſſa plena facultas diſponendi,ad hoc ut illud uer.placebit.ſe-
cundo loco appoſitum aliquid operet,&non ſtet ſine effectu,iux
ta no.per Bal.in rub.C.de contrab.emp.q.ix.cum alijs citatis p
19 Iaſ.in l.prætor ait.in prin.ff.de in.inraod.† Et quia geminatio&
cumulatio iſta prædictorum uerborum, debet aliquid operari,
ut tradit Imo.in l.filiusfa.ff.de dona dicens ꝙ ſi datur arbitriū
alicui alias iam illud habenti,tale ſecundum arbitrium impor-
tabit liberam uoluntatem,ut uerba aliquid operent, refert & ſe
quit Alex.in d.l.ſi ſic,col.ij & facit ꝙ uoluit Alex.de uer.ſucceſ-
ſore,conſi.cxciij.col.j.uol.ij.& ꝙ uolunt Bal.& alij in c. ſi.de of
fi.deleg.de uerbo,tu cognoſcas,ut per Iaſo. & alios in l. j.nu.iij.
ff.de off.eius & per Soc.conſi.xv. Viſis col.ix.uer.tertius tracta-
tus,uol.j. & allegata in contrarium procedent, qn̄ unumquod
que illorum ponitur de per ſe,ſecus ſi cumulate,propter uirtutē
geminationis,de qua plura dicit Corſet.in trac.de uerbo. gemi
20 na.quem inſeruit in trac.de poteſtat.reg.† Nec obſtabit ꝙ uo-
luit Bar.in l.creditor.§.Lucius.ff.manda.& Roma.ɔſi.lv.Si uolu
mus,& Abb.cōſi.cx.Hoſpitalis,& Corn.conſi.ix. Promittendū,
uol j.& conſi.ccxxj.Viſo proceſſu,col.fi.uol.ij.Et quia gemina
tio ut operetur,intelligenda eſt,quando fit ex interuallo, ut tra
dit Fely.in c.ſi cautio. de fide inſtru.& Iaſ. in l.ſi certis annis in
21 fi.& in l.fi.C.de pac.& in l.qui bis idem.ff.de uer.obl.† Omnia
.n.iſta procedunt in geminatione actuum, & qn̄ conſideratur
quodlibet uerbū de per ſe,non aūt uendicant ſibi locū,qn̄ uerſa
mur in geminatione,&cumulatione uerborū,ne alterum ipſorū
ſtet

ſtet ſine effectu operandi,argumento.l.ſi qñ.C.de inoff.teſtam.
& probatur deciſionibus ſuperius adductis.& eſt nota.per glo.
* * cõiter approbatam in c.cum ut circa,& in uerſi.omnia & ſin-
gula.de electio.lib.vj.& ita declarat Ale.conſi.cx. col.pe uol.j.
& Iaſ.in d.l.j.nu.xxx.ff.de officio eius & in l.pen.in fi.C.de pa-
ctis,faciunt etiam no.per Bald.in auct.ſed cum teſtator,col.ij.
uerſi.quæro.C.ad legem falcid. Et quæ tradit Cur.iunior conſi.
xlv.Habita,col.ij.uerſi.præmiſsis tamen. Et ad dictum Bart.in
d.§.creditor,dicitur alio caſu ipſum loqui conſideratis iuribus
allegatis per ipſum non habentibus uerba geminata,prout etiã
qm̃ ibi dans mandatum, non erat grauatus, quod ſecus eſt in
caſu præſenti,ut ſentit Iaſo.in l.ſi procurator.C.de procura.nec
obſtabit conſi.Deci.clxxj.nam ibi ille ſpurius legitimatus non
poterat habilitari per ꝯhentes ad emphyteoſim eccleſiaſticam,
quod ſecus eſt in caſu noſtro,ut dicemus inferius,ad ibi per eũ
22 deducta.† Et qm̃ poſſet dubitari,quando in diuiſione conceſſa
eſt facultas alienandi,de qua in alienatione intelligatur, an de
illa quæ fit per hominem,& quando ſubſecuta eſt alienatio,an
uero de illa quæ fit ex diſpoſitione iuris mediante ſucceſsione,
& iſtud dupliciter uel per uiam teſtamenti,uel ultimæ uolũta-
tis,& ſic expreſſe,uel de illa quæ fit miniſterio legis per ſucceſ-
ſionem ab inteſtato,& ſic tacitè ab homine,in ata l.conficiũtur.
ff.de iu.codic.& per doc.in l.filiusfamilias.§.diui de legat.j.per
Bal.& alios in l.ea lege.C.de conditio.cauſ.da. & per doc.in l.
23 ſi quis ita.§.ea lege.ff.de uerbo.obli.† Et certum eſt ꝙ quando
ipſis diuidentibus data eſt facultas alienandi prout uoluerit,re-
nunciatum eſſe fideicommiſſo indiſtincte,ſm̃ Bar.Ange. Imo.
Ale.Iaſ.& Crot.in d.§.duo fratres,in viij.q.Bar.& per Alexan.
conſi.viij.uolu.v.& conſi.v.& lxxxix.uol.j.Soc.conſi.liiii.uolu.
24 iiij.Deci.conſi.xj.nu.vij.& alias conſului. † Et quando diuidẽs
habet talem poteſtatem,& illa non eſt uſus,uoluerunt aliqui ꝑ
eum non cenſeri renunciatum fideicommiſſo, ſm̃ Bal.in c.j.de
eo qui fil.fœm. agna.Pau.de Caſtr.conſi.clxxxviij. Quia dubia.
Roma.ꝯſi.ccccij.pro reſolutione Ale.in d.conſi.clxxxix. Soci.
conſi.xliij.uol.iiij.Cor.conſi.cccxxxix.uolu.j.Deci.d. conſi.xj.
num.x.& conſi.lxxxvj.& ccccxcv.Iaſ.Cro.& Claud.in d.§.duo
25 fratres.in viij.q.Bar.† Verum qñ dicta facultas eſt conceſſa cũ
illo uer.prout uoluerint indiſtinctè renunciatum dr̃ fideicom-
miſſo,etiam nulla inter uiuos ſecuta alienatione, ex quo uenit
illa quæ fit per ultimam uoluntatem, uel ex diſpoſitione legis
ab inteſtato ut diximus ſuperius,& in terminis firmat Alex.in
d.conſi.lxij.col.ii.uolu. vij.& Ange.in d.§.duo fratres.in viii.q.
Bar.& Cro.ibi & alij ſuperius citati,necnon & Bar.conſi. lxxij.
& Imo.in d.viij.q.Bar.& Cur.ſeni.conſi.lxxiiij.col.pe.Deci. d.
26 conſi.xj.col.iiij.Soci.in regu.xxxviij.in v.fallen. † Et idem di-
cendum vr̃,quando data fuit facultas alienandi , prout uidebit
& placebit ipſis diuidentibus,ut ſuperius fuit cõcluſum , uel qñ
fuerunt appoſita aliqua uerba in ipſa diuiſione,quæ attendi de-
bent,& ex quibus conſideratur mens diuidentium,ſm̃ Bart. &
omnes in d.§.duo fratres.in viij.q.unde ſi diuidens in uita alie
nauit ꝯñr uſus eſt illa facultate,proculdubio renunciatum fuit
fideicommiſſo, ſm̃ omnes.ſ.citatos,idem erit ſi ille diuidens ꝑ
teſtamentum diſpoſuit de illis rebus,ex quo dicitur uſus illa po
27 teſtate.† Nam alienatio ita facta per ultimam uoluntatẽ pro-
prie dicitur hominis alienatio ſm̃ gloſſ.relatam ad tex.in l.j.C.
de fun.dota.& uoluit Ale.ꝯſi.clxxxviij.uol.ij.citans Bar.in d.l.
ſi quis ita.§.ea lege.ff.de uerb.& Iaſ.ibi aſſerit caſum iſtum cla-
riſsimum,pro quo etiam faciunt alia conſ.Ale.& reliq.ſ.citata.
28 † Adeſt ẽt alia alienatio legalis,quæ fit per ſucceſsionem ab in-
teſtato.l.iij.§.de illo.ff.pro ſoc.l.lege obuenire.ubi ſcrib.not.ff.
de uerb.ſig.l.peto.§.fratre.de leg.ij.& tradunt doct.in l.confi-
ciuntur.in prin per illum tex.ff.de iu.codi.& ſcrib.omnes,in d.
§.diui.& in d.§.ea lege.& in d.l.ea lege.& alij ſuperius citati.
29 † Illa ergo uerba,prout cuiq; diuidentium uidebitur & place-
bit,includunt oẽs has tres ſpecies alienationis quæ dicunt̃ fieri
ab homine,ẽt illa tertia quæ fit ab inteſtato , tacite tamen uo-
cando ſuccedentes ab inteſtatu,licet iſta dicatur ſucceſsio legis
30 ut fuit deductum.† Suadentur iſta.nam diuidentes conceden-
tes facultatem alienandi,neceſſario cenſentur renunciaſſe fidei
commiſſo,cum citra illam renunciationẽ minime poſſent alie-
nare.l.fin.§.ſed quia.C.cõia delega.l.Marcellus.§.res quæ.ff.ad
31 trebel.† Et qui uult conſequens,uelle vr̃ neceſſarium antece-
dens ad illud.l.illud.ff.de acquiren.hæred.l.ij.ff.de iuriſdictio.
32 omni.iudi.c.præterea,de offi.delega.† Nec obſtat ſi dicatur nõ
uenire neceſſarium antecedens,ſi illud eſt maius ſuo ꝯſequenti
per l.pe.§.illo.C.de neceſ.ſer.hære.inſtit.& per Bart. & alios in
d.l.ij.col.j.in fi.& in d.cap.præterea per doc.& per Deci.conſi.
lxxvij. Viſo puncto.nu.ij.quoniam talis poteſtas alienandi cen-
ſetur ſolum conceſſa erga hæredes maſculos & ſanguinis,& nõ
erga extraneos. Tollitur enim obiectio quando antecedens etiã
maius neceſſario uenit in conſequẽtiam ſubſequentis, qđ ſine
illo modo aliquo ſtare non poterat,ut firmat ipſemet Dec.licet
in oppoſitum allegetur dictum conſi.lxxvij.ad id citans iura.&
deciſio.& alias plenè dixi in l.Centurio.ff.de uulgari & pupill.
& in l.j.& in l.cum filiofam.de lega.j.& plenè tangit Claudi.in
33 l.j.in prin.ff.de noui ope.nunc.† Et aduertendum eſt quoniam
facultas iſta alienandi,põt reſtringi ut locum habeat, ſi aliena-
tio fuit ſubſecuta per actũ inter uiuos,uel per ultimam uolun-
tatem,ita quod in reliquis non indicat fideicommiſsi renuncia
tionem.Poſſet ẽt conſiderari,ut quis habeat poteſtatẽ alienãdi
ſimpliciter,ſi ea fuerit uſus,ſed liberam,& abſolutã ſine aliqua
reſtrictione,& per quam cenſeatur indiſtinctè renunciatum fi-
deicommiſſo,ita ꝙ ẽt includatur alienatio legalis,quæ fit ab in
teſtato,& iſta proprie eſt in præſenti caſu,de qua agimus, con-
ſideratis uerbis & clauſulis appoſitis in ipſa diuiſione, ut ſupe-
rius fuit deductum,& ita firmat Cur.iunior in dictis ſuis ꝯſilijs.
34 | Cuius dictis non habet obſtare,ſi dicat̃ communem opinio-
nem eſſe in contrariũ,ut per hanc facultatẽ alienandi uideatur
ſolũ conceſſa illa quæ fit inter uiuos,ut per illũ tex.tradit Bald.
& alij in c.j.de eo qui fil.fę.agna.& ponit Deci.conſi.clxxj.col.
ij.niſi data eſſet facultas, ꝓut uoluerit,ut diximus,ad qđ faciũt
no.per Bar.in l.creditor.§.Lucius.ff.mand.& per Iaſ.poſt alios
doct.in l.ſi procurator.C.de procura.& quæ uult Ale.conſi.v.
& conſi.clxxxix.uol.j.Ceſſant.n.iſta conſideratis uerbis,& clau
ſulis appoſitis,i iſta diuiſiõe ampliſsimis & ꝑgnantib.necnõ im
portãtib.liberã & abſolutã facultatẽ alienãdi,& diſponẽdi,ꝓut
ipſi diuidentes uoluiſſent,ut deduximus ſuperius,& ſtatim etiã
35 dicetur,ex quib.ceſſant obiecta. † Vlterius eſt aduertẽdum nã
ipſi diuidẽtes,nedũ ſtipulati ſunt predicta pro ſe ipſis, uerũ ſti-
pulati fuerunt pro ipſorum & cuiuſlibet ipſorum hæredibus &
ſucceſſoribus,& defenſio,ac euictio promiſſa fuit hincinde,pro
qualibet queſtione uel controuerſia,quæ moueret contra quẽli
bet dictorũ fratrum,& eorum cuiuſlibet eorum hæredib.& ſuc-
ceſſoribus,quæ uerba diſtributiua ſunt uniuerſalia & ſimplicia,
ut declarat Barto.in l.hoc articulo,col.j.in fi.& col.ſequẽ.ff. de
36 hæred.inſti.† Et quę uerba oẽm hæredem & ſucceſſorẽ etiã ex-
traneum comprehẽdunt,maximè propter illud uer.ſucceſſorũ,
ſuperadditum uerbo illo,hæredum,quo caſu, licet hæredũ ap-
pellatione in materia non tranſitoria ad hęredes extraneos non
ueniant extranei, ad nota.per Barto.& alios in l.Gallus.§.ẽt ſi
37 parẽte.ff.de lib.& poſtb.cũ ſi.† Tamen quando uerbo, hęredũ
additur illud uerbum,ſucceſſorum,ueniunt eo caſu hr̃des extra-
nei,ut uoluit Saly.in l.ij.in ij.q.C.de iure emphy.& Alex.cõſil.
cxciij.colũ.j.uol.ii.& Soci.conſi.cclxvj.col.xvj. & conſi.cclvij.
38 col.pen.uol.ij.& Curt.iunior conſ iiij.col.fina. † In quib.locis
tenẽt contra Imo.& alios per eum citatos in l.quod dicit̃.colũ.
pen.ff.de uerbo.oblig.tenẽtes circa illud oppoſitum,& non be
ne,iuribus & rationibus adductis per Saly.& alios,& quia licet
uer.hr̃des,quandoq; referatur ſolum ad maſculos , ut dicemus
inferius,tñ quando additur uerbum,ſucceſſores , comprehẽdit
quemliber ſucceſſorẽ uniuerſalem , ut traditur in l. quedam.§.
his aũt.&.§.nihil.ff.de eden.& per Alexan.& alios,& Cor.cõſi.
39 xcvij.col.j.uol.j.& ſequuntur alij ſuperius citati.† Verum eſt ꝙ
multi ſecuti ſunt opin.Imo.ut dicit Alexan.in d.§.nihil.& cõſi,
x.Ponderatis.col.fina.uol.iij.& Corn.conſi.xvj.Aperta fronte.
col.iij.uol.j.& Dec.conſi.clxxj.in fi.& conſi.ccviij.unde ex iſtis
in hoc reſultare poſſet aliqua difficultas an comprehẽdat̃ hęres
40 extraneus, adiuncto ſolum illo uer.ſucceſſorib.† Et ideo ut in
caſu præſenti omnis tollatur ambiguitas,dicit̃ , ultra illud uer.
hæredum & ſucceſſorum , ꝙ in hac diuiſione fuit data facultas
plenaria alienandi,ut ſuperius plenè deduximus , quo caſu etiã
hæredes extranei comprehenduntur,qui alias non uenirent, ut
per illum tex.tradũt Bal.& alij in c.j.de feu.nõ hab.prop. natu.
feu.& Nico.de Neapo.Aluaro.& do.Præpoſ.in c.j.§.feudum. ſi
de feu.ſue.controuerſ.int.do.& agna.& ſequitur Cur.iunior in
apoſtil.ad Alexan in l.etiam.ff.ſol.matri.aſſerens hanc opinio-
* nem eſſe * cõmunẽ & indubitatam. † Ratione enim adiũcti ẽt
41 in materia non tranſitoria ad extraneos,uerſi.heres,exponitur
pro liberis,etiam ſi dictum ſit de filijs,uel liberis, ut per illum
tex.declarat Pau.de Caſt.in l.ex facto.§.ſi quis aũt.ff.ad trebel.
Barto.

Bar.in l.ut iuſiurandi.§.ſi liberi.ff.de oper.libert.ponit Soc.in l.
ſi filius qui patri.col.ii.ff.de uulg.& pup.& Iaſ.in l.ſi non ſortē.
§.libertus.ff.de condi.inde.& Alu.in d.l.quod dicitur. col.ix.&
42 ſeq.† Præterea diuidentes ipſi ſtipulati ſunt diſtributiuè ꝓ hæ-
redibus cuiuſlibet ipſorum,quod perinde eſt ac ſi ſtipulati fuiſ
ſent pro hæredibus & ſucceſſoribus quibuſcunq;,quo caſu etiá
in materia ſui natura non tranſitoria ad hēdes,ueniunt extranei
ut tradit Bal.in c.imperialem.§. & ſi clientulus.de prohi. feud.
* aliena.per Federi.quem * communiter ſequuntur oẽs , & idem
Bal.in l.j.q.xxxiiij.ff.de re.diuiſio.Alex.in l.ſi patroni.col.pe.ff.
ad treb.& in d.l.quędam.§.nihil.col.j.& conſi.vij.col.ij.uol.vij.
& conſi.xcv.col.ij.eod.uolu.& in d.§.etiam ſi parente. & in d.l.
ēt.Roma.in l.id tempus.§.j.de uſuca.Abb.conſi.iij.in iij. dubio
uol.ij.Cro.in dicta viij.q.Bar.Iaſ.in prælu.feu.col.xlviij.& in l.
fideiuſſor.§.prætor ait.col.fin.ff.qui ſatiſda.cog.& in d.§.nihil.
col.pen.& in l.ij.col.ix.C.de iure emphy.Claud.in d.§.etiam ſi
parente.col.ij.Iaſ.conſi.xxxvij.col.pen.uol.iij.& conſi.lv.col.ij.
eo.uol.& conſi.cxiij.col.j.& conſi.cviij.col.iii.uol.iiii.Ale.cōſi.
cx.Barba.in repeti.l.cum acutiſsimi.col.lxx.C.de fideicō. Fely.
in c.in præſentia.col.xj.de proba.Cur.iun.conſi.j. & conſil.iiij:
col.j.& ſeq.& conſi.xxxii.col.pe.& conſi.xlviii.col.ii.& in trac.
de feud.in iii.par.col.pen.& in iiii.par.col.pe.& col.lx.Soc.cōſ.
43 cclx.col.xv.& Iaſ.in d.§.etiam ſi parente.colū.v.† Et quamuis
Bal.in.§.donare.uer.ſed dubitari pōt.in fine qual.ol.feud.alie:
pote.iſto caſu uideatur tenere contrarium,quem uidētur ſequi
Are.& Soc.in d.§.etiam ſi parente.ubi multa adducunt. & idē
* vr ſequi Deci.conſi.clxxj.in cauſa. tñ * cōmunis ſe habet in op
poſitum,propter illa uerb.prægnantia, & propter alia adducta
per Iaſ.in d.§ etiam ſi parente.reſpondentem dictis Are.& alio
rum,ut etiam facit Bal.conſi.ccvii.queſtio eſt.uol.ii.Cur.iuni:
d.conſi.iiii.Nec obſtat conſi.Deci.clxxj.loquitur enim in ſpu-
rio qui a principio nō poterat pacto priuatorum habilitari, qđ
44 ſecus eſt in caſu præſenti.† Et ideo Curt.in d.conſi.iiij.dicebat
ꝙ ſi eccleſia conceſsit rem in emphyteoſim pro ſe & deſcenden
tibus,certe non ueniunt extranei,ſi autem adiecta fuerant illa
uerba,& quibus dederit.tunc ueniunt extranei,qm̄ ipſe domi-
nus ſatis vr illam concedere uenientibus ab inteſtato,& ibi re-
ſpondet adductis per Bar.in dicta viii.q.ut etiam tradunt doct.
45 in d.l.quod dicitur.& in d.l.etiam.† Et iſti hæredes habent fa-
cultatem utendi & alienandi,uigore ſtipulationis factæ a præ-
deceſſoribus in ipſorum fauorem,ut tradit Bart.in l.mortis cā
46 capitur.ff.de donatio.cau. mor.† Nec obſtat ꝙ diuidentes &
contrahentes uidentur ſenſiſſe de hæredibus maſculis ſm̄ uolū
tatem teſtatoris,uocantis illos,& excludentis fœminas,& quan
do uerſamur in materia non tranſitoria niſi ad hæredes maſcu-
los,appellatione hęredum,non ueniunt niſi maſculi.c.j.de ſuc-
ceſ.feu.l.ex facto.§.ſi.ff.ad treb.l.antiquitas.C.de uſufr.l.in an-
47 nalibus.C.de leg.cum ſi.† Quod etiam colligitur,attentis uer-
bis poſitis in procœmio dictæ diuiſionis,ex quibus vr colligi mē
tem ꝯtrahentium fuiſſe,uenire maſculos tantum,quatenus uolue-
runt non habere animum ſtare in communione , ne inter ipſos
fratres,& eorum,& cuiuſlibet eorum hæredes & ſucceſſores cō
trouerſia naſcatur occaſione dictorum bonorum,& ratione fi-
deicommiſsi communio non poterat ſtare,niſi inter maſculos.
Nam ipſi diuidentes non cogitarunt de controuerſia & lite in-
iurioſa,ſm̄ Bal.conſi.liiij.alias.cxcj.in ciuitate Haſten̄.uol.j. &
48 Mod.poſt Bar.in d.§.duo fratres.in vj.q.† Et ſi conſtat de men
te contrahentium non obſtante dictione diſtributiua,diſpoſi-
tio debet intelligi de maſculis.ſecundum doc.ſ.citatos,ꝓ qui-
bus facit l. qui filiabos.§.j.in fi.de leg.j.& quæ tradit Dec.cōſi.
49 ccviij.Ad clariorem.† Maximè quia ſumus in contractib.ubi
uerba dubia interpretantur ꝯ eum qui ſe fundat in illis.l.uete-
ribus.ff.de pac.cum concor.ceſſant enim omnia prædicta ob e
cta,conſideratis uerbis appoſitis in diuiſione, prægnantibus &
includentibus omnem hæredem maſculum & fœminam, etiam
extraneum iuribus & deciſionibus pro hac opi.ſ.adductis,& lo
cum ſibi uendicantibus etiam in ꝯtibus , loquuntur enim in
50 feudo. † Et emphyteoſi,quæ eſt proprie contractus.l.j.C.de re
emphy.§.adeo.inſti.de loca.& d.l.ueteribus, facit in oppoſitū,
& contra eos fundantes ſe in uerbis ꝯtus,debuerunt.n.reſtrin-
51 gere ſe ad maſculos,& non ita generaliter loqui.† Et doct.in d.
* c.in præſentia * cōiter tenent hanc opi.conſideratis uerbis ge-
neralibus prægnantibus & diſtributiuis,quæ non debent ſtare
ſine effectu operandi,ut deduximus.Et quia debēt intelligi ſm̄
ſubiectam materiam,l.ſi uno,in prin.ff.loca.cū uulga. & ſubie-

cta materia noſtra eſt,ut comprehendatur omnis hęres , etiam
extraneus & fœmina,quoniam conceſsio facta fuit cuilibet hæ
52 redum,& ſucceſſorum,cū poteſtate illa ampliſsima. † Propter
quam uenit hæres etiam ab inteſtato,& omnes in infinitum.l.
hæredis appellatione.l.ſciendum.ff.de uer.ſig.l.ſi pactum.ff.de
proba.d.l.in annalibus.l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis ita.ff.de uerb.
53 oblig. † Et præal.§.& ſi clientulus procedit ſm̄ conſuetudines
feudorum quæ regulariter non trahuntur in ꝯñam,ſm̄ Bart.in
l.ut iuſiurandi.§.ſi liberi.ff.de ope.liber.niſi quatenus concor-
darent cum iure poſitiuo,ut plenè tradit Caccialu.in tract.de
54 feu.in uerſi.nemo ad ſextum.† Et eñ in feudis,ueniunt oẽs hæ-
redes,tam maſculi , q̃ fœminæ,quando in inueſtitura appoſita
ſunt illa uer.quibuſcunq; hæredibus,uel eſt data poteſtas alie-
nandi in quēcunq; uoluerit,uel per alia uer.equipollentia, ut
55 ſupra deduximus,& alias plenè conſului.† Nec obſtant illa uer
ba appoſita in prohęmio diuiſionis,ne lis & cōtrouerſia &c.nā
ēt cum extraneis hæredibus poſſet eſſe lis,& controuerſia rōne
bonorum communium,qm̄ ſecundum uulga.& communes cō-
cluſiones de dictis bonis detrahenda uenit & legitima, & treb.
56 † Et controuerſia proprie eſt differentia quæ uertitur inter ali-
quas perſonas ſiue ſit de iure,ſiue de facto,ſm̄ glo.& Bart. in l.
Lucius.§.tres.ff.ad trebel.Barto.& alios ſcribē.in l.cauſas.C.de
57 tranſac.cum ſi.† Prout ēt nam in dicto procœmio, dr̄ ne contro
uerſia naſcatur occaſione bonorum,quę uerba ſunt magis lata,
denotantia cauſam remotam,ut tradit Bar.in l.prætor.§.j. in fi.
58 ff.de bon.aucto.iud.poſsi.† Et ulterius non ſimpliciter dixerūt
diuidentes,ne controuerſia oriatur,uerum addiderunt illa uer-
ba,ne aliqua cōtrouerſia &c.quod relatiuum uerificatur in mi-
59 nimo,ſm̄ glo.in uer.aliqua,in cle.j.de foro compe.† Et in pro-
œmio prædicto conſideratur cōmunio non ſolum ratione do-
minij,ſed poſſeſsionis ſuper qua poterat cadere controuerſia,
in rebus ſubiectis fideicommiſſo,cum poſſeſsio ſola poſsit eſſe
60 communis pro indiuiſo,ſm̄ iura communia & uulga.† Et ideo
ratio prædicta,ad tollendas diſcordias uerificari poteſt, nedum
in hæredibus maſculis,uerum etiam & in extraneis , quæ ratio
ualde conſideratur in fauorem renunciationis fideicommiſsi, per
doc.in l.de fideicommiſſo.C.de tranſac.& in d.§.duo fratres.
61 † Prout etiam qm̄ iſtud relatiuum,aliqua,eſt partitiuū , & ideo
non uerificatur in uno,ſed in pluribus,ut tradit Cardi.in clem.
j.§.j.col.ult.uerſi.viii.quarto.de præben.& in caſu noſtro,neceſ-
ſario eſt intelligendū,ut importet differentiam de iure,& de fa
62 cto,quod minime erat in caſu Bald.in d.conſi.cxcj. † Pręterea
in caſu præſenti lis de iure non poterat eſſe niſi inter hæredes
extraneos,& inter maſculos deſcēdentes,nam lis non iniurioſa
illa dicitur quæ mouet̄ occaſione dubij iuris,ac ſtante cōiune,
ceſſat dubium iuris,nam eſt expeditū competēs cuilibet fratrū,
ſed ponamus ꝙ unus fratrum inſtituit extraneum,certè erit cō
munio accidentaliter in rebus ſubiectis fideicommiſſo ; cū illo
extraneo ratione legitimæ ſeu trebellianicæ,ꝯñr obiectio pe-
63 nitus ceſſat.† Et ad prædictorum corroboratione̅ accedat doc.
Bar.bene,& rectè intellecta in d.§.& ſi parēte, ubi diſtinguēdo
dicit,ꝙ quando uerſamur in re non tranſitoria ſui natura ad hę
redes appellatione illius,non uenit quilibet hęres,ſubdit poſt-
modum ꝙ ſi ſumus in re , cuius tranſmiſsio non impeditur ex
natura rei,ſed propter conditionē adiectam legato quamuis a
pleriſq; doc.non recipiatur quo ad terminos.d.l.in annalibus,
tamen inter hos caſus erit dr̄ia ut puta ſi daret̄ caſus in quo per
annuum legatū non impedirentur alimenta , ut in ſpē declarat
64 Soci.in d.§.& ſi parente,uerſicu.iiij.& ulti.concolu. † Et dicta
impedimēta,ut inter ſe diuerſa conſiderat & diſtinguit Ang.in
ꝯſi.ſuo relato per Ale.conſi.xxxvii.uol.iij.& in illo impedimē-
to,cui non repugnat natura rei,ſed natura diſpoſitionis, appli-
catur tex.in d.l.ex facto.§.ſi.ff.ad treb.quē citat Barto.in d.§.ēt
ſi parēte,dum loquitur de re,ſui natura tranſitoria ad quoſcūq;,
licet impediatur tranſmiſsio,ſi reſultaret iniquitas & eſſet ꝯtra
65 mentem concedētis,& Bar.ſequuntur doc.ibi † In caſu autem
præſenti conſtat res diuiſas fore allodiales & ſui natura eſſe trā
ſitorias ad quoſcunq;, impedimentum autem non tranſeundi
obſtabat,non a natura rei,ſed a diſpoſitione teſtatoris uocātis
66 maſculos tantum.† Si autē conſideramus alia capita,& ibi tra-
dita per Bar.ipſe uult,ꝙ ſi uerba ſunt prolata a recipiente , uer-
bum hæredes indiſtincte intelligi debet de quibuſcunq; per d.
l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis ita,& in d.l.ſi pactū,& doct.ibi paſsim
ſequuntur Bar.maximè Soci.uer.tertia concluſio.aſsignans ra-
tionem concludentē,quare iſto caſu dicta uerba prolata a reci-

piente,

piente,d ebeãt generaliter intelligi,ꝙ ſecus, quando proferunt
67 a ꝯcedente,ubi diſtinguitur ut fuit ſupra dictum.† Et quia ca-
ſus noſter,uerſatur in dictis uerbis prolatis a recipiente neceſ-
ſario concludendum erit uenire omnes hęredes. Prout ẽt nam
ſi eſſemus in dictis uerbis prolatis a concedente ad huc idẽ eſſet
ſepoſita mente teſtatoris uocantis maſculos, qm̃ quantum ad
inſtrumentum diuiſionis,non conſideratur mens illius,ſed mẽs
ipſorum diuidentium,quorum quilibet fuit concedens, & reci
68 piens,& ab ipſis fuit prolatum uerbũ hęredes.†Et reſpectu mẽ
tis eorum nulla reſultat iniquitas ſi latiſsime intelligatur, quin
immo adeſt ſumma æquitas & fauorabilia iuxta no.in d.l.de fi-
deicommiſſo,ubi renunciatio fideicommiſsi reciproci eſt fauo
rabilis,ex quo tollit occaſionem & uotum captandæ mortis, ut
declarant Ange.& alij in d.§.duo fratres, dum examinant opi-
69 niones Rogle.† Et quia nullus leditur,cum tm̃ præſtetur & re-
mittatur uni quantum alteri,& ꝯñr non ſapiat donationem, ut
eſt de mente Bar.in d.§.duo fratres,in ij.& iij.q.& per Ang.cõſ.
xcix.Magnificus miles.Soc.conſi.xliii.uerſi.præterea & tertio,
70 col.iij uol.iiij.Dec.conſi.cclxxxvij.col.fi.uerſi.ij.† Et ideo mi-
nores remittentes fideicom.reciprocum,nõ patiuntur læſionẽ,
nec habent reſtitutionem in integrum d.l.fideicõmiſſo,& alias
71 plenè conſului.† Prout ẽt quia unuſquiſq; conſequitur liberam
diſponendi facultatem de rebus alias ſubiectis fideic.q̃ quilibet
72 appetere debet uulga.l.in re mandata.C.manda. cum ſi.† Ver-
titur etiam fauor publicus inquantũ partes reuocantur a captã-
da morte alterius, & ſic a delicto.l.ita uulneratus.ff.ad legem
73 aquil.†Conſequenter dicta uerba latiſsimè ſunt accipiẽda,tan
q̃ comprehendentia caſum noſtrum,non extra proprietatẽ uer-
borum,ſed ne reſtringatur ſignificatus eorum,ſm Imo. & Are.
ibi col.vj.dum examinant quintam,& ſextam rationem Ange.
74 † Quod applicando ad caſum noſtrum bene concludit ex quo
tollit grauamen fideicommiſsi,quod eſt fauorabile,ut diximus
& tradunt doc.maxime Iaſ.in l.ſi pater puellę.C.de inoffi.teſta.
75 † Et conſiderando hunc fauorem & rationes prædictas,nec nõ
& mentem diuidentium, erimus de plano in alia concluſione
Bar.uolentis ꝙ uer.hęres, prolatum a concedente accipiẽ late
pro quocunq; hærede.prout fit quando profertur, ſuper re ſui
natura tranſitoria ad hęredes,ut diximus ſupra, & plura addu-
76 cẽt Deci.in c.in præſentia,col.xix.de proba.†Potiſsimum cum
partes diuidentes præſumantur capere bonum & ſanum conſi-
lium pro filijs,& longe melius,q̃ quilibet alius caperet.l.ſi pu-
pillorum.§.ſi pater.ff.de rebus eorum,cum concord.ex quibus
aperta reſultat concluſio,per iſtam diuiſionem factam & con-
cluſam modo & forma quibus.s̃.fuiſſe remiſſum fideicommiſ-
ſum.Ad quæ uide quæ alias conſulendo dixi. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Filij appellatione an ueniat nepos in fideicommiſsis.*
2 *Subſtitutio facta poſt mortẽ plurium reſoluitur in ſingularitates.*
3 *Subſtitutio facta poſt mortem plurium collectiuẽ nominatorum,ſeu poſt mortem plurium filiorum,uidetur facta ultimo morienti, & numer.4.*
5 *Filius poſitus in conditione,ſubſtitutum excludit.*
6 *Fideicommiſſ.factum ſub conditione euaneſcit, conditione non adimpleta.*
7 *Teſtamentum factum ſecundum formam iuris & ſtatutorum dicitur ualidum.*
8 *Inſtru teſtamenti plenè probat,quando eſt legitimè confectum.*
9 *Religioſi ſunt idonei teſtes in teſtamento.*
10 *Teſtamentum in quo filia eſt præterita,ipſo iure eſt nullum.*
11 *Inteſtatus dicitur mori,quando eius teſtamentum eſt nullum præteritione filij.*
12 *Confeſsio partis præferẽda eſt depoſitionib.teſtium.*
13 *Dictio,ut ſupra,repetitiua eſt præcedentium.*
14 *Filia ſpuria & naturalis præterita a patre,non rũpit teſtamẽtum.*
15 *Confeſsio patris,facta reſpondendo poſitionibus,& dubia,interpretanda eſt in fauorem confitentis.*
Ex confeſsione partis,non põt quis ſe iuuare,quando illã impugnat.
16 *Cedẽs nõ põt in ceſsionariũ transferre plus iuris quàm ipſe habeat.*
17 *Agens ex iure ſibi ceſſo quòd eſt incompatibile cum iure ſibi competenti ex propria perſona,uĩ dicto iuri proprio renunciare.*
18 *Renunciare quiſq; poteſt iuri ſuo.*
19 *Subſtitutio facta & limitata ad unum tempus,illo finito expirat.*
20 *In fideicommiſsis,mens teſtatoris prædominatur & attenditur.*
21 *Dummodo colligatur ex uerbis per ipſum teſtatorem expreſsis.*
22 *Præſumit lex,patrem magis diligere filium,quàm extraneos.*
23 *Teſtator exprimendo qualitatem maſculinitatis,id uidetur facere ut bona eius conſeruentur in familia.*
24 *Et idem præſumitur quando filias ab uniuerſali hæreditate excluſit, & nume.38.*
25 *Pater ſubſtituendo alium poſt mortem plurium collectiuẽ uocatorũ & indefinitè quo ad bona,uidetur inter inſtitutos induxiſſe tacitum fideicommiſſum.*
26 *Et maxi.quando facta eſt pluribus filijs inſtitutis.*
27 *Et facta cenſetur in tota hæreditate quãdo fit illis inſtitutis in tota*
28 *Taciti fideicommiſsi uirtus,par debet eſſe cum expreſſo.*
29 *Teſtator progrediens ad plures gradus ſubſtitutionum, uidetur tacitẽ fideicommiſſum inducere,ſed contrarium hr̃,nu.34.*
Diſtributiuum quandocunq; complectitur plura tempora.
30 *Compendioſa continet plures ſubſtitutiones quæ uideantur pariformiter procedere.*
31 *Fallit quando inter eas concurrit diuerſitatis ratio.*
32 *Et tales ſubſtitutiones comprehenſæ in compendioſa diuerſo modo terminantur.*
33 *Vulgaris ſubſtitutio adita hæreditate expirat.*
35 *Expreſsio maſculinitatis,facta cẽſetur ad excluſionem fœminarũ.*
36 *Et ſolum operatur in caſibus expreſsis,non autem in omiſsis.*
37 *Nec operatur conſeruationem bonorum in familia,ſi aliud non eſt expreſſum.*
Quod teſtator non expreſsit,omiſiſſe uidetur.
39 *Subſtitutio facta ultimo morienti,& in tota hæreditate inducit reciprocum fideicommiſſum inter ipſos inſtitutos.*
Intellectus l.Titia Seio parag.Seis libertis,de lega.ij.
40 *Et ſi facta eſt ſubſtitutio poſt mortem plurium in tota hæreditate ſecundum aliqua non dicitur inductum tacitum fideicommiſſum inter inſtitutos,& ſeq.*
41 *Intellectus l.codicillis.ff.de uſufr.lega.*
42 *Subſtitutio tacita non poteſt reſultare,niſi colligitur ex uerbis expreſsis a teſtatore.*
43 *Nõ ſufficit teſtatorẽ aliquid uoluiſſe niſi illud declaret & diſponet*
44 *Sufficit dicere,ſubſtitutio non loquitur iſto caſu.*
45 *Et quid ſi adeſt perſona,quæ ex præſumpta mente teſtatoris excludit ſubſtitutum.*
46 *Et iſto caſu non uenit per fideicommiſſum,ſed propter reſeruatum ius legitimæ ſucceſsionis.*
47 *Quod ius reſeruatũ cõpetit,quãdo grauatus mortuus eſt ab ĩteſtato*
48 *Et talis perſona a teſtatore prædilecta,minime uenit ſi grauatus tacitè reliquit filiam ſeu alium proximiorem eſto quòd ab inteſtato ſit mortuus.*
49 *Item non uenit,quando tacitè grauatus,mortuus eſt condito teſtõ in quo alium inſtituit hæredem,& nu.51.*
Qualitas maſculinitatis,appoſita in uno capite teſtamenti,non cenſetur repetita in alio capite,& nu.50.
52 *Item talis perſona excluditur quando primus tacitè grauatus deceſsit nõ adimpletis nec purificatis conditionibus, quibus fuit grauatus,& nu.53.*
54 *Subſtitutio tacita procedens ex expreſſa,interpretatur & intelligitur ſecundũ qualitates & conditiones appoſitas in expreſſa.*
55 *Subſtitutio habens relationem ad aliam,intelligenda eſt ſecundum qualitates & conditiones illius ad quam refertur.*
56 *Conditiones plures copulatiuè poſitæ,omnes ſunt uerificandæ.*
Item ſi alternatiuè ponuntur conditiones illæ,ſi deceſſerit ſine filijs, uel ab inteſtato.
57 *Inteſtatus dicitur mori,qui facit teſtamentum,& expreſſe non diſponit de bonis ſibi relictis in quibus fuit grauatus fideicommiſſo, licet teſtator conceſſerit facultatem teſtandi ſed contrariũ eſt uerius, ut in ſeq.*
58 *Et talis poteſtas teſtandi,uidetur cõceſſa limitatè,ut teſtetur erga deſcendentes ipſius teſtatoris & non erga alios.*
59 *Abſurdum euitandum, & plura circa id ut euitetur, & numero 64. & 65.*
60 *Cum teſtamento dicitur mori,qui hæredem inſtituit, licet ſpecificè nihil diſponat de bonis ſibi a teſtatore relictis,in quibus fuit grauatus fideicommiſſo.*
61 *Et circa bona non poteſt quis mori pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*
62 *Quo uerò ad dationem tutelæ,conceditur contrarium,ex quo diuerſa eſt ab inſtitutione hæredum concernente bona,& nu.63.*
Intellectus plurium.ll.& contra.Soc.& nu.63.
64 *Poteſtas teſtandi,conceſſa per teſtatorem ſimpliciter, & non limita è*

tatè, intelligenda uenit generaliter erga omnes perſonas.
65 *Verbum hæres ratione euitandi abſurdum, quandoq; reſtringitur, & nume. 59.*
66 *Subſtitutio tacita quando & quo caſu ceſſet per expreſſam.*
67 *Grauatus fideicom. non debet illud peruertere alienando oĩa bona.*
68 *Fraus præſumitur per alienationem omnium bonorum.*
69 *L. Titius, & l. pe. ff. ad treb. quo caſu loquuntur & procedant.*
70 *Grauatus fideicommiſſo ſub conditione illa pendente, poteſt alienare bona, & ualet alienatio perpetuo, ſi conditio fuit poſtmodum purificata.*
71 *Qui alienat lege permittente non per hoc committit fraudem, nec dolum, & nu. 72.*
72 *Alienare quis poteſt, quando non eſt prohibitus.*
Interdicere alicui alienationem bonorum, iniquum eſt & pœnale.

CONSILIVM LXXII.

PRO Reſolutione dubiorum datorum conſiderandum erit d. Thomam agere & petere bona alienata per Annibalem fratrem, tanq̃ ſubiecta fideicõ-
1 miſſo duplici ex capite. † Primo ex iure ſibi ceſſo
per Vgolinum iuniorem nepotem Vgulini ſubſtituti, qui nepos
in fideicommiſsis uenit & comprehẽditur appellatione filiorũ
ſm Imo. & alios in l. Gallus. §. inſtituens. ff. de lib. & poſthu. &
2 Ale. conſi. ix. uol. j. cum ſi. † Et licet Vgolinus ſenior ſubſtitutus
uideatur poſt mortem plurium filiorum, tñ ſubſtitutio reſoluẽ
da uenit in numerum ſingularem, perinde ac ſi facta fuiſſet unicuiq; filiorum, ita ut uno ipſorum moriente ſine filijs & ab in-
teſtato conditio fideicommiſsi dicatur purificata. l. ſi. §. filium,
de leg. ij. l. Lucius. §. Caio. ff. ad treb. cum alijs allegatis per Bar.
& ſcrib. in l. hæredes mei. §. cum ita, eo. ti. & in l. pe. C. de impu.
& Ale. & Aret. in l. quidam teſtõ. ff. de uulg. & pup. Ale. cõſ. acq.
ponderatis, uol. j. Soc. conſi. lxia. uiſo teſtõ, col. pen. uol. iij. cum
concor. ¶ Rectius tñ ponderatis uerbis aſſertæ ſubſtitutionis,
per quam uocatur d. Vgolinus concludendum erit & neceſſa-
rio, ipſum eiuſq; deſcendentes, nullum habere ius ſuper dictis
bonis, uirtute & cauſa aſſertæ ſubſtitutionis & fideicommiſsi,
quod nunq̃ locum ſibi uendicabit ad commodum d. Vgulini &
ſucceſſorum, & deducitur concluſio iſta apertiſsime ea plurib.
3 † Et primo conſiderato illo capite & uerbis, quibus uocaẽ Vgo
linus & filij, quos teſtator ipſe uocat caſu quo omnes eius filij
inſtituti decederent poſt xx. ann. ſine liberis, & ab inteſtato, ex
quibus uerbis conſtat Vgolinum & filios uocari poſt mortem
omnium filiorum & eos eſſe ſubſtitutos ultimo filiorum teſtatoris morienti, & nõ d. Annibali mortuo, ſuperſtite d. Thoma
uno ex filijs d. teſtatoris, tum quia uocatur poſt mortem omnium
filiorum collectiuè nominatorum & inſtitutorum in tota hære
ditate ſm opi. aliquorum, per l. codicillis. ff. de uſuf. leg. & Bart.
ibi, & in l. Titia Seio. §. Seia libertis, de leg. ij. Bar. & doc. in d. §.
cum ita, & in d. l. pe. & alibi pluries per doct. legendo & conſu-
4 lendo. † Eo ẽt cum facta ſit filijs pluribus quæ facta intelligitur
ab ultimo moriente. l. qui duos. ff. de uulg. & pup. & l. uel ſingu
lis, eo. ti. & per doc. in l. pr̃ filiam. §. fin. ff. ad leg. Falc. Soci. conſi.
ccxlia. Materis præſentis, uol. ij. & Corne. conſi. ccxxix. colu. iij.
uerſi. & licet uol. iij. & conſi. lxxavj. col. iij. uol. ij. & Iaſ. in l. põt,
col. pe. & ſi. nu. aij. ff. de uulg. & pup. & Fran. de Cur. iunior, ꝯſi.
xj. Præponitur, colũ. v. & conſi. xvj. Præſupponitur col. iiij. quæ
conſi. hñr poſt ſuum trac. de feud. cum ſi. & cum facta ſit ultimo
morienti, non dicetur facta pluribus ꝯñr non reſoluetur in ſingularitatem, ut d. Ale. in l. ſi pater impuberes, col. ij. ff. de uul. &
pup. & Soc. d. conſi. ccxlix. col. viij. uerſicu. pro declaratione, ubi
aliter etiam reſpondet, & communiter id ſequuntur docto.
5 † Secundo Vgolinus & filij, non poſſunt modo aliquo conſide-
rari, uocantur. n. ſub illa cõditione, ſi oẽs filij teſtatoris poſt ax.
an. deceſsiſſent ſine filijs legitimis & naturalib. & quia d. Thomas aſſerit Annibalem deceſsiſſe cum filia, cuius tamen ꝯrium
eſt ipſa ueritas, ut inferius dicetur, nam minimè deceſsit cũ filia
legitima & naturali inherendo tamen dictis aduerſarij, Vgolinus & filij non poſſunt uenire d. Annibale decedente cum filia,
quæ licet poſita ſit ſub conditione, tamen ſubſtitutum excludit,
prout prorſus ipſum Vgolinum & filios, uerè excludunt filij legitimi & naturales domini Thomæ, ut plenè traditur in l. Lu-
cius, la ij. ff. de hæredi. inſti. & in l. filiusfam. §. cum quis, de leg.
j. & in l. ex facto. §. ſi quis autem. ff. ad treb. & per Oldr. cõſ. axj.
Thema tale eſt, cum alijs citatis per Dec. conſi. ccclxavij. Viſis
6 col. ij. † Tertio Vgolinus & filij excluduntur, ea quo d. Annibal
mortuus eſt condito teſtõ & non ab inteſtato ſub qua conditio
ne uocantur, & ea non adimpleta fideicom. prorſus ceſſabit. l. j.
ff. de donat. l. qui hæredi. §. ſi. ff. de condi. & demon. Pau de Ca.
in d. l. ex facto. §. pe. & conſi. cxx. ut improprijs. Ale. conſi. xxaj.
Ponderatis, uol iij. Soci. conſi. xiiij. ſequendo ordinem, col. ij. &
iij. uol. j. & Deci. conſi. laiij. & pro tenui, col. ij. uerſi. & licet. Et
quæ aduerſantes dicunt, de iſto uerb. ab inteſtato, nihil faciunt,
7 ut concludenter inferius demonſtrabitur. † Nec ob. ꝙ dicit̃ tale
teſtm̃ Annibalis, eſſe nullum tanq̃ factum nõ ſeruata forma tra
dita a ſtatuto iua. uo. per ſcrib. in l. j. ff. de liber. & poſthu. & in l.
non dubium, C. de leg. Nam circa dictum teſtamentum obſer-
uata oſtenditur omnis forma & ſolemnitas requiſita de iure cõ
muni & iure municipali, ut ex lect. & tenore publici inſtrumẽti
inde confecti, eſt uidere. Et qm̃ iſta facti ſunt, minime ſuper illis
8 aliter inſiſtendum erit. † Et eodem modo tollitur alia obiectio
in qua dr̃ tale inſtrm̃ teſtamenti non eſſe productum in forma
probante, nam productum oſtenditur formiter, ita ut produ-
cat concludentem neceſſariam probationem teſtamenti cõditi
ab Annibale, ad no. in c. licet, de proba. per glo. Bar. & alios in
l. generali. C. de tabula. & in l. ſi quis ex argentarijs. §. initium. ff.
de eden. & in auctẽ. de inſtru. cau. & ſi. & Cano. in c. ij. & in c. cũ
9 p. tabellio. de ſi. inſtru. † Minus etiam ob. ꝙ dr̃ tale inſtrm̃ teſta
menti deficere propter inhabilitatem teſtium adhibitorũ qui
fuerunt religioſi & ſine licentia ſuperioris non potuere interue
nire, ut ṽr uelle Spe. in ti. de teſte. §. j. uerſi. item excipitur, & iux.
nota. in c. ij. de poſt. præal. & in c. non magis ne cler. uel mona.
Communis náq; concluſio ſe in oppoſitum habet, uolens tales
religioſos eſſe idoneos teſtes, ut uult Bal. in repe. l. primæ, colũ.
vj. uerſi. ſuper a. q. C. de ſac. ſan. eccl. & col. avj. uerſi. ſuper nono
quæſito, & ſequitur d. Signor. de amode. conſi. xij. factum ſic ſe
habet, & Bal. in auct. ingreſsi. col. j. in ſi. C. de ſac. ſan. eccl. Ang.
conſi. ccxaxiij. Quædam domina, col. j. Are. conſi. clx. Lõga eſt,
col. xiij. & ſeq. Cardi. conſi. c. Teſtator habet Fely. in c. cũ nun-
cius, nu. iiij. de teſt. & ibi in addi. citatur Lanfran. & alia addu-
cit Iaſ. in l. hac conſultiſsima, in prin. nu. vj. & vij. C. de teſtam. &
Crot. in trac. de teſti. col. iiij. nu. xiiij. & per Soc. conſi. xvii. ſupra
dicta, col. pe. & ſi. uol. j. Et ſi hac uia aduerſantes prætendunt im
pugnare teſtamentum Annibalis, eadem uia & ratione impu-
gnabitur teſtamentum patris, in quo fuere adhibiti teſtes reli-
gioſi tantũ, & uirtute cuius d. Thomas uenit ſecundũ in a uulg.
10 & cõia. † Nec habet obſtare illa deducta nullitas d. teſtamenti
ex illo capite, qm̃ in illo nulla apparet facta mentio de filia d.
Annibalis, quæ tanq̃ præterita tale teſtm̃ reddidit ipſo iure nul
lum. l. inter cætera. C. de liber. & poſthu. l. j. ff. de iniuſt. rup.
11 † Quo fit ut Annibal inteſtatus dicatur deceſsiſſe conſiderato
iuris effectu, ut inſti. de ſucc. quæ ab inteſt. in prin. & per Anto.
12 de But. conſi. aav. ad primũm dubiũ. † Et licet teſtes deponunt
Annibalem deceſsiſſe ſine filijs tamen ipſorum dicta tolluntur
per confeſsionem Scipionis reſpondentis ſuper poſitionib. partis aduerſæ, & dicentis fuiſſe mortuum cum filia, quæ confeſsio
præualet, & ꝯ eam non poteſt aliquid deduci ſm doct. in auct.
ꝯ qui propriam. C. de non nume. pecu. Innoc. & alios in c. inter
monaſterium de re iudicata, & in c. quia pleriq; de immuni. ec-
13 cleſia. cum ſi. † Ceſſant náq; iſta conſiderata ueritate & uerbis
ſubſtitutionis, quibus fuit uocatus Vgolinus expreſſe dicentib.
tunc ipſum uocari quando filij teſtatoris mortui eſſent, ſine li-
beris legitimis & naturalib. & poſt xx. an. ut probat illa dictio,
ut. s̃. referens qualitatem filiorum expreſſam, in præcedẽti uer.
ut per illum tex. dicit Bar. in l. j. §. hoc edicto. ff. de poſtul. & in l.
talis ſcriptura. §. ſi. de leg. j. & in l. qui liberis, in prin. ubi docto.
no. ff. de lib. & poſthu. & quia d. Annibal nullos habuit filios le-
gitimos & naturales & ſine illis mortuus eſt, & ideo minimè ne
ceſſe habebat in ſuo teſtõ aliquam mentionem facere de filijs
cum non entis non poſsint conſiderari qualitates, ſm iura uul.
14 † Et licet habuerit filiam ſpuriam & non legitimam, non tene-
batur de illa in teſtamento mentionem facere eiuſq; præteritio
non poteſt annullare eius teſtm̃, ut tradunt oẽs in rub. ff. de libe.
& poſth. & in l. is qui pro emptore. ff. de uſucap. dum uolũt filiũ
naturalem, legitimum tamen, & præteritum rumpere teſtamen
tum, concludentes id non procedere in filio naturali, & ſpurio
non legitimato, ut hr̃ in auc. ex complexu, & in corpore unde
ſumitur. C. de inceſt. nup. &. C. de nat. lib. per totum, & Barto.
in l. ſi. C. de his quib. ut ind. cum concord. Vere igitur depoſuit
Scipio reſpondendo poſitionibus, Annibalem habere filiã ſim-
pliciter, nam filiam habebat naturalem tantum, & nõ legitimã.
ut con-

ut concludenter probant teſtes, ſm quorum teſtimonium con-
feſsio Scipionis uenit declaranda nam incerta erat, & dubia, de
qua filia Scipio ſenſerit, & dubietas tollitur, & certa redditur p
depoſitiones teſtium, ut Scipio ſenſerit de filia naturali, nõ aut
de legitima, prout ueritas ſe habebat, quæ ſemper attendi dẽt
25 & obſeruari reiecta falſitate, iuribus uulg. & cõibus. † Et ſuade-
tur iſtud. Nã confeſsio Scipionis fuit rñdendo poſitionibus, &
equiuoca erat de qua filia ſenſerit, quo caſu eius confeſsio ſem
per interpretanda, & intelligenda uenit in fauorem ipſius con-
fitẽtis, ut dicũt Ant. de But. in c. ex litteris. in fi. de ſpon. & Bar.
in l. inter ſtipulãtẽ. §. j. ff. de uerb. obli. quos refert Dec. ɔſ. cxviij.
Viſo inſtrõ. col. fi. & maxime concurrente ueritate, & declara-
tione facta per teſtes, qui minime dicũtur ɔ̃rij. d. ɔfeſsioni æqui
uoce, & dubie, ex quo eam declarant, & d. auct. contra qui pro-
priam. & Inn. ſupra citatus ſatis, & longe diuerſo caſu loquun-
tur qm̃ dicta minime poſſunt adaptari in præſenti caſu clariſsi
mo, & continente d. Annibalem deceſsiſſe relicta filia natura-
li, & ſpuria quæ ab ipſo minime erat inſtituenda & præterita
non potuit reddere eius teſtm̃ nullum, iuribus & deciſio. qbus
ſupra, eo etiã cum pars aduerſa minime acceptauerit dictã con
feſsionem Scipionis, quinimmo expreſsè illi ɔ̃dixerit, ex qua ſu-
pra dictione non põt ſe amplius iuuare ex illa confeſsione, ut
plene proſequitur Bar. & alij omnes alleg. concor. deciſiones
in d. l. naturaliter. §. nihil cõe. in iij. lect. & ulterius pars aduerſa
ſupra dictã confeſsionem produxerit teſtes quinque, & per eos
probauerit ueritatem ipſum. d. Annibalem non habuiſſe filiã le
gitimã, & naturalem, ad no. in reg. ex eo. de reg. iur. li. vj. & diffu
ſe per Fely. citantem plures doc. in c. capitulũ. col. viij. de reſcr.
& in c. cum uenerabilis. col. v. de excep. eo etiam qm̃ non appa
ret modo aliquo probatum aliquod matrimonium ex quo di-
cta filia dicatur eſſe nata, iuxta cões ɔcluſio. Ex quib. ſatis con-
ſtat filios, & deſcendentes Vgolini, nullum prorſus habere ius
ad bona alienata per Annib. ex capite d. fideicommiſsi, & ſub-
16 ſtitutionis. † Et cedendo ius ipſorum. d. Thomæ in ipſum ni-
hil potuere transferre, cũ nihil haberẽt. l. traditio. in fi. ff. de ac-
quir. rer. do. l. nemo plus iuris. ff. de regu. iur. inepte igitur ipſe.
d. Thomas ex iſto iure ſibi ceſſo agit adeo, ut dici poſsit ipſum
non dẽre audiri ex alio capite quo prætendit uenire ex perſona
17 propria tanquã tacite uocatus añ Vgo. ut ſtatim dicetur, † Nã
iſti capiti fideicom. taciti, vr̃ renũciaſſe acceptãdo illam ceſsio
nem, & ſucceſsiue ex ea agendo, quod caput ceſsionis non pote
rat hr̃e locum niſi deficiente illo primo capite taciti fideicõ. qđ
excludebat Vgol. ut ht̃ in d. l. Titia. § Seia libertis, & per omnes
in d. §. ſi quis ita. & in d. l. pe. & tuendo ſe ex ſecundo capite vr̃
aperte renunciaſſe illi primo tacito fideicom. quod nõ eſt com
patibile cum illo ſecundo expreſſo, in quo uocatur Vgol. illud
namque perimit, argumẽto eorum quæ hñr in l. illud. ff. de acq.
hær. & in l. poſt diem. ff. de leg. comiſ. diffuſe per gl. Bar. & alios
18 in iij. lect. in l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acq. poſ. † Nec dubi-
tandum erit. d. Thomam huic tacito fideicõ. potuiſſe renuncia
re, ad no in l. ſi qs in ɔſcribẽdo. C. de pact. cũ ſi. & in terminis fir
mat Cuma, quem ſequitur Soc. in d. § cum ita. col. aj. defendẽs
eum, & rñdens obiectionib. circa id ɔ̃ Cu. per alios factis, & te-
nendo tali tacito fideicommiſſo fuiſſe renunciatum per. d. Tho
mam minime opus eſſet attingere diſceptationem ipſius artica
li an fuerit inductum inter ipſos filios inſtitutos, & quo caſu,
ut tamen ſatisfiat dubijs datis, ad ueritatem prædicti articuli,
aduertendum erit ad capita, & uerba ſubſtitutionis factę per te
ſtatorem ſuis filijs hr̃dib. inſtitutis. Et capiendo primũ caput,
teſtator ipſe uoluit φ ſi quis filiorum prædecederet ipſi teſtato
ri, uel alias qñcunque decederet abſque liberis legitimis, & na-
turalib. ante, xx. an. perfectum, φ tunc eſſet ſubſtitutus filius ſu
perſtes ſeu liberi maſculi ex eo, φ caput ſubſtitutionis prorſus
ceſſauit cũ domi. Annibal mortuus fuerit poſt. xx. an. perfectũ.
19 † Et illa ſubſtitutio facta & limitata ad dictum tempus, illo fini-
to iam expirauit, nec potuit extẽdi ad aliud tempus. l. ſi quis ita
ff. de uulg. & pup. & argumento. l. imperator. ff. de poſtu. & in l.
pater filium. §. fundum, de leg. iij & ibi not. Bar. in ſummario. &
idem facit in l. peto. §. fratre, de leg. ij. & hr̃ in l. in hoc iudicio.
§. ſi conueniat. ff. commu. diui. Et eadem ratione ruit primum
caput ſecũdę ſubſtitutionis, in quo teſtator uoluit caſu quo oẽs
eius filij prædecederent ipſi, uel alias quandocunque decederẽt
ſine liberis legitimis & naturalibus, ante. xx. an. perfectum, qđ
tunc eſſet ſubſtitutus Vgolinus, qm̃ Annibal mortuus eſt lõge,
poſt. xx. an. ultimum uero caput dictæ ſubſtitutionis continet
caſum qñ dicti eius omnes filij poſt. xx. an. decederent ab inte
ſtato & ſine liberis, ut ſupra, ut tunc ei eſſet ſubſtitutus. d. Vgo-
linus, & ipſo moriente per prius eius filij, ex quo ultimo capite
ſubſtitutionis expreſſe uocantis Vgolinum & filios, ſm aduer-
ſantes colligitur aliud tacitum fideicom. φ præferri debet illi
expreſſo, ex tacita & coniecturata mente teſtatoris, ut per pl. us
uoluerit inter dictos eius filios inſtitutos inducere reciprocũ
20 fideicom † Quæ mens coniecturata attendi debet, & omnibus
al js præferri. d. §. cum ita, & in l. in conditionibus primum lo-
cum. ff. de condi. & dem. & d. l. pe. & l. cum proponebatur, de
21 leg. ij. cum alijs uulgaribus. † Eo etiam cum talis uoluntas col-
ligatur ex uerbis expreſsis per teſtatorem de quibus ſupra, ad
nota. per Bal. in l. cum pater, in iiij. q. C. de inſtitu. & ſubſtitu. &
per Soc. in d. §. cum ita. col. iiij. uer. aduerte tamen, & ɔſ. vj. n. ix.
uol. iij. & per ſcrib. in l. iij. C. de lib. præte. & quia teſtator ipſe
conſiderauit maſculinitatẽ, nedũ in Vgolino fratre, & eius filijs
maſculis uerum ẽt & in liberis maſculis deſcendẽtibus ex filijs
22 ſuis, & ſi ex proprio ſtipite. † Quos præſumendum eſt magis
dilexiſſe quàm Vgolinum fratrem. l. cum acutiſsimi. C. de fidei-
com. l. generaliter §. t. C. de inſtit. & ſubſtitu. l. cum auus, de cõ
23 dit. & dem. † Et quæ expreſsio maſculinitatis facta per teſtato-
rem præſumitur ad conſeruationem bonorum in familia & in
agnatione, cum per maſculos illa conſeruetur. l. j. §. ſi cui. ff. de
uent, inſpi. per Bald. in l. maximum uitium. C. de lib. præteri. &
24 in l. uenia. ubi ſcriben. C. de in ius uoc. † Et ſuadetur cõſiderata
diſpoſitione facta per eundem teſtatorem erga filias ſuas fœmi
nas, quas ab uniuerſali ſucceſsione excluſas eſſe uoluit propter
filios maſculos, ut plene proſequitur Paul. de Caſtr. conſi. lxxia.
Caſus iſte frequenter contingit, & Soc. in d. l. cum auus. q. iij. &
d. conſ. vj. & per Dec. conſi. xv. poſt Fulg. in l. t. C. de conditio.
25 inſert. & conſi. xviij. † Præterea ſecundum unam opi. aliquorum
doct. in p̃ſenti ſubſtitutione facta de Vgolino fratre poſt mor-
tem omnium filiorum inſtitutorum, & indeſinite, quo ad bona
& hæreditatem inducitur tacitum & reciprocum fideicom. in-
ter ipſos filios inſtitutos, ita ut ex præſumpta mente teſtatoris
uno illorum decedente, alius filius admittatur, & excludat ex-
preſsè ſubſtitutum, ex quo illa expreſſa cẽſetur facta ultimo mo
rienti & in tota hæreditate ut vr̃ ſentire Bar. in d. l. codicillis, de
uſufr. lega. per tex. in d. l. Titia Seia. § Seia libertis, de leg. ij. & ut
26 not doc. in d. §. cum ita & in d. l. pe. C. de impu. † Et maxime, qa
facta eſt filijs inſtitutis & collatiue uocatis, ut poſt gl. no. doc.
in l. ſi pater impuberes, de uulg. & pup. & Bar. & Are. in l. quidã
teſtõ, & in l. qui duos eod. titu. & in l. uel ſingulis, & in l. pater
27 filium. §. ſi. ff. ad leg. falci. † Et licèt expreſsè non uideatur facta
in tota hæreditate, tamen quia filij quibus facta fuit ſubſtitu-
tio in tota hæreditate, ſunt inſtituti, ſatis dici poteſt ſubſtitu-
tio facta in tota hæreditate, & quia facta dicitur ultimo moriẽ
ti ad quẽ hæreditas tota debebat peruenire, ſm Cor. ɔſ. cxxix.
col. iij. uer. licet uol. iij. & conſ. lxxxvj colu. iij. uol. j & Soci. d.
conſ. ccxlix. col. vj. uer. & rñdeo. uol. ij. & in d. §. cum ita, col. iij.
28 uerſ. aliqñ, & iij & Franc. de Cur iun. in ɔſ. ſupra cita. † Et iſtius
taciti fideicommiſsi uirtus non debet eſſe minor, quàm iſtius
29 expreſsi. l. cum quid. ff. ſi cert. pet. † Maximè conſiderata uolun
tate & mente, teſtatoris conſiderantis lineam maſculinam, ut
ſupra dictũ eſt. Et ulterius progredimur ad plures gradus ſub-
ſtitutionum, quæ redderentur eluſoriæ ſi nõ intelligeretur iſta
tacita & reciproca inter ipſos filios facta, quæ tacita diuerſa eſt
ab illa expreſſa nec limitanda uenit tempore, propter illud di-
ſtributiuum, qñcunque ſm Bar. & oẽs in l. centurio. ff. de uulg.
& pup. & in l. precibus. C. eo. & in c. Raynutius, de teſt. & in c.
30 ſi pater eo. tit. lib. vj. † Et quia facta vr̃ compendioſe ſm Bar. &
alios ſupra citatos in qua compendioſa, continebatur uulgaris
pupillaris & fideicommiſſaria ſm eoſdem. Et in uulgari, facta
cenſetur ultimo morienti, & in tota hæreditate, eodem modo
dicẽdum vr̃ idem debere ſtatui in iſta fideicõmiſſaria, ut æqua
li & pari determinatione ambæ procedant in l. quanuis. C. de
31 impu. & ita vr̃ conſiderare. Soc. d. cõſi. ccxlix. uol. ij. ¶ † Iſtis tñ
ita deductis reſpondetur, & dicitur iſtud ultimum nihil facere.
Nam conceſſo ſubſtitutionem illam fuiſſe compendioſam, &
ſub illa comprehendi uulgarem & fideicommiſſariam poten-
tialiter, non tamen æqualiter & pariter ueniunt determinandę,
qm̃ unaqueque conſeruatur in ſuo ſtatu. & utraque retinet pro
priam naturam, quæ in pluribus diuerſa eſt a natura alterius,
propter quod cõſiderata rõne diuerſitatis ceſſabit regula æqua
lis determinationis, ut dicunt doc. in d. l. quanuis, & in l. iã hoc
iure.

Alex.d.conſi.xcj.colu.vij.uerſi.probatur etiam, & conſi.clxvij.
col.ij.& iij.uol.v.& Soc.d.conſi.ccalix.col.vj.uol.ij. & ꝯſ. lxix.
49 col.pe.uerſi.præterea, uol.iij. & conſi.xciiij. nu.aiiij. uol.iiij. †
Et iſtud ſatis applicari poteſt ad præſentem caſum, tenendo ut
aduerſantes dicunt iſtum Annibalem deceſsiſſe relicta filia le-
gitima & naturali & id tenendo nihil obſtabit ꝗ dicebaẽ. An-
nibalẽ fuiſſe grauatum ſi decederet ſine filijs maſculis, nam in
iſto capite grauaminis non fuit expreſſa per teſtatorẽ iſta qua-
litas maſculinitatis, ſolum.n. teſtator eius filiam grauauit caſu
quo decederet ſine filijs legitimis & naturalibus, nihil expri-
mendo de maſculis, qui qualitatẽ omittendo noluit eſſe ꝯſide-
rabilem in iſto capite grauaminis argu.d.c.ad audientiam,& d.
50 l.primæ.§.ſed cum deficientis.C.de cad.toll.†Et licet ipſe teſta
tor in alio capite ſubſtitutionis actiue expreſſerit illam qualita
tem maſculinitatis, non propter ea dicendum erit illam cenſeri
reperitam in illo diuerſo capite grauaminis, vt eſt aperta deci-
ſio Io.de Ana.conſi.xxij. Ad probandum. quem ſequitur Soci.
d.conſi.cxvj.col.ij.in fi.& col.vj.uerſi.præterea. uol.iij. & cōſi.
ccxxvij.Præſens conſultatio,col.fin.uol.ij. & plenè proſequitur
Fran.de Cur. conſi.lj.colu.iij.& vij.& idem firmat Dec. conſi.
cccca vj.col.pe.nu.xix.& ꝯſ.cccccxv.col.fin.ubi ſe ipſum decla-
rat, circa ea quæ ipſemet dixit in ꝯſ.xv. & idem firmat Iaſ. in l.
51 qui filiabus,de leg.j.†Verum quia attenta ueritate ipſe Aonibal
non habuit filiam legitimam, ut ſupra deduximus, idcirco ter-
tio loco dr̃ opi.illorum uolentium iſto caſu fuiſſe inductũ inter
filios reciprocum fideicom. minime procedere qñ unus filiorũ
grauatorum feciſſet teſtamentum in quo non inſtituiſſet alium
ſuum fratrem, ſed alias perſonas, ut proprie cōtingit in caſu pręſenti.in quo Annibal,non dñm Thomam fratrem ſed alias inſti
tuit perſonas, quibus inſtitutis,& Annibale mortuo cum teſtō
ipſe dñs Thomas ſm cōem opi.omnium docto. nullo modo ue
nire pōt uirtute illius taciti fideicommiſsi, ita expreſſe firmant
poſt Nico.de Matta. in d.l.pe.Bal.Fulg.Pau.Alex.Cor.Moder.
& Iaſ.in tertio notabili,& col.vj.& Pau.de Ca.Alex.Imo.& re
liqui in d.§.cum ita,& Cor.ꝯſ.cccxxx.placet,col.j.uol.j. & cōſ.
xciij.col.fi.& conſi.clxxavj.col.ij.& conſi.cclaavj.col.vij.& ꝯſi.
ccacviij.uol.iiij.Alex.d.ꝯſ.xcj.col.vij. & d. conſ.ccxlix. col.vj.
uol.ij.& conſi.lxix.col.pe.uol.iij.& ꝯſ.xciiij.nu.xiiij.uol.iiij.cũ
52 concord.Iſtud tamen declaratur ut alias conſulendo dixi.†Pręterea,& iiij.dr̃.d.Thomam ex capite taciti fideicommiſsi non
poſſe uenire,& ſm illam opi.qm̃ in perſonam Annibalis graua
ti & primo decedentis non fuit adimpleta & purificata condi-
tio ſub qua fuit grauatus qua non purificata.d.Thomas uenieñs
per illud tacitum fideicom.conditionale nō eſt audiendus, qui-
nimmo repellendus.l.qui hæredi.§.ſi.de condi.& dem.l. cedere
diem, de uerb.obli.cum alijs ſupra allegatis.Et iſtis terminis ita
firmat Cor.in d.l.pe.col.pe.in fi.uer.fallit qñ,& uer.ſeq.& conſ.
ccxxvj.quanquam,col.vj.uol.iiij.refert & ſequitur Soc.d.conſ.
xciiij.col.fi.uer.præterea dici pōt,uol.iiij.& eſt de mẽte ſcrib.in
d.§.cum ita,in 2.ſolu.ibi data per gl.ad ꝯtrium.d.l.pe. rationi-
53 bus & iuribus citatis,per eos.†Et ꝙ in perſonam.d. Annibalis
primo decedentis non fuerit purificata cōditio oſtenditur apertiſsimè,tũ quia ipſe ex mera iuris diſpoſitione intelligitur gra-
uatus,& d. Thomas intelligitur uocatus, ſub illa conditione ſi
Annibal deceſsiſſet ſine filijs,ut ſupra probauimus. Et ſecundũ
aduerſantes mortuus fuit relicta filia legitima. Tum & ſecũdo
quia Annibal ex iuris diſpoſitione intelligitur grauatus, & d.
Thomas uocatus ſub illa conditione ſi Aonibal mortuus fuiſ-
ſet ab inteſtato ſeu condito teſtamento in quo inſtituiſſet. d.
Thomam & quia mortuus eſt condito teſtō in quo nō d. Tho
mam ſed alium hæredem inſtituit, merito ꝑꝑ defectum dictæ
conditionis, ipſe.d.Thomas, uenit excludendus, ut ſupra dedu-
ximus, tum etiã qm̃ Vgolinus in illo ultimo capite ſubſtitutio-
nis, tenendo opi.illorum fuit uocatus poſt mortem omnium &
in tota hæreditate ſub illa expreſſa conditione ſi Annibal mor-
tuus eſſet ſine liberis & ab inteſtato, per quam expreſſam ſubſti
tutionem reſultat illa tacita & reciproca inter ipſos filios inſti-
54 tutos. †Quæ tacita deſcendēs,& originẽ trahens ex iſta expreſ-
ſa induci debet ſub illis qualitatibus,& conditionibus, ſub qui
bus facta fuit ea expreſſa, ut probatur in d.l. Titia.§. Seia libertis,
& in l.cum pater.§.ab inſtituto,de leg.ij & firmat Alex.ꝯſ.ccij,
col.ij.uolu.vij.Et quia illa expreſſa facta eſt ſub conditionibus
minimè adimpletis,& purificatis, ut ſupra fuit deductum,& cō
ſequenter defecit, eodem modo deficere debet iſta tacita oriẽs
& deſcendens ex illa expreſſa deficientibus & non purificatis
55 illis conditionibus, ſub quibus intelligitur facta. † habet enim
iſta tacita dependentiam,& relationem ad expreſſam, & ſm il
lam,& qualitates,& conditiones illius erit intelligenda,& inter
pretanda, ſm Bar.in l.ſi quis ſeruum.§.fi.de leg.ij.& in l.1.ff.de
receptat.& in l.ſanctio.ff.de pęn.cum concord.Et quia iſtę cō-
ditiones expreſsę a teſtatore, ſi ſine liberis,& ab inteſtato deceſ
ſiſſet Annibal, in iſta tacita reciproca a iure ſubintelligebantur,
etiam ſi ab ipſo teſtatore non fuiſſent expreſsę, ut ſupra fuit cō-
cludenter oſtenſum, ex quo neceſſario infertur dominum Tho
mam uenientem ex dicto tacito fideicommiſſo prorſus debere
excludi non purificatis illis conditionibus, ſub quibus dictum
tacitum fideicommiſſum dr̃ inductũ, iuribus,& deciſio. quibus
55 ſupra.†Et licet uideantur appoſitæ illę duæ cōditiones ſub qui
bus uocatur ſubſtitutus ſimpliciter requiritur tñ concurſus,&
implementum utriuſque, cum copulatiuè teſtator illas appoſue
rit.l.ſi hæredi plures, cum uulgaribus.ff.de cond. inſt. quinim
mo,& ſi alternatiuè teſtator dictas cōditiones appoſuiſſet, ad-
huc tamen requiritur concurſus, & adimplementum utriuſ-
que, ut fideicommiſſo poſsit eſſe locus, ut probat tex. in l ge-
neraliter, in princ.C.de inſti.& ſubſti.ſub conditio.fa. ubi ſcri-
57 bentes concord.adducunt.†Nec illis habet obſtare ꝙ dr̃, An-
nibalem fuiſſe mortuum ſine filijs legitimis. Item & ab inteſta.
quia licèt fecerit teſtm̃, tñ in illo expreſsè nihil diſpoſuit de bo
nis, de quibus agitur,& hoc reſpectu dr̃ ab inteſtato mori, ut in
ſimili probat tex.in l.inteſtato.ff.de legit.tuto.& inſti. de legi-
tim.agnato.tute.§.ꝙ autem,& tradit Soci. poſt Caccialup. per
58 eum citatum, conſ.xcij.col.pe.uol.iij.† Et licet teſtator uideaẽ
dediſſe Annibali poteſtatem teſtandi, illa tamẽ intelligi debet
data, ut teſtaretur, inſtituendo deſcendentes teſtatoris, ut eius
bona,& hæreditas conſeruaretur in familia, & in agnatione, ut
concludit Soc.allegando iura,& Deci.conſ.cclj. Qm̃ in præſen
59 ti col.ij.& iij.uol.ij.†Alias enim ſequeretur abſurdum ꝯ uolũ-
tatem teſtatoris conſiderantis maſculinitatem,& conſeruatio-
nem bonorum in familia, ꝙ abſurdum euitandum eſt.l.nam ab
ſurdum.ff.de bo.lib.& tradit Bar.in l.quidam.§.fi.de rebus du-
bijs. & in l. ſi mater.§.j.ff.de uulgari,& pup.ita ut uer.hæres re-
ſtringatur ad filium ratione abſurdi euitandi, ut tradunt docto-
60 res, poſt Bar.in l.gallus.§.etiam ſi parente.ff.de lib.& poſthu. †
Ceſſant enim iſta qm̃ do.Aonibal uere dr̃ mortuus cum teſtō,
& non ab inteſtato, licet ſpecificè non diſpoſuerit de bonis ſibi
a patre relictis, qm̃ in ſuo teſtō,& inſtitutione uniuerſalis hære-
dis illa comprehendebantur, nec opus erat de eis mentionem
facere, quæ ſatisfacta dr̃, ſub generali hæredis inſtitutione, per
quam quis dr̃ mori teſtatus,& non ab inteſtato, ut apertè pro-
batur in l.j.ff.de teſta.ubi gl.Bar.& alij plene attingunt, & hr̃.
C.& inſti.eodem,& extra eodem tit.in antiq.& libro. vj.& pro
batur apertè in d.l.j.ff.de ſuis & legi.& per Bar.& alios in l. cẽ
turio, col.iiij.nu.xvij.ff.de uulg.& pup.dum loquuntur de inte-
61 ſtato,& de mortuo ſine teſtamento.†Nec aliqua lege reperitur
cautum, ꝙ quis ſpecifice debeat teſtari de bonis relictis a patre,
ut teſtatus diceretur mori & alias ab inteſt.quo ad dicta bona de
quibus expreſsè non diſpoſuiſſet,& ſequeretur abſurdiſsimum,
ꝙ reſpectu bonorum diceretur quis paganus pro parte mori te
ſtatus, & pro parte inteſtatus ꝯ omnia iura, & cōes concluſio-
62 nes.†Et dictum Soc.& Caccial.in d.conſ.xcij.minime eſt uerũ.
Tum quia ꝯ ſuperius deducta. Tum ẽt quia eſt ꝯ illã cōem con
cluſionem Nico.de Mattar.& aliorum ſupra deductam, uolen-
tem grauatum iſto tacito fideicommiſſo poſſe teſtari, & teſtan
do,& nō inſtituendo hæredes fratres ſuos, filios eiuſdem patris
primi teſtatoris, ſed alias perſonas, talis inſtitutus ab eo exclu-
dit fratrem uenientem ex tacito fideicommiſſo, non ex alio, ni-
ſi quia mortuus eſt teſtatus, & alium inſtituit, & ſufficiens eſt
generalis inſtitutio, nec exigitur ſpecialis expreſsio bonorum
63 paternorum.†Nec ob.tex.in d.l.inteſtato.& in d.§. quod autẽ,
ſuper quibus Caccial.& Soc.ſe fundant. Nam illa iura bene pro
cedunt illo caſu, ut quo ad dationem tutelarum quis dicatur
mori inteſtatus, ſi de tutore nihil diſpoſuit, licet fecerit teſtm̃,
& inſtituerit hęredem,& quo ad bona dicatur mori teſtatus, Ea
ratione, qm̃ inſtitutio hæredis continens omnia bona habet na
turam ſeparatam a datione tutelę,& iſta tanquam diuerſa con
ſiderantur in iure, ita ut data inſtitutione hæredis, non dicatur
facta prouiſio de tutore, niſi ſpecificè illa fiat, ut expreſsè hr̃ in
dictis iuribus,& in tit.de teſtam.tute.& de leg.tut.ff. C.& inſti.
& iſta tanquam diuerſa ponuntur in l.uerbis legis.ff. de uerbo.
ſign.cum ſi. Quæ ratio ceſſat in inſtitutione hæredũ ſui natura
compre-

cõprehendẽtis omnia bona, eſto q̄ expreſsè de aliquibus non
ſit facta mẽtio, iuribus, rõnibus, & deciſionibus, quibus ſupra.
Et idem firmat ipſe Soc. bene intellectus data diuerſitate facti
in d. ꝯſ. cccxlj. col. ij. & iij. & col. viij. & ix. uer. Sed in caſu noſtro
64 & uer. ſequen. † ¶ Nec ob. q̄ dicebatur licentiam teſtandi cõ-
ceſſam a teſtatore debere intelligi, & limitari, ut teſtaretur in-
ſtituendo deſcendentes ipſius. Nam cum talis poteſtas fuerit
conceſſa abſolutè, & ſimpliciter, non uenit iſto caſu reſtringen-
da, uulgata. l. de precio. ff. de publicia. l. j. §. generaliter. ff. de le-
gat. præſtan. l. in fraudem. §. fi. ff. de teſtõ militari, & q̄ non de-
beat reſtringi probat tex. in d. l. generaliter, in prin. & quia ſi te-
ſtator id uoluiſſet, utique expreſsiſſet, unde non exprimendo
conceſsiſſe vr̄ generalem, ut ſupra deduximus, & dictum Soc. in
d. conſi. cclj. nihil prorſus obſtat, quinimmo probat hãc ſenten
tiam conſiderata facti contingentia, de qua ibi. Nam ut ipſe ibi
dem dicit col. j. iij. & iiij. & col. viij. & ix. uerſ. Sed ad hanc diffi-
cultatem, narrando facti contingentiam, aperte conſtabat teſta
torem in alijs capitibus teſtamenti feciſſe fideicõmiſſum in fa-
uorem familiæ, & agnationis, & ut bona perpetuo remanerent
in illa, prohibendo alienationem bonorum, & demum in alio
capite teſtamenti conceſsit facultatem teſtandi, non ſimplici-
ter, ſed cum illa adiectione, q̄ non uolebat diſcedere ab oneri-
bus, & grauaminibus ſupra impoſitis ſæpius repetendo dicta uer
ba, ex quibus clare conſtat, poteſtatem teſtandi fuiſſe cõceſſam
limitatè, & nõ ſimpliciter & abſolutè, ut fuit cõceſſa, in caſu præ
ſenti, in quo non uenit reſtringenda. ut ipſemet Soc. ibi fatetur,
65 & ut ius diſponit, ut fuit ſupra oſtenſum. ¶ † Nec ob. q̄ diceba-
tur de abſurdo, nam uere nullum hic adeſt abſurdum, conſidera
ta facultate teſtãdi per teſtatorem attributa Annibali filio, nec
ulla cadit improprietas uerborum quinimmo omnia procedũt
de plano, & ſm̄ iuris diſpoſitionem, concedentis. d. Annibali fa-
cultatem teſtandi, & inſtituendi quancunq; perſonam ad exclu
ſionem d. Thomæ fratris, uenientis per illud tacitum, & recipro
cum fideicommiſſum ſm̄ Nico. de Mattar. & alios ſupra cita-
tos, & abſurda de quibus per Bar. ſupra citatum, & doc. in d. §.
etiam ſi parente, minimè poſſunt adaptari præſenti diſceptatio
ni, cum ſatis longo, & diuerſo caſu procedant, & appellatione
hæredis ueniat quãque ſolus filius, ſm̄ ſubiectam materiam, ne
diſpoſitio reddatur eluſoria, iuxta. l. ex facto. §. fi. ff. ad treb. Et ꝓ
ut etiam dicimus in materia feudali, per iura citata per Bart. &
alios in d. §. etiam ſi parente. Et in præſenti facultate teſtandi cõ
ceſſa a teſtatore, & a l. nullum adeſt uerbum, q̄ propter alicuius
abſurdi euitationem facienda ueniat talis reſtrictio, ꝑnr intelli-
genda erit generaliter, ut teſtator ipſe dixit, & prout ius cõe di-
ſponit, & concedit, etiam ſi teſtator non conceſsiſſet, & ex iſtis
ceſſant prorſus illa quæ dicebantur. Hanc ſubſtitutionem reci-
procam, & tacitam inductam inter filios inſtitutos, eſſe diuer-
ſam ab illa expreſſa facta filijs morientibus ante. xx. ann. & ab il
la expreſſa in qua uocatur Vgolinus, & q̄ par debet eſſe uirtus
illius tacitæ, & expreſſæ. Conceduntur enim iſta, uerum dr̄ cõſi-
derando paritatẽ iſtius tacitæ cũ illa expreſſa, hanc tacitã diuer
ſam ab illa expreſſa, non debere plus operari, nec aliter intelli-
gi, q̄ expreſſam ex qua iſta tacita ſummit originem, & quæ om-
nino uenit intelligenda ſm̄ qualitates, & conditiones illius ex-
preſſæ, ut diximus necnon & ſm̄ qualitates & conditiones iu-
re cõi traditas illi tacitæ, ſuperius iam enumeratas, quibus attẽ-
tis ipſe do. Thomas omnino uenit excludendus ſm̄ ſuperius de
66 ducta, ſm̄ quæ par erit uirtus taciti & expreſſi. † Et iſta in præ-
ſenti diſceptatione ſunt attendenda, & non quæ tradit Iaſ. in d.
l. pe. col. iiij. in fi. uolens expreſſam ſubſtitutionem factam inter
filios operari excluſionem taciti fideicommiſſi cum expreſſum
faciat ceſſare tacitum. l. cum ex filio. §. fi. ff. de uulg. & pup. l. fin.
C. de pact. conuen. Nam inter iſtos filios expreſſa ſolum fuit fa-
cta q̄n deceſsiſſent ante. xx. annum, q̄n uero mortui eſſent poſt.
xx. an. nulla inter eos expreſſa facta apparet ſubſtitutio, ſed ſo-
lum tacita collecta ex illa expreſſa iſto caſu uocante Vgolinum
quæ tacita interpretanda & declaranda uenit modis quibus ſu-
67 pra, quibus attentis omnino excludendus eſt dñs Thomas. †
poſtremo non habet obſtare q̄ dicebatur, hæredem grauatum
fideicom. teneri præſtare bonam fidẽ in reſtitutione ipſius, nec
debere committere fraudem, alienando bona animo interuer-
tendi fideicom. & mala fide conſumere bona. l. Titius. l. matrẽ.
68 ff. ad Trebel. † Et quæ fraus & malus animus vr̄ præſumi ex alie-
natione omnium bonorum argumento. l. omnes. ff. de his quæ
in frau. creditorum & aliorum not. per Bar. & alios in l. poſt cõ
tractum. ff. de donatio. & Alex. & repe. in l. in quartã. ff. ad leg.
fal. & eorum quæ habentur in c. ij. de renunciatio. lib. vj. & in l.
69 filiæ. ff. ſol. matr. & in l. dolum. C de dol. cum ſi. † Ceſſant nãque
iſta conſideratis ſupra deductis, & quia dicta. l. Titius, & d. l. ma
trem, cum. concor. loquuntur q̄n fideicom. fuit relictum ſub il-
la forma quicquid ex hæreditate ſupererit reſtituas, quo caſu
conſiderandæ ueniunt illæ qualitates ibi expreſſæ & declaratæ
tamen & limitatæ, per tex. in auc. contra rogatus. C. ad Trebel.
ubi doc. plenè attingunt, & dicta iura non poſſunt adaptari ad
caſum noſtrum, in quo iſtud tacitum fideicom. fuit ſimpliciter
✱ relictum ſub cõditione, & ita * cõiter rñdent & dicunt doc. in l.
fi. §. ſed quia noſtra. C. cõia de leg. & ibi per Iaſ. colu. iij. uerſi. v.
70 illud limita. † Præterea Annibal dr̄ grauatus dicto fideicom. ta-
cito ſub conditione, nec fuit prohibitus à patre alienare bona,
quæ facultas alienandi ex oppoſito vr̄ conceſſa deficiente con-
ditione ſub qua dr̄ grauatus, cum illam impedire ſit iniquum. l.
non uſque adeo. ff. ſi quis a paren. fuer. manu. & pendente con-
ditione dicti taciti fideicom. l. permittente Annibal potuit alie
nare cum eſſet dñs & conditione poſtmodum deficiente talis
alienatio perpetuo redditur ualida, & firma, perinde ac ſi alie-
nans nunquam fuiſſet grauatus, ita tex. apertus in d. l. fin. §. ſed
quia, ubi gl. Bar. & omnes iſtud firmant, & Iaſ. in princ. & in iij.
✱ notab. & nu. vij. adducit aliam gl. cõcord. & * cõiter concludut
omnes grauatum fideicommiſſo ſub conditione licite poſſe alie
nare bona conditione pẽdente, quæ alienatio erit ualida, & red
detur perpetua & irreuocabilis, ſi conditio fideicommiſſi ſuc-
ceſsiue defecit, prout in caſu præſenti defecit, & ita firmat Soc.
conſ. lxij. Viſo col. pe. uer. ij. quia, & dicto conſ. cxvj. col. iij. iiij.
& v. uolu iij. & faciunt quæ habentur in d. l. Lucius, de hæredi.
71 inſt. & in l. filiusfam. §. cum quis, & §. diui de lega. j. † Et q̃m le-
ge permittente conceſſa fuit dño Annibali poteſtas iſta alienã-
di, ceſſabit profecto omnis ſuſpitio fraudis, & doli. l. gracchus.
72 C. de adulter. † Et iura & deciſio. ſupra in contrarium adductæ
conſiderando alienationem factam in fraudem, & illius conie-
cturas locum ſibi uendicant, q̄ſi alienatio eſt prohibita, & fit
ꝯ legis prohibitionem & ceſſant prorſus, q̄n fit lege permitten
te ꝓcedente liberam rerũ ſuarum unicuique adminiſtrationẽ &
alienationẽ. l. in re mãdata. C. manda. cũ uulgaribus, & ꝯrium
ſtatuere iniquũ eſſet d. l. non uſque adeo. & pœnale. l. teſtõ cen-
turio. ff. de manumiſſ. teſtõ, cum alijs nota. in l. turpia. de leg.
j. Ex quibus concluditur, reſolutis iam dubijs datis excluden-
dum eſſe ipſum. d. Thomam, & ad refectionem expenſarum
condemnandum.   Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio compẽdioſa dicitur illa, quæ plura complectitur tẽpora.*
Dictio, quandocunque diſtributiua eſt & plura tempora cõplectit̃.
2 *Verbum, ſubſtituo, commune eſt.*
3 *Subſtitutio compendioſa, continet pupillarem ſubſtitutionem.*
4 *Item continet & fideicommiſſariam.*
5 *Compendioſa facta per uerbum commune omni tempore, uidetur fi deicommiſſaria.*
6 *Alia opinio uerior eſt & magis communis.*
7 *Compendioſa continet uulgarem ſubſtitutionem.*
8 *Compendioſa etiam eſt, quando continet plura tempora, licet nõ apponatur diſtributiuum quandocunque.*
Compendioſa erit ſi continet conditionem mortis.
9 *Idem quando facta eſt ſub illa conditione, ſi decedat ſine filijs.*
10 *Si primus ſubſtitutus præmoritur inſtituto. admittetur ſubſtitutus ſecundo loco.*
Et procedit quãdo utraque ſubſtitutio eſt fideicõmiſſaria, & n. 21.
11 *Compendioſa facta cum illa clauſula, uulgariter pupillariter & per fideicommiſſum. concedit ſubſtituto electionem, ut poſſit ſuccedere per quam uult.*
Nec erit diſtinguendum an expreſſè dicta ſubſtitutiones fuerint enumeratæ.
12 *Subſtitutio uulgaris, expirat adita hæreditate.*
Electio cadit in pluribus, & non in uno.
13 *Subſtitutio fideicommiſſaria, non poteſt habere locum, niſi adeatur hæreditas.*
14 *Si prima ſubſtitutio fuit pupillaris, & ſecunda fuit compendioſa, & primus ſubſtitutus moritur ante inſtitutum admittetur ſecundus ſubſtitutus, & nu. 18.*
15 *Filius ſubſtituti mortuus ante inſtitutum non eſt in conſideratione.*
16 *Filij poſiti in conditione, non intelliguntur diſpoſitiuè uocati.*

Subſtitutus.

17 *Subſtitutus moriens ante grauatum,nihil tranſmittit ad ſuos.*
18 *Subſtĩ prima effecta caduca & inutilis,nõ põt facere ſecũdã utilẽ.*
19 *Secundus ſubſtitutus non uidetur plus poſſe conſequi quã primus.*
20 *Subſtitutio pupillaris non tranſmittitur ad ſecundum ſubſtitutum decedente primo,ac deficiente,& nu.23.*
22 *Subſtitutio facta ſub illa conditione,ſi moriatur ſine filijs, expirat ſtantibus filijs.*
24 *Vna determinatio reſpiciens duas ſubſtitutiones , debet illas pariformiter determinare.*
25 *Duæ ſubſtitutiones comprehenſa in compendioſa ,pariter ueniunt determinandæ.*
49 *Fallit quando datur ratio diuerſitatis,et caſuum diuerſa contingentia,& nu.51.*
26 *Cauſa teſtati,præcedit cauſam inteſtati.*
27 *Subſtitutus pupillaris occupat õmnia directo et excludit oẽs alios*
28 *Primo ſubſtitutus pupillariter moriens ante inſtitutum ,facit locũ ſecundo ſubſtituto compendioſè & alijs ſeq.*
29 *Subſtitutus ſubſtituti,dicitur ſubſtitutus primi inſtituti.*
30 *Perempto primo gradu ſubſtitutionis,admittitur ſecundus gradus.*
31 *Subſtitutio uulgaris locum ſibi uendicat in caſu impotentia.*
32 *Conditio illa ſine filijs appoſita in ſubſtitutione compendioſa, qualiter interpretetur,& nu.47.*
33 *Subſtitutus ſubſtituti,quandoque admittitur ex uoluntate teſtatoris,& non ſecundum ordinem & formam teſtamenti.*
34 *Subſtitutus ſubſtituti admittitur ad omne illud ad quod admitti poterat primus ſubſtitutus .*
35 *Opinio communis,ſequenda eſt in iudicando.*
36 *Opinio ſingularis alicuius doctoris,non debet attendi.*
37 *Subſtitutus ſcdo loco deficiẽte primo uenit ex perſona ſua propria.*
38 *Teſtamentum poteſt incipere à ſecundo gradu.*
39 *Secundus ſubſtitutus, non capit plus quàm primus.*
40 *Intellectus,l.qui habebat.ff.de uulg.& pup.& quo caſu procedat.*
41 *Et non habet locum quando aliter conſtat de uoluntate teſtatoris. Pupillaris tranſmittitur ad ſecundum ſubſtitutum,ſicut tranſmittitur uulgaris & fideicommiſſaria.*
42 *Subſtitutio extenditur de caſu ad caſum,ex uoluntate teſtatoris.*
43 *Dictio,eidem,& ſimilit,parũ cõſideratur in ſubſtitutione pupillari.*
44 *Bar.in l.quandiu de acq.hæred.in qua ſubſtitutione loquatur.*
45 *Loquitur ẽt ſiue primus ſubſtitutus moriatur relictis filijs, ſiue nõ .*
46 *Subſtitutus ſub conditione,ſi primus decedat ſine filijs,illis extantibus an excludatur.*
47 *Conditio ſi ſine filijs appoſita in compendioſa , quam interpretationem habeat,& alijs ſeq.& nu.32.*
49 *Subſtitutiones comprehenſę in compendioſa,habent ſimilitudinẽ et æquiparationem ut eadem fieri debeat determinatio,& nu.51.*
52 *Satis eſt dare ſimilitudinem in aliquo,licet non detur in omnibus.*

CONSILIVM LXXIII.

VT præſens Conſultatio clara & apertiſsima reddatur & omnibus ita innoteſcat , ceſſentq; propterea tricæ & nodoſitates q̃ inſurgere poſſent primo aduertendũ eſt, Petrũ filiũ teſtatoris fuiſſe inſtitutũ hrędem,& illi fuiſſe ſubſtitutũ Bernardinũ dicti teſtatoris fratrẽ,
1 eo caſu quo.d.Petrus moriretur qñcũq; ſine filijs.† Quæ ſubſtõ compendioſa fuit complectẽs plura tp̃a, & ɔtinens condõnem mortis ſub illo diſtributiuo qñcunque, ut probatur ex diffinitione ipſius cõpendioſę de qua Bar.poſt antiq.& gl.in l.precib. C.de impub.ubi oẽs not.ɔſiderantes illã dictionẽ, qñcunque,q̃ diſtributiua eſt,ut p eundẽ Bar.in l.Cẽturio.ff. de uulg.& pup. nu.ix.& xxvj.& xxxij.ubi doc.oẽs ɔcor.adducunt,ut ẽt faciunt in c.Raynaldus,& in c.Raynutius,extra de teſta. lib.vj. cũ ſim. Et ẽt ſuadetur ex illis uerbis,ſi moriatur ſine filijs,ut ſtatim dicemus,dũ attingemus ſecũdã ſubſtõnem factã do.Bernardino.
2 † Fuit igiẽ hæc prima ſubſtõ facta. d. Petro compẽdioſa & ɔcepta per uerbũ cõe,ſubſtituit, ſd nota.in l.iã hoc iure.ff.de uulg. & pup.& in l.gñaliter.§.cũ aũt,ubi gl.i uer.ſubſtituit.C.de inſt. & ſubſti.& per gl.in uer.per fideic.§.extraneo.inſt.de pupil.ſubſti.per Bar.& alios io d.l.precibus,& in d.l.cẽturio.nu.xxvj.ubi Iaſ.poſt alios,nu.xiiij.ɔcord.adducit,ut ẽt firmant ſcrib.in d.c.
3 ſi pater,& in d.c.Raynaldus,& d.c.Raynutius.† In iſta itaq; cõpendioſa ſubſtõne dictis uerbis facta Petro filio teſtõris impuberi & pupillo,per uerbũ cõe ɔtinebaẽ nedũ ſubſtitutio uulgaris,uerũ ẽt & pupillaris,ut p̃baẽ in d.l.precibus,& in d.c.ſi pr̃,& per Bar.in d.l.cẽturio,nu.iiij.& v.ubi oẽs iſtud firmant, citantes concord.ut idẽ Bar.facit.l.Lucius, col.iij.ff.de uulg.& pup. & plenè proſequiẽ Deci.poſt alios in d.l.p̃cibus,nu.viij.& col.
4 x.nu.xvj.& Cano.in d.c.Raynaldus,& in d.c.Raynutius.† Quibus in locis ẽt ɔcludunt in ea ɔtineri fideicõmiſſariã,ut ɔcludit Ang.ɔſ.cciiij.Quidã Bartholomeus,Alex.ɔſ.xiij. Viſis uol.iij.
5 & ɔſ.clxv.Circa,uol.v.& Gui.Pa.q.ccccxxj.† An aũt iſta cõpẽdioſa ɔcepta per uerbũ cõe fuerit oĩ tp̃e fideicõmiſſaria,ut uoluit gl.mag.in d.l.p̃cibus,& gl.fi.in d.l.cẽturio,ubi Bart. Alex. & alij not.& plures doct.hãc opi.fuere ſecuti citati & relati per Iaſ. in d.l.precib. nu.xiiij.& diffuſius per Dec.ibi col.xij.n.xix.
6 ɔſ.dcxliij. Viſo, col.ij.n.v.† Tñ altera opi.quã tenet gl.de pupil. & ſubſti.§.qua rõne uolẽs ſi pupillus moriaẽ in ętate pupillari,q
* ſi directa pupillaris vr̃ magis* cõiter p̃ualuiſſe, ut eã ſequiẽ Cyn. in d.l.precib.& Bar.& alij citati per Alex.in d.l.cẽturio, col.ix. & Iaſ.ibi no.xiiij.& diffuſius per alios Mode.maximè repetent. ut ẽt plenè proſequitur Alex.ɔſ.lxxj. Põderatis,col.iiij. uol.iij. & quãplures alij legendo & ɔſulendo relati per Deci.in d.l. p̃cibus.col.xij.& ſeq.nu.xix.uer.alia eſt principalis opi.& eundem Deci.d.ɔſ.dcxliij. col.ij.n.v. & potiſsimũ opi.iſta , qñ mater pupilli nõ eſſet in medio.prout in hac ſpecie ɔtingit & firmãt oẽs in locis ſuperius citatis.Scd̃o principaliter ɔſiderandũ erit illã ſecundam ſubſtõnem factã Bernardino fratri teſtõris & primo ſubſtituto in qua nocaẽ fr̃nitas.ſ.Mariæ de Aretio fuiſſe cõpendioſam,& per uer.cõe ſubſtituit,factã caſu quo.d.Bernardinus
7 morereẽ ſine filijs ut de uerbo illo cõi,ſubſtituto,iã diximus.† Et quia illa ſubſtitutio ɔplectitur plura tp̃a , & plures ſubſtões. fideicõmiſſariã,ut p̃bauimus,nec non & uulgarẽ,ſm Bar. in d. l.centurio,col.ix.uer.q̃ro utrũ ɔpendioſa,& nu.xxxij.cũ alijs ſi. ibi traditis p Alex.car.pe.uer.itẽ in quãtum Bart. aſſerentẽ doc. cõiter ita tenere,ut idẽ Alex.ɔcludit.d ɔſ.xiij.uol.iiij. & q̃ pluribus alijs relatis per Dec. in d.l.p̃cibus,nu xvj.uer. de uulgari q ɔtineaẽ,ubi ẽt alias adducit deciſ.ut ẽt facit ɔſ.ccccxvj.In teſtõ, col.ij.n.vj.& vij.poſt Bar.Pau.de Ca.& alios i l.q̃diu.ff. de acq. hære.pupillarẽ aũt nõ ɔtinebit cũ fuerit facta Bernar.maiori,& extraneo,ſm iura cõis & uulg.Et q iſta ſecũda ſubſtõ facta Ber
8 nar.fuerit ɔpendioſa,ɔcludenter probat ea diffõne ipſius ɔpẽdioſæ tradita per doc. ubi s.& q̃uis in hac ſubſtõne, non appareat appoſitum illud uerbũ diſtributiuũ,qñcunq; , tñ adhuc idẽ dicere cogimur,p p illa uer.moriaẽ,ɔtinẽtia ɔdõnem mortis,& habentia tractũ ſucceſsiuũ,cũ qs ſemp poſsit mori.l.j.ff.de ɔd. & dem.& ideo iſta ſubſtõ facta poſt mortẽ Bernardini fuit , & eſt ɔpendioſa,ut poſt gl.uolũt Fulg.Pau.de Ca.Alex.& Mod.in l.i teſtõ.C.de teſt.mili.& refert & ſequiẽ Dec.in d.l. p̃cibus, nu. xvj.& d.ɔſ.dcxiiij.nu.lj.& p Alex.ɔſ.xij.col.2.uer.diceret,uol. ij.& Soci.ɔſ.cxiij.Supraſcripti,col.iij.uer.ſed iſtę rõnes uol.j.& bñ facit tex.in d.c.ſi pr̃,& i d.c.Raynaldus,& in d c.Raynutius.
9 †Prout ẽt ɔpẽdioſa fuit ɔſideratis illis uerbis,ſine filijs, habẽtibus tractũ ſucceſsiuũ,eſto q nõ fuerit appoſitũ diſtributiuũ illud,qñcunq;,ut ẽ tex.apertus in d.c.ſi pr̃,& in d.c.Rayn & in d. c.Raynu.ubi oẽs ſcrib.iſtud hñt p abſoluto,& firmat Bar.i d.l. cẽturio,n.xvij.xxxj.& xxxij.in d.l.p̃cibus,n.xviij.ubi oẽs indifferẽter fere,& cõiter iſtud firmãt ut ẽt faciũt in d.l.cẽturio,poſt Bar.& ipſe Dec.d.ɔſ.dcxliij.n.j.cũ ſi. ¶ Stãtibus iſtis qm̃.d.Bernardinus præmortuus fuit.d.Petro inſtituto,& ſucceſsiue deceſſit do.Petrus in pupill. ętate,dubiũ oriẽ, an dicta fraternitas ſe-
10 cũdo loco ſubſtituta,debeat admitti,& ſuccedere.d.Petro.† Et tenendo primã ſubſtitutionẽ factã Petro inſtituto fuiſſe fideicõmiſſariã,& illam ſecundã factã Bernardino ẽt fuiſſe fideicõmiſſariã,hr̃etur cõis cõcluſio,ipſam fraternitatem ſcd̃o loco ſubſtitutã dr̃e admitti, q̃uis primus gradus ſubſtitutionis defeciſſet, ex quo fraternitas admittiẽ loco primi ſubſtituti, & fideicõmiſſum remanet apud primũ hr̃dẽ cũ onere reſtituendi ſcd̃o ſubſt. l.j.§.pro ſcd̃o.C.de caduc.toll. & tradit per illũ tex. in l.q̃diu. la ij.ff.de acq.hære.in fi.quem ſcrib.omnes cõiter ſequũtur , ut plene proſequitur Soc.conſ.lij.ut ueram.col.fi. in quarto caſu, uol.j.qd̃ conſ.conſtitutum hr̃ in iij.uol.conſi.Cor.nu.ccxcviij. & qd̃ ɔſ.approbarunt ſubſcribendo.Io.Ba.Caccial.& ipſe Cor. & Deci.plenè proſequitur conſ.ccxxxviij. Proponiẽ col.j.& ij. diffuſius ɔſ.ccccxxvij.Licet in caſu.per totũ, & firmat idẽ Cor. ɔſ.clxxx.Multitudo.col.iij.& ſeq.& Iaſ.conſ.cxlviij. Aggredior primũ col.iij.& ſeq.& in l.j.nu.xxix.& xxx.ff.de uulg.& pup.cũ
11 alijs in dictis locis allegatis.† Et poſſet ſñia iſta comprobari tenendo primã ſubſtitutionẽ factã Petro fuiſſe conpendioſam, & cõprehendiſſe uulgarẽ, pupil.& fideicõmiſſariã,ut deduximus, ita ut perinde hr̃etur.ac ſi.d.Petro ſubſtitutus fuiſſet Bernardinus uulgariter,pupil.& p fideicõmiſſum,quo caſu in electione

d.Bernar.ſubſtituti fuiſſet uenire per quã ſubõnem uoluiſſet.ꝑ
in l.recuſare.§.Titius.ff.ad treb.cũ alijs iuribus citatis per Bar.
* in l.centurio.n.xxxviij.uer.idẽ ſi teſtõr.ff.de uulg.quẽ * cõtęc
ſequunt doct.ibi citãtes euodẽ ĩ alijs locis,& alleg. alias ꝯcord.
ſm repe.ibi.fol,mihi.xxviij.col.iiij.nu.cccexiiij.& ſequ.ut poſt
Bar.& antiq.ẽt firmant Mode.mxxi.Deci.in d.l.ꝑcibus. nu.xa.
& Lud.bolo.ꝯſ.xv.Viſo caſu. col.j. cũ ſi. Nec diſtinguendũ erit
ut faciebãt Deci.ubi ſ.& d.Clau. in d.l. centurio.an teſtõr ex-
preſſe diſtribuiſſet plures caſus,ut tũc ceſſaret electio, qm̃ huic
diſtin.obſtat.d.§.Titius,ut firmant,& ꝓſequunt repe.in d.l.cẽ
turio fo.xxix.col.j.n.cccexvij.& ſeq.¶Rectius tñ ꝯſiderãdo,ue
rior: vr̃ alia opi.ſuperius ꝑ me citata & approbata, uolẽs illã pri
mo ſubõnem ꝯpẽdioſam factã.d.Petro mortuo ĩ pupi.ętate, nõ
cõprehẽdiſſe fideicõmiſſariã,qm̃ uerificata fuit in pupillari dire
ctã,ut iã oſtẽdimus, ꝯñr ꝯſiderata facti ꝯtingẽtia,illa prima nõ
ꝯtinebat fideicõ.cũ caſus illius ceſſauerit, & nõ ꝯtigerit,q̃a.d.
Petrus mortuus fuit pupil. & pupillaris directa ſola hẽbit locũ.
12 †Et expirauit ẽt illa uulgaris ſub illa cõpẽdioſa cõprehẽſa cũ.d.
Petrus adiuerit hẽditatem paternã,uel illi ſe immiſcuerit. l.poſt
aditã.cũ uulg.C.de impub.ceſſabitq; ꝓpterea electio, & oĩa q̃ ſu-
perius fuere adducta electionẽ ꝯcernentia , cũ electio cadat in
pluribus,ut.ff.de opt.l.& ĩ l.ſerui electi.de leg.j.cũ ꝯcor.& ꝯſi-
derata facti ꝯtiogentia iſta cõpendioſa facta Petro, non potuit
uerificari,niſi in pupillari,q̃ ſola locũ habebit ꝯñr nõ dabit lo-
cus electioni,& ſic mortuo Petro pupillo,ſubõ illi facta nõ po-
13 tuit eſſe fideicõmiſſaria.†ꝓut ãt illa ſecũda ſubõ cõpendioſa fa
cta Bernardino,non potuit uerificari in fideicõmiſſaria,cũ ipſe
Bernardinus deceſſerit ante Petrũ,& nunq̃ adiuerit illius hẽdi-
tatẽ,quo caſu fideicõmiſſaria nullo mõ potuit ſibi locũ uendica
re,neceſſario requirẽs hẽditatis aditionẽ.l.Ille a quo.§.ſi de teſtõ.
ff.ad Treb.& per Bar.in d.l.cẽturio.nu.axxij.& alioa ſcribẽ. ibi
alleg.ꝯcor.ut ẽt faciũt in d.l.precib.& in d.c.ſi pr̃.& in d.c.Ray
14 naldus,& ĩ d.c.Raynutius.†Omiſſo igit iſto caſu, minime adap
tando pñti diſceptationi,neceſſario uerſamur in alio caſu,qñ in
ſtitutus,cui facta fuit cõpendioſa ſubõ mortuus extitit in pupi.
ętate,& poſt primũ ſubſtitutum,& qñ primus ſubſtitutus mor-
tuus fuit ante inſtitutũ,& huic primo ſubſtituto facta fuit cõpẽ
dioſa ſubõ ſub illis uerbis,ſi moreret ſine filijs,an iſto caſu fra-
ternitas ꝑdicta ſcd̃o loco ſubſtituta,modo quo ſupra ſuccedere
poſsit pupillariter,& directo do.Petro moriẽti in pupillari ęta
te poſt Ber.iã præmortuũ Petro, & decedentẽ cũ filijs ; an uero
do.Pe.tanq̃ ab inteſta.mortuo,& ceſſante dicta ſubõne ſucce-
dere poſsit do.Blaſia eius amita,proximior ſm iura cõia,& uul-
15 garia.†Nec.n.diſceptãdũ uenit an filij d.Bernardini poſsitq̃ ſuc
cedere uel ne,prorſus.n.fuere excluſi,tũ quia filius maſculus d,
Bernardini ẽt præmortuus fuit do.Petro ad not.in l.ex facto.§.
16 ſiquis aũt.ff.ad Trebell.†Tum quoque qm̃ filij ipſis Bernardini
non fuerunt diſpoſitiue per teſtõrem uocati , ſed ſolum poſiti ĩ
ꝯdõne,qui ex propria perſona uenire non poſſunt. l. ſiquis ſub
17 ꝯdõne.ff.ſiquis om.cau.teſtam.†Nec ẽt iure tranſmiſsionis, cũ
Bernardinus ſubſtitutus mortuus fuerit ante Petrum, ſm cõem
concluſionẽ gl. ordinar.l.j. C.de his qui ante aper.tab.& plenè
proſequit Soc.poſt gl.& antiq.in l.hẽdes mei.§ cũ ita.ff.ad Tre
bel.cum alijs citatis per Iaſ.poſt Bar.& alios doct.in l.cũ filiofa
18 mi.in v.notab.n.axiiij.de leg.j.& pluries conſului.†In hac igit
ſpecie,prima facie dicendũ vr̃ do.Blaſiam dẽe ſuccedere & fra-
ternitatem excludi qm̃ ipſa fraternitas fuit ſubſtituta do. Ber-
nardino mortuo ante Petrum,quæ ſubõ reddita fuit inutilis &
caduca & fraternitas non fuit ſubſtituta Petro , unde illa ſubõ
Bernardini inutilis non potuit facere aliam utilem arg.l.nullus
19 ſolius. C.de decur.lib.x.†Et quia ipſa fraternitas nõ debet plus
capere q̃ capere potuiſſet Bernardinus cui fuit ſubſtituta arg.l.
publius.§.fi.ff.de condi.& demon.nec teſtator vr̃ plus conceſsiſ
ſe dictæ fraternitati ſcd̃o loco ſubſtitutæ,q̃ Bernardino primo
loco uocato & prædilecto,ut ferè in terminis vr̃ ꝯſuluiſſe Oldr.
ꝯſ.clxxvij. Teſtator in ſuo ultimo teſtõ.ubi ex alijs pluribus, vr̃
20 hanc ꝯcluſionem firmare.†Et ex eo ẽt qm̃ illa pupillaris ſubõ
comprehenſa in compendioſa facta do.Petro præmortuo Ber-
nardino ſubſtituto,non potuit tranſmitti ad ipſam fraternitatẽ
ſcd̃o loco ſubſtitutã,per l.qui habebat.ubi oẽs not.ff.de uulga.
& pup.& lũctis not.in l.ſi mater.§. 1.ff.eo.& ꝑ Soc.d.ꝯſ.lij. col.
21 pe.in ij.caſu,cũ alijs ſupra relatis.†Nec obſtabunt dicta Bart.in
d.l.q̃diu.in fi.& aliorum ſequac.ſuperius citatorum, qm̃ illa ꝓ-
cedunt qñ utraque ſubſtitutio erat fideicõmiſſaria,& primus in
ſtitutus fuit mortuus maior & pubes,& ità propriè loquit Pau.

de Ca.ꝯſi.clij.alias ꝯſ.mihi.ccclij.Pñs dubium . & Dec.d.conſ.
cexxviij.& ꝯſ.cccexxvij.& Bal.in ꝯſilijs ſuis relatis per Corn.d.
22 ꝯſ.clxxa.†Prout ẽt ipſa fraternitas vr̃ excludi , nam uocata fuit
ſub illa ꝯdõne, ſi Bernardinus mortuus fuiſſet ſine filijs , q̃ ꝯdõ
non extitit nec fuit purificata, cum ipſe Bernardinus mortuus
fuerit relictis filijs,quorũ ſuperexiſtentia poſt mortẽ Bernardi
ni vr̃ eſſe ſufficiens ad excluſionem fraternitatis ſubſtitutæ,nec
curandum erit quid poſtmodũ euenerit de dictis filijs, ſm Old.
ꝯſ.xxj. Thema tale eſt,per l.cũ uxori.C.qñ dies leg.ced.& Paul.
de Ca.in l.ex facto.§.pen.ff.ad Treb. & Dec. d. ꝯſ.cccexxvij.in
23 princ.†Et per iſtud fundamentum, hãc ſñiam ſecutus eſt Cor.
d.ꝯſ.clxxx.col.iiij.& v.uol.iiij.ubi ſe fundat, per d.l. qui habe-
bat,& per hanc conditionem ſi ſine filijs quæ debet operari ef-
fectum,ut ſuperextantib.filijs,& ſic non adimpleta cõdõne eua
24 neſcit ſecunda ſubõ ſicut euaneſcit in caſu dictæ.l. qui hẽbat.†
Et quia una determinatio pariter reſpiciens has cõdõnes debet
æqualiter illas determinare argũ. l. iam hoc iure.ff. de uulg. &
pup.& l.q̃uis.C.de impub.& ſicut defectus ꝯdõnis , in caſu.d.l.
qui habebat,annullat ſm ſubſtitutionẽ, ita erit in ꝯdõne pñti ,
25 ſi Bernardinus moreret ſine filijs.†Et quia ſicut ſubſtitutio iſta
ſecunda facta a Bernardino redderetur nulla in capite ſubſtitu
tionis uulgaris,ſi Bernardinus adiuiſſet hẽditatẽ. d.Petri, eodẽ
modo debet reddi nulla per caput illius condõnis,ſi ſine liberis
moreretur,ut æqualis ſit determinatio iſtarum duarum ſubõ-
num,uulgaris,& fideicommiſſariæ comprehenſarum in illa cõ-
pendioſa facta do. Bernardino,& in qua uocatur ipſa fraterni-
tas,ut plenè proſequitur Cor.d.conſ.clxxx.col.iiij. & v. Et ho-
iuſmodi ſñia cõprobari poſſet ex plurib. alijs adductis per Iaſ.
col.j.& ij.uol.ij.& Dec.d.conſ.cccexxvij.col.j.quibus tamẽ ip-
ſi rñdẽt,quæ uideri poterunt,in caſu cuius ꝯſ.ẽt ꝯſuluit Fran.de
Cur.ꝯſ.lj. ¶Iſtis tñ minimè obſtãtib.dico fraternitatẽ ipſam ul
timo loco ſubſtitutã ſuccedere. d.Petro mortuo in pupil.ætate,
uirtute ſubõnis pupillaris ꝯprehẽſæ in illa ꝯpendioſa, licet Ber
nardinus j.loco ſubſtitutus fuerit mortuus ante ipſum Petrum
26 excluſa ꝓrſus ipſa Blaſia eius amita. † Cũ cã teſtati ꝑcedat cãm
inteſtati.l.quandiu la ij.l.Illud.ff.de acq.hære. inſt.de ſucceſ.ab
inteſta.in princ.& in auc.eod.tit.& inſt.per quas perſonas nob.
27 acq.§.fi.cum uulgaribus.†Et per quam pupillarem directo ſuc
ceditur pupillo in omnibus bonis eidem prouentis , tam ex hẽ-
ditate paterna,quàm aliunde ſine detractione alicuius legitimę
ſeu quartæ excluſis omnibus alijs qui ab inteſtato poterant di-
cto pupillo ſuccedere,ut probatur in d.c.ſi pater,& in l.papinia
nus.§.ſed nec impuberis.ff.de inoff.teſta. diffuſè ꝑ Bar. & alios
in l.moribus,in princ.& in d. l. Centurio.ff. de uulg. & pup. &
inſti.eo.& d.l.precibus,& in d.c. Raynutius, & in d.c. Raynal-
28 dus.†Et concluſio ac ſententia iſta clarè & apertè probatur ꝑ
doct. Bar.in d.l.quandiu,la.ij.col.fin.quam Aret. ibi dicit eſſe
cõem uerisſimam notabilem,& ab omnibus teneri , & eam ſe-
quũtur ibi Bal.Ang.Pau.de Ca.& Imo.col.ij.in ij.notab. & col.
iij.uerſ.extra gl.aſſerens ſe pluries in facto illam uidiſſe , uolen
tes,ꝙ ſi teſtator inſtituit filium pupillum, & ſi filius moriatur
in pupillari ętate ei ſubſtituit Titium,& qñ Titius deceſſerit ſi-
ne filijs ſubſtituit Semproniũ,ſi ꝯtingat Titiũ primo ſubſtitutũ
mori ante pupillũ,& deinde in pupillari ętate decedat pupillus,
eidẽ pupillo poterit ſuccedere Sempronius ultimo loco ꝯpen-
29 dioſe ſubſtitutus per ſubõnem pupillarẽ.†Quia ſubſtitutus ſub
ſtituti cẽſet eſſe ſubſtitutus primi inſtituti per tex.in l.ſi Titius,
& in l.cohæredi,in princ.ubi Bar.& alij not.ff.de uulg. & pup.
30 †Et ea ratione quia perẽpto primo gradu ſubõnis admittit ſe-
31 quẽs gradus.d.l.quãdiu.†Eo ẽt qm̃ cõpendioſa facta Bernardi
no,cõprehendit uulgarẽ,ut ſupra ꝓbauimus, & intelligi debet
ſi Bernardinus ipſe moreretur hẽditate ẽt non adita,& ſi Petro
pupillo non eſſet hẽs cũ uulgaris in iſto caſu impotentiæ locũ
habeat qñ non potuit eſſe hẽs quocunq; modo ueniat illa im-
potentia.l.cum proponas.C.de hẽd.inſt.& ibi Bar.in princ. & ĩ
l.iij.§.fi.ff.de lib.& poſt.& l.ab omnibus.§.cum quidã,de leg.j.
& Dec.adducentem alia,ꝯſ.cccexvj.in teſtõ,nu.iiij.in fi. & dif-
fuſe per Bar.& alios in l.j.ff.de uulg.& pup.cum ſimili. Et uul-
garis iſta uerificata fuit do.Bernardino præmortuo,& non ualẽ
32 te adire hẽditatem Petri pupilli.†Qui Bernardinus habuit aliã
ſubſtitutionem fideicommiſſariam,qñ uidelicet ipſe præmor-
tuo pupillo adiuiſſet eius hæreditatem, & poſtea deceſsiſſet ſi-
ne filijs,& iſta prorſus ceſſauit,& nullius fuit cõſiderationis do.
Bernardino non ualẽte hæreditatem pupilli adire, q̃a præmor-
tuus,& ideo ultimo loco ſubſtitutus,iſto caſu admittet ꝑ pupil
larem

larem directam,ſuccedens in locum primi ſubſtituti,& ita formaliter in caſu pñti declarantur dictæ ſubõnes ultimæ factæ primo ſubſtituto,& ſic do.Bernardino,ex mente Bar. & aliorũ per Pau.de Ca.in d.l.q̃diu,col.ij.& hanc ſñiam Bar. & cõem ẽt ſequit Pau.de Caſt.in d.ꝯſ.clij.alias.ccclij. Pñs dubiũ & Alex. ꝯſ.j.col.vij.& ſeq.uol.j.& Iaſ.in l.j.nu.xxix.& xxx.ff. de uulg. & pup.aſſerens in facto,ita conſuluiſſe & uere,ita conſuluit d. ꝯſ. cxlviij.col.iij.& ſeq.uol.ij. ubi ad hãc ſñiam, quãplura deducit rñdens ꝯrijs, q̃ omnia uideri poterunt, & in caſu dictæ ſuæ conſultationis,idem ẽt conſuluit Franc.de Cur.d.ꝯl.lj.per totũ, & Iſte eſt caſus tertius ꝯſideratus proprie a Soc.d.ꝯſ.lij.col.fi.uol. j.replicato in tertio uol.ꝯſ.Cor.nu.ccxcviij.qđ approbatũt ſub ſcribendo Caccial.& ipſe Cor.& ſecuti ſunt alij citati per Dec.
33 d.ꝯſ.ccxxviij.col.j.& ij.& d.ꝯſ.ccccxxvij.per totum.† Et ipſa fraternitas admittetur nõ ſm ordinem, & formam teſtamenti, ſed ꝑp defuncti teſtatoris uoluntatem quam lex interpretata eſt modo quo ſupra,& quæ uoluntas in primis attẽdi debet ſm iura,& deciſio.uulg.accumulatas per Dec.in hac ſpecie.d. cõſ. ccccxxvij.col.pe.nu.x.& ſeq.ut ẽt tradunt Bar.& alij omnes,in d.l.qui habebat. Volentes illius diſpõnem non procedere, qñ
34 apparet de ꝯria uoluntate teſtatoris.† Et quia ſubſtitutus ſubſtituti admittẽdus eſt ad omne illud,ad qđ primus ſubſtitutus eſſet admittendus, cum ſuccedat loco illius. d.l. Titius.& d.l. cohæredi,in prin.& per Iaſ.in d.l.qui habebat,in fi. & in l.Lu-
35 cius.§.Paulus.ff.de uulga.& pupil.† Et cum opinio iſta in caſu
* pñti,ſit uera,& * cõis ab ea iudicando minime recedẽdum erit ſm Abb.per illum tex.in c.capellanus,de fer.& eundẽ,& alios, in c.t.de ꝯſt.& in caſu noſtro per Iaſ.d.ꝯſ.cxlviij. col.v.uerſ. &
36 cum iſta.† Reiecta illa intelligẽtia,& ſingulari opi. Cor. de qua in d.ſuo ꝯſ.clxxx.ad nota.in c.ne innitaris,de cõſti.cum uulga. & quia Cor.ibi,alio,& diuerſo caſu loquit, & nõ in pñti & minus bene,ut ſtatim dicetur,& quia in caſu nr̃o ipſemet Cor.firmauit hanc cõem ſe ſubſcribendo d.ꝯſ.Soc.Ex quibus reſultat concluſio uera,& firma,ipſam fraternitatem per pupillarẽ ſuccedere do.Petro excluſa prorſus do.Blaſia. Non obſtant adducta ſuperius in ꝯrium & dum primo dicebatur ſubõnem primã Bernardini fuiſſe inutilem,& caducam , & non potuiſſe facere
37 aliam utilem.† Nam fraternitas ipſa non uenit ex perſona Bernardini primo loco ſubſtituti,ſed ex perſona propria,& ſubſtitutio fraternitatis nõ accipit uires ab illo gradu caduco,& inutili, in cuius defectum uocatur,ne per illũ tex.firmãt Bal.& Mo
38 der.in l.iij.§.fi. ff. de lib. & poſtb.† Vbi hr̃ teſtm̃ poſſe incipere a ſecundo gradu,licet primus gradus ipſo iure eſſet inutilis , & nullus,& licet primus ſubſtitutus , fuiſſet præmortuus inſtituto,& ita punctaliter obiectioni rñdet Aret.in d.l.quãdiu,colu. pe.uer.ſed ad iſtam rõnem, ubi ẽt obiectionẽ alio modo reſoluit,citãdo tex.in d.l.cohæredi,ĩ prin.& in d.l.ſi Titius, & utrobique not.Bar.& doct.ubi ſubſtitutus ſubſtituti cenſetur ſubſtitutus primi inſtituti , ut ẽt hẽ in d.l.q̃diu,& diximus ſ. & ita ẽt obiectionem ſoluit Iaſ.d.ꝯſ.cxlviij.col.v.uerſ.non obſtat ſm, & illam ẽt alio modo reſoluit Dec.d.ꝯſ.ccccxxvij.col.pe.nu.x.
39 col.fin. † Non obſtat ꝙ dicebatur fraternitatem non dñe plus capere,q̃ potuiſſet Bernardinus,primo loco uocatus,& prædicte ctus,nã Aret.in d.l.q̃diu,col.pe.uer.ſed iſta ratio, rñdet fundamentum iſtud nihil ualere ex quo fraternitati ſcđo loco ſubſtitutę non vr̃ plus cõceſſum,ſed ſolum tm̃ quantũ fuit cõceſſum, primo ſubſtituto,& ſcđns ſubſtitutus dficiẽte j.ſubſtituto codẽ mõ uocat,ſicut uocaret primus ſubſtitutus,ſi hr̃ditas fuiſſet ei delata,ſubdens hãc oppoſ.eſſe ꝯ.d.l. cohęredi, in prin.& d.l. ſi Titius & d.l.q̃diu,& ita ẽt reſoluit Iaſ.d.ꝯſ.cxlviij.col.6.uer. non ob ẽt iij. rõ & ẽt Dec.d.ꝯſ.ccccxxvij.col.fi.nec obſtabit.d. ꝯſ.Old.clxxvij.nã ad illud,& ad ſingula in d.ꝯſ.deducta apertiſſime concludenter ac pluribus modis rñdent ipſe Aret. in d.l. q̃diu,col.pe.& fi.& diffuſius Iaſ.d.ꝯſ.cxlviij.col.iiij.uer.vij.pro iſta parte,& col.vj.uer.non obſtat ſeptimo loco,& rñdet Deci. d.ꝯſ.ccxxviij.col.vij.& apertius.d.ꝯſ.ccccxxvij.col.pe.& fina.
40 † Nec obſtabit.d.l.qui habebat,nam procedit illa , qñ utraque ſubſtitutio erat pupillaris, ĩ qua nõ fit trãſmiſſio ad ultimũ ſubſtitutum,ſi caſus ultimæ ſubſtitutionis nõ euenit & contingit, nec aliter apparet de uolũtate teſtatoris,& iſte nõ ẽ caſus pñs, ſed diuerſus a nr̃o,ut tradit Soci.d.ꝯſ.lij.col.pe.in ij.caſu,uol.j. relato in tertio uol ꝯſ.Cor.& ſuperius citato, & approbato per Caccial.& Cor.in d.l.qui habebat,caſus ſubſtitutionis ſecũdus non contigit,ut oẽs ibi ſatent,poſt Bar.& gl.& Imol.in d. l. q̃-
41 diu,in ij.notabili.† Et in d.l.qui habebat,aliter nõ cõſtabat,nec apparebat de mẽte diſponẽtis,ꝑpea ceſſat tranſmiſſio.Si enim de uoluntate diſponentis poſſet apparere,fieret tranſmiſſio ad ultimum ſubſtitutum,ẽt ſi utraque ſubſtitutio fuiſſet pupillaris,ſm Bar.ibi quẽ in hoc cõiter ſequũtur ſcribẽ. ibidẽ, & ĩ l. ſi mater.§.j.eo.tit. & plura ad idẽ ꝯgerit Dec.d.ꝯſ.ccccxxvij.col.
42 pe.& fi.nu.x.& ita ẽt facit Iaſ.d.ꝯſ.cxlviij.† Et diffuſius Fran.đ Cur.d.ꝯſ.lj.ubi plura deducit circa uolũtatẽ,& mentẽ teſtõris, oĩno obſeruãdã,& extẽdendã,de caſu ad caſum,ad plenè nota. in l.Gallus.§.& q̃d ſi tm̃.ff.de liberis,& poſth. cum ſimi. Caſus aũt pñs diuerſus eſt,nã prima ſubſtitutio pupillaris eſt,ſecũda uero compendioſa,cõprehendens uulgarẽ,cuius caſus euenit,
43 & ꝯtigit,ut ꝓbauimus. † Et licet Bernardinus primo ſubſtitutus nõ admittat,eo qa ꝑmortuus Petro,admittit tñ fraternitas ſcđo loco ſubſtituta ꝑ pupillarẽ & ſuccedit dicto Petro in pupillari ætate defuncto,ſm cõem opi.Bar.& aliorũ ſuperius citatorũ. Quãuis fraternitas eidẽ Bernardino fuerit ſubſtituta, qm̃ illa uer.eidẽ,& ſimilia nõ alterãt diſpõnem,quin pupillo poſſit ſuccedi.l.ſi ita ſcriptũ.§.q filio.ff.de bono.poſ.ſec.tab.& l.j, ff.
44 de uulg.& pup.cũ uulg.† Non obſtat ꝙ dicebat doctiſ. Bart.in d.l.q̃diu,loq qñ utraque ſubõ erat fideicõmiſſaria,ꝯcedit nanque illud Bar.& ſequac.ſ.relatos iſto caſu loq Verũ loquit ẽt apertiſſime,& expreſſè qñ prima ſubſtitutio fuit pupillaris , & ſecũda erat cõpẽdioſa cõprehẽdens uulgarẽ,licet facta eſſet ſub illis uer.ſi primus ſubſtitutus decederet ſine filijs,& ille primus ſubſtitutus mortuus fuit ante primũ inſtitutũ. Illo.n.caſu, primo inſtituto decedẽti in ætate pupi.ſuccedere dẽt ꝑ pupillarẽ, ſcđo loco ſubſtitutus, & ſic Bart.loquit ẽt proprie in terminis
45 nſis,& eũ cõiter ſequunt doct.per me.ſ.citati.† Et licet Bar.ĩ d. l.q̃diu , nõ dicat uerbis apertis. primũ ſubſtitutũ fuiſſe ꝑmortuũ,relictis filijs,uel ne,& Cor.d.ꝯſ.clxxx.uol.iiij.ĩtelligat Bar. qñ primus ſubſtitutus mortuus fuit nullis relictis filijs tñ hmõi intelligẽtia,& reſtrictio nõ ꝯuenit dictis Bar.gñaliter loquẽtis, iuxta not.in l.j.§ gñaliter.ff.de leg.pſtan.& in l. in fraudẽ. §.fi. ff.de teſta.mili.Tu ẽt qa rõnes,& dicta Bar.dũ rñdet obiectionib.apertè indicãt,& oſtẽdunt ꝯcluſionẽ ſuã procedere,ſiue primus ſubſtitutus decedat relictis filijs,ſiue nõ,& ueriſſimũ ẽ,ut ſtatim dicã,& ꝙ Bar.hoc uelit aperte firmat Pau.de Ca.d. cõſi. ccclij.& ita ẽt intelligit Iaſ.d.ꝯſ.cxlviij.Fran.de Cur.d.conſi.lj. Dec.d.ꝯſ.ccxxviij.& diffuſius,d.ꝯſ.ccccxxvij.nec non & Soci.
46 ſ.citatus.† Nec obſtabit illa conditio, ſi Bernardinus mortuus fuiſſet ſine filijs,q̃ vr̃ expiraſſe relictis filijs, & ꝯdõne defecta ꝑ exiſtentiã filiorũ nõ poterit fraternitas uenire ſubſtituta,& uocata ſub dicta ꝯdõne,quæ iam defecit.l.filiusfam.§.cũ quis , de
47 leg j.cũ alijs ſupra in ꝯtrium deductis.† Ceſſat.n. fundamentum iſtud.ꝙ fuit potiſſimum Cor.d.ꝯſ.clxxx.ex dictis ꝑ Dec. d.cõſ. ccccxxvij.col.pe.& fin.dicentẽ,& uolentẽ ultimo loco ſubſtitutũ ſub iſta ꝯdõne nõ admitti ſm ordinẽ,& formã teſtamẽti, ex quo ꝯdõ non fuit adimpleta. Admittet tñ ſm uoluntatẽ teſtatoris,quã lex iterpretat,ut prima ſubõne effecta caduca,primus ſubſtitutus remaneat grauatus,& illi ſuccedat ſecũdus ſubſtitutus , q uenit ex perſona ſua & ꝯſiderat ſecũdus ſuus gradus, ut ẽt plenè proſequit Iaſ.d.conſ.cxlviij.& Fran.de Cur.d.cõſ.lj. & Pau.de Ca.conſi.ſuperius citato , ubi difficultati & obiectioni
48 alio modo rñdet.† Et quæ obiectio melius & aptius tollitur ex dictis Bar.& apertius Pau.de Ca.in d.l.quandiu.col.ij. & aliorum ibi uolentium hanc cõpendioſam factã primo ſubſtituto ꝯtinere uulgarẽ,ſi ipſe Bernar.primo ſubſtitutus, non eſſet hr̃s & iſta fuit uerificata in caſu pñti,qa præmortuus fuit. Ber. petro inſtituto, ut iã oſtẽdimus. continebat ẽt illa compendioſa fideicommiſſariam ſubſtitutionẽ,caſu quo Bernar. fuiſſet hæres,& ſucceſſiue mortuus fuiſſet ſine filijs,ex quibus patet illã ꝯdõnem ſine filijs,ita a l.& iure interpretatã,nihil facere,& nullius eſſe ꝯſiderationis in caſu pñti ſiue extent filij,ſiue non, qm̃ nõ uerſamur in caſu ſubſtitutionis fideicõmiſſariæ in qua dicta ꝯdõ fuit appoſita, ex quo caſus noſter ꝯſiſtit ĩ illa uulgari ꝯtẽta ſub compendioſa,iam adimpleta & purificata ꝯñr nihil faciunt conſiderationes Cor.nõ.n. poſſunt adaptari ad caſum nr̃m , ut
49 apertiſſimè ex deductis ꝯſtat.† Nec iſtis erit impedimento, ꝙ ultimo loco dicebat Cor.d ꝯſ.clxxx.ut a pari ꝓcedat condõ de qua in d.l.qui habebat.& ꝯdõ iſta,ſi ſine filijs,ut ſicut ꝑ defectũ unius uitiat ſubõ ſecũda,ita uitiet ꝑ defectum alterius ꝯdõnis, ſi ſine liberis,cũ in utraque eadẽ faciẽda uideat determinatio, ceſſat nãq, obiectio iſta data diuerſitate rõnis & caſuũ ꝯtingẽtiũ,ut expreſſè hr̃ ĩ d.l.iã hoc iure.& not.oẽs ĩ.d.l.quis,& diffuſius Moder.poſt Alex.ĩ l.ĩ teſtõ.C.đ teſt.mi.& ꝑ Dec.ꝯſ.416.

col.ij.& ſeq.nu.xviij.& xix. diuerſitas aũt rõnis & caſuũ in pñti ſpecie aperte oſtenditur, nam conditio de qua in d.l.qui habebat.prorſus defecit nimirum ſi ceſſabit ſecunda ſubſtitutio. At in caſu nr̃o uerificata fuit conditio quia Bernar.non fuit hr̃s,& Petrus mortuus eſt in pupillari ætate, & ꝓñr cõcigit caſus ſubſtitutionis ſecũdæ ut probauimus,& ꝯdõ illa ſi ſine filijs in caſu præſenti,nullius eſt ꝯſiderationis,ut apertiſsimè ſuperius deduximus.& d.l.q habebat.diuerſo ſatis caſu ꝓcedit, ut deduximus,& ex illo nõ poſſumus inferre ad pñtẽ ſatis diuerſũ ſm iu-
50 ra uulgaria. Nõ obſtat ꝙ poſtremo dicebat Cor.uulgarẽ & fideicõmiſſariã cõprehẽdi ſub illa ꝯpẽdioſa facta Bernardino, & has duas ſubſtũnes pariformiter eſſe determinãdas,ita ut ſicut uulgaris defeciſſet Bernardino adeũte hr̃ditatem,ita ẽt deficiat Bernardino moriẽte relictis filijs ut det in iſtis ſimilitudo harũ ſubſtitutionũ cõprehẽſarũ ĩ illa cõpẽdioſa.q̃ ꝯſideratio coadiuuat ex dictis Soc.in l.cũ auus.col.viij.ff.de ꝯd.& demõ. quẽ re-
51 fert Dec.d.ꝯſ.cccxvj.col.ij.† Tñ Dec.ibi rñdet obiectioni ut ſimilitudo ꝓcedat ĩ his ĩ qb.põt accõmodari,& dat adequatio, & rõnis idẽtitas,at qñ diuerſa uiget rõ & caſuũ ꝯtingẽtia,ſecus
52 erit. †Et ſufficiet ſĩlitudinẽ ꝓcedere ĩ illis ĩ qb.eadẽ viget rõ, licet ſĩlitudo & æquiparatio ceſſet ĩ alijs ꝑ rõnis diuerſitatẽ & caſuũ ꝯtingẽtiã,ut plenè poſt alios ꝓſequit Fel. ĩ c.trãſlato. de ꝯſti.ĩ caſu aũt nr̃o aptiſsima hẽ rõnis diuerſitas,ac facti ꝯtingentia ꝑ oppoſitũ eius ꝙ ꝯſiderauit Cor.qm̃ uulgaris ꝯprehẽſa ſub ꝯpẽdioſa habuit & ſortita ẽ effectũ,& minimè dfecit;cũ Bern. ipſe nõ potuerit adire hr̃ditatẽ qa p̃mortuus fuit Petro, & hoc ſtãte nihil curãdũ eſt de illa ꝯdõne ſi ſine filijs deceſsiſſet,q̃ iſto caſu nõ ꝯſideraſ,ſed in alio ueniebat ꝯſiderãda,qñ Bernar.adiuiſſet hr̃ditatẽ,ꝑ cuius aditionẽ expiraſſet uulgaris,& ita ẽt,poſt hr̃ditatem per eum aditã expiraſſet fideicõmiſſaria, ſi Bernardinus deceſsiſſet relictis filijs,at in ſpecie pñti ceſſant iſta, cũ Bernardinus hr̃ditatem non adiuerit, ut deduximus. ¶ Vltimo nõ obſtant alia quæ adduci poſſent in fauorẽ.d.Blaſiæ, & ad excluſionẽ fraternitatis,nã illis omnibus apertiſsimè hñr rñſiones,& reſolutiones annotatæ,& deſcriptę in d.cõſ.Soc.& ſubſcriptionibus ipſius,& ex dictis Bar.Pau.de Ca.& Are.in d.l.quãdiu.& omnium ſcriben.in d.l.qui habebat.& in conſ.Pau.de Ca.præalleg.cccl.Franc.de Cur.conſ.lj.& plenius Iaſ.d.conſ.cxlviij. & Dec.d.ꝯſ.ccxxxviij.& ccccxxvij.necnon, & alijs concor.Ex quibus ita deductis firma,& ſolida reſultat concluſio, fraternitatẽ prædictam per pupillarem,& directo,poſſe & debere ſuccedere domino Petro in pupillari ætate defuncto, excluſa prorſus do.Blaſia eius amita.

Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 Pia cauſa uocata ſub aliqua conditione, non poteſt uenire illa non adimpleta,& nu.11.
2 Linea deſcendens alicuius dicitur incipere à primo eius deſcendẽte.
3 Linea quæ non incœpit,non poteſt finem accipere.
4 Caſus à teſtatore omiſſus,decidendus remanet ſecundum ius cõe.
5 Filio decedenti ſuccedit pater ab inteſtato.
6 Conditio uoluntaria adimplenda uenit in forma ſpecifica.
7 Diſpoſitio facta in uno caſu non trahitur ad alium caſum omiſſum,& nu.9.& 10.
10 Et fauore piæ cauſæ quæ non poteſt uenire per caſum omiſſum,& nu.20.21.& 22.
8 Illa uer.tunc & eo caſu,reſtringunt,& limitant diſpoſitionem.
10 Pia cauſa limitatẽ uocata in uno caſu nõ põt uenire per aliũ omiſſũ.
12 Vnum caput teſtamenti declaratur per aliud.
Linea deſcendens ex quibus dicatur cõſiderata à teſtatore, ut quid ad uerſum à ſtipite à quo debet deſcendere.
13 Quod teſtator non expreſſit,illud omiſiſſe dicitur.
14 Expreſſum in uno capite teſtamenti,non dicitur repetitum in alio.
15 Non ſufficit dicere teſtatorẽ id uoluiſſe,ſi non proceſſit ad diſpõnẽ.
16 Coniecturata mens teſtatoris colligenda eſt ex uerbis,per eum prolatis,& expreſsis in teſtamento,& non aliter.
17 Dictum Rama.in auct.ſimiliter.quo caſu procedat,& n.20.& 21.
18 Fauore piæ cauſæ multa priuilegia ſunt conceſſa,& nu.17.
19 Priuilegia iſta non ſunt extendenda.
22 Piæ cauſæ fauor non attenditur, quando adeſt uoluntatis defectus.
23 Nec quando uerſamur in dubio.
24 Ad caſum omiſſum non fit extenſio, quando contingit præter teſtatoris uoluntatem etiam ſi in illo adeſſet maior ratio diſponendi.
Verba teſtamenti non debent reddi ſuperflua.
Verbum omiſſum à teſtatore ſuppletur,ut orationem perficiat.
25 Conditio,ſi ſine filijs quis decedat,uerificatur in grauato moriente impubere.
26 Qñ teſtator ſeipſum declarat,ceſſat interpretatio,& gloſatio legis.
27 Vbi adeſt manifeſtus ſenſus teſtoris,alia interꝓtatio nõ ẽ neceſſaria.
28 Expreſſum facit ceſſare tacitum.
29 Verba prolata à teſtatore ſi ſubſtitutus decedat in pupi. ætate, non producunt effectum pup.ſubſtitu ſi ſubſtitutus non erat eius filius, ſed extraneus.
30 Caput teſtamenti quod refertur ad aliud caput,debet intelligi ſecundum qualitates appoſitas in illo ad quod refertur.
31 Lineæ appellatione, quãque continetur ipſe ſtipes nõ ſolũ deſcẽdẽtes.
32 Fallit quando uoluntas diſponentis appareret in contrarium.
33 Verba geminata relationem habent ad præcedentia, & ſecundum illa interpretantur.
34 Dictio,dictũ,præcedentia refert.
35 Vocatus deficiẽte linea q̃ ꝓhibita eẽt alienare nõ põt uenire exiſtẽte aliqua de linea,q̃ inter illos inductũ fuit fideicõmiſſum,& n.37.
Et ultimus de linea poterit alienare.
Succeſsio ab inteſtato,legalis alienatio dicitur.
36 Sicut non prohibetur alienatio quæ fit per hominẽ,ita nec legalis.
37 Alienationis prohibitio cuius fauore dicatur facta.
38 Pia cauſa non poteſt dici ſubſtituta,quando uocatur limitatẽ ad relictum particulare.
39 Hæres hæredis dicitur hæres primi teſtatoris.
40 Qui ſuccedit teſtatori per mediam perſonam,dicitur illi immediate ſucceſsiſſe.
Executores dati in teſtamento alio dato hærede non habentur loco hæredum.& nu.39.& 41.
41 Proin non ſunt loco hæredis,quando dati ſunt ad diſtribuendum rẽ certam particularem.
42 Executor datus ad diſtribuendam iudicandus eſt,qualis iudicatur ille propter quem datus eſt.
43 Executor ad diſtribuendum precium redigendum ex uenditione rerum non tenet locum hæredis.
44 Verbum diſtribuere,obliquum eſt & adiectum certæ rei non trahitur ad uniuerſum.
45 Subſtitutus per uerbũ commune in re certa,non dicitur ſubſtitutus in uniuerſo.
46 Subſtitutus in uſufructu per uerbum cõmune, non poterit conſequi proprietatem.
47 Vſusfructus ius non uidetur relictum,quando danda eſt pecunia redigenda ex fructibus.
48 Vna determinatio,determinat pariter omnia ad quæ refertur.
49 Differunt,an ſint fructus diſtribuendi,& an pecunia redigenda ex fructibus.
50 Differt,an res ematur ex pecunia pupilli,uel ex pecunia redigenda ex uenditione rerum pupilli.
51 Differt ſatis,an diſtributio ſit facienda ex fructibus,uel ex pecunia redigenda ex fructibus.
52 Executor datus ad unum caſum,non dicitur datus in alijs.
53 Executores teſtãrij nõ poſſunt diſtrahere fructus irrequiſito hr̃de.
54 Poteſt enim hæres retinere fructus & afferre pretium illorum.
55 Executores dati ad diſtribuendum bona poſt mortem hæredis habẽtur loco hæredis,& nu.56.
57 Limitatur autem iſtud multipliciter.
58 In executoribus datis, ſuppletur uerb.accipiant.q̃ directum eſt.
59 Quo caſu iſtud procedat & locum ſibi uendicet.
60 Legatum uſusfructus,cum prohibitione alienationis,quãdo importet legatum proprietatis.
61 Verb.reſiduum.quando trahat ad ſe totum,& ſeq.
62 Verb.perueniat,commune eſt.
L.ſecunda.C.de hæred.inſti.quo caſu procedat.
63 Verb.reſiduum ratione adiuncti,non importat totum.
64 Adiuncti ratione diſpoſitio alteratur.
65 Verb.in pupillari ętate decedenti.inducunt ſubſtitutum in re certa, poſſe conſequi totum,quo caſu & quando id procedat.
66 Ius accreſcendi locum habet in ſubſtituto in re certa.
67 Quo caſu id procedat declaratur.
68 Fallit in poteſtate data executoribus,& etiam alibi.
Clauſulæ appoſitæ per notarios,ex eorum ſtilo parum attenduntur.
70 In executores teſtamentarios non transfertur aliquod dominium, ſed ſolum adminiſtratio & tenentur de mala adminiſtratione.
71 Epiſcopus ẽ perpetuus executor,& quando habeatur loco hr̃dis.
72 Executores perpetuo dati regulant ſecũdũ ꝑſonas quas repræſentãt et perſona repræſentata,nihil plus capiũt ex perſona executorũ.

73 Pei-

73 *Perſonæ alimentandæ, penes quas perſonas debent morã trahere.*
74 *Hæreditas adita, non dicitur amplius defuncti, ſed hæredis.*
75 *Excluſis à teſtatore perſonis magis dilectis, cenſentur excluſa magis remota.*
76 *In hæreditate aduentitia quæſita filio uſusfructus quæritur patri.*
77 *Etiam mortuo filio, quouſque uiuit pater.*
78 *Prohiberi poteſt, uſumfructum quæri patri.*
79 *Teſtator præſumitur ſe credere conformẽ cũ diſpoſitione iuris cõis.*
80 *In dubio capienda eſt illa uia, per quam nemini inferatur damnum.*
81 *Vſusfructus formalis, quando finitur conuertitur in cauſalem.*
82 *Vſusfructus relictus alijs diuidendus uenit cum proprietarijs.*
83 *Hæres poteſt habere commodum, licèt fructus ſint diſtribuendi.*
84 *Falcidia detrahitur de omnibus legatis non pijs.*
85 *Vſusfructus relictus perpetuo & in infinitũ, an finiat̃ centũ annis.*
86 *An ſit differentia, ſi relinquitur perpetuo, uel in infinitum.*
87 *Poſſeſſionis commoda, multa ſunt & conſiderabilia.*

CONSILIVM LXXIIII.

Viſo Teſtamentum do. Iob Blanchelli fauentini,
quo diligenter conſiderato ceſſauit prorſus omnis
uulgaris ſubſtitutio, quæ dici potuiſſet facta Dioni
ſio uniuerſali hæredi per eum inſtituto, cum ipſe
Dioniſius hæreditatem adiuerit, nec conſiderari & adaptari po
terit pupillaris, cum ipſe Dioniſius extraneus eſſet dicto teſta-
tori, ſm iura communia & uulgar. ſolum igitur diſceptandum
erit, an dicto Dioniſio facta fuerit aliqua fideicommiſſaria ſub
ſtitutio, & quo caſu, quibus in rebus & in quarum perſonarum
beneficium & poſtremo, an pia cauſa per ſubſtitutionem fidei-
commiſſariam, poſsit uenire & qua in parte, & quibus in rebus.
Et maturè inſpecto tenore teſtamẽti, dico Dionyſio in proprie
tate bonorum nullum fuiſſe datum ſubſtitutum, nec ẽt in ipſo
uſufructu, licet.n. teſtator ad fructus ſuę hæreditatis, poſtremo
uideat̃ uocaſſe piam cãm, ut dicemus, tñ caſus ille quo uocata
dr̃ minime ſucceſsit, defecit enim cum teſtator noluerit piam
cauſam ad illud relictum uenire finita linea maſculina Dioniſij
per mortem de qua in præcedentibus pluries teſtator ipſe men
tionem fecerat ſubſtituendo eam Dioniſio. & demum uolens
per ſuos cõmiſſarios, reſiduum fructuum ſuæ hæreditatis diſt ĩ
bui in maritandis domicellis pauperibus, & ſatisfactis prius an
adimpletis oĩbus alijs legatis per eũ factis, & ſolutis. lib. lxx. ſin
gulo anno doctori legenti inſtitutiones, & explicatis alijs per
2 ipſum diſpoſitis. † Et cũ dictę conditiones adimpletę minimè
fuerint, pia cã excluſa dr̃. l. qui hr̃di. §. fi. l. męuius. ff. de ꝯd. & de-
mon. per Bar. & alios ĩ l. Gallus. §. & q d ſi tñ. ff. de lib. & poſth.
cum ſimi. Dictus enim teſtator, ut ex lectura teſtamenti aperte
colligitur dr̃iam expreſſam fecit inter lineam maſculinã deſcẽ
dentem ex Dioniſio, & inter ipſum Dioniſium, ut colligit̃ ex
primo capite ſubſtitutionis factæ Dioniſio, & ex alijs ſequenti
bus in quibus poſt mortem Dioniſij inſtituit filios maſculos ip
ſius, & oẽs maſculos in infinitum deſcendentes per lineam ma-
ſculinam Dioniſij, & demum dicta linea finita ad illud relictũ
uocauit piam cauſam apertiſsimè oſtẽdens, nolle Dioniſiũ ꝯti-
neri in dicta linea, ſed ſolũ ꝯſiderari ut ſtipitẽ, cui non apparet
3 ſubſtitura pia cã, ſolũ uocata deficiente linea maſculina. † Quæ
non incipiebat ab ipſo Dionyſio, ſed ab eius filio maſculo, ſm
Pau. de Caſt. in l. ſi maritus. C. de procura. Alex. & alios, in d. l.
Gallus. §. nũc de l. uelleia. & ꝯſ. xliij. Cõſideratis. uol. iij. poſt gl.
in c. ꝙ dilecto. & in c. fi. de ꝯſangui. & affini. cũ alijs adductis, p
3 Deci. ꝯſ. ccclxvj. Viſo. col. ij. n. iiij. † Et qa dicta linea initiũ non
habuit uere finiri non potuit. l. nõ põt uideri deſiiſſe. ff. de regu.
iu. & argõ. l. decẽ. ff. de uer. oblig. & l. uñ & fi. §. poſt defectũ. tt. d̃
4 iniuſ. rup. † Et qa caſus iſte, quo ad Dioniſiũ fuit omiſſus, & re-
manſit in diſpõne iure cõis. l. cõmodiſsimè. ff. de liber. & poſth.
l. ſi extraneus. ff. de cond. cauſ. da. cũ alijs citatis per ſcribeo. in
5 d. l. Gallus. §. & quid ſi tñ. † Merito dicto Dioniſio mortuo in
pupillari ętate ſucceſsit magiſter Origenes eius pater, ut ius cõe
diſponit. §. ſi igitur. in auct. de hæred. ab inteſt. auct. ceſſante. C.
6 de leg. hæred. cum concordan. † Et dicta pia cauſa, conceſſo, ꝙ
eſſet illo caſu uocata ad illud relictum, de cuius ueritate infra
dicemus, tamen ad illud uenire non poteſt, cum defecerit ille
caſus, quo aſſeretur uocata & talis eius ſubſtitutio non põt ad
alium, & ſic præſentem caſum extendi, cum conditio illi uoca-
tioni appoſita fuerit uoluntaria & facta per modũ ꝯditionis, &
adimplenda eſſet in forma ſpecifica ad plenè tradita, in d. §. &
7 q d ſi tñ. † Nec trahenda uenit de caſu ad caſum, ut ibidẽ plenè
traditur, & hr̃ in l. qui habebat. ff. de uulg. & pup. & plura ad id
adducit Dec. ꝯſ. ccccxciiij. Pro uera reſolutione. col. iiij. & v. ubi
8 quibuſdam in ꝯtrium adductis rñdet. † Eo magis conſideratis il-
lis uerbis, tunc & eo caſu. quib. ad illud relictum uocata dr̃ pia
cauſa, limitantibus & reſtringentibus diſpõnem, præciſe ad ca-
ſum expreſſum, ut tradit Pet. de Anch. ꝯſ. ccclvij. ex ſerie teſta-
menti, col. iij. uerſi. iij. hoc probatur, & alia adducit Dec. conſi.
9 lxxxix. uiſo, col. iij. & conſi. cclxxiij. in caſu, col. fin. in princ. † Et
bene facit ꝙ ponit Oldra. ꝯſ. clxxvij. factum tale eſt, col. fi. uerſ.
iiij. & ult. quem refert Alex. ꝯſ. I. uol. I. & ꝙ tradit Pau. de Caſt.
10 conſ. xiiij. uiſis, & conſideratis. † Et magis in terminis noſtris, ꝙ
refert Dec. d. conſ. cclxxiij. Volens piam cauſam ſubſtitutã uno
caſu non poſſe uenire per aliũ caſum, ex quo diſpõ facta in uno
caſu non porrigitur ad alium, fauore piæ cauſæ, ex quo limitate
dr̃ facta, & ibi reſpondet quibuſdam obiectionibus quę in ꝯtriũ
poſſent fieri, & magis aperte ad caſum noſtrũ videatur ꝯſ. Petr.
de Ancha. cxxxvij. principaliter ponderandum eſt conſi. cclxvj.
iſte magiſter. In quibus arguendo ad partes concludit caſum
omiſſum haberi pro omiſſo, in nullo cõſiderato fauore piæ cau
ſæ, & ꝙ diſpoſitio facta a teſtatore de pia cã, ꝙ bona diſtribuã
tur pro anima poſt mortem inſtituti in uno caſu, nõ porrigitur
11 ad alium fauore piæ cauſæ. † Eo etiam cum ipſa pia cauſa ad di-
ctum relictum ſub alijs conditionibus appareat uocata, q̃ minĩ
me fuere adimpletę, iuxta not. ſupra, & in l. ſi hr̃di plures. ff. de
cond. inſt. & quales iſtæ conditiones fuerint, ſatis oſtendũtur ex
12 lectura teſtamenti † Et ꝙ teſtator conſiderauerit principium,
& finem lineæ maſculinæ ipſius Dioniſij ſatis apparet ex alijs
legatis, & capitibus contentis in dicto teſtõ, per quæ eo magis
iſtud declaratur, ad nota. in l. utrum. ff de pet. hæred. & in l. qui
filiabus, & l. ſi ſeruus plurium. §. fin. de legatis primo. Voluit. n.
poſt factam primam ſubſtitutionem deſcendentiũ maſculorũ
Dioniſij finita dicta linea, fœminas ſuperſtites natas ex Dioni-
ſio, & ex ſuis deſcendentibus alimentari, & dotari de fructibus
ſuę hr̃ditatis, & ſic eo caſu, quo Dioniſius habuiſſet filios, & oẽs
deceſsiſſent nullis relictis maſculis. Prout ẽt uoluit, ꝙ ſi aliqua
fœmina nupta deſcendens ex Dioniſio, uel ex eius linea ma-
ſculina efficeret̃ uidua, exhiberet̃ in eius domo. &c. oñdens ani
mũ ſuũ ad lineã, & deſcendentes ex Dioniſio, ut ẽt diſpoſuit in
c. ſeq. circa dictas uiduas. Et poſtremo ordinauit reſiduum fru-
ctuum diſtribui finita dicta linea maſculina, qui caſus minimè
ſucceſsit, quãuis Dioniſius mortuus fuerit impubes, ſi enim uo
luiſſet dicto Dioniſio ſubſtituere, appoſuiſſet illa uerba, mor-
13 tuo Dioniſio, prout appoſuit illa, & finita eius linea. † Et omit-
tendo illa, & ea non exprimendo, colligitur eius uoluntas, ut
non fuerit ſubſtituere Dioniſio, argõ. c. ad audientiã, de decim.
& l. unicæ. §. ſed & deficientis. de cadue. toll. Quod inſuper ſua-
dct, quam in alio capite teſtamẽti, qñ legauit fœminis Dioniſij,
& ex eius linea deſcendentibus, expreſsè d. Dioniſio ſubſtituit,
ſi mortuus eſſet in pupillari ętate, uel alias qñcunque, & idẽ fe-
ciſſet in dicto ultimo capite ſubſtitutionis, ſi uoluiſſet, & id nõ
14 exprimendo, omiſsiſſe, & uoluiſſe intelligitur, † Nec expreſsio
mortis Dioniſij facta in primo illo capite, põt dici repetita in
ultimo, cũ ſint penitus diuerſa & ſeparata, ut firmat Pet. de An
char. ꝯſ. cxix. pro clariori, in fine, & Io. de Ana. ꝯſ. xxij. ad appro
bandã, & Moder. ĩ d. l. q filiabus, & alia adducit Dec. ꝯſ. ccccxvj.
15 in teſtõ. uu. xix. † Non enim ſatis eſt dicere teſtatorẽ id uoluiſſe,
neceſſe nanque erat ipſum proceſsiſſe ad diſpõnem, alias eius
uoluntas in mẽte retẽta nullius erit conſiderationis. l. quidã cũ
filiũ. ff. de hære. inſti. cũ alijs collectis per Alex. & Moder. in l.
16 iij. C. de lib. præte. † Et q̃uis in ultimis uoluntatibus, mẽs teſta-
toris ꝯiectura attendenda ſit, ſm iura uulg. tñ illa colligi dẽt ex
uerbis per ipſum expreſsis, & nõ aliter ſm Bal. in l. cũ pater, q̃ſt.
iiij. C. de inſt. & ſubſt. cũ alijs citatis per Soc. in l. hr̃des mei. §. cũ
ita. col. iij. ff. ad Trebell. Et conſiderando uerba per teſtatorem
expreſſa, uolentem reſiduũ fructuũ diſtribui finita linea maſcu
lina Dioniſij. per mortẽ Claræ colligitur uocaſſe piã cãm ad di-
ctũ relictũ, iſto caſu, & nõ alio, & noluiſſe ſubſtituere iſto caſu
Dioniſio, quẽ ut ſtipitẽ, & penitus diuerſum ab eius linea ma-
ſculina ꝯſiderauit, & habuit, vt ẽt ẽ uidere ex alijs capitib. teſti,
& eadẽ rõne teſtator ad ita diſponẽdũ potuit moueri, ut diſpo-
ſuerit de fructib. ſuæ hr̃ditatis finita linea maſculina Dioniſij, q̃
ꝓcedere poterat in infinitũ, q̃ rõ ceſſabat in ipſo Dioniſio mor-
tuo ĩpubere, uel ſine deſcẽdẽtib. & ꝯſiderauit teſtator, lineã Dio
niſij, diu potuiſſe durare, ita ut parẽtes, & eius fratres ĩ humanis
minime eſſent, ꝑ quo linea recepiſſet finẽ, quam ob cãm, de-

dit executores ad diſtribuendum, quæ prorſus ceſſant Dioniſio
mortuo, ſuperſtitibus parentibus, & ſine deſcendentibus, & fra
tribus ſuperextantibus, quos teſtator nouerat, & amabat, & ſcie
bat eos uiuere, attenta affinitate conſanguinitate, & charitate,
quam erga eos gerebat, & hac ratione umiſit caſum iſtũ mor-
tis Dioniſij in dicto ultimo capite, quo ad illud relictum, piam
17 cauſam uocauit.† Nec iſtis habent obſtare adducta per Rom.
in auct. ſimiliter. C. ad legẽ falc. quẽ refert Dec. ɔſ. clxxaij. nu. ij.
col. iij. & d. ɔſ. cclxaiij. col. j. nu. j. & ij. dicẽtes, ꝙ licet nõ euene-
rit caſus, quo uocata eſt pia cã, ſ̃m uerba teſtamenti, tñ habebit
locum diſpõ in fauorem piæ cauſæ, argõ. l. ſecũdæ. C. de manu.
18 teſtamen. †Et ibi adducunt alia priuilegia, fauorẽ piæ cauſæ cõ
cernentia, ut ẽt facit domi. Signor. ɔſ. ccvj. & quæ dicunt doc. in
l. pactum ꝙ dotali. C. de pactis, quæ hñr in l. ſancimus, C. de ſac.
ſan. eccl. & per Ancha. conſi. aliij. prima facie, & Dec. in l. ij. ff.
de regul. iur. & Iaſ. in l. ſi id ꝙ ff. de iuriſd. om. iud. Abb. & Mo-
der. in c. fi. de dona. & Anc. ɔſ. xlij. & quæ tradunt doc. in l. licet.
C. de pactis, & Anch. conſ. xlj. & Fely. in c. in præſentia, colu. vj.
19 de proba. cum ſimilibus, concernentibus fauorem piæ cauſæ. †
Non enim denegatur piam cauſam habere multa priuilegia, &
in ipſius fauorem nonnulla fuiſſe ɔceſſa ꝯ cões iuris regulas.
Illa tamen non ſunt trahenda ad conſequentiam. l. ius ſingula-
re. l. quod uero ꝯ. ff. de leg. & gl. ordinaria, in l. à diuo pio, ĩ prin.
20 ff. de re iudic. † Iſti igitur fauores locum habebunt in caſibus
expreſsis, & priuilegiatis, nec trahendi ſunt ad caſum præſentẽ,
minimè priuilegiatũ, qñ cã pia limitate fuit uocata ad certum
caſum, qui minimè ſucceſsit, ut aperte ɔcludit ipſe Dec. d. conſ.
cclxaiij. col. ij. & iij. ita formiter rñdẽs ad dictũ Rom. in d. auct,
ſimiliter, ut iſto caſu minimè procedat, & iſtud cõprobat pluri-
21 bus medijs, de quibus ibi per eũ. †Et magis aperte, ꝙ cã pia nõ
ueniat in caſu omiſſo per teſtatorem ẽt ſi diſpõ eſſet facta pro
anima, & ſalute ipſius, clare firmat Anch. d. ɔſ. caaavij. & d. ɔſi.
cclxvj. ad id adducens plura media, ea quibus dictũ Roma. pror
ſus ſubuertitur, & maximè in caſu prę̨ſenti, conſideratis illis uer
22 bis, tunc & eo caſu, ut ſupra deduximus. †Et qm̃ fauor pię cau-
ſæ non attenditur qũ adeſt defectus uoluntatis teſtatoris, ut plu
23 ra deducit Deci. conſi. clix. caſus, maximè. col. fi. †Et quia fauor
piæ cauſæ non eſt attendendus, qñ uerſamur in claro, ut plura
24 deducit idem Dec. conſ. cclix. niſis. col. pe. nu. v. † Eo inſuper cũ
caſus contingens præter ordinationem teſtatoris minimè inclu
datur in diſpoſitionem per eũ factã, ẽt ſi in illo omiſſo adeſſet
maior rõ diſponendi, ſ̃m Cyn. in l. ꝙ fauore. C. de legi. & Aoch.
ɔſ. ccclvij. ea ſerie, col. iij. & Dec. ɔſ. ccavij. in caſu, col. iiij. nu. aj.
& ɔſ. ccxcj. niſis, col. pe. nu. vij. & comprobari iſta poterũt ea de
ducẽdis infra in ſeq. articulo. Nec ẽt obſtat, ſi dicatur teſtatorẽ
iſto caſu expreſsè prouidiſſe, cũ diſpoſuerit in illo capite, ſi Dio
niſius deceſsiſſet in pupillari ætate, uel alias qñcũque ſine filijs.
&c. Parificando hos duos caſus, diſponẽs fœminas nutriri. &c.
Et reſiduum ꝙ ſupereſſet finita linea maſculina Dioniſij, diſtri-
bui, & qm̃ euenit caſus mortis Dioniſij in pupillari ætate, locus
vr̃ eſſe factus diſpõni uocanti piã cãm ad reſiduũ fructuũ, ſi. n.
aliter diceretur, illa uerba, ſi decederet in pupillari ætate redde-
rentur ſuperflua ꝯ. l. hr̃dibus. §. fi. ff. ad Trebellianum, cum ſimi.
Et illud uerbũ, noluit, de quo in uerſ. reſiduum, determinabit
caſum, qñ Dioniſius deceſsiſſet in pupillari ætate. Item & aliũ,
qñcunque maior factus. &c. Et tale uerbum debuiſſet intelligi
niſi fuiſſet expreſſum ut orationem perficiat, argõ. l. primę. §. pe.
& fi. ff. de hæred. inſti. Ceſſat nauquam obiectio cõſideratis ſub
ſequentibus capitulis dicti teſtamenti. Verum. n. eſt in illo pri-
mo capite, duos illos caſus eſſe æquiparatos, ut fœminæ nutrirẽ-
tur, qñ Dioniſius, uel eius deſcendẽtes mortui eſſent illis ſuper-
ſtitibus, & ille caſus, ſi Dioniſius decederet in pupi. ętate, in hac
25 ideſt diſpoſitione fruſtratoriè non fuit expreſſus. † Cum tali tẽ-
pore moriens non poſsit habere regulariter filios, ut aliqui uo-
* luerunt, ſed magis *cõis eſt in oppoſitum, ut conditio illa ſi de-
cedat ſine filijs locum habeat ẽt impubere decedẽte. c. ſi pater,
de teſtam. lib. vj. per Bar. & alios citantes alias deciſio. in d. l. cẽ-
turio. & per docto. in l. precibus. C. de impube. & dicto caſu, ta-
lis æquiparatio locum habebit, ut etiam procedit in alio capite
ſequenti ibi, & ſi aliqua, & in alio ſeq. item uoluit, in quibus te-
ſtator diſponit, quid præſtandum eſſet filiabus relictis a Dioni
26 ſio, uel ex eius maſculis deſcendentibus finita dicta linea. † In
uerſ. autem, reſiduum uero, quo ad redditus & fructus in quibus
uocauit piam cauſam teſtator ipſe aperte declarauit, quo caſu
uellet illam uenire apponendo aliquas conditiones. Et potiſsi-
me, illã qñ finita eſſet linea maſculina, & nihil alterius ſtatuẽdo
qñ Dioniſius ſine filijs deceſsiſſet &, qm̃ habemus apertã gloſa
tionem & declarationem a teſtatore factam, minimè recurren-
dum erit ad gloſationem legis, ut tradit Bal. in auct. niſi rogati.
27 col. ij. uer. & per hoc ſoluitur. C. ad treb. †Vbi enim adeſt mani
feſtus ſenſus teſtatoris alia interpretatio non eſt neceſſaria. l. iij.
28 C. de liber. præter. †Et expreſſum facit ceſſare tacitũ conſiſtens
in interpretatione iuris. l. cum ex filio. §. fi. ff. de uulg. & pup. per
29 Cyn. & Bal. in d. auct. niſi rogati. col. ij. †Illa enim uerba, ſi Dio
niſius in pupil. ætate deceſſerit. non poſſunt importare directã
pupillarem, cũ Dionyſius eſſet extraneus, & minime ſubiectus
poteſtati teſtatoris. §. extraneo. inſt. de pup. ſubſt. & diffuſe per
omnes in l. ij. in prin. ff. eo. & quo ad iſtũ effectũ, dicta uerba fru
ſtratoriè fuere appoſita, ut ẽt per eundem teſtatorem fuere ludi
brio expreſſa, qñ ſubſtituit Dionyſio eius lineã uulgariter, pu-
pillari. & per fideicõ. Solũ igr̃ conſideranda erunt, ut appoſita
uideantur reſpectu tpis, quo Dioniſius deceſsiſſet ſine filijs ma
ſcu. quo caſu, teſtator expreſſe prouidit, ut fœminæ ãlantur, &
maritentur, &c. & demum expreſsit eius mentẽ, circa alios ca-
ſus comprehenſos in illa compendioſa, & poſtremo uocãdo piã
cãm ad reſiduum fructuum, non ſimpliciter, ſed ſub pluribus cõ
ditionib. Et potiſsimum illa, ſi finita eſſet eius linea maſculina,
q̃ prorſus defecit, & ea defecta, pia cã uenire nõ põt ex deductis
30 ſuperius. †Præterea ſi adhuc diceret̃, hoc ultimũ caput eſſe refe-
rendũ ad illud, qñ Dionyſius deceſsiſſet in pupi. ętate, uel alias
qñcũque. Adhuc parũ operaret̃ qm̃ talis relatio itelligẽda eſſet
ſ̃m qualitates expreſſas in ipſo relato ſ̃m Bar. in l. j. ff. de recep.
& in l. ſi qs ſeruũ. §. fi. de leg. ij. Relatum aũt cõtinet, qñ Diony
ſius deceſsiſſet in pup. ætate, uel alias qñcunque ſine maſculis, ſu
per exiſtentibus fœminis, uel qñ adeſſent uiduæ, & ꝙ reſiduum
ex redditibus, & introitibus dr̃et diſpẽſari, finita dicta linea ma
ſculina, & adimpletis & ſolutis omnib. alijs per teſtatorem di-
ſpoſitis. Quæ qualitates modo aliquo non apparent uerificatę,
quo fit ut talis diſpoſitio, prorſus ruat, cũ fundamẽtũ cauſę piæ,
ſit ſuper dictis qualitatib. & ſ̃m eas per teſtatorẽ uocet̃, ad no.
per Io. An. in c. j. de homic. li. vj. & Bar. in l. j. §. ꝙ aũt. ff. ne quid
in flu. pub. cum ſi. Prout ẽt obiectio tollitur faciendo adhuc di-
ctam relationẽ, qñ Dionyſius mortuus eſſet in pup. ætate. Nam
hoc conceſſo, ꝙ minime uerũ eſt, ut deduximus, adhuc nullibi
apparet, Dionyſio fuiſſe factam ſubſtõnem aliq̃ in proprietate,
nec etiam in toto uſufructu, & cã pia ſolũ ɔſideranda uenit, ut
ſimplex legataria, ut aperte oſtẽdemus in ſeq. prin. arti. Nec ha-
31 bet obſtare, †ꝙ dr̃, appellatione lineę uenire ſtipitẽ, qui ĩ linea
dr̃ contineri, & ɔñr in linea Dioniſij continebit̃ ipſe, ut ſentit
Soc. in d. l. Gallus. §. nũc de lege. & ɔſ. xaaiij. col. iiij. & v. uol. iij.
& per Decium ɔſ. ccclxxia. Requiſitus. col. j. & ij. & linea dicet̃
finiri non ſolum q̃ incepit a Dyoniſio, ſed ẽt illa quę nunq̃ prin
cipium habuit ut hr̃ in l. oẽs. in prin. & in uer. deſinere. ff. uſuſf.
quẽadmodũ caue. & no. gl. in d. l. nõ põt uideri. ff. de reg. iur. Cõ
ſequenter quouis modo linea de qua per teſtatorẽ finiat̃, effe-
ctiuè, ſiue quæ non incepit, ſiue quia incepit, & finẽ habuit, lo-
cus vr̃ eſſe diſpõni facto per teſtatorem, uocantẽ piam cãm, ad
reſiduum fructuũ, & redditũ qñcunque, & quo quõ linea Dio
nyſij finiretur, per quæ uerba geminata tanto magis colligitur
mentem teſtatoris hanc fuiſſe, ad not. in l. baliſta. ff. ad treb. cũ
32 concor. †Ceſſant. n. iſta in præſenti ſpecie, conſideratis uerbis
per teſtatorẽ expreſsis, in plurib. capitibus ſui teſtamenti in q-
bus apertã fecit differentiã inter Dionyſiũ ſtipitẽ & inter eius li
neã ɔſiderando illã de per ſe, ut deſcẽdentẽ a Dioniſio, quẽ con
ſiderauit prorſus ſeparatũ ab eius linea, & ſolum ut ſtipitẽ, qui
licet qñque contentiue appellatione lineę comprehendatur, tñ
id prorſus ceſſat qñ in oppoſitum adeſt teſtatoris uoluntas ica-
pientis lineã deſcenſiue, & non contentiue, & linea in caſu pñti
per teſtatorem conſiderata, non poterit uerificari in ipſo ſtipite
quem, ut diuerſum habuit a linea, ſ̃m mentem cuius, linea ſta-
bit reſtrictiuè, quo ad unum caſum tantum, arg. l. non aliter de
leg. iij. & l. in conditionibus, primum locum. ff. de conditio. &
33 demon. cum uulg. †Et illa uerba geminata, qñcunque, quoquo
modo, cum dependeant a præcedentib. & ad illa relationem ha
beant determinanda ueniunt & interpretanda, ſ̃m tenorem il
34 lorum. l. aſſe toto. ff. de hære. inſtit. cum ſi. † Vt finita dicta linea
maſculina ueniret pia cã. Non. n. ſimpliciter teſtator dixit fini-
ta linea, uerũ addit uerbũ, dicta habẽs relationẽ ad præcedẽtia.
& ſic ad illã lineã de qua ſupra dixerat, deſcenſiuam, & nõ ɔtẽt
uã, ſ̃m Bar. in l. l. j. §. hoc edicto. ff. de poſtu. & ĩ l. talis ſcriptura.
§. fi.

§.fi.de leg.j.Præterea ſi Dionyſius contineretur in linea,ſm ſen
ſum aduerſantium,quod profecto a ueritate alienum eſt, tamẽ
illi non poteſt dici cauſam piam fuiſſe ſubſtitutam in proprie-
35 tate,ſed ſolum in parte redditi uum.†Et ſicut ultimus de dicta
linea deſcenſiua Dionyſij potuiſſet proprietatem alienare qm̃
non ſupereſſet aliquis qui per fideicõmiſſum reperiať uocatus.
l.cum pr̃.§.libertis.de leg.ij.& diffuſe in l.filiusfa.§.diui.de leg.
j.in l.q rome.§.cohr̃des.de uerb.obl. Ita poſt mortẽ Dionyſij,
cum nullus ſuperſit de dicta linea,potuit alienatio proprietatis
36 applicari eius parẽtibus,illi ſuccedẽtibus ab inteſtato.†Quæ
ſucceſſiu.legalis alienatio erit.l.iij.§.đ illo.ubi Bar. & alij not.
ff.ꝑ ſoc.& ꝑ doct.i l.ſi ita qt.§.ea leg.ff.de uer.obl.& in uulga.
§.diui.Et iſta legalis hoc caſu,quo ad ꝓprietatẽ minime erit ꝓ
hibita.ſicuti nõ ꝓhibeť illa,q̃ fieret ab hoĩe ut i d.§.liberis. i ſi.
Nec erit ĩpedimẽto ꝓhibitio alienationis bonorũ immobiliũ
a teſtatore facta,q̃ uoluit ſem per remanere rata & firma ĩ ſua hr̃-
ditate,ad uſum tñ oĩum & ſingulorũ hr̃dũ,& ſucceſſorũ maſcu-
lorũ ꝑ lineã maſculinã Dionyſij deſcẽdẽtiũ a qua linea maſculĩ
na,uoluit dicta bona nunq̃ poſſe exigere mediãte aliqua aliena
37 tione ẽt legali.†Nã uerũ eſt inter dictos maſculos deſcẽdentes
ex Dioniſio,& durãte dicta linea maſculina fuiſſe inductũ fidei
cõ.ꝑ dictã ꝓhibitionẽ alienandi, ut plenè hr̃ in l. pater.§. filiã.
per Bar.& alios,de lega. iij.per Alex.& Moder.in d. §. cohære-
des.& per docto.in d.§.diui.durabat tñ tale fideicom. quandiu
duraret linea maſculina Dioniſij, & prohibitio alinãdi habuit
locũ uiuẽte Dioniſio,ſm aduerſantes in linea ꝯtẽto,cuius fauo
re ꝓhibitio cẽſeť facta.l.quoties.C.de fideicom.Et finita linea
in ipſo Dioniſio,ceſſabit ꝓhibitio ſicut ceſſaſſet in ultimo đ di
cta linea,deſcẽdẽte a Dioniſio,qui ultimus nõ diceret prohibi-
tus alienare,ita ẽt & Dioniſius non poterit dici prohibitus tã-
quam ultimus, proprietatẽ alienare legaliter, iuribus & deciſ.
quibus ſupra. Nec ſupra deductis hñt obſtare q̃dã alia minutu
la,& nõnullę ꝯiecturę ꝑ partẽ aduerſam deductę.Nã illis aper
ta rñſio hr̃ ex deductis ſupra,& magis in ſpecie in ſequenti arti
38 culo rñdebitur.† Et ut apertius eluceſcat ueritas,an pia cã ul-
timo loco per teſtatorem uocata dicať ſubſtituta uel legataria,
& executores dati,quẽ locũ obtineant & ad quid dicantur ꝯſti
tuti.Animaduertendũ erit cãm piam uocatã ad partẽ fructuũ
& redditu um,nullo modo dici poſſe ſubſtitutã,q̃ profecto re-
ſpectu proprietatis dubitabile minime eſt.ut oñdimus, nec ẽt
quo ad integrũ uſum fructũ,uoluit nanque teſtator finita lina ꝑ
maſculina Dioniſij,fęminas ea dicta linea ſu pſtites alimentari
& dotari expẽſis dictæ hr̃ditatis,& ulterius ſolui lib.cccc.Iaco
bæ eius ꝯſorti,necnõ illi doctori legẽti iſtitutiones ſingulis an
nis ſolui lib.lxx.& ſolutis & adimpletis oĩbus alijs legatis & re-
lictis, ac ẽt deductis oĩbus expenſis neceſſarijs hr̃ditatẽ concer
nentib.reſiduũ interuituũ & redditu uũ eſſe diſtribuendũ in mari
tandis puellis pauperibus per ſuos executores,q̃ puellæ paupe-
res ſolũ particularẽ relictũ eſſent ꝯſecuturæ,de reſiduo dictorũ
fructuũ & in parua ſumma,lib.L.xxv.pro qualibet,& in ſubſidiũ
ſi ſupereſſent fructus.Ex quibus oĩs prorſus teſtať dubitatio,&
neceſſario cõcludendum ſequiť ipſas pauperes puellas ita limi
tate & reſtrictiuè uocatas,nullo mõ dici poſſe ſubſtitutas, nec
in proprietate,nec ĩ toto uſufructu, nec ad uniuerſum,ſed ſolũ
39 ad particulare legatũ,& ẽt i ſubſidiũ.†Quo uero ad executores
datos ad perpetuũ & in infinitum diſtribuendũ fructus, & red
ditus ad maritãdas dictas pauperes puellas,ſatisfactis alijs lega
tis,& diſpoſitis,& deductis expẽſis neceſſarijs ipſius hr̃ditatis,
cum ampla poteſtate uendendi,& alienãdi,ꝯcludẽdũ eſt eos nõ
eſſe nec reputari loco hr̃dis,cũ appareant ꝯſtituti ad diſtribuẽ-
dum rẽ certam,& ſic reſiduũ fructuũ,& alius datus fuerit uni-
uerſalis hr̃s,Dioniſius uidelicet.Et eo mortuo, parentes ipſius
Dioniſij ab inteſtato illi ſuccedẽtes ut fuit deductũ.Et q̃ ꝑ me-
diã perſonã filij cenſenť hr̃des dñi Iob.teſtatoris,cum hr̃s hr̃dis
ſit primi teſtatoris hr̃s.l.fi.C.de hær.inſti.l.ſi quis filiũ.§.j. ff.de
40 acq.hæred.†Et qui perinde habentur ac ſi dom.Iob.immedia-
te ſucceſſiſſent,ut firmat Bart. in l.centurio.ff de uulg.& pup.
col.ix.nu.xxxvj.uer.quæro ulterius.Et iſto caſu executores nõ
hñr loco hr̃dis,cum alius uniuerſalis datus fuerit,ſed loco lega
41 tariorum,ut ſunt apertiſſimę deciſiones ſtatim citãdæ.†Prout
ẽt tales executores loco hr̃dum haberi non poſſunt, qm̃ fuerũt
dati ad diſtribuẽdũ rẽ certã reſiduũ dico fructuũ,quo caſu hñt
loco legatariorum.l.quoties.C.de hær.inſt.l.j.§.ſi ex fundo. ff.
eo.tit.& tradit Spec.in tit.de inſtr.edi.§.nunc uero aliqua uerſ.
porro ſi ſit executor.Bar.in l.hæreditas,& ibi Alex.in add.ff.de
hæred.inſt.Bar.in d.l.Centurio.col.viij. uer.ſed quid ſi teſtator
dixerit,& in l.alio.col.iij.uer.ij.q̃ro.ff.de alimen.leg.Bald.cita-
tus per Alex.conſ.xlv.habita.col.iij.& ſeq. uol.ſ.& conſi. clxij.
Circa primum col. pe.uol.ij.& conſi.xij.attentis uol.iij.& plu-
ra ad idem adducit Franc.de Cur.conſ.lxxiiij.And.col.ij. uerſ.
42 quo caſu,& col.fi.proprie loquẽs in terminis noſtris. † Eo etiã
quoniam executor datus ad diſtribuendum,talis iudicãdus eſt
qualis iudicatur is, propter quem datur executor,ſm Bal.in l.
quoties.C.fami.erciſ.in l.ſi quis ad declinandum.C.de epiſc.&
cler.& argumento.l.annua.§.Titia.ff.de ann.lega.& alia addu-
cit Alex.d.conſi.xij.col.iij.nu.xviij.& ſeq.Et quia dictæ paupe
res quorum cauſa dati fuerunt executores non fuerunt inſtitu-
tæ nec ſubſtitutæ ſed ſolum particulares legatariæ ut deduxi-
mus merito executores ipſi obtinebunt locum legatariorum,
43 & non hæredum.†Prout ẽt quia deputati ſunt ad diſtribuendũ
preciũ redigendũ ex fructibus quo caſu,loco hr̃dum haberi nõ
poſſunt,ſm Bar.in d.l.centurio.col.viij.uerſic.ſed quid ſi teſta-
tor dixerit,& Bal.in l.precibus col.ſ.ſæpe.C.de impu.& Alex.
44 d.conſi.xlv.col.pen.uerſi.item aduertendũ.† Et quia dati ſunt
ad diſtribuendum quod uerbum obliquum eſt & directum cer
tę rei, non poteſt trahi ad uniuerſum, ut per illum text. tradit
Bar.in l.cogi.§.& generaliter.ff.ad treb.& alia adducit Alex.d.
45 conſi.xij.col.ij.& ij.nu.iiij.& viij.†Eo inſuper nam uocati ad rẽ
certam per uerſi.cõe,non poſſunt dici uocati ad totum, & uni-
uerſum etiam per ius accreſcendi ſm Barto.in d.l. Centurio.in
iij. q. tertiæ quæſt. princ.nu. xxiij. ubi Moder. alia adducunt,
defendentes Bar.ab alijs, & firmant Rom. conſ.lviij. & Corne.
46 conſ.xl.Circa in littera.d.uol.iiij. cum ſimilib. † Et facit bona
deciſio Alex.conſi.xvij.Circunſpectis col.fi.nu.xiij.uol.vij. di-
centis ſubſtitutionem factam in uſufructu per uerba cõia non
trahi ad proprietatem,nec ad uniuerſum,ſed proprietatem in-
terim remanere penes illos ab inteſtato ſuccedentes ſubſtitu-
47 to.†Nec etiam poterit dici in præſenti ſpecie uſufructum fuiſſe
relictum piæ cauſæ,& in conſequentiam ipſis executoribus. Nã
teſtator uoluit fructus diſtribui diuerſimode, & inter diuerſas
perſonas,ut eſt uidere ex tenore teſtamenti,uolentis quantita-
tem pecuniarum redigendam ex fructibus eſſe diſtribuendam
& dandam diuerſis perſonis,quo fit,ut illis uſusfructus non poſ
ſit dici relictus,nec ius ipſius per l.defuncta.§.fi.ff. de uſufruct.
& per Bar.in l.fundi trebatiani.ff.de uſufruct.leg.& in l.cotem
ferro.§.qui maximos.ff.de publica.ubi Alex.& alij citãt Bar.in
48 ſua diſputa.& alias deciſio. † Et ſicuti uſufructus ius nõ poteſt
dici legatum illi doctori habenti legere inſtitutiones, nec alijs
perſonis legatarijs ita quo ad reſiduum diſtribuendum in puel
las pauperes poterit dici tale ius eſſe legatum, argumento. l.iã
49 hoc iure.ff.de uulgari & pup.& l.quamuis.C.eodem.† Prout ẽt
quia non ſunt legati fructus percipiendi ex hæreditate,ſed illis
uẽditis,de eorũ precio adimplenda ſunt diſpoſita a teſtatore &
maritãdæ puellæ,& ſoluẽdũ ſtipẽdiũ doctori,& iſtis nõ ſunt ꝑ-
ſtãdi fructus,ſed pecunia ex fructibus redigẽda,q̃ prorſus diffe
50 runt,ut diximus.ſ.citãdo Bal.Bar.& Alex.d.ꝯſ.xlv.col.pe.† Et
eſt bona deciſio.Bar.& aliorũ in l.ij.ff. qñ ex fac.tuto.& in l.Ti
tium.§.altero.nu.j.ff.de adminiſt.tuto.ubi multũ differt,an res
aliqua ſit empta ex pecunia pupilli,uel an ſit empta ex pecunia
51 redacta ex uenditione rerũ pupilli.† Et talis diſtributio pecu-
niæ faciẽda ab iſtis executoribus multũ differt a perceptione
fructuũ,ita ut poteſtas illis ꝯceſſa in uno nõ extendať ad aliũ,
52 argumento.l.diligenter.ff.mãdati cũ uulgaribus.† Et apertè in
terminis nr̃is iſtud firmat Bar.in d.l.cẽturio.col.viij.uerſ.quid
ſi teſtator dixerit.uolẽs teſtatorẽ mãdãtẽ bona ſua uendi & di-
ſtribui inter pauperes eligendos per cõmiſſarios,multũ differre
ab illo mãdato in quo electio pauperũ ſola fuit cõmiſſa, & non
uenditio nec diſtributio. Nam illa omiſſa remanet decidenda
ſm ius cõe,& ita erit in caſu pręſenti,in quo de perceptione fru
ctuum nulla facta eſt mẽtio,q̃ remanet in diſpoſitione iuris, &
53 pertinere debet ad legitimos hr̃des ipſius Dioniſij.† Nõ enim
poſſent executores diſtrahere illos & percipere,hærede irrequi
ſito,ſm Bar.in d.l.alio.de alimen.lega. Nam hæredis præſentia
54 inducere poſſet executores ad uendendum alio precio.†Poſſet
etiam hæres retinere fructus & offerre precium, nec non & de
bere ſm Bar.ubi ſupra ac offerre ſe paratum uendere, & de pre
cio ſatisfacere legatarijs,ac dare fideiuſſores, ex quib.ꝯſtat cir-
ca iſta ſatis uerſari intereſſe ipſius hæredis.Patet ẽt Dioniſio nõ
fuiſſe ſubſtitutã piam cauſam,nec in proprietate, nec in uſufru
ctu,& ꝯñt parẽtes ejus illi ab inteſtato ſucceſſiſſe,& dictos exe-

cutores datos,non eſſe habendos loco hæredum, ſed ſolum lo-
co legatariorum particularium rationibus & deciſio. deductis
55 ſupra.† Nec iſtis habent obſtare quæ ex aduerſo adducũtur, &
primo illud q dicit Bar. in d.l.centurio.col.v.uer.contrarium.
nu.xxj.& in l.fundi trebatiani.in fine de uſufruc.lega.& Alex.
d.conſ.xij.uol.iij.Soc.conſ.cxvj.non poteſt negari. col.antepe.
& pe.uol.j.dum uolunt executores datos ad diſtribuendũ bo-
na poſt mortem impuberis eſſe loco hæredis,ex quo ſubintelli-
gitur,uerſ.accipiant.ut tradunt gl.& Bar.in d.l.alio.& ẽt Alex.
d.conſ.xlv.col.iij.nu.iij.quod uerbum directum eſt,& importa
56 re poteſt inſtitutionem uel ſubſtitutionẽ.† Et ceſſabit doct.Bar
toli in dicta.l.alio.& quæ dicit Alex.d.conſ.xlv. Procedunt.n.
illa,uiuẽte primo hærede datu a teſtatore,poſt ipſius aũt mortẽ
executores erunt loco hæredis ut per Alex.d.conſi.xij.& Soci.
57 d.conſ.cxvj.ad id adducentes alias deciſi.† Rũdetur uãque iſtis
multipliciter,& primo.procederent qñ nullus alius eſſet datus
hæres,ut datus fuit in caſu præſenti Dioniſius,& eo mortuo ad
ſunt parentes ipſius,illi ab inteſtato ſuccedẽtes,quo caſu execu
tores,non poſſunt eſſe loco heredis,ut ſupra deduximus.Prout
& ſecundo iſta non obſtant.qñ executores fuere dati ad diſtri-
buendum rem certam,tunc enim obtinent locum hæredum, ſe
cundum cões concluſiones Bartoli,& aliorum ſupra citatorũ,
& ex alijs ſupra deductis poteſt & tertio obiectio ceſſare, cum
cauſa pia quã executores repræſentant,non fuerit inſtituta nec
58 ſubſtituta in ipſa proprietate,nec in toto uſufructu.† Et uerſi.
illud accipiant.ulterius in caſu præſenti non poterit ſubintelli-
gi ut inducat inſtitutionem ſeu ſubſtitutionem ex cauſis antedi
ctis,eo etiam qñ dicti executores non ſunt dati ad diſtribuẽdũ
omnia bona ſed limitate ad precium ex fructibus redigendũ,
uſque ad ſatisfactionem legatorum particulariũ, quorũ uicem
executores repræſentant,& cum ipſi legatarij ſint particulares,
nõ cõſiderabitur uerb.accipiant.ſubintellectũ,nec aliud ẽt dire-
ctum,cũ in relictis particularibus nulla ſit differẽtia inter uer-
ba directa,& obliqua.l.ij.C.cõia de legati.& per doctores in l.j.
de leg.j & ita firmat.Bar.ĩ d.l.cẽturio.col.iiij.nu.xviij.& Alex.
d.cõſ.xij.nu.x.& d.cõſ.xlv.& ſi bene aduertat nihil prorſus faciũt
uerba iſta accipiant &c.ſubintellecta,nam illis alijs medijs rñ-
det ipſe Alex.d.cõſ.xlv.col.iij.nu.iij.& col.pe.& dicto cõſ.xij.nu.
59 ix.& x.† Et contingentia facti in dicto cõſ.Alex.xij.& cõſ.Socini
cxvj.lõge contraria eſt & differt a præſenti ſpecie.Nam ibi ſub
ſtitutio erat facta filio impuberi, & in poteſtate,poſt mortem
cuius,pater dedit executores loco hæredum, & directo poterãt
iſto caſu uenire,quod ceſſat in Dionyſio extraneo ipſi teſtatori,
& ibi ille impubes mortuus,habebat ſubſtitutos, datos a patre
excludentes alios,qui poterant pupillo ab inteſtato ſuccedere,
at hic ſecus erat,cum ſob habuerit hæredem Dioniſium, & illo
mortuo eius parentes,ut fuit ſupra deductum.Præterea in illis
cõſ.executores erant dati indefinite ad diſtribuendum bona, &
ſic omnia,hic uero dati fuerunt in rebus particularibus,quibus
conſideratis minimè inferendum eſt caſum præſentẽ poſſe ada-
ptari ad deducta per Alex.& Soc.cõſ.quibus ſupra cum Alex. ip
ſe in alijs conſ ſupra citatis apertè firmauerit in præſenti facti
60 cõtingentia contrariũ.¶ † Secundo non obſtat dum dr̃ execu-
tores iſtos eſſe datos ad diſtribuendum fructus,& q prohibiti
fuere alienare bona immobilia teſtatoris & ſuppellectilia. ut
patet in illo capite teſtamenti in quo dicta alienatio prohibita
eſt fieri,& per Dioniſium & aliquem alium,per quam prohibi-
tionem ipſis ur̃ eſſe relicta proprietas argumẽto.l.proculus.ff.
de uſufru.Ceſſat enim obiectio ex dictis ſupra,talem prohibi-
tionem alienandi induxiſſe fideic. inter deſcendentes ex Dioni
ſio,& quouſque duraret eius linea maſculina alienatio nõ pote
rat fieri p Dioniſium,uel aliquem aliũ deſcendẽtẽ ex Dioniſio
in quorũ fauorẽ facta fuit prohibitio,quæ finem accipit in ulti
mo ex dicta linea,iuribus & rationibus ibidẽ deductis. Prohi-
bitio aũt iſta alienandi minimè debet extendi,& referri ad exe
cutores qui modo apparent prohibiti alienare,cõñt ceſſabit di-
61 ſpoſitio.d.l.proculus procedens diuerſo ſatis caſu.¶ † Tertio
non obſtat q dr̃ piam cãm fuiſſe ſubſtitutã ex quo uocata fuit
ad reſiduũ q trahit ad ſe totũ regulariter.l.ij.C.de hæred.inſti.
& per Bar.in d.l.centurio col.pe.nu.xlij.Nam in caſu præſenti,
uerb.reſiduum.non põt ad ſe totum trahere,ut firmant Bar. &
alij in l.marcellus.§.quidã.uer.quid ſi teſtator.& in l. ſi Titius.
in fi.& in l.cogi.in princ.ff.ad Trebellianũ uolẽtes teſtatorem
dicentem reſiduum bonorũ ſuorũ deductis omnibus legatis de
uenire in talẽ,non uoluiſſe propterea facere fideicõ.uniuerſale
62 ſed ſolum grauare heredẽ de portione hæreditaria.† Cum tale
uerbum perueniat ſit cõmune & dicatur adiectum magis certæ
rei,quàm uniuerſitati,nec importabit inſtitutionem,ſm Bar.in
d.l.centurio.colum.v.num.xxxiij.& dixi.ſ. fortius igitur idem
dicendum erit in caſu præſenti in quo teſtator uoluit diſtribui
reſiduum fructuum deductis prius & ſatisfactis omnibus lega
tis,& alijs per eum diſpoſitis,utens uerbis illis diſtribui, & di-
ſpenſari,obliquis per quæ colligitur noluiſſe facere uniuerſale
fideicom.maximè quia nunquam erit tempus quo cauſa pia ha
beat fructus omnes,cum in teſtã adſint alia legata perpetua ut
eſt illud de doctore legente,& uerbum iſtud reſiduum impor-
63 tans totum non poſſe uerificari.† Et dicta.l.ij.C.de hær.inſti.
procedit qñ teſtator dirigit uerbum illud,reſiduum utens uer-
bis directis,& ciuilibus trahentibus ad ſe totum, & qñ inſtitu-
tio facta fuit in quota hæreditatis,quæ nõ poteſt adaptari ad ca
ſum præſentem,ubi fuit prolatũ per uerba obliqua,& in re cer-
ta,& particulari,prout etiã obiectio ceſſat, ex quo uer.reſiduũ,
non fuit prolatum ſimpliciter ſed cũ adiũcto, illis dico uerbis,
reſiduum fructuũ & reddituum, & illis deductis & ſatisfactis
&c.Per quæ adiũcta non poterit importare totum,ut faceret ſi
ne illis,adiunctione quorum reſtringitur & limitatur,ut tantũ-
modo importet rem certam & particularem, & nõ uniuerſum.
64 † Ut in ſimi.de adiũcto & unito dicit Bar.in l.iiij.§.Cato.in ter
tia oppoſi.ff.de uer.oblig.& plura accumulant Fely.in c.j.de pr̃-
ſcrip.& Iaſ.in l.ſi emancipati.C.de coll.& faciunt not. per gl.
in uer.publicè.in clem.j.de ui.& hone.cleri.& per Bal.in c.ſi qs
ſi de feu.fuer.controuerſ.inter do.& agnat.& in c.j.§.iniuria
65 de pa.iura.firm.,& in c.j.quibus modis feu.am.† Quarto non
obſtat dum dr̃ teſtatorem uoluiſſe ſubſtituere Dionyſio piam
cauſam & executores propter illa uer. ſi deceſſerit in pupillari
ætate per quæ cenſetur uoluiſſe ſubſtituere in toto etiam ſi de
certa re diſponat, ſm Soci.in l.j.ff.de uulg.& pup.Nam proce-
deret iſtud quando teſtator pupillo in ſua poteſtate exiſtenti,
ita exprimeret & ordinaret, & qñ facta eſſet uerbis directis &
ciuilibus,tunc enim totum ad ſe traheret, alias ſecus, ut firmat
ipſe Bar.in d.l.Centurio.col.iiij.nu.xviij.dum declarat.l.cohæ-
redi.§.fi.eod.tit.& communiter eum ſequuntur docto. Dioni-
ſius autẽ,cui dicitur facta in re certa diſpoſitio,non erat in po-
teſtate teſtatoris,nec pia cauſa & executores dati, fuere uocati
uerbis directis ciuilibus,ſed prorſus obliquis,ut fuit deductum
unde &c.Præterea ut diximus illa uerba, ſi Dioniſius decede-
ret in pupillari ætate,non poſſunt inducere effectum pupillaris
ſubſtitutionis,cũ Dioniſius eſſet extraneus teſtatori, qui dicta
uerba eo reſpectu appoſuit,ut denotaret tempus,quo Dioniſius
ſine filijs mori potuiſſet.Quod ulterius oſtenditur.Nã etiam di
cto caſu nõ ſubſtituit in uniuerſo,ſed in particulari,quo ad reſi
duum fructuum,expreſsè id declarans,q expreſſum facit ceſſa
re tacitum,& q̃libet aliam interpretationem, maximè cũ limita
te uocauerit cãm piam,ſm Dec.dicto conſi.cclxxiij. nec poſſit
uenire in caſu omiſſo.ſm Anch.conſi.cxxxvij.& cclxvj. Et quia
uocata ad uſumfr.per uerbum cõe,nõ põt habere proprietatẽ,
66 ſm Alex.conſ.xvij.col.fi.uol.vij.† Ex quibus tollitur obiectio
quinto loco deducta,in qua dicebatur piam cauſam uocatã ad
reſiduum fructuum,& redditum poſſe conſequi totum iure ac-
creſcendi,per dictam.l.cohæredi.§.fi. Ang.& Imol.in l.i.§.ſi ex
fundo.ff.de hære.inſti.& per Corn.& alios in l.quoties.C. eod.
67 tit.† Nam ſm Bar.in d.l.centurio col.iiij.nu.xviij. id procede-
ret.qñ ſubſtitutio in re certa facta eſſet uerbis directis,& ciuili-
bus non qñ facta eſt uerbis obliquis & cõibus. Iſtis enim caſi-
bus,ceſſat ius accreſcendi,& ſubſtitutus in re certa,non poterit
conſequi totum,& Bart.in d.l.centurio.cõiter ſequuntur doct.
maximè Moder.Et facit quod uoluit Roma.conſ.lviij.& Cor.
conſi.xl.in littera.d.uol.iiij.& firmat Alex.d.conſi.xvij.col.fin.
nu.xiij.uol.vij. Volens ſubſtitutionem factam in uſufructu per
uerba communia,non trahi ad proprietatem nec ad totum. Et
in caſu præſenti. Dioniſius non erat in poteſtate teſtatoris, &
cauſa pia uocata in re certa per uerba obliqua minimè poterit
68 dicto iure accreſcendi conſequi totum.† Sexto non obſtat qua
tenus dicebatur iſtos executores fuiſſe datos ppetuo, & ſub no
mine dignitatis ad diſtribuendum omnes fructus in infinitum
cum ampla poteſtate illis attributa,per uer.dedit.& alia deno-
tantia duij tranſlationẽ l.ubi aũt nõ apparet.§.fi.ff.de uer.ob.§.
ſic itaq;.inſt.de act.& illa arguũt mẽtẽ teſtatoris fuiſſe mortuo
Dionyſio,& finita eius linea,hr̃ditatẽ ſuã ppetuo debuiſſe rema
69 nere apud ipſos executores.† Nã minimè faciẽda eſt uis in illis
uerbis

uerbis.Dedit,& tradidit.Appoſita.n.fuere ſm cõem ſtylum,&
conſuctudinem notariorũ omnibus executorib. teſtamẽtarijs,
per dicta uerba,concedentium talem poteſtatem,quæ uerba nõ
poſſunt ſtare proprie, uerum impropric capiuntur ſecundum
Bar.& alios in l.3.ff.de iure cod.eum ſi. Qui notarij etiam in cõ
tractibus,ſoliti ſunt dictas clauſulas apponere,&quæ tamen nõ
ſemper important dominij translationem, ut eſt uidere in con
tractu uenditionis,ad no.in l.ex empto.ff.de acq.em. & in l.fi.
70 ff.de cond,cau.da.¶] Prout etiam quis in executores iſtos nõ
transfertur dominium aliquod, ſed ſolum attribuitur admini-
ſtratio,& poteſtas alienandi,& diſtribuendi,& ſi male admini-
ſtrant,& diſpenſant tenentur,ſecundum Bar.in d.l.alio,& plenè
per Cano.in c.ſi.de teſta.lib.vj.]Et uerba geminata per teſtato
rem,effectum tantum inducunt,&operantur circa expreſſa,nec
poſſunt adaptari ad omiſſa,ut deduximus & do.Iob teſtator hos
executores perpetuos,&in dignitate conſtitutos fecit quoniam
primi p eũ dati,& a teſtatore cogniti nõ poterãt eſſe perpetui,
& mori poterant,poſt obitum teſtatoris breui tempore, & cum
reliquiſſet plura legata annua præſtanda uiuente Dionyſio, &
quorum aliqua relicta erant arbitrio executorum, & quæ om-
nia expliceri non poterant niſi per longum tempus,hac cauſa te
ſtator poſt mortem primorum executorum minimè perpetuo-
rum,elegit alios tres perpetuos in dignitate conſtitutos,ut aper
tè colligitur ex ſerie eius teſtamenti,& hos perpetuos dedit pro,
pter legatum doctoris,& relictum pauperum puellarum,quæ p
petua erant.Ex quibus minime eſt arguendum, hos executores
eſſe loco hæredis cum tales cenſeantur quales ſunt hi, propter
quos dati ſunt ut ſupra deduximus, & quia pia cauſa, & doctor
particulares ſunt legatarij idcirco executores iſti repræſentãtes
71 illos tenebunt locum legatariorum, & non hæredum.] Et ſua-
detur,nam particulariter relictum diſtribuendum in pauperes,
nullo per teſtatorem dato executore,habebit Epiſcopum de iu
re deputatum ad exequendum,qui licet ſit perpetuus. l.ſi quis
ad declinandam.C.de epiſ.& cle.tamen non erit loco hæredis,
ſi pauperes non ſunt inſtituti, ſecundum Bart.in d.l.Centurio,
col.vij.uerſi.Sed quid ſi teſtator,& Alexan.d.conſi.sij.col.ij.in
prin.& quamuis iſti executores dati eſſent ad uniuerſalem di-
ſtributionem fructuum concernentem omnes legatarios,tamẽ
relicta,& legata facta illis,minime erant perpetua, aliquo enim
tempore finiebantur,propter quæ executores non poſſunt con-
ſiderari loco hæredum cum illi legatarij ſint particulares, & eo
dem modo loco hæredum non poterunt cõſiderari, reſpectu se
licti,& legati facti doctori, & piæ cauſæ,cum iſta ſint particu-
laria,uerum quia perpetua erant, idcirco executores fuere dati
perpetuo Et quamuis ipſi ex cauſis antedictis, fuerint dati per-
petuo,& ad diſtribuendum omnes fructus,non propterea fuere
dati ad diſtribuendum,&alienandum proprietatem, ut fuit ſu-
pra concluſum, nec etiam ad integros fructus diſtribuendos,ut
72 ſtatim dicemus.†Nec dici poteſt cauſam piam fuiſſe ſubſtitutã
eſto ꝙ dicti executores fuerint perpetuo dati,& ad diſtribuen-
dum fructus,cum cauſa pia conſideretur de per ſe,&reſpectu reli
cti ſibi facti,quod fuit,& eſt particulare, & remotum ab uni-
uerſo.Nec debet ſumere augumentum per executores a quibus
cauſa pia non dependit,ſed bene ex oppoſito executores repræ
ſentant eam,ſecundum formam,& modum quibus cauſa pia a
teſtatore dicitur uocata,iuribus, & deciſionibus, quibus ſupra.
Ex quibus infertur cãm piam non fuiſſe, nec eſſe ſubſtitutam,
ſed ſolum particularem legatariam & conſequenter ceſſare bul
las,& commutationes emanatas a Leone.x.&Clemen.vij.ut dif
fuſe per alios conſulentes fuit deductum,& oſtenſum. Infertur
etiam proprietatem bonorum dictæ hæreditatis, non debere re
manere penes executores ſolum deputatos ad diſtrahendum
pretium redigendum ex redditibus,& fructibus hæreditatis, &
non in integrum, cum adhuc hæredes Dioniſij habentes pro-
prietatem,habeant de dictis fructibus aliquid percipere,ut ſta
tim dicetur,& penes ipſos ipſa hæreditas,& bona ipſius ſint re-
73 manſura. † Nec obſtat quod ex aduerſo dicitur,teſtatorem no-
luiſſe proprietatem remanere penes hæredes Dioniſij, dum uo-
luit filias fœminas nutriri,& dotari per executores extraneos,&
uerisſimile non erat illas nutriri penes iſtos extraneos,ſi proprie
tas hæreditatis remaneret penes hæredes Dioniſij coniunctos
illis fęminis, cum quibus coniunctis cõuenientius poterant cõ
morari,nutriri,& dotari,argumento.l primæ, cum concor. C.
ubi pup.edu.deb.Nam aduertendum eſt,teſtatorem dediſſe pri
mos executores Dioniſio affines ſuos, & ſibi cognitos, inter
quos erat magiſter Origenes pater Dioniſij, & illi ab inteſtato
ſuccedens,poſt mortem autem primorum executorum,teſtator
conſtituit alios executores perpetuos, ut eius uoluntas melius
adimpleretur,circa diſpoſitiones particulares,per eum ordina-
tas,& quarum aliquę erant adimplendę, arbitrio executorũ. Et
cum teſtator ſciret nullum Dioniſio dediſſe ſubſtitutum niſi e
ius maſculinam lineam,& illa finita feciſſet quædam legata par
ticularia,& perpetua ignorans qui futuri eſſent hæredes. Dioni
ſio,magis confiſus de executoribus perpetuis,illos in dignita-
te conſtitutos fecit,& dedit,ut eius uoluntas omnino effectum
ſortiretur.Nec ꝓpterea uoluit tales executores haberi loco hæ
redum,cum ipſos ſolum cõſtituerit ad exequendum legata par-
ticularia.Nec ex huiuſmodi diſpoſitione,argui poteſt,ut pia cau
ſa,dicatur in uniuerſo ſubſtituta,cum fuerit, & ſit particularis
legataria.Nec etiam habet obſtare, ꝙ teſtator diſpoſuerit, caſu
quo fœminæ deſcendentes ex Dioniſio eſſent uiduæ,eas potuiſ
ſe reuerti,ad domum,& teneri communicare dotes cum ſua hæ
reditate,nihil dicendo de hęreditate Dioniſij,poſt cuius mor-
tem conſiderauit ſuam hæreditatem ueluti iacentem,penes exe
74 cutores,& non hæredes Dioniſij.†Per cuius aditionem,hæredi
tas teſtatoris erat confuſa,& effecta patrimonium adeũtis.l.3.§.
pręterea.ff.de ſepara.bono.l.ſed ſi plures.§.ſi filio.ff.de uulg.&
pupi.& per omnes in l.3.§.ueteres.ff.de acq.poſſ.Nam ceſſat ob
iectio,quoniam teſtator non dixit,cum ſua hæreditate ſed cum
dicta hęreditate,quæ intelligi debet de illa Dioniſij,quę ſua di
cebatur poſt aditionem,& eius mortem, & non Iob teſtatoris
per iura ſupra citata,quæ in oppoſitum retorquentur. Et ſuade
tur nam dictas uiduas uocat poſt mortẽ Dioniſij, & uoluit eas
communicare dotes,quas ueroſimiliter a Dioniſio ſeu deſcen-
dentibus habuerant,& conueniens ſibi uidebatur,ut illas com-
municarent illi hæreditati a qua eas ceceperant,& ita diſponen
do perinde fuiſſet ac ſi dixiſſet cum hęredibus Dioniſij.Nec cõ
ſequentia ſupra ex aduerſo facta,neceſſario infert teſtatorẽ no-
luiſſe remanere hæreditatem iacentem penes executores, qui-
nimmo infertur contrarium,cum hæreditas,& hæredes Dioni-
75 ſij a pari procedant,& uno expreſſo includatur aliud. † Minus
obſtabit,quod dicebatur fęminas deſcendentes ex Dioniſio, &
eius linea maſculina fuiſſe excluſas ab hæreditate,& quas præſu
mitur teſtatorem magis dilexiſſe,quàm tranſuerſales Dioniſij,
quos cenſetur noluiſſe ſuos fore hæredes,excludendo ab hæredi
tate perſonas magis dilectas,argumento.l.publius.ff. de cond.
& demon.§.fi.& l.ſi uiua matre.C.de bonis maternis. ¶ Ceſſat
nanque iſtud,quia teſtator dictas fœminas, neque incluſit neq;
excluſit. Poterant enim ſuccedere Dioniſio, ſi proximiores illi
tunc repericbantur,prout poterant ſuccedere alijs deſcenden-
tibus ex Dioniſio dicto caſu,& teſtator dictis filiabus,& fęmi-
nis,bene prætulit maſculos deſcendentes ex Dioniſio,de tranſ
uerſalibus autem, nihil prorſus diſpoſuit, & caſus iſte omiſſus,
decidendus ueniebat ſecundum ius commune,& quia non ex-
tant fœminæ deſcendentes ex Dioniſio,merito illi mortuo, ſuc
ceſſere pater,& mater, quę erat magis coniuncta teſtatori, ac
proximior,etiam, & fratres Dioniſij pariter,& in eodem gradu
coniuncti teſtatoris.& illi proximiores,quàm fuiſſent fœminæ
deſcendentes ex Dioniſio ſeu eius linea,illi potuere ſuccedere.
¶ Poſtremo nõ obſtat quod ex aduerſo dicitur,executores fuiſ-
ſe datos ad diſtribuendum omnes fructus hæreditatis,in infini
tum, quo fit,ut proprietas ſemper conſideretur inutilis,& ut i-
ſtud ceſſet pręſumendum erit teſtatorem uoluiſſe hanc proprie
76 tatem reſidere penes commiſſarios.†Tollitur enim obiectio, ſi
conſideramus perſonam magiſtri Origenis,hæredis inſtituti, &
adeuntis hæreditatem nomi. Iob Cuius uſuafructus fuit quæſi-
tus patri,uiuente Dioniſio.l.cum oporteat,in princip.C.de bo-
77 nis quæ liberis,cum concor.¶ † Ex qui uſufructus,uiuente ma-
giſtro Origine,adhuc durabat etiam poſt Dioniſij mortem. l fi
na.C.de uſufruc.l.ſi quis,ubi Bar.& alij no. C.ad tertull. & per
78 glo.& alios,in l.ij. C.de bon.mater. † Ex quo teſtator minimè
prohibuit illum quæri patri nec aliquid expreſsit, ꝓpter quod
colligatur illum prohibuiſſe & ſic ceſſabunt ea,quæ habentur in
auth.excipitur.C.de bo.quæ liber.ubi plenè ſcriben.& quæ per
Bar.& alios in l.ſi uſufructus.§.ſi ita. ff. quando di.leg.ced.& p
ſcrib.omnes maximè Alex.in l.cum filiofa.col·fi.de lega.primo
79 † Et licet cauſa pia poſt mortem Dioniſij uocetur ad partẽ fru
ctuum,tamen iſtud intelligendum uenit ſaluo patris iure, cum
præſumptio ſit teſtatorem ſe uelle reddere conformem cum di
ſpoſitione iuris.l.ſi duo.ff.de acq hær.per Bar.& alios in l.hære-
des

tingat in tertio membro principali, & Geminia.& alij in d.ca.
quamuis,ubi col.ij.uer.quæro quare,dicit tale iuramentum eſ-
8 ſe ſeruandum ſiue aliunde poſsit conſuli mulieri, ſiue non. † Et
multi docto.intelligunt iſtud procedere,etiam ſi per ipſam mu
lierẽ allegaretur enormis lęſio, ut uult Imo.in d.c.cum contin
gat,uerſi.præalle.& Arch.in d.c.quamuis.& ibi Domini.& An
ge.in d.l.ſi quis pro eo.& Roma.in d.l.qui ſuperſtiti. & Pau. de
Caſt.conſi.cccvj.Orta lite.& eſt de mente Bal.in d.l.ſi quis pro
9 eo.& etiam Bar.ibi in iiij.& v.membro. † Et Alex.conſi.caalij.
Viſis & conſideratis.uol.j.tenet,talem mulierem iurantem,etiã
data enormiſsima læſione nõ poſſe petere abſolutionem, quod
etiam ſequi uidetur Franc.de Cur.conſi.xliij.Super contingen
tia.& conſi.lxv.ſuper præmiſſa.cart.antepen.& pen. & idem A-
lea.conſi.ceaaj.Viſa facti narratione.col.ij.in fi.uol.ij.cum alijs
accumulatis per Dec.conſil.claaa. Viſa renunciatione.colu.iij.
uerſi.præſuppoſito igitur.Quibus conſideratis dicendum uide
tur hæredem dictæ mulieris,non poſſe petere dicta bona aliena
10 ta,nec poſſe contrauenire dicto contractui iurato. † Potiſsimè
quia in inſtrumento dictæ uenditionis eſt clauſula renunciatio
nis exceptionis doli.& in factum &c.per quam uidetur renun-
ciatum omni exceptioni.ut dicit Alex.conſi.alij. Super præmiſ
11 ſo themate.col.vij.uerſic. ix.quia uol.j.†Prout etiam quia ipſa
mulier ea certa ſcientia præſtitit conſenſum &iurauit per quod
uidetur tolli enormis lęſio,ut dicit Bal.in l.ij.in vij.quæſt.C.de
12 reſcin.uend.& Alex.conſi.lxj.Viſo proceſſu.uol.ij.† Prout uide
tur repellendus dictus hęres propter pręſcriptionem decurſam
cum a tempore dictę uenditionis ſint decurſi anni.al.per quod
tempus omnis actio uidetur ſublata, ut toto titulo. C. & extra
13 de præſcriptio.maxime in c.fi.† Iſtis tamen non obſtan.conſide
rata facti ueritate,ut mihi relatum eſt,contrarium in caſu præ-
ſenti eſt ipſa ueritas. Nam ipſa mulier in conſenſibus quos præ-
ſtitit marito alienanti eius bona dotalia,nedum fuit læſa modi-
ce & enormiter,ſed enormiſsime,immo & in totum ea quo nõ
reperiuntur bona ipſius mariti, ſuper quibus ipſa & eius hære-
des poſsint conſequi & habere extimationem & ualorem rerũ
dotalium alienatorum,cum precium dictarum rerum uendita
rum non peruenerit modo aliquo ad ipſam mulierem ſed ad ma
ritum alienantem, & non ſuperſint bona mariti ſuper quibus
poſsit ſatisfieri dotibus conſequeuter in ſolidum apparet læſs.
14 ut patet ad ſenſum.†Et uiro recipiente precium ipſa mulier ꝯ-
ſentiendo uidetur nominata ad maiorem cautelam emptoris,&
ſic animo intercedendi,quo caſu ipſo iure eſſet tuta,ut habetur
in auth.ſi qua mulier.C.ad velleia.& ponit Spec.quẽ refert & ſe
quitur Bal.in d.aut.ſi qua mulier.& in l.j.C.de duo.re.& Mod.
in l.ſi cum dotem.§.transgrediamur.ff.ſolu.matr. & ponit Bal.
nouell.dicens ſe ita conſuluiſſe & obtinuiſſe in d.tract.de dote.
15 in vij.parte prin.in primo ſpeciali.in xij.limit.in fi.†Et compro
bari poteſt ex his quæ dicit Cor.conſ.lxaij.Pro deciſione.col.ij.
uerſi.Itaque prædicta.& col.iiij.uer.dato etiam.uol.iij.ubi uult
ꝙ quando precium non eſt conuerſum in mulierem iurantem,
& in eius utilitatem ꝙ dicitur in totum læſa nedum enormiter
ſed & enormiſsimè,taliter ꝙ non obſtan.iuramento poterit re-
ſcindere contractum celebratum etiam iuramento uallatum;
16 † Et ulterius confirmari poteſt ex his, quæ ponuntur in deciſ.
conſi. Neap.cccxj.& duabus ſeq.ubi concluditur,mulierem con
ſentiente marito alienauti,& renunciantem iuri ſuo poſſe ueni
re contra talem renunciationem,quando non ſunt bona mari-
17 ti,quibus poſsit dotibus ſuis ſatiafieri.†Addentes ulterius,ꝙ ſi
tempore renunciationis maritus habebat bona de quibus pote
rat fieri reſtitutio dotis, tamen ſi poſtmodum non reperiuntur
dicta bona ſufficientia ad dotem tempore quo reperitur,mulie
ri erit ꝯſultum ſuper bonis quibus renunciauit,adducunt deci-
ſio. Ioan.de Imo.in c.peruenit in tertia col.extra de emp. & uẽ.
dicentes ita fuiſſe iudicatum per ſacrum conſi.ex quibus aperte
patet dictam mulierem ex tali conſenſu iurato,nedum fuiſſe e-
normiſsimè lęſam,ſed etiam in totũ fuiſſe priuatam dote ſua.
18 † Quo ſtante reſultat uera &* cõmunis concluſio,ꝙ ſi ipſa mu
* lier uiueret poſſet petere bona dotalia,& reſcindere dictum cõ
ſenſum iuratum,ſaltim ad cautelam petendo abſolutionem ip-
ſius iuramenti,quando enim datur enormiſsima læſio,iuramen
tum præſtitum per mulierem non ualidat contractum, nec con
ſenſum præſtitum,petita abſolutione,& ita limitatur & intelli-
gitur diſpoſitio.d.c.cum contingat.& d.c.licet mulier.cum con
cor.iſta fuit opi.uincen.in d. c.cum contingat.& Ant.de But.&
Abb.ibi col.av.uer.nouus caſus eſt.& expreſſe tenet Phil. Frãc.

in d.c.licet mulieres.dum ita limitat illum text.referendo ſe ad
dicta Ab.in d.c.cum contingat.& ſequitur Alex.ſibi contrariũ
conſi.acj. Viſo puncto.col.fi.uol.ij.& Georg.nat. in repeti. d.c.
quamuis.col.iiij.in vj.limita.ubi adducit Pet.de Anc. in regula
acceſſorium.col.aij.de regu.iur.lib.vj.& pro hac ſententia addu
cit plures rationes,& concludit.d.c.cum contingat non habere
locum quando mulier petit abſolutionem a iure attenta ſexus
fragilitate, & enormiſsima læſione, & idem tenet ipſe Georg.
nat.ibidem col.aij.uerſic.v.facit tex.ubi limitando illum tex.di
cit non procedere data enormiſsima lęſione. Nam tunc poteſt
peti abſolutio,& mulier non aſtringitur ad obſeruantiam iuri,
adducit plures deciſio.quæ uideri poſſunt, maximè conſi. Ab.
qui hoc idem firmat,in terminis.d.c.cum contingat.& ſic in ca
ſu noſtro & eandem ſententiam data enormiſsima læſione,ſe-
quitur Corne.conſi.lxaj.& melius conſi.lxaij.& caaxiij. In hac
col.pen.& conſi.cxxiiij.& claj.ccaiiij.& ccalviij uol.iij. & con
ſi.xxvij.& ccxaxvj.& melius conſi.cclviij.uol.iiij.& in pluribus
alijs conſi.Et ꝙ data enormiſsima læſione,iuramentum non de
beat ſeruari,tenet Alex.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.col.
iiij.& v.in iij.limita.ff.de uer.obl.& poſtremo idem firmat Dec.
in d.conſi.clxxa.col.iij.& v.uerſi.ſed tamen prædicti, ubi alle-
gando deciſio.& auctoritates concludit mulierem deceptam e-
normiſsimè,poſſe uenire contra iuramentum,ea quo tale iura-
mentum non debet eſſe uinculum iniquitatis, prout etiam uo-
luit ipſe Dec.conſ.ccavj.uiſa tranſactione,uolens data enormiſ
ſima læſione, iuramentum non producere effectum, ut mulier
ita læſa non poſsit contra illud uenire,quia bene poteſt,prout
etiam ipſemet Dec.uoluit in alio conſi.ſuo cciij.ut uera conſul
tatio.& ipſe Dec.idem firmat conſi.ccclxxix.Requiſitus.col. fi.
19 † Quibus in locis hoc comprobant ratione uiua & ſatis urgen-
ti.Nam ſi iuramentum eſſet dolo præſtitum non teneret nec li-
garet mulierem iurantem,ut in d.c.licet mulieres.&in d.c.cum
contingat.& in dctio.cap.quamuis.& in dict.auth. Item ſacra-
menta puberum. Ita etiam erit quando interuenit enormiſ-
ſima lęſio per quàm arguitur dolus re ipſa, qui dolus re ipſa,
propter enormiſsimam læſionem æquiparatur dolo ex propoſi
to,ut habetur in l.ſi quis cum aliter.ff de uerbo.obl.& in l.ij.ff.
de excep.do.& per Pet.de Anch.conſi.lxxxij.uiſis diligenter.co
lu.fi.& conſi.cccaaaj. uiſis ſacta oarratione. & in repeti.c.ca-
nonum ſtatuta in aj.q.principali.& ponit do.Ant.in d.ca.cum
contingat.& ibi Abb.uerſi.præalleg.& idem in c.pen. extra de
emp.& uend.cum alijs allega per Dec.& Corn.in conſi.ſ.dedu
20 ctis.In quibus concluditur dolum re ipſa inductum propter e-
normiſsimam læſionem æquiparari dolo commiſſo ex propoſi-
to,& ꝙ utroque caſu iuramentum præſtitum per mulierem nõ
tenet nec eam ligat,maxime quando petita eſt abſolutio ad cau
telam,& iſtis modis limitatur diſpoſitio.d.c.cum contingat. &
d.c.licet mulieres.cum concor.quibus cõſideratis certum erat
ipſam mulierem præſtantem conſenſum, & iurantem dictis a-
lienationib. ſi nõ uiueret licite potuiſſe petere bona ſua dotalia
non obſt.dicto iuramento ad cautelam petendo abſolutionem
ipſius,unde pariter eius filius & hæres,modo poteſt dicta bona
dotalia petere,ut petit,toto ti.C.de hær.act.& in l.j.C.ſi cer. pe
21 ta.cum uulga.†Nec obſt.ꝙ ipſa mulier uiuens,nihil dixit, neq;
petijt abſolutionem a iuramento,& conſequenter eius filius,&
hæres minimè poterit iſta facere.Nam aduertendum eſt,ꝙ rea-
tus dicti periurij,ſolum continebat mulierem iurantem,& non
eius hæredem cum hoc ſit perſonale,ut ſup.probanimus, a quo
reatu ipſa mulier moriens fuit liberata,& ideo eius hæres abſq;
eo,ꝙ peteret abſolutionem a iuramento,poſſet petere dicta bo
22 na dotalia,quia non erat iuramento ligatus,†Sicut ergo pote-
rat petere ipſa mulier iurans, habita abſolutione ad cautelam,
ita poterit petere eius filius,& hæres,ita punctaliter dicit Corn.
d. conſi. axvij. in j.vol.iiij,col.v.uerſic.tamen quia uinculum,
& uerſi.ſeq.& idem tenet conſi.lxxj.in fi.uol.iij.& clarius conſ.
lxxij.col.ij.uerſi.quod quidem procederet,co. uol.ſequitur etiã
23 Dec.d.conſi.cciij.in fi. † Concludentes hærẽdem iurantis non
hr̃e neceſſe petere abſolutionem a iuramento, quia quoad rea
tum periurij,iuramẽtum eſt perſonale,& licet hoc petat ad cau
telam tamen non debet ſibi nocere,cum abundans cautela non
noceat.l.teſtamentum.C.de teſtam. & in terminis noſtris tenet
Abb.in d.c.cum contingat,& in c.j.ubi Fely.de iu.iuran.& do-
cto.in dicto.ca.quamuis, quando dolus,daret cauſam contra-
ctui, iuramentum non firmat illum.& tamen ad cautelam po-
teſt peti abſolutio,unde ſi hoc fecit dictus filius,& hæres, non
pro-

propterea meretur pęnam, eum lege permittente fecerit, ulga
24 l.gracbus.C.de adul.†Sicuti ergo ipſa mulier iurans, petita ad-
cautelam abſolutione, eo quoniam fuit, & eſt nedum enormiſ-
ſime læſa, quinimmo, & in totum damnificata, non obſtante cō
ſenſu per eam præſtito, firmato etiam iuramento alienationib.
factis per eius maritum de bonis ſuis dotalibus poterat dicta
bona dotalia petere. Ita etiam poterit eius filius & hæres, qui
non aſtringitur petere abſolutionem, cum non ſit ligatus uin-
culo periurij, attenta eius perſona, minus conſiderata perſona
matris, cuius morte reatus periurij euanuit, & ſi ad cautelam po
25 tijt abſolutionem, propter hoc pœnam non meretur.†Et dicta
petitione non obſtante Iudex determinaret habet ſuper meri-
tis principalis cauſæ, ut dicit Corn.d.conſi lxxij.& conſi.clxj.co
26 lu.iij.in litera.p.uol.iij.†Sublato itaque reatu periurij, ipſi hæ-
redi competunt ea remedia quæ competerent mulieri conſen-
tienti, ut dicit Corn.in d.conſi.lxxij.& in alijs.ſup.allega.& cer
tiſsimum eſt mulieri competere remedium petendi bona dota
27 lia, non obſtante eius conſenſu, ut ſup.dictum eſt. † Ex quibus
patet non obſtare in caſu præſenti iuramentum, nec diſpoſitio.
d.c.cum contingat, & in d.c.licet mulieres, nam ceſſant data e-
normiſsima læſione, quæ non ſubiacet iuramento, ut dicit pun-
ctaliter Cor.in conſi.ſupra allega.maximè conſi.ccxxxvj.& ce-
28 lviij.uol.iiij.& nota.in conſi.Dec.ſup.allega.†Nec obſtat, quia
le iuramentum eſſet ludibrio, nam erit ualidum, & operabitur
effectum, quando non daretur enormiſsima læſio, ſed ea data
ceſſabit, cum non debeat eſſe uinculum iniquitatis.c.quanto, de
29 iu.iuran.c.inter cætera.xxij.quæſt.ij.†Et iuramentum debet ha
bere tres comites.c.animaduertendum.xxij. quæſt. ij. quæ ceſ-
30 ſant in caſu noſtro, in quo uiget iniquitas, ſi ſeruaretur. † Con-
currit etiam fragilitas mulieris, quæ laborat contra propria cō-
moda, ut in l.iij.in fi.C.de ſponſal.& ſicut fuit facilis ad conſen
tiendum, ita etiam, & ad iurandum, ut no.in l.ſi qua mulier.C.ad
31 uelleia.†Et tale iuramentum iniuſtum, eſt captioſum, & plenū
fraude, conſequenter non ſeruandum, ut dicit Corne. d.conſili.
32 xxiiij.& xxvij.uol.iiij. † Non obſtant clauſulæ appoſitæ in in-
ſtrumento, & in dicto conſenſu, ſcilicet illa, non contrauenire,
&c. aliqua ratione, uel cauſa, nam domi. Anto. & Abba. in d.c.
cum contingat, colum. pen. reſpondent nihil obſtare data enor-
miſsima læſione, ut etiam dicit Corn.conſi.xj.& conſi. cxxiij.&
conſi.ccxiiij.uol.iij.& Dec.in d.conſi.clxxx.col.pe.& fin. & cō
ſi.clxx.j.in prin.& nota.in d.conſi.Corn.ccxxxvj.& celviij.uol.
33 iiij.†In quibus etiam locis reſidetur alijs duabus obiectionib.
ſupra factis. de illa clauſula, ex certa.ſciētia &c.& de illa clauſu-
la renunciationis exceptionis doli, & in factum. &cæt. quoniam
non comprehendunt caſum præſentem, in quo apparet nedum
enormiſsima læſio, ſed totalis amiſsio rerum dotalium, ſine ſpe
recuperandi a marito illa alienante, in totale damnum ipſius
34 mulieris.†Non obſtat, quod ultimo loco dicebatur, ipſum hæ-
redem excludi ſtante dicta longeua præſcriptione, ut.C. de prę
ſcr.xxx.uel.xl.anno.per totum. Nam ceſſat obiectio, quoniam
tempus quo maritus alienans uixit, non eſt imputādum ipſi mu
lieri, cum eo tempore ipſe maritus eſſet dominus rerum dota-
35 lium, ut in l.doce ancillam.C.de rei uendica. †. Et illo tempore
mulier non poterat agere, & conſequenter non ualenti agere,
non currit præſcriptio.l.j.ubi omnes.C.de bo.mater.& eſt tex.
in l.in rebus.§.omnis.C.de iu.dot.not.poſt glo.per Abb.& alios
in c.cum non liceat, extra de præſcriptio. Poſt mortem autem
mariti, ipſa mulier quouſque uixit, non compleuit tempus. xxx.
annorum, conſequenter præſcritio non poteſt dici completa,
& ante.xxx.anno. eius filius, & hæres agit, conſequenter non
poteſt opponi dicta exceptio, & appoſita non obſtabit, cum ad
36 hunc completa non ſit. † Præterea ceſſat obiectio, quoniam
dicti emptores, uel eius ſucceſſores fuerunt, & ſunt in mala fi-
de ſciebant enim dicta bona eſſe dotalia, & ſic aliena, ut patet
per inſtrumentum emptionis, per quam ſcientiam erant in ma-
la fide, qua data ceſſat omnis præſcriptio, quantumcumque
longiſsima, ut dicit text.& ibi pleniſsime ſcriben. in capitul.fi-
nali, extra de præſcript.& in regula poſſeſſor malæ fidei, de
regul.iur.libro, ſexto Quæ tanto fortius procedunt, quoniam
dicta mulier inuita, & per metum præſtitit dictum conſen-
ſum, ut deponit una teſtis, quæ licet plenè non probet, atta-
men ſatis operatur, ad oſtendendum, quòd non uolens con-
ſentiebat dictæ alienationi, cum nemo præſumatur iactare
ſuum, ſecundum uulgar.l.cum de indebito.ff.de proba.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Pater non poteſt alienando rem dotalem obligare filios uxoris, ad quos bona dotalia debent peruenire.*

2 *Et ſi promiſit pro eis de non contrauemendo, uidetur promittere factum alienum qua promiſsio nulla eſt, & nu.14.15.& 16.*

Secus ſi promiſit factum proprium, & ſupplere omne illud quod filij poſſent conſequi.

3 *Vnuſquiſque poteſt donare res ſuas, & de illis diſponere.*

4 *Donationis titulus ualidus eſt, & permiſſus.*

5 *Siue purè ſit celebratus, ſiue ſub conditione, ſubſecuta eius purificatione.*

6 *Promiſsio ſine cauſa, nulla uidetur.*

7 *Fallit in donatione, qua cauſam aliquam non exigit.*

8 *In dubio promiſsio, an cēſeatur facta cauſa donationis.*

9 *Donatio poteſt fieri abſenti, patre illius præſente, & acceptante.*

10 *Pater poteſt donare filia, ex cauſa dotis.*

11 *Et quilibet extraneus, poteſt pro filia, iſto caſu ſtipulari.*

12 *Et maxime quando executio promiſsionis, & ſtipulationis fuit collata in perſona ipſius filij.*

13 *Extraneus poteſt ſtipulari dotem pro extraneo.*

14 *Promittens factum alienum, & in euentum contrarium intereſſe tenetur ad illud, & nu.15.16.18.ſeu ad pœnam promiſſam.*

17 *Hæres contra factum defuncti uenire non poteſt.*

19 *Per appoſitionem pœnæ, an tollatur exactio dotalis intereſſe.*

20 *Promittens factum alienum, tenetur ad intereſſe, ſeu ad pœnam promiſſam.*

21 *Promittēs indemnitatem, tenetur ad omne damnum, & intereſſe licet promittat factum alienum.*

22 *Verba narratiua, probant cauſam finalem.*

CONSILIVM LXXVI.

SER GEORGIVS Paganus ex eius mera libe
ralitate, & ex cauſa, ut contraberetur matrimoniū
inter dñam Mariam bonam, & quondam ſer Anto
nium Paganum, promiſit ſer Antonio Pilono pa-
tri ipſius dominæ Mariæ bonę, inter alia, caſu quo dictus ſer An
tonius moreretur, filij ipſius nati, ex quodam.d.Iacobetta pri-
ma uxore deberent ſuccedere pro dote materna in bonis dicti
ſer Antonij, ad ſummam duc.ccc.auri tantum, & ſi accideret cō
trariū promiſit in proprijs bonis ſuis ſatisfieri ipſi.d. Mariæ bo
næ, & eius filijs totam illam quantitatem in qua pro dicta
cauſa fuiſſent inferiores filijs primi matrimonij, & quod illud ſup-
pleretur ſuper bonis ipſius ſer Georgij, expreſſe dicta bona o-
bligando eidem.d.Mariæ bonæ, & eius filijs naſcituris. Ita quod ip-
ſo iure intelligerentur tranſlata in eos faciendo omnia prædi-
cta ex titu.donationis irreuocabilis, & quoniam mortuo ſer An
to. Pagano ab inteſtato, filij ipſius ex prima uxore, prętendunt
ſuper eius bonis habere pro dote materna duc. cccc. propter.
quod ipſa.d.Mar.bona, & eius filij reperiuntur inferiores in du
ca.cc.auri.& cupiunt dictos duc.cc.eis ſatisfieri, & ſuppleri per
hęredes dicti ſer Georgij, ſuper bonis ipſius, ſecundum eius pro
miſsionem, dubitatur an dicti hæredes ſer Georgij teneant ſup-
plere & ſatisfacere dictam ſummam, ſuper qua dubitatione cō
1 fectum eſt quoddam conſilium. † Et requiſitus pro ueritate quod
ipſe ſentirem, dico talem promiſsionem factam a dicto ſer Geor
gio fuiſſe & eſſe ualidam & efficacem, & conſequenter exequē-
dam, licet enim ipſe ſer Georgius non potuerit obligare filios
primæ uxoris quin poſſent petere ut petunt integram dotē ma
ternam, ſuper bonis ſer Antonij patris, toto titulo res int. al. a-
cta.& in c.inter dilectos, uerſi.porro, de fide inſtr.& in l.ſæpe.ff.
2 de re iudica.†Et hoc conſiderato ipſe ſer Georgius uidetur pro
miſiſſe factum alienū, quæ promiſsio nulla eſt.l. ſtipulatio iſta
in prin.ff.de uer.obli.& in §.ſi quis alium inſt. de inuti.ſtipu.cū
alijs uulga. Tamen in caſu præſenti ceſſat obiectio, ex quo ipſe
promiſit factum proprium, hoc eſt de bonis ſuis ſupplere om-
ne illud quod hæredes & filij primæ uxoris caperent pro dote
materna ſuper bonis.d.ſer Antonij patris ultra ſummam.ccc.du
ca. Et caſu quo ultra caperent, quod illud ſuppleretur ſuper bonis
3 ſuis ex titulo donationis irreuocabilis.†Promiſit ergo ſupplere
in eum caſum qui iam contingit, & conſequenter promiſsio eſt
ſuper facto proprio, quæ promiſsio eſt licita & non reprobata a
iure, quiſq;.n. poteſt donare res ſuas & de illis diſponere ſuo ar
bitrio, & uoluntate, uulga.l.in re māda.C.māda.& in l.nullus.C.
de iude.& in l.ſed & ſi.l.§.conſuluit.ff.de peti.hæred.& toto ti.
ff.C.

4 ff.C. & inſt.& extra de dona.†Et ideo titulus donationis eſt ua
lidus & firmus,ſiue donatio ſit pure,ſiue ſub conditione,quan-
do poſtmodum conditio fuit purificata,ut in l.j.& ij.ff.de do-
5 na.& C.de don.quæ ſub mod.per totum.† Quæ nedum per ſti-
pulationem perficitur ſed etiam per pactum nudum.l.ſi quis ar
6 gentum.C.de do & per doct.in l.ij.de lega.j. † Nec talis dona-
tio quo ad dictum ſupplementum poteſt conſiderari nulla tan-
quam ſupradicta promiſsio nõ habeat in ſe cauſam, iuxta nota.
in l.nunquam nuda.ff.de acq.re.do.cum concor. Nam cauſæ di
ctæ promiſsionis fuit expreſſa uidelicet,ut dictum matrimoniũ
contraheretur,quod eſt fauorabile,&ualde priuilegiatum.l.j.ff.
7 ſol.matr.†Tum etiam quia expreſſe dixit ipſe ſer Georgius hoc
facere titu.donationis , quæ donatio non exigit aliam cauſam,
cum de per ſe ſit titulus efficax , & ſine cauſa aliqua quis poſsit
8 donare bona ſua,ut ſup.probatum eſt.† Tum etiam quia ſi hoc
non fuiſſet expreſſum,tamen in dubio conſideratur cauſa donã
di,ut in l.campanius.C.de oper.liber.& no.in l.ij.§. circa. ff.de
9 exec.do.†Minus etiam ob. dictæ donationi & promiſsioni ab-
ſentis ipſius.d.Mariæ bonæ , & filiorum . Nam illam ſuppleuit
eius pater qui poterat ſtipulari pro filia,ut plene not.in §. ei qui
10 inſti.de inu.ſtipu.†Et filiafam capax eſt dictæ promiſsionis, ex
cauſa dotis factæ,ut in l.Pomponius philadelphus.ff.fam.ercif.
& tenet Ange.Aret.in d.§.ei qui.& doct.in d.l.ſtipulatio iſta.§.
11 alteri maxime Iaſ.col.ij.uer.dj.prædicta regula.†Vbi ampliatur
iſtud procedere nedum quãdo pater ſtipulatur, ſed etiam ſi qui
libet extraneus ſtipularetur.ut in l.Gaius.ff.ſolu.ma.& per Bal.
nouel.in tracta.de do.in ſexta parte principali.in xxij.priuileg.
12 & ſeq.†Prout etiam ceſſat obiectio quoniam promiſsio fuit fa-
cta ſer Antonio patri ipſius.d.Mar.bonæ,executio autem ipſius
promiſtionis fuit collata in perſonam ipſius Mar.bonę, & filio-
rum,quo caſu ſtipulatio eſt ualida , ut plene concludunt doct.
* communiter * in d.l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.& in d.§. alteri.
* ubi Iaſ.dicit hanc eſſe * communem,& per Ang.Aret.in §.ſi quis
alij inſt.de inuti.ſtipu. & ꝗ intereſt pr̃is ipſius.d.Mar.bonæ ſtipu
lantis,ſatis oſtenditur in cõſ. Ex quibus concludit ipſum Geor
gium licitè potuiſſe facere ut fecit dictum donationem & pro-
miſsionem in caſum qui iam modo contingit,conſequenter ta-
lis donatio,& promiſſio exequenda eſt per ſuos hęredes,cum cõ
13 tineat promiſsionem facti proprij in dictum euentum &c. † Et
licet quo ad ipſam . d.Mar.bonam.& eius filios ipſe ſer Geor-
gius eſſet extraneus tamen ex cauſa dotis & matrimonij promiſ
ſio per ipſum facta fuit & eſt ualidiſsima,ut in l.j.§.accedit.& §.
extraneus.C.de rei ux.act.cum ſi.Præterea licet ipſe ſer Grego-
rius tacitè uideatur promiſiſſe factum alienum,dum uoluit ꝗ fi-
lij primę uxoris pro dote materna ſuper bonis patris non pete-
rent ultra duc.ccc.& conſequenter talis promiſsio uidetur nul-
14 la.†Tamen quando quis promittit factum alienum & in euen-
tum contrarium,promittit pœnam intereſſe,prout promiſit ip-
ſe ſer Georgius & pœnam & ſuper bonis proprijs reſarcire il-
lud ultra, talis promiſsio eſt ualidiſsima ſiue promittens faciat
diligentiam , ſiue non ex quo ab initio , tempore quo promiſit,
potuit cogitare ꝗ filij primi matrimonij,poſſent petere & con-
ſequi dotem maternam ſuper bonis patris ultra duc. ccc. Et iõ
imputandum eſt ipſi qui ad hoc ſe aſtrinxit . Et quia talis diffi-
cultas a prin.ita uigebat in promiſsione principali,ſicut in pro-
miſsione pœnali,& ad intereſſe,ad quæ ſe obligauit ideo tene-
tur,& talis difficultas ipſum non liberat,cum hoc expreſſe uo-
15 luerit ita Barto.in l.continuus.§.illud.ff.de uerb.obl. † Et licet
Aret.ibi aliter ſentiat.tamen Iaſ.in d.l.ſtipulatio iſta.in prin.co
lu.iiij.tenet & ſequitur opi.Bar.adducendo pro ea tex.in l. ſan-
cimus.C.de fideiuſ.& tex.in d l.ſtipulatio iſta.uerſi.at ſi quis ue
lit.Et ulterius dicit quod ſi caſus contigiſſet de facto ita conſu-
leret,quam etiam opi.ſequitur Aret. in d.§. ſi quis alium in vij.
fallen.& Corn.conſi.ij.col.iij.uer.non enim obſtat.uol.iij.& So
ci.conſi.cclxxxviij.Circa primum.q.col.xvij.uerſi.circa quintã
quæſtionem.uol.ij.ubi eam comprobat rationibus & auctorita-
tibus ſequitur etiam eam Deci.conſi.cccxxv.In caſu propoſito.
ubi dicit hanc eſſe conclu.firmam,& indubitabilem & ibi addu
cit conſi.Abba.conſuluit etiam Soci.conſi.xxvj. In præſenti cõ
ſultatione,uol.iij.Et licet Corn.conſi.cxcij.uol. j. uideatur ali-
quatenus diſſentire,tamen non contradicit huic conclu.nam ca
16 ſus in quo ibi conſuluit eſt ſatis diuerſus a caſu præſenti.† Et ſi-
militer non habent obſtare ea,quæ dicit Dec.conſi.cccxiij.Pro
miſit.d.Io.nam ibi col.iij.uerſic.non obſtat expreſſe confirmat
hanc ſententiam dum uult quod ſi ille qui promittit factum a-
lienum obligauit ſe in euentum contrarium ad pœnam & inte
reſſe,tenetur ſi ad cautelam & ſecuritatem ſtipulantis obligauit
ſe ad prædicta prout fuit in caſu noſtro ipſe ſer Georgius ad cau
telam ipſius ſer Ant.pilloni & eius filiæ & etiam naſciturorum
ex ea expreſsè obligauit ſe ad pęnam & intereſſe hoc eſt reſarci
re omne illud quod filij primi matrimonij ex cauſa dotis mater
næ ſuper bonis patris caperent ultra duc. ccc. Et ſicut ipſe ſer
Georgius potuit ſe ad prædicta efficaciter obligare & teneba-
tur ſeruare & exequi dictã promiſsionem pariter & ſui hæredes
17 tenentur illam adimplere.† Cum contra factum defuncti cuius
ſunt hæredes uenire non poſsint.l.cum a matre.C.de rei uendi.
l.more.ubi Bar.& alij.ff.de acq.hær.& per Fran.de Cur.conſi.j.
in fi.& per Soci.conſi.cxxvij.nu.xv.uol.iij.& conſi. lxxix.num.
18 xxxiiij.uol.iiij. † Illo enim quod talis promiſsio non teneat in
præiudicium filiorum primi matrimonij tamen bene tenet pro-
miſsio ſecunda facta per ipſum ſer Georgium de ſoluendo pœ-
nam,& de ſupplendo illud ultra,ut habetur in l.& ſi his.C.de p̃
di.mino.& per Alex.in addi.ad Bar.in l.Marcellus,in prin.ff.de
fideiuſſ.ubi adducit Bal.in l.j.co.ti.& alias deciſ.faciunt quæ po
nit Deci.conſi.vij.col.penu.nu.vj & Corne.conſi.ccxiiij.ꝗ di-
19 ctus.col.iij.uol.ij.& conſi.cclix.Viſo.col.iiij.uol.iij.†Nec præ
dictis obſtat promiſsio pœnæ in duca. x.in caſum contrarium,
nam per appoſitionem talis pœnæ non impeditur exactio inte-
reſſe,& executio ſupplementi ad illud ultra,quam promiſit face
re ſuper bonis ſuis ultra pœnam,ut habetur in l.prædia.ff.de ac.
emp.& in l.ſi quis a ſocio. cum l.ſequentibus,& l. duo ſocietatẽ
ff.pro ſoc.& per Bar.in l.ita ſtipulatus.ff.de uer.ob.& in l.ſi pa-
cto quo pœnam.ff.de pact.& per Corn.in d.conſi.ij.col.v.& vj.
uol.iij.Et tanto magis quia in inſtrumento eſt appoſita clauſu-
la,qua pœna ſoluta &c.quæ etiam operatur effectum prædictũ
20 ut per doct.in d.l.ſi pacto quo pęnam.† Quæ etiam comproban
tur.Nam promittens factum alienum tenetur ad intereſſe , ut ẽ
text.in l. qui autem. §. ſed & ſi quis.ff.de conſti.pecu.& not.ibi
ſcrib.omnes maxime Pau. de Caſtr.Quod a fortiori procedit in
caſu præſenti,ubi ulterius fuit promiſſa pęna , & etiam intereſſe
hoc eſt quod ſuper bonis dicti ſer Georgij deberet filijs ſecun
di matrimonij & ipſi.d. Mariæ bonæ , ſuppleri illud quod ca-
perent hæredes primi matrimonij ultra duc.ccc.Ex quibus cõſi
derando etiam promiſsionem facti alieni concluditur per hæ-
redes ipſius ſer Georgij illam eſſe ſeruandam, &exequendam,&
21 conſequenter eos teneri ad ſupplendum dictos duca.cc. † Pro-
mittendo enim reſarcire & ſupplere illud ſuper bonis ſuis ex ti
tulo donationis , & obligando bona ipſi.d.Mar.bonæ , & filijs,
uĩ promiſiſſe indẽnitatẽ caſu quo bona patris nõ ſufficerẽt pro
dotibus ſecundæ uxoris.Quæ promiſsio indemnitatis eſt uali-
da & qui ita promittit tenetur ad omne damnum &intereſſe qđ
patitur ille cui facta eſt promiſsio,ſecundum gl. Bart.& Alex.in
addi.in l.quæro.in prin.ff.loca.& per Bar.in l.pater.ff.de do.p̃-
leg.col.ij.uer.oppono ad uerſi.& col.j.uerſi.oppono per ordinẽ.
& per Iaſ.in l.frater a fratre.in xiiij.no.in lect. & in repe.in iiij.
no.ff.de cond.inde.& per Soc.conſi.lxx.Inſtrumentum.uol.ij.
& per Bal.in l.ſi pro ea.q.xij. C.mand.& in l.quamquam.col.ij.
C.de ſenten. quæ ſi cert.quanti.& tenent omnes in l.fi. §.fi.ff.ſi
cer.pet.& Soci.in d.conſi.cclxxxviij.col.xix.& Dec.d.cõſi.ccc-
22 xiij.col.iij.uerſic. non obſtat. † Et eo potiſsimè iſta procedunt
quia talę matrimonium ſecundum,non fuiſſet contractum ſi ip
ſe ſer Georgius non feciſſet dictam promiſsionem ut patet nar
ratiua inſtrumenti dictæ promiſsionis quæ probat cauſam fina
lem.d.promiſsionis,ut in l.fi.ff.de hær.inſti.& in l.j.ff.ad mace.
& in l.regula.§.fina.ibi nam initium conſtitutionis.ff.de iur. &
fac. igno.& mens & principalis intentio,contrahentium inſpi-
cienda & conſideranda eſt potius quàm uerba , ut dicit text. in
l. fi. C.quæ res pigno.obli.poſ.& Mod.in l.iij.C.de libe.præte.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum inducit plenam probationem quouſque probetur contrarium.*
2 *Inſtrumentum,habet probationem probatam.*
3 *Inſtrumentum inducit manifeſtum.*
4 *Inſtrumentum,inducit probationem realem.*
5 *Inſtrumentum , in dubio præſumitur uerum & non ſimulatum ita & contractus in eo celeb.*
6 *Simulatio,non ſolum debet allegari,quinimmo probanda eſt.*
7 *Simulatio , non arguitur ex eo ſolo quod uenditor remanſit in poſſeſſione .*

8 *Con-*

8 *Conſtitutum transfert dominium & poſſeſſionem.*
9 *In dubio præſumitur quis poſſidere ex titulo præcedenti.*
10 *Simulatio non præſumitur eo quod uenditor remanſit in poſſeſſione rei uenditæ & pro illa ſoluit liuellum.*
11 *Venditio reſcinditur ſi facta apparet circa medietatem iuſti precij.*
12 *Contractus emphyteuticus & liuellarius, de iure permiſſi ſunt.*
13 *Dicti contractus, neceſſario non requirunt ab initio præſtari aliquã quantitatem.*
Liuelli contractus ſui natura debet eſſe perpetuus.
14 *Emptor poteſt uenditori concedere rẽ emptam in emphyteoſim ſeu liuellum cum ſolutione annui cenſus.*
15 *Contractus emphiteoticus, ſeu liuellarius an poſſit fieri, & celebrari ſine ſcriptura, tum de iure, tum de conſuetudine, & numer. 16. 17. & 18.*
19 *Acta notorium inducunt.*
20 *Scriptura publica & priuata in actis producta inducunt effectum illum quem inducerent ſcriptura ab initio celebrata.*
21 *Licet in contractu liuellario, ſeu emphyteotico requiratur ſcriptura, tamen poteſt probari per teſtes & per alias ſcripturas probantes contractum.*
Sententia diffinitiua proferenda eſt in ſcriptis tamen poteſt probari per teſtes.
22 *Probatio mixta per ſcripturam, & teſtes, eſt ualida etiam in materia requirente ſcriptu.*
23 *Scriptura priuata ſubſcripta & recognita plenè probat contra ſcribentem.*
24 *Recognitio ſcripturæ facta in iudicio, habet uim iudicati.*
25 *Scriptura priuata plene probat contra ſcribentem, confitentem illã*
26 *Quando ſcienter conſenſit uel recognouit, quod in dubio præſumit.*
27 *Priuatio præſupponit habitum.*
28 *Pro expreſſo habetur illud, ad quod neceſſaria facienda eſt relatio, & nu. 29.*
30 *Verba enunciatiua regulariter non probant.*
31 *Qui uult conſequens, neceſſario uelle uidetur antecedens ad illud neceſſarium.*
32 *Verba enunciatiua prolata inter partes cõtrahentes, quæ poterant de nouo tunc temporis actum celebrare plenè probant.*
33 *Idem ſi talia uerba eſſent neceſſaria ad actum qui celebrabatur.*
34 *Verba enunciatiua quæ propriè dicantur, & quando probant & nume. 35.*
36 *Verba enunciatiua prolata per modum cauſæ plene probant.*
37 *Verba enunciatiua geminata plene probant.*
38 *Verba enunciatiua, prolata per modum confeſſionis plene probant.*
39 *Confeſſio extraiudicialis facta parte præſente plene probat.*
40 *Confeſſio partis ſupplet defectum ſcripturæ quæ neceſſario requirebatur.*
41 *Confeſſio geminata probat.*
42 *Soluens liuellum longo tempore tenetur ad illud ſoluendum propter diutinam præſtationem eſto quod de liuello non appareat ſcriptura, nec poſsit aliter probari, & nu. 43. & ſeq.*
45 *Liuellarius tenetur ſoluere liuellum proprijs expenſis.*
Idem in canone, quando ſunt diuerſi ſori, tum de iure, tum de conſuetudine.
46 *Liuellus quando dicatur exceſſiuus.*
47 *Vendens non poteſt retinere precium & rem uenditam, ſed loco illius, emptor poteſt ſingulis annis licite aliquid percipere.*

CONSILIVM LXXVII.

IN PRAESENTI Cauſa omnino obtinere debet ipſe. d. Ceciliæ ſuæ uxoris. contra Antonium aduerſarium, & in ſui fauorem debet ſententiam reportare, uti reportauit, & habuit in prima inſtan.
Geſtum eſt enim ꝙ ipſe Ant. poſſeſsionem de qua agitur, & in qua fuit conſtitutus liuellus de quo litigatur uẽdidit. q. ſer Bar.
de Conſtan. patri legitimo & naturali ipſius. d. Ceciliæ, pro precio lib. ccccc. uti conſtat publ. inſtrumento confecto & ſcripto
1 die. iiij. menſis Febr. 1500. per Ant. fibium. pub. no. † Quod inſtrumentum inducit plenam probationem, & illi ſtandum eſt,
quouſque contrarium probetur, ut d. tex. in l. cum precib. & ibi
2 ſcrib. omnes. C. de prob. † Per illud enim inducitur probatio
probata, ut dicit. Bal. in l. quoties. in fine. C. de iud. & in l. intereſt. C. de ſolu. † Taliter quòd talia uenditio de qua extat. d. in-
3 ſtru. dicitur manifeſta, ut tradit Bar. in l. j. col. ij. ff. de no. op. nũ.
in prin. & per Alex. conſi. lix. uol. ij. cum alijs addu. per Deci. cõ
4 ſi. xxxvj. & pro tenui. col. j. num. ij. † Hinc. Cyn. & alij in l. j. C.
quando fiſ. uel pri. dicunt per inſtrumentum induci probationem realem, ut refert Soc. adducens alias decíſ. conſi. lix. In can
5 ſa nobilium. col. ij. nu. vj. uol. iij. † Ex quibus infertur ꝙ in dubio
inſtrumentum præſumitur uerum, & non ſimulatum, & contractus in eo celebratus uerus præſumitur & non ſimulatus, ut no. Bal. In l. rogaſti. §. ſi tibi. ff. ſi cer. pet. cum alijs addu. per Soc. conſi. lxxxiij. Pro certo. nu. ij. uol. iij. & per Deci. d. conſi. xxxvj. col. iij. uer. his præmiſsis. nu. vlj. Ex iſtis tollitur obiectio facta
per ipſum Ant. contra dictum inſtrumentum & contractum uẽditionis, dum in contrarium adducit ſimulationem de qua nihil penitus probat, & conſequenter audiendus non eſt, cum in du-
6 bio uerum & non ſimulatum præſumatur. † Non enim ſolum ſufficit allegare ſimulationem, ſed eſt neceſſe, illam probari ut habetur in locis præalle. & facit tex. in l. j. iuncta gl. in uer. dicatur. ff. ſi quadr. pauper. ſe. dica. & bonus tex. in c. dilecti filij. ibi appoſita & probata extra de excep. & tex in l. ſi prius. & ibi gl. Alex.
7 & alij ſcrib. ff. de op. no. nun. † Nec ſimulatio poteſt argui ex eo
quod ipſe Ant. uenditor remanſit in poſſeſsionem prædicti fundi uenditi, & reſpondit de liuello ipſi ſer Bar. & ſuis hære. Nam in inſtrumento prædicto uendi. ipſe Ant. uenditor conſtituit ſe
8 poſsidere nomine dicti ſer Bar. emptor. † Per quod conſtitutum
appoſitum in dicto contractu, in ipſum ſer Bar. emptorem fuit translatum dominium & poſſeſsio ut plene per ſcrib. in l. quod meo. ff. de acq. poſſ. & per Bar. & alios in l. ſi emptio. ff. de pact.
9 † Vnde Ant. ipſe deſijt poſsidere. cum poſſeſsio fuerit penes ip-
ſum empto. ex tit. empt. prædictæ arg. eorum quæ habentur in l. ij. per gl. Bar. & Bal. C. de acq. poſ. in l. quædam mulier, ff. de rei uen. & arg. aliorum no. in l. iij. §. ex contrario. ff. de acqui. poſſ.
10 † Et licet poſtmodum ipſe Anto. uenditor, ceperit in liuellum
dictum prædium, & illud poſsederit, & liuellum ſoluerit emptori, & ſuis hæredibus, non tamen propter hoc contractus uenditionis dicitur eſſe ſimulatus, ut plenè concludit Alex. conſi. ce-
11 xij. Viſa facti narratione. uol. ij. † Tollitur etiã ex prædictis alia
obiectio. quam facit ipſe Anto. reus, ꝙ dicta uenditio debet reſcindi quia facta in minori ſumma & precio ultra dimidiam, iuxta no. in l. ij. C. de reſcin. uen. & in c. cum dilecti. extra de empt. & uend. Nam uenditio prædicta fuit uera & perfecta cum in eo interuenerint omnia ſubſtantialia tendentia ad perfectionem emptionis & uendi. de quibus habet. inſt. de empt. & uend. per totum & per Dec. conſi. clxxix. Viſo eleganti uol. j. & ſi ipſe Anto. prætendit eam reſcindere remedio. d. l. ij. & d. c. cum dilecti. dirigat ſe ſecundum formam dictorum iurium quando enim hoc faciet & d. remedia intentabit, ſibi reſpondebitur ſecundũ terminos iuris, unde in præſentiarum quouſque aliter ſe dirigat & d. remedia intentet ſuper iſto hæſitandum non eſt, nec ſuper eo aliquid dicendum, & ꝯſequenter corruunt probationes quia ipſe Anto. conatus eſt facere ꝙ dictus fundus ualet longe plus
12 ultra dimidiam iuſti precii. † Vlterius aduertendum eſt quod in
iure contractus emphyteoticus & liuellarius procedunt a pari & in effectu non differunt ut dicit Bar. in l. j. col. ii. C. de iu. emphy. & per Iaſ. ibi col. viij. uer, ex communi tamẽ uſu loquendi. de quo habetur per Bar. & alios in l. ſi finita. §. ſi de uectigalibus uerſi. iij. quæro. ff. de dam. inte. per Ino. & Card. in c. potuit. extra de loca. cum alijs adductis per Soc. conſi. l. Subtiliter & copioſe. col. j. uol. iiij. & per Dec. conſi. cxlvj. col. j. nu. ij. & pro tenui. uol. j. ubi dicit communem uſum loquendi inducere contractum emphyteoticum ſiue liuellarium, non differre ſed eſſe
13 ſynonima. † Item aduertendum eſt quod contractus emphyteo
ticus ſiue liuellarius, de neceſsitate non requirit quod a principio præſtetur aliqua quãtitas, ſecundum Bal. in c. j. §. donare. colu. ulti. in titul qual. ol. feud. pote. alie. & tenent Petr. & Cyn. in l. j. C. de iu. emphy. & Saly. ibi. qui dicit ita ſeruari de conſuetudine, & Iaſ. ibi col. j. & ij. adducens plures deciſi. idem ſequitur.
14 † Præterea natura liuelli & contractus liuellarij eſt quod ſit per
petuus, unde ſi in inſtrumento ſit mentio de liuello intelligitur, de perpetuo abſque eo quod hoc exprimatur. ut dicit Bal. in c. j. de alien. feu. & Alex. conſi. lxxxj. uol. iiij. cum alijs adductis per Soci. d. conſi. l. col. iij. nu. vj. uerſic. confirmatur. uolum. quarto.
¶ Iſtis ſtanti. ipſe ſer Bartholomeus dictum fundum ſibi uenditum a dicto Anto. iure permittente potuit eidem Ant. concedere in liuellum, ſeu in emphyteoſim perpetuum, uti iam conceſſit, ita quod ſingulis annis ipſe Anto. iure liuelli deberet ſoluere. d. ſer Bartholomæo & hæredibus ſuis calca. quinquaginta frumenti, prout pluribus annis iam ſoluit, tum quia ipſe ſer Bartholomeus erat dominus & poſſeſſor dicti fundi ſibi uenditi, tum

quia

quia requiſita a iure ad conſtituendum contractum emphyteo
ticum ſeu liuellarium concurrunt, ut ſuperius probatum eſt, ſo-
lum difficultatem facit. an probatum ſit quod ipſe ſer Bartholo
mæus conceſſerit in emphyteoſim ſeu liuellum ipſi Ant. dictum
fundum, cum de tali conceſſione, nulla appareat facta ſcriptu-
ra, nec etiam per teſtes probetur, ꝙ ipſe ſer Bartholomæus fece
15 rit dictam conceſſionem liuellariam. † Et in iure magis * cõis
concluſio eſſe uidetur quod contractus emphyteoticus ſeu li-
uellarius debeat fieri in ſcriptis & debeat habere ſcripturam, ut
tenet gl. in l. ij. C. de iu. emph. & in c. j. §. ſuper. de cenſi. lib. vj. &
Bal. in §. adeo. inſt. loca. & ibi Aret. qui dicit ita * communiter
teneri & obſeruari cum alijs plene adductis per Iaſ. col. xiiij. &
ſeq. in l. j. C. de iu. emph. ubi adducendo deciſi. hinc inde contra
16 rias, dicit hanc eſſe magis * communem opin. ¶ † Tamen iſtis
non obſtan. in caſu præſenti contrarium eſt ipſa ueritas, nam o-
pinio contraria uolens ꝙ contractus emphyteo. ſeu liuellarius, fa
ctus ſine ſcriptura ſit ualidus & firmus in iudicando ſeruanda ē,
quam tenet gl. in d. l. j. & ibi Bar. eam ſequitur, dicens quod cõ
ſuetudo eam approbat & obſeruat, & ſequitur Ange. & Floria.
dicens ꝙ requiſitus pro alia opinione ut conſuleret, recuſauit i-
ſtud facere, & quia conſuetudo approbat iſtã opin. quæ eſt opti
ma legum interpres. ab ea non eſt recedendum. l. minime. ff. de
leg. & eam tenent d. Ant. & Abb. in d. c. potuit. & alij relati per
17 Iaſ. in uer. præaleg. † Et licet contraria opi. uideatur magis * cõ-
munis tamen quia iſta eſt approbata per conſuetudinem ſeruã-
da eſt ut no. in ſimi. in l. dos a patre. ff. ſol. mat. & in l. j. & in au-
th. ibi poſita. C. ſi ij. nup. mul. & in l. Titia §. Seia. cum ſimi. de le
18 ga. ij. † Et in proprijs terminis ita tenet Soc. ſuo conſi. cxx. Circa
primum. col. vj. in fi. nu. xxiiij. uerſi. ſed ad hanc obiectionem. uo
lu. iiij. & hoc procedit eo magis quia in facto probatum eſt certa
re conſuetudinem, tales cõtractus ualere, eſto quod de eis non
ſit facta ſcriptura, & quando de conſuetudine apparet, Iaſ. tenet
19 hanc eandem opini. loco & uerſi. præallegato. ¶ † Secundo tol-
litur obiectio, nam ſuper ſolutione dicti liuelli & eius ualidita
te inter ipſas partes fuit agitatus longus proceſſus & producti
& examinati teſtes & publicati, & etiam productæ fuerunt ſcri
pturæ publicæ & priuatæ, ſuper quo proceſſu facta fuit conclu-
ſio, quæ acta induxerunt notorium, ut probatur in c. ſignificaue
runt. extra de teſti. & quia per dicta acta & ſcripturas publicas
& priuatas clarè patet de dicto liuello, concluditur ꝙ de ipſo di
citur eſſe facta ſcriptura, cum de eo appareat, & per dicta acta ĩ
20 ſcriptis redacta, † & etiam per ſcripturas publicas, & priuatas ꝓ
ductas in actis, ꝙ ſufficit, & perinde debet haberi, ac ſi ab initio
ſcriptura fuiſſet facta, deciſio eſt in terminis Soc. in d. conſi. cxx.
uol. iiij. col. fi. ubi iſtud comprobat optimis medijs, & deciſio. vt
21 per eum. † Præterea eſto ꝙ ſcriptura requiratur in contractu li-
uellario, ſeu emphyteotico, tamen ex hoc non ſequitur, quin ta
lis contractus nõ poſſit probari per teſtes, & a fortiori per alias
ſcripturas de eo loquentes & contractum ipſum probantes, de-
ciſio eſt Rot. in nou. ccccix. alias in titu. de re iudi. xix. ubi con-
cluditur quod licet ſententia diffinitiua debeat proferri in ſcri-
ptis, tamen poteſt probari per teſtes, & a fortiori per ſcripturas
22 de ea loquentes. † Quod comprobari poteſt ex his quæ dicit
Bar. & omnes alij in l. certi condictio. §. quoniam igitur. ff. ſi cer.
pet. & per Cano. in c. ſeries. de teſtibus. & per Deci. conſi. xj. Et
pro tenui. col. ij. & iij. uol. j. ubi probatio mixta per ſcripturam,
& teſtes ualida eſt etiam in materia requirente ſcripturam. In
caſu autem noſtro, nedum per teſtes ſed etiã per ſcripturas pu-
23 blicas & priuatas probatur de dicto liuello unde &c. ¶ † Nec di
catur quod dictæ ſcripturæ priuatæ non faciunt fidem, nam ple
nè probant in caſu noſtro, ex quo fuerũt ſubſcriptæ ab ipſo An
tonio, & ab ipſo recognitæ, quæ recognitio, & ſubſcriptio con-
tra ipſum recognoſcentem, & ſubſcribentem bene probat, &
eos operatur effectus quos operatur propria ſcriptura, ſecundũ
Romanum in l. admonendi. col. xix. & ibi alij ſcribentes. ff. de iu
re iur. & bene facit tex. in l. cum antiquitas. & ibi nota Bald. &
Pau. de Caſt. C. de teſtam. & ponit do. Ant. & ibi Fely. qui addu-
cit alias deciſiones in c. ſcripta. col. ij. in viij. declaratione. extra
de fide inſtrumentorum & per eundem Fely. plenius in ca. quo-
niam contra. extra de probatio. & per Bal. in auth. contra qui ꝓ
priam. C. de non num. pecu. & per Bar. in l. emptor. §. Lucius. ff.
24 de pactis & in l. Gaius. ff. de pignoratitia actione. † Et eo magis,
quia ipſe Antonius recognouit ĩ iudicio dictas ſcripturas, & ſub
ſcriptionem, quę recognitio uim iudicati habet, ut habetur in
25 l. j. ubi gl. & alij. C. de cõfeſſio. ¶ † Et certum eſt, quod ſcriptura
priuata plene probat contra ſcribentem confitentem illam ſcri
pſiſſe, ut habetur in l. publia. ff. depoſi. cum alijs adductis per Fe
lyn. in d. c. ſcripta. col. iij. in v. limita. & per Bar. Imo. & Ro. in l.
nuda. ff. de dona. & per Bar. & communiter ſcriben. in d. l. admo
nendi. & per Soc. conſi. lxviij. uiſa. & diligenter. col. j. in prin. uo
lu. iiij. & ibidem col. iij. nu. vj. uerſi. hoc tamen. extendit hoc pro
cedere etiam contra ſucceſſorem ſcribentis ſeu ſubſcribentis,
ſcriptura autem priuata contra ſubſcribentem non ſolum pro-
bat ipſum factum, ſed etiam ſolennitatem facti, & idem eſt con
tra ſubſcribentem, ut no. in l ſciendum. ff. de uerb. obli. & bene
facit quod ponit Alex. conſi. lxxij. & lxxj. col. iij. uol. iiij. & quæ
pleniſſimè ponunt ſcriben. omnes in l. admonendi. ff. de iureiu.
26 & Alex. conſi. xliij. uol. ij. † Nec dicatur ꝙ ipſe Ant. ſubſcripſit
ignoranter, & neſciens quæ continebantur in dicta ſcriptura.
Nam cum ſubſcripſerit ſe, præſumptio eſt, ꝙ habuerit notitiam
contentorum in dicta ſcriptura, & ꝙ omnia illa intellexerit, &
illis conſenſerit, ut dicit Pau. de Caſt. cõſi. cccl. De cauſa præſen
ti. & Alex. conſi. cxlix. uol. ij. & conſi. cxiiij. col. fin. uol. vj. & per
Abb. & Fely. in d. c. ſcripta. uolentes ſubſcriptionem operari eũ
dem effectum quem operatur ſcriptura, & certum eſt ꝙ qui ſcri
bit notitiam habet eorum quæ ſcribit, & ſcriptis conſentit, & iõ
ipſe Anto. ſubſcribendo non poteſt allegare ignorantiam ſuper
qua ſe fundat. Præterea ultra dictas ſcripturas priuatas ſubſcri-
ptas & recognitas, adſunt duo publica inſtrumenta, quæ indu-
cunt probationem probatam & manifeſtam, ut ſupra dictum
fuit primum confectum inter ipſum ſer Bartholomæum, & An
to. in quo facto calculo inter eos, ex cauſa dicti liuelli, Ant. ipſe
remanſit debitor ipſius ſer Bartholomæi in ſumma deſcripta in
inſtrumento, quam promiſit ſoluere &c. Deditque inſuper fide
iuſſores, ut conſtat per aliam ſcripturam publicam. Secundum
inſtrumentum fuit confectum inter ipſum Ant. & hęredes dicti
ſer Bartholomæi in quo facto calculo ipſe Anto. ex cauſa dicti
liuelli conſtituit ſe debitorem in ſumma, & quantitate in illo de
ſcripta quam promiſit ſoluere &c. Per quæ inſtrumenta pleniſ-
27 ſimè probatur liuellum prædictum fuiſſe conſtitutum. † Non
enim ipſe Ant. conſtituiſſet ſe debitorem pro cauſa dicti liuelli
non ſoluti, niſi liuellus fuiſſet conſtitutus, cum priuatio præſup-
ponat habitum. l. manumiſſiones. ff. de iuſt. & iur. l. decem. ff. de
uerb. obl. & de ſolutio. nemo pręſumatur iactare ſuum. l. cum de
28 indebito. ff. de proba. † Et eſto ꝙ in dicto inſtrumento, non di-
catur de liuello talis fundi, tamen perinde eſt ac ſi hoc fuiſſet
expreſſum, ex quo ipſe Anto. tunc temporis & in præteritum &
ſucceſſiuè poſt non eſt neque fuit debitor ex dicta cã liuelli, ni
ſi pro dicto fundo, quo caſu iſtud haberi debet pro expreſſo ar-
gumento eorum quæ habentur in l. hac conſultiſſima. C. qui te-
29 ſta. fa. poſ. ubi de gallo; preſſo. † Et quia relatio non poteſt fieri
ad aliud ut in ſimilibus habetur in l. j. & ij. ff. de liber. & poſth.
& in ſimilibus, per gl. & Bal. in l. quamuis. C. de fideicom. ubi ra
tio non expreſſa debet haberi pro expreſſa, quando unica tan-
30 tum ratio eſt, ad quam neceſſario relatio eſt faciẽda. † Nec dica
tur ꝙ uerba dictarum ſcripturarum priuatarum ſubſcriptarum
& recognitarum, & etiam uerba dictorum inſtrumentorũ, ſint
uerba enunciatiua & conſequenter talia quæ probationem nõ
inducunt ex quo nõ ſunt diſpoſitiua & conſequenter non debẽt
probare liuellum fuiſſe conſtitutum, cum de eo modo diſcepte-
tur ut dicit Alex. ita limitans. l. optimam. C. de cõtrah. ſtipu. in
conſi. cxxxvj. uiſo & examinato. col. fi. uol. j. & conſi. cxj. col. ij.
uol. ij. & do. Ant. in c. illud extra de pręſump. & Alex. in l. ex hac
ſcriptura. ff. de dona. & per Bal. in l. ad probationem. C. loca. nã
primo tollitur obiectio, eo quoniam uerba appoſita in dictis in
ſtrumentis non ſunt enunciatiua ſed diſpoſitiua, quo ad debitũ
liuelli, quæ uerba concludunt contractum liuelli præceſſiſſe, &
partes ipſæ principaliter uenerunt ad faciendum dictum contra
ctum ſuper ſolutione dicti liuelli pro tempore præterito de q̄-
titate in qua ipſe Ant. erat debitor pro dicta cauſa principaliter
& diſpoſitiuè promittendo ſoluere dictam pecuniam ex cauſa ꝓ
dicta & in conſequendam neceſſariam faciendo & confitendo
31 principaliter & diſpoſitiue contractum liuelli præceſſiſſe. † Qui
enim uult conſequens neceſſario uult neceſſarium antecedens
ad illud ſine quo conſequens ſtare non poteſt. l. ad rem. l. ad le-
gatum. ff. de proc. l. illud. ff. de acqu. hęr. cum ſi. unde cum partes
ipſæ principaliter & diſpoſitiue contractus fecerint & inſtrumẽ
tum ſuper ſolutione ipſius liuelli præteriti neceſſario contraxe
runt principaliter & diſpoſitiuè, ſuper ipſo contractu liuellario
ſine quo ſolutio liuelli non poterat fieri, & conſequenter uerba
dicta-

dictarum ſcripturarum priuatarum & publicarum potius ſunt
diſpoſitiua quàm enunciatiua,conſequenter neceſſario probāt.
32 preterea eſto ꝙ eſſent uerba enunciatiua.† Tamen adhuc plenè
probant,nam ſunt prolata inter ipſas partes præſentes interro-
gantes reſpondentes & demum conſentientes quæ partes pote
rant de nouo tunc temporis liuellum conſtituere, quo fit ut ta-
lia uerba plenè probent.l.optimam.ubi Ang.& ſcrib.C.de con
trah.emp.per Inn.& alios in c.cum in iure peritos.de offic. de-
le.& in c.cum dilectus,de ſuc.ab inteſt. not. Cano.in d.c.illud.
& Alex.in d.l.ex hac ſcripturæ.& conſi.xciij.uolu.ij.& habetur
per Belleme.deciſi.dclxxxiiij.& per Bar.in l.ſi forte. ff. de caſtr.
pecu.& in l.ſciendum.ff.de uerb.obli.& per Bar.Bal & Iaſo.in
l.ex his.C.de teſta.mili.& plenè per Soc.conſi.lxviij.Viſa col.pe
nul.uerſi.ſed his non obſtan.& per Dec.conſi.cccvij. Viſo puo-
cto col.pe.nu.xlj & per Soci. conſi.xxix.col.ij.uolu.iij.& conſi.
xxiij.Circa prædictam.col.j.uerſi.nec uidetur,uol.iiij.ubi tenet
talia uerba prolatæ inter partes plenè probare etiam ſi tempore
33 confecti inſtrumenti,ille actus non potuiſſet perfici.† Quanto
magis in caſu præſenti.in quo omni tempore.d.cōtractus potuit
perfici & partes ipſe omni tempore poterant diſponere,& potiſ
ſimè quia talia uerba eſto quod eſſent enunciatiua ſunt neceſſa
ria ad actum de quo agitur ut ſup.probaui,quo caſu plenè pro-
bant,ut per.d.Ant.& alios in d.c.illud.& per Dec. conſi. cxviij.
34 Viſo inſtru.col.ij.nu.v.† Et ſuadetur iſtud,nam uerba enuncia-
tiua dicuntur illa quæ continent præambulum ſeu procœmium,
in quibus non conſiſtit uoluntas nec ſtant deperſe,nec eſt, uer-
bum principale orationis,& ideo iſta uerba non probant ut di-
35 cit Alex.conſi.lxxxiij. Viſo proceſſu.uol.iij.†Secus autem eſt ſi
partes in ſcripturæ dicunt & enunciant aliquid,ꝙ nō eſt præam
bulum nec procœmium,ſed eſt tale in quo conſiſtit uoluntas &
deperſe ſtat,& habet uerbum principale orationis tunc enim i-
ſta plenè probant,ita Bal.in l.j.col.ij.uerſi.quæro.C.de fal. cau.
adie.lega.& Alexan.in d.conſi.lxxxiij.& in deciſi.conſi.Neapo.
36 lxxxiij. In cauſa antiqua.† Prout etiam tollitur obiectio quo-
niam uerba enunciatiua prolata per modum cauſæ plenè pro-
bant & diſpoſitionem inducunt,ut dicit Bar.in l.ſi ſocer. §. Lu-
cius.ff.ſolu.mat.& Soc.conſi.poſito inter conſi.Fran.de Cur.xl.
Cum in præſentiarum,& ſequitur Dec.conſi.ccxviij.In caſu. co
lu.v.& nu.xv.& eſt deciſi.Barto.& ibi Alex.in apoſtil. in d.l.ex
hac ſcriptura.& deciſio.Belleme.cxxiij.& cxlv.& per Corn. cō
ſi.clxix.Videtur.col.ſi.uol.iij.& per Alex.conſi.lxxxiij.uol.j. cū
alijs not.per Cy.& Bar.in l.generaliter.C.de non nu.pec.& per
Abb.in c.ſi.extra de confeſ.ꝙ modo dicta uerba ſint prolata p
modum cauſæ apertiſſimè patet, nam ipſe Anto. ſe debitorem
conſtituit ex cauſa dicti liuelli,& conſequenter cōtractus liuel-
larius fuit cauſa celebrandi dictas ſcripturas publicas & priua-
tas & talia uerba per modum cauſæ probata plenè probant & di
37 ſpoſitionem inducunt,ut probatum eſt. † Prout etiam tollitur
obiectio quoniam dicta uerba enunciatiua geminatis & plurib.
uicibus,fuerunt prolata inter ipſas partes,ut patet in dictis ſcri-
pturis præſentatis quo fit ut propter dictam geminationem ta
lia uerba plene probent, ſecundum Pau.de Caſtr. in d.l.ex hac
ſcriptura.& per Corn.conſi.lix.Diu poſt.col.ij.litera. G. uol.ij.
& per Iaſ.in d.l.ex his.col.j.in j.limit.ubi ad id plura adducit,&
hoc idem facit Fely.in c.ſi cautio.col.x.in ult.fallen.& quæ ple
niſſimè accumulat Corſet.in tract.de uerb.gemi.quem inſeruit
38 in tract.de poteſt.reg.† Prout etiam tollitur obiectio quoniam
uerba enunciatiua prolata ꝑmodū confeſſionis,plenè probant
cum talis confeſſio redacta ſit in ſcriptis,ut no.Bal.in l. genera
liter.C.de non nū.pē.cum alijs plene adductis in d.deciſi.conſi.
Neapo.lxxxiij.& clxiij.& per Soc.d.conſi.lxviij.col.pe. uer. vj.
loco.ubi dicit hoc procedere.etiam ſi talis confeſſio fiat in ſcri
39 ptura priuata.†Et comprobari poſſunt ex his quæ habentur in
c.ſi.de ſucceſ.ab inteſt & in c.ſi cautio.de ſi.inſtru.& in c.fin.de
confeſ.ubi confeſſio etiam extraiudicialis facta præſente parte
nocet confitenti & ita in materia liuellaria dicit Dec.in d. con
ſi.cxlvj.col.ij.nu.iij.confeſſio enim præiudicat confitenti dicē
ti,ſe eſſe liuellarium,ut concludit Soc.conſi.xxxviij. Viſo inſtr.
col.j.uol.iij.& tanto magis quia ipſe Ant.in iudicio confeſſus
fuit contenta in dictis ſcripturis,quæ confeſſio in iudicio facta
40 plenè probat toto tit.de confeſ.extra & ff.& C.† Hinc eſt quod
etiam ubi requiritur ſcriptura ſi facta non eſt, tamen ſi partes
confitentur actum eſſe factum talis confeſſio ſupplet defectum
ſcripturæ,ut per Fely.adducentem deciſio.in ca.j.in prio.de lit.
conte.Et comprobantur quia tales confeſſiones pluribus & plu

ribus uicibus fuerunt factæ & geminatæ quo caſu plenè pro-
bant,ut per Ang.in l.cum ſcimus.C.de agr.& cenſi.lib.xij.cum
alijs adductis per Fely.in d.c.ſi cautio.col.x.in ult.fal.& p Cor
ſet.in d.trac.patet itaque ex prædictis talem contractum liuel-
larium plenè & ſufficienter probare,eſto quod de eo non appa-
reat ſcriptura facta cum ſatis de ipſo per ſcripturam dicatur con
41 ſtare ex cauſis pluribus ſup.adductis. † Prout etiā obiectio qđ
non fuerit in ſcriptis contractus liuellarius celebratus tollitur
& euacuatur fundamento ſatis urgenti & concludenti, ꝙ ſolutio
ſufficeret,nam per annos.xx.interpellatis uicibus ipſe Ant.ſol-
uit dictum liuellum.d.ſer Bartholomæo,& ſucceſſiuè ſuis hære
dibus,ex qua diuturna præſtatione fuit acquiſitum plenum ius.
d.ſer Bartholomæo & ſuis hæredibus,ꝙ ipſe Ant.ſit liuellarius
in dictis.l.cal.annuatim frumenti,ex qua præſtatione & ſolutio
ne facta ex dicta cauſa liuellaria, præſumitur titulus & induci-
tur efficax probatio & obligatio,ut de cætero & in futurum, ta
liter ita ſoluens poſſit præciſe cogi ad ſoluendum, licet ille cui
ſolutum eſt aliter non doceat de contractu & promiſſione, ſa-
tis enim eſt quod allegaretur talis titulus & promiſſio, & ad eā
probandam adducatur & probetur dicta præſtatio ſeu ſolutio
diuturna,iſta eſt doctrina.Bar.communiter approbata in l.cum
de in rem uerſo.col.ij.& iij.uer. ueniamus ad tertium paſſum.
ff.de uſur.& eiuſdem Bar.in l.j.§ fi.ff.de aq.plu.arc.& in l.ſi cer
tis annis.C.de pact.& ibi Alex.Iaſo.& alij ſcribē.qui in puncto
inferunt ad deciſi.q.noſtræ.ponit Bar.& alij ſcrib.per illum tex.
in l. litibus,in prio.C.de agri.& cenſi.lib.xj.& idem Bar.in l.ſo
lent.§.j.ff.de offi.procon.& leg.& per Fely. alia accumulantem
in c.cum Bertoldus.col.x.& xj.de re iud.ponit Alex.in l.qui.in
prin.ff.de acqu.hær.& conſi.cxxiiij.Super primo.col.j.& ij.uol.
iiij.ponit plenè d.Ant.in repe.c.peruenit. extra de cenſi.& Iaſ.
ad id plura adducens.in l ij.col.lviij.uer.iiij.quæro. & col.lxiij.
uerſi.xiiij.quæro.ubi uult quod per talem diutinam præſtationē
quis præſumitur emphyteota ſiue liuellarius, ita quod in futurū
pōt cogi ad ſoluendum dictum liuellum, faciūt ēt ea quę ponit
Bartholo.Veroñ.in trac.de ſerui.urb.præd.c.ij. col. ij. & ſeq. &
quę ponit Alex conſi.cxiij.Super primo dubio.uolu j.& conſi.
cviij.In cauſa & lite circa finem,uol.ij.& conſi.lxxv. Viſis & pō
deratis,col.iij.uol.iiij.Tenet etiam Dec.conſi.cxlvj.col.ij. uer.
42 & cum pro tali.ubi adducendo alias Deciſi.dicit † quod ſi quis
ſoluit penſionem per x.annos,ex tali præſtatione & ſolutione,p
batur ipſum eſſe emphyteotam,ſeu liuellarium,taliter quod in
futurum poteſt cogi ad ſoluendum liuellum,quando talis præ-
ſtatio & ſolutio facta fuit ex cauſa liuellaria,& ad plenum tan-
gunt articulum Moder.in trac.de præſcri.in j.parte iij.part.prin
ci.q.x.car.x.ubi per xv.col.ſe extendunt,& tenent iſtam cōcl.pro
43 firma.† Et licet ibi poſt Iaſ.in d.l.ſi certis annis ponant aliquas
limita.tamen nulla ipſarum tangit aliquid quod ꝯtradicat con
clu.prædictæ,ex qua infertur quod etiam ſi nulla appareret ſcri
ptura,talis diutina præſtatio,& ſolutio,inducit effectum,ut ip-
ſe Ant.in futurum poſſit cogi & compelli ad ſoluendum dictum
liuellum,quam conclu.poſtremo ſequitur Soc.ad id plura addu
44 cens in conſi.l.uol.iiij.col.ij.† Et fortius idem Soc.conſi.cxx.uo
lu.iiij.col.ſi.uerſi.circa quod tenet & dicit quod cum de liuello
conſtet ex actis & a fortiori per hanc longam & diutinam præ
ſtationem & ſolutionem,ꝙ ille qui ſoluit,cogi poteſt ad confi-
ciendum inſtrumentum de ipſo liuello,adducit ea quæ in ſi. po
nit Saly.in l.ſi quis argentum.in ſi.C.de dona.erit ergo firma &
uera concluſio.ꝙ ipſe Ant.eſt uere liuellarius in d. quantitate
frumenti & ad eam ſoluendam poteſt cogi in futurum,& ſecun
dum opinio.Soc.tenetur præciſe conficere inſtrumentum de di
45 cto liuello.† Nec prædictis obſtat.ꝙ dicit ipſe Ant.talem liuel-
lum eſſe uſurarium,quia non deberet cogi ſuis expenſis portare
frumentum ad domum ipſius ſer Bartbol. Nam tollitur obie-
ctio ex deductis & probatis per ipſum do.Leonardum actorem
probantem ita ſoluere fieri per alios liuellarios quæ conſuetu-
do attendenda eſt maxime quia concordat cum diſpoſitione iu
ris communis,uolentis liuellarium,ſeu emphyteotam, expenſis
proprijs teneri conducere liuellum ſeu canonem ad domum il
lius cui debet ſoluere,quando illud promiſit,etiam ſi eſſent di
uerſi fori,ut concludit Bal.in l.acceptam.q.xiij.C.de uſur.cum
alijs adductis per Iaſ.in l.ij. col.xxxj.C.de iu.emph.uerſi. xxxix.
46 quæro & duabus ſeq.q.† Minus etiam obſtat quod dicitur di-
ctum liuellum eſſe exceſſiuum. Nam ex probatis per ipſum do.
Leonar.nullus apparet exceſſus,& conſequenter non poteſt di
ci indebite celebratus,attenta communi obſeruantia dictorū
loco-

locorū,iuxta ea quæ hr̄ in l. quod ſi nolit.§.qui aſsiduam.ff.de
ędil.edi.& in l.uel uniuerſorū.ff.de pig.act.& in l.fi.C.de fide-
47 iuſſ. † Et tanto magis, qm̄ ipſe Ant.ↄſecutus fuit p̄cium,& ſm
oēm æquitatem rndere debet de fructibus,ne utrunq; lucretur
ꝫ ęquitatem.l.curabit.C.de act.empt.& l. Iulianus.§.pe.ff.eod.
cū alijs plenè accumulatis per Soci.ↄſi.c.nō potuiſſent.uol.j.&
ↄſi.clxx.& clxxv.uol.ij.& per Corn.ↄſi.cxlv.uol.ij.Attentis igit
omnibus ſupradictis, reſultat uera & firma ↄcluſio, quod ipſe
Antonius ↄdemnandus eſt ad ſoluendū dictū liuellū in futurū,
prout iam fuit ↄdemnatus in prima inſtantia quę ſnia ↄfirman
da uenit in hac ſecunda inſtantia apellationis, declarando ipſm
Antonium fuiſſe & eſſe uere liuellarium,in dicta quantitate fru
mēti petita,ipſius.d.Leonardi agentis,noīe quo egit. Par. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Actio quanto minoris prætoria,concluditur anno.*
2 *Actio quanto minoris ex empto,eſt perpetua.*
3 *Qui habet actionem quanto minoris,a fortiori poteſt opponere talē exceptionem.*
4 *Cui damus actionem,multò magis damus exceptionem.*
5 *Pactum & conuentio inter contrahentes ſeruanda eſt.*
6 *Vēditor tenetur tradere rē uēditam,in ea bonitate,quam promiſit.*
7 *Exceptio oritur ex pacto.*
8 *Emptor recipiens rem uēditam,non in bonitate ſibi promiſſa, & nihil dicens,an poſſit excipere de quanta minori ciuiliter.*
9 *Et opponendo talem exceptionem poteſt differre ſolutionem, licet regulariter contra,& nu. 10.& 11.*
11 *Per iſtas actiones & exceptiones,nedum differtur ſolutio uerū extinguitur creditum, pro concurrenti quantitate quanto minoris.*
12 *Dominus rei uendita per alterum ſuo conſenſu tenetur de euictione. & num.13.*
Ratihabitio retrotrahitur & mandato comparatur.
14 *Secunda conuentio,non derogat primæ, niſi ſit illi contraria.*
15 *Stat prima ſi per ſecundam illa non tollatur.*
16 *Præſumptio per quam partes uidentur ſe incontinenti correxiſſe reijcienda eſt.*
17 *Inducta ad unum effectum,non debent operari contrarium.*
18 *Nouatio non inducitur,niſi expreſſè legatur.*
19 *Mens contrahentium uerbis præferenda eſt.*
20 *Verba contractus, debent intelligi ſecundum ſubiectam materiam.*
21 *Verba contractus,debent intelligi urbanè,& non captatoriè.*
22 *Inter mercatores,de bono et æquo procedi debet,omiſſis alijs ſubtilitatibus,& apicibus iuris.*
23 *Pactum captioſum reijciendum eſt.*
Venditor ſciens rei uitium, tenetur etiam ſi expreſſè dicat ſe nolle teneri.
24 *Sentiens damnum facto alterius,poteſt illud conſequi.*
25 *Actio præſcriptis uerbis in factum ſubſidiaria, poteſt competere pro quocunque damno illato.*

CONSILIVM LXXVIII.

1 CONCLVSIVE † Loquendo ut petitū eſt pro re
ſolutione primi dubij, in quo q̄ritur, an Claudius
elapſo prope biennio excipere poſsit de minori bo
nitate & ualore cupri, dico qđ ſi in facto uerū eſt,
ꝙ cupru ↄſignatū per Toriū, & ſucceſsiuè per Sēproniū, Clau-
dio,non erat bonitatis promiſſæ,ꝙ ipſe Claud.excipere poteſt.
2 † Nā licet actio quāto minoris p̄toria,ↄcludat anno, ut i l.ij.C.
de ędil.edi.& in l. ſciendū.§.fi.ff.eo. tn̄ actio quāto minoris ci-
uil.ex ēpto eſt perpetua,ut hr̄ in l.Iulianus.in prin.ff.de act.emp.
& ibi hoc not.gl.j.& alia gl.magna.& Bar. ibi expreſſe hoc fir
mat,dicēs duplicē eſſe actionē quanto minoris, unā p̄toriā,aliā
uero ciuilē & perpetuā,& declarat poſt gl.in quo differāt, tenē
do ꝫ Bulga.& ꝫ Pet.& Cy.nolētes eſſe unā tn̄. Et eandē ↄcluſ.
ꝙ ſit p̄toria & ciuilis,& ſic duplex tenet Bald.in d.l.Iulianus.in
prin.& Fulg.col.ij.& col.pe.uer.itē eſt & quarta.& Alb. de Ro
ſa.col.ij.uerſi. quę ſit differentia.& Saly. & Pau. de Ca.ibidem
col. ij.qui aſſerit hāc eſſe cōem opi. & reducit eam ad practicā,
& Roffre.in ti.de act.quanto min.ciui.idē uult, prout ēt firmat
Azo.in ſum.C.de ędil.act.col.j.uerſi.actio.aūt.& in tit.de acti.
emp.§.itē neceſſe & §.itē agit ex empto.& eſt gl.in uer.ↄueniri.
& i gl.ſeq.in l.ſciēdū circa prin.& in l.ædiles.§.Celſus quoq;.in
uer.exēp.ff.đ ędi.edi.& alia gl. i l.ſi minor.C.de act.emp.& ibi
no.oēs maxime Alb.& Saly.& eſt alia gl.ij.in l.ij.C.de edil.act.
& ibi Bal.col.ij.uerſi.ulterius oppono.& Saly. uerſi. ſed ſi q̄ras.

eandē ↄclu.ſequitur ꝫ Pet.& Cy.declarando in quo differant a-
ctiones prædictæ,& Ang.in d.l.ij.C.de ędil.act.dicit qđ ↄſuetu
do ſeruat,ꝙ perpetuo poſsit agi ad intereſſe,ꝫ uenditorē,& be
ne & diffuſe tangit Bal.in l.ij.C.de reſcin.uen.col.iij. uerſicu.&
ſcias.& uerſi.ſeq.Circa aūt res inanimatas ubi ſequēdo Bar.in
d.l.Iulianus dicit iſtam ciuilē,quanto minoris,locum habere in
rebus inanimatis,& ↄcludunt oēs cōem ↄclu.eſſe,ꝙ dicta actio
quanto minoris ciuilis, ſit perpetua,& quod cōpetit pro rebus
inanimatis,qua ↄclu.ſtante, dico quod ſi Cuprū datū & traditū
Claudio per Semproniū,non fuit eiuſdem bonitatis prout alias
per eundē Sempronium fuit traditū.d. Claud.ꝙ ipſe Claudius
3 poterat agere quāto minoris ciuili.† Ergo a fortiori poterat ip
ſe Claudius excipere & opponere exceptionē quanto minoris
ita punctaliter determinat Bal.in d.l.ij.C.de ędil.act.circa finē
uerſi. ſed pone emptor.ubi uult quod ſi emptor ↄuenit ad p̄ciū
4 poterit opponere exceptionē quanto minoris.† Quæ opinio cō
probatur ex illa uulgata regula, quæ habet, ꝙ ſi alicui damus
actionem,multo magis eidem dabimus exceptionē. l. in ultus.
§.cui damus.ff.de reg.iu.& in c.qui ad agendū.de reg.iu.lib.vj.
& per Moder.papi.in l.ſi hęredi ſeruus.nu. iij.de leg.j.& in l.di
5 uus nu.xxij.de re iud.† Et ēt quia ipſe Sempronius expreſſe pro
miſit.d.Clau. dare & tradere cuprū in eadē bonitate i qua alias
ſibi tradiderat,ꝙ pactum & quę conuentio ualida eſt & ſeruari
debet.l.j.ff.de pact.l.j.ff.de ↄſt.pecu. l.j.§.ſi ↄuenerit.ff.depoſi.
6 l.quęritur.§.ſi uenditor.ff.de ędil.edi. † Tenebatur enim Sem-
pronius uenditor pręſtare Claudio emptori cuprū in ea bonita
te,quam affirmauit & promiſit,ut hr̄ in l. ſi quis ſit fugitiuus.§.
fi.& in l.ſi quid uenditor.ff.de ędil. edic. & ſi præſtitum nō fuit
in d.bonitate, emptor poterit excipere uirtute ēt pacti, ut ha-
7 betur in dictis iuribus,& in l.illud.ff.de ędil.edic.† Cum ea pa-
cto proculdubio exceptio oriatur.l.iuriſgen.§ igitur nuda.cum
8 alijs concor.ff.de pactis.† Nec prædictis obſtat quod ipſe Clau
dius receperit cuprum & quod non ↄdixerit tempore receptio-
nis, nec.ī.biennium, nam talis actio quanto minoris ciuilis &
a fortiori exceptio competit perpetuo & etiam poſt traditionē
rei uenditæ,ut habetur deciſi. ā. deductis diſponentibus etiam
poſt traditionem & receptionem rei uenditę agi & excipi poſ-
ſe quanto minoris & conuentio poſtmodū facta inter Sempro-
nium & Torium,nihil pōt obeſſe Claudio ut ī.dicetur,& quia
res inter alios acta &c. c.inter dilectos. §.porro. de fide inſtr.cū
9 ſi. † Ex quibus infertur ad reſolutionem ſecundi dubij, in quo
quæritur, an Claudius opponendo dictam exceptionem poſsit
differre ſolutionem in terminis ſtatutis in quibus debebat ſa-
tisfacere,prout regulare eſt debitorē teneri ſoluere termino ſta
10 tuto,ut in toto fere tit.ff.C.& extra. de ſolutio. † Nam dico ſi
uerum eſt quod dictum cuprum nō fuit eiuſdem bonitatis pro
miſſę, deciſio eſt in terminis quod ipſe Claudius nedum poteſt
differre ſolutionem, quinimo extinguere creditum pro ea par-
te in qua iudicabatur cuprum eſſe tanto minoris bonitatis pro
miſſę,ut dicit Bal.in d.l.ij.circa finem. C. de ędili.actio.nō eīn
Claudius opponendo talem exceptionem uenit ꝫ cōuenta, qui
nimo illa obſeruat,cum fuerit ſibi promiſſum cuprū in illa bo-
nitate,&c.& quia non eſt repertum eiuſdem bonitatis promiſſę
& conuentę,& uirtute pacti & ex legis diſpoſitione,nedum pōt
differre ſolutionem,quinimmo extinguere creditum ad concur
rentem quantitatē minoris bonitatis promiſſe,& quia aucto.le
gis iſtud facit in nihilo peccat uulga.l.Gracchus.C.de adulter.
11 † Prætor.n.& lex ciuilis ↄcedunt actionē quanto minoris & a
fortiori exceptionē per quas , nedū differtur ſolutio, quinimo
extinguitur creditū & preciū ad ↄcurrentē quantitatē quāto mi
noris,ut in d.l.Iulianus.& per totū fere ti.C.de edi.act.& ff.eo.
Ad tertiū dubiū in quo quærit,ad qđ Claud. Torius teneat,ex
quo illi in nihilo ſe obligauit , dico ꝙ ſtante themate ſuperius
formato,non eſt opus diſcutere, an Torius teneat Claudio, cū
ipſe Claud.nō agat, ſed intēdebat uti remedio exceptionis quo
poterit uti ēt ꝫ Toriū,ſi ipſe ꝫ Clau. ageret, ꝙ indubitatū eſt ſi
cuprū Torij fuit minoris bonitatis promiſſę, nā ↄſentiente ipſo
Torio,Sēpronius bn̄ potuit uēdere Claudio cuprū ſuum Torij,
12 uirtute ↄuētionis factę inter Toriū & Sēproniū,quo caſu nedū
uenditio eſt ualida , quinimo dn̄s rei mō prædicto uenditæ per
aliū tenetur de euictione,& ad omnia quæ teneretur uerus dn̄s
uendens,ut dicit Ang.in l.ſi quis prohibuerit.in fi.ff.de publ.cū
alijs allegatis per Iaſ.in l.ſi ita quis.§.Seia, nu.v.ff.de uerb.obl.
& etiā quia Torius agendo uirtute. d.uenditionis ratificare il-
lam conſequenter ipſe uideretur uendidiſſe cum talis ratiha-

13 bitio trahatur retro & ꝯparetur mādato.† Et ideo ipſe Torius
tenerecur rōne dictæ rei ſuæ uenditæ, de euictioue, de omnibus
ad q̃ teneretur uerus dn̄s uroıdeos, ut oo. Bar. in l. ſi mr̄. C. de rei
uen. di. cū alijs accumulatis, per Dec. ꝯſ. cclxxaj. Viſo pūcto. col.
j. & ij. nu. ij. & iij. ¶ Ad quartū dubiū, dico eſſe aduertendū, nā
innito, & ꝯcluſo ꝯtu inter Sēpronium, & Claudiū, de dādis, &
aſsignādis centenarijs. 1500. Cupri Claudio ſiogulo anno triū
annorū, ꝯſtituto certo p̄cio &c. inter ipſum Semproniū, & To-
riū ſucceſsiuè ꝯuentū fuit ꝙ in ſummā p̄ſtationis dicti Cupri ip
ſe Torius de ſuo daret cētenarios. ccc. Non ſimpl'r, ſed eius boni.
tatis, prout ꝯuentū erat inter Sēproniu, & Claudiu, & ꝙ lurrum
quærendū ex precio dictorū. ccc. centenariorū ꝯſeruaretur ipſi
Torio, unde ꝯſiderata iſta ꝯuentione, & pacto, ſi cuprū datū per
Toriū nō fuit illius boonitatis ꝯuentę, & ꝯſtitutę, & pp hoc ipſe
Claudius uult ſe defendere ꝯ Sēproniū exceptione quanto mi
noris, quod facere de iure pōt, ut ſupra cōcluſum eſt, certe ipſe
Torius tenebitur Sēpronio, ſeruare ipſum indemnē pro illa ſum
ma in qua erit iudicatū in fauorē Claudij ꝯ ipſum Semproniū
rōne minoris bonitatis Cupri, dati & ꝯſignati a d. Torio, & ſuc
ceſsiue ab ipſo Sēptonio. d. Claudio. Cū. n. ipſe Torius promi-
ſerit dare cuprū in dicta bonitate, & nō dederit, tenetur uirtute
pacti, ut dictū fuit. ſ. & ex l. diſpōne ēt actione quāto minoris,
uel exceptione, ut ꝯcluſum eſt, nec poterit ipſe Torius ſe iuua-
rę uirtute illius ꝯuentionis, & pacti facti, ſequentis inter ipſum,
& Sempr. quo vr̄ diſpoui, ꝙ ipſe Torius releuaret indemnē Sem
pro. ab expēſis, & dānn ſi quid acciperet, & ſi quas faceret caſu
quo Claudius nollet acceptare cuprū Torij in ſumma. ccc. cen.
tenariorū in eadē bonitate, & ualore de qnib. ꝯuentū erat, nam
iſtud ultimū pactū nō tollit pręcedentē, & primā ꝯuentionē, &
principalē, qua cautū erat, ꝙ Cuprū Torij eſſet bonitatis eiuſdē
&c. & quia nō fuit, Torius ipſe tenebatur Sēpronio, ut ſ. dedu-
ctum eſt. † Iſta. n. ſecūda ꝯuentio nō derogat primę, quia illi nō
14 eſt ꝯria, ut not. doc. maxime Pau. de Caſ. Alex. & alij in ſumma.
rio in l. pacta nouiſsima. C. de pac. † Et quia in ſecūda iſtud non
15 exprimitur, ꝙ prima, & principalis corrigatur, ut ꝯcludit Bart.
ꝯſi. lxaij. Ex facto. col. v. arg. l. præcipimus. in fi. C. de appe. † Et
16 quia eodē ꝯtextu ois fuerūt celebrata, per qđ ceſſat ꝯiectura, ꝙ
partes uoluerint ſe corrigere. l. nam ad ea. in prin. ff. de cōdi. &
drm. † Et ēt quia iſtud pactū ultimū vr̄ factū in fauorē ipſius Sē
17 pronij, per quod nō intelligitur uoluiſſe derogare priori, quia
inducta ad unū finē non debent operari ꝯriū. l. legata inutiliter.
de leg. pręſt. & l. quod fauore. C. de legi. † Et quia nouatio indu
18 ceretur q̃ nō debet ꝯredi, cū non appareat expreſſe facta l. fi. C.
de noua. cū alijs adductis per Dec. ꝯſi. arvij. In caſu propoſito.
nu. v. † Et iō ꝯſiderando mentē ꝯhentiū q̃ uerbis eſt p̄fereda. c.
19 dilecto. c. intelligentia. de uer. ſig. & in c. petitio. de ꝑcu. & per
Soci. cōſi. aavj. cu ſuper. nu. ij. & iij. uol. iiij, dico ꝙ iſtud ſm pa-
ctū nō derogat primęuę ꝯuentioni, ſed ad illā uenit additatiue,
& ſenſus eſt, ꝙ ipſe Torius promiſit ſeruare indemnē Sēproniū
caſu quo claudius nollet acceptare ſuū Cuprū, ſi aūt Claudius
acceptaret, & Cuprū Torij fuiſſet repertū nō eiuſdē bonitatis
promiſſę, ꝙ iſto caſu Torius in nihilo teneretur, iſtud in pacto
nō dr̄, & dici nō pōt cū nō exprimatur, & quia eſſet ꝯ primā cō
uentionē nolentē, cuprū Torij debere eſſe eiuſdē boonitatis &c.
A qua cōuentione per iſtud pactū nō cenſet receſſum, ut ſupra
dictū eſt, & ſic iſte caſus fuit omiſſus in ſecūdo pacto uenit de-
cidendus ſm iura q̃ uolūt Toriū teneri quāto minoris, ut dictū
eſt. ſ. Licet. n. Claudius acceptauerit cuprū, nō propterea pręiu
dicauit ſibi, quin poſſet excipere quāti minoris. nō. n. apparet ip
ſum acceptaſſe cuprū in illa bonitate de qua fuit ꝯuentū cū nō
opponat quāto minoris &c, & ita ꝯſiderādo, adhuc dico ꝙ tale
pactū nō p̄t ꝓdeſſe Torio, immo exp̄ſſe illi nocet, ex quo Clau
dius opponēdo exceptionē quāto minoris, non dr̄ cuprū datū a.
Torio acceptaſſe in eadē bonitate, & p̄rio, prout cōuentū erat,
& ſic uerba pacti ꝯ Toriū uerificant q̃ habēt, qn̄ Claudius non
acceptaret in boonitate ꝓmiſſa, &c. & licet acceptauerit ſimpli-
citer tn̄ nō acceptauit in bonitate promiſſa, ſimplex. n. accepta-
tio rei uēditæ non excludit emptorē quin poſſit agere, & exci-
pere quāto minoris, ut dictū eſt, & iſta vr̄ uera intelligētia cōſi-
derando, & uerba, & effectū, & rē ipſam q̃ ēt uerbis eſt p̄fereda.
l ij. C. rōia de leg. l. j. §. j. ff. quod quiſq; iur. cū alijs allegatis per
20 Deci. cōſi. cccv. Iuridicam n. ij. † Et quia uerba pacti debēt in-
telligi ſm ſubiectā materiam l. ſtipulatus. ff. de uſur. l. ſi uno. in
21 prin. ff. loca. † Et quia uerba pactorū debēt intelligi urbanè &
22 non captatori. l. ſi cui. ff. de ſeruitutē. l. pen. ff. ad exhiben. † Et
quia cauſa agitur inter mercatores inter quos de bono & æquo
proceditur omiſsis ſubtilitatibus & apicibus iuris iuxta not. in
23 l. v. & l. ſi fideiuſſo. §. quidam. ff. mand. † Prout ēt quia tale pactū
tanquàm captioſum nō debet prodeſſe. d. Torio, quia ſi de illo
opponeret poſſet replicari ꝯ ipſum de dolo, ex quo nō cōſigna-
uit cuprū eiuſdē bonitatis, ſicut promiſerat ut hr̄ in l. q̃ritur. §. ſi
uenditor. ff. de edil. edic. per quem tex. Cor. allegando gl. Bal. &
alios in cōſi. lxaxj. Viſa copia. col. ij. uerſi. ſed quantū. uol. iij. cō
cludit quod uēditor ſciēs rei uitiū tenetur, ēt ſi exciperet & di-
xiſſet nō teneri, & ēt quia ſi Torius nō teneretur ipſi Sēpronio
ſequeretur inconueniēs, quod ipſe Sēpronius pateretur damnū.
ex facto Torij dantis Cuprū non eiuſdē bonitatis, & quia eius
Torij uoluntate fuit uenditū, iō tenetur ad oē intereſſe, ꝙ pate-
retur ipſe Sēpronius, uendēs uoluntate ipſius, ut dicit Ange. in
d. l. ſi quis prohibuerit. in fi. ff. de publ. & Iaſ. in d. l. ſi ita quis §.
24 Seia. nu. v. ff. de uerb. obl. † Et ius diſponit quod ille qui patitur
damnū facto alterius pōt ius ſuū cōſequi ꝯ illū ne damnū patia
tur, ita tex. in l. ꝙ ſi nolit. §. Pomponius. ff. ędil. edi. & ibi gl. quę
adducit leges cōcor. ex quibus patet reſolutio quinti dubij, in
quo q̃ritur, an Torius teneatur quanto minoris pp dictum pa-
ctum, nā dico quod ꝯ Toriū Claudius pōt ſe tueri exceptione
quanto minoris, ut dictū eſt in iij. dubio, itē Sempronius ꝯ To-
rium pōt ꝯſequi ius ſuum ut ſeruetur indemnis, & damnū non
patiatur, non obſtante. d. pacto, ꝙ Torio minimè prodeſſe pōt,
ut dictū eſt in p̄cedenti dubio, infertur ēt reſolutio ſexti dubij.
in quo q̃ritur quę actio & quod remedium cōpetat Sēpronio ꝯ
25 Toriū, nā dico cōpetere remedia ſuperius dicta. † Prout ēt cō-
petit actio p̄ſcriptis uerbis, & ēt actio in factum ad not. in l. quo
ties. ubi Moder. ff. de p̄ſcri. uer. & in l. quia actio oē. cod. ti. & per
Bar. in l. j. col. pe. ff. cond. ex leg. & per Mod. pap. in rub. ff. de p̄-
ſcri. uerb nu. iij. cum alijs concor. Infertur poſtremo reſolutio.
vij. dubij, in quo quæritur quo iure Torius poſsit ſe defendere
ꝯ Semproniū, attento quod cū Claudio nihil ꝯxit, nā dico qđ
nullo iure pōt ſe defendere, ſi cuprū conſignatum per Torium,
non fuit illius bonitatis promiſſę, quo exiſtente uero, nedū nō
pōt ſe iuuare ꝯ Semproniū, quinimo remedijs de quibus ſupra
tenetur ipſi Sempronio reſarcire omne damnum quod Sempro
nius ipſe pateretur ex cauſa & facto dicti Torij dantis Cuprū,
hoc b nitatis promiſſæ & conuenię, ut ſigillatim ſuperius di-
ctum eſt.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura priuata & approbata, plenè reprobat.*
2 *Scriptura priuata & ſubſcripta, per aliquem probat contra ſcribentem & ſubſcribentem.*
3 *Producens ſcripturam uidetur approbare eam & omnia contenta in illa.*
4 *Reſponſio facta petitioni alicuius inducit probationem. & nu. 5.*
6 *Deducta in poſitionibus inducunt probationē & cōfeſſionē & n. 5.*
7 *Teſtes ſingulares non probant.*
8 *Teſtes non concludentes, non probant.*
9 *Teſtes deponentes per coniecturas imaginarias, & non per aliquē ſenſum corporis non probant.*
10 *Referens intelligitur & interpretatur, ſecundum relatum.*
11 *Voluntariè faciens unum actum, non poteſt cogi, quòd illud iterato faciat.*
12 *Voluntas tacita elicita ex aliquo actu catenus praiudicat, quatenus exercetur actus & non ultra*
13 *Vnica ſolutio non parit obligationem pro futuris penſionibus nec liberationem.*
14 *Singula quæ non proſunt ſimul iuncta producunt effectum.*
15 *Fallit quando unumquodque ſingulare deperſe, eſſet imperfectum.*
16 *Colonus in fine locationis poteſt repetere melioramenta & computare expenſas factas in illis cum penſione.*
17 *Verba dubia declarantur ex præcedentibus & ſeq. & nu. 19.*
18 *In contracta locationis & conductionis ſeruari debent pactiones. & conuentiones celebratæ inter ipſos contrahentes.*
20 *Dictio, inſimul, ſignificat congregationem & connexitatem.*
21 *Dictio, unà cum, habet uirtutem congregatiuam.*
Aduerbium congregandi, naturam habet congregare ad ſaum, ſubiectum.
22 *Congregatio ſimultanea temporis identitatem importat.*
23 *Vna determinatio reſpiciens dua determinabilia, debet illa determinare pariter reſpectu temporis.*
24 *Verba in contractu appoſita, non debent cenſeri fuiſſe appoſita ludibrio.*

CONSI-

CONSILIVM LXXIX.

VIDI Præſentem proceſſum agitatū inter Bernard.
Gallicum ea una, & inter F Riccium de mam ex
altera ad me tranſmiſſum per d.Poteſtatem ferra-
balli,& diligenter cōſideratis & inſpectis deductis
per utranque partem circa reſolutionem difficultatis,de qua in
præſenti agitur breuibus me abſoluam,ut ɔſultatum & deciden
tem decet. p̄tendit itaq; Bernardinus,reuocari ɔſignationem pi
gnoris,ad ſui inſtantiam facti ſupradicto Riccio de duc.x.affir-
mans.d. Riccium non poſſe ɔſignare melioramenta per eum fa
cta ſuper manſo dicti Bernar.per eū ɔducto,ea uidelicet rōne,
quia ipſe F Riccius debet ſoluere dictos duc.x.nec pōt illos cō-
penſare cum dictis melioramentis, & ex oppoſito Riccius ipſe
p̄tendit poſſe facere dictam compenſationem uirtute promiſ-
ſionis ſibi factę per ipſum Bernar. & ēt uirtute pactorum facto
tum inter ipſas partes tempore locationis, & cōductionis dicti
manſi.ſuper qua reuocatione proceſſus ad me tranſmiſſus fabri
catus eſt, nec in eo aliud deductum apparet de litis pendentia,
ob id propterea de ea uerbum minime faciam, cumque in ipſo
proceſſu aliquid non dicatur, an ɔceſſio pignorationis ɜ dictū
Riccium præceſſerit,& fuerit ritè facta,nec ne,ſolum enim par-
tes fateri uīr,illam ɔceſſam & præceſsiſſe,ſed an rite & recte p̄-
ceſſerit & fuerit cōceſſa & de iure potuerit ɔcedi partes ipſę ni-
hil dicunt, nec aliquid opponunt ɔīr ſuper hmōi articulo, ipſe
ēt nihil dicam,ſi enim partes ipſę uoluerint ſuper illo aliquid di-
cere eorum relinquitur arbitrio, ſolum tangam deciſionem d.
reuocationis ɔſignationis prędictæ ſuper qua proceſſus apparet
agitatus,& ɔſiderando poſitiones factas per ipſum Riccium,&
ēt ſcripturam.d.locationis per ipſam pręſentatam, atque ēt re-
ſponſionem factam per eundem petitioni ipſius Bernar.ſatis cō
ſtat pro an.1522. & deinceps in futurum ad nouennium ipſum
Riccium anno quolibet eſſe obligatum ſoluere.d. Bernar.duc.
x.auri pro penſione & mercede locationis prædictæ.† Licet eīn
1 ſcriptura dictę locationis ſit ɔfecta, manu priuata,tñ ſubſcripta
apparet manu ipſius F Riccij,& p̄ſentata ē in iudicio p ipſum,&
ɔīr approbata,& ſic plenè probat,ut dicit Roma. in l.admonē
di.col.ix.ff.de iur.quem ibi ſequuntur alij ſcrib.& bñ facit tex.
in l.cum antiquitas.& ibi Bal.& Pau.de Caſt.C.de teſta.cū alijs
adductis per Bar.in l.emptor.§.Lucius.ff.de pact.& in l.Gaius.
ff.de pig.act.& per Fely.c.ſcripta.col.ij.in viij. declaratio.extra
2 de fi.inſtr.†Scriptura aūt priuata & ſubſcripta,probat ɜ ſcrib.&
ſubſcribētem,ut dicit Bar.& Imo.& Rom.in l.nuda.ff.de dno.
cum alijs adductis per Felyn.in dicto.c.ſcripta.col.iij.in v.limi.
3 Prout ēt ipſe Riccius producendo talem ſcripturam eam com-
probauit & ɔfeſſus fuit omnia in ea ɔtēta. l.j.§.edere.ff.de edē.
& per Bar.in l.poſt legatum.col.ij.ff.de his quib. ut iudi.& per
Abb.in c.cum uenerabilis.de exce.& per Fely. in c.imputari de
fi.inſtr.& in c.examinatas.col.ij.de iudi.prout ēt Fel.col.ij.uer
4 ſi.ex quibus ſentit reſponſionem factam petitioni inducere pro
bationem,adducendo not.per Bal.in l.cum precum.C.de libe.
5 cau.& in l.j.C.de confeſ.†Quod ēt tangit ipſe Fely.adducendo
alias deciſ.in c.ſi cautio.ex̄ de fid.inſtr. col.v.uerſi.in gl.in uer.
cām.ubi propriè ponit deducta in poſitionibus inducere proba
6 tionem & ɔfeſsionem.†Et inſuper pro d.Manſo locato,ſeu cō-
ducto,bene pōt ſolui pēſio in pecunia,ut in l.j.§.ſi quis ſeruum.
ff.depoſi.& per totum ferè.ff.& C.loca.cum ſi. Quo ſtante diffi
cultas remanet, an ipſe Riccius potuerit compenſare meliora-
menta cum d.penſione duc.x.p̄tendit.n.poſſe iſtud facere, uir-
tute promiſsionis ſibi factę per ipſum Bernar.ad quam proban
dam produxit aliquos teſtes quorum. d.minime probant dictā
promiſ. ut ex ipſorum teſtimonio & depoſitione aperte patet.
7 † Tum quia ſunt ſingulares & non ɔteſtes,ut hr̄ in c.bonę.& in
c.cū dilecti.de elec.& ī c.licet cām de prob. Quo caſu tm̄ ꝓbat
unus quātum mille,ut dicit Bal.in l.in iuriſiu.col.iij.C.de teſti.
& in l.de quibus.col.antepen.uerſi.ſed nunquid teſtis.ff.de le-
8 gi. † Tum ēt quia nullus ipſorū ɔcludenter deponit, iuxta not.
in c.in pręſentia extra de proba.& in l.non hoc.C.unde cog.&
9 & in l.neque natales.& in l.matrem.C. de prob. † Tum ēt quia
deponunt per quaſdam imaginarias coniecturas,& non per ſen
ſum aliquem ſui corporis,iuxta no.per Bar.in l.qui teſta.§.fi.ff.
de teſta.& per Bal.& alios.in l.ſolam,& in l.teſtium.C.de teſti.
& ēt quia deponunt per uerbum,credere,ut plenè dicunt Mod.
pap.in rub.ff.de iu.iur. Nec ipſorum dicta coadiuuantur per re
ſponſionem factam per ipſum Bernar.poſitionibus ipſius Ricij.
Nam tales poſitiones ſe referunt ad tenorem dictę locationis,
& pactorum in ea contentorum, & iō tales rñſiones iudicandæ
10 erunt prout ſonat tenor dictę locationis.†Cum referēs debeat
interpretari & intelligi ſm relatum. l. aſſe toto.ff.de hęre.inſti.
auth.ſi quis in aliquo documento.C.de eden.& per Bart.in l.j.
ff.de recepts. Minus enim coadiuuantur depoſitiones ipſorū te
ſtium,per inſtru. ɔcordię factum inter ipſas partes præſentatū,
ex quo non ɔcludit ipſum Bernar. promiſsiſſe ſemper compen-
ſare, & eſto quod ibi uoluntarie compenſauerit affictus duorū
ann.prout ēt Bernar.ipſe aſſerit feciſſe rñdendo poſitionibus.d.
11 Ricij.†Tñ ex hoc non ſequitur, ꝙ in futurum cogatur idem fa
cere,ut not.in l.operis non impoſitis.ff.de ope.lib.& in l.uolun
tarię.C.de excuſa.tu.& in l.creditor.C.de uſur.cum alijs no.in
12 l.ſi certis annis.C.de pact. † Quod ſuadetur rōne,qm̄ uoluntas
tacita quæ elicitur ex aliquo actu,eatenus pręiudicat,quatenus
actus exercetur,& nō ultra,ut dicit Bar.in l. j.§.hoc interdicto.
ff.de itine.actuq; pri.& in auth.qui rem circa fi.C.de ſa. ſan.ec.
cum alijs adductis per Deci. conſi.Iaaij. Viſo puncto.circa fin.
13 † Prout ēt quia una ſolutio non parit liberationem, & obliga-
tionem pro futuris penſionibus. l.cum his.§.j.ff.de condi.inde.
14 l.qui hominem.§ fi.ff.de ſolu.†Nec dicatur quod iſta ſimul iun
cta inducunt probationem eſto quod ſingula non probent, ut
dicit gl.& ſcrib.in l inſtrumēta.C.de proba.& per Bar. & alios,
in l.admonendi. Nam obiectio procederet, qñ unumquodque
ſingulare eſſet perfectum in ſua ſpecie. ſecus ſi unumquodque
15 eſt de per ſe imperfectum.†Tunc enim non iunguntur,ut dicit
Bal.in l.ſpadonem.§.iiij.ff.de excu.tutorum, & in l. iuriſiur. n.
C.de teſtibus.cum alijs accumulatis per Iaſ.in d. l.admonendi.
carta.xxiiij. col. j. uerſiculo iſtam concluſionem notabiliter li-
mi.ex quibus dico, ipſum ſer Riccium non poſſe iuuari ex alle-
gata promiſsione,& ex alijs. ā. adductis. Prætendit inſuper Si-
cius facere dictam compenſationem uirtute locationis p̄dictæ
& ſcripturæ per ipſum præſentatę.& uirtute pactorū in ea con-
tentorum,potiſsimè in 2j.c.ubi ipſe Bernar.promiſit ſoluere ip
ſi Riccio melioramenta per ipſum Ricium tunc temporis facta
in d.Manſo.finita locatione prædicta, quæ uerba uidentur de-
bere intelligi de fi.primæ locationis, quæ durabat uſque ad an.
1522.excluſiuè,noua.n.relocatio.ſeu reconductio incipiebat in
16 d.ann.1522.† Et certum eſt quod conductor ſeu colonus in fi.
locationis poteſt repetere melioramenta facta,uel etiam poteſt
computare expenſas factas in melioramentis cum penſione,ut
habetur in l.colonus.iuncta gl.& ibi ſcrib.ff.de ui & ui arma.&
in l.ſed addes.§.ſi inquilinus.& in l.dominus.§.ſi conductor.&
in l.colonus.in princi.ff.loca. cum alijs adductis per Firmia.in
uerſi.colonus.col.j.in fi.& col.ij.in prin.& in uerſi. conductor.
col.iij.uerſi.conductor melioramenta.& per Iaſ. in trac. de iure
emphy.in l.ij.C.eo.tit.car.mihi.xviij.col.j.& ij. & per Soci.con
ſi.xvij.Proſequendo ordinem.in prin. uol.iij.& in fi.col.iij.ubi
uult conductorem habere ius retentionis propter melioramen
17 ta.†Et etiam quia illa uer.dicti capituli.2j.finita locatione,de-
bent intelligi de prima,prout partes ipſę ſenſerūt in proœmio.
d.locationis,arg.l.ſi ſeruus plurium in fi.de leg.j.& eorum quæ
uult Bar.in l.j.§ & paroi.ff.de ui & ui arma.& argu. not.in l.bo.
18 næ § hoc ſermone.ff.de uer.ſig.† Tamen iſtis non obſt.contra
rium dico eſſe uerius conſiderato tenore dictæ locationis & pa
ctorum inter ipſos contrahentes factorum, illud enim certum
eſt quod in contractu locationis & conductionis ſeruandę ſunt
conditiones, & pacta celebrata inter partes,quæ dicto contra-
ctui legem dant,ut dicit Bal.per illum tex.in l.legem.C.loca.&
habetur in l.ſi quis fundum in prin.& in l. ſi in l. & in l. ſi colo-
nus.in princip.ff.eo.& in l.j.§.ſi conueniat.ff.depoſi. Conſide-
rando itaque tenorem dictę locationis in ſui princ.dr̄, ꝙ finitis
nouē annis primis,per nouennium, & deinde ad alia nouennia
uſque ad mortem alterius, ꝙ incipiebat in ann.1522. ipſe Ber-
nar.relocabat dicto Riccio dictum manſum, & dabat eidē Ric
cio plenariam licentiam fabricandi domum in māſo prędicto,
ad uſum cauponæ & quod poſſet in illa expēdere uſque ad ſum
mam duc.c.plus uel minus,prout erat neceſſarium & utile,& ul
terius expreſſe ɔuenerunt quod finita.d.locatione per mortem
ipſius Bernar.uel ipſius Riccij,tunc eligerentur per eos, uel hæ
redes ipſorum extimatores dictę fabricę,& ædificij,& meliora-
mentorū,& extimatione facta,ꝙ ipſe Bernardinus uel ſui hęre-
des ſuē deberent ſoluere.d.melioramenta faciēda, uel facta. Ex
quibus uerbis patet,melioramenta faciēda,nō debere ſolui per
ipſum Bernar.ſeu eius hęredes, niſi in fine temporis. d.ſecundę
relocationis,& tpe quo alteri ipſorū moreretur. Et demū quia

nihil erat dictum de melioramentis factis in d.manſo per ipſm
Riccium temporibus pteritis,ante annū.1516,& diem.xvj.Iu-
nij.partes ipſę in xj.c.expreſſe uoluerunt, ꝙ ipſe Berna.deberet
ſoluere melioramenta pterito tempore facta in domibus q̄ tunc
erant,uidelicet,in le caſe couerte a coppi,finita la detta locatio
ne inſieme con le caſe ſe ba a fare.Ex quibus uerbis patet,ꝙ ſo-
lutio dictorum melioramentorum tunc ſactorum debebat fieri
inſimul cum melioramentis futuris finita.d.locatione,ꝙ nō pōt
intelligi niſi in fine ſecundę locationis,& recōductionis,ſm te-
norem conuentionis factę in prin.d.locationis, tunc.n.tempo-
ris melioramenta futura debebant ſolui, & ſolutio pteritorū eo
19 dem tempore erat facienda.† Et dictum capitulum. xj.circa ſo-
lutionem melioramentorum futurorum declaratur per prin-
cipium.d.locationis,arg.d.l.ſi ſeruus pluriū.in fi.rum concord.
& ſolutio pteritorum,ut declaratur in d.xj.c.erat facienda inſi-
mul cum ſolutione melioramentorum futurorum, ꝙ erat, ut ſ.
20 dixi in fi.reconductionis.† Illa.n.dictis inſimul, importat & ſi-
gnificat ꝯgregationem,& connexitatem,ut eſt tex. in c.j.ibi,cū
reliquo inſimul & ꝑbendam.de conſuc.lj.vj.& probat text. in l.
iij.circa prin.ff.ſi fami.fur.feci.dica.& in l. Aretbuſa.ff.de ſtatu.
ho.& bene facit tex.in l.qui duos.ff.de uulg.& pu.qui loquitur
21 reſpectu temporis. † Equipollet enim illi dictioni,una cum,q̄
dictio eſt aduerbium congregandi,cuius natura eſt congregare
ad ſuum ſubiectum, ut dicunt grammatici, & probatur iu l.fi.
C.de impu.& ibi Iaſo.no. & per illum tex. dr̄ quod ſi quis dicat
Titius una cum filijs,uel inſimul cum filijs hæredes ſunto.quod
Titius & filij una ſimul erunt bęredes,& boc tenet Bar.in conſi.
Dominicus fecit teſtm̄ quod refert & ſequitur Barbatia conſi.
22 lix.Clementiſſimi Dei.col.ij.& iij.uol.j. † Iſtę enim dictiones
denotant coniunctionem ſimultaneam, ut dicunt Reperentia
Bono.in l.naturaliter.§.nihil commune, in gl. j.in prin.ff.de ac
qui.poſ.quæ ꝯgregatio ſimultanea,in caſu præſenti non pōt cō
ſiderari, niſi in eodem tempore fiat ſolutio dictorum meliora-
mentorum præteritorum,quo tempore debebat fieri ſolutio fu
turorum & ſic finita relocatione & recōductione, & finia dictæ
ultimæ locationis eſt conſiderandus circa ſolutionem dictorū
melioramentorum uirtute.d.pacti & ꝯuentionis,prout ꝯſiderat
23 Soci.ꝯſi.ſuo.xvij.col.ij.& iij.præalle. † Et iſta comprobantur,
qm̄ una determinatio debet illa duo quæ reſpicit pariter deter-
minare,reſpectu temporis.l.iam boc iure.ff.de uulg. & l.quam-
uis.& l.bęreditatem.C.de impu.per quæ iura Barto.in terminis
noſtris in l.ſi legatarius.§.j.de leg. iij.dicit ꝙ ſi teſtator fecit an
nuum legatum,ſoluendum de pecunia & fructibus,pecunia nō
debet ſolui niſi tempore quo fructus ſunt ſoluendi, & ſic poſt-
quam erunt percepti,ex quo omnia coniunctiuè fuere appoſita
quod proprie eſt in caſu nr̄o,& ſequuntur Peruſi. in d.l.hr̄dita-
tem. & in d. l. quamuis. Ex quibus patet ſolutio ad adducta in
ꝯtrium,nam omnia illa ceſſant,ſtante dicto pacto & ꝯuentione,
& uerbis ipſius quæ manifeſtiſſime uolunt ſolutionem dictorū
melioramentorum,iam præteritorum quàm futurorum,debe-
re fieri per ipſum Bernar.ſeu eius hæredes inſimul,& ſic in fine
d.locationis, & reconductis, non autem in fine primæ locatio-
24 nis. † Nam ſi deſine primum dictum capi. xj.intelligeretur illa
uer.inſieme cō le caſe ſi ba da fare,eſſent ſuperflua,& nihil ope-
rarent,ꝯ nota.per Bal.in rub.de ꝯhen.emp.q.ix.& ꝯ nota.in c.ſi
papa.de priui.li.vj.& in l.ſi qn̄ de leg.j.& per Alex.in l.iiij.§ ꝓ-
tor ait.ff.de dam.inſec. & iō ꝯueniētius eſt intelligere dicta uer
ba eſſe appoſita ad effectum operandi & ꝯūr ꝙ ſolutio præteri-
torum melioramentorum debeat fieri tempore quo fit ſolutio
futurorum,ut ſimultaneo tempore fiant,prout partes ipſę uolue
runt.Minus ēt obſtat ſtatutum præſentatum per ipſum Ricciū,
nam ſtantibus dictis conuentionibus non eſt ꝯſiderabile.Con-
cludo igitur partes ipſius.d. Poteſtatis eſſe ad ſententiandum,
& declarandum ipſum ſ Riccium non poſſe compenſare dicta
melioramenta, nec loco pignoris poſſe illa aſsignare dicto ſer
Bernardino, cui ſoluere debet dictam penſionem duca.x.Et cō
ſequenter ipſum ſer Bernardinum iuſte petijſſe reuocationem
conſignationis dicti pignoris, abſoluendo utranque partem ab
expenſis hincinde factis attēta articuli dubietate,omni meliori
modo &c. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Pater ſoluens dotem nomine filia,uidetur de ſuis proprijs bonis il-
lam ſoluere,eſto quod filia ſit diues.*
Idem ſi pater dotem promiſit.
2 *Etiam ſi pater exceßiſſet modum in dotando.*
3 *Idem ſi pater dotando dixiſſet,dotare filiā,tam de bonis ſuis,quàm
de bonis maternis ipſius filia.*
*Pater ſatis dicitur eſſe ſoluendo ſi habet facultates attendentes ad
dotem promiſſam.*
4 *Idem ſi filia conſenſiſſet prædicta dotationi facta a patre & adhuc
renunciaſſet.*
5 *Idem ſi filia fuiſſet nupta tēpore dicta dotationis, ſeu promiſſionis.*
6 *Pater tenetur filiam etiam nuptam dotare de ſuis proprijs bonis.*
*Filia non eſt excluſa a bonis maternis,quibus bene poteſt ſuccede-
re,quando expreßè illis non renunciauit, & quantitas pro bonis
maternis fuit promiſſa in dote.*
7 *Due cauſa lucratiua diuerſis reſpectibus poſſunt concurrere.*
8 *Praſentia,& taciturnitas filia, ſibi non eſt nociua, quando pater
eam dotauit, & de bonis maternis.*

CONSILIVM LXXX.

1 SENTENTIAE † Et arbitrio. d. Conſultoriu
fratris honorandiſſimi, & ipſe etiam concedo, cū
enim ipſe comes Iacob. ſimpliciter dotauerit do
temque ſoluerit nomine do. Heliſaberh eius filię.
u.Barth.Barro ſuo marito,& eius gn̄ero,& tempore dictę dotu
tionis,& ſolutionis ipſa domin. Iaco.eſſet ſoluendo,& idoneus
facultatibus abſq; dubio dotaſſe vr̄ de propria eius ſubſtātia,ut
eſt tex.in l.fi.C.de do.promiſ.q̄ ꝓcedit,& locū habet ēt ſi pr̄ eſ-
ſet adminiſtrator bonorū filię pura,quia filia habebat bona ma
terna,ut fuit in p̄nti caſu,& ſic eſſet diues, uel ēt ſi filia eēt emā
cipata nā pr̄ ſimpl̄r dotādo ēt iſto caſu de proprio dotaſſe vr̄,ita
ꝯcludit.Bal.nouel.i tra.de do.i vj.par.prin.i iij.priuil.ſo.xj co.
iij.uer.tertiū priuilegiū.per d.l.fi.qđ ēt ſequit Io.Cāpeg.in tra.
de dot.i j.par.q.xvj.ꝯſiderādo rōnē.d.l.fi.& reprobādo opi.Bar.
2 i l.neſennius.ff.de neg.ge.† Prout,& a fortiori ꝯcluſio ꝑdicta ꝓ
cedit ēt ſi pr̄ exceſsiſſet modū i dotādo nā talē exceſſum ꝑſumit
de ſuo dediſſe,& nō đ bonis filię,ut probat i d.l.fi.& tenet Bal.
3 nouel.in d.tra.ſol.& col.ꝑalleg.& d.uer.i fi.† Prout ēt idē dđm,
ēt ſi pr̄ dotādo dixiſſet dotare filiā tam de bonis ſuis,q̄ de boniu
mr̄nis ipſius filię,nā ēt iſto caſu patre exiſtēte ſoluēdo dotare vr̄
de ꝓprio nō de bonis mr̄nis filię, ita pūctaliter ꝯcludit idē Bal.
nouel.i d.tra.i vj.par.prin.l vj.priuil.ſol.xij.col.j.& ij. uer.aliud
ēt ſingulare ꝑ tex. in d.l.fi.ubi exꝑſſe iſtud br̄, & iſto caſu pr̄ dr̄
eſſe ſoluēdo,& idoneus facultatib. habito reſpectu ad dotē pro
miſſam,& ad bona q̄ poſsidet,nō aūt eſt i ꝯſideratione numerus
filiorū uel aliarū filiarū,quas haberet dotare, ita determinatum
4 fuit in ſac.ꝯſ.Nea.deciſ.clxxix.In quadā cā.† Dico poſtremo,&
fortius ꝙ diſpō.d.l.fi.ꝓcedit,& locū habet ēt ſi pr̄ dotādo dixiſ
ſet ſe dotare de bonis pr̄nis,& mr̄nis,& ulterius ipſa filia dotata
a patre exꝑſſe bonis pr̄nis,& mr̄nis renūciaſſet,nā adhuc ēt non
ob.tali renūciatione procederet diſpō.d.l.fi.ut pr̄ de ſuo uideat
dotaſſe,ita Pet.de Anc.in c.quāuis.de pac.li.vj.& tenēt Mod.in
l.ſtipl̄o hoc mō ꝯcepta.ff.de uer.ob.& i pūcto eſt deciſ. ꝯſ.Nea.
clxxviij.In cā filiorū.col.pe.& fin.uer.nonū dubiū.ubi aſſeritur
bis ita fuiſſe iudicatū,& iſtud ultimū bn̄ facit ad reſolutionē ul
5 timę obiectionis factę ꝑ d.Cōſultorē.† Nec aduerſus ꝑdicta ob
ſtat obiectio primo loco facta, ꝙ ipſa. d. Heliſabeth.tꝑe dictæ
donationis erat nupta,nā reprobata opin.Bart.ut in ipſo ꝯſilio
uerior,& æquior eſt alia opinio,ut pr̄ ēt iſto caſu teneat dotare,
& ſimpliciter dotādo ꝑſumat de ſuo dotaſſe, & uō de bonis ma
ternis filię,ut pleniſſime tāgēdo articulū, ꝯcludit Bal. nouel.In
d.tracta.in vj.par.prin.in xv.priuileg.fol.xvij.& Ioan.Campeg.
in eo.tract.in j.part.q.xiij.eo potiſſimè cōſiderato quod ipſa.d.
Heliſabeth nupſit perſonæ condignæ & patre uolente & etiam
quia eius pater poſtquam erat nupta ſponte ꝯſtituit & ſoluit do
tem prædictam, quo fit ut ſimus in caſu indubitabili, nam nec
Bar.nec alij docto. ſequa.dubitant iſto caſu qn̄ pr̄ ſpōte dat do
tem filię nuptę,ſolum.n.tangunt quæſt. an iſto caſu pr̄ cogatur
inuitus,qui caſus non eſt in præſenti cōſiderandus, cum ut dixi
6 ſponte pro filia eius nupta dotem ꝯſtituerit & ſoluerit. † Secun
da obiectio nihil facit,nam ipſa.d.Eliſabeth non recepit in do-
tem bona materna ſed quantitatem noīe ſuo ꝯſtitutam & ſolu-
tam eius marito ab eius patre, per quam dotationē ita factam
non eſt excluſa a bonis mr̄nis,ita quod matri ſuccedere nō poſ-
ſit,per d.l.fi.cum alijs ſuperius adductis,ꝯūr integrum remanſit
ſibi ius ſuccedendi in bonis maternis, merito ergo agere pote-
rit pro ſua portione contra hæredes & ſucceſſores patris qui
bona materna habuit. Tertia obiectio ultra diffuſe dicta per.
dictū Conſultorem euacuatur, nam ut dixi bona materna non
fuerunt

fuerunt data in dotem ſed tantum quantitas,quę donatio facta
a patre licet reſpectu filiæ ſit lucratiua, tamen non excludit fi-
7 liam dotatam a ſucceſsione materna,ut in d.l.fi. † Et licet dicta
ſucceſsio ēt ſit ex cā lucratiua,ↄſequenter iſto caſu ceſſat obie-
ctio,de duabus cauſis lucratiuis, na tales cauſę concurrere poſ-
ſunt in diuerſis quantitatibus & rebus,ut eſt iſto caſu,& regula
in ↄ̄rium procederet data identitate rerum non autem diuerſi-
tate,ut eſt tex.inſti.de lega.§.ſi res aliena.ibi,& eandem rem.&
hoc tenet Aret.ibi in ij.& pen.nota.& in ſua diſtin. eſt tex.in l.
omnes,& ibi gl.in uerſi.ſpeciem.ff.de act. & obl.& ita punctali
ter tenet Imo.hoc modo regulam prædictam declarando, in l.
ſi cum dotem.§.ſi pater.col.mihi.ij.uerſi.item non obſtat ſ. cun
da ratio ad id adducendo tex.in l.ſi fundum cornelianum.ff.de
8 nouatio. † Ad euacuationem ultimæ obiectionis bene faciunt
quæ ponit Abb.poſt Inn.in c.geneſi.extra de elec.& quę diffu-
ſius ponit idem Abb.& alij Cano.in c. nonne. extra de pręſum.
& magis in terminis & a fortiori melius facit.d. deciſ.cóſi.Nea
po.clxxviij.col.pe uerſi. nonum dubium ubi præſentia & taci-
turnitas ſibi minime nocet,quinimo ſi filia expreſſe renúciaſſet
bonis paternis & maternis, patre eam dotante de bonis ſuis &
de bonis maternis,tamen adhuc procederet.d. l.ut iſtis non ob
ſtantibus pater uideatur dotaſſe de ſuo & non de bonis mater-
nis filię,quanto fortius in caſu præſenti, ubi prædicta minime
interuenerunt. Pariſi. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Rei ſuæ quilibet eſt moderator & arbiter.*
Rem propriam quiſque poteſt alienare,cui uult.
2 *Facultas prædicta fauorabilis eſt.*
*Poteſt tamen dicta facultas reſtringi per ſtatutum & conſtitutio-
nem ſuperioris.*
3 *Rubrica continens orationem perfectam probat.*
4 *Dictio liberè & perpetuò,importat idem quòd plenè & ſine con-
tradict.& moleſtia.*
5 *Dictio,perpetuò,importat idem quòd ſemper & in infinitum.*
6 *In claris non cadit dubitatio.*
7 *Vendens rem ſuam regulariter,non poteſt cogi illam uendere con
ſanguineo ſeu eius uicino, ferè per totum,& nu. 1*
Fallit reſpectu dotis.
8 *Dotis priuilegia multa ſunt.*
9 *Statutum generaliter loquens, an porrigatur ad caſum dotis.*
*Fundus dotalis,ſi fuit datus inexti. in eo ceſſat prælatio uirtute iu
ris prothomiſios.*
10 *Si uero fuit datus extimatus,extimatione faciente emptionem, erit
ſecus, & alijs ſeq.*
Extimatio in dubio an faciat emptionem.
11 *Et quid ſi extimatio non eſt congrua ad precium rei.*
12 *Cauſa extimationis limitat & declarat effectum ipſius.*
*Et ſi non eſt apta ad emptionem eam non inducit, ſed facta cenſe-
tur,ut ſciatur pro qua quantitate conſignatur.*
13 *Scriptura priuata & ſubſcripta ac recognita ſeu approbata ple-
nè probat.*
14 *Dicta in libello acceptata per aduerſarium inducunt confeßionem.*
15 *Nulla eſt maior probatio, quàm illa, quæ fit per propriam confeſ-
ſionem.*
16 *Extimatio in dubio non facit emptionem,quando in contrariũ adeſt
tacita mens contrahentium.*
17 *Ab inteſtato ſuccedunt proximiores.*
18 *Ius protomiſios, uocans propinquos & conſanguineos, intelligitur
de proximioribus excludentibus alios remotiores & nu.19.*
20 *Fœmina nupta dicitur de familia & domo patris.*
21 *Inter maſculum & fœmi.non debet conſtitui differentia,niſi in caſi
bus a iure expreſſis.*
22 *Deſcendentium poſterorum,proximorum appellatio.ita ueniunt fœ
minæ, ſicut & maſculi.*
23 *Coniunctorum appellatione,ueniunt etiam fœminæ.*
24 *Feudum non poteſt alienari ſine conſenſu directi domini, niſi aliene
tur in proximiorem.*
25 *Semel excluſus cenſetur perpetuo excluſus, quando conſideratur
tempus quo fuit excluſus,circa prælationem.*
26 *In prælatione facienda inſpicitur tempus quo acquiritur ius illud
prælationis.*
27 *Ignorantia non præſumitur in geſtis a coniunctis,& de quibus erat
publica uox & fama.*
Ignorantia ex quibus coniecturis tollatur.
28 *Conſtitutio facta a principe, quando & quo caſu producat effectũ.*
29 *Facta a priuatis nihil ualet ſi a principe non fuit confirmata.*
30 *Exemplis non eſt iudicandum.*
31 *Exceptio & remedium proueniens ex natura ipſius rei, nunquam
cenſetur eſſe excluſum,per quamcunque generalem prouiſionem,
& nu. 32.*

CONSILIVM LXXXI.

IN præſenti cauſa uertente inter magnificũ equitẽ
Baptiſtã de caſtro pollę agentẽ ex una & nobilẽ.d.
Io. Aloyſiũ tireta ↄuentũ ex altera ſuper ꝑlatione
fundi alias in dotẽ aſsignati.q.d.Marietę uxori ip
ſius.d.Io.Aloyſij,per nobilẽ.q.d.Nicolaũ fratrẽ ipſius.d.Marie
tę,aduertendũ eſt pro ueritate, nã licet prouiſiones ducales in
uẽditione & alienatione rerũ ſtabiliũ pręferãt propinquos & la
teranos & exiſtẽtes de ꝓle illius qui alienat & loquanĩ gñaliter
tñ ut eſt uidere ex tenore dictarũ ducaliũ prouiſionũ exceptuaĩ
caſus pręſens, qñ res alienaĩ cã dotis, & qñ dai in dotẽ, iſto eñ
caſu nõ uiget nec locũ habet ꝓuiſio ducalis pręferẽs dictos ꝓ-
pinquos & exiſtẽtes de prole,ſed ſeruari debet diſpõ iuris cõis
1 uolẽtis † unũquẽq; poſſe alienare & diſponere de re ſua eius ar
bitrio cui & quibuſcũq; ꝑſonis uoluerit,nec magis uni q̃ alteri
toto fere titu.ff.C.& inſti.de dona.& in l.in re mãdata.C.man-
da.& per totũ titulũ.ff.& C.de ↄ̄hé.emp.potiſsimè in l.dudũ.&
in l.inuitũ.ubi doc.p illũ tex.d.l.dudũ.expreſſe dñt quẽ nõ de-
bere cogi potius uni alienare q̃ alteri ſed eius arbitrio põt elige
2 re ꝑſonã, i quã ↄferre uult bona ſua.† Et iſte caſus eſt fauorabi
lis,quia per eũ fit reductio ad pri ſtinũ ius cõe ↄcedẽs liberã fa
cultatẽ alienãdi ut.ſ̄.ut hr̃ in l. ſi unus.§.pactus ne peteret.ff.de
pac.& eſt gl.not.in uer.numerandũ.in c.ſtatutũ. de pręb.lib.vj.
Quod aũt prouiſiones ducales exceptuẽt caſum dotis, & qñ ex
dicta cã fit alienatio,patet ex quadã declaratione ducali poſita
in uolumine prouiſionũ ducaliũ trac.vj.c.xxij.in rub.ubi diſpo
nitur qđ poſſeſsiones aſsigna.pro dot.ſint libere ipſa.ꝑſona.ex
3 quibus ſunt aſsigna.† Quę rubrica bñ probat,cũ ↄtineat oratio
nẽ perfectã,ut no.doc.in l.j.ff.ſi cer.pet. prout ẽt apertius iſtud
hr̃ in nigro ipſius d. clarationis,in uerſi.& qđ poſſeſsiones.qui
referẽ ad uerſi.fin.dictę rubricę,& diſponiĩ, ꝙ poſſeſsiones pro
dotibus aſsignare perpetuo debeant eſſe liberę ipſarũ mulierũ.
4 Quæ dictiones,liberę & ꝑpetuo,procedere nõ poſſent,ſi ſubie-
ctę forẽt prouiſioni loquẽti de prælatione, nã libere,idẽ impor
tat,quod plenè,ut in c.piſanis.in fine.de reſt. ſpo.& idẽ eſt dice
re,ac ſi fuiſſet dictum,ſine ↄ̄dictione & moleſtia,ut in c.cum ex
officij.de præſcri.& per Cano.poſt Archid.in c.j.de ſupplen.ne
5 gli.præla.lib.vj.& per Albe.de Roſa.in dictio.in uer.libere.† Et
dictio perpetuo.idẽ importat,ꝙ ſemper & in infinitũ. l.fi.C.de
ſuis & legi.l.j.& ibi Moder.C.ſol.ma. cũ alijs adductis per Soc.
ↄſ.xliij.col.ij.n.iiij.& v.uol.iij.& per Dec.ↄſi.xxxviij.col.ij.un-
de ↄſiderata proprietate dictarũ dictionũ ut ipſarũ uera ſignifi
catio poſsit uerificari ↄcludendũ eſt alienationem factã ob cãm
dotis, nõ ſubijci prouiſioni ducali de prælatione loquenti, ꝙ &
clarius hr̃ in alia ducali prouiſioni, in eodẽ uol. & trac.c.xxvij.
6 † Vbi in fina.uerb.dẽ,ꝙ dicta prouiſio loquẽs de ꝑlatione, non
habeat locũ in poſſeſsionibus uel rebus datis ĩ dotẽ inextimatis
vñ cũ caſus iſte ibi clarẽ decidaĩ, nulla ulterius cadit dubita. l.
7 ancillę cũ uulg.C.de fur.† Et non ſine cã dictus caſus dotis fuit
exceptus,nã ita ẽt factũ fuit per Fede.impe.in ſua ↄſti.de iu
re ꝓthomiſios,q̃ incipit ſancimus.uerſi.cã uero dotis.& idẽ fir-
mat Bal.ſup.d.ↄſti.& Moder.ↄſ.Neap.in d.tra.prothomi.i uer,
licet in v.nota.ubi examinãt quid iuris,qñ fundus fuit datus in
dotẽ extimatus,ↄcludẽtes iſto caſu eſſe locũ ꝑlationi,qñ extima
tio fecit emptionẽ adducẽtes iura & deciſ.ut per eos,ꝙ expreſ-
ſe cauetur in d.prouiſione ducali dũ exceptuat res datas in do-
tem inextimatas, & ſic a ↄ̄rio includit extimatas tñ in caſu præ
ſenti nõ põt dici quod fundus de quo litigaĩ fuerit traditus. d.
Marietę ſeu eius marito extimatus ea extimatiõe,q̃ faceret em
ptionẽ ut ſtatim dicetur & ↄñr ſumus in re data in dotẽ extima
ta reſpectu emptionis, ↄñr ſumus in caſu exceptuato dotis non
comprehenſo in dicta ducali prouiſione ↄcedente prælationẽ.
8 † Quæ ẽt ↄprobantur attẽtis priuileg.ipſius dotis, de quibus in
in l.j.ff.ſol.ma.cũ ↄcor.allegatis ibi per Moder. in tract. de do.
9 † Et cũ ſit ualde priuilegiata dos, prouiſio ſeu ſtatutũ gñaliter
loquens non porrigitur ad cãm dotis, ut dicit Salyc.in l. fin.C.

de iu.do.in prin.uerſi.ex quo notatur bonũ argu.& ponit Iaſ.in
d.l.j.ſol.ma.de quo alias dixi. ex quibus infertur caſum p̄ſentē
reddi clarũ ꝙ res datę in dotē nõ ꝯtinētur in dicta ducali pro-
uiſione diſponēte de p̄latione, difficultas ergo ſolũ remanet, an
talis fundus fuerit datus extimatus ea extimatione, q̄ fecerit em
ptionē, an uero inextimatus quo ad emptionē, & ſi hoc ſecundo
mõ fuit datus, res erit clara, ꝙ in eo ceſſabit p̄latio, ut ſ. proba-
tũ eſt. Primo uero caſu ur̄ locũ eſſe dictę p̄lationi attētis uerbis
fin. d. prouiſionis duca. & ꝯſideratis his, q̄ dñt Mod. Neap. in d.
10 tra. in uer. licet, in v. nu. † In qua difficultate, primo ur̄ dicendũ,
ꝙ talis extimatio fecerit emptionē ex quo ſumus in dubio, iux
ta ea q̄ ponit Bal. & Saly. per illa iura, in l. j. in l. quoties, & in l.
cũ dotē, & in l. ſi inter uirũ. C. de iu. do. & per Bar. Pau. & alios,
in l. ſi extimatis, & l. ſeq. ff. ſo. ma. & hr̄ deci. ꝯſi. Nea. cclxx. d. Cla
rella, & l. plerunq;. ff. de iu. do. & in l. ex ꝯuē. C. de pac. & p Soc.
ꝯſi. ia. proſequēdu, col. pe. uer. viij. & uer. xij. uol. j. & no. Dy. ꝯſi.
j. & plenius Soc. ꝯſi. lvj. ſtātibus, col. pe. uol. j. & ꝯſi. cclxxxix. dif-
ficultas, uol. ij. & per Cor. ꝯſi. cclxxij. circa primũ. col. ij. uol. j. &
ꝯſi. j. in lr̄a. ꝯ. uol. ij. & plenius ꝯſ. xv. per totũ eodē uol. & ꝯſ. xcij.
licet, in litera, g, uol. iiij. tñ rectius ꝯſiderādo, ꝯ̄riũ eſt uerius, per
ea q̄ no. Bal. in d. l. ex ꝯuentione. C. de pac. & Saly. ibi ſequit. &
idē Bal. in l. j. col. iij. uer. tertio q̄ro, & uerſi. circa primu. C. com
moda, quē refert, & ſequitur Fran. Areti. ꝯſi. lxxxiij. diligēter pō
11 derātis, col. ij. uer. ad idē facit optimē. † Volētes, ꝙ ſi res fuit da
ta extimata tali extimatione, q̄ nõ eſt ꝯdigna ad precium rei, ꝙ
in dubio eſtimatio ipſa non facit emptionē, & hoc mõ limitant
iura ſuperius allegata, uolentia eſtimationē in dubio facere em
ptionē. Quod dictũ pōt adaptari ad caſum noſtrũ p̄ſentē, na ta
lis fundus fuit datus ipſi do. Io. Aloyſio, pro reſiduo dotis ipſius
d. Marietæ, pro duc. cccc. Et tñ, ut ipſemet do. Bap. actor fateri
ur̄ in ſuo libello, longe plus ualebat, ꝯ̄ñr talis eſtimatio nõ pōt
adaptari ad preciũ ꝯdignũ ipſius fundi, quo fit, ut in dubio non
fecerit emptionē, ſed potius ipſe fundus fuit datus in dotē exti-
matus dictis duc. cccc. ut pro dicta ſumma in dotē dareſ, prout
uere fuit traditus, nõ aũt, ꝙ partes uoluerint emptionē ſeu uen
ditionē facere, ꝯſiderato precio non ꝯdigno, & hanc opi. Bal. ſe
quitur Riminal. in tertio not. & Iaſ. in d. l. ex ꝯuentione, in j. no
ta. adducentes. poſt Bal. gl. in l. j. §. j. ff. de ſuperficie ex quo pre-
ciũ, non correſpondet ualori rei, & eſt cõis concl. ꝙ iſtu caſu in
12 dubio extimatio non facit emptionē. † Prout ēt, & ſecundo tol
litur obiectio, ex his, quæ dicit idē Fran. de Are. in d. ꝯſ. lxxxiij.
col. iij. uer. ex hoc primo fundamento, ubi uult, ꝙ eã eſtimatio-
nis factę, limitat, & declarat effectũ dictę eſtimationis, ut no. in
l. gratuitã. §. j. ff. de præſcri. uer. & in l. j. in fi. ff. de eſtimat. act. &
tradit Bar. in l. ſi ut certo. §. nunc uidēdũ. ff. cõmoda. Vnde ſi eã
nõ eſt apta ad emptionē, eſtimatio non inducit eã ſed potius cō
ſetur facta, ut ſciatur pro qua quantitate ille debet habere, & re
tinere rē ita eſtimatã, ut probatur in præalleg. iuribus, quod p-
prie adaptatur ad caſum noſtrũ pręſentē, ꝯſiderando cam pro-
pter quam dictus fundus fuit aſsignatus, q̄ principaliter fuit pp
ſecuritatē duc. cccc. reſiduorũ dotis promiſſæ. d. do. Marga. &
qñ non darentur, ꝙ tunc fundus eſſet ipſius, & eius mariti, qui
forſan aliter non ꝯ̄traxiſſet matrimoniũ, ut apertè oſtenditur ex te
nore ſcripturæ inter ipſas partes inde ꝯfectę, q̄ licet priuata ſit,
13 tñ plenè probat. † Tum quia ſub ſcripta ab ipſis partibus. Tum
ēt quia ab eiſdē eſt approbata, ut dicunt doc. poſt Bart. in l. ad-
monendi. ff. de iureiur. & Cano. maxime Fel. in c. ij. de fi. inſtru.
& clarius iſtud colligitur ex tenore libelli per ipſum actorē p-
ducti, in quo aſſerit dictũ fundũ fuiſſe obligatũ, & pro ſecurita
14 te datum. † Et ea quę per actorē in libello dñr, ſi per aduerſariũ
ſunt acceptata, prout in caſu præſenti, factũ apparet, inducũt cō
feſsionē, ut hr̄ in l. cũ precum. C. de lib. cau. & per Bart. in l. non
epiſtolis. C. de proba. cum alijs allega. per Fel. in c. ſi cautio. col.
xj. uerſi. fallit nono, ex̄ de fi. inſtru. & per Fran. de Crem. in ſuo
ſingulari. ciiij. & ponit Alex. in l. ij. col. j. C. de inſti. & ſubſtit. &
Franc. in c. examinata, ubi Mod. plura accumulant ex̄ de iudic.
15 † Et nulla eſt maior probatio, quàm illa quæ fit per ꝯfeſsionē,
ut in l. qui de inofficioſo, in fi. ff. de inoffi. teſt. & in c. qñ per cō
feſsionē, de priuilegijs, & plenè per Mod. Can. in rub. ex de pro
ba. Quod ēt ꝯfirmatur ꝯſiderato iudicio incoato, & pēdente, ſu
per eodemmet fundo, inter ipſum do. Aloyſiũ, & do. Bernard.
de Caſtro pollæ, patrē dicti actoris. In quo ipſe dñs Bernardi-
nus aperte oſtendit talem fundum non fuiſſe uenditũ dicto do.
Io. Aloyſio, ſed pro ſecuritate potius reſiduę dotis, nõ ſolutę da
tum, clare aperiendo extimationem dicti fundi nõ fuiſſe factã,
ut induceret emptionem, ſed ad effectum, ut ſciretur pro quan-
ta quantitate dabatur, ꝯ̄ñr ꝯſiderando originalem cãm dictę ex
16 timationis, dicere cogimur non feciſſe emptionem. † Ex tacita
enim mente partium, & ꝯiecturata tollitur illa præſumptio, ꝙ
extimatio in dubio faciat emptionem, ſicut dicimus in conſen-
ſu expreſſo, ita Are. in d. conſi. lxxxiij. col. ij. uerſi. pręterea, & in
uerſi. & ſic patet, ubi iſtud comprobat exemplo, quod ēt ſequi-
tur Riminal. & Iaſ. in d. l. ex conuentione exemplificantes, ut fa
cit Are. quod exemplum ſatis ſeruit in caſu noſtro ad coniectu
randam mentem ꝯ̄trahentium, per quam excludatur emptio, ꝯ̄ñr
ſumus in re data in dotem ineſtimata, & ſic extra caſum proui-
ſionis ducalis, diſponentis de pręlatione, quo conſiderato, ipſe
17 dom. Baptiſta actor penitus uenit excludendus. † Vlterius ipſe
do. Baptiſta actor ex alio uenit repellendus, qm̄ tempore quo di
ctus fundus fuit aſsignatus, ut ſupra per do. Nicol. & gētes pro
eo do. Marietæ, ſeu eius marito, ipſa do. Marieta, erat magis pro
pinquior, & coniunctior. d. do. Nicolao eius fratri, utrinque con
iuncto, quàm ipſe Baptiſta longe remotior, ut in auth. de hr̄dita
te ab inteſtato uenien. §. reliquum, collatio. vij. & in l. iuriſcon-
ſultus. §. ſunt ex lateribus. ff. de grad. & inſti. eo. ti. Quo fit, ut in
dicta alienatione fundi prædicti, ipſa do. Marieta, tanquàm pro
ximior, & magis coniuncta debuerit præferri ipſi dño Baptiſtæ
remotiori, eſto eñ ꝙ dicta prouiſio ducalis uocet propinquos,
& lateranos, tñ intelligitur de proximioribus, nõ autem de om
18 nibus propinquis, & lateranis. † Quando enim alienans multos
propinquos, & lateranos in diuerſo gradu, ſibi coniunctos ha-
bet, proximiores tantum cenſentur uocati, non autem alij exiſtē
tes in ulteriori gradu, qui a proximioribus excluduntur, ut eſt
tex. inſti. de leg. agña. ſucce. §. ſi plures, & in auth. de hr̄ditate, ab
inteſta. §. ſi uero, & in l. ij §. hæreditas. ff. de ſuis, & legit. cũ infi
19 nitis concord. ibidem alleg. per ſcriben. † Et ꝙ propinquior in
caſu dictę prouiſionis ducalis debeat præferri, & non alij exiſtē
tes in ulteriori gradu, ponunt Moderniores Neapolitani in d.
tracta. de iure prothomiſ. in princip. xiij. uerſicu. item quæro
ſunt duo uicini, & etiam in uerſi. ut infra. xxx. dies, columo. aij.
dum ponunt formam libelli formandi in hac materia prælatio
nis, & in uerſicu. item de ipſo, in vj. no. adducentes titulum. ff. &
C. qui potio. in pign. hab. Et ꝙ in p̄ſenti materia potior in ſan-
guine dr̄ potior in iure. Et ꝯ̄ñr cum dictus fundus fuerit aliena
tus in ipſam do. Marietam propinquiorem, & magis coniunctã
dicto Nicolao alienanti iure prælationis excludit omnes alios
20 remotiores. † Nec obſtat ſi dicatur, ꝙ ipſa eſt fęmina, & erat nu
pta, & ꝯ̄ñr non dicitur de familia, & prole alienantis. Nam con
trarium eſt ipſa ueritas, qm̄ filia fęmina ēt nupta dr̄ de familia,
& domo patris, & fratris, ita ꝙ in eam tanquam unam ex fami-
lia pōt fieri alienatio ita tex. & ibi Paulus de Caſt. & alij ſcribē-
tes, in l. uoluntas, la. j. C. de fideicom. & plene tangit Soci. conſi.
cexxvij. Pręſens conſultatio, col. viij. uerſi. quibus tamen non ob
ſtantibus, uol. ij. Vbi etiam uult filiam fęminam dici deſcenden-
tem per uirilem ſexum, & not. etiam Fran. de Cur. conſi. xl. col.
ij. uerſi. item una, & conſi. lxiij. col. xvj. in fi. conſi. lj. col. vj. & po
21 nit Corne. conſi. ccxxx. in litera. V. uol. iij. † Et etiam quia non
debet induci differentia inter maſculum, & fęminam authenti.
defuncto. C. ad Tert. & in auth. in ſucceſ. C. de ſuis & legi. & in
22 l. maximum uitium. de libe. præte. † Et etiam quia appellatione
deſcendentium, & appellatione poſterorũ, & appellatione pro-
ximorum ita ueniunt fęminæ, ſicut & maſculi, ut not. Ang. con
23 ſi. cclxxxviij. Viſo facto. † Sicut appellatione coniunctorum, ue
niunt etiam fęminæ, ut dicit Alex. conſi. cxv. Circa dubitationē
col. fi. uol. ij. cum alijs adductis per Deci. conſi. cclxix. Cõſultua
ab illuſtri nu. ij. & iij. & conſi. ccclxiij. Viſis his, nu. j. & ꝯ̄ñr di-
cendum eſt in prælatione dicti fundi, ipſam do. Marietam, tan-
quam proximiorem dicto do. Nicolao alienanti, debuiſſe præ-
ferri, & conſequenter excludere ipſum do. Baptiſtam actorem.
24 † Quod etiam comprobatur, nã licet feudum non poſſit aliena
ri ſine conſenſu domini, tamen quando alienatur in coniun-
ctum immediate & in proximiorem alienatio ualet ea ſcilicet
ratione, quia non dicitur facta in extraneum alienatio quæ fit
in coniunctum. l. cum pater. §. av. de legatis. iij. & in dicta l. uo-
luntas. C. de fideicom. & habetur in cap. primo de alien. feud.
& ibi not. Andre. de Iſern. Bald. & alij, & etiam in cap. primo. §.
ſed & res in titulo, per quos fi. inueſti. Et plura ad id poſſent
adduci, quibus cauetur quod prohibitus alienare, non intelli-
gitur prohibitus alienare in coniunctum & in proximiorem,
ut not. Modern. Neapo. in dictu tracta. in procem. columu. v.

Et conſequenter quãdo fit alienatio in proximiorem redditur
ualida & firma,ita quod alij, non ita proximiores, & exiſtentes
in ulteriori gradu, nõ poſſunt eam infringere iure prçlationis,
cum ipſi illo caſu non debeant pçferri, ex quo excluduntur ab
illo magis proximiore,in quem alienatio ipſa apparet facta.Ex
quo infertur,ꝙ cum tempore dictæ alienationis ipſe do.Bapti-
ſta eſſet in remotiori gradu,quàm ipſa do. Marietta.in quã fuit
25 facta,ꝙ ab ea fuit penitus excluſus.† Circa prælationem quam
modo petit & ſemel excluſus,intelligitur perpetuo excluſus,ex
quo conſideratur tẽpus, quo fit alienatio, ut ille debeat pferri,
qui tunc proximior reperitur licet poſtmodum ille proximior
moriatur, ex quo tale ius quod erat penes illum proximio-
rem,translatum eſt ad hæredes ipſius,qui poſſunt dicto iuri in-
hærere,& de nouo excludere illum qui fuit ſemel excluſus, ſicu
ti poterat ille proximior qui eum exclufit, cum in eius locũ ſuc
ceſſerint ſui heredes ita Bar.dum loquitur de ſtatuto excludeñ.
fęmi. ſtant. maſcu. ut fęmina ſemel excluſa cenſeatur perpetuo
excluſa in l.fi.§.j.ff.ad Tert.col.pe.uerſ.ſed ſi poneremus,cuius
opi.eſt communis, ut dicit Socin.conſi.x.uol.iij.& Deci.conſi.
cclxxxiij.nu.v.& conſil.ccxcvj.num.iiij.& faciunt quæ ponunt
Alex.& alij,in l.ſi auus.C.de libe.pręt.& Ant.de But. conſi.xx.
æquitas,& Soci.conſi.cxiiij.nu.iiij.uol.iiij.& Coro.conſi.xij.In
26 hac col.j.in fi.uol.j.† Pront ẽt magis in terminis facit illud qđ
dicitur, ꝙ qñ loquimur de pręlatione alicuius facienda alteri,
quod inſpicimus tp̃s,quo acquiritur illud ius,& illa prælatio,ta
liter quod ille qui tunc temporis prçfertur, efficitur perpetuus
in illo iure,& in illa prælatione,quç omnia trãſmittit ad ſuos,&
ad alios omnes,quos uult. tam ex teſtõ, quàm ab inteſtato, qui
ſemper excludunt illum,ut eſt text.in §.proximior inſt.de legi.
agna.ſuc.& ita tenent Bald.Ang.& alij, in l. Gallus.§.& quid ſi
tantum.ff.de libe.& poſthu.& Alex.conſi.xxix.col.j.& per totũ
uol.ij.Quibus ſtantis, neceſſario dicere cogimur ipſum.d.Ba
ptiſtã ſemel excluſum in dicto iure prçlationis ab ipſa do.Ma-
rietta in quam proximiorem & magis coniunctam do.Nicolao
fuit facta alienatio dicti fundi cenſeri & debere iudicari perpe
tuo excluſam ẽt ab hẽdibus ipſius.d.Mariettæ. † Vlterius adhuc
27 conſiderandum eſt,quod ipſe do.Baptiſta habuit plenã notitiã
& ſcientiam aſsignationis dicti fundi factę in perſonam. d.Ma
riettę,ſeu do. Io.Aloyſij eius mariti, tum quia fuit facta nedum
ab ipſo do.Nicolao,ſed ẽt a do.Bernardino patre ipſius do.Ba-
pti.& ſic tanquam coniunctus omnibus præſumitur ſciuiſſe po
tiſsime quia tunc & ſucceſsiuè poſt ſemper fuit pręſens in ciui
tate Taruiſina, & ẽt quia hoc publice & palam factum fuit ita
in omnium tranſiit notitiam,ꝯñr negari non poteſt quin de præ
dictis ſcientiam plenam habuerit iuxta ea,quæ in terminis no-
ſtris tradit Bald.in tract. de iu.protho.col.v.& plenius Moder.
Neap.in d.tracta.in uerſi.ut intra.xxx.dies col. ij.& ſeq.quo fit
ut cum ipſe do.Baptiſta prædictorum ignorantiam allegare nõ
poſsit & a tempore ſcientię decurſum appareat tempus petẽdi
prælationem limitatam in ducalibus prouiſionibus, qui in præ
ſenti male agit & ſine actione repetitur a qua excluſus fuit per
dictam præſcriptionem,conſequenter repellendus eſt. l.ſi pupil
28 li.§.uideamus.cum ſi.ff.de neg.ge.† Nec dicatur ꝙ dicta prouiſ-
ſio ducalis circa notitiam & ſcientiam habendam fuit declara-
ta per aliam prouiſionem diſponentem in terminis noſtris, tũc
demum ſcientiam dici datã & haberi qñ p præconẽ notitia fuit
data &c. Nam aduertendum eſt ꝙ illa ultima prouiſio non ap-
paret facta nec confirmata ab illuſtriſsimo dominio, quo fit ut
non habeat præiudicare illis primis confirmatis a dominio ſe-
29 reniſ.† Iſta.n.ultima condita a priuatis & non confirmata, ro-
bur non habent, iuxta plene nota.per Barto.& alios in l.omnes
populi.ff.de iuſti.& iur.& in l.j.§ j. ff. quod quiſque iur. & per
Bar.& alios in l.cunctos populos.C.de ſum.trin. & pleniſsime
30 per cano.in c.canonum ſtatuta.de cõſti.† Nec dicatur ꝙ ita fuit
alias iudicatum ſm hanc ultimam prouiſionem, nõ dicitur ma
le fuiſſe iudicatum & ꝯ communis iuris diſpoſitionem,ut ĩ.de
nouo ſm dicta exempla non eſt iudicandũ, ut eſt tex.in l.exem
plo.C.de proba.& eſt melior text.in l.nemo iudex.C.de ſen. &
interlo.om.iud. ubi imperator dicit & determinat ac admonet
iudicandum eſſe legibus,& non exemplis. Pront & ſecundo di-
cta ultima prouiſio tollitur ex uerbis ipſius primę prouiſionis,
dum conſiderat notitiam datam patri, præiudicare filio minori
ann.xiiij.exiſtenti in patris poteſtate, & ꝯñr quia tempore con-
ſignationis dicti fundi ipſe.d.Baptiſta erat minor ann. xiiij. in
poteſtate. d. Bernardini eius patris, cum tunc temporis ipſi d.
Bernardino patri fuerit ex natura ipſius rei data plena notitia,
dicendum eſt eam præiudicaſſe dicto.d.Baptiſtę eius filio tunc
31 minori & exiſtenti in eius poteſtate.† Nec dicatur ꝙ dicta pro
uiſio loquitur de notitia & ſcientia data patri per præconem &
non alio modo,nam aduertendum eſt ꝙ bene excluduntur alij
extranei, non autem excluditur ille modus qui uenit ex natura
ipſius rei & ex eodemmet contractu & ſcriptura ſeu inſtrumen
to,ita Bart.& ibi Alex.in apoſtil.ad id plura adducens, in l.j.&
§.& parui.ff.quod ui aut clam.ubi dicit, ꝙ ſi ſtatutum diſponit
ꝙ contra inſtrumenta non poſsit opponi, niſi exceptio falſita-
tis,& nulla alia ꝙ tamen poteſt opponi exceptio alia quę uenit
ex natura ipſius rei ut puta illa quæ ex tenore illius inſtrumẽti
colligitur, nam illa & alię ſimiles, non cenſentur eſſe excluſę.
32 † Quod quidem confirmari poſſet ex his quę dicit Bart. & ibi
Moder.plura accumulans in l.ij.col.ij.ff.de iuriſd.om.iud.uer.
circa hoc dicas.ubi uolunt nunquam cenſeri excluſa ea quę ue-
niunt ex natura ipſius rei,& ſic ea quæ colliguntur ex tenore &
lectura inſtrumenti,ſeu ſcripturę, ſuper qua ſtatutũ diſponit, q̃
bene adaptantur ad caſum pręſentem. Nam.d.Bernardinus pa
ter ipſius.d.Baptiſtę conſignauit dictum fundum de quo modo
litigatur ipſi. d.Mariettę ſeu eius marito, & conſequenter ipſe
pater qui fecit actum habebat plenã notitiã dictę ꝯſignationis.
l.ſi.ff.pro ſuo.& propterea alia notitia non erat illi facienda,ex
quo ſibi fuit data per ipſummet facientem dictum actũ,ut colli
gitur ex tenore ſcripturæ inde confectę,quo fit ut promiſsio ul
tima non habeat locum, quando pater habet notitiam mõ præ
dicto, ex quo fecit actum & conſignationem, quia ipſa notitia
uenit ex natura ipſius rei & ex tenore ſcripturę,& ideo alia no-
titia per præconem danda,non eſt neceſſaria.Prouiſio.n uolens
notitiam patris, ut noceat filio minori exiſtẽti in poteſtate de-
bere fieri per prçconem,procedit in alijs caſibus,quando pater
non contraxiſſet, & ſic quando non habuiſſet notitiam ex natu
ra rei, ex quibus patet dictam ultimam prouiſionem non pro-
deſſe ipſi.d.Baptiſtę actori, qui etiam caſu quo prodeſſet uenit
proculdubio excludendus, alijs rationibus. & cauſis ſuperius
adductis.

Parilius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Rei ſuæ quilibet eſt moderator & arbiter.*
2 *Statutum, quod in uẽditionibus conſanguineus uicinus præferatur extraneo ſeruandum eſt in locis ubi appareat conditum, & n.3.*
4 *Tale ſtatutum exorbitans dicitur, & reſtrictiuum iuris communis & ſtrictè & propriè uenit intelligendum, & obſeruandum eſt in caſu tantum in quo loquitur. & nu. 5.*
Omiſſum haberi debet pro omiſſo.
7 *Vbi ceſſant uerba ſtatuti debet ceſſare ſtatutum.*
8 *Statutum loquens de uenditione,locum habet in ceſsione per quam transfertur dominium.*
9 *Emptionis appellatione, an & quando ueniat alius contractus per quem transfertur dominiũ, & nu.15.16.17.& ſeq.& num.27.*
10 *Vbi in contractu fit mentio de precio præſumitur emptio & uendi tio.& nu.11.*
12 *Statutum ſeu conſuetudo mandans rem non poſſe uendi extra confraternam,niſi alteri confratri, confrater habens tale ius non po teſt illud alteri cedere.*
13 *Dolus & fraus probantur coniecturis.*
16 *Ius cõgrui & prothomiſios quot modis poteſt induci & cõſiderari.*
14 *Ius conſiderandum eſt realiter & non ex uerbis.*
17 *Quando facta eſt mentio precij, appellatione uenditionis non uenit alius contractus.*
15 *Statutum loquens de uenditione, debet ſtrictè intelligi in ipſa mera uenditione.*
18 *Statutũ loquens in uenditione nõ habet locum in datione inſolutũ.*
Datio inſolutum ſimilis eſt uenditioni.
19 *Statutum loquens de uenditione, & prohibitione de uendendo, an comprehendat alium contractum, per quem transfertur dominium.*
21 *In materia ſtatutaria, emptionis appellatione ſolum uenit contractus uulgaris, & non alius.*
22 *Maximè quãdo cõiter ſtatutum ſeu cõſtitutio ita fuit interpretata.*
Quæ certam habuerunt interpretationem, non ſunt mutanda.
20 *Prohibitio de uẽdẽdo facta a lege contra regulas iuris communis, nõ comprehẽdit alios cõtractus ex quibus transfertur dominium.*
22 *Vſus communis loquẽdi colligitur per interpretationem communẽ.*
Venditionis appellatione, nullo modo uenit alius contractus, per quem transfertur dominium ſtante communi uſu loquendi.

24 *Venditionis appellatione in exorbitantibus an ueniat alius contractus in quo uiget eadem ratio.*
25 *Communis uſus loquendi præfertur proprietati uerborum.*
26 *Conſanguineus ſeu uicinus habens ius congrui, non poteſt illud cedere alteri, quando ceſſio facta eſt ſimpliciter & ſine interuentu alicuius rei, alias ſecus.*
28 *Prohibitus uendere, an & quando cenſeatur prohibitus cedere.*
29 *Ceſſio poteſt fieri ſimpliciter & liberaliter, item & precio ſtatuto.*
30 *Inſtrumentum plenè probat, & nu. 43.*
31 *Agens iure prothomiſios & congrui neceſſe habet probare ſe eſſe dominum rei uicinæ.*
32 *Poſſidens iure pignoris, non poteſt agere iure congrui & num. 34.*
33 *Correlatiuorum idem debet eſſe iudicium.*
Actor & reus procedunt a pari.
35 *Simulatio contractus ex quibus coniecturis probetur, & alijs ſeq.*
36 *Precij modicitas arguit ſimulationem. & nu. 37.*
38 *Precium an ſit iuſtum, quod arbitrio iudicis remittitur.*
39 *Pactum de retrouendendo, etiam ſimulationem arguit.*
40 *Idem ſi uenditor remanſit in poſſeſsione, & illam emptor nunquam habuit, & nu. 41.*
Idem ſi res uendita remanſit in extimo uenditoris ſoluentis pro ea gabellas & datia, & nu. 42.
44 *Veritas attendi debet, & nomen contractus.*
45 *Habens hortum ſeu curtem uicinam, non habet ius congrui ad domum coniunctam horta ſeu curti, licet ſint de domo.*
46 *Hortus coniunctus domui, res ruſtica dicitur, & non urbana.*
47 *Ruſticum prædium non trahit urbanum nec econtra.*
48 *Quod operatur propoſitum in propoſito idem operatur appoſitum in oppoſito.*
49 *Contrariorum eadem debet eſſe diſciplina, quando in utraque eadē uiget ratio.*
50 *Ius ſuperueniens pendente iudicio, an & quando proſit actori, & numer. 51.*
Et quid in exceptione.
Et quid ſi ſuperuenit ex cauſa de præterito, uel ex cauſa de nouo ſiue facta aduerſarij, ſiue alterius.

CONSILIVM LXXXII.

1 PRO ueritate † præſentis ↄſultationis, primo conſi
derandum eſt ꝙ de iure cōi unicuique domino cō
ceſſa eſt facultas alienandi & diſponendi inter ui-
uos de rebus ſuis prout uoluerit. l. in re mandata.
C. manda. l. nullus. C. de Iude. cum concord. Et præcipue datur
facultas uendendi res ſuas cui & quibus ipſe dñs uoluerit. l. du-
dum. C. de ꝯhen. emp. quæ lex tollit conſuetudines & ſtatuta di
ſponētia ꝯrium. † Et licet ſtatutum ſeu conſtitutio, facta poſt.
2 d. l. dudum uolens ꝙ in uenditionibus uicinus ſeu conſangui-
neus præferatur extraneo emptori ſit ualida & firma & debeat
attendi, & obſeruari in locis ubi tale ſtatutū eſt ↄditū, & uiget,
per tex. in c. ↄſtitutus ex de in integr. reſt. ubi Abb. in vij. notab.
hoc expſſe dicit, & ēt Alberi. de Roſa. in d. l. dudum, & ibi Pau.
de Ca. ponderans ad id. d. legē, in illis uerb. niſi lex &c. & ēt idē
tenet Luc. de pen. in l. fi. C. de prǣd. cur. li. x. n. v. & in l. j. in uer.
debiti. C. de impo. lucr. deſcr. cū alijs accumulatis per Math. de
3 affl. in trac. de iur. prothom. car. j. & ij. † Concludentē tale ſtatu
tū ualere, qđ ēt fuit de mente Bal. in d. l. dudū, & in l. ad officiū
in fi. C. com. diui. ſequitur ēt Alex. cōſi. lij. Viſo in princ. uol. j. &
Cor. ↄſi. clj. & xxix. uol. iij. & Dec. conſi. lxxxviij. Et pro tenui in
prin. & ↄſi. ccxxij. Viſo puncto. col. j. & ij. & ↄſi. ccc. Viſa petitio
4 ne, in prin. † Tñ negari non pōt, quin dictū ſtatutū ſeu ↄſtitutio
dicatur exorbitās a iure cōi, & reſtrictiua dicti iuris, & ↄñr quin
ueniat ſtricte & proprie intelligenda, in caſu tñ in quo loquit̄,
proprio & ſtricto nō aūt in caſu improprio & largo, cū ſint ſtri-
5 ctiſsimi & preciſi iuris. † Et ↄñr tenaciter obſeruāda in caſu pro
prio, ut in l. ↄſtitutionibus, ubi Bar. ff. ad municip. & in l. quicqđ
aſtringendę. ff. de uerb. ob. & in l. iij. §. hæc uerba. ff. de neg. geſt.
& per Bal. ↄſi. xliij. Circa. col. ix. uol. v. cū alijs adductis per Saly.
in l. ij. col. v. in fi. C. de noxal. & per Io. Bapt. de S. Seueri. & Iaſ.
6 col. pe. in ij. lectu. i l. oēs populi. ff. de iuſt. & iu. † Taliter ꝙ omiſ-
ſum debet haberi pro omiſſo. l. cōmodiſsime ff. de lib. & poſth.
l. ſi cū dotē. in prin. ff. ſol. ma. & per Dec. ↄſi. xv. col. fi. in fi. & per
Bal. in l. ſi plures, col. pe. C. de ↄdi. inſer. & Cuma. ↄſi. xcvij. ſtan-
te ſtatuto in prin. & per repeten. in l. ſi ↄſtante. col. iij ff. ſol mat.
7 † Et facit qm̄ ubi uerba ſtatuti proprie non adaptant̄ nō debet
habere locū ipſius diſpoſitio ut dicit Alex. cōſi. xvij. requiſitus.
uol. j. & Barthol. Cepol. ↄſi. xxvj. Magnifice col. antepe. Quibus
ſtantibus cōſiderando uerba ſtatuti ſeu partis Feltreñ. diſponē
tis, ꝙ uicinus coherēs uenditori, debeat pferri extraneis in uen
ditione rerū ſtabiliū facta certo pcio, prima facie dicendū vr̄ d.
Nicolaum de mediano debere obtinere ꝯ ſpectabilē. d. Iacobū
& fratres de uilla bruna. Nā licet iſti dñi rei cōuenti, poſsideāt
campos de quibus uertitur præſens quęſtio uirtute ceſsionis ip-
ſis factę per Baptiſtā de laſa, tñ dictā ceſsonē habuerūt pro cer
8 to precio. † Et cōſtitutio ſeu pars loquens de uenditione, locum
debet habere ēt in ceſsionē per quā dñium transfertur, & per eā
inducitur alienatio, ut uoluit Dyn. quē refert & ſequit̄ Io. And.
in tit. de ceſsio. actio. §. j. uerſi. ſed nunquid minor. & Soc. conſi.
9 xxxvij. col. v. nu. xxij. uol. iiij. † Licet. n. in iure uarię ſint opin. an
appellatione emptionis cōtineatur alius ꝯctus per quē dñium
transferatur ut hr̄ per Abb. in c. j. de his quæ fiu. a præla. & per
Bar. Alex. & repe. in l. filiusfam. §. diui. de leg. j. & per Bal. Pau.
& alios in l. uoluntas. C. de fideicom. & per Moder. nouiſſ. in ru
bri. extra de empt. & uen. col. pen. & fi. quas omnes opin. ſigilla
tim refert do. Fab. de ſan. ſab. in tract. de ꝯcti. col. ij. & alijs ſeq.
✳ in ij. q. prin. Tamen uidetur magis * communis concluſi. ꝙ ſal-
tim largo ſumpto uocabulo large & improprie contineat alius
ꝯctus, & ſi in eo uiget eadem ratio & mens ſtatuentium ſtatutū
in eo uerificabitur ut ſentit Alex. in d. §. diui. col. vij. & viij. uer.
Item inquantum Bar. per l. ſtatu liber a cæteris. in fi. ff. de ſta. li-
ber. & per. l. filiū habeo. ff. ad Maced. iuncta. l. liberorum. & l. in-
10 ſta interpretatione. ff. de uer. ſig. † Quod poteſt comprobari per
tex. iuncta gl. in uer. accepto precio. l. apud Celſum. §. ſi ium le-
gitima. ff. de excep. do. cum alijs adductis per Cor. cōſi. cclxiij.
In cauſa uertente. uol. iij. ubi uult ꝙ qui cedit hęreditatem alte
ri pro certo precio ex tali actu reſultat ꝯctus emptionis & uen-
11 ditionis propter precij appoſitionem. † Quod uidetur uerifica-
ri in caſu præſenti, in quo talis ceſsio fuit facta pro certo pcio,
quod precium potius arguit contractum emptionis quàm aliū
ut dicit gl. in l. fi. C. de præd. curial. ubi ſcribent. omnes hoc no.
12 & Bald. in tract. de iu. prothomiſ. col. iiij. uerſi. ſed utrum. † Et
comprobari poſſunt ex his quæ ponit Cyn. Bald. Ange. Saly &
Pau. in l. ad officium, in fi. C. com. diui. Vbi uolunt, ꝙ ſi eſt ſta-
tutum, uel conſuetudo, ꝙ res non poſsit uendi extra confratriā
niſi alteri confratri, ꝙ contrater qui habet ius emendi, non po-
terit tale ius cedere alteri, eſto ꝙ ſtatutum non loquatur in ce-
dente, ſed uendente, & ulterius hæc opin. vr̄ poſſe comprobari,
nam talis ꝯctus ceſsionis non vr̄ carere fraude, cum ipſe Bapti-
ſta recuperauerit a Michaelle bernardelli, terras prędictas, &
poſtmodum in cōtinenti eas ceſſerit ipſis dominis fratribus de
uilla Bruna, precio inter eos ſtatuto, & ipſe Baptiſta non habe-
bat proprias pecunias, ↄñr vr̄ principaliter hoc feciſſe intuitu,
& contemplatione ipſorum duorum fratrum, de uilla Bruna, &
13 ad fraudandum ipſum do. Nicolaum uicinum. † Quæ coniectu
rę vñr ſufficere, cum dolus, & fraus coniecturis, & indicijs pro-
betur. l. dolum. C. de dol. c. fi. de conſuetu. lib. vj. & per Matthe.
de affli. in d. tract. de iu. prothomiſ. in uerſi. niſi quis, ubi diffuſe
iſtud tangit. Ex quibus vr̄ concludendum, ꝙ nomen ceſsionis
appoſitum in tali ꝯctu, ſit tantum uerbale, effectu enim, & re ip
14 ſa fuit uera emptio. † Et ↄñr, quod uere agitur conſiderandum
eſt, cum non uerbis, ſed rebus ius ſit cōſiderandum. l. ij. C. com.
de lega. & fideicom. cum ſim. ¶ Iſtis tamen non obſtan. in caſu
præſenti attenta facti ueritate, ꝯriam opin. dico eſſe ueriorem,
ad quam demonſtrandam conſidero uerba dictę partis, & con
ſtitutionis, quæ induxerit, ut licet regulariter in diſtrictu Fel-
treñ. non haberet locum ius prothomiſi. tamen mediante dicta
15 parte, & conſtitutione uendicaret ſibi locū in uendente. † Quæ
pars cum tantū loquatur de uenditione, debet intelligi de uen-
ditione uera propria, & ſtricta non aūt de pſumpta, & ficta, ut
in fi. dicit Bar. in materia ſtatutaria in l. iij. §. hæc uerba. ff. quod
quiſq; iur. & in l. oēs populi, col. pe. uerſi. ulterius q̇ro. ff. de iuſti.
& iu. cū alijs accumulatis per Matth. de affli. in d. trac. in uer. ut
ꝯ. triginta dies col. iij. & iiij. potiſsime in uerſi. ſed ſtat dubium.
16 † Vbi punctaliter facit hāc differentiā, an ius ↄgrui, obſeruetur
in aliquo loco ſm̄ ↄſtōnem ſancimus, an uero ſeruet̄ mediante
ſtatuto ſeu ↄſtōne, ut illo ſcđo caſu uerba ſtatuti, ſeu conſtōnis
debeāt uerificari in caſu uero, non aūt in caſu pſumpto, & ficto,
& ↄñr cū dicta pars, & ↄſtitutio loquat̄ in uēditione, debet in-
telligi i uera, & ꝓpria, nō aūt in pſumpta, & ficta, & iō nō uerifi
17 cabit in ipſa ceſsione. † Quod ↄfirmat per tex. in d. l. fi. C. de pd.
cur. ubi appellatione uēditionis, non uenit alius ꝯctus, maxime
quando

quando eſt facta mentio de precio, ut dicunt Alex. & Moder. in
d.l.filiusfam.§.diui,& Cy.& alij in l.fi.C.de reb.al.non alien.&
Abb.in c.j.de his q̃ fiunt a p̃la.cu alijs adductis per Modern.in
d.l.uoluntas,& per do.Fabiaoũ,ubi.s.& per Bal.in tract.de ꝓ-
thomiſ.col j.& in j.notab. & per nouiſ. repetentes in rub.ea de
18 empt.& uen.col.pe.uerſi. quod declaratur primo loco. † Hinc
eſt, ꝙ ſi ſtatutum ſolũ loqueretur de uẽditione,non habebit lo-
cum in datione inſolutũ, licet ſit ſimilis emptioni.l.fi.ff.de uſu-
cap.pro emp.ſm Bar.in l.libera.C.de ſen. & interlo. om.iud.&
Io.de plat.in l.quemadmodum.C.de agric. & cẽſi. li.aj.& Bal.
in d.tracta.col.iiij.uerſi.ſed utrum,& Alex.ꝯſi.laavj.uiſis dubi-
tationibus,col.vj.uol.v.& per Are.ꝯſi.caxiiij.eaſntiẽ dñe,& per
19 Dec.conſi.aviij.uiſo puncto.† Quod ẽt ſuadetur,nã hoc nomẽ,
uenditio,& prohibitio de uendendo exprimitur,& eſt facta a le
ge municipali, & a dicta ꝯſtitutione, quo caſu nõ cõprehendit
alium ꝯtctum,per quem dñium transfertur,ut eſt tex.in l tin.C.
de iure emphy.iunctis not.ibi,per gl.& doc.& ſequuntur Mod.
repeten.in d.§.diui,car.ix.col.lj.& iij.uerſi.ſecunda ſit cõcluſio.
20 † Qui ẽt in uerſi.tertia ſit cõcluſio,uolunt, ꝙ ſi prohibitio de uẽ
dendo eſt facta a lege ꝯ regulas iuris cõis,non ꝯprehendit alios
ꝯtctus,ex quibus transfertur dñium ſm Bal.in l.ij.C.de uſucap.
pro empt.per tex.in d.l.fi.C.de p̃d.cur.& ſequitur Bal.& Mod.
Peruſi.in d.l.uolũtas,Alex.cõſi.laavj. in Chriſti ſaluatoris,uol.
v.& Matthe.de afflі.in d.tracta.in prin.poſt procem.col.vj.in v.
notab.in ſua diſtinctio.& ẽt Alex.in d.§.diui, uerſi.ſuperius al-
21 lega.† Prout ẽt idẽ dicẽdum, quia ſumus in materia ſtatutaria,
ꝯñr reſtringibili,nc ſ.ꝓbatũ eſt,quo caſu appellatione emptio
nis,uenit ſolum ꝯtctus uulgaris,& non alij,ita Philip.Fran.in c.
j.de exceſ.prælato.li.vj.ita declarando illũ tex.adducendo Spe.
in cit.de empt.& uend.§.nunc uidendũ,uerſi.ſed pone, & ſenſit
Bar.in l.qui duobus.ff.de falſ.& Moder.in rub.de empt.& uẽd.
22 col.pe.uerſi.ſecundo declaro,† Quæ ẽt ꝯprobantur,attenta cõi
interpretatione data ad dictam cõſtitutionẽ, ut ſolũ procedat
in ipſa uenditione,non aũt in ceſsione,q̃ ita ſemper fuit ſeruata
tanto rpe, in cuius ꝯtrium non extat memoria, ꝯñr minime in-
terpretatio prædicta mutãda eſt, uulga.l.minime.ff.de legi. iun
ctis nota.per docto.per illum tex.& glo.in c.j.de præſcript.lib.
vj.& per Fely.in Rub.ex̃ de præſcrip.† Per quam interpretatio
23 nẽ inductus eſt cõis uſus loquendi in toto diſtrictu Feltreñ. ut
quo ad terminos,& intellectũ dictę partis & cõſtõnis, appella-
tione uẽditionis,nõ ueniat ipſa ceſsio, quo cõi uſu ſtante appel
latione uenditionis, nullo pacto debet uenire alius ꝯtctus, per
quẽ trãſferatur dñium,ita Abb.in d.c.j.de his q̃ fi. a p̃la.& Ale.
ad id plura adducẽs in d.§.diui,col.vij.uerſi. fallit hęc cõcluſio,
& ſequuntur,ibi nouiſsimi repeten.car.ix.col.lj.uerſ.ſexta & ul
24 tima cõcluſio,& repeten.in d.rub.de emp.& uẽd. col.fi. † Et li
cet Alex.in d.§.diui,col.vij.dicat, ꝙ ẽt in exorbitantibus,appel
latione uenditionis,debet uenire alius ꝯtctus,in quo uiget eadẽ
rõ,ut ad illũ debeat fieri extenſio ſaltim inſpecta lata ſignifica-
tione,qđ dictũ poſſet in caſu p̃ſenti pluribus medijs cõprobari.
Tñ hęc obiectio,& cõſideratio in caſu p̃ſenti ceſſat, ut ipſemet
Alex.ibi dicit in fi.qñ facta eſſet mentio de precio,ut ſupra pro
25 batum fuit.† Itẽ ceſſat qñ cõis uſus loquendi ſe haberet in ꝯtriũ
ut eſt in caſu noſtro,qui cõis uſus debet attendi, & pręferẽdus
eſt in ſermonibus ẽt proprietati uerborũ,ut dicit Bart. in rubr.
C.de ope.no.nun.& Alex.cõſi.lx.uiſa legitimatione, uol.ij.ubi
ẽt uult illũ debere pręferri omni diſpõni, cũ alijs allegatis per
ſcrib.maxime Fely in proœ decre.ſuper glo.prima,& per Mod.
in Rub.de ope.no.nun.& per Fran. de Cur.cõſ.ix.col.iij.& ꝯſi.
26 xvj.col.v.& per Fely.in c.per tuas,de prob.† Quę ẽt ꝯfirmãtur
ex dictis Bal.in d.trac.de iu.prothom.col.j.in fi.& col.ſeq.uer.
quæro nunquid,ubi declarandó dicta Cy.& aliorũ, in l.officiũ.
C.com.diui.dicit ꝙ cõſanguineus qui habet ius præferendi,&
ẽt uicinus,& coniunctus,nõ p̃nt tale ius uẽdere,nec cedere alte
ri,qñ talis ceſsio facta eſt ſimpliciter ſine intuitu alterius rei.
Secus qñ ceſsio fit cũ ipſa re,nã tunc eſt ualida,& ex tali ceſsio-
ne transfertur ius in ceſsionariũ,ut puta ſi ego habens rem uici
nam alteri rei,q̃ uẽditur, cedo alicui ius meũ una cũ ipſa re cer
te ceſsionarius cõſiderata re ceſſa,habet illud ius quod erat pe-
nes cedentẽ,& ꝯñr ius pręferendi,res.n.uicina ceſſa,cauſat ua-
liditatem ceſsionis ẽt ſi alias non ualeret, quam cõclu.ſequitur
Matthe.de afflі.in d.trac.poſt procem. in princi. col.aij.& ſeq.
uerſi.& ex his,& ẽt in uer.ut ĩ.aaa.dies,col.ix.uerſic. ſed iuxta
hoc quæro,in iij.nota. Vbi allegando iura,& deciſiones,cõclu-
dit ius congrui poſſe cedi cum ipſa re, & ceſsio taliter facta erit

ualida,& firma, quæ deciſiones proprie adaptãtur ad caſum no
ſtrum. Nam in facto,certum eſt, ꝙ dictus Michael. bernardelli
ceſsit do.Baptiſtę de Luſa,nedum campos,& terras contiguas,
& uicinas illis,de quibus modo litigatur,& poſtmodum omnes
dictos campos,de quibus ueritur iis,& alios illis cõtiguos do.
Baptiſta ceſsit ipſis fratribus de uilla Bruna,maiori tamen pre-
cio,quàm dicto Baptiſte fuerint ceſsi,ut patet ex inſtrumentis
inde confectis. Quibus conſideratis,ipſe Baptiſta,nedum ceſsit
ipſis dominis fratribus ius congrui, quod habebat ex conſan-
guinitate ſimpliciter,quinimo ceſsionem fecit cum alijs rebus,
& campis contiguis iſtis de quibus litigatur quo fit, ut propter
uicinitatem, & coniunctionem aliorum camporum ceſſorum
per ipſum Baptiſtam,ipſis dominis de uilla Bruna, fuerit eis q̃ſi
tum omne ius,quod erat penes ipſum Baptiſtam cedentem. Et
certiſsimum eſt, ꝙ ipſe Baptiſta ueniebat & uenit pręferendus
ipſi. d. Nicolao pariter ergo & ipſi dñi de uilla Bruna qui non
ſunt ſimpliciter ceſsionarij,cum ceſsio ipſis fuerit facta a dicto
Baptiſta cum alijs rebus & campis ac terris cõtiguis iſtis de qui
bus litigatur. Quo conſiderato ipſe. d. Nicolaus omnino uenit
excludendus,& conſequenter dicta pars ſeu conſtitutio probi-
bens uenditionem iuris ſeu rei, non habebit locum in ceſsione
27 quæ fit cum ipſa re,prout fuit præſens.† Ex iſtis infertur reſolu
tio ad adducta ſuperius in contrarium. Nam uerum eſt quando
que largo ſumpto uocabulo,& impropriè appellatione uendi-
tionis, uenit alius contractus, per quem transfertur dominium
ut in iuribus & deciſio. ſuperius adductis tamen iſtud ceſſat qñ
ius congrui non uiget per conſtitutionem. l.iancimus,ſed ſolũ
mediante ſtatuto & parte. Nam tũc uerba partis,uerificari de-
bent proprie & ſtricte non autem præſumptiue ficte, & large,
item non habent locum, quando prohibitio de uendendo bt à
lege, & eſt contra communes regulas &c. Et quando ſumus in
caſu reſtringibili,ut ſigillatim de unoquoque ſuperius dictum
eſt. Nec obſt. ꝙ eadem ratio uiget in emptione,quæ in ceſsione
& conſequenter ꝙ ualet extenſio de uno ad aliud. Nam ceſſat
obiectio attenta communi interpretatione data ad dictam par-
tem & conſtitutionem & attento communi uſu loquendi tanti
temporis,in cuius contrarium non extat memoria ut ſ.dictum
eſt,item ceſſat obiectio quando ceſsio fuit facta una cum re ui-
cina,quo caſu tollitur identitas rationis,& ceſsio ualet, uendi-
tio uero non ut dicit Bal. & Matth.de afflі.in d. trac.de iu.pro-
28 tho.loco & uerſi.ſuperius allegatis.† Ex hoc ultimo infertur re
ſolutio.ad not.per Cy.& Ang.Bal.& alios in d.l.officium dum
uolunt, prohibitum uendere cenſeri prohibitum cedere. Nam
procedit,quando ceſsio eſſet ſimpliciter facta,quo caſu uigeret
eadem mens & ratio ſtatuti ſecus autem quando ceſsio fit una
29 cum re uicina ut fuit præſens. † Non obſtat illud quod diceba-
tur de precio ꝙ interuenit in iſta ceſsione. Nam uera & commu
nis * iuris cõcluſio, eſt ꝙ ceſsio poſsit fieri ſimpl'r & liberaliter,
itẽ & cũ precio ſtatuto,ut eſt tex.formalis,i l.per tuas, & in l.ab
Anaſtaſio.C.manda.& ibi ſequuntur oẽs ſcribẽ. Et iõ propter
precij appoſitionẽ,nõ alteratur ꝯtctus ceſsionis,ita ꝙ trãleat in
emptionẽ cũ ceſsio ut dixi,poſsit fieri precio ſtatuto. Nõ obſtat
ultimũ de fraude & quod talis ceſsio per ipſum Baptiſtã fuerit
doloſe & fraudulẽter facta. Nam iſtud minime probatũ eſt nec
probari poterit. Et ꝯiecturę ſuperius adductę minime probant,
nã ut dixi põt ceſsio fieri ſtatuto p̃cio,p̃terea ipſe Baptiſta ceſsit
ipſis.d.fratribus de uilla Bruna nõ eodẽ precio,ſed lõge maio-
ri, quo dictę res eidẽ fuere ceſſæ a dicto Michaele, ut patet ex
30 inſtr̃is inde ꝯfectis.† Quę plenè ꝓbãt.l.cũ precibus.cũ uulg.C.
de ꝓba. & ꝯñr ſumus in uera ceſsione ualida,& permiſſa a iu-
re q̃ nõ includit̃ in dicta parte cauſis,& rõnibus de quibus ſ.Ex
quibus infert̃ atẽtis uerbis dictę partis, & ꝯſtitutiõis ipſum.d.
Nicolaũ,nõ bñ nec recte egiſſe ꝯ ipſos.d.fratres de uilla Bruna.
31 † Secũdo principaliter oſtẽdit̃ dicto. d.Nicolao nõ ꝯpetere ius
agẽdi. Nã ut quis agat iure ꝓtho.& uicinitatis neceſſe eſt, ꝙ ſit
dñs rei uicinę uirtute cuius agit ita Bal.in d.tract.in princ.& ẽt
Matth.de afflі.ipſe aũt. d.Nicolaus nõ eſt dñs domorũ ꝑ ꝑ uici-
nitatẽ quarũ intentat præſens iudicium. Et ꝯñr ius agendi ſibi
nõ cõpetit,ſuadetur, qm̃ ipſe. d.Nico.tantũ uirtute ꝯtctus quo
agit celebratũ cũ Iacobo de Luſa.de an.1516.i dictis domibus
ꝯtiguis, ut dicitur ſibi uenditis non habebat niſi ius pignoris
& hypothecæ quo caſu habenti hypothecã & pignus in re uici
na non competit ius congrui,deciſio eſt in terminis cõſi. Neap.
cccxxxia. Fuit pronunciatum, ubi dicitur in ſacro conſil.fuiſſe
pronunciatum ius congrui non habere locum ꝯ poſsidentem
iure

iure pignoris & ex contracto ſimulato, & adducendo cõſi. Pau.
32 de Caſt. & alias deciſ. † Ita & per contrariu dicendum erit poſsi
dentem iure pignoris non poſſe agere, nec intentare ius cõgrui
ex ꝯtu ſimulato, cum ꝯriorum eadem ſit diſciplina, ut ĩ. pro-
33 babitur. † Et in correlatiuis idem ſit iudicium. l. ſi. ff. de accepti
la. & in l. j. C. de indic. uidui. tolli. Et actor & reus procedunt à
pari regula, quod non licet de reg. iu. l. dic. ff. qui ſatiſd. cog. l. ſi.
34 C. de fruct. & lit. expen. † Et ꝙ poſsidenti iure pignoris non cõ-
petat ius congrui tenet Matth. de Affli. in d. tracta. in uer. licet
enim. col. vij. circa medium uerſic. in contrarium tamen, ubi di-
cit idem eſſe quando quis poſsidet ex ꝯcto ſimulato. Et ꝙ ipſe.
d. Nico. ex dicto ꝯctu facto de an. 1516. uoluerit ſibi conſtitue
re pignus & hypothecam ſuper dictis dumibus nere, & nõ eme
re, prout ficticie & apparenter dicitur in dictu contractu oſten
ditur euidentiſsimè, quoniam ſimulatio dicti ꝯctus, prout etiã
35 † regulariter eſt in alijs contractibus, probatur ex coniecturis
indicijs, & ſignis, de quibus per Bart. in l. poſt contractum. col.
ij. ff. de dona. & in conſi. ſuo, Petrus Nicolæ, & per Cano. in c. il-
lo uos. de pignor. cum alijs accumu. per Barth. Cepol. in tracta.
de ſimula. contract. & per Fely. in c. ſi cautio. col. mihi. xxuij. &
ſeq. uerſi. ultimo in hac materia. extra de fi. inſtru. & per Corn.
conſi. ccxlij. in cauſa appellationis. col. iij. uol. iij. & latè per Mat
th. de Affli. in d. tract. in uer. niſi quis. col. iij. uerſic. iij. probatur
36 & in ſeq. † Inter quas coniecturas ſatis erit pro nunc cõſiderare
aliquas. Prima precij modicitatem, cum dictæ domus apparen-
ter fuerint nenditæ pro lib. cc. & communi eſtimatione ualeant
ultra duc. cc arg. nota. in l. precia rerum. ff. ad leg. Falc. & in l. ij.
C. de reſcind. uend. & late per cano. io c. dilecti. extra de empt.
37 & uend. † Modicitas enim precij ultra dimidiam oſtendit con-
tractum ſimulatum, ut probatur in dicta deciſi. conſi. Neapoli.
cccxxxix Iuncta alia coniectura, & in deciſ. eiuſd. conſi. Neapo.
xl. col. pen. ubi dicitur aliam coniecturam eſſe, quando uẽditor
remanſit in poſſeſsione rei uenditæ, ut proprie fuit in caſu præ
ſenti, ubi ipſe Iaco. uenditor & eius filij ſemper remanſere in
poſſeſsione dictarum domorum uenditarum, & ibi etiam addu
citur alia coniectura quæ etiam in caſu noſtro concurrit, quan
38 do emptor nunquam curauit informari de rebus emptis. † Itẽ
dicitur ibi iuſtum eſſe precium, quod bonus ois. i. iudex arbitra
tus erit, ut dicit Bar. in l. calipodius. ff. de ſolu. & in l. creditores.
C. de pignor. cum alijs adductis per Barth. Cepo. in d. tracta. de
ſimulat. contract. in vj. præſump. uerſi. uerum quia in iſto libel-
lo. & ponit Matth. de Affl. in v. tracta. in uerſicu. ut ĩ. xxa. dies.
col. vij. in ij. not. in princ. † Et ꝙ iniuſtitia, & modicitas precij
39 inducat ſimulationem ꝯctus cum ſolo pacto de reuendendo &
ſic cum alia coniectura eſt deciſ. conſi. Neapo. lxv. In cauſa Mel
chionis. ubi adducuntur plures deciſ. & ſequitur Dec. conſilio.
clxvij. In cauſa quæ coram. in princip. ubi multas deciſ. ad id ad
ducit, & Bar. in l. ſicut. §. ſuperuacuum. ff. quib. mo. pig. uel hy-
po. ſol. quem ſequitur Fely. ubi. ſ. & refertur in d. deciſ. conſilio.
40 Neap. xl. & lxv. † Quod quando emptor nũquam accepit poſ-
ſeſsionem rei uenditę ex quo ſemper remanſit penes uendito-
41 rem, inducitur maxima coniectura ſimulationis. † Et Soc. con-
ſi. lxj. Circa primum. nu. ia. & conſi. cxxix. Tota difficultas. uol.
iiij. allegando deciſ. & iura dicit, ad probandam ſimulationem
inſurgere ſufficientem probationem & præſumptionem, quan
do uenditor remanſit in poſſeſsione, & res illa uendita non fuit
poſita in extimo emptoris, ſed in extimo ipſius uẽditoris, & pro
42 ea ipſe uenditor ſoluit collectas, & datia. † Quod etiam ſequitur
Pau. de Caſt. in conſi. vj. & Deci. conſi. xxxvj. nu. vj. quando uen
ditor remanſit in poſſeſsione rei uenditę, & Corne. conſi. cctij.
Viſo dicto puncto. col. iij. uerſi. & uoluit Ange. uol. iij. ubi alle-
gando alias deciſ. concludit, ex eo ꝙ uenditor continuauit poſ-
ſeſsionem, probari ſimulationem ꝯctus, concurrente alia conie
ctura, quæ nedum una in caſu noſtro concurrit, ſed multiplex,
ut ſ. deductum eſt, maximè modicitas precij, quæ apertiſsimè
probatur ex alio inſtrumento emptionis facto per dictũ. d. Ni-
co. de anno. 1519. cum d. Iac. primo uenditore, de eiſdem omni
bus pro longe maiori precio uenditis, quàm prius fuerant uen
43 ditæ eidem. d. Nico. in anno. 1516. † Quæ inſtrumenta inducũt
plenam probationem. d. l. cum precibus. C. de proba. & ultra ꝙ
probant modicitatem precij, arguunt etiam ueram ſimulationẽ
ut firmat Matth. de Affl. in d. tract. in uer. niſi quis. col. ij. ex qui
bus ſimul iunctis reſultat ſufficiens probatio, ꝙ ꝯctus primus
uenditionis dictarum domorum celebratus in ann. 1516. ſuper
quo ipſe. d. Nicolaus ſe fundat, & uirtute cuius intentauit præ-
ſens iudicium, non fuit uerus ꝯctus emptionis, ſed ꝯctus uerus
pignoris, & hypothecæ, licet apparenter fuerit appoſitum no-
44 men emptionis & uenditionis. † Quod nomen non debet atten
di, ſed ſolum ueritas, toto titulo plus uale. quod agitur cũ alijs
adductis in deciſi. ꝯſi. Neap. lxxij. in fi. & deciſ. laxa. in fi & dif-
fuſius per Matth. de Affl. ad id multa accumulantem in d. tract.
in uer. licet enim col. v. uerſi. adde ꝙ ꝯctum. & per Soc. ꝯſi. j. nu.
ix. & ꝯſi. xavj. nu. ij. & ꝯſi. xavij. nu. ij. & ꝯſi. xcij. nu. xvj & conſi.
xcix. nu. xvj. uol. iiij. & per Bal. in l. ij. C. de re. permuta. Cum ita
que ipſe. d. Nicolaus agat ex ꝯctu ſimulato per quem non fuit
ſibi quęſitum dominium, ſed tantum ius pignoris, & hypothecę
neceſſario ꝯcludendum eſt ipſum male egiſſe, deciſ. & iuribus.
45 ſ. adductis. † Rurſus ipſe. d. Nicolaus ex alio uenit excludendus
eſto ꝙ uere dictas domos emiſſet, conſideratis his quę ponun-
tur in deciſ. conſi. Neap. ccxxiij. in ciuitate Neapolitana. ubi dr
bis in ſacro conſi. fuiſſe iudicatum, ꝙ ille qui habet hortum ſeu
curtem uicinam, non habet ius congrui ad domum coniunctã
dicto horto ſeu curti, licet hortus uel curtix ſit de domo, & do-
mus habeat introitum & exitum ad dictum hurtum uel curtẽ.
46 † Quia licet hortus ſit de domo, & illi coniunctus, tñ eſt res ru
ſtica & non trahit ad ſe urbanum, arg. l. fundi. ff. de act. empt. &
idem tenet Matth. de Affl. in d. tract. in principio poſt proœm.
col. v. in ij. notab. uerſi. ſed in terminis incidenter quęro, addu
cendo ad id alia iura & deciſ. ꝯcludentes, habentem prædium
ruſticum coniunctum domibus, non poſſe habere ius congrui
ad domos rõne uicinitatis & coniunctionis, qm ruſticum non
47 trahit urbanum. † Vnde ita dicendum erit in caſu ꝯrio, ut urba
num non trahat ad ſe ruſticum, & ꝯñr, ꝙ habens prædium ur-
banum uicino ruſtico, rõne dictę uicinitatis non poſsit habere
48 ius congrui ad ruſticum. † Cum idem operetur propoſitum in
propoſito, quod oppoſitũ in oppoſito. l. & ſi ꝯ. ff. de uulg. & po.
l. pen. C. de ſolu. l. ſi. ff. de lega. iij & per Bar. in l. inter ſtipulan-
49 tem. §. ſacram. ff. de uerb. ob. † Et quia ꝯriorum eadem debet eſ-
ſe diſciplina, & diſpoſitio ex natura per ꝯrium, quando eadem
ratio uiget in utroque ut dicit gl. & docto. in rubr. C. de acqoi.
poſſ. & gl. Alex. Areti. Soci. in ij. concluſio. & alij ſcrib. in rub. ff.
de acqui. poſſ. ubi ad id accumulant iura & deciſ. & eſt uera cõ
cluſio. Quæ proprie in caſu præſenti uerificatur, ut ſicut in iure
congrui, ruſticum non trahit urbanum, ita & per ꝯrium urba-
num non debet trahere ruſticum, conſequenter ipſe. d. Nico. uo
lens uirtute urbani per ius congrui, uendicare ruſticum, concl u
dendum eſt non poſſe, cum per contrarium, habens ruſticum
non habeat ius ꝯgrui ad urbanũ, deciſionibus. ſ. adductis. Quæ
ꝯfirmari põt ex uerbis dictę partis & ꝯſtõnis, habentibus reſpe
ctum de ruſtico ad ruſticũ, & de urbano ad urbanũ, nõ aũt con
fuſim de ruſtico ad urbanũ uel eꝯ. Poſtremo accedat, ipſum. d.
Nic. debere excludi ex iure quod ſuperuenit ipſis. d. fratribus de
uilla Bruna nedũ poſt cœptũ pſens iudiciũ, ſed lõge ante depoſi
tũ factũ per ipſum. d. Nico. quo tpe acquiſiuere plures cãpos ꝯ-
50 tiguos campis de quib. litigat qui poſiti ſunt circũcirca illos oo
uiter acquiſitos, & ẽt alios ceſſos per ipſum Baptiſtã. † Quo fit
ut uirtute dicti iuris qđ nouiter ſuperuenit, ipſe. d. Nicolaus pe
nitus ueniat excludẽdus, licet. n. in iure ſit aliqua difficultas an
ius ſuperueniẽs actori pẽdẽte iudicio, proſit ipſi actori de quo
per Bar. & alios, in l. nõ põt ff de iud. & p Can. in c. abbate ſanè
de re iud. li. vj. & in l ſi rẽ. §. fi. ff. de pig. act. & in l. ſi mãdato meo.
ff. mãda. & p Mod. latè in l. ſi Titius. ff. de uer. ob. & per Are. in-
51 ſti. de act. §. actio aũt col. fi. † Tñ qñ reo ꝯuẽto pẽdẽte iudicio,
ſuperuenit ius & exceptio ſemper tale ius debet pdeſſe ipſi reo
ita ꝙ p illud põt excludere actorẽ, ſiue ſuperueniat ex cã de pte
rito, ſiue ex cã de nouo, ſiue facto aduerſarij ſiue nõ. ita Bart. &
Cuma. id probãtes legibus & rõnibus, in l. j. col. iiij. uerſi. quęro
quid ſi exceptio. ff. de excep. titulo gñali. Et ibi Alex. in apoſtil.
mag. hoc ꝯprobãs & ꝯfirmans deciſ. multis rõnibus & ſimilib.
Et idem facit Ang. Areti. inſti. de excep. in prin. col. mihi. xaiiij.
nu. xxxvj. uerſ. vij. q̃ro ubi ad idẽ plura accumulãdo tenet dictã
ꝯcluſ. Bar. & cõem uolentẽ ius ſuperueniẽs reo pendẽte iudicio
prodeſſe ipſi reo & obſtare actori. Quo ꝯſiderato idẽ ꝯcluden-
dum erit in caſu præſenti, ut per tale ius quod ſuperuenit ipſis
dominis fratribus de uilla Bruna. d. Nicolaus ueniat penitus
excludendus. Ex quibus omnibus infertur formalis concluſio,
& neceſſaria, eundem. d. Nicolaum non bene nec rectè egiſſe ꝯ
ipſus dominus fratres, de uilla Bruna, & ꝙ ſibi nõ competit ius
congrui ad recuperandum & habẽd .m campos de quibus præ
ſens uertitur quæſtio. Pariſi. Pad.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Alienare poteſt quis rem ſuam, cui uult de iure communi.*
2 *Iſtud prohiberi poteſt per ſtatutum ſeu conſuetudinem quæ attendi debent. & nu. 3.*
3 *Intellectus l. dudum. C. de contrahen. empt.*
4 *Tale ſtatutum & conſuetudo cenſetur fauorabile & non odioſum. & nu. 41.*
5 *Tale ſtatutum & conſtitutio eſt ualida, & firma.*
6 *Fauor conſanguineorũ & uicinorũ principaliter fuit conſideratus.*
7 *Tale ſtatutum, & conſtitutio debet ſtrictè intelligi & in caſu in quo loquuntur nec debent extendi.*
8 *Venditionis appellatione an ueniat alius contractus. & ſeq.*
9 *Statutum loquens de uenditione an habeat locum in alijs contractibus.*
10 *Et quid ſi in ſtatuto ſit mentio de precio.*
11 *Statutum loquens de uenditione an uendicet ſibi locum in datione inſolutum.*
12 *Extenſio regulariter non habet locum in correctiuis etiam ex identitate rationis.*
13 *In ſtatutis potiſſimum conſideratur mens, & ratio quæ ſtatuentes illa condiderunt, & præualet ſignificationi uerborum.*
14 *Vbi mens & ratio ſtatuti poteſt adaptari alicui caſui, caſus ille dicitur in ſtatuto comprehenſus.*
15 *Statutum locum habet in caſu non expreſſo, ſi ſtatuentes ueroſimiliter idem ſtatuiſſent, ſi de eo fuiſſent interrogati.*
16 *Cauſa generalis non reſtringitur per dictum particulare.*
17 *Geminatio oſtendit enixam uoluntatem diſponentis.*
18 *Statutum loquens in uenditione, locum ſibi uendicat in ceſſione facta aliquo precio certo.*
19 *Ceſſio facta aliquo precio certo accedit emptioni, & uenditioni, & non donationi.*
20 *Ceſſio cenſetur facta titulo emptionis quando non fuit expreſſa aliqua cauſa, & facta fuit pro certo precio.*
21 *Vbi uiget eadem ratio, uerſamur in materia comprehenſiua, non extenſiua.*
22 *Etiam ſi eſſemus in correctorijs.*
23 *Etiam ſi rō nō eſſet expreſſa, ſed unica tantum poſſet conſiderari.*
24 *Extenſio in ſtatutis etiam correctorijs fit ſecundum aliquos quando eadem omnimoda uiget ratio in caſu omiſſo quæ uiget in expreſſo.*
25 *Eadem uiget in ceſſione facta certo precio, quæ uiget in ipſa uenditione.*
26 *Statuta late interpretãtur etiã in materia odioſa, quando alias ceſſaret diſpoſitio ſtatuti.*
27 *Idem quando ſtatutum non poſſet commodè effectum ſortiri.*
28 *Idē quãdo ſtatuẽtes idem diſpoſuiſſent ſi de eo fuiſſent interrogati.*
29 *Emptionis appellatione, an ueniat alius contractus per quem transfertur dominium & nu. 30. & 51.*
31 *In ſtatutis extenſio fit a ſignificatione minus lata ad magis latam, ubi eadem uiget ratio.*
32 *Venditionis appellatione, lato ſumpto uocabulo uenit ipſa ceſſio.*
33 *In contractibus non nomen & uerbum, ſed contrahentium mens conſideratur & inſpicitur.*
34 *Contrahentium menti magis quàm uerbis deferendum eſt.*
35 *Notarius uocans permutationem emptionem, uel contra, illum ſolum contractum affirmat, qui ex natura rei & actus colligitur, et non illum quem nomen & uerbum exprimit.*
36 *Verbum corticem fugere debemus, & medulla debet attendi.*
37 *Si in ceſſione ſit mentio precij, conſideretur ut emptio & non ut ceſſio.*
38 *Prohibita aliqua ratione, cenſentur etiã prohibita omnia, per quæ ſequi poſſet effectus illorum prohibitorum.*
39 *Extenſio in materia ſtatutaria etiam in exorbitantibus licita eſt, ad caſum ſimilem, concurrente identitate rationis & mente ſtatuentium.*
40 *Statutum limitatorium, extenditur de caſu ad caſum.*
42 *Statutum loquens de uenditione comprehendit etiam ceſſionem, & nu. 44. & 45.*
43 *Ratio prædicti ſtatuti uocantis uicinos, & conſanguineos, quæ ſit, & qualis.*
45 *Ius præferendi ſicut non poteſt uendi extraneo, ita etiam non poteſt cedi.*
46 *Niſi ceſſio fiat cum re ipſa, & fundo prius habito.*
47 *Dolus, & fraus colliguntur ex coniecturis.*
48 *Simulatio contractus, ex quibus colligatur, & comprehendatur.*
49 *Statutum ſemper recipit ampliſſimam interpretationẽ, ne per fraudem reddatur eluſorium.*
50 *Caſus quando dicatur omiſſus, ſeu expreſſus.*
52 *Effectus conſiderandus eſt, & ſubſtantia, & non nomina ſeu uerba.*

CONSILIVM LXXXIII.

PRO reſolutione præſentis cõſultationis breuibus
inſtabo, ſolum attenta pura ueritate oſtẽdam ceſ-
ſionem factam iſtis reis conuentis per Ioannem de
Prio, pro precio, de quo in inſtrõ ceſsionis de ter-
ris de quibus uertitur quæſtio, comprehendi in ſtatuto diſponẽ
te, ꝙ uicinus cohærens uenditori debeat præferri extraneis, in
uenditione rerum ſtabilium facta pro certo precio, ut plenius
in ſtatuto ꝯcedente uicino facultatem uendicandi rem uenditã
pro eodem precio, & ꝯñr. d. Petrus Ruffus uicinus dictis terris
uenditis uirtute. d. ſtatuti poterit eas uendicare ab ipſis reis con
uentis, ſoluto precio, quo uere dictas terras emerunt, licet appa
renter, & fictitiè inſtrm̃ loquatur de ceſsione. † Ad quod oſten-
1 dendum, primo aduertendum eſt, ꝙ licet de iure communi uni
cuique dño concedatur facultas diſponendi inter uiuos, de re-
bus ſuis, ut uoluerit. l. in re mandata. C. mand. l. nullus. C. de iu-
de. cum uulgar. & potiſsimè detur facultas uendendi cui, & qui
bus dñs ipſe uoluerit, ut in l. dudum. C. de ꝯhen. empt. & uend.
2 quæ lex tollit conſuetudines, & ſtatuta ꝯtrium diſponentia. † Ta
men ſtatutum factum poſt dictam legem dudum, uolens, ꝙ in
uenditionibus, uicinus ſeu conſanguineus præferatur extraneo
emptori, eſt ualidum & firmum, & attendi debet, & obſeruari
in locis, ubi tale ſtatutum ꝯditum eſt, ita text. & ibi Abb. in vij.
not. in c. ꝯſtitutus, de in integ. reſt. ponit Alberi. de Roſa. in d.
3 l. dudum, & ſequitur ibi Pau. de Caſt. † Volens. d. legem procede
re, quo ad ſtatuta, & cõſuetudines factas, & emanatas, poſt eam
ut probat. d. l. dudum, ibi, niſi lex. &c. addens ipſe Pau. ꝙ ſtatuta
uocantia, & preferentia uicinos, ſunt ualida, ex quo non prohi
bent uendi cuicunque, ſed tantum dant prerogatiuam uicinis,
ſeu conſanguineis emendi pro eodem precio, & ſic non tollitur
libera poteſtas dñorum uendendi. Nã ſemper & omni caſu uen
dere poſſunt. Solum. n. uicinis ꝯceditur priuilegiũ, ut preferanẽ
ex̃neis, pro eodem precio, & ꝯñr tale ſtatutum nõ eſt correcto-
rium iuris communis, quia non tollit facultatem uendendi con
ceſſam a iure cõi, ut. ſ. ſed ſolũ ꝯcedit ꝓrogatiuam uicinis, ut ꝑ-
ferantur pro eodẽ precio, quo ſoluto, nullũ damnũ patiẽ uendi-
tor, ſed ſolũ uicini, & ꝯſanguinei habent illud priuilegiũ ꝓlatio
4 nis. † Et ſic manifeſtè patet, tale ſtatutũ fuiſſe inductũ principali
ter in fauorẽ ipſorũ uicinorũ, & ꝯſanguineorũ, & ꝯñr dicet fa-
uorabile, & nõ odioſum, iuxta plene not. per Bar. & alios doct.
maxime Pau. de Ca. per illũ tex. in l. qui exceptionẽ, in princ. ff.
de ꝯdi. inde. & per Lud. Roma. ꝯſ. xxix. in propoſita quæ, & per
Bal. & alios in l. maximum uitiũ. C. de libe. ꝑte. & in l. uenia. C.
de in ius uoc. & per Mod. in ſtatuto, ꝙ ſtant. maſc. femi. nõ ſuc-
5 ce. † Hinc eſt, ꝙ tale ſtatutũ eſt ualidũ, & firmũ, ut dicit Luc. de
pe. i l. fi. C. de ꝑd. curial. li. x. n. v. & in l. j. uer. debiti. C. de impo.
lucra. deſcrip. cũ alijs accumu. per Matth. de Affli. in trac. de iu.
prothom. car. j. & ij. ubi multa iura, & uarias deciſ adducit, qui
bus oſtendiẽ, tale ſtatutũ ualere, & ꝯcernere fauorẽ uicinorũ, &
ꝯſanguineorũ, & ultra adducta per eũ, ꝙ tale ſtatutũ ualeat, te-
net Bal. in d. l. dudũ, & in l. ad officiũ, in fi. C. com. diui. & Alex.
ꝯſi. lij. Viſo, in prin. uol. j. & Dec. conſil. lxxviij. & pro tenui, in
prin. & melius cõſi. ccxxij. Viſo pũcto, col. j. & ij. & per totũ, &
ẽt cõſi. ccc. uiſa petitione, in prin. ſequiẽ ẽt Cor. cõſi. clj. uol. ij.
& cõſi. xxix. eo. uol. Erit ergo tale ſtatutũ cõſiderãdũ, nõ ut cor
rectoriũ iuris cõis, ſed ut exorbitans, & limitatoriũ, cũ nõ tollat
facultatẽ uendendi, ſed potius illã limitet, & arctet, fauore uici
norũ, & cõſanguineorũ, ut pro eodem precio debeant preferri.
6 † Et ſic erit fauorabile cũ principaliter ꝓꝑ iſtud emanauerit, ar-
gũ. l. rogaſti, & l. ſi quis, nec eãm. ff. ſi cer. pe. cũ alijs. ſ. adductis.
7 Hoc ſtãte ad caſum ꝑſentẽ vr̃ prima facie dicẽdũ, ꝙ tale ſtatutũ
aliquatenus reſtringẽs, & limitãs ius cõe debeat ſtricte intelli-
gi, in caſu tñ, in quo loquiẽ. l. iij. §. hec uerba. ff. de neg. ge. l. quę
quid aſtringẽdę. ff. de uer. ob. l. cõſtõnis. ff. ad municip. Nam ubi
uerba ſtatuti proprie non adaptanẽ, diſpõ ipſius nõ habet locũ,
ut dicit Alex. conſi. xvij. requiſitus. uol. j. & Bar. Cep. conſi. xxvj.
Magnifice, col. antepe. & uenditio aliud ſonat, quàm ceſsio. l. ſi
8 idẽ. C. de codicil. † Et in pũcto noſtro vr̃ tex. in l. fi. C. de pręd.
cur. li. x. ubi appellatione uenditionis non uenit alius ꝯctus, ut
dicunt etiã Moder. poſt Alex. in l. filiusfa. §. diui, de leg. j. & per
Spec.

Spe.in ti.de emp.& uend.§.nunc dicendũ,uerſi.ſed pone ſtatu-
tũ & ibi Io.And.in addi.& per Bal.in l.uolnntas.C.de fideicõ.
cũ alijs accumulatis per do.Fabia.de mon. ſancti Sabini in tra.
9 de ꝯtct.in ij.q.princi.char.j.& ij.† Et per Bal.in d.trac.de iu.pro
tho.col.j.in j.nota.ubi adducit rõné, tale ſtatutũ loquẽs de uen
ditione nõ habere locũ ĩ alijs ꝯtctibus, nã cũ ſolũ nocet uicinos
in emptione,repellit eos in alijs ꝯtctibus,cũ unius incluſio,ſit al
terius excluſio.l.cũ ṗtor,ĩ prin.ff.de iudi. c.nõne, de ṗſumptio.
& idẽ vr̃ ſequi Matth.de Affli.in d.trac.char.iiij.col.ij.uerſic.v.
nota.in ſua diſtin.& hr̃ per Cor.ꝯſi.clxvj.quatuor uertunt,uol.
ij.ubi allegando deciſio.dicit appellatione uẽditionis prohibi-
tę a ſtatuto,nõ ꝯprehẽdi alios ꝯtctus ſtrictè,& proprie ſed large
10 tũ,& improprie.† Et tãto magis ṗdicta vr̃ ꝓcedere,ea quo in
ſtatuto pluries fit mẽtio de ṗcio,quo caſu emptio ſola,& uendi
tio cõprehẽditur, ut probat̃ ĩ d.l.fi.ubi gl.& oẽs ſcrib.C.de ṗd.
curia.& per Io.And.in addi.ad Spec.ubi.ſ.& ponit Saly.in l.cũ
hi.§.pe.ff.de trãſact.† Hinc eſt,ꝙ ſi ſtatutũ prædictũ ſolũ loque
11 ret de uẽditione non ꝯprehenderet̃ datio in ſolutũ,ut per multa
ꝯcludit Io.de Plat.in l.quemadmodñ.C.de agric.& cẽſi.li.xj.&
per Bal.in d.trac.col.iiij.uerſi.ſed utrũ,& per Alex. ꝯſi.lxxvj.ui
ſis dubitationibus,col.vj.uol.v.& per Are.ꝯſ.cxxiiij.eximie do
mine,& per Deci.ꝯſ.xvij.uiſo pũcto. Alij ergo ꝯtctus vr̃ omiſ-
ſi,& tanquàm omiſſi decidẽdi ueniũt ſm ius cõe.l.ſi cũ dotẽ,in
prin.ff.ſol.ma.l.cõmodiſſime.ff.de liber.& poſth.l.ſi eã neus.ff.
de ꝯdi.cau.dat.cũ alijs no.in l. Gallus.§.& quid ſi tñ.ff.de libe.
& poſth. Et de iure cõi certũ eſt,unumquenq; dñm,rẽ ſuã poſſe
12 alienare in quẽ nult.d.l.in re mandata,cũ ſi.† Et ẽt quia negari
non põt quin tale ſtatutũ in aliquo nõ corrigat ius cõe,quo ca-
ſu ceſſat omnis extenſio,ẽt data identitate rõnis.ut ponũt doc.
in auth.quas actiones.C.de ſac.ſan.ec.ubi Moder.adducũt de-
ciſiones ꝯcor.& per repetentes.in l.ſi ꝯſtante,in prin.ff.ſol.ma.
13 cum ſi.¶ † Iſtis tñ nõ obſt. in caſu ṗſenti ꝯrĩũ eſt ipſa ueritas,&
primitus aduertendũ eſt,ꝙ in ſtatutis cõſiderãda eſt mẽs,& rõ,
qua ſtatuentes fuere moti ad ſtatutũ cõdendũ. Illa.n.prędomi-
natur.l.nominis,& rei.§.uerbũ legis.ff.de uer.ſig.& per Bart.&
alios in l.cũ mulier.ff.ſol.ma.hr̃ in l.nõ dubiũ.C.de legi. & per
Soci.cõſi.xxx.uol.j.& ꝯſi.cviij.ſuperpoſito,col.iiij.uerſi.xiiij.cõ,
firmatur,uol.iiij.& cõſi.xxxv.circa prædicta, col.ij.uol.j.& per,
Ange.cõſi.ccxxj.circumſcripto,& per Alex.cõſi. l. uiſis,col.j.&
iiij.uol.j.† Hinc eſt,ꝙ ſi ſtatutũ ſm uerba nõ cõprehẽdit caſum,
14 de quo uerteretur qõ,tñ ſi ad dictũ caſum,mẽs,& rõ ſtatuti põt
adaptari, talis caſus dr̃ in dicto ſtatuto cõprehenſua, ut uoluit,
Pau.de Ca.cõſi.cccviij.vr̃ dicendũ.† Hinc ẽt dicimus ſtatutum,
15 habere locũ in caſu nõ expreſſo uerbis,ſi ſtatuẽtes idẽ ueriſimi-
liter ſtatuiſſent de illo caſu qñ fuiſſent interrogati,ut eſt gl.cõi-
ter approbata in l.tale pactũ.§.fi.ff.de pac.& no. Bal.in l.j.C.q.
res pig.& facit tex.& ibi Pau.de Caſ.in l. Titius.§.Lucius.ff.de,
lib.& poſth.& ſequitur Ale.cõſi.xxiiij. Animaduerſis col.x.uol.
ij.dicens illã gl.cõiter approbari,cũ alijs adductis per Iaſ.in l.ſi
unus.§.pactus ne peteret.ff.de pac.& per Dec. cõſi.clvj.ſtatutũ
16 cathedralis eccleſiæ.† Ad quę ẽt faciunt no.per Bar. in l.regula
uerſi.& licet.ff.de iur.& fac.igno.ubi uult rõnem generalẽ non
reſtringi per dictũ particulare, ut in caſu ecõtrario probat̃, in l.
cũ pr̃.§.dulciſſimis,de leg.ij.ꝯſiderando itaq; mentẽ & rõnẽ ſta
tuti noſtri, non fuit alia niſi ꝙ uicinus prẹferretur ex̃neo,qñ ad
Ipſum extraneũ,perueniret res ſtabilis uicini alienãtis ſcã, pro
17 precio.† Patet q a fundat ſe ſuper re certa alienata,& ſuper pre-
cio,& pluries in ſtatuto fit repetitio precij,quę geminatio oſten
dit expreſſã uoluntatẽ ſtatuentiũ,ut not.in l.baluta.ff.ad Treb.&
per Bar.in l.cũ ſcimus.C.de agric.& cẽſi.li.xj.& plenè per Mo-
der.in l.j.in prin.ff.de offi.eius. Quo fit ut talis expreſſio,& ſta-
tutũ cõprehẽdat omnẽ caſum quo alienatio eſſet facta pro pre
cio ꝯñr cõprehẽdet & caſum noſtrũ ĩ quo facta eſt ceſſio, & ſic
alienatio pro certo precio & limitato,licet enim ceſſio ſit alie-
natio ut cõſuluit Dyn.quem refert & ſequitur Io. And. in ti.de
18 ceſſ.act.§.j.uerſi.ſed nunquid minor,† & Soc.cõſi.xxxvij.col.v.
19 nu.xxij.uol.iiij.† Tñ quia facta eſt pro certo precio,accedit em
ptioni & uenditioni magis quàm donationi,quinimo dr̃ ꝓpria
emptio,cũ in ſe cõtineat oĩa ſubſtantialia ipſius emptionis,rem
ſcilicet certã preciũ certũ,& conſenſum ut nota.inſt.ff.& C.de
ꝯhen.empt.& extra eo. fere per totum, maxime in uulg.§.pre-
20 cium.† Et iõ proprie ad caſum noſtrum.dicebat do.Io.de Plat.
qui omnino uidetur,in d.l.fi.C.de præd.cur ia.col.ij.uerſi.ſecũ
do nota,ꝙ ſi in inſtrõ dr̃, ꝙ talia ceſſit ius, uel talem rem mihi.
&c.ne dr̃ ex qua cã & poſtmodum in inſtrõ dr̃ pro certo precio

intelligitur ceſſio facta ex titulo emptionis & uenditionis.addu
cit deciſio & iura, ut p eũ,quod proprie eſt in caſu noſtro.ubi
ceſſio fuit facta pro certo precio, & ꝯñr nedũ rõ & mens ſtatu
ti comprehendit caſum noſtrum, ſed etiam uerba eum compre
hendunt quæ loquuntur de uenditione, & emptione, & ceſſio
21 prædicta eſt proprie emptio & uenditio cõſiderata ut ſ.† Et ſua
def,nã tñ iſto caſu ꝯcurrat mẽs & oĩmoda rõ ipſius ſtatuti nõ ſu
mus in materia extẽſionis,ſed in materia cõprehẽſiua,& ſic ceſ-
ſant ſuperius adducta in ꝯrĩũ,loquẽtia de extẽſione,ex quo ca-
ſus ṗſens eſt cõprehẽſus & deciſus per ſtatutũ ut no. gl. in c.j.in
uer.Italię de tempor.ordi.li.vj.& per Bald. in l.de quibus.ff.de
legi.& Pau.de Ca.cõſi.cccxxij. Prẹſens caſus,col.ij.& Franc de
Cur.cõſi.ix.col.vj.& per Iaſ.in d. auth. quas actiones col.vj.&
22 vij.& per Deci.conſi.ccxxvij.in caſu,col.iiij.nu.viij. † Etiam ſi
eſſemus in correctorijs,ut no.Fran.de Cur. cõſi.lxxx.col.ij. Ex
quo rõ ſtatuti eſt anima ipſius, & ideo ab eis rõne, ualidum eſt
argumentum ẽt in correctorijs ut no.Bal.in d. l.maximũ uitiu,
& uoluit Soci.adducens alias deciſ.in conſi.lxx.utrum nu. ij.&
23 conſi.lxxxj.in cã nu.xiij. uol. iiij. † Quæ procedunt nedum qñ
rõ eſt expreſſa,ſed ẽt ſi poſſet coniecturari,nam ab ipſa cõiectu
rata extenſione licitum erit argumentum ut no gl.& Bald.in l.
quãuis.C.de fideic.& Bal.in l.oẽs populi.ff.de iuſti.& iu.& Sa-
ly.in l.ſerui ueſtri.C.de noxal.& Soc.cõſi.cxvj. In præſenti,col.
ij.in prin.uo.iiij.& cõſi.xa.n.iiij.uo.iij.& Frã.de Cur.cõſ..j.co.
iij.in prin.& cõſi.lxxx.col.ij.& conſi.xx.col.vj.& conſi.xxxiiij.
24 col.iiij.& bene per Cor.conſi.cclxxj.col.iij.uol.iiij.† Et iõ Alc.
conſi.cclvij. Circa dubitationem,col.iij.uol.ij.dicit,ꝙ in ſtatu-
tis ẽt correctorijs fit extenſio qñ eadem omnimoda uiget rõ in
caſu omiſſo,quę uiget in expreſſo,ſm Bal.& Imo.in l.fi.de hę-
red.inſti.& idem uult ipſe Alex.cõſi.cix.col.v.uol.iij. Viſis his.
25 Et ad caſum noſtrum conſiderando in ceſſione facta certo pre
cio,eadem uiget rõ, quæ uiget in ipſa uenditione,cum in nullo
detur differentia niſi in nomine & uerbo tãtum, quod minime
debet attẽdi ut dicit Io.de Plat.in d.l.fi.& dicetur inferius. Quę
ẽt comprobantur. Nam ſi tale ſtatutum non uendicaret ſibi lo-
cum in dicta ceſſione facta cum precio redderetur penitus elu-
ſorium,nam ſemper uendentes poſſent dicere ſe cedere, & non
uendere,& ꝯñr ſemper ceſſaret diſpoſitio ſtatuti,ut patet ad ſen
26 ſum.† Et hoc conſiderato ſequitur,ꝙ ẽt in matria odioſa,debet
in ſtatutis lata interpretatio fieri,ut no.in c. ſi ciuitas.de ſentẽ.
excõ.li.vj.& per Cald.in ꝯſi.j.in ti.de conſangui.& affi.& hot.
Bar.& alij repe.in l.oẽs populi.in vj.q.prin.uerſ.iuxta præmiſ-
ſa quæro.ff.de iuſt.& iu.& Areti.in l. cum lege. ff. de teſtam.&
27 Ang.in l.fi.col.fi.ff.de conſti.princ.† Prout ẽt talis extẽſio per-
miſſa eſt qñ ſtatutũ non poſſet commode effectum ſortiri,ut di
cit Bal.in d.l.omnes populi in vj.q.princ.& in l.non dubium.C.
de legi.& Ant.de But.in c.fi.in x.fallen.de conſuetu.& nunquã
fere commode ſtatutum noſtrum effectum ſortiretur ſi ceſſio
facta cum precio, ſub eo non comprehenderetur, ut ad ſenſum
28 patet. † Et nulli dubium eſt.ꝙ ſi ſtatuentes de hoc fuiſſent in-
terrogati, utiq; idem diſpoſuiſſent, & ꝯñr caſus iſte hr̃ pro ex-
preſſo,ut ſ.probatum eſt, & in terminis ſtatuti noſtri, cõſuluit
Cor.conſi.xxix. In præſenti,col.ij.& iij. uerſi.non enim diceret
29 quiſpiam.uol.iij. † Præterea licet in iure uarię ſint opin.an ap-
pellatione emptionis contineatur alius ꝯtctus per quem trãſfer
tur dominium, quas omnes opin. ſigillatim refert do. Fabia.in
d.trac.de ꝯtct.col.ij.& viij.ſeq.in ij.q.princ.& Moder.in rub.e x̃
30 de empt.& uend.col.pen.& fi. † Tamen cõis* cõcluſio omniũ
* eſt ꝙ in aliquibus uenit alius ꝯtctus proprie, in aliquibus uero
caſibus cõtinetur alius ꝯtctus improprie,& largè,ſeu ſaltim lar-
go ſumpto uocabulo,ut ẽt cõcludunt oẽs ſcriben.in d.l.fi.C.de
pręd.cur.& Bal.Pau.Iaſ.& alij,in l.uolũtas.C.de fideic.& Soc.
cõſi.lxij. Viſis.nu.xj. uol.iiij.& cõſi.ccxlj.col.pe.uerſi.pręterea.
& uerſi.ſed hoc nõ obſtãte.uol.ij.& per Corn.conſi.cxxvij.uol.
ij.& conſi.cclvij.circa fin.uol.iiij.& per Luc.de pen. in l.j.C.de
fund.patrimon.li.xj.nu.iiij. cum alijs adductis per Alex.& Iaſ.
in d.§.diui. uolentes uenire alium ꝯtctum data identitate ratio-
nis, quo fit, ut cum in caſu noſtro eadem uigeat ratio in ipſa
ceſſione facta, quæ in uenditione, ꝙ tale ſtatutum loquens in
uenditione, uendicabit ſibi locum in contractu ceſſionis factæ
limitato precio,cum ſaltim talis contractus ceſſionis largo ſum
31 pto uocabulo, ueniat appellatione emptionis. † Et uera ſit iu-
ris concluſio a ſignificatione minus lata in ſtatutis extenſionẽ
fieri ad magis latam.ubi eadem uiget ratio, ſecundum gloſſ.in
clem. auditor. de reſcrip. & Barto. in extrauag. ad reprim. in
uerſi.

uerſi.nec ex eorum,& gl.nota. in auct. minoris debitor. C. qñ mulier.tut.off.fun.po.& per Iaſ.in d.auc.quas actiones.col.vij. & per Soc.conſi.ix.col.ij.nerſ.confirmatur.uol.iiij.& per Fran. de Cur.conſi.xaxiiij.col.iij.in fi.& col.v.& ponit Corn.conſi. lxxviij.& lxxxvj.& xcix. uol.j.& conſi.xcvj. in prin.uol.iij.ubi
32 dicunt iſtud etiam procedere in correctorijs. † Et magis ad caſum noſtrum iſtud comprobatur, quoniam appellatione uenditionis ſaltim lato ſumpto uocabulo uenit ipſa ceſsio , ut eſt tex.iuncta gl.in uer.accepto precio.in l.apud Celſum.§.ſi cum legitima.ff.de excep.do.cum alijs adductis per Cot. ꝯſ.celxiij. In cā uertēte.uol.iij.ubi nult ꝙ qui cedit hr̄ditatē alteri pro certo precio reſultat ex tali actu ꝯctus emptionis,& uēditionis,&
33 idē dicit Io.de plat.in d.l.fi.col.pe.† Eſto.n.ꝙ in ꝯctu ſit appoſitū nomen ceſsio,tñ non nomen,ſed mentē ipſorū ꝯhentiū debemus inſpicere,ut eſt tex.in l.fi.C.qui res pig.& gl.in l.ſi uēditione.ff.cōmn.præd.& in l.Titiū.& l.ita ſtipulatus. ff. de uerb. ob.& ponit Ang in ꝯſi.ij.col.ij.& Bal.in l. fi.in prin.ff.de ꝯſti. princ.cū alijs adductis per Soci.ꝯſ.j.n.ia.& ꝯſ.xxvj.nu.ij.& ꝯſi.
34 xxvij.nu.ij.uol.iiij.† Menti enim ꝯhentiū nō uerbis deferendū eſt,ut dicit Soci.ꝯſ.acij.nu.avj.& ꝯſ.acix.nu.xvj.uol.iiij.& Bar.
35 in q̄ne ſua.Publicanus quidā,col.pe.& fi.† Hinc Bal.in l.ij.C. de re.permu.dicit, ꝙ ſi notarius uocauit permutationē emptionē,uel eꝯ nō ſtatur uerbis notarij,ſed naturę rei & actus,& non attēditur nomē ꝯctus ſed ſubſtantia,& ſm̄ illā iudicatur, ut.ff.
36 de præſcrip.l.uerbi inſulā.† Hinc Bal.ꝯſ.xxxij. Dña Ioanna.dicit,ꝙ nō debemus reſpicere corticē uerborū, ſed medullā,quia nō in uerbis ſcripturarū,ſed in ſenſu eſt euangeliū & ueritas. c. marchion.prima.q.j.q̄ ad caſum pſentē bñ adaptantur,cū interuenerit res certa precium certū & ꝯſenſus, q̄ oia ꝯcernunt uerū ꝯctū uēditionis , & licet in inſtr̄o ponat nudū nomē ceſsionis , tñ illud ꝯſiderādū nō eſt,ſed ipſa uera ſubſtātia , ꝯñr dicere debemus talē ceſsionē factā limitato precio eſſe uerā uēditionem ꝯñr ꝯprehēdi in uerbis expreſsis ipſius ſtatuti,uel qđ ſaltim,qđ negari nō pōt i illo ꝯtineatur lato ſumpto uocabulo, ꝯñr ꝙ ſta
37 tutū in ea habeat locū,ut ſ.ꝯcurrente identitate rōnis.† Eo maxime quia fit in dicta ceſsione expreſſa mentio precij q̄ arguit ꝯctum emptionis,ut dicit glo.in d. l.fi.C.de pred.cur.& ibi ſequūtur ſcrib.oēs cū alijs accumu. p d.Fabia.in d.tract.de ꝯctib. col.ij.in fi.& Bal.in trac.de iu.prothom. col.iiij. uerſi.ſed utrū.
38 † Eo ēt maxime,qm̄ qñ probibita eſt emptio rōne rei cenſetur ēt probibitus omnis ꝯctus per quē res & dñium rei trāsfertur , ut dicit Bal.in c.j.de cont.int.dom.& capi.in uſib.feud.& ſequitur do.Fabia.in d.tra.de ꝯct.col.v.& vj.& ꝙ in caſu ſtatuti noſtri prohibitio fiat reſpectu rei tenēt Bal.& Ang. i l. ad officiū. in fi.C.cōmu.diui.pręterea ut ſuperius dicebā ſtatutū nr̄m exorbitat tñ a iure cōi & illud limitat,ex quo non tollit facultatem dño uēdēdi quinimo illā ꝯfirmat ut poſsit uēdere uerū diſpo-
39 nit caſu quo uenderet eā neo ꝙ tune uicinus pferatur illi † pro eodē precio,ut dicebat Pau.de Ca.in d. l.dudū.ex quibus patet ꝙ eſt in aliquo exorbitans, & in exorbitantibus in materia ſtatutaria licita eſt extenſio ad ſimilē caſum,Imo. & oēs in l.ſi uero.§.de uiro.& repetē.oēs poſt Bar.& Alex.in l.ſi ꝯſtāte,i prin. ff.ſol.ma.& no.ſcrib.in d.autb.quas actiones.& Matheſil. i tra. de extēſio.uerinr.opi.& ēt Mod.pap. in ſimi.trac.& in propri,a terminis ꝙ ſtatutū nr̄m ſit exorbitās & extēdatur ad caſum ſimilē,data identitate rōnis & ꝯcurrēte mēte ſtatuentiū tenuit Cor.
40 ꝯſ.xxix.uol.iij.† Prout ēt quia ſtatutū nr̄m eſt limitatoriū ut dicebā iuris cōis & in limitatorijs licita eſt extenſio,de caſu ad caſum ſimilē.ut eſt tex.in c.cū dilecta.uerſi.nos igitur.& ibi Abb. & alij ſcrib.extra de ꝯfirma.uti.uel inu. ponit Bar.& alij in d.l. ſi ꝯſtante.in prin.in ix.q.j.q.princ.& alia adducit Iaſ. in l.j.col.
41 vj.uerſi.tu aduerte.C.qui admit.† Præterea ut ſuperius dicebā pſens ſtatutū emanauit principaliter in fauorē ipſorū uicinorū & ꝯñr eſt fauorabile & in fauorabilibus appellatione uenditionis et prohibitę includitur in quacūq; materia ēt ſtatutaria omnis alienatio q̄ fit titulo oneroſo, ut dicit Bal.in l.fi.ff.de cōdi. ob cauſ.& in l.fi.C.de ſac. ſan. eccl.& in auth.ei qui iurat.C.de bon.auth.iud.poſsi.& multa ad id accumulat Ioan. de pla.in l. quemadmodū.col.ij.C.de agri.& cenſi.lib.xj.& do.Fabia.in d. trac.in ij.q.princ.col.iiij.ubi uolūt iſtud procedere ēt ſi ex alia parte eſſet odiū ſeu pęna ex quo debet attendi fauor qui princi
42 paliter inductus eſt.† Poſtremo ꝙ ſtatutū nr̄m loquēs de uenditione ꝯprehendat ēt ceſsionē,dico eſſe deciſ. Cyn.& Bal.in d.l. ad officiū.in fin.ubi querunt quid ſi eſt ſtatutū uel ꝯſuetudo , ꝙ res nō poſsit uendi eā ꝯfratriā niſi alteri ꝯfratri,ꝙ ſi frater q habet ius emendi nō poterit tale ius cedere alteri,licet eñ ſtat.nō loquatur in cedente, tñ rō ſtatuti comprehendit ipſum caſum.
43 † Quæ rō eſt ne res exeat de ꝯfratria & de genere, & per ceſsionē ita exiret,ſicut per uēditionē, & ꝯñr ſicut prohibita eſt uēditio ita eſt ceſsio arg.l.cū pr̄.§.libertis.de leg.ij.addens ꝙ qui cedit extero facit ꝯ ſtatutū loquēs de uenditione, dicens hoc eſſe notandū,quod proprie eſt in caſu noſtro, nā ſtatutū cōcernit rē immobilē ut non exeat de cōſanguinitate & de uicinitate & ita exiret per ceſsionē ſicut per uenditionē ꝯñr uenit ceſsio,& etiā quia ſtatutū noſtrū,uedū loquitur de uendente rē, ſed ēt de uendente ius quod habet in aliqua re immobili , ut proprie fuit in iſto Ioanne de Prio,qui uirtute ſtatuti a Raphaelle tanquam cōſanguineus uenditoris recuperauit terras per dictū uēditorem uenditas dicto Raphaelli,cū pecunijs iſtorū cōuentorū & recuperatione facta, eiſdē incōtinenti pro eodē precio ceſsit dictas terras,quo fit ut uere uideatur ceſsiſſe & uendidiſſe ius quod ha-
44 bebat in dictis terris.† Et ſtatutū pdictum loquens in uenditione locū habet in ceſsione,ut expreſſe dicit Cy. in d.l.ad officiū. quod expreſſe ſequitur ibi Pau.de Ca.in fi. uolēs ꝙ ſtatutū prohibens uenditionē vr̄ prohibere ceſsionē,qñ utroq; caſu eadem uiget rō,& Alber.de Roſa.in d.l.ad officiū.in fi.proprie loquēs in iure protho.& in ſtatuto noſtro,dicit ꝙ qui nō pōt uendere,
45 nō pōt ēt cedere.† Et ſicut ius pferendi nō pōt uendi extraneo, ita ēt nō pōt cedi.& Ang.de Vba.in d.l.ad officiū. in fi.proprie loquens in ſtatuto noſtro dicit ꝙ qui nō pōt uēdere,minus pōt cedere adducendo tex.in l.ſi mulier.§.ex aſſe.C.de iu.do.& ſubdit ꝙ ita fit ꝯ mentē ſtatuti,qñ quis cedit,ſicut qñ quis uendit, cū mens ſtatuti ſit,ne res exeat de uicinitate & conſanguinitate & mens attendi debet,dicens hoc eſſe ſatis notandū, & Saly.in d.l.ad officiū.in iij.q.proprie loquens in ſtatuto noſtro dicit ꝙ ſtatutū loquens in uendente habet locū ēt in cedente,& idē ſequitur Albe.de Roſa.in d. l.dudū.C.de ꝯh. empt.dū ſe remittit ad nota.per eū in d.l.ad officium. & magis clare in proprijs terminis hoc idē firmat do.Fabia.qui omnino uideatur in d. trac. in ij.q.princi.col.vj.uerſi.hic tñ non eſt omittendū, uolens ꝙ ſi ſtatutum prohibet rē uendi extra cōfratriā pariter intelligitur
46 prohibere ipſius rei ceſsionē.† Et magis proprie & in terminis hoc idē tenet Bal.in trac.de iu.prothom.col.j.in fin.& col.ij.in prin. dum uult ꝙ non pōt cedere , niſi ceſsio fiat cum ipſa re & fundo,prius habito,quod ceſſat in caſu pſenti,& idem ſequitur Matth.de Affl.in d.trac.in princ.col.xij.in ult.notab.uerſi.& ex his.& in §.ſeq.ſuper uerſi.ut ſ.triginta dies. col.ix.in iij.notab. uerſi.ſed iuxta hoc quæro.ubi adducit alias deciſ iſtud proban. concludentes tale ſtatutum habere locum in cedente niſi ceſsio fiat cum ipſa re & fundo prius habito per cedentem, quod non eſt hic,q̄ ēt ulterius comprobantur,nam cum ipſe Ioannes recuperauerit a dicto Raphaelle dictas terras cum pecunijs iſtorū cōuentorum & incōtinenti eiſdē dictas terras ceſſerit pro eodem precio colligitur apertiſsima fraus & dolus ꝙ in ꝯctu appoſuerint nomen ceſsionis ad fraudandum ſtatutum & ad frau-
47 dandum ipſum.d.Nicolaū uicinū.† Dolus enim & fraus ex ꝯiecturis & indicijs probatur,ut eſt tex.in l. dolum.C.de dol.& in
48 c.fi.de conſuetu.lib.vj.† Et in terminis noſtris,quo ad fraudem præſentis ſtatuti,ꝙ ſufficiat illam probari ex indicijs, itē ꝙ illa non proſit illis qui eam committunt , qui uere uolentes emere ſimulant alium ꝯctum,multa adducit Matth.de Affli. in d.tra. de iu.protho.in uerſi.niſi quis.ubi per x.colum. approbat hanc concluſ.tanquam ueriſsimam, adducendo iura rōnes & authoritates,& ultra eum Corn.in d.conſi.xxix. uol.iij.col.iiij.iſtud idem ſequitur comprobando rōne & auctoritate , & idem etiā ſequitur Io.de plat.in l.j.C.de fund. patrim. li.xj.& Soci.idem firmat conſi.xxvj.nu.iiij. uol. iij. ubi loquitur de ceſsione facta in uicinum, qui non poterat emere interpoſita media perſona.
49 † Et ſtatutum ſemper recipit ampliſsimam interpretationem , ne per fraudem reddatur eluſorium, ut fuit probatum.ſ.& habetur in l.j.§.pecuniam.ff.de calum.& in l.ſed Iulianus in prin. & in §. mutui.ff.ad macedo. ex quibus apertiſsime patet ſtatutum noſtrum uendicare ſibi locum in dicta ceſsione , Non obſtant in contrarium adducta, nam ad illa patet clara ſolutio ex ſuperius adductis,tamen ſigillatim reſpondendo dicitur, ꝙ ſtatutum debeat ſtrictē intelligi , & ꝙ non debeat extendi ad ceſſionem dum loquitur de uenditione, nam attenta mente & ratione ipſius ſtatuti,& etiam uerbis ipſius ex pluribus capitibus
50 uenit ceſsio, ut ſupra deductum eſt . † Quo fit ut caſus ceſsionis non dicatur eſſe omiſſus, quinimo dicitur expreſſus & comprehenſus,

prehenſus,ut dixit Io.de Pla.in d.l.fi.C.de præd. curia.& Fran.
51 de Cur.conſi.ij.col.iij.† Nec obſtat.d.l.fi.C.de præd. cur.Nam
ibi diuerſa rō uiget, in uenditione, & in alijs ꝯctibus ut dicunt
omnes ſcrib.ibi,unde nimirum ſi non uenit alius ꝯctus, quæ rō
ceſſat in caſu præſenti,& ita reſpondent Iaſ. & alij in l.uolūtas.
C.de fideicom.& Io.de plat.in d.l.fi.dicit,ꝙ ille caſus eſt ſpecia
liſsimus,& ideo non debet trahi ad conſequentias. l.ius ſingu-
52 lare.ff.de legi.& rationes ſpecialitatis ibi aſsignantur.† Non ob
ſtat ꝙ diuerſo nomine nuncupetur ceſsio, & uenditio, nam nō
nomina & uerba, ſed effectū & ſubſtantiā attendere debemus,
cum lex non uerbis ſed effectui poſita ſit.l.j.§.hæc uerba.ff.qđ
quiſque iur.l.ij.C.commu.de lega.cum alijs. ſ. adductis. Non
obſtat ꝙ in correctorijs non eſt licita extēſio. Nam ceſſat obie
ctio, tum quia ſumus in exorbitantibus, tum quia ſumus in li-
mitatorijs,tum quia ſumus in fauorabilibus, tum etiam quia ſi
eſſemus in correctorijs,adhuc licita eſt extenſio ex identitate ra-
tionis expreſſę & coniecturatę in ſtatuto , tum etiam quia non
ſumus in materia extenſiua,ſed comprehenſiua,ut ſigillatim de
53 unoquoque ſuperius dictum & probatum eſt. † Et etiam quia
qñ ſtatutum uenit derogatiue ad ius commune debet intelligi
generaliter, nec debet recipere aliquam reſtrictionem , ut dicit
Soc.conſi.xlij.nu.x.& conſi.lxxxix.uol.iiij. Quibus conſidera-
tis firma & formalis ſequitur concluſio , ſtatutum noſtrum lo-
cum habere in prædicta ceſsione uerbaliter facta in ipſis cōuen
tis a quibus ipſe do.Petrus poterit uendicare, & recuperare ter
ras prædictas,pro eodē precio,quo ipſi habuerunt. Par. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio iuris congrui , ſeu protimiſios etiam locum ſibi uendi-
cat in paſcuis & in iuribus poſtæ,& alijs ſeq.per totum.*
2 *Bonorum appellatione , nedum ueniunt mobilia & immobilia ſed
etiam iura.*
3 *Subiectum poſtæ & paſculorum eſt ſuper re ſtabili,& immobili.*
4 *Tale ius eſt incorporale,& in eo datur quaſi dominium.*
5 *Tale ius perſonale eſt competens perſonis ſuper re ſtabili.*
6 *Verb.uendere generale eſt,& uerificatur in quacunque re uendita,
etiam minima.*
7 *Tale ius congrui,locum habet in uēdente pedagia,guidagia,& ſi-
miles gabellas.*
8 *Et quando uenditur uſusfructus fundi,& annui redditus.
Iſta omnia ueniunt appellatione immobilium.*
9 *Idem quando quis uenderet iuriſdictionē in caſtro communi.*
10 *Conſtitutio iuris congrui,locum habet in re communi uendita alijs.*

CONSILIVM LXXXIIII.

1 DICO Conſtitutionem † De agnatis, & uicinis,ex
preſſe habere locum in iſto iure poſtę,& paſcui,&
ꝙ iſte caſus eſt comprehenſus in dicta ꝯſtōne,quę
bene opitulatur dictis de Baſcio,ꝯ ipſum Toſettū,
tum ꝯſiderando uerba tituli,& rubricę ꝯſtōnis pdictæ,quę rub-
ricationem perfectam ꝯtinet, ꝙ̄s adduci pōt ad deciſionē cau-
ſarum,ut pleniſsimè tradunt doc.in l.j.ff.ſi cer.pet.cum alijs cō
2 cord. † Titulus autem ipſius ꝯſtitutionis loquitur de uendente
bona , certū eſt ꝙ bonorum appellatione,nedum ꝯtinētur mo
bilia,& immobilia,ſed etiam iura,ut per Bar.& alios in l.mouē
tium.ff.de uerb.ſig.& not.in l.j.C.ſi aduerſ.lib. & per Cano.in
c.relatum.el.ij.extra de teſt.not. ēt in l. a diuo pio.§.in uendit.
ff.de re iud.& per Cor.conſi.cclx.Ad euidentiam. uol.j.Conſi-
derando ēt uerba ꝯſtōnis dico idem,ex pluribus, primo quia di
cta ꝯſtitutio loquitur de uendēte ius ſuum directi dominij, uel
utilis,uel quaſi,quod habet in aliqua re immobili quæ uerba ex
preſſe caſum præſentem continent,& comprehendunt,nā iſtud
ius poſtæ,& paſcui non pōt ſtare,& ſubſiſtere ſine aliquo ſubie
cto , & eius ſubiectum non pōt eſſe niſi res immobilis ſeu ſtabi
lis,in qua poſsit paſculari ſuper alijs autem rebus paſcua nō pro
3 ducuntur. † Et ideo neceſſario ſubiectum.d.iuris eſt ſuper ipſa
re ſtabili,& immobili,ut eſt tex. in l.j.& in l. ſi quis duas.§.j.ff.
4 com.præd.& in §.ideo.inſtitu.de ſerui.ruſti.prędio. † Et in di-
cto iure poſtę,& paſcui cū ſit incorporale,ut inſti.de rebus cor-
pora.& incorpora. proprie datur quaſi dominium, licet aliqui
uelint ꝙ detur proprie dominium,per tex.in l.qui uſumfruc.in
fi.ff.ſi uſusfruc.peta.quod plene tāgit Bar.& alij doc.in l.ſi quis
ui.§.differentia.ff.de acq.poſ.& glo.j.& ibi Bart.in j.oppoſi.&
Soci.in j.not.& Alex.Are.& Iaſ.col.iij.& pleniſsimè repetē.nu.
xxxv.& alijs ſeq.in l.naturaliter.§.nihil commune. eo ti.& etiā
not.per Barto.& alios in l.qui uſumfruc.ff.de uerb. ob.& in l.ſi
prius.ff.de ope.no.nun.& in §.æque.inſti.de actio. unde ſiue in
dicto iure poſtę,& paſcui, demus dominium directum, & pro-
prium,ſiue quaſi dominium,prout communiter tenetur,ut in ꝙ
caſu habemus intentum , ex quo ipſa ꝯſtitutio loquitur de uen-
dente ius ſuum directi dominij,uel quaſi,quod habet in aliqua
re immobili,& ideo iſti Baldini uendentes, dominium,uel qua
ſi dicti iuris Toſetto , inciderunt in ipſam conſtitutionem ex-
preſſe continentem caſum iſtum.Prout etiam & ſecundo,caſus
iſte comprehenditur in dicta conſtitutione, ibi,uel aliquod ius
quod habet in aliqua re immobili,& in uerſ.& teneatur.ibi,ſeu
ius illud emptum . Quæ uerba expreſſe uolunt uendentem ali-
quod ius ſuper re immobili comprehendi in ipſa cōſtitutione,
& ꝙ uicini,& coherentes poſſunt illud ius uendicare,eo precio
5 quo fuit uenditum . † Illud autem ius poſtę , ſeu paſcui , quod
habebant iſti Baldini, ſuper re immobili eſt ius perſonale com
petens perſonis ipſorum ſuper re ſtabili,ut dicit Bar. in l.mella.
ff.de alimen.leg.& in l.pen.ff.de ſerui.lega.& plene tangit Pau.
de Caſt.in l.ut pomum.ff.de ſeruit.titu. generali. & no. Cano.
in c.cum uenerabilis.de inſti.& plenè tangit Corn. conſi.ccxciij.
Multa in medium.col.viij.& ix.uol.iij.& conſi.lxiij.Et ſi in hac
conſultatione.col.ij.& iij.& conſi. clxxx. Quia petitio.col.ij.&
iij.uol.iiij.Conſequenter ſi conſiderabitur illud ius extra domi
nium,ex quo competebat perſonis uendentium ſuper re immo
bili, expreſſe comprehenditur in uerbis dictæ conſtitutionis.
6 Quæ etiam illud confirmat circa finem ipſius conſtitutionis in
uerſi.illud pręmiſsis adijcimus,ibi,aliquid uenditum, & ibi il-
lud uenditum,quæ uerba ſunt generalia,& uerificantur in qua-
cunque re uendita etiam minima,ut eſt gl.in uer. aut eorū par-
te.in cle.j.de foro competen.& faciunt no.per Bart.& Alex.in
l.iiij.§.prętor ait.ff.de damno infec.& in l.ſi qñ.C.de inoff.teſt.
& in l.ſi qñ.de leg.j.& in c.ſi papa.de priui.li. vj.& per Bald.in
rub.C.de ꝯtrahen.emp.q.ix.† Et ꝙ iſte caſus ꝯprehendatur in ipſa
7 ꝯſtitutione,eſt in puncto decil.Matth.de Affl.in tra.de iu.pro-
thom.in prin.col.ij.in iij.not.uerſi.itē quęro quid ſi uendatur. ubi
allegādo Bal.in c.ij.de feu.cog.& in c.j.q ſint rega.ꝯcludit ꝙ ta
lis ꝯſtitutio habet locū in uendente pedagia,& guidagia,& ſi-
miles gabellas, quia oīa iſta ueniūt appellatione immobilium.
8 † Et idē eſſe dicit qñ uēditur uſusfructus fundi, & qñ annui red
ditus,allegando alias deciſ. ut per eū,expreſſe ꝯprehendentem
9 caſum nřm in iſtis uēdentibus ius poſtę,& paſcui.† Et idē Mat-
the.de Affli.col.vj.in iiij.not.uerſ.ſed iuxta hoc quęro.allegando
Bal.expreſſe uult,ꝙ ꝯſtitutio pdicta locū habeat, qñ duo habe
rent caſtrum cōe,& unus uenderet iuriſdōnem extraneo,nā nō
10 pōt,quia ꝯſocius pfertur in illa cōi uendita.† In re enim cōi uir
tute dictę ꝯſtōnis,primo uocatur ſocius & conſors,ut dicit ꝯſti
tutio Gręca in ſui principio,& not.Matth.de Affl.ibi,col.vj.in
iiij.nota.circa fi.& eſt tex.& ibi not.Abb.in vij.nota.poſt gl.in
uer.ꝯſuetudinē.in c.ꝯſtitutus.ex de in integ.reſti.& tenet ēt idē
Matth.in d.trac.in uer.item de ipſo.in j.not.ubi expreſsè ꝯclu
dit allegando plures deciſ. in re uendita ꝯ formā dictę ꝯſtōnis
poſt ꝯſanguineos, primo uocari ꝯſortes & ſocios, & ſucceſsiue
alios uicinos,& potiſsime qñ res eſt cōis pro indiuiſo , ut ꝯtin-
git in caſu pſenti,& ꝯſtō patrię uult, ꝙ talis uenditio nō ualeat
in pīudicium cohęrentium & uicinorum , quos expreſſe uocat
poſt ꝯſanguineos,ad recuperandam dictam rem uenditam , ex
quibus patet,ꝙ iſte caſus eſt comprehenſus in ipſa ꝯſtitutione
& ꝙ dicti Baldini non potuere uendere Toſetto dictū ius po-
ſtę & paſcui.ꝯñr ipſi de Baſcio cohęrentes & uicini, uirtute di-
ctę ꝯſtitutionis poterunt bene recuperare dictum ius uēditum
Toſetto,refuſo precio,quo uenditum fuit. Pariſ. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Tutelæ datio,nulla eſt,quando datur illi qui habet tutorem.*
2 *Et ſi aliqua caſu habenti tutorem poteſt dari tutor , ſi ob illam cau
ſam non datur ſed ob aliam , talis datio adhuc erit nulla etiam ſi
interueniſſet iudicis decretum.*
3 *Si uirtute ſtatuti poteſt dari tutor habenti tutorem ex aliqua cau-
ſa & una die petatur contutor,& eadem die detur tutor talis da-
tio nulla eſt.*
4 *Contractus liuellarius a pari procedit cū contractu emphiteotico.*
5 *Contractus liuellarius, ſui natura debet eſſe perpetuus.*
6 *Contractus liuellarius tendit in alienationem.*
7 *Contractus emphiteoticus inducit alienationem.*
8 *Alienationis appellatione,uenit cōtractus emphiteoticus & liuel-
larius.*

Proh hita

Probibita alienatione, cenſetur probibitus contractus emphiteoticus & linellarius.

9 *Bona minoris, non poſſunt alienari in emphiteoſim & libellum.*

Minor non poteſt etiam prædicta gerere, cum conſenſu tutoris.

10 *Obligatio tendens ad annuam præſtationem reputatur inter immobilia.*

11 *Minoribus interdicta eſt alienatio immobilium.*

12 *Super rebus pupilli, non poteſt impoſi ſeruitus annua præſtationis.*

13 *Res pupilli ſicut non poſſunt alienari, ita etiã non poſſunt obligari.*

14 *Tranſactio ſeu compoſitio facta ſuper rebus pupilli, dicitur alienatio, & de ea iudicandum eſt, prout de alienatione.*

15 *Probibita alienatione, cenſetur etiã probibita tranſactio. & n. 16.*

17 *Alienatio rerum minoris facta non ſeruata forma iuris nulla eſt.*

18 *In alienatione rerum minorum, multa debent interuenire, ut ualeat.*

19 *Nec creditur inſtrumento, in quo aſſeritur iuſtam cauſam eſſe æris alieni.*

20 *Etiam ſi eſſet æs alienũ iſtud non ſufficit, ſed creditor inſtare debet.*

21 *Vlterius alia requiruntur, & nu. 22. & ſeq.*

23 *Sententia interlocutoria, præcedere debet ſuper dictis.*

24 *Teſtes inbabiles ſupplentur per babiles, & omni exceptione maiores.*

25 *Requiritur ẽt & decretũ iudicis, cum cauſa cognitione. & nu. 26.*

27 *Et cauſæ probandæ ſunt antequam interponatur decretũ, et n. 28.*

29 *Nec creditur iudici aſſerenti prædicta interueniſſe.*

30 *Nec ulterius ſufficit aſſertio notarij.*

31 *Tranſactio ſuper lite ficta, nihil ualet. & nu. 33.*

32 *Etiam ſi facta eſſet in præſentia propinquorum, ſuper rebus pupilli.*

34 *Tranſactio facta non ſeruata forma iuris, ſuper rebus minoris non ualet.*

35 *Solennitates prædictæ in rebus minorum ſeruandæ ſunt etiam in cõtractu emphiteotico ſeu liuellario.*

36 *Idem et tranſactio non ualeat quando æs alienum quod prætendebatur erat dubium.*

37 *Inſtrumentum plenè probat, niſi contrarium oſtendatur.*

38 *Præſumendum eſt pro decreto iudicis.*

39 *Fallit quãdo in decreto ſolennitates requiſitæ, non ſunt explicitæ.*

40 *Contra inſtrumentum, & decretum iudicis recipitur probatio in contrarium.*

41 *Et ſtandũ erit ipſis probationibus, & non inſtrumẽto nec decreto.*

42 *Tale decretum interpoſitum ſuper rebus minorum, nunquam trãſit in rem iudicatam.*

43 *Expreſſio unius cauſæ inualidæ inducit inualiditatem omnium.*

44 *Decretum notoriè iniuſtum etiam ſi eſſet ſummi pontificis, nunquã tranſit in rem iudicatam.*

45 *Contra tale decretum, ſemper poteſt offenſus uenire, etiã ſi fuiſſet præſens & non appellaſſet.*

46 *Decretum tale nullum redditur, quando omnia momento temporis fuerunt geſta & celebrata.*

47 *Sententia lata præcipitanter nihil ualet.*

48 *Decretum ſuper rebus minoris factum, ſine cauſa cognitione nihil nocet.*

Idem dicendum quando emanauit ſub breuitate temporis.

49 *Idem quando conſtat de enormi læſione.*

Decretum non tollit præſumptionem doli.

50 *Res minoris non poteſt alienari propter contractum factũ a patre.*

51 *Conſuetudo loquens circa res minoris in præiudicium ipſius, quo ad alienationem rerum ipſius, an & quando ſit ualida.*

CONSILIVM LXXXV.

VIDI copioſas & ſubtiles allegationes d. aduocati,
inſuper, & conſilia clariſsimorum. d. iuriſconſult.
quorum opinionibus, & ipſe concedo, quæ cõpro-
bari poſſunt, nam. d. Petrus Iac. erat tutor ipſius d.
Io. Pauli, & gerebat eius tutelam & adminiſtrationem bonorũ
1 & ipſo exiſtente tutore, fuit datus tutor, d. Io. Petrus. † Quæ da-
tio tutelę de iure fuit nulla & inualida cum haberet tutorem, tu
tor regulariter dari non poſsit niſi in caſibus ſpecialibus, quorũ
nullus in caſu noſtro põt uerificari, & ideo talis datio non ualuit
nec tenuit, ut hr̃ in §. interdum ubi gl. & ſcrib. inſti. de cur. & in
l. ſi ſororis. C. qui da. tuto. poſſ. & in l. licet. & in l. propter. C. in
quib. cau. tut. hab. tut. dat. non pot. quod ẽt ſequitur Cor. cõſi.
cclxxij. Præmittendum eſt. col. ij. in prin. uol. j. & conſi. cxxiij.
2 Fundata vr̃. col. pen. uol. ij. † In quibus locis ẽt concluditur ꝙ ſi
eſſet caſus ſpecialis, in quo poſſet dari tñ ſi exprimitur alia cau-
ſa, propter quam datur, quę de iure non deberent admitti talis
datio eſt nulla & inualida, ẽt ſi interueniſſet decretum iudicis,
adducit. l. tutor ſi petitus. & Bar. ibi. ff. de tuto. & cur. da. ab his,
& alijs iura & deciſ. ut per eum quibus patet dationem dictę tu
telę in perſonam Io. Petri non ualuiſſe, tum quia datus fuit ha-
benti tutorem, tum ẽt quia cã propter quam eſt datus fuit falſa
3 & erronea. † Quæ ẽt comprobantur ex his quæ dicit Pet. de An
ch. conſi. xxv. Viſa quadam petitione. circa medium quẽ refert
& ſequitur Fran. de Cur. conſi. xlvj. Super controuerſia. col. iiij.
uerſi. Et in propoſito. & Thom. Ferrar. in ult. caut. col. iiij. uolen
tes ꝙ ſi ex diſpoſitione ſtatuti põt dari tutor habenti tutorem
ea aliqua cã, ſi contingat ꝙ contutor uno die petatur, & eadem
fuerit datus a iudice, talis datio erit nullius momẽti, ex quo pro
pter temporis breuitatẽ, pręſumptio eſt iudicem nõ diſcuſsiſſe
utilitatem pupilli adducunt plures deciſ. ut per eos & in pręſen
ti caſu in facto omnia prædicta concurrunt, nam eadem die pe
titus & datus & dabatur habenti tutorem, & ex cã falſa & erro
nea, aduertendum eſt inſuper ꝙ talis tranſactio ſeu compoſitio
tendebat & tendit in expreſſam alienationem rerum ipſius Io.
pauli pupilli, patet, nam annuus liuellus ſoluendus erat per. q.
dominum Carolum canonicum. ſ. Nazarij. pro cuius ſolutione
obligata erant bona quæ peruenerunt ad ipſum. d. Carolum ut
patet per inſtr̃m diuiſionis, & per talem tranſactionem ſeu di-
uiſionem dicta obligatio tranſitum fecit & translata fuit de bo
nis dicti. d. Caroli ad bona ipſius Io. pauli pupilli, quæ cũ prius
fuiſſent libera & exempta a dicto liuello, modo eſſent obligata ad
4 ſolutionem ipſius. † Quo ſtante ſi nos conſideramus ipſum ꝯctũ
liuellarium, qui a pari procedunt cum ꝯctu emphiteotico, & in
effectu non differunt, ut dicit Bart. in l. j. col. ij. C. de iu. emphy.
& ibi Iaſ. col. viij. uerſi. ex communi tõ. & Bar. Alex. & alij in l. ſi
finita. §. ſi de uectigalibus. uerſi. tertio quęro. ff. de dam. infec. &
Card. & Imo. in c. potuit. extra de loca. cũ alijs adductis per So-
ci. conſi. l. Subtiliter & copioſe. col. j uol. iiij. & per Dec. conſi.
5 cxlvj. Eo pro tenui. col. j. nu. ij. † Prout ẽt quia natura liuelli eſt
ꝙ ſit perpetuus ut dicit Bal. in c. j. de aliena. feu. & Alex. conſil.
6 lxxxj. uol. iiij. & Soc. in d. cõſi. l. col. iij. uerſi. confirmatur. † Ne-
ceſſario dicere habemus hoc tendere in alienationẽ, ut eſt tex.
in c. imperialẽ. in prin de prohi. feu. alie. per Fede. & ponit Bal.
per illum tex. in c. j. quib. mo. feu. am. & in c. j. de aliena. feud. &
in rub. C. de iu. emph. & bonus tex. in c. j. §. donare. qual. ol. feu.
pote. alie. & Alex. in d. §. ſi de uectigalibus. & ſentit Fely. in c. cę
terum. col. iiij. in fi. de iud. & Moder. in trac. de feud. carta mihi
xl. col. iiij. † Vbi ẽt concludunt ꝯctũ emphytecticum inducere
7 alienationem, per tex. in §. alienationis. in auth. de non alienan.
& per l. fi. ubi doc. C. de reb. alien. non alien. & eſt tex. in c. nul-
li. & ibi Abb. & alij de rebus eccl. non alien. & in cle. j. ubi ſcri-
8 beo. co. ti. † In quibus locis hr̃ appellatione alienationis uenire
emphyteoſim & liuellum, & ꝙ prohibita alienatione cẽſentur
ẽt prohibiti iſti duo ꝯctus, ut etiam hr̃ per Bald. in auth. hoc ius
porrectum. C. de ſac. ſan. eccl. cum alijs ſimili. quæ adducit Fra.
de Cur. cõſi. lxlij. Antiquiſsima. col. fi. & Dec. conſi. cxlij. Et pro
tenui. col. ij. uerſi. ſed prędictis non obſtantibus. nec dicatur ꝙ
prędicta procedunt qñ ipſe pupillus rem propriam daret alteri
in emphyteoſim uel liuellum, ſecus qñ ipſe obligat ſe ſoluere ea
nomine uel liuellum. † Nam adhoc dẽ talem obligationem ten-
9 dere in alienationem cum prohibitio alienationis, quo ad mino
rem tendat in rem & in commodũ & fauorẽ ipſius minoris per
not. in l. ij. §. j. ff. quæ res pig. ob. poſſ. & not. in c. j. eã de pign. &
ſentit Io. de Ana. & ibi Felyn. qui comprobat per duas rões &
deciſ. in c. prælatorum. col. iiij. uerſi. utrum aũt. extra de accuſa.
quæ ẽt comprobantur per tex. in d. l. fi. C. de reb. alie. & ibi etiã
10 Pau. de Ca. & Alex. conſi. lxij. in prin. uol. vij. Suadentur prædi-
cta nam talis obligatio tendit ad annuam pręſtationem, quę tã
reſpectu recipientis quam ſoluentis reputatur inter immobilia,
ut eſt tex. in cle. exiui de paradiſo. uerſ. cunque annui redditus,
de uerb. ſig. in cle. & ibi Card. & alij ſcribẽ. & bene facit text. in
cle. j. de reb. eccl. nõ alie. & quę ponit Bal. in l. iubemus. in prin.
C. de ſac. ſan. ecc. & in c. j ubi ẽt And. de Iſer. de feud. cogn. & in
tit. de pace tenen. in prin. & in ti. hic finitur. §. his ꝯñr, & p Ale.
conſi. clxxix. col. ij. uol. vj. & plenè per Abb. in d. c. nulli. de reb.
eccl. non alie. col. iij. uerſi. quid autem in ſeruituribus. & ibi Mo
der. in addi. adducentes alias deciſ. & ponit Alexan. in addi. ad
Bar. in l. mouentium. ff. de uer. ſig. unde quocunque modo con-
ſideretur dicta obligatio ſolutionis liuelli, ſapit expreſſam alie-
nationem & obligationem bonorum immobiliũ ipſius pupilli,
11 quæ penitus eſt interdicta. † Vt de ꝯctu emphyteotico, & ꝯñe
liuellario,

liuellario,eſt tex.in proprijs terminis.i l.ēt.C.de p̄d.mino. & in
22 l.ſi pecunia.§.ſi ius emphyteoticariū.ff.de reb.eo. † Et ꝙ ſup re
bus pupilli nō poſsit imponi ſeruit' annuę p̄ſtatiōis,eſt tex.aper
tus,in d.l.ſed ſi pecunia.uer.ſed ſi ꝓprietatē.& uerſ.ſeq.cū alijs
23 ꝯcor.ibi adductis,& ſētit Ab.ī d.c.nulli,col iij.†Et ꝙ ñ poſsint
obligari res pupilli,ſicut nō pñt alienari, ꝓbat tex.ī l.magis pu
to. uerſi.idē prætor ęſtimare debebit.ff.de reb.eorū.ubi qñque
permittit facilius uēditio q̄ obligatio,qđ ibi exēplificat̄ in caſu
nr̄o,qñ obligarent̄ p̄dia ſub ſolutione fęnoris,& eſt tex.eo.ti.in
l.ſi pupillorū.uerſi.ſi pupillus dedit & in §.fi.ubi in obligatione
rerū minoris debēt interuenire ſolēnitates q̄ requirunt̄ i aliena
tione,& eſt ēt tex.in l.pe.§.q̄q̄,eo.ti.& i l.nō ſolū.& l.ſeq.ibi dē
24 creuerit alienādū uel obligādū.C.de p̄d.minor.† Inſuper ꝙ trā
ſactio ſeu ꝯpoſitio facta ſup rebus pupilli dicat̄ alienatio, & de
ea ſit iudicandū,ut de alienatione,ē tex.in d.l.nō ſolū.C.de p̄d.
mino.ibi, ſed neq; trāſactionis rōne. ubi nō ualet trāſactio ſup
25 re ſtabili minoris ſicut ñ ualet alienatio.† Et ꝓhibita alienatio
ne cēſet̄ ēt ꝓhibita trāſactio,ut i l.j.§.at ſi trāſegit.ff.ſi q̄d i frau.
patro.quē tex.adducit Bal.in l.j.C.ſi aduerſ.trāſac. ubi ipſe Bal.
& ēt Bar.& alij ſcrib.& idē Bar.in l.nulli.ff.de trāſact.& ibi Iaſ.
allegādo alias deciſ. dñt nō ualere tranſactionē ſuper re mino-
ris,tanq̄ ſapientē alienationē,ꝓut ēt tenēt doc.de Iac.ꝯſ. Neap.
in deciſ.lxxvij.Magnū dubiū, ubi adducūt plura iura hoc pro
bāria & ſentit ēt Thom.Ferrar.in d.caute. ult. circa principiū.
& Moder.in d.trac.de feu.car.mihi.alij.col.j.uerſi.ſeptimo prin
cipaliter q̄ro.prout ēt Alex.in d.l.nulli.i addi.ad Bar.ſentit pro
hibitā eſſe tranſactionē,qñ ſit ſuper re ꝓhibita alienari, ut not.
26 in d.l.j.nā de ea iudicamus,prout de ipſa alienatione. † Et licet
Bar.in d.l.nulli.& alij in locis.ſ̄.adductis dicāt iſtud ꝓcedere
qñ res ſup qua trāſigitur remaneret penes aduerſariū qđ vr̄ ceſ-
ſare i caſu p̄ſenti.ubi poſſeſsio rerū remanet penes ipm̄ pupillū,
tñ ut.ſ̄.dictū eſt,res pupilli obligari nō poterāt pro dicta annua
p̄ſtatione liuelli,vñ ſimiliter & trāſactio ſup illa p̄ſtatione facta,
nullius erit efficacię,cū utraq; tēdat in alienationē,ꝯñr & utra-
que a iure ſit prohibita.Siue igit̄ ꝯſideremus ipſam ꝯpoſitionē i
uim trāſactionis,ſiue in uim obligationis, ſiue in uim annuę p̄-
ſtationis ſiue iure liuelli , ſiue iure ꝯctus emphyteotici,ſemper
erit uerū dicere ꝙ tendit in alienationē rerū ipſius pupilli, ut.ſ̄.
27 ſigillatim ꝓbatū eſt.† Quo ſtāte reſultat alia ꝯcluſio,ꝙ talis alie
natio fuit & ē nulla tanq̄ facta nō ſeruata forma iuris , clarū eſt
eñ,ꝙ p legē intriſcōſ. p ꝯſtitutiones principales ad ualiditatem
alienationis rerū pupilli multa inſimul & copulatiue debere cō
currere neceſſario,de quib. hr̄ in d.l.magis puto.§.nō paſsim.&
§.i primis.& in pluribus alijs legibus illius tituli & C. de p̄d.mi
28 no. † Quę requiſita refert Bar. in ſuo repertorio ad Inno.i uer.
ꝯctus.& melius i ſuo ꝯſ.Vr̄ dicēdū.quē refert & ſequit̄ do. Fab.
de mon.ſancti Sabi.in trac.de empt.& uēd.car.axj.col.j.& ſeq.
uerſi.ſequit̄ uidere de forma.in v.q.princi.& eſt deciſ.ꝯſ.Neap.
ccxlia.Fuit in ꝯſilio.in quibus locis enumerant̄ octo neceſſaria,
& hr̄ ēt per Alex.ꝯſ.liiij.Viſis ꝯſideratis. uol.iij. & p Roma.ꝯſi.
cccxxj.In caſu ꝓpoſito.& p Cor.ꝯſi.l.in prin.& ꝯſi. laxj.& cix.
uol.iij.cū ſi.q̄ neceſſaria minime interuenere in p̄nti alienatio-
29 ne,vñ, &c. † Licet.n.in inſtr̄o dictę ꝯpoſitionis allegeт̄ iuſta cā
ęris alieni,ut in d.§.nō paſsim.cū uulga.tñ aſſerta ea nō erat uę
30 ra,ut plenè hr̄ in allegationibus excellētiſsimi aduocati.† Præ-
terea eſto ꝙ eſſet ęs alienū,tñ iſtud nō ſufficit, neceſſe eſt eñ ꝙ
creditor urgeat pupillū ſeu eius tutorē ad ſoluēdū,ut eſt tex.in
l.tutor urgētibus.ff.de min.& i d.§.nō paſsim.uerſi.ſi mō.& ibi
Bar.in uerſi.ſi es.dicēs iudicē debere habere cauſę cognitionē,
an creditor inſtet & petat ſibi ſolui, quia alias nō eſt ſibi ſoluen
dū,eſto ꝙ uere eſſet creditor,nec bona pupilli debitoris debent
alienari,& ꝙ creditor coegerit ipſum pupillū uel eius tutorē mi
nime apparet , ꝯñr talis alienatio minime ualet nec uerba dicti
inſtr̄i dicētia creditorē inſtaſſe,&c.probāt dictā inſtātiā & coa-
ctionē,ea quo aſſerunt̄ a notario,tanq̄ dicta a nouo tutore no-
uiter dato,& a ꝯhētibus cū ipſo,& iudex in decreto qđ apponit
minime exprimit creditorē inſtaſſe,& eſto ꝙ diceret uelle inſta
re,tñ adhuc nō inſtetit, & tales aſſertiōes nullę ſunt, ut inferius
31 plene dicet̄, † Prætereа eſto ꝙ eſſet ęs alienū,& creditor inſtaſ-
ſet,tñ adhuc alienatio erit nulla,ex quo in rebus pupilli erāt an
nui redditus & fructus percepti triū annorū aſcendentes ad lib.
4500.erāt ēt debitores ipſius pupilli aſcēdētes ad li.ferè.4000.
erāt inſup res mobiles aſcēdētes ad lib.400.& plus ut ſigillatim
32 enumerat dictus aduocatus.† Ex quibus bñ poterat ſolui ęs alie
nū abſq; eo ꝙ ꝯſtitueret annuus liuellus, ad quā ꝯſtōnem de iu
re minime potuit perueniri ſtātibus dictis rebus mobilibus di-
ctis fructibus,& creditis ac redditibus,ut probat in d.§ nō paſ-
ſim.& in d.§.in primis.& in alijs deciſ.ſ̄.adductis, & bñ p Ang.
ꝯſi.cxlij.Super primo inquirēdū.col.fi.& per Cor.ꝯſ.laavij.Pla
33 cet mihi.col.ij.uol.iij.† Et in tm̄ hoc eſt uerū,ut notabiliter di-
xerit Ang.in auth.de eccl.rer.in nuo.alien.colla.v.quē refert &
ſequit̄ do.Fabia loco,& uerſ.p̄alleg.ꝙ interlocutoria iudicis p̄-
cedere debet, per quā declaret̄ non extare bona mobilia ipſius
pupilli,qđ ſequi vr̄ Roma.& Corne.ubi.ſ̄.& idē Cor. ꝯſi.acij.
Licet.col.ij.uol.iiij.& ēt hr̄ in d.deciſ.ꝯſi.Nea nec obſtat ſi dica
tur ꝙ debitores ipſius pupilli non probant̄,nec annui redditus
percepti,nec mobilia,nā ꝯriū eſt ipſa ueritas, ut in iure & in fa-
cto clare oſtēdit̄,in allegationib. p̄dictis, & eſto ꝙ aliqui teſtes
ſint ſorores ipſius.d.Io.Pauli,tñ bñ ꝓbāt , ꝯſideratis q̄ in dictis
34 allegationibus dñr.† Maxime cū earū fides ſuppleatur per teſtē
omni exceptione maiorē,ut in ſimi.dicit Soc ꝯſ.ccxx.col.pen.
uerſi.accedat.uol.ij.& Cor.ꝯſi.xxvij.uol.iij.& ꝯſi. lxj. & aciiij.
eo.uol.& per Moner.in trac.de teſti. in prin. & eſt bona deciſi.
Io.de Imo.in c.cū R.de offic.delega.& ponit Iaſ.in l. iubemus.
35 col.ij.C.de iudic.† Vlterius aſſerta alienatio liuelli & trāſactio
non apparet facta cū cauſæ cognitione nec ēt decretū ſuper illa
appoſitū proceſsit cū cauſę cognitione, ꝯñr nulla iudicāda eſt,
ut hr̄ in l.ſi pupillorū.§.j.ff.de admi. tut. & in l. lex q̄ tutores. C.
eo.& in deciſ.ſ̄.adductis,& in l.j.ff.de reb.eo.& per Spec.in tit.
36 de procu.§.j.uer.Quid ergo ſi ꝯſtitueris.† Taliter ꝙ ſi iudex ſi-
ne cauſę cognitione,& nō p̄cedētibus alijs neceſſarijs, & requi
ſitis ad alienationē , interponit decretū talis interpoſitio nulla
eſt tanq̄ facta nō ſeruata forma iuris.l.cū hi.§.ſi p̄tor.ff.de tran-
ſa.& Bar.in prin.d.l.in fi. qui infert proprie ad tranſactionē fa-
ctā,nō ſeruata forma data a lege, ut ſi nulla, & inualida,& hr̄ in
d.l.magis puto.§.pen.& in l.quāuis.ff.de rebus eo.& l.ſi quidē.
C.de p̄d.mino.& per Pau.de Ca. in l.ſi curatorē.C.de in integ.
37 reſti.minor.† Et iō tex.in d.l.lex q̄ tutores.dicit cauſas alienatio
nis primo eſſe probādas anteq̄ imponat̄ decretū, & tex.in l.mi-
nori.& in l.fi.C.de p̄d.mino.dñt ꝙ probatio,& examinatio cau
38 ſæ debet p̄cedere decretū, q̄ ꝯſtare debēt in actis. † Et in tantū
iſtud ꝓcedit ꝙ ſi iudex interponit decretū nō p̄cedentibus ſu-
perius adductis,pro tali decreto nō eſt p̄ſumendū,ea quo de p̄-
dictis debet fieri ſcriptura ſeparata,ab ipſa alienatione, & decre
to,ut dicit Pau.de Ca.ꝯſ.xxxix.ſm̄ nouā impreſsionē, ſuper eo
qđ q̄rit̄ cū alijs accumulatis per excellentiſsimū aduocatū quę
opi.Pau.ē uera,& cōis,ut dicit Tho. Fer. in ulti.ſua cau.ubi late
39 iſtud diſputat,& approbat hāc opi.† Et ulterius ibi tenet,ꝙ iu-
dici iſtud aſſerenti,minimè credendū eſt,ut dicit Iaſ.& plenius
Dec.in l.j.in prin.col.xxiiij.& ſeq.ff.de off. eius, & Alex.in ꝯſi.
40 claxia.col.j.& ꝯſ.cxcj.col.ij.uol.vj.† Cōcludētes ſolēnitates re-
quiſitas a iure,quibus partes nō p̄nt renūciare,ut ꝓprie ſunt iſtę
requiſitæ in alienatione rerū minoris,nō ꝓbari p ſimplicē aſſer
tionē notarij ſeu iudicis p tex.& ibi ponit Bar. i l.ſi forte.ff.de
caſtrē.pec.cū alijs adductis p Fel.in c.eccleſia ſanctę Marię.co.
vij.uer.xj.ꝓ hac parte,& p Dec.ꝯſ.xx.i prin.& ꝯſ.clxx.Viſo the
41 ma.col.ij.& ꝯſ.clxxxix.lectus ſum.† Et ꝙ talis trāſactio,& ꝯſti-
tutio liuelli fuerit nulla ēt ſuadet̄, ex quo apparet interpoſita ſu
per ficta lite futura,fingebant.n.futurā litē q uere nō erat,& iō
talis trāſactio,nulla erit,ut dicit Bar.& Ang.p illū tex.in d.l.cū
hi.§.ſed cū lis.ff.de trāſa.cū alijs adductis p Dec.ꝯſ.ccclj In ca-
ſu propoſito.col.ij.nu.iij. Vbi ēt tenet ꝙ nō ſtat aſſertioni dicē
42 tiū eſſe futurā litē ad hoc,ut tranſactio ualeat. † Nec ēt ualida ē
p̄ſentia propinquorū,ut ipſemet ꝯcludit ibi,col.pen.in prin.al-
43 legando plures deciſio.† Prout ēt idē dicere debemus qñ lis fu
tura fingebatur calumnioſe,uti in facto apertiſsime patet, & iō
merito trāſactio ſuper ea facta eſt nullius momēti, ut dicit Ale.
in l.ſi quis cū aliter.ff.de uerb.ob.allegādo l. in ſumma.in prin.
ff.de ꝯdi.indeb.& ponit Fran.de Cur.ꝯſi. lxxj.Princeps defun-
44 ctus.col.iiij.uerſi.ulti.quia † Prout ēt dicta trāſactio eſt penitus
nulla,quia facta nō ſeruata forma iuris, nec interuenientibus ſo
lennitatibus a iure requiſitis, quæ ita ſunt neceſſariæ in tranſa-
ctione, q̄ ſit ſuper re minoris, ſicut ſunt neceſſarię in alienatio-
ne,ut probat tex.in l.non ſolū.C.de pręd. mino.& ponit Bal.&
alij ſcrib.in l.pręſes.C.de trāſac.& Tho.Fer.in d. ultima cau.in
prin.& in pūcto.ita uoluit Cor.ꝯſ.cclij.Primo uidendū eſt,col.
iiij.in fi.& col.v.in prin.uol.iij.ubi expreſſe dicit. in trāſactione
ſuper re minoris eſſe neceſſarias ſolēnitates requiſitas a iure in
alienatione,& ꝙ decretū aliter interpoſitū nō ualet, & ulterius
45 ſentit ꝙ nō ꝓbata læſione,ꝓpetat reſtū.† Prout ēt dictæ ſolen-
nitates

nitates requiruntur qñ datur res minoris in emphyteoſim.ſeu li
uellum,ut in l.etiam.C.de pręd.mino.& in l.ſed ſi pecunia. §. ſi
ius emphyteoticum.ff.de pręd.mino.cum alijs accumulatis per
Alex.conſi.xlvj.uol.ij.& per Fran.de Cur.cõſi.xlij.& per Mod.
in trac.de ſeu.char.mihi xl.col.iij.uerſi.ij.principaliter quæro.
36 † Prout etiam aſſerta tranſactio põt merito dici nulla,ex quo ęs
alienum quod prætendebatur,non erat dubium qualiter debe-
reſ per ipſum pupillum.d.Carolo,ut probat eccell.d.aduocatus
Quo ſtante tranſactio ſuper illo facta,eſt penitus nulla maximè
qñ fit per tutorem,ut dicit Bar.& alij in l.pactũ curatoris. C.de
37 pac.& plenè Dec.conſi.ccxcvij.non patitur.col.fi.† Nõ obſtat
prædictis inſtrumentum dictæ tranſactionis cui vr̃ primo loco
ſtandum.l.cum precib.C.de prob.maxi.quia apparet ſuper di-
cta tranſa.interpoſitum decretum iudicis,cum plena cauſæ co-
38 gnitione,& iudicialiter.†Pro quo præſumendum eſt,ꝙ oẽs ſo-
lennitates interuenerint,iuxta gl.in l.j.C.de fide inſtr.li.x.& po
nit Bal.in l.j.ff.de reb.eo.& latè Alex. in l.ſciendum . col.vij.&
viij.& uer.itẽ fallit.& in l.qui Romæ.§.duo fratres.col.viij.ff.đ
39 uer.ob.cũ ꝯcor.†Hæc obiectio tolliẽ ex q̃ plurib.adductis in al
legatiõib.excellentiſsimi aduocati,& potiſsime ſolennitates ré
quiſitę non ſunt explicitè,enunciatiuæ in ipſo decreto,quo ca-
ſu pro eo non p̃ſumit,ut dicit Bal.in l.ex his.col.ij.C.de teſt.mi
li.& in d.l.j.de reb.corũ,& latè Fel. in c.qm̃ ꝫ, de prob.cat.an-
tep.col.iiij.uer.Limita ſeu declata.&ibi Dec.car.pe.col.j.uer.&
iſtud.& eſt de mente Alex.in d.l.ſciendum.& ponit Iaſ.ibi,col.
vj.uer.limita iſtam doctr.Nominatim.n. in decreto debent ex-
primi tales ſolẽnitates interueniſſe,ut ſentit Io.Fab.inſt.de fide
iuſ.§.fi. quæ expreſsio , minimè in caſu præſenti apparet facta .
40 † Præterea certum eſt ꝙ ꝫ inſtr̃m & decretũ recipitur probatio
in ꝫrium,ut ſentit Ale.& Iaſ.in d.l.ſciendum.& Fely.in d.c.quo
niam ꝫ.car.p̃al.col.iiij.uer.eſt uerum.& Are.ibi col.fi.uerſi:&q̃
ſuperius.& firmat Bar.in l.ambitioſa.col.antep.uer.uiſis & exa
minatis.ff.de decre.ab ordi.faci.& Alex.conſi.lxxxvij. Viſo the
mate.col.iiij.uol.lj.& Cor.conſi.cix.Videtur.col.ij.uol.iij.& cõ
41 ſi.clxxxv.uol.iiij.†Et qñ per probationes receptas apparet ꝫriũ
eius quod dr̃ in decreto iudicis ſtandũ eſt probationi & non de
creto,ex quo patet illud fuiſſe prolatum ex falſis cauſis, & falſis
allegationib,quo caſu eſt nullum & obreptitium,& perinde hr̃,
ac ſi non fuiſſet interpoſitũ,ut no.in deciſ.ſup.adductis,& benè
probaẽ in l.j.§.j.& in l.magis puto.§.pe.& in l. q̃uis,ff.de reb.eo
rum.& in l.ſi p̃ſes.C.de præd.mino.cum alijs adductis per Cor.
conſi.cxxxij.col.fi.uol.ij.& conſi.cj.Licet col.ij.uerſi.ex his. uo
lu.iij.& conſi.xcix.& clxxxv.uol.iiij.& per Dec.d.conſi.cccly.n.
42 vj.& vij.†Prout ẽt tale decretum,ita latum,nunquam tranſit in
rem iudicatam,ut eſt deciſ.Rot.in antiq.ccexliij.no.ꝙ licet,quę
proprie loquiẽ in caſu nr̃o.Per illas.n.probationes receptas ap-
paret fuiſſe ualde erratũ in ipſo decreto,&iõ in totũ ruit,ut ẽ de
ci.ꝯſ.Neap.cexviij.Petita fuit.ubi adduciẽ Bal.in e.qm̃.§.finaũt
43 extra ut lite non ꝯte.†Et ꝯprobanẽ ex his q̃ dicit Fran.de Curt.
conſi.xxj.Deus ęternæ.col. x. ubi uult expreſsionẽ unius cauſæ
inualidæ inducere inualiditatem omnium,&quia per ꝓbatiões
receptas,ſatis apparet tale decretũ proceſſiſſe ſine cauſę cogni-
tione,& ꝯñr non ualere,& in l.iij.C.com.uel epiſ.& plenè in de
44 ciſ.ꝯſ.Neap.cacj.Abbas tuſillus.†Apparet etiam eſſe notoriè in
iuſtum,&ideo nunquam tranſit in rem iudicatam ut ſ. etiam ſi
eſſet decretũ Papæ,ut dicit Inn.in c.cum ea literis . & ibi Abb.
45 ſuper gl.ij.extra de reſt.in integ.† Et offenſus ex tali decreto sẽ
per põt ꝫ illud uenire,dato ꝙ fuerit p̃ſens,& nõ appellauerit,ut
46 dicit Abb.in c.ij.col.iiij,de reſti.in inte.†Præterea tolliẽ obie-
ctio,ex his quæ dicit Pe.de Anc.conſi.xxv.Viſa quadam. & cõ-
ſi.lxxij.Viſis diligenter.cum alijs adductia per Franc. de Cur.d.
conſi.xlvj.col.iiij.& per Pau.de Ca.conſi.xxxix.præal.& per Iaſ.
in d.l.ſciendum.& in l.nec quicquam.§.ubi decretum.ff.de off.
procon.& latius,& plenius per Tho.ferrari.in d. ultima cautel.
ubi concludiẽ non ualere decretum , qñ omnia momento tpis
fuerunt facta,ex quo pp temporis breuitatem dicuntur omnia
fuiſſe præcipitanter geſta,& re ac negotio non mature diſcuſſo
ut proprie euenit in caſu noſtro,in quo eadem die,& eodem mo
47 mento omnia fuere celebrata.†Prout in ſimili dicitur per Bar.
de ſententia lata præcipitanter in l.prolatã.C.de ſen.& per Ale
xan.in l.ij.C.de eden.& bene faciunt quæ ponit Ang.Aret.in §.
nunc admonendi.inſti.quib.alie.lic.& quæ accumulat Barb.in
48 conſi.j.col.xlj.uer.præterea eſt aduertendum.& conſi.xl.†Quę
etiam ſuadentur ex his quæ dicit Cor.conſi.xcviij.Videtur.uer.
ij.uidetur.& uer.ad hoc etiam.& conſi.ſeq.uol.j.ubi adducẽdo
plures deciſ.tenet decretum pręſtitum in alienatione rerũ mi-
noris perfunctorie & nulla adhibita cauſæ cognitione ex tpis
ꝯtextualitate eſſe nullum & minimè nocere,prout ẽt ipſe Cor.
concludit.ꝯſ.lxxj.Quod non ualeat.uol.iij.pp.n.temporis bre-
uitatem,præſumptio eſt ꝙ tale decretum fuerit obtentum dolo
& importunitate aduerſarij,& ꝯñr iudicãdum eſt nullum,ut di
49 cit Bar.in l.j.in prin.in fi.ff.de iuſt.&iu.†Et maxi.hoc procedit
qñ ꝯſtat de enormi læſione,ut ꝯſtat hic quo caſu decretũ nõ tol
lit p̃ſumptionẽ doli,ut dicit Im.in l.ſi qs cũ aliter.ff.de uer. ob.
cũ alijs adductis per Cor.ꝯſ.cxxiiij.Multũ diffuſe.col.fi.& diffu
ſius.cõſ.ccxiij.Viſo puncto.col.pe.uer.nec obſtat ꝙ interuene
rit.& conſi.cclj.Primo uidendum.col.iiij.uerſi.ſed deueniendo.
50 uol.iij.†Nec obſtat etiam prædictis ſi dicatur talem tranſac.ſeu
alienationem ualere ex quo dependet a facto paterno , & ſic a
contractu diuiſionis,per quem uidetur data facultas alienandi,
quo caſu alienatio debet eſſe ualida , licet in ea non interuene-
rint ſolennitates alias requiſitæ,ex quo uidetur eſſe executio cõ
tractus paterni,ut no.in l.ſi prędium.C.ubi decre.op.non eſt.&
in l.j.§.j.& in d.l.magis puto.§.ſi pupillus.& in l.fi.ff.de reb. eo
rum,nam tollitur obiectio ex his quæ continentur in d. inſtru-
mento diuiſionis , cuius tenore inſpecto non potuit perueniri
ad alienationem & conſtitutionem liuelli ex quo æs alienum ſi
qđ erat aliter poterat ſolui ut dictũ eſt.ſ.& plenè deducitur in
allegõnib.excell.aduocati,& executio ꝫctus diuiſionis ſine in-
cõmodo pupilli aliter fieri põt quã ꝯſtituendo dictum liuellum
51 † Minus ẽt obſtat ſi adduceret ꝫria ꝯſuetudo,nam facti eſt & ve
rificata nõ apparet & illi multũ obſtãt quæ ponit Ab.ꝯſ. liij.In
predicta cauſa.uol.ij.&quæ ponit Alex.in l.poſt dotẽ.col.x.nu.
xxix.ff.ſol.ma.& Soc.ꝯſi.xcvij.col.pe.uol.iij.& Dec.conſi.cxlij.
nu.v.& conſi.clxv.Viſo.nu.iij.& Iaſ.in l.de quibus.col.pe.de le-
gi.& Mod.repeten.in c.fi.col.lxxxviij.uer.v.quæro.extra de cõ
ſuetu. Circa reſtitutionem in integrum,quæ omni ex capite di-
cto.d.Io.Paulo pupillo ꝯcedenda eſt aliqd non dico cũ pleniſsi
mè & cauſæ læſionis & alia propter quę concedi debet,tangan-
tur in allegationibus & alijs conſilijs.ex quib. reſultat firma cõ
cluſio,talem aſſertam trãſactionem & obligationem,ac conſti-
tutionem annui liuelli non potuiſſe fieri in pręiudicium ipſius.
Io.Pauli tunc pupilli. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione bonorum immobilium,non ueniunt mobilia.*
Differunt enim inter ſe.
Fideicom.factum ſuper rebus immobilibus non cõprehẽdit mobilia.
2 *Merces dicuntur res mobiles.*
3 *Incluſio unius,eſt excluſio aliorum.*
4 *Quod teſtator non expreſſit omiſiſſe uidetur.*
5 *Fideicommiſſum inducit onus & grauamen.*
Teſtator in dubio præſumitur minus grauare hæredem.
7 *Cenſus redditus annui,& liuelli connumerantur inter immobilia.*
8 *Res uenales non includuntur in legato generali bonorum.*
9 *Fallit niſi contrarium oſtendatur ex mente teſtatoris.*
10 *De bonis ſubiectis fideicommiſſo detrahenda ſunt dotes debita à teſtatore.*
11 *Item detrahendum eſt æs alienum.*
12 *In tali fideicommiſſo non comprehenduntur res acquiſitæ per hære-dem grauatum.*
13 *Donatio facta per maritum uxori,an ſit ualida uel nulla.*
14 *Et quid ſi facta eſt per ſponſum ſponſæ ante contractum matrimo-nium.& nu.15.*
16 *Et an tale donatum poßit conuerti in dotem.*
17 *Inſtrumentum publicum plenè probat.*
18 *Donatio facta per maritum uxori in recompenſationem dignitatis, & nobilitatis uxoris,ualida eſt,& firma , & numero.31.& 45. melius.*
19 *Donatio facta per maritum uxori corroborata iuramento , ualida eſt,& nu.46.melius.47.48.& ſeq.*
20 *Veritas attendi debet,& non fictio,uel ſimulatio.*
21 *Simulationis multæ ſunt ſpecies,quæ exprimendæ ſunt.*
22 *Simulationis ſpecies illa uera eſt,quando uerè agitur unum, & fin-gitur aliud.*
23 *Contractus ſimulatus caret conſenſu,& ſubſtantia.*
24 *Dicitur enim corpus ſine ſpiritu.*
25 *Clauſulæ,& renunciationes appoſitæ in contractu ſimulato, iudicã-tur eſſe nullæ ſimulatæ,& inefficaces.*
26 *Contractus ſimulatus non firmatur iuramento , & nu.46.& ſeq.*
27 *Quis poteſt dicere contractum ſimulatum , & detegere ſuam tur-*

pitudinem, licet regulariter quis non poſſit uenire contra factũ pro prium, & nu. 18.

29 *Simulatio directo non poteſt probari, ſed per coniecturas, & præſumptiones.*

30 *Solutio, & numeratio pecuniæ ſimulata, perinde habetur, ac ſi facta non fuiſſet.*

32 *Confeſſio mariti de iurata, facta conſtante matrimonio, præſumitur ſimulata, & fictitia.*

33 *Quod non eſt ueri ſimile, cenſetur falſitatis imago.*

34 *Quæ incontinenti fiunt, et unico contextu, arguunt ſimulationẽ propter temporis breuitatem.*

35 *Maritus etiam inæqualis, confitens recepiſſe dotẽ, arguit eius confeſſio ſimulationem.*

Simulationis exceptio poteſt perpetuo opponi, licet ſecus ſit in exceptione non numeratæ dotis, & nu. 52.

36 *Renunciatio dotis non numeratæ, arguit præſumptionem ſimulationis.*

37 *Simulationis præſumptio quæ arguitur ex naturali coniectura, & ratione intellectus eſt ſatis ualida.*

38 *Simulatio ex quibus coniecturis probetur.*

39 *Matrimonium in ſubſtantia perficitur ſolo conſenſu, nec requirit copulam carnalem.*

40 *Matrimonio contracto per conſenſum abſq; copula, impedit donationem fieri inter maritum, & uxorem.*

41 *Sponſa etiam uerificatur in illa, quæ per uerba de præſenti fuit deſponſata.*

42 *Maritus non poteſt donare uxori deſponſatæ per uerba de præſenti, licet non ſit transducta ad eius domum.*

43 *Idem ſi donatio eſt facta, in uia, quando uxor traducitur ad domum mariti.*

44 *Sponſus ſponſæ futuræ donare poteſt.*

Iuramentum habet illam tacitam conditionem, quam habet contractus ſuper quo interponitur.

47 *Vxor donataria præmoriens marito donanti, annullat donatiõem ſibi factam etiam cum iuramento.*

49 *Iuramentum debet habere tres comites.*

51 *Iuramentum carens conſenſu dicitur carere ſpiritu.*

Minor prohibitus eſt facere contractus.

53 *Statuto id diſponente.*

CONSILIVM LXXXVI.

CIRCA TESTAMENTVM Cõditum per quondam dom. Antonium de bonis, non contingit dubitare, utrum bona, & merces quas habebat in ſocietate mercantiæ ferri, & aliarum rerum cum q. ſer Perroto ſint ſubiecta, & ſuppoſita fideicommiſſo per ip-
1 ſum teſtatorem facto. † Quoniam teſtator ipſe uoluit ſolum fideicommiſſum inducere ſuper bonis ſuis immobilib. ſub quibus non ueniunt nec comprehenduntur mobilia, cum inter ſe penitus differant, & ſeparatam habeant naturam, uulg. l. Papinianus exuli. & uulg. §. nihil eõc, & unum non ueniat appellatione alterius, ut hr̃ & traditur. in l. mouentium. ubi glo. & ſcrib. no. ff. de uer. ſig. & hr̃ in l. a diuo pio. §. in uenditione. ubi plenè ſcrib. ff. de re iud. & bñ facit. l. eum qui. & l. rerum mixtura. ff. de uſuc.
2 cũ ꝯcor. † Et ꝙ merces dicantur res mobiles, & ꝯñr non ueniant ſub onie immobilium & ſtabiliũ, eſt tex. apertus in l. mercis ap
3 pellatio. la. j. ff. de uer. ſig. † Et ẽt ſuadetur. nam incluſio immobilium, quæ teſtator uoluit eſſe ſubiecta fideicommiſſo inducit excluſionem mobilium, & mercium. c. nonne. de p̃ſump. l. cum prę
4 tor, in prin. ff. de iud. † Et ẽt quia ſi mens teſtatoris fuiſſet facere fideicommiſſum ſuper iſtis mobilibus, utiq; hoc expreſsiſſet, ſicuti expreſsit de immobilib. & cũ id non expreſſerit, noluit iſta ſubiacere fideicommiſſo, arg. l. unicæ. §. ſin autem deficientis. C.
5 de cad. tol. & c. ad audientiam. extra de deci. † Et ẽt quia fideicõ. inducit onus & grauamen, ut in l. cohęredi. §. cum filiæ. cũ uulg. ff. de uulg. & pup. & in dubio teſtator præſumitur minus grauare hæredem. l. apud Iulianum. §. Scio. de lega. j. cum alijs ibi alle-
6 ga. per gl. † Nec prædictis obſtant illa uerba per teſtatorem appoſita ibi, & quæ immobilium nomine cenſentur. nam non poſſunt referri ad dictas merces nec ad bona proprie mobilia, quia referunt & ꝯprehendũt cẽſus liuellos uel alios annuos redditus qui inter mobilia a iure connumerantur, ut hr̃ in clem. exiui de paradiſo. §. item ꝙ redditus annuos. & §. cunque anoui redditus
7 de uer. ſig. in clem. † Vel comprehendere poſſunt iura prædialia quæ adhærent rebus immobilibus quę proprie computantur inter immobilia, ut dicit do. Ant. & Io. de Imo. in c. nulli, de reb. ecclesia. non alienandis. & Bal. in c. j. col. ij. in ti. de controuer. inu. uaſal. & epiſc. & tangit Alex. conſi. ccaj. Ponderatis uerbis.
8 nu. v. uol. vj. † Minus etiam obſtat ꝙ mercantiæ non comprehendũtur ſub legato mobilium, cum res uenales in legato aliaa generali non includantur. l. j. C. de uerb. ſig. l. generali. §. uxori. ff. de uſufr. lega. & no. Bar. in l. dinus. ff. de bon. damnato. cum ſi
9 mi. † Nam illud eſt uerum niſi de contraria mente appareret, ut ad plenum tradit Dec. conſ. ccclxxxj. Viſis his. ut eſt in caſu pręſenti in quo apparet de mente ex ſuperius deductis & dicendis inferius, & etiam quia eſto ꝙ uenalia non ueniant regulariter appellatione mobilium ad commoditatem & utilitatem legatarij, non propterea ſequitur ꝙ tales merces dicantur immobilia ſeu ſtabilia ex quo uere mobilia ſunt ut ſuperius extitit ꝓbatum, & tanquam res mobiles remanere debent penes hęredẽ non autem cedunt legatarijs bonorum mobiliũ ex præſumpta mente teſtatoris tenentis illa uenalia alio animo & reſpectu q̃ teneret alia mobilia, & quod teſtator in caſu præſenti noluerit tales merces contineri ſub fideicommiſſo, nec uenire appellatione immobilium ſuadetur ex illo capite teſtamenti, ibi inſuper uoluit dictus teſtator, ubi diſpoſuit tales merces debere eſſe in ſocietate cum ſer Perotto, etiam uiuente, & hoc quando reſultaret lucrum, mortuo autem ſer Perotto nõ aliter conſiderauit tales merces, & ſic uoluit de ipſis iudicari & diſponi, prout de alijs ſuis rebus mobilibus ſuper quibus uoluit fideicõmiſſum inducere, & conſequenter do. Alexander hæres dicti teſtatoris de dictis mercibus poterit diſponere ſuo arbitrio ſicut poteſt de alijs mobilibus, quoniam teſtator noluit aliquod fideicommiſ-
10 ſum inducere ſuper bonis prædictis. † Prout etiam ipſe domi. Alexander de dictis bonis ſubiectis fideicommiſſo detrahere poterit dotes dominæ Dianæ uxoris dicti teſtatoris & eius uiæ, quas dotes etiã ipſe teſtator expreſſe reliquit & legauit do. Dianę, cuius ipſe do. Alexander eſt heres ſunt enim æs alienum quod prius & ante omnia deducendum eſt quoniam bona intelliguntur deducto ære alieno. l. ſubſignatum. §. bona. & ibi gl. al-
11 legant concordan. & in l. uenisse. ff. de uerb. ſig. † Iſtud enim æs alienum, & etiam omne aliud in primis uenit computandum & deducendum. l. in quantitate. §. fi. ff. ad l. Falc. l. j. §. quibuſdam. ff. ſi cui. per legem Falcid. l. non amplius. in princi. de legat. j. l. ſi uniuerſæ. C. de lega. cum alijs quæ habentur in l. ſi uero. ff. de teſtamen. milit. & C. eodem. l. in teſtamento militis. & per Pau. de Caſt. in l. j. in prin. col. ĩi. ff. ad leg. Falc. & per Alex. eo. ti. in rub.
12 † Prout etiam in tali fideicommiſſo non comprehenduntur res quæſitæ per dictum do. Alex. uel quæ ad ipſum poſtmodum uel antea peruenerunt aliunde, ſolum enim fideicom. complectitur res ſtabiles & immobiles quæ fuerunt ipſius teſtatoris non autem capit proprias facultates ipſius hæredis, ut eſt tex. in l. cohæredi. §. cum filię. uer. nec fideicommiſſo. ff. de uul. & pup. & probatur in l. pater filium. & in l. qui fundum. §. qui filios. uerſicu. in his bonis quæ pater mortis tempore reliquerit. ff. ad l. Falc. cum ſi. Et de bonis ſtabilibus & immobilibus ipſius teſtatoris ſubiectis fideicom. ulterius deducenda ſunt primitus alia de iure conceſſa filijs & deſcendentibus ipſius teſtatoris ut diſponunt iura communia & uulg. quibus omnibus detractis ſuper reliquis cõſiderabitur fideicom. ¶ Quantum uero attinet ad alium principalem articu. in quo dubitatur utrum donatio oblata de duca. cccc. facta per ipſum do. Alex. quondam domi. Sapientiæ eius primæ uxori, ualuerit & tenuerit, & conſequenter an ſit efficax conſtitutio dotis ſuper illis. 400. due factam per ipſum dominum Alexand. ad commodum & beneficium dictæ dominæ Sapientiæ & ſuorum hæredum, & prima facie dicendum uidetur, quod talis donatio & ſucceſsiuẽ conſtitutio fuerit ualida
13 & firma, ita ut retractari & ſcindi non poſſit. † Nam licet regulariter donatio inter maritum & uxorem non ualeat & ſit ipſo iure nulla. l. iij. §. ſciendum. & per totum titulum. ff. de dona. inter uirum. & uxorem. & C. eo. ferè per totum, & in cap. fin. ex
14 tra eo. cum alijs concordan. † Tamen iſtud eſt uerum & procedit quando talis donatio facta apparet poſt matrimonium contractum, ſi autem facta eſt ante matrimonium contractum per ſponſum ſponſæ, tunc erit ualida & firma. l. cum ſponſus. in pri. ff. de public. l. ſi ſponſus. in prin. & l. inter eas. & l. pen. in fi. ff. de dona. int. uir. & uxo. & per Bar. in l. ſi donatæ. §. j. eod. ti. & bene probatur in l. j. C. de donat. ante nupt. unde cum talis donatio fuerit facta dictæ Sapientię ſponſæ, & in domo patris exiſtenti, & antequam eſſet transducta ad domum mariti, factu etiam

præſu-

preſumitur ante matrimonium ꝯtractum ut tradit gl.in l.cum te
15 C.de dona.ante nup.†Et bene facit quod dicit Azo.in ſum.eo.
ti.uolens ꝙ ualida eſt donatio facta per maritum uxori antequã
16 ad domum uiri tranſducatur.†Ad quod ẽt urgere ur̃ text.in d.l.
cum ſponſus.In princi.ff.de public.& tex.in d.l.j.C. de don.an.
17 nup.in quibus iurib.probatur,† ꝙ ſponſus poteſt donare ſpon
ſæ & ſucceſsiuè illud quod dedit poteſt conuertere in dotem ip
ſius ſponſæ,& ualebit donatio & conuerſio,quæ iura uident ꝓ
prie caſum præſentem decidere,ex quo ipſe do.Ale.donauit do.
Sapientiæ ſponſę.& ſucceſsiuè donatum ꝯuertit in dotem,ut a-
pertiſsimè oſtenditur per publicum documentum, quod pleniſ
ſimè probat & illi ſtandum eſt donec contrarium probetur.l.cũ
precibus.C.de prob.l.optimam.cum ſi.C.de ꝯh.& cõmit.ſtipu.
18 † Prout etiam opi.iſta ſuadetur,quoniam ipſe do. Alex.uidetur
feciſſe talem donationem,& ſucceſsiue dotis cõſtitutionem in
recompẽſationem & remunerationem dignitatis familiæ ipſius
do.Sapientiæ,& in memoriam beneficiorum receptorũ, ex quo
uoluit cum ipſo copulari; qui non uidebatur dignus dictis nu-
ptijs,& uir ignobilis,ducens uxorem nobilem,uel ſenex ducens
iuuenem poſſunt donare , & animo donandi confiteri recepiſſe
dotem,quam in ueritate non receperunt,& talis donatio ſeu do
tis conſtitutio ſtatim erit ualida ex quo ur̃ eſſe quædã remune-
ratio ſuæ ignobilitatis,ꝙ dignita eſt ſecum ꝯhere,uel ſuæ iuuẽ
tutis,ut tradit gl.& ibi no.ſcrib.In l.ſi uoluntate.C.de dot.pro-
miſ.& Bar.& Bal.in l.j.C.de don.an.nup.& idem Bar.in l.ſi di-
uortio.uer.quid ſi quidam.ff.de uerb.ob.& ibi pleniſsimè ſcrib.
maxi.Iaſ.uolens & ꝯcludens hanc eſſe* communem ꝯcluſ.quã
comprobat pluribus rationibus & auctoritatib.& rñdent ꝯtrijs,
ut per eum,& per do.Præpoſ.in d.c.ſi.col.j.poſt primam oppoſi
tionem,& col.ij.in ſi.& per Soc.in l.j.nu.lxxij.& ſeq.ff.ſo.ma.&
19 plenè per Cano.in c.ſuper eo.el ij.extra de teſti.† Præterea iſta
confirmantur a fortiori , quoniam talis donatio fuit uallata &
roborata iuramento ipſius.d.Alexandri,uirtute cuius iuramen
ti,ſecundum magis communem opin. donatio facta inter uirũ
& ueram uxorem confirmatur,ut dicit Bar. in l. Seius & auge-
rius.& ibi pleniſsime ſcrib.maximè Alex.ff.ad leg.Falc.& Bar.
in l.ſi quis pro eo.circa ſi.ff.de fideiuſſo.& Fed.de Sen.conſ.cal.
Punctus quæſtionis.& Abb.& Mod.poſt antiq.in d.c.ſi. & Ale.
in pluribus conſi.& potiſsimè.conſi.vij.uolu.vj.cum aliis plenè
accumulatis per Dec.conſi. ccal. & diligenter . & diffuſe conſi.
20 ccij.Vt præſens conſultatio.†Verum iſtis non ob.ſtante ſacti ue
ritate ꝯtriam ſententiam aſſero eſſe ueram,cum talis aſſerta do-
natio, & ſucceſsiuè dotis conſtitutio fuerit facta poſt contra-
ctum matrimonium, & ꝯ ueritatem,ex quo omnia fuere geſta
ſimulatè fictitiè, & imaginatiuè,quo caſu nullius debent eẽ ꝯſi
derationis,& momenti,cum in iure certiſsimum ſit magis atten
di debere ueritatem quàm ipſa ſimulatio,& fictio cui ueritas ꝓ-
ualet. C. plus ual.quod ag. per totum,& in l.qui ſub prætex-
21 tu.C.de ſac.ſan.ec.& l.ab.anaſtaſio.cum uulg.C.mand.† Eclicet
ſimulationum multæ ſint ſpecies , & exprimenda ſit illa ꝓp
quam ꝯctus dr̃ ſimulatus,& fictitius,ut tradit per Bar.& Bal. in
l.per diuerſas,& in l ab anaſtaſio.C.man.& per Bar.cõſi.lxv. Pe
trus Niccolæ.col.iij.& per Alex.conſi.cxj.Viſo.col.j.uol. iij. &
per Bar.Veron.in trac.ſimula.in xxvj.pręſump.col.ſi.& per Fel.
in c.ſi cautio.extra de fide inſtr.& per Dec.in l.imaginaria.in ſi.
22 ff.de reg.iu.†Tamen illa ſpecies dicitur uera ſimulatio,quando
donans,uel conſtituens dotem fingit,& ſimulat donare,& dotẽ
conſtituere,& in ueritate nihil intẽdit agere,ſed hoc facit ad ap
parẽtiam cã honoris,& ſimulationis,ut propriè contingit in ca
ſu præſenti , & iſta propriè dr̃ ſimulatio ex quo fingitur aliquid
agi,& in ueritate nihil agitur,& quod ita agitur nullius eſt cõſi
derationis,& momenti,ut probat tex.& ibi gl.& Bar.in l.nuda.
ff.de ꝯh.emp.& in d.l.imaginaria.& ibi Mod.col.ſi.uer. poſtre-
mo.& tex.in l.emptor.& ibi Bar.ff.de aq.plu.arc.& per Bart. in
l.poſt contractum.col.iij.uer.iij.præſumitur.ff.de dona.quem ſe
quuntur ibi communiter ſcrib.& ẽt in d.conſi.Pet.Niccolæ . &
23 Soc.conſi.cclxiiij.Viſis. col.iij.uer.circa.ij.q.uol.ij.† Et merito
tales actus ſimulati carentes conſenſu,& ſubſtãtia non poſſunt
dici,nec donatio,nec conſtitutio dotis , ſed ſolum dicuntur a-
ctus colorati,& depicti,qui extrinſecus apparent aliquid. Tamẽ
intrinſecus non habent ſubſtantiam,ut tradit Bal.in d.l.ab ana
ſtaſio.in quarto notabili,& Mod. plura accumulantes in l. ne-
mo poteſt.de leg.j.& per Soci.conſi lxv.Circa primam, col.ia.
24 uol.j.†Et dicuntur corpus ſine ſpiritu,ita ꝙ talis actus non po-
teſt dici contractus,nec inſtrumentum ſuper eo deſcriptum po-
teſt dici inſtrumentum,ut tradit Bal.in l.j.C.plus ualc.& in l.ei
qui C.de diſtrac.pign.& Bar.in l.j.§.patui.col.ij.ff.quod ui aut
25 clam.†Hinc eſt ꝙ renunciationes , & clauſulæ appoſitæ in tali
donatione,& actu ſimulato,etiam iudicantur ſimulatæ nullæ,&
inefficaces,ut tradit Bar.in d.l.nemo poteſt.col.ij. uerſi. quæro
an renunciatio.& ibi Mod.plura accumulantes,ut ẽt facit Fely.
poſt Abb.in c.ſignificantib.in ſi.de off.deleg.& in d.c.ſi cautio.
col. xxv.& Soc.in d.c.conſi.& Fran.de Cur.conſi.viij.circa.ſi.&
26 cõſ.liiij.Super duobus.col.pe.†Hinc etiam dicimus tales actus
ſimulatos non firmari iuramento, cum ſit defectus in conſenſu,
& ſubſtantia,ut dicit Bal.in d.l.nemo poteſt.col. v. & ibi plenè
Mod.col.ia.& alij repetẽtes plura accumulantes,& eſt gl. ordina
ria quam exclamant ibi Bal.Ang & alij ſcrib.in l.iij.C.plus ua-
le.& Bar.& ibi Alex.col.iiij.poſt Imo.in d.l.Seius & augerius.
& idem Alex.in d.l.nemo poteſt.col.v.& Abb.& Imo.in c.cum
contingat.de iu.iur.in viij.membro,uolentes non eſſe neceſſa-
riam abſolutionem a iuramento,ut etiam plenè tangit Cor. cõ
ſi.cxxxv.Viſis.uol.j.& diffuſius Soc.d.conſi.lxv.col.vij. uer. ſu-
pereſt.uol.j.& in d.conſi.cclxiiij.uol. ij. & ad terminos noſtros
bene faciunt quæ pouit idem Soc.in l.j.car.pe.ff.ſo.ma.nu.xcvij
27 & lxxiij.& ſeq.& nu.cj.in ſi.& col.antepe.& pe.†Hinc etiam di
cere ſolemus ꝙ licet regulariter quis non poſsit uenire cõtra fa
ctum ſuum,& maxi.quando allegaret turpitudinem ſuam .l.ſi-
cut.§.ſuperuacuum.ff.quib.mo.pign.uel hipo.ſol.& per Bar.in
28 d.l.per diuerſas.uer.præſumitur.† Tñ quando ꝯctus eſt fictitius
ſimulatus,ut ſupra põt allegari ſimulatus & nullus per eundem
met qui fecit,ut d.Bar.in l.filios.C.de reuo.his.& Pau.de Ca.cõ
ſi.lxxxij.Viſis his.& Cor.d.conſ.cxxxv.& diffuſius per Soc.d.cõ
ſi.lxv.& conſi.cclxiiij.& in d.l.j.ff ſol.ma.nu.lxxiij.& nu. xcviij.
29 & col.antep.& pe.cum ſi.† Rurſus certum eſt ꝙ ſimulatio raro
poteſt directo & faciliter probari,& ideo iura uoluerunt ꝙ poſ
ſit probari per coniecturas & præſumptiones , iudicis arbitrio
penſandus.c.de cauſis.in ſi.de off deleg.c.ij.de renun.libr.vj.&
per Can.in c.ad noſtram.de empr.& uen.& in c.illo uos. de pi-
gn.& bo.tex.in l.filiæ meæ.ubi doc.ff.ſo.ma.& plenè tãgit Cor.
d.conſi.cxxxv.col.ſi.& Soc.d.conſi.cclxiiij.col.ij.in ſi. & conſi.
lxxxiij.Pro certo.col.ij.uol.iij.& per Pau.de Ca.d.conſi. lxxvij.
30 arg.l.licet imperator.de leg.j.cum concord.†Stantibus iſtis, ta
lis aſſerta donatio.& dotis conſtitutio ex pluribus oſtendit frau
dulenta & fictitia.Primo quia uere nulla pecunia propria ipſius
do.Alex.interuenit.Nam tertius commodauit dictam pecuniã,
ut appareret,& notarius poſſet aſſerere numerationem,quæ pe-
cunia poſtmodum & eademmet abſoluta aſſerta fictitia dona-
tione,& dotis conſtitutione reſtituta fuit eidem eam commodã
ti,qui ad talem effectum fictitium accommodauerat,& non mu
tuauerat,iuxta.l.ij.§ ſi.& l.ſeq.ff.cõmod.Et ꝯñt numeratio tota&
reſpectu aſſertę dõatiõis,& aſſertę ꝯſtitutiõis dotis,fuit ſimulata
imaginaria,& fictitia,& demõſtratiue tñ interuenit actualiter,
ꝯñr perinde iudicãda eſt,ac ſi numerata & ſoluta nõ fuiſſet l,qui
ſic.ff.de ſolu.& tradunt Mod.in d.l.ſi diuortio.& in terminis no
ſtris firmat Fran.de Cur.d conſi.liiij.uol.v.uerſi.pari modo , &
31 col.ſi.uer.nec obſtat ſecundo.†Secundo ſimulatio oſtenditur,
nam tempore aſſertæ donationis & conſtitutionis dotis , dicta
Sapientia erat uera uxor ipſius.d.Alex.& non ſponſa,ut inferius
deducetur,& tamen ſimularunt ꝙ eſſet ſponſa ad effectum , ut
colorem aliquem haberet. Tertio ſimulatio deducitur, quoniã
in aſſerto inſtrumento aſſertæ donationis,dicitur illam fuiſſe fa
ctam in recompenſam beneficiorum,& dignitatis familiæ,d.Sa
pientiæ,& utrunque erat penitus falſum,cum nulla beneficia in
ipſum Ale.fuiſſent collata,nec ipſe erat indignus dictis nuptijs
nec eius familia erat indigna,ut copularẽ cum aliqua ex fami-
lia dictæ Sapientiæ,& ſic penitus ceſſabat imparitas,ẽt & reſpe-
32 ctu ætatis.†Et talis aſſertio.d.Ale.non debet attendi , cũ facta
appareat inter perſonas prohibitas,& ſic inter maritum & uxo
rẽ,taliter ut iure minime poſsit ꝯfirmari,qm̃ lex præſumit eã fi
ctitiam,& ſimulatã,ut tradit Bal.in l.j.C.de don.an.nup.& Bar.
in l.qui teſtm̃.ff.de proba.& in l.ſi forte.ff.de caſtr.pecu.& in l.
ſi donatione.C.de coll.& in terminis noſtris firmat Soc.d. con
33 ſi.lxv.col.ij.uol.j.uerſi.& primo dico.& uer.ſeq.†Prout & quar
to oſtenditur apertiſsimè,ꝯſiderato tenore primi inſtr̃i dotalis ,
celebrato de menſe Iulij,in quo nulla fuit facta donatio per ip-
ſum.d.Alex.& in illo inſtr̃o,pater dictæ Sapientiæ ꝯcluſit matri
moniũ,& ſimpliciter conſtituit dotem ducat.c.uñ ſi fuiſſet impa
ritas, & inæqualitas reſpectu familiarum uериſimiliter tũc tpr̃a
debuiſſet fieri donatio,& non poſtmodum per tres menſes con

tracto matrimonio,&quod non eſt uerisſimile cenſeri deber ima
go tallitaris.l.ſi ita.in fi.ff.de euict.& Bal.in l.j C,de ſer.fugi. &
34 alibi ſæpe.† Prout etiam qm̃ in inſtrumento aſſertæ donationis
& ſucceſsiuè in inſtrumento aſſertæ conſtitutionis dotis,non in
teruenit aliquod ſpacium temporis,quia eodem contextu,& in
continenti fuere celebrata,& ideo unum uı̃ ineſſe alteri.l. lecta.
ff.ſi cert,pet.& pp contextuitatem,apertè oſtenditur ſimulatio
cum in inſtrumento conſtitutionis dotis ipſa Sapientiã appelle
tur uxor,& pluries,& ita etiam.d. Alex.appellatur maritus,&in
inſtrumento aſſertæ donationis dotis appellatur ſponſa,ex qua
cõtextuitate,& temporis breuitate bene colligitur præſumptio
ſimulatiõis,arg.l.ſi uetri.§.in bonis.ff.de priui.credi.& per Bar.
in d,l.poſt ꝯctum, cum alijs adductis ad terminos noſtros per
35 Fran.de Cur.d.conſi.liiij.col.iij.& fi.† Et magis iſta ſuadetur,
conſiderato tenore primi inſtrumenti ueri dotalis,ad quod etiã
bona deciſio Bal.in l.ſi uoluntate.C.de dot.promiſ. uer. ſed po
ne,ubi concludit ꝙ ſi maritus etiam indignus & inequalis con-
feſſus eſt ſe recepiſſe dotem,& actualem numerationem,tñ ta-
lis confeſsio præſumitur ſimulata,quæ exceptio ſimulationis e-
rit perpetua,& poterit opponi poſt tempus, quo opponi debet
exceptio non numeratæ dotis,quod dictum de plano procedit
qñ talis actus ſit poſt matrimonium contractum , ut uı̃ eſſe de
mente Bar.& Cy.in d.l.ſi uoluntate,& declarat Soc.in l.j.ff. ſo.
36 mat.nu.lxxiij.& diffuſius nu.c.& duobus ſeq.car.pe. † Et con-
firmantur quoniam renunciatum fuit excep.non numeratæ, &
non habitæ dictæ dotis,per quam renunciationem inſurgit pre
ſumptio ſimulatæ donationis,ita ut competat excep. ſimulatio-
nis perpetuo etiam ſi inſtrumentum eſſet guarentigiatum, & ẽt
ſi ſtatutum prohiberet exceptionem poſſe opponi , ut traditur
in l.quod de ſuo.C.de do.cau.non nu.cum alijs plenè accumu-
latis per Soc.in d.l.j.col.antep.& pen.uerſi.quinta concluſio.&
uerſic.ex quibus.& uerſic.ſequen.& uerſi.ſed contraria opinio.
37 † Et ex ſuperius dictis,conſiderando naturalem præſumptionẽ,
&coniecturam,ac rationem intellectus euidenter oſtenditur,ꝙ
nulla interuenit uera numeratio , ſed ſolum fictitia & apparens.
& demonſtratiua & ꝙ omnia fuerunt geſta ſimulatè & fictitiè
& optima eſt præſumptio ſimulationis quæ deducitur ex natu-
rali coniectura,& ratione intellectus,ut ad plenum tradit Fran.
38 de Cur.dicto conſi.liiij.col.v.† Plures alias coniecturas,quibus
dicta ſimulatio facile demonſtratur accumulat Soc.d.conſ.lxv.
uol.j.quæ uideri poſſunt,& optimè deſeruiunt ad præſentem cõ
ſultationem Non obſtant adducta in contrarium.Et primo, il-
lud quod dicebatur,ꝙ iſta aſſerta donatio,& ſucceſsiuè dotis cõ
ſtitutio fuit facta ſponſæ & conſequenter,ꝙ ſit ualida, nam in
contrarium eſt ipſa ueritas,quoniam temporẽ quo apparet ce-
lebrata,dicta.d.Sapientia,erat per uerba de præſenti deſponſa-
ta per ipſum.d.Alexandrum,& conſequenter erat uxor & con-
iunx,non autem ſponſa . Nam concluſo matrimonio inter ipsũ
d.Alex.& patrem.d.Sapientiæ per tres ferè mẽſes ante, ut patet
publico documento celebrato de menſe Iulij,ſtatim & inconti-
nenti ipſe.d.Alex.per uerba de præſenti accepit in uxorem di-
ctam.d.Sapientiam.Et poſt per tres ferè menſes , celebrata fuit
39 aſſerta donatio,& dotis conſtitutio. † Et ſic tempore quo erat
uera uxor,& uerum matrimonium,quod ꝯhitur conſenſu,&per
uerba de præſenti inter eos qui poſſunt loqui , nec ad eius ſub-
ſtantiam requiritur copula carnalis,ut eſt tex. & ibi tradit Bal.
in l.nuptias.ff.de reg.iur.& plenè Cano.in c.tuæ extra de ſpon-
ſa.& eſt tex.in c.cum locum eodem titulo,& ibi no.omnes alle
40 gantes alia iura,& deciſio.communes. † Et in terminis noſtris
ꝙ impediatur,& ſit prohibita donatio inter maritum, & uxorẽ
quando matrimonium eſt contractum conſenſu,eſto ꝙ non ſit
conſummatum copula carnali,eſt tex.apertus in l pe.ff de don.
inter uir.& uxo.& ibi no.doc.& etiam eſt tex.& ibi tradit Bal.
in prin.in l.cum in te.& melius , & clarius in l.cum te.in princ.
uer.ſed ſi erat uxor.C.de don.an.nup.ubi expreſſe dicit ꝙ ſi ma
trimonium eſt contractum per uerba de præſenti , licet non ſit
conſummatum per copulam carnalem impedit ab initio dona-
tionem poſſe fieri,inter maritum,& uxorẽ,& bñ facit gl.in uer.
concubinæ,in l.iij.uerſi.diuus.ff.de don.int.mari.& uxo.& quæ
tradit Bar.in d.l.ſi donatæ.§.j.conſequenter cum tempore dictæ
aſſertæ donationis,& dotis conſtitutionis ipſa Sapientia eſſet co
gnita carnaliter donatio,& dotis cõſtitutio fuerunt nullæ. Nec
ob.aſſertum inſtrumentum in quo appellatur ſponſa, nam in eo
demmet inſtrumento appellatur uxor. & ipſe d. Alex. appella-
tus maritus, & inſtrumento conſtitutionis dotis eodem contex-
tu celebrato ipſe. d. Alex.pluries appellatur maritus , & ipſa.d.
Sapientia pariter uxor prout in ueritate erat.Ex quo mrĩmonium
erat ꝯctum per uerba de præſenti,ut plene conſtat per teſtes ſu-
per hoc deponentes quibus ſtandum eſt maximè ꝯſiderato teno-
re dictorum inſtrumẽtorum in quibus pluries appellatur uxor.
41 † Et illud uerſi.ſponſæ ſemel appoſitum,intelligi debet,de ea q
per uerba de præſenti erat deſponſata,ne alias incurramus ꝯrie
tatem,& tallitatem,ad plenè no.in ca.cum tu.extra de teſt. per
Bar.& alios in l.ij.§.creditum.ff.ſi cer.pe.&in l.eũ qui añ calen.
42 ff.de uer.ob.† Pariter ẽt dicere cogimur ꝙ ſi uxor eſt deſponſa
ta per uerba de pñti licet non ſit tranſducta ad domum mariti,
tñ maritus non pt illi donare.Ex quo inter eos eſt uerum matri
monium.Et illa tranſductio non ꝯſiderabilis,ut eſt tex.apertus
& ibi tradit gl.& ſcrib.in d.l.pe.ff.de don.int.mari.&uxor.& eſt
gl.in uer.concubinæ.in d.l.iij.§.diuus,quæ adducit Azo,ita te-
nentem,& ſentit Bar.in d.l.ſi donatæ. §.j.& idem Bart.in l.cum
fuerit.ff.de condi.& dem.& ibi Alex.& ſcrib.&idem Alex.in d.
l.nuptias,& firmat expreſſe Io.de Imo.in l.ineuia.ff.ſo. ma.ubi
damnat Azo ſupra in ꝯtrium allegatum,qui contrarius ſibi ipſi
uı̃,ut dicit glo.in d.§.diuus dum adducit ipſum tenentem hanc.
opi.& in ſum.tenuit ꝯtrium,& clarius iſtud firmat Alex.in add.
ad Bar.in l.ſi ſponſus.§.ſi uxor.uer.& aduerte.& uerſi.ſeq.ff. de
43 dona.int.mari.& uxo.† Et Bal.reprobando gl.in d.l.cum in te.
tenentem,ꝙ ſi donatio eſt facta in uia quando uxor tranſduci-
tur ad domum mariti,ꝙ ſit inualida apertiſsimè in l.cum te.co-
lu.ij.uer.quæritur tenet,& firmat ꝙ ſi matrimonium eſt ꝯctom
per uerba de præſenti non conſideratur tranſductio, quia ẽt añ
eam donatio erit inualida niſi ſit inter ſponſa,de futuro , ut idẽ
Bal.ſentit in d.l.cum ita . Et ſic copula carnalis , & tranſductio
in caſu pñti non eſt conſiderabilis,ſed ſolũ attendi debet an ma
trimonium fuerit ꝯctũ per uerba de pñti.Et a fortiori obiectio
nes iſtæ tolluntur,qm̃ & aſſerta donatio,& dotis ꝯſtitutio fue-
runt ſimulatæ,& fictitiæ,ut dictum fuit ſuperius,& ſic nullæ, &
44 inualidæ.Non ob.l.cum ſponſus de pub.& in l.j.C.de don. an.
nup.Nam loquntur,qñ uere ſponſus donat ſponſæ futuræ,& poſt
modũ tale donatũ ꝯuertit i dotẽ,ſecus eſt qñ maritus donat u-
xori,cum qua p uerba de pñti ꝯtraxerat matrimonium , & donatũ
poſtmodum ꝯuertit in dotem. Nam tunc nec donatum,nec cõ-
uerſio ualet,ut clariſsimè colligitur ex uerbis.d.l.j.ibi,uir futu-
rus,& ẽ de mẽte Cy.&Bar.in d.l.ſi uolũtate,&expſſe hoc firmat
Soc.in d.l.j.ff.ſo.ma.nu.lxxiiij.ubi punctaliter ita declarat d. l.
primam,& ſentit Bal.ibi dum uult.d.legem locum habere,& p
cedere in uero ſponſo de futuro,& idẽ alleg.Cy.tenet Bal. in d.
l.ſi uoluntate,in fi.nolens ibi,& in d.l.j.hoc procedere ẽt ſi iſta
fierent a uero ſponſo de futuro,ꝯferente tñ illa in tps matrimo-
nij,de quo eſt tex.in l.quod ſponſæ.eo.ti.& ſentit ẽt Soc.in d.l.j.
nu.lxxiiij.ff.ſo.ma.quãto ergo fortius in caſu nr̃o, ubi pdicta ge
ſta fuerunt ab ipſo.d.Alex.uero marito,& tpe quo erat uerũ ma
trimoniũ inter ipſum & dñam Sapientiã,prout ẽt obiectio tol-
45 litur ſtante ſimulatione ut dictum eſt ſuperius.† Non obſt.alia
obiectio in qua dicebaẽ talem donationem ualere tanquã factã
in remunerationẽ dignitatis &familiæ ipſius.d.Sapiẽtiæ.Nã ob
iectio poſſet pcedere,qñ fuiſſet inequalitas & diſparitas reſpe-
ctu ætatis & familiarũ,&ſuper iſta diſparitate,& inæqualitate,
fundaẽ obiectio,ut expſſe firmat Bar.in d.l.ſi uolũtate.& in d.l.
ſi diuortio.& oẽs alij tenentes illam opi.qđ quidem ceſſat in ca
ſu præſenti in quo inter ipſos coniuges non erat diſparitas,ex q
bus inferẽ,ꝙ ſtante paritate & æqualitate,facta præſumiẽ ſimu
latè,& fictitiè, & ꝯñt oia erunt nulla,& inualida,ut apertiſsimè
deductum fuit ſuperius.Prout ẽt obiectio tolliẽ.Nã eſto ꝙ fuiſ
ſet diſparitas & inæqualitas,tñ quia iſta celebrata apparẽt poſt
mr̃imoniũ ꝯctum per uerba de præſenti,adhuc erũt nulla , quia
ẽt iſto caſu pſumitur ſimulatio,ut in terminis firmat Soci. alle-
gando alias deciſio in l.j.ff.ſo.ma.nu.lxxiij.& duob.ſeq.& ſentit
Bal.in d l.ſi uolũtate.circa fi.& Frã.de Cur.d.ꝯſ.liiij.col.iiij. dũ
46 adducit Bal.in d.l.ſi uoluntate.& alias deciſio.† Nec iſtis obſt.
actualis numeratio pecuniæ ex quo ẽt illa fuit ſimulata, & ſolũ
facta apparenter & demonſtratiuè, ut ſuperius dixi, Nõ obſt.ut
ultimum in quo dicebatur donationem inter maritum & uxo-
rem ualidari & confirmari iuramento,nam ẽt Bar.Bal.& pleri-
que alij circa hoc tenuerunt ꝯtrium,& legendo & ꝯſulendo ut re
fert Dec.i d.ꝯſ.ccij.col.j.& ij.& ulterius hãc opi.tenet & ſeqtur
Frã.de Cur.ꝯſ.lxvj.Sapienter.col.ij.& ſeq.ubi diffuſe eã pſequi
tur,& licet multi teneãt ꝯtrũ,uolẽtes ꝙ firmeẽ iuro,& iſta uideaẽ
eſſe magis cõis,ut dicit Dec.in d.ꝯſ.ccij.col.ij.& iij.Tamen pro

nunc

nunc poſito ꝙ dicta opi. ſit magis cōis iurm nihilominus non
tollit illam tacitam conditionem,ſ.ſi ipſa uxor donataria præ-
moriatur marito. Tunc.n.non obſtante iurō talis donatio præ
47 mortua uxore,erit nulla & inefficax. † Ex quo iurm habet illā
tacitā conditionem quam habebat ipſa donatio ſuper qua fuit
interpoſitum & ad plus non debet extendi quam extendatur
uirtus promiſsionis principalis & iurm iſto caſu ſatis operetur
ut talis donatio quæ alias ipſo iure erat nulla confirmetur per
48 iurm.† Tñ iurm habet illam tacitam conditionem niſi uxor do
nataria præmoriatur marito donanti,ut contingit in caſu præ-
ſenti,ita in terminis firmat Bal.conſi.mihi.ccxliiij.donatio cau
ſa mortis.col.j.uerſi d.Feder.& uerſi.præced.uol.iij.ubi hoc mo
do tollit conſi.Fede.de ſen.quem Feder.ſequitur Alc. conſi. vij.
nu.iij.& xij.uol.vj.qui uolebant per iurm ſtatim confirmari nā
ſm Bal.iſtud eſt uerum,tñ tale iurm habet dictam tacitam ꝯdō
nem,niſi uxor donataria præmoriatur,& hanc opin. Bal. refert
& ſequitur Dec.conſi.ccxl.Et diligenter in fi. ubi allegat deci-
ſio.probantes ꝙ iurm recipit tacitā condōnem quā habet actus
ſuper quo interponitur,& ꝙ in plus non extenditur, prout ēt fa
cit ipſe Dec.conſi.cccv.nu.vj.& cōſi.ccclj.nu.vij. & huiuſcemo
di opi.eſt ēt de mente Soci.in l.j.ff.ſol.mat.nume. mihi.lxxxiij.
49 † Prout,& ſecundo aſſertum iurm nihil opatur, ex quo fuit ap
poſitum ſuper ficta,& ſimulata donatione, & dotis conſtōne,
quo caſu non eſt in conſideratione,ut dixi ſuperius,cum nō ha
beat comitem iuſtitiam,& ueritatem,& iudiciū, ut in proprijs
terminis noſtris firmat Soc.d.conſi.lxv.colu.ix. uerſ.quia tunc
iurm non tenet,uol.j.& idem facit ipſe Soc.conſ.cclxiiij. uol.ij.
& in terminis nr̄is idem uult in d.l.j.ff.ſol.ma.nu. xcviij. & col.
antep.& pe.& col.fi.ubi alle.plures deciſi.concludit iſtud pro-
cedere,nedum qñ eſt appoſitum iurm ꝯfirmatoriū, ut fuit in ca
ſu nr̄o, ſed ēt qñ eſſet appoſitum iurm aſſertiuum, quia iuratū
50 fuiſſet oīa,& ſingula eſſe uera.† Nam ēt hoc non obſtante po-
terit opponi exceptio ſimulationis,& iurm tale nihil obſtabit,
ut ad plenum ēt iſtud ꝓſequitur Soc.in d.conſ.cclxiiij. &Mod.
repeten.in d.l.nemo pōt,col xix.uerſi.quinto quærit Bar.&uer
ſi.aduerte.& Cor.in d.con.cxxxv.uol.j.& conſi.cxxj.uol.ij.&be
ne faciunt quæ ponit Alex.in d.l.ſeius,& augerius,col.iiij. uer.
de materia ēt iſta,& in d.l nemo pōt,col.x.uerſi.limita ſingula-
51 riter,& ibi Iaſ.col. x.uerſi.bene uerum eſt.† Nec quidem imme
rito,qm̄ cum tale iurm careat conſenſu,dr̄ carere ſpiritu, ut di-
cit Bal.in l.j.col.ij.ue. ſ.modo ſolet dubitari.C.de operis liber.
52 † Et talis exceptio ſimulationis,poterit perpetuo opponi, nō
obſtante iurō,cum ſit perpetua,ut firmat Soci.in d.l.j.colu.an-
tep.& pen.& Franc.de Cur.d.conſi.liiij.colu.iiij.& pen. & fin.
ubi adducunt & deciſio.& rōnes, uolentes etiam omnes alias
clanſulas appoſitas, cenſeri fictitias,& ſimulatas, & in nihilo ob
ſtare,ut ad plenum etiam tangit Socin.d.conſili.lxv.& conſi.cc
lxiiij.& dixi ſuperius.† Et eo magis, iſta procedunt conſidera-
53 ta etate in qua erat conſtitutus ipſe.d.Alex.tpe quo fecit aſſer-
tas ſimulatas,& fictitias donationes, & dotis conſtitutionem,
habebat enim ſolum ann.xv.uel circa, quo caſu uirtute ſtatuti
Patauini non poterat tales actus gerare, nec illos iurō uallare,
& confirmare.Quo iure municipali conſiderato, omnia geſta
fuerunt,& ſunt ipſo iure nulla,eſto ꝙ iuramentum fuerit inter
poſitum,& qm̄ tale ſtatutum fuit,& eſt in uiridi obſeruantia,&
pluries ſm illud fuit iudicatum,& deciſum, non opus eſt aliter
ingredi diſcuſsionem illius articuli,an laici poſsint ſtatuta fa-
cere,& diſponere ſuper iuramento,cum enim præciſe ſeruetur,
& ſecundum illius tenorem fuerit,& ſit iudicatum.Talis diſcuſ-
ſio penitus fruſtratoria eſſet,eo magis cum ius commune, tam
canonicum,quam ciuile,in caſu præſenti,idem diſponat,ut oc-
culatim,& ex pluribus pertinacmè ex ſuperius deductis colligi
tur,& oſtenſum eſt. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *In dubio,quilibet præſumitur eſſe ſanæ mentis,& non demens, nec mentecaptus.*
2 *Fallit quando contrarium probaretur.*
3 *Inſtrumentum publicum, præſumptionem habet pro ſe, de contentis in eo.*
4 *Furor,& mentis inſania,probantur ex geſtis,& ſermonibus conuenientibus fatuis,& mentecaptis.*
5 *Furor,& dementia,ex quibus probentur,& nu.6.*
7 *Et quid ſi à conſanguineis,& alijs fuit ita reputatus,& tentus.*
8 *Furioſus probatur ex teſtibus ſingularibus.*
9 *Dummodo aſſignent cauſam & rationem.*
10 *Furioſus,& mentecaptus,non poteſt alienare,nec uendere.*
11 *Idem eſt in demente,ſeu mentecapto.*
12 *Furore ſeu dementia alicuius ſemel probata, inſurgit præſumptio ꝙ ille perſeueret in furore,& dementia.*
13 *In dubio actus geſtus à furioſo,præſumitur geſtus tempore furoris,& non tempore ſanæ mentis,licet ille habuerit lucida interualla.*
14 *Et onus probandi oppoſitum,incumbit allegāti contrarium.*
15 *Idem dicendum,etiam ſi actus factus per furioſum fuiſſet poſt furorem ex interuallo,& poſt longum tempus.*
16 *Idem etiam ſi probaretur furioſum habuiſſe lucida interualla, poſt furorem.*
17 *Faciens breui tempore plures alienationes,præſumitur non ſanæ mētis,& nu.18.19.& ſeq.*
Teſtis deponens de his,quæ uidit tempore inſaniæ,non probat.
Infans quicquid uidet,præſumitur ignorare.
20 *Dictio,& ultra,in quo tempore uerificatur.*
21 *Teſtis factus pubes, an poſsit reddere teſtimonium de his quæ uidit in pupillari ætate,& nu.22.& 23.*
24 *Argumentum à communiter accidentibus,& à ſolitis,eſt ualidum.*
25 *Teſtis affinis,an,& quando probet,& nu.26.& ſeq.*
26 *Affinitas,quando,& quo caſu conſideretur in teſte,& alijs ſeq.*
29 *Teſtes affines,& conſanguinei, & domeſtici,admittuntur ad probandum furorem.*
30 *Semifatuus,quis dicatur,& nu.31.*
31 *Semifatuus,an poſsit contrahere,& diſponere de rebus ſuis.*
32 *Teſtis uarius,& ſibi ipſi contrarius,non probat.*
33 *Relatio non poteſt referri ad capitulum,quod de per ſe habet ſpecialem prouiſionem.*
34 *Teſtes inuicem contrarij,& repugnantes,non reducuntur ad concordiam, ut probent.*
35 *Teſtes quorū unus,plus altero deponit,uel unus deponit de uno actu, alter de alio,non dicuntur diſcordes, ſi concordant ad eundem effectum ad quem ſunt inducti,& nu.36.*
37 *Teſtes ſingulares poſſunt probare identitatem hæreſis.*
38 *Teſtes deponentes de fatuitate,de tot an.citra, bene probant tempus,de quo deponunt.*
39 *Citra dicta teſtium,in maiori ſumma,an & quando uideatur ineſſe minor.*
40 *Et quid reſpectu temporis.*
41 *Teſtium dicta,adiuuanda ſunt,& non cauillanda.*
42 *Teſtium numerus,non attenditur,ſed ipſorum qualitas, & rationes,& cauſa per eos aſſignata.*
43 *Notarijs aſſerentibus,contrahentē eſſe ſanæ mentis,nō datur fides.*
44 *Furioſi,& dementes,qñq; prudenter loquuntur,& quandoque faciunt ſigna prudentiæ non tamen propterea dicuntur ſanæ mentis.*
45 *Teſtes producti in uno iudicio, fidem faciunt in alio inter eaſdem perſonas,& an.48.*
46 *Acta in uno iudicio,& quando,& quo caſu,fidem faciunt in alio.*
47 *Atteſtationes,non publicatæ,nihil probant.*
48 *Atteſtationes in una inſtantia,an probent in alia,in qua agitur de re diuerſa ab illa prima.*
49 *Teſtes publicati,poſt concluſum in cauſa plenè probant.*
50 *Res iudicata,non obſtat,ſi agitur ſuper alia re.*
51 *Poſt rem iudicatam,& ſentētiam,ſi recipiuntur teſtes probantes illius iniuſtitiam reſcinditur ſententia.*
52 *Exceptio oppoſita in primo iudicio,poteſt opponi in ſecūdo,licet ſententia in primo fuerit lata contra ipſum opponētem,ſi primum iudicium tendit ad diuerſum effectum,ad quem tendit ſecundum.*
53 *Sententia in dubio præſumitur lata contra actorem, eo quia non probatum.*
54 *Res iudicata non obſtat, quando illud quod eſt deductum in primo iudicio,per uiam exceptionis deducitur in alio,ad alium finem,& effectum.*
55 *Probationes factæ in una cauſa,an & quando faciant fidem in alia cauſa,inter eaſdem perſonas,& nu.56.& ſeq.*
57 *Acta facta in iudicio plenario,an faciunt fidem in alio,& quādo.*
58 *Teſtes deponentes in una cauſa,an & quando faciant fidem in alia cauſa,inter eaſdem perſonas.*

CONSILIVM LXXXVII.

AD VERITATEM Præſentis conſultationis
conſiderandum erit. Primo quid ius diſponat, ſe-
1 cundo an tali diſpoſitioni factum adaptetur. Quo
ad primum, certum eſt, quod in dubio, quilibet

præſumitur eſſe ſanę mentis,& non demens, nec mentecaptus,
ut habetur in l.nec codicillos.C.de codicil.ubi Bal.& alij, hoc
expreſſe tenent,ponit glo.in uer.competen.in c.ſi.extra de ſuc.
ab Inteſta.& ibi Cano.in clem.j.de homici.& doc.omnes, in l.
furioſum.C.qui teſta.fa.poſ.& Cal.in l.quidam in ſuo, in ſecun
do notabi.ff.condi.inſti.& ponit Car.conſi.lvj. caſus ſuper quo
2 col.ij.uerſi.ij.& Alex.conſi.lxxvij.& ſeq.uol.ij. † Prout etiam
præſumendum uidetur, pro inſtrumento publico continente
uenditiones factas,ut habetur in l.cum precibus, ubi Bal.& alij
C.de proba.& in l.quamuis, ubi etiam Bal.nota. C.ſi quis alte.
3 uel.ſi.† Tamen præſumptiones prædictæ ceſſant quando proba
retur contrarium,nam talis probatio furoris uel dementiæ tol-
lit dictas præſumptiones ut habetur in d.l.nec codicillos, & in
d.c.ſi.& tradunt omnes in d.l.furioſum,ubi Corn.in ij.notabi-
li,& Iaſ.nu.iiij.iſtud firmant,poſt alios,& ponit Cardi.in d.cō-
ſi.lvj.& Soc.conſi.lij.In caſu circa principium uol.j.& Ale.d.cō
4 ſi.lxxvij.& ſeq.uol.ij.& in infinitis xlij locis concord. † Licet
enim furor & inſania mentis non uideatur, tamen ex geſtis &
ſermonibus conuenientibus fatuis,& mente captis iſta proban
tur,ut hr̄ in d.l.quidam in ſuo,ubi gl.& ſcrib.ponūt modos, qui
bus probantur,& eſt bonus text.in l.ob quæ uitia. ff.de ædil.e-
dic.& in l.bis qui.§.diuus,ubi glo.& doct.not.ff.de tuto. & cu-
ra.da.ab his no.etiam gl.& doct.in d.l.nec codicillos,& doc. in
d.l.furioſum,ubi Iaſ.poſt alios num.iiij. & etiam habetur in l.ij.
C.de iudi.& ponit Ang.& alij ſcriben.maximè Alex.in l ſi cum
dotem.§.ſi maritus.ff.ſol.matr.& no.in c. fatuus. xcvj.diſtin.&
Cano.maximè Abb.in d.c.ſi.& in d.cle. j. de homicid.& in c.j.
de cleri.egro.lib.vj.§.ſi uero, ponit etiam Cardi.d.conſi.lvj.&
Bar.in tract.de teſte.in rubrica quæ incip. oppoſita prudentia,
& tangit Alex.conſi.liiij.Ad quæſitum.& conſi.cxxxvj.Maturè,
uol.j.& conſi.lxxxvij. Viſo themate,& conſi.ſeq.uol.ij.& conſi.
xcij.Viſo,col.iiij.uerſi.quinimmo uidetur,uol.v.ponit etiam So
ci.d.conſi.xlij.& conſi.clxxj.diu profecto, col.iij.in princ. uol.
ij.& Corne.conſi.xxij.col.pen.& conſi.cclxj.de duobus, col.ix.
5 uol.iiij.† In quibus locis,ponuntur exempla & modi quibus fu-
ror & dementia,& mens non ſana probatur, ut eſt quando fa-
tua loquitur,& quando more inſanorum lapides proijcit, & a-
lios actus gerit minimè prudentibus conuenientes, ut etiam tā
git Dec.conſi.lxxxvj. Viſo puncto,col.v.in ſi.& Iaſ.in l.apud Iu
lianum.§.conſtat,nu.iiij.& v.de legat.j.& Corn.conſi.lxxij.Vi
6 ſis,col.iij.& ſeq.& conſi.cccxix. Videtur,col.ij.uol.j.† Et conſi-
derādo ſermones prolatos a quodam Iannetto Coxa,in quibus
aſſerebat per deum & ſanctum conſiderando inſuper geſta per
ipſum proijcientem in uia lapides,more inſanorum, q̄ nudus ſta
bat in niue,& q̄ quādoque ligatus,ut furioſus tenebatur a ſuis,
& alia geſta de quibus per teſtes productos per ſer Dominicū
de Couolo,neceſſario concluditur.d.q.Iannetū fuiſſe furioſum
uel dementem ſeu mentecaptum cum prædicti ſermones & ge-
ſta per ipſa non poſſint conuenire niſi dementibus furioſis ſeu
7 mentecaptis,ut patet in deciſi.ſuperius deductis.† Prout ēt quia
d.Iannetus fuit habitus reputatus & tentus pro furioſo ſeu de-
mente,uel mentecapto a conſanguineis ſuis,& uicinis, eundem
cognoſcentibus per quem modum ēt probatur furor & demen
tia ut dicit Bal.in §.Item furioſi inſt.quib.non eſt perm.fa. teſt.
prout refert & ſequit̄ Ale.d.conſi.liiij.& conſi. cxxxix.colu.iij.
uerſi.deponunt ōēs teſtes,uol.j.& conſ.iij.& conſ.x.Maturè,col.
ij.uol.vj.ubi adducit alias deciſio.id ꝓbantes ad quod facit. l.ſi.
furioſo puberi.in prin.ff.de cura.fur.& q̄ notat.in l.octaui.ff.uñ
cogna.& in l.de tutela. C.de in integ.reſti.min.& per Bar.& a-
lios in l.j.ff.ſi cer.peta.& ponit Corne.conſi.lxix. Viſis col. pe.
8 uerſi.item concurrit uol.j.& Dec.d.conſi.lxxxvj.nu.vij.† Et pro
cedunt prædicta etiamſi teſtes ſingulares eſſent in dictis eorū
licet in caſu præſenti, plures ſint conteſtes. Nam cum tractetur
de probando dictus ut Iannettum fuiſſe furioſum.ſufficiunt te
ſtes etiam ſingulares.q.in ſimi.dicit Innoc.& docto. in c. quali
ter & quando el ſecundo,& in c.cum oporteat extra de accu-
ſa.& ad id plura adducit propriè in terminis noſtris Alc.d.conſ.
cxxxix.col.iij.uerſi.Et ſi diceretur uol.j.& d.conſi.lxxxvij.in ſi.
& conſi.ſeq.uol.ij.& d.conſi.xcij,col.iiij.uol.v.& conſi. cxlvij.
9 Viſo themate col.ſi.uol.vij.† Sufficit enim quod teſtes deponāt
de ſermonibus & geſtis non conuenientibus uiro prudenti ſed
furioſo uel mente capto,& ſingularitas hoc caſu minime obſta
bit dummodo q̄ teſtis aſſignet cauſam & rōnem dicti ſui, per
quam conſiderato ſermone ſeu actu,de quo deponitur, inducā-
tur præſumptio,q̄ ille qui ita ſermonem protulit uel actum geſ
ſit,non fuerit mentis ſanæ ſed potius in dementiæ ſeu furore, ut
dicit Innoc.& doct.in c.cum cauſam de teſtib. & Bart. in l. qui
teſtō.§.ſi.ff.de teſt.& Bal.in l.ſolam,& in l teſtium.C. de teſtib.
& in terminis noſtris,not.Iaſ.in d.l.furioſum,nu.vj. & ibi Cor.
col.ij.circa ſi.ueri.pe.& Alc.d.cōſ.cxxxix.col.v.& d.conſi. lxxx
vij.col.pe.& ponit Soci.d.conſi.xlij.col.ij.uol.j.& Cor.d. conſi.
cccxix.col.ij.uol.j.& conſi.xxj.col.j.uerſ.item furor, uol. ij.&
10 conſ.xxij col.ij.uerſ.ſiſt,uol.iiij.† Stante itaque probatione de
mentię ſeu furoris.d.q.Iannetti infertur alia & uera concluſio
q̄ alienationes & uenditiones per ipſum factę poſt furorem &
dementiā iudicandę ſunt nullę & penitus inualidę tanq̄ factę a
perſona carente intellectu ſenſu & uero conſenſu,ut in l. in ne-
gocijs contrahendis,& in l.furioſi,ubi plenè Deci.ff.de reg.iur.
& hr̄ in l.nec ignorans.C.de dona.& in l.ſanum. C. de tranſ. &
per Fulg.conſi.lxxx.Quidam ſer Ventura,col ij. & per Alex.d.
conſi.cxxxix.col.iij.& iiij.uol.j.& conſi.liiij.eo.uol.& conſi. l-
xxxvij.col.iiij.uerſ.idem uol.ij.& conſi.ſeq.& conſi.iij.Breuiter
uol.vj.& per oēs ſcrib.in d.l.furioſum,ubi Iaſ.alia adducit, nu.
11 j.† Et licet ut plurimum iura loquantur de furioſo,qui uī differ
re a demente,ſeu mente capto,tn̄ quo ad caſum pn̄tem idē erit
in demente ſeu mentecapto,ut hr̄ in auten.ubi qui obli. pro-
hi res mino.circa medium, ibi aut furioſum aut dementem, &
in l.furioſi.C.de nup.& bonus text.in c.j.de cleri.egr. lib.vj.&
ibi Gemin.in uerſi.ſi uero,& ponit Bar.in tra.de teſte. in d. ru-
brica oppoſitæ prudentiæ,uerſi.mente capti,& Alc.d.conſ.liiij.
uol.j.& Iaſ.in d.l.furioſum nu.ij.& in l.humanitatis nu.iij. C.de
imp.& in l.ij.§.uoluntatem nu.xj.ff.ſol.mat.& ponit.d. Fab. in
trac.de ꝯct.in x.q.v.q.prin.ubi prius declarant in quo iſti diffe
rant,& poſtmodum concludant q̄ actus geſti ab ipſis ſeu uno-
quoque ipſorum non ualent,ut etiam de mentecapto dicit Bal.
conſ.cccliij.donatio,uol.ij.& Ful.d.conſi.lxxx.ubi adducit alia
iura probantia concluſi.& not.Mod.poſt gl.in §.præterea, in-
ſti.quib.non eſt pērm.face.teſt.& ēt hr̄ in l.j.in ſi.& l. ſeq. ff. de
poſtulan.& firmat Soci.conſi.xlvij.Facti narratione, col. ij.nu.
12 x.uol.iij.Cor.conſi.xxij.col.iij.uol.iiij.† Vlterius uera conclu.
eſt,q̄ ſemel probato furore,ſeu dementia alicuius, præſumitur
q̄ ille perſeuerauerit in furore ſeu demētia,ita& taliter q̄ actus
poſtmodum geſtus ab eo,ꝓſumit geſtus tpe furoris & demētię
ex quo lex præſumit furorem & dementiam perſeuerare,dum-
modo q̄ fuerit per aliquod tp̄s,uel per aliquot mēſes, & nō per
momentū,ita gl.iūcto tex.in uer.oſtēderis,in c.indicas.iij.q. ix.
quā ibi ſequunt ſcrib.& eſt gl.in uer.cōpotem.in ſi.in d.c. ſi. de
ſuc.ab inte.quam ibi ſequitur Io.And.d.Ant.& Abb.colu.ſi.&
alij.ſcrib.& Cano.in c.cū inter canonicos,ex̄ de elect.& Ale.q̄
plura accumulat.d.ꝯſi.cxxxix.col.iij.uerſ.his præſumptis,uol.j.
ubi ēt adducit rōnes ꝯcluſ.probantes.& idē facit idē Alex.in d.
conſi.lxxvij.col.ij.& conſi.ſeq.uol.ij.& conſi.xcij.col.iiij. & v.
uol.v.quod etiā ſequit̄ & benè cōprobat Corn. in d.l. furioſum
13 poſt Saly.& alios antiq.ibi.co.ij.& iij.& Iaſ.ibi.nu.iij.† Conclu
dentes in dubio,probato q̄ prius fuit furioſus,actū uideri geſtū
tpe furoris,niſi furor fuiſſet momētaneus,ita declarātes Bar.i l.
ij.cir.ſi.ff.de bō.poſ quæ infan.qđ ēt ſeqūt Gemi.& Phi.Frā.in
d.c.j.uerſi.ſi uero demens.de cleri.ægrot.lib.vj.& Pet.de Anc.
qui bene loquit̄ in cle.j.de homi.& conſi.v.ſequit̄ ēt Soc. d. ꝯſi.
xlij.col.ij.uer.ꝓterea tertias.& col.iij.in pri.uo.j.& idē uo.Cor.
d.ꝯſ.lxix.col.pe.& ꝯſ.lxxij. Viſis.col.j.uol.j.& ꝯſi.xxj.colu.j.&
ꝯſ.lxxxv.alias ꝯſului.in prin.uol.ij.& ꝯſ.xciiij.col.j.& ꝯſ. ccxvj.
col.ſi.in prin.uol.iij.& no.Io.de Imo.in l.qui teſtō.§.nec furio-
ſus.ff.de teſta.& Are.in l.ij.eo.ti.Ex quibus reſultat cōis ꝯclu.
q̄ ſ[illegible] fuerit ſer Dominico,& ꝯſortibus ſuis ꝯuentis,probaſſe,
q̄.d.q.Iannettus ante dictas alienationes, & uēditiones erat fu
rioſus uel demens.Hoc.n.probato ꝓſumptio firma reſultat, q̄
furor ꝓſeuerauerit,ꝯñr q̄ dictæ uendōnes fuerint factæ tpe fu-
14 roris,ſeu dementiæ.† Et ideo ipſi de Calapinis actores neceſſe
habebāt ꝓbare,q̄ tpe dictarū alienationū.d.Iānettus erat ſanę
mentis,quod minimè ꝯcludēter factū apparet, ut dicet inferius
& ꝯñr ſuccūbere debent,ut pūctaliter dicit Petr.de Anc. ꝯſi. v.
& in d.cle.j.de homi.aſſerēs ſe ita in facto obtinuiſſe, & ſequit̄
ibi Cardi.Zabarel.& eſt bona deci.Gemi.in c.q̄uis.§.j.col. pe.
de uſu.li.vj.tangit ēt Soci.conſ.xlij.col.ij.& col.iii.in prin.uol.
j.& Ale.i d.ꝯſ.cxxxix.uol.j.& ꝯſ.lxxvij.& ſeq.uo.ij.& ꝯſ.xcij.
uo.v.ubi affirmat per eū ita fuiſſe iudicatū,dū aſſideret Florētię
& q̄ neceſſe eſt,ꝓ probet q̄ fuerit ſanus mente,in illo inſtāti in
15 quo ꝯtus ſeu uenditiones celebrauit.† Quę ꝯcluſio ꝓcedit ēt
ſi actus fuiſſet celebratus p̄ furioſum poſt furorē ex interuallo,
& poſt

& poſt longum ſpacium,ſecundũ Alea.et Cor.in d.l.furioſum.
poſt Fulg.Pau.de Ca.& Rom.ibi,ut ẽt ipſe Ale.tenet.d.ꝯſ. laaa
vij.col.iiij.uer.ꝯſiderandum eſt igit.uol.ij.& d.ꝯſi.xcij.col.pen.
uol.v.& Pe.de Anc.d.ꝯſi.v.& ſentit ẽt Are.in d.l.ij.in ſi. repro-
bantes in hoc dictum Ang.& Bal.relatum ab Imo.in d.l.qui te
ſtõ.$.nec furioſum.dũ diſtinguebant,an ex interuallo fuiſſet ge
15 ſtus,an uero poſt modicũ tpis.†Procedit.n.ꝯcluſio,ſi probaret
per ipſos de Calapinis dictum.q.Iannettum habuiſſe lucida in-
terualla poſt furorem,nam adhuc uenditiones factæ per eũ non
præſumunt factæ tempore ſanæ mentis,& lucidi interualli, ſed
potius tempore furoris,niſi aliud ſigillatim probeẽ,ita cocludit
Anc.d.ꝯſi.v & in d.cle.j.ubi ẽt Car.ſequit,& Gemi.in d.c.j. $.ſi
uero.de cleri.ægro.& Alea.d.conſi.caaaia.uol.j.& d.ꝯſ.lxaavij.
& ſeq.uol.ij.& Barb.conſi.lix.col.iiij uol.ij.& Iaſ.in d.l. furio-
ſum.col.ij.circa fi.aſſerens ita debere intelligi Bart.in d.l.ij.de
bo poſ.infan.dela.affirmãd oẽs ita tenere,prout ẽt tenet Pau.
de Ca.in d.l.furioſum,dum cõſiderat qualitatẽ actus geſti,& ibi
Cor.col.iij.in prin.licet Pau.de Ca.in d l.qui teſtõ.$.nec furio-
ſus.ff.de teſt.tenuerit ꝯtrium & non bene &etiam Are.in d.l.ij e.
ti.ut patet ea deciſ.ſuperius deductis,& ẽt ex his quę ponit Spe.
in ti.de prob.$.j.uer.pone quidã erat furioſus quẽ declarat Are.
17 in d.l.ij.& Alea.in d.l.furioſum.†Prout ẽt indubitanter ꝓcedit
concluſio conſiderando qualitatẽ actus geſti ꝑ dictũ.q. Iannet
tũ,qui paucis annis fecit tot & tantas alienationes bonorũ im-
mibilium,de quarum ualiditate in pręſenti diſceptaẽ profundẽ
dendo,& diſſipando ea,& abutendo illis,& eorum precio,reſpe
ctu quorum bonorum & precij ſe faciebat penitus furioſum,&
dementem.l.his qui.$.fi.ff.de tut.& cura.dat.ab his . & in l. j.de
18 cura.fur.†Ea quibus alienationibus non poteſt aliud præſumi,
niſi ꝙ tempore ipſarum Iannettus prædictus,non habuerit lu-
cida interualla & ꝯñr ꝙ tenebatur furore & dementia licet pro
baretur qñq; ipſum habuiſſe lucida interualla , de quo inferius
19 dicetur.†Qualitas.n.dictorum geſtorum & alienationum læſi-
uarum & enormiter ipſum Iannettum , & eius filios & attinen-
tes aperte oſtendit ipſum tunc temporis non fuiſſe ſanæ mentis
ut firmat Cor.in d.l.furioſum.col.ij.in fi.& Iaſ.ibi col.iij.nu.iij.
uer.intellige nisi,& expreſſe tenet Ale.d.conſi.cxaxix.col.v.uer
ſi.etiam patet.uol.j.& v.ꝯſi.lxxxvij.col.v.uer.plus dicunt , & cõ
ſi.ſeq.uol.ij.& d.conſi.acij.co.v.uer.ꝙ autem ꝯctus.uol.v.&De
ci.d.cõſi.lxxavj.nu.vij.& Soc.ꝯſi.xlij.col.pe.in fi.& col. fi.& cõ
ſi.lxxiij.Conſilijs ooltris.col.v.in fi.uol.j.& Cor.conſi.lxix.col.
pe.& fi.uer.confert etiam.& uer.nam dicit Bar.uol.j. & ẽt d.cõ
ſi.xxj.col.pe.uer.ex qualitate.n.& uer.ſeq.uol.ij.¶ Circa fin pri
cipale , an ſuperius narratæ diſpoſitioni iuris concurrat & ada-
ptetur factum.i.ꝙ Iannettus ante dictas alienationes fuerit fu-
rioſus,demens,ſeu mentecaptus nil tota ꝯſiſtit in teſtib.hincin-
de productis,& licet nouiſ.d.Conſultor.patauinus,de cuius cõ-
ſilio prolata eſt ultima ſnia,aſſerat & dicat,ipſum ſer Dominicũ
& conſortes non probare.d.Iannetũ fuiſſe furioſum ante dictas
alienationes.& ꝙ ipſi de Calapinis ꝯcludenter probant tunc tẽ
poris eũ fuiſſe mentis ſanæ,& furorẽ illi ſuperueniſſe poſt dictas
uenditiones, tñ recte ꝯſiderãdo depoſitiones teſtium hincinde
productorum pro ueritate in utroq; capite , ꝯtrium in facto eſſe
vr̃,& diſcurrẽdo ſigillatim unũquodq; ꝯſultor ipſe dicit ꝙ prim⁹
teſtis uidelicet Dñicus,productus ab ipſo ſer Dñico ea an.ina-
tus in anno. 1499. deponit ꝙ ab annis.xav.& xxvj.citra.d.Ian-
nettus erat fatuus,& ſuper interrogatorijs Calapinorum dicit,
ꝙ teſtis eſt ętatis annorũ.aaa.& ſic vr̃ deponere de his q̃ uidit
in ætate infantili,& dũ deponit de ſama,vr̃ deponere, de eo tpe
in quo ipſe teſtis non erat natus ſimiliter ipſe.d.Conſultor con-
ſiderat octauum teſtem.d.ſer Dñici qui eſt Ioannes teſta,qui ẽt
deponere vr̃,de his quæ uiderat in ætate infantili , quinq; ann.
pariter & decimus teſtis Blaſius pariſij.ſm̃.d.Conſultorem non
probat.Nam deponit de tẽpore in quo erat proximus infantiæ,
& certum eſt ꝙ teſtis deponẽs de his quæ uidit tpe infantiæ nõ
probat,cum talis ętas penitus ignoret quicquid uidet.l.j.in fin.
C.de fal.mone.& firmat Bar.& alij poſt gl.in l.teſtium.$. Sabi-
no.ff.de teſtib.& Are.inſt.de teſtam.$.teſtes,& Fely.in c. cum a
nobis,col.ij.de præſcriptio.Circa quos tres teſtes, aduertendũ
eſt,ex quo optimẽ & cõcludenter probant.d.q.Iannettum fuiſ
ſe furioſum,& inſanum,dum explicãt ſermones & actus geſtos
per d.q.Iannettum,tendentes ad furorem & dementiam, & di-
ctus.d.Conſultor,non rectẽ conſiderauit tempus in quo d.q. Iã
nettus fecit dictas alienationes,& uenditiones.Non.n.ſemel uẽ
didit unam rem,& unico tempore,ſed pluries & diuerſis tempo-

ribus & res plures,ut patet ea inſtrumentis dictarum alienatio-
num,& ꝯtractuum,quorum aliqui apparent celebrati de anno.
1476.die.viij.Iulij,& aliqui ſub dicto anno die.aiij.Martij. Itẽ
aliqui apparent celebrati ſub anno. 1480.die pen. Nouemb.&
aliqui ſub anno.1478.die aiij.Martij,& alij apparent celebrati
ſub anno.1472.die.axiiij.Octob.& alij ſub ann.1473. Itẽ & a-
liud de anno.1481.die.aav.Feb.item & aliud in ann. 1477.die
pen.Nouemb.ꝯñr conſideratio tpe ꝯctuum & alienationũ facta
rum ultimis & poſterioribus annis magis efficax inducit proba
tio,quã in alienationib.factis priorib.annis,& iõ ſimpr̃ ꝯclude
re,quo ad oẽs alienationes,non eſt admittendum,ꝯſiderata tem
poris diuerſitate,cum de uno,ad aliud,neceſſario non infertur
uulg. l. Papinianus exuli de min.l.naturaliter. $.nihil cõe.ff.de
acq.poſ.quo fit ut teſtes ꝑdicti deponant , quo ad alienationes
ultimo loco factas de his,q̃ uiderunt nõ in ętate infantili ſed in
pubertate,ſeu in ætate illi proxima quo caſu bene probant.†Præ
terea teſtis primus dicit eſſe annorũ. axa.tempore quo deponit
& aſſerit ſe recordari de annis.xxv.ſeu.xxvj.de geſtis & ſermoni
bus.d.q.Iãnetti qui bene,& ꝯcludenter probat,licet deponat de
his,quæ uidit in infantia,ut ſtatim dicet.Prout ẽt quia dicendo
ſe eſſe annorum.xxx. non ꝓpterea negat maiorem ętatem in qua
ineſt minor.Prout ẽt Io.teſta octauus teſtis,ꝯcludentiſſimẽ de-
ponit ab annis. al.& citra dictum.q. Iannettum fuiſſe furioſum
& ſtultum,& licet ipſe teſtis dicat ꝙ eſt ætatis anno. al v. non ꝓ
pterea eius depoſitio uiciaẽ.Nã nõ ſimpliciter iſtud dicit ſed ad
20 dit dictionem,& ultra. † Quæ dictio licet regulariter uerificeẽ
in modico tempore ut per Bar.& doc.in l.ſi quis in ſuo.C.de in
off.teſt.& per Mod.in l.cum furti.ff.de in lit.iuran. tñ ꝑ p dictã
dictionem,& ultra poteſt intelligi ut concordet cum dicto par-
tis,& cum alijs teſtib.& ſic ut deponat de tpe quo erat proxi-
mus pubertati ut dicit Pau.de Ca.conſi. xxvj.Certum eſt , Cu-
ma.conſi.arj.An productus in teſtẽ.Pariter Blaſius Pariſij,de-
cimus teſtis optime deponit de furore & dementia. d Iannetti
de annis.xavij. Et licet ipſe teſtis dicat ꝙ eſt annorum. xaxiij.
non propterea excludit maiorem ætatem in qua minor ineſt .
21 † Præterea & circa hoc aduertatur,dico ꝙ oẽs dicti tres teſtes
eſto ꝙ deponerẽt de his quæ uiderunt eo tempore quo erant in
ætate infantili,tñ in caſu ꝑſenti concludenter probant licet enĩ
fuerit quæſtio ſabbarina , An factus pubes poſsit teſtimonium
ferre de his quæ uidit in pupillari ætate,quã tangit gl.& doc. in
l.ad teſtiũ.$.j.ff.de teſt.&in l.iij.$.lege Iulia.ff.de teſtib.& gl.&
doc.in d.c.cum a nobis,de præſcriptio.& in alijs locis de quibus
ibi per Fely.col.iij.& per eundem Fely.in c.ſi.de ſent.excom.&
per Spe.in ti.de teſte.$.j.col mihi.a.uer.ſed nunquid factus pu-
22 bes.& etiam in locis infra allegandis.† Tñ Bar.in d.l.iij.$ lege
Iulia,vr̃ ꝯcludere ꝙ bene poſsit teſtificari de his quæ uidit poſt
quam egreſſus eſt infantiam,& ꝯñr de his quę uidit poſt.vij.an.
cum uſque ad illud tempus infantia duret, ut concludunt oẽs i
l.ſi infantis.C.de iure.delibera n.per tex.in l.j.$.ſufficit.ff. de ad-
mi.tu.& concludunt cõiter doct.in l.j.in prin.ff.de uer.ob. Et a
ꝯtrio,licet Bar.ubi ſup.uideaẽ concludere,quod non poſsit depo
nere de his,q̃ uidit i iſantia,ꝓut ſequit Are.in d.$.teſtes,& alij ď
quib.in locis ſup.allegatis,& per Are. conſi.cij. In cã & quæſtio
23 ne.† Tñ Io.An.in add.ad Spe.in ti.de teſte.$.j.d.uer.ſed nunqd
factus pubes,in addi. mag.quæ inci. ad declarationem expreſſe
uult,ꝙ pubet bene,& concludenter põt deponere ẽt de his quæ
uidit in infantia,& in ætate infantili,ſi deponit de his quæ tunc
cadere poterant in intellectu illorũ,exemplificando ſi duo erãt
coętanei,& ſocij in ſcholis,dum erant annorum. v.uel.ſex.Nam
de hoc bene , & concludenter poſſunt deponere , hanc deciſio.
refert , & ſequitur Gemin.in capit.relatum aaavj.diſtinct. co-
lu.j.in fi.ubi pro dicta opi.Io. And.dicit eſſe tex.in d.c.relatum
col.ij.concludentes,ꝙ pubes poteſt deponere de his, quæ uidit
in ætate infantili,quando deponit de eo actu,qui tunc ab eo po
terat percipi,& reſpondent ad l.j.C.de falſ.mone.quia ibi erat
materia,quæ facile non poterat percipi ab impubere,& iõ de ea
non infert ad actũ,qui tũc tpis per eos poterat percipi,&hoc i-
dem firmat Fely.in d.c.cũ a nobis.licet per d.conſultorẽ allegeẽ
in ꝯtrium,col.iij.uer.quod autem eſt dictum,ubi pũctaliter, ita
limitat,& declarat dicta Bar.& aliorum,ubi ſup.ꝯcludentes, ꝙ
ſi mr̃ia ſuper qua pubes deponit,erat talis,q̃ poterat facile cade
re in ſenſum infantis , ꝙ factus maior poteſt de ea teſtificari, &
ualet eius teſtimonium per doct.Io.An.& ſeq.præallegatã . Per
quam illud idem & magis apertẽ tenet,& ſequiẽ Alb. de Roſa.
in ſuo trac.de teſtib.in Rub.quando repelluntur teſtes rõne de

fectus perſonæ,col.iiij.uer.ↄ̃r uidendum eſt,ubi cõcludit,opi.
Jo.An.eſſe ſequendam,& non Bar.& ꝙ pubes põt deponere de
his quæ uidit in infantili ætate,qñ mater ia da qua deponit eſſet ta
lis,quæ tunc t pis cadit in intellectum infantis, & iſtud idẽ uult
Ale.ↄſi.lxxxviij.qm oẽ datum,col.mihi.vij.uol.v.uer.non ob.ꝙ
teſtis iſte,& uer.ſeq.præterea ẽt.Materia ãt præſens de qua di-
cti tres teſtes deponunt eſt ad probandum actus,& ſermones,p
latos,& factos per,d.q.Iannet.q actus,& ſermones bene cadũt
in intellectum eorum,qui ſunt an.v.vj.& viij.nam ex iſtis actib.
& ſermonib.poſtmodum inferẽ ad furorem,& dementiã,ut ſ.in
iure probatũ eſt,& ut plurimũ pueri habent notitiam ſtultorũ,
& dementium,quia ſunt in illa ætate,in qua cõiter ſolẽt ſectari,
& inſequi mẽtecaptos,& furioſos,qui bene innoteſcunt pueris.
24 † Et ualidũ eſt argm̃ a cõiter accidentib.& a ſolitis ad plenẽ no
ta.in l.certi ↄdictio .§.ſi nũmos,ibi,cum quotidie.ff.ſi cer.pe.in
l.ꝓ ſi nolit.§.qui aſſiduam.ff.de ædil.edi.& in l.neq; natales.C.
de proba.& per Bal.in l.ↄuenticulã.C.de epiſc.& cle.& in l. da-
ta opera.C.qui accuſ.non poſ.& per Ale.in l.uel uniuerſorũ, in
addi.ad Bar.ff.de pig.acti. Ex quibus neceſſario inferi,ꝙ prædi
cti tres teſtes,ↄcludenter probant dictũ Jannettum tpe dictarũ
alienationum,& uenditionũ,& ante fuiſſe furioſum & demẽtẽ.
25 † Dicit ẽt iſte noniſ.conſultor,ꝙ ſecundus teſtis.d.ſer Dñici,&
ↄſortum,qui eſt Florianus de Conono, nõ probat,ex quo eſt af
finis,qui non debet admitti,ut in c.abſens,il ij.iij.q.ix.ꝑꝗquod
ẽt redditur ſuſpectus,ut per Bar.in l.admonendi,co.xiiij.uer,ve
nio ad tertium.ff.de iu.iur.& in l.aut affinitate.ff.de proc.& per
Alex.conſi.xiij.ex his,col.xij.uer.item non eſt integer teſtis,uo
lu.j.& conſi.xix.col.vj.uer.non eſt integer,uol.iiij.quæ dicta in
26 caſu præſenti,minimẽ ſunt uera.† Nam.d.cap.abſens , loquitur
in cauſa criminali,in cauſa uero ciuili,affinis non repellitur a te
ſtimonio,ut eſt gl.quam ibi communiter ſequuntur ſcrib. in c.
27 accedens,el j.in uer.ſubeſſe,ut li.non cõteſta.† Et licet teſtimo
nium affinis regulariter uideẽ ſuſpectum , tñ iſtud procedit , qñ
affinitas eſt per lineam aſcendentem, ſecus autem ſi eſſet per li-
neam trãſuerſalem,ita Ang.ↄſi.cxcüij.uiſis proceſtibus , col.ij.
refert & ſequitur Iaſ.in d.repeti.l.admonendi,nu.clxxx.uer.cõ-
firmo,& fortius,& uer.ſeq.limita ſingulariter,tenet etiã Cro. in
tra.de teſti.nu.cxxj.uer.fallit ſecundo & Mod.Bono.in ſingula.
28 eorum,nu.cxxxiij. affinitas repellens.† Prout ẽt,& fortius qñ af
finitas eſt diſſoluta morte unius ex coniugib. facientibus affini
tatem,eo caſu teſtis affinis,põt pro affine teſtificari,nec eſt ſu-
ſpectus immo in nihilum diminuiẽ fides eius,ita Ang. poſt Gu
liel.de Cun.in l.cui eorum.§.affinitatis.ff.de poſtulã.& in l. ſed
hoc ita.ff.de re iud.poſt gl.ibi,quam ad hoc ponderat Alex. &
no.Bal.in l.fi.C.de uerb.ſig.& Anc. in c.j.de ↄſti.q.xiiij.& Pau.
de Ca.in l.rei iudicatæ.§.ſi.ff.ſo.ma.& in conſi.lxviij.ſuper pri-
mo dubio,& pulchre tangit Alb.de Roſa.in trac.de teſtibus, in
priu.& in prima Rubrica,in fi.col.iiij.& ſeq.ubi optimẽ loquiẽ,
aſſerens affinem iſto caſu eſſe idoneum teſtem,& idẽ facit Cro.
in d.tract.de teſtibus,nu.cxxj.Ex quibus non obſtante affinita
te iam diſſoluta,dico do.Florinum eſſe idoneum teſtem , & be-
ne ac concludenter probare furorem,& dementiam domini Iã
netti,ante alienationes,& uenditiones prædictas,ut patet in ſua
29 depoſitione. † Eo magis quoniam in materia præſenti , in qua
tractatur de probatione furoris,& dementiæ,teſtes,conſangui-
nei,affines,domeſtici,uicini,& conuerſantes cum furioſo, & de
mente ſunt magis idonei,quàm alij,ut dicit Alex.d.conſi.cxxx-
ix.col.x.uerſi.quod autem teſtes,uol.j.& d.conſi.clxxxvij.& ſe-
quen.uol.ij.& conſi.xcij.uol.v.& Cor.conſi.xxj.col. ij. in litera,
o,uol.ij.¶ Ruſus ipſe dominus conſultor dicit,ꝙ teſtis.xiij. di
ctorum ſer Dominici,& conſortum, qui eſt Antunius de Ping,
non probat,ex quo ſolum dixit quondam Iannetum fuiſſe ſemi
fatuum ab annis triginta,citra,& ab annis.xviij.citra , fuiſſe per-
fecte fatuum,qui teſtis uidetur contrariari alijs teſtibus , qui lo-
quunẽ de uera fatuitate. Tamen recte conſiderando depoſitio-
nem dicti teſtis,optimẽ concludit,dũ refert ſermones , & actus
30 prolatos,& geſtos a dicto.q.Janetto.† Et licet dicat , ꝙ ab ini-
tio fuit ſemifatuus,non propterea concludit,ꝙ erat ſanæ men-
tis. Nam qui ſemifatuus eſt,prudens non poteſt dici,qui.n. ha-
bet dimidiam partem intellectus,non habet plenum intellectũ
l.j.ff.de minor.& ꝑñr,ſi ſemifatuus erat,non carebat fatuitate .
31 † Prout ille qui deficit in parte,non dicitur habere formam re-
quiſitam,ut in ſi.hẽ in l.ↄctus.C.de fi.inſtr.& in l.Iulianus.§.ſed
& ſi quis,& ibi gl.ff.ad exhib.& per Bar.ↄſ.ccij.ſed quærit. ſi di
gitus,& bene facit.l.pe.in ſi.C.de his quibus ut indignis . Dum
dicitur,qđ quando aliquid deeſt ad perfectionem requiſitã ali-
cuius actus,non poteſt dici actus perfectus , neque completus,
nititur etiam.d.conſultor reddere nullam depoſitionem Ghe-
rardi Iaco.ix.teſtis,tanquam ſit teſtis ſibi ipſi uarius,& contra-
rius,in eo,ꝙ dictus teſtis dicit,ꝙ ab an.xxviij.circa,dictus. quõ
dam Iannettus reputabatur ſtultus,& ſine intellectu , per ſigna
32 manifeſtę dementiæ,de quibus teſtis ipſe deponit.† Et dicit,ꝙ
recordatur de annis.xxviij.& poſtmodum interrogatus,dicit,ꝙ
poſſunt eſſe anni.xx.ꝙ uidit prædicta , conſequenter tanquam
uarius,& ſibi ipſi contrarius nihil penitus probat.l.qui uaria.ff.
de teſti.l.eos.ff.de falſ.cum alijs allegatis per Alex.in l.j.in prin.
ff.de oper.no.nun. Bene autem conſiderando , teſtis prædictus
nec uarius,nec ſibi contrarius eſt,nam examinatus apparet ſu-
per duob.capitulis diuerſis,& ſuper.j.c.deponit,ꝙ ab an.xxviij.
circa.d.Iannettus erat fatuus per ſigna quæ faciebat , &c.& in-
terrogatus ſuper interrogatorija tangentibus dictum capitulũ
dicit,ꝙ recordatur de annis . xxviij. & bene ſecundum , ꝙ iam
depoſuerat Qui teſtis examinatus,ſuper.ij.capitulo deponit de
fatuitatibus dicti.q.Iannetti , ut quia inſequebatur pueros cum
baculo,&c. Et interrogatus de iſtis actibus.dicit uidiſſe ea, iam
ann.xx.& ſic ſecunda interrogatio eſt ſuper ſecundo.c. nec refe
renda eſt ad primum capitulum,ſuper quo fuit præciſe interro-
gatus,& ſic cum deponat de diuerſis actibus fatuitatis , geſtis a
do.Iannetto,diuerſis temporibus , non poteſt dici , nec uarius,
33 nec contrarius.† Ex quo ſecunda interrogatio,ſolum referenda
eſt ad ſecundum capitulum , non ad primum , ꝙ de perſe habet
ſpecialem prouiſionem,ut in ſimi.habetur in l.doli clauſula. ff.
de uerb.& in l.uxorem.§.feliciſſimo,de leg.iij.& in l.ſub condi-
tione.ff.de hær.inſti.& per Bar.in l.talis ſcriptura.§.fi.uer.cau-
ſę autem poſſunt aſsignari de leg.j.Et etiam quia ſi talis interro
gatio referretur ad primum capitulum , ſequeretur correctio e-
ius,ꝙ fuit dictum in illo,ꝙ fieri non debet,ut dicit gl.quàm ibi
ſequuntur doc.in c.cupientes.§.ꝙ ſi per uiginti,de elec.lib.vj.&
Bar.in d.l.talis ſcriptura.§.fi.uerſi.ſecundo ſi præcedentia, & in
l.prætor.§.hoc edicto.ff.ui bo.rap.& per Aret.in l.Titia.§.idem
34 reſpondit.ff.de uerb.ob.† Dicit ulterius iſte.d.nouiſsimus con
ſultor,ꝙ xj.teſtis,qui eſt Melchior calia.inſuper,& quartus,qui
eſt Ioan.Cappelletus,& ſextus teſtis,qui eſt Ioan. Cendronus ,
non probant,ex quo ſunt inuicem contrarij,& repugnantes,qui
non debent reduci ad concordiam.ut probent,ut not.in c.cum
tu.extra de teſtib.& per Ale.in l.inter ſtipulantem.§.j.ff. de uer.
obl.& per doc.in l.ij.§.creditum.ff.ſi cer. pe. cum concord. Ad
ꝙ aduertendum eſt,ꝙ teſtes prædicti non contrariantur,neque
repugnant,licet deponant ab ann.xxv.uel.xxxvj.& per diuerſos
actus tendentes tamen ad furorem.Et aliqui deponant ab ann.
xxviij.& aliqui ab an.xxx.ſatis.n.eſt ꝙ teſtes iſti concordant in
eundem finem qui eſt , ꝙ dictus Iannettus tempore contra-
35 ctuum erat furioſus.† Et licet unus deponat pluſquam alter vel
unus de uno actu,& alter de alio , non propterea dicuntur eſſe
diſcordes ut eſt gloſſ.quam ibi multum exclamat Barto.in uer-
ſicu.aſſiſtit in l.ob carmen.§.ſi teſtes.ff.de teſtam.ubi uult Bar-
to.quòd uarietas non reprobat dicta teſtium quando unus de-
ponit de uno tempore,& alius de alio,uel unus deponit plus, &
alter minus , dummodo quòd concordent circa eundem effe-
ctum ad quem producebantur , & ibi Alexand.in add. adducit
deciſio.concor.& idem facit Alexan.conſi.v.In cauſa inquiſitio
nis,colu.iiij.uerſi.& eſt alius teſtis.uol.j.& conſi.lxxxviij. quo-
niam omne datum,col.ij.& vj.& conſi.cxlix.Viſo proceſſu, col.
ij.uolum.v.not.etiam Corne.conſi.ccxxiij.In hac conſultatio-
36 ne,colum.j.uol.j.† Et facit quòd uult Are.conſi. lx. In præſenti
conſulta.colum.j.& ſecunda & Socin. conſil. xxvj.Ex his,colu.
iiij.uolu. primo ubi concludit quòd teſtes non dicuntur uarij
nec contrarij,licet unus dicat plus altero,licet ſit uarietas in uer
bis,dummodo quòd ſint concordes in effectu rei probandæ,ad
ducit multas deciſio.ut per eum,qui idem uult conſil. xciiij. In
cauſa,colum.fina.uolum.j.& conſi.ccxxix.Primo aſpect. colu.
37 prima & conſil.ccxliiij. Conſiderata,col.j.uol.ſecundo.† Et fa-
cit bona deciſ. Bald. in l.actor. C. de proba.dum uult quòd ad
probandum aliquem hæreticum ſufficiunt teſtes quorum unus
deponit de uno articulo fidei , & alter de altero. Nam identitas
generis probatur per identitatem ſpecierum , ſecundum Bald.
in l.prima.C.qui nu.tute.& domi. Antoni. in cap. cum opor-
teat, de accuſa. Quorum teſtium dicta etiam comprobantur ex
depoſitione aliorum teſtium productorum per ipſum ſer Do-
minicum & conſortes aperte deponentes de inſania & furore
dicti.

dicti.q.Iannetti, tempore dictorum ƺctuum & alienationũ, &
ẽt de cõtinuatione dicti furoris. Prout ẽt deponũt aliqui teſtes
producti per ipſos de Calapinis, ut particulariter eſt uidere in
conſi.& allegationibus excellentiſsimi aduocati dictorum ſer
38 Dominici & conſortũ.† Et licet aliqui ex dictis teſtibus depo-
nant ſe recordari de fatuitate.d.Iannetti de tot annis citra,tñ
concludenter probant de tempore, de quo ita deponunt, ut di-
cit Alex.in d.ɔſ.cxxxix.& in alijs ɔſ.ſupra alleg.& ĩ ɔſ. lxxxviij.
Qm̃ omne col.vj.uol.v.& Cor.d.conſ.xxj. in litera,u, uol.ij. &
conſ.xciiij.in litera,c,uol.iij.licet etiam teſtes prædicti deponãt
de annis.xxx.& aliqui de annis.xxviij. & de annis. xxvij. & de
annis.xxvj.& xxv.non ppea dicuntur uarij, quinimmo dicũtur
concordare ſaltim in tpe minori, de quo deponunt. Quo tpe
conſiderato infertur probatum eſſe.d.Iannetum tpe dictorum
contractuum & etiam ante fuiſſe furioſum & dementẽ, ex quo
39 in maiori tempore ineſt minor.†Et licet in teſtibus, aliqui du-
bitauerint an in maiori ſumma inſit minor, ut per Alex.in l.qui
quartam in principio de leg.j.& conſi.l.In cauſa & lite, col.pe.
uol.v.& in l.j.§.ſi ſtipulanti, ubi etiam alij ſcriben.tangunt.ff.de
40 uerb.obl.†Tamen reſpectu temporis etiam in ipſis teſtibus in
maiori ineſt minus, ſi concordant in identitate illius, & in actu
de quo quæritur ut vr̃ ſentire Bar.in d.l.ob carmen.§.j. de teſti.
& Pau.de Lazar.in diſpu.ſua quam refert & ſequit Alex.in d.l.
j.col.pen.C.de teſtam.& Ang.in l.ea facto.§.item quæro.ff.de
uulg.& pup.& ſequitur Aret.in d.§.ſi ſtipulanti, col.pe.& fin.&
diffuſius idem Aret.in d.§.ex facto, & conſ.lv.col.j.& ij.& me-
lius cõſi.lxxxiij.Quia multa, col.iiij.uerſi.uenio nũc & col.pen.
& fi.& bene tangit Alex.d.conſi.lxxxviij.col.ij.uerſi.& ſic vr̃,&
col.vj.uerſi.præterea etiam uol.v.ubi adducunt doctr.Bar.in l.
eum furti.ff.de in lit.iuran.& in l.fi.§.qui indiuiſam, de legat.ij.
& alias deciſio.uolentes, quod ſi duo concordant in xxviij. an-
no.dicuntur conteſtes, licet alij plures concordent in xxvj. ſeu.
xxv.ut plene per Areti.in d.§. item quæro, & per Alex.d.conſi.
lxxxviij.col.vj.uol.v. & conſi. lxvj. Viſa conſultatione, uolu.ij.
41 †Eo magis quia dicta teſtium ſunt adiuuanda, & non cauillan-
da nec calumnianda, ut facit iſte. d.conſultor ut dicit Imol. &
doctor.in d.l.inter ſtipulantem.§.ſi ſtichum.ff.de uerb.obligat.
& Bald.in l.de quibus, colum.fin.uerſic. ſed quid ſi teſtis.ff. de
legi.& Ang. in l.ea militari, in fin.ff.de teſtamen.mil. & in ter-
minis noſtris ponit Corn.d.conſi.xxj.in fin.& conſi. cclxxx.la-
borioſa, in litera,n, uol.iiij. Ex quibus omnibus neceſſario in-
fertur, per teſtes prædictos plenè fuiſſe probatum. d. Iannet-
tum fuiſſe furioſum & dementem ante dictas alienationes, quo
ſtante præſumitur prout etiam probatum eſt quòd continua-
uerit & perſeuerauerit in furore & dementia, conſequenter qđ
dictæ alienationes fuerint factæ tempore dicti furoris, & demẽ-
tiæ, & ſic nulliter, ut ſuperius apertiſsime iure deductũ eſt, qui-
bus minime obſtant probationes factæ in contrarium per ipſos
Calapinos, ſuper quibus iſte ultimus.d. Conſultor vr̃ ẽt ſe fun-
dare, tum quia non ſunt concludentes nec teſtes producti per
ipſos, probant ꝙ tpe dictarum alienationũ celebratarũ dictus.
q.Iannettus fuerit ſanę mentis, ut requiritur, tũ ẽt quia nõ aſsi
gnans cauſam nec rationem concludentem per actus exterio-
res ꝙ fuerit in ſana mente, tum etiam quia deponunt ſuper ne-
gatiua.ſ.ꝙ non erat furioſus nec demens, & teſtes.d.ſer Domini
ci ſuper affirmatiua, tũ ẽt, quia aliqui ex p̃dictis teſtib. nõ erãt
uicini nec domeſtici, nec ita conuerſantes cum.d. Iannetto, ſi-
42 cut teſtes producti per ipſum ſer Dominicum, & cõſortes.† Tũ
etiam quia teſtes prædicti patiũtur oppoſitiones & plures, quo
fit ut non numerus teſtium ſed ipſorum qualitas, & ſub qua ra-
tione & cauſa deponãt attendi debeat, de quibus omnibus ple
ne & ſigillatim habetur in allegationibus & conſi. productis p
ipſum ſer Dominicum & conſortes, & etiam diffuſe in d. conſi.
Alex.cxxxix.uol.j.& conſi.lxxvij.& ſeq. uolu.ij. & conſi. xcij.
43 uol.v.† Vbi etiam tangit ꝙ depoſitio notariorum ſcribẽtiũ in-
ſtrumenta alienationum, nihil operat, ex quo agit̃ de ipſorũ op
probrio, & honore, & habetur etiam per Corn.conſi.lxix.uolu.
44 j.† Vbi uult, ꝙ licet qñque dementes loquantur ut prudẽtes, &
qñque faciant aliqua ſigna prudentiæ, non propterea deſinũt
eſſe furioſi & dementes, prout etiam uult idem Cor.conſ.lxxij.
col.ij.uol.j.ubi tangit, quibus teſtibus ſit magis credendũ, pro-
ut etiam ipſe uult & not.d.conſ.xxj.uol.ij.quod ẽt ſentit Card.
zabar.d.conſ.lvj.col.ij.uerſi.ea coniecturis autem.& uerſ.præ-
ced.dicens ꝙ demẽs & furioſus, qñque apparet prudẽs, ex uer-
bis, uel ex aliquo actu, & tñ in ueritate eſt ƺrium, unde eſto ꝙ
aliqui teſtes producti per ipſos de Calapinis dicãt, ꝙ dictus q.
Ioannettus uidebatur ipſis ſanę mentis, non propterea ſequit,
ꝙ non fuerit demens & furioſus ex quo, de furore, & dementia
plenè probatum eſt per teſtes ſer Dominici & cõſortum, eo po-
tiſsime conſiderando dictas alienationes ualde læſiuas bonorũ
honoris & facultatis.d.Iannetti, & filiorum atque attinentium,
ex qualitate quarum neceſſario infertur.d.Iannettum tpe quo
illas celebrauit caruiſſe mente & intellectu, ẽt ſi probatũ eſſet
ipſum qñque habuiſſe lucida interualla, ut s̃. in iure apertiſsi-
me probatũ eſt, & de læſione enormi ſecuta, & in futurũ ſequen
da ſi tales alienationes tenerent, ſatis apertiſsime probatũ eſt p
teſtes dicti ſer Dominici & ɔſortũ, ex quibus patet ꝙ male fue
rit conſulium per.d.Cõſultorem, tam in facto, q̃ in iure, dum
circa prædicta ƺrium conſuluit, ut apertiſsimè circa factũ eſt
uidere ex lec.proceſſus, & circa ius ex deciſio.ſuperius deductis
ad quas ipſe non bene r̃ndet, dum dicit ꝙ furor & dementia.d.
Iannetti apparet probata poſt dictas alienationes, & non ante.
Item dum dicit ꝙ furor & dementia.d Iannetti erat momenta
nea & ꝙ habebat dilucida interualla, & ꝙ p̃ſumit̃ dictos ƺctus
celebraſſe tpe ſanę mentis & lucidi interualli ex quo in facto
& in iure eſt totũ oppoſitũ p dos.Pet.de Anc ɔſ.v. & in d.cle.j.
de homic.cũ alijs.s̃.deductis, q̃ nõ ſunt extra propoſitũ, ut ipſe
ɔſultor dicit, nã bene p̃ntis caſus ponũt uerã deciſionẽ. Poſtre-
mo ipſe.d.Cõſultor fundat ſe in teſtib. alias productis p ipſos
de Calapinis in alia cã & iudicio cuiuſdã ſoccidę, intẽtato ƺ di-
ctũ.q.Iannettũ, in quo ƺ eos pro parte.d.Iannetti fuit oppoſita
exceptio furoris & dementiæ. Qua non obſt. ipſi de Calapinis
ſniam obtinuerunt. Quorũ teſtiũ depoſitiones ẽt in p̃nti cã fidẽ
faciunt iuxta not. p Bar.in l.ij.col.ſi.C.de edẽ.& in l.i. ff.iudi.
ſol.col.ij.& p Cano.in c.cũm q̃ extra de teſti.& ponit Bal. ɔſi.
45 cccexcij.in fi.uol.v.& Ant.de Bu.ɔſ.xxxvij.Quidã petũt.† Cõ-
ſideratio dictarum atteſtationũ, ex pluribus in p̃nti iuditio ni-
46 hil facit.† Primo quia tales atteſtationes productæ ꝓut appa-
rent ꝓductæ nullã penitus fidẽ faciũt. Nõ.n.ſunt acta origina-
lia, nec ut exẽpla ꝓbare p̃nt cũ nullã hẽant ſubſcriptionem ali-
cuius pſonę publicę, iuxta plene no. p Bart.& alios oẽs in aue.
ſi qs in aliquo documẽto.C.de edẽ. p Abb. & alios, in c. qm̃ ƺ
extra de ꝓb.& ĩ c.fi.per Cano.extra đ fid.inſtr.& p Bar.& alios
in d.l.admonẽdi.col.mihi.v.uer.ſed q̃ro quid.de exẽmplo, cum
47 alijs uulg.† Scđo tales atteſtationes nõ apparẽt publicatę, ɔñr
nihil probãt, ut ipſemet Bar.& alij dicunt in d.l.ij.col.fin.C.de
eden.Saly.& Pau.de Ca.in l.fi.C.de teſti.ponit Bar.in d.l.ſecun
da iud.ſol.& in d.l.ſecunda ui bono rapt.& Can.in d.c. qm̃ ƺ &
in d.c.cauſam quæ. Tertio ẽt ſi ſolenniter eſſent productę & pu
blicatę, adhuc nõ debent eſſe in aliqua ɔſideratione, tum quia
teſtes prædicti minime ꝓbant ɔcludenter dictũ.q.Iannetũ fuiſ-
ſe ſanę mentis tpe dictarũ alienationũ, ut eſt uidere ex diſpõne
ipſorũ, quorũ tenorẽ ſigillatim adducit & reprobat, excellentiſ-
ſimus aduocatus dictorũ ſer Dominici & cõſortum, in ſuis al-
48 legs.& ɔſ.† Prout ẽt quia ſi aliũ atteſtationũ ɔſideretur effectus
ut pp eas in alia inſtantia, nõ poſſent de nouo produci teſtes,
prout conſiderat Bar.in d.l.ij.in fi.C.de eden.& in d.l. cum lite
mortus col.pe.uer.ſecundus effectus.ff.iud.ſol.cum ſimi. certe
Iſtud ceſſat cũ agitet̃ de re penitus diuerſa ab illo iudicio ſoc-
49 cidę ut.ĩ.dicã.† Prout ẽt qa in p̃nti iudicio teſtes fuerunt rece-
pti & publicati & in eã fuit cõcluſum, quo fit ut iſti optime ꝓ-
bent ut dicit do.Ant.in c.in cauſis, col.fi.& ĩ c. ultra tertiã, col.
iiij.extra de teſti.& ponit gl.in uer.ꝓducere in cle.ij.de teſti.&
do.Ant.& alij.in c.fraternitatis, eod.tit.in antiq. & Bart.in aut.
at qui ſemel in fi.C.de proba.& Iaſ.in l.patre furioſo, colu.iiij.
50 nu.xx.ff.de his qui ſunt ſui uel ali.iur.† Si uero ex dicto iudicio
ſoccidę ɔſideratur effectus rei iudicatæ, & tunc abſque dubio,
non poteſt obſtare p̃nti iudicio conſiderata diuerſitate rei, quæ
in ipſo deducitur.l.cum quærit̃, cum duabus.ll.ſeq.ff.de excep.
rei iud.l.ſi mater.§.fi.cod.tit.plene per Cano.in c.pen. extra de
excep.Bar.& alij ĩ l.edita.C. de edẽ.in cõbina.ſuis, & in l. natu-
raliter.§.nihil cõe.ff.de acqu.poſſ.habetur in l. fundum & in l.
51 fundi.ff.de excep.rei iud.cum alijs uulg.† Prout etiam tollitur
obiectio, ex dictis Innoc.in c.cum Bertoldus, & in c. cum di-
lecta, de re iudica.& de reſcr.cum alijs adductis per Iaſ. in d. l.
patre furioſo, colum.v.num.xxij.ubi uolunt quod ſi poſt rem
iudicatam, & ſententiam, producti ſunt teſtes & recepti, per
quos patet de iniuſtitia ſententiæ, talis ſnĩa uenit reſcindenda,
prout ẽt exceptio rei iudicatæ minime obſtat ea plurib. plene
deductis in ɔſi.& allegationibus productis per ipſum ſer Domi
nicum

52 nicum & conſortes. †Si uero conſideramus dictum iudiciũ ſoc-
cidę, eo reſpectu, ꝙ iſta exceptio quæ modo opponitur in præ-
ſenti, furoris & dementię, fuit oppoſita in illo iudicio, & nõ ad-
miſſa, adhuc dico, ꝙ nõ habet obſtare per tex. in l. uendicantẽ,
cũ l. ſeq. ff. de euictio. & per doc. Bar. cõiter approbatã per Paul.
de Ca. & alios oẽs ibi in l. qui Romę. §. d uo fratres, in v. oppoſi.
ff. de uerb. obl. ubi concludit ꝙ ſi primu iudicium tendit ad di-
uerſum finẽ & effectũ, ad quem tendit ſm, ut eſt in pñti caſu, ex
ceptio q̃ fuit oppoſita in primo bene põt opponi in ſcđo, licet
ſnia in primo ſit lata ꝯ illum opponentẽ, adducunt ad hoc iura
& deciſio. ut per eos, & Iaſ. ibi nume. l. iſtud cõprobat, rñdendo
obiectis in ꝯrium & adducendo conſ. Abb. & Pau. de Ca. ut per
eum, & idem facit Crot in d. §. duo fratres. in v. oppo. Bar. dũ ex
ea colligit ſextam concluſionẽ, & bene faciunt q̃ uult Dec. ꝯſi.
acix. Viſo pũcto, dũ diſtinguit, an ſit identitas rei, ſeu diuerſitas.
53 †Prout ẽt quia in iudicio ſoccidę, talis exceptio non fuit reie-
cta expreſſa cã, & in dubio præſumendũ eſt ideo iſtud fuiſſe, eo
q a non ꝓbata, iuxta tradita per Bar. & alios in l. Iulianus. ff. de
cond. iude. & in d. l. naturaliter. §. nihil cõe quod comprobat ex
dictis Pau. de Ca. in l. ex morte. C. ad l. aquil. & in l. fin. C. de fid.
inſtr. & ex deductis per Soc. conſi. xviij. Proſequẽdo col. pe uol.
54 j. & conſ. cclxiiij. Viſis, col. pe. & fi. uol. ij †Vbi adducendo plu-
res deciſi. concludit ꝙ qñ illud ꝙ eſt deductum per uiam exce-
ptionis in uno iudicio deducit in alio iudicio ad alium finem &
effectum, res iudicata in primo non obſtat. Prout tollitur ea plu
ribus alijs talis conſideratio exceptionis oppoſitæ, deductis in
55 allegationibus & ꝯſ dicti ſer Dominici & cõſortũ. †Si uero cõ-
ſideramus tales atteſtationes eo reſpectu ut fidẽ faciunt in pñti
iudicio prout conſiderare vr̃ iſte nouiſſimus ꝯſultor ꝑ deciſio.
quas adducit. Adhuc dico ꝙ non faciunt fidẽ ex dictis per Bar.
in d. l. ij. ff. ui bono. rapt. §. j. col. pe. dum rñdet ad c. ueniens extra
de teſti. quẽ refert & ſequit Alex. in d. l. ij. C. de eden. col. pe. du
uolunt ꝙ probationes in una cauſa faciunt fidem in alia inter
eaſdem perſonas qñ præcedens cã ſic ſe habet ad ſecũdã ꝙ ſnia
lata in una parit exceptionem rei iudicatę in ſecunda, alias ſe-
cus, adducit Alex. iura hoc probantia & dicit ita eſſe tenendum,
licet Abb. in d. c. cauſamque tenuerit ꝯrium & non bene & ita
ẽt uult ipſe Alex. in d. l. ij. §. j. vi bono. rapt. in add. ad Bar. referẽ-
tem opi. placenti. & hoc idem ſequit Iaſ. in d. l. ij. C. de eden. col.
fi. in ij. limita. uer. ij. qñ alia cauſa non eſſet omnino diuerſa ſed
cauſa præſens eſt penitus diuerſa a dicta cauſa ſoccidę, item ex
ceptio rei iudicatę prolatę in illa non obſtat in iſta propter di-
uerſitatem rerum ut ſupra fuit concluſum ergo aperte patet ꝙ
tales probationes aſſertę in præſenti cauſa nullam fidẽ faciunt.
56 †Et hoc idem uult Fely. in d. c. cãm quæ col. j. uer. declara tertio,
ubi expreſsè tenet reprobãdo Abb. illud quod dicit Alex. in d.
l. ij. An præcedens cauſa ſic ſe habet ad ſecundã ut obſtet exce-
ptio &c. & conſiderat an cã ſit diuerſa. Et an in ſecundo iudi-
cio agatur ad eundem finem & effectum an uero ad diuerſum
57 ut eſt in præſenti caſu. †Et magis apertè iſtud declarat Franc. de
Aret. in d. c. cãm quæ col. pe. uerſ. item aduerte dũ conſiderat an
agat ad eandem rem uel diuerſam & concludit ꝯ Abb. in d. col.
pe. uer. ad hanc rõnem, expreſsè dicit idẽ Aret. tenendo ꝯ Abb.
ibi, ꝙ doct. Bar. debet intelligi, ut acta facta in uno iudicio qñ
agitur de conſequendo eodem negocio uel de conſequenda ea-
dem re, ſecus qñ in ſecundo ageretur ad rem diuerſam, ut eſt in
58 præſenti iudicio, adducit iura & deciſi. ut per eũ. †Quæ omnia
ẽt comprobantur ex his quæ ponit Matheſila. in notabilibus
ſuis col. mihi pe. uer. nota ſingulare dictum Bar. ubi dicit cõem
concluſio. eſſe contra Bar. quatenus. Bar. uult, ꝙ teſtes deponẽ-
tes in una cauſa faciant fidẽ in alia inter eaſdẽ perſonas, ex quo
non procedit ita indiſtinctè, ut ipſe Bar. dicit. adducit iura & de
ciſio. ut ꝑ eum. Ex quibus apertiſſimè patet tales depoſitiones
in pñti iudicio non eſſe in aliqua conſideratione, & ꝯñe, ꝙ iſte.
d. conſultor ultimus non bene ſenſit nec conſuluit in fauorem
Calapinorum & contra ipſum ſer Dominicum & conſortes &
quòd non obſtante eius conſilio iudicandum erit ſecundum iu
ſtitiam & ueritatem in fauorem d. ſer Dominici & conſortum
prout alias fuit bis iudicatum. Pariſ. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Furor & inſania mentis non uidetur, tamen ex aliquibus probari poſſunt, & nu. 3. & ſeq. & nu. 11. & ſeq.*

Donatio facta à furioſo ſeu mentecapto an ualeat uel teneat. Et nu. 2. & per totum.

5 *Probatur etiam ſi parentes & conſanguinei reputabant ipſum inſanum & mentecaptum, & nu. 69.*

6 *Mente captus æquiparatur furioſo & ſtulto, & nu. 7.*

8 *Teſtis dicens contenta in articulis eſſe uera, an probet, & nu. 9.*

10 *Teſtes ſingulares probant dementiam & furorem, & n. 71. & 72.*

12 *Teſtis ſemel approbatus reprobari non poteſt, & nume. 48. & ibus ſeq.*

13 *Donatio eſt dilapidatio, & non cadit in hominem ſanæ mentis.*

14 *Cautelæ arguant quandoque dementiam.*

15 *Donatio facta abſenti regulariter non ualet, & nu. 89. & alijs ſeq. plene, & nu. 93. & 94.*

16 *Donatio facta propter bene merita indiget probatione meritorum, & quando, & quo caſu.*

17 *Mentecapto ab inteſtato morienti ſuccedunt proximiores.*

18 *In dubio, quiſque præſumitur ſanæ mentis.*

19 *Inſtrumentum publicum inducit probationem probatam.*

20 *Teſtibus deponentibus pro inſtrumento, magis credendum eſt quã teſtibus deponentibus contra inſtrumentum, & nu. 24.*

21 *Pro notario præſumendum eſt.*

22 *Teſtibus deponentibus de ſana mente magis credendum eſt, quàm teſtibus deponentibus de inſania, & nu. 23. & 29.*

25 *Teſtis deponens extra articulum regulariter non probat.*

26 *Fallit niſi deponat ſuper interrogatorijs partis aduerſæ.*

27 *Teſtis pro utraque parte, debet ueritatem dicere.*

28 *Teſtibus deponentibus affirmatiuã, magis credendum eſt, quàm deponentibus negatiuam.*

30 *Teſtibus presbyteris, datur maior fides, quàm laicis.*

31 *Teſtibus deponẽtibus in ſpecie, magis credendum eſt, quàm teſtibus deponentibus in genere.*

32 *Teſtibus deponentibus uer iſimiliora, magis credẽdum eſt quã alijs.*

33 *Veriſimiliora dicuntur illa, quæ concordant cum iure communi.*

34 *Subſcriptio alicuius, inducit ſcientiam ſubſcribentis, & nu. 35.*

Idem in eo qui apponit ſigillum.

35 *Pro decreto, & auctoritate interpoſita præſumẽdum eſt, quouſque contrarium probetur.*

37 *Groſſolanus homo quis dicatur.*

38 *Furioſus, & mentecaptus procedunt à pari.*

Fatuus, & mentecaptus, recipiens iudicium rei, non ita ſubtiliter, ut alij, non æquiparatur furioſo, nec uere mentecapto.

39 *Rudis, & obtuſi ingenij, ac groſſolanus, poteſt teſtari.*

40 *Fatuus habens curatorem, an poſſit teſtari.*

Matrimonium, an poſſit contrahi a mentecapto, non carente omnimodo intellectu.

41 *In teſtante non requiritur perfectus ſenſus, ſufficit enim, quod ſit ſanus, & quod non ſit omnimodo à mente alienatus.*

Licet quis patiatur in aliquibus defectum cerebri, tamen teſtari poteſt, cum nullus uiuat ſine aliqua particula dementiæ.

42 *Maſculus in 14. fœmina uero in 12. teſtari poteſt.*

43 *Statutum diſponens minorem. 25. an. teſtari non poſſe, ualidum eſt.*

44 *Donatio facta nepoti ex fratre, maturè dicitur facta, & non à mentecapto, cum bona proueniant, & conſeruentur in familiam, quod ſapientiſſimi eſt.*

45 *Donans, & reſeruans ſibi uſumfructum, nõ propterea arguitur mentecaptus, nec furioſus.*

46 *Donationis ſimplex actus non arguit fatuitatem, & nu. 33.*

47 *Donatio obſeruata per plures annos de facili non debet retractari.*

48 *In dubio iudicandum eſt in fauorem reorum.*

49 *Etiam ſi probationes actoris, excederent in aliquo probationes rei.*

50 *In dubio interpretatio facienda eſt, ut donatio facta cenſeatur, & iudicetur ualida.*

51 *Præſumptio ualiditatis actus, ſuperat omnes alias præſumptiones.*

52 *Probationes omnes ſunt arbitrariæ.*

53 *Dementia ſeu furor, non probatur ex depoſitione, & ratione generali, & alijs ſeq. & nu. 67.*

54 *Probatio furoris, & dementiæ difficilis eſt.*

55 *Articuli ad probandum furorem, & dementiam, quid debeant continere, ut concludant.*

56 *Teſtes dicentes, contenta in articulis factis ſuper probationem dementiæ, & furoris eſſe uera, non probant, & bene, nu. 58.*

57 *Furor per ſolum uiſum, non probatur.*

59 *Teſtis deponens ſuper demẽtia, & furore, debet ſpecificè deponere, de actibus & uerbis exterioribus furioſi. & dementis.*

60 *Dementia non probatur ex eo, quod quis facit ſe uocari dementem.*

61 *Teſtis dictum generale reſtringitur per rationem ſpecialem adductam à teſte.*

62 *Fratres uiuentes in communi poſſunt committere uni ipſorum administrationem, eſto quod alij ſint ſapientiſſimi.*
63 *Verba iocoſe prolata, non probant furorem, nec dementiam.*
64 *Furor, & dementia non probatur ex eo ſolo, quod quis non cœpit uxorem.*
65 *Item non probatur ex eo ſolo, quod quis non confitetur peccata, uel non audit miſſam.*
66 *Idem non arguitur ex eo quoniam quis ignorat orationem dominicam, ſeu angelicam ſalutationem.*
68 *Teſtis deponens aliquem proijcere lapides per uiam, an ex hoc ſolo probetur illum furioſum, uel mente captum.*
70 *Furor, & dementia, an probetur ex eo, quod illi datus eſt curator.*
74 *Teſtes deponentes per eundem præmeditatum, & compoſitum ſermonem non probant.*
75 *Teſtes deponentes impoſſibilia, non probant.*
76 *Teſtes deponentes de his quæ uiderunt in infantia non probant. Infans ignorat quicquid uidet.*
77 *Impuberes, non admittuntur ad teſtimonium.*
78 *Aetas ruſticorum, qualiter probetur.*
79 *Contra teſtes, non deponentes ueroſimilia, iura inſurgunt.*
80 *Et ſuſpecti propterea redduntur.*
81 *Falſitatis ſuſpitio, an habeatur pro ueritate.*
81 *Teſtis ſuſpectus in uno, redditur ſuſpectus in omnibus.*
83 *Teſtibus prædictis, iudex non debet adhibere fidem.*
88 *Teſtis ſingularis, non probat.*
90 *Notarius poteſt ſtipulari pro donatario abſente.*
91 *Et quando uideatur, ita ſtipulari, uel ne.*
92 *Notarius ſtipulans pro abſente unam donationem, non uidetur ſtipulari aliam Declaratio conſ. Corn. & Deci.*
95 *Donatio facta abſenti, retento uſufructu, ualida eſt.*
94 *Qui uult conſequens, uelle uidetur neceſſarium antecedens ad illud.*
96 *Donatio facta abſenti, cum conſtitutio operatur tranſlationem dominij.*
97 *Idem ualida eſt, ſi fuit notificata abſenti, & recepit poſſeſſionem rei donatæ.*
98 *Donatio facta abſenti, præſentibus quinque teſtibus, ſaltim ualet in uim fideicommiſſi, & ut ultima uoluntas.*
99 *Donatio facta propter benemerita, illis ſpecificatis, ualet, licet aliter non probentur.*
100 *Valet etiam quando fit eo modo inter perſonas non prohibitas.*
101 *Vlterius etiam ualet, quando ultra dictam clauſulam, donator dixit, ſe dare purè, liberè, & ſimpliciter.*
Tunc enim aſſertio meritorum in genere, non habet alterare dictã donationem liberè, & purè factam.

CONSILIVM LXXXVIII.

VISO Proceſſu Cauſæ uertentis coram ſpectabili do. Vicario Foſdenani, inter Petrum Bapti. & Iac. fratres actores ex una, & Henricũ quondam Ant. & do. Diemantem eius matrem, reos conuentos ex altera, ſuper bonis olim Io. quondam Henrici, Philippi de Guichano. Viſis etiã dubijs, inde elicitis, & omnibus recte pẽſatis, quĩ conſultus ſum pro ueritate tñ, omiſſo multiloquio, ex quo ueritas in paucis conſiſtit ſubſtantialiter loquar, quid ſuper dicta cã, & difficultatibus inde inſurgentibus ſentiam. ¶ Et quĩ tota difficultas pñtis cauſæ conſiſtit, an dictus quondam Ioan. Henrici eſſet mentecaptus. Ita ꝙ donatio ab eo facta, in perſonã d.d. Diemantis, & Henrici minoris non ualuerit, an uero d. donatio fuerit, & ſit ualida idcirco ſuper inſtandum potiſsime erit, & primæ facie dicendum vr̃ dictam donationem fuiſſe, &
1 eſſe nullam tanquam factam a d. Io. mentecapto. † Licet enim furor, & inſania mentis non uideatur attamen ea geſtis, & ſermonibus conuenientibus fatuis, & mẽtecaptis probatur, ut hr̃ in l. quidam in ſuo. ff. de condi. inſt. & ibi gl. & ſcrib. & eſt bonus tex. in l. ob quæ uicia. ff. de ædil. edi. & ĩ l. is qui. §. diuus, ubi gl. & doct. ff. de ru. & eu. dat. ab his, & no. gl. & doct. in l. nec codicillos. C. de codi. & in l. furioſum. C. qui teſta. facere poſ. & in
2 l. ij. C. de inde. cum alijs cõcor. † Sed ea proceſſatis, conſtare vr̃. d. olim. Io. fuiſſe mentecaptum, ꝯñr donatio ab ipſo facta, iudicanda erit nulla, ut in l. in negocijs ꝯhendis, & in l. furioſi, ubi plenè Deci. ff. de reg. iur. & in l. nec ignorans. C. de dona. & in l. ſanum. C. de tranſa. & per Fulg. conſ. lxxa. quidam ſer Ventura, col. ij. & per Alex. loquentem proprie in terminis noſtris, conſi. cxl. uol. j. & conſi. lxxxv. uiſo themate, & conſi. ſeq. lxxxvj. uiſis dubitationibus, uol. ij. & conſ. iij. breuiter uol. vj. & quod iſtud probatum ſit, ſatis vr̃ oſtendi ex poſitionibus & articul. productis per ipſos actores. Nã in xv. c. dr̃ ꝙ. d. q. Io. ab eius pueritia uſque ad eius mortem, fuit & erat mentecap. & quod per uicos & uias more ſtultorum & mentecap. ibat deridendo, & ita lo-
3 quebatur. † Quod capitulũ teſtes infraſcripti producti ab ipſis actoribus dicũt eſſe uerum. Per quem modũ probari vr̃ ꝙ quis ſit mentecaptus, ut no. in d. l. ob quæ uitia. ibi per uiros more inſanorũ, & per glo. in uer. in ſermonibus. in d. l. is enĩ. §. diuus. & no. Ang. in l. ſi cum dotem. §. ſi maritus. ff ſol. mat. & hr̃ in c. fatuus. in prin. xcvj. diſt. & per Alex. conſ. liiij. Ad quæſitũ uo j. & per Bar. in tract. de teſte. in rub. inci. oppoſita prudentiæ, & p Alex. in alijs ꝯſ. ſ. alle. & per Soc. ꝯſ. clxxj. Diu profecto. col. iij. in prin. uol. ij. & per Cor. ꝯſ. xij. col. pe. uol. iiij. & per Ang. in §. ſiquis in auct. ut eũ de appel. cogn. Præterea in eo. c. dr̃, ꝙ ſi qs interrogabat. d. Io. non rñdebat ad propoſitum, & quod ꝯtinue habebat ſermones & geſtus mentecaptorum. & neſciebat exprimere ꝙ uolebat, & quod non habebat memoriam ordinatam.
4 † Ea quibus etiam vr̃ probari ꝙ eſſet mentecaptus, ut hr̃ in c. j. §. ſi uero. de elect. lib. vj. & per Gemi. in c. ſi filij de hære. lib. vj. & in c. j. §. ſi uero. in prin. de cler. ęgro. & ponit Iaſ. in d. l. furioſum. col. iij. & ſcrib. oẽs in d. §. ſi maritus. & gl. & alij in d. l. nec codicillos. & per Alex. d. ꝯſ. liiij. & conſi. cxl. Maturè. uol. j. tangit Deci. ꝯſ. lxxvj. Viſo puncto. col. v. in fi. Præterea in eodẽ c. & articu. & c. ſeq. xvj. dr̃ quod ſemper fuit habitus & reputatus pro tali & de pñti hr̃ tenetur & reputatur, & ꝙ parentes ſui & cõſanguinei ſemper & continue reputauerunt, & tenuerunt ip-
5 ſum Ioannem pro mentecapto, ſtulto, & fatuo. ¶ † Per quem modum etiam probatur quod erat mentecaptus, ut dicit Bal. in §. item furioſi. inſtitutio. quibus non eſt permiſſ. face. teſta. & refert & ſequitur Alex. in d. conſ. liiij. & d. conſ. cxl. & facit tex. in l. ſi furioſo puberi. in prin. ff. de cura. fur iunctis ẽt not. in l. octaui. ff. unde cogna. & in l. de tutela. C. de in integr. reſtitu. mino. & per Bal. & alios in l. j. ff. ſi cert. pet. & per Alex. cõſ. xcij. Viſo. col. iij. uer. præterea. uol. v. & conſ. iij. & conſ. a. Maturè colu. ij.
6 uol. vj. † Et licet ut plurimum dictæ deciſ. & iura loquantur de actibus geſtis a furioſo & ſtulto, tñ locum hñt ẽt in geſtis & dictis a mentecapto, ut per Fulg. in d. conſ. lxxa. dicentẽ iſtud colligi in l. ſi furioſi. C. de nup. & in l. humanitatis. C. de impube. iũcta. l. fi. §. j. C. de cura. fur. & ſentit gl. fi. in d. l. humanitatis. & gl. in §. præterea. inſti. quibus non eſt permiſſ. face. teſt. & ibi ſcri-
7 ben. & not. in l. j. in fi. & l. ſeq. ff. de poſtula. † Et quod idem ſit iudicandum de mentecapto ſicut dr̃ de furioſo, tenet Soc. conſ. xlvij. facti narratione. col. ij. uol. iij. ubi allegat alias deciſ. & rõnes hoc probantes, & ſequitur Alex. d. ꝯſ. liiij. uol. j. & ẽt in alijs conſ. ſ. adductis, & idem tenet Cor. conſ. xxij. uiſis nõnullis atteſtationib. col. iij. uol. iiij. & ꝙ prædicta omnia per teſtes productos ab ipſis actoribus ſint uerificata ſatis vr̃ apparere ea depoſitione Baldaſsini teſtis producti, qui examinatus ſuper. xv. c. dicit contenta in illo uera eſſe, interrogatus de cauſa ſcientie, rñdet quia cognouit. d. Ioannem ab infantia, uſque ad eius mortem pro inſano ſtulto & fatuo, & carentem omni rõne, & non habentem purum intellectum quia hoc demõſtrabat in ſermone & in geſtu, & clarius idem vr̃ firmare dum reſpondet inte-
8 rogatorijs productis per ipſos reos conuentos. † Illud idem deponit Lazarus, alius teſtis productus, & Iacobus qui eiſdem fere uerbis deponere vñr, aſſerendo contenta in articulis eſſe uera, per quam relationẽ, & approbationem, induci uidetur uera probatio, ut not. Bar. in l. Labeo. col. fi. uer. qualiter deponet. &
9 uer. ſed quid dicet teſtis. ff. de ſuppel. lega. † Ex tali. n. relatione, omnia vñr ſpecificata in termino referente ut de teſtibus dicit Bal. in l. ſi defenſor. §. qui interrogatus. in fi. ff. de interroga. act. & Roma. in l. Celſus. in fi. ff. de uſucap. cum alijs adductis per ſcribentes in auc. ſi quis in aliquo documento. C. de eden. & rõnes ac cauſæ ſcientiæ adductæ per ipſos teſtes, ſatis vñr conclu-
10 dentes, ut patet ex his quæ ſuperius adducta ſunt. † Nec dicatur ꝙ dicti teſtes vñr ſingulares, ex quo non deponunt de eiſdem geſtis, nec eodem tempore, & ſic non vñr probare. Nam ad probandum furorem & dementiam, ſufficiunt teſtes ſingulares, ut dicit Alex. in d. ꝯſ. cxl. col. ij. uol. j. & in d. conſ. xcij. uiſo. col. iiij.
11 uol. v. & conſi. cxlvij uiſo themate. col. fi. uol. vij. † Prout etiam probatum uidetur, ipſum Ioannem fuiſſe mentecaptum, ex depoſitione Angelotti beuilaqua qui examinatus ſuper. xvij. c. deponit ꝙ. d. q. Ioannes nunquam cepit uxorem, & ꝙ Henricus pater. d. Ioannis, cum nuptui tradidiſſet Catonam eius filiã Silueſtro de Sauonello. d. Ioannes erat iratus, & nolebat comedere, dicendo,

re,dicendo,hanno maritata la Catona a Saraanello, me la po-
teão beu dare a mi,& in hoc vr̃ hr̃e conteſtem Iacobũ remigij.
Ex quibus uerbis ſatis vr̃ probatum Io.fuiſſe mentecaptum. Ac
cedit ēt depoſitio presbyteri Ant. qui dicit. d. Ioannem ſuiſſe
hominem rudem,& ꝙ neſciebat Pater noſter, nec Aue Maria.
Quibus omnibus conſideratis vr̃ ſatis conſtare.d.Io.fuiſſe mē-
tecaptum,& ꝯñr donationem ab ipſo ſactam non ualuiſſe,& eo
potiſsime,qm̃ Lazerus,& Iacobus teſtes ꝓducti per ipſos acto
res,vñr fuiſſe approbati per ipſos reos conuentos,qui dictos te
11 ſtes reproduxerunt ad probandum eorum iura repulſatoria.†
Quo fit ut eorum dictis ſit ſtandum,cũ ſemel approbati repro-
bari non poſsint,ut dicit tex.in l.ſi quis teſtibus. C. de teſti. &
ponit Bar.in l.Lucius.in fi.ff.de fideiuſſo.& plene per Iaſ.in l.ad
13 monendi.ff.de iureiur.col.xlvj.uer.facit opti.†Quorum teſtiũ
dicta ēt comprobant̃ ex actu geſto per ipſum Ioannem,ꝙ dona
uit omnia ſua bona,quæ donatio eſt dilapidatio quædam, nec
vr̃ cadere in homine ſanę mentis,ut in l.cum de indebito. ff.de
proba.& in l.ſi cum aurũ.ff.de ſol.& in terminus vr̃ deciſ.Alex.
in d.conſ.lxxxv.& lxxxvj.uol.ij.& ſequit Soc.conſi.lxxv.Conſi-
lija noſtris.col.v.in fi.uol.j.& conſi.xlij.col.fi.in prin. & in uer.
ij.eod.uol.& per Cor.ꝯſ.lxix.col.antep. in litera, ꝯ,& in litera
14 a uol.j.& faciunt quæ ponit Deci.d.ꝯſi.lxxxvj.in fin.†Quæ ēt
ſuadent attentis conditionibus & cautelis appoſitis per ipſum
Io.in dicta donatione quæ arguunt dementiã, & nõ ſanã mētē
ipſius,ut in ſimi. vr̃ dicere Soc.d.ꝯſ.171.col.fi.& ꝯſ.ccxv.uiſa ꝑ-
dicta facti contingentia.col.iij.uol.ij.& cõſi.xcviij.nu.vj.& vij.
15 uol.iij.& ponunt ſcriben.in d.l.furioſum.¶ † Secundo princi-
paliter dicta donatio vr̃ non poſſe ſubſiſtere,ex quo apparet ſa
cta per ipſum.q.Ioannem.d.Henrico,& diemanti, qui erant pe
nitus abſentes,nec aliquis pro ipſis recepit, aut ſtipulatus fuit
dictam donationem,quo fit ut taliter facta non ualeat, nec te-
neat per tex.ubi Bar.& omnes hoc firmãt,in l.abſenti.ff.de do-
na.cum alijs adductis per Cor.conſ.cxxix.De pluribus. col.iij.
in fi.uol.iij.& conſi.clix.In hac conſul.col.ij. & conſ.ccliiij. Li-
cet uideatur.uol.iij.ubi refert Roma.cõſ. ſuo tenentem ꝯtrium,
& illum impũgnat ſeq.opi.Bar.& cõ. in in d.l.abſent. ꝙ eã ſe-
quitur Bal.in l.illud.C.de ſac.ſan.eccl.col.iij.uerſi.ij.quęritur,
& Paul.de Caſt. in d.l. abſenti,in ſummario, et in lect.& ſcrib.
16 omnes in l.ij.de lega.j.¶ † Tertio principaliter.d. donatio vr̃
non ſubſiſtere,qm̃ apparet facta per ipſum.q.Io.propter bene-
merita quæ recepit ab ipſa.d. Diemante, & Henrico, quo caſu
merita ueniebant probanda per dictam.d.Diemantem, & Hen
ricum donatarios,prout eſt doct. Bar.& aliorum ſcrib.in l.hoc
iure.ff.de uerb.obl.& hr̃ in l.ij.C.de iur.emphy.& per ſcrib.om
nes in l.ſi donatione.C.de col.cum alijs addu.per Alex.cõſ.lv.
Conſideratis uerbis,col.ij.uerſi.nec obſtat.uol.j.ubi dicit meri
ta debere probari,aliter quam per confeſsionem donantis per.
l.ſi forte ubi Bar.ff.de caſt.pecu.& ponit Fran. de Cur.ꝯſ.lxviij.
Circa hoc uidetur,col.j.& ponunt doct.in l.aquilius.ff.de do-
na.& Pau.de Ca.ꝯſ.ciij.Auus circa bona Vberti.col.vj.& Alex.
conſi.cj.Viſis inſtrum.col.v.uol.j.& plenius per Soc.cõſ.ccxcv.
In cauſa contra filios.col.ij uol.ij.& quia merita aſſerta per.d.
Io.propter quæ facta fuit.d.donatio non apparent probata, cõ
cludendum ſequitur donationem ipſam uideri non ſubſiſtere.
17 †Cum itaque.d.donatio rationibus & cauſis prædictis uideat̃
nulla,& non poſſe de iure ſubſtineri, dicendum ſequitur ipſos
actores tanquam proximiores in gradu debere ſuccedere.d.q.
Io.mentecapto ab inteſtato mortuo,cuius bona pertinere de-
bent ad ipſos actores tanquam proximiores,ut in hac plenè in
facto probaſſe uidentur ipſorum intentionem,& in iure pro ip-
ſis actoribus uidetur uera cõcluſio tradita per tex.in §.reliquũ.
in auct.de her.ab inteſt.uen.col.viij.& hr̃ in auct.itaque.C.cõ-
munia de ſuc.& in auct.poſt fratres fratrumq; filios.C.de legi.
hære.cũ alijs addu.per Nico.de ubal.in tract.de ſuc.ab inte.car.
xiij.& xiiij.& etiam per Mattheſ.& Ang.de Aret.in eorũ tract.
de ſuc.ab inteſt.in iij.prin. arti. in quo tractant de ſucceſsione
tranſuerſalium.¶ Iſtis tamen non obſtan.recte & diligẽter om
nibus conſideratis contrarium in caſu p̃nti de iure eſſe arbi-
tror,uidelicet quod non ſit ſufficiẽter probatum. d.Ioan.fuiſſe
mente captum,nec talem quin potuerit dictam donationẽ fa-
18 cere. Ad qđ tenẽdum moueor & primo certum eſt ꝙ in dubio
ex iuris diſpoſitione quilibet præſumitur eſſe ſanę mentis,& nõ
mente captus,ut habetur in d.l.nec codicillos,ubi Bald. & alij
hoc expreſſe tenent,& no.gl.& ſcribent.in uer.compotem.in c.
ſi.extra de ſucceſ.ab inte.& tenent Cano.in cle.j. de homici. &
doct.omnes in d.l.furioſum.& Bald.in d.l. quidam.in ſuo in ij.
not.& Card.conſi.lvj.Caſus ſuper quo.col.ij.uer.ij.& per Soci.
conſi.xlij.In caſu reſtitutionis.col.j.Et per Alex d.cõſi.lxxxv.
& lxxxvj.uol.ij.& per Corn.conſi.ccxix.Licet uideatur. col.pe.
uol.j.quæ præſumptio attendi debet,niſi contra eã ſit facta pro
19 batio ut no.in locis prælleg.†Secundo intentio ipſorum con-
uentorum uidetur fundari ex inſtrum.publico confecto ſuper.
d.donatione pro quo præſumendum eſt,& illi ſtandum niſi in
contrarium aliud probetur,ut habetur in l. cum precibus . ubi
Bal.& alij.C.de proba.& in l. quãnis ubi Bal.C.ſi quis alte.uel
ſi.inſurgit enim ex.d.inſtru.probatio probata,ut dicit Bal. in l.
20 imperator.ff.de ſta.bo.†Vnde ſtante.d.probatione iuris,ſtante
etiam.d.inſtru.publico magis credendũ eſt teſtibus deponen-
tibus pro inſtrõ donationis,quam teſtibus deponentibus cõtra
inſtrumentum de inſania & mentis captione,ut in terminis no
ſtris dicit Corn.d.conſ.ccxix.col.fin.uol.j.& Car.d.conſi.lvj.&
per Corn.conſi.xcj.In cauſa uertente.col.fi.& pe.uol. iiij. & p
21 Soc.d.conſi.xlij.col.j.uol.j.†In quibus locis,dicunt pro nota-
rio eſſe præſumendum iuxta no.in c.ad audientiam.de præſcri.
& in l.diuus.ff.de ruſt.reo.& in c.cum parati.de appell. & in c.
22 qm̃ contra de proba.†Et etiam quia magis eſt credẽdum teſti
bus deponentibus de ſana mente quàm deponentibus de inſa-
23 nia.†Ex quo primis aſsiſtit ius cõe, cum quo concordant, &
& ideo debent præferri alijs qui iuri cõi aduerſantur ut not. &
dicunt docto.in locis.s̃.addu.& uult.Inn.& Abb.col. iiij.in c.
auditis.de præſcr.& in c.cum oportet.col.fi.ff.de acco.& Bal.
in l.carmen.de teſti.prout idem uult Pet.de Anch.conſ. ccliiij.
In quæſtione presbyteri.circa fi.& conſ.clxxxix. Tribus de cau
ſis.col.fi. & in terminis noſtris tenet Soci.d.conſ.xlij. uolu.j. &
Card.d.conſi.lvj.& ponit etiam Cor.cõſ.cclxj. De duobus prin
24 cipaliter.col.ix.uerſi.præterea qñ ſunt teſtes.uol.iiij. † Faciunt
etiã no.per Saly.& alios in l. i exercendis.C.de fid.inſtr.& ple
25 nius per Fely.& alios in c.cũ Io.hæremi.extra de fi.inſtr.† Nec
dicatur quod teſtes producti per ipſos reos conuentos ad pro-
bandum iura repulſatoria non faciũt fidem, cum de ſana men
te.d.Io.uideãtur deponere extra articulũ ſm doct.Bar & ſcrib.
in l.ſi duo.§.idem iulianus.ff.de iur.iu.& per Ange.conſi. clxix.
Super puncto.col.fi.& per Alex.conſ.xxv.Viſo inſtr.col.ii. uol.
26 ij.† Nam ceſſat obiectio, eo quoniam dicti teſtes prædicta
deponunt interrogati ſuper interrogatorijs ipſorum actorum
quo caſu bene probant,ut per Bald.in l.ij. ſolum.j.C.de edi. &
27 per Can.in c.per tuas extra de teſti.†Item quia teſtis pro utra-
que parte ueritatem dicere dẽt, ut not.in c.fraterni.cum ſi. ex-
tra de teſti.& quia talis ꝓbatio fuit recepta, ideo ualere debet
ut plenè tradit Iaſo.in l.patre furioſo.ff. de his qui ſunt ſui uel
28 ali.iu.† Minus etiã obſtat ſi dicatur magis eſſe credendum te-
ſtibus ipſorum actorum deponẽtibus affirmatiuam, q̃ teſtibus
ipſorum conuentorum deponentibus negatiuam, ut in termi-
nis noſtris uoluit Alex.d.conſ.lxxxv.col.vj. & conſ.lxxxvj. uol.
ij.& d.conſi.cxlvij.col.5.uer.præterea.uolu.vij.& conſi.xcij. Et
29 oportunè.col.iiij.uol.v.† Nam procederet obiectio qñ teſtes
actorũ formiter & ꝯcludenter probarent.Io.fuiſſe mẽte captũ,
& qñ dicti teſtes eẽnt omni exceptione maiores & in caſu p̃nti
ut.ĩ.plenius dicetur & in conſi. præal.Alex.alia concurrebant
pro parte uolentium probare dementiam quæ nõ uigent in ca-
ſu præſenti,item in iſto caſu pro parte reorum quamplura alia
concurrunt quæ præualere debent ut inferius dicetur unde te-
ſtes ipſorum reorum concordantium cum præſumptione iuris
& cum tenore dicti inſtrumẽti pręferri debent,ut fuit dictum.
s̃.ſm Cor.d.conſi.ccxix.col. pen.uol.j.& per deciſ.s̃. allegatas.
30 †Item quia pro parte ipſorum conuẽtorum ſunt plures presby-
31 teri qui præferunt laycis, ut no.in c.cle.lxxxj.diſtin. † Et etiam
quia teſtes ipſorum actorum deponunt in genere,ut.ĩ. dicetur
quibus ꝑferri debent teſtes deponentes in ſpecie,ut dicit Alex.
32 conſi.cxlvij.Excellentiſsime dñe .col.j.uol.ij.† Et quia depo-
nunt ueroſimiliora pręferendi ſunt.l.ob carmen.§.fi.ff.de teſti.
33 c.licèt cauſam.de prob.c. præterea de teſti. † Et ueroſimiliora
dicuntur quæ concordant cum iure communi,ut dicit Inno.in
34 c.auditis.de præſcri.cum ſimi.† Tertio intentio ipſorum reorũ
comprobatur auctoritate Illuſtr.d.Marchionis qui dictam do-
nationem approbauit, & in illa eius auctoritatem interpoſuit,
ut patet ex ſubſcriptione ipſius Illuſt.domini,& ex appoſitione
eius ſigilli,quæ ſubſcriptio,& interpoſitio auctoritatis inducit
ſcientiam ipſius ſubſcribentis,ut per Bar.& alios in l. Gaius. ff.
de pign.act.& in l.ſicut. §. non uidetur.ff. quibus mod. pig. uel
hypo.

35 hypo.ſol.†Et cum ſcienter talem auctoritatem interpoſuerit,
pro ea præſumendum eſt, ut dicit Bar.in l.frater à ffe.col.mihi.
pe.uerſi.iij.q̄ro.ff.de condi.inde.& idem Bar.in l.j.C. de præd.
curia.lib.x.& eſt optima glo.in l.j.& ibi omnes ſcrib. C. de fid.
inſtr.& iu.haſtę filc.lib.x.& ponit Spe.in tit. de empt. & uend.
§.nunc dicendum.uerſi. breuiter refert. cum alijs accumu. per
Alea.in l.ſciendum.col.v.& vj.ff.de uerb.ob.& d.ꝯſ.lxxxvj.col.
iiij.& v.uol.ij.& per Fely.cart.pe.col.iiij. & Deci.car.pen. in c.
q̄m contra.de proba.& in terminis noſtris iſtud tradit Corn.d.
conſi.lxix.col.pe.in litera,e.uolu.j. & clarius hoc idem tenet.d.
conſ.ccxix.col.fi.uer.item concurrit.uol.j.ubi ad confirmandū
donationem quæ dicebatur facta a mentecapto, ponderatur ꝙ
facta fuit auctoritate iudicis,unde pariter idem dicendum erit
in caſu præſenti, & in d. donatione facta per ipſum Ioan. quæ
fuit comprobata auctoritate & decreto.d.Illuſtr. do. quem nō
eſt uerisimile uoluiſſe prædicta facere, ſi d. Io. fuiſſet mentecaptus,
nec dicatur,quod circa dictam aucto.dictum inſtr.vr̄ redi
ſuſpectum,ex quo uario modo apparet exhibitum & exemplatum
a notario ſeu eius filio, nam ceſſat obiectio eo q̄m ipſe
Illuſt.do.per literas ſuas obtentas & præſentatas in iudicio per
ipſos actores, fatetur ſuam aucto. interpoſuiſſe, nec etiam ipſi
36 actores hoc inficiantur,†Vnde cū uerum ſit ipſum Illu. do. ſuā
aucto.interpoſuiſſe,pro ea præſumendum eſt,ut.ſ̄.fuit concluſum.
Nec dicatur ꝙ d.Illuſt.do.noluit tollere ius tertij,nec mē
tis ſuę fuit uelle præiudicare ipſis actoribus.l.ij.§. merita. & §.
ſiquis a prin.ff.ne quid in lo.pub.l.nec auus.C.de eman. lib.c.
quamuis.de reſcri.lib.vj. cum alijs uulg. nam obiectio tollitur,
cum ſemel auctores & decretum fuerit interpoſitum, & pro ipſo
& pro donatione, ſuper qua apparet interpoſitum, præſumē
dum eſt quouſque ſufficienter & concludenter probetur ꝯrium
quod in caſu præſenti minimè apparet factum, ut inferius dice
37 tur.¶† Quarto aduertendum eſt, ꝙ aliqui teſtes producti per
ipſos reos conuentos & etiam aliqui producti per ipſos actores
dicunt.d.Io.non fuiſſe mente captum,ſed fuiſſe groſſolanū, nec
fuiſſe de illis ſubtilibus, & excogitatis hominibus, ſed potius
fuiſſe rudem,& ingenij craſſi,& obtuſi, quo caſu, talis ita rudis
& groſſolanus,bene poteſt teſtari,& alios actus celebrare.& de
38 rebus ſuis diſponere.†Licet enim ſuperius dictum ſit ꝙ furioſus
& mentecaptus procedunt a pari,hoc eſt uerum in tali mē
tecapto qui non habet aliquod iudicium, ſed penitus caret mē
te,& intellectu & qui non intelligit ꝙ agit,ſecus aūt eſſet in fatuo,
ſeu mente capto,qui recipit iudicium rei,licet non ita ſub
39 tiliter percipiat, ſicut alij diligentes & perſpicaces.† Iſte enim
ita rudis & obtuſi ingenij,ac groſſolanus poterit teſtari & de re
bus ſuis diſponere,ita Io.Fab.in §.præterea. inſti. quib. non eſt
permiſ.fa.teſt.in fi.& Aret.ibi.col.j.uerſi.in gl.carent iſtud idē
firmat, ꝙ refert & ſequit Iaſ.in d.l.furioſum.C.qui teſt.fa.poſ.
40 col.j.uer.iij.ſingulariter limi.†Vbi uult ꝙ fatuus etiam habens
curatorem poteſt teſtari cum in eo non ſit perfectus totalis ſen
ſus,eſto quod habeat imbecillitatem intellectus, adducit Pau.
de.Ca.& Alex.in l.ſi frater.C.qui teſt.fa.poſ.ubi uolunt ꝙ poſt
pupillarē ętatem quis immediate pōt teſtari,licet nō habeat na
turalem uigorem ſenſus per illum tex.qui Iaſ.dicit hęc dicta nō
habere contradictorem,& ponit idem Iaſ.in l.ex facto. in prin.
col.xiiij.uerſi.quid aut in fatuo.ff.de uulg.& pu.& comprobari
poſſunt ex dictis Deci.dum loquitur de matrimonio.conſ.cxij.
In præſenti.in prin.& plenius hoc tangit Soci.d.ꝯſi.xlvij. uolu.
iij.nu.xj.& nu.ix.ubi concludit allegando Henri.boych.& alias
deciſ. ꝙ matrimonium non poteſt contrahi a mente capto &
de mente,qui nullum habent uſum rationis,ſecus autem eſſet ſi
mente captus non careret omnimodo intellectu quia tunc be
ne contrahit matrimonium,ex quo ſatis eſt ad ualiditatē actus
ꝙ nō ſit tanta mentis captio,quæ uſum rōnis auferat, imperfectio
enim intellectus dēt eſſe talis, quæ in totum reddat illum
inhabilem ſecus ſi non eſt totaliter demens nec mente captus,
nam talis poterit contrahere matrimonium & de rebus ſuis di
41 ſponere.†Et bene facit ꝙ uoluit Corn.d.conſi.cclxj. De duab.
uol.iiij.col.ix.uerſi. profecto non requiritur. Vbi concludit ꝙ
in homine teſtante ſeu diſponente de rebus ſuis non requiritur
perfectus ſenſus ſed ſufficit ꝙ ſit ſanus & quod non ſit omnimo
do a mente alienatus adducit optimas rationes & leges hoc ꝓ
bantes maximè.l.hac conſultiſsima.§ ex cum humana fragilitas.
C.qui teſt.ſa.poſ.ubi cogitatio mortis impedit ſolitum ſen
ſum,& tamen diſpoſitio facta per exiſtentem in tali cogitatio
ne eſt ualida adducit ēt.l.q̄m indignum. C.de teſta. ubi ſeni
mortuus poteſt teſtari,in quo certum eſt non eſſe integritatem
ſenſus & cerebri,hoc idem per eaſdem rationes,& ll. uoluit idē
42 Corn.conſi.xcj.In cauſa.col.pe.& fi.uol.iiij.† Vbi concludit ꝙ
licet quis ſit inſipiens,tamen poteſt teſtari eſto quod in aliqui
bus patiatur defectum cerebri,cum nullus uiuat ſine aliqua par
ticula dementiæ. Adducens minorem maſculum. in xiiij.anno.
& fœminam in duodecimo poſſe teſtari,& tamen certum eſt il
los non habere plenum,& perfectū ſenſum,& plerunque faciūt
puerilia & deriſoria & non conuenientia uiro prudenti,unde li
cet quādoque quis faciat actum, uel dicat uerba non conueniē
tia uiro prudenti,ex hoc non debet iudicari penitus mentecaptus
& demens,quia q̄nque uiri non fatui nec mente capti fa
ciunt iſta,& comprobantur ex his quæ dicit Cor.d.conſ. ccxix.
col.ij.uol.j.ubi uult quod per actus quos probant teſtes reorū.
d.Io.ſolitum facere bene probatur ipſum fuiſſe mente captum,
eſto quod teſtes aſſerant ipſum non fuiſſe tanti perſpicacis in
43 genij. †Comprobantur etiam ex his quæ dicit Bart. quem oēs
cōiter ſequuntur in l.ij.circa fi.de leg.j.ubi concludit ualere ſta
tutum diſponens ꝙ minor.xxv.an.nō poſſit teſtari & doct. ibi
maxi.do.Lancel.Deci.col.pe.in fi dicunt rationem eſſe q̄m ſta
tuentes conſiderarunt imbecillitatē intellectus, & tamen hac
ratione non obſtante ius cōe ſtatuit exiſtentem in xij.ſeu. xiiij.
an.poſſe teſtari.d.l.ſi frater.& l.qua ætate.ff.de teſta.& inſt. qb.
eſt perm.fa.teſt.in prin.quibus ſtantibus tenendo.d.Ioan.fuiſſe
groſſolanum & rudem eſto quod non fuiſſet ita perſpicax nec
ingenioſus nec ingenij perfectiſsimi,ſed potius obtuſi,ebetis,&
craſſi,dicendum erit,ꝙ recte potuit de bonis ſuis diſponere &
44 dictam donationem facere.¶ †Accedat prędictis actus geſtus
per ipſum Io.& qualitas d. donationis, quæ iam apparet facta
mature,& non ab homine mente capto,nam cum ipſe non ha
beret filios,fecit donationem nepoti ſuo ex fratre paterno, &
intuitu ipſius fratris,qui erat de ipſo donatore fratre ſuo bene
meritus,uolens potius bona ſua peruenire ad ueram familiam
paternam,q̄ ad familiam exteram,ꝙ ſapientiſsimi conſiderant,
ut inſti.de leg.ag.ſuc.§.cæterū.& in l.j.§.ſed ſi ſeruus.ff de uen.
45 inſpi.†Reſeruauit ſibi inſuper uſumfructum toto tempore uitę
ſuæ,& etiam certum quid de quo poſſet diſponere qui actus nō
cadunt in hominem mente captum, ex cuius actus qualitate
tollitur præſumptio fatuitatis,ut no.Bal.& alij in d.l. furioſum.
& Aret.in d.§.præterea.& Alea.conſi.cxl.uol.j. col.j. cum alijs.
ſ̄.in contrarium adductis,quæ retorquentur in oppoſitum q̄m
actus donationis non ſapit fatuitatem geſtus cum dictis quali
46 tatibus.†Et probatur efficaciter,eo q̄m quiſque poteſt donare
rem ſuam,& tamen talis donans non præſumitur fatuus nec mē
te captus,quia ſi hoc eſſet donare non poſſet & donatio nō ua
leret,ꝙ eſt contra omnia iura & contra totum tit. ff. C. inſti. &
extra de dona.& contra ea quæ habentur in l.ſtipulatio hoc mo
do cōcepta.ff.de uerb obl.& in l.fi. C.de pac. & potiſsime quia
vr̄ fuiſſe donatio remuneratoria, quæ cadit in prudentem ui
rum,ut in terminis noſtris dicit Cor.d.conſ.ccxix.col.pe.uol.j.
& qualitates appoſitæ in dicta donatione, non arguunt modo
47 aliquo dementiam. † Præterea iſta donatio fuit obſeruata per
plures annos,& habuit effectum.vn̄ ita de facili non debet re
tractari argumento tex.in c.contingit.de tranſac.ibi, ſi fuit ali
48 quot annis obſeruata.†Et etiam quia in dubio iudicandum eſt
in fauorem reorum.c.ex literis.de proba.c. inter dilectos. in fi.
49 de fi.inſtrum.l.arrianos.l.de act.& obli.† Qui fauor non tolli
tur.eſto quod probationes actoris in aliquo excederent proba
tiones rei not gl.in c.cleri.lxxij.diſtin.& Abba.in d. c. ex lite
ris.& in c.in noſtra.de teſti.& in c.cum P.de accuſ.& in c.ad no
50 ſtram.de prob.†Et tanto magis q̄m in dubio debet interpreta
tio fieri ut dicta donatio ſit ualida.l.quoties.de reb.dub.l.quoties.
51 de uerb.obli. † Quæ præſumptio ualiditatis actus ſuperat oēs
alias præſumptiones,ut per Deci.in c.quoniam Abb. col.vj.de
52 offi.deleg.†Et etiam quia oēs probationes ſunt arbitrarię,ut di
cit do.Ant.in d.c.ex literis.& hr̄ in l.iij.ff.de teſti.&per Bal.in l.
fi.in prin.C.commi.uel epiſt.& per Pau.de Ca.in l.admonendi.
col.pe.de iu.iur.& conſideratis probationibus hincinde factis,
potius tenendū eſt dictum Io.fuiſſe rudem groſſolanum & in
genij obtuſi & craſſi, quàm penitus fatuum & mente captū ac
carentem omni ratione, ex quibus intentio ipſorum reorum vr̄
bene fundata, ſolum ſupereſt reſpōdere ad adducta ſuperius in
ꝯtrarium,in quo cōſiſtit tota difficultas.¶ Et quantum ad primam
cōſiderationem pro parte ipſorum actorum adductā, ne
rum eſt ꝙ furor dementia & captio mentis probatur illis mo
dis

dit de quibus in d.fundamento,tamen teſtes producti per ip
ſos actores dictos modos uel aliquem ipſorum ſufficienter nó
53 probant quod patet. † Nam teſtes qui deponunt aliquem eſſe
mente captum ſeu furioſum,non probant furorem nec mentis
captionem,cum dicta ratio generalis,& depoſitio non eſt ſuffi
54 ciens in probando dementiam.† Ex quo ſm Bal.& alios in d.l.
furioſum difficile eſt probare quem eſſe mente captum uel fu-
rioſum,& directo iſta probari non poſſunt, ex quo non perci-
piuntur ſenſu teſtis,quia conſiſtunt in intellectu,ut dicit Card.
55 in d.conſi.lvj.col.j.in fi.† Hinc eſt quod ſi ad probandum demẽ
tiam & mentis captionem ſit capitulum,ſeu articulus eo modo,
quo fuere confecta capitula & articuli ipſorum actorũ, teſtes
examinati ſuper illis dicãt cótenta in articulo eſſe uera, ex hoc
non probant modo aliquo dementiam,nec mentis captionem,
ita in proprijs terminis dicit Soc. cóſi.xlij.In caſu reſtitutionis.
col.ij.& iij.ue .ſed ad hoc reſpondetur.ubi adducendo Bald. &
Saly.in l.ſolam.C. de teſti.& Inn.& alios ſcrib.in c. cũ cauſam,
extra de teſti.dicit teſtem deponentem ſuper dementia & men
tis captione debere deponere ſpecialiter & aſsignare cauſam
ſcientiæ etiam non interrogatus,& ulterius debet reddere ma-
nifeſtam cauſam ſui dicti, ex quo ad ſciendum iſta requiritur
inquiſitio perſpicax,qm̃ non offeruntur animo, niſi per multa
& diuerſa media,& idem ſequitur Franciſ. Aret.in l.in eo.colu.
ij.ff.de teſt.& ſequitur Cor. conſi.xxj. Viſa dicta repudiatione.
col.j.uerſi.item furor eſt ubi ad id multa adducit uol.ij. & hoc
idem uult conſi.ccxvj.In cauſa uertente.col.fi.uer. & aduerten
dum uol.iij.& d.conſi.xxij.uol.iij.& conſ.ccxix.uolu.j.& ponit
Alex.d.conſi.lxxxvj.col.viij.uol.ij. ex quibus deciſio.patet di-
ctos tres teſtes.ſ.Baldaſinum,Lazerum, & Iacobum dicentes ꝫ
in articulis & capitulis ipſorum actorum factis ad probandam
dementiam.d.Io.eſſe uera,& dictum.q. Io. fuiſſe dementem &
furioſum concludenter non probare dementiam & mentis ca-
56 ptio.† Potius enim uidentur iudicare quam deponere quo caſu
non probant ut dicit Bar.in l.qui teſtamento.§.fi.ff.de teſtam.
& Bal.in d.l.ſolam.col.j.uolens,ꝙ ad probandum quem eſſe fu
rioſum requiratur perſpicax inquiſitio,quia teſtes de facili poſ
ſunt errare & tali caſu non creditur teſtibus,niſi faciant mani-
57 feſtam cauſam dicti ſui.† Ex quibus infertur quod dictũ Ange.
ſupra allegatum in contrarium,uolentis, ꝙ furor probetur per
uiſum ſimpliciter,prout & uř ſentire Bar.in dicto tracta.de te-
* ſte.& alij ſeq.non eſt uerum ex quo *cóis cóncluſio eſt in contra
rium, & licet in capitulis actorum exprimantur plures actus in
ſpecie, ex quibus furor & dementia probatur, tamen dicti tres
teſtes ſpecifice de illis non deponunt, ſed ſolum adducunt ró-
nem generalẽ quæ non ſufficit ad probandum dementiã & mẽ-
58 tis captionem,ut ſ̃.dictum eſt.† Immo & fortius Soci. d.conſi.
xlij.col.ij.uer.Ex quibus fundamentis,uol.j.dicit quod ſi teſtis
deponit ſuper dementia,& dicit contenta in articulo eſſe uera,
& demum interrogatus de cauſa ſcientiæ replicat illud idẽ qđ
erat affirmatum in articulo & dicto ſuo generali,non probat,ex
quo cauſa eſt eadem cum dicto & iſto caſu non eſt ſufficiens,ut
determinat Bal.& alij in d.l.ſolam,quod propriè cadit in depo-
59 ſitione dictorum trium teſtium.† Fortius idem Soc.d. cóſi.xlij.
col.ij.uerſi.nam debent dicit ꝙ teſtis deponens de dementia de
bet deponere ſpecifice de actibus & uerbis, non autẽ debet de-
ponere generaliter,quia tunc eſſet iudicare, & deponere ſuper
eo quod eſt iuris,debet ergo deponere ſuper facto,& ſic de ge-
ſtis,actibus,& uerbis exterioribus ex quibus poſsit colligi. An
quis ſit demens uel mentecaptus,& adducit Inno.& do.Ant.in
60 d.c.cum cauſam,& plures alias deciſio.† Addens quod ſi quis fa
cit ſe uocare dementem & mentecaptũ, tamen ex hoc non pro
batur dementia ex quo præciſe probandi ſunt actus tendentes
61 ad dementiam.† Addens etiam ibi.col.iij.uer.unde dictũ teſtis,
ꝙ ſi teſtis deponit generaliter, tale dictum generale reſtringi-
tur per rationem ſpecialem adductam a teſte & ſic per actus &
uerba ab ipſo teſte ſpecificata ſecundum Bal.in l. conuenticu-
lam.C.de epiſ.& cler.& ſm ea quæ habentur in l. cum pater. §.
dulciſsimis.de lega.ij.& per Bar.in l.regula uerſi. antepe. ff.de
iu.& fac.igno.& idem facit Alex.conſi.xx.& d. conſ.lxxxvj.col.
pe.& conſi.lxxxij.uol.ij.& etiam ſentit Cor.in conſ.ſ̃.adductis,
quibus ſtantibus,ſi nos conſideramus depoſitionem.d.Baldaſ-
ſini,Lazeri,& Iacobi,quatenus deponunt contenta in capitulis,
& articulis ipſorum actorum eſſe uera,talis depoſitio nó eſt cõ
cludens,ut in puncto dicit Soci. d.conſi.xlij. cum alijs.ſ̃. addu-
ctis. Si uero nos conſideramus depoſitionem dictorum trium
teſtium,generalem,dum interrogatı̃ de cauſa ſcientiæ aſsignãt
rationem eo qm̃ cognouerunt ipſum Ioannem ab infantia uſ-
que ad eius mortem pro inſano,ſtulto,fatuo,& mentecapto, &
carentem omni ratione,& non habentem purum intellectum,
& ꝙ hoc demonſtrabat in ſermone & geſtis. Certe talis reddi-
tio cauſæ generalis,nón probat ſufficienter ipſam dementiã ut
ſ̃.in iure apertiſsimè probatũ eſt. Si et̃ uolumus conſiderare in
ſpecie,dicta ipſorum trium teſtium,adhuc idem dicẽdum erit,
ex quo dñs Baldaſsinus teſtis dicit, ꝙ Antonius fř dicti Ioan-
nis,gubernabat ipſum Ioannem tanquam non idoneum ad ad-
miniſtrandum bona,& neſcientem facere adminiſtrationẽ tan-
quam mentecaptum quem tractabant,ut uolebant,ueluti Inſa-
num,qui de omnibus ſtabat contentus, ueluti nó cognoſcens
facta ſua,certè huiuſmodi depoſitio in pluribus ſapit generali-
tatem,& circa iſtud non concludit,ut ſ̃.dictum extitit.Circa ue
ro illud in quo dř Ioannem non fuiſſe idoneum ad adminiſtran
dum,contrarium probatur per teſtes ipſorum reorum, qui de-
ponunt do.Ioannem gubernaſſe bona ſua,& fuiſſe bonum la-
boratorem,& maxime poſt mortem Antonij eius fratris, quo
tempore ipſe Ioannes moram trahebat cum dña Diemante ſe-
mella,& cum Henrico minore à quibus attenta ipſorum quali
tate,non regebatur,nec gubernabatur, & tempore quo Anto-
nius eius frater uiuebat,moram trahebat cum ipſo, & licèt An
tonius bona adminiſtraret,tamen ex hoc non probatur ipſum
Ioannem fuiſſe mentecaptum,ex quo bona erant communia,&
62 erant fratres.† Et unus poteſt habere adminiſtrationem bono
rum,eſto ꝙ alij fratres ſint ſapientiſsimi, ut uidemus quotidie
in pluribus fratribus exiſtentibus in communi, & experientia
quæ eſt rerum magiſtra,hoc nos docet. & in c.cum expediat.de
63 elec.lib.vj.† Dum etiam ipſe Baldaſsinus & Iacobus dicunt ꝙ
ipſe Ioannes,qñ interrogabatur balbutiendo dicebat, cacaſan-
gue ti uenga la potta de chi te caco,hæc uerba non probant ef-
ficaciter & concludenter eius dementiam, quia frequenter ab
hominibus ſanę mentis proferuntur,uel iocosè, uel iracundè.
64 † Dum etiam dominus Baldaſsinus & alij deponunt ꝙ ipſe Io
annes erat fatuus.ex quo non cępit uxorem,certè huiuſmodi ra
tio inconcludentiſsima eſt,ex quo plurimi ſapientiſsimi uxorẽ
nó capiunt,ſiue uoluntariè iſtud faciant,ut ſunt religioſi, & alij
quamplures,ſiue quia qñque uxorem non reperiant ex hoc ta-
65 men mentecapti iudicandi non ſunt.† Dum etiam Lazerus de-
ponit dictum Ioan.fuiſſe fatuum,ex quo non confitebatur,cer-
tè hoc non concludit,ut in puncto dicit Cor. d. ꝯſ.ccxix.in fi u.
uol.j.ubi uult ꝙ eſto ꝙ quis non audiat miſſam, ſeu non confi-
teatur,tñ ex hoc nó debet iudicari mentecaptus,ex quo multi ẽt
non mentecapti,hoc non faciunt,& tanto magis obiectio ceſ-
ſat,cum per plures teſtes reorum probatum ſit do. Ioannem ſo
66 litum confiteri,& fuiſſe bonum chriſtianum.† Et licet presby-
ter Ant.dicat quod do.Io.nó ſciebat Pater noſter,nec Aue Ma-
ria,propter ruditatem ingenij, tñ iſtud concludenter nó arguit
ipſum fuiſſe penitus mentecaptum,ut per Cor.d.conſi.ccxix.in
67 fine cum alijs.ſ̃.adductis.† Reliqua depoſita, & teſtificata per
d.Baldaſsinum,Lazerum,& Iacobum generalia ſunt, & non cõ
cludentia. ut. ſ̃. dictum fuit. Quinimmo ex dictis per Card. d.
cóſi.lvj.& per Soc.d.conſ.xlij.in prin.uol.j.& Cor.d.cóſ.cclxix.
uol.j.& conſi.cclxj.& conſ.xcj.uol.iiij. cum alijs deciſ.ſ̃. addu-
ctis clare patet,ꝙ per iſtas cauſas ſcientiæ adductas per dictos
tres teſtes ipſorum actorum,non probatur concludenter dictũ
68 Io.fuiſſe mentecaptum.† Nam etiam ſi teſtes dicerent,qđ proij
ciebat lapides per uiam,adhuc non probant ipſum eſſe mente-
captum,ex quo iuſta cauſa poterat ſubeſſe proijciendi lapides,
ut dicit Bal.in l.item furioſi Inſti.quib. non eſt permiſ. fa.teſta.
& ſequitur Alex.in l.ſi cum dotem.§.ſi maritus ff.ſolu.matr. Et
aduertendum eſt,ꝙ licet in capitulis & articulis ipſorum acto-
rum exprimantur plures actus in ſpecie,ex quibus poteſt proba
ri furor & dementia, tamen dicti teſtes de illis ſpecifice, non
depoſuũt,ex quo ſolum aſsignant rationem generalem, & dicũt
contenta in c.eſſe uera,quæ depoſitio non concludit ut. ſ̃. di-
69 ctum eſt.† Præterea non eſt uerum illud quod dicitur in dictis
capitulis,ꝙ parentes. d. Io. reputabant eum ſtultũ, ex quo ꝯtriũ
apparet per teſtamentum ſui patris,qui dictum Io.ſimpliciter &
æqualiter cum Antonio eius fratre hæredem inſtituit, nec aliã
diſpoſitionẽ circa ipſum fuit,quã uериſimiliter feciſſet ſi ipſum
mentecaptum iudicaſſet,ut plenè nota.in l. humanitatis. C.de
impube.& in l.ex facto.ff.de uulg.& pup.& not.Bal.in d.§.item
70 furioſi.& Alex.d.conſi.diij.uol.j. † Minus etiã apparet, ꝙ poſt
mortem

mortem patris.d.Io fuerit datus curator, ut ſolet dari menteca
ptis,ut dicit Saly.in l.cum te.col.fi.C.de proba.& Cor.cōſ.xxj.
Viſa.uolu.ij. ergo per contrarium qm̄ a patre non apparet facta
prouiſio,nec poſt eius mortem apparet datus curator, inſurgit
71 magna præſumptio,ꝙ non fuerit mentecaptus.† Nec obſtat ꝙ
teſtes ſingulares probent dementiam,ut in ꝯrium.ſ.adducebatur,nam hoc poſſet negari per ea quæ tradit Alex.conſi. clxxv.
Inſpecto.uol.ij.cū alijs adductis per Deci.in c.licet cauſam.col.
72 vj.de proba.† Et eſto quod iſtud eſſet uerum & quod teſtes ſingulares probarent dementiam,eſt uerum,qm̄ ſimiliter ſpecifice
& concludenter deponunt,& qm̄ in contrarium alia non cōcur
rerent,quæ ceſſant in caſu præſenti,ut.ſ.apertiſsime oſtenſum
73 eſt.†Ex quibus tolluntur ea quæ dicit Fulg.d.cōſ.lxxx. & Alex.
conſi.lxxxvj.& lxxxv.uol.ij.& conſ.iij.uol.vj.& d.conſ.liiij.uol.
j.cum alijs adductis ſuperius in contrarium,ubi nolunt,contra
ctum,donationem,& aliam diſpoſitionem factam a mentecapto nō ualere,nam procedunt qm̄ concludenter probata eſt de
mentia,ſeu captio mentis,& qm̄ in contrarium alia non extarēt
74 quæ penitus ceſſant in caſu præſenti.† Vlterius aduertendū eſt,
ꝙ prædicti tres teſtes non carent ſuſpitione, ex quo in pluribus
vñr diſponere per eundem præmeditatum & compoſitum ſermonem,cum omnes dicant uera eſſe cōtenta in c. & fere eandē
reddunt cauſam & rationem,ut dicit Bar.per illum tex. in l.iij.
§.ideoque.ff.de teſti.ibi,unum eundemque præmeditatum ſermonem,& eſt bona doctr.Bar.in l.teſtium.col.ij.uerſi.iij.iudex
inſtruitur.C.de teſti.& etiam Bal.in tit.de pa.cōſtan.in uer.hęc
ſunt nomina.& in l.j.C.de emen.cod.iuſt.in prin.cū alijs addu
ctis per Alex.conſ.cxxxvij.In cauſa & lite.col.ij.uol.ij.& conſ.
75 cxx.Ponderatis.col.pe.uol.5.†Prout etiam quia dicti teſtes dicunt dictum Ioan.ab eius infantia uſque ad mortem fuiſſe ſtultum,& mentecaptum licet capitulum loquatur de pueritia,quæ
depoſitio vr̄ impoſsibilis conſiderata ætate.do.Io.qui nunc age
ret ſi uiueret plures annos quam haberent ipſi teſtes , quo caſu
dictum ipſorum teſtium redditur ualde ſuſpectum,cum ipſi ſint
longe minoris ætatis,ut patet ex confeſsione ipſorū facta ſuper
interrogatorijs ipſorum reorum,& ſic non potuerunt depone
re tempore infantiæ & pueritiæ.d.Io.cum adhuc nati nō eſſent
& conſequenter non poſſunt dicere contenta in c. eſſe uera .
76 †Et dato quod tunc nati fuiſſent,adhuc non potuiſſent teſtificari,quia tunc nullum habebant indiciū,cum in illa ætate quicquid uidet ignorat infans ſeu puer,immo & pupillus ignoret.l.
77 j.C. de ſal.mone. † Et impuberes ad teſtimonium non admittantur.l.iij.§.lex Iulia.l.inuiti.in fi.ff.de teſti.& no.Bald.in l.teſtium.col.ij.uer.ij.debet conſiderare. C.eo.declarando ut alias
78 conſuluit.† Nec dicatur ꝙ per teſtes ipſorum reorum ætas.d.Io.
non eſt formiter probata,nam inter ruſticos & uiles perſonas ,
quæ de natiuitate filiorum memoralia non tenent , nec annos
ſupputant per tempora & mileſima per coniecturas , & eo modo quo poteſt ætas probatur.ut no.Bal.in l.cum te.col.pe.C.de
proba.& Alex.in l.de ætate.in uer.tantus.in addi.ad Bart. ff.de
mino.& etiam quia teſtes ipſorum reorum ſatis concludenter
probant Io prædictum fuiſſe maiorem natu, quam eſſent dicti
79 tres teſtes producti per actores.† Ex quibus inſurgit magna ſuſpitio,ꝙ contra ueritatem depoſuerint , per no. In c.ex tenore.
extra de teſti.& in l.optimam.cum alijs concor.C.de contra. &
80 com.ſtipu.† Infertur etiam quod cum reddātur ſuſpecti , quod
eorum dicta debent bene ſcrutari & potius inuolui quàm attē-
81 di,ut dicit Bal.in l.j.§.editiones.in ij.not.ff.de eden.† Et ſuſpitio falſitatis pro ueritate hr̄,ut dicit Archi. in c. in memoria.ix.
diſtin.& Bal.in l.ſi ueritas.C.de fideicom.& Pet.de Anch. cōſi.
clxxiij.Circa primum.col.pe.& Io.de Ana.In rubr.de crimi.fal.
col.fi.& Alex.conſi.lxxvij.In cauſa accuſationis.col.fi.uol.j. &
82 ponunt Moder.in c.porrecta.de confirma.uti.uel inuti.† Infertur etiam quod cum dicti teſtes in hoc apparent ſuſpecti,ꝙ ipſorum teſtimonium,etiam redditur ſuſpectum in omnibus tan
quam fundatum in iuramento indiuiſibili,ut eſt cōis concluſio
Oldr.Bal.Saly.& ſcrib.in l.ex falſis.C.de tranſac. & ponit Old.
conſ.xxxv.alias cxxxv.Ad primam cum alijs adductis per Soci.
conſi.cxv.Præſtantiſsime docto.col.pe.uer. quibus præſupoſitis.uolu.ij.& per Alex.conſ.xxvj.uol.ij.& conſ.cvj. In cauſa &
lite.col.v.uol.iiij.& per Fely.in c.fraternita.de hære.infertur ēt
ꝙ propter talem ſuſpitionem,ipſis teſtibus modo aliquo nō eſt
credendum,maximè cōcurrentibus præſumptionibus ꝙ dictus
83 Io.non erat mente captus,ut ſ.dictum eſt.† Quo caſu ſm̄ Bar.
in l.Lucius.in fi.ff.de his qui not.infa.iudex talibus teſtibus nō
debet adhibere fidem,eſto ꝙ ſm̄ uerba,uideantur clare probare dādo cautelam,ut ibi per eum & ponit Bal.in l. ſi curatores,
in fi.ff.de magiſtr.conuen.& Alex.conſ.xix.In cauſa appellationis.col.iij.uol.iiij.& Barb.conſi.xxxij.col.ij. uol.j. Omitto alia
quæ per ipſos reos conuentos opponuntur contra perſonas dictorum trium teſtium,maxime contra perſonam Lazeri & Iacobi ſuper quibus plures teſtes ſunt examinati,quę etiam augēt
84 ſuperius dicta.† Nec dicatur.d.Lazerus & Iaco.vñr teſtes integri & approbati ab ipſis conuentis,qui ipſos reproduxerunt ad
probandum iura eorum repulſoria,& cum ſemel uideantur approbati,non poſſunt amplius repulſari.d.l.ſiquis teſtibus. C.de
85 teſti.cum alijs.ſ.in cōtrarium adductis.† Nam ceſſat obiectio,
ex his quæ habentur in d.l.ſi quis teſtibus.ubi Bar. & alij ſcriben.dicunt quod teſtis productus & approbatus,quo ad eius di
86 cta bene poteſt repulſari.† Item ceſſat obiectio reſpectu perſonarum,quæ etiam poſſunt repulſari,eſto quod ſint producti,qm̄
productio fuit limitate facta ad certum actum prout in caſu
præſenti,quia dicti duo teſtes producuntur per ipſos reos conuentos , ad repulſandum dicta & depoſitiones ipſorum teſtiū,
& contra perſonas ipſorum dantur obiectus , ut patet per iura
repulſatoria,ſuper quibus dicti rei conuenti producunt dictos
teſtes,& talis productio limitata,limitatum producit effectum
uulg. l.in agris.ff.de acquir.rer.do.& per Fely.in c.cum ordinem.col.v.& vj.de reſc.& in c.Petrus.de homi.& in c. poſt ceſſionem,col.ij.de proba. Vnde approbati cenſentur ad repulſan
87 dum ipſoſmet nō autem in reliquis.† Præterea ceſſat obiectio,
qm̄ contra eas probatio fuit & eſt recepta ut plene tangit Iaſ.
in d.l.patre furioſo.ff.de his qui ſu.ſui uel alie iur.quæ probatio
attendi & conſiderari debet.Depoſitio uero alterius teſtis,ſ.Angelotti Beuilaqua non eſt concludens dum ſuper.xvij.c. examinatus,dicit.d.Io.fuiſſe dementem,quia non reperiebat uxorē ,
nam huiuſmodi aſsignatio rationis,& cauſæ,non concludit, &
88 eſt impertinens, ut fuit dictum ſuperius. † Et dum idem teſtis
dicit de alijs uerbis dictis per. d. Io. aſſerentem Catonam ſibi
potuiſſe dari in coniugem per ſuum patrem & alios in hoc eſt
ſingularis,ꝯñr nō probat.c.licet cauſam.de ꝓba.nec circa iſtud
poteſt adduci in conteſtē Iaco.remigij,ex quo deponit de alio
loco & tempore,& ſic ambo ſunt ſingulares. Præterea.d. uerba
neceſſario non probant dementiam,ex quo iocoſe uel alio reſpectu potuerunt proferri,nec ex ipſis uerbis colligitur dictū Io.
penitus fuiſſe mentecaptum & carentem totali intellectu , ut
ſuperius fuit plene deductū, ex quibus remanent euacuata ea q̄
ſuperius pro parte ipſorum actorum fuere dicta in primo prin-
89 cipali fundamento.¶ † Ad ſecundum principale fundamentū,
in quo dicebatur talem donationem non ualere,eo qm̄ erat facta abſenti.l.abſenti.ff.de dona.cū alijs ad id alleg.rn̄detur pluribus modis & primo licet.d.Diemantes, & Henricus nō eſſent
90 præſentes.d.donationi eis factę per.d.Io.† Tamen notarius fuit
præſens,& donationes illas recepit , & ſtipulatus fuit nomine
dictorum donatariorum,ut patet per inſtrm̄.d.donationis, qui
donatarius potuit dictas donationes recipere,pro ipſis donatarijs abſentibus,& pro illis paciſci & ſtipulari,& ſupplere illorū
abſentiam,per quem actum dictis abſentibus res donatę, fuerę
quæſitę eſto quod abſentes eſſent , ut hr̄ per omnes ſcrib.maxime Iaſ.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.col.vj.uer.adde circa tertium.ubi concluditur notarium,tanquam notarium poſſe ſtipulari alteri etiam abſenti,cui quæritur utilis abſque ceſsione,allegantur ad id plures deci. & ponit Abb. & alij cano. in procemio Grego.col.pe.& eſt gl.& ibi ſcrib.in §.ſi quis alij inſtit. de
inu.ſtipu.cum alijs ſimi.hoc idem ēt ſequitur Cor.d.cōſ.cxxix.
Videtur col.ij.uerſ.nam licet.uol.ij.& cōcluſio uera eſt & cōis.
91 † Nec obſtat ſi dicatur,ꝙ ſtipulatio & receptio facta a notario
de dicta donatione non fuit reſpectu donationis , ſed tantū ut
ipſe Ioannes donans haberet perpetuo rata & firma bona ſupra
ſcripta donata dictis donatarijs,& eorum hæredibus , promittendo defendere &c.Per quæ uerba notarius non uidetur ſtipulaſſe pro donatarijs abſentibus dictā donationē.Sed aliud diuerſum quo caſu non quæritur abſenti,ut in ſimi.vr̄ tenere Cor.d.
92 cōſi.cxxix.col.iij.& iiij.† Nam obiectio ceſſat qm̄ in terminis.
d.conſilij erāt factę donationes,& notarius tm̄ ſtipulatus fuit
unam,quæ ſtipulatio & receptio non ſe extendit ad aliam diuerſam.ꝙ non eſt uerum in caſu pręſenti in quo ipſe notarius,poſt
donationem factam do.Diemanti & Henrico expreſſe recepit
& ſtipulatus fuit ambas donationes ꝓ ambobus donatarijs ab-
93 ſentibus & ꝯñr utraque ualere dēt.† Nec Deci.conſ.ſuo.cxxxv.

De

De pluribus.col.iiij.in fi.uol.ij.dicit ʒrium. Minus etiam ʒriũ
dicit conſi.clxia. In hac.col.ij.& conſ.ccliiij.Licet. uol.iij. nam
in dictis locis ſolũ tenet ꝙ donatio facta abſenti non ualet,oon
autem loquitur qñ notarius recipit & ſtipulatus fuit donationẽ
nomine abſentis,ut fuit in caſu præſenti in quo ipſe notarius tã
quam publica perſona recipit pro dictis donatarijs,& pro alijs
quorum intereſſe poterat ſupraſcriptam donationem,ſtipulan-
do a.d.Io.donatore,promittente obſeruare & rata habere om-
94 nia & ſingula ſupraſcripta.†Per quæ uerba ſubſequentia rece-
pit & ſtipulatus fuit neceſſarium añs.ſ.ipſam donationẽ, & bo-
na donata quæ debebant defendi a donatore,& obſeruari ac ra
ta haberi,iuxta no.in l.ad rem.& in l.ad legatum. ff. de procur.
& in l.l.ij.ff. de iuriſdict.omn. iudic. & in c. præterea. catra de
95 offi.dele.†Secundo tollitur obiectio per tex.in l.quiſquis.& io
l.ſi quis argẽtum.§.ſed ſi quis.C.de dona.ubi per illa iura Bar.
& alij dicunt ꝙ qñ donator retinet ſibi uſumfructũ rerum do-
natarum,per talem tetentionem uſusfructus transfertur domi
nium in donatarium fictè,& ex legis diſpoſitione, quo caſu per
talem fictam traditionem,donatio redditur ualidiſsima, prout
etiam uult gl.in l.iij.in prio.& ibi Pau.de Ca.col.j.& Alex col.
iiij.uerſi.item ſubdit gl.ff.de acq.poſ.& ſentit Pau. de Ca. io d.
l.abſenti.io ſum.dum loquitur de ficta traditione.per quam do
96 nario redditur nalida ſicut per nerã donationẽ.† Tertio tollit
obiectio,eo quoniam in tali doatione fuit appoſirum conſti-
turum,& donatio facta com conſtituto operat tranſlationẽ do
mi.l.in ædibus.§.pe.ff.de do.l.quod uero io prin.ff.de acq.poſ.
& per Bar.in l.ab empt.ff.de pact.& per Bal.in l.j.C. pro do. &
tenet Alex.conſ.xxv.Viſo teſta.uol.iij.& per Deci.conſi.ccij.Vt
97 præſens col.iiij. ou.vij. † Prout etiam obiectio ceſſat ea dictis
per Bal.in l.nec ambigi.C.de don.ubi uult ꝙ donatio facta ab
ſenti eſt ualida ſi abſenti fuit notificata, & cœpit poſſeſsionem
rei donatæ,nam per talem actum in ipſum donatarium tranſit
dominium,ꝙ ſequuntur do.de ſac.conſi.Neap.deciſ.cclxxv.Te
ſtator quidam in fi. ſentit etiam Dec.d.conſ.ccij. colu. iiij. nu.
98 vij.†Prout etiam contrarium ceſſat eo qñ talis donatio fuit fa-
cta præſentibus quinque teſtibus & ſaltim ualere debet,ut fideĩ
cõmiſſum,& ut ultima uoluntas eſto ꝙ abenti ſit facta,ita con-
cludit Cor.d.cõſ.ccliiij.Licet uideatur.uol. iij. ubi hoc probat.
l.& rõne, quã conclu.cõiter tenent ſcrib. maximè Alex.in l. ij.
de lega.j.per tex.in l.miles ſororem.de lega.ij.cum alijs cõcor.
¶Non obſtat tertium fundamẽtum, in ʒrium adductũ, in quo
dicebatur talem donationem non ualere qñ fuit facta propter
merita recepta ab ipſa.d. Diemante, & ab Ant. fratre ipſius Io.
99 donatoris circa infirmitates & neceſsitates ſuas . † Nam tolli-
tur obiectio ex his quæ dicit Soc.d.cõſ.ccxcv. Io cauſa.col.iiij.
nol.ij.ner.tertius caſus eſt,ubi uult quod qñ merita ſunt ſpecifi
cata ut fuit in caſu præſenti,& ſumus inter perſonas inter quas
ſimplex & pura donatio fieri poteſt,tunc merita probantur per
inſtrumentũ donationis,in quo ipſa exprimuntur adducit Bal.
100 in l.ſi forte.ff.de caſt.pecu.& plures alias deciſ.ut per eũ.† Cu
ius dicta a fortiori in caſu præſenti fortificantur,ex his quę di-
cit Dec.ↄſ.xx.In cauſa iſtorum.ubi per multas rationes & de-
ciſi.rñdendo etiam contrarijs,tenet & concludit ꝙ qñ donatio
ſit inter perſonas oon prohibitas eſt ualidiſsima, licet ſimplici-
ter dicat,ꝙ ſit pro benemeritis eſto ꝙ in ſpecie benemerita nõ
101 exprimãtur.†Secundo tollitur obiectio ex his quæ dicit Soci.
d.conſi.ccxcv.col.iiij.& v.uerſi.quintus caſus eſt ubi allegando
Oldr.conſ.v. & alia iura & auctoritates , concludit ꝙ in noſtrõ
dr̃ ꝙ donatio ſit propter benemerita,quæ alias non ſpecifican-
tur,& ulterius donator dixit ſe donare,purè,liberè, & ſimplici
ter tali caſu aſſertio meritorum in genere non alterat naturam
dictæ donationis,quin dicatur pura & ſimplex donatio , & erit
ualida ac firmiſsima,quod propriè eſt in terminis noſtris ubi
d.Io.facta mentione benemeritorum expreſsè donauit , purè ,
liberè , & ſimpliciter ut patet in d.inſtrumento donationis , in
quo dicta uerba pluries repetuntur,nec dicatur,ꝙ d.Ioan.erat
perſona prohibita donare,eo qm̃ mente captus & demens,nam
contrarium ſuperius fuit concluſum ipſum non fuiſſe mente ca
ptum & conſeqoenter non fuiſſe perſonam prohibitam dona-
re,non obſtat ultimum in quo dicebatur ipſos actores tanquã
proximiores debere ſuccedere.d.q.Io. nã procederet obiectio
niſi ipſe Io.in uita de bonis ſuis diſpoſuiſſet , uel iam diſpoſuit
per dictam donationem,quæ cum fuerit ualida circa res dona-
tas tollit petitionem ipſorum actorum , qoibus omnibus con-
ſideratis,dico & conſulo partes.d.Spectabilis.d. Vicarij Foſde-
noui eſſe ad ſententiandum.d. Henricum & Diemantem reos
conuentos ſeu perſonas alias pro illis in iudicio interuenien-
tes,fore & eſſe abſoluendos & liberandos a petitione dictorum
actorum . Pariſijs Paduæ .

SVMMARIVM.

1 *Verba generalia prolata per modum liberalitatis , non ſunt obligato ria & nu.2.*
3 *Seruiunt enim de uento,quòd declaratur,& nu.25.26.& 27.*
4 *Verba prolata cauſa iactantia non inducunt diſpoſitionem.*
5 *Proat non diſponunt uerba prolata cauſa demoſtrandi,uel cauſa lo di,uel ioci,uel affectionis.*
6 *Voluntas,& mens,licet colligatur ex uerbis nugatorijs,tamen ta lia uerba non debent attendi,nec ſint obligatoria.*
7 *Verba enim generalia prædicta,ex animo proferuntur,quia non cre duntur debere acceptari.*
8 *Verba generalia prolata per modum liberalitatis,uulgariter con ſuetè non obligant,& nu.9.& 10.*
9 *Intellectus.c.cum iuramento extra de homic.*
10 *Verba iactantia adulatoria & prolata ad complacentiam non ob ligant .*
11 *Verba generalia deliberatè & appenſatè prolata animo deſtinato, & per uerba de præſenti probant,& nu.13.& alijs ſeq.*
12 *Promiſſio appenſatè facta , etiam per uerba gñalia ualet & tenet.*
14 *Promittens bona ita quod promiſſor poſſit facere de eis in uita & morte ad ſuam uoluntatem , præciſè obligatur adimplere pro miſſa .*
Verba ex quibus inducitur donatio.& nu.15.16.& ſeq.
16 *Subſtantiam & effectum magis,quam uerba conſiderare debemus.*
17 *Qui uult conſequens uelle uidetur neceſſarium antecedens ad illud.*
18 *Verba,tolle cape hanc pecuniam,inducũt donationem quando diri guntur ad conſanguineos,& ad eos ad quas habetur affectio.*
19 *Maximè quando proferens diligebat & amabat illos.*
20 *Donatio poteſt per epiſtolam fieri abſenti.*
Satis differt an uerba ſint prolata ſolenniter,uel de præſenti,uel in futurum .
21 *Donatio geminata eſt magis ualida quàm ſimplex.*
22 *Geminatia demonſtrat conceptum mentis magis quàm ſimplex di ſpoſitio .*
23 *Geminatio inducit deliberatã & appenſatam mentem diſponentis.*
24 *Pactum nudum geminatum,producit actionem.*
27 *Incertitudo , an & quanda uetet actum.*
28 *Pollicitatio inducitur per conſenſum ſolius offerentis.*
29 *Pollicitatio non obligat etiam naturaliter, nec inducit diſpoſitionẽ regulariter.*
30 *Pollicitatio ſit abſenti citra nuncium, uel epiſtolam, alias ſecus.*
31 *Pactum cauſatur conſenſu duorum.*
32 *Epiſtola ſemper loquitur.*
33 *Stipulatio,an poſſit celebrari per epiſtolam.*
34 *Intellectus.l.ij.ff.de pactis.*
35 *Intellectus.l.cariademus.ff.de pollic.*
36 *Donatio facta abſenti perficitur per epiſtolã receptam ab abſente.*
Scientia & taciturnitas,an inducant conſenſum.
37 *Titulus donationis,transfert dominium.*
38 *Dominus de rebus ſuis,poteſt eius arbitria diſponere.*
39 *Pecunia minutatim tranſmiſſa poteſt conuerti in emptionem alicu ius rei,& nu.40.& 41.*
41 *Quod quis non exprimit dicitur noluiſſe.*
42 *Captatoria uoluntas prohibita eſt.*
43 *Etiam in milite,& in legatis.*
44 *Quando autem datur alicui poteſtas diſponendi pro anima,& cau ſa pia,ualet diſpoſitio ipſa.*
45 *Quando talis poteſtas commiſſa eſt arbitrio alicuius honorati à te ſtatore.*
46 *Teſtator poteſt eligere perſonam,cui debeantur pecunia relicta pro anima,& pro cauſa pia arbitrio ipſius.*
47 *Et eligi poteſt perſona conſanguinea,& affinis,& nu.48.*
Quando perſona eligenda,non ſunt nominatæ à diſponente.

CONSILIVM LXXXIX.

1 CIRCA †Primum dubium,tex.in c.cum ueniſſent.
uerſi.rñdit.extra de inſti.dicit, ꝙ illa uerba facias
non ſolũ de iſto,ſed de omnibus redditibus meis,
quod tibi placet,non inducunt diſpoſitionem,nec
2 obligant ita loquentem.†Et Card.ibi col.iij. in.iij. oppo. dicit
ideo

ideo hoc eſſe quia ſunt uerba generalia,& prolata ꝑ modũ libe
ralitatis,q̃ nõ obligant,ut ẽt eſt qñ dr̃ omnia mea tua ſunt, nã
talia uerba ſeruiunt de uento,& ad hoc adducit quatuor rõnes,
3 ut ibi per eũ.†Abb.aũt ibi in v.no.dicit ꝙ uerba generalia pro-
lata ad complacentiam non inducunt obligationem,ſeu diſpõ-
nem,& Imo.ibi col.ij.in no.dicit ꝙ uerba gñalia,& adulatoria,
non obligant,quia non ſunt appiccicaturia,& ſeruiunt de uen-
to,prout ẽt eſt qñ ſunt prolata ad placitũ alterius.Prout ẽt hr̃ ĩ
l.ſi.ubi Bar.& alij.ff.de teſta.dicentes ꝙ uerba prolata cã iactã-
4 tiæ nõ inducũt diſpõnem.†Et iõ tex.in l. diuus Adrianus. ff.de
teſt.mil.& ſimilis tex.in §.planè uer.certũ.inſti.eo.dicũt ꝙ non
5 eſt ſtandũ ſermonibus,ſed uoluntati,& ita colligit ibi Are. † Et
gl.in uer.cæterũ.dicit,ꝙ uerba prolata cã demonſtrandi, uel cã
6 ludi,uel ioci,uel cã affectionis,non diſponunt,nec obligãt.† Et
licet ex uerbis nugatorijs colligatur mens, & uoluntas, tñ talia
uerba non debent attẽdi,ut hr̃ in clem.exiui.§.uos igit̃. de uer.
7 ſig.& ibi nn.Car.†Prout ẽt eſt,q a uerba qñqua prolata eo ani-
mo qa non credunt dñe acceptari q̃ alias non proferent, ſi ꝓfe
rens credoret illa acceptari diſpõnem nõ inducunt,ut plenè tã-
git Alex.& Mod.in l.ita ſtipulatus,la grande,col.ij.ff. de uerb.
8 ob.& tiõ Iaſ.ibi poſt Alex.col.ij.nu.iiij.& v.dicit,ꝙ uerba gña-
lia ꝓlata per modũ liberalitatis uulgariter ꝯſuetæ non obligãt.
9 †Et ad id multa adducũt,ut per eos,q Iaſ.dicit ꝙ tex. in c. cum
iuro extra de homic.nõ facit in ꝯriũ, ea quo nõ dẽt ea illo tex.
ſummi argm̃ a ꝯrio ſenſu, quia eſſet ꝯ dictũ.c.cum ueniſſent.&
10 prius iſtud uoluit Fely.in d.c.cũ iuro. † Prout ẽt uult idẽ Iaſ.in
l.ex his.col.ſi.C.de teſta.mil.ubi nõ rñdet ad dictum. c. cũ iuro
licet illud adducat in ꝯtrium,& idem Iaſ.in l.j.§.ſi quis ita. in iij.
no.nu.xj.ff.de uerb.ob.& ẽt in l.cũ quid.nu.ij.ff.ſi cer.pet.dicit
ꝙ uerba iactantia,& prolata ad complacentiam, & uerba adu-
latoria,non obligant,comprobando plurib.deciſionibus, & au
ctoritatibus.Ad quorum corroborationem faciunt ea q̃ ponit
Corn.conſi.cxlix. Viſis nonnullis.col.j.uol.ij.& conſ.cxxix. Vi-
ſis.col.ij.uol.iij.& ẽt adduci poſſent ea quæ ponit Bar.& omnes
11 ſcrib. in d.l.j.§.ſi qs ita.ff.de uerb.obli.†Tñ quo ad caſum pñtẽ
iſtis nõ ob.aduertendum eſt.Nam ſuperius allegata procedũt,
& locum habent,qñ uerba generalia proferuntur ſm̃ conſuetũ
modum liberalitatis uulgaris,& incidenter uel animo iactan-
di,uel iocosè, ſeu nugatoriè, uel ad complacentiam, uel cã de-
monſtrandæ affectionis,uel adulatoriè, ſecus aũt ſi deliberatè,
& appenſatè proferuntur, & non per modum liberalitatis uul-
gariter conſuetę,ſed potius per modum animi deſtinati, & per
uerba de pñti. Tunc.n.obligant,& diſpoſitionem inducunt, ut
vr̃ ſentire Imo.in d.c.cũ ueniſſent.col.antep.uer.ꝑterea, ut di-
xi.ã.& clarius & apertius iſtud firmat Ale. in d.l.ita ſtipulatus.
col.ij.ubi dicit,qđ qñ qs promittit alicui quicqd ille uoluerit,
ꝙ ualet promiſsio ſi deliberatè facta eſt adducit iura, ut ibi ꝑ
eum,& rñdent ad dictũ.c.cũ ueniſſent q̃ rñſio prius fuit Abb. ĩ
v.no.& ſi bñ aduertat̃ Card.in d.c.cum ueniſſent in tertia op-
poſi.col.ij istud vr̃ ſentire,dũ conſiderat modũ liberalem exẽ-
plificãdo oia mea tua ſunt.&c.Imo.col.antep.uer. præterea. Itẽ
dũ uult ꝙ illa uer.gñalia debẽt intelligi ciuili mõ. & quod ſub
illis nõ ꝯtinent illicita,nec illud ꝙ quia in ſpecie fuiſſet ꝯceſſu-
rus.q̃ minimè urgent in caſu pñti,immo oia oſtẽdunt eſſe in op
poſitum,ex quo ceſſat gñalitas & incertitudo,nec ſumus in il-
licitis,nec ẽt tractat̃ de illo ꝙ in ſpecie qs nõ potuiſſet ꝯcedere,
& ciuili modo uerba i caſu pñti poſſunt capi & interpretari, ut
12 ſubijciã.†Et Fely.in d.c.cũ iuro uer.Tñ attẽto,dicit ꝙ ſi appẽ-
ſate fit ꝓmiſsio,ẽt ꝑ uerba gñalia,ualet, & tenet, & bñ facit ꝙ
uult Bar.in d.l.ſi.ff.de teſt.ubi diſtinguit,an uerba proferantur
cã iactantiæ,an uero ſolenniter & appenſatè. nã iſto ultimo ca-
13 ſu obligant & diſponunt.†Et Pau.de Ca.& Are.ibi dicũt, ꝙ ſi
ſunt prolata deliberatè,& ſunt uerba pñtis ꝓpia reddũt diſpõ-
nem ualidã,& firmã,ex quo vñr prolata nõ per modũ iactãtiæ,
ſed per modũ animi deſtinati,cum ſolenniter per epiſtolas ſępe
ſæpius fuerint ꝓlata ut ſubijciã.Iſtis mõ ſtantib.d.o.Paulus fra-
ter.d.Magdalenę ĩ qbuſdã lr̃is ꝑ eũ trãſmiſsis ad eãdẽ.d.Magd.
dicit,mortuo eorũ communi fratre, quod bona eſſent ipſius.d.
Magd.intelligẽdo de bonis exiſtẽtib. Veronæ,& loquit̃ ꝑ uer.
uolo.& per uer.ſunt.& ſic pñtis tpis,& clarius & apertius ĩ alijs
lr̃is per eundẽ.d.Paulũ ad eandẽ tranſmiſsas,& diuerſo tpe dicit,
ipſe.d.Paulus,quod ipſa bona exiſtẽtia Veronæ eſſent ipſius. d.
Magd.addẽs ꝙ de eis,& in uita & ĩ morte,ipſa poſſet facere ad
14 ſuũ placitũ & uoluntatẽ.†Quæ uerba inducũt abſolutã liberta
tẽ,ut tradit Alex.in d.l.ita ſtipulatus.col.ij.& Iaſ.in l.ſi ſic lega-
tũ.nu.xij.de leg.j.& idẽ.d.Paulus in alijs locis diuerſis diuerſo
tpe a præcedentibus deſtinatis ad eandẽ d.Magd.dicit, ꝯfirmã
do ꝙ in alijs ꝑcedentib.lr̃is dixerat,quod bona exiſtẽtia Vero
nę nõ erãt ſua,ſed ipſius.d.Magd.& quod ĩ uita & ĩ morte de eis
faceret,uti uellet,ex quo ipſe erat paratus exequi uoluntatẽ ip
ſius.d.Magd.ex qb.lr̃is & uerbis,in illis expreſsis colligit̃ aper-
ta uolũtas ipſius d.Pauli,ꝙ voluit donare.d.d.Magdalenę bona
exiſtẽtia Veronę,cũ uoluerit illa eſſe ſua,& nõ ipſius.d.Pauli,&
dum dedit poteſtatem.d d.Magd.diſponendi de illis bonis ĩ ui
ta & in morte,ꝓut uoluiſſet affirmãdo ſe executurũ eius diſpõ
15 nem.†Quæ uerba aliud non potuerũt inducere niſi donationẽ,
cum idẽ importẽt.iuxta plenè no.in l.certum.ff. ſi cer.pe. & ibi
16 Iaſ.qui ad id multa accumulat.† Et ẽt quia ſubſtantiam rei, &
effectum potius q̃ uerba conſiderare & attendere debemus.l.j.
§.hæc aũt.ff.ꝙ quiſque iur.l.ij.cum alijs nul.C.cõia de lega.& ſi
17 deicõ.†Et effectus illorũ uerborũ ſequi nõ potuiſſet,niſi indu-
cta eſſet donatio,& qui ꝯñs uult,velle vr̃ neceſſariũ añs ad illud
18 l.ad rẽ.l.legatũ.ff.de procu.l.illud.ff.de acq hære. † Prout ẽt in
ſimi.dicimus ꝙ illa uerba tolle capias hanc pecuniã,directa ad
conſanguineos,& ad eos,ad quos hr̃ affectio,donationẽ indu-
cunt,licet uerbum dono,expreſſum nõ ſit,ut dicit gl. pe. & ibĩ
Bar.col.pen.& pleniſsimè oẽs ſcrib.adducentes alias deciſi.ff.ſi
19 cer.pe.†Eo magis cũ ipſe, d. Paulus uehementer nedũ dilige-
ret,ſed amaret dictam.d.Magd.eius ſororem,& nedum uerbis,
ſed re ipſa amabat & diligebat tranſmittendo pecunias illi, &
alia erga eã operando,ex quib.apertiſsimè conſtabat, eã ut unĩ
cam diligere & amare,ad nut.per Bar.& alios in d.l. cũ qd.& ĩ
l.ſi ſeruus plur.§.ſi.de leg.j.cũ alijs accumu.per Matth.de Affl.
20 in trac.de iure prothomiſ.circa prin.†Patet inſuper ꝙ talia uer
ba de quib.in dictis literis non fuere prolata,nec animo ꝯpla-
cendi,nec animo iactandi,nec cã demonſtrandi affectionem io
cosè, nec nugatoriè,nec per modum liberalitatis uulgariter ꝯ-
ſueti,ſed ſolenniter,animo faciẽdi donationem quę abſenti per
epiſtolã & lr̃as fieri põt,& ita facta,ſolẽnis ẽ & ualida,ut hr̃ ĩ l.ſi
donõ,& in l.ſi aliqd.ubi gl.allegat ꝯcord.& in l.nec ambigi. &
in l.ſi aliqd.C.de do.& ẽt hr̃ in l.Lucius.& ĩ l.abſenti. ubi Bar.
& Pau.de Ca.expreſsè hoc dicũt allegãtes glo.alias ut per eos.
ff.de dona.& ẽt ponit Cor.ꝯſ.cclij.Licet uideat̃.in prin.uol.iij.
& no.Fely.in c.ſcripta.col.vij.uer.itẽ probat̃.extra de fide inſt.
ubi alia adducit,& ſic ſumus in doctr.Bar.in d.l. ſi de teſt. cum
conſiderat an uerba ſint prolata ſolenniter, itẽ ſumus in dictis
Pau.& Are.in d.l.ſi dum ꝯſiderãt an uerba ſint prolata de pñti,
& non in futurum,quib.caſib.inducunt diſpoſitionem.Patet ẽt,
ex dictis literis,ꝙ ipſe.d.Paulus deliberatè & appenſate fecit di
ctam donationem,ex quo tot uicibus & diuerſis temporibus,
21 declarauit & manifeſtauit animum ſuum donãdi.†Quæ gemi-
natio ualidat tanto fortius dictã donationẽ,ut in ſimi. hr̃ in l.ſi
mulier.C.ad Velleia.& per Bar.in l.baliſta.ff. ad treb. & in l.cũ
22 ſimus.C.de agric.& cenſi.lib.xj.†Et dicta geminatio demon-
ſtrat conceptum mentis fortius q̃ ſi eſſet diſpoſitio ſimplex, &
oſtendit enixam & latiſsimam uoluntatẽ diſponentis, ut dicit
Bal.in c.cam te.col.ij.extra de reſcri. cum alijs adductis. ꝑ Frã.
de Cur.conſi.lij.Super articulo.col.j.& conſi.lxiij.col.vj.& cõſ.
lv.col.viij.in princ.& multa operat̃ actus geminatus, ut dicunt
Cann.in c.ſi.extra de off.delega. & Mod.in l.j.in prin.ff.de off.
eius.& pleniſsimè Ant.Corſe.in tract.de uer.gemi.quẽ poſuit ĩ
23 trac.de põt.reg.†Et ad caſum pñtẽ ꝙ talis geminatio actus in-
ducat deliberatã & appenſatã mẽtem diſponentis, facit illud ꝙ
poſt Paul.de Ca.& Alex.dicũt alij ſcrib.& repe.oẽs in rub.ff.de
uerb.obli.dum tractant illũ articulũ,quare ad ualiditatẽ ſtipu-
lationis præcedere debeat interrogatio,& ꝯcludunt cõiter hoc
eſſe,eo qm̃ rñdens & promittens magis deliberatè actum fa-
cit,quanto magis,qñ diuerſis uicibus & temporibus idẽ actus
fit ab eodem diſponente,talis geminatio oſtendit deliberatam
& reſolutã mentẽ ipſius diſponẽtis,ita ut actus ille, reddat̃ tãto
24 magis ualidus.†Facit ẽt ꝙ hr̃ in l.j.§.debitũ.ff.de ꝯſti.pecu. &
per Alex.& alios maximè Iaſ.nu.xj.in d.rub.ff.de uerb. obli.dũ
communiter concludunt pactum nudum geminatum produ-
cere actionem,ex quibus concluditur. d. d. Paulum deliberatè
& appenſatè feciſſe talem donationem quæ potuit fieri per epi
25 ſtolam & abſenti ut dixi & infra ſubijciam.† Nec obſtant alle-
gata ſupra in contrarium, ea quo locum habent qñ uerba pro-
feruntur uel nugatoriè, uel iactatoriè, uel cã complacendi, uel
per modum liberalitatis uulgariter conſuetę, uel qñ promitte-
retur aliquod illicitum, ſeu illud quòd non ueniret in generali

obligatinne ,ut patet per caempla poſita in iurib.& deciſi.ſ. in
ꝯrium allegatia, uel qñ proferunt deriſiuè & iocosè,& non per
uerba pñtis tpis,ſed futuri ut patet in ꝯl.Cor.ſ.in ꝯtium allega.
26 †Et ēt ceſſant.d.Bar.& aliorū in l.j.§.ſi quis ita.ff.de uerb.obli.
quia procedunt qñ per uerba de ſututo,& non ſolemniter nec p
modum animi deſtinati proferuntur quæ omnia ceſſant in caſu
pñti,ubi fuit uoluntas deliberata & certa ad buna caiſtētia Ve-
27 ronæ.†Per quod ultimum tollitur illud ꝙ poſſet dici de incerti
tudine,ut per eam actus reddatur inualidus , ut plenè hr̄ in d.l.
ita ſtipulatus.ff. de uer. hic em̄ nulla eſt incertitudo,nec reſpe-
ctu perſonarum donantis,& donatariæ,nec etiam reſpectu re-
rum ꝯñr omni ex capite concluditur talem donationem fuiſſe
28 & eſſe ualidam & firmam.†Ad ſm dubium principale, vr̄ prima
facie dicendum ꝙ.d.literæ importent pollicitationem quæ in-
ducitur per conſenſum ſolius offerentis ut in l.pactum.ff.de pol
li.& ponit gl.in uer.duorū.ff.de pac.ubi Alex.in fi.prin. & mul
ta accumulāt Mode.in rub.C.de pac.& alij in rub.ff.de uer.obl.
ubi Iaſ.multa effundit nu.vj.& ſeq.& ibi ponit prout ēt faciunt
29 alij Moder.†Qđ exceptuatis aliquib.caſib.pollicitatio nō obli
gat ēt naturaliter,nec inducit diſpōnem , ut ēt hr̄ in l.hoc iure.
ff.de dona.& tangunt nouiſ.ſcrib.in l.j.ff.de pact.& diffuſius,in
c.j.colu.ia.& ſeq.extra de pac.inter quos actus ſpāles non pōt
comprehendi caſus pñs & idem vr̄ dicendum dictas literas con
tinentes conſenſum ſolius.d.Pauli offerentis, & ſic pollicitatio
30 nem,non induxiſſe diſpoſitionem nec ipſum obligaſſe.† Tamē
iſtis non obſtan.ueritas in caſu pñti eſt quod dictæ literæ indu-
xerunt pactum & uerā donationē ualidam,nam ſm cōem ꝯclu
ſio.doct.in locis ſuperius adductis pollicitatio eſt qñ permittit̄
aliquid abſenti circa nuncium uel epiſtolam qñ autem abſenti
per nuncium ſeu epiſtolam fit ſponſio,tūc inducit̄ pactum, ꝙ ē
duorum conſenſus ad idem ut in d.l.pactum. & in l.j.ff.de pact.
ita punctaliter dicit Bal.prout refert Io.Bapti.de.S.Seuerino in
tract.de pact.in v.q.prin.in prin.& eſt de mente Iaſ in d.rub.de
uerb.& clarius hoc firmāt ibi Bal.nouel.o.xiiij.uer. ſimiliter. &
nu.xvj.& Alci.nu.v.concludentes promiſsionē factā,per epiſto
lam abſenti habere uim pacti & inducere diſpōnem,& apertius
illud firmant Moder.repe.in d.c.j.de pac.col.ix.& ſeq. uerſi.an
aūt inter abſentes.uolētes promiſsionē factam abſenti per lite
ras & epiſtolam inducere pactū,& ualere qū ille abſens ad quē
31 literę dirigebantur eas accepit & acceptauit ,† Nā per talē actū
inducit̄ ꝯſenſus duorum & ſimultaneus per quē cauſat pactū.&
eſt de iſtis tex.in l.ij.ff.de pact.& melius in l.quinautem.in fi.ff.
de ꝯſtit.pecu.& gl.idē firmat in uer.cōſentire , in l.ꝯſenſu.ff.de
32 act.& obl.& in l.j.in uer.& per literas.ff.de ꝯhen.emp.† Et ſua
det,nā epiſtola ſemper loquit̄,ut in l.j.§.in initio.ff.de of. præf.
33 urb.cū alijs addn.p ſcrib.in l.j.i prin.ff.de uer.obl.in illo arti.†
An ſtipl̄o per epl̄am poſſet fieri,ut hr̄ in l.recuſare.ff.ad treb.&
in l.ſi per epl̄am,ubi Bar.ff.de acqu.hęre.tāgit Bal.in l.multum.
C.ſi quis alt.uel ſi.& iō promiſsio, quæ fit p epiſtolā reducit̄ ad
tp̄s quo ille ad quē mittit̄ ſciuit & acceptauit.l. qui abſenti.ff.
34 de acq.poſ.& l.abſenti.ff.de do.†Et ita intelligendus eſt tex.in
l.ij.ff.de pac.col.xix.in quib.iurib. diſponit, ꝙ per epiſtolā in-
35 ducit̄ pactū,ꝙ eſt ꝯſenſus duorū in idē.† Nec obſtat prædictis.
l.catidemus.ff.de polli.nā ut declarat ibi Bar.& ēt Moder. poſt
Iaſ.in rub.ff.de uer.nihil facit ꝯ ꝯclu.prædictam uolentem per
epiſtolam induci pactū,ibi o.ideo non ualet qa alia ꝯcurrebāt,
ut dicit Bar.i d.l.caridemus.& Mode.in d.rub.de uer. q̄ penitus
ceſsāt in caſu pñti.Quib.ꝯſideratis dico,p tales lr̄as fuiſſe indu
ctū uerū pactū,& nō ſimplicē pollicitationē,dico ēt ꝙ p dictas
lr̄as fuit inducta uera donatio,q̄ per epl̄am perficit̄,ut.ſ. proba
ui per plures leges,& deciſi.uolētes donationē perfici, & reddi
36 ualidā ſi facta eſt p epiſtolā miſſam abſēti.†Quæ ēt ꝯprobant̄,
nā res iſtę donatæ.per d.Paulū.d.Magd.erāt penes ipſam,& tpe
literarū prædictarū poſſeſsio dictarū rerū erat penes eā de ꝯſen
ſu.d.d.Pauli quo fit ut per ipſas literas ſcriptas abſenti illis rece
ptis donatio contenta in eis fuerit perfecta & ualidiſsima,ut eſt
tex.apertus in l.nec ambigi.C.de don.& ibi ſequūtur oēs ſcrib.
& no.oēs in l.abſenti.ff.de dona.& faciūt q̄ uult Bar.in l.i ſpōſa
libus.ff.de ſponſa.ubi dicit ſciētiam cum taciturnitate hr̄i pro
conſenſu,ad quod.l.ſi ſeruus cōis.ff.de dona.inter mari.& uxo.
& quæ plenè hn̄r in regu.is qui tacet.de reg. iur.lib. vj. cū alijs
37 accumu.per ſcrib.poſt Bar.in l.quæ dotis.ff.ſol.ma.†Tertiū du
bium nullā habet difficultatem,nam cum ipſe.d.Paulus pluri-
bus uicibus tranſmiſerit pecunias ad ipſam.d. Magd. & animo
donandi, ut eſſent ſuæ , habitis dictis pecunijs illarum ipſa.d.
Magd.effecta fuit dña cum talis titulus,habilis ſit ad dñij trāſla
38 tionē,toto tit.ff.C.inſti.& extra de dona.†Et cū ipſa dictarū pe
cuniarum donatarū effecta fuerit domina , de eis arbitrio ſuo
poterit diſponere,uulg.l.in re mandata.C.mand.& in l.ēt.§. li-
cet.ff.ſol.ma.& in l.ſed ſi l.§.cōſuluit.ff.de peti.hære.ubi ēt da-
tur facultas abutendi,quāto magis ipſa.d.Magd. potuit dictas
pecunias conuertere ad optimū uſum,ea illis emēdo bona mo-
bilia & immobilia. Nec obſtant literæ ipſius.d.Pauli,in quib. vr̄
aſſerere ꝙ ipſe nō habebat aliud ꝙ tranſmitteret ad dictam.d.
Magd. niſi pecunias,nō ad emendum poſſeſsiones , ſed ut hone
ſtè & commodè uiueret. Nam dicta uerba duplicem habent ſen
ſum. Primum excuſatiuum ipſius.d. Pauli ſi non tranſmittebat
pecunias in magna ſumma,quæ neceſſario requiruntur ad emen
39 dum poſſeſsiones,& ideo tranſmittebat minutatim.† Nō p pea
ex hoc infertur,ꝙ pecunia minutatim tranſmiſſa non poſſet ꝯ-
uerti in emptionem prædictarum rerum . Secūm ſenſum dicta
uerba habent,ut ipſe.d.Paulus moneret dictā eius ſororem , vt
ex illis pecunijs,potius uellet uiuere honeſtè & honoratè , quā
eas expēdere in emptionē poſſeſsionum, & ſic uerba ſapiant po
tius monitionē q conditionem,& ideo nō alterant uerā dona-
tionē,arg.not.in l.muto.§.hāc aūt adiectionem.ff de tutel.cum
40 alijs plenè accu.per ſcrib.in l.iij.de lega.j. † Et ſuadent prædi-
cta,qm̄ in alijs literis ipſius.d.Pauli deſtinatis ad eandem ſuam
ſororem in quibus ad eam trāſmittit pecunias,nihil penitus dr̄,
ſed ſimpliciter tranſmittuntur , ex quibus cōprehendit̄ animus
41 ipſius.d.Pauli, †ꝙ fuerit ſimpliciter donare,& transferre domi
nium pecuniarum in eandem ſuam ſororem,licet in alijs literis
monuerit eam, ut de eis nullo mō emeret poſſeſsiones, utiq; in
alijs literis expreſsiſſet,vñ cū non expreſſerit animus ſuus erat
ſimpliciter donare,arg.no.in c.ad audientiā.extra de deci. & in
l.unica.§.ſi naūt deficientis.C.de cad.tol. Prout ēt qa ſi ipſe.d.
Paulus uolebat ꝙ ipſa.d.Magd.expenderet & ꝯſumeret dictas
pecunias,ut honeſtè,& honorificè uiueret,quanto magis dicen
dum erit eum non receſsiſſe ab animo donandi,ſi ipſa.d.Magd.
ex dictis pecunijs emit mobilia uel īmobilia,ex quarum rerum
emptione,tanto magis & honeſtè, & honorificè uiuebat, & qa
iſto caſu cā ꝯſiderata per ipſum.d. Paulum uiuēdi & honoratè ,
& honeſtè,ēt a fortiori uiget,neceſſario ꝯcludendu eſt illum ap
poſuiſſe in illis literis uerba prædicta potius monitoriā q̄ ꝯdi-
tionaliter,& ſi ꝯditionaliter,appoſuit p p cām prædictā, q̄ iſto
caſu magis adimplet,q̄ ſi ipſa.d.Magd.pecunias ꝯſumpſiſſet,ad
plenè no.in l.certū.ff.ſi cer.pe.& in c.cum ceſſāte.extra de ap-
pel.Circa quartū & ultimū dubium, an ipſa.d. Magd. potuerit
facere legatum duca.c. d. Augu.de Gaiono , uirtute poteſtatis
ſibi attributę in teſtō Cæſaris fratris ipſius.d.Magd.ubi.d.teſta
ſtor uoluit,ꝙ pro aliqua urgenti neceſsitate & ſubuentione tā
inter uiuos q in ultima uoluntate de bonis ſtabilibus. d. teſta.
ipſa.d.Magda.poſſe teſtari & diſponere & iudicare pro anima
42 ſua uſque ad ſummā duc.c.†Vr̄ primo dicendū, ꝙ talis ptās &
facultas nō potuerit dari.Ex quo vr̄ ſapere captatoriam uolūta-
tem quæ a iure eſt penitus prohibita.l illa inſtitutio,& l.capta-
43 torias.ff.de hær.inſt.†Quod procedit ēt in milite, ut hr̄ in l.ca-
ptatorias.C.de teſtam.mil. & ēt procedit in legatis ut in l. ca-
44 ptatoriæ de lega.j.& no.Bar.& alij in l.j. de lega.ij.†Tñ conſi-
derando caſum pōtem in quo talis facultas eſt data reſpectu le-
gatorum dico ꝙ eſt ualida & firma cum data appareat pro ani-
ma,& cā pia,quo caſu ualet & tenet ut firmat Bar. in l.j.i iij q.
v.q.prin.C.de ſa.ſan.eccl.& in l.Theopompus.ff.de do. pręleg.
& in l.quidā,& in l.utrū.ff.de reb.dub.& no.Bar.& Bald.in d.l.
captatoriæ,de leg.j.& Bal.in d.l.illa inſtitutio,& Ang.i d.l.ca-
ptatorias,& Alex.conſ.xiiij.Circa primū dubiū,col.ii.uol.j.vbi
dicit ſe ſolitū ita ſemp tenere,& tenet in d.l.captatorias. C. de
teſt.mil.& Iaſ. ibi col.fi.dicit hāc eſſe cōem opi.& ab ea nō eſſe
recedendū iudicando,& ꝯſulēdo prout ēt firmat idē Iaſ.in l. ſe-
niū.C.q teſt.fa.poſ.& Abb.& cōiter alij Cano.in c.cū tibi ex-
45 tra de teſta.†Quæ concluſ.procedit qñ ſubſtātia ipſorū legato-
rū cōmiſſa eſt arbitrio alicuius honorati p teſtatorē , de quo ēt
per Soc.ꝯſ.alix.Viſo inſtru.col.iij.nu.a.uol.iij.& per Corn.ꝯſ.
46 clvj.de duabus,uol.ij.†Qua cōi cōclu.ſtante infertur,ꝙ ipſa.d.
Magd.bene potuit eligere perſonā,cui deberent.d.c.duc. & ele
ctio ab ipſa facta fuit & eſt ualida,& firma,ut dicit Abb. & alij
Cano.i d.c.cū tibi,& no.Bar.i d.l.captatorię đ leg.j.& idē Bar.
in l.j.in pluribus locis,& in l.cū quidā per illum tex.& in l. unū
ex familia in prin.i §.ſiue falcidia uerſi & Dyn.inducit & ēt in
fi.& in §.rogo.de lega.ij.& ibi ſcrib.adducūt concor.& bñ facit
tex.

tex.in l.cum pater.§.hæreditatem, & in §.a filia de leg.ij.& tex.
in l.ea facto.§ ſi quis rogatus.ff. ad treb. ubi hr̃, q̃ facultas da-
ta alicui per teſtatorem eligendi aliquẽ cui aliquid det ualet &
tenet ẽt ſi nõ ſumus in cã pia nec pro anima & electio facta ab
illo eſt ualida,& firma,& bñ faciũt no.ĩ l.j.C.de ſac.ſan. ec. & ĩ
l.id q̃ pauperibus.C.de epiſ.& cle.& q̃ ponit Alex.& Iaſ.in d.l.
captatorias.& Pet.de Anch.ꝯſ.cccc v In his dubijs. Merito ita-
que iure pmittẽte ipſa.d.Magd. potuit diſponere de dictis duc.
c.& eligere perſonã cui deberent ꝓut elegit & pro anima teſta
47 ri,& ex cã.† Quæ electio eſt ualida eſto q̃ eligiſſet perſonã cõ-
ſanguineã & attinentẽ ſibi ut dicit Bal.& alij ſcrib.in l.illud.C.
de ſa.ſan.eccl.in prin.uerſi.q̃ intelligo uerũ,& Petr.de Anch.&
Barb.in d.c.cũ tibi,& Roma.in auct.ſimiliter col.ij.in princ.C.
de ſa.ſan.ec.& eſt gl.in c.ij.de ſepult.Et etiam q̃a.d.Cæſar.teſta
tor expreſsè ordinauit q̃ ipſa.d.Magd.diſponeret in ultima uo
luntate pro anima nõ aliter declarãdo in quas perſonas hr̃et di
ſponere.Quo fit ut ſub dictis uerbis cõprehendant ẽt cõſangui
nei,ſeu attinentes & a fortiori bñ meriti argũ. l.j.§. & gñaliter.
ff.de lega.præſtan.& in l.de precio.ff.de publ.cũ uulg.Ex quib.
infertur talẽ poteſtatẽ a.d.Cæſare conceſſam potuiſſe præſtari
d.d.Magd.& quod ipſa uirtute dictæ poteſtatis in ſua ultima uo
luntate potuit diſponere de dictis duc.c.prout diſpoſuit,potuit
ẽt eligere perſonam cui deberent,prout eligit.Nec obſtant ad-
ducta in contrarium ex quo procedunt in diuerſis terminis nec
comprehendunt caſum præſentem ut apertiſsimè patet ex iuri
bus & deciſi.ſuperius deductis. Pariſ.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Poteſt quis per cedulam donare poſt mortem ſuã, et ferè per totũ.*
Donatio cauſa mortis arguitur quando ſit mentio mortis,& reſer-
uatur poteſtas mutandi & corrigendi.
2 *Donatio cauſa mortis debet fieri in præſentia quinque teſtiũ, aliàs*
non ualet.
3 *Non eſt præſumendum,quem uoluiſſe facere actum nullum.*
4 *Donans corã minori numero quinque teſtiũ vr̃ inter uiuos donare,*
licet ĩ illa fiat mentio mortis,nã vr̃ colata ſolum ad illud tempus.
5 *Donatio ualet ut inter uiuos,licet in illa ſit appoſita conditio ſi do*
nator præmoriatur uel ſit reſeruata poteſtas mutandi,& nu.7.
6 *Pactum de reuocando uel non reuocando non alterat naturam do-*
nationis inter uiuos,& nu.7.
8 *Donatio poteſt fieri in cedula,licet non fuerit lecta,& promulgata*
coram teſtib.
9 *Idem in teſtamento,& codicillis,& ſimilibus.*
10 *Clauſula,quocunque alio modo &c.comprœhendit alia capita non*
expreſſa.
11 *Clauſula,omni meliori modo &c.multum operatur.*
12 *Donatio facta per maritũ uxori inter uiuos,regulariter non ualet.*
13 *Fallit quando facta fuit propter bene merita,et ſeruitia, & propter*
quæ ſeruitia.
14 *Et ſi excedit merita,& ſeruitia,in quo reddatur ualida.*
15 *Donatio facta per maritum uxori inter uiuos,confirmatur præmor*
tuo marito.
16 *Et an iſto caſu ſit neceſſaria traditio rei donatæ.*
17 *Et quid ſi maritus in ſe retinuit uſumfructum.*
18 *Traditio ficta in iſto caſu an habeatur pro uera.*
19 *Si res donata,& non tradita ſine uitio reperitur penes donatariũ*
reddit donationem ualidam.
20 *Clauſula ſine exceptione aliqua ſatis operatur.*
21 *Donatio inter uiuos facta abſenti,regulariter non ualet,& nu.22.*
23 *Et quid quando ſit præſente notario.*
24 *Vel donatarius reperitur in poſſeſsione rei donatæ ſine uitio.*
25 *Donatio inter uiuos facta per maritum uxori,non cenſetur reuoca-*
ta ſi maritus fecit teſtamentum,& in illo appoſuit generalem clauſu
lam derogatoriam.
26 *Minus etiam cenſetur reuocata per uniuerſalem inſtitutionem hæ-*
redis factam per maritum.
27 *Minus etiam reuocata cenſetur, ſi idem maritus donauit prædicta*
uxori donatrici aliquid aliud,& nu.28.
Ademptio,& tranſlatio rei donatæ quando præſumatur facta.

CONSILIVM XC.

PRO Reſolutione pñtis conſulta.primo diſcutien
dũ eſt. An donatio facta de duc.cccc.d.Simonæ p
ſer Io.Franc.eius maritum,fuerit donatio inter ui
uos uel cauſa mortis,& prima facie dicẽdũ vr̃ fuiſ
ſe donationẽ cauſa mortis.Nam in ultimis uerbis cedulæ conti
nentis dictam donationem ſcriptæ per ipſum ſer Io.Frau.dr̃.ac-
quæſto per donation cã mort.& ẽt in eadẽ cędula dr̃, dapoi la
mia morte,& ẽt quia dũ ipſe ſer Io.Franc. conſignauit.d.cedu-
lã clauſam,& ſigillatã notario expreſsè ſibi reſeruauit faculta-
1 tem accipiendi,& etiam corrigendi, in totũ uel in partẽ. † Quæ
oĩa arguunt ipſum uoluiſſe facere donationem cã mortis, cum
ſit facta mentio mortis,& ſit reſeruata ptãs mutandi. & corrigẽ
di illam,in totũ uel in partem,ut hr̃ p Bar.& alios in l.Seia.ff.d
dot.prælég.& in l.Seia.ff.de don.cau.mort.& p Bart.ĩ l.fi.C.de
pac.& plenè per ipſum,& oẽs alios ſcrib.in l.quæ dotis. ff. ſol.
mat.ubi allegant ꝯcor.& per Alex.cõſ.xiiij.Circa primũ dubiũ
in prin.uolu.j.cũ alijs accumulatis per Dec.ꝯſ.ccv.Iuridicã. in
princ.& per Cor.ꝯſ.cxxiiij.licet uer.quod licet,& per Soci.ꝯſ.
2 liij.Conſilijs nr̃is in prin.uol.j.† Ad quæ ẽt faciunt nota . per il-
lum tex.in l.ubi ita donat.ff.de dona. Et tenendo, q̃ iſta fuerit
donatio cã mortis ſequitur neceſſario dicen.q̃ nõ ualuit nec te
nuit,eo q̃m non fuit facta corã quinque teſtib.quẽ numerũ ta-
lis donatio requirit,ut in l.fi.C.de dona.cau.mor.& not.in l.fi.
C.de codic.& late per ſcriben.in l.ij.de leg.j.& per Cor.ĩ d.ꝯſi.
cxxiiij.col.j.uer.tñ ſi donatio.& Deci.ꝯſ.ccc v.nu.vij. cũ alijs ſi.
quæ poſſent adduci,iſtis tñ non obſt.in caſu pñti ꝯrium eſt ue-
3 rius q̃ imo fuerit,& ſit donatio inter uiuos.† Nõ eſt.n. ueriſimi
le,q̃ ipſe ſer Io.Fran.uoluerit facere actũ nullũ quod eſſet ſi in
terpretatio fieret,ut talis donatio eſſet cauſa mor.ꝯ tex. in l.nõ
ſolum.ff.de ſct.& obl.& in l.quoties. ff. de reg.iur.& ff. de reb.
dub.& q̃m adhibuit ĩ ipſa donatione minorẽ numerũ.v.teſtiũ,
4 dicẽdum eſt ipſum uoluiſſe facere donationẽ inter uiuos.† Qñ.
n.quis donationẽ facit non adhibitis.v.teſtibus.ſed paucioribꝰ
eſto q̃ in illa fiat mentio mortis tñ hoc nõ obſtan. erit donatio
inter uiuos,collata ad tẽpꝰ,ut capiat donatarius poſt mortẽ, ita
Alex.in l.ſtipulo hoc mõ ꝯcepta.col.vj in fi.uer.ĩ quantũ tñ dixi,
ubi ad hoc probandum adducit rõnes,& deciſio.ff.de uerb.obl.
& idẽ expreſsè tenet Alex.in d.l.q̃ dotis. col.v.in viij. & ulti. li-
mita.& Iaſ.ibi col.ia.uer.vij.limita.q̃ adducit ꝯſ.Paul.de Caſt.
& aliqui in ꝯriũ tñ tenet hanc limitationẽ, dicens nõ eſſe ab ea
recedendum.Et faciunt adducta per Crot.in rubr.de leg.j.col.
vj.uerſi.fallit pdicta concluſio & expreſſe hoc firmat Cor. d.ꝯſ.
cxxiiij.uer.tñ ſi donatio.& conſi.cclix.dicta diſpoſitio.colu.iiij.
in prin.uer.aduertendum tñ,uol.iiij.& cõſ. ccliiij. licet uideat.
col.fi.uer.itẽ Imo.in fi.uol.iij.reputabit igit donatio inter ui-
uos collata ad tempus mortis,ut eo tpe exequetur quod ꝓprie
conſiderauit ipſe donator,dum in cedula dictæ donationis, di-
xit,& uoglio ſia eſequito,doppo la mia morte,cõmittendo exe
cutionem poſt mortẽ non ſubſtantiam donationis q̃ fieri põt
ut dicit Soc.d.conſi.liij. uol.j.col vij.& viij.uer.iij.confirmat,&
5 uer.ſeq.ubi hoc probat legibus & rõnibus.† Quæ ẽt cõproban
tur ex his quæ dicit Pau.de Caſt.conſ.ccix.in iſta donatione in
prin.ubi uult q̃ ualet donatio tanq̃ facta inter uiuos ſub ꝯdõne
ſi donator præmoriatur,& ibi dicit illa uerba,cum ptãte mutan
di &c.nõ alterare naturã donationis inter uiuos, ex quo capiũt
illam interpretationẽ ut cenſetur facta ſub tali ꝯdõne prout
clarius Pau.ibi.col.j.uer.aliqñ fit,hoc cõprobat,allegando Bar.
6 in l.ſi alien.§.j.ff.de dona.cau.mor.† Dicẽdo q̃ pactum de reuo
cando uel nõ reuocando nõ alterat naturã donationis inter ui
uos,quominus facta intelligat ſub illa conditione, ſi nõ reuoca
bitur,uel ſi non mutabitur prout facta fuit præſens donatio, &
ibi Pau.ꝓprie loquit de donatione facta inter maritũ, & uxorẽ,
conſideratur ergo iſta donatio inter uiuos, collata ad tempus
mortis reſpectu executionis, & facta ſub illa conditione ſi non
mutaretur uel corrigeretur quæ ualida eſt ut patet ex prædi-
7 ctis ſecuta morte donatoris & reuocatione ipſius non facta . †
Quæ comprobari poſſunt ex his quæ dicit gloſ.& Imol. in l.in-
ter mortis.ff. de donat.cau.mort. & Barto.& alij in l. ſi mihi &
Titio.ff. de uerbo.obligatio.& aduertendum eſt quòd ipſe do-
nator manu propria ſcripſit cedulam dictæ donationis,& ſigil-
latim tradidit notario,coram trib.teſtib. expreſsè mandando q̃
talis cedula exequeretur poſt eius mortem prout contineba-
tur in ea, de cuius cedulæ tenore, & quod non fuerit ſcripta
manu ipſius donatoris nulla inter ipſas partes in præſentiarum
reſultat dubitatio, unde exequenda uenit poſt mortem ipſius
prout continetur in ea, maxime quia non continet hæredis in-
ſtitutionem ſed tantum donationem inter uiuos ſub conditio-
8 ne ſi non reuocaretur. † Cuius executio fuit collata poſt
mortem donatoris, & ideo fuit & eſt ualida, eſto quòd

corã teſtib. & notario ipſe donator non declarauerit tenoré. d.
cedulæ & donationis, prout in ſimi. eſt doctr. Bar. in l. quem hæ
redi. ff. de reb. dub. & in l. ſi ita ſcripſero. ff. de cõd. & demõ. quẽ
cõiter in caſu noſtro ſequũtur oẽs docto. ut dicit ibi Soc. & idẽ
Soc. conſi. clxxiij. Reuerende pater. uol. ij. qui ad hoc adducit
alias plures deciſ. & auctoritates comprobãtes hanc cõem ꝯcl.
Bar. prout ẽt facit Pau. de Ca. in l. hac conſultiſſima. §. per nun-
cupationem. C. de teſt. & ſcrib. oẽs in l. hæredes mei. §. ſed ſi no-
9 tam. ff. de teſt. † Quæ ẽt comprobantur, conſideratis uerbis pro
latis per ipſum donatoré corã notario & teſtibus, in quibus ex-
preſſe uoluit, ꝯtenta in dicta cedula ualere, iure teſtamenti, uel
codicillorum, uel donationis cã mortis, uel quocunque alio iu-
re, quo melius ualere, & tenere poſſet, & quia certum eſt, ꝙ ua-
lere non põt ut teſtm̃, nec ut codicillus, nec ut donatio cã mor-
tis, iccirco neceſſario dicẽdum eſt ꝙ ualeat ut donatio inter ui
10 uos, ut uolũtas & uerba ipſius donatoris exequant. † Illa. n. uer-
ba, quocunque alio modo &c. cõprehendunt alia capita nõ ex
preſſa, prout dicit gl. & ibi. ſcrib. in c. ſuſceptum. de reſcr. lib. vj.
& gl. in c. ij. de elect. eo. lib. & Lap alleg. vj. & quia dicta uerba,
quocũque modo melius ualere poſſet &c. hñt illã uirtutem ut ſi
actus nõ ualet eo mõ quo fit, tñ ualebit eo mõ quo ualere pote
rit, ut dicit Bar. & doct. in l. j. §. ſi quis ita. ff. de uerb. obli. & Ca-
no. in c. ij. de ord. cogn. cũ alijs addu. per Soc. conſ. clxxiij. Reue
rende pater. col. iij. uer. ſed tũ ex alio. & uer. ergo fortius uol. ij.
11 † Quæ cõfirmant per tex. in l. cũ pr̃. §. filius matrẽ. de leg. ij. ubi
illa clã, omni meliori mõ &c. oñdit enixã uolũtatẽ diſponẽtis,
& operar effectũ ut illa exequaĩ eo mõ quo actus ualere põt ut
plenè dicunt ibi ſcrib. q̃ cõprobari poſſunt ex his q̃ dicit Soci.
ꝯſ. lxvj. Viſa donatione. col. iij. in fi. uol. iij. ubi ponit plures effe-
ctus. d. clauſulæ omni meliori mõ &c. de quib. ẽt hr̃ p Deci. ꝯſ.
xiiij. & pro tenui. col. ij. uer. ꝯfirmaĩ hoc. & ꝯſ. lxxvij. Viſo puo-
cto. col. ij. uer. ea rõne. ubi allegãdo plures deciſ. firmat talẽ clau
ſulã operari ualiditatem actus eo mõ quo ualere põt, prout ẽt
bene faciunt ea q̃ ponit ipſe Deci. conſi. ccxciij. Viſo teſta. col.
iij. quibus conſideratis, reſultat firma ꝯcluſio talem donationẽ
fuiſſe factã inter uiuos, collatã ad tẽpus mortis, ꝯſiderata eius
executione, & factam ſub ꝯditione ſi nõ mutarei &c. ꝙ minimè
factum apparet, & qa mors dicti donatoris fuit ſecuta, merito
exeqnẽda eſt iuxta ipſius uolũtatẽ. Nec obſtãt allegata in ꝯriũ.
Nã ello ꝙ in ea fuerit facta mẽtio mortis, tñ hoc non obſtante
ualebit, ut inter uiuos attento nnmero teſtiũ corã quib. fuit fa-
cta. Nec obſtat ꝙ ipſe donator reſeruauit ſibi poteſtatem mutã
di & corrigen. Nam iſtud fuit appoſitũ in uim ꝯditionis, ut oĩa
12 iſta apertiſſimè parent ex ſuperius deductis. † Stante itaque cõ-
cluſione iſta uera, ꝙ talis donatio fuerit inter uiuos, reſultat du
bitare, an ualuerit uel ne, ex quo fuit facta p maritũ uxori inter
uiuos, & ipſo iure non vr̃ ualere. l. iij. §. ſciẽdum. ff. de dona. int.
13 mar. & ux. & per totũ illũ tit. & C. eo. cum alijs cõcor. † Tñ qñ
maritus donãs donationẽ fecit pp bene merita, & alia ſeruitia,
quæ recepit & habuit a. d. d. Simona eius uxore, quæ in ſua præ-
dicta donatione ſigillatim exprimit talis donatio remuneratoria
erit ualida & firma, eſto ꝙ ſit inter ipſos cõiuges facta, ut eſt
tex. in l. ꝙ aũt. §. ſi uir. ff. de dona inter uirum & uxo. & per Bar.
& alios in l. ſi diuortio. ff. de uer. obl. cũ alijs addu. per Cor. cõſ.
xxxvj. col. iij. uer. item facta fuit. & per Alex. in l. cũ ſponſus. §. ſi
uxor. ff. de dona. inter uirum & uxo. & per Deci. cõſ. ccij. Vt pñs
ꝯſultatio. col. iiij. in prin. & ꝯſ. ccxxxij. nu. vj in fi. ubi plura ad-
ducit, concludendo donationẽ inter maritũ & uxo. ualere pp
merita, ẽt ſi eſſent merito obſequialia, in graui & lõga infirmita
te mariti præſtita, dummodo ꝙ de ipſis meritis poſſit conſtare
ſaltim per ꝯiecturas, prout in pñti caſu bene cõſtat, & ideo qua-
tenus. d. merita apparent probata, nulli dubiũ ꝙ talis donatio
eſt ualidiſſima, quoad ꝯcemẽtẽ q̃ritatẽ meritorũ, ut plenè dicit
ẽt Deci. ꝯſ. ccclxvj. nu. xij. & Cor. ꝯſ. cxxvj. col. pen. uol. j. & idem
14 Dec. cõſ. xx. in cã iſtorũ. † Quatenus uero. d. donatio excederet
merita, in illo exceſſu ꝯſiderabiĩ, ut ſimplex donatio inter uiuos
ut ꝯcludit Soci. ꝯſi. cxcv. In cã ꝯ ſilios. col. iiij. & v. uerſi. iij. quia
donatio facta uol. ij. ubi adducit Bal. & Saly. ĩ l. illud. C. de col.
& docto. in l. ſi donatione. C. eo. ti. & alias deciſ. & idẽ Soc. conſ.
xxij. Viſa prædicta. nu. vj. & conſiderando exceſſum meritorũ,
& regulam gñalem de qua. ſ. vr̃ talem donatio. quatenus exce-
dit merita nõ ualere, tñ rectius ꝯſiderando in caſu pñti dicẽdum
15 eſt ꝯriũ. † Ex quo dicta donatio inter uiuos facta morte ipſius
donatoris fuit cõfirmata & ideo morte ſecuta ipſius mariti do-
nãtis effecta fuit ualida & firma, ut dicit tex. i l. donationes quas
C. de dona. int. uir. & in l. cũ hic ſtatus. §. j. ff. eo. ti. & per Bar. &
Pau. de Ca. per illũ tex. in l. ſi mortis cã ff. de dona. cau. mor. &
ponit Dec. ꝯſ. ccij. col. pe. & Cor. ꝯſ. ccxxiiij. col. ij. uer. nec ẽt. &
ꝯſ. cclvij. in fi. uol. iij. & per gl. & Bar. in l. j. §. j. ff. de uſuc. pro do
na. cũ alijs adductis per Alex. in l. talis ſcriptura. col. iij. de leg. j.
& per nouiſſi. repe. poſt Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore. colu. xiij.
16 & tribus ſeq. uer. iiij. concluſio. † Stantibus adhuc prædictis ob
ſtare vr̃ tex. & quæ ibi not. per ſcrib. in l. papinianus. ff. de do. in-
ter uir. & uxo. & quæ no. Bal. in l. j. C. de dona. ante nupt. & quæ
uult gl. in l. ij. C. de do. cau. non nume. & laſẽ Pau. de Ca. ꝯſi. cvj.
Dicta donatio. in prin. cũ alijs addu. per Alex. ꝯſ. xxvj. viſo. uol.
ij. & conſi. cxliij. Viſo. uol. v. & Cor. d. conſi. cclvij. in fi. uol. iij. &
cõſi. cxxiiij. uol. iiij. In quibus locis expreſſè hr̃, quod tũc demũ
donatio inter uiuos facta per maritũ uxori, confirmatur morte
donatoris, qñ iteruenit traditio rei donatæ, quod i caſu nr̃o mi-
nimè fuit, ex quo. d. duc. cccc. donati nunq̃ fuere traditi ipſi.
d. Simonę ex quo ſequii talem donationẽ fuiſſe & eſſe penitus
17 nullam. † Hęc obiectio tollitur, conſideratis uerbis. d. donatio-
nis dum ipſe donator expreſſè uoluit, ꝙ dicti duc. cccc. dona-
ti, deberent, ſolui de bonis ipſius donatoris, ſine exceptione ali
qua, mandando executionẽ prædictorũ debere fieri poſt mortẽ
ipſius donatoris. ex quib. colligiĩ mentẽ ſuam fuiſſe eo uiuo uo
luiſſe retinere uſumfru. & adminiſtrationẽ dictarũ pecuniarũ in
genere datarũ, quo caſu ipſarũ vr̃ eſſe facta ficta traditio in ip-
ſum donatarũ, q̃ ficta ſufficit perinde ac ſi uera eſſet, ut dicit
Bar. Alex. & alij. in d. l. papin. & Azo. i ſum. C. de do. col. pe. uer.
& in caſibus. & Pau. de Ca. d. conſ. cvj. & Cor. d. ꝯſ. cclxxvij. uol.
iij. & d. ꝯſ. cxxiiij. uol. iiij. & Deci. d. conſi. ccij. col pen. & Bar. &
alij. in l. ij. C. de do. cau. non nu. & Pau. de Ca. conſi. cj. In iſta do
natione, & conſi. ciij. Nondum eſt, & Soc. conſi. xcj. Caſus ſuper
quo, col. vj. uerſi. iij. quia donatio. uol. iij. & Alex. d. ꝯſ. duobus.
Et quod per retentionem uſusfructus inducaĩ ficta traditio &
ſufficiens eſt tex. in l. quiſquis ubi Bar. & Alex. in l. ſi quis argẽ-
tum. §. ſed ſi quis. C. de do. & gl. in l. iij. in prin. & ibi Pau. de Ca.
col. j. & Alex. col. iiij. uer. itẽ ſubdit gl. ff. de acq. poſ. & ſentit ẽt
Pau. de Ca. in l. abſenti. ff. de don. in ſummario dũ loquiĩ de fi-
cta traditione, per q̃ donatio reddiĩ ualida, ſicuti per uerã tradi-
tionẽ, ꝙ ẽt ſentit Azo. ubi. ſ. & eſt bona deciſ. Alex. allegan tia
18 Bal. &c. in d. l. q̃ dotis. ff. ſolu. mat. col. vj. ubi uult, ꝙ ſi quis do-
nat reſeruato uſuſfructu uſque ad tp̃s uitæ, ꝙ talis donatio eſt in
ter uiuos, & per talẽ reſeruationẽ cenſeĩ eſſe facta traditio, & ẽ
ualidiſſima, q̃ deciſ. referũt, & ſequunĩ do. de ſac. ꝯſ. Neap. deci.
cclxxv. Teſtator quidã, colu. j. prout ẽt tollitur obiectio eo qñ
donator ipſe uoluit dictã pecuniarũ quantitatẽ ſolui de bonis
ipſis donãtis poſt mortẽ eius & dicta bona ut mihi relatũ eſt,
ſine uitio aliquo reperiunĩ penes ipſum notariũ, quib. conſide-
ratis apparet eandẽ licite poſſe retinere. d. bona, quouſque ſibi
19 ſoluant duc. cccc. † Sicuti in ſimi. dicimus, ꝙ ſi res donata &
non tradita ſine uitio reperiĩ penes donatarium, talis poſſeſſio
ualidat ipſam donationem ut dicit Bald. in l. nec ambigi. C. de
dona. & ſentit Azo. ubi. ſ. & expreſſè Soc. d. conſi. xcj. colu. v. &
Deci. d. ꝯſ. ccij. col. pe. ubi ad id idẽ adducit Cor. in ꝯſ. ſuis, & te
neĩ in deciſi. conſ. Neapo. præalleg. cclxxv. in fi. & bene facit. d.
ꝯſ. Pau. de Ca. cvj. Dicta donatio, quæ ẽt comprobanĩ ex uerbis
appoſitis in d. donatione, ibi ſenza exceptione alcuna q̃ gñali-
ter, ſunt appoſita, & oſtendũt mentem diſponentis fuiſſe dictã
donatio. omni caſu eſſe exequendã poſt ipſius mortẽ ꝯ quã nul
20 la poſſet opponi exceptio per quã vr̃ excluſa † & iſta exceptio
q̃ fit de traditione, & etiã ſequens, ut plenè tradũt omnes ſcrib.
21 in l. ſed & ſi quis. §. quæſitum. ff. ſi quis cautio. † Poſſet etiam ad-
uerſus prædicta obijci & dici, talem donatio. minimè ualere, ex
quo apparet facta abſenti. ubi Bar. & alij. ff. de dona. & ponit
Corn. conſi. cxxix. Videtur. colu. ij & conſi. cxxxv. De pluribus,
col. iiij. in fi. uol. ij. & per Bal. in l. illud. C. de ſa. ſan. eccl. cũ alijs
allegatis per Corn. conſi. clix. In hac conſultatione colum. ij. &
conſi. cliiij. Licet uideatur, uol. iij. ubi refert Rom. conſulentem
22 contrarium, & tamen illum reprobat. † Hęc obiectio ex pluri-
bus euacuatur. Nã ita poteſt donari abſenti ſicut & pñti. l. nec
ambig. l. in extraneos. C. de dona. & ſentit Azo. ibi in ſumma,
23 col. ij. uerſi. cui poteſt donari. † Et potiſſimè procedit iſtud qñ
donatio fit præſente notario, ut fuit in caſu noſtro. in quo nota
rius ipſe recipit eam, ut habeĩ per oẽs ſcriben. in l. nõ aliter. ff. de
adoptio. & per Bar. & alios, in l. non quaſi. ff. rem. pup. ſal. fo. &
p eundẽ & alios in l. ſtipulatio iſta §. ſi ſtipuler. ff. de uer. obli, &
ponũt Cano. in proœm. Gregor. col. pe. & eſt gl. & ibi ſcriben.
in §.

in §.ſi quis alij inſt. de inutil.ſtipu. & ponit Soc.ꝯſ.xc.In cã Magnifici col.vj.nu.ix.uol.iij.& ſenrit ẽt clarè Cor.in conſi.præallega.cum alijs uulgar.q̃ ad id poſſent allegari,ea q̃b.clare patet p̄ntiam & receptionem ipſius notarij ſupplerre abſentiã partis.
24 †Pruut ẽt obiectio ceſſat,qm̃ ſi ſine uitio ipſa.d.Simona reperitur in poſſeſsione rerũ dicta donãtis , ꝓut fuit dictũ.ã. in ꝓced. obiectione quo caſu donatio facta abſenti reddit̃ ualida,ut dicit Bal.in d.l.nec ambigi,& expreſsè illud firmãt do. de ſac.ꝯſ. Neapo.d.ꝯſ.cclxxv.ĩ fi.prout ẽt.q̃a donator uoluit eã facere ſecretè, & ꝙ nulla penitus de ea hr̃et notitia niſi poſt eius mortẽ mãdãs tũc dr̃e eã equi ſine aliqua exceptione, ex q̃b.vr̃ uoluiſſe eã ualere,eſto ꝙ abſenti fieret iuxta nota.ĩ d.l.ſed & ſi q̃s.§. fuit q̄ſitũ,& ſatia fuit ipſã feciſſe corã notario eã recipien.ut.ã. ꝓut ẽt ceſſat obiectio attenta ficta traditione cãta ex reſeruatione uſusfructus q̃ ex legi. diſpõne ualidauit ipſam donationẽ ut fuit
25 ſuperius dictũ.†Poſtremo nõ hẽt obſtare ſi dicat̃ ꝙ dicta donatio fuit reuocata p̄ teſtm̃ factum per ipſum donatorẽ ꝯſiderãdo clãm derogatoriã poſitã in teſtõ poſtmodũ ꝯfecto.Nã per talem clãm nõ cenſet̃ reuocata dicta donatio,ut dicit Bar.in l.legatũ, de leg.ij.& Bal.ĩ l.ſancimus.C.de teſta.& ĩ c.j.in tit.de feu. da. in uic.leg.cõ.&tenet Imo.ĩ l.hr̃des palã.§.fi.ff.de teſta.& Rom. ꝯſ.clxix.Pro deciſione ꝯſultationis & in terminis proprijs hoc
25 ſequunt̃ do.de ꝯſ.Neap.d.deciſi.clxcv.in fi.†Minus ẽt cẽſet̃ dicta donatio reuocata per uniuerſalẽ inſtitutionẽ aliorũ hr̃dum factã per ipſum donatorẽ in ſuo ultimo teſtõ.Nã per talẽ inſtitutionẽ potius fuit ꝯfirmata talis donatio,q̃ reuocata , ut dicit tex.ĩ l.cũ hic ſtatus.§.j. ff. de don.int. mar.& uxo. & late iſtud
27 ꝓſequit̃ Aret.ꝯſ.lxxiiij.Diligẽter & mature col.pe.& fin.†Nec ẽt cẽſet̃ dicta donatio reuocata.Eo qm̃ ipſe donator ĩ ſuo teſtõ legauit dictæ.d.Simonæ donatariæ uſumfructũ ſuorũ bonorũ eius uita durãte.Nã tale legatũ minime ſubſtulit dictã donatio
28 nẽ,ut expreſsè ſentit Aret.d.ꝯſ.lxxiiij.col.pe.& fi.†Quod ẽt cõprobat̃,qm̃ diuerſo t̄pe fuit facta donatio, & d.legatũ uſusfructus.Itẽ dicta donatio ꝯtinet aliud q̃ ꝯtineat dictũ legatũ,ex q̃bus neceſſario infert̃ nõ fuiſſe factã adẽptionẽ dictæ donationis,nec ipſius trãſlationẽ,ut ĩ fortiorib.terminis dicit tex. in l. q̃nquagiuta. & ibi tenẽt ſcribẽ.ff.de. ꝓba. & bene faciũt q̃ hñt in l.planè.la.j.§.ſi eandẽ, de lega.j.& ibi not.doct. Quib. oibus cõſideratis,appar et dictã donationẽ fuiſſe ualidã firmã , & ꝯfirmatã morte ipſius donatoris,& exeq̃ dr̃e iuxta ipſius uolũtatẽ, non obſtantib. adductis in contrarium. Pariſ.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Statutum diſponens maritum lucrari dotem & donationem , ſi non habuerit filios ex illo matrimonio,non habet locum in præiudiciũ filiorum primi matrimonij & nu.2.*
4 *Vxor ſecundo nubens in præiudicium filiorum primi matrimonij,nõ põt alienare contra diſpoſitionem.l.hac edictali.C.de ſec.nupt.*
2 *Tale ſtatutum dicitur intelligendum ſecundum terminos.d.l.hac edictali.& nu.3.*
5 *Tale ſtatutum afferens lucrũ ſecundo marito, habet duplex caput.*
6 *Tale ſtatutum admittit filios communes .*
7 *Statutum uolens,maritum omni caſu lucrari dotem prædecedente muliere, non præiudicat filijs primi matrimonij.*
8 *Statutum uolens uxore mortua ſine filijs dicti matrimonij,uirum lucrari totam dotem,non propterea præiudicatur.d.l.hac edictali.*
9 *Idem ſi ſtatutum dicat maritum lucrari dotem ſoluto matrimonio, ſine liberis ex eodem matrimonio.*
10 *Statutum prædictum an excludat filiam monialem.*
11 *Diſpoſitio.d.l.hac edictali continet ius poſitiuum,quod poteſt tolli per ſtatutum.*
12 *Statutum derogans iuri cõmuni,non recipit interpretationẽ ab eo.*
13 *Quando apparet de mente ſtatuentiũ,uolentiũ recedere à iure cõi.*
14 *Statutum prædictum an poſſit tollere legitimam filiorum.*
15 *Statutum prædictum fauorabile eſt,ut uiduæ facilius poſſint reperire maritum.*
16 *Statutum poteſt expreſſè derogare.d.l.hac edictali.& nu.17.*
Ita etiam & tacitè,quando ex uerbis ſtatuti poteſt iſtud colligi , & nu.18.19.& 20.& alijs.& nu.29.30.& ſeq.
21 *Statutum diſponens muliere prædecedente, & relicto uiro, nihil de dote reſtitui debere maritus lucrabitur integram dotem excluſis filijs primi matrimonij.*
22 *Statutum deferens lucrum marito non extantibus cõibus liberis,intelligitur de liberis communibus etiam ex ſecundo matrimonio.*
23 *Idem ſi ſtatutum affert lucrum,quãdo uxor decederet ſine filijs amborum duorum.*
24 *Statutũ deferẽs lucrũ dotis marito præmoriente uxore ſi filij ex eis non extarent.lucratur totã dotẽ excluſis filijs primi matrimonij.*
25 *Statutum uolens,uxore moriente ſine filijs eiuſdẽ matrimonij,maritum lucrari dotem ſecundus maritus eam lucrabitur in præiudicium filiorum primi matrimonij .*
26 *Verbum,ex illo matrimonio,reſtrictiuum eſt excludens alios conceptos ex alia matrimonia .*
27 *Statutum permittens lucrum, permittit donationem dotis , ex qua ſequatur lucrum.*
28 *Exceptuatio confirmat regulam in non exceptuatis.*
34 *Nec erit neceſſaria appoſitio clauſulæ,non obſtante &c.& n.35.*
36 *Mulier ſecundo marita , an poſſit concedere pluſquam continetur in d.l.edictali.*
37 *Statutum an poſſit iſtud operari.& nu.38.*
39 *Alienatio,quæ fit uirtute ſtatuti neceſſaria dicitur.*
40 *Derogatum quando uideatur diſpoſitioni.d.l.hac edictali.*
41 *Statutum exceptuãs filias,de quibus filijs & cuius matrimonij intelligatur.& nu.42.*
43 *Inter filias,quando & qua caſu debeat eſſe æqualis determinatio.*
44 *Et quid ſi filij extant ex utroque matrimonio,quo ad terminos dicta.l.hac edictali.*
45 *Declaratio dictorũ Alex.Fran.de Cur.Iaſ.& Albe.Bru. & n.46.*
47 *Declaratio ad dicta Bal.in l.prima.C.de inoff.dot.*
48 *Quæ opinio doctoris ſit attendenda,ſi unum dixit legendo, & aliud dixit conſulendo,& nu.47.& 49.*
Declaratio ad dicta Soc.conſ.35.uol.4.

CONSILIVM XCI.

VIDETVR Primo aſpectu dicendũ,ꝙ ſtatutũ de cuius interpretatione, modo agit̃ nõ excludat filios extantes ex primo matrimonio,& ſic dictã monialem,& ꝯñr monaſterium , ſolum.n. diſponit ꝙ maritus lucretur dotem & donationem ſi filios nõ habuerit ex
1 illo matrimonio.† Et ſic cũ loquat̃ ſimpliciter non habebit locum in præiudiciũ filiorũ primi matrimonij, licet n.fuerit una opi.Bal.in l.ea lege.C.de cõd.ob cau.& aliorũ,quos refet & ſequit̃ Pet.de Anc.in l.ſi ita q̃s.§.ea lege.ff.de uer.ob. & referunt & impugnãt Mod.in auct. ꝑterea. C.vñ uir & ux.prout ẽt facit Soc.conſ. lij.Super hac difficultatẽ.col.ij.uer.alia opi.uol.lij. &
2 ꝯſ.xxcv. Viſa narratione.nu.iii.& ſeq.uol.iij.†Tñ alia uerior & cõis opi.fuit Iac.But.Bal.Bar.Saly.& aliorum in l. hac edictali. C.de ſec.nup.uolentiũ ſtatutñ ſimpliciter loquens & concedẽs lucrum marito uxore ꝑdecedente,non habet locũ in ꝑiudiciũ filiorũ primi matrimonij,ex quo debet intelligi ſm̃ diſpõnem & terminos.d.l.hac edictali, quã cõem opi. latè proſequit̃ Frã. de Cur.ꝯſ.lxxviij.Domina Franceſchina.& Iaſ.poſt alios,allegans plures deciſio.in d.auct pręterea.n.xv.& ſeq̃ẽt.uer.aliq̃ñ & ſecũdo, ꝓut ẽt facit ibi Dec.in iiij.not.& ꝯſi.xix.Et ꝓ tenui. nu.ij.& ꝯſ.cclxxxiij.Et diligenter.col.j.& Soc. Diffusè in d.ꝯſ. lij.col.j.& ii.uerſi.hoc igitur,& uerſi.ſed quia iſtæ opin. uol.iij.
3 †Et quia iſtud ſtatutum nullam facit mentionem de filijs ex primo matrimonio extantibus,nec expreſsè derogat diſpoſitioni. d.l.hac edictali nec in eo appoſita eſt clauſula non obſtan. merito non poteſt extendi in præiudicium filiorum primi matrimonij,& ad derogationem & correctionem dictæ.l.hac edictali.ut concludit Franciſcus de Curt. allegando deciſi.in d. conſ.
4 lxxviij.col.v.uerſi.confirmantur præmiſſa.† Eo etiam quoniam uxor ſecundo nubens in præiudicium filiorum primi matrimonij non poteſt alienare contra diſpoſitionem.d.l.hac edictali.& ideo iſta.d.Conſtantia,ſecundo nubens debuit agere & curare in actu per eam celebrando,ne ex diſpoſitione ſtatuti maritus ſecundus plus conſequeretur quam permitteret.d.l.hac edictali,in præiudicium filiorum primi matrimonij,ut hr̃ in l.codicillis.§.pen.de lega.ij.& tradit gl.in l.ſi ita quis.§. ex lege.ff.de uerbo.& docto.ferè omnes in d.l.l.hac edictali,& Soc.d.cõſ.xxxv. nu.iiij.uol.iiij.& Alex.conſ.clviij. Circa primũ dubiũ in princ. & uerſ.ij.ille uol.v.Nam qui conſentit in antecedenti vr̃ conſentire in ꝯñ.l.& ſi non cognitio.C.ſi ꝯtra ius uel utili.pub.l.il
5 lud.ff.de acq hæred.cum alijs per eum ibi alleg. † Prout etiam, quoniam tale ſtatutum affert lucrum ſecundo marito & eum incluſiue uocat non extantibus filijs cõibus habet ẽt caput incluſiuum filiorum cõium ſi extarent,& iſto caſu excludit maritum
6 ut in ſimi.tradit Bar.in l.ij.§.uidendum.ff.ad Tertull.† Vnde ſi extarent filij cõmunes admittuntur ex tenore ſtatuti & cũ illis

etiam admitterentur filij primi matrimonij.& ſic talis reſeruatio facta a ſtatuto in caſu excluſiuo mariti,etiam debet habere locum qñ extarent filij ex primo matrimonio itñ ut æqualis ſit determinatio & reſeruatio reſpectu omnium filiorum, quo argumento utebantur,aliqui hanc opi.tenentes, ut refert Dec.d. conſi.cclxxxiij.col.iij.uer.ij.non obſtat,& uer.iij.non obſtat, & col.iiij.uer.iiij.non obſtat.Præterea pro hac opin. poſſent adduci alia fundamenta quæ adducit Alex.in d.conſ.clviij.colu.j.
7 & ſecunda.Franc.de Cur.d.conſ.lxxviij. † Et illud quod vr̃ firmare Iaſ.in d.auct.præterea nu.xv.uer.aliqñ & tertio,ubi tenet ꝙ ſtatutum uolẽs maritum omni caſu lucrari dotem,uxore præ decedente,non præiudicat filijs ex primo matrimonio, ex quo debet recipere interpretationem ſecundum diſpoſitionem.d.l. hac edictali.& poſſent etiam adduci ea quæ refert Alber.Brun. in tract.de ſtatu.fęmi.exclu.in vj.artic.princ.q.xxvij.fol.xxviij.
8 & ſeq.Poſtremo proprię in terminis ſtatuti noſtri hanc opini. vr̃ ſequi Bal.in titu.an maritus ſucced.uxo.in c.j.col.j.uer.quæro dicit ſtatutum de uſib.feudor,ubi uidetur diſponere ꝙ ſi ſtatutũ dicit ꝙ uxore mortua in matrimonio ſine liberis eius matrimonij uir lucretur totam dotem non propterea corrigitur.d. l.hac edictali , & magis apertè pro iſta opinione uoluit Soci. in d.conſi.xxxv.col.ij.uol.iij.quando ſtatutum dicit quòd maritus lucretur totam dotem ſi uxor deceſſerit ſine filijs , ex ſe & eius marito natis quem habet cum decedit ibi enim per plures rationes,reſpondendo inſuper contrarijs firmat tale ſtatutum nõ præiudicare filijs primi matrimonij ex quo debet intelligi &
9 interpretari ſm̃ terminos.d.l. hac edictali. † Et hoc idẽ qñ ſtatutũ diceret ꝙ maritus lucretur dotẽ ſoluto matrimonio ſine liberis ex eodem matrimonio ſequi vr̃ Albe.Brun.in d. ſuo tract. in ſexto articulo princip.q.xxvij.Circa finem. ſol.xxx. col. .iij. uer.& ubi eſſemus,ubi ſolum adducit not.per Bar.& alios in d. l.hac edictali, & per Iaſ.in d.auct.præterea & per Alex.d.conſ. clviij.& per Franc.de Cur.d.conſ.lxxviij.Per quæ vr̃ reſidere in
10 hac opinione.¶ † Iſtis tñ non obſt.ꝯria opinio uerior eſt,quod immo tale ſtatutum excludat filiam monialem , exiſtentem ex primo matrimonio,moueor qm̃.d.l.hac edictali, cõtinet ius poſitiuum,& illi per ſtatutum contrarium põt derogari, quod quidem nullam dubitationẽ haberet qñ ſtatutũ applicaret lucrum dotis ſecundo marito p̃decedente uxore in præiudiciũ filiorum primi matrimonij, ut expreſſe uult Bal.ĩ d.l. hac edictali col.ij. & ibi Saly.col.iij.uer.v.qa in vj.q.& Bal.in l.j.in iij.q.C.de inoſ. ſi.dot.& ibi Pau.de Ca.& Soc.d.ꝯſ.lij.col.j.nu.iij.uol.iij. & col. ij.uer.unde ꝯſidero.ubi aſſerit hanc eſſe cõem opi.Et hoc idem uult Frãc.de Cur.d.ꝯſ.lxxviij.col.iij.uer.tñ ibi.& col.ij. uer. iij. ꝯfirmat & uer.q a ſtatutũ,& Iaſ.in d.auct.præterea nu.xv. uerſi. aliqñ & Dec.ibi in quarto notabili uer.ſecus ſi ſtatutũ ubi allegat alias deciſio.prout ipſe facit in d.ſuo ꝯſ.xix.col.ij.uer.ſecũdus caſus & d.ꝯſ.cclxxxiij.col.j.uer.ſi tñ ex uerbis, ubi adducit alias deciſi.& iſtud idẽ uult Alb.Bru.in d.tract.in vj.art.prin.q. xxvij.fol.xxviij.col.iij.& Alex.d.ꝯſ.clviij.col.iij. uol.v. Nec iſti
11 ꝯclu.ꝯdicit Soc.d.ꝯſ.xxxv.col.j.& ij.uol.iiij. † Nec quidẽ illud immerito,qm̃.d.l. hac edictali ſolũ ꝯtinet ius poſitiuũ quod p̃ ſtatutũ põt tolli ut per Bar.& alios in l.oẽs populi. ff. de iuſt. &
12 iu.& per doc,ubi.ſ̃.† Et cũ ueniat ad derogandũ iuri cõi nõ recipiet interpretationẽ ab eo,ut dicit Pau.de Ca.in l.fi.§. in cõ-
13 putatione.C.de iu.deliber.& Soc.d.ꝯſ.lij.col.fi.nu.vij.¶ † Et licet Iaſ.in d.auct.præterea nu.xiiij.allegando aliquas deciſi. firmet ꝯrium,tñ illa nõ procedũt qñ apparet de mente ſtatuentiũ uolentiũ recedere a iure cõi,nã tunc ſtatutũ nõ recipiet interpretationẽ ab eo ut in terminis nr̃is dicit Soc.d.ꝯſ.lij. col. fi.nu.
14 vij.† Et ualidũ erit iſtud ſtatutũ ẽt ex eo q a per illud p̃t tolli legitima filiorũ ut dicit Pau.de Ca.in d.l.j.Bal.& Saly.in d.l. hac edictali,& Cyn.in l.ſancimus.C.de nup. & ad plenũ proſequit̃ Dec.d.ꝯſ.xix.col.iiij.nu.vj.& v.ubi etiam tangit Paul.de Ca. in
51 auct.nouiſsima in prin.C.de Inoff.teſta.† Eo ẽt qm̃ tale ſtatutũ eſt fauorabile,& inductũ fauore matrimonij ut uiduæ facilius poſſent reperire maritũ,quod quidẽ publicã utilitatẽ concernit ad plenè nota.in l.j.ff.ſol.mat.& per Dec.d.ꝯſ.xix.col.iiij.n.vj. & ꝯſ.ccclij.ĩ caſu.col.ij.n.iij.ubi allegat alias deciſio. & firmat
16 Albe.Bru.in d.tract.in vj.art.prin.q.xxvij.car.xxix.col.j.† Secũdo principaliter moueor,qm̃ ꝯcluſio præcedens nedum p̃cedit qñ ſtatutũ expreſsè derogat.d l.hac edictali in p̃iudiciũ filiorũ primi matrimonij,ſed ẽt locũ habet,qñ uerbis expreſsis nõ derogaret dummõ ꝙ ex uerbis ſtatuti poſsit colligi, ꝙ ſtatuentes uoluerunt maritũ lucrari dotẽ in præiudiciũ filiorũ primi mr̃imonij.ſi.n.ex uerbis ſtatuti hoc põt apparere maritus admitti excluſis filijs primi mr̃imonij,ita firmat Saly.in d.l.hac edictali, col.iij.in vj.q.ĩ fi.& hoc idẽ tenet Roma.ꝯſ.xliiij.ex ſupra narrato,col.ij.ĩ fi.& col.fi.uer.ex quib.ꝯcludo & Bal.ꝯſ.cccccxcv.quę dã.d.Helena.col.ij.& iiij.uol.v.firmat Soc. apertiſsimè ĩ d.ꝯſi. lij.col.ij.uer.dicit ẽt,uol.iij.ubi ad id adducit ꝯſ.Pau.de Ca. &
17 Fulg.& col.pe.uer.ex quib.aliqñ.† Nec iſtis ꝯdicit Frã.d̃ Cur. d.ꝯſ lxxviij.col.iij.uer.tñ ubi,ubi vr̃ aſſentit̃,ꝙ ſi ex uerbis ſtatuti ꝯſtat,ꝙ uoluere ſtatuentes derogare.d. legi ſatis erit ut ipſe-
18 met ſentit ibi col.vj.uer.& poſito.† Et apertius hãc ꝯclu. firmat Dec.in d.auct.p̃terea,io iiij.not.uer.& eodẽ modo.ubi ſe remittit ad ea q̃ ipſemet plene dicit in d.ꝯſ.xix.col.ij. & iij. & ẽt ipſe Dec.hoc p̃ſequit̃ in d.ſuo ꝯſ.cclxxxiij.col.j.ij.& iij.qb.in locis
19 allegant deciſi.ꝯcor.& rõnes plures firmãtes rõnem iſtã.† Hinc eſt,ꝙ licet ſtatutũ expreſsè nõ deroget. d. legi.tñ ſi diſponit ꝙ maritus lucret̃ dotẽ,oĩ caſu illã lucrabit̃ in p̃iudiciũ filiorũ primi matrimonij ex quo ex dictis uerbis ſtatuti ſatis dr̃ apparere de mẽte ſtatuentiũ uolentiũ corrigere.d.legẽ, ut firmat Roma.
20 d.ꝯſ.aliiij.col.pen.& fi.rõnibus & iurib.per eũ ibi adductis.† Et licet Io.in d.auct.p̃terea nu.xv.uer.aliqñ & iij. teneat ꝯ Romæ. tñ opi.Roma.ſequit̃ Soc.d.ꝯſ.lij.col.pe.nu.iij.uol iij. ubi adducit,& ſequit̃ Roma.in d.ꝯſ.prout ẽt facit Claud.in d.l. ſi ita q s. §.ca.l.col.j.uer.& iſtã gl.ff.de uer.obl.& Dec.d.ꝯſ.cclxxxiij.col. ij.nu.ij.uer.& in tali ſtatuto,& expreſsius idẽ in d.auct.p̃terea ſ. iiij.not.uer.& idẽ eſt,ubi ſequẽdo Rom. rñdet dictis per Io. ibi quæ dicta ẽt nõ admittũt repe.ibi car.mihi.v.col.iij.uerſi.& in-
21 fert ad diſpõnẽ.† Hinc eſt ẽt,ꝙ ſi ſtatutũ diſponit muliere p̃decedẽte relicto uiro nihil de dote debere reſtitui,ꝙ maritus integrã dotẽ lucrabit,excluſis filijs primi mr̃imonij, ut ad plenum proſequit̃ Dec.d.ꝯſ.aix.col.ij.uer.ſed p̃dictis,& col.iij. ubi uult
22 idẽ eſſe iſto caſu ac ſi expreſsè fuiſſet derogatũ. † Et idẽ firmat ipſe Dec.d.ꝯſ.cclxxxiij.col.j.uer.& in caſu propoſito,& uer.cũ ergo maritus,& col.ſeq.qñ ſtatutũ defert lucrũ nõ extãrib.cõibus liberis,nã debet intelligi de liberis,cõib.ẽt ex ij. mr̃imonio ut ẽt uolũt Moder. Bono.in tract. de dot.in v.part.q.x. ſtatutũ
23 ꝙ uir.† Et idẽ erit ſi ſtatutũ affert lucrũ,qñ uxor decedit ſine filijs amborũ duorũ ut ſentit ipſe Dec.ꝯſ.xix.col.ij.uer.præterea
24 dato,& conſ.ccclij.per totũ max.col.fi.† Poſtremo dico in terminis ſtatuti noſtri eſſe expreſſam deciſi. Bal.in d.cõſ.cccccxcv. uol.v.col.iij.& iiij.ubi pluribus rationibus,& legibus cõcludit, & conſuluit,quod ſi ſtatutum defert lucrum dotis marito uxore præmoriente ſi filij non extarent ex eis,ꝙ totam dotem ꝯſñr
25 excluſis filijs primi matrimonij.† Et in terminis ſtatuti noſtri eſt deciſ.Roma.d.conſ.xliiij.col.ij.& fi.quæ con. adducit Soc.d. conſ.lij.uol.iij.ubi punctaliter firmat,ꝙ ſi ſtatutũ diſponit uxore moriente ſine liberis eiuſdem matrimonij maritum lucrari dotem,ſecundus uir eam lucrabitur in præiudiciũ filiorũ primi matrimonij quod proprie adaptatur ad uerba ſtatuti noſtri.adducit ibi iura rationes & deciſi. hanc opi.concludenter proban-
26 tes.† Et potiſsimè col.pe.nu.iiij.ponderando illud uerſi. ex illo matrimonio,quod eſt reſtrictiuum,& diſtractiuum,& excludẽs omnes alios filios,quæ conſideratio poteſt approbari ex dictis Bar.relatis per Soci.conſi.lj.nu.viij.uol.iiij.dicentis,ꝙ ſi ſtatutum diſponit uxore prædefuncta uirum lucrari &c. ſi filij ex ea non extent habebit locum, ẽt ſi extaret neptis ex filijs cũ tales
27 dictiones ſint reſtrictiuę,& diſtractiuę.† Et ẽt quia ſtatutũ promittendo lucrum permittit dationem dotis,ex qua ſequitur lucrum,nam conceſſio antecedenti vr̃ conceſſum conſequens.l.il-
28 lud cum uulgar.ff.de acq.hære.† Et ẽt quia ſtatutum præſens ſolum admittit filios ex illo matrimonio,& in tali lucro eos reſeruat & exceptuat,q̃ reſeruatio,& exceptio facta de liberis cõib. confirmat regulam in alijs filijs non exceptuatis , & ſic in illis ex primo matrimonio uulg.l.quæſitum.§.denique.ff.de ſun.inſtru.cũ alijs ĩ terminis noſtris adductis per Dec.d.ꝯſ. cclxxxiij.
29 col.ij.uer.& ꝙ filij, & nu.iij. Ex qb.patet ꝙ licet ſtatutũ nr̃m pũs expreſsè nõ deroget.d.l. hac edictali, tñ q a in ſe ꝯtinet uerba ex quib.colligit̃ aperta mẽs ſtatuẽtiũ uolentiũ.d.legi derogare in præiudiciũ filiorũ primi mr̃imonij,merito ſecundus maritus ꝯſñr itegram dotẽ excluſa dicta moniali , ut patet ex deciſio. ſuperius adductis,& iuribus,& rõnib.deductis in d. ꝯſ. & locis quæ uideri poterunt cum paſsim hẽantur præ manib. & breui-
30 tatis cã hic nõ repetunt̃.† Non obſtant allegata.ã.in ꝯriũ, nam primũ fundamentũ locũ ſibi uendicat qñ ſtatutũ loquit̃ ſimplr̃, ut oſtendunt deciſio.ibi allegatę,ſecus aũt eſt qñ ex uerbis ſtatuti apparet ſtatuentes uoluiſſe derogare. d. legi , hac edictali in præ-

in præiudicium filiorum primi matrimonij,ut eſt caſus noſter,
tunc.n.non recipit reſtrictionem nec interpretationem a iure
31 cõi,ut ſuperius ſigillatim oſtenſum fuit.† Nec iſto caſu tractan
dum eſt de extenſione,nec de ſumendo argm̃ a ꝯrio ſenſu, cum
uerba ſtatuti in ſenſu directo aptiſsima ſint, & ueniunt ad dero
gationẽ.d.l.ut per Dec.d.ꝯſ.xix.col.ij.uer.nec vr̃,& uer.ſeq. ſed
ꝑdictis,& in d.ꝯſ.cclxxxiij.nu.ij.& per Soci.d. ꝯſ.lij.col.fi.nu.vj.
32 & vij.†Non ob.ſecundum in quo dicebatur ſtatuentes non hũe
animũ derogandi.d.l.& ꝑiudicandi filijs primi matrimonij niſi
expreſſe iſtud dicat̃.ut ẽt ſentit Soc.d.ꝯſ.xxxv.col.ij.n.vj. & Iaſ.
33 d.auct.ꝑterea,n.xv.uer.iij.caſu.†Nã uera,& * cõis ꝯcluſio eſt ĩ
* ꝯriũ uolẽs.d.legi eſſe derogatũ ſi per uerba ſtatuti põt apparere
ſtatuentes uoluiſſe derogare, licẽt expreſsè mentionẽ nõ ſece-
34 rint de ipſa derogatione, nec de filijs primi matrimonij.†Et li-
cet non appoſuerint clauſulã non obſt.tñ ſatis eſt, ꝙ ex uerbis
iſtud poſsit colligi,& apparere,ut ſunt deciſio.apertiſsimę ſupe
rius pro iſta opi.adductæ in ſcd̃o ſundamẽto, & potiſsimè fir-
35 mat Soc.ſibi ꝯrius in d.ꝯſ.lij.uol.j.col.ij.& iij.† Et opi.Fran.de
Cur.d.conſ.lxxviij.col.iij uolentis requiri clauſulam nõ obſtã-
te,eſt ſingularis, & nõ neceſſaria,& iõ minimè tenẽda ad plenè
not.ĩ l.j.ff.ſi cer.pet.& doc.oẽs cõiter ꝯriũ tenẽt, ꝙ ſufficiat abſ
que.d.cl'a poſſe apparere ex uerbis.d.ſtatuti,ut uideri põt ex de
ciſi.adductis ſupius a qua cõi minimè recedere debemus iurib.
36 nulg.†Nõ ob.tertiũ in quo dicebat̃ uxorẽ non poſſe ſcd̃o uiro
ꝯcedere pluſq̃ contineat̃ in diſpõne.d.l.hac edictali q̃ alienatio
& diſpõ,nedũ pacto,ſed ẽt per diſpõnem ſtatutariã , & legalem
vr̃ ſibi prohibita,cum antecedens ſit prohibitũ &c.iurib. & de-
ciſio.ibidẽ allegatis, nã uera concluſio eſt,& cõis nõ ualere arg.
de pac.ad ſtatutum negatiuè.l.nõ eſt ſingulis.ff.de regul.iur.&
per Bar.in l.alia.§.eleganter.ff.ſol mat.& in terminis noſtris ad
id plura adducit Iaſ.in d.auct.præterea nu.xv.& Fran. de Curt.
d.conſi.lxxviij.col.ij.uer.tñ hoc caſu,& per Soc.d.ꝯſ.lij. col.ij.
37 uol.iiij.† Vnde licet uxor pacto non poſsit ꝯ diſpõnem d.l. hac
edictali in præiudiciũ filiorũ primi matrimonij alienare, & di-
ſponere,tñ ex diſpõne ſtatutaria poterit ꝓculdubio iſtud indu-
ci,& derogari.d.l.ut ẽt p Bal.in d.ꝯſ.ccccxcv.col.iij.uol.v.& p
doct.in d.l.hac edictali,& p alios adductos.ſ.ĩ primo,& ij. fun
38 damento iſtius opi.Dicta † etiã l. hac edictali, nõ hẽt locum in
alienatione,& diſpõne neceſſaria, ſed ſolũ in uolũtaria, ut pul-
chrè ꝯcludit Ru.d.ꝯſ.cexix.Ex themate ꝯſultationis,quẽ refert,
39 & ſequit̃ Claud.in d.l.ſi qs ita.§.ea lege.col.j.uer.& iſtã gl.†Et
qm̃ iſta alienatio q̃ uirtute ſtatuti fit dr̃ eſſe neceſſaria muliere
ſcd̃o nubẽte, cũ ſtatutũ d̃rogãdo.d.l.hac edictali ꝑmittat lucrũ
ſcd̃o marito ĩ ꝑiudiciũ filiorũ primi mr̃monij,& ꝯñc cẽſet̃ per-
mittere dationẽ ĩ dotẽ,ex qua ſequit̃ lucrũ tanq̃ añs neceſſariũ ,
qui enim uult ꝯñs neceſſario uult añs ad illud. d.l. illud. ff.de
acqui.hær. uñ iſto caſu uirtute ſtatuti alienatio nõ dr̃ ꝓhibita,
ſed ꝑmiſſa,& ita tollit̃ qđ hr̃ ĩ d.l.codicillis.§.fi.'& p gl.ĩ d.§.ea
lege,nã illa locũ hñt in materia ꝓhibita in añcedẽti,uel ꝯñti ac
ĩ caſu nr̃o ꝯſideratis uerbis ſtatuti claris ꝑmiſsio ꝯcedit̃,& ĩ an-
40 tecedẽti,& ꝯñti.† Nã cũ ex uerbis ſtatuti ſit derogatũ. d.l. hac
edictali prohibitio de qua ibi penitus ceſſat, ita punctaliter ad
obiectionẽ rñdet Bal.ĩ d.ꝯſ.ccccxcv.col iij.uerſi.ex aduerſo,&
uer.& hoc ẽt cõprobat̃,uol.v.& ita apertiſsimè dicit Soci.d.ꝯſi.
lij.col.ij.io fi.& col.iij.nu.iij.uol.iiij.ubi ita rñdet ad hãc oppo-
ſitionẽ quã ipſe ſibi ꝯrius fecit in d.ꝯſ.xxxv.col.ij.n.iiij.uol.iiij.
41 &hãc ẽt ſolutionẽ ſentiũt Mod.Bono.in d.tra.ĩ v.par.q̃ſt.x.Nõ
obſ.quartũ ĩ quo dicebat̃ ſtatutũ exceptuare filios ex illo & eo
dẽ matrimonio quib.extãtib.una cũ eis poterãt cedere filij pri
mi matrimonij, uñ idẽ qñ nõ extãt fi.ij cões ſed ſolũ ex primo
42 mr̃monio,ut æqualis ſit determinatio &c.†Ad quã Dec.ĩ d.ꝯſ.
cclxxxiij.col.iij.uer.ij.nõ obſtat,& uer.iij. nõ obſtat rñdet, qm̃
ſtatutũ aptiſsimã facit dr̃iam inter filios ex primo matrimonio,
& ſcd̃o.Nã filij ex ſcd̃o mr̃monio tm̃ excludũt ſm maritum &
pr̃em a lucro, filij aũt tm̃ ex primo mr̃monio minimè eũ exclu
dũt,& qñ oẽs in ſimul extẽt & pariter ſuccedũt, iſtud nõ fit uir
tute ſtatuti,ex quo ſumus extra terminos ipſius,ſed fit ex diſpõ
43 ne iuris cõis ex quo ſumus in caſu omiſſo ut ꝑ eũ.† Et ad illud
ꝙ inter filios dẽt eẽ æqualis determinatio, dupliciter in termi-
nis nr̃is rñdet ipſe Dec.in d.ꝯſ.cclxxxiij.col.iij.uer. ſed in ueri-
tate,& uerſ.ſeq. ut ibi plenè per eũ qm̃ adeſt diuerſa rõ ĩ uno ca
ſu & ĩ alio qñ nulli extãt ex ſcd̃o mr̃monio,ſed tm̃ ex primo,&
qñ extãt filij tm̃modo ex primo,itẽ & qñ extãt ex utroq; & qa ĩ
caſu pñti nullus extat ex ſecũdo quẽ caſum exceptuat ſed ſolũ
extãt ex primo quos ſtatutũ excludit,& eo caſu affert lucrũ ſe-
44 cũdo marito,merito de caſu ad caſum nõ erit arguẽdũ.†Prout
ẽt ſi filij extarẽt ex utroque adhuc illi tm̃ ex ſecũdo mr̃monio
dẽrẽt admitti excluſis filijs ex primo & hoc uirtute ſtatuti ſauo
rẽ præſtãtis iſtis filijs ex ſecũdo & excludentis illos ex primo ꝙ
q̃dẽ fieri põt ut dicit ipſe Soc.d.ꝯſ.lij.col.pe.ĩ fi.& col.fi.nu.v.&
vj.uol.iiij.& in ſimi.quo ad terminos. d.l.hac edictali,hoc reci-
pit ẽt uirtute pacti,ut ꝯcludũt doct.allegati per Dec.ꝯſ.ccxlvj.
45 Req̃ſitus,col.j.nu.iij.& ſeq.† Nõ obſtãt adducta per Alex.d.ꝯſ.
clviij.col.j.& ij.uol.v.Nã ut ipſemet Alex.ibi col.iij.& iiij. illis
nõ obſtã. ꝯſuluit ꝯriũ,& ad obiecta patet rñſio ex ſuperius de-
ductis.minus ẽt obſtãt dicta per Frã.de Cur.d.ꝯſ.lxxviij.qm̃ in
illo caſu ex uerbis ſtatuti minimè apparebat ſtatuẽtes uoluiſſe
derogare.d.l.hac edictali,'ꝓut eſt ĩ ſtatuto præſenti & ad dicta
ibi per eũ ſupra fuit rñſum,& ex ſuperius deductis apparet uera
reſolutio.Nec obſtat dictũ Iaſ.in d.auct.prӕterea n xv.dũ loq-
tur de ſtatuto deſerẽte lucrũ oĩ caſu.Nã eius dicta nõ ſunt vera,
46 ut.ſ.ſigillatim fuit oſtẽſum.†Et dicta Albe.Bru. ĩ d. ſuo tract.
in vj.par.prin.q.xxvij.nõ loquunt̃ ĩ terminis nr̃is & licet circa
fi.videat̃ quo ad terminos ſtatuti nr̃i ſẽtire ꝯriũ,tñ ad hoc nihil
adducit niſi dicta Iaſ.ubi.ſ.& dicta.Alex.in d.ꝯſ.clviij.Et dicta
Cur.in d.ꝯſ.lxxviij.q̃ nihil faciũt ad caſum nr̃m , ut dictũ eſt &
licet adducat dicta Bar.& aliorũ doct.in d.l.hac edictali. tñ illa
nõ loquunt̃ in caſu nr̃o ſed in alio penitus diuerſo ut patet ex
47 eorũ dictis & ex his q̃ ſuperius fuere deducta.† Non obſtat au-
ctoritas Bal.in l.j.C.de inoſ.doti.quã adducit Soci.ĩ d.ꝯſ.xxxv.
col.ij.n.vij.uol.iiij. nã Bal.ibi uerbũ nullũ dicit quo ad termi-
nos ſtatuti nr̃i,uerũ eſt ꝙ in c.j.in tit.an mari.ſucc.uxo.uer.q̃ro
dicit ſtatutũ,tangit difficultatẽ nr̃am,& arguit ad partes,& quo
ad deciſionẽ ſe remittit ad dicta per eũ ĩ d.l.hac edictali.ubi ad
punctum nr̃m nihil dicit,& ſi aliq̃d diceret tñ ipſe Bal. ꝯſulẽdo
48 tenuit ꝯriũ.†Et opinio de qua in ꝯſ.eſt tenẽda,tanq̃ magis deli
berata & cõſulta,ut tradit Bar.in l.ſi pater.C.de inſtit. & ſubſt.
& in auct.ceſſante.C.de legit.hær. & Alex ꝯſi.clxxxvj. Viſo tit.
col.xij.uer.xv.nõ obſtante.uol.ij.& punctaliter de Bal. iſtud fir-
mat Franc.de Cur.conſ.lxxvij.Super motiuis,in fi.& ad id plu-
ra adducit Syl.nuptial.car.cxv.uerſ.ſed quæro.ſtante uarietate,
& potiſsimum cum ipſe Bal. in d.conſi.ccccxcv.uolu.5. ad ple-
49 num & copioſe tangat argumentum.†Non obſtat ultimo auct.
Soc.in d.conſi.xxxv.uol.iiij.ubi in terminis ſtatuti noſtri,con-
ſuluit contrarium,nam ipſemet contrarium tenuit punctaliter
in terminis ſtatuti noſtri,in d.conſi.lij.uol.iij.& opi.de qua ibi,
tanquam magis deliberata & copioſius examinata,eſt tenenda
& ſequẽda,ut dicit Abb.in c.bonæ.il ſecũdo circa finẽ de poſt.
præla.& Claud.in l.ſi idem cum eod.§.fi.ff.de iur.om.iud.uer.j.
niſi,cum alijs alleg.in Syl.nupt.d.car.cxv.col iij.uer.quid autẽ
ſi doctor.& ſatis iſtud euidenter apparet qm̃ in d. conſi.xxxv.
uol.iiij.curſim tangit articulũ.& in d.ꝯſ.lij.uolu.iij.copioſè, &
diffusè illum examinat, ex eo ẽt qm̃ rõnes efficaciſsimę per eũ
adducunt̃ in d.ꝯſ.lij.in quo rñdet omnibus in ꝯrium adductis
de quibus in d.ꝯſ.xxxv.eo qm̃ in fi.d.ꝯſ.lij. dicit & intrepidè ꝯ-
cludit hãc opi.eſſe uerã & ſequendã, quibus uerbis minimè vti
tur in d.ꝯſ.xxxv.Quibus omnibus conſideratis firmiſsima & ue
ra reſultat concluſio iſtum ſm maritũ uirtute ſtatuti debere cõ
ſequi integram dotem excluſa moniali filia ex primo matrimo
nio,& conſequenter monaſterio excluſo. Pariſ.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de retrouendẽdo an præſcribatur ſpacio.30.ann.Et nu.2.*
*Pactum prædictum an perpetuò ualet nec contra illud currat præ-
ſcriptio.Et nu.3.& ſeq.*
4 *Infinitas euitari debet declaratur nu.50.*
5 *Pacto ꝑdicto & tali facultati an præſcribatur ſpacio decẽ annorũ.*
6 *Præſcriptioni odioſæ an poſſit renunciari.*
7 *In præſcriptione requiritur bona fides quando aduerſario competit
actio alias ſecus.*
8 *Bona fides in quibus caſibus non requiritur in præſcriptione.*
9 *Iuri offerendi competenti debitori aduerſus creditorem quando tẽ-
pore præſcribatur.Et nu.10.*
11 *Dictio quandocunque ſemper, & perpetuo denotant perpetuitatẽ
tẽporis,non tamẽ excludũt præſcriptionẽ longiſ.declaratur.n.42.*
12 *Ablatiui abſoluti,reſoluuntur in conditionem.*
13 *Dictio & aliter denotat conditionem & formam.*
14 *Dictiones denotantes modum & ordinem prolatæ ab homine in dubio cenſetur appoſitæ pro forma.*
16 *Potiſsimè quando ad idem concurrit mens diſponentis.*

16 *Diſpoſitio hominis, potens aliquid conditionaliter, formã inducit.*
17 *Conditio importat cauſam finalem.*
18 *Dictio, & aliter non fuiſſet facta, eſt ſignificatiua qualitatis.*
Et habet naturam præciſam.
19 *Et eſt taxatiuè poſita.*
20 *Verba negatiuè poſita neceßitatem important.*
21 *Idem ſi dictum fuit, actum non poſſe aliter fieri, & aliter factũ red di nullum.*
22 *Differt, an diſpoſitio ſit conditionalis, uel ueniat reſoluenda.*
Diſpoſitio conditionalis, ex quibus arguatur.
23 *Tradita in l.ij.ff.de in diem adiec. in quo pacto procedunt.*
24 *Præſcriptio non currit, in capiente & poſſidente rem ſibi debitam ſub conditione, conditione non adimpleta.*
25 *Mala fides cauſatur per ſcientiam.*
26 *Res aliena præſcribi non poteſt, ſtante mala fide, & nu.27.*
28 *Etiam ſi uerſamur in actionibus perſonalibus, in quibus non requiri tur poſſeßio. Et nu.29.*
30 *In materia præſcriptionis ſtandum eſt iuri canonico.*
31 *Pactum de retrouendendo, continet in ſe conditionem ſi infra.30. annos iſtud fiat.*
Concluditur contra Ang. tenentem contrarium in hac diſceptatione. Et nu.32. & 48.
33 *Concluditur etiam contra Bal. tenentem iſto caſu, currere præſcriptionem cum mala fide. & nu.34. & 49.*
35 *Præſcriptio cum mala fide non currit exceptis aliquibus caſibus.*
36 *Legato non agnito præſcribitur ſpacio triginta annorum cũ mala fide, quod bene declaratur.*
37 *Mala fides auctoris, nocet ſucceſſori, & defuncti mala fides nocet hæredi.*
38 *Præſcriptio non currit tempore bellorum, nec tempore peſtis.*
39 *Præſcriptio non currit aduerſus ea quorum precario nomine res ab alijs poßidetur.*
40 *Contractus recipiunt legem ex conuentione contrahentium.*
41 *In contractibus mens potius quàm uerba attenduntur.*
43 *Præſcriptio an poßit tolli per pactum. & nu. 47.*
44 *Culpa non debet imputari, habentibus probabilem cauſam litigandi, & opi.doct.*
45 *Pactum quod non currat præſcriptio an ualeat.*
46 *Et quo caſu.*
47 *Nulla præſcriptio currit cum mala fide.*
51 *Negligentia ex quibus non debet imputari. & nu.52.*
52 *Iuri offerendi, quo tempore poßit præſcribi, & quo caſu. Et nu.54. 55.57. & ſeq.*
55 *Ius non formatum minime præſcribitur.*
56 *Interpellatio an interrumpat præſcriptionem.*
59 *Idem iuris eſt de deducente ſicut de deducta.*
60 *Ius offerendi concernens exceptionẽ & retentionẽ non põt pſcribi.*
61 *Concluditur contra Iaſ. & nu.62.*
Exemplis non eſt iudicandum.
62 *Quæ opi. in iudicando & conſulendo ſit ſequenda.*
63 *Et quid ſi opinio tendit ad fauorem & ad euitationem peccati.*
64 *Minimè ſunt mutanda, quæ certam interpretationem habuerunt.*
65 *Ius offerendi poteſt cedi, & in alium transferri.*
66 *Pactum de retrouendendo ſeu redimendo appoſitum in datione in ſolutum ualet & tenet.*

CONSILIVM XCII.

1 ANGE. † In ꝯſ.lv. Gulielmus & Franciſcus, aperte
concludit pacto & conuentioni ualidę de retrouẽ-
dẽdo, qñcunque & quotieſcunq; pciũ redderet &
omni tpe ẽt nulla pſcriptione nõ obſtã. poſſe pſcri-
bi ſpacio anno.xxx. ſicuti tãto tpe pſcribit iuri, & facultati offe
2 rẽdi iurib. & rõnibus ibidẽ p eũ adductis. † Et potiſsimũ, q a per
tale pactũ vr̃ renũciatũ pſcriptioni, q̃ renũciatio tanq̃ re pbata
& a iure nõ recepta, minimè nocet renũcianti, eo ẽt qm̃ tale pa-
ctũ ꝯtinet i ſe tacitã ꝯuentionẽ, ſi retrouẽditio infra.xxx.annos.
3 fuerit petita, q̃ tacita condõ excuſat pmiſſorẽ a mala fide. † Et
Bal. ꝯſ. mihi ccciij. ad euidẽtiã. col.ij. uol.j. arguẽdo prius pro &
ꝯ firmat, tale pactũ nõ ualere factũ, ut i ppetuũ teneat reuende
4 re, & abſq; tpis præfinitione. † Tum quia infinitas debet euita-
ri, & q a pſcriptioni.xxx. anno. odioſè, nõ põt renũciari, & ideo
5 currit nõ obſtãte mala fide, rõnibus de quib. ibi p eũ. † Et Pet. d
Anch. ꝯſ. cccxxxj. Viſis diligẽter actis, col.ii. uer.iij. aduertendũ,
tenet tali facultati & pacto de retrouendẽdo qñcunq; & quo-
cunque poſſe pſcribi; ẽt ſpacio anno.x. qm̃ tali facultati obſtat
negligentia dicti tpis, & adimplẽda erat q̃primũ poterat, ut in-
6 finitas euitaret. † Quã opin. ſequit ẽt Fely. in c. cum acceſsiſſent.
col.xj. nec.ij. declaratur. nu.xliiij. de conſt. & in rubrica de præ-
ſcript. col.v. & ſeq. nu.xvij. & ſeq. ubi poſt Abb. tenet non poſſe
per pactũ renunciari odioſę pſcriptioni, ſm cõem ꝯcluſ. de qua
per Bar. & alios in l. nemo põt. de leg.j. & idẽ ſequit Iaſ. in l. pe-
tens. col.iiij. nu.x. C. de pact. & apertius in l. ſi mater nu v. C. de
inſt. & ſub. ſub ꝯd. fa. ubi aſſerit ſe pluries ꝯſuluiſſe ſm dictã opi.
Ang. & not. Dec. ꝯſ. clxiiij. col. fi nu. iiij. & ita ẽt firmant Mod.
in tract de præſcriptio. in iiij. par. quintæ par. princ. in iij.q. fol.
lv. col.iij. & iiij. nu. viij. & ix. Vbi aſſerunt hanc opi. eſſe ueriorẽ
7 & cõiorem, & in iudicando & conſulendo tenendã. † Pro qua
adducunt dicta per Anch. in c. ſine poſſeſsione. colu.ia. de reg.
iur. lib.vj. & Soc. in conſi. lxiij. In cauſa uertente. col.iij. uer. Præ
terea. uolu.j. ubi uolunt, regulam cõem de qua in c. fi. de præ-
ſcrip. requirẽtem in pręſcriptione bonam fidem, procedere qñ
aduerſario competit actio, non autem qñ adhuc non compete-
ret, ut in legatario legatũ adhuc non acceptante nec agnoſcẽte,
8 tunc. n. pręſcribit, licet bona fides deficiat. † Quod quidẽ põt cõ
probari ex dictis per Abb. & alios, maximè Fely. in d. c. fi. col.j.
& ij. dum ponunt plures caſus, in quibus ẽt hodie pcedit pſcri-
ptio cũ mala fide. & poſt alios ego ibi dixi. nu. xvj. & ſeq. & hãc
opi. poſtremo ẽt ſequi vĩr Moder. in l.ij. C. de pact. int. empt. &
uendit. fol.v. & vj. in iiij q. princip. in j. & iij. concluſio. ubi in fi
ne dicunt hanc eſſe cõem opi. & q difficile eſſet contra eam ob
9 tinere, licet alia uideatur uerior. † Ad quæ ẽt faciunt cõiter tra
dita per docto. antiq. Iaco. Butr. & poſt gl. per Ang. in l. cũ no-
tiſsimi. colu.iij. uerſi. in gl. quæ incipit. C. de præſcr. xxx. ann. &
ibi Saly. in uerſi. eodem iure Alber. de Roſa. colu.iij. & Bald. in
princ. col. fi. & Ang. in d. conſi. lv. & in l. pignori. ubi Imo. ſequi
tur. ff. de uſucap. & Signor. de Amode. ꝯſ. cxl. Caſus. col.ij. & per
Imol. Mod. & Aret in l. quandiu. la prima, col.ij. & iij. ff. de acq.
hæred. & per Ang. Aret. plenè inſt. de actio. §. actionum nu.liij.
& per Mod. in d. tract. de præſcrip. in iiij. par. quintæ par. princ.
ij.q. fol. lv. nu. iiij. ubi ſequentes opin. Bar. in l.j. ff. de ꝯd. ea leg.
10 col.iij. uerſi. iuxta prædicta. † Concludunt iuri offerendi com-
petenti debitori aduerſus creditorẽ poſſe præſcribi ſpacio.xxx.
anno. contra Bar. & Paul. de Ca. tenentes oppoſitum in d. l. pi-
gnori. & nonnullos alios ſequa. uolentes tali facultati, non poſ
ſe præſcribi aliquo tempore, ex quo eſt facultas per cuius exer-
citiũ acquirit ius deducibile in iudicio, & ideo erit pſcriptibile.
facit ẽt dictũ Ang. in auct. ut eccle. Roma. in fine uolẽs nõ uale-
re pactũ, quo cauet ut nulla currat præſcriptio, quod ẽt firmat
11 Bal. conſ. xliiij. Ad euidẽtiã. uol.v. † Et quia iſtæ dictiones, qñcũ
que ſemper & perpetuo, denotantes temporis perpetuitatem nõ
propterea excludunt longiſsimam præſcriptionem, ut ſenſit gl.
in l. in cognitione. ff. ad Syllan. & gl. in uerſi. qñcunque in c.j. in
tit. de feud. da. in vi leg. commiſſ. & tradit Bald. in l.j. per illum
tex. ff. ſolut. matr. iuncta l. in rebus. §. omnis. C. de iu. dot. & not.
Imo. Areti. & Alex. in l. cum ſtipulatus ſim mihi a proculo. col.
ij. uer. & an dicta uerba. ff. de uerb. obl. & Fely. in dicta rub. col.
pe. nu. xxiij. & iſtis ꝯſideratis, urgẽte impotentia faciẽdi tale pa
ctũ, & ipſius nullitate, ꝯcurrente ẽt iuris diſpõne, dicendum vr̃,
iſtos de Franchia nõ fouere ius, & iſtos de turchis debere abſol-
ui a petitione contra ipſos facta, nec poſſe cogi retrouendere &
facere inſtrumentum retrouenditionis. ¶ Ex oppoſito autẽ in
fauorem dictorum de Franchis conſiderare debemus mentẽ &
uerba contrahentium, & qua forma datio inſolutum rerum de
quib. agit fuit facta & proceſſerit. & uere dici non põt q fuerit
celebrata purè & ſimpliciter, poſtmodum reſoluenda per pactũ
de retrouẽdẽdo & de reuẽdẽdo, qm̃ ab ipſo initio fuit facta ꝯdõ
naliter, & ſub ꝯdõne antedicta ſi dantes inſolutum uel habẽtes
cãm ab ipſis, nollent emere & ſoluere preciũ quo datio inſolutũ
proceſsit, ut apertè colligit ex illis uerb. poſitis in prin. dictæ da
tionis in ſolutũ, ibi ſaluo ſemper pacto infraſcripto de uẽdẽdo.
12 † Quæ condõnem important & in eã reſoluũtur. l. a teſtatore.
ff. de ꝯd. & demõ. l. ab emptione, in prin. ubi Bar. & alij ſcriben.
13 not. ff. de pact & plenè p Moder. in rub. ff. ſol. mat. † Colligitur
iſtud & apertius ex illis uerb. Cũ hoc aũt pacto facta fuit. Et ex
illis & aliter nõ fuiſſet facta, q̃ apertiſsimã condõnem & formã
denotant & inducũt ut tradunt Bar. & alij. in l.j. col.iiij. uer. q̃ro
q d. de ꝯiunctione. ff. de ꝯd. & demõ. & in l. Iulianus, la ſecũda ĩ
prima oppo. ubi adducit iura id pbantia, eod. tit. & notãt doct.
maxi. Iaſ. nu.j. in l. qui pmiſit. ff. de ꝯditio. inde. & in l. Gallus. §.
14 quidã rectè, nu. xxxij. ff. de liber. & po. ¶ † Et q a tales dictiones
denotantes

denotantes modũ & ordinem, prolatæ ab homine in dubio cẽ
ſentur pro forma appoſitæ ut dicit Cardin. Zabar. in clem. j. q6.
xxxiij. de decim. & bo. in c. cum olim de arbit. & plenè tradit Fe
15 ly. poſt alios in cap. cum dilecta. extra de reſcr. ¶ †Vbi poſt glo.
communiter concludunt abſque dubio iſtud procedere quãdo
apparet de mente diſponentis, ꝙ uoluerit illud præciſe ſeruari,
& quando apparet de uehemente eius affectione ut etiam tradit
allegando plures deciſ. Alber. Bru. in tracta. de forma. fol. xlj. co
lu. j. uer. prædicta concluſi. & fol. xxxiiij. col. iiij. uerſi. vj. conclu-
16 ſio, & bene faciunt tradita per Alexan. conſi. xx. nu. j. uol. vj. †Et
quia quando in diſpoſitione hominis, aliquid ponitur conditio-
naliter illud formam denotat. ut dicit Bal. in auth. matri, & auię
col. j. uerſi. quidam tamen. C. quando mul. tutę. offic. fun. pot. &
Fely. in d. c. cum dilecta, col. vj. uerſi. ij. ſignum. Bal. Alex. & alij
17 in l. j. in fi. ff. de liber. & poſthu. ¶ †Nec immerito, cum condi-
tiones importent cauſam finalem, ut dicit Bar. in l. ij. §. fin. ff. de
18 dona. & Aret. in cap. de cauſis, col. iij. de teſti. ¶ †Et illa uerb. &
aliter non fuiſſet facta, ſignificatiua qualitatis, ſecundum Bart.
in l. ait prætor. §. quod autem in priu. ff. ne quid in flum. pub. na
turam præciſam habent, itaque aliqua modificatio, nec alia in-
terpretatio ſeparata a uerbis non debet admitti, ut dicit gloſſ. &
Bal. in l. ſi quidem. C. de excep. & idem Bal. in c. j. §. denique, co
lu. fi. quę fu pri. cau. benef. am. & Dec. conſi. lxj. & pro tenui, co-
19 lum. ij. nu. ij. & conſi. clxxxj. uiſo nu. iiij. ¶ †Taxatiua etiam ſunt
ut habetur in l. non aliter de lega. iij. & in l. qui hæredi. §. fi. ff. de
cond. & dem. & in l. ij. §. fi. ff. de dona. & in l. j. in priu. ibi non ali
20 ter. ff. de offi. eius, & in l. rem nouam. cum fi. C. de iud. †Et quia
negatiue poſita ſunt, etiam neceſsitatem importaut ut per illũ
textum not. glo. in uer. poteſt in cap. j. de reg. iur. lib. ſexto Bart.
& alij in d. l. Gallus in prin. col. ij. uerſic. oppono dicitur hic, ubi
uult ita poſita abnegare actum aliter effectum ſortiri poſſe, quã
ut expreſſum eſt, & tradit etiam Bar. in l. de bis, col. fi. uerſi. præ
terea iſta Ale. ff. de tranſac. uolens ea inducere formã, ita ꝙ eorũ
trãſgreſsio actũ uiciat ut poſt alios tradit Fely. in c. ex pte, col. v.
uer. v. caſus extra de conſtit. & etiam Bar. in l. fi. in fi. C. de uend.
re. ciu. lib. vj. & Fely. in d. cap. cum dilecta, col. viij. uer. vij. ſignũ.
21 ¶ †Et quod actus non poſsit aliter fieri, & aliter factus redda-
tur nullus ſatis probatur. in d. l. rem non nouam. & in l. compara
tiones. C. de fi. inſtrum. cum alijs allegatis per Alber. Bru. in di-
cto tracta. de for. foli. xxxiij. colum. j. uerſic. ſecunda concluſio.
22 ¶ †Et quoniam omnia prædicta uerba appoſita ſunt ad redden
dam dictam dationem in ſolutum conditionalem non autem
ad reſoluendum eam tãquam pure factam nec ipſius effectum,
neceſſario iudicanda erit conditionalis, & talem donationem in
ſolutum conditionalem conſtituerunt ut in l. obligationum fe-
rè. §. condi. ff. de actio. & oblig. & iux. pleniſsimè no. per gloſſ. &
omnes ſcrib. in l. ij. ff. de in di. adie. & per Soc. poſt alios in l. qui-
bus diebus. §. quidam Titio nu. viij. ff. de cond. & demon. & iux.
glo. fi. in l. j. ff. de leg. com. & Bald. ibi in l. ij. in princ. & diffuſiua
Fulgoſi. in d. l. j. & Signoro. de Amode. conſi. lxxv. in quæſt. col.
pen. uerſic. nec obſtat, & Fran. de Cur. conſi. xij. Lucius Ticius.
23 ¶ †Volentes tradita in d. l. ij. de in di. adiec. uendicare ſibi locũ
etiam in pacto legis commiſſoriæ, ut tale pactum poſsit fieri in-
trinſecè, & immediatè reſpicere reſolutionem ipſam contra-
ctus, & reddere illum conditionalem, licet quandoque poſsit re
ſpicere reſolutionem effectus ipſius contractus, qui effectus, &
differentiæ, quando, & quo caſu reſultent aperte colliguntur ex
mente, & uerbis ipſorũ contrahentium appoſitis in ipſo contra
ctu, ut aperte dicunt, & diſponunt iura, & deciſio. ſuperius addu
24 ctæ. ¶ †Et in præſenti contractu uerba ſuperius ꝯſiderata, & in
illo appoſita apertiſsimè oſtendunt talem dationem in ſolu-
tum fuiſſe conditionaliter factam, quo ſtante reſultat uera con
cluſio accipientes eam non potuiſſe uſucapere nec præſcribere,
ut eſt text. apertus in l. ubi autem ff. de in di. adiec. & in l. ij. §. ſi
ſub conditione. ff. pro empto. & in l. neceſſario. §. ꝙ ſi pendente.
25 ff. de pericu. & cõmo. rei uendi. cum concord. ¶ † Præterea iuſti
ciari non poteſt ꝙ. q. Thomæus accipiens dicta bona in ſolutũ
cum dicto pacto de reuendendo non ſciret ſe eſſe obligatum
ad illud, & ꝙ haberet ſcientiam dictæ obligat. l. ſi fundum. C.
de rei uendi. & per Bar. in l. Celſus. ff. de uſucap. ubi diffuſe repe
26 ten. nu. lxxxvij. ¶ † Sciebat enim has res eſſe alienas ex quo ſuæ
non poterant conſiderata forma dationis in ſolutum, ut i l. fi. C.
unde ui. & in l. Labeo. ff. de ſupel. lega. cum ſi. alle. poſt Bar. in d.
27 l. Celſus, nu. lxxxix. ¶ †Et ſtante dicta ſcientia obligationis rei
alienę certiſsimum ẽ de iure cano. nullam præſcriptionem, quã
uis longiſsimam poſſe currere, & habere locum propter malam
fidem, & ratione peccati, ut eſt tex. apertus, & ibi omnes firmãt
in d. c. fi. de præſcript. & tradunt omnes in ca. uigilanti, & in c. ſi
diligenti, eod. tit. & habetur in c. poſſeſſor de reg. iur. libr. vj. &
per Bar. & alios in d. l. Celſus, & in l. naturaliter. ff. de uſucap. &
28 per Ang. & alios in l. ſuper longi. C. de præſcr. long. temp. ¶ †Et
procedunt iſta etiam in actionibus perſonalibus in quibus non
requiritur poſſeſsio nec quaſi ipſius præſcribentis, quia proce-
dunt ex mera negligentia non petentis, ut tenet glo. communi-
ter approbata in d. c. fi. & ſcriben. omnes ibi ubi poſt alios ego
iſtud comprobaui allegando alias deciſ. num. xv. & plenè proſe
quuntur Moder. trac. de præſcrip. in ij. parte tertiæ partis princi
29 palis. q. iiij. ¶ †Et in terminis noſtris iſtud uolunt Mod. repe. in
d. l. ij. C. de pat. int. emp. & uend. fol. vj. col. ij. uerſ. ſed alia maior
nu. cv. & alijs ſeq. & Fab. de mon. ſanc. ſabi in tracta. de empt. &
uen. in vj. q. prin. col. ij. uer. tertio quæro, & Cro. in repe. l. nemo
poteſt de leg. j. char. pen. col j. uer. ultimo no. ſequitur hanc opi.
pro qua dicit ſe conſuluiſſe, ꝙ non poteſt tali pacto præſcribi,
eſto ꝙ Bar. in l. ſequitur. §. qui uiam. ff. de uſucap. tenuerit con-
30 trarium, & non bene. ¶ †Potiſsimum quia in hac materia præ-
ſcriptionis in qua agitur de peccato ſtandum eſt iuri canonico,
& eius diſpoſitioni, ut dicit glo. & ſcriben. omnes ibi ſequuntur
in d. c. poſſeſſor. Abb. Imo. co. ij. & communiter alij in d. c. fi. &
31 Bal. & Aug. colu. ij. in d. l. ſuper longi. cum concordan. ¶ †Nec
obſtat illud quod circa hoc dicit Ang. in d. conſi. lv. ꝙ iſto caſu
ceſſat mala fides, quoniam in tali pacto tacitè uidetur adiecta
conditio ſi uoluerit redimere. ĩ. ann. xxx. quæ conditio ſubin-
tellecta purgat ipſam malam fidem, quod etiam ſequuntur Mo
de. in d. trac. de præſcriptione, & alij ſuperius in ꝯtrium allegati.
32 ¶ †Nam uerba pacti, & dationis in ſolutum apertiſsimè con-
trariantur, & tollunt hanc tacitam conditionem adductam per
Angelum, & expreſſa faciunt ceſſare tacita. l. cum ex filio. §. filio
ff. de uulgari, & pupillari prout etiam quoniam ſi iſta conſidera
tio Angeli procederet ſequeretur abſurdiſsimum, uidelicet ꝙ
in quacunque alia præſcriptione illa locum haberet, ut ſemper
tacite actum uideretur ſi infra annos triginta fuiſſet petitum
actum uel aliquid factum quod profecto eſſet deſtruere omnes
* concluſiones* communes diſponentes præſcriptionem longiſ
ſimam non procedere cum mala fide, prout & huiuſmodi con-
ſideratio Angeli minimè poteſt adaptari in hac donatione in ſo
lutum facta conditionaliter propter quam eam capientes nõ po
33 tuerunt nec poſſunt præſcribere, ut dictum eſt ſuperius. ¶ † Mi
nus etiam obſtat illud quod dicebat Bal. conſi. xxxiij. uol. j. quẽ
alij ſuperius citati ſequuntur dum uolebat iſto caſu præſcriptio
nem currere cum mala fide, quũ eius dictis optimè rñdet Fabia
nus in d. tra. loco ſuperius allegato prout ẽt faciunt Mod. repet.
in. d. l. ij. fo. ſexto col. iij. nu. cia. & alijs ſeq. uer. iij. mouet, & alijs
34 ſeq. †Etiam quia iſtud eſt de directo contra. d. c. fi. cum alijs ſu-
pra allegatis & daretur, ſi iſtud ſequeretur & admitteretur occa
ſio peccandi & conſtito de mala fide, uti hic conſtat, nulla præ-
ſcriptio eſt recipienda, etiam ſi eſſet centum annorum, ut diffu
ſe alias ego conſului in cauſa reuerendiſsimi epiſcopi Anglo-
35 nen. †Et eſto ꝙ in d. c. fina. enumerentur aliqui caſus in quibus
currit præſcriptio, non obſtante mala fide, iſtud ibi eſt propter
aliquam qualitatem & rationem in illo caſu concurrentem, quę
in oppoſitum in caſu præſenti ſubſiſtunt, & conſiderantur, & ideõ
36 de illis ad iſtum minime erit inferendum. †Et ad illud quod di
citur de legato non agnito, cuius petitioni præſcribitur ſpacio.
xxx. annorum cum mala fide, ſecundum Ancharanum, Socinũ,
& Moder. in tractatu de pręſcrip. in quarta parte, quintæ partis
principalis, quæſtione tertia, & repeten. in d. l. ij. fol. vj. col. iij. nu
me. x. Aduertendum eſt, quoniam ipſi uolunt illud procedere
contra legatarium, cui ante agnationem non competit actio,
nam ſi competeret, præſcriptio cum mala fide non procederet,
quę ratio in caſu præſenti concluderet in oppoſitum. dum ipſi
met & alij quamplures tenent iuri redimendi & offerendi poſſe
præſcribi, ex eo quia actio eſt iam nata, licet agenti obſtaret ex
ceptio, & tenẽdo in caſu noſtro actionem eſſe natam, nullo mo
do procederet aduerſus eam præſcriptio cum mala fide, & ſic ſi
mile adductũ de legatario, nihil facit. Prout etiam tollitur quo
niam hæres qui tenetur præſtare legatum, iuſtam habet creduli
tatem opini. ex curſu longiſsimi temporis, legatarium renũciaſ-
ſe & ulterius nolle amplius agnoſcere, quæ omnia in caſu præ-
ſenti uigent in oppoſitum, ſtante forma dictæ dationis in ſolu-
tum, & conſideratis mente & uerbis ipſorum cõtrahentiũ, quo
fit,

fit,ut concurrente iſta mala fide,nullo modo poſsit eſſe locus p̄
ſcriptioni.Nec dicatur prædicta procedere ſolum in dicto l ho
mæo exiſtente in mala fide,quæ minime habebat obeſſe eius hæ
redibus exiſtentibus in bona , & uolentibus inchoare præſcri-
ptionem ex perſona ipſorum de æquitate Canonica, ſecundum
37 Dynum in dicto c.poſſeſſor.col.fi.†Nam in contrarium ſe ha-
bet * communis concluſio,uolens malam fidem auctoris noce
re ſucceſſoribus per textum in l.cũ hæres.ff.de diuerſ.& temp.
præſcri.& ibi plene Alex.in apoſtil.ad Bar.ex quo cenſentur ea
dem perſona cum defuncto,& tenentur purgare ipſius malam
conſcientiam,ut pleniſsimè attingunt Alex.& Moder.in l.Pom
ponius.§.com quis.ff.de acq.poſ.& Pau.de Ca.conſi.ccxcij. Vi-
ſa ſuppoſita etiam ſi agatur de longiſsima præſcriptione,ſecun-
dum dominum Antonium,& Abb.in c.ſi diligenti col.v.uerſic,
ſed circa prędicta,ubi etiam Fely.& per Abb.& alios in c. nihil.
col.ij.uerſi.ſucceſſor uero.& in c.fin.extra de pręſcriptio.& per
Alex.conſi.lxxxiiij.In cauſa uertente.col.j.uol.j.& conſi.iiij. Vi
deretur.col.fi.& conſi.lxxxix.Viſo.col.iij.uol.ij.& in quamplu-
ribus alijs conſi.citatis per Mod.in dicto tracta.præſcriptio. fo.
xixcol.iiij.& fol.xx.col.j.nume.lix.ubi in fine atteſtantur hanc
eſſe * communem , & ab ea non eſſe recedendum iudicando &
conſulendo,reprobata opin.Dyn.ꝙ mala fides defuncti impe-
diat hæredem præſcribere,& continuare præſcriptionem , & et
eſt impedimento,ne ualeat eam inchoare ex perſona ſua , ut et
firmant Socinus conſi.cvj.Libenti animo.nu.v.uol.iij. & Deci.
conſi.cclxxij.col.iiij.nu.v.eo magis , cum hæredes . d.Thomæi
habuerint amplam notitiam dictorum dationis inſolutum , &
pactorum,ut aperte colligitur ex ipſorum confeſsione, dum aſ-
ſerunt acquiſiuiſſe tale ius redimendi,& eis fuiſſe ceſſum,& nul-
la maior probatio dari debet quàm ipſorum confeſsio.l.cum te.
C.de tranſactio.cum uulgar.Attento etiam titulu dictæ datio-
nis in ſolutum conditionaliter factæ,uitioſo,& malam fidem in
ducente,quo & d.Thomæus,& ipſi dictas res tenuerunt,ut ple-
38 ne per Cano.in cap.ſi diligenti,cum ſimi.de præſcriptio.†Acce
dat etiam & tempus detrahendum,quo aſſerta præſcriptio cur
rere non potuit.ut tempus bellorum quo ius non fuit redditũ ,
nec non & tempus peſtis,ut in c.ex tranſmiſſa.ubi diffuſe omnea
allegan.concor.extra de præſcriptio.& per Mod. in d. tracta.in
ij.par.vj.par.prin.in primo,& ſecundo caſu , ſol. lxvj.colu.ij.&
39 iij. nu.iij.& iiij.†Ad quod etiam & conſtitutio præcarij poſſeſ
ſionis dictarum rerum,quæ & ipſe.d.Thomæus ſuo nomine , &
hæredum conſtituit ſe & ipſos poſsidere præcario nomine uolē
tium redimere,quo fit ut nulla contra ipſos redimentes in reb.
quæ ipſorum præcario nomine poſsidentur currere poſsit præ-
ſumptio in fauorem poſsidentium,ut.ff.de præca.fere per totũ.
& in l.male igitur.C.de præſcrip.xxx.ann.& in l.quod meo . in
prin.ff.de acquiren.poſſeſ.& per gloſſ. in ca.clerici. xvj.quę.iij.
& in c.cum non licet.ubi diffuſe Abba.& alij extra de præſump.
40 † Vlterius aduertendum eſt , quoniam ſi præſcr.contra dictam
conuentionem procederet iſti dantes inſolutum reperirentur
decepti contra ipſorum omnium contrahentium intentionem
ex quo alias non dediſſent inſolutum ut apertiſsimè patet ex
uerbis dicti contractus,qui ex conuentione ipſorum contrahē
tium legem accipiunt. l.j.§. ſi conueniat . ff. depoſ. & in regula
41 contractus,de reg.iur.lib.vj.†Et potiſsimum,quia in contracti
bus potius mētem,quàm uerba debemus conſiderare & atten-
dere.l.ſemper in ſtipulationibus.ff.de reg.iur.l.ita ſtipulatus.§.
42 ſabinus.ff.de uerb.cum concor.†Ex quibus infertur, ꝙ illæ di-
ctiones quandocunque in perpetuum ſine temporis præfinitio
ne,& ſimiles,de iure licet exponãtur,uſque ad annos.xxx.ita vt
non excludant longiſsimam prꝙſcriptionem,tamen ex conuen
tione ipſorum contrahentium,qui aliter non contraxiſſent , &
ne remaneant decepti,& qui contractibus legem dare poſſunt,
dicendum erit ſecus eſſe,ut in ſimili traditur in l.ſi.C.quæ res pi
gno.oblig.poſ.& in l.non aliter.de legatis tertio. & in l.cum ui-
rum.C.de fideicom.& in l.in conditionibus . cum ſimilibus.ff.
de condi.& demonſt.& in §.diſponat.in auth.de nuptijs iunctis
43 his quæ habentur in l.quæ de legato.cum concor.de leg.j.†Nec
obſtat quod dicunt Moder.in d.l.ij.fol. vj.col.ij.nu.ciij.ꝙ con-
trahentes non decipiuntur,quoniam ſcire debuerunt iura diſpo
nentia præſcriptionem non poſſe tolli pacto , nam nonnulli in
hoc uoluerunt contrarium,ꝙ immo pacto poſsint tolli,qui ci-
tantur per Fely.in rubrica de præſcriptio.& per docto. maxime
Moder.in d.l.nemo poteſt.& Fabia.ſupra allegatus aſſerit hanc
opinionem eſſe magis * communem,prout etiam ipſi Mod. re-
44 peten.dicunt in d.l.ij.nu.cxvj.†Et ſtante iſta dubietate iuris,cul
pa ipſis non uenit imputanda,ut in ſimili tradunt docto.in l. ian
cimus.C.de indi.quando quis habet probabilem cauſam litigã
di,& opinio.doctorum,de quo etiam in ca.finem litibus. extra
45 de dolo & contumacia.†Prout etiam tenendo aliam opinionē,
tanquam magis * communem uolentem præſcriptioni tacite &
expreſſe non poſſe renunciari,tamen ualet pactum, ue non cur
rat præſcriptio.xxx.uel.xl.anno.ſed ſolum centum, ut dicit An
46 ge.in auth.ut eccleſ.roma.in fin.†Et ſaltim iſto modo, ne par
tes fraudentur,tale pactum operabitur effectum,& ne reddatur
in totum deluſorium,ſed ualeat ſaltim eo modo quo poteſt , &
ne in totum pereat.l.quoties.cum uulgaribus . ff. de uerborum
47 obligationib.¶ †Ad quod & fortius,quia poſita dicta opi. pro
uera,tamen partibus nihil poteſt imputari , quoniam ipſi ſcie-
bant iura diſponere nullam præſcriptionem poſſe currere & ha
bere locum cum mala fide,ut dictum eſt & concluſum fuit ſu-
perius,qua concorrente nõ reperiuntur decepti cum per pactũ
inducatur ſcientia,& mala fides,& illa ſtante præſcriptio ceſſa-
bit in actione perſonali , in qua nunquam præſcribitur propter
malam fidem,quę producit hunc effectum,licet pactum quo re
nunciatur præſcriptioni non ualeat.ita pulchre dicit Felyn.in di
cta rubrica de præſcriptio.col.pen.uerſic. poſtremo conſidera
duo.quem referunt & ſequuntur Moder.in dicto tracta. de præ
ſcriptio.in quinta parte,quintæ par.princ.in vj.q.fol.lix.col. ij.
& iij.uer.iij.prædictam communem. ubi proprie in terminis no
48 ſtris,iſtud habent pro abſoluto.†Et tenendo hanc partem con
ſi.Ang lv.minime obſtabit quoniam ſua conſideratio de tacita
conditione,quam dicit ineſſe dicto pacto non poteſt in præſen
ti caſu militare,& etiam quia præſcriptio non poteſt currere cũ
mala fide,licet præſcriptioni non poſsit pacto renunciari.ſecũ-
dum illam opinio.ut ſigillatim de iſtis dictum fuit ſuperius , &
quia in caſu quo Ang.conſuluit,'contractus erat pure celebra-
tus,& ueniebat reſoluendus,quod ceſſat hic,ex quo datio in ſo
49 lutum fuit conditionaliter facta,ut dictum fuit.†Nec obſtabit.
d.conſi.Bal.ccciij.uol.j.quoniam ex ſupra deductis penitus tol
luntur eius funda menta,quib. motus fuit,& in contingentia fa
cti apparet diuerſitas,& eius dictis ſigillatim reſpõdet Fabia.u-
bi ſupra & Repeten.in dicta.l.ij.in quarta q.princ. conclu. iiij.
50 † Potiſsimum quoniam infinitas tolleratur & admittitur,quan
do uerba prolata a diſponentibus ſui natura ſunt apta importa
re infinitatem , ut in l. in annalibus. C.de lega.& in l. ſi ita ſti-
pulatus fuero a Seio.ff.de uerb.obli.& per Bar.in l.qui bona.§.
51 fi.ff.de dam.inſec.†Nec habet obſtare conſi.Pet.de Anch. ccc-
xxxj.quoniam dicta per eum nullo modo poſſunt procedere,
tum quia ſumus in actionibus perſonalibus,ut plenè attingunt
52 reperen.in d.l.ij.in iiij.quæſt.in prima concluſ.†Tum etiã quia
ſumus in cõtractibus, & attentis uerbis contrahentium non da
tur negligentia per dictum tempus, ut dictum eſt ſupra, & ſen-
53 tit Bar.in l.hæc conditio.ff.de conditio.& demon.†Et ad illud
ꝙ iuri offerendi præſcribitur ſpacio.xxx.annorum, aduertendũ
eſt quoniam nonnulli uoluerunt oppoſitum,ut fuit ipſe Bar.&
Pau.de Caſt.in d.l.pignori.& in d.l.cum notiſsimi.in princi. &
practi.Pap.in uer.præſcriptionis.circa fi. & alij citati per Cor.in
l.licet.C.de iu.deliber.col.ij.& conſi.clxxvj.In hac.col.ij. uolu.
54 iij.†Et tenendo ꝙ hic ſit ſimplex facultas,& non ius formatum
nec productum,tunc certiſsimum eſt non poſſe præſcribi, ſecũ
dum Bar.& alios ubi ſupra cum alijs accumulatis per Mode. in
d.tracta. præſcr in iiij.par.j.par.principa.q. j.ſol.liiij.colu.iiij.
55 † Et quod non ſit aliquod ius formatum in terminis noſtris, &
in conſequentiam non poſsit præſcribi, firmat & tenet Bald.in
rub.de præſcri.col.v.uerſicu.quæro ulterius.& diffuſius & pul-
chrius idem Bal.in repet.l.cum in longi.C.de pręſcr.lon.temp.
col.mihi.ix.& quatuor ſeq. & in cõſi.cccxlij.Super eo.col.ij.uo
56 lu.j.ubi potiſsimum conſiderat malam fidem.†Et tenendo dil.
Saly.in d.l.cum notiſsimi.uerſicu.eodem iure in fi.ex quo nulla
hic interueniat interpellatio,obiectio nihil obſtabit, prout etiã
ceſſabit tenendo ea quæ dicit Alber.de Roſa. poſt alios antiq.
per eum allega.in d.l.cum notiſsimi.in prin.col.iij.uer fi. ſed fa
57 cultas.& uerſi.Oldr.Iaco.de Are.†Si uero tenemus in hoc iure
offerendi fuiſſe natam & ortam actionem & ius cui ſtã obſtabit
exceptio oblationis nõ factæ,prout firmat Ang.Aret.in d. § a-
ctionum.& alij ſupra in contrarium allegati , tunc certiſsimum
erit tali actioni iam natæ,& iuri in eſſe deducto præſcribi non
poſſe propter malam fidem,ut in c.ſi.extra de præſcriptio.& di
58 xi ſuperius.†Aut poſtremo cõſideramus facultatem quandam,

pec

per cuius exercitium acquiritur ius deducibile in iudicio,& cō
ſequenter ꝙ poſsit præſcribi ſicut præſcribitur ius ad quod diri
gitur,iuxta doctri.Bar.quem alij ſupra citati ſequuntur, in l.j.
col.iij.uer.iuxta prędicta.ff.de cond.ex le.& tunc etiam habe-
mus intentum ꝙ ſtante mala fide talis facultas non poſsit præ-
ſcribi,ſicut cum mala fide nō præſcribitur ius,quod per eam de
ducitur in iudicio,cum idem iudicare debeamus de iure dedu-
cto,quod de iure & facultate,per quod illud deducitur, cum ſit
ad illud neceſſarium antecedens,per eandemmet doctri.Bar. &
59 ſequac.† Et quia idem dicendum eſt de deducente ſicuti de de-
ducto.l.oratio ff.de ſponſal.& in l.ad rem.& l.ad legatum. ff.de
procurator.cum alijs adductis in l.ij.ff.de iuriſ.om.iud.& in,ca.
60 præterea.de officio.de lega.† Et aperte in terminis noſtris illud
ſuadetur ex dictis Bar.& aliorum in d.l.piguo.dum uolunt, ꝙ
ius offerendi concernens exceptionem & retentionem eſt im-
præſcriptibile,ex quo ſapit naturam exceptionis cui attribuit,
& deſeruit,ut plenè proſequitur do.Signorol.in d.ſuo conſ.cxl.
& Dec.conſi.clxiiij.col.fi.nu.iiij.pariter ergo dicendum erit de
hac facultate & exercitio deducendi illud ius,& neceſſario ante
cedente ad illud,ut utrunque propter malam fidem non poſsit
præſcribi,nec obſtant interpretationes a iure datæ illis dictioni
bus,quandocunque perpetuo & ſimi.quoniam in caſu præſenti
ceſſant propter dictam dationem in ſolutum,conditionaliter fa
ctam,& propter mentem contrahentium,& malam fidem iſtorum ꝑ
61 cario tenentium,ut deductum fuit ſuperius.† Minus etiam ob-
ſtat quod dicit Iaſ.ſe conſuluiſſe,& quod dicunt Mod.in d.tra-
cta.& repeten.in d.l.ij.affirmantes communem opinionem eſſe
poſſe præſcribi,tum quia exemplis minime iudicandum eſt.l.ne
mo.cum uulga.C.de ſenten.& interlo.om.iud.tum etiam quia
deciſio.per eos allegatæ loquuntur diuerſo caſu,quando contra
ctus erat perfectus & ueniebat reſoluendus, cuius contrarium
eſt hic,tum etiam quia hic adeſt precarium, inſuper & mala fi-
des,cui nihil obſtabit illud præſcriptioni non poſſe pacto renū
ciari.concurrunt etiam & alia quæ illis in caſibus omnino ceſ-
ſant,ex quibus ad iſtum minime erit inferendum per iura uulg.
62 † Tum etiam quia conſideratis qualitatibus quibus ſupra, hæc
ſententia & opinio in iure eſt uerisſima,& optimis ac concludē
tibus rationibus fundata,& ideo ſequenda & tenenda,& iudicā
do & conſulendo,reiecta omni alia,ut tradit Io.And.in ca. j.in
fi.de conſti.& ibi Abb.Fely.& Dec.col.pe.& idem Abb. per il-
lum textum,in c.capellanus.in pen.no.de fer.& Barba. conſil.j.
col.iij.uol.j.& per Ang.conſil.cx.Sanctisſima. col.vj.dicentem
iuſtius & æquius eſſe inhærere illi opi.& ſententiæ,quæ meliori-
bus rationibus fundatur, etiam ſi imperator eſſet in contraria
opin.per l.æmilius.ff.de minor.& tradit Dec.ꝯſi.cclxxj.In caſu.
col.v.nu.xiij.& plura accumulat Syl.nupt.fol.mihi.cxxiiij.colu.
63 iiij.& ſeq.uerſi.limita tertio.† Et ſuadetur iſtud, quoniam ſm
hanc opinionem ſauetur animæ & euitatur peccatum,quę cun-
ctis rebus ſunt anteferenda, uulga.l ſancimus C.de ſacr.ſanct.
eccle.& ideo in iudicando ſequenda eſt,ut dicit anan.in c.in ci-
uitate.col.iij.de uſur.& Iaſ.in auth.quas actiones col.viij.C.de
ſac.ſan.eccle.& Syl.nupt.fol.mihi.cxlviij.col.iij.& iiij.uerſi.itē
64 pro eodem.† Ad quod etiam communis obſeruantia, quæ ui-
guit & uiget in ciuitate Veronæ, quæ interpretata fuit in caſu
præſenti ceſſare præſcriptionem, ut atteſtantur quamplures &
periti notarij ſuper id examinati,& minime mutanda ſunt, &c.
uul.l.minime.& l.ſi de interpretatione.ff.de leg.c.cum dilectus
de conſuetu.cum alijs ad iſtum caſum accumulatis per Sylu.nu
65 pt.fol.mihi.cxxiiij.col.ij.uer.limita modo.† Ex quibus firmiſſi
ma reſultat concluſio,iſtos de Franchis, bene egiſſe, & fouere
optimum ius & conſequenter debere obtinere,cū ipſis tale ius
bene potuerit cedi,prout fuit ſtipulatum,& in eos transferri ꝓ
ut fuit translatum,ut plene tradunt omnes in d.l.ij. C.de pact.
int.empt.& uend.maxime repeten.in ſexta q.princ.& per Ale-
66 xan.conſi.ccxxij.nu.j.uol.vj. † Et quia ualet pactum de retro
uendendo, ſeu redimendo appoſitum in datione in ſolutum ut
tradit Corne.allegando iura,conſi.cxxxiij.col.prima,uerſi.pri-
mo loco,uolu.j.& Deci.conſi.xvij.& cccviij.col.ij.& iij. Par.P.

SVMMARIVM.

1 *Finis renunciatio,& liberatio facta per ſororem fratribus, de hæreditate materna paterna,&c.an ualeat & per totum.*
2 *Et quid ſi eſt uallata pacto uel ſtipulatione.*
3 *Ius hæreditatis præterita poteſt remitti per pactū uel ſtipulatiōem.*
4 *Item remitti poteſt ius futuræ ſucceſsionis.*
5 *Et quid ſi pactum & ſtipulatio,fuerint uallata iuramento.*
6 *Et ſi ſit cum fratre,illi quæritur.*
7 *Statutum,ut ſit ualidum quæ requirantur.*
Statutum excludens fœminas,an ualeat.
8 *Pactum factum ſecundum ordinationem ſtatuti ualeat & tenet.*
9 *Talis ſoror renuncians,ſi ſuit læſa, an petere poſſit ſupplementum legitimæ.*
10 *Et quid ſi fuit legitimæ, & ſupplemento expreſſe renunciatum.*
11 *Et appoſitum iuramentum.*
12 *Statutum excludens fœminam ab hæreditate an & quo caſu uideatur eam excludere à legitima.*
13 *Et quid ſi dos data illi aſcendit ad legitimam.*
14 *Dos congrua & honeſta,quæ dicatur,& nu.15.*
16 *Dolus ex propoſito non præſumitur quia probari debet.*
17 *Clauſula habens rata grata,&c.tollit ſuſpitionem doli.*
18 *Clauſula,animo deliberato,ſine aliqua exceptione,&c.tollit omnē errorem & ignorantiam.*
19 *Præſcriptio annorum.xxx.tollit omne ius,& omnem actionem.*
20 *Præſcriptio inducta per ſtatutum ſubrogatur præſcriptioni inductæ de iure communi.*
21 *Statutum præfigens tempus ad agendum, eo decurſo impedit proceſſum fieri.*
22 *Præſcriptio extinguit omnem actionem etiam cautelam.*
23 *Statutum reſtringēs præſcriptionē,an & quo caſu ualeat,& nu.24*
25 *Bona fides in dubio præſumitur.*
26 *Bona fides præſumitur per tempus longisſimum.*
27 *Bonam fidem allegare ſatis eſt.*

CONSILIVM XCIII.

FINIS Et conuentio facta per dñam Mariam ſuis
fratribus de hæreditate paterna,materna, & frater
na,& de omni & toto eo,quod ad ipſam ſpectabat
1 † & pertinebat ſuper dictis bonis, quocunque iu-
re,& cauſa fuit,& eſt ualida & firmisſima,& contra eam ipſa do
mina Maria non poteſt uenire nec eam reſcindere,prout intēn-
dit & temere,facta enim apparet poſt mortem patris & matris,
de quorum modo ſucceſsione agitur,& tempore dictæ renun-
ciationis,& finis agebatur de hæreditate paterna,& materna de
2 lata,præterita,& non futura.† Quo fit ut pactum finis,& renun-
ciatio potisſimum uallata ſtipulatione,etiam ſi nullum interue
niſſet iuramentum,ſit ualidisſima,& efficacisſima, ut habetur
in l.j.& in l.de fideicommiſſo.ubi docto.omnes not.C.de pact.
& C.de tranſac.& plenè traditur per Bar.& omnes alios in l. q
Romæ.§.duo fratres.ff.de uer.obli.& per Can.maxime Georg.
nat.in c.quamuis.col.iij.nu.vij.in quarta limitatione de pac.li.
3 vj.† Poteſt enim per pactum & ſtipulationem nedum remitti
ius hæreditatis præteritę,ut in dictis locis traditur, cum quili-
bet poſsit iuri ſuo renunciare.l.ſi quis in conſcribendo cum uul
4 ga.C. de pact. † Sed etiam iſtis interuenientibus remitti poteſt
ius futurę ſucceſsionis,ut habetur per omnes in d.l.j.& in d.l.de
5 fideicommiſſo.& in d.§.duo fratres.& in d.c.quamuis.† Et tan-
to magis procedunt iſta,quando pactum,ſtipulatio,& renuncia
tio fuit uallata iuramento,ut eſt in caſu pręſenti,per quod iura
mentum renunciatio iuris etiam de futuro conualidatur, ut cō
cludit Cuma.in l.ſi quis hæres.ff.de acquir.hære.Alexan. & alij
Mod.& in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.col.j.ff.ſi quis cautio. & ꝑ
Dec.conſi.xxxj.col.fi.nu.iiij.& eſt tex.apertus in c.quamuis. &
traditur in l.pactum quod dotale.C.de colla.& de pac.& in l. q
ſuperſtitis.ff.de acquir.hær.& in l.ſtipulatio hoc modo conce-
pta.ff.de uerb.obli.& per Alex.conſi.xxvj.Ponderatis.col.fina.
uerſi.nec obſt.uol.iij.& Corn.conſ.cclviij.Quamquam.uol.iiij.
cū alijs allegatis per Deci.d.cōſi.xxxj.col.ij.& iij.& ꝯſ. clxxxj.
ſatis eſt col.j.& ſeq.& conſi.cvj.Et pro tenui.& conſi.ccxxx.
6 proponitur.col.fi.† Et procedunt iſta etiam ſi tale pactum & ſti
pulatio ac renunciatio facta eſſent cum fratre,nam illi quærit,
ut poſt alios concludit Georg.nat.in d.c.quamuis.col. iiij.nu.
xvij.ubi ad id allegat deciſio.quamplures,quod quidem de pla
no procedit conſiderata hæreditate paterna & materna, in qui-
bus ceſſabat uotum captandę mortis cum tempore dictæ renū
ciationis eſſent mortui,propter quod tollitur omnis obiectio
quæ in contrarium poſſet adduci,& comprobantur iſta conſide
rando ſtatutum dicti loci,ſub rubrica de morien.ab inteſta. qđ
ſtantibus filijs maſculis excludit fœminas a ſucceſsione pater-
na,& materna,& ulterius in uerſi.hoc tamen ſaluo, diſponit ꝙ
ſi fratres maritant ſororem,& conueniunt cum ipſa & eius ma-
rito,

rito,de dando certam dotem,ꝙ talis conuentio ſit ualida,ita ꝙ
ſoror aliquid amplius non poſsit petere de bonis paternis , ma-
ternis,& fraternis,& ꝙ teneatur facere finem & remiſsionem.&
7 remiſsio ſubſequẽter facta ualeat & teneat.†Quod quidem ſta
tutum ualidum & firmum eſt,ad plene no.in l.omnes populi.ff.
de iuſt.& iure.& in l.cunctos populos.C.de ſum.Trini. & fide
catho.& in c.j.extra de conſti. & in terminis noſtris de ſtatuto
excludente fœminas per Bal.& alios in l.uenis.C.de in ius uoc.
&in l.maximum uitium.C.de libe.præte.cum alijs accumulatis
per Albe.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſcu.fœmi.exclud.io primo,
ſecundo,& tertio arti.prin.& uere tale ſtatutum , ponit ueram
deciſionem præſentis conſultationis,dum diſponit finem & re
nunciationem ualere,recepta dote,& excludit ipſam dominam
8 Mariam ſororem a ſucceſsione.† Et tanto magis ualidat pactũ
& renunciationem,cum appareat facta ſecundum ordinatio-
nem ſtatuti,ut dicit Bar.in d.l.pactum quod dotale.in fi.& Bal.
ibi in ij.opposi.& Pau.de Caſt.poſt Ange. & Georg.nat.in d.c.
9 quamuis.col.iij.in vj.fallen.†Nec iſtis habet obſtare ſi forſan di
ceret,ꝙ d.Maria nõ obſt.renunciatione adhuc ſaltim poſsit pe
tere ſupplementum legitimæ tanquam in ea enormiſsimè læſa ,
cum illi præciſe non renunciauerit,ut traditur in l. omnimodo.
& in l.ſi quando §.& generaliter.& in l.ſcimus.in prin. C.de in
10 off.teſt.cum uulga.†Nam ceſſat obiectio conſideratis uerbis di
ctæ renũciationis,ibi,hæreditatis,ſeu falcidiæ,& Trebellianicę
pertinentis iuræ naturæ , ſeu alia quacunque cauſa &c. per quæ
uerba ſpecifice renunciatum apparet remedio petendi tale ſup-
11 plementum.†Et potiſsimum ſtante iuramento , ut traditur per
omnes ſcriben.maxime Mod.per illum tex.in d.§. & generali-
ter.& tradunt doc.antiq.Bal.Ang.& alij Mod.in l.de his . ff. de
tranſac.& Alex.conſi.clxxxj.perſpectis.uol.v.& Dec.conſi. xx-
vj.col.ij.nu.ij.in fi.& col.fi.uer.nec obſt.& deciſ.conſil. Neapo.
12 clxxviij.in ij.dub.†Prout etiam obiectio ceſſat cõſiderando ſta
tutum prædictum,excludens ipſam Mariam ab hæreditate pa-
terna & materna,ſtantibus fratribus,quo caſu excluſa etiam ui
detur a legitima dummodo ꝙ certam dotem receperit, uti di-
ſponit ſtatutum,ita Bar.Imo.Bal.& Alex.col.vj. affirmans hãc
* eſſe * communem in l.Gallus.§.& quid ſi tantum . ff. de libe. &
poſth.& idem Alex.conſi.lxviij.Circa præmiſſam.col. ulti. uol.
iiij.cum alijs plene accumulatis per Albe.Bru.in d.trac.in j.art.
princip.& in ix.artic.q.j.& ij.fo.xlij.& ſeq. & in conſi.ſuo poſi-
13 to in fi.d.tract.†Prout etiam obiectio ceſſat quoniã dos data,a-
ſcendit ad ueram legitimam, & ipſius ſupplementum , potiſsi-
mum conſiderata diſpoſitione dicti ſtatuti,quo fit ut ſimus ex-
14 tra caſum obiectionis.†Et quando dos concernit legitimã, nõ
poteſt dici niſi congrua & honeſta , & ea conſiderata , ceſſabit
omnia læſio,ſed plene tradita per illum tex.per Mode.poſt alios
antiquos in auth.res quæ.C.communia delega. cum concordã
15 tijs.¶†Quibus cõſideratis tollitur omnis obiectio, quæ forſan
imaginari poſſet,ꝙ in præſenti caſu interuenerit deceptio &do
lus re ipſa,nam conſiderata dote data,& diſpoſitione dicti ſta-
16 tuti,nulla poteſt imaginari læſio,deceptio,& dolus re ipſa.†mi
nus etiam poteſt præſumi dolus ex propoſito , tum quia in du-
bio non præſumitur uulgata.l.merito.ff.pro ſocio.tum quia al-
leganti illum incumbit onus probandi.l.quoties.§.qui dolo. ff.
de proba.tum quia auctoritate ſtatuti , & legis municipalia ipſi
fratres prædicta geſſerunt,argumento.l. Grachus.C.de adulte-
17 rijs.†Et eo magis iſta ſuadentur , conſideratis uerbis poſitis in
dicta renunciatione in quibus ipſa Maria promiſit habere rata
& grata,geſta per eam illa obſeruare & non contrauenire , ali-
qua ratione uel cauſa per quæ actus geſtus reſcindi non poteſt,
etiam ſi aliqua læſio interueniſſet,ut poſt alios tradit Iaſ.in aut.
ſacramenta puberum.col.xij.uer.retenta ergo.& col.xxj. uerſi.
in tertiæ quærit gl.C.ſi aduerſ.uendi.& tradit Alexã. conſi.xlij.
uol.j.& conſi.ccxxiij.uol.ij.& Cor.conſi.xvij.in litera,o,& ſeq.
18 uol.iiij.†Ad quod etiam illa uerba.animo bene deliberato ſine
aliqua exceptione Iuris uel facti,q̃ omnem errorem & ignoran
tiam tollunt,ita ut dolus non poſsit allegari,ut tradit Bar. Bal.
in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.& §.fi.ff.ſi quis cautio.& Alex. d.
conſi.xlij.& ccxxiij.& Fran.de Cur.conſi.lxv.col.antepe.& per
19 Soc.conſi.lix.nu.xxxiij.uol.iij †Accedat inſuper & præſcriptio.
anno.xxx.per quam ſublatum fuit,& eſt omne ius omniſque a-
ctio,qđ & quæ dictæ dominæ Mariæ cõpetere poterat. l.ſicut.in
prin.C.de præſcrip.xxx.anno.c. ad aures.cum cõcor.extra de p̃
ſcriptio.& in terminis noſtris tradit Dec.conſi.cclxvj. Ad exclu
ſionem.col.pe.in fi.col.fi.& traditur in l.licet.C.de iure delibe-
randi.& in l.j.C.qui admit.& diſpõ ſtatuti municipalis ſub ru-
bri.de actio.infra.xx.anno. non intenta. quod præſcriptionem
de iure communi inductam ad minus tempus inducit & reſtrin
20 git.†Quod quidem ualidum eſt,& ſapit eandem naturam, quã
præſcriptio de iure communi inducta,in cuius locum iſta ſtatu
taria ſubrogatur,ut tradit Bal.per illum tex. in l. ſuperuacuam.
in iij.nota.C.de tempo.in integ.reſt.pet.& ponit Bar.& ibi ſcri
ben.in l.ſequitur.§.ſi uiam.ff.de uſucapio.& Abb.conſi. lxxvij.
uol.ij.Calca.conſi.xxv.col.ij.per Bal.& Ang.in d.l.ſicut.col.j.&
per Bal.in c.j.§.porro.in ti.qual.ol.ſeu.pote.alie.& in l.in con-
tractibus.in primo notabili.C.de non nu.pecu.& Pau.de Caſ.
21 conſi.ccix.in noua impreſsio.& Cor.conſi.lv.Viſis.uol.iij.† Et
per diſpoſitionem dicti ſtatuti præfigentis tempus certum ad
agendum,eo decurſo impeditur proceſſus fieri,ut notatur in c.
in tua.extra qui matrimo.accuſa.poſ.per Innocen.& habetur in
l.cum Titia.ff.de accuſa.& in l.ſcire oportet.§.cõſequens. ff.de
excuſa.tuto.& per Bal.in l.edicto.C.de edic. diui Adria. toll.in
22 tertia upp.& in auth.niſi triennale.in ſin. C.de bon.mater.† Et
quia dictum ſtatutum per curſum.xx.ann.extinguit actionem,
omnis obligatio etiam naturalis ipſo iure per dictam præſcri-
ptionem dicitur eſſe ſublata,ut tradit Ang.in l.j.C. de iudic. in
23 repe.& Bal.in l.omnes.C.de præſcr.xxx.an.†Et licet quamplu
res doc.dubitent , an tale ſtatutum reſtringens præſcriptionem
ualeat,uel non quando præſcriptio fieret cum mala fide præſcri
bentis,ut per Bar.& alios omnes,in d.§.ſi uiam.& per Alex. cõ
ſi.clxxxv.Viſo ti.col.pen.uol.ij .& Soci.conſi.lxxxvj.In cauſa,co
lu.pen.uol.j.& diffuſe per Abb.Fely.& ego ibi dixi,in.ca.ſi.ex-
tra de præſc.cum alijs accumulatis per Mod.in tract. de præſcr.
in ij.parte iij.par prin.q.xiiij.ſol.xxj.col.ij.& alija ſeq. nu. lxxij.
24 & ſeq.†Tamen iſta eſt maxima & uera concluſio, ſtatutum ua-
lere data bonæfi.præſcribentis,ut firmat Alex.d.conſi.clxxxv.&
Soc.d.conſi.lxxxvj.& Cor.conſi.lv.præal.col.iij. & conſi. cclx-
iiij.In hac.uol.j.& Mod.in d.tract.fol.præal.nu.lxxiij. uerſi. ij.
25 concluſ.eſt.Fely.& alij in d.c.fi. † De bona autem fide fratrum
ipſius Mariæ,& ſucceſsiue hæredum ipſorum, ſatis conſtat,quia
nullus ipſorum dolus argui poteſt,ex propoſito , uel re ipſa, ut
ſupra fuit concluſum & oſtenſum,tum etiam quia in dubio præ
ſumenda eſt bona fides,potiuſquam mala,maxime concurren-
te titulo,ut in caſu noſtro concurrit finis uidelicet & renuncia-
tio,ac diſpoſitio expreſſa ſtatuti municipalis,ut traditur in l.pe.
per gl.C.de euictio.& per Inno.Abb.col.iij.& reliq.ſcriben.ibi
in c.ſi diligenti extra de præſcripi.& per glo.in c. dilecto. xv.q.
iij.per Bar.& Alex.in addi.in l.Celſus.ff.de uſucapio.& Alexã.
conſi.cc.Viſo.col.j.uer.præterea.uol.ij.& conſi.lxxv.Viſis.col.
26 pe.uol.iiij.† Tum etiam quia per dictum tempus longiſsimum
bona fides præſumitur,etiam ſi titulus deficeret,ſecundum Bar
to.in l.fi. C.unde ul.& per Alex.conſi.xvj.In cauſa.col.vj.&con
ſi.c. Viſis.col.fi.uol.j.& Fran.de Cur.conſi.lxxxij.col.iij. uerſic.
27 nec expedit.†Nec eſt neceſſe ipſius conuentis dictam bonam fi
dem aliter probare.nam ſatis erit illis eam tantum allegare, ut
traditur in l.ſi adulterium cum inceſtu.§.idem pollioni.ff. de a-
dulter.& per Bal.in c.j.§.ſi quia per.xxx.in titulo ſi de feu.fuer.
controuer.cum alijs allegatis per repeten.in d.l.Celſus.nu. lx-
xix.Ex quibus apertiſsimè infertur,ipſam Mariam malè & teme
re egiſſe,ueniendo contra & aduerſus finem & renunciationem
factam,iuramento uallatam,& quòd ad expenſas omnes debet
condemnari,ut mandant iura communia, & ipſamet ſpecificè
promiſit,ut eſt uidere in dicto inſtrumento finis,ibi,item refice
re & reſtituere &c. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Finis,renunciatio , & liberatio hæreditatis a ſucceſsionis paternæ materna &c.facta per ſororem ſuo fratri,an & quando ualeat , & ferè per totum.*
Et quid ſi fuit ex illa enormiſsimè læſa,& nu.2.
3 *Ius petendi ſupplementum legitimæ,poteſt tranſmitti ad hæredes.*
4 *Et quid ſi renunciatio ſit in manibus fratris uel patris.*
5 *Renunciatio facta de hæreditate uiuentis,non ualet.*
6 *Renunciatio facta iuri de futuro,non ualet.*
7 *Renunciatio hæreditatis facta per matrem,an noceat filia.*
8 *Renunciatio hæreditatis uidetur continere tacitam conditionem ſi ſucceſsio deferatur illi.*
9 *Renunciatio hæreditatis,facta cum iuramento ualet.*
10 *Etiam ſi renuncietur hæreditati futura.*
11 *Maximè ſi ſit in fauorem fratris,mortuo patre.*

12 *Idem*

12 *Idem quando ſit per pactum uallatum iuramento.*
13 *Pactum de non ſuccedendo, ualet ſi iuramento fuit uallatum.*
14 *Et nocet etiam hæredibus iurantis, & nu. 15.*
16 *Et ualet etiam reſpectu futuræ hæreditatis.*
17 *Valet ſi ſit per mulierem ante quam tradatur nuptui.*
18 *Idem & ſi ſit cum fratre, nam illi quæritur.*
19 *Potiſſimum ſi ſtatutum excludit fœminas à ſucceſſione.*
20 *Legitima & eius ſupplemento poteſt expreſſe renunciari.*
21 *Potiſſime ſi interuenit iuramentum.*
22 *Maximè ſi ex ea renunciatione, non fuit enormiſſimè læſa.*
23 *Statutum excludens fœminas a ſucceſſione, an uideatur eas excludere à legitima.*
24 *Statutum poteſt legitimam minuere.*
25 *Præſcriptio longiſſima, tollit omne ius, & omnem actionem.*
26 *Renunciatio hæreditatis alicuius, illo conſentiente ualet in beneficium tertij, cui renunciatur.*
27 *Renunciatio poteſt fieri per ſororem fratri, de hæreditate fraterna.*
28 *Hæreditati uiuentis, & ſic iuri de non ſuccedendo poteſt renũciari.*
29 *Iuri de futuro & hæreditati non delatæ poteſt renunciari per pactũ & ſtipulationem.*
30 *Maximè ſi interuenit iuramentum.*
31 *Hæreditati delatæ, renunciari poteſt.*
Renunciatio facta per matrem, an noceat filijs.
32 *Et quid ſi mater renuncians recepit dotem.*
Et quo iure filius excluditur.
33 *Et an poſſit uenire ex perſona propria, uel ex perſona renunciantis*
34 *Statutum excludens fœminas, uidetur etiam excludere omnes deſcẽdentes ex eis.*
35 *Statutum excludens fœminas à ſucceſſione, eſt ualidum & firmum*

CONSILIVM XCIIII.

VISO INSTRVMENTO Finis, & renuntia
tionis & liberationis, uenditionis, donationis, & ceſ
ſionis hæreditatis, & ſucceſsionis, ac legitimę, & cu
iuſcunque alterius portionis paternæ, maternæ, fra
ternæ, tam præteritæ quàm futurę, quocunque ſpectare potuiſ-
ſent, & poſſent renuncianti, celebratæ inter. d. Meninam ex una
& ſer Marianum eius fratrem ſtipulantem, & recipientem pro
ſe, ac uice & nomine aliorum ſuorum fratrum, ac filiorum ma-
ſculorum deſcendentium ex eis ex altera, uidetur prima facie
dicendum ꝙ filius dictæ. d. Meninæ qui in præſentiarum agit,
uel ad ſucceſsionem aui patris dictæ. d. Meninæ uel ad ſucceſſio
nem. d. Fortis ſui auunculi fratris. d. d. Meninæ, iure & l. per-
1 mittente poſsit agere. †Nam ſi conſideramus hæreditatem aui,
eſto ꝙ ipſa. d. Menina receperit dotem a dicto eius fratre, tamẽ
uidetur incongrue dotata, & enormiſsimè læſa, conſequenter
non obſtante renunciatione poterit petere ſupplementum con
grue dotis, & ſic legitimę, prout poterat ipſa. d. Menina, ut in l.
omnimodo. & in l. ſi quãdo. §. & gñaliter. & in l. ſcimus. in prin.
C. de inoff teſta. & ibi plenè doct. & ponit Pe. de Anch. in c. quã
uis. de pac. lib. vj. & ibi diffuſe tangit Phil. Fran. col. iiij. uer. hoc
tamen notandum eſt. & plenius Georg. nat. col. vj. & ſeq. in v. li-
mita. & Alex. & Crot. poſt alios in l. ſtipulatio hoc modo conce
pta. ff. de uerb. oblig. nu. xxviij. ubi adducunt alias deciſiones, &
2 conſi. †Et bene faciunt ea quæ accumulat Dec. conſi. clxxx. Viſa
renunciatione. & etiam conſi. ſeq. ubi loquitur de filia renun-
ciante. cum iuramento hæreditati paternæ, ut poſsit propter e-
normiſsimam læſionem contra eam uenire, non obſtante iura-
mento, ut etiam concludit ipſe Dec. conſi. xxxj. Et pro tenui. co
3 lu. ij. nu. ij. & conſi. xxvj. Et diligenter. col. j. † Vnde tale ius petẽ
di ſupplementum dictæ legitimæ, bene potuit tranſmitti per ip
ſam dominam Meninam ad dictum ſuum filium, ut tenet Saly.
& alij in d. l. ſcimus. in prin. & Alex. conſi. lv. Viſo titu. colu. iij.
uol. ij. & conſi. cl. Viſo themate. eodem. uol. & Dec. conſi. lxxxj.
4 In caſu propoſito. col j. nu. j †Quæ comprobãtur ex eo, quia ta
talis renunciatio non fuit facta in manibus patris, ſed ſolum in
manibus. dicti. ſer Mariani, quo caſu uidetur non ualere,
quia ad iſtum caſum non ſe extendit diſpoſitio. dicti. capit.
quamuis. ita Cuma. in dicta. l. ſtipulatio hoc modo concepta.
& ibi Iaſ. col. iiij. & v. plenè tangens articulum, & concludens
✱ hanc eſſe * communem contra Bar. tenentem contrarium, plus
idem facit Crot. in d. l. ſtipulatio hoc modo concepta. nu. xxvij.
ubi deciſi. & alia conſilia adducit, & ſequi uidetur Dec. d. conſi.
5 xxvj. col. ij. nu. iij. & iiij. †Præterea cõſiderando hæreditatem. d.
Fortis, talis renunciatio fuit de hæreditate uiuentis, conſequen
ter ualere non debet ut eſt tex. in l. fi. C. de pactis. & in l. quidã
§. donationem. ff. de donatio. ex quo inducit uotum captandæ
mortis, & eſt contra bonus mores, ut eſt etiam tex. in l. ex eo. C.
de inutil. ſtipula. & ideo iuramento non firmatur, ut dicit Bart.
Bal. Saly. & reliqui ſcribentes in d. l. fi. & Bar. in l. ſi quis pro eo,
col. iij. ff. de fideiuſſo. & doctor. omnes in l. pactum quod dota-
li. C. de coll. & ſcribẽ. in dicta. l. ſtipulatio hoc modo concepta.
6 †Præterea & tertiò quo ad dictam hæreditatem domini Fortis,
iſta renunciatio tendebat ad ius de futuro, quod nondum com-
petebat dictæ dominę Meninæ, conſequenter ualere non debet
ut probatur in l. qui ſuperſtitis. ff. de acq. hæreditate ubi uidet
caſus, & etiam habetur in l. ſi ita ſcriptum. de leg. ij. & plenè no.
7 in l. j. C de pact. †Prout etiam & quarto talis renunciatio nõ ha
bet nocere filio dictæ dominæ Meninæ, ut tenet glo. & doc. in l.
illam. C. collatio. ex quo iſta do. Menina mortua fuit uiuente do
mino Forte eius fratre, conſequenter non debet nocere filio ip-
ſius dominæ Meninæ. l. ſi ex patronis. §. fin. ff. de bon. libe. cum
alijs adductis per Alex. in d. l. pactum quod dotale. col. iiij. poſt
Bal. ibi in ij. q. & ẽt tenet Bal. in l. fi. C. de pact. co. iiij & Imo co.
8 iij. & ibi Pau. de Ca. & Are. col. antepe. in d l. qui ſuperſtitis. †Ea
rõne quoniam talis renunciatio facta per ipſam. d. Meninã uide
tur habere tacitam conditionem ſi ſucceſsio ei deferatur, quæ
cum non fuerit delata ipſa præmoriente domina Forti, habetur
pro non facta argumento. l. quoties. ff. nuua. & tenet Can. in d.
c. quamuis. ubi Phi. Fran col. fi. & plenius Georg. nat. nu. lxxix.
& Crot. in dicta. l. ſtipulatio hoc modo concepta. nu. xxxij. &
9 Dec. conſi. clxxxj. col. iij. & ſeq. ¶ †Iſtis tamen non obſtantibus
contrarium de iure eſſe arbitror ꝙ dicta renunciatio ſit ualida,
& omnino ac inuiolabiliter ſit obſeruanda, ex quo enim inter-
uenit iuramentum ut patet per dictum inſtrumentum, ipſa do
mina Menina, & ſucceſsiuè dictus eius filius contrauenire non
poteſt, ut habetur in auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. uẽ
10 di. & in corpore unde ſumitur. †Quæ locum habent etiam in re
nunciatione hæreditatis futuræ, ut eſt in caſu præſenti, per tex-
tum expreſſum in d. c. quamuis. de pactis lib. vj. ubi doct. omnes
ſcribentes iſtud firmant, ex quo ſumus in pacto negatiuo de nõ
ſuccedendo, & tale iuſm obſeruãdũ eſt, cũ ſeruari poſsit ſine inte
ritu ſalutis æternæ. c. ſi uero. cum concordantijs. de iure iuran-
11 do. † Et tãto magis ꝯcluſio procedit ꝯſiderata hæreditate pa-
tris dominæ Meninę qui tempore dictæ renũciationis mortuus
erat, conſequenter renunciatio facta apparet poſt mortem dicti
patris, de cuius ſucceſsione agitur, quia tempore dictæ renun-
ciationis, non agebatur de hæreditate deferenda & futura,
ſed de hereditate iam delata, & præterita, conſequenter
pactum, & renunciatio debet ualere, ut nota. in l. prima,
C. de pactis. & in l. de fideicomm. illo. C. de tranſactionib. & ple
nè per Bar. & alios in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de uer ob. &
Georg. nat. in dicto. c. quamuis. col. iij. nu. vij. in quarta limitat.
12 † Prout etiam idem dicendum eſt, ſi renunciatio ſit hæreditate
futura, nam renunciatio & pactum erit ualidum, ſi uallatum
fuit iurõ, ut eſt in præſenti caſu ꝯſiderando de hæreditatem. d.
Fortis, per textum expreſſum in d. c. quãuis ubi ponitur iſta cla
ra deciſio, licet glo. iuris ciuilis tenuerit contrarium, in d. l. pa-
ctum quod dotale. & in d. l. qui ſuperſtitis. & non bene, ut dicit
Georg. nat. in d. c. quamuis. col. iiij. nu. x. in vij. fallen. & doct. in
d. l. pactum quod dotali. & in d. l. qui ſuperſtitis. & Alex. conſi.
xxviij. Ponderatis uerbis. col. fi. uerſic. nec obſtat id quod habe-
tur. uol. iij. & ſequitur Iaſ in d. auth. ſacramẽta puberum. col. ix.
& Cor. conſi. cclviij. Quamquam. uolu. iiij. & ſcribentes omnes
13 in d. l. ſtipulatio hoc modo cõcepta. †Vbi poſt Bar. & alios Cro.
nu. xxij. & ſeq. per tex. in d. c. quamuis. firmat pactum de nonſuc
cedendo iuratum ualere etiam reſpectu futuræ ſucceſsionis ad-
huc non delatæ, addens ꝙ tale pactum firmatur iuramento, &
conſequenter reſultat utilitas, ut tranſeat ad hæredem, licet iu-
14 ramentum ſit perſonale. c. ueritatis. extra de iure iuran. † Quod
ultimum tenent docto. poſt gl. in d. ca. quamuis. uolentes. pactũ
de non ſuccedendo firmatum iuramento, nedum nocere iuran-
ti filiæ, ſed etiam nepotibus, ut expreſſe firmat ibi Io. An. & Io.
✱ Calde. Gemin. Phi. Fran. col. pe. in fi. & col. fi. & Georg. nat. nu.
15 lxxvij. re ꝓbata op. Pau. de Elea. †Ex quo obſeruãtia pacti iura
ti de ſuccedendo, ligat etiã hæredem, & eſt bona deciſ cõſi. Nea
16 po. ccclxxxj. in fi. †Ex ꝙ tale pactum. & renunciatio iurata ſit
ualida & firma, etiam reſpectu futuræ hæreditatis, tam paternæ
quam maternæ, quam etiam fraternę, eſt amplum conſ. Dec. ubi
allegantur plura alia conſilia diuerſorum doctorum, & alię quã
plurea

plutet dceiſiones in.ordine.xxxj.præallegatum.coln.ij.& iij. &
aliud cunſilium eiuſdem.claxxj.Satis nota eſt.col.j in fi.& colu.
ij.& ſeq. & etiam tangit ipſe Dec.conſi.ccxax.Proponitur. col.
17 fi.& conſ.cvj. Et pro tenui.†Quę etiam procedunt ſi tale pactũ
ſit cum ea quæ renunciauit antequam tradatur nuptui, ut fuit
in caſu præſenti,& expreſſe tenet Io.And.& Phil.Franc.in d.ca.
18 quamuis in primo notabili.†Vbi etiam uolunt iſtud procedere
etiam ſi ſit cum fratre,nam fratri quæritur,ut tenet ibi Georgi.
nat.col.iiij.nu.avij.ubi adducit alias deciſiones quod ultimum
de plano procedit,& abſque difficultate,conſiderando hæredi-
tatem patris dictæ.d.Meninæ, qui tempore dictæ renunciatio-
nis mortuus erat,quo caſu ceſſat uotum captandæ mortis ſuper
quo ſe fundant Bal.Cuma.Iaſ.& Crot.in d.l. ſtipulatio hoc mo
do concepta.uolentes renunciationem ſactam in manibus fra-
tris non ualere propter uotum captandæ mortis illius,cuius hæ
reditas renunciatur, ut ſuperius dictum eſt, nam hoc ceſſat in
hæreditate patris dictæ Meninæ,qui iam mortuus erat tempore
renunciationis quæ facta in manibus fratris prout fuit erit uali
da & firma.Comprobantur prædicta conſiderando ſtatutũ mu
nicipale uigens in dicto loco,quo diſponitur finem, renuncia-
tionem,uenditionem,pactum,& alium contractum factum per
mulieres,de hæreditatibus & ſucceſsionibus uiuentium ualere,
19 & tenere ab inteſtato.†Quod ſtatutum tanto magis ualidat di
ctum pactum,ut dicit Bar.in d.l.pactum quod dotali.in fine.&
ibi Bal.in ſecunda oppoſitio.& ſequitur Pau.de Ca. poſt Ang.
ibi hoc comprobando iuribus ibi per eos allegatis, & ſequitur
Geor.nat.in d.c.quamuis col.iij.in vj.fallen. Ex quibus omiſsis
pluribus alijs, dico talem renuntiationem, & ſimile pactum &
ſtipulationem debere ſeruari,& contra eas non poſſe uenire fi-
lium.d.Meninæ.Non obſtant allegata ſuperius in contrarium.
Et primo illud quod dicebatur circa hæreditatem patris.d.Me-
ninæ ꝙ ipſa poterat agere,ad ſupplementum congruę dotis, &
legitimę,conſequenter & eius filius uirtute tranſmiſsionis &c.
20 † Nam dicitur ipſam non poſſe agere,ex quo ſpecificè & ſpecia
liter renunciauit legitimę, ut patet in dicto inſtrumento, licet
enim dubium ſit inter docto. an generalis renunciatio iurata
comprehendat etiam legitimam,de quo articulo Iaſ.in l.ſi quã-
do.§.& generaliter.C.de inoffi.teſt.& per eundem in l. ſed & ſi
quis.§.quæſitum.in fi.ff.ſi quis cau.& per Deci.conſil. xavj. Et
21 diligenter.col.ij.no.iij. † Tamen uera & communis concluſio
eſt,ꝙ quando ſpecifice & expreſſe renunciatur legitimę, potiſ-
ſimè cum iuramento,ut fuit in caſu præſenti, talis renunciatio
eſt ualida,ut dicit Guliel.de Cu.Bal.Albe.de Roſa.Ang. & alij
ſcriben.in l.de his.ff.de tranſac.& Bal.Saly.Pau.de Caſt. & Iaſ.
in tertio nota.in d.§.& generaliter.& Alex.conſi.clxaj.Perſpe
ctis uol.v.& ponit Dec.d.conſi.axvj.col.ij. num.ij.in fi. & col.
fin.uerſi.nec obſtat.& eſt deciſ.conſi.Neapo. claxviij in ij. du-
22 bio.†Prout etiam ceſſat obiectio,ex quo conſiderando hæredi
tatem patris ipſius.d.Meninæ non fuit enormiſsimè dotata, cũ
pro ſua dote a fratribus perceperit congruam quantitatem, ut
patet dicto inſtrumento,& etiam in alio inſtrumento præcedẽ
ti ad quod fit ibi relatio, quo caſu ceſſant deciſio. & con-
ſii. Deci. & aliorum uolentium non obſtante renunciatione
iurata, renunciantem poſſe uenire contra eam, docto tamen de
enormiſsima læſione, quod minimè concurrit in caſu præ-
23 ſenti.†Prout etiam ceſſat obiectio,conſiderando ſtatutum mu-
nicipale excludens filiam ab hæreditate paterna ab inteſtato
ſimpliciter,quo caſu uidetur excluſa etiam a legitima, ut dicũt
Bar.Bal.Imo.& Alex.col.vj.firmant hanc eſſe communem in l.
Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de libe.& poſth.& idem Alex. cõ-
ſi.lxviij.Circa præmiſſam.col.ult.uol.iiij.& ponit Soci.conſi. c-
xxvij.Recte.& iuſte.col.j.uol.iiij.& Dec.d.conſi.xxvj.col.ij.nu
me.iij.& conſi.xix.Et pro tenui.col.iiij.nu.v.& conſi.ccxcvj.In
caſu propoſito.col.ij.nu.ij.cum alijs plenè accumulatis per Al-
be.Bru.in tract.de ſtatu.exclu.fœmi. in j.artic. ferè per totum,
ubi per quinque col.examinando quæſtionem,& diffuſius,& ad
ſaturitatem examinat in d.trac.in ix.artic.prin.q.j.& ij.fol.alij.
& ſeq.& in conſi.ſuo.Viſo ſtatuto.quod poſuit in fi.d.tracta. &
concludit allegando uarias deciſio.ꝙ ſtatutum excludens filias
a ſucceſsione patris ſimpliciter,uidetur etiam eam excludere a
legitima,& quid quando non excludit eam ſimul a dotibus, &
24 ab alimentis.†Per quam doc.ceſſant ea quæ adducuntur in cõ-
trarium ibi per eundem doc.& etiam per Dec.conſi.cvj.Et pro
tenui. uolentes per ſtatutum legitimam poſſe minui, non au-
tem in totum tolli,nam iſtud ceſſat quando ſimpliciter ſtatutũ
excludit eam a ſucceſsione,& non a dotibus & alimentis,prout
25 loquitur præſens ſtatutum,& mihi relatum eſt.†Prout etiã tol-
litur obiectio, conſiderando præſcriptionem longiſsimam per
quam ſublatum eſt omne ius quod competebat.d.Meninæ &
ſucceſsiuè eius filio.l.ſicut.in prin.C.de præſcrip.xxx.ann.c. ad
aures. cum concor.extra de præſcri.& in terminis noſtris nota
Dec.conſi.cclxvj. Ad excluſionem.col.pen.in fi.& col.fi. prout
etiam no.in l.licet.C.de iure delibe.& in l.j. C. qui admi. Non
obſtat quod dicebatur,renunciationem non ualere tanquam in
manibus fratrum factam,nam ſuperius reſponſum eſt quo ad hę
reditatem patris ualuiſſe,quia facta poſt eius mortem,ut proba
tum & deductum eſt,in iure & in facto,quo uero ad hæredita-
tem.d.Fortis,idem dicitur ex quo ipſe uiuens de cuius hæredita
te agebatur,& ſciens,dictæ renunciationi non contradixit, quo
26 caſu uidetur conſentire,cum de eius commodo tractaretur.†Et
quando ille cuius hæreditati renunciatur conſentit talis conſen
ſus ualidat dictam renunciationem etiam factam in manib.ter-
tij,& ad commodum tertij,ita concludit Iaſ.& Crot.in d.l.ſti-
pulatio hoc modo concepta.col.& uer.ſuperius allegat.& opti
me in puncto tangit Dec.d.conſi.xaxj.col.ij.& iij.nu.iiij.ubi ra
tione lege & auctoritate iſtud comprobat & reſpõdet obiectio
ni,quæ poſsit fieri,pro qua reſponſione eſt conſ.Alex.præalleg.
27 xxviij.in fi.uol.iij.†Et quod poſsit fieri renunciatio per ſororẽ
fratri de hæreditate fraterna ſimpliciter,& ita facta ualeat ẽ de
ciſi.Dec.in conſi.xxxj.præalleg.col.fi.& d.conſi.clxxxj.ferè per
28 totum,& d.conſi.cvj.†Non obſt.illud quod in contrarium ad-
ducebatur renunciationem non ualere, quo ad hæreditatem
domini Fortis.ex quo eſt facta ſuper hæreditate uiuentis,&c.nã
contraria procedunt in facto de ſuccedendo,& quando inter ali
quos diuiditur hæreditas alicuius uiuentis, ſecus uero eſt in pa
cto negatiuo de non ſuccedendo uallato iuramento, quod eſt
ualidum,ut in d.c.quamuis.ubi omnes,& tenet Bar.in l.fi.C.de
pac.col.iiij.quem omnes ibi ſequuntur,& idem Bar. & ſcriben.
omnes,in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.& in d.l. pactũ qđ
dotali.ubi Bald.in v.oppoſi.& reliqui ſcriben.& ita punctaliter
obiectioni reſpondet Deci.d.conſi.xxxj.col.ij.uer.ſolum ſupe-
reſt reſpondere.nu.iij.& iiij.ubi etiam reſpõdet obiectioni, quæ
circa hoc poſſet fieri ad comprobationem cuius ſolutionis fa-
ciunt ea quæ ſuperius adducta ad fundandam conclu. ꝙ renun-
ciatio & finis facta per ipſam.d.Meninam, de hæreditate frater
29 na,uallata iuramento,ualuerit & tenuerit.† Non ob.quod ter-
tio loco dicebatur circa hęreditatem.d.Fortis renunciationem
non ualere ex quo renunciabatur iuri de futuro, & hæreditati
non delatæ,&c.nam dicitur contraria procedere in ſimplici re-
nunciatione,ſecus,quando fit per pactum & ſtipulationem pro
ut fuit præſens,nam per pactum & ſtipulationem ius futurę ſuc
ceſsionis poteſt remitti,ut habetur in l.j.& ibi gl.& doc.omnes
firmant.C.de pac.& habetur in l.de fideicommiſſo.C.de tran-
ſac.plenè etiam tangitur in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff. de uer
30 bo.obli.†Et maximè hoc procedit,quando pactum fuit iuratũ
ut eſt in præſenti caſu,propter quod iuramentum, renunciatio
iuris de futuro conualidatur,ut tenet Cuma.in l. ſi quis hæres.
ff.de acqui.hære.& Alex.& alij in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum. ff.
ſi quis caut.col.j.& ita punctaliter obiectioni reſpondet Dec.d.
31 conſi.xxxj.col.fi.nu.iiij.†Non ob.illud quod ultimo loco dice-
batur,nam ſi conſideramus hæreditatem patris Meninæ tempo
re quo illi renunciauit talis hæreditas erat delata & acquiſita
ipſi Meninæ,& conſequenter ad eam dictus filius non poteſt ue
nire, niſi ex perſona matris,per cuius renunciationem iuratam
excluditur,ut eſt glo.fi.communiter approbata,in d. c. quam-
uis.quam ibi communiter ſequuntur omnes maximè Georgi.
nat.nu.lxxia.& Phil.Fran.col.fi.ubi dicit,ꝙ quando ipſa mater
renunciauit & promiſit non uenire contra per ſe,uel aliam per
ſonam, quòd eius filius omni caſu excluderetur per doctri. Bal.
in l.qui ſe patris.col.antep.C.unde lib.prout proprie eſt in caſu
præſenti conſiderato tenore inſtrumenti prædictę finis & renũ
ciationis,& ita in terminis noſtris dicit Dec. reſpondendo obie
ctioni prædictę.d.conſi.clxxxj.col.iij.uer.ad hæc in quibus dif
* ficultas.& co.pe.uer.ij.tamen.& eſt * cõmunis concluſi.docto.
in d.l. illam.C.de coll.& ſentit Bar.in l.liberorum.col. vj. uerſi.
quæro quid ſi filia.ff.de uer.ſig.& ſentit etiam Alex.in d.l.pactũ
quod dotali.ubi Peruſi.& Mod.iſtud firmant, prout etiam eſt
32 de mente Rom.& Aret.in d.l.qui ſuperſtitis.†Prout etiam tol
litur,quia ipſa.d.Menina renunciando recepit dotem,quam aſ
ſeruit eſſe congruam,& de ea contentari,ut patet ex uerbis di-
cti

cti inſtrumenti,quo caſu talis renunciatio nocet filio, non uir-
tute ſimplicis renunciationis, ſed uirtate ſucceſsionis, ut dicit
Bal.in d.l.pactum quod dotali.col.ij.uer.ij.quæro.& ibi Alex.
col.pe.ſequitur dicens hanc opi.eſſe ueram,& idem facit Phil.
Fran.in d.c.quãuis.col.fi.& diffuſius iſtud ꝓſequitur ibi Geor.
nat.nu.lxxviij.& lxxx.& idẽ facit Cro.in d.l.ſtipulatio hoc mo
do concepta,nu.xxxij.uerſi.ſecundus caſus eſt.ubi adducit alia
concor.& diffuſius cæteris iſtud proſequitur Dec.reſpondendo
obiectionibus & contrarijs,in d.conſil. clxxxj.col.iij.& quarta.
33 † Prout etiam ceſſat ſi iſte nepos filius Meninæ uellet uenire ex
perſona propria,nam excluditur ab eius auunculis, per ius ac-
creſcendi propter renunciationem factam a matre,ut dicit pun
ctaliter Alex.in d.l.pactum quod dotale.col.pe.& ſequuntur i-
bi Peruſi.& alij Mod.& Phi.Fran.in d.c.quãuis.col.fi.& Geor.
nat.ibi nu.lxxix.& doct.in d.l.qui ſuperſtitis. & Deci.d.conſil.
clxxxj.col.pe.uer.ij.tamen.& in fi.d.conſi.etiam tollit obiectio
nem de filio nato poſt finem & donationem,per.l.nonnunquã.
C.de reu.dona.ex quo ceſſat in caſu præſenti diſpoſitio.d. legis
ut ibi per eum & per Phi.Fran.in d.ca.quamuis.in fi.Prout etiã
obiectio non obſtat conſiderando ſtatutum municipale,ut ſta-
tim dicetur,ex quibus patet filium. d. Meninæ ad hæreditatem
aui, nec ex propria perſona nec ex perſona matris poſſe modo
aliquo uenire,minus etiam poteſt uenire ad hæreditatem.d.For
tis cſto ꝙ eius mater mortua fuerit ante eum uirtute ſtatuti mu
nicipalis uolentis fines renunciationis & pacta facta per mulie
res de ſucceſsionibus & hæreditatibus uiuentium ualere & ob-
ſeruari,per quod ſtatutum,nedum ipſa quæ renunciauit, ſed ẽt
eius filij uidentur exclusi,ut fuit ſuperius concluſum prout etiã
& ſine aliquo ſcrupulo,dictus nepos uenit excludendus, eſto ꝙ
ueniat ex perſona ſua uirtute alterius ſtatuti,uolentis deſcendẽ
tem ex linea fœminina excludi ab agnatis maſculis ab hæredi-
tate & bonis alicuius defuncti,ad quam ſtatutum uocat agna-
tos proximos paternos,quod ſtatutum ponit deciſionem præ-
34 ſentis difficultatis. † Prout etiam a fortiori idem eſſet dicen-
dum etiam ſi ſtatutum non ita præciſe loqueretur, ſed ſo-
lum excluderet fœminas nam nedum uidentur excluſæ fœmi-
næ,ſed etiam omnes deſcendentes ex eis ut tenet Bal.in l.maxi-
mum uitium.C.de lib.præteritis.& in l.illam.C. de coll. & Bar.
in d.l.liberorum.col. antep.& ſeq.cum alijs plenè accumulatis
per Georg.nat. in d.c.quamuis.nu.cvij. & ſeq.& diuerſa conſil.
plurimorum doc.& multas deciſi.hãc concluſi.probantes addu
cit & accumulat Alber.Bru.in d. trac.de ſtat. fœm.exclud.in vj.
artic.prin.in iij.memb.fo.xvj & xvij.quibus in locis communi
ter concluditur,ꝙ ſi ſtatutum excludit unam perſonam,intelli-
gitur etiam excludere omnes alias perſonas ab illa deſcenden-
35 tes etiam maſculos.† Et ꝙ talia ſtatuta excludentia fœminas ꝓ-
pter maſculos a ſucceſsionibus, ſint ualida & firma & debeant
obſeruari communis concluſio eſt ꝙ ſic ad quam probandam
multas decif.& conſilia plurimorum doct. & rationes adducit
idem Alber.Bru.in d.tracta.in j.articu. quæ uideri poſſunt,qui-
bus conſideratis infertur uera & iuridica concluſio, ꝙ filius di-
ctæ.d.Meninæ,non poteſt modo aliquo nec ex perſona matris
nec ex ſua propria uenire ad hæreditatem & bona dicti.d. For-
tis & minus uenire poteſt ad hæreditatẽ & bona ſui aui patris
dictæ.d.Meninæ. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Quiſque iuri ſuo poteſt renunciare,& nu.38.declaratur.*
2 *Iuri futuro fideicommiſſo,legato,& legitima renunciari poteſt.per pactum,uel ſtipulationem.*
3 *Pactum de futura ſucceſsione,de iure ciuili non ualet.*
4 *Pactum de non ſuccedendo,uallatum iuramento ualet.*
5 *Maxi.ſi remiſsio & renunciatio,tendit in tempus, & ius futurum.*
6 *Et ſi ſaltem in genere fuit cogitatũ,in renunciatione,de iure futuro.*
7 *Et quid ſi in renunciatione nulla fuit facta mentio teſtamenti conti nentis legatum ſeu fideicommiſſum.*
8 *Et quid ſi legatum uel fideicommiſſum fuit relictum poſt renũciationem.*
9 *Renuncians iuri de quo nullam habebat notitiam ſibi non ꝑiudicat.*
10 *Fideicommiſſo,quando renuncians ignorabat,an poſſit renunciari.*
Et quid ſi renunciatio fuit generalis,an extendi debeat ad ignorata & incognita,& ſeq.
11 *Ignorans non uidetur conſentire.*
12 *Etiam ſi iuramentum eſſet appoſitum in renunciatione.*
13 *Iuramentum intelligitur ſecundum principalem naturam contractus ſuper quo apponitur & non plus ſe extendit quàm uerba patiantur.*
14 *Iuramentum non debet eſſe uinculum iniquitatis,& continere debet tres comites.*
15 *Renunciatio iuris non competentis renuncianti non ualet.*
16 *Renunciatio intelligitur facta rebus ſic ſtantibus.*
17 *Renunciatio non ſe extendit ad ea quæ continentur in teſtamento ſi de illo non fuit habita mentio.*
18 *Requiritur enim mentionem fieri de teſtamento.*
19 *Renunciatio generalis facta per ſororẽ fratri,an & quando ualeat & ſuper quibus.*
20 *Intellectus plurium legum & iurium,loquentium de prædictis*
21 *Et quid ſi appoſita eſt clauſula conſultè deliberatè, & ex certa ſcientia.*
22 *Et quid ſi renunciatur in genere, cuicunque relicto in teſtamento & num. 23.*
24 *Diſpoſitio l.de his.ff.de tranſact.cum concor. an ſpecifice poſsit renunciari.*
25 *Et quid ſi renunciatiò generalis continet iuramentum.& nu. 26.*
27 *Iuramentum præſtitum ad unum actum non producit effectum quo ad alios.*
28 *Filia renuncians hæreditati paternæ adhuc poteſt ſuccedere ex teſtamento patris & conſequi ſibi relicta.& nu.30.31.32.& ſeq.*
29 *Renunciatio etiam iur ita nõ trahitur ad ius ſuperueniẽs de futuro.*
33 *Renunciatio omnium iurium, non capit illa quæ ortum habent ex cauſa de futuro.*
34 *Renunciatio intelligitur rebus ſic ſtantibus.*
35 *Ita & iuramentum.*
36 *Iuramentum recipit tacitam conditionem,quam habet actus ſuper quo interponitur.*
37 *Perſeuerare dicitur in ſua uoluntate qui eam mutare potuit & nõ mutauit.*
39 *Concluditur contra Corn.in ſuis conſilijs.*

CONSILIVM XCV.

EST FERE Triennium quo cõſului.d.Ceciliam
ante partem debere & poſſe conſequi prælegatum
duc.400.ſibi relictum in teſtamento paterno plu-
ribus rationibus & deciſio. de quibus diffuſe.in d.
conſi.poſt cuius abſolutionem nouiter contra dictam d. Ceci-
liam per.d.Magdalenam eius ſororem & hæredem, opponitur
difficultas & dubitatio ꝙ ipſa.d.Cecilia non debeat habere di-
ctum prælegatum,ex eo quoniam poſt conditum teſtamentum
a patre, & poſt dictum prælegatum factum eius pater tradidit
eam nuptui dote congrua conſtituta, & ipſa cum cõſenſu & au
ctoritate eius mariti fecit finem,& remiſsionem dicto eius pa-
tri præſenti & ſtipulanti, & promiſit ulterius non petere quic-
quam ab eo uel ſuis hæredibus de omni hæreditate paterna &
ſucceſsione quæ modo aliquo in futurum competere ſibi poſ-
ſet in bonis paternis qualitercunque renunciando omnibus iu
ribus,&c.& promittẽdo habere firmam & ratam dictam remiſ
ſionem,& nõ contrauenire illi aliqua ratione uel cauſa. & quia
tunc temporis ipſa.d.Cecilia erat minor.xxv.ann.iureiuran.ꝓ-
miſit non contrauenire in aliquo prædictis remiſsionibus & re
nunciationibus,& alias ut plenè apparet publico inſtrumento
inde confecto,propter quam renunciationem & finem per ip-
ſam. d.Magdalenam prætenditur tale legatum,non poſſe cõſe
2 qui ab ipſa.d.Cecilia.† Ad cuius.d.Magdalenæ intẽtionem fun
dãdam adduci poteſt illud uulgare dictum quòd quiſque põt
iuri ſuo renunciare,ut in l.ſi quis in conſcribendo.C.de epiſ. &
2 cle.& in l.ſi quis in conſcribẽdo.C.de pac.cum ſi. † Eo maxime
quia per pactum & ſtipulationem iuri de futuro & conſequen-
ter fideicommiſſo ſeu legato poteſt legitimè renunciari,ut ha-
betur in l.j.& in l.cum proponas.& ibi plene doc. omnes. C. de
pac.& in l.de fideicommiſſo.C.de tranſac. & plenè no. in l. qui
Romæ.§.duo fratres.ubi Bar.& alij.ff.de uerb.oblig.cum alijs
3 concord. † Et licet ſecundum legem ciuilem pactum de futura
ſucceſsione non ualeat ut in l.ſi quando.§.j.C.de inoff. teſtam.
& in l.pactum quod dotali.& l.fi.C.de pac. & in l. pactum do-
tali.C.de coll.& in l.ſtipulatio hoc modo concepta. ff. de uerb.
4 obl. † Tamen pactum de non ſuccedendo eſt ualidum & firmũ
quando uallatum eſt iuramento ut eſt caſus in terminis in ca.
quamuis. de pac.li.vj.& Can.ibi hoc ſequuntur & omnes doct.
in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta, ubi Bar.& alij,.& in d l.pa
ctum quod dotali.cum alijs infinitis iuribus & deciſ. allegatis
per

per ſcrib.in dictis locis,& per Dec.conſi.xxxj.Et pro tenul. co
5 lu.ij.& iij.† Et tanto magis quoniam remiſsio facta per ipſam
d.Ceciliam,ſonat in tempus & ius futurum,quo caſu in tali re-
nunciatione illud uenire debet,ut dicit Bar.in d.l.qui Romæ.§.
duo fratres.in vj.art.q.prin.cum alijs accumulatis per Soc.con
6 ſi.xxxiiij.Viſa renunciatiõe.col.ij.uol.iiij.† Quæ ẽt poſſent con
firmari quoniam per uerba & clauſulas poſitas in d.remiſsione,
& inſtrumento renunciationis, ſaltem in genere uidetur fuiſſe
cogitatum de omni commodo quod peruenire poſſet ipſi.d.Ce
ciliæ ex teſtamento , quo caſu ad tale commodum renunciatio
ſe extendit,licet in ea non ſit dictum,uiſis & cognitis uerbis te-
ſtamenti,ut conſuluit Corn.conſi.vj. In hac conſultatione.co-
lu.iij & iiij.uol.j.ubi dicit ꝙ per generalem cogitationem,& in
genere factam,poteſt renunciari diſpoſitioni.l.de his.ff.de tran
7 ſa.† Et ibi etiam tenet ꝙ ſi eſt appoſitum iuramentum ualida-
tur renunciatio,eſto ꝙ in illa non ſit facta mentio teſtamenti,
nec ſit dictum , uiſis & cognitis uerbis.nam quando iuramen-
tum eſt appoſitum,diſpoſitio.d.l.de his,non habebit locum, &
hoc ultimum uidetur ſequi Alex.conſi.xj.Viſo.col.vj.uol.ij. &
plures alij hoc ſequuntur relati per Iaſo.in d.l.de his.colu.iij. &
iiij.ubi dicit ita eſſe tenendum.Ex quibus & alijs concor. j.fa-
cie dicendum uidetur ipſam d. Ceciliam propter talem finem
remiſsionem & renunciationem iuratam non debere,nec poſſe
conſequi dictum prælegatum factum ante renunciationem,cui
per eam uidetur renunciatum,licet ſecus ſi poſt illam fuiſſet fa-
ctum,ut infra dicetur , & iſtud uidetur tenere Corne.in d.l.pa-
ctum.C.de coll.in ii.limit.& Dec.ibi nu.vj.in fi.ubi citat Aret.
in l.qui ſuperſtitis.col.iij.uer.ſed iſta ſecũda ratio.& uerſ.ſeq.de
acq.hær.ff.ſed uere Are.ibi tenet oppoſitum optima ratione di
cens per renunciationem non fieri præiudicium inſtitutioni
prius factæ de ipſa renuntiante , & minus uidetur renunciatum
legato cum teſtator potuerit mutare teſtamentum , & non mu-
tauerit,& ſic deceſſerit cum illa prima uoluntate,& ratio mili-
tans ad relicta poſt renunciationem , ut infra uiget etiam iſto
caſu,conſequenter obiectio iſta non erit conſiderabilis, quo ue
ro ad alia ſuperius adducta. ¶ Iſtis non obſtan. prout uere non
obſtant in caſu præſenti,contraria ſententia eſt ueriſsima,ꝙ iſta
d.Cecilia poſsit conſequi dictum prælegatum , non obſtan. di-
cta renunciatione quæ in aliquo etiam minimo ſibi non obſtat
8 nec per eam dicto prælegato fuit renunciatum. † Quę conclu-
ſio deducitur ex pluribus,& primo,nam ipſa.d. Cecilia tempo
re dictæ renunciationis,nullam habebat notitiam de dicto præ
legato,& ipſius erat penitus ignara,quod ultra uulgarem regu
lam uolentem in dubio præſumi ignorantiam,ut in l.uerius . ff.
de prob.probatur ex his quæ plenè dicit Bar.in d.§.duo fratres
in iij.& iiij.q.prin.& ibi Alex.Aret.& Iaſ.poſt alios ſequuntur,
& per Bar.Bal.Pau.& alios mod.in l.eius qui.in princ. ff. ſi cer.
9 pet.ubi uolunt,† ꝙ quando teſtamentum eſt in ſcriptis celebra-
tum,hæredes ſui etiam mortuo teſtatore in dubio præſumuntur
ignorare ea quæ in dicto teſtamento continentur, quanto for-
tius in caſu noſtro ubi teſtator pater.d.Ceciliæ condiderat ſibi
teſtamentum in ſcriptis,in quo fecit dictum prælegatum,& ta-
lis eius uoluntas eo uiuente, omnibus erat penitus incognita .
10 † Vnde cum talis renunciatio fuerit facta uiuente patre , cuius
teſtamentum erat in ſcriptis cõditum,ipſa.d.Cecilia uere igno
rabat prælegatum ſibi factum in d.teſtamento quod modo fuit
publicatum,nec notum niſi per plures annos poſt mortem dicti
teſtatoris,ſtante modo tali ignorantia,reſultat concluſio firma,
ꝙ renunciatio generalis non ſe extendit ad ignorata , & ad in-
cognita,ex quo in illis non dicitur eſſe conſenſus.l.qui cum tu
toribus.C.de tranſa.in prin.ubi Bar. & alij & habetur in l.tres.
fratres.ff.de pac.no.Bar.& alij docto. ſequuntur in l.ſi de certa.
C.de tranſa.& bene facit.l.ſi mater.ubi gl.& doc. ff.de inoffic.
teſt.& quæ ponit Bar.& reliqui in d.§.duo fratres.& Abb.in c.
j.de tranſac.cum alijs accumul.per Soc.conſi.ciij.In caſu.col.ij.
& iij.uol.iij.& conſi.xxv.Spiritus ſanctus.col.pe.uol.iiij. ſequi-
tur hoc idem Bened.Cap.conſi.xxix.Fuit quidam Dominicus.
col.iiij.in fi.ubi adducit plures deciſ.& Fran.de Cur. cõſi. xliij.
Super contingentia.col.ix.uerſi.iuramentum.& conſi.iij. col.ij.
quod eſt conſi.do Io.de Put.& aliorum doct.tenet etiam Soci.
conſi.ccxiiij.col.iiij.uer.circa ſecundam.uol.ij.& per Corn.con
ſi.cxliij.Licet in hac.col.j.uol.iij.ubi adducit plures alias deciſ.
11 † Vnde ſtante ignorantia dicti prælegati renunciatio facta per
ipſam do.Ceciliam non comprehendit modo aliquo tale præ-
legatum,ab ipſa incognitum & ignoratum , ex quo defuit eius
conſenſus & animus,ut no.in l.ſi per errorem.ff.de iur.om.iud.
12 & fi.& C.de iur & fac.ign.fere per totũ.† Et quia fuit & eſt de
fectus in conſenſu concluſio prædicta procedit etiam ſi fuiſſet
appoſitum iuramentum,nam etiam tale iuramentum non extẽ-
ditur ad ignorata,ita Soc.d.conſi.ciij.nu.iiij.& v.uolu.iij.& ple
nius idem Soc.d.conſi.xxv.col.pe.uol.iiij.& d.conſi.ccxiiij. co.
vij.uol.ij.& expreſſe hoc tenet Bened.Cap.d.conſi xxix.col.iiij.
& Fran.de Cur.d.conſi.iij.& d.conſi.xliij.col.ix.& Corn.conſi.
cxxxv.uol.ij.& faciunt no.in l.fi.C.de non nu. pecu. & in l.fi.ff.
qui ſatiſd.cog.& in c.quamuis.de pac.li.vj.& in c.cum contin-
gat.extra de iu.iur.& in auth.ſacramenta pube.C.ſi aduerſ. uen
di.cum alijs concord.in quibus habetur,ꝙ quando in aliquo a-
ctu deficit conſenſus,nunquam actus ille ualidatur iuramento
13 † Et ſuadetur quoniam iuramentum intelligitur ſecundũ prin
cipalem naturam & diſpoſitionem contractus,ſuper quo appo-
nitur & ad plus non ſe extendit quàm patiantur uerba contra-
ctus,ut in d.l.fi.C.de non num.pecu.& per Bal.conſi. xxix. Ca-
ſus uir donauit.uol.iij.& per Ang.conſi.cccxv.Statuto cauetur.
col.j.& per Alex.conſi.xxxvij.Viſo . col.iij.uol.ij.cum alijs ad-
14 ductis per Dec.conſi.ccxl.Et diligenter.† Et etiam quia iuramẽ
tum non debet eſſe uinculum iniquitatis,& continere in ſe de-
bet tres comites.c.inter cætera.xxij.q.iiij.c.animaduertendum.
ead.cau.q.ij.c.tua nos.& c.quanto.extra.de iu.iurand. qui tres
comites penitus ceſſant,quando deficit conſenſus,prout etiam
tale iuramentum non eſt conſiderabile ex alijs infra dicendis .
15 † Secundo talis renunciatio non præiudicat dictæ d. Ceciliæ,
eo quoniam tempore ipſius tale prælegatum non competebat
ſibi,nec ad illud tunc habebat aliquod ius,ſuperuenit enim po-
ſtea mortuo patre,cuius morte teſtamẽtum & prælegatum fuit
confirmatum.c.cum morte.extra de celebr.miſſ.l.iij.§.fin.ff.de
16 adim.lega.l.j.ff.de teſtam.† Vnde tali iuri,quod non compete-
bat,non cenſetur eſſe renunciatum,nam generalis renunciatio
intelligitur rebus ſic ſtantibus & non comprehendit ius futurũ,
ita Feder.de Sen.conſi.lxxvij.Quidam Abbas.& conſi. ccxxviij.
Duo fratres.& Bar.conſi.ex prædicto themate tria dubia.& pul
chre per Fran.de Aret.conſi.iii.ponit Fran.de Cur. conſi. xlviij.
Memoriæ recolendæ.col.xvij.in fi.cum alijs adductis per Deci.
conſi.cclxvj.Ad excluſionem.col.j.& pe. ubi ad idem adducit
illud uulgatũ,ꝙ renunciatio limitata ad unum caſum non ſe ex
tendit ad alium uulg.l.ne in agris.ff.de acq.rer.domi.cum con-
17 cor.† Tertio certum eſt ꝙ prælegatum iſtud fuit relictum in te
ſtamento paterno,& in renunciatione facta per ipſam do. Ceci
liam,nulla fuit habita mentio de dicto teſtamento,nec de uer-
bis.d.prælegati,nec apparet ꝙ tunc fuerit uiſum teſtamentum
prædictum,nec ꝙ de eo ipſa.d.Cecilia ſcientiam & cognitionẽ
habuerit,quo fit ut talis renunciatio fuerit & ſit nulla reſpectu
dicti prælegati,ut eſt tex.in d.l.de his.ubi Bar.& omnes hoc fir
mant & in l.non eſt ferendus.ff.de tranſactio.& concordat tex.
in l.j.§.j.& ibi ſcrib.ff.quemad.teſta. aper.& ratio iſtius deciſio
aſsignatur per docto.in d.l.de his.& per Corne.diffuſius conſi.
18 ſuo.cxxxv.De pluribus.col.j.& ij.uol.ij.† Et ideo docto. in di-
ctis locis & Bar.& reliqui ſcriben.in d.§.duo fratres.in iiij. qõ.
princip.& Ange.in l.tres fratres. ff.de pact.& Bal.in l.ſub præ-
textu.la prima.C.de tranſact.dicunt ꝙ ad hoc ut ualeat diſpoſi
tio & actus celebratus ſuper dependentibus ex teſtamento, ne-
ceſſe eſt ꝙ fiat mentio de teſtamento,& apponantur illa uerba
uiſis inſpectiſque uerbis teſtamenti,nam de forma eſt ꝙ uerba
teſtamenti cognoſcantur ſecundum Bar.Ang.& alios in d. l.de
19 his.† Et ideo Ange.Albe.& Bal.in d.l.de his dicunt ꝙ quando
ſoror renunciauit fratri , dicens ſe eſſe contentam pro omni eo
ꝙ petere poſſet in hæreditate paterna, tamen non obſtante tali
renunciatione,poterit petere relictum a patre,quia talis renun
ciatio non ualuit niſi cognitis & uiſis uerbis teſtamẽti,& ſequũ
tur omnes ſcriben.in dicto.§.duo fratres maxime Alexan. car.
x.& ſequen.ubi referendo Ang.& Ioan.Calder. in conſi.xj. di-
cunt quòd illa hebræa nomine ſtella renuncians ſibi relictum a
patre,ſi erat ignara dicti relicti,non obſtan. renunciatione po-
teſt illud conſequi,& Alex.hoc idem comprobat in caſu igno-
rantiæ pluribus modijs,& idem facit Aret.ibi col.xj.& aij. & ẽe
Iaſ.in iij.princ.q.Bar.num.ciij.& alijs ſequen.quod dictum An
gel.diffuſius proſequitur Soc.conſi.ccxiiij. In cauſa Honofrij.
colum.quarta.uerſi.circa ſecundam difficultatem.& colu.v. &
vj.uolum.ij.comprobans hoc multis alijs deciſionibus, conclu
dendo quod ſi renuncians non habet notitiam teſtamenti nec
legati , talis renunciatio non præiudicat renuncianti, quo
minus

minus pnſsit ſibi relictū petere per d. l.de his.cū ꝯcor.& ꝑ no. i
20 l.qui cum tutoribus.in prin.ff.de tranſac.†Et licet dicta iura ui
deantur loqui in tranſactione, tñ locū habent ēt in alijs pactis
oneroſis ſeu gratuitis & in remiſsiōe & renūciatione ut ꝯcludūt
oēs Doctores in d.l.de his.& in d.l.qui cū tutoribus.in princ.&
per oēs doctores in d.§.duo fratres.& per Cor. d.ꝯſi.cxxxv.col.
j.circa prin.uol.ij.ubi dicit iſtud in practica debere obſeruari,&
21 per eundem in ꝯſi.cl.uol.iij. † Et ꝑdicta oīa ēt ſequitur Bened.
Cap.d.ꝯſi.xxix.col.iiij. q̄ procedunt ēt ſi in inſtrō renūciationis
eſſent appoſita illa uer.ꝯſultè deliberatè, & ex certa ſcientia, &
nō per errorē,ut per Alex.in d.§.duo fratres,& in l.ſed & ſi quis
§.fi.ff.ſi quis cautio.& in l.dari.ff.de uer. ob.ubi ꝯcludit,ꝙ ex te
nore teſti,& aſſertione renunciantis probabit error,& nō obſtā.
dictis uerbis renunciās poterit ꝯſequi relictū, & expreſſe hoc ſe
quitur Soc.d.ꝯſi.ccxiiij.col.vj.uerſi.ſed iterū obſtare uidebatur,
tāto magis ꝑdicta procedunt in caſu ꝑſenti in quo ēt in gñe nul
la fuit facta mētio de teſtō in renunciatione facta per ipſam do.
Ceciliā. Nec ꝑdictis obſtat illud quod dicebat Ang.in d.§.duo
22 fratres.uolēs quod ſatis eſſet ſi renuncietur in gñe cuicunq; reli
cto in teſtō,cū ſufficere debeat talis cogitatio in genere,arg.l.iu
re militari.ff.de teſta.mili.& Bar.in l. ſub ꝑtextu.C.de tranſac.
& in l.fin.C.in quibus cau.in integ.reſti.nō eſt neceſſar.& iſtud
vř ſequi in terminis noſtris Cor.ꝯſ.vj.col.iij.uol.j.ubi dicit ſuf-
ficere fuiſſe cogitatū in gñe,& ꝙ per uerba gñalia pōt renūciari
diſpōni.d.l.de his. nā ꝑdicta ceſſant quia in inſtrō dictę renūcia
tionis uerbū nullū de teſtō. † Præterea ꝫ ꝑdicta eſt deciſio. Bar.
23 in d.§.duo fratres.in iiij.& v.q.princi.& Io. de Imo.Alex.Aret.
& Iaſ.idē ſequuntur, ibi nu.cvij.& cviij.ubi Iaſ.dicit cōem opin.
eſſe ꝫ Ang.pro Bar.ꝙ nō ſufficiat ſciētia teſtamēti in genere,ſed
debet eſſe ſpecifica,adducendo Alex.ꝯſi. cxiiij. Ponderatis bis.
uolu.j.& q̄ ponit Fel.in c. quo ad ꝯſultationē.de re iud.& Soc.d.
ꝯſ.ccxiiij.col.vij.uer.adhuc obijci pōt uol.ij.dicit hanc opi.eſſe
tenendā ꝯſulendo,& iudicādo.† Pro qua adducitur rō uiua,qm̄
24 diſpōni,d.l.de his.cū ꝯcor.nō pōt renunciari ēt ſpecificè cū fue
rit fundata propter publicā utilitatē & cōiter hoc tenent Bart.
Bal.Ang.Sal.Ful.Pau.de Caſt.& oēs legentes in d.l.de his,& ita
punctaliter ēt dicit Cor.ſibi ꝫrius.d.ꝯſi.cxxxv.col.j.uer.nec di-
ſpoſitioni.uol.ij.tenet ēt Soci. d. ꝯſi.ciij.uol.iij.nu.iiij.& ſeq.&
Bened.Cap.d.ꝯſi.xxix.& Iaſ.in d.l.de his.col.uj.uerſi.in iij.par.
gl.adducendo ꝯſi.Alex.& ꝯſi.Are.xciij. Viſo legato.in tertio du
bio,& expreſſe idē ſequitur Soc.d.ꝯſ.ccxiiij.col.vij.& cōiter ſcri
25 ben.in d.§.duo fratres. † Minus ēt ꝑdictis obſtat iurm̄ appoſitū
in d.gñali renunciatione per ipſam.d.Ceciliā, ꝑꝑ qđ iurm̄ dicta
renūciatio vř firmari,eſto ꝙ ſine eo nō ualeret, & quia diſpōni.
d.l.de his pōt cū iurō renunciari, ſm̄ Cor.d.ꝯſ.vj.uol.j.& Alex.
ꝯſi.xj.Viſo.uol.ij.qđ ēt vř ſequi Iaſ. in d.l.de his.col.pe.in prin.
dicēs hoc eſſe tenendū.†Nam in ꝫriū eſt ipſa ueritas,& cōis cō
26 cluſio,ꝙ ēt renūciatio facta iſto caſu nō ualeat, prout uolunt An
ge.ꝯſi.xcij.cū lis & quęſtio.col.fi.& Fed.de Sen.ꝯſi.cxv.Quærit
an.d.Margarita,& vř ſequi Bal.in cū inter.col.j.de renūci.& in
pūcto hoc tenet Corn.ſibi ipſi ꝫrius.in d. ꝯſi. cxxxv.col.ij.& iij.
uol. ij.ubi adducēdo rōnes, & deciſiones, & plures auctoritates
dicit hanc opi.eſſe cōem,& hoc idē tenet Soc. d. ꝯſi.ciij.nu.v.&
vj.uol.iij.& ꝯſi.xxv.nu.xiij.uol.iiij.& expreſſe & clarius hoc te-
net.d.ꝯſi.ccxiiij.col.vij.uol.ij.ubi adducit ꝯgruentē rōnē,ꝙ tale
27 iurm̄ nō ſe extēdit ad incognita,& ignorata.†Et ēt quia in caſu
nřo fuit tm̄ ꝑſtitū ꝑꝑ defectū ętatis qm̄ iſta.d.Cecilia,tunc erat
minor,& iō ad illū tm̄ caſum reſtringitur,ut no.in c.pe.ex̄ de iu
re iur.& in terminis noſtris hoc idē ſequit̄ Bened.Cap.in d.cōſi.
xxix. Quę ēt poſſunt ꝯprobari ex his q̄ fuere dicta ſuperius i pri
mo fundamēto circa materiā iurī, & ex his q̄ dicētur inferius in
ſeq.fundamēto ex quib.clarè patet iurm̄ in caſu ꝑſenti nihil ob-
28 ſtare. † Quarto principaliter caſus noſter habet apertā, & clarā
deciſi.de quo per Bar.in terminis d. l. ſtipulatio hoc mō ꝯcepta
col.ij.in prin. ubi uult ꝙ licet pactū factū per filiū de nō ſucce-
dendo patri firmetur iurō,& ualeat per. d.c.quāuis de pac.li.vj.
Tñ filia renunciās pōt ſuccedere ex teſtō ſi a patre fuit inſtituta
hřs uel a patre fuit ſibi aliquid relictū,adducit rōnem quā aliqui
improbāt,tñ eius dictū eſt ueriſsimū,ut dicit ibi Alex. col.iij.&
29 iiij.uer.& iuxta hoc tractauit.†Et Iaſ.ibi poſt alios col. vj.& vij.
dicit dictū Bar.eſſe ueriſsimū,co qm̄ talis renunciatio iurata,nō
trahitur ad ius ſuperueniens de futuro,ut eſt tex.in c.cum inter
extra de renuncia. quod ēt comprobat alijs rōnibus & deciſio.
uolens fortius,ꝙ ſi filia expreſſe renūciat in manibus patris, nō
ſuccedere patri etiam ex teſtō eſto ꝙ iurauerit, tamen poterit
ſuccedere ſi a patre fuit inſtituta hęres,uel fuit ſibi aliquid reli-
ctum,nam pater ita relinquendo uidetur ſibi remiſiſſe tale iura-
mentum quod facere pōt cum ad ſui fauorem ſit præſtitum, ut
hř in c.j.extra de iur iur.& in c.iij.extra de renunci.& in c.ſigni
ficauit,de cenſi.& per Soc.conſi.lxj. Super quæſtione, col.j.uol.
iij.& hanc rōnem ꝫ Alex.defendit Iaſ.in d.l.ſtipulatio hoc mo-
30 do concepta.col.vj. † Et comprobatur,nam ex dicto nouo iure
inſtitutionis ſeu legati, filia poteſt uenire non obſtante renūcia
tione,ita Alex.conſi.xxix.Præclare col. j.uerſi. & ſicuti ſi pater.
uol.iij.adducit.d.c.cum inter.& l. ſi mater.§.eandē.ff.de excep.
31 rei iud. † Et confirmatur etiam ex his quę ponuntur in deciſ.cō
ſi. Neapo.cccl.Fuit dubitatum ubi per plures rationes,& deciſ.
concluditur allegando Bal.in d.l.pactum.in iij q.C.de coll.& in
c.ad noſtram,de iu.iuran.& Sal.in l.pactum.C.de pac. ꝙ ſi filia
renunciat in manibus patris cum iuramento ſucceſsioni paternę
intelligitur ab inteſtato,ſi autem eſſet inſtituta a patre, uel eſſet
aliquid ſibi relictum poterit illa conſequi non obſtante renun-
ciatione, & iuramento etiam ſi fuiſſet dictum ꝙ renunciat ſuc-
ceſsioni paternę ex teſtamento, nam propter hoc nō tollitur fa
cultas patri inſtituendi uel illi relinquendi adducit Pau.de Caſtr.
32 in l.fi.col.iiij.C.de pact. & ibi dicitur ita fuiſſe iudicatum. † Et
bene, quoniā ultra prædicta in proprijs terminis ita tenet Cor.
in d.l.pactum.in iij.limi.C.de coll.ubi ad id multa adducit,& re
liqui ſcrib.ibi ſequuntur, & ita conſuluit Bened.Capr.d.conſil.
xxix. Vbi renunciatio ſucceſsionis, non ſe extendit ad legatum
relictum poſt renunciationem, & magis clare & in puncto hæc
tenet Corn.conſi.lx.col.fi.uol.j ex quo talis renunciatio, non ſe
extendit ad ius futurum de nouo ſuperueniens,& pluribus fun-
damentis iſtud comprobat Georg. Nat. in repe.dicti.c.quāuis,
col.iiij.& v.in j. limit.uerſi.nunc uenio ad limitationes,ubi di-
cit tale iuramentū hoc caſu eſſe remiſſum per patrem inſtituen-
tem filiam, ſeu legantem, adducens ad comprobationem illius
concluſ. plures ualidas deciſ. & rationes de quibus ibi per eum,
33 & hoc modo limitatur diſpoſitio. d. c. quamuis. † Ad quorum
confirmationem facit. Nam generalis renunciatio omnium iu-
rium,non ſe extendit ad excluſionem illius iuris,quod habet or
tum ex cauſa de futuro,ut dicit Deci. conſi.xxvij. Et pro uirili,
col.ij.ubi etiam iſtud comprobat, quoniam generalis renuncia
tio nunquam includit illa quę ortum habent ex facto aduerſa-
rij,ut proptie eſt in caſu noſtro in quo dictum prælegatum ortū
habet ex facto dicti teſtatoris patris.d.Ceciliæ recipientis dictā
34 renunciationem,& poſt modum prælegantis. † Ad quod etiam
facit, quia renunciatio intelligitur rebus ſic ſtantibus,non autē
quando aliquid ſuperuenit de nouo,ut dicit Deci.conſi.ccxxvj.
35 Et Franc.de Cur.conſi.xlviij.col.xvij. † Prout etiam quia iura-
mentum intelligitur & interpretatur rebus ſic ſtantibus, ut di-
cit gl.& doc.in c.quemadmodum,de iur.iur.& in c.beatus.xxij.
q.ij.& per Soc.ꝯſi.lviij.Super propoſita,col.ij.uerſic. ꝯfirmatur
hoc uol.iij.& per Cor.conſ.xlviij. In litera,c,uol.iij.& ꝯſ.cxxxv.
col.fi.uol.ij.ubi ad id multa adducit. Faciūt ēt quæ hňr per Frā.
de Cur.conſi.iij.Circa med.& conſi. j.col. ij.& conſi. lxxvij.col.
vj.& per Cor.conſi.cij.In litera,d,& in litera,c,uol.j. ubi addu-
cendo plures deciſ.dicunt ꝙ iuramentum recipit tacitam cōdi-
tionē quam recipit ꝯctus ſuper quo interponitur, & recipit oēs
exceptiones & interpretationes,quas recipit actus & ꝯctus,ſu-
36 per quo interponitur,ex quibus manifeſte patet,†ꝙ in tali renū
ciatione facta per ipſam. d. Ceciliam nō includitur mō aliquo
prælegatum ſibi relictum a dicto eius patre,quod prælegatū rō̄e
dictę renunciationis ſibi nō ꝯpetebat, uā effectum habuit poſt
mortē eius patris,ut in d.c.cū morte cum alijs ſupra adductis,&
licet teſtamentum, & prælegatum fuiſſet factum tempore dictæ
renūciationis,tñ nullius erat momenti niſi ſecuta morte d.teſta
toris, qui poſt renunciationem prædictam potuit teſtm̄ & præ-
37 legatum mutare.†Et quia hoc non fecit,in eadem uoluntate in
qua prius erat dř perſeueraſſe,arg.tex.ꝯin l.iij.C.de inoff. teſt.&
per Pau.de Caſ.ꝯſi.lxxxix. Præclarus & egregius doc.& ꝯſi.ſeq.
& per Cor.ꝯſi.cl.col.ij.in fi.uol.iij.Ex quibus omnibus neceſſa-
rio ꝯcludendum ſequitur ipſam.d.Ceciliam poſſe & debere con
ſequi dictum prælegatum, non obſtante renunciatione & fine
per ipſam factis eius patri. Nō obſtant adducta in ꝫrium,qm̄ ex
dictis in quatuor fundamentis ſupra factis apparet ipſorum re-
ſolutio. Nam iurm̄ prę ſtitum per ipſam.d.Ceciliam ei nō nocet
ex pluribus capitibus ſupra adductis. Tum quia fuit remiſſum à
patre. Tū quia ignorabat dictū ꝑlegatū. Tū quia intelligit rebus
ſic ſtātibus & nō extēditur ad ius futurū de nouo ſuperueniēs.

Tum quia diſpoſitioni.d.l.de his ab ignorante, & errante non
poteſt renunciari, nec generaliter nec ſpecialiter, & cum ſuo.
38 † Non obſtat quod quiſque poteſt renunciare iuri ſuo, & lega-
to & fideicommiſſo ſibi relicto, mediante pacto, & ſtipulatione
d.l.ſi quis in ꝯſcribendo.cum alijs ꝯcor.quia uerum eſt, quando
habet notitiam prædictorum & habet animum renunciandi, ſe-
cus aũt eſt qñ ignorat, & errat, & qñ renuncianti ſuperuenit ius
39 de nouo, & ex noua cã, ut ſupra probatum eſt. † Non ob. quæ
dicit Cor.conſi.vj.uol.j.quia ipſemet ꝯ̃rium tenet conſi.la.& in
* alijs conſi.ſupra adductis & ꝯ̃ eius dicta eſt communis * conclu
ſio docto.ut ſuperius deductũ fuit. Quibus ſtantibus, prout fuit
concluſum in alio conſi. meo, etiam in præſentiarum concludi-
tur ipſam.d.Ceciliam debere, & poſſe conſequi dictum prele-
gatum duc. cccc. Cui modo aliquo non fuit renunciatum, nec
derogatum per remiſsionem & finem factum per ipſam. d.Ce-
ciliam eius patri. Pariſ. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Mercatores, nudo pacto obligantur.*
2 *Item & per priuatam ſcripturam.*
3 *Inter eos, attenditur æquitas, & non rigor.*
4 *Intereſt mercatorum, fidem ſeruari.*
5 *Mercatorum ſtilus, obſeruandus eſt.*
6 *Pœnitentia ceſſat in contractibus celebratis.*
7 *Incertitudo poteſt reddi certa, per actus ſequentes, nec uitiabit contractum.*
Non uitiatur mandatum propter incertitudinem, ſi mandatur ad cambium capi pecuniam, non expreſſa quantitate.
8 *Commiſſio & obligatio ſine cauſa redditur nulla.*
9 *Donatio in dubio non præſumitur.*
10 *Mandatum & commiſſio generalis, uenit limitanda & reſtringenda ex cauſa antecedente.*
Incertitudo non uitiat, ſi ex antecedentibus & ſequentibus poteſt reddi certa.
11 *Antecedentia declarant ſequentia.*
12 *Limitata cauſa limitatum producit effectum.*
13 *Argumentum a ueroſimili, ualidum eſt.*
14 *Conditio perſonarum in contractibus, ualdè attenditur.*
15 *Generalitas, reſtringitur, per ueroſimilia.*
16 *Et ad illud, quod eſt commodum proferenti eam.*
17 *Et non ad illud, tendens ad totale eius incommodum.*
18 *Et reſtringenda eſt, ut euitetur onus graue.*
19 *Nec extenditur ad ea quæ propter ipſorum magnitudinem exigunt ſpecialem expreſſionem.*
20 *Magnitudo rei, ſpecialem requirit expreſſionem.*
21 *Abſurdum uitandum eſt.*
22 *Generalitas, parit ambiguitatem & obſcuritatem.*
23 *Generalitas, interpretanda uenit arbitrio boni uiri, & ſecundum modum ciuilem.*
24 *Mandatum & commiſſio generalis, de credendo pecuniam alteri intelligenda eſt rebus ſic ſtantibus.*
25 *Et niſi ille pro quo fuit datum, mutaſſet conditionem ſuam, & ab illa declinaſſet.*
26 *Generalis commiſſio, & ampliſſima ac liberum mandatum ſemper habent exceptatam dolum, & fraudem.*
27 *Dolus & fraus, probantur coniecturis.*
28 *Confeſſioni factæ per aliquem, pro exoneratione ſuæ conſcientiæ ſtandum eſt.*
29 *Intellectus & declaratio l. ſi ita ſtipulatus a Seio.ff.de fideiuſ.*
30 *Scriptura priuata mercatorum inter eos probant. & nu.43.*
31 *Fraus & dolus, non debent prodeſſe doloſo & fraudem committẽti.*
32 *Initium rationis, probat partitas ſequentes, ad quas referendum eſt.*
33 *Scriptura una, ſuppletur per aliam.*
34 *Clauſula una, interpretatur aliam.*
35 *Res inter alios acta, non habet alteri nocere.*
36 *Mandati fines, diligenter ſunt obſeruandi.*
37 *Veritas debet attendi, & non illud, quod ſimulatè, et fictè cõcipitur.*
38 *Mandans, fideiuſſor, uel ex promiſſor, conſiderantur ut acceſſorij.*
39 *Fideiuſſor, mandans, uel expromiſſor, poſſunt uti exceptionibus & defenſionibus quibus poteſt principalis.*
40 *Mercatores ſcribere debent, data & recepta, debita & credita.*
41 *Mercatorum libris bene ſcriptis ſtandum eſt.*
42 *Fideiuſſor non poteſt in plus obligari & teneri, quam ſit obligatus principalis.*
43 *Scriptura priuata inter mercatores, probat.*
44 *Debitor a ſuo creditore cogi & aſtringi poteſt ad ſoluendum.*

CONSILIVM XCVI.

QVAMVIS Prima facie dicendũ uideretur.d.Ca-
millum pannolinũ teneri & inſolidũ obligatũ eſſe
d.Io.Ant.Saraceno, ad ꝯſeruandũ ipſum indemnẽ
pro ſumma duc. aj. uel circa, quos ad cãbium ipſe.
d.Io.Ant.cepit ad inſtantiã Baptiſtę Criuelli, uirtute mãdati &
ꝯmiſsionis eidẽ factę per d.Camillũ, quib.eaniũ erat & diſpoſi-
tum, eundẽ Camillũ uelle teneri & obligatũ eſſe ad ꝯſeruandũ
indemnẽ eundẽ Io.Ant.de toto eo quod ipſe Io.Ant.faceret ad
cãbium dari, pro nundinis paſcatis, tunc proximis. d.Bapt.pro
quo uoluit teneri ut.ſ. cũ ex ipſius ꝯmiſsione & inſtãtia ipſe Io.
An.id facturus eſſet, & alias ut plenius ordinatũ legitur in ſcri-
ptura inde ꝯfecta manu Alex.horatij, & ſubſcripta manu.d.Cri
uelli, & ipſius Camilli plenè proban. dictum mandatũ & ꝯmiſ-
1 ſionem † cũ ageretur inter mercatores qui nudo pacto obligantẽ
2 ſm Bar.& alios citãtes ꝯcor.in l.quintus.in fi.ff.mand. † Et iux.
tradita in l.ſi uero nõ remunerandi.§.ſi quidẽ.eo.tit.& l.j §.j ff.
quod iuſſu.& l.iubemus.C.de libe.ca.& l.fi.C.qđ cũ eo. & l.Lu
cius.ff.de fideiuſ.& l.ſi lr̃as.ubi Sal.Pau.de Ca.& alij not.C.mã.
3 & Alex.ꝯſi.viij.nu.v.uol.v.† Inter mercatores.n.ęquitas attẽdi
tur & nõ rigor, & inter eos agẽdũ eſt de bono & ęquo, ſm Bar.
& alios in l.ſi fideiuſſor.§.quædã.ff.mãda.& Sal.in l.ſi pro ea.C.
eo.ti.& in l.bona fides.ff.depoſ.& in l.pecuniæ.In fi.ff.de alimẽ.
& cib.leg.per Iaſ.in l iuriſgentiũ.§.ſed cũ nuda.col.iij ff.de pac.
4 Alex.ꝯſi.xlj.Viſo puncto.col.iij.uol.iij.† Intereſt.n.ipſorũ mer-
catorũ fidẽ ſeruari.§.argentariorũ.in auth.de fideiuſ.l.j.in prin.
5 ff.de pac.l.j.ff.de ꝯſt.pec.† Et quia mercatorũ ſtilus eſt, talia ſcri
pta, mandata, & ꝯmiſsiones, obligare mandantẽ & cõmittentẽ
a quo ſtilo minime recedendũ vr̃.l.fi.C.de iniur. l.ij.C.quẽad.
teſt.aper.per gl.in l.fi.C.de fideiuſ.& per ſcrib. in l.certi ꝯdõ.§.
6 ſi nũmos.ff.ſi cer.pet.† Et cũ ſemel ipſi d. Camillo ita placuerit,
nõ põt ulterius ipſum pęnitere, ad no.in l.ſicut.C.de act. & obl.
7 & in l.in ꝯmodato.§.ſicut.ff.ꝯmoda.cũ uulg. † Nec ipſe Camil-
lus poterit ſe iuuare rõne incertitudinis, quo ad quantitatẽ reci
piendã, iuxta plenè tradita in l.ita ſtipulatus.la grãde.ff.de uer.
ob. Ceſſat namq; iſtud pp actus ſubſequentes certos, & quantita
tẽ certiſsimã ꝯtinentes, ut tradunt doc. ad id citãtes iura in d.l.
ita ſtipulatus.& põt Iaſ.poſt alios in l.triticũ.ff.de uer. ob.prout
& tolli obiectio per tex.apertũ in terminis noſtris loquentẽ, in
l.ſi ita ſtip.a Seio.ff.de fideiuſſor. ¶ Iſtis tñ nõ obſtã.ꝯſiderata fa
cti ueritate, ꝯcludendũ vr̃ ipſum.d.Camillũ uirtute.d.ſcripti, &
ꝯmiſsionis factę.d.Io.Ant.minime obligatũ eſſe, nec teneri eidẽ.
ad ſum.duc.x.uel circa, quos ipſe Io.Anto.aſſerit ſe recepiſſe ad
8 cambiũ pro d.Criuello, & noĩe ipſius, ex plurib. † Et primo qm̃
intẽtio & mẽs ipſius Camilli ſe ſubſcribẽ.dicto ſcripto, nunquã
fuit, uelle ſe obligare ad dictã quãtitatẽ, nulla.n.tũc ſuberat cã,
qua motus ipſe Camillus facere deberet talẽ obligationẽ, & cõ-
miſsionẽ, quo fit ut ceſſante cã talis ꝯmiſsio & obligõ reddatĩ in-
9 diſcreta & nulla.l.ij.§.circa.ff.de excep.do.† Nec pſumendũ erit
illũ noluiſſe facere aĩo donãdi, arg.l.cũ de indebito.ff.de pb.&
p Ale.ꝯſ.xviij.In his, col.ij.uol.iiij. Et ſi antecedẽtẽ cãm & uerã,
dictę ꝯmiſsiõis attẽdere uolumus, uti tenemur, illa erat qm̃ tũc
tpis, uel paulũ ante, per Alex.horatij, gubernatorẽ rõnis & ſo
cietatis uertẽtis Venetijs inter ipſum, & d.Camillũ, & ſocios, p̃-
ſente ipſo Io.Ant. exhibiti fuere libri dictę ſocietatis & p̃ſenta-
tus bilãcius extractus ex dictis libris, totius rõnis geſtę cũ d.Camil
lo, in quo ipſe Criuellus ſolũ debitor apparebat ſocietatis p̃dictę
ĩ duc.iij.ſeu circa.& ut ſocietas poſſet a d.Criuello ꝯſequĩ illam
pecuniã, data fuit ipſi Io.Anto. p̃dicta ꝯmiſsio, & nõ ut caperet
maiorẽ ſummã ſuo arbitrio ipſe Criuellus, pro quo Io. Ant.ha-
beret pmittere, cũ ipſe Criuellus nõ eſſet talis ꝯdõnis, ut Camil
lus ipſe deberet obligari ĩ illa exceſsiua sũma, quã aſſerit Io. An.
10 feciſſe illi dare ad cãbiũ.† Cõſeqũeter talis ꝯmiſsio ita gñalis re-
ſtringẽda & limitãda uenit ex dicta cã antecedẽte. iux. tradita i
11 d.l.triticũ.† Et qa antecedẽtia declarãt ſequẽtia. l.ſi ſeruus plu-
riũ.§.fi.de le.j.l. 1 ita.§.idẽ rñdet.ubi doc.ff.de uer.ob.& plenè
12 no.ſcrib.ĩ d.l.ita ſtipulatus.e.ti.† Et talis gñalis ꝯmiſsio limitã-
da uenit ex dicta cã antecedẽte pducẽte limitatũ effectũ. l.can
cellauerat.ff.de his q̃ ĩ teſt.dele.l.iubemus.C.ad uelle. p Are.&
13 alios, i l.q. ſuperſtitis. ff.de acq.hr̃.cũ ſi.† Proutẽt qm̃ nullus fa-
me mẽtis, d.Criuello tũc credidiſſet talẽ & tãtã ſummã, abſq; pi
gnore,

gnore,cũ eſſet perſona infima,& nullius fere crediti.Nec ueroſi
mile eſt ꝯſiderata qualitate ipſius Criuelli Camillũ ipſũ dediſſe
talẽ cõmiſsionẽ ad capiẽdã tãtã ſummã, quod utiq; argũ a ue
roſimili,in iure ualidũ eſt.l.ſi nuptura in fi.ff.de iu.dot.l.ſi.ff.qđ
met.cau.c.quia uerisimile,de pſump.c.inſpicimus, de reg.iur.li.
14 vj.†Et perſonarũ ꝯditio.inter ꝯhẽtes potiſsimũ attẽdit,ſm quã
ꝯctus reſtringit & ampliatur.l.qui uno.ff.loc. l.plenũ.§.equi ij.
ff.de uſu.& habita.d. l.certi ꝯdõ.§.ſi nummos. l.creditori.§.Lu
cius.ff.mãd.l.tres fratres.ff.de pac.cũ ꝯcor.†Et ꝯſiderata ueroſi
15 militudine illa gñalis cõmiſsio,data ꝑ Camillũ Io.Ant.minime
ꝯprehẽdere debet,nec extẽdi ad illã magnã ſummã ꝯ oẽ ueroſi-
mile,ut ẽt hr̃ in c.cũ in gñali,de off.uicar.li.vj.& i c. in gñali,de
reg.iu.eo.lib.cũ ſi.attẽto ꝙ ipſe Camillus cũ d.Criuello nõ habe
ret aliquid agere pro tãta ſumma, nec ẽt ſocietas ipſius Camilli
16 & ſociorũ. † Quo fit ut illa gñalis ꝯmiſsio,data Io.Anto.ueniat
adaptãda & limitãda ad illã ſummã in qua Criuellus erat debi-
tor,cũ illud ꝯmode & uerisĩr poſsit adaptari arg.no.in c.cũ ec-
cleſia de ꝓb.li.vj.& in c.j.ne ſe uacã.per Io.mona.& alios in c.in
17 gñali.de reg.iu.li.vj. † Et uerba illa gñalia reſtringẽda ueniunt
ne capiãt totale incõmodũ proferẽtis & ſcribẽtis illa.c.cũ olim.
de ꝯſue.& arg.no.in l.ij.§.ſi quis a principe.ff.ne quid in lo.pub.
18 cũ uulg.†Et gñalitas illa arctanda & reſtringẽda uenit ut euitet
19 onus graue.l fideicõmiſſa.§.ſi qs decẽ,de le.ij.† Eo ẽt.quia ma
gnitudo ſummę requirebat ſpãlem ipſius mẽtionẽ ar. l.itẽ apud
20 labeonẽ.§.qđ dictũ.ff.de iu.iur.cũ uulg.¶ †Et ꝓꝑ rei magnitu-
dinẽ nõ ſufficit gñalis cl̃a,ſed ſpãlis adhibẽda eſt iux.gl.in c.quã
ad agendũ de ꝓcu.li.vj.l.obligõne gñali.ff.de pig.ꝑ doc.in l.ſed
& ſi quis.§.q̃ſitũ.ff.ſi quis cautio,& Iaſ.in rub.ff.ſol.mat.col.vij.
21 Alc.ꝯſi.cclxxvij.uol.ij.¶ † Et ſi ſimplicia uerba dicti ſcripti &
ꝯmiſsionis qs attẽdere uellet dictus Criuellus,& pro eo Io.An.
capere potuiſſent duc.c.qđ quã abſurdũ ſit Camillũ hoc mãdaſ-
22 ſe neminẽ latet arg.l.nã abſurdũ.ff.de bo.libe.†Illa ergo gñalis
ꝯmiſsio inducẽs ambiguitatẽ. l. ita fidei ubi glo. in uer.rerũ.ff.
de iur.fiſ.intelligẽda uenit & limitanda ſm cãm ꝓced. de qua ſu
perius diximus & intelligi debet ut minus obliget Camillũ mã
dantẽ ut tradit Ang.ꝯſi.lxxvij.in fi.& plura adducit Dec. conſi.
ccxxiij.col.ij. Et uerba illa ſiamo contenti eſſerui tenuti &c.in-
telligenda ueniũt ſano mõ hoc eſt pro illa ſumma pro qua Cri-
uellus erat obligatus Camillo & ſocijs,& q̃ ſumma erat bñ nota
23 Io.An.ꝯſcio illius debiti ipſius Criuelli ut.ſ.deduximus.¶ †Cũ
uerba gñalia intelligi debeãt arbitrio boni uiri.l.ꝯtinuus.§.cum
ita.& §.ſeq.ff.de uer.ob.& eũ intelligẽda ueniãt ſm modũ ciui-
lẽ,& nõ ita pernicioſum & grauẽ. l. ſi cui.ff.de ſeruit. ti.gñali,&
arg.no.in c.dilecto.de uer.ſig.& in c. ſignificauerunt de teſtib.
ꝑterea tpe quo fuit factũ dictũ ſcriptũ,& data Io.Anto.illa ptãs
de qua in eo Criuellus ipſe minime decoxerat uerum poſt pau-
cos dies,& antequã ipſe & Io.Ant.caperent ad cambiũ illas mar
cas,& pecunias Criuellus ipſe qui erat mercator gemmarũ mu-
tauerat eius ꝯditionẽ & ab illa declinauerat in qua erat tpe ſcri-
pti,& ꝯmiſsionis datę,nã ipſe Criuellus & alij mercatores gem
marũ tũc exiſtẽtes Venetijs declinauerũt ab ipſorũ bona ꝯditio
nẽ,ita ꝙ ab oĩbus tenerent & haberentur decoctores,& ſucceſ-
ſiue ipſe Criuellus decoxit,& ſe abſentauit. ¶ † Et ꝯmiſsio illa
24 facta Io.Ant.pro d. Criuello intelligenda erat rebus ſic ſtãtibus
prout tũc ſe habebant,& ipſo Criuello nõ mutante ſuã ꝯditionẽ
nec ab illa declinante.c.cũ inter de renunc.cũ alijs collectis per
Iaſ.in l.qđ ſeruius nu viij.ff.de ꝯdi.can.da. ¶ † Et cũ ipſe Cri-
25 uellus declinaſſet a ſua prima ꝯdõne in qua erat tpe dicti ſcripti
& cõmiſsionis datę ipſe Io.Anto. male ſe geſsit, & ſuo periculo
capere dictã pecuniã ad cambiũ ex quo dicta cõmiſsio erat reuo
cata cã ꝑdicta ut expreſſe hr̃ in l.cũ quis ſibi,& in l.cũ Cornelius
ubi Bar.& alij not.ff.de ſolutio.& per Cyn.in l.falſus.C.de furt.
& per doct.in l.eius qui.in prin.ff.ſi cer.pet.plene per Alc. & Ia
ſo.col.pen.in l.cum qui ita.§.qui ſibi aut filio.ff.de uer. ob.& fa
cit doctri.Bar.in l.in ꝯfirmãdo dum loquitur de mutatione mo
26 rum.ff.de ꝯfir.tut. † Prout ẽt talis cõmiſsio nõ habet nocere.d.
Camillo,ex quo ipſe Io.Ant. fraudulẽter mala fide, & doloſe ſe
geſsit capiẽdo dictã pecuniã,& ſummã,& ſolũ ut grauaret Ca-
millum,& illi damnũ inferret,cũ uere illa pecunia, nũquam per
uenerit ad manus, & commodũ ipſius Criuelli, ſed ſolũ ad ma-
nus ipſius Io.Ant.ut diffuſius dicemus inferius, & certiſsimũ eſt
in tali mandato quantumcuoq; gñali,& ampliſsimo ſemp excluſ
ſam eſſe fraudẽ,& dolũ ut eſt tex.apertus,& ibi Bar.& alij no.cl
tantes ꝯcor.in l.creditor.§. Lucius.ff. mand. eo magis cu literæ
cambij factę per Criuellũ,& ſubſcriptę per Io.Ant.ad ſummam
marcarũ clxij.fuerint factę,& ſcriptę ad uotũ,& uolũtatẽ ipſius
Io.Ant.& ad fraudandũ ipſum Camillũ, nã uere ipſe Criuellus
nõ erat debitor dictæ quantitatis,qui dictas literas fecit,ut com
placeret.d.Io.An.uere percipiẽti dictas pecunias, & ad propriũ
ſuum cõmodũ illas ꝯuertenti, ut eſt uidere per cõfeſsionẽ ipſius
Criuelli publicẽ per ipſum corã teſtibus & auctentico inſtrõ fa
ctam ac emanatã pro exoneratione ſuę ꝯſcientię, & ueritatẽ ip-
27 ſam ꝯtinentẽ,& ꝯñr probantẽ talẽ fraudẽ,& dolũ.†Quæ occul-
tẽ ſolet cõmitti, & patrari, & inditijs ac ꝯiecturis tm̃ probari.l.
27 dolum.C.de dolo.l.filię meę.ff.ſol.ma.c.ij.de renun. lib.vj.†Et
cui ꝯfeſsioni.& declarationi per Criuellum ita qualificatẽ factę
ſtandum erit,ut dicit gl.mag.in fi.in l.j.C.de ſal.cau.adie.leg &
gl.& ſcrib.max.Fel.nu.xj.in c.literas de pręſum.& in c.ſi cautio
nu.xix.in iij.declara.de fi.inſtr.& per Mod.bonon. in l.j.§.pręte
rea,nu.vij.de quæſt.& alibi plories max.cõſi.v.in cã, nu.xiiij.&
in eorum practi.crimi.in uerſi.diligenter,num.cxx.& alijs ſeq.
ubi reſpondent dictis Bar.in l.ſi quis moriẽs.ff.ad ſillan. & alija
ibi citatis per Alex.& Iaſ. in l.j.nu.xv.ff.de eo per quẽ fac.t.ut
illa non procedant qñ talis ꝯfeſsio iurata facta fuit pro exonera
tione ꝯſcientiæ prout fuit pręſens. eo inſuper cũ ipſe Io. Anto.
nonnullis dixerit ſe uelle accipere aliquas marcas ad cambiũ ui
gore dicti ſcripti,& facultatis ſibi datę ab ipſo Camillo ẽt eo in-
uito,& ignorante,& in fraudẽ,& damnũ ipſius,ut per teſtes pro
batum creditur,quibus ſatis ꝯſtat tale ſcriptũ,& talẽ commiſsio
nem nõ eſſe nociuam.d.Camillo, nec uirtute ipſius ipſum Ioan.
Ant.potuiſſe capere marcas ad cambium, & ꝯñr ipſum nõ poſſe
petere a dicto Camillo ꝑdictam pecuniã , nec obſtant adducta
ſuperius in ꝯtriũ. & quod primo dicebatur de pacto nudo , & de
illo ſcripto probante,&c.nam iſtis ꝯceſsis,ex alijs tñ ſuperius de
ductis ipſe Io.Ant.uenit repellendus,& max.attenta ueritate,&
æquitate,& ꝯſiderata fide inter mercatores obſeruanda quę oĩa
retorquentur ꝯ ipſum Io. Ant.nec obſtat quod dicebatur de ſty
lo mercatorum,& ꝙ nõ datur pęnitentia eius, quod ſemel pla-
cuit , nam cã illius minime ꝯdicit ſtylo uerum aſſerit nunquam
ꝯſenſiſſe receptioni illius immenſę quãtitatis,nec nunq̃ talẽ fa-
cultatẽ,& mandatũ dediſſe ad tã grauẽ,& immenſam quãtitatẽ
dicit ẽt illi facultatẽ datã eſſe interpretãdã modis quibus ſupra,
29 quibus ꝯſideratis in nullo erit obligatus ipſi Io.An.† Poſtremo
n õobſtabit tex.in d. l.ſi ita ſtipulatus a ſe.ff.de fideiuſſ. Nã ille
declarãdus & interpretãdus uenit,ſm ſuperius deducta,& ut il-
la gñalis cõmiſsio reſtringat, & limitet ex cã anteeedẽte, & ſm
uero ſimilia,& alijs modis ſuperius deductis, & de iure ꝯproba-
tis prout ẽt limitatur nõ procedere ſtãte fraude,& dolo illius mã
datarij,& ſic ipſius Io.Ant.ut ſupra fuit deductũ,& iure ꝯproba
tũ,q̃ fraus inſuper oſtẽditur,nã Alex.horatij una cũ ipſo Io. Ant.
Saraceno inſcio, & inuito d.Camillo,& ꝯ tenorẽ capitulorũ ſo-
cietatis de Venetijs uertẽtis inter ipſum Camillũ Alexandrũ bo
ratij,& ſocios ſocietatẽ ꝯtraxerũt ſeparatã cũ d. Criuello ſup gem
30 mis,margaritis, & alijs lapidibus precioſis. ¶ † Vt eſt uidere in
ſcripturis manu ipſius Alex.deſcriptis plene probantib. ut tra-
dit in l.ſi lr̃as.C.mãd.& Alc.ꝯſi.viij.nu. v.uol.v. & Iaſ.poſt alios
in l.admonẽdi.ff.de iu.iur.per Cano.& Fel.in c.ij.de fi. inſtr.cũ
alijs ſ. citatis per quas ſcripturas clarẽ oſtẽditur ipſum Alex.&
Io. Ant. eſſe & fuiſſe debitores pro dicta rõne ipſius Criuelli in
magna ſumma a qua,ut ipſe Io.Ant.releuaret ſe ipſum, & dictũ
Alex.de quãtitate in qua remanebãt debitores,& quã Alexader
ꝓꝑ emptionẽ gẽmarũ, & margaritarũ ueroſimiliter dictas mar-
cas ad cambiũ ꝑſumendũ eſt accepiſſe ut uellet ſe ipſum & Alex.
liberare,& grauare Camillum,& illi damnũ inferre fraudulẽter
& doloſe, & animo decipiendi ipſum Camillum ꝓꝑ illud ſcri-
31 ptum,& ꝯmiſsionem Io.Ant.datam.¶ †Quæ fraus minime pro
deſſe debet illã committẽti,& doloſo aduerſus quem iura aper-
te tuentur deceptũ & fraudatũ.l.ij.C.ſi min. ma.ſe dixe.cũ con-
cor.l.iuriſgẽtiũ.§.dolũ.& §.ſed & ſi fraudãdi.ff.đ pac. l.fraudis.
32 ff.de reg.iu.†Et ꝙ ipſe Io.Ant.fuerit & ſit conſocius.d.Alex.&
Criuelli in illa rõne gẽmarũ & margaritarũ ſatis ſuadet ex prin.
ſcripturarũ ſup dicta rõne ꝯfectarũ manu ipſius Alex.l quo ini-
tio,ipſe Io.An.nominat ſocius,& qui eodẽ mõ cẽſendus & iudi
cãdus eſt ſocius repetitus in ſeq. partibus dictę ſcriptę ꝯfectę ſu
per eadẽ rõne iux.plene tradita ꝑ illũ tex. ĩ l.ꝑior ſit.§.ſi initiũ.
33 ff.de edẽ.ubi ſcrib.plura adducit max.Iaſ.nu.v.& ſeq.†Et qoia
una ſcriptura ſuppletur per aliã. l.cum pr. §. cum imperfecta.de
34 leg.iij.†Et una clauſula interpretatur aliam.l.utrum.ubi Bal.&
Ang.ff.de pet.hæred.& per Bald.in c. ij. requiris.colum.fin.de
appel.cum alijs alleg per Iaſon. in d.§.ſi initium.nume.xj.Rur-

ſus eſt aduertendum quia dictũ ſcriptum, mãdatũ, & ꝯmiſſio fa
cta per Camillum. d. Io. Ant. fuit limitata, & reſtricta quoad pe-
cunias quas Io. Ant. ad cambiũ dare faceret Baptiſtę, Criuello,
nihil aũt ibi dr̃ ꝗ deberet facere dari alijs, qbus ſi dare feciſſet,
pro talibus dationibus & cãbijs, ipſe Camillus nõ põt dici obli-
gatus, cum tale mãdatũ & ꝯmiſſionẽ dederit pro limitata & cer
ta perſona, & nõ pro oĩbus alijs, pro quibus ipſe Io. Ant. in cam
bium marcas recepiſſet, uériſſimum erit Camillum non teneri.
35 † Cum id Io. Ant. feciſſet ſuo arbi. & abſque uolũtate & manda
to ipſius Camilli toto ti. res int. al. ac. & toto ti ne fil. pro pat. cũ
36 ſi. † Et quia ipſe Io. Ant. debebat obſeruare ad unguẽ fines mã-
dati & ꝯmiſſionis & illos nõ tranſgredi. l. diligenter, in priu. ff.
mand. c. cũ dilecta. de reſcr. c. per tuas. de arbitr. c. porro. de pri-
uil. l. ſi procurator, ubi Mod. alia adducũt. C. de procu. & qm̃ ue
re ipſe Io. Ant. dictas marcas. clxij. ad cambiũ cepit pro ſeipſo,
& ad ſui utilitatẽ, cũ illas ꝯuerterit ad ſuũ cõmodũ, & pecunias
oẽs ad ſe ipſum traxerit, & proprio Marſuplo recõdiderit & de
illis nihil peruenerit ad manus. d. Criuelli nec ꝯuerſę fuerint ad
aliquod cõmodũ ipſius, nec ad extinctionẽ alicuius ſui crediti,
merito pro dictis marchis, & cãbijs, ipſe Io. An. nihil poterit ꝯſe
qui & habere a dicto Camillo a quo nullũ hãbuit mãdatum, ac
cõmiſſionẽ capiẽdi dictas pecunias pro ſe ipſo. Nec obſtat, ſi di
catur lr̃as cãbij, & ſcripturas dicere ꝯtriũ, ꝙ ipſe Io. Ant. in cam-
biũ dictas marcas recepit pro ipſo Criuello, ut vr̃ probari ꝑ ſub
ſcriptionẽ ipſius Criuelli factã in dictis literis cãbij & in ꝯpoto
extracto & ſcripto manu Alex. horatij, nã ut ſuperius deductum
fuit, tales ſubſcriptiones factę per Criuellũ, fuerũt fictitiæ, & ſi-
mulatę, & per ipſum factę ad ꝯplacẽdũ ipſi Io. Ant. Ex quo ueri
tas erat dicta cãbia & pecunias capi per ipſum Io. Ant. ad ſuum
cõmodũ & utilitatẽ, & q̃ puenerũt ad ſuas manus. Et de qb. nul
lũ habuit cõmodũ ipſe Criuellus qui ueritatẽ i pſam publice con
37 feſſus fuit ad exonerationem ſuę conſcientię ut. ſ. diximus. † Et
ueritas ipſa attẽdẽda ẽ & ſequẽda, & nõ illud qđ ſimulatè & fi-
ctè fuit geſtũ & ꝯceptũ per ipſum Ioã. Ant. toto ti. C. plus uale.
qđ agi. cũ alijs no. in l. per diuerſas, & in l. ab Anaſtaſio. C. mãd.
& diffuſius per Bar. Veron. in trac. de ſimula. contr. cum concor.
38 † Inſuper ꝯſiderandũ uenit per illud ſcriptũ & ſubſecutas dein-
de literas cãbij, ſubſcriptas manu Criuelli & Io. Ant. ipſum Cri
uellũ in pſenti ſpecie eſſe ꝯſiderãdũ uti principalẽ, ipſe uero Ca-
millus ꝯſideratur tãquam acceſſorius & ut mãdãs ſeu ut fideiuſ.
uel expromiſſor. ut probat in l. ſi lr̃as. C. mãd. & inſt. de fideiuſſ.
39 in prin. & eo. ti. ff. l. j. & in auth. l rub. per gl. cũ ſi. † Et certiſſimũ
eſt, oẽs & ſingulas exceptiões & defenſiones ꝯpetẽtes. d. Criuel
lo principali debitori, & reo cõpetere ẽt. d. Camillo fideiuſſori
mãdatario ſeu ex promiſſori & acceſſorio illius principalis, etiã
Inuito & reluctãte ipſo Criuello principali. hut bẽdi. §. fi. & alijs.
ll. ſeq. ff. de pac. l. exceptiones q. l. oẽs. ff. de excepti. l. defenſiões.
C. eo. l. tã mãdatori. C. de nõ nu. pe. l. ſi ita ſtipulatus ĩ ſi. ff. de fi-
deiuſſo. l. ꝯſtõnibus. C. de uſur. cũ uulg. Et quia ipſi criuello pro
dictis lr̃is cãbij marcarũ. clxij. aduerſus Io. Ant. ꝯcludẽtes & for
tes habet defenſiones & exceptio. iccirco illis poterit ſe tueri ip
ſe Camillus fideiuſſor, ſeu mãdãs, uel expromiſſor aduerſus eun
dẽ Io. Ant. iuribus quib. ſ. pe. unię. n. ꝑ dictis cãbijs receptę rea
liter puenerũt ad manus ipſius Io. Ant. & de eis nihil habuit ip-
ſe Criuellus nec ex dictis cãbijs aliquod recepit ꝯmodũ inſup
ex illis nulla credita qb d. Criuellus tenebat̃ fuere extincta, quo
fit ut ex dictis cãbijs criuellus in nullo teneatur. d. Io. Ant. q iã
recepit qđ ea cã pdicta intẽdit cõſequi ab ipſo Camillo, qui ex
hac defenſione & exceptione ꝯpetẽte. d. Criuello ſuo principali
40 redditur tutus & ſecurus, aduerſus Io. Ant. † Si. n. ipſe Criuellus ꝑꝑ
dicta cãbia & marcas receptas reddebat̃ debitor ſocietatis inite
Venetijs, per dictos Alex. Camillũ & ſocios, certe ex oppoſito,
eius credita debebãt extingui & effici creditor, ut ẽ de ſtilo, uſu
& ꝯſuetudinę mercatorũ debẽtiũ deſcribere data & recepta, de
bita & credita, & q ſtilus attẽdi debet ut. ſ. ꝓbauimus & tradit̃
in l. ꝑtor ait. §. rõnẽ, & in l. qdã. §. nummularius, & in l. argenta-
rius. ff. de eden. per Iaſo. poſt alios in l. admonendi. ff. de iu. iur.
41 † Et cũ iſta nõ appareãt deſcripta in dictis libris & rõnib. & in
illis creditũ Criuelli ſemper uiuat, & extinctũ nõ oñdat̃, & illis
libris ſtandũ ſit, ſm̃ Bar. in l. Titiũ aut Mẹuiũ. §. altero. ff. de ad-
mi. tut. Bal. in l. ſi. circ. fi. C. ad l. Falci. Alex. ꝯſi. cxxxij, col. iij. uerſ.
præterea uol. v. Soc. ꝯſi. cclxvij. in fi. uol. ij. Dec. ꝯſi. vij. col. iij. uerſ.
Et hoc ulterius, proculdubio ex hoc capite, aduerſus Io. Ant. ꝑ
dictis Marchis in cãbijs receptis, ſe ipſos poſſunt iuuare & de-
fendere tã ipſe Criuellus principalis, quam ipſe Camillus acceſ-
ſorios, qui in pluſquã principalia obligari & teneri minime poſ-
42 l. grecè. § illud. ff. de fideiuſ. cũ ſi. † Prætereà rpe quo fuit factũ di
ctum ſcriptũ per manus Alex. horatij, & ſubſcriptũ manu d. Ca
milli per libros dictæ ſocietatis, & bilantiũ inde extractum per
Alex. & datũ Camillo, Criuellus ipſe dictę ſocietatis Venetijs i
nitæ inter Camillũ & ſocios, erat ſolũ debitor in duc. iij. uel cir
ca, in alia uero rõne, quã Criuellus habebat ſeparatã cũ d. Alex.
& Io. Ant. in emptione gẽmarũ margaritarũ & lapidũ ꝓcioſorũ
Criuellus ipſe uere erat debitor in duc. xvj. uel circa. Et pro qua
dã promiſſione quã pro ipſo fecerat. d. Alex. pro ſumma duc. v.
pro ſecuritate. d. Alex. eidẽ Criuellus dederat quaſdã ſcripturas
debitorũ ipſius lõge aſcendentes ad duc. v. Et ulterius ipſe Cri-
uellus. d. Alex. & Io. Ant. tradiderat multas gemmas & margari
tas & alias merces, aſcendẽtes ad ſummã duc. xxv. uel circa, qua
rũ gẽmarũ margaritarũ, & merciũ ꝓciũ redactũ, ſeu maior pars
peruenit ad manus ipſius Io. Ant. reliquũ uero una cũ ipſis mar
garitis gemmis & mercibus peruenit ad manus ipſius Alex. ut
43 eſt uidere ex ſcripturis inde ꝯfectis, manu dicti Alex. † & aliorũ
inter ꝑiaros mercatores plenã probationẽ faciẽtes. d. l. ſi lr̃as, &
Alex. ꝯſi. viij. nu. v. uol. v. Iaſ. in d. l. admonendi, n. cxxxix & alijs
ſeq. Quibus ꝯſideratis, & attẽta ipſa ueritate, nõ potuit ipſe Cri-
uellus deſcribi debitor in duc. xxx. cõputatis in dictis Marchis
centũ ſexaginta duabus quas ipſe Io. Ant. ceperat ad cãbiũ, put
fuit deſcriptus debitor per ipſum Alex. fraudulẽter & doloſe in
damnũ & deceptionẽ ipſius Camilli ꝯ quẽ ipſe Alex. nepos Ioã.
Ant. una cũ ipſo, doloſe, & ꝯ ueritatẽ fecit, & deſcripſit tales ſcri
pturas, & ipſum Criuellũ debitorẽ in d. ſumma, quibus ſcriptu-
ris ita doloſe & fraudulẽter ꝯſcriptis, nulla adhibẽda eſt fides, &
ſolũ attendendã eſt ueritas, patefacta ex alijs ſcripturis. d. Alex.
& aliorũ necnõ & per ꝯfeſſionẽ publice factã per ipſum Criuel
lum, uallatã iurõ & emanatã pro exoneratione ſuę ꝯſciẽtię, ut di
ſponunt iura cõia & alia ſuperius citata. Ex quibus nedũ ſimul
iunctis uerũ, & de per ſe ꝯſideratis ſolida, & firma reſultat ꝯclu-
ſio, ipſum Ioã. Ant. nõ poſſe aliquã moleſtiã inferre. d. Camillo
uirtute. d. ſcripti, & cõmiſſionis ſibi datę, cũ uere Camillus ipſe
in nullo ſit aſtrictus & obligatus ipſi Io. Ant. rõne & cã dictarũ
marcarũ. clxij. per eũ ut dr̃ receptarũ ad cambiũ. poſtremo con
cludendũ eſt, ipſum Io. Ant. obligatũ eſſe & teneri. d. Camillo &
ſocij de Venetijs ad marcas. l. uel circa, cũ de ann. 1533. die. xv.
Ian. ipſe Io. Ant. per ſuas literas, mãdauerit, & cõmiſſerit dictæ
rõni de Venetijs ipſius Camilli & ſociorũ ut deberẽt dare uel da
ri facere ad cãbium Baptiſtę de Criuello, marcas. l. uel circa, ꝑ
nundinis paſca. tunc futu. & uirtute dictarũ literarũ ita fuit exe
cutum per Alex. horatij gubernatorẽ dictæ rõnis, quam ob cãm
in dicta ſumma ipſe Io. Anto. fuit deſcriptus debitor dictę ratio
nis, ut patet per libros illius, qui bene probant una cum literis
deſcriptis manu ipſius Io. Ant. ut ſunt apertę deciſio. ſuperius ci
tatę & relatæ, & qm̃ tale debitum Io. Antonij nunquam fuit ex
tinctum nec ſatisfactũ ſed hodie etiam uiget, & fuit continua-
tum uſque ad præſens, cum pro illo extinguendo nec ipſe Cri-
uellus nec ipſe Io. Ant. aliquam hucuſque fecerint prouiſionem
merito ipſe Io. Antonius aſtringendus erit ad ſolutionem talis
crediti, una cum intereſſe, & damnis inde paſſis, per dictam ra-
tionem Camilli, & ſociorum, ſecundum ſtilum & conſuetudinẽ
mercatorum, iuxta. l. debitor. ff. de uer. ſig. cum alijs iurib. uulg.
diſponentibus debitorem a ſuo creditore, cogi & aſtringi poſſe
ad ſolutionem crediti. Pariſ. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Qualitates & modificationes a ſtatuta expreſſa, uidentur eſſe indu*
cta pro forma & pro ſubſtantia.
Et ex quibus præſumantur inducta forma, & ſubſtantia.
2 *Actus geſtus, & celebratus, non ſeruata forma a ſtatuto tradita eſt*
ipſo iure nullus.
3 *Statutum loquens de contractibus celebrandis ſub certa forma, lo-*
cum habet in donatione cauſa mor. & nu. ſeq.
Donatio cauſa mortis quo ad ſui ordinationem ſapit naturam con-
tractus.
5 *Opinio cõmunis ſequenda eſt reiecta opi. ſingulari alicuius doctoris.*
6 *Statutum laicorum poteſt diſponere ſuper iuramenta ſi per pontifi-*
cem ſuit confirmatum ex certa ſcientia, & in forma ſpeciali.
7 *Conſenſus non ſuppletur per iuramentum.*
8 *Statutum loquens alternatiuè de faciente ultimam uoluntatem. ſeu*
donationem cauſa mortis, locum habet in ea quæ eſt ſui iuris. &
Et ea inqua ẽ ſub poteſtate patris, diuerſis cõſideratis reſpectibus.

3 *Statutum dans formam mulieribus contrahentibus qualiter interpretetur. & nu. ſeq.*
9 *Una determinatio reſpiciens plura determinabilia, debet illa æqualiter determin.*
10 *Fallit quando diverſa ratio poteſt dari inter illa.*
11 *Per ultimum ſtatutum non uidetur eſſe derogatum primo ſi id non exprimitur. & nu. 12. & 13.*
13 *Ordo in ſtatutis non inducit correctionem primi per aliud poſterius.*
14 *Statutum unum interpretationem paßiuam recipit ab alio ſtatuta.*
15 *Statutum unum ſuppletur ab alio.*
16 *Statutum unum interpretationem, & declarationem potius reſpicit ab alio ſtatuto, quam a iure communi.*
17 *Fraus & dolus coniecturis probantur.*
18 *Nulla eſt uerißimilitudo, matrem uoluiſſe priuare filiam, & dare bona ſua extraneis.*
19 *Argumentum a uerosimili ualet.*
20 *Pater conſentiendo filia donanti ad ſui commodum, non ualidat donationem, & nu. 21.*
23 *Quando pater ſpecificè conſenſit filia donanti patri, uel alteri recipienti ad commodum patris.*
Et quando eadem hora & incontinenti omnia prædicta fuere geſta.
24 *Unus actus præſumitur factus contemplatione alterius, quando eadem hora, momento, & incontinenti omnia fuere geſta.*
21 *Donatio cauſa mortis facta per filiamfam. non ualet ſine patris conſenſu.*

CONSILIUM XCVII.

STATUTUM Ceſenę pro forma & ſubſtantia actus, diſponit mulieres, nõ poſſe obligare bona ſua, nec ꝯhere, ſeu quaſi, uel diſtrahere, niſi ſeruata ſolennitate in ꝑdicto ſtatuto expreſſa, reddens obligationẽ & aliũ actum gerendũ ipſo iure nullũ, qñ per mulierẽ nuptam, non ſeruata dicta forma & ſolennitate fuere ꝑdicta celebrata, quas qualitates ſtatutũ induxit pro ſubſtantia ualiditatis
2 actus, cũ modificatiuẽ id inducat, † quo fit ut oĩa in ſtatuto expreſſa reputanda ueniant fuiſſe pro forma inducta, ut ſtatutũ ꝑdictum expreſſe id declarat in ſui titu. & inſcriptione, & ſentit Pet. de Anch. ꝯſi. ccxlij. Ex tenore. cir. fi. per cle. j. de iu. pat. cum alijs adductis per Fel. in c. cũ dilecta. de reſcri. & per Alb. Bru. in trac. de forma. poſt Bar. & alios. in l. non dubiũ. C. de legi. & in l. cum hi. §. ſed ꝑtor. & in l. de his. ff. de tranſa. & per ſcrib. in l. j. ff. de lib. & poſth. quibus in locis declaratur, an & qñ, & ex quibus dicatur aliquid inductũ pro forma, & ſubſtantia, quorũ modorũ ac qualitatum, aliquę optimè adaptãtur uerbis ꝑdicti ſtatuti pro forma & ſubſtantia inducentis dictas qualitates, & modificatio
2 nes. † Certũ eſt ẽt, actũ reddi nullũ, qñ forma a ſtatuto requiſita, nõ fuit in illo obſeruata, ut expreſſe ẽt diſponit ꝑdictũ ſtatutum ulterius ꝓcedẽs ad actus annullationẽ. d. l. nõ dubiũ cũ alijs citatis per Mod. maxi. Iaſ. nu. viij. & ſeq. in d. l. j. ff. de lib. & poſth. & firmat Bal. ꝯſ. xj Præmiſſis. col. fi. per d. l. cũ hi. §. ſi ꝑtor. ff. de trãſac. & ꝯſi. xlviij. factũ tale eſt, col. ij. & ꝯſ. cxlix. Viſo ſtatuto. uol.
3 ij. Anc. ꝯſi. xxxv. Viſis. col. ij. † Et quamuis ſtatutũ ꝑdictũ uideãt dicere, qñ nupta facit donationẽ cã mortis, & ex hoc dubiũ inſurgat, an d. ſtatutũ locũ ſibi uendicet iſto caſu, & prima facie uideretur q nõ pluribus rõnibus & argumentis adductis per Anch. ꝯſi. ccclxxxiiij. dubiũ in iſta. q. facit, & quã opi. vr̃ ſequi Rom. & dubitatiuẽ Soc. in l. ij. in prin. nu. ix. & x. ff. de uer. ob. & eandẽ proſequitur & firmat Iaſ. in l. ij. nu. xij. & ſeq. de leg. j. ubi ẽt poſt
4 alios dixi, & Mod. ibi eã ſequuntur, ac nouit. † Tñ ꝯria opi. cõis eſt, ut in d. ſtatuto ꝯprehendatur donatio cã mor. ita ut prohibita cenſeatur celebrari per nuptam nõ ſeruata forma & ſolẽnitate ꝑdicti ſtatuti cum ipſa donatio cã mortis ꝯtineat mixturã ꝯctus & ultimæ uoluntatis, & quo ad ſui ordinationẽ & initiũ ęquiparetur ꝯctibus, & iſto caſu uigeat rõ ſtatuti plura accumulãt oẽs in d. l. ij. & ꝯſiderata ordinatione & initio ęquiparãda ſit ꝯctibus ita ut ſtatutũ loquens de ꝯctibus, ꝯprehendat ẽt & donationẽ cã mortis ut proprie in terminis noſtris ꝯcludit & firmat Anch. d. ꝯſi. ccclxxxiiij. Rõnibus & iuribus ibi per eum adductis ubi etiã rñdet ꝯrijs, & cuius opi. totus mundus ſequitur tanquam cõem ut poſt Are. Soc. Alex. & alios fatetur ipſe Iaſ. in d. l. ij. & ẽt Are. Alex. ac Soci. in d. l. ij. in prin. ubi dubitatiuẽ aliqua in ꝯriũ adducit, ut ẽt facit Iaſ. ubi. ſ. Quorũ obiectis & dictis aperta hr̃ reſolutio ex deductis per Deci. ꝯſi. cclxxix. col. j. & ij. cuius dicta optimè adaptãtur ad caſum ꝑſentẽ, cũ pręſens ſtatutũ prohibeat obligationẽ, ꝯctũ ſeu quaſi, & diſtractũ celebrandũ per nuptam nedum ſuper ſuis dotibus uerũ ẽt & ſuper reliquis omnibus bonis ſuis, ut proſequuntur nouiſſ. in d. l. ij. de lega. j. quorum dicta
5 adaptantur proprie ad ꝑſens ſtatutũ & caſum noſtrum. † Et nulli dubium eſt iudicando cõem opi. eſſe ſequendam reiecta opi. alicuius doc. ſingularis ſm̃ Bal. in l. j. per illum tex. ff. de ſenato. Io. And. & alios oẽs max. Mod. citantes ꝯcor. in c. j. & in c. ne innitaris, ex̃ de ꝯſti. & per Abb. in c. capellanus, de fer. Bar. & Bal. in l. fi. C. de pęna. iud. qui ma. iud Nec obſtabit iur̃m interpoſitũ per iſtam nuptam ad ualiditatẽ donationis cã mortis per eũ factæ cuidam ſpurio domus paternę, qm̃ ſtatutũ ꝑdictũ annullat talẽ actũ ẽt iur̃o uallatum quod quidẽ ſtatuentes facere potuere eſto ꝙ laici eſſent propter expreſſam & reiteratã approbationẽ
6 & ꝯfirmationẽ ꝑdicti ſtatuti factam in forma ſpãli † & ex certa ſcientia per ſum. pont. habentem poteſtatem derogandi iur̃o ad not. in c. j. cum ꝯcor. ex̃ de iu. iur. per Bar. & alios. in l. oẽs populi. ff. de iuſt. & iu. in ij. q. iij. princip. Bal. & alios max. Iaſ. in auth. ſac. pub. col. antep. & alijs ſeq. C. ſi aduerſ. uend. iunctis no. in c. j. & ſeq. ex de ꝯfir. uti. uel inut. ubi Dec. ꝯcor. deciſ. adducit poſt gl. Iun. & alios doc. in c. j. de tranſac. & iuxta ea q̃ hñr in c. quemadmodum, de iu. iur. & per Fel. & Dec. citantes alios in c. cũ acceſſiſſent. n. vij. de ꝯſti. per Abb. & alios. in c. quod clericis, col.
7 ix. nu. xlv. de fo. ꝯp. † Eo ẽt cũ ipſa nupta fuerit ſeducta ad faciendam aſſertã donationem, defecitque propterea eius uerus ꝯſenſus, quo ceſſante iur̃m ruit. l. fi. C. de non nu. pe. l. fi. ff. qui ſatiſda. cog. per Bar. in l. ſi quis pro eo, col. fi. ff. de fideiuſ. & per Mod. in l. ſi pecuniam. in prin. col. fin. ff. de ꝯdi. cau. da. & in l. ſi conuenerit. ff. de iur. om. iud. & Cor. conſi. cxxj. uol. iiij. cum ſi. nec etiam obſtabit ſi adduceretur aliud ſtatutum Ceſenæ quo diſponitur nuptam ſtantibus liberis poſſe diſponere de dote per eius ulti
8 mam uoluntatem ſiue per donationem cã mortis. † Quod ſtatutum, ita alternatiue loquens locum vr̃ ſibi uendicare in nupta exiſtente ſui iuris quatenus loquitur de faciente ultimã uoluntatem, itẽ & nupta non ſui iuris quatenus loquitur de illa faciente donationẽ cã mortis, licet teſtari non poſſit iuxta doct. Bal. in l. ſi dotem. uerſi. in ꝯriũ vr̃. C. de ſal. cau. adie. leg. & in l. quod
9 ſcitis, col. ij. C. de bon. quę liber. ¶ † Cum diuerſitatis rõ cadat inter ultimam uoluntatem, & donationem cã mortis ut plenè attingunt oẽs maxi. Moder. in d. l. ij. qua ꝯſiderata ceſſat obiectio quæ fieri poſſet de illa regula uolente unam determinationẽ re
10 ſpicientem plura determinabilia illa æqualiter determinare. l. quamuis. C. de impu. cum uulgar. ¶ † Ruit enim data diuerſita
11 tis rõne, ut hr̃ in l. iam hoc iure. ff. de uulg. & pup. & per Moder. plenè in l. in teſtã. C. de teſtamen. mili. ¶ † Et per iſtud ultimũ ſtatutum vr̃ fuiſſe derogatum primo de quo ſuperius dictũ extitit cum illud ſit poſterius ad nota. in l. nam & poſterius. ff. de le
12 gi. & in l. pacta nouiſſima. C. de pacti. & l. ſancimus. C. de teſtamentis. & in l. præcipimus. C. de appellatio. ¶ † Ceſſant enim obiecta iſta quoniam in dicto ſtatuto ultimo nulla habetur mẽ
13 tio correctionis primæui ſtatuti, & ideo quod non fuit correctũ ſtare debet. d. l. ſancimus, & d. l. præcipimus cum uulg. ¶ † Et licet illud primum reperiatur in ordine, & iſtud ſecundo loco appoſitum legatur non propterea infertur, ꝙ illud primum ſit correctum per hoc ſecundum, ſm̃ Bald. conſi. incip. ſtatu. haſten. quod reiecti, & ſequitur Dec. conſi. iij. & diligenter, num. v. & iij. ubi quam plura alia ad id adducit maxi. nota. in l. nam ad ea in prin. ff. de condi. & demon. ut etiam facit ipſe Deci. loquens in terminis ſtatuti noſtri conſi. cx. uere, ut puto, col. j. & ij. & ſtante ualiditate, & obſeruantia dicti primæui ſtatuti prout ſtat, & uiget in dicta ciuitate Ceſenæ infertur uera, & ſolida concluſio dictum ſecundum ſtatutum concedens nuptę poſſe de dote diſponere per ultimam uoluntatem ſeu per donationem cauſa mortis debere intelligi. & interpretari ſecundum tenorem illius primæui ſtatuti, ut quatenus iſtud. ij. concedit facultatem donandi cauſa mortis interpretetur, & intelligatur procedere dummodo in donatione cauſa mortis facienda interueniat ſolennitas, & forma ab alio ſtatuto requiſita, & hoc modo tolluntur dicta
14 Bal. ſuperius in contrarium allegat. ¶ † Recipit enim hoc ultimum ſtatutum paſſiuam & neceſſariam interpretationem ab alio præceden. ſtatuto. c. cum dilectus. de conſuetu. l. ſi ſerui ueſtri. C. de noxa. ubi poſt alios tradit Salyc. & per Barto. in l. prima. §. lex Falcidia. ff. ad leg. Falcid. & eundem, & alios in dicta. l. omnes populi. in ſecunda q. principa. Licet enim hoc ultimum ſtat. concedat facultatem nuptæ donandi cauſa mortis tamen in illa obſeruandæ erant ſolennitates alterius ſtatuti cum illæ
15 per iſtud ultimum no cenſeantur ſublatæ. ¶ † Nam ſicuti ſtatu-

tum ſuppletur a iure cõi, ita etiã ſuppleri debet ab alio ſtatuto
ſm Pau.de Ca.ↄſi.cclxxiij.aliàs.lxxj.a ij.dicto, col.j.& ij.Anch.
ↄſi.xciij iſta dña,uerſi.non obſtat, & ↄſi. ccccxxiij.Viſo puncto,
col.fi.Roma.conſi.cccxcix.ut pñs,col.fi.& ad idem plura accu-
16 mulat in terminis ſtat.noſtri Dec.d.ↄſi.ex.col.j.& ij.¶ †Et quia
unum ſtat.interpretationem recipit & declarationem potius ab
alio ſtat.quam a iure communi, ſm Petr.de Anch.ↄſi. xciij.iſta
dña,uer.non ob.quia in habentibus ſimbolum facilior eſt tran-
ſitus,& eundem Anch.ↄſi.ccccxxiij.Viſo puncto, col.fin.Deci.
ↄſi.lxv.& pro tenui,nu.iiij.& ↄſi.xxx.in ca, nu.2.& in c.cauſam
quę,nu.vij.de reſcri.citatem ↄſi.Pau.de Ca. cxiij.dubitatur,col.
j.& qm ſolennitas,& forma a prædicto ſtat. requiſita in hac do-
natione cã mortis minime interuenit, ut ex facie, & lectu.ipſius
oſtenditur merito ↄcludendum uenit illam fuiſſe, & eſſe ipſo iu
re nullam inualidam,& ineſficacem,& ea non obſtan.filiã uni-
cam ipſius nuptæ donantis debere ↄſequi integram dotem,& re
liqua bona prædictæ ſuæ matris iam mortuę,& potiſſimum nul
la, & inualida erit aſſerta donatio ſi probabitur patrem dictę nu
ptę præſtitiſſe cõſenſum dictę donationi fraudulenter, & ad ſui
commodum ut dotem lucraretur, & adſunt aliæ ↄiecturæ rela-
tæ per excell.maritum ipſius nuptæ, & illa potiſſimum ↄtinens
illum ſpurium donatarium nunquam aliquod habuiſſe cõmer-
tium nec ↄſeruationem cum ipſa nupta donante,nec illi nũquã
aliquod præſtitiſſe ſeruitium, & illi ferè eſſet incognitus, & qui
ſtat ad ſeruitia,& mandata dicti patris quo fit, ut ſeducta ab il-
lo patre præſumatur ad ſui commodum, & damnum filiæ face-
re aſſertam donationem, & per ſuggeſtionem ipſius parentis.
17 † Cum iſta non poſſint ita de plano probari niſi per ↄiecturas.
l.dolum.C.de do.c.fi.de renun.ia.lib.vj.l.filiæ ubi doct.not.ff.
18 ſol.ma.¶ †Et quia nulla cadit uériſimilitudo,ꝙ mr̃ uoluerit fa-
cere donationem.d.ſpurio,& priuare filiam ſucceſsione & dote
ↄ naturale uotum parentum. l.cum tõ.ff de bon.dam.l.ſcripto.
ff.unde libe.l.nam & ſi parentibus.ff.de inoff.teſta. l.cum auus.
19 ff.de condi.& dem.l.cum acutiſsimi.C.de fideicom.†Et ualidũ
eſt argumentum a uériſimili.l.nuptura in fi.ff.de iu. dot. l.fin.ff.
quod met.cau.capi.u.quia uériſimile de præſumptio. c.inſpici-
20 mus de reg.li.vj.¶ †Et pr̃ ↄſentiendo dictę donationi effectua-
liter vr̃ ↄſenſiſſe donationi ſibi factę quo caſu doct. diuerſo mõ
locuti ſunt aliqui.n.uoluerunt donationem cauſa mortis ualere
& iſto caſu ſm Ang.& Ale.in l.j.§.fuit quæſitũ.ff.ad Treb.& alij
eandem ſniam ſecuti citati per Dec.d.ↄſi.cclxxix.col.iij.in prin.
21 uerſi.eſt uerum.†Bar.autem poſt gl.in l.j.ff.de auth.præſt.& So-
ci.citans alios in d.§.fuit quæſitum tenuit oppoſitum, ꝙ dona-
tio non ualeret,& iſte ↄſenſus non ſuffragaretur patri, & opinio
iſta communis reputatur,ut firmant docto. quos refert,& ſequi
22 tur Dec.d.ↄſi.cclxxix.col.ij.nu.v.†Et ab iſta iudicando nõ erit
recedendum,cum deficiat in aſſerta donatione extremum habi-
le.l.tam is.§.j.ff.de dona.cau. mor.& per omnes in d.l.ij.de leg.
23 j.†Et max.procedit iſta ſententia,ſi ipſe pater ↄſenſit ſpecificè
donationi factę dicto ſpurio,& talis ↄſenſus fuit præſtitus eadẽ
die & hora qua facta fuit donatio,tunc enim redditur inualida,
cum omnia ꝓſumantur facta in fraudem,ſm Bar.ↄſi.incip.qua-
tuor puncta,quem refert & ſequitur Soci.ↄſi.cxij.multum abũ-
de,col.iij.uol.j.& Cor.conſi.cclij. circa primum,col.ij.vol.iiij.
& alia adducit Dec.ſequens hanc opin. d.conſi.cclxxix.uerſi.&
ideo concordando opin. cum enim aſſertus conſenſus fuerit ꝓ-
24 ſtitus eodem loco,& coram eiſdem teſtibus incontinenti, † &
eodẽ momento quo fuit facta dicta donatio per ſuggeſtionẽ
& fraudem omnia prædicta cenſentur fuiſſe facta contemplatio
ne ipſius patris,& unus actus contemplatione alterius,arg.l.ſivẽ
tri.§.ſi.ff.de priuil.cred.& per Bar.in l.poſt ↄtum, col.iij.uerſi.
v.præſumitur.ff.de don.cum alijs citatis per Dec.d.ↄſi.cclxxix.
col.pen.uer.quia ut conſtat, & iſtis conſideratis eo magis reddi
tur firma concluſio ſuperius firmata uolens talem donationem
fuiſſe & eſſe nullam & inualidam. Pariſ.Bono.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla executionem non meretur.*
2 *Reſcriptum quod iudex delegatus procedat cum conſilio alterius, eſt ualidum.*
Valet etiam & illud in quo impetratur iudex,& alij dantur ſuſpecti propter perhorreſcentiam, & quia interpretans iurat in partibus non poſſe iuſtitiam conſequi.
3 *Reſcriptum obrepticium, & ſurrepticium doloſè impetratum, non tribuit iuriſdictionem,& eſt ipſo iure nullum.*
4 *Et ſi regulariter ſurrepticium & obrepticium reſcriptum iuriſdict. tribuat,tamen quando opponitur irritatur proceſſus uirtute illius factus.*
5 *Quando ſecundum reſcriptum reuocat cauſam a primo iudice,et ſurreptitiè impetratur ope exceptionis redditur nullum.*
6 *Quando in ij.reſcripto non eſt facta mentio de iudicibus datis in primo,uel de clauſulis notabilibus contentis in illo redditur ipſo iure nullum.*
7 *Proceſſus factus per iudicẽ formiter recuſatum,eſt ipſo iure nullus.*
Recuſatio ſuſpendit iuriſdictionem recuſati.
8 *Appellatio legitima iuriſdictionem ſuſpendit.*
9 *Iudex recuſans deferre recuſationi & ſuſpitioni ac appellationi legitimè efficitur aduerſarius excipientis,& appellantis.*
10 *Appellatio a grauamine exceptionis reiecta iuſtificatur quando excipiens eam probauit uel ſe obtulit probaturum.*
11 *Appellari poteſt a iudice reijciente exceptiones propoſitas, uel procedente ulterius illis non admiſſis.*
12 *Iudex procedendo ulterius, non obſtantib. excep.oppoſitis dicitur grauamen inferre.*
13 *Appellans a grauamine & ſucceſsiuè appellans a diffinitiua nõ propterea dicitur renunciare primæ appellationi.*
14 *Appellatio geminata non nocet.*
15 *Iudex delegatus habet neceſſe pronunciare, & expreſsè,& nõ per proceſſum ad ulteriora, ſuper exceptionibus appoſitis tangentibus eius iuriſdictionem, & ualiditatem reſcripti, ac ipſius recuſationem.*
16 *Reſcriptum conceſſum ſuper grauaminibus,cum toto negocio principali non tribuit iudici commoranti in partibus iuriſdictionem,niſi prius iuſtificetur grauamen,& aliter procedendo nulliter dicitur procedere.*
17 *Conſenſus limitatus, qua ad certum iudicem limitatum producit effectum.*
18 *Sententia diffinitiua,prolata poſt appellationem ab interlocutoria, non mandatur executioni pendente appellatione, ſuper interlocutoria.*
19 *Si profertur diffinitiua in ij.inſtantia,& antequam proferatur appellatum fuit a grauamine debet mandari executioni, ſi illa eſt cõformis alijs duabus.& nu. 21.*
Fallit quando eſſet nulla ex defectu iuriſdictionis,uel nullitas appareret ex eiſdem actis.& nu. 22.& ſeq.
20 *Contra tres conformes ſententias,ulterius nõ conceditur appellatio.*
21 *Contra tres conformes ſi opponitur nullitas,ea non obſtan. mandatur executioni.*
22 *Fallit niſi allegaretur nullitas ex defectu iuriſdictionis.*
23 *Item fallit,quando nullitas appareret ex eiſdem actis, & ex eodem proceſſu.*
Declaratio ad clemen.primam de re iudica.
24 *Prout fallit quando eſſet nulla ex defectu iuris naturalis.*
Sententia lata a ſupremo rege,non recognoſcente ſuperiorem nulla ex defectu iuriſdictionis,exequenda non eſt.
Defectus iuriſdictionis & iudicis recuſati ac ſuſpecti concernunt naturalem rationem.
25 *Acta iudicij, fuerunt rem notoriam.*
26 *Sententia lata præcipitanter,nulla redditur.*
27 *Proceſſus nulliter factus, non facit deſinere rem eſſe integram.*

CONSILIVM XCVIII.

1 ASSERTA † Sententia ↄ Cæſarẽ de Dulcinis prolata per Paulum Saracenum,fuit & eſt ipſo iure nulla nec aliquam meretur executionem ad nota. in l. iiij.§.condemnatum.ff.de re iudi. & per doct.in c. dilecto.de appel.cum ſimi.ipſius nullitas ex pluribus deducitur, & primo quoniam Cæſar ipſe iam perhorreſcebat oẽs particulares iudices Bon.corã quibus non ſperabat in illa ciuitate ↄſequi poſſe complementũ iuſtitię illoſque ſingulares ſuſpectos habebat ꝑꝑ exceſsiuos fauores. d.Diemantis aduerſariæ,quã cãm ſuſpitionis proprio iuro comprobauit & a ſede apoſtolica obtinuit cãm committi reueren. Herculi de Lamandinis canonico eccleſiæ.S.Petri ciuitatis prædictę,non ſimpliciter ſed ꝙ haberet cãm terminare & diffinire adiuncta Rota Bono.& ſm ↄſi.ma-
2 ioris partis auditorum.ipſius.†Quod reſcriptum iuſtè & legitimè proceſsit ut ille haberet iudicare ſm ↄſi. prædictorum dominorum,ut communiter firmant doc.in c. ſi pro debilitate. de of.dele.max.fel.col.pe.n.viij.& i c.ex parte,de ↄſti.& ꝙ ualidũ eſt reſcri-

eſt reſcriptũ impetratum ab illo qui ſuo iuñõ aſſerit ſe non ſpe-
rare ꝯſequi iuſtitiam in partibus ꝑ ꝑ perhorreſcentiam &c. ſm
Rot.in antiq.in ti.de reſcr.deciſ.lv.& in ti.de ꝓb. aa.& in nou.
inti.de reſcr.vij:cũ alijs traditis per Fel. in c.accedens. el.ij.col.
v.nu.avij.uerſi.vuj.ꝯcluſio ut ſi.oõ ꝯteſt.Et qm ipſa Diemantes
fingens grauamina n d. Herculi ſibi illata q̃ in ueritate non fu-
ẽta,ſed ſiua euidentet oſtenduntur, oõ ſimplr nec per ignoran
tiam quinimo doloſe nulla facta expreſsione de dictis auditori-
bus Rotæ Bonon.adiunctis.d.Herculi & ſine quorũ ꝯſ.determi
nare cãm nõ poterat, nulla inſuper facta mentione perſonarũ &c
iudicũ ſingularũ dictę ciuitatis quos iam ſuſpectos Cęſar ipſo
iurauerat,& ꝑ ꝑ perhorreſcentiam coram illis minime ſperabat
poſſe ꝯſequi iuſtitię ꝯplementum,obreptitè & ſurreptitiè obti-
nuit cãm committi.d.Paulo Saraceno.† Quod reſcriptũ ultimũ
3 obreptitium & ſurreptitium impetratũ fuit & eſt ipſo iure nul
lum,& dicto d.Paulo nullam attribuit iuriſdõnem. c.ſuper lite
ris,ubi diffuſe omnes,& c.ad audientiam.c.cãm q̃.c.poſtulaſti,
ubi ſcrib.alia adducunt de reſcri.† Maximè quia iam fuit oppo-
4 ſitum & dictum nomine ipſius Cæſaris de prędicta obreptitia,
& ſurreptitia ac doloſa impetratione aſſerti reſcripti,& iterũ for
miter propoſita ſuſpitio, & per eundẽ extitit appellatũ à nõ ad
miſsione ꝑdictorum quoſit ut totus proceſſus inde agitatus per
d.Paulum ueniat irritandus caſu quo ſine oppoſitione potuiſſet
procedere ut tradunt Can.in c.ad audientiam,el.ij.de reſcr.ma-
xi.Fel.nu.xlj.& liij.Allegans plures alias ꝯcor.& per Bernar.de
Biſgne.in ti.de reſcr.deciſ.xiij.& Belleme.deciſ.laaaiij.Execu-
toria,& Fel.in d.c.cum dilecta.nu.j.& in d.c.ſuper literis.num.
lxvj.uerſi.limita diligenter,& nu.laia.uerſi.ij.reſtringe.† Eo ẽt
5 cum illud ultimum aſſertum reſcriptũ nedum ꝯferebat iuriſdi-
ctionem,quinimo cãm auocabat a primo ſm oẽs in c.ex literis,
de offic.deleg.& Fel.in c.cęterum,de reſcr.& in d.c.ad audien-
tiam.nu.liij.† Prout ẽt nullam ipſo iure attribuit iuriſdictionẽ,
6 qm in iſto ultimo nulla fuit facta mentio de illis iudicibus da-
tis in reſcripto ꝑcedenti & de ꝑdictis clauſulis no.ꝯtentis in pri
mo de quibus in hoc ſecundo & ultimo, clara debebat mentio
fieri qua non facta,ipſo iure redditum fuit nullum, ſm do.Ant.
in d.c.cæterũ.& alios ibi quem refert & ſequitur Io.mil.in uer.
reſcriptum, uerſi.reſcrip tum per quod cã. & tradit Abb.in c.ex
ꝯqueſtione,colu.ij.uerſ.nota argm̃ de reſtit. ſpol. & in c. inter
monaſteriũ,de re iud.& in c.cum dilecta.in prin.ubi Fel.ẽt tan
git,de reſcr.ut idẽ facit in d.c.ad audientiam,n.xlix. Volens,ip-
ſo iure eſſe nullum qm̃ per correptionem fuit obtentũ aliquid,
quod minime ꝯcedi ſolet niſi ex certa ſcientia,ſm do.de Rot.&
alios ibidem citatos.† Præterea.d.Paulus,iam pluries fuit recu-
7 ſatus ut ſuſpectus,& formiter per quam recuſationem ſuſpenſa
fuit eius iuriſdictio ita ut proceſſus inde per eum fabricatus
redditus fuerit nullus cum iam ꝯſtaret de recuſatione, & ſuſpi-
tione per reſcriptũ ꝑcedens ut ad plenũ tangit Lap. allega.i.&
firmat gl.in c.quod ſuſpecti.iij.q.v.Bar.& alij in l.quia poterat.
ff.ad Treb.& mil.in uerſ.iuriſdõ.& uerſ.iuriſdõ.ſicut ſuſpendit,
8 adducens alia cum ſi.† Vbi ẽt firmat poſt appellationẽ legitimã
ſuſpenſam eſſe iuriſdõnem ſm Io. And. in c.legitima de appel.
li.vj.in nouel. & d. Ant.in c.ea parte A.de teſtib.& Io.An.in c.
licet.de ſen.exc.li.vj.& Lap. d.ſua prima alleg. † Et ſatis ipſe.d.
9 Paulus redditus fuit ſuſpectus ipſi Cæſari,& eius factus fuit ad-
uerſarius cum noluerit deferre recuſationi & ſuſpitioni propo
ſitę,& appellationi per ipſum interpoſitę,ſm gl.in uer.ſnīam.in
l.ſi appellationẽ.C.de appel. & Fel. in c.cũ ſuper.nu.iij.de offi-
10 dele.& in c.poſtremo.nu.ij.de app.† Et talis appellatio ꝑdicto
grauamine exceptionis reiectę,& non admiſſę quam ipſe Cęſar
iam probauerat per antecedens reſcriptũ,& ſe illam probaturũ
obtulerat,ſatis iuſtificauit ſuam interpoſitã appel. ſm Io.An.&
alios in d.c.ea parte.A.cũ alijs adductis per mil.in uer.appella-
11 tio uerſ.appellãs a grauamine exceptionis reiectę.† Potuit.n.ip
ſe Cęſar appellare a dicto aſſerto iudice reijciente exceptiones
ſuas,& procedendo ulterius illis nõ admiſsis ſm Io. And.in d.c.
ex parte.A.& d. Anto.& alios in c.interpoſita.de appel.& Ioan.
An.in c.nõ ſolũ.& in c. Romana.uerſi.quod ſi ſuper.de appe.li.
12 vj.† Nã ita procedẽdo vr̃ ipſum grauare,& ab eo tanquam gra-
uante ꝯceditur appel.c.ſi.de libel. obla. & ibi firmat do.Ant.in
13 ij.nota.† Et quãuis Cæſar appellans a dictis grauaminibus poſt
modum appellauerit ab aſſerta diffinitiua ut dr̃ prolata per.d.
Paulũ.non propterea dr̃ renunciaſſe appel. primeuę interpoſitę
14 ſuper grauaminibus ſm gl.in cle.j.de do.& ꝯtuma.† Nã gemi-
nata appellatio nõ eſt nociua ut ẽt firmat Mil.in uer.appellatio.
15 uerſ.appellans a grauamine.† Rurſus aduertendũ erit. Nã aſſer-
tus iudex Paulus,minimè expreſſe pronunciauit ſuper exceptio
nibus oppoſitis & ꝯcernentibus ipſius iuriſdõnem & recuſatio
nem,& ualiditatẽ reſcripti,quod facere debebat, & expreſſè,&
nõ tacitè,procedẽdo ad ulteriora, ſm Lap. d.j.alleg.& per Ab.
col.a.& Philipp.Fran.in c.cũ ſpeciali.de appel.& Fel. in c.ſicut.
de re iudi.col.ix.& nu. xxvj. uer.decimus caſus eſt,& eundẽ in
d.c.ſuper literis.col.pe.nu.lxxiiij.& in c. ſuborta.de re iud.col.
iiij.& v.uerſ.limi.ſecundo niſi ſimul,& ſemel,& uerſ.iiij.per gl.
in uer.proceſſus.in fi.in c.diſpendia.de reſcr. li. vj.& alia per eũ
collecta, & appellatio per Cæſarem interpoſita ab ulteriori pro
ceſſu,eo magis geſta per ipſum reddit inualida, & nulla, deciſ.
16 quibus ſupra.† Eo magis cum reſcriptũ directũ do. Paulo,prin
cipaliter cõceſſum fuerit ꝑ ꝑ grauamina allegata, a quibus ipſa
Diemantes appellauit, & licet in reſcripto fuerit ẽt commiſſa
cognitio negotij principalis,tñ quia iſtud factum fuit ad inſtã-
tiam partis appellantis a grauaminibus, & commiſſum iudici-
bus commorantibus in partibus,ipſe do.Paulus non potuit co-
gnoſcere ſuper negocio principali, cuius cognitio intelligitur
fuiſſe commiſſa in euentum legitimę appel.a grauaminibus,ſu-
per quibus prius diſcutiendum, & cognoſcendum erat, & quia
uere nulla erant grauamina,nec ſuper illis non exiſten.ipſe Pau
lus ſe fundante,nulliter hoc ꝑtermiſſo,proceſsit ſuper dicto ne-
gocio principali, in quo carebat iuriſdictione, cum illud fuiſſet
ſibi commiſſum in euentum ꝑdictum,& ꝯditionaliter,& ꝯditio
minime fuerit purificata,ſm Rot.in nou.in ti.de appel.deciſ.iij.
uerſic.ſed quid ſi nulla, & Belleme.deciſ.cccexia. Si auditori,&
deciſ.ſeq.& Phil.Fran.in c.ut debitus,de appel.car.pe.uer.ulti-
mo pro intelligentia,& plenè proſequitur Fel.in c.cãm quę de
reſcri.col.vij.nu.axxvj.uer.Et dicit Rot.& in c.olim.nu.a.uerſ.
alius caſus de excep.& Mil.in uerſ.iudex,uer.iudex appellatio-
nis a grauamine,& uer.ſeq.Et tanto magis aſſerta ſnīa redditur
nulla cũ ipſe Paulus ſpreto reſcripto reuerendiſsimi do.Guber
natoris quo ſibi in iudicando adiungebatur Rota Bono.& erat
ꝯſimile alteri reſcripto apoſtolico proceſſerit & iudicauerit ꝯſi
deratis facultatibus prędicto reuerendiſsimo Gubernatori per
ſedẽ apoſtolicã ꝯceſsis.Nec ꝑ tale reſcriptũ a do. Gubernatore
impetratũ Cæſar ipſe põt dici renũciaſſe ſuſpitioni,& recuſatio
ni qm ꝯſenſus ſuus fuit limitatus & reſtrictus, qm adiũcta Rota
prędicta Paulus uoluiſſet procedere,quod minime facere cura-
17 uit.† Et talis ꝯſenſus limitatus effectum produxit limitatum, &
non generalem.l.iubemus.C.ad uelle. l.cancellauerat.C.de his
quæ in teſtam.delen.l.ne in agris.ff.de acq.re.domi. cum ꝯcor.
18 † Nec iſtis habet obſtare ſi diceretur poſt appellationẽ ab in-
terlocutoria fuiſſe prolatam diffinitiuam quę mandanda erit
executioni ẽt pendente appel. & cognitione a dicta interlocu-
toria,cle.j.de re iud.in clemen. Nam diffinitiua lata poſt appel.
ab interlocutoria non eſt mandanda executioni pendente ipſa
interlocutoria,ut per illum tex.tradit Abb. in c. ueniens.in vij.
nota.de teſtib.& proſequitur ibi Fel. nu.ij.rõnibus & deciſ ibi-
dem per eum relatis,quę optime adaptantur ꝑſenti diſcuſsioni,
19 conſiderata uera facti contingentia.† Et ad d.clem.primã ad-
uertendum erit, qm appellãs ñ grauamine in iij. inſtantia ante
diffinitiuam, ſi poſtea ꝯ eum ſequatur diffinitiua conformis a-
lijs duab.ſententijs,in j.& ſecunda inſtantia latis,licet aliqui uo
luerint appellantem non audiri,niſi prius executione facta,per
rõnem de qua in d.clemẽ.j.in ij. reſponſo,ut plene traditur per
Rot.in nouiſſ.in ti.de re iudi.deciſ.xiij.& tangit Mil.in uer.ap-
pella.uer.appellans a grauamine in iij.inſtantia. Tñ qm dicta ter
tia diffinitiua eſt notorie nulla, ex defectu iuriſdõnis, uel aliter
nulla oſtenditur ex proceſſu,& ex eiſdem actis,tũc minime erit
executioni mandanda,ut ſtatim dicemus,& nihil habebit obſta
re quod in dicta clem. diſponitur,quæ iſtis caſibus minime pro
20 cedit. † Dicere nanque poſſet ipſa Diemantes, & petere non
obſtan.appellationibus per Cæſarem interpoſitis, ſuas tres con
formes ſententias eſſe exequendas, cum tertio prouocare non
21 ſit licitum.l.unica.C.ne lice.tert. prouo. cum ſimi. † Et ſi Cæ-
ſar ipſe contra dictas tres conformes diceret de nullitate alicu-
ius ex illis, adhuc non deberet audiri, niſi prius executione fa-
cta,per text.apertum,in dicta clemen.prima de re iud. in clem.
cum alijs allegatis per Alexand.& alios in l. quarta.§.condem-
natum.ff.de re iud.Imo.& Alexand.in l. de pupillo.§.qui opus.
ff. de operis nouis nunciation. cum alijs citatis in locis ſtatim
22 adducendis. † Ceſſane nanque iſta,quando deduceretur nul-
litas ultimæ tertiæ ſententiæ procedens ex defectu iuriſdictio-

nis,tnnc enim per eam impeditur executio dictarũ trium con-
* formium,ſm gl. * cõiter approbatam in clem.j.in fi. de ſeque-
ſtra.poſſ.& fruc.reiecta gl.in d.clem.j.de quarum gl.intellectu.
per Alex.plenè habetur,poſt Imo.in d.§.qui opus.& ↄſ.lxxvij.
In cauſa & lite.col.iiij.& alijs ſeq.vol.ij.Iſta nanque nullitas ex
defectu poteſtatis & iuriſdictionis cauſata impedit executio-
nem,ſm Alex.ſupra citatum,& ad id multa adducit poſt Imo-
lam,& Alex.Iaſ.in d.§.condemnatum.nu.n.xix.& xx. & Deci.
conſi.viij. Viſo puncto,col.pen.nu.vij,& Fely.in c.ea quæ num.
iij.,de re iudi. Poteſt nanque ſemper & omni tempore deduci,
& deducta,ac uerificata impedit,ut plura accumulat idem Fe-
ly.in cap.ex parte,num.xij.uerſi.xvij.& num.xiij.& xiiij.de off.
deleg.Quod autem Paulus ipſe caruerit iuriſdictione,& ex ta-
li defectu nulliter proceſſerit,ſatis ↄcludẽter & ex pluribus oñ-
23 dimus ſupra. † Prout.d.clem.j.& obiectio nihil obſtabit,quan
do nullitas apparet ex eiſdem actis ,& ex lectura proceſſus, ac
reuolutione cartarum ut eſt præſens notoria conſtans ex eiſdẽ
actis & ex lectura ipſius proceſſus,ut ſuperius oſtẽdimus,iſta.n.
nullitas ita conſtans , executionem trium ↄformium impedit,
ſm Oldr.ↄſi.cvij.quod litteræ executoriæ illud probantem le-
ge & ratione,& Saly.in l.j.C.ne hce.tert.prouo, & ad idem plu
ra adducit poſt Imol.Alex.in d.§.qui opus.col pen. & d. conſi,
lxxvij.col.iiij.& ſeq.vol.ij.& cõſi.cvj.Viſo themate,col.fi.verſ,
ex alio capite,vol iij,& idem facit Socin.conſi.clviij. Viſis, col.
ij.verſi.ex quibus breuiter,vol.ij.ſequitur etiam Mil. adducens
alios Canon.in uerb.executio, verſi.executio trium ſententia-
24 rum,& ſentit Iaſ.in d.§.condemnatum.num.xv. † Et eſt deci-
ſio conſi.Neapolit.cclxxxiij.Diu eſt,in qua dicitor hanc nulli-
tatem ita apparentem impedire executionem etiam ſententiæ
latæ a ſupremo rege non recognoſcente ſuperiorem quando
nullitas procederet ex defectu iuris naturalis ut propriè eſt præ
ſens conſiderando defectum iuriſdictionis, & nullitatem pro-
cedentem ex recuſatione iudicis ſuſpecti in quo uiget ratio na
turalis,ut a iudicando repellatur dicto capitulo quod ſuſpecti,
25 in principio,& circa finem iij.q.v. † Nec quidem immerito cũ
acta iudicij faciant rem notoriam. ad plenè nota. poſt gloſ. in
verſi.liquere,in cap.ſignificauerunt de teſtibus,ubi Moder. nu.
26 iij.concord,adducunt. † Et cum ipſe Paulus ita præcipitanter
cauſam ipſam abſoluerit ad nota per Bart.in l.prolatam. C. de
ſententijs & per Modern.in l.ij.C.de eden.diffusè per Fely. in
27 cap.eccleſia ſanctæ Mariæ.num.xv.de conſtitu. † Et ſtante nul
litate aſſertæ ſententiæ executionem ex aduerſo petitam ſuodi
tus excludente,& tollente ac inducente rem, & appellationem
per Cæſarem interpoſitam adhuc eſſe integram uti iam erat an
te prolationem prædictæ nullæ ſententiæ cum proceſſus nullus
minimè faciat deſinere rem eſſe integram l. accuſaturus. ff. de
adulterijs,& per Fely.in c.cauſam quæ.num.ij.de teſtibus. Cir
* ca ueritatem præſentis cauſæ inſtandum ſolum erit ſuper pri-
mis duabus ſententijs contra Cæſarem prolatis a quibus per
eundem fuit iam prouocatum, & in alijs informationibus oſtẽ
detur apertiſsimè,tales aſſertas ſententias fuiſſe, & eſſe iniquas,
& notoriè iniuſtas,& conſequenter,& nullas, & omnino eſſe re
uocandas. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Debitor in diem ſuſpectus,conueniri poteſt , ut caueat de ſoluendo adueniente die.*
2 *Periculum ne creditor perdat debitum ualde conſideratur.*
3 *Debitor ut ſuſpectus poſſit capi multa requiruntur.*
4 *Et ſufficit quòd probetur debitum in diem.*
5 *Et debiti probatio fieri poteſt per inſtrumenta,& teſtes,& per confeſsionem debitoris.*
6 *Reſpondens poſitionibus per relationem ad inſtrumentũ non uidetur confiteri inſtrumentum,dicit oppoſitum,uel deuiat à reſponſione.*
7 *Confitetur tamen ſi inſtrumentum præſentatur, & contrarium nõ continet.*
8 *Confeſsio rei interpretanda eſt in fauorem confitentis quando eſt dubia,& num.10.*
9 *Debitum præſumitur durare,ſi non apparet fuiſſe ſolutum , ſeu ſatiſfactum.*
11 *Forma tradita à ſtatuto ad unguem obſeruanda eſt.*
12 *Statutum requirens probationẽ per inſtrumentũ ſeu teſtes,uerificatur quando probatio habetur per cõfeſsionẽ aduerſarij, et nu.15.*
Confeſsio partis uim habet inſtrumenti.
Confeſsio partis ſuperat omnes alias probationes,& nu.14.
13 *Confeſsio inducit notorium.*
14 *Confeſsio includitur in quacunq; diſpoſitione loquente de probatione.*
15 *Forma a ſtatuto introducta,ſatis dicitur obſeruata, quando uirtualiter,& effectualiter fuit executum requiſitum à ſtatuto, licet ſuperficialiter appareat non ſeruata,& num.16.*
17 *Statuti mens,& non uerba attendi debet.*
Forma ſtatuti poteſt quandoque adimpleri in æquipollenti,& num. præced.
18 *Debitor ſuſpectus præſumitur ſi dimiſit apotecam quam tenebat,et exercebat.*
19 *Et idem quando alienauit capitale apotecæ ſeu exercitij.*
20 *Idem quando ſe implicuit ludis à iure prohibitis.*
21 *Idem quando capit pecuniam ſub uſuris,datis pignoribus.*
22 *Et idem quando non poſsidet tanta immobilia per quæ ceſſet ſuſpitio,& num.36.*
23 *Pactũ de recuperando bona alienata,non conſideratur ſi fuit amiſſũ.*
24 *Cauſa ſuſpitionis fugæ debent allegari , iuſtæ , et concludentes per creditorem.*
25 *Cauſa ſuſpitionis aduerſus debitorẽ,debet ſuperuenire de nouo poſt contractum debitum.*
26 *Sufficit tamen quòd fuerit eo tempore ſi creditor illam ignorabat, & num. 30.*
Paria ſunt cauſam de nouo oriri , uel de nouo peruenire ad notitiam creditoris.
27 *Et quod de nouo peruenerit ad notitiam , probabitur per iuramentum creditoris.*
28 *Et ſufficit cauſa quæ tunc erat ſi debitor doloſè illam tacuit,aſſerẽs ſe idoneum.*
29 *Idem ſi poſt debitum contractum,debitor ipſe,deterius , & profuſius conditionem ſuam mutauit.*
31 *Ignorantia facti ubi est,probabilis eſt.*
32 *Suſpitio fugæ probari poteſt per teſtes,& per iuramentum creditoris,quando periculum imminet.*
33 *Poſt capturam,plenæ,& ſufficientes probationes exiguntur, ad iuſtificandum ipſam.*
34 *Captura debitoris ſuſpecti,inducitur ut ſatiſdet,& præſtita ſatiſdatione relaxetur.*
35 *Si captura indebitè proceſsit,poteſt tamen ualidari per confeſſionẽ debitoris ſucceſſiuam.*
36 *Immobilia modica,& parua non releuant debitorem ſuſpectum.*
37 *Et an bona ſint ſufficientia,iudicis arbitrio remittitur.*
38 *Nec releuatur debitor ſi poſsidet immobilia extra iuriſdictionem ubi conuenitur.*
Facti diuerſitas diuerſam iuris diſpoſitionem inducit.
40 *Debitor ſoluens dotem ſorori ex pecunia habita ex uenditione immobilium non releuatur.*
41 *Facultates accedentes debitori poſt præſtitam ſatiſdationem , non probant eam iniuſtam.*
42 *Precium redactum ex uenditione rerum, non ſemper ſuccedit loco rei uenditæ.*
43 *Qualitas & cõditio perſonæ ipſius debitoris, ualde cõſiderãda eſt.*
44 *Et qualis ſit,arbitrio iudicis remittitur.*
45 *Approbans perſonam alicuius,intelligitur eam approbare , rebus ſic ſtantibus.*
46 *Ignorans non dicitur approbare,nec conſentire.*
47 *Affectio ad aliquam rem conſiderabilis eſt.*
48 *Affectio nuda recuperandi alienata,uana eſt ſine pecunia, per quã poſſit recuperari.*
49 *Affectio ſola debitoris,habendi immobilia non reddit eũ idoneum.*
50 *Affectio iſta, an & quando ſit conſiderabilis arbitrio iudicis remittitur,& nu.51.*
52 *Quis curſu temporis præſumitur locupletari,& nu.54. & 55.*
53 *Bona mobilia de facili pereunt,quod non eſt in immobilibus.*
Semel diues an præſumatur ſucceſsiuè diues.
56 *Euidentia rei,ſuperat omnes præſumptiones.*
57 *Præſumptio unà tollit aliam,& attenditur potentior.*
58 *Diuitiæ & quòd quis ſit idoneus,& ſoluendo, qualiter probetur.*
59 *Diuitiæ & idoneitas non probãtur ex illa præſumptione,quòd quis non iactat ſuum,& nu.61.*
60 *Nec ex eo quòd tractus in ius dedit, & inuenit fideiuſſorem.*
63 *Præſentia debitoris,& eius conuerſatio in ciuitate , nõ releuant eũ à ſuſpitione,quando concurrunt alia coniectura in oppoſitum.*
64 *Socius non poteſt conueniri,niſi inquantum facere poteſt, etiam finita ſocietate.*
65 *Nec poteſt propterea carcerari.*
66 *Societas finitur contraria uoluntate ſociorum recedentium ab ea.*
67 *Socius inſolidum poteſt conueniri ex alijs contractibus. & nu.68.*

CONSI-

CONSILIVM XCIX.

ISTE Io. Franciſcus ritè & ſm̃ ueras & cões iuria
cõcluſ.fuit in Ius vocatus a q d.Io.Baptiſta de Gi-
pſo coram Reueren.d.Gubernatore, & ab eo peti-
tum q deberet ſatiſdare adueniente tpe & die ſol-
uere eidem Io.Baptiſtæ pecunias,ad quas ſoluendas aſtrictus &
obligatus erat per publicũ inſtrm,& lege id ꝯcedente,ipſe Re-
ueren.Gubernator potuit d.Io.Franc.mandare,& iubere,prout
iuſsit & mandauit cauere & ſatiſdare,iuxta petitionem Io. Ba-
ptiſtæ iurantis habere ſuſpectum de fuga i pſum Io. Franc.cauẽ
tem de ſoluendo pecunias adueniente termino & die ſolutio-
ois d.Io.Baptiſtæ cupiẽt declarari an talis fideiuſsio eſſet iuſta
& legitimè data petijt id pronunciari,& declarari Io.Franc.ad
id fuiſſe obligatum,& omnia ꝯtra ipſum geſta , ritè & legitimè
1 ꝓceſsiſſe. † Pro quorũ iuſtificatione,primo adducitur.l.in om
nibus.ff.de iudi.cum alijs ibi citatis per gl.& ſcrib. maximè cũ
talis præſtita fideiuſsio in aliquo nõ læſerit ipſum Io. Franc.in-
continenti offerentem illam dare,& re ipſa eam præſtantem,&
quæ ualde prodeſt Lucio Antonio pupillo,& d.Io.Baptiſtæ fi-
lio,qui de facili poſſent illas pecunias & creditum ſuum amitte
re ſi præſtita non fuiſſet , iuxta illã uulgatam regulã quod tibi
2 non nocet,& alij prodeſt &c. † Et qđ potiſsimũ in pñti ſpecie
ꝯſiderandum uenit,ex quo periculum erat in mora , ne debitũ
perdatur,ut tradit Pet.de Anch.ꝯſ.cxcij.In auxiliũ col.ij. verſi.
quo ad primum.& Roma.ꝯſ.ccxlij.unum eſt.& in l.de pupillo.
§.meminiſſe.ff.de ope.no.nuoc.& in l.ij.ff.de iuriſd. om.iud.&
ſequitur Deci.ꝯſ.lxxv.Et pro tenui in prin.& col.fi.ubi alia ad
3 ducit. † Eo magis cum in executione prędictorũ interuenerint
oĩa de iure requiſita,& ſigillatim enumerata p Io.Petruc.Alex.
Soc.Iaſ.& alios poſt antiq.in l.ſi ab arbitro.ff.qui ſatiſd. cog.&
per Maria.Soc.in rub.de dila.extra art.xx.q.xxiiij. & Io. Bapt.
de ſan.Seue.in trac.de debito.fugit.q.vj & Dec.d.ꝯſ.lxxv. p to
4 tum rũ ꝯcor. † Et primo probatio ipſius debiti , quod & ſi pu-
rum tunc non erat,tamen diem certam ſolutionis ꝯtinebat , &
ſufficiens eſt ad executionem prædictorũ,ut firmat gl.in uer.in
tereſt.iuncto tex.in l.quęſitum.ff.de pigno.& Bal.in l.j.in fi.C.
de ꝯd.ex le.in l.iij.in fi.C.cõmoda.& ſequitur Io.Bapt. de ſan.
Seue.in d.trac.in iij.q.princip.col.j.uerſi.ij.utrum.& Iaſ.aſſerẽs
hãc eſſe ueritatẽ,& adducẽs alia d.l.ſi ab arbitro.col.iij. nu. vij.
5 † Et ſatis fuit tale debitum probari per confeſsionẽ d.Ioannis
Franciſci in iudicio factam,dum reſpondet poſitionibus Ioan-
nis Baptiſtæ & ſucceſsiuè per publicũ inſtrm ipſius debiti pro-
ductum per quæ ſatisfactum fuit,& iuri cõi & ſtatuto Bonon.
ſub rub.de ſequeſtr.ad nota.p Paul.de Caſt.ꝯſ.cccclxxiij. Pro
pleniori vol.j.alias ꝯſi.xxxviij.& Bal.in l.aperciſsimi. i fi.C.de
iud.& per Io.Bapt.in d.trac.in iij.& vj.q.princi.Soc.in d.l.ſi ab
arbitro.& Iaſ.ibi & Dec.adducentẽ alia.d.ꝯſi.lxxv.col.ij.uerſi.
6 v.ſuadetur.cum ſimi. † Nec iſtis obſtant dubia data,in quib.dr̃
confeſsionem Io.Franciſci non fuiſſe ſimplicẽ ſed relatiuã ad in
ſtrumentũ,quo caſu poſitio.cui fuit reſponſum non hr̃ pro cõ
feſſata inſtro non producto ſm Bal.in l.ij.C.de erro. aduoc.cũ
alijs citatis per Dec.ꝯſil.cxviij. Viſo inſtrumento.col.fi.nu.vj.
7 Procederet.n.obiectio,qñ in illo inſtro relato, nihil ꝯtineretur
quod faceret ad propoſitum vt loquũtur propriè deciſio. prę-
allegatæ,ſi autem relatum faceret ad propoſitum & productum
eſſet confeſsio plenè probaret, ut propriè adaptatur ad caſum
præſentem,& probant deciſiones illæ adductæ ſuperius , & ita
declarat Iaſ.adducens cõplures alias deciſio.poſt Alex. & alios
in l.admonẽdi.ff.de iureiur.col.vj.vij.& viij.nu. xxviij. & alijs
ſeq.& Fely.poſt Innoc.in c.cum uenerabilis.de except. & poſt
Abba.c.inter dilectos col.v.nu.xvij.& xviij.de fide inſtr.& ple
nius in c.ex parte.col.v.& vj.nu.viij.& x.& alijs ſeq. de reſcrip.
ex quibus ꝯfeſsionem prædictam pleniſsimè probaſſe & ſi ad in
ſtrumentũ relata appareat,cum iam illud ſit productum & con
feſsionem ipſam reddat ueram,nec aliquod in oppoſitum , ſeu
8 contrarium in ſe contineat. † Nec obſtabit dictũ Ant.de Butr.
in c.ex litteris.in fine,de ſponſa.& quæ nota. Bar.in l. inter ſti-
pulantem.§.j.ff.de uerb.obl.quos refert Dec.d.ꝯſi.cxviij.col.fi.
quatenus uolunt confeſsionẽ rei intelligendã, in fauorem coo-
fitentis.& ſi Io.Franc.confiteatur ſe emiſſe capitale pro certo
pretio,non tñ vr̃ confiteri ſe debitorem pretij de quo debito ni
hil dicitur in poſitione,nec in confeſsione. Ceſſant.n. cum ipſe
Io.Frãciſcus fuerit in ius uocatus ex cauſa dicti debiti, & ut de
eo ſoluendo adueniente die deberet ſatiſdare, & propter id fa-
ctę fuerint poſitiones per Io.Baptiſtam , & illis reſponſum per
Io.Franciſcum,cuius reſponſio,& confeſsio principaliter ad ꝯp
9 probationem illius debiti tendebat. † Quod cũ non appareat
fuiſſe ſolutum,nec aliter ſatisfactum adhuc durat ita ut in pñti
d.Io.Franc.uerus debitor dicatur,& remaneat.l. debitor. cum
10 vulg.ff.de uerb.ſig. † Et dicta Ant.de But.& Bar.procedunt,vt
ipſimet declarant qñ cõfeſsio eſſet dubia,ſecus aũt qñ eſt aper-
ta,& clara ex ſe ipſa,ſeu per relationem ad aliud,quod apparet,
ut toto tit.de confeſſ.ubique & ut fuit præſens clara , & aperta
emanata ſuper dicto debito,ſucceſsiuè uerificata per inſtrm ad
quod facta fuit relatio,& ex quib. patet Io.Franc.fuiſſe , & eſſe
11 debitorem,& ipſiut debitũ ꝯcludenter fuit probatum . † Nec
obſtat ſtatutum Bonon. diſponens præſentari debere inſtrm,
vel per teſtes debitum debere probari antequã deueniri poſsit
ad capturam,& forma a ſtatuto tradita,cũ in eo Io. Bapt.ſe fun
dauerit ad unguem obſeruanda erat ita, ut non poſſet adimple
ri in æquipollenti,& forte pinguius,ut tradit Iaſ. aſſerens ita cõ
12 ſuluiſſe Bonon.in l.j.ff.de lib.& poſtb. † Nam dicto ſtatuto,&
diſpoſitioni iuris ſatisfactum fuit circa probationem. d. debiti
per confeſsionem ipſius Io.Franciſci,tũ quia talis cõfeſsio uim
habet inſtri.l.cum te.C.de tranſa.ubi Dec. poſt alios nu. vij.ad
idem plura iura concor.adducit,tum ẽt qñ probatio inducta p
confeſsionẽ,ſuperat & excedit oẽs alias probationes,ita ut nul-
la poſsit dari maior ea.c.j.de confeſſ.li.vj.c.cum Io. de fi inſtr.
13 & per gl.in d.l.cum te.ubi Dec.nu.vij.conc.adducit. † Et quia
confeſsio,notorium inducit.c.fi.de cohab.cle.& mul.cum alijs
adductis per ſcrib.maximè Dec.in rub.extra de proba.nu.viij.
14 † Vbi poſt alios per eũ citatos plenè proſequitur diſceptatio-
nẽ illam,an confeſsio ſit ſpecies probationis concludens oẽs a-
lias ſuperare,& ſuper illam includi in quacunq; diſpõne loquẽ
te de probatione,per locũ a maiori,ut ipſe ẽt dicit in d.l. cũ te.
& ſequuntur Mod.in rub.C.de prob.col.xv. & ſeq. nu. lxvij. &
alijs ſeq.& eſt bona deciſ.Bal.in l.fundus.ff.de reſcin. uen.quẽ
refert,& ſequit Io.Bap.de ſan.Seue.in d.trac.q xiiij. princ.col.
15 ij. † Nec obſtabit ſtatutũ Bono. requirens probationẽ per in-
ſtrã,ſeu teſtes,nã illi ſatisfactum fuit per dictã ꝯfeſsionem habẽ
tem uim inſtri,& maiorẽ,ut oñdimus,prout ẽt qñ ſucceſsiuè p
inſtrm,ad quod Io.Fran. ſe retulit debitum prædictũ probatũ
apparet,& quia ſtatutum,& eius forma,quo ad effectũ , iã ſatis
fuit obſeruata,& implementum in iſto æquipollenti probatio-
nis factæ per confeſsionẽ modo aliquo non põt dici a ſtatuto
prohibitũ,ut poſt Bal ẽt in fortiorib.terminis tradit Alex. in l.
ſi quis mihi bona.§.ſi corã.in ij.not.ff.de acq.hær. & ad id plura
16 adducit Alb.Bru.in trac.de for.fol.lxxv.col.ij.uerſ.ij.fallit.† Et
quia idem dicendũ erit qñ forma a ſtatuto tradita uirtualiter,
& effectualiter ineſt in modo qui apparet obſeruatus, in adim-
plendo illã,licet ſuperficialiter uideat obſeruatus alios modus,
ut tradunt Bal.& Alex.in l.fi.C.de proc.Pet.de Anch.citatus p
Alb.Bru.citantẽ alia ubi ſupra,fol.lxxv.col.iiij.uerſ. viij.limita
17 tur. † Et quia mens ſtatuti fuit habere probationẽ debiti, ante
quã ꝓcederetur captura,quæ probatio a fortiori hr̃ per ꝯfeſsio-
nẽ,ꝯñr ſtatuto dicetur eſſe ſatisfactũ, cum non uerba ſed mẽs,
& principalis effectus ſtatuti ſit ꝯſiderandus,ad no.in l.iuriſgẽ-
tiũ.§.quod fere.& per gl.in l.tale pactũ.§.fi.ff.de pac.& p Bald.
& alios in l.non codicillũ.C.de teſta.cũ alijs adductis per Alb.
Bru.in d.trac.fo.xlv.col.iij.ver.ſextus effectus,& col. iiij. verſi.
fallit ut dixi,& iſto caſu licitũ erit adimplere formã in æquipollẽ
ti,ſm Bal.in l.ſi duo patroni.§.ſi quis iurauerit. col.ij.uer.quæ
ro quod dr̃,& uerſi.xj.dr̃.ff.de iu.iur.& poſt Bal.tradũt doc. in
l.ſi quis mihi bona.§.ſed quid ſi mandauit.ff.de acq.hær.& tra-
dũt poſt Bar.doc.maximè Soc.col.j.in ultimo not.in l. Gallus.
§.& quid ſi tantum ff.de lib.& poſth.& Alb.Bru.ubi ſupra fol.
lxxv.col.j.in prin.uer.prædicta regula , & iſtis cõſideratis ſatiſ-
factum,& ꝯcludenter fuit ſtatuto,& eius formæ requirenti pro
bationẽ debiti,cũ facta appareat nedum, ut ſtatutum exigit ue
rum,& longe pinguius,& dicta per Iaſ.in d.l. j. minimè obſta-
bunt,cũ non loquatur in iſtis terminis,ſed longo,& ſatis diuer-
ſo caſu,& ſi in iſtis loqueretur malè ſentiret,& ꝯ cões , & ueras
18 ꝯcluſiones ſupra relatas. ¶ † Secundo Io. Bapt. requiſita a iure
cõi,& ſtatuto ad unguẽ obſeruauit ad pdictorũ executionẽ,alle
gauit nanq; cãm pp quam Io.Franc.habebat ſuſpectũ , ex quo
deteriorauerat eius ꝯdõnem,& mutatio ac alteratio ꝯdõnis,ſu
ſpectũ reddit debitorẽ deciſ.ſtatim citandis & quæ in pñti ſpe-
cie adaptanẽ,tũ ex clauſura apotecæ,i qua faciebat exercitiũ ar
tis ſericę,ſm Bar.& Aug.ac reliquos ſcrib.in l.ſi iẽdũ.in prin.ff.

qui ſatiſd cog.& Io.Baptiſta in d.tracta.q.j.col.pe.uerſi.ſimili
19 ter ſi poſsidet.† Tum ēt quia alienauit totum ferè ſuum capita
le quod conſecutus erat a d.Io.Baptiſta, & exegit debitores ſibi ꝯſigna-
tos,reportando exactionem ſub nomine ſuo, & illius Cornelij
de la naue decoctoris ad not.per oēs in d.l.ſi ab arbitro.& in d.
20 tract.q.j.& vj. & in l. ij.in princ.ff.ſol. † Tum quoq; qm̄ exer-
cuit ludos iure prohibitos,ad not.in §.fin. inſt.de ſuſpec.tutor.
& per gl.& alios in l.ſi fideiuſſor.§.fin.ff.qui ſatiſd. cog. & arg.
not.in d.l.ij.in prin.& in d.trac.in vj.q.princi.& per oēs in d.l.
21 ſi ab arbitro.† Tū ēt qm̄ nōnulla bona pignori dedit hebræis,
ſoluendo illis uſuras ad nota.ex̄ de uſur.ferè per totum,& in d.
l.ij.in prin.ubi Alex.& alij not.ut ēt faciūt in l.ſi ꝯſtāte. in prio.
co.ti.& in l.ubi adhuc.C.de iu.dot.† Eo inſuper qm̄ ipſe Io.Frā
22 ciſcus non poſsidebat immobilia,& maxime tanta ꝑ q̄ ceſſa-
ret ſuſpitio fugę,ſm̄ gl.& alios in l.ſi fideiuſſor.§.fi.ff.qui ſatid.
cog.& per l.ſi creditores.ff.de priuil.cred.& per oēs in d.l.ſcien
dum.in princ.& per docto. in d. l.ſi ab arbitro.ubi cōiter iſtud
firmant,allegan.ꝯcor.& facit Pau.de Ca.in d. ꝯſi.& Dec.d.ꝯſi.
lxxv.col.ij.in prin.& col.fi.& ſcrib.in d.l.ij.in prin.& plene pro
ſequitur Io.Bapt.in d.trac.in ij.q.princ.col.pen. & diffuſiua io
vj q.princi.& Maria. Soci. ubi ſupra quibus in locis ēt uolunt,
poſsidentem mobilia in loco ſecrete & q̄ de facili poſſunt aſpor
tari,& occultari,non fugere hanc ſuſpitionē,ut eſſet ſi ipſe Ioā.
Frā.haberet capſam plenā laborerijs ſiricijs, uel ſi. † Nec pactū
23 de affrancando & recuperādo dicta immobilia,& per Io.Frā.
alienata,erit ꝯſiderabile,cū iam ceciderit a dicto pacto,& illud
amiſerit.† Ex iſtis ſatis uerificata fuit cā propter quam Io. Frā.
24 habebatur ſuſpectus,& q̄ fuit allegata per Io.Bapti.ſatiſfacien
tem diſpoſitioni iuris,ad nota.in l.item ſi ſuſpectum.ff.de pen-
cu.& in l.cum hi.§.in cauſæ.ff.de tranſact. & in l.j.C. de præd.
cur.li.x.& tradunt oēs in d.l.ſi ab arbitro.poſt Pau. de Ca.d.cō
ſi.ccccl xxiij.& per Io.Bapt.in d.trac.q.ij.& vj.& Deci.d.conſi.
lxxv.col.ij. Ceſſabitq; propterea dubium ſecundo loco datum
cum in facto ꝯrium oſtendatur,cām ſcilicet ſuſpitionis fuiſſe al
25 legatam,iuſtam & multiplicem ſupra deductā. † Nec obſtabit
quod ex aduerſo dr̄ cām allegatam,debuiſſe ſuperuenire de no
uo poſt ꝯctum debitum.d.l.ſi creditores.& in l.ait ꝑtor.§.ſi de-
bitorem.ff.de his quę in frau.cred.& l. fi.C.de ſponſal. & Pau.
de Ca.d.ꝯſi.ccccl xxiij.Cum alijs adductis per Dec. d.cōſi.lxxv.
col.j.in fine,uerſi.tertio quia, & per Iaſo. in d.l.ſi ab arbitro.&
Soci.ibi,num.vj. ix.& ſeq.& Io.Bapt. in d. tracta.in vj.q.princ.
Nam cauſę allegatę plures poſt ꝯctum dictum debitum ſuper-
uenerunt de nouo,ut ſ.oſtendimus,aperte demonſtrantes de-
26 teriorationem ꝯditionis ipſius Io. Fran.† Et licet tempore ꝯcti
debiti ipſe non poſsideret immobilia ſufficientia,propter alie-
natio.& obligationes illorum bonorū factas per ipſum Io.Frā.
tn̄ iſtud non habet ꝑiudicare Io.Bapt.tunc ignoranti illas alie-
nationes, & obligationes & ſcientia q̄ poſtmodum ſuperuenit,
ipſum releuauit,perinde ac ſi alienationes fuiſſent factę poſt ꝯ-
ctum debitum,cum iſta procedant a pari,ſm̄ Bar. in l. quęſitū.
ff.de pig.& Bal.in l.fi.C.de ſponſal.& in ſimi.hr̄ in c.paſtoralis.
de excep.& alia adducit Soci.in d.l.ſi ab arbit.col.fin.nu.xvj.&
Iaſ.ibi nu.v.in ij.limita.& diffuſiua Io.Bap.in d.trac.q.vj.col.j.
uerſi.Si enim cā Scipionis. & uerſi. ſed hic ſunt.& col.vij.uerſi.
27 illud eſt certum.& col.viij.uerſi.modo ſubdamus.† Vbi citan-
do alios,dicit id poſſe probari,per iurm̄ ipſius creditoris,quod
de nouo peruenit ad notitiam,ut ēt firmat Soc. in d.l.ſi ab arbi
28 tro.col.fi.nu.xviij. † Et eo magis procedunt iſta cum tempore.
d.debiti ꝯcti ipſe Ioā.Fran.doloſe aſſeruerit ſe idoneum, qui in
ueritate nō erat,quo caſu capi potuit & detineri,ēt ſi aliter eius
ꝯditionem non deterioraſſet,ut uoluit Pau.de Ca.in l. ēt.§.j.ff.
ſol.ma.per.l.pen.ff.de iu. dot.refert & ſequitur Soci.in d.l.ſi ab
29 arb. col.fi.nu.xix.& Iaſ. ibi, nu.v.in j.limi. † Prout ēt ritè pro-
ceſſum fuit ꝯ Io.Fran.nam & ſi tempore ꝯcti debiti dilapidaſſet
bona immobilia, tn̄ poſtmodum ſucceſsiue fortius cępit dilapi
dare, ut ſupra ex multis deduximus redden.eum ſuſpectum, &
habilem ad capturam,ut per illum text.tradit Bal.in l.ſi pro ea.
C.manda.quem referunt & ſequuntur Iaſo.in d.l.ſi ab arbitro.
nu.v.in iij.limi.& Soc.ibi col.fi.nu.xx.ex quibus tolluntur proſ-
ſus omnia ex aduerſo deducta, & in dubijs data, cum ipſe Ioā.
Fran. iam poſt ꝯctum debitum deteriorauerit ſuam ꝯditionem
30 † & qui tempore ꝯcti debiti iam alienauerat & obligauerat bo
na eius immobilia,id ignorante ipſo Ioā.Bapt.ad cuius notitiā
illam poſtmodum peruenere,quod ſatis eſt, ut oſtēdimus,& fir
mat Alex.in d.l.ſi ab arbitro.& in l.ij.ff.ſol.ma.& in l.qui bona.

31 §.de illo.ff.de dam.infec.† Et quæ ſua ignorantia erat probabi
lis in facto alieno.l.fi.ff.pro ſuo.& arg. l. uerius.ff.de proba. Et
quia doloſe ipſe Io. Franciſcus aſſerebat tunc habere & poſside
re immobilia, quibus attentis ceſſant in dubijs deducta , nullo
mō applicanda præſenti diſceptationi, potiſsimū cum ipſe Ioā.
Fran.poſt ꝯctum debitum multipliciter ſuam conditionem de-
32 teriorauerit ut fuit deductum.† Nec obſtabit quod in alio du-
bio deducitur, ſuſpitionem fugę ad minus probandam eſſe per
duos teſtes,ut firmat Bal.Ang.& Saly.in d.l.apertiſsimè. Bal.&
Alex.in l.ij.in prin.ſolu.mat.cū alijs citatis per Dec.d.ꝯſi.lxxv.
col.ij.uerſicu.iiij.deducitur.ubi poſt alios ibi allegatos uidetur
concludere communem * cōcluſionem habere id non poſſe pro
bari per iuramentum,nam conſiderato iure communi, commu
nis concluſio ſe habet in oppoſitum uolens ſuſpitionem fugæ,
& cauſas ſuſpitionis poſſe per iuramentum probari, ut citando
alios concludit Soc.in d.l.ſi ab arbitro.nu.ix.& Iaſ. ibi nu.viij.
& ix.& plene proſequitur Io.Bapt.de ſancto Seue. in d.tract.in
v.q.prin.col.v.& vij.concludens per iuramentum probari quā-
do inſtat periculum fugę,ut erat in caſu pręſenti, & ſequitur ip
ſe Dec.loco prællegato,in fi.d.uer.iiij.hoc deducitur.& col.fi.
dum reſpondet obiectionibus. Præterea ceſſat dubium quoniā
ſuſpitio fugę & cauſę ſuſpitionis , nedum per iuramentum Ioā.
Bapt.probatæ apparent uerum & per teſtes,& per confeſsionē
ipſius Ioannis Franciſci,& alias ſcripturas, ut fuit deductum.ſ.
prout etiam tollitur dubium ſtante ſtatuto diſponente iſta pro
33 bari per iuramentum creditoris. † Nec obſtabunt quæ in alio
dubio,circa id adducuntur ut poſt capturā deberent plene fieri
probationes,ſufficientes & concludētes,ac iuſtificantes captu-
ram ipſam,ſm̄ Ang.in l.nemo carcerem.C.de exact.trib. li.xij.
Imo.& alios in l.ij.ff.ſol.mat.Alex.conſi. xix. uol.iij. & Dec.d.
conſi.lxxv.col.ij.in fi.uerſi.vij.aduertendum eſt Iaſ. in d.l.ſi ab
arbitro.nu.ix.& Soci.ibi nu.x.& plene per Io.Bapt.de ſancto Se
ueri.in d.tract.in vj.q.col.vij.& ſeq.nā poſtquam ipſe Io.Fran.
ſatiſdedit,& etiam prius ipſe Io. Bapt.pleniſsimè & ſufficienter
& cōcludenter omnia prædicta probauit, tum per publicas ſcri
pturas & priuatas ſcriptas per ipſum Io. Fran.& ꝯ eum proban-
tes ſm̄ iura uulga.& communia, tum & per cōfeſsionem ipſius.
Io.Franciſci,tum & per teſtes conſequenter deciſiones pręalle-
34 gatæ coadiuuant intentionem ipſius Ioannis Bapt. † Et etiam
cum captura concedatur , ut præſtita ſatiſdatione & cautione
debitor relaxetur, prout ipſe Io. Franciſcus, ea præſtita relaxa-
tur.d.l.ſi fideiuſſor.§.fi.& d.l.ſi creditores.cum alijs adductis in
35 d.tract.in ix.q.† Et quia etiam ſi captura non fuiſſet bene con-
ceſſa, cuius tamen oppoſitum eſt ipſa ueritas ut probauimus &
deduximus , tamen omnia geſta confirmanda ueniunt cum de
requiſitis conſtet per confeſsionem ipſius Io. Franciſci,ut aper
tè concludit poſt Bal.per eum citatum Io. Bap.de ſancto Seue.
in d.tracta.in xiiij.q.princ.col.ij.uerſi.uno caſu. licet in vj.q.in
fi.id diſputet arguendo ad partes tamē.in d.xiiij.q.apertè iſtud
firmat quando adeſt confeſsio ipſius debitoris , ut hic adeſt, &
ipſe Io.Franciſcus debitor minime poterit inficiari ſe non fuiſ-
ſe,& eſſe ſuſpectum,& ꝯ ipſum potuerit procedi, prout fuit pro
ceſſum,cum poſt dictum debitum ꝯctum,eius conditionē dete
riorauerit , & multipliciter ſtatum ſuum mutauerit , & ulterius
bona immobilia non poſsideat ut fuit. ſ. oſtenſum & deductū.
36 ¶ † Nec ipſum habent releuare aliqua paucula & minima ,
quæ tempore capturæ forſan poſsidebat,nam illa & ſi immobi-
lia eſſent minime ipſum releuant cum modica ſint,nec talia quę
habeant fugæ ſuſpitionem tollere,ut firmant Cy. Ang. & Mo-
der.in d.l.ſciendum.in prin.ff.qui ſatiſd.cogan. ubi Moder.alia
adducunt maximè Soci.nu.xvij.& diffuſius Iaſo.col.ij.nu.vij.&
in vij.limita. debet enim debitor ut excludat fugæ ſuſpitionem
poſsidere immobilia tanta & talia quæ ſint ęquiualentia debi-
to,uel ſaltim tanta & talia in quibus cadat affectio , & per quæ
ceſſet prorſus fugę ſuſpitio,ſm̄ Cyn.Bart.& alios omnes in d.l.
ſciendum.& proſequitur plenè Ioan.Baptiſta in d.tracta.in j. q.
princ.col.pen.uerſi.inquantum autem.& q. vj.colum.iij.uerſic.
37 hæc autem cauſa. † Concludentes id iudicandum remitti ſano
arbitrio iudicis,ut etiam firmat Soc. in d. l.ſi ab arbitro.nu.xij.
iſta omnia diſcutiens,ut etiam facit Iaſ.ibi nu.ix. & in d.l.ſcien
38 dum.in prin.nu.xxj.† Nec ſuſpitio fugę tollitur,etiam ſi ipſe Io.
Franc.haberet debitores extra locum,& iuriſdictionem Bono.
cum etiam ipſum non iuuaret ſi immobilia poſsideret extra lo-
cum & iuriſdictionem iſtam,ut firmat glo.in l. fin. C.de prinic.
agen.in re.lib.xij.& ſequuntur Bar.& alij in d.l.ſciendū.in prin.

maximè

maximè Soci.citana alias deciſiones,nu.xlj.& Iaſ.col.ij.in viij.
39 fallentia.† Ex quibus ita deductis,& in facto & iure ueris exi-
ſtentibus, reſultat aperta reſolutio plurium dubiorum datorũ,
cum ueritas facti aliter ſe habeat,& ea ipſius diuerſitate ȝria &
diuerſa prorſus reſultet iuris diſpoſitio ut de ſingulis ſm ucrã
facti ſeriem,& iuris deciſiones fuit dictũ & oſtenſum ꝯſideran-
do geſta & probata ante ſatiſdationem p̃ſtitam per ipſum Ioã.
Franciſcum & ſucceſsiuè poſtmodũ & cauſæ ſuſpitionis fugę,
ac ꝯcludentes fuerint deductæ probatæ & uerificatæ multipli-
citer ante & poſt ſatiſdationem p̃ſtitam & apertiſsimè probatu
ſit ipſum Io.Frãciſcum,poſt dictum debitũ ȝctum, deterioraſſe
eius ꝯditionem uarijs geſtis & modis, & per prius alienaſſe im-
mobilia inſcio,& ignorante Io.Baptiſta,ad cuius notitiam,ſuc-
40 ceſsiuè poſtmodum illa peruenere.† Nec Io.Franciſcum rele-
uant ſolutiones dotis factæ ſorori, non enĩ propterea infertur
ipſum habere bona immobilia & illa pecunia ſoluta ceſsit bene-
ficio ſororis & ſororij nõ ſuo proprio. Et pactum de recuperan-
do bona alienata nullius erit ꝯſiderationis,cum ſi illa uelit recu
perare neceſſe habeat pecunias illis in quos alienauit ſoluere,&
bona illa interim ſint Gaſparis & Nicci i quos alienauit & quo-
rum tpe ſatiſdationis datæ debitor erat in magna ſumma, ſiue
affictuum a quibus ipſe Io.Franciſcus,minimè liberatus exiſtit,
p p aſſertas abſolutiones factas per locatores, tum quia fictitiæ
41 illę ſunt.† Tum quoq; qm̃,& ſi uerę eſſent minime releuant ip-
ſum Io.Franciſcum, cum ſuperuenerint poſt ſatiſdationẽ præ-
ſtitam,nec p p illas dicetur factus idoneus ſoluẽdo, & redditus
non ſuſpectus ad no.in d.l.ſciendum in prin.& §.fi.& per oẽs in
42 d.l.ſi ab arbitro.& alijs in locis.ſ.citatis.† Nec dici põt preciũ
redactũ ex uenditione immobilium ſuccedere loco illorũ, tum
quia non ſumus in uniuerſalibus, ut loquuntur. l.ſi rem & pre-
cium.ff.de peti.hęre.cum ſi.tum ẽt quia tale preciũ fuit cõſum-
43 ptum & diſsipatum,nec apparet aliquid emptum ex ipſo.† Mi
nus ẽt Io.Franciſco prodeſſe põt,qualitas & ꝯditio perſonę,ad
not.in l.non oẽs.§.a barbaris.ff.de re mili.& per ſcriben.in d.l.
ſciendum,cum ꝯcord.maximè Io.Baptiſta uideatur approbaſſe
ipſum Io.Franciſcum,retorquentur enim in oppoſitum iſta, cũ
Io.Franciſcus factus ſit luſor,ſub uſuris bona pignorauerit,capi-
tale quod habebat diſsipauerit,apotecã dimiſerit, & in reliquis
ſucceſsiuè ſe male geſſerit,ex quibus qualitas ſuę perſonę,nedũ
approbata uerum apud omnes reddita fuit & ſuſpecta,minus le-
44 galis & bona.† Vt quiſq; iudex poterit arbitrari,cuius arbitrio
ꝯſideratis ꝯiecturis,iſta relinquũtur ſm oẽs, in d.l.ſciendum.&
45 in d.l.ſi ab arbitro,& in d.trac.q.j.& vj.† Nec approbatio Ioã.
Baptiſtę,aliquid prodeſt ꝯſiderando futuros actus,& alia poſt-
modum geſta,per Io. Franciſcum, & intelligẽda uenit rebus ſic
ſtantibus,ad plenè tradita in l.quod Seruius.ff.de cond.cau.da.
46 † Et quia ipſe Io.Baptiſta ignorabat Ioã.Franciſcum,alienaſſe
bona immobilia & ignorans non põt dici ꝯſentiſſe, l.ſi per erro
rem.ff.de iuriſdi.om.iud.l.ſi mater decedens.ff.de inoff.teſtam.
47 † Nec affectio quam dr̃ Io.Franciſcum habere ad bona paterna
& illorum recuperationẽ habet ipſum releuare arg.not.in l.ſi in
48 emptione.ff.de minor.cum ſi.† Nam affectio iſta nuda,ſine ęre
& pecunia nulla eſt, nec tribuit bona,nec auget precium bono
rum.l.precia rerum.ff.ad leg.falc.& per doc.in l.ij.C.de reſcin.
49 uend.& c.dilecti.de empt.& uendi.† & quia affectio debitoris
minime reddit eum idoneum,ſi nõ habet vñ, ut tradunt oẽs in
d.l.ſciendũ.in prin.& in d.l.ſi ab arbitro.& diximus.ſ.dum ſir-
mauimus bona immobilia non debere eſſe modica, & minima
50 ſed talia per quæ ceſſet ſuſpitio fugæ.† Et ut affectio ſit talis, q̃
excludere habeat illam ſuſpitionem ꝯſiderata paucitate bono-
rum,& quantitate debiti & perſonę qualitate,per ſanũ arbitriũ
ipſius iudicis,ſm Ang.in auth.de hęredi.& falc.§.hinc nobis.cũ
51 alijs.ſ.citatis.† Et quia per ꝯfeſsionem ipſius Io.Franciſci,aper
te ꝯſtat eum minime poſsidere tot immobilia ſufficiẽtia ad debi
tum & per q̃ uериſimiliter ceſſaret ſuſpitio fugę,ut ẽt idẽ conclu
dunt probationes factæ per Io. Baptiſtam,uerſatur ẽ illud du
bium in quo dicebatur onus id probãdi incumbere Io.Baptiſtæ
cum de hoc apertiſsime ꝯſtet,nec obſtabit,quod in dubijs dr̃ tẽ
pore ȝcti debiti Io.Franciſcum habuiſſe pro capitali lib. 4000.
necnon lib. 8000. pro capitali ſibi uendito per Ioannem Bapti.
52 † Et lex p̃ſumit quem ditari proceſſu temporis & non effici pau
perem.l.ſi defunctus.C.arb.tute.l.cura.§ deficientium.ff.de mu
ner.& bono.nam minimè bona eſt ꝯſequentia habuit dictum ca
pitale ergo in præſenti habet,cum probatum ſit ipſum tale capi
tale diſsipaſſe,luſiſſe pecunias,ſub uſuris cępiſſe,apotecã,dimiſiſ
ſe & in p̃ſenti parũ reſtare de dicto capitali & mobilia de facili
diſsipantur occultãtur & pereunt curſu tẽporis, & alijs incidẽti
53 bus & occurrentibus.† Quorum oppoſitum ſtatutum legimus
in rebus immobilibus ad nota.in d.l.ſciendum.in prin.& in d.l.
54 ſi ab arbitro.& in l.ij.in prin.ff.ſol.mat.† Et dicta in prælega-
ta.l.ſi defunctus.& d.§.deficientium.locum ſibi uendicant, qñ
apparent bona,ut tunc præſumantur q̃ſita licitè & ex induſtria,
at qñ non apparent ꝯſiderari nõ poſſunt,cum non entis qualita
tes non dentur,nec ꝯſiderentur.l.eius qui.in prin.ff.ſi cer.peta.
55 † Et illa p̃ſumptio legis, ꝙ quis ditetur curſu temporis,non eſt
neceſſaria,quinimo dubia & uariabilis, & q̃ſque ꝯtendens op-
poſitum,ut experientia nos docet rerũ magiſtra. c.ubi pericu-
56 lum.de electio.li.vj.† Et quia iam habemus rei euidentiam Ioã.
Franciſcum,de dictis capitalibus tpe ſatiſdationis,parũ habuiſ-
ſe,& habere ceſſabunt prorſus ꝯiecturę & p̃ſumptiones.c.frater
57 nitatis.de frigi.& malefi.l.ſi quis.C.de adulter.† Et quia una præ
ſumptio tollit aliam,& attẽditur potentior.d.l.ſi quis.& l.diuus.
58 ff.de in integ.reſti.c.literas.de pręſumpt. † Nec obſtabit quod
dicebatur per teſtes probatum eſſe ipſum Io. Franciſcum fuiſſe
& eſſe idoneum,nam iſtud minime uerum eſt,& teſtes id nõ de
ponunt & idoneitas diuitiæ & facultates,alijs medijs probandę
ſunt ad plenè tradita in l.ſi ꝯſtante.in prin.ff.ſol. ma.& in l.cum
de lege.ff.de proba.per ſcrib.in l.paupertatis.ff.de excuſa.tuto.
Bar.& Ang.in §.hinc nobis.in auth.de hęre.& Falc.& Fely.in c.
59 cum oporteat de accuſatio.† Nec idoneitas,& ꝙ quis ſit ſoluen
do,& habeat bona ſufficientia, probatur ex illa pręſumptione
60 non iactandi ſuum,uulgata l.cum de indebito.† Et ex eo qm̃ ip
ſe Ioannes Franciſcus inuenit fideiuſſores incontinẽti, ac in ma
iori ſumma.l.ſi ſtipulatus.§.poſſunt.ff.de uerb.ob.l.ſi fideiuſſor
§.fi.ff.qui ſatiſd.cogã.nam uerum eſt non reputari ſuſpectũ da-
ta & pręſtita ſatiſdatione, ante tñ pręſtitã, urget ſuſpitio, & hoc
prætendebat Io.Baptiſta,ſuſpitionem ceſſare per ſatiſdationem
61 præſtandam,ante autem uigebat,& ita procedunt iura ȝria.† Et
præſump io.d.l.cum de indebito, ruit ȝria exiſtente facti euidẽ
tia qua ꝯſiderata apertiſsime ꝯſtat Io. Franciſcum nullũ habere
capitale,deterioraſſe eius ꝯditione,nec poſsidere bona,propter
62 quæ ceſſaret ſuſpitio,ut fuit deductum.† Nec aduerſus iniñ per
Io.Bap.pręſtitum eiuſque probationes,& ꝯfeſsionem ipſius Io.
Franciſci, apparet per ipſum aliquid ꝯcludenter probatũ, ita ut
ceſſaret ſuſpitio,& ȝ eundem non potuiſſe procedi, ut fuit pro-
63 ceſſum quinimo totum oppoſitum uerificatũ oſtenditur.† Nec
præſentia & ꝯuerſatio ſua in ciuitate Bononię reddebant eũ nõ
ſuſpectum, & ꝯſideratis deductis. & uerificatis,per ipſum Ioan.
Bapti.de quibus ſigillatim diſcuſſum extitit. Nec uerũ eſt qđ
dr̃ Io. Baptiſtam proceſsiſſe ȝ Io. Frãciſcum potius ad uindictã,
& ut ſe uindicaret circa capturam de ipſo factam,inſtante Ioan.
Franciſco,nam Io.Baptiſta nunquam fuit captus, & quę geſsit
ȝ Io.Franciſcum legitimè & iure permittente fecit,& nõ ad uin
dictam,ſed ut ſuum ꝯſeruaret & ꝯſequeretur debitum aduenien
te die ut ex deductis.ſ.aperte,& cõcludenter elicitur, & appa-
64 ret. ¶ † Poſtremo nihil facit dubitatio illa in qua dr̃ debitum
iſtud deſcendere ex cã ſocietatis initæ inter ipſum Ioan.Fran.&
& Io.Bapt.qui Io. Franciſcus tanquam ſocius non debet teneri
ultra quam facere poſsit. l.uerum.ff.pro ſoc. l.eum qui.ff.de re
iudi.etiam finita & ſoluta ſocietate.d.l.& per Io.Fab.Ang.& Iaſ.
in §.item ſi ſocius.inſtitu.de actio.per.l.ſocium qui. ubi Bar.ff.
65 pro ſoc.† Nec potuit carcerari ſm Bal.in rub C.eo.& Alex in l.
etiam.ſol.mat.exceptio nanque iſta apertè fatetur Io.Franciſcũ
non eſſe ſoluendo,ſi enim prętendit gaudere dicto beneficio,ne
ceſſario præſupponit ſe non eſſe idoneum,nec habere bona qui
bus ualeat ſatiſfacere creditoribus, & apertè exceptio iſta pro-
66 bat intentionem Io.Bapt.† Nec in ea ipſe Io.Fran.eſt audien-
dus,non enim hic agitatur ȝctus ille ſocietatis finitus,iam abſo
lutus uoluntate illorum olim ſociorũ.§.manet.inſti.de ſocieta.
67 l.ſed & ſocius.§.j.ff.pro ſoc.cum concor.ibi citatis.† Nec etiam
petitur aliquid dependens a ȝctu dictæ ſocietatis quæ fuit fini-
ta,& de conſenſu ſociorũ bona ſocietatis diuiſa, & in qua ſocie-
tate, & tempore quo ab ea fuit receſſum, ipſe Ioan.Franciſc.in
aliquo non remanebat debitor Ioan. Bapt. ex cauſa ſocietatis,
ita ut ex ea etiam finita gaudere poſſet dicto beneficio, prout lo
quunt iura,& deciſiones ſupra in ȝriũ adductę,q̃ nihil ꝓrſus ad
pſentem ſeriem, & diſceptationẽ faciunt, in qua ſolũ tractatur
68 ȝctus emptionis,& uẽditionis initus inter p̃dictos.† Et ut ipſe
Io.Bap.uenditor ꝯſequatur preciũ rerum ſuarũ uenditarũ.d.Io.
Fran.in qua diſceptatione geſta per ipſum Io.Bapt. ȝ ipſum Io.
Fran.

Francl. fuere legitimè, & iure permittente agitata, & quę omnino ueniunt approbanda, & cõfirmanda, cauſis, rõnibus, iuribus, ac deciſionibus deductis ſupra, & prorſus ceſſantibus, quæ in oppoſitum fuere deducta, & in dubijs data. Pariſi. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Differt beneficium ceßionis à dilatione quinquennali. & num. ſeq. & 12.*
2 *Conceſſio quinquennalis dilationis tollit beneficium ceſſionis, & nume. ſeq.*
3 *In concedenda quinquennali dilatione, conſideratur maior pars creditorum.*
4 *Et idem ſi renunciant hæreditati debitoris.*
5 *Et quo caſu & quando creditores debent in unum conuenire.*
6 *Negans debitum, an & quando admittatur beneficium ceßionis, ſeu quinquennalis dilationis, & nu. 10. & 11.*
Mendacium, & negatio multa operatur.
7 *Procurator nunquam uidetur habere mandatum, ut faciat actum per quem ſuus principalis in pœnam incidat.*
8 *Et quid quando in mendacio, & negatione non adeſt dolus.*
9 *Et quid ſi facta eſt per illa uerba, nego narrata prout narrãtur &c.*
11 *Si lex uno caſu punit negantem, non eſt ad alios caſus extendenda.*
12 *Quinquennalis dilatio, concedi poteſt eo caſu quo non conceditur beneficium ceßionis, & nu. 13.*
Fallito etiam conceditur beneficium dilationis quinquennalis, & n. 1. 2. 3. 4. & 5.

CONSILIVM C.

1 CERTISSIMVM Eſt † beneficiũ ceſſionis bonorum longe differre à cõceſſione quinquennallis dilationis, quam ↄcedere ſolent creditores eorum debitorib. l. fin. C. qui bo. ced. poſ. & tradit Petr. de Anc. & Imo. in c. Odoardus. ex de ſoln. num. iiij. & Alex. in l. &
2 ſuum. §. hodie. nu. xj. ff. de pac. † Talis. n. conceſſio quinquennalis dilationis, tollit, & excludit beneficium ceſſionis, ut hr̃ in d. l. fi. & ibi no. Bal. col. j. uer. ex iſta gl. & Alex. allegans deciſio. in
3 l. alia. §. eleganter. nu. xv. ff. ſo. ma. † Et qñ agitur de concedenda quinquennali dilatione iſtis debitorib. non exiſtentib. ſoluẽdo, & fallitis, & uolentib. cedere bonis ↄſiderandus eſt maior numerus, & pars ipſorum creditorum, ut hr̃ in d. l. fi. & firmat Ang. in l. maiorem. ff. de pac. & in l. j. ff. de priuil. cred. dicens iſtud procedere in omni debitore qui non eſt ſoluendo, ut illi poſſit ↄcedi quinquennalis dilatio per maiorem partem creditorum, & aduerſus alias rõnes, & iura, & quia iſtud eſt utile creditorib. ne debitor aufugiat, & cedat bonis, ita ut aliquid conſequi minime
4 ualeant. † Et licet tex. in l. iuriſgentium. §. ſi ante. & in l. ſeq. & in l. maiorem. & in l. ſi plures, & in l. reſcriptum. ff. de pac. loquãtur qñ creditores uolunt remittere hæredib. debitoris debitum, ut procedi, & ſeruari debeat forma, & ordo ibi traditus, tamen qñ agitur de concedenda quinquennali dilatione ipſis debitoribus ut tollatur beneficium ceſſionis bonorum attendi, & obſeruari debet illud, quod uult maior pars ipſorum creditorum, per tex.
5 in d. l. fin. cum alijs ſupra adductis. † Et iſto caſu non requiritur illa forma, ut creditores in unum ↄueniant. d. l. maiorem. & d. l. ſuum & per Alex. conſi. ccv. Viſo uol. ij. ſm Angelũ in d. l. quod in pſenti diſcutere, & ſuper eo inſiſtere minime opus eſt, cũ creditores oẽs. d. Alberti. ſimul ↄuenerint, & corũ maior pars ↄſen-
6 ſerit ↄceſſioni pdictę quinquennallis dilationis. † Nec d. Alberto habet obſtare ſi dicatur ipſum nõ debere admitti ad tale beneficiũ ex quo negauit debitum, ſm Bald. in l. j. col. j. C. qui bo. ced. poſ. & per Cano. in d. c. Odoardus. & Areti. & Iaſ. in §. ſi. inſti. de actio. Propter negatione enim & mendaciũ amittitur tale beneficiũ, & ſimilia. l. ſed hoc. §. quod aũt. ff. de re iud. & per Ale. in d. l. ẽt. §. j. nu. ix. ff. ſol. mat. cũ alijs allegatis per Fely. in c. cęterum. nu. xxviij. & ſeq. de iud. & Iaſ. in l. quod te. nu. xxx. ff. ſi cer. pet. & in d. l. ſed hoc. §. quod aũt. ceſſat enim in caſu pſenti obie
7 ctio ex pluribus. † Et primo qm ipſe Albertus nunquam debitũ negauit, imo illud ↄfeſſus fuit & eſt, & licet eius procurator generaliter ↄſtitutus illud negaſſet, tñ hmôi negatio procuratoris, nõ operatur effectum ut d. Albertus eius principalis incidat in hanc pęnam priuationis. d. beneficij, ex quo per mandatũ quantuncunque gñale, nunquam vr̃ procuratori attributa talis poteſtas, per tex. in l. ſi procurator. & ibi oẽs not. ff. de ↄdi. inde. maxime Iaſ. qui ad id plura optimè facientia adducit, poſt Fel. in c.
8 j. extra ut lit. non conte. † Præterea per negationem tale beneficium tunc demum debet tolli, qñ in illa adeſt dolus ſeu lata culpa, qñ aũt iſta ceſſant, beneficiũ minimè amittitur. ſm Alexã. in d. l. ẽt. §. j. nu. ix. uerſi. tertio limita. & Fel. in d. c. cęterũ. n. xxviij. per Iaſ. in d. l. ſed hoc ita. §. hoc aũt. nu. v. quibus in locis adducũt
9 ẽt Bal. & alias deciſ. † Prout & tertio obiectio ceſſat, nã per dictũ procuratorem negatio debiti non apparet facta ſimpliciter, ſed per illa uer. nego narrata prout narrantur &c. quo caſu talis negatio debiti ſub dicta forma facta ẽt ſi proceſſiſſet a dicto Alberto minime illi ſuſtulit tale beneficium, ſm Bart. Imo. & Pau. de Ca. in l. ſi dubitetur. §. ita demum. ff. de ſolu. cum alijs alleg. per Alex. in d. l. ẽt. §. j. nu. ix. uerſi. ſecundo limita. & conſi. xxxix. Viſo. col. iij. in fi. nu. xviij. uol. ij. & diffuſius per Iaſo. in d. l. ſed hoc ita. §. quod aũt. col. fi. nu. x. & ſeq. Et licet Fely. in d. c. cæterũ. nu. xxx. & in c. j. nu. xiiij. ut lite nõ ↄte. uideatur aſſerere circa id cõtrariã opi. eſſe magis communem, tñ Iaſ. in d. §. quod aũt. col. fi. nu. xij. reprehendit Fel. & dicit ipſum non bene ſentire, ex quo uere cõis ↄcluſ. eſt illa Bar. in d. l. ſi dubitetur. §. ita demum. aſſerens ab iſta tanquam communi non eſſe recedendum, ut per eũ.
10 † Præterea aduertendum eſt, ꝙ nulla lege cauetur beneficium quinquennalis dilationis nõ debere ↄcedi. Si debitor primo debitũ ipſum negauit, ſeu decoxit, quo fit ut cũ lex ſpecialiter hãc pęnã nõ inducat caſibus iſtis, ẽt nos id dicere minime ualemus.
11 † Nec eſt faciẽda extẽſio ex alijs legibus & caſibus, quibus pp negationẽ ſeu decoctionẽ amittitur aliquod beneficiũ, cum in caſu pſenti iſtud ſpecialiter non apparet inductum, ut hr̃ in. §. cũ igitur. uerſi. nec lex q̃ hoc dicat. in auth. de non eligen. ſecun. nu ben. & ſm glo. ax. q. vij. in ſumma. cũ alijs alleg. per Alex. in d. l. ẽt. §. j. nu. vij. & diffuſius per Iaſ. in d. l. quod te. num. xxx. in fi. & nu. xxxj ubi ad id quamplura alia adducit, aſſerens in facti ↄtingentia, ita alias ↄſuluiſſe & obtinuiſſe. † Nec obſtat ſi dicat̃ indu
12 cias quinquennales non ↄcedi, niſi eo caſu quo ↄcederetur beneficium ceſſionis, ſed in caſu noſtro non ↄceditur ceſſionis beneficium, quia negauit & quia decoxit, & quia creditores nõ cõuenerunt in unum &c. Nam de ↄuentu creditorum & de negatione ſuperius, & bene pluries rñſum fuit, & de fallito reſpondet Ang. in d. l. maiorem. & in d. l. j. & in ipſo non cõſideratur aliud ad ↄcedendam hanc dilationem niſi uoluntas, & ↄſenſus maioris partis creditorũ. † Et priuatio iſtius dilationis, ut non conce
13 datur fallito non reperitur lege expreſſa, & ideo minime extendenda, ut deduximus in prin. & in fine, ubi de priuatione unius beneficij ad aliud non eſt arguendũ, & ſic ceſſant dicta per Caccialup. in ſuo tract. de debitor. fugi. loquitur enim in beneficio ceſſionis faciendo ꝯ uoluntatem creditorum ſi non eligerent, & nihil dicit de ↄcedenda quinquennali dilatione quæ tota dependet a uoluntate maioris partis creditorum ſm Ang. in ẽ. in quocunque debitore, quibus conſideratis, neceſſaria & ſolida reſultat concluſio, eidem Alberto concedendam eſſe dilationẽ quinquennalem ſm uoluntatem maioris partis ſuorum creditorum & iuxta formam reſcripti ab ipſo impetrati non obſtantibus illis quæ per aliquos ex creditoribus ꝯ ipſum deducta fuerunt, quæ iam ad plenum euacuata & ſublata redduntur, ex deductis ſuperius. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Suſpitio fugæ, & quòd debitor ſit ſuſpectus & fugitiuus, de iure communi non probatur per iuramentum.*
2 *Poteſt tamen per ſtatutum induci, ut per iuramentum creditoris de tali ſuſpitione concedi poßit commißio capturæ.*
3 *Et licet per ſtatutum illud concedatur, tamen poſtmodum iuramentum deferendum eſt creditori a iudice, & non ualet ſi a ſeipſo illud præſtaret.*
4 *Prout etiam ſi uirtute ſtatuti fuit formiter præſtitum, & conceſſa captura tamen poſtmodũ illa iuſtificanda eſt alijs probationibus, quo ceſſante captura reddetur nulla.*
5 *Non poteſt debitor capi ut ſuſpectus de fuga, ſi poſt obligationem, & poſtquam contraxit, ſuam conditionem non deteriorauit.*
6 *Ad hoc ut debitor tanquam ſuſpectus de fuga capi poßit, multa neceſſario concurrere debent.*
7 *Et ſi male captus eſt, ante omnia uenit relaxandus, & reſtituendus priſtinæ libertati, nec poteſt in carceribus recommendari.*
Etiam ſi ſuperueniſſet dies obligationis & ſolutionis.
8 *Et licet debitor in diem poßit ut ſuſpectus ante ceßionem diei & obligationis capi, tamen poſtmodum captura iuſtificanda eſt, ex alijs, quam per euentum diei & temporis dati ad ſoluendum.*

CONSI-

CONSILIVM CI.

CITATIO Contra Titium primitus emanata, &
ſucceſsiue ipſius detentio & captura, ꝙ non iuſtè
proceſſerint, & ſucceſsiuè ueniant declarandæ nul
læ, & Titius ipſe detentus & carceratus ſit relaxan-
dus, & priſtinæ ſuæ libertati reſtituendus, qua ſpoliatus fuit, pau
1 ciſsimis deducitur & oſtenditur. † Si enim ius commune ꝯſide-
ramus, ſm magis cõem ſniam ſuſpitio fugę, & ꝙ quis tanquam
ſuſpectus & fugitiuus poſsit capi, aliter quam per iuſm credito
ris probanda eſt, ut tradit Bal. in l. apertiſsimi. circa fi. C. de iud.
& Alea. in l. fideiuſſor. §. fi. ff. qui ſatiſd. cog. & Iaſ. eo. ti. l. ſi ab ar
bitro. col. ij. uer. vj. & ultimo. & Ioã. Bap. de S. Seueri. in tract. de
debitot. fug. in vj. q. princ. & allegando alias deciſ. hoc idem fir-
mat Dec. afferens hanc ſniam eſſe magis cõem. ꝯſ. lxxv. Et pro te
nui. col. ij. uer. iiij. hoc deducitur. quamuis Iaſ. in oppoſitum ali-
2 qua deducat, in d. l. ſi ab arbitro. col. iij. nu. viij. & ia. † Verũ qm̃
prædictis obſtare vr̃ ſtatutum diſponẽs iuſm ſufficere ad facien
dum committi citationem, & ſucceſsiue capturam, ut pec Alea.
ꝯſi. aix. uiſo proceſſu, uol. iij. & Iaſ. in d. l. ſi ab arbirro. n. ix. & in
caſu pręſenti, creditor ipſe iurauit Titium pro ſuſpecto, com-
miſsio prędictę capturę & citationis ſatis vr̃ iuſtè proceſsiſſe.
3 ¶ † Tamen hoc non obſtante aduertendũ eſt, qualiter tale iuſm
fuerit præſtitum. Si enim Sempronius ipſe creditor ea ſcipſo iu-
rauit, iudice aliter iuſm nõ deferente, illud nullam faceret fidẽ,
& nullius eſſet roboris, ut hr̃ in l. iij. in prin. §. fi. & ĩ l. uideamus.
§ deferre. ff. de iureiur. & ibi not. Bal. & alij, ut ẽr facit Io. And.
in c. ultra tertiam. uerſi. præſtitum. ex̃ de teſti. & in proprijs ter-
minis noſtris, iſtud firmat Io. Bapt. de S. Seueri. in d. trac. in vj. q.
4 princ. col. mihi. vij. uerſi. itẽ aducere ꝙ ſi in his. † Prout & ſecun-
do ceſſabit obiectio, quia licet uirtute ſtatuti creditore iurante
mõ quo. ſ. potuerit committi citatio & captura, tñ poſt prædicta
oportet creditorem iuſtificare ſuſpitionẽ & illam ꝯfirmare per
apertiſsimas probationes alias & citatio, & captura redderent
nullę & iniuſtę ut tenet Imo. & alij in l. ij in prin. col. fi. ff. ſolut.
ma. & Lud. Roma. in d. l. ſi fideiuſſor. §. fi. & in proprijs terminis
Alea. d. ꝯſi. aia. col. j uerſi. & Ang. citans ad hoc Ang. in l. nemo
carcerem. C. de exacto. & tribu. lib. x. Et adducens rõnem ſatis
ꝯcludentem, nam licet ſtatutum prouiſionem fecerit circa com
miſsionem capturę, nõ propterea vr̃ prouidiſſe per ſolum iuſm
iuſtificationem ipſius, ꝯſr erit iuſtificãda per alias probationes
requiſitas a iure communi, ſm quod ſtatutũ iſto caſu debet in-
telligi & interpretari, iuribus ibidem per eum allegatis, quem re
fert & ſequitur Iaſ. in d. l. ſi ab arbitro. col. pe. nu. ix. & idem con
cludit Io. Bapt. de S. Seueri. in d. trac. in vj. q. prine. col. mihi. vj.
uerſi. quoad ſecũdam qualiter iudici &c. Et quia in caſu noſtro
Sempronius creditor, nullo modo poterit iuſtificare dictam ca-
5 pturam merito Titius ipſe relaxandus uenit. † Poſtquam enim
ipſe Titius ſe obligauit dicto Sempronio auait ſuas facultates,
creditum & fidem, ꝯditionem, & famam, apud mercatores, & di
uerſis in nundinis. & quamplures merces Bononiam attulit, in
qua ipſe & creditor Sẽpronius moram trahunt, & in nullo poſt
dictam obligationem ꝯditionem ſuã deteriorauit, quibus ſtan-
tibus tanquam ſuſpectus minime capi potuit, cum poſt ꝯctam
obligationem nihil noui tendentis ad deteriorationem ſuperua
nerit, & dictus Sempronius creditor tempore dictæ obligatio-
nis approbauerit eius perſonam, ut tradit Bar. per illũ tex. in l. ſi
creditores. ff. de priuileg. cred. & notabiliter firmat Ang. in d. l. ſi
ab arbitro. probans practicam aduocatorum faciẽtium capere
debitorem pro ſuſpecto, & demum non probantiũ, ꝙ poſt obli
gationem mutauit ꝯditionẽ ſuam, & dicit talem capturam non
ualere, & ꝙ propter hoc fecit deſtruere mille capturas debitorũ
& idem ſequitur ipſe Ang. in d. l. nemo carcerem. & Imo. in d. l.
ij. in prin. & pulchre Alex. in d. ꝯſi. aia. col. j. in fine. uerſi. non ob
ſtat ẽt. & uerſi. ꝓterea dictus Petrus. & Io. Bap. de S. Seue. ĩ d. tra.
in vj. q. col. j. & ij. & Iaſ. in d. l. ſi ab arbitro. col. ij. nu. iij. uerſi. ter
tio nota. & poſtremo hoc idem ſequitur Deci. d. ꝯſi. laav. col. ij.
in prin. uerſi. tertio quia ad hoc. & Fel. in c. ſignificauerunt, col.
6 pe. nu. xxa. uerſi. limita ẽt. ex̃ de iudic. † Ad quod ẽt, nã ut debi
tor tanquam fugitiuus & ſuſpectus poſsit capi, multa requirun-
tur & neceſſario cõcurrere debent enumerata poſt alios docto
res per eos citatos, & per Io. Baptiſtam de S. Seue. in d. tra. in vj.
q. princi. & per Iaſ. in d. l. ſi ab arbitro. col. ij. num. iij. quæ in caſu
præſenti, & occurrenti captura minimè concurrunt, ut apertiſsi
mè conſtat ex actis præſentis cauſæ, & ea lectura requiſitorum
enumeratorum poſt alios per Io. Bap. & Iaſ. ubi ſupra, ꝯſr captu
ta prædicta tanquam minimè iuſtificata, uenit declaranda nul-
7 la, & Titius ipſe omnino eſt relaxandus. † Nec obſtabit ꝙ poſt
citationem, & capturam ſuperuenit, & ceſsit dies prædictæ obli
gationis & ſolutionis, & ꝯſr ꝙ poterit iuſte carcerari, & in car-
ceribus recõmendari, quoniam iſta non impediunt relaxationẽ
& reſtitutionem ad priſtinam libertatem, qua fuit ſpoliatus Pri
mitus enim declarandum erit dictas citationem, & capturã fuiſ-
ſe nullas, tanquam indebite & minus iuſte factas, & primitus re
laxandus eſt ſuæ libertati, quo facto poſtmodum, ſm iuris ordi-
nem poterit ꝯ ipſum procedi, ut ſoluat, & in præſenti ſuper alio
non inſtatur niſi ſuper declaratione dictarum nullitatum & ut
reſtituatur priſtinæ libertati, & propter ſuperius deducta omni
no relaxandus, primo eſt, cum talis captura ab initio fuerit nul-
la, ut eſt optima deciſio Bart. allegantis iura in l. quarundam. §.
omnia. ff. de acqui. rerum domi. & Alex. ibi concord. adducit, &
in terminis proprie noſtris tradit Roma. conſi. ccxlij. Spectabi-
les domini. col. ij. quem refert & ſequitur Dec. d. ꝯſi. lxxv. col. ij.
uer. & ideo cum iſto caſu, & eſt aperta deciſ. Ang. in d. l. ſi ab ar-
bitro, & ibi Iaſ. col. ij. nu. iij. concor. adducit, ut ad plenum etiam
facit ipſe Io. Bap de S. Seuerino in d. trac. in vj. q. print. col pe. &
8 firmat Alea. in d. ꝯſi. xix. † Quamuis enim ante diem obligatio-
nis debitor ſuſpectus poſsit capi, ſm glo. in uer. intereſt. iuncto
tex. in l. quæſitum. ff. de pig. & per Iaſ. allegantem ꝯcor. in d. l. ſi
ab arbitro, nu. vij. tamen ſuſpitio illa, & captura neceſſario eſt iu
ſtificanda, ut deduximus ex alijs, quam per euentum diei appo-
ſiti in obligatione, & ſi iuſtificari non põt, ut eſt in caſu pręſen-
ti, declaranda erit nulla, & carceratus reſtituendus eſt priſtinæ
libertati, & licet ſuperueniat dies ſolutionis & obligationis, nõ
propterea relaxatio debet impediri, ſm doctri. Bar. Ang. & alio
rum ſuperius citatorum, ex quibus concluditur ipſum Titium
omnino eſſe relaxandum, & priſtinæ ſuæ libertati qua fuit ſpo-
liatus reſtituendum.

Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum plenè probat.*
2 *Datio inſolutum ſimilis eſt uenditioni.*
3 *Hipoteca conſtituitur, ſi debitor eſt in poſſeſsione rei iudicatæ, uel illa eſt in bonis ipſius.*
4 *Data inſtrumenti, probat prioritatem.*
5 *Mulier in dote habens expreſſam hypothecam poſteriorem, præfertur anteriori habenti tacitam.*
6 *Non tamen præfertur anterioribus habentibus expreſſam.*
7 *Et ſi a anterior expreſſa, præfertur poſteriori, quamuis illi fuerit tradita res.*
8 *Præfertur etiam nedum pro ſorte principali, ſed adhuc pro uſuris.*
9 *Referens non probat, niſi exhibeatur relatum.*
10 *Res inter alios acta, tertio non nocet.*
11 *Creditor præiudicat ſibi recipiendo alium debitorem.*
12 *Hipoteca tollitur per nouationem.*
13 *Habens hipotecam, & ſi poſterior creditor ſit, tamen præfertur anteriori habenti perſonalem tantum.*
14 *Et præfertur tam in agendo, quam in excipiendo, quàm etiam replicando.*
15 *Dos confeſſata habet ſuſpitionem, nec præiudicat ſemper ueris creditoribus.*
16 *Hipoteca expreſſa pro dote, incipit a die promiſsionis, non autem a die ſolutionis.*
17 *Et trahitur retro ad tempus promiſsionis.*
18 *Hipoteca expreſſa & anterior, etiam ſub conditione facta, præfertur poſteriori puræ.*
19 *Pactum de ingrediendo rem hipotecam, mandatur executioni, quando debitum eſt liquidum.*
20 *Fratres tenentur dotare ſororem pro hæreditarijs portionibus.*
21 *Non fit executio aduerſus promittentes pro alijs, niſi illi pro quibus promiſſum ſunt ſint prius excuſsi.*
22 *Creditor non mittitur in poſſeſsione rei hipotecatæ, ſi debitor nõ eſt in mora.*
23 *Per abſolutionem tollitur obligatio & hipoteca.*
24 *Fallit niſi ſit facta ſub conditione, & cum reſeruatione, & ſeq. Ablatiui abſoluti important conditionem.*
25 *Verba cum effectu intelligenda ſunt.*
26 *Reſeruatio conſeruat ius reſeruanti. Proteſtatio idem operatur.*

CONSI-

CONSILIVM CII.

NON agitatur in pſenti, an Iuliano & Sancto, ſit cõ
cedenda dilatio quinquennalis, uel an admitti de-
beant ad beneficiũ ceſsionis, ut ex aduerſo inſta-
tur. † Nam iſti Hebræi hęredes quondã magiſtri An-
1 geli, ptendunt eis fuiſſe aſsignatã pro eorũ credito inſolutum &
titulo pro ſoluto, domũ de qua in pſenti uertiť ↄtrouerſia, uti ↄ-
ſtat per publica documẽta, efficaciſsimã & ↄcludentẽ probatio-
nẽ inducẽtia. l. cũ pcibus. C. de proba. c. licet cãm. ex̃ eodẽ com-
ↄcor. † Et talis datio inſolutũ ſimilis fuit uẽditioni. l. elegãter. in
2 prin. ff. de pig. act. & ibi Pau. de Ca. & facit. l. litis. ff. pro empt. &.
l. ſi pdiu. in fi. C. de euict. & l. fi. C. ex quib. cau. in poſſeſ. eatur. So
lũ igitur inſtandũ erit an ſuper dicta domo ipſi Hębrei habeãt
potiora iura, illis q̃ habere ſuper ea ptendũt dña Barbara, & do.
Bartholomea, inter iſtas nãq; perſonas, & Hębreos, diſceptandũ
eſt, q̃ ipſarũ habeat priora & potiora iura, ſuper domo pdicta, &.
quatenus ipſa dña Barbara inſtat præferri pro dotibus ſuis lib.
ccccc. ipſius noie ſolutarũ per Bartholomęũ de Zannitis eius pa
truũ dictis Iuliano & Sancto, dr̃ minime Hebreis ipſis eſſe pfe-
rendã, qm̃ priora iura & anteriora habuere & habẽt, ut eſt uide-
re ex inſtro publico celebrato die. viij. Februa. de ann. 1534. In
quo d. Iulianus & Sãctus, & d. Benedicta ipſorũ mr̃ expreſſe de-
bitores ſe ↄſtituerũt dictorũ Hebreorũ inſolidũ & principaliter
pro lib. cccxcviij. expreſſe obligãtes oĩa ipſorũ bona, & cũ ſpãli
& expreſſa hypoteca, & pacto pignorũ in forma cameræ &c. &
ſucceſsiue pdicti per aliud inſtrm publicũ, & cũ ſimili obligatio
ne & hypoteca, ſeipſos debitores ↄſtituere dictorũ Hebreorũ in
3 lib. alijs. cij. quę ſimul collectę, ſummã lib. cccc. ↄſtituunt. † Et
q̃ cõſtitutio hypotecę & pignoris ſatis fuit ualida & firma, cum
tunc tpis ipſi Iulianus, Sãctus, & Benedicta poſsiderẽt domũ p-
dictã, & eſſet in bonis ipſorũ ad not. per Cy. & Bal. Bar. & alios
in l. cũ res. C. ſi al. res pig. da. ſit, & diffuſe tradit in deciſ. ↄſ. Nea.
xl. Caſus eſt. & cccLxxxiij. Licet hodie. Inſtrm aũt aſſertarũ dotiũ
dñę Barbaræ, & obligatio hypothecę & pignorũ celebratũ oſtẽ
ditur eodẽ an. 1534. die. vij. mẽſis Maij, & ↄñt poſt creditum &
4 hypotecã ipſorũ Hebreorũ. † Et ↄſideratis datis ipſorũ inſtrorũ,
iuxta tradita per Bar. in extrauag. qui ſint rebel. Io. And. & alios
in calce libri ſexti Hebræi ipſi reperiunť anteriores tpe, & habẽ
tes hypotecã expſſam, ↄñr illa, & ipſi pferẽdi ueniũt hypotecæ.
5 d. Barbaræ poſteriori. † Licet. n. mulier habẽs expreſſam hypote
cã pro dote pferať alijs anterioribus habentibus tacitã, iuxta. l.
aſsiduis. C. qui potio. in pig. hab & diffuſe per oẽs in l. j. ff. ſo. ma.
6 † Tñ nõ pfertur anterioribus habẽtibus expſſam, max. in rebus
ante q̃ſitis per debitorẽ, ſm glo. ord. in d. l. aſsiduis. uolentẽ iſto
caſu pferri anteriorẽ, & quã gl. cõiter ſequunť ibi Bar. Bal. Aug.
Saly. & alij, Aret. & alij in. §. fuerat. inſt. de act. ſuper glo. in uer.
creditorib. & per Cor. ↄſi. clxxxij. col. pe. uol. j. & diffuſe proſe-
quitur poſt alios Iaſo. in ij. lectu. in prin. col ij. in d. l. j. ſol. ma. &
plenè proſequunť Moder. in trac. de pig. & hypo. in ij. par. in iiij.
mẽbro. q. ix. uer. ſed dubitať. fol. xv. col. ij. iij. & iiij. nu. cx. & alijs
ſeq. q b. i locis rñdet obiectiõib. adductis p alios tenẽtes ↄtrũ,
& firmať ab iſta tãquam cõi opi. nõ eſſe recedẽdũ iudicãdo, nec
7 ↄſulẽdo. † Et iſta hypoteca anterior & expreſſa pferẽda uenit
poſteriori, ẽt ſi domus ipſa fuiſſet tradita. d. Barbaræ. l. ſi potior.
8 §. fi. ff. qui potio. in pig. ha. † Et nedũ pro ſorte principali eſt præ-
ferenda, ſed ẽt in uſuris in quibus ẽt pfertur prior tpe. l. Lucius.
ff. qui poti. in pig. hab. ubi gl. Bar. & alij illud firmant, nec dicať
hypotecã Hebręorũ eſſe anteriorẽ quo ad lib. cccxcviij. de qui-
bus loquiť primũ inſtrm, nõ aũt erit anterior quo ad alias li. cij.
de quibus loquiť ſm inſtrm celebratũ die. xij. Iulij. 1535. & ſic
poſt inſtrm dotale ipſius. d. Barbarę q̃ reperiť anterior, quo ad
iſtã ſummã, nã obiectio euacuatur per aliud inſtrm dotale lõge
anterius. d. Benedictę principalis debitricis, q̃ pro dotibus ſuis
per prius domũ ipſam habebat hypotecatã & ius ſuũ potuit trãſ
ferre, ut trãſtulit in dictos Hebręos, qui pro. d. ſumma dotali ip
ſius. d. Benedictę adhuc reperiuntur anteriores ipſi. d. Barbaræ,
& ſic locũ ſibi uẽdicãt ſuperius adducta. Pręterea aduertendum
erit, qm̃ dos. d. Barbarę nõ apparet tradita, nec ſoluta, niſi pro.
lib. l. tñ, de quibus ↄſtat per inſtrm exhibitũ, illę. n. lib. ccl. quas
Bartholomęus eius patruus, dicit mutuaſſe Iuliano, ſ. Anton. &
Matthæo hucuſq; nõ apparent ſolutæ, & de illis nihil uere ↄſtat.
9 † Et quamuis in iſto inſtro referatur aliud inſtrm. d. mutui, tñ
iſtud referens nihil probat, niſi relatũ exhibeatur, ad diffuſe tra-
dita per oẽs allegantes alias ↄcut. in auth. ſi quis in aliquo docu
mento. C. de edẽ. & adiudicatio facta de dictis lib. ccl. in fauo-
rem Bartholomęi ↄ Ant. ſuſcipientẽ onus ſoluendi illas, nihil fa
cit ↄ Hebręos, q̃ inimo auget ius ipſorũ, ut Ant. pro dicta ſum-
ma teneatur, & ipſius bona ſint obligata q̃ penitus ſeparata ſunt
a domo & partibus ipſius de quibus pręſens uertitur ↄtrouerſia.
10 l. Et res inter alios acta, nihil habet nocere iſtis ſm iura cõia &
11 uulgaria & plene in l. ſæpe. ff. de re iudi. † Et per dictã adiudica-
tionẽ receptam, a d. Bartholomęo iam receſſum vr̃ a ſuo primę-
uo credito qđ habebat ↄ alios fratres do. Ant. ad not. in l. ij. & in
12 l. ſi creditores, ubi ↄcor. adducuntur. C. de pact. † Et q̃libet hypo
teca, quam habebat ↄ illos, vr̃ fuiſſe nouata. l. nouatiõe. ff. de no
13 ua. l. ſolutũ. in prin. ff. de pig. act. † Eo ẽt quia nõ apparet, q̃ pp
tale mutuum haberet hypotecã, licet. n. quo ad perſonalẽ actio
nẽ eſſet anterior, non propterea illa perſonalis pręferẽda eſt iſti
hypotecarię poſteriori, ſi enim unus creditor, prius ↄxit ſuũ cre
ditum ſine hypoteca, tñ alius poſtea ↄhens cũ hypoteca pferen-
dus eſt, quia iſta prioritas hypotecę uenit attendenda & pferen-
da actioni perſonali anteriori. l. creditor. l. ſi primus. ff. qui poti.
in pig. hab. & ibi Bart. & alij not. ut ẽt colligitur per eundem, &
14 alios in l. j. in figuratione caſus. ff. ſol. mat. † Et procedit iſtud nõ
ſolum agẽdo uerum ẽt excipiẽdo, & replicando per d. l. creditor
qui prior. & ex iſtis tollitur alia quantitas lib. cl. quas do. Barth.
aſſerit ſe mutuaſſe do. Iuliano, & Sãcto, nã illę minime debẽt at-
tendi rõnibus, & iuribus, pauloante adductis, maxime cũ de illis
nihil ↄſtet pariter & lib. l. ut dr̃ ſolutę dictis Iulio, & Sancto per
manus Bernardini de deſiderijs, & ſociorũ, nam aſſertũ mutuũ
nullam ↄtinet obligationẽ bonorum, ſed ſolum anteriorem per
ſonalẽ, cui pręferẽda uenit expreſſa hypotheca Hebręorũ ẽt po
15 ſterior, ut diximus. † Et iſtę ↄfeſsiones factæ per dom. Iulianũ,
& Sanctũ minime carent ſuſpitione nec piudicare habent ipſis
Hebręis, ut tertijs, & ueris creditoribus ſm glo. & docto. in d. l.
aſsiduis. in uerſi. datæ, & toto ferè titulo de don. cau. non. num.
& in lege ſi cui. C. de nõ nu. pe. & per Fel. in c. ſi cautio. de fi. in-
ſtru. diffuſe per Soci. & Bulgar. in l. j. ff. ſol. mat. poſt Bal. nouel.
trac. de dot. per eos citatum, & Ang. Areti. & Moder. in d. §. fue
rat. dos igitur uero dictę do. Barbaræ, fuit in libr. l. cui quantita
ti pręferenda eſt dos ipſiuãdo. Benedictę, & creditum anterius
cum hypoteca expreſſa, & pignorum obligatione ipſorum He-
bræorum, circa uero iura. d. Batt. ſororia dictorũ Iulij, & Sãctis,
ſi ↄſideramus inſtrm dotis promiſſę per eoſdẽ Io. Petro marito
dñę Bartholomeę, vr̃ illud eſſe anterius quam inſtrm crediti ip
ſorum Hebręorum, cum illud fuerit celebratum. xxix. menſis
Octob. de an. 1533. & quia ↄtinet expreſſam hypotecam, & an-
teriorem in iuribus ſuis, pręferenda vr̃ ipſis Hebræis, per ea quę
16 fuere dicta ſuperius. † Et quia iſta hypotheca expreſſa pro dote
incipit a die promiſsionis ipſius & nõ a tpe dotis datę, ut plene
proſequitur Alex. poſt alios, in l. ſi conſtante. §. j. ff. ſolu. matr. &
per Moder. in tracta. de pigno. & hypo. in ij. par. in iiij. memb. q.
17 iij. fol. xiij. col. iij. & iiij. nu. lxxxij. & alijs ſeq. † Volẽtes poſt alios
per eos citatos hanc expreſſam hypotecam retrotrahi ad tem-
pus promiſsionis ſm Bar. & alios antiq. in d. l. aſsiduis. & Saly.
ibi cum alijs adductis in d. trac. nu. lxxxvij. fol. ſuperius citato.
18 † Et quamuis iſta hypoteca uideatur continuiſſe conditionem
futurarum nuptiarum, tamen præferenda uidetur poſteriori ip
ſorum Hebræorum continenti hypotecam puram per. l. qui bal
neum. §. j. & l. potior. §. j. ff. qui potio. in pign. hab. cum pluribus
alijs collectis per Modern. in d. tracta. de pignor. & hypo. in v.
19 par. in ij. memb. fol. xxxvj. col. ij. nu. xvij. † Et quia adeſt pactum
de ingrediendo domum pignoratam, & creditum dictæ dotis
eſt liquidum in fauorem. d. Bartholomeæ, exequi debet, ſecun-
dum Bar. & alios in l. iij. in iij. q. C. de pig. & Saly. ibi. q. xj. & So-
cin. conſi. lxxxij. Super quæſtionibus. col. pen. uerſi. quinta con-
cluſio. uol. iij. aduertendum tamen eſt circa prædicta quoniam
dos ante dicta libr. ccc. promiſſa marito. d. Bartholomeæ appa-
ret paſsiuè ſtipulata non ſolum a Iulio & Sancto, ſed etiam ab
Antonio & Matthęo fratribus ipſius Bartholomeæ, ad quos om-
nes ſpectabat onus uiriliter eam dotandi, conſequenter partem
dictæ dotis ſoluere debet Antonius & aliam partem Matthęus,
20 quorum nomine. d. Iulianus & Sanctus eam promiſerunt. † Et
quia Matthæus & Antonius, iam ſoluendo ſunt & ab ipſis. d.
Bartholomæa conſequi poteſt medietatem dictæ dotis, cum ad
eos ſpectaret tale onus dotandi iuxta tradita per Bar. in. & alios,
in l. j. ff. ſol. mat. & in l. pro hæreditarijs. C. de hær. act. & l. j. C. ſi
21 cert. pet. † Et quamuis Iulianus & Sanctus, dicto nomine eam
promiſerint inſolidum tamen nulla facta adhuc excuſsione con
tra ipſos Antonium & Matthæum, talis promiſsio non poteſt
exequi

exequi contra prædictos promittentes,reſpectu dictarum por-
tionum,ad nota.in auth.præſente, & in corpore unde ſumitur.
C.de fideiuſſ.& diffuſe per omnes ſcrib.in l.ſi conſtante.in prin.
ff.ſol.mat.cum alijs collectis per Mod.in d.trac.de pig.& hypo.
22 in viij.par.fol.lxij.nu.xiiij.& ſeq. † Prout etiam qm̄.d.Iulianus
& Sanctus,ipſam dotem promiſerunt,non ſimpliciter, ſed ad tō
pus quod hucuſque minime uenit nec decurſum apparet ꝓ̄ür nō
poſſunt dici moroſi,nec conſtituti in mora, & ceſſante mora de-
bitoris,creditor non poteſt petere ſe mitti in poſſeſ. rei hypote-
catę,ſm̄ Sal.in d.l.creditores.C.de pig.q.aij. & qū maturabitur
tēpus dictæ ſolutionis dotis poſſet uti ſua hypoteca dicta Bar-
tholomæa,pro lib.cl.tangentibus Iulianum & Sanctum,in qui-
bus etiam præferendi ueniunt dicti Hebræi pro ſumma dotium
d.Benedictę habentis hypotecam iam anteriorē & expreſſam,
eo magis qm̄ adſunt alia bona,iam deſcripta prædictorum Iulia
ni & Sancti ſuper quibus integre pro alia ſumma reſtante dotis
prædictæ tangentis Iulianum & Sanctū integrè poterit ſatisfie-
ri dictæ Barbaræ & ius ſuum reſpectu portionum tangentium
Iulianum & Sanctum,erit ſaluum & minime diminutum, ꝓ̄ür ip
ſa non debet eſſe impedimento,quo minus dicti Hebræi conſe-
quantur executionem realem ſuorum inſtrumentorum & hypo
tecarum, a quorum iuribus minime ſunt excluſi dum per aduer
ſantes dr̄ ipſos in ſecundo inſtrumento celebrato, die.xij.Iulij.
23 1555.liberaſſe † & abſoluiſſe dictos Iulianum Sanctum & Be-
nedictam a credito ipſis Hebræis debito, & de quo in alio in-
ſtrumento,& de omnibus in eo contentis,mediante dicta inſo-
lutum datione domus prædictę ad not.inſtit.quib.mo.tol.obli.
24 in prin.cum concor.† Nam talis abſolutio non fuit facta ſimpli
citer ſed ſub conditione quatenus realiter & cum effectu fuiſ-
ſent ſolutę ipſis Hebræis dictę li. 500.ut eſt uidere ex illis uerb.
quibus ſolutis.poſitis in ablatiuo abſoluto,& importantibus cō
ditionem.l.a teſtatore.ff.de condi. & demon.l.euictis.ff.de uſu.
25 ſeu ſuctu.ff.de euic.& per Moder.in rub.ff.ſol.ma.† Et quæ uer-
ba intelligenda ſunt cū effectu.l.j.§.hæc autem.ff.quod quiſque
26 in l.ij.C.commu.de leg.& fideicom.† Eo etiam qm̄ talis abſolu
tio facta fuit firmis manentibus ſuperius dictis, & ſic cum reſer
uatione, quæ conſeruat ius reſeruanti. c. cum uenerabilis. circa
ſi.extra de exc.cum alijs traditis in materia proteſtationis con-
ſeruatorię, per Barto.& ſcrib.in l.non ſolum.§.morte.ff.de ope.
no.nun.& per Can.in c.cum.M.Ferrar.de conſtitu.& in c.ſoli-
citudinem.in ſi.de appel. Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *An & quando creditor habens generalem & ſpecialem hypotecā, poſſit uti generali non facta diſcuſſione ſuper ſpeciali & per totū.*
Intellectus l. ſecunda.C.de pignor.& aliqui ſeq.
Creditor poteſt uti generali hypoteca, uirtute primi inſtrumenti, in quo non adeſt ſpecialis.
Eſto quòd in ſecundo inſtrumento etiam conſtituatur ſpecialis.
Quando in ſecundo cautum eſt,quòd per illud non derogetur primo.
2 *Reſeruatio uerium ſuum operatur.*
3 *Inſtrumentum factum ſecundum formam cameræ, quem effectum producat.*
4 *L.ij.C.de pigno.eſt exorbitans & correctoria, & non extendenda.*
5 *Et procedit quando adeſt ſecundus creditor,cui fuit conſtituta hypoteca.*
6 *Exceptio diſcuſſionis eſt dilatoria.*
8 *Excuſſio ceſſat quando debitor conſtituit ſe nomine creditoris poſſidere bona hypotecata.*
9 *Ceſſat etiam quando non adſunt ſpecialiter hypotecata.*
Excuſſio fieri poteſt pendente iudicio contra tertium poſſeſſorem,& numer. 11.
10 *Confeſſio ſuperat omnes alias probationes.*
11 *Secunda hypoteca non præiudicat primæ.*
12 *Non debet conceſſio fieri ſuper re in qua adeſt controuerſia.*

CONSILIVM CIII.

AD reſolutionem Dubitationis datę de.l.ij.C.de pi-
1 gno. † cum ibi nota.per gl.& docto.primo reſpon
detur, & dicitur illam non obſtare illis agentibus
contra magiſtrum Lucam tertium poſſeſſorem,cō
ſiderato tenore primi inſtrumenti in quo Bernardus fuit conſti
tutus debitor Io. Baptiſtæ in quo inſtrumento ſolum adeſt ge-
neralis hypoteca bonorum.d. Bernardi,& nulla res ipſius in ſpe
cie fuit hypotecata ipſi Ioan.Baptiſtæ, quo caſu uerſamur extra
2 terminos.d.l.ij.quæ minimè procedit in iſtis terminis. Nec illi
primo inſtrumento dici poteſt fuiſſe derogatum per aliud ſecun
dum,quoniam expreſſe in d. ſecundo inſtrumento adeſt clauſu-
la ut per illud non præſumatur derogatum & aliquid innouatū
primo,& ꝯtentis in eo,& expreſſe in ſecundo continetur,ꝙ om
nia contenta in primo inſtrumento debeant permanere ualida
& firma,quo fit ut ipſis actoribus ius competens ex primo remā
ſerit ſaluum & in aliquo minime innouatur ad nota.in c.cum ue
nerabilis circa ſi.extra de excep.per Bart.& alios in l. non ſolū.
§.morte.ff.de oper.nou.nunc.& per Cano. in c. cum M.Ferrar.
3 de conſti.& in c.ſolicitudinem.† Secundo dicitur dubitationem
ceſſare conſideratis clauſulis appoſitis in ſecundo inſtrumento,
quod celebratum fuit in ampla forma cameræ,quæ forma inter
alia iſtud continet in ſe remedium ut creditor ipſe ſuo arbitrio
poſsit eligere uiam quam uelit,& agere tam ad bona ſpecialiter
obligata quam ad bona hypotecata generaliter, ita ut una ele-
cta non præiudicetur alteri, & ab initio creditori datur facultas
apprehendendi remedium generalis hypotecæ omiſſa ſpeciali.
4 Quo caſu ceſſabit penitus diſpoſitio. l. j.quæ eſt exorbitans li-
mitatiua & correctiua iuris communis, & minime extendenda
ut plene proſequuntur allegantes iura Socin.conſi. lxxv. primo
aſpectu,colum.fin.uolumin.iiij. quod eſt duplicatum in ij.uol.
5 conſi.cxcviij.& Cor.conſi.ccxlvj licet,col.pen.uol.j.† Tertia du
bitatio ceſſat conſideratis dictis in illa, nam.d.l.ij.procedit,qn̄
poſteriori,& ſecundo creditori facta & conſtituta fuit hypothe
ca quæ in caſu præſenti minime oſtenditur conſtituta ſecundo
creditori nedum ſpecialis uerum,nec generalis,poſt hipotecam
enim conſtitutam Io.Baptiſtę per Bernardum debitorem nul-
lus alius oſtenditur ſecundus creditor, cui ipſe Bernardus con-
ſtituerit generalem ſeu ſpecialem hypotecam , quo caſu ſumus
extra terminos. d. l. ij. loquentis de ſecundo creditore, cui fuit
conſtituta hypoteca ut ad plenum proſequitur Soc. in d. conſi.
6 ſuperius citatis, & fatetur.d auditor in dubitationibus parti a-
ctrici aſsignatis. † Quarto exceptio iſta diſcuſsionis quæ ſolet
opponi per tertium poſſeſſorem dilatoria eſt , & opponi debet
ab initio ſm̄ Cy.Bal.& alios in l. exceptionem.C.de prob. Bar.
in l.iij.uerſi.quarto quid.ff.de except.Alex.cōſi. lxxiij.col.j.uol.
7 vj.& conſi.xxix.clariſsime,nu. xxviij. uol.vij.† Præpollere igitur
in præſentiarum opponitur,Cum actores fuerint aſſociati,& ap
prehendiderint tenutam & poſſeſsionem bonorum generaliter
hypotecatorum & quæ tenuta iam in rem iudicatam tranſiuit.
quo fit ut ulterius aſſerta exceptio diſcuſsionis hypotecę ſpālis
8 minime opponi poſsit. † Quæ inſuper ex eo ceſſat,nam in d.in-
ſtrumento debitor hypotecata bona conſtituit ſe poſsidere pro
creditore qui agere poteſt contra quoſcunque tertios poſſeſſo-
res nulla facta excuſsione bonorum debitoris principalis, ſm̄
Iac.But.in auth.hoc ſi debitor.C.de pig.quem ſequuntur Ang.
Imo.& Alex.in l.exitus col.fin.ff.de acqui.poſ. & Cor. conſi.lv.
niſi,uol.iij.Arc.& Ia.inſt.de actio. §. item ſi quis in fraudē.col.
9 xxv.Alex.in l.ſępe.ff.de re iud.col.xxx.uerſi.ſecundario.† Præte
rea ſpecialis hypoteca illarum rerum quæ dicebātur eſſe penes
illū Hebręū Anconitanū iam penitus euanuit , tum quia mini-
me expreſſę fuere nec nominatæ res ipſę,ſed ſolum ad illas facta
relatio & quæ res ut partes ipſę fuere confeſſę , iā per prius erāt
hypotecatę,& impignoratæ d. Hebręo cuius ius erat primæuū,
nec tolli & ſubuerti potuit per illam ſecundam hypotecam,lici-
tum igitur fuit iudeo primo creditori dictas res uendere , & de
10 precio ſibi ſatisfieri,prout ſatisfactū fuit.† Et ipſemet Hebręus
iuramento adhibito confeſſus eſt, qua confeſsione nulla maior
dari poteſt probatio,ſm̄ glo.& doc.in l.cū te.C.de tranſ.& per
11 Mod.in rub.extra de prob.† Et pēdente iudicio ꝓ tertium poſ-
ſeſſorem potuit huiuſmodi probatio fieri,per quam conſtat ex-
cuſsionem illius hypotecę ſpecialis eſſe factam ꝓ̄ür iure permit
tente deuentum fuit ad remedium generalis hypotecæ ut tradit
Alex.citando iura & deciſ.in d.l.exitus,nu.v.vj.& in l.ſi.in prin,
nu.xix.& Dec.ibi num.xxx.ff.ſi cer.pet.& idem Alexand.conſi.
12 cxiiij.uiſo,nu.x.uol.vj.cum ſim.† Et quia ſuper dictis rebus pi-
gnoratis iudęo iam aderat controuerſia,quo caſu bona illa non
ueniebant excutienda ut tradit Ang.in authen. de fideiuſſor.§.
ſed neque in ſi.& iuxta nota.per docto.per illum tex.in l.a diuo
pio.§.ſed & illud.ff.de re iu,quibus conſideratis concluditur dubi
tationem datam prorſus ceſſare, & licitum fuiſſe & eſſe ipſis a-
ctoribus uti remedio generalis hypotecæ , quo iam uſi fuere.
Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor qui temere litigauit cum tão cui fideiuſſit, & ſuccubuit fuitque ad expenſas condemnatus non poterit illas a reo principali pro quo fideiuſſit repetere, & nu. 2. & ſeq.*
Fideiuſſor debet ſoluere, & non litigare temerè, & nu. 4.
5 *Nec debet tranſgredi fines mandati.*
4 *Fideiuſſor dicitur mandatum habere ad ſoluendum nõ ad litigandũ.*
6 *Et quod ſoluit poteſt repetere a ſuo reo principali.*
7 *In nulla enim eſt culpa ſi ſoluit.*
8 *Fideiuſſor ſi non habet unde ſoluat poterit ſoluere de bonis debitoris pro quo fideiuſſor extitit.*
9 *Et damnum quod ſui culpa paſſus eſt repetere non poteſt.*
10 *Proteſtatio ſolum conſeruat ius, non autem dat nouum.*
11 *Promiſſio indemnitatis non præſtat occaſionem temere litigandi.*
12 *Nam in ea ueniunt alia non iſtud.*
In fideiuſſione ueniunt damna & intereſſe uerum.
13 *Qui plus petit eſt ad expenſas condemnandus.*
14 *Et qui plus debito conuenitur poteſt negare totum.*
15 *Nec tenetur offerre partem ad quam uerus eſt debitor.*
16 *Litis conteſtat o facta cum illa clauſula nego narrata, &c. in multis operatur.*

CONSILIVM CIIII.

AD corroborationem & comprobationẽ eorum q̃ ſuperius dñr, & ↄcluduntur bene facit tex. in l. exceptione. ff. de fideiuſſ. ubi ꝓprie in terminis iſtis trx
1 ctatur an qñ fideiuſſor. † qui litigauit & ſuccubuit poſſit & ualeat repetere & ↄſequi expenſas, & ſũptus litis quas fecit litigando, & ibi ↄcluditur q̃ non poterit illas repetere ſi fuit in culpa, & ꝑ ꝑ illã damnatus extitit & ſequuntur hoc ibidẽ Bar.
2 Pau. de Ca. & reliqui ſcrib. † Ad quod ẽt facit l. ẽt. C. mand. ibi, ſi tñ nihil culpa tua, & quæ traduntur in l. ſi fideiuſſor. ff. mand. cũ igitur fideiuſſor iſte proſecutus fuerit iudicium ↄ̃ principales creditores, & temere cum illis litigauerit fuit in manifeſta & aperta culpa, ꝑ ꝑ quam fuit merito ad expenſas ↄdemnatus ↄñr repe
3 tere non poterit ſumptus dictæ litis & expẽſas prædictas. † Debuit. n. ſoluere & non litigare cum iam id promiſiſſet iſtis principalibus creditoribus ut ↄſtat per inſtrm publicum in quo ipſe
4 fundamentum facit. † Vlterius debuit acquieſcere mandato ſibi facto per principalem debitorem pro quo fideiuſſit, & quod cõtinebat adueniente tempore ipſum debere ſoluere. l. indebitã.
5 ff. de condi. inde † Nec debuit tranſgredi fines dicti mandati, & temere litigando facere expenſas, & uexare principales creditores expenſis ad quas poſtmodum fuit condemnatus. l. diligẽter. ff. manda. c. cum dilecta. de reſcrip. & per Mod. in l. ſi procur. C.
6 de procu. † Et ſi ſoluiſſet & nõ litigaſſet, utique ſolutũ potuiſſet
7 repetere, cum hoc fuiſſet ſibi mandatum d. l. indeb. † Et ſoluẽdo In nulla culpa fuiſſet, ut dicit Bal. in l. ↄſtõibus. uerſic. aut ſcie-
8 bat ↄ̃ctũ C. de uſur. † Et ſi pauꝑ fuiſſet nec modũ habuiſſet ſoluẽdi iam potuiſſet ſoluere de bonis principalis debitoris, pro quo fideiuſſit, ſm Bar. in l. ſi procurator. §. ignoranter, in prin. per illum tex. ff. manda. allegantẽ tex. in auth. qua in prouincia. C. ubi de crimi. agi opo. cũ alijs allega. per Moder. repe. in rub. ff. de fi-
9 deiuſſ. fol. pen. col. ij. nu. cclxiij. q. liiij. † Et cum iſta non obſeruauerit, & ſuo temerario iudicio, litigauerit, imputandum erit ei, nec redundare id debet in damnum debitoris princ. ſeu hæredũ ipſius ad id minime mandantium. c. damnum de regu. iu. lib. vj.
10 ¶ † Nec proteſtatio per ipſum fideiuſſorem facta hæredibus dicti debitoris principalis poterit in aliquo prodeſſe eidem, etiam ſi formiter & iuridice appareret intimata facta & executa, tum quia proteſtatio ſolum conſeruat ius, quod proteſtans habet, nõ autem dat ius de nouo, ut traditur in c. ſolicitudinem de appel. & in l. ſi debitor. §. j. ff. quib. mod. pig. uel hypo. ſol. & per Bar. in l. non ſolum. §. morte. ff. de no. oper. nunc. ubi reliqui omnes tangunt maxime Moder. col. antep. & ult. nu. xlviij. & ponunt Can. in c. cum M. Ferrar. de conſti. Et pulchre dicebat And. de Iſer. in conſti. reg. Neapo. lite legitime conteſtata, col. ij. & fi. & in alia conſti. licentia Dodarium, proteſtationem ſolum conſeruare ius non autem augere illud ſeu de nouo ius dare, iſta igitur proteſtatio, non potuit dare ius de nouo proteſtandi ſed ſolum cõſeruare ius quod habebat, & quoniam circa id, nullum ius tenebat ut e deductum eſt merito dicta proteſtatio eidem in aliquo pro-
11 deſſe minime poteſt. † Nec promiſſio facta per Co. Io. Fran. debitorem principalem de conſeruando indemnem dictum fideiuſſorem ab omnibus damnis intereſſe dependen. connexis & annexis, & inde occaſionatis, poteſt dicto fideiuſſori, circa præſen
12 tem diſceptationem prodeſſe. † Nam minime inficiatur ut uire dãna & intereſſe quę ipſe paſſus fuiſſet ſine ſui culpa, ut eſt text. apertus in c. peruenit, & in ea. conſtitutus, & ibi omnes tradunt extra de fideiuſſ. & ponit Bald. in d. l. conſtitutionibus. & Barto. in d. l. exceptione, & Abb. conſi. lx. Quoniam ſatis, & conſilio. lxxxij. Cognitor omnium, in fi. & alia adducunt Mod. in repeti. d. rubricæ de fideiuſſor. nu. clxxxvj. & cxciij. q. xxiiij. & qõ. xxvj. Verum quia dictas expenſas & ſumptus litis temere fecit, & ſuã culpa, prædicta prouenere, ſub illa promiſſione indemnitatis, iſta minime comprehenduntur, cum tantum ſub ea ueniant illa, quæ ex natura contractus inſunt, & non illa quæ ſuccedunt culpa ipſius fideiuſſoris cui promiſſa eſt indemnitas, ut ſentit Bart. in d. l. exceptione. colum. fina. uerſicu. quæro dixi, & in l. ij. colu. fi. uerſicu. circa hoc dicas. ff. de iuriſd. omn. iudi. & bene faciunt
13 quæ habentur in l. fina. in princip. ff. ſi cer. peta. † Quantum uero ad expenſas factas in iudicio agitato Bonon. dicitur dictas cõuentas non debere ad eas cõdemnari quoniam aduerſarius plus debito petijt, cauſa & re, & ipſe uenit ad expenſas condemnandus, per. l. primã. C de plus peti. ubi omnes not. & per text. magis apertum in c. primo de plus pet. ubi docto. idem tradunt, ut faciunt inſt. de actio. §. plus, & licitum erat ipſis conuentis nega
14 re totum, cum plus debito fuerit petitum. † Et licet negauerint totum, & deberent partem, tamen ex quo aduerſarius plus debito petijt ipſe condemnandus eſt ad expenſas per dicta iura, ut ẽt firmat Salyc. in terminis in l. properandum. §. ſin autem alterutra. C. de iud. & ſequitur Iaſ. ibi num. xvij. ad id adducens plures alias deciſio. concor. & eſt bona deciſio. Barto. in l. qui ſolidum.
15 in prin. de leg. j. † Nec aduerſarius poteſt dicere iſtas conuentas fuiſſe obligatas offerre partem debitam & ueram, & q̃ dolus cũ dolo debeat compenſari, nam obiectio tollitur ex dictis Bart. in d. l. qui ſolidum in fi. prin. ubi Alex. concor. adducit, poſt Pau. de Caſt. ibi bene loquentem, & apertius iſtud tradit Abb. in d. c. j.
16 de plus peti. col. pe. uer. nunc quæro de quotidiana quæſt. † Eo magis cum iſtę res conuentæ, non ſimpliciter negauerint, ſed cũ illa clauſula, uidelicet narrata prout narrantur, quæ eſt maximi momenti, ita ut non poſſint in aliquo condemnari, ſm Bartol. in l. ſi dubitetur. §. ita demum. ff. de fideiuſſor. ubi etiam alij no. & plene tradit Iaſ. per illum tex. in l. ſed hoc ita. §. quod aũt, col. fi. ff. de re iud. & quia ex prędictis habuerunt iuſtam cauſam litigandi, & negandi totum, merito non poſſunt in expenſis condemnari ſm iura uulgar. & communia. .Pariſ. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatum ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur.*
2 *Reintegratio in ſe continere debet reſtitutionẽ omnium quibus quis fuit ſpoliatus, & nu. 3.*
3 *Qui omne dicit, nihil excludit.*
4 *Reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum repoſitio.*
Et concedit tantum quantum abſtulit læſio, & ſpoliatio.
5 *Conceſſio facta per uiam reintegrationis, non dicitur noua.*
6 *Reductio ad primæuum ſtatum, de facili conceditur, fauorabilis enim eſt.*
7 *Reſtitutio ſpoliatis facienda eſt cũ integritate, & ſine diminutione.*
8 *Et reſtituendus eſt ad priſtinam cauſam, & omnem utilitatem, quã fuiſſet habiturus, ſi non eſſet ſpoliatus.*
9 *Et ad omne id, quod ſpoliatus tenebat, & ſeq.*
Et ad tempus quo fuit deiectus, & ſeq.
10 *Dictio tunc, denotat temporis extremitatem.*
11 *Reſtitutio etiam fit ad intereſſe ipſius ſpoliati.*
Fit etiam ad omnia iura quibus ille ſpoliatus fuit.

CONSILIVM CV.

ANNVS Iſte de quo in præſentiarũ agitur quo ad exercitium iuriſdictionis, & perceptionis fructuũ introituum, & reddituum caſtri Polini, quo ſpoliati, & deiecti fuere nobiles Pet. Anto. Ioã. Paulus, & Chriſtophorus de dono Arronia, inter quos alternis annis facta fuerat diuiſio prædictorum exercitij, & perceptionis fructuum, & reddituum, omni ex capite pertinere, & applicari debet eidem. d. Petro Antonio ea potiſſimum ratione, quoniam ſi
1 ſpoliati, & deiecti. d. Caſtro, † & eius poſſeſſione non fuiſſent, & ↄſiderandum eſſet tale tempus quo fuere deiecti certe annus

ſequens illius tpis applieandnt erat d.Pet.Ant.eo agiẽ mõ ann'
iſte.aaavj.eidem applicandus,& concedendus erit,cum ſubro-
gatus ſit loco illius quo ſpoliati,& deiecti fuere mediante reſtõ
ne,& reintegratione d.Caſtri,eiſdem tanquam ſpoliatis,&deie
ctis facta,& conceſſa,ad no.in l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ff.ſi qs
cau.& per oẽs ſcrib.in l.certi condi.in prin.ff.ſi cer.pet.per Bar.
2 in l.j.§.hæc actio.ff.ſi quis teſta.lib.eſſe iuſſ.fue.cum ſi.†Eo etiã
qm̃ iſti nobiles tanquam ſpoliati,& deiecti reintegratĩ fuerunt
ad ius primævum qđ penes ipſos conſiſtebat tpe,quo fuere ſpo
liati,& eiecti,& illo tpe ꝯſiderato,annus immediate ſequens,&
futurus applicandus erat.d.Pe.Ant.ita & iſte immediate ſequẽs
poſt.d.reintegrationem eidẽ erit applicandus,natura.n.reinte-
grationis iſtud ſuadet,& nos id fateri cogit.c.reintegranda.iij.
q.j.cũ alijs ad plenũ accumulatis in l.rem q̃ nobit.ff.de ſeq.poſ.
3 & per Can.in c.ſæpe de reſt.ſpol.†Omnia.n.ad priſtinũ ſtatum
reintegranda ſunt ipſis eiectis uel ſpoliatis.d.c.reintegranda,&
qui oẽ dicit,nihil excludit.c.ſi Romanorũ.uer.dicendo.ix.di.c.
4 ſoliç.de maio.& obe.l.Iulianus.de leg.iij.cum uulg.†Si ẽt naturã reſtõnis ꝯſideramus a fortiori idem ꝯcludẽdum erit, cũ reſtõ
ſit in priſtinũ ſtatum repoſitio,& quantũ abſtulit ſpoliũ, & læ-
ſio,tm̃ ꝯcedat,& tribuat ipſa reſtõ. l.quod ſi maior. §.reſtõ. ubi
Bar.& alij no.ff.de min.& idem Bar.in l.ab hoſtib. §. ſed quod
ſimpl̃r.col.ij.uer.ueritas eſt.ff.ex quib.cau.ma. & probat. l. j.in
prin.illius tituli,& C.eo.l.j.& l.ij.in fi.C.vñ ui. & l.nã & poſtea.
§.ſi minor.ff.de in.ior.& per Bar.in l.interdum.ff.de ꝯd.inde.&
eundem & alios,in l.Gallus.§.& quid ſi tm̃.col.v.uer.q̃ro quid
ſi filius.ff.de lib.& poſt.firmat ẽt Card.in cle.j.in iij.no.de teſt.
5 in integ.& hr̃ c.ti.ferè per totũ in antiq.†Et tradit Soc.ꝯſ. cclx.
col.v.uer.ea quib.patet,uol.ij.ubi citando iura ꝯcludit princi-
pẽ ꝯcludentem priuilegium iam deperditum,per uiã reintegra
tionis,& reſtõnis de nouo non ꝯcedere illud,quod conſiderabiẽ
ut prima,& antiqua,& non ut noua conceſſio,cũ talis reſtõ ha-
beat neceſſariam ꝯñam ad principiũ,& illud conſideraẽ, ut no.
6 Bar.& alij per illum tex.in l.iij.§.ſi quis.ff.de mino.†Per hãc.n.
reſtõnem fit reductio ad antiquum,& priſtinũ ſtatum,& ſimbo
lum quod de facili recipiẽ.l.ſi unus.§.pactus.ff.de pac.c.ab exor
dio.xxxv.di.cum alijs allegatis per Fel.in c.cũ oẽs.col.ia de cõ
ſti.& iſta reductio fauorabilis eſt ſm̃ gl.in uer.enumerandũ, in
7 c.ſtatutum de p̃bend.li.vj.†Et cum ſpoliatis facienda ſit cũ inte
gritate,& ſine diminutione,ut hr̃ in c.grauis,& in c.Piſanis, de
reſti.ſpo.Merito ipſe.d.Pe.Ant.cum integritate & ſine diminu
tione reſtituendus erit ad illum ſtatum,ius & tempus quo erat
tempore deiectionis & ſpolij conſequenter annus iſte eidẽ om-
nino applicandus uenit nam ſpoliatus & reſtitutus recuperare
debet omne damnum quod ſenſit & paſſus eſt propter deiectio
8 nem.†Et eidem reſtituenda eſt priſtina cauſa quam erat habitu-
rus ſi non fuiſſet deiectus & ſpoliatus,ut probat tex.in l.j.§. qđ
autem ui.ff.de ui & ui arma.& ibi glo.in uerſi. cauſa,exponens
cauſam, pro utilitate, cuius opinio,probatur per tex.in d. l. j.
§ ea die ubi iureconſ.apertiſsime atteſtatur reſtitutionem faciẽ
dam ſpoliato continere omnes utilitates,quibus ille fuit priua
tus,& quas erat habiturus,uel conſecuturus ſi non fuiſſet ſpolia
9 tus,qui tex.optime adaptatur preſenti diſceptationi,†Ad quam
etiam optimè facit. l.j.in prin.ff.de ui & ui arma.& in §. quod
autem ait,& in §.rectiſsimè,& in §.ioi ãt ait prætor.ubi reſtitu-
tio facienda eſt ſpoliato & deiecto, de eo quod tunc habebat,
quæ uerba comprehendunt omnia quæ tunc poſsidebat,& om-
ne ius qđ tũc tenebat ſpoliatus & ẽt quicquid erat in omni poſ
10 ſeſsione,non ſolum in parte illius. † Et proprie conſideraẽ tem
pus quo fuit deiectus ut probat illa dictio,tunc,denotans extre
mitatem temporis.l.iij.ff.de cond.& dem. conſideratur enim
tempus quo fuit ſpoliatus, ut ad illud proprie fiat reſtitutio ut
ultra tex.in d.l.j.in princ.& in d.§ rectiſsimè,probatur in c. Pi-
ſanis extra de reſti.ſpol.& etiam in c.j.eo. ti.ubi dicitur oblata
debere reſtitui cum ſuis fini.Et quia iſtud tempus iam fuit ab-
11 latum,merito reſtituendum uenit.†Eo etiam quia in hac reſti-
tutione uenit omne intereſſe ipſius deiecti & ſpoliati.l. interdi-
12 cto.ff.de ui & ui arma.†Veniunt etiam reſtituenda omnia intra
quibus ille fuit ſpoliatus,ut probat tex.in l.ſi quis ad ſe fundum
C.ad leg.Iul.de ui.& habetur in d.c.piſanis.& in c. eccleſia ſu-
trina.de cau.poſſ.& propr.& in l.ſi de poſſeſsione.C.unde ui.&
in ſimi.in c.olim inter.de reſti.ſpol.& in l.iij.§.pertinet.& §. itẽ
13 ſi non,& in l.ſi de fundo.ff.de ui & ui arma.†Et ꝙ annus iſte de
quo agitatur uenit applicandus.d.Pet.Antonio reſtituto & re-
integrato etiam ſuadetur, nam per eas recuperatur ius ammiſ-
ſum,& fit reditus ad priſtinum ſtatum,quo attento gaudere de
bebat anno immediatè futuro,& ſequenti,& ita gaudere debet
iſto, ut iſte ſortiatur eandem naturam, quam habebat ille pri-
mus futurus ex deductis ſuperius, & in ſimili. faciunt tradita
per Barto.in l.ſi mihi & Titio.ff.de uerbor.obligat.& quæ ha-
bentur in l.Aurelius. §.teſtamento.ff.de libera.lega.ſi enim an
nus iſte eidem.d.Petr.Antonio non eſſet applicandus certe da-
mnum pateretur & intereſſe,ammitteret etiam commodum, &
utilitatem, quam poterat habere & conſequi ſi ſpoliatus non
fuiſſet, ablata ſibi non reſtitueretur,integre priuaretur etiam
dicto iure,nec per reſtitutionem diceretur repoſitus in priſti-
num,quæ omnia ſunt contra iura ſuperius citata quæ ut pro-
cedant dicere habemus annum iſtum illi applicandum.

Pariſius Bononiæ.

SVMMARIVM.

1 *Statutum diſponens,debitum ultra lib.c.non poſſe per teſtes proba ri,an ualeat & teneat contra perſonas eccleſiaſticas.*
2 *Statutum laicorum honeſtum,an liget perſonas eccleſiaſticas.*
3 *Confirmatio ſtatutorum facta per pontificem, dicitur habere uim ſtatuti papalis.*
4 *Ceſſat tamen iſtud ſi confirmatio facta eſt in forma communi.*
5 *Et quid ſi facta eſt in forma ſpecifica,& quando dicatur ita facta, & quæ concurrere debeant.*
6 *Confirmatio ex certa ſcientia generalis,relationem habet ad ſtatuta iuſta,non autem iniuſta.*
7 *Exceptio appoſita in confirmatione,reſeruans ea quæ eſſent contra libertatem eccleſiæ,qualiter ſit intelligenda,& quem ſenſum capiat.*

CONSILIVM CVI.

1 AD CONFIRMATIONEM† Eorum quæ
dicta ſunt & concluſa per.d.Conſultorem,& ꝙ ta-
le ſtatutum prohibens debitum ultra lib.c. poſſe p
teſtes probari,non ſit ſeruandum ꝯ perſonas eccle
ſiaſticas adhuc litigantes in foro ſeculari,eſt aperta.deci.Alex.
conſi.ccx.Ponderatis his.col.iiij.uerſi.accedit prædictis.nu. aij.
uol.ij.adducentis Pet.de Anch.& Cald.citatos in conſi.& ibi in
quibuſdam addit. adducuntur aliæ deciſ.& iſtud idem firmat.
Stepha.Auffrer.in ſuo tract.de poteſta.ſecula.fol.vij.col.ij. uer.
& ideo ſi ſtatuto cauetur. nu. aav.& ſequitur Aret. in c. quod
clericis.de foro compet.reſpondens quibuſdam in contrarium
adductis,per Imo.& poſtremo eandem ſententiã ſequitur Roc-
ch.de Cur.in repeti.c.fi.de conſuetu.fol.mihi.aax.col. j. & fol.
anteced.col.iiij.uerſi.ea præmiſſa limitatione,& uerſi.& ꝙ ſta-
tutum prædictum,in aj.q.prin.ubi col.j. citando Barba. conſi.
xiiij.clementiſsimi Dei,uol.ij.& in ij.dub.princ.tenen. oppoſi-
2 ſitum,dicit & firmat contra ipſum eſſe communem opi.†Volen
tem ſtatutum laicorum etiam generale & honeſtum,non ligare
perſonas eccleſiaſticas adducit deciſi. quamplures id firmantes
ut per eum,& quamuis huiuſmodi concluſio aliquo caſu limite
tur, tamen nullus ipſorum exceptuatorum hic concurrit cum
uerſemur in concernentibus deciſionem cauſæ,ut in conſi. ple-
3 ne deducitur. † Nec obſtabit allegata confirmatio ſtatutorum
Bononiẽ.ut dicitur generaliter facta per ſedem apoſtolicam
per quam dicta ſtatuta appellari poſſunt papalia,& non laicorũ
& conſequenter ligantia perſonas eccleſiaſticas ſecundum Bal.
in l.ex placito.C.de rer.permuta.& Barb. d. conſi.aiiij.col.mi-
hi.vij.quoniam idemmet Barba.conſi. ſuo inſerto inter conſil.
Alexan.uolu.quarto in ordine,conſi.caxj.Scripſit eccleſiaſticus
col.vij.&alijs ſequen.apertiſsimè declarat id non habere locum
4 † quando confirmatio facta eſſet in forma communi ut innue-
re uidentur uerba dictæ ꝯfirmationis, ut plura ad id adducunt
Moder.in c.j.col.quarta.de confir.uti.uel inuti. & in l. more &
5 quia.ff.de iuriſd.om.iudic.nume.xxix.& ſequen.†Et licet in di-
cta confirmatione appoſita ſint uerba ex certa ſcientia,per quæ
uidetur illam proceſsiſſe in forma ſpecifica,& multum operari
tamen Barba.d.conſi.exaj col.viij.& ſequen.uerſi.præmitto di-
cit,citando quamplures alios, obiectionem tunc procedere,
quando confirmatio facta appareret ex re certa ſcientia, & cau
ſa cognita,& ſi iſta duo non concurrunt,ceſſabit effectus confir
mationis in forma ſpecifica,cuius dicta comprobari poſſunt ex
his quæ tradit Abba.conſi.xciij.In quæſtione.col.ij.& iij.uolu.

ij & Are.cõſ.viij. Abnnde.& conſi.xv Reuerendiſsime. col.iiij.
6 †Prout & aſſerta confirmatio etiam facta ex certa ſcientia, nihil
obſtabit ex quo fuit & eſt genera.is, & ſic referenda ad ſtatuta
quæ non diſponunt ꝯ ius, ut eſt præſens. ꝯtium iuri diuino, natu
rali, canonico, & ciuili, ut ſirmat Cyn. in l.cum oportet. in prin
cip. in prima oppoſi. C. de bo. quæ liber. & Barto. in l.j. ff. de his
qui ſunt ſui uel alie. iur. Io. And. & alij per illum tex. in c. dudum
in fi. de decim. & Alex. conſi. lix. nu. xij. col. penu. uol. j. & conſi.
xvij. Viſo ſtatuto, num. vij, & ſeq. uolu. vj. quam ſententiam pro
priè in confirmatione ſtatutorum Bonon. ſequitur Ludo. Bolo
gni. conſi. xxxj. Vt in præſenti, col. iij. uerſi. ſimiliter non obſtat,
poſt eundem Alex. conſi. cxx. Viſo puncto, col. fi. num. xiij. & ſe
quen. uol. iiij & ſequitur Fely. in c. inter dilectos de fide inſtru,
nu. xvj & xxix. in fi. in & c. qualiter & quando el primo. col. xij.
uer. iiij. limitat, de accuſ. & Corn. conſi. ix. Attentis. col. ij. uerſi.
nec uidetur obſtare. uol. iij. & ferè in terminis proprijs iſtud te
7 net Aret. d. conſi. viij. col. ij. & fi. †Nec obſtabit illa exceptio ap-
poſita in dicta confirmatione, dum exceptuãtur ſtatuta tenden
tia contra libertatem eccleſiaſticam, & per quam exceptuatio-
nem in ipſa confirmatione uidentur includi omnia alia, quo-
niam obiectio iſta concludenter tollitur per eundem Alexan.
d. conſi. xviij. uolum. vj. col. penu. & fin. & d. conſi. lix. colum. pe
nu. & fina. quem refert, & ſequitur Ludo. Bologni. dicto. conſi.
xxxj. col. iij. & iiij. & uerſi. ſimiliter non obſtat. Prout etiam ob
iectionem tollit Aret. d. conſi. octauo, col. ij. & iij. Ex quibus re
iectis alijs quampluribus, quæ adduci poſſent, concedo opinio
ni, & conſultationi excellentiſsimi domini Conſultoris, & in
ipſius ſententiam concurro, de ſubſcriptione requiſitus.

Pariſius Bonuniæ.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio, & ceſſio, an conſtituant principalem creditorem illum in cuius beneficium eſt facta.*

2 *Contrahere, quis præſumitur in dubio, nomine proprio.*

3 *Delegatio an dicatur facta ex iſtis uerbis. Vi commetto, & dico che facciate per me a miſſer tale, la conſignatio de panni, & l'ordine ſuo, & nu. 15.*

4 *Iubens debitorem ſolum ſoluere alicui id ſtipulanti, non inducit nouationem.*

5 *Mandatum prædictũ operatur, ut talis debitor ſoluendo liberetur. Et ille cui poteſt ſolui, non poteſt agere contra debitorem, niſi cedatur actio.*

6 *Mandatum prędictum, non inducit ceſſionem.*

7 *Ceſſio an, & quo caſu, poſſit fieri abſenti.*

8 *Ceſſio, & mandatum ſimplex differunt.*

9 *Tale mandatum, & commiſſio, uidetur adijcere illum ſolutioni tm̃.*

10 *Adiectus tantum ſolutioni, non habetur, ut donatarius, & ab eo poteſt repeti ſibi ſolutum.*

11 *Adiectus, ſeu procurator ad unum actum extraiudicialem conſtitutus, non poteſt in iudicio agere.*

12 *Paria ſunt dicere, facias uel ſoluas pro me, uel dicere ſoluas nomine meo.*

13 *Verba prædicta, uerificantur in geſtore, ſeu procuratore ſimplici.*

14 *Vendens rem titij, dicitur uenditionem facere illius nomine, qui poteſt eam ratam habere.*

16 *Commiſſio ſuper pluribus rebus data, in dubio determinare debet æqualiter omnes illas.*

17 *Rati habitio, nedum uerbis, uerum, & facto induci poteſt.*

18 *Commiſſio prædicta, ſi eſſet facta nomine proprio, an inducat delegationem.*

19 *Eligens unum debitorem pro alio, an uideatur nouare, ſiue ille ſit debitor ſiue non.*

20 *Debitor promittens pro creditore, uoluntate illius a dicto creditore liberatur, & obligatur illi, cui promiſit.*

21 *Delegatio fit, quando promittens eſt debitor delegantis, & promittit, ut debitor illius.*

22 *Etiam ſi ille, cui promittetur, non eſſet præſens.*

23 *Delegatio fit, quando quis promiſit ſoluere alicui, loco alterius, uel per alia uerba ſimilia.*

24 *Verbum per me, idem importat, quod loco mei.*

25 *Nouatio ex iſtis uerbis inducitur.*

26 *Verbum, uice ſua, effectualiter idem importat, quod uerbum, nomine ſuo.*

27 *Nouatio inducitur, ſi dicatur, pro decem quæ tibi debeo, promitto quindecim.*

28 *Nouatio inducit, & cauſat liberationem.*

29 *Vendens rem alicuius, ut illius conſentientis, uel ratum poſtmodum habentis, quo ad precium non præiudicat illi ualenti illud petere.*

30 *Adiectus ſolutioni ſimpliciter, quando quis dicatur.*

31 *Solutum adiecto ſolutioni, non ſemper repetitur.*

32 *Adiectus ſolutioni, in rem ſuam procurator conſtitutus uidetur quando intereſt adijcienti.*

33 *Adiectus ſolutioni, ut in rem ſuam, habet utiles actiones. Procuratori in rem ſuam, transferuntur utiles.*

34 *Procurator in rem ſuam, ſeu adiectus in rem ſuam, quando quis dicatur.*

35 *Procurator in rem ſuam conſtitutus, dicitur, quando data fuit facultas diſponendi de re aliqua, prout de re propria.*

36 *Procurator ſimplex cum libera, non habet utiles. Intel. l. creditor paragrapho Lucius. ff. manda.*

37 *Ceſſio ualida eſt, quando nomen debitoris fuit datum in ſolutum. Nec talis dicitur propterea, redemptor litium.*

38 *Intereſſe illius adijcientis aliquam ſolutioni, poteſt conſiderari, & in totum, & pro parte.*

39 *Procuratorio nomine titij comparens in iudicio, reliquos actus ſucceſſiuè factos, & ſimpliciter, non expreſſo nomine, intelligitur facere etiam procuratorio nomine.*

40 *Mandans ſuo debitori, ut ſoluat alteri, an & quando ille in cuius cõmodum fuit factum mandatum, ſeu commiſſio, poſſit agere ſine ceſſione, & nu. 41.*

43 *Intelle. l. ſi debitorem. ff. de noua.*

44 *Delegatio, an intelligatur facta ex illis uerbis committo tali, q̃ loco mei, ſeu uice mea, tibi ſoluat.*

45 *Procurator in rem ſuam conſtitutus dicitur, ex illis uerbis, & ue ſeguirete, & farete l'ordine ſuo.*

46 *Potiſſimum ſi intererat committentis illi deſtinato ſolui.*

47 *Adiectus ſolutioni ſimpliciter, poteſt recipere ſolutionem, eſto q̃ nõ poſſit agere niſi eſſet adiectus in rem ſuam.*

48 *Ceſſio an inducatur ex illis uerb. pro me, uel nomine meo.*

50 *Iuramentum intelligitur præſtitum deo.*

51 *Stipulatio facta alteri ualet, de iure canonico, ſi appoſitum fuit iuramentum.*

52 *Sequeſtratio regulariter, probibita eſt.*

53 *Debitor ſuſpectus de fuga, ſequeſtrari poteſt.*

54 *Suſpitionis cauſa per iuramentum probari poteſt.*

55 *Suſpitionis cauſa, ſuperuenire debet poſt contractum, & probari.*

56 *Et quid ſi ab initio creditor ignorabat conditionem debitoris.*

57 *Ignorantia prædicta, ſeu ſcientia, an præſumatur in dubio.*

58 *Creditor in culpa eſt, ſi non explorauit conditionem debitoris.*

59 *Statutum loquens, de ſequeſtris faciendis, an uendicet ſibi locum in forenſibus.*

60 *Comitatenſis, an & quando ueniat appellatione ciuis.*

61 *Statutum diſponens procedendum eſſe, de ſimilibus ad ſimilia, conuenire debet eandem rationem in omnibus.*

62 *Similitudo non dicitur adeſſe, ubi non eſt eadem ratio.*

63 *Vnius incluſio, eſt aliorum excluſio.*

64 *Statuta interpretationem recipiunt à iure communi.*

65 *Obligans omnia bona ſua, uidetur etiam obligare nomina debitorũ, & nu. 88.*

66 *Habens obligatum nomen debitoris, poteſt illum prohibere ne ſoluat principali creditori.*

67 *Debet tamen in prohibitione cauſam exprimere.*

68 *Vlterius, & de dicta cauſa certiorare debitorem debet, cuius nomẽ eſt ſibi obligatum.*

69 *Prohibitio prædicta, fieri etiam poteſt auctoritate iudicis. Quo caſu ſuperius requiſita, non ſunt neceſſaria.*

70 *Prohibitio prædicta ſi non ualet in uim ſequeſtri ſimpliciter, tamen ualebit in uim ſimplicis prohibitionis.*

71 *Sequeſtrum, & prohibitio differunt.*

72 *Prohibitio, & renunciatio noui operis differunt.*

73 *Res depoſita, an & quando auctoritate iudicis poſſit ſequeſtrari, uel ſuper ea fieri prohibitio.*

74 *Habens hypotecatum nomen debitoris, dicitur etiam habere actionem utilem perſonalem.*

75 *Depoſitarius tenetur rem reſtituere.*

76 *Sequeſtrum factum, ſi non ualet, ut ſequeſtrum, tamen ualere poteſt ut prohibitio uel alio modo habili.*

77 *Nomen debitoris ſequeſtrari poteſt, & prohiberi, ut ſupra.*

78 *Prohibitio perpetua erit, nec remittitur, per ſatiſdationem.*

79 Pro.

79 *Proteſtationes alia praſtita ſatiſdatione remittuntur.*
Sequeſtrum praſtita ſatiſdatione reſoluitur.
80 *Ius nunciandi poteſt competere alicui, cui non competit ius prohibendi.*
81 *Cui conceditur, quod eſt minus, non uidet̃ conceſſum quod eſt plus.*
82 *Cui conceditur, quod eſt plus, dicitur conceſſum, quod eſt minus.*
83 *Sequeſtrum poteſt fieri, abſque eo quòd debitor ſit ſuſpectus, quando, & c.*
84 *Sequeſtratio regulariter prohibetur, attamen aliquibus caſibus conceditur.*
85 *Extenſio qua fit ex regula dicitur paſſiua, & in omni materia eſt permiſſa.*
86 *Sequeſtrum redditur ualidum, facta fide de credito.*
Quo uero ad conſequendam pecuniam ſequeſtratam, neceſſaria eſt petitio.
87 *Stilus loci in quo iudicium agitatur, attendi debet.*
89 *Habens utiles actiones, petere poteſt executionem crediti.*
90 *Statutum diſponens, poſſe petere executionem inſtrumenti, locum etiam habet in ceſſionario.*
91 *Terminus ſtatutus ad probandum, ſi ultima dies illius fuit feriata, in illa nihil agi poteſt.*
92 *Probatio non poteſt fieri ante ultimam diem termini, parte non citata.*
93 *Nec ſufficit citatio facta pro illa die ultima.*
Probatio oblatio, interpellatio facta die ſequenti, non ualet.
94 *citatio facta pro die feriata, cadit in diem ſequentem.*
95 *Terminus communis reputatur.*
Vltima die termini, poteſt fieri probatio, etiam parte aliter non citata.
96 *Si dies ultima termini eſt iuridica illa attenditur & in alijs diebus infra terminum non poteſt aliquid fieri parte non citata.*
97 *Et an die praecedenti ultimã, poſſit fieri productio, ſeu aliquis actus.*
98 *Prohibitio an ſit ualida, ſi de debito facta eſt fidei parte non citata*
99 *Contractus purus dicitur quando contractus ſimpliciter fuit celebratus ſine die uel conditione.*
100 *Reuocatio praecepti iudicialis, ex quibus praſumatur.*
101 *Concluſio facta per iudicem cenſetur reuocata ſi poſt illam iudex admittit ſcienter partem ad probandum, & nu. 102.*
103 *Interlocutoria, an & quando poſſit per iudicem reuocari, & nume. 104.*
Et an requiratur citatio partis.
105 *Prohibitio facta parte non citata, an & quando poſſit de facto & parte non citata reuocari, & nu. 106.*
106 *Iudex procedens de facto parte non citata, an & quando poſſit illud reuocare parte non citata.*
107 *Reuocatio non praſumitur facta, ſi non adeſt animus reuocandi.*
108 *Iudex an poſſit contra decretum ſuum circa executionem conceſſum uenire.*
109 *Habens nomen debitoris obligatum debet in exigenda pecunia per illum debita praferri omnibus alijs.*
110 *Praferri etiam debet & creditori pignoranti, & obliganti.*
111 *Statutum prohibens poſſe excipi aduerſus executionem, non habet locum contra tertium excipientem ſeu agentem pro ſuo intereſſe.*
Statutum non uidetur conditum in praiudicium tertij.
112 *Debitor non ſoluens per prohibitionem a iudice ſibi factã, non dicitur conſtitui in mora.*
113 *Contumacia arguit in ſe dolum praſumptum.*
114 *Bannum latum contra contumacem, non ualet, ſi ex actis conſtat illum non eſſe contumacem.*
115 *Et ſi uerè eſſet cõtumax, ſi tamen iudici de contumacia nõ conſtat, proceſſus contra illum fabricatus nullus redditur.*
116 *Statutum reputans aliquem contumacem interpretatur niſi ille citatus alleget iuſtam cauſam excuſationis.*
117 *Lex uolens aliquem praciſè compelli ad quid quid faciendum intelligi debet niſi ille aliquam iuſtam cauſam excuſationis allegaret.*
118 *Statutum nolens aliquam exceptionem poſſe opponi ſi tamen illi cõtra quem petitur executio competit aliqua iuſta cauſa, poteſt implorare officium iudicis, ut repellat agentem.*
119 *Detentus in carceribus poteſt recedere impune ſolutione facta ſuo creditori ad cuius inſtantiam detinebatur.*
120 *Clauſula, omni meliori modo & c. inducit facultatem implorandi officium iudicis.*
Effectus pradicta clauſula remiſſiuè.
121 *Statutum tollens appellationem non habet locum contra tertium.*
122 *Tertius poteſt comparere ad impediendam executionem ſententia.*
123 *Poteſt etiam appellare pro ſuo intereſſe, & nihil debet innouari.*
124 *Victoria illius tertij, poteſt prodeſſe uicto.*
125 *Nec refert an iudex detulerit appellationi uel ne.*
126 *Innouata ſunt ipſo iure nulla.*
127 *Proteſtatio contra ius, nihil ualet.*
128 *Debitor poteſt ſoluere creditori ſui creditoris, etiam inuito ſuo creditore.*
129 *Soluens pro aliquo inuito contra eum non habet actionem, ſolum enim liberatur ille pro quo ſoluit.*
130 *Niſi ſoluens eſſet debitor illius pro quo ſoluit & eius nomen fuiſſet hypothecatum.*
131 *Verb. ſoluere in quo actu uerificatur.*
132 *Et quando & quo caſu requiratur actualis ſolutio.*
133 *Detentus ob non ſolutionem, facta ſolutiõe, poteſt recedere ſine aliqua licentia.*
134 *Sequeſtrum factum ut quis ſoluat. ſolutione facta reſoluitur.*
135 *Fideiuſſores illius ſoluentis, etiam liberati dicuntur.*
136 *Statutum uolens detentum in palatio non audere exire ſine licentia creditoris, poteſt ſine illius licentia recedere facta illi prius ſolutione crediti.*
137 *Vbi uerba & mens ſtatuti non conueniunt, minimè etiam conuenit ſtatuti diſpoſitio.*
138 *Falſa cauſa in ſententia expreſſa, uitiat ſententiam, & nu. 139.*
140 *Error & falſa cauſa, ſatis apparet ex uerbis ſententia habẽtibus relationem ad acta.*

CONSILIVM CVII.

1 **Q**VERITVR † Primo utrum ex contractu celebrato per Nicolaum dicatur principalis creditor
Aloyſius, uel dicatur habere cauſam a d. Nicolao
mediante delegatione, & ceſsione aliqua & uidet̃
ꝙ non quia. d. Nicolaus contraxit nomine proprio & ita præſu-
2 mendum eſt in dubio. l. & magis de ſolutio. † Et licet etiam Ni
colaus ꝯmiſerit Ioãni & ſocio ſub hac forma uidelicet, a uoi meſ
ſer, Ioã. & a uoi meſſer Marco ui commetto & dico, che tutta la
predetta conſegnatione de panni & drappi ſopradetti, facciate
per me a meſſer Aloyſio, o a Piero ſuo figliuolo, o chi loro ordi
3 neranno & lo ordine loro ne ſeguirete & c. † Et dictam commiſ
ſionem prædicti acceptauerint ſub certa conditione non tamẽ
per hoc dicitur facta delegatio ut eſt text. in l. ſi debitorem, de
4 noua. † Vbi dicitur. quod ſi iuſſero debitorem meum tibi ſol-
uere, quamuis ab eo ſtipulatus ſis, quod eſt plus tamen non fit
nouatio, ſtipulatio enim nihil operatur, quia in mandato hoc
non continebatur, & ibi declarant docto. & maximè Pau. de Ca
5 ſtr. & in l. delegare. eo. titu. † Et ſic illud mandatum operatur, ꝙ
ille debitor ſoluendo liberatur, ut dicitur in d. l. ſi debitorem,
ſed ille cui ſolui poteſt non poteſt contra debitorem agere niſi
illi cedantur actiones, ſecundum glo. ibi in uerſic. poſsis & hoc
etiam uult Alexand. in l. qui uſumfructum. ff. de uer. bor. oblig.
6 † Et ſic etiam patet quòd ex tali mandato non dicitur facta ceſ-
7 ſio, ſed eſt neceſſe de nouo cedere, ſecundum. d. gloſſ. † Et in ca-
ſu noſtro etiam ex alio, ceſsio non uidetur facta. d. Aloyſio ab-
ſenti, quia fieri non poteſt ceſsio abſenti, niſi interueniat pro-
curator nuncius uel epiſtola ſecundum Barto. in l. in cauſæ. §. ſi
ea parte de procurat. qui dicit ꝙ ita debet intelligi glo. ibi quæ
ſimpliciter dicit, quòd ceſsio facta abſenti ualet & idem tenet
Ioan. Andr. in additio. ad Specu. de ceſſ. act. §. fina. incip. Petrus
de Ceruottis & c. & Bal. in l. diuerſas. C. manda. in l. prima. C. de
actio. & obligat. colum. penul. & in l. acceptum. quæſt. aij. C. de
lega. & in capit. primo, de benef. fratr. & probatur in l. reſtituta.
ad Trebel. & in l. apud Iulianum. §. utrum. eodem titu. & ibi no.
8 Alexand. qui tenet idem. † Et in hoc differt ceſsio a ſimplici
mandato, quod dari poteſt abſenti. l. prima. §. fina. de procu. ſe-
9 cundum prædictos doctor. † Et confirmantur prædicta quia ex
dicta commiſsione Nicolai uidetur. d. Aloyſius ſolum adiectus
ſolutioni. l. cum qui ita. §. ſi mihi aut Titio. de uerbor. obligat.
10 & l. Iulianus. §. qui fundum. eodem. titu. † Et dicit Bar. ibi quòd
talis in dubio non uidetur adiectus animo donandi. l. cum de
indebito. de proba. ſed ab illo poteſt ſolutum repeti, actione
11 mandati, uel negociorum geſtorum. † Præterea. d. Aloyſius, tan
quam factus adiectus uel procurator ſpecialiter ad unum actum
extraiudicialem, non poteſt agere in iudicio, capitu. generali-
12 ter in princip. de procu. libro ſexto. † Et prædicta etiam con-
firmantur ex illis uerb. fatte la conſignatione per me, quæ
exponuntur, id eſt, nomine meo, quia paria ſunt dicere facias,

uel ſoluas pro me,& dicere ſoluas nomine meo.l. fideicommiſ-
ſa.§.interdum de leg.iij.& ibi no.Bar.&per eum in l.j.§.nuncia
13 tio,de ope.no.nun. Et ſm Bar.ibi,dicta uerba uerificant in ge
ſtore uel in ꝓcuratore ſimplici,unde ſiue.d. Aloyſius per dictã
commiſsionem habeat recipere conſignationem tanquam ne-
gociorum geſtor,ſiue tanquam ſimplex procurator ad hoc ne-
gocium extraiudiciale,non põt in iudicio agere.d. c. qui gñali-
ter.in prin.¶Sed præmiſsis non obſtantibus q̃uis plurimum ui
deant uigere,puto ↄtrium eſſe uerius,& in primis præmitto ꝙ.d.
Nic,uendidit & ceſsit.d.Ioanni omnia iura,q̃ habebat.d. Aloy.
& ſocij. ſuper pendicibus montis alij,ac promiſit de rato pro.
d.Aloy.uẽ ergo uẽdendo dicta iura.d.Aloyſij,in dubio noie ei*
14 & non proprio noie uendidiſſe.†Quia qñ dr̃,ꝙ talis uendidit rẽ
titij,dr̃ eius nomine facta uenditio,& ille põt ratũ habere.l. ſi fa
miliæ,& ibi no.Bar.C.fa.erc.& in l.ab uno . C.neg.geſt.& in l.
mr̃.in fi.C.de rei uend.& ẽt Bal.ibi idem tenet & Bar.& Imo.in
l.ſi fundum per fideicommiſſum.in prin.de leg.j.& dicit,Imo. ꝙ
hoc eſt ſingulariter not. quia hoc forte alibi clarius non reperit
& ſequit hoc ẽt Alex.in d.§.nunciatio.ſic ergo quo ad uenditio
nẽ dictorum iurium dr̃ Nicolaum ↄtraxiſſe nomine . d. Aloyſij,ita
ẽt quo ad alias res ꝓſumendum eſt ꝙ illius ẽt nomine ↄtraxerit at-
tẽto ẽt ꝙ poſtmodum ↄſignationem ↄmiſit fieri dicto.d.Aloy-
15 ſio reſpectu omnium rerum uenditarum a dicto Nicolao. † Et
iõ commiſsio Nicolai ſic intelligitur facta ab illo tanquam a ne
gociorum geſtore.d.Aloyſij,quantum eſt pro dictis iuribus . d.
Aloyſij,per eum uenditis,ita etiam intelligitur tanquam nego-
ciorum geſtor eiuſdem commiſſe fieri conſignationem de eo
16 quod ueniebat præſtandum pro alijs rebus. † Quia dicta com-
miſsio debet in dubio determinare omnes res , pro quibus fieri
debuit conſignatio.l.iam hoc iure.ff.de uulg. & pup. Nec dicta
commiſsio debet diuerſo iure cẽſeri hoc eſt pro parte facta fue
rit a dicto tanquam negociorum geſtore.d.Aloyſij,& pro parte
17 proprio nomine.l.eum qui ædes,de uſucapio.†Poſtquam ergo
d.Aloyſius ratũ habuit ſaltem facto.l.Paulus reſpondet nõ tñ
uerbo.rem ratam haberi ſibi tanquam principali quæſita fuit a-
18 ctio.d.l.mr̃.C.de rei uend.& ibi plene no.†Secundo dato quod
etiam ſi Nicolaus contraxiſſet ſimpliciter & indiſtincte nomi-
ne proprio tamen diceretur delegaſſe dictos ſuos debitores . d.
Aloyſio per commiſsionem factam Io.& ſocio,de conſignatio
ne fienda pro.ſ̃.dicto.d.Aloyſio ut probatur ex no.per Bal.in l.
ij.C.de execu.rei iud.ubi ſingulariter dicit,ꝙ ſi promitto tibi lo
19 co titij quod titius erit liberatus.†Quoniam qui eligit unũ de-
bitorem pro alio nouare uidetur allegat.l.delegare,de noua. in
uer.uice ſua,&c.Et cum eo tranſit ibi Pau.de Ca.ſiue ille qui ꝓ
mittit ſit debitor titij pro quo promiſit ſiue non , & idem tenet
Alex.in l.qui uſumfructum de uerb.oblig. quamuis ſecundum
eum Pau.de Caſt.in l.quamuis. §. ſi mulier aliter dicat & male.
20 † Idem ergo ecõuerſo,ſi debitor promittat pro creditore de vo
luntate creditoris debet debitor liberari ab ipſo creditore & o-
bligari ei cui ſoluere promiſit dicto modo quia magis proprie
21 iſto caſu fit delegatio,quàm in caſu præcedenti.† Quoniam di
citur fieri delegatio,quando ille qui promiſit eſt debitor dele-
gantis,tanquam eius debitor promittit d.l.quamuis.§.ſi mulier
& ibi per glo.magnã ad finem & Iacob.Butr.& Pau.de Caſt.&
22 Alexã.in d.l.qui uſumfructum. † Et quamuis in caſu noſtro.d.
Aloyſius non eſſet præſens,& ſic non uideatur illi facta promiſ
ſio per debitores,tamen perinde eſt ac ſi præſens eſſet,&promiſ
ſio illa facta fuiſſet,ut dicetur infra reſpondendo ad contraria.
23 † Nec etiam prædictis obſtat,quod dicti debitores non promiſ
ſerunt formaliter ſoluere.d.Aloyſio loco Nicolai &prout loqui
tur Bal.& ſequac.quia promiſerunt per alia uerba idem impor-
tantia quia conſignationem promiſerunt illi facere pro dicto
Nicolao eorum creditore,,qui cõmiſerat ſub hac forma uideli-
cet,che tutta la predetta cõſegnatione facciare per me a meſſer
24 Aloyſio.†Nam uer.illud per me,idem ſignificat quod loco mei
cum exponatur ut dixi,id eſt nomine meo d.l. fideicommiſſa.§.
interdum.de lega.iij.cum ibi no.per Bar.& per eundem in d. §.
25 nũciario.†Et hoc ſufficit ut inducatur nouatio , ut probatur in
26 d.l.delegare.quem allegat Bal.in d.l.ij.in uerſi,uice ſua.†Quod
27 uerbum non differt in effectu ab illo uer.nomine ſuo.†Et illud
comprobatur ex nota.per Saly.in d.l.fi.C.de noua.ubi dicit, ꝙ
ſi dicatur pro decem quæ tibi debeo, promitto.xv. quod etiam
inducitur nouatio,quia per illa uerba apparet de animo nouan
di,& ſic uult quod ex hoc quod dicitur promitto.xv.pro.x.per-
inde ſit ac ſi dictum fuiſſet,loco.x.quæ tibi debeo promitto.xv.

ergo idem hoc caſu quo dictum fuit pro me ut ſcilicet hoc uer.
28 exponatur id eſt loco mei.†Si ergo inducta fuit nouatio,ſequi-
tur quod dicti debitores fuerunt liberati a do.Iacobo Raguſeo
29 & obligati dicto do.Aloyſio.l.iij.C.de noua.†Tertio ceſſantib.
etiam prædictis dicitur ſaltem ꝙ per Nicolaum fuit facta
ceſsio do.Aloyſio,quoniam ut dictum eſt etiam.ſ̃.Nico.prædi-
ctus uendidit,& ceſsit quædam iura,quæ ſpectabant,& pertine
bant ad.d.Aloyſium,quia ergo rem.d.Aloyſij uendidit,non tan
quam propriam,ſed tanquam illius,etiam ſi dictus. d. Aloyſius
conſenſit ab initio,uel poſtea ratum habuit , non præiudicauit
ſibi in precio,ſed illud petere potuiſſet, ſecũdum Bar. in l.ſi fun
dum per fideicommiſſum.in prin.de lega.j.& in l. mater . C.de
30 rei uend.†Quod ergo precium dictorum iurium uenditorum,
perueniret ad d.Aloyſium,& apud eum remaneret,intererat Ni
colai,ergo non poteſt dici,ꝙ.d.Aloyſius ſimpliciter fuerit ſolu
tioni adiectus,& ꝙ illa recipiat tanquam negociorum geſtor.
31 † Quia illi ſolutum repeti non poteſt p.d.Nic.l.liber homo.§.fi.
32 de uerb.ob.†Et ibi dicit Are.in fi.uerb.illius tex. ꝙ dicitur ſic
factus adiectus in rem ſuam,quia ſic poteſt procurator conſti
tui.d.l.illam.C.de dona.& plene no.in l.j.C.de act. & obli. ita
poteſt fieri adiectus in rem ſuam , & prout factus intelligitur ,
quando intereſt illius, ut adiecto ſoluatur , & ꝙ ſolutum apud
33 eum remaneat,ut in caſu illo pariter & noſtro. †Si ergo.d.Aloy
ſius dicitur adiectus in rem ſuam,in eum tranſlatæ ſunt actio-
nes utiles , ſicut transferuntur in procuratorem in rem ſuam. l.
illam,C.de dona.in d.l.j.C.de acti.& obli.& ꝙ in rem ſuam di-
catur conſtitutus , & actiones utiles in illum tranſlatæ ſint pro
batur etiam ex uerbis dictæ commiſsionis Nicolai,quoniam ut
dictum eſt uerb.illud pro me exponitur.i.loco mei,& ſic impor
34 tat ꝙ.d.Aloyſi.dicatur poſitus loco,d. Nicolai.†Ex quo ſequi-
tur ꝙ.d.Aloyſius dicatur factus procurator uel ſaltem adiectus
in rem ſuam,ut probatur in l.plene,cum glo.ff.fam.ercis. & ibi
per Bar.qui pro hoc allegat.l.qui quadraginta. in prin.ad treb.
& ibi etiam no.doc.maxime Moder.ubi dicunt ꝙ quando quis
ponit aliquem in locum ſuum dicitur illum conſtituiſſe procu-
ratorem in rem ſuam,& ad commodum ſuum,& idem uult Bar
* to.Angel. & docto. * communiter , in l.in prouinciali. §. ſi er-
go.de ope.no.nun.& tanto magis quia in dicta commiſsione.d.
Nic.apponuntur illa uer.& lordine loro ne ſeguirete &c.Ex q-
bus ſatis conſtat,ꝙ uoluit ut.d.Aloyſius poſſet de dictis rebus
35 diſponere,ut de rebus proprijs. † Et quando dicitur ꝙ quis de
tali re poſsit diſponere,ut de re propria,tunc ille dicitur conſti
tutus procurator in rem,ſuam,ſecundum Ang. & Alexan.in d.
36 §.ſi ergo.& in d.l.qui quadraginta.†Nec obſtat ſecundum eũ.
l.creditor.§ Lucius.ff.manda.quia ille tex.loquitur quando illa
uer.ſunt appoſita,in mandato facto gratia mãdantis,ideo ratio
ne ſubiectæ materiæ important,ut dicitur quis conſtitutus ſim
plex procurator cum libera,& non in rem ſuam.l.ſi uno.in prin
ci.loca.cum concor.ſecus autem ſecundum eum,quando in alio
actu apponuntur,in quo cadit ceſsio,uel cedere poteſt , prout
etiam in caſu noſtro,in quo ut dixi intereſt Nicolai,ꝙ ſoluat. d.
37 Aloyſio cum effectu retentionis.†Et ex hoc etiam apparet , ꝙ
d.Aloyſi.non eſt redemptor litium,& ꝙ potius accepit inſolu-
tum nomen debitorum,& propterea ualet ceſsio,ſm Bart. poſt
38 gl.in l.per aduerſas.C.mand.†Nec ob.ꝙ ↄſignatio ſit fienda.d.
Aloyſio,in totum,& tamen non conſtat , ꝙ pro toto intereſit.d.
Nicolai,quia reſpectu quantitatis de qua agitur quæ ſequeſtra-
ta fuit apud Fran.illius intereſt ꝙ.d.Aloyſio ſoluatur , & fiat ei
conſignatio,cui debita eſt maior quantitas, pro precio iurium
ſuorum uenditorum per.d.Nic.Præterea cum ſimus in dubio , ẽ
præſumendum ꝙ negocium geſtum per d.Nic.cum Ioanne , &
ſocio in totum pertineat ad.d.Aloyſi.pp dictam commiſsionẽ
de conſignatione ei fienda in totum,quæ non debet diuerſo iu-
re cenſeri,ſed uniformiter,& ex eadem cã intelligiẽ facta.d.l.iã
hoc iure.& d.l.cum qui ædes,& facit quod no.Bar.in l.ſi ita ſti-
39 pulatus.§.Gryſogonus.de uer.ob.†Vbi uult ꝙ ſi quis eſſe cœpit
in iudicio,procuratorio nomine titij,ꝙ alios actus factos ſim-
pliciter,& non expreſſo noie officij intelligitur feciſſe procura-
torio nomine,ſic igiẽ & iſto caſu,quo negotium pertinet ad. d.
Aloy.quo ad quid,& hoc ↄſtat,& illius nomine intelligiẽ geſtũ
& ad eius commodum,ſic ẽt dcm̃ eſt,& præſumendum, quo ad
40 reſiduum.†Non ob.allegata in ↄtrium.Et primo dum dr̃ , ꝙ ſi
qs mãdat ſuo debitori, ut ſoluat alteri ꝙ ille cui debet ſolui nõ
dẽt innouare neq; agere ſine ceſsiõe.l.ſi debitorem,de noua.gl.
in uer.poſsis,qa in caſu nr̃o Nic.ↄxit noie.d.Aloyſij uendendo,
& ce-

& cedendo iura ſua.d.l.ſi familiæ.C.fam.erc.ubi no.Bar. & alijs
locis ſuperius allegatis,& ideo ſecuta ratihabitione ipſe potuiſ-
ſet agere contra dictos debitores,etiam ſi illi a.d.Nic.nihil com
miſiſſet.Operatur ergo dicta commiſsio hoc tñ, quia cum ſit
generalis ex illa declaratur,& præſumitur ꝙ etiam.d.Nic.nego
ciatus fuit in totum nomine. d. Aloyſij, quia aliàs uerisimiliter
non commiſiſſet.Ioanni,& ſocio,ꝙ omnia cõſignarent. d.Aloy
ſio,& quia dicta ꝯmiſsio in dubio debet uniformiter intelligi,
41 & non diuerſo iure cenſeri,ut dictum eſt. † Quæ omnia ceſſant
in caſu.d.l.ſi debitorem,quia ille erat debitor mandantis,quia ꝯ
a erat nomine proprio,& alteri ſoluere non poterat ſine eius uo
luntate,quod non eſt in caſu nõ,ut dictum eſt, & per prædicta
ēt patet,ꝙ d.Aloyſius non fuit nominatus,ut adiectus ſolutioni
ſed ꝙ Nico.mandauit ei ſolui,tanquam negociorum geſtori il-
lius,& tanquã creditori principali, & cuius nomine prius ꝯae-
42 rat.† Et ſimiliter ēt ex pſsis colligiē rñſio ad aliud,uidelicet,ꝙ d.
Aloyſius,non poterat dici ceſsionatius,quia abſenti non põt fie
ri ceſsio,niſi interueniat eius procurator,nuntius,uel epiſtola,
ſm Bar.in l.in cauſæ.§.ſi ex parte,de procu.quia d.Aloyſius põt
agere ut principalis, & ſine ceſsione, quia negocium eius noīe
fuit geſtum,ut ſæpe dictũ eſt,ubi ēt ea ceſsione ageretur, adhuc
tñ ceſsio facta abſenti iſto caſu ualuiſſet,ut dicẽ paulò poſt.Prę
terea ubi ēt.d.Nicolaus in oīb.& per omnia ꝯaiſſet ſuo nomine
adhuc tñ poſſet.d.Aloyſius agere ex delegatione debitorum ei
facta per Nic.per ea quæ in præcedentibus ad hoc ſunt allegata
43 † Nec obſt.d.l.ſi debitorem,quia in caſu illo non fuerunt prola
ta aliqua uerba quæ ſaperent delegationem,ſed ſimpliciter cre
ditor mandauit debitori,ut ſolueret alteri,ſed hic dictum fuit,
& commiſſum hoc mõ,uidelicet,Che tutta la ditta cõſegnatio
ne facciate per me a miſſer Aloyſio, quod ner.per me, exponiē
44 ideſt loco mei,uel uice mea.†Et intelligiē ex hoc facta delega-
tio.l.delegare,& ibi per Pau.de Ca.& Bal.in d.l.ij.de execu. rei
judi.& Ale.in d.l.qui uſumfructum,& per no.per Saly.in d.l.qui
C.de noua.& quæ delegatio intelligiē facta pſenti, ut dicã ſta-
45 tim.†Tertio ubi ēt pdicta non haberent locum poſſet tñ dictus
d.Aloyſius agere ea iure ceſſo,quia per uerba ꝯſignationis de q
bus ſup.& per alia ſeq.ſ.& lordine loro ue ſeguirete.&c.quis ſi-
gnificãt,ꝙ dicaē.d.Aloyſius poſitus in locum.d.Iacobi,& ſic, ꝙ
ſit ꝯſtitutus procurator in rẽ ſuã,ad commodum propriũ,p no.
in l.plane,fam.erc.& ibi no.per Bar.& per eundem & alios.in l.
46 in prouinciali.§.ſi ego,de ope.no.nun.†Præſertim quia intereſt
Nicolai,ꝙ ſoluaē.d Aloyſio,& propter tale intereſſe non põtdi
ci,ꝙ fuerit.d.Aloyſius ſimpliciter adiectus ſolutiõi.d.l.liber hõ.
§.ſi.de uer.ob.& ibi declarat Pau.de Ca.ſed dr̃ factus in rem ſuã
47 adiectus,ſecundum Aret.ibi in ſi.uerbis.†Et ideo quamuis ad-
iectus ſolutioni non poſsit agere,ſed tantum ſolutionem recipe
re,ut dixi,& eſt caſus in l.quod ſtipulatur,de ſolut.& no. glo.in
l.ſoluendo,de neg.geſt.Secus tamen eſt,quando factus eſt adie
ctus in rem ſuam,ad inſtantiam procuratoris taliter conſtituti
d.l.illam.C.de dona.& prout in rem ſuam dicitur fieri, quando
48 intereſt adiecti,ſecundum Aret.in d.§.ſi.in ſi.†Nec obſtat, ꝙ il
lud uer.pro me,etiam ſi exponatur,ideſt nomine meo nõ uidea
tur importare ceſsionem,per no.per Bar.in l.fideicõmiſſa.§.in-
terdum,de leg.iij.& in d.§.nunciatio,quia ubi dictum uerbũ ꝓ-
ferē in actu in quo non cadit ceſsio,uel delegatio,&tũc capitur
aliter,& alio modo,ſed quando ſuper eo cadere poteſt delega-
tio,uel ceſsio,ut in caſu noſtro,tunc ceſsio ueni,uel delegationẽ
importat,ut probatur ex his quæ dicta ſunt ſuperius, uerba eñ
impropriantur ſecundum ſubiectam mat eriam.l.ſi uno,in prin.
ff.loca.& l.inſulam,de præſcrip.uer.& ad propoſitum etiam ita
expreſſe ſentit Alexand.in d.§.ſi ego,& in d.l.qui quadraginta.
49 † Nec obſtat,ꝙ ceſsio non poſsit fieri abſenti,per no. per Bar.
& alios in l.in cauſæ.§.ſi ex parte,de minor.Quia facta fuit com
miſsio de conſignando per Nicolaum ſuis debitoribus & fuit
acceptata per dictos debitores,& per omnes fuit præſtitum iu-
ramentum in ampla forma,de omnibus,& ſingulis obſeruandis
50 † Quia igitur dicta commiſsio Nicolai facta fuit ad commo-
dum do.Aloyſij,iuramentum intelligitur præſtitum deo.e. de-
bitores,de iu.iur.qui ſupplet præſentiam abſentis,& pro illo re
cipit.l.properandum.§.ſin autem reus.C.de iudi.in uer. Dei præ
51 ſentia.†Et hac ratione ſtipulatio facta alteri ualet de iure cano
nico,ſi ſuper ea interpoſitum ſit iuramentum,ſecundum Imo.in
c.cum contingat,& ibi etiam per Ant.de But.de iu.iur. per no.
per gl.in c.quoties cordis oculus,in vij.q.& idem tenet Ant. de
But.in procem.decret.& Bald. in auth.ſacramenta puberum in
ult.col.C.ſi aduerſ.uend.& in l.pactum. in ix.qõ.C. de colla.&
Alex.in l.ſtipulatio iſta.§.alteri,de uer.ob.perinde eſt ergo, ac
ſi notarius acceptaſſet pro dicto.d.Aloyſio abſente,dictam de-
legationem,uel ceſsionem,ea quo pro illo uirtute dicti iuramẽ
ti,Deus intelligitur ſupplere,pro abſente, & ſic non minus iſto
52 caſu quàm alio,debet ualere.l.iij.rem pup.ſal.ſo.¶ † Secundo
principaliter quæritur utrum ualuerit ſequeſtrum factum ad in
ſtantiam.d.Aloyſij,& primo aſpectu dicendum uidetur,ꝙ non,
de iure enim communi regulariter eſt prohibita ſequeſtratio.l.
53 j.C.de prohi.ſeq.pecu.†Et quamuis quando debitor eſt ſuſpe-
ctus,ſequeſtratio permittatur.l.ſi fideiuſſor.§ ſi.qui ſatiſd. cog.
& in l.litibus.C.de agrico.& cenſi.lib.xj.& no.in d.l.j.& in c.ij.
54 co.ti.†Et cã ſuſpitionis poſſet probari per iuramentum, ut no-
luit Saly.in d.l.j.& Pau.de Caſt.conſi.al.pro pleniori,& Alex.in
55 l.ij.in prin.ſolu.matr.†Tamen oportet,ꝙ cauſa ſuſpitionis ſu-
peruenerit poſt contractum,& probetur ſecundum Imo.in d.l.
ij.in priu.per l.ſi ia a quo & ibi per Bar.§.ſi.ut in poſ.leg.& Bar.
in l.quæſitum,de pignor.& in d.l.ſi.C.de ſponſa & Ang. in l.ne
mo carcerem.C.de exact.tribu.lib.x.& Alex.in dicta.l.ſecunda
56 † Niſi ſecundum eum ab initio creditor ignoraret cõditionem
debitoris,quia tunc ſufficeret,ꝙ ex poſt ſcientia ſuperueniſſet,
per nota.per Bart.in l.creditor,la ij.ſi cer.peta.& in dicta.l.fin.
57 † Et in dubio ſecundum eum præſumitur ſcientia,per. l.qui cũ
alio,de reg.iur.& reſpondet ad l.ſi.quæ uidebatur facere in con
trarium,& ultra eum idem tenet Ange.& Pau. de Caſtr. in l.j.ſi
58 quis in ius uoc.non ier.†Quia creditor eſt in culpa,ſi nõ explo
rauit conditionem debitoris,per.d.l.qui cum alio,& l.iij.de ſi-
deiuſſor.& bene facit.l.qui ſatiſda.io ſi.co.ti.& not.ibi per Bar.
& Pau.de Ca.& ita tenet Alex.in l.ſi cum dotem.§ ſi mulier,ſo-
lu.matr.qui dicunt expreſſe,ꝙ creditor præſumitur ſciuiſſe de-
bitorem tempore contractus non fuiſſe idoneum,quia ergo ea-
dem cauſa ſuſpitionis hoc caſu aderat ab initio,& non ſuperue
nit de nouo,non potuit committi ſequeſtratio de iure commu-
59 ni.†Et minus ex forma ſtatuti Anconitani,quia ouit, ꝙ ad pe-
titionem,ciuis,& comitantenſis,poſsit committi ſequeſtrum,&
ſic de forenſe non loquitur,nec ad forenſem extenditur.l.ſi ue-
60 ro.§.de uiro,ſolu.matr.†Quinimmo appellatione ciuis, non ue
nit comitatenſis in diſpoſitione contra ius,& ſtricte interpretã
da,ſecundum Iac.de Belmon.in quad.diſputa.quem refert,& ſe
quitur Imo.& Alex.in Rubr.ſol.mat.& Io.& Pet.de Anchar.in
c.ſi ciuitas,de ſent.excom.lib.vj.& Roma.in l.ſi finita.§. ſi de ue
ctigali,de dam.infec.& Alex.in §.ea hoc edicto,ea.l. & alij per
61 eum allegati in dictis locis. † Et licet alio ſtatuto caueatur, ꝙ
de ſimilibus ad ſimilia procedatur, tamen eadem ratio non eſt
in forenſibus,quia eſt æquius,ꝙ ſtatutum magis,& facilius pro
uideat ſuis ciuibus,quam forenſibus,argumento.l.præſes.C. de
62 ſeru.†Et ideo,ubi non eſt eadem ratio,ibi non eſt ſimilitudo le
63 ge qui libertis,in prin.& ibi no. Ange.& alij de uulg.& pup.†Sta
tutum enim per incluſionem ciuium,& comitatiuorum,uidetur
forenſes excludere.l.cum prætor in prin.de re iud.& no. Bar. in
l.ij.§.uidendum,ad tertul.ſi ergo intelliguntur excluſi,non po-
64 teſt ad illos ſtatutum extendi. † Nec ob.aliud ſtatutum de iure
redden.forenſibus,quia in illo ponitur regula negatiua, ꝙ ius
non reddatur forenſibus in Ciuitate Anchonæ, & excipiuntur
quidam caſus,in quibus permittitur, ꝙ ius reddatur,quod eſt
intelligendum ſecundum ius commune.l.ſecunda.C.de noxa.
c.cum dilectus,de conſuetu.& præcipuè dici non poteſt, quòd
ſtatutum de ſequeſtris habeat locum in dictis caſibus exceptis,
ex quo ſe reſtrinxit,ad ciues,& excluſit forenſes,alias inducere
tur repugnantia,contra.§.quibus,in prima conſti.C.¶ Quibus
tamen non obſtant.contrariam ſententiam puto de iure uerio-
rem.Nam ut in præcedenti quæſito fuit concluſum,quòd dom.
Aloy.eſt creditor Ioan.& patris eius,uel quia Nico. ut negocio
rum geſtor illius contraxit,uel quia debitores delegauit, aut
quia domi.Aloy.procuratorem,uel adiectum fecit in rem ſuam
65 † Item dictus Ioan.& pater eius omnia ſua bona obligauit, &
ſub qua obligatione continentur etiam nomina debitorum ſe
cundum Barto.in l.quintus.§.argento,de auro,& argen. legat.
66 † Quia igitur nomen Franc.debitoris Iacobini erat hypoteca-
tum.d.Aloy.ipſe potuit nedum iudicialiter,ſed etiam extraiudi
cialiter prohibere prædicto Franc.ut non ſolueret.d.Iacobino,
67 ut eſt caſus in l.nomen.C.quæ res pig.obli.po.†Debuiſſet tamẽ
cauſam exprimere ſecundum gl.& Bar.in l.de pupillo.§. ſi quis
68 ipſi prætori,de ope.no.nun.†Et de dicta cauſa certiorare d.Frã.
debitorem,per oſtenſionem inſtrũ ſui crediti,ubi dicta prohibi

tio fuiſſet extraiudicialis, & ibi probaẗ in uer. certior factus, &
quem tex. ad hoc allegat Bar. in l. j. in prin. de ope. no. nunc. in
aj. q. & in l. non ſolum. §. morte, eod. ti. in ij. ſpecię proteſtation,
69 uer. circa primum. † Sed qñ talis prohibitio fit auctoritate iudi
cis, tunc non eſt neceſſe de cā aliter ſidem facere, & debitor ex-
cuſatur, ſm Bar. in d. §. morte, & in d. uerſi. & Alex. in l. de pupil
lo. §. ſi quis procuratorio, eo. ti. per l. fi. de leg. commiſſo. Et pro-
pterea prohibitio facta iudicis auctoritate Frã. debitori ne ſol-
uat ſuo creditori, ualuit de iure communi, etiam ſi Iacobinus
70 non fuiſſet ſuſpectus ab initio, nec ex poſt facto. † Et quamuis
in uim ſequeſtri ſimplicis, ualere non potuiſſet, ualeret tamen in
uim ſimplicis prohibitionis, per no. per Bar. in l. j. §. ſi quis ita, de
uer. ob. Et quæ iſto caſu eſt permiſſa, ut expreſſum in d. l. nomē,
71 & per Bar. in loco præalleg. & in d. l. fi. ff. de leg. commiſſor. † Et
quæ differt a ſequeſtro, quia ſequeſtrum non eſt prohibitio fina
liter, & cum effectu quia reſoluit præſtita ſatiſdatione. d. l. ſi fide
iuſſor. ff. quia ſatiſda. cogan. ſed iſta prohibitio non eſt fina-
72 lis cum effectu. † Et hac ratione differt etiam prohibitio a nuncia
tio. no. ope. ſm gl. in l. j. in prin. de ope. no. nun. uer. prohibendi,
& ibi clarius per Bar. & quæ prohibitio etiam fieri potuit quam
uis d. Fran. eſſet depoſitarius Iac. quia iſto caſu permiſſa eſt pro-
73 hibitio depoſiti. † Præſertim quando fit a iudice, ſm Sal. in aut.
ſed iam cautum. C. depoſi. ubi dicit, ꝙ poterit res depoſita iudi-
cis auctoritate ſequeſtrari, quia ille tex. habet ſolum locum in ꝓ
hibitiõe extraiudiciali, & quæ etiam eſt permiſſa certis caſibus,
ſm glo. ibi, & etiam in alijs qñ prohibentis intereſt, ſm Sal. qui
dicit ꝙ gl. ita ſentit in corpore unde ſumitur, & prout iſto caſu
intereſt do. Aloy. propter hypotecam quam habet in hoc nomi
74 ne debitoris. † Propter quam ēt daẗ actio utilis perſonalis ex ꝯ-
ctu directa Iacobino, ut no. in d. l. nomen, & per Bar. in l. ſi quis
75 ſeruum. §. certam. de lega. ij. † Et propterea quantum ad effectũ
de quo agiẗ fruſtra q̃rit utrum Fran. ſit depoſitarius, & qui non
põt depoſitarius ēt dici quia ille tenetur reſtituere rem quã ac-
cepit inſti. quib. mo. re. ꝯh. ob. §. propterea. ſed Fra. obligatur al
ternatiue ad reſtõnem, rei uel ad eius æſtimationem, & ſic habet
electionem. l. plerunque. in fin. de iu. dot. ideo depoſitarius dici
non põt, & per prædicta colligiẗ clare reſponſio ad omnia in cõ
trarium allegata quia quamuis ſequeſtratio non eſſet permiſſa
de iure communi, nec ex forma ſtatuti potuit tñ dicta prohibi-
tio fieri dicto debitori ne ſoluat ſuo creditori, maxime iudicis
auctoritate. d. l. fi. ff. de leg. com. & in d. l. nomen. Et quæ a ſeque
76 ſtratione differt, eo modo quo dictũ eſt. † Et quia nomen iſtius
debitoris eſt hypotecatum dicto. d. Aloyſio, & ſequeſtrũ quod
ualere non potuit in uim puri, & ſimplicis ſequeſtri, ualet omni
meliori modo &c. & ſic ut prohibitio, per nõ per docto. in d. §. ſi
77 quis ita. † Vel etiam dici poteſt, ꝙ ſequeſtratio iſto caſu ualuerit
in uim ſequeſtri de iure communi, quia potuit do. Franciſcus ꝓ
hiberi per. d. Aloyſium propria auctoritate. d. l. nomen, uel etiã
iudice auctore. d. l. fi. & per Bar. ubi ſupra quod eſt pluſquam ſe-
78 queſtrare. † Quia prohibitio quæ eſt permiſſa dictis modis pro
pter hypotecam prohibentis, & eſt perpetua & non remittitur
per ſatiſdationem ut dixi & ita expreſſe uult Alex. in d. l. de pu-
79 pillo. §. ſi is cui. de no. oper. nun. † Vbi cõcludit ꝙ quamuis ope.
no. nun. remittaẗ per ſatiſdationem, ut ibi ſecus tñ eſt in alijs ꝓ
teſtationibus, & prohibitionibus allegat. l. ſi maior. C. de reſc.
uend. & no. per Bar. in l. fi. in ult. col. de app. recip. ſequeſtrum ve
ro præſtita ſatiſdatione reſoluitur. d. l. ſi fideiuſſor. §. fi. qui ſatiſ.
80 cog. † Et ideo multi habent ius nunciandi, qui tamen habẽt ius
probandi. d. l. de pupillo. §. ſi plurium, & no. in d. l. j. in prin. e. ti.
uerſi. prohibendi quia ipſum prohibere eſt pluſquam nunciare.
81 † Et cui conceditur quod eſt minus non intelligitur conceſſum
82 quod eſt plus. l. cui ſeruo, & ibi no. de ſeru. expor. † Sed bene cõ
uerſo cui conceditur quod eſt plus intelligitur eſſe conceſſum
quod eſt minus, ut in regula cui licet de reg. iur. lib. vj. & ex hoc
ſequiẗ ꝙ ſi potuit Fran. extraiudicialiter prohiberi per. d. Aloy-
ſium. d. l. nomen, & per iudicem ad eius inſtantiam. d. l. fi. de leg.
com. quod eſt plus, potuit ēt fieri ſequeſtrum. d. Fran. & ualidũ,
eo modo quo agitur quia iſtud eſt minus, qm̃ potuit reſolui præ-
83 ſtita ſatiſdatione. † Et in huiuſmodi ſequeſtratione non eſt ne-
ceſſe ꝙ debitor ſit ſuſpectus, nec ꝙ ſit peruenerit cã ſuſpitiõis poſt
ꝯtractum, ſed ꝯ illum qui ab initio non fuerit ſuſpectus, poteſt hoc
84 caſu fieri ſequeſtratio. † Et iſte erit unus caſus in quo non habe
bit locum. d. l. j. C. de prohi. ſeque. pecu. ſicut fallit ēt in alijs ca-
ſib. de quib. ibi. per gl. & doc. & in c. ij. de ſeq. poſſ. & fruc. & rõ
iſtius fallentię colligitur ex præmiſſis, quia ut dictũ eſt, põt fieri ꝓ-
hibitio ne ſoluat huic debitori, quæ eſt perpetua, & cum effectu
finalis, per iura ſ. allegata, ēt ſi Iacobinus eſſet ab initio idoneus
ergo permittiẗ ēt quod eſt minus, & ſic ſequeſtratio, quæ tunc ũ
que debitor non ſit ſuſpectus, quia hoc eſt minus, qm̃ ſequeſtra-
tio iſta non erit perpetua, ſed poterit remitti, & reſolui per ſatiſ
dationem. d. §. fi. & hoc per. d. regulam cui licet, q̃ habet locum
ēt in odioſis, & pœnalibus. l. nec in ea. §. j. de adulte. & per no. ꝑ
doct. in l. in ſuis, de liber. & poſth. & Imol. in l. ſi vero. §. de uiro.
85 ſolu. matr. † Quia ſm eum extenſio quæ fit ex dicta regula eſt
paſſiua quæ in omni materia eſt permiſſa. l. j. §. lex Falcidia cum
ibi no. per Bar. & alios ad leg. Fal. & quia hoc caſu ſpãliter ualet
ſequeſtratio, & quæ ꝯ debitorem idoneum, uel qñ erat ab initio
ſuſpectus ceſſant omnia in ꝯrium allegata, & maximè nõ obſtat
ſtatutum de ſequeſtris, quia non dr̃ ꝙ iſta ſequeſtratio ſit ualí-
da ex forma dicti ſtatuti ſed de iure cõi, & quod ius cõe, ēt inter
forenſes in dicta ciuitate iſto caſu debet ſeruari ex forma alte-
rius ſtatuti de iure redden. forenſib. &c. & per prædicta eſt re-
86 ſponſum ad tertium, ſeptimum, & octauum quæſitum. † Circa
quartũ, uidelicet utrũ fuerit neceſſaria petitio. d. Aloyſij, & cer-
tum eſt ꝙ non quantum ad iuſtificandum ſequeſtrum, & ut fir-
mum maneat, qm̃ ſatis eſt, ꝙ illo facto fiat fides de debito per
no. per Bal. & alios in d. l. ij. in prin. ſo. ma. & in locis ibi alleg. ꝑ
87 Alex. † Quantum uero ut pecunia ſequeſtrata illi adiudiceẗ uel
in ſolutum deẗ ſatis dr̃ facta petitio ꝯgrua ex quo petitum ē ꝙ
adiudiceẗ. d. Aloyſio ſi ita eſt de ſtilo, ꝙ procedaẗ hoc mõ. Quia
ſtilus in procedendo loci in quo agiẗ iudicium debet attendi. l.
iij. §. fi. & ibi Bar. de teſti. facit. l. j. §. ſi. cum ibi no. per Bar. de uēt.
inſpic. Et procedit ēt dicta petitio quia ſiue. d. Aloyſius ſit prin
cipalis creditor, ſiue cãm habeat a Nicolao mediante delegatio-
ne uel ceſſione potuit petere executionẽ inſtrumenti non ſolũ
ꝯ Io. & Iacobinum ſed ēt ꝯ Fran. eorum debitorẽ, qm̃ mediãte di
ctũ nomen debitoris, uenit ſub obligatione oium bonorũ facta.
88 per prædictos. † Et iõ. d. Aloyſio habenti dictum nomen obliga
tum competit actio utilis q̃ directa ꝯpetit Iacobino obliganti
ſm gl. & doc. in l. nomen. C. quæ res pig. ob. poſ. & Bar. in l. ſi cõ
89 uenerit. la ij. in prin. de pig. act. † Vñ potuit per. d. Aloyſium pe-
ti executio, ex quo ſibi ꝯpetit utilis actio ſm Bar. in l. j. col. pen.
uer. quæro ex forma ſtatuti de act. & obl. ubi concludit, ꝙ ſi ex
forma ſtatuti inſtrũ hñt executionem paratam, ille cui cõpetit
90 utilis, uigore dicti inſtrũ poterit petere executionem. † Et ꝯpro-
batur quia qñ ſtatutum uult, ꝙ creditor poſſit petere executio-
nẽm inſtrũ, habet ēt locum in ceſſionario ſm Pau. de Ca. & Ale.
in l. ſtipulante in ſi. prin. ad treb. & probaẗ in l. ab Anaſtaſio. C.
mand. & ibi Bal. in iij. notab. & per Saly. & Rom. in l. j. ſi cer. pe.
cum ꝯcor. de quib. per Alex. in d. l. poſtulante. Quæriẗ ēt utrum
dicatur intentio. d. Aloyſij probata præſuppoſito ꝙ de iuribus
ſuis teneretur probare infra terminum. x. dierum ex forma ſta-
tuti, uel ex dilatione, ſibi per iudicem aſsignata, & uidetur ꝙ nõ
91 † quia ultima dies termini. ꝓ qua pars aduerſa fuit monita, fuit
feriata in honorem Dei, & ſic illa die nihil fuit actũ, nec agi po
tuit l. dies feſtorũ. C. de fer. nec ualuit productio facta die. ꝑced.
92 † Quia. ꝯ. terminum datum ad probandum nõ põt añ diem ul-
timam fieri probatio, niſi parte citata, ſm Bar. in l. qui ante cal.
93 de uer. ob. cum quo tranſeunt alij. † Nec ſufficit citatio facta ꝓ
dicta die ult. l. fi. §. fi. quod ui aut clam, ubi probatur ſm Bar. ꝙ
citatus ad actum pro certa hora, puta in ueſperis, ſi fiat alia ho-
ra non ualet tanquam factus parte non citata, & ſimiliter inter-
94 pellatio oblatio & productio facta die ſeq. non ualuit. † Quam-
uis ēt concederetur, ꝙ citatus pro die feriata teneatur die ſeq.
comparere. c. cum dilecti. de do. & contu. & per no. per doct. in
c. fi. de fer. & per Alex. plene poſt Imo. & Rom. in l. j. §. nuncia-
tio. de op. no. nun, quia illud poteſt procedere qñ die ſeq. poterãt
95 actus geri, ut quia dilatio durabat. † Sed quia hoc caſu terminꝰ
qui eſt ꝯtinuus, ut no. in rub. de diuerſ. & tem. ac. erit finitus, nõ
poterunt prædicta fieri, die ſequ. & tanquam facta extra termi-
num non ualent. ¶ Sed hia non obſt. ꝯrium puto uerius, quãuis
.n. ut dictum eſt qñ eſt aſsignatus terminus ad probandum, pu-
ta. x. dierum. ſi uelit quis infra dictum terminum producere te-
ſtes uel inſtrũ, pars ſit citanda, ꝑ no. ꝑ Bar. & alios in d. l. qui an-
te calen. ultima tñ die termini põt productio fieri ēt parte non
citata, ſm Bar. in l. ij. in prin. C. de temp. app. & in l. item illa cir
ca prin. de conſti. pecu. & Bal. in l. eos. §. apoſtolos. C. de appel.
& in l. ſi quando. C. de teſti. & in l. fi. C. qui admi. & in l. ſi ita relí
96 ctum. §. Pegaſus. de leg. ij. † Dies autem ultima, iuridica intelli-
giẗ quia ea die finitur in effectu dilatio ex quo die ſequenti quę
eſt

eſt infra terminum x.dierum non poteſt aliquid fieri,& ideo il-
la non eſt in conſideratione,quia quo ad illam ceſſat cã dilatio
nis.l.a filia.§.alumno.ad treb.& ex quo dies ſequens eſt inutiſis
perinde eſt ac ſi non eſſet de termino,ſed extra terminum.l.quo
97 ties.qui ſatiſd.cog.†Et propterea ſequitur,ꝙ interpellatio obla
tio & productio fieri potuit die præced.q̃ erat dies ultima iuri-
dica termini ẽt ſi pars aduerſa non fuiſſet pro illa die monita,qa
de iure hr̃ pro monita & citata pro illa die ſm doc.in locis pręal
leg.& ubi ẽt probatio tanquam facta parte non citata non uale
ret,prohibitio tñ facta Frãciſco per iudicem duraret, quia ut dĩ
ctũ fuit circa primum dub.hoc nomẽ debitoris erat pignoratũ.
d.Aloyſio,iõ potuit extraiudicialiter ꝓhiberi, & per iudicẽ ne
ſolueret ſuo creditori.d.l.nomen.C.q̃ res pig.obl.poſſ.& l.fi. de
98 leg.com.†Et quæ prohibitio ualuit & effectum habuit, & du-
rat ẽt ſi de debito non ſit facta fides parte citata ſm Bart. in d.l.
non ſolum.§.morte.& Alex.in l.de pupillo.§.qui procuratorio.
de no.oper.nunc.& quæ ſimplex prohibitio differt a ſequeſtro
per ea quæ in p̃cedentib.dicta ſunt ſtaturũ ergo præfigens termi
num x.dierum ad faciendum fidem de debito,loqnĩ in ſimpli-
ci & mero ſequeſtro,ut qñ fit debitori,cuius debitum non ẽ hy
potecatum ei,ad cuius inſtantiam ſequeſtrum fuit factũ, ſed qñ
eſt illi hypotecatum,tunc põt fieri prohibitio, & tenẽ debitor
prohibitioni parere,nec quo ad illam prohibitionem & perſo-
nam prohibitam,eſt neceſſarium liquidare debitum aliter, eſt
bene uerum,ꝙ ſi quis uellet exigere,ꝙ oporteret agere & proba
re,& iõ quamuis exigi non poſſet,quia probatio non ualeret ꝓ
hibitio tñ non reſolueret ſed duraret.¶ Quærĩ ẽt utrũ. d. Aloy
ſius creditor tpe ſeqneſtri diceretur creditor ɔditionalis ꝓpuer
99 ba appoſita in ſubſcriptione,uidelicet,ogni uolta che,&c.† Et ẽ
breuiter dicendum,ꝙ non quia ɔctus ipſe fuit ſimpliciter cele-
bratus,& ſine die & ɔditione iõ fuit purus reſpectu eius de quo
q̃rit.l.enm qui calen.§.fi.de uer.ob.nec uerba Io.& ſocij appoſi
ta in ſubſcriptione referunĩ ad ɔctum ſed ad alium actum ſepa-
ratum,hoc eſt mandatum de ſoluendo & conſignando do.Aloy
ſio factum prædictis poſt ɔctum perfectum & ꝙ prædicti acce-
ptauerunt ſub certa qnalitate ita ꝙ ɔctus principalis & mãda-
tum ſubſecutum non habet aliquam conditionem,ſed ſola ſece
ptatio mandati eſt qualificata,& illa tñ põt dici conditionalis,
& hoc iudicio meo non hẽt dubium. Ad aliud dubium omiſsis
duob.præcedentib.quib.fuit reſponſum in ij.dubio,an potuerit
iudex procedere ad bannum contra Franc.tanquam contuma-
cem in parendo præcepto ei facto,& uidetur,ꝙ ſic,quia quãuis
ei per iudicem fuerit prius prohibitum ne ſolueret Iacobino ni
hilominus committendo poſtmodum executionem inſtrumen
ti contra Franciſcum ad inſtantiam ipſius Iacobini uidetur ex-
preſſe reuocaſſe præcedentem prohibitionem factam do. Fran
ciſco per no.per Bar.in l.cum procuratore.§.j.de no.oper. nun.
100 ubi in pe.col.concludit.†ꝙ iudex per ſecundam interlocuto-
riam contrariam primæ,uidetur primam reuocaſſe per iura quę
101 ibi allegat.†Et præſertim hoc eſt uerum,quãdo iudex habuit
notitiam de prima ſicut præſupponitur habuiſſe in caſu noſtro,
ut eſt de mente Bar.in l.quod iuſsit.de re iud.& ibi Alex.in ult.
102 car.alios allegat,qui idem tenẽt.†Et maxime Rot.quæ uoluit
ꝙ ſi fuit pronunciatum eſſe concluſum in cauſa,& iudex poſtea
admittat partem ad probandum dr̃ a prima pronunciatione re-
ceſsiſſe,ſi hoc fecit ſcienter,& ſcientia ẽt præſumitur.ſm Abb.
in c.cum olim.de re iud.qñ iudex ordinarius de proximo uel in
facto notabili prius pronunciaſſet,pręterea ex forma ſtatuti ſub
rub.de excep.quæ opp.poſ.&c.non põt retardari executio agẽ
do uel excipiendo,ita ꝙ exceptis quibuſdam exceptionib.nulla
alia exceptio poteſt opponi.Sed contrarium puto uerius,nã iſta
prohibitio facta ad inſtantiam.d.Aloyſij,quia habebat hypote-
catum nomen debitoris fieri potuit parte non citata.d.l.nomẽ.
& d.l.fi.de leg.commiſſ.& per Bar.in d.§.morte.& facta iudicis
auctoritate ſecum traxit executionem,quia fuit ius quæſitum.
d.Aloyſio,& ablata facultas debitori ſoluendi ſuo creditori in
præiudicium ipſius.d.Aloſij,ut in dictis iuribus, ideo non po-
103 tuit per iudicem reuocari.†Quia interlocutoria,poſt executio
nem non poteſt reuocari niſi partibus uolentibus, & niſi ex iu-
ſta cauſa,& cum cauſæ cognitione,ſecundum Bar.in l.j.§.fi.per
gl.ibi,de prætor.ſtipula.& ideo ſecundum Alex.in d.l.quod iuſ
ſit.in loco præalleg.poſtquam pronunciatum eſt eſſe cõcluſum
in cauſa non poteſt illa interlocutoria reuocari,niſi partibus cõ
ſentientibus,uel niſi cauſa cognita,quia traxerat ſecum execu-
tionem,per no.per Bar.in d.§.fi.eadem ratione idem eſt dicen
dum in caſu noſtro,& facit.l.ſi opus.cum gl.& ibi clarius ꝑ Bar.
104 de oper.no.nun.†Præterea interlocutoria,qñ agitur de præiu
dicio non leui partibus, non põt reuocari niſi citata parte, ſm
Bar.in d.l.quod iuſsit.& Bal.in l.peremptorias.C.ſen.reſc. non
105 poſ.& Saly.in l.qui ſententiam.C.de ſen. † Et ſi dicaĩ ꝙ ſicut
facta fuit prohibitio parte non citata, ita etiam potuit reuocari
interlocutoria,ſine citatione ſm Ant.de But.in c.cum ceſſante
de appella.per no.per Inno.in c.quærelam.de elect.cũ quo trã-
ſit Alex.in d.l.quod iuſsit.faciunt no.per gl.in l.minor. in prin.
de euict.& quod no.Bald.in l.ſi pacto quo pœnam. C.de pact.
106 cum concor.de quibus ibi per Alex.† Ad hoc reſpondetur, ꝙ
illud procedit quando ad interlocutoriam præcedentem pars
debuit citari,& ſic quando iudex de facto proceſsit, quia tunc
etiam de facto poteſt reuocare,ſed quando citatio non fuit ne-
ceſſaria ſicut in caſu noſtro,ut in iuribus præalleg.tunc in reuo
catione ſi agatur de præiudicio alterius citatio eſt neceſſaria qa
fieri non debet niſi cauſa cognita,& ita etiam uult Io. An. in ad
di.ad Spec.in ti.de ſent.prola.§.ſpecies.in addi. incip. habeo de
præcepto,& Alex.in d.l.ſi pacto quo pœnam.dicit ꝙ alia ratio
ne prohibitio præcedens non fuit reuocata,quia intentio iudi-
cis, non fuit illam reuocare,quod conſtat ex ſententia per eum
lata ubi uult ꝙ facta ſolutione per Franciſcum Iacobino, ipſe
Iacobinus teneatur dictam quantitatem ſoluere.d.Aloyſio,qd̃
faciendum nõ erat ſi prohibitio facta Frãciſco reuocata fuiſſet.
107 † Quia igitur noluit, ꝙ per prædicta locum haberet apparet
ꝙ noluit eam reuocare,per contrariam autem ſententiam reuo
catur cum effectu,quando de animo reuocãdi conſtat uere, uel
præſumptiue alias ſecus,ſecundum Bar.& doct.in d.l.quod iuſ-
ſit.& quia actus agentium non operatur ultra intentionem eo
rum.l.omnis.in prin.ſi cer. peta. & dato ꝙ fuit reuocata tamen
108 tempore banni. † Poſtquam ergo conſtat ꝙ prohibitio facta
Franciſco durabat tempore petitę executionis & banni & de il-
la conſtabat iudici,non potuit contra dictum Franciſcum, ad
bannum & executionem procedi,ſed debuit.d.Aloyſius præfer
ri & Iacobinus exceptione,quæ Franciſco,aduerſus illum com
petebat repelli,ut eſt caſus de his omnibus in l.ſi conuenerit.la
109 ij.in prin.de pign.actio.† Vbi eſt expræſſum ꝙ ſi nomen debi
toris ſit obligatum,ꝙ habens hypotecam debet in exigenda pe
cunia præferri,& debet debitor aduerſus ſuum creditorem tue-
ri,& pecunia exacta compenſabitur cum eo,quod exigenti de-
bebatur & dixit Cyn.& Saly.in d.l.nomen.C.quæ res pig. obl.
poſſ.ꝙ ſi concurrat habens hypotecam,cum illo,qui pignoraue
110 rit,ꝙ primus debet præferri.† Et dicunt de hoc eſſe caſum, in
d.l.ſi conuenerit.& eſt ratio,ſm prædictos, quia habens utilem
habet cauſam ab illo.l.j.§.qui ſuperficiem.de ſuperfic.& prote
rea do.Aloyſius agens contra Franciſcum debitorem ſibi hypo
tecatum.debet præferri Iacobino petenti executionem inſtru-
menti contra eundem,& tanto magis,quia do.Aloyſius ꝓ ſuo
intereſſe comparuit ad impediendum dictam executionem, &
111 de iure ſuo oppoſuit & docuit.† Nec obſtat prædictum ſtatu-
tum prohibens excipi,& executionem retardari,quia illud non
habet locum contra tertium excipientem pro ſuo intereſſe, uel
agentem,ut in terminis decidit Imo.in l.fi.ff.qui.& a quibus, cir
ca x.col.uerſi.aduerte tamen quia ſecundum cum non eſt ueri-
ſimile,ꝙ ſtatutum uoluerit tertio præiudicare.c.eodem. de off.
deleg.& per ea quæ habentur in rubro & nigro.C.res int.al.ac.
& in l.ſi unus.§.ante omnia.de pact.ſed ſolum eſt ueriſimile, ꝙ
112 ipſis contrahentibus,uoluerit præiudicare. † Et quia conſta-
bat iudici ex actis,ꝙ Franciſcus habebat iuſtam cauſam nõ ſol
uendi,& ꝙ debebat excuſari,ſi non ſoluebat, ꝑꝑ prohibitionẽ
iudicis,ſibi factam,quæ excuſat a mora,ut eſt expreſſum in d.l.
113 fin.de lege commiſſo. † Et conſequenter etiam contumacia
quæ habet in ſe dolum præſumptum. l.non poteſt dolo carere
de reg.iur.l.ex ɔſenſu.de appel.& per Bart.in l.minor. de mino.
& a quo dolo excuſat dicta prohibitio.l.igitur.§.placet.de libe-
114 ra.cau.† Non ualuit bannum latum contra Franciſcum expreſ
ſa cauſa quia fuit contumax cum ex actis conſtaret ꝙ contu-
max non erat,per prædicta dicitur bannum continere expreſsũ
iuris errorem,quia refertur ad acta.l.iij.C.de ſen.quæ ſi cer.quã
ti.& cap.cum ad ſedem.de reſt.ſpol.& conſequenter non ualuit
l.ij.C.quan.prouo.non eſt neceſ.& in l.j.§.item cum contra ſa-
cra.quando app.ſit nece.& ita ad propoſitum concludit Alexã.
in l.ea aduerſo.§.fin.ſol.matr.dum ſaluat uno caſu opin.quan-
115 dam Paul.de Caſtr. † Immo quòd eſt fortius, ſi aliquis eſſet
uerè contumax,& iudici de contumacia non conſtaret,proceſ-

ſus factus Ʒ illum,tanquam Ʒ ↄtumacem,non ualeret,ut probaẽ
in l.hæc ãt.§.j ea quib.cauſis i poſſ.ı at.& ibi no.Bar.& idẽ uult
Bar.in l.multum.de cond.& dem.& alleg.Inn.in c.cum contin
gat.de offi.deleg.Multo minus dẽt ualere qñ iudici constat, ꝙ
116 non eſt,nec eſſe poteſt contumax.†Et licet ſtatutum uideaẽ ꝑ
ſumere illum eſſe contumacem tñ dẽr intelligi,niſi citatus alle-
get aliquam iuſtam cãm excuſationis, ut probatur in l. ſi filius
117 §.fi.cum.ll.ſeq.de proc.†Et ibi Bar.in fi.no.ea illo tex. ꝙ licet
lex dicat.aliquem ꝑciſe ↄpelli ad aliquid dẽt intelligi,niſi citat⁹
alleget aliquam iuſtam cãm excuſationis,ut probaẽ in l. ſi filiua
§.fi.cum.ll.ſeq.de proc.& Bar.in fi.no.ea illo tex.ꝙ licet lex di-
cat aliquẽ ꝑciſe ↄpelli ad aliqd.dẽt intelligi,niſi aliq̃ iuſtã cãm
118 excuſationis alleget.†Præterea licet ſtatutum nolit, ꝙ aliqua
exceptio opponi poſsit,ſi tñ iuſta & legitima exceptio ↄpetat ei
Ʒ quẽ petit executio,põt iudicis officiũ implorare,ad effectũ ut
repellat agentem,ſm Bar.in l.j.§.& parui.quod ui aut clam per
l.plane.& l.fi.de peti. hær.& idem uult ẽt Bal. & Ang. in dictis
iuribus, & Ant.de But.in c.item cum quis.de reſt.ſpo.& Pet.de
Anch.In c.j.de ſequeſt.poſſ.& fruct.& Imo.ꝑſertim hoc caſu,in
d.l.fi.Niſi in ſtatuto diceret,ꝙ nulla poſsit opponi exceptio,uel
defenſio admitti,quia tunc ẽt iudicis officium non poſſet implo
rari,quod ultimum in hoc ſtatuto non dr̃ nec per illud defenſio
auferẽ,& iõ Franciſcus potuit iudicis officiũ implorare ea quo
119 de iure ſibi ↄpetebat exceptio,ẽt ꝑmiſſa a ſtatuto † niſi primo
detentus fuerit principalis,ſiue de uoluntate principalis credi-
toria fuerit licentiatus,per no.per Bal.& Ang.in d.l. plane . qui
dñt,ꝙ ſi ex forma ſtatuti,accuſatus non audiẽ excipiendo , niſi
ↄparuerit perſonaliter,ꝙ tunc per procuratorem poterit ↄpare
re,& iudicis officium implorare in locum deficientis exceptio
nis,ſi forte euidens ſit calumnia aduerſarij uel impoſsibilis facti
& quod officium dr̃ ẽt imploratum ſæpius per procuratorem,
dicti Franciſci,qui oĩb.ſuis ſcripturis,in quibus allegauit & pro
duxit prohibitionem iudicis factam Franciſco , & petijt aduer-
ſarium repellendum ſemper appoſuit illã clauſulam,omni me-
120 liori mõ &c.†per quam intelligiẽ fuiſſe imploratũ iudicis offi
cium,caſu quo dicaẽ,ꝙ excipiendo non debeat audiri,ſed repel
li,per no.per Bal.in l.uinum.in fi.ſi cer.pet.Ant.de But.in c.litte
ræ de dilatio.& in c.examinata.de iudi & per Imo.in l.nemo ꝑt
de leg.j.& per Pau.de Ca.conſi.cccxlv.Super primo puncto q̃-
riẽ,& Alex.in l.omnis.§.fi.ad treb. In quib.locis tradit de effe-
ctu dictæ clauſulæ quæ plurimum operaẽ,& præcipuè hunc effe
ctũ de quo agiẽ,& ex ꝑmiſsis colligiẽ rñſio ad aliud,uidelicet u-
trum do.Franc.potuerit detineri per iudicem pendente appella
tione a relaxatione.d.ſequeſtri qm̃ nec poſt detineri potuit, ſed
debuit Iacobinus repelli,& quia bannũ , & totus proceſſus fuit
nullus,ut ex præmiſsis clare colligiẽ. Circa alia duo tñ eſt inſi-
ſtendum,a quib.oĩa cætera dependent,quo igiẽ ad id de quo q̃-
ritur uidelicet,an pendente appellatione interpoſita per.d.Alo.
potuerit Fran.detineri,& an debuerit executio ſuſpendi,& diſ-
ferri , & eſt ꝑſupponendum ꝙ pro ſuo intereſſe,potuit.d.Aloy.
121 appellare.†Quia quamuis hoc caſu ſtatutum tollat appellatio
nem non tñ habet locum,Ʒ tertium,ut in ſpecie uult Abb. in c.
paſtoralis.de app.ubi concludit ꝙ ſi ſtatutum remouet appella
tionem in executionib.ſniarum,& inſtrorum,ꝙ nõ includit ter
tium uolentem appellare pro ſuo intereſſe,ſed ſolum nomina-
tos in ſententijs,& inſtr̃is,& probaẽ in c.ſuper eo. de off. deleg.
& ex no.per Bar.in l.j.qui & a quib.§.interdũ.& facit quod vo-
122 luit Imo.in l.fi.a quib.appe.non lice.†Hoc ergo ꝑmiſſo aliqñ
tertius ſimpliciter comparet lata ſnia,ad impediendam execu-
tionem,& iſte non eſt caſus noſter,ſed de hoc tradiẽ per doct.in
123 l.a diuo pio.§.ſuper rebus.de re iud.†Qñq; uero tertius appel
lat pro ſuo intereſſe,& tunc nihil eſt interim innouandũ, & diſ-
124 ferẽ executio.cap.ſuper eo.de iud.ubi hoc eſt expreſſum. † Ex
rõne ↄfirmaẽ,quia uictoria tertij,ſaltem in terminis nr̃is ꝓdeſt
uicto,ſm Bar.in l.a ſnia.& in l.ſi qui ſeparatim.§.fi.de app.& ꝓ
125 pterea nõ debuit,nec potuit interim Frãciſcus detineri.†Nec
refert utrũ iudex detulerit appellationi, uel nõ,quia ẽt iſto ulti-
126 mo caſu,nihil põt innouare c.ſæpe.de app.& ibi no.doc. † Et
innouata ſunt ipſo iure nulla.ſm Ant.de Bu.& doc.in c. ↄſuluit
127 c[a.]j.de app.& Lap.alle j.†Nec illa reſeruatio iudicis , appoſi
ta circa dilationem appellationis,ualet abſq; tñ ꝑiudicio execu
tionis factæ Ʒ Fran.aliquid operaẽ , quia proteſtatio Ʒ ius nihil
releuat l.alimenta.C.de neg.geſt.& ibi no.doc.& per Bart.in l.
128 non ſolum.§.morte.de ope.no.nun.†Quo ad aliud de quo eſt
uidendum,ſcilicet An.d.Fran.ſoluendo.d.Aloyſio fuerit libe-

ratus,& ſimiliter eius fideiuſſores ſint liberati, & eſt dicendum
ꝙ ſic,quia quamuis Fran.ſit ↄdemnatus ad ſoluendum & execu
tio commiſſa Ʒ eum,nihilominus ſoluere potuit.d.Aloyſi.credi
tori.d.Iacobini,eo ignorante,& inuito.l.ſoluen.de neg.geſ.l.ſo
lutionẽ.de ſolutio.& non tñ liberatus fuit Iacobinus a d. Aloy
ſio per.d.l.ſolutionẽ.ut in dictis iurib.ſed ẽt Fran.a d.Iacobino
d.l.ſi conuenerit.in prin.de pign. act.d.l.nomẽ.C.q̃ res pig.ob.
129 poſ.†Et licet ꝙ qñ quis ſoluit ꝓ aliquo inuito, non competat
actio neg.geſt.ſoluenti Ʒ illum , ſed ſolum liberaẽ ille pro quo
ſoluiẽ,ut no.gl.& Bar.in l.Stichum.§.fi.de noua.& glo.& doct.
130 cõiter in l.fi.C.de neg.geſt.† Illud tñ procedit in ſoluente qui
non ſit debitor illius pro quo ſoluit,ſed ſi ſit debitor eius, & ſol
uat creditori ſui creditoris cui hoc nomen erat hypotecatũ,tũc
ſine dubio ſoluens liberaẽ,ẽt ſi inuito creditore ſuo ſoluat, quia
illi ad ſoluendum erat obligatus utili actione,ut dictum fuit in
ꝓcedentib.ſed ẽt in caſu nr̃o Fran.non fuit prohibitus per Iaco
131 binum,neq; per iudicem ſoluere ipſi.d.Aloyſio.† Quãuis iuſ-
ſus ſit ſoluere.d.Iacobino,immo uerbum,ſoluat,de quo in ſnia
uerificaẽ iſto caſu,ut clare probaẽ in l.iiij.§.ſoluiſſe.juncto.§.ait
ꝓtor.de re iu.ubi hr̃ ꝙ condemnatus ſoluere,ſoluiſſe dr̃ per quẽ
132 cunq; actũ per quem liberatur. †Et quamuis Bar.in l.ſolutio-
nis,de ſolu.uelit ꝙ ubi quis teneẽ ſoluere pecuniã , ꝙ tunc rõne
adiuncti requiraẽ actualis ſolutio,ẽt in caſu iſto interuenit,nec
Bar.hunc caſum excludere uoluit.ſed ſi dixit ad excludendum fi
ctam numerationem,ut eſt acceptilatio,& iſta ſine dubio eſt in
tentio Bar.ut ẽt in hoc ultimo tenuit ibi Ang.in d.§.ſoluiſſe. iũ
ctu.§.ait prætor.& cum eo tranſit ẽt Alc. in d.§.ſoluiſſe.& ſic pa
tet ꝙ Frã.paruit mãdatiẽ,& iudicatis,& tanto magis ex quo uo
luit iudex,ꝙ ſolutione Iac.ille teneret eãdẽ quantitatẽ ſoluere.
d.Aloy.& ꝓpea potuit Franciſcus directo ſoluere . d. Aloyſio,
ut circulus inutilis euiteẽ.l.dñs teſtõ.de cond.inde. nam ut di-
ctum eſt in caſu noſtro,Franciſcus non ſolum erat debitor Iaco
bini,cui tenebaẽ actione directa,ſed ẽt ipſius.d.Aloyſij, cui cõ-
petebat actio utilis,per no.in d.l.nomen.& per Bar.in d.l.ſi con
uenerit.quia ergo Franciſcus proprio creditori ſoluit, & credi-
tori ſui creditoris,propterea eo etiam inuito potuit ſolui, & u-
terque liberari,& quia fuit liberatus,uer.ſoluat & numeret Iaco
bino &c.de quo in ſententia uerificatur , & per hunc modum
133 ſententia executionem habuiſſe dicitẽ d. §.ſoluiſſe.†Vnde poſt
dictam ſolutionem ex qua Franciſcus fuit liberatus potuit de
palatio diſcedere impune,& ſine iudicis licentia,quia ibi detine
batur donec ſolueret,& ut ſolueret,ideo facta ſolutione, & ſub
134 ſecuta relatione,reſoluta fuit ſequeſtratio perſonæ.† Quia qñ
fit ſequeſtrum ad finem ut quis ſoluat,per ſolutionẽ reſoluitur.
l.ſi pecuniæ.§.fi.ut in poſſ.lega.& ibi no.Bar.& per eum in l.cõ
ſentaneum.C.quomo.& quan.iud.& per Pau.de Ca.& Alex.in
135 l.ſi fideiuſſor.§.fi.qui ſatiſ.cog.†Et ſimiliter fideiuſſorea Fran
ciſci fuerunt liberati per dictam ſolutionem principalis condẽ-
136 nati ad ſoluendum.l.non ambigui.de fideiuſſo.tut.†Nec præ
dictis obſtat ſtatutum,de execu.fac.& facien.&c.Quo cauetur
ꝙ detentus in palatio non audeat exire,ſine licentia creditoris
quia intelligitur ſine dubio,qñ exiret ante ſolutionem & libera
tionem . ſed quando exijt poſtq̃ ſoluit , locum non habet quia
uult ꝙ non exeat ſine licentia creditoris,quæ dicto tpe interue
nire non poteſt,quia per ſolutionem creditor eſſe deſijt.inſtitu.
137 quibus modis tolli.obli.in prin. † Et ſic uerba ſtatuti & mens
non conueniunt huic caſui,ergo nec eius diſpoſitio. l.iiij.§. to-
tiẽs.de dam.infec.& l.id autem.in prin.de admi.tut.& quamuis
ẽt Franciſcus ex urbanitate a iudice licentiã exeundi petierit,&
ei denegata fuerit,hoc tamen non nocet fideiuſſoribus ſemel li
beratis per dictam ſolutionem,maxime cum non fuerint citati,
quia actio ſemel contra illos extincta non poteſt reuiuiſcere. l.
qui res.§. aream. de ſolutio.& quia interlocutoria iudicis non
ualuit,tanq̃ lata ex falſa cauſa in iure.Admiſit enim iudex peti-
tionem Franciſci,ſi & inquantum &c.Et ſucceſsiuè cũ minime
per ſupra ſcripta intelligaẽ ſatisfactũ pronunciæ, ſeu ſnię domi
nationis ſuæ,quinimmo directo ſit factũ Ʒ formam a tenore e-
ius,iccirco pronunciauit & declarauit do.Franciſcum non fore
nec eſſe relaxandum,nec debere recedere donec ſoluat & ſatisfa
ciat Iacobino,ſeu eius procuratori,iuxta tenorem ſniæ iã larg.
138 † Quod aũt cã in ſententia expreſſa ſit falſa in iure probaẽ in
d.l.iiij.§.ſoluiſſe.de re iud.ubi eſt caſus in Ʒrium,cum enim Ia-
cobinus fuerit liberatus a do.Aloyſio,& Franciſcus a do. Iaco-
bino,ut dictum eſt ſupra non dr̃ factum Ʒ ſententiam,ſed ſolu-
tũ,prout in ſnia continetur.d.§.ſoluiſſe.nã q̃tũcũq; Franciſcus
ſit

ſit condemnatus ſoluere Iacobino,& Iacobinus.d. Aloyſio, ex hoc tamen nō prohibetur Franciſcus,nec prohiberi debuit ſoluere creditori ipſius Iacobini, ſicut quando ex contractu quis tenetur alicui ſoluere,poteſt creditori illius ſoluere,ut in iurib. præalleg.ita quando tenetur per ſententiam,& magis hoc caſu poteſt intelligi eſſe permiſſum,& non denegatum ratione circuitus euitandi.d.l.dominus teſtō.de cond.indebi.& in l. ſi fun
139 dus.§.ſeruum tuum imprudens.ſi cer.pe.† Et propptерea propter dictam cauſam expreſſam quæ eſt falſa, ſententia redditur nulla,ſecundum gl.in l.qui teſtamēto.de excu.tut.& Ang.Imo. & Alex.in l.qui Romę.§.duo fratres.de uerb.ob.facit. d.l.ij.C.
140 quando prouo.non eſt neceſ.† Et de expreſſione erroris & falſæ cauſæ apparet, & etiam ꝯſtat per relationem factā per iudicē ad acta,ex illo uerbo per ſupradicta.l.ait prætor.§.j.de re iudic. & per Alex.in l.ex diuerſo.§.fi.ſo. mat.& cum ſit nulla dicta declaratio habetur pro non facta.l.iiij.§.condemnatum.de re iud. &ſic nullum producit effectum.

SVMMARIVM.

1 *Mater filio ab inteſtato defuncto ſuccedit.*
2 *Et præferenda eſt in hac ſucceſſione alijs uenientibus ex tacita pupillari & nu.6.& 7.*
3 *Excludere matrem à ſucceſſione filij,odioſum eſt.*
4 *Mater excluditur à ſucceſſione filij per expreſſam pupillarem, & numero.8.*
5 *Filius mortuus in pupillari ætate,habens ſubſtitutum pupillarem dicitur mori teſtatus.non inteſtatus.*
9 *Soror fratri ab inteſtato mortuo ſuccedit,fallit nu.10.*
10 *Hæreditas non dicitur amplius patris,poſtquam filius illi ſe immiſcuit,uel eam adiuit.*
11 *In legitima debita filio,non poteſt grauamen apponi.*
12 *In legitima filius uidetur eſſe creditor.*
13 *Legitima non comprehenditur in quacunque diſpoſitione niſi de ea ſit mentio.*
14 *Legitimæ ſupplementum quando poſſit peti.*
15 *Et quid ſi pater prohibuit poſſe peti.*
17 *Filius acceptans legata ſibi à patre relicta.non propterea uidetur approbaſſe teſtamentum in totum. quin poſſit petere ſupplementum legitimæ.*
18 *Vltima attendi debent,& derogant prioribus,& numero.34. declaratur.*
19 *Diſpoſitio loquens in caſu ſimplici, an comprehendat mixtum, & numero.37.*
20 *Succeſſio filiorum ad bona paterna fauorabilis eſt & num. 38.declaratur.*
21 *Diſpoſitio loquens in uno caſu trahitur ad alium, & nu.39.& ſeq. declaratur.*
22 *concurrente maxime teſtatoris uoluntate.*
23 *Sermo pluralis uerificatur quandoque in ſingulari. & nume. 45. & ſequent.*
24 *Legatum factum ſub duabus conditionibus non debetur,niſi illis adimpletis.nec ſufficit unam adimpleri,& nu.25.*
26 *Dictio,tunc & eo caſu,reſtrictiua & limitatiua eſt.*
27 *Diſpoſita in teſtamento firma manent ſi in codicillis non ſunt alterata,& nu.28.*
29 *Maſculinitas à teſtatore conſideratur, ut dignitas familiæ conſeruetur.*
30 *Fœmina transferunt bona in alienas familias.*
31 *Familiarum dignitas ſine bonis ſordeſcit.*
32 *Teſtatoris mens & uoluntas,attendi debet.*
33 *Relicta ſub eodem ſermone, & oratione, requirunt implementum omnium.*
35 *Dictio,ut ſupra,repetitiua eſt & relatiua præcedentium.*
36 *Relictum continetur in referente cum ſuis qualitatibus. & nu.53.*
39 *Caſus omiſſus,remanet in diſpoſitione iuris,& nu.40.*
41 *Extenſio ceſſat de caſu ad caſum,quando in contrarium adeſt diſponentis uoluntas.*
42 *Maxime de perſona ad perſonam.*
43 *Quod teſtator non expreſſit,omiſiſſe uidetur.*
44 *Non ſufficit teſtatorem id uoluiſſe,niſi procedat ad diſpoſitionem.*
45 *Numerus pluralis,non uerificatur in ſingulari.*
46 *A uerborum proprietate non eſt recedendum,niſi &c.*
47 *Alimenta debentur filiæ ab hæredibus patris,uſque quo nubat.*
48 *Determinatio æqualis debet eſſe in duob. poſitis in eadem oratione.*
49 *Qualitas adiecta in una re,ex pluribus copulatis in eadem oratione,ad omnia ibi poſita porrigitur.*
50 *Stante potiſſimum diſponentis mente.*
51 *Ademptio quo caſu facta intelligatur.*
52 *Excluſio unius,eſt alterius incluſio.*
54 *In claris non eſt opus coniecturis.*
55 *Dictio,&,quando ſtet copulatiuè,uel ſeperatiuè,& quo caſu, & nume.56.*

CONSILIVM CVIII.

VIDI Teſtamentum conditum per Proſperū Bartholomæi de Poraciarijs de Aquila in quo do. Diemanti uxori ſuæ,quædam legata reliquit,& filiam ſuam Antoniam legitimam,& naturalem, particularem hæredem inſtituit in duca.mille,& quibuſdam alijs bonis,& demum hæredem uniuerſalem ſibi inſtituit poſthumum naſciturum ex dicta eius uxore,cui poſthumo pupillariter ſubſtituit cippum domus ipſius teſtōris, faciens poſtmodū plures alios gradus ſubſtitutionum,caſu quo cippus domus deficeret, demum codicillando confirmauit teſtm̄,&ulterius diſpoſuit,caſu quo Diemantes eius uxor non tranſiret ad ſecunda uota, neque diſcederet de domo teſtatoris ꝙ haberet pro uſu & uictu ſuo,ſingulis annis uſq; ad aureos centum augendo ſummā ducat.la.relictam dictæ uxori in teſtamento,diſpoſuit ulterius ꝙ ſi uxor eius diſcederet de domo teſtatoris,uel tranſiret ad alia uota,uel moreretꝛ,& ſi peperiſſet filiam uel filias fœminas,dicti duca.c.deberēt eſſe ꝓdictæ Antoniæ,&aliarū filiarum naſciturarū donec nupſerit,cū uſufructu oīum bonorū ſuorū eo mō & forma quib.fuerat relictus.d.Diemanti,quo teſtōre mortuo natus fuit filius maſculus Hieronymus mortuus demū in pupillari ætate ſuperſtite Diemante matre,& d.Antonia ſorore, & illis de cippo pupillariter ſubſtitutis,quib.in facto exiſtentib. oritꝛ dubitatio quis ſuccedere debeat.d.Hieronymo poſthumo,Diemātes mr̄,an Antonia ſoror,an illi de cippo ſubſtituti pupillariter.
1 †Et poſſet dici matrem debere ſuccedere filio ab inteſtato mortuo per tex.in d.aut.de hær.ab inte.§.j.& inſti.de ſen. conſ. orphi.& C.eo.cum ſi.amplecti.n. debet mr̄ luctuoſam filij hæreditatem a qua excludenda non uenit.l.fi.C.de impub. cum uul.
2 † Prout ēt idem dd̄ m'vr̄,ex traditis per Io.An.in add.ad Spe.in ti.de teſt.§.in primis.in ult.addi.uer.iiij.ubi in ſi.caſu vr̄ determinare,matrem oīno ſuccedere non obſtante illa uel ſi.ſubſtitutione pupillari, & ſubdit de facto ita fuiſſe iudicatū, pro quo facit Old.ꝯſi.calij.Factū tale eſt.ubi fere in terminis,idem vr̄ conclu
3 dere.† Eo magis cū excluſio matris ſit ualde odioſa.d.l.fi. C. de inſti.& ſubſti.ꝯn̄r excluſio prædicta reijcienda uenit argu. l.j.§.
4 ſed & ſi in centū.ff.de uen.in poſſ.mit.† In oppoſitum aūt & ꝓ ꝯria opi.uera & communi, adſunt iura expreſſa diſponentia matrem in totum excludi a ſucceſſione filij mortui in pupillari ætate per ſubſtitutum pupillarem, quando ſubſtitutio pupillaria expreſsè fuit facta,ut eſt præſens.c. ſi pater.de teſta.lib.vj.l.Papinianus.§.ſed nec impuberis.ff.de inoff. teſt.tradunt omnes in l.precibus.C.de imp.& in l.Centurio.ff.de uulg.& pup.& Can.
5 in c.Raynutius.& in c.Raynaldus,extra de teſt.cum conc.†Nec obſtant in contrarium adducta, ꝙ filius mortuus ſit inteſtatus, non enim conceditur hoc quoniam per pupillarem ſubſtitutionem ſucceditur puero impuberi mortuo ex teſtamento & non ab inteſtato,potuit.n.pater filio ſubſtituere pupillariter &talis ſubſtitutio dicitur teſtamentum filij,& per eam ſuccedituꝛ filio ex cauſa teſtamenti,& excluduntur omnes qui poterāt illi ſuccedere ab inteſtato,quæ ſucceſsio excluditur per ſucceſſionē teſtati.l.q̄din.ff.de acqui.hęre.& ita probat text.in d. l. Papinianus §.ſed nec impuberis.& §.nec patris.& tex.in d.c.ſi pater.& in l.more.ff. de uulg. & pup.& inſt. eo. cum alijs accumulatis in d.l.centurio.& in d.l.precibus. & in d.c.Raynaldus.& in d.
6 c.Raynutius cum alijs uulga.† Nec obſtat allegata deciſ. Ioan. And.&conſ.Oldra.qm̄ ipſorum & ſequacium opinio reprobatꝛ a multis, ut poſt alios proſequitur Aret.in l.placet.ff. de lib. & poſthumis. & plene referunt Ruin. & alij repeten. in l.Gallus.
7 §.& quid ſi tantum.nu.xlviij.ff.eod. † Prout etiam ceſſat obiectio qm̄ in caſibus Io.An.& Old.illa ſubſtitutio nō erat pupillaris expreſſa nam ſm̄ thema de quo ibi uidebatꝛ eſſe quidā caſus omiſſus,& neceſſe erat ire ꝑ ꝯiecturas ex q̄bus iniquū uidebatꝛ matrē excludi ab hæreditate filij, at in caſu ꝑſenti ſubſtitutio fuit & eſt expreſſa pupillaris in qua nulla cadit dubitatio circa mētē teſtatoris,uolētis excludere mr̄em pupilli,&ſic eius uxorē filio morięti in pupillari ætate,quo caſu uoluit uenire ſubſtitu

tus,excludendo alium ſeu alios qui ab inteſtato,poterant eius
filio pupillo ſuccedere, & mens illa clara teſtatoris amplectenda
da eſt nec ulterius eſt quærendum aliud uulg.§.diſponat.aut.de
nup.l.in conditionib.primum locū.ff.de ꝯd.& dem. cum ꝯcor.
8 †Et iſta uoluntas expreſſa tollit præſumptiones illas, matrem
non debere excludi a luctuoſa hæreditate filij cum talis exclu-
ſio ſit odioſa,ut hr̄ in d.c.ſi pater.& in d.§.ſed nec impuberis. &
9 §.ſeq.cum ſi. † Et ex iſtis infertur pari modo a dicta hæreditate
poſthumi excludi debere Antoniam eius ſororem quamuis eñ
ſoror fratri ab inteſtato ſuccedere poſsit, ut in aut.de hær. quæ
ab inteſta.§.reliquum.& inſti.de legi.agna.ſucce. cum concor.
10 † Et talis hæreditas poſtquam filius immiſcuit ſe illi,non dicaꝛ
ulterius hr̄ditas,patris ſed effecta ſit proprium patrimonium fi-
lij,ut hr̄ in l.j.§ præterea.ff.de ſepa.bon.& in l.ſed ſi plures. §. ſi
filio.ff.de uul.& pup.& diffuſe per oēs in l.j.§.ueteres.ff.de acq.
poſ. Tñ quia do. Hieronymo poſthumo per patrem facta fuit
expreſſa ſubſtitutio pupillaris,cuius caſus iam euenit merito ꝑ
eam excludenda eſt ipſa ſoror,& illi ſubſtituti pupillariter tm̄ cō
ſequi debent omnia bona prædicti poſthumi ſicuti diximus ſu-
perius de matre excludenda iurib.rōnib.& deciſi.ibidem addu-
ctis & relatis, Quæ Antonia minus pōt petere legitimam iure
naturæ ſibi debitam ſuper hæreditate eius patris debet.n.eſſe cō
tenta dote,& alijs ſibi per patrem in teſtō relictis,in quibus ip-
ſam hæredem particulariter inſtituit,& ſic titulo honorabili,ꝑꝑ
quod ceſſat illa obiectio quæ fieri poſſet an ſuficeret relictū &
11 legatum quoquo titulo per patrem factum filiæ.† Verſamur. n.
in claris,qm̄ in prædictis fuit inſtituta & licet in legitima debi-
ta filiæ non poſsit apponi aliquod grauamen & onus & ſi quod
eſt appoſitum illud reijciatꝛ iuxta.l.qm̄ in priorib.C.de inof.teſ.
& no.in l.Papinianus.§.qm̄.ff.eod.& in l.cum quæritur.& l.pa-
12 rentib.C.eod. † Et in legitima filia uideatꝛ eſſe creditrix.d.§.qm̄.
13 cum alijs adductis per Soc.conſ.xxx.col.x.uol.j.†Et in diſpōne
quacunque non comprehendatur legitima, niſi expreſſe de ea
fiat mentio.l.ſi qñ.§.gñaliter.C.de inof.teſ.cum alijs relatis per
Iaſo.in l.de his.ff. de tranſac.tñ in caſu nr̄o ceſſant iſta reſpectu
petitionis legitimæ,cum in illa d.Antonia fuerit inſtituta hæres
per patrem & de legitima expreſſe in teſtō ſit facta mentio,quo
fit ut omnia adducta ſuperius non ueniant conſideranda, nam
ipſa habuit legitimam,& ſic illud in quo erat creditrix & de le
gitima ſit expreſſa facta mentio,& i illa nullum appoſitum appa
reat grauamen & pr̄ ultra legitimam iure naturæ debitam non
teneatur plus relinquere filiæ iurib.uulgarib.an aūt ipſa do. An
tonia poſsit petere ſupplementum legitimæ,ſi ei relicta per pa-
14 trem iure inſtitutionis non ſupplerent legitimam ipſam.† Pro-
pter quod agere poſſet ad inualidandum teſtamentum, ſed ſolū
admitteretꝛ ad petendum ſupplementum legitimę,ut l.quamuis
l.omnimodo.C.de inoſ.teſt.cum ſi.& iuxta no.in aut. ex cauſa.
15 C.de lib.præte. † Eſto ꝙ pr̄ prohibuerit petere ſupplementum
legitimę,ut plenè poſt alios per eum citatos,proſequitur Iaſ. in
d.l.omnimodo.nu ij.& vij.& in d.auth.ex cauſa, licet Bar.fuerit
in ꝯria opin.in l.quoties.§.duo.ff.de hær.inſtit.& in l.pr̄ filium.
ff.de inof.teſt.quem aliqui intelligunt loqui in iure accreſcēdi.
16 † Et ſi iſto caſu noſtro loqueretur non vr̄ bene ſentire, ſecundū
Pau.de Caſt.in d.l.omnimodo.per tex.in §.cæterum in auth. ut
cum de app.cogno.per d.l.ſi quando.§.generaliter.& etiam re-
fert Iaſ.in d.l.omnimodo nu.ij.& faciunt no.per Bar.& alios in
l.nemo poteſt.de leg.j. & quæ tradūt per illum tex omnes,in d.
17 l.omnimodo. † Et quamuis ipſa Antonia acceptaſſet ſibi relicta
per patrem,& ꝯñt uideatur eius teſtamentum approbaſſe, non
propterea cenſetur renunciaſſe iuri ſibi competenti ad peten-
dum ſupplementum legitimę,ut firmat Pau.de Caſt.in d.§.& ge
neraliter.& Anch.conſi.clij.nu.ij.& Io.de Ana.conſi. xcix.col.
fi.Iaſ.& alij in d.l.de his.cum alijs accumul.per Dec.ꝯſi. cccxx.
nu.iij.& alijs ſeq.& conſi.cccex.& alibi pluries, ſi igitur aliqd
deeſſet ex relictis factis per patrem Antoniæ ad ſupplementum
legitimæ ſibi debitæ iure naturæ,illud conſequi poſſet infra tē-
pus a iure ſtatutum & limitatum iuxta tradita per Bar. & alios
in l.qui filiam.C.de inoſ teſta.cum concor. Ad illud autem in
quo dubitatur,an legatum uſuſfructus de quo in codicillis con
ditis per dictum teſtatorem,debeatur Antoniæ, ex quo dicitur
conditionem illam,ſi Diemantes quocunque modo recederet
de domo,&c.eueniſſe dicendum uidebatur tale legatum deberi
Antoniæ,qm̄ in codicillis uidei tranſlatum de perſona Dieman
tia ad perſonas filiarum teſtatoris,inter quas ꝯprehenditur ipſa
Antonia & tranſlatum uidetur eo modo & forma,quib.ipſi Dia

nę fuerat relictum,& quamuis ipſe teſtator in huiuſcemodi tr̄ſ
latione legati,duas appoſuerit conditiones,tamen interius no
uidetur appoſuiſſe niſi unam tantum,dum dicit ꝙ caſu quo ipſa
Dieman.moreretur uel diſcederet de domo teſtatoris hæ ip-
ſius permanere debeant cum Franciſca filia teſtatoris,& habe-
18 re prædicta legata.† Et iſta ultima diſpoſitio attendi debet dero
gans prioribus.l.iij.in fin.& l.iiij.ff.de adim.leg.cum uulgar. ut
etiam dicimus in contractibus.l.pacta nouiſsima.C.de pact.l.ſi
19 unus.§.pactus ne peteret.ff.eo.ti.† Prout etiam quoniam in ma
teria fauorabili in qua lata admittitur interpretatio iurib. uul-
gar.diſpoſitio loquens in caſu ſimplici complectitur etiam ca-
ſum mixtum ſecundum Bar.& alios in l.ſi ita ſcriptum.ff. de li-
be.& poſth.& per omnes ſcrib.in l.ij.in prin.ff.de uerb.ob.& in
20 l.imperium.ff.de iuriſd.om.iud.† Et in caſu præſenti uerſamur
in materia fauorabili de ſucceſsione,uidelicet filiæ in bona pa
ternis ſibi debitis.l.cum non.ff.de bon.dam.l.in ſuis. ff. de lib.
21 & poſthu.† Ad quod etiam quoniam diſpoſitio facta in unum
caſum quandoque trahitur ad alium,ut diffuſe per Bar.& alios
22 in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de lib.& poſth.† Potiſsimum
quando concurrit ueroſimilis mēs teſtatoris.l.Lutius.§.Titius.
ff.de lib.& poſt. pleniſsime per oēs allegantes alias deciſi.per il
lum tex.in l.hæredes mei.§.cum ita.ff.ad treb.& in l. pen. C.de
23 impube.& in l.ſi filius.§.diui.de lega.j.ubi Mod.† Eo etiā quia
quandoque pluralis locutio uerificatur in ſingulari,ut tradunt
doct.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.& in l.Titius.ubi Aret. ff de
libe.& poſthu.& per gl.in l.ij.§. exactis . ff.de orig.iur.& Deci.
24 conſi.l.Quia uerba teſtamenti.¶ † Iſtis tamen non obſtantibus
in caſu præſenti contrarium uerius uidetur, uidelicet legatum
non deberi Antoniæ, quoniam factum oſtenditur ſub duabus
conditionibus coniunctim & copulatiuè,inſimul & ſemel,quæ
ambę conditiones adimpleri debebant, & in totum. ad hoc ut
tale legatum deberetur Antoniæ. Nec ſufficies erat adimple-
mentum unius.l.ſi hæredi plures.ff.de condi. inſtit.§.pen. in l.ſi.
de hær.inſt.l.ſi quis ita ſtipulatus.ff.de uer.ob.& per gl.in clem.
pleriſque.de elec.& Dec.iſtud ampliantem.conſ.cccexvij.Viſia
25 conſi.nu.j.† Et deficientibus dictis duabus conditionibus, tale
legatum factum,ſecundum formam illarum euanuit,& defecit.
l.cedere diem.ff.de uer.ſigni.l.hæc uenditio.in prin. ff. de con-
26 trahen.emp.& d.l.ſi hæredi plures.cum uulga. † Ad quod etiā
illa uer.ꝙ tunc & eo caſu,reſtrictiua,& limitatiua,ac denotan-
tia expreſſam mentem,& uoluntatem teſtatoris,ad tradita in l.
iiij.ff.de cond.& demon.& alias late cōſului , ex quibus uerbis
oſtenditur teſtatorem,non aliter tale legatum reliquiſſe Anto-
niæ,niſi uerificatis,& adimpletis dictis duabus conditionibus.
27 † Eo inſuper,nam teſtator in caſu quo nullę fœminæ poſthumę
naſcerentur,ſed ſolum maſculus,prout natus fuit, prouiderat.
d.Anto. iam natæ in ſuo teſtamento,quod iſto caſu minime re-
uocauit,& de quo ſpecialem fecerat prouiſionē,minime reuoca
tam in codicillis,nec ademptam,neque tranſlatam,quo fit ut il
la firma permanere debeat,& ſtabilis,tanquam minime reuoca
ta,ut hr̄ in l.alumnæ.§.qui filias.ff.de adim. leg. Quæ teſtatoris
uoluntas in teſtamento declarata,minime cenſetur reuocata, ꝑ
codicillos,niſi quantum ad expreſſe reformata adempta,& trāſ
28 lata.d.§.qui filias.cum ſi.† Et cum iſto caſu diſpoſita in teſtamē
to non appareant reuocata,nec reformata , illa permanere de-
29 bent,& firma,& ſolida,arg.l.ſancimus.C.de teſta.cum uul.† Eo
etiam quoniam ex facie teſtamenti,liquido apparet,teſtatorem
uoluiſſe multum fauere illis de cippo, & de agnatione , quos in
uniuerſali ſucceſsione,& hr̄ditate prætulit, & antepoſuit ꝓprijs
filiabus,nec quidem ob aliud niſi,ut in cippo,& maſculis conſer
uaretur dignitas familiarum. §. cæterum.inſtit.de legi. agnat.
30 ſucc.l.j.§.pe.ff.de uent.inſpicien.† Cum fœminæ in alienas trā
ſeant familias,& ſe ipſas,& bona ſecundum Io. And.in addi. ad
31 Spe.in ti.de ſucceſ.ab inteſt.† Et ſine bonis , & diuitijs familiæ
ſordeſcant.l.quiſquis.C.ad l.Iul.Maie.& alias pluries ꝯſulendo
ſcripſi,& quando fœminis naſcituris reliquit ſolum dotea, & reſi
duum cippo,clare oſtenditur ipſum uoluiſſe excludere fęminas.
32 † A cuius uolūtate,& diſpoſitione minime recedere debemus.
l.in conditionibus primum locum.in prin.ff. de condi. & dem.
33 §.diſponat.in auth.de nup.cum concor.† Potiſsimum quoniam
tale legatum factum legitur ſub uno ſermone,& unica oratione
quæ perficitur ſub illis duabus conditionibus copulatiue, quo
rum omnium ſupplementū adeſſe debet, ut per illū tex.tradunt
Bar. & alij in l.Seiæ.§.Gaio.ff.de fun.inſtr.leg.& per Bart. Ale-
xan.& alios communiter,in l.ſi ita ſtipulatus.§.Gryſogonus ff.
d-

34 de uerb.obli.cum ſi.†Nec allegata ſuperius iu oppoſitum ob-
ſtant,dum in illia dicebatur.ultima derogare prioribus,nã pro
cederent,qñ in ultimis nihil fuiſſet expreſſum ad.ualiditatẽ pri-
morum,& antecedentium,ut no.per omnes iu dictis locis in ℨ-
rium alleg.At in caſu pñti teſtator in ſua ultima uolũtate iu co
dicilis expreſsè ſe refert ad illam primam , per eum diſpoſitã in
teſtõ,in qua prima aderant illę duę conditiones, ſm quas inter
pretanda,& intelligenda uenit iſta ultima , & neceſſario in illis
requirebatur implementum dictarum conditionum copulati-
35 ue,ut deduximus.†Et oſtenditur per illam dictionem,ut.ſ. re-
petitiuam, & relatiuam præcedentium , ut expreſſe tradit Bar.
per illum tex.iu l.j.§ hoc edicto. ff.de poſtul. cum alijs no.per
eundem & allos in l.ſi ſeruum.§.pe.de leg.ij.& in l.talis ſcriptu
36 ra.§.fi.de leg.j.†Quæ relatio intelligenda eſt in referente cum
omnib.ſuis qualitatibus,ut no.in dictis locis, & per Dec. conſi,
cccxxv.In caſu propoſito,col.fi.& qualitas illarum condõuum,
expreſsè habebat ambas conditiones debere adimpleri , ut di-
37 cimus. † Non obſtat diſpoſitionẽ in caſu ſimplici complectere,
mixtũ, qm̃ iſtud minime procedit,qũ in ℨrium o.tenditur mẽs
diſponentis,ut cõter tradunt omnes al'egantea iura,& deciſio.
in d.l.ij.in princ.ff.de uerb.oblig.& in d.l.imperium.& iu d.l.ſi
ita ſcriptum. Nec obſt. quod hic uerſamur in caſu fauorabili ,
38 circa ſucceſsionem filiarum ad bona Paterna.†Nam excepta le
gitima de iure naturæ filijs debita,pater de reliquis ſuis bonis
liberum habet arbitrium de illis diſponendi , ẽt in eatraneas
perſonas omiſsis filijs ut diſponunt iura uulg.& aperta , maxi-
mè tex.in l.parentibua. C.de inoffi. teſta. & in auct.de trien.&
ſemiſ.cum ſimi.& talis uoluntas teſtatoris obſeruanda eſt , &
39 præferenda etiam fauori filiorum iuribus quibus ſupra.† Non
obſtat quod dicebatur diſpoſitionem factam in unum caſum
trahi ad alium,uam regulariter caſus omiſſua remanet iu diſpo
ſitione iuris cõis.l.commodiſsime.ff.de libe. & poſth. & plenè
40 per duct.omnes in d.l.Gallus.§.& quid ſi tm̃.†Etiam ſi in caſu
omiſſo uigeret maior ratio eatendendi,ſm Anch. conſi.clvj. &
citando alios, plenè ipſe alias conſului. Et quamuis reperiatur
aliqñ fieri extenſionem de caſu ad caſum, tñ id in caſu pñti ꝑper
ſus ceſſare debet,per tex.in d.l.alumnę.§.qui filias.Eo etiã quia
uerisimilẽ mentẽ teſtatoris habemus uolentis fauere cippo , &
agnationi,& ꝯñr uoluiſſe excludere fœminas,ut deduximus,&
firmat Anch.d.conſi.clvj. ꝯñr uerſamur in caſu claro,& non du
bio,& bene facit doctr. Atet. in d.l. Gallus. §. & quid ſi tm̃. in
41 notabi.col.iij.uer.ij.adde.†Volentia talem eatenſionẽ non eſſe
faciendam de perſona ad perſonam,& quia teſtator ſolum lo-
cutus fuit de natiuitate filiarum , & non de natiuitate maſcu-
lorum,ad quorum natiuitatem dicta ſua diſpoſitio minime ue-
42 nit extendẽda.†Qm̃ ſi teſtator illud uoluiſſet, utique expreſsiſ
ſet,ut expreſsit de fœminis,& nõ exprimendo præſumitur no-
luiſſe.c.ad audientiam.de deci.l.j.§. ſinautẽ & deficientis. C.de
cadu.tollen.& ibi Bal.& alij not.†Volentes non ſufficere teſta
torem ita uoluiſſe,niſi ultra uolũtatem,& mentis ꝯceptum ita
diſponat.l.quidam cum filium.ff.de hære.inſt.ubi Bal. & Imo.
not.ut ẽt faciunt alij.citati per Alea.In l.iij.C.de libe.præte. cũ
44 concor.†Non obſtat quod ultimo dicebatur,ſermonem plura-
lem uerificari,in uno,nam regulariter pluralis numerus in plu
ribus uerificari debet.l.ubi numerus ff.de teſti.l.ulti.ff. ad Tre
bel.& per Old ꝯſi.clxvij.& conſi.clxij.Pau.de Ca. ꝯſ.xiiij.uilis
Bar.& alios in d.l.fin.& per Mode.in l.ij.§.exactis.ff. de origi.
iur.& diffuſe traditur per Bar.& alios in d l.hæredes mei.§.cum
45 ita.& per doc.in l.pe.C.de impub.† Et ab iſta uerborũ proprie
tate,& ſermonis minime recedere debemus, uulg.l. non aliter,
de leg.iij.Potiſsimum cum in ℨrium non adſit aliquid ꝓpter
quod in caſu pñti a dicta ſermonis proprietate,recedere debea
mus,quinimmo omuia urgent iu oppoſitum.ut fuit deductum
ſupra,ea quibus concludendũ uenit,tale legatum nullo modo
deberi Antoniæ , cum fuerit conditionale , & conditiones
ſub quibus fuit relictum minime apparẽt adimpletę, iuribus &
deciſio.quibus ſupra.Infertur etiam ex iſtis ad deciſionem alte
46 rius dubitationis,iu qua exitatur † an legatum cẽtum duc. an-
nuatim relictum in codicillis per eũdem teſtatorem, debeatur
ipſi Antoniæ,& quæ deducta fuere ad ueritatem ꝓcedentis diffi
cultatis,adduci poterunt pro uera cõcluſione pñtis diſceptatio
nis,& ut in illo dubio concluſum extitit, ita ẽt concludendum
erit in pñti,cum optimè & concludenter,deducta in illo pro &
ℨ,poterunt cõgruenter adaptari iu pñti ſpecie.Et alterius dici
poſſet prima ſcie tale legatum deberi Antoniæ, qm̃ conditio-
nes appoſitæ in illo legato uſusfructus,non leguntur,nec oſten
duntur repetitę in iſto.Prout ẽt conſideranda ueniunt illa uer-
ba,modo & forma quibus fuit relictum Diemanris. Ex quibus
dicta centum uidebantur relicta loco alimentorum,ſicuti erat
47 relictum Diemantis.†Et eo magis cum de iure alimenta oino
debeantur Antoniæ filiæ ab hæredibus teſtatoris,quouſque nu
pſerit,ut tradunt Bar.& Bald.per illum tex. iu l.qui filiũ.ff.ubi
pup.edu.deb.& per Alex.ꝯſi.xlviij.uol.iij.& per Franc.de Cur.
conſi.xavij.¶ Iſtis tñ non obſtan.ℨrium vr̃ uerius,qm̃ tale lega
tum duc.c.fuit ꝯditionale, & relictum ſub duabus conditioni
bus,prout fuit relictum legatum antecedens uſusfructus,& nõ
uerificatis conditionibua ſub quibus fuit relictum , euanuit &
defecit,ex defectu conditionum non purificatarum,prout fuit
48 deductum & oſtẽſum iu ꝓcedenti legato uſusfructus.¶ †Oñdi
tur iſta maior,nam dicta legata uſusfructus, & duca.c.inſimul,
& ſemel coniunctiuè,& copulatiuè, ſub eadem oratione & uni
co ſermone leguntur & oſtenduntur relicta , unde quod dr̃ in
uno,dicendum vr̃ & in altero,& æqualiter terminari debent.l.
iam hoc iure.ff.de uulg.& pup.& iu l.quamuis.C.de impube. &
49 in l teſtõ. C.de teſta. milit.† Ad quod etiam nã qualitas adie-
cta in una re , ea pluribus copulatis iu eadem oratione ad oẽs
alias porrigitur,ut tradit Bar.per illum tex.in l.Sciæ.§.Cato. ff.
de fun.inſtr.& in d.l.ſi ita ſtipulatus.§.Criſogonus.& iu l.ſi le-
gatarius.§.fi.de leg.iij.cum alijs accumul.per Dec.bene deſer
uientib.pñti diſceptationi ꝯſi.xcij.Viſo puncto.col.ij. nu.ij. &
50 iij.†Et eo magis procedit illud cum claram mentem teſtatu-
ris habeamus,uolentis talia legata relicta fore conditionaliter,
ut poſt Bar.tradit Soc.in l.fi.ff.de reb.dub.Ad quod ẽt,nam te-
ſtator tale legatũ reliquit in caſu quo naſcerent̃ filiæ,quo fit ut
illis non natis,minime debeatur ob defectum conditionis, iuri
bus uulg.Præterea dictus teſtator iu teſtõ,licet eſſet nata Anto
nia filia,hæreditatem reliquit cippo, & agnationi ,excluſa ipſa
Antonia ab uniuerſali eius ſucceſsione,& licet poſtmodum te
ſtator in codicillia reliquerit legatũ duc.c. annuatim caſu quo
naſcerentur filiæ fœminę,& per tale legatum adimebatur cip-
51 po portio hæreditaria.†Tamen iſta ademptio ceſſare debet fi-
lijs fœminis non natis,per tex.in d. l.alumnę. §. qui filias cũ ſi.
52 †Et quia excluſio nulus,& ſic portionis dictæ hæreditatis,caſu
quo filię naſcerentur eſt incluſio aliorum.l.cum prętor.iu prin.
ff.de iud.c.nonne.de præſump.& quia de facili res reuertitur ad
ſuam primordialẽ naturam,& ſic ad diſpoſita in teſtõ.l.ſi unus.
§ pactus ne peteret.ff.de pac.& per gl.in uer.numerandum. in
c.ſtatutum.de præben lib.vj.Faciunt ẽt & illa uer.eo modo &
forma quibus &c.quæ relationem habent ad legatum uſusfru-
ctus,& ſe referunt ad totam illam orationem,& ſicuti legatum
uſusfructus non debetur niſi uerificatis condõnibus ſub quib.
fuit relictum, ut deduximus ſuperius, ita etiam in pñti legato
duca.c.cum relatum inſit referenti.l.aſſe toto.ff de hære. inſti.
53 cum concordan.†Et quia uerſamur in claris,minimè laboran-
dum eſt circa coniecturas.§.cum ita.ff.de uerb.obli.l. ꝯtinuus.
54 †Non obſtant adducta ſuperius in ℨrium, & dum dicebatur in
iſto legato non eſſe repetitas conditionet appoſitas iu legato
uſusfructus,conſiderando dictionem,et,& eius naturã,ut pona
tur inter diuerſa.c.querelam.de ſimo.& per gl.in rub.ff. de iur.
55 & fac.ignor.†Nam procederet obiectio qñ poneretur inter di
uerſas orationes,& diuerſas res, at in præſenti caſu ſub una,&
eadem oratione ponitur , & unico ſermone concluduntur am-
56 bo legata , † conſequenter habet uirtutem coniunctiuam , &
repetitiuam illarum qualitatum,& conditionum, quibus lega-
tum præcedens factum extitit,ſm Bar.iu d.l.Sciæ.§ Gaio.colu.
ij.& in d.§.Criſogonus.ubi omnes alij ſequuntur cum alijs ci-
tatis per Deci.d.conſi.xcij.col.fi.& cõſi.cccix.Viſo puncto.col.
ij.nu.iiij.& Alea.ꝯſ.xlvij.uol.v.& eſt bon.tex.in l.qui fundũ.ff.
de cõtrah.emp.& per Iaſo.in l.j.ff.de iuſti. & iure. Nec obſtant
illa uerba,eo modo,& forma &c.& quod tale legatum vr̃ reli-
ctum loco alimentorum, nam dicta uerba retorquẽtur in oppo
ſitum,ut deduximus,& licet uideatur factum loco alimentorũ
non propterea debentur centum annuatim,ſed ſolum alimẽta
congrua,uſque ad tempus nuptiarum,deciſio.quibus ſupra. Ex
quibus reſultat firma concluſio , Antoniæ legatum prędictum
duc.c.minime deberi. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Quod nullum eſt conſiderari non debet.*

2 *Conditio illa de reſtituendo hæreditatem ſi ſine filijs natis &c.inſti*
tutus

tutus moriatur non eſt in conſideratione, quando fuit appoſita in perſonam alicuius conſtituti in ſacris, & nu. 1. & 4.

Et uocatus ſub tali conditione excluditur.

3 *Fideicommiſſum relictum in defectum conditionis à iure reprobatæ non debetur.*

5 *In legitima grauamen non poteſt apponi.*

6 *Vocatus ſub duplici conditione, nō auditur niſi illis omnib. auditis, & purificatis.*

7 *Hæredis nomen uerificatur in uniuerſali hærede, non autem in particulari.*

8 *Hæres particularis, loco legatarij habetur.*

9 *Etiam in materia ſubſtitutionis.*

10 *Coniuncti uidentur uocati iunctè, et non alij ſeparati, & ſegregati.*

11 *Excluſus a ſubſtitutione non poteſt ad illam uenire à qua fuit excluſus, & ſegregatus.*

12 *Aequalitas inter filios inſtitutos obſeruanda eſt.*

13 *Fratres utrinque coniuncti, quo ad ſucceſſionem præferuntur alijs ex uno latere tantum coniunctis.*

14 *Teſtator præſumitur ſe uelle confirmare cum diſpoſitione iuris.*

15 *Dictio, alij repetitiua eſt ſimilium.*

16 *Præmortui an tranſmittant ad ſuos hæredes ius quod habent.*

17 *Qui uoluit excludere filios à fortiori uidetur excluſiſſe nepotes ex filijs.*

18 *Prohibitus alienare non cenſetur prohibitus alienare in cohæredem.*

19 *Prohibitus alienare non cenſetur prohibitus, quando alienauit ex cauſa neceſſaria.*

20 *Prohibitus alienare poterit uſque ad legitimam alienare.*

21 *Prohibitus alienare per uerba futuri ſubiunctiui, poterit alienare, tenetur tamen ad æſtimationem.*

22 *Renunciare quiſque poteſt fauori ſuo.*

23 *Actus agentium non operatur ultra ipſorum intentionem.*

24 *Conuentio partium habetur pro lege.*

25 *Ceſſionarius tenetur obſeruare omnia ea quæ tenebatur cedens.*
Hæres repræſentat perſonam defuncti, actiuè & paſſiuè.

26 *Onus reale omnes poſſidentes rem aſtringit.*

27 *Nepotes ex fratre ſuccedunt patruo.*

28 *In bonis quæſitis ex rebus eccleſiæ qui ſuccedat.*

29 *Expilator hæreditatis quis dicatur.*

30 *Contra expilatorem hæreditatis ſtatur iuramento aduerſarij circa quantitatem expilatam.*

31 *Relatum declarat referens.*

32 *Dos conſtituenda uenit ſecundum qualitatem perſonarum.*

33 *Alienare prohibitus cadit à iure ſuo illico quod alienauit.*

34 *Alienata per hæredem grauatum computantur in legitimam.*

35 *Conſenſus præſtitus alienationi non præiudicat, quando non fuit uiſum teſtamentum, quod minime fuit uiſum.*

36 *Conſenſus unius non præiudicat alijs prætendentibus intereſſe.*

37 *Media declarantur ex antecedentibus, & ſubſequentibus.*

38 *Legatum relictum in uita alicuius, non debetur poſt illius mortem.*

39 *Inſtrumentum producens intentionem ſuam obtinere debet.*

40 *Probationes factæ poſt terminum reijciuntur.*

41 *Et quid ſi de nouo peruenerint ad notitiam partis.*

42 *Et an circa iſtud ſtandum ſit iuramento partis. & nu. 43.*

44 *Liberatio, & ſolutio tollit obligationem, & nu. 60.*

45 *Liberatio, & quietatio limitata, limitatum producit effectum, & numero 60.*

46 *Liberatio facta in una quantitate, nō ſe extendit ad aliam, & n. 60.*

47 *Argumentum à conſuetis, & ſolitis, ualet.*

48 *Dictio, & ultra, repetitiua, & implicatiua eſt.*

49 *Et idem operatur, quod dictio, ſupra.*

50 *Hipotecare poteſt quiſque bona ſua.*

51 *Hipotecaria regulariter non poteſt agi contra tertium poſſeſſorem non diſcuſſo principali.*

52 *Quod uerum quando fuit appoſitum, alias ſecus.*

53 *Et opponi debet ante litem conteſtatam.*

54 *Fallit etiam quando notoriam eſſet principalem non eſſe ſoluendo.*

55 *Iudex poteſt dare dilationem ad oſtendendum eſſe alia bona principalis obligati quæ ſine controuerſia poſſent poſſideri, quo tamen elapſo, & aliter non docto, excuſſio dicitur facta.*

56 *A uerbis claris ſtatuti, minimè eſt recedendum.*

57 *Statuti uerba interpretanda ſunt, ſecundum ius commune.*

58 *Statutum interpretandum eſt, ne de nouo aliquid inducat.*

59 *Antiqua obſeruantia ſequenda eſt.*

61 *Proteſtatio conſeruat ius proteſtantis.*

CONSILIVM CIX.

1 DOMINVS Bernardinus.† Ad portionem relictã
d. Baptiſtæ uenire non poteſt, tum quia tale fidei-
commiſſum in perſonam. d. Baptiſtæ non tenuit,
ꝯñt nullum fuit, ergo peti non pōt. c. ad diſſoluen-
2 dum. de deſpon. impu. l. eius qui. in prin. ff. ſi cer. peta.† De nulli
tate ipſius oſtenditur, nam tpe quo factum fuit & impoſitū di-
ctum grauamen, ipſe Baptiſta erat in ſacris conſtitutus, & per
prius non habebat filios poſt modum habere non poterat ex
matrimonio, & ideo illa conditio appoſita de reſtituendo ſi ſi-
ne filijs, &c. in perſonam ipſius. d. Baptiſtæ hr̃ pro non appoſita,
& pro non ſcripta taliter. ꝙ ſubſtitutus uel fideicommiſſarius
excluditur, ut dicit in ſimi. tex. in §. ſed & pſti. in ſecundo rñſo,
in auct. de ſanct. epiſco. & in puncto uoluit Bar. in l. hæredibus.
§. Titius. ff. ad Trebel. dicens fideicommiſſum reddi nullum &
oēs ſcriben. ibi eū ſequuntur maxime Pau. de Ca. qui ad Bar. ſe
3 refert.† Pro quo facit uiua ratio, nam fideicōmiſſum relictum in
defectū ꝯdōnis a iure reprobatę non debeſ, ut dicit tex. ĩ l. quo
ties. ubi oēs. ff. de condi. & demon. at iſta ꝯdō. ſi ſine filijs ex ſuo
corpore, &c. in clerico & ſacris conſtituto a iure reprobatur in
ſui commodum ut no. in d. §. Titius. & per Alex. in l. ſi qs po-
ſthumos. in iij. col. ff. de libe. & poſth. & per oēs in c. in pñtia. de
proba. ergo, &c. & quod deficiat fideicommiſſum tenuit expreſ
ſè Alex. conſi. lxxiij. Viſo themate. uol. iiij. & conſi. xxxv. Super
contentis. uolu. iij. ubi dicit hãc eſſe cōem ut etiam refert Deci.
in d. c. in pñtia. col. xxxiiij. & idem ꝙ fideicommiſſum ſit nullū,
& grauamen reijciatur tenuit expreſſe Abb. poſt alios, in d. c. in
pñtia. colu. xiiij. & ſeq. uerſi. faciunt etiam prædicta. & ibi Fely.
col. xvj. & xvij. uerſi. & per iſtam gl. allegantes in puncto Bar. &
alias deciſiones. nec Deci. ibi. col. xxxiij. & ſeq. tenet ꝯtrium ſi-
4 bene conſideretur in ultimis uerbis. † Et hanc opinio. ſequitur
Caro. Ruin. in repe. §. & quid ſi tm̃. col. xiij. ff. de libe. & poſth. &
magis Clare Alexan. in l. j. §. lex Falcidia. in ultimis uerbis. ff. ad
leg. Fal. ubi decidit caſum nr̃m qñ teſtator inſtituit plures filios
hæredes, & grauauit de reſtituendo liberis &c. & inter eos erat
unus conſtitutus in ſacris, nam non intelligitur grauaſſe illum
5 qui in ſacris eſt, poſt Paul. ibi.† Secundo do. Bernardi. audiēdus
non eſt, nam per patrem teſtatorem. d. Baptiſtæ fuit relictū mi
nus legitima, quo caſu in tali relicto. grauamē aliquod opponi
non potuit & appoſitum penitus reijcitur. l. qm̃ in prioribus. &
l. ſcimus §. cum autẽ. C. de inoffi. teſta. ad quæ ēt nota. in l. ab eo.
6 C. de fideic. cum ſi.† Tertio excluditur. d. Bernar. nam ēt ſi fidei
commiſſum eſſet ualidum, ad illud uocantur filij. & hr̃des teſta
toris, patet conſideratis uerbis teſtamenti, quo caſu requiritur
cōcurſus utriuſque uidelicet quod ſint filij & hr̃des, unde dato
quod Bernardinus eſſet filius tñ non erat hr̃s ergo, &c. probat
primum per l. ſi hr̃di plures. ff. de condi. inſti. & per Cano. in c.
8 ij. de reſcri. Alex. in l. ꝙ dr̃. col. viij. ff. de uerb. cum ſi. † Secundū
oſtenditur, nam Bernardinus non eſt hr̃s cum hr̃s dicatur qui
uniuerſaliter eſt inſtitutus. l. hr̃ditatis appellatio. ff. de uerb. ſig.
8 l. nihil. eo. tit. l. hæreditas. ff. de reg. iu.† Et licet Bernardinus in-
ſtitutus appareat in re certa, ex hoc tñ hr̃s non dr̃ ſed loco lega-
tarij hr̃ ut no. in l. ex facto. ff. de hære. inſti. l. quoties. C. eo. & ple
9 nè per repeten. in c. j. de teſt. lib. vj.† Quod ēt in materia ſubſti-
tutionis procedit ut plene per Moder. Papi. in l. Lucius. in x. q.
10 ff. de uulg. & pupi.† Ad quod alia coniectura, quia teſtator ſe-
gregauit & ſeparauit. d. Bernardinum, ab alijs hæredibus, nec ſi
ne cauſa, ſed pp capitales inimicitias exiſtentes inter eos, ob
mortem uiolentem ipſius matris Bernar. interfectæ ab uno ex
fratribus ipſorum hr̃dum quib. conſideratis, uocati uñr iſti hr̃-
des fratres coniuncti excluſis alijs ſeparatis & ſegregatis ut di-
11 cit tex. in l. cohęredi. §. qui diſcretas. ff. de uul. & pup.† Ad quod
etiam alia coniectura, quia teſtator in ſucceſsionibus filiorum
Hieronymi alterius filij teſtatoris & fratris dictorum hæredū,
uoluit ſuccedere & uenire ipſos fratres hęredes, excluſo Bernar
dino, quāto fortius colligitur mentis ſuæ nō fuiſſe uenire Ber-
nardinum ad ſucceſsionem iſtorum fratrum hæredum argū eo-
rum quæ not. in l. in conditionibus primū locum. ff. de con
di. & demon. cum ſi. & eorum quæ hn̄r in l. ſi ſeruus plurium. de
12 leg. j.† Prout ēt ut ſeruaretur ſaltim æqualitas iuxta nota. in l. ſi.
C. famil. ercíſ. & eorū quæ hn̄r in l. cum pater. §. euictis. de lega.
iij. cum ſimil. nã Bernardinus habebat fere medietatē bonorū,
& ſolus, alij tres reliquā medietatē ad quam ēt ſi Bernardinus
eſſet uocatus maxima induceretur inequalitas, & diſcordia ori-
retur

13 retur ultra iam ortam.†Prout etiam quia iſti tres fratres,erant
utrinque coniuncti, Bernardinus uero conſanguineus tm̃, qui
ab inteſtato non ſuccederet auct.itaque.C.comm.de ſuc.&.o
auct.ut fratr.fil.§.j.& in auct.ceſſante.C.de legiti.hæred. inſti.
14 † Conſequēter uidetur teſtatorem ſe uelle conformare uoluiſ-
ſe cum diſpoſitione iuris cõis iuxta no.in l. conficiuntur. ff.de
iure codi.& no.in l.fi.§.in computatione.C.de iur.deli. & quæ
no.in l.cum acutiſsimi.C.fidei.& in l.ſi duo.de acqu.hære.& in
15 l.hæredes mei.§.cũ ita.ff.ad Treb. † Ad quod etiam dictio,alij
quæ eſt ſimilium repetitiua auct.ſed fugitiui.C.de ſer.fugi.c. ſe
dis apoſtolicæ.de reſc.c.qui ad agendum.de procu. lib.vj. & ſic
intelligenda de hæredibus uniuerſalibus ad quæ nota. in l.j. in
16 princ.ff.ubi pupi.educ.deb.† Non obſtat quod dicti hæredes
fratres præmortui fuerunt ꝯñr non potuerunt tranſmittere nã
contrarium eſt ueritas,ut tenet gl.in l.unica. C.de his qui ante
apert.tabu.& hr̃ in l.cum ita.§.fideicom.de lega.ij.& per Aret.
conſi.xvj.Vr̃ forſitan.& per Alex.conſi.lxxviij.uol.j.alias cõ-
ſului.Facit etiam mens cõiecturata teſtatoris , qui uoluit bona
conſeruari in familia & deuenire ad ſpurios ergo quanto for-
17 tius ad nepotes legitimos. † Ad quod etiam ſubſtitutio facta
Portiæ ad quam uocat dictos hæredes uniuerſales fratres,& eo
rum hæredes,& ſi uocauit in dictum caſum deficientium hære
dum extraneos.ſ.filios Chriſtophori & Stephani quanto for-
tius nepotes ex filijs hæredibus inſtitutis, argu. l. cum auus.ff.
de condi.& dem.cum concord.¶ Circa difficultatem qua quę-
ritur ex quo Baptiſta alienauit caſale ex hac alienatione an ce-
ciderit a iure quod in illo habebat uirtute prohibitionis de nõ
alienando factæ per teſtatorem,in qua concludenter pro ueri-
tate dr̃ ipſum Bernardinum non poſſe uenire ex dicto capite.
18 ¶†Tum quia ipſe alienauit in Iacobum cohæredem,quod nõ
fuit per teſtatorem prohibitum,cum teſtatoris uoluntas fuerit
conſeruari in familia,ut patet per illa uerba ſuccedere debeant
alij non alienantes,& cætera. & iſto caſu alienando non cadit,
ut nota.in l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij.& plenè in l.filius. §. diui.
de leg.j.& in l.qui Romæ.§.cohæredes.ff.de uerb.obli.Bal.cõſ.
cccclxj.Punctus talis eſt.uol.v.& conſi.cccclxxviij.De detra-
19 ctiõe.uol.j.† Tũ qa alienauit ex cã neceſſaria, ad quã ꝓhibitio
ſe non extẽdit, nec illã amplectit̃, ut no.in d.§.cohæredes,& in
d.§.diui,& in l.ſi ita quis.§.ex lege.ff.de uerbo.& in d.l. peto.§.
prædium ubi Bar.& nota in auct.res quæ. C.communia de leg.
20 & bonus tex.in l.alienationes.C.fami.erciſ.cum ſi.†Tertio qa
alienatum uia aſcendit ad legitimam ipſius alienãtis , quo caſu
prohibitio caſum iſtum non complectitur,ut eſt tex.in d.auct.
res quæ.& not.in d.§.diui ad quæ not. in d. l. qm̃ in prioribus.
& in d.l.ſcimus.§.cum aũt.C.de inoff.teſt. & in l. Marcellus.§.
res quæ.ad Trebel.prout etiam facit quia dicta res alienata, ca
pta fuit pro legitima,ergo in dictam cauſam imputanda,iuxta
not.in d.l.Marcellus.§.res quæ.& in l.in quãtum.ff.ad leg. Fal.
& per Aret.conſi.xviij.Viſa & diſcuſſa conſultatione.ad quod,
nam in dictum caſum alienationis non vr̃ uocatus ipſe Bernar
dinus,ſed alij cohr̃des,ut ſupra extitit dictũ ĩ alio artic. vñ, &c.
21 †Prout ẽt quia teſtator uſus eſt uerbo futuri ſubiunctiui quo
caſu ꝯ prohibitionem ualet alienatio,licet alienans teneatur ad
extimationem,ut per Bar.& alios in d.§.diui.ex quibus infert̃,
ꝙ cum alienatio facta fuerit in caſu licito,& permiſſo, ut ſupra
reſcindi minimè debuit,ex eo quia confirmatio ſuperioris non
fuit ſecuta,nã confirmatio nõ erat neceſſaria ut ſupra,ſed hñda
22 erat ad cautelam, & fauorem. d. Iac. † Quibus ipſe renunciare
potuit uulg.l.quod fauore.C.de legib.& l.ſi quis in conſcriben
do.C.de pac.ad quod no.in l.nam ad ea.& l.legata inutiliter.ff.
23 de condi.& dem.& quæ no.in l non omnis.ff.ſi cer.pet.†Infer-
tur ẽt caſu quo.d.l.non fuiſſent ſoluta,adhuc ꝯtractum remanere
firmum, & ualidum,nam uoluerunt in dictum caſum reſcindi,
ſed tñ bona eſſe hypothecata pro dicta ſolutione , ut patet ex
uerbis ꝯtractus & actus agentium non debet operari ultra eorum
intentionem uulg.l.non omnis & l.rogaſti.ff.ſi cer.pe.eo maxi-
me quia do.Iac.ſoluit,nec ꝯuenit,nec per ipſum ſtetit ſoluere,
24 &c.quo caſu non eſt dubitandum.†Infertur, & tertio a fortio-
ri,ꝙ confeſsiones factæ in d.inſtrumento remanent ualidę, &
præiudicant do.Baptiſtæ,tum quia ꝯtractus eſt ualidus,tum ẽt qa
partes expreſsè uoluerunt,ꝙ caſu quo datio in ſolutum nõ cõ-
firmaretur,ſeu reuocaretur, eo caſu Baptiſta promiſit Iacobo,
& eius hæredibus ſoluere &c.unde dato ꝙ eſſet nulla, tamẽ qa
partes expreſsè uoluerunt in caſu nullitatis ipſum Baptiſtã eſſe
debitorem &c.non uideo quin dicta confeſsio non præiudicet,
cum legem dederint per conuentionem expreſſam.l.j §.conue
25 nit.ff.depoſi.cũ uulg.†Quo ad caput Syluiæ quæ obtinuit tres,
quibus declarari ſe fecit hæredem primi teſtatoris Frãciſci pro
quinta parte,& iura ſua ceſsit Bernardino dicendum eſt,ꝙ Ber-
nardinus ipſe ceſsionarius uirtute cuius ceſsionis agit , tenetur
ad quintam partem debitorum dictæ hæreditatis, nam cum re
preſentet perſonam Syluiæ cedentis,Syluia ipſa tanquam hęres
pro quinta tenebatur,pro dicta parte ad omnia onera hæredita
ria,cum ꝑ ꝑ illa iura actiuè,& paſsiuè in eam ſint tranſlata.l.j.
ad Trebel.l.pro hæreditarijs. C.de hæredi. act. repræſentat em̃
in hac parte perſonam defuncti,aucten.de iur.iur.a mor.præſt.
gl.in l.cum a matre.C.de rei uendic.unde ſicut defunctus tene-
26 batur ita& Syluia pro quinta parte.†Et ſicuti penes ipſum erãt,
ita tranſlata ſunt in ipſum Bernar.ceſsionarium agentem ex di-
cta ceſsione,cum onus reale ſit,ut per Dec.conſ.lvj.circa fin. &
per Fely.in c.licet undique.de offi.deleg.nota in l. qui ſtipẽdia.
C.de procu.cum ſimi.& per Bald.in l.per diuerſas.q. xvij.c olu.
fi.C.manda.& bona doctr.Bal.in l.ſi poſt diuortium.ff.ſol. ma-
tri.& in l.ſi maritus.eod.tit.& per Bal.in l.ſi cum dotem.§. ſi pa
tri eod.tit.& ibi Alex.facit regula, nemo plus iuris cum ſimili.
27 Quãtum ad expilatam hæreditatem, clarum eſt ꝙ bona quon-
dam Baptiſtæ mortui ab inteſtato,ſpectabãt ad Iul.& Io.Bapt.
nepotes ex fratre utrinque cõiũctos auc.itaque.C.cõia de ſucc.
in auc.de hæred. ꝗ ab inteſt.§.his aũt. & §. illud. & in auc.poſt
fratres ex utroque.C.de legit.hære.& in auc. ceſſante. eod.tit.
28 † Nec obſtat ſi diceretur ꝙ erant quęſita ex eccleſia &c.nam cũ
in facto ꝯtrarium probetur ad eccleſiam non ſpectant c.j.de pecu.
cler.c.quia nos.c.relatum.c.requiſiſti.de teſta.& xij.q.v.c.fin.&
not.in c.ij.de ſuec.ab inteſt.& in c.fi.eod.tit.& per Abb.in c.ita
29 p̃ñtia.col.antepe.in prin.de proba.†Quia mortuo Baptiſta añ
aditam hæreditatem ipſa Bernard.occupauit bona , cèrtum eſt
ipſum dici expilatorem.l.ij.ff.de crimi.expi.hæred.& per Bart.
30 in l.j.ff.de effracto.†Et cum conſtet de expilamento,circa quã
titatem ſtandum eſt iuramento dictorum Iul. & Io. Baptiſtæ,
iuxta ea quæ plenè not.in l.ſi qñ.C.unde ui.& c.fi. quod metus
31 cauſa,cum ſimi.†Circa uero dotes d.Bernard. & Andrianæ di
cendum eſt ꝙ Franciſcus teſtator, reliquit pro dotibus earum
floren.1000.pro qualibet,& ultra, iuxta inſtr̃m celebratũ &c.
unde dictum legatum quoad flor.1000. eſt certum , quo uero
ad ulteriorem quantitatem,& ſummam,teſtator legat, ſe refe-
rendo ad inſtrumentum celebratum,quo caſu inſtr̃m relatũ eſt
attendendum.l.aſſe toto.de hæred.inſtit.l.in teſtõ.ff.de ꝯditio.
& demonſtratio.aucten.ſiquis in aliquo documento. C. de pa-
32 ctis.†Sed inſtr̃m relatum continet,ꝙ dotentur, iuxta qualita-
tes ipſarum &c.& qualitas eſt in flore.4000. ergo illa attenden
da,ut no.in l.fin.ff. de dot.prom.& in l.cum poſt.§.gener.ff.de
iure dotium,& plenè in l.j.ff.ſol.matri.& plenius per Moder. in
33 tract.de dote.†Quantum ad bona alienata per Ber. clarum eſt
ipſum eſſe prohibitum alienare,& in euẽtum alienationis,ꝙ ca
deret a portione ſua,& in ea ſuccederent alij non alienantes, vt
patet ex uerbis teſtamenti,quo caſu cum alienauerit domum,
uiuentibus fratribus,illico cecidit,ut plene hr̃ in d.§.diui.& in
34 d.§.ex lege.& in d.§.cohæredes.†Nec poteſt domum imputare
in legitimam,eum per prius alienauerit multa mobilia , & ſeſe
mouentia aſcendentia ultra eam,in quib. legitima computan-
da eſt.d.l.Marcellus.§.res quæ & in hoc non vr̃ difficultas,cum
alienatio mobilium, & ſeſe mouentium ac domus facta appa-
reat ſine aliquo conſenſu fratrum ſuorum, & illis uiuentibus .
35 Quo†uero ad alienationem caſalis factam uiuente.d. Baptiſta,
& uiuentibus.d.Iul.& Io.Bap.licet.d.Bap.conſenſerit, tñ con-
ſenſus non releuat ex quo in illo non dr̃ præſtitum fuiſſe uiſis,
& lectis uerbis teſtamenti,quod neceſſarium erat, ut dicit tex.
36 in l.de his.ff.de tranſactio.cum ſimilibus.†Præterea non cõſen
ſerunt.d.Iul.& fratres ergo conſenſus Baptiſtæ ſolus non præ-
iudicat iſtis Iul.& fratribus,q in caſum alienationis uocati vñr
37 ut tenet Bar.in d.§.diui.col.fi.uerſ.quæro utrum res,q.pen.†Et
oſtenditur,nam teſtator prohibuit alienationem, ut bona in fa
milia conſeruarentur,ut patet ex clauſulis teſtamenti antecedẽ
tibus,& ſequentibus,circa ſubſtitutionem factam Portiæ,& fa-
ctam alijs filijs teſtatoris , ex quibus declarantur media.l.iij. de
liberis.& poſth.l.ſi ſeruus plurium.in fine, de legatis.j. cum ſi-
milibus,& hoc ſtante,non ſufficit conſenſus unius.d.§.fratre.d.
38 §.diui.ubi plenè nota.& bene in dicto.§.cohæredes.†Legatum
ducat.l.factum Scipioni finitum eſt,& non trãſmittitur ex quo
teſtator uoluit d.l.deberi in uita Scipionis , & ipſo uiuente , vñ
eo mor-

ėo mortuo non eſt dubitandũ quod extinctũ ſit,ut no.in ſim.in
39 l.Titia.§.Titia. de leg.ij.ubi multa adducũtur. Vlterius† inſtrã
præſentata per ipſas actrices iuxta formam ſtatuti urbis execu-
tionem merentur,cum per illa ipſarum intentionem & petitio-
nem plene probauerint, per ea quæ hñr in l. qui accuſare.C.de
eden.& in l.eius qui.ff de proba.& pleniſſimè in l.admonendi.
40 de iur.iur.cum ſimi.†Quibus non hñt obſtare aſſertę probatio
nes & aſſerta inſtrã ex aduerſo producta,nam pñtata apparent
& producta poſt terminum ſtaturarium & peremptorium,quo
caſu recipi non debuerunt & recepta parte opponente & pro-
teſtante,& cum illa clauſula quatenus in termino,&c.non ſunt
alicuius efficacię,nec in aliquo conſiderari debent,maximè cũ
aliqua in integrum reſtitutio petita non appareat per ea q̃ not.
in l.ſi.ff.de fer.& per Bar.in l.j.C.de dila. & eſt bonus tex. in c.
cum dilectus.de fide inſtr.& in c.paſtoralis.de exceptio. & quæ
41 pleniſſimè hñt in d.l.admonendi.in ij.lectura.†Nec habet ob-
ſtare ſi diceretur prædicta procedere niſi probationes & inſtrã
prædicta de nouo ad notitiam partis perueniſſent, tunc enim
poſt lapſum termini poſſunt produci & probationes recipi , ut
expreſsè firmat Bar.poſt antiquos doctores, in d.l. admonẽdi.
in ij.lectura, & Cano.in d.c.cum dilectus.& in d. c. paſtoralis.
& nota.per Bal.in l.bonæfidei.C.de reb. credi. & per Cano. in
c.qm̃ ʒ. de proba.in gl.in nerſ.tpa.cũ alijs concor. nam in caſu
noſtro nullibi probatũ apparet dicta inſtrã de nouo ad notitiã
aduerſariorum perueniſſe,quo deficiente prout deficit ſumus
42 in terminis primæ regulæ & primæ concluſionis.†Et ſi dicere-
tur quod ſatis probatum eſt per iurm̃ præſtitum a parte aduer-
ſa,ut in puncto vr̃ dicere Bar.& alij in d.l.admonendi.in ij. le-
ctura,& Can.in d.c.paſtoralis.& gl.in c. in pñtiam.de teſtibus.
& in c.ſi uero.de ſenten.excomm.,cum alijs allegatis per Alex.
43 conſi.v.& conſ.cviij.uol.ij.†Nam aduertendum eſt,ꝙ tunc de-
mum ſtatur iurõ partis aſſerentis ad eius notitiã perueniſſe, rũc
eius iurõ ſtandum non eſt,ita in proprijs terminis Abb. in d.c.
paſtoralis.col.iij.circa med.ubi multa adducit & Moder. Fer-
rari.ibidem hoc ſequuntur,& Moder.Papi.idem faciunt col.iij.
uerſi.& ꝙ dr̃ hic, in quibus locis allegantes plures & diuerſas
deciſio.& quotas,ↄcludunt ꝙ ſi aliqua præſumptio ſcientiæ eſt
ʒ iurantem,non ſtatur eius iurõ,& qñ conditio & qualitas per
ſonæ aliud ſuaderet,& idem qñ ceſſaret ueriſimilitudo,ꝓ quib.
facit gl.in l.unica.C.de petiti.tuto.& tex. in c. ut circa. & in c.
nulli.de elect.lib.vj.in uerſi.ueriſimiliter.& quæ ponit Bar.in l.
ſi cui.§.eiſdem.ff.de accuſ.& idem Bar.in l.omnes.§.rectè. ff.de
fur.& bene faciunt nota.in l.ſi non conuitij.C.de iniur.& in l.
j.C.ad legem Cor.de ſicca.& quæ pulchrè ponit Alex in l.j.§.q.
per procuratorem.ff.de acq.poſ.unde cum in caſu pñti omnia
coniectura & ueriſimilitudo ſit,partem aduerſam ante lapſum
termini habuiſſe notitiam de dictis inſtrumentis.Attenta inſu
per qualitate eius perſonæ,attento etiam quod dicta inſtrumẽ
ta celebrata fuerunt inter conſanguineos,& publicè, nec cadit
ueriſimilitudo ignorantiæ concludendum erit eius iurõ mini-
mè ſtãdum,& aſſertis probationibus,poſt terminum diuerſum
factis,fidem minimè eſſe adhibendam,& hoc maximè cũ mini
mè uerificauerit commiſſiones pro ipſorum aduerſariorum par
44 te obtentas.†Quo uero ad illud in quo inſtatur,dictas actrices
non eſſe audiendas propter quietantiam factam pro parte , per
quam quantitat petita vr̃ fuiſſe ſoluta , & ſolutione eius quod
debetur vr̃ ſublata omnis obligatio & actio,inſti.quib.mo.tol.
45 obli.& toto tit.de ſolu.†Dr̃ conſiderandum eſſe aſſertam quie-
tationem & liberationem eſſe factam de relictis in teſtõ.q.Frã
ciſci quo caſu cum ſit limitata & reſtricta ad debita ex teſtõ,nõ
ſe extendit ad debita ex ʒctu de quo in præſenti agitur,limitata
enim cauſa & liberatio,limitatum producit effectum,ulga.l.in
agris.ff.de acq.rer.dom.l.cum pater.§. dulciſſimis. de leg.ij.&
plene per Moder.in c.cum ordinem.de reſcri.col.v. & in c. Pe-
trus.de homic.& bene faciunt not.in l. iubemus.C.ad Velleia.
& quæ ponit Bal.& Pau.de Ca.in l.pactum.C. de colla. & pul-
chè per Aret.in l.qui ſuperſtitis.in tertia limita.ff. de acq. hær.
Quibus non obſtat ſi diceretur quod una & eadem quantitas
eſt illa relicta in teſtõ,quæ debeẽ ex inſtrõ,& pluralitas in ſum
46 mis non eſt præſumenda.†Nam aduertendum eſt præſumptio
nem ceſſare in caſu certo,ut eſt pręſens.Nã actricibus , dictus.
q.Franciſcus teſtator debitor erat in duc. cccce. pro dot. Iterũ
in duc.alijs.cccce.pro acconcio ſeu iocalibus necnõ in alijs du
cat.cccce.pro augmento dotis,quæ omnia patent per ſcriptu-
ras pñtatas pro parte actricum,conſequenter conſtat ſummas,
cccce.duca.eſſe diuerſas & debitas ex cauſis diuerſis,& maniſe-
ſtius oſtenditur per capitulum teſtamenti in quo teſtator reli-
quit. d. Bernard. fructus caſalis &c. quouſque fuerit ſibi ſatiſ-
factum de duca cccce.ↄñr de debitis ex alia cã quã pro augmẽ-
to dotis,ꝙ inſuper apparet ex alio capitulo teſtamenti ubi te-
ſtator dicit,ſe habuiſſe duc.cccce.de carlenis pro dote dictæ.d.
Bernar.ↄñr patet ſummas eſſe diuerſas & multiplices, ad q̃ be-
ne not.in l.quinquaginta.ff.de proba.& in l.cum quæritur.iun
cta.l.ſeq.ff.de exce.rei iudi.Quo uero ad caput dotis relictę ip
ſis actricibus,concluditur dotem deberi iuxta qualitates,& ↄ-
ditiones ipſarum,uirtute inſtrumenti facti a d.q.Franciſco, nec
obſtat ſi diceretur,quãtitatem dotium taxari debere iuxta for-
mam ſtatutorum,tum quia dicta ſtatuta non ſunt in obſeruan-
tia,tum etiam quia ſi hoc eſſet induceretur maxima ʒrietas.Nã
ſm formam ſtatutorum quantitas taxata eſt in floren. mille &
ſeptingentis,& teſtator reliquit duo milia,& ultra iuxta formã
inſtrumenti,quod cantat ſm conditionem & qualitatem perſo
narũ,ↄñr ſtatuta non conſideranda maximè quod teſtator ex-
47 preſſe diſceſſit a forma ſtatutorum legando plus.† Et ipſemet
teſtator uiuens dotem conſtituit filiæ duc.cccc.per ea quę no-
ta.in ſimilibus in l.uel uniuerſorum.ff.de pignoratitia actione.
48 & in l.quod ſi nolit.§.qui aſſiduam.ff.de edilitio edicto. † Ad
quæ dictio.& ultra,q̃ repetitiua & implicatiua eſt,ut in l.ſi tibi
49 pure.& ibi Bar.de leg. iij.†Et dictio, ultra, idẽ operatur quod
dictio,ſupra,prout concludit Alex.conſ.cxcv.Conſideratis uer
bis,ex quibus patet mentem teſtatoris ueram fuiſſe, dotẽ con-
ſtitui in florenis.1000.& ultra,ſm conditionem & qualitatem
dictarum actricum , & ſic debetur utrumque modo quo ſupra.
¶ Audio ʒ ipſas actrices dubitari eas male egiſſe,& nulliter cũ
agant hypotecaria ʒ tertium poſſeſſorem,diſcuſſione nõ facta
ʒ hæredes uniuerſales principalis,quæ obiectio & dubitatio,&
attenta diſpoſitione iuris cõis, inſuper & iuris municipalis in
50 caſu præſenti minimè procedit,potiſſimè ex infraſcriptis.† Il-
lud in iure probatũ eſt quenq; poſſe hypotecare bona ſua, & hy
potecaria poſſe agi ʒ detentores & poſſeſſores bonorum hypo
tecatorum.l.j.in prin.l.contrahitur.l.ſeq. & ferè per totum. ff.
51 & C.de pign.†Et licet tex.in auct.de fideiu.§.ſed neque ad res.
colla.prima.& in auct.hoc ſi debitor.C.de pig.diſponat hypote
caria ʒ tertium poſſeſſorem non poſſe agi,niſi facta excuſſione
52 principalis.†Tamen aduertendum eſt , iſtud procedere qñ per
tertium poſſeſſorem conuentum hoc fuit oppoſitum, ſi autem
nihil fuit dictum nec oppoſitum,licet excuſſio non fuerit facta
tamen iudicium intentatum fuit,& eſt ualidum, ita in proprijs
terminis uoluit Bar.& Bal.in l.ij.C.cõi diui.& Bar.in l. ſi man-
cipium.ff.de euict.nota.in l.j.C.de appel.& in l.fin.in prin. ff.ſi
cer.pet.& in l.prolatã.C.de ſenten.& Bar.in d.auct.hoc ſi debi
tor.in ult.quæſt.cum alijs allegatis per Alex.conſi.xxxj.In cau-
ſa executionis.uol.iiij & Mod.Papien.poſt Ang.& alios docto
res in §.item ſi quis in fraudem.col.xxj.uerſi. ultimo limitatur.
53 inſti.de actio.†Quæ cõcluſio * cõis eſt, ut not. in dictis locis ,
* in quibus etiam concludunt debere opponi ante litem cõteſta
tam,cum ergo in caſu noſtro nec ante litẽ conteſtatã , nec poſt
fuerit oppoſitum,ergo iudicium ualidum, & non obſtantibus
quæ modo ex aduerſo allegantur procedendum eſt iuxta peti-
54 ta per ipſas actrices.†Ad quod ẽt facit,quia notorium eſt hære
des principales non eſſe ſoluendo,quo caſu expreſſio non req-
ritur,& ita limitaẽ.d.auct.hoc ſi debitor,ſm Ang. & alios poſt
gl.& Bar.in l.decem.ff.de uerb.obli.& pleniſſimè hr̃ in l. ſi. ff.
ſi cert.pet.& accumulatè per Mod.in d.§.item ſi quis in fraudẽ.
col.xviij.& ſeq.ubi infinita ferè adducuntur, & alias conſului.
55 †Ad quod etiam facit,quia.d.Iudex unico uerbo poſſet ſe ex-
pedire.dando dilationem aduerſario ad oſtendendum eſſe alia
bona debitoris oblig. quæ ſine controuerſia poſſint poſſideri
quo termino elapſo,& hoc non docto. legitimè excuſſio facta
dr̃,ita notabiliter Ang.quem ſequuntur Moder.in l.a diuo pio.
§.in uenditione.ff.de re iudi.cum ſimi.Pars aduerſa habuit dila
tionem ad faciendum ſuas defenſiones & probationes , in qua
56 dilatione de prædictis nihil docuit. ergo &c.†Attenta ẽt diſpo
ſitione ſtatutaria,& municipali,ſumus in claro,uerba enim ſta
tuti dicunt inſtrumenta exequenda eſſe contra poſſeſſores,a q-
bus uerbis claris minimè eſt recedendum.l.j. uerſi. in re igitur
57 dubia.ff.de exerci.ulga.l.non aliter.de lega.iij.†Dicere ꝙ uer
ba ſtatuti debẽt interpretari ſm diſpõnem iuris cõis, uidelicet,
ut ʒ poſſeſſores procedatur diſcuſſione facta &c. Certum hoc
dicere inconuenientiſſimum eſt, dictum enim ſtatutũ ſi ita in-
telligeretur

telligeretur ſuperfluum eſſet & uanum, ſeruiretque de uento, &
58 de uono nihil induceret, ꝙ minimè dicendum. † Vt ergo de no
uo aliquid inducat prout ēt inducere debet, iuxta tex. in c. ſi pa
pa. de priuile. lib. vj. & l. ſi qñ. de leg. j. & ad ſaturitatem ꝑ Alex.
in l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. & per eundē in l. iiij.
§. prætor ait. ff. de dam. infec. iuri cōi dictum ſtatutum addere
non poteſt, niſi ut intelligatur procedendum ꝫ poſſeſſores di-
ſcuſsione non facta, & hoc potiſsimum per uerba ſtatuti, ibi, ſta
59 tim &c. de cuius articuli ueritate dicam alias. † Ad quæ facit
obſeruantia & ſtilus curiæ capitolinæ, in qua dictū ſtatutū fuit
ita alias interpretatum, & taliter obſeruatum, & ius iudicatum,
quo caſu in præſentiarum idem iudicandum eſt. l. minimè. cum
uulgar. ff. de legib. Attento ergo iure cōi, ac iure ſtatutario, con
cludendum erit bene fuiſſe actum, & iudicandum in fauorem
60 actricum, deductis ex aduerſo non obſtantibus. † Quietatio &
liberatio ex aduerſo præſentata in conſideratione non uenit, tū
quia præſentata poſt terminum, ut alias fuit dictum. tū quia ſe
reſtringit ad certas cauſas minimè comprehenſas in pñti iudi-
cio, ut alias fuit dictū. ad q̄. l. ſi diuerſa. C. de trāſactio. & eo ma-
ximè quia dictæ actrices expreſsè reſeruant ſibi ius cōpetēs eiſ-
dem ex alijs cauſis ut patet ex aſſerto inſtr̄o pñtato, ibi, declarā
61 tes &c. † Quę proteſtatio & reſeruatio tuetur ius ipſarum prote
ſtantium, iuxta ea quæ not. in l. non ſolū. §. morte. ff. de ope. no.
nun. & in c. cum. M. Ferrarienſis. de conſti. & in c. ad ſollicitudi-
nem. de appel. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Statutum diſponens ad conſeruandum cippum domus, mulierē dotatam excludi à ſucceſſione, an eam excludat nedum à fratre carnali, ſed etiam à patruo per totum.*
Quod mulier excludatur à ſucceſſione propter conſeruationē agnationis, cenſetur fauorabile.
2 *Statutum ita diſponens præſumitur id diſpoſuiſſe ob hanc rationem, etiam ſi expreſſa non fuiſſet.*
3 *Statutum prædictum intelligitur ut in omnibus perſonis æqualis determinatio ſit facienda.*
4 *Statutum prædictum an cenſeatur merè fauorabile.*
5 *Statutum prædictum correctorium eſſe cenſetur iuris communis, et etiam diuini.*
6 *Statutum interpretandum eſt, ut minus corrigat ius commune.*
Statutum interpretandum eſt, ut in aliquo operetur, & in alijs non corrigat ius commune.
7 *Statutum excludens fœminas propter fratres, de quibus fratribus intelligatur, per totum uſque ad nu. 27.*
8 *Statutum loquens de fratribus, de quibus fratribus intelligatur.*
9 *Statutum nouum benignè interpretandum eſt.*
10 *Statutum nouum omittens caſum expreſſum in ſtatuto antiquo, uidetur illum caſum omiſiſſe.*
11 *Statutum aliquid non diſponens, uidetur illud omiſiſſe.*
12 *Statuentium mens potiſsimum conſideranda eſt, & extendi debet.*
13 *Statutum excludens fœminam ſtante maſculo, uel patruo non extenditur ad patruum magnum.*
14 *Statutum excludens ſororem propter fratres, intelligitur de fratribus carnalibus primis, & non de ulterioribus.*
15 *Vna determinatio quando & quo caſu determinare debet omnia determinabilia.*
16 *Statutum loquens de ſucceſſione matris, non præſumitur factū propter conſeruationem familiæ.*
17 *Dotandi onus, non ſpectat ad patruum.*
18 *Dictio, aut, exponitur pro idest.*
19 *Verba improprientur ut minus corrigatur ius commune.*
20 *Statutum diſponens aliquid propter conſeruationem familiæ, an uendicet ſibi locum omni caſu, & in quacunque perſona.*
21 *Statutum quod poteſt intelligi diuerſimodè, interpretandum eſt, ut procedat in caſu firmo & tuto, & non in caſu dubio.*
22 *Extenſio ſtatuti de caſu ad caſum etiam in materia fauorabili non eſt facienda, quando in caſu in quo fit extenſio non uiget tanta fortis ratio, ſicut in caſu expreſſo, & nu. 23.*
23 *Nec extenſio fieri debet ad caſum in quo uiget minor ratio, etiā ſtante fauore publico.*
24 *Statutum excludens ſororem propter fratrem, non habet locum in fratre exhæredato.*
25 *Statutum loquens in dotata non habet locum in alia non dotata.*
27 *Matri ab inteſtata morienti, ita ſuccedunt filij maſculi ſicut & fœmina, & nu. 32.*
28 *Et quiſque ſuccedit pro uirili, & contra occupatores agi poteſt hæreditatis petitione.*
29 *Præſcriptio cum mala fide nullo modo eſt conſideranda.*
30 *Mala fides probatur ex ſcientia poſſidentis rem alienam.*
31 *Statutum excludens dotatam, intelligitur reſpectu bonorum dotantis, & non aliorum minimè dotantium.*
32 *Statutum interpretandum eſt, ut eius principium non corrigatur ex ſequentibus.*
33 *Statutum interpretandum eſt ut reducatur ad concordiam.*
34 *Statuti caput unum declaratur per aliud.*
35 *Verba, ſed & ſi, appoſita in aliqua diſpoſitione, aduerſantur præcedentibus in iure & in facto.*
36 *Statutum interpretandum eſt, ut euitetur damnum aliorum.*
37 *Statutum interpretandum eſt, ſecundum ius commune.*
38 *Statuti interpretatio, illa amplectenda eſt, per quam ius commune minus corrigatur.*
39 *Legatum factum alicui ſancto, ſeu imagini an ualeat, & an ſit incertum.*
40 *Legatum factū clericis alicuius loci, aliter nō nominatis, an ualeat.*
41 *Legatum factum ciuibus, alicuius loci, an ſit ualidum.*
Tale legatum factum clericis, an debeatur unicuique pro rata, uel uniuerſitati clericorum.
42 *Legatum prædictum, an habeat locum, tam in clericis præſentibus, quàm futuris.*
43 *Legatum prædictum, an dicatur certum, uel incertum.*
Signatura attendenda eſt, & non ſupplicatio.
44 *Reſponſio limitat & reſtringit interrogationem.*
45 *Legatum prædictum certum eſt, licet clerici non fuerint nominati.*
Nominatim aliquid fieri, quando dicatur, & alijs ſeq.
46 *Nominatim factū dicitur expreſſo nomine officij, uel expreſſa alia deſignatione & nu. 48.*
47 *Equipollens an & quando ſuppleat requiſitum.*
49 *Expreſſio loci inducit certitudinem.*
50 *Legatum factum clericis ſancti Petri, certum eſt.*
51 *Legatum factum fratribus ſancti Franciſci an ualeat.*
52 *Certum dicitur illud, quod per relationem apertum demonſtratur.*
53 *Legata quæ dicantur certa, & quæ incerta.*

CONSILIVM CX.

STATVTVM De mulieribus dotatis. Statuimus & ordinamus ad conſeruandum cippum domus, quod mulier dotata a patre, matre, & fratre ſtātibus maſculis ſeu fratribus carnalibus debeat eſſe contenta dote ſua, ſi competenter ſit dotata, alias competēter dotetur, ſi uero dicta filia non dotata, remanſerit poſt mortem patris, matris, & fratris, ſuperſtitibus fratribus, tūc debeat competenter dotari &c. nec ultra petere poteſt in bonis alicuius ex p̄dictis &c. ¶ Inſurgit dubium, an ſtante ſtatuto prędicto filia debeat excludi a fratre patris, & ſic eius patruo, ꝓũt illa uerba ſtantibus fratribus, debeant intelligi, nedum de fratribus ip
1 ſius filiæ, ſed ēt de frib. pris. & ſic eius patruo. † Circaq; prima ſa-
cie dicendū vr̄, quod excludi debet & a fratre ſuo & a fratre pa-
tris, ꝓũr patruo, ex quo in ſtatuto eſt ratio expreſſa, ut excludatš
ad conſeruandum cippum domus, quæ ratio eſt fauorabilis, ut
l. j. § pen. de uentre inſpiciendo, & hr in l. uenia. C. de in ius uo-
cando, & in l. maximum uitium. C. de liberis præteritis, & plenè
in tract. quòd extant. maſcu. &c. col. j. & dicta ratio ita uiget in
fratre filiæ ſicut in fratre patris, & ſic eius patruo, ꝓũr non eſt
extendere, ſed comprehendere, ut hr in d. tract. carta vij. & per
doctores in l. ſi uero. §. de uiro. & in l. ſi conſtante. ff. ſol. matri.
2 cum ſimil. allega. in dictis locis. ¶ † Et hac ratione attenta, etiā
ſi in ſtatuto non fuiſſet expreſſa in puncto cōſuluit pro hac par
te Roma. cōſ. xvj. Viſo themate, quanto fortius in caſu noſtro,
ubi expreſſa eſt, ad quæ not. per Bar. in l. liberorum. ff. de uerb.
ſignifi. & per l. ap. alleg. cij. In quam partem vr̄ inclinare Fran-
ciſcus de Cur. conſ. ix. col. iij. ubi refert d. conſ. Roma. & magis
clare hanc partem firmant Bonon. in tract. de dote. in ult. parte,
q. xxiij. dicentes ſe ita conſuluiſſe ſm Roma. & rñdent ad ꝫria
3 quæ poſſent adduci, affirmantes hanc eſſe puram ueritatē. † Ad
quod facit, nam uerba ſtatuti, ſtantibus filijs maſculis &c. refe-
runtur de neceſsitate ad defunctum, & patrem, ſeu matrem, &
fratrem, de cuius bonis agitur, nō autem ad filiam de cuius ex
cluſione quæritur, deinde ſtatuto ſubditur, ſeu fratribus carna-
libus, ut ergo una determinatio ſit æqualia reſpiciens plura, uul
ga. l. nam hoc iure habemus dicere, ꝙ etiam intelligatur de fra-
tribus

tribus defuncti pro quibus etiam facit conſilium Curt. xxiiij.
4 in ij.dubio quod ſunt Fulg.cum alijs concor.†Tamen in ꝯrium
conſiderandum eſt, nam poſito ꝙ dictum ſtatutum eſſet mere
fauorabile,licet opi.hincinde ſint.ut hr̄ in locis præalleg.& per
Io.And.in rub.de ſucceſ.ab inteſt.& per Ferrar.in d.l.uenia.&
Pau.de Ca.conſi.cccxxxiij.Præſens caſus,per Corn.conſi.cv.&
5 cxxvij.uol.j.†Tamen negari non poteſt, quin ſit correctorium
iuris cõis,nedum poſitiui,ſed diuini,& etiam accuſatiuum na-
turæ,ut dicit tex.in d.l.maximum uitium,& hr̄ in auct. de ſuc-
ceſ.ab inteſt.& inſtituta eodem cum ſi.Quo caſu eſt nedũ ſtri-
ctè ſed ſtrictiſsime intelligendum, & interpretandum. l.quod
uero ꝯ.ff.de legi.c.dilectus.de conſuetudine hr̄ in d. §. de uiro.
6 & in d.l.ſi conſtante.& per Soc.conſ.xxx.col.vij.uol.j.†Et ideo
debet interpretari,ut in quãtum fieri poteſt minus corrigat ius
cõe,& minus diſcrepet ab ipſo iure cõi,ut dicit tex.in d.c.cũ di-
lectus.& bona gl.in l.damni.la prima. §. ſi is qui. ff. de damno
inſe.& in l.fi.§.in ꝯputatione.C.de iur. delib. & ibi ſcrib.maxi-
mè Alex.adducentes plura,ad quæ.l.præcipimus.C.de appel.&
l.ſancimus.C.de teſta.& per Soci. d.conſi.xxx. & conſi.cl.uol.j.
& conſi.ix.uol.ij.& per.Corn.conſi.cxv.col.pe.uol.ij. & conſi.
cclvij.Conſultus,col.ij.uol.iiij.per Alex.conſi.lxvj. Animad
uerſis,uol.iiij.Sed intelligere ſtatutum in fratre defuncti, indu-
ceretur duplex correctio iuris cõis , prima reſpectu fratris filiæ
ſecunda reſpectu fratris defuncti,intelligendo autem de fratre
filiæ inducitur tantum una correctio, ꝓpter iſta intelligentia te-
tenẽda,quia ſm̃ eam,minus corrigitur ius cõe ſm̃ aliam ſecus.
7 †Ad quod quia intelligendo in fratre filię tm̃,ſatis eſt,ꝙ in hoc
ſtatutum operetur & corrigat ius cõe, & in fratre defuncti non
inducatur correctio,ſed ſeruemus ius cõe, quod fieri debet,vt hr̄
in d.§.in computatione.cum alijs ſupra alleg. & in c. cauſamq;.
8 de reſcri.& in c.ex parte,el ij.de offi.deleg.†Ad quam intelligẽ
tiam facit,nam iſta uerba ſtatuti fratribus &c. poſſunt hr̄e du-
plicem interpretationem,ut omnes tenent,unam ſcilicet in fra
tribus filiæ per quam minus corrigitur ius cõe , aliam etiam in
fratribus defuncti,per quam plus corrigitur,ut ſupra in iſto du
blo capienda eſt interpretatio quæ minus lędit tertium , & in
minus corrigit,ut hr̄ in iuribus præallegatis,& per Corn.conſi.
9 cxv.uol.ij.†Et benignior interpretatio amplecti dẽt,ut no. in l.
benignius.ff.de legib.& per Cor.d.conſi.cxv.uolu.iiij.Prout ẽt
conſiderandum,qa dictum ſtatutum extractum fuit ab alijs ſta
tutis antiquis in quibus fiebat expreſſa mentio de patre,matre,
fratre,patruo,& auo dotãte,ꝙ filia excluderetur a bonis,& ſuc
ceſsione iſtorum , in iſto uero ſtatuto nouiter edito , nihil fuit
10 dictum de patruo, nec auo, †ſed ſtatuentes omiſerunt , non ad
alium effectum,niſi ut iſte caſus omiſſus remaneret in diſpoſitio
ne iuris cõis,uulg.l.ſi cum dotem,in princ.ff.ſolu.mat.l. ſi extra
neus,de condiٖtione ob cauſam.Soci.d.conſi.ix.loquens in ma-
teria ſtatuti noſtri,ſed de iure cõi filia in ſucceſsione patris ex-
11 cludit patruum,iuribus uulgaribus unde &c.¶†Pręterea ſi ſta
tuentes uoluiſſent intelligere de fratre defuncti,ꝓpter de patruo,
utique dixiſſent,ſicut erat dictum,& expreſſum in antiquo ſta-
tuto a quo extractum fuit pñs,non differunt,ergo &c.c.ad au-
dientiã.de decim.l.unica.§.ſin aũt deficientis.C.de caducis tol-
12 lendis.†Ex his apparet de uoluntate,& mente ſtatuentiũ, quæ
attendi debet.l.nominis & rei.de uerb.ſig.c.intelligentia. c.pa-
pa.eo.tit. per quam mentem tolluntur obiecta. ut in ſimilibus
in materia ſtatuti excludentis fœminas dicit Socin. d.conſi.ix.
13 †Facit etiam illa communis concluſio.Bal.& omnium ſcriben.
in l.j.C.de ſucceſ.edict. uolentes ſtatutum excludens filiã ſtan
te patruo,non extendi ad patruum magnum,nec ab ipſo exclu
dĩ multa ad hoc adducẽtes,& certe eadem ratio uiget in uno,
ꝗ in alio,nam ſi eſt expreſſa,ſumus in claro, ſi non eſt expreſſa,
unica poteſt conſiderari.ſ.conſeruatio familiæ,& agnationis, ꝗ
pro expreſſa hr̄.l.quoties.C.de fideicommiſ.& concludunt oẽs
loquentes de materia dicti ſtatuti , tñ licet ita uigeat in patruo
magno,ſicut in patruo,non tñ extenditur,ut per Soc.conſ.xxx.
14 præallegato.†Facit illa cõis concluſio,de qua per Bar. in l. Lu-
cius.§.quæſitum.de legat.iij.uolens ſtatutum excludens ſororẽ
ꝑꝑ fratres , intelligi de fratribus carnalibus primis , non ul-
terioribus,nec ueniunt patrueles,ut dicunt ſcrib.in d.l.j.& in l.
dotali.ff.ſol.matr.& per Alex.conſi.xcix.Viſo themate,uolu.ij.
& conſ.ccv.eodem uol.& Cor.conſ.lvij.in fi.uol.ij.& conſ.xcij.
col.lij.uol.iij.& conſi.clxix.uol.iiij.& plenè Soci. in d. conſi.ix.
& xxx.& tamen eadem uel ratio uiget in uno,ſicut in alio , ſiue
ratio ſit expreſſa ſiue ſubintellecta , conſeruatio ſcilicet fami-
liæ & agnationis,& facit quod uult Cor.conſi.cxxv uol.iiij.ubi
filia non debet excludi a patruo ſtante ſtatuto &c. & plura ad-
25 ducit Bru.in ſuo tract.¶†Non obſtãt adducta in ꝯrium quod
illa uerba fratribus &c.debent intelligi.ſ. defuncti ſicut uerbũ
filijs,nam una determinatio tũc debet æqualiter determinare,
qñ uiget eadem ratio,ut nota.in d.l.iam hoc iure.& in l. preci-
bus.& l.quamuis.C.de impuberũ,& per Moder.in l.in teſtã. C.
de teſtã militari. ſecus ſi diuerſa ratio ſit in uno , quàm in alio,
quia tunc non æqualiter determinat,ut notat.in dictis iuribus.
In caſu autem noſtro,diuerſa eſt ratio in filijs defuncti,& fratri
bus defuncti,quàm in fratribus dotatæ,ut ſupra oſtenſum ergo
26 & cętera.¶†Facit inſuper nam ſtatutum conſiderat conſerua-
tionem cippi & domus,& loquitur de patre,matre,& fratre do-
tante,certe reſpectu matris non poteſt intelligi conſeruationẽ
fieri in fratre ſuo,ſed bene in filio,reſpectu etiam filiæ excludẽ
dæ,& ideo ut æqualis ſit determinatio in omnibus perſonis de
quibus ſtatutum loquitur dicta.l.iam hoc iure.dicamus ly, fra
27 tribus,intelligi de fratribus filiæ,& nõ defuncti.†Ad quod ẽt,
nam uerba ſequẽtis capituli ſimpliciter dicunt de fratribus car
nalibus ſuperſtitibus qñ filia non fuit dotata,& certè onus hoc
non ad patruum ſpectabat ergo ly fratribus,intelligendum de-
bet de fratribus ipſius filiæ,Bal.in ſtatuto,in uerſiculo dos col.
vij.in princ.ita & in primo capite,cum nuũ declaretur ꝑ aliud.
l.utrum.ubi Ang.ff.de petit.hæred.l.prætor.§. eritque differen
28 tia.ff.ui bono.raptor.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de lega.j.†Et uer-
ba illa filijs aut fratribus.poſita in primo capite exponuntur aut,
29 pro idest.ut in ſimilibus hr̄ in l.fi.C.de uerb.ſign.†Eo maximè
quia uerba imp.oprianda ſunt,ut minus corrigant ius cõe,quã
fieri poteſt d.c.dilectus.cum alijs ſupra allegatis per Cor.d.ꝯſi.
30 cxv.col.pe.†Non obſtat conſi.Roman.xvj nam Moder. pap.in
d.l.j.C.de ſucceſſo.edicto.tenẽt expreſsè ꝯ.iũ,ut ibi refert Iaſo.
& magis clarè Dec.nec Roma.nec Bono.in dicto tract. de do-
tis,q.xxiiij reſpõdẽt rationibus de quibus ſupra ſed tm̃ fundãt
ſe in rõne expreſſa,uel ſubintellecta ſtatuti.ſ.in fauorem con-
ſeruationis,quæ ita uiget in uno ſicut in alio, & quia ſumus in
fauorabilibus,nec aliter tollunt rõnes,de quibus ſupra,quibus
in indiuiduo ſtandũ eſt cum ſint opiniones cões, & illa Roma.
ſingularis,ꝯ quam etiam tenet Alber.Brun.in tract. de ſtatuto
21 fœmina.exclud.in xij.artic.princ.in xvij.q.†Facit inſuper,nam
tenendo hanc partem,ꝙ ſtatutũ intelligatur de fratre filię,non
de fratre defuncti,ſumus in claro,ſm̃ ius cõe nec poſſumus er-
rare,tenendo autẽ contra ſumus in caſu dubio,& de facili poſ-
ſumus errare ſtantibus adductis,quo caſu dubio ſtante iudican
dum eſt ſm̃ hãc partem, per ea quæ nota.in c.j. de conſtitutio.
22 & in tract.de extenſ.uer.opi.& in Syl.nupti.cum ſimil.†Magis
tamen ſtrictè rñdendo ad conſilium Romani, & rationes ſuas,
& aliorum dico quod dato,ꝙ ratio ſit expreſſa & ita militet in
uno ſicut in alio,& dato ꝙ ſimus in materia fauorabili ẽt con-
cernẽte publicam utilitatem quod eſt fortius,quibus ſtantibus
regulariter extenſio fieri debeat, tamen qñ in caſu ad quem fit
extenſio,non uiget tanta,& ita fortis ratio ſicut in caſu expreſ-
ſo,ẽt in fauorabilibus extenſio fieri non debet.gl. eſt approba-
ta,in c.in fidei fauorem,de hæret.lib.vj.quam cõmendant ſcri-
bentes,in d.§.de uiro.& in dicta.l.ſi cõſtante.& in ſimilibus. in
l.xui pacto.ff.de ſerui.expor.& Moder.in d.l.j.de ſucceſſo.edi-
cto.in materia ſtatuti noſtri,& Soc.d.conſ.ix.col.pe.& per Bal.
in d.l.quod uero ꝯ de legibus,ſed licet conſiderando uerba ſta
tuti noſtri ſimilis ratio uideatur uigere in fratre defuncti ſicut
in fratre filiæ,ꝑꝑ conſeruandum cippum,tñ non uiget tanta &
ita fortis in uno ſicuti in alio,oſtenditur ex ſuperius allegatis ,
& etiam,quia magis conuenit filiam excludi a ſucceſsione pa-
terna a fratre ſuo cui paterna hr̄ditas eſt quaſi debita. l. in ſuis.
de libe.& poſth.quam a patruo in quo nõ tanta uiget ratio, &
23 ideo ad ipſum extenſio nõ faciẽda,ẽt in fauorabilibus.¶†Prę-
terea in patruo,non eſt tanta ratio excludendi,ſicut in fratre fi
liæ,ſed minor,ut ſupra ergo etiam in materia extenſibili,extẽ-
ſio non eſt facienda,prout in ſimi.bonus textus,in l. lege. l. Iu-
lianus.§.hoc capite.ff.de ritu nuptiarum,& bonus textus,in ra-
tione ſui,in ca.fi.de tranſlatione prælatorum ubi ſtante fauore
publico,nõ fit extenſio ad caſum in quo eſt minor ratio & facit
textus,in capitulo ſuper quæſt.§.ſi uero.de offi.deleg. cum ſim.
24 ¶†Ad hanc intelligentiam facit,quod nota.Bal.in ſtatu. uerſi.
ſuccedere.col.iij.in fi.& col.iiij.in princ.ubi ſtatutum uolens
ſororem excludi fratre ſuperſtite . ſi frater fuit exhæredatus,nõ
excludatur,& ſic intelligitur de fratre filiæ,quia non tractandũ
de

de exhæredatione fratris defuncti lege ſi frater.C.de inoffi. te-
ſtamẽo cum ſimili.& idem Bal.in dicta pat.ſtatu.col.pen.uerſi.
25 ſtatutum,quod ſoror.¶ †Et aduertendum eſt, nam iſte poteſt
ueuire beneficlo alterius filiæ nõ dotatę, nam ſtatutum loquẽs
io dotata non habet locum in dotata,& alia non dotata,quo ca
ſu dotata admittitur beneficio alterius nõ dotatę ut uoluit Cor.
26 conſi.x.per totum & beue,uol.iij. ¶ †Non obſtat conſ.xxxiiij.
Curt.& Fulg.quia procedit qñ eſt eadem uel maior ratio ut pa
tet ibi expreſsè in caſo noſtro.ſecus ut.ſ.dictum eſt ergo &c.
27 ¶ †Ad bona matris,& ipſius ſucceſsionem morientis ab inte-
ſtato filij ſiue maſculi ſiue fœminæ pariter ſuccedunt.l.j. C.ad
Orph.& inſti.eo.§.j.& alijs legibus. C.de bon.mater.& melior
tex.in ſoct.de hæredi.ab inteſta.uen.§.j.colla. ix.unde ad bona
& hæreditatẽ dñę Franciſchæ ab inteſtato mortuæ pariter ſuc-
cedunt maſculi, & fœminæ , & attenta dicta diſpõne iuris cõis
Petrus Franciſ.qui occupauit bona, & hæreditatem Franciſchæ
tenetur Seraphinæ agenti pro ſua uirili portione reſtituere par
tem eidem tangentem dictorum bonorum,& hæreditatis ut ſe
rẽ hř per torum tit. ff.& C.de petitio.hæredit.In quo iudicio ẽt
fructus ueniant. l. item ueniunt. §.fructus. ff. de petitiooe hæ-
red.cum alijs ſimilibus cum fuerit malęfidei poſſeſſor, ut hř in
28 l.ſi a dño.§.fi.eo.ti.¶ †Nec Petrus Franciſcus aduerſus Seraphĩ
nam poteſt ſe tueri præſcriptione longiſsimi tpis. xxx. annorũ
uel ultra,nam cum ipſe præſcribens fuerit,& ſit in mala fide at
29 tenta diſpoſitione iuris canonici non poteſt ſe ex ea tueri†cum
præſcriptio abſque bona fide hodie noo procedat,ut eſt tex. in
c.fi.de præſcriptio.& ibi cõter doct.damnantes opinionẽ Bar.
& ſeq.gl Inn. Hoſt.& alios,in d.c.fi.& gl.in regula poſſeſſor.de
regu.iur.li.vj.cũ alijs infinitis ꝯcor.quæ adducunť per Alex.cõſ.
xxxiiij.uiſo proceſſu,uol.iij.& conſ.xcj.vř prima facie, uol. iiij.
& melius & copioſius conſ.lj.quidam Ludo.uol.v.& per Corn.
conſ.cclxv.io hac vř,col.iij.uol.iij.cõcludentes hanc eſſe cõem,
& ſm iſtam opinionem eſſe iudicandum ubique,maximè in ter
ris ſubiectis eccleſiæ, & ubi agitur ſupra poſſeſſorem rerum ut
30 eſt caſus noſter.¶ †Quod modo Petr.Franciſ.fuerit,& ſit in ma
la fide luce clarius hoc patet,cum ipſe ſciuerit matrem mortuã
ab inteſtato,& Seraphinam eſſe ſuam ſororem,& ius cõe diſpo
nere ut ſupra in quibus nec facti nec iuris ignorantia prætendĩ
poteſt.l.j.l.regula.§.ſed facti.ff.de iuris,& facti ign.cum cõcor.
31 ¶ †Qui Petr.Franciſcus ſe tueri non poteſt prætextu ſtatuti ur
bis vetanæ in quo vř diſponi,ꝗ nulla mulier dotata,uel dotãda
ſuccedat in bonis patris, neque matris ſi ſuperſunt fratres car-
nales,ex utroque parente,&c nam omiſſa diſcuſsione ualidita
tis dicti ſtatuti,dĩ ꝗ ſtatutum prædictum nõ obſtat Seraphinæ
ex multis.primo quia intelligi debet ut nõ ſuccedat in bonis il
lius a quo fuit dotata,uel eſt dotanda,ſed ipſa Seraphina nun-
quam fuit dotata,de bonis matris ergo ab eis hæreditate mini
mè excludenda,ſtatutum enim excludens dotatam intelligitur
de dotata ab eo de cuius hæreditate agitur unde dotata ab uno
non excluditur ab hæreditate alterius.l.qm̃ nouella.C.de inoſ.
teſta.l.illã,& l.illud ubi docto.C.de collatio.& per Bal.& Pau.
de Caſt.in l.j.C.de legitima hæreditat:,cum alijs allegatis per
Cor. conſi.lxxiiij.de duobus,col.iiij.uerſi.tum quia,uolum.j.
32 ¶ †Præterea aduertẽdum quod dictum ſtatutum in uerſiculo
ſi qua mulier,præciſe determinat qõnem in ſauorem dictæ Se-
raphinæ diſponẽs,ꝗ ſi aliqua mulier moritur ab inteſtato reli-
ctis filiis uel filiabus ex diuerſis matrimonijs, dicti filij, & filiæ
ſuccedant in capita pro æquali portione ſublata qualiber diffe-
rentia ſexus,hoc ſtatutum in prædicto capite concordat cum
diſpõne iuris cõis,idem diſponẽtis ut fuit dictum in principio,
& in pñti caſu in facto concurrunt omnia quę ſtatutum requi-
rit,nam dicta Franciſca mortua fuit ab inteſtato relictis filijs,
& filiabus ex diuerſis matrimonijs ut ſupra ergo omnes æqua-
liter ſuccedere debent & attento iure cõi , & attenta forma di-
cti ſtatuti,nec prædictis obſtant uerba poſita in principio dicti
ſtatuti,nam intelligi debent,qñ dotata habet fratres carnales,
ex utroque parente,quod nõ eſt in ſpecie pñti in qua habet fra
tres ex diuerſis matrimonijs, quo caſu procedit diſpoſitio dicti
ſtatuti in uerſiculo ſed ſi qua mulier , & alia ſuperius adducta.
Suadetur iſta intelligentia,nam ſi aliter diceretur ſequeretur,ꝗ
uerſiculus,ſed ſi qua mulier,corrigeret principium quod nõ eſt
dicendum uulga.l. præcipimus.C.de appellationibus.l.nam ad
33 ea.ff.de cond.& dem. ¶ †Vnde reducendo ad concordiam ue
fieri debet uulgata.l.j.C.de inoffi.dot.& per Alex.conſi.fi.uol.
iiij.col. v.& vj. dicendum erit principium loqui , qñ ſunt fratres
ex utroque parente tm̃,uerſi.ſed ſi qua mulier,qñ ex diuerſis,&
ſtatutum ita intellectum bene operatur effectum iuxta. l. ſi qñ.
34 de lega.j.& c.ſi papa de priuilegijs lib.vj. ¶ †Suadetur, nã anũ
caput ſtatuti declarat aliud uulg.l.non eſt nouum.l. nam & po
ſteriores.ff.de leg.per Bat.in l.j.§.parui.ff.quod ui aut clam.& ĩ
l.utrum.ff.de peti.hæreditatis.l.regula.§.fin.ff. de iuris, & facti
igno.per Cor.conſ.clxxxiij.præſupponitur ſtatutum,colu.pen.
uol.ij.& conſ.clxxxij.in cauſa uertente,col.ij.uol.iij. ad q̃ faciũt
35 nota.in l.ſi ſeruus plurium.§.fi.de lega.j.cum ſim.¶ †Suadetur
ex illis uer.ſed ſi,quæ præcedentibus aduerſatiuæ ueniunt in iu
re & in facto ut notat io l.ſed & ſi.ff.de petitiooe hęreditatis &
in l.unica.§.is vř in gl.magna.ff.ſi quis iuſdicen. non obtẽper.
ad quæ notat per Bat.in l.ſi mariti,de adulte.unde ſi aduerſati-
36 næ ueniunt in facto & in iure dicendum ut ſupra.¶ †Suadetur
ẽt quia euitatur damnum filiarum ut plenè per Alex.poſt gl.&
37 Bat.in l.fin §.in computatione. C.de iur.delibe. ¶ †Item quia
dicta intelligentia eſt ſm ius cõe,ideo amplectenda & tenẽda
ut notat.ibidem,& plenè in cap.ſuper eodem,& in cap.ex parte
38 il ſecundo de off.dele.¶ †Intelligendo uero aliter filiæ exclu-
derentur corrigerent ius cõe ut in princ.ſupra dictum eſt, un-
de reſtringenda eſt talis interpretatio,& ſtrictiſsimè conſiderã
da c.cum dilectus de conſuetudine.l ſancimus. C.de teſtamen-
tis per Alex.conſ.lxxvj.animaduerſis.uol.iiij.& per Cor.conſi.
cexlvij conſultus, col.ij.uol.iiij.& plenè in d.c. cauſam quæ p
docto.concluditur itaque attenta diſpoſitione iuris cõis, & at-
tentis,& conſideratis uerbis,& tenore dicti ſtatuti Seraphinam
ſuccedere pro uirili dictæ ſuæ matri ſublata præſcriptione dñi
39 Petri Franciſci mala fide poſsidentis. ¶ †Ad illud autẽ in quo
quæritur an ualeat legatum factum ſancto ſeu imagini alicuius
ſancti exiſtentis in aliqua eccleſia,dico ualere & eſſe firmũ ipſo
iure,& tanquam certum debetur per ea quæ nota.per Innoc.&
Io.Andr.in rubr.de parroch.& bene per Bal.in l.ſi quis ad de-
clinandam.C.de epiſ.& cler.& per canoni in cap. tranſmiſſa de
præſcriptio.& bene in cap.requiſiſti de teſtam.& bona deciſio.
Bar.in l.j.§.ad municipium.ff.ad le.Fale.per tex.in auct. de ec-
cleſi.tit.§.ſi quis in nomine magni Dei,& faciunt nota. per Fe-
lyn.in cap.dilectus de offic. ordi. & per Dec.conſi. cxlviij. ſiue
enim conſideremus eccleſiam ubi imago depicta eſt certa eſt
ſiue conſideremus ipſam imaginem,etiam certa eſt,ſiue cõſide-
remus uſum in quem legatum factũ eſt, & erit certum, inſuper
& quantitas relicta,omni itaque certitudine conſiderata, lega-
tum prædictum redditur certiſsimum,ꝑñr debetur iuxta uolũ-
tatem teſtatoris,nec comprehenditur in gratia pœnitentiariæ
commutan.legata incerta,cum iſtud modo aliquo incertum di
40 ci non poſsit.¶ †Quantum etiam ad tres ducat.relictos clericis ,
aduertẽdum eſt,ꝗ legatum tale de iure eſt ualidum & debetur,
qñ enim legatur clericis,ſeu canonicis non expreſsis nominib.
tale legatum non uit,ſed eſt ualidum.ut nota.in d.c.requiſiſti.
41 ¶ †Sicuti qñ legatur ciuibus,tale legatum eſt ualidum nec ex
hoc dř incertum,licet nomina ciuium,non ſint expreſſa l. ciui-
bus.ff.de rebus dubijs.Ita qñ legatur clericis talis loci licet no
mina nõ ſint expreſſa,ut tenet Soc.poſt alios in d.l.ciuibus. col.
iij.& iiij.ubi plura adducit. Et licet data ualiditate dicti legati,
doct. diſputent, an dictum legatum queratur clericis in ſpecie,
& unicuique pro rata,an uniuerſitati clericorum,tñ cõis cõclu
ſio eſt quod ſm mentem teſtatoris,& materiã ſubiectam quæri
tur, & clericis in ſpecie, & qñque uniuerſitati clericorum, & ſi
fuit perpetuo relictum perpetuo debetur, licet clerici qui mo-
do pñtes ſunt moriantur,per ea quæ notantur in l. cũ propone-
batur.ff.de iudicijs,& in c.ſi gratioſæ de reſcr.lib.vj.& in c.qm̃
42 Abb.de offici.deleg.cum alijs uulg.¶ †In pñti caſu legatũ prę
dictum perpetuo fuit relictum clericis talis loci, ꝑñt & præſen
tibus & futuris , inſuper & illis qui interuenerunt celebrationi
exequiarum teſtatoris,ꝑñt debetur,& ideo ualidum,cum ex in-
teruentu reddatur certiſsimum.§.incer.inſti.de leg. & per Bat.
in l.quidam relegatus. ff.de rebus dubijs , & ibi oẽs ſcribentes
maxime Soci.col.vij.& per eundem io l.cum ſenatus.eo.tit.cõ-
cludentes tale legatum eſſe ualidum,cõi iure,in alijs relictis nõ
pijs quanto fortius in caſu noſtro,ubi legata prędicta pia ſunt,
& relicta pro ſalute animę teſtatoris,ad quæ nota. in ſimilibus.
43 in l.cum precib.C.de impu. cum ſi. ¶ †Verum quia poſſet dici
legata prædicta non eſſe certa ex quo ipſorum clericorum per-
ſonæ non fuerunt nominatę,ꝑñr quod gratia pœnitentiariæ uo
luerit iſta commutare, pp uerba poſita in dicta gratia , ibi pijs
locis & perſonis certis , ac nominatis , ſed iſti clerici non fuere
nominat

nominati ergo. Aduertendū eſt ꝙ uerba poſita in d.gratia ſunt.
appoſita in narratione & ſuppoſitione partis, quæ uerba narra-
tiua non ſunt in conſideratione iuribus uulg. ſed tm̄ ꝙ pœnitē-
tiaria concedit conſiderandum eſt. Reſcriptum aūt pœniten-
tiariæ, ubi nos igitur &c. diſponit, quòd legata tm̄ incerta com-
mutētur, nō autem certa ut patet expreſſe ex uerbis. d. gratiæ &
& qñ unum petitur, & aliud conceditur, non attenditur petitū,
& narratum ſed tantum conceſſum, nā narrata & petita reſtrin
guntur & limitantur per cōceſsionem & ſignaturam, ut in c. ſu
per literis de reſcri. ubi late Fely. col. vij. poſt Inno. & alios. c. in
ter dilectos, de fid. inſtru. & per Bal. & ſcrib. in l. præſcri. C. ſi cō-
tra ius uel utilitatem publicam, & eſt deciſ. Rotæ in nouiſsi.
44 cccļviij. & regula cancella. In ord. xxv ¶ † Prout in ſim. dicimus
de interrogatione & reſpōſione, quia interrogatio reſtringitur
per reſponſionem. l. j. in prin. & in l. inter ſtipulantem. §. ſtipulā-
tis. ff. de uer. Item quia etiam perſonæ clericorum, ſunt nomina
45 tæ, ut. ℑ. probabitur, unde obiectio ruit. ¶ † Et licet ex ſuperius
dictis concluſum ſit eſſe ualida & certa, tamen clarius & ma-
gis in proprijs terminis dicitur legata prædicta eſſe certiſsima,
licet enim propria nomina clericorum non ſint expreſſa, tamē
in puncto habemus alia quæ idem important & certitudinem
inducunt, tex. enim in l. certum. ff. ſi cer. pet. expreſsè uult illud
dici certum, ꝙ licet proprio nomine non ſit expreſſum, tamen ſi
alijs uocabulis uel alia demonſtra. oſtendit, certum eſt. & appel
latione uenit, ſatis eſt enim per demonſtrationes, & alia uoca-
bula deueniri ad indubitatam notitiam rei, ea qua fugimus in-
certitudinem. l. ſi matrem. §. fi. ff. de rei uend. l. nominatim. ff. de
cond. & dem. cum ſimi. Et ideo Bal. Ang. & alij, in d. l. certū. in-
ferunt ad materiam. l. libellorum. ff. de accuſ. ꝙ licet non appo-
nantur confinia &c. tamen ualet libellus, ſi per alia conſtat in-
46 ducētia certitudinem. ¶ † Nominatim enim dicitur quid fieri,
nedum ꝙ proprio nomine nominatur ſed etiam illud quod no
mine officij uel alia deſignatione, ſeu loci appoſitione. d. l. ſi no
47 minatim. & quæ habētur in l. j. & ij. ff. de lib. & poſth. ¶ † Non
enim refert quid fieri per æquipollens. d. l. ſi nominatim. & d. l.
certum. nam ſumus in materia in qua tractatur de probatione
certitudinis, non autem in materia qua expreſsio requiratur ꝓ
forma, iuxta ea quæ notantur per omnes ſcrib. in d. l. certum. &
48 per Moder. Cano. in c. cum dilecta. de reſcriptis. ¶ † Demōſtra
tio enim ut per eam inducatur certum, poteſt fieri nedum ex-
primendo nomen proprium, ſed etiam per oſtenſionem qualita
tum, uel officiorum, uel aliarum demonſtrationum, per quas de
uenitur ad certitudinem dictæ. l. certum. & d. l. ſi nominatim. &
bene facit tex. in d. l. ad recognoſcendos C. de ingenuis & ma-
numiſsis. & in l. legatis. §. ſi ex officio de legat. iij. & in l. pe. ff.
49 de rebus dubijs, cum alijs concor. ¶ † Ad quod etiam, qa talia
legata facta ſunt clericis non ſimplr, ſed clericis talis loci, quo
caſu reſpectu loci redduntur certiſsimi, ut dicit tex. & ibi ſcrib.
in d. l. ſi quis ad declinandam, uer. hæc tamen omnia. C. de epiſ.
& cle. ubi relictum perſonis certi loci eſt ualidum, & legatū eſt
certum, & cōi iure debetur, tanquam certum redditum fuerit
per loci appoſitionē, ut in ſimili dicit tex. in l. ſi itaq;. ff. de ædi.
50 edict. ¶ † Et in ſimili dicimus, & cōtrarium dicere non eſſet cō
ueniens, ꝙ ſi relinquitur clericis ſancti Petri, ꝙ hoc eſſet incer-
tum, & tamen ꝯrium eſt ipſa ueritas, ut in d. l. ſi quis ad declinā
dum, uer. hæc tamen omnia. & quæ notantur in d. l. quidam re
51 legatus. & in d. l. cum ſenatus. ¶ † Sicuti etiam dicimus per lo-
cum a ſpeciali, ꝙ legatum factum fratribus ſancti Franciſci, pro
miſsis celebrādis, ſi capaces eſſent & habiles, eſſet ualidiſsimū,
tanquam certiſsimum, licet nomina propria ipſorum fratrum
non eſſent expreſſa, per ea quæ notantur in c. in præſentia. de
probationib. & per Cald. conſi. xx. ſub rubrica de teſtamentis.
& per Bar. in tract. Minoricarū. Ita & a fortiori in caſu præſen-
52 ti. ¶ † Faciunt etiam notata in l. aſſe toto. ff. de hære. inſtit. & in
l. ſi ita ſcripſero. ff. de condi. & dem. & in auct. ſi quis in aliquo
documento. C. de edendo. quod certum quid dicitur per rela-
tionē ad aliud, ut in ſimili de teſte. notatur in c. licet ex quadā.
& in c. cum in tua de teſtib. Ita in caſu nr̄o, teſtator referendo
ſe ad clericos talis loci per hanc relationem habemus perſonas
53 certiſsimas. ¶ † Et licet ex prædictis difficultas remaneat expe
dita, & reſoluta, tamen ut omnia penitus ſileant in puncto ui-
deatur conſ. Oldra. lxj. Cum Regi Franciæ ubi Papa fecit gra-
tiam Regi Franciæ de legatis incertis, & illa cōmutauit in aliū
uſum, & quærebatur quæ legata eſſent incerta, & quæ certa, ad
effectum cognoſcendi, quæ comprehendantur in gratia, & quę
non, & circa articulum, qñ legata dicantur incerta reſpectu per
ſonarum, quibus ſunt relicta, ut in præſenti caſu, Oldradus con
cludit etiam in fortioribus terminis, legata nō eſſe incerta, ſed
certa conſequenter tanquam certa non comprehendi in gratia.
In caſu præſenti, & reſpectu quantitatis, & reſpectu perſonarū,
datur certitudo, conſequenter omni reſpectu certa dicuntur &
in gratia, prædicta non debent comprehendi, ſed tanquam cer-
ta & certiſsima debent exequi ſecundum uoluntatem teſtato-
ris, & ſecundum diſpoſitionem iuris communis. Pariſius.

¶ Clariſsimi atque Celeberrimi Iuris utriuſque Excellentiſ-
ſimi domi. Petri Pauli Pariſij Conſentini, Tertium
volumen conſiliorum explicit.

Regiſtrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y.

Omnes ſunt Quaterniones, præter Y, Quinterniones.

QVARTA PARS,

CONSILIORVM

PETRI PAVLI PARISII

PATRICII CONSENTINI,

S. R. ECCLESIÆ CARDINALIS AMPLISSIMI.

PONTIFICII CAESAREIQVE IVR. CONSVLTISSIMI,
ex innumeris quibus ſcatebat mendis, olim purgata, nunc verò maiore cura priſtino candori penitus reſtituta, necnon argumentis locupletiſsimis illuſtrata.

AC PRÆTER LOCVPLETISSIMVM INDICEM elementario ordine confectum, acceſſere multa, quæ in cæteris voluminibus non reperies, non ſine maxima ſtudioſorum vtilitate.

VENETIIS,
Apud Nicolaum Beuilaquam, & ſocios.
M D LXX.

EXCELLENTISS. VTRIVSQ. IVR. CONSVMATISS.

D. PETRI PAVLI PARISII,

Conſentini, Reſponſorum, & ſuorum Conſiliorum, Bononiæ, ac Paduæ abſolutorum,

PARS QVARTA.

SVMMARIVM.

1 PRINCEPS poteſt delicta præterita remittere, & delinquentibus indulgere, & pœnam relaxare, & de illis ueniam concedere, & alijs ſeq. & nume. 8. 11. & 23.
2 Et poteſt facere abolitionem, & extinctionem delictorum, & pœnarum indè incurſarum.
3 Princeps eſt ſupra ius poſitiuum, & habet plenitudin poteſtatis.
4 Et omnia poteſt, exceptis articulis fidei, pontifex maximus.
5 Et quando non agitur de præiudicio tertij ſed ſolũ offenditur Deus & eccleſia.
6 Et negans pontificis poteſtatem, ut hæreticus habetur.
7 Crimina eccleſiaſtica, ad ſummum pontificem ſpectant.
9 Crimina autem ſatara remittere non poteſt.
10 Nec de illis poteſt concedi indulgentia.
12 Quod delicta non remaneant impunita eſt intereſſe ſecundarium.
13 Et talis remiſſio & indulgentia in utroque foro locum habet, & num. 85.
14 Et quid ſi facta eſt limitatè quo ad unum forum.
15 Et quid quando facta eſt plenariè.
16 Dictio omnimodo, præciſa eſt.
17 Et talis remiſſio & indulgentia omnem etiam infamiam abſtergit, & num. 90.
18 Et quando & quo caſu id procedat, & nu. 19. & 20.
21 Comprehendit etiam iſta remiſſio & indulgentia omnem pœnam pecuniariam, & numero. 24.
22 In pœnis fiſcus habet cauſam lucratiuam.
25 Remiſſio iſta an ualeat ſi in ea non exprimitur cauſa, & facti qualitas.
26 Et quid ſi ceſſat obreptio, & ſurreptio, et princeps uoluit remittere.
27 Per reſcriptum geminatum, tollitur obreptio & ſurreptio.
28 Idem quando motu proprio fuit conceſſum, et nu. 74.
29 Conſenſus principis, reputatur conſenſus fiſci.
30 Item tollitur obreptio, per clauſulam, non obſtantibus.
31 Et an per talem remiſſionem uideatur ſublata pœna applicanda alicui particulari, & quando, & quo caſu, cũ alijs ſequen. et nu. 35.
32 Princeps an poſſit dominium quod eſt iuris gentium, quæſitum uni in alium transferre.
33 Indulgentia an ẽt importet remiſſionem bonorum, & nu. 51. & ſeq.
34 Et quid ſi bona fuerunt alienata, & per tertiam perſonam poſſidentur, & numero. 43. & 44.
36 Poſſunt per principem reſtitui bona conſiſcata, & exacta.
37 Et quando facta eſt plenariè, iſta ueniunt.
38 Princeps licet non poſſit auferre ius quæſitum tertio, tamen poteſt ordinare quòd ille non audiatur.
39 Et an extendatur ad bona apprehenſa per partem aduerſam offenſam, & nu. 43.
40 Superior poteſt moderare iuriſditionem ſuorum officialium.
41 Poteſt princeps alicui audientiam denegare.
42 Poteſt princeps iuri poſitiuo, et communi derogare, ſi de eius uoluntate conſtat.
43 Et poteſt tertio præiudicare ex certa ſcientia, et cum clauſula, non obſtante, et nu. 44. 45. 52.
46 Et de uolũtate ipſius ſatis apparere dicitũ ſi motu proprio diſponit.
47 Et q d qñ bona peruenerũt ad fiſcum, ſeu tertiũ ex ſola cõdẽnatione.
48 Et quid ſi remiſſio fuit uniuerſalis et generalis, non particularis aliquibus facta.
49 Ex cauſa poteſt princeps alteri auferre ius quæſitum iuregentium.
50 Et quid ſi fecit princeps de plenitudine poteſtatis.
53 Ex ſententia quæritur dominium, et quale, et nu. 54.
Et an poſſit auferri ꝑ ſupremũ principẽ ita q̃ſitũ, et n. 55. 56. et 57.
Et quid ſi dominium quæſitum fuit per actione ciuilem.
58 Et quid ſi appoſita eſt clauſula non obſtante.
59 Poteſt princeps concedere reſtitutionem aduerſus ſententiam et condemnationem, et numero. 60.
60 Et potiſſimum in crimine blaſphemia, et ſimilibus etiam poſt condemnationem.

61 *De delictis per principem remiſſis, non poſſunt delinquentes ulterius moleſtari.*
62 *Peccata & crimina remiſſa non redeunt amplius in ultionem.*
63 *Etiam ſi abſolutio facta fuerit per uiam diſpenſationis.*
64 *Verbum, indulgemus, diſpenſationem importat.*
65 *Et paſſi iniuriam, & damna, non poſſunt aliquid dicere, facta per principem remiſſione.*
66 *Et maximè ſi princeps iſtis tollit omne ius, & omnem actionem.*
67 *Et idem ſi mandat abſolutus non poſſe moleſtari &c.*
68 *Nec contra eos poteſt procedi ciuiliter, aut criminaliter.*
69 *Et iſti quibus facta eſt remiſſio, an teneantur confiteri delictum ſi uolunt gaudere illa.*
70 *Excipiens non uidetur delictum fateri, & nu. 87. & 89.*
71 *Maximè ſi interponitur conditionaliter, & cautelatè.*
72 *Contrarietas tollitur per diſtinctionem.*
73 *An poſſit quis ſe iuuare, ex eo quod impugnat, & quando.*
75 *Clauſula, quod non poſſit dari de defectu intentionis.*
76 *Geminatio, enixam oſtendit uoluntatem.*
77 *In derogando iuri poſitiuo, non requiritur cauſa.*
78 *Clauſula, ex certa ſcientia, omnem ſurreptionem tollit.*
79 *Clauſula, de plenitudine poteſtatis, multum operatur, & nu. 80.*
81 *Super crimine eccleſiaſtico, ſummus pōtifex amplā habet poteſtatē.*
82 *Clauſula, non obſtantibus, plures producit effectus.*
83 *Et quid quando de obſtantijs, non eſt facienda derogatio ſpecialis.*
84 *Et quid ſi adeſt clauſula, quod obſtantia habeantur pro expraſſis & ſpecificatis.*
86 *Gratia cōceſſa ad cōmodum aliquorū, non eſt retorquēda in damnū.*
88 *Non uidetur fateri ſe excommunicatum, licet dicat ſe abſolutum.*

CONSILIVM I.

IN DEI NOMINE AMEN.
Clemens. vij. Pont. Max. Nouiter ad
fidem cōuerſis & qui uulgo chriſtia
ni noui nuncupantur morā trahenti
bus in regnis & dominijs Portugal-
lię & Algarbiorum utriuſque ſexus
amplam ueniam & remiſſionem im
partitus eſt criminum & delictorum
blaſphemiæ, & aliorum ſapientium
quædam hæreticæ & iudaicos ritus,
pro preterito tempore per ipſos forſan commiſſorum & patra-
torū de quibus inquietabantur moleſtabantur & uexabantur a
nonnullis iudicibus ſeu inquiſitoribus hæreticæ prauitatis re-
mittendo eiſdem oēm pœnā quā forſan inde incurriſſent & quā
incurriſſe declarari eſſent al.& diffuſius & plenius in literis apo
1 ſtolicis idē expedius eſt uidere.† Voluit igiť & potuit ipſe ſum.
Pon. crīa. & delicta p̄dicta extinguere, & ipſorū ueniā & remiſ-
ſionem perſonis prædictis concedere, & omnem pœnā corpora
lem quam ex ipſorum perpetratione incurriſſent relaxare, & in
dulgere, ut habetur in l. reſcripta & ibi omnes ſcribeñ. tradunt.
C. de preci. imper. offer. quæ lex eſt canonizata. xxv. q. ij. in c. re-
ſcriptæ ubi gl. fi. aſſerit iſtud de facili concedi per tex. in c. ueniæ.
xxxv. q. ix. & hoc idem probatur in l. mancipia. in fi. C. de ſeru.
fugi. per locum a ſpeciali ut aſſerit Pau. de Caſt. in d. l. reſcripta.
in fi. & Par. de Put. in tracta. ſind. circa principium in capite de
offi. ſindica. col. mihi. ix. uerſi. priores habentes, iſtud idem tra-
ditur in l. relegati. in fi. & diffuſius in l. diui fratres. ff. de pę. ubi
ſupremis principibus conceſſa apparet facultas pœnas delicto-
rum delinquentibus poſſe remittere, & indulgere probatur etiā
in l. ij. in l. fruſtra. in l. cum indulgentia, & l. ſeq. C. de ſent. paſſ.
& ibi ſcribeñ. omnes firmant uti poſt Bar, faciunt in l. Gallus. §.
& quid ſi tanců. circa fi. ff. de lib. & poſth. vt firmat gl. communi
ter ab omnibus ibi approbata in uer, concedi, in l. ij. C. de in ius
uoc. uolens. per reſcriptum principis omnem pœnam corpora-
lem proculdubio poſſe remitti, & ad id et uror. quamplures ad
ducunt per omnes, tenet etiam Bal. et ibi Mod. papien. ſequun
tur nu. j. in l. nec damnoſa, C. de preci. impera. offer. And. de Iſer.
& alij in tit. quæ ſunt regal. in uer. committentiū, & in tit. de ca
pita. qui cur. uend. §. ſimiliter, ut Par. in d. tracta. in uer. ꝯpoſitio.
col. mihi. xiij. uerſ. nā dicit notabi. iter, & Cano. in c. in nr̄a de in
iur. & dam. dat. cū alijs inferius allegandis, & in terminis nr̄is, ꝙ
talia crimina poſſint remitti p̄ ſum. Pōt. firmat Dec. ꝯſ. cxxxvij.
2 Et diligẽter ꝓ tenui, col. j. & ij. † Et ꝯprobari poſſunt ex his q̄ ha-
bent i l. abolitio. & l. ſeq. & ſeq. ubi Bar. & alij no. ff. ad Turp. &
in l. fi. C. de gen. aboli. ubi et ſcribeñ. tradūt uolētes abolitionē
caſſationem, & extinctionem criminum & pœnarum inde incur
ſarum per ſupremos principes fieri & concedi poſſe, Cicero. n.
lib. ij. rhetoricæ nouæ quamplures adducit cauſas quibus prin-
ceps crimen & pœnā ipſius remittere & indulgere poteſt, quas
etiam citat & refert Par. in d. trac. ſind. in uerſi. pœna, col. mihi.
xj. & duab. ſeq. Quarum nonnullæ optime præſenti remiſſioni
& indulgentię adaptantur, eo magis cum ſanctiſſimus. d. N. iſta
cōceſſerit motu proprio ex certa ſcientia & poteſtatis plenitudi
ne paſſim derogando omnibus in contrarium facientibus uti
3 inferius dicetur. † Et factum ab ipſo reputatur factum a Deo.
c. quanto de transla. præla. & ipſe ſit ſupra ius. c. propoſuit cum
ſi. de conceſ. pręb. Et ſolus habeat plenitudinem poteſtatis. c. de
creto. ij. q. vj. c. ad honorem, de aucto. & uſu pall. & per Bal. in d.
4 l. reſcripta. col. ij. † Et poſſit exceptis articulis fidei in omnibus
diſpenſare ut poſt antiq. firmat Abb. in d. c. propoſuit, & Pet. de
Anchar. ꝯſi. ccclxxiiij. Reuocatur in dubium, uolens papam in
omnibus caſibus habere poteſtatem illis ſolum exceptis in qui
bus expreſsè prohibitus reperitur de poteſtate cuius in præſen-
ti minimè oportet uerba effundere, cū alias ꝯſulendo poſt alios
5 per me citatos pleniſſimè iſtud fuerim proſecutus. † Et eo ma-
gis in caſu præſenti iſta procedunt in quo non tractatur de præ
iudicio tertij, ſed de' & eccleſia ſolū offenditur quæ nunq̄ clau
dit gremium nec fatigata eſt ueniam indulgere. c. duo. xxiij. q.
iiij. c. ſuper eo. in princ. de hære. lib. vj. epiſtolæ inter claras. in fi.
6 C. de ſum. Trini. † Et ſi quis aſſereret ſummum Pontī. non poſſe
iſta dimittere hæreticus reputať, ut dicit Ol. ꝯſi. cclxxj. Quæſtio
7 talis eſt, & Dec. d. ꝯſi. cxxxvij. col. ij. † Crimina. n. iſta eccleſiaſti-
ca ſunt mere & abſolute & potiſſimum ad ipſum ſum, Pont. ſpe
ctant, ut ꝯcludit Dec. ubi ſupra & ꝓbať in clem. j. & ibi Imo.
in princ. de hæret. in clem. Et qm̄ iudex ſecularis non poteſt in
illis ſe intromittere niſi ad petitionem eccleſiæ ut habetur & ꝓ
batur in c. inquiſitionis. §. prohibemus, de hæret. lib. vj. & ibi no.
doct. & per gl. Abb. & alios, in c. cum ſit generale de foro. com-
peten. & in cap. ut officium & cap. ut commiſſi &. cap. inqui-
ſitores de hære. lib. vj. & ſentit Oldra. conſi. xxxvj. Infraſcripti,
Fely. in c. urgentis nu. j. de hære. & ꝓbatur in c. cum ſm̄ in fi. &
ibi gloſſ. & docto. de hære. lib. vj. & in cap. ſuper eo. ubi Ancha.
in iiij. nota. & per Alberi. de roſa. in dictionario in uer. hæreti-
8 cus, uerſi. de crimine hæreſis, & tradit Abb. in c. ad abolendam.
nu. xij. de hæret. & in d. c. urgentis. col. fi. † Merito igitur ponti-
fex ipſe potuit dicta crimina relaxare, & de eis gratiam facere,
ut etiam tradit Anch. in c. accuſatus. §. ſane, in iiij. notab. de hæ-
9 re. lib. vj. & Franc. epiſcopus ſquillaceñ. in tracta. fidei & hæreſ.
car. mihi. x. uerſ. ſed an bona ipſorum. † Non. n. pontifex ipſe ſta
tuit & uoluit procedi non poſſe ſuper dictis criminibus in futu
rum forſan per ipſos committendis & patrandis, ex hoc enim
10 periclitaretur tota eccleſia, & ſibi non licuiſſet. xxv. q. j. c. ſunt
quidē & eſt in terminis gl. in uer. a fide, in c. ſi papa. xl. diſtin. †
Et de delictis futuris per principē nō pōt ꝯcedi indulgentia nec
ſuper illis diſpenſari. l. ſi unus. §. illud, & ibi oēs not. ff. de pact. &
firmat Bal. in d. l. reſcripta. col. ij. uerſ. ulterius oppono, & ſequū
tur ibi Moder. nu. viij. poſt Pau. de Ca. ibi, qm̄ eſſet ꝯtra publicā
11 utilitatem & perſonæ inuitarentur ad delinquendum ꝯtra. l. cō-
uenire. ff. de pact. dotal. † Remiſſi. n. criminā p̄terita & ipſorum
pœnā ꝙ quidē a ſupremo principe fieri pōt, prout paſſim tota
die fit iure p̄mittente. d. l. nec damnoſa vbi Bal. not. & habeť in
12 d. l. reſcripta ubi oēs iſtud habēt pro abſoluto, maximè Moder.
nu. viij. poſt Pau. de Ca. & Bal. ibi col. ij. uerſ. aut impetratur. †
Volentē iſtis non obſtare intereſſe reipublicæ delicta non debe
re remanere impunita, qm̄ iſtud eſt quoddam intereſſe ſecunda
rium quod non ita attenditur, ſm̄ Iacob. Butr. ibi per nota. in l.
j. ff. ſol. matri. item quia crimina & pœna corporalis arbitrio ſu-
premi principis relaxata ſunt, ut remitti & indulgeri poſſint, ut
ſunt iura & deci. apertiſſimè ſuperius deductæ, uolētes crimina
13 præterita, & ipſorum pœnam corporalem remitti poſſe etiam ad
inſtantiam & ſupplicationem partium. † Quæ remiſſio emanata
uti legitur in literis apoſtolicis nedum in foro contentioſo, &
iudiciali abſolutionem tribuit & conceſſit, ſed etiam in foro
14 pœnitentiali. † Eſto enim quod abſolutio limitate facta in foro
pęnitentiali non operetur quo minus quis ita abſolutus accuſa
ri & inquiri poſſit in foro contentioſo, ut traditur in gl. fi. in c.
gaudemus de diuor. & p̄ gl. & oēs in c. de his de accu. & in c. ad
monere in uer. pœnitētia. xxxiij. q. ij. & in c. pen. de penitē. diſt.
j. & in gl. j. in fi. in c. j. de ſciſmat. per Bar. & alios in l. ſi tibi. ff. de
15 pact. et in l. non ſolum. §. iniuriarū. ff. de iniur. † Tamen qm̄ re-
miſſio

miſsio et abſolutio facta eſt plena in utroq; foro liberationẽ et
abſolutionem tribuit, ut tradit Bald. in titu. de pace iuramento
firman. §. iniuria, & ſequitur Par. in. d. tract. in uerſi. compoſitio.
col. mihi. xiiij. uerſi. ultimo, circa prędicta quæro, & faciunt quę
in ſimilibus per illum textum tradit Bal. in. l. fœminæ uerſ. ꝙ ſi
nullum. C. de ſec. nupt. & alia adducit Fely. in. c. inter quatuor.
nu. x. de maio. & obed. & in terminis noſtris iſtud firmat Deci.
dicto conſi. cxxxvij. col. j. verſi. & licet abſolutio, quando remiſ-
ſio facta fuit tam reſpectu fori contentioſi, & iudicialis q̃ reſpe
ctu fori pœnitentialis, vt præſens facta apparet conſiderando il
lam dictionem penitus, & illam dictionem quoquomodo, vt
16 per eum, quæ etiam & in iſta remiſsione interuenerunt. † Et ul
terius adeſt dictio omnimodo, preciſam habens naturã ut habe
tur in. c. j. de fo. compet. in clem. & per Fely. in. c. auditis, col. iiij.
de præſcrip. vtroq; igitur foro effectum ſuum ſortiri debet, ſe-
18 cundum uoluntatem ipſius concedentis. † Quæ etiam remiſsio
nedum pœnam corporalem remiſit & indulſit. ſed etiam peni-
tus aboleuit & extinxit, ac ſuſtulit omnem infamiam & hono-
ris maculam, quam prædicti quibus conceſſa fuit forſan incur-
18 riſſent occaſione prædictorum criminum. † Licet enim indul-
gentia remittat pœnam criminis, & non uideatur tollere infa-
miam, & honoris ac dignitatis maculam ut habetur in. l. fin. C.
de gene. aboli. & in. l. j. & l. generalis. C. de ſent. paſſ. & per Pari.
in d. tracta. in uer. tortura, col. mihi. xxviij uerſi. pone quod ali-
19 quis. † Tamen non procedit iſtud quando ſpecialiter in ipſa in
dulgentia facta eſt abolitio infamiæ ut dicit Salyce. per illum
textũ in l. cũ indulgẽtia in j. oppoſi. & i l. ſi. col. ſi. C. de ſent. paſſ.
20 & firmat glo. ſi. alle. iura, & Pau. de Ca. in. d. l. reſcripta. † Prout
etiam non procedit quando ultra indulgentiã facta fuit reſtitu
tio ſpecifica ad famam, uti in præſenti conceſſum apparet ut tra
dunt Bar. Bal. & alij in. l. j. & in. l. ſi. C. de ſen. paſſ. & diffuſe Saly.
& idem Saly. in. l. ſi. C. de gener. aboli. Et faciunt quæ ſtatim di-
centur circa reſtitutionem bonorum propter dicta delicta for-
21 ſan confiſcatorum. † Illud etiam certum eſt huiuſmodi remiſ-
ſionem & indulgentiam comprehendere omnem pœnam pecu
niariam & bonorum confiſcationem, quæ fiſco, & camerę fiſca
li ex illorum delictorum perpetratione ueniebat applicanda, ut
habetur in. l. ſi docueris, & ibi omnes nota. C. de ſalſ. & uult glo.
in dicta. l. Gallus. §. & quid ſi tantum tenens reſtitutionem con
demnati & bonorum comprehendere bona quæ penes fiſcum
ſunt, & omnes ſcribentes, ibi iſtud proſequuntur dum ſolum
dubitant an ueniant bona in alium tranſlata de quo ſtatim di-
cetur habentes pro abſoluto bona fiſco applicanda, ſeu penes
fiſcum exiſtentia comprehendi in ipſa reſtitutione, & poſt Bar.
firmant doc. in. l. ſi. C. de ſenten. paſſ. conſiderantes verba, & for
mã indulgentiæ, & reſtitutionis quę in caſu noſtro apertiſsima
ſunt expreſſè comprehendentia pęnam pecuniariam, & bono-
rum confiſcationem reſtitutionemque ipſorum & omnes ſcrib.
22 paſſim iſtud uolunt in. d. l. uenia. C. de in ius uocan. † Ea ratio-
ne quoniam in pęnis fiſcus habet cauſam lucratiuam, & in re-
miſsione illarum non reputatur pati damnum, ut dicit Bal. tol-
lendo obiectionem illius. le. in. d. le. nec damnoſa. in. ij. oppoſit.
quem ſequuntur Pau. ibi, & Mod. & idem tenet ipſe Bal. & Pau.
de Ca. in d. l. reſcripta, col. ij, uolentes huiuſcemodi remiſsionẽ,
& reſtitutionem etiam ad inſtantiã partis factam comprehen-
dere bona applicanda fiſco, prout etiam tenet gloſ. allegata per
Bal. in. la. fina. C. de precib. impe. offer. & per And. de Iſernia in
tit. quæ ſint regal. in uerſi. committentium, cum alijs allegatis
per Parid. de Put. in d. trac. in uer. compoſitio, colu. xiij. uerſ. nã
dixit notabiliter, & Pet. de Anc. conſ. clxj. Viſo diligenter, col. ij.
23 uerſic. his præmiſsis, & col. iij. † Et faciunt iura, & deciſiones ſu
perius adductæ uolentes ſupremum principem poſſe tollere, &
& remittere pœnam criminum, & delictorum non diſtinguen-
do quæ pœna eſſet applicanda an corporalis ſeu pecuniaria, &
bonorum confiſcatio, & in eorum generalitate etiam iſtã bo-
norum, & pecuniariam comprehendunt. l. j. §. & generaliter. ff.
24 de leg. præſt. l. in fraudem. §. ſi. ff. de teſta. milit. † Et licet Bal. in
l. præſcriptione, col. mihi ſeptima, uerſi. ex hoc nota. C. ſi contra
ius uel utilitatem publicam, & in. d. l. nec damnoſa, in. ij. oppoſi.
& in d. l. reſcripta, col. ij. uerſi. an in bonis incorporatis, uideatur
dubitare an huiuſmodi remiſsio, & indulgentia comprehendat
bona quæ fuerunt in fiſcum incorporata, & in quibus facta fuit
executio, & exactio ex quo iſtud tendit in damnum fiſci conſe-
25 quenter indulgentia uidetur inualida per d. le. nec damnoſa. †
Eo etiam quia literæ remiſsionis condemnationum non uiden-
tur ualere qñ non exprimitur in illis cã & quęlibet facti quali
tas, propter quã facta fuit ꝯdemnatio, ut expreſſe ſentit Bal. ubi
ſupra & Ol. ꝯſi. xxij. Ad quęſtionem, & Abb. in. c. ſuper eo. de co
hab. cle. & mul. & Alex. conſi. xxix. Põderatis his, col. ij. uol. j. &
alia adducit Iaſ. in. d. l. præſcriptione, circa ſi. nu. xxxj. & in d. le.
26 nec damnoſa, nu. ij. † Tamẽ qñ ſumus in caſu in quo ceſſat obre
ptio, & ſurreptio, & certi redditi ſumus de mẽte pricipis remit
tentis pœnam ꝙ uoluerit illam remittere ẽt ſi eſſet in fiſcum in
corporata & per eum exacta. Obiectio in nullo obſtabit, & deci
ſiones prædictę concluſionem hanc confirmant a ceſſante obre
ptione, & ſurreptione. c. cum ceſſante de appel. cum ſi. Nã in eis
dr̃ ꝙ ſi de prædictis incorporatione & exactione in remiſsione
pœnæ & condemnationis facta eſſet mentio ꝙ tunc uenirent ẽt
bona exacta & incorporata. Quod ſatis ſuadetur ꝯſideratis iuri
bus & deciſio. uolentibus ſupremum principẽ habere facultatẽ
& crimina & ipſorum pęnas remittendi generaliter loquentes.
Et qualitas illa incorporationis, & exactionis aliq̃ ſurreptionẽ
in caſu pſenti importare non poteſt cũ expreſſe & ſigillatim de
pœnis exactis, & incorporatis facta ſit mẽtio & ẽt oppoſita ſine
illa uerba ſatis pgnantia idẽ importantia. Et ꝙ fortius eſt inclu
dentia reſtitutionem bonorum ẽt in tertias pſonas translatorũ
ſtatim dicet, & ẽ de mente Bal. & Moder. in. d. l. pſcriptione, & ĩ
d. l. nec damnoſa, dũ uolũt ſufficere de iſtis expreſſam mẽtionẽ
27 fieri, uti hic facta apparet. † Et dũ uolunt obreptionẽ, & ſurre-
28 ptionẽ tolli qñ reſcriptũ fuiſſet geminatũ. † Item & qñ literæ
29 ꝯceſſæ fuiſſent motu proprio. † Vt ſentit ipſe Bal. in d. l. reſcri-
pta, uerſ. ſi aũt, col. ij. per tex. in. l. j. in. ſi. C. de peti. bono. ſubla.
Et quia ꝯſenſus principis reputatur ꝯſenſus fiſci, ppter quẽ reci
pi debet fiſcum pdere dñium dictarum rerum exactarũ ſeu in-
corporatarũ & ſequitur Pau. de Ca. ibi & Iaſ. in. d. l. nec dãnoſa.
nu. iij. dicens id ſibi in facto ꝯtigiſſe, & obtinuiſſe qñ per talem
clauſulam motus proprij ceſſat oĩs ſurreptio, & obreptio, ut ẽt
inferius dicam & eſt in terminis noſtris de mẽte Anch. ꝯſi. clxj.
30 col. ij. uerſi. pro clariori, & col. iij. † Prout ẽt & obiectio ceſſat p
illam clauſulam derogatoriam non obſtantibus &c. ut expreſſe
firmat Bal. in. d. l. reſcripta, col. ij. & diffuſius Pau. de Ca. col. ij. &
Iaſ. col. pe. & ſi. & idem Pau. & Iaſ. in. d. l. nec damnoſa. & Clau.
ĩ d. l. uenia, col. ſi. ubi ẽt nolũt obiectionẽ tolli ex illa clauſula ex
certa ſciẽtia &c. ad id allegãtes iura & deciſiones & de qua infe
31 rius dicã. † Verũ dubitari adhuc poſſet nã talis remiſsio indul-
gẽtia & reſtitutio non uidetur poſſe applicari ut remiſſa uidea-
tur pœna applicata ſeu applicanda ex patratione dictorũ deli-
ctorum alicui particulari perſonæ uel fiſco laicali ſeu regio, illa
enim non uidetur ꝯprehendi in iſtis ꝯpoſitionibus, & remiſsio
nibus ẽt generalibus per ſupremos principes factis, & conceſsis
ut nota. in. d. l. ſi docueris. C. de ſalſ. & p gl. ordin. in d. l. uenia.
C. de in ius uoc. quã cõmuniter ſequuntur ibi doct. oẽs ad id al
legantes alias concor. ut ẽt facit Bal. in. d. l. reſcripta, & Ang. in
d. l. ſi docueris, & Cano. in. d. c. in noſtra de iniur. & dam. dat. &
bene per Fel. in. c. qualiter & quando uerſ. ad corrigendos num.
xviij. in vj. limi. de accuſ. & Par. in. d. tract. allegans And. de Iſer.
in uer. compoſitio. col. xiij. uerſ. Et licet glo. & in uer. tortura.
32 col. xxviij. uerſic. pone ꝙ aliquis. † Et plura ad id adducit Fely.
in ca. quæ in eccleſiarum de conſti. nu. xxxvj. & ſeq. poſt alios
antiq. ibi & alij Moder. ſequuntur, & idem Fely. in. c. j. col. iiij.
de proba. ut etiam tradunt doctor. in. l. fina. C. ſi contra ius uel
utili. publi. dum nolunt principem dominium alijs quæſitum
quod eſt iuriſgentium non poſſe auferre etiam ſi per modum
iuris ciuilis eſſet quæſitum & ſic mediante ſententia quę eſt a-
ctus, & acquiſitio iuris ciuilis ut poſt gl. tradũt doct. in l. ex hoc
iure. ff. de iuſti. & iu. & in l. Iulianus uerum debitorem. ff. de cõ
33 dictio. indeb. † Ad quod etiam nam indulgentia licet importet
remiſsionẽ pœnæ, non tamẽ importat reſtitutionem bonorum,
ut tradunt Bar. & alij in l. ſi. C. de ſenten. paſ. & Bar. in l. Gallus.
§. & quid ſi tantum circa finem, & per Fely. in. c. urgentis. nu. ij.
34 de hæret. & Bal. & Alex. nu. xx. in d. §. & quid ſi tantũ. † Quibus
in locis, concluditur, reſtitutionẽ conceſſam per principem ali-
cuius condemnationis etiam ſi contineret recuperationem bo
norum, non extendi ad bona alienata, & per tertiam perſonam
poſſeſſa, ex quo non uideẽ velle tollere ius alijs quęſitũ in dictis
bonis, ſm gl. in. d. §. & quid ſi tm̃, & probaẽ in c. quãuis. de reſcr.
li. vj. le. ij. §. merito. & §. ſi quis a principe. ff. ne quid in lo. pu. &
per Abb. in c. j. per illum tex. de parroch. ut ad plenũ proſequun
tur Moder. omnes maxime Iaſ. in. d. §. & quid ſi tantum nu. lxiij.
& ſequen. & repeten. omnes ibi diffuſè ſequuntur quamplures

allas deciſio. ad id allegantes ut poſt Barto.nume. vij. faciunt
35 alij in.dict.leg.fi.C de ſenten.paſſ.† Et quòd remiſsio delicti &
pęnæ ac condemnationis facta per ſumm. Pon. non capiat nec
comprehendat bona quæſita alteri priuatæ perſonæ uel alteri
fiſco laicali eſt conſil. prællega. Petr. de Ancha. clxj. colum.
36 ij.ubi iſtud comprobatur lege & ratione. ¶ † Iſtis tamen non
obſtãtibus aduertendum eſt quoniam in caſu præſenti non fuit
facta & conceſſa per Pont. ſimplex indulgentia dictorum de-
lictorum & pœnæ nam adiuncta & addita etiam fuit reſtitu-
tio bonorum confiſcatorum & exactorum quo caſu uenit bo-
norum ipſorum recuperatio,vt dicunt Bar. & alij in.l.j. & dif-
fuſius in.l.fi.nu.j.& fere per totum.C. de ſen.paſſ.Abb.& Imo.
& alij Moder.in.c.inter quatuor de maiori.& obed.Bart. & alij
37 ſcribẽ.oẽs in.d.§.& quid ſi tñ & per Fely.in. c. ex inſinuatione
nu.iiij.de ſimo.† Prout ẽt nã qñ cum indulgentia eſt adiunctũ
uerb.plenam ſeu plenariã tunc reſtitutionẽ bonorum ꝯprehen
dit ut tradit Bal.in uer.in plenitudine gratię in tit.de pa.ꝯſtã.cũ
alijs allegatis ꝑ Fely.in.d.c.inter quatuor,col.fi.nu x.& in.c. ur
gentis.nu.ij.in fi.de heret.& ꝑ Clau.in.d.§.&ꝗ d ſi tñ col.mihi
vj.uerſ.ꝙ tñ ſingulariter limita.& uerſi.ſeq.Item de uer.plene ,
& Gallia.ibi nu.lxiiij.uolentes poſt Alex.ibidem huiuſmodi re
ſtitutionem plenariam,& in forma pleniſſima factam ꝯprehen
dere bona et alienata,& penes tertiũ exiſtentia,ut ẽt ſequit Ia.
38 ibi nu.lxxvij.allegando Card.& Imol.in c.quia diligẽtia de ele
ctio.† Dicentes ꝙ licet deinceps ſine cauſa non poſſit auferre
ius ꝗſitum tertio,tñ poteſt ordinare ꝙ ille tertius non audiatur
a ſuis magiſtratibus & officialibus & ꝙ ab illis talis allegatio
nõ recipiatur moderando ipſorum iuriſdictionem ut firmat ẽt
39 Soci.ibi nu.xvij.allegañ. alias deciſio. ad id concord. † Et Ale.
ibi nu.xx.uerſi.ij.limitat,expreſſe uolens id ꝓcedere qñ reſti-
tutio eſt facta ita ꝙ nihil poſſit obijci de ꝯfiſcatione bonorum,
tunc.n.trahéretur ad bona ꝯprehẽſa per partẽ offenſam,& ad
40 alienata per fiſcum ſm Cardi.& Imo.in d. c. quia diligentia. †
Et quia ſuperior poteſt moderare iuriſdictionem ſuorum offi-
cialium.l.ij.circa principium.ff.de iuriſdict.om.iud.addẽs poſt
Cardi.in facto ita ſeruari,ꝙ etiam ſequit Fely.in.d.c.inter qua
tuor nu.ix.& Moder.Hiſpa.in d.§.& quid ſi tñ,nu.clvj. & alijs
ſeq.qui licet dubitent an princeps id uoluerit tñ qñ conſtat id
uoluiſſe adhærent huic opinioni,ut proprie ꝯtingit in præſentĩ
remiſſione,& reſtitutione in qua apertiſſimè ꝯſtat, ſummũ Põ
tifi.id uoluiſſe & hoc idẽ tenet Crot.in.d.§.& quid ſi tñ.nu.lvj.
in.iiij.limita.ſequẽtes Soci.ibi,& dicta ꝑ Abb.in.c. eccleſia ſan
ctæ Mariæ,col.xx.de ꝯſti.ſequitur ẽt Claud. ibidẽ ꝯſiderando
41 plenitudinẽ uerborũ.† Quæ ſatis ꝯprobari poſſunt ea his ꝗ tra-
dunt Bar.& alij in.l.i.§.uulla.ff.ad treb.qñ per principẽ alicui
denegatur audientia,ſeu iura agẽdi,ut excludatur,quandoq; ip-
ſo iure,quandoq; ope exceptionis,cũ alijs accumulatis per Pa-
rid.in.d.tracta.circa principiũ in.c.de oﬀ.ſindica.car.mihi. xv.
uerſi.ſi aliquis opprimitur.& uerſi.ſeq.& bonus text in.l.ſed &
42 ſi per prætorem.§.ait prætor.ff.ex quibus cau.maio. † Et ſuadẽ
tur iſta ex his quæ uult Bal.in d.l.reſcripta.col.ij.uerſicu.reuer-
tor ad quæſtiones.quę ſequuntur Pau.de Caſt.& alij Moder.di
cen.principem ſupremum poſſe derogare iuri poſitiuo, & cõi ,
dummodo ꝙ de uolũtate ipſius appareat,& conſtet,ꝙ in termi
nis nrĩs ꝓſequitur Deci.in.d.l.uenia.nu.iiij.dicens glo. ibi non
tollere poteſtatem principis,ſed ſolũ arguere temeritatem ſup-
plicantis,& ꝯſequenter ſupremum principem poſſe tollere pœ-
nã applicatã parti.qñ de ipſius mẽte cõſtat,& clarius vult iſtud
Dec.ibi,col.fi.nu.ix.& diffuſius in.d.c.ꝗ in eccleſiarum nu. xlj.
& iſtud ẽt eſt de mente Pet.de Anch.in.d.ꝯſi,clxj. col.ij. &.iij.
& aperte iſtud firmat Fely.in.d.c.inter quatuor.col.fi.n.ix.in.ij.
limita.& ſentit Bar.& alij ſequuntur,in.d.l.fin.C.de ſent. paſſ.
& in.d.l.gal.§.& quid ſi tñ.ubi Alex.nu.xx.& alij oẽs indifferẽ
ter iſtud habent ꝓ abſoluto. dum ꝯſiderãt ſub qua forma uer-
43 borũ indulgẽtia,& reſtitutio fuerit ꝯcepta,& emanauerit.† Et
etiã tãgitur in deciſ.ꝯſi.Neapo.cxvj.Princeps biſignani.& deci.
ccclxj.monaſterium,col.pe.ubi ꝯcluditur reſtitutionem exten
di ad bona etiã alienata,qñ ꝯſtat de mente reſtituẽtis , & ceſſat
obreptio,& ſurreptio,& hoc idem firmat Cla in.d.l.uenia.col.
fi.uolens ceſſante obreptione.principem poſſe tollere pœnam
44 applicatã parti.† Et ceſſare dicitur ſm eum, qñ motu proprio ,
uel ex certa ſcientia vel per clauſulam,nonobſtante,princeps re
ſtitutionem fecit,ut de illis clauſulis dictum aliquid fuit ſupe-
rius , & plenius dicetur inferius , & hoc idem ſentit Anch. d.
conſi.clxj.circa princ.dum conſiderat an reſtitutio facta fuerit,

motu proprio.† Et apertius iſtud tenet Deci. in. d.c. quæ in ec
cleſiarum.nu.xl.dum poſt Abb.& alios ibi,dicit ſuo arbitrio, &
mera uoluntate ſummum Pont.poſſe reſcribere cõtra ius politi
uum cum ipſe ſit ſupra illud.c.propoſuit de conceſ.pręben.cum
concor.& ꝙ ꝓ cauſa,& ratione erit ius uoluntas , ſm Inn.in.c.
cum ad monaſteriũ de ſta.mona.& Abb.in.c.fraternitati de ſci
46 ſmat.† Et ꝙ de uoluntate ipſius ſatis aperte dicitur conſtare qñ
motu proprio ita diſponit per quẽ tolliẽ oĩs obreptio,& ſurre-
ptio uul.c.ſi motuproprio de ꝑben.li.vj.& per quẽ ceſſat ꝑſſum
prio q manauerit ꝓpter importunitatẽ,ut no.Rm.ꝯſ.ccccxxvj.
ꝙ indultum,col.iiij.& Barba.conſi.xiij.col.vj.uol.iij.& Fely.in.
47 d.c.quæ in eccleſiarum.† Prout etiã obiectio ceſſat qm̃ acquiſi
tio iſtorum bonorum ad tertias priuatas perſonas ſeu ad regiũ
fiſcum,peruenit ab ipſa ſola condemnatione,& immediate cau
ſam,& originem habet ab ea,& non ex alio actu nouo inito in
ter fiſcum,& tertium,quo fit ut reſtitutio poſt modum ſubſecu
ta,dicta bona ꝯprehendat etiam penes tertium hoc modo exi-
ſtẽtia,ut tradit Bal.in.d.l.gal.§.& quid ſi tñ,& ſequitur Alex ibi,
nu.xix.allegãs alias deciſi.ꝓut ẽt facit Iaſ.ibi nu.lvj.in ij.limita.
& Pet.de Anc.in.c.ꝗ uis.col.ij.de reſcrip.li.vj.& eſt ampla dec.
Belleme.in deciſ.Rot.dccxliij.Concluſio patet.& deciſ. ſeq. &
ſequit Fel.in.d.c.inter quatuor.col.pen.& fi.nu. viij.in.j.limita.
adducens alias deciſ.† Prout ẽt obiectio tuit,qm̃ talis remiſſio,
& reſtitutio,non eſt facta particularibus perſonis,ſed uniuerſa
liter,ꝯſir trahenda eſt ẽt ad pœnam applicatã priuatæ perſonæ,
& iſto caſu nõ ꝓcedit gl.in.d.l.uenia.nec locũ habebũt deciſio
nes ſupra in ꝯtrarium allegatæ,ita firmat Bal.in.l.quicunq;. C.
de ſer.fug.col.mihi,v.ver.deinde noto.quẽ refert,& ſequit Fel.
in d.c.inter quatuor.in.ij.limi.col.fi.nu.ix.Are.& Iaſ.in.d.l. ue
nia.nu.xiiij.adducens ad id plures deciſio.principem iſtud face
re ex aliqua cauſa,concernente publicam utilitatem& diffuſius
idem Iaſ.in.d.§.& quid ſi tñ poſt Areti.ibi. nu.lxxix.&. lxxxj.
ubi aperte dicit,ita limitari gl.in.d.l.uenia , & ſequitur ẽt Soc.
ibi.num.xvij.uerſicu.iij adde.& Crot.num.lvj.in.iiij.limita. et
alij Moder.et repet. ibi , et Par.in.d. tracta.in uer.compoſitio.
col.xiij.uerſi.et licet gl.ſequẽdo Bal.in.d.l.quicunq;idẽ firmat,
49 et plene tradit in deciſ.ꝯſil.Neap. ꝑ alle. ccclxj.col.ij.et vij.† Et
bene faciunt ꝗ poſt alios accumulat Fel.in.d. c. ꝗ i eccleſiarum
nu.xl.dum uult,ex cauſa ſupremum principẽ poſſe alteri auferre
rem ſuam,et dñium,ꝙ eſt iuriſgentium,ut ẽt ꝯcludunt oẽs doc.
in.l.fi.C.ſi ꝯtra ius uel utilit. publ.et alij citati ꝑ Alex.ꝯſi.cexv.
Nec arguendi. col.iiij.et.v.uol.ij.et per Dec.in.d.c.ꝗ in eccle-
ſiarũ.nu.xxvj.et in caſu præſenti,nedum vnica adeſt cauſa, qua
ſummus Pont.dictã reſtitutionem ꝯceſſerit,ſed multiplex, qua
rũ unaquæq; ſufficientiſſima eſt ad auferendum bona ꝑdictorũ
forſitan exiſtẽtia penes alias priuatas perſonas ſeu penes fiſcum
50 regium ut euidentiſſimè ex ſuperius deductis colligi poteſt. †
et qm̃ ipſe ſummus Pont.prædicta ꝯceſſit ex plenitudine ſuæ po
teſtatis ẽt ſi nulla adeſſet,hoc ſolum ſufficeret,cum talis pleni-
tudo non ſit limitata regulis iuris,ſm Bal.in.d.l.reſcripta. cum
alijs ſuperius adductis,et additis per deci.in.d.c.quæ in eccleſia
51 rum.nu.xxix.† Non obſtant allegata ſuperiꝰ in ꝯtrarium,et pri
mo qñ dicebat ꝙ indulgẽtia non capit reſtitutionẽ bonorum ,
nã iſtud nõ procedit,qñ indulgentia et remiſſio fuit plenaria ,
item et qñ cum indulgentia,et remiſſione, accumulata fuit re-
52 ſtitutio,ut de ſingulis ſuperius oſtenſum et diſcuſſum fuit.† Nec
obſtat ſm in quo dicebatur reſtitutionem ꝯceſſam,nõ ꝯprehen
dere pœnã applicatã ſeu applicandã parti,nec bona ꝯfiſcata et
alienata ac exiſtẽtia penes alias ꝑſonas,et penes fiſcum regium.
Nã iſta ceſſant qñ reſtitutio ad id expreſſe facta appareret,et ſi
mus certi de uoluntate ſupremi principis id ꝯcedentis,et ceſſat
obreptio,et ſurreptio,et præſumptio impetrationis et ꝯceſſio-
nis,ꝙ emanauerit ꝑꝑ importunitatem et ſimiliã ac doloſam in
formationẽ ; et qñ in reſtitutione et ꝯceſſione adſunt clauſulæ
tollentes obiectiones prædictas , item et qñ reſtitutio plenaria
facta ẽ,et qñ ſupremus princeps uoluit et ordinauit nihil poſſe
obijci denegãdo audientiã,et abdicãdo iuriſdictionẽ ſuis magi
ſtratibꝰ et officialibus,itẽ et qñ tertię ꝑſonæ pęnã et bona poſſi
dẽt imediate ex ipſa ꝯdemnatione , et nõ ex alio actu ſeu facto
nouo,itẽ et qñ ſupremus princeps uniuerſaliter ꝯceſſit et ex cã ,
ut ſigillatim de oĩbus iſtis ſuperius extitit dictũ et ꝯcluſũ, ex qui
bus ceſsãt ꝑſumptiones rationes deciſiones et iura ĩ oppoſitum
adducta qm̃ iſtis caſibus nõ militãt,et ꝑ hos caſus limitanẽ re-
ſtringunẽ et declaranẽ ut ẽ apertiſsimè uidere ĩ deciſionibus ad
ductis & citatis prædicta admittẽtibus,nec obſtabit.d.ꝯſi.Pet.de
Anch.

Anch.clai.ex quo ibi non ꝯcurrebant ea q̄ hic adſunt,& in op-
poſitum prædictum ꝯſi.iam fuit retorqnutū ex multis deductis
53 ſuperius in præſenti facti ꝯingentia uerificatis. † Nō obſtabit
poſtremo ꝙ dicebat ea ſentētia queri dominiū ꝙ per principē
auferri non poteſt,nec per reſcriptum ipſius uires ſententiæ ui-
dentur poſſe infringi ad tradita in.l.cauſas.C.de tranſa.cū alijs
allegatis per doct.ibi maximè Mod.& in.l.fi. per illum teat. C.
ſent.reſcind.nō poſ.& Fely.in.d.c.quę in eccleſiarū.nu.vij.Deci.
54 ibi,nu.xxxvj.† Nam aducreendum eſt ex ſentētia,& ſic per actū
ciuile dñium q̄ri quod eſt iuriſgē.d.l.ex hoc iure vbi Bar.& alij
not.& per Pau.de Ca.Alex.& alios in.l.cum hæredes,in princ.
55 ff.de acq.poſ.† Tamen Bal.in.l.fi. col.ij.uerſi. ſed immediate.
C.ſenten.reſcin.non poſ.& doct.in.d.l.cum hæredes in princi.
uoluerunt ſupremū principem poſſe tollere tale iua ēt ſine cau
ſa,& ſequuntur quamplures alij relati per Deci.in.d. c.quę in
56 in eccleſiarum nu.xxxvj.† Et Fely.ibi.nu.laix.& ſeq.iſtud tenet
antequam dñium quis acquirat per actum ciuilem,verum poſt
quam acquiſiuit ipſe allegando quamplures deciſi.firmat, talē
dñium ita acquiſitū ſine cauſa nō poſſe tolli facieñ. caprę ſtam
57 differentiam inter ius q̄ſitum,& ius quærendū.† Deci.aūt in d.
c.nu.xxxvj uerſi.Moder.tamen, & uerſi.ſeq. expreſſe tenet tale
dñium ita acquiſitū poſſe tolli ēt ſine cauſa ex quo uenit in ꝯſe-
quentiam ſm Bal.in.d.l.fin.& per alias deciſio de quibus ibi ꝑ
58 eū.† Sed quicquid ſit in caſu noſtro habemus intentum,ex quo
Bal.in.d.l.fi.apertiſſimè uult tale dominiū & ius poſſe tolli q̄-
do in reſcripto poſita eſt clauſula nō obſt.ſententia &c.ut dicue
Pau.& alij in d.l.cum hæredes,& eſt de mente Fely. in d.c. q̄ in
eccleſiarum.num.laix.ubi ad id alias adducit deciſi. & expræſſa
iſtud uult Pau & alij in d.l.cum hæredes,& de mente Fely.in d.
c.quæ in eccleſiarum.num.laix.ubi ad id alias adducit deciſi.&
expreſſe iſtud uult Pau.de Caſt.in d.l.cauſas,& Iaſo.ibi nu.ij.&
vj.& Deci.conſ. cxcviij. nu.ij.ubi allegando alias deciſio. uo-
lunt iſtud procedere ēt quando ſententia tranſiuit in rem indi
catam & ꝙ ſufficiat clauſula generalis non obſtante &c.Nec re
quiritur ſpecialis & indiuidua clauſula non obſtante alicuius
legis particularis,prout ēt obiectio ceſſat qm̄ in preſenti remiſ
ſione,& reſtitutione nedum apposita apparet clauſula non ob-
ſtante ſed inſuper adeſt cauſa nedū unica ſed multiplex & iuſta,
ut deductū fuit ſuperius ex quibus tale ius & dñiū bene potuit
59 tolli.† Et ſuadentur adhuc iſta per deciſiones apertiſſimas,qui
bus habetur ſupremum principem poſſe concedere reſtitutio-
nem aduerſus condemnationem & ſententiam,etiam in rem iu
dicatam tranſitam,& extinguere uires ipſarum,& tollere ac abo
lere pœnas corporales & pecuniarias,& in dicta ſententia,& cō-
demnatione contentas,ut habeť in l.j.& in. l. fi. & per totum.
C.de ſent. paſſ. & doctor.oēs ibi firmant, & poſt glo.iſtud vult
Bar.& oēs alij indifferenter ſequuntur maximè Ciot. nu. lix.&
repeteñ.nu.cxviij.in d.l.gallus.§.& q d ſi tātū,& habeť in.l.rele
gati,& in l.dlui fratres.ff.de pen.in.l.j.§.itē a pfecto.de lega.iij.
& in.l.qdā relegatus ff. de rebus dub.& in.l.intercidit.ff.de ꝯdi.
tio.& demon.& in.l.j.§.fi.ff.de bono.poſſeſſ.contra tabu.& alibi
pluries & ꝑ Abb.imo.& Fely.in.d.c.inter quatuor,de maio.
60 & obed.col.pen.& fi.† Et in terminis noſtris ꝙ iſtud poſſit fie-
ri in dictis criminibus blaſphemiæ &c.ēt poſt cōdemnationem
& per iudices inferiores habetur in.c.ut cōmiſſi,uerſ.pen.de hæ
re.lib.vj.& tradit Pet.de Anch.in.c.accuſatus.§.ſane in.iiij.no-
tabi.eod.tit.& Gemin.in §.notandum ij.q.j.& Fely.in d.c.uer-
gentis.nu.ij.& ij.Calde.conſil.ij.de hæret, & per Henri.boich.
in.e.excommunicamus.§. ſuper eodem, ubi pro abſoluto iſtud
habet quando de licentia papæ inferiores id faciunt, & idem
Fely.allegans alias deciſiones in cap.qualiter & qñ. §. ad corri-
gendos.nu. xviij.& aix.de accuſa. & expreſsè iſtud idem tenet
Dec.d.conſi.cxxxviij.col.j.& ij.uerſi.& in propoſito,ubi ad id al
61 legat etiam alia iura,& deciſio.† Ex quibus apertiſſimè inſer-
tur ſuper dictis criminibus iam remiſſis, extinctis, & ꝑ ſummū
pont.abolitis,nō poſſe vlterius aliquo modo procedi, cum ipſi
chriſtiani noui fuerint de eis abſoluti,& penitꝰ liberati,in utro
que foro pænitentiali,& contentioſo,ut habetur in.c.de bis de
acc.ubi diffinit,& attingūt,& in.l.licet. §.fi.ff.na.cau.ſta.& in l.
fi cui.§.eiſdē.ff.de accuſ.vbi Bar.& alij no.,pꝫ facit Io.de Ana.
62 conſ.xvij. Viſa relatione.col.tij.† Non.n.ꝯuenit diuinæ clemētię
peccata,& crimina dimiſſa ulterius ī ultionē redire.c.ſi.in prin,
63 de pæn.diſt.iiij.c.ſi illic.xiij.q.iiij.† ētiā ſi abſolutio facta appa
ret p uiā diſpēſationis,ſm gl.in.d.c.de his.& d.ibi,& ꝑ gl.i.c.ea
tua.de nl.pſby.& in.e.fi.de ſēp.or.& in.e.ij.de ſciſma.& ꝑ Dec.
64 d.ꝯſ.cxxxvij.col.j.† Verbum nāq; indulgemus,diſpēſationē im
portat ſm Bal.in.c.at ſi clerici.in prin,col.iiij.ibi,ſcias.de iudic.
& per Fel.in.d.c.ex inſinuatione.nu.iiij.de ſimo.& ipſe Dec. d.
ꝯſi.ēt col.ij.uerſ.& cū in iſto delicto.allegādo Anc.& In.de An.
in.c.ſi.col.ix.de male.& Bar.conſ.ſuo.Miniſter fratrū.dicit, ꝙ
cū in dictis criminibus principaliter offendaī ipſe Deus abſolu
tio facta in foro pænitētiali operaē,vt accuſari nō poſſit in foro
65 ꝯtentioſo,ut iā deduxi ſuperius allegādo Parī.in d.tract.† Et ē
bona deciſ.Ang.& aliorū in l.ꝯuentionum.ff. de pac. uolētium
principem facientē remiſſionem criminū aliqua ea cauſa,in to
tū,& penitus ꝑiudicaſſe offenſis,& paſſis iniuriā,& damna,ita ꝙ
in perpetuū ipſi ꝯqueri nō poſſunt,neq; ciuiliter neq; crimina
liter,& ſequiť Iaſ.quamplures alias deciſio.adducēdo in d l. ue
66 nia.colu.fi.† Et comprobatur eo qm̄ ſummus ponti.prædictis
tollit oēm actionem,oē ius agendi,& quemcunq; modū,& for-
mam inquirendi,& procedendi,& oēm audientiam denegādo
oībus officialibus iuriſdictionem,& illā ab eis abdicando in di
ctis caſibus iuxta tradita ꝑ Bar.& alios,in l.j.§.ſublata.ff.ad rre
67 bell.cū alijs ſuperius per me deductis.† Et ēt qa ſummus ponti
fex mandat ꝑdictos ſuper dictis criminibus,vel ipſorū occaſio-
ne,& cauſa non poſſe debere a quoquam inquietari turbari ſiue
moleſtari, de iure uel de facto, uel alio quouis q̄ſito colore ita
ꝙ ceſſare debet oīs moleſtatio,& inquietatio nedū facti ſed ēt
iuris,ſm ꝙ plene tradit Fel.in.c.cauſam q̄ de reſcr.& Moder.in.
68 c.in ꝑſentia extra de proba.& ibi ipſe dixi.nu.aij. † Et qm̄ con
tra procedi non poteſt nec ciuiliter,nec criminaliter,ut iam de
ductum fuit,ceſſant ea que in contrariū poſſent adduci relata ꝑ
Parid.in tracta.ſindi.in uerſic.tortura,col.mihi.xxviij.verſi.po-
ne ꝙ aliquis,ubi dicit indulgentiam delicti a principe conceſ-
ſam non inducere,quin ꝯtra illum cui ꝯceſſa apparet non poſſit
procedi ſecundū formā qua proceditur in criminalibus nam in
69 caſu ꝑſenti negatur poteſtas procedendi,ut deductū fuit. † Et
reſoluuntur inſuper quæ ipſe Par.uidetur ibi ſentire poſt alios ꝑ
eum citatos,inuenies iſtos uolentes uti indulgētia,& remiſſio
ne nō poſſe beneficio illius gaudere,& dicto priuilegio frui, ni
ſi delictum ꝯfiteanī,negando.n.illud,& uolēs uti remiſſione ui
deī reijciēdus.l.ubi repugnātia.ff.de reg.iur.cū ſim.& facit reg.
ea eo.eo.tit.li.vj.cum concor. Nam ſummus Pontifex ſpeciali-
ter indulſit,& ꝯceſſit ꝑdictos nouiter ꝯuerſos poſſe uti indulgē
tia remiſſione,& reſtitutione ꝑdictis,ipſorū arbitrio abſq; eo ꝙ
teneanī delictū aliqđ ꝯfiteri,vt ē uidere in ipſa remiſſione,& re
ſtitutione nec dubitari ꝯuenit quin ipſe ſūmus Pōtifex potuerit
iſtud ꝯcedere cum ſit iuris poſitiui, & modū ꝑcedendi ꝯtineat
ſm deciſio.communes,& uulg.Prout ēt qm̄ quiſq; ipſorum po
terit vti huiuſcemodi priuilegio,& beneficio ꝑponendo exce-
ptionem extinctionis dictorum delictorū,& remiſſionē ipſorū
necnō,& pœnarū,& abdicationē iuriſdictionis,& alia de qbus
70 in literis apoſtolicis,† Nec ꝑpterea fateri uideñ delictū cū ex
cipiens nō intēdat iſtud facere,ſed oppoſitū.l.nō utiq;. ubi do.
ff.de exce.l.exceptionē.C.de prob.cum alijs allegatis per Bart.
& oēs ſcriben.maximè Alex.col.pen.& fi.in.l.decem.ff.de uerb.
71 oblig.et per Cano.in.c.cum uenerabilis,de exceptioni. † Et in
promptu aderit illa cautela de qua per gl.et alios in.l.ſi quidem
C.de ex. eptio.et in.d.l.utiq;.per gl.Bar.et alios in.l.Iulia. ff.de
condi.indeb.col.vj.et per Spe.et Io.And.in tit.de excep.§.uiſo,
et ꝑ alios doct.ubi.ſ.uolentes ſub ꝯditione ꝑdicta poſſe allega
ri et obijci,uidelicet non deliquiſſe,et caſu quo ita appareret,de
lictū eſſe extinctum et remiſſum, et non poſſe procedi, ſm intē
tionem ſummi Pontifi.ita diſponentis et uolentis ꝯtra eos non
72 poſſe procedi, cū ſint plenarie reſtituti et alias ut in literis apo
ſtolicis.† Nec propterea tanquam contrarij ueniunt reijciendi,
cum talis contrarietas ita diſtinguendo penitus tollatur, ꝙ quī
dē admittere debemus,ut habetur in.c.inter dilectos.§. cæterū
de fi. inſtru.et per Bar.in.l.fi.§.idem quæſijt.ff. de cond. indeb.
et per Alex.in.l.j.ī prin.col.ij.ff.ne quis eum,et conſi.cxlj. Viſo
teſtamento,col.iiij.uol.ij.cum alijs allegatis per Dec.in.d.l.ubi
73 repugnantia de regu.iur.† Et ceſſabunt hoc modo tradita in di
cta regu.ex eodem nam præciſe & abſolutè ita opponentes nō
impugnāt .Quo ceſſante gratia & priuilegio bene poterūt gau
dere iuxta ea ꝙ ad plenū tradit Fely.ī.c.capitulū,col.viij.n.xxij.
74 de reſcri.et in.d.c.cū uenerabilis,.col.v.& ſeq.† Accedat ad ꝯfir
mationē & ualiditatē dictæ ueniç remiſſionis indulgētiæ reſti-
tutionis extinctionis criminū pṛędictorum & pęnarū et totius
gratię clauſula illa motu proprio,tollens omnem obreptionē
& ſubreptionem ac præſumptionē conceſſionis obtentæ ꝑpter

importunitatem, & omnem ſiniſtram informationem, & oſten
dens preciſum & deliberatam uoluntatem ſummi Pontificis ita
fuiſſe de cuius effectu plene per Fely. poſt alios in. c. ad aures,
col.iiij.& in,c.conſtitutus, col.iiij.c.poſtulaſti,col.xvj. & in. c.
75 nonulli.de reſcri,& ut diximus. † Necnon & illa clauſula, q nó
poſſit dari & obijci de defectu intentionis, per quam tollūtur
ea quæ in contrarium poſſent adduci d. clemen.ſi romanus Pō
tifex de præben.in clem,& de his quę traduntur per docto. poſt
76 Io.And.in d.c.ſi motu proprio.† Eo etiam cum geminatis uici
bus iſta repetantur quę tanto magis enixam uoluntatem cōce
dentia oſtendūt ad tradita in.l.baliſta.ff.ad treb.& per Bar.in l.
ſcimus.C.de agric.& cenſ.lib.x.cum ſimi. Et cum in facto pro
prio iſta conſiſtant Pontifici ita aſſerenti neceſſario fides danda
77 erit cle.j.ubi gl. & oēs de prob. † Potiſſimum cum iſta concer-
nāt ius poſitiuum,& ipſius derogationi cauſa nō ſit neceſſaria,
& ideo tali aſſertioni ſtandum erit,iuxta nota.per Bar.in l.ſi for
te.ff.de caſt.pecu.per glo.& doct.in.l.ſi donatione. C. de colla,
78 & per Deci.in.d.c.quæ in eccleſiarum.nu.al.in ſi.† Et ſuadētur
ex illa clauſula ex certa noſtra ſcientia,& matura animi delibe
ratione,quæ tollit oēm ſurreptionē & oē obſtaculum iuris poſi
tiui & taliter ita factum in dubiū reuocari non poteſt ſm Bart.
in l.conficiunt.§.codicilli in princ.ff.de iu.codicil.& ɔſi.excvj.
ciuitati Camerini,col.ij.& Oldr.conſ.clvij.Factum tale eſt,col.
iiij.& per Abb.& alios ibi allegatos per Fely.in.c. nonnulli de
reſcrip.nu.aliiij.& per Alex.conſil.ccxv. Nec arguendi col. vj.
uolu.ij.& per Franc.de cur.conſil.axxv.col.iiij.& conſi. xlviij.
col.xij.& conſi.lxv.col.vij.& per Deci.conſi.cxcviij. Et pro te-
79 nui.col.ij.uerſi.accedit etiam, cum ſimi. † Ad quod inſuper &
illa clauſula,de plenitudine poteſtatis ſedis apoſtolicę &c.con-
tra quam nihil opponi poteſt quod habeat gratiam annullare
ſm Bal.poſt collecta. in procem.decretal.col.iiij.& de qua per
Bal.in.l.reſcripta,col.ſi.C.de preci.impera.offer. cum alijs alle
gatis per Alex.conſi.xcij.Perſpectis,col.vj.num.xxxv. alvj. &.
xlviij.& conſ.cxj.nu.iiij.& conſi.clv.nu.iij.vol.vj. & per Franc.
de cur.d.conſi,xxxv.col.ſi.& conſi.xlviij.co.xij.& conſ.xlix.col.
xxxiiij.in princ.& col.laxiiij.& conſ.lxv.col.vij.ix.& xv.& diffu
ſe per Fely.in.d.c.nonnulli.nu. xxx.&.lj.&. per Dec. d.conſi.
cxcviij.nu.ij.& ɔſ.cclxxj.In caſu nu.viij.& conſ.cclxia.Conſul-
tus,nu.xj.in ſi.& conſ.nouiter impreſſo.j.Quamuis, nu.ix.alias
80 conſi.cccciij.& per Alber.brun.conſi.j.col.vij.† Quibus in lo-
cis quāplures alię allegant deciſiones quibus coumerant uires
& effectus reſultantes ex dicta clauſula optimè deſeruientes p̄-
ſenti diſceptationi cum per eam ſuppleantur oēs defectus ſolē
nitatis & tollantur oīa obſtātia & ulterius non detur aditus ad
diſputandum,& in ɔtrarium nihil poſſit opponi, & tollatur oīa
defenſio quæ iure poſitiuo cōpeteret & ſuperet oēa alias clauſu
81 las,& per eam præiudicetur illis,quibus eſſet ius quæſitum.† Et
potiſſimum cum prædicta ɔcernant crimen mere eccleſiaſticū,
ſuper quo eo magis ſummus Pō.pleniſſimā habet poteſtatē, &
iuribus alterius facilius derogare poterit,ad nota.in.c.ij.de prę
ben.li.vj.& in clem.j.in ſi.ut lit.penden.cum alijs allegatis per
Fely.in.d.c.quæ in eccleſiarum.& dec.ibi nu.xxxij.& ſeq.& per
Alex.d.conſ.xcij.nu.xxxv.& ſeq.vol.vj.& per Soc.conſi. axxij.
uerſ.quinimmo,uol.j.& conſi.xiij.uerſi.ſm ēt,eod.uol. & conſi
cclxxxv.reueren. dñe circa ſi.uol.ij.& ɔſil.claix.circa, uer.ſm
eod.uol.& conſi.xxvij.nu.viij.uol.iij.& per Corne.conſi. xc. in
82 cauſa,col.iij.& iiij.uol.iiij.† Prout etiam & illa clauſula dero-
gatoria,nō obſt.&c.de qua ſuperius dictum fuit,& de cuius ef
fectu per Bar.& alios in.l.ſin.C. ſi contra ius uel utili.pub. & p
Bar.in uer.non obſt.in extrauag.ad reprimen.cum alijs allega.
per Alex.d.conſi.xcij.nu.xxxiiij.& conſ.clv.nu.iij.uol.vj. & dif
fuſe poſt alios cano.per Fely.in d.c.nonnulli.num.xxj.xxxix.&
lxxix.& per Fran.de Cur.conſi.axvij.col.xij.& conſi.xxxv.col.
iiij.& ſi.& per Dec.conſi.x.nu.vj.& alibi pluries, per doct. tū le
83 gendo,tum conſulendo.† Eo ēt qm ſi quæ uidebantur poſſe ob
ſtare, prædictis remiſſioni indulgentiæ reſtitutioni, & alijs de
quibus in literis apoſtolicis,non erant nec ſunt eius qualitatis,
ut de illis deberet fieri derogatio ſpecialis,& in indiuiduo,cōſe
quenter ſatisfuit apponere clauſulas derogatorias fortiſſimas,
& amplas, de quibus in dictis literis, per quas ſatis ſufficienter
& concluſiue dictis obſtantijs dicitur derogatum, ut per Pau.
de Caſt.& Modeſt.in.le.cauſas.C.de tranſac.& per Bal. in. leg.
ſi.C.ſent.reſcin.non po.per Bal.Pau.& Moder.in.l.nec damno-
ſa.& io.l.reſcripta.C.de preci.imper.offer&. per alios doct. ubi
ſupra & in ſimili.per Barto.in l.ſi quis.in prin.teſtamēti de leg.
iij.& per ſcriben.oēs in.l.ſi mihi.§.in legatis.de leg.j.cum con-
84 cor.† Tāto magis cum in dicta literia ſit illa clauſula, q obſtan
tia quibus derogabatur deberent haberi pro expreſſis & ſpeci
ficatis,&c.quæ uerba operantur ut ſpecifica & expreſſa dicatur
eſſe facta derogatio obſtantium ut traditur per docto.in.d.c.j.
de tranſact.& per Ant.de But.conſi.ij.alias lv.Viſis litteris.cum
alijs allega.per Fely.in.d.c.nōnulli.nu.xxij.& duobus ſeq. & in
terminis noſtris firmat Dec.dicto conſi.cxxxvij.col.iij.uerſ.iij.
principaliter allegando Bal.in.c.cum dilecta.col.ſi.de reſcr. &
alia ut per eum,& probatur in.leg.omnes.ſm Ange.ibi. C. de
quadr.præſcr. & eſt deciſ.conſi.Neapo.ccxx.In cauſa.col. pen,
uerſi.nec obſtat.& uerſi.propterea de iſta.& tradit Socin. dicto
conſi. clxix. uerſi.confirmo ij. vol .ij.conſi.cxa.nu.ix. uol.iij.&
conſi.lxix.nu.v.uol.iij.ubi etiam tangit de illa clauſula etiam ſi
oporteret in ſpecie mentionem facere &c.quæ etiam inſerta eſt
in iſtis litteris & de ipſius effectu habetur in deciſionibus adda
ctis per Soci.& Fely.vbi.ſ.De alijs clauſulis ad idem tendenti-
bus cōtentis in prædictis literis minimè opus eſt uerba facere,
cū per ſuperius deductas habeamus ueras cōcluſiones ſummum
Pontificē uoluiſſe & potuiſſe prædicta oīa concedere, uti con-
ceſſa apparent,quæ ad unguem obſeruanda & exequēda ueniūt
rationibus iuribus & deciſionibus ſuperius allegatis, ex quibus
habetur aperta reſolutio dubiorum iam darorum, dum primo
quærebatur per quæ uerba,& ſub qua forma uenia,remiſſio,in
dulgentia,ac reſtitutio prædictorum errorum ac criminum per
ſummum Pontificē erat concedenda prędictis nouiter cōuerſis,
qm̄ de oībus prædictis, expeditæ iam apparent literæ apoſtoli
cæ forma & modo quibus in illis. Apparet etiam reſolutio & al
terius dubij in quo hæſitabatur,an ſummus pontifex poſſet ali
qua ex cauſa moueri ad præſtandam dictam ueniam & remiſſio
nem generalem prædictis nouiter cōuerſis,quo ad tempus præ
teritum ex quo in futurum prætendunt bene uiuere, & conſo-
nam iuri formam habere,nam pluribus ex cauſis a iure minime
deuiantibus ipſe ſummus pontifex motus prædicta crimina &
delicta remiſit,ita q de eis pro tempore præterito iam patratis
85 cōtra prædictos modo aliquo inquiri nullo pacto poterit, ex
quo crimina prædicta, ſunt penitus extincta & abolita. Et re-
miſſa extitit omnis pęna utroq; in foro,itaq; ulterius de eis mo
leſtari,& inquietari minimè poterunt,ut plenè diſcuſſum exti-
tit ſuperius,ſm gl.in ſum.in ſi.xxxiij.q.vij.& Cardi.in clem.j.§.
ſane.in.j.q.de hæret.& Fely.in.d.c.urgentis.nu.iij. Tertium du
bium reſolutum oſtenditur,qm̄ talis uenia & remiſſio,reſtitu-
tio & indulgentia nullum prædictis nouiter conuerſis poterit
afferre præiudicium, nā ex iſtis omne ius ipſorum, & illis com
petens non fuit modo aliquo ſublatum.quinimmo remanſit fir
mum illibatum & illeſum & omni iure ſi quod habuerunt,tum
86 agendo tum excipiendo poterunt uti,ut indicant uerba apertiſ
ſima dictarum litterarum apoſtolicarū.† Conceſſio enim facta
fuit ad ipſorum purum commodū fauorem & honorem,& ideo
87 in damnum ipſorum & odium retorqueri non debet.l.quod fa
uore.cum uulga. C. de legi. † Nec propterea ex prædictis ipſi
nouiter cōuerſi,uidentur fateri crimen aliquod commiſiſſe, uti
dicere ſolemus priuationem preſupponere habitum,ita q ex di
cta remiſſione & uenia ipſi poſſint dici delinquētes ad nota. in.
88 l.manumiſſiones.ff.de iuſti. & in.& in.l.decem.ff.de uerb.obli.
† Nam ut dicit Bart.in.l.j.in principio,in ſi.poſt Iacob.de Are.
ff.de oper.no.nuncia.nō propterea quis uidetur fateri ſe ea com
municatum, licet fateatur ſe abſolutum ab excōmunicatione,
ut idem Bar.firmat in d.l.decem.nu.v.& ibi Ale.Iaſ.& alij Mo.
poſt antiq. quamplura ad id accumulant maximè illud q habe
betur per glo.in uer.poſtulauit.in.c.cabibita.de homicid.uolen
89 tem per petitionem uenię non induci confeſſionem delicti, ut
ēt dicit Iaſ.in.d.l.j.in princ.nu.iiij.& in.d.l.decem.nu.l.† Et ut
dicere ſolemus opponentem exceptionem,non ob id fateri in-
tentionē agentis,aduerſus quem illam opponit & obijcit, ut ſu
perius diximus,quod quidē ea alijs ſuaderi poteſt in locis præ
dictis accumulatis,in quibus tradunt plurea caſus ubi priuatio
neceſſario nō præſupponit habitum,& in caſu p̄ſenti eo magis
iſta procedunt,cū motuproprio,& ex certa ſcientia pontifex iſta
conceſſerit & uoluerit q ipſi nouiter conuerſi utētea dicta gratia,
non propterea dicātur fateri delicta p̄dicta cōmiſiſſe nec ppte
rea poſſe dici relapſos caſu quo ī futurū aliquis ipſorū in errorē
incideret ut ſatis oſtēdit ex tenore dictarū literarū.quarta dubi
tatio reſolutiſſima facta ē,qm̄ ſuperius oſtēſum fuit talē ueniā
reſtitutionē,& remiſſionē locum ſibi uindicare ēt in fauorem

illorum

illorum qui fuere accuſati ſententiati & condemnati ſi execu-
tio pęnę corporalis facta non fuit, ita q; reuocari non poſſet, nã etiam quo ad iſtos, omnis pœna prędicta excepta remiſſa fuit, & potiſsimum pecuniaria & inducens bonorum publicationẽ. quintum dubium nullam habet intricationem, quoniam per talem remiſsionem & reſtitutionem reintegrati ſunt ad omnes honores dignitates & famam & abolita eſt omnis infamia, &
90 nota honoris & dignitatis. Eſto q; conſanguinei iſtorum appareant condemnati tanquam reconciliati & relapſi, & ſententię fuerint executioni demandatę, iſtis enim non obſtantibus ipſi noniter conuerſi pręſentes ac uiuentes infames minime dici poſſunt nec notati aliqua nota, ſed tanquam habiles admittendi ſunt ad omnes honores & dignitates ſicuti per prius admitti & recipi poterant. ſexta obiectio pleniſsimè diſcuſſa fuit in qua concluſum & oſtenſum extitit huiuſmodi indulgentiam remiſsionem & reſtitutionem extendi ad bona omnia, etiam penes tertiam perſonam exiſtentia, & etiam fiſco regio applicande, ultimum dubium abſolutum fuit, in quo declarauimus prędictas literas apoſtolicas, & contenta in illis locum habere etiã in accuſatis ſententiatis & condemnatis, & q; extendi debent, & comprehendunt bona exiſtentia penes quemcunque, & q; pdictę litterę apoſtolicę concedi potuerunt etiam contra ipſius regis uoluntatem, cum omnia iſta ſpectent ad ipſum ſummum Pontificem. Pariſius Bono.

SVMMARIVM.

1 *Eſſe iudæum, quo reſpectu ſit crimen & delictum, & nu. 2. & 3.*
2 *Non eſt tamen punibile.*
4 *Et iudei an ſint ſerui chriſtianorum, & nu. 5. 7. & 8.*
6 *Et an poſſint habere bona & poſſeſſiones uel ab eis poſſint auferri.*
9 *Et an ſint capaces iuris & legis ciuilis & ſtatutorum.*
10 *Et tollerari debent.*
11 *Et ipſis aliqua ſint permiſſa.*
12 *Et ſummus pontifex habet ipſos protegere.*
13 *Et ſine cauſa non eſt eis aliquid faciendum.*
14 *Et ab eis & infidelibus per Papam & Imperatorem non debent bona auferri.*
15 *Et per reges & principes non debent expelli ab eorum regnis ſine cauſa.*
16 *Et principibus ne iſtud faciant, perſuadendum eſt à ſummo pontifice.*
17 *Iudęi adulti non ſunt cogendi ad baptiſmum & fidem ſuſcipiendam pręciſe & coactè, & nu. 19. & 34.*
18 *Et quid ſi coactio non eſt pręciſa ſed conditionalis, & nu. 23.*
20 *Et nolentes non ſunt ſtatim baptizandi.*
21 *Et baptizati per uim pręciſam non poſſunt dici chriſtiani.*
22 *Et multum differt iſto caſu uis pręciſa & coacta à ui conditionali, & nu. 23. & 28.*
24 *Quę forma debet interuenire in ſacramẽto baptiſmi, & quid ſi non interuenit.*
25 *Et quid ſi nullus interceſſit reſponſalis.*
26 *Et quid ſi baptizati per uim pręciſam poſtmodum nihil dixerunt, an dicatur uis illa purgata, & nu. 28.*
27 *Et quid ſi perpetuo durauit illa cauſa coactionis pręciſa.*
29 *Metus contrarius eſt penitus libero arbitrio & libera uoluntati.*
30 *Pręceptum principis ſeu regis aut domini iuſtum metum inducit.*
31 *Eo magis quando interuenit proteſtatio.*
32 *Actus ſequentes declarant animum qui fuerit in pręcedentibus.*
33 *Prohibitum directo cenſetur prohibitum ne per indirectum fiat.*
35 *Iudęi adulti etiam inuitis parentibus poſſunt ad baptiſmum uenire & chriſtiani fieri.*
36 *Nec attenditur patria poteſtas in iſtis ſpiritualibus.*
37 *Prout idem traditur in matrimonio contrahendo.*
38 *Filij iudęorum paruuli & infantes an inuitis parentibus poſſint baptizari, & nu. ſeq.*
39 *Et an iudęi habeant filios in poteſtate, & nu. 40.*
41 *Et q; non poſſunt illis inuitis & ab eis eripi & nu. 42.*
43 *Et quid ſi ita baptizati maiores effecti longo tempore tacuerunt.*
44 *Et ita paruuli baptizati penes quos debeant moram trahere.*
45 *Multa impediuntur fieri quę iam facta tenent.*
46 *Et quid ſi à parentibus fuere oblati ad baptiſmum.*
47 *Et quid ſi parentes offerentes eos carebant fide.*
48 *Contra conuerſos noniter ad fidem inquiri poteſt de hęreſi.*
49 *Et iſti conuerſi fidem Chriſtianam tenentur obſeruare.*
50 *Et antiqui Chriſtiani & ueteres, an poſſint contra iſtos recipi in teſtes, & num. ſeq.*
Crimen hęreſis exceptuatum eſt.
51 *Et eſt ualdè priuilegiatum, ſed uide nu. 67. & 68.*
52 *Et admittuntur teſtes uariantes, ſed uide nu. 70. & 71.*
53 *Et perſonę inhabiles, quę alias non admitterentur, & uide nu. 69. & ſequen.*
54 *Et ad accuſandum admittitur inimicus capitalis.*
55 *Inimicitia capitalis contrahitur ex homicidio & iniurijs.*
56 *Et iſta inimicitia nedum inter maſculos, ſed etiam inter fœminas cadit.*
57 *Et durat etiam ſi ſecuta fuiſſet reconciliatio.*
58 *Et capitales inimici in iſto crimine in teſtes non admittuntur & numero. 63.*
59 *Et repellitur à teſtimonio etiam in alijs criminibus exceptuatis.*
60 *Et propter odium pręſumitur eos mentiri.*
61 *In crimine lęſę maieſtatis inhabiles recipiuntur in teſtes.*
62 *Tamen capitales inimici non recipiuntur.*
64 *Exceptio iſta capitalis inimicitia cauſatur iure naturali, et per principem non poteſt remitti.*
65 *Et quid quando cauſata eſſet in fraudem.*
66 *Et conſpiratores repelluntur à teſtimonio in iſtis etiam criminibus.*
68 *Non eſt arguendum de uno ſpeciali ad aliud.*
71 *Si inhabilis recipitur in una ſpecie, non debet extendi ad alias inhabilitates.*
72 *Non pręſumitur facta correctio iuris communis in caſu non expreſſo.*
73 *Caſus omiſſus eſt decidendus ſecundum ius commune.*
74 *Reductio ad primæuum ius fit de facili quia fauorabilis.*
75 *Differentia conſideratur inter accuſatorem & teſtem, ut unus recipiatur alter uero reijciatur, & nu. 76.*
77 *Et qualiter intelligatur in iſto crimine exceptuato, teſtes inhabiles recipi, & nu. 78. & 79.*
80 *Et ſi admittuntur ad probandum crimen principaliter, non tamen debent admitti ad probandum adminicula, & nu. 81.*
82 *Et ſi inhabiles admittuntur non propterea ſunt integri.*
83 *Et ſine tortura & tormentis, non debent recepi ut uiles.*
84 *Noniter conuerſus & uilis non recipitur.*
85 *Et quid ſi plures patiuntur defectus.*
86 *Teſtes ſingulares in iſto crimine non probant, & nu. 88. & 89.*
87 *Indicium per duos teſtes probari debet regulariter.*
88 *Et in iſtis criminibus exceptuatis teſtes ſingulares, quando & quo caſu admittantur, & nu. 89.*
90 *Suſpitio hęreſis poteſt oriri ex ſignis leuibus, tamen illa debent plenè probari & alijs ſequentibus.*
91 *Ex ſola ſuſpitione non poteſt quis in iſto crimine condemnari.*
92 *Et licet ex teſtibus ſingularibus poſſit inquiri tamen ex eis non poteſt ad condemnationem procedi, & nu. 93.*
93 *Et reſpectu pęnitentię iniungendę, ut purgetur conſiderantur.*
94 *Teſtes ſingulares, non probant regulariter, quia unus detrahit de ſide alterius.*
95 *Crimen hęreſis grauiſſimum eſt, & ualde punibile.*
96 *Et in eo maturè procedendũ, & non omnes in teſtes recipiendi ſunt.*
97 *Et contra teſtes, & eorum dicta poteſt opponi.*
98 *Nec in iſto crimine attenditur fama habens originem ab inimicis.*
99 *Nec quis debet de iſto crimine condemnari propter pręſumptionem etiam uehementem.*
100 *Et an poſſit inquiri ex leui pręſumptione.*
101 *Et ut poſſit ſequi condemnatio debent adeſſe probationes claræ, & apertæ.*
102 *Et licet in iſto crimine poſſit procedi ſummariè, tamen neceſſariæ ſunt probationes.*
103 *Et teſtes debent eſſe concludentes.*
101 *Et an ſufficiat unus teſtis cum fama.*
104 *Principes ſeculares, non poſſunt ſuper crimine hęreſis aliquid ſtatuere.*
105 *Eſt namque mere eccleſiaſticum, & in omnibus ſpectat ad ſummũ pontificem.*
106 *Princeps laicus non poteſt aliquid ſtatuere ſuper concernentibus res eccleſiaſticas & tangentibus illam iuriſdictionem, & ſtatuta non ualent.*
107 *Et etiam incidenter ſuper iſtis laicus non habet iuriſdictionem.*
108 *Nec debet ſe ſuper iſtis intromittere, & legem imponere eccleſiaſticis.*
109 *Perſonæ fori eccleſiaſtici non ligantur ſtatutis laicorum.*
110 *Licet cauſa ſpiritualis, quandoque agitetur coram laico, tamen nõ*

eſt

eſt decidenda ſtatutis laicorum, ſed eccleſiaſticis.
111 Princeps laicus non poteſt concedere priuilegia circa inquiſitionē hæreticam, & nu. 104. & ſeq.
Et intelliguntur conceſſa ſine præiudicio tertij.
112 Hæretici patiuntur etiam publicationem bonorum, & nu. 177.
113 Et pro parte iſta bona publicata applicantur fiſco laicali.
114 Et de iſtis bonis debent tres partes fieri.
115 Principes ſeculares poſſunt remittere portionem bonorum, eorum fiſcis applicandam.
116 Et circa hanc partē bonorū, ualere debent ſtatuta per eos condita.
117 Laici poſſunt facere ſtatuta quæ ipſos ligent, etiam ſuper illis quæ ſunt de temporali iuriſdictione eccleſiæ.
118 Et maximè quando ſtatutum tangit temporalia.
119 Et ſuper iſtis poſſunt priuilegia condere.
120 Princeps an & quando poſſit ſuo arbitrio priuilegium per eum cōceſſum reuocare.
121 Et an iuſta cauſa reuocandi ſit illa quia ipſe conceſſit.
122 Et quid quando conceſſerunt illud, ſuper quo non poterant diſponere, & nu. 124.
123 Et quid ſi non uult ſtare, & perſeuerare priuilegio, & conceſſioni, & nu. 124.
125 Et quid ſi priuilegium fuit acceptatum bona fide, & ſine dolo, & nume. 126.
127 Et quid ſi priuilegium fuit conceſſum ob remunerationem, & recōpenſationem damnorum.
128 Et quid ſi tranſit in uim contractus, & conuentionis.
129 Et factum in uim contractus non poteſt reuocari, eſto quod ſonet priuilegium. & nu. 133.
130 Ligatur princeps contractu per eum celebrato etiam cum ſubdito.
131 Et obligatur ex eo ſicut quilibet priuatus.
132 Princeps tenetur obſeruare geſta, & promiſſa per ſuum prædeceſſorem.
134 Et quid ſi cauſam lucratiuam priuilegium continet.
135 Quæ de nouo emergunt noua indigent remedio.
136 Propter temporum uarietatem, noua uariantur conſtitutiones.
137 Maximè, ut maius periculum, & ſcandalum euitetur.
138 Poteſt Pontifex confirmare ſtatuta laicorum concernentia res eccleſiaſticas, & hanc iuriſdictionē, & hæreticorum inquiſitionem, & nu. 139. & 147.
140 Modus procedendi, & inquirendi cōtra hæreticos, eſt iuris poſitiui
141 Et poteſt Pontifex ſuper iſto diſpenſare.
142 Non enim ligatur ſtatutis canonicis.
143 Nec etiam conſtitutionibus ſuorum prædeceſſorum.
144 Ordo iudiciarius poteſt per ſummum Pont. alterari.
145 Et poteſt omnem ſolennitatem iuris poſitiui alterare, & circumſcribere.
145 Et maximè in dilationibus, & in terminis dandis.
148 Carcer regulariter inuentus eſt ad cuſtodiam. & nu. 152.
149 Quandoque tamen ad pœnam de iure cano.
150 Et inquiſitus de hæreſi condemnatur quandoque ad carcerem, qui datus dicitur, & hæreticalis.
151 Et datur ad pœnam luendam.
152 Alius datur iſtis ad cuſtodiam.
153 Et iſte poteſt moderari per ſummum Pontificem.
154 Et an iſtis inquiſitis danda ſint nomina accuſatorum & teſtium & nu. ſeq. & 164.
155 Regulariter inquiſitis datur, & nu. 156.
156 Necnon & nomina et copia inquiſitionis indiciorum & actorum.
157 Princeps non poteſt in cauſa criminali tollere defenſionem.
158 Etiam ſi ſummariè iudicium agitetur.
159 Et quid in crimine hæreſis, an ſint danda, & quando & quo caſu.
160 Et quid ſi non imminet periculum etiam ſi dentur. & nu. 161.
162 Exceptio firmat regulam, in non exceptuatis.
163 Valet argumentum à ceſſante ratione.
164 Et danda ſunt, excepto eo caſu potentiæ.
165 Et in iſto, teſtes, non ſunt examinandi, parte abſente, & non citata.
166 Et procedit iſtud regulariter, & generaliter.
167 Fallit tamen pluribus in caſibus, maxi. in cauſa hæretica.
168 Quod uerum quando adeſt potentia aduerſarij, alias ſecus & numero. 167.
Ratione potentiæ multa ſunt introducta, contra communes regulas
169 Teſtes ſunt pars iudicij.
170 Et iſtis inquiſitis, defenſiones non ſunt deneganda, immo offerendæ.
171 Et ad eas faciendas, per iudicem monendi ſunt.
172 Et eis non denegatur audientia ad defenſiones parandas.
173 Et licitum eſt eis appellare, ſi in proceſſu cauſæ grauarentur.
174 Et poſſunt dare ſuſpectum ipſum inquiſitorem.
175 Et poſſunt ſe ipſos adiuuare, nec ex iſto potentes arguuntur.
176 Defendere alios optimum opus reputatur.
178 Pœna publicationis bonorum, irrogatur ipſo iure, ſed executio fit poſt latam ſententiam ab eccleſiaſtico.
179 Et ſecularis iudex, tenetur hanc ſententiam exequi.
180 Et bona iſtorum, an ſint concedenda filijs orthodoxis, & nu. 182.
181 Et in quibus locis, iſtud procedat.
183 Et quid ſi filij fuere concepti, & nati ante tale crimen commiſſum.
184 Et in hac confiſcatione bonorum, an ſit conſiderabile intereſſe fiſci laicalis.
185 Et quid ſi inquiſitus reuerſus eſt ad fidem, & abiurat hæreſim, an bona ſint ab ipſo auferenda.
186 Et quid ſi poſt condemnationem reuertuntur & abiurant, & nume. 188.
187 Et condemnatus an recuperet ius patronatus, & nu. 203.
188 Et an ſint reſtituendo bona & honores, de humanitate, & nu. 190. 191. 192. & 202.
189 Negare Chriſtum, hæreticum eſt.
193 Et qui incorporantur unitati eccleſiæ, & pœnitent, non debent pati bonorum publicationem, attenta miſericordia.
194 Plura ſimul iuncta, plus operantur, quàm unum.
195 Equitas ſcripta, præfertur rigori, & num. 197. & 198. quando in ſpecie eſt ſcripta.
196 Et quid ſi concurrit naturalis, et diuina iuſtitia.
199 Hæreticus non poteſt propriè dici, qui non perſeuerat.
200 Et quis propriè dicatur hæreticus.
201 Reuerſis et pœnitentibus, conceditur facultas teſtandi.
204 non eſt quis duplici pœna mulctandus.
205 Correctio iurium euitanda, et concordia recipienda eſt.
206 Standum eſt dictis ſanctorum patrum, et noui ac ueteris teſtamenti.
207 Inquiſitores non poſſunt paſſim de omnibus inquirere, ſed ſolum de illis quæ ueram ſapiunt hæreſim.
208 De crimine hæreſis, poteſt inquiri contra mortuos.
209 Et qualiter ſit procedendum, et memoria defuncti condemnanda.
210 Et iſto caſu, filij qualiter poſſunt ſe defendere.
211 Iudæi, et ad fidem conuerſi, non ſunt habendi uilipendio, et dedecori.
212 Sunt namque promouendi ad honores et dignitates, ſi habiles ſunt ad beneficia, et officia, et an ſine diſtinctione.

CONSILIVM II.

1 ET SI Eſſe Iudæum ſit crimen & delictum, ut tradit Accurſi. in l. ſed ſi res, de legat. j. † Ea eo quoniā
reprobatam ſuperſtitionem proſequitur, ut etiam
habetur per eundē & alios ſcrib. ibi per illum text.
in l. non erit. §. diuus. ff. de iu. iur. & in l. j. C. de ſumma Trini. &
habito reſpectu ad ipſum Deum & æternam pœnam, cui illam
2 ſectando immerſus reperitur. † Tamen quo ad iudicem & forū
contentioſum, non eſt proprie delictum punibile, ut ſentit idē
Accurſi. in l. multum intereſt. ff. de uerb. oblig. & diffuſe proſequitur ibi Roma. & Alex. in fi. & Fely. in ca. multorum. nu. v. de
iudæis. & Moder. Papien. poſt Bar. in l. apud Iulianum. §. con-
3 ſtat. nu. xviij. de legat. j. † Conſideratum enim de per ſe ſimpliciter abſque adiuncto, proprium delictum non capit, uti colligitur per totum ferè titulum. C. de Iudæ. & extra eo. & in c. qui
ſinceram. xlv. diſt. & alibi pluries, ubi ipſis conceſſa & permiſſa
multa reperiuntur, nec aliqua pœna temporali ueniunt mulctādi. Quorum contrarium diſpoſitum fuiſſet ſi uere delinquentes
4 forent. † Et licet propter eorum delictum uideantur eſſe ſerui
chriſtianorum, & principis, in cuius dominio moram trahunt,
ut per illum tex. tradunt Abb. & alij ſcrib. in c. & ſi Iudæos. extra de iudæis. ut etiam habetur per docto. per illum text. in
c. diſpar. xxiij. q. viij. & per Roma. & Alex. in d. l. multum. & per
Arch. in d. c. qui ſinceram. ubi Præpoſi. colu. ij. ad id plura accumulat & tenet Henric. Boych. in cap. ſicut. colum. ij. de Iudæis.
5 † Tamen uere ſerui non ſunt, etiam ipſorum Principum, cum
eis permittitatur commercium bonorum. d. c. multorum. l. nul
6 lus. C. de iudæ. † Et poſſint habere bona, & poſſeſſiones quæ
ab ipſis ſine iuſtitia auferri prohibentur, ut per illum tex. dicūt
Abb. & alij in c. ſicut de iudæis. & probatur in c. Iudæi. ubi glo.
de conſecr. diſtin. iiij. & ſentit Oldr. conſi. lxxxvij. quæritur an
princeps. & conſi. cclxiiij. Illa uidetur. & Alber. de Roſa. in rub.

C.de Iudæ.col.ij.& iij.& Io.de Ana.in d.cap.& ſi iudæos.colu.
pen.& fi.& Fely.in c.iudæi.el ſecundo.nu.viij.& melius in d.ca.
ſicut.circa principium,& aperte iſtud firmat Alex.in d.l.multū
in fi.ubi reſpondet Archi.& alijs iuribus ſupra in contrarium al
legatis,uolentibus illos dici ſeruos,& eſſe in ſeruitute,ut non in
telligantur de ſeruitute uera,& propria,ut apertius & clarius ſe
quendo hanc opinio.dicit Præpoſi.in d.c.qui ſinceram.colu. ij.
7 uerſi.& licet hæc dicta.†Nam largo modo dicuntur ſerui reſpe
ctu ſubiectionis,& non ueræ ſeruitutis, de qua in l.ex hoc iure.
cum ſim.ff.de iuſtitia & iure,& quæ priuat bonis & omni ſtatu,
& alios producit effectus,iſtis minimè denegatos, & ibi col.ij.
uerſi.quod dicitur.etiam alia ratione reſpondet,& hæc prius uo
luit Abb.in d.c.ſicut.in ij.no.ut etiam per Alex.conſi.lxxj.Pon
8 deratis.uol.ij.†Vt etiam alio modo poſt Card. reſpondet Fely.
in d.c.ſicut.ut magis ſerui Principum dicantur,quàm obedien
tes legibus chriſtianis,non autem quòd uere & ſtricte ſint ſerui
9 † Ad quod etiam quoniam ipſi ſunt capaces,& participes iuris,
& legis ciuilis,& conſtitutiones,& ſtatuta loci eos comprehen-
dunt,ut plenę tangit Alex.d.conſi.lxxj.uol.ij.& conſi.lxxv. Vi-
detur.nu.j.uol.v.& conſi.xcix.uol.vj.& conſi.xiij.uol. vij.& per
Aret.conſi.clviij.& Soc.conſi.lxij.uol.j.& conſi.cxix.uol.iiij.cū
alijs allegatis per Albe.Bru.in tract ꝙ ſtanti.maſcu.in vj.articu.
prin.fol.xv.col iij.& iiij.& poſt alios per Deci.in c.j.nu. xxj. de
conſti.& nu.xviij.& xxij.& in cap. conſuluit.nu.ij.de app.&per
10 Mod.Bono.conſi.cj.†Quæ ſuadentur,quoniam tollerantur ē̄e
per eccleſiam.c.conſuluit.extra de iudæ.& ibi doct.maximè Fe
11 li.nu.iiij.†Et ipſis ultra tollerationem,aliqua præmiſſa ſunt, de
quibus in tit.extra de iudæ.& C.eo.& alibi pluries, maxime per
Bal.conſi.mihi.cccxv.uol.j.& conſi.ccccxxviij.uol. v. ubi dicit
12 eos computari inter oues Chriſti.†Et ſummus Ponti.debet ip-
ſos protegere, & ꝙ ſine cauſa non eſt eis aliquid faciendum.
13 † Vt etiam plura tradit Oldr. in dictis duobus ſuis conſilijs, &
Alb.de Roſ in d.rub.& Io.de Ana.in d.c.ſi iudæos,& Alex.con
ſi.xcix.uol.vj.& conſi.ccxxxiij.Ponderatis.nu.vij.eo.uol.& cō-
14 ſi.xiij.uol.vij.cum alijs concord.†Eo etiam quoniam ab iſtis ad
huc infidelibus ſine cauſa per Pontificem,ſeu imperatorem, &
quemcunque alium ſupremum Principem, non poſſunt bona
auferri,nec dominium ipſorum,nec in illis,ſeu perſonaliter of-
fendi.l.Chriſtianis,& ibi Bar.C. de paga. & per Io.de Ligna.in
trac.de Bello.q.xij.& per Inn.in c.quid ſuper his.de uoto.&per
Abb.in c.j.de conuerſi.infide,& per eundem in c.quæ in eccle-
ſiarum,ubi omnes no.maximè Dec.allegans concor.nu.xxxj.&
Mod.poſt Bar.Bal.& alios in fi.C.ſi contra ius uel util publi.&
15 de conſt.extra.†Hinc dicimus Reges,ſeu Principes,ſine aliqua
iuſta cauſa non debere expellere de eorum regnis iudæos in il-
lis habitantes,& capere ipſorum bona, & ſi iſtud faciunt non
carent peccato, quando ſine cauſa,& iuſta iſtud proſequuntur.
16 ¶†Et ſummus Pōtifex perſuadere debet Principibus ne iſtud
faciant,quinimmo ſecundum aliquos præcipere,ſecundum ue-
* ram,& magis * communem opinionem, licet aliqui contrariū
tenuerint de qua & ampliſſimè per Old.d.cōſi.lxxxvij.quem de
uerbo ad uerbum refert Albe.de Roſ.in d rub.C.de Iud. col. ij.
& iij.uerſi.item quæro.nu.iij.& diffuſius per eundem Old.d. cō
ſi.cclxiiij.ubi aſſerit hanc opinionem eſſe probabiliorem quam
ſequitur Alex.d.conſi.xcix. Viſa.in fi.uol.vj.& d.conſi.xiij. At-
tentis.nu.xxij.uol.vij.& eum ſequitur Io.de Ana.poſt alios per
eum ibi citatos in d.c.& ſi iudæos.col.ij.& iij.uer.extra gl.quæ-
ritur.etiam eam ſequitur do.Iacobi.de ſancto Georg.in tracta.
de feud.col mihi.v.uerſi.ultimo quæro,& etiam Iaſ.in d.l.apud
Iulianum.§.conſtat.nu.xxix.& Mod.Bonon.d.conſi.cj. Illumi
17 na quæſo.col.pen.nu.lvj.†Hinc inductum fuit iudæos adultos
uiolenter non eſſe compellendos,& cogendos ad fidem ſuſcipiē
dum,& baptiſmum capitulo ſicut,& ibi omnes tradunt, de iu-
dæ.capitulo maiores uerſi.item quæritur,extra de baptiſ. & ibi
omnes firmant quando coactio,& uis fuit præciſa,& non condi
tionalis,per quam etiam caracter non imprimitur, cum potius
ille dicatur pati,quam agere c.ſatis.quod metus cauſa,& tradi-
tur per docto.in d.cap.qui ſinceram,& in d.c.de iudæis.xlv. di-
ſtin.& ſentit ſanctus doct.ij.ij.q.x.& Hoſti.& Goffred.in ſum.
in tit.de baptiſ.& Alb de Roſa.in ſuo dictio.in uerſ.baptiſmus
quarto,uer.utrum in eo qui baptizandus, expreſſe uolens quod
quando aliquis reclamans immergitur uiolenter, & baptizatur
non recipit ſacramentum nec rem ſacramenti, ut etiam habetur
in ſumma Ang.in uerſi.baptiſmus ſexto, uerſi.vj.& per Mod.in
ſumma,& in c.ubi.lxxiiij.diſtio.& eſt glo.in uerſi.abſolutè in c.
quia contra chriſtianos de hæret.lib.vj.per illum textum expſ-
18 ſum.†Secus foret quando coactio, & uiolentia eſſet conditio-
nalis,ut plenè traditur per omnes,in d.c.de iudæis.& in d.c. ma
iores.uerſi.cum ergo,& uerſi.ſunt autem,ubi gl.& docto. alle-
gant concor.& uolunt theologi in quarto ſententiarum diſtin.
19 iiij.& vj.†Et idem habetur quando coactio eſt præciſa in deciſ.
conſi.Neap.clj.Sereniſſimus.col.ij.uerſi.eo maxime,& per Al-
ber.de Roſ.in dictio.in uer.iudæus tertio,& per Calderi.conſi.
20 iij.in tit.de iudæ.& Fely.in c.ſicut,in prin.†Militem enim uo-
luntarium recipit ipſe Deus, & non inuitum & præciſe coactū
quinimmo uolentes nō ſtatim ſunt baptizandi, ſed per tempus
expectare debent,ne facile ad uomitum perfidiæ redeant,de cō
ſecra.diſtin.iiij.c.iudæi.& ca.ne quod abſit ca.ſępe.xxviij.qō.j.
21 † Vnde taliter per uim præciſam baptizati nō poſſunt dici chri
ſtiani,nec fidem chriſtianam tenētur ſeruare, ut etiam habetur
in ſumma Ang.in uer.Baptiſmus.vj.uerſi.xij.& in uer. iudæus.
22 uer.xxx.& ſequuntur omnes alij ſummi.†Et tradunt Gemin.&
do.Præpoſi.in d.ca.de iudæis.xlv.diſtin.ad id allegantes alia iu
ra & facientes expreſſam differentiam inter uim coactam & pre
ciſam & uim conditionatam ſecundum tex. in d.ca.maiores. &
ſcriben.ibi.& Albe.de Roſa.ubi ſupra & per glo.& alios in d.c.
contra chriſtianos.& ſentit Oldr.conſi.xxxvj.col.ij.in princ.&
23 Ale.d.ꝯſi.xiij.nu.xiij.& xx.uol.vij.†Et licet tex.in d c. de iudæ.
xlv.diſtin.& in c.iam uero.xxiij.q.vj. uideantur innuere contra
rium,tamen ſecundum docto.ibi procedunt in uiolentia condi
tionali non autem præciſa,ut dicit & declarat tex.in d.c. maio-
res.& Alber.de Roſa.poſt alios per eum citatos, in uer.baptiſ-
mus quarto.ex quibus infertur ꝙ illi iudęi adulti,per uim præci
ſam tempore regis Emanuelis bo.memo.inuiti. & reclamantes
baptizati per talem baptiſmum non fuerunt effecti chriſtiani,
nec ſacramentum nec rem ſacramenti receperunt nec caracte-
24 rem.†Eo etiam cum in aliquibus ipſorum non appareat fuiſſe
ſeruatam formam in dicto ſacramento requiſitam & neceſſariā
de qua in c.j.extra de baptiſ.cum concor.ibidem allegatis poſt
gl.& per docto.& Summi.omnes.& per Alb.de Roſ, in ſuo di-
ctio.in uerſi.baptiſmus primo.eo inſuper cum aliqui proclamā
tes & proteſtantes per uim præciſam tracti & ducti fuerunt ad
ualuas eccleſiarum & ſola impoſitione nominis & aſperſione a-
quæ benedictæ chriſtiani nuncupati fuerint contra omnem for
mam a iure in prædicto ſacramento traditam & requiſitam de
25 qua in locis ſuperius citatis.†Et eo fortius iſta ꝓcederent,& ul
terius ſi nullus reſponſalis interceſſerit,ut tradit Petr.de Anch.
conſi.cxcv.Secundum ea quæ propoſita ſunt & Fely.in c.ſi. nu.
26 v.de iudæ.†Verum ſi poſt dictam præciſam coactionem, taliter
baptizati per longum temporis ſpacium nihil in contrarium di
xerunt ſed taciti permanſerunt & per aliquot actus, prædictum
baptiſmum & præciſam ad fidem coactionem approbarunt, ꝓ
culdubio caracterem receperunt cum talis præciſa coactio per
actus ſequētes uideatur eſſe purgata,ut traditur in l.ij.C. quod
met.cau.& ibi omnes doct.firmant & per Bal.conſi.cccl.Dona
tio facta.uol.j.& per Alex.conſi.ccxxvij.Viſo.col.j.uol.v.& per
Gemin.conſi.xxiiij.Quia diffuſè,col.j.& in terminis noſtris tra
dit Henr.Boych.allegando alias deciſ.in d.c.maiores.uerſi.pro
pter quod,& alia adducit Dec.in l.in omnibus.col.fi.nu. xij. ff.
27 de reg.iur.& conſi.ccxix.Viſo puncto.col.pe.nu.viij.†Quę qui
dem procedunt niſi perpetuo duraſſet eadem cauſa coactionis
præciſe,ſecundum quod tradit Cy.Bal.& alij in d.l.ii. & Anch.
conſi.ccxcix.Viſa ſupradicta.col.fi.& Alex.conſi.xlviij.uol.iiij.
& Barb.conſi.lxxij.uol.ij.& Calde.conſi.j. in ti.quod mer.cau.
cum alijs accumulatis per Dec.d.conſi.ccxix.col.pe.nu.viij. &
28 ſeq.†Et aduertendum inſuper eſt, ꝙ licet talis præciſa coactio
appareret purgata uel aliqui prædictorum ad fidem fuerint cō
uerſi per coactionem conditionalem & uiolentiam non præci-
ſam & conſequenter in tali ſacramento & ipſius ſuſceptione di
catur interueniſſe uoluntas coacta ſaltim,tamen inficiari mini-
mè poterit,quin ad talem conuerſionem non dicantur fuiſſe in
ducti per metum,fraudem,& modum a iure reprobatum & cō
trarium liberę uoluntati,& libero conſenſui,quæ ſatis deſeruiēt
dubitationibus & articulis inferius diſcutiendis, eſto ꝙ ita con
uerſis prodeſſe non poſſent ad dimittendam fidem quam ita ſu-
ſceperunt,ut enim ex facti contingentia comprehenditur mo-
dis prædictis non licitis & per metum in conſtantem uirum ca-
dentem & libero arbitrio contrarium baptizati fuere & fidem
29 catholicam ſuſcepere.†Qui metus quantum libere & abſolute
uoluntati contrarietur,ſatis colligitur ex his quæ traduntur in
toto

totocitu.ff. C. & extra quod met.cau.& in l.interpoſitas.C. de
tranſac.& utrobique diffuſe per docto.allegantes concot.deciſ.
30 & iura.†Eo maximè quando metus inducitur per regem & ſu-
premum principem & per præceptum ipſius, uti conſtat in
præſenti caſu conſiderato regio præcepto & generali diſponen
te ipſos iudæos omnes e regois ſuis exire debere,& in illis mo-
ram non trahere ad iſtum finem tendente,ut habetur per gloſſ.
in uerſicu.morere.in capitu.connenior. xxiij. quæſtione,viij.&
per Anchar.dicto conſil.ccxc.& per Gemini.conſil.xv.in ij.du-
bio,& per Calde.d.conſi.j.& Fulg.conſi.cxcj.& Alex.conſi. xvj.
Ponderatis.col.pe.uol.iij.& conſi.clj.nu.iiij.uol.vj.& per Io. de
mil.in uer.metum.& Alb.Bru.conſi.xij.col.xxij. & per Deci.in
31 d.l.in omnibus.nu.iiij.& in d.conſi.ccxix.nu.ij.†Et potiſsimũ
quando ultra metum interueniſſet proteſtatio ſecundum gl. in
d.l.ij.C.quod met.cau.& in c.ſi.de app.cum alijs alleg.per De-
ci.in d.l.in omnibus.nu.x.& ſeq.& in d.conſi.ccxix.nu.vj.& per
Gemin.d.conſi.xv.in ij.dubio,& Soc.conſi.lix.nu.xxvij. & ſeq.
uol.iij.& Calde.d.conſi.j.Et ultra dictum primum regium præ
ceptum,ſi conſideramus ſubſequentia præcepta regia oblatio-
nes & promiſsiones eis factas,minimeque obſeruatas & adim-
pletas ſubſequenteſque actus ordine & uoluntate regia erga ip
ſos ſubſecutos,de quibus in themate ad dictum effectum tendẽ
32 tes,†ut exitus iam patefecit,qui aperte declarat qualis in præ-
teritum fuerit animus.l.ſi qui adulterij. C. de adulter.§. Pauo-
num.inſtitu. de rerum.diuiſio.l.ſed Iulianus.§. ſed ſi ab initio.
33 ff.ad Macedon.†Et quia prohibitum directo cenſetur prohibi
tum ne fiat per indirectum regula,cum quid una uia,de reg.iur.
lib.vj.plenè per omnes maximè Mod.in l.non dubium.C.de le-
gi.cum ſi aperte dicere cogimur prædicta omnia iuſtum metũ
& in conſtantem uirum cadentem induxiſſe & libero arbitrio
contrarium.d.l.interpoſitas.l.ij.& iij.cum cõcor.ĩ alle.ff. quod
34 met.cau.†quantum uero attinet ad filios prædictorum iudæo
rum baptizatos,ſi quidem adulti erant,& ad annos diſcretionis
peruenerant, & inuiti ac præciſe coacti, uel conditionaliter ad
fidem conuerſi ſunt de ipſis dicendum erit uti dictum fuit ſupe
35 rius de eorum parentibus.†Si uero uoluntarie ad fidem conuer
ſi ſunt,& etiam eorum parentibus reclamantibus & inuitis, ue-
ri chriſtiani effecti fuerunt nam ſpiritus ſancti uocatio omnia
uincula ſoluit.xix.q.ij.c.duæ.& per Arch.& alios poſt gl.pen.in
c.mancipia.liiij.diſtin.& tenet Sanctus doc.in ſumma,in xij. ar
ticu.& in quodlibetis.& ſequitur Bernar.& Hoſt.& alij docto.
poſt glo.in fi.in c.ij.de conuerſi.infideli.Arch.& alij in d.c.qui
ſumma.xlv.diſt & Henri.Boych.in ca.ſicut iudæis. extra de iu-
36 dæis.& Albe.de Roſ.in ſuo diction.in uerſi.iudæos tertio.† Ad
quod bene facit tex.in c.fi.& ibi doc.firmant.de iudicijs.lib. vj.
ubi habetur ꝙ in iſtis ſpiritualibus, patris poteſtas non atten-
ditur,ut tradunt Moder.in l.i.§.quid ſi in patris.num.lx.ff.ſolu.
mat.& Dec.in conſ.nouiter impreſſo.xxi.alias.cccxxxij.Cum
37 ſit.nu.ix.†Et illud uulgatum,ꝙ filijfami. etiam ſine patris con
ſenſu ac illis inuitis poſſunt hodie libere matrimonium contra-
here.c.fi.de ſecun.nupt.§.hunc igitur.ij q.iij.cum alijs allegatis
38 per Deci.in l.nuptias.nu.vij.ff. de reg.iur. † Si autem dicti filij
non peruenerant ad annos diſcretionis,& erant paruuli, ſeu in
fantes,aliqui uoluerunt ꝙ etiam inuitis parentibus poterant ba
ptizari,& reges & domini iudæorum poterant iſtud facere,dum
modo ꝙ non auferantur a parentibus, ea de cauſa, ut parentes
per hanc uiam compellantur ad fidem ſuſcipiendam, ſed iſtud
agant intuitu,& ad bonum ipſorum paruulorum,tum quia pa-
39 rentes & iudæi,dicuntur ſerui ipſorum dominorum.†Tum etiã
quia ipſi iudæi non habent filios in poteſtate, ut ſentit Scot.&
Landul.in iiij.ſenten.diſt.iiij.& Arch.in d.c.quia ſinceram.& i-
bi Gem.& iſtud plene proſequit Henr.Boych.in d.c.ſicut iudæi
& hr̃ in ſumma Ang.in uer.baptiſmus vj.uer .xj.& ponit Io. de
mil.in uer.iudæos& alij citati in dec.cõſ.Nea.inferius allegãda,ꝗ
ratio ſeruitutis,non uidetur concludens, ex quo ipſi iudæi non
ſunt ſerui dñorum,in cuius territorio moram trahunt,ut cõclu
40 ſum fuit ſuperius.†Nec alia ratio uolens iudæos non habere fi
lios in poteſtate,uera eſt,ex quo ipſi habent illos in poteſtate,
ut probat tex.& ibi expreſſe hoc firmant Abb.& alij in c.ſecun
do.de conuerſi.infide.& tenet Bal.in l.item in poteſtate. ff. de
iu.perſo.& Alex.ibi in add.ad Bar.& idem Alex.in l.multum.in
fi.ff.de uerb.oblig.& conſi.xcix.nu.vj.uol.vj.& conſi.xiij.num.
xj.uol.vij.& Soc.conſi.lxij.Conſilijs noſtris.col. v. uerſic.ij.pro
hac parte.uol.j.ubi allegando alias deciſiones dicit hanc opi-
* nionem eſſe magis * communem,& idem uult Ioan.de Ana.in
d.c.ſicut iudæi.& Fel.ibi circa principium,& in c.iudæi. el ſe-
cundo ubi plenius.nu.viij.co.ti.domi.Præpoſi.in d.c.qui ſince-
ram.col.ij.& Moder.Bononien.in dicto conſi.cj.& Alber. Bru.
in tract.ꝙ ſtant.maſcu.in vj.articu.prin.fol.xv.col.iij. & iiij. &
hanc rationem reprobantes ita firmant collecto. deciſio. conſi.
Neapo.ut eſt uidere in dicta deciſio.clj.col.j.uerſi.ſed contraria
allegantes Alex.conſi.lxxj.uol.ij.& Io.de Ana.in c.& ſi iudæos.
col.iij.& iiij.de iudæ.& habetur in prælleg.duobus.conſi. Ol-
41 dr.†Quod autem dicti paruuli inuitis parentibus non poſsint
baptizari, & ab ipſis eripi etiam per ſummos Principes & Re-
ges,uoluit glo.in c.iudæorum.xxviij.q.j.Io.An.Abb.& Fel. in
d c.ſicut iudæi.dicentes hanc opinionem eſſe communiorem,
& Sanctus doct.in ſecunda ſecundæ.q.x.art.ult.& Ricar.in iiij.
diſt.vj.& Pet.de Palad.diſt.iiij.& Car.in clem.j.in fi.de iudæ.&
Ioan.de Ana.ubi plenè tangit in d.c.ſicut.col.iij.& iiij. & Cald.
conſi.iij.in ti.de iudæ.& diffuſe proſequitur domi. Præpoſi. in
d.ca. qui ſinceram.colu.ij.& iij.uerſi.ij. colligitur, & alij idem
uoluerunt,relati in dicta deciſi.conſi. Neapo.clj.in princ.& etiã
Alberi. de Roſa.allegando Hoſtien.in uerſicu. iudæos tertio.
42 † Bene uerum pro præcedenti opinio.eſt deciſio beati Ant.ar-
chiepiſcopi Floren. in iij.parte ſuæ ſummæ,tit.xiiij.c. xiij.car.
cxcj. uolens ꝙ quando baptizantur paruuli iudæorum ſufficit
oblatio parentum ſpiritualium, eſto ꝙ non eſſet illa parentum
carnalium,nec interueniret,per tex.in c.paruuli.de conſecra.di
ſtin.quarta.cum quo concordat tex.in c.illud.& in ca.cum pro
paruulis.& in c.quæris.uerſic.idem per hanc eadem. iiij. diſt.&
Pe.de Anch.cxcv.conſi.Secundum ea.uolens,pueros hebræo-
rum alio offerente poſſe baptizari,per uas deciſiones, ſecundũ
hanc opinionem concluditur in dicta deciſio.conſi.Neapol.clj.
ubi Rex Emanuel bonæ memoriæ inuito patre baptizare fecit
filium paruulum cuiuſdam iudæi,ut dictus baptiſmus teneret
& ualeret in fauorem fidei,& facit quod dictum eſt ſuperius in
43 ſpiritualibus non attendi patriam poteſtatem. † Et quamuis a-
lia opinio,magis auctoritatibus ſit ſuffulta,& dicatur commu-
nior,tamen quoniam dicti paruuli ſemel apparent baptizati, &
ad baptiſmum re ipſa & facto peruentum fuit, & dicti paruuli
ita baptizati;effecti maiores & adulti,&poſtquã ad annos diſcre
tionis peruenerunt per longum tempus tacuerunt.nec contra-
dixerunt,& plures actus ad fidem pertinentes exercuerunt, ap-
probantes tacitè baptiſmum prædictum, dicendum erit ipſos
eſſe ueros chriſtianos,& a dicta fide catholica non poſſe retro-
44 cedere,ut fuit concluſum ſuperius in eorum parentibus.† Quæ
dicta a fortiori procedunt in ipſis,& eſt uidere de mente etiam
illorum doctorum tenentium aliam opinionem dum uolunt &
quærunt,ſi de facto ita fuerunt baptizati inuitis parentibus, pe
nes quos debent moram trahere,& alimenta ſuſcipere,ut ad ple
num referuntur in dicta deciſ.conſi.Neap.clj.col.ij.verſi.quid
45 ſi iudæus.& per Fely.in d.c.ſicut.nu.j.†Ad quod illud uulgatũ,
multa impediri fieri,quæ iam facta tenent. l. patre furioſo. ubi
Moder.plura accumulant.ff.de his qui ſunt ſui uel alieni iuris.&
illud quod traditur in l.j.& ij.C.ſi ma.fac.lib.ij.& lib.v.per to-
46 tum.†Et eo magis procedunt iſta in dictis paruulis,qui oblatio
ne parentum nati,baptizati fuerunt,ſi parentes mentem ſanam
& ſenſum bonum habebant,quorum fides ſupplet defectum cõ
ſenſus ipſorum paruulorum.d.c.maiores.uerſi.illud uero.de ba
ptiſm.& d.c.pueri.& per glo.in dicto ca.contra chriſtianos. &
47 doc.ibi.cum alijs ſupra allegatis.†Et ſi parentes ipſi offerentes
carebant fide adhuc ualuit baptiſmus,cum parentum perfidia,
baptiſmo minimè poſsit præiudicare.c.non illud.c.ſatis.& me-
lius in c.quæris.de conſecratione diſt.iiij.ex quibus reſoluta red
duntur omnia quæ in prima dubitatione quærebantur.¶ Ad ſe-
cundum dubium in quo hæſitatur,an contra & aduerſus prædi
ctos,ita & modis & formis quibus ſupra conuerſos,inquiri poſ
ſit de hæretica prauitate,& ſi in aliquem errorem hæreſis, blaſ-
phemiæ, & iudaiſmi inciderint, an puniri poſsint & deberent.
48 † Dicendum eſt ꝙ ſic,per text.apertum in c.cõtra Chriſtianos.
de hæreti.lib.vj.& ibi ſcribentes omnes ſequuntur, & probatur
in c.de Iudæis.xlv.diſtin.& in c.pleriſq;.de confecr. diſt.iiij.Cũ
enim fuerint baptizati,& poſtmodum a fide deuiant,& in erro
res incidunt,uti hæretici inquiri poſſunt,ut tradit etiam Oldra.
conſi.xxxvj.quem adducit & ſequitur Fely. in c. poſtulaſti.nu.
v.de iud.& eſt bona deciſ.Cardi.in clem.ij.uerſic. inquiſitorib.
in fi.de hæret.in clem.& habetur in ſumma Ang. in uerſic.in-
49 quiſitor.§.ſexto.† Et ſatis ſuadetur, nam cum ita conuerſi chri-
ſtiani effecti ſint,fidem catholicam obſeruare, & ſequi tenen-
tur,

tur,& contrarium operantes & aliquod crimen hæreſim ſapiẽs
committentes,inquiri poſſunt,& ſucceſsiuè puniri,ſicut & alij,
qui tale crimen patrãtur,eſto ꝙ uerum baptiſma ſuſceperint, &
ueri chriſtiani iam fuerint,toto fere titulo de hæreticis extra.&
lib.vj.& in cle.& in ti.de ſumma Tri.& fi.cath.& alibi pluries,
& faciunt quæ habentur in c.firmiſsimè.de hæreticis.cum alijs
ibi allega.per glo.& docto. Qualiter autem contra ipſos ſuper
dictis criminibus procedendum ſit & coram quo, conſideran-
do capitales inimicitias, quas erga eos totus undique populus
in dictis regnis & dnijs hẽt.Cõſideratis ẽt modis & formis,qb.
ꝯuerſi ſunt & ad fidẽ fuere tracti,necnõ & tꝑis breuitate,iſferius
plenius diſcutietur.¶ Circa tertiam dubitationem,in qua petit̃,
caſu quo contra iſtos inquiratur ſuper criminibus prædictis, an
ueteres chriſtiani dictorum regnorum & dominiorum poſſunt
admitti in teſtes contra ipſos,ex eo quia ſunt capitales inimici
ipſorum,& contra ipſos coniurati,conſpiratores,& complices,
& armata manu ipſorum nouiter conuerſorum abſque cauſa in-
terfecerunt quinque millia,& plus,& fuerunt & ſunt coniurati
contra eos falſa teſtimonia proferre,ad hoc ut de dictis crimi-
nibus conuincãtur & concremẽtur,ut ipſos perdant lingua & te
ſtimonio,quos manu perdere non poſſunt,metu regio,& ut ple
50 nius in themate.¶ †Et uidet̃ prima facie ꝙ debeant admitti &
recipi, ex quo tale crimen eſt exceptuatum a reliquis crimini-
51 bus.c.accuſatus.§.licet.de hæret.lib.vi.†Et eſt crimen ualde pri
52 uilegiatũ,ut in eodem.c.§.ſane. † Et ad ipſius probationem ad
mittuntur teſtes uariantes eodem.c.§.licet.qui alias non admit
terentur,ut ibidem no.per gl.& doct.& in l.qui falſa. uel uaria.
53 ff.de teſtib.& in l.eos.ff.de falſi.†Et in crimine prædicto admit
tuntur per teſtes perſonæ inhabiles criminoſi & excommunica
ti,quæ alias minimè admitterentur.c.in fidei fauorem.eo.ti.li.
54 vj.†Et ad accuſandum admittitur etiam inimicus capitalis l.
manichæos.C.de hæreti.& tradit Andr.de Iſer.in conſtitutione
Gazaros.eodem tit.& ſequitur Fran.epiſcopus Squillacen.in tra
cta.de hær.car.mihi.xij.uerſi.item inimicus capitalis licet in a-
lijs criminibus de iure cano. capitalis inimicus ad accuſandum
non recipiatur.c.repellantur.c.cum.P.Manconella.c.cum opor
55 teat.cum concord.extra de accuſat.Tamen iſtis non obſtantib.
dico contrarium ex quo propter mortem & occiſionem tanto-
rum nouiter conuerſorum ſine cauſa patratam per ipſos uete-
res & antiquos chriſtianos,fuit & eſt cauſata,ac contracta capi
talis inter eos inimicitia.l.lege Cornelia.in prin.& ibi doct. tra
dunt.ff.de iniur.& ponit Bar.in l.iij.§.fi.nu.iij.ff.de adimen. le-
ga.& ibi Alex.in apoſtil.quamplures concordan. adducit deci.
& per Abb.in c.accedens.el ij.extra.ut lit.non conteſt. col.ij.&
Fel.ibi & per gl.in uerſi.capitales.in l.licet.ff. de arb. cum alijs
alleg.per Mod.in l.procuratoribus.nu.quarto.C.de procu.& in
l.liberi.nu.ij.C.de inoff.teſtam. & in l.Titia.nu. xiij. ff.de uerb.
oblig.& per Fely.in d.c.repellantur.nu.ij.& in d.c. cum opor-
teat nu.xiij.& in c.cum ſuper.de off.deleg.& in c.quoties. de te
56 ſtibus.†Quæ capitalis inimicitia, nedum cadit erga maſculos
nouiter conuerſos,ſed etiam erga mulieres. cum concernat ma
linolum rancorem animi,& in utroque ſexu uigeat rationis idẽ
titas & ſimile odium eademque cauſa occidendi,& eas perden-
di,ut habetur in l.j.C.de his qui ſe defend.lib.x.& ibi Ange. &
alij no.& per Io.de Ana.& Felyn.in d.c. cum oporteat. nu. xj.&
cum adſit cauſa capitalis inimicitiæ non propterea poteſt dici
purgata,eſto quod ueteres chriſtiani oſtendant contrarium fa-
cie,uel uerbo applaudant, nam adhuc repelli poſſunt, cum ad
ſit cauſa odij,eſto ꝙ amorem oſtendant,ut tradit Inno. in cap.
cum.j.& a.de re iudica.& Bal.in c.ſi grauis.de conſi.uti.uel inu
ti.& in l.præſcriptione.colu.xiiij.C.ſi contra ius.uel utilit.pub.
& per Fely.in d.c.repellantur.nu.v.& in d.ca.cum ſuper.nu.iij.
57 † Quinimmo & ſi reconciliatio facta appareret,adhuc non tol
lit nec purgat ipſas capitales inimicitias,ut tradit glo. in uer.ca
pitales.in c.per tuas.de ſimon.& ibi Fely.nu.vij.in fin. allegans
concord.ut poſt Innoc.facit idem Fely.in d.c.cum oporteat.nu.
58 x.†Qua capitali inimicitia ſtãte proculdubio ipſi ueteres Chri
ſtiani contra iſtos nouiter conuerſos in teſtes recipi & admitti
minimè poſſunt,ut habetur in c.accuſatores.& in c. ſeq. & ſeq.
& ibi poſt glo.omnes no.iij.q.iiij.& traditus in caſi teſtes. iiij.
q.iij.& inſtitu.de excuſa.tut.§.minimè.& eſt tex.apertus. in di-
cto c.per tuas.de ſimon.ubi ſcriben.omnes iſtud firmant ad idẽ
eſt tex.& ibi ſcrib.omnes in l.iij.in prin.ff.de teſti.& tradit Bar.
in d.l.iij.§.fi.nu.iiij.ff.de adimen.lega.& ibi Alex. in additio.al
legans concordan.& idem Alex.conſi.xcix.In cauſa. col.ij.uol.
j.& per Fely poſt alios per illum textum,in d.cap.cum oporteat
59 nu.viij.†Inimicus enim repellendus eſt,etiam ſi adhiberetur in
teſtem in criminibus delictis & caſibus exceptuatis & priuile-
giatis,ut eſt i crimine ſimoniç,ut habetur in d.c.per tuas iuncto
c.tanta.eo.ti.& tradit Fel.allegans alia in d.c.cum P.Manconel
60 la.nu.j.in fi.& in ij no.†Propter odium enim præſumitur mẽ
tiri,& ideo repelluntur etiam in iſtis exceptuatis, ut per eundẽ
Fel.in d.c.cum oporteat.nu.xv.uer.item adde. & poſt Abba.in
d.c.quoties.nu.vij & expreſſe firmat Henric.Boych.in d.c.cum
oporteat.in ij.diſ.uolens in omni cauſa inimicum a teſtimonio
repelli per tex.in d.c.cum,l,&,A,& alia iura ſuperius allegata.
61 † Prout etiam eſt uidere in crimine læſæ Maieſt.a.in quo teſtes
alias inhabiles recipiuntur.l.in quib.ff.ad l.Iuliam Maieſt.l.nul
62 lus.C.eo.†Et tamen inimicus capitalis repellitur ut tradit Bar
to.in d.l.in quæſtionibus.& Spe.tit.de accuſa.§.fi.uerſi.fi.& per
Parid.in trac.ſind.in uerſi.teſtis.col.mihi.v.uerſi.& in crimini-
bus exceptuatis.Et de crimine læſæ Maieſt.arguatur ad crimen
hæreſis,& crimina prædicta a pari procedunt, ut inferius dice-
63 tur.† Et in terminis noſtris in crimine hæreſis priuilegiato, &
exceptuato ꝙ in teſtem non admittatur inimicus capitalis pro-
batur in c.accuſatus.§ licet.ibi,aut odij fomite.de hær.li.vj.per
quem tex.ita firmat Fed.de Sen.conſi.mihi.cclij. Reuerendo in
Chriſto patri.in fi.ex quo inimici fomite odij ueniunt ad depo-
nendum,& deuiant a ueritate,& ideo repelluntur, ut etiam re-
fert,& ſequitur Franc.epiſcopus Squilla.in d.tract.de hær. car.
mihi.x.col.iiij.uerſi.item in hac cauſa. dicens ꝙ inquiſitores in
hoc debent multum aduertere.quoniam probata inimicitia pe
nitus repelluntur,& ita etiam firmat Oldr.conſil.ccx. regularis
habet.col.ij.uer.ſunt etiam inquiſitores & col.fi.& ulterius in p
prijs terminis eſt aperta deciſ.Pet.de Anch.in d.c.in fidei fauo-
rem in ij.no. ubi uult in iſto crimine inimicus in teſtes admitti
64 non debere quoniam præſumuntur dicere falſa.† Et talis exce-
ptio inimicitiæ cauſatur iure naturali,& ideo per ſuprẽmũ prin
cipem remitti non poteſt ſecus ſi cauſaretur iure poſitiuo, nam
tunc poſſet remitti,ut probatur in d.c.in fidei.& quia Inimicus
propter odium,& ipſius fomitem præſumptionem habet depo
nendi falſum,ita ꝙ de facili mentiuntur, ut habetur in l.j. ff.de
quæſtio.quam rationem ſequuntur ibi Phil. Fran.& bened.Ca-
pra.ex quibus neceſſario ſequitur concludendum, tales teſtes
uti capitales inimicos recipi modo aliquo in præſenti in caſu nõ
65 poſſe.†Non enim inimicitia iſta cauſata fuit in fraudem,ut re-
pellerentur a teſtimonio,nec ex cauſa data per iſtos nouiter cõ
uerſos,ſed facto,& culpa ipſorum chriſtianorum antiquorum,
& ueterum, & ideo merito repellendi ueniunt, ut proſequitur
Alex.conſi.xcix.præalleg.col.ij.uol.j.& per Bal.in l.j.in fi. ff.de
his quibus ut indig.& Archi.in c.ſtatutum.§.cum autem. de te
ſcri.lib.vj.& per Abb.in d.c.repellantur.col.j.& Mar.Soc.& Fe
li.ibi nu.iiij.& per glo.in c.cum ſuper.de off.deleg. & probatur
in c.ueniens el ſecundo de ſpon.cum allegatis per Fel.in d.c. cũ
oporteat.nu xiij.ubi concluditur non attendi in iſtis inimicitijs
capitalibus, an cauſa ipſarum fuerit iuſta, ſeu rationabilis ex
quo ſatis eſt ꝙ fuerint cauſatæ modo quo ſupra,& omni caſu a
66 teſtimonio reddendo repellunt inimicos capitales.† Qui chri-
ſtiani ueteres etiam repellendi omnimodo ueniunt, quoniam
ſunt conſpiratores,& coniurati fautores,& complices, & huiu-
ſcemodi qualitatis perſonæ a teſtimonio penitus repelluntur e-
tiam in criminibus exceptuatis,eo quoniam in iſtis uigent illæ-
met rationes,ut repellantur,quæ uigent in inimicis capitalibus
de quib. dictũ eſt,& ꝙ iſti repellant̃ ẽ tex.apertus in d.c.ꝑ tuas
deſimo.et ĩ d.c.accuſatus.§.licet.inducẽdo,ut ſ̃ & tex.in d.c.per
tuas.ibi ut ꝯſpiratores & inimici capitales,uolẽs a pari huiuſmo
di perſonas procedere,& glo.ibi in uer.conſpirationes. concor.
adducit,& tradit Henric.Boych.in d.c.cum oporteat.in ij. diſ.
& Fel.ibi nu.viij.adducens alias deciſi.prout idem Felyn.facit,
in c.olim.eod.ti.de accuſ.& in terminis noſtris in crimine hæ-
reſis,ꝙ tales conſpiratores a teſtimonio repellantur,ſicuti,et ini
mici capitales,eſt aperta deciſ.Pet.de Anch.in d.c.in fidei fauo
67 rem.in ſecundo nota.†Non obſtant allegata in contrarium, nã
licet tale crimen ſit exceptuatum,et priuilegiatum,non propte
rea tale priuilegium reperitur datum,et a iure cõceſſum in hoc
ut admittantur teſtes coniurati conſpiratores,et inimici capita
68 les.†Nec poſſumus arguere de uno ſpeciali conceſſo, ad aliud
non expreſſe conceſſum.l.ius ſingulare.ff.de leg.et per gloſſ.in
l.a diuo pio.in princ.ff.de re iudic.et quia punctaliter in caſu
præſenti contrarium in iure reperitur ſtatutum, et ordinatum
ut

69 ut repellantur rationibus iuribus & deciſ,quibus ſupra. † Nec
obſtat q in iſto crimine admittuntur teſtes criminoſi & inhabi
les,nam idem eſt in alijs criminibus exceptuatis, & tamen in il
lis non admittuntur inimici capitales conſpiratores & conura
ti,ut in crimine ſimoniæ,& in crimine læſæ maieſta.uti deduxi-
mus,& quia tales perſonæ expreſſe a teſtimonio repelluntur in
crimine iſto hæreſis,ut iam oſtendimus, & in iſtis adſunt & ui-
gent,ut repellantur penitus,urgentes rationes,quæ non concur
runt in alijs criminoſis,& inhabilibus,& ideo non ualet argue-
re de uno ad aliud,ſecundum iura uulg.& communia,& quia a-
lij etiam inhabiles,& criminoſi,non ita paſsim recipiendi ſunt
70 ut ſtatim dicetur.† Non obſtat quod dicebatur de teſte uariante
per ina.in d.c.accuſatus.§.licet,quoniã tex.ille in inimico capi-
tali probat contrarium,ut dictum fuit ſuperius,& inter iſtas p-
ſonas tex.ille apertiſsimam ponit differentiam,quo fit ut de ua-
riante ad inimicum capitalem,conſpiratorem , & coniuratum ,
71 arguere non debeamus.† Et quia regula iuris ſe habet in contra
rium,uolens ad teſtimonium non recipi uariantes criminoſos,
participes criminis excommunicatos,& aliter inhabiles & ſi in
hoc crimine reperitur expreſſum,ut tales perſonæ in teſtimoniũ
priuilegio ſpeciali recipiant,non propterea debemus id exten-
dere ad capitales inimicos,conſpiratores , & coniuratos . Tum
quia iuris correctio euitanda eſt iuribus uulg. Tum quia ſi Prin
cipes ſupremi hoc uoluiſſent,iam expreſsiſſent, ſicuti expreſſe-
72 runt de illis aliter inhabilibus.† Et non exprimendo noluerunt
in hoc corrigere ius commune.l.unica. §. ſinautem deficientis.
73 C.de cadu.tollen.cap.ad audientiam , de decim. † Et iſto caſu
omiſſus remanere debet decidendus ſecundum ius commune.
l.ſi cum dotem,in prin.ff.ſol.mat.l.commodiſsimè. ff. de libe.&
poſthum.l.ſi extraneus.ff.de condi.cau. da. & conſiderato iure
communi repellendi ſunt omnino,ut fuit deductum,& conclu-
74 ſum.† Et quia de facili facienda eſt reductio ad commune , &
antiquum ius l.ſi unus.§ pactus ne peteret.ff.de pact.cum iſtud
ſit fauorabile,ſecundum glo.in uer.numerandum,in c.ſtatutũ ,
75 de præben.lib.vj.† Non obſtat ultimum, nam inimicus capita-
lis admittitur ad accuſandum in iſto crimine, ex eo quoniam ui
detur proſequi iniuriam propriam,ut dicitur in d.l.manichæos,
& iſto caſu , omnes inimici admittuntur ad accuſandum,ut di-
ſponunt iura uulga.& communia non tamen ex hoc infertur,q
admitti debeant ad teſtimonium reddendum ut ſunt deciſio.
76 apertiſsime ſuperius deductæ.† Et ſuadetur inſuper ratione , nã
licet accuſent,& ad accuſationem admittantur , iſtud eſt modi-
ci præiudicij reſpectu illorum qui ſunt accuſati ſi crimen,& ac-
cuſatio non eſt probatum,nam ceſſante probatione , accuſatus
etiam ab inimico liberatur,& ita non attenditur quia accuſet,
ſed probatio ſola delicti,at in teſtimonio reddendo eſt ſecus,nã
per illud inducitur probatio,qua ſtante ſequitur condemnatio,
& ſic eſt maximi præiudicij,quo ad ipſos accuſatos,qui per fal-
ſas probationes poſſent condemnari,eſto,q eſſent innocẽtes,& i-
deo non ualet conſequentia inimicus admittitur ad accuſandũ
ergo admitti debet ad teſtimonium reddendum , & quia ſi pri-
mum apparet conceſſum,iſtud ſecundum penitus reperitur pro
hibitum,conſequenter omni reſpectu , & omni ex capite con-
cludendum erit Chriſtianos ueteres,tanquam capitales inimi-
cos coniuratos,& conſpiratores in iſtis criminibus , modo ali-
quo in teſtes recipi non debere,contra,& aduerſus iſtos nouiter
conuerſos , caſu quo de dictis criminibus inquireretur , ſeu alio
77 modo moleſtarentur,& uexarentur.† Aduertendum eſt etiam,
nam licet in iſto crimine exceptuato , ſpeciali priuilegio indu-
ctum uideatur,ut recipiatur in teſtem periurus,& deponens fal
78 ſum,& ſic alias inhabilis.d.c.accuſatus.uer.licet.† Tamen iſtud
procedit quando manifeſtis indicijs appareret zelo fidei ipſum
uelle deponere ueritatem,& quando aliud non obſtaret , ut ibi
dicitur,ſi enim eſſet perſona leuis,uel odio , ſeu pecuniæ corru-
ptione id faceret,recipi minime deberet,ut diſponit tex.in d.§.
licet,& ibi gl.& doc.omnes firmant,& idem habetur in d.ca.in
fidei fauorem,dum ibi diſponitur in defectum probationum ad
mitti in teſtes excommunicatos,& participes.&c.niſi ex uериſi-
mili coniectura,& conſideratis alijs qualitatibus,& circunſtan-
tijs,poſsit oriri,& cauſari præſumptio,q non uera deponant. I-
ſtis enim caſibus,minime recipiendi ſunt , & recepti fidem non
79 faciunt.† Nam talibus minus idoneis non ita de facili creden-
dum eſt,ut per dicta iura firmat Petr.de Anch.in d.c.in fidei fa
80 uorem,in quarto notab.† Et ſuadetur , nam in iſtis criminibus
exceptuatis,teſtes alias inhabiles , poſſunt admitti ad proban-
dum principaliter crimen ut in d.c.in fidei,& in d.§.licet , & in
ſimi.habetur in d.c.per tuas,de ſimo.& in d. l. in quæſt.ff. ad l.
81 Iul.maieſta.† Non tamen debent recipi ad probanda adminicu
la talis delicti,ut expreſſe dicit Bar.in d.l.in quæſtiõibus,& Bal.
in auth.ſi dicatur,in fi.C.de teſti.& ſequitur Dec.conſi.nouiter
impreſſo.viij.in cauſa mora,nu.av.alias.cccex.intelligendo ſe-
82 cundum Alex.poſt Aug.in d.l.in quæſt.† Et bene facit, nam li-
cet in iſtis criminib. exceptuatis,admittantur teſtes infames, &
inhabiles,tamen non propterea dicuntur eſſe teſtes integri , ut
habetur in d.c.per tuas,& probatur in d.c.in fidei,& in d.c.accu
83 ſatus.§.licet.† Quo fit,ut ſine tortura,contra accuſatum,uel in-
quiſitum,ſimiles teſtes recipi,& admitti minime debeant, ſecũ
dum q tradunt glo.Inno.& alij doct.in d.c.cum.P. Manconel-
la,de accuſa.& gl.in d.c.per tuas,& per Bar.in l.ex libero. ff.de
quæſti.& ibi Alex.in additio.& Moder.Bonon.alia accumulãt,
prout ſentit idem Alex.in d.l.in quæſtionibus,in additio.in uer
ſi.In quæſtionibus,& apertius idem Alex.conſi.aj.circa primũ,
col.j.nu.ix.& a.uol.j.quem ſequuntur Moder.Bonon.d.conſil.
cj.col.ij.nu.xvj.& ſeq.& conſi.cij.pauci ſunt dies, nu.xv.ubi a-
liæ concordan.deciſ.adducuntur,& ſentit hoc idem par.de ſin-
dic.in uer.teſtis,col.v.uer.licet Inn.& Iaſ.in l.cunctos populos
C.de ſum.Trini.in j.lectu.col.pe.& fi.nu.lxvij.& in ij. lect. nu.
xlvj.ubi uult allegando Bar.& alios doc.q licet in iſtis crimini-
bus exceptuatis recipiuntur infames infamia iuris,tamen iſtud
procedit quando in ſubſidium,& cum tormentis,& tortura reci
84 piuntur,& potiſsimum quando ſunt perſonæ uiles.† Qua utili-
tate cõſiderata etiam in iſto crimine recipi non debet,in teſtem
Chriſtianus nouiter conuerſus ad fidem,contra alium qui de di
cto crimine inquiritur,ex quo non eſt integer teſtis , ut puncta
liter tradit Oldra.d.conſi ccx.circa fi.& eſt de mente tex. in d.
§.licet,dum conſiderat utilitatem, & alia obſtacula, & leuitatẽ.
85 † Et eo magis procedunt iſta quãdo tales perſonæ,& teſtes, plu
res patiuntur defectus,& non unicum,ſecundum q tradit Soc.
conſi.cxviij.uiſa,col.antep.uer.poſtremo,uol.j.& Barb.conſil.
lav.ſapienter,col.iij.uol.iiij.& plura accumulant Mod.Bon.in
eorum.prac.crimi.in uer.diligenter,nu.vj.& in d.conſi.cij.col.
86 pe.nu.xj.& ſeq.† Prout etiam in iſtis criminibus,teſtes ſingula-
res minime delictum hæreſis probant ſecundum Archi.in c.nec
mirum.xvj.q.v.& Inn.in c.uenerabili,de teſti.& do.Ant.in c.cũ
oporteat,de accuſ.& firmat Oldr.d.conſi.ccx.col.fina.uerſic.in
quantum uero,& Alex.d.conſi.aj.uol.j.col.j.nu.ix.Volens unũ
& ſingularem teſtem non ſufficere ad torturam inferendam il-
li contra quem teſtificatur & ſequuntur Mod.Bono.d. conſi.cj.
nu.xvij.& d.conſi.cij.nu.aj & conſi.cia.audito.nu.vij.& ſeq.ubi
alias deciſ.adducunt , probantes in hoc crimine hæreſis , teſtes
ſingulares illud non probare , & parum operari, & ſequitur do.
Fran.epiſcopus Squillacen.in d.ſuo trac.car.mihi.aj.uerſi. item
teſtes ſingulares,allegan.doct.in d.c.cum oporteat,& Abb. cõ
87 ſil. lij. † Et facit illud vulga.quodlibet indicium ad minus per
duos teſtes eſſe probãdum iux.gl.in uer.indicijs,in l.fi.C.fami.
herc.cum concor.iuxta qualitatem tñ indiciorum , ut traditur
in locis communib.& per Ioan.de Ana.in rub.de hæret. col. ij.
88 uerſi.ult.† Et licet in criminibus exceptuatis,ut læſæ maie.& ſi
mo.Io.de Ana.in c.licet hely.de ſimo. col. iiij. & Pet.de Anch.
conſ.cclxxvij.ex prædicta,col.iij. uoluerint teſtes ſingulares ad
mitti,& idem in crimine hæreſis dicendum uideatur,cũ prædi-
cta crimina equiparentur,c.urgentis,extra de hæret.no.per gl.
& docto.in c.cum ſm,eod.tit.lib. vj. cum alijs alleg. per Mod.
Bon conſi.j.col iiij.& v.nu.xxvij.& ſeq.& uidetur eſſe deciſ.Sa-
ly.in l.quicunq;.C.de hær.& Inn. & alij ſcrib.in c. qualiter,de
accuſ.etiã uelint teſtes ſingulares in hoc crimine probare,ut ẽt
89 ſentit Imol.in clemen.ſecunda.de hæret. † Tamen procedunt
iſta qñ tractaretur de probãdo crimine hæreſis in genere , ſecus
qñ probandum eſt crimen hæreſis in ſpecie. Tunc enim debent
eſſe conteſtes,& ſingulares non ſufficiunt, ut ſunt deciſiones ſu
perius allegatæ,& in ſimi.hanc doctri.tradit Innoc.in c.licet ex
quadam,extra de teſtib.& ſequuntur ibi Abba.Imo. & Fely. al-
legantes concordan.& tenet Bal.in l.j.C.qui mu.tutel.& ita de
clarant prædicti Mod.Bono.in d.conſi. j.nu.xlij.& liiij.& ſeq.al
90 legantes alias concordan.deciſion.¶ † Et comprobantur, nam
ſuſpitio de hæreſi, poteſt oriri ex leuibus ſignis,tamẽ illa ſigna
debent plene probari,ſecundũ Inn.in c. ſicut.de ſimo.& Io. An.
& alios in c.ut officium.§ j.de hære.lib.vj.& per Oldr. d. conſi.
91 ccx.¶ † Nam ex ſola ſuſpitione non poteſt quis condemnari ut
habetur in c.excommunicamus.§.fi.de hæret. & per Gemin. in

4.c.vt officium.in prin.& in c.filij.col.ij.e.tit.& per Hoſt.in ſu.
de hære.§.qualiter deprehendatur.verſi.ſed quos uocas,& uer-
ſic.ſeq. & habetur,per illum tex.per doct.in c. cum contuma-
cia.de hæret.lib.vj.& tradit Fely.in c.literas.col.fi.uer. & adde.
91 de præſump.& in c.ſicut.in prin.de ſimo.† Ex quibus inſertur,
ꝯtraria poſſe procedere quo ad inquiſitionẽ, & ut poſsit inqui-
ri propter teſtes ſingulares,non autem ꝙ poſsit procedi ad ꝯdẽ
nationem ſeu ad torturã,attenta dico indiciorũ, & perſonarum
93 qualitate,ut iã deductũ fuit.†Prout ẽt dicta Iun.& aliorũ,in d.
c.qualiter.procedunt reſpectu pœnitentiæ iniungendę,& ut pur
getur,non aũt reſpectu condẽnationis , in qua requirunt conte
ſtes,& non ſufficiunt ſingulares, ſm deciſio. ſupra allegatas, &
ita punctaliter reſpondet Franc.epiſcopus Squillacen.in d.trac.
de hære.char.mihi.x.uerſi.inſuper eſt ſciendum , & ſentit Imo.
in cle.j.col.pe.circa fi.& Card.in §.rerum.in iij.nota. de hæret.
in clem.ad quod bene facit quod uult Inn.in c.ex parte.in fi.de
offi.ord.& gl.in c.quanto.& in d c.literas.de pręſum.& quę ibi
94 accumulat Fel.col.fi.nu.xiij. ¶ † Nec non & illud uulgatũ te-
ſtes ſingulares minime probare,& tantũ probat unus,quantum
mille ex quo unus debilitat fidẽ alterius, & plures teſtes ſingu-
lares minus probant quã unus ſolus.c.bonæ.e.cũ dilect.de elec.
c.licet cãm.de probat.& ꝑ Bal.in l.ut iuriſiurandi.col.iij.C. de
teſtib.& in l.de quibus,col.antep.uerſi.ſed nunquid teſtis.ff.de
95 legib.cum ſi.† Et coadiuuant iſta,nã crimen hæreſis eſt grauiſsi
mum,& aduerſus cõmittentes illud,multiplex pęna ſtatuta eſt,
tã lege diuina,quã lege humana , ut tradit Hoſti. in ſum. in tit.
de hæret.§.qua pęna.& in c.ad abolendã.eod.tit.ubi Ioan. An.
etiam ponit,& diffuſius proſequit ibi Henri. Boych. in iij. diſt.
ut ẽt facit Alb.de Roſ.in diction.in uer.hæretici puniunt, & in
uer.hæreticus eſt capitali pęna,& ponunt ẽt alij ſummiſt.in uer
96 ſi.hæreticus,& habetur in iurib.allegatis per iſtos.† Conſequẽ
ter mature procedendũ erit nec ita paſsim,ita teſtes recipiendi
ſunt indiſtincte oẽs ita ut ex eorum falſa depoſitione innocen-
tes,& innoxij ueniant puniendi,ut dicitur in clem.j. in prin. de
hær.& teſtes inimici coniurati conſpiratores,& alij de quib.ſu-
pra dictum eſt,qñque recipi non debent, & recepti fidẽ non fa-
97 ciunt nec probant.† Et contra eos,& eorũ dicta admitti debent
oppoſitiones,& alij obiectus, de quibus ſuperius dictum eſt, &
probatur per dictum.§.licet. & d. c. in fidei fauorẽ. & per alias
deciſ.ſuperius adductas,& eſt gl.in uer.indicijs.c. fi. de hæreti.
lib.vj.& ibi doct.not.& ſentit Feder.de Sen.d.ꝯſil.cclij. in fi. &
apertius Oldr.d.conſi.ccx.col.pen. & fi. ubi apertiſsimè ſentit
98 cõtra teſtes poſſe opponi & oppoſitiones debere recipi.† Et ul
terius dicis ꝙ in iſto crimine non attenditur fama quæ ortũ &
originẽ habuit ab inimicis, ſeu ab alijs nõ fide dignis,ut dicim⁹
in alijs caſibus,ſm Bar.in l.de minore.§.pluriũ.ff.de quæſtio.&
ibi Alex.& alij Moder.plene tradunt,ut ẽt dicunt Can.in c. ue-
99 niens.extra de teſtib. cũ ſim.† Hinc ẽt inductũ eſt in tali crimi-
ne nõ debere quẽ condẽnari nec puniri propter præſumptionẽ
ẽt uehementẽ,ſm glo.in c.literas.de præſum. & Fely. ibi & ſm
alios alleg.per eundẽ Fely.in c.ſicut.in prin.de ſimon.& Old.d.
ꝯſi.ccx.circa prin.& Anch.in d.c.accuſatus.& ꝑ Imol.allegan-
tem alios in clem.j.col.pen.uer. Matthæus uero. & Gemi. in c.
accuſatus.in prin.de hæret.lib.vj.& in c.ut officiũ.§.uerũ. colu.
j.eo.tit.bene Alb.in rub.C.de hæret.col.iij.uer. deinde quæro.
100 † Quinimo ex leui & modica præſumptione in tali crimine,
minimè contra aliquẽ inquiri debet.c.accuſatus. §. j de hæret.
lib.vj.infamia enim præcedere debet,& de ueritate ipſius primi
tus inquiri,ad hoc ut inquiſitio ſequens rite & recte formata di
cat,ut habetur in c.j.& ij.per gl.& doc.de accuſ.lib.vj.& ꝑ Lap.
in clem.j.de uſur.& ꝑ Fran.epiſcopum Squillacẽ.in d.trac.de
101 hæreti.car.mihi.viij.uer.itẽ in hac materia.† Ve igitur ꝯtra in
quiſitũ de tali crimine procedi poſsit ad condẽnationẽ,debent
adeſſe probationes claræ & apertę inata.l.ſciãt.C. de prob. & l.
qui ſententiã.C.de pęn.& tradit Imo.in d.clem.j.col. fi. uolens
non ſufficere unũ teſtẽ,cum fama,poſt Io.de Lign.ibidẽ nã di-
cunt eſſe debere probationes cõcludentes,ut ſentit ẽt Card.ibi
uer.pen.col.fi.in j.q.& in clem.ij.uer.inquiſitoribus.in ij.q.ubi
102 de uno teſte & fama & Gem.in d.c.ut officiũ.§.uerũ.† Et licet
in eo procedi poſsit ſummarie, tñ probationes adhuc ſunt ne-
ceſſarię,ut habet in clem.ſæpe. uerſic. non ſic tñ.& ibi oẽs not.
tradentes concord.de uerbo.ſign.& regula illa actore nõ probã
103 te,& c.l. qui accuſare.ubi docto.alia adducunt.C.dę eden.† In
tali enim iudicio,teſtes debent eſſe cõcludentes , ſm Anch. Io.
de Lign.Card.& Imo.in d.clem.ſæpe.uer.ꝗ omnia. & ibi repe-
ten.col.iij.uer.a.quæritur.allegãtes alia, & bene faciunt quę po
nit Io.de Ana.in d.rub.col.ij.de hæret.eo magis in delicto iſto
exceptuato & grauiſsimo in quo irrogãtur tot & tantę pęnę &
poſteritas & memoria perpetua notatur infamia,ut punctaliter
dicit Oldr.d.conſi.ccx.in prin.& ſequitur Fran.epiſcopus Squil
lacen.in d.trac.car.mihi.x.uerſi.ſi uero erat leuis.& uerſi. unde
tenet allegãs Petr.de Anch.d.c.accuſatus.in prin.& Mod.in c.
excommunicamus.el primo , de hæret. qui aperte iſtud uolunt
& cõprobant lege & ratione,ut per eos. Ad quartam dubitatio
nẽ,in qua quęritur,an Rex Emanuel ex cauſis cõtentis in thæ-
mate potuerit ipſis nouiter cõuerſis concedere dictum priuile-
giũ,et an talis cõceſsio ſubſiſtat, quatenus ꝯtinet ꝙ per certũ tẽ
pus cõtra ipſos nouiter cõuerſos inquiri nõ poſsit de dictis cri-
minibus,& ꝙ dicto tempore decurſo procederetur ſub certa ta
men & limitata forma , de qua ibidẽ penitus deuiãte a ſtatutis
104 canonicis,ut in ea, & illis eſt uidere . † Breuiter dicitur Regẽ
ipſum ſuper prædictis criminibus nõ potuiſſe cõcedere tale pri
uilegium,dictamq; conceſsionẽ non ualuiſſe nec tenere , prout
etiã non ualuit nec tenet priuilegiũ & cõceſsio ſuper prędictis
facta & emanata per Ioannem modernum Regem & ſupremũ
105 dominum in illis regnis et dominijs . ¶ † Nam cum tale cri-
men et delictum ſit mere eccleſiaſticum & ad ipſum pontificem
cognitio et punitio ipſius ſpectet, et laici non poſsint ſuper illo
ſe intromittere ſine licẽtia et ordinatione ſummi põti.ut ad ple
num deduxi in alio conſi. per me iam abſoluto omne ſtatutum
& diſpoſitio emanata a laicis ſuper dictis criminib. circa modũ
procedẽdi,tam directe quã indirecte fuerunt et ſunt nulla ſi ali-
quatenus ꝑ illa proceſſus inquiſitionis impedirẽt ſeu retardarẽt,
ut diſponit tex.apertus in c.ſtatutũ ciuitatis.uer.nullius exiſte-
te ciuitatis.de hæret.li.vj.& ibi poſt glo.et doc.antiq. iſtud fir-
mat Anch.in ij.nota . & in iij.ubi ꝓprie loquit in terminis no-
ſtris dicẽs iudicẽ eccleſiaſticũ,poſſe cogere ſecularẽ ut tale ſta-
tutũ tollat,ut habet in illo tex.ex quo nõ ualet talis diſpoſitio a
laico emanata, & adducit ad id alia iura et idẽ uult Gem. ibi in
j.oppoſi.allegãdo ad idẽ tex.in c.accuſatus.§.ſacerdotes. eo.ti.
& Phil.Fran.in d.c.ſtatutũ.idem firmat, allegando.c. fi. de im-
muni.eccle.et no.in c.nouerint.de ſent.exc. Ad idẽ ꝙ tales con
ceſsiones nõ ualuerint probatur ꝑ locum a ſpeciali, in c. ut in-
quiſitionis.in prin.eo.tit . & ibi iſtud tenet Anch. quoniam ibi
adeo ualent illa ſtatuta edita ab Imperatore , quia confirmata
fuere expreſſe per ſummum pontificem, qua cõfirmatione ceſ-
ſante,nihil profecto ualuiſſent , ad quod etiam tex. in dicto. c.
ut inquiſitionis uerſi.ſi quis uero.ibi aliquatenus impedire,ubi
laici nedum prohibentur ſe intromittere ſuper dictis crimini-
bus.quinimmo puniuntur pęna de qua ibi,ſi ſe intromittant,
ut etiam dicitur in dicto c. ſtat enim eos poſſe cõgi cenſura ec-
cleſiaſtica,ad exhibendum talia ſtatuta, et ad tollendum et mo
derandum ea,et habetur in ſumm. Angel. in uer. inquiſitor . §.
106 penulti.in fine . † Laicus enim princeps non poteſt diſpone-
re nec aliquid ſtatuere ſuper concernentibus res eccleſiaſticas,
ſeu iuriſdictionem ipſam eccleſiaſticam et ſtatuta per eos non
ualent,etiam ſi in utilitatem redundarent, ut dicit tex.in capit.
quæ in eccleſiarum de conſti.et ibi glo. prima allegans concor.
et docto.oẽs maxime Abba. Fely. et Dec.nu. vj. allegãtes alias
deciſ.et habetur in l.decernimus.C.de epiſco.et cler.et per Bal.
in d.l. cunctos populos. Cum enim in iſtis iuriſdictionem laici
non habeant quicquid ſtatuunt et ordinant nullum redditur ex
defectu poteſtatis.c.bene quidem.xcvj.diſt.in.et ſecundũ Abb.
in c.ꝑ uenerabilem in fi.qui fil.ſint legit.et Feder.de Sen.conſi.
xcvj.Apparet quædam lex,Abb.et Fely.nu.xxiij. allegantẽ con
cor.in d.c.quæ in eccleſiarum,et per eundem Abb.per illũ tex.
in cap.eccleſia ſanctæ Mariæ. eo. tit. de cõſti.ubi etiam omnes
id firmant,maximè Dec. qui plures concor. adducit. nu. xxviij.
107 et ſeq.et nume.lij.† Et bene facit tex.in cap.tuam et ibi glo.et
docto.not.de ord.cogni.et in c.lator.ubi gl.qui fil.ſint legit.cũ
alijs alleg.per Abb,et Dec.nume. xij.in dicto c.eccleſia ſanctæ
Mariæ.et in c.decernimus, de iudic.dum in dictis locis conclu-
ditur ſecularem etiam incidenter nõ habere iuriſdictionem in
108 materia ſpirituali . † Non enim poteſt ſtatutum laicorum ſe
intromittere de iuriſdictione eccleſiaſtica,nec iudici eccleſiaſti
co legem imponere,ſecundum Abba. in cap.cum ſit Romana.
col.iij.de appella.et Pau.de Caſt.in l.titia. in fi.ſol.mat. per An
ge.Imo.et Iaſo.allegantem alias deciſ.in l.ij.colum. iij. nu. xij.
109 et ſeq.ff de re iudica.† Perſonæ enim quæ ſunt de foro eccle-
ſiæ non ligantur ſtatutis laicorum ut dicit tex.in dicto cap. ec-
cleſia

cleſia ſanctæ Mariæ & ibi Fely.& Dec.nu v.allegantes concor.
110 prout etiam facit Aret.conſi.xxv.Viſo themate.colu.j.† Et li-
cet cauſa ſpiritualis quandoque agitetur coram iudice laico ta-
men non uenit decidenda & terminanda ſecundum ſtatutum
laicorum,ſecundum Abb.in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.in ij.no-
tab.& Dec.ibi nu.aj.& Aret.d.conſi.xxv.& per Fely.in d.c. ec-
cleſia.nu.lv.& quando litigatur in foro eccleſiaſtico etiam quo
ad ordinem procedendi ſeruare debemus ſtatuta & conſtitutio
nes dicti fori eccleſiaſtici & non ſtatuta laicorum, ut traditur
in c.quod clericis.de fo.compet.cum alijs plene accumula. poſt
Ab.per Fely.in d.c.eccleſia.nu.lv.& ſeq.& Dec.ibi n.aj.& alvij.
111 & in terminis noſtris eſt tex.in d.c.ſtatutum ciuitatis.† Ea qui
bus infertur talia priuilegia & conceſsiones non ualuiſſe,nec te
nuiſſe,nec ſm illa eſſe procedendum tum etiam qm̃, non debēt
intelligi eſſe conceſſa in præiudicium iuriſdictionis ſpiritualis
ſummi Pontifi.& ſic tertij ad no.in l.ij.§. ſi quis a principe & §.
merito.ff.ne quid in lo.publ.& in c.quamuis.de reſcr.li.vj.& in
l.ſi quando.C.de inof.teſt.per Are.& Fel.in c.j.de reſcr.& Dec.
112 ibi col.iiij.nu.vj.adducentem quamplura concor.† Aduerten
dum tñ eſt,qm̃ hęretici & de tali crimine damnati inter alias pę
nas patiuntur illam quæ bonorum publicationem continet.ca.
uergentis de hæret.c.cum ſecundum.co.ti.lib.vj.cum concor.
113 & dicetur inferius.† Quæ bonorum publicatio pro parte fiſci
laicali,& tēporali applicanda aduenit ut colligit in l.cognoui-
mus.uer.liberis in fi.& ibi gl.& doct.no.& in conſt.gazaros. C.
de hæret.& in l j.C.de apoſta.& in auth.ut cum de app.cognoſ.
§.generalem āt coll.viij.& traditur in d. c. cum ſm & in cle. ij.
uer.inquiſitorib.de hæret.in cle.& in d.c.uergentis,& in c.excō
municamus,ubi gl.Card.Zaba.& alij ſcribe.concor.adducunt.
114 † Et hodie illud certū eſt per ꝯſtōnes papales diſpoſitū & or-
dinatū eſſe,ꝙ de bo.hæreticorum tres fiant partes,quarum una
applicanda uenit fiſco, & iudici ſeculari temporali ut ad plenū
tradit Io.An.citando alios doctor.antiq.in d.c.cum ſm in no-
uell.& tradit ibi Pe.de Anch.in iij.notab.col.ij.& Gemi.& Frā.
ibidem in uer.confiſcationes,& Fran.eps Squillacen.in d.trac.
115 char.mihi.ia.uer.ſed an bona iſtorum,in fi.cum ſi.† Quatenus
igitur prædicta priuilegia,& regales conceſsiones,& gratiæ cō-
tinent diſpoſitionem circa bonorum confiſcationem reſpectu
portionis quæ ipſos reges,& fiſcum laicalem,& temporalem tā
git,& dictis perſonis,& fiſco ueniebat applicanda ualida fuerūt
& firma,& per dictos reges in ipſorum præiudiciū bene potue-
runt ꝯcedi,& ita conceſſa obſeruanda erunt ipſis nouiter ꝯuer-
ſis,ut inferius dicetur,nam licet dñi temporales non poſsint de
rebus eccleſiaſticis,& de alijs tangētibus ſpūalem iuriſdictionē
ſtatuere,& diſponere in præiudicium eccleſiæ ſummi Pontiſ. &
116 iuriſdictionē ipſorum,ut ſuperius extitit concluſum.† Tamen
quatenus agit̃ de præiudicio ipſorum laicorum quib.bona ue-
niebant applicanda occaſione dicti criminis eccleſiaſtici ſtatu-
tum conditum ab ipſis laicis,ſuper dictis bonis,& rebus ualet,&
tenet eſto ꝙ dependentiam habeant ab eccleſia, ſeu a iuriſdi-
ctione ſpūali,ut eſt bona deciſ.Petr.de Anch.conſi.cccca xxiiij.
Poſtq̄ iſta dña,& ꝯſi.cxxv.Viſis,& diligenter,col.pe. & Pau. de
Ca.ꝯſi.xxvj.Præſuppoſito,in fi.& refert,& ſequit̃ Alex.ꝯſi.ia.Pō
deratis his,col.ij.uol.v.& Barb.ꝯſi.xiiij.col. fi. uol.j. ut ēt facit
Fely.habens hanc ꝯcluſionem pro abſoluta in d.c.quæ in eccle-
ſiarum col.fi.& Dec.ibi,col.ij.in iij.no.nu.vj.in fi.& ꝯſi.cxxxix.
117 & diligenter,nu.ij.† Et ſuadent iſta,qm̃ laici poſſunt facere ſta
tuta quæ ligent ipſos laicos tm̃ ēt ſuper illis quæ ſunt de tempo
rali iuriſdictione eccleſiæ licet quo ad eccleſiam non ualeant,
ut per illum tex.dicit Abb.in d.c.eccleſia. S. Mariæ & ſequitur
118 Gemi.ibi,& Fely.nu.la.adducens alias concor.† Et potiſsimū
qñ ſtatutum tangit temporalia, ut eſt in mr̃ia dotis quæ depen
det a mr̃imonio continente actum ſpūalem,ut tradunt Imo.Ab.
& pleniſsime Fely.in c.j.de ſpon.& idem Abb.in vj caſu,in d.c.
eccleſia,& Dec.ibi nu.xlij.allegans alias deciſio.ut ēt facit Fely.
in d.c.quæ in eccleſiarum.nu.xxiij.dum loquit̃ de ſtatutis con-
cernentibus res prophanas,cum igitur reges p̊dicti diſpoſuerint
de bonis confiſcandis,& ſic de rebus prophanis,& temporalib.
reſpectu portionis quæ ipſos,& ipſorum fiſcum temporalē tan-
gebat,talis diſpoſitio eos obligauit,ea quo ſuper prædictis iure
permittente potuerūt diſponere licet dependentiā haberent a
crimine eccleſiaſtico,& a iuriſdictione ſpūali ut deductū & oſtē
ſum fuit,cum declaratione de qua in ſexto ſeq.dub.ubi dicet an
119 poſsint illam reuocare.† Nec dubitandum eſt ꝙ ēt ſuper p̊di-
ctis potuerint priuilegiū & conceſsionē facere ad plenē tradita
in c.j.de proba.& in c.nouit.de iudic.cum ſi.& ſtatim ēt dicet̃,
ea quibus.infertur & hr̃ reſolutio quinti dubij.¶ Ea iſtis inſu-
per inferri poteſt ad reſolutionem ſextæ dubitationis, in qua
quæritur,an Io.rex prædictus potuerit & poſsit tale priuilegiū
120 & patris & ſuum reuocare,& contra illud uenire.† In qua di-
ſceptatione dicendum vr̃ tale priuilegium & conceſsionem po
tuiſſe & poſſe reuocari etiam ſine cauſa, cum emanatum appa-
reat in uim priuilegij ſimpliciter,& ſic ſolo arbitrio conceden-
tis vr̃ poſſe reuocari arg.tex.in l.qui fundo.C de om. ag. deſer.
li.aj.quem citat Bal.in l.nupta.in princ.ff.de ſenator.& in l.qui
ſe patris.C.unde li.col.antep.uer.ſed quid ſi pater,& tradit Inn.
& Abb.in c.nouit de iudic.Potiſsimum qñ conceditur ſubdito,
ut fuit hic,& tradit Fel.in d.c.nouit.adducens alias concor.nu.
xxj.& xxxij.& Mod.ibi ſequuntur.nu.xia.ut etiam tradit idem
Fely.in d.c.quæ in eccleſiarum.nu.laij.& Dec.ibi.nu.xxxvij. &
xxviij.& Soc.conſi.lxxxvij.Viſis,col.viij.nu.aiij.& ſeq.uerſi. iij.
confirmatur,& nu.aviij.uol.iij.ubi citando plures docto.dicit
121 principem concedentem aliquid,poſſe illud reuocare.† Nam
iuſta cauſa reuocandi vr̃ illa,quia ipſe conceſſit & potiſsimum
qñ conceſsio continet gratiam,ut vr̃ eſſe præſens in qua conce-
dens non vr̃ obligari ēt naturaliter ſecundum Are.in c.j de ꝓ-
122 ba.citantem Cyn.in l.digna uox.C.de legi.† Eo ēt qm̃ ſumus
in caſu in quo dicti reges non potuerunt diſponere, ſecundū ea
quæ dicta fuere in præcedentibus dubijs,in quibus ēt uidentur
prohibiti obligari ſecundum Hoſt.Io.An.Abb.& alios in c.di-
lecti.de maior.& obed.& alia adducunt Mod.in d.ca.j.nu. iiij.
& in d c.nouit.nu.xvij.ad quæ etiam faciunt tradita per Card.
123 conſi.lij.Gregorius epiſcopus,colu.j.† Et quia aperte conſtat
de uoluntate ipſius regis,nolentis ulterius ſtare dictis priuile-
gio & conceſsioni,ad no.per Inn.in c.ad apoſtolicam, de ſimo.
& per Aluaro.in ti.de his qui feud.da.poſſ.& in c.j.de natu.feu.
& per Soc.d.conſi.lxxxvij.col.ix.nu.avij.uer. aliquando & ter-
124 tio.& uer.ſeq.cum ſi.† Aduertendum tñ adhuc eſt,qm̃ in præ-
ſenti diſcuſsione non agitatur an ipſe rex teneatur obſeruare ea
quæ non potuit concedere,& de quibus minime potuit diſpo-
nere ſed ſolum quæritur an ipſe aſtrictus ſit obſeruare illa de q-
bus potuit diſponere & gratiam & conceſsionem facere prout
iam fecit ſecundum ea quæ fuere dicta,& concluſa in præcedē
tibus,& ſic ceſſant obiecta ex mente Hoſt.& aliorum,in d.c.di
125 lecti.† Et in iſtis in quibus potuit diſponere,& priuilegiū con
cedere,adhuc aduertendum eſt,qm̃ tale priuilegiū,& conceſsio
pręd icta,bona fide,ſine dolo & fraude fuit acceptata,& recepta
ab ipſis nouiter conuerſis, qui ea uſi ſunt ſecundum facti con-
tingentiam,& ſic ceſſant, quæ in contrarium poſſent adduci ex
his,quæ habentur in c.j.& in c.ſi tibi abſenti,de præben.lib.vj.
& in l.qui abſenti.ff.de acq.poſſ.& per Aret.in d.c.nouit,& Fel.
ibi adducentem deciſ nu.xviij.& diffuſius,nu.xxix.ubi allegan-
do Card.in c.perpendimus,de ſenten.ex communi.col.ix.uerſi.
ut autem,& Are.in d.c.nouit,col.iij.dicit priuilegium nōdum
126 acceptatum poſſe reuocari.† Nam in terminis noſtris,accepta
tum,& receptum fuit,& bona fide,ſine fraude,& dolo,ex quib.
ceſſant,q̄ dicit Bal.qñ dolus interueniſſet,in d.l.digna uox, in
fi.& Fel.in d.c.j.in prin.nu.ij.de proba.& ad id bñ faciunt, quæ
tradunt̃ in ꝯſi.ult.quod eſt Barb.polito,in iiij.uol.conſil. Alex.
col.vj.nu.a.& xiiij.ubi conſideraſ bona fides acceptantiū tale
priuilegium,ita ꝙ poſſint ſe tueri exceptione doli,qñ ipſis non
obſeruaretur,ut ēt traditur per Ale.conſi.ccxvj.col.j.& ij.& co.
127 vij.uol.ij.† Inſuper conſiderandum eſt,nam conſideratis, & at
tentis his,quæ in facti narratione exprimuntur,tale priuilegiū,
& conceſsio,non vr̃ emanaſſe,nec continere meram,& purā gra
tiam liberalitatem,& cām abſolutè lucratiuam,ſed potius uidē-
tur conceſſa pp commenſurationem,& aliqualem recompenſa
tionem factorum præteritorum,& pp iacturam,& damnū, uio
lentias,& oppreſsiones,& alia ferè infinita mala quę ipſi noui-
128 ter ꝯuerſi,paſsi fuerunt.† Quibus animaduerſis, tale priuile-
gium,& conceſsio dr̃ in ꝯtum,& conuentionem tranſiuiſſe,ſe-
cundum glo.in l.Aquilius.ff.de dona.& Bal.in d.l.qui ſe patris
col.x.& ſeq.& Aret.in d.c.nouit,& Fel.ibi,nu.axj. uerſi. dicitur
autem,& plenè per Alex.d.conſ.ccxvj.nec arguendi ſumus,col.
j.ij.& vij.uer.& primo non obſtat,& in d.conſi.ult.uol.iiij. con
ſi.Alex.quod fuit Barb.col.vj.nu.x.& ſeq.& per Dec. adducen-
tem alias deciſ.ꝯſi.ccxcij.& pro tenui,nu.vij.& Soc.conſi. lviij.
col.iij.& iiij.uerſi.poſtremo ꝯſiderandum,uol.j.ubi citat ad id
129 Pau.de Ca.in d.l.digna uox.† Et tenendo hmōi priuilegium,
& conceſsionē tranſiuiſſe in uim ꝯtus,& cōuentionis,eſto ꝙ ſa
ctum

ctum appareat per niam priuilegij,ſeu gratiæ,illud uериſsimum
erit,per ipſum regem, ſiue iuſta cauſa, non potuiſſe reuocari,ex
quo tenetur illud obſeruare, & adimplere ſecúdum Bal. & alios
ſcriben.per illum text.in c.j.de natu.feud. & ſecundum Bald.&
omnes ſcriben.per illum tex.in dicto c.primo, de proba.Etiam
ſi factum eſſet cum ſubdito,ut ibi diſponitur,ex quo naturaliter
aſtrictus eſt illud obſeruare,ut plenè poſt alios proſequitur Fel.
ibi in princi.& nu. ſecundo,& tertio,& Deci.nu.j.ij.& iij.& idé
Deci.in c.relatum,nu.j.de præben. & in c.j.nu.xij.in ij.lectu.de
conſti.& per Fel.in d.c.nouit,num.xxj.& xxxv. & in d. c.quæ in
eccleſiarum.num.lxxij.& per Alex.d.conſi.ccxvj.& Barba.d.có
ſi.ultimo,poſito in iiij.uol.conſi. Alex. & eundem Barba.conſi.
antepenul.col.xiij.uol.j.& Alex.conſi.j.col.v.& vj.nu.ſecundo,
vij.& viij.uol.ij.& eſt deciſ.conſi.Neapo.cclxxij.orta lite, col.
iij.in fi.& per Soci.conſi.iiij.ſuper quæſtione, col.ij.uerſicu.alio
inſuper,uol.iij.quarto,& ſexto,uerſic.præterea licet,& d.conſi.
lxxxvij.num.xij.uol.iij.& ſequitur Calcan. conſi.li.licet his,col.
ij.& per Iaſ.in l.non amplius.§.ſi certam,nu.xiiij.de leg.primo,
& tradit Roma.conſi.cccexxxvj.indultum, col.iiij. ferè per to-
tum,& ad id plura alia cócordantia poſſunt adduci,quæ paſsim
130 habentur per docto.& legendo, & conſulendo.† Contractus
enim celebratus a Principe etiam cum ſubdito,ligat ipſum Prin
cipem,qui illum reuocare non poteſt ſine cauſa, iuribus,& deci
ſio.quibus ſupra.etiam ſi iſtud Princeps agat de plenitudine po
teſtatis,ſecundum Bald.in c.j.§.ad hoc, de pa.iuram.fir.& Pau.
de Caſt.in d.l.digna uox,& in l. fina.C.de tranſact.& per Alex.
conſi.cxxxiiij.clementiſsimi,num.xiiij.uol. iiij.& Corne.conſi.
la a.in hac,in litera.M.uol.ij.& Dec.dicto cap.j.num.xij.de con
131 ſtitu.† Princeps.n.ex contractu,& conuentione per ipſum fa-
cta obligatur,ſicut quilibet priuatus, ex quo cótrahendo,uti de
bet iure communi,ut tradit Bal.in l.ex imperfecto,allegans có-
cor.C.de teſtam.& not.in d.c.primo,de proba.& ibi Fel.nume.
ſecundo,& tertio,& per Barba.in dicto conſi.ulti.nu.xv.poſito,
ut ſupra,& per Deci.poſt Iaſo.in l.traditionibus.nu.iiij.C.de pa
132 ctis,& conſi.cclxxxvj.in cauſa,nume.vj.cum ſimilib.† Qui rex
modernus nedum tenetur obſeruare conceſſa, & renouata ipſis
nouiter conuerſis per ipſummet iuribus, & deciſion. ſuperius
adductis,& proprie ſentit Alex. dicto conſi.j.uol. ij.nu.octauo.
Sed etiam tanquam ſucceſſor Emanuelis regis aſtrictus eſt con
ceſsionem,& priuilegium prædictum obſeruare,ſecundum Bal.
& Abb.in d.c.j.de proba.per tex.in c.abbate ſane, de re iudi.cú
alijs allegatis per Dec.in dicto c.j.n. vij.& tenet Bal.conſi.clix.
uol.iij.& Fel.in d.c.j.nu.ſecundo,& in d.c.nouit,nu.xxj.ubi al-
legat Cyn.& Bal.in d.l.digna uox.Verum igitur erit, regem ip-
ſum Ioannem, dictum priuilegium,& conceſsionem non poſſe
reuocare. ipſumque teneri illa obſeruare in his de quibus diſpo
nere potuit,cum iam tranſiuerint in uim contractus, & conuen
133 tionis.† Et per iſta tolluntur omnia quæ ſuperius fuere dedu-
cta.In quibus dicebatur,Principem poſſe reuocare ſuum priui-
legium,& gratiam conceſſam maxime ſubdito,&c.Nam locum
non habent, quando priuilegium , & conceſsio tranſiuit in uim
contractus,& conuentionis,iuribus,& deciſionib.quibus ſupra,
134 & ita ubique omnes docto.concordant.† Quod quidem pro-
cedit etiam ſi attenderetur cauſa lucratiua, per text.in d.c.pri-
mo,de proba.& per Dec.ibi nu.vj.iſtud comprobantem lege,&
ratione,tenendo contra domin.Anto.& Aret. quod in præſenti
non opus eſt diſcutere , cum ipſi nouiter conuerſi non præten-
dant ex dictis priuilegio,& conceſsione habere meram gratiam
& puram liberalitaté,& cauſam lucratiuam,ſed potius quádam
recompenſationem,& commenſurationem,iacturarum,& dam
norum paſſorum,ut deductum eſt.¶ Septimum dubium in quo
quæritur,an bulla ad inquirendum a ſummo Pontific. obtenta,
per ipſum regem contra ipſos nouiter conuerſos,ſit ſurreptitia,
uel ne, non cadit diſcutiendum , & examinandum, eo quoniam
ipſemet ſummus Pontific.iam opportunam fecit prouiſionem ,
135 ut ad plenum deduximus in alia conſultatione.¶ † Octauum
quæſitum,in quo petitur declaratio,an ſummus Pontifex poſsit
confirmare , ſeu de nouo concedere inquiſitionem contra iſtos
nouiter cónuerſos,fieri modo, & forma de quibus in dictis pri-
uilegijs a prædictis regibus eiſdem conceſsis,attentis & conſide
ratis qualitatibus,& alijs de quibus in themate,& facti contin-
gentia. Cum diſpoſitio iuris propter ea quæ de nouo emergunt
alteretur,& immutetur,nec ob id,hoc dici poteſt reprehenſibi-
le,cum nouo indigeant auxilio.l.de ætate.§.ex cauſa,uerſi.& ita
136 Celſus.ff.de interroga.act.† Et propter temporum uarietatem
humanę uarientur conſtitutiones.c.ſciendum. xxix. diſt.c. quis
ignoret.xxxij.q.iiij.c.non licet reprehenſibile,de conſangui. &
137 affi. † Potiſsimum ut maius ſcandalum & periculum euitetur.
c.ad aures,de tempo.ordina.c.ij.& ibi gl.& alij allegantes ꝯcor.
nota.de præſcrip.& quæ habentur in c.qui ſcandalizauerit,de re
gu.iu.in antiq.& per gl.primam,in c.ij.lxij.diſt.per Ab.& alios
138 in c.cum teneamur , de præben.cum concor. † Reſolutionem
recipit ex his quæ habentur in c.ij.de iudic.& ibi ſcribé. omnes
tradunt,prout etiam faciunt per illum tex.in d.c.eccleſia ſanctę
Mariæ.Vbi uolunt Papam poſſe approbare ſtatuta laicorum re
ſpectu eccleſiarum , & perſonatum eccleſiaſticarum , quod ipſi
ſoli reſeruatum eſt,ut poſt alios dicit ibi Fely.in ij.not.nu.iij.&
139 Deci.nu.xvij.allegantes alias deciſ.concordan. † Et in termi-
nis noſtris quo ad crimina ſapientia hæreſim, ꝙ ſummus Pont.
poſsit approbare ſtatuta,per laicos circa dicta crimina emanata
eſt tex.apertus in c.ut inquiſitionis,in prin.de hær.lib.vj. Dum
modo ſpecialiter per ſummum Pontifi. approbentur, ut dicunt
ſcribé.omnes ibi, pro quo facit.l.j.§.dixerit.ff.de publ. & l.item
apud Labeonem.§.hoc edictum.ff.de iniur. Poterit igitur ſum.
Pon.ſuo arbitrio confirmare dicta priuilegia , & conceſsiones ,
concernentia modum, & formam procedendi ꝯ præfatos noui-
ter conuerſos,qñ de tali crimine moleſtarentur,& inquirerétur,
140 ſm ea quæ in alia conſultatione iam diximus . † Eo etiam qñ
modus procedendi ꝯ huiuſmodi inquiſitos,inductus apparet iu
re poſitiuo,& ipſe ſummus Ponti.contra illud ſtatuere,uel reſcri
bere poteſt cum.ñ.illud ſit.c.propoſuit,cum ſimi.de conceſ.prę
ben.& per Abb.& alios,maxime Mod.num. xl.allegantes alias
141 deciſiones,in d.c.quæ in eccleſiarum.† Et ipſe diſpenſare poſ-
ſit,indiſtinctè circa tale ius,ſm Inn. in c. dudum, el ſecundo,de
electio.in fi.& eundem in c.cum ad monaſterium,de ſta.mona.
& Abb.in c.diuerſis,de cleric.coniuga.poſt gl. & alios ibi,cum
alijs alleg.per Fel.in c.poſtulaſti nu.xij.de reſcrip.& in ſum.An
ge.in uer.diſpenſatio.§.ij.& in uer.Papa.§.iij. & alias conſulen-
142 do diffuſe dixi. † Cum non ligetur ſtatutis Canonicis,ex quo.
ñ.illa eſt,ut plura tangunt Fel.& Mod.nu.xviij. in c.j.de conſti.
143 † Nec ipſe ligari poſsit conſtitutionib.ſuorum prædeceſſorum
c.innotuit,de electio.& ibi Abb.in ſexto. nota.& facit tex.in d.
c.non debet,de conſang.& affini.& poſt alios tradunt Modern.
144 in d.c.j.num.xlx.† Prout etiam quoniam per ipſum ſummum
Pont.ordo iudiciarius poteſt alterari,cle.ſæpe de uer. ſig.in cle.
& ibi poſt gl.tangunt omnes maxime repetentes,ut etiam facit
Bar.in extrauag.ad reprim.in uer.ſummarie,& alijs ſeq.& plura
ad id poſt Abb.in c.cum olim,col.pe.de re iudi.accumulant do
ctores maxime Fely.uerſic.proceſſus papæ,numer.xxxvij.& per
eundem Abb.& Fel.in c.in cauſis.eodem tit. & eundem Fely.in
c.ad petitionem col.ij.& iij.de accuſa. & per parid. in tracta.de
ſindica.car.xviij.uerſi.& inquantum.ñ. tangitur & per eundem
Fel.in c.j.nu.x.de lit.conteſta.& per repeten.plura adducentes,
in dicta cle.ſæpe.§.& quia,col.xxix.& alijs ſequen.uerſic.ego in
hoc articulo ut etiam colligitur,& habetur in cle.diſpendioſam
145 de iudic.& alibi pluries. † Hinc Archid. in c.conuenientium.
lvj.diſt.& Spe.in tit.de leg.§.nunc oſtendendum, uerſi.xviij.uo
luerunt ſupremum Principem omnem ſolennitatem iure poſiti
146 uo inductam,poſſe circumſcribere & alterare.† Vti uidemus in
dilationib.& in alijs terminis iure poſitiuo limitatis, quibus ſi-
ne aliqua cauſa,ſuo arbitrio circumſcribit, ſm Petrum de Anc.
in c.ex ore, & Imo.ibi,col.ſexta,de his quæ fi. a maio, par.capi.
cum alijs allega.poſt alios per Dec.in c.cum ſit Romana,num.
xj.de appel.& per repetétes,in dicta cle.ſæpe, in prin.col.xxv.
147 uerſi.tertio fallit.† Ex quibus,& alijs quamplurib.quę adduci
poſſent,infertur arbitrio,& uoluntati ipſius ſummi ponti. com-
miſſum eſſe an uelit confirmare dicta priuilegia concernentia
ſuperius deducta , an de nouo uelit illa concedere. Ad quorum
alterum ſtantib. ſuperius in facto , & in iure adductis inclinare
poterit, ut ipſius ſano iudicio condecentius uiſum fuerit. ¶ Ad
primum caput nouę dubitationis,reſpectu carceris,in quo mo-
rá trahere debent carcerati ob dicta crimina, quouſq; ꝯ eos in-
quiritur & an debeat eſſe carcer hęreticalis,an uero cóis,depu-
148 tatus alijs delinquentibus. † Aduertendum eſt quoniam car-
cer inuentus extitit ad cuſtodiam delinquentium, & non ad pę
nam,ut traditur in l.aut damnum.§.ſolent. ff. de pęn. & in l.j.&
l.fina.C.de cuſtod.& exhibi.reo.& in c.quamuis,de pęn.lib.vj.
149 cum concordan. † Verum de iure canonico aliquibus caſibus
carcer deputatus eſt ad pœnam , ut diſponitur in d.c.quamuis.
150 † Et propter crimen hæreſis,inductum fuit quandoque inqui

ſitum de eo condemnari ad pœnam carceris. qui carcer nominatur quandoque murus, quandoque carcer hæreticalis, ut habetur in c. ut commiſsi uerſic. & illorum de hæreti. lib. ſexto, & ibi doctores omnes not. & eſt text. in cle. j. uerſi. j. & uer. ſane. de
151 hæreti. in cle. † Qui carcer durus etiam dicitur, & ad pœnam luendam datur, ut habetur in d. cle. etiam, & in d. c. ut commiſsi. §. & eorum, & tradit Abb. in d. cle. j. col. ij. uerſi. ex quo ſingulariter no. in gl. ſuis, & idem tenet Petr. de Anch. in princ. in tertio notabili, & in d. §. ſane, in prin. & in vij. notabili, & Imo. in dicta cle. j. in prin. col. iij. uerſi. & quid, & uerſi. quidam uero, & ſequitur Card. in dicta clem. j. uerſic. propter quod in quinta oppoſit. in uerſi. duro, & in §. ſane, in prima, & ſecunda oppoſi. & in j. q. & uerſi. & quia in ij. oppoſi. & alibi etiam habetur de iſto carcere duro, ad pœnam deputato, in c. ſi epiſcopus. l. diſtin. & in c. ſi ille, vij. q. j. & in c. peruenit, xvj. qõ. vj. de lapſis, & de pœn. c. tuæ.
152 † De quo carcere duro, & ad pœnam deputato, minime quæritur, ſed ſolú de illo deputato iſtis inquiſitis ad cuſtodiá quouſq; contra eos inquiritur, qui non debet eſſe durus, nec ad pœnam, ut alter, ſed ſolum ad cuſtodiam, de quo habetur in d. cle. j. §. j. & tradit Pet. de Anch. in d. §. ſane in prin. allegando text. in uer. & quia ſæpe, & in ſeptimo notabili, & ſequitur Imo. in d. clem. j. col. iij. uerſi. ſed quid allegando tex. ibi in prin. & alios doc. antiq. & apertius id ſentit, col. octaua, uerſic. ſed aduerte, & firmat Zabar. ibidem uerſi. duro, & in §. ſane, & hoc idem uult Gemin. in c. quicunque col. fi. uerſi. quid de prælatis, de hæreti. li. vj. Dicens in caſu præſenti contra tales inquiſitos deputandum eſſe carcerem ad cuſtodiam, & ſequitur Fran. epiſcopus Squillacen.
153 in d. tract. car. mihi. xj. uerſi. ex præmiſsis uidetur. † Ex quibus infertur, licite ſummum ponti. poſſe ordinare, quod iſti nouiter conuerſi, ſi contingat contra eos inquiri durante inquiſitione debeant detineri, & carcerari, non in carcere illo duro, & hæreticali, ſed in alio communi, ad cuſtodiam deputato, itaque ibi detineantur quandoque ſtrictè, quandoque largius, & quandoque fideiuſſoribus ſint relaxandi, ſecundum ea quæ contra ipſos ſunt deducta, & probata, ut traditur in c. ut inquiſitionis ĩ prin. de hæreti. lib. ſexto, & ibi Petr. de Ancha. firmat in tertio notab. ubi bene loquitur, & idem Anchara. in d. c. quamuis, de pœn. lib. vj. & ſequitur Franc. epiſcopus Squillacen. in d. tract. fol. mihi. x. uer. Vnde reperta infamia, potiſsimum cum iſta ius poſitiuum
154 concernant. ¶ † Ad ſecundum caput dubitationis, an prædictis inquirendis dari debeant nomina accuſatorum, & teſtium, ſine differentia tex. in c. fin. de hære. lib. vj. & cuiuſcunque alterius conſtitutionis extrauag. cum ſint abiecti, & impotentes.
155 † Primo conſiderandum eſt quoniam regulariter etiam ſi contra aliquem procedatur per inquiſitioné, eidem danda ſunt nomina teſtium contra ipſum productorum, nec non, & dicta ipſorum, & ipſo petente publicanda ſunt, ad effectum, ut ſe ipſum poſsit defendere & opponere ſuas exceptiones aduerſus dicta, & perſonas, ut eſt tex. apertus in c. qualiter. §. debet igitur, de accuſa. & ibi ſcriben. omnes iſtud firmant maxime Fel. numer. ij. allegantes concor. & habetur in l. ij. ubi etiam docto. not. C. de eden. & in c. j. de accuſa. lib. vj. & Barto. in l. qui ſine, in pen. quæſtio. ff. de quæſt. & Ang. de Are. in tracta. malefi. in uer. quod fama publica præced. & per practi. pap. in ſua inquiſiti. in gloſſ. j. uerſic. ſed nunquid de iſtis, cum alijs alleg. per Cepol. conſi. lxv.
156 ſuper artic. col. ij. & conſi. lxvj. decreuit, col. ij. † Vbi reprehendendo Ange. de Aret. concludit, inquiſito dandam eſſe copiam inquiſitionis indiciorum, & omnium actorum, & nomina, & dicta teſtium, ad hoc ut poſsit ſe defendere, & ſuas exceptiones producere, quod quidem fieri minime poſſet, ſi eidem prædicta denegarentur, & idem tenet Ludo. Bolog. ↄſi. xxxvij. licet alias, col. pen. uerſicu. ultimo dico, & ſequuntur Moder. Bono. conſi. viij. in cauſa. nu. xxiij. & xxvij. ubi alia cõcordantia adducunt.
157 † Nam in cauſa criminali etiam princeps ſupremus defenſionem tollere nõ poteſt, Bal. in l. iij. §. ſi is pro quo. ff. quod quiſq; iur. & per Fely. in c. cum olim, col. ult. de re iudi. & in c. dilecti. col. vj. de exceptio. & Aret. conſi. clxv. ſicut, col. xiij. uerſicu. ad obiecta, cum alijs adductis per Moder. Bono. conſi. lxxxj. ſolus
158 omnium, in fine, & habetur in deciſio. conſi. Neapo. cccxcj. † Quæ locum habent, etiam ſi ſummarie inquiſitio, & iudicium agitaretur, ut dicitur per docto. in d. §. debet, & habetur in cle. ſæpe de uerbo. ſign. & ibi doc. tangunt, & per Fel. in c. licet Hely. nu. v. de Symon. & per Ludo. Bologni. d. conſi. xxxvij. col. pe. uerſi. ultimo, & tradunt repetent. in clemen ſæpe, uerſi. quæ omnia, col. xxx. uerſic. xij. quæritur, & probat tex. per locum a ſpe-
159 ciali, in c. fi. de hæreti. lib. vj. † Et licet tex. ibi dicat in crimine hæreſis propter graue periculum, inquiſitores procedere etiam, nõ facta publicatione, nec datis nominibus teſtium, ratione de qua ibi, reaſſumpta per Pet. de Anch. in iiij. notabili, & per alios ſcribentes, ibidem, & per Gemini. in c. ut officium. §. uerum, eo
160 dem tit. † Tamen iſtud procedit, quando, ſi darentur nomina ipſis teſtibus, immineret periculum propter potentiam illorum ꝗ quos deponunt & ob hanc cauſam debent teneri ſecreto, ut expreſſe dicitur ibi in uerſi. iubemus, & ibi propter potentiam per
161 ſonarum contra quas inquiritur. † Ceſſante autem potentia, periculo, & cauſa prædicta, etiam in crimine hæreſis, inquiſito nomina teſtium danda ſunt, & publicanda, ſicut fit in alijs iudicijs, ut expreſſe diſponit ille text. ibi, ceſſante uero periculo, conſequenter ceſſante dicta cauſa tex. ille apertiſsime probat nomina
162 teſtium eſſe publicanda, & danda. † Nec immerito, cum exceptio firmet regulam in alijs caſibus. l. in his. ff. de legi. l. nã quod. §. fin. ff. de pen. lega. & quia fauorabile eſt reductionem fieri ad primæuum ius. l. ſi unus. §. pactũs. ff. de pac. c. ſtatutum, & ibi gl.
163 in uerb. numerandum, de præben. lib. vj. † Et ualet argumentum a cauſa ceſſante. c. cũ ceſſante, de appella. l. adigere. §. quam
164 uis de iure patronatus. † Et ꝙ excepto caſu potentiæ in iſto crimine, inquiſito dari debeant nomina teſtium aduerſus quos poſsit opponere, & ſuas defenſiones facere, ac ſe defendere, tenet gl. in uer. iudicijs, in d. c. fin. & omnes communiter ſcribentes, ibi iſtud firmant quando ceſſat periculum, per tex. apertum ibi, & in ſum. Ang. in uerſ. inquiſitos. §. xj. & Fran. epiſco. Squillacen. in dicto trac. fol. viij. uerſ. & accuſatoris, & teſtiũ nomina.
165 † Et ſuadetur, quoniam in iſto crimine hæreſis, teſtes non ſunt examinandi parte abſente, & ea non citata, ex quo iſtud eſſet auferre defenſionem, & nullo iure licet. c. omnia, & c. teſtes. iij. qõ. ix. & ita punctaliter dicit Pet. de Anchar. in d. c. fin. in ij. notabi.
166 uerſic. utrum ergo. † Et regulare iſtud eſt, ut nulla ſit receptio teſtium facta parte nõ citata. uel pręſente, ut habetur in c. in nomine, de teſti. & ibi ſcribentes omnes firmant, etiam ſi eſſemus in cauſa ſummaria, ſm Bar. in l. filiusfami. poſt principium. ff. de dona. & per repetent. in d. cle. ſæpe. §. quæ omnia, col. mihi. xxix. uerſi. item debent, & per eoſdem, in §. non ſit tamen, uerſi. quid
167 ſi dicatur, & per Fel. in d. c. in nomine nu. vj. & x. † Et licet doc. ibi limitent iſtud pluribus in caſibus, & maxime in cauſa hęreſis per dictum. c. fi. Tamen hoc procedit data potentia aduerſarij, illa autem ceſſante. neceſſario examinandi ſunt parte præſente, uel citata, iuribus quibus ſupra, & ita expreſſe dicit Fel. in d. c.
168 in nomine col. v. uerſicu. xiiij. & ultimo, nu. xvij. † Nec mirum quoniam, propter potentiam perſonarum multa deuiantia à cõmunibus regulis introducta ſunt, ut plene tangit idem Fel. in di
169 cto c. in nomine, in ſexta limitatio. nu. xij. † Ceſſante itaque potentia teſtes recipiendi ſunt forma ſuperius annotata, & ipſorum nomina inquiſito danda ſunt, cum id defenſionem contineat, & teſtes ſint para iudicij. c. forus, de uerb. ſig. † Et defen-
170 ſiones legitimę in tali iudicio non ſint denegandæ. Quinimo ab eo productæ omnino ueniunt recipiendæ, ut tradit gl. in uerb. legitime, in cle. paſtoralis. §. cęterum, de re iudi. & doc. omnes in d. cle. ſæpe, & in c. cum inter, de excepti. & in c. filij, de hęr. li. vj.
171 & ibi oẽs no. † Et iudex qui ex officio ꝓcedit inquiſitũ monere debet, ut ſuas faciat, & paret defenſiones. l. iij. §. ſi ad diẽ. ff. de re
172 mili. & ꝑ Bal. in l. j. col. x. uer. ꝗro. C. de ↄfeſſ. † Inquiſiti. n. de tali crimine poſſunt ſe defendere, & nõ denegatur eis audiẽtia, qñ ſe defendũt, aſſerẽtes crimẽ tale nõ ↄmiſiſſe, ut ſunt deciſi. ſuperius adductę, & tradit Oldr. ↄſi. ccx. & hr̃ in c. ad abolendá, uerſi. qui uero, & in c. excõicamus, uerſi. ꝗ aũt, de hæret. & per Henri. boych. in c. ſi aduerſus, de hæreti. cum ↄcor. adductis in d. c. fin. per ſcribentes, & per Franc. epiſcopũ Squilla. in d. trac. car. pen.
173 uer. itẽ ſciẽdũ, ꝙ aduocati. † Hinc ĩductũ fuit licere iſtis inquiſitis, appellare eo caſu quo in ꝓceſſu cauſæ grauarẽt. cũ id defenſioné ↄtineat, ſm Arc. & Io. An. ĩ d. c. ut inquiſitionis. ĩ prin. & latè Io. de Ana. in d. c. uergẽtis, col. fi. & ſequit ibi Pe. de Anc. in v. notab. ĩ d. c. ut inquiſitionis, & Hẽri. boic. ĩ d. c. ſi aduerſus, & tradit Gemi. ĩ d. c. ut inquiſitionis, in prin. col. ij. & uer. ad ſit.
174 & Fel. in d. c. ad abolendá, n. vj de hæreti. † prout ẽt ipſis ad eorũ defenſioné ↄceſſum eſt, inquiſitoré ſuſpectũ poſſe allegare. c. cũ ſpẽli, de appellati. & ita firmat Cardi. per illũ text. in cle. j. in prin. uerſi. propter quod, in v. not. de hæreti. & hr̃ in ſumma Ange. in uerſi. inquiſitio. §. v. Et qm̃ iſti nouiter ↄuerſi ſunt impotẽtes, mercatores, & ut plurimũ abiecti, dubitari minimè ↄuenit quin ipſis forſan inquirẽdis dari debeãt, & publicari noĩa teſtiũ

coutra

contra ipſos producendorum,rónibus,iuribus,& deciſionibus,
175 quibus ſupra. † Nec ipſis poterit obeſſe ſi ɔtingeret unum in-
quirendum alios omnes adiuuare, & defendere, non enim pro-
pterea dicendum erit illum iudicari potentem,cum tales defen
dentes impotentes ſint,;& in alium transferre non poſsint,ꝙ nó
habent.l.traditio.ff.de aeq.re.do.l.nemo plus, ubi Moder.ff.de
176 reg.iur. † Et quia ipſi inquirendi iure permittenre debent de-
fendi, ut iam oſtenſum fuit , & qui defendunt bonum naturaln
permiſſum omni iure,& pium opus exercent,cum interſit homi
nem hominis beneficio affici.l.ſeruus,in fi.ff.de ſer.exportan.&
ibi gl.adducens ɔcor.¶ Ad dubium decimum,in quo quæritur,
an ſummus Ponti.poſsit ɔfirmare priuilegium de quo ſupra,ſeu
de nouo ɔcedere,ꝙ bona dictorum inquirendorum ſi ɔtingeret
eos de dictis criminibus ɔdemnari,non ɔfiſcentur,ſed deueniát
ad ipſorum filios,& deſcendentes Orthodoxos,& Chriſtianos.
177 † Conſiderandum eſt,ꝙ uere proprie, & ſtricte, hęretici inter
alias pęnas patiuntur,& illam publicationem, & ɔfiſcationé,ui
delicet bonorum,ut ſuperius deduximus,& probatur,in c.uer-
gentis,& in c.excommunicamus.§.j.de hæretic.& in c.cum ſm,
178 eo.ti.li.vj.com ſi.† Quæ pęna ipſo iure a die commiſsi delicti ir
rogatur, & iniungitur, licet executio ipſius fieri non poſsit,niſi
poſt latam ſententiam a iudice eccleſiaſtico , ut habetur in d.c.
cum ſecundum,& ibi gl.in uerb.ipſo iure,& docto. oés firmãt,
& tradunt Bar.& alij in auth.de inceſtis nuptijs,in prin.n.vij.&
viij.Albe.in l.manicheos,& l.cognouimus d.l.Gazaros.C.de hę
re.& Card.ɔſi.cxxviij.col.ij.& ɔſi.cv.col.iij.in fin.& Cor.conſi.
lxxxix.in litera.D.uol.iij.& ɔſi.ccxxij.in litera. D. & E.uol.iiij.
& tradunt omnes in d.c.uergentis,& Fran.de Cur.ɔſ.lix.col.vj.
in fin.& Franci.epiſcopus Squillacen.in d. trac.car.mihi.viij.&
179 car.x.col.iij.& iiij.† An aút iudex ſecularis teneatur ſimpliciter
exequi talem ſnîam.An uero poſsit de nouo formare proceſſum
ſi ei uideretur,doct.iuris ciuilis uñr differre a canoniſtis,& quia
in præſenti de iſto minime quæritur, ſat eſt uidere ꝙ tradit Bar.
in auth.de ſanct.epiſc.§.ſi quis ɔ̃ aliquem,nu.iij.& ponit Alber.
de Roſa.in dictionario,in uer.inquiſitor,& quæ tradunt docto.
maximè Moder.in l.magiſtratibus,nu.x.ff. de iuriſd.om.iudi.&
quæ refert Fel.in c.ſi.n.xviij.uerſi.dum dr̃ de foro ɔpe.& plenius
& diffuſius in d.c.ad abolendam col.fi.nú.vij.cum alijs concor.
180 † Redeundo mó ad quęſtionem,ius ciuile ſtatuere vr̃,quod bo
na prædictorum ɔdemnatorum applicari debeant filijs Ortho-
doxis,ut habetur in §.generalem,in auth.ut cũ de appel.cogno.
collatiu.octaua,& ibi doc.not.& ẽt habetur in auth.idem eſt,&
in l.cognouimus.C.de hæreti.& ſequitur Archid. xxiij.q.vij.in
181 prin.& Cyn.in l.quiſquis.C.ad leg.Iul.maieſta.† Et non nulli
docto.poſt Gofr.in d.c.uergentis,uoluerunt iſtud procedere in
terris non ſubiectis tẽporali dominio eccleſię,quod ſum.Ange.
in uer.hæreticus.§.vij.dicit eſſe magis pium , & benignius dicit
182 eſſe Abb.in d.c.uergentis,col.fin. † Verum in ɔ̃rium vr̃ facere
tex.in l.manicheos,& in conſt.Gazaros.C.de hær.& tex.magis
apertus,in d.c.uergentis, & gl. in ſum.xxiij.q.vij.& glo.fi.& ibi
doc.omnes firmant in c.ɔ̃ chriſtianos,& in c.cum ſm,de hęret.
li.vj.& doc.antiq.iſtud uolút,in d.c.uergẽtis.ubi Henry.boych.
poſt gl.ibi in uer.exhæredatio, & gl.fi.diſputando articulum te
net bona ɔfiſcari, & non tranſire ad filios Orthodoxos qñ paré
tes de tali crimine fuere cõdemnati, & ſequitur Abb. ibi, & alij
Moder.maxime Fel.in prin.& gl.in cle.j.§.fi.de uſur.& gl.in c.ſi
quis.vj.q.j.& plene proſequitur Io.de Ana.in d.c.uargẽtis,col.
pen.& Fran.epiſcopus Squillacen.in d.tracta.car.viij.uerſi.item
183 præmittendum. † Voluit tamen Io. Calde.in conti.iij.in ti.de
hære.ꝙ ſi filij iſtorum fuere ɔcepti, & nati antequam pater tale
crimen commiſiſſet,quod non ſunt afficiendi illis pęnis,ɔ̃ filios
prædictorum ſtatutis,& ſequitur Ioan.de Ana.in d.c.uergentis,
col.pen.uerſic.circa prædicta.¶ Quibus ita ſe habentibus,cum
prædicta reſpectu bonorum ɔfiſcandorum ſtatuta ſint iure poſi
tiuo, negari minime ɔuenit ſummum Ponti. poſſe tale priuile-
gium ɔfirmare ſeu de nouo ɔcedere quo bona prædictorũ per-
ueniant ad eorum filios,& deſcendentes uere Orthodoxos,cum
circa id poteſtas ſua ampliſsima ſit ut deductum fuit ſuperius,
184 & in alia ɔſultatione.† Nec circa dictorum bonorum ɔfiſcatio
nem,ɔſiderandum uenit intereſſe,ꝙ fiſcus regius forſan præten
dere poſſet,Tum quia reges dictorum regnorũ iſtud ɔceſſerunt
& uoluerunt,ut ɔſtat ex eorũ priuilegijs, & potuerunt iſtud ita
tuere in ipſorum incómodũ, ut ſupra oſtenſum fuit. Tum quia
ſum.Pont.ampliſsimam habet facultatem potiſsimum antequá
bona ſint cõfiſcata ,& apprehenſa,per alium tertium,ut diffuſe
diſcuſſum fuit in alio ɔſi.¶ Ad undecimam dubitationem,dico
ꝙ ſi inquirendus adhuc non eſt ɔdemnatus,nec prolata eſt ſnîa,
& ipſe reuerſus eſt ad fidem, & abiurare hæreſim, & ɔgruam ſa-
tiſfactionem exibere paratus, recipiendus eſt,& occupatio bo-
norum ipſius, minime eſt facienda,eſto ꝙ delictum eſſet plenè
probatum,& ipſo iure a die commiſsi delicti,bona eſſent publi-
185 canda.† Nam propter reuerſionem abſoluendus eſt ab excom-
municatione,quam incurrerat,& bona minime ſunt ab eo auſe
renda,ut traditur in c.ad abolendam.§.j.& in c. uergentis,& in
c.excommunicamus,uerſi.j.& ij.& in c.pe.de hæreti.& doct.oẽs
iſtud ibi firmant maximè poſt Abb.& Fel.in d.c.ad abolendam,
nu.ij.& Henri.boych.in d.c.uergentis,& Abb.in d.c.excommu
nicamus col.ij.uerſi.extra gl.nu.x.& Io.de Ana.ibi col.fin.uer.
no.ibi,& tenet Archid.in c.ut officium,in prin. de hæreti. li.vj.
& in c.ut ɔmiſsi.§.& il orum, & Cardi. in cle.j.§.ſanè,in j.q.de
hæreti.& etiam traditur in c.ego Belengarius,de ɔſecra.diſt.ij.
& habetur in c.ut officium,uerſi.ſi uero,& in c. accuſatus.§.pre
ro,& ibi doc.not.de hæreti.li.vj.& in c. ſtatuium, el ſecundo,&
tradit Fran.epiſcopus Squillacen.in d.trac.car.mihi.viij.uerſic.
inde reperta infamia,& uerſi.demum.facto proceſſu,& hanc cõ
cluſio.a fortiori,probant iura,& deciſio.uolentes etiam poſt cõ-
186 demnationem reuerſis ad fidem,bona debere reſtitui. † Licet
enim aliqui uoluerint cõdemnatis, & reuerſis poſtmodũ, bona
non debere reſtitui, cum poſt ɔdemnationem ſint incorporata
fiſco,& ipſo iure ɔfiſcata ut iam deduximus ſuperius,& reuerſio
ſubſecuta,non debet eſſe damnoſa illis,quib.ius fuit quæſitum.
l.id ꝙ noſtrum.ff.de regu.iur.& per text.in d. c.ad abolendam,
ibi ɔtinuo,cũ alijs allegatis per Abb. in d. c.excommunicamus,
col.ij.nu.x.& per Henr.boych.in d. c.uergentis,& diffuſius per
187 Fel.ibi nu.ij.& iij.† Et per gl.in c.maximum.j.q.vij.Volentem
hæreticum ɔdemnatum,& deinde reconciliatum recuperare ius
patronatus,& ſequitur Ioan.And.& alij in c. quia diligentia,de
elec.& Fel.in d.c.uergentis,nu.iij & faciunt quæ habentur in l.
j.ij.& fin.C.de ſent.paſſ.& quæ poſt Bar.& gl. tradunt alij ſcrib.
in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de lib.& poſthum.com ɔcor,
188 † Tñ alia opinio ęquior & humanior , ac benigniorem, & ita
paſsim,& cõiter recepta apparet. Volens ẽi ɔdemnato de hęreſi
poſtmodum tñ reuerſo, & eccleſię catholicę reincorporato,ho-
nores dignitates,& priſtina bona debere reſtitui,& eis mortuis
ad illa admitti eius filios,ſeu alios hr̃des, & ſucceſſores. Probat
ɔcluſio in c.ponderet.l.diſtinctio ubi legit̃ de Dauit qui poſt cri
men morriferum pęnitentiá egit,& illa peracta in honore, & di
gnitate permanſit,prout ẽt ibi legitur de Petro qui Chriſtũ ab-
negauit,& poſtmodũ reuerſus apoſtolatum retinuit,nam ut ibi
ſcriptum apparet in quacunq; hora peccator ingemuerit,&c.Et
quia eccleſia redeũtibus nunquã claudit gremium epiſto. inter
claras.§.nos,& §.ſed quia gremium.C.de ſum. Trini.& fi.cath.
189 † Et negare Chriſtum,uti fecit Pet.proculdu. hæreticum fuit
ac ſi ipſum uendidiſſet.c.unicuique.c.abijt Iudas.xj.q.iij.& pro-
190 batur in d.§. ſed quia gremiũ.† Patet ex iſtis reuerſis honores,
& dignitates reſtitui,ut in c.Ioannes.c.expurgauit,& c. ut cõſti
tueretur.c.cũ exaudiero, & fere per totũ. l.diſtinctio.& hr̃ in c.
ipſa pietas.xxiij.q.iiij.& in c.iij.q.vij.¶ Et licet ſm opi.illorum
ɔſiderato rigore iuris,per ſolũ lapſum, bona eſſent applicata ſeu
applicáda fiſco, tñ,ſi ſtatim ɔdemnatus,reuerſus eſt,bona hmõi
recuperabit,& eidem reſtituenda ſunt, ut habetur per Io. And.
in d. c.excommunicamus in ſua apoſt. quem ſequitur Abb. ibi
col.ij.ad id adducens Archid.in d.c.ut commiſsi,& tex.in c.ac-
cuſatus,de hæreti.li.vj.& alias deciſio.& reſpondet ad tex.in d.
c.ad abolendam,in uerſi.continuo,aſſerens hanc opinio. eſſe te
nendam,tanquam mitiorem,& benigniorem,& eandẽ ſequitur
ibi Io.de Ana.col.fi.& gl.in c.pe.eo.tit. & in ſum. xxiij.q.vij.&
ſum.Ang.in uer.hæreticus.§.xvij.& xviij.dicit hanc ſententiam
191 eſſe mitiorem, † Et ꝙ de miſericordia ſaltem bona ſunt reſti-
tuenda tali ɔdemnato poſtmodum reuerſo,ut innuit tex.in d.c.
uergentis, ibi, & abnegantibus miſereri,& glo.ibi adducit alias
ɔcor.& Abb.ibidem in tertio notabili,aperte tenet,ꝙ redeunti
bus,bona ſunt reſtituenda,ex miſericordia, ut ẽt firmat ibidem
Henri.boich.apertiſsimè uolens,ɔiunctos,& ɔdemnatos,poſt-
modũ reuerſos,hanc pęnam nõ pati,& bona ipſis de miſericor-
dia debere reſtitui,& idem uult Card.in d.cle.j.§.ſanè, & in cle.
ij.uerſi.inquiſitoribus,q.xj.de hæret. & in cle.j.§.ſi.q.ulti. de u-
ſur.& Albe.de Roſa.dummodo non ſint elapſi, in l ſi quis nõ di-
cã,col.antep.uer.itẽ fallit.C.de epiſc.& cleri.& in l.manicheos,
circa finem,& in auth.idem in princip. C.de hæreti.allegando

tex.in dicto.c.accuſatus.§.porro,& Archid.ibi & hoc idem uult
Imo.in dicta cle.j.in fi.& Pet.de Anch.in d.c.accuſatus.§.ſane,
in quarto notabili, & Gemini.in eodem.§.ſi uero, colum.pri-
ma,uerſicu.quarto,& uerſicu.ſed præmiſſa,& in cap.ſtatutum §.
hæc ſane,in fin.& tradit Fran.epiſcopus Squillacen. in d.tract.
car.ia.uer.ſed an bona,& idem uult Deci. conſi.cxxvij.& dili-
192 genter,col.j.& iij.aſſerens.†Poſt condemnationem, pœniten-
tes & reuerſos eſſe recipiendos,& cõtra ipſos ulterius non poſſe
193 procedi,nec in foro contentioſo,nec in foro pœnitentiali.†Cũ
enim pœniteant , & incorporentur unitati eccleſiæ. non debent
pati confiſcationem bonorum , ſed potius bona uenire debent
ad ipſorum hæredes,ut in §.generalem,uerſi.ſi uero.& uerſ.ſeq.
in auth.ut cum de appel.cogno cum hic cõcurrant,& reuerſio,
& quia filij ſunt Orthodoxi , & quia ſumus in terris nõ ſubditis
194 eccleſiæ temporali iuriſdictione. † Et quia ſubeſt æquitas , &
miſericordia de qua in d.c.uergentis,& illa ſimul iuncta operen
tur magis, quàm ſi filij ſoli eſſent Orthodoxi , quia duo uincula
&c.auth.in ſucceſ.C.communia de ſucceſſi. & not. in l.j. C.de
195 pactis.†Et quia huiuſmodi opinio eſt magis pia æqua ac mitis,
& talis æquitas ſcripta habetur in canone,in d.c.uergentis,cum
ſim.quo ſtante iudex procedere debet ſecundum dictam æquita
tem informatam a iure,ea quo debet eſſe clemens ut eſt lex ſe-
cundum Abb.& alios in c.ex parte,il.ij in iij.nota.de off.deleg.
196 † Et quia naturalis,& diuina iuſtitia indicant reſtitutionẽ fie-
ri.d.c.ponderet,cum ſimi. & æquitas idem eſt quod naturalis iu
ſtitia,ſecundum Bal.in c.paſtoralis,circa fin.de cau.poſſe.& pro
197 priet. † Et quia æquitas ſcripta ſemper præferenda eſt,ut di-
cit Gemini.in c.diſciplina.col.ij.alv.diſt.& Fel.in c.ſecundo,de
198 re indic. † Eo etiam quia talis æquitas in ſpecie,& in caſu no-
ſtro particulari,ſcripta reperitur,quo fit ut ſemper rigori etiam
in ſpecie ſcripto.ueniat præſcienda,ut communiter dicunt Bar.
& alij in l.j.C.de legi.doct.in l.placuit.C.de iudi.& in c. fina.de
tranſa.& per Alexan.in l.ſi poſt tres, in uerſi. deterius.ff.ſi quis
199 cautio.& habetur in d.c.ponderet,in fi. † Eo etiam quoniam
iſti reuerſi,& pœnitentes, & parati ſe ipſos corrigere recuſantes
defendere errores , & minime in conſequentiam contumaces,
nequaquam poſſunt iudicari hæretici. c. dicit apoſtolus. xxiiij.
q.iij.& c.qui in eccleſia,& c.hæc eſt ea.cau.q.j.& tenet Archid.
Io.And.& Gemini.allegans alias deciſi.in c. quicunque, in j.q.
& in rub.in fi.de hære.li.vj.& gl in c.j.in fi.de ſum. Trini.extra,
& tradit Io.de Ana.in d.c.excommunicamus,col.j.uerſi.ille eſt,
200 & Card.in cle.j.de ſum.Trin.& fide catho.†Et per Fel.in rub.
& in c.firmiſſime,de hære.ubi conſiderat, & pertinaciam,& per
ſeuerantiam, ut hæreticus,dici poſſit,poſt Bar.in l.iij.§.tutores.
ff.de ſuſpe.tuto.cum alijs ibidem per eum alleg.& per ſummiſt.
in uer.hæreticus,quod quidem in reuerſis,& pœnitentibus applica-
201 ri minime poteſt.†Quibus conceditur facultas teſtandi & de
ipſorum bonis diſponendi,ut plene proſequitur Albe.de Roſa.
in l.quoniam.C.de hære.quæ quidem pœnitus denegantur ueris
hæreticis,ut habetur in iuribus ibidem per eum alleg.ex quibus
202 infertur iſtos non poſſe dici hæreticos . † Et licet propter lap-
ſum,de rigore ſubſecuta condemnatione, & ſententia,pati de-
buiſſent confiſcationem bonorum. Attamen attenta miſericor
dia, & æquitate ab ipſis bona non ſunt auferenda, & ablata de-
bent reſtitui,iuribus,rationibus, & deciſi.ſuperius adductis.Po
tiſſimum cum ipſi tenaciter aſſerent credere,quod tenet,& credit
ſancta mater eccleſia ſm Bald.Pau.& Moder.in rub.C.de ſum.
203 Trin. † Nec obſtant allegata ſuperius in contrarium,de iure patro-
natus,quod non recuperatur. Nam illud iden eſt,quia ſententia ſpe
cifice contra ipſum fuit lata ſuper amiſſione dicti iuris patrona
tus,& ideo non recuperatur.Secus ſi ita in ſpecie non fuiſſet la-
ta.ut dñt gl.& doc.in d.c.maximũ.j.q.vij.& Archi.& Io.An.ut
refert,& ſequitur Gemi.in c.j.in prin.col.ij.uerſi. quid ſi patro-
nus.de iure patro.li.vj.& ponunt doc. in d. c.quia diligentia,de
elec. ¶ Nec mirum , cum pro tali delicto fuerit impoſita di-
cta pœna.eſto quod reuertatur,tamen non tollitur,ne in totum deli
cta remaneãt impunita.c.ex literis, de exceſ.præla.l.ita uulnera
204 tus.ff.ad leg.Aqui.cum concor.†Quando autem lapſus,& cõ
demnatus, & ſtatim conuerſus egit publicam pœnitentiam,& re
incorporatus eſt eccleſiæ,bona reſtituenda ſunt, ſaltem de miſe
ricordia, & æquitate,per ſuperius deducta. Nam alias ſequere-
tur ipſum duplici pœna mulctari contra l.ſanctio legum.ff.de pœn.&
c.quod autem,& ibi gloſ.de pœniten.& in c.uerbum,de pœni.diſt.j.
Et illa reuerſio nihil ſibi prodeſſet quo ad pœnam temporalem,
ſi etiam bona remanerent confiſcata,quod eſſet contra text. in d.c.
205 ponderet cum ſi.†Qui tex.non poteſt dici correctus per dictũ
c.ad abolendam, & d.c. excommunicamus. Tum quia in dictis
iuribus iſtud minime dicitur,& correctionem euitare debemus,
ſm iura communia,& uulga. Tum quia concordia iurium reci
pienda eſt.l.j.C.de inoff.dona. & in c.cum expediat de elec.lib.
vj.& concordia illa erit,de qua per Ioã.And. & alios, in d.c.ex-
206 communicamus,cum alijs ſuperius adductis.†Et quia decreta
de quibus in d.c.ponderet,& in ſimi. ſunt ſanctorum patrum &
dicta noui,& ueteris teſtamenti quibus ſtandum eſt in deciſi.ſi-
milium cauſarum,ut per Abb.Fel.& alios, in c.qualiter,cl.ij de
accuſa.& per Cano.in c. ne inniteris, de conſti.& per Moder.in
l.j.ff.ſi cer.pet. ¶ Minus obſtant alia in contrarium adducta qm̃
non procedunt quando condemnatus reuerſus eſt attenta miſeri-
cordia,& æquitate,& attenta diſpoſitione.d.c.ponderet,& alio-
207 rum iurium deciſio.& rationum ſuperius adductarum.†Et ad
uertendum potiſſimum erit,qualiter procedatur contra prædi-
ctos nouiter conuerſos,quoniam inquiſitores non poſſunt paſ-
ſim de omnibus contra eos procedere, ſed ſolum de illis, quæ neram
hæreſim ſapiunt , ut traditur ad plenum per omnes ſummiſt.in
uer.hæreticus,& per Fran.epiſcopum Squilla. in d.trac.car.v.&
xij.& per Albe.de Roſa.in rub.C.de hære.col.pen.& fi.& in di-
ctionario.in uer.hæreticus,& Bar.in auth. de priui.dot.nu.ij.&
Oldr.d.conſi.ccx.& Calde.conſi.v.in tit.de hære.& do.de S.Ge
mi.conſi.liiij.uerſi.iij.præmitto,& uerſi.reſtat, & col.iiij.& Fe-
deri.de Sen.conſi.clvij.& Alex.& conſi.cclij.& per Fel.in c.fir-
miſsime,nu.ij.de hære.& Deci.conſi.clj.nu.iij.& Fel. in c.accu
ſatum,in fine,de Symon.& per Card. in cle.j.in prin.de hære.&
in cle.multorum,ubi bonus text.& in quampluribus alijs locis
citatis per doc.ubi.ſ. ¶ Dubitatio.xij.abſoluta fuit diffuſe,& cõ
cludenter in alia conſultatione iam exarata,in qua dictum exti
tit de accuſatis,& ſententiatis, ut gaudere ualeãt gratijs remiſ-
ſionibus delictorum,& pœnarum,nec nõ, & reſtitutionibus,per
208 ſum.Pont. ipſis iam conceſsis. † Et ulterius aduertendum erit
quoniam crimen iſtud hæreſis,ſpeciale illud habet,ut contra mortuos
poſsit inquiri,& contra eos poſt mortem poſsit procedi, uti traditur
in c.ſi quis epiſco.de hære. & ibi doc. omnes not.maxime Fely.
nu.j.& uj.& habetur in c.accuſatus.§.in eo uero, & in ca.filij,&
in c.ſtatutum,cl.ij.de hæret.li.vj.& ibi doc.not.poſt gl.allegan
tes concor.ut ẽt traditur in l.ij.C.de apoſt.ubi glo.& ſcrib.not.ut
facit etiam Fel.in c.cum nobis,col.v.uerſi.ſm prædicta, de præ
ſcrip.& etiam traditur in c.ſanè.xxiiij.q.ij.& ponit Pe.de Anch.
conſi.cxlj.col.iij.uerſi.uenio ad ſm,& Feder.de Sen.conſi.cclij.
209 præalleg.†Et qualiter procedendum ſit, & memoria defuncti
ueniat condemnanda,ad plenum traditur per Cepo.conſi.xvij.
col.iij.in prin.& col.iiij.& v.& per Deci. cõſi.nouiter impreſſo.
viij.nu.xxviij.alias.cccc x.& ponit etiam Fran.epiſco. Squilla.m
o d.tract.car.mihi.xij.& ſum. Ange.in uer.hæreticus.§.vj.†Qui-
210 bus in locis dantur,& ponuntur defenſiones quibus uti potue-
runt filij,uel alij hæredes dictorum mortuorum,qñ contingeret contra
eos mortuos, & ipſorum memoriam inquiri de criminibus præ
dictis. ¶ Vltimum dubium inſuper reſolutum fuit in alio cõſi.
iam abſoluto,& ibidem dictis,& concluſis gaudere poterunt,& illi
nouiter conuerſi qui ad dicta regna aliunde peruenerunt.Sicuti ẽt
oẽs nouiter conuerſi utriuſq; ſexus cuiuſcunq; qualitatis exiſtant
poterunt uti etiam,& deſcendentes ipſorum omnibus,& ſingu-
lis ſuperius per me concluſis adductis & reſolutis.† Nec quidem
211 uilipẽdio,& dedecori dẽt haberi ab illis regnicolis,ex eo qa ip-
ſorũ aliqui fuere Iudæi,& ad fidẽ conuerſi, & ipſorũ aliqui ſunt ex
illis deſcẽdẽtes,ex quo p talẽ conuerſionẽ ſunt cõmendãdi, diligẽ
di,amandi,& honorãdi,ut traditur per Abb. & alios in c.eã te,
de reſcri.& per Albe.de Roſa.in dictionario,in uer. Iudæus ter-
212 tio.†Et ſi ipſorum aliqui idonei ſufficientes,& habiles ſunt,p̃-
moueri debent,tanquam idonei,& Chriſtiani,ad dignitates ho
nores,beneficia,& officia ſine aliqua diſtinctiõe, ut eſt tex.aper
tus in d.c.eã te, & in c. ſi quis egritudine.lvij.diſt.ſecundum ea
quæ dicunt Io.de Ana.& Fel.nu.ij.in c. cum ſit, de iudæ.cũ alijs
deductis,per Deci.in d.c.eam te,col.ij.nu.vj. Pariſi. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Singula geſta per præpoſitum cum monachis ualent,confirmata per Pontifices.*

2 *Conſignationes bonorum facta per præpoſitum, eadem auctoritate, etiam ualent.*

Conceſſa præpoſitura pro dote de bonis monaſterij,tenent non autem ueniunt alia nomine expreſſa,& nu.4.

Conceſſio unius,eſt aliorum excluſio.

3 Non

3 Non expreſſum, habetur pro omiſſo.
5 Non entis, qualitates aliquæ, minimè conſiderantur.
6 Nomina debent conuenire rebus, & ex diuerſitate nominum inducitur diuerſitas rerum.
7 Actus ſequentes, declarant animũ, qualis fuerit in præcedentibus.
8 In locis paludoſis, & uallinis, non datur illa poſſeſsio quæ in alijs conſideratur.
9 Quando autem deſiccantur, bene poßidentur, & dominium eſt illorum quorum erant prædia.
10 Pertinentia quid importent.
11 Declaratio, ita facto, ſicut uerbis inducitur.
12 Confines, poſſunt præſcribi.
13 Ad ueram præſcriptionem inducendam, quæ requirantur.
14 Contra eccleſiam, præſcribitur annis. xl.
15 Negligentia prælati, nocet eccleſiæ.
16 Bona eccleſiæ, & dos, poſſunt præſcribi.
17 Præſcriptio, tollit omnem actionem.
18 Et præſtat ſecuriſsimam liberationem.
19 Præſcriptio centum annorum idem operatur.
20 Quæ habet uim priuilegij, & alios producit effectus, & nu. 21.
22 Poſſeſsio antiqua, & de præſenti, includit mediam, et continuatam.
23 Tranſactio admittitur ſuper lite futura.
24 Et etiam ſuper moleſtationibus facti.
25 Et quandoque ſuper poſſeßione, nedum proprietate.
26 Et aliquo dato, ſeu retento, aut promiſſo.
27 Et poteſt fieri ſuper rebus eccleſiæ, cum auctoritate Pontificis.
28 Et ſi fuit per annos obſeruata, eo magis eſt ualida.
29 Confeſsio prælati, an & quando præiudicet eccleſiæ.
30 Dicta in ſupplicatione probant ſi fuere acceptata.
31 Et quid ſi emanarit ſuper his, in quibus adeſt iuris præſumptio.
32 Et quid ſi continet liberationem, & ueritatis recognitionem.
33 Aſſertioni prælati quando ſit ſtandum.
34 Geſtum a prælato, an ſit obſeruandum ab eius ſucceſſore.
35 Confirmatio Pontificis, poteſt fieri in forma communi.
36 Et ita facta, plures producit effectus.
37 Et an inducat confeſsionem de nouo.
38 Confirmatio poteſt fieri in forma ſpeciali, & ex certa ſcientia.
39 Et ita facta, confirmat inualidum, & quod eſt nullum.
40 Et tribuit ius de nouo.
41 Et gratuito facta tribuit robur, & originem confirmato.
42 Et iſto caſu, attendi debet confirmans, non confirmatum.
43 Prout idem quando apponitur tenor confirmati.
44 Clauſula, ſupplens omnes defectus, operatur idem.
45 Et idem quando confirmatio fuit facta ex certa ſcientia.
46 Quando dicitur factum ex certa ſcientia, & alijs ſequen. Debet iſtud exprimi.
47 Idem ſi totum negocium reſeruatur Pontifici.
48 Vel quando in confirmatione fuit expreſſus tenor geſtorum.
49 Vel quando ex clauſulis, ſeu narratis, iſtud colligitur.
50 Confirmatio ſubreptitia, & obreptitia, non ualet. Obreptio, & ſubretio. probanda eſt ab opponente.
51 Si clauſula, ex certa ſcientia, non prodeſt quando ſubſtantialia deficiunt, & narrata fuere falſa.
52 Et idem in clauſula, ſupplentes omnes defectus.
53 Fallit niſi interueniat ſuppletio omnium, & ſcientia ſupplendi.
54 Confirmantis mens, potiſsimum debet attendi.
55 Quando conceſſio fit ad ſupplicationem partis, quando dicatur fieri ex certa ſcientia, ſi expreſſè illud dicatur, & nu. 57.
56 Supplicationis forma, debet attendi.
57 Clauſula, ex certa ſcientia, æquiparatur clauſulæ, motu proprio. Motus proprius, & ex certa ſcientia, conſideratur dupliciter.
58 Gratia ſurreptitia non nocet, quando dolo fuit obtenta, & quando non fuere narrata illa, quibus intellectis princeps non conceßiſſet.
59 Clauſula, ex certa ſcientia, operatur in his quæ ſunt iuris, non in his quæ in facto conſiſtunt alieno.
60 Nec operatur quando probatum eſt contrarium, & conſtat rem aliter ſe habere.
61 Nec ſupplet defectum ſubſtantialium.
62 Nec quando eſt contra ius ſingularium perſonarum, & affert magnum præiudicium.
63 Nec operatur ſuper incognitis ab ipſis partibus.
64 Clauſula ſupplentes omnes defectus, quos ſuppleat, & nu. 97.
65 Clauſula habentes pro expreßis, quos defectus ſuppleat, & nu. 98. 99. & 100.
66 Clauſula derogatoria, non obſtantibus, quos defectus tollat.
67 Defectus iſti, & non tollunt præſcriptionem, tranſactionem, confeſſionem, & alia ritè geſta.
68 Tranſactio facta cum prælato data pecunia, non eſt ſimoniaca. Licitum eſt pecunia redimere uexationem.
69 Obreptio, & ſurreptio, infra quantum tempus ſit probanda.
70 Clauſula, ex certa ſcientia, tollit ſurreptionem, & obreptionem.
71 Et defectum intentionis.
72 Et tale expreſſum, habetur pro uero.
73 Nec poteſt in dubium reuocari, nec contra illud opponi. Nec poteſt reuocari, ſeu infringi.
74 Excludit omnem ignorantiam, & errorem.
75 Et ſtandum eſt tali, tanquam factæ in proprio facto.
76 Et ſi narratur factum ceſſat omnis mala ſuggeſtio, & ſiniſtra informatio, & ſimilia.
77 Et præiudicat illi, cui eſt ius quæſitum, & nu. 96.
78 Et æquiparatur illi clauſulæ, ex plenitudine poteſtatis.
79 Clauſula, ex plenitudine poteſtatis, quos effectus operetur.
80 Clauſula, & ne prætextu erroris, quid operetur. Et illa, quatenus totum, uel pro parte.
81 Super rebus eccleſiarum papa habet amplam poteſtatem diſponẽdi.
82 Reuerſio ad priſtinum ſtatum, fauorabilis eſt.
83 Conceßio reciproca, magis admittitur quàm ſimplex.
84 Pontifex, an præſumatur conceßiſſe, quatenus narrata eſſent uera.
85 Fallit tamen iſtud in pluribus, & alijs ſeq.
86 Verba bullæ, non debent iudicari fruſtra appoſita.
87 Suppletur error, & ignorantia, quando ex uerbis iſtud colligitur.
88 Et maximè quando defectus non potuit peruenire niſi ex errore.
89 Sufficit eſſe uerum illud ſuper quo papa ſe fundat, licet alia ſint falſa, & melius, nu. 90. & 96.
91 Clauſula ex certa ſcientia, iuncta cum alijs, magis operatur, quàm ſola.
92 Imo ſatis operatur.
93 Ratione adiuncti, quis conſequitur, quòd de ſe non poſſet.
94 Dictum teſtis non integri, ſuppletur per alios.
95 Quæ non proſunt ſingula &c.

CONSILIVM III.

SINGVLA Geſta per olim Reuerendum. d. Gui-
donem de Gonzaga, tunc commendatarium uene-
rabilis Monaſterij ſancti Benedicti, de Padilinore,
cum Reuerendis patribus, & Monachis congrega-
tionis ſanctæ Iuſtinæ fuerint ualida firma, & efficaciſsima. cum
1 corroborata, & approbata fuerint a ſede apoſtolica. † Et conuen-
tiones ac pacta inter prædictos inita quo ad poſſeſsiones appli-
candas, præſuppoſituræ dicti monaſterij, & pro ipſius dote, &
quo ad alias remanentes penes Monaſterium, & Monacos, ea-
dem auctoritate apoſtolica confirmatæ, ualidiſsime fuerunt, &
ſunt. ca. ſecundo, cum ſimilibus de pact. Nec ſuper iſtis contin-
git dubitare, conſideratis igitur prædictis conuentionibus, & aſ-
ſignationibus bonorum & poſſeſsionum reſeruatorum per Re-
uerend. domin. Guidonem, & ſucceſsiue applicatorum dictæ
præpoſituræ, & pro ipſius dote minime conceſſa, & aſsignata ap-
paret, Curia Gaidellæ Sancti Benedicti iuxta Flumen Scitulæ
uerſus dictum Monaſterium, conſequenter locus iſte tunc palu-
doſus, & uallis, remanſit in dominio. d. Monaſterij, & Monacho-
rum. Tum quia per prius omnia erant Monaſterij, & præpoſitu-
2 ra dependet ab illo, & non ex oppoſito. † Quo fit, ut quod nõ ap-
paret expreſſe pro dote reſeruatum, & conſignatum præpoſitu-
ræ, omne illud remanſerit penes Monaſterium, cum aſsignatio
certorum bonorum ſit excluſio aliorum. c. nonne, de præſum. l.
3 cum prætor, in prin. ff. de iudi. † Et non expreſſum habeatur pro
omiſſo, arg. l. quicquid aſtringendæ. ff. de uer. ob. & l. ueteribus,
ff. de pac. & ſi legatur bulla Eugenij, locus iſte minime cõceſſus
4 apparet dictę præpoſituræ. † Si uero cõſideramus tenores inſtru-
mentorum geſtorum per d. Guidonem. In primo ſolum legitur,
ſibi reſeruaſſe poſſeſsiones Gaidellę, quę tunc temporis erant in
Villa Gaidellę ultra Flumen Scitulę, de quibus reſeruatis dictæ
præpoſituræ, loquitur dictum inſtru. & quæ poſtmodum per Re-
uerend. domin. Præpoſitos fuerunt alienatæ, & in præſentia-
5 rum reperiuntur poſsideri per illos nobiles de Crema. † Et
talis reſeruatio poſſeſsionum Gaidellæ, non poterat, modo
aliquo intelligi, de præſentibus poſſeſsionibus curiæ Gaidel-
læ Sancti Benedicti, uerſus Monaſterium, cum tunc temporis

nullæ eſſent,& non entis qualitates aliquæ non potuerint cōſi-
6 derari.l.eius qui,in princ.ff.ſi cer.pet.† Et nomina debeant eſſe
conuenientia rebus.§.eſt & aliud.ibi,& ꝯſequentia.inſti.de do
na.ubi gloſſ.concor.allegat, & diuerſitas nominum inducat re
rum diuerſitatem.l.ſi idem.C.de codi.Poſt talem enim reſerua-
tionem reuer.Monachi reduxere dictā curiam Gaidellę ad cul-
turam, & ibidem domos conſtruxere, ex quibus infertur talem
curiam & loca prædicta non fuiſſe reſeruata nec aſsignata. d.ꝑ-
7 poſituræ,ſed remanſiſſe penes monaſterium.† Quod & apertiſ-
ſime ex actibus ſucceſsiuis declarantibus ueritatem & mentē q̄
fuit in præteritum deducitur,argu.l.hi qui adulterij.C.de adul-
te.& l. ſed Iulianus.§.ſed ſi ab initio.ff.ad Macedo. & §. panonū
inſtī.de rerum diuiſione,qm̄ poſt dictas ꝯuentionem & aſsigna
tiones factas,& poſt erectionem dictæ præpoſituræ, & apoſtoli
cam ꝯfirmationem & approbationem monaſterium.S.Benedi-
cti ſemper & ꝯtinue poſſedit prædicta, ut de præſenti ēt poſsi-
det,loca pacifice & quiete,reducendo illa ad culturam, ibidem
ædificando recolligendo fructus & redditus,præſentibus & ſciē
tibus.d.d.Guidone,& Reuer.Cardinale Franc.& alio eius ſuc-
ceſſore,& nouiſsime iſto moderno præpoſitis.d.præpoſituræ,&
nihil in oppoſitum adducentibus quinimo expreſſe iſta appro-
bantibus ut eſt uidere in literis Reueren.do. Cardinalis Franci.
8 † Et quamuis dicta loca eſſent paludoſa,& ualles,& in illis non
potuiſſet adaptari illa uera poſſeſsio quę in alijs deſcribitur,iux
ta nota.& in l.qui uniuerſas.§.item ꝗ.ff.de acq. pol.& in l.cum
unus.§.fi.& in l.ſeq.ff.de bon.auth.iud.poſ. iunctis not.per oēs
9 in l.j.in prin.ff.de acq.poſ.† Tñ ualles illę aquoſæ,poſtmodum
deſiccatæ,& expurgatæ uere fuerunt in dominio illius,cuius e-
rat prædiū,ut poſt gl.tradit Bart.in l.uicinus.§.lacus.ff.de aqua
plu.arcen.& ſequūtur Mod.in trac.de ſerui.in rub. de ual.aquo.
Et poſt deſiccationem , & expurgationem dictarum uallarum,
poſſeſsio illorum locorum fuit penes.d.Monaſterium,& mona-
chos,qui licite,& iure permittente,ac bona fide dicta loca poſsi
derunt,& præſcripſerunt præcedentibus iuſtis titulis,per ſedem
apoſtolicam approbatis. Conceſsit enim Reue. d.Guido dictis
monachis inter alia illā partē uallis. S.Benedicti q̄ poſsidetur à
Monaſte.quæ pars uallis,ꝯtinet uillas,& poſſeſsiones deſignatas
& expreſſas in bulla Martini,& Eugenij,& ſic curiam Gaidellæ
iugium,& reliqua,quæ poſtmodum fuerunt ad culturam reda-
cta per Monaſterium,& ad maiorem dilucidationem, dicta lo-
ca fuere in bullis nominata non autem neceſſario,qm̄ omnia cō
tinebantur ſub appellatione dictæ partis uallis. S. Martini , de
qua expreſſa fuit habita mentio in ꝯſignatione facta per. d.Gui
10 donem.† Et quod iſtud ſit ueriſsimum oſtenditur.Nā dicta pars
uallis,fuit ꝯceſſa cum ſuis pertinentijs,& iuribus,per quę uerba,
omnia ꝯceſſa ſūt ad dictam partem uallis pertinentia. ad plene
no.per illum tex.per Abb.& alios maxi. repe.in c.cum ad ſedē,
de reſtit.ſpoliatorum, & in c.cum uenerabilis,de excep.cum ſi.
11 † Et licet tales pertinentię tunc non fuiſſent ſigillatim expreſſę,
tñ ſucceſsiue fuere declaratę uerbis per Reue.Cardi.Franciſcū.
Et etiam re ipſa & facto,per poſſeſsionem Monaſterij,& mona
chorum.Et certum eſt declarationem,ita poſſe fieri re ipſa,& fa
cto,ſicut uerbis,& utroq; mō facta,ualet.l.paulus.ff.rem rat.ha.
l.de quibus,in fi.ff.de legi.l.reprehendenda.C.de inſtitu.& ſub
ſti.declaratio aūt iſta pertinentiarum cōceſſarum Monaſterio
fuit,ut d.Curia Gaidellæ.S.Benedicti expreſſe fuerit ꝯceſſa Mo
12 naſterio,per do.Guidonem,& non reſeruata præpoſiturę. † Et
potuit Monaſterium tales ꝯfines præſcribere,ad quos ſe exten-
debant pertinentię,ut tradit gl.fi.& ibi omnes no.in c.quia indi
13 cante,de præſcrip.& ibi ego,nu.xvj.ꝯcor.adduxi.† Et ſi quietā,
& ꝯtinuatam poſſeſsionem Monaſterij cōſideramus,nedum ſm̄
fines,& terminos nouiſsime deſignatos per Reuer.Cardi.Fran.
Sed etiam per alios antiquiores,& uetuſtiores,ut facti uera con
tingētia oſtendit apertiſsimum eſt Monaſterium, & monachos
talia loca,ut propria poſſediſſe, & de pñti poſsidere ann.c.& ul
tra , per quàm poſſeſsionē inducta fuit uera pręſcriptio dictorū
locorum,cum ad eam inducendam ꝯcurrerint omnia de iure re
quiſita tradita per gl.in ſom.xvj.q.iij.& per Bar.in l.j.C.de uſuc.
transfor.& in l.Celſus.ff.de uſuca.ubi Moder.concor.adducūt.
14 † Et certiſsimum eſt, eccleſiam ꝯ aliam eccleſiam poſſe præſcri
bere,ſpatio anno.xl.c.de quarta.c.illud. c.ad aures.c.ſi diligēti,
de præſcri.& habetur in authen.quas actio.C.de ſac. ſan.eccle.
15 † Et negligentia præpoſiti ſeu prælati iſto caſu præiudicat eccle
ſiæ,& præpoſituræ,ac ſuis ſucceſſoribus,ut traditur in c.ſancto-
rum.c.de quarta,& alijs pluri.de præſcri.per omnes,& in c.cum

ex officij,& in regula delictum,de reg.iu.lib.vj.& Fel. in c.acce
16 pimus,nu.vj.de fid.inſtru.† Et per talem præſcriptionem, bona
ulterius eccleſiæ,& dos ipſius efficaciter acquiritur, ſm̄ Fely.in
d.c.ad aures,in prin.& Bal.nouel.in tract.de dot.col.ij.& in vij.
17 parte,col.vij.& Cor.conſi.xvj.repe.col.ij.& iij.uol.ij.† Et per ta
lem præſcri.tollitur omnis actio.d. c.ad aures, & d.c.uigilanti,
18 cum concor.† Et talis præſcriptio pleniſsimam liberationem,&
ſecuritatem concedit præſcribenti.l.omnes. l.ſicut.C.de ꝑſcri.
19 xxx.anno.& per omnes in c.fi.de præſcri.† Quanto igitur for-
tius,pręſcriptio anno.c.& ultra,& ſic tanti tēporis in cuius ꝯriū
non dicitur extare memoriam,ad not.in c.j.de pręſcri.li.vj.ſecu
ritatem firmiſsimam præſtitit.d.Monaſterio,& omnem actionē
ſuſtulit.d.præpoſitis,etiam ſi uere dictus locus fuiſſet præpoſitu
rę,cum talis præſcriptio ſit loco tituli legitimi conſtituti. l.hoc
20 iure.§.ductus aquæ.ff.de aqua quoti.& ęſti.† Et habeat uim pri
uilegij.c.ſuper quibuſdam.§.præterea,de uerb.ſign.& per Deci.
cōſi.lxxxv.nu.vij.& habet uim legis.l.j.§.fi.l.in ſumma, in prin.
21 ff.de aqua plu.arcen.& per Abba.conſi.lxxj.clericus,uol.ij.† Et
alios quamplures producat effectus,ſm̄ doc.in d.c.j.& Alexan.
conſi.vj.uolu.j.& conſi.lxxiij.uidetur, col.ij.uolu.iiij.& Abb.&
alios,& in d.c.ſi diligenti,& in c.accedentes,& Fely.in rub.& c.
22 cum nobis,de præſcri. † De poſſeſsione autem dictę partis,ual-
lis. S.Benedicti per do. Guidonem traditę ſatis ꝯſtat, & per in-
ſtrumenta,& bullas Eugenij & literas.d.Reueren.Cardi.ac etiā
conſiderata uera facti contingentia, & reali poſſeſsione Mona-
ſterij,& monachorū, tunc temporis incepta, & quæ de præſenti
habetur in dicta curia Gaidellę,& quæ toto medio tempore,bo
na fide,& iuſto titulo præſumitur continuata,ad nota.in l.natu
raliter,per Bar.in l.Celſus.q.pen.& alios.ff.de uſuca. per glo.&
doc.in l.ſiue poſsideris.C.de proba. per Hoſti. Io.And.& alios
Cano.maxime repe.in c.cum ad ſedem,de reſti. ſpol.cum ſim.al
leg.per gl.in c.uolumus.xvj.q.iiij.Io.Fab.inſti.de uſuca.in prin.
col.j.& ij.Bal.in l.indicia.C.de rei uen.col.fi.Alex.conſi.axxix.
uiſis,col.ij.uol.ij.& conſi.xlvij.circa,col.iiij.& conſi.cxxiij.ui-
ſo,col.ij.uol.j.& latè per repe.in d.l.Celſus nu.c.& cj.Et ex iſtis
infertur declarationem ſuper prædictis factam per Reue.Card.
fuiſſe,& eſſe ueram,& ſubſiſtere.Tum conſiderata uera facti cō
tingentia.Tum conſiderata iuris diſpoſitione.Nam ea quæ Re-
ueren.Card.declarauit recognouit,& confeſſus eſt,fuere ueriſ-
ſima,quo fit,ut omnia,& ſingula per ipſum declarata, ſubſiſtāt,
& efficaciſsima reddantur,nec modo aliquo ſubuerti poſſunt.
23 † Siue conſideremus eam,ut tranſactionem ad quàm uerè, & ſa
tis conuenienter poteſt adaptari,conſiderata perſona dicti Re-
uer. Cardi.tunc præpoſiti dictæ præpoſiturę, & agentis pro ea,
inſuper,& cōſideratis illis Reuer.Monachis tunc agentibus pro
monaſterio.Et quia prædicta omnia inter iſtos agitata fuere ad
tollendam,& ſedandam omnem litem controuerſiam,& dubita
tionem de qua hæſitabatur, & quæ in futurum oriri potuiſſet ,
inter Monaſterium & præpoſituram, ſuper dicto loco, & curia
Gaidellę,uallis.S.Benedicti,a quibus litibus,& controuerſijs fu
turis,uoluerunt diſcedere facientes illam declarationem, tran-
ſactionem, & compoſitionem, quę uerè inducitur, eſto ꝙ lis in
iudicio non fuiſſet,ex quo poterat oriri in futurum,prout etiam
24 in præſenti orta apparet.† Et ēt quoniam de facto,& extra iudi
cium poterat exoriri,ſm̄ Barto.& reliquos omnes in l.ij.& in l.
cauſas.C.de tranſa.& per Alexan.conſi.xlj.uiſo, nu.vj.& conſi.
25 cexvij.ponderatis.uu.v.uol.vj.† Et quę tranſactio nedum ſuper
proprietate,quinimo etiam ſuper poſſeſsione deduci poteſt.l.ſi
26 ſuper,ubi omnes tradunt. C.de tranſa.† Et quæ nedum ſolū perfi
citur aliquo dato ſeu retento, uerum etiam, & aliquo promiſſo.
l.tranſact.C.eo.tit.Prout etiam formiter celebratur,ut promiſ-
ſum debeatur,& peti poſſit,eſto quod ſuper illo non fuiſſet con
trouerſia,& lis,per d.l.tranſa.& d.l.ſi ſuper, ubi doc.concor.ad
ducunt.Quę ſingula ad caſum pręſentem adaptantur,in quo di
cta curia Gaidellę ſuper qua dubitabatur controuerſiam oriri,
fuit applicata.d.Monaſterio,& promiſſum non cōtrauenire, &
totum illud debere obſeruari & ex oppoſito propter fines, & li
mites deſignatos per Reueren. Cardi.ipſa præpoſitura, & præ-
poſiti, & cœperunt Villam Ronchinoui, quæ erat ipſius Mona-
ſterij,& quam Villam de præſenti,dicta præpoſitura tenet,& oc
27 cupat. † Et conſideratis ſuperius adductis,talis compoſitio, &
tranſactio ſucceſsiue confirmata per ſedem apoſtolicam , fuit,
& eſt ualidiſsima.c.primo,& ſecundo. & c. ueniens,de tranſa.&
28 per Alexan.conſi.xxxij.opportune, num.viij.uol.ij. † Maxime
cum diu, & per plures annos fuerit obſeruata , ut traditur in c.
contingit.

contingit.in fine de tranſa.& ibi gl.ſuper uerſi.omnes.citans cõ
cord.Si autem declarationem Reuerendiſsimi Cardinalis conſi
deramus in uim confeſsionis & recognitionis,dicendũ eſt fuiſ-
ſe & eſſe ualidam , cum illa & eius tenor ſupplicante Reueren-
diſsimo Cardinale fuerit notificata ſum. pontifi.& per eundem
29 confirmata & approbata.† Et licet enim cõfeſsio prælati in ali
quibus non præiudicet eccleſiæ,ut traditur per gl. & alios,in c.
dudum.el ſecundo de elec.in uerſi.ueritate & in c.de conſtanti
nopolitana.xxij.diſt.per gl.& omnes in c. fin.de præſcri.tamen
quando eſt eccleſia carens collegio & capitulo, & unicum ſolũ
habens rectorem,& adminiſtratorem,uti eſt iſta præpoſitura.ꝯ-
feſsio & recognitio ipſius ſolius,nociua eſt eccleſiæ, quando fa-
cta fuit in iudicio, ut poteſt conſiderari iſta facta coram ſumm.
30 ponti. ¶ †Porrecta eidem ſupplicatione acceptata a monachis,
ut in l.precum.C.de libera.cau.& Bald.ibi,& in l.ſi quis maior.
C.de tranſa.per Bal.in l.j.col.xv.C.de confeſſ.Abb.in c.fin.eo-
dem titu.Barto. & alios in l. naturaliter.§.nihil commune,in j.
lectu.ff.de acquir.poſſ.& iuata gl.in d.c.dudum & in d.c.de con
ſtantinopolitana. Abba.Imo.& Fel.in d.c.fi.& per Roma.conſi.
ccclxxxix.Paucis agam iunctis nota.in l.certum.§.an ipſos.ff.de
confeſ.& traditis per Abb.in c.ſi diligenti.in iiij.notab.de præ-
ſcri.& per do.Præpoſi.in d.c.de conſtantinopolitana. in fi.cum
alijs per me adductis,in d.c.fi.col.pen.uerſi.ij.concluſio.& uerſ.
31 ſeq.† Eo etiam cum iſta confeſsio & recognitio emanauerit ſu-
per his pro quibus uiget præſumptio iuris , ut deduxi ſuperius
conſiderata facti contingentia,& præſumptione iuris,diſponen
tis talem curiam,fuiſſe & eſſe monaſterij,& non præpoſituræ,ut
probatur in d.c.ſi diligenti. ſecundum communem intellectum
de quo per Abb.& alios ibi,maxime Fel.col.j.uerſi.ſigna limita
tionem,ubi alia adduxi nu.vij.& viij.& firmat do.Præpo.in d.c.
de conſtantinopolitana.& Fel.in d.c.fi.circa fi.& Moder.Papiẽ.
in tract.de feud.in j. par.q.viij.fol.viij.& col.iiij.uerſic. in tanta
docto.uarietate.†Eo etiam cum talis confeſsio contineat reco-
32 gnitionem ueritatis,& liberationem ipſius monaſterij a litibus,
& in controuerſijs futuris, ſuper dicta curia Gaidellæ, ſm Imo.
in c.j.de depo.Gemi.in d.c de ꝯſtantinopolitana.& Fely.in d.c.
fi.col.pen.uerſic.item in confeſsione,& uerſi.ſecundo quando,
& Pau.de Caſtr.conſi.j.& do. de Rot.in nou. in titu.de conſeſſ.
deciſio.iij.Potiſsimum cum reuerend. Card. dictam confeſsio-
nem,& recognitionem intuitu iuſtitiæ fecerit, pro exoneratio-
ne ſuæ conſcientiæ,& ne per ſuos ſucceſſores in præpoſitura,di-
ctum monaſterium perturbaretur,ſuper dictis locis,& ſuper di-
cta curia Gaidellæ, tanquam non habentes illam notitiam ueri
33 tatis quam ipſe reuerẽdiſsimus habebat. † Cuius aſſertioni iam
uerificatæ ſtandum eſt,ut concludit Pet.de Anch.conſi.ccxlvij.
dubium facit, & ſequuntur communiter docto. in l.ſi donatio-
ne.C.de colla.& habetur in l. qui teſtamentũ.ff.de proba.& per
34 Deci.conſi.cxxxij.In caſu,nu.ij.† Et tale factum,& rite ac recte
geſtum à prædictis do.Guidone,& ſucceſsiue a Reueren.Card.
obſeruandum eſt a Moderno domino præpoſito ſucceſſore,nec
poteſt ab ipſo infringi,& reuocari,ut tradunt And.de Iſer.Bal.
35 & alij in ti.epiſcopum uel abbatem. † Ad ſuperius concluſorũ
corroborationem accedat confirmatio Sixti iiij.ponti. maximi,
quæ ſatis operatur etiam ſi quis eam interpretaretur factam in
forma communi,ſed tradita in c. quia diuerſitatem de conceſſ.
præben.& in c.illa.ne ſed.uac.& de qua per Mod. in rub.nu.v.&
in c.j.nu.vij.poſt Abb.de confirma.uti.uel inuti.alleg.alias con
36 cor.†Tum ut geſta per reueren.Cardi.magis timerẽtur.c.quan
quam.xxiij.diſt.per gl. & alios in d.c.j.Tum ut confirmatũ effi
ciatur maioris auctoritatis.c.quis neſciat. xj.diſt. & per Abb.&
alios in d.c.j.Tum quoque quoniam nouum uinculum addidit
c.j.de treug.& pace. Tum inſuper quia tribuit facultatem præ-
ſcribendi,ſecundum antiq. Abb. & Hoſtien. & alios citatos per
37 Deci.in d.c.j.nu.vij.†Et quia talis confirmatio non uidetur in-
ducere dationem de nouo,cum confirmatum de ſe poſſet ſtare,
& eſſet iuſtum,ad quod fit relatio,ut tradunt ſcriben.in d.c.j.&
Bal.in l.leges.col.fi.uerſi.tertio fallit, & uerſi.aut non diſponit.
C.de legib.per Bar.& alios in l.more.ff.de iuriſd.om.iud.& per
Bal.in l.j.in princ.C.de manumiſ.teſta.& in l. ex placito.col.iij.
uerſi.ſecundo caſu,& uerſi.item oppono & uerſi. ſeq.C.de rerũ
38 permut.Si † autem conſideramus talem confirmationem fuiſſe
factã in forma ſpeciali,& ex certa ſcientia,prout uere facta fuit,
ut ſtatim dicemus, & de qua habetur in c.paſtoralis. §. propte-
rea.de off.deleg.& in cle.j.de iudi. & in clem.j.de iur.iur.& per
39 doc.in d.c.j.cum alijs ibi citatis per Moder.nu.viij.† Et huiuſ-
modi confirmatio eo fortius operabitur , confirmat enim quod
inualidum,& nullum eſt.c.j.c.ueniens de tranſac.ubi gl.& doc.
no.& plures alias concordan.adducit Dec.in d. c.j.num.viij &
conſi.cccxlj.Viſo,per totum, ubi plene tangit effectus talis con
40 firmationis,& clauſularum.ĩ.exprimendarum.† Et talis confir
matio ius tribuit de nouo.l.adoptio.ff.de adopt.& per Bar.in d.
l.more.in ij.op. & nu.v.quem ibi communiter ſequuntur alij ci
tantes concor.& ſequitur Alex.conſi.xxx.nu.xx.uol.v.& Fel.in
41 c.inter dilectos.nu.xvj.& xxiv.de fi. inſtru. † Et ſi declaratio,&
alia geſta per Reuerend.do.Card. non ſubſiſtebant, iſta confir-
matio Sixti gratuita,robur illi tribuit, & originẽ, & eam in eſſe
producit,ſi nulla per prius fuiſſet,ut tradit Bal.in d. l.leges.col.
fi.& in d.l.ex placito.col.ij.uerſicu.ſi autem quæratur,& col.iij.
42 uer.ſecundo caſu.†Et attendi debet iſto caſu confirmans,& nõ
confirmatum,ut per illum tex.dicit Barto.in l.ſi quis priore, in
ſummario.& numer.iij.ff.ad Trebe. quem ſequuntur ibi alij,&
idem Barto.in auth.ea cauſa.col.pen. num. xx.C.de lib.præter.
43 † Eo etiam quoniam in dicta confirmatione,Sixtus refert teno
rem geſtorum per Reuerendi. Card.& ita ualebit,ut de nouo fa
cta conceſsio,ſecundum Aret.conſi.xv.& Alexand.conſi.cxx.&
conſi.ſequent.uolumin.iiij.cum alijs citatis per Dec.in rub.nu.
v.& in c.j.num.viij.& c.porrecta.nu.iiij. & c. examinata nu.ij.
& c.uenerabilis.in princip.& nume.ij.de confir. util.uel inuti.
44 † Et quia adeſt clauſula,ſupplentes omnes defectus, ſecundum
dominum Anto.& Imo.in c.j.de tranſa.& Abb.in c.j.de confir.
45 uti.uel inuti. † Eo inſuper quoniam talis actus confirmationis,
fuit geſtus per Sixtum ex certa ſcientia,& denominationem re-
cipit a confirmante ſecundum Bald.in d.l.ex placito. col. iij.&
46 per Fel.in c.j.in quarto notab. num.viij.de ſponſa. † Quod au-
tem huiuſmodi confirmatio fuerit facta ex certa ſcientia , & in
forma ſpeciali, ſatis oſtenditur quoniam in literis Sixti expreſſe
hoc dicitur,ſecundum Abb.& alios poſt gl.in d.c.j.& in c. por-
recta.eo.ti.ubi Deci.nu.iiij.uerſi.iiij.quõ expreſſe.ꝯcor.adducit,
ut ẽt facit in c.ad hæc.de reſcri.nu.vj.uerſi.iij.facit.per gl.in cle.
47 & ſi principalis.de reſcrip.cum ſim. † Et quia totum negocium
geſtum per Car.& monachos,uř fuiſſe reſeruatum ſum. pon.cõ
ſiderata ſupplicatione illi poſtmodum per eos porrecta,ſm Ab.
48 in d.c.j.& Moder.ibi nu.viij & in c.pe.eo.ti.†Prout ẽt quia per
Sixtum ꝯfirmantem expreſſus fuit tenor geſtorum per Reuerẽ.
Card.& fuit plene informatus,ſm Abb.in d.c.pen.& in c.exami
nata.in fi.eo.ti.& Deci.in c.uenerabilis,in princ. & in d.c.j.nu.
viij.& in d.c.porrecta.eo.ti.nu.iiij.& Fran.de Cur. conſi.xxij.&
49 conſi.lxv.col.viij.in fi. ¶ †Ad quod inſuper, nam ex narratis in
bulla Sixti,aperte colligitur,talem ꝯfirmationem uoluiſſe face-
re ex certa ſcientia,ꝯſideratis clis in bulla poſitis, de quibus in-
ferius dicemus,ſm gl.in uerbo ex certa ſcientia.in c. paſtoralis.
§.præterea de off.deleg.per Abb. & Mod. in c.ad hæc,de reſcri.
& eundẽ in c.cũ inter.de exceptio.ubi Fel.multa ꝯgerit,& Fran.
Cur.d.ꝯſi.lxv.col.ij.& per Dec.in d.c.porrecta nu. iiij.uer.v.ẽt.
& ſatis eſt quod colligatur ex tenore ꝯfeſsionis, Ab. & Fel.col.
50 j.in d.c.cum inter. ¶ †Nec iſtis obſtat ſi dicatur hmõi ꝯfirmatio
nem Sixti fuiſſe ſurreptitiam, ſeu obreptitiã, & ꝯñr nõ ualuiſſe.
d.c.porrecta.in fine.Nam ueritas ſe habet in oppoſitũ, & talem
obreptionẽ habet probare reuer.præpo.impugnans iſtã ꝯfirma-
tionẽ ſm Io.And.in c.j.de lit.ꝯteſt.li.vj.in nouel.Bart.nu.vij.&
viij.Bal.& alios in l.preſcriptione.C.ſi ꝯ ius uel utili.pub.& Fel.
in c.ex literis,nu.lxix.de prob.& Abb.in c.fi.col.fi.de præſump.
& in c.conſtiturus.in prin.ubi Mod.alia adducunt de reſcrip.&
per Cardi.conſi.lxix.quoad primum col.fi.Soc.conſi.clxiiij.Vi-
ſa bulla.uol.ij.& per Deci.in d. c.porrecta.nu.iij.Ceſſat ẽt obie-
ctio ſurreptionis , & obreptionis ex alijs inferius adducendis.
51 † Nec etiam obſtabit,ſi dicatur clam ex certa ſcientia,non pro-
deſſe quõ deficiunt ſubſtantialia,& quõ narrata fuit falſitas,ut plu
ra ꝯgerunt Fel.in c.ex parte.el j.nu.lj.de reſcri.& Deci. in d.c.j.
52 nu.x.& xj.de ꝯfirma.uti.uel inuti.† Et idem dicendum uř circa
illam clauſulam,ſupplentes omnes defectus,ſm Inno.& Hoſti.
in c.j.de tranſa.& Abb.in d.c.j.in fi.de ꝯfir.uti.uel inuti.& Dec.
ibi num.ix.& Fely.in d.c.ex parte.nu.lj.uerſi. & pro dicto rotæ.
† Ceſſant namque iſta,quoniam in illa cõfirmatione Sixti,nul-
53 la adeſt falſitas narratorum,nec minus alius defectus in ſubſtan
tialibus, ut ſtatim dicemus, prout etiam ceſſat obiectio,quõ hic
interuenit certa ſcientia omnium defectuum,& ſupplementum
ipſorũ,ut oſtendemus,quo caſu,ſupplet omnis defectus, ſi quis
interueniſſet ſm Gemi.in c.j.in fi.de trãſa.& in c.Cenomanen-
54 ſem.in fin.lvj.diſtin.& ſequitur Fely.in d.c.ex parte.nu. lj. † Et

mens confirmantis potiſsimum in iſtis attendenda eſt & obſer-
uanda, ſm Inn. in c. cum eccleſiaſticæ de excep. & Bal. in l. pſcri
ptione. C. ſi ꝯ ius. & probatur in d. c. dilecta. & in c. cum adeo. de
reſcrip. & per Alex. conſi. cxx. & ſeq. col. antep. nu. xxix. uol. iij.
55 † Minus obſtabit, ſi dicatur, Sixtum ponti. non feciſſe, nec con-
ceſsiſſe ꝯfirmationem ex certa ſcientia, nec motu proprio, cum
prædicta ꝯceſſerit ad ſupplicationem reuer. Card. & monacorũ,
ad not. in c. ſi motu proprio, de pben. li. vj. & per Bal. in c. niſi ſpe
56 ctabilis. uerſi. nota illud uerbum. de off. deleg. † Et quia forma
petitionis & ſupplicationis dat intellectum priuilegio ꝯfirma-
tionis. d. c. inter dilectos. ibi & forma petitionis. de fide inſtru.
ubi Fel. nu. xiiij. alia adducit, & facit. §. pterea. inſti. de uer. ob. &
57 l. ſi defenſor. §. interrogatus. ff. de interrog. act. † Ceſſat namque
obiectio, ex nota. per gl. in uerſi. literarum. in fi. in c. ſtatutũ. §. j.
de reſcri. li. vj. & per ſcrib. ibi uolẽtes, clam motus proprij, & ex
certa ſcientia, ęquiparari, ut etiam dicunt Moder. in l. nec dam-
noſa. nu. iiij. C. de precibus impera. offer. ceſſat ex dictis eiuſdẽ
Bal. in d. c. niſi ſpecialia. uerſic. pone in literis. quem refert & ſe-
quitur Fran. de Cur. ſenior, conſi. lxv. Super pręmiſſa col. vj. uer
ſi. ꝯfirmantur præmiſſa, & Dec. conſi. cccalj. Viſo, col. ij. nu. iiij.
ubi uolunt & ꝯcludunt, quod talis cla motus proprij, & ſic illa
ex certa ſcientia appoſita ad ſupplicationem & petitionem alte
rius operantur ſuum effectum nec in dictis uerbis eſt repugnan
tia, ſignificant enim certam ſcientiam ſeu motum propriũ per-
ueniſſe in mentem pontificis, ad implendum ſupplicationẽ illã,
& gratiam, & ꝯceſsio, per talem clam uiuificatur, non eſt nouũ
quod in mente ꝯcedentis cadant duo motiua, ſcilicet ꝯcedendi,
& ex certa ſcientia, ſeu motu proprio, & ad poſtulationẽ partia,
prout paſsim, & ut in pluribus uidemus ſeruari in curia, & clariſ
ſimum eſt Papam ꝯcedentem motu proprio, ſeu ex certa ſciẽtia,
id non ꝯcedere ad petitionem & ſupplicationem partis, per quã
informatus ſucceſsiue motu proprio, ſeu ex certa ſcientia ꝯcedit
ſeu cõfirmat, & tales clauſulę, ſub hac forma appoſitæ bene ope
58 rantur ſuum effectum. † Poſtremo non obſtant adducta, per do.
Prępoſi. dicentem reuer. Cardi. excecatum pecunia a prædictis
monachis & ꝯcurrente dolo intrinſeco, ſeu pręſumpto uel re ip-
ſa, feciſſe illã declarationem tranſactionem ꝯpoſitionem con-
feſsionem, & recognitionem adducendo cãs minime ueras, qui-
nimo falſas, & demum ſupplicando ſum. Pontifi. Sixto, ut illa cõ
firmaret, q̃ ſi cognita fuiſſent, Pontifex minime gratiam, & ꝯfir
mationem ꝯceſsiſſet, ꝯñr ſubſiſtere non debent, nec nocere mo
derno præpoſito ad not. in c. ſignificante. & in c. ſuper literis. de
reſcri. per Bar. & alios in l. præſcriptione. C. ſi ꝯ ius. & per Ioan.
And. in c. j. de lit. ꝯteſt. lib. vj. & in d. c. porrecta. in fine, & Deci.
59 ꝯſi. cxlij. col. iiij. uerſi. ulti. non obſtat. † Et illa cla, ex certa ſcien
tia, de qua in bulla Sixti ſolum operatur in hia de quibus præſu
mitur habuiſſe certam ſcientiam, ut ſunt ea quę ꝯſiſtunt in iure,
non autem operatur in his, quæ cõcedens ignorat, ut ſunt facta
aliena, & ſimilia, cle. j. de proba. & per Bal. in l. fi. col. ij. uerſi. di-
cas ẽt. C. ſenten. reſcin. non pol. & per Alexan. ꝯſi. cxxv. Viſo. in
fi. uol. ij. cum alijs adductis per Fely. in c. cũ Inter. de excep. col.
iij. uerſi. intellige bene. & in c. ij. col. xix. uerſi. & idem. & in c. nõ-
nulli. col. xviij. uerſi. & dicit Bal. in ij. limita. de reſcri. & per De-
ci. in d. c. ad hęc. col. ij. uerſi. & prædicta. eo. titu. & in d. c. j. nu. x.
60 de ꝯfirmatione utili uel inutili. † Prout ẽt talis cla, nihil operabi
tur, qñ ꝯſtat eam aliter ſe habere, & probatum eſt ꝯrium, ut tra-
dit Soci. allegans alias deciſiones conſi. lxxiij. Difficultatẽ facie
bat, col. iij. uol. iij. & conſi. lxxix. Si eſſemus, col. vj. in fin. uol. iiij.
61 † Prout etiam talia clauſula nihil operatur qñ ſubſtantia ꝯceſ-
ſionis eſt ſurreptitia, non. n. ſupplet defectum ſubſtantialium, ut
tradit Fel. in c. ij. de reſcrip. col. xix. uerſi. & idem. & Soci. conſi.
lxxix. & alia adducit, Deci. conſi. x. uiſo. col. fin. & conſi. cxlij. Et
62 pro tenui. in fi. & diximus ſuperius. † Ad quod etiam, qm̃ talis
conceſsio, facta apparet ꝯ ius ſingularium perſonarum quibus
maximè præiudicat, & graue affert præiudicium, ꝯñr illis non
debet eſſe nociua, ſecundum Bal. in proœ. feudo. col. xiiij. & Ab
ba. in c. cum noſtris. col. iiij. de conceſsio. præbend. & Franc. de
Cur. ſenior. conſi. xxxv. colum. pen. Abb. & Fely. in d. c. nonnul-
li. col. xviij. uerſi. Secundus caſus eſt. & per Alexan. l. quidam cõ
63 ſulebant. colum. iiij. ff. de re iudi. † Nec etiam operatur aliquid
ſuper incognitis ab ipſis partibus. ſecundum Barto. & alios in l.
fi. §. idem quæſijt. ff. de condi. indebi. & per Alexan. in l. ſed & ſi
quis. §. fina. ff. ſi quis cautio. & per Iaſ. in l. ſi dari. nu. iiij. ff. de uer.
64 ob. & Pau. de Ca. conſi. clix. Quæſtio iſta. in fin. † Minus etiam
monaſterio uidetur poſſe opitulari illa clauſula, ſupplentes om-
nes defectus, non enim ſupplet ſubſtantiales, ſecundum Hoſti.
& alios in c. j. de tranſactio & Io. Andr. citatum per Fely. in d. c.
ij. de reſcri. nu. lj. ubi uult talem clauſulam, non ſupplere conſi-
ſlentia in facto alieno & illa quæ ignorantur, nec etiam tradunt
Moder. papi. poſt Alex. in l. filius a patre. §. ſi quis. ff. de liber. &
poſthum. & Deci. in d. c. j nu. ix. de confirmatione utili uel inu-
65 tili. † Nec etiam illa clauſula, habentes pro expreſsis ſupplere
poteſt defectus ante dictos. ſm Ioannem And. & alios in c. cum
adeo. de reſcri. & per glo. & docto. in clemen. ſi Romanus ponti
ſex de pręben. & Fely. in c. accedentes, col. iiij. de pręſcri. & Mo-
der. in tra. de benefi. in iij parte q. xiiij. & Decius dicto conſilio.
66 cxlij. in fine. ¶ † Nec inſuper clauſula derogatoria, non obſtan-
tibus. ſupplere poteſt defectus prædictos, ut nota. in clemen. j.
de præbendis. & per Compoſtellanum. in c. cauſam quæ ubi ẽt
Felynus tangit de reſcriptis ut idem ipſe facit in d. c. nonnulli.
column. xxviij. uerſicu. xv. concluſio, & per Franciſc. de Cur. di-
cto conſi. xxxv. colum. penultim. & Decius dicto conſi. x. & xlij.
in fine. cum ſimilibus adductis per doctores ſupra citatos. Iſtis
tamen omnibus pęnitus ceſſantibus perſiſtendum erit in conclu
ſionibus ſuperius firmatis. Non enim tollunt conſignationes,
conuentiones, & geſta per dominum Guidonem, cum Renerẽ.
Monachis, in quibus conſignationibus continebantur loca &
curia Gaidelle, ſuper quibus in præſenti uertitur controuerſia,
67 ut iam oſtendimus. ¶ † Nec etiam tollunt præſcriptionem legi-
time completam in fauorem dicti monaſterij, & ante dictam
confirmationem Sixti, & ſucceſsiue poſtmodum quæ ſola præ-
ſcriptio ad uictoriam Monaſterij ſufficiens eſt, funditus repel-
lens aduerſarium, ut probauimus, minus etiam tollunt confeſ-
ſionem & recognitionem factam per Reueren. Cardinalem mo
do quo ſupra, & ſecundum ueritatem ipſam, cuius geſta per Mo
der. d. Præpo. euerti infringi & reuocari non poſſunt, nec etiam
tollunt compoſitionem & tranſactionem cum iſtis monachis
factam rite, & recte, per Reuerendiſsimum Cardinalem tunc
68 Prępoſi. ut ſuperius apertiſsime oſtendimus. † Nec iſtis obſtat
extrinſecus uerus aut pręſumptus dolus, & falſa aſſertio Cardi-
nalis ex aduerſo adducti, quod obcecatus pecunia, omnia illa
geſſerit, tum quia iſtud caret ueritate, & probari minime pote-
rit, tum etiam quoniam & ſi probaretur, tamen nihil obſtabit,
ex quo licitum erat ipſis monachis habere talem recognitionẽ,
& confeſsionem, compoſitionem, tranſactionem, & ſucceſsiue
continuare poſſeſsionem, præſcribere, & de nouo ad cautelam
ipſam perficere, etiam data pecunia, cum ageretur de rebus &
poſſeſsionibus temporalibus, & de iure iam quęſito, & quod for
tius eſt etiam quærendo, & licitum ſit prælato dare pecuniam,
ad effectum ne dantes moleſtentur, quibus permiſſum eſt uexa-
tiones futuras. pecunia redimere, ut per illum tex. firmat gloſ.
Abba. Io. de Ana. & Felynus nu. iij. & uerſiculo item ſecundo li
mi. in c. dilectus. el primo de ſimo. ubi concor. citantur, nec inſu
per obſtabit fallitas cauſarum allegatarum per Reueren. Cardi
nalem oppoſita per aduerſarium, nam uere cauſæ per eum alle-
gatæ fuere ueriſsimę, & concludentes, nec nunquam contra-
rium poterit probari, nec minus probabitur allegata ſurreptio
& obreptio, confirmationis prędictę cum omnia præceſſerint
ſecundum ueritatem, & onus probandi contrarium concernat
aduerſarium, ut iam ſuperius oſtendimus, & [illegible] quia, nunquã
id probari poterit, ſtare debemus diſpoſitis, per Reueren. Cardi
69 nalem, & Sixtum Quartum. † Et quia iam decurſum eſt tempus
dandi obiectus de ſurreptione & obreptione, de quo per Abb.
in c. dudum. colum. j. de præſumptio. & eundem & Imol. & alios
maxime Fel. nu. xxxij. allegantem concor. in c. conſtitutus de re
70 ſcrip. † Et tanto magis iſtud erit uerum, quoniam talis confirma
tio & conceſsio Sixti, facta fuit ex certa ſui ſcientia, ut apertiſsi-
71 me, & ex pluribus, iſtud iam deduximus. † Et ſtante certa ſcien-
tia, de ſurreptione, & obreptione dici non poteſt, ſecundum glo.
71 in c. ij. de fil. presby. † Nec ẽt poteſt dari de defectu intentionis,
ſecundum Imo. in c. ij. de confirmatio. utili, uel inutili, & Ioan.
And. in c. fin. ut lit. pend. & ſequitur Mil. in uerſiculo ſcientia. in
72 prin. † Nam credendum eſt pro uero, id eſſe, quod princeps ex
certa ſcientia facit, ſecundum Barto. in l. conficiuntur. ff. de in.
73 codi. † Nec tale factum poteſt in dubium reuocari, ſecundum
Bart. ibi, & conſi. cxcvj. Ciuitati, col. ij. nec contra illud aliquid
opponi, ut dicit Bal. in titu. de pac. conſtan. in uerſi. non admit-
timus. & per gl in c. ad hęc. de reſcriptis ubi ſcriben. nota. maxi
me Deci. nu. v. allegans concor. & per Io. de Mil. in d. uerſiculo
ſcientia, & Fran. de Cur. conſ. lxv. col. ix. Abb. & Fel. in d. c. non-
nulli.

nulli.nu.xliiij.& Fran.de Cur.conſi.xxxv.col.iiij.& Dec.conſil.
excviij.Et pro tenui.nu.ij.& conſi.cclxix.nu.xj.& conſi.cclxxj.
nu.viij.ubi plura accumulant,circa effectum iſtius clauſulę, ci-
tantes leges & loca,ubi traduntur, & qui effectus ſatis deſeruiũt
præſenti noſtræ diſceptationi,ut etiam facit Mil. in dicto uerſi.
74 ſcientia.† Et quæ clauſulæ excludit omnem ignorantiam & er-
rorem,ſecundum gloſam,& alios in d.c.adhęc & Franc.de Cur.
d.conſi.lxv.col.viij.uerſi.confirmantur. & ualidam reddit cõfir
mationem,etiam ſi actus cõfirmatus eſſet inualidus, ut ſuperius
75 probauimus, adducentes deciſiones apertiſsimas. † Et quando
Papa aſſerit ſe facere ex certa ſcientia, ſtandum erit dictę aſſer-
tioni, tanquam factę ſuper facto proprio, iuxta tradita in clem.
primo.de probatio.& ſecundum Felyn.in dicto.capit. nonnulli
76 in quarta fallentia. Et maxime quando in bulla, narratur
factum, ut hic narratur, tunc enim ceſſat præſumptio malę in-
formationis,ſecundum Bart.in l.fin.§.idem quæſijt.ff.de condi.
inde.& Fely.ſupra citatum, & ceſſat omnis circumuentio & ma
læ ſuggeſtio importunitatis,ſeu occupatio,ſecundum Fel.ſupra
77 citatum,ad iſta allegantem deciſi.† Et quia princeps apponen-
do hanc clauſulam, & ex certa ſcientia diſponens, uidetur uo-
iſſe præiudicare etiam illi cui erat ius quæſitum, ſecundum Paulum
Caſt.conſi.cv.Donatio.col.ij.& ſequitur Deci.adducens cõ-
es alias concor.conſi.cclxxj.In caſu.nu.viij.† Præterea clau
a iſta, ex certa ſcientia, appoſita in conceſsione per ſupremũ
ncipem operatur ut illum actum uideatur facere ex plenitu-
dine poteſtatis ſecundum gloſam magnam in fine,in d.c.ad hęc
ubi Deci.poſt alios nume.vj.concor. adducit ut ipſemet facit di
cto conſi.cclxxj.nume.ix.& conſi.cclxix. Conſultus.nu.xj.& ſe
quitur Mil.in dicto uerſi.ſcientia.& Franci.de Cur.in dicto conſi.
79 lxv.colum.viij.uerſi.confirmantur. † Et quando princeps con-
cedit actum de plenitudine poteſtatis, contra id nihil poteſt op
poni,quod habeat annullare conceſsionem,ſecundum Baldum
in procemio decretalium & Fel.in d.c.nonnulli numero.xxx.&
lj.& Alex.conſi.xcij.Perſpectis.numer.xxxv.xlvj.& xlviij.uolu.
vj.& alibi pluries,& Franci.de Cur.conſi.xxxv.col.fi.& Deci.d.
80 conſi.cclxxj.nu.viij.& conſi.cclxix.nume.xj.† Et quod Sixtus,
ultra oppoſitionem dictæ clauſulæ,ex certa ſcientia,uoluerit tol
lere omnem ſurreptionem & obreptionem, ac errorem ſi quis
interueniſſet,& etiam uoluerit derogare iuri dictę præpoſiturę,
ſi quod habuiſſet ſuper dictis locis & curia Gaidelle oſtenditur
& apertius ex alijs duabus clauſulis. & decreto in dicta lux con
firmatione appoſitis,ex illa uidelicet,& ne prætextu erroris,qui
interueniſſe diceretur, in recognitione prædicti facta per Cardi
nalem,aut non habitę per eum uerę & plene informationis, de
iuribus bonorũ huiuſmodi, poſsint ſuſcitari huiuſmodi abortę
dubitationes,Gaidelle,& iugi uillas,ſeu curias,& uallem ſancti
Benedicti, & alia loca,& bona, ac iura quæcunque,quæ Cardi-
nalis recognoſcit,& affirmat eſſe iuris dicti monaſterij &c.Item
& ex illa,quatenus in totum uel pro parte ad præpoſiturã perti
narent quomodolibet a reliquis bonis, eidem præpoſiturę aſsi-
gnatis ſcientia.& auctoritate prædictis,diſmembramus diuidi-
mus,& ſeparamus,atque adimimus,ac dicto monaſterio, perpe
tuo applicamus,& ſimiliter ecõtra &c. Per quas clau.ſatis oſten
ditur,Papam uoluiſſe, dicta loca applicare dicto monaſterio,et
ſi in totum uel in partem fuiſſent dictę præpoſiturę.& ẽt ſi cauſę
expreſſę per Cardinalem fuiſſent erroneę uel non uerę, aut ex
mala informatione proceſsiſſent, uult enim tales defectus apet
81 tiſsime ſupplere.† Quod quidem Pontifex ipſe libere diſponere
potuit, cum dicta bona dicerentur fuiſſe dictarum eccleſiarum
in quibus ipſe habet plenitudinem poteſtatis diſponendi ſuo ar
bitrio,ad nota.per oẽs in c.ij.de præbendis li.vj.& in cle.j.ut lite
pẽ.cũ alijs accumul.per oẽs maxime Fel.& Dec.nu.xxxij.& ſeq.
in c.quæ in eccleſiarũ de ꝯſtitu.& Alex.ꝯſi.xcij.nu.xxxv.& ſeq.
uol.vj.& Soc.conſi.xxvij.nu.viij.uol.iij.& alibi pluries, & Cor.
82 ꝯſi.xc.In eã.col.iij.& iiij.uol.iiij.† Eo ẽt qm̃ oia bona prædicta
ante erectionem dictę prępoſiturę erant ipſius monaſterij,& ab
ipſo dependebat præpoſitura, & de bonis monaſterij fuit facta
aſsignatio dotis præpoſiturę, & de facili res reducitur ad anti-
quum & priſtinum ſtatũ,quod fieri fauorabile eſt,ſecundum gl.in uerſi
culo numerandum.in c.ſtatutum.de ꝓben.li.vj.& arg.l.ſi unus.
§.pactus ne peteret.ff.de pac.& c.ab exordio.xxxv.diſt.Hoſtiẽ.
& Abb.in c.cum dilecti.quod met.cau.& per Fel.in c.cum oẽs,
83 col.ix.de ꝯſti,† Eo ẽt qm̃ dicta prouiſio erat reciproca,& ita con
cernebat commodum monaſterij,ſicut commodum prępoſitu-
rę,ad nota.in l.j.& l. licet.C.de pact.& in l.de fideicommiſſo.
C.de tranſa.& per Roma.conſi.xxvj. col.j.uerſi.item & duplici
& per Iaſo.in l.ſi pater puellę.C.de inoff.teſtam. & unum gra
uamen compenſatur cum alio,& illa præpoſitura iam tenet, &
occupat uillã Ronchinoui,poſt dictam conceſsionem Sixti ex-
preſſe aſsignatam.d. monaſterio per d. Guid. ut conſtat ex in-
ſtrumentis inde confectis confirmatis per Martinum,& Euge-
84 nium,& ex literis Reuerendiſsi.Cardinalis. † Nec iſtis obſtabit
ſi replicando diceretur,Sixtum dictas duas clauſulas appoſuiſſe
quatenus ſupplicata,& pręmiſſa eſſent uera, & preſuppoſita fa-
cti ſpecie per Cardinalem narrata, pro uera, cum illas conceſſe-
rit ad expoſitionem, & ſupplicationem Cardinalis, ut uidetur
ſentire Bal.citatus per Deci.in d.conſi.cxlij.in fi.ad id allegan-
85 tem clem.j.in fi.de præben.† Iſta namq; interpretatio,ſubſiſte-
re non poteſt. Nam licet Sixtus ad ſupplicationem Card. fece-
rit dictam conceſsionẽ,tamen dicimus eã feciſſe ex certa ſcien-
tia,& ut ſuppleret defectus erroris,& malę informationis,& ta-
les clauſulę tantum operantur,quantum ſi expreſſe dixiſſet nol
le poſſe allegari falſitatẽ dictarum cauſarũ a qua cõceſsione re-
cedi non põt,ut ſuperius diximus,& iuncta doc.Bal.in d.c. niſi
86 ſpectabilis.de offi.lega. † Prout etiam quia ſi predictę clauſulę
ſecundum ſenſum aduerſariorum intelligerentur, ſequeretur ꝙ nihil
de nouo inducerent ultra iuris diſpoſitionẽ, & ſuperfluo ac fru
ſtratorie dicerentur appoſitę ʒ.l.ſi quando. in princ. ubi glo. &
xlij no.C.de inof.teſt.& c.ſi Papa.de priuil.lib. vj. & contra ea
quæ tradit Bal.in rub.C.de contrah.emp.in ix.q.cum alijs col-
lectis poſt Paul.de Ca.& Alex.per Iaſo.in j.notab.in l. ait præ-
87 tor in prin.ff.de iure iurando.† Eo etiã quia tales clauſule, apet
tiſsime apparent appoſitæ, ut lites quæ poterant exoriri ex illa
erronea allegatione cauſarum, & mala informatione penitus
tollerent,et abſcinderentur, quod minime ſequeretur ſecundũ
intelligentiam aduerſariorum.& non ſequeret̃ effectus conſide
ratus,et propter quem fuere appoſitę ad not.in l.j.§. hęc autem
uerba.ff.quod quiſq; iur.& l.ij.C.commu.de leg.& mens,& uo
luntas pontificis minime ſeruaret̃, & adimpleretur, quæ in iſtis
potiſsimum debet attendi, et obſeruari, ut ſupra probauimus,
quæ etiam ex clauſulis appoſitis in diſpoſitione aperte colligi-
tur,& ex perſonarum qualitate,ſecundum Io.And.& alios in c.
88 ſi proponente. de reſcript. † Prout etiam quonĩa talis prætẽſa
falſitas, non potuit aliter peruenire aut conſiderari, q̃ ex erro-
re, aut ex non habita uera,& plena informatione, & ſuper iſtis
Sixtus ex certa ſciẽtia diſponit, ꝯſequẽter diſpoſitio erit ualida,
& ꝯtra ipſam nihil poterit opponi nec allegari, ut ex multis ſu-
89 perius oſtẽdimus.† Præterea Sixtus,i illa parte diſpoſitiua.Nos
igit̃ &c.nõ mouet̃ ad ꝯfirmationẽ faciendum,nec apponit illas
duas clauſulas,ne ꝑtextu erroris,& quatenus in totũ &c.ꝯcernẽ
tes decretũ,occaſione cauſarũ expreſſarum ꝑ Cardi. Nã ſolum
habet pro expreſsis tenores inſtrumentorũ,ſuper aſsignationi-
bus,factis monaſterio,& ꝓpoſituræ, quæ erecta fuit, & dotata
de bonis ipſius monaſterij, ex quorũ inſtrumentorũ inſpectiõe
bene potuit dignoſcere literas,& ſupplicata ꝑ Cardin. fuiſſe iu
ſtificata, & ex certa ſcientia approbat, & ꝯfirmat illas, & appo
nit dictũ decretũ,ibi,ne ꝑtextu erroris, potiſsimũ cũ tales aſsi-
gnationes diuerſis tẽporibus emanauerint, uã prima ꝑ d. Gui.
facta fuit de anno.1420.ſecũda uero,& plenior facta extitit de
anno.1425.& poſtremo tertia adhuc plenior emanauit de ãno
1432.& iſta omnia Sixtus habuit ꝓ expreſsis,& uidit,& in can
cellaria apoſtolica fuere ꝑſentata, & ſuꝑ iſtis Sixtus ſe fundat,
ad faciendã dictã ꝯfirmationẽ,& ad apponendũ tale decretum.
90 † Et iſta ueriſsima fuerunt,q̃ ſola ſufficiunt ad ualiditatẽ dictæ
ꝯfirmationis,& ꝯceſsionis.eſto ꝙ aliæ narratæ nõ fuiſſent uere,
licet cũ ueritate omnia proceſſerint,ut firmat Lap.alleg. xxiiij.
in fi.Ant.de But.in c.exhibita.de iudicijs.Ro.ꝯſil.cclxix. Cir-
ca primũ,col.pe.in viij.dub.in fi.& mil.in uer.gratia,uerſi.gra-
tia nõ dicit̃,& in uerſi.gratia in beneficialibus,& Deci.d.conſi.
91 cxlij.col.j.uer.& hoc cõprobat̃.† Clauſula igit̃,ex certa ſciẽtia.
iuncta & unita cũ iſtis fortiorib.magis operatur q̃ ſi ſola fuiſſet
cũ duo uincula magis ſtringũt auct.itaq;.C.cõmu.de ſucceſ. &
92 ꝑ gl.& alios in l.j.C.de pac.† Et unio ſatis operatur ſecundum Bart.in
93 l.iiij.§.Cato.in iij.oppo.ff.de uerb.obl. † Et ratiõe adiuncti qę
ꝯſequitur quod ꝑ ſe ꝯſequi nõ poſſet.l.ſi cõmunẽ.ff.quẽad.ſeru.
amitta.& plura adducit Fely.in c.j de præſcrip.& Iaſ.in l.ſi emã
94 cipati.nu.v.C.de colla. † Et dictũ teſtis nõ integri ſuppletur &
coadiuuatur ꝑ alios integros,ſecundum Bal.in l.ꝑtor ait.§. cogentur.
95 ubi Moder.alia adducunt nu.ij.ff.de eden.† Et quę nõ proſunt
ſingula,ſimul iuncta effectũ ꝓducunt,ſecundum gl.in l.inſtrumenta.C.
de

de proba.in l.iij.§.ideoque,in uer.ſpeciem.ff.de teſtibus, & per
96 Bar.& alios in l.admonendi.ff.de iur.iurau.† Ceſſant itaque ex
iſtis omnia ex aduerſo oppoſita circa hanc clauſulam, ex certa
ſcientia, nam ex prędictis conſtat Sixtum non ignoraſſe ea quæ
uoluit haberi pro expreſsis etiam cóſiſtentia in facto alieno, ex
quo ſcienter ſuſtulit omnem errorem & malam informationē
& dicta loca & curiam Gaidellę uoluit applicare monaſterio,ēt
ſi in totum uel in partem fuiſſent prępoſiturę,quod bene potuit
facere cauſis & rónibus.ſ.deductis, & quia nó ɔſtabat an eſſent
præpoſituræ ſed potius oppoſitum & potuit præiudicare iuri ter
tij ut deduximus, & bene cognouit illud ſuper quo diſpoſuit, &
circa ſubſtantialia, nulla interuenit expreſsio falſitatis, nec er-
ror in facto ipſarum partium,& ut plenius in pręcedentibus de
duximus,& ſic ceſſant deducta per Bar.& alios in l.fi.§.idē quę-
ſiit.ff.de condi.inde.& alia ſuperius allegata. Nec inſtandú erit
ſuper allegata obreptione, & ſurreptione. Nam ſublata fuit per
clauſulas in bulla Sixti appoſitas & ſatis fuit extitiſſe uerum il-
lud,ſuper quo Siatus ſe fundat, ut deduximus euacuando pluri-
bus alijs medijs obiectionem & ipſi uenerabiles monachi, nó ſe
fundant principaliter ſuper illa clauſula,non obſtantibus.uec ſu
per illa ſupplentes omnes defectus &c.qm̄ ipſorum intentio fir
matur ex alijs ſuperius deductis.† Ad quorum corroborationē
97 etiam facit dicta clauſula,quæ etiam trahitur ad defectus nó ſpe
cificatos,ſm Io.And.in c.j.de tranſa.& Alex.conſi.cxj.Perſpe-
ctis.col.ij.nu.iiij.& ſeq.uol.vj.† Et idem ipſi dicunt de illa clā.
98 habentes pro expreſsis,ut traditur in d. c.j.& per Fel. in c.non-
nulli.nu.xxij.& duobus ſeq.& Soci.ɔſi.cxx.nu.ix.uolumi.iiij.&
Fran.de Cur.conſi.xxxv.col.iiij.uerſi.& plus.† Et quæ clauſula
99 purgat uitium ſurreptionis, ſm Anto. de But.conſi.ij.Viſis col.
fin.& Ange.in l.omnes per illum tex.C.de præſcri.xxx.anno.&
o Deci.d.conſi.cxlij.col.ij.uerſi.iij.dato. †Et quæ habet uim ſpe
10 cificę mentionis ſm Ang.per illum tex.in d.l.omnes.& Fely.in
d.c.nonnulli.col.vij.ex quibus firma & ſolida reſultat cócluſio,
monaſterium optimú ius habere ſuper dictis locis,& curia Gui
dellę,& ſuper illis non poſſe moleſtari per Modernum Prępoſit.
qui prorſus excludendus uenit ab actione & iudicio per eú in-
tentato cum totali expenſarum refectione. Pariſ. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Omne illud quòd continetur intra fines deſignatos, cedit ad commodum illius cui facta eſt conſignatio.*
2 *Res ſatis dicitur eſſe certa,per deſignationem alicuius rei intra cuius confines reperitur eſſe,& nu.32.*
3 *Etiam ſi nomine proprio non expreſſa conſignatio facta fuit,& numero 32.*
4 *Villa propriè illa eſt qua regitur à proprio officiali.*
5 *Liber ſalis & cenſualis probat.*
Qualitates ex quibus res redditur certa.& nu.3.4.6.& ſeq.
6 *Refectio aggerum probat confines.*
Confines probantur ex pluribus,& nu.8.
7 *Deſignatio uoluntate partium facta probat.*
9 *Poſita ad maiorem declarationem non alterant diſpoſitionem.*
10 *Poſſeſſio continuata & tollerantia inde ſecuta probant,& nu.11.*
12 *Quod eſt uerosimile attendi debet.*
13 *Obreptio & ſurreptio doloſa & falſa uitiat conceſsionem.*
14 *Etiam ſi motu proprio facta ſit.*
15 *Terræ appellatione,quid ueniat,& nu.17.*
16 *In dolo eſt,qui affirmat falſum pro uero.*
17 *Quando tale mendacium eſt proficuum,& utile aſſerenti.*
18 *Verba enunciatiua inſtrumētorum, inter alias perſonas nō probāt.*
19 *In antiquis tamen probant.*
20 *Niſi ab uno tantum notario trahant originem.*
21 *Nec probant dominium de præſenti.*
22 *Non entis,nulla ſunt qualitates.*
23 *Augmentum & multiplicatio,neceſſario præſupponit aliud cui ſit augmentum.*
24 *Ex qualitate precij,ualor rei cognoſcitur.*
25 *Dictio,dicta,relatiua eſt ad præcedentia.*
26 *Probatio illa attendi debet,quæ ex pluribus conſtat.*
28 *Danda eſt concordia,& fugenda contrarietas.*
29 *Verba adaptantur & impropriantur, ſecundū ſubiectam materiā.*
30 *Qui aliquid non expreſsit,non dicitur uelle illud.*
31 *De paucis & modicis,non habetur conſideratio.*
32 *Locus dicitur certus,etiam ſine confinibus, quando oſtenditur per alias qualitates.*
33 *Falſa cauſa & demonſtratio non uitiat, quando illa appoſita eſt ſine neceſsitate,& ſuperfluo.*
Falſa menſuræ adiectio,non uitiat uenditionem.
34 *Et quando ſine illa, diſpoſitio ualet, & eſt certa, non uitiatur propter falſam cauſam adiectam.*
Cauſa finalis attenditur.& non impulſiua.
35 *Ceſſatio cauſæ impulſiuæ, quando & quo caſu uitiet gratiam.*
36 *Demōſtratio in dubio,an dicatur facta taxatiuè,ſeu demōſtratiuè.*
37 *Declaratio ordinarij ualet,quandoq; ſine confirmatione ſuperioris.*
38 *Confirmatio ſedis apoſtolicæ ualidat actum inualidum.*
39 *Surreptio quando dicatur facta doloſè,& ex quibus colligatur.*
40 *Et quid ſi ſit ſuperfluo, & per ſuperabundantiam.*
41 *Clauſula,non aſtringens &c.quid operetur.*

CONSILIVM IIII.

DEDVXI Alias optimum ius uenerabilis mona-
ſterij.S.Benedicti de Palidinore,aduerſus reuer.d.
Præpoſi.moleſtantem dictum monaſterium,& re-
uer. Monachos ipſius ſuper curia & territorio Gai
dellę,citra flumen ſitule, & alias in proceſſu & actis dictę cōtro
uerſię,& quoniam nouiter nonnulla ad notitiam peruenere,ſa-
tis congruentia illis deductis & concluſis, non ab re uiſum fuit
in præſenti illa adducere.Reuerendus igitur quondam do.Gui-
do.de an.1432.prædicto monaſterio & monachis pro uictu, &
congrua ſuſtentatione ipſorú & alijs quampluribus cauſis, per
eum expreſsis, ac per ſedem apoſtolicam omnibus approbatis,
& confirmatis,aſsignauit quamplures poſſeſsiones cum omni-
bus iuribus & pertinentijs ſuis,& nonnullas uillas, & ualles,in-
ter quas ſpecifice continebatur uilla, uillularum Triuellani, &
Bondeni,quę in pręſentiarum Bondanellum nuncupatur, intra
cuius Bondanelli confines & territorium, continebatur & con
tinetur prędictum territorium, & curia Gaidellę, circa ſitulam,
quo fit, ut perinde fuiſſet, ac ſi expreſsim & ſigillatim aſsignata
fuiſſet prędicto monaſterio, dictum territorium & ipſa curia
1 Gaidellę. † Cum uera iuris concluſio ſit uenire,& includi omne
illud qđ continetur & exiſtit intra fines deſignatos, ad commo-
dum illius.cui talis aſsignatio facta fuit,ut per illum tex.tradunt
Ang.Bal.& alij,in l.ſi fines.C.de euic.& in l. ſi fundum.ff.co.&
habetur in l.ede ſacra.§.intra.ff.de ɔhen.empt.& in l.quæro.in
prin.ff.de act.empti.& uend.cum concor.per glo.& doc.citatis
2 in dictis locis.†Et per talem deſignationem ſatis aperte oſtendi
tur, dictum territorium & curiam Gaidellę fuiſſe aſsignatā mo
naſterio prędicto iuxta l.forma.ff.de cenſi.per Bar. & alios in l.
demonſtratio falſa.ff.de condit. & demon. col.iij.q.iij.nu.iij.&
col.v.nu.xiiij.q.vij.& nu.xvj.col.pe.& dicam inferius,& per ſcri
ben.omnes in d.l.demonſtratio falſa.& in l. hac ɔſultiſsima.C.
qui teſta.face.poſ.& in c.ſignificante.de reſcri.& habetur in l.ſi
quis ſeruum.§.ſi inter.de lega.ij.& per Cor.conſ.ccxv.Viſo.col.
iij.in fi.& conſi.cclxxx.Viſis.col.iij.uerſi. unde ex multis, uolu.
3 iij.& conſi.xcj.in litera, M,uol.j. † Licet enim expreſſo nomine
Gaidellę,non appareat conſignata monaſterio, tamē adeſt alia
demonſtratio,& certa,fungēs uice dicti nominis, per quam cer
tam demonſtrationem,habemus certitudinem, dictorum terri-
torium Gaidellę expreſſe fuiſſe conceſſum monaſterio. Cum ſit
de pertinentijs & iuribus Bondanelli expreſſe conceſsi mona-
ſterio,& contineatur in territorio & intra confines ipſius ad no.
in l.nominatim.ff.de condi.& demon.& in l.certum, ubi Mod.
plura adducunt.ff.ſi cert.pet.& ſuadere, nam Bondanelli uilla
inter iura & ſuas pertinentias, continet territorium, & curiam
prædictam Gaidellę,ut conſtat quampluribus auctenticis,& pu
blicis inſtrumentis pleniſsimam de his probationem inducenti
4 bus ſecundum iura communia & uulgaria. † Eo etiam quoniā
dicta curia Gaidellę ſemper & omni tempore fuit recta, & gu-
bernata ab eiſdemmet officialibus a quibus regitur dicta uilla
Bondanelli.ad tradita per Bar.& alios in l j.ff.de iuriſ. om.iud.
5 † Prout & iſtud eſt uidere ex libro ſalis Ciuitatis Mātuæ,in quo
habitatores Gaidellę ſemper inſcripti fuerunt,& ad præſens in-
ſcribuntur,ſob nomine Bondanelli,argumento eorum quę dici
mus de libro extimi, & de libro archiui publici & cenſualis, ad
plene tradita poſt alios ibi citatos per illum tex.Modernio.in c.
cum cauſam.de proba.& per Iaſo.in l.decem.ff.de uerbor. obl.
nume.xxxv.& ſeq.& in l.admonendi.in repetitio.numero.cx.ff.
6 de iureiur. † Ad quod etiam & publicum inſtrumentum tran-
ſactionis

ſactionis factæ ſuper ꝯſtructione aggerum, inter ipſum mona-
ſterium, & præpoſitum, ea una, & ciues Mantuanos ex altera,
confirmato ſolenni decreto Illuſt. olim Marchionis Mantuę, ad
ſupplicationem dictarum partium, in quo expreſſe declaratur,
quouſque ſe extendebant iura præpoſituræ, & uſque quo. d. Præ
poſitus aſtrictus erat aggeres reficere & munire, & pariter decla
ratur uſque quo ſe extendebant iura monaſterij, & quouſq; te-
nebatur reficere, & munire aggeres, ex qua declaratione, & tran
ſactione clare liquet curiam & territorium Gaidellę eſſe intra iu
ra monaſterij comprehenſam, ad nota. in l. cum precibus. C. de
proba. cum uulgari. iunctis traditis per gl. in l. j. C. de fi. inſti. lib.
x. & per omnes in l. ſciendum. ff. de uet. ob. per Alex. & alios in l.
ꝙ iuſsit. ff. de re iudi. & in l. Pomponius. §. ſi iuſſu. ff. de acq. poſſ.
& in c. qm̃ ʒ. de proba. & Iaſo. in l. nec quicquam. §. ubi decretũ.
7 ff. de oſt. procon. & lega. † Accedat etiam & deſignatio locorum
cum expreſsione uominum, deſcripta uoluntate & ꝯſenſu am-
barum partium, ad nota. in l. ſi irruptione. §. ad officium. ff. fin.
regun. & in l. ſi quis. C. eod. per quam deſignationem, ſatis ꝯſtat,
dictum territorium & curiam Gaidellæ, comprehenſam fuiſſe,
in aſiignatione bonorum facta monaſtecio per Reuer. do. Gui-
8 do. † Confines ẽt antiquiſsimi, & appoſiti ante declarationem fa
ctam per olim Reuer. Cardi. habentes in ſe publicam uocem &
famã, idem apertiſsime indicãt, ex quo ſumus in antiq. ſm̃ Car.
in cle. j. in iij. oppoſi. de prob. & late per doct. in d. c. cum cãm. &
proſequitur Soci. conſi. lxxxia. col. j. & iij. uol. j. & per Bal. Sal. &
Mod. in l. cum aliquis. C. de iure delib. adducentes glo. in c. cum
olim. cã de cenſi. & tradit Bal. conſi. ccclij. Verba principis. uol.
ij. † Declaratio autem Reuer. Cardi. appoſita ad maiorem decla
9 rationem dictorum ꝯfinium uetuſtate offuſcatorum, non habet
p̃iudicare ꝯfinibus antiquis, ante declaratiouẽ exiſtentibus. l. te
ſtamentum. C. de teſta. l. non ſolent. ff. de reg. iur. † Longiſsima
10 inſuper pacifica, & ꝯtinuata poſſeſsio ipſius monaſterij poſt ꝯſi
gnationem ſibi factam dictorum locorũ omnem prorſus tollit
dubitationem. Nullum. n. cadit uerisſimile ꝙ do. Guido, & ſuc-
ceſsiue alij do. Præpoſiti, paſsi fuiſſent, aut permiſiſſent monaſte
rium dicta loca poſsidere meliorare, & ex eis fructus percipere
ſi monaſterio non fuiſſent aſsignata, per quos actus ſubſequẽtea
aperte declaratur q̃ fuerit intentio do. Guido. in aſsignatione di
ctorum locorum, ut alias deduximus plene attingendo articulũ
11 præſcriptionis. † Et tanta pacientia & tollerantia, ſatis oſtendit
optimum ius ipſius monaſterij, ut tradit Bar. conſi. lviij. cõe Spo
leti, ad id adducens iura, & in l. ſi ſeruus plurium. §. hmõi, ubi ẽt
12 Moder. ponunt, de leg. j. & per Soci. ꝯſi. xxxij. in fi. uol. iiij. † Et
in dubijs, ꝙ uerosſimile eſt attendere debemus. c. inſpicimus. de
reg. iu. li. vj. l. in obſcuris. ff. eo. ti. ubi Mod. alia adducunt, & hr̃
in l. ſi nuptura. in fi. ff. de iure dot. & in l. fi. ff. ꝙ met. cau. & in c.
quia uerisſimile de præſum. Et coadiuuatur per inſtrumentũ in-
ueſtiturę factę de anno. 1439. per priorem. S. Benedicti, Ioan. de
Vãdino, de pluribus poſſeſsionibus ibi expreſsis, & maximè uil
læ Bondanelli, per quod inſtrumentum probatur, Gaidellã tũc
fuiſſe in poſſeſsionem monaſterij, & comprehenſam ſub aſsigna
tionibus factis eidem, cum talis inueſtitura, appareat facta illo
medio tempore, in ſecundum & tertium tractatum. Nec. d. Gui
do id permiſiſſet ſi non fuiſſet monaſterio aſsignata, nec per ſub
ſequentem erectionem præpoſiturę id oſtenditur immutatum,
nam in ea nulla facta fuit reuocatio aſsignationum bonorum fa
ctarum monaſterio in ſecundo trac. auctoritate apoſtolica iam
confirmatarum, & quia d. Præpoſitus aduerſus monaſterium, ue
mihi relatum eſt, deducit ſurreptionem obreptionem errorem
& ſalſitatem cauſarum expreſſarum in declaratione facta per re
13 uer. Cardi. & ſucceſsiue in confirmatione Sixti. iiij. † Qua talli-
tate doloſa ſtante, prætendit prædicta omnia fuiſſe falſo obten-
ta, & conſequenter reddi nulla, cum emanauerint ex falſa cauſa,
propter quam diſpoſitio annullatur. l. cum putarem. ff. famil. er
ciſ. l. ſi poſt diuiſionẽ. C. de iur. & fac. igno. per Bar. & alios in d.
l. demonſtratio falſa. Pau. de Caſt. & Mod. in l. fi. §. idem quæſijt.
ff. de condi. indeb. & Dec. adducen. alia, conſi. ccclj. In caſu. col.
iij. & conſi. cccevij. In præſenti. col. j. & Abb. in c. ſuper literis. in
14 ſecundo nota. & Moder. ibi de præſcript. † Etiam ſi confirmatio
motu proprio proceſsiſſet, ſecundum glo. in c. ſi motu proprio.
de reſcrip. lib. vj. & Abb. in c. quia circa. in fine de conſanguin. &
affi. cum alijs relatis per Fel. in c. ad aures. de reſcript. col. vj. uer
ſi. quartus caſus. ¶ Et certum eſt quamcunque diſpoſitionem,
ſemper debere intelligi, dum tamen dolus abſit, qui ſemper in-
telligitur exceptuatus, & nemini debet patrocinari, ſecundum
iura uulga. & communia, & quod in literis reueren Cardi. adſit
falſitas dolo inducta per reueren. monachos, ſm̃ do. Præpoſitũ,
oſtenditur. quatenus in illis dicitur Gaidellam citra flumen ſitu
lę ſpectare ad monaſterium & fuiſſe aſsignatam monaſterio, ac
comprehendi ſub aſsignationibus factis per dom. Guido. quod
minime uidetur fuiſſe uerum, ut eſt uidere ex inſtrumentis an-
tiq. productis, per dom. Præpoſitum, maxime ea illo rogato per
Antonium de Fiuizano de anno. 1413. In quo do. Iacobinus de
Malinuerſis abbas S. Benedicti inueſtiuit Ioann. Caliarium de
certis terris, ſitis in terra Gaidellę uicariatus Gonzaghæ. Item
& ex alio confecto. in anno. 1413. in quo do. Guido inueſtiuit
Bartho. Caliarium de certis petijs terræ ſitis in terra Gaidellę ui
cariatus Gonzaghę, necnon & ex alio celebrato, de anno. 1424.
In quo idem do. Guido inueſtiuit Bellonum & Ioannẽ fratres
habitatores terræ Gaidellæ, uicariatus Gonzaghę, de certis ter-
ris ſitis in dicta uilla Gaidellę iacentibus in dicta uilla & con-
trata, & de alijs iacentibus in cõtrata Alberi & in cõtrata Doſsi,
item & ex alio inſtrumento dotali cuiuſdam Agnetis celebrato
in Gaidella Gonzaghę, de an. 1439. Ex quibus inſtrumentis. ip
ſe do. Præpoſitus infert Gaidellam fuiſſe habitabilem & cultã,
antequam Reueren. Cardi. faceret dictam declarationẽ, in qua
atteſtatur oppoſitum, dum dicit tempore diuiſionis, & ſeparatio
nis factæ per do. Guido. illa bona fuiſſe inculta, & inhabitata, &
poſtmodum redacta ad culturam. Secundo infert Gaidellam de
qua modo agitur habuiſſe tale nomen ante dictam ſeparationẽ
& ita fuiſſe nuncupatam per prius, cuius oppoſitum dicitur in
15 declaratione reueren. Cardi. † Tertio infert, Gaidellam tempo-
re dictæ diuiſionis, fuiſſe uillam ſeu terram ad nota. in c. cum in
partibus. de uerb. ſig. cuius oppoſitum declaratio Cardi. atteſta-
16 tur. † Ex quibus inſtrumentis & contentis, in eis præſumitur re
uer. Monachos doloſe falſum ſuggeſiſſe reueren. Card. arg. l. ſi
quis affirmauerit. ff. de dolo. & ſecundum glo. in l. apud Celſum.
in prin. ubi Bar. ff. de excep. do. & per eundem Barto. & Pau. de
17 Caſt. in l. dolum. C. de dolo ¶ † Ex quo tale mẽdacium ipſia mo
nachis fuit proficuum, ſecundum Alex. ibi per Bar. per l elegan
ter. §. ſi. ff. de dolo. & prout dicit Fely. in c. ſi autem. col. ſecunda.
de reſcriptis. Iſtis tamen obiectionibus per dom. Præpoſi. factis
monaſterio, minime obſtantibus, prout uere minime in nullo
obſtant ſuperius concluſis, & per me firmatis, nam per talia aſ-
ſerta inſtrumenta minime tolluntur nec euacuantur, adhuc di-
co declarationem reuerendiſsimi Cardinalis fuiſſe ualidam &
firmã cauſis & rationibus per me alias adductis in quibus obie-
ctus iſti minime obſtant, ut aperte eſt ea ibi dictis uidere, dico
inſuper confirmationem Sixti quarti fuiſſe ualidam & firmam,
nec laborare aliquo uitio obreptionis uel ſurreptionis, nec poſſe
reddi nullam ex deductis & oppoſitis per dominum Præpoſitũ,
rationibus cauſis & deciſionibus, alias per me adductis, poſtre-
mo affirmo aſſerta inſtrumenta producta contra monaſterium,
& obiectus & illationes ex illis & in eis contentis factas per do.
Præpoſitum fuiſſe & eſſe nullius efficacię & momenti, & in nul
lo habere præiudicare optimis iuribus monaſterij, ex pluribus,
¶ Et primo omiſſa illa diſcuſsione, an aſſerta inſtrumenta ſint
talia & ita formiter producta, ut probent uel ne, cuius articuli
ueritas ſano & recto arbitrio peritiſsimorum iudicare haben-
tium prorſus relinquitur, cum nil certi modo habeatur qualiter
& ſub qua forma producta ſint oſtenditur iſtud data ueritate ẽt
& ualiditate aſſertorum inſtrumentorum, nam per ea non pro-
18 batur allegata falſitas cauſarum. ¶ † Continent namque uerba
mera enunciatiua, quæ probationem minime inducunt, etiam
ſi plura eſſent, quo ad alias perſonas in illis non nominatis ſe-
cundum Specu. in titu. de loca. §. nunc aliqua, uer. quinquageſi-
mo ſeptimo, ſm̃ gl. ord. in uerbo, nullo, in d. l. cum aliquis. C. de
iure delib. uolentem inſtrumenta exprimentia confines; uel di-
centia actum fuiſſe celebratum in tali uilla ſeu dioceſi, &c. non
probare ea quæ in inſtrumentis continentur, & ibi Mod. habẽt
concluſionem iſtam pro communi, adducentes alias deciſiones
maxime no. per gl. in uerbo ſeruus. in l. optimam. C. de contra-
hend. & committen. ſtipu. & in l. prædijs. §. Titio. de legat. iij. &
per Barto. & alios in l. ex hac ſcriptura. ff. de donat. & in l. ex his
uerbis. C. de teſta. mil. iunctis no. in c. inter dilectos. §. porro. de
19 fide inſtrument. & C. res int. alio. act. cum ſimilib. † Nec dica-
tur iſta inſtrumenta eſſe de antiquo, & conſequenter probare ſe
cundum Bald. & alios in omnes in dicta. l. cum aliquis, & Alex.
conſi. lxxv. Viſis. uolumin. iiij. Arc. conſi. alij. Viſo, Socin. conſi.
20 xcvj. In cauſa, uol. j. † Nam cõlecta, & celebrata ſunt ab uno tan

tum

tum notario, quo ſit, ut ad præſentem diſceptationem nulla ex
eis reſultet ſufficiens probatio, cum ab una tantum perſona tra-
hant originem, & ab uno auctore, ut pul. hre concludit Areti.
quem ſequitur, & commendat Felyn. in c. cum cauſam, col. ij. de
21 proba. † Prout etiam quoniam in pręſenti non tractatur de pro
batione dominij antiqui, ſed probandum eſt dominium de præ
ſenti reſpectu prępoſituræ, & probatio dominij de præterito nõ
infert neceſſario ad probationẽ dominij de præſenti, quod pro
bandum eſt legitimis probationibus, ad no. in l. cum res, & in l.
proprietatis. C. de proba. & per Bar. in l. quidam in ſuo. ff. de cõ
di. indi. & in l. rem quæ nobis. ff. de acqui. poſſ. & Cor. ꝯſi. xxiiij.
Licet, uol. iiij. Soci. conſi. cxij. Viſo, col. fi. uol. iiij. Alex. conſi. a.
Viſo, uol. iiij. & Deci. conſi. ccxxj. uu. vij. & viij. & per Spe. in d.
tit. de locati. § nunc aliqua, & uerſicu. lvij. cum ſim. præterea in-
ſtrumenta aſſerta bene conſiderata nullã inferunt qualitatem
declarationis, & literarum Reuerend. d. Cardi. quatenus in illis
literis dicitur ea autem. ſ. Gaidella quæ eſt citra ſitulam, uerſus
iura monaſterij, & eſt iuriſdictionis Gonzaghæ, & incorporatas
& tanquam membrum Bondeni, & Triuellani ac de iuribus, &
pertinentijs ipſarum uillarum nominatarum in aſſignationibus
factis monaſterio, nam omnia iſta uera fuerunt, & ſunt ut aper-
tiſsime conſtat ex deductis ſuperius, nec inſtrumenta illorum
aliquod contrarium oſtendunt, & quatenus in dictis literis dici
tur, loca illa fuiſſe ad culturam redacta, & domos habitan-
tium multiplicatas uerißimũ fuit, & eſt etiam ante literas Car-
di. loca aliqua fuiſſe redacta ad culturam, & domos habitantiũ
multiplicatas, & per aſſerta inſtrumenta id oſtenditur, aliqua lo
ca ibi fuiſſe redacta ad culturam & ibidem aliquos habitantes,
& literę Card. iſtud non inficiãtur, immo aperte hoc fatentur, lo
cum uidelicet Gaidellæ fuiſſe antea, nam ſi ante literas non ex-
titiſſet, non potuiſſet comprehendi ſub d. is uillis, & aſsignatio-
22 nibus factis monaſterio. † Cum nõ entis nullę poſsint eſſe qua
litates. l. eius qui in princ. ff. ſi cert. pet. & apertius iſtud oſtendi-
tur ex illis uerbis dictarum literarum locis illis ad culturam re-
dactis, & domibus habitantium multiplicatis, nõ enim poſſent
multiplicari domus & habitatiões ſi prius aliquę nõ extitiſſent.
23 † Augmentum. n. & multiplicatio præſupponit aliud prius ex-
titiſſe, cui accedit augmẽtum, & multiplicatio ipſa quę nõ poſ-
ſent eſſe, non dato aliquo principio, cum augumentum, & mul-
tiplicatio cenſeatur eiuſdem naturæ cuius eſt illud cui fit augu-
mentum, & multiplicatio. l. etiam in fine, ubi Bart. & alij not. C.
de iu. dot. l. inter ſocerum. §. cum inter. ff. de pac. dota. l. ſi conue
nerit. §. ſi nudo. ff. de pigno. acti. l. ſi ex toto. in princi. de leg. j. &
per Ang. in auth. de æquali. dot. §. j facit totus tract. iuris accreſ.
de quo in locis cõmunibus, & uulga. uere igitur fuerunt, & ſunt
literę Card. aſſerentes dictum locum extitiſſe, ante eas, & in illo
fuiſſe habitationes, & domos, & conſequenter aliqua loca cul-
ta, uerum proceſſu temporis illa, & domos fuiſſe multiplicatas,
quę ueritas etiam oſtenditur ex illa inueſtitura facta per priorẽ
dicti monaſterij de anno. M. cccc xxix. Ioanni de Vandino, ad
annos ſeptem, de poſſeſsionibus Zotularum Triuellani Gaidel-
læ, & Bondanelli, pro mercede annua duc. clv. quæ loca tũc erãt
fere inculta, & paucarum habitationum, uerum poſtmodum, di-
ligentia ſolicitudine, & cura monachorum redacta fuere ad cul
turam, & adeo excreuere, & inhabitantium domus fuere multi-
plicatæ, ut in præſenti ſingulis annis locentur pro ducat. 7000.
24 uel circa. † Ex quo patet conſiderata mercede & lucro, quod
tunc & in pręſenti percipiebatur & percipitur, quid tunc tempo
ris potuiſſet eſſe Gaidella, ad no. in l. precia rerum. ff. ad legem
Fal. & per doc. in c. dilecti. de emp. & uendi. & plene in l. ij. C. de
reſcin. uendi. ¶ Rurſus aduertendum eſt ad illud inſtrumentũ
celebratum de an. 1424. non enim ſibi ipſi conſtat, ꝫ nota. in c.
inter dilectos. de fid. inſtru. & in l. ſcripturę. C. eod. & not. in l. j.
C. de furt. & in l. qui uaria. & l. iij. ff. de teſtib. Nam in eo primo
dicitur Io. de Bellono eſſe habitatorem terrę Gaidellę, uicaria-
tus Gonzaghæ, & demum in eo dicitur inueſtituram fuiſſe factã
25 de petia terrę, iacente in dicta uilla Gaidellę. † Quæ uerba re-
lationem habent ad præcedentia, ut patet per illam dictionem
dicta ſecundum Bar. per illum textum in l. j. §. hoc edicto. ff. de
poſtul. & in l. talis ſcriptura. §. fi. de leg. j. & in l. qui liberis. §. hęc
uerba. ff. de uulga. & pupil. & in præcedentibus, nulla fuit facta
mentio de uilla Gaidellę, nec ꝙ Gaidella eſſet uilla niſi termi-
nus terra, caperetur pro uilla, iuxta dictum. cap. cum in partibus
de uerb. ſig. quæ expoſitio, in præſenti caſu non poteſt adaptari,
ut ſtatim dicemus, & in alijs inſtrumentis ex aduerſo præſenta-
tis, ſolum appellatur terra Gaidellæ, & nihil aliud in illis habe-
tur, præterea in eodemmet inſtrumento dicitur de alia petia ter
ræ iacente in dicta uilla, & ꝫta, & ita etiam ibidem fit ment o de
contrata albeti, & de cõtrata doſſi, & uere Gaidella potius erat
contrata quàm uilla nam ſi erat uilla, non poterat eſſe contrata,
niſi eodem nomine contrata appellaretur, quo appellabatur uil
la, quod minime eſt dicendum, attenta loci paruitate, & qualita
te, ex quibus patet notarium erraſſe, dum appellauit Gaidellã
uillam, nam uere non erat uilla, ſed cõtrata ita nominata. Prout
in alijs inſtrumentis pręſentatis nominatur ꝫta ſeu terra, hoc eſt
26 territorium. † Et illis pluribus inſtrumentis ſtandum eſt nõ iſti
uni ſibi ipſi non conſtanti, ad no. in l. in exercendis. C. de fid. in
ſtru. & in c. cum Io. Heremita extra eo. cum alijs accumulatis in
d. l. admonendi. ff. de iur. iur. & in c. quoniam ꝫ de proba. & per
docto. in l. ſi quis in fundi uocabulo de leg. j. & tradit Fel. in d. c.
cum cauſam col. ij. num. v. & ſi uere Gaidella erat contrata ſiue
territoriũ, literę Cardinalis ꝫrium non affirmant, non inficiãtur
enim ante eas Gaidellam fuiſſe cõtratam ſeu terram, hoc eſt ter-
ritorium, & ita intelligendo nihil obſtant inſtrumẽta, quatenus
27 in eis appellatur terra. † Quia tale nomen non poteſt exponi eo
modo quo traditur in d. ca. cum ex partibus non enim erat re-
gnum, nec prouincia, nec oppidum, nec terra, nec uilla, ſed ſolũ
territorium & contrata, nec locus ita appellatus, ſi namq; fuiſſet
uilla officiales habuiſſet, & haberet quos ſolent habere uere &
28 proprie uillę. † Et ideo attendenda eſt illa denominatio contra-
tę quæ fit in eodem inſtrumento, ne inducatur contrarietas, &
ut ceſſet error & detur concordia, iuxta text. in c. inter dilectos.
§. cæteros de fi. inſtru. & per Bar. & alios in l. ſi. §. idem quæſijt. ff.
de condi. indeb. & argumento eorum quæ habentur in l. j. C. de
29 inoff. do. & in c. cum capediat de elec. lib. vj. † Et quia ſecundũ
ſubiectam materiam debent uerba intelligi adaptari & impro-
priari. l. ſi uni. ff. loca. l. ſed & ſi poſſeſſori. §. item ſi iurauero, ubi
30 Moder. alia adducunt. ff. de iureiur. † Eo etiam quia ſi tunc fuiſ-
ſet uilla certe fuiſſet nominata in aſsignatione facta monaſte-
rio, ſicuti fuerunt nominatę alię uillę, intra quarum fines conti-
nebatur Gaidella, ad not. in c. ad audientiam el ſecundo de dec
ci. & in l. prima. §. ſed cum deficientis. C. de cad. tol. & quia tem-
pore primi tractatus. d. Guido. conſignauerat monachis Qui-
ſtellum & alias uillas, ultra flumen Situlę, inter quas nominatur
Gaidella ſimpliciter, quę denominatio, non ita ſimpliciter fuiſ-
ſet facta, ſi fuiſſet alia uilla Gaidellæ citra dictum flumen, ne per
illas duas induceretur incertitudo, licet igitur Card. dicat, Gai-
dellam citra flumen non fuiſſe uillam, ſed multiplicatis domi-
bus habitantium, dictum locum accepiſſe denominationem uil-
lę Gaidellę, ab alia uilla uicina, quam flumẽ Situlę interueniat,
cum ſtet in eius oppoſito, & ita ſita oſtendatur, non propterea
falſum dixit, cum uere contrarium per inſtrumenta non oſten-
datur, nam illa ſolum appellant eam contratam, ſeu terram hoc
eſt territorium quod tunc non poterat uilla appellari propter
31 paucas domunculas & modicas † De quibus modicis & paucis
minime curandum eſt, nec de eis habenda eſt denominatio, &
cura. l. ſcio. ff. de in integrum reſtitutione, & tradit Bar. in ſimi-
li. in dicta. l. demonſtratio falſa in principio. §. fina. & in l. ſi pro-
prietarius. ff. de damno infecto cum alijs accumulatis per Anto-
nium Corſetum in tractatu de minimis quem inſeruit in tracta-
32 tu de poteſtate regia, † Vlterius aduertendum eſt nam ut dice-
bamus ſuperius iſte locus Gaidellæ fuit aſsignatus monaſterio
per do. Guidonem, & licet expreſſe non fuerit nominatus, & ip-
ſius confines deſignati, tamen per alias qualitates expreſſas, ſatis
aperte fuit demonſtratus, quod quidem ſufficiens eſt. l. cum ſer
uo. §. fin. ff. de contrahen. empt. ubi gl. & docto. concordan. ad-
ducunt, & habetur in l. cum pater. §. fina. ubi Bartolus de lega-
tis ſecundo, & per glo. in l. formam. ff. de cenſibus, & per Barto-
lum in dicta. l. demonſtratio falſa in principio, quæſtione ſepti-
ma, & per omnes ſcriben. poſt glo. in l. ſi quis in fundi uocabulo
de legatis primo, & in l. hac conſultiſsima. & in l. ſi in nomine.
33 C. de teſtamentis. † Quo ſtante, etiam ſi illa declaratio Cardi-
nalis quo ad nomen uillę non fuiſſet uera, ſed falſa cuius tamen
contrarium eſt ueritas ut deduximus, adhuc dicendum eſt, ta-
lem falſitatem non uitiare illam declarationẽ quæ ex alijs qua-
litatibus ibi expreſsis, redditur certiſsima, & iſta falſa, poſita ſu-
perfluo, minime conſideranda eſt, cum fruſtratoriè, & ſine ne-
ceſsitate fuerit appoſita, ut firmat Barto. in l. prima. §. fina. ff. de
dot. prælegat. & in d. l. demonſtratio falſa, quæſtione ſepti-
ma, quem ſequuntur Paul. de Caſtr. & Iaſon. adducens plura,
poſt

poſt Soci.in d.l.ſi quis fundi uocabulo nu.xxiiij.& Pau.de Ca.
Alex.& alij communiter in d.l.ſi in nomine.& per Alex.conſil.
els vj.In cauſa col.iiij.nu.xxj.& conſi.xxxviij.Viſis col.ij.nume.
viij.& ix.uol.v.Ex hoc faciunt dicta Petr.de Anc.conſi.ccclxij.
Viſa col.ii.quem refert & ſequitur Fel.in c.ſignificante col.pen.
de reſcrip.& traduntur per Oldr.conſi.cxcvij.In conceſsione.&
per Saly.in l.qui fundum.§.qui agrum.ff.de contrahend.empt.
cum concor.diſponentibus uendito corpore fundi certi ex con
finibus & qualitatibus adiectionem falſę menſurę appoſitā mi-
nime habere uitiare uenditionem, nam illa tanquam ſuperflua
reijcitur,cum igitur declaratio Cardi.ueriſsima reddatur per a-
lias demonſtrationes, perfecta & ualida fuit eſto ꝙ iſta fuiſſet
falſa,& non uera,cum non fuerit appoſita ex neceſsitate,ſed ſu-
perflue & ex abundanti,quæ etiam minime uitiant.l.non ſolet.
34 ff.de reg.iur.cum uulga. † Et quia talis expreſsio & demonſtra
tio non fuit cauſa finalis declarationis factæ per Cardinalem,ita
ꝙ ſine ueritate & expreſsione illius declarationem non feciſſet
quo fit ut ipſius falſitas non habeat eam uitiare ſecundum Bart.
in d.l.demonſtratio falſa.§.quod autem.uerſicu.tertio modo.&
col.iij.uerſi.vj.quarto.& tradunt omnes in c. ſuper literis.de re-
ſcrip.unctis his quæ habētur in l.j.§.ſexum.ff.de poſtul. & in l.
35 ij.§.fi.ff.de donat.& in c.cum ceſſante. de appell. † Et quamuis
Abb.& Fely.in c.poſtulaſti.de reſcrip. dicunt in beneficialibus
& gratioſis ceſſante cauſa impulſiua ceſſare diſpoſitionē, id pro
cedit quando gratia traheretur ad alium caſum non expreſſum,
at quando ceſſante cauſa impulſiua gratia remaneret in eodem
caſu expreſſo,minime uitiatur, ſufficit enim ꝙ princeps omni-
no fuiſſet conceſſurus ut probatur in c.dudum.de præben.li.vj.
& ita firmat Deci.in d.c.poſtulaſti.nu.v reſpondens dictis Abb.
36 & Fely.†Non enim Card.in ſua declaratione expreſsit dicta uer
ba taxatiue & reſtrictiue ſed ſolum declaratiue & nunciatiue,
quo fit ut ea reperta falſa, minime uitiaretur diſpoſitio, ut fuit
deductum, & in dubio demonſtratiue videtur facta appoſitio,
ut tradit Bar.allegans iura in l.centurio.col.xj.uerſic.ſed quid ſi
dixi.ff.de uulga.& pup.& ibi Iaſo.col.xxj.in l.cum pater.§.men
ſe.uerſi.quæro quid.de leg.ij.& Alex.cōſi.j.col.iiij.uol.j.& De-
ci.conſi.cccxxiiij.Conſuluit.col.ij.uerſi.iiij.facit.& Fely.in c.au
dientiam.il ſecundo col.iiij.& v.de reſcrip.aſſerit namque Card.
dictam declarationem facere,non eo quoniam Gaidella habe-
ret nomen uillę uel ne, ſed propter aſsignationes factas mona-
ſterio per d. Guidonem & ne in futurum monaſterium poſſet
moleſtari, & propter deuotionem quam erga monaſterium &
congregationem gerebat, & monachorum optimam & exem-
plariam uitam,ſequēs ueſtigia do. Guid. eius patrui,quæ uerba
aperte indicant cauſas ueras quibus Cardin.motus fuit ad dictā
declarationem faciendam,quæ fuit & eſt ualida,ut pl.ne dedu-
37 xi in alio conſi.† Etiam ſi nulla fuiſſet adiecta confirmatio ſedis
apoſtolicę ſ'm Oldr.conſi.celvij.Factum tale eſt col.v.uerſi,cæ-
38 terum.†Et eo potiſsimum ualidum eſt ius monaſterij ſubſecu-
ta confirmatione ſex i.iiij.eo modo & forma quibus proceſsit,
& cum clauſulis in ea appoſitis,qua ſola ſtante omnia ex aduer-
ſo deducta corrunt,ut ad plenum proſequitur Deci.cōſi.cccxlj.
Viſo & per totum & ut plenius in alio conſi. deduximus, oſten-
dentes intentionem Pontificis omnino fuiſſe Gaidellam debe-
re eſſe monaſterij non obſtante quocunque errore,ſeu falſitate,
licet uere nullus iſtorum adfuerit. Nec obſtabit ꝙ ex aduerſo
dicitur doloſam ſurreptionem uitiare, & ꝙ in iſtis gratioſis do-
lus præſumitur qui ſemper intelligitur excluſus ab omni diſpoſi
39 tione,& qui non debet patrocinari doloſo, &c. † Nam penitus
iſtud inficiatur monachos doloſe narraſſe Card. ea quæ Cardi.
ipſe declarauit & glo.in c. ſuper literis firmat totum oppoſitum
ſurreptionem non præſumi doloſam,& Moder. ibi num.x.poſt
alios concor.citant,& licet Hoſt. Inn.& alij circa id plura addu
xerint,ut etiam refert Bar.in d.l.demonſtratio falſa.in v.qō.uu.
xj.& poſt antiq.per Mod.in l. præſcriptione.C.ſi contra ius.ta-
men ſ'm Abb.quem alij communiter ſequuntur in d.c.ſuper li-
teris. illa concluſio uidetur eſſe magis recepta ut iudex ex uarijs
circūſtantijs, habeat iſtud colligere conſiderando expreſsionē
falſi in facto proprio ſeu alieno,& in facto de propinquo,uel de
antiquo,& an literę ſint ponderoſę uel faciles,ut per eos citātes
40 iura. † Rurſus an demonſtratio fuerit ſuperflua & ſuperabun-
dans,quo caſu etiam in gratioſis non præſumitur doloſa,ut pro
prie adaptari poteſt ad caſum præſentem, ſecundum ea quæ ſu-
pra deduximus,& firmat Bellem.deciſ.iiij.quem refert & ſequi-
tur Fel.in d.c.ſuper literis col.iij.num.xij. & quæ qualitates ex-
preſſę & conſideratę per doct.ubi ſupra minime adaptantur mo
nachis, quorum non erat proprium factum de propinquo uel
proximo,imo antiquum,an Gaidella nominaretur uilla,uel ne,
per eos fuere iſta obtenta cum difficultate, quinimo cum ma-
gna facilitate,non.n.continebant cauſam finalem declarationis
Cardi.& ꝯfirmationis Sixti.iiij.quibus & eius tenoribus & uer-
bis conſideratis,firmiter dicere poſſumus,nullam adfuiſſe ſurre
ptionem doloſam ipſorum monachorum, conſequenter ceſſa-
bunt prorſus omnia quæ in contrarium fuere adducta, & uera
erit concluſio Gaidellam, & reliqua loca de quibus agitur eſſe
41 ipſius monaſterij.& do.Præpoſi. contra illud male egiſſe.†Nec
obſtabit articulus factus per ipſos monachos in quo intendunt
probare Gaidellam ſumpſiſſe nomen, &c. nam minime articu-
lus erat neceſſarius ad cauſam, & tanquam ſuperfluus nō debet
attendi potiſsime ſtante illa clauſula non aſtringens ſe,&c.iux-
ta tradita per Bar.& alios i l.diuus n.vj.ff.de re iudi. & per doc.
in c.exhibita de iudi.& per Cano.omnes citantes alias deciſio-
nes in c.ex parte de præſcrip.ubi Fel.nu.xxxvj.& Mod.num.xx.
pro abſoluto iſtud habent.

Pariſ. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta auctoritate ſedis apoſtolicæ eſt ualida & firma & regulariter irretractabilis, & nu.3.*
2 *Et a fortiori idē quādo interuenit conſenſus prælati eccleſiæ unitæ.*
3 *Et idem quando facta eſt perpetuo & non ad tempus.*
4 *Poteſt tamen aliquibus caſibus retractari de quibus remiſsiuè.*
5 *Standum eſt regulæ, & non caſibus exceptuatis, niſi probentur.*
6 *Et caſus exceptuati a regula probandi ſunt per excipientem.*
7 *Vnio & ceſſio facta ſub conditione nulla eſt ſi conditio nō ſuit adimpleta.*
8 *Et ita cedenti competit regreſſus ad beneficium ceſſum, & nu.11.*
Regreſſus quid ſit.
Conſenſus limitatus limitatum producit effectum.
9 *Vnio facta ex cauſa poſtmodum non ſubſecuta reuocatur.*
10 *Auctoritas Pontificis regulatur, ſecundū actum, cui interponitur.*
11 *Cedenti ſub conditione, ſeu pactis poſtmodum non ſubſecutis, tanquam ſpoliato conceditur reſtitutio, & nu.8.*
12 *Conditio reſolutiua, differt a conditione ſuſpenſiua, & alijs ſeq.*
Conditio ſuſpenſiua quæ ſit & quæ reſolutiua.
13 *in actu geſto ſub conditione reſolutiua, ſtatim naſcitur obligatio & actio reſoluenda tamen, &c.*
14 *Plura contenta ſub eadem determinatione determinanda ſunt eodem iure.*
15 *Et diſpoſitum in uno cenſetur diſpoſitum in alio.*
16 *Ceſſat ſpolium quando poſſeſsio fuit quæſita uoluntate & conſenſu aſſerentis ſe ſpoliatum, & alijs ſeq.*
17 *Relatum continetur in referente, cum omnibus ſuis qualitatibus.*
18 *Voluntas nedum uerbo ſed etiam facto colligitur.*
19 *Actus ſubſequentes declarant uoluntatem qualis fuerit in præteritum.*
20 *Debitor quis dicatur.*
21 *Poſſeſsio probatur per perceptionem fructuum, & nu.22.*
23 *Probatur etiam quando in loco ſeu eccleſia ponitur perſona arbitrio & uoluntate alicuius qui dicitur poſsidere.*
24 *Priuatio præſupponit habitum.*
25 *Argumentum a ueroſimili ualet & recipitur.*
26 *Actus reciprocus dicitur eſſe æqualis nec debet claudicare.*
27 *Licentia data apprehendendi poſſeſsionem, excludit ſpolium.*
28 *Conuentiones, & pacta nulla ſunt, ſine auctoritate ſuperioris.*
29 *Conditio reſolutiua ceſſat, & nullum producit effectum, ſubſecuto implemento conditionis.*
30 *Declarandum eſt defeciſſe conditionem reſolutiuam, ut actus ſub ea geſtus reddatur inualidus.*
31 *Conditio ſuſpenſiua purificata reddit actum purum perinde ac ſi ab initio ita fuiſſet geſtus.*
32 *Et ſecuto adimplemento conditio retrotrahitur.*
33 *Principales alicuius religionis habent magnam poteſtatem.*
34 *Ratificatio retrotrahitur.*
35 *Copula requirit concurſum omnium copulatorum.*
36 *Fallit quando ad unum effectum copulata ponuntur.*
37 *Poſita ad cautelam, & demum omiſſa non uitiant actum.*
Nec requiritur concurſus iſtorum copulatiuè poſitorum.
38 *Verba debent aliquid operari ne ſint fruſtratoria.*

39 *Verba intelligenda ſunt cum effectu, & nu. 43. iſtud declaratur, & numer. 44.*

40 *Actus iudicantur diuerſi & ſeparati, quando plures ſunt.*
Et omiſſus, habetur pro omiſſo.

41 *Et non expreſſus de uoluntate non exprimentis dicitur omiſſus.*

42 *Actus gerendus, tunc eſt, quando redderetur ualidus, & non fruſtratorius, & nullus, & nu. 55.*

44 *Declaratio ad dicta Bald. quæſtio. ix. in rubrica. C. de contrahenda emptione.*
Quis non tenetur facere illud quòd factum non releuaret.
Procurator conſtitutus ad præſtandum conſenſum pluribus ex cauſis excuſatur, ſi illum non præſtat, & nume. 41. & ſequen. & 63. & ſequent.

45 *Promittens facere aliquid, non expreſſo tempore, obligatus uidetur illud facere infra tempus, quo commodè illud poteſt fieri.*

46 *Iſtud tamen tempus, arbitrarium eſt.*

47 *Et quando locus in quo debet fieri eſt incertus, obligatus facere non dicitur in mora conſtitutus niſi interpelletur.*
Quod inſuper procedit etiam poſt lapſum & decurſum diei certi.
Creditor. n. debuit eſſe paratus, in quo loco uolebat id fieri.

48 *Et ſi creditor interpellaret, adhuc neceſſe habet exprimere diem & locum.*

49 *Dies incerta legalis decurſa, non conſtituit debitorem in mora, ſine interpellatione.*

50 *Et maxime, quando actus poteſt momento expediri.*

51 *Et idem quando obligatio contineret factum ſucceſſiuum, & dependeret a uoluntate creditoris.*

52 *Non poteſt imputari non facienti actum, ſi paratus erat illud facere, & fuit impeditus, & alijs ſeq.*
Impedimentum procedens facto ſupremi principis iuſtus reputatur.

53 *Præſumendum eſt pro geſtis a ſummo pontific. necnon & pro geſtis à iudice.*

54 *Quando iudex iniuſtitiam facit, id caſui fortuito adſcribendum uenit.*
Impedimentum caſus fortuiti, iuſtum eſt.

55 *Conſenſus præſtandus eſt, quando extremum eſt habile, & nu. 42.*

56 *Ius ſpeciale facilius tollitur, & ita conceſſum, quàm ius commune. & illo iure conceſſum.*
Regula cancellariæ de non expediendis literis reſeruationis ſine conſenſu, &c. quando procedat, & alijs ſeq.

57 *Ceſſante cauſa & ratione quibus fuit inducta dicta regula, ceſſare debet eius diſpoſitio.*
Quando unica ratio tantum poteſt aſſignari, illa habetur pro expreſſa.

58 *Pontifex non aſtringitur regulis cancellariæ.*

59 *Penſio etiam ante expeditionem literarum, dici poteſt conſtituta.*
Regula prædicta tanquam odioſa, non eſt extendenda.

60 *Gratia abſque literis, ſolo uerbo principis perficitur, & illæ ſolum præſtant probationem.*
Error iuris non poteſt allegari per illum qui eſt in loco ubi adeſt copia peritorum & nu. 61.
Pontifex extinguere poteſt penſionem conſtitutam, & etiam non cõſtitutam ſed debendam, & nu. 62.
Ex quibus actibus, penſio dicatur conſtituta, & in eſſe deducta.

62 *Plura impediuntur fieri, quæ facta tenent.*

63 *Ceſſio per ſuperiorem acceptata, excludit cedentem, cum in ſe contineat perfectionem.*

64 *Geminatio actus, operatur effectum, & nu. 198.*

65 *Impeditus docere habet de ſua diligentia, & quod non fecit, propter impedimentum.*

66 *Et de impedimento proteſtationem facere debet.*

67 *Declaratur, an id ſit uerum, & quando procedat.*

68 *Non tenetur proteſtari, quando notorium eſt, diligentiam fuiſſe fruſtratoriam.*

69 *Et idem quando conſtaret de animo impediti, parati facere actu.*

70 *De poteſtate pontificis diſputare, ſacrilegium eſt.*

71 *Eſt enim omnia, & ſuper omnia.*

72 *Et habet plenitudinem ſupremæ poteſtatis.*

73 *Et ſanctus una cum ſua ſede ſit.*

74 *Et dei miniſter eſt a quo dependet omnis iuriſdictio.*

75 *Et in terris, Deus eſt.*

76 *Dei & papæ idem eſt conſiſtorium.*

77 *Et in terris non habet ſuperiorem.*

78 *Et a ſolo Deo iudicatur.*

79 *Et adæquat quadrata rotundis.*

80 *Quando procedit de poteſtate abſoluta, & ex certa ſcientia, non poteſt et dicitur ita facis.*

81 *Nec ſubijcitur quæſtionibus ſuis, aut aliorum prædeceſſorum.*

82 *Eſt etiam ſupra ius poſitiuum, & contra illud diſponere poteſt arbitrio ſuo.*

83 *Diſpenſare poteſt circa ius poſitiuum, etiã ſine cauſa, & indiſtinctè.*

84 *Et eo fortius ſua poteſtas prævalet in beneficialibus, & fructibus ipſorum.*

85 *Et maxime circa penſiones imponendas, transferendas, & extinguendas.*
Acceptans beneficium, ſe obligat illud adminiſtrare.
Et iſtu facere poteſt inuito beneficiato, ſine cauſa, & eo non citato.

86 *Translatio penſionis de una perſona ad aliam, non inducit nouũ grauamen debenti illam ſoluere.*
Regula, ne extinctæ penſiones ſuſcitentur &c. quando procedat.

87 *Conceſſum alicui per priuilegium, poteſt reuocari per concedentem etiam ſine cauſa licet eſſet ius quæſitum.*

88 *Quæſitum iure poſitiuo, poteſt per ſupremum principem tolli etiam ſine cauſa.*

89 *Et idem ſi tale ius fuiſſet quæſitum iure naturali, ueniret tamen acceſſoriè ad ius eccleſiaſticum.*

90 *Reſcriptum pontificie in beneficialibus ualet etiam ſine cauſa, ſi de eius uoluntate conſtat.*

91 *Regulæ cancellariæ non aſtringunt pontificem.*

92 *Per clauſulam, non obſtantibus, tollitur & derogatur iuri quæſito ad rem.*

93 *Clauſula, de plenitudine poteſtatis, habet uim clauſulæ derogatoriæ ad omnem legem contrariam, continentem etiam derogatoriam clauſulam.*

94 *Regula tollens motum proprium, & certã ſcientiam, non tollit clauſulam de plenitudine poteſtatis.*
Verba appoſita in diſpoſitione debent aliquid operari.

95 *Regula de non tollendo ius quæſitum procedit in caſu dubio non autem in claro.*

96 *Nec loquitur de iure quæſito conditionaliter & ad rem.*
Quod conditionaliter competit, leue reputatur.
Et idem dicimus, quando aliquid competit in diem incertam.
Ablatiui abſoluti, conditionem important.

97 *Priuatio non præſupponitur, niſi exprimatur.*

98 *Declaratio, nihil noui adducit. ſed ſolum detegit præterita.*

99 *Verba deſeruiunt uoluntati.*

100 *Voluntas principaliter attenditur, & non uerba.*

101 *Verba improprientur ut deſeruiant menti.*

102 *Verborum ſubtilitas pertinacibus eſt relinquenda.*

103 *Non refert quid ex æquipollentibus fieri dummodo mentem diſponentis ſeruemus.*

104 *Nomina ſinonima, non inducunt diuerſitatem in effectu.*
Qui uult conſequens, uelle uidetur neceſſarium antecedens.

105 *Verbum decernimus, inducit nouam diſpoſitionem, & idem uerb. decreuimus.*

106 *Quando proceditur inordinatè, & ex abrupto, præcipitanter, & non ſeruato iuris ordine, nulliter proceditur.*

107 *Quando princeps procedit extraiudicialiter, ex certa ſcientia, et motu proprio non requiritur citatio.*

108 *Minus requiritur quando notorium eſt citandum non poſſe impedire actum.*

109 *Et idem quando procedit ex poteſtate abſoluta.*

110 *Et maxime in beneficialibus, et in diſponendis fructibus ipſorum.*

111 *Et in iſtis procedere poteſt, nullo iuris ordine ſeruato.*
Clauſula, ſupplentes, tollit omnem ſolennitatem iuris poſitiui.

112 *Procedunt autem iſta, quando certum eſt principem uelle ita procedere, ſecus in dubio.*

113 *Clauſula motus proprij, non tollit defectum intentionis.*

114 *Clauſula, ex certa ſcientia, non ſupplet ignorantiam facti.*

115 *Nec tollit ius tertij, cui fortiter præiudicaretur.*

116 *Clauſula, ſupplentes, non tollit defectum ſubſtantialium, nec ignorantiam facti.*

117 *Mors ciuilis, quando operetur effectum mortis naturalis, et quando illi æquipararetur, et nu. 149. et ſeq.*

118 *Clauſula, ex certa ſcientia, expreſſa, oſtendit apponentem illam ita proceſſiſſe.*

119 *Et ita quando exprimitur clauſula de plenitudine poteſtatis oſtenditur ita proceſſiſſe.*

120 *Ex iſtis clauſulis, tollitur ſurreptio, obreptio, et omnis defectus intentionis.*

121 *Quod*

121 *Quod princeps facit ex certa ſcientia, dicitur factum pro uero, & non ignoranter, & nu. ſeq.*
122 *Nec tale factum poteſt reuocari in dubium.*
123 *Et quando apponitur ſuper facto proprio ſatis operatur.*
124 *Et ceſſat præſumptio malæ informationis, & intentionis defectus.*
125 *Et omnis importunitas, & mala ſuggeſtio, & circumuentio.*
126 *Et quando diſponitur ſuper iure poſitiuo, non dicitur circumuentus, quia omnia iura habet in pectore.*
127 *Procedens ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis uidetur uoluiſſe præiudicare illi cuius ius eſſet quæſitum.*
128 *Et quando conſtat de mente diſponentis, non conſiderantur iſta clauſula.*
129 *Verba oſtendunt animum loquentis, & diſponentis.*
130 *Verba principis generalia non recipiunt reſtrictionem de habilitate iuris poſitiui.*
131 *Verbis pontificis, eius mentem declarantibus ſtandum eſt.*
132 *Et aduerſus literas pontificis, declarantes eius mentem, non recipitur probatio in contrarium.*
133 *Obiectus qui dantur contra gratiam, probandi ſunt in ſpecie & concludenter non autem præſumptiuè.*
Papa poteſt mandare, de ſic iudicando.
134 *Non eſt præſumendum beneficiatum grauari duplici onere penſionis ſoluenda.*
135 *Habetur pro expreſſo, ſi diſponens de illo interrogatus ita expreſſiſſet & diſpoſuiſſet.*
136 *Princeps procedens in materia iuris poſitiui, præſumitur procedere cum cauſa rationabili, licet non ſit expreſſa.*
137 *Maximè quando appoſita apparet clauſula motus proprij.*
138 *Et idem ſi non eſt appoſita dummodo conſtet de mente.*
139 *Principi non præſumitur placere niſi iuſtum, & honeſtum.*
140 *Facilius tollitur ius quærendum, quàm ius quæſitum.*
Quod uerificatur in prælato.
141 *Et in ſeruo præiudicante domino, in quærendis, non autē in quæſitis.*
142 *Princeps legitimando, tollit ius quærendum.*
143 *Iuri futuro renunciari poteſt, pacto, & ſtipulatione, & num. 158. & 159.*
144 *Item & per appoſitionem iuramenti ſimpliciter, renunciatur iuri futuro, & nu. 160.*
145 *Penſio reſeruata in certum caſum, non includit alios, minime expreſſos.*
Vnius caſus incluſio, eſt aliorum excluſio.
146 *Exceptio firmat regulam in caſibus non exceptuatis.*
147 *Et in materia ſtricti iuris caſus omiſſus pro omiſſo habetur.*
148 *Penſio reſeruata præſumitur caſibus expreßis ita ſe habentibus.*
149 *Mors ciuilis æquiparatur naturali, in caſibus a iure expreßis & nō alijs, & nu. 117.*
150 *Nec æquiparatur, quando per omnia non producit eundem effectū etiam in diſpoſitione hominis.*
151 *Et idem quando ſpecialiter facta eſt prouiſio, & expreßio de morte naturali.*
152 *Et idem in caſu præcedenti quando eſſemus in diſpoſitione legali.*
153 *Papa in terris, lex uiua & animata eſt.*
154 *Et idem ut non ueniat mors ciuilis quando diſpoſitio uitiaretur ſi non expectaretur mors naturalis.*
155 *Renunciatio recepta & admiſſa, obſtat renuncianti, & nu. 185.*
156 *Renuncianti non datur regreſſus, ad ius cui renunciauit.*
157 *Contrarius ſibi ipſi repellendus eſt.*
160 *Periurus, repellendus eſt.*
161 *Renunciatio, & ceßio, facta per metum, non tenet, & nu. 163.*
Item quando fit ut liberetur frater a carceribus, ſed declaratur. numer. 178.
Metus conſanguineorum iuſtus eſt, ſed declaratur. nu. 178.
162 *Metus iuſtus, conſideratur arbitrio iudicis.*
Preces potentum, metum inducunt, quod intellige, ut in nu. 182.
164 *Non ueriſimile, quem uoluntariè renunciare beneficio quæſito labore, & expenſis quod declaratur, nu. 182. & alijs ſeq.*
165 *Et ita renuncians, reſtituitur in priſtinum, ſine noua collatione.*
166 *Clauſula inſolita, arguunt ſuſpitionem.*
177 *Proteſtatio facta. & continens actum metu fieri, prodeſt proteſtanti, ſed contra nu. 194. & ſeq. 169.*
168 *Metum allegantis incumbit onus probandi concludenter & formiter.*
169 *Nec ſufficit ſola proteſtatio ad eum probandum.*
170 *Auctoritas, & ſuperioritas ſola, alio non concurrente, non probant metum, & nu. 182.*
171 *Metus conſiderabilis & iuſtus, debet eſſe talis, ut cadat in conſtantem uirum.*
172 *Committens crimen læſæ maieſtatis, iuſtè carceratur & condemnatur, ex iſtis poteſt allegare metum, & nu. 173. & 176.*
Si metus non poteſt dici iuſtus, iniuſtè carcerato, minus erit iuſtus in alio tertio libero.
174 *Metus non poteſt eſſe iuſtus, in eo quod iudex iuſtè facit.*
175 *Executio iuris, non inducit metum, nec iniuriam.*
176 *Carcer iuſtus & publicus, non inducit metum.*
177 *Nulla probatio eſt maior confeſſione propria.*
178 *Cedens uel dans aliquid, ut liberet fratrem iuſtè carceratum, non poteſt illud reſcindere prætextu metus.*
179 *Gerens actum cum tertio non inferente metum, nec conſecuto commodum, non poteſt contra illud agere propter metum.*
180 *Et idem quando actus ſit per carceratum.*
181 *Et maxime quando appoſitum fuit iuramentum, nec aliter conſtat de metu, & non fuit a iuramento abſolutio obtenta.*
182 *In dubio, non præſumitur principem male tractare ſubditos.*
Intellectus ad cap. quod ſuper. de renuncia. & c. ſollicite. de reſtitu. ſpolia. & alijs ſeq.
183 *Non enim procedunt, quando apparet alia cauſa.*
184 *Nec ubi non fuit commiſſum ſpolium, nec aduerſarius poſſidet.*
185 *Nec quando renunciatio facta eſt coram ſuperiore, & per eum admiſſa.*
186 *Nec etiam quando apparet notorius defectus proprietatis, in ipſo renunciante.*
187 *Et idem quando in inſtrumento ceßionis apponuntur illa uer. non ut ſed ſponte &c.*
188 *Vel quando apparet propter quod ceſſat illa ueriſimilitudo, de qua in dictis. c.*
189 *Clauſula ſolita apponi, & appoſita non arguunt ſuſpitionem.*
190 *Et idem quando apponuntur ad executionem diſpoſitionis, quam nō alterant.*
191 *Læſio ſola, non probat metum, nec modica receptio, pro maximo remiſſo.*
Nec læſio uitiat renunciationem, & ceßionem ſeu donationem.
192 *Quiſque in re ſua eſt moderator, & arbiter.*
193 *Pœna eſt, tollere liberam adminiſtrationem bonorum ſuorum.*
194 *Proteſtatio ut iuuet, debet continere aliam cauſam, quàm metus.*
195 *Nec prodeſt quando ſit clandeſtinè, & non fuit intimata.*
196 *Nec tollit actus præcedentes conſumatos, & perfectos, nam neceſſarij ſunt ex poſt facto.*
197 *Maxime quando in proteſtatione non fuit facta mentio iuramenti præſtiti ſuper actu geſto.*
199 *Plus eſt facto aliquid facere, & re ipſa, quam uerbo exprimere.*
200 *Sicut quis non poteſt uenire contra illud quod uerbo expreßit, ita nec aduerſus factum proprium.*
201 *Simpliciter recipiens canonem non ſolutum, triennio, uidetur remittere caducitatem.*
202 *Creditor ſimpliciter recipiens creditum, uidetur remißiſſe intereſſe, & pœnam, & nu. 203.*
204 *Et idē quando recipitur pars crediti ſcienter, uidetur facta diuiſio.*
205 *Procurator ſimpliciter recipiens inſtrumentum mandati, uidetur illud acceptare, nec poteſt pœnitere.*
206 *Et idem quando ſimpliciter recipiuntur literæ cambij, & illis non contradicitur.*
207 *Purgatur metus ex actu liberè ſubſecuto.*
208 *Poteſt quis ſoluere, & ſucceßiue liberare debitorem alterius etiā inuitum, & ignorantem.*
209 *Res inter alios acta, quandoque prodeſt alteri.*
210 *Verba enunciatiua, & nuda, ueſtiuntur rei traditione numeratione & conſumptione, ut etiam pactum nudum, & nu. 211.*
212 *Inſtrumentum mutui, celebratum inter tertios, probat mutuū fuiſſe quo ad omnes.*
213 *Verba diſpoſitiua, & principaliter, & propter ſe prolata plenè probant.*
214 *Verba enunciatiua probant, pluribus in caſibus, de quibus n. 215. uſque ad nu. 219. ut eſt quando proferuntur per modum cauſæ, uel quando partes illa proferentes potuerunt ſibi ipſis, præiudicare, uel quando fuere prolata a ſum. Pont.*
218 *Verbis Papæ credendum eſt etiam de facto alieno, quando ſuper illo ſe fundat, & nu. 219.*
220 *Non entis, non conſiderantur qualitates.*
221 *Intentio facti excludenda uenit per excep. intentionis, & facti.*
222 *Illud quod de facto proceſſit, etiam de facto uenit reuocandum.*

CONSILIVM V.

VNIO Iſtius Monaſterij .S. Simpliciani Mediolanen.
facta uenerabili, & pientiſsimę cõgregationi Caſsi
nen. fuit ualida firma, & iam effectum ſortita, & cõ
ſequenter reddita irretractabilis, & irreuocabilis.
1 † Tum quia proceſsit auctoritate ſedis apoſtolicæ ad notat. in
c. quod translationem, de off. legat. & in c. j. ne ſede uacan. & in
clem. ſi una, de rebus eccle. non alien. & per Rot in not. de off. le
ga. deciſio. ſecunda, & deciſi. prima, & in antiq. in ti de off. ordi-
na. deciſi. xx. & in tit. de reb. eccle. non alien. deciſi. ix. c. ſicut uoi
re, de exceſsio. præl. cum alijs citatis per Pet. de Vbal. in tract.
de union. in liij. c. princ. & Fel. in c. auditis, de præſcrip. nu. xvij.
2 † Tum quoque quoniam interuenit conſenſus. B. Cardi. Sauli,
& Stephani eius fratris commendatarij monaſterij prædicti ad
nota. in d. cle. ſi una, & per eundem Pet. de Vbal. allegantẽ alias
deciſio in d. trac. c. v. col. ij. uerſi. ij. principaliter quæritur, & ad
tradita per gl. & alios, in c. j. de reb. eccl. non alien. lib. vj. & per
Rot. in antiq. eod. tit. deciſi. j. & Bernar. de Biſgnc. eo. ti. deciſi. j.
3 † Eo etiam quia fuit perpetua & non temporalis. c. extirpandæ.
§. qui uero. de præben. & per eund. Pet. de Vbal. in d. trac. capit.
ulti. Et in ea conſtituenda iam interuenere aliæ ſolennitates de
iure requiſitę, de quibus in locis ſupra citatis, & concor. & alibi
pluries, quibus attentis immediate, & effectualiter, necnon &
eſſentialiter redita fuit perfecta quo ad translationem proprie-
tatis ipſius monaſterij perpetuo uniti dictę cõgregationi ſecun
dum Io. And. in rubr. de præben. & Oldr. conſi. cclvij. colum. iij.
& conſi. cclxj. & ſeq. & doct. in d. c. ſicut unire, & Cardi. in clem.
4 diſpendioſam, de iudici. q. xiiij. † Et quamuis aliqui ſint caſus ſpe
ciales, quibus unio poſsit retractari, enumerati per eundem Pet.
de Vbald. in alio ſuo tracta. de reuo. unio. & in iuribus per eum
ibidem allegatis, necnon & per alios pluribus & diuerſis in locis
tamẽ in præſenti diſceptatione nullus adeſt caſus ſpecialis, quo
dicere cogamur unionem prædictam non ſubſiſtere, & poſſe re
uocari, & infringi & dicto Stephano priori commendatario uir
tute primi ſui tituli tanquam ſpoliato concedi regreſſum ad di-
5 ctum monaſterium prout iam inſtat concedi. † Conſequenter
ſtandum erit regulę ſuperius firmatę, & d. Stephano ſe fundanti
in caſu ſpeciali incumbit onus illud probandi, ſm gl. & ſcrib. In
l. quoties. ff. ſi quia cau. & in l. omnis diffinitio. ff. de regu. iur. &
Mod. in l. j. eo. ti. poſt In. in c. præterea. de dila. & Mod. poſt alios
6 antiq. in l. ij. ff. ſi quis in ius uoc. non ier. † Non enim ſufficit ſim-
pliciter dicere & allegare caſum exceptuatũ ſed neceſſaria eſt il
lius probatio. c. dilecti, ibi oppoſita & probata, de excepti. l. j. in
prin. iuncta glo. ff. ſi quad. pauper. ſeci. dica. l. ſi prius. in uer. alle-
7 gans. ff. de oper. no. nun. & uulga. l. qui accuſare. C. de eden. † Et
quamuis ipſe Stephanus dicat ad dictum monaſterium ſibi cõ-
petere regreſſum, uirtute primæui ſui tituli & ex eo qm̃ ceſsio p
eũ facta fuit ꝯdõnalis, & ſic ſuſpẽſiua actus geſti limitata & qua
lificata & q̃ qualitates & ꝯdõnes minime fuere ſubſecutæ ꝯſr
ceſsio & unio inde ſecuta, perinde iudicanda eſt, ac ſi facta non
fuiſſet. §. ex conditionali inſt. de uer. ob. l. cedere diem. ff. de uer.
ſig. l. qui hæredi. §. fi. ff. de cond. & dem. & Old. ꝯſi. cxxxix. Ad ha
bendum, & per Bal. in l. Arethuſa. ff. de ſta. homi. & per Old. ꝯſi.
cclvij. Factum tale eſt, col. iij. uerſi. ſed in ꝯtium facit, & limita-
tus conſenſus limitatum produxit effectum & limitatam ceſsio
nem. l. iubemus. C. ad uelleia. l. cancellauerat. ff. de his quę in te
8 ſta. delen. l. in agris. ff. de acq. re. do † Et ceſſantes ab implemẽto
conditionum & qualitatum appoſitarum in illa ceſsione. d. Ste-
phano concedendus eſt regreſſus qui de ſui eſſentia reuerſionẽ
continet ad omiſſum monaſteriũ, iuxta. l. filios, & l. ſi nunquam.
C. de reuo. dona. & ad nota. in c. ſi beneficia. de pręb. li. vj. & alia
9 adducit Old. conſi. cclxxv. Quæſtio eſt, col. ij. uerſi. circa. v. † Et
unio inde ex cauſa prædicta ſubſecuta illa ceſſante, reuocanda
eſt. c. poſt translationem, de renuncia. c. cum ceſſante de appella.
10 & tradit Pet. de Vbal. in d. trac. de reuo. unio. c. j. † Et ſingula ge
ſta & promiſſa per Leonem. x. regulanda ueniunt ſm formam
dictę ceſsionis factę conditionaliter, & limitatè, nec ullum po-
tuere producere effectum, cum dependerent ab illa quę minime
fuit purificata, ad nota. in c. acceſſorium. de reg. iur. lib. vj. l. cum
principalis. ff. eo. Et quia uidetur circa prædicta proceſsiſſe po-
teſtate ordinaria non abſoluta, cum relationem habuerit ad cõ-
uentiones & pacta ſuper iſtis facta per B. olim Card. & Stepha-
num ex una, & alios monachos agentes pro ipſa ꝯgregatione.
Quibus ꝯuentionibus expreſſe cautum eſt, ꝯgregationem ipſam
debere ratificare omnia actitata inter ipſas partes & conſtitue-
re procuratorem ad conſentiendum, & ꝙ aliter geſta eſſent nul
la, & pro non factis, & monaſterium prædictum ut prius eſſet
11 commendatum. d. Stephano. † Et qm̃ conuenta minime fuerunt
adimpleta per ipſam congregationem, poſsidentem dictum mo
naſterium, prædicto Stephano tanquam ſpoliato concedenda
erit reſtitutio, & ad illud regreſſum. iam reſeruatus, ad nota. in l.
ſi quis ad ſe fundum. C. unde ui. & diffuſe per omnes in l. natu-
raliter. §. nihil commune in j. lectu. ff. de acq. poſſ. & toto ti. de re
ſtit. ſpo. cum ſi. ¶ Conſiderata autem uera facti ꝯtingentia, iſtis
minime obſtantibus Stephanus ipſe excludendus ueni, nullum
etenim ius habet ad monaſterium prædictum, & ꝯſideratio præ
tenſi ſui ſpolij nulla eſt, & minime regreſſus attentatus eſt ꝯſide
rabilis, cum ipſe ſpõte reſignauerit & ceſſerit dicto monaſterio
ut uniretur prædictę ꝯgregationi, & unio fuerit ſubſecuta, & iã
ſortita effectum perpetuo ut iam deduximus, & ad illud quod
ipſe dicit reſignationem & ceſsionem fuiſſe factam ſub ꝯditio-
ne ſuſpenſiua ante cuius purificationem & implementum mini-
me conceſſum fuit dictę cõgregationi poſſeſsionem monaſterij
apprehendere & ſucceſsiue ſpoliare ipſum Stephanum, iuribus
12 ſupra in contrarium adductis. † Reſpondetur & dicitur aſſertã
conditionem minime fuiſſe ſuſpenſiuam, ſed reſolutiuam, uolue
re enim partes ipſę, ꝙ ceſsio & ſucceſsiue impoſitio pẽſionis ſta
tim ſortirentur effectum in totum, & ꝙ ipſa congregatio illico
aſſequeretur monaſterium, uerum ſtatuerunt ꝯgregationẽ de-
bere ratificare & ꝯſtituere procuratorem &c. & in euentum nõ
ratificationis, tunc reſolueretur id quod inter partes geſtum &
actum fuit in quem caſum ceſsio redderetur nulla & cedens re-
duceretur in priſtinum ſtatum, & cum dicta conditio appoſita
fuerit reſolutiua, minime iudicanda erit conditionalis & ſuſpen
ſiua, quinimo pura & ab initio perfecta fuit, reſoluenda tamen
eo caſu quo nõ ſubſequeretᷣ ratificatio & ꝯſenſus ꝯgregationis,
uerba. n. conceſsionis unionis ceſsionis & ꝯſtõnis pẽſionis, recte
conſiderata, neceſſario inferunt actum fuiſſe pure geſtum, & nõ
ſuſpenſiue, ita tamen ꝙ ueniret reſoluendus in caſu quo nõ fuiſ-
ſet ſubſecutus conſenſus, & ratificatio congregationis, uerba
namque prædicta non reſpiciunt perfectionem actus, ſed ſolum
diſceſſum ab eo iam perfecto, & ſic a ceſsione pura, & unione
& penſionis conſtitutione, ſecundum communem doctrinam
gl. quàm paſsim omnes ibi ſequuntur in l. ij. ff. de in diem adiec.
& per Bar. in l. fideicõmiſſa. §. ſi ſic. de le. iij. & in l. quib. dieb. §.
quidam Titio. ubi Pau. de Caſt. & Soci. not. ff. de condi. & dem.
& quoniam prædicta uerba non fuere appoſita ad perficiendum
prędicta geſta, ſed ſolum ad reſoluendum ea, ſequitur omnia il-
la fuiſſe pure geſta, licet uenirent reſoluenda in caſum prædi-
13 ctum. † Et interim & immediate ſecutus fuit effectus prædicto
rum, & nata fuit actio & obligatio, & quæſitum ius, ut habetur
in l. obligationum fere. §. conditio. ubi poſt gl. tradunt doc. ff. de
act. & oblig. & traditur in d. l. ij. iuncta glo. & in alijs legibus ſe-
quenti. & per Soci. conſi. lxij. Viſis. col. ij. nu. iiij. uol. iiij. ubi tra-
duntur alij effectus reſultãtes ex iſta diſceptatione, ao actus fue
rit geſtus ſub conditione ſuſpẽnſiua, an uero pure, reſoluendus
tamen in caſu quo aliquid non ſequeretur, ut uere eſt caſus præ-
14 ſens, ita geſtus per ipſas partes. † Et ꝙ ita fuerit geſtus, ſatis pa-
tet ex uerbis literarum unionis conſtitutionis penſionis & con-
firmationis conuentionis & pactorum, etiam diuiſim diſtincte
& de per ſe conſideratis, ſiue etiam coniunctim eum ſub una &
eadem determinatione omnia claudantur producantur & ocian
tur ad nota. in l. iam hoc iure. ff. de uulg. & pup. & in l. quamuis.
15 C. eodem, & plene in l. teſtamento. C. de teſtam. mil. † Et diſpoſi
tum in una repetitum cẽſeatur in alia, ut traditur in iuribus præ
dictis, & argum. l. utrum. ff. de petit. hæredita. & in l. qui filibus.
& l. ſi ſeruus plurium. §. fina. de lega. j. & literę unionis expreſſe
continent fuiſſe factam de conſenſu & ceſsione do. Stephani, cõ
cedentis congregationi facultatem libere & propria auctorita-
te apprehendendi & ſucceſsiue perpetuo retinendi dictũ mo-
naſterium, quod utique rite proceſsit, ut in principio ꝯſultatio
16 nis fuit deductum. † Et ſtante uoluntate & conſenſu ipſius Ste-
phani, impertinentiſsime datur de prætenſo ſpolio, ad no. in c. j.
& in c. ſollicite. & in c. accepta. cum ſim. de reſtitu. ſpol. & argu-
17 mento. l. j. §. ſi conueniat. ff. depoſi. cum uulga. † Et quia præ-
tenſæ literæ penſionis in quibus Stephanus refert illas uniones,
idem diſponunt, ut propria auctoritate liceret congregationi
apprehendere monaſterium, & relatum contineatur in refe-
rente, cum omnibus ſuis qualitatibus. l. in teſtamento. ff. de
cond.

cond.& dcom.l.j.ubi Bar.ff.de recepta.& idem Bar. in l.ſi quis
18 ſeruum.§.ſi.nu.v.de leg.ij. † Eo ẽt quia ſingulæ literæ prædictæ
expeditæ,& abſolutæ apparent uigore conuentionum,&pacto
rũ inter ipſas partes initorum,& iuata illorum formam & reno
rem & expeditæ fuere,necnon & acceptatæ per. B. olim Card.
& per ipſum Stephanum,& uoluntas nedum uerbo,ſed facto &
re ipſa colligitur & hr̃.l.de quibus.circa fi.ff.de leg.l.Paulus rñ-
19 det.ff.rem rat.habe.l.repceliendenda.C.de inſt.&ſubſti.†Et per
iſtos actus ſubſequentes,declarat̃ uoluntas ipſius Stephani,quæ
& qualis fuerit io præteritum & ab initio,quo ceſsionẽ fecit. l.
ſed Iulianus.§.ſed & ſi ab initio.ff.ad Maced.l. ſi qui adulterij.
C.de adul.§.Pauoouni,inſt.de re.diuiſi.Et quod ſemel ipſi Ste-
phano placuit,mõ reprobare non põt.c.quod ſemel.de reg. iur.
cum alijs per Fel.collectis in c.ij.nu.aij.de eacep.Ad quod etiã
nam partes ipſæ minime proceſsiſſent ulterius impleodo ꝯuen-
ta,& pacta,& maaimè Cardinales debentes cedere, & cedentes
a c ſcientes apoſtolicas literas non poſſe expediri niſi præſtitis ꝯ
ſenſibus,& quo ad ceſsiones,& quo ad reſeruationem quo col
ligitur non appoſuiſſe ꝯditionem ſuſpenſiuã ſed ſolũ reſolutiuã
20 iuribus & deciſi.quib.ſ.†Quorum mens ad idem aperte colligi
tur,nam.B.Cardi.& Stephanus concedunt ꝯgregationi fructus
uſque ad natiuitatem domini tunc proxime decurſam,& in alio
capite uoluere caſu quo p colonos fructus reperirent̃ ꝑcepti, ꝙ
deberent reſtitui congregationi ex fructibus anni.1517.oſtẽdẽ
tes ea illa die,fructus eſſe debitos congregationi , quod debitũ
facultatem exigendi præſupponit.l.debitor.ff.de uer.ſig.& per
21 doct.in l.j ff.ſi cer.pet. † Per quorum fructuum perceptionem
clare oſtendit̃ congregationem uoluntate do. Stephani poſſe-
diſſe,& in poſſeſsione dicti monaſterij fuiſſe.l.uim facit.ff.de ui
& ui ar.l.litibus .C. de agrico.& cẽſi.libr.aj. per Bal. in l. fora-
men.ff.de ſerui.urb.præd.Bar.& alios in l.j.col.v.ou. aaij.& ſe
22 qu.ff.ſo.ma.†Maximè cum penſio.duc.mille eſſet ſoluenda ſu-
per fructibus monaſterij.ſ.Simpliciani in feſto natiuitatis. ſ. Io.
Baptiſt. die axiiij. Iunij, & ex fructibus perceptis erat curan-
da & qui percipi non poſſunt ſine poſſeſsione , & ſic ceſſat ob-
iectio in qua poſſet dici eſſe debitos,non tamen neceſſario con
gregationem poſsidere nam ex qualitatibus prædictis conceſ-
ſerunt facultatem percipiendi fructus nolentes congregatio-
nem poſsidere monaſterium,ad tradita per Bar.in l.fundi treba
tiani.ff.de uſufr.leg.& in l.eoiem ferro.§.qui maximos.ff.de pu
23 bl.†Quod etiam ſuadetur ex alio capite conuentionum in quo
uoluerunt ad releuationem congregationis reſpectu dicti mo-
naſterij ſ.Simpliciaoi ꝙ.B.Cardinalis ſaulus,ex ſea monacis ibi
dem tunc commorantibus reciperet duos,& congregatio pone
ret quatuor , per quem actum patet congregationem habuiſſe
poſſeſsionem, ſi enim non poſſediſſet fruſtra agitandum fuiſſet
depoſitione monacorum pro releuatione ipſius congregationis
24 ad no.in l.iij.in prin.& in l.j.in prin.ff.de acq.poſ.†Præterea qđ
conditio p̃dicta fuerit appoſita ad reſoluẽdum,& non ad ſuſpẽ-
dendum,comprobatur ea eo qm̃, priuatio præſupponit habitũ.
l.manumiſsiones.ff.de iuſt.& iur.l.decem.ff.de uer. ob.ſuperua
cuum nanque fuiſſet adijcere reſolutionem , niſi partes tunc rẽ
habuiſſent pro perfecta,& effectum ſortita,& ualde iniquũ fuiſ
ſet ꝙ ꝯctus reſolueret̃ qui non fuiſſet perfectus & cõſumatus,
& ꝙ monaſterium reuerteret̃ ad Stephanum , & ulterius lucro
heberet. 300 on.ſcuta aonua,ſuper fructibus aliorom trium mo-
naſteriorum,loco penſionis impoſita,ad not.in l.ex facto. ff.de
uulg.& pup.& ad no.in l.nam & ſi ſub condõne.in prin.ff.de in
iuſ.rup.iunctis no.in c.quia fruſtra.de uſuc.&in l.hæc ſtipulatio
§.diuus.ff.ut lega.nom.caue.& cum ipſe Stephanus uoluerit ex
nõ reſolutione dicti actus lucro habere pecunias, loco penſiõis
appoſitas,neceſſario inferi, ꝙ habuerit actũ pro ꝑfecto & abſo
luto,& añ ratificationẽ & adimplemẽtũ pactorũ, & ꝯuentionũ
& ꝙ penſio uere fuerit impoſita &ſortita effectum,alias ex reſo
lutione actus,ſequeret̃ ipſum debere ꝯſequi,& monaſteriũ & pẽ
25 ſionem.quod profecto abſurdiſsimum eſt,†&non uerifimile.l.
nam abſurdum.ff.de ope.libe.l.ſi nuptura.in fio.ff.de iur. dot.l.
26 fi.ff.quod met.cau.†Et ſi Stephanus quo ad ſui commodum no
luit actum eſſe perfectũ,& ſortiri effectũ , ita ea oppoſito dẽt i-
ſtud pati ad commodum congregationis ut actus reddat̃ reci-
procus,& non claudicans.c.non licet.de reg.iur.lib.vj.cum uul
27 garib.†Quæ cum poſſeſsione dicti monaſterij ceperit de uolũ
tate & conſenſu dñi Stephani,& ex licentia & facultate eidẽ cõ-
gregationi ꝯceſſa per ſum.Pont.qua cautum oñdit,illam ꝓpria
auctoritate & libere,ualere & poſſe apprehendere poſſeſsionẽ
dicti monaſterij,& apprehenſam perpetuo retinere, Stephanus
ipſe non p̃t dicere,mõ aliquo,ſe ſpoliatum,nec p̃t de ſpolio dare
& obijcere,ut tradunt Albe.de Roſ.Bar.Bal.& Saly.& alij, in l.
creditores.C.de pign.Imo.& Cano.in c. potuit de loca.cum a-
lijs alleg. per Alex.conſi.caxaij.uol.iiij.& per Mod.in l.ij. colu.
laxiiij.C.de iure empyt.& per illum tex.tradunt oẽs . in l. iuſte
poſsidet.ff.de acq.poſ.& hr̃ in deciſ.con.Neap.cccaxvj.Fuit no
28 ta.& plenius in alia deciſ.ccacix.Rea Ferd.†Et q̃ ꝯuentiones &
pacta inter ipſas partes inita expreſſam relationem habuerunt
ad beneplacitum ſedis apoſtolicæ,quod fuit per eas expreſſe re
ſeruatum,& ad ualiditatem conuentionum oĩno neceſſarium.c.
quã pio.j.q.ij.c.cum pridem.c.pactiones de pac. cum concord.
ibid.alleg.Et quod beneplacitum iam interueoit,approbans, ꝯ
firmans,& dans robur pactionibus & ꝯuentionib.unioni & con
ſtitutioni penſionis a quibus minimè põt ipſe Stephanus retro
29 cedere,ut patet ea deductis in prin.conſulta.¶† Ad quod etiã
quoniam per ipſam congregationem fuere adimpleta & obſer-
uata pacta,conuentiones,& ſingula per eam promiſſa , quo fit,
ut omnia fuerint reddita ualida & firmiſsima ad commodum
ipſius congregationis,& ꝙ nullo mõ ueniant reſoluenda ex iſto
capite,quo dici poſſet,conditionem illam reſolutiuam, propter
non obſeruantiam,debere ſortiri effectum ſuum . Nec etiam ex
illo capite,ꝙ ꝯditio fuerit ſuſpenſiua.& ante ipſius adimplemẽ-
tum nullum produxerit effectum.ceſſat enim obiectio ex utro
que capite conſiderata,qm̃ conditiones & conuentiones prædi-
ctæ pro parte ipſius congregationis uere fuerũt adimpletę, quo
ſtante penitus ceſſabit effectus conditionis reſolutiuę,ad no.in
30 d.l.ij.ff.de in diem adiec.cum alijs ſupra relatis ¶†Et eo magis
cum hucuſque minimè declaratum appareat congregationẽ de
feciſſe in obſeruatione pactorum & conuentionum & ceſsionũ
propterea fuiſſe nullam,rebus nanque ſic ſtantibus , & antequã
dicta declaratio habeatur, ipſi Stephano nullum competit ius
regrediendi ad monaſterium ceſſum,cum de non obſeruantia ,
ſuper qua Stephanus ipſe ſe fundat minime doctum appareat ꝑ
eundem,ad quem onus id probandi incumbebat & incumbit,
ut deduximus ſuperius,& iuata plene tradita,per illum tex. per
Ang.Imo.& alios maximè Mod.in ij.nota.nu.vij.in l.ita ſtipu-
latus.ff.de uer.obl.& in l.hoc iure,& l.in illa,ubi Bar. col. ij. &
31 per Alex.in d.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.ff.eo.ti.¶†Ceſſabit etiã
effectus conditionis ſuſpenſiuę quæ uere fuit reſolutiua,cum.n.
fuerit purificata & adimpleta , habetur pro pura ac ſi ab initio
actus pure,& ſimpliciter fuiſſet geſtus d.l.cedere diem . & d.§.
ea conditionali.& per illum tex.tradunt oẽs in l.fi. §.Titius. ff.
de uulg.& pup.& per Are.ex illo tex.in l.fi.§.fi.ff.de uer.obl. l.ſi
pupillus.in fi.ff.de condi.inſtit.l.ſed ſi de ſua.§.fi.ff.de acq hær.
32 ¶†Et ſecuto adimplemento,conditio retrotrahit̃.l.potior.uer
ſi.uideamus l.qui balneum.uer.amplius.ff.qui potio.in pignor.
habeantur,ubi doc.poſt glo.bene tradunt . Congregatio enim
ipſa,die xa.Maij eiuſdem anni.1517.in primo generali ca. tunc
ſubſecuto,approbauit confirmauit &ratificauit illas conuentio
nes & capitula,& ſingula geſta inter.B.Cardi.& Stephanum ex
una,& alios noĩe ꝯgregationis ea altera& præinſertis ad literã
illis capitulis & conuentionibus,conſtituit procuratorem ad fa
ciendũ & ꝯſentiendum quicquid opus erat,& prout exigebat̃ ꝑ
33 dicta ca.approbando perſonas,quæ illa iam celebrarũt. ¶ † Et
quæ in ſimilibus repreſentant totam congregationem & p̃tatẽ
habebant ſimilia,& maiora celebrare,& obligare ipſam congre
gationem,&illius particularia monaſteria,ad no.in c.fi.de pac.
li.vj.Et quia Pontifex confirmauit dicta capitula,& conuentio
nes,habuit pro ualido firmo & ſufficienti conſenſum præceden
tem illorum,& conſenſum futurum ipſius congregationis.
34 ¶†Et tam partes quam Pontifex , noluerunt ſuperuenientem
ratificationem retrotrahi,& effectum conſenſus producere, ex
die ratificationis,ſecundum iuris diſpoſitionem capi. ratihabi-
tionem,de regulis iuris,libro,ſexto.l.fin. C.ad Maced.continē-
bant nanque pacta & conditio reſolutiua , ꝙ congregatio de-
beret ratificare omnia illa geſta,& conſẽtire illis,& conſtituere
ſpecialem procuratorem ad conſentiendum , ubi opus fuiſſet ,
tam in camera,quàm in cancellaria apoſtolica , cum inſertione
35 conuentionum in ipſo mandato.¶†Quæ ſingula congregatio
ad unguem iam adimpleuit,ſiue illa conſiderentur ut copulatã
ue poſita quorum omnium cõcurſus exigebatur.l.ſi hæredi plu
res.ff.de conditione inſtitu.l. ſi quis ſtipulatus fuerit decem.ff.
de uerb.oblig.per Barto.& alios.in l.prima.ff.de iuſtitia & iure
& in l.ſi is qui ducenta.§. utrum . ff. de rebus dubijs , & Ca-

36 nn, maximè Mod. in c. ij de reſcrip.† Siue illa fuerint copulati-
ue poſita, quod uerius eſt, circa unu effectum, quo caſu, de iure
omnia non erant neceſſaria nec ambonum concurſus exige-
batur, ſufficiebat enim primum, cum præſtatio conſen-
ſus ipſius congregationis & auctoritas ipſius Pontific. ad om-
nia eſſent ſufficientia ad nu. in c. cum iam dudum. de præben. &
in c. ſignificauit, de app. poſt gl. cum alijs traditis per Fely. in d.
37 c. ij. nu. xxvij, & xlvij.† Vincentur. n. iſta poſita ad maiorem expſ-
ſionem, & ad abundantem cautelam qua omiſſus actus non ui-
tiatur. l. non ſolem. ff. de reg. iur. l. teſtm̃. C. de teſta. & hoc con-
firmant illa uerba prout opus fuerit, ↄſiderantia effectum qui iã
ſubſecutus fuerit per conſenſum congregationis, & illorum mo
naſteriorum abbatum, ſuper quorum fructibus erat penſio ſol-
uenda ad beneplacitum, & auctoritatem Pontif. & ſi procurator
congregationis nullum aliũ præſtaſſet conſenſum iuribus, & de
38 ciſionibus citatis in principio conſultationis.† Nec obſtat ſi di
catur dicta uerba fuiſſe appoſita, ut aliquid operaremur, iuxta
39 doct. Bal. in rub. C. de ↄh. emp. q. ix.† Et ꝙ ſunt intelligenda cũ
effectu, ut procurator conſtitueretur, & ulterius uere, & realiter
conſenſum preſtaret, ad no. in l. j. §. hæc autem. ff. quod quiſque
40 iuris, & in l. ij. C. com. deleg. Nam† iſtud minime dr̃ in dictis ca.
& conuentionib. & ſunt actus penitus diuerſi. l. Celſus, §. ſed ip-
ſe. ff. de arbitr. Solum. n. continebant congregationem teneri ad
ratificandum, & conſentiendum, & ad conſtituendum procura
torem ad conſentiendum quatenus opus eſſet, quibus ita fuit ſa
tisfactum, non autem continebant ꝙ procurator realiter eſſet
aſtrictus præſtare conſenſum, illud. n. fuit omiſſum, & pro omiſ
ſo debet haberi, cum uerſemur in actu ſtricti iuris. l. quicquid
aſtringendæ. ff. de ue. ob. & eſt diuerſum ab expreſſis, d. l. Celſus
§. ſed ſi ipſe, & omiſſio nociua eſt ipſi omittenti, & contra eum
interpretanda qui clarius debuerat exprimere. l. ueteribus. ff. de
41 pac. ¶ † Prout Stephanus fecit in alijs capitibus, & in iſto capi-
te nihil exprimendo, ſatis colligitur uoluntatis ſuæ minime fuiſ
ſe realiter illud debere exequi, ad nota. in ca. audientiam. de de-
cim. & in l. unica. §. ſin autem deficientis. C de cadu. tol. & quia
illud de procuratore dictum fuerat ad abundantem cautelam,
qua ceſſante, actus non uitiatur, ut diximus, & talis conſenſus
præſtandus per procuratorem, minime erat neceſſarius ad uali
ditatem actus, ut deduximus. ¶ Eo etiam quia neceſſarius for-
ſan uidebatur ad expediendum literas, quæ iam erant expeditę,
& iſto etiam reſpectu fruſtratorius erat, prout etiam fruſtrato-
rius reddebatur, ſtante decreto Pontificis, & priuatione domi-
ni Cardinalis. B. & declaratione facta in perſona domi. Stepha
ni, necnon, & translatione penſionis in alias perſonas, necnon
& per ceſſionem penſionis factam a Stephano, ut ſtatim dice-
mus conſequenter de eo minimè erat curandum, tum & reſpe-
42 ctu Stephani, tum & reſpectu congregationis. ¶ † Cuius intere
rat, ne incurreret contumaciam Ponti. gerere actum ualidum,
& non contra decretum, & uoluntatem ipſius, & non fruſtrato-
rium, nullum, & inanem. d. c. quia fruſtra. de uſur. & per glo. ma
gnam, in l. j. in princ. ff. de oper. nou. nũc. & plura accumulant
Modernin. in l. quoties. ff. qui ſatiſda. cogan. & per Fely. in cap.
43 ex tenore, de reſcript. ¶ † Et ſatis fuit ꝙ illa uerba ſortirent effe
ctum in actu ualido, & ſubſtantiali, prout loquuntur iura in cõ
44 trarium allegata. ¶ † Et uulga. deciſi. Bal. in dicta rubrica, q. ix.
cum ſimilibus intelligenda uenit, ut uerba appoſita debeat ope
rari, ſecundum tamen naturam contractus & ſecundum natu-
ram rei, in ipſo contractu deductæ. l. ſi ſtipulatus. ff. de uerb. o-
blig. & declarat Innoc. in c. ex literis. de iure patrno. refert & ſe
quitur Soc. conſi. xlvij. Conſilijs noſtris, col. iiij. uerſic. præterea
magis, uolum. primo & non in illis quæ fruſtratoria, & nulla
ſunt, & aliquem effectum non poſſunt operari. Ex iſtis ſatis a-
perte conſtat, congregationem uſam fuiſſe diligentia nec fuiſſe
in aliqua culpa ſeu mora, nec etiam procurator ab ea conſtitu-
tus poteſt dici culpoſus ſeu moroſus, uel uſus negligentia, con-
ſiderato enim tempore quo fuit conſtitutus, & quo ſuæ conſti-
tutionis certior redditus fuit, & quo ad iter urbem uerſus acci-
piendum, ſarcinulas compoſuit, & computato itineris tempo-
re, & eo quo urbem ingreſſus eſt, nullum ulterius potuit præſta
re conſenſum, reperit enim mutatum ſtatum, & B. Cardl. & pen
ſionem translatam per Pontificem in alias perſonas, & decre-
tum Pontific. tollens omne ius, ſi quod habebat Stephan. licet
paratus eſſet adimplere omnia in ſuo mandato ordinaria, & ad
id ſpecifice urbem acceſſiſſet, & ſic facere minime tenebatur,
quod factum nequaquam releuabat, ut per Bartolum allegan-
tem iura, in l. ij. ff. qui petunt tutorem, & Felynus in c. ex tranſ-
miſſa. nume. decimo de præſcriptio. & argonicnin. l. neque nata
les. & l. ſiue. C. de probationibus. Et nullum iam tempus adie-
ctum fuit, quo deberet conſenſum præſtare, ſicut fuit expreſ-
ſum tempus quo congregatio deberet conſentire, & ſic ꝙ dies
45 ſeu tempus ipſum interpellaſſet. ¶ † Et quamuis in huiuſmodi
conſenſus præſtatione, ſeu in promiſſione de præſtando illum,
prout aſſerit Stephanus, tacite uidebatur ineſſe tempus infra
quod poterat cõmodè factum explicari, ad quod ipſa congre
gatio uidebatur teneri ad notata. in l. ſi ita ſtipulatus eſſem ab
ſtc. & in l. ſtipulationes non diuiduntur. §. fin. & l. ſequen. & l. ſi
inſulam. & l. exiſtimo. §. fin. & l. continuus. §. item qui inſulam.
46 ff. de uerb. obli.† Tamen iſtud arbitrarium eſt, ut expreſſe tra-
ditur in dicto. §. item qui inſulam. & per docto. maxime Mode.
in d l. ſi ita ſtipulatus eſſem. & per omnes in dicta. l. ſi inſulam.
Et conſideratis qualitatibus ſupra explicitis, & uera facti contin
gentia, nullus bonus uir arbitrari poterit procuratorem fuiſſe
47 in mora, ſeu uſum fuiſſe culpa uel negligẽtia. ¶ † Præterea ꝗue
tũ fuit ↄſtitui procuratorẽ ad ↄſentiẽdũ in cãcellaria ſeu came
ra apoſtolica, ubi opus fuiſſet, & incertum prorſus erat in quo
iſtorum duorum locorum conſenſus deberet præſtari, & ſtante
incertitudine loci, neceſſario requirebatur interpellatio, ut po-
tuiſſet in mora conſtitui. per lapſum diei etiam certę, nam illo
tempore deſtinato ſecundum legem & arbitrio iudicis, Stepha
nus debuit eſſe paratus recipere conſenſum in uno illorum lo-
corum, & cum illud minime probauerit nec fecerit, conuentio
remanet perinde ac ſi facta fuiſſet ſine adiectione diei, & ut in-
curreretur mora, neceſſaria erat interpellatio. l. arbiter. §. qui ca
lend. ff. de arbitr. & per Bar. in l. item illa. ff. de conſtituta pecu-
nia, uerſi. eadem ratione quæro, & eſt deciſio conſilij Neapolit.
48 cccxvj. Galiottus, uerſi. in contrarium allegatur.† Vbi in uerſic.
præterea & ſecundo, dicitur, ut per interpellationem conſtitua
tur in mora debitor, neceſſe eſſe in ipſa interpellatione exprimi
diem qua uult recipere per textum in l. aut qui aliter. §. j. ff. quod
ui aut clam, & per Alexan. conſi. xc. circa finem, uolum. v. debet
etiam exprimi locus ſpecificus ſecundum Bar. in l. cum filius. §.
ſi. ff. de uerb. obliga. & benefacit. l. qui inſulam. ff. eodem titulo
& quæ traduntur in l. iij. §. qui ſtichum, cum ſimilibus. ff. de eo
49 quod certo loco. ¶ † Prout etiam quoniam dies incerta legalis
ut eſt in caſu propoſito nunquam conſtituit in mora promiſſo-
rem per curſum illius ſine interpellatione, ſecundum Bar. in l. i-
ta ſtipulatus. in ij. quæſt. principali in fine. ff. de uerbo. obligat.
✻ quem * cõmuniter ſequuntur ibi doctores, & ſequuntur Mo-
dernin. in dicta. l. ſi ita ſtipulatus eſſem. in quarto notabili, &
nume. ſeptimo, ita declarantes illam legem adducentes alias de
ciſio. ut etiam faciunt in l. ſi ex legati cauſa. colum. iij. nume. xij.
50 eodem titulo. ¶ † Eo etiam quoniam iſtud præſtare conſenſum
continet actum momentaneum, & qui in inſtanti poterat perfi
ci, quo fit ut neceſſaria ſit interpellatio ad conſtitutionem mo-
rę, & ita limitantur contraria ſuperius adducta, ut expreſſe fir-
mat Alexan. allegans alias deciſio. in dicta. l. ſi ita ſtipulatus eſ-
ſem abſte. in principio, & in dicta. l. ita ſtipulatus. in gl. prima re
fert & ſequitur Decius. conſi. ij. & pro tenui. colum. quarta. uer-
51 ſic. ſecundo dictum Baldi. ¶ † Prout etiam neceſſaria erat in-
terpellatio etiam ſi fuiſſet promiſſum ſucceſſiuum factum, eo
quoniam illud dependebat a uoluntate ipſius Stephani qui ha
bebat declarare locum. & ſeparatum exhibere ibidem &cęt. ut
ſunt apertę deciſi. adductæ per Decium dicto conſili. ſecundo,
colu. iij. & quarta. & conſi. ccclxxx. Concluſio. & Corneus con-
ſi. cccxliij. In cauſa. uolum. primo. ¶ Rurſus procurator ipſe pa
ratus erat etiam conſenſum præſtare, nec per eum defeciſſet id
adimpleri, unde ſibi aliquid imputandum minimè eſt, cap. im-
putari cum concordantijs ibi adductis, de regulis iuris, libr. vj.
& exceptione legitima ſe tueri potuit, propter impedimentum
quod ſuperuenit facto & decreto Leonis decimi, notoriè con-
tingens, qui Cardinal. B. ſuis demeritis priuauit, necnon &
decreuit penſionem minime debere ſolui Stephano, & dictos
religioſos, nullas pęnas incurrere caſu quo illi eam non ſolue-
52 rent, & quam penſionem in alias perſonas tranſtulit. ¶ † Et
quod impedimentum iuſtum & legitimum fuit, facto ſupremi
principis procedens. l. ſed & ſi per prætorem. ff. ex quibus cau-
ſis maiores, & per Abbatem, & alios omnes in cap. ex tranſmiſ-
ſa. de præſcriptionibus, & per gloſam in uerſi. propoſita. in ca. cu
pientes. § quod ſi per uiginti de electionibus, libr. ſexto, & per
Alex. & alios, in l. properandum. §. ſin autem utraq;. in fi. C. de iu
dicijs,

dicijs,& in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi prætori,col.v.ff.de ope. no.
nunc.cum alijs allega.per Fely.in dicto.c.ex tranſmiſſa.nu. vij.
53 co.ij.¶ †Præſumendum eſt.n.Leonem decimum,iuſte,illa feciſ
ſe eum fuerit in illa ſancta ſede conſtitutus & de cuius poteſtate
maximè in beneficialibus & fructibus beneficiorum dicemus
inferius,&per argumentum a maiori iſtud traditur in l.Hæren-
nius.§.Gaia.ff.de uſuris &in c.preſenti de renunciationibus,&
iuxta nota.in l. iuſtè poſsidet.ff.de acq.poſ.& in l.ij.C. de offi-
cio ciuilis iudicis,& in c.quoniam contra , de probationibus .
54 ¶ †Et ſi Stephanus diceret,Pontificem iniuſte illa feciſſe utiq;
id aſcribendum eſſet caſui fortuito.l.quisergo caſus.ff.de pecul.
& omni reſpectu procurator congregationis iuſto,& probabi-
li ac neceſſario impedimento offenſus,excuſandus eſt ad nota.
in dicto.c.ex tranſmiſſa.& in l.ij.§.quod diximus.ff. ſi quis cau-
tio.& in l.qui commeatus.ubi Bar.ff.de re militari & Abbas in
55 c.ſciſcitatus.de reſcriptis cum ſimi.¶ † Prout etiam quoniam
ſtante dicto decreto Pontificis & alijs diſpoſitis per eundem, ꝓ
curator ipſe etiam requiſitus fruſtra conſenſum præſtitiſſet &
præſtitus,nihil fuiſſet operatus cum extrema minime eſſent ha-
bilia,& conſenſus ad nullum habile potuiſſet referri,ad tradita
per Bar.& alios,in l. ſi is qui pro emptore. ff.de uſucap.Et con
ſulto optimè fecit illum non præſtare,intererat enim iſtud non
fieri etiam congregationis,ne incurreret indignationem Ponti
56 ficis,ut fuit ſupra deductum.¶ †Qui Pontifex eo fortius potuit
dictam extinctionem,priuationem,decretum, & translationem
penſionis facere,ſi abſoluta & plenaria poteſtate,& non ordina
ria reſeruaſſet talem penſionem,cum facilius tollatur ius ſpecia
le,quàm ius commune uulgata.l.eius militis.§.militia miſſus.ff.
de teſtamento militari,& per Bal.in l.qui ſe patria,col.xj.uer.&
ſcias.C.unde liberi,& dicetur inferius.¶ Nec iſti aeris impedi-
mento,regula cancellariæ diſponens,literas reſeruationis pen-
ſionis,non poſſe expediri,niſi de conſenſu &c. Nam interuenit
conſenſus congregationis ad id ſufficiens,& approbatus a Pon-
tifice auctorante pacta & conuentiones de quibus ſupra,& par-
tes & Pontifex uoluerunt,ſuperuenientem ratificationem con
gregationis retrotrahi , ut deduximus ſuperius , eo etiam quo-
niam effectus conſideratus per regulam penitus ceſſat . Ex quo
iam fuerunt literæ expeditæ,& approbatæ per. B. Cardinalem
& Stephanum ut oſtendimus,& quia ſtante priuatione Cardina
lis,& decreto Pontificis,& translatione penſionis in alias per-
ſonas,& ceſsione ſubſequenti ipſius Stephani , ulterius minimè
agitandum erat de conſenſu præſtando,ut aliæ literæ expedirē
tur in beneficium Stephani,cuius ius erat prorſus ſublatum , &
57 extinctum,& ſi quod erat,illi ipſemet poſtea ceſsit.¶ †Et ceſſā
te cauſa & ratione,quibus fuit inducta regula , ceſſare debet &
ipſius diſpoſitio.l.adigere.§.quamuis.ff.de iure patr.c.cum ceſ-
ſante.de appell.quæ ratio & cauſa licet non ſit in regula expreſ-
ſa, tamen pro tali habenda eſt cum iſta unica poſsit aſsignari,
iuxta glo.& Bal.in l.quamuis.C.de fideicom.cum concordan.
58 ¶ †Prout etiam quoniam ipſe Pontifex minime aſtringitur di
cta regula temporaria,& per eundem conſtituta.c.dudum. uer.
nos igitur,de præbendis lib.vj.c.propoſuit.de conceſsione præ-
bendæ.c.innotuit de electionib.& diffuſe per ſcriben.in l.fi. C.
ſi contra ius uel utilitatem publicam,& plenius in capitulo quę
59 in eccleſiarum de conſtitutio. ¶ †Prout etiam,nam minimè ſe-
quitur ſecundum regulam literas reſeruationis penſionis non
poſſe expediri niſi de conſenſu,ergo ante & prius penſio non ē
in eſſe deducta,uerba enim dictæ regulæ non loquuntur de con
ſtitutione & creatione penſionis,nec reſiſtunt eius ortui & ori-
gini , ſed ſolum præſtituunt modum expeditionis literarum , &
paſsim uidemus penſiones ſolui & exigi nullis deſuper expedi-
tis literis , ſtant enim ſimul iſta,ꝙ literæ reſeruationis non ſint
expeditæ , & ꝙ tamen penſio ſit in eſſe deducta , & regula tan-
quam odioſa non debet egredi ſuos terminos,ad notata per om
nes in auth.quas actiones.C.de ſac.ſanc.eccleſi.& in l.ſi conſtan
te.in prin.ff.ſolut. matrimoni. cum ſimilib.& per Belleme. de-
60 ciſi.dccxlvj.col.iiij. ¶ †Et quia expeditio literarum nihil præ-
ſtat niſi reſpectu probationis,cum ſolo uerbo principis perficia
tur gratia,clemen.j.de ſepul.& ſecundum Archid.& Ioan.And.
in procemio ſexti,& Bal.in l humanum.C.de legib.Oldr.conſi.
cccxxvj.Quod articulo dati.col.ij.& per Rot. in nouiſsimis de
reſcriptis xxvij.& Mod.in rubri.de conſtitutionibus . num. xj.
& xl.& in c.ſciſcitatus.nume.xxxvij.de reſcriptis,& in ca. ij.nu.
xxv.de probation.Nec obſtabit quod dicitur Leonem decimū
uoluiſſe caſſare & extinguere penſionem in eſſe deductam,quę
minimè erat originata & orta in perſonam domini Stephani,ꝓ
pter defectum conſenſus congregationis,& illa extinctio & pri
uatio iam præſupponebat habitum , & Pontifex minimè conſi-
derauit iſtum caſum,nec uſus eſt poteſtate abſoluta , ſed ſolum
ordinaria,cum relationem habuerit ad pacta & conuentiones,
nec uoluit priuare Stephanum penſione,non conſtituta nec ori
ginata,& ad quem caſum diſpō & decretum Leonis minime de
bet extendi, tum quia delictum Cardinalis non debuit nocere
Stephano,& in iſtis pœnalibus ceſſat extenſio,& dictus procu-
rator non poterit ſe excuſare , tanquam in iure errauerit , cum
fuerit in urbe , ubi adeſt copia peritorum & non intererat ſua
perquirere,an conſenſus præſtandus,eſſet fruſtratorius, uel ne.
61 ¶ †Spectabat enim iſtud ad Stephanum argumento no.in l.cum
quis.& in l.fina.& in l.ſecunda.C.de iuris & facti ignorantia,&
in l.iuris ignorantia.C.qui admit.cum uulgaribus.Ceſſat nan-
que obiectio,nam penſio uere erat originata & deducta in eſſe,
& reſeruata dicto Stephano,apoſtolica auctoritate,& ſubſecu-
to conſenſu dictæ congregationis,ut pleniſsime & concluden-
ter ſupra oſtendimus , & Stephanus ſemper habuit penſionem
pro conſtituta,& perfecta ex conſenſu congregationis,& illo-
rum quatuor abbatuum,monaſteriorū,ſuper quorum fructibus
erat ſoluenda,& certæ perſonæ,& in certa quantitate,& per ceſ
ſionem poſtmodum per eum factam & receptionem pecunia-
rum ut dicemus,& quia conditio reſolutiua appoſita , iam fuit
adimpleta,ut probauimus,& literæ iam inde fuere expeditæ, ut
diximus ſuperius unde merito priuatio & extinctio præſuppo
nebat habitum.Nec erat neceſſarium priuare Stephanum titu-
lo monaſterij,nam illud minimè habebat , conſiderata ſua ceſ-
ſione,& ſubſecuta unione , & ratificatione congregationis , ac
procuratoris conſtitutione,& conſideratis impedimentis ſubſe
cutis,quibus procurator non ualuit conſenſum præſtare , ut de
ſingulis ſuperius iam diximus . Nec dictus procurator errauit
quinimmo conſulto & optime fecit conſenſum non præſtare
ex deductis ſupra , & nedum Stephani ſed ipſius congregatio-
62 nis intererat illum non præſtari inaniter & fruſtratorie.¶ †Et
ſi pontifex ī animo habebat dictam penſionem etiam originatā
& in eſſe deductam extinguere,& ſubuertere,ut aduerſarius fa-
tetur , eo fortius uoluit illam non induci nec oriri , cum plura
prohibeantur fieri,quæ facta tenent,uulgata lege patre furioſo.
cum ſimilibus. ff.de his qui ſunt ſui uel alieni iuris , & dicetur
inferius , & inhabilitas ad dictam penſionem , & regreſſum ad
monaſterium in perſonam domini Stephani minime uenit per
uiam extenſionis,nec odio uel delicto Cardinalis.B.ſui fratris,
ſed diſpoſitiue principaliter in perſonam ſui , & ceſsionis per
eum factæ uirtute, ante & poſtmodum,& conſiderata uolunta
te Leonis decimi , ut eſt uidere in decreto ipſius Pontificis &
clare patet,cuius ſola uoluntas eſt ſumma ratio,quo ad ius po-
ſitiuum & quo ad beneficia,& fructus ipſorum , & in quo Pon-
tifice non præſumitur niſi cauſa rationabilis , & iuſta , & ceſſat
63 cauſa odij,ut de ſingulis inferius dicemus.¶ † Iſta nanque ceſ-
ſio in manibus Leonis decimi,facta per Stephanum ſuper extin
ctione , & caſſatione penſionis , & acceptata , concludenter o-
ſtendunt penſionem reſeruatam fuiſſe in eſſe deductam,& per-
fectam,toto fere titulo de renunciationibus. ¶ Oſtenditur etiā
nullum ius Stephano competere ad monaſterium prædictum
ſancti Simpliciani,ſuper cuius fructibus pars penſionis erat cō-
ſtituta nec per uiam regreſſus,nec per uiam ſpolij,indicat inſu-
per ultra ſuperius adducta apertam excuſationem, ut procura-
tor congregationis minime teneretur conſenſum aliquem præ
ſtare,cum Stephanus cedendo a prædicto onere,eum iam libe-
rauerit ex abundanti,& licet uere ad id non eſſet aſtrictus, cau-
ſis & rationibus ſupra deductis.Iſta etiam operatur,& conſen-
ſus per Stephanum præſtitus quo ad translationem dictę pen-
ſionis factam per Leonem decimum in alias perſonas , & ſuc-
ceſsiue ad idem accedat receptio pecuniarum facta per Stepha
64 num tempore Clementis ſeptimi. ¶ † Per quos actus gemina-
tos eo fortius oſtenditur uoluntas & conſenſus iſtius, & ualidi
tas ac firmitas omnium geſtorum inter ipſas partes,& per Leo
nem decimum ad notata . in l.baliſta. ff. ad Trebellianum , per
Barto.in l.ſcimus.C.de agricolis & cenſitis lib. xj. & Moder. in
c.fina.de offi.deleg.& in l.j.in prin.ff.de offic.eius , & adducta
per Stephanum contra geſta ſuperius annotata per ipſum deme
tu ac defectu intentionis Pontificis,& quibuſdam alijs ſatis fri
uolis,minime poſſunt militare & procedere , ut de ſingulis di-
65 cemus in ſequenti principali articulo . ¶ † Nec poſtremo

obſtat quod ex aduerſo dr̃, procuratorem agregationis, & uere
impedictum cauſis ante dictis, teneri docere de ſua diligentia,
ſm̃ Bar. & alios in l. ij. §. quod diximus. ff. ſi quis cautio. per tex.
in d. l. qui commeatus. ff. de re militari. cum alijs traditis per Fa
ly. in d. c. ex transmiſſa, col. j. & in c. cum inter. col. x. de except.
66 ¶ † Et q̃ neceſſe habebat de dictis impedimentis proteſtari, ſe
cũdum Bar. & reliquos ſcrib. in d. §. quod diximus. & Fely. poſt
Abb. in d. c. ex transmiſſa. nu. vij. per gl. in c. cupientes. §. quod ſi
per uiginti, in uer. propoſita de electionib. lib. vj. & Alex. in l. de
pupillo. §. ſi quis ipſi prætori. nu. ix. ff. de ope. no. nun. Nam pro-
curator ipſe, nullam commiſit culpam, nec fuit in aliqua mora
& negligentia, quinimmo uſus eſt omni diligentia, ut ex pluri-
67 bus ſuperius docuimus & firmauimus. ¶ † Nec aliquam prote-
ſtationem de dictis impedimentis facere tenebatur, conſidera-
to iure communi, & excluſa conſuetudine locali, ut ſentit Bart.
in l. ij. §. dies. ff. q̃n appellandum ſit. & in d. §. quod diximus. ubi
Mod. poſt alios, nu. vij. & viij. iſtud firmant, poſt Abb. in c. ſciſci
tatus & in c. plerunque. de reſcr. & in d. c. ex transmiſſa. ubi Fely.
68 nu. vij. & ſeq. & Aret. conſi. clxij. Verum eſt. ¶ † Prout etiam ceſ
ſat obiectio, etiam ſi uera eſſet opinio illa, proteſtationem fore
neceſſariam, ut illa ceſſat quando notorium erat omnem dili-
gentiam fuiſſe fruſtatoriam, ut ut re contingit in caſu præſenti,
& firmat Pau. de Ca. conſi. cclxxxvj. Viſis his. col. ix. uer. nec ob
ſtat q̃ debuerant, quem refert & ſequitur Fely. in d. c. ex tranſ-
miſſa. col. ij. uer. quæ omnia, nu. iiij. & col. iij. nu. x. uer. limita ta-
men ubi ad id alia adducit, & ſentit Alex. in d. §. quod diximus.
69 ¶ † Prout etiam obiectio ruit, nam ſatis cõſtat de animo ipſius
procuratoris parati conſenſum præſtare, niſi impedimenta
ſucceſsiſſent, quo ſtante proteſtatio minimè erat neceſſaria, ut
firmat Alex. in d. §. quod diximus in fi. & ſequitur Fely. in d. cap.
transmiſſa. col. iij. nu. xij. uer. ſed poteſt teneri Reſultat igitur ex
iſtis ſolida & uera concluſio Stephanum ipſum ad dictum mo-
naſterium nullum habere regreſſum, nec debere ad illud reſti-
tui, tanquam ſpoliatum, non obſtantibus ſuperius in ɔ̃trium ad-
ductis, & alijs quibuſcunque forſan adducendis. Nam illis om-
nibus apertiſsima & uera data eſt reſolutio. ¶ Circa autem arti
culum penſionis, Stephanus ipſe audiendus ẽt minimè eſt. Nã
penſionem ſibi reſeruatam petere non põt, & quo ad ipſum ceſ
ſauit penſio, extincta nanque fuit, & de ea ulterius agitandum
non uenit, propter priuationem. B. Cardinalis factam per Leo-
nem x. & decretũ ipſius, diſponens penſionem do. Stephano nõ
deberi, cum ampliſsimis clauſulis ¶ Quod decretum & geſta
per Leonem firma & ualida fuerunt & ſunt, nec impugnari poſ
ſunt ex defectu poteſtatis, aut ex defectu intentionis & uolun-
70 tatis. ¶ † Proceſſerunt. n. motu proprio, & de apoſtolicæ poteſta
tis plenitudine necnon & ex certa ſcienta. & de ipſius Pontificis
poteſtate diſputare ſacrilegij ad inſtar hr̃. l. ij. C. de crimi. ſacri-
71 leg. ¶ † Cum ipſe ſit omnia, & ſuper omnia, ſecundum Bal. in c.
72 j. qual. domi. propr. priue. ¶ † Et habeat plenitudinem poteſta
73 tis ſupremæ, iuribus citatis per Bal. in c. j. quid ſit inueſti. ¶ † Sit
74 que miniſter Dei, a quo dependet omnis iuriſdictio, † & ſedes
ſua ſit ſancta, ſecundum Hoſt. in c. j. §. ex ſancta. de ſum. Trin. &
Arch. xj. q. iij. c. an eſt. Inn. in c. quod ſuper his. de uo. Abb. conſ.
lxxxij. Conditor omnium. & iuxta illud de quo in c. quodcun-
75 q; xxiiij. q. j. & in c. ſolitæ. de maio. & obed. ¶ † Et in terris Deus
eſt ſecundum Bal. in l. fi. C. ſen. reſcin. & Mod. in c. j. de conſtit.
76 ſuper gl. in uer. ab omnibus. ¶ † Cum Dei & papæ idem ſit con-
ſiſtorium. c. quanto. de tranſlatione prælatorum, ubi Hoſt. & in
77 c. j. & ij. eo. ti. ¶ † Nec ſuperiorem in terris habeat. c. licet. c. ue-
nerabilem de electionib. c. ſignificaſti. elem. ne Romani. eo. ti. c.
cuncta per mundum ix. q. iij. & ad notata in l. princeps. ff. de le-
78 gi. & l. digna uox. C. eo. ¶ † Et a ſolo Deo iudicat̃. c. Anaſtaſi. xix.
79 diſt. ¶ † Et adequat quadrata rotundis, ſecundum Hoſ. & Abb.
80 in c. cum ueniſſent. de iudic. ¶ † Et q̃n procedit ex certa ſcientia
& poteſtate abſoluta nihil põt opponi, nec dici poteſt, cur ita fa
cis, ſm̃ Bal. in procœ. decretal. & Fely. allegantem alia in c. nun-
81 nulli. de reſcr. nu. xxx. & lj. ¶ † Nec ſubijciatur quæſtionib. ſuis
aut aliorum prædeceſſorum ſuorum c. dudum. uerſi. nos igitur.
de præb. li. vj. c. innotuit. de elec. c. propoſuit. de conceſſ. præben.
82 ¶ † Eſt enim ſupra tale ius, & contra illud poteſt ſuo arbitrio
diſponere, & omiſſo iure poſitiuo, & regulis ipſius poteſt pro-
nunciare ſecundum ſuam conſcientiam, ut plene habetur per
omnes maxime Fely. nu. lxxviij. & Mod. nu. xl. in c. quæ in eccle
ſiarum. de conſtit. & in l. fi. C. ſi contra ius, & in c. lector. xxxiiij.
diſt. & c. præsby. xcj. diſt. & eundem Fel. in c. j. in iiij. fal. de ɔ̃ſti.

83 † Et circa tale ius poſitiuum indiſtinctè diſpenſare poteſt, & ſi
ne cauſa, ſm̃ Innu. in c. dudum, el ſecundo in fi. de elect. & Fel. in
84 c. poſtulaſti. nu. lxij. & in c. ſi quando nu. xiiij. de reſcrip. ¶ † Et
eo magis, Pont. poteſtas redditur libera in beneficialibus in qui
bus, & fructibus ipſorum, poteſt ſuo arbitrio diſponere. c. ij. de
præb. lib. vj. cle. j. in fi. ut lite penden. cum alijs allega. per Fel. in
d. c. quæ in eccleſiarũ. nu. lx. & alijs ſeq. & Mode. ibi nu. xxxij. &
Alex. conſi. xcij. nu. xxxv. uol. vj. Soc. conſi. xxvij. nu. viij. uol. iij.
85 Cor. conſi. xc. In cauſa, col. iij. & iiij. uol. iiij. † Et potiſsimum in
tollendis imponendis, & transferendis penſionibus impoſitis, &
imponendis ſuper fructibus ipſorum beneficiorum, quas pen
ſiones, abſque cauſa poteſt imponere, & extinguere, cum cõſen
ſu obtinentis beneficium, qui illud acceptando, per quaſi ɔ̃tra
ctum ṽr ſe obligaſſe, ad adminiſtrationem. c. niſi cum pridem. §.
uerum, de renun. & ẽt eo inuito, & non citato, ſua ſola uolunta-
te, ut poſt alios per eum citatos, ad plenum proſequit̃ Fely. in c.
ad audientiam, el ij. col. ij. & alijs ſeq. nu. v. & ſeq. de reſcrip. & ad
id plura adducit Io. Bap de S. Seuer. in ſuo trac. de penſionibus,
q. v. & xix. & col. iij. & q. xxiiij. ubi etiam in fi., & in c. præceden-
ti apertiſsime firmat Pontificem iſta poſſe facere, beneficiato,
penſionario minimè citato, & ſine aliqua cauſæ cognitione, &
86 bene faciunt tradita per Deci. conſi. cxlj. Ad plura, col. fi. ¶ † Et
quia transferendo penſiones debendas uni perſonæ in alias per
ſonas, non eſt grauamen nouum in perſonam debentis ſoluere
ſed delegatio ſolutionis faciendæ alteri, & ceſſabit regula, q̃ ex
tinctæ penſiones non ſuſcitentur &c. minimè loquens in caſu p̃-
ſenti, & cui iam fuit derogatum, ut in ſequentib. dicemus etiã ſi
penſio fuiſſet extincta, quo ad Cardinalem. B. & ipſum Stepha-
87 num. ¶ † Ad quod etiam nam penſionem reſeruatam habebat
Steph. ex priuilegio, & beneficio ipſius Pontificis, & tale ius ip-
ſe Pontifex etiam ſine cauſa, & ſua libera tantum uoluntate po-
tuit reuocare, etiam tollendo ius quæſitum illi, ſecundum Ang.
in l. antiochẽſium. ff. de priuileg. creditorum, & Bal. in l. fi. col.
pe. uerſi. ſed immediate oppono. C. ſen. reſc. non poſſe, & eundẽ
Bal. in l. qui ſe patris, col. xj. uer. & ſcias. C. unde liberi, per tex-
tum in l. qui fundos. C. de omni agro deſerto, lib. xj. per eum ci-
tatum, cum alijs relatis per Fely. in d. c. quæ in eccleſiarum, nu.
88 lxviij. & lxxij. col. ij. in fi. & col. iij. ¶ † Et quia ius quæſitum, iu-
re poſitiuo, etiam ſine cauſa per ſupremũ principem auferri po-
teſt, cum ſit ſupra illud, ut diximus, & plenè proſequuntur Paul.
de Caſt. & Alex. in l. cum heredes. in princ. ff. de acqui. poſſeſ. &
Abb. conſi. lxxxv. Illud in ſumma, & ſcribentes. in l. fi. C. ſi con-
tra ius, & habetur in dicta deciſione conſi. Neap. cxxviij. col. fi.
& diffuſe poſt Fely. nu. lxxviij. & in c. j. per Moder. in d. cap. quæ
89 in ecleſiarum, nu. xxxvj. ¶ † Eo etiam quoniam Pontifex ipſe ſi-
ne cauſa poteſt tollere ius quæſitum alteri etiam de iure natura
li, quando illud uenit tanquam acceſſorium ad ius eccleſiaſticũ
in quo ſupremam, & maximam habet proteſtatem, ſecundum
Innoc. in c. ij. de uo. & proſequitur Fely. in d. c. quæ in eccleſia-
90 rum, nu. lxvj. ¶ † Et reſcriptum Pontificis in beneficialibus in
præiudiciũ alicuius ualet, & tenet, etiam ſine illa clauſula, non
obſtan. dummodo quod de ipſius uoluntate appareat, ſecũdum
Bal. in d. cap. quæ in eccleſiarum, col. pen. & Fely. ibi nu. vj. in fi.
& plenius in c. nonnulli, nu. l. & lxviij. de reſcriptis, ubi concord.
adducit, & eo magis iſta reddentur confirmata, & roborata, ex
reſponſionibus, & reſolutionibus dandis obiectis, & oppoſitis
91 per ipſum Steph. ¶ † Non igitur obſtabit regula cancellariæ, de
non tollendo ius quæſitum, adducta per Stephanum, nam Pon
tifex illa minimè aſtringitur dicto cap. dudum. §. nos igitur de
præbendis, libro ſexto, & quia ipſe eſt ſupra omne ius poſitiuũ,
92 nec aſtringitur regulis ipſius, ut deduximus. ¶ † Prout quia in
decreto, & ordinatis per Leonem decimum, ſublata ſunt om-
nia obſtantia, ad plenè notata per omnes in l. fin. C. ſi contra ius
per Barto. in extrauaganti ad reprimendum, in uerſic. non ob-
ſtantibus, diffuſius poſt alios per Felynum in capit. nonnulli. de
reſcriptis & per tales clauſulas, tollitur ius quæſitum ad rem, ut
tradit Cardi. conſi. lxj. Caſus ſunt, in ſine, & in c. inter cætera. u-
bi Imol. colum. antepe. de præbendis Io. And. & Gemini. in ca.
ſi poſtquam. colum. fi. & in c. dudum. col. iij. de præben. libr. vj.
93 ¶ † Prout etiam quoniam in d. decreto, adeſt clauſula, de pleni-
tudine poteſtatis, habens uim clauſulæ derogatoriæ ad omnem
legem ɔ̃triam, continentem etiam clauſulam derogatoriam, ſm̃
* magis * communem opin. & uſu receptam, de qua per Bald. in
procem. decreta. col. iiij. uer. Gregorius, cum alijs adductis per
Fely. in d. c. nonnulli. nu. xxx. & ſeq. conſiderantem etiam clau-
ſulam

ſulã,ex certa ſcientia,q̃ in pñti decreto adeſt, & per eundẽ Fe
94 ly.in d.c.nonnulli.nu.xxxix.¶ † Ad qđ inſuper, nã regula an-
nullas conceſsiones tollentes iura quæſitũ factas motu proprio
& ex certa ſcientia nihil tñ diſponit de factis ex plenitudine po
teſtatis, prout eſt pñs, continens oẽs iſtas clauſulas, & regula tã-
quam odioſa non dẽt extendi ad iſtum caſum ut ſupra deductũ
fuit & expreſsio clauſulæ, de plenitudine poteſtatis, dẽt aliquid
operari c.ſi papa.de priuileg.li vj.l.ſi qñ de leg.j.& C.de inoff.
95 teſt.per Bal.in rub.C.de ꝯh.emp.q.ix.† Et quia regula procedit
quando uerba conceſsionis eſſent dubia, at qñ ſunt clara & aper
ta ut eſt in caſu præſenti, ceſſabit. Cum aperte conſtet Pontificẽ
uoluiſſe tollere omne ius ẽt quæſitum, ut diximus, & dicemus,
& in iſtis beneficialibus & fructibus ipſorum habeat pleniſsi-
m im pſãtem faciendi quicquid uult, & concedendi, priuandi, &
transferendi, ut concludenter ſuperius probauimus, & regula p̃
dicta loquit̃ & intelligit̃ de ſignaturis emanatis in cauſis pendẽ
tibus. Caſus aũt noſter, minime pendebat, ad quem regula mi
nimè extendi dẽt, tanquam odioſa, & exorbitans, iuribus uulg.
96 † Prout ẽt, nam regula loquit̃ de iure quæſito purè, & in re, nõ
aũt de q̃rendo ſub conditione, ad rem, Stephanus.n.nullum ha-
bebat ius purũ, nec in re, ſed conditionale, conſideratis illis ab-
ſurdis abſolutis, cedente uel decedente. B. Cardi.l.a reſtõre.ff.
de ꝯd.& dem.l.euictis.ff.de euictionib.& conditionaliter com
petens leue eſt.d.l.cedere diem de uer.ſig.cum uulg.& ius quę
rendum facilius tollitur quã quæſitum, ut dicemus inferius. Et
idem ſi penſio fuit reſeruata Stephano ſub die incerta, quæ pro
conditione habetur.l.dies incertus.ff.de cond.& dem.per Bart.
& alios in l.ita ſtipulatus.q.ij.ff.de uer.ob.& quia Stephano nul
lum ius, nec in re, nec ad rem, erat quæſitũ, quoniam Leo.x. re-
ſeruauit ſibi penſionem ceſſaturam per priuationẽ.B.Cardina-
lis fiendam, & illam aſsignauit alijs de conſenſu ipſius Stepha-
ni cedentis prorſus omni iuri ſuo, ut ſtatim ſubijciemus.
97 ¶ † Nec obſtat ſm in quo Stephanus dicit, ſe minimè fuiſſe pri
uatum per Leonem x.in decreto enim ſuo, & declaratione nõ
legitur talis priuatio, quę ſubintelligi nõ debet cũ expreſſe nõ
appareat, ut tradit gl.pe.ubi ſcrib.notant in c. fi. de iure patro.
& gl.xv.q.viij.In ſumma.& eſt tex.in auth.de non eligendo ſe-
cundo nuben.uer.nec eſt tale quid.& per glo.in cle.ij.de uita &
98 hon.cler.Abb.& alios in c.fi.de præſumpt.¶ † Et illa declara-
tio nullum nouum adducit, ſed ſolum detegit & aperit quod e-
rat deductum in præteritum.l.hęredes palam.§.& ſi notam. ubi
oẽs tradunt.ff.de teſtamentis.ut ẽt faciunt in l.edita. C. de edẽ
do.& Leo.x.noluit priuare Stephanum penſione ſibi reſeruata,
ſed ſolum declarare eam illi non competere per priuationem.
99 B.Cardinalis.¶ † Reſpondet̃ apertiſsimè conſtare de mente, &
intentione ipſius Pontif.uolentis priuare Stephanum, & cui in-
tentioni, & uoluntati uerba habent inſeruire.l.non aliter.de le-
ga.iij.l.publius.§.fi.ff.de cõd.& dem.l.cum uirum.C.de fideic.
c.intelligẽtia.de uer.ſig.l.ſcire leges.ff.de legibus cum concor.
100 ¶ † Et mens, & uoluntas principaliter attendenda eſt, & non
uerba, quæ ſm ſubiectam materiam impropriantur, ad no. in l.
in condition.primum locum.ff.de cond.& dem.& in l.Lucius.§.
Titius.ff.de libe.& poſth.l.cum mulier.ff.ſol.mat.l.ptor ait.§.j.
ubi gl.& doc.ponunt.ff.de ope.no.nun.ut ẽt faciunt ſcribentes,
101 maximè Mod in c.translato.de conſtitution.† Iunctis his quę
habentur in l.ſi uni.ff.loca.& in l.ſi olei.C.eodem.& plenè per
Mod.in l.ſed & ſi poſſeſſori.§.item ſi iuraſuero. ff. de iure iuran.
102 ¶ † Et ſubtilitas uerborum relinquenda eſt pertinacibus.ſi mẽ-
tem diſponentis aliter habemus.l.ij.C.de ꝯſtituta pecunia. p gl.
103 & alios in rub.ff.ſo.ma.† Et quia minimè refert quid fiat ex æ-
quipollẽtibus, dummodo ꝙ mentem diſponentis obſeruemus.
l.iij.C.de inſtit.& ſubſtit.l.cũ mulier.ff.ad Treb.& diffuſe p oẽs
104 in l.Gal.§.& quid ſi tãtũ.ff.de libe.& poſth.† Prout ẽt qm̃ Põ-
tifex expſſe decreuit, licet uſus non fuerit uerb.priuamus ꝯgre-
gationẽ & Abbatem non teneri de cætero ipſi Stephano, ad ſo-
lutionẽ dictæ pẽſionis, quib. ex uerbis ſatis apertiſsimè ꝯſtat.
uoluiſſe eũ priuare dicta pẽſione, & eũ reddere inhabilem, & iſta
fungunt̃ uice uerb.priuamus.nec refert an Põtifex utat̃ noĩe ſy
nonimo, ad notata per doct.in l.ſi idem.C.de codicillis.& quia
reſeruauit ſibi dictã penſionẽ, & demum aſsignauit eã alijs de ꝯ
ſenſu ipſius Stephani, & ulterius uoluit.d.Stephanũ cedere om
ni iuri, p quos actus, manifeſtiſsime patet Põtificẽ, Stephanum
uoluiſſe priuare, prout priuauit, nã ſubſeqnẽtia neceſſario inclu
dunt antecedẽtia, & ſic priuationem ipſam & ꝙ uoluerit eũ red
dere inhabilẽ.l.illud.ff.de acq.hæc.l.ad rẽ.l.ad legatũ.ff. de pro
curatorib.& per Mod.in l.ij.ff.de iuriſd.om.iud.& in c.præterea
105 de off.delegati.† Et ipſe Pontifex non eſt uſus ſolum uerb.de-
claramus, quinimmo decreuit, uolens inducere aliquid de no-
uo, & nõ ſtare p̃teritis, ſm gl.in clem.unica de officio uicarij.&
re ipſa & facto euidẽter id ꝯſtat, dum reſeruauit ſibi penſionẽ,
eã alijs aſsignauit de ꝯſenſu Stephani, & uoluit eũ cedere omni
iuri, & reddidit eum inhabilẽ ad eã percipiẽdam, abſoluendo re
ligionẽ & abbatem a ſolutione ipſius eius reſpectu, ꝯñr nõ uer-
ſamur in terminis merę declarationis, ſed in principali, & mera
diſpõne priuatiua, & inhabilitante & excludente ipſum Stepha-
num, nec ipſe Põtifex declarauit aliqđ dubiũ.ſeu ambiguũ, pro
ut loquunt̃ iura in oppoſitũ citata, ſed principaliter diſpoſuit &
decreuit ac priuauit & inhabilẽ reddidit ipſum Stephanũ, & q̃a
mẽs nedũ uerbis, ſed ẽt re ipſa & facto, apertius declarat̃, ut de-
106 duximus.ſ.† Non obſtat aliud ĩ quo dicebat̃, decretũ & decla
rationẽ pontificis eſſe nullã, ex quo ex abrupto fuit proceſsũ, ac
p̃cipitãter ordine nõ ſeruato & breui tpe, & ſine cauſę cognitio
ne, & Stephano nõ citato, ad no.in l.nã ita diuus.ff.de adop.& ĩ
l.de unoquoq;.ff.de re iud.& p Bar.in l.prolatã. C. de ſen.& per
oẽs in l.ij.C.de eden.& Fel.poſt alios in c.eccleſia. S. Mariæ.de
ꝯſti.& in cle.paſtoralis.de re iud.in cle.& p ſcrib in c. cũ olim.
e.ti.in antiq.iũctis ẽt no. p oẽs in c.qm̃ ꝫ.de prob.& Soc.ꝯſ. xx.
107 col.ix.& ſeq.poſito inter ꝯſi.Fran.de Cur.† Nã Pontifex ꝫ Ste-
phanũ proceſsit per uiã extraiudicialẽ motu proprio.ex certa ſciẽ
tia, & de plenitudine pſãtis, quo caſu nulla requirit̃ partis cita-
tio, & ita geſtũ ſine citatione ualidũ eſt, ſm Roma.ꝯſ. cccxlix.
Circa primũ.in v.dubio.in fi.adducentẽ ad id iura, quẽ ſequit̃
Ale.ꝯſ.lxxavij.Viſis codicillis.col.ix.uol.ij.Volens ꝙ qñ appa-
ret, principẽ oĩno uoluiſſe alicui p̃iudicare, non eſt neceſſaria il-
lius citatio, ex quo actus eo inuito poterat expediri, ut ẽe tenet
Rom.ꝯſ.ccxii.Quo ad primũ.& late Fel.adducens alios in.c.cũ
olim.col.v.uer.non oportet.de re iud.& Dec.ꝯſi.cxcj.In cã. co.
108 iij.nu.vj.& viij.& Soc.ꝯſ.iiij.co.vij.nu.xiiij.uol.iij.† Nec opus
erat citatiõe, cũ notoriũ eſſet Stephanũ nõ potuiſſe impedire ta
lẽ actũ, & Pontificẽ ita p̃cedentem ſm gl.Ab.& alios in d.c.cũ
olim.maximè Fel.col.vij.uer.nõ eſt citãdus, & Soc.d.ꝯſ.xx. co.
vij.uer.aliqñ nõ ꝯſtat.& in deciſ.ꝯſ.Neap.clxxviij.In cã.in v.du
109 bio & eundẽ Fel.in c.eccleſia.S.Mariæ.nu.xxj.† Et qm̃ ponti
fex de abſoluta pſãte procedere p̃t parte ẽt nõ citata, ſm Io.An.
in add.ad Sp.in ti.de ſen.§.iuſta.uer.eſt ẽt nulla.& in c. iter qua
tuor.ubi Ab.& Imo.no.poſt Inn.de maio.& obed.& Alex.in d.
l.de uno quoq;.col.pe.& Soc.d.ꝯſi.xx.col.iij.& bona deci. Bal.ĩ
l.nec cauſas.uer.fuit quæſtio antiquitus.C.de app.& Fely.in d.
110 c.quæ in eccleſiarum.nu. lxxxix.† Et maximè in beneficiali-
bus & in diſponẽdis fructibus ipſorũ ut diximus ſuperius, & ple
nè proſequit̃ Fely.in d.c.ad audientiã.col.ij.& ſeq. nu.v. & ſeq.
& per Io.Bap. de ſancto Seueri. in d.tract.de penſio.q.v.ix.&
111 xxiiij.† In quibus caſibus ſupremus princeps ẽt p̃cedere põt
nullo ſeruato iuris ordine, cũ ſine cauſa poſsit inſtituere extin
guere & transferre pẽſiones, ut ſuperius apertè deduximus, &
optimè faciunt quę habentur per Inn.& alios in c.de cauſis. de
re iudi.& per Bal.in l.fi.C.de leg.& Albe.de Roſa in l.princeps
ff.eo.tit.& in d deciſio.ꝯſ.Neapo.ccclxi. Monaſteriũ.col.iij.uer
fi.& pro hoc faciunt.& deciſio.cccxcj.Fuit dubitatũ.col. fiu.&
quæ per Fely.in c.inquiſitionis.co.j.& iij.de accuſationibus.&
pulchre ac diffuſe proſequit̃ Frã.de Cur. adducẽs q̃plures alias
deciſiones & iura, ꝯſi.lxv.Super p̃miſſa col.vj.cõcludens ſupre-
mũ principẽ poſſe p̃cedere & pronunciare nullo iuris ordine
ſeruato, ex quo nõ aſtringitur iure poſitiuo, & maxime ꝯſiderã
do clam, ſupplentes, tollentẽ ſolennitatẽ iuris ciuilis, tm Hoſt.
in c.j.de tranſactio.& Fely.in c.poſtulaſti.num. lxj. de reſcrip.
nec in Leone x.ita procedente requirebatur alia cauſæ cogni-
tio, cum certus bene fuiſſet de his quæ geſsit, & quæ ſuo arbitrio
& abſoluta poteſtate facere poterat ſupplente defectum cogni
tionis cauſæ, ut in ſequentibus ẽt dicemus, quæ alias minimè
112 ſuppleretur ſi interueniſſet.† Nec obſtabit ſi dicatur iſta pro-
cedere qñ certe conſtat pontificẽ ita uoluiſſe procedere & dero
gare iuri ipſius Stephani, ſecus aũt qñ ſumus in caſu dubio, in
quo nõ eſt ueroſimile principẽ uoluiſſe tollere ius tertij.c.q̃uis.
de reſcrip.lib.vj.l.ij.§.merito.& §.ſi quis a principe.ff.ne quid in
loco publico.& tradunt doctores, in d.c.quę in eccleſiarũ.maxi
mè Fely.nu.lxiiij.ſumus enim hic in caſu claro, in quo apertiſ-
ſimè conſtat Leonẽ x.uoluiſſe reddere inhabilem ipſum Stepha
num, & eum priuare ut ſuperius deduximus & cõſtat ex eius cauſa
lis, & uerbis per eũ prolatis, & ex geſtis per ipſum ut ẽt dicemus

& cum uerſemur in claris, ceſſant ꝯiecturæ.l.continuus.in prin.
ff.de uer.ob.& pro cauſa ſatis fuit ſua uoluntas, & ſucceſsiuus
conſenſus & ceſsio ipſius Stephani,& materia ſubiecta habilis
113 ad ualiditaté prædictorũ, † Dat inſuper & obijcit Stephanus
de defectu intentionis ipſius pontificis,qui minime tollitur per
clauſulam motu proprio, ad notata in clementina ſi Romanus
114 pōtifex de præb.& in c.ſi motu proprio.eo.ti.li.vj.¶ † Et clau
ſula ex certa ſcientia minime ſupplet ignorantiam facti,cle.j.de.
probatio.per Bal.in l.fi.col.ij.uer.dicas ét.C.ſen.reſcin. nō poſ.
115 ¶ † Et d͡claratio pōtificis facta ꝯ ius Stephani,illi nocere nō dēt
ſecundum Bal. in c.cum noſtris . col.iiij.de conceſ.præbendæ.
116 ¶ † Prout etiam illa clauſula,ſupplentes,minimè tollit defectũ
ſubſtantialium.& ignorantiam facti ſecundum Hoſt. & alios in
c.j.de tranſac.Io.And.citatum per Fely.in c.ij.num. lj. de reſcri
ptis & illa clauſula de plenitudine poteſtatis,poſſet effectum ſor
tiri,quando fuiſſet proceſſum cum cauſæ cognitione uel quan-
do aliqua ex cauſa princeps motus uoluiſſet præiudicare tertio,
in his de quibus ſuo arbitrio poſſet diſponere, quod minimè in
præſenti factum oſtenditur,nam Leo x.ſolum declarauit ꝑ pri-
uationem Cardinalis.B.Stephanum uiuente Cardinale non po
tuiſſe conſequi penſionem ſibi reſeruatam in caſu quo Cardina
lis cederet uel decederet,ſeu alias conſentiret extinctioni,mini
me autem uoluit priuare dictum Stephanum dicta penſione, ca
117 ſu quo Cardinalis naturaliter moriretur.¶ † Et ſi pontifex ita
declarando grauauit ipſum Stephanum in dilatione temporis,
nam priuato Cardinale,penſio ſibi reſeruata.ſtatim debebat̃,ex
quo illa mors ciuilis continebatur in dicta reſeruatiōe,& ueniebat appellatione mortis,cum illa ciuilis operaretur eundem effe
ctum,quem naturalis in diſpoſitione facta ab homine, ſm Ca-
noniſtas omnes in c.cum ſit. de conuerſ.coniuga.& poſt glo.in
c.ſuſceptum. de reſcript.li.vj.& in c.placuit.xvj.q. j. & diffuſe ꝑ
omnes citantes alias concordantias in l.Gallus §.& quid ſi tan-
tum.ff.de libe.& poſth.non autem intentionis ſuæ fuit priuare
Stephanum dicta penſione ſuccedente prout ſucceſsit, morte
naturali Cardinalis,nec iſtud expreſſum apparet in dicta decla
ratione Leonis,& in dubio non eſt præſumendum uoluiſſe tol-
lere Stephano tale ius eidem quæſitum.¶ Obiectionis illę ex de
ductis ſuperius concludenter reſolutę oſtendũtur, ad maiorem
autem declarationem adhuc dicitur,in nullo eas obſtare, quo-
niam adfuit apertiſsima,& ſatis clara uoluntas Leonis.ſ.priuan
tis Stephanum dicta penſione, & omni iure, quod forſan ſi-
118 bi poterat competere ad eam.¶ † Tum conſideratis clauſulis
per ipſum Leonem expreſsis,ut eſt illa,de certa ſcientia, cuius
expreſsio tollit difficultatem,an ita proceſſerit,ut poſt glo.tra-
dunt Abb.& alij in c.j.& in c.porrecta.de confirmatio. utili uel
inut.ubi Mod.nu.iiij.uer.iiij.quando concordantias adducunt,
ut etiam faciunt in c.ad hæc.de reſcriptis,nu.vj.uer.iij.facit . &
119 gl.fi.in cle.& ſi principalis de reſcriptis.¶ † Expreſsio etiam il
lius clauſulæ,de plenitudine poteſtatis.oſtendit uoluiſſe in præ
ſenti diſceptatione,ea uti,ſecundum do.Ant.Abb.& Imo. in c.
conſtitutus.de reſcrip.ubi Fely.nu.xxj. & traditur per oēs in d.
120 c.quæ in eccleſiarum. ¶ † Ex quibus tollitur omnis obreptio
& ſurreptio necnon & defectus intentionis,ſecundum glo.in c.
ij.de filijs præsbytero.& Inn.in c.ij. de confirmatione vtili uel
inutili.Io.An.in c.fi.ut lite pendente.& Ioan.mih.in uer.ſciētia
121 in prin.¶ † Quod enim princeps facit ex certa ſcientia , credē
dum eſt id eſſe factum pro uero,& ſcienter,non autem ignoran
122 ter,ſm Bar.in l.conficiuntur.ff.de iure codicillo.¶ † Nec tale
factum poteſt in dubio reuocari cum illa clauſula excludat om
nem ignorantiam & errorem ſecundum glo.& alios allegantes
concor.in d.c.ad hæc.de reſcrip.Abb.& Fely.in c.nonnulli.nu.
123 xliiij.¶ † Et quia dicta clauſula fuit appoſita aſſertioni Leonis
decimi diſponentis ſuper facto proprio ad tradita in clem.j. de
probatio.& per Fely.in d.c.nonnulli.in iiij.fallen.& argumento
124 l.fi.cum ſimi.ff.pro ſuo.¶ † Quo caſu ceſſat præſumptio malę
informationis & defectus intentionis ſecundum Barto.in l.fi.§.
125 idem quæſijt.ff.de condictione indebiti.¶ † Ceſſat etiam om
nis circumuentio & mala ſuggeſtio,importunitas ſeu occupatio
ſecundum Felynum ſupra relatum citantem ad iſta deciſiones.
126 ¶ † Prout etiam facit in c.cum olim.nu.vij.de re iudic. ut dici
non poſsit circumuentus princeps quando diſponit ſuper iure
poſitiuo,& in ſcrinio pectoris omnia iura dicatur habere.c.j.de
127 conſtit.li.vj.l.omnium.C.de teſta.¶ † Et procedens ex certa
ſcientia,& plenitudine ptãtis,iuxta gl.magnam in fi.d.c.ad hæc
præſumitur uoluiſſe præiudicare ét illi cui fuiſſet ius q̃ſitũ ſm
Pau.de Caſt.conſi.cv.Donatio.col.ij.& ad id plura adducit De
ci.conſi.cclxxj.In caſu.nu. viij.& maxime in beneficialibus &
fructibus ipſorum & in extinguendis & transferendis penſioni
bus, & q̃ñ materia ſubiecta eſt iuris tantum poſitiui ut plenè &
128 ꝯcludenter ſuperius oſtendimus & probauimus.¶ † Et ſi Leo
x.tales clauſulas minimè appoſuiſſet,adhuc idem dicere cogi-
mur,quoniam de eius intentione,& mente ſatis apertè conſtat
ex uerbis per eum prolatis,& ea alijs per eũ geſtis,q̃ mēs ſequen
da eſt remota conſideratione clauſularum,ut uoluit Io. An.in c.
ij.de exceſsi.prælatorum.& argu.l.ſcire oportet.§.& ſi maximè.
129 ff.de excuſa.tut,& arg.l.cum uirum.C.de fideic.¶ † Verba nam
que decreti extinguentia & tollentia ius Stephani aperiunt &
oſtendũt animum ipſius pōtificis uulg.l.quod Labeo.ff. de ſup
130 pellectili legata.¶ † Et uerba ibi poſita quantumcunq; genera
lia cum uerſentur in iure poſitiuo,generaliter ſunt intelligenda
nec recipere debent habilitatem ex interpretatione dicti iuris,
ut plenè attingunt Mod.in l.j.C.de ſac.ſan.eccle. citantes ad id
iura quos ſequuntur referentes deciſi.conſ.Neap.cccciij.Catho
131 lica.col.iij.uer.& licet dictum.¶ Et uerbis pontificis declaran
tibus eius animum,ſtandum eſt ſecundum Hoſt.& alios in c. cū
132 a nobis.de reſtib.ubi Mod.alia adducũt,nu.j.¶ † Et aduerſus
literas pontificis declarantes eius animum nulla in contrarium
recipitur probatio,etiam ſi eius intentio nō fuiſſet illa ſm Bal.
& Ange.in l.ex facto.ff.de uulga.& pup.cum alijs plenè accu-
mulatis per Fely.in c.cum ueniſſent.colum.ij. & iij. de iudicijs.
133 ¶ † Et iſti obiectus dati per Stephanum contra ordinata & di
ſpoſita per Leonem x.probandi erant ſpecialiter , & concluden
ter.non autem præſumptiue,iſta enim probatio reijcitur ut tra
ditur per glo.Hoſt.& omnes alios in c.pia.de except.li.vj.& per
Rot.in no.in ti.de excep.deciſ. pe. & in antiq. eo. ti.deciſ.v. &
arg.eorum quæ habentur in c.in præſentia.de probatio. & l. nō
hoc.C.unde legitimi. Et quia ipſe Leo.x.cum decreto irritan-
te,ſtatuit & uoluit ita debere iudicari,& non aliter, argumento
eorum quæ tradit Fely.in d.c.quæ in eccleſiarum . nu.xlix.in fi.
citando Inno.in c.ſignificantibus.de offi.delega & argumento
eorum quæ habentur in l.ſed & ſi per prætorem.§.ait prætor.ff.
ex quibus cauſis maiores.& per Bart. & alios in l.j.§. ſublata.ff.
ad Trebellianum.eo etiam quoniam uoluntas & mens nedum
uerbis,quinimmo re ipſa,& facto apertius declaratur & oſten-
ditur,ut ſupra probauimus,& ipſe Leo.x.uolens ſua ob demeri
ta priuere.B.Cardinalem primitus reſeruauit ſibi dictam pen-
ſionem & demum illam tranſtulit in alias perſonas, de conſen-
ſu ipſius Stephani decernendo congregationem,& Abbates nō
teneri eam ſoluere.B.Cardinali,aut Stephano,excludendo am-
134 bos a perceptione ipſius. ¶ † Nec eſt ueroſimile ꝙ transferen
do eam in alias perſonas,ſeu de nouo ꝯſtituendo,uoluerit duplī
ci onere,ac præſtatione grauare ipſam congregationē argumen
to tex.& quæ ibi no.Bar,& alij in l.maiorem.§.ſi in teſtō.de lega.
iij.Et ulterius ad clariorem eius uoluntatis demonſtrationē uo-
luit Pontifex ipſe Stephanum conſenſum præſtare omnib.prę-
dictis,& ꝙ cederet cuicunque iuri ſibi competenti,uel compe-
dituro,cum iuramento obligatione,& prout alias in forma Ca-
meræ renunciationibus contingit fieri , & ſingula prædicta ex
abundanti,ut cunctis eius uoluntas pateſieret,re ipſa , & facto
135 & ex geſtis etiam per ipſum.¶ † Et nulli dubium,Leonem. x.
uerbis apertiſsimis,ac expreſſe iſtud confirmaſſe , ſi de hoc uti-
que fuiſſet interrogatus,quo fit ut pro expreſſo habere debeat.
l.Titius.§.Lucius.ff.de libe.& poſth.l.fi.C.eodem.l.cum tale. §.
fi.ubi glo.& alij tradunt.ff.de pactis.ceſſabunt igitur omnia,ſu
perius ex mente Stephani adducta,concernentia defectum intē
tionis,& ignorantiam,quæ aliquo caſu poſſent procedere,quā-
do eſſet factum alienum, & q̃ñ aperte non conſtaret Principem
uoluiſſe tollere ius alterius,& præiudicare alteri, quæ minimè
poſſunt adaptari in caſu p̃ſenti,in quo Pontifex diſponens de fa
cto ſuo proprio,& uolens priuare Stephanum,ſcienter ꝓceſsit
ptãte abſoluta,& plenaria,& in materia iuris poſitiui,& concer
nente bñficialia,& ipſorum fructuum diſpenſationem,ac diſtri
butionē,in quib.nullo iuris ordine ſeruato,parte minimè cita-
ta,quinimmo & inuita,ſuo arbitrio procedere pōt,& de illis di
136 ſponere,ét ſine cã,ut ſuperius oñdimus. † Eo ét quia procedē
do in mãia iuris poſitiui,ſemper præſumit̃ moueri ex cã rōnabi-
li,dato ꝙ nō appareat,ſm Cy.& alios in l.fi.C.ſi ꝯ ius cum alijs
citatis per Fel.in d.c.q̃ in eccleſiarũ.nu.lxxxiij.& reliquos Mod.
137 ibi n.al.† Et potiſsimũ q̃ñ appoſita fuit clauſula motus ꝓprij,
ſm Romanum ꝯſi.ccccxxxvj.Quod indultum.col.vj.per.l.j.C.
de

de petitio.bonorum ſubla.&Fely.in d.c.quę io eccleſiarum.nu.
138 lxxavij.& Mod.ibi nu.xlj.¶†Volentes quando conſtat de uo
luntate ipſius Principis ſemper diſpoſitioné ualere ét ſine dicta
clauſula,& ét ſine præſumptione alicuius cauſæ,ſi uerſamur ſu-
per mřia iuris poſitiui,ſm Bal.in l.reſcripta.col.ij. uer. ceuertor
ad quæſtionem.C.de pcecib.imp.off.& Abb.in d.ca.quæ in ec-
139 cleſiacum.& in c.de multa.de præb.†Et quia non præſumitur
placere Principi,niſi illud quod ſit iuſtū, & honeſtum ſm Bal.
in l.j.ff.de ꝯſti.prin.& iuxta no.per Bar.in l.relegati.ff.de pęnis,
& per ſcrib.in l.fi.C.ſi Ʒ ius,& in d.c.quę in eccleſiarum.&quia
hic uerſamur in claco,& certo,& nolūtas Leonis.x.apertiſsima
ſit,ceſſabunt oẽs coniecturæ in Ʒrium allegatæ, procedentes in
caſu dublo, & quæ adaptari non poſſunt qñ de prædictis con-
ſtat. Cum Pontifici ſit conceſſa facultas in iſtis beneficialib. &
fructibus ipſorum,ét ſine cã,& nullo iuris ordine ſeruato tolle
re alicui ius,uere quæſitum,&in rem,quanto igiť fortius potuit
tollere dictum ius Stephani ꝯdõnale, & ad rem, & minimè quæ
ſitum,quinimmo,&extinctū,cū Leo.x.reſeruauerit prius ſibi pẽ
ſioné,&prius eam motu proprio extinxerit,& de ꝯſenſu Stepha
ni tráſtulerit in alias perſonas,& poſtmodum declarauerit, pri
uando B.Cardinalem penſionem nunquam deberi Stephano li
berando congregationem a ſolutione ipſius,cum decreto irritã
te,& de ſic iudicando,ut ſingula iſta iurib.ſ.fuere comprobata.
140 ¶†Et cum facilius tollať ius quærendum quàm q̃ſitum, ut eſt
uidere in prælato eccleſiæ ſm Inn.in c.fraternitatis.de dona. &
oẽs in c.uerum.de conditione appoſita.& per Fed.de Sen.conſ.
141 ix.& Ab.in d.c.q̃ in eccleſiarū nu.lxxj.¶†Et patet in ſeruo,iux
ta.l.ſeruus & l.filius paciſcendo.C.de pac.iuncta.l.fi.C.de aeq.
poſ.& quia multa impediuntur fieri,quæ iam facta tenent.l. pa
142 tre furioſo.C.de his qui ſunt ſui uel alieni iuris.¶†Et ut eſt vi
dere qñ princeps legitimat aliquã,nam tollit alijs illud ius ſuc-
cedẽdi,ſm Bal.in aut.ſi qua mulier.in fi.C.de ſac.ſan.ecc.& dif
fuſe per Cano.in c.per uenerabilem.qui fil.ſint leg. & per ſcrib.
oẽs in d.l.Gal.§.& quid ſi tm̃.circa fi.& Fel.in d.c. quæ in eccle
143 ſiarum.nu.lxx. † Eo ét quia iuri futuro, pacto & ſtipulatione
renunciari pót.l.j.C.de pac.cum alijs ibi citatis per ſcrib.& in l.
144 qui Romę.§.duo fratres.ff.de uer.ob.†Et renunciatio iuris,&
ſucceſsionis futuræ,reddiť ualidiſsima, per appoſitionem iurã
c.quamuis.de pac.li.vj.l.pactum.C.de pac.l.pactum quod dota
le.C.de collationibus.l.ſtipulatio hoc mõ concepta.ff.de uerb.
obl. Nec obſtabit quod Stephanus dicit de declaratione facta p
Leonem x.& ꝙ mors ciuilis æquiparať naturali,& per quã mor
tem ciuilem penſio ſibi reſeruata debebat ſortiri effectū,& cir-
145 ca iſtud declaratio minimè fuit iuſta.†Nam de iure Ʒrium ue
rum eſt.penſio enim reſeruata Stephano fuit in caſu quo Cardi
nalis cederet uel decederet ſeu conſentiret &c.per quorū trium
caſuum expreſsionem,oẽs alij caſus fuere excluſi.ca. nonne. de
146 pſumptio.l.cum proc.in prin.ff.de iudi.¶† Et quia exceptio
firmat regulam in alijs non exceptuatis.l.nam quod liquidæ. §.
fi.ff.de pe.legato.l.in his.ff.de legib.per Mod.in l.j.ff.de reg.iu.
147 ¶†Et quia uerſamur in materia ſtricti iuris caſus omiſſus,ha-
beri dẽt pro omiſſo,nec ad ipſum fieri dẽt extenſio uulg.l.ſi quis
148 quid aſtringendæ.ff.de uer.ob.¶†Eo inſuper qm̃ non eſt pſu.
mendum congregationem remanere grauatam in alijs caſibus
non expreſsis,& penſio pdicta,vř fuiſſe reſeruata rebus ſic ſe ha
bentibus,arg.c.cum inter.de renunc.& c.quemadmodū de iur.
149 iur.&per Mod.in l.quod ſeruus.ff.de cond.cauſa data.¶†Nec
iſto caſu mors ciuilis æquiparanda eſt morti naturali, nam ſm
unam opi. tunc demum æquiparaĩ,qñ id expreſſum reperit, &.
caſus præſens minimè expreſſus oſtendiť,ut uoluit gl.in d.c.pla
cuit.xvj.q.j.& gl.in d.c.ſuſceptum.& licet aliqui docto.in d.§.&
quid ſi tantum.adducant Ʒ hanc ſententiam nonnulla,tñ ab ob
iectiõibus defendi poteſt, ut poſt alios dixi in d.§.& quid ſi tm̃.
150 ¶†Et omiſsis opinionibus ſuper huiuſmodi ſpecie, & diſce-
ptatione diuerſimode datis,uera eſt illa concluſio,mortem ci-
uilem etiam in diſpoſitione hominis, non æquiparari naturali,
quando illa non producit per omnia eundem effectum,'qué na-
turalis produceret,ſecundum Cy.& Bal.in l.deo nobis.C.de e-
piſ.& cl.r.Bar.& alios in l.ex ea parte.§.inſulam.ff.de uer. obl.
cum alijs plenè accumulatis in d.§.& quid ſi tantum. ubi repe-
tentes concluſionem defendunt ab aliquibus obiectis,datis per
aliquos ſcrib.ibi,& eam ſequuntur Imo.& Alex.in l.ex facto. §.
ſi quis rogatus.ff.ad Treb.& Cano.in c.cum ſit.de conuerſ.con
iugato.In caſu aũt præſenti,minime producit eundem effectum
ut patet ad ſenſum, & propter commodum & interuſuriū me-
dij tpis,& probať in l.ſtatius florus.§.Cornelio felici. ff. de iure
fiſci.Non.n.ſufficit ꝙ producat eũdẽ effectū quo ad unū caſum
151 tm̃,neceſſariū.n.eſt quod producat illum quo ad oĩa. † Prout
ét qñ proferť ab hoĩe minimè appellatione mortis,uenit ciuilis,
qñ ſpãliter prouiſio facta eſt de morte naturali per tex.in d.ca.
ſuſceptum.&quia caſus expſſus facit ceſſare tacitum.l.cum ex fi
lio.§.pe.ff.de uulg.& pup.& mors ciuilis uenit tacite ex mente
diſponentis,& iſtud tradit Bar.in l.hoc iure.ff.de ſolutionib.dũ
reſpondet ad.l.non ſolum.ff.ſo.ma.& ſequuntur repetentes in d.
§.& quid ſi tm̃.col.v.nu.xiij.& iſtud intelligendo dictum.c.ſu-
152 ſceptum. in diſpoſitione hominis.†Si uero illud intelligimus
prout uerius eſt in diſpõne legali adhuc idem erit concludendũ
ut ibi probatur, & prout in ueritate conſideranda eſt præſens
materia,& noſtra diſpõ.in qua dictæ conuentiones & penſio re
ſeruata Stephano in caſu quo.B.Card.cederet uel decederet ap
parent factæ inter ipſum Card.& Stephanum ex una,& congre
gationẽ & agentes pro ea ex altera,non.n.ſummebant ualidita
tẽ & robur ab ipſis hoĩb.paciſcentibus, ſed ab ipſo ſummo pon
tifice,illa omnia auctorante & approbante.c.cum pridem. c.pa
153 ctiones.de pac.& ſuperius diximus.†Et Papa in terris lex ui-
ua & animata eſt in aut.de conſulta.§.fi.& per doc.in l.more &
154 quia.ff.de iur.om.iud.†Et ulterius in diſpõne legali app.mor-
tis.non uenit mors ciuilis,quando ex illa uiciaretur diſpó, quæ
alias poſſet effectum aſſumere expectando mortem naturalem.
l.intercidit.ff.ꝯd.& dem.l.res donatas.C.de do.int.uir.& ux.cũ
alijs alleg.per repe.nu.viij.& ix.& in d.§.& quid ſi tantũ. ex qui
bus ꝯſtat Leonem.x.declaraſſe ſm ius,penſionem non fuiſſe re
ſeruatam Stephano,iſto caſu quo Card.B.fuit priuatus & ciuili
ter mortuus,nec erit diſcutiendū,an eo priuato & adhuc uiuẽte
talis penſio fuerit incorporata cameræ apoſtolicæ, ꝓut alias dr̃
de bonis damnatorum criminæ læſę maieſt.qm̃ ipſe Leo añ pri
uationem & declaratoriam ſubſecutam per prius, ét ꝯſentiente
Stephano dictam penſionem iam tranſtulerat in alias perſonas,
q̃ illam ꝯſecutæ fuere ét uiuente.B.Card.nec eſt uerum, ꝙ pon
tifex uoluerit ſolum declarare penſionem reſeruatam Stephano
non aſſumere robur per priuationem Card. & reſeruare Stepha
no ius ad.d.penſionem, qñ Cardinalis fuiſſet naturaliter mor-
tuus,qm̃ declaratio decretum uoluntas & diſpõ Leonis fuit om
ni tpe priuare Stephanum dicta pẽſione ét ſubſecuta morte na-
turali.B.Cardi.ut oculatim & apertiſsimè oñdiť & ſine aliquo
ſcrupulo,ex ꝯgeſtis ſuperius,& ex alijs ſucceſsiue geſtis ante &
poſt per ipſum Leonem & eundẽ Stephanum, ut clare ꝯſtat ex
155 deductis.¶†Ruſus do.Stephano ad.d.penſioné agẽti, obſtat
renunciatio & ceſsio per eum facta in manib.Leon.x.& per eũ-
dẽ recepta & admiſſa.c.admonet.c.quod.in dubijs.de renũ. cũ
156 ſi.†Et ipſi renuncianti & cedẽti nullus dãdus eſt regreſſus ad
penſioné & ius ceſſum.l.quærit §.ſi uẽditor.ff.de ædil ædic. l.ſi
quis in ꝯſcribẽdo.C.de epiſ.& cle.& C.de pac.ubi doc ꝯcor.citãt
nec Stephano prodeſt,qđ dicit tempore ceſsionis penſioné non
fuiſſe ſibi quæſitam per priuationem.B.Cardinalis,qm̃ expectã
157 da erat mors naturalis ipſius,ut ſuperius fuit deductum. † Nã
in hoc Ʒrius ſibi ipſi eſt dum aſſerebat illam mortẽ ciuilẽ Car-
dinalis,producere eundem effectum,quem mors naturalis & cõ
ſequenter penſionem ſibi reſeruatam fuiſſe quæſitam per priua-
tionem Cardinalis,& tanquam Ʒrius reijciendus uenit.l.j. cum
alijs ibi alleg.C.de fur.& quia vt oſtendimus in præcedenti ꝓ-
xima diſceptatione,illa primario & mors ciuilis Cardinalis,non
poterat prodeſſe ipſi Stephano ad conſequendam & habendam
penſionem ſibi reſeruatam,icirco obiectioni pdictæ quocun-
que mõ ꝯſideretť rñdeť & aliter, nam poſito quod per mortẽ ci
uilem & priuationẽ Cardinalis,penſio nõ fuiſſet quęſita Stepha
no,tñ ut ipſemet aſſerit habebat ius ad illam in caſu mortis na-
158 turalis ipſius Cardinalis.†Et licet iuri futuro ſimpliciter renũ
ciari non poſsit.l.ſi ita ſcriptum. §.ſi ſub ꝯditione.de leg.ij.l.q
ſuperſtitis.ff.de acqui.hær.& plenè per oẽs in l.j.C.de pac. cum
159 uulg.†Tamen quando renunciatio &ceſsio fuit uallata pacto
& ſtipulatione ualida eſt & firma.etiam ad ius futurum, ut tra-
ditur per omnes in dicta.l.j.& in l.cum proponas.eod.ti.& in l.
160 de fideicommiſſo.C.de tranſact.& diximus ſuperius. † Et eo
fortius ceſsio & renunciatio erit ualida quando fuit uallata iura
mento,ut contingit in præſenti caſu,& ſuperius oſtendimus, &
tradit etiam Cuma.in l.ſi quis hæres.ff.de acqui.hære. & Alex.
& alij in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.col.j.ff.ſi quis cautio. & Ste
phanus ipſe pretendens uenire contra ceſsionem iuratam tan
quam periurus reijciendus eſt.l.ſi quis maior.cum uulgar.C.de

tranſac.ſi aũt tenemus ſententiam illam, ꝙ dicta penſio reſpe-
ctu Stephani & congregationis fuerit in eſſe deducta & perfe-
cta reſoluenda tñ, in caſu quo &c. prout deduximus ſupra in pri
mo principali articu. eo fortius ceſsio & renunciatio penſionis
facta per Stephanum fuit ualida & firma, & ea hoc ſolo captre
161 congregatio ueoit abſoluẽda. † Nec habet obſtare, quod ipſe
Stephanus aduerſus ceſsionem adducit illã, uidelicet fuiſſe me
ticuloſam, & proceſsiſſe iuſto metu cadente in ꝯſtantem uirũ,
nam B. Cardinalis eius frater carceratus detinebat a Leone. x,
& ut eum a carcerib. eximeret, coactus fuit ceſsionem facere,
q̃ minimè ſtante metu pt dici ualida. c. ſuper hoc. de renunc. ea.
ſciant cuncti. de elec. li. vj. & tradit Rom. in rub. ff. de arbit. col.
mihi octaua. uer. quid autem ſi ꝯpromiſſum. uolens ꝙ qñ fratri
ſeu ꝯſanguineo imminet periculum, & detineret in carcerib. &
alter frater bñficiatus renunciaret bñficio, renũciatio inde ſub
ſecuta, tanquam meticuloſa uenit reſcindẽda pp periculum im
minẽs fratri, ſeu ꝯſanguineo, & talis metus iuſtus reputatur, ut
ẽt tradunt Bar. & alij, in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi ptori. nu. xviij.
ff. de ope. nou. nun. & ibi Alex. nu. xxiij. & diffuſe proſequii Fel.
in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. nu. cxxvij. & alijs ſeq. de ꝯſti. & Leo
decimus, qñ liberauit. B. Cardinalẽ expſſe dictæ liberationi con
ditionem hanc adiecit, ꝙ ipſe Stephanus deberet cedere quin-
immo & ulterius noluit ꝙ ipſe ꝯſentiret tranſlationi dictæ pen
162 ſionis factę in alias perſonas. † Qui metus cadebat in pſonã ,p
priã ipſius Stephani & erat ualidus & iuſtus & arbitriũ recti iu
dicis in hoc non pt eſſe aliud ad no. in c. ad audientiã. & in c. cũ
dilectus. quod met. cau. & in l. metu. & alijs legib. ſeq. ff. eo. ti. &
l. ſi per impreſsionem. C. eod. per Bar. & oẽs in d. l. de pupillo. §.
ſi quis ipſi ptori. ubi Alex. nu. xvij. concor. adducit, & quia ẽt p-
ces potẽtum metum inducunt, ſm Imo. in c. cum inter. r. de ele
cti. & c. petitio. in prin. de iur. iur. & gl. in uer. quædam. in l. j. ff.
163 quod iuſſu. ¶ † Et geſta per metũ & ceſsio ita facta annullãda
eſt, & nulla reddit cle. ij. quod met. cau. & toto tit ff. C. extra. in
164 antiq. li. vj. & in cle. quod met. cau. † Nec. n. eſt uerisimile ẽt mi
nis non probatis ꝙ quis uoluerit uoluntarie cedere bñficio ſeu
pẽſioni, tot laborib. & uigilijs ac expẽſis q̃ſitæ, quibus conſide-
ratis ceſsio facta pſumit̃ meticuloſa, & ex eo capitẽ uenit reſcin-
dẽda, ut hr̃ in d. c. ſuper hoc. de renun. & in c. ſollicitẽ. de reſtit.
165 ſpo. † Et talis ita renuncians reſtituendus uenit in priſtinũ abſ
que alia noua collatione, ut tradunt Ab. & Fel. adducentes iura
166 & alias deci. in c. ſi uero. nu. ij. de iu. iur. † Et ẽt quia in dicta ceſ
ſione interuenit iurñ obligatio & aliæ clauſulæ in ſimilib. peni
tus inſolitæ, q̃ eo magis arguunt ceſsionem non fuiſſe liberè fa
ctam, nec ſpontaneè ſed per metum & ſuſpitionem inducũt, ue
in ſi. hr̃, in c. quã graui. de cri. ſal. & per Car. in proœ. cle. in prin.
cum alijs plene accumulatis, per Fran. de Cur. cõſi. xvij. Viſo pũ
167 cto, col. iiij. † Accedit ẽt & proteſtatio ſucceſsiuè facta per ip-
ſum Stephanum, per quam exiſtens in loco libero, & minus ſu-
ſpecto declarat oĩa pdicta geſsiſſe per metum, & non uolunta-
riè, & q̃ ipſi proteſtanti vr̃ profuiſſe, cum tales actus depẽderent
a libera uoluntate ipſius ſm Bart. & alios in l. Neſennius. ff. de
neg. ge. & in l. qui in aliena. §. Celſus. ff. de acq hær. & in l. nõ ſo
lũ. §. morte. ff. de ope. no. nun. & per ſcrib. in c. cum. M. Ferrar. de
ꝯſti. & in c. ſollicitudinem, de app. dum loquunt̃ de proteſtatio
168 ne declaratoria. † Illis tñ non obſtantib. prout uere conſidera-
ta facti cõtingentia, non obſtant, perſiſtendũ eſt in ꝯſone ſupe
rius firmata, ut per dictam ceſsionem & renunciationẽ, Stepha
nus ipſe excludat̃, nec obſtat obiectio metus, nam in hac ſpecie
iſta maxima eſt, ut non ſatis ſit allegare metum, niſi probet for-
miter, & ſm qualitates a iure traditas, ut probat tex. in l. interpo
ſitas, & in l. ſi maior. C. de tranſac. & ibi gl. in uerbo qualitas. &
alij doc. citant tex. in l. dolum. C. de dolo. & tradit in l. ad inui-
169 diam. C. quod met. cau. cum ſi. † Et ad probandum metum mi
nimè eſt ſufficiens proteſtatio ſola, ut hr̃ in d. l. ſi maior. & per
gl. in uer. innotuit. in c. Lotharius. xxxj. q. ij. & per glo. & doc. in
c. j. quod me. cau. per Ang & Are. in d. §. Celſus. & Iaſ. ibi defen
170 dentem hanc ſententiam ab obiectionibus ibi traditis. † Et au
ctoritas ac ſuperioritas Leonis decimi ſola, omninò iuſtũ metũ
potuit arguere, ut probat̃ in c. ſi. & ibi doc. no. qui cleri. uel mo
na. & hr̃ in d. l. ad inuidiam. ubi Bal. & alij tradunt, ut etiam fa-
ciunt in d. l. ſi per impreſsionem. & per Bar. & alios in d. l. de pu
pillo. §. ſi quis ipſi prætori. q. v. & Alex. ibi nu. xvij & conſi. cxxl.
Perſpectis. nu. viij. uol. vj. & faciunt no. in l. ſi. ff. quod met. cau.
171 † Metus. n. ꝯſiderabilis & arbitrio iudicis receptus. debet eſſe
talis qui cadat in cõſtantem uirum, & uerosimiliter cadere poſ
ſit. d. c. cum dilectus. & d. c. ad audientiam. & l. metu. C. qđ me.
cã. & l. vij. §. metum. ff. eodẽ. l. nani timoris. ff. de reg. iu. & d. l. in
terpoſitas. & uere Stephanus ipſe nullas qualitates iuſti metus
poterit probare, merito igit̃ ſua oppoſitio reddet̃ iniuſta. & ua-
na. & nullus iudex poterit arbitrari ipſum aliquo iuſto metu du
ctum ceſsiſſe & ꝯſenſiſſe, quatenus. n. aſſerit fuiſſe iuſtũ, ex quo
Cardinalis. B. eius frater erat carceratus, & ut ipſum a carcerib.
172 liberaret, ceſsit & renunciauit penſioni & iuri ſuo. † Dr̃ cauſã
hanc retorqueri ꝯ ipſum Stephanum, q. a. B. Cardinalis erat ue-
re reus criminis læſæ maieſtã. & ut talis pronunciatus & decla-
ratus, iuſtiſsime potuit a Leone. x. nedũ bñficijs & penſionib. bo
nis oĩb. honoribus & dignitatibus priuari, uerum ẽt ultimo ſup
plicio affici. ut C. & ff. ad l. Iul. maieſt. per totum. & per Bart. in
173 extrauag. qui ſint rebel. cum concor. † Iuſtus igit̃ erat, & publi
cus carcer dñi Cardinalis, & condemnatio ipſius, & qui actus in
ipſomet Cardinale non induxerunt iuſtum metum a fortiori i-
git̃ illum minimè induxerunt in perſonam ipſius Stephani non
174 carcerati nec ꝯdẽnati. † Quod. n. facit iudex iuſtè metũ mini-
me inducit. l. iij §. ſed uim. ff. qđ me. cau. & ad not. in l. accuſa-
175 tionis. C. eod. † Iuris. n. executio nec metum nec iniuriam in-
ducit l. iniuriarum. §. j. ff. de iniu. l. quemad. §. magiſtratus. ff. ad
176 l. Aqui. l. quod princ. ff. de aq. plu. ar. † Ita ẽt & carcer iuſtus, ut
tradit per ſcrib. in l. qui carcerẽ ff. quod me. cau. & in l. ſi mulier
in prin. eo. ti. per Imo. & alios, in l. qui a latronibus. ff. de teſta. &
hr̃ in deciſ. ꝯſi. Nea. cxlix. In cauſa. poſt principium, & toto ti. ff.
& C. de cuſto. & exhibi. reo. alias. n. ſequeret̃ ꝙ delinquentes nõ
poſſent carcerari nec ꝯdemnari ad mortem, aut aliter puniri, &
ꝯcitati ad iudicium, minimè tenerent̃ ꝯparere allegantes metũ,
q̃ penitus falſa ſunt, & a iure reprobata, iuſte igitur Cardinalis
fuit detentus & condemnatus, ac priuatus, & ſi Leo decimus uo
luit erga ipſum uti liberalitate, clemẽtia & benignitate, nec tra
dere eum ultimo ſupplicio, & hanc ob cãm, Stephanus frater
ceſsit & renunciauit, nõ propterea allegare põt feciſſe iſta p me
tum ſed ob cauſam & charitatem iuſtiſsimam, ut a morte libe-
raret fratrem, illam merentem, ſuis flagitijs, ut ipſemet Stepha-
177 nus fatet̃ hanc ob cauſam illam feciſſe. † Cuius ꝯfeſsione, non
datur maior probatio iuxta gl. & doc. in l. cum te. C. de tranſac.
178 & p Mod. in rub. extra de probatio. †. Non. n. Leo decimus car
cerauit Cardinalem odio Stephani, & ad effectum. ut ipſe Ste-
phanus cederet iuri ſuo & penſioni, quo caſu procedere poſſent
adducta in ꝯtrium, uerſamur enim in caſu penitus ꝯtrio, in quo
ipſe libertate plena gaudens ceſsit ut fratrem iuſte carceratum
& condemnatum a morte redimeret, & ob hanc cauſam da-
tum, non põt recuperari, tanquam metu oblatum d. l. accuſatio
179 nis, & l. cum te. C. eo. ti. † Aduertendum inſuper eſt, congrega-
tionem ipſam nullum metum intuliſſe Stephano nec ex ſua ceſ
ſione eam reportaſſe commodum aliquod, quia penſio deben
da Stephano tranſlata fuit in alias perſonas, quo fit ut ſi etiã me
tu per pontificem illato ipſa congregatione inſcia, & iſtud mi-
nime procurante Stephanus id feciſſet, quod utique a ueritate
alienum eſt, tamen minime poterit agere contra congregatio-
nem, nullum inde commodum conſecutam, maxime nulla præ-
cedente annullatione uel declaratione ipſius ceſsionis. l. ſi cum
exceptione. §. in hac. & §. ſeq. ubi gl. & ſcrib. tradunt, ut ẽt faciũt
180 in l. metum. §. fin. & in l. ſi ipſa res. ff. quod met. cau. † Et ſi ipſe
Stephanus fuiſſet carceratus, ex quo actum non geſsit eũ carce-
rante & eum detinente, ſed cum alijs minimè ꝯ illos agere põt
per querelam metus per tradita in l. metũ. §. licet. & in d. l. q car
cerem. ubi Bar. & alij notant. ff. quod met. cau. & in l. non inte-
reſt. C. eodem. & Abb. conſi. lx. col. j. uol. j. & Ang in l. nemo car
cerem. C. de exactori. trib. lib. x. per l. ſi. C. de capt. & poſtlim. re-
uer. & per Imo. in d. l. qui a latronibus. & Bal. in l. nam & ſeruus.
in princ. ff. de nego. geſt. & in dicta deciſ. conſi. Neapo. cxlix. &
alia deciſione. ccxlvj. quidã maritus. in ſi. Et licet Leo decimus
uoluerit ipſum Stephanum cedere & pręſtare conſenſum, iſtud
fecit non quod neceſſario requireretur, nam priuatio & decla-
ratio per eum facta ſatis erat ſufficiens, ut ſupra deduximus, ſed
id curauit fieri ad oſtendendam eius etiam uoluntatem, ut ip-
ſe Stephanus redderetur omnimodo priuatus, & ut de hoc ap-
pareret & conſtaret etiam ſua propria uoluntate, ut in poſterum
omnis cauſa & occaſio altercandi eſſet penitus ſublata, & ſua ceſ
181 ſio redderetur proprio iuramento magis ualida & firma. † Vir
tus cuius operatur, ut ue. e paſſus metum, non poſsit de facto &
propria auctoritate uenire ꝯ & aduerſus geſta per eum non pe-
tita & obtenta prius abſolutione a iuramẽto, & maximè quãdo
agitur

agitur contra tertium,qui metum non adhibuit,ut proprie con
tingit in caſu præſenti,& quando de metu & ui, adhuc non con
ſtat,ut p Abbatẽ & poſt alios Fely.in ca.ij.col.j.& nu.iij. & xj.
& in ca.ſi uero.nu.vij.& a.de iure iur.& eſt ampla deciſio conſi.
Neap.cclxiij. In cã Luciellæ. & ea iſtis ceſſant obiectiones ſa-
ctæ,quoniã Cardinalis nõ fuit condẽnatus nec carceratus odio
Stephani,prout loquuntur deciſio.in oppoſitũ adductę,quãdo
renunciatiu ſit metu conſanguineorũ,&c.& Leo decimus libe-
rando Cardinalem ad abundantẽ cautelã uoluit quod Stepha-
nus renunciaret & cederet.non aũt quod neceſſario requirere-
tur,cum iã ipſum priuaſſet omni iure,& hoc facere potuiſſet.ut
ſupra oſtenſum,& ſi Stephanus ſucceſſiuẽ ceſsit & ꝯſenſit trãſla-
tioni,non fecit iſta metu,ſed amore,& charitate fraterna, ut ip
ſemet ꝯfeſſus eſt, & ita factum non põt annullari ex capite me
tus,ut diximus , nullus igitur metus iuſtus aut ꝯſiderabilis fuit
182 in ipſo Stephano.† Et quod dictum eſt de precibus potentũ,
procedit in Principe Seuero rigoroſo & iniuſto, quod minime
uerificari poterit in Leone x.benigno, & humano, ut re ipſa in
præſenti caſu apparuit, cum Cardinalẽ ultimum ſuppliciũ me-
rentẽ liberauerit,nec in dubio pſumitur principẽ male tractare
ſubditos,ſm Io.Andreã,& Abba.in c.inſinuãte,in fi. qui cleri-
ci,uel uouentes,& p Fely.in c.j.col.ij.nu.ij.de offi. deleg.& ta-
lis qualitas ſeueritatis,& ꝙ princeps ſolitus ſit iſta facere,neceſ
ſario probãda eſt,ſm Bar. in d.l. de pupillo. §. ſi quis ipſi ptori.
q.vj.ubi alij ꝯcor.adducunt maximẽ Alex.nu.xix.& alijs ſeq.ſo
la enim dignitas ſuprema.& ſuperioritas,nõ probãt metum, ut
deduximus,nec in præſenti diſceptatione aliquid facit d. c. ſu-
per hoc,& d.c.ſollicitẽ,ut ẽt minus nõ probatis.quis renuncian
do beneficio uideatur metu renunciaſſe eum nõ ſit ueroſimile
183 ſponte uelle renunciare quęſito tot laboribus,& expẽſis.† Nã
dicta iura ꝯſiderant cãm renunciationis, & uolunt , ꝙ ſi appa-
reat eã non eſſe factã ui,uel metu illã ualere,& ſubſiſtere,quod
bene adaptatur ad caſum pſentẽ,cum aperte cõſtet ex ſua pro-
pria ꝯfeſsiõe Stepha. eã feciſſe nõ metu,ſed charitate fraterna,
& ut ipſum iuſte carceratũ,& iuſtiſsime condẽnatum liberaret,
& qñ hac de cã aliquid factũ eſt,iuſte libere,& ſpõte factum di
citur,nec p querelã metus ueni. reſcindendũ,ut ſuperius ꝯcluſi
184 mus.† Eo ẽt quoniã.d.c.loquuntur.in caſu lõge diuerſo a pre-
ſenti,nã in illis ſpoliũ,& res ſuper qua fuit cõmiſſum tẽpore re-
nunciationis erãt penes ſpolian.ẽ, qui agenti poſſeſſorio recu-
perandæ nõ poterãt obijcere excep.renunciatiõis,ea ratiõe quia
nõ cadit ueroſimile, &c. quæ qualitates ceſſant in caſu noſtro,
185 nã penes ꝯgregationẽ nihil aderat neq; adeſt.† Prout ẽt nã di
ctis iuribus,& c.obſtare uſ tex.in c.accepta.de reſt.ſpol.& ideo
Abb.in d.c.ſollicitẽ.col.iij.uer.ꝯtra hanc lecturã,& uer.et ego
puto hoc uerũ,dicit in illis renunciationẽ non ualuiſſe,ea ratio
ne,quia nõ fuit facta in manibus ſuperioris , ſecus autẽ ſi facta
fuiſſet in manibus ſuperioris eã acceptantis, ut fuit pſens, tunc
enim ualeret in caſu dubio,& ceſſaret illa ueriſimilitudo dicti.
c.accepta.iunctis notatis in c.admonet , & in c.cũ in dubijs. de
renuncia.& illud ſequitur Imo.in d.c. ſollicitẽ.col.fi.uer.ideo ſi
186 excipiẽs,& uer.in eadẽ gl.ibi in ſuo iudice.† Ad quod inſuper,
nã Lap.alleg.xxiiij.limita decretalẽ,dicit, dictũ.c. ſollicitẽ non
procedere,qñ apparet notorius defectus proprietatis,in ipſo re
nunciãte,& Lapũ ſequit Benedictus Ca.in d.c.ſollicitẽ.uer.ſm
aut,& uer.in eadem gl.ibi corã ſuo iudice ,notorius enim de fe-
ctus proprietatis excludit agentẽ.c ad decimas,ubi gl. & doct.
de reſti.ſpo.lib.vj.c.ſignificaſti.de diuor.& Alex.in l.ſi rem ali-
quam.col.fi.ff.de aeq.hær.quod aũt Stephanus nullũ ius in ipſa
pẽſione habeat,iã apertiſsimẽ oſtẽdimus,unde ceſſant prorſus iu
187 ra pdicta.† Quæ ẽt locum nõ ſibi uendicãt qñ in inſtrumento
ceſsionis eſſent appoſita uerba illa , ꝙ ſpõte renunciauit nullo
metu,&c.ut poſt dom.Ant.firmãt Abb.in d.c.ſollicitẽ, col. fi.
uer.non obſtat.& Imo.col.fi.uer.idẽ ſentit,& Bened.Cap.uerſ.
qui dicit idẽ eſſe,& proſequitur Soci.ꝯſi.lix.nu.xxviij. uolu.iij.
188 † Quando enim apparet aliqd propter quod diminuitur illa
pſumptio,& ueriſimilitudo de qua in dictis iuribus, ea non de-
bẽt attendi, cũ una præſumptio tollatur p aliam.l.nã ita diuus.
ff.de teſti.in integ.c.literas.de præſump.l.ſiue poſsidetis. C. de
prob.& firmant Abb.in d.c.ſollicitẽ. col.iij.uerſi. & hoc credo
uerũ,& Imo.col.fin.uerſi.ideo põt, & qa hic adſunt tot, & tãtæ
præſumptiones tollẽtes metũ do.Stephano omnino denegãdus
eſt regreſſus nedum ex primæua collatione,ſed ẽt ex noua, cum
189 ab omnib.ſit excluſus.† Ex illę clauſulæ in dicta renunciatiõe
appoſitæ minime ſunt inſolitæ,& incõſuetæ cum ſemper appo-
ni ſoleant in ceſsionib. & obligationibus q̃ fiunt in forma ca-
meræ ad not.in l.fi.C.de fideiuſſo.& plenẽ p ſcrib.in d.l.Gallus
190 §.idem credendũ.† Eo ẽt quoniã appoſitæ apparent ad execu-
tionẽ diſpoſitionis ꝯſequenter nõ habẽt illã alterare clem. j. de
præbendis,& p Abbatẽ in c.cum noſtris,col.fi.de ꝯceſsiõe præ
ben.& Card.conſi.xxv.in fin.& quia appoſitæ fuere ad maiorẽ,
191 & abundantẽ cautelã,quæ actũ nõ habet uitiare.† Nec obſtat
allegata enormis leſio,nã iſta ſola,minimẽ inducit, nec probat
metum,ut p Alex.& alios in dicta l.interpoſitas. C.de tranſact.
per illum tex.nu.iij.in tertio notabili adducentẽ Barto. & alias
deciſiones,licet.n.ageretur de omnib.bonis ſeu maiori parte,et
pro modico illis quis cederet,nõ propterea ex hoc metus argui
tur,& ſemper ceſsio & renunciatio affert læſionẽ,& ſi iſtud ſo-
lum alio nõ concurrẽte,attenderetur.ceſſaret prorſus titulus de
renunciati.& de donatio. & l.ſi qs in ꝯſcribendo.C. de pac.cum
192 ꝯcord. † Et quis in re ſua nõ poſſet eſſe arbiter & de ea diſpone
re ẽt abutendo uulg.l.in re mãdata. C.mãda.l.ſed & ſi lege.§.cõ
193 ſuluit.ff.de pet. hær. † Et pęna quis afficeretur ſi ei tolleretur
facultas diſponẽdi de rebus proprijs.l teſtamento cẽturio.ff.de
manumiſ.teſtam.l.nõ uſque adeo.ff.ſi quis a paren. fuerit ma-
numiſ. prout ẽt qm in hac ceſsione nulla fuit leſio , ex quo ipſe
Stephanus,nullum habebat ius ꝯſiderabile in ipſa ceſsione,iam
extincta p Leonẽ x. ad id plenariã habentẽ poteſtatẽ,ut deduxi
mus , & quicquid poſt dictã extinctionẽ geſtũ fuit ad cautelam
maiorem & abundantem fuit actum non ꝙ eſſet neceſſarium.
194 † Et proteſtatio facta p Stephanum,parũ ſibi profuit,tũ quia
ea cã minime uera nec iuſtificata quia nullus uere adfuit metus
& ultra allegationẽ metus ꝯtinere debebat aliam cãm uerã &
probatã.l.ſi hominẽ.ff.mãd.l.ij.C.debi.uend.rẽ pignor.p Bart.
in d.l.de pupillo.§.ſi quis ipſi ptori.q.xj.ubi Iaſ.nu.xv.ꝯcur.ad-
ducit,& idẽ facit,in dicto.§. Celſus.nu.iiij.& xvj. poſt Alex. ibi
195 nu.iij. † Prout ẽt quia fuit clãdeſtina,nec alijs quorum intere
rat intimata,ſm Bal.in l.clari.in fi.C.de fideicõmiſ.cum alijs al
leg. p Fely.in c.ꝯſuluit.nu.ij.de offi.deleg.& in dicto c.cũ . M.
Ferrar.nu.xlix.ubi Moder.nu.xx. ẽt alia adducunt & p Alex. in
196 dicto §.Celſus.nu.ij.† Et quia actus pcedentes fuere perfecti,
& penitus ꝯtrarij dictæ proteſtationi poſt illos factę,per quã il-
li minimẽ tolluntur cũ ſola uoluntate gerẽtis illos nõ debeant
infringi q ab initio,licet ſint uoluntarij tñ facti neceſſarij ſunt.
l.ſicut.C.de actio.& obli.l.in cõmodato.§.ſicut.ff.cõmoda. & a
fortiori ad nota.in c.ſollicitudinẽ.in fine de appella & p Bar in
dicto.§ morte.nu.xvij.& Alex.num.xiij.& ſeq.& in d. §.Celſus.
197 nu.iiij.† Eo magis ſi in dicta aſſerta proteſtatione, nõ apparet
mentionẽ factã de iuramento præſtito ſuper dicta ceſsione ſm
gl.in uer.effectus.in c.cum nõ deceat.de elect lib.vj & Alex.cõ
ſi.xxxviij. Viſa petitione,uol.iij.& ꝯſi.ccv. Viſis.uolu.ij, & Mo-
der.in l.ſi quis maior.col.iij.C.de trãſactio. ¶ Ad excluſionẽ ẽt
Stephani accedat poſtremo,& alius eius ꝯſenſus re ipſa præſti-
tus,mortuo iã Leone x.& decurſo tẽporis interuallo,dũ ex man
dato clem.vij.medio reuerendiſsimi Card.armellini tunc came
rarij duabus in uicib.recepit & habuit duc.xxij.in recõpẽſatio-
198 nem dictæ penſionis.† Per quẽ actum omni iuri,ſi quod habe
bat uidetur renunciaſſe p geminatũ ſuum ꝯſenſum , eo fortius
dictum effectum producentem.l.ſi mulier.C.ad uelle.cum ſimi
lib. tradi ſolitis,de geminatione & reiteratione actus, & p quã
receptionem pecuniarum ſatis ꝯſtare dicitur de eius uoluntate
in renunciãdo omni iuri,cũ nedum uerbo,quinimmo & fortius
199 facto & re ipſa uoluntas declaret ut deduximus.† Et plus eſt
facto aliqd facere q̃ uerbo.l.ſi tamen.§.ei qui. ff. de edil. edic.
cum alijs allegatis p gl.per illũ text.in c.dilecti.de appella. ubi
200 Moder.nu.j.ẽt alia tradunt.† Et ſicuti quis uenire non põt cõ
tra id,quod uoce propria fuit atteſtatus.l.generaliter.in fin. C.
de non nu. pecu.minus inſuper uenire poterit ꝯtra factum pro-
prium.c.pęnitens.xlv.diſtin.c.noſti.de elec.c. diuerſis. de cler.
coniug.& in reg.quod ſemel.de reg.iu.lib.vj. recipiendo igitur
dictas pecunias ob cãm prædictã & in recõpenſationem.d. pen
ſionis ſimpliciter,& abſq; aliqua reſeruatione, in omnib. pror-
ſus ſibi pdiudicauit & omni iuri ſi quod habebat re ipſa renũcia-
201 uit.† Et in ſimilibus dicimus de domino directo ſimpliciter re
cipiente canonem ab emphiteota ceſſante ſoluere p triennium
& ex hoc incurrente caducitatem , ut uideatur illã remiſiſſe, &
ex hac ſimplici receptione ſibi præiudicaſſe, ſm gl.pe.in c. po-
tuit.de loca.& in l.ij.C.de iu.emph. cum alijs ad plenum tradi-
202 tis p Moder.ibi nu.cxxiiij.& cxxx. † Et quia creditor ſimpli-
citer recipiens aliquid ſibi debitum,uidetur remiſiſſe intereſſe,
& in

203 & in ea ſibi præiudicaſſe.l.quarta.ubi Bal.C.depo.† Et credi-
tor ipſe ſimpliciter recipiendo pecuniã ſortis principalis iam ui
detur remiſiſſe pęnã, & in hoc ſibi pręiudicaſſe.l.fin.in fi.ff. de eo
quod cer.lo.& p Mod.in l.uinũ.nu.v.ff.ſi cer.pe.& in l.ſi credi-
204 tores.nu.iiij.C.de pac.† Et qm̃ per receptionẽ partis debiti fa
ctam ab uno ex correis,inducitur diuiſio,& præiudiciũ credito
ri partẽ recipienti,ut traditur in dicta.l.ſi creditores.p illũ tex.
205 per ſcriben.oẽs.† Et procurator recipiens inſtrumentũ mãda
ti,uidetur ꝯſentire & acceptare officiũ procuratoris, ita ut non
poſsit retrocedere,cle.j.de procur.in clem.l.filius.ff.ad maced.
per Pan.de Ca.Alex.& alios in l.inuitus.num vij.C.de procur.
206 † Et recipiens literas cãbij ſimpliciter, & illis nõ ꝯtradicens,
vi illas receptare,& ſe obligare ad ſolutionẽ.l.filiuſfa.ubi Bar.
& alij tradunt.ff.ad maced.& p eundem Bar.in l.cum tabernã.
§.pe.in fi.ff.de pig.& in l.quo cũ.§.j.ff.rẽ ratã hab. & alia mul
ta ad idẽ poſſent adduci tradita in regu.qui tacet.de reg.iu.lib.
vj.per Bar.& oẽs,in l.quæ dotis.ff.ſol.mat.¶ Nec iſtis habẽt ob
ſtare allegata p Stephanum,aſſerentẽ partẽ dictarum pecunia-
rum recipiſſe in recõpenſationem augumenti doanæ.nã in con
trarium ſe habet ueritas,ut clare cõſtat ex uera facti ꝯtingẽtia,
nec iuuat eũ dicere recepiſſe illas pecunias ex cã dictæ pẽſionis,
propter metũ Clem.vij.qui cognoſcens eũ fuiſſe iniuſte priuatũ
penſione, in recõpenſam uoluit illi dictas pecunias numerari,
quas Stephanus cepit,nõ audens ꝯtradicere propter metum ip
ſius Clem.vij. & quia uidebat pecunias ſibi ſolui ex cã penſiõis
extinctæ,& quæ uerè ſm eum durabat,& nõ erat extincta.Ceſ-
ſant nanq; iſta tum qa Clemens nullum intulit metũ, ut ob di-
ctam cãm illas pecunias caperet, ſciebat eñ penſionẽ iure per-
mittente, licitè & iuſtè fuiſſe extinctã, & iſtas pecunias uoluit
numerari Stephano ſua humanitate & benignitate,ab eodẽ nõ
xẽ rogatus,& uoluntariè dictas pecunias cepit,ex illẽa extra ur
bẽ,non ſubditus,ſed illas habere cupiens,ob dictã cãm, & tunc
nõ aderat metus,ſed ſola ſpes ꝯſequẽdi illas pecunias ex illa cã,
tunc expreſſa.Et merito nõ contradixit,ſed acquieuit,cũ oẽs il-
læ pecuniæ eſſent lucro,& minus debitæ, cum iã pẽſio funditus
fuiſſet extincta,ut fuit deductum, & talis actus receptionis di-
ctarum pecuniarũ ob cãm antedictã geſtus p Stephanũ,iam li-
berato & mortuo.B. Cardinale eius fratre, mortuo ẽt & Leone,
& ꝯcurrente tẽporis interuallo,& de mandato Clem. vij. nullũ
inferentia metũ, ſed ſolũ utentis dicta liberalitate, aperiſsimè
arguit omnẽ metũ,ſi quis fuiſſet in præteritũ,fuiſſe redditũ pur
gatum,ad not.in l.ij.C. quod metus cau.cum alijs adductis per
Alex.coſi.cxxvij. Viſo.col.j.uol.v.& in d.§.celſus.num.a.& per
Moder.in l.ob turpẽ.ff..de ꝯdi.ob turpem cãm.& in deciſ. cõſi.
Neapo. cccxxvj. Quidã nobilis.in tertio dubio, licet uerè ſu-
perfluũ ſit aliquid dicere de purgatione metus,cũ nullus inter-
207 uenerit,ut deduximus.† Minus eidẽ Stephano prodeſt quod
aſſerit,ꝯgregationẽ non poſſe ex iſta receptione pecuniarum ſe
iuuare,toto titul.res inter alias acta.Ipſa eñ nihil geſsit cũ Ste-
phano,nec illas pecunias ſoluit, ut ſe redderet liberatã, hac de
cã, nam eas curauit ad extinctionẽ penſionis debitæ Reueren-
diſsimo olim Cardinali de Cortona. Fatetur eñ illud ꝯgrega-
tio,cui minime neceſſariũ erat ꝯſequi liberationẽ a Stephano,q
nullum ad penſionẽ habebat ius,& omne ſi quod fuit iã erat ſu
blatum & extinctũ,ut ex plurib.ſuperius iã fuit oſtenſum, & il-
la priuatio nõ poterat oſtendere aliquẽ habitum,ſolum eñ con,
gregatio fundat ſe,ut per illã receptionẽ pecuniarum factam a
Stephano ex cã dictæ penſionis extinctæ, coadiuuetur optimũ
ius ipſius ꝯgregationis,& eius liberatio & abſolutio,ab omni iu
re,quod ipſe Stephanus de facto prætendit, & ut eo magis cla-
rius cunctis pateat iſtud ex geſtis per eundẽ Stephanũ, cũ abun
208 dans cautela minime noceat. † Eo ẽt quia mandatũ Cle. vij.
ut dictæ pecuniæ ſoluerentẽ ex cã prædicta, potuit prodeſſe &
profuit ipſi ꝯgregationi,caſu quo fuiſſet obligata,cũ pro debi-
tore ẽt inuito & ignorante poſſit quis ſoluere & eũ liberare. l.
ſoluendo.ff.de neg.geſt.& in ſimili tradit Bart. in l.indebiti. §.
ſed ſi nummi.in fi.ff.de ꝯdi.ind.ubi Mod.nu. aj. alia adducunt,
ut ẽt faciunt in l.ij.nu.aix.de iure emphi.poſt Bar.& alios, in l.
209 ij.ff.de excep.rei ind.† Et iſto caſu res inter alios acta proderit
alteri,prout plurib.alijs in caſib.prodeſt,traditis per oẽs maxi-
mè Alex.in l.ſæpe. ff. de re ind. & quorum aliqui bene poſſunt
ad preſentẽ diſceptationẽ adaptari, & quatenus Stephanus di-
cit, uerba prolata in huiuſcemodi actu per Clementẽ ſeptimũ
Cardinalẽ Armellinum & ipm̃ Stephanũ non fuiſſe diſpoſitiua,
ſed ſolũ enunciatiua,ex quib. non põt ipſa ꝯgregatio ꝯſequi cõ
210 modum,nec ſuper illis ſe fundare. † Reſpondetur ꝯgregatio-
nem pecunias illas, ut proprias ſoluiſſe,& ꝯſiderata numeratio
ne receptione,ac cõſumptione dictarum pecuniarũ, ſatis ꝯgre
gatio ipſa dicitur interueniſſe.& illa uerba fuiſſe ueſtita.& ap-
tiſsimè probare cõſenſum & uoluntatẽ Stephani, ẽt ad benefi-
cium ꝯgregationis, argumento eorũ que habentur in l. ſi a fu-
211 rioſo.ff.ſi cer.pet.ubi oẽs tradunt citãtes concor.† Et quia pa
ctum nudum rei traditione ẽt ueſtitur.l.legẽ,cum concor.C.de
212 pactis.† Et inſtrumentũ inter aliquos celebratũ,de mutuo ſeu
depoſito,quo ad oẽs probat illud fuiſſe mutuũ ſeu depoſitum.l.
deſideriũ tuũ,ubi Bal.& alij notãt.C.depoſi. & per Bar. & alios
in l.admonendi.col.viij.uer.itẽ querõ quid ſi inſtrumentum.ff.
de iureiur.& per Moder.in l.ex his.C.de teſta.milit.num.xia.&
in l.ſi quia mihi bona.§.quid ſi mandauit. per ſcribentes antiq.
& moder.ẽt alios ibi,num.viij.& in l. ſingularia. nu. xxxij. ff. ſi
213 cer.pet. † Præterea uerba quæ fuerunt prolata in actu præſen
ti rectè ꝯſiderata nõ fuere enunciatiua,nec incidẽter dicta,ſed
principaliter propter ſe,& diſpoſitiue. Nam principalis intẽtio
Clementis ſeptimi, Armellini, ac ipſius Stephani fuit, ſoluere
& accipere dictas pecunias, in recõpenſam penſionis extinctæ,
& ob iſtã finalem cãm,& ,ppter id principaliter, nõ aliud, quo
fit ut dicta uerba diſponãt,& oĩno probent,ſm Bar.& oẽs citan
tes iura in l.ex hac ſcriptura.ff.de don.& per oẽs in d.l.ex his.cũ
ꝯcor.citatis per Modern.aſſerentes hãc eſſe cõmunẽ in d.l.ſi qs
214 mihi bona.§.quid ſi mãdauit.nu.viij. † Prout ẽt quoniã dicta
uerba ſi cõſiderentur ut enunciatiua, adhuc plenã inducere di-
ſpoſitionẽ & probationẽ,quoniã ꝓlata fuerunt ad liberãdum,
& ad id principaliter, & propter ſe ut probatur in l. tale pactũ.
in prin.ff de pactis.& ibi oẽs no.& firmat Bar.in d.l.ex hac ſcri
ptura.col.fi.nu.xvj. ubi ꝯcor.adducit, ut ẽt faciunt Moder. in
215 d.l.tale pactum. † Et quia uerba pdicta fuere prolata per mo-
dum cauſæ,& cõſequenter diſponunt,ut tradit Bar.per illũ tex.
in l.emptor.§.ancilla.ff.de rei uendi.& in l.cũ tabernã. §. idem
quæſit.ff.de pignori.cum ſimi.allega. per Moder. in d. l. ex his
216 in ia.limitatiõe.& alios ibi,num.xxxiiij. † Eo ẽt quoniã partes
illa proferẽtes,& ſic ipſe Stephanus poterat ſibi præiudicare,et
proferendo illa diſponunt & probãt,& ſibi præiudicium faciũt,
ſm Bar.in l.ſciẽdum.col.j.ff.de uer.obli.cum alijs alleg. per A-
lex.& alios ibi,& eundẽ Alex.con.xviij.Viſo.col.ij.uolu.iiij. &
per Mod.in auth. ſi quis in aliquo documento.nu.xxxvj. C. de
217 eden. † Ad quod ẽt talia uerba enunciatiuè ꝯſiderata proba-
tionẽ & diſpoſitionẽ induxerunt, qa prolata a Clem. vij. Pont.
Max.ſm Lap.alleg.vij.diſputat.& Fely. adducentẽ alia, in c. cũ
218 aa.nu.v.de oſt.dele. † Et uerbis Papæ credendum eſt in cauſis
corã ſe agitatis, & in quibus habet plenitudinẽ diſponendi, &
potiſsimum per eundẽ Stephanum acceptatis. c. cũ a nobis. de
219 teſtib.ubi oẽs firmãt,maxime Modern.citãres cõcor.† Et ſi di
cta uerba eſſent aſſertiua,tñ adhuc probãt,& diſponunt,cum ſu
per illis Pontifex ipſe ſe fundet, ẽt ſi factum eſſet alienum, ad
not.in cle.j.de prob.& Andr.de iſer.in c.j.q ſucceſſ. ten.& per
ſcrib.in c.ſi papa.de priuil.lib.vj.& in deciſ. conſi. neap. cccev.
220 In cã.col.ſi. † Nouiſsimè adductũ per Stephanum dicentẽ,ſe
tanquã enormiſsimè leſum,debere ꝯſequi penſionẽ prædictã,ni
hil obſtat,qm̃ renunciatio & ceſsio,per ipſum facta ,ppter cha-
ritatẽ fraternã hac de cã non põt infringi,nec illa arguit metũ,
ut cõcludenter ſuperius deduximus.¶ Eo ẽt quia nulla fuit læ-
ſio,cum omne ius ſuũ eſſet penitus extinctũ,& ceſsio,& ſucceſ
ſiuè receptio pecuniarum facta per eum parũ iuris tribuere cõ
gregationi circa penſionẽ iam extinctã, cum nõ entis qualita-
tes aliquæ nõ ſint cõſiderabiles.l.eius qui.in prin.ff.ſi cert.pet.
cum alijs adductis per moder.in l.poſtquã liti.num.xxix.C.de
pac. & ceſsio ipſa proceſsit de facto & ad abundãtem cautelã,
ita ẽt & numeratio dictarum pecuniarũ in recõpenſationẽ præ
dictam,cum Stephanus ipſe de facto dicebat & tentabat, ut de
præſenti tentat cõſequi penſionem iam mortuam & ſepultã, &
ad tollerandam dictam intentionem ſuam facti fuere etiam ge
ſti dicti actus cõtinentes factum, ex quo nõ erant neceſſarij de
221 iure, † ſed ut tolleretur intentio ſua facti per exceptionem ẽt
intentionis & facti,ut plenè traditur in l.ij.in prin.ff.de except.
222 & in l.qui ſe debere.ff.de cõdi.cau.da.cum ſi.† Et quia id qđ
de facto proceſsit,etiam de facto remittitur,ſm gl.in uer. infir
mabitur.& alios doct.ibi in l.j.§.j.ff.de fer.cum alijs citatis per
Fely.in c.ſignificauerunt.col pe. de iudic. Ex quibus ut quam-
breuius & ſtrictius fieri potuit ita collectis firmiſsima & uera re
ſultat ꝯcluſio ipſum Stephanum in nullo eſſe audiẽdum,& pror
ſus

ſus a ſuis petitionibus reijciendum & cõgregationem ipſam indebitè moleſtatã, & laborib. & expenſis uexatam & ab omnib. abſoluendam. Pariſ. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Onus exigendi decimas ſpectat ad eccleſiam & agentes pro ea, & non ad conductores territorij ipſius eccleſiæ & emphiteotas & alijs ſequen.*
2 *Et non tenentur exigere ſi ad id non ſunt uoluntariè obligati.*
3 *Et maximè ſi agentes pro eccleſia iſtud ſibi reſeruarunt & alijs ſequen.*
Conuentiones & pacta ſeruanda ſunt.
4 *Obligatus in uno uidetur abſolutus ab alijs.*
5 *Verbum, debeant, inducit neceſſitatem.*
6 *Decimæ an ſint deferendæ ad domum eccleſiæ & cuius expenſis.*
7 *Pacta & conuentiones ſuper decimis facta ualent.*
8 *Eccleſiæ competit ius & actio, pro decimis.*
9 *Onus decimarum eſt annexum prædijs & reale.*
10 *Vnus pro alio grauari non poteſt in decimatione, & nu. 15.*
11 *Decimæ præteritæ an & quando poſſunt peti.*
12 *Decimæ ſunt ſoluendæ à poſſeſſoribus non ab alijs.*
13 *Per non ſolutionem decimarum quis non cadit à iure ſuo.*
14 *Dictio, niſi, quid importet.*
16 *Vnum capitulum inſtrumenti declaratur per aliud.*
17 *Damnum debet eſſe culpoſi & negligentis.*
18 *Emphiteota alienãs irrequiſito domino cadit à iure ſuo fallit ut in ſequen.*
19 *Alienans pro parte, an cadat in totum.*
Contrauenìens pro parte an incurrat pœnam pro toto.
20 *Locatio ad modicũ tempus facta per emphiteotã, nõ eſt illi nociua.*
21 *Et ſi ad nouem annos ſint facta idem.*
Et quid ſi fuit data licentia alienandi.
Et an iſto caſu directus dominus ſit requirendus.
22 *Pacta ſuper iſtis facta ualent.*
23 *Et quid ſi fuit reſeruatum ius domini.*
Vel alienauit tanquàm emphiteota.
24 *Et quid ſi fuit dictum non aliter, nec alio modo.*
25 *Vel ſub illis uerbis, & ſi quantum poſſum & non aliter.*
Vel ſub illa conditione ſi conſenſus domini acceſſerit.

CONSILIVM VI.

CONSIDERATA Tranſactiõe & ꝯcordia nec non pactis & conuentionib. initis, & firmatis inter epiſcopũ Bonon. ex una & ſindicũ maſſariũ ac homines ſancti Ioan. de Perſiceto ex altera, firma cõcluſio colligitur maſſariũ & homines prædictos, ac ipſorũ uniuerſitatẽ minimè teneri, nec eſſe aſtrictos ad exigẽdũ decimas pertinentes ad epiſcopatum prædictum a ſingulis perſonis poſ-
1 ſidentib. bona, de quib. in dicto inſtrumẽto tranſactionis. † Agentes enĩ pro epiſcopatu, tale onus habere debent, & eis illud incumbit, & nõ prædictis hominib. & uniuerſitati, tũ conſiderata diſpoſitione iuris cõmunis uolentis tale onus adaptari ad agentes pro epiſcopatu & nomine ipſius & nõ ad laicos toto fere ti-
2 tulo de decim. cũ uulgarib. † Tum ẽt qm̃ prædictis hominib. tale onus minimè fuit iniunctũ, & ad illud ipſi minimè obligati apparent, ꝯſequenter aſtringi nõ poſſunt talẽ exactionẽ facere
3 ſm̃ iura cõmunia & uulgaria. † Tum ẽt qm̃ in prædicta tranſactione & conuentionib. agentes pro eccleſia expreſsè ſibi iſtud reſeruarunt a quibus conuentionib. recedendũ non eſt quinimmo obſeruandæ ſunt l. j. l. iuriſgẽ. §. ait prætor. ff. de pac. l. j. §. ſi ꝯueniatur. ff. depoſi. De reſeruatione aũt huiuſmodi cõſtat in dicto inſtrumento & multipliciter, & primo dũ referuntur conceſsiones & cõuentiones antiquæ & in illis cauetur reuerendiſſimũ epiſcopũ locatorẽ reſeruaſſe ſibi omne ius petendi exigendi ac recipiendi decimas p̃dictas ex terrenis laboratis territorij ſeu terreni prædicti cõprehenſi infra ſupraſcriptos confines & idẽ habetur in illa locatione dictis hominib. facta p d. Fran. paratum tunc agentẽ pro dicto epiſcopatu & relata in inſtrumento prædicto, dũ in ea dicitur, cum reſeruatione iuris exigendi &
4 recipiendi annuas decimas pro dicto Reuerendo Epiſcopo, &
5 eius ſucceſſoribus, & idẽ cõtinetur in narratiua tranſactiõis prędictæ, quatenus in ea dicitur inter ipſum dñm epiſcopũ, & homines fuiſſe ortã differentiã, & hãc uertentẽ ſuper ſolutione annui affictus ſeu cenſus, & decimarũ circa quarũ exactione eccleſia aſſerebat paſſam eſſe graue dãnum, & ex oppoſito dicti homines, & uniuerſitas expreſſẽ iſtud inficiabatur, & demũ ſuper dictis differentijs, poſt latã ſententiã in fauorẽ dictorum homi-
4 num, & utrinq; approbatã, & receptã facta fuit tranſactio. † In qua fuit cõuentũ dictos homines, & uniuerſitatẽ rõne dictę locationis, & cõductionis, ſolũ eſſe obligatos ſoluere dictæ eccleſiæ ſingulis annis ſolidos. xl. & pro renouatione in fine annorũ. xxix. ſoluere lib. xl. p quã obligationẽ liberati, & abſoluti redduntur ab omnib. alijs cum illorum duorũ incluſio, & obligatio, ſit reliquorum abſolutio, & excluſio. c. nonne, de præſump. l. cum prætor, in prin. ff. de iudi. & circa ſolutionem decimarum fuit, facta reſeruatio illas exigendi dicto epõ, & agentib. pro eo, & fuit appoſitus modus iſte, & forma huiuſmodi, ꝙ pro terris cõtentis in d. territorio laboratorijs licitum ſit epiſcopo, & ſuis procuratorib. & factorib. petere exigere ac recipere anno quolibet decimas fructuum, prout hactenus receperãt, & ꝙ procuratores, & factores illas accipiãt, & accipere poſsint & debeant in cãpis, & ibi hoĩes decimãtes habeãt ꝯſignare decimã, eiſdẽ p
5 ut hactenus fecerunt tẽporib. retroactis. † Et ſimiliter habeant recipere decimã in cãpis de terris pratiuis, quod uerb. debeant neceſsitatẽ præciſam importat, ſm̃ gl ordinariã citantẽ iura, in l. ſæpe audiui cæſarem. ff. de off. pręſi. pro terris uero boſchiuis loco decimarum homines, & uniuerſitas prædicta promiſerunt ſoluere eccleſiæ li. xv. & in alijs ẽt partib. dicti inſtrumenti hoc idẽ, & pluries replicatur, ut factores eccleſiæ habeant tale onus percipiendi decimas in cãpis, & illas petendi ibidẽ, prout erat ſo-
6 litum. † Per quã cõſuetudinẽ, & pactum tollitur illud quod traditur in c. reuertimini. xvj. q. j. c. j. ubi gl. & alij uolunt ruſticum arctari expenſis ſuis ad deferendum decimas in horreum eccleſiæ, ut firmat Abb. in c. ex parte il ſecundo, nu. v. de decim. & tradunt Imo. & Alex. in l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis dolum. nu. iij. ff. de uer. obl. ceſſat enĩ ſtãte ꝯſuetudine, & pacto ꝯtrarium diſponentib. ſm̃ Imol. & Alex. ubi ẽ. ita ſaluãtes gl. in d. §. ſi quis do-
7 lum. Valent † .n. pacta, & cõuentiones, ſuper iſtis decimis ſoluendis interpoſitæ accedente auctoritate ordinarij. c. ueniens. c. ſtatuimus. ubi Abb. col. j. & ij. de tranſac. & p eundẽ in c. ex
8 multiplici. & in c. dilecti filij. de decim. † Et eccleſiæ ſeu agentibus pro ea competit ius & actio exigendi illas. c. tua nobis. ubi Abb. col. ij. c. cõmiſſum, & c. cum homines. ubi Abb. colu. ij. de
9 decim. c. parochianos. † Tale. n. onus illas ſoluendi annexũ eſt prædijs. c. de terris, ubi Abb. co. tir, & illas tenentur ſoluere poſſidentes prędia, nec cautum reperitur, ꝙ alij exigant, & poſtmodum ſoluant eccleſiæ, unde quibuſcunq; cõſideratis, dici non põt prædictos homines cogi poſſe ad exigẽdum a ſingulis colonis,
10 & ruſticis, & ſucceſsiuè exactas tradere eccleſiæ, † Nec dicta cõmunitas grauari põt pro decimis ſingulorum ceſſantium ſoluere, cum oĩa iura ꝯtrarium diſponãt, ut quis pro altero teneatur, toto tit. C. ne ux. pro mari. & toto tit. res int. al. acta. Cum ius exigendi decimas a ſingulis perſonis, & tale onus ſpectet eccleſiæ, & agentib. pro ea ꝯſiderato iure cõmuni, cõſuetudine, & cõ-
11 uentionib. ac pactis. † Et imputandum eſt dictis agentib. negligentibus tpe debito in cãpis, tales decimas exigere, cũ dubiũ ſit, an præterire debeantur, & pro præteritis, dñi, & coloni prędiorum poſsint cogi ad illas ſoluendũ, de quo p Abb. in d. c. cũ homines, col. fi. & tradit Archid. in c. j. de decim. li. vj. quẽ referunt, & ſeq. domi. de Rot. in antiq. in tit. de decim. deciſ. j. Volentes, ꝙ ſi prædiales non fuere petitę tẽpore recollectiõis fructuum. non poſsint amplius peti, ut ẽt tradit Fel. in c. ſi aũt, col. iiij. de reſcrip. niſi cõſuetudo in oppoſitum adeſſet, ut referunt Mod. citãtes deciſio. in tracta. de preſcri. in j. parte, quintæ par.
12 prin. q. vij. nu. lj. fol. xliiij. col. iiij. † Et ſi aliquæ particulares perſonæ, poſsidentes prædia infra fines territorij locati non ſoluerunt eccleſiæ. decimas, non propterea uniuerſitas, & homines prædicti ceciderunt a iure dictæ locationis, & cõductionis. Tũ quia ſingulares perſonæ ſunt obligatæ, ſoluere eas, & nõ prædi-
13 cti homines, & uniuerſitas. † Cum onus prædictũ ſit reale inhærens prædijs, & poſsidentib. illa, ſm̃ Abb. in c. in aliquibus, & in c. de terris, de decim. Tum ẽt qm̃ per non ſolutionẽ decimarũ, quis non cadit a iure ſuo. Sed ſolũ aſtringi põt ſecundum cõſuetudinem ad ſoluendum pręteritas, ut ſuperius dictum fuit. Tũ etiã quoniã cõuentum fuit dictos maſſarium homines, & uniuerſitatem tunc demũ cecidiſſe a iure dictæ locationis, qñ per biennium ceſſaſſent ſoluere affictus, ſeu canonẽ, & nõ aliter, & unius incluſio ſit aliorum excluſio. Nec uerbum aliquod in d. inſtrumento legitur appoſitum, ꝙ ſi non fuiſſet ſoluta decima induceretur caducitas, & merito, cum ius cõmune contrarium diſpo

14 diſponat. †Et illa uerba conuentionis, nõ cadant, nec cecidiſſe
intelligantur a iure præſentis locationis niſi ceſſauerint p bien
nium, &c. apertiſsimè iſtud concludunt. Tum conſideratis illis
uerbis negatiuis, non. Tum ẽt attenta illa dictione, niſi, ponẽte
ſeu priuante illud quod in præcedenti fuit poſitum ſeu priuatũ
iuxta plenè tradita per oẽs allegãtes alias concor. poſt Bart. in
l. ſi cũ. §. qui iniuriarum, nu. iiij. & alijs ſeq. ff. ſi quis cautio. & in
15 l. ac. C. de traſ. †Ex quib. ẽt concluditur, & dicitur, dictos homi
nes & uniuerſitatẽ minimè fuiſſe, & eſſe obligatos pdictæ eccle
ſię ſeu Epiſcopo, & agentib. pro eo ſoluere decimas pro illo cã
po poſſeſſo per rectorẽ eccleſiæ ſancti Petri de cento, uulgari-
ter nuncupato, el Cãpo di ſan Piero. Nam licet dicta trãſactiõe,
locatione, & cõductione fuerit declaratum dictum cãpum cõ-
prehendi in territorio locato dictæ uniuerſitati, & hominibus,
nõ propterea ex hoc ſequitur, q dicta uniuerſitas & homines
pmiſerint ſoluere decimã pro dicto cãpo, & iſtud minimè ap-
16 paret fuiſſe conuentũ, vñ. &c. ¶ † Præterea tale capitulũ decla-
ratur per alia, ut in ſimilib. traditur in l. utrum. ff. de peti. hær. &
in l. qui filiab. & in l. ſi ſeruus plurium. §. fi. de leg. j. & in alijs ca
pitulis expreſsè dicitur, q eccleſiæ factores debeant exigere in
cãpis decimas a ſingulis poſsidentib. prædia in dicto territorio,
& loco. Ipſi igitur factores, tenentur exigere decimã a poſſeſſo-
re dicti cãpi de ſan Piero. ¶ † Et ſi in hoc fuerunt negligentes,
17 eorum negligẽtia, & culpa nõ debet eſſe dãno uniuerſitati, &
hominib. prædictis, regula dãnum de reg. iu. lib. vj. Eo ẽt quo-
niã ꝯuentum fuit, ut eccleſia exigeret decimas a ſingulis poſ-
ſeſſoribus, ſm q hactenus fuit obſeruatũ. Nec conſtat quid ob-
ſeruatum fuerit de præterito, circa decimationẽ iſtius cãpi. Et
eccleſia ius ſuum ſaluum habet agendi ꝯ poſsidentẽ dictum cã-
pum, quod minimè fuit, nec eſt impeditũ per dictã uniuerſita-
tem, & homines, & ſi poſſeſſor dicti cãpi, decimas non ſoluit, nõ
propterea dici põt, dictã uniuerſitatem, & homines cecidiſſe a
dicto iure locationis, ut ſuperius deduximus, cũ ipſi ad id mini
mè teneant, nec ẽt obligati ſint tales decimas exigere, ut oſtẽdi
18 mus. ¶ † Poſtremo dictæ uniuerſitati, & hominib. minimè ob-
ſtare habet illud, quod eis opponitur, eos. ſ. cecidiſſe a dicto iure
locationis, qm̃ alienarunt partem dictorum bonorum irrequiſi
ta eccleſia, iuxta plenè tradita in l. iij. C. de iure empbi. & in c.
potuit, extra de loca. cum ſimilib. ¶ † Nam uidendũ eſſet an p
19 alienationẽ partis, iſti dicãtur cecidiſſe a toto, prout in ſimilib.
uoluit Ang. conſi. clxviij. Teſtator, in ſecundo dubio, ad quod
plura adducit Iaſ. in l. ſi ita quis. §. ea lege, col. fi. nu. xlviij. & ſeq.
ff. de uerb. obl. & Ioan. crot. in repeti. l. ſi filiusf. §. diui, fol. xj. co
lu. j. & ij. uer. j. queritur teſtator, de leg. j. Oppoſitum tñ, q per
alienationẽ partis nõ dicatur quis a toto cecidiſſe firmauit Cu-
ma. in l. donationes. §. pe. ff. de don. quẽ ſequitur Iaſ. accumulãs
plures alias deciſ. in l. ait prætor, in prin. colu. ij. in vj. not. & ſeq.
ff. de in. iur. & diffuſius in l. fi. C. de iure emphi. nu. cxxv. & Mo-
der. papi. in trac. de ſeud. in iiij. par. prin. fol. lj. col. j. & ij. multa
20 adducunt. ¶ † Conſequenter uidendũ eſſet quæ alienatio fue-
rit facta per uniuerſitatẽ, & homines prædictos. Nã ſi fuiſſet p
eos facta locatio ad modicum tẽpus, nihil prorſus ipſis obeſſet,
ſm Spec. in tit. de loca. §. nunc aliqua, uer. cxxiij. quem ſequitur
21 Iaſ. in d. l. fi. nu. cxij. & Imo. in d. c. potuit. ¶ † Prout ẽt conſide-
randum eſſet, an locatio fuiſſet facta uſq; ad nouẽ annos, nã po
tuit illa licite fieri, conſiderata dicta tranſactione, in qua ipſis
22 expreſſe conceditur iſta licentia. † Et tale pactum, & cõuentio
fuit, & eſt ualida. l. j. ij. & iij. C. de iure emphi. & ibi expreſſe Iaſ.
nu. iij. & ſeq. citãs alias cõcord. & aſſerens hanc eſſe cõmunem.
23 † Eo ẽt cum iſti ſolum alienauerint ut emphyteotę, & expreſſe
reſeruauerint ius directum eccleſię, tã circa ſolutionem Capo-
24 nis, quã circa ſolutionẽ decimarum. ¶ † Per quã reſeruationẽ,
& proteſtationem, eſto q alienauerint, non propterea dicuntur
cecidiſſe a iure ipſorum, ut firmat Saly. in d. l. fin. & ſequitur ibi
Iaſ. adducens alias deciſ. nu. lxxv. & lxxvj. & col. pe. nu. cxlij.
Vbi in oppoſitum citat Bal. & demum concludit, q ſi adiecta
eſſent illa uerba, nec aliter, nec alio modo, &c. alienatio prædi-
cta minimè haberet obſtare, ẽt ſi proceſſum fuiſſet ad traditio-
25 nem. † Et idem Iaſ. col. fi. nu. cxliij. & ſeq. tradit alias cautelas,
per quas alienãs ſine conſenſu domini non dicitur cecidiſſe a iu
re ſuo, nec incurrit pęnã caducitatis, qñ facta eſſet alienatio ſub
illa conditione, ſi & quantũ de iure, & non aliter, uel ſub illa cõ
ditione, ſi conſenſus domini acceſſerit, & ſi aliqua alienatio ap
pareret per iſtos homines facta, cõprehenſa erit ſub aliquo iſto
rum caſuum, conſe uenter ipſis non erit nociua, nec per eã di-
ci poterit eos a dicto iure locationis, cecidiſſe nec in pœnam ca
ducitatis incidiſſe. Paris. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Per præſtationem diuturnam, & longæuam, probatur titulus, & obligatio.*
2 *Et ſufficit, quòd fuerit annorum decem.*
3 *Et ſatis eſt allegare titulum.*
4 *Qualibet res naturaliter libera pręſumitur, niſi contrarium probetur.*
5 *Declaratio ad l. creditor. C. de uſur. & l. operis. C. de operis liber.*
6 *An tempus ſit modus inducendi obligationem.*
7 *Scriptura publica, planè probat.*
8 *Nemo pręſumitur iactare ſuum.*
9 *Valet argumentum à ueroſimili.*
10 *Confeſsio, & declaratio facta præſente parte probat.*
Nulla maior probatio, quã illa qua inducitur per confeſsionem.
11 *Geminatio multum operatur.*
12 *Confeſsio extra iudicium facta, de æquitate canonica probat.*
13 *Confeſsio prelati, ſeu rectoris, aut capellani, quãdo noceat eccleſia.*
14 *An inſtrumentum ſolutionis, probet unicam, uel plures.*
15 *Liber alicuius defuncti, an probet ſemiplenè, & nu. 16.*
16 *Vir bonus, magnam habet præſumptionem pro ipſo.*
17 *Et quid ſi quantitas eſt modica.*
18 *Mors illius, tantum uidetur operari, quantum iuramentum.*
19 *Liber continens redditus eccleſia probat.*
20 *In antiquis, teſtis de auditu probat.*
21 *Teſtis de auditu, facit præſumptionem.*
22 *Iungenda ſunt ſingula, ut probent.*

CONSILIVM VII.

BENE Egit dominus Martinus archidiaconus Tri
dentinus aduerſus d. I. Bapt. rectorem parrochia-
lis eccleſię ſancti Andreę de Trilaco, aſſerendo di-
ctã parrochialem eſſe ſubiectã dicto archidiacona
tui, & in ſignũ ſubiectionis, ipſam, & pro tempore eius rectorẽ
obligatum eſſe ſingulis annis rõne cenſus, ſoluere dicto archi-
diaconatui, & eius pro tẽpore archidiacono, ducatum unum au
reum Venetum. Non eñ id petijt ſolum allegando præſtationẽ
annalẽ, & diuturnã, quo caſu poſſet dubitari, ſed bene inſtruct'
aſſeruit eccleſiã, & rectorẽ ipſius eſſe ad id obligatum allegãdo
1 titulum prædictum. † Quam obligationẽ, & titulum, & ipſorũ
probationẽ poſtmodum uerificauit, & probauit per præſtatio-
nem, & ſolutionem diuturnã, per quã titulus pręſumitur, & in-
ducitur probatio, & obligatio dicti annui cenſus, ſm cõmunẽ
omnium ſententiã de qua per gl. Bar. & alios per illum tex. in l.
cum de in rẽ uerſo. ff. de uſur. & per tex. in l. ij. lib. in prin. & ibi
diffuſe tradit Io. de plateis, col. j. & ij. C. de agric. & cenſi. lib. xj.
per Bar. & alios in l. ſi certis annis. C. de pac. & in l. ſolent. §. j. ff.
de off. procon. & lega. cum alijs alleg. per Fel. in c. cum bertol-
dus, col. x. & ſeq. de re iudi. & per Alex. conſi. cxiiij. ſuper pri-
mo q̃ſito, col. j. & ij. uol. iiij. & diffuſè allegãtes alias deciſ. iſtud
proſequuntur Mod. in trac. præſcr. in j. parte tertię partis princ.
col. x. & ſeq. in x. q. ubi citant doc. affirmãtes hanc eſſe uerã, &
cõmunem opin. & in pract. tum iudicãdo, tum cõſulendo ſolitã
2 ſeruari. † Volentem, q per pręſtationem, ſeu ſolutionẽ diutur-
nã annorum. x. pręſumitur, & inducitur titulus allegatus, & p-
batio ipſius tituli, & obligationis, eſto q aliter de dictis titulo,
& obligõne, & ipſorum conſtitutione nõ conſtet, nec appareat
niſi ſolum ex probatione dictæ diuturnę ſolutionis, & pręſtatio
nis, quę ſufficit, ad probandum dictam obligõnem, & titulum,
ut ẽt traditur per Bar. in l. j. §. fi. ff. de aqua plu. arc. & in ſua di-
ſpu. quædã mulier, col. fi. & per Iaſ. in l. j. col. v. in iiij. lim. C. quĩ
admit. & poſt Alex. per eundẽ in d. l. ſi certis annis, & Paul. de
3 Caſt. in l. ſi filius. C. de pet. hęr. † Et ſatis eſt, q allegetur dictus
titulus, & ad ipſius uerificationẽ inducatur probatio præſtatio
nis, & ſolutionis annalis, per tempus predictum, ſm Pa. de Ca.
in d. l. ſi filius, per l. ſi adulterium cum inceſtu. §. idem pollioni,
ff. de adul. & per Bar. & alios, in l. cum quid, col. fi. ff. ſi cer. pet.
4 & per Mod. in d. trac. præſcri. fol. xj. col. iij. nu. xxx. † Ex iſtis tol
litur illa obiectio, quæ poſſet fieri, quãlibet rem naturaliter prę
ſumi liberam. l. altius, cum concor. C. de ſerui. & aq. non proce
deret niſi contrarium de conſtitutione appareret, ut habetur in
d. l. altius, & l. ſeq. In caſu autem noſtro, ſatis dicitur apparere,
5 & conſtare de conſtitutione obligatione, & titulo ipſius præ-
ſumpto,

ſumpto,& inducto ex probatione,& ſolutione diuturna, & an-
5 noru.x.ſm cōmunem concluſionē,de qua ſupra.† Ex qua ēt tol
litur alia obiectio,quæ poſſet fieri de l.creditor.C.de uſur, & l.
operis.C.de oper.liberto. nā concurrentib. ſupra adductis ceſ-
ſat,prout ēt ceſſat,& alia quæ poſſet fieri de regu.actore nō pro
bante.&c.Nam bene, & ꝯcludenter ipſe do.Archi. intentionē
6 ſuā probauit,ut patet ex deductis ſuperius.† Tollitur ēt,& alia
obiectio quæ poſſet fieri de l. obligationū fere. §. placet. ff. de
uerb.oblig.cum ſimilib.In quib. traditur ſolum tēpus nō dare
modum inducendi obligationem. Nam uerum eſt, qn̄ illud ſo-
lum deduceretur,ſecus ſi allegatur obligatio,& titulus præſum
ptus,& ad ipſorum probationē deducitur,& uerificatur diutur
na præſtatio, & ſolutio ut deductum eſt. Super quib.non cadit
aliqua dubitatio,cum in iure uera ſint, & ab omnib.paſſim , &
cōmuniter recipiant̄.Solum difficultatē facere uidentur allega
ta per ipſum d.Io.Bap.dicentē talem diuturnā, & longæuā præ
ſtationem,& ſolutionē non eſſe probatā.Nam circa id aduertē
dum eſt,qm̄ quondā præsb.Fran.de Mantua plebanus dictæ ec
cleſiæ Trilari, & prædeceſſor ipſius do. Io. Bapt. in teſtimonio
publico ꝯſtitutus , cum per plures annos quondā do. Paulo ar-
chidiacono Tridentino ſoluiſſet dictum annuum cenſum,& de
dictis ſolutionib.uellet ſe reddere cautū a præfato olim Archi-
dia. inſtrumentū prædictæ ſolutionis obtinuit , & habuit pro
7 omnib.annis præteritis.† Quæ quidē publica ſcriptura pleniſsi
mā de dicto actu,& præterita ac diuturna ſolutione , & præſta-
tione inducit probationē.l.cum precib.C.de prob.cū uulg. Et
per ipſam ſatis probatur tēporib.præteritis,eundē ſoluiſſe dictū
cenſum,nec eſt ueroſimile,ꝙ ſi non ſoluiſſet,& ad id nō tenere
8 tur,ꝙ petere uoluiſſet declarationē ſolutionis prædictę.†Et ul
terius,quod poſt dictū inſtrumentū, ſingulis annis ſoluiſſet, ad
plene not.in l.cum de indebito.ff. de prob.ubi nemo præſumit
iactare ſuū,& quia ualidum eſt argumentū a ueroſimili.l. fi. ff.
quod met.cau.l.nuptura,in fi. ff. de iure dot. cū ſim. Eo ēt quia
talis declaratio corā tot,& tātis ꝑſonis , & ꝑ publicā ſcripturā,
9 facta apparet dicto olim archid.præſenti,& acceptanti.† Et ita
facta de ꝯtentis in ea,plenā induxit probationē,eſto ꝙ emana-
uerit extra iudiciū,ut plenè traditur ꝑ oēs per illū tex.in c. fin.
de ſucceſ.ab inteſt.& in c.fi.de ꝯfeſsio.& in c.per tuas,de prob.
& in l.gn̄aliter.C.de non nu.pec.& per Can.maximè Fel. in c.ſi
cautio.nu.xx.de fide inſtr.per Bar.& alios oēs maximè Iaſ.alle-
gantē concor.in l.admonendi.ff.de iur.iur.nu.cclviij. & ſeq.&
10 per Dec.ꝯſi.cxlvj.& pro tenui,nu.iij.†Eo ēt qm̄ nulla datur ma
ior probatio,q̄ ſit illa inducta per ꝯfeſsionē.l.cū te, ubi glo. &
alij no.C.de tranſ.& diffusè per Cano.in rub.extra de prob. Ad
quod ēt,& alia ꝯfeſsio extra iudiciū emanata,de obligatiōe,&
ſolutione dicti cenſus ꝑ olim rectorē dictæ eccleſiæ Trilaci , ꝑ
ꝯteſtes iā uerificata,q̄ & ſi parte abſente dicatur facta.Tn̄ ſemi
plenā induxit ꝓbationē,ſm Bar.in l.certū.§.ſi abſente.ff.de cō
feſsis,& diffuse in d. l. admonendi, ubi oēs ſequunt̄ maximè Iaſ.
11 numeris ꝑal.& Fel.in d.c.ſi cautio.nu.xx.cum uulg. † Eo ēt qm̄
geminatē apparet facta , ꝯſiderata illa de qua in d.inſtrō,& ita
geminata,bene probat,ut per Bar.per illū tex.in l.cū ſcimus.C.
de agri.& cenſi.lib.xj.cū aliis alleg. per Fely.in d.c.ſi cautio.nu.
12 xxix. † Eo ēt quia ſumus in foro eccleſiaſtico , & inter perſonas
eccleſiaſticas,& de æquitate canon.talis ꝯfeſsio extra iudicium
facta,plenè probat,ut dicit gl.in uer.promitto, in fi. in c. quo-
tiens.j.q.vij.cū alijs accumulatis ꝑ Fel.in d.c.ſi cautio. nu. xxij.
13 & per Dec.ꝯſi.clxiij.in cā,nu.ij.†Ex quib.tollitur illa obiectio,
q̄ ex aduerſo fieri poſſet. Talē confeſsionē factā per dictū olim
plebanū non potuiſſe ꝑiudicare eccleſiæ, & ſucceſſori, iuxta ea
quæ tradit Bar.in d.l.certū.§.ſed an ipſos,& diffuſe per Abb.&
alios,in c.fi.col.pen.extra de præſcr.Nam in caſu præſenti addu
citur præſtatio,& ſolutio,annua,& diuturna, bn̄ & ſufficienter
probata per dictas ꝯfeſsiones,ita geminatis uicib.emanatas.Et
quia concurrunt aliæ ꝯiecturæ , & ueriſimilitudo,excludentes
oēm ſiniſtrā ſuſpitionē,& tales ꝓſtationes factæ per dictū pleba
num,ut ſ̄ probatæ, optimè , & ꝯcludenter ꝑiudicarunt ſucceſ-
ſorib.ex quo per eas ſufficiēter probatur titulus,& obligatio di
cti cenſus,& annuæ ꝓſtatiōis,nec res dicitur agi inter alios, ſed
inter eoſdē,& ꝓlatus ſeu rector eccleſię , ſoluēdo quod eccleſia
debet,nō dicitur ꝑiudicare,nec eccleſiæ,nec ſucceſſorib.Quin i
mo laudādus eſt cū ſatisfaciat,& ſoluat,id quod eccleſia dēt,ꝯ-
14 ſequēter tollunt̄ omnia ex aduerſo deducta.†Nec obſtabit ſi di
catur ꝓdictum inſtrm̄ non probare niſi unicā ſolutionem,& ſic
non erimus in caſu.d.l.cū de in rē uerſo.Nā, & unicā ſolutionē
tunc tēporis factā ſufficienter probat, ēt & alias retro tēporib.
decurſis factas, per eundē plebanū,ut ibidē ipſe fatetur,ꝯſequē
ter ſumus in terminis.d.l.cū de in rē uerſo.& alijs ꝯcord ſupe-
rius adductis.Quod ēt,& deducitur per librū rationū ꝯfectum,
& ſcriptum per quondā archid.In quo diſtinctim annotatæ ap-
parent annuæ ſolutiones,& diuturnæ ꝓſtationes factæ d.Archi
diacono ꝑ tunc plebanū Trilari de cenſu ꝓdicto, per annos cō
15 tinuos,& ſeparatim decē factę.†Qui liber rationū pro ſucceſſo
re ſcribentis iā defuncti,& mortuus inducit probationē,& ſi non
plenā ſaltim ſemiplenā, cum talis ſcribens fuerit homo legalis,
bonus uir,& bonæ opinionis,& famæ iux.glo.in l. rōnes. C. de
prob.& ſm Bar.& alios cōmuniter in d.l.admonendi,maximè
Iaſ.nu.cxx.& Fel.poſt Can.ī c.j.nu.xxiiij.extra de fid.inſt.Eſto
eīm ꝙ regulariter talis liber pro ſcribēte nō probet,ut pleniſsi-
mè traditur in dictis locis. Tn̄ iſtud nō procedit qn̄ talis ſcri-
bens erat uir legalis,bonus, & bonæ opin & famæ, q̄ omnia iā
16 ꝯcurrunt in d.ſcribente.† Et adduci poſſent multa de bono ui
ro,q̄ tradunt̄ per gl.& ibi ſcrib.in l.titio fundus.ff.de ꝯdi.& dē.
17 & per Mod in eorū practi.criminali circa prin.† Prout ēt dict⁹
liber, probationē inducit, ꝯſiderata quātitate, & qualitate rei.
& iuncta ueriſimilitudine,ut plene tāgunt Fel.in d.c.j.nu.xxiij.
in ij.limi.& Iaſ.in d.l.admonēdi,nu.cxxv.adducentes plures de
18 ciſ.id probātes.†Et qa mors ſubſecuta illius ſcribentis,tm̄ ope
rat̄,q̄tū operaret̄ iurm̄ ſi ab eo fuiſſet ꝓſtitū,ut dicit Pa.de Ca.
19 ꝯſi.cxxxviij.ad examinandū,col.ij.† Ad quod ēt qa dictus liber
ꝯtinet redditus dicti archid.ut tradit Per.de Anch.cōſi.xlj.pri-
mo de uiridi,col.iij.& ſeq.& per Bal.& Saly.in l.exemplo.C.de
20 prob.& per Iaſ.in d.l.admonēdi,nu.cxxxvij. † Accedat ēt quia
ſumus in antiquis, & teſtes de auditu probationē faciunt , licet
regulariter oppoſitum dicamus,ut no.doc.in c.licet, ex quadā,
de prob.& in l.ij.§.itē Labeo.ff.de aq.plu. arc. & in l.ſi arbiter.
21 ff.de prob.& per Dec.con.cccxxj.in cā,nu.viij.† Et bona deci-
ſio Archid.in c.hoc ui.xxij.q.v. Volentis,ꝙ teſtes de auditu fa-
ciunt præſumptionē,licet plenè nō probent,ut tradit Alex. ꝯſi.
lxxvij.in cā,co.j.uol.j.cū alijs alleg. per Dec. ꝯſi. cclxxiij. uiſo,
22 nu.iij.† Et iſta oīa ſimul iuncta accumulāda , & ꝯiungenda ue-
niunt,ut unā plenā, & perfectā inducant probationē, iuxta ea
quę pleniſsime tradunt̄ per Bar. & alios oēs in d.l.admonendi,
maxi.Iaſ.nu.ccliij. Ex quib.ita breuiter deductis,ꝯcluditur, ip-
ſum d.archid.debere obtinere, & aduerſariū ꝯdemnari ad an-
nuā ſolutionem,& præſtationem dicti cenſus. Paris.Bon.

SVMMARIVM.

1 *Procurator conſtitutus ad percipiendū fructus,cū ampla poteſtate ita ut poſſit fructus ad ſuos uſus conuertere,an illos lucretur, & an teneatur reſtituere dicta licentia non obſtante,& nu. 15.*
Non præſumitur donatio,cum id non exprimatur , & nu. 6.
2 *Qui non exprimit,præſumitur non expreſſum minimè uelle.*
3 *In dubio,non præſumitur donatio, & iactatio ſui.*
4 *Conſectura quibus præſumitur quis donare, & ſi procedunt in laico,tamen non habent locum in prælato.*
5 *Prælatus debet fructus beneficiorum rectè erogare.*
6 *In dubio potius præſumitur fatuitas,quàm donatio.*
7 *Arg.à ueroſimili ualidum eſt,affirmatiuè,& negatiuè.*
8 *Cui conceditur libera facultas percipiendi fructus, non propterea illi dicuntur donati.*
9 *Quando quis cenſeatur conſtitutus procurator in rem ſuam.*
10 *Et quid ſi non eſt facta aliqua ceſsio.*
11 *Et quid ſi nulla cauſa poteſt colligi, ut ita uideatur conſtitutus.*
12 *Verba illa,in proprios uſus conuertendo,quid importēt,& nu. 16.*
13 *Quando datur poteſtas utendi,ut re ſua,uel quis conſtituatur,ſeu ponitur loco alterius,quid poſsit facere.*
14 *Procurator ita conſtitutus in iudicio,ſeu extra , quid poßit facere.*
16 *Procurator fructus exactos tenetur reſtituere.*
17 *Et non reſtituendo,ad quid teneatur.*
18 *Sequentia declarant præcedentia.*
19 *Verba,ut fuerit ſibi uiſum,& placebit,quid importent.*
20 *Verb.uidetur,quid importet.*
21 *Omne arbitriū,cōceſſum alicui in re aliena , nō debet eſſe abſolutū.*
22 *Ver.illa,quòd non teneatur reddere rationem,ſeu computum,nō inducunt donationem, & quid importent.*
23 *Pactum de non reuocando procuratorem,an ualeat.*
24 *Et quid in ſpiritualibus.*
25 *Et an firmetur iuramento.*
26 *Declaratio ad c.quamuis,de pac.lib.6.cum concor.*
27 *Promißio de non reuocando procuratorem,qualiter interpretetur.*

CON-

CONSILIVM VIII.

EX LECTVRA Inſtrumenti in quo a.d.Epiſco
po ꝯſtitutus apparet procurator Franciſcus ad exi
gendũ fructus,& emolumenta Monaſterij,&c. Cũ
ampla poteſtate,& pręcipuè,ꝙ poſſet,& ualeret di
ctos fructus,& redditus in ſuos proprios uſus ꝯuertere,nec ſup
adminiſtratis teneretur rõnem reddere,& ꝙ non poſſet dictus
procurator reuocari duráte uita ipſius ꝯſtituentis,id iure iuran
do firmantis,duo reſultant dubia. Primum an per tale mãdatũ,
& per dicta uerba,ipſe.d.ꝯſtituens,uideat̃ dictos fructus,& red
ditus dediſſe dicto Franciſco, & eũ procuratorẽ conſtituiſſe in
rem ſuã. Secundũ an ipſe dñs cõſtituens,poſsit arbitrio ſuo eun
dẽ Franciſcũ procuratorẽ reuocare,nõ obſtante dicto pacto iu
1 ramento uallato.† Circa primũ concluſiuè diſcutiendo difficul
tatem, dicendũ uidetur donationẽ aliquã prædictorũ fructuũ
non fuiſſe factã dicto Franciſco. Tum qa uerbũ nullũ factũ,nec
prolatũ fuit de aliqua donatione, & non entis non ſunt aliquę
2 qualitates.l.eius qui,in prin.ff. ſi cer. pet. † Tum ẽt quia ſi dñs
ꝯſtituẽs id animo habuiſſet,& donationẽ facere uoluiſſet,utiq;
iſtud expreſsiſſet, & non exprimendo colligitur uoluntatis ſuę
fuiſſe,eã non facere.c.ad audientiã,de decim.l.j.§.ſed & ſi defi-
3 cientis. C.de ead.tol.†Tum quoq;,qñ in dubio non pſumitur,
quẽ donare,& iactare ſuũ,l.cũ de indebito.ff.de probati.& in ſi
mi.tradit Bar.in l.cũ quid.col.pen.nu.xj.ff.ſi cer.per.quẽ com-
4 muniter ſequuntur doct.ibi.† Conſiderantes poſt ipſum, & gl.
ꝯiecturas per quas poſſet preſumi donatio, quæ licet in laicis
poſſent qñdoq; procedere, & locũ habere,tñ illę penitus ceſsát
in pręlato eccleſię,ut dicit Iaſ.ibi,nu.xix.citando, & ſequendo
5 Bal.† Nec quidẽ immerito,cũ pręlatus eccleſię fructus ipſius te
neatur ꝯdecenter,& honeſtè diſpẽſare,& erogare,ultra neceſſa.
rios ad propriũ uſum.c.de redditib.xij.q.ij. c. epiſcopus. de re.
eccl.c nulli.xij.q.j.& xij.q.iij.c.quicunq;,& c.qm̃.xvj. q. j.per
gl.& doc.in c.pręſenti.in prin.maximè Phil.Fran.col.iiij.uerſi.
idẽ tenuit,& uerſi.præced.& ſeq.de offi.ord.lib.vj.cum ſim.Et
quia nulla põt apparere cã, & ꝯiectura licita ex qua dici poſſet
facta donatio,& ſic ceſſant tradita per Bart. & alios in d.l.cum
6 quid,ẽt reſpectu laicorũ, & priuatorũ. † Et idẽ Bal.in l. gñali-
ter,col.iij.C.de nõ nu.pec.quẽ refert,& ſequitur Iaſ.in d.l.cum
quid.nu.xix.dicebat in dubio,potius præſumi fatuitatẽ quã do
7 nationẽ. †Ad quod,nã nulla occurrit ueriſimilitudo ,ppter quã
dictos fructus dicatur dediſſe,ut a ueroſimili affirmatiuè,& ne
gatiuè ualet arg.l.nuptura,in fi.ff.de iu do.l.fi.ff.quod met cau.
8 c.quia ueriſimile,de pręſumpt.cũ ꝯcord.† Et licet in dicto mã-
dato,ſit cõceſſa libera facultas, nõ propterea põt dici factã do
nationẽ fructuum,ut a fortiori id colligitur per l.filiusf.§. j. ff.
de don.cum ſim.ubi ꝯſtitutus cũ libera adminiſtratione,& am-
pliſsima facultate nõ habet facultatẽ donãdi,niſi id ſpecialiter
dictum fuerit,& a fortiori na conſtitutus,non põt dici donata-
9 rius.†Minus ẽt ipſe Franciſcus, poterit dicere ſe fuiſſe ꝯſtitutũ
procuratorẽ in rẽ ſuã. Tum quia nullibi iſtud legitur, nec ex-
preſſum apparet,& qñ id fit ex cã donationis cõtingit. l. illam.
C.de don.& per gl.in uer.in rẽ ſuã,& doc.ibi in c.j.de proc. lib.
10 vj.†Et quia ibi nulla apparet facta ceſsio,ad not.in l. iij. C. de
noua.cum cõcord.de quib.in l.per diuerſas,& in l.ab anaſtaſio.
11 C.mand.† Nec colligi põt cã aliqua propter quã in rẽ ſuam pro
curator põt dici cõſtitutus.Fuit ergo ſimplex procurator ad e-
xigendum.&c. conſequẽter fructus exactos reſtituere tenetur,
12 toto ferè tit.ff.C.mãda.& C. de proc.& ſtatim dicetur . † Nec
iſtis obſtant illa uer.mandati, in proprios uſus cõuertẽdos. &c.
Nã per illa propter ſubiectam materiã,non põt dici fructuũ do
nationẽ factã,nec ipſum Franciſcũ conſtitutũ procuratorem in
rẽ ſuã,ut tradunt oẽs in l.in prouinciali.§.ſi ego.ff. de noui op.
nunc.maxi.Alex.col.j.& ij.nu.v & ſeq.uer.& concluſiue puto.
13 † Vbi uolunt ꝙ ſi cõductori data eſt poteſtas utendi illa re,tã-
quã ſua,uel poſitus eſt in locũ cõſtituentis,& locãtis, ꝙ dicatur
conſtitutus procurator in rẽ ſuã , & ad cõmodũ propriũ. † Tñ
14 iſtud non habet locũ in cõſtitutiõe procuratoris, cui ſi data eſt
talis poteſtas,ſiue i iudicio ſiue ad negocia peragẽda,uidelicet,
ꝙ poſsit uti illa re tanquã ſua,uel ſit poſitus in locũ dñi conſti-
tuentis, non propter hoc dicet̃ cõſtitutus procurator in rẽ ſuã,
nec uidetur ſibi de prædictis eſſe factã donationẽ,per tex. ſatis
notandum in l.creditor.§ Lucius. ff. mand. cum alijs ibidẽ per
Alex.allega.quã deciſio.ſequitur idẽ Alex. in terminis noſtris.
in l.qui quadringenta,in prin.col.ij.nu.iiij.uerſi.ſi aũt.ff.ad tre
15 bel.& ſequitur Iaſ.ibi,nu.viij.† Cum itaq; uerſemur in ſimpli-
ci ꝯſtitutione procuratoris, & nullæ actiones appareant ceſſæ,
nec conſtitutus fuerit in rem ſuam,per illa ſola uerba, ꝙ libere
poſsit cõuertere fructus in proprios uſus, uel uti illa re ueluti
propria uel ſi fuiſſet poſitus in loco cõſtituentis,nõ poterit dici
cõſtitutus in rẽ ſuam,& a fortiori non põt dici fructuũ donatio
nẽ ſibi factam per d.§.Lucius,& per doctri. Alex.& Iaſ.ubi ſup.
16 decidentẽ præſentem diſceptationem. † Et illa uer.in proprios
uſus ꝯuertendos,aliũ recipiunt ſenſum, ꝙ̃ donationis.i. ut poſ-
ſet cõuertere,& fructib.uti,& illos cõtractare quouſq; d.cõſti-
tuens illos peteret. Nã procurator fructus exactos tenetur reſti
tuere.l.ex mandato.l.idemq;.§. idẽ Labeo.ff.mand. Et illos nõ
reſtituendo,nec ſoluendo dicitur in dolo uerſari.l ſi procurato
17 rẽ.§.dolo,& l.dolus.ff. mand. † Et ſi fructus perceptos ſine ex-
preſſa uoluntate dñi contractauit,& in proprios uſus cõuertit,
tenet̃ ultra illorũ reſtitutionẽ ad intereſſe, ut eſt tex. apertus, ĩ
d.l.idemq;.§.ſi mandauero , & in ſimi. traditur in l. qui aliena,
in prin.ff.de nego.geſt.Ex quib.apparet,dicta uerba ſatis circa
iſtud operari, non aũt trahi debent ad dationẽ , ut deduximus.
18 † Et ſuadentur iſta ex uerbis ſeq. appoſitis in d.mandato , per
quæ declarantur præcedentia.l.qui filiab.l.ſi ſeruus pluriũ.§.fi.
19 de leg.j.cũ uulg.†Illia dico,eoſq; in totũ, uel in partẽ obligan-
dum,& cõtractandũ,prout fuerit ſibi uiſum,& placebit, impor
tantib.arbitrium boni uiri,& non liberum arbitriũ.l. fideicom
miſſaria.ff.de fideic.lib.in prin.per Bar. & Modern. allegantes
20 concord.in l.ſi ſic,de leg.j nu.vj.†Et de uerb.uidebitur,in l.fi-
deicõmiſſa.§.quãquã,de leg iij.cũ alijs alleg.per Moder. in d.l.
21 ſi ſic.nu.iiij.†Et quia omne arbitriũ cõmiſſum alicui in re alie-
na qbuſcunq; uerbis cõmittatur nõ cenſetur eſſe abſolutũ, ſed
cũ iuſtitia,ut habet̃ in d.§.lucius,& ꝑ Bar. ĩ extrauag. ad repri
men.in uer.uidebit,& Bal.in l.j.ff.de ſol.& ꝑ Mod.in d.l. ſi ſic,
22 col.fi.† Nec inſuper illa clauſula, ꝙ de adminiſtratis nõ teneat̃
reddere rõnem,nec cõputũ alicui, induxit fructuũ donationẽ,
nã ſolũ remiſit ſcrupuloſam,& exactã adminiſtratiõis, & rõnis
redditionẽ,ut habetur in l.cũ tale.§.Titius.ff.de ꝯdi.& dem.&
Bal.& Pa.de Ca.ibi expſſe iſtud not.& firmant, & ideo ꝙ̃ penes
ipſos fuere,& ſunt,adminiſtratores tenent̃ reſtituere nõ obſtan
te tali liberatiõe,& remiſsione,ꝑ tex.in l.non ſolũ.§.fi.& in l. ſi
quis rõnis,in prin.ff.de lib.leg.cũ alijs ad plenũ accumulatis ꝑ
Fran.de Cur.cõſ.la vj.ſapienter,co.vij.& alijs ſeq.uer.capio ſm
23 articulũ.† Ad ſecundi dubij reſolutionẽ dico, tale pactũ de nõ
reuocando procuratorẽ,non ualuiſſe nec tenuiſſe,& eo nõ ob-
ſtante. d. Epiſcopũ poſſe ſuo arbitrio dictũ Fran. procuratorẽ
reuocare,per tex.iuncta gl.in c.fi.§.fi.de proc.lib.vj.& ibi doc.
oẽs iſtud firmant,& tenet Bar.in l.cũ precario.ff. de prec. & ibi
Alex.cõcor.adducit,& Ang.ꝯſi.cexxv.punctus talis eſt,& Ab.
in c.doceri,de reſcr.& ibi Fel.col.iiij.nu.xx. & diffuſius in c. ex
parte decani,col.iiij.& v.nu.xj.& xvj.& ſeq.eo.ti.& eundẽ Fel.
in c.ſi diligenti,col.viij.nu.xliiij.in ix.fall.de for. cõp. cũ ſimil.
& bene tangit Alex. ubi alia ſatis apta adducit cõſi. xviij. uiſis,
col.j.nu.iiij.& v.& col.fi.nu.xij.& xiij.uol. ij. & Rom. & Clau.
in l.ſtipulatiões nõ diuidunt̃,col.ante p.uer.ꝑdicta ẽt.ff.de uer.
24 obl. † Et aduertendũ eſt qm̃ hic nõ ſumus in mere ſpiritualib.
& ſic ceſſant illa quæ in oppoſitũ poſſent adduci,ex quo uerſa-
mur in cõſtitutiõe procuratoris,quæ non eſt quid ſpirituale,li-
cet ꝯſtituat̃ ſuper ſpiritualib.ut habetur in c.j.de proc.lib.vj. &
25 firmat Phil.Fran.in d.c. fi.§.fi.col pe.uer.ſed hæc uident̃.† Nec
tale pactũ de nõ reuocando,potuit firmari iuramẽto,nã adhuc
eo nõ obſtante poterit reuocari, licet reuocans efficiatur periu
rus ſm gl.in uer.reuocatus,in d.c.fi.§. fi. quã ſequuntur ſcribẽ.
ibi allegantes alias deciſ.cõcor.& Fel.in d.c.ſi diligẽti.col.viij.
nu.xliiij.& xlv.& in d.c.cdoceri,col.iiij.& v.nu.xx. & diffuſius
26 in d.c.ex parte decani.col.v.& vj. nu.,xvj. & ſeq. † Nec obſta-
bunt not.in c.ij.de pac.lib.vj.& in c.cũ cõtingat,de iur. iur. &
in c.licet mulieres,eo.tit.li.vj.Nã reſolutio colligit̃ ex his ꝙ̃ tra-
dit Phil.Fran. citando alios in d.c.licet mulieres, col. fi. & Fel.
ubi ſ.& quia in caſu pſenti nõ ineſt aliquod periuriũ,cũ petita,
& obtenta fuerit abſolutio a d.iuramento,ad not.in c.j.& in d.
27 c.cũ contingat,& in d.c.ij.cum ſimi.†Et licet.d.Epiſcopus pro
miſerit non reuocare d.Franciſcum durante eius uita,talẽ pro-
miſsionẽ fecit,quoniã credebat illũ bene ſe geſturũ, & fructus
perceptos reſtituturum,& quia uidet d.Franciſcũ id denegare,
& conſequenter ipſum uerſari in fraude, & dolo,ut oſtẽdimus,
merito reuocatio ipſius concedenda erit, nõ obſtante pacto, &
iuramento,iuribus,& rationibus,quibus ſupra. Paris.Bon.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Generalis alicuius ordinis, poteſt religioſos uiſitare.*
2 *Et iura loquentia de uiſitatoribus, locum habent in iſto.*
3 *Religioſi ſubſunt generali totius ordinis.*
4 *Qui concedit conſequens, uidetur concedere, & antecedens.*
5 *Exemptiones limitata non trahuntur ad alias.*
6 *Priuilegia reſtringenda, contra tertium.*
7 *Exceptuata, in reliquis confirmant regulam.*
8 *Vno conceſſo, denegantur alia.*
9 *Nec per priuilegia conceſſa religioſis, dicitur ſublata poteſtas generalis.*
10 *Quando concurrunt in uiſitatione duo, maior præferendus eſt.*
11 *Poteſtas uiſitandi conceſſa uicario alicuius congregationis, dicitur Conceſſa cumulatiuè non extinctiuè, quo ad generalem.*
12 *Viſitationi non faciendæ, non datur præſcriptio, & nu. xiij. & xiiij. & ſequen.*
14 *Vt præſcriptio currat, multa requiruntur.*
15 *Nihil iuuat dicere, nunquàm fuimus uiſitati.*
16 *Si uiſitatio poteſt dupliciter conſiderari, capitur in potentiori.*
17 *Si nunquàm fuerit uiſitator repulſus, et non obſtat præſcriptio, ſi modo uult uiſitare.*
Generalis poteſt uiſitare religioſos obſeruantes.
Præſcriptio accumulatiua, & non extinctiua, minimè nocet.

CONSILIVM IX.

1 QVOD Iſte generalis Reuerendus † Totius ordinis
poſsit uiſitare iſtos religioſos, & talẽ ptãtem ha-
beat, ſatis ſuadetur per tex. in c. in ſingulis. §. ordi-
nentur, & in c. ea q̃ de ſta. mon. ubi in generalibus
capitulis religioſorũ eliguntur uiſitatores habentes ptãtem ip-
ſos religioſos uiſitare, & faciunt, quæ habentur in c. ſopitę, & c.
uenerabilis, de cenſi. & in c. j. §. deinde, ibi, & alia loca religioſa,
2 eo. tit. li. vj. cũ ſim. † Quæ iura, eſto ꝙ non loquantur de genera-
li totius ordinis, ſed de uiſitatoribus, tñ locum ſibi uendicãt, &
in ipſo attentis conſtitutionib. & ordinationib. dicti ordinis, &
3 religionis, concedentib. d. Generali facultatẽ prædictã. † Quæ
obſeruandæ ueniunt, & ipſi religioſi illis tanquã ſuperiorib. ex
preſſe ſubijciuntur ad not. in c. ad noſtrã, & in c. reprehẽſibilis,
& in c. cũ ſpeciali, & in c. de priore, de appel. & bene ꝑ Lap. alle.
lxxiij. & per Calder. cõſi. iij. in ti. de appel. & per Fel. in c. ſacro,
de ſent. ex c. cum ꝯcor. Nec ipſi religioſi uiſitationẽ ꝑ ipſum ge-
neralem faciendã, poſſunt effugere, uirtute aſſertorũ priuilegio-
rum, & exẽptionis, eis ut dicitur ꝯceſſorum, per ſummum Põt.
Nã ſi priuilegiũ Eugenij. iiij. conſiderare uolumus, illud aper-
tiſsimè eos ſubiectos reddit imediate priori gñali totius ordi-
nis, cui per Eugeniũ apertiſsima datur poteſtas uiſitandi Prio-
res, & fratres dictæ ꝯgregationis, & ipſorum domos. nec nõ pu
niendi & corrigendi eoſdẽ, ac deponendi priores in d. ꝯgrega-
4 tione exiſtentes propter eorum exceſſus. † Quod priuilegiũ ap
tiſsimè ꝯfirmat poteſtatẽ d. Generalis, & dictos fratres procul
dubio ſubiectos reddit uiſitationi, & ipſius correctioni, cũ in il
lo inſuper dicatur, ꝙ Generalis poſsit cõcedere grãs fratrib. cõ
gregationis, quæ nõ cõceduntur niſi uiſitando, & iſtis cõceſsis,
neceſſario intelliguntur cõceſſa præcedentia ad iſta ſubſequen
tia requiſita, ad plenè not. in c. præterea, de oſ. dele. & per ſcrib.
oẽs per illũ tex. in l. ij. ff. de iuriſd. om. iu. Si ẽt conſiderare uolu-
mus priuilegiũ Pauli ſecundi, & ſucceſsiuè priuilegiũ Sixti, idẽ
concludendũ erit. Nã ex ipſorũ tenore, manifeſtè colligitur, fra
tres, & religioſos dictę cõgregatiõis immediatè ſubiectos eſſe
Reuerendo Generali totius ordinis cui datur apertiſsima ptãs
per ſe tñ uiſitandi priores, & fratres dictæ ꝯgregationis, & ipſo
rum domos, & alias, ut in priuilegio Eugenij, quo fit, ut pote-
ſtas Reuerendi Generalis faciendi dictã uiſitationẽ, ſatis ẽt di-
5 catur fundata priuilegijs, & Pauli, & Sixti. † Quæ priuilegia iun-
cto ẽt illo conceſſo per Innocentiũ, licet fratrib. dictæ cõgrega
tionis aliquas exẽptiones cõcedant. Tñ reſpectu uiſitatiõis, nul
lã exemptionem tribuunt, & illa exẽptio limitata, ad caſum p̃-
ſentẽ non debet trahi, arg. l. cancellauerat. ff. de his quæ in teſta.
delen. & c. licet, de decim. cũ uulg. & quia ex ſeparatis nõ bene
6 infertur. l. naturaliter. §. nihil cõmune. ff. de acq. poſ. † Prout qm̃
priuilegia ſunt ſtrictiſsimè interpretanda, & reſtringẽda. c. j. &
ij. de fil. presb. li. vj. c. ex tuarũ, de uſu pall. & maxi. circa prę iudi
cium tertij. c. quãuis. de re ſcr. li. vj. l. ij. §. merito & §. ſi qd a prin
7 cipe. ff. ne quid in lo. pub. Et quia exceptuata, ĩ reliquis ꝯfirmãt
8 regularia. l. in his. ff. de legi. l. nã quod liq dę. §. ſi. ff. de pe. leg. † Et
qm̃ uno ꝯceſſo, alia dicuntur denegata. c. nõne, de præſum l. cũ
prætor, in prin. ff. de iud. Nec obſtat ſi dicatur, ſummũ Pont. Vi-
cario dictæ cõgregationis cõcedere parẽ auctoritatẽ in fratres
dictæ ꝯgregatiõis, & in ipſam cõgregationẽ, quã habet ipſe Re
uerẽ. Generalis, ſuper toto ordine, tã de iure cõi, q̃ ꝑ priuilegia.
9 apoſtolica † Nã ſi hoc oſtenderet, apparet fuiſſe factũ ꝑ uiã extẽ
ſionis, & limitate ad tollendũ aliqua dubia, de quib. in dictis pri
uilegijs, cõſequenter per illa, non põt inferri, nec dici derogatũ
fuiſſe poteſtati Reuerẽdi Generalis, & ſuæ facultati, & poteſta-
ti uiſitandi fratres, & domos dictæ cõgregationis. Nec põt dici
derogatũ iuri cõi, & priuilegijs Eugenij, iiij. Pauli ſecundi, &
Sixti, expreſſe cõcedentib. d. generali facultatẽ uiſitandi, rõnl-
bus, & deciſ. q b. ſ. Pro ut ẽt qm̃ dicta priuilegia, debẽt intelligi
qñ Vicarius cõgregationis uiſitat, & cũ eo ad. d. uiſitationẽ nõ
10 cõcurrit Reuerẽ. generalis. † Iſto. n. caſu qñ concurreret, ipſe Re
uer. generalis tanquã ſuperior præferẽdus eſt, ſicuti dicimus de
Archiepõ, & Epõ eius ſuffraganeo uolentib. uiſitare, & ꝯcurren
tib. in hoc, ut ꝑ gl. in uer. cõſuetudine, Abb. & alios in c. cũ ex
11 officij, de præſcr. † Prout ẽt quia talis ptãs cõceſſa Vicario con
gregationis, attributa dr̃ cumulatiuè nõ extinctiuè, quo ad fa-
cultatẽ uiſitandi attributã Reuer. generali, ad pleniſsimè nota.
ꝑ oẽs in c. irrefragabili, & in c. paſtoralis, de of. ord. intelligẽdo
ſane, ut facit ibi Fel. nu. j. & in v. limi. & tangit aliqd Dec. ꝯſ. iij.
& diligenter. Et eo uolente uiſitare, ceſſare dẽt Vicarius ꝯgre-
gationis, eius inferior, & q nominat Vicarius Prioris gñalis, &
qui ab ipſo Reuer. generali põt uiſitari, corrigi, & ꝑꝑ demerita
deponi. Tũ cõſiderato iure cõi. Tũ ꝯſideratis priuilegijs Euge
12 nij, Pauli, & Sixti. † Minus fratres ꝯgregationis ipſam uiſitatio
nẽ faciendã poſſunt effugere, allegãdo aſſertã p̃ſcript. qm̃ uiſita
tio p̃ſcriptione, ſeu ꝯſuetudine amitti minime põt, & illi nõ põt
p̃ſcribi, qa ius eã optima rõne impræſcriptibilẽ facit, & ſtatuit,
ut tradit̃ ꝑ illa iura, & oẽs ſcrib. in d. c. cũ ex officij, & in c. acce-
dentes, de p̃ſcri. & in c. cũ inſtantia, de cenſi. & per Hoſt. ĩ ſum.
in ti. de oſ. arch. §. quod ſit officiũ, uer. quare aũt cũ alijs alleg. ꝑ
13 Fel. ubi ſ. † Concludẽtẽ iſtud procedere ẽt ſi adeſſet p̃ſcriptio
14 tanti tẽporis in cuius ꝯtriũ nõ extaret memoria. † Et in ſim. ẽt
iſtud tradit̃ in c. cũ non liceat, de p̃ſcr. cũ alijs ibi alleg. per oẽs
poſt d. Ant. & Abb. Volentes obediẽtiã debitã ſuperiori aliquo
tpe a ſubditis nõ poſſe p̃ſcribi, ẽt ſi prælatus, & ſuperior ꝑ mille
annos ſtetiſſet, & nõ fuiſſet uſus ſupioritate, & ſua iuriſdictiõe
erga ſubditos. Quãto igit̃ fortius ĩ caſu p̃ſenti, ubi nulla põt ad
duci uera p̃ſcriptio nec cũ ea cõcurrunt illa requiſita ad ipſius
Inductionẽ, de quib. in c. ad aures, & in c. uigilãti, & in c. ſi. de p̃
15 ſcri. cũ ꝯcor. † Dicere. n. nunquã fuiſſe a Reuer. Vicario gñali ui
ſitatos, nõ eſt inducere præſcrip. ut hr̃ in d. c. accedẽtes. & in d. c.
cũ ex officij, & in d. c. cũ inſtãtia, ex hoc igit̃ nõ poſſunt ſe iuua
16 re allegãdo præſcriptionẽ ex eo qa nunquã uiſitati. † Eo ẽt qm̃
pauci decurſi ſunt anni quib. generalis dicti ordinis fuit electꝰ
ex fratrib. dictę ꝯgregationis, & ipſos uiſitauit, & correxit, & ui
ſitando, in dubio dicendũ eſt hoc feciſſe ex primæua & maiore
ſua auctoritate, & ſic rõe Vicariatus generalis, ut in ſimi. ꝑ do.
Ant. & Abb. col. vj. in ſi. uer. ſed iuxta p̃dicta, & ibi Fel. col. xiij.
uer. vj. ꝯcluſio, in d. c. cũ ex officij, de præſcr. Et ẽt alij generales
pro tpe exiſtentes dictos fratres prefatę cõgregationis iã uiſita
rũt, ut fuit uiſitata cõgregatio ultramõtana Albieñ. de an. 1530
17 & nõnullæ aliæ prouinciæ de obſeruãtia. † Prout ẽt qm̃ nunquã
euenit caſus in quo reueren. generalis uoluiſſet uiſitare fratres
dictæ cõgregatiõis, & ꝙ fuerit ab ipſis repulſus, ita ꝙ a dicto tẽ
pore præſcriptio potuerit currere, ad plenè tradita ꝑ Abb. ĩ d. c.
paſtoralis, & in d. c. irrefragabili, & per eundẽ, & Imol. poſt an-
tiq. in d. c. cũ ex officij, co. iij. uer. ad primã, & alios ibi, & ꝑ doc.
in d. c. cũ non liceat. Nec dici põt Reuer. Priorẽ generalẽ mo-
dernũ, nõ poſſe uiſitare eo qa nõ eſt de obſeruãtia, nã iſtud ca-
ret ueritate, licet. n. nõ ſit de cõgregatione Mãtuana nõ propte
rea ſequitur, ꝙ nõ ſit de obſeruãtia, cũ ſint alię cõgregationes,
& in ipſo ordine aliæ prouincię de obſeruãtia, ut eſt illa terræ
ſanctæ de qua eſt ipſe Reueren. Generalis, ad nota. in c. in p̃ſen-
tia, de prob. & in l. nõ hoc. C. vñ le. Prout ẽt qm̃ priuilegia ſupe-
rius allegata, indiſtinctè ꝯcedunt Reuerendo generali ptãtem
uiſitãdi. Nec aliqd dicunt, ꝙ generalis debeat eſſe de obſeruan
tia, prout ẽt diſponunt iura ſtatuta, & ꝯſtitutiões dicti ordinis,
ꝯſequenter gñaliter debent intelligi, uulg. l. de precio. ff. de pu-
blicia. l. j. § & generaliter. ff. de leg. pręſtã. Ad quod ẽt qm̃ ipſe
Reuerẽdus gñalis eſt generalis omniũ fratrũ, tã de obſeruãtia,
q conuentualiũ, & ideo oẽs uiſitare põt, ſicuti eſt uidere in mo-
derno

dernu generali ſacũ Dominici uiſitãte oẽs,& obſeruãtes, &
nõ obſeruantes,eſto,ꝗ ipſe ſit de prouincia Vaſconię.Ceſſãti-
bus itaq; allegationib,& ſubter fugijs dictorũ fratrũ, & religio
ſorũ, dictæ ꝯgregationis Reuerẽdo Vicario generali totius or
dinis,permittẽda eſt facultas uiſitandi prædictos religioſos, &
domos ipſorum rõnibus,& deciſio.ſuperius adductis,& alijs cõ
ſiderandis per Reueren.d.præſentis diſceptationis iudicem.Et
quia præſcriptio ſi qua eſt,fuit accumulatiua, & nõ extinctiua,
ut d.c.paſtoralis,& d.c.irrefragabili. Paris. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Si renunciatio beneficij,ſeu præbẽda,fit in curia,ibi dicitur uacare.*
2 *Renuncians reſpectu beneficij renunciati,habetur pro mortuo.*
3 *Et uacans in curia non comprehenditur ſub conſuetudine,ſeu ſtatu ta de optando.*
4 *Beneficium affectum dicitur,per appoſitionem manus Pontificis. Reſeruata,& affecta,ſpectant ad Pontificem.*
5 *Et in iſtis reſeruatis, & affectis,ceſſat conſuetudo , & ſtatutum, de optando.*
6 *Statuta, & conſuetudines Canonicorũ non ualent contra canones.*
7 *Reſeruata non ueniunt ſub generali prouiſione.*
8 *Clauſula,non obſt.tollit conſuetudinem, & ſtatutum de optando.*
9 *Conceßio prima,non dicitur ſublata per ſecundam,in qua de prima nulla eſt facta mentio.*
10 *Et ſecunda generalis,interpretatur,ne primæ deroget.*
11 *Et poſteriores à primis interpretationem aſſumunt.*
12 *Et ſecundam interpretationem paßiuam recipit.*
13 *Factum,& ſtatutum à capitulo,cum auctoritate legati,contra legem communem non ualet.*
14 *Allegantí conſuetudinem,incumbit onus illam probandi.*
15 *Et maximè quando illa eſt contra ius.*
16 *Qualiter conſuetudo ſit per teſtes probanda .*
17 *Qui ſe fundat ſuper aliqua conſtitutione,tenetur illius formã obſeruare.*
18 *Renunciatio debet eſſe ſimplex,& non conditionalis.*
19 *Actus uitiatur ſi factus eſt , omiſſa uno de requiſitis.*
20 *Renunciatio eſt ſtricti iuris .*
21 *Et in ea ſolum uenit,quod exprimitur.*
22 *Et ſi facta eſt limitatè,limitatum producit effectum.*
23 *Et facta uni iuro,non nocet alteri.*
24 *Referens interpretatur ſecundum relatum .*
25 *Et facienda eſt ad ſtatuta ualida,non inualida,ipſa relatio.*
26 *Iuramentum de ſeruandis ſtatutis , interpretatur de ualidis non inualidis,& nu.xxxij.*
27 *Confirmatio generalis ſtatutorum facta, per ſuperiorẽ , refertur ad ualida,non ad inualida.*
28 *Qualiter colligatur factam limitatè,& reſtrictiuè.*
29 *Verbum,non aliter, eſt reſtrictiuum.*
30 *Idem de illo,nec alio modo .*
31 *Geminatio enixam uoluntatem oſtendit.*
33 *Iuramentum non extenditur ultra eãm illam, in qua fuit iuratum.*
34 *Et regulatur ſecundum naturam actus, ſuper quo interponitur.*
35 *Iuramentum recipit omnes conditiones a iure ſubintellectas .*
36 *Res iudicata,obſtat,& nocet omnibus ſcientibus.*

CONSILIVM X.

BONVM Ius do. Leonis de Leonoris canonici a-
pertè oſtendit̃ ea eo qm̃ in curia,& manib.ſanctiſ-
ſimi.d.N.canonicatus,præbenda,& reliqua acceſ-
ſoria fuere renuncista,ſimpliciter,& ſpõtaneę per
q.d.Hiero.de Leonoris Canonicũ,& præbendatũ, qui tũc tpis,
licet morã traheret extra curiã,Tũ quia de ipſius mãdato,& uo
1 luntate renunciatio facta fuit in curia.† Veriſsimũ erit dicere p
talẽ renunciationẽ ibi factã dictum Canonicatũ, præbendã , &
reliqua uacaſſe in curia,ut eſt aperta deciſio Arch.in c.ij.de pb.
lib.vj.& ibi no.Phil.Fran.col.iij.uer.in gl.in uer.uacare,allegãs
Io.An.& eſt gl.ordinaria,in uer.collato,in cle.j.ut li.pẽ. in cle.
quã ſequitur Abb.ibi in ſuis gl.in fi.& Car.col.v. in viij. q. ubi
plenè iſtud attingit,poſt Pe.de Anc.ibi in ij.& iiij.no.& col. fi.
circa fi.& ſequit̃ etiã Imo.co.ij.uer.deinde circa p̃dicta, & uer.
2 ſeq.† Ea potiſsimum rõe , nã quo ad tale beneficiũ renunciatũ,
renuncians dr̃ mori eo loco,ubi facta eſt renunciatio,nec atten
dit̃ locus, ubi renunciãs morã trahit,uel ubi de beneficio litiga
retur,ſed ſolũ locus in quo moritur,uel in quo renunciat̃.Per ta
lẽ igitur renunciationẽ,ut ſ.factã,canonicatus,& præbenda,&
alia ſubſequentia,uacauere in curia. Quo ſtãte,infertur alia ue
riſsima cõcluſio.q.d.præbẽda uacãs apud ſedẽ apoſt.nullo mõ
3 cõprehenditur ſub cõſuetudine, ſeu ſtatuto de optando. † Etſi
enĩ,ꝙ tale ſtatutũ,& conſuetudo fuerit ualidiſsima. Tamen nõ
cõprehenderet præbendã uacantẽ apud ſedem apoſtolicam. Nã
iſta non poterit optari uirtute dicti ſtatuti,& cõſuetudinis,ut ẽ
tex.apertus,& ibi oẽs hoc not.& ſequuntur in c.fi.uer.in prębẽ
dis uero,de conſuetu.lib.vj.& eſt deciſ.do.de Ro.in no.ccxcvj.
alias ſub tit.de cõſuet.deciſ.iiij.ſicut canonicatus,& domin.de
San.Gem.cõſi.xxxix.ex themate,in prin. ubi aſſerit in hoc nul-
4 lã eſſe dubitationẽ.† Prout ẽt bonum ius ipſius d. Leonis appa-
ret.Nã talis præbẽda,& ſucceſsiuè alia annexa, per renunciatio
nẽ ut ſ.factã,& p ſanctiſsimũ.d.N.receptã,& admiſſam,& ma-
num appunentẽ fuere affecta,& ad ipſum aduocata,& reſerua-
ta,iuxta ea quæ habẽtur in c.ut noſtrũ,de cappel.extra, & p do
min.de Rota,in antiq.deciſ.dccclxvj.alias ſub tit.de re.permu.
deciſ.xvj.ſi,a,& b,per totũ,maximè in fine, & eſt cõſimilis de-
ciſ.Bernar.de Biſgue.in tit.de reſt.ſpolia.ij.& alia deciſ. domi.
de Ruta,in antiq.dcxxiij.alias ſub tit.de cõceſ.præb.xxv.& Ge
mi.fere ĩ terminis,& ꝯſi.cxxxvj.ſuper.j.dubio, maximè circa fi.
5 † Et illud certũ eſt,in talib.reſeruatis,cõſuetudinẽ, & ſtatutum
de optando,locũ ſibi nõ uendicare,ut eſt deciſ.dom.de Rota,in
no.xxiij.alias ſub tit.de re.perm.deciſ.j.col.ij.uer.ſecus uero in
reſeruatis,& Gem.ꝯſi.xxx.quo ad primũ,in prin.& col.ij.uerſi.
6 ad fin,& poſt Arcbid.hoc ẽt uolunt doc.in d.c.fi.† Statutũ enĩ
& cõſuetudo de optandu inducta per capitulũ non ualet cõtra
Papã,& cõtra legẽ ſuperioris.c.innotuit,de elec.c. inferiorem.
xxj.diſt.c.quod ſuper his.c.cũ inferior, de maior. & obed. cũ ſi.
7 † Reſeruata enim nõ ueniunt ſub generali prouiſione.c.ij. in ſi.
de præbẽ. & ſuper illis, alij inferiores manus apponere nõ poſ-
ſunt.d.c.ij.& c.p̃ſenti,& c.ſeq.eo.tit.de præb.lib vj.& per Lap.
8 alleg.liiij.cũ cõcor.de quib.in d.clem. j.ut lite pend.† Ad quod
ẽt illa clauſula,nõ obſtantib. &c. appoſita in literis prouiſionis
ipſius do. Leonis, quæ optionẽ penitus tollit, ut per Domi. de
Rota in no.deciſ.ccc.alias ſub tit.de cõſuet.v.ſi mãdetur, & per
doc.in d.c.ſi.& per Dom.de S.Gem.d.cõſi.xxxix. Quæ ẽt cor-
roborãtur ex uerbis expreſsis primæ cõſtitutionis dominorum
Canonicorũ,in quib. expreſſe exceptuantur reſeruata p ſedem
apoſtolicã, ut illa nõ poſsint optari,nec cõprehendãtur ſub di-
9 cta cõſtitutione, & cõſuetudine ,de optãdo.† Et merito,qm̃ ius
cõmune,ita diſponit,ut ſuperius oſtenſum eſt, nec dictæ primæ
cõſtitutioni,per ſedẽ apoſtolicã confirmatæ, & approbatæ põt
dici fuiſſe derogatũ per ſecundã cõſtitutionem factã per ipſos
Canonicos,Tum quia in ſecunda iſtud non exprimitur, argu.l.
præcipimus,in ſi.C.de appel.& per Bar.cõſi.lxxij.ex facto,col.
v.& per Bal.in l.pen.C.p quas perſo.no.acq.& per tex. & gl. in
10 aucten.de non alien.§.ſi.in uer.niſi.† Tum ẽt quia ſecunda ge-
neraliter loquitur,& interpretari dẽt, ne uideatur primæ ꝯtra-
dicere,cũ contrarietas euitãda ſit.c.inter dilectos. §. cæterũ, de
ſid.inſt.& per Bar.in l.ſi.§.idẽ quęſiijt.ff.de cõd.ind.cũ alijs alle
ga.per Deci.cõſi.clxviij. Reuerende pater, col.ij.uer. & ſecun-
11 da diſpoſitio. † Et quia poſteriores conſtitutiones interpreta-
tionẽ recipiunt ab antiquiorib.l.ſed & poſteriores. ff. de legi. l.
ſciendũ,in prin.ff.qui ſatiſd.cog.iuncta aucten.offeratur. C. de
12 lit.cont.& utrobiq; per doct.† Tum quoq; ex eo,nã dicta ſecun
da conſtitutio,ita generaliter loquens circa materiã optiõis, ne
ceſſario recipere debet interpretationẽ paſsiuã & a dicta pri-
ma ꝯſtitutione,& a iure cõmuni,iuxta not.in c. cũ dilectus, de
conſuet.& in l.j.§.lex falcidia,ubi diffuſe doct.ff.ad leg.Falc.&
in l.ſerui noſtri.C. de nox. Paſsiua aũt interpretatio collecta ex
prima cõſtitutione,& ex diſpoſitione iuris cõmunis, eſt illa , ut
ſub dicta ij.conſtitutiõe nõ poſsint optari uacãtia in curia, nec
13 reſeruata,ut oſtẽſum fuit.† Tum ẽt quoniã ſi capitulũ iſtud ex
preſsè ſtatuiſſet,quod minimè factũ apparet. Tamen adhuc ita
ſtatutũ cũ auctoritate legati,minimè ualeret,tanquã factũ con
tra legẽ cõmunẽ, & contra auctoritatẽ , & ptãtem Pontificis p
inferiorẽ.d.c.quod ſuper his,cũ alijs ſ.deductis, & cũ alijs ple-
nẽ accumulatis p ſcriben.poſt gl.in c.ꝯſtitutionẽ, in uer.ſtatu-
tũ,de uer.ſign.lib.vj.& per doct.maximè Fely.& alios,in c.cum
oẽs,& in c.cũ acceſſiſſent,de conſtit.cum ſi.& in c. quæ in eccle
ſiarum,per doct.eo.tit.& per Alex.cõſi.l.uol.iij.Ex quib.aper-
tiſsimè tollitur omnis conſuetudo quæ fortaſsis ex aduerſo alle
garetur,quoniam non eſſet conſuetudo,ſed corruptela,& mini
mè ualeret,nec effectum deberet ſortiri in beneficijs,& præben
14 dis reſeruatis,& uacantib.in curia.† Eo magis cum de tali con-
ſuetudine , uel potius corruptela minimè aliquid deductum,
& probatum appareat, & onus illã probandi,incumbit eã alle-
gant i,

genti,ut dicit gl.in uer.probatis,in l.j. C. quæ ſit lon. ꝯſuetu.&
ibi Bald.in j.notab.& quæſt.xvij.& in c.cum dilectus, col.j.de
15 conſuet.& Alex.conſi.lxvij.in cauſa,uol.ij.†Et potiſſimū cum
aſſerta conſuetudo,ſeu corruptela ſit ꝫ ius, nec appareat formi-
ter,modo aliquo præſcripta , nec ſecundum eam alio tempore,
& caſu fuiſſe iudicatum,ut diffuſè tangitur per repetentes,poſt
alios in c.fi.extra de conſuet.& per Felyn. in c.j.extra de tregua
16 & pace,& per Dec.conſil.cxxiiij.viſo puncto,col.ij.† Et quo-
niam non adſunt in caſu præſenti teſtes,qui aſſertam conſuetu-
dinem formiter,& concludenter probent,prout ius requirit .
Non enim ſufficit, ꝙ deponant conſuetudinem eſſe,ſed neceſſa
rium eſt eos deponere de uiſu,iactus,cuius conſuetudo allegaẽ,
& de frequentia,& temporis diuturnitate, & ꝙ ita fuit factum,
& de reliquis,ut tradit Cyn.in l.ij.col.xj.uer. ſed quæro. C.quæ
ſit lon.conſuet.& Alex.conſi.cxxxj. in cauſa uertente,col.pen.
uerſi.nec obſtat,& conſi.xlv.uiſis,in prin.uol.ij. cum alijs accu
mulatis per repetentes in c.fi.extra de conſuet. poſt Abb.& per
Dec.conſi.cccci.in cauſa,nu. xiiij. & ſeq.ubi citando alios fir-
mat teſtes ſingulares minimè probare conſuetudinem , conſe-
quenter ſuper ea ex aduerſo aliquod fundamentum fieri nõ pt.
17 † Et eo magis aduerſarius domini Leonis , obtinere non pote-
rit,cum ſe fundet ſuper conſtitutione dicti. c.& minimè tenorẽ
eius,& formam obſeruauerit. Tum quia infra octo dies a tẽpo-
re quo ſciuit,& notitiam habuit, nequaquam optauit, infra qđ
tp̃s hoc fieri debebat,ut diſponit ipſa conſtitutio,& dicto tem-
pore decurſo optare minimè potuerit,ut dicit text.in d.c.fin.in
fi.de conſuet.lib.vj.& ibi gl.in uer.uiginti,& reliqui ſcribentes,
dicentes tale tempus currere a die ſcientiæ, iuribus ibidem alle
ga. Et de ſcientia,& notitia aduerſarij, iam probatum ſit,potiſ-
ſimum per ipſius ꝯfeſsionẽ, cuius maior probatio dari non põt.
l.cum te,& ibi ſcrib.C.de tranſact.plenè per Mod.in rub.extra
18 de prob.& per repetentes,in rub.C.eod.tit.† Tum quoque qm̃
aduerſarius non renunciauit præbendam ſuam ſimpliciter , &
purè,prout conſtitutio ipſa requirit, quo fit,ut beneficio dictæ
conſtitutionis minimè poſsit gaudere,argu.eorum quæ habenẽ
in l.cum hi.ff.de tranſa.& eorum quæ ponit Io. An.in c.j.de bo
mie.lib.vj.& per Bar.in l.j.§.ait prætor.ff.ne quid in loc.pub.&
in l.Fulcinius,per illum tex.§.cum hoc. ff.ex qui.cau.poſ.ea.cũ
alijs allegatis per Iaſ.in l.non ſolum.§.ſciendum,nu. iij. ff.de o-
pe.no.nun.Vbi concluditur,ꝙ qñ lex uel ſtatutũ conſtituit, uel
cõſuetudo diſponit aliquid cũ requiſitione alicuius qualitatis,
neceſſe eſt,ꝙ dicta qualitas interueniat, qua ceſſante,non pt ali
quis beneficio dictæ conſtitutionis gaudere , ſeu illo ſe iuuare .
19 † Vitiatur.n.actus, & redditur nullus, ſi factus apparet omiſſo
uno ex requiſitis in illo.d.l.cum.§.ſi prætor.l.conſtitutionibus,
ad municip.cum alijs allegatis per Iaſ.in l.j.nu.vij. xviij.& ſeq.
ff.de lib.& poſth.poſt Alex.& alios,ibi,& in l.uniuerſis,nu.iij.
C.de precib.Imper.offer.per eundem Iaſ.cum ſimi. Nec iſtis ha
bet obſtare allegata renunciatio , facta per ipſum do.Leonem,
20 ut dicitur in manibus ipſorum do.Canonicorum.† Nam omiſ-
ſa pro nunc illa diſcuſsione, an potuerit fieri ipſis Canonicis,&
in ipſorum manibus, aduertendum eſt renunciationem de ſe eſ
ſe ſtricti iuris , ꝯñ ſtrictiſsimè debere intelligi, & interpretari,
21 uulg.l.quicquid aſtringendæ.ff.de uerbo obli.†Et cum ſit ſtri-
cti iuris,in ea non uenit aliud,niſi illud quod exprimitur, ut no.
Cald.conſi.v.an habens,in fine,in titu.de præb. & Bal.in l.fin.
uerſi.& eſt argumentum.C.ad leg.Falci.cum alijs adductis per
22 Dec.conſi.cccij.col.ij.nu.iij. & iiij.† Fuit igitur dicta renun-
ciatio facta,non ſimpliciter,ſed limitatiuè,& reſtrictiuè,ſecun-
dum conſtitutiones, & ſtatuta reuerendi capituli, ꝯñt limitatũ
produxit effectum,& ad limites tantum in quibus fuit facta, &
ulterius non pt extẽdi, qm̃ fuerit cauſa propter quam extitit fa
cta ab ipſo do.Leone,ut probaẽ in l.iubemus.C. ad Velle.& ibi
oẽs not.tradit Bal.in l.pactum.C.de pac.& in l.pactũ.C.de col.
in iij.q.ubi etiam alij not.& plenè attingit Are. poſt Rom.in l.
qui ſuperſtitis.col.iiij.uer.circa tertiam limitationem.ff.de ac-
qui.hæ.& ponunt doc.in l.ſtipulatio hoc mõ ꝯcepta.ff.de uerb.
23 obl.& in c.quis,de par.lib.vj.†Et bene facit l.ſuum,& ibi Ale.
num.lj.& alij.C.de iure deliber.Vbi renuntiatio facta uni uiro
non nocet alteri,& illud uulg.ꝙ limitata cauſa limitatum pro-
ducit effectum,uulg.l.in agris.ff.de acqui.re.do. l.cancellaue-
rat.ff.de his quæ in teſta. delen. dicta itaque renunciatio facta
fuit relatiuè ad conſtitutiones,& ſtatuta reuerendi capitu. quo
fit,ut intelligatur facta adamuſsim, ſecundum qualitates contẽ
tas,& comprehenſas in dictis conſtitutionibus,& ſtatutis,ad q̃
24 expreſsè facta fuit relatio.† Referens enim interpretatur ſecu-
dum relatum,& ſecundum qualitates illius,ut tradit Bart.alle-
gando iura in l.ſi quis ſeruum.§.fi.nu.v.de lega. ij.& in l.j.ff.de
recept.& in l.j.& iij.ff.ſi fam.fur.feci. dic. & facit.l.aſſe toto.ff.
de hære.inſti.& in l.in teſtã.ff.de cond.& de mon.& tex. in l.Ti
tia.§.idem reſpondeo,& ibi Aret.ff.de uerb.oblig. & tex.in l.in
ſumma,in prin.ff.de re iud.cum concor.Conſtitutio aũt prima
ipſius capituli , ad quam dicta renunciatio per do. Leonẽ facta
ſe retulit expreſsè exceptuat reſeruata,& uacãtia in curia, ut nõ
ꝯprehendantur in opi.facienda per Can.ꝯũr dicta renunciatio
nõ põt interpretari facta in dictis reſeruatis,& vacãtib.in curia,
cum fuerit limitata,& facta relatiuè ad d. ꝯſtitutionem p̃dicta
exceptuantem . Et ſi quis uellet referre,dictã renunciationẽ ad
ſecundã ꝯſtõnẽ, in qua uerbis expreſsis non fit talis reſeruatio.
Tñ adhuc idem erit. Tum quia.ij.ꝯſtõ non corrigit primã. Tũ
ẽt quia ipſa ſecunda recipere dẽt interpretationẽ a prima. Tũ
quoq; qm̃ interpretationẽ paſsiuam recipit a iure cõi , ut reſer-
uata, & uacantia in curia dicanẽ exceptuata , & non ueniant in
optione,ut de ſingulis ſupius dictum extitit.Et ſi quis.d.ſcđam
ꝯſtitutionem uellet interpretari, ut ẽt poſſent optãri reſeruata,
& uacãtia in curia,male ſentiret,ex quo iſto caſu dicta conſtitu
tio non ualeret,tanquã facta ꝫ ius cõe,& ꝫ. l & auctoritatẽ ſu-
perioris,ut fuit deductũ. Et ſi quis daret hanc interpretationẽ,
quod minime opinandũ eſt, ex quo redderet dictam ꝯſtitutio-
25 nẽ ſecundam in hoc nullam,& ineſſicacem.† Tñ adhuc dr̃,ꝙ di
cta renunciatio fuit facta generaliter, ad ꝯſtõnes, & ſtatuta, &
iõ neceſſario referenda eſt ad ꝯſtõnẽ,& ſtatuta ualida, non aũt
ad inualida,& nulla,& ꝯũr ad primã ꝯſtitutionẽ ualidam, non
aũt ad ſecundam ineſſicacẽ,& nullam,ſecundum hanc interpre
tationẽ,ut eſt optima deciſi.Oldr.conſ.cclix. impugnatur,col.
iiij.uerſi.confirmatur,& Albe.de Roſ.in l.de quibus,uerſ.& ita
fuit terminatum.ff.de legi.quos refert, & ſequiẽ Felyn.in ca.ex
26 tenore,col.iiij.nu.xj.uer.v.dicit Alb.de reſcrip.†Vbi uolunt ꝙ
ſi eſt præſtitum iuramentum.de ſeruandis ſtatutis, intelligitur
de ſtatutis ualidis,non aũt de inualidis,& nullis, & ibi Fely. plu
ra accumulat. Ex quibus patet relationem eſſe faciendam ad ua
27 lida,non aũt ad inualida.& nulla. † Et comprobari hoc ſatis pt
ex traditis per Cy.in l.cum oportet,in prin.in j.oppo.C.de bo.
quæ lib.& per Bar.in l.j.ff.de his qui ſunt ſui,uel alie iur.p Inn.
& alios Can.per illum text. in c.dudum,in fi.de deci.& p Alex.
conſi.lia.col.pen.nu.xij.uol.j.& per Fel.in c.inter dilectos,nu.
xvj.& xxix.in fi.de fi.inſtr.cum ſi. Vbi apertè uolunt, ꝙ ſi p Põ-
tifi. facta eſt generalis ꝯfirmatio ſtatutorum alicuius ciuitatis
ex certa ſcientia,referenda ſolum eſt ad ſtatuta iuſta , & licita,
non autem ad iniuſta & illicita , & ad ea quæ ſunt contra ius .
28 † Et ꝙ talis renunciatio fuerit facta limitatè & reſtrictiuè,facis
ẽt oſtenditur,qm̃ ipſe do.Leo.eam fecit citra præiudicium titu
li ſui,& iurium,& non aliter,nec alio modo . Quæ proteſtatio,
& reſeruatio optimè conſeruauit ſibi ius,quod iam habebat,de
quo iure dictum eſt ſuperius , ut plenè traditur per Bart.& oẽs
in l.non ſolum.§.morte.ff.de no.ope.nun.& in l.de pupillo.§.ſi
quis ipſi prætori,eod.tit.& diffuſè per Can.in c.cum M.Ferrar.
29 de conſt.& in c.ſollicitudinem,de appel.† Et illa uer.nõ aliter,
apertè oſtendunt animum ipſius do.Leonis,fuiſſe renunciare ſi
ne præiudicio iurium ſuorum,& ſecundum ꝯſtõnes , & ſtatuta
ipſius capituli,excludunt. n. dicta uerba aliam interpretationẽ,
ex quo reſtrictiua fuit.l.non aliter,de lega iij.l.ſancimus.C.de
iudi.l.contractus. C.de fi.inſtr.& p Albe. in ſuo dictio.in uerſi.
30 aliter.† Et coadiuuatur ex iſtis uerbis, nec alio modo,etiam re
31 ſtrictiuis,& geminate repetitis. † Quæ geminatio eniam a-
nimum ipſius do. Leonis oſtendit fuiſſe dictam renunciationẽ
facere,limitatè,& reſtrictiuè,ſm̃ ꝯſtõnes,& ſtatuta. d.capituli,
& citra p̃iudiciũ tituli,& iurium ſuorum, ſm̃ Bar.& alios p illũ
tex.in l.baliſta.ff.ad Trebel.& in l.ſcimus.C.de agr.& cẽſ.li.xj.
32 † Iuñm aũt præſtitum per ipſum do. Leonem , de obſeruandis
ſtatutis,& conſuetudinibus, & r.eidem non eſt nocitum,ſed p
ficuum,cum intelligatur præſtitum,quo ad ſtatuta,& conſtitu-
tiones ualidas,non aũt,quo ad nullas,& iniuſtas,c.j.de iure iur.
li.vj.& ſecundum Oldr.Albe.de Roſ.Fel.& alios,ubi ſ. Et refe
rendo illud ad ꝯſtitutionem primam,uel ad ſecundam, quæ in-
terpretari dẽt,ut ſupra,nihil ei obſtabit , nec põt dici periurus.
33 † Et etiam quia iuramentum non extenditur ultra cauſam illã
propter quam fuit iuratum.c.pen.de iureiur.l. ſi actor.l.ſi duo.
§. ſi quis iurauerit. ff.de iureiu.Et etiam quia iuramentum,ſem
per habet exceptuatam auctoritatem legis,& ſuperioris. co.ue-

nientes, ubi Cano. de iureiur. per gl. & alios in c. conſtitutus, de reſcrip. & ibi Fely. nu. xiij. & per illum text. tradunt doc. in l. fin.
34 ff. qui ſatiſd. cog. maximè Alex. nu. ij. & Iaſ. nu. vj. † Prout ēt qm̄ iuramentum debet regulari, & intelligi præſtitum, ſecundū naturam actus ſuper quo interponitur. l. fi. C. de non nu. pec. & ſic limitatè, ut plenè tangit Alex. in l. fi. in prin. ff. ſi cert. pet. quem ſequitur Iaſ. in l. decem. ff. de uerbo. obl. nu. xxiij. & ſeq. quando ꝯſenſus fuit limitatus in iurando, ut contingit in caſu præſenti.
35 † Eo etiam quoniam iuramentum recipit omnes conditiones a iure ſubintellectas. c. quemadmodum, de iureiur. & de iure non poteſt dici præſtitum ad obſeruandum ſtatuta, & conſtitutiones inualidas, & derogantes auctoritati ſuperioris, & diſpoſitioni
36 iuris cū iа deciſionibus & iuribus, quibus ſupra. † Poſtremò accedat res iudicata, & ſententia lata in fauorem ipſius do. Leonis in curia Romana ꝫ, & aduerſus Florianum montinum cū eo litigantem, ſuper eiſdem met Canonicatu præbenda, & alijs acceſſorijs, quæ nedum nocere debet, & effectum ſuum producere ꝫ d. Montinum, ſed etiam ꝫ ipſum capitulum, & ꝫ dominos aduerſarios, ea eo qm̄ per dictū commiſſarium cauſæ expreſsè fuere moniti de dicta lite, & iudicio, & illius habuerunt plenā ſciētiam & notitiam, & monitorium, & ſucceſsiuè ſententia, quæ in rem iudicatam tranſiuit facta, & executa fuere poſt aſſertam renunciationem do. Leonis, & monitorium, & ſententia eſt ꝫ omnes intruſos, & introdendos, & ideo omnibus nocuit, & nocet, ad plenè nota. per Bar. & omnes in l. ſæpe. ff. de re iud. & in cap. quamuis, ubi Can. oēs extra eo. tit. cum ſi. & ſtante dicta re iudicata, ulterius aliquid quærendum non eſt, iuribus uulgari. Ex quibus apertiſsimè patet ipſum do. Leonē omnino obtinere debere, & Canonicatū, & ꝑbendam, manſiones, & alia q̄ iā obtinebat d. q. do. Hieronymus, & ſm̄ prouiſionem per ſedem apoſtolicā eidem dicta lege conceſſam. Pariſ. Bono.

SVMMARIVM.

1 *Propter malam uitam peſſimosq; mores fratrum, & religioſorum, poßunt ipſi religioſi priuari domo, & conuentu, & illa poterit in alios religioſos transferri.*
2 *Quando proceditur contra regulares, non ſeruatur ordo, & ſolennitas iuris, ſed ſola ueritas, & nu. 7.*
3 *Approbatio, & confirmatio alicuius actus, facta per Pontificem, ſatis operatur, & nu. 7.*
4 *Clauſula, ſupplentes, quem effectum producat.*
5 *Et quid de clauſula, non obſtantibus.*
6 *Et de illa, habentes pro expreſſis.*
7 *Priuatus à iudice iuris ordine non ſeruato, quando ſit reſtituendus, & num. 2.*
8 *Clauſula, ꝙ debeant obſeruari narrata, &c. cuius ſit effectus.*
9 *Et quid ſi denegatur audientia, & prohibentur contradicere.*
10 *Spoliatus non eſt reſtituendus, quando notoriè conſtat de non iure ſuo, & pleno iure aduerſarij.*
11 *Pacta, & conuentiones factæ inter religioſos, obſeruanda ſunt.*
12 *Quando reſtitutio facienda eſt ſub aliqua conditione, illa non purificata ceſſabit.*
14 *Et quando facienda eſt ſub aliqua qualitate, neceſſariò, qualitas eſt uerificanda.*
12 *Ablatiui abſoluti, important conditionem.*
Idem quando adeſt dictio, quando.
13 *Quando poſt ſpolium, dominium illius rei de nouo fuit quaſitum, impeditur reſtitutio.*
Pactum & conuentio noua poſt ſpolium facta, impedit reſtitutionē fieri ſpoliato.
16 *Sententia & res iudicata habetur pro ueritate, & illi ſtandum eſt.*
15 *Sentētia lata ſuper poſſeſſorio, impedit reſtitutionem fieri ſpoliato.*
17 *Creditur iudici aſſerenti cauſam ſibi fuiſſe delegatam, & commiſsā licet aliter de hoc non conſtet, quando ille qui aſſeritur commiſiſſe & delegaſſe eſt præſens, & de facili poteſt adiri, & haberi.*
18 *Ceſſat reſtitutio, quando ſpoliatus paſſus eſt probationes recipi ſuper proprietate, & per eas conſtat de dominio ſui aduerſarij.*

CONSIL. XI.

IVSTISSIMAM & a iure approbatam dedere cām, qua fratres ordinis ſeruorum de obſeruantia, degentes in domo beatæ Mariæ de ꝯſolatione ciuitatis Ferrarię. fuere dicta domo priuati ꝑ gn̄alem Priorem totius eiuſdem ordinis, nefanda & ſceleſtiſsimi mores,
1 & ipſorum peſsima uita. † Quibus attentis generalis ipſe eos merito priuauit, & in alios eiuſdem ordinis fratres domū prædictam tranſtulit, ut habetur in c. relatum. ne cleri. uel mo. ubi omnes aſſerunt hanc eſſe iuſtiſsimam cauſam dictę priuationis, & translationis, ut etiam poſt gl. firmat Abb. & alij adducentes deciſ. concor. in c. inter quatuor. de religio. dom. Omiſſa namq; in præſenti poteſtate ordinaria, qua d. generalis Prior fungitur, prædicta executus eſt auctoritate apoſtolica, quibus inſpectis, nullus defectus iuriſdictionis dari pōt ceſſabunt propterea quę ex aduerſo adduci poſſent, ſuperius enarrata fore agitata a priuato, & iuriſdictione carente, ſecundum iura cōmunia & vulg.
2 † Minus ēt obſtabit ſi dicatur, aduerſarijs inauditis & iuris ordine non ſeruato prædicta fuiſſe geſta, nam cum regularib. minimè procedendum eſt, ſm̄ ordinem iuris, relaxatur. n. talis ſolennitas, & remittit huiuſmodi rigoroſa iuris ſubtilitas, ut traditur in c. fi. de regular. & in c. reprehenſibilis. de app. & probatur in c. qualiter & qñ. il ij. §. ad corrigendos. de accuſa. ubi poſt alios Fely. in tertio notab. col. j. alia adducit, & idem facit poſt Ioan. And in c. olim. eod. tit. col. pen. uer. ultimo quærit hic. ꝯcludens, ueritatem ſolam eſſe inſpiciendam, & attendi debere
3 reliquis omiſsis. † Accedat expreſſa approbatio & ꝯfirmatio ꝑdictæ priuationis, & translationis ſciēter facta a Clemente. vij. Pontifi. maximo expreſsè derogans omnibus pactis & conuentionibus priuilegiis & alijs quibuſcunq; iuribus modo, aliquo ꝫ prædicta facientibus, per quam omnis defectus ordinis non ſeruati ſuppletur, ut hr̄ in c. ad petitionem, de accuſ. & ibi Fely. in tertio notab. & per Abb. in c. olim. col. pen. de re iud. & not. in c. hoc quippe. iij. quæſt. vij. & per gl. fi. in c. j. de tranſa. iunctis plenè traditis per totum, extra de confirm. uti. uel inut. & ꝑ doc.
4 in l. more & quia. ff. de iuriſd. om. iud. † Et clauſula illa ſupplentes omnes defectus &c. tollens ſingulos defectus iuris poſitiui & quæ trahitur ēt ad non ſpecificatos, ſm̄ Io. An. in d. c. j. de trāſac. & per Alex. conſi. cxj. Perſpectis. col. ij. nu. iiij. vj. & alijs ſeq.
5 uol. vj. & per Fran. de Cur. conſi. lxv. col. ix. † Ad quod ēt & illa clauſula, non obſtantibus. de cuius effectu poſt alios ꝑ eum citatos hr̄ ꝑ Fely. in c. nonnulli. de reſcrip. nu. xxj. xxxi. & lxxix. & ꝑ Alex. ꝯſ. xcij. nu. xxxiiij. & ꝯſ. clv. nu. iij. uol. vj. & ꝑ Frā. de Cur.
6 ꝯſi. xxvij. col. xij. & ꝯſil. xxxv. colu. iiij. & fi. † Prout ēt illa clā, ꝙ hr̄i debeāt pro expreſsis & ſpecificatis ſub quacunq; forma &c. de qua ꝑ do. Ant. ꝯſi. lv. alias. ij. Viſis, & per doc. in d. c. j. & Fel. in d. c. nōnulli. nu. xxij. & ſeq. & Soc ꝯſi. cxx. nu. ix. uol. iiij. & ꝯſ. lxiij. nu. v. uol. iij. ex quibus omnes tolluntur obiectus qui forſan per aduerſarios dari poſſent, aſſerentes iuris ordine non ſeruato, fuiſſe dicta domo priuatos & ſpoliatos. † Ad quæ etiam no-
7 ta. in l. iuſte poſsidet. ff. de acqui. poſſ. Mandauit inſuper Clem. vij. prædicta omnia debere inuiolabiliter obſeruari & perpetuo
8 † ꝫ quod mandatum aduerſarij in præſenti uenire minimè poſſunt ad not. in c. j. de pact. & ff. eod. tit. l. iuris gentium. §. prætor
9 ait. & quæ habentur in c. j. de iureiur. lib. vj. † Voluit etiam ſuperius geſtis non poſſe ꝯueniri modo aliquo prohibens omnes & ſingulas perſonas pœnis & cenſuris ibidem appoſitis ꝫ illa aliquid attentare, denegans audientiam, & uolens illos nequaquam audiri, ad ea quæ hr̄ in l. ſed & ſi per prætorem. §. ait prætor. ff. ex quib. cau. maio. per Bar. & alios ibi diffusè in l. j. §. ſublata. ff.
10 ad Trebel. † Ex quibus ſatis apertè conſtat aduerſarios in præſenti tanquam ſpoliatos petentes reſtitutionem dictæ domus, minimè eſſe audiendos, reſtitutionemq; petitam minimè eis debere ꝯcedi, cum notoriè iam conſtet ex prædictis ipſos nullum hr̄e ius, & de optimo iure, tū in poſſeſſorio, tum in petitorio ipſorum fratrum in præſenti tenentium domum prędictā, ad notata per Bar. in j. lec. in l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acqu. poſſ. arg. c. cum teneamus. extra de ap. cum alijs pleniſsimè accumulatis per Alex. & reliquos Mod. in d. §. nihil cōe, col. vj. & in j. lectu. & nu. viij. & col. viij. & ſeq. & per Can. in c. cū dilectus. & in
11 c. paſtoralis. de cau. poſſ. & pro prie. cum ſi. † Prout ēt reſtitutio petita minimè eis uenit ꝯcedenda conſiderata noua conuentione, tranſactione, & pacto, inter ipſos fratres inito, poſt priuationē & translationem prædictas & prædictorum pactorum confirmationem reuerendiſsimi, tunc prędicti ordinis totius protectoris, necnon & ſedis apoſtolicæ quæ obſeruanda & adimplenda omnino ueniunt. c. fi. de pact. lib. vj. c. ij. eo. tit. in antiq. c. j. c. ue-
12 niens. de tranſac. † Quibus ꝯuentionibus & tranſactionib. concluſum extitit ꝙ domus ꝑdicta deberet dictis fratribus illa priuatis reſtitui qñ accederet cōſenſus & beneplacitum ducis Ferra. & ꝑ ipſius Ducis literas id eſſet ſignificatū, & non aliter, ꝙ teſtō domus uirtute dicti pacti ꝯuētiōis & trāſactionis, illis ex

priuatis

priuatis facienda erat ſub illa conditione, ſi accederet ꝯſenſus dicti Ducis ut conſtat ex illis uerbis, accedente ꝯſenſu & bene-
23 placito, &c. † qui ablatiui abſoluti reſoluuntur in conditionē. l. a teſtatore. ff. de condi. & demon. l. euictis. ff. de euict. & ꝑ Mo der. in rub. ff. ſolu. matri. & patet etiam ex illis uer. quando ꝑ literas Ducis erit nobis ſignificatum importantibus ēt conditionē ſm Bar. & alios in l. j. ff. de ꝯdi. & demō. & qm̄ talis conditio minimè fuit adimpleta & purificata, quinimò in oppoſitum & in ꝯrium oſtenduntur & patent literæ conſenſus & uoluntas ꝑfactl. d. Ducis, merito uirtute dictæ conuentionis & tranſactionis ipſi aduerſarij ſuper ſpolio nouiter inteutato audiendi non ſunt, cū uirtute dictæ ꝯuentionis & tranſactionis poſt dictā aſſertam ſpoliationē fuerit acquiſitum de nouo ius & dñium, ſm Bal. in c. in literis. de reſti. ſpo. allegantem ea, quæ hūr in c. ſuper hoc. in gl. mag. & per Inno. de renun. & firmant do. Ant. in c. ſollicitæ. de reſti. ſpo. & Abb. ibi expreſsè dicentes tale pactum obſtare agenti remedio ſpoliatorio, & ſequit̄ do. Prepo. in c. porrò. col. iiij. uerſi. octauò fallit. de diuort. & eſt deciſ. Rotę in no. in tit. de reſtitu. ſpolia. tertia col. fi. & in antiq. eo. tit. deciſio. xviij. & ſequitur Alex. in d. §. nihil commune. col. x. nu. xxvj. in ix. fall.
24 † Erat enim aduerſarijs reſtitutio dictæ domus facienda ſub cōditione & qualitate prædicta, qua non ſuccedente nec uerificata, ceſſabit reſtitutio. c. Piſanis. de reſt. ſpo. ceſſabunt ex iſtis oīa & ſingula, quæ in oppoſitum poſſent adduci ex. c. ſollicitæ. eo. ti. ulterius poſt dictam tranſactionem & nouam conuentionem, & receptis poſtmodum literis Ducis Ferrariæ. apericotibus ipſius animum uoluntatem, & conſenſum reuerendiſsi. olim rector totius dicti ordinis, auctoritate ſedis apoſtolicæ ſibi attributa, uolēs ꝑdictæ ꝯtrouerſiæ uertenti inter dictos fratres ſuꝑ dicto ſpolio & reſtōne domus ꝑdictæ finē imponere, ſniam protulit, domum ꝑdictam aduerſarijs non eſſe reſtituendā, ſed illā eſſe ſub regimine prioris gñalis, & debere gubernari ꝑ frēs de-
25 putatos & putandos ab ipſo. † Quæ ſnia in rem tranſiuit iudicatam, & ueritatem induit, l. res iudicata. ff. de reg. iur. l. ingenuū. ff. de ſta. ho. c. cū inter. de re iud. & illi ſtandum eſt. l. Herennius.
26 §. Gaia. ff. de euictio. cū alijs plenè nota. in c. qm̄ ꝯ. de prob. † Et hmōi ſnia ſuper iſto poſſeſſorio lata impedit ulterius ſuꝑ eodē poſſe agi. c. præſentiam. & ibi gl. & alij nota. ij. q. j. & tradit̄ per oēs in c. cum dilectus. de cau. poſ. & propr. & d. deci. Rot. in no. tertia, de reſti. ſpol. col. pen. & optimè faciunt tradita in d. c. cū teneamur. & per Bar. & alios in d. l. naturaliter. §. nihil cōe. in j.
27 lec. & in l. unica. C. ſi de momē. poſ. fue. ac. † Et ꝙ d. reuerē. Cardinali & protectori aſſerenti ad prolationē dictæ ſniæ proceſsiſſe delegatione ſibi facta ꝑ ſum. Pont. fides debuerit & ſit adhibenda, eſto ꝙ aliter id non doceat, de delegatione & commiſſione, faciunt optimè tradita poſt alios per Fely. in c. quod ſuꝑ his. extra de fi. inſtr. col. ij. & iij. uerſ. ſed quod dixi. nu. vij. ꝯcludētes fidē eſſe adhibendam qm̄ de facili poſſet recurri ad Papā tunc ꝑſentē ſm Imo. ibi, & in cle. j. de prob. citantē Spe. in titu. de prob. §. uidendum. uerſ. quid de auditorib. & ſequunt̄ Mod.
28 in c. cū in iure peritus. de off. del. † Et qm̄ ipſi aduerſarij paſsi ſūt ꝑ do. reuerend. olim protectorē cognoſci, & ſententiari, nedum ſuꝑ poſſeſſorio, ſed ēt ſuper petitorio domus prædictæ, meritò ipſis obſtabit exceptio nedū poſſeſſorij, ſed ēt proprietatis, ad plenè tradita in c. j. de reſtit. ſpol. & poſt Alex. in d. §. nihil cōe. col. xj. nu. xxxj. in iiij. fall. ponunt Mod. adducētes alias concor. Ex quib. ita breuiter adductis, concludēdum neceſſario ſequit̄, prædictos aduerſarios ſuper ſpolio nouiter intētato minimè eē audiēdos, ſed penitus repellēdos, prout ſi opus fuerit apertius ac diffuſius etiam ex alijs deducetur. Pariſ. Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *In remedio poſſeſſorio intentato iuxta. c. reintegranda. iij. q. i. ſatis eſt probaſſe de antiquiore poſſeſsione, & ſeq.*
2 *In beneficialibus, agens poſſeſſorio recuperandæ, nedum habet probare de antiquiore poſſeſsione, ſed etiam de titulo ſuo.*
3 *Notorius defectus tituli, obſtat petenti reſtitutionem beneficij.*
4 *Et tenetur probare titulum canonicum & legitimum.*
5 *Et excluditur etiam ex defectu non iuris ſui notorij.*
6 *Et denegatur taliter non bene agenti, fruſtratum reſtitutio.*
7 *In iſtis beneficialibus propter periculum animæ, non debet ſpoliato fieri reſtitutio, ſi notorium eſt de ipſius iniuſtitia, & numero. 8.*
8 *Non eſt danda occaſio peccandi mortaliter.*
9 *Agens remedio. d. c. reintegranda probare habet aduerſariū clam uel iniuſtè poſſidere reſpectu ſuæ poſſeſsionis.*
10 *Gratia odioſa eſt, & ideo reſtringibilis.*
11 *Nec conceſſa epiſcopo ad obtinendum beneficium, debet intelligi de illis quæ ſunt in ſua dioceſi.*
12 *Et maximè ad obtinendum primam dignitatem poſt Pontificalē in ſua eccleſia.*
13 *Et quando eſt appoſita clauſula, quòd non moleſtetur ab ordinarijs.*
Debet eſſe differentia in perſona actiua, & paſſiua, ne idem actus cadat in una & eadem.
14 *Qui confert ut uicarius, docere habet ſe talem eſſe.*
15 *Et aſſertioni, quem eſſe uicarium, ſtandum non eſt, alio non docto.*
16 *Saſpitio falſi, habetur pro falſo.*
17 *Ratificatio non trahitur retro in præiudicium tertij.*
18 *Si literæ non ſunt præſentatæ, collatio ante facta nulla eſt.*
19 *Clauſula decreti inficit, & titulum, & poſſeſsionem.*
20 *Quando, & quo caſu poſsit quis opponere de iure tertij, & numero 21. & 22.*
23 *Per ſolam ſignaturam queritur ius, & gratia ualet.*
Et regula cancellariæ in iſto quando procedit.

CONSILIVM. XII.

IN ISTO Iudicio poſſeſſorio intētato per Reuerēdum electum Cenetē. ꝯ d. Ioan. Carraccium uīr prima facie pro ipſo Reuerendo electo concludēdum cum intentauerit oē remedium poſſeſſorium, & po-
1 tiſsimum. c. reintegranda. iij. quæſtio. j. † In quo ſatis eſt probaſſe de antiquiori poſſeſsione ipſius reuerendi electi agentis, quæ poſtea peruenit ad d. Ioan. ut tradunt Innoc. in ca. ſæpe. de reſtitut. ſpolia & Lap. allega. lij. Lætatus ſum. & alibi in c. cum ad ſedem. char. pen. de reſtitut. ſpol. & per Alexan. conſi. vj. Circa ꝓceſſum. uol. iij. cum alijs accumulatis per ſcribē. in l. rem quę nobis. ff. de acqu. poſſeſſ. & diffuſius per Dec. conſi. lvij. & pro tenui. colum. j. & ij. in fin. & col. iij. & conſil. cclij. Agitur. col. ij. & conſi. cccij Et pro tenui. col. penul. num. xxij. Tamen conſiderata ueritate, ex infra deducendis, concludendum eſt ꝯrium, ꝙ ipſi Reuerendo electo non ſit facienda reſtitutio poſſeſsionis, po-
2 ſito ꝙ per prius eam fuiſſet de facto adeptus. † Sumus enim in beneficialibus in quibus agens poſſeſſorio recuperandæ neceſſe habet nedum docere de antiquiori, & priori poſſeſsione, ſed ipſum etiam oportet iuſtificare titulum ſuum, quæ exceptio ita agenti ualde obſtat, & non docto de legitima inſtitutione, & titulo denegando, uenit reſtitutio, ut tradit Inn. in c. in literis. de reſtitu. ſpol. & in ca. ex parte. eo. titu. & in ca. conſtitutus. de fil. presby. & per Archid. in ca. cum qui. de eo qui mitti. in poſſ. li. vj. & per do. de Rot. in no. in tit. de reſtitu. ſpol. deciſion. ij. Fuit dubitatum, & deciſione. xv. Si A. conferatur, & in tit. de probat. deciſione. vij. Si quis dicat, ubi adducuntur aliæ deciſion. & per Aegid. Belleme. deciſio. xvij. Secundum, & deciſio. xlix. Agens, & alibi pluries, & per doc. maximè Alexan. dicentem hanc eſſe
* communem * in l. naturaliter. §. nihil commune, colum. x. uer-
3 ſicu. viij. fallit, num. xxv. ff. de acquiren. poſſ. ¶ † Notorius enim defectus tituli petenti reſtitutionem beneficij legitimi obſtat, ut diffuſè tangit Abb. in ſua diſputatio. Titius clericus, in tertio dubio, & habetur in deciſionibus ſupra adductis, & per Fel. in c. ſi conſtiterit, colu. ij. nu. v. de accuſat. poſt Abb. ibi colu. ij.
4 uer. oppono contra tea. † Nec agenti ſufficit quēcunq; titulum probare, nam dēt eſſe canonicus, & legitimus, & titulus infectus ēt probatus non ualet, nec prodeſt ei, ut traditur in c. niſi, de cōceſ. præb. & Innoc. in c. ſignificaſti. de diuor. & per Rot. in deciſio. Bellem. cclxxxvij. Itē quòd allegans, & diffuſius deciſione.
5 Dcxxxix. Allegans titulum. † Prout etiam ipſe Reuerendus electus excludēdus uenit ex defectu non iuris ſui notorij, nam ex deductis ſuper quibus concluſum eſt, notoriè conſtat ipſum reuerēdum electum non habere ius, quę obiectio reſtitutionē impedit, ēt ſi ageretur remedio attentatorum, ut concludunt do. de Rot. allegando deciſionē, & inſra, dicta deciſi. ij. de reſti. ſpol. & in alia deciſi. xv. eod. titu. Si. A. conferatur, in no. & in antiq. deciſi. ij. de reſtitut. ſpolia. Nota ꝙ ubi, & deciſio. xiij. Nota ꝙ ſi conſtat, & deciſion. xxiiij. Nota quòd ubi agitur, & per Fel. poſt gloſſ. & alios docto. in d. cap. ſi conſtiterit, colum. ij. num. v. & in cap. ad petitionem, de accuſation. num. iij. vj. & vij. ubi allegando alias deciſiones concludit agenti poſſeſſorio recuperandæ, obſtare notorium defectum proprietatis, & non iuris ſui potiſ-
6 ſimū ſi excipiēs doceat de ſua proprietate. † Addens & ita agen-

7 tũ denegari petitionem fructuũ. †Et bñ faciunt, q̃ ꝑ illum text.
poſt gl. ibi tradunt doc. in c. ad decimas. de reſt. ſpo. li. vj. & quę
in terminis nr̃is ꝯcludit Aegid. Bellem. deciſ. xxxvj. Contra a-
gentem quem proſequi Soc. in d. l. rē quæ a nobis. in ix. q. prin.
Bar. nu. xix. uer. ſed circa prædicta dubitatũ, col. ij. in fi. & col. iij.
& iiij. & quę poſt Bal. ponunt doc. in d. §. nihil cõe. maximè Iaſ.
nu. xlvij. allegando Bal. in l. ordinarij. C. de rei uend. col. ulti. &
Inno. in c. co. iſtitutus. de fil. presby. Volentes in iſtis beneficia-
libus pp periculũ animæ non eſſe faciendam reſtitutionẽ ſpo-
8 liato. ſi notoriũ eſt de iniuſtitia ipſius agentis. ¶ †Quod ſuadetũ
qm̃ non dẽt dari occaſio peccato mortali, ut idẽ Inno. tradit in
c. ſignificaſti. de diuor. quẽ ſequunt̃ do. de Ro. in no. in tit. de re
ſti. ſpo. in d. deciſ. ij. col. j. uer. rõ eſt, & ẽt deciſ. iij. col. iij. uer. a-
lia additio. eo q̃ ubi tenent reſtitutionem eſſe denegandam, qñ
ſine peccato talis poſſeſsio non poſſet retineri, qm̃ agenti nõ de
bet parari uitioſus ingreſſus, iuribus ibidẽ alleg. prout eſſet hic,
& ſequit̃ Fel. in d. c. ad petitionẽ, col. iiij. nu. vij. uerſi. ij. declara.
ubi rñdet Bal. in ꝯtrium adducenti. l. ſi quis ad ſe fundũ. C. ad le.
Iul. de ui. quem ita. ẽt adducit Iaſ. in d. §. nihil cõe. nu. xlvij. nõ
.n. loquunt̃ qñ notoriè conſtat de non iure, nec in beneficialib.
& qñ induceret̃ peccatum, ut eſt in caſu præſenti, ex alio ẽt ipſe
reuerendus electus obtinere non põt, nam omiſſo illo articulo
an remedium. c. reintegranda detur & competat ꝯ poſsidentẽ ti
9 tulo & bona fide. † Tñ illud certum eſt q̃ ad hoc ut agens tale
remedium obtinere poſsit, neceſſe habet articulare & probare,
aduerſarium, clam uel iniuſte poſsidere reſpectu ſuæ poſſeſsio-
nis, iuxta no. per Bar. & alios doc. in l. ſi de eo. §. fi. ff. de acquir.
poſ. & ita in terminis nr̃is ꝯcludit Alex. ꝯſi. ccla. alias. cxv. In cã
& lite. col. j. & ſeq. uer. item rñdeo. uol. ij. & ꝯſi. lxxxix. Excellen
tiſsimi. col. pen. uer. item rñdeo, uol. v. quẽ referunt, & in termi-
nis nr̃is punctaliter ſequunt̃ Mod. Pap. ꝯſi. xvij. Licet per celeber
rimos. col. penul. uer. xix. & ult. quod ꝯſi. eſt poſitum poſt trac.
ipſorum de feud. Iſta aũt qualitas ab ipſo reuerendo electo, ne-
dũ probata, quinimò nec articulata apparet, inde ſequit̃ &c. Q̃
modo ipſe reuerendus electus non docuerit de canonico titu-
lo, ſed de inualido & penitus infecto, & q̃ deductis & ꝯcluſis in
cã notoriè appareat de non iure ipſius reuerendi electi, & ꝯũr q̃
ſequant̃ effectus de quibus. ſ. ſatis apertè oſtenditur, qm̃ princi
pale & unicum fundamentum ipſius eſt ſuper gratia ſibi ꝯceſſa
a ſummo Ponti. uirtute cuius per eius aſſertum uicarium dr̃ fuiſ
10 ſe ſibi collatum dictum beneficium. † Quæ gratia cũ de ſui na-
tura ſit odioſa reſtringibilis, & non extendenda eſt tanquã am-
11 bitioſiſsima iuxta nota. in c. q̃uis, de præb. li. vj. †Non dẽt inter
pretari nec intelligi, ut extendatur ad beneficia propriè dioce.
ipſius reuerendi electi qui in hoc eſt odioſiſsimus non ualẽs de
iure talia bñficia ſibi retinere, ex quo alijs debẽt ꝯferri. c. vt ſin
gulæ, de off. archipresb. & ibi gl. allegans alias ꝯcor. & per gl. in
12 uer. liberaliter, & ibi not. ſcrib. in c. relatum. de pręb. † Quod ẽt
ſuadetur ex uerbis prædictæ gratię, dantis facultatem ꝯferendi
primas dignitates poſt pontificales in cathedralibus, nec eſt ue
roſimile Pontificem uoluiſſe eundẽ in eadem eccleſia hr̃e ponti
ficalem, arg. l. nuptura. in fi. ff. de iu. dot. l. fi. ff. quod met. cau. ca.
13 quia uerisimile. de præſump. cum concor. † Prout ẽt qm̃ in tali
gratia ipſe reuerendus electus prohibet̃ moleſtari ab ordinarijs
locorum, & ſi gratia comprehenderet bñficia ſuę dioce. ipſemet
qui ordinarius eſt prohiberet̃ ſibi ipſi inferre moleſtiam, quod
prorſus abſurdum eſt, arg. nota. in c. ult. de inſti. & in c. per tuas,
14 de in. pat. & in l. ij. ff. de ſtipu. ſeruo. † Inſuper in gratia, collatio
commiſſa vr̃ uicario dicti reuerendi electi, qui pro tp̃e ibi eſſet.
Et in proceſſu minimè conſtat, eum qui ꝯtulit fuiſſe uicariũ ge
neralem, unde &c. iuxta plenè not. per doc. in c. ſciſcitatus, de
15 reſcrip. & in c. dudum, extra de pręſum. † Et licet productũ ap-
pareat aſſertum inſtr̃m quo datur facultas ꝯferendi cuidam qui
aſſeritur uicarius generalis, tñ tali aſſertioni fides minimè eſt
adhibenda cum tractet̃ de commodo proprio aſſerentis, de dã-
no tertij, ad plenè nota. per Aret. Fel. & alios in c. cum a nobis.
de teſtib. in cle. j. ubi gl. & doc. de prob. cum ꝯcor. eo ẽt qm̃ tale
inſtr̃m non caret ſuſpitione falſitatis, prout aliud inſtr̃m pręſen
tatum continens mandatum, ẽt dicta ſuſpitione minimè caret,
cum & conferens & tradẽs poſſeſsionẽ de tali mandato nullam
faciunt mentionẽ, & ipſe aſſertus procurator in ſua depoſitione
neget ſe procuratorẽ, & quia eadẽ die celebrata & ꝯfecta appa
rent ambo, tũ ẽt qm̃ aſſerta collatio ut teſtes aſſerunt noctu ex-
16 titit facta. † Et illud certiſsimum eſt ſuſpitionẽ falſi hr̃i pro fal-
ſitate, ut dñt Archid. & Gem. in c. memoriam. xix. diſtinc. & Io.
de Ana. in rub. de crimi. fal. col. fi. & Alex. conſi. lxxvij. In cauſa
accuſationis. col. pen. uol. j. cum ſimus in cauſa ciuili, ut apertè
concludit Dec. allegando alias deciſiones conſi. clxxxix. Lætatus
ſum. nu. j ij. & iij. & conſi. clxxv. In cauſa falſitatis. nu. iiij. Ad
quod ẽt qm̃ ipſe reuerendus electus ratificauit longè poſt geſta
per talem procuratorem quod minimè neceſſarium erat, ſi uerũ
17 fuiſſet mandatum. † Et talis ratihabitio in præiudicium do. Ioã
nis tertij, cui medio tp̃e fuit ius quæſitum non põt retrotrahi,
& illi præiudicium afferre iuxta gl. Barto. & alios in l. ſi indebi-
tum. §. fi. ff. rẽ rat. hab. & hr̃ in l. ſi ego. §. ſi res. ff. de iur. dot. cum
alijs accumu. per Dec. conſi. ccxxvj. Magiſter Ioan. col. ij. & iij.
uer. ſecũdo principaliter, nu. v. & ſeq. & ꝯſi. ccxlvij. In cã magnifi
18 ci. col. iij. & iiij. † Accedat inſuper quoniam nullibi apparet ta
les literas gratiarum ꝯceſſarum electo Cenetẽ. fuiſſe pręſentatas
aſſerto uicario, quo fit ut collatio & prouiſio per aſſertum uica
rium facta reddatur nulla cum de præſentatione non ꝯſtet ẽt ſi
de eis habuiſſet notitiam, ut ad plenum tradit̃ per Gemin. in c.
eam te. in fi. de reſcrip. & per Rot. in no. in tit. de conceſ. præbẽ.
deciſi. xix. Circa ſecundum. & diffuſius eo. tit. deciſio. xx. Circa
tertiũ. cũ alijs plenè accumulatis per Fel. in d. c. ſciſcitatus. de re-
ſcrip. col. antep. & pen. uerſi. pro tanto dicit Dominicus. num.
xxxvij. & per eundem Fel. in d. c. dudum. de præſump. col. fi. nu.
liij. per textum in c. ſuper eo. in fi. de appel. & per alia iura alle-
gata in dictis deciſionibus, nec aſſertionibus ipſorum de pręſen
19 tatione forſan dicentibus, ſtandum erit, ut eſt dictum. † Rurſus
gratia conceſſa electo Bellun. in totum & funditus extinguit af-
ficit & inficit, conſideratis clauſulis & decretis irritantib. in ea
appoſitis, nedum titulum quinimò & poſſeſsionẽ d. electi Cene
tẽ. quo fit, ut ẽt ſi eſſet ſpoliatus non debeat reſtitui, ut ad plenũ
traditur ꝑ Rot. in no. tit. de reſti. ſpo. deciſio. iij. ſi contra agen-
tẽ. & in antiq. eo. titu. deciſio. ij. nota q̃ iuxta tradita per Inno.
& alios in c. ut noſtrum. de app. & in c. ſi eo tempore, de elec. li.
vj. & per Rot. in antiq. in titu. de cau. poſſ. & propric. deciſi. xij.
nota q̃ & deciſ. xj. nota ſi agẽti. & alibi pluries, & tradit Lapus
allegatione. xxiij. & diffuſè proſequit̃ Soci. in d. l. rem quæ no-
20 bis. in ix. princ. q̃one Bart. carta ultima, col. j. & ij. nu. xix. † Nec
obſtat ſi dicatur q̃ dominus Ioannes non põt opponere & ſe iu
uare de dicto iure tertij competenti electo Bellunẽ. ut in termi
nis noſtris eſt gl. in uerbo eundem. in c. ad decimas. & ibi notãt
doctor. de reſtitur. ſpoliatorum. lib. vj. & tradit Fely. in d. cap. ad
petitionẽ. num. vij. ad quod. l. loci corpus. §. competit. ff. ſi ſerui.
uẽdic. & per Oldrad. conſil. cxiiij. Factum eſt tale. alias conſil.
21 cxxxix. Ad habendum. in vj. dubio. † Ceſſat. n. obiectio ex quo
tale ius tertij ipſo iure eſt excluſiuum iuris agentis, quo fit ut a-
genti obſtet, cum ipſe tertius hoc uelit, ut tradunt Cano. in c. man
datum, de reſcrip. & plenè per Bart. in l. ij. de exceptio. rei iudi.
22 † Prout ẽt obiectio tollitur, quoniam ipſe tertius electus Bellu
nẽ. tale ius ſuũ ceſsit domino Ioanni, & idõ põt illud opponere,
& ex eo ſe iuuare, iuxta notata. in c. ſi quis in ius. de regulis iur.
lib. vj. & tradit Bart. in dicta. l. ij. uerſicu. oppono quod de iure
tertij, & tenet Decius conſil. ccxlvij. In caſu. colum. fina. circa fi
nẽ, ita rñdẽdo obiectioni. Nec prædictis obſtat ſi dicatur quod
tali ceſsione facta nõ conſtat per literas in curia expeditas, iux-
23 ta reg. cancellariæ, &c. † Quoniam per ſupplicationẽ ſignatam,
tale ius dr̃ eſſe quæſitum, per quam ſolã ſignaturam de iure gra
tia dicitur eſſe perfecta, ut hr̃ in clement. dudum. §. nos enim.
& ibi gl. & alij nota. de ſepultu. & tradit Baldus in l. humanum.
C. de legibus, & Abb. in ca. noſti. de elec. & in c. cum in noſtra.
ubi ẽt Modern. in rubrica, de conſtitutio. colum. ij. uerſi. & poſ-
ſunt iſta. Nec erit in conſideratione regula cancellarię ex quo
non apparet producta, & ſi etiam produceretur formiter, minus
obſtaret, cum tale ius tertij electi Bellunẽ. ipſo iure afficiat, &
extinguat ius ẽt poſſeſsionis prędicti electi Cenetẽ. & ipſe ele-
ctus Bellunen. expreſſè uelit do. Ioan. de tali iure ſibi compet.
poſſe opponere, iuxta doctrinam Bartoli. in d. l. ij.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Abbatiſſa poteſt conferre beneficia & eccleſias exiſtentes in terri torio monaſterij ſi à ſuperioribus, ad iſta poteſtatem habet.*
2 *Fœmina etiam laica ex priuilegio poteſt conferre beneficia.*
3 *Abbatiſſa poteſt præſentare, & fœmina etiam laica.*
4 *Laicus purus ex priuilegio, poteſt conferre beneficia.*
5 *Poſſunt iſta præſcribi per perſonam religioſam, & alijs ſeq.*
7 *Abbatiſſa eſt perſona religioſa.*

8 *Profeſsio.*

8 *Profeßio,facit quem religioſum.*
9 *Purus laicus non poteſt iſta præſcribere.*
10 *Eccleſia inferior & eius rector tenentur ſoluere cenſum antiquitus impoſitum illi eccleſiæ.*
11 *Ex quo fit in ſignum ſubiectionis.*
12 *Cenſus poteſt præſcribi.*
13 *Et pro eo competit & poßeßoriam & petitorium.*
14 *Et à priuato,ſolutio cenſus actiuè poteſt præſcribi, etiam ſi non probetur de conſtitutione ipſius, nam ſufficit q̃ iſtud allegetur dummodo ſolutio probetur facta per decem annos.*
15 *Præſcriptio temporis in cuius contrarium non extat memoria, habet uim priuilegij conſtituti,& conceßionis.*
16 *Simoniacum eßet conferre eccleſias propter cenſum, qui propter hoc conſtitueretur,cenſus antiquitus impoſitus debetur, & licitè exigitur.*

CONSIL. XIII.

CIRCA præſentem difficultatẽ, duo tantũ articuli
veniunt diſcutiendi,primus eſt. An ipſa reuerenda
Abbatiſſa monaſterij S.Mariæ iuxta ciuitatẽ Aqui
len.poſsit conferre beneficia,de quibus in præſentiarũ dubitatur.ſecundus eſt an licitè ab ipſis presbyteris & rectoribus
dictorum beneficiorum & eccleſiarum poſsit recipere
annuam penſionem ſeu cenſum. hactenus ſolui ſolitum a qui-
1 buſcuuq; rectoribus ipſarum eccleſiarum †Et inhærendo ueri-
tati & breuitati.Circa primum dico,q̃ ipſa Abbatiſſa poteſt cõ-
ferre dictæ beneficia & eccleſias exiſtentes & ſitas in territorijs
conceſsis præfato monaſterio. Primò ex conceſsione & priuile
gijs Abbatiſſæ pro tempore exiſtenti in dicto monaſterio per
ſum.Pont.& Reueren.Patriarchas Aquilen.& Reueren.legatũ
ſedis apoſtolicæ per quæ priuilegia & conceſsiones datur pręfa
tæ Abbatiſſæ facultas exercendi omnia iura parochialia, & iura epiſcopalia concernentia ipſas parochias, & conceditur facultas cõferendi, quo fit vt abſq; ſcrupulo, ipſa Abbatiſſa poſsit
dicta beneficia,& eccleſias cõferre,ita vr̃ textus & in fortioribus
2 terminis,in c.dilecto filio.de teſti.† Vbi Mod. poſt Hoſt.& Io.
And.dñs, q̃ ẽt fœmina laica põt ex priuilegio habere facultatẽ
cõferendi beneficia,& ibi Fely.col.j.adducit multas deciſ. cõcor.
& alias adducunt Moder.in tract.de benefi.in ij.par. prin.queſt.
xxiiij.car.lvj.& ſeq.ubi cõcludunt, fœminam ẽt laicam ex priuile
3 gio poſſe cõferre beneficia. † Pro quo facit quod dr in ſim.in ca.
ex literis,de iure patr. q̃ Abbatiſſa poteſt præſentare, ſicut etiã
in ſimili dicimus fœminam pęnitus laicam, habere ius præſentandi,& poſſe præſentare.c.ſi.de conceſ. præben. & ibi Abb.&
per eundem in d.c.ex literis.& in c.ij. de iure patr.cum ſimilib.
4 † Prout etiam dicimus laicum purum ex priuilegio, & conceſſione ſuperioris poſſe conferre beneficia.c.cum inter.de cõſuetu.
c.dilectus.de præb.& nota.per doc.in c.ij.de præb.lib.vj.& habetur in c.dilectus.de præb.& habetur in c.Adrianus.lxiij.diſt.
& plenè per Abb.& Fely.poſt gl.in d.c. de hoc.de ſim.& bñ per
eundem Abb.Fely.& alios in c.cauſam quæ.col.ij.de præſcript.
& Fely.adducentem alia in d.c.dilecto. & pleniſsimè per Mod.
in d.tract.de benefi.dicta quæſt.xxiiij. ex quibus patet ipſam d.
Abbatiſſam uirtute dictorum priuilegiorum,& conceſsionum,
potuiſſe & poſſe dicta beneficia & dictas eccleſias conferre.
5 †Secundò principaliter ad idem facit præſcriptio longiſſima,immò & tanti tpis in cuius cõtrium iam non extat memoria,per qđ
tp̃s Abbatiſſa dicti monaſterij,pro tp̃e exiſtens,ſcientibus & pmittentibus Reuerendiſſ.Patriarchis Aquilen.cõtulit per plures
& plures vices dicta beneficia,& eccleſias quę pro tp̃e uacabãt,
ex quo infertur or ẽr ſecluſo priuilegio & cõceſsione de qua ſupra ipſa Abbatiſſa quæſiuerit ſibi tale ius conferendi per dictã
p̃ſcriptionem longiſsimã,& tanti tp̃is in cuius cõ lum non extat
6 memoria.† Poteſt.n.inferior Epiſcopo, religioſus ẽt regularis,
quærere ſibi ius conferendi,per dictum tp̃s, & ẽt ius inſtituen-
* di,cum auctoritate,committẽdo curã animarum. Iſta eſt * cõis
cõcluſio de qua per gl.in c.cum ſatis.de offi.archid. & eſt tex.in
c.auditis.de præſcr.& ibi Abb. col.ij. uer.nota ibi cauſarũ mrimonialiũ.& uer.ex quo infero.& ibi latè Fely.multa ad id addu
7 cens col.v.uer.inquantum Abb.firmat. ¶†Quibus non obſtat
ſi diceretur iſtud non procedere in perſona laica, quæ licet poſ
ſit habere ius conferendi, ex conceſsione ſeu priuilegio, ut fuit
dictum in præcedenti artic. Tñ hoc ius non põt ſibi quęrere ex
præſcriptione,etiam ſi eſſet tanti tp̃is in cuius cõrium non extaret memoria,ex quo perſona laica eſt incapax talis juris, ut di-
* cit Abbas quem * cõiter ſequuntur doc.ibi in c.cauſam quę.de
pręſcrip.Nam obiectio tollitur ut procedat in puro laico,ſecus
autem eſt in ipſa Abbatiſſa,quæ in dignitatem abbatiſſalem eligi non poteſt niſi expreſsè fecerit profeſsionem.c.indemnitatibus.in priu.de elc.lib.vj.& p profeſsionẽ, iam effecta eſt reli-
8 gioſa.† Cum profeſsio religioſum faciat.c. porrectũ.de regula.
c.conſuluit.qui cleri.uel uouen.tñ non põt dici laica ſed profeſ
ſa,regularis & religioſa,ut in ſimili dicit Rot.in antiq.clxvij.alias in tit.de regularib.deciſ.j. quod confirmaẽ ex literis quæ dicit Ab.in d.c.cauſam quæ.uerſ.prædicta omnia limito.ubi vult
q̃ ſpiritualia non pñt præſcribi a laicis,qñ ſunt omnino laici.
9 † Secus aũt ſi eſſent religioſi,ut in caſu præſenti, & iõ vult q̃ laici conuerſi pñt præſcribere prædicta,quod ſequiẽ Fel. ibi & plenius & diffuſius hoc tenent Mode.in d.trac.de benefi in ij.par.
prin.q.xix.ubi ad id plura adducunẽ,ex quibus concluditur ipſam Abbatiſſam,tum uirtute dictorum priuilegiorum, tum ẽt
ex dicta canonica præſcriptione potuiſſe, & poſſe conferre di-
10 ctæ beneficia,& dictas eccleſias. ¶†Circa ſecundum articulũ,
cõcluſio clara eſt in iure, q̃ eccleſia inferior, & cõñr rector illius
eccleſiæ,dẽt ſoluere cenſum antiquitus impoſitũ, & ſi recuſaret
ſoluere,cogi põt ad ſolutionem dicti cenſus, ſeu ad ſoluendum
annualem penſionem ſolitam ſolui ſingulis annis, ita probaẽ in
c.j.& ij.c. prohibemus.c.eccleſijs.c.ſignificauit.c.quantum.c.cũ
uenerabilis.c.pen.& fi.de cenſi. & per Abb.in dictis locis,& eſt
tex. & ibi ſcrib.in c.puenit.eo.tit.& in c.conſtitutus.de religio.
do. & qñ rector eccleſiæ recuſat dictum cenſum ſeu penſionem
ſoluere.cogi põt ad eam ſoluendã a ſuperiore cui ſoluenda eſt,
ut probaẽ in dictis iuribus & potiſsimè in d.c.cum uenerabilis.
& in c.cũ inſtantia.de cenſ.& bñ faciunt nota.p do.Ant.& Ab.
in d.c.puenit.& p Bar.in l.cũ de in rem uerſo.ff.de vſu.& p Cy.
& alios doc.in l.ſi certis annis.C.de pac.& eſt gl.ij.in ordine,in
c.auditis.de præſcrip.quam ibi ſequiẽ Abb. col.iiij. in fi.& col.
v.in prin.& oẽs alij ſcrib.uolen.q̃ rector beneficij põt effectualiter cogi ad ſoluendum cenſum ſeu penſionẽ, ad quod ẽt facit
11 tex.in c.præterea.el.ij.de iu.patr.& ibi Abb.in ij.notab.† Antiquus.n.cenſus debet ſolui,cum talis ſolutio fiat in ſignum ſubiectionis,vt dicit gl.in c.magnum.aj.q.j. & in c.tributum.xxij.
q.viij.& per Abb.in c.ij.& in c.prohibemus. & in c.quamũ.de
cenſi.& in cõſi. xcix.vol.ij.& p Inno.in c p̃terea. de tranſa.& per
Alex.cõſ.axxiiij.uol.iiij.Et q̃ talis cenſus,ſeu penſio debeat ſolui probaẽ manifeſte, ex quo ſolutio. d.annui cenſus.ſeu annuæ
penſionis fuit facta,p rectores dictarũ eccl̃iarũ pro tp̃e exiſten
tes reuerendæ abbatiſſæ.d. monaſterij pro tp̃e ẽt exiſtenti,nedum p an.x.ax.xl.& lx.ſed ẽt p tantũ tp̃s in cuius cõrium non ex
12 tat memoria.† Quo fit ut ſolutio talis cenſus fuerit quæſita dictæ.d.Abbatiſſæ ſpacio. d tp̃is, nã p̃ſcriptione tanti tp̃is quæri
p̃t,ſm Abb.in d.c.ij.de cenſi.& in c.peruenit.col.fi.poſt do.An
13 to.ibi,eo.tit.& p Abb.in c.fi.de cau.poſ.& proprie.† Cenſus.n.
iſte realis eſt,cum reſpectu eccleſiarum ſoluaẽ,& ideo pro ipſo
competit & poſſeſſoriũ & petitoriũ,ut dicit Ab. in d.c. puenit.
& in d.c.ſignificauit.in fi.adducendo tex.in c.eleucterius.xvij.
q.ij.& bene faciunt no.per Bar.in d.l.cum de in rẽ uerſo.& per
doc.in d.l.ſi certis annis,& per Fel.in c.de quarta.de præſcr.vbi
14 uult q̃ reſpectu priuati,p̃t p̃ſcribi ſolutio cenſus actiuè.† Et ſufficit ẽt ſi aliter non conſtet nec appareat de cõſtitutione. d.cenſus,q̃ ſolum allegeẽ dictum cenſum fuiſſe cõſtitutũ canonicè, &
impoſitũ auctoritate ſuperioris,uel ex cõpoſitione,& ad hoc pbandũ quis ſolũ adducat q̃ fuit ſibi ſolutus p an.x.uel xa. Tunc
.n.p̃ſumiẽ q̃ fuerit legitime, & canonice cõſtitutus, & q ſolitus
fuit ſoluere p dictum tp̃s p̃t cogi ad ſoluendum in futurum,ſm
Bar.in d.l.cũ de in rem uerſo.& Fely.in d.c. de quarta. col.pen.
& doc.in d.l.ſi certis annis,& p do. Ant.& Abb. in d.c.peruenit.Et pleniſsimè per Mod.ad id plura accumulantes in tra.de
præſcri.in j.par.tertiæ par.prin.q.x.Quanto magis in caſo præſenti in quo,nedum per annos.x.uel aa.al.uel lx.ſed per tempus
in cuius cõrium nõ extat memoria fuit facta ſolutio cẽſus. d.Ab
batiſſæ pro tempore exiſtenti per rectores dictarum eccleſiarũ
15 pro tempore exiſtentes.† Quæ præſcriptio habet uim tituli,priuilegij,conſtituti,& conceſsionis,ut hẽ in c.j.& ibi latè ſcrib.de
præſcr.li.vj & per Fely.in rub.& in c. cum nobis, de præſcript.
16 † Vnde dicti beneficiati,& rectores fugere non poſſunt prædictam ſolutionem. Non.n.fit iſta ſolutio uirtute collationis factæ dictis rectorib. quo caſu uideretur ſapere aliqualem ſimoniã.c.ueniens.el.j.de teſti.c.quæſitũ.c.cũ uniuerſorũ. de cer. per
mu.c.cõſulere.c.audiuimus.de ſim.& not.in c.cũ clerici.de pac.

Ipſa enim d. Abbatiſſa liberè, & ſimpľr facit collationem dicto
rum beneficiorum, & eccleſiarum non apponendo nec cenſum
nec penſionem, uerũ poſtmodum a rectorib. eccleſiarum exigit
antiquum annuum cenſum ſolui ſolitum ab ipſis rectoribus ip
ſi do. Abbatiſſæ, tanto tpe in cuius ꝯtrium non extat memoria,
quod licite, & ſine ſcrupulo pôt facere, ut facit, iure permittẽte,
ut. ſ. probatũ eſt, & rectores recuſantes ſoluere, pñt cogi ad ſol-
uendum, ut. ſ. & non ſoluẽdo, ſeipſos dãnarent, & deciperent ẽt
in foro ꝯſcientiæ, cũ fraudarent debitũ cenſum, & ſolutionẽ an-
nuam, debitã. d. monaſterio, & Abbatiſſæ. Non. n. hic eſt cenſus
nouus, nec impoſitus per ipſam Abbatiſſam, tpe quo ꝯfert bñ-
ficia, ſed antiquus, ut ſ. & bene potuit præſcribi, ut. ſ. dictũ eſt,
& debetur per iura præallegata. Pariſ. Paduę.

SVMMARIVM.

1 *Indulgentia conceſſa per Pontificem interpretatur, & intelligi debet ſecundum communes regulas.*
2 *Et cões regulæ dictant indulgentias conceſſas eſſe interpretandas, ſecundum quòd uerba conceſſionis ſonant.*
3 *Indulgentiarum effectus, & ius in totum dependet à uoluntate concedentis.*
3 *Mens, & uoluntas nedum verbis expreſſis attenditur uerum, & alijs demonſtrationibus colligitur, & percipitur.*
5 *In indulgentijs interpretandis conſiderantur cauſæ propter quas fuere conceſſæ.*
6 *Indulgentiarum conceſſio interpretatur perpetua ex mente, & uerbis concedentis.*
7 *Indulgentiæ non ſunt interpretandæ, ut ſint indiſcretæ, & ut inducant indiſcretionem, & importent uilipendium.*
Fallit quando ex uerbis, & mẽte concedentis totũ oppoſitũ colligiť.
8 *Stilus curiæ, qualiter colligatur, & probetur.*
9 *Stilus, attendi dẽt, & obſeruari, et ſecundum illum iudicandum eſt.*
10 *Indulgentia in dubio an interpretetur perpetuò conceſſa, uel ad tempus, et alijs numeris anteceden.*
11 *Indulgentia conceſſa una die per Papam alio non expreſſo, cenſetur perpetuo, & nu. 13.*
12 *Verb. perpetuo, qualiter intelligatur.*
13 *Stilus curiæ circa interpretationem indulgentiarum qualis ſit.*
14 *Actus, & diſpoſitio, regulariter uerificatur ĩ primo, & in una uice.*
15 *Fallit quando diſpoſitio redderetur temporalis, ſi de prima uice intelligeretur.*
16 *Fallit ſecundo quando materia ſubiecta aliud ſuadet ſtante ſtilo.*
17 *Fallit tertia quando datur facultas aliqua ad certum tempus.*
18 *Praet & quarto fallit, quando per primum actum non eſſet ſatisfactum menti diſponentis.*
19 *Indulgentia plenaria, concedi poteſt per pontificem.*
20 *Indulgentia plenaria conceſſa per pontificem etiam eo mortuo adhuc durat.*

CONSILIVM. XIIII.

INHAERENDO dictis ꝑ d. Conſultorẽ addu-
ctis & amplectendo eius ſniam ꝙ indulgentia ꝑdi
1 cta ſit perpetua & non annalis tñ, primò adduciť
illud tritum, indulgentiã ꝯceſſam debere intelligi
& interpretari ſm regulas communes. c. dilecto. de uerb. ſign.
& per Fely. in c. quam ſit. de iudi. col. ij. uerſic. tertio nota. cum
alijs nota. per Alex. in l. fi. §. in computatione. C. de iure delibe.
2 †Secundò conſiderandum eſt, ꝙ communes regulæ. circa indul
gentias, diſponunt & volunt vt indulgentiæ intelligantur ſecun
dum ꝙ verba ſonant arg. nota. in c. cum & plantare. de priuileg.
l. non aliter. de lega. iij. tradit hanc regulam Felyn. in tract. ſuo
3 de plenar. indulgen. col. iiij. verſic. vlterius tangunt. † Hinc di-
cimus ꝙ ius & effectus indulgentiarum totus dependet a vo-
luntate concedentis, ita Fely. vbi ſuprà, col. pen. verſi. quid au-
tem. poſt Ricar. & beatum Thom. pro quo facit dictum Innoc.
in c. cum eccleſiaſticæ de except. & ibi Fely. & Moder. plura ac-
cumulantes concludentes reſcripta & ꝯceſſiones principum in
4 terpretari extẽdi & limitari, ſm intentionem concedentis. † Et
certum eſt ꝙ intentio & mens, nedum verbis expreſſis oſtendi-
tur. d. l. non aliter. l. Labeo. ff. de ſuppellec. leg. ſed ẽt declarať ꝑ
alias demonſtrationes, ut dicit tex. in l. ſi nominatim. ff. de con-
di. & demon. & in l. certum. ff. ſi cert. peta. cum concor. hinc di-
cimus rationem diſpoſitionis & conceſſionis & eius cauſam de
bere attendi. l. cum pr. § dulciſſimis. de leg. ij. l. regula. §. pen. ff.
5 de iur. & fac. ign. & ibi Bar. †Hinc poſtremò dicimus circa con-
ceſſiones indulgentiarum, attendi cauſas, ꝑꝑ quas fuerunt ꝯceſ
ſę, ut nota. per Fely. in d. tract. circa prin. & per Summiſt. in uer.
indulgentia. & iuſta cã eſt concedendi indulgentias. Conſtru-
ctio eccleſiarum & uiſitatio eccleſiarum, licet iſta uideanť tem-
poralia, tamen quia ordinata ad ſpiritualia, inducunt iuſtiſſimã
cauſam, ut indulgentiæ concedanť, ut per Fely. loco præall. col.
ij. uer. & accedunt ad iſta. & in Summa Ange. in uer. indulgẽtia.
6 uer. aiij. & ſeq. † Ex iſtis infertur, attentis uerbis pluribus uicib.
poſitis in ultimo breui, ponderatis per do. Conſultorem, atten-
ta cauſa propter quam indulgentiæ fuere conceſſæ, attenta etiã
mente ipſius concedentis, ꝙ talis ꝯceſſio debeat iudicari perpe
tua, & non annalis, ex quo ad ita iudicandum concurrunt cões
regulæ iuris de quibus. ſ. & ideo doc. Fely. in d. c. quã ſit. probat
7 hanc opin. declaratam, ut ſ. & non ꝯtriam. † Et ex prædictis tol-
litur illud quod ex aduerſo poſſet dici, ꝙ indulgentiæ non de-
bent eſſe indiſcretæ, nec iudicandæ ſunt ut indiſcretionem in-
ducant, & uilipendium importent, iuxta nota. per Car. in clem.
j. de priuileg. & in clem. ij. in xj. notab. de pęni. & remiſ. & ꝑ Ab
ba. in c. cum eo. §. ad hæc. eod. tit. Nam attentis cauſis contentis
in breui, attenta intentione concedentis, & attentis uerbis &
clauſulis in indulgentia ipſa expreſſis, tolliť indiſcretio, & uili-
tas, quinimò totum oppoſitum inducitur, ut propter cauſas prę
dictas augeatur honor diuinus, & reuerentia, inducať diſcretio.
& cã honeſtiſſima indulgentiæ, & ꝙ ſit perpetua, & nõ annalis.
8 † Suadeť dicta opinio, attento ſtilo curiæ qui colligiť ex forma
ſcribendi & reſcriptorum, iuxta nota. in c. quam graui. de crim.
fal. & per Fel. in c. ij. col. vij. uerſ. ſtilus. ubi plura accumulat, de
reſcriptis, & attento ultimo breui, ac etiam cõſideratis alijs duo
bus primis, ſatis colligiť ſtilus curiæ Rom. qui eſt ut qñ Papa ꝯ-
cedit indulgentias duraturas anno tantum, ut hoc exprimatur,
ut fuit factũ in primis duob. breuibus, qñ uerò uult indulgentiã
eſſe ꝑpetuã, ſimpľr eam ꝯcedit, ut fuit factum in ultimo breui.
9 † Qui ſtilus ius inducit, & attendi debet, ut per Fel. ubi. ſ. & per
eundẽ in c. Rodulphus. uer. cæterum, col. ij. de reſcrip. per Abb.
& Fely. in c. ex literis. de ꝯſtit. & per Moder. Pap. in l. cunctos po
10 pulos. col. xij. C. de ſumma Tri. & fide cath. † Et ex hoc tollitur
quod in ꝯtrium adduci poſſet ex nota. per Fely. in ca. cum. M. de
ꝯſti. col. iij. uer. nota quarto, quia ſtilus curiæ eſt, ut ſupra decla
ratum fuit, ut in dubio indulgentia ꝯceſſa cenſeať perpetua, cõ-
currentib. regulis iuris, ut ſ. quæ concurrunt in præſenti caſu.
11 † Quod manifeſtè comprobatur per regulam cancellariæ, quæ
mihi eſt in ordine quinquageſimaſexta, ſub rubrica de in-
dulgentijs, uolens quòd ſi Papa concedit indulgentiam pro
12 una die, durat perpetuò. † Et ly. uerſiculo perpetuo, intelligiť
in ſempiternum, ſecundum quòd declarant gloſſ. ſuper dicta
regula cancellariæ, & hoc ſolum ſufficit pro uera declaratione
iſtius difficultatis, & ꝙ talis indulgẽtia ſit ꝑpetua, & nõ annalis.
13 † Item infertur ꝙ ex dicta regula cancellariæ hr̃ uerus ſtilus cu-
riæ Rom. redactus in ſcripturam, ut qñ indulgentia ꝯceditur ꝑ
una die cenſeatur perpetua, & hoc niſi in conceſſione expreſſè
dicatur ꝙ duret pro una uice tantum, ut factum fuit in duobus
14 primis breuibus. † Ex prædictis ẽt infertur, illud uulgare & tri
tum, non habere obſtare, uolens diſpoſitionem uerificari in pri
mo actu, & prima uice. l. boue. §. hoc ſermone. ff. de uerb. ſig. cũ
alijs pleniſſimè accumulatis per Fely. in c. innouamus. colu. ij.
uerſic. tene etiam menti. de tregua & pace, ex quo termini ſunt
diuerſi. An diſpoſitio, ſit perpetua uel temporalis, an uerò ueri-
15 ficetur in prima uice uel ulteriori. † Tamen ſtrictius reſpondẽ-
do, dicitur ꝙ dicta regula non procedit, qñ intelligendo de
prima vice diſpoſitio inducta per priuilegium redderet tempo-
ralis, quod eſt ꝯ naturam priuilegij, quod debet eſſe perpetuũ,
ita Fely. in d. c. innouamus. col. fi. uerſi. fi. quod proprie eſſet in
16 terminis noſtris. † Secundò euacuatur obiectio, quando ſumus
in materia in qua de ſtilo & ꝯſuetudine, debet iudicari ꝑpetua,
ut eſt præſens materia, & ſupra apertè probaui, ita apertè Fely.
17 in d. c. innouamus. col. iij. uerſi. fallit ſecundo. † Tertiò tolliť qñ
datur facultas aliqua ad certum tp̃s, tunc. n. non intelligitur ꝑ
prima uice ita Fely. ubi ſupra col. iiij. uerſi. fallit quarto, quanto
18 magis in caſu pręſenti, ubi tempus eſt perpetuum. † Quartò tol
litur quando ſumus in caſu quo per primum actũ non eſſet ſatiſ
factum menti diſponentis, quia tunc intelligitur de ulteriori,
non de primo, ita Fely. ubi ſupra col. iiij. uer. fallit quinto, & ex
dictis in præcedentibus patet, uoluntatem concedentis fuiſſe, vt
19 eſſet perpetua unde &c. † Conſideratis etiam alijs adductis per
do. Conſultorem, dico hanc conceſſionem indulgentiæ eſſe per
petuã, eſto ꝙ ſit plenaria, ex quo eã ꝯcedere potuit Pontifex, vt
per

per glo.in uer.a culpa,& ibi Card.& alij de pęni.& remiſ.& per
nota.in c.cum ea co.eo.tit.in antiq. & c.quodcunq; .xxiiij.q.j.
30 cum alijs adductis per Fely. in trac.in prin. † Quę indulgentia
durat,eſto ꝙ Pontifex concedens ſit mortuus,ut per Inno.& a-
lios in c.quod translationē, de off.leg.& per Gem.& alios in c.
fi.de reſcrip.li.vj.& not.in c.cū ad hoc,de cle.non reſid. & Sum
ma Ange.in uer.indulgentia.uer.vij. Pariſ. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus agitatus per delegatum, cui tantum erat commiſſum negocium grauaminis, non ſubiacet uitio nullitatis, ſi in omnib. proceſſit ut delegatus, abſque noua commiſſione.*

2 *Quod uerum quando commiſſio fuit ſibi facta cum omnibus ſuis dependentijs incidentibus & connexis, poterit enim tunc procedere ſuper cauſa principali.*

3 *Procurator non habens mandatum ſpeciale, uel cum libera, non poteſt iuriſdictionem prorogare.*

4 *Prorogatio iuriſdictionis, nedum uerbo, uerum facto & tacite fieri poteſt.*

5 *Prorogatio fieri poteſt de re ad rem, & de cauſa ad cauſam, & per proſecutionem.*

6 *Iudex remiſſorię ad recipiendum teſtes datus, poterit etiam recipere & inſtrumenta, ac ſcripturas coram ipſo praſentatas.*

7 *Collatio facta de canonicatu, ualet, eſto quòd non eſſet canonicatus, ſed claricatus.*

8 *Collatio facta alicui per obitum Hieronymi, ualet, licet beneficium uacet per obitum Romanelli.*

Talis enim error non impedit collationem, dummodo quòd conſtet de corpore.

Exercens actum, habens poteſtatem & uoluntatem, ualidat illum; licet erret in qualitate extrinſeca.

9 *Furor & dementia, qualiter probentur.*

Oppreſſus infirmitate, mente tamē ſanus, poteſt actus ualidos gerere.

10 *Eſto quòd propter infirmitatem ſenſus rectus aliquatenus effectus eſſet imbecillis.*

11 *Licet etiam propter infirmitatem loquatur quandoq; uariè & non ad propoſitum, ſi incontinenti ceſſante infirmitati, ſanam mentem recuperat.*

Quod tempus conſiderandū eſt, ut actus geſtus reddatur nullus ex eo, ꝙ dicitur illum qui geſſit non fuiſſe ſanæ mentis.

12 *Reſignatio facta per procuratorem habentem mandatum, ad reſignandum in fauorem certæ perſonæ, & non aliter nec alio modo &c. quando ualeat uel ſit ſimoniaca.*

Renunciatio ſimoniaca, an ualeat, uel ne, & an noceat reſignanti.

13 *Simoniacus an ipſo iure ſit priuatus, uel ueniat priuandus.*

14 *Et quid ſi procurator non reſignauit, ſecundum formam mandati, ſed ſimpliciter.*

Et quid potius ſit attendendum, an mandati forma uitioſa, uel reſignatio ſimplex facta per procuratorem, ualida.

15 *Et quid ſi procurator non ſimpliciter acceptauit formam mandati uitioſi, ſed aliter executus eſt mandatum per actum à iure approbatum.*

16 *Reſignatio beneficij, an poſſit fieri in fauorem certæ perſonæ, & coram quibus.*

17 *Et an in iſtis reſignationibus ſit conſiderandus actus renunciationis, & non uoluntas mandantis reſignare, & nu. 18.*

19 *Aſſertioni pontificis, regulariter ſtandum eſt, quando atteſtatur de geſtis per eum uel coram ſe, etiam ſi fuiſſent geſta ante papatum.*

20 *Iudicibus ita aſſerentibus an ſit credendum.*

21 *Iudex ex quibus poteſt informare animum ſuum ad ſententiam proferendam.*

22 *Contra talem aſſertionem pontificis, nunquam cenſetur excluſa probatio, per quam indirectè oppoſitum deducitur & oſtenditur.*

23 *Aſſertioni pontificis non creditur, de geſtis per aliū, & nō corā ſe.*

24 *Potiſſimum in his, quæ ſunt maximi præiudicij.*

25 *Aſſertioni pontificis non creditur in illis in quibus non habet plenitudinem poteſtatis, ut eſt in prophanis, & contra non ſubditum ſibi naturaliter, licet ſubſit ratione cauſæ, & nu. 31.*

26 *Pontifex contra non ſubditos, non poteſt uti plenitudine poteſtatis, & num. 31.*

Nec illi credendum eſt, quando per indirectum auferret ius quæſitum, & tenderet in damnum tertij, & nu. 29. & 31.

27 *Aſſertio ſuper actu, qui non dependet à uoluntate aſſerentis, nec poteſt illum facere, non ualidat actum prædictum, nec illum probat.*

28 *Aſſertio pontificis, non debet tollere ius quæſitum alteri, indirectè; & nu. 26. & 31.*

29 *Aſſertioni pontificis non eſt ſtandum in præiudicium non ſubditorum, etiam ſi aſſerat de geſtis à ſe, uel coram ſe.*

30 *Teſtimonium in cauſa propria nō ualet, etiam in ſupremo principe.*

CONSILIVM XV.

CIRCA dubiorum reſolutionem, exordium facia
1 mus in illis, quæ iuriſdictionem & facultatem pro
cedendi concernunt.† Et primitus circa illud quod
quæritur, utrum proceſſus agitatus coram d. Audi
tore, cui tantum erat commiſſum negocium grauaminis, ſubia
ceat uitio nullitatis, ex quo proceſsit in oibus ut delegatus abſ-
que noua commiſsione. Dico proceſſum non eſſe nullum ſed
ualidum & firmum, ut concludit Abb. poſt antiq. per eum cita
tos in c. ut debitus. col. pe. uer. ſed quæritur nunquid. de appell.
quem refert & ſequitur Phil. Fran. in c. cordi. §. poſt hęc. col. iij.
in prin. uer. ſed aduerte quia. eo. tit. lib. vj. † Et idem Fran. in d.
2 c. ut debitus. car. mihi pen. col. iij. uerſ. aliquando, expreſſe hoc
firmat, quando commiſsio fuit facta cum omnibus ſuis depen
dentijs, incidentibus, & connexis. Nam tunc proculdubio pote
rit procedere ſuper cauſa principali, prout in puncto eſt deciſi.
Belleme. dcaia. Si in cauſa beneficiali, & qm̄ ut ex tenore reſcri
pti eſt uidere, commiſsio grauaminis in perſonam. dom. audi-
toris facta apparet cum omnibus dependentijs annexis & cæt.
proculdubio potuit procedere, expedito articulo grauaminis
ſuper ipſo negocio principali.† Ad ſequens dubium quo hæſita
3 tur an procuratores potuerint prorogare iuriſdictionē do. Au-
ditoris, dico ſi non habebant mandatum ſpāle, uel cū libera, ꝙ
non potuere prorogare. c. cum olim Abbas. ubi plenè ſcrib. de
offi. deleg. nota. Alex. ꝯſ. claxxiij. Viſo proceſſu. in fi. uol. ij. & tā
gunt Mod. in c. j. de iud. & in l. ſi ꝯuenerit. ff. de iuriſ. om. iud. cū
concor.† Ad aliud in quo dubitaſ, utrum per duas ꝯparitiones.
4 P. Galerij fuerit ſufficienter prorogata iuriſdictio, ad ualidandū
proceſſum, dico ſufficienter fuiſſe prorogatam, cum nedū uer-
bo, ſed facto & tacitè poſsit prorogari, ut tradunt doc. poſt glo.
in uer. protinus. in d. c. cum olim Abbas. & hr̄ in l. fi. C. de exce-
pti. & in l. ſed & ſi ſuſceperit. in fi. prin. ff. de iud. & nota. in c. in-
ter monaſteriū. de re iud. & expreſsè tradit Alex. d. ꝯſ. clxxxiiij.
col. peo. uer. tertio ꝓt rñderi, ponunt doc. maximè Moder. in d.
c. j. & Moder. oēs in d. l. ſi conuenerit. & Fel. in c. de cauſis. & ſcri
ben. in c. P. & G. de offi. dele. cum ſi. † Ad aliud dubium, in quo
5 hæſitaſ, utrum potuerit procedi ſuper utroq; clericatu, ex quo
coram ordinario non uertebaſ lis, niſi ſup uno, dico proroga-
tionē potuiſſe fieri de re ad rem, & de cauſa ad cauſam, ut plenè
tangitur in d. c. P. & G. & in l. j. & ij. ff. de iudi. & per doc. maxi-
mè Mod. in d. l. ſi ꝯuenerit. & ad plenū tangit Dec. in d. c. j. de iu
di. eo magis attenta proſecutione facta ꝑ ambas partes corā d.
Auditore, ſup utroq; clericatu, iuxta ea quæ hn̄r in l. de rebus.
ff. de arb. & in l. ſub prętextu. la. ij. C. de tranſact. cum ſuis ꝯcor.
6 ¶ † Ad quintum dubiū in quo q̄riſ, ex quo fuit datus iudex re-
miſſoriarum ad examinandū tm̄ teſtes, & recepit ac extraxit in-
ſtr̄a, exhibita, & auctenticata, per alterū notarium, an talis ex-
tractio & receptio, fuerit iuridica, & faciat fidē, & probet, dico
iudicem remiſſorialiū datū ad recipiendū teſtes producendos,
habere facultatē recipiendi ēt inſtr̄a, quæ coram ipſo ēt potue-
re produci, & probabūt, & fidē facient, ut eſt tex. in cle. ſæpe. de
uer. ſig. in §. nos uſum hmōi. uer. eo ſaluo. & ibi doc. ſcrib. iſtud
firmant, prout ēt ſenſit Bellem. deciſ. cccclj. Pars reperta in cu-
ria. & ꝙ P. Valerius fuerit citatus, nedum ad uidendū iurare te-
ſtes, ſed ēt ad productionē iuriū, ſatis patet ex citatione facta ei
dem a iudice remiſſorialium.† Ad illud in quo dubitaſ, an col-
7 latio facta per Reuerendiſ. Cardinalē. d. Lucę de canonicatu ec
cleſiæ. S. Mariæ de Caſale, ualeat & teneat, cum non ſit canoni-
catus, ſed clericatus, dico eā ualere, ex his quę hn̄r in c. ſuper li-
teris. de reſcrip. & per Rot. in antiq. deciſ. cccclxxxij. alias ſub
rub. de reſcrip. deciſ. iiij. Quidā obtinuit gratiam. & per Rot. in
antiq. deciſ. dccccxxix. alias ſub rub. de reſcrip. liiij. Papa cōceſ-
ſit. & eſt ꝯſimilis deciſ. Bernar. de Biſgn. in tit. de reſcrip. xij. ple-
8 nè ēt tangunt Moder. per Fely. in d. c. ſuper literis. num. ix.† Ad
aliud dubium in quo hæſitaſ, utrum collatio facta. d. Lucę, per
obitum Hiero. Romanelli. ualeat & teneat, cū clericatus uaca
uerit per obitū Romanelli, non aūt Hieronymi, & ſic an talis er
ror habeat uitiare, & circa acceptationē nō ē dubiū ꝙ error nō
impedit, ut ꝑ Rot. in antiq. deci. cccexiij. alias in rub. de conceſ.

præb.xix. Tamen quia ſumnt in prouiſione, Rota ibi vr̄ ſentire, ꝑ
ꝙ talis error impediat prouiſio. prout etiam per Rot. in antiq.
deciſio.cclxxiij.alias in rub.de reſcript.xliij. Tamen quando ꝯ-
ſtat de corpore, talis error non habet uitiare, prout in ſimili hr̄
in l.ſi in nomine. C.de teſta.& in l.ſi quis in fundi uocabulo.u-
bi plenè ſcrib.de leg.j.& plura ad caſum noſtrũ adducit Gemi.
conſ.lij. Vacante canonica.col.ij.in fi.& col.iij.uer.ſecundo ſic.
ubi concludit ꝙ qñ exercens actum non caret poteſtate, nec
uoluntate, licet erret in qualitate extrinſeca, tñ ualet actus ſic
geſtus, nec uitiatur propter errorem, quod pluribus cõprobat
ut per eum,& multa ad idem poſſunt adduci allegata per Io. de
Mil.in uer.error in nomine.& præſertim nota. ꝑ Innoc.& alios
in c.ſignificante.de reſcrip.& bene faciunt deciſ. Rotæ ſuperius
adductæ in præcedenti dubio,& quæ dicunt Bar.& alij in l.de-
monſtratio falſa.ff.de cond. & dem.unde cum in caſu præſenti,
conſtet de corpore illius per cuius obitum uacabat clericatus,
error in nomine non habet uitiare.eo magis cum certi ſimus de
cognomine,& ad deciſ. Rotæ in antiq.ſuperius in ꝯrium addu-
ctas, patet rñſio ex iſtis adductis pro hac opi. Potiſsimè ex de-
ciſ. Rot.in antiq. Deccxxxix. cum qua concordat deciſ. Bernar.
ſuperius allegata, in ſine quarum dr̄ errorem qualitatis, non hr̄e
uitiare, ſi de certo corpore conſtat,& ꝙ ita fuit obtentum de ꝯ-
9 ſilio omnium, nullo diſcrepante. ¶ † Ad reſolutionem principa
lis dubij, in quo quærit. An ſufficiẽter fuerit probatũ, per teſtes
P. Valerij, ꝙ P. Io. Gerrius tpe celebrati ꝯctus procurationis ad
reſignandum in fauorem Romanelli, eſſet mente captus, adeo
ꝙ inſtr̃m procurationis inualider. Aduertendum eſt, ꝙ d. Ger-
rius temporib. anterioribus, non erat nec furioſus, nec demens,
neq; mente captus, uerum oppreſſus infirmitate, dubitaī an tũc
tpis non fuerit ſanę mentis, ſola.n.infirmitas & corporis imbe-
cillitas, neceſſario non includit, nec dementiam, nec mentẽ non
ſanam, cum quis corpore poſsit eſſe languens, & infirmitate op
primi, mente tñ ſanus. l.ſanum. C.de tranſac. l.ſenium. C.q teſta.
fac.poſſ.l.ij.l.in aduerſa. ff.de teſta. & ita oppreſſus infirmitate,
mente tñ ſanus, poterit teſtari, & alios actus legitime facere li-
cet ꝓximus morti exiſteret,& mortis cogitatione ſit turbatus.
l.hac ꝯſultiſsima.§.at cum humana. C. qui teſt.face.poſ.ẽt ſi in
extremis conſtitutus eſſet. l.Scia.§.fi.ff. de don.cau.mor.& plu-
ra accumulat Iaſ. per illum tex.in l.qm̃ indignum. C.de teſta.in
10 ij.notab.& ponunt Cano.in c.fi.de ſucceſ.ab inteſt. † Et licet ꝓ
pter infirmitatem aliquatenus ſenſus rectus effectus eſſet imbe-
cillis nõ propterea ita oppreſſus, prohibet teſtari,& alios actus
facere, ut tradunt Ang. Pau. Alex. & Iaſ. in l.furioſum.col.ij.in
iij.fallen. C.qui teſta.fac.poſ.& tradit Io.Fab.& Ang.Are.col.j.
uer.in gl.carenti.§.præterea.inſt.quib.non eſt permiſſum face-
re teſta.& Iaſ.in l.ex facto, in prin.col.xiiij.uerſ. quid aũt in fa-
tuo.ff.de nul.& pup.& ꝯprobari pñt iſta, ex his quæ tradit Cor.
conſi.cclxj.de duob.col.ix.uer.profecto non requirit uol.iiij.&
11 ꝯſi.xcj.In cã.col.pe.& fi.eod.uol. † Et licet oppreſſus morbo &
infirmitate, ſit extra ſenſum uerũ,& ſanũ, & loquendo, uaria di
cat,& non ad propoſitũ, ꝑꝑ morbi,& infirmitatis acerbitatẽ,&
grauitatẽ, tñ ceſſante aliquatenus infirmitate,& morbi oppreſ-
ſione, incontinenti,& ſtatim ſanum ſenſum, & mentẽ recupat,
ut experiẽtia nos docet, q̃ eſt rerum magiſtra. c.cũ expediat.de
ele.li.vj. Videmus.n.febre oppreſſos uaria loqui,& extra propo
ſitũ, nec ꝯuenientia homini ſanę mentis,& tñ aliquatenus ceſſan
te,& declinante febre,& morbo, ſtatim,& incontinenti ſanã mẽ
tẽ,& ſenſum recuperant, ex quib. inferī ꝙ licet d. Gerrius eſſet
oppreſſus infirmitate, ita ꝙ aliquo tpe non fuiſſet in ſana men-
te, tñ aliquatenus declinante infirmitate ſtatim,& incontinenti
potuit effici ſanę mentis, cũ minimè ex aduerſo probatũ appa-
reat añteriori tpe,& per aliquod tp̄s aliquatenus longæuũ, ipſum
fuiſſe nec furioſum, neque dementẽ, quo fit, ut teſtes in indiui-
duo deponentes tpe celebrati ꝯctus ipſum Gerrium fuiſſe in ſa
na mente, debet ꝓferri teſtib. aſſerentibus ipſum non fuiſſe ſanæ
mentis ꝑ antea, cũ tales non deponãt de dicto tpe inſtantaneo,
ut plenè ꝯcludit Alex.ꝯſ.mihi.lxxxvj. Viſo themate col.iij.uer.
comprobanī prædicta,& col.iiij in fi.& ꝯſi.ſeq. Viſis.col.iij. in
fi.& col.iiij.uol.ij.& ꝯſi.pen.col.iiij.uer.fortius dixit, uol.j.& ꝯ-
ſi.xcij. Viſo & opportunè diſcuſſo.col.iiij.uol.v. Quib. locis ad
ducit Dy. ita tenentem in c.ſemel malus.de reg.iur.li.vj.& Car.
c.j.col.ij.q.ij.de homi.& probat in c. Iudicas hermanũ.iij.q.ix.
& ſentit gl.in uer.compotẽ, in c.fi. de ſucceſ.ab inteſt. ſentit ẽt
Soc.ꝯſi.xlij.In caſu.uol.j. & ad iſtorum ꝯprobationem poſſunt
adduci q̃ tradit Soc.d.ꝯſi.alij.& Card.conſi.lvj. Caſus ſup quo,
& Cor.d.conſi.xcj.& d.ꝯſi.cclxj.uol.iiij. Quib. in locis plures ra
tiones adducuntur, fundamenta inſuper,& deciſio. comproban
tes hanc conclu.& opi. & ex deductis ibidem tolluntī ea quæ in
ꝯrium poſſent adduci, ut ẽt eſt uidere in informatione iuris ꝓ
12 parte d. Lucę præſentata. † Ad ultimum dubium in quo quęrit
ſtante reſignatione facta per do. Gerrium, an talis reſignatio ſit
ſimoniaca, ex quo in inſtr̃o procurationis ad reſignandum dr̄,
ꝙ reſignatio debeat fieri in fauorem Romanelli, & non aliter
alias nec alio modo,& ſic in fauorem certę perſonę,& facta fuit
in manibus Reuerendiſs. Legati, inferioris ſummi Pontificis.
¶ Omiſſo articulo, an renunciatio ſimoniaca teneat, uel ne, &
an noceat taliter reſignanti, de quo per Rotam in antiq. deciſi.
cexxxvj.alias in rub.de renun.deciſio.vij.nota ꝙ reſignatio,&
Gemi.ꝯſi.cxxv. Dubia ſiue concluſiones.col.ij.in primo dubio.
13 † Omiſſo ẽt articulo, an ſimoniacus ſit ipſo iure priuatus, uel ve
niat priuandus, de quo per Inn.& Fel.in c.per tuas.de ſim.& ple
nè per eundem Fely.& Moder.in c.ij.de reſcrip. & in c.querę-
lam.de in.iu.& bene in c.ſciſcitatus.col.j.de reſcr.& pleniſsimè
per Moder.in tract.de benefi.in iij.parte.q.j. Aduertendum eſt
ꝙ ipſe Gerrius dedit mandatum continens uitium, ut talis re-
nunciatio fieret medio uitioſo, procurator aũt ſuus ad id conſti
tutus omiſſo uitioſo medio quo ſibi mandatũ erat in manibus
Reuerendiſs. Legati reſignationem liberam fecit, & uoluntas
d. Gerrij ſortita fuit effectum, nã clericatus reſignati, collati fue
14 runt Romanello, prout ſuæ erat intentionis. † Et ſic mandatum
effectualiter fuit executum, ſolum diuerſitas conſiſtit inter mã
datum,& eius formam, & executionem illius a procuratore fa-
ctam, nam mandatum erat, ut reſignatio fieret medio & forma
uitioſa procurator executus eſt omiſſo medio uitioſo, ex quo re
ſignauit libere, ita ut reſignatio, ita executa ualuerit, & fuerit ſi
ne uitio, quorum ꝯrium fuiſſet ſi medio uitioſo,& ut ſibi man-
datum erat fuiſſet facta, executus ergo fuit procurator utilius&
melius quã d. Gerrius mandaſſet, propter quod non pt̄ dici, ꝙ
egreſſus fuerit fines mandati, cum per reſignationem factã per
ipſum procuratorẽ liberam, uoluntas Gerrij mandantis fuerit
adimpleta, ex quo clericatus per ipſum reſignati fuerunt collati
Romanello. prout erat mentis ipſius Gerrij, mandantis, ut tra-
dunt Mod.in l.ij.ff.de iuri.om.iud.& bona deci. Pau.de Ca.in l.
15 unũ ex familia.§.ſi duos.de le.ij. † Et qa deſtinatio animi ipſius
Gerrij ſapiens ſimoniã non fuit acceptata, nec executa ꝑ ꝓcura
torẽ, illa non dẽt eſſe in ꝯſideratione, ſed attendi dẽt executio
facta ꝑ ipſũ ꝓcuratorẽ,& actus geſtus ꝑ ipſum, q carebat & ca
ret uitio, ita pulchrè ꝯſuluit Pet.de Anc.ꝯſi.xxviij. Rõnes indu
ctæ.col.ij.& iij.uer.ſed his non obſtantibus. ubi ex plurib. ꝯpro
bat attendi debere executionẽ factam per procuratorẽ,& illam
principaliter debere ꝯſiderari potiuſquã mandatũ, & qm̃ actus
geſtus per procuratorẽ caruit uitio ſimoniaco, & ꝯñr collatio
inde ſecuta fuit ualida, non obſtãte dicto mãdato, inclinare de
bemus in hanc partem, ut reſignatio & collatio ſubſecuta ua-
16 leat & teneat. † Ex quibus patet, uncta.in c.ex parte. el.j.de offi.
deleg.& in c.ordinationes.& in c.quicunque.j. q.j.& ꝑ Abb.&
alios in c.uel uniuerſorum.in j.oppoſi. in uer.nota.de rer.perm.
17 non habere obſtare ꝯcluſioni ſuperius factæ. † Prout ẽt non ob
ſtant ex his quæ tradit Fely.in cap.ad audientiam. il ij.col. mi-
18 hi.iiij.nu.viij.uer.& adeo. † Et ex his quæ tradit Dec. in d.c.ex
parte. col.ij.in j.& ij.ꝯcluſione.& ex his quæ tradunt Archid.&
Gem.& Mod.in d.c.ordinationes,& in d.c.quicũq;.& doc.in c.
tua nos.& capi.fi.de ſimo. quibus in locis ꝯſideraī actus renun-
ciationis,& non uoluntas uolentis cedere, & bene facit qd̄ uult
Card.& Abb. Imo.& do. Ant.in c.dilecto.de pręb. & Abb.in c.
19 ꝯſulere.de ſimon. † Et ad illud in quo dr̄ aſſertioni pontificis ſtã-
dum eſſe. c.cum a nobis.in fi.extra de teſt.& ibi plenè ſcrib.ad-
ducentes ꝯcor.hr̄ in clem.j.de prob.ubi latè doct.& in conſi.in
fra alleg.& potiſsimè qñ atteſtaī de geſtis per eum uel de geſtis
coram ſe, ẽt ſi geſta fuiſſent ante papatum & tempore quo fuit
Cardinalis, ut eſt tex.iuncta gl.in uer.promiſiſſent. & ibi Gem.
& alij in c.ad apoſtolicæ.de re iud.& eſt tex.& ibi gl.in uer.ſta-
tuit.in c.j.de renun.li.vj.& per Fel.in d.c. cũ a nobis.col.ij.uer.
20 ſecundo nota. † Ad quæ rñdetur, primo non conſtare Papã hoc
dixiſſe, et iudices ita aſſerentes poſſunt hoc fingere, & partibus
malignare, unde ipſis ita aſſerentibus, minimè credendum eſt.
d.c.cum a nobis.in prin.& plenè in c.qm̃. de proba.& in d.c.ad
apoſtolicę. procedit qñ Papa ſententiã profert, uel iudicialiter
ſe examinat, ita ꝙ ꝯſtet de eius aſſertione, quod penitus ceſſat
21 in caſu pſenti. † Nec dicaī iudicem poſſe informare animũ ſuum
ad ſen-

ni ſententiã in proferendam, ut per Bal. C. de manumiſ. uind. l.
j. col. fi. Nam informatio debet ſummi ex his quæ in actis ſunt
deducta, & quæ iudici ut iudici conſtat, non aũt ex ſui ꝯſcien-
tia, aliter informata. l. illicitas. §. ueritas. ff. de of. præſi. c. j. de ſſ.
ordi. & plenè in d. c. qm̃ ꝯ. unde licet in cã propria, Papa poſsit
eſſe iudex, tñ iudex idoneus, debet ſe & ſnſam confirmare ex de
ductis, & his quæ apparent, non autem ex his quæ aſſerit ſibi di-
22 cta, cum de illis nullibi apparet ut eſt in caſu præſenti. † Et for
tius poſito quod talis aſſertio appareret, tñ adhuc non habet p̃-
iudicare, ex quo ꝯ talem aſſertionem, nunquam cenſetur exclu-
ſa probatio, per quã ſtante narratione Papæ, oſtendit indirectè
oppoſitum, ut dicit & exemplificat gl. in uer. feciſſe. & in d. cle.
j. & Anc. conſi. cclxv. in j. dubio, cum alijs per Fely. adductis. in
d. c. cum a nobis. col. ij. & iij. uer. & illud ſemper ſcias nu. vj. &
ita eſt in caſu iſto, ex quo iam ex deductis apparet ꝯrium dictæ
aſſertionis indirectæ, qm̃ per actus ſequentes receſſum apparet
a dicta cedula per ipſum Leonem, & Franciſcum ex quibus ſe-
quentibus, dictæ aſſertioni derogatum eſt, & d. gl. ſequũtur col
legium Floren. in conſi. incip. Deus æterne, col. iij. uerſi. ex hac
23 notorietate, poſito inter ꝯſ. Fran. de Cur. & eſt. xxj. in ord. † Prę
terea aſſertioni Pontificis crediẽ de geſtis per ipſum uel p aliũ
coram ſe, de geſtis autẽ per alium & non coram eo, eius aſſertio
ni minimè ſtaẽ, ita oẽs. in d. cle. j. & ſcrib. in d. c. cum a nobis, &
colleg. Floren. in d. conſ. col. antepe. uerſi. ſed diceret aliquis, &
plenius per Soc. in cõſ. incip. ſæpe nu. col. v. uerſ. ſed magis cõis,
opi. poſito inter conſ. Franc. de Cur. & eſt xx. in ordi. & ponit
Hieronym. de tort. in conſ. ſuo incip. dom. Deus meus carta pe,
col. j. hic autẽ licet deponat de geſtis corã ſe, quo ad cedulã tñ
non põt deponere de geſtis poſtmodum inter Leonem & Fran
ciſcum per quæ à cedula fuit diſceſſum. & Aret. conſ. clxv. Sicut
24 Ioannes, col. vj. & vij. idẽ firmat. † Et tanto magis quia ſumus
in his quę ſunt maximi pręiudicij, quo fit ut non ſit credendum
ut per gl. in d. cle. j. quã ſequiẽ Pau. de Leazar. & d. Aut. in c. cum
dilectus extra de ſucceſ. ab inteſt. & per Soc. d. conſ. xx. & ſcri-
25 ben. in d. c. cum a nobis. † Papæ enim crediẽ in his in q̃bus Pa-
pa habet plenitudinem poteſtatis, ſecus in illis in quibus nõ ha-
bet, ut eſt qñ ſumus in prophanis, & aſſerit ꝯ naturaliter nõ ſub
ditum ſibi, licet ſubſit ratione cauſę, ita Aret. in d. c. cum a no-
bis. & ibi Abb, & Are. d. conſ. clxv. col. vij. & Soc. d. conſ. xx. col.
vj. uerſ. aliquando & tertio, & colleg. Floren. in d. conſ. xx. col.
vj. ſed melius. col. antepe. uerſi. item prædicta procedunt, addu-
cen. Abb. in d. cle. j. & alias deciſ. & Hieronym. de tort. in d. ꝯſ.
car. pen. col. ij. uerſi. præterea prædicta, & Barb. in d. cle. j. circa
26 fi. uerſi. & prædicta limita. † Contra enim iſtos non ſubditos nõ
poteſt uti plenitudine poteſtatis, ut no. in c. quæ in eccleſiarum
de conſtit. & in c. ij. de proba. & per Dec. conſ. cccxxix. nu. iiij. q̃a
ſi crederet̃ per indirectum auferret ius quæſitum, ꝙ facere non
poteſt, ut ibi per eum allegantem iura. Et Are. d. conſ. clxv. col.
vij. uerſi. pro iſta quæſtione dicit, ꝙ Papæ aſſerenti de geſtis per
ipſum uel coram ſe, non eſt credendum, qñ iſtud aſſeritur ꝯtra
non ſubditum, adducit Pau. de Leaz. & Pandul. in cle. paſtora-
lis. in princ. de iud. quæ bene quadrant in caſu noſtro, & idem
Aret. in d. c. cum a nobis & plenius Soc. ubi. ſ. & Pau. cõſ. clviij.
Viſo & examinato. Fely. in c. ad audientiam. col. iij. de pręſcrip.
27 † Prout qñ aſſertio eſt ſuper actu qui non dependet a uolunta
te aſſerentis, nec poteſt illum facere non facit actum ualidum
aſſertio nec illum probat, ita Bal. in c. j. qui feu. da. poſſ. & Bart.
in auct. ſi quis in aliquo. in fi. C. de eden. cum alijs adductis per
Fran. de Cur. conſ. xxvij. Magnificus uir. col. xij. uerſi. quid plu-
ra non poteſt dici, ſed clemens aſſerit illud quod non depende-
bat a ſua uoluntate, nec tunc poterat ipſe iſtud facere ergo &c.
28 † Papa ẽt p p caſſationem ſua manu factam ſuper ꝯctu ſcripto
per Siluium receſsit a cedula taliter, ꝙ fuit quæſitum ius Fran-
ciſco, & ſucceſsiue ſuis heredibus. ergo per hanc nouam aſſertio
nem, tolleretur indirectè illud ius quod eſſe non debet, ut per
Dec. d. conſ. cccxxix. nu. iiij. & bene faciunt quę dicit Pau. conſi.
29 clviij. Viſo & examinato. col. pen. & fi. † Prout aduertendum
eſt, quod iſti non ſunt ſubditi naturaliter ut dictum eſt, & ideo
licet papa aſſerat aliquid a ſe, uel coram ſe geſtum, tamen tali aſ
ſertioni non eſt ſtandum in pręiudicium aliorum non ſubdito-
rum, deciſio eſt Pau. de Ca. conſi. clviij. col. pen. & fin. quod re-
fert & ſequitur do. Prępoſi. in ca. quod autem. col. ij. in iij. no-
tab. uerſi. ꝙ licet, per cle. primam. qui fil. ſint legit. & ſequi uide
tur Dec. conſi. cxiiij. Et pro tenui. col. iij. uerſi. confirmatur hoc
in fi. & col. fi. in prin. ubi ad idem adducit Anch. conſ. cccxcix.
Præmitto pro clariori. col. fi. in quibus locis dicitur, Papam aſ-
ſerendo uel declarando, non poſſe tollere ius quæſitum alteri,
& talis aſſertio, non poteſt præiudicare alteri, nec fidem facit
in damnum aliorum, ut dicit Fely. in d. c. ad audientiam, col. iij.
30 † Et poſſunt prędicta comprobari qm̃ in cã propria non ualet
teſtimonium, nec aſſertio illius fidem facit in re propria. l. om-
nibus. C. de teſtam. quę diſpoſitio locũ habet in ſupremo prin-
cipe, ut dicit Old. conſ. lxix. Conſueuit dubitari, col. iij. uerſi. &
ſic cum populo Romano, unde idem dicendum & in Papa licet
31 ſupremus ſit, & ſequitur Dec. in c. nouit. col. v. de iud. † Et idem
Dec. conſ. ccclvij. nu. vj. dicit, nõ procedere in damnum tertij,
et contra laicos.

Pariſius Padue.

SVMMARIVM.

1 *In feudis, potiſſimum conſideratur tenor inueſtituræ.*
2 *Inueſtitura conceſſa pro tribus, & eorum quolibet, & cuiuslibet eorum filijs inducit ius accreſcendi etiam in feudo nouo, & alijs ſequen.*
In feudis regulariter ceſſat ius accreſcendi, ſicuti ceſſat in contractibus.
3 *Limitatur tamen quando conceſsio eſſet facta pluribus diſtributiuè, & alijs ſequen.*
Diſtributionis natura eſt attribuere actum cuilibet inſolidum.
4 *In feudo nouo, frater poteſt ſuccedere fratri, ſi ex uerbis inueſtituræ id appareat conceſſum.*
5 *Fœmina ſemel excluſa à feudo, cenſetur perpetuò excluſa.*
6 *Feudum conceſſum pro maſculis & fœminis, exiſtentibus maſculis, fœminæ excluduntur, & nu. 13.*
7 *In feudis conceſsis per ſupremos principes, & etiam duces, locum ſibi uendicat ius accreſcendi.*
8 *Iuriſdictio & eius exercitium indiuiſibile iudicatur.*
9 *Feudum poteſt dici fœmineum, tamen fœmina in illo non poterit ſuccedere ſi ſemel ſuit excluſa.*
10 *In feudo empto, an & quando ſuccedat fœmina, & quo caſu.*
11 *Feudum præſtans ſeruitium, iudicatur ut res feudalis.*
12 *Hæredum appellatione in feudis non uenit fœmina.*
13 *Fœmina comprehenſa in inueſtitura, tunc demum in feudo ſuccedit, quando non extarent maſculi.*
14 *In dubio caſtrum, & res præſumitur allodialis & non feudalis.*
15 *Præſumptio eſt, quod qualibet res ſit libera, niſi ex aduerſo probetur eſſe feudalem, & nu. 21*
16 *Feudalis res debet continere ſeruitutem.*
17 *Res qualibet, libera præſumitur.*
18 *Caſtrum ſituatum intra prouinciam, ſeu regnum uel patrimonium eccleſiæ, poteſt eſſe liberum, & non feudale, & ſeq.*
19 *Si pro dicto caſtro nunquam fuit data aliqua inueſtitura, nec præſtitum aliquod ſeruitium.*
20 *Caſtrum de iure communi, non habet territorium.*
Quæſita ſunt infra territorium, an præſumantur eſſe domini territorij, & quo caſu, & an iſta procedant reſpectu iuriſdic. & quãdo, & ſeq. & nu. 22.
24 *Feudum poteſt eſſe liberum quo ad ſolutionem poterit tamẽ eſſe obnoxium alicui ſeruitio propter quod dicetur feudum.*
Quis poteſt eſſe dominus reſpectu proprietatis, non autem reſpectu iuriſdictio.
22 *Iuriſdictio adhæret territorio.*
Caſtra ſituata in territorio alicuius, hodie dicuntur habere territorium & iuriſdictionem, de conſuetudine.
25 *Recommendati, & confederati, non propterea dicuntur feudatarij illorum quibus confederatur, nec propterea dicuntur illis præſtare aliquam ſeruitutem, & ſeq.*
27 *Feudum poteſt eſſe, licet de eo nulla appareat inueſtitura, dũmodo aliquid fuerit pro eo præſtitũ alicui domino, tanquã de re feudali.*
28 *Per præſcriptionem tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria poteſt præſcribi iuriſdictio, merum & mixtum imperium, in aliquo caſtro, etiam aduerſus papam, & ſupremum principem.*

CONSILIVM XVI.

1 SI CASTRVM † Montis belli eiuſque comitatum & territorium conſideramus ut feudum, et ut rem feudalem, prout colligere poſſumus ex tenore inueſtiturę conceſſę per illuſtriſsimum ducẽ Vrbini, qui tenor in iſtis potiſsimum attendi debet. c porto de priuileg. c. ſi cui milit. de extraordina. cap. corra. ca. j. in fine, de fra.

fra.de no.benef.inueſt.c.j.de ſuce.feu.cap.j. de feu.non haben.
2 prop.uatu. cum alijs pluries per me conſulendo alleg. † Et qm
dicta inueſtitura facta apparet pro.d.Pera, comite Antonio &
comite Iulio,& eorum quolibet,& cuiuslibet eorum filijs, ẽt ſi
eſſemus in feudo nouo,per iſtos acquiſito,in quo ſm cões regu
las,Ius accreſcendi uidetur ceſſare,& locum non habere, ſicuti
ceſſat in alijs ɔ̃ctibus,ad no.in l.ſi mihi & titio. per Alex.& reli
quos.ff.de uer.ob.& in l.unica.C. qñ nõ peten.par.& in l.re cõ
iuncti.de leg.iij.Aucb.conſ.cexlv.Duo prima dubia.† Tñ iſtud
3 prorſus ceſſat etiã in feudalibus,qñ cõceſsio facta apparet pro
duobus fratribus,& eorum quolibet. Tunc.n. ius accreſcendi,
locum ſibi uendicabit,uirtute illius dictionis,quolibet, diſtri-
butiuè,attribuentis actum cuilibet in ſolidum.l. qui filiabus.§.
j.de leg.j per Bar.& alios,in l.hoc articulo. ff. de hæred. inſt. &
in l.ſi pluribus.in prin.de leg.ij.& in l.non diſtinguemus.§. cũ
ſimpliciter.ff.de arbitris.& tradunt Bal.Aluaro.& alij, in c.j.§.
filiæ uero.de ſuce.feu.& Alex.conſi.xxx.col.iiij. uol.j. aſſerens,
iſtud nõ eſſe ius accreſcendi,ſed ius non decreſcendi, qm actus
in principio in ſolidum attribuitur pluribus, & uno deficiente
non cadit ius accreſcendi.l.unica.§.ſi uero non oẽs.C.de cadu-
cis tollendis;& firmat Bald.in d.l. unica. C. qñ non peten.par.
uerſi.ſed dubitatur. Alex.conſ.xiij.Perſpectis his col.ultima, &
conſ.xvij.Ponderatis.col.iij.uol.v.Curt.conſi.xlviij.& alia.Iaſ.
in d.l.re coniuncti,col.ij.& ſeq.nu.cxxxiiij.& quoniam mortus
eſt.d.Pera,& Comes Antonius,merito feudum prædictũ,quæſi
tum fuit Comiti Iulio.ſtante conceſsione prædicta,& ita diſtri
butiuè conceſſa, & unicuique inſolidum attribuente ius & a-
ctum,propter dictionem illam,quolibet eorum,importantem
in perſonam cuiuslibet,ius illud fuiſſe affixum, & radicatũ,per
inde ac ſi dictum fuiſſet,decedentibus.d.Pera, & comite Anto
4 nio.feudum in totum accreſcere comiti Iulio. † Quod pactũ &
quæ conuentio,habilitauit fratrem, ut in feudo fratri ſucceda-
ret,licet fuiſſet nouũ. c.primo.§.quia uidimus.& ibi Bal.col.j.
& col.iij.uerſi.ſed hic quæro,& alij ſequuntur, in titu qui feu.
da.poſſ.& quamuis comes Antonius moriens, Nicolaum filiũ
reliquiſſet,ad quem portio feudi peruenire potuiſſet,ad tradi-
ta in c.j.de duo.fra.a ca.inueſti.Cum quiſque proſpexiſſe dica-
tur ſibi & ſuis hæredibus,uerum quoniã comes Nicolaus mor-
tuus reperitur ſuperſtite comite Iulio, eius patruo, uolente in
dicto feudo ſuccedere,& excludere neptem ſuam, ſororem do.
Nicolai per eundem Nicolaum ſemel excluſam,& propterea re
manentem perpetuo excluſam,Comes ipſe Iulius, potẽtius ius
habere cenſetur in dicto feudo, ad excluſionem dictæ ſuę ne-
5 ptis,ſemel excluſę, † & propterea debentis perpetuo permane-
re in illa excluſione, ẽt põt mortem Nicolai eam excludentis,
per tex.in c.primo.§.qm in titulo epiſco.uel Ab & ibi no.And.
de Iſer.Bal.Aluaro.& alij,ſequitur Io.Blan. in ſua ſum. de feu.
in tit.de ſucc.feud.uer. uel dic ꝙ maſculus. Alberi. de Roſa. in
ij parte ſtatutorum,uerſi.ſtatuto cauetur mortuo marito. Cal-
deri.conſ.iiij.in ti.de feud.Anch.conſi.cxxj.hæc quæſtio uulga
ris eſt.Cuma.conſi.xcix.quædam poſſeſsio.col.j.Fulg.conſi.xij.
col.j.Pau.de Ca.conſi.ccxvij. Viſa ſuprascripta qui in proprijs
terminis loquitur,cum alijs citatis per Curt. in tract. de feu. in
iij.parte princ.q.xxvij.adducentem optimam rationem,& alias
plene cõſului pro illuſtriſsima Duciſſa Mantuæ circa Marchio
6 natum Montiſferati. † Et benefacit tex.in dict.c.j.de duo.fratr.
a capi.inueſt.ubi ſi duo fratres inueſtiti ſunt de feudo,quandiu
ipſi uel eorum hæredes maſculi uiuerent,inter eos actum uide
tur,ut ſit locus iuri accreſcendi, ꝓp illa uerba eorum hæredes
quanto fortius per iſta uerba,pro ſe & eorum quolibet, & cu-
iuslibet eorum &c.ut diximus,& alias plenè conſului.interprę
tari debent diuiſiuè,& diſtributiuè pro illo & illo ſuperſtite,&
pro hæredibus illius & iſtius,quibus non exiſtentibus, merito
feudum peruenire debet ad comitem Iulium,excluſa dicta eius
7 nepte. † Prout etiam ius accreſcendi locum ſibi uendicare de-
bet,conſiderata perſona ducis concedentis, ut tradere uidetur
Pau.de Ca.conſi.ccxxv.Super primo dubio. col. iij. & ultima,
Alex.conſi.ij.uol.j.& conſi.lxxxvij. uol.ij.& conſi.xv.uol.v. fa-
ciunt ẽt tradita per Bar.in l.unica.C.ſi imper.liber.Soc.li.a.ubi
Io.de Pla.in j.q.& quæ tradit Bal.in d.l.unica.col.pen.C.de ca
du.toll.& per eundem Bal.Alua.& Præpoſi.in c.j.de fra.de no.
8 benef.inueſti.& in c.j.de duo.fra.a capita.inueſt.cum ſimi.† Po
tiſsimum cum conceſſum appareat exercitium meri. & mixti
imperij.& gladij poteſtas concernentia iuriſdictionem indiuiſi
bilem, propter quæ eo magis locum habere uidetur ius accre-
ſcendi.l.proprium.ff.communi diuidun.per Bal. & alios in l.ſi
mihi & titio.ff.de uer.ob.& firmat Aret.conſi.pen. col. pen. &
Cur.conſi.l.col.xxxiij. & ſeq. ubi diffuſè materiam proſequĩ.
9 † Nec dicatur feudum iſtud pro parte poſſe dici fœmineũ, ɔ̃r
in illo poſſe ſuccedere fœminas.c.j.de feu.fęmi.cum cõcor.Ceſ
ſabit enim obiectio in præſenti diſceptatione in qua fœmina ſe
mel fuit excluſa per Nicolaum maſculum & ɔ̃ñr perpetuo rema
nere debet excluſa.d.§.qm in titu.epiſc.uel Abb. ubi doct. oẽs
10 firmant.& ſ̃.deduximus. † Et quamuis feudum iſtud fuerit em
ptum,non propterea tranſibit ad neptem ex natura feudi, ſed
potius ex natura contractus,ut poſt Odofre. firmat Bal. in c.j.
§.& quia uidimus. qui feu. da. poſſ. Quoniam deciſio prædicta
Bal.& Odofre. procederet qñ integro precio, nullo alio ſerui-
tio præſtando,conceſſum fuiſſet,alias ſecus,iuxta no.in c.ſi cui
militi in tit.de extraordi.cap. corra. cum alijs adductis p Car.
11 d.conſi.l.col.iiij.& ſeq.& Dec.conſ.cxxxix.Circa fi. † Feudum
ſũt iſtud, conceſſum apparet ad certum ſeruitium & ad reco-
gnitionem concedentis, & ad habendum amicos pro amicis,
& inimicos pro inimicis,ex quibus inficiari non põt,iſtos qui
bus fuit conceſſum teneri ad ſeruitiorum præſtationem ut de-
clarat idem Dec.d.conſ.cxxxix. Loquens de iuramento præſtã
do,ꝙ ſeruitium inducit & fęminæ inimicitiam pręſtare nõ poſ
ſunt,cum faidam non leuent,iuxta gl.quam ibi ſequuntur Bal.
& alij,in c.j §.hoc aũt notandum.de his qui feu.da.poſ. et Ale.
12 conſi.x.col.iij.uol.v.et Cur.d.conſ l.et alia.† Præterea feudum
iſtud conceſſum apparet,pro ſe,et eorum quolibet, et cuiusli-
bet eorum filijs,et hæredibus, appellatione quorum hæredum
in materia feudali non uenit fęmina.l.ex facto.§.ſi ff. ad Treb.
ubi ſcriben.oẽs not.ut ẽt faciunt in l.gallus. §. ẽt ſi parente. ff.
13 de lib et poſthu.et Alex conſi.xlix.nu.x. uol.vj. † Et qñ aliquo
caſu fœmina in inueſtitura eſſet comprehenſa,iuxta no.in ca.j.
§.hoc aũt notandum qui feud.da.poſ.& in c.j.§.ad fęminas.quẽ
admodum.ſucce.in feu.& in c.j.de aliena.feu.pater.& in c.j.an
mutus &c.com ſi.Tñ iſtud ſemper intelligitur, eas poſſe ueni-
re,uacante ordine ſucceſsiuo maſculorum,ɔ̃ũr poſt mortem il
lorum,ut eſt tex.in c.j.de eo,qui ſi.& hæredi.ſu.maſcul.uel fœ-
mi.& firmat Calder.conſi.ulti.in tit.de feu.Ful. conſil. ccxxix.
cum nobiles,col.ij.Aluar.conſi.vij.quis, ꝙ eſt poſitum poſt le
ctu.ſuam feudo.cum alijs quæ plenè conſulendo deduxi.Potiſ-
ſimum cum uerſemur in feudo iuriſdictionali a quo feminæ cẽ
ſentur excluſę, quæ omnia de plano procederent ſi dictum ca-
ſtrum reputaretur & eſſet feudum. ¶ Verum quoniam ut mihi
relatum eſt nulla apparet inueſtitura caſtri prædicti,iſtis comi-
tibus facta,per aliquos ſuperiores,nec ipſi aliquem in ſuperio-
rem recognouerunt,cauſa & occaſione dicti caſtri,iccirco con
traria opinio uerior uĩ, ut tale caſtrum non cenſeatur feudum,
14 ſed potius res allodialis.† Nam in dubio,bona præſumuntur al
lodialia,& non feudalia,ut tradunt Hoſt.& Io.An.in c.nimis.
ſuper uer.tenentes.extra de iureiur. & Mod. ibi ẽt no. & tradi-
tur per ſcriben.in c.ſi.ſuper uer.reſpondere.de iudic.& Io. An.
in addi.ad Spe.in tit.de feu.c.quoniam.uer. xxj. in addi. incip.
Ceſſante,& alia adducit Alex. conſil. cxxix. Ponderatis his, in
prin.vol.j.& conſi. xv. uiſis in prin. uol v.Paul.de Caſt.conſil.
lxxix.in cauſa,vol.j.& conſi.cccclxxviij.viſo puncto,col.iij.
15 & Iaſ.in repe.l.quominus.col.antepe.& penul.ff. de flumi.† Et
facit tex.in c.ij.& in c.defuncto ſi de feu.fue.contro. inter.do.
& agna.& conſ.Old.xlix.in fi.& quæ dicit Iaſ.in prælu.feu.col.
16 pe.ubi uolunt, iuris præſumptionem dictare rem eſſe liberam,
& allodialem niſi probetur eſſe feudalem. † Et probatur rõne,
qm res feudalis dr̃ habere quandam ſeruitutem ꝓp ſeruitia, ad
quæ uaxallus aſtrictus eſt directo dño,ut no.gl.in l.ſi cuius aẽs
ſi uſusfructus.§.ſi uſusfructus in uer.oportet.ff.de uſufru.Bald.
17 & alij in c.j.col.ult.de contro.inueſti.† Et quia quælibet res p̃-
ſumitur libera.l.altius.C.de ſerui.& aqua.l.ſi.ff.de ſerui. plenè
18 traditur in l.ſi prius.ff.de ope.no.nun. † Et procedunt iſta, etiã
ſi tale Caſtrum ſituatum eſſet intra prouinciam,ſeu intra regnũ
nam adhuc præſumitur liberum,allodiale, & non feudale, niſi
poſsidentes illud,alium in ſuperiorem recognoſcant, ut deter-
minant Hoſt.& Io.. And.& alij ſequuntur,in d.c.nimis. ſuper
uer.tenentes,& in d.c.ſi.in uer.rñdere,de iudi.& in proprijs ter
19 minis ɔ̃ſuluit Pau.de Ca.d.conſi.clxxix.in cã. † Volens ꝙ licet
bona & Caſtrum ſint ſita in territorio Ro. eccle. ſi pro illis num
quam fuit præſtitum homagium uel iurm fidelitatis, non præ-
ſumuntur ꝓpea feudalia,ſed allodialia, & ad plenum dominiũ
ipſius poſsidentis,& tenet Pet. de Anch. conſil, cxlij. clarius &
breuior.

20 breuior.in prin. † Nec iſtis habet obſtare tex.lu l.qui ex uico.
ff.ad municip.& quæ ibi no. Bart. uolens Caſtrum de iure cõi
non dici habere territorium,& quæ tradit Imo.in c. cum ad ſe
dem.de reſti.ſpo.nec ob.tex.in c.oēs baſilicæ.xvj.q.vij.& tex t.
in c.ſi.per locum a ſpeciali,& quæ ibi no.Ab.de of.Archid.ubi
vr̃ præſumi eſſe illius in cuius territorium Caſtrum ſituatum
21 reperitur,cum alijs quæ ꝯſulendo alias deduxi.†Nam ut dicũt
Hoſt.& Io.An.in d.c.nimis.Pau.de Ca.& Anch. ſuperius cita-
ti,& alij relati,res non præſumitur feudalis , niſi probetur. d.l.
altius.& Geneſ.c.xlvij.& plenè proſequuntur poſt Hoſt. & Io.
And.dom.Anto.Abb.Bene.Cap.& alij cõiter.in d.cap. nimis.
22 † Nec dicatur iſta non procedere reſpectu iuriſdictionis,ſed ſo
lum uendicare ſibi locum reſpectu ſimplicis dominij, ut uide-
tur uoluiſſe.Olde.d.conſi.xlix.& poſt Abb.Fely.& alios , dixi
in c.ſi diligenti.in prin.de præſcrip.Firmans quod licet domi-
nus territorij non præſumatur dominus reſpectu proprietatis
rerum ſituatarum in eius territorio. tñ reputatur dñs reſpectu
iuriſdictionis.†Et Bal.in l.imperium.ff.de iuriſd.omn.iud.di-
23 cebat,iuriſdictionem dñi territorij ineſſe ſuper toto territorio
ſicut ineſt nebula ſuper palude. Nam hodie de conſuetudine,
caſtra dicuntur habere territoria diſtincta, ēt reſpectu iuriſdi-
ctionis , licet ſint ſituata in territorio eccleſiæ & dominio ip-
ſius,& propterea præſumuntur libera,ſm Bar.in l.j.ff. de dam-
no infecto & tale Caſtrum cum territorio,poterit pertinere ad
poſsidentes,& dicetur per ſe prouincia,uel territorium, ēt re-
ſpectu iuriſdictionis,argumento.l.pupillus.§.territorium.ff.de
uerb.ſig.c.cum in partibus.extra eod.tit.& nota.in l.j.& in l.ſi.
ff.de iuriſdic.omn.iud.Et præſumitur liberum ſm doc.ſupra ci
tatos,maximè Anch.& Pau.de Ca.ex quibus ceſſabunt not. in
24 d.l.ſi ex uico.& in dicto.c.oēs baſilicæ. & in d.c.ſi.†Eo magis
ēt iſta procedunt,ꝯſiderato ꝯctu uenditionis & alienationis fa
ctæ p ducē Vrbini,continentis uerba ꝑgnantia,& ꝯprehenden
tia,non ſolum alienationem proprietatis,ſed ēt iuriſdictionis,
& q̃uis uenditor reſeruauerit ſibi illud , ꝙ emptores teneantur
ipſi uenditori ad omnia illa quæ tenentur recommendati , &
ex hoc quiſpiam diceret, tale caſtrum eſſe feudale , cum feudũ
poſsit eſſe liberum reſpectu alicuius ſolutionis,tñ habere pote
rit alia ſigna ſuperioritatis , ut proſequuntur doct. in prælud.
feudo.& in tracta.& ſumm.& Cur.conſi.xlix.in princ. cum cō
25 cor. † Tñ iſta ſola recõmendatio,ēt appoſita in ſignum ſupe-
rioritatis,non facit rem eſſe feudalem,& quo minus ſit libera,
ut firmat Bar.in l.non puto.ff.ad municipal. & Soc. adducens
plura,ferè in terminis noſtris,conſ.lxxiiij.col.iij. uerſi.hoc idē
dicit.uol.j.aſſerens ita fuiſſe a pluribus conſultum , & bene fa-
ciunt tradita per Dec.conſ. cccl x. col. pen. ubi multa adducit
circa iſtos recommendatos,& ex iſtis tollitur illud,quod ſupe-
rius dicebatur de inſtrumento uenditionis dicti caſtri , factæ
per Ducem Vrbini , cum illa reſeruatione confęderationis , &
licet feudum poſsit eſſe abſque ulla præſtatione,tñ cõſtare de-
bet illud eſſe feudum & niſi aliunde conſtet rem eſſe feudalem,
ſola præſtatio non inducit feudum,nec ſola confęderatio,& re
commendatio,iuribus & deciſio.quibus ſupra,ad quæ benefa-
ciunt tradita per illum textum,per Aluar.& alios.in ca. ſi quis
ab triginta. ſi de feudo fuerit controuerſia inter dominum &
26 agnatos. † Volentes reperiri feudum , licet de eo non conſtet
nec appareat aliqua infeudatio , eo ſcillcet caſu qñ aliquis pro
aliqua re,per multos annos ſoluit certum quid, tanquam de re
feudali,ut ēt dicunt doctores.in l.ſi certis annis.C.de pactis cũ
conuen. ¶ † Et qm̃ de aliqua infeudatione dicti Caſtri non cõ
27 ſtat , nec minus de aliqua præſtatione nec de aliquo ſeruitio,
ꝯſr minima põt dici feudum , ſed iudicabitur ut res allodialis,
& iſtis ꝯſideratis in caſu præſenti ceſſabũt ſuperius adducta, ꝯ-
cernentia feudum & bene potuere iſti Comites præſcribere,
& iuriſdictionem,& merum & mixtum imperium cum omiſsis
alijs quæ adduci poſſent , ipſi dictum Caſtrum cum prędictis
qualitatibus tanto tempore poſſederunt, & præſcripſerunt , in
28 cuius ꝯrium non extat memoria. † Per quam præſcriptionem
nedum ꝯ priuatos & inferiorem , uerum & ꝯ papam & ſupre-
mũ principē potuerunt illud præſcribere , cũ dictis qualitati-
bus ut ſunt deciſio.apertiſsimę & cões recitatę & relatę p Al-
ber.de Roſa.col.ix.& ſeq.uerſi.multum ēt dubitatur, & Ioan.
Bapti.de ſancto Seuer.q.xv. Iaſ.col.vij.uerſi.iiij.quæro, & repe
ten.Gaſpa.uall.col.xxix.uerſi.quoad primam quæſt.in d.l.im-
perium.& pleniſsimè proſequuntur Moder. in tractatu pręſcr.
in ij.parte,quintæ partis princ.q.iij.& quã plura ad idem poſ-
ſent adduci poſt tradita per Alex.conſ.xvj.In cauſa. col.ij.uol.
v.& alios ſupra citatos,quæ breuitatis cauſa omitto, cum cõis
opinio ita ſe habeat ꝯſiderata dicta longiſsima præſcripsione,
tanti tpis in cuius ꝯrium non extat memoria producente quã
plures & plures effectus,quos legendo,in c.cum nobis.de præ
ſcriptio.& conſulendo alias deduxi. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Literæ pontificis,nominantes quem eſſe nuncium ſedis apoſtolicæ, probant illum eſſe nuncium.*
2 *Nuncius cum poteſtate legati de latere , ita reputatus à dominio, ad quod miſſus fuit,habet præſumptionē pro ſe,quod nũcius eſſet.*
3 *Nuncius cum poteſtate legati de latere poteſt conferre beneficia, & alijs ſeq.*
Quando unus adæquatur alteri, adæquatus proſequitur priuilegia illius ad quem adæquatur.
4 *Prælatus deſtinatus ad prouinciam,cum facultate legati de latere poteſt conferre beneficia ſicut poteſt legatus cui adæquatur , & numero.5.*
6 *Communis opinio eſt iſta,contra alios tenentes contrarium. Intellectus.c.primi de offi.lega.lib.6.*
7 *Poteſtas conceſſa alicui , cum facultate legati de latere iudicatur perinde ac ſi ille eſſet cardinalis , & gaudere debet prærogatiua qua gaudent cardinales.*
8 *Priuilegium tollens facultatem ordinarijs , an & quando ſit ſtri-ctè interpretandum.*
9 *Nuncio exercenti aliquam poteſtatem,credendum eſt.*
10 *Quod nedum procedit in cardinale,ſed etiam in alia perſona graui. Nec eſt neceſſe quod oſtendantur ariginales literæ.*
11 *Quoniam de facili poteſt adiri ſuperior,concedens literas.*
12 *Nuncio apoſtolico aliquid aſſerenti,an ſit credendum.*
13 *Verbis ſummi Pontificis enunciatiuis , an & quando ſit creden-dum,& ſequen.*
14 *Relationi factæ ab aliquo qui de nouo poteſt diſponere,& actum fa cere credendum eſt.*
15 *Motus proprius,omnem tollit ſurreptionem.*
16 *Pontifex eſt lex animata in terris & eius aſſertioni uidetur ſtan-dum ſicuti ſtatur diſpoſitioni legis mortuæ.*
17 *Pontifici aſſerenti aliquid à ſe factum,credendum eſt , nec contra-rium poterit probari.*
18 *Gratia pluries executa,cõtinet præſumptionē quod fuerit cõceſſa.*
19 *Exemplum extractum ab originali,præſumptianem, & ſemiplenã probationem inducit,quando allegatur originale deperditum.*
20 *Exemplum probat,quando originale fuit uiſum, & lectum in for-ma probante unà cum eius tenore, & ſubſtantia.*
21 *Quæ non proſunt ſingula,ſimul iuncta probant.*

CONSILIVM XVII.

DE BONO Iure domini Marij , ſuper canonicatu de quo in pręſenti inter ipſum & do.Petrum in cu ria lis pendet,& quæſtio uertitur ſatis apertè con-ſtat ex ſcripturis per ipſum preſentatis, & potiſsi-me ex collatione de dicto canonicatu facta Petro pagnano p olim epiſcopum Tiburtinum, tunc nuncium apoſtolicum cũ poteſtate legati de latere in toto dominio Venetorum & etiã ex reſignatione per Pontificem recepta & admiſſa, dicti cano-nicatus,per eundem Petrum pagnanum,facta poſtmodum in fauorem dñi Marij in manibus Pontificis , cui reſignationi ēt cõſenſit dñs Franciſcus argentinus,quatenus ſuper dicto cano nicatu ius habebat,uirtute reſeruationis eidem conceſſę a Iu-lio ſecundo , quæ ſcripturæ , & dominium & poſſeſsionem ip-ſius domini Marij ſuper dicto canonicatu plenè probant,qui-bus non habet obſtare obiectio nouiter facta per ipſum Petrũ, negantem dominum epiſcopũ Tiburtinũ tunc legatũ, habuiſ-ſe poteſtatem conferendi beneficia, nã obiectio ceſſat conſide ratis pluribus literis & breuibus Iulij ſecundi , & ipſorum in-ſcriptione,directis domino epiſcopo Tiburtino in quibus aſſe ritur , eundem tunc temporis fuiſſe nuncium ſedis apoſtolicæ, cum facultate legati de latere , in dominio Ducis , & dominij
1 Venetorum.†Quæ nominatio plenè probat,cle.j. de probatio nibus,& per Lap.alleg.vij.& lxxxix.& per Fely.in c. ad audien tiã.col.iij.de præſcri.Prout ēt ꝙ fuerit nuncius cum poteſtate legati de latere & quod dicta poteſtate pluries & pluries fuerit uſus,nedum manifeſte & notorie conſtare dicitur , ſed etiam
2 pluribus teſtibus id comprobari poterit. † Prout ēt qm̃ cõiter

& u

& a ſereniſsimo principe., & alijs dominis Venetijs, & in toto
dominio pro tali cum dicta poteſtate per plures annos fuit ha-
bitus & reputatus, ad no. in l.Barbarius.ff.de oſ.prætor.& per
Fely.in c.ſciſcitatus.col.iij.& in c.cum dilecta.col.ij.de reſcri.
& in c.poſt ceſsionem.col.pen.de proba.& in c.ad probandã.
3 de re iud.& per Lap.dicta al lega.lxxia. † Quod modo dictus
tunc nuntius cum poteſtate legati de latere potuerit conferre
beneficia, ſatis apertè oſtenditur qm̃ per talem poteſtatem ſibi
conceſſam per Pontificem fuit adæquatus legato de latere, p
quã adæquationem. ipſi nuncio adæquato fuit conceſſa omnis
poteſtas & uirtus, quæ erat in ipſo legato de latere, ad quẽ fuit
facta adequatio, prout dicit Bar.& cõiter omnes doctores in l.
j.col.j.de lega.j.allegantes l.princeps.ff.de legibus.& alia iura.
4 † Hinc eſt ꝙ repeten.ibi col.iij.uerſi.pro qua concluſione, pro
prie inferentes ad caſum noſtrum, dicunt ꝙ ſi alicui prælato
miſſo ad regendam prouinciã, cũ facultate & poteſtate legati
de latere, ꝯceditur iuriſdictio, talis nuncius miſſus poterit ꝯfer
re beneficia, prout pót legatus de latere, cui iſte eſt adæquatus.
c.j.de officio delegati, libro ſexto, dicentes ita fuiſſe alias con-
ſultum, & ita reperio conſuluiſſe Decium conſ.caaviij. Vbi ꝓ-
prie loquitur de iſtomet epiſcopo Tiburtino tunc nuncio in
dominio Venetorum, cum poteſtate legati de latere, & conclu
dit pluribus iuribus & rationibus, eundem potuiſſe cõferre be
neficia, & reſpondet obiectionibus, quæ in ꝯtrium poſſent addu
5 ci. † Quæ ſententia pót confirmari per deciſio.do. de Rot. idẽ
ẽt tenentium, quã refert Guidiſalu.i tra c.de leg.lu ix.q.primę
part.col.j.pro quibus facit argumentũ ſupra adductũ de d.l.j.
6 de leg.j. † Et licet dictus Guidiſal.ibi nitatur impugnare hanc
opinionem, per tex.in c.primo de officio legati, lib.vj. ibi, niſi
ſpecialiter Indulgeatur &c. Tñ hęc ꝯſideratio ceſſat, ex quo illa
uerba, parum faciunt, qm̃ te a. noluit dicere, ꝙ licet ille lega-
tus, non cardinalis plenam & amplã babeat poteſtatẽ, tñ non
poterit ꝯferre beneficia, ſi non habet poteſtatẽ legati de latere,
unde ſi eã habet bene poterit conferre. Itẽ ipſe Guidiſalu. ꝯſide
rat tex.in d.c.j. uolentẽ ꝙ legatus Cardinalis pp prærogatiuã
dignitatis pót ꝯferre. ergo alijs inferioribus talis facultas debet
7 ſpecialiter ꝯferri. † Quæ conſideratio ẽt tollitur, qm̃ qñ legato
non Cardinali datur facultas legati de latere, perinde eſt ac ſi
eſſet Cardinalis. & ideo gaudet prærogatiua, qua gaudent le-
gati de latere propter adæquationem, per dictam.l.primã, ubi
8 Bar.& alij. † Tertio ipſe Guidiſal.dicit tale priuilegium debere
ſtrictè interpretari. ex quo tollit facultatem ordinarijs confe-
rendi. Ad quam obiectionem patet clara ſolutio, ex dictis De-
9 cij dicto conſi.cxxviij.col.pen. † Prout ẽt idẽ dicendum ex quo
d Nuncius pluries & pluries talem poteſtatem exercuit, quo
fit ut credi debeat ipſum talem poteſtatem habuiſſe, ut dicit
Bal.in l.exemplo.in fi.C.de probat. quẽ refert & ſequitur Abb.
in c.quod ſuper his.& ibi Fely.col.iiij. in prin. extra de fide in-
ſtru.& idem Fely.in c.cum in iure peritus. col.v. uerſi. limita-
10 niſi. † Vbi ẽt uult in uerſi.amplia ſecundo, & in dicto. c. ꝙ ſu-
per his.uerſi. & idem recte. iſtud procedere ẽt in alia perſo-
na grauiſsima, licet non eſſet Cardinalis allegando Pau.de Ca.
11 conſ.aaaiij. Priuſquam iura fierent. & alias deciſio. † Et ẽt dicit
hoc procedere propter cõem opi. ut ſupra, eſto ꝙ non oſtendã
tur originales literę ſuæ legationis & poteſtatis, prout ẽt idem
dicendũ ea quo de facili poterat haberi recurſus ad Papã pro
ueritate, qñ falſo dictus nuncius abuſus fuiſſet tali poteſtate,
prout in ſimi.dicit Imo. in d. ca. ꝙ ſuper & ibi Fely.col.iiij.in fi
ne, & col.v.uerſ.ſed ꝙ dixi, prout ẽt idem concludendum, quo
niam & per teſtes poterit probari dicto tunc nuncio, talem po
12 teſtatem beneficia conferendi ſpecialiter fuiſſe conceſſam. † Se
cunda principalis obiectio per ipſum Petrum facta, negantem
argentinum habuiſſe aliquam reſeruationem a ſede apoſtoli-
ca, confunditur, ex pluribus, primo quia dictus tunc nuntius
apoſtolicus pluries & pluries aſſerit ſe recepiſſe breue dictæ re
ſeruationis cuius dicto & aſſertioni ſtandum vr̃, prout ſtari de
bet aſſertioni Cardinalis cum tali poteſtate fungeretur, ut ple-
ne per Cano in d.c.cum in iure peritus & in dicto. ca. ꝙ ſuper
his, & in c.ad euidentiam, & in c.fin. de ſenten. excom. con-
currente aſſertione facta de dicta reſeruatione per Iulium ſm
Ponti.max.in literis ſuę ſancti. directis abbati monaſterij bur
13 gen. † Quæ uerba Iulij, licet uideantur enunciatiua, tamen ple
nè probant, cum ſuper ipſis, iam ſe fundet, & uirtute renuncia-
tionis factę de dicta reſeruatione collationẽ facit domino Ma
rio, ut hr̃ in dicta clem.j.de proba.& no.doct.in cap.ſi papa de
14 priuileg.lib.vj.& Lap.alleg.ſeptima. † Prout ẽt idem dicendũ
ex quo talis relatio fit ab ipſo Ponti. qui de nouo & principali-
ter poterat diſponere & concedere, quo fit, ut non ſit neceſſe
conſtare de eo ꝙ refertur. l.ſi donatio.& ibi Bal.in fi.C.de do
natio.& gl.j.in l.admonendi.& ibi Bar.& alij.ff.de iurein.& ẽt
refert Iaſ.in auct.ſi quis in aliquo documento.in fi.C. de eden.
15 † Et en maximè cũ in dictis literis Ponti. ſit appoſita clauſula,
motus proprij, quę omnem tollit ſurreptionem uulga. ca. ſi
motu proprio de pręben.lib.vj.& per Bal.in l.oẽs.C.de quadr.
16 pręſcri. † Et ẽt q a ipſe Pontifex eſt lex animata in terris, §.pen.
in auct.de conſuli.& ideo ipſi aſſerenti reſeruationem prædi-
ctam credendum eſt, eſto ꝙ aliter relatum non exhibeatur, ut
in ſimi.dicitur de l.mortua per Bal.in l.j.C de epiſc.& cler.&
17 no.in l.more & quia.ff.de iuriſd.omn.ind. † Prout & fortius &
magis ſtrictè, ꝙ cãm noſtram decidit, quoniam ipſe Iulius ſe-
cundus, dictam reſeruationem conceſsit, & illam referendo, iã
refert a ſe geſtum, quæ aſſertio pleniſsimè probat & ꝯ ipſam
non debet recipi probatio in ꝯtrium ad oo.in ca. ad apoſtolicæ
de re iudica.lib.vj.& cle.j.cum alijs adductis per Fran.de Cur.
18 conſ.xx. Quod eſt Soc.& conſ.axj. Cum ſimi. † Prout ẽt quia ta
lis reſeruatio, pluries & pluries fuit executa, & eius uirtute mul
ta beneficia cepta, & poſſeſſa, quæ uſque ad præſentem diẽ te-
nentur & poſsidentur argumento nota.per Bal.in dicta.l. exẽ-
plo.per Abba.& Fely. in dicto cap. quod ſuper his. & in dicto
19 cap.cum in iure peritus. † Prout ẽt qm̃ exemplum extractũ ab
originali facit qualẽ qualẽ ꝓſumptionem, immo & ſemiplenã
probationem qñ allegatur originale deperditum ut eſt in caſu
præſenti, ut dicit Bar.in dicta.l.admonendi, & ibi Iaſ. cat. xv.
col.iiij.uerſi.quærit ergo primo Bar.& idem Iaſ. in dicta. auct.
ſi quis in aliquo documento.col.iij. in ultima fallen. & Fely.
20 in dicto.cap.fin.col.pen.uerſi.iiij. fallit. † Ad quod ẽt idem ne-
ceſſario dicendum, qm̃ parati ſumus uerificare tale exemplum
& probare dictam reſeruationem exemplatam fuiſſe uiſam &
lectam in forma ſolita, & probante, & circa tenorem, & ſubſtan
tiam eſſe ut in exemplo, per notat.per Bar.& alios, omnes alle-
21 gantes deciſio.in dicta auct. ſi quis in aliquo documẽto. † Quę
ſimul iuncta, abſque dubio reddunt reſeruationem præ-
dictam fuiſſe ueram, argumento gl.in l.ij.ff. de excuſa. tuto. &
aliorum no.in c.cum cauſam de prob.& no.per gl.fin. & alios
ſcrib.in l.inſtrumenta.C.de proba.& pleniſsimè in l.admonẽ-
di.ff.de iureiur.

Pariſius Padue.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio inducta per regulam, an impediat collationem factam ab alijs.*
2 *Beneficia ſemel reſeruata, & affecta, perpetuo dicuntur reſeruata & affecta.*
3 *Nuncius an poßit conferre beneficium uacans in uno octo menſium reſeruatorum.*
4 *Regulariter reſeruatiua, non ſimpliciter reſeruat, ſed conditionaliter & temporaliter.*
Dictio, donec, conditionem importat.
5 *Dictio, donec, ſententiam & reſeruationem temporalem inducit, quæ finito tempore expirat.*
6 *Clauſula, donec eas duxerit reuocandas, conditionem importat.*
Conditio prædicta, dicitur adimpleta, ſi per pontificem facta fuit expeditio literarum.
7 *Reſeruatio limitata ad tempus limitatum producit effectum.*
8 *Per reſeruationem ordinarij, & habentes poteſtatem conferendi non cenſentur excluſi perpetuo, ſed ad tempus.*
Prohibita ad tempus, cenſentur conceſſa poſt tempus.
9 *Vnius prohibitio eſt alterius, permißio.*
10 *Ceſſante cauſa, ceſſare debet effectus.*
11 *Actus agentium non operatur ultra intentionem illorum.*
12 *Legatio pluribus modis poteſt finiri, & nu.20.& ſeq.*
13 *Maximè quando limitata fuit tempore.*
14 *Reſeruatio reuocata per pontificem antequam beneficium uacaret expirat.*
15 *Regula ſecunda derogatoria prima tollit præcedentem.*
16 *Maximè quando reuocatio facta eſt per uiam legis & regulæ, & numero.18.*
17 *Idem ſi ſpecifice facta fuit, cũ de mente pontificis reuocãtis cõſtet.*
19 *Declaratio expirationis reſeruæ fauorabilis eſt.*
20 *Legati poteſtas finitur poſt lapſum temporis.*
21 *Idem quando ceſſat cauſa ob quam fuit conceſſa.*

22 *Procu-*

21 *Procuator conſtitutus ad proſequendam reſeruationem,illa reuo-
cata,caret poteſtate.*
23 *Procuratoris mandatum,finitur lata ſententia.*
24 *Executoris officium expirat mortuo concedente executionem.*
25 *Sublato principali,penitus ruit acceſſorium.*

CONSILIVM. XVIII.

1 AD Reſolutionem. † Primi dubij, aduertendũ eſt.
Nam vr̃ prima facie dicendum, q̧ talis reſeruatio
inducta p regulam habeat impedire collationem
factam ab ipſis monialibus.c. ſi eo tp̃e. de elec.li.
vj.c.ut noſtrum.de appella.c.ſi ſoli.ubi gl.& doc.de ꝯceſ.pręb.
lib.vj.& per Rot.in nouiſsimis,in tit.de rer.permut.deciſ.j. &
per Bernard.de biſgne.in titu. de conceſſ.præbend. deciſ.xxv.
2 † Tum ẽt quia ſemel reſeruata,& affecta,perpetuo durãt,ut re-
ſeruata,& affecta,ut per Rot.in antiq.de præb.deciſ.xiij. & dif
fuſius.deciſ.xxxij.& in not.eod tit.deciſ.incip.papa reſeruauit,
& deciſ.nona,eo.tit.ẽt in no.& per Bernardinum de Biſgne.de
præb.deciſ.xx.argumento dicti.c.ut noſtrum,& arguméto no.
3 in.c.inter dilectos.de exceſ.præla. † Quibus attentis, ualida vr̃
fuiſſe collatio facta per nuncium de beneficio uacante uno illo
rum octomenſium reſeruatorum,ꝯſiderata facultate eidẽ attri
buta a ſummo Ponti.c.p̃ſenti.de of.leg.li.vj. & per Aegidium
Belleme.deciſ.cccxxv. ¶ Tñ rectè ꝯſiderando uerba dictæ re-
gulæ reſeruatiuę ꝯ̃trium vr̃ ꝯcludendum. Non enim papa ſim-
pliciter reſeruauit ſed ꝯditionaliter.& tẽporaliter,uoluit enim
dictam reſeruationem eſſe conditionalem non puram nec ſim
4 plicem,donec gñalis expeditio gratiarum fieret. † Ita uerba ex
preſſa dictæ regulæ ibi,donec,quæ dictio ꝯditionem importat
l.qui concubinã.§.pen.de leg.iij.& p Alb.de Roſ.in dictio.in
5 uerſi.donec,& ꝓbatur iuribus. ꝯ̃. allegan. † Prout ẽt dicta di-
ctio,donec,ſnixm,& reſeruationem temporalem induxit,q̃ fi-
nito tp̃e fuit ſublata.c.ultimo,& ibi gl.de matri.contra.cu in-
terdi.eccl.c.non eſt nobis.de ſpon.c.cũm matrimonij, de ꝓb.
6 & tex.in c.ſi delegatus,de of.deleg.li.vj. † Vbi de clauſula, do-
nec eas duceret reuocandas,q̃ vr̃ ſimilis clauſulæ appoſitę in re
gula iſta,cum alijs p Alb.ubi.ſ.& qm̃ anteq̃ uacaret dictũ be-
neficiũ,p Pontificẽ facta fuit expeditio gratiarũ, per eã adim-
pleta fuit ꝯditio reuocationis dictæ reſeruationis,inſuper ueri
ficatum fuit tempus limitatum, ex quibus in totum reſeruatio
7 fuit extincta. † Suadetur nam talis reſeruatio fuit limitata tp̃e,
q̧ iã uenit,facta expeditione gratiarum ꝯ̃ñr limitatũ produxit
effectum,uſq; ad illud tempus,argumento.l.in agris.ff. de ac-
qui.rer.domi.cũ alijs accumulatis p Fel.in c.cũ ordinẽ. col. v.
& ſeq.de reſcr.& in c.poſt ceſsionẽ,col.ij.de proba.& in ca. pe
8 trus.de homici. † Prout ẽt qm̃ per dictam reſeruationẽ ordina-
rij,& moniales fuerunt prohibitę ꝯferre,non perpetuo, ſed ad
tẽpus,ꝯ̃ñr poſt tẽpus talis poteſtas,vr̃ ꝯceſſa,cũ prohibita uno
tp̃e cẽſeantur conceſſa poſt tale tempus.l.pater filium, §. fun-
dum.de leg.iij.ubi Bar.in l.pero.§.fratre,de leg.ij.l.imperator.
9 ff.de poſtul.l.in hoc iudicio.§.ſi conueniat.ff.fam. ercil. † Ad q̧
ẽt,quoniã unius prohibitio,eſt alterius permiſsio.c. nonne. de
10 præſumptio.l.cum prætor.in prin.ff. de iud. † Et quia ceſſantę
cã,debet ceſſare diſpoſitio.c.cũ ceſſante.de app.l.adigere.§. q̃-
11 uis.ff.de iure patrona. † Prout ẽt quia actus agentiũ,nõ operãt
ultra intentionẽ.l.non oĩs.ff.ſi cer.pe.l.obligationũ ſubſtantia.
12 ff.de act.& obl. † Ad q̧ ẽt bene faciunt oo.in d.ca.præſenti qñ
legatio eſt finita,q̧ pluribus modis põt contingere, ut ibi per
13 gl.& poriſsime qñ limitata certo tempore. † Prout ẽt punctali-
ter in terminis noſtris ẽ deciſ.Io.de mil.in ſuo reperto.in uer.
reſeruatio,uerſ.reſeruatio facta per regulas, ubi uult, q̧ ſemel
reſeruatũ,& affectũ,perpetuo durat,q̧ eſt uerum, & procedit,
qñ reſeruatio fuit ſimpliciter facta,ſine temporis præfinitione,
& ita loquuntur,& procedunt ſuperius adducta in ꝯ̃trium, ſe-
cus eſt,ſi reſeruatio fuit tẽpore limitata.nã tunc tp̃e finitur,ut
14 punctaliter eſt in caſu noſtro. † Ad q̧ ẽt idẽ dicẽdũ,qm̃ talis re
ſeruatio expreſſe fuit reuocata peripſum Pontificem anteq̃ be
neficium uacaret, per regulam editam a ſua ſanctitate in qua
expreſſe reuocat talem reſeruationem, quo fit ut per talem re-
uocationem,& ſic prouiſionem papalẽ, penitus expirauerit di
cta reſeruatio,ut per Rot.in no.in tit.de p̃b. deciſ. xj. & p Mil.
15 ubi.ſ. † Et ẽt quia iſta ſecunda regula reuocatoria ſuſtulit præ
cedentẽ.c.j.de ꝯſtitutionibus,li.vj.l.ſi mihi,& tibi.§.in legatis,
de leg.j.& inſti.quib.mo.teſta.infir.§.poſteriore.l. pacta nouiſ
16 ſima.C.de pac. † Et maximè qa reuocatio facta eſt per uiã legis
arg. notato.in cle.j.de ſepultu.& in c.alma.de ſen.excom.li.vj.
& per Bar.in extrauaganti ad reprimendum,in uerſi.non obſtã
17 te. † Prout ẽt,quia ſigillatim & ſpecifice fit reuocatio,per quod
clariſsimè patet de mẽte pontif.quæ oĩno ſeruãda eſt,ut uoluit
Io.And.in c.j.de exceſsione prælatorum li.vj. argumento.l. in
conditionibus.ff.de cond.& demon.& per Pan.de Ca. cõſ.liij.
18 Paſſus iſte dubitabilis eſt. † Et ẽt quia talis reuocatio facta eſt
per uiã regulæ ut dicit Cald.conſ.xj.de priuileg.& Card.conſi.
cxxxvj.Factum ſic ſe habens,& Feder.de Sen.conſ.ccxxxiij. Ca
19 ſus talis eſt. † Prout ẽt,q̧ talis declaratio expirationis dictę re
ſeruæ eſt fauorabilis, cum per eã fiat reductio ad primæuũ ius,
& per eam tollatur obſtaculum impediens ordinarios, ꝯ̃ñr la
tè uenit interpretanda,ut per gl.in uerſ.numerandũ.& ibi ſcri-
ben.in c.ſtatutum.de præben.li.vj.& per Rot.in no.eo.tit.de-
ciſ.xxij.cum alijs adductis per Fel.in c.qualiter & qñ de accuſ.
Ex quibus concluditur talem reſeruationem non uiguiſſe tem
pore quo dictum beneficium uacauit, & ꝯ̃ñr q̧ ipſę moniales
licite potuerunt conferre,& pręuenire ipſum nuntium,cum eo
tempore quo uacauit dictum beneficium,non fuerit nec reſer-
20 uatum,nec affectum. † Ad reſolutionem ſecundi dubij,q̧ pote
ſtas nuntij expirauerit bene facit tex.in d.c.pręſenti.de of.leg.
lib.vj.ubi poteſtas conceſſa legato multipliciter finitur,maxi-
mè poſt lapſum temporis, quo fuit conceſſa & limitata prout
21 ſuperius dictum eſt. † Et etiam quia talis poteſtas eidem attri-
buta,uidetur facta ob cauſam,de qua ſuperius,qua ceſſante ceſ
ſare debet,cum cauſa prædicta fuerit expreſſe reuocata.d.c. cũ
22 ceſſante & d.§.quamuis. † Prout dicimus q̧ reuocata reſerua-
tione,uidetur reuocatus procurator conſtitutus ad eam proſe-
quendam,argumento no.in cle.ſi.dẽ procura.& per Ro.in no.
23 eo.ti.deciſ.xiij. † Et in ſimi.dicimus,mandatũ procuratoris fini
ri per ſniam.l.ſi procurator.ubi Bar.ff de procu.l.hoc. iure. ff.
de ſolutio.l.mandatum.C.mãda. Et benefacit tex.in c. ſi ſuper
gratia.de of.deleg.li.vj.ubi mortuo concedente expirat officiũ
executoris ita & a fortiori,qõ cõcedens expreſſe reuocauit, au
ctem.multo magis.C.de ſac.ſan.eccl.c.in cunctis.de electio. Et
quia in utroque eſt eadem ratio.l.a Titio.de furt. l. cũ pater.§
24 dulciſsimis.de leg. ij. † Tũ ẽt qa talis poteſtas fuit limitata tp̃e
ut ſ.ex quo depẽdebat a reſeruatione tẽpore limitata,prout ẽe
qa ſublato principali,acceſſoriũ penitus ruit,c.& hoc diximus
xvj.q̃ vij.reg.acceſſorium,de reg.iur.li.vj.cũ uulg. Pariſ.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi electio,ad capitulum & canonicos ſpectat,de iure cõmu-
ni,mortuo epiſcopo.*
2 *Si capitulum & canonici, non eligunt infra tempus ſtatutum pote-
ſtas eligendi deuoluitur ad ſuperiorem proximum.*
3 *Regula cancellaria reſeruatoria iſtius electionis,habet eandẽ uim,
quando papa utitur illa poteſtate.*
4 *Regulæ & reſeruationes odioſæ ſunt & ideo reſtringẽdæ,& n.24*
5 *Et deſtruunt ius commune in materia electiua.*
6 *Dictæ regulæ ſunt canones ſpeciales,& morte pontificis eas cõden
tis expirant.*
7 *Dictæ regulæ clauſulam illam habent,ſi papa illis uoluerit uti.*
Voluntas morte extinguitur.
8 *Electio facta a canonicis mortuo pontifice, ualida eſt, ſubſecuta
confirmatione.*
*Extrauagans benedic.ad regimen.an expiret morte condentis, ſed
contrarium.nu.20.*
9 *Regulæ prædictæ morte naturali expirant,an eodem modo expirẽt
morte ciuili.*
10 *Pontifex captiuus,an dicatur ciuiliter mortuus.*
Et an dicatur habere uelle,uel nolle.
11 *Epiſcopus captus à paganis,inducit ut capitulum adminiſtret, ac
ſi ſedes uacaret per mortem.*
12 *Idem ſi caperetur ab hæreticis,ſeu latronibus.*
13 *Epiſcopus non habens uelle,nec nolle,tribuit poteſtatem capitulis.*
14 *Captus in bello iuſto,an habeatur pro mortuo.*
15 *Electio bene facta confirmari debet à ſuperiore.*
16 *Electus ante confirmationem,habet ius in actu,non in habitu.*
17 *Electo danda eſt poſſeſſio,ſecuta confirmatione.*
18 *Regula cancellaria reſeruationum,fuerunt in uiridi obſeruãtia an
nis centum,& ultra.*
Mors ciuilis,quo caſu æquiparetur naturali.
19 *Sede uacante per mortem pontificis, capitulum & canonici nõ eli
gunt epiſcopum ſed expectatur futurus pontifex.*

21 *Papa poteſt facere regulas reſeruationum, & priuare canonicos & capitulum electione.*
22 *Intellectus .c.ſi eo tempore.de electio.lib.6.*
Electio pracedens reſeruationem, non erit ualida per reſeruationē ſubſequentem.
23 *Reſeruatio pracedens electionem reddit electionem ſubſequentem nullam.*
25 *Conditio, ſi uoluerit uti, ſatis dicitur adimpleta, per uſum, & ſequen.*
27 *Pontifex captus, & detentus non dicitur ciuiliter mortuus.*
28 *Et quando, & à quibus perſonis cuſtodiatur, & detineatur, conſiderandum eſt.*
29 *Pontifex detentus & carceratus, ac in exilium poſitus à chriſtianis, poteſt adhuc aliquos actus gerere.*

CONSILIVM XIX.

1 MORTVO † Epiſcopo, de iure cōi, electio ad capitulum & canonicos ſpectat. in c.geneſi.e.eccleſiæ.il ſecundo.e.Cuma.c.cum ueteri.c.congregato.c.bonę.el ij.de elec.c.cum eccleſia. de cau.poſ.
2 & propr.c.conſtitutis.el.j.de appel. † Et ſi capitulum & canonici non eligunt infra tempus conſtitutum poteſtas eligendi ad ſuperiorem proximum deuoluitur. ca. quanquam. cum gl. de elec.lib.vj.c.bonæ.el j.in fi.c.ne pro defectu.de elec. in an-
3 tiq.Spe.eo.tit.§.fi.in fi. † Obſtant regulæ cancellariæ in quibus papa reſeruat, quotieſcunque uti uoluerit, quæ prouiſio papæ, habet unum electionis & confirmationis. Abb.in c.fi.col.pen. de præſumptionibus.gl.iij.in c.j.de elec.& uidentur ligatæ ma-
4 nus canonicorum &c.¶ † Regulæ iſtæ & reſeruationes ſunt odioſę,& ꝯ ius cōc,& ſic reſtringendæ, Anch.conſ.ccxcviij.Ef-
5 ficacibus in prin. † Ex quo in materia electionis deſtruunt ius
6 cōc.Moder.in c.j col.ij.de elect.Sunt dictæ regulæ canones ſpeciales,& morte pontificis expirant, Anch.d.conſil.ccxcviij.in
7 prin.Rot.cccaaxviij.Si mandetur.†Et quia in illis dicitur, quotieſcunq; papa illis uti uoluerit, quæ uoluntas morte extingui-
8 tur.c.ſi gratioſe.de reſcri.li.vj.†Et mortuo Pontifice.electio facta a canonicis ſecuta ꝯfirmatione, ualeret, ut in gl.dictæ regulæ.per c.ſi eo tempore de elec.li. vj. Prout extrauag. Bened. ad regimen.minus obſtat, quia morte illius expirauit, ut in d.glo.
9 † Sicut ergo morte naturali expirant dictæ regulæ,& ita & morte ciuili,gl.in uerſi.moriente,in cle.ne Romani.§.ſane de elec. quam ſequuntur ibi doc.& Abb.in diſputa.epiſcopus & quidā rector.in ultimo dubio Fely.in c.licet undique.col.ij.de of. de
10 leg.†Et ſi iſte Pontifex eſt captiuus, ꝯſr ciuiliter mortuus, Bar. in l.hoſtes.in fi.ff. de capti. & poſt lim. ꝯſr regulæ & uoluntas Papæ, nullum habent effectum quia papa modo nō habet, nec uelle nec nolle, & caret libero arbitrio, & ſic ceſſant regulæ.
11 † Ad quod.c.ſi epiſcopus.de ſupplen.negli.prælа.lib.vj.qñ epiſcopus eſt captus a paganis &c.capitulum debet adminiſtrare,
12 ac ſi ſedes per mortem uacaret.†Et gl.ibi dicit, idē ſi caperetur
13 ab hæreticis,& idem ſi a latronibus, ſēm Anch.ibi.†Et ſic iſtis caſibus ſedes dicit̄ uacare, quia epiſcopus non habet uelle, & nolle,& caret arbitrio libero,& iſtis caſibus, poteſtas deuoluitur ad capitulū q̄a uacat, ac ſi eſſet mortuus ut dicit Anch.†Er-
14 go idē in Pōtifice, ſi captus eſt, ſiue bellū hoc iuſtū uel iniuſtū ꝯſideret, negari nō pōt quin captiuus ſit,& penes hoſtes, & ſciſmaticos hereticos, & latrones, ut mortuus igitur habendus eſt. † Et ideo dicta electio eſt benefacta,& eā ſequi debet con-
15 firmatio ſuperioris. cap. noſtri. de electio. ca.p cum ea illo.de tranſac.gl.in uerſ.epiſcoporum, in fine diſtic.c.† Ante enim ꝯ-
16 firmationem, electus ius habet, non in actu gl.in c.quāto.lxiij. diſt.& in l.priuatorum.C.de iuriſ.om.iud.†Et ideo ſecuta ꝯfir-
17 matione, poſſeſsio danda eſt.c.conſtitutis. el tertio in ult.nota. de appellationibus,& quia mora eſt periculum allatura, ergo. &c.& quia de facili res reuertitur ad ſui primeuā naturā, ꝙ fauorabile eſt iuribus uulgat.† E ꝯtrio, dictæ regulæ iā annis ce-
18 tum & ultra fuere in uiridi obſeruantia, & non apparent reuocatę, item captiuitas præſens Pontificis, non eſt talis, ut eū ſeruum efficiat, nec ut ſua priuet̄ uoluntate, ꝓut quia nec a paganis, nec ſciſmaticis dicit̄ captus, nec in cuſtodia detinet̄,& ideo non eſt habendus ꝓ naturaliter mortuo, cū mors ciuilis, naturali ęquiparet̄, in illis dūtaxat caſibus in quibus a iure hoc expreſſū reperit̄, non aūt in alijs, ut plenè notata.in l.gallus. §.& q̄d ſi tm̄.ff.de lib.& poſth. cū ſim. Hūc aūt caſum expreſſum non reperimus, nec ī iure canonico, nec ciuili,& ſic nō erit habēdus pro naturaliter mortuo, quo ſtāte, illius durabit uolūtas, & di-
19 ctæ regulæ erūt in eorū robore & uigore.¶ † Prout q̄a uere, uacāte ſede ꝑ mortē pōtificis, capitula nō faciunt electionē de ēpiſcopo, ſed expectat̄ futurus pōtifex, ita ꝯueniētius erit iſto caſu ſuperſederi,& expectare euentū, cū pōtifex ſit ī rerū natura, nec dicat̄ ſeruus factus,& adminiſtratio, iſto caſu, nō pōt dici eſſe apud capitulū & canonicos, de quibus oībus ſtatim dicet̄.
20 Nā electio de qua in ꝓſenti agit̄, ꝯſiderata diſpoſitione iuris cōmunis, vr̄ ualida,& bene facta,& fuit deductū tñ reddit̄ dubia. ꝯſideratis his q̄ hr̄ in extrauaganti Bened.xij.ad regimen. q̄ minimè ꝑ mortē conditoris expiratūt, ex quo ꝑ præſentē Pontificē apparent expreſſe renouata,& innouata, & de nouo reſeruata ut eſt uidere in prima regula cancellariæ edita per ſummum
21 Pontificē præſentē.†Prout ēt electio reddit̄ dubia, ex ſecunda regula cācellarię edita ꝑ eundē Pōtificē in qua reſeruant̄ eccleſiæ epiſcopales &c.Et nullū dubiū eſt, ꝙ Papa potuit dictas reſeruationes facere, per quas iuri cōi fuit derogatū, ut ſunt deciſiones.ſ̄.citatę.Quib.reſeruationibus ꝯſideratis, eligētes ex defectu ptātis per ſuperiorē ab eis ablatę, omiſſa diſpoſitiōe iuris cōis, uident̄ nō potuiſſe eligere,& eſto ꝙ elegerint, electio ab
22 ipſis facta reddit̄ ualde dubia, ꝑ dictas reſeruationes.¶ † Nec obſtat.c.ſi eo tp̄e, de elec.li.vj.Nā ibi duo diſponunt̄, primū ꝙ electio præcedēs reſeruationem, nō reddit̄ inualida. per reſerua-
23 tionem ſubſecutā,& iſte nō eſt caſus pręſens.¶ † Secūdū ꝙ ibi diſponit̄ in fine eſt, ꝙ reſeruatio præcedens electionem reddit electionem ſubſequentem nullā & iſte vr̄ caſus præſens, q̄ñ ante iſtā electionē factā, iā p̄ceſſerāt,& factę erāt dictæ reſeruationes, quæ merito ꝑ illū textū nullā reddunt electionem, ſubſequentem.& ſic præſentem, ꝯſr̄ tex. ille fortiter obſtabit præ-
24 ſenti electioni.† Et licet dictæ regulæ & reſeruationes, tanq̄ odioſę debeant ſtricte intelligi, tñ negari non pōt, quin locū ſibi uendicent in caſu in illis expreſſo, prout eſt præſens l utraq; regula ſit reſeruatio dictæ eccleſiæ, ꝯſr locū habebūt in uaca-
25 tione ipſius.¶ † Et eſto ꝙ in ſecūda regula dicat̄, reſeruationes ibi factas, locū ſibi uendicare, quotienſcunq; Papa uoluerit illis uti, dicendū vr̄, dictā ꝯditionem in præſenti caſu eſſe adimpletam, ex quo Papa uſus eſt in præſenti eccleſia dicta reſeruatione, eā enim ꝯtulit,& de ea prouidit, per quos actus iā uſus eſt dictis reſeruationibus, ex quibus tollitur illud ꝙ dici pōt, ꝙ ipſe ſummus Pōtifex nō habet nec uelle nec nolle,& ꝙ caret arbitrio,& uoluntate, ꝯtriū enim oſtendit̄, per dictā prouiſionem & collationem,& etiā per aľs, per quas audiu ipſum feciſſe & fa-
26 cere.¶ † Et q̄a certū eſt ꝙ ipſe uſus eſt dicta reſeruatione, difficultas ſola ſupereſt, qualiter ſit uſus an libero arbitrio. an uero coacto,& ꝯſiderata ꝑſona, in quā prouidit.& cui ꝯtulit, & alijs circunſtātijs. facile diſcerni poterit, qua uoluntate iſtud fece-
27 rit, an coacta, uel libera.¶ † Non enim ſimpliciter admittendū eſt Pōtificem in præſenti ſtatu in quo reperit̄ dici ciuiliter mortuū,& effectū ſeruū, obſtāt enim q̄ tradunt̄ per Bar. in l.hoſtes in fi.ff.de captiuis & poſtliminio reuerſis, quē refert & ſequit̄ Abb.in c.ſicut & ĩ.col.iij.uer.an aūt is.de iur iur.& Mod.in §. ſi ab hoſtib.in gl.j.inſtituta q̄b.modis ius patriæ poteſtatis ſoluit.& tangit Io.de Lign.in trac.de bel.c.lviij.uer.alij ēt,& Bal. in l.j.col.xj.q.xiiij.C.de ſac.ſan.eccl.& in l.cū cognatū.C.de ingenuis manumiſsis,& in ſua margher.in uerſ.princeps Rom.iūctis ēt notatis per Io.de Lign.in d.Trac.de bel.c.xiiij.& xv.& per Abb.poſt alios in d.c.ſicut.col.v.& iiij.uerſ, ſed circa prædi-
28 cta q̄ro, cū ſuis ꝯcor.¶ † Nec prædictis obſtat.c.ſi epiſcopus.de ſuppl.neglig.præl.li.vj.Nā Pōtifex nō detinet̄ a ſimilibus perſonis ibi enumeratis, ſed ab alijs cuſtoditur, q̄ cuſtodia ꝯſiderata qualitate perſonarum cuſtodientium,& perſonæ cuſtoditæ nō inferūt Papā ipſum ita cuſtoditū mortuū iudicari, ciuiliter, & talē cuſtodiā aſsimilari morti naturali & ſeruituti.¶ Quib. ꝯſideratis, pro nūc dicerem, eſſe ſuper ſedendū, poſſet enim in futurū, talis caſus ſubſequi, q̄ de facili iuuare & prodeſſe poſſet. q̄ modo minimè apparet, nec oſtendit̄. Illud aūt certū habeo, ꝙ beneficia, q̄ electus ab iſtis obtinebat, nō uacāt ꝑ talem electionem, quæ minus etiā uacarent ſi ꝯfirmatio dictę electionis fuiſſet ſubſecuta, ut aūt ſeruet̄ honor.& dignitas electi, iudicarē abſonū nō eſſe, ſuperſedēdū fore, in ꝯfirmatione petēda ꝯſidera-
29 tia potiſsime ſuperius deductis.¶ † Nā & ſummus Pōtifex detētus.& carceratus, ac in exiliū poſitus a chr̄ianis, pōt aliquos actus gerere, ut eſt tex.in c.guldiſarius.aľs biliſarius.xxiij.q.iiij. ubi Siluerius papa exiſtens carceratus & detētus, excōicauit detētores.& dantes cauſam detētioni,& exilio ſuo. Pariſ.Pad.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Gratia alicui conceſſa per ſummum Pontificem quando poßit dici obreptitia, ſeu ſurreptitia, uel emanata contra formam cõcordiæ facta inter Pontificem & Regem Franciæ.*
2 *Statuentium mens & effectus attendi debet, & non quod uerba prima facie ſonant.*
Intelligentia uera quæ ſit.
3 *Effectus attendi debet & non figura literarum.*
4 *Diſpoſitio qualibet cõſideratᷓ ab effectu, & re ipſa, & nõ à uerbis.*
5 *Verba contraria effectui, & menti reijciuntur, & mens attẽditur.*
6 *Verba, ueſtræ uel alterius &c. poſita in cõcordia, nõ cõueniunt Põtifici, nec ad ipſũ adaptãtur, ſunt enim contra ſtilũ, & nu. 7. & 8.*
Stilus ſcribentis, attendi debet & nu. 8.
9 *Papa faciens gratiã de beneficio eccleſiaſtico, nõ erat opus facere mẽtionẽ de canõicatu, nec p̃bẽda, ſi intẽtio ſua erat illa cõcedere.*
10 *Verba illa, quatenus ſi uobis pro alio non ſcripſerimus, poſita in cõcordia, qualiter intelligi debeant.*
11 *Clauſula, ut eſt moris, cõprehendit præſtationẽ iuramẽti, et ſim ilia.*
12 *Relatio habet uim expreſſi, cum intelligatur cum omnibus ſuis qualitatibus,*
13 *Cauſa finalis, debet attendi. & non uerba.*
14 *Forma à ſtatuto requiſita, ſatis eſt quod tacitè includatur in actu qui geritur.*
15 *Forma debet eſſe conueniens, & non repugnans materiæ ſubiectæ.*
16 *Actus habens eandem uim, quam deſiderabat ſolennitas ſeu forma, ualet & tenet, licet ad unguem forma non ſit ſeruata.*
17 *Satis eſt quòd forma ueriſimiliter ſeruetur, licet ſuperficialiter nõ uideatur ſeruata.*
18 *Solennitas leuis, & modici præiudicij omiſſa, non uitiat actum.*
19 *Exceſſus uicinus & adhærens concordiæ, non habet uitiare, dummodo, quod non ſit iniuſtus.*
20 *Pontifex non aſtringitur ſeruare formam, quando gerit aliquem actum qui ex hoc non uitiatur, licet ab alio geſtus uitiaretur, propter formam non ſeruatam.*

CONSILIVM XX.

GRATIA Præſens per ſummum Pontificem cõceſſa. N. non poteſt dici nec obreptitia nec ſurre-
1 ptitia nec emanata contra formam ꝯcordiæ initæ
inter ipſum ſummum Pontificẽ & rẽgem. †Nã uirtualiter in gratis ipſa continentur omnia ea, quæ interuenire debebant ſm tenorem dictę concordiæ, ut rectè intuenti apertiſsime erit uidere ex tenore concordiæ & gratię. & licet conſideratis aliquibus uerbis, quoad corticẽ, uideatur primo aſpectu, aliqua diſcrepantia, tñ uirtualiter, & effectualiter,
2 ter, conſiderando ſingula, nulla adeſt diſcordia, nec diſcrepantia. ¶ †Et certiſsimum in iure eſt, effectualem intelligentiã debere attendi, & illud ꝙ eſt de mente ſtatuentium, & non illud, ꝙ uerba prima facie uidentur ſonare, iuxta ea quæ traduntur per illum tex. gl. & ſcribentes in c. intelligentia. de uer. ſig. & eá
3 quæ habentur per oẽs per illum tex. in l. ſcire leges. ff. de legib.
¶ †Non enim attendere debemus figuram literarum, ſed effe-
4 ctum diſponens. l. non figura. ff. de actio. & obl. l. Cornelius. ff. de hæred. inſtit. ¶ †Diſpoſitio enim quælibet re ipſa, & effectu
5 non aũt uerbis conſideratur. l. ij. C. communia de leg. l. j. §. hæc aũt uerba. ff. ꝙ quiſq; iu. ¶ †Et qñ uerba menti, & effectui ꝯria uidentur, non uerba, ſed mentem, & effectum attendere, & ſe-
6 qui debemus. l. cũ uirum. C. de fideicom. l. publius. ff. de cõd. & demon. & in l. in conditionibus. eod. tit. cum uulg. †Verba igitur dictæ concordiæ, ibi, ueſtrę uel alterius &c. prolata per regem, cuius perſonæ illa proferenti bene ꝯueniunt, non poſſunt adaptari ad ſummum Pontificem concedentem gratiam, qui ſm cõem ſtylum non eſt ſolitus nec ſolet ita ſcribere, & gratiã cõcedere, ut plenè tradit̃ p omnes per illum tex. in ca. q̃ graui.
7 extra de falſis. †Et propterea licet dicta uerba conueniant regi, tamen quia Pontifici minimè conueniunt, nec ad ipſum poſſunt adaptari, licet uideatur diſcordia in numero plurali, & ſingulari, qm̃ effectus idem eſt, utroq; caſu, nulla poteſt allegari
8 ſurreptio, nec obreptio. †Ad quod bonus tex. in l. j. §. lex falci-
9 dia. ff. ad l. falcid. ibi, quę tamen poſſunt locum habere. ¶ †Ex quibus tollitur alia obiectio in qua dicitur formam non eſſe ſeruatam, cum in gratia non fiat mentio de canonicatu præbẽda, & ſimilibus, nam cum Papa præſentem gratiam fecerit, de beneficio tantum eccleſiaſtico, non erat opus de canonicatu, p̃benda, & alijs facere mentionem, cum intentionis ſuæ fuerit, illa non concedere, & propterea de eis minimè opus erat expreſſionem facere, & ſatis fuit exprimere illud de quo gratiam faciebat. Illa enim forma a rege prolata concernit generalitatẽ gratiæ concedendę a ſummo Pontifice, ut ſi uult gratiam ita generalem facere, mẽtio debeat fieri de canonicatu, & ſimilibus, non aũt arctat Pontificem ad conceſsionẽ gratię, ita genericæ, ꝯñ cum gratia præſens ſit ſpecialis reſpectu beneficij, & circa illud oĩa neceſſaria, & requiſita ſint expreſſa, merito ſubſiſtit, &
10 erit ualida. ¶ †Nec obſtat ꝙ obijcitur ſm tenorẽ ꝯcordiæ debere apponi uerba, quatenus ſi uobis pro alio nõ ſcripſerimus Nam a fortiori effectus dictorum uerborum in gratia apparet expreſſus, ibi, ẽt ſi tibi pro alio de uno tantum beneficio ſcripſerimus. In concordia enim uerba illa ſunt negatiuè appoſita, in gratia affirmatiuè, per quæ datur intelligi mentẽ Pontificis fuiſſe præſentẽ gratiã ualere, ẽt ſi pro alio ſcripſiſſet, q̃ clauſula eſt maioris ponderis, quã illa negatiua, de qua in concordia, per quã nõ reuſcẽ ſublata poteſtas ipſius Põtificis, ut ſunt iura uulgaria nec põt allegari obreptio, cũ expreſſè Põtifex ipſe ita di-
11 ſpoſuerit ¶ †Minus obſtat ꝙ ĩ gratia nõ fit mẽtio de p̃ſtatione iuramẽti, & ſimilibus &c. Nã ſub illis uerbis, ut moris eſt, oĩa p̃
12 dicta uirtualiter. & effectualiter continentur. ¶ †Cũ enim iſta ſint de more, & ad iſtud papa expreſſe ſe retulerit, talis relatio habet uim expreſsi, ex quo intelligitur cum omnibus ſuis qualitatibus, contentis in relato. l. aſſe toto. ff. de hęr. inſt. & in auc. ſi quis in aliquo documento. C. de eden. & per Bart. in l. ſi quis filiũ. §. fi. de leg. ij. & in l. ſi ita ſcripſero. ff. de condi. & demon.
13 cũ ſi. ¶ †Et coprobantur iſta qm̃ attendi debet cã finalis ipſius formæ, & concordiæ, potius q̃ uerba præciſa, ut dicit Bal. in c. qm̃ apoſtolica. col. vj. de of. deleg. & ſatis cã finalis ꝯcordiæ ap-
14 paret, in dicta gratia ſeruata. ¶ †Et quia ſatis eſt ꝙ forma requiſita ẽt a ſtatuto tacite includatur in actu qui gerit̃ & fit, ut tradit Bal. in l. fi. C. de ꝑcu. & Pet. de Anch. in c. j. xiiij. q. prine. uerſ. ſed pone dicit ſtatutum de conſtitution. & Soc. cõſ. x. nu.
15 iij. uol. iiij. ¶ †Prout ẽt quia forma debet eſſe conueniens, & nõ repugnans materiæ ſubiectæ. l. non codicillũ. C. de teſtamẽtis,
16 & ibi Bal. ¶ †Et ẽt quia ſi ſit actus habens eandẽ uim, quã deſiderat ſolennitas ſeu forma, ualet & tenet licet ad unguẽ illa ſolennitas, & forma non ſit ſeruata, ut tradit Bar. ponens ibi exẽplum, & allegando iura in l. obſeruare. poſt medium. C. de decu-
17 riõ. li. x. & Pau. de Ca. in l. uniuerſis. C. de precib. impera. offe. ¶ †Prout ẽt quia ſatis forma prædicta dicitur ſeruata uirtualiter, licet ſuperficialiter uideatur non ſeruata. ꝙ ſufficit ad implementum formę, ut tradit Bal. & Alex. in d. l. fi. C. de procur.
18 ¶ †Ad qđ ẽt q̃a talis ſolennitas uĩ leuis, & modici præiudicij, unde ſi omiſſa eſt, non uitiat actum. l. leuia. ubi Bar. & alij. ff. de accuſ. & probatur in auct. niſi breuiores. C. de ſent. & interloc. & tradit Fel. in c. cum dilecta. in x. ampliat. extra de reſcriptis.
19 ¶ †Suadentur ẽt iſta, nã talis exceſſus qui ꝯſideratur reſpectu gratiæ ad ꝯcordiã, non eſt iniuſtus, quinimmo uicinus & adhærens dictæ ꝯcordiæ, quo fit ut talis exceſſus, non habeat uitiare ut traditur in l. ſi. §. fi. ff. mandati & in l. ſi quis mihi buna. §. fin. ff. de acqui. hær. & tradunt Mod. in trac. de forma. carta mihi.
20 lvij. col. ij. uerſ. viij. prædicta. †Prout ẽt oĩa quę in contrarium poſſent adduci, tolluntur, eo qm̃ talis forma uĩ data pontifici habenti poteſtatẽ faciendi actum ẽt illa omiſſa quo fit ut licet ſeruata non ſit, tñ actus celebratus non uiciatur, ſed ſubſtulit, ut uult gl. in cle. j. in uerbo inhibentes. de iu. patrona. & plenè tradit Fely. in dict. c. cum dilecta. in prima limitatione, ubi concludit in dubio uideri, derogatum tali formæ, qñ actus aliter fit ab eo q̃ habet poteſtatem aliter illũ faciẽdi, & ad id plura accumulãt Mod. in dict. trac. de forma. fol. lvij. col. j. & ij. uerſ. vj. prædicta regula, quibus ꝯſideratis, omiſsis pluribus. q̃ adduci poſſẽt, reſultat ꝯcluſio firma talẽ gratiã ſubſiſtere & ualere, & ꝙ executores dati a ſummo põtifice debẽt & teneñ illã exequi. Par. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Conuentiones & pacta licita ſeruanda ſunt.*
2 *Tranſactio a iure approbata eſt.*
3 *Tranſactio celebrata à maiori parte capituli, interuenientibus alijs à iure requiſitis ualida eſt.*
4 *Idem ſi facta eſt a perſonis repræſentantibus totum capitulum.*
5 *Capitulum poteſt deputare aliquos in actibus gerendis. & deputati totum capitulum repræſentant.*
6 *Trãſac. approbata p deputatos, et ĩ generali ſinodo, et c. ualida eſt.*

Tran-

7 *Tranſactio per plures annos obſeruata, attendenda eſt.*
8 *Tranſactio canonicorum celebrata cum alijs corroborata auctori tate ſedis apoſtolicæ ſeruanda eſt.*
9 *Reductio ad primæuum ius fauorabilis iudicatur.*
10 *Pœna appoſitio, in caſu contrauentionis exequenda eſt.*
11 *Capitulum & canonici contrauenientes tranſactioni incurrunt pœnam conuentionalem.*
Datum pro ruptu fluminis, diuerſum eſt ab illo quod imponitur pro pennellis.
12 *Nomina diuerſa, arguunt diuerſitatem in effectu.*
13 *Inſtrumentum plenè probat inter ipſos contrahentes.*
14 *Incluſio unius eſt excluſio aliorum.*
15 *Exceptio in aliquo caſu firmat regulam in alijs.*
16 *In ſtipulationibus & conuentionibus ſtricti iuris, uenit illud tantū quod eſt expreſſum.*
17 *Verbum, ſimpliciter, qualiter interpretetur.*
18 *Quod non eſt expreſſum, inter contrahentes habetur, pro omiſſo.*
19 *Contrahentes non exprimendo, uidentur non expreſſa omiſiſſe.*
20 *Expreſſum in uno capitulo, an cenſeatur repetitum in alio.*
21 *Vltima derogant prioribus.*
22 *Poſita in articulis probant contra articulantem.*
23 *Confeſſio in articulis facta, poterit pro parte acceptari, & pro parte non, & nu. 24. & 25.*
24 *Præſumendum non eſt, quem uelle ſoluere indebitum.*
25 *Dicta in articulis, poſſunt per aduerſarium recuſari, ſi habent præſumptionem iuris in contrarium.*
26 *Poſito conſequente an & quando cenſeatur poſitum antecedens.*
27 *Rupturu fluminis, & pennelli, an inter ſe habeant antecedentiā & conſequentiam.*
28 *Liber actorum alicuius capituli, an probet contra canonicos ipſius.*
29 *Scripturæ quando & quam fidem faciant.*
30 *Vniuerſitas, collegium, ſeu capitulum, an poſſit delinquere, & ex delicto puniri.*
31 *Et quo caſu & quando, & ſeq.*
32 *Et an per ratihabitionem ſubſecutam puniantur.*
33 *Ratihabitatio ex quibus poſſit colligi.*
Et quid ſi actus non eſt momentaneus, ſed ſucceſſiuus, & tolleratus uniuerſaliter.
34 *Et quid ſi uniuerſitas ſcit & patitur.*
35 *Et quid ſi commoditas & utilitas peruenit ad ipſam uniuerſitatem.*
36 *Et quid ſi uniuerſitas poterat prohibere & non prohibuit.*
37 *Et quid ſi pœna eſt pecuniaria, quando capitulo poteſt exigi.*
38 *Et quid ſi per actus ſubſequentes, colligitur uoluntas & conſenſus uniuerſitatis & capituli.*
39 *Capitulum dicitur collegium paruū, & an propter hoc puniatur.*
40 *Canonici de capitulo paruo, præſumuntur ſcire propter paucitatem.*
& ideo puniuntur propter patientiam, & non prohibitionem.
41 *Capitulum non præſumitur mandare illud, propter quod incidit in pœnam.*
In mandato quantumcunque generali non includitur illud, limitatur, nu. 43. & ſeq.
42 *In generali prolatione non uidentur comprehendi ea, quorum prolatio ipſi proferenti eſſet pœnalis, & prohibita.*
43 *Promittens obſeruare aliquid, & contrarium non facere preciſè tenetur curare, ne contrarium fiat.*
44 *In mandato generali, uenit illud per quod mandans incidit in pœnā ſi ſucceſſiuè illud habuit ratum.*
45 *Oblatio non purgat commiſſionem antecedentem pœna incurſæ per actum conſumatum & perfectum.*
46 *Culpabilis non excuſatur aſſerendo ſe feciſſe iocosè.*
47 *Pœna conuentionalis, poſt actum perfectum non tollitur per præſentiam.*
48 *Oblatio obligat offerentem ad eius obſeruationem, ſi per eius aduerſarium fuit acceptata.*
49 *Soluiſſe ſponte & uoluntariè capitulum quando dicatur.*
50 *Præſens & ignorans non dicitur conſentire, & nu. 54.*
51 *Præſens & tacens, non dicitur conſentire in reſpicientibus eius præiudicium & ius perſonale.*
52 *Præſens & tacens, non dicitur conſentire. ſi celebratur actus, qui ab ipſo non poteſt prohiberi.*
53 *Ius ſuperueniens lite mota, prodeſt & conſiderabile eſt.*
54 *Ignorantia in dubio præſumitur.*
55 *Solutio facta ab uno ex canonicis regularibus nō nocet monaſterio.*
56 *Canonicus regularis, pro eccleſia ſua non poteſt agere ſine mandatum aliorum.*
57 *Verba generalia, generaliter debent intelligi.*
58 *Verbum quodlibet, debet operari & conſiderari.*

CONSILIVM. XXI.

1 OMNE Ius] Et omnis æquitas mandat ꝯuétiones
licitas & honeſtas debere utrinq; ſeruari & adim
pleri. l. j. l. iuriſgentium. §. prætor ait. ff. de pac. l. j.
2 ff. de conſti. pecu. † Conuentio itaq; & tranſactio,
ultimo loco inter prædictum monaſterium & capitulum ſacta
cum ex omni capite licita & honeſta fuerit tanquam ualida &
firma debuit adimpleri & obſeruari, tū quia actus tranſigendi
eſt a iure permiſſus & approbatus, ut per totū titulū, de trāſac.
3 C. ff. & extra. † Tum quia iſta tranſactio celebrata & concluſa
fuit a maiore parte dicti capituli, & canonicorū interuenienti-
bus a iure requiſitis, ut no. gl. in l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iu-
ris. & per Bar. Bal. & alios, in l. nulli. ff. quod cuiuſq; uniuer. no
mi. & in l. ꝙ maior. ff. ad municipa. & ꝑ Abb. in c. cū olim. in fi.
de re iud. & plene per Cann. in c. cū oēs. extra de conſti. in c. j.
& per totum, de his quæ fiūt a maio. par. c. & per Imo. in ca. ꝙ ſi-
4 cut. extra de elec. † Tum ēt quia ſacta a perſonis repræſentanti
bus totum capitulum, ut tradit gl. in rubr. C. quæ ſit lon. con-
ſue. & in l. j. ubi Ang. ff. quod quiſq; iur. in prin. & in l. j. C. de
decurio. lib. x. & per Bar. in rubr. ff. eod. & in d. l. nulli. & in l. cū
delationis. §. Sabinus. per illum tex. ff. de fun. inſtr. & in l. quicū
5 que in fi. C. de om. ag. deſer. li. xj. † Tum ēt quia poſtmodū fuit
approbata per ſindicos & alios deputatos & in generali ſino-
do & capitulo totius cleri. Verō. ad plenē tradita in c. fi. de pac.
6 li. vj. & in c. j. extra. de tranſac. † Tum ēt quia per plures & plu-
res annos fuit obſeruata & adimpleta. c. contingit. in fi. de tran
7 ſac. † Poteſt enim capitulū in actibus in quibus requiritur eius
uoluntas ſeu ꝯſenſus deputare aliquos, qui deputati totū capi-
tulum repræſentabunt ut tradit Abb. in c. ij. col. v. de re iud. al-
legando Arch. in c. epiſcopus. xv. q. vij. & ſequitur Fely. in d. c.
8 cum oēs nu. xlviij. & in c. cam te. nu. xxiiij. de reſcr. † Quæ trāſa-
ctio eo magis procedit, quia corroborata apparet auctoritate
9 ſedis apoſtolicæ. d. c. j. de tranſac. † Tum poſtremo quō, per eā ca
ſu quo fuiſſet ꝯuentum ſit reductio ad primeuā libertatē eccle
ſiaſticā ꝙ quidē fauorabile eſt, ut firmat gl. in uerbo numerādū
in c. ſtatutum. de præb. li. vj. & in ſimili tradit Fel. allegādo alias
deciſiones in d. c. cum oēs. col. mihi nona, uerſ. & Lapus alleg.
lxxxv. nu. xxiiij. ſtante igitur ualiditate dictę conuentionis &
tranſactionis, inter alia cōuētum apparet ꝙ monaſterium præ
dictum, non teneretur aliquid ſoluere, quū imponeret aliquod
datium, gabella, ſeu collecta, niſi ꝓ quatuor cauſis ſimpliciter,
& non pro alijs, & ulterius conuentum apparet, ꝙ quū eſſet im-
poſita pro aliqua dictarum quatuor cauſarum, ꝙ eo caſu mona
ſterium non deberet ſoluere, niſi ad rationē termini, & ducatos
octo ꝓ quolibet termino & non ulterius, rurſus conuētum ap
paret, ꝙ caſu quo capitulum ꝓſumeret ꝯuenire, facere uel per-
mittere aduerſus tales ꝯuentiones, ꝙ eo caſu monaſterium præ
dictum eſſet penitus exemptum & liberum a ſolutione dictorū
& collectarum non obſtante aliqua exceptione & ꝯditione.
10 † Quæ appoſitio pœnæ in caſu ꝯuentionis bene potuit apponi,
& debet ſortiri effectum ſuum aduerſus partē ꝯuenientē, ut hr̄
in c. ꝯſtitutus. extra de pœnis, & probatur in l. reſcriptum. §. ſi
pacto. ubi gl. adducit ꝯcordantias. ff. de pactis. & in l. ſi pacto
quo penā. C. eod. & in l. cum mora. C. de tranſac. & in l. nuda.
C. de ꝯhen. & commit. ſtipulatione. pleniſſimè per oēs in lata.
11 ſtipulatus. la grande. ff. de uer. ob. ¶ † Et quū dictum capitulum
pluries & pluries dictæ trāſactioni & ꝯuētionib. ꝯuenit firma
reſultat ꝯcluſio, ꝙ monaſteriū prædictū dēt eſſe in futurū libe-
rū & exēptū a ſolutione dictorū datiorū, nā alias talis pęna ꝯuē
tionalis fuiſſet fruſtratoria ludibrio appoſita inanis & uacua ꝯ
intētionē ꝯhētiū apponentiū eā ad tollendā oēm cām & occa-
ſionē litigādi & diſcordiæ, ut in l. non ſolū. ff. de act. & obl. & l.
quoties. ff. de uerb. ob. & ꝯ alia ibi ita ſuperius adducta. Quod mo
do ꝓdictū capitulū & canonici ꝯuenerint pluries & pluries, &
exegerint a dicto monaſterio & canonicis ibi cōmorātib. datia
& collectas ultra dictas quatuor cās, & ēt exigerint aliqua di-
ctarū cauſarū nō ad rōnē termini ſed ad rōnē decimæ, & ſi ultra
quātitatē termini, ſatis aperte patet ex ꝓbōib. & ſcripturis prædi
ctis.

ctis & factis per ipſus canonicos dicti monaſterij, ut eſt uidere
ex lectura proceſſus,& quia coacti fuere, ſoluere datia impoſi
ta promittendis oratoribus ad ciuitatem Venetiarum,& ēt im
poſita pro negocijs concernentibus commodum ipſius capitu
li, quæ cauſæ impoſitionum non continentur inter dictas qua
tuor cauſas,& omiſsis pluribus alijs.in præſentiarū. ſat erit ad
ducere illud, ꝙ a dicto monaſterio pluries & pluries fuit facta
exactio pro pēnellis,quę cā minime exprimitur inter quatuor
cauſas enumeratas in inſtrumento tranſactionis & concordię,
qđ datiū pro pennellis eſt penitus ſeparatum & diſtinctū ab
12 illo datio qđ dicitur & imponitur pro rupta.¶ † Tum conſi
derata diuerſitate nominum iuxta.l.ſi idē.C.de codicillis.Pro-
ut ēt ꝯſiderato tenore alterius inſtrumenti celebrati inter pdi-
ctas partes,in anno. 1453.in quo partes ipſæ pluries & pluries
13 fatenē talia datia,eſſe penitus diuerſa & ſeparata.¶ † Quod in
ſtrumentum inter ipſas partes plenā inducit probationē & ma
nifeſtā.c.licet cauſam.de prob.l.cum precibus. C.eod.l. opti-
mam.C. de contrah. & commit. ſtipulat. prout ēt apertiſsimè
hoc conſtat ex depoſitione teſtium productorum aſſerentium
talia datia eſſe penitus diuerſa & ſeparata,nam illud quod im-
ponitur pro pennellis,eſt ſingulis annis continuum,alterum ue
ro diſcontinuum cum interuallo aliquorum annorum, & ſepa
ratim nunquam de perſe imponitur & diſtinctè,& qui tenetur
ſoluere unum non tenetur ad alterius ſolutionē, niſi expſſum
14 hoc ſit.¶ † Prout ēt qm̄ dictum monaſterium, conſiderato te
nore ultimæ tranſactionis & conuentionis, non tenetur ſolue
re datia,niſi pro quatuor cauſis ibi enumeratis inter quas mini
me exprimit iſtud ꝓ pennellis,& ſic fuit omiſſum & ꝯuentum
ꝙ pro eo non teneretur, cū incluſio illarū quatuor cauſarū ſit
excluſio aliarū c.nō ne.de prēſump.l.cū pretor.in prin.ff.de iu
15 dicijs.¶ † Prout ēt quia caſus exceptuati firmāt regulā in alijs.
l.in his.ff.de legib.l.nam quod liquidæ.§.penul.ff.de pen.lega.
16 ¶ † Prout ēt quia in iſtis ſtipulationibus & conuentionib.ſtri
cti iuris,illud tm̄ uenit,ꝙ expreſſum eſt, & non aliud uulga. l.
quicquid aſtringendę.ff.de uer.ob. prout ēt quoniā conuentū
fuit ꝙ monaſterium teneretē ſolū pro illis quatuor cauſis ſim-
pliciter,& datiū pro pennellis diuerſam ꝯtinet qualitatē a da-
17 tio pro rupta.¶ † Et ſic Ly.uerbū ſimpliciter non poſſet ueri-
ficari ꝫ tex.& quæ ibi tradunt doc.inferentes, ad diuerſas quæ
18 ſtiones,in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de uer.obl.¶ † Prout etiā
quia in primo inſtrumento cōcordiæ celebrato inter ipſas par
tes,de anno. 1453. expreſſe ꝯuentū fuit ꝙ dictum monaſteriū
tenereē ꝓ datio pēnellorū,& in iſto ultimo inſtrō trāſactionis
ꝯcordiæ,nihil penitus de dicto datio dr̄ ꝯtrexpreſſe fuit dicto
monaſterio remiſſum argumēto,l.ſi ſeruū§.nō dixit ptor.ff. de
acq.hær.& qa ſi partes hoc uoluiſſent,utiq; expreſsiſſent,ꝓut
19 alīs quatuor cāis expreſſerunt.¶ † Et nō exprimēdo noluerūt
illud ꝯprebēdi.c.ad audiētiā.de dec.l.j.§.ſinautē.ad deficiētis.
20 C.de cad.tol.¶ † Et bene faciūt tradita p Pet.đ Anch.ꝯſ.cxix.
Pro clariori.in fi.& per Iu.de Anan.conſ. xxij. ad probandam,
in fine, & per Cum. relatum a Barbatia in l.cum acutiſsimi.
col.pen.C.de fideicommiſ.& in conſ.ij.Fran.de Curt.quod eſt
Socini,& per eundem Soc.conſ. ccxxvij. Præſeus conſultatio.
col.fi.uol.ij. ubi concludunt ꝙ expreſſum in uno capitulo non
cenſetur repetitum in alio,ſi non exprimitur, ita ēt expreſſum
in uno inſtrumento non cenſetur a fortiori repetitū in alio in-
21 ſtrumento niſi expreſſum reperiatur.† Et eo magis cum p hāc
ultimā tranſactionem omnia anteriora ſint ſublata.l.pacta no-
22 uiſsima.C.de pactis.c.j.de tranſac. cum ſimilibus † & iſta ulti-
ma apparet facta animo recedendi ab alijs anterioribus, & ꝙ
a dicto monaſterio tale datium pro pennellis fuerit exactū ſa-
tis probatur ex articulatis & capitulatis per dictum capitulū,
& in illis deducta,confeſsionem efficacem ꝫ ipſos articulantes
inducunt,ut per illum tex.tradit Bal.in l.cum præcum.C. de li
be.cau.& Bar.in l.non fatetur.§.ſi quis abſente.ff. de confeſsis
& in l.ij.C. de iur. fiſ. & Bald. in l.unica. C. de confeſ. & Saly.
23 ibi.in xv.oppoſitione.Abb.& Cano.in c.fi. de confeſ.¶ † Et ta
lis confeſsio in dictis articulis facta, bene potuit pro parte per
monaſterium acceptari, eſto ꝙ alia pars dicti articuli in qua aſ
ſeritur monaſterium ſponte ſoluiſſe non acceptatur tum quia
dicta capita ſunt penitus diuerſa & ſeparata, & quod libet ſtat
de perſe,& unum non uenit ad determinationem alterius,ut tra
24 dit Bart.in l.Aurelius.§ idē quæſijt.in fi.ff.de liber.leg.¶ † Tū
ēt quia illa pars articuli,quod monaſterium ſponte ſoluit, ha-
bet præſumptionem iuris ꝫ ſe ut in uulg.l.cum de indebito. ff.
de proba.quo fit ut potuerit bene pro parte acceptari, quate-
nus in articulo dicitur, monaſterium ſoluiſſe pro pennellis.
25 ¶ † Quatenus uero dr̄,ꝙ ſponte ſoluit,iſtud pōt repudiari,cū
habeat præſumptionem iuris ꝫ ſe,ut tradit idē Bart. in §.idem
quæſijt.uerſi.quare dic latius.& Can.in c.uenerabilis.de exce-
ptionibus ad qđ ēt, quoniā agētes pro monaſterio ignorantes
penitus ſoluebāt ut aperte in proceſſu deductū apparet, & qa
apertiſsimè probatū eſt tale datium, pro pennellis , ſæpe & ſe-
pius fuiſſe exactum a dicto monaſterio de mandato & ordina-
tione dicti capituli,ꝙ poſtmodū talē indebitā exactionem ra-
26 tam habuit.† Nec prædictis obſtat,ꝙ aſſerit capitulum pennel
los eſſe cām antecedentem ad rupturam, & ſic poſita ruptura,
uidentur poſiti ēt pennelli.Nam illa regula uolens, poſito ꝯñe
cenſeri poſitum antecedens,procedit qñ antecedens eſt omni-
no neceſſarium ad conſequens,& qñ ſine antecedente ꝯſequēs
non poteſt ſtare,alias ſecus,ut communiter tradunt Canon.in
cap.præterea.de offic.deleg & l.ij.C. de iuriſdic. omn. iudic.
27 † Pennelli aūt & ruptura, nec antecedentiam neceſſariam,nec
conſequentiam inter ſe habent,cum ſeparata ſint,& ex ſepara-
tis non infertur.l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acq. poſ.
Et ſic ex iſto capite neceſſario infertur capitulum,& canonicos
prędictos ꝯueniſſe.Prout ēt apertiſsimè ꝯuenerunt ex alio capi
te,qñ impoſuerunt datium pro ſoluendis ducat.3000.Impera-
tori,& ſtatuerunt,ac ordinarunt,ꝙ talis impoſitio deberet ex i
gi,& iuxta taxationem decimarum,& non ad rationem termi-
ni,& ita poſtmodum fuit exacta,quæ exactio dicto modo facta
directo eſt ꝫ tenorem dictæ conuentionis,& tranſactionis , ex
quo debuit fieri & exigi ad rationem termini & non decimæ
Et talis exactio facta ad rationem decimę,longe plus grauauit
dictum monaſterium,quàm ſi facta fuiſſet ad rationem termi-
ni,de impoſitione autem dicti datij duc.iij. & ꝙ deberet exigi
ad rationem decimæ,& ꝙ ad eā exigendā fuerit deputatus exa
ctor Bernardinus liſca,capitulariter & ſolenniter ſatis patet p
librum auctorū dicti capituli,qui ꝫ ipſos plenè probat,ut ple-
niſsimè per Bar.& alios in l.admonendi.ff.de iureiur.& p Ca-
28 noniſtas in c.ij. de fide inſtr. † De exactione autem ad rationē
decimæ facta per exactorem deputatum,& deliberatione,ac ab
ſolutione,& quietatione dictę exactionis facta dicto exactori
per capitulum capitulariter,& ſolenniter congregatum,& ꝯūr
de ratihabitione ipſius capituli,plene conſtat per publicum,&
ſolenne inſtrumentum,ꝙ concludenter probat, ut dictum eſt.
29 † Et ꝙ dictum monaſterium tale datium ad rationem decimæ
ſoluerit,ēt apertè conſtat,& per teſtium depoſitiones, & p ſcri
turas præſentatas,fidem facientes,iuxta dicta doc.in d.l.admo
30 nendi.& in d.c.ij.cum concor.¶ † Nec iſtis obſtat ſi dicaē , ꝙ
actus prædicti ex ꝯuentione non debent eſſe nociui capitulo,
ex quo tendunt ad incurſionē pœnæ,& uideri eſſe ad inſtar de
licti,& ſm̄ aliquos,uniuerſitas,collegium, ſeu capitulum non
pōt delinquere,cum non habeat ſenſum,& licet cōis concluſio
ſit ꝙ poſsint conſentire,& delinquere, & ꝯūr puniri , ut tradiē
in l.metum.§.animaduertendum.ff.ꝙ metus cā,& in l.aliud.§.
refert. ff. de reg. iur.Maximè qñ delictum conſiſtit in facien
do,& in impoſitione collectarum,ut in aue.nulla cōitas. C. de
ſac.ſan.eccl.ut proprie eſt caſus præſens,cum alijs traditis p gl.
& ſcribentes,omnes in l.j.§.fi.& l.ſeq.ff.de acq.poſ.& p Bar.in
l.aut facta.§.non unquam.ff.de pęnis,col.ij.uerſ.in delicto ue-
ro,& per Alb.de Roſ.l.ſi quis in tantā. C.unde ui.col.ij.uerſic.
quid de collegio.& col.iij.uerſi.cōis opi.doctorum,& per can.
in c.dilectus.de ſimo.& Cor.conſ.ccxxiiij.Cōſiderata , uol.iiij.
& per Aret.conſi.clxv.Sicut Io.dixit,col.pen.& fi.cum ſuis con
cord. † Tū concluſio procedit,qñ more ſolito, & ꝯuocata uni
31 uerſitate,& ſeruata ſolēnitate a iure requiſita,celebratur, & ſit
talis actus,alias ſecus,qm̄ tūc nō dēt puniri uniuerſitas, & capi
tulū, ſed tm̄ ſingulares pdicta patrātes , ut ad plenū traditur p
Bar.in d.§.nō unq̄.col.fi.uerſ.ulterius q̄ro,& p ſcribentes in d.
c.dilectus.& p alios ubi ſ.& alibi pluries, & pluries.Quod aūt
capitulū ſeruata dicta ſolēnitate fecerit tales actus, non vr̄ pro
batū,unde &c.Nec abiectio nihil obſtat , quo ad actū ꝯuētio
nis factę i exigēdis illis trib. millib. duca.ut ſoluerētur Impera
tori , nā actus ille ſeruata iuris ſolēnitate a c. fuit celebratus &
ēt ſolēniter talis exactiōis ſecuta poſtmodū fuit ratihabitio ip
ſius capituli,& ſic ſumus i caſu ēt requiſito per doctores ubi ſ.
Prout ēt quo ad ſolutionē datij pro pēnello , reſpectu impoſi-
tiōis ipſius ſumus pariter i eodē caſu, ex quo ſolēniter a c. fuit
impoſitū,& deputati exactores,& poſtmodū liberati,ſecuta ſo

lenniter ratihabitione ipſius capituli. ¶ †Prout ét obiectio ceſ
ſat qñ pcedente generali mandato de exigendo dictũ datium
emanato ſolẽniter a capitulo fuit per exactores deputatos exa
ctum, quas exactiones ſucceſsiue capitulum poſtmodum ratas
habuit, p quã ratihabitionem proculdubio incidit in pœnã, &
puniri dẽt perinde ac ſi mandaſſet, ut tradit. Bart. in d. §. nõ un
quã. col. pen. uerſ. puto tñ, & uerſ. uniuerſitas uero punietur. Cũ
enim actus iſte fuerit geſtus nomine capituli, bene potuit ab ip
ſo ratificari, qua ſecuta, puniri debet, eſto q nullũ præceſsiſſet
mandatũ, nec talis ordinatio exactionis fuiſſet facta ſolẽniter,
ſed ſolum per deputatos a capitulo, uel ab aliquibus particula-
ribus, ita Bar. ubi ſ. & Inn. in c. graue. de ſen. excõ. & Abb. col.
pen. & Io. de Ana. plenius, & Fely. col. fi. in d. c. dilectus, & An-
cha. conſi. cliij. Ex narratis, & do. Ant. in cle. ij. de pœnis, & Are.
in d. conſi. clxv. col. pe. uer. & præmitto, & uer. ſeq. & eſt bona
deciſ. conſi. Neap. ccclxxvj. Ex quo probatum eſt, ubi aſſeritur
33 ita fuiſſe iudicatũ. ¶ †Et talis ratihabitio expreſſe colligitur,
qñ talis actus exactionis, nõ fuit momẽtaneus, ſed ꝯtinuatus,
& ſucceſsiuus, & tolleratus ab ipſo capitulo, cuius patiẽtia lo-
co mãdati hr̃. l. qui patitur. ff. mandati, & pulchrè per Bald. in l.
34 ſicut. §. j. i fi. ff. q cuiuſq; uniuerſ. nom. †Voléa q ſi homines ſin
gulares uniuerſitatis, noĩe ipſius faciũt, & gerũt aliquid, licet nõ
appareat de mãdato uniuerſitatis, tñ ſi uniuerſitas ſcit, & patiĩ,
ex illo actu tenecĩ, & puniĩ qñ eſt actus ſucceſsiuus, & non mo-
mentaneus, & uniuerſitas ſcit, & tollerat, ex quo vr̃ talem actũ
35 ratificare. †Et maximè qñ commoditas, & utilitas peruenit ad
uniuerſitatem, licet alia ſolennitas non interuenerit, & eſt de
mente Bar. in d. §. non unquã, col. iij. uerſi. mihi vr̃. ubi adducit
iura hoc pbantia, & expreſſe ét uolunt Canoniſtæ in d. ca. dile-
36 ctus. ¶ †Potiſsimè qñ uniuerſitas poterat prohibere, & nõ pro
hibuit, ut dicit Fel. ibi nu. v. & nu. xij. poſt Inn. & in c. ueniens.
nu. iij. co. tit. & idem Fely. in d. c. cũ oẽs. nu. l. de conſt. & Soc. &
Mod. in d. l. j. §. fi. & l. ſeq. ff. de acqui. poſ. & Aret. d. conſi. col.
37 pen. & in dicta deciſ. conſ. Neap. ¶ †Et comprobanĩ ét iſta, qñ
deputati & regentes dictũ capituli prædicta geſſerunt & exer
cuerunt, & agitur de pœna pecuniaria, quæ optimè põt a capi-
tulo exigi, ut tradit Bar. in d. §. non unquã. col. ij. uerſ. ſed dr̃ cõ
mitti. & col. iij. in fi. & ſentit Alex. ibi in additio. in uerſ. quarto
38 uerſ. itẽ adde q factum †Satis enim eſt q per coniecturas & a-
ctus ſequentes, colligatur uoluntas & cõſenſus capituli & alio-
rũ, nã tũc omnes puniuntur, ut tradit Cardinalis in cle. j. de pœ
39 nis, & Fely. in dicto c. dilectus. col. fi. uerſi. iij. limita. ¶ †Eo ma
gis, cum capitulum dicatur collegium paruum, ut dicit Bart. in
l. j. in fi. ff. de albo. ſcriben. & Canoniſt. in d. c. dilectus maximè
Fel. nu. ix. uerſ. iij. in quantũ. & Bar. in d. §. non unquam. col. iij.
uerſ. quædam ſunt delicta. & Fely. in c. inſuper. col. iij. uerſic. iij.
40 no. nu. vij. de teſti. † Propter quã paucitatẽ præſumitur omnes
habuiſſe ſcientiã, & notitiã, & patientiã, & non prohibitionẽ,
ſecuta ét fuit ratificatio, & ꝯñr ex ea capitulũ teneĩ, eſto q ali-
ter non appareret ſolenniter mandaſſe tales exactiones, ut in de
ciſ. ſuperius allega. Quæ tãto fortius in caſu præſenti locũ ſibi
uendicãt, cum ſimus in collegio paruo, & tractetur de pœna pe
cuniaria, & dictæ exactiones fuerint factæ præcedente manda-
to & ordinatione dicti capituli facta ſolenniter, & præcedente
ordinatione deputatorum ab ipſo capitulo & exactiones ipſę
habuerint tractum ſucceſsiuum, & capitulum poterat illas p-
hibere, & non prohibuit, & aliqua commoditas ad ipſum per-
uenit & ulterius tales exactiones expreſsè ratas habuit abſol-
uendo & liberando exactores ipſorum, ut plenè de iſtis conſtat
41 per proceſſum. †Minus ét obſtat ſi diceretur q capitulũ & de
putati non pſumunĩ mandaſſe exactoribus talẽ exactionẽ per
quã capitulũ incideret in pœnã qñ in mandato quantuncunq;
generali nunquã intelligiĩ mandatũ, q mandatarius exigat in-
debitum. l. ſi procurator. ff. de cond. indebi. & ibi Bar. infert, q
nunquã intelligitur mãdatum illud per qđ mandans poſſet in
cidere in pœnã, ut ét ſentit Bar. in d. §. non unquã. col. fi. uerſic.
quæro, an ex delicto officialis, & tradit Alex. conſi. cvj. Magni-
fice prætor. col. pen. uerſi. itẽ quia col. iij. & plura ad id conge-
rit. Iaſ. in d. l. ſi procurator. col. ij. & iij. nu. iiij. & ſeq. in tertio no
42 tabili. †Quæ comprobari poſſunt ex his quæ dicit Bar. & alij ſe
quunĩ. in l. codicillis. §. inſtituto. de leg. ij. uolens q in generali
prolatione, non vr̃ quis uoluiſſe comprehendere ea, quorũ pro
latio ipſi proferenti eſſet pœnalis uel prohibita q dictũ refert
& comprobat Alex. conſi. ccxxxiij. Ponderatis his. col. iij. num.
xv. uol. vj. eſto igiĩ q capitulũ ſeu deputati mandauerint datiũ
exigi ét ab exemptis, nõ ppterea uidẽtur mandaſſe exactionẽ
illarũ, per quã inciderẽt in dictã pœnam. Obiectio iſta penitus
ceſſat, tũ quia dictũ capitulum in indiuiduo ordinauit dictos
3000. ſcud. debere exigi ad rationẽ decimæ, & non termini, &
ſic expreſſe ꝯ tenorem tranſactionis, prout ét expreſſe mãdauit
exactionem pro pennellis, quæ a monaſterio non debebat ſol-
43 ui, & ſic ceſſant penitus in ꝯrium adducta. ¶ †Prout & ſecundo
tolluntur eo qñ tranſactio diſponit, q capitulum non permit-
teret tales exactiones fieri, quo caſu tenetur ét ſi non mandaſ-
ſet, nam per talia uerba non ſolum dicitur obligari ad nõ faciẽ
dum ꝯ, ſed ad curandum ne alius faceret, ut tradit Bar. Ang. &
& Imo. in l. illa ſtipulatione, per te non fieri. ff. de uerborũ. &
ſequitur Alex. in l. iij. §. ſi procurator. col. ij. uerſ. itẽ nota. ff. q
quiſque iur. & ſentit Iaſ. in dicta. l. ſi procurator. col. ij. in iij. li
44 mit. ¶ † Ad quod & tertio & magis efficaciter obiectio ceſſat
per ratihabitionẽ. & expreſſe & tacite factã per dictũ capitulũ
per quã incurritur pœna, ut eſt textus apertus in dicta. l. ſi pro-
cur. uerſi. idẽ Labeo. & firmat ibi Iaſ. col. iiij. in 4. limitatione,
ubi iſtud ꝯprobat pluribus & pluribus deciſionibus, quę uide-
ri poſſunt, & ét ſentit Alex. dicto conſi. cvj. col. pen. & Bar. in di
cto. §. non unquam uerſ. quæro an ex delicto iuncto uerſ. niſi ſe
cuta ratihabitione, col. pen. & bene faciunt ea quæ dicta ſunt
ſuperius in præcedenti alia obiectione & ratihabitione uniuer
ſitatis, uel collegij aut capituli, ſecuta ad delictum commiſſum
per aliquos ſingulares & particulares. de rati autẽ habitione di
cti capituli expreſſa, item & de tacita, ſatis conſtat ex pluribus
ſuperius deductis, quibus ꝯſideratis, neceſſario dicere cogimur
capitulum prædictum incidiſſe in dictam pœnã, & ꝯñr monaſte
rium in futurum debere eſſe liberum a ſolutione prædictorum
45 & aliorum omnium datiorum. †Nec põt capitulo prodeſſe ob
latio facta, in qua dicit ſe paratum ſoluere monaſterio oĩa inde
bite exacta, nã talis oblatio non põt purgare commiſsionẽ
dictæ pœnæ quæ conſiſtit in faciendo & actus fuit conſumatus
& perfectus, quo caſu non eſt locus amplius præſentiæ, ut in l.
pen. ff. ui bono. rapt. & in l. qui ea mente. ubi plenè glo & ſcrib.
46 ff. de fur. †Et bene facit. c. primum. de præſump. uolens q cul-
pabilis non excuſatur aſſerendo ſe feciſſe ludendo iocosè, & nõ
47 dolosè. †Pœna enim conuentionalis, quæ per factum commit
titur non tollitur per præſentiam, poſt actum geſtum & perfe-
ctum, ex quo iſto caſu ceſſat purgatio, quæ bene quandoque a
iure conceditur, quando ſumus in actu omiſsionis, iuxta tradi-
ta in l. ſi inſulam. cum concord. ff. de uerbo. obliga. iſta autem
oblatio per capitulum, ut ſupra facta optimè trahitur ad com-
modum monaſterij, ut indebite ſoluta poſsint repeti, nam licet
potuiſſet dubitari, an locum haberet talis repetitio indebitè ſo-
lutorum, ex quo commoditas & utilitas non peruenit ad capi
48 tulũ. † Tamen cum dictum capitulum expreſsè iſtud offerat,
& talis oblatio per monaſterium ſit acceptata, ſtandum erit di
ctæ oblationi in præiudicium offerentis, ut habetur in l. qui
Romæ. in prin. ff. de uerb. & in l. Iulianus. §. offerri. ff. de actio.
emp. & in l. filiæ licet. C. de collationibus, & melius in l. acce-
49 ptam C. de uſuris. cum ſimil. ¶ † Per quam oblationem capi-
tulum prædictum non poterit etiam euitare ſolutionem dicto
rum indebitè, exactorum, nec poteſt dari obiectus, q ſcienter
& uolontarie monaſterium ſoluit dicta datia, quoniam ex de-
ductis in proceſſu, ſatis conſtat monaſterium non ſponte ſed
coactè & compulſo ſoluiſſe, & ſoluentes prorſus ignorabant te
norem tranſactionis & conuentionis, & nullum etiam a mona
ſterio mandatum habebant ſoluendi dicta datia contra teno-
rem tranſactionis, & in præiudicium monaſterij, & oblatio prę
dicta, quo ad repetitionem indebite ſolutorum ceſſare facit
50 obiectum. ¶ † Prout etiam & alius obiectus tollitur, ſi dicere-
tur tempore quo fuere impoſita datia due. iij. fuiſſe præſentem
aliquem nomine monaſterij, nam talis præſens penitus ignora
bat tenorem tranſactionis, & ignorans non dicitur conſenſum
præſtare. l. Labeo. ff. de aqua pluu. arcen. l. ſi per errorem. ff. de
51 iuriſd. omn. iud. † Prout etiã præſens & tacens non dr̃ conſen
tire in reſpicientibus præiudicium ipſius & tertij in concernen
tibus ius perſonale. l. filius. §. inuitus. ff. de procu. l. iij. & ibi gl.
ff. de aucto. tuto. per Bart. & alios in l. quæ dotis. col. penul. &
fi. uerſic. in tertio caſu. & uerſicu. in quarto caſu. ff. ſolu. matr.
52 ¶ † Eo etiam cum contradicendo non potuiſſet actus prohi-
beri, ut plenè per eundem Barto. & alios in di. l. quæ dotis.
colum. fin. uerſicu. ſecundo caſu, & plenè per Cano. in capitu.
is qui tacet. de regu. iur. lib. vj. & not. omnes per illum tex. in
l. Gaius.

l.Gaius.ff.de pig.act.cum concord.prout & efficaciter,qm̃ ta-
lis præſens, nullum habebat mãdatũ nec aſſenſum monaſterij,
cui per eius præſentiã minimè potuit præiudiciũ aliquid fieri,
prout ſumus in ſuperius dictis & cõcluſis. Nec põt dari obiectus
ꝙ ſcienter & uoluntarie monaſterium ſoluit dicta datia,p quã
ſolutionem ita factam,innui uĩ,clerum pęnã non incurriſſe,nã
ex deductis in proceſſu ſatis conſtat monaſteriũ nõ ſponte ſed
coactè, & compulſo ſoluiſſe, & manu militari clerum exegiſſe.
53 ¶ † Nec refregatur ſi diceretur lite mota illud eſſe factum,qm̃
attenta generali petitione ipſius monaſterij ,eſto ꝙ lite mota
iſtud appareat factum, tñ monaſterio præſtat uictoriam ad ple
nè no.per oẽs in c.abbate ſane.de re iudicata lib.vj. & quæ per
54 Bar.& alios in l non põt.ff. de iudicijs.† Prout ẽt obiectio ceſ-
ſat,qm̃ ſoluentes nomine monaſterij,prorſus ignorabant teno
rem tranſactionis & conuentionis prædictę,prout in dubio ita
præſumendum eſt uulg.l.uerius.ff.de prob.& quia nemo ita ſu
pinus præſumitur,ut ſuum iactare uelit,uulg.l.cum de indebi-
to.ff.eo.tit.prout ẽt quia talis ſoluens nullum a monaſterio ha
bebat mandatum ſoluendi datia prædicta,ɜ tenorẽ tranſactio-
55 nis,& in præiudiciũ monaſterij.¶ † Conſequenter talis ſolu-
tio ab uno canonicorum regulariũ facta , non põt monaſterio
præiudiciũ afferre,ad no.in titulo,de his quę fi.a præls.& in ti
tulo,de his quæ fiunt a maiori parte c.ferè p totum,& quę con
gerunt Mod.in c.cum oẽs.de ɔſtitutionibus,& in c.edoceri. de
56 reſcriptis,& quæ ſuperius fuere adducta.¶ † Et deciſ.Gem. in
c.ad decimas.col.iiij.de reſt.ſpol.li.vj.uolens canonicũ regu-
larem non poſſe agere pro eccleſia ſua ſine mandato aliorũ , &
quæ tradit Io.An.in c.generali.de elec.li.vj.& Fely.in c.iij. de
proba.nu.iij.uerſi.iiij.intellige.prout ẽt qm̃ oblatio,de quã ſ.
quo ad repetitionem indebitè ſolutorũ,ceſſare facit obiectum
ut ibidẽ ɔcluſum fuit,& talis ita facta ſolutio non inducit, q n
pęna ɜuentionis non fuerit incurſa. prout ẽt qm̃ uerba dictæ
tranſactionis & ɔuentionis ad effectũ ɜuentionis,& ut pęna in
curratur,non exigunt coactã exactionem, & manu militari fa-
ctã,ſolum.n.ɔſiderant ɜuentionem,& ꝙ fuerit factũ ɜ ɔuentio
nem,ꝙ quidẽ debet gñaliter intelligi,prout uerba ſonant,uul-
57 ga.l.j.§ generaliter.ff de lega.præſtan. † Tũ ẽt quia clerus ex-
preſſe uoluit teneri dicta pęna ɜuentionis, ſi modo aliquo pſu-
meret ɜuenire,uel facere ɜ pdicta,aut pmitteret, q uer.mõ ali-
quo,& pmitteret,oẽm caſum ɜuentionis includunt,quocunq;
mõ ſit ɜuentũ.& quocunq; modo ſolutio fuerit facta ɜ tenorẽ
trãſac.& ɔuentionis,alias uerba pdicta appoſita,cenſerent ſine
58 uirtute alicuius operationis.† Et quodlibet minimũ uerbũ ope
rari debet,ut tradit Bal.in rub.C.de ɔtrah.emp.in ix.q.cũ alijs
adductis p Mod.Papienſes in l.liber homo.§ decẽ.nu.iiij.ff.de
uer.ob.& in l.ait prætor.in prin.ff.de iureiur. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Mutans iudicium inceatatum,condemnandus uenit in expenſis.*
2 *Cathedraticum,& cenſus diuerſa ſunt,& differunt,& ſeq.*
*Cathedraticum ſoluitur in ſignum ſubiectionis,& in honorem ca-
thedræ,& debetur ordinario ex lege diœceſane.*
3 *Cenſus conſtituitur & debetur ex alia cauſa.*
4 *Monaſteria religioſorum de iure cõmuni, exempta ſunt ab his quæ
debentur ordinario ex lege diœceſana.*
Conſequenter non tenentur ſoluere cathedraticum.
5 *Monaſteria prædicta,ex priuilegijs exempta ſunt.*
*Priuilegium conceſſum uni ad inſtar aliorum cõceſſorum alijs,ſor
titur eundem & parem effectum,cum illis ad quæ adæquatur.*
6 *A uerbis priuilegiorum,& propria ſignificatione non licet recede
re,eſto quod alteri ſint nociua.*
7 *Priuilegia probant exemptionem.*
8 *Priuilegia prædicta ualent,eſto quod in illis nulla ſit mentio,de iu-
ribus ordinarij, cui infertur præiudicium.*
9 *Potiſſimũ ſi apparet de mẽte Pont.uolẽtis præiudicare ordinarijs.*
Ex quibus colligatur,mentem Pont.hanc fuiſſe.
10 *Clauſula,ex certa ſciẽtia,motus proprij,ex plenitudine poteſtatis,
& non obſtan.multum operantur.*
11 *Papa poteſt concedere exemptionem monaſterijs, & præiudicare
ordinarijs.*
12 *Papa ſuo arbitrio poteſt tollere iura unius eccleſiæ, & ordinarij,
& præſtare immunitatem alijs.*
13 *Priuilegium an & quando noceat illis qui ſunt in quaſi poſſeſſione
pcipiẽdi aliquid,ſi nulla facta eſt mẽtio de dicta quaſi poſſeſſione.*
14 *Clauſula,pleno iure,cõceſſa alicui abbati,quid operetur,& ſeq.*
Abbas de iure cõi,dicitur habere iuriſdictionẽ quaſi epiſcopalem
15 *Inſtituere,& deſtituere,propriè competit ordinario.*
Poteſt etiam competere abbati,ex priuilegio.
16 *Viſitatio competit habenti iuriſdictionem,*
17 *Viſitans poteſt deſtituere,& priuare,cum iuriſdictionis ſit.*
18 *Correctio includit facultatem puniendi & caſtigandi.*
Quibus iſta competant.
19 *Abbas habens iuriſdictionẽ põt deputare aliquẽ ad exercẽdũ eã.*
20 *Epiſcopus in loco exempto,etiam in diœceſi ſua exiſtente,non poteſt
tribunal erigere ſine licentia abbatis dicti loci.*

CONSILIVM XXII.

MANDATVM a Reuerendo legato emanatũ ɜ
Priorẽ monaſterij.s.Spiritus de Venetijs ad inſtã-
1 tiam do.Patriarchæ,expreſſe ɔtinet,ꝙ ipſe prior
debeat ſoluere ratione cathedratici,& pro cathe-
dratico certam ſummam pecuniarũ,ut plenius in eo,& hoc idẽ
innuunt aſſertæ apochæ ſcriptæ per executores.d. do. Patriar-
chæ Modo dimittere iudicium Intentatũ, & conuolare ad aliã
cãm,& dicere ꝙ ipſe Prior teneri ſoluere dictas pecunias ,p cen
ſu,& de iure proprietatis uel dominij ut aſſerit in conſilio , in
fauorem do.Patriarchæ fabricato, iura minimè ita ſimpliciter
& de plano permittunt,ad plenè no.in l.edita.C.de edendo.cũ
2 concord.† Cauſæ em̃ iſtę ſatis differunt,diuerſęq; ſunt, cathe
draticum ſoluĩ in ſignum ſubiectionis,& in honorẽ cathedrę,
& debeaĩ ordinario ex l.diœceſana,ut plenẽ hr̃ in tex. & gl. &
ibi doc.diffuſe tangunt in c.ɔquerente.& in c.dilectus,de offi.
3 ord.& p Abb.in c.paſtoralis , de dona. cum ſim. † Cenſus ue-
ro alia ex cauſa conſtituitur & debetur, ut traditur in capitul.
conſtitutus.de religi.do.& in ca.peruenit.de cenſi. & ibi plu-
ries.Primitus igiĩ ipſe.d.Prior reddi debet certus , quã cãm &
qđ iudiciũ ipſe do.Patriarchs intendit proſequi ſi cãm cenſus,
omiſſa cã cathedratici inchoare & finire prætendit, facta prius
emendatione expenſarum factarũ,in facto & in iure oſtendet,
nullũ ius habere ad exactionẽ aſſerti cẽſus. Si aũt cãæ intẽtatę,
& iudicio ſup cathedratico cœpto,finẽ imponere cupit, adhuc
diciĩ aliquo iure nõ poſſe iuuari, ut talem exactionẽ cõſequaĩ.
4 † Illud em̃ certiſsimũ eſt, de iure cõi.Monaſteria religioſorum
exempta fore ab oĩbus his quæ debentur ordinario, ex l.dioce
ſana,& ɔñr a ſolutione cathedratici,ut eſt gl.ord.a.q.iij. & be-
ne probaĩ in c.quã ſit.in fi.xviij.q.ij.quẽ tex.adducit Abb.in c.
dilectus.col.ij.uerſ.& primo.eſt ẽt gl.in uer.ſolidos duos.in d.
c.ɔquerente.& ibi Abb.in quarto nota.cum ſimi. alijs deciſ. q̃
ad id poſſent accumulari,quo ſit ut attenta exẽptione gñaliter
ɔceſſa oĩbus monaſterijs, ipſe. d. Prior ad ſolutionẽ aſſerti ca-
5 thedraci minimè põt aſtringi a præfato ordinario.† Si ẽt conſi
deramus priuilegia exemptionũ per ſummos Pont.,conceſſs.d.
Priori ſuiſq; ɔcanonicis, & dicto monaſterio.ſ.Spiritus,a for-
tiori idem erit ɔcludendũ,nã prædictia a ſummo Pont. ɔcedũ
tur illę exẽptiones & priuilegia quæ ɔceſſa nonnullis alijs mo-
naſte.& religioſis fuere,quæ ipſi Priori & monaſterio.ſ. Spiri-
tus fuere cõmunicata , perinde igiĩ erit ac ſi ipſimet ſigillatim
fuiſſent ɔceſſa ad plene no.per omnes in l.j.de lega. j. & in di-
ctis priuilegijs dicti religioſi eximunt ab omni exactione , &
quocunque alio onere uel grauamine reali,perſonali,uel mix-
to,quouis nomine cenſeaĩ, nec nõ ab oĩbus cenſibus redditib.
& ſolutionibus quibuſcunque ordinarijs debitis,q̃ oĩs gratiosè
& de plenitudine poteſtatis ipſe Pontifex remittit dictis reli-
gioſis,& monaſterijs,uolens illa eſſe libera , & penitus exẽpta,
atq; immunia a dictis oneribus,præſtationibus , & ſolutionib.
6 ut plenius & diffuſius in dictis priuilegijs. † Quorũ uerba ſunt
clara & aperta nec indigẽt alia interpretatione, & a propria ſi-
gnificatione uerborũ dictorũ priuilegiorũ,nõ eſt licitũ recede
re,licet priuilegiũ ſit alteri nociuũ,ut tradit Abb. p illũ tex. in
c.audiẽtiam.in j.& ij.no.extra de decimis.& facit uulga. l.nõ
aliter.de leg.iij.& in l.j.§.in re igiĩ dubia.ff.de exer.& l. conti-
nuus.in prin.ff. de uer. ob. eo magis cũ ipſe Põtifex uelit ꝙ oĩa
7 interpretatio faciẽda ſit in fauorẽ ipſorũ priuilegiorũ.† Et ꝙ
dicta priuilegia pbent dictas exemptiones eſt gl.ord in uer.gra-
tis in c.cũ olim.el.ij.de priuilegijs.& ibi no. Abb. prout facit
poſt Cardinalẽ in c.poſt electionẽ.de ɔceſ.præb.in ſecũdo no.
cum alijs allegatis,per Dec.cõſ.cxiij.Viſo tenore.col.ij.nu.vij.
8 & ɔſ.clij.In eã.col.j.& ij.uerſ.ij. quo ad probãdũ.† Nec erat ne
ceſſe in dictis priuilegijs exemptionum ꝙ fieret mentio,de iuri
bus ordinarij,cui inferi præiudiciũ,nã ipſa talia priuilegia de-

rogant ordinarijs qui priuantur iuribus ipſorum, & priuatio
præſupponere debet habitum, ut tradit gl.quam ſequũtur ibi
ſcrib.maximè Abba.in c.olim el primo.de priuilegijs. & tradi
Io.Aud.Cald.& Abb.in c.dudum.in prin.eo.tit.& Dec.d.cõſ.
9 clij.col.j.uerſ.& præſupponendum eſt.†Prout ẽt de uoluntate
ipſius ſum.Pont.& ꝙ uoluerit ꝯcedendo tales exemptiones pręiudicare ordinarijs, ſatis dicitur apparere ex illis uerbis onere
uel grauamine quocunque nomine cenſeatur.& ibi, quocunq;
iure debitis & ibi,penitus ſint exempta.de quorum uirtute tra
ditur per doc.allega.per Dec.d.conſ.cxiij.col.ij.nu. iiij. & ſeq.
1 †& ẽt ex illis clauſulis, in ipſis priuilegijs ꝯtentis ex certa ſcien
tia,mutu proprio,ex plenitudine poteſtatis, non obſtantibus,
&c.ut probãnt deciſiones adductæ in alio cõſilio ipſius.d.Prio
ris,ut plenè tangit Franciſ. de Cur. conſi. anj. col.iiij. & conſ.
xlviij.col.xij.& conſ.lxv.col.vij. per Fel. & alios in c. nonnulli.
extra de reſcriptis,& per Fran.de Cur.conſi.xxj.col.ix. & alibi
pluries,& per Dec.conſi.cxcviij.col.pen.& fin. & conſ.cclxxj.
nu.viij.& ix.& in conſ.nouiter impreſſo, primo nu. ia. & xvij.
11 alias,conſ.cccciij.cum ſimi.†Quod modo Papa potuerit, cauẽ
dum eſt ſi de hoc dubitatur, ne incidamus in pœnam & conſtitutionem.l.ij.C.de crimi.ſacrileg. ex quo eſt dubitare ȝ ea
quæ tradit Abb.in c.admonet.col.fi.de renunciationibus& in
c.duo ſimul.poſt gl.de of.ord.& in c.a nobis.de decimis. & in
ca. conſtitutus.col.iij. de religioſis domibus, cum alijs adductis per Fely.in c.quæ in eccleſiarum.col.aiiij. & ſeq.uerſi.j. eſt
12 conſti. † Põt enim Papa ſuo arbitrio tollere iura unius eccleſię
& ordinarij, & ab illis alicui pręſtare immunitatẽ, ut ſuperius
fuit concluſum allegando Abb.in d.c.cum olim.& alias deciſi.
13 † Aduerſus prædicta ipſe dominus Patriarcha,adducit nonnul
la in eius conſilio, quæ ſigillatim & punctim ac copioſius ponuntur & traduntur per Old.conſi.cclxviij.quæſtio eſt utrum
& potiſsimè adducit ea quæ traduntur in ca. dudum. extra. de
priuileg. ubi concludit priuilegium non nocere illis qui ſunt
in quaſi poſſeſsione.nam ad omnis fundamenta Oldr. partim
patet reſponſio & ſolutio ea ſuperius deductis,& ẽt ex his quę
ponit Decius in di.conſ.ciiij ubi ſigillatim reſpondet ad illud
de quaſi poſſeſsione,& ꝙ nulla de ea facienda eſt mentio, cuius dicta ex pluribus poſſent ꝯprobari quæ in præſenti minimè
14 adducã, quia alias diffuſius tangam.†Ad illud autẽ ſuppoſita
declaratione conſilij facta ſuper c\[illegible\]a, pleno iure, ut intelligãt
quo ad inſtitutionẽ,deſtitutionẽ,uiſitationẽ,& correctionem
Abbatis Naruiſiæ in dioceſi Taruiſina, dico dictum Abbatem
habere in præmiſsis iuriſdictionem ad cuius executionẽ põt in
locis ſubiectis monaſterio deputare uicarium & officialẽ q illã
exerceat,nã & de iure cõi Abb.dr̃ habere iuriſdictionem quaſi
epiſcopalem cap.ſicut tuis.de ſimonia.& in c.ſignificaſti.de fo
ro compe.& no.per gl.& doc.in c.cum ab eccleſiarum.de of.or
15 dinarij. † Et ultra ius cõe per dictam declarationem tribuitur
clara iuriſdictio, quæ competit in inſtituendo & deſtituendo,
16 ꝙ eſt propriè epiſcopi ordinarij,ut per totũ titulũ de ꝯſti.†Et
idẽ dicitur de uiſitatione quæ competit habenti iuriſdictionẽ
iuxta notata,in c.cum apoſtolus.de cenſibus,& in ca.Romana.
17 eo.tit.lib.vj. † Ex qua uiſitatione ſequitur iuriſdictio priuandi
& deſtituendi ſecundum Feder.de Sen.conſi.lv.Per uiſitatores
& alia quæ refert Fely.in c.dilectus.el primo,col.ij.de reſcrip-
18 tis.†Et tanto magis quia exprimitur ẽt correctio, quæ ſupponit poteſtatem puniendi,& caſtigandi iuxta notata.in capitulo olim.de accuſa.& in cap.nemo.lxxxiiij.diſtinc. cum ſimilib.
19 † Cum itaque Abbas in præmiſsis habeat iuriſdictionem fateri oportet poſſe deputare officialem,qui illa exerceat per regulã.l.cui iuriſdictio.ubi plenè doctores.ff.de iuriſd.om.iudi.
20 ¶ †Quinimmo uidemus quod epiſcopus ſine licentia Abbatis
non poteſt exigere tribunal in loco exempto monaſterij exiſtentis intra dioceſim.iuxta c.luminoſo.a viij.q.ij.& notãt Moder.in c.praue col.ij.de officio ordinarij, igitur multo fortius
poterit idem Abbas dictum tribunal erigere in locis ſibi ſubiectis,& procedunt iſta ſalua conſuetudine temporibus præteritis obſeruata,cum minimè eſſent mutanda, quæ certam cõ
ſuetudinẽ ſemper habuerunt lege minimè. ff. de legibus. cum
concordantijs. Pariſius Paduę.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes optimè probant contra producentem illos,ſi contra eum deponunt.*
2 *Temere agens ad expenſas condemnatur.*
3 *Tenentes rem eccleſiæ,quot modis & tit.præſumuntur illam.*
Et an iure emphyteotica præſumantur tenere.ſi longo tempore poſſiderunt.
4 *Poßidens rem priuati longo tempore, & aliquid pro ea ſoluens annuatim quo tit.& iure præſumatur illã poßidere,& an tenere.*
Perpetuò uel ad tempus.
Et quid in poſſidente rem eccleſiæ.
5 *Et qua & cuius temporis præſcriptio ſit neceſſaria.*
6 *Liuellarius non habet minus ius quàm emphyteota.*
7 *Liuellarius ex quibus præſumatur magis quàm emphyteota.*
8 *Ceßionarius non poteſt repelli ſi cenſum ſoluit.*
9 *In dubio an quis præſumatur ut ceßionarius magis quàm emphyteota ſeu liuellarius,& nu.ſeq.*
10 *Inſtrumentum factum cum uno non nocet alijs.*
12 *Probatio debet eſſe concludens & neceſſaria.*
13 *Conſuetudo ex quibus actibus probetur.*

CONSILIVM. XXIII.

PRAESENS Iudiciũ nomine epiſcopatus Paduani motum contra Alexandrum generum quondã
d.Peregrini de nigris, tanquam maritum & legitimum adminiſtratorem d.Bernardinæ filiæ & hæ-
redis.d.q.Peregrini non ur̃ ritè nec rectè agitatum,quinimmo
ineptè & temere proceſſum apparet ȝ ipſam Bernard. & Ale.
eius maritum, nomine enim epiſcopatus dati ſunt articuli &
poſitiones in quibus confitentur,ꝙ q.Niger molendinarius cæ
pit ad affictum ab epiſcopatu.Paduæ, molendinum de quo agi
tur,& ꝙ illud tenuit quouſq; uixit, & ꝙ poſt eius mortem. in
d.molendino remanſit Blaſius,loco ipſius Nigri, itẽ ꝙ d.Blaſius habuit unam filiam quam maritauit cum Peregrino patre
ipſius Bernardini,quæ uocabatur Anna,quæ adhuc uiuit,ut fatentur teſtes producti nomine epiſcopatus,quæ Anna fuit filia
1 & hæres.d.Blaſij.& uxor.d.Peregrini,& mr̃ d.Bernard.conuentę.†Quæ omnia bene prubãt & fidem faciũt ȝ ponẽtem & pro
ducentem teſtes,ſm Abb.Fel.& alios in c.examinata. de iudi.
& plenius p eund.Fel.in c.ſi cautio.col.xj.& ſeq.nerſi.fallit no
no.de fi.inſtr.poſt gl.in l.cum precũ.C.de libe.cau.cum ſimil.
q̃b.ſtãtibus agendũ erat ȝ ipſam Annã filiã & hæredẽ.d.q.Peregrini qui nomine uxoris ſuæ Annæ, & tanquã eius maritus.
& adminiſtrator,tenuit,& poſſedit molẽdinũ prædictũ, q̃ Anna tanquã hæres Blaſij.& mater ipſius Bernardinæ debuit cõ-
ueniri,tanquã dña dicti molẽdini & non debuit agi ȝ ipſã Ber
nar.eius filiã,prout actũ fuit,quæ conueniri ſuper relaxatione
dicti molendini non potuit,cum non ſit ſuũ ſed. d. Annæ eius
2 matris.†Et ideo agentes nomine.d.epiſcopatus ȝ d.Bernar.tã
quã temere & ineptè agentes condemnari debent ad expẽſas,
& ipſa Bernar.& eius maritus ſuo nomine conuentus, abſoluẽ
di ueniunt uulg.l.eũ quẽ temere.ff.de iudi.& inſti.de pę.teme.
litig. per totũ q̃ oĩa in facto bene probant attentis articulis &
poſitionibus datis noĩe epiſcopatus,& attentis depoſitionibus
teſtiũ eius noĩe productorũ. ulterius ꝯſiderando merita cauſæ,
per teſtes productos nomine ipſius Bernardinæ plenè probatũ apparet,ꝙ Blaſius eius auus, & Peregrinus eius pater, toto
tpe quo uixerunt,ꝯſtr ultra annos xl.ꝯtinuos pacificè,& quie
tè tenuerunt & poſsiderunt molendinũ prædictũ, ſingulis annis,epiſcopatui Paduano ſoluentem uniformem penſionẽ mo
diorum ſeptem frumenti,quæ poſſeſsio ita longeua,inducit ue
ram & ualidam præſumptionem,ꝙ d.Blaſius, & ſucceſsiuè Pe
regrinus nomine.d.Annæ,ſuæ uxoris,& filiæ & hæredis.d.Bla
ſij ſoluentes dictam uniformem penſionem, tenebant dictum
molẽ.uel tanquã emphyteotæ,uel tanquã ceſsionarij,& quẽcũ
que caſum ꝯſideremus malè actum fuit ȝ ipſam Bernar.ut infe
3 rius dicẽt.†Et ꝙ tanquã emphyteotæ tenerẽtur,probatr per gl.
magnam circa finẽ,cõiter ibi ab oĩbus ſcrib.approbatã in l.ij.
C.de iure emphy.uolẽs,ꝙ ſi quis diu tenuit & poſſedit aliq̃ rẽ,
& pro ea præſtitit debitum canonẽ,ꝙ tũc præſumit emphyteo
ta,prout in pũcto tenet Ang.Alex.Aret.& Iaſ.in l.qui aliæ.§.j.
ff.de acq.hęr.& Chriſtophorus porcus inſtituta de locato,col.
iij.in prin.& plenè Iaſ.in d.l.ij.de iure emphy.in ſuo tra.col mĩ
hi.lxxavj.& ſeq.ubi aľs adducit deciſ.& auc.& hr̃ p Fel.in c.ſicut.col.xv.de re iud.& p Alex.ꝯſ.lxa.Circa primũ,col.iij.uer.
ad idẽ.uol.j.& hãc eſſe cõem opi.dicũt Mod.in trac præſcr.in
4 j.par.tertiæ partis prin.car.xij.nu.xlj.†Et bene uerũ ꝙ poſsidẽs
rẽ priuati,& lõgo tẽpore ſoluens uniformẽ penſionẽ, cẽſei emphyteota

phiteota perpetuus,ſi uero eſſet res eccleſiæ, talis emphyteoſis
præſcripta durabit uſque ad tertiam generationem,ita Iaſ. plu
ra adducens in d.tractx.col.mihi lxxxviij.& ſeq. uerſi.vj.quæ-
ro.& Alex.in d.l.qui in aliena.ubi ſcrib.& Moder.in d.trac. lo
co & uerſ.præal.adducentes Fely.in c.cum Bertol.col.xj.circa
5 finem.& col. ſeq. de re iud.¶ † Et ſufficit præſcriptio. trigin.
ann. uel alias. xl.ſm Bal.in l.competit.C.de præſcr.xxx.anno.
& ſm gl.in d.l.ij. & ibi latè Iaſ.col. mihi. lxxxj. licet aliqui te-
neant quod ſufficiat præſcriptio decem annorum, de quo ple-
nè per Mod.in d.trac.loco præal.& nu. xlij. ad id plura adducẽ
tes,& dicentes communes conclu.eſſe de quibus ſupra,uideli-
cet,ꝙ tenens et poſsidens rem eccleſiæ,& pro ea ſoluens unifor
mem penſionem, tempore longiſsimo præſumitur tenere dictã
rem tanquam emphyteota,quæ emphyteoſis ad minus durabit
uſq; ad tertiam generationem & ideo conſiderando poſſeſsio-
nem Blaſij, & ſucceſsiuè poſt eius mortem, poſſeſsionẽ Annæ
eius filiæ,& hæredis, cuius nomine Peregrinus tanquã eius ma
ritus,& adminiſtrator dictum molendinum tenebat, ipſa An-
na reperietur in ſecunda generatione, poſt eius uero mortem,
Bernardina erit in tertia,unde clarè apparet, nimis propærè &
tempeſtiuè eſſe actum ꝯ eandem cum talis emphyteoſis non
ſit finita,ſed adhuc duret, nec in prædictis ſucceſsionibus & ge
nerationibus,computandus erit ille Niger,quia nihil cõe cum
eo habuit.q.Blaſius,& ſucceſsiuè Anna eius filia & hæres, nec
Peregrinus maritus ipſius Annæ nec poſtremo ipſa Bernardi-
6 na,nec Alex.eius maritus.†Eodem modo ſi nos conſideramus
ipſum Blaſium,& ſucceſsiuè Annam eius filiam & hæredem,&
peregrinum maritum Annæ,& ſucceſsiuè ipſam Bernard.tan-
quam liuellarios in d.molendino a fortiori non poſſunt repel-
li,nec dandus eſt commeatus ipſi Bernardinæ, cum liuellarius
nõ habeat minus ius q̃ emphyteota,ut patet ex adductis p Iaſ.
7 in l.j.col.lx.C.de iure emphy.¶ † Et ꝙ ſint iudicandi,ut liuel-
larij ſatis patet ex lege capta in Excel conſ.Rogatorũ iã ꝓdu-
cta,qua diſpónit ꝙ poſsidentes, & recognoſcentes aliquid ab
eccleſia ſub uniformi pẽſione per ſpaciũ.xl.ann. debere inueſti
ri ab ipſis eccleſijs,ut liuellarij, quæ oĩa ꝯcurrũt in caſu præſen
ti,attenta præſcriptione.xl.ann.ſub uniformi pẽſione.d.Blaſij,
& ſucceſsiuè Annæ eius filiæ,& hæredis,& Peregrini eius mari
8 ti. † Similiter ſi nos ꝯſideramus,Blaſiũ,Annã eius filiã,& hære
dẽ tenuiſſe,& tenere dictũ molendinũ,ut cenſuarios,adhuc mi
nus debẽt repelli,p ea q̃ habenẽ in c. ꝯſtitutus. eẽ de relig. do.
& per Abba.& Fely.in c.ad audientiã.de præſc. & p Iaſ. in l.j.
col.xj.uerſi.iiij.quæro.C.de iure emphy.& Io.Fab.in §.adeo.in
ſtituta de locato.& per Soc.conſ.cclxvj.In cauſa quæ uertitur,
9 uol.ij.& per Dec.conſ.clxiiij.Non fuiſſet,uol.j.†Et ꝙ in dubio
debeant iudicari,ut cenſuarij,& ꝯñr ſoluendo penſionẽ non de
beant repelli,facit bona deciſio Alberici de Roſ. in l.ij. C. de
iure emphy.col.viij.uerſ.quid de quæſtione,quẽ referũt,& ſeq.
ſcribentes in d.c.ꝯſtitutus,& Soc.d.conſ.& conſ.clxvij.Non inu
tilis,col.ij.uol.ij.& Iaſ.in d.l.ij.q.ix.col. mihi. xc. dicens ꝙ ſo-
lus Io.Fab.in l.j.C.de iure emph.tangit iſtã quæſtionẽ, & ple-
nè hr̃ per Mod.Neap.in deciſ.d. conſ. cxxix. Comes.ſ. Ange.
10 †Cócludẽtes in dubio,tenẽtẽ & poſsidẽtẽ rẽ alterius,& pro ea
ſoluentem uniformem annuam penſionem, in dubio iudicari
cenſuarium,magis quã liuellarium,ſeu emphyteotã, unde ſiue
conſideremus Blaſium, & ſucceſsiuè Annam, ut liuellarios
uirtute legis Rogatorum, ſiue ut cenſuarios,ſiue ut emphyteo-
11 tas,repelli non debent,ut patet ex prædictis.†Quibus non ob-
ſtat ſi dicatẽ prædicta procedere,niſi appareat de affictatione, &
locatione. Nã dicitur reſpectu Blaſij, & ſucceſsiue Annæ eius
filiæ & hæredis,& Peregrini eius mariti,nihil penitus conſtare
nec de locatione,nec affictu,& aſſertum inſtrumentum factum
cum.q.Nigro,nihil nocet prædictis,ex quo ipſi nullam cauſam
habeant a Nigro, reſpectu dicti molendini,ſed ueniunt iure, &
poſſeſsione ꝓpria,& res inter alios acta.nihil nocet.tertia ca.In
ter dilectos.§.porro.de fi.inſt.l.ſæpe.ff.de re iud.& toto tit. res
Inter alios acta,& ſatis patet per teſtes productos nomine epi-
ſcopatus,ipſum Blaſium, non fuiſſe hæredem nec ſucceſſorem
Nigri,quinimmo teſtes prædicti aſſerunt,ꝙ etiam uiuente Ni-
gro,& poſt eius mortem ipſe Blaſ.ut principalis,poſſedit,& te-
nuit dictum molendinum,& licet Blaſius fuerit nominatus de
Nigro,tamen teſtes prædicti,dicunt talem nominationem non
fuiſſe cauſatam,eo quoniam ſucceſſerit Nigro,ſed fuiſſe ſic no
12 minatum alijs de cauſis. † Minus etiam obſtat ſi dicatur quod
per tale inſtrumentum, & etiam per aliud factum cum Barth.
de uilla,uñ probari epiſcopatum ſuiſſe ſolitum da re dictũ mo-
lendinum ad affictum,nam non apparent modo aliquo, prædi
cta inſtrumenta habuiſſe executionem nec effectum, & ſic talis
productio non includit probationem neceſſariam. l. non hoc.
13 C.unde legit.c.in præſentia.de prob.†Præterea talis præſenta
tio inſtrumentorum,non inducit probationem conſuetudinis
ut patet ex his quæ no.in l.de quib.ff.de legi. & p Cy. & alios
in l.j.C.q̃ ſit lon.ꝯſue.et per ſcrib.in c.fi. de ꝯſue. et ideo reie-
ctis aſſertis inſtrumentis, ſumus in diſpoſitione iuris commu-
nis,quo conſiderato clare patet fuiſſe male actum ꝯ ipſam Ber-
nard.ex quo agendum erat ꝯ Annam eius matrẽ. Item ꝯſiderã
do merita cauſæ,ſatis patet,Bern.& eius maritum non eſſe reij
ciendos.a d.molendino,ſiue conſideremus eos, ut emphyteo-
tas,ſiue ut liuellarios,ſiue ut cenſuarios. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Res eccleſiæ regulariter alienari non poſſunt.*
2 *Poſſunt tamen alienari, quando alienatio fit in euidentem utili-
tatem.*
3 *Et an ultra cauſam iuſtam interuenire debeat tractatus,& ſolemni
tas requiſita.*
4 *Auctoritas Pontificis,an ſupplent iſtas ſolennitates.*
5 *Et quid ſi facta eſt & ſeruata forma reſcripti apoſtolici, an in du-
bio præſumatur facta in utilitatem*
6 *Et quid ſi talis alienatio fuit obſeruata pluribus annis.*
7 *Euidens utilitas,quo tempore ſit conſideranda.*
Et quid ſi ſucceſſiuis temporibus,creuit ualor.
8 *Vel res alienata fuit meliorata per illum in quem facta fuit alie-
natio.*
9 *Et an poßit in iſtis allegari obreptio ſeu ſurreptio licentia data à
Pontifice.*
10 *Et quid ſi in reſcripto inſertus eſt tenor extrauag. Pauli ſecundi.*
11 *Et an Papa poßit talem licentiam concedere.*
12 *Papæ poteſtas in rebus eccleſiaſticis maxima eſt.*
13 *Statutis derogatum quando cenſeatur,& per quas clauſulas.*
14 *Et quid ſi non apponitur in reſcripto tenore ſtatutorum.*
15 *Clauſula non obſtantibus quæ ſtatuta tollat præterita præſentia uel
futura.*
16 *Emphyteota tenetur ſoluere canonem rei eccleſiaſticæ.*
17 *Et nedum futurum uerum etiam & præteritum.*
18 *Eſto quod emphyteota ceſſauerit ſoluere per triennium,& ultra.*
19 *Emphyteota quando priuetur propter non ſolutionem.*
20 *Priuilegium iſtud priuationis conceditur directo domino, non em-
phyteotæ.*
21 *Secunda conceßio emphyteoſis,an & quando præiudicet primæ.*
22 *Opponere quando & quo caſu quis poßit de iure tertij.*
23 *Ex diuerſis non bene infertur.*
24 *Concedens rem uidetur ſolum concedere ius quod in illa habet.*

CONSILIVM XXIII.

1 ESTO quod † Regulariter res eccleſiæ nõ poſsint a-
lienari,ut in c.ſine exceptione.xij.q. ij. & fere per
totam dictam cãm & in c.nulli.de reb. eccle. non
alie.In c.j.eo.tit.lib.vj & in cle.j.eo.tit.& per glo.
pen.in c.j.de reſti.in integ,& per gl.ſi.in c.quæ in eccleſiarum.
de conſti.& Abb.ibi in iiij.no.& Fel. col. j. cum alijs adductis
per Dec.conſ.cxlij.Et pro tenui.col.j.& conſi. cclxxxij. Et pro
2 senui.col.j.& conſi.cclxxxij.Viſo puncto.col.iij.nu.vj.†Tamẽ
permiſſa eſt alienatio qñ illa fit in euidentẽ utilitatẽ eccleſię,ut
eſt tex.apertus in d.c.j.& in d.cle.j.& in d.c.ſine exceptióe.ubi
gl.& alij no.& gl.j.in d.c.nulli cũ alijs ẽt adductis p Dec.In di
ctis ꝯſ.unde uera exiſtẽte ſacti narratione, cũ alienatio pſentis
hoſpitij & domus facta appareat p fratrẽ Petrũ Frãciſcũ,de Ca
pua, comẽdatorẽ & pręceptorẽ S Io. de Brund. in pſonam do.
Vinc.de Georg.in euidentẽ utilitatẽ dictæ præceptorię & eui-
dẽter tẽdat in ipſius cõmodũ nõ poterit modo aliquo reuocari
per fratrem Matth.de Capua modernum commendatarium &
pręceptorẽ ex quo ſubeſt iuſta cã a iure approbata,p p quã talis
3 alienatio potuit fieri p iura & dec iſ.de quib.s̃.†Nec habet ob-
ſtare ſi dicatẽ ꝙ licet ſubſit iuſta cã alienãdi,tñ ipſa alienatio nõ
tenet,qm in ea, nõ interuenit tractatus nec ſolẽnitas a iure re-
quiſita,nec auctoritas & ꝯſenſus magni magiſtri,q̃ oĩa,tũ de iu
re,tũ ẽt ex tenore ſtatutorũ ꝯſtitutionũ ſtabilimentorũ & ordi
nationũ ac priuilegiorũ ꝯceſſorũ religioni ſ.Io.Hyeroſol mita
ni interuenire debebãt,ut de prædictis patet ex tenore & lectu
ra ipſorũ & diſpoſitio iuris cõis iſta requirẽtis hr̃ expreſſe i d.c.
j.& in d.cle.j.& in d.c.ſine excep.ubi plenè ſcrib.tradũt ꝓut ẽt

firmant in d.c.nonnulli.& in d.c.quæ in eccleſiarum.& ꝑ Dec.
4 dicta conſ.†Nam procederent obiecta, quando ſine auctorita
te ſummi ponti.alienatio fuiſſet facta,uerum qm̃ præſens alie-
natio fuiſſet facta oſtenditur auctoritate & licentia ſummi pō
ti.& interueniente tractatu & cauſæ cognitione recepta & ha-
bita per delegatũ apoſtolicũ,merito dr̃ firma & ualida, eſto ꝙ
auctoritas & conſenſus magni magiſtri non interueniſſet, qũ
em̃ alienatio fit auctoritate Papæ,dr̃ legitimè facta,nec alia ſo
lennitas,aut alterius ꝯſenſus requirit,ut probar̃ in c.ad audien
tiam.el.ij.cum gl.de eccl.edifi.& tradit Arch.xij.q.ij.in ca.an-
5 tep.& Abb.conſ.alj.Videndũ eſt,col.iiij.uol.j.†Prout ēt qm̃ cũ
præſumatur facta,imo facta præſupponatur ſeruata forma re-
ſcripti ſummi Ponti. in dubio præſumitur facta in utilitatē ut
dicit Bal.ī c.j.q. ſeu.da.poſ.col.ij.uer. q̃rit Iac.& ī c.ſicut.circa.
uerſ.itē quæro.de re iud.arg.l.j.C.de præd.cur.lib.a. & ꝑ Ale.
6 conſ.lxaia.Circa.j.col.vj.uol.j. † Prout ēt qm̃ talis alienatio ꝑ
longum tp̃s & pluribus annis fuit obſeruata & ſortita effectũ
ꝯñr non debet retractari,ut in ſi.hr̃ in ca. contingit.ibi ſi fuerit
7 aliquot annis obſeruata extra de tranſ.†Et qm̃ tp̃e quo fuit fa
cta talis alienatio tendebat in utilitatem eccleſię licet modo re
periatur aliquis offerens meliorem ꝯditionem tñ non debet au
ferri ipſi.d.Vinc.qui domum ipſam & hoſpitium meliorauerit,
nam attendi debet tempus illud quo fuit facta & non p̃ſens, &
ualor dictæ domus conſiderari debet illi qui tunc tēporis cur-
rebat, & non iſte qui in præſentiarum curreret, ut per illũ tex.
dicit gl.Inn.Io.An.& doc.in c.ad aures de reb.eccl.non alie.&
tradit gl.& doc.in l.ij.C.de loc.prædio.ciui.lib.a.& in l.j.C.de
uend.reb.ciui.cod.lib.& tradit Bar.in l.ij.C.de feud.patri.lib.
xj.& Alex.in d.conſi.laix.col.vj.& bř in l.iij.§.diui ff.de iu.fiſ.
per gl.& doc.in c.cum cām.de teſti. & in c. cũ dilecti. de emp.
& uen.& in l.ij.C.de reſcin. uen. & in l. ſi quis cum aliter.ff.de.
8 uer.obl.†Non enim melioratio facta per d.Vinc.debet eſſe ſibi
damnoſa,ut bř in l.ij.& ſi.C.de alluuio.& per doc.in d.c.ad au
9 res.†Minus ēt pōt obſtare,ſi allegaretur obreptio ſeu ſurreptio
dictę facultatis ſeu licentiæ alienandi conceſſæ a pontifice quo
niã ceſſant iſta,ex quo de ipſius mente & intentione apertè cō-
ſtat & apparet ut hř & tradit in l.quidã ꝯſulebat. ff. de re iudi.
& in c.diuerſis fallacijs.de cle.coniuga.& in ca. ueniens. de fil.
10 præsby.& per Old.conſ.cccaav.Thema. cũ alijs ꝯcor. † Tũ ēt
quia in tali licentia inſertus eſt tenor eatrauag.Pauli ſecũdi, &
eapreſſe pontifex uoluit alienationem fieri caſu quo tenderet
in utilitatē dictæ præceptorię & cauſæ cognitionem alteri dele
gauit & talis mẽs & uoluntas ꝯſonat iuri,ut tradit Bald. in l.ea
facto.ff.de uul.& pup. & in c. cām q̃ de reſcriptis,nec obreptio
ſeu ſurreptio pōt colligi & allegari ratione dictorũ priuilegio-
rũ ſeu ſtatutorũ,ex quo ꝑ Papã fuit illis derogatũ & ſufficien-
11 ter ut patet ex tenore breuis & dicet̃ inferius.†Minus ēt obſtat
ſi allegaret̃ Papã non potuiſſe talē licentiã concedere,nec præ-
iudicare dictæ religioni & ſtatutis & priuilegijs ipſius,nã iſtud
dicere ſacrilegij inſtar eſſet ut tradit in l.j.C.de crim.ſacrile.&
in l.ij.C.de diuer.reſcr.& ꝑ Spe.in ti. de diſpē.§. nũc breuiter.
12 † Et ēt qa Papa in bonis eccleſiarũ habet omnimodã & abſo-
lutã poteſtatē.c.ij.in prin.de ꝯceſ.p̃b.li.vj.& in cle.j.ut lit.pen.
& multa accumulat Maria.Soc.conſi.aiij.Præſens conſultatio.
col.iiij.& ſeq.uo.j.& ſcrib.oẽs maximè Fel.in d.c.quę in eccleſ.
nu.alvj.alvij.& alijs. eo magis cũ talis licẽtia alienãdi ꝯceſſa ꝑ
pōtificē ꝯtineat in ſe cām a iure approbatã ut ſuperius eſt de-
ductũ & ſtatuta ac priuilegia ꝯceſſa dictæ religioni nō ſunt tã
tæ potẽtiæ,ut illis ꝑ ſummũ pōtificē nō potuerit derogari ꝓut
fuit derogatũ,ea illis uer.nō obſtãt.ꝯſtitutionibus,&c.& ea il-
lis necnō ſtatutis ꝯſuetudinibus ſtabilimentis uſibus & ſtatutis
dicti hoſpitalis roboratis,&c.& ibi alijſq; ꝯrijs quibuſcũque.
13 †Per quas cl̃as ſpecificè dictis ſtatutis derogatũ apparet qb.po
tuiſſet derogare ēt ſi in genere de illis cogitaſſet ꝑ tex.in l.q.iu
re militari.ff.de teſta.mili.& tradit notabiliter Pau.de Ca.ꝯſi.
14 cexia.Super puncto iſto col.ſi.†Et iſtud ſufficit licet nō appo
nat̃ tenor ſtatutorũ ut dicit Bal.ī auc.oẽs peregrini. circa ſi.C.
cōia.de ſucceſ.& ī auc.nauigia.in j.no.C.de furt.& pulchre tra-
dit Alex.adducẽs alias deciſ.ꝯſ.ccxvij Nec arguẽdi ſumus col.
vij.uer.viij.fortiſcani.uol.ij.& ꝑ Fel.in c.nōnulli.col.aav.uer.
15 vj.conclu.nu.laxla.de reſcri.†Prout ēt,q2 talis cl̃a nō obſtan.
ſtatutis,&c.nō ſolũ tollit ſtatuta p̃terita ſed ēt futura,& ſuffi-
ciẽs eſt ad illa tollẽdũ,licet ipſorũ tenor nō exprimat̃,ut tradũt
Bal.Ang.& Pau.de Ca.in l.ſi mihi & tibi.§. in legatis. de leg.j.
cũ alijs adductis ꝑ Fran.de Cur.conſi.xxxv. Statuta ſeu in capi

tulis.col.pen.uerſi.& iſtud procedit niſi princeps,&c.Circa a-
liud uniuerſitas & homines caſtri Leonis fugere non poſſunt
quin ſoluere habeãt comẽdatario Abba.ſ.Lauren.canonē ſta-
tutũ, ꝓ podio dicti caſtri ꝙ in emphyteoſim ipſa uniuerſitas &
homines ceperũt a p̃deceſſoribus ipſius comẽdatarij ad certũ,
& determinatũ tēpus,in inſtrumẽto dictę ꝯceſſionis ꝯtentum.
16 Tenent̃ enim tanquã emphiteotæ ſoluere canonē,ſub quo res
eccleſiaſticas in emphiteoſim ceperũt.l.j.ij.& iij.& ibi oẽs ſcri
bẽ.C.de iure emph.& ff.ſi ag.uect.pet.& plenè ꝑ Can.in c. po
tuit,eã de loca.& in auc.de eccl.re.immo.alie.coll.v.& in auc.
17 ia.†Et nedũ ad futurũ canonē ſoluendũ ꝯpelli poſſunt ipſi uni
uerſitas,& homines, quinimmo ipſe comẽdatarius ab ipſis ꝯſe
qui pōt Canonē ꝓ toto tp̃e p̃terito,quo illi nō ſoluerũt, ut no.
& bř in iuribus.ſ.allegatis,potiſsimè in l.ij. C. de iure emphy.
18 ubi plenè Mod.ſcrib.†Et eſto,ꝙ per trienniũ, ſeu bienniũ, &
ultra ceſſauerint ſoluere, tñ ea hoc non dicunt̃ cecidiſſe a iure
emphy.in dãnum d.do.nec ea iſta non ſolutione,poſſunt ſe iu-
uare,eo qm̃ emphyteota inuito dño directo nō p̃t relinquere em
phyteoſim,nec dicere pōt nolle ulterius ſoluere Canonem,ſm
Bal.col.ij.& in d.l.ij.C.de iure emph.ꝙ ſequit̃ Albe. de Roſa.
ibi,col.ult.& Iaſ.adducens alias deciſ.col.vij.uerſ.vj.princ.no.
19 †Non enim priuat̃ emphyteota, re emphyteotica non ſoluen-
do,ſi dominus directus hoc non uult,ut eſt tex.in d.l.aij.& ibi
Iaſ.poſt alios,col.ij.uerſ.v.no.Ex quibus reſultat uera iuris ꝯ-
cluſ.ꝙ dicta uniuerſitas, & homines qui pro tempore præteri-
to poſſiderunt,& in præſentiarum poſſident dictum podiũ em
phyteoticum,tenent̃ ſoluere canonē pro toto tēpore p̃terito
dicto cōmendatario,& ēt pro tempore futuro,quo durat dicta
emphyteoſis, & eo finito tenent̃ renouare, ibi habitare uolũt
¶ Nec prędictis habet obſtare ſi dicat̃,ꝙ comẽdatarius nō pōt
prædicta facere ꝑ ꝑ ſecundã emphyteoticã conceſsionem, per
eundem, & eius prædeceſſores factã Illuſt.Duci Vrbini,de eo-
dem met podio,& caſtro, per quã ſecundã emphyteoſim vr̃ re-
ceſsiſſe a prima,& ꝯñr uirtute dictæ ſecundæ emphyteoſis dicti
uniuerſitas, & homines nō uidentur poſſe cogi ad ſolutionem
Canonis pro tp̃e pręterito,nec pro futuro,nec ēt ad renouãdũ.
Nã obiectio tollitur ex plurib. Tum quia poſt ſecundã conceſ
ſionem in emphyteoſim factã anteceſſoribus dicti Illuſ.Ducis,
ipſi uniuerſitas,& homines habitarunt dictum podium,& illud
poſſiderunt prout in præſentiarum poſſident,& per dictã ſecũ
dã emphyteoſim in nullo fuerunt plus grauati, quã erant ante,
nec Illuſt. Ducem dicere poſſunt ab ipſis petijſſe aliquem Ca-
nonem,ex quo ipſi uniuerſitas,& homines nihil ſoluerunt,nec
ſoluunt,pro dicto podio ipſi Illuſt.Duci.Vnde per dictã ſecun
dam emphyteoſim ipſi fugere non poſſunt prædictã ſolutionē
20 Canonis,ut ſ.†Eo potiſsimum, quia poſt dictam ſecundã em-
phyteoſim ipſi uniuerſitas,& homines per plures annos,& lon
gum tempus ſoluerunt dictum Can.prædeceſſoribus ipſius co
mendatarij,quæ ſolutio per tm̃ tempus præſcripta, dãnat ipſos
ad ſoluendum Canonem pro reliquo tempore quo non ſolue-
runt,& etiã in futurum,ut habetur in tota fere materia præſcri
ptionum.† Et quod dicta ſecunda conceſsio emphyteoſis non
21 iuuet ipſos uniuerſitatem,& homines,deducitur ulterius. Ipſe
em̃ Illuſt.Dux,uirtute dictæ ſuæ ſecundæ emphyteoſis in nullo
moleſtat prædictos uniuerſitatem,& homines,nec ipſe Illuſt.
aliquid opponit de dicta ſua ſecunda emphyteoſi,unde ipſi uni
uerſitas,& homines non poſſunt opponere de dicto iure tertij,
& opponendo,nihil ipſis prodeſt.l.loci corpus.§.pen.ff.ſi ſeru.
uẽd.& per Bar.in l.ij.ff.de exce.rei iud.& in l.ſi rē alienã.ff. ſol.
mat.& per Bal.& alios in l.cũ ſeruus quiſpiã.C.de ſer.fug. & ꝑ
Cano.in c. capitulũ,& c.mãdatum,eã de reſcri.Vbi hř opponē
tem de iure tertij non audiri,qñ tale ius ipſo iure non excludit
ius agẽtis,ut eſt in caſu præſenti.In quo ſi dr̃ ſecũdã emphyteo
ſim Illuſ.Ducis ꝯtinere illud idē ꝙ ꝯtinet prima,facta dictę uni
22 uerſitati,& hoib.†Certè ſecunda nihil ualebit, cũ primi emph.
fuerint,& ſint in poſſeſsione rei emphyteoticæ.l.quotiẽs cũ ibi
plenè no.poſt alios ꝑ Iaſ.C.de rei uend.Et ideo cum ipſi primi
emphyteotæ,habeãt fortius ius,de iure tertij debiliori oppone
re nō poſſunt,cũ nō ſit excluſiuũ iuris ipſorũ. Si uero dicimus
emphyt. ſecundam factã Illuſ.Duci,ꝯtinere aliud,q̃ illa prima
facta dictæ uniuerſitati,& hoib. fortiori hoc ꝯſiderato,ꝯcludē-
dũ eſt uniuerſitatē,& homines teneri ad ſolutionē Can.nec poſ
ſunt ſe iuuare ea dicta emphy. cũ illa ſit facta ſuꝑ diuerſo iure
23 a prima eorũ emphyteoſi.†Ex quib.diuerſis Interri mō aliquo
nō pōt uulga.§.nihil cōe.Et quod dictæ cōceſsiones in emphy
teoſim

teoſim uideantur continere diuerſa, ſatis ſuadetur ex nerbis dictarum conceſsionum. Nam in prima, dictæ uniuerſitati, & hominibus conceditur in emphyteoſim caſtrum, ſeu podium, cũ domibus plateis caſalenis foueis pontibus ſtiecatis. &c. In ſecũda uero conceſsione facta Illuſt. Duci, illi conceditur caſtrum, & tota curia, & territorium, ponendo confines, & ſic conceſſa uidetur præeminentia, & iuriſdictio, quam ipſe comẽdatarius, & eius anteceſſores habebãt, quæ minimè ꝯceſſa fuit dictę uniuerſitati, & hominibus. Et ꝙ hæc ſecunda uideatur facta de p̃dictis, & ſic diuerſa a prima, ſatis & ſuadetur, eo q̃n de prima nulla facta eſt mentio in ſecũda. Et ideo comẽdatarius, & eius anteceſſores in hac ſecũda emphyteoſi uident̃ ꝯceſsiſſe ius, qđ
2 habebãt, & non aliud, & ꝯñr iuriſdictionẽ, & præeminentiam. † Qui eñ ꝯcedit rem, uř ſolummodo cõcedere ius, ꝙ in illa re habet, ita tex. & ibi Bal. & alij, ĩ l. qui tabernas. C. de ꝯtra. emp. & idẽ Bal. in l. unica. C. q̃n non peten. par. col. pen. uerſi. ſed qđ ſi dominus, & ſeq. Iaſ. in trac. de iure emphyteo. col. cxlij. uerſi. quid autem ſit econtra.

Pariſius. Padue.

SVMMARIVM.

1 *Laicus per præſcriptionem, non poteſt ſibi quærere ius percipiendi decimas.*
Laici ſunt incapaces poſſidendi ſpiritualia.
2 *Etiam ſi præſcriptio eſſet tãti temporis in cuius contrarium non extaret memoriã.*
3 *Limitantur tamen iſta, quando laicus fuiſſet infeudatus de dictis decimis ante concilium lateranenſe.*
Laici an poßint ſe tueri, ut non ſoluant decimas mediante præſcriptione, ſeu conſuetudine, & alijs pluribus ſeq.
4 *Præſcriptio & conſuetudo, in multis differunt.*
5 *Non tamen ſunt contraria, & poſſunt cumulari cũ tendant ad idẽ.*
6 *Præſcriptio habens annexã cõſuetudinẽ, cõtenta eſt curſu ann. xl. Etiam contra Papam, & Roma. eccleſiam.*
7 *Decimæ perſonales paſſiuè poſſunt præſcribi, ut non ſoluantur.*
Decimæ perſonales debentur iure poſitiuo, & conſuetudo non ſoluendi eas prodeſt, & excuſat.
8 *Decimæ perſonales quæ ſint.*
9 *Decimæ reales, & prædiales, debentur iure diuino, & præſcribi nõ poſſunt.*
10 *Decimæ prædiales, & reales, an poßint præſcribi aduerſus laicum infeudatum de decimis, uel habentem ius conſequendi eas ex priuilegio, uel conſuetudine ante concilium lateranen. & ſeq.*
11 *Laicus alium laicum licitũ poteſt tales decimas præſcribere præſcriptione communi.*
Et fortius præſcribere poteſt tanto tempore in cuius contrarium nõ extat memoria.
12 *Præſcriptio iſta habetur loco tituli legitimè conſtituti.*
13 *Habet etiam uim priuilegij.*
14 *Habet etiam uim legis.*
15 *Præſcribens tanto tempore, præſumptionem habet ex aliqua cauſa legitima, non ſoluiſſe illud ad quod de iure tenebatur, nec admittitur probatio in contrarium.*
16 *Præſcriptio iſta ſecundum aliquos procedit indiſtinctè, cum bona, ſeu mala fide.*
17 *Præſcriptio iſta, nunquam cenſetur excluſa, quantumcunq; lex utatur uerbis generalibus.*
18 *Et ſatis eſt allegare titulum, abſque aliqua ipſius probatione, ſtãte præſcrip. prædicta.*
19 *Cenſus, & reſeruata principi, regulariter non poſſunt præſcribi cõtra ſupremos.*
20 *Contra tamen dominos inferiores bene præſcribuntur.*
21 *Conſuetudo minuens quotam decimæ, ualida eſt.*
Decimæ quota præſcribi poteſt.
22 *Decimæ diminutio præſumitur conſenſu proceßiſſe, ſtãte præſcriptione tanti temporis, in cuius contrarium &c.*
23 *Decima ꝑ priuilegiũ põt minui ita, & præſcriptione prææallegata.*
24 *Conſuetudo uetus, tolleranda eſt, & ſequenda.*
25 *Contra talẽ conſuetudinẽ, in præſtandis cẽſibus, nihil eſt innouãdũ.*
Conſuetudo prædicta ualet.
26 *Decimæ iure diuino debitæ, poſſunt per legem poſitiuam diſtingui, & moderari.*
Lex diuina poteſt per legem poſitiuam diſtingui, & moderari.
27 *Decima quota, poteſt remitti priuilegio, & conſuetudine.*
28 *Et ſufficit tempus ann. xl.*
29 *Limitata cauſa, limitatum producit effectum.*
30 *Nemo poteſt in alium plus iuris transferre, quàm ipſe habeat.*
31 *Dolo inductus ad aliquid faciendum, ſibi non præiudicat.*
32 *Et à fortiori non præiudicat alijs.*
33 *Ius quæſitum non tollitur modico tempore.*
34 *Geſta à priuatis, & à particularibus, non præiudicãt uniuerſitati.*
35 *Decimæ tempore præterito non petitæ, ulterius peti non poſſunt.*
36 *Præſcribens decimas in una parte agri culti, an cenſeatur præſcripſiſſe in toto agro poſtmodum culto.*
Conſuetudo locorum conuicinorum, ſatis iuuat conſuetudinem loci, in quo adeſt quæſtio, ſuper decimis ſoluendis.
37 *Conſuetudinis ſpecies, quamplures ſunt.*
38 *Vt eſt conſuetudo prouinciæ.*
39 *Conſuetudo diœceſis.*
40 *Conſuetudo regni, & uicinarum prouinciarum.*
41 *Conſuetudo loci, ſeu oppidi quæ ſeruanda eſt.*
42 *Conſuetudo ciuitatis, uel loci, extendit ad oppida, & alia loca particularia illi ſubiecta, ſi nõ habet propriã cõſuetudinẽ cõtrariam.*
43 *Conſuetudo uigens Romæ, extendi debet ad alias prouincias.*
44 *Ex curſu longißimi temporis, omnia præſumuntur proceßiſſe ſcienter, ſolenniter & iuridicè.*
45 *Habens notitiam alicuius actus, quẽ non reprobat, uidetur illum approbare.*
46 *Cõſuetudo generalis in diœceſi, probat̃ etiam per teſtes ſingulares.*

CONSILIVM XXV.

VIDI Conſilium Excell. do. Primi Velij Manticæ, & ſucceſsiuè aliud conſi. Clariſsimi, & Excel. do. Caroli Ruini, patris honorandiſsimi, emanatum ꝯ̃ nobiles dominos de Biſeno, in fauorem hominum de Matarello, occaſione decimæ, quam ipſi nobiles petũt a prædictis de Matarello, ſuper edis, agnis, ſurgo, frumentatione, & alijs minutis, ut plenius in proceſſu, & actis cauſæ, uertente inter ipſas partes, & ueris in facto exiſtentibus præſuppoſitis dictorum dominorum conſulen. ipſorum ſententiæ, & arbitrio
1 ipſe quoque concedo. † Licet enim laicus præſcriptione nõ poſſit ſibi quærere ius percipiendi decimas, ita ꝙ ſibi ſoluant̃, & non eccleſiæ, cum illas tanquã ius ſpirituale, cuius laici ſunt incapaces, poſsidere non poſsit, ut per Abb. Fely. & alios in c. cau
2 ſam quæ in j. notabili, per illum tex. de præſcr. † Etiã ſi ꝯcurreret tẽpus de cuius initio memoria in ꝯ̃rium, non exiſteret, ut ibi per Abba. & Fely. col. j. alleg. cõſ. & alias deciſ. Et diffuſè ꝑ Mod. in trac. de præſc. in j. par. quintæ partis prin. in vij. q. prin.
3 fol. xlv. col. j. uer. tertia q. † Tñ iſtud non procedit, q̃n laicus fuiſſet infeudatus de dictis decimis ante concilium Lateranenſe, ut in d. c. prohibemus, & in c. quã ſit graue, de decim. & in ca. cum apoſtolica, de his quæ fi. a præla. cũ alijs adductis per Fel. in d. c. cã q col. j. uerſ. limita dupliciter, & ꝑ d. do. Cõſulen. & in d. trac. ſol. præal. col. ij. iij. & iiij. ubi ad iſtud plura alia adducũtur, quo ſtante dicere poſſumus, ꝙ iſti nobiles de Biſeno licitè poſſunt percipere in loco dicto de Matarello decimas uirtute dictæ infeudationis factę ipſorum auctoribus, & prædeceſſoribus. Vnde ſola difficultas conſiſtit, an ipſi de Matarello poſſint ſe ſe tueri, ut non ſoluant decimas petitas, propter præſcriptionẽ ſeu ꝯſuetudinẽ, quas prætendunt habere ꝯ̃ ipſos do. de
4 Biſeno. † Et dico, ꝙ poſſunt ſe tueri, & præſcriptione, & conſuetudine, licet enim præſcriptio, & conſuetudo, in multis differãt ut hř per gl. magnã in c. fi. extra de conſue. & ibi no. Abb. poſt alios col. pen. & diffuſius tangunt nouiſ. repeten. ibi, & Moderaquenſ. in l. more. col. iiij. ff. de iuriſd. om. iud. & Ioan. de mil. in uerſ. ꝯſuetudo, uerſ. conſuetudo differt a præſcriptione, & no. & Fel. in c. auditis. col. xj. uerſ. quinta, & ultima, de præſcrip. &
5 Mod. in trac. de præſcr. fol. vj. uer. x. & ult. † Tamen iſta remedia non dicuntur contraria, poſſunt enim ſimul, & ſemel allegari, & cumulari, cum ad idem tendant, ita Bal. in l. j. col. vj. C. de ſer. fug. & ſequuntur Mod. in d. trac. præſcr. in j parte prin. fol. vj. col. ij. in fi. nu. xliij. Poterunt itaque iſti de Matarello, & præſcriptione, & conſuetudine ſe ipſos tueri aduerſus dictos nobiles, nec propterea erunt contrarij, cum dicta remedia ad eun-
6 dem tendant effectum, & poſsint inſimul allegari. † Ex quibus infero, ꝙ q̃n præſcriptio habet annexam conſuetudinem, ſufficiunt xl. anni, & ſi contra Papam, & Romanam eccleſiam præſcriberetur, ita do. Ant. in repet. c. fi. extra de cõſuetud. per cle. ne Romani, de elect. referi, & ſequit̃ Fel. in c. ad audiẽtiam. ex de præſcr. col. pen. uerſ. limita. iij. Conſequenter cũ dicti de Matarello aduerſus dictos nobiles, tueant̃ ſe ꝯſuetudine, & pſe ipſio.

ne,& dicta præſcriptio,non ſit nuda,& ſola, ſed habeat annexã
ɔſuetudinẽ,dico ꝙ poſſunt ſe pręſcriptione tueri,cauſata, ſpa-
cio ann.xl.nedum ʒ ipſos nobiles laicos, ſed ẽt ʒ Papam, & ʒ
7 Romanam eccleſiam.†Rurſus ɔſiderandum eſt,ꝙ decimæ per
ſonales,hoc eſt libertas non ſoluendi dictas decimas, pôt præ-
ſcribi,quia tales decimę non ſunt debitę de iure diuino,ſed de
iure poſitiuo introductæ, & ideo ɔſuetudo eas non ſoluendi,
prodeſt,& excuſat non ſoluentea,ut no.do.Ant.in c.parrochia
nus,& Abb.in c.aliquibus,ubi tex.gl.extra de deci.& hr̃ ꝑ Ho-
ſti.in ſum.eo.ti.§.ꝙ ſint,& §.ſeq.& §.& qualiter, & tangit Fel.
in d.c.cũm quæ,& Archy.in c.quicunq; li.j.xvj.q.vij.& per do.
Ant.in d.c.parochianus,referentẽ Theologos non tenere ʒriũ
& ſequuntur Mod.in d trac.præſcri.in prima parte quintæ par.
prin.in vij.q.ſol.xliiij.col.j.& ij uerſ.in quibus locis abũdẽ, &
8 uerſ.j.ɔcluſio eſt.†Ex quibus infero. ꝙ ipſi de Matarello licitè
ſe conſuetudine,& pręſcriptione tueri poſſunt, nedũ aduerſus
ipſos nobiles laicos,ſed ẽt aduerſus eccleſiã,& clericos,quate-
nus res quæ ab eis iure decimæ petuntur, ſapiunt, & ɔcernunt
decimas perſonales,de quibus in c.non eſt in poteſtate,& c.ex
transmiſſa,de decim.& per ſummiſt.in uer.decimæ. † Decimæ
9 uero reales, & ꝑdiales q̃ ſunt debitę de iure diuino ꝑſcribi nõ
poſſunt,ut hr̃ in d.c.in aliquibus,& d.c.parrochianus,& in cõſ.
dictorum.d.Conſu.& per Alex.conſ.lx.Romana eccleſia, uol.
iiij.& no.Bar.in l.ɔpetit,in prin.C.de præſcrip.xxx.ann. & Ge
mi.in c.ij.de præben.li.vj.& Barb.conſ.xxv.ſapienter ſcribit,
col.vij.uol.ij.& no.Henri.boych.in c. ꝑuenit, de decim. Et iõ
laicus ſe præſcriptione tueri non pôt, ꝙ non teneat ſoluere de
cimas prædiales,aduerſus eccleſiã,ſeu clericos, quẽ articulũ in
10 præſenti aliter non diſcutio. † Ex quo tractandum eſt an ipſę
decimę poſsint præſcribi aduerſus laicũ infeudatũ de ipſis, uel
habentẽ ius percipiendi eas ex priuilegio,uel ɔſuetudine, ante
dictũ conſiliũ Lateranen. Super qua difficultate pulche tradit
ꝑ Cuma.conſi.lxxiij.quia eã decimalis,q̃ refert ꝑ d.do.Cõſu.
& ibi Cuma.ɔcludit dubitatiuè tñ ʒ laicũ poſſe præſcribi liber
tatem non ſoluendi decimas.x.uel.xx.ann.ut in certis ſeruituti
bus. Reſolutè aũt,& determinando firmat iſtud ſpacio tãti tẽ-
poris poſſe præſcribi in cuius ʒtium non extat memoria, ꝙ ẽt
referunt,& ſequuntur Mod.in d.trac.præſcr.ſol.xliiij.col.ij. in
11 fi.& col.iij.in prin.uu.xlvj.†Et Car.in ɔſ.cxlvj.notũ ſit uniuer-
ſis,tenet ꝙ ʒ laicũ inueſtitũ ante conciliũ,de decimis,alius lai-
cus eas præſcribere pôt tpe cõi,ꝙ refert,& ſequit Fely.in d. ca.
cũm quæ,col.j.uerſ.limita.ij.ſeq.Mod.in d.trac.præſcriptio.in
d.j.parte.v.par.prin.ſol.xlvj.col.j.uerſ.ij.limita prædictã ɔcluſ.
Vbi firmãt nullũ eſſe dubiũ,iſto caſu habere locũ præſcriptio-
nẽ ʒ talẽ laicũ tanti tẽporis in cuius ʒriũ non extat memoria,
12 & ita ẽt ego tenui legendo in d.c.cũm quæ.†Quę ɔprobari poſ
ſunt,ex quo talis præſcriptio hr̃ loco tituli legitimę ɔſti. l. hoc
13 iure.§.ductus aquæ,ubi glo.ff. de aqua quo. & æſti. † Habet ẽt
uim priuilegij,ut ꝓbat in c.ſuper quibuſdã.§. præterea, & ibi
14 gl.de uer.ſig.†Et ẽt habet uim legis.l.j.§.fi.& in l.in ſumma in
prin.ff. de aqua plu. arcen.& no.Car. conſ.lxxviij. Capitulũ
ciuitatem,& Abb.conſ.lxxj.clericus quidã,uol.ij.Fran.de Cur.
conſ.xxiiij.col.ij.& conſ.lvj.col.xj.& late tangit Ale.conſ. niſo
themate,col.j. uol.j. & conſ. lxxiiij. Videtur ꝙ tota difficultas
col.ij.uol.iiij.ponit ẽt Iaſ.in l.de quibus,col.xiij. ff. de legi. &
Fel.in rub.& in c.cũ uobis,& in c.ſi diligenti,col.vij.de pręſc.
15 Et qñ hr̃ præſcriptio tanti tẽporis,cuius initij.&c.præſumendũ
ẽ nõ ſoluentẽ tãto tpe illud ad ꝙ de iure tenet, hoc eſſe inductũ
ex aliqua cã legitima,ut dicit Abb.d.conſ.lxj. Nã reſultat præ
ſumptio iuris, & de iure ita ꝙ in ʒrium probatio non recipit,
16 ut dicit Fely.in d.c.cũ nobis,col.iij.†Et qñ hr̃ tm̃ tẽpus,non eſt
de bona,uel mala fide curandũ,ut dicit Saly.in l.ij. C. de ſerui.
17 & aq.& Alex.d.conſ.vj. col. j. de ueritate alias conſului. † Iſta
n.ꝑſcriptio tanti tpis,cuius initij.& nũquã cenſet exclusa quã-
tuncunque lex uerbis generalibus utatur,ut no. Fely. in tract.
18 præſc.col.vj.†Et ſtante tali præſcriptione inducente titulũ, pri
uilegiũ conſtitutũ, & plures alios effectus, de quibus in locis
ſ.allegatis, ſatis eſt ſolum allegare titulũ, ſeu cãm abſq; aliqua
ipſius probatione,ut nu.Mod.in c.j.de præſcr.li.vj.& no.ꝑ Fe
ly.in c.ad audientiã,col.pen.de præſcr.& in ca. de iiij.col.pen.
eo.tit.& eſt de mente Bar.in l.de in rẽ uerſo.col.iij. ff. de uſur.
19 & Mod.in l.ſi certis annis.C de pac.†Et in fi. ẽt iſtud ɔprobat
Nã licet cenſus,& reſeruata Principi,aduerſus principẽ præſcri
bi non poſsint,ut habetur in l.competit. C.de præſcrip.xxx.an-
no.& no.Bal.in l.ſicut col.fi.eo.tit.& Abb.in d.ca.cum nobis,
20 & in d.c.ad audientiam,in fi.ubi plenè Fely.col.vj.& vij. † Tñ
contra inferiores dominos bene poſſunt prædicta præſcribi,ut
tenet Abb.conſ.cij.col.ij.uol.j.& in d.c.ad audientiam, in fin.
ubi ẽt Fely.tangit,& no.Iaſ.in l.imperium.col.x. in fi. ff. de iu-
riſd.om.iud.& Soc.conſi.lxxvj.col.fi.uerſicu.v.hęc concluſio,
21 uol.j.& conſ.clvj.col.fi.uerſi.ſed clarum, uol.ij.†Quæ ẽt fundẽ
tur,nã conſuetudo minuens quo tam decimæ eſt ualidam, &
bene quota decimæ præſcribi pôt,licet non tota decima,ut de-
terminat Sanc.doct.relatus a Cy.& Bal.in d. l. competit, & vr̃
probari per tex.in d.c.in aliquibus,ibi,uel loci conſuetudine ap
probata,ubi Abb.dicit hanc partẽ eſſe benigniorẽ, & æquiorẽ
inferendo ualere conſuetudinem Theuthonicorũ,qui pro de-
cimis ſoluunt certas menſuras,ſiue coloni aliquid recolligãt, ſi-
ne non,& idem tenent ibi Io.And.& do. Ant poſt Vincen. pro
qua opt.facit tex.in c.commiſſum.de decim.ibi,cum ea integri
tate ſoluant qua prius,& tex.in c.dilecti,ibi,de quibus conſue-
uerunt.& in c.ſint,ibi,ad conſuetudinem duximus recurrendũ,
eo.tit.Per quæ iura,ita conſuluit Soc.conſi.cxlv. circa primum
conſultationis artic.col.ij.in fi.uol.j.& ẽt cõſi.ccxcvij.uiſo pri
uilegio,col.v.uol.ij.ubi loquitur de præſcriptione tanti tẽpo-
ris in cuius ʒrium.&c.qua probata,præſumitur Papam exemiſ
ſe non ſoluentea integram decimam,ut plenè ibi tangit,& exa
22 minat. † Concludendo,ꝙ ſtante præſcriptione tanti temporis
præſumitur,ꝙ ea conſenſu,& ɔuentione inita cũ parrochianis,
talis ſolutio diminuta facta fuerit, ſiue ꝙ legitima compoſitio
præceſſerit,ad formã c.ſtatuimus,de tranſactionibus, & ita ẽt
ɔſuluit Pau.de Ca.conſi.cccxxiiij.In cã decimali, circa mediũ,
ubi dicit,ꝙ de iure cõi,decima non debet ſolui, niſi de his, de
q̃b.ſolui ſolitũ eſt,& prout ɔſueuit allegando Bar. in l. litib.C.
de agric.& cenſi.li.xj.†Et bene faciunt tradita per Fulg.conſi.
23 clxvj.in q.quæ uertitur.col.j.dicens, ꝙ ſicut decima pôt minui
ꝑ priuilegium,ut no.in c.a nobis,de decim. ita etiã,& ꝑ lapſum
tanti temporis cuius initij non erat memoria,ꝙ tempus priui-
legio æquiparatur,ut ſ.†Tollerabilia enim ſunt,quæ uetus ap
24 probat ɔſuetudo,ut in l.Imperatores.§.fin.ff.de pollicita.† Et
25 ʒ antiquã ɔſuetudinem, in præſtandis cenſibus nihil debet in
nouari.ut hr̃ in l.cũ ſatis.§.caueat.ff.de agric.& cenſi.lib.xj.&
ꝙ talis ɔſuetudo ualeat firmat ſum.Ang.in uerſ.x.§.ij.circa fi.
Et pôt ɔprobari,nã dato,ꝙ tales decimę de iure diuino debeã
tur,tñ lex poſitiua diſtinguere, & modificare pôt dictã legem
diuinã,non aũt in totũ tollere,ut no.gl.in l.fi.C,ſi ʒ ius,uel uti
litatem publicã,& in terminis noſtris eſt tex.in d.c.a nobis,de
decim.†Et ibi no.doc.ꝙ ꝑ priuilegiũ, quota decimæ remitti
26 pôt,ergo poterit ɔſuetudo ut dicit Alex. conſi.lxxiiij.vr̃, ꝙ to
ta difficultas,col.ij. uol.iiij.†Ex quibus infero uerã eſſe ɔcluſ.
27 ꝙ ɔſuetudine decima diminui pôt,& q̃a iſtud eſt ʒ ius,requirũ
tur anni.xl.ut plenè no.in d.c.ſi,quãto ergo magis iſtud indu-
ci debet tãto tpe cuius ʒrij non extat memoria.†ꝙ tempus ha
28 bet priuilegia,& effectus,de quib.ſ.potuerunt itaq;.l. permie
tente declarata,ut ſ.ipſi de Matarello,& conſuetudine, & pręſ
ſcriptione temporis prædicti non ſoluere integrã decimã,tam
perſonalem,q̃ prædialem,nec ſoluere eam de omnib. ſed ſolũ
29 de aliquibus ſolitis,& ɔſuetis ſolui.†Nec prædictis habet ob-
ſtare ſnĩa ʒ eos lata,in fauorẽ quondã do.Lauræ qua iſti nobi-
les de Biſeno habent eãm, nã talis ſnĩa eſt ſolum ſuper ſolutio
ne taparum,unde ad alia quæ modo petuntur, minimè exten-
di debet, cum limitata cauſa limitatum producat effectum. l.
in agris.de acquiren.rer. dom. l. milites agrum. ff. de re mili.
30 † Et ipſa domina Laura non potuit in ipſos nobiles empto-
res,plus iuris transferre quàm habuerit.l.traditio.in prin.ff. de
acq.rer.dom.l.nemo plus iuris.ff.de reg.iur.Minus etiam ob-
ſtat ſi dicatur quod iſti nobiles de Biſeno perceperunt dictam
decimam.quam modo petunt a pluribus hominibus dicti lo-
ci de Matarello nam reſpondetur iſtud non eſſe formiter nec
penè probatum, ſed ſolum per teſtes inhabiles; legitime re-
pulſatos; ut patet ex proceſſu ultra quam reprobationem
etiam facit quia aſſerti teſtes ex aduerſo producti non depo-
nunt quod ipſi de Matarello unanimiter & communi conſen-
31 ſu dictam decimam ſoluerint. † Vnde ſi aliqui aliquid ſolue-
runt, decepti dolo,& fraude inducti,iſtud fecere, conſequen-
ter eis minimè præiudicauit, toto titulo.ff. & C. de dolo, &
32 quod metus cauſa. † Et a fortiori iſtud minus potuit a lijs præ
iudicare non ſoluentibus; toto titulo res inter alios acta. &c.
& in c.inter dilectos. §. porro,de fide inſtrumen. prout etiam
talis aſſerta probatio minimè tollere potuit ius uniuer-
ſali-

ſaliter quæſitum hominibus de Matarello, per dictam conſuetu
dinem, & præſcriptionem, ex quo ſolum loquitur de modico tẽ
33 pore, ut uideri poteſt per depoſitiones ipſorum teſtium. † Quod
tempus modicum, minimè ius, ut ſuprà, quæſitum tollit, ut ex-
tra de præſcrip. ferè per totum, & C. de præſcri. trig. uel quadr.
ann. & in regu. poſſeſſor. de regu. iur. Prout etiam quia nulla in
ter homines de Matarello fuit facta congregatio ſeu conſi. mo
34 re ſolito, ut talis ſolutio fieret. † Et ideò facta priuatim ab aliq-
bus præiudicare non habent, toto ferè tit. ff. quod cuiuſque uni
uer. nom. & in titu. ff. de adminiſtr. rer. ad ciui. pert. & in titu. de
decre. ab ordin. fac. maximè in l. ambitioſa, & per Bart. in ſimili
in l. aut facta. §. nonnunquam. ff. de pœn. & per Can. in c. dilectus.
el ij. extra de ſimon. & faciunt nota. in l. oẽs populi, cum alijs ↄ-
cord. ff. de iuſt. & iur. Quibus probationibus reiectis, ius ipſorũ
de Matarello remanet ſaluum, ut ſtante dicta conſuetudine, &
longiſsima præſcriptione aſtringi non poſsint ad ſoluendum
decimas perſonales, nec etiam prædiales integras, ſed diminu-
tas, prout ſoluere fuere ſoliti, & non de omnibus, ſed illis tantũ,
quas ſoluere conſueuerunt, quæ omnia procedunt reſpectu de-
cimarum, quæ petebantur ſolui à dictis de Matarello ipſis nobi
35 libus de Biſeno. † Pro tempore futuro, poſt petitionẽ, nam pro
tempore præterito, quo tales decimæ non fuerunt petitæ, peti
non pñt, ex quo ad eas quis non teneſ, niſi ſuo tpe petantur, ita
Archi. in c. j. de deci. lib. vj. & referunt do. de Rota, in antiq. in
tit. de decim. deciſ. j. & ẽt refert, & ſequitur Fely. in c. ſi autẽ, col.
36 iiij. de reſcri. † Accedat ẽt prædictis deciſi. Abb. in ↄſil. lxx j. ca-
ſus talis eſt. Vbi tenet, ꝙ ille qui decimas præſcribit in una par-
te agriculti, ſi alia pars inculta redigatur ad culturam, cenſetur
præſcripſiſſe in toto. Ex quo alius in ea decimas non poſſedit, vt
dicit ibi Abb. circa fin. vol. ij. pro quo dicto facit tex. in l. iij. in
prin. iuncta. l. ꝙ meo. §. fi. cum ibi nota. ff. de acq. poſ. & ẽt faciũt
ea, quæ dicunt Io. And. do. Ant. & Abb. in c. cum in tua, de deci.
Et ad confirmationem ẽt prædictorum conſiderandum eſt, ꝙ
nedum dicta conſuetudo non ſoluendi decimas quæ modo pe-
tunſ ab ipſis de Matarello per ipſos nobiles de Biſeno, uiget in
d. loco de Matarello, ſed ẽt ſeruaſ, & locum habet in tota dioce.
Tridentina, & ẽt in ipſa Ciuitate Triden. Nã Eṗs non exigit ta-
les decimas, prohibente, & vetante conſuetudine, ita ꝙ dici põt
nedũ ↄſuetudo ſpecialis dicti loci, ſed ẽt prouincialis, & totius
dioce. & regionis. nec non ẽt, & aliarum uicinarum dioce. in qui-
37 bus etiam ſimilis uiget cõſuetudo. † Quo fit, vt tanto magis de-
beat attendi. Multæ. n. ſunt ſpecies conſuetudinis, de quibus p
Arch. & alios in c. illud. xij. diſt. & Io. An. & alios, in rub. de cõ-
ſue. & in d. c. fi. eod. tit. Inter quas connumeratur conſuetudo re
gionis, & prouinciæ, ut not. in l. j. §. fi. de uentre inſp. & in l. ſi ſer
uus plurium. §. j. de lega. j. Item connumeratur conſuetudo Ciui
tatis. & ẽt conſuetudo oppidi, quæ oẽs conſuetudines, ſi non ꝯ-
38 riæ debent attendi. † Vt de conſuetudine probatur in dictis iu
39 ribus, & in l. teſtium. C. de teſtib. † Et de conſuetudine dioce.
probatur in c. fi. de off. archi. & not. gl. in l. ex ea. ff. de poſtulan.
& Bal. in d. l. oẽs populi, in ili j. q. principali. ff. de iuſti. & iur. &
40 ibi Moder. & alij repet. plenè tangunt. † Et ẽt de conſuetudine
regni, uel uicinarum prouinciarum hr̃ in c. cum olim, de ↄſue. &
41 in c. ſuper eo. de cenſi. † Et de conſuetudine locis, ſeu oppidi, ꝙ
debeat ſeruari, hr̃ in l. de quibus. ff. de legib. & in l. uenditor. §.
ſi conſtat. ff. cõia prædio. & in l. j. C. quæ ſit lon. conſue. & de p-
dictis facit mentionem Iaſ. in d. l. de quibus, col. ij. in ij. lectu. Ex
quibus infertur, ꝙ etiam ſi non eſſet talis conſuetudo in d. op-
pido Matarelli non ſoluendi decimas prædictas, tamen quia di-
cta conſuetudo uiget in tota dioce. & alijs locis conuicinis, dẽt
42 ſeruari, etiam in dicto loco de Matarello. † Ex quo ↄſuetudo u-
nius Ciuitatis, vel loci, extendiſ ad oppida, & loca particularia,
illi ſubiecta, dũmodo, ꝙ nõ habeant propriam ↄſuetudinem ꝯ-
riam, ita Bart. in d. l. omnes populi, quæſtio. præallega. & ibi Ia-
ſo. in ij. lectu. col. ix. & not. Bart. in l. ij. C. quæ ſit long. ↄſue. quę.
xxxvj. & do. Ant. in c. fi. col. xxxviij. de conſue. & tenent ibi no-
uiſsi. repet. fol. xvij. col. iij. uerſi. v. limitatur, qui adducunt. l. qui
ex uico. ff. ad munici. & eſt conſi. Lauren. Calca. ſecundum, col.
xxiiij. & optimum conſi. Cor. cccxix. circa primum, col. aj. uol.
43 iij. † Prout ẽt in ſimili. dicimus, ꝙ cõſuetudo quæ uiget Romæ,
extendi debet ad alias prouincias, ut in d. l. de quibus, & ibi Iaſ.
poſt alios colum. ij. & penitus per Moder. Papi. in tract. de feu.
cart. ij. col. j. Et tanto magis prædicta conſuetudo uenit ſeruan
da. Ex quo fuit ſeruata tanto tempore, in cuius contrarium nõ
extat hominum memoria, ſcientibus, & patientibus. d. Epiſco-
pis, qui pro tempore fuerunt Tridenti & in alijs dioce. uicinis,
qui non tolleraſſent talem conſuetudinem, ſi non fuiſſet aliqua
44 iuſta cauſa inductiua ipſius. † Quo fit, ut omnia ex curſu tem-
poris, & ea tali ſcientia præſumantur ſolenniter, & iuridice pro
ceſsiſſe iuxta regu. l. ſi filius. C. de petitio. her. & per Alex. & a-
lios, in l. ſciendũ. ff. de uerb. obli. cum concor. & iuxta glo. in l.
45 quo ẽm. ff. rem rat. hab. & in c. j. xliiij. diſt. † Et per Bal. in l. Impe
rialis. §. ſi nudes. C. de nupt. Vbi habens notitiam alicuius actus,
46 vr̃ illum approbare, ſi expreſſe non reprobat. † Et quia talis ↄſue
tudo eſt gñalis in tota dioce. ad ipſius probationẽ teſtes ẽt ſin-
gulares ſufficiunt, ut tenet Alex. conſi. clxxij. uiſis, & opportu-
ne diſcuſsis, col. pe. uol. ij. ubi ad id multa adducit. Quibus om
nibus ↄſideratis, dico ipſos de Matarello, de iure aſtringi nõ poſ
ſe ad ſolutionem dictarum decimarum. Pariſius Padua.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus clauſtralis, etiam de ordine mendicantium, põt in ultimis uoluntatibus conſtitui diſpenſator, & executor.*
2 *Et qua ratione iſtud permittatur.*
3 *Et nedum ad pias cauſas, uerum, & ad alias non pias, poteſt executor conſtitui.*
4 *Executor, & diſpenſator, pluribus nominibus ſinonimis appellatur.*
5 *Religioſus pro utilitate monaſterij, de licentia ſuperioris, põt eſſe extra clauſtrum, & etiam executor teſtamentarius.*
6 *Et ſi uoluntate ſuperioris ſuſcepit tale officium, cogi poteſt illud proſequi.*
7 *Etiam cum bona conſcientia, & abſq; ſcrupulo, non obſtante profeſsione.*
8 *Poteſt etiam conſtituere procuratorem, ad iſta proſequendum.*
Nec requiritur alia licentia ſuperioris, ſi ſemel fuit obtenta.
9 *Superiores ſi licentiam non præſtant, priuant monaſterium legato, illi facto ſub hac condi.*
10 *Subſtitutus ſub hac conditione, non poteſt conſequi ſucceſsionem niſi conditione adimpleta.*
11 *Vocatus ad hæreditatem ſub conditione, illam non conſequitur niſi conditione adimpleta.*
12 *Qua deficiente, ceſſat effectus ſubſtitutionis.*
13 *Præceptum teſtatoris iuſtum, & honeſtum, adimpleri, & obſeruari debet.*
14 *Non ſeruantes iuſtum præceptum teſtatoris, priuantur omni legato ſub illa conditione eis relicto.*
15 *Teſtator in eodem teſtamento poteſt adimere uni hæreditatem, & illum priuare ad commodum alterius obſeruantis præceptum ſuũ.*
16 *Teſtator poteſt quem priuare hæreditate directò, uel per fideicommiſſum transferendo in alium, caſu quo ei non obediatur.*
17 *Pœnæ appoſitio facta in teſtamento, in caſu non obſeruantiæ, & trãſlatio in alium facta, eo caſu ualida ſunt.*
18 *Executor poteſt facere expenſas in exigendis redditibus de bonis hæreditatis.*
19 *Item expenſas itineris.*
20 *Executor non debet eſſe negligens, quoniam talis negligentia iudicatur, ut dolus.*
21 *Voluntas defunctorum obſeruari, iura clamant.*
Executores teſtamentarij negligentes, tenentur.
Et quamprimum poſſunt, debent diſtribuere bona, ſecundum teſtatoris uoluntatem.
22 *Executor prædictus, poteſt bona diſpenſare erga perſonas ab iſto teſtatore nominatas.*
23 *Et ſi ſibi per teſtatorem commiſſa eſt electio perſonarum poteſt ſeipſum eligere.*
24 *Poteſt etiam eligere, & monaſterium, in quo moram trahit pluribus ex cauſis.*
25 *Religioſus habens eligere perſonas ad diſtribuendum bona à teſtatore relicta, poteſt ſuo arbitrio illas eligere.*
26 *Verb. ad ſuũ libitum, liberam, & meram uoluntatem importat.*
27 *Idem, & de uer. prout uoluerit.*
28 *Maximè quando ambo uerba prædicta iunguntur.*
29 *Electio autem perſonarum facienda eſt ſecundum mentẽ teſtatoris.*
30 *Teſtatoris mens declaranda poteſt uni committi.*
31 *Et ſi de mente teſtatoris non conſtat, conſiderandi ſunt conſanguinei teſtatoris, & nu. 33.*
32 *Charitas regulariter dictat, ut primo nobis, & noſtris debemus ſubuenire, & nu. 33.*
34 *Verb. illa, prout uoluerit, etiam conſanguineos comprehendant, & numero 35.*

36 *Executor grauatus anno quolibet maritare puellas pauperes quas puellas habet eligere.*
Et an intelligatur, teſtator diſpoſuiſſe de matrimonio carnali, vel ſpirituali, & ſic de ingredientibus monaſterium.
37 *Priuilegium carnale, & ſpirituale, utrunque fauorabile eſt, & à pari uidetur procedere.*
38 *Executor grauatus dotare pauperes, an poſſit alicui pauperi ſupplere dotem pro parte, ſine qua non poſſet matrimonium cõtrahere.*

CONSILIVM. XXVI.

FRATER Ioan. Bartholomæus ordinis S. Auguſtini, deputatus diſpenſator, & executor per ſuos fratres carnales utrinq; coniunctos in eorum teſtamẽtis, cum talem adminiſtrationem uoluntariè ſuſcepit de licentia ſui ſuperioris, proculdubio cum tuta conſcientia, & ſecundum ius canonicum, & ius ciuile poterit proſeq. di-
1 ctum officium, & adminiſtrationem. ¶ † Licet.n. religioſus ſit, & de ordine mendicantium, & clauſtralis. Tñ in ultimis uoluntatibus per teſtatores prædictos licitè potuit conſtitui executor, & diſpenſator, ut hř in c. tua nobis, extra de teſta. & c. ſi. eod. tit. lib. vj. & in clem. j. de teſta. Et de clauſtrali, & mendicante religioſo, conſtituto executore, nota gl. in ver. utiq;, in d. cle. j. & ibi Card. in v. notabili, & col. iij. in v. opp & Abb. ibi in princ. & Imo. col. iij. verſi. gl. ſuſcipere, & no. gl. ij. in d. c. ſi. & ibi ſequitur
2 Gem. & Philip. Fran. col. ij. ſuper gloſ. † Et rationem quare religioſus poſsit eſſe executor, tradit Abb. in d. c. tua nobis, & in c. Ioannes. in ſi. de teſta. & Petr. de Anch. in d. c. ſi. in ij. notabili.
3 † Et nedum deputari poteſt ad cauſas pias, ſed etiã ad alias cau-
4 ſas non pias, ut dicit domi. Ant. & Abb. firmans hanc eſſe * communem in dicto. c. Ioannes, col. ſi. per iura ſuperius allegata, & per rationes ibi adductas per eos, quam ſententiam ſequitur Cardinal. in dicta clem. j. col. iij. in ij. & iij. q. & ẽt Imo. ibi col. iij. in fine, & col. iiij. in prin. & Petr. de Anch. in d. c. ſi. col. antepen. in viij. q. & Phil. Fran. ibidem, in j. notab. Volentes religioſum poſſe eſſe executorem teſtamentarium etiam ad non pias
4 cauſas. † Et licet in dictis teſtamentis ipſe frater Io. ſit conſtitutus diſpenſator, tñ idem eſt ac ſi executor fuiſſet conſtitutus, nã diuerſis nominibus conſtitui poteſt, ut dicit Benedic. de Peruſ. in repetitio. d. cap. ſi. colum. j. & char. iiij. col ij. & etiam in proceſſu dictę repet. uer. per quæ uerba, iſtud probans pluribus au-
5 ctoritatibus. † Talis. n. religioſus ſicut de licentia ſui ſuperioris pro utilitate monaſterij pt̃ eſſe extra clauſtrum, ita ẽt poterit extra clauſtrum eſſe pro executione ipſius officij, quod ſuſcepit ea licentia ſui ſuperioris, ut expreſsè firmat Phil. Fran. in d. c. ſi. in prin. col. iij. ver. licet gl. in uer. obtenta, & ſequit ibi Bene
6 dic. de Peruſ. in lect. col. ſi. in prin. & etiam in repetitio. char. iij. col. j. † Ex quibus infertur, quod cum ipſe frater Ioan. de licentia ſui ſuperioris, uoluntariè ſuſceperit tale officium, & adminiſtrationem, coactus eſt iuris diſpoſitione illam proſequi, & adimplere uoluntatem dictorum teſtantium, ut firmat Card. in d. cle. j. col. iij. in iiij. q. & Imo. ibi, col. iij. uerſi. circa prædicta, &
7 Petr. de Anch. in iij. nota. † Et prædicta facere põt cum tuta cõſcientia, & abſq; ſcrupulo, profeſsione ſua non obſtante, ex quo pro tali exercitio, & in foro, & ex̃ forũ, habet legitima pſonã & poteſt legitimos actus exercere, & per ſe ipſum, ac etiam alium ſubſtituendo, ut plenè tradit Card. in d. cle. j. col. iiij. q. xiij. in j. fall. & Imo. ibi col. fin. uerſi. ſed an actio, & uer. ſed nunquid executor, & Petr. de Anch. col. ij. ibidem, & idem Anch. in d. c. fin.
8 col. iiij. verſi. quæro tertio, & Phil. Fran. ibi col. iij. in fine, uerſi. in ea gl. ibi induſtria, & Gemin. col. iij. uerſi. idem executor. † Et idem Gem. in d. c. ſi. col. iiij. in prin. & Petr. de Anch. colu. pen. uer. Itẽ in caſib. in d. c. fin. Volunt ẽt q̃ poſsit cõſtituere ꝓcuratorẽ ad p̃dicta faciendũ, adducentes Bal. ut p eos. Et qm̃ ipſe frater Io. ſuſcepit dictũ officiũ, & adminiſtrationẽ cũ uoluntate, &
9 exp̃ſſa licentia ſuorũ ſuperiorũ licitè alia licentia, nec requiſita, nec obtẽta, pt d. officiũ adimplere, & exequi, ut dictũ eſt. † Et ea ucãt eius ſupiores, & cõuẽtus, & monaſteriũ, ſubſtitut' hęres dictorũ teſtantiũ, uel aliq̃s ipſorũ, in tali officio, & adminiſtrõne eidẽ directo, uel per indirectum aliquam moleſtiam inferre, nã illico eſſent priuati dicta ſucceſsione, & hæreditate, quæ tali caſu applicanda ueniret alijs ſubſtitutis. Nam talis cõuentus, & monaſterium heremitarũ S. Auguſtini Bergomẽ. non eſt ſimpliciter ſubſtitutus, ſed ſub cõditione, ſi directè, uel indirectè moleſtiã aliquam non dederit d. fratri Ioanni executori circa dictũ officium, & adminiſtrationẽ, ut patet ex verbis teſtamẽti in illo capitulo, i quo ipſe frater Io. dat executor, vt dictũ monaſteriũ
10 ſubſtituit in fine. † Et de iure certiſsimũ eſt, q̃ ſubſtitutus ſub cõditione, non pt̃ cõſequi ſucceſsionẽ niſi cõditione adimpleta. l. cedere diẽ. ff. de uerb. ſign l. qui hæredi, in ſi. ff. de cõdic. & demon.
11 † Vbi Bar. & Soc. in iij. notabili, dicunt, q̃ uocatus ſub conditione ad hæreditatem nunquam poteſt illam conſequi niſi cõdi-
12 tio adimpleatur. † Nam deficiente implemento, diſpoſitio non poteſt ſortiri effectum. l. j. ff. de donat. l. ſi donaturus, in prin. ff. de cond. ob cau. & eſt deciſi. Bal. in l. arethuſa, in j. lect. ff. de his
13 qui ſunt ſui, uel alie. iur. † Et ẽt quia tale præceptum teſtatorum fuit honeſtum, cõnr̃ adimplendum & obſeruandum iuxta tradita per illum tex. per doc. in l. facta. §. ſi in danda. ff. ad Treb. & firmat glo. Bart. & alij in l j. ff. de his quæ pę. nomi. & in l. unica. C. eod. titu. & in §. ſi. inſt. de lega. & tradit Soc. conſi. ccxxj. viſa, in
14 prin. uol. ij. † Hinc eſt, q̃ illi qui non ſeruant cõditionẽ, & iuſtum p̃ceptum teſtatoris, ex legis diſpoſitione puniunt, ut priuent relicto, & emolumento eis ſub dicta conditione, & præcepto relicto, vt hř in l. ſi quis ſepulchrum. §. prætor ait, uer. niſi aliquid. ff. de religi. & ſumpt. fune. & traditur in l. pen. in ſi. ubi gl. adducit cõtr. C. de leg. & bene facit tex. in l. ſi. in ſi. & in auc. hoc amplius. C. de fideicom. & quod tradit Soci. conſi. clxxiiij. profecto ni fallor. col. pen. uer. non eſt mirum, uol. ij. & plenè per doct. in d. auc. hoc amplius. Et etiam quia ipſi teſtatores expreſsè uoluerunt, q̃ caſu quo dicti fratri Io. circa dictũ officiũ, & adminiſtrationem inferret aliqua moleſtia directè ſeu per indirectum, per ſuos ſuperiores, uel per ſuum conuentum quod tali caſu monaſteriũ priuaret dictis ſucceſsionibus, & in pęnam ſucceſsiones
15 ipſę deueniret ad alia loca pia. † Et certum eſt, q̃ teſtator in eodem ſuo teſtõ põt adimere hæreditatem, & reuocare, & apponere pęnam priuationis inobedienti, & non obſeruanti ſua præcepta, ad cõmodum, & beneficium alterius obſeruantis, ut tradit in l. unica. C. de his quæ pę. nom. maximè per Bal. col. iij. in v. oppo. & not. ibi Corn. in prin. dicens omnia iſta dependere a uolũtate teſtatoris, tam reſpectu priuationis, q̃ reſpectu translationis, prout ẽt eſt tex. & ibi no. Can. in c. Raynaldus, extra de teſta.
16 & Soc. in d cõſi. ccxxj. in prin. † Et Bal. in l. ſi. col. ſi. uerſic. quæro nunquid. C. de fideic. dicit, q̃ teſtãr põt priuare quem hæreditate, ſi ei non obediat, directo uel ſaltim per fideicõ. qñ trãslatio fit in alium poſt aditam hæreditatẽ ut tradit ẽt Soc. in rub. ff. de his quæ pę. nomi. uer. iij. caſu. & Cor. in l. j. col. j. uer. nec obſtat.
17 C. eod. tit. † Et appoſitio pęnæ priuationis hæreditatis, qñ præcepta teſtatoris non obſeruant, & translatio facta in alium tali caſu, ualidiſsima ſunt, ut firmant oẽs in d. l. j. C. de his quę pę. nomi. & ff. eo. in rub. & in §. ſi. inſt. de lega. & Soc. conſi. j. ver. vj. ꝓbat, uol. ij. Ne igiť dictus cõuentus & monaſterium priuent dictis ſucceſsionibus, neceſſe hñs ſtare licentię datę ipſi fratri Io. & ad unguẽ obſeruare p̃cepta dictorũ teſtantiũ & pmittere q̃d ipſe executor adimpleat uoluntatẽ p̃dictorũ & ei directo, uel indirecto circa p̃dicta moleſtiã nõ inferre, quo ſtãte ipſe executor abſq; aliquo ſcrupulo cõſcientię poterit pagere dictũ officiũ, ut ſuperius dictũ eſt, & executioni demãdare uoluntatẽ dictorũ te-
18 ſtantium. † Et in exercendo officium prædictum, debet facere ſumptus & expenſas, & in litigando cõ debitores, & in exigẽdo redditus bonorum immobilium dictarum hæreditatum, nõ de proprijs bonis ſuis, nec monaſterij, ſed de bonis ipſorum defunctorum, ut in l. ſumptus. ff. de pac. & in c. cum pro cauſa. de procu. & no. Arch. & Io. And. in d. c. ſi. & Gem. ibi, col. iij. in ſi. uerſ. an executores poſsint. & Phi. Fran. ibidem, col. pen. in prin. uerſi. in gl. in uer. adimplere, & do. Bened. in repe. d. c. ſi. in illo arti-
19 culo qũo & qñ ſit reddenda rõ, circa finem. † Vbi punctaliter dicit, de expenſis faciendis in itinerando uel eundo, uel in exigendo, uel litigando, uel alio honeſto modo, q̃ oẽs debent fie-
20 ri de bonis defunctorũ, & hæreditatis. † Et multũ ac diligenter aduertere dẽt ipſe frater Ioã. ne ſit negligẽs circa diſpenſationẽ bonorũ mobiliũ, dictarum hæreditatum, nam talis negligentia iudicaretur ut dolus, & ex ea ipſe poſſet imputari, & redargui, per dictam clementinam primam, de teſta. ubi Cardinalis exp̃ſſè hoc firmat in viij. nota. & etiam Imo. in prin. doc. oẽs per illum text. in d. c. tua nobis. & in d. c. Io. & tradunt omnes in d. c. ſi. de teſt. lib. vj. maximè Geminia. & Philip. Fran. in quarto no-
21 tabili, uerſic. ſane. † Iura. n. prouident q̃tum pñt ne uoluntates defunctorum differant, & in longum protrahantur, ut in c. nos quidẽ, & in c. ſi hæredes. de teſta. in antiq. Et qñ executores ſunt negligentes per annum ep̃s ſupplet talem negligentiam, & executores de ea tenentur, ut in d. cap. tua nobis, & in l. nulli. C. de epiſ-

epiſc.& cle.& in auct.de eccle.titul .§. ſi quis aût.& tradunt oẽs
in d.c.fi.& in d.cle.j.adducentes concor. Ne igit̃ aliquid incon-
ueniens ob negligentiã ꝯtingat dicto religioſo executori, ꝓpꝓ ꝙ
uoluntates defunctorum fortaſſe non ſortirent̃ effectum, ſi di-
ſtributio & diſpenſatio ad alienas manus perueniret, dico qđ ip
ſe ꝗ primum dẽt facere diſtributionẽ bonorũ mobiliũ dictorũ
teſtantiũ,& ẽt reddituũ ꝑceptorũ ex dictis hr̃editatibus nec mõ
aliquo retardet prædicta adimplere, quia de facili teneret̃ de ne
22 gligentia & diſpenſatio ad alienas manus deueniret. † Quibus
autem perſonis ipſe executor poſsit dicta bona mobilia &
redditus diſpenſare,& erga quas perſonas diſtribuere tex. in d.
c.tua nobis. in fine innuit quod penes ſe nihil debet remanere,
& erga ſe ipſum & ipſius commodum vr̃ ꝙ non poſsit diſtribue
re, ut ſentit Card.in d.cle.j.col.pe.q.xxij. niſi eſſet in ſumma ne
ceſsitate. Nam tunc liceret in ſe ipſum diſtribuere, & ẽt firmat
ibi Imol.col.pen.uerſi.nunquid executor.& Petr.de Anch.col.
23 fi.& in iij.q.† Et facit doctr.Pau.de Ca. in l.ſi is cui.in prin.C.
de furt.ubi dicit, ꝙ ille cui eſt commiſſa electio perſonę non põt
ſe ipſum eligere per gl.in l.planè.ff.quod cuiuſq; uniuer. nom.
& ex nota.in c.cum in iure peritus.de elect. & tradit Fely. in c.
cæterum, col.pen. de offi.ordin.& in caſu noſtro tradit ẽt Petr.
de Anch.in d.c.fi.col.penul.in ix.q.prin.& ibi plenius tangit d.
Bened.in repe.in illo arti. an executores libere diſtribuere poſ-
24 ſint.† Verum Card.in d cle.j.uer.prælal.& Imola, & Anch.ibi
dñt, ꝙ talis executor eſto ꝙ ſit ſolus, põt ſuo monaſterio aliqd
dare,& ꝯñr ſalua conſcientia, poterit penes ſe aliquid retinere
pro alendo ſe ipſum, & faciendo aliquas impenſas, in pſonã ſui
ipſius quas deberet facere monaſterium, ꝙ circa ꝑdicta a dictis
expenſis releuat̃, & in ꝯñriam nõ iſtud vr̃ dari ipſi monaſterio,
& potiſsimè ſi circa iſtud habet uoluntatẽ dictorũ teſtantiũ, ad
qđ faciunt nota.per Abb.& alios, in c.cũ ad monaſt.riũ, de ſta.
mon.& in c.inſinuante.qui cleri.uel uouen. Et ſic aliqd hone-
ſtũ & moderatum ad ſuum uſum, ꝯſideratis prædictis, licitè po-
25 terit retinere. † Reliquum uerò,& bonorũ mobilium & reddi-
tuũ diſtribuere dẽt in alias perſonas quas ipſe elegerit, nam in
ſui uoluntate eſt eligere quas uult, ut patet ex uerbis dicti teſta
menti ibi, de quibus poſsit diſpenſare, diſponere, & diſtribuere
ad ſui libitum & uoluntatẽ in quibus rebus, & quibus perſonis
26 uoluerit, quia habet ſecreta mentis ipſius teſtatoris. † Quæ uer-
ba ſunt pregnantia, nec reſtricta ad arbitrium boni uiri, ſed im
portantia liberam uoluntatẽ & poteſtatẽ & abſolutam ꝙ oſtẽ-
dit̃ per illud uerbum ſui libitum, ꝙ importat liberã & merã uo
luntatẽ ut in l.fideicommiſſaria libertas ſa.ij.in prin.ff.de fidei.
lib.& not.Bar.in l.alio.in iiij.col.ff.de alim. & cib. leg.& Iaſ.in
27 l.ſi ſic legatum.col.fi.nu.xxxiiij.de legat.j.† Et idem eſt de illo
uerbo & uoluntatem,& uoluerit, ut no.in d.l.fideicõ.& in l.cũ
quidam.ubi Bar.& alij, de leg.ij. cum alijs accumulatis per Iaſ.
in d.l.ſi ſic legatum, nu.xxvij.& ſeq. ubi poſt alios ꝯcludit alle-
gando alia iura concor. ꝙ dicta uerba denotant liberã & abſo-
lutam poteſtatem eligendi quaſcunque perſonas, dummõ abſit
28 dolus malus.† Et idem eſt qñ dicta uerba, libuerit & uoluerit,
iunguntur, ut hr̃ in c.ij.de ſequeſt.poſſ.& fruc.& ibi tradit Abb.
in iij.nota.& Iaſ.in d.l.ſi ſic.col.fi.quod proprie eſt in caſu præ-
ſenti,& ideo ipſe religioſus, liberè, & ſalua conſcientia poterit
29 diſtribuere in quas perſonas ipſe uoluerit.† Circa aũt electionẽ
perſonarum, prius aduertere debet, ut illos eligat de quibus ip-
ſe habet ſecreta mentis ipſorum teſtantium quæ mens potiſsi-
30 mè debet attendi, ut diſponunt iura uulgaria. † Et talis declara
tio mentis bene potuit fieri,& facta obſeruanda eſt, ad plenè tra
dita per Bar.in l.Theopompus.ff.de do.præleg. cum ꝯcord. Et
ideo dico quod tales perſonæ ab ipſis teſtatoribus declaratę ꝑ
31 fato executori, ſunt prius,& ante oẽs alias ꝓferendæ.† Secundò
conſiderandi ueniunt conſanguinei ipſorum teſtantium, iuxta
nota.in l.ab omnibus.§.iuſtus, de leg.j.& in l.j.§.fi.de col.bon.
32 † Regula enim charitatis eſt, ut primo nobis & noſtris debea-
mus ſubuenire, ut not.in c.fi.xxx.diſt. nemo enim carnem ſuam
odio habet.c.non æſtimemus.xiij.q.ij.Poſtremò conſiderandæ
33 ſunt reliquæ perſonæ extraneæ. † Non enim poterit redargui
iſte religioſus nec in foro conſcientiæ, nec in foro contentioſo
ſi primo eligit perſonas nominatas a teſtatore in ſecreto men-
tis,& demum conſanguineos, ut ẽt tradit Petr.de Anch.& Bar-
ba.in c.cum tibi.de teſta.& Bal.& alij in l.illud. in prin.uer.qđ
34 intelligo uerum.C.de ſacroſ.eccle. † Maximè conſideratis illis
uerbis,& quibus pſonis voluerit, ſub qbus ẽt ꝯſanguinei ꝯpre-
hendunt̃, ut no.gl.in ij.c.de ſepult.& Bal.in l.j.col.ij.in prin.C.
35 de ſac.ſan.ecc.& Rom.in auc.ſimiliter, col.ij.C.ad l.Falc.† Et
eo magis procedunt ꝑdicta, qm̃ talis diſtributio bonorum mo-
bilium & reditũ non fuit ꝯceſſa, ut fieret in pias cauſas, & pro
aia ipſorum teſtantium, nã de talibus legatis pijs, ipſi teſtõres fe
cerunt expreſſa capitula & expreſſã ordinationẽ extra quã poſt
modum uoluerunt, ꝙ de ꝑdictis bonis mobilibus & redditibus,
ipſe frater Io.poſſet diſponere ẽt ad non pias cauſas,& qbus p-
ſonis uoluerit. Qđ ẽt ſuadet̃, qm̃ ab ipſis teſtantibus vr̃ quodã-
modo ſurrogatus in locum.d.Gratæ matris ipſorum, quę ab ip-
ſis pleno iure fuit relicta uſufructuaria, & ꝯñr abſque ſcrupulo
ꝯſcientię, imò & cum oĩ ordinata conſcientia, & ordinata chari
tate, ipſe religioſus poterit diſtribuere bona prædicta mõ quo
ſ.& ita faciat quanto citius põt, ne incurrat negligẽtiam ut dixi.
36 † Quantum verò ad aliud dubium, in quo quærit̃. An ipſe exe-
cutor grauatus anno quolibet ab ipſis teſtõribus dotare duas
puellas pauperes, bonæ,& honeſtæ ꝯditionis, dãdo pro unaqua-
que, li.xl.&c.poſsit dictam dotem dare puellis uolentib.ingre-
di monaſterium, dico attendendũ primitus eſſe uoluntatẽ ipſo-
rum teſtantium, an ſenſerint de matrimonio carnali tantum, an
uero, de ſpirituali, quorum intentionibus, & mentibus inſeruiẽ
dum erit.uulg.l.in conditionibus primum locum.ff. de ꝯditi.&
demon. Et ſi de mente ipſi executori nihil conſtat, minimè er-
rat, ſiue dictas pecunias det in dotem pro matrimonio carnali,
ſiue pro ſpirituali.† Cum utrũq; ſit ualde priuilegiarum.& nõ
37 minus ſpirituale, ꝗ̃ carnale, ad not.per Bar.& Soci.in l.fin ff.de
his quæ pę.nom.& per Iaſ.in auc.ſi qua mulier, col.iij.C.de ſac.
ſan.eccl.& per Can.in c.in præſentia, de prob. & ibi plenè dixi
poſt alios, fol.xvj.† Et pariter circa aliud dubium in quo quæri
38 tur, an dictus executor poſsit dictas lib.xl.dare cum bona ꝯſciẽ
tia illis puellis quæ habent aliqualem dotem, non tamen inte-
gram,& tantam qua poſſent ſe dotare, dico qđ ſi ſunt illius qua
litatis de qua in teſtamentis, & uerè cum dote quã hñt non põt
nubere ꝙ ipſe executor licitè põ dictis puellis ſubuenire, & di-
ctas pecunias illis dare. Nã cũ ex illis paucis bonis proprijs non
poſsint nubere, hmõi ꝓſtatio.xl.lib.præſtat eãm, ut nubere poſ-
ſint,& ꝯñr erit uera dos, ad qđ facit deciſ.Bal.per illum tex.in l.
ſi quis ad declinandã.C.de epiſ.& cleri.col.iij.uer.circa tertium
membrum q̃ro, ubi in ſubſidiũ dotiũ, põt aliquid pręſtari alicui
hñti aliquid & non oĩno mẽdicanti, quia ſine tali ſubſidio matri
moniũ non poſſet ꝯhere, quam deciſ.ſequitur do.Bened.in d.c.
fi.in rep.in illo articulo, de modo, & forma alienationis, uer. &
ultra hæc adde quod tales executores. Pariſ.Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Interdicto ſuppoṅi poteſt, quandoque aliqua particularis eccleſia, & non perſona illius, quandoque econtra.*
2 *Interdicto loco, perſonæ non ſunt interdictæ.*
Interdicta ciuitate, ſeu eccleſia, ſi non ſunt interdictæ perſonæ ſacerdotes loci interdicti poſſunt celebrare, & miniſtrare ſacramenta in alijs locis non interdictis.
3 *Si clerus alicuius eccleſiæ eſt interdictus, excluſis culpabilibus alij clerici poſſunt in eccleſia non interdicta celebrare.*
4 *Interdicto poſito in aliqua eccleſia, extra illam celebrari poterit alta voce.*
5 *Interdicta eccleſia manſionarij ſacerdotes beneficiati, & canonici illius, poterunt in alijs eccleſijs non interdictis celebrare, & ſacramenta miniſtrare.*
6 *Interdicta eccleſia, ſacerdos proprius põt exire cũ ſuis parochianis, & celebrare in alio loco non interdicto excluſis culpabilibus.*
7 *Et poſſunt iſti celebrare, nõ ſolum, ut ſinguli, ſed etiam collegialiter ſi eccleſia eſt collegiata.*
Interdicta eccleſia, nõ intelligit̃ interdictũ capitulũ illius nec ecõtra.
8 *Interdicta uniuerſitate, non intelligitur interdictus locus.*
9 *Interdicta eccleſia, an intelligantur interdicti canonici, non ut ſinguli, ſed ut collegium.*
10 *Eccleſia ponitur quandoq; pro uniuerſitate eccleſiæ, & pro prælato, & capitulo.*
11 *In materia interdicti eccleſia ponitur pro loco conſeruato, & circundata parietibus, in quo ſolitum eſt Deum orari.*
12 *Ciuitas ponitur pro loco circundato muris, & nu. 15.*
13 *In loco interdicto, an & quando poſſit fieri electio.*
14 *Interdicto loco, ſolum tollitur exercitium, & collatio ſacrorum.*
15 *In loco interdicto mortuo Pontifi. electio ipſius facienda eſt in loco uiciniori non interdicto.*
16 *Electio non eſt actus ſacramentalis, tamen non poteſt fieri, niſi capitulariter, & collegialiter.*

17 *Interdi-*

17 *Interdictum non debet eſſe ſine effectu, & eluſorium.*
18 *Quod procedit, quando in totum euacuaretur, & penitus redderetur inutile, alias ſecus.*
19 *Propter interdictum, canonici, capitulum, & populus, multa diſpendia patiuntur.*
20 *Interdictum poteſt poni propter inobedientiam canonicorum, & clericorum.*
21 *Interdictum quando poſſit laxari.*
22 *Interdicti cauſa ceſſante, an ceſſet eius effectus.*
23 *Interdicto collegio, an cenſeantur interdicti ſinguli.*
24 *An maior côtentio ſit, ꝙ ſint interdicti capitulariter, uel ut ſinguli.*
25 *Interdicta eccleſia, non poteſt clerus transferre ſe aliò, ad celebrandum ſi ex hoc ſcandalum orietur.*
26 *Et dicta translatio, & celebratio non admittitur ſi ſit in contemptũ interdicti.*
27 *Et quando permiſſa eſt de iure, celebrantes non incurrunt irregularitatem.*
28 *Nec etiam incurrunt cenſuram.*
29 *Nec etiam celebrantes incurrunt peccatum.*
30 *Et non iſtis intereſſentibus, debentur diſtributiones quotidianæ.*
31 *Poſſunt etiam ire ad proceſſiones, cum uexillo crucis, & imaginibus ſanctorum.*
32 *Interdicti tempore, fraternitates laicorum, an poſſint publicè facere rogationes.*
33 *Prohibitum à lege non poteſt fieri, etiam per indirectum.*
34 *Interdicta ciuitate propter delictum rectoris, ciues extra ipſam poſſunt licitè intereſſe diuinis, dummodo non ſint culpabiles.*
36 *Interdicta eccleſia parochiali, ſacerdos poteſt ſuos parochianos alibi ſepelire, & habebit portionem canonicam, eſto quòd interim nõ inſeruiat eccleſia.*
37 *Interdictum poteſt apponi ſuper unã eccleſia, & demum ſuper alia, & poſtremo ſuper cathedrali.*
Interdictum non poteſt relaxari, niſi obſeruata forma contraria interdicto, & nu. 38.
38 *Interdictum appoſitum ſuper una eccleſia, poteſt extendi ad alias, & nume. 37.*
39 *Relatum continetur in ipſo referente, ac ſi fuiſſet expreſſum.*
40 *Relatio intelligenda eſt cum omnibus ſuis qualitatibus.*
41 *Interdictum appoſitum quandiu principales excommunicati. &c. ibi fuerint &c. & per tres dies continuos poſt receſſum &c. non poteſt relaxari niſi dicta forma adimpleatur.*
42 *Et niſi ſecuta ſatisfactione, & ceſſante abſentia.*
43 *Interdictum appoſitum, quouſque quis ſatisfaciat, non relaxatur, niſi ſequatur ſpecialis abſolutio.*
44 *Idem eſt in iſtis ſiue perſona ſit interdicta, ſeu ſuſpenſa, uel eccleſia.*
45 *Idem ſi eccleſia eſt interdicta propter culpam alicuius, quouſq; fuerit ſatisfactum, nam non poteſt interdictum relaxari, niſi ſecuta ſatisfactione, & declaratione ſuper ea.*
46 *Interdicta eccleſia propter culpam alicuius, quouſque tale quid durat, uel ſimile non ſufficit, quòd illud non duret, ſed neceſſaria eſt declaratio, ut poſſit interdictum relaxari.*
47 *Corrigere non præſumitur quis ſeipſum uelle incontinenti.*

CONSIL. XXVII.

1 QVANDOQVE † poteſt ſupponi interdicto aliqua
particularis eccleſia, & non perſonę illius, quando-
que è conuerſo, quandoque, & eccleſia, & perſonæ,
ſimul, & ſingulariter, quandoque eccleſia, & non il-
lius collegium nec capitulum, aliquando è conuerſo, aliquan-
do inſimul, tradunt doct. in c. ſi ſententia, de ſentent. excom.
lib. vj. & in c. non eſt, de ſponſa. c. fi. de exceſ. præla. c. cum in par
tibus, de uerbo. ſign. c. quod nonnullis, de priuileg. Cald. in ſuo
2 tract. car. iiij. ſummi. in uer. interdictum. † Et in ſpecie Abb. in
in d. c. fi. dicit, ꝙ interdicto loco, perſonæ non ſunt interdictæ,
ſed reſpectiuè ad illum locum interdicto ſuppoſitum. Et ideo ſi
interdicitur una ciuitas, ſeu eccleſia, & non perſonæ, licitè ſacer
dotes illius loci interdicti poſſunt celebrare, & adminiſtrare ſa
cramenta in alijs locis non interdictis, quia reſpectu aliorũ lo-
3 corũ, pſonæ non ſunt interdictæ. † Et è conuerſo, ſi clerus alicu-
ius eccleſiæ eſſet interdictus, excluſis illis tanquam culpabili-
bus, alij clerici poſſunt in illa eccleſia celebrare, quia non eſt in
terdicta, gl. ij. in d. c. ſi ſententia, quæ loquitur de clericis tantũ,
tamen omnes eam ſequuntur, & extendunt ad Canonicos, ut di
4 cit Phil. Fran. in c. præſenti, de ſenten. excom. lib. vj. † Vbi uult,
ꝙ ſi interdictum eſt poſitum in aliqua eccleſia poterit extra il-
5 lam celebrari etiam alta uoce. † Et ideo interdicta tantum eccle
ſia, manſionarij, ſacerdotes, beneficiati illius, & etiam Canonici,
poterunt in alijs eccleſijs non interdictis, dummodo non ſint
contiguæ, pro libito celebrare, & ſacramenta miniſtrare abſque
uiolatione interdicti, uel diſcrimine irregularitatis, etiam ſi ha-
beant animum redeundi ad propriam eccleſiam, ita Cald. in d.
c. fi. de exceſſ. prælato. & faciunt quæ ponit Bal. in trac. de epiſc.
in ij. par. iiij. lib. q. xxxij. & Fede. conſi. xxxij. & lxx. & Pau. conſi.
6 ccc. cum concor. † Vnde Pet. de Palu. in quarto ſenten. diſtinc.
xviij. circa fin. dicit ꝙ ſi interdicta eccleſia proprius ſacerdos,
uellet exire cum ſuis parochianis ad alium locum non interdi-
ctum, & ibidem cum eis celebrare, ꝙ poſſet de licentia rectoris
7 illius eccleſiæ, & excluſis culpabilibus. † Et poſſet inferre quiſ-
que, ꝙ prædicti poſſunt celebrare, non ſolum, ut ſinguli, quod
dubitatum eſt, ſed ẽt collegialiter ſi eccleſia interdicta eſſet col
legiata. Nam ex interdicta, non cenſetur interdictum collegiũ,
8 ſeu capitulum illius. † Prout interdictis clericis alicuius eccle-
ſiæ etiam ſub nomine collegij, non intelligitur interdicta eccle
ſia tanquam ſeparata, ſicut interdicta uniuerſitate, non cenſeẽ in
terdictus locus, ut dicit Calde. ubi. ſ. uerſi. ſed circa hoc occur-
runt, per not. in c. per exemptionem, de priui. lib. vj. & in c. j. de
uſur. cod. lib. & non uidetur ratio in contrarium, quia collegiũ,
ſeu capitulum non interdictum, alicuius eccleſiæ interdictę, nõ
poſſunt exercere ſpiritualia, & miniſtrare etiam capitulariter,
& collegialiter, & facere ea quæ ſpectant ad collegium, in alijs
eccleſijs non interdictis excluſis tamen culpabilibus, ſicut poſ-
ſunt Canonici, & ſacerdotes, ut ſinguli, ex eo ſolum, quia nõ in
9 terdicti, per iura uulgaria. l. illud. ff. ad le. Aquil. † Non obſtat ſi
dicatur, ꝙ interdicta eccleſia licet canonici non cenſeantur in-
terdicti, ut ſinguli, per ſupra dicta, tamen cenſentur interdicti,
ut collegium, ut uult Ana. in d. c. fin. Dum ibi dicitur, ꝙ eccleſia
ſumitur pro congregatione plurium, in capitulo, ſeu loco con-
gregatorum ad ſeruiendum deo, ut in tit. de ſac. ſanc. ecc. & per
Inno. in c. nouerint, de ſent. excom. & per Abb. in c. cum clerici,
10 & in c. cauſa, de uerb. ſigni. ¶ † Vbi Abb. dicit, ꝙ quandoq; ec-
cleſia ponitur pro uniuerſitate eccleſiæ, ut prælato, capitulo,
11 & c. † Nam licet eccleſia ponatur qñdoq;, ut ſupra, tñ quo ad pſ-
ſentem materiam, ponitur pro loco cõſecrato, & circundato pa
rietibus, ubi ſolitũ eſt Deum orari, in auc. ut lic. mat. & au. § quo
uerò, & ponit gl. in uer. eccleſiam, in d. c. fi. & in c. de fabrica. de
12 ꝯſecra. diſt. 1. & Abb. in c. cauſa, de priuileg. † Sicuti ciuitas po-
nitur pro loco circundato muris, ut per Soc. in l. ciuibus. ff. de
reb. dub. & per Fely. in c. Rodulphus, de reſcrip. & per docto. in
uer. matricem, in cle. j. de ſent. excom. & in iſta materia eccleſia
ſumetur prout materialiter conſtat, & muris clauditur, ut in pmiſ-
13 miſſis. † Et facit diſtinctio Præpoſi. in c. j. xxiiij. diſt. col. v. in il
la qõne. An electio poſſit fieri in loco interdicto, quæ optimè
facit per iura ibidem allegata, dum ꝯſiderat locum interdictũ,
nam tunc põt fieri electio, ut dicit Io. An. & Mod. in c. j. de po-
14 ſtu. pręla. ¶ † Interdicto enim loco, tollitur tantũ exercitium, &
collatio ſacrorum eccłiaſticorũ. c. non eſt, de ſponſ. c. fi. de ſent.
15 excõ. li. vj. cum ſi. † Et facit tex. in c. ubi periculum. § porrò, de
elec. li. vj. De electione Pontificis mortui in loco interdicto ut
eius electio fiat in loco uiciniori non interdicto, & ſtante dicta
diſtinctione, fruſtra quæreref, an collegialiter interdicta eccle-
ſia Canonici collegialiter poſſint eligere, quia ſi eſſent interdi
cti, facientes collegium, non poſſunt cuius ꝯrium eſt ueritas.
16 † Et licet electio non ſit actus ſacrãlis, ſed tractabilis, in loco
interdicto, tñ non põt fieri niſi capitulariter, & collegialiter. c.
auditis. c. licet. c. ne pro defectu, de elec. Et in actibus capitula-
rib. eſt dñia, an locus ſolus ſit interdictus, an ẽt perſonæ, i dicta
17 diſt. Præpo. ¶ † Nec ob. ſi dicatur, ꝙ ſi prędicta eſſent permiſſa,
Interdictũ ſeruiret de uento, & careret effectu, ꝯ. d. c. ſi ſenten-
tia. § fi. & interdictum redderetur eluſorium, ꝯ. c. ſi ciuitas, eod.
titu. & cle. j. de ſepultu. & clemen. j. de ſenten. excomm. cum ſi.
18 ¶ † Nam dicitur, ꝙ in dictis iuribus interdictum in totum, ſeu
totaliter euacuabatur, & in totum carebat iuribus, & reddebaẽ
penitus inutile, ut in d. c. ſi ſententia. § fi. in ratione. Et ſi nõ fuiſ
ſet prouiſum per dictum. c. ſi ciuitas, cum ſi. interdictum fuiſſet
in totum uilipenſum, pariter, & inutile, & eſſet eluſum, & iõ di
cti actus per quos redduntur eluſoria reprobantur, ut in dicta
clem. & iurib. Et illi actus erant reprobati. & ideo non permit
tuntur, nec directe, nec indirecte. Secus autem ſi fierent actus
extra eccleſiã, catholici, & a iure nõ reprobati, ut ſunt iſti. Et ẽt
quia licet Canonici, & alii capitulariter celebrarẽt in alia eccle
ſia non

ſia non interdicta, non propterea interdictum careret totali effectu, nec redderetur penitus inutile, ut erat in d.c.ſi ſententia.
19 §.fi.& ibi doc.in uer.vilipendi. † Nam in multis, canonici, capitulum, & populus patiuntur propter multa prohibita tempore interdicti, quæ remanent licet alibi celebretur, de quibus in ca. non eſt, de ſponſal.& in c. quod in te. de pœniten.& remiſſ.& in c.ſi.de ſenten.excom. lib.vj. Et quia per iſtos actus, interdictũ non redditur inutile, penitus. Et iſti actus non ſunt nefarij, imò approbati, nec neruus eccleſiæ diſcipl.contemnitur, ꝯ dictã cle-
20 mentinam, ideo dicta iura non videntur obſtare. ¶ † Eò magis quia interdictum non fuit appoſitum propter inobedientiã ip-
21 ſorum Canonicorum, nec clericorum. ¶ † Maximè ẽt quia ſum in caſu in quo interdictum debet relaxari, ut per Car. ꝯſ.cxxxij.
22 & in cle.j.de decim. ¶ † Et quia ceſſat cauſa interdicti, ergo & eius effectus, & extenſio, quæ multoties fit propter ſalutem animarum d.c.ſi ciuitas, & dicit Bal.in c.ſignificauit, de reſcr.in ſi. & Abb.& Fely.in d.c. Rodulphus, col.ij.in j.limit.ad not.in c.
23 cum ceſſante, de app. ¶ † Et quia ſi interdicerentur ut collegialiter, non poſſent iſta facere, pariter vr̃ interdictum, ut non poſſint ut ſinguli, quia vr̃ par rõ in utroque uigere uilipendiũ, &c.
24 ¶ † Nec dicatur, ꝙ maior ꝯtemptio, & ꝯiunctio ꝯſiſtitur, qñ capitulariter, quàm qñ ut ſinguli, ut in ſimilibus, dicit. in materia.c. requiſiti, cum ſimi.de teſtamentis. Nam iſtud ceſſat, qm̃ in hac materia interdictorum, tanta coniunctio eſt inter ſingulos, & eccleſiã quanta inter eccleſiã, & capitulũ, nec econuerſo, p ſuperius allegata. Et ſic concluditur, ꝙ manſionarij, ſacerdotes, beneficiati, Canonici poterunt etiam capitulariter celebrare, & miniſtrare ſacramenta in alia eccleſia non interdicta, quæ ꝯclu-
25 ſio limitabitur infraſcriptis modis. ¶ † Et primò, ꝙ culpabiles excludantur, per iura ſupra allegata. ¶ Secundò, ꝙ talis tranſlatio non generet ſcandalum, ut ſentit Petr. de Palu. vbi. ſ. ad qđ c.ſanè, de temporib.ordi.& in c.qui ſcandalizauerit, de reg.iur.
26 & per Fely.in c.nobis, de præſcrip. ¶ † Tertiò ꝙ dicta trãſlatio, & celebratio non fiat ex contemptu interdicti, ad nota.in cle.j. de ſepul.& ibi Card.in iij.notab. & in c.ſi celebrat.de cleri.ex-
27 com.mi.& in c.ſi.de exceſ.prælat.cum ſi. ¶ † Iſtis ceſſantibus, uidetur dicendum, ut ſupra, & ꝙ per talem actum, irregularitas non incurratur ſuadetur, quia illud procedit in caſibus a iure deciſis, non in alijs, cum ſit interdictum prohibit. c.is q, de ſent.
28 excom.lib.vj.& ibi not.Gemi.in v.notab. ¶ † Minus etiam vr̃ periculum incurrendi cenſuras, de quibus in d.c.fin.de exceſſi. præla.& cle.j.ij. & iij. de ſent.excom. quoniam talis tranſlatio, & celebratio non eſt de actibus in dictis iuribus ꝯtentis, & in ſimili qui fiunt in uilipendium & contemptum, ut ibidem ha-
29 betur per doc. ¶ † Nec credo iſtos incurrere peccatum, cum fiat a lege permittente.l.Gracchus. C.de adult.unde ceſſante contemptu, & omni malo animo & ſcandalo, prædicti actus impu
30 ne poterunt fieri. ¶ † Diſtributiones autem quotidianæ, ſtantibus iſtis ueniunt acceſſoriè, cum dentur intereſſentibus tanquã alimenta, Card.ꝯſ.liij.c.j.de cler.non reſid.lib.vj.ut ẽt illas acci
31 pere non eſt actus inducens irregularitatem. ¶ † Non eſt hæſitandum, an poſſint ire ad proceſſiones rogationes cum uexillo crucis, uel imagine beatę virginis etiam collegialiter, p doctri. Bar.in l.aut facta.§.fi.ff.de pœnis.cum concor.& eſt deciſ.Calderi.in d.tract.col.xxviij. uer.per prædicta, ubi format qõnem.
32 ¶ † An iſtę fraternitates laicorum tempore interdicti poſſint publicè cum imagine facere rogationes & concludit ꝙ ſic, duabus rationibus ut per eum, & ſecunda ratio facit ad caſum noſtrum quia iſta non ſunt per interdictum prohibita, & ita alias fuit obſeruatum Veronæ, de qua obſeruantia habetur in ſum. tab.uerſi.interdictum.§.octano quæritur, circa finem ad maiorem tamen cautelam & ad tollendum ſcrupulum, ſanum eſſet
33 conſilium, obtinere relaxationem. ¶ † Prout etiam nam licet ꝯ legem non debeat committi etiam indirectè. l. non dubium.
34 C.de legib.cum ꝯcor.ita nec ꝯ interdictum. ¶ † Tamen concluſio ſuperius firmata ẽt procedit ꝙ canonici & alij pñt prædicta facere per tex.in d.c.ſi ſententia.§.cæterum.ubi quando ciuitas eſt interdicta propter delictum rectoris, ciues extra ipſam pñt licitè intereſſe diuinis, ſi culpabiles non exiſtunt, & ſic tex.non facit differentiam quando illi ciues alibi interſint diuinis, an ut ciues illius ciuitatis, an ut alij, ſed ſolum cõſideratur an ſint cul
35 pabiles ſeu interdicti. ¶ † Et ſic ibi ciuitas capit localiter, put muris clauditur, ut per gl.in cle.j.de ſen.excõ.& Fel.in d c. Rodulphus, & tamẽ de facili interdictum poteſt reddi eluſorium, quia quod non pñt habere in ciuitate habebunt alibi, unde idẽ in caſu præſenti, ut interdicta eccleſia canonici poſſunt alibi celebrare cum capitulum ita ſe habeat ad eccleſiã, ſicut ciues ad
36 ciuitatem. ¶ † Et in ſimili in facto alias dicit Abbas. in c. quod in te.de pœniten.& remiſſio.in ſecundo notab.ꝙ interdicta eccleſia parochiali ſacerdos poſſet ſepeliendo ſuos parochianos alibi intereſſe, & participare portionem canonicam, licet interim non ſeruiat eccleſiæ uel altari, & in eccleſia Bonon. tpe interdicti, canonici & alij capiebãt ſolitas diſtributiones, licet nec
37 ibi nec alibi aliter celebrarent. ¶ † Vlterius circa primum interdictum eccl'iaſticum appoſitum ſuper parochiali eccleſia S. Iacobi, item & ſecundum appoſitum ſuper parochiali eccleſia S. Stephani, emanarunt ſub hac forma, ꝙ durarent & deberẽt obſeruari & ꝯtinuari, quouſq; & quandiu illi laici debitores propter quorum culpam, & ꝯtumaciã fuit proceſſum ad ſubijciendum dictas eccleſias, interdicto eccleſiaſtico, realiter & cũ effectu ſatisfecerint eorum creditori, & meruerint obtinere beneficium abſolutionis, ab interdicente, ſeu eius ſuperiore, quæ forma attendi dẽt, ad effectum ut tale interdictũ relaxeĩ, & quouſque pateat ipſos debitores, quorum culpa ſeu cã interdictũ emanauit, realiter ſatisfeciſſe, & bñficium abſolutionis obtinuiſſe, interdicta pdicta non cenſeanĩ relaxata p ea quę nota.Inno. in c.cum bonæ.de æta.& qualit.& in cle.j. de deci. & in clem.j. uer.terra, & uer.ciuitas, de pęnis, cum alijs infra allegandis, ad quæ faciunt nota.in l.diligenter.ff.manda. & in c.cum olim. de
38 off.deleg.& plenè in c.cũ dilecta. de reſcrip. ¶ † Eodem modo ꝯſiderando interdictum appoſitum ob dictam cauſam ſup cathedrali eccleſia. N.ſub eadem forma emanatum apparet, tum ꝯſiderando ſupplicationẽ per illum creditorem porrectũ Pontifici, in qua petit interdictum appoſitum ſuper dictis duabus parochialibus extendi ad dictam cathedralem, tum ẽt ꝯſiderando ſignaturam ipſius Pontificis, in quo mandat qđ idem auditor extendat dictum interdictum ad dictam cathedralem, tum etiã ꝯſiderando tenorem ſuæ prolatę a dicto auditore ſuper dicto interdicto, in qua pluties repetendo dicit dictũ interdictũ appoſitum ſuper dictis duabus parochialibus extendi ad ipſam cathedralem, & illã ꝯprehendi ſub dicto interdicto, ſm̃ illius tenorem, & uti appoſitum erat ſuper dictis duabus parochialibus ſm̃ tenorem commiſſionis & ſignaturæ Pontificis. Quibus ꝯſideratis, manifeſtè patet dictam cathedralẽ eccl'iam eſſe ſuppoſitã, & aſtrictã interdicto eccleſiaſtico, modò & forma quib. erãt ſuppoſitæ dictæ duæ parochiales ad quarum interdictum, & e-
39 ius forma fit relatio. ¶ † Cum relatum contineaĩ in ipſo referẽte, perinde ac ſi in referente relatum fuiſſet expreſſum.l.aſſe toto, ff.de hęre.inſti. auc.ſi quis in aliquo documento. C.de eden.
40 cum ſim. ¶ † Quæ relatio intelligi debet eſſe facta cum omnib. ſuis qualitatibus.l.a Titio.§.pe.ff.de ali.leg. & per Bal.in l.j.ff. de recep.vñ cum forma interdictorum appoſitorum ſuper dictis parochialibus, fuerit ut ſupra, & interdictum ſup d.cathedrali, ẽt ſit huiuſmodi, ſequiĩ ꝙ relaxari non pt̃ niſi ſeruata for
41 ma de qua in interdicto dictarũ parochialiũ. ¶ † Verũ qm̃ dubitari poſſet ex uerbis interdicti appoſiti ſuper dicta cathedrali, ibi, quę oĩa & ſingula.& ibi, quandiu dicti ex aduerſo principales excõicati &c. ibidem fuerunt &c.& ibi, per tres ꝯtinuos dies poſt ipſorum receſſum &c. ¶ Ex quib.uerbis hoc ultimũ interdictum quo ad ſui relationem vr̃ ſub alia forma appoſitum quã illa duo prima, conſequenter quod relaxari debeat, ſi dicti excõmunicati receſſere, & per tres dies fuere abſentes, per ea quæ dicit Abb, in c.non eſt.col.ij.uerſi.aduerte tñ.de ſponſ.quẽ refert & ſequi vr̃ Summa Ange.in uerſi.interdictum.uer.interdictum nono, & p Abb.ſcribentes, & Moder.in c.dilectis.de appel.& p Moder.in c.apoſtolicæ.in j.notab.de excep.& in c.j. in vj. nota.
42 de iudic.ubi diffuſius. ¶ † Nam iſtud poteſt de facili tolli, tum quia Abbas in loco præallegato non loquiĩ deciſiuè, ſed de ueritate ſe remittit ad nota.in cle.j.de deci.ubi ad idem Abb.gloſando dicit, ꝙ ſecuta ſatisfactione uel abſentia, licet non ſit ne-
43 ceſſaria relaxatio, tñ neceſſaria eſt declarõ. ¶ † Quod clarius uoluit poſt gl. Arch.& Gemi. in c. pſbyter. ij.q.iiij.dicentes, ꝙ qñ interdictũ apponiĩ quouſq; quis ſatisfaciat, neceſſaria eſt ſpecialis abſolutio, ex quo pñt oriri dubitationes utrũ ſit ſatisfactũ hoc etiam uoluit Innocent.in d. cap.bonæ.licet uideatur ſentire contrarium, in c.ſicut.de cohabita.cleri. & mulie.tamen hoc idem uoluit poſt glo. Card.in dicta clem.j. q.xxx. & ibi Petr.de Anch.col.pe.uer.e.nota. Volens ſecundum Pau.de Leaz.quòd quando tempus apponitur durationi interdicti, ut eſt in caſu pſenti, quod ſemper eſt neceſſaria declaratio, & Inno. ibidem col.

nubi

mihi viij. uer. gl. donec quærit tenet eandem opinionem dicens
44 neceſſariam eſſe declarationem. † Et licet prædictæ auctorita-
tes loqui uideantur in perſona interdicta uel ſuſpenſa, non aût
in eccleſia, tamen idem dicendum eſt, & tenendum, quando eſ-
ſet eccleſia ſingulariter uel ſpecialiter interdicta, propter culpã
alicuius perſonæ, tunc enim idem dicimus circa relaxationem
interdicti eccleſiæ ſingulariter, uel ſpecialiter interdictæ, ſicuti
dicimus de relaxatione perſonæ ſuſpenſæ uel interdictę, doctri
na eſt Cald. in tract. de interdictis eccleſiæ, in ultima parte. &
45 ſic in vij. q. prin. col. pen. ¶ † Et quod idem ſit quando eccleſia
eſt interdicta propter culpam alicuius quouſq; ſit ſatisfactum,
quod requiratur declaratio, uoluit gl. in uer. donec. in dicta cle.
j. uerſi. ciuitas, de pen. dum in illo caſu, in quo eccleſia erat inter
dicta, circa relaxationem dicit idem tenendum, ſicut tenuit in
cle. j. de decim. ubi perſona erat ſuſpenſa, & ibi uult ꝙ neceſſa-
46 ria ſit declaratio, pariter & quando eccleſia eſt interdicta. † Et
magis in proprijs terminis quando eccleſia eſt interdicta, ꝓpter
culpam alicuius perſonæ quouſque durat tale quid, uel quouſ-
que ille ſatisfecerit, uel ſe non abſentauerit, eſto ꝙ illud nõ du-
ret, uel ſatisfecerit uel ſe abſentauerit, tamen interdictum nõ cẽ
ſetur eſſe relaxatum, niſi ſuper iſto quod non durat, uel ſatisfe-
cerit, uel ſe abſentauerit ſit declaratio facta, per illum tex. tenet
Car. referendo antiq. in cle. j. in uer. terra, in ij. q. & uer. ciuitas,
per illum tex. ibi poſt gl. in iij. q. de pęn. in cle. quod magis cla-
rè ibi tenet hoc Pet. de Anch. col. iij. uer. xj. nota. Volens omni-
no requiri declaratoriam, & idem ibi Imo. col. pen. uerſ. ciuitas
autem, ad quorum corroborationem poſſent adduci alia, quæ
breuitatis cã pro nunc omitto, ex quibus, neceſſario infertur, ec-
cleſiam ſpecialiter, uel ſingulariter interdictam, donec aliquis
ſatisfaciat uel ſe abſentet, non habere liberam poteſtatem cele
brandi, & miniſtrandi alia per indirectum prohibita, niſi ꝑ de-
claratoriam ꝯſtet, illum ꝑ quem, & cuius culpa fuit interdicta,
ſatisfeciſſe, uel ſe abſentaſſe. Quanto magis in caſu pręſenti, in
quo certum eſt ipſos excõicatos, non ſatisfeciſſe, ſub qua forma
vr̃ interdictum appoſitum, ſuper ipſa cathedrali ſecundũ ꝙ fuit
appoſitum primum & ſecundum interdictum ſuper parochiali
47 bus ſm̃ quorum tenorem vr̃ appoſitum hoc tertiũ. † Nec ꝑ illa
uerba ſequentia, ibi, quæ omnia &c. Auditor vr̃ ſe correxiſſe, ab
his quæ immediatè antea dixerat, arg. not. in l. nam ad ea. ff. de
ſti. & dem. Et eſto etiam ꝙ uoluerit reſtringere hoc ultimũ in-
terdictum, quouſq; duraret abſentia dictorũ excõicatorum, tñ
ſuper iſto erat neceſſaria declaratio, ut patet ex deciſionib. ſupe
rius allegatis, ex quibus inficiari nõ põt, quin ſi canonici & a-
lij ibidem celebrarent, & non ſeruarent interdictum, alia decla
ratione non habita, non eſſent in periculo, & de facili incurre-
rent damnum, & iacturam. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad locum habentem aerem corruptum, nõ tenetur illuc ire.*
2 *Eſto ꝙ in tali loco redderetur ius.*
Idem ſi ibi ſæuit peſtis, procedens ex aeris corruptione.
3 *Citatus ad talem locum, poteſt ſtatim appellare.*
4 *Et ſi notoriè iſta conſtant, citatio erit ipſo iure nulla.*
5 *A qua inſuper appellari poteſt.*
6 *Locus non tutus, etiam dicitur, propter timorem carceris commina ti ab ipſo citante.*
7 *Grauamen prædictum, iuſtam præbet cauſam appellandi.*
8 *A grauamine præterito, præſenti, & etiam de futuro appellari poteſt, & num. 7.*
9 *Citatus ad locum non tutum, appellare poteſt, etiam ſi fuerit excommunicatus.*
10 *Appellare quis poteſt à grauamine afferente intereſſe.*
11 *Appellatio, nulli eſt deneganda.*
12 *Appellatio in quacunque cauſa in qua modus exceditũ, pmiſſa eſt.*
13 *Appellationis reiteratio à iure non eſt prohibita.*
14 *Maximè ſi quis pluries grauatur.*
15 *Religioſi an poſſint appellare à correctione in eos facta per ipſorũ ſuperiores.*
16 *Prælatus clauſtralis, an poſſit excommunicare ſuos religioſos nulla præcedente monitione.*
17 *Religioſi an poſſint appellare à dicta correctione, quæ fit contra ſtatuta ordinis.*
18 *Excluſio unius, eſt aliorum incluſio.*
19 *Reductio ad primæuum ius, fauorabilis eſt.*
20 *Correctio quo caſu, & quãdo uebeat fieri per prælatos clauſtrales.*
21 *Correctionis modus ſi exceſſus eſt, ab eo appellari poteſt.*
22 *Appellatio legitimè interpoſita, transfert iuriſdictionem & totum negocium ad iudicem ad quem.*
23 *Suſpendit etiam iuriſdictionem iudicis à quo.*
24 *Et eximit appellantem in omnibus ab illo.*
25 *Protegit nedum appellantem, ſed etiam adhærentes appellationi.*
26 *Appellatione pendente, nihil eſt innouandum.*
27 *Attentata poſt appellationem, an ſint ipſo iure nulla.*
28 *Excommunicatio prolata poſt appellationem interpoſitã, uenit retractanda per uiam attentati.*
29 *Excommunicatio poſt legitimam appellationem fulminata, eſt ipſo iure nulla.*
30 *Excommunicatus hoc modo, non tenetur deſiſtere à diuinis.*
31 *Legatus de latere habet iuriſdictionem in omnes exemptos ſua prouincia, & nu. 32.*
33 *Exempti, ab alijs grauari poſſunt ad dictum legatum appellare, & ab ipſo ad cautelam abſolui, & nu. 34.*
35 *Iudex ad quem, poteſt abſoluere excõmunicatos appellantes ad cautelam, & nu. 37.*
36 *Epiſcopus non poteſt abſoluere exemptos ad cautelam.*
38 *Legatus de latere poteſt abſoluere exemptos excõmunicatos in loco extra prouinciam, eſto quòd excõicationem alibi incurrerint.*
39 *Epiſcopus non poteſt abſoluere moniales etiam exemptas, propter monaſterium ſitum in dioce.*
40 *Religioſi abſolui poſſunt ab ipſorum ſuperiore.*
41 *Et ſi ſuperior non eſt ad id ſufficiens, abſolui poſſunt ab epiſcopo.*
42 *Abſolutio aliquo caſu reſeruata ſedi apoſtolicæ non cenſetur eo caſu denegata legato de latere.*
43 *Reſeruata papæ, non cenſenẽ denegata legato de latere ſi leuia ſunt.*
44 *Excommunicatio fulminata pro ſimplici contumacia, de facili habet abſolutionem ad cautelam.*
45 *Abſolutio ad cautelam conceditur abſque probatione, & ſolã præſtita cautione, quando cenſuræ fuerunt nullæ.*
47 *Iudex ad quem, abſoluit excommunicatum per iudicem à quo etiã parte non citata, & nu. 46.*
48 *Abſolutio ad cautelam fieri poteſt, etiam ſi non allegetur cauſa excommunicationis.*
49 *Abſolutio ad cautelam impetratur, abſque aliqua cauſæ cognitione extra curiam.*
50 *Excõicatio, quòd proceſſerit poſt appellationem, qualiter probeẽ.*
51 *Legatus de latere poteſt abſoluere excommunicatum, propter manus iniectionem in clericum.*
52 *Et quid de alijs excommunicatis.*
53 *Excommunicatus ab homine etiam ad cautelam, an poßit abſolui ab alio, quàm ab excommunicatore.*
54 *Legatus de latere an poßit talem excommunicatum abſoluere.*
55 *Et quid ſi ſumus in caſu in quo abſolutio poteſt concedi ſine cauſæ cognitione, uel ſi ſumus in leuibus, uel quando petens abſolutionẽ eſt ſubditus illi à quo petit, & ad eum appellant, & nu. 56.*

CONSILIVM. XXVIII.

1 AD reſolutionem † primi dub. Bart. in l. recuſare. §.
ſi quis alio, in fi. per tex. in l. ſed ſciendum ibi, quid
enim ſi morbo. ff. ad Treb. dicit ꝙ citatus ad locum
ubi eſt malus aer, & corruptus, non teneẽ illuc ire,
& poteſt excipere aduerſus talem citationem, & habet iuſtam
cauſam non comparendi, adducit tex. in c. ad ſupplicationẽ, &
ibi glo. de renunc. & ſequitur Abb. in c. cum dilecti, de dolo, &
contu. & in c. ex tranſmiſſa, col. ij. uer. & ſub iſtis caſibus, de ꝓ-
2 ſcrip. ubi ad id adducit alia iura. † Et concludit ꝙ etiam ſi in ta-
li loco redderetur ius tamen ſi ibi peſtis ſæuit, citatus habebit
iuſtam cauſam non ꝯparendi, quod & Fel. ibi col. ij. uerſi. ad il-
lud. admittit quando peſtis eſſet a corruptione aeris, & ꝯplexio
citati eſſet corruptibilis, ut plenè tangit Alex. in d. §. ſi quis alio.
col. iij. in fi. uer. limita ad hoc, ubi adducit alias deciſiones, & ſe
quuntur Mod. ad id plura adducentes in trac. de præſcri. in ij.
3 par. ſextæ partis prin. in ij. caſu. ¶ † Hinc Io. An. in c. ex parte. el
j. de appell. & alij ſcrib. ibi dubitant an citatus ad talem locũ ſta
tim poſſit appellare, & communiter concluditur ꝙ ſic, quando
non potuit talem exceptionem proponere propter timorem
peſtis, ſequitur Imo. & Alex. in d. §. ſi quis alio. col. iiij. uerſi. &
4 quæris. ¶ † Et cum talis locus non ſit tutus, ſi hoc notoriè appa-
ret, citatio erit ipſo iure nulla, ut eſt tex. & glo. in uerbo noto-
rio, in cle. paſtoralis, de re iud. & tenet Barto. in d. §. ſi quis alio.
uerſ. ſed quęro, & ibi Alexan. col. iiij. & ſeq. ubi plenè examinat,
an cita-

an citatus ad locum non tutum. debeat comparere, & an talis
5 citatio ſit ipſo iure nulla. † Et an ab ea poſsit appellari,& ↄclu-
dit ꝙ ſic,ut etiam tenent Mod.in dicto.c.ex parte, col.ij. & iij.
& per Felyn.latè in c.accedens,extra ut lite non conteſt.& in c.
cum R.canonicus.de officio deleg. & bene per eundem Fely.in
c. olim.in prin.de exceptio. Notorium autem eſt propter publi
ca proclamata,& banna,in ſingulis ciuitatibus Sereniſsimi do-
minij Venetorum,ciuitatem Mantuanam uexari morbo peſti-
fero,ob idque dictum locum non eſſe tutum, conſequenter iu-
re permittente,ad illum citati,non tenebantur comparere. Po-
tuere itaque licite appellare,eo potiſsimum quoniam talis cita
6 tio fuit & eſt ipſo iure nulla,ſtante dicto notorio.¶†Prout etiã
idem dicendum, ea quo dictus locus ex alio,ipſis citatis non e-
rat tutus,propter timorem carceris comminati ab ipſo citante,
imminebat etiam & cruciatus corporis, ob quæ merito citatio
ad talem locum fuit reddita nulla,& abſque dubio ab ea potuit
legitimè & iuſtè appellari,ut dicit tex.in c.ſtatutum.§.cum ue-
rò.de reſcript.lib.vj.ibi,nequeat conuenire ſecurè,ubi gl.& re-
liqui ſcribentes.& plenè per Fely. accumulantem alia in dicto.
c.accedens.& in alijs locis de quibus ſupra,& ponunt etiã ſcri-
bentes omnes per illum text.in d.c.ex parte. quoniam acceſſus
ad locum citationis non erat tutus,non potuit allegari p ipſos
citatos alia iuſtiſsima cauſa propter quam in dicta ciuitate Mã
tuana capitulum non poterat celebrari,ex quo per priua iuridi-
ce & ab inſte poteſtatẽ erat indictum, & publicatum debere ce
lebrari alibi,& iam pecuniæ elemoſinaliter a multis erant ex-
actæ pro capitulo ibidem celebrandu,a qua publicatione, & de-
putatione generalis commiſſarius non potuit diſcedere, & di-
ſcedendo, licitum fuit patri miniſtro prouocare, & appellare.
7 ¶†Grauamen enim huiuſcemodi iuſtam præbet cauſam appel
landi, a quo de iure canonico licita eſt appellatio. c. non ita.ij.
q.vj.c.cum ſit Romana.§.ſi uerò.de appel.c.j.de appel. li.vj.cũ
8 alijs uulgaribus.¶†Quod nedum procedit in grauamine præ-
terito,ſeu de præſenti, ſed etiam in grauamine futuro, quod eſt
præparatum,uel de eo uerisimiliter dubitatur, ut in c.cũ olim.
de re iudica.& per Imo.in c.ij.eod.tit.& plene per Fely.in c.pa-
ſtoralis.§.quoniam.de reſcript.& per Moder.in c.cum ceſſante.
in iiij.notab.de appel.& in d.c.j.eod.tit lib.vj.& per Rot. in no
uiſsimis in tit.de app.deciſio.xxxix. & in antiq.in tit.de appell.
9 alaij.& deciſ.lxx. ¶† Et punctaliter quando quis eſt impedi-
tus,eo quoniam locus non eſt tutus,ꝙ poſsit appellare etiam ſi
ob id excõicatus fuerit,eſt tex.in c.uenerabilibus.§.& hoc ipſũ.
& melius in §.ſed ſi ex cauſa legitima. de ſentent. excom.lib.vj.
10 ¶†Et quoniam ipſius miniſtri, & aliorum adhærentium ualde
intererat a prædictis grauaminibus releuari, merito ipſis licuit
appellare.c.ideo.c.non ſolent.ij.q. vj.c. cum ſuper controuer-
11 ſia.de re iud.¶†Appellatio enim nulli eſt deneganda,et diabo
lo.c.cum inter.de exceptio. & per Rot. in nouiſſ.in tit.de app.
12 alias in tit.de dolo & contu.deciſio. xvj. ¶†Prout etiam quia
in qualibet cauſa mundi, in qua modus exceditur,permiſſa eſt
appellatio,ut dicit Bal.in c.licet, de offi.ord.in gl.in uerbo ap-
pellare,& conſi.ccclx. Delegatus.uol.iij.& plenius per Deci.in
13 c.nouit.in ultimo nota.de app.¶†Et reiteratio appellationis a
iure non eſt improbata, ut dicit Abb. & reliqui ſcribentes in c.
bonæ.col.penul.& fi.de app. & habetur per Lapum allega. viij.
14 † Et potiſsimè quando quis pluries grauatur, ut per Abb. & a-
lios in c.quotiens.& in ca. ſua nobis. & in c.directæ. de appell.
15 ¶†Nec prædictis obſtat ſi dicatur, quòd religioſi a correctio-
ne in eos facta,per ſuperiores ipſorum non debent appellare,ex
quo talis correctio ſpectat ad ipſorum ſuperiores, ut not. in c.
ad noſtram.& in c.reprehenſibilia,& in c.cum ſpeciali. & in ca.
de priore.de appe.& per Lapum alleg.la.iiij.& per Cald. conſi.
16 iij.in titu.de appel. ¶†Et potiſsimè quoniam a prælato clau-
ſtrali,poteſt in ipſos religioſos proferri ſentẽtia excõicationis,
etiam nulla præcedente monitione, ut dicit Lapus in dicta al-
17 leg.lxxiij.& Moder.in c.ſacro.de ſenten.excõie. † Obiectio etiã
iſta tollitur, nam licet denegetur appellatio a correctione quæ
fit ſecundum ſtatuta ordinis, tamen non denegatur ab ea quæ
fit contra ſtatuta,ut probant iura ſuperius allegata, quæ dene-
gant appellationem eo caſu quo correctio fit ſecũdum ſtatuta.
18 ¶ † Conſequenter permittunt eo caſu quo fit contra ſtatuta,
cum unius excluſio ſit alterius incluſio.l.cum prætor.in prin.ff.
19 de indic.c.nonne.de præſumpt. ¶† Et etiam quia fit reductio
ad primæuum ius concedens omni caſu appellationem, quod
eſt fauorabile,ut dicit gl.& omnes in uer.numerandum.in c.ſta
tutum.de præbẽ.lib.vj. & ſtatuta ordinis non mandant fieri ge
ſta per ipſum commiſſarium, quinimmò directo & penitus illis
20 ↄtriantur. ¶† Prout etiam ceſſat obiectio,quia hic non ſumus
in aliqua correctione, non enim miniſter & alij adhærentes pec
carunt, uel tale quid fecerunt, propter quod meruerint corre-
ctionem ſubire,ſed ſuo arbitrio & non regulata uoluntate, nec
lege,nec ſtatutis ordinis permittentibus ipſe commiſſarius geſ
ſit & male omnia ↄ ipſos miniſtrum & adhærentes, quo fit ut ſi
mus extra caſum correctionis, & conſequenter in terminis iu-
ris cõmunis, permittẽtis a quolibet grauamine poſſe appellari.
21 ¶†Prout & tertio tollitur obiectio.nam ſaltim negari non po-
teſt,quin modus correctionis non fuerit exceſſus,& præteritus,
ſi modo aliquo in caſu præſenti ↄſideranda eſt correctio a quo
exceſſu etiam ipſis religioſis permiſſa eſt appellatio,ut dicit Cal
de.in d.conſi.iij. Abb. & reliqui omnes ad id plura adducentes
in c.ad noſtram.col.j.& col.pen.& fi.& plenius Mod.poſt Abb.
in d.c.de priore.extra de app.& idem Moder.in c.nouit.in ulti-
mo notab.eo.tit. Ex quibus apertè patet in præſenti caſu licitè
& iuſtè potuiſſe appellari,& ꝙ appellatio bina, interpoſita fuit
22 & eſt iuſta.¶†Ad reſolutionem ſecundi dubij,certum eſt ꝙ ap
pellatio legitimè interpoſita,transfert iuriſdictionem & totum
negocium ad ſuperiorem,ad quem appellatur,ut per Rotam io
nouiſ in titu.de appell. alias in tit.de offi deleg.deciſio.xj.& in
23 tit.de appel.deciſi.alix.¶†Suſpendit etiam iuriſdictionẽ iudi-
24 cis a quo,ut per Lap.alleg.ij.¶†Et in omnibus eximit appellã
25 tẽ,ut per Rot.in antiq.in tit.de appel.deciſ.xv. ¶† Protegit ẽt
nedum appellantes,ſed ẽt adhærentes, ut per Rot.in nouiſsi.in
26 tit.de appel.alias in tit.de ſenten.excõ.deciſ.v.† Et appellatio-
ne pendente,nihil debet innouari toto titulo app.pen.& in l.ↄ-
ſtitutiones.ff.de app.& in c.non ſolum. & in c.fi.eo.titu.lib.vj.
27 † Et licet dubium ſit an attentata poſt appellationẽ ſint ipſo iu
re nulla,ut plenè tangunt Mod.in c. ↄſuluit.col.fin.de appella.
28 † Tñ illud certum eſt, ꝙ excõicatio prolata poſt appellationẽ
interpoſitam,uenit retractanda, etiam per uiam attentati,ut di
cit Inn.in c.ſolet.de ſent excõm.lib.vj.& collecta.in c.per tuas.
29 col.iiij.nu. xxv.de ſent.excõ.†Prout ẽt illud certiſsimum eſt,ꝙ
talis excõicatio fulminata poſt interpoſitam appellationẽ legi
timè,eſt ipſo iure nulla,ut hr̃ in d.c. p tuas.& in c.ſolet prælle-
ga.& per Rot.in nouiſſ.in tit.de appel.deciſ.xx. & per Lap.alle
ga.j.& eſt tex.in d.c.uenerabilibus. & ponit Dec.in d.c.conſul
uit.col.fi.dicens hoc tenere omnes, uidelicet excõicationẽ ful-
minatam poſt appellationem interpoſitam,eſſe ipſo iure nullã.
30 †Taliter ꝙ hoc modo excõicatus,non tenetur deſiſtere a diuinis,
ut eſt tex.& ibi oẽs ſcrib. nota.in c.ad pſentiã, de app.& bñ fa-
ciunt no.per oẽs maximè Dec.in c.ſu p eodẽ,de app.& qm̃ ſunt
tex.aperti,ↄcluſio firma erit,proceſſum excõicationis fulmina-
tum poſt dictas appellationes aduerſus dictos religioſos, fuiſſe
31 & eſſe ipſo iure nullum . † Ad reſolutionem tertij dubij,primò
aduertendum eſt ꝙ legatus de latere, habet iuriſdictionẽ in om
nes exẽptos ſuæ prouinciæ,ut hr̃ in c.ſi Abbatem.de elec.lib.vj.
ubi Gem.& Fran.in ult.notab. dñt talẽ legatũ hr̃e iuriſdictio-
nẽ ſu p oẽs,ẽt prælatos ſuæ prouinciæ exẽptos & imediatè ſub-
32 iectos ipſi Pont.ſicut hẽt ipſe Papa . ¶†Exẽpti.n.ſunt ſubiecti
iuriſdictioni ipſius legati.c.j.in prin.de uer.ſign.li.vj.c.j.de off.
leg eo.li.ponit Cald.in ↄſi.j.eo.tit.& Abb.in c.j.in fi. & in c.ꝙ
translationẽ.in fi. de off.dele.& p Hoſt.in ſum.eo.tit.col.ij.ver.
alij,& ponit Rot.in no.in ti.de off.leg.deciſ.j.licet ergo ipſi reli
gioſi appellantes ſint exẽpti,tñ in eos ipſe Reuerendiſ. Legatus
de latere hẽt iuriſdictionẽ,& ipſi iuriſdictioni tales religioſi sũt
ſubiecti,prout ultra prædicta,audio iſtud ↄtineri ſpecificè in eo
33 rum priuilegijs. † Meritò itaq; tales exẽpti & ſubditi potuere
ad ipſum appellare & ab eodem petere abſolui ad cautelã prout
petierunt,ut per Rot.io no.in ti.de ſen.excomm. deciſ.vj. & in
deciſio.Bernar.de Biſgn.eod.tit.deciſ.j.& per Fely.in c.p tuas.
de ſenten.excom.& etiam per Rotam in no. in tit.de app.deciſ.
34 xxxv.†Reuerẽdiſsimus itaq; legatus,appellatus,& iudex ipſorũ
appellantium iure potuit abſoluere ad cautelam ipſos excom-
municatos hoc petentes,cum ipſorum ſit legitimus iudex, ut ẽ
tex.in dicto.c.uenerabilibus.in prin.ibi, nec excommunicato-
35 rum ſint iudices.†Satis enim eſt,ut talis abſolutio,poſsit impar
tiri,ꝙ talis iudex ad quẽ fuit prouocatum, ſit iudex ipſorum ex
communicatorum,quod ſentit ibi gl.in uer. appellationis.& in
36 uer.rei,& ſentit etiam Franc.ibi,in j nota.† Licet enim epiſco-
pus exemptos abſoluere non poſsit, ut p Abb. in c.monaci.de
37 ſenten.excomm. ¶†Tamen legatus hoc poteſt,ut habetur in
c.pen.

c.pen.de offi.lega.in antiq.& in c.j.in gl.ij. eod.tit.lib.vj. & eſt
38 text.in c.ad eminentiam.de ſenten.excô.† Et licet tales ſubdi-
ti fuerint excommunicati in loco extra prouinciam,& excom-
municationem incurrerint alibi,tamen legatus de latere poteſt
ipſos abſoluere,ut concludit Abb.in c.penul.col.ij.uerſicu.ue-
nio ad ſecundam ſpeciem.& col.fin.de offic.leg.& uerſ.tertius
caſus eſt, & ibi collecta hoc proſequitur, propriè in legato de
latere omiſſo fundantes ſe,ideo quoniam excommunicati ſunt
39 ſubditi, & moram trahunt in prouincia.† Et confirmari poteſt
per nota.in c.de monialibus.de ſenten.excomm.ubi epiſcopus
abſoluit moniales etiam exemptas, ea ſcilicet ratione, ut dicit
ibi Abbas, & Fely. in fine, quoniam ipſarum monaſterium eſt
40 ſitum in diœceſi, & ipſę ibidem moram trahunt. ¶ † Prout etiã
quoniam religioſi abſolui debent ab ipſorum ſuperiore dicto.
c.monachi.& procedit in omnibus religioſis, ut ibi dicit Fely.
adducendo Hoſt.in ſumma de ſentent.excommu.in illo articu
lo quis poſsit abſoluere col.vj.& vij.uerſicu.ſed quis poſsit ab-
41 ſoluere regulares,& colum.ix.uerſi.quid de religioſis. ¶ † Et ta
men ſi ſuperior ipſorum non eſt ſufficiens ad id faciendum, ab-
ſolui poſſunt ab epiſcopo.ut in dicto. c. monachi. quanto ma-
gis hoc fieri poterit a legato de latere in caſu præſenti in quo vi
get nedum indiſcretio ipſius commiſſarij nulliter excommuni-
42 cantis,ſed perfidia,& aperta malignitas ipſius.¶ † Prout etiam
nam ubi reſeruatur abſolutio in aliquo caſu ſedi apoſtolicę,illa
non cenſetur eo caſu denegata legato de latere, ita textus in di
cto. c. ad eminentiam ad hoc inductus ibi per Felyn. in ultimo
notabi . adducentem ad id alias deciſio.concordan. Et demum
allegantem contraria, & poſtremò diſtinguentem ex mente La
pis,& Gemin.& Franc.in ca.ſi Abbatem.de electio.lib.vj.quo-
rum diſtinctio minimè tollit facultatem dicto legato abſoluẽ-
43 di. ¶ † Sicuti igitur Papa abſque dubio præſtare poteſt dictam
abſolutionem pariter etiam & ipſe legatus, & ex quo caſus iſte
eſt leuis, & in leuibus reſeruata Papæ non cenſentur denegata
legato de latere,ut punctaliter dicit Gemini. in c.j.col.ij.uerſi.
44 quæro an legatus.de exceſsib.præla.lib.vj. ¶ † Præterea aduer-
tendum eſt,quòd in iſtos religioſos, fuit fulminata excommu-
nicatio pro ſimplici contumacia,quo caſu, abſolutio ad caute-
lam poterit concedi etiam parte non citata, ut tenet Geminia.
poſt Spec.allegatum per eum in c.Romana.§.ſententias.de ſen-
ten.excommu.lib.vj.& comprobat Deci.alijs medijs in ca.qua
45 fronte.col.iij. in fine,uerſi.ſucceſsiue dominus Abbas.¶ † Et ſe
quitur Franc.de Cur.conſil.xx.col.fi. ubi adducendo deciſio.te
net abſolutionem ad cautelam debere concedi abſque proba-
tione,ſolum præſtita cautione canonica quando ſententia cen
ſuræ eſt nulla,ut etiam habetur per Fely. in c.ad noſtram.de iu-
46 reiurand.& in c.j.col.vj.& vij.eo.tit. ¶ † Vbi uult q iudex ſecũ
dæ inſtantiæ abſoluit excommunicatum a primo, prout abſol
47 uit capitulum ſede uacante,etiam parte non citata.† Hinc Ro-
ta in antiq.in tit.de ſenten.excomm.in vj.deciſio.dicit ad caute
lam poſſe quem abſolui,etiam ſi non alleget cauſas excommu-
48 nicationis. ¶ † Rota autem in antiquis in titu.de ſenten.excô-
49 mmunic.deciſio.iij.& iiij.tenet. † quòd extra curiam ſine aliqua
50 cauſæ cognitione poteſt impartiri abſolutio ad cautelam. † Et
quando dicitur excommunicationem proceſsiſſe poſt appella-
tionem,ſatis eſt producere appellationem, & inſtrumentum cẽ
ſuræ,ut per Innocẽn.& alios in dicto.c.ſolet, & in dicto.c.uene
rabilibus.& per Cano.in c.j.& c.apoſtolicæ,de exceptio.& per
Collectaneum in d.c.per tuas,col.iiij.num.xiiij.& per Rotam
51 in nouiſſ.in titu.de ſenten.excommu.deciſio.viij. ¶ † Hoc ſtan
te glo.ij.in c.j.de offic.deleg.lib.vj.dicit, legatum de latere poſ
ſe abſoluere excommunicatos,docto.ibi intelligunt de excom-
municatis propter manuum iniectionem in clericos,quod abſo
lutum eſt per capitu. pen.eo.tit.in antiq. & per d.c.ad eminen-
52 tiam.cum concord. ¶ † Dubitant ulterius quid de excommuni
catis ex alijs cauſis & Gemin.in d.c.j.col.ij. uer.in eadem gl.ibi
abſoluendo,& Francus ibidem col.j.uerſic.ſed in alijs excom-
municationibus,allegantes Io.An.dñt & ꝯcludunt,q pôt abſol
uere, qñ in tali abſolutione non eſt neceſſaria cauſę cognitio,
qđ propriè ſit uerificari in caſu nřo,in quo eſt neceſſaria,ut ſ. ꝓ
53 baui. ¶ † Ex quibus infertur clara reſolutio,ad obiectionẽ,quæ
poſſet fieri,quod excôicatus ab homine, non dẽt abſolui ab a-
lio,ẽt ad cautelã,quã ab excôicatore.c.ab excôicato.de reſcrip.
c.j.ubi Fely.c.præterea.ubi idem Fely.latius tangit.de offi.ord.
54 maximè col.iij uer.ex quibus dubito.† Vbi dicit legatum non
poſſe abſoluere allegando Gemi.in d.c.ſi Abbatem. & in d.c.j.
de exceſsi.prælat.& clarius hoc vř firmare Felyn. in d.c.ad emi-
nentiam.in fi.& in c.prudentiam.§. ſi uerò, & in c.paſtoralis.§.
55 cum autem.de offic.deleg.† Nam talis obiectio ceſſat, quando
ſumus in abſolutione quæ poteſt concedi ſine cauſæ cognitio-
ne & qñ ſumus in leuibus,ut eſt caſus præſens,& ẽt qñ ille q pe-
tit abſolui eſt ſubditus illi a quo petit, ex quo eſt eius ſuperior,
& qñ ad ipſum appellauit, ut ſuperius ſigillatim deductum eſt.
56 † Nam iſtis concurrentibus,talis excommunicatus ante omnia
eſt abſoluendus,ſi hoc petit,& ille a quo petit,debet abſolutio-
nem preſtare.c.cum contingat.de offi.deleg.& d.c.p tuas & d.
c.ſolet,& bñ facit tex.in d.c.uenerabilibus.in uer.idẽ eſt,& uer
ſi.ſed ſi ex cã,& uer.ſi uerò,& p Can.in d. c.apłicæ, & bene per
Collect.in d.c.per tuas,col.j.nu.vj.& in c. cũ deſideres,colu.ij.
nu.vij.de ſent.excom. Pariſ.Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Obtinens beneficium per ſimoniam, nullum ius, nec titulum ac-
quirit.*
2 *Simoniacus iſte inhabilis redditur, etiam ad alia beneficia, ſi non
fuit diſpenſatus,& nu.14.*
3 *Simoniacus ipſo iure excommunicatus eſt.*
4 *Excommunicato non poteſt conferri beneficium,nec prouideri.*
5 *Simonia uera,quæ dicatur.*
6 *Conditiones appoſitæ in collatione,quando dicantur ſimoniacæ.*
7 *Et quæ dicantur honeſtæ,uel continentes temporalitatem.*
8 *Conditio tollerata de iure communi, appoſita in collatione, illam
non uitiat.*
9 *Conditiones continentes temporalitatem, appoſitæ in collatione ſi-
moniam ſapiunt.*
10 *Pactiones illicitæ, appoſitæ in collatione, non continentes ueram
& puram ſimoniam, licet ſapiant ſpeciem illius, an inducat
nullitatem collationis, & priuationem beneficij, vel ipſæ vi-
tientur.*
11 *Pactio & conditio appoſita in collatione a iure reprobata,quam ſi
moniam inducat,& quem effectum.*
12 *Extrauag.Bonifa.octaui & Pau.ij. in qua ſimonia diſponant.*
13 *Tales extrauag.pœnales ſunt,conſequenter reſtringendæ.*
14 *Conſtitutio regulariter intelligenda eſt, in caſu uero, non ficto vel
improprio.*
15 *Ver.incurrat,an ipſo iure, & incontinenti inducat excommunica-
tionis pœnam.*
16 *Et quando,& quo caſu,neceſſario præcedere debeat declaratio.*
17 *Simplicitas etiam in materia ſimoniaca,excuſationem habet.*
18 *Conſuetudo etiam mala & iniqua,quandoque excuſat à pœna.*
19 *Pœna dictarum extrauag.non incurrnntur ſine dolo.*
20 *Legatus de latere,an poſſit reſeruare ſibi beneficia.*
21 *Legatus prædictus, reſeruando an poſsit apponere clauſulam decre
ti irritantis.*
Decretum irritans,afficit etiam ignorantes.
22 *Beneficium reſeruatum,non poteſt conferri per ordinarium,& ſi cõ
fertur,collatio redditur nulla.*
23 *Beneficium reſignari poteſt.*
24 *Abſolutio ad effectũ,valdè prodeſt illi,cui ſit ad obtinẽda beneficia.*
26 *Simoniam committens,licet non poſsit illud beneficium obtinere ea
uice,tamen ſuccedente alia uacatione eiuſdem beneficij,per inter
mediam perſonam poterit illud obtinere.*

CONSILIVM. XXIX.

1 CONTRA † ipſum d.Iacobum obijcitur,quod col-
latio ſibi facta a monialibus ſit ſimoniaca propter
ꝯditiones in illa appoſitas,quo fit ut ipſe tanquam
ſimoniacus in dicto beneficio nullum titulum neq;
ius acquiſiuerit.c.in ſimmatum.c.nobis fuit.c. conſulere. de ſim.
& quę plenè per gl.Io.And.domi. Anto.& alios in c.poſt tranſ
2 lationem.de renunci.† Et quòd peius,propter talem ſimoniam
effectus uidetur inhabilis, & ad illud beneficium, & ad alia ſi
prius ſecum diſpenſatũ non fuerit,ut no.Io.An.& do.Ant.in c.
ſi alicuius.de elect.& quæ plenè habenť,in c.de ſimoniaco.de ſi
mon.& quæ pleniſsimè notanť,in d.ca.poſt tranſlationem. Ad
3 † quod ẽt adduci poſſet q ſimoniacus ſit ipſo iure excommuni
catus.c.reperiuntur.j. q j. quod hodie expreſſum habemus per
Bonifac.octauum, in extrauagan.quæ incipit, excommunica-
mus,& per Pau.ſecundum in extrauagan.ſua ſub rub.de ſimon.
4 † Collatio aũt ſeu prouiſio facta excôicato,eſt ipſo iure nulla.c.
propoſuit.de cler.excô.miniſtr.& ibi Io.An.& do.Anto. & quę
plenè

5 plenè habentur in c.j.de reſcriptis,lib.vj.† Attamen iſtis nõ ob-
ſtantibus,ipſe do.Iacobus,in dicta cauſa obtinere debet,& ad-
uertendū eſt,ꝙ dicta collatio ipſi facta p moniales mō aliquo
non continet purā nec uerā ſimoniam, de qua plenè per docto-
res in rub.de ſimon.& per Hoſti. in ſumma eiuſdē tituli, bene
uerum dictæ moniales appoſuere aliquas cōditiones, quarū ali
quæ ſunt honeſtiſsimæ,aliquæ uidentur quodammodo illicitæ.
6 † Illa eñ cōditio de reſidendo, conformis eſt iuri cōmuni,toto
7 titulo,de clericis non reſiden.† Item,& alia de nō alienando ēt
honeſtiſsima eſt,toto titulo, de rebus eccleſijs nō alienādis , &
8 xij.q.ij.per totum.† Et qñ in collatione exprimitur ꝯditio per-
miſſa ea diſpoſitione iuris cōmunis,talis conditio,& pactio tol
leratur,nec illicita habetur,prout no.do.Ant.in c.cum M.Ferr.
col.xxxij.de conſtitut.uerſic. uenio ad ſextum,quem circa hoc
9 omnes ſequuntur. & habetur per Dec.conſi. cxviij. † Conditio
uero alia,ꝙ ipſe nō renunciabit dictum beneficium nec permu
tationem faciet in manibus alicuius,&c. Item ꝙ ipſe do.Iacob.
non efficeretur familiaris Pontificis,ſeu alicuius Cardinalis, li
cet iſtę duę uideantur aliquatenus illicitę,& continere aliquam
temporalitatem tamen non inducunt ueram ſimoniā,licet ſpe-
10 ciem ipſius ſapere uideantur. † Ex quibus infertur, ꝙ pactiōes
illicitę non cōtinentes ueram. & purā ſimoniā , licet tamen ſa-
piant ſpeciē ſimoniæ, non inducunt ꝙ ille cui beneficiū eſt col-
latum ſub talibus conditionibus illicitis , debeat beneficio pri-
uari,potius enim dictę conditiones illicitæ debent tolli,& uitia
ri,quā collatio facta ſub illis,ut tradunt doctores per illum tex.
in c.cum pridē.de pactis , & magis clare habetur per doctores,
11 in c.ſuper eo.& in c.conſtitutus.de tranſac.† Et Inno.ibi Ioan.
And.& alij maximè Abbas,in iij.notabili,uolunt, ꝙ illicita pa
ctio ſeu conditio a iure reprobata non inducit ſimoniam uerā
puram ſeu directam,ſed tantum ſpeciem ſimoniæ fictę,propter
quam fictam ſpeciem quis non debet priuari, quia talis ſpecies
ficta non punitur ad modum uerę,& purę ſimonię, ut per Ioa.
And.poſt Hoſtienſem & alios,in c.nemo.de ſimonia,& quę ha
bentur per doctores,in c.ueniens.eod.tit.quæ ita debent intelli
12 gi,& quę per Mode.in c. non ſatis.de ſimonia. ¶ † Infertur ex
prędictis,ꝙ ipſe dominus Iacobus , propter tales conditiones
illicitas,non uenit priuandus,nec fuit ipſo iure excommunica-
tus , dictæ enim extrauagan. Bonifac. viij. & Pauli ſecundi lo-
quuntur in ſimonia uera propria,& directa, non autem in con
uentione ſeu pactione illicita , ſapiente ſpeciem fictæ ſimoniæ,
13 uti eſt præſens caſus.† Quod oſtenditur clarè,quia dictæ extra
uag.ſunt pœnales conſequenter reſtringendæ , & non amplian
dæ rurſus intelligenda in ſimonia uera , & propria, non autem
in ficta, & impropria.c.odia c. in pęnis, de regulis iuris lib.vj.
14 † Tum etiam quia regulariter conſtitutio eſt intelligēda in ca-
ſu uero,& non ficto,& improprio.l.ſi uero.§. de uiro.ff.ſol. ma.
15 cum concord.† Ad quod etiam facit,nam licet dictæ extrauag.
ponāt uerbum,incurrat,quod tanquam executiuum uidetur ip
ſo facto & incontinēti iudicare,quem excommunicatum, & in
ducere excommunicationem , iuxta glo. in uerbo incurrat. in
16 clem.j.de uſu.† Tamen quando agitur uel excipitur , de pœna
priuationis iuris beneficiorum ſuorum ſeu inhabilitatis ad illa,
tunc neceſſaria eſt declaratio alias non pōt haberi pro priuato,
nec ut inhabilis ad beneficium obtinendum,ut habetur p Ge-
minia.in c.fęlicis.de pœnis lib.vj. & eſt doctrina Innocentij,in
c.qualiter.el ij.in fine uerſi.item nota.de accuſar.& facit tex. in
c.cum ſecundum.de hæreticis.lib.vj.& quæ ponit Bar.in l. eius
qui in prin.ff. de iure fiſci , unde cum in caſu præſenti nō fuerit
ſimonia pura & uera,tum ēt quia ipſe do.Iacobus,nō fuit aliter
declaratus nec priuatus , ſequitur neceſſario ꝙ ipſe mō aliquo
nō incurrit pœnas, de quibus in dictis conſtitutio. & alijs iuri-
bus ſuperius adductis in oppoſitum. Quinimmò ex talib.cōdi
tionibus appoſitis in dicta collatione licet illicitis dato ꝙ cōti-
neāt ſpeciē ſimonię , ipſe priuari nō dēt,ut eſt cōmunis ꝯcluſio
17 omniū doctorum in d. c. ꝯſtitutus.cum alijs ſ. adductis . † Ad
quod etiā facit nā dictæ moniales quadā ſimplicitate ductę ad
effectū reſidentiæ,cōditiones illas licet illicitas appoſuere, quo
fit ut talis ſimplicitas excuſationē mereatur ēt in materia ſimo
niæ,ut in c.cū uniuerſorum ibi,ſimplicitatis,de rer.permu.cum
18 ſimi.† Prout etiā,cōſuetudo quā dictæ moniales alias cōferen-
tes ad effectum reſidētiæ uſę ſunt , apponēdo dictas ꝯditiones,
quæ cōſuetudo ēt mala & iniqua excuſare dēt a pœna c.uenera
bilis.ubi gl.& doct.de ꝯſuetud.per gl.& ſcribētes in c. ſane. de
temp.ord.p Bar.in l.j.ff.quod quiſq; iur.& p Mod.in c.nō ſatis.

19 de ſim.† Patet itaq; ipſum do.Iacobum nō doloſe acceptaſſe di-
ctas ꝯditiones , quo fit ut carēs dolo non incurrat pœnas ſupra
dictarum ꝯſtitutionum , emanatarū contra cōmitientes ſimo-
niā,debent eñ intelligi ſi dolo malo cōmiſſa fuit, & nō aliter,
ut p Bal.& doct.in l.fi.ff.quod quiſq; iur.& in l.cum aūt excipi
20 tur.ff.de edil.edic.& p Mod.in l.fi.ff.qui ſatiſd.cog.¶ † Secun
dò principaliter aduertendū eſt. ꝙ antequā dictę moniales fece
rint dictā collationē de dicto bñficio . Legatus ſanctiſsimi dñi
noſtri reſidēs in dominio Venetorum,uirtute poteſtatis & facul
tatis ſibi a ſanctiſsimo attribut . reſeruauit ſibi dictum benefi-
ciū,quod facere potuit.c.præſenti.c.deliberatiōe.de offic.lega.
21 li. vj.† Vlterius in reſeruatione appoſuit clauſulā decreti irritā
tis,quod decretū affecit ipſas moniales ēt ignorātes.c.dudū. de
pręb.lib.vj.c.tibi qui.de reſcrip.c.ſi eo tpe.de electio.c.pen.de
22 præb.lib.vj.† Quo fit ut per dictā reſeruationē & decretū,mo-
niales ipſę non potuerunt conferre, cōſequenter collatio p eas
facta reddit nulla,iuribus pręallegatis,maximè per glo.in d.c.ſi
eo tpe.& per Thomā faſt.cat.xxj dubio.xlij. Si pro quia colla-
tio facta monialib.fuit & eſt nulla,& uirtute dictę reſeruatiōis
& decreti,collatio de dicto beneficio p legatū facta fuit dom.
Dominico eius capellano ſequit ꝙ dicta collatio capellano fa-
cta fuit & eſt ualida,cum eñ dictum beneficium uacauerit per
obitū Marci Antonij,& p dictā uacationē moniales ꝯtulerint,
& nulliter,rurſus & legatus poſt reſeruationē & decretū ꝯtule
rit eius capellano & bene,& collatio per dictū legatum facta ſit
ualida ut ſupra , nō eſt amplius diſputādum de dicta uacatione
cauſata p obitū dicti Marci Antonij,nā cum per eius mortē,le-
gatus cōtulerit eius capellano beneficiū p̃dictum reperitur ple
23 nū & nō uacās,uirtute dictę collationis.† Quo fit ut omiſſa di-
cta uacatiōe per mortē Marci Antonij & dicto beneficio exiſtē
te pleno in poſſe dicti capellani ipſe capellanus uerus rector ac
cedēte auctoritate ſuperioris , bene potuerit dictum beneficiū
reſignare in fauorē dicti do.Iacobi prout reſignauit, toto titu-
lo de renuncia.& cū dictū beneficium uacauerit nouiter per re-
ſignationem dicti capellani,& tali mō uacans fuerit collatum
ipſi do Iacobo, qui uirtute dictæ collationis nouæ,poſſeſsiōem
24 cępit,merito obtinere dēt,per iura uulgaria & cōmunia.† Qui
bus nō hēt obſtare ſi diceretur, ꝙ nō potuit ſibi de nouo proui
deri de dicto beneficio,in quo cōmiſit ſimoniā ut ſ.Nam tollit
obiectio plurib.modis,primo quia nō fuit uera ſimonia, ut ſu-
pra dictum eſt , ſecundo quia nō fuit ipſo iure excōmunicatus,
ut ſup.eſt demōſtratū,tertio quia a legato fuit abſolutus ad ef-
25 fectum,† Quæ abſolutio ſibi ſuffragatur.c.ad ad eminentiā.de
ſen.excom.& eſt regul.cācell.ſub rub.clauſula abſolu.nō ſuffra
26 gatur. ¶ † Quartò tollitur obiectio ex pulchre no.per Abb.poſt
alios in c.pe.de elect.in ij.notab.& per Mod.in c. de ſimonia-
co.col.ij.uer.tertia ꝯcluſio.de ſimonia. quib . in locis ꝯcludunt
& uolunt ꝙ licet cōmittens ſimoniā ad habendū beneficium ,
nō poſsit illud beneficium obtinere illa uice & illa uacatiōe,ta
men ſuccedēte alia uacatiōe eiuſdē beneficij per intermediam
perſonā bene pōt illud obtinere , in caſu p̃ſenti , eſto ꝙ ipſe do.
Iacobus per uacationē inductā per mortē do.Antonij nō po-
tuiſſet obtinere dictum beneficium ēt ſi alius ſibi cōtuliſſet.Ta
men quia dictū beneficium per intermediā perſonā.d.Capella-
ni uacauit p eius reſignationē,ut ſupra uirtute dictæ nouę uaca
tionis, & accedente dicta intermedia perſona , bene potuit di-
ctum beneficium cōferri ipſi do.Iacobo non obſtante collatio-
ne ei facta per dictas moniales,iuribus,de quib.ſ. ¶ Concludi
tur ex præmiſsis ꝙ ſiue conſideretur collatio facta a monialib.
per mortē dicti Marci Antonij ſiue conſideretur collatio facta
eidē dom.Iacob.per legatum propter reſignationē eius Capel-
lani,utroq; caſu obtinere debet,& ab impetitione facta per ip-
ſum aduerſarium. Pariſ.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Quando de uno dubitatur,reliqua præſumuntur habilia.*
2 *Simoniaco nullum quæritur ius ſuper beneficio in quo ſimoniam cō
miſit.*
3 *Reſignatio facta ſub conditione continente tēporalitatem , & unio
inde ſecuta,an ſubſiſtant ſi geſta fuere auctoritate Pontificis.*
4 *Conditiones conſiſtentes in temporalitate, ſunt probibita tanquam
ſimoniaca,non quia ſimoniaca.*
Et ita probibita ſunt iure poſitiuo,in quo papa diſpenſat.
5 *Papa auctoritas nedū præcedens,uerum & ſubſequēs purgare pōt*

tale uitium pactionum illicitarum, & nu. 6.

7 *Papa in beneficialibus pleniſſimum habet poteſtatem. & nu. 48.*

8 *Approbatio pactionum facta ab executore apoſtolico, cenſetur facta ab ipſa ſede apoſtolica.*

9 *Forma tradita per pontificē ad unguē ſeruanda eſt per executorē.*

10 *Beneficium unitum alteri, deſinit habere nomen, et ſolum conſideratur beneficium cui fit unio.*

11 *Eo maximè ſi beneficium unitum erat ſuppreſſum & extinctum.*

12 *Præſtationes quando præſumantur plures, uel tantum unica.*

13 *Expreſſio eius quod tacitè ineſt, quid operetur.*

Si pactiones conceſſæ à iure exprimuntur, an uitient,

14 *Tales pactiones illicitæ, non continent purum & meram ſimoniã, ſed ſolum ſpeciem illius.*

Tales pactiones, an uitient collationem.

15 *Extrauag. Boniſa. 8. et Pau. loquētes de ſimonia, in qua uerificētur.*

Et quia pœnales, reſtringendæ ſunt.

16 *Conſtitutio intelligi debet in caſu uero, non ficto, & improprio.*

17 *Non debet quis decipi uerbo, uel facto pontificis, ſeu executoris ipſius.*

18 *Pœna conſtitutionum ſine dolo non incurrantur.*

19 *Principalis penſio attēdēda, et non ea quæ ueniunt in augmentū.*

20 *Et de omnibus alijs acceſſorijs, iudicandum eſt, ut de principali.*

21 *Poſt adeptum beneficium, poteſt conſtitui aliquid in tēporalitate, & omnino ut ſit præſtandum.*

22 *Et quid ſi fuit conſtitutum ante adeptum beneficium.*

23 *Pactiones factæ poſt literas pontificis, an uitient collationem.*

24 *Et quid ſi eadem die facta fuit reſignatio, unio, & conſtitutio, ac pactio.*

25 *Et quid ſi tales conuentiones fuere factæ in euentū quo ſequeretur unio, & approbatio, a ſede apoſtolica, & eius executoribus.*

26 *Si partes dicunt ſolā penſionē ſi papa appoſuerit licitè hæc agnoſ.*

27 *Clauſula in fine poſita, declaranda uenit ex præcedentibus, ne ei dicatur correctio.*

28 *Clauſula præſtationis iuramenti quòd nulla ſimoniaca interceſſerit cōuentio &c. qualiter intelligi debeat, et de quib. conuentionibus.*

29 *Exemplis maiorum quando ſit iudicandum & ſtandum.*

30 *Clauſula ex certa ſcientia, et de plenitudine poteſtatis maximi ſunt effectus.*

31 *Priuilegium nullam faciens mentionem de litis pendentia, an ſit ſurreptitium.*

32 *Priuilegium non debet præiudicare iuri tertij.*

33 *Res iudicata, tollit omne ius prætenſum aduerſarij.*

34 *Res iudicata finem imponit liti.*

35 *Non entis, nullæ ſunt qualitates.*

36 *Res iudicata tollit pendentiam litis.*

37 *Fatalia, an currant propter paupertatem.*

38 *Paupertas occurrens in primo anno, facit ut fatalia non currant, et ꝙ concedatur ſecundus annus ipſo iure, abſque aliqua reſtitutione.*

Impedimentū paupertatis urgens in ſecundo, et tertio anno, nō impedit curſum fatalium, uerum operatur ut detur reſtitutio in integrū.

39 *Et ſi conceditur reſtitutio in integrum, tamē non tollit ius quæſitū.*

40 *Reſtitutio in integrum non eſt in conſideratione cum depēdeat à uoluntate principis.*

41 *Priuilegium concernens gratiam, ualet, etiam ſi in eo nulla ſit facta mentio de litis pendentia.*

42 *Diſpenſatio facta lite pēdente, ualet, licet de ea nulla ſit facta mētio*

43 *Et quid ſi talis gratia præiudicaret impetranti beneficium.*

44 *Gratia facta poſſeſſoribus, an ualeat, licet in ea nulla ſit facta mentio litis pendentia.*

45 *Priuilegium habens clauſulam, ex certa ſcientia, de plenitudine poteſtatis, & alias derogatorias, multos producit effectus.*

46 *Priuilegium poteſt obtineri lite finita, eſto quod de lite nulla ſit facta mentio.*

47 *Per dictas clauſulas, an tollatur ius tertij ſine aliqua citatione.*

Et quid in materia beneficiali.

49 *Regu. cancell. de iure quæſito non tollendo, qualiter intelligatur & quo caſu procedat, & num. 50.*

CONSILIVM XXX.

IN CAVSA vertente inter Priorem & cōuentū monaſterij ſancti ſaluat. de Bononia ex una, & Angelum de Leonoris doct. Bononien. ex altera, ſup monaſterio ſanctæ Ceciliæ de Ceruaria unito dicto monaſterio ſancti Saluat. propter ceſſionē & reſignationē facta per quendā Thomā tunc Abbatē dicti monaſterij ſanctæ Ceciliæ breuiſſimè ſola ueritate attenta, adducā quæ occurrunt & quia difficultas tota pendet, an dicta ceſsio, & reſignatio, & cōſequenter dicta unio, fuerit & ſit ualida & canonica, an uero uitioſa ineſſicax & nulla, cum ex parte dicti Angeli cōtra prædicta, duo tantum obijciantur, uitium ſcilicet ſimoniæ, & non expreſsio ueri ualoris, quo fit ut reſpectu reliquorum quæ modo aliquo poſſent adduci cōtra ipſam reſignationē & unionē inſi-

1 ſtendum non ſit. † Nam cum ipſe Angelus ſuper iſtis duobus tantum inſiſtat, reliqua omnia præſumenda ſunt habilia & ualida argumen. l. qui teſtamento. ff. de teſtam. l. qui furioſum. C. qui teſtamen. fa. poſſ. cum ſimi. Et circa primum, quo ad caput ſimoniæ, negari non pōt, quin pacta & conuētiones initæ & factæ inter dictum quondam Thomam reſignātem, & d. Priorem, & fratres ſancti Saluatoris, non cōtineant conſiſtentia in tempo-

2 ralitate, ut ea ipſorum pactorum lectura oſtēditur. † Et qa talis reſignatio non fuit libera nec ſimplex ſed facta ea cā, ut dicto quondā Thomæ reſignanti darentur multa conſiſtētia in temporalitate, pcedēte inſuper tractatu circa pdictorū præſtationē inferri uidetur ꝙ & ipſa reſignatio, & cōſequēter unio eius uirtute facta fuerint & ſint ſimoniaca & nulla, & ꝙ dicto monaſterio & conuentui ſancti Saluatoris, nullum fuerit quæſitū ius. c. inſinuatum. c. nobis fuit. c. conſuluit. de ſimon. & per glo. Ioan. And. dominum Anto. & alios in c. poſt tranſlationē. de renunciat. & per Inn. in c. cum uniuerſorum. de rerum permuta. & p Archyd. in c. ordinationes prima quaſt. prima, potiſſimè ex his quæ habentur in extrauag. Boniſa. octaui incipien. excōmunicamus, & Pauli ſecundi, ſub rubrica de ſimon. & per gl. & doct.

3 in c. ex parte. de offic. deleg. cum concordātijs. † Tamen illis nō obſtantibus in præſenti caſu, contrariū eſt ipſa ueritas, eſto enim ꝙ reſignatio prædicta fuerit facta ſub dictis pactionib. continentibus dationem conſiſtentem in tēporalitate ex hoc tñ nec reſignatio, nec unio ſubſecuta poſſunt dici ſimoniaca, ita ꝙ ex illa nō fuerit acquiſitū plenum ius dicto monaſterio ſancti Saluat. ea potiſſimum ratione, qm̄ omnia prædicta proceſſere auctoritate & mandato Innoc. viij. ſummi pōtificis, qua auctoritate, ſtā te, & reſignatio & unio redduntur ualida, eſto ꝙ reſignāti propter reſignationē fuerint reſeruata aliqua cōſiſtentia in tēporalitate, nā hoc licitè fieri poterat auctoritate prædicta ſecundum dom. Anto. in c. ij. de arbit. adducentē text. in c. niſi eſſent de pben. & per Abb. & Moder. in c. nō ſatis. de ſimon. cum alijs accumulatis per Fely. in c. ad audientiā. il ij. col. ij. & iij. cōcluſio. ij.

4 & iiij. de reſcrip. & alias idem ego conſului. † Iſtę enim pactiōes continētes dationem & præſtationē conſiſtētem in tēporalitate eſſentur ſimoniaca, quia prohibita, non aūt ſunt prohibita quia ſimoniaca, quo fit ut iſta ſimoniaca quia prohibita ſint inducta cōſtitutiōe eccleſiæ, & iure poſitiuo, & ideo merito Papa pōt diſponere & inducere, ut nō habeant obſtare reſignāti nec illi in cuius fauorē fit reſignatio & qñ in pdictis interuenit auctoritas pōtificis purgatur & tollitur tale uitium ſimoniæ, eſto, ꝙ præceſſerit tractatus & cōuentio de reſignādo propter pſta-

5 tionē conſiſtentē in tēporalitate. † Auctoritas em̄ Papæ, nedum pcedens, ſed ēt ſequēs purgat uitium prædictum & pactiōes prędictas illicitas, ſecundu gl. Imo. & ſcribentes cōmuniter in uerbo pactionis, in fi. in c. cum pridem. de pactis. & tex. in c. ea diligēti. in uerſi. uerū. de ſimo. & p Fel. in c. de cætero. coln. fi. de re iudi. & plenius per eundem in d. c. ad audientiā. col. ij. & iij. uer. ꝙ autem dicta conuentio, & uerſi. etiā ea quod ultimum. reſpon dentē dictis Abb. in repetit. c. extirpādæ. §. quia uero. col. ulti. & bene per Dec. in conſi. ccij. ad id plura. nu. ij. & iiij. dicentē Papam poſſe ſuper prædictis pactionib. continētibus temporalitatem diſpenſare, propter cuius auctoritatem tollitur uitiū ſimo-

6 niæ. † Et tales conuentiones ſunt ſeruādæ quia prohibitæ iure poſitiuo, ſuper quo Papa hēt plenitudinē poteſtatis. c. propoſuit. de pceſ. præb. † Et quia ſumus in beneficialib. in quibus hēt ple-

7 niſsimā poteſtatē diſponēdi, uti uult clem. j. in fi. ut li. pen. c. ij. de præb. lib. vj. cum uulgarib. quibus in iure ſtantibus, in facto ēt uera eſt cōcluſio, ꝙ in huiuſmodi pactionibus de quibus in præſentiarum agitur interuenit auctoritas pōtificis, & antequā pactiones eſſent initę, & poſt eas finitas, quo fit ut reddātur licitę, & uitium ſimonię remaneat purgatum, præceſsit em̄ cōuentiones prædictas auctoritas pōtificis Inn. viij. expreſsè mādātis executoribus de quibus in eius bulla, ꝙ deberent auctoritate apoſtolica recipere reſignationem in eorum manibus faciēdam per dictum Abbatē Thomam de dicto monaſterio ſanctæ Cæciliæ, qua recepta deberent dictum monaſterium unire monaſterio prædicto ſancti Saluatoris, & ulterius mandatur, quòd

debeant

debeant ꝯfirmare conuentiones propter dictã reſignationẽ fa-
ciendas, inter dictũ Abbatẽ Thomã, & dictũ priorẽ & conuen-
tum ſancti Saluatoris, ẽt ſi continerẽt temporalitatẽ, ut eſt uide
re ex uerbis dictæ bullæ, ibi tã in pecunia numerata, q̃ in poſſeſ
ſionib. ſiue alijs quibuſcũq;, qua renunciatiõe facta ſub dictis pa
ctis & ꝯuentionib. ipſi poſtmodũ & incõtinenti executores fe-
cere unionẽ ꝓdictã approbãdo auctoritate ſedis apoſtolicę prę
8 dictas cõuentiones. † Quæ approbatio, facta cẽſetur a ſede apo
ſtolica, & a dicto Inn. viij. id mãdante. c. ſanè quia. de of. deleg.
Cum ergo ꝯuentiones ꝓdictæ factæ fuerint inter ipſas partes,
præcedẽte auctoritate ſedis apoſtolicæ, & poſtquã fuerunt fa-
ctæ appareãt approbatæ eadẽ auctoritate firma & uera, rema-
net ꝯcluſio, ꝙ cõditiones & pactiones ꝓdictæ remãſerunt uali-
dæ & firmæ, & ꝙ omne uitiũ ſimoniacũ, & illicitũ, fuit purga-
tũ, per dictã auctoritatẽ ſummi Pontifi. ꝓcedenẽ & ſubſequen
9 tẽ, iurib. & auctoritatibus de quib. ſ. † Nec ꝓdictis obſtat, ſi dica
tur, ꝙ forma tradita ꝑ Inn. viij. nõ fuit ſeruata ꝑ dictos execu-
tores, dum unã penſionẽ præſtandã dicto. q. abbati Thomæ. de
bere ꝯſtitui ſuper fructib. dicti monaſterij, ſanctæ Ceciliæ, pro
pter quã non obſeruantiã, geſta ꝑ executores minime ualẽt. l.
10 diligenter. ff. mand. c. dilecta de reſcrip. † Nam tollit̃ obiectio,
ex his quæ tradunt do. de Ro. in antiq. deciſ. cclx. nota ꝙ bene-
ficiũ unitum, dicentes, ꝙ beneficium unitũ alteri, propter unio
nẽ deſinit habere nomẽ, & ſolũ ꝯſideratũ beneficiũ cui fit unio.
11 † Eo potiſsimè quia in caſu noſtro monaſteriũ ſanctæ Ceciliæ
erat ſuppreſſum & extinctũ, & iõ amplius non ꝯſiderandũ, ut ꝑ
Rot. in antiq. de reb. eccl. nõ alie. deciſ. x. & ꝑ Lap. in c. cũ perſo
næ. §. fi. col. ult. uer. In eo uero, de priuil. lib. vj. & per Anch. ꝯſil.
cix. Vnde nõ fuit prætermiſſa forma tradita per Inn. ſi pẽſio prę
ſtãda dicto Thomæ abbati, fuit ꝯſtituta, ut ꝓſtaretur ſuper fru-
ctib. d. monaſterij ſanctæ Ceciliæ, & ſancti Saluatoris, cũ uere
propter unionẽ & ſuppreſsionẽ dictũ monaſterium ſanctæ Ce-
ciliæ nõ ſit amplius in ꝯſideratione, ſed in omnib. ꝯſiderandum
ſit monaſteriũ ſancti Saluatoris, cui facta fuit unio. & ad cuius
cõmodum cedunt fructus. d. monaſterij ſanctæ Ceciliæ, & ſi ſol
uitur de fructib. monaſterij ſancti Saluat. iã ſolui uĩ ex fructib.
d. monaſterij ſanctæ Ceciliæ, qui quærunt̃ dicto monaſterio ſan
cti Saluato. quod ſolũ eſt in ꝯſideratione, propter unionẽ ꝓdi-
ctã. ¶ Minus ẽt obſtat ſi dicat̃ formã traditã per Inn. nõ fuiſſe
ſeruatã, ex quo noluit dicto abbati reſignãti ꝓſtari annuã tantũ
penſionẽ, dictæ aũt pactiones & cõuentio. cõtinet plures ꝓſta-
tiones, & non unicã. Itẽ continent nedũ annuã præſtationẽ, ſed
ẽt alia præſtãda unica uice tñ, quod non põt dici annuũ, ut pa-
tet in illa cõuentione, ꝙ ipſe abbas deberet exigere fructus, itẽ,
& debitores, necnõ & ligna aſportari, inſuper, ꝙ monaſterium
ſancti Saluat. deberet expedire bullã cuiuſdã capellaniæ ꝓprijs
ſumptib. quæ omnia nõ uident̃ contineri in bulla dicti Inno. vñ
& c. Nã tollitur obiectio. Primo quia Inno. uult ꝙ d. Thomę ab
bati reſeruet̃ habitatio in dicto monaſterio, & nomẽ, & titulus
abbatis, inſuper ꝙ ſibi poſsit ꝓſtari annua pẽſio quãtacunq; ſit,
ſecundũ ꝙ fuerit conuẽtũ inter ipſum Thomã, & priorẽ, & con-
uentũ ſanct. Saluat. ſiue conſiſtat in pecunia numerata, ſiue in
poſſeſsionib. ſiue alijs quibuſcunq;, & oẽs pactiones, & cõuen-
tiones inite inter ꝓdictas partes, unicã tantũ cõſtituunt penſio-
nẽ, conſiſtentẽ in plurib. rebus, ut patet ex tenore cõtractus ini
ti, ſuper dictis conuentionib. per quas ſatisfactum eſt intẽtioni
pontificis uolẽtis, & ꝑmittentis penſionẽ conſtitui, & ſup pecu
nia, & ſuper poſſeſsionib. & ſuper alijs quibuſcunq; quãtacunq;
eſſet, prout eſſet cõpoſitũ inter partes, quæ oẽs pręſtatiões ſub
unica tñ continent̃ pẽſione, & reſpectiuæ ad unũ effectum cau
12 ſandũ, id eſt unicã pẽſionẽ cõſtituendã fuere appoſitæ. † Et ꝯñr
nõ poſſunt dici plures, ſed unica ut in ſimili hẽ per Bar. & alios
13 in l. ſcire debemus. ff. de uer. oblig. † Et cõuentiões illę de aſpor
tãdis lignis, & de exigẽdis fructib. & debitorib. nõ ſunt illicitę,
nec arguunt aut inducunt ſimoniã, ex quo tacitè inerãt a iure,
& qñ exprimitur illud quod tacitè ineſt, nõ induciť ſimonia, ut
eſt gl. ij. in d. c. ad audientiã, & ibi Fel. col. vj. uerſi. exprimere, &
per Abb. in c. ſignificaſti. poſt gl. de electionib. cum alijs addu-
ctis per Fely. ubi ſupra, & per Dec. in conſi. cxviij. col. ij. num. v.
adducentem glo. & domi. Anto. in c. cum M. Ferra. de conſtit.
& plures alias deciſ. Poterat enim de iure permittente ſucceſſo
re, pro tempore præterito quo ipſe Thomas fuit abbas recolli-
gere fructus, & debitores inſuper & aſportare ligna inciſa, un-
de eſto ꝙ hæc fuerint expreſſa, tamen non inducunt pactiones
ſimoniacas nec illicitas. Ad quod etiã quia Innoc. viij. uult, om
ne quod fuerit cõpoſitum inter partes, debere ſeruari, & præſta
ri, & ipſis executoribus dictæ cõuentiones fuerunt notæ & ab
ipſis cõfirmatæ, & approbatæ, quo fit, ut auctoritate ꝓdicta red
dantur ualidæ, ut ſupra dictum fuit. ¶ Præterea aduertendũ eſt,
ꝙ licet aliquæ dictarum cõditionum, & pactionum, nõ ꝑtineãt
quid annuum, & cõſequenter uideantur aliquatenus illicitæ, &
continere temporalitatem, tamen nõ inducunt ueram ſimoniã,
14 eſto ꝙ uideãtur ſapere ſpeciem ipſius. † Ex quo infertur ꝙ tales
pactiones illicitę non cõtinẽtes ueram, & puram ſimoniam, li-
cet ſapiant ſpeciem ſimoniæ, nõ ſunt tantę efficaciæ, nec indu-
cunt effectum, ꝙ ille cui beneficium eſt collatum ſub talibus cõ
ditionibus illicitis, debeat beneficio priuari. Potius eñ dictę
cõditiones illicitæ debent tolli, & uitiari, quàm uitietur colla-
tio facta ſub illis, ita docto. per illum tex. in dicto capitu. quia
pridem, & magis clarè docto. hoc ponunt in c. ſuper eo. & in c.
conſtitutus. de tranſact. ubi Inn. Io. An. & alij maximè Panor. in
tertio notabili, dicunt ꝙ illicita pactio, ſeu cõditio a iure repro
bata, nõ inducit ſimoniam ueram, puram, uel directam, ſed tã-
tum ſpeciem ſimoniæ fictę, propter quam fictam, quis nõ debet
priuari, cum talis ſpecies ficta non debeat puniri ſicut uera, &
pura ſimonia, ut per Io. An. poſt Hoſti. in cap. nemo. de ſimo. &
in c. ueniẽs, & per Mod. in c. non ſatis, eo. tit. Ex quib. infertur,
ꝙ dictum monaſterium ſancti Saluato. non debet priuari tali
15 collatione propter dictas cõditiones illicitas. † Et extrauagan.
Boniſa. & Pau. procedunt, & loquũtur in ſimonia uera, propria,
& directa, nõ autem in ficta, que inducitur per dictas pactiones
illicitas. Tum quia ſunt pęnales, & ideo reſtringendæ. c. odia. c.
16 in pœnis, de regulis iuris, libro ſexto. † Tum etiam quia conſti
tutio intelligẽda eſt in caſu uero, nõ ficto. l. ſi uero. §. de uiro. ff.
ſoluto matrimonio. Tum quia inducunt pœnam priuationis ip
ſo facto, & ideo uerificantur in ſimonia uera, pura, & directa.
17 † Prout etiam idem dicẽdum quia dictus Prior, & conuentus
ſtante bulla Pontificis, & approbatiõe executoris, fecere dictas
cõuentiones, nõ aliter ualituras niſi eſſent approbatæ ab execu
torib. Et caſu quo unio nõ ſubſiſteret, redderẽtur decepti aucto
ritate executoris, & in cõſequentiam Pontificis, quod eſſe non
debet. l. j. C. de his qui uen. ęta. & ideo inducti tali auctoritate,
& ſimplicitate, excuſationem merentur etiam in materia ſimo-
18 niæ, ut in d. c. cum uniuerſorum. ibi ſimplicitatis. † Et quia do-
lo uerſati nõ ſunt, nõ debẽt incurrere pœnas dictarũ cõſtitutio
num, emanatarũ cõtra cõmittẽtes ſimoniã, arg. eorũ quæ habẽ-
tur ꝑ Bal. & doct. in l. ſi ff. quod quiſq; iuris. & ꝑ Moder. in l. ſi.
19 ff. qui ſatiſd. cogan. † Præterea conſiderãdum eſt, ꝙ principalis
pẽſio, erat in illis duca. c. alia uero promiſſa & præſtãda d. Tho-
mæ tẽdunt in augumẽtum dictorum cẽtum, & ueniunt ut acceſ
ſoria ad illa, de quo augumẽto iudicãdum eſt, ut de principali.
Et certum eſt ꝙ principalis pẽſio in cẽtum, eſt ualidiſsima, &
caret ſimonia, ut ſupra probatum eſt. vñ dicẽdum eſt. de omni-
bus alijs promiſsis, tẽdentibus in augumentum dictę pẽſionis
principalis, ita in terminis noſtris, dicit Dec. d. cõſil. cxij. col. j.
20 nu. ij. adducẽs iura & deciſ. ¶ Ad quorũ corroborationẽ facit.
Nam oẽs dictæ cõuentiones, & pactiones fuerunt factæ, & cõti
nent̃ eodẽ contextu, & unico inſtrumẽto, & iõ de omnib. alijs
iudicandũ eſt, ut de principali, quæ cum ſit ualida, ẽt alias red-
dit ualidas, arg. l. illud. ff. ad legem aquil. l. iã hoc iure. ff. de uul
21 ga. & pup. † Ad quod ẽt doctri. Io. And. Abb. & aliorũ in c. ue-
niẽs. el j. de teſti. uolentium poſt adeptam eccleſiam, poſſe cõſti
tui aliquid. cõſiſtens in temporalitate ẽt unica uice præſtãdum,
22 de quo etiã per Deci. in d. cõſi. cxviij. † Nec dicatur ꝙ iſtę pa-
ctiones fuerunt factæ ante reſignationem & unionẽ, quo tem-
pore nullũ ius erat quæſitũ Priori & cõuentui ſancti Saluatoris
quod ſecus erat in terminis. d. c. ueniẽs. ubi tales pactiones fue
runt factæ poſt ꝓſentationem, & electionẽ, & conſequẽter poſt
23 ius quæſitũ ad rẽ. † Nam aduertẽdũ eſt, ꝙ huiuſmodi pactiones
fuerunt factæ poſt bullã do. Innoc. & illius auctoritate, propter
quod ceſſat illud quod dicit Fely. in c. ueniẽs, in prin. dum addu
24 cit ea quæ habent in c. artaldus. viij. q. ij. † Itẽ fuerunt factæ eo
dẽ contextu, & parũ ante unionẽ, nã poſt ipſas ꝯuentiones, im-
mediate, & eadẽ die ſubſecuta fuit unio, quo fit, ut perinde ha-
beãtur, ac ſi factæ eſſent ſtatim poſt unionẽ, uel in ipſa unione
uel poſt ipſã unionẽ, & executores ipſi primo unierũt & demũ
approbauere dictas ꝯuentiones, vñ cum omnia prædicta fue-
rint facta unico contextu, & incõtinenti, uidentur eſſe facta tẽ-
pore habili, & ſic tempore quo ius erat quæſitũ, argum. eorum
quæ habentur in l. lecta. ff. ſi cer. pet. & in c. oſtie. de electio. & i

l.continuus.ff.de uerb.obl.& in l.hæredes palã.§.uno cõtextu.
ff.de teſtam. unde propter hanc contextualitatem ac uicinita-
tem actuum,illud quod ineſt uni actui,creditur ineſſe alij.l.pa-
tris,& filij.ff.de uulg.cũ alijs adductis per Iaſ.in d.l.lecta.ĩ ult,
25 notab.† Ad quod ẽt quia dicti Prior,& ɔuentus,non ſimplici-
ter fecerunt dictas ɔuentiones,ſed in euentum quo ſequeretur
unio facienda per dictos executores deputatos a ſede apoſtoli
ca, & ſic eas ɔtulerunt in tẽpus habile poſt ius quæſitũ in rem,
quo fit,ut reddãtur ualidę, licet factæ eſſent tẽpore prohibito,
propter collationẽ ad tempus habile, quod ſolum eſt ɔſiderabi
26 le,per tex.uulga.in l.in tẽpus.ff.de hære.inſti.† Et ita formali-
ter dicit Fely.in d.c.ad audientiã,col.iij. uerſi. non obſtat. Vo-
lens,ꝙ ſi partes dicant,ſoluã penſionẽ ſi Papa impoſuerit,ꝙ hoc
non eſt illicitum, ſed iuſtum, quia offerunt adimplere mãdata
apoſtolica,ita declarando dicta Abb. & Ana. in d. c. non ſatis.
Nec dicatur,ꝙ tempus quo fuerunt factę erat inhabile,& eo tẽ-
pore erant prohibiti facere dictas ɔuentiones. Nam ultra ſupe-
rius dicta hoc tollitur,uirtute bullæ Innoc. Volentis, ꝙ inter ip
ſas partes fierent ɔuentiones,de his quæ debebant pſtari,dicto
Thomæ Abbati,& ꝙ poſtmodũ executores deberent ɔfirmare
dictas ɔuentiones,quæ ex pdictis apparent factę tpe habili pro
pter literas Pontificis,& ulterius collatę ad tẽpus habile, ex q-
bus merito ad caſum noſtrũ poteſt adaptari deciſio pdicta Ioã.
And.in d.c.ueniens. Nec dicatur, ꝙ bulla Inn.in ultimis uerbis
nocet dictis Priori,& ɔuentui,dum uult,ꝙ executores,attentè
prouideant,ne aliqua interueniat ſimonia in dicta reſignatiõe,
27 & unione.† Nam dicta clauſula finalis,dẽt intelligi,& declarari
ex pcedentibus,ne illis ɔtradicat,& ne Pontifex ſe ipſum imme
diate corrigat ɔtra.l.nã ad ea.ff. de ɔdi.& dem. Intelligẽda eñ
eſt dicta clauſula finalis,qñ interueniſſet ſimonia in alijs rebus,
quã contentis in pactionibus,& ɔuentionibus,quas pactiones,
28 & ɔuentiones idẽ Pontifex fieri ſuperius permiſerat.† Nõ enim
interuenit aliquid plus,quã ipſe Papa pmiſit,& ideo illa clauſu-
la,quæ ſolet apponi in bullis Papæ,ꝙ præſtetur iuramẽtũ, & ꝙ
nulla ſimoniaca ɔuentio interuenit, intelligit de ɔuentione cõ-
tinente plus in dato,uel dando, quã ɔtineãt literę Papales. Ita
punctaliter Fely.in d.c ad audientiã,col.iij.uerſi. nõ obſtant ẽt
pdictis.unde in caſu pſenti,cũ nihil ultra interuenerit, q̃ illud,
quod fuit deductũ in dictis ɔuentionib. exhibitis ipſis executo
ribus,& ab eiſdẽ approbatis, dicta clauſula in fine poſita, nihil
habet obſtare. Non immerito igitur per domi.de Rot. canoni-
zata fuit talis unio,tã in iudicio poſſeſſorio,q̃ in petitorio,in q
29 bus per do.Angelũ fuit ſemper datũ de ſimonia.† Et licet exẽ-
plis non ſit iudicandũ,tñ minimè mutanda ſunt.&c.uulga.l.mi
nimè.ff.de legi.potiſsimè ſtantib.ſuperius adductis,oſtendẽri-
bus clare dictã unionẽ eſſe ualidã, & firmã, & obiectũ ſimoniæ
30 datũ,non eſſe conſiderabile.† Vlterius ad pdictorũ cõfirmatio
nẽ adducitur priuilegiũ Iulij ſecundi ɔceſſum dictis Canonicis
regularibus, & ſic dicto ɔuentui ſancti Saluatoris. In quo ipſe
Iulius motu proprio,ex certa ſcientia, & de plenitudine pote-
ſtatis gratiã facit & diſpenſat in fauorẽ dictorũ Canonicorũ,&
monaſteriorũ adminiſtratorũ per ipſos,ꝙ licitè poſsint, & ua-
leant retinere quæcunq; monaſteria, & beneficia per ipſos Ca-
nonicos hacten' acquiſita, ex quibuſcunq; ɔditionib. & pactis
eſto,ꝙ dictæ ɔuentiones ſapiant labẽ ſimonię. Volens ꝙ dicta
ɔgregatio,& Canonici nõ poſsint moleſtari ſuper dictis benefi
cijs,ptextu ɔuentionũ,ſeu pactorum ſimoniacorũ per quęcun-
que habentę Priores literas,uel poſteriores quib. expreſſe dero
gat,per quod priuilegiũ,omne uitiũ ſimoniacũ,quod caderet in
ſupra dictis pactis,& ɔuentionib. plenè fuit purgatũ.d.c. ex dili
gẽti,de ſimo.ubi eſt tex.apertus,& ex alijs.ã.in prin. adductis.
31 † Nec dicatur,ꝙ tale priuilegiũ eſt ſurreptitiũ,ex quo nullã fa-
cit mentionẽ de litis pendẽtia,quæ erat inter dictas partes.c.ſi.
ut li.pen.lib.vj.clem.j.eod.tit.cũ alijs adductis per Fely. in c. j.
32 c.cæterũ,& c.ſuper literis,de reſcrip.† Nec ẽt tale priuilegium
debet piudicare iuri tertij.l.ij.§. merito, & §. ſi quis a principe.
ff.ne quid in loco publ.c.quãuis.de reſcr.lib.vj.latè p Fely.in c.
33 cũm quæ,de reſcr.† Nã prædicta euacuantur,qñ nullũ ius tẽ-
pore conceſsionis dicti priuilegij habebat do. Angelus aduerſa
rius,contra quẽ iã erant tres conformes in poſſeſſorio,& exe-
cutæ, & in petitorio lata erat una quæ tranſiuerat in rẽ iudica-
tam,per quẽ tranſitum omne ius ſuum,ſi quod erat,fuit extin-
ctum.c.cum inter,de re iud.l.ingenuum.ff de ſta.hom.l.res iu-
34 dicata.ff.de reg.iur.† Inſuper, & per dictã rem iudicatã, omnis
lis erat finita,& ulterius non erat alia pendentia litis.l.prima,cũ
alijs ibi adductis.ff.de re iudica. Qua ſtante,non erat opus face
re mentionẽ de pendentia litis,& ita limitatur tex.in d.c.ſi.ut
li.penden. ſecundum Io. An. & alios maximè Philip. Fran. ibi,
col.ij.uerſi.in glo.in uer.finita,& ſecundum Fely.in c.j. col. an-
tepe.uerſi.& ſcias,de reſcr. Et ideo cum tẽpore ɔceſsionis dicti
priuilegij,nullum eſſet ius dicti aduerſarij, nec erat aliqua litis
pcoden.merito tale priuilegium eſt ualidum,& firmum,eſto ꝙ
35 de pdictis in eo nulla fuerit facta mentio.† Ex quo non erat ne
ceſſaria,cum nec ius eſſet,nec pendentia, & non entium partes
nullę ſint.c.ad diſſoluendum,de deſpon.impube.l.eius qui.ff.ſi
36 cer.pet.† Nec dicatur,ꝙ non erat res iudicata, ex quo aduerſa-
rius appellauerat. Nam eſto ꝙ appellaſſet,tamen quia non fuit
proſecutus appellationẽ per lapſum fatalium, ſententia tranſi-
nit in rem iudicatam,qui tranſitus impoſuit finem liti,& tollit
eius pendentiam, ut habetur in c.cum ſit Romana, de appella.
& per Bar in l.arbitro.§. dolo. ff. de do.cum alijs adductis per
ſcriben.in c.ex ratione,de appell.& per Alex.conſi.lxxij. diui-
37 ni muneris,col. v. in ſi.uol.iij.† Nec dicatur, ꝙ immo fatalia
non fuerunt decurſa,ſtante impotentia,& paupertate dom.An
geli,ut ſcribit Iaſ.in l.inuitus,col. ij. C. de procur. adducens ad
id deciſio. quas primo adduxerat Fely.in d.c.ex ratiõe,in prin.
& alias adducit Deci.ibi col.iiij.uerſi.& inter alia,quo ɔſidera-
to,lis adhuc pendebat,& ſic uiget obiectio. Nam aduertendum
eſt,ꝙ deciſio allegatæ per Iaſo.uolentem, ꝙ ſtante impedimen
to paupertatis fatalia non currant, debent intelligi non ſimpli
citer,& indiſtincte,ſed ſecundum cõmunes concluſiões,de qui
38 bus per oẽs ſcriben.in d.c. ex ratione.† Quæ concluſiones ha-
bentur, ꝙ impedimentum inopiæ occurrentis in primo anno
facit,ut fatalia non currant, & ꝙ concedatur ſecundus annus,
ipſo iure abſq; aliqua reſtitutione,ſi autem tale impedimentum
adhuc uiguit in ſecundo anno,& tertio,tunc currunt fatalia,&
tali impedito prouidetur mediãte reſtitutiõe in integrum, ita
Abb.poſt antiq.in d.c.ex ratione,& ibi Dec.col.ij.in ij.notabi.
in fi.dicit hanc eſſe cõmunem opin.ex quo tex.in d. c. ex rõne,
procedit in impedimẽto inopiæ,& paupertatis, ſm omnes ibi.
Et tamen ſecundum cõmunem, tali impedito, concedenda eſt
reſtitutio,conſequẽter fatalia currunt,hoc idem uoluit Philip.
Franc.in d.c.ex ratione,col.mihi.vij.in iij.q. principa. dum di-
ſtinguit an impedimentum in perſona appellantis ſuperue-
nerit in primo anno, ut tunc cõcedatur ſecundus ipſo iure. An
uero ſuperueniat,in ſecundo, uel tertio anno, & tunc ɔcedẽda
ſit reſtitutio,ut plenius,hoc dicit in ſequẽtib. quæſtio. Hoc idẽ,
& magis clare tenet Card.in d.c.ex rõne,col.vj.in quinto præ-
miſſo.& col.iij.in pen.& ultimo notabili,& magis expreſſe hoc
firmat col.xiiij.in vij.q.principa. Vbi uult,ꝙ ſi impedimentũ in-
teruenit in ſecũdo fatali,ꝙ neceſſaria eſt reſtitutio, & ꝙ iſta eſt
ueritas,ɔtra gl.ibi tenendo gl.in auct.ei qui.C. de tẽpo. appel.
quã ſequuntur ibi cõmuniter oẽs,dicens ꝙ Inn.& doct.cõmu-
niter in d.c.ex rõne, hoc tenẽt, ꝙ per lapſum biẽnij appellatio
habeatur pro deſerta,& ſentẽtia trãſiuit in rẽ iudicatã, & impe
dito neceſſaria ẽ reſtitutio, quãdo impedimẽtum interuenit in
ſecundo fatali,& ſecundo anno, multo fortius qñ interuenit in
tertio. Hoc idẽ dicit Fely.in d.c.ex rõne,col.ij.in fi.uerſ.limita
primo,& clarius idẽ tenet Cur.ɔſi.xxiiij.ſuper eo.col. pen. ubi
allegãdo plures deciſ.dicit cõmunẽ opi. eſſe, ꝙ ſi impedimẽtũ
interuenit in ſecundo anno,nõ impedit,quin ſnia nõ tranſeat in
rẽ iudicatã, & ꝙ impedito ſuccurri debet mediãte reſtitutiõe in
integrũ,aſſerẽs in iudicãdo, & ɔſulẽdo nõ eſſe recedẽdum ab
iſta cõmuni. Vnde cũ in caſu pſenti impedimẽtum paupertatis
in perſonã dicti aduerſarij obuenerit,& in ſecundo,& tertio an
no,per illud nõ fuit impeditus curſus fatalium; licet ſibi ſuccurrẽ-
dum eſſet beneficio reſtitutiõis in integrũ,prout iã fuit ſuccur-
39 ſum,& ɔſequẽter talis ſententia bene tranſiuit in rẽ iudicatã.† Et
licet aduerſus eã fuerit ɔceſſa reſtitutio,tamen nõ tollit,nec p-
iudicat iuri quęſito dicto cõuentui ſancti Saluatoris mediante
dicto priuilegio Iulij, quod emanauit ante dictã reſtitutionẽ,
per textum clarum in d.c.quamuis,de reſcrip.lib. vj. cum alijs
accumulatis per glo. Bart.& omnes ſcribẽ.in l.Gallus. §. & quid
ſi tantũ.ff.de libe.& poſthu. & in dicto priuilegio nõ erat opus
facere mẽtionem de pendentia litis,ex quo nulla erat,nec de re
40 ſtitutione, quæ poterat concedi aduerſus rem iudicatam.† Nã
in conſideratione non erat talis reſtitutio,ut eſt text.in l.iiij.§.
ij.ff.de fideicom.liberta.& inſtitu.de ſucc.bon.fac.cau. confer.
liber.§.ij. & in l.ſed ſi ſine.§.quod papinianus.ff.de minor.cum
41 alijs adductis in d.§.& quid ſi tantũ.† Præterea,eſto quòd pen

deret

deret lis,quod tñ negatur,ut ſ.deductum eſt.Tamẽ adhuc attẽ
tari pôt,dictum priuilegiũ,eſſe ualidũ,eſto q̧ de litis pendentia
non fuerit facta mentio,ex quo tale priuilegium ꝯcernit grãm,
& gratia bene pôt impetrari,& obtineri,abſq; eo,q̧ fiat mẽtio
pendentiæ litis,ita Io.And.in c.dudum,el primo in fi.de elect.
42 & do.Ant.in c.ij.col.xiij.de reſtitu.in integr.† Volentes,q̧ ua-
let diſpenſatio facta lite pendente , eſto q̧ non ſit facta mentio
pendentiæ litis,& ita eſt in caſu noſtro, ubi diſpenſat ſuper pa-
43 ctis illicitis,† Et licet Fely.in d.c.cæterũ,col.v.uerſi.ſecunda re-
ſtitutio,dicat prædictas deciſ.non procedere qñ talis gratia pręjudicaret ei qui impetrauerat beneficiũ,per doctri. ibi per eum
adductas,tamen in caſu noſtro doctri.illę ceſſant,cum Iulius ſe
cundus in dicta gratia derogauerit omnib. habentibus anterio
res literas ſuper beneficijs quæſitis dicto ordini canonicorum
prædictorum prætextu pactorũ illicitorũ,& ſapientiũ ſimoniã,
uolens inſuper,q̧ per prædictos dicti Canonici nõ poſsint mo-
leſtari,tollendo litẽ motã, dum uerat , & prohibet moleſtatio-
44 nẽ,ut ipſemet Fely.ſentit loco pręalleg.† Prout ẽt quia talis gra
tia fuit ꝯceſſa dictis Canonicis poſſeſſoribus, quo caſu non ui-
detur obſtare.d.c.fi.ut li.pen.lib.vj.p tex.ibi in fi. & per ea q̃ di
cũt ibi Phil.Fran.uer.pen.& Belleme.deciſ.dccxlvij.licet ,ppter
appellationẽ,cum alijs adductis per Fely.in c.j.col.antepe.uer.
45 & ſcias,& uerſi.p̃ceden.de reſcr.† Vbi uult,q̧ lite finita pôt ob
tineri priuilegiũ,etiã ſi de lite nõ fiat mẽtio,de quo ſuperius di-
ctum eſt,& gratia impetrata ualet, etiã non facta mẽtione litis,
quæ iã erat extincta,quæ oĩs concurrunt in caſu noſtro, in quo
tpe dictæ gratiæ lis erat finita,& gratia ipſa fuit ꝯceſſa poſſeſſo
46 ribus.† Accedat inſuper tenor dicti priuilegij,& gratiæ q̃ ema-
nauit a Iulio ſecundo,ut in facto mihi relatum eſt, nedum mo-
tu proprio,ſed ẽt ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis,
inſuper cũ clauſulis derogatorijs fortiſsimis quæ omne ius tol-
lunt Angelo aduerſario,ſi quod in ipſo fuiſſet . Nam aliud eſſe
non poterat,niſi ex priuilegio,& literis Innoc. de quibus omni
bus pleniſsimè per Fely.in c.nonnulli,de reſcr.& per Deci. ꝯſi.
47 cxcj.in cã,col.iij.nu.vj.† Vbi loquitur de principe ,p̃cedẽte ex
certa ſcientia,& plenitudine poteſtatis,p quæ auferitur ius ter-
tij abſq; aliqua partis citatione,ſm Innoc.in c. niſi cum pridẽ,
circa finẽ,de renunciatio.cum alijs ibi per eum adductis,& per
eundẽ conſi.cclxxj.in caſu,col.iij.nu.viij.& per Soc.cõſi.cxliij.
uiſa,col.vij.& viij.uerſi.ſecundus,& conſ.cclxvj in cã,col.xx.&
ſeq.uol.ij.& per eundẽ conſi.lxiij.uiſis,col.vj.nu. xvj. & conſil.
lxxxvij.uiſis,col.viij.& ſeq.nu.xiij.& xvij.uol.iij. Quibus in lo
cis infinitę deciſio.adducuntur, concluſionẽ prædictam probã
48 tes.† Et eo potiſsimum qñ Princeps facit gratiã cũ dictis clau-
ſulis derogatorijs, & utitur plenitudine poteſtatis, apponendo
clauſulã.ex certa ſcientia,& ſumus in materia beneficiali,ut eſt
præſens,in qua Papa habet pleniſsimã poteſtatẽ.d.c. ſecundo,
de præb.lib.vj.& dicta clementina prima,ut lit. penden.cũ alijs
allegatis in d.conſi.& per Fely. in c.quæ in eccleſiarũ,de con-
49 ſtit. † Quibus non obſtat regu.cancella emanata a dicto Iulio
ſecundo.In qua diſponitur,q̧ per quamcunq; ſignaturã facien-
dam per ipſum,ẽt ſi motu proprio fieret non intelligatur ſubla
50 tum ius quæſitum alicui. † Nam dicta regula non loquitur qñ
gratia eſſet facta ultra motum proprium,ex certa ſciẽtia, & de
plenitudine poteſtatis,& cum clauſulis derogatorijs , pleniſsi-
mis,& fortiſsimis,prout fuit,& eſt in caſu præſenti.Nam prædi
cta,ita accumulata, & concurrentia non cõprehenduntur , nec
continentur in dicta regula,eo maximè cum dicto Angelo ad-
uerſario nullum competat ius,ut ſup. deductum eſt. Quantum
ad ſecundum obiectum,non expreſsionis ueri ualoris,inſiſten-
dum non eſt,cum probatus non fuerit , & in ueritate uerus ua-
lor fuerit expreſſus . Paris.Bon.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum,& Canonici facientes aliquid debeat illud obſeruare , & contra factum proprium non poſſunt uenire,declaratur nu.x.& ſequen.*
2 *Idem quando aliquid fit a maiori parte capituli.*
3 *Idem uidetur in longaua ſolutione alicuius quantitatis, per capitulum facta.*
4 *Scriptura præſentata per aliquem,contra ipſum probat,nec illam, regulariter poteſt impugnare .*
5 *Affirmatiuam allegant,incumbit onus probandi,non autem neganti.*
6 *Canonicorum pars aliqua,non poteſt aliquid cõſtituere,ſeu aſſignare in præiudicium menſæ capitularis,& nu.xij.*
7 *Conſignare aliquid de fructibus menſæ capitularis, tendit in perpetuam alienationem fructuum dicta menſæ.*
8 *Annui redditus,computantur inter immobilia.*
9 *Res immobiles,ſeu redditus eccleſiæ,non poſſunt alienari ſine ſollemnitatibus à iure requiſitis.*
10 *Qui alienarunt,uenire poſſunt contra alienationem,& factum proprium.*
11 *Idem quando alienatio fit lege prohibente.*
12 *Factum à minori parte capituli,non tenet.*
13 *Canonici uocari debent,quando celebratur actus concernens eccleſiam,& fructus ipſius .*
Non entis,nulla ſunt qualitates.
14 *Notario aſſerenti citatos,& uocatos fuiſſe canonicos,non creditur alio non apparente.*
15 *Conuocatio Canonicorum,& capituli, ſub qua forma ſit facienda.*
16 *Canonicorum conſenſus expreſſus requiritur,quando alienãtur res eccleſiæ,nec ſufficit tacitus.*
17 *Deputatio ſeu actus geſtus per Canonicos,ſub aliqua cõditione,ruit conditione non impleta.*
18 *Incluſio unius,eſt alterius excluſio.*
19 *In beneficialibus ,illud tantũ uenit,quod expreſſum eſt,et nõ aliud,*
20 *Quod non eſt expreſſum,uidetur omiſſum.*
21 *Beneficium electiuum non uenit in gratia facta per Pontificem,ſi nõ fuit facta expreſſa mentio beneficij electiui.*
22 *Obreptio, & ſurreptio ipſo iure annullant reſcripta emanata ad beneficia.*
23 *Gratia ſub certa forma conceſſa,redditur nulla forma non ſeruata.*
24 *Gratia facta ſub cõditione,nulla redditur conditione nõ adimpleta*
25 *Executor procedens uirtute literarum ſurreptitiarum, nulliter dicitur procedere.*
26 *Idem ſi proceſſit non ſeruata forma ſibi tradita à ſuperiore.*
27 *Papa mãdans informationẽ capi,citatis,& uocatis quorũ intereſt, ſi executor proceſſit illis non citatis nulliter proceſſiſſe dicitur.*
28 *Executoris aſſertioni dicentis ſe citaſſe per edictum,minime credendum eſt.*
29 *Citatio per edictum,ut fieri poſſit,qua forma requiratur,& nu.30.*
Citatio per edictum non ualet quando perſona citanda erant certa & nu.30.
31 *Citatio per edictum in quo caſu quo conceditur, ad minus affigenda eſt in duobus locis.*
32 *Capitulum ſub qua forma debeat citari,& intimari.*
Executori aſſerenti,ſupplicata Pontifici fuiſſe uera,non eſt credendum Papa committens cauſam,cum illa clauſula,ſi tibi conſtiterit, &c.uidetur.
33 *Eam commiſiſſe ſub conditione,& narrata uerificari debent.*
34 *Et partes quarum intereſt,citandæ ſunt.*
35 *Solutio facta per aliquos uoluntariè , non includit neceſſitatem in futurum,eam faciendi.*
36 *Solutio uoluntariè facta per aliquos canonicos,non præiudicat ſucceſſoribus.*
37 *Electio à principio nulla,ex conſenſu tacito,uel expreſſo poſtmodũ non poteſt ualidari.*
38 *Præſtatio,uel ſolutio per aliquod tempus facta,non inducit præſcriptionem quando facta fuit contra prohibitionem iuris,& iure reſiſtente.*
39 *Dignitas prima poſt pontificalem in eccleſia cathedrali,quæ ſit,cõſideratur ſecundũ conſuetudines prouinciarum,& eccleſiarum.*
40 *Canonicorum conuocatio,ad quem ſpectet .*
41 *Statuta obſeruata,indicant,ut ſecundum illa iudicandum ſit.*
42 *Capitulum,& canonici,an poſſint ſtatuta condere.*
43 *Et quid ſi fuere confirmata à ſede apoſtolica.*
44 *Conſuetudo,per quos actus inducatur.*
45 *Faciens actum,uidetur illum facere in poteſtate licita,& permiſſa, ſi illum poterat facere dupliciter.*
46 *Conſuetudo per quantum tempus dicatur præſcripta.*
47 *Præſcriptio ualida,quod,& quantum tempus requirit.*
48 *Præſcriptio nullo modo procedit cum mala fide.*
49 *Interdictum poſſeſſorium retinendæ,quando dicatur intentatum.*
50 *Tale interdictum,an competat pro iuribus incorporalibus.*
51 *Mutans iudicium,condemnandus eſt in expenſis.*
52 *Remedium.c.re.integranda,ſapit naturam interdicti retinendæ, & recuperandæ.*
53 *In interdicto retinendæ,quis magis obtinere debeat .*
In dicto interdicto retinendæ , articuli etiam concernentes petitorium,an ſint pertinentes,uel ne,& nu.55.56.& 60.

54 *Interdictum retinendæ concurrit cum petitorio, quando agitur de iuribus incorporalibus,*
55 *In interdicto retinendæ, & etiam recuperandæ, an & quo caſu admittantur articuli tangentes proprietatē. & nu. 56. & 60.*
57 *Interdictum retinendæ, & recuperandæ penitus contrariantur.*
58 *Regula de triennali, quando, et quo caſu, et in quibus procedat.*
59 *Declaratio libelli, per miſſa eſt, et fieri poteſt licitē.*

CONSILIVM XXXI.

1 CIRCA † Præſentem difficultatem prima facie di
cendū uidetur, dictas lib. l. deberi dom. Hierony.
moderno archidiaconio, ex quo applicatæ fuere p
capi. & Canonicos. d. archidiaconatui, & ideo non
poſſunt uenire ꝯ factum propriū, & cōtra illud quod ſemel pla-
cuit, regu. quod ſemel, de reg. iur. lib. vj. cū concor. ibi alleg. &
per Alex. conſi. iij. uol. iij. & per Rot. in antiq. deciſ. dcccl xvj.
2 col. ij alias ſub tit. de teſt. viij. in ordine. † Vnde cū conſignatio,
& deputatio dictarum lib. l. facta appareat a maiore parte capi-
tuli prædicti, ad ipſius præſtationem pdictum capitulum cogi
debet, nec locus debet eſſe pœnitentiæ, toto tit. de his q̃ fi. a ma-
3 io. par. capituli. cū alijs uulgarib † Ad quod ēt facit longæua ſo-
lutio facta per capitulum prædictum, de dictis lib. l. do. Ioannia
de laicis, argu. no. in l. ſi certis annis. C. de pac. & eorum q̃ not. p
Bar. in l. cum de in rem uerſo. ff. de uſur. & eorum q̃ not. in c. de
quarta. & in c. auditis, extra de præſcr. Ad quod ēt faciunt lite-
ræ apoſtolicæ, & proceſſus ſuper illis fabricatus per executorē
deputatum, qui uirtute gratiæ apoſtolicæ applicauit dictas lib.
l. dicto archidiaconatui ex redditibus, & fructib. menſe capitu
li Feltreñ. a quib. non fuit reclamatū, nec mō aliquo ꝯtradictū,
quo fit, ut dicta deputatio fuerit, & ſit ualida, & cōſequenter, ꝗ
dictę lib. l. ſint ſoluendę. d. moderno archidiacono. ¶ Iſtis tamē
non obſtantib. in puncto iuris, & ſectando ueritatē, ꝯtraria opi
nio probabilior eſt, quod clariſſimè deducitur. Nam certū eſt,
ꝗ dictus archidiaconatus, nullos habeat fructus propter quod
longo tpe uacauit, probatur per ſcripturā præſentatā per mo-
4 dernū archidiaconū. ¶ † Quæ ꝯtra ipſum, hoc probat, nec pōt
eā impugnare, cū ſemel eā præſentauerit, & approbauerit. l. ſi qa
teſtib. C. de teſtib. & in c. cum olim, de cenſi. plenè per Ab. poſt
Inn. in c. cū uenerabilis, col. vj. & ibi Imo. Fely. & Mod. de exce.
& eſt doctr. Pa. de Caſt. in l. j. col. ij. C. ut quæ deſ. aduo. & facit
regu. ex eo. de reg. iur. lib. vj. & quæ pleniſſimè per Fely. in c. ca-
5 pitulum, col. viij. de reſcr. † Et ēt dicenti contrariū incumbit o-
nus probandi, cū iſta ſit negatiua, archidiaconatū fructus non
habuiſſe, dicenti affirmatiuā remanet onus probationis, ut per
6 Mod. in l. in illa ſtipulatione. ff de uer. obli. cum uulgar. † Cano
nici illi quinq; Feltren. qui aſſignarunt dictas lib. l. per prius nō
debitas dicto archidiaconatui, de iure mō aliquo non potuere
7 facere dictā conſignationē ex plurib. † Primo quia talis ꝯſigna-
tio de fructib. menſe capitularis, tendebat in perpetuā aliena-
tionē fructuū dictę menſę qui fructus deputati erant ad diſtri-
butiones quotidianas, ꝯſequenter ad opus pijſſimū. Ex quo nō
debent præſtari niſi intereſſentib. horis canonicis, & ut diuinū
8 officium celebratur c. j. de cleri. non reſid. lib. vj. cū ſimi. † Et ta
lis alienatio prædictarū. l. lib. ꝯſequenter reddituū annuorum
quæ inter immobilia cōputantur, & enumerantur clem. exiui. §.
cumq; annui redditus, de uerb. ſign. in clem. ſine ꝯſenſu ordina-
rij fieri nō potuit, & ſine cā iuſta, & rationabili facta, minus ua-
luit, non tendebat nec tendit in utilitatē eccleſiæ, immo in dam
nū euidens, ut ſup. ex quo fructus deputati ad opus pijſſimum,
minuūtur, ad quod in ſimi. faciūt no. in c. paſtoralis, de his quę
9 fi. a præla. ¶ † Non interuenit tractatus requiſitus, nec interue-
nerunt aliæ ſolēnitates ēt requiſitæ in alienationib. rerū eccle-
ſiaſticarum, non interuenit auctoritas, neq; cōfirmatio Pontifi-
cis, quo fit, ut ceſſantib prædictis, ut iā ceſſant, talis ꝯſignatio, &
deputatio dictarū lib. l. cōſequēter alienatio, fieri nō potuerit,
& taliter facta ipſo iure non tenet. c. ſine exceptione. xij. q. ij. to
to tit. de rebus eccleſiæ non alien. in antiq. & per totū eo. ti. lib.
10 vj. & in clem. & bene in extrauagan Pauli ſecundi. † Inde dici-
mus, ꝗ illimet qui alienant poſſunt uenire ꝯtra factū proprium
& reuocare alienationē ipſo iure nullā, ut in d. extrauag. Pauli
ſecundi, & in c. ſi quis præb. de rebus eccleſiæ non alien. & no.
in iurib. præal. & in c. ſi, de reſtit. in integ. lib. vj. & in cle. unica,
11 eod. tit. & per gl. in d. reg. quod ſemel. † Ex quo talis alienatio
fuit facta lege prohibente, unde nimirum ſi illęmet qui alienat
pōt uenire contra eā, & contra factum propriū, ut per Alex. ꝯſi.
cxxxix. uol. ij. & dicta deciſ. Rot. & per iſtud tollitur obiectio
12 ſupra in ꝯtrarium facta. † Secundo talis deputatio ruit, ex quo
tantū facta a quinq; canonicis, inter quos erat ille Ioannes de
laicis. Et canonici capituli Feltreñ. undecim ſunt numero cōſe-
quenter reperitur facta a minori parte, nō maiori, quo ſit, ut nō
ualeat, toto tit. de his quę fi. a maio. par. pla. uel capi. & faciunt
no. per Fely. in c. j. de maio. & obed. & in c. cum oēs, col. pen. de
13 conſt. † Nec dicatur, ꝗ alij fuere uocati, & uoluerūt uenire. &c.
Nam dico, ꝗ talis uocatio, non apparet facta, & nō entis nullæ
ſunt qualitates. l. eius qui. ff. ſi cer. per. & in c. ad diſſoluendū, de
14 deſponſ. im pu. † Nec creditur uerbis notarij aſſerentis, citatio-
nē prędictā apparere per acta ſua, nā tali relationi nō datur fi-
des, niſi citatio relata exhibeatur. l. aſſe toto. ff. de heredi. inſti.
plenius in auctē. ſi quis in aliquo documento. C. de eden. c. ab-
15 bate. & ibi gl. & doc. de uerb. ſig. cum concor. † Prout ēt ex alio
ruit, quia talis ꝯuocatio canonicorū, & capituli, non fuit facta,
ſm formā iuris, de qua per Inno. in c. j. in prin de maio. & obed.
nec ēt fuit facta ſm formam ſtatutorū eccleſię Feltren. de qua
16 in ſtatuto. lix. la. lxj. & lxiiij. † Prout ēt ruit ex alio, quia talis de
putatio tendit in perpetuam alienationem, ut ſupra, quo ſit, ut
debeat eſſe expreſſus conſenſus canonicorū, ex quo nō ſufficit
tacitus, ut per archidiaconum, in c. ſacerdotes. xvj q. iij & in di-
cto cap. ſine exceptione, & per Io. And. in regula qui tacet, de
reg. iur. lib. vj. Et ideo abſentes citati, licet poſſint haberi pro p-
ſentib. ſtante contumacia. Tamen talis pręſentia ficta & prę-
ſumpta, non inducit expreſſum cōſenſum, qui neceſſario requi
ritur in alienationibus pręd ctis, & expreſſis, ut ſupra, nec ſuffi-
17 cit tacitus. † Tertio canonici illi quinq; deputauerūt dictas lib.
l. ad effectum conſtituendi dictū archidiaconatum in beneficiū
electiuū, & ita elegerunt dom Io. & cōſtituerunt dictas lib. l. ex-
preſſè uolentes, ꝗ ſuper prædictis obtineretur confirmatio apo
ſtolica quod minimè fuit ſecutū quo fit, ut hoc non ſecuto, &
ꝯditione iſta nō adimpleta, ceſſauerit ipſorum ꝯſenſus, propter
defectum ꝯditionis non adimpletæ. l. cedere diē. ff. de uerb. ſig.
l. is cui. ff. de actio. & oblig. pulchrè per Bald. in l. arethuſa. ff. de
ſtatu hominum. Ex quib. patet, conſtitutionē dictarū lib. l. fa-
ctā per dictos quinq; canonicos, modo quo ſupra, nō ualuiſſe,
nec tenuiſſe. Tum quia facta a minore parte capituli. Tū quia
aſſerta citatio abſentiū non fuit facta formiter. Tum quia tēdit
in perpetuā alienationē. Tum quia facta ꝯditionaliter, quæ cō-
ditio minimè euenit, ex quibus infertur, quod nullius debet eſ-
ſe conſiderationis. ¶ Literæ apoſtolicæ, & gr̄a concesſa a Paulo
ſecundo Ponti. max. non pōt ſuffragari moderno archidiacono,
ad exactionem dictarum lib. l. ex infraſcriptis. Primo quia gr̄a
loquitur, de Archidiaconatu prædicto, tanquā de beneficio nō
electiuo, ut patet ex uerbis expreſſis dictarum litterarum ibi, &
ad quē quis per electionem nō aſſumitur, quo fit, ut mens Papæ
fuerit gratiam non facere, ſi tale beneficium fuiſſet electiuum.
18 † Nam cum unum concedat, alterum denegat, & excludit. ca.
19 nonne, de præſump. l. cū prætor, in prin. ff. de iud. † Et in talibus
ſtrictiſſimè fit interpretatio, taliter, ꝗ ſolum expreſſum uenit,
& non aliud. c. quāuis pleniſſima, de præb. lib. vj. cū concor. ibi
20 alleg. † Quod ēt patet quia ſi uoluiſſet ꝯcedere, ut electiuū, iā
expreſſiſſet, no expreſſit conſequenter nō conceſſit. c. ad audiē
21 tiam, de decim. l. unica. §. ſed cū deficientis. C. de cad. tol. † Pro-
batur, & fortius. Nam ſi Papa ſimpliciter conceſſiſſet talē archi
diaconatū, tamen in tali gratia non ueniret, qſi eſſet electiuum,
niſi expreſſa fuiſſet mentio facta de electiuo, & nō ſufficeret hoc
fieri per circunſtantias, per tex. in c. cum in illis, ucrſi. illis uero,
de pręben. lib. vj, & ibi latè ſcrib. & in clem j. in fi. de præb. & per
Abb. in c. nobis, col. ij. de iure patro. & per Rot. in antiq. deciſ.
dcccl xxviij. alias ſub titulo, de ꝯceſ. pręb. deciſ. lxviij. & eſt ſimi.
deciſ. Bernar. de Biſgne. in tit. de præb. xiij. in ordine, & p Belle
me. deciſ. cv. & ſeq. & per Fel. in c. in ueſtra, col. xxiij. in xxxij.
correl. de reſcri. Vn̄ cū talis archidiaconatus ſit beneficiū electi
uū, ſatis patet grām Pauli ſecundi, ad illud nō extēdi p ſuperius
adducta. Et ꝗ ſit electiuū ſatis patet, p ſcripturas pſentatas per
modernū archidiaconū, p quas ꝯſtat Canonicos elegiſſe Io. de
laicis quas ſcripturas non pōt reprobare, cū ſemel ipſas pſenta-
22 uerit, ut ſupra probatū eſt. † Et ſi put inſtaret, talē archidiacona
tum nō eſſe beneficiū electiuū, ſed collatiuū, adhuc dicitur gra
tiam Pauli ſecundi fuiſſe, & eſſe nullam, primo uicio ſurreptio-
nis, & obreptionis, quæ uicia ipſo iure annullant reſcripta ema
nata ad beneficia, ut eſt præſ os materia, nedum ope exceptio-
nis, ut plenè habetur in cap. ſi motu proprio, de præben. lib. vj.

& in c.ſi gratia,de reſcr.co.ti.& latè per Fel.in c.ſuper literis, &
per eundē,poſt abbatē,& alios,in c.ad audientiā,il.ij.de reſc.in
antiq.& per dom.de Rot.in no.deci.cccclxxij.alias in tit.de p̄-
ben.xxiiij.& deciſio.cccclxviij.alias tit.de reſcr.xaxij.ubi falſa
narratio inducit ſurreptionē,uiciantem,&c.cū ſimil. De ſurru-
ptione,& obreptione patet,quia narratū fuit dictū archidiaco-
natū,habuiſſe fructus,& ꝙ fructus illius peruenerunt p annos,
xvij.ad capitulū eccleſiæ Feltren. Cuius maſſa adducta fuit uſ-
que ad ualorem.cc.lib.quod penitus fuit,& eſt falſum. Rurſus
dicitur fuiſſe ſupplicatum, ꝙ dictæ lib.l.adaugerentur alijs fru
ctibus dicti archidiaconatus. Ex quib. quilibet archidiaconus
pro tēpore exiſtens poterat ſe cōmodè ſuſtentare,quæ oīa fue-
runt,& ſunt falſa. Ex quo dictus archidiaconatus nullos alios
habebat fructus Itē ex lib.prædictis.l.facientib.duca.octo cer-
tiſsimū eſt archidiaconū quēlibet decenter nō poſſe ſuſtētari.
Præterea dicitur fuiſſe ſupplicatū,pro parte capituli,& Ioā. q̄d
utiq; falſum fuit,ex quo capitulū nunquā ſupplicauit, ulterius
dicitur,archidiaconatū non eſſe beneficiū electiuū, cuius ꝯriū
patet,ut ſupra,alio hucuſq; non doe.Ea quib.obreptionibus,&
ſurreptionibus geminatis,& multiplicatis clariſsimè patet, gra
tiā Pauli.ij.fuiſſe, & eſſe ipſo iure nullā & Pontificē nō ꝯceſsiſ-
ſe,ſi prædicta nō fuiſſent narrata.Præterea, & fortius talis grā,
non eſt in conſideratione,ea quo Papa,per eā non prouidit,ſed
mandat tunc Vic.Feltrē. ꝙ prouideat,& nō ſimpliciter,ſed ſub
cōditione multiplici.Primo,ꝙ uocatis uocandis, hēet ſe infor-
mare de oībus ſupplicatis, & eorū circunſtantijs.Et ꝙ informa
tione diligēter capta.d.lib.l.adauctas applicaret.d.archidiaco-
23 natui,ſi ad hoc accederet expreſſus ꝯſenſus capituli.†quæ for-
ma reſcripti, & gratiæ minimè fuit adimpleta, & ſeruata p ip-
ſum executorē,ut ī dicetur,ꝯñr.d.gratia fuit, & eſt nulla, cum
eius forma non fuerit ſeruata.c.cū dilecta,de reſcrip.c.cū olim,
de of.deleg.l.diligenter.ff.mand. cū alijs uulg. Patet ex p̄dictis,
24 gratiā,Pauli.ij.non prodeſſe moderno archidiacono.†Et cū.d.
grā fuerit cōditionalis,ꝯditione non adimpleta, nihil ponit in
eſſe,nec aliquā inducit diſpoſitionē.c.j.§.ille uero,de ſpon. lib.
vj.maximè in rōne ſui.l.ꝯditiones extrinſecus.l.quæ ſub ꝯditio
ne.§.ſi.& ibi Bar.ff.de cond.& demō.latè p̄ſcribentes, in lege
25 itē quia.ff.de pact.† Minus prodeſt eidē proceſſus fabricatus p
executorē prædictum. Nā cum talis executor proceſſerit uirtu-
te dictarū literarū ſurreptitiarū,neceſſario ſequitur, ꝙ talis pro
ceſſus ſit irritus,& nullus,ut in d.c.cū dilecta,& ibi plene Mod.
26 & no.in d.c.ſuper literis. ¶ † Præterea ipſe executor nō ſerua-
uit formā ſibi traditā a Papa, quo fit, ut illud quod ipſe fecerit
fuerit,& ſit nullū.d.c.cū olim,cum alijs ꝯcor.tanquā factū a pri
uato,& carente iuriſdictione,& auctoritate.l.priuatorū. C.de
27 iuriſd. om. iud. † Et ꝙ per executorē non fuerit ſeruata forma
tradita per Papā oſtendit. Nā Papa mandat,ut uocatis, & cita-
tis quorū intererat,capi informationē de ſupplicatis,& intereſ-
ſe tangebat Canonicos,& capitulū Feltreñ. qui citati non fue-
runt,& ꝯſequenter proceſſum fuit nō ſeruata forma,& parte ab
ſente,& non citata,& ſic nulliter clemē.paſtoralis,de re iu.§. fi.
inſt.de pœ.teme.liti.l.nā ita diuus ff.de adop.l.de unoquoq;.ff.
28 de re iud. † Nec obſtat aſſertio executoris in qua dicit citaſſe p
edictū,& edictum p̄dictū intimaſſe capitulo.Primò q̄a de ta-
lib.non ꝯſtat & eius aſſertioni non eſt credendū.c.cū in iure pe
ritus,de of.dele.c.qm̄ contra,de prob.c.cum a nobis, de teſtib.
29 l.prohibitū.C.de iu.liſ.lib.a.l.ne in arbitris.C.de arbi. † Secun
dò ēt ſi appareret edictum nō ualeret, ex quo perſonæ citandæ
certæ erant,& non incertę, & ideo alio non cōcurrente nō po-
tuerunt per edictum citari,ut plenè per Fel.in c.ij.de conſt.co-
lu.vj.& ſeq.& per eundē in c.ex parte decani,col.aiij.de reſcri.
30 & per Card.conſi.ſuo.†Item ut citatio p edictū potuiſſet fieri,
debebant interuenire ea quæ habentur in clem.j.de iudi. & ibi
plenè ſcrib.& per Fel.in c.accedēs,el ſecundo.§.porro.ut li. nō
conteſt.quæ in p̄ſenti caſu minimè interuenerunt, conſequēter
31 talis citatio nō potuit emanari.† Præterea,qñ citatio fit p edi-
ctū ſaltim affigenda eſt de neceſsitate in duobus locis, & nō ſuf
ficit affigere in uno,ut dñt dom.de Rot.in no.deciſ.lxxix.alias
in tit.de reſcr.v.in ordi.ubi plura allegāt,& anti.deciſ.dxaij. a-
lias ī tit.de reſcr.axaij.& p Belleme.deciſ.caciij.& ut ipſemet
executor dicit,nō appoſuit edictū niſi in uno loco,ꝯſequenter
32 nō ualuit.†Minus ualet aſſertio ſua, ꝙ capitulū fuit intimatū,
nā certa forma ſeruat qñ capitulū intimandū eſt,& citandū, de
qua ī l.ſed & ſi hac.§.qui manumittit.ff. de in ius uoc.& per gl.
in l.non poteſt uideri.ff.de reg.iu.& p gl.in c.ſi capitulo de cō
ceſ.præb.lib.vj.per Bar.In extrauag.ad reprimendū, in uer.cita
ta,& per domi.Maria,in trac.de citatio.in xx.artic. prin. & per
gl.in c.ſi ſoli,de ꝯceſ.præb.lib.vj.& per Fel.in c.j.de maio.& o-
bed.cum alijs concord. Vnde cum nulla prædictarū formarum
fuerit ſeruata,per dictum executorē, in intimando capitulū ſe-
quitur ꝙ talis ſua aſſertio ēt ſi eſſet uera nō ſatisfacit formę tra
ditæ a papa. Rurſus papa uoluit,ꝙ executor procederet ad ap-
plicandū dicto archidiaconatui dictas lib.l.Si per informatio-
nē diligentem reperiret ſupplicata Pontifici eſſe uera, quæ in-
formatio minimè apparet, nec apparere pōt, ex quo ſupplicata
Pontifici fuerunt.& ſunt falſa,ut ſupra probatū eſt, cōſequēter
forma reſcripti non fuit ſeruata, nec creditur ipſi executori aſ-
ſerenti cœpiſſe informationē, & ſupplicata Pōtifici fuiſſe uera.
33 d.c.cū in iure peritus,cū alijs ſup.allegatis. † Quando eñ papa
cōmittit cām,cum illa ꝯditione,ſi tibi conſtiterit.&c. per dili-
gentem informationē.&c.grā non eſt pura,ſed cōditionalis,&
narrata debent uerificari,ut p Lap.alleg.xv.& p Rot. in antiq.
deciſ.dclaxiiij.alias in ti.de reſcr.xxj & deciſ. dcclxxiij. alias
ſub tit.de dolo,& cōtum.xv.& p Alex.ꝯſi.ccaix.uol.ij.in quib.
locis ēt probatur,partē ſemper eſſe citandā,quod minimè in ca
34 ſu præſenti factū apparet ergo &c.† Rurſus papa noluit ꝙ exe-
cutor procederet ad applicandū dictas lib.l.d. archidiaconatui,
ſi ad id acceſsiſſet expreſſus ꝯſenſus capituli p̄dicti, qui ꝯſenſus
nō acceſsit,ūñ talis applicatio nō potuit fieri p executorē, nec
prodeſt aſſertio dicti executoris ꝙ de ꝯſenſu capituli p̄dicti cō
ſtabat per inſtrm̄ ſcriptū manu ſer Io.Franciſci.&c.Ex quo talis
conſenſus non eſt in ꝯſideratione,ut ī.ex plurib. oſtenſum fuit
Tum quia ꝯditionalis.Tum quia a minore parte. Tum quia tē
dit in perpetuā alienationē.Tum quia nō fuit confirmatus a ſu
periore,ut ibi dictū extitit,ea quib.patet geſta per executorem
35 prædictum fuiſſe,& eſſe nulla.† Non obſtat, ꝙ prædicto Io.de
laitis quuuſq; uiait fuerunt ſolutæ dictæ lib.l. ex quo talis uolū
taria ſolutio facta do.Ioanni, tanquā benemerito nō eſt trahen
da ad neceſsitatē.l.ij.C.de his qui ſpon.mu.& in auc. presb. C.
36 de epiſ.& cler.& in l.uoluntariæ.C.de excuſ.tut.† Præterea ta-
lis uoluntaria ſolutio,nō potuit præiudicare ſucceſſorib. ea. de
cætero.c.ueniēs,de trāſ. nec potuit p̄iudicare menſe capitolari,
37 & fructib.deputatis,ad diſtributiones quotidianas,ut ſup.† Et
cū talis p̄ſcriptio,& p̄ſtatio fuerit facta ꝯtra prohibitionē iuris,
ut ſup.& ius expreſſe reſiſtat dictæ alienatiōi, & p̄ſtationi, talis
præſtatio,& p̄ſcriptio,nō eſt attēdenda.c.j.cū ibi no. de p̄ſcript.
lib.vj& p iſtud ceſſant no.in d.c.de quarta,de præſc. cū alijs ſu
pra in contrariū adductis, ea quo loquunī in diuerſis terminis,
qñ ius cōmune nō ꝯtradicit p̄ſcriptioni, nec præſcriptio tendit
38 cōtra prohibitionē iuris. † Ad quorū corroborationē accedat
ꝯſi.Cald.primū in tit.de elec.in quo uult electionē nullā a prin
cipio nō ualidari,ex ꝯſenſu tacito,uel expreſſo poſtmodū ſuper
ueniente. Ea quib. ꝯcluditur,modernū archidiaconū,nullū ha-
39 bere ius ad petendū dictas lib.l.† Circa ſecundā difficultatem,
breuib.inſiſtendo,certū eſt,ꝙ in eccleſia cathedrali,poſt ponti
ficalē,prima dignitas diuerſimodè attenditur, quandoq; archi
diaconatus,quandoq; decanatus quandoq; cātoria, uel alia, &
hoc ſm̄ uarias ꝯſuetudines prouinciarū& eccleſiarum,quæ cir-
ca iſtud attendi debent,ut no.doc.in c.j.de conſuetudi.libr. vj.
& ſunt deciſ.claræ dom. de Rot.in noua deciſ.ccccl j.& ſeq.cir
ca finem,alias ſub titu.de elect.deciſ.iiij.& quinta, cum alijs cō
cor. Vnde attentis ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ eccleſię
Feltreñ.certiſsimū eſt decanatū eſſe primā dignitatē, ſecundā
fuiſſe præpoſiturā,& tertiā ipſum archidiaconatū,quo fit, ut ip
40 ſe moder. archidiaconus non habeat primā dignitatē. † Et ꝙ
abſente decano,uelit conuocare capitulū,& canonicos,& dare
licentiā clericis ſe abſentare uolentib.Conſiderandū eſt, quod
conuocare capitulū,ſecundū opinionē aliquorū,ſpectat ad an-
tiquiorē,ut p Abb.poſt Inno.in c.j. de maio. & obed. de cuius
dicti ueritate Fely.ibidem col.j.aliqua adducit, allegando di-
uerſas opin.& idē Fely.tangit in c.cum oēs, col.pen. & fina. de
conſti. Tamen certiſsimum eſt per ſtatuta eccleſiæ Feltreñ. di-
ſponi,& ordinari,capitulū, & canonicos debere conuocari per
antiquiorē canonicū,ut in ſtatuto quinquageſimonono,ſexage
41 ſimo primo,& ſexageſimo quarto.† Ex ſua diſpoſitione ſtatuta
ria ſtāte nulla uidet difficultas,quin decano abſente, antiquior
Canonicus debeat conuocare, quo fit, ut archidiaconus circa
conuocationem prædictam ſe intromittere non debeat,cum ſe
cundum talia ſtatuta,iam obſeruata iudicandum ſit, ut eſt tex.
in dicto cap.cum omnes,& ibi Fely.colum.fina. adducens Ab-

42 ba.in cap.quod cleriris,col.xij.de for.comp. † Certũ enim eſt,
quod capitulum,& canonici potuerunt facere dicta ſtatuta, ut
per Bar.& repetentes,in l.omnes populi.ff.de iuſtitia & iure,&
in l.cunctos populos.C. de ſumma trin, & fide catho. per Au-
charanum in c.j.de conſt.& per Moder.in c.cum omnes, & in
cap.cum acceſsiſſent,cod.tit.& in c.ea parte decani,de reſcrip.
43 & per Io.de mil.in reperto.in uer.ſtatutum. † De quo non eſt
hæſitandum,cum pro firmo in facto præſupponatur, dicta ſta-
tuta fuiſſe confirmata a ſeda apoſtolica,tanquam honeſta,& tẽ
dentia ad bonus mores,& fuiſſe,& eſſe in uiridi obſeruantia,&
quod talia ſtatuta,circa conuocationem ualeant, & ſint obſer-
uanda,uide Io.de mil.in dicto ſuo repertorio, in uer. uniuerſi-
tas,pariter,& de licentia danda clericis uolentibus ſe abſentare
etiam prouiſum eſt per ſtatutum primum, quartum, & alia ca-
pitula, quibus cautum expreſſe eſt,per antiquiorem canonicũ,
abſente decano, debere præſtari licentiam clericis uolentib. ſe
abſentare.Vnde,& circa conuocationem,& circa licentiã præ-
ſtandam,de quib.in præſentiarum ſit ꝯtrouerſia, concludendũ
eſt tales altercationes decidi, & determinari per dicta ſtatuta.
44 † Nec obſtat allegata ꝯſuetudo per modernum archid.ꝗ præ-
deceſſores ſui archidiaconatui,ita cõſueuere,nã ea ꝑdictis acti-
bus ꝯſuetudo non inducitur,ſed potius ꝑſcriptio, non eñ appa
ret ſuper hoc aliquando fuiſſe iudicatũ,quo fit,ut ꝯſuetudo nõ
fuerit inducta,per not.in l.j.C.ꝗ ſit long.cõſue.& in l. de quib.
ff.de legi.& in c.fi.ubi plene Mode.repetentes,de cõſuet.Minus
põt dici conſuetudinẽ fuiſſe præſcriptã, per not.in dictis locis,
ex quo negatur præſcriptio,ut ĩ.ſtatim dicetur.Solus eñ Io.de
laitis per multos annos conuocauit capitulum, & dedit licen-
tiã,in quo certum eſt ipſum.Io.nedum fuiſſe archidiaconũ, ſed
antiquiorẽ Canonicum. d. eccleſiæ, & ideo ſi prædicta exerce-
45 bat,illa faciebat,tanquã antiquior canonicus. † Et ſic in pñte
licita,& permiſſa,non aũt prohibita,arg.no.in l.merito.ff. pro
ſoc.& no.in c.licet in corrigendis,de of.ord.Et licet d.Io. renũ
ciauerit canonicatui,& poſt renunciationem exercuerit ꝑdicta
tanquã archidiaconus,tñ prędicta fecit per tres annos tantum,
uel circa, & poſt renunciationẽ Canonicatus, adhuc remanſit
Canonicus ſupra numerarius,in dicta eccleſia,& erga ipſum tã
quã benemeritũ,oẽs præſtabant reuerentiã.Et eo mortuo do.
Pau.Bergaſius,per trienniũ tñ,uel circa prædicta exercuit,quo
fit,ut cõputato tpe Io. delaitis poſtquã renunciauit canonica-
tui,reperiatur ipſum geſsiſſe prędicta per trienniũ,& eo mortuo
per aliud trienniũ adminiſtraſſe prædicta d.Pau.Bergaſium,per
quod tẽpus ſex annorũ nulla ualida fuit præſcripta ꝯſuetudo
quæ ſaltim tẽpus.xl.ann.requirit,ut no.in d.c.fi.cũ alijs ſ̃.alle.
46 & eorũ concor.† Minus fuit inducta aliqua præſcriptio ualida,
nõ.x.nõ.xx.non.xxx.non.xl.annorũ iuxta no.in d.c.de quarta,
& fere ꝑ totum,de præſcrip.& C.de ꝑſc. lon.tẽ.cum alijs uulg.
47 † Ad quod ẽt facit,quoniã ſtante diſpoſitione prædictorum ſta
tutorum,& do.Io.de laitis,& do.Pau.habentes notitiã de ſtatu
tis prædictis.quæ iã notoria erant,nõ potuerunt prædicta exer
48 cere bona fide,† cõſequenter erant in mala fide,quo fit,ut ꝑſcri
ptio non procedat.c.fi.& ibi doc.de præſcr.reg.poſſeſſor.de re-
gu.iur.lib.vj.per Alex.conſ.xxxiij.uiſo proceſſu,uol.iij.& ꝯſi.
xcj.uidetur,uol.iiij.& conſi.cxj.quidã,uol.v.& per Corn.conſ.
cclxv.in hac,col.iij.uol.iij Ex quib.patet conſuetudinẽ, & præ
ſcriptionẽ ex aduerſo allegatã,non eſſe in cõſideratione, ſed at
tendi debent ipſa ſtatuta,quorũ uigore,nõ ipſe archidiaconus,
ſed prædictus do. Victor,tanquã antiquior canonicus prædicta
exercere,& adminiſtrare dẽt.¶ Quo uero ad reliqua,breuibus
tangendo ueritatẽ,Hieronymus archidiaconus In libello,& pe
titione ſua circa duo inſtat. Primũ eſt ſpeciale contra Victorẽ
decreta.docto.aſſerens ſe fuiſſe,& eſſe in poſſeſsione, quaſi iu-
rium, & pertinentiarũ archidiaconatus Feltren. in qua poſſeſ-
ſione,ſeu quaſi prætendit ſe turbari a dicto dom. Victore, circa
conuocationẽ capituli dictæ eccleſię, & circa licentiam dandã
presbyteris,& alijs uolentibus ſe abſentare a dicta eccleſia quę
omnia dicit ſpectare ad ſe,& officiũ ſuum,concludendo debere
manuteneri in dicta ſua pacifica poſſeſsione, ſeu quaſi dictorũ
iurium,& quod dictus do. Victor deſiſtat a dicta moleſtatione,
& turbatione expreſſè intentãdo interdictũ retinendę poſſeſ-
49 ſionis.† Ex quib clare patet intentatũ eſſe quo ad prędicta inter
dictum poſſeſſoriũ retinendæ,per tex.in l.j.§. retinendæ. ff. uti
50 poſſi.& inſt.de Interd.§.retinendæ.† Et licet iſta iura ſint incor
poralia,tamen pro illis competit tale interdictum utile, ꝑ tex.
in c.licet cãm,ubi Abb.& alij ſcrib.de prob.& per Bar.in d.l.j.
in prin.col.ij.& §.hoc interdictum. Vnde clariſsime patet,non
eſſe intentatum interdictum reſtitutorium, ut prætenditur nõ
51 per ipſum.d.Archidiaconum in ultimis ſuis replicationib. † Et
ſi perſiſtere intendit i interdicto recuperandę, quod nouiter in
tentare uidetur,reficere debet expenſas,huc uſq; factas, per mu
tationẽ talis iudicij,iuxta tex.& ibi ſcrib.in l.edita.C. de eden.
52 & per Cano.in c.ſignificantib.de libel.obl.† In quo interdicto
recuperandæ,& reſtituendæ includitur remediũ.c.reintegran-
da,quod in ultimis ſuis replicationibus ipſe archidiaconus intẽ
tare uidetur,ad quod de iure audiendus non eſt,niſi refectis ex
53 penſis,ut ſup.† Si perſiſtere intendit in primo ſuo libello, & in-
terdicto retinendæ intentato contra domi.Victorem ſuper di-
ctis iurib.certiſsimum eſt,ꝗ exceptiones datæ per ipſum dom.
Victorẽ antiquę,& nouiſsimę,ſunt pertinentiſsimę,nã tendant
ad excluſionẽ ipſius archidiaconi,ẽt ſuper poſſeſſorio retinẽdę,
quod oſtenditur.Nã Ipſe archid.dicit fuiſſe, & eſſe in poſſeſsio-
ne,ſeu quaſi dictorũ iuriũ,& turbari a dom. Victore, ecõtra ip
ſe dom. Victor dicit ſe fuiſſe, & eſſe tanquã antiquiorẽ canoni
cum dictę eccleſię in pacifica poſſeſsione,ſeu quaſi dictorũ iu-
rium,ſuper quibus moleſtatur ab ipſo archidiacono.Inſuper, ꝗ
poſſeſsio ſua fuit,& eſt antiquior. Vlterius, ꝗ cum poſſeſsione
ſua concurrit titulus iuſtus,quæ omnia deficiunt ipſi archidia-
cono,cuius ſi aliqua poſſeſsio,ſeu quaſi ꝓbabiĩ fuiſſe,fuit & ẽ
clandeſtina,iniuſta,ſine titulo,& recentior,quæ oia probare in
tendit per teſtes idoneiores,& numero plures, unde cum exce
ptiones antiquæ,& nouiſsimè ipſius d.Victoris,tendant ad ſu-
pradicta iudicandæ ſunt pertinentiſsime,tanquã meræ tangen-
tes poſſeſſoriũ retinẽdę,ut.n.dicit Bar.in l.ſi duo.ff.uti poſsi.de.
col.pe.& Aret.inſt.de interdic.d.§.retinendæ,Ab. & Can. in d.
c.licet cãm.Ille contra quẽ intentatur interdictũ retinendę,põt
excipere,& articulare de ſua poſſeſsione,& de antiquiori, & de
titulo,& ex iſtis excludere actorẽ intẽtantẽ tale interdictũ poſ-
54 ſeſſorium.† Præterea certum eſt,ꝗ interdictum retinendę con-
currit cũ petitorio,qñ agitur de iurib. incorporalibus, ut eſt ca
ſus prę́ſens,ita Bar.in l.naturaliter.§.nihil cõmune in v.& vj.cõ
bina.ff.de acq.poſ.quem cõmuniter ſequuntur ibi doct. in d. l.
edita,& firmat Bal.in l.incerti.C.de interdi.& Ab.in c. paſtora
lis,de cau.poſt.& propr.col.iiij.in ſi.uerſi.Itẽ in incorporalibus,
quo fit,ut ẽt ſi ſaperent petitoriũ, adhuc dicuntur pertinentes,
cũ intentatũ ſit interdictũ retinendæ,cũ quo concurrit petitoriũ
55 in iurib.incorporalibus,ut eſt caſus præſens.† Prout iure cau-
tum eſt,ꝗ nedũ in interdicto retinendæ,ſed quod fortius eſt,ẽt
in interdicto recuperandæ, admitti debent articuli tangentes
proprietatẽ,& pertinentes dicuntur,ſi articuli poſſunt prodeſſe
excipienti, articulanti,reſpectu poſſeſſorij,doctri.eſt Bald.in l.
unica.C.ſi de momen.poſ.fue.app. dicens,ꝗ ſi iudex nõ admit
teret tales articulos ſuper dominio,diceretur grauare reum,ad
quod bona doctri.Ang.in l.ſi quis ad ſe fundũ.C.ad l. Iuliã, de
56 ui.& per Inno.in c.Inper hoc,col.v.de renunc.† Ex quo tales ar
ticuli dicuntur eſſe facti ad iuſtificandã poſſeſsionẽ, dę qua agi
tur,ꝑ no.in d.c.licet cãm,& per Bar.in d l.ſi duo,& not.Bal.in
l.ordinarij.col.pen. C.de rei uend.& in l.poſt ſententiã,colu.ij.
uer.uenio ad fin.C.de ſent.cũ alijs adductis ꝑ Dec.ꝯſ. lxxxiij.
excellentiſsimi,col.fi.uol.j.& eſt deciſ.cõſ.Neapol.ut alias de-
duxi.Et tanto magis, cũ libellus ipſius archi. cõtinens interdi-
ctum poſſeſſoriũ retinendæ,in plurib.deficiat,ut ſuis loco,& tẽ
pore oſtendetur.Vnde qualitercunq; ꝯſideretur iudiciũ inten-
tatũ,per ipſum archidiaconatũ contra præfatũ do. Victorẽ,re-
ſultat firma ꝯcluſio,exceptiones,ꝑ ipſum datas antiquas,& no
uiſsimas eſſe pertinentes,& reſpicere, ac euacuare interdictum
poſſeſſoriũ retinendæ,ꝯtra ipſum intentatũ.Quis aũt ipſorũ cir
ca dicta iura,habeat potentius ius,& iuſtitiã foueat,& quis ip-
ſorũ dicatur turbari,& moleſtari ab altero,ſuper poſſeſsiõe,ſeu
quaſi dictorũ iuriũ,peritiſsimus.d.Iudex poterit perpẽdere,attẽ
tis probationib.ipſarũ partium,& teſtib.productis,& alijs qua
litatib.ꝑſtantib.uictoriã reo,uel actori, in hmòi interdicto poſ
ſeſſorio.In ꝑſentiarũ ſat eſt in facto, & in iure oſtendiſſe exce-
ptiões antiquas,& nouiſsimas datas ꝑ ipm d. Victorẽ, fuiſſe,&
eſſe.ptinẽtes.¶ Secundũ principale,qđ petit ipſe archid.eſt pręſ
ſtatio annua lib l.paruorũ,quas petit ſibi ſolui a cano.dictę ec
cleſię,put,& q̃madmodũ alij arch.ſui ꝑdeceſſores pro tpe reſi-
dentes habuerunt & pceperunt, ex introitib. mẽſe capitularis,
petẽdo,ꝗ dicti Can.nõ uelint turbare ipſum i eius pacifica poſ-
ſeſsiõe exigẽdi introitus.d arch.uidelicet dictas lib.l. intẽtãdo
ſup ꝑdictis interdictũ retinendę,& ulterius petẽdo declarari,&
ſen-

ſententiari, q poſsit, & ualear exigere introitus eiuſdẽ Archi. ui
delicet dictas lib. l. prout, & quemadmodum alij ſui prædeceſſo
res habuerũt, & receperunt. Vnde in d. libello, & petitione quo
ad dictas lib. l. poteſt reſultare duplex intelligẽtia, una q ſuper
illis ſit intẽtatum interdictum poſſeſsionis retinendę, quod mo
do mutare non poteſt intentando remedium reſtitutorium, &
c. reintegranda, tanquam penitus diuerſa, & ſi ſuper dictis lib. l.
nouiter intẽtare uult remedium reſtitutorium, & c. reintegran-
da, facere non poteſt niſi ſolutis expenſis factis in cauſa, per iu-
57 ra ſuperius. alleg. † Iſta enim interdicta ſunt ad inuicem ꝯtria, &
penitus repugnantia, & ideo non cumulantur, ut per Bart. in d.
§. nihil commune, & no. in d. c. ſignificantibus. & in d. l. edita, de
clarando, ut alias allegaui. De repugnãtia patet, quia remedium
reſtitutorium, & recuperandæ, & c. reintegranda, præſupponũt
poſſeſsionem, non eſſe penes agentem, nec ipſum poſsidere. Re-
medium uero retinendæ, totum contrarium, ut per Abb. in d. c.
paſtoralis, & inſt. de interd. Vnde ſi Archidiaconus uult, prout
prætendit in ultimis ſuis replicationibus recedere ab interdicto
retinendæ prius intentato ſuper dictis lib. l. & nouiter intenta-
re remedium reſtitutorium, & c. reintegranda, audiendus non
eſt niſi refectis prius expenſis, ut. ſ. Si perſiſtere uult ſuper inter
dicto retinendæ, ſuper dictis lib. l. dicitur exceptiones antiquas,
& nouiſsimas, datas pro parte ipſorum Canon. eſſe pertinentiſ-
ſimas, & ſapere poſſeſſorium, ac tendere ad excludendum illud.
Tum quia ipſe Archidiaconus ad probandam intentionem ſuã
ſuper prædictis lib. l. produxit teſtes, & ſcripturas, contra quas
ipſi Canonici oppoſuerunt, & opponunt, illas non concludere
intentionem ipſius Archid. rationibus, & cauſis per ipſos cano-
nicos adductis, euacuantibus productionem dictarum ſcriptu-
rarum, & oſtendentibus illas non ſufficere, ut dictæ lib. l. præſtẽ
tur ipſi Archidiacono. Nec ob. aſſerta res iudicata, ex quo dicit
nullam eſſe rem iudicatam, & quicquid geſtum fuit ab aſſerto
executore apoſtolico fuiſſe, & eſſe nullum, & emanatum a pri-
nato, & a carente totali iuriſdictione. Nec ob. tempus. lvij. anno
rum, quia ut ſuo loco oſtendetur, nullum effectum produxit, ut
in iure probabitur, q iſta annua ſolutio ſoluenda ex redditibus
menſe capitularis annumeranda eſt inter immobilia, quæ alie-
58 nari non potuerunt, uti ex aduerſo prætenditur. † Nec ob. regu
la de triennali, quia hic, & in præſentiarum non agitur de titu-
lo Archidiaconatus, nec quæritur an Hieronymus ſit Archidia
conus, uel ne, ſed tantum inſtatur, & altercatur, an debeat habe
re dictas lib. l. annuas, uti ipſe prætendit, quod canonici infician
tur. Item altercatur, an ipſe turbetur, uel d. Victor, in poſſeſsio-
ne ſeu quaſi conuocandi capitulum, & dandi licentiam, quæ nõ
ꝯcernunt titulum Archidiaconatus, ex quo poteſt eſſe, & ſtat,
q ſit Archidiaconatus, & tamen nõ habeat ius exigendi dictas
lib. l. nec d. præeminentias, ſuper quibus litigatur, & ſuper iſtis
non loquitur reg. de triennali, quo fit, ut exceptiones oppoſitæ
bene militent, ex quo tendunt ad euacuandum ſcripturas præ-
ſentatas per ipſum Archidiaconum, & ſi in aliquo concernerẽt
petitorium, adhuc dicuntur pertinentes, quatenus ex eis infer-
tur ad poſſeſſorium intentatum, iuribus de quibus. ſup. & tanto
magis quia libellus ſup. dictis lib. l. ꝯtinẽs poſſeſſoriũ retinẽdæ eſt
cũ ſua reuerentia ineptus, ut ſuo loco, & tpe oſtenditur. ¶ Secunda
intelligentia, & fortaſſe ſanior, poteſt reſultare ex. d. libello, ut
intentatum ſit petitorium quo ad dictas lib. l. & hoc conceſſo,
exceptiones datę per Canonicos, & primæ, & nouiſsimè ſunt
pertinentiſsimę. Et q iſta ſecunda intelligencia ſit uerior ultra
ſanitatem libelli, probatur per ea quæ replicando excep. datis
per Canonicos ipſe Archidia. dixit, & obtulit nolle a canoni-
cis prædictis habere. d. lib. l. niſi conſtaret ſuos prædeceſſores iu
ridice illas habuiſſe, & recepiſſe, & quia non intendebat litiga-
re, nec aliquid petere, niſi quatenus de iure dignitas Archidia-
conatus ſui habere deberet. d. lib. l. offerens ſe probare, &c. Ex
quibus clare patet declaraſſe primam petitionem ſuam, ſuper
dictis lib. l. q eas prætendebat habere iuridice, & quatenus de
iure ſibi deberentur, non faciendo uim, nec ſuper poſſeſſorio re
tinendæ, nec recuperandæ, ſed tantum ſuper mero petitorio, un
de quatenus eius prima petitio eſſet dubitabilis ſuper dictis lib.
l. ſatis reddita fuit lucida per. d. ſequentem declarationem, factã
59 ante lit. conteſt. quàm facere ſibi permiſſum fuit. † Et in ea facta
perſiſtere debet, per tex. Bar. & ſcrib. in d. l. edita. Vnde ſiue con
ſideretur iſta ſecunda intelligentia excep. datę ſunt pertinentes
ſiue conſideretur prima intelligentia, reſpectu poſſeſſorij, etiã
ſunt pertinentiſsimę, ex quo tendunt ad euacuandum ſcriptu-
ras per ipſum Archid. præſentatas. Nec ob. reg. de triennali, nec
tempus. lvij. ann. nec aſſerta res iud. quia tutum, ut ſuo tempore,
60 & loco oſtendetur. † Et pro nunc ſatis eſt oſtendiſſe except. da-
* tas eſſe pertinentiſsimas, & in puncto eſt doc. Bar.* cõmuniter
ab omnibus ibi approbata in l. ſi ex eo. §. fi. circa fi. ff. de acqui.
poſ. ubi uult, q excep. articuli, & probationes, de dominio, & ꝓ
prietate admittuntur, & ſunt pertinentes in iudicio, & cauſa in
terdicti, uti poſsid. & recuperandæ adducit Cy. in l. j. in fi. C. uti
poſsi. & tex. cum gl. in d. c. licet, ubi etiam per Ab. & ſcrib. & per
Alex. conſi. xlvj. col. pe. uol. iij. cum alijs ad id concord. & ſupra
fuit deductum. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus non reſidens in beneficio, non facit fructus ſuos.*
2 *Fallit quãdo beneficiatus eſſet priuilegiatus priuilegio clauſo in corpore iuris.*
Et quando abeſt pro euidenti utilitate eccleſiæ, & nu. 3.
3 *Abſentes, hoc modo habentur pro præſentibus, & dicuntur perſonaliter inſeruire eccleſiæ.*
4 *Abſentes hoc modo, non participant in diſtributionibus quotidianis à quibus etiam priuilegiati excluduntur.*
5 *Decima, & affictus, an dicantur diſtributiones quotidianæ.*
6 *Diſtributiones quotidianæ quæ propriè ſint, & dicantur, & alijs ſeq. & nu. xiij. & xiiij.*
Iura loquentia de diſtributionibus quotidianis, in quibus uerificentur, & nu. 7.
8 *Decima, & affictus qui ponuntur in communi groſſa, & ſemel in anno diuiduntur, an concedantur abſentibus priuilegiatis, & ſequent.*
9 *Capitulum, & canonici, ultra præbendas diſtinctas, poſſunt habere aliqua bona, quorum fructus diuidantur in fine anni.*
10 *Canonici noui, nouiter ſuperuenientes, an debeant de iſtis participare.*
11 *Frumentum, pecunia, & ſimilia, quæ diſtribuuntur canonicis ſingulis menſibus, uel ebdomadis, an debeantur etiam abſentibus priuilegiatis.*
12 *Acceſſiones ad ius canonia, debent iudicari, ut canonicatus.*
13 *Diſtributiones propriæ, quæ ſint, & quibus debeantur.*
14 *Et quid ſi redditus ponantur in communi, ut diſtribuantur ſingulis horis intereſſentibus.*
15 *Priuilegiati, an etiam debeant intereſſe, ut participent, & ſeq.*
16 *Fructus poſiti in groſſa debentur etiam abſentibus priuilegiatis, licet in eccleſia diſponatur, q dicti fructus nõ dentur niſi intereſſentibus. & nu. 17.*
18 *Diſtributiones quotidianæ, regulariter non dantur abſentibus. Fallit tamen in pluribus caſibus.*
19 *Abſentia quandoque excuſat, ab intereſſentia diuinorum, ita ut taliter abſentes, participent de diſtributionibus quotidianis.*
20 *Abſentia iſto caſu, qualiter interpretetur, & deſcribatur.*
21 *Abſentes, an poſſint participare de oblationibus, & quando.*
22 *Verbum, arbitrium, denotat arbitrium boni uiri.*
23 *Iudex quando debeat arbitrari, pro taliter abſentibus.*
24 *Canonicus non reſidens in eccleſia, propter aliquem defectum, an, & quo caſu participet de diſtributionibus.*
25 *Clericus in concernentibus utilitatem eccleſiæ, poteſt in iudicio cõparere, & aſſumere defenſionem.*
26 *Conſtitutio intelligenda eſt, rebus ſic ſtantibus & excepta ſuperiorum auctoritate.*
27 *Conſtitutio pœnalis, loquens in uno caſu, non debet extendi ad alium.*
28 *Præſens, & tacens, quando habeatur pro conſentiente.*
29 *Geminatio, multum operatur.*
30 *Renunciare quis poteſt iuri ſuo.*

CONSILIVM XXXII.

1 LICET Regulariter † Beneficiatus non poſsit per
cipere fructus, ſi non reſidet in beneficio, toto tit.
de cleri. non reſi. in antiq. & lib. vj. cum alijs uulga
2 ribus. † Tamen iſtud non procedit quando ille be-
neficiatus eſſet priuilegiatus priuilegio clauſo in corpore iuris
ut eſt quando abeſt pro euidenti utilitate eccleſiæ, ut not. in ca.
de cætero, & in c. ad audientiam, de cler. non reſi. & in c. j. eo. tit.
lib. vj. & in ca. cum omnes, de conſtit. Iſto enim caſu priuilegia-
tus, licet non reſideat, debet tamen fructus percipere, ut in di-
ctis

ctis iuribus & ratio aſsignatur per glo.in d.c.de cætero. & in d.
3 c.unico.†Nam iſti reputantur pro præſentibus,& dicuntur per
ſonaliter inſeruire eccleſiæ,argum.c.ſcito,vij.q.j.cum concord.
4 † Et licet iſta non uideantur procedere in diſtributiõibus quo-
tidianis, quas etiam priuilegiati non debent habere niſi interſint
diuinis,ut eſt tex.in c.fi.de reſcr.lib.vj.& in d.c.j.& in c.cũ
non deceat,de electi.lib.vj.& in c.licet, de præben.iu antiq. &
hoc conſiderato.d.Paulus canonicus non deberet participare
de dictis diſtributionibus,de quibus in præſentiarum uertitur
5 difficultas.†Tamen conſiderandum eſt,ꝙ dictæ decimæ,& affi
ctus de quibus dubitatur,licet largo modo dicantur diſtributio
nes,tamen conſiderandum eſt, ꝙ uere, & proprie non poſſunt
dici diſtributiones,ita ꝙ in ipſis locum habeat.d.c.cum non de
6 ceat,& d.c.unicum,cum concor.†Quod aperte patet, nam pro
prie,& ſtrictè illæ dicũtur diſtributiones quotidianæ,quæ actu,
intereſſentibus,diſtribuuntur. Aliæ uero quæ non actu diſtri-
buuntur,non dicantur proprie diſtributiones, & dicta iura di-
ſponentia priuilegiatis non debere aſsignari diſtributiones, in
telliguntur,& locum habent in illis diſtributionibus, ueris, &
7 proprijs,†quæ actu diſtribuuntur,non autem in alijs,glo.eſt in
uer.perceperint,in d.c.unico,quam ibi ſequitur Domi. de ſan-
cto Gemin.in §.qui uero,in ultimis uerbis,& facit in argumen-
tum.d.c.licet,quod ad iſtud propoſitum adducit gl.quæ puncta
liter hoc dixit,in uer.in totum,in uerſi.diſtributiones enim ꝓ-
prie,in extrauag.Ioan.xxij. quæ incip. non nullæ eccleſiaſticæ
perſonæ,& ponit Dec.aſsignando rationem,conſi.cclxxx.in ca
ſu propoſito,col.j.uerſi.ſed tamen,uol.ij.& col.pe.nu.v.Hoc ſtã
te,in Cathedrali eccleſia Vicentina,ſunt præbendæ, quæ habẽt
fructus ſeparatos,& diſtinctos,& ulterius ſunt decimæ,& affi-
ctus,fructus quorum ponuntur in communi, & in groſſa, qui
fructus tantum canonicis præbendatis dantur,& non alijs cle-
ricis,inſuper,& tertio ſunt aliæ diſtributiones ut oblationes,&
mortuaria,quæ actu diſtribuuntur,omnibus clericis intereſſen
8 tibus.†De dictis ergo fructibus communibus, ſpectantibus ad
canonicos tantum,& ſic de decimis,& affictibus, qui ponuntur
in communi groſſa,& ſemel in anno diuiduntur,participare de
bent priuilegiati,etiam abſentes,ut ſunt illi qui pro utilitate ec
cleſiæ ſe abſentauere,gl.eſt in terminis,in uer.receperunt, uerſ.
plus dico,in d.c.unico,quæ uult,d.c.& conſimilia iura non pro
cedere in iſta groſſa,& fructibus ipſius,quam glo. communiter
ſequuntur ibi ſcrib.& nullus eſt qui contra eam aliquid dicat,
& pro ea eſt deciſ.Abb.in c.olim,de uerb.ſign.in gl.ii.ubi enu-
merat dictas tres ſpecies fructuum,& concludit, ut ſupra abſen
tes ex cauſa iuſta participare in illa ſpecie diſtributionũ, de qua
in caſu noſtro,& comprobari poteſt ex his quæ dicit glo. prædi
cta in uer.receperint,uerſic. ſed quid dices, dum ponit intelle-
ctum ad d.ca.olim,& eſt conſimilis glo.in d.c.licet, & ibi Abb.
9 col.ij.uerſi.in ea.glo.†Dicens,ꝙ ſi ultra præbendas diſtinctas,
capitulum habet aliqua bona quorum fructus in fine anni diſtri
buuntur inter præſentes, abſentes priuilegiati de illis debent
participare,ut proprie eſt in caſu noſtro &concordat quod uult
10 Calder.conſi.xxj in eccleſia,ſub titu.de præb.†Dicens,ꝙ ſi prę
bendæ ſunt diſtinctæ, & ultra eas ſunt fructus groſſæ commu-
nis,qui conſueuerunt diſtribui ſingulo anno inter canonicos u-
nius eccleſiæ,ꝙ noui Canonici ſuperuenientes participant de il
lis, quia non ſunt diſtributiones quotidianæ ueræ, ſed ueniunt
ſub groſſa,adducit gl.in d.c.licet,& in c.unico, & alias deciſio-
11 nes.†Et facit quod habetur in d.extrauag.Ioan.xxij. §. præte-
rea.Vbi expreſſe dicitur,ꝙ quantitas bladi.ſeu ſimilium rerum,
ſeu ſumma pecuniæ quæ ſolet diſtribui canonicis ſingulis men-
ſibus,uel ebdomodis, debetur etiam abſentibus priuilegiatis,
ex quo non debent computari pro quotidianis diſtributionib.
Illæ enim proprie diſtributiones dicuntur, & dari non debent
prædictis abſentibus, quæ quotidie actu diſtribuuntur pro ho
ris diurnis,& nocturnis,& confirmatur ex his quę uult Calder.
in conſi.j.an diſpenſatio,in titu.de cler.non reſi.col.j.uerſi. præ
terea in eccleſia.Vbi dicit,ꝙ ſi in eccleſia ſunt præbendæ diſtin
ctæ,& ultra ſunt aliqua communia,ꝙ de illis participare debet
abſens priuilegiatus,quia de iſtis tanquam acceſſorijs iudican
12 dum eſt,ut de principali.†Potius enim acceſsiones ſunt ad ius
canoniæ,ut dicit Fely.in c.cum olim,in prin.de re iudica.& per
Cardi.conſi.liij.in fin.Quæ omnia bene deſeruiunt ad deciſ. ca-
ſus præſentis,ex quo dictæ decimæ & affictus ultra præbendas
diſtinctas ponuntur in groſſa communi, & ſemel in anno tan-
tum diuiduntur,inter canonicos tantum, & non actu ſingulis
13 horis.†Prout etiam quia de diſtributionibus proprie, quilibet
participat,prout intereſt in unoquoque actu, licet non interſit
omnibus,ut dicit Lap alleg.xliij.& Phil.Fran.in d.c.unico,uer.
ſtatuimus,in fi.quod ſecus in caſu noſtro,in quo participarunt
14 etiam actu non interuenientes.†Et per iſta tollitur, quod dicit
Oldr.conſi.cxviij.ex uirtute gratiæ. Nam ibi loquitur de ueris
diſtributionibus,quæ dantur es redditibus poſitis in communi
ſingulis horis,actu interuenientibus,quod ceſſat in caſu præſen
ti,ubi ſemel in anno diuiduntur, ergo non proprie diſtributio-
nes,ſed fructus,de quibus abſentes priuilegiati participare de-
bent,& quia etiam ultra hos fructus,ſunt aliæ diſtributiones in
dicta eccleſia quæ ſingulis horis actu intereſſentibus diſtribuun
15 tur.†Nec dicatur,quod dantur priuilegiatis,dum modo quod
interſint, ex quo debentur propter intereſſentiam, ut uidetur
ſentire conſtitutio dictæ eccleſię,unde tales fructus uidentur ſa
pere naturam diſtributionum quotidianarum, quæ debentur
propter intereſſentiam,& ſic non abſentibus priuilegiatis. d. c.
16 cum non deceat,& d.c.unico.†Nam tollitur obiectio ex nota.
per glo.in uer.perceperint,& in d.c.licet.Volentem,quod quan
do fructus in groſſa ſunt communes,debentur abſentibus priui
legiatis,licet in eccleſia diſponatur,quod de dictis fructibus nõ
detur aliquid non intereſſentibus,& ſic eſto ꝙ ſtatutum,ſeu cõ
ſtitutio requirat intereſſentiam in horis tamen quando non
ſunt propriæ diſtributiones,ſed fructus,in illis admittuntur pri
17 uilegiati,licet non interſint.†Et probatur ex alijs deciſi. ſupra
adductis,& facit ratio glo.poſitæ in d.c.unico.Volens, quod i-
ſti fructus,cum ſint ſeparati ab alijs quotidianis diſtributioni-
bus potius ſunt,ut fructus, quàm ut diſtributiones, de quibus
18 etiam abſentes priuilegiati participare debent. † Præterea ad-
uertendum eſt,nam tex.in d.c.unico,uer.qui uero,diſponit, ꝙ
licet regulariter abſentes non debeant participare de ipſis di-
ſtributionibus,proprie,& ſtrictè capiendo. Tamen excipiun-
tur aliqui caſus in quibus de prædictis participiant,etiam abſen
tes,inter quos eſt ille caſus,quando quis abeſt propter utilita-
tem eccleſię,& ſic eſt caſus noſter.Taliter enim abſens habetur
pro reſidente,& taliter,quòd de dictis diſtributionibus proprie
participat,ut diſponitur in d.uerſi.qui uero,& per Card. in cle.
19 ut hi qui,q.ix.de ęta.& qual.†Quando enim ob talem cauſam
ſunt abſentes,talis abſentia excuſat ab intereſſentia diuinorũ.
taliter,quòd participare debent de dictis diſtributionibus. etiã
ſi actu ſingulis horis darentur intereſſentibus,ut eſt conſi. Fed.
de Sen.ccxlvj de iure communi,& conſi. Calder.xvij.an Cano.
in titu.de pręben.Et a fortiori iſta comprobantur.Nam ſi quis
non poteſt intereſſe quia expulſus,& exititius,adhuc debet illas
percipere,etiam ſi ſui culpa eſſet expulſus, dummodo ad iſtud
non ſit ordinata,ita omnes ſcrib.in d.c.unico,& Cald.d. conſil.
20 xvij.†Et licet huic concluſioni uideatur obſtare tex.in d.c.cum
non deceat,& in d.c.fi.& gl.in uer.utilitas,in d.c.unico, reſpon
deat duobus modis.ut per eam,& Gemin.ibi ponat longam di
ſtin. An canonici ſunt abſentes a ciuitate,uel loco, ubi eſt eccle
ſia ut tunc non participent, ſecus ſi abſunt tantum ab eccleſia,
& ſunt præſentes in loco,tamen Philip.Fran.ibi in uerſi. qui ue
ro,col.j.in fi.& col.ultima,uerſi. & etiam quando reprobat hu-
iuſmodi diſt.optimis rationibus,& concludit poſt Arch. quòd
qualitercunque Canonicus abſit,ſiue ab eccleſia,ſiue a loco,dũ
modo quòd abſentia ſit pro utilitate eccleſiæ,debet participare
de dictis diſtributionibus,ſtante conſuetudine, prout mihi re-
latum eſt ad eſſe,& hoc idem ſequitur ibi Benedic.Capra, & Pe
tr.de Anch.col.ij.in prin.& in quinto notabili,& in prima op-
poſitione,& in iij.q.Et tali caſu iſte caſus fictus intereſſentiæ ha
bebitur,pro uero,concurrente ſumma æquitate, ut declarat ibi
Phili.Franc.poſt Petr.de Anch.& bene faciunt no.per Cardin.
conſi.liij.uerſi.dico quòd iſtæ quotidianæ diſtributiones, poſt
Bal.conſi.cccxliiij.& pro iſta,uol.v.& quæ ponuns Moder.pap.
in d.c.cum omnes,in prin.ubi in iſtis diſtributionibus conſue-
tudo eccleſię attenditur,ut per Gemin.in d.ca.primo, uerſicu.
ſtatuimus & omnes alios,& per Dec.d.conſil. cclxxx. in princi.
21 † Et tanto magis procedunt prædicta attenta conſtitutione di-
ctę eccleſię.xj.in ordine,diſponente,quòd abſentes pro ſeruitijs
eccleſię poſſunt participare dę oblationibus perinde ac ſi inte-
reſſent,quę oblationes ſunt proprie quotidianę diſtributiones,
& actu intereſſentibus dantur, quãto magis in iſtis fructibus q
ponuntur in groſſa communi,& non ſunt proprie diſtributio-
nes,ut ſup.dictum eſt.Et hoc idem ſuadet ex alia conſtitutione
eccleſię prędictę.xxiij.quę diſponit,abſentem pro utilitate ec-
cleſiæ

cleſiæ haberi ꝑ pſente & debere percipere de dictis diſtributio
22 oibus quo ſit ut ſimus in caſu claro. † Nec obſtant uerba dictæ
conſtitutionis ibi, arbitrio capituli &c. ex quo uerſic. arbitriũ,
denotat arbitrium boni uiri & non uoluntarium. l. ſi libertus. l.
hæ demum. ff. de oper. liber. l. fideicommiſſa. §. quamquam de
lega. iij l. thais. §. ſorore. ff. de fideicom. liber. cum alijs. uulgar.
23 † Et ꝙ bonus uir ita debeat arbitrari in fauorem abſentis pro
utilitate eccleſiæ probatur in d. c. de cætero. & in d. c. ad audien
tiam. & in d. c. unico. uerſi. exceptis. Et prædicta a fortiori proce
dunt in pecunijs de quibus abſentes tali caſu debent participa-
re, ex quo diuiduntur de menſe Decemb. & recolliguntur de af
fictibus, & ponuntur in communi groſſa, & nedum abſentibus
pro dicta cauſa debentur, ſed etiam hæredibus canonicorũ mor
tuorum, ut diſponit. xv. conſtitutio dictæ eccleſię, & comproba
tur, quia de menſe Iulij, uſque ad menſem Decemb. ipſe domi.
Paulus fuit præſens, in ciuitate Vicentina, & non interfuit eccle
ſiæ, prout etiam alij nõ interfuere, ea de cauſa quoniam eccleſia
24 erat interdicta. † Et ſi uoluiſſet intereſſe, minimè potuiſſet, ſtan-
te interdicto, quo fit ut canonicus debeat participare quando
propter aliquem effectum in eccleſia non poteſt fieri reſidentia
ut proprie dicit Feder. de Sen. in d. conſi. ccxlvj. uerſi. ſi ergo. &
Calder. d. conſi. xvij. uerſi. & hæc eſt ratio. ex quo etiam ſi noluiſ
ſet intereſſe diuinis non potuiſſet propter interdictum, quo ſtã
te, nihil poteſt ſibi imputari, & conſequenter participare debet
quod etiam ſuadetur, nam & alij canonici qui non interfuere
diuinis propter interdictum, participarunt de dictis pecunijs,
unde idem dicendum & iudicandum in ipſo. d. Paulo, per illam
regulam quod quiſque iur. ca. cum omnes de conſtitutionibus
toto tit. ff. quod quiſque iur. ꝙ modo ipſe domi. Paulus fuerit
abſens pro utilitate eccleſiæ notiſsimum eſt. Tum per ordina-
tiones reipublicæ Vicentinæ. Tum per literas reuerendiſsimi
Cardinalis Rodulphi, & aliorum prælatorum. Tum etiam per
literas reuerendiſsimi. d. Aud. Cameræ in quibus interdictum
dictæ eccleſiæ ſuſpenditur. Tum etiam propter litem, quã ſuo
periculo & expenſis agitare incepit in curia Romana, ut tale in
terdictum penitus tolleretur, quę omnia oſtendunt notoriam &
25 neceſſariam utilitatem ipſius eccleſiæ. † Nec dicatur quòd inui
tis canonicis & cap. prædicta fecit & ſe abſentauit, nam non ap
paret de contradictione capituli, immo & ſi appareret adhuc
eius abſentia dicitur iuſtiſsima. Nam quilibet clericus in con-
cernentibus utilitatem eccleſię poteſt comparere, & proſequi
& capere eius defenſionem, maximè quando alij negligunt. Et
etiam alijs inuitis. Et nedum quilibet de clero poteſt illud face
re, ſed etiam quilibet de populo, ut no. per Moder. in ca. dilecti.
de maiorita. & obed. & per Rotam in nouis deciſio. cccxxxiiij.
Alias in ti. de iudicijs xj. & deciſ. ccvj. Alias in tit. de re iudic. ix.
Et habetur per ſcrib. Mod. in c. prælatorum. col. ij. de accuſatio.
& per Rot. in antiquis deci. clix. Alias in titu. de iudi. xiij. Et eo
maximè ipſe domi. Paulus participare debet de dictis decimis
& affictibus quã etiam alij concanonici, qui non interfuere di
uinis participarunt, per illam regulam quod quiſque iuris. Po-
ſtremo non habet obſtare illud quod obijcitur ipſi. d. Paulo, ꝙ
ceciderit a iure ſuo. Ex quo ſine licentia maſſarij exegit aliquẽ
ex affictibus ipſius capituli, ut uidetur eſſe diſpoſitum in ultima
26 conſtitutione dictæ eccleſiæ. † Nam ceſſat obiectio eo quoniam
decimas exegit non auctoritate propria ſed de mandato reuerẽ
diſsi. Legati, quo caſu iſtud fieri potuit, non enim propria au-
ctoritate ſibi ius dixit, & dicta conſtitutio non comprehendit
hunc caſum. Ex quo ſemper cenſetur eſſe excepta auctoritas ſu
perioris, & conſtitutio debet intelligi quando propria auctori-
tate hoc faceret, & rebus ſic ſtantibus, ut plenè per Fel. in c. con
27 ſtitutus. de reſcri. & per Alex. conſi. lxxiij uol. iij. ¶ † Prout etiã
ceſſat obiectio, quia dicta conſtitutio eſt pœnalis & loquitur
de exigentibus affictum, & conſequenter, non de exigente deci
mas, regula in pœnis, regula odia. de reg. iur. li. vj. l. cum quidã.
28 ff. de libe. & poſthum. ¶ † Prout etiam tollitur, quoniam talis
exactio fuit facta præſente maſſario dicti capituli & non contra
dicente, & ſic habetur pro cõſentiente, & licentiam dante, regu
lã qui tacet de regu. iur. lib. vj. & pleniſsimè per Bar. & alios in l.
quæ dotis. ff. ſol. mat. & maximè quia contradicere de iure non po
terat, ut ſupra, minus etiam obſtat alia exactio per ipſum facta
de anno præterito, quoniam reuerſus patriam a ſtudio Bonon.
habuit licentiam a prædicto maſſario exigendi portionẽ ſuã mi
lij, & ſurgi tam de affictibus quàm de decimis, & pluribus uici-
bus licentiam illam conſecutus fuit, & uirtute illius exactionẽ
fecit, poſt quam exactionem, ſuper ea fuit facta concordia in-
ter ipſum & cæteros canonicos, quibus ſtantibus ceſſat diſpoſi-
tio dictæ conſtitutionis, tum attenta dicta geminatione iuxta
nota. in l. baliſta. ff. ad Treb. & per Mod. in l. j. in prin. ff. de offi.
29 ciui cui. ¶ † Tum etiam attenta concordia & remiſsione ſubſe
cuta, arg. no. in l. tranſigere. C. de tranſac. & cap. pen. de iniur. &
30 damn. da. cum alijs uulgar. ¶ † Poteſt enim quiſque iuri ſuo re-
nunciare. l. ſi quis in conſcribendo. C. de pact. & in terminis no
ſtris eſt deciſ. Card. in clem. ij. in prin. q. pen. in fi. uerb. de ui. &
honeſta. cler. ubi multa adducit maximè glo. in uerſic. utilitas.
in d. cap. unico. & bene faciunt quæ habentur & dicuntur de ca
ducitate, quæ poteſt remitti tacitè, & expreſſe, ut no. in cap. po-
tuit. de locatiu. & per Modern. in l. ij. C. de iure emphyteutico.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Diſtributiones quotidianæ introductæ ſunt in fauorem cultus diuini*
2 *Et debentur intereſſentibus tantum.*
3 *Et pro ſeruitijs labore & onere impenſo cultui diuino.*
4 *Diſtributiones appellantur reddituus caſuales, & incerti, & ſunt extra corpus præbendæ, & non computantur in ualore nec in fructibus.*
5 *Nec computantur in decimis papalibus.*
6 *Nec ueniunt appellatione beneficiorum.*
7 *Diſtributiones quotidianæ ualde differunt a fructibus præbendarũ, & ab alijs diſtributionibus.*
8 *Percipientes diſtributiones quotidianas, illas faciunt ſuas, ut ueri domini.*
9 *Maximè quando actualiter fuerunt habitæ, & receptæ.*
10 *Percipientes tales diſtributiones, poſſunt de illis eorum arbitrio diſponere teſtandò. & inter uiuos, & nu. 11. & ſeq.*
11 *Quæruntur enim ex labore, & perſonali ſeruitio, & ex induſtria, de quibus ita quæſitis quiſq; diſponere poteſt.*
13 *Etiam, & per actum inter uiuos.*
14 *Et donando inter uiuos, & nu. 15.*
16 *Ver. diſponere, nedum per ultimam uoluntatem, ſed per actum inter uiuos uerificatur.*
17 *Qui omne dicit nihil excludit.*
18 *Dictio, quibuſcunque, ampla eſt, & generalis, & complectitur omnem actum.*
19 *Verba in contractibus, non debent cenſeri appoſita ſine effectu.*
20 *Ver. habet tempus præſens complectitur.*
21 *Expreſſum uerbis generalibus, dicitur comprehenſum in diſpoſitione.*
22 *Idem dicendum eſt, quando diſtributiones quotidianæ, fuere debitæ, licet actu non fuerint datæ, & aſsignatæ.*
23 *Inſeruiens eccleſiæ pro tempore quo inſeruiuit, eſt uerus creditor diſtributionum ſibi debitarum.*
Idem ſi fuerunt ſibi promiſſæ.
Soluere, & promittere uidentur à pari procedere.
24 *Obligatio non impeditur propter difficultatem actus.*
25 *Concluditur contra Decium in conſilijs ſuis, dubitantem de iſtis.*
26 *Clericus ab inteſtato, habet ſucceſſorem in bonis quæſitis ex induſtria, labore, & intuitu perſonæ.*
27 *Opinio obſeruata communiter, in iudicando tenenda eſt.*
28 *A communi ſententia non eſt recedendum,*
29 *Clerico ab inteſt. morienti, qui debeat ſuccedere, & nu. 30.*

CONSILIVM XXXIII.

IN ECCLESIA Cathedrali Bergomi in qua numerus canonicorum, & præbendarum eſt diſtinctus, uiget ſtatutum ſeu conſuetudo, quòd diſtributiones quotidianæ dentur ſeu diſtribuantur, ſolum canonicis intereſſentibus diuinis officijs, & partes nõ intereſſentium cedant lucro, & accreſcant intereſſentibus, & ꝙ canonicus de nouo intrans, teneatur reſidentiam facere per duos annos, antequam aliquid percipiat de ipſis diſtributiõibus quotidianis, & dicitur talis actus incanapatio. In tertio poſtea anno quo reſidet ſeu perfecerit, incipit percipere diſtributiones primi anni ad ratam reſidentiæ ſeu perſeruitutis illius anni, & ſic ſucceſsiue de anno in annum, ita quòd canonicus remanet ſemper creditor. d. menſe diſtributionum quotidianarum, pro perſeruitute. ij. anno. immediate præcedentium ita ꝙ tempore eius mortis, debet habere pro reſidentia, & pro ſeruitute ſua, diſtri-

butiones

butiones,ij.anno.præcedentium ſuam mortem.Iſtas tamen di-
ſtributiones quotidianas incanapatas.ij.an.quilibet canonicus
poteſt in uita exigere,ſi poſt duos annos poſt incanapationem
non reſideat, & ſi poſtmodũ reſideret de nouo haber inſeruire
per.ij.ann.antequam incipiat percipere diſtributiones quoti-
dianas,de quibus etiam prælati canonici,& minores prædeceſ-
ſores teſtati ſunt,ſi teſtari uoluerunt. Quidam modo do. Toni-
nus canonicus reſidens in pręfata eccleſia,deceſsit apud conſan
guineos ſuos inteſtatus,ann.1528.qui tamen iam multis annis
ante fecerat donationem inter uiuos do.Io.Pet.fratri ſuo nomi
natim de omnibus bonis ſuis,reſeruato tamen ibi uſuſructu in
illis,cum adiectione iſtius clauſulæ generalis,uidelicet, & dona
tionem facit pręfatus do.Toni.præfato do.Io.Pet.de omnibus
alijs,& quibuſcunque creditis,quæ habet ipſe do.Toni.donans
cum alijs perſonis,& contra alios quoſcunque, nulla facta men
tione de diſtributionibus quotidianis,quæritur modo cum tẽ-
pore donationis prædictæ ipſe do.Toni.iam haberet creditum
cum menſa capitulari diſtributionum quotidianarum duorum
annorum,an illud includatur ſub illa generali clauſula donatio
nis,de qua ſupra,ita ut peti poſsit eius uigore.& ſi ea dicta dona
tione peti non poteſt,quæritur ſecundo an ſaltem uenientes ab
inteſtato qui ei ſuccedunt in reliquis bonis non donatis,debeat
ſuccedere in iſto credito diſtributionum. An uero capitulũ, ſeu
1 eccleſia ipſa. ¶ †Huiuſmodi diſtributiões introductæ ſunt in fa
uorem cultus diuini,ut facilius canonici & alij minores conue-
nirent ad diuina,& in d.eccleſia dictus cultus augeatur, ut tra-
dit Abb.in c.licet.in ij.notab.de præbend. & bene facit text.in
2 clem.j.in fi.de reliquijs, & uenera.ſanct. †Et ideo inductum &
ſtatutum fuit,ut intereſſentibus tantum dentur, ut in d.c.licet.
& in c.unico.de clericis non reſidentibus lib.vj.& in c. de cæte
ro.eodem titu.in antiquis,& per gloſſ. in cap. fin.extra de mag.
3 ¶ †Intereſſentes ergo & reſidentes,ſuſtinentes onus & laborem
& diuino cultui inſeruientes, illas conſequi debent, eo modo
quo inſeruiunt & interſunt,& pro ſeruitio & labore ipſis conce
duntur,ſicuti militantes alij conſequuntur ſtipendia, & alij ope
rantes & laborantes ſalarium diurnum,ut dicit Gulicl.de Mon.
Laud.in extrauag.Ioan.xxij.Suſcepti.ſuper uerſi. conſueuit, &
ſuper uerſi.in totum.& Hoſt.& reliqui ſcrib.in c.fi.de pecu.cle
ri.& Oldr.conſi.cxviij.Virtute gratiæ,& probatur in d.c.unico.
de cler.non reſid.in vj.ubi omnes ſcrib.iſtud firmant.Prout etiã
facit Card.in clem.fi.q.xiij.de præben.& Gemi.conſi.lxxxv.Su-
per.j.dubio,col.iij.uerſic.certe hæc declaratio, & uerſicu.ſequ.
4 † Hinc eſt cum dentur pro ſeruitio & labore, ꝙ dicantur reddi-
tus caſuales, & incerti,nec attinent ad corpus præbendæ,& non
computantur in ualorem præbendarum,nec in ualore fructuũ.
ut dicit Oldra.dicto conſi.cxviij.& Ioan.Andr.in rubr.de con-
ceſsio.præben.& Ioan.de mil.in repertorio.in uerſic.gratia. qõ.
vij.cum alijs adductis per Fely.in c.ad aures col.pe. nu. xxxviij.
de reſcrip.ubi adducit plures deciſ.do.de Rota.prout etiam fa
5 cit Mod.in tracta.de charita.ſubſi.q.lxxvj.† Concludentes tales
diſtributiones non computari in redditibus beneficij,nec in e-
ius ualore,ita ut non ueniant quando imponitur decima papa-
lis,ut etiam firmat Gemin.in d.conſi.lxxxv.col.iij.uerſi.ſed ap-
6 pellatione,& uerſi.& ſeq.†Volens etiam illas non uenire appel-
latione beneficiorum,prout etiam firmat Mil. in dicto reperto
7 rio,in uerſi.diſtributiones.† Hinc eſt huiuſcemodi diſtributio-
nes multum differre a fructibus præbendarum,& etiam a diſtri
butionibus,quæ aliter conceduntur,ut probatur in ca. olim de
uerb.ſig.iuncto d.t.de cætero.& utrobique per docto.& iuncto
d.c.licet. ubi Abb.& reliqui,& ponit Fely.in c.Iacobus.in prin.
de ſimonia.& clare colligitur ex his quæ tradunt omnes ſcrib.
in d.c.unico.& in c.præſenti.de offic.ordi.lib.vj.& in d.c. fi. de
pecul.cleri.ubi pleniſsimè And.Barba.refert uarias opi.docto.
diſputantium,an & quando clericus faciat fructus ſuos, & poſ-
ſit de illis diſponere,tam inter uiuos,quàm per ultimam uolun-
8 tatem.†Et licet quo ad alios fructus,diuerſimodè doctores fue
rint locuti,tamen quo ad huiuſmodi quotidianas diſtributio-
* nes * communiter concludunt ꝙ illas percipientes faciunt ſuas
proprias,& ipſarum nanciſcuntur uerum dominium,ut eſt tex.
expreſſus in d.c.unico.quem adducit ibi Gemi.in uerſi. qui ue-
ro.in iij. notab.& Phil.Francus ibi,in ult.notab.dum text.ille
uult,ꝙ non reſidens percipiens diſtributiones non facit ſuas,
nec habet ipſarum dominium,ergo reſidens facit ſuas,& ipſarũ
nanciſcitur dominium,ut firmat idem Gemin.in d.conſi. lxxxv.
9 col.iiij.uerſi.in caſu.in prin.†Et demum in diſcurſu dicit, pro-
culdubio iſtud procedere,quando tales diſtributiones, re ipſa
& actualiter fuerunt realiter habitę, & receptæ,dubitat tamen
ibi quid quando non fuerunt realiter habitæ,& reſidentes erant
10 creditores ipſarum,de quo ſtatim dicetur. ¶ †Adeo enim tales
diſtributiones efficiuntur propriæ intereſſentium,ut de ipſis eo
rum arbitrio poſsint teſtari, ut dicebat Gulielmus de monte
Laud.ubi ſupra relatus a Geminiano in d.conſi.lxxxv.col.iij. &
d.c.unico.§.qui uero.in ij.notab & ibi hoc firmat Philip. Fran.
in ultimo not.allegando conſi.Oldrad.& deciſ.domi. de Rota.
prout facit idem Fran.in d c.præſenti.col.vj.uerſi.ſed bene po-
terit teſtari.& Benedict.Capra,utrobique, & Card. in d.clem.
fi.q.xiij.& Pet.de Anch.in d.c. unico.in ſexto not. dum ſe re-
mittit ad not.per ipſum in d.c.præſenti.ubi diſtinguendo.colu.
fi.uerſi.ſed hic occurrit dubium.iſtud firmat.Prout etiam facit
Barba.in d.c.fi.col.antepen.& Dec.d.conſi.cclxxx.in princip.
11 † Et licet Nicolaus de Vbal.in ſuo trac.de ſucceſ.ab inteſt.cler.
col.xiij.& ſeq.uerſi.vj.quæro adducat aliqua contra hanc com
munem concluſionem. Tamen ipſemet ibi fatetur hanc opinio
nem in iudicijs teneri,& communem obſeruantiam eſſe ſecun-
dum hanc opinionem,quod poſsit teſtari,& de illis diſponere,
ut refert & ſequitur Soci.conſi.xcj.Caſus ſuper quo col. iij. nu.
iij.Et in præſenti non oportet de hoc dubitari,cum ex themate
& facti narratione de qua ſupra,pro abſoluto iſtud habeatur, &
12 alias fuerit obſeruatum.†Et ꝙ de iſtis diſtributionibus ipſi cle
rici poſsint teſtari,& aliter diſponere ipſorum arbitrio,ſatis ſua
detur,nam ex labore & ſeruitio perſonali propter reſidentiam
& intereſſentiam illas quærunt,& ſic ea induſtria,& intuitu per
ſonæ & laboris ac ſeruitij,quo fit ut de illis poſsint eorum arbi-
trio diſponere,ſicuti poſſunt de alijs bonis ita quæſitis,eſto ꝙ ta
lia quæſita dependerent a dignitate clericali.c.quia nos.ubi ple
ne not.& in c.relatum.el ſecundo extra de teſtamen.tradit Bal.
& alij in auth.licentiam,C.de epiſ.& cler.Card.& Imol. in d.c.
fi,de pecul.cler.in pen.notab.& ibi Barba.col.j. & ad id faciũt
nota.per omnes,in d.c.in præſenti.& plura accumulant Alexã.
conſi.cxvj.Viſo chirographo.colu.fi.nu.v.uol.vij.prout etiã fa-
cit Soc.in d.conſi.xcj.col.iij.in j.dubio,nu.ij.& tertio,& col. v.
uerſi.circa ſecundum,nu.vj.Prout etiam plura adducit Cor. cõ
ſi.cccxiiij. Videtur in præſenti.col.iij.& ij.uol.iij.Sequitur ex i-
ſtis,quod ipſe dominus Toninus poterat de dictis diſtributio-
nibus duorum annorum incanepatis,ſibi debitis, pro præterito
ſeruitio teſtari,& a fortiori inter uiuos,de illis diſponere, & il-
las donare prout dedit,conſequenter talis donatio erit ualida
& firma, ſicut ualida & firma eſſet diſpoſitio, ſi teſtatus eſſet.
13 † Valet enim argumentum & illatio de contractibus ad ulti-
mas uoluntates,& de ultimis uoluntatibus ad contractus,quan
do utroque caſu eadem militat ratio,& de uno ad aliud non po
teſt diuerſitatis ratio aſsignari, prout eſt in caſu præſenti, & eſt
tex.& ibi omnes tradunt in l.quæ de lega.de lega.j. cum cõcor.
14 † Quinimmo & fortius,clerici magis de fructibus poſſunt di-
ſponere inter uiuos donando quàm teſtando,ut dicit Car.in d.
cap.fi.de pecul.cler.quem refert ibi Barba.col.mihi aj.uerſic. ſi
uero uult diſponere,& etiam firmant doctores in d.c.præſenti.
unde ſi permiſſa eſt teſtamenti factio,in iſtis quotidianis diſtri-
butionibus a fortiori,& proculdubio,permiſſa erit,& ipſa do-
natio inter uiuos,authentica multo magis.C.de ſac.ſan. eccleſi.
15 ea.cum in cunctis de electio. † Et quod inter uiuos de talibus
diſtributionibus & alijs quæſitis ex induſtria perſonæ, clericus
poſsit donationem facere,& donatio ualeat,tenet expreſſe Soc.
in d.conſi.xcj.col.v.uerſi.circa ſecundum,uol.iij.illa ratione quia
de iſtis põt ad libitum diſponere,& rei ſuæ quilibet eſt modera-
tor & arbiter,item quia ſi poteſt teſtari de illis ergo & eas dona
re,cum facilius clerico permittatur donatio, quàm teſtamenti
factio,ut patet ex nota.in c.ad hæc, extra de teſtamen. & de do
natione eſt tex.in auth.præsb.la.j.C.de epiſ.& cler. & alia ad-
ducit ibi Soc.dicens hoc procedere ſine aliqua dubitatione, &
ꝙ clericus poſsit iſta donare expreſſe tenet Corn.d.conſil.ccc-
xiiij.col.ij.& per totum,uol.iij.& ſentit Alex.d.conſi.cxvj. uol.
16 vij.†Et confirmantur iſta,nam docto. loquentes de iſtis diſtri-
butionibus dicunt quod clericus poteſt de illis teſtari & diſpo-
nere,ut affirmant in d.c.unico.& Gemi.d.conſi.lxxxv.col.iij.&
Card.in dicta clem.fi.q.xiij.Et ly.uerb.diſponere, referendum
eſt ad actum inter uiuos, Nam de teſtamento dictum erat per
illud uerbum teſtari,alias uerbum diſponere,fruſtratorium eſ-
ſet contra nota.in l.hæc ſtipulatio.§.diuus.ff.ut leg.no, caue. &
ita in terminis noſtris ſuadetur. per tex.in d.c.ad hæc in illo uer

bo diſponere, ut ſenſit Soc.d.conſi.xcj.nu.vj. Nec prædictis ob-
ſtat, ſi dicatur de plano ſuperius dicta procedere, ſi tales diſtri-
butiones fuiſſent expreſſe donatæ uerum in donatione de illis
nominatim nihil dicitur, ergo donatę non uidentur. Nam ceſſat
obiectio ex illis uerbis, & quibuſcunque creditis, quæ ipſe do.
Toninus donans habet cum alijs perſonis, & contra alios quoſ-
cunque, per quæ uerba patet aperte do. Toninum fratri ſuo de-
diſſe quæcunq; credita quæ tunc habebat inter q̃ inficiari nõ po
17 teſt fuiſſe creditum præſens, ꝯſequenter illud datum fuit. † Nã
qui omne dicit, nihil excludit. ca. ſolitæ. de maio. & obed. ca. ſi
Romanorum, uerſi. dicendo, xix. diſtin. uulg. l. Iulianus. de leg.
iij. & ſic iſtud creditum non uidetur excluſum, quinimmo inclu
18 ſum, in ipſa donatione. † Tum etiã, quia illa uerba quibuſcunq;
& illa contra alios quoſcunque, ita ampla & generalia, tale cre-
ditum complectuntur, ut in ſimi. dicunt Moderni. allegan. plu-
res deciſ. in l. quædam. §. nihil. ff. de edendo, & in l. j. §. nunciatio.
ff. de no. ope. nunc. per Aret. & Moder. in l. Gallus. §. etiam ſi pa
19 rente. ff. de libe. & poſth. † Et etiam quia in contractibus nullũ
uerbum poteſt nec dẽt cenſeri appoſitũ ſine effectu operandi,
ut tradit Bal in rub. C. de contrah. empt. in ix. q. & Moder. pap.
20 plura accumulant in l. ait prætor. in prin. ff. de iur. iur. † Et etiã
quia ipſe do. Toninus tempore dictæ donationis, habebat tale
creditum, in quo illa uerba quæ habet denotantia tẽpus pręſens
optimè uerificantur & conſequenter iſtud creditum includunt
ita punctaliter in terminis noſtris concludit Soc.d. conſi. xvj. co
lu. v. & vj. nu. vij. viij. & ſeq. ubi plurib. rõnib. & deciſ. iſtud fir
mat, quæ uideri poſſunt & ulterius iſta confirmantur, nam cum
de iſtis diſtributionibus clericus uel canonicus poſſit ſuo arbi-
trio diſponere per teſtamentum, ut eſt communis concluſio, de
qua dictum eſt ſuperius, & iſtud procedat generaliter dummo-
do quod teſtamentum ſit factum, nec diſtinguitur an in teſta-
mento nominatim ſit prouiſum de iſtis diſtributionibus uel ne,
nam ad hæredem uniuerſalem deferuntur, ſi de illis aliter nomi
natim teſtator non diſpoſuit, & nullus iſtud inficiatur, pariter
ergo dicamus, quando facta eſt generalis donatio, ſub qua attẽ
tis uerbis comprehenditur tale creditum, ut illud donatum ui-
deatur, licet nominatim de eo non ſit dictum, prout eſt quando
ſit teſtamentum. Et ualidum ſit argumentum de teſtamento ad
21 donationem, ut dictum eſt. † Et quia expreſſum uerbis generali
bus comprehenſum etiam dicitur ad plenè notata, per Barto. &
alios in l. j. in ij. q. ff. de uulg. & pup. & per eundem, in l. ſi quis in
prin. teſtamenti, de lega. iij. argumento etiam eorum quæ habẽ
tur in l. j. §. & generaliter. ff. de legatis præſtandis. & in l. in frau-
22 dem. §. fi. ff. de teſtamento militari. ¶ † Nec contra ſuperius cõ-
cluſa habent obſtare ea quæ circa has diſtributiones actu & re
ipſa fuiſſent datæ, & aſſignatę, prout dicit Dec.d. conſi. cclxxx.
nu. j. & per totum, nam quando realiter & actualiter non fuerũt
aſſignatæ, ſed ſolum canon. & clericus deſeruiens remanſit cre-
ditor ipſarum ut eſt in caſu præſenti ipſe concludit conſideran-
do argumentum a nomine, ꝙ non debeantur, ſi redditus groſſę
non ſufficerent pro illis, qui de præſenti inſeruiunt, ex quo nõ
debentur diſtributiones ultra redditus qui percipiuntur ex cõ-
muni menſa, & ad dictos redditus diſtributiones debent limi-
tari & reſtringi, ita ut ſi non ſufficerent pro ſolutione illorum
qui de præſenti inſeruiunt & aliorum creditorum de præterito
ſeruitio non ſit ſatisfaciendum, ſed illis ſolum qui in præſenti
inſeruiunt, ne alias cultus diuinus deſeratur, ut diffuſius per eũ.
23 † Nam dico in caſu noſtro canon. inſeruientem fuiſſe effectum
uerum creditorem illarum diſtributionum pro duobus annis
præteritis, quo caſu illi debentur, cum a pari procedant ſoluere
uel promittere. l. ſi. C. ad leg. Falc. l. ſi patronus. §. j. ff. de don. &
paria ſint, ꝙ actu fuiſſent ſolutę, uel ꝙ debeant ſolui dummodo
ꝙ ſeruitium fuerit præſtitum ſecundum ordinationem eccleſię.
24 † Difficultas enim exactionis non impedit ipſam obligationẽ.
l. continuus. §. illud. ff. de uerb. obl & procedunt iſta quando in
ter prædicta non poteſt congrua ratio diuerſitatis aſſignari, ut
eſt iſto caſu, ut etiam ſenſit ipſe Dec.d. conſi. clxxx. in prin. & ab
ſurdiſſimum eſſet ac rationi incongruum, ꝙ qui ſeruitium præ-
ſtitit debeat ſuo ſeruitio fraudari cõtra omnia iura communia,
quo fit, ut licet actualiter non ſint ſolutæ diſtributiones, tamen
peti poſſunt & ſolui debent, prout alias fuit obſeruatum in d. ec
cleſia, ut patet ex themate ſuperius annotato, quãdo cano. poſt
duos annos, quibus inſeruiuit ſi non reſidet, poteſt in uita exi-
gere dictas diſtributiones incanepatas duorum annorum præ-
teritorum, unde ſi non exegit poteſt eius ſucceſſor uel donata-
rius illas exigere qui ſuccedunt in ius canonici, & quo ad hanc
exactionem illum repræſentant, & ſicut canonicus poterat ita &
& ipſi in auth. de iureiu. a moriente præſtito. in prin. & per totũ
ſi. C. & extra de don. & in caſu præſenti ceſſant rationes addu-
ctæ per Dec. in d. conſi. nam menſa communis eccleſiæ Cathe-
dralis Bergomi eſt ſoluendo & ſufficiens ut ſoluatur illis qui de
præſenti inſeruiunt & interſunt, & etiam ut ſoluantur diſtribu-
tiones creditoribus ipſarum, qui deſeruierunt pro annis duob.
præteritis, cum tales diſtributiones annorum præteritorum fue
rint incanapatę & ſic extent, ita ꝙ ipſarum facta ſolutione cre-
ditoribus non propterea defraudabitur cultus diuinus, ex quo
inſeruientibus de præſenti poteſt ſatisfieri, cum in menſa com-
muni adſint redditus ſufficientes, & pro ipſorum ſatisfactione,
& pro exactione creditorum præteritorum qui inſeruierunt, &
quibus pro duobus annis præteritis debentur diſtributiones
pro dicto tempore incanapatæ. ¶ Quo fit ut cum in caſu præ-
ſenti ceſſent omnes rationes adductæ per Dec. dicẽdum ſit eius
conſi. non obſtare, quinimmo potius facere pro hac concluſio
ne ac ceſſantibus rationibus, quibus motus fuit ad conſulen-
dum. uulg. l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patron. cap. cum ceſ-
ſante. extra de appel. & ipſemet Dec. iſtud ſenſit in d. conſi ma-
xi. in fi. & patet ex alio conſi. doct. piſani, poſito inter conſi. De
ci. in ij. uol. in fi. quod ab ipſo Deci. fuit confirmatum in d. ſuo
conſil. Et licet diſtributiones ab actu nomen ſumpſerint, non
propterea ſi actu, & horerim non dantur, ſequi debet, ꝙ non
poſſint exigi, & ꝙ non debeantur, & ꝙ non debeat ſequi effe-
ctus qui reſultaret ſi actu darentur, ut experientia nos docet,
nam non dietim nec horerim actu dantur, ſed in fine menſis uel
ebdomadæ, uel quatuor uel ſex menſium, ſecundum eccleſia-
rum conſuetudinem, & obſeruantiam, quæ tanquam optima
rerũ magiſtra attendenda & ſeruãda eſt. c. quam ſit de elec. lib.
vj. ex quibus remanet abſolutum primum dubium, & quæſtio
25 formata in themate. ¶ † Quo uero ad ſecundum, & ultim. du-
bium & quæſtionem ſecluſa donatione prædicta dico, ꝙ ue-
nientes ab inteſt. & domi. Tonino ita ſuccedentes, poſſunt etiã
in iſto credito diſtributionum illi ſuccedere, nam cum tales di-
ſtributiones fuerint quæſitæ ex induſtria perſonali, & labore
diurno, & intuitu perſonæ, in illis domi. Toninus habet ſucceſ-
ſores ab inteſt. quos habet in alijs bonis per eum quæſitis eius
induſtris ſeruitio & labore, etiam ſi haberent dependentiam a
26 dignitate clericali † ut habetur in c. j. ij. & iij. de ſuc. ab inteſta.
ubi doct. omnes & in cap. ſi. xlj. q. ulti. & in c. quia nos. & ca re-
quiſiti. ubi gl. & omnes docto. plenè tradunt extra de teſtam. &
plenè habetur in d. c. fin. de pecul. cleri. ubi doct. omnes iſtud fir
mant adducentes iura & deciſ. concluſ. hanc probantes, ratio-
ne etiam uallatas concludentes eas tranſmitti, ad ſucceſſores.
ab inteſt. & ad id plura adducit Corne. conſiderando rationes
& deciſ. adductas per alios, in d. conſ. cccxiiij. col. ij & per totũ,
& magis in ſpecie iſtud firmat Soc. in d. ꝯſi. xcj. col. v. uer. circa
tertium, uol. iij. & bene faciunt quę accumulat Alex. in d. conſi.
cxvj. col. ſi. uol. vij. & q̃ hñr per illum text. in auc. licentiam. C.
27 de epiſ. & cler. & in. §. præsb. in auc. de eccleſ. titu. ¶ † Et opin.
iſta in iudicando teneri debet, nam ſecundum ea eſt communis
obſeruantia, quæ minimè alteranda eſt l. minimè. ff. de legibus
ut punctaliter dicit Nicolaus de Vbal. in d. tract. de ſucceſ. ab
inteſt. cler. col. xiij. & duab. ſequent. in ſexta quæſt. princip. uer-
28 ſicu. & hæc diſputationis cauſa. ¶ † Et licet ibi aliqua dicat in
contrarium, tamen non eſt ab iſta recedendum ut punctaliter
dicit Socin. in dicto. conſil. xcj. columu. tertia. nume. tertio. Et
facit illa trita & communis regula, ꝙ in iudicando non eſt a
communi opinion. & obſeruantia recedendum, ut per Abba. &
alios Modernio. in capitu. primo de conſtitu. column. penulti.
& in capit. nouimus. de uerborum ſignific. per Alexand. in con
29 ſili. xcv. Viſis. colum. ſecunda uolum. quinto. ¶ † Nec prædictis
obſtat textus in capitu. relatum. de teſtamen. & quæ tradit gl.
& doctor. in dicto cap. præſenti cum concordan. quibus uidetur
caueri, quòd clerico, ab inteſt. decedenti, debet ſuccedere eccle
ſia, ſeu collegium clericorum. ¶ Nam procedunt in fructibus
præbendarum & aliorum beneficiorum, & in alijs acquiſitis in-
tuitu eccleſiæ, non autem in huiuſmodi diſtributionibus quo-
tidianis, & alijs ſimilibus quæſitis canonico uel clerico ſuo la-
bore, ſeruitio perſonali, eius induſtria, & intuitu perſonæ, ut
dictum & concluſum eſt ſuperius rationibus. & deciſion. qui-
bus ſupra. Pariſius Paduæ.

S V M:

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopas an poßit uiſitare fraternitates, & loca pia, & per totum.*
Epiſcopus habet fundatam intentionem, quo ad omnes eccleſias, & loca religioſa, & pia, exiſtentia in eius diœceſi.
2 *Fallit niſi contrarium oſtendatur.*
3 *Epiſcopus poteſt uiſitare locum pium.*
4 *Fraternitas an dicatur locus pius.*
Locus pius dici uidetur in quo exercentur opera pietatis,
5 *Relicta alicui fraternitati pro animabus defunctorum, dicuntur relicta ad pias cauſas.*
6 *Fraternitas tenens hoſpitalitatem, an ſubſit epiſcopo.*
7 *Perſonæ commorantes in loco fraternitatis, uidetur miſerabiles, et ſuppoſitæ Epiſcopo.*
8 *Collegium leproſoram, eſt religioſum, & ad epiſcopum ſpectat ipſum uiſitare, & cognoſcere an bona deputata ad uſum perſonarum miſerabilium diſtribuantur ſecundum uoluntatem relinquentium.*
9 *Fraternitas conſtructa per laicos, non ſubeſt epiſcopo.*
Laici propria auctoritate, poſſunt conſtruere locum & fraternitatē & apponere modum & formam illam gubernandi.
10 *Locus prædictus, & fraternitas, non dicitur locus ſacer nec religioſus.*
11 *Epiſcopus in illo non habet inſtitutionem nec deſtitutionem.*
12 *Locus prædictus poteſt deſtrui ad nutum laicorum ædificantium, etiā ſi ibi eſſet oratorium ſeu altare.*
13 *Locus prædictus eſt priuatus non publicus.*
14 *Locus prædictus, non eſt ſacer nec religioſus, & nu. 18. & ſeq.*
15 *Esto ꝙ in tali loco, eſſet campanella, uel altare portatile.*
Locus religioſus. ſeu ſacer non conſtituitur ex prædictis.
16 *Locus prædictus dicitur priuatus, nec uenit appellatione pij loci.*
Nec poteſt uiſitari.
17 *Dicitur enim locus prophanus.*
18 *In tali loco ceſſant priuilegia conceſſa locis religioſis, & pijs.*
19. *Talis loci bona poſſunt ad libitum alienari, ſine ſolennitate, & numero. 25.*
20 *Fraternitates ita conſtructa non dicuntur loca pia.*
21 *De iſtis locis iudicandum eſt, ut de alijs prophanis,*
22 *Nec illis conceditur in integ. reſt. quæ locis pijs ſolet concedi.*
23 *Fraternitatis prædicta non ſunt loca pia, & relicta illis in ultima uolun. neceſſario requirunt ſolennitates iuris communis, nam non ſunt loca pia.*
24 *De legatis factis iſtis fraternitatibus, pōt detrahi quarta trebelli.*
26 *Sunt. n. loca ſecularia, licet legata eis facta ſint ad pium uſum.*
27 *Fraternitates battutorum, an ſint loca pia, & quo ad quæ.*
Epiſcopus ſuper iſtis locis, & bonis ipſorum, & adminiſtratoribus, nullam habet iuriſdictionem, & nu. 35.
Subijciantur enim iudici ſeculari.
30 *Epiſcopus non poteſt ſe intromittere ſuper redditibus dictorum locorum, nec contra adminiſtratores, & nu. 31.*
31 *Adminiſtratores dictorum locorum poſſunt ipſorum arbitrio diſtribuere bona, nec poſſunt ab aliquibus iudicibus etiam ſecularibus moleſtari.*
32 *Epiſcopus, ſuper dictis locis, non poteſt deputare nouos adminiſtratores.*
33 *Epiſcopus non habet ius uiſitandi dicta loca, nec exigendi procurationem.*
34 *Nec in dictis locis habet iura epiſcopalia.*
Viſitatio quæ lege conceditur epiſcopo.
35 *Viſitatio an poſſit fieri in loco in quo non eſt deputatus rector, ſeu capellanus perpetuus.*
36 *Iuriſdictio contra aliquos, an cenſeatur ex obſeruantia per aliquos actus adminiſtrata.*
37 *Collegium non moritur.*
38 *Epiſcopus an poſſit uiſitare talia loca mortuo ædificante priuato, ad effectum uidendi an relicta dictis locis bene diſtribuantur.*
39 *Loca prædicta dicuntur loca approbata, & collegia licita.*
Et ſunt capacia recipiendi relicta, & oblationes.
40 *Potiſſimum ſtante longæua conſuetudine.*
41 *Epiſcopus dominus temporalis, non poteſt ſe in iſtis intromittere.*
42 *Capitulum primum, de cenſib. lib. vi. Paragrapho deinde, cum ſi. in quo loco pio uerificentur.*
43 *Epiſcopus habet facultatem in iſtis locis priuatis uiſitandi, & inquirendi, ad effectum, ut uideat an ibi fiat illud propter quod locus ſint conſtructas, & an ibi exerceantur ea, ſecundum uoluntates relinquentium.*
44 *Quod procedit mortuo illo qui ædificauit, ſecus ſi uiuit.*
45 *Item procedit data negligentia deputatorum, & nu. 47.*
46 *Item procedit quando loca eſſent conſtructa auctoritate epiſcopi, uel eſſemus in dubio, alias ſecus.*
47 *Item procedit prout poſſet epiſcopus ſe intromittere pro alijs legatis relictis pro anima, & non alīter.*
48 *Et quid ſi legata ſunt relicta fraternitati ſimpliciter.*
49 *Quid etiam ſi adeſſet præſcriptio tanti temporis, in cuius contrariū non extaret memoria.*

CONSILIVM XXXIIII.

1 CIRCA † Reſolutionem præſentis conſul. uidetur
primo dicendum ꝙ ipſe. d. epiſcopus poſſit uiſita-
tare dictum locum, de iure communi habet funda-
tam intentionem id poſſe facere, cum omnes eccle
ſiæ, & alia loca religioſa, & pia exiſtentia in eius diœceſi. ad ip-
ſum, & eius adminiſtrationem pertineant. c. ſi quis epiſcoporū.
xvj. q. ij. c. omnes baſilicæ. xvj. q. vij. & magis proprie habetur in
c. de xenodochijs. & in c. ad hæc. de religio. domi. & in cle. quia
contingit. eo. ti. in clem. & no. in clem. per literas, de præben. cū
2 ſimi. † Qua diſpoſitione ſtante, niſi in oppoſitum aliud oſtenda
tur, ut in c. cum dilectus. de reli. domi. & in c. cum non liceat. de
præſcri. ipſe do. Epiſcopus poterit in dicto loco iura epiſcopalia
3 exercere. † Et ꝙ poſſit talem locum pium uiſitare, uidetur tex. in
c. j. §. deinde ibi, & alia religioſa & pia loca. de cenſi. lib. vj. & no.
4 Abb. in c. ſopitæ. & in c. uenerabili. & in c. fi. de cenſi. † Et ꝙ iſta
domus ſeu locus dicatur pius ſatis patet, quoniam ibi exercen-
tur opera pietatis, ut dicit Spec. in ti. de inſtrum. edi. §. nunc ali-
qua uer. & ſcias, & ponit Abb. proprie loquens de fraternitate
in conſi. xxxj. Ad claram reſolutionem, uol. j. cum alijs adductis
per Fel. in c. de quarta. nu. xiij. de præſcrip. & per Dec. conſ. lxxij.
5 col. iij. uerſi. iij. principaliter. uol. j. † Et potiſſimè iſtud ſuadetur
quoniam illa quæ relinquuntur dictæ fraternitati, pro animab.
defunctorum relinqui ſolent, conſequenter relicta dicuntur ad
6 pias cauſas, ut dicit glo. in l. ſi quis Titiu. de leg. ij. † Et etiam quia
dicta fraternitas tenet hoſpitalitatem, ut dicit Coro. conſi. ccc-
viij. Pro deciſione. col. iij. & iiij. uerſi. prout alias. uol. iij. & cōſi.
7 xviij. Circa hanc. col. v. uerſi. ideo ex his. uol. iiij. † Præterea per
ſonæ commorantes in dicto loco, & fraternitates ſunt perſonæ
miſerabiles, & conſequenter talis locus uidetur ſuppoſitus po-
8 teſtati epiſcopi. c. ij. de eccl. ædifi. ubi Inno. & alij dicunt, † ꝙ col
legium leproſorum eſt religioſum, & ad epiſcopum ſpectat ui-
dere inquirere & etiam uiſitare, ut bona dicti pij loci deputata
ad uſum miſerabilium perſonarum diſtribuantur iuxta uolun-
tatem relinquentium, & an ita fiat, epiſcopus inquirere & uiſita
re poteſt, ut dicit Fede. de Sen. conſi. ſuo. cxj. Quæſtio talis eſt.
col. ij. & Abb. in d. c. ſopitæ. in fi. & in c. fi. de cenſi. & in c. inter di
lectos, in fi. de don. ¶ Iſtis tamen non obſtan. In caſu præſenti,
ſtante ſupra ſcripta facti narratione contrarium eſt ipſa ueritas.
9 † Nam talis domus non fuit cōſtructa auctoritate epiſcopi, ſed
per ipſos priuatos laicos, qui propria auctoritate iure permittē
te, potuerunt ipſam ædificare & apponere modum & formam
prout appoſuerunt, ut eſt tex. formalis in c. ad hæc. & ibi Abb.
in j. nota. poſt Inno. de religio. domi. ubi adducit plura iura idē
probantia, & idem Abb. hoc firmat in d. c. inter dilectos. de do
na. & facit dicta clemen. quia contingit. cum alijs concordan.
10 † Ex quibus patet, talem locum nō eſſe ſacrum nec religioſum,
ut etiam not. communiter Can. in d. clem. per literas. de præbē.
& Bal. in auth. hoc ius porrectum. colu. ij. C. de epiſcop. & cler.
11 ¶ † Volens ꝙ in tali loco, epiſcopus non habeat nec inſtitutio-
12 nem, nec deſtitutionem. ¶ † Cum talis locus poſſit ad nutum
deſtrui ut dicit Abb. in d. c. ad hæc. & in alijs locis ſupra addu-
ctis, & glo. in d. cle. quia contingit. & Bal. in l. orphanotrophos.
C. de epi. & cler. dicit, ꝙ hoſpitale ita fundatum auctoritate pri
uati, non eſt perpetuum nec publicum, nec etiam formatum, li-
cet ibi ſeruet hoſpitalitas de facto, ex quo poteſt dominum pe
nitere, & idem uolt Bal. in l. ſi quis ad declinandam. uer. ſed iux
ta hic quæro. C. de epiſ. & cler. cum alijs adductis per Alexan. in
conſi. ix. Viſis in prio. uol. ij. & conſi. xc. Super eo. col. ij. uol. iiij.
uolentem talē locum eſſe priuatum, & non publicum potiſſimè
quia in eo nulla ſunt ſigna facientia publicum & religioſum.
13 † Et etiam ſi ibi eſſet oratorium, uel altare tamen adhuc dici-
tur priuatum attenta conſtructione certa per priuatos facta.

† Et

14 † Et q̃ talis locus non ſit ſacer nec religioſus ſuadetur ex h'ſ
quæ dicit Abb in c.fi.col.j.uerſi.ſed qualiter.de cenſi.& in c. pa
tentibus.de priuil.& in d.c.inter dilectos.& in c.officij.col. fin.
extra de teſtam. ubi uult q̃ locus eccleſiaſticus ſeu ſacer conſi-
deretur ea deputatione principaliter facta ad celebrandum, itẽ
ex conſtructione eccleſiæ, etiam & per erectionem campani-
lis & appoſitionem campanarum publicarum,ut etiam per Ab.
15 in c.Ioannes.in prin.de homi.† Quæ omnia ceſſant in caſu præ
ſenti,& eſto q̃ in iſta domo & fraternitate ſit campanella & al-
tare portatile,& quandoque celebretur ibidem diebus feſtiuis,
tamen iſta non faciunt locum religioſum & ſacrum, ſed adhuc
remanet priuatus, & prophanus, ut etiam ſentit Feder.de Sen.
conſi.cxxx.Factum tale eſt.& Abb.in d.c.patentibus. & in d.c.
inter dilectos.cum alijs alleg.per Dec.conſi. cxlviij. Reueren-
de pater col.j.& per Cald.conſi.iiij in ti.de religio.domi.& per
Fel.in d.c.de quarta.nu.xiij.& per Abb.in d.c.ſopitæ.& p Petr.
de Peruſi.in trac.de quar.canon.epiſcopali,in iiij.artic. prin.in
ij.q.pri.uer.ſed ei qđ eſt dictum,& per Io.đ Imo.in d. c.officij.
de teſtam.col. viij.& ſeq potiſsime.col.x.uerſi.item non obſtat.
& col.xiij.uerſi.quid ſi reperiatur.& per Card.conſi.cxxj. Ad pri
16 mum.† Quæ etiam bene comprobantur,ex dictis per Abb. in d.
c.fi.in prin.& in d.c.patientibus.in ult.notab.& per Bal.in l.il-
lud.col.j.C.de ſac.ſan.eccle.& per Abba.in d.conſi. xxxj.& per
Benedict.Cap.conſi.liiij.Circa primum.& conſi.xcvij.Et ſi uiſo
col.ij.circa fi.& per Card.conſi.xj.Quædam ſocietas.& d. con-
ſi.cxxj.ubi uolunt q̃ talis locus ita gubernatus a laicis eſt locus
priuatus nec continetur appellatione pij loci,& in iſto non ha-
bebit locum diſpoſitio.c primi.de cenſib.lib.vj. quod etiam ſe-
quitur Dec.in d.conſi.cxlviij. col.j.ſentientes q̃ non poſsit uiſi
tari tanquam locus pius,cum dictum.c.primum loquatur de ui
17 ſitatione.¶ † Et q̃ ſit locus prophanus,ſatis probatur ex his quę
dicunt Moder.in tract.de epiſco.in j.parte,q.vj. uerſi. nunc ue-
18 nio.col.iij.& col.ix.in fin.& colu.x.† Et etiam ex his quæ dicit
Cor.conſi.ccvj.Licet.uol.j.col.ij.uerſi.his tamen non obſtanti-
bus. nolens talem locum non eſſe religioſum nec ſacrum ſed
priuatum, & in eo non habere locum priuilegia conceſſa reli-
19 gioſis locis & pijs.† Et q̃ bona talis loci poſſunt ad libitum a-
lienari,non ſeruata ſolemnitate.c.ſiue.alj.q.lj.& tit.de reb.eccl.
20 non alien.† Et idem Corn.conſi.cxix.Circa primum. col.vij.&
viij.uol.ij.adducendo plures deciſ.Bal.& aliorum doc.dicit ta-
les fraternitates conſtructas auctoritate priuata, non iudicari
pia loca,taliter q̃ in ipſis non habent locum priuilegia conceſſa
pijs locis,nec etiam comprehenduntur ſub conſtitutionibus &
legibus loquentibus de pijs locis,enumerat ſigillatim plures ef
21 fectus,maximè de detractione quartæ canonicæ.† Concluden
do q̃ iura loquentia de pijs locis non comprehendunt has fra
ternitates,quia de eis iudicandum eſt,ut de alijs locis propha-
nis,& idem Corn.conſ.lvij.In cauſa uertente.uol.iij.circa prin.
& in uerſi.ex ſecundo capite.col.j.& col.iij.uerſi. quod & tertio
deducitur.& col.j.uerſi.nec obſtant.dicit has fraternitates con
ſtructas ſine Epiſcopi auctoritate,non iudicari loca pia,nec gau
22 dere priuilegijs piorum locorum.† Priuata enim ſunt,nec reſti-
tuuntur in integrum,ut alia loca pia ponendo alios effectus,qui
bus clarè colligitur,tales fraternitates non gaudere priuilegijs
23 piorum locorum.† Et apertius hoc idem uoluit ipſe Corn. con
ſi.xviij.col.ij uerſi.quinimmo ceſſantibus.ubi dicit tales frater
nitates non eſſe loca pia,ita ut in relictis in ultima uoluntate eiſ
dem factis ſeruari debeat ſolennitas iuris communis, licet conſi
derando relictum poſsit dici illud pium, tamen locus non erit
pius nec gaudebit priuilegijs conceſsis pijs locis, ut ipſe decla-
rat ibi col.v.uerſi.ideo ex his.& etiam idem ſequitur in conſil.
ccxvij. Videtur q̃ dicta fraternitas, ubi uult tales fraternitates
24 non eſſe loca pia.† Quod etiam confirmatur in conſi. cccvij. In
hac conſultatione.uol.iiij.in fi.ubi uult q̃ de relictis iſtis frater
nitatibus poteſt detrahi quarta trebel. ex quo tales fraternita-
tes non ſunt loca pia,ſed ſolum in eis eſt ſimplex collegium ſe-
cularium,& priuilegia conceſſa pijs locis non comprehendunt
25 tales fraternitates.† Prout etiam plenè dicit Fely.in d.c.de quar
ta.nu.v.col.ij.uerſi.tamen quantum,& nu.vj.uolens bona taliũ
fraternitatum poſſe alienari ſine ſolennitate,& q̃ priuilegia cõ
26 ceſſa locis religioſis non comprehendunt has fraternitates.† Ad
quod etiam glo ordinaria in c.quidam. xviij. qõ.ij.& Zabar. in
clem.ij.de præben.& in d.clémen.quia contingit.& Alex.conſi.
lxxj.Hilarius uol.iiij.& Soc.conſi.lxxiij.In cauſa uertente. col.
pen.uerſi.pro parte uero.uol.iiij.ubi allegando deciſi.dicit, ta-
les fraternitates non eſſe loca pia,ſed ſecularia,licet legata dicã
27 tur eis relicta ad pium uſum.† Et illæ fraternitates battutorum
an ſint loca pia,& quo ad quæ tradit Bald.conſi.clxij. Quidam
28 Franciſcus,uerſi.iiij quæritur.in v.parte. † Ex quibus infertur
q̃ epiſcopus nullam habet iuriſdictionem ſuper iſtis fraternita-
tibus & ſuper hominibus adminiſtrantibus eas,& ſuper illis nõ
poteſt exercere iura epiſcopalia,ex quo non ſunt de ſua iuriſdi-
ctione,ut dicit Card.in d.conſi.xj.& conſi.xiij.In ciuitate Viter
29 bien.& d.conſi.cxxj.† Vbi uult quod talia loca non ſunt de iu-
riſdictione epiſcopi, ſed ſub iudice ſeculari ſubijciuntur, & q̃
epiſcopus non poteſt detrahere quartam,prout etiam dicit Car
di.in d.conſi.cxxj.& dicunt omnes ſcriben.in d.clem. quia con
tingit.& plenè Imo.in d.c.officij.& per Fely.in d.ca.de quarta.
nu.xij.& xiij.& per eundem in c.ij.col.fi.in fin. de fo.compe.&
per Abb.in d.c.officij.& in d.c.inter dilectos.& in d.c.de xeno
dochijs.& in c.ad hæc.de religioſis domibus.& in d.c.ſopitæ.&
c.fi.de cenſi.cum alijs adductis per Feder.de Sen.in dicto. conſ.
cxxx.& per Petrum de Peruſ.in d.tract.de quarta canonica epi
ſcopali,loco,& uer.præalleg.& latius per Dec.in d.conſi. lxxij.
ubi bene loquitur & in dicto ↄſi.cxlviij & per Roch. de Curt.
in tracta.de iure patrona.in uerſi.in eccleſia.col iij.& iiij.& pre
Moderniores in dicto tract.de epiſcopis,loco & uerſi.præalleg.
30 † In quibus locis ſpecifice uolunt & dicunt q̃ epiſcopus non po
teſt ſe intromittere ſuper bonis dictorum locorum, nec ſuper
redditibus ipſorum,nec etiam habet aliquid agere cũ admini
ſtratoribus & gubernantibus dicta loca,taliter q̃ non poteſt co
gere adminiſtratores ad reddendum rationem,& ſi ageret con-
tra illos,proceſſus eſſet nullus,ita Federi.de Sen.in dicto conſi.
31 cxxx.& Petrus de Peruſia,ubi ſupra.† Poſſunt enim dicti admi
niſtratores diſtribuere,prout eis uidetur,ut dicit Imol.in d.cap.
officij.col.xv.uerſi.unde aduerte.uolens quod cura epiſcopalis
dicitur eſſe remota a tali fraternitate laicorum,& a miniſtris ip
ſius,quod etiam ſequitur ibi Andrea. Barba.col. iij.& Calder.
in dicto conſi. undecimo.& xiij.& Felyn.in d.capitu.de quar-
ta nu.v.& melius & plenius per Dec.d.conſi.lxxij.col. j. uerſic.
unde dicit,& uerſi.illi enim,& uer.& ita ſemper,ubi uult quod
tales adminiſtratores non poſſunt moleſtari, nec a ſecularibus
nec etiam ab epiſcopo quia non poſſunt auferre tale regimen
ab ipſis,& col ij.uerſi.nam epiſcopus,idem firmat,& et in dicto
ↄſi.cxlviij.& bene facit dicta clem.quia ↄtingit.& ibi ſcrib. oẽs
firmant,& Abb,dicto conſi.xxxj.& in dicto cap.inter dilectos.
32 † Et conſequenter ex prædictis apertiſsimè conſtat, epiſcopũ
non poſſe deputare, nouos adminiſtratores ad gubernandum
dictum locum,& ipſius bona,& ad diſpenſandum legata relicta
dictæ fraternitati. Omnia enim iſta ſpectant ad collegium di-
ctæ fraternitatis,& ad deputatos per dictum collegium,ut in di
cta clem.quia contingit.ubi textus expreſſus,& in alijs locis ſu
33 perius adductis.† Infertur etiam ex prædictis,quod ipſe epiſco
pus non habet ius uiſitandi dictum locum,nec habet ius exigen
di procurationem,ut eſt tex.& ibi Abb.in c.fi.& in c. ſopitæ. de
cenſib.& in d.c.de xenodochijs.& in d.c.inter dilectos. & per
Maria.Soc.in trac.de uiſitatio.in vj.libello.q.xj.& in libello.xj.
q.v.uer.& non ſolum.& per Gemi.Pet.de Anch.& Phil.Fran.in
c.j.de cenſib.lib.vj.ſuper gl.in uer.pia loca.& Imo.expreſſe hoc
uult in d.c.officij.nu.xx.q̃ etiam ſequitur ibi Barba. col. iiij &
Car.in d.cle.quia contingit.& ibi Pet.de Anch.col.iij.&Pet.de
Peru in d.tract.ubi.ſup.& Deci.in d.conſi.lxxij.& cxlviij.& Ro
ch.de Cur.in d.trac.de iure patr.in uerſi.in eccle.colu.iij.& iiij.
34 † Cum enim epiſcopus non habeat iura epiſcopalia in dicto lo
co.qui ei non ſubeſt,nec.l.dioceſana,nec. l.iuriſdic. merito non
poterit talem locum uiſitare,cũ remota.d.l.remoueatur omnis
35 eius ſpecies.c.j de priuile.lib.vj.† Et tanto magis procedunt p̃-
dicta,cum in dicto loco & fraternitate,nõ ſit deputatus rector
ſeu capellanus perpetuus, q̃ expreſſe conſiderant doc.in locis
ubi.ſ.ad effectum uiſitationis,ut etiam ſentit Fede.de Sen. in d.
conſi.cxxx.& Cardi.in d.cle.quia contingit.qõ.xij.& q.xiiij.&
ibi Imo,col.v.uer.ulterius quærit.& uer.ex prædictis.& Maria.
36 Soc.in d.trac.& loco uerſi.præalle.† Quę tanto magis procedũt
in caſu noſtro,cum ſemper differentiæ ortę inter dictam frater-
nitatem,& alios,fuerint deciſæ per iudices ſeculares, ut in ſimi.
dicit Imo.in d.c.officij.nu.xxj.Deci.d.conſi.lxxij.col.ij.in prin.
37 & conſi.cxlviij.in fi.† Et etiam quia talis domus fuit ędificata
collegialiter per homines layeos dictæ fraternitatis,quod colle
gium non fuit mortuum,ſed uiuit,iuxta nota in l. cum propo-
nebatur.ff.de iudi.& in c.ſi gratioſe.de reſcrip.lib.vj.& per Iiar.

in l.moruto.ff.de fideiuſ.& per Lapum allegatione . la axviij.cũ
38 concor.† Quod propriè in materia uiſitationis,conſiderat Ab.
in d.c.ſopitæ.& d.c.inter dilectos.& Maria.Soc.ubi ſup.& doc.
in d.cle.quia contingit.& etiam in d.ca.j.de cenſibus,libr.vj.&
Roch.in d.tract.de iure patro.& per Pet.de Peruſi.in d. tracta.
de quarta cano.epiſ.loco & uerſi.præalleg.Dum uolunt epiſco
pum poſſe uiſitare talia loca priuata mortuo ædificante, ad effe
ctum uidendi qoaliter dicta loca gubernentur,&qualiter diſtri
buantur relicta dictis locis,ſecus autem ſi ille qui ædificauit,ui-
ueret, & contradiceret,nam eo cõtradicente epiſcopus nõ poſ
ſet uiſitare,ad dictum effectum,ꝙ propriè uerificatur in caſu p̄
ſenti,ubi collegium dictæ fraternitatis qui ędificauit dictum lo
cum adhuc uiuit,ut ſup.& expreſſe contradicit dictæ uiſitationi
39 quam ipſe.d.Epiſcopus intẽdit facere.† Et eſto quod dictus lo-
cus non ſit ſacer,nec religioſus,nec pius modo quo.ſup.dictum
eſt,tamen dicitur locus approbatus,& collegium licitum & ap
probatum,taliter ꝙ capax eſt exercendi ea quæ exercet , & etiã
eſt capax percipiendi relicta,& oblationes factas dictæ fraterni
tati,ut eſt glo.ordinaria in c.ſi qui clericorum.xj. q.j. quam ſe-
quuntur duc.ibi.& Bal.in d.auth.hoc ius porrectum.in ij. q. &
Alex.poſt no.ibi per Bar.in l.fi.ff.de colleg.illici.& tenet Card.
in d.conſi.xj.& Fely.in c.de quarta.& in d.c.ij de foro compet.
in fi.& plenè Imo.in d.c.officij.col.x.uer.iuxta prædicta . & ibi
Barb.col.iij.cum alijs allegatis per Abba.in d.conſi.xxxj.& Pe.
de Peruſ.in d.tract.in iiij.c.priu.uer.xvj.principaliter.col.fin. &
per Dec.in d.conſi.lxxij.& cxlviij.nu.iij. & par Roch de Curt.
40 ubi ſupra.† Et maximè ſtante tam longeua conſuetudine.ut ꝓ-
priè ſentit Dec.in d.conſi.cxlviij circa finem. Ex quibus omni-
bus reſultat uera concluſio ꝙ ipſe. d. Epiſcopus , nullam habet
iuriſdictionem in dictum locum & fraternitatem,& collegium
& perſonas deputatas ad adminiſtrationem dicti loci, & bono-
rum ipſius,nec poteſt ibidem deputare alios adminiſtratores ,
nec exercere iura epiſcopalia,nec ſe intromittere,nec dictum lo
cum poteſt uiſitare,nec ab eo procuratorem exigere, intelligen
do de uiſitatione,& procuratione,de qua per totum ti. de cenſi.
41 in antiquis,lib.vj.& in clem.cum concor. † Nec etiam poteſt ſe
intromittere in prædictis tanquam dominus temporalis ciuita-
tis Tridentinæ,ut patet ex his quæ dicit Decius in d.cõſi. lxxij.
& calviij.Nun obſtant ſuperius adducta in contrarium.Nam ad
illa patet reſponſio multiplex ea iſtis ſupra adductis , & dicitur
quod Epiſcopus non habet intentionem fundatam ſuper iſto lo
co , ex quo non eſt locus pius , eſto quod ibi exerceantur opera
42 pietatis.† Et eſto quod legata relicta concernant pium uſum,&
capitulũ primũ.§.deinde.de cenſib.lib.vj.loquitur de loco pio ,
& religioſo,& publico,ac fundato auctoritate Epiſcopi, prout
loquitur d.c.omnes baſilicæ,& aliæ concordantiæ,non de priua
43 to,ut ſupra apertiſsimè probatum eſt. † Solum obſtare uidetur
illud quod ponit Fed.de Sen.in d.conſi.cxj.col.ij.ubi uult quod
Epiſcopus habet facultatem in iſtis locis priuatis,uiſitandi &in
quirendi,ad effectum ut uideat,an ibidem fiat illud propter qđ
locus ille conſtitutus eſt,& an ibi exerceantur ea ſecundum uo
luntatem illorum , qui reliquerunt , quod expreſſe etiam tenet
Abb.in d.c.inter dilectos.in fi.allegando dictum conſ. adducẽs
etiam iſtud procedere ſi defunctus hoc uoluiſſet per tex.in aut.
de eccle.tit.§.ſi quis ædificationem.& idem ſentit Abba.in d. c.
ſopitæ.in fi.& in d.c.fi.in fi.de cenſi.& Pet.de Peruſ.in d. trac.lo
co præallega.& Mod.in d.trac.de epiſcopo in j.par.q.vj.col.iij.
uer.nunc uenio & ſentit Fely.in d.c.de quarta.nu. vj. & clariua
Imo.in d.c.officij col.ix.& Barba.ibi col.iiij.& vij.& xj.&tenet
etiam Maria.Soc.in d.trac.de uiſita.in vj.libello. q. xj. & ſentire
uidentur Card.& Pet.de Anch.& Imo.in d.cle.quia contingit.
& Roc.de Cur.in d.trac.in uer.in eccleſia.col.iij. & iiij & cla-
rius in uer.pro eo quod in xij.q.in fi.ubi etiam ad idem adducit
44 Bal.conſi.clv.Ordinatio teſtamenti.uol.iiij.¶ † Hæc obiectio
tollitur ex pluribus & primo ex his quæ dicta fuere ſuperius,q̃n
mortuus eſſet ille qui ædificaſſet ut ſentit Abb.in d.c.inter dile
ctos.&in d.c.ſopitæ,in fi.& alijs ſuperius adductis,quod non eſt
in caſu præſenti ubi collegium qui ædificauit uiuit & expreſſe
45 prohibet Epiſcopum uiſitare.¶ † Secundo ceſſat obiectio nam
procedere poſſet,quando daretur negligentia illorum deputa-
torum per collegium ad faciendam ea,ad quæ locus ipſe fuit de
putatus ad exequendum eis relicta per defunctos ut ſentit Fel.
in d.c.de quarta.& eſt tex.in d.clem,quia contingit . & ibi Car.
col.iij.in iiij.oppoſitio.& col.fi.q.xij.& xiiij.& Imo.ibi ſequitur
col.v.& etiam Pe.de Anch.quæ negligentia penitus ceſſat in ca
46 ſu præſenti.† Tertio tollitur obiectio ea his quæ dicit Anch. in
c.j.de cenſi.li.vj.col.iij.in x.no.ubi uult ꝙ Epiſcopus poſsit ui-
ſitare dicta loca ad effectum de quo per Fed.de Sen.d. cõſ. cxj.
quando eſſent conſtructa auctoritate epiſcopi, uel quando eſſe
mus in dubio,& dicta loca haberent aliqua ſigus,per quæ oſtẽ
deretur eſſe ædificata auctoritate epiſcopi alias ſecus,quod etiã
ibi ſequitur Gem.& Phi.Fran.ſuper gl.in uer.pia loca.adducen
47 tes tex.in c.fi.de cenſi.& Io. And.† Quarto obiectio tollitur ex
his quæ dicit Card.in d.cle.quia contingit,in iiij.oppo.& q.xij.
& xiiij.uolens ꝙ epiſcopus, poteſt tantum inquirere contra ne
gligentes,& non aliter ſe intromittere , tam in uita fundatorũ
quam etiam poſt mortem, niſi quatenus poſſet ſe intromittere
pro alijs legatis relictis pro anima,& idem ibi ſequitur Ancha.
col.iij.in iiij.no.& Imo.col.v.&idem Imo.in d.c.officij.col.xij.
concludentes ꝙ in iſtis locis epiſcopus non habet ius uiſitandi,
ſed ſolum quando legata eſſent facta dictis locis,ut diſtribuan-
tur ad pium uſum.ſolum iſto caſu poterit ſe intromittere non
reſpectu loci,& perſonarum,& reſpectu collegij , ſed prout põt
ſe intromittere pro executione cuiuſcunque alterius legati pij
quod ueniret diſtribuẽdum a quacunque alia priuata perſona,
non tamen propter hoc ius habet uiſitandi nec inquirendi con
tra adminiſtratores deputatos per collegium , nec ipſos poteſt
cogere ad rationes reddendas,ut dicit Feder. de Sen.in d.conſi.
cxxx.& Deci.in d.conſi.lxxij.& cxlviij.cum alijs.ſup.accumula
48 tis.¶ † Et iſtud ultimum etiam ceſſat in caſu præſenti, nam le-
gata ſimpliciter relinquuntur.d.fraternitati , licet poſtmodum
ipſa , & eius collegium redditus relictorum ſimpliciter diſtri-
buat ad pias cauſas,quibus omnibus conſideratis concluſio fir-
ma , & iuridica reſultat ipſumdo.Epiſcopum non poſſe in ali-
quo moleſtare dictum collegium , & fraternitatem nec ipſum
49 uiſitare nec aliquos deputare ad uiſitandum . † Concurrente
etiam præſcriptione tanti temporis , in cuius contrarium non
extat memoria,de qua in c.j.de præſcriptio.libr.vj. & per Cap.
d. conſi.xcvij.colum.ij.& per Deci.d.conſi.cxlviij.Circa finem
cum alijs adductis per Felyn.in rubric.& in cap. cum nobis de
præſcrip.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus,an quæratur dotanti aliquod altare,exiſtens in aliqua eccleſia,& nu.23.& ſeq.*
2 *Et quid ſi teſtator mandauit,talem dotationem fieri.*
4 *Quis poteſt dotare altare exiſtens ſine dote,etiam non requiſita licentia à conſtructore altaris.*
5 *Ius patronatus iſto caſu,debet eſſe commune eccleſiæ reſpectu fundi,& conſtructionis altaris,& illius qui dotauit.*
Et eccleſia in qua eſt ſitum altare erit compatrona.
6 *Et quid ſi conſuetudo adeſt in contrarium , ut ſoli dotanti quæratur tale ius.*
7 *Conſiderato iure communi,tale ius patronatus dicetur mixtum , eccleſiaſticum,& laicale.*
8 *Ius patron.nedum induci poteſt expreſſo conſenſu diœceſani,uerum & tacito .*
9 *Abbas poteſt habere ius inſtituendi ex priuilegio.*
10 *Talis conſenſus,poteſt interuenire etiam ex poſt facto .*
11 *Sufficit tacitus conſenſus ſuperioris,dummodo ꝙ ſciuerit.*
12 *In dubio præſumitur interueniſſe conſenſum.*
13 *Legatus de latere,an poſſit conferre tale altare,& præiudicare iuri patr.laicorum,& nu.ſeq.*
14 *Et quid ſi eſt data facultas præſentandi clericum perpetuum.*
15 *Legatos,patrono laico , & inuito non poteſt præiudicare.*
16 *Item in iure patro.mixto laicali,& eccleſiaſtico,& nu.23.*
17 *Et quid ſi dotatio facta fuit de bonis laici licet poſtmodum,ius patr. effectum ſit eccleſiaſticum.*
18 *Executorum officium,exſpirat illis mortuis.*
19 *Et illorum mortuorum poteſtas deuoluitur ad alios,iuxta diſpoſitionem teſtatoris.*
20 *Et quid ſi talis poteſtas fuit conceſſa alicui intuitu eccleſiæ.*
21 *Ius patron.laicorum poteſt effici eccleſiaſticum.*
22 *Legatus de latere an poſſit conferre ius patron.eccleſiaſticum.*
24 *Et quid ſi ius eligendi capellanum non ſpectat ad rectorem eccleſiæ. ſed ad perſonas laicas.*
25 *Et an iſto caſu laici poſſunt dici compatroni, & habere ius præſentandi.*
26 *Ius patronatus quæritur dotanti,eſto quòd expreſſe non reſeruauerit illud ſibi,& hæredibus ſuis.*

CON-

CONSILIVM XXXV.

AD ueram Reſolutionem p̄ſentis ꝯſultationis primo
aduertẽdum eſt, ꝙ in præſenti caſu nõ tractatur de
Iure patronatus eccle.S.Danielis,q̄ ante ordinatio
nem. d. teſtatoris & dotationem altaris. S. Mariæ,
1 † ꝙ eſt intus dictam eccleſiam fuerat ꝯſecrata & dotata quo ca-
ſu uariæ ſunt opi.utrum per dotationẽ, & dotanti quæratur ius
patronatus in eccleſia prius ꝯſecrata & dotata de quibus per gl.
in c.piæ mẽtis.xvj. q. vij.& per Abb. in c.q̃m de iu.pat.& diffuſe
per Fel.in c.cum uenerabilis.col.xij.uer. ſed aduerte de except.
& copioſe hr̃ p Mod.pap.ĩ tra.de iu.pa.in uer.& dotauit,in q.ij.
ubi recitantur loca, in quibus ponuntur ueræ deciſ.dictæ diffi-
2 cultatis.† Solum.n.q̃ritur,an per dotationem factã de mandato
dicti teſtõris p̄dicto altari exiſtenti intus dictã eccleſiã.S.Danie
lis fuit q̄ſitum ius patronatus p̄ dictam dotationẽ ſuper dicto
altari non aũt ſuper eccleſia, & ꝯcludendũ eſt quod ſic:nam per
ꝯſtructionem altaris q̃ritur ius patronatus ſuper eo ut cõcludit
Ab.ꝯſi.lxxxix.uol.ij.& ꝯſi.lix.Quidã dñs.co.uol. & ponit Cald.
ꝯſ.ult.in ti.de iu.patr.& Cardi.ꝯſi.viij.Caſus.cum alijs adductis
3 per dictos Mod.Pap.in d.trac.in uer.ꝯſtruxerit.q.iiij.& vij.† Eo
dem mõ & per dotationem altaris, ut probatur in diffinitione
Iuris patronatus,de qua per doc.in rub.de iu.patr.& diffuſe per
Mod.in d.trac.col.ij.& probat tex.in c.filijs.xvj.q.ulti.& tangit
gl.magna in cle.plures.de iu.pat.in cle.& lxiij.diſtin.in ſumma.
& Hoſt.eo.ti.§.qualiter transferatur uerſi.quid ſi plures,& mul
ta ad id accumulant Mod.in eo.tra.in uer.& dotauit.q.j.& q.ij.
4 † Vbi allegando Ab.ꝯſi.cvj.col.ij.in prin.dñt,ꝙ quis põt dotare
altare exiſtẽs ſine dote, ẽt nõ requiſito ꝯſtructore altaris, & q̃n
altare eſt ſine dote dotãti q̃ritur ius patronatus, & eſt bona de-
ciſi.Abb.in c.ad audientiã.el.j.col.iij.uerſi.ſed dubitaĩ,de eccle
ſi.ædifi.†Bene uerũ ſ̃m ius cõe,eccleſiæ reſpectu fundi & reſpe-
5 ctu ꝯſtructionis altaris, ẽt q̃ritur ius patronatus una cum dicto
dotante,& ſic ẽt ipſa eccleſia erit ꝯpatrona,ut dicit Abb. in d.c.
ad audientiam.& in c.cũ eccleſia uulterana.col.iiij.de elec.cum
alijs adduct.per Fel.in d.c.cũ uenerabilis. col.xij.& per Mod.in
d.trac.in uerſi.eccleſiã ædificauit.q.xj.in uerſi. & dotauit.q.xv.
& q.j.†Vbi declarando iſtud dicunt,ꝙ procedit attẽto iure cõi,
6 ſecus aũt eſſet ſi uigeret ꝯſuetudo in ciuitate, ut ſolus dotãs ha-
beret ius patro.nam tunc ꝯſuetudo p̄ualeret,ut per eos,allegan
tes Abb.& alias deciſ.ex quibus reſultaret ꝯcluſio firma, ꝙ ſi Pa
duæ uigeret talis ꝯſuetudo,ſoli dotãti eſſet quæſitum ius patro-
natus,ſi uero non exiſtat,quæſitum fuit & eccleſiæ,& ipſi dotan
7 ti.†Conſequenter tale ius diceretur eſſe mixtũ,eccleſiaſticũ ui-
delicet reſpectu fundi & cõſtructionis, item & laicale reſpectu
dotationis,quæ fuit facta de bonis laici iuxta no.in c.cum dile-
8 ctus.de iu. pat.¶ †Ex quibus reſultat alia ꝯcluſio,ꝙ per talẽ do-
tationem inductum fuit ius patro.¶ Et licet nõ appareat de ex-
preſſo ꝯſenſu & licentia ſuperioris deciſion.qui neceſſario inter
uenire debet,ut dicit Cald.ꝯſi.xx.de iure patr.per tex.in d.c.piæ
mentis.& in c.nobis.de iure patr. & probatur ẽt ex diffinitione
ipſius.& per Rotam in no.eo.ti.deciſi.x.& in antiq. in ti.de p̄b.
deciſi.xvij.& tangit Fel.in c.ex parte quinta de reſcriptis & Mo
der.Pap.in d.trac.in uerſi.pro eo ꝙ de diœceſani ꝯſenſu,in prin.
& q.j.¶ Tñ aduertendum eſt ꝙ dicta eccleſia. S. Danielis intus
quam eſt dictum altare, pleno iure ſpectat ad abbatem & Mo-
nachos ſanctæ Iuſtinæ ex priuilegijs ipſis cõceſsis, qui abbas &
Monachi habent collationem ipſius eccleſiæ,& inſtituendi præ-
ſentatũ in dicto altari,propter q̄ dicta eccleſia eſt penitus exem
pta,a iuriſdõne ordinarij,quæ attributa eſt dicto abbati, & Mo-
nacis,qui in ea habent illud,quòd habet ordinarius in eccleſijs.
9 † Et quia pleno iure eſt ipſis ſubiecta,iõ ius inſtituendi præſenta
tũ in dictu altari ꝯpetit abbati & Monachis, ita Abb.in c.Late
ranenſis.de præb.& Mod.in d.trac.in uerſi. competentes alicuĩ
quæſtione. xxix. & xxxv. ꝯñr ſatis fuit ad inducendum dictum
ius patro.in prædicto altari,habere ꝯſenſum dicti abbatis,& mo
10 nachorum.¶ † Et ſufficit ꝙ talis ꝯſenſus interueniat etiam ex
poſt tex.in c.cura.de iure patro.& ibi Abba.in ultimo notabili,
& ꝯſi.lxxxix.col.ij.uol. ij.& eſt deciſio. Rotæ in antiquis in titu.
de iure patr.ulti.& plura ad id adducunt Mod.in d.tra.in uerſi.
11 pro eo quod de diœceſani ꝯſenſu,q.iiij.¶ †Quinimo ad conſti-
tuendum tale ius patronatus,ſufficit tacitus ꝯſenſus ſuperioris,
dummodo quod ſciuerit, ut tenet Cardi. in d.c.cura.in fine, &
ſequuntur Mod.in d.tracta.in præalleg. uerſi.q.viij.Et certiſſi-
mũ eſt ꝙ Abbas & monaci.S.Iuſtinæ inſtituentes habuerũt ple
nam notitiam dicti iuris patronatus,& iõ talis ꝯſenſus fuit ſuffi
12 ciens ad illud inducendum.† Prout etiam quia in dubio præſu-
mendum eſt ꝯſenſum interueniſſe,iuxta notata per Abb.in d.c.
cura.ſuper gl.ij.& per Alex.conſi.ultimo,uol.iiij.cum alijs alle-
gatis.per Barb.ꝯſi.xxxiij.Scripſit pſalmiſta.in prin. uol.ij.& co
pioſe tangunt Modet.in d.trac. in uerſi.præalle.q.vij.aſſerentes
hanc eſſe communem concluſi. ex quibus patet tale ius patro.iu
13 ridice fuiſſe inductum. † Dubiũ tñ ulterius reſultat, an legatus
poterit dictum altare cõferre, & præiudicare iuri patronatus lai
corum, & ſi tenemus quod teſtator noluit ſuis commiſſarijs &
executoribus tribuere ius patronatus,ſed ſolum dare arbitrium
alicuius electionis & executionis,iuxta not.per Abb.in c.de mo
nachis.de præb.& per Modern.& doct.in clemen.j.de iure pa-
tronatus,cum alijs accumulatis per Moder.in dicto tractatu,in
uerſi.competens alicui,q.xxv.& tunc certum erit ipſum potuiſ-
14 ſe conferre. † Si uero tenemus aliam opinionem, quod fuerit
inductum ius patronatus, ea quo fuit data facultas præſentan-
di clericum perpetuum, prout uidentur concludere Modernio.
in d.quæſtio.xxv.declarantes in quibus terminis procedant no.
in d.c.de monachis. & iſto caſu dicendũ uidetur,ꝙ non potue-
rit ipſe legatus præiudicare,ſi tenemus uirtute cõſuetudinis per
ſolam dotationem fuiſſe quæſitũ ius patronatus layco tantum
15 dotanti ut ſupra dixi. † Ex quo legatus non potuit præiudicare
patrono layco eo inuito,ut nota. in c. cum dilectus.de iure pa-
tronatus.& in c.dilectus.de officio leg.& in c.dilectus. de præ-
bendis.el tertio. ponit Gemin.in c.quamuis.de reſcriptis, circa
finem libr.vj.& Fel.in ſuo trac.quando literæ apoſtolicæ præiu
16 dicent patro. † Si uero conſideramus ius commune, quod tale
ius fuerit mixtum laycale, & eccleſiaſticum, & adhuc idem eſt
dicendum,ut legatus non potuerit præiudicare,ut dicit Abb.in
d.c.dilectus.de officio legati,quæſtione ultima, & in c.fi.de iu-
re patro.ubi expreſſe hoc firmat,allegando conſilium Feder.de
Senis,& idem tenent Lapus,Geminianus, Philippus Francus,&
alij in c.j.circa finem.de iure patronatus li.vj.circa finem.& ita
etiam ſequitur Fel.in d.tract.colum.iiij.in ſexta ampliatione,&
colum.vj.in tertia limitatione,& poſtremo eandem ſententiam
ſequuntur Moder.in d.tracta.de iure patronatus, in uerſi.ius.q.
vij.Concludentes in iure patronatus mixto legatum nõ poſſe ſe
intromittere, nec poſſe præiudicare patronis laycis eccleſiaſti-
cis conferendo, & quod iſto caſu eccleſiaſticus gaudet benefi-
17 cio layci. ¶ † Quæ poſſunt comprobari eo quoniam dotatio
fuit facta de bonis layci,& ſic de bonis temporalibus, quæ qua-
litas non mutatur,licet poſtmodum transferatur ad eccleſiam,
ut ad clericum,ut notatur in d.c.cum dilectus.& per Fely.in d.
tract.colum.iiij.uerſic. amplia quinto dictam regulam.Tamen
conſiderando uerba & mentem dicti teſtatoris,contrarium con
cludẽdum uidetur, uoluit enim ipſe teſtator quod mortuo eius
filio ſine deſcendentibus &c. quod tunc de bonis ſuis dotaretur
dictum altare, & quod per eius commiſſarios & per rectorem
eccleſiæ.S.Danielis qui pro tempore fuerit,de tempore in tem-
18 pus eligeretur unus ſacerdos in dicto altari &c. †Ex quibus uer
bis teſtator noluit talem electionem fieri per ipſum rectorem,
& commiſſarios,quouſque dicti commiſſarij uiuerent. Illis au-
tem mortuis eorum officium expirauit, ut habetur in cap. reli-
gioſus.de teſta.libro vj.& per Barto. in l. a filio.in princip.ff.de
alimen.& ciba.lega.& in l.tutela.ff. de tutel.cum alijs concord.
19 †Quibus commiſſarijs mortuis,talis poteſtas pleno iure & in-
ſolidum fuit conceſſa rectori dictæ eccleſiæ per ius accreſcendi,
ut not.Barto.& alij in l.ſi mihi & Titio.ff.de uerbor. obligat.&
Bald.in l.unica.C.quando non peten.par.colum.ulti.& Saly.q.
20 & not.Modern.in dicto tracta.in uerſi.ius q.vj.† Et tali rectori
per dictum rectorem uidetur attributa dicta poteſtas, non in-
tuitu perſonæ,ſed intuitu eccleſiæ, iuxta nota. in ca. requiſiſti.
& in c.relatum.el ſecundo de teſta.& iuxta nota. in d.ca.primo
de iure patronatus libro vj.& in dicto.c.cum dilectus cum alijs
21 concordantijs. † Quibus attentis omnis conſideratio tempora
litatis quæ erat penes dotantem uidetur fuiſſe transfuſam in di
ctum rectorem & clericum,ut eſt tex.in d.c.j.ita quod ſi a prin-
cipio fuit ius patronatus laycorum, per huiuſmodi translatio-
nem effectum eſt eccleſiaſticum, taliter quod qualitas laycalis
non eſt amplius in conſideratione,ſed ſolum qualitas eccleſia-
22 ſtica,ut eſt tex.in d.c.j.†Et conſiderando illud ut eccleſiaſticũ,
legatus conferendo potuit bene conferre, ut not. gloſſ. Abbas
& alij in dicto cap.cum dilectus.& nota. in dicto cap. dilectus
de officio legati.& text.iuncta gloſſ.in c.dilectus filius.el iij.de

præbendis,& no.Gemi.in c.ij.de præb.li.vj.& eſt deciſ.Rotę in
antiquis in tit.de iure patronatus,octaua,& eſt de mente Phili.
Fran.in d.c.j.§.j.in ulti.nntabi. & expreſſe in terminis nr̃is hoc
tenet Maria.Soci.in repe.d.c.de monachis col. ult.quē refert &
23 ſequit̃ Fel.in d.trac.col.vij.iu vj.limi.† Non obſtāt allegata ſu-
perius,ex quo procedunt qñ ius patronatus eſſet mixtū eccleſia
ſticum,& laicale,uel qñ transferretur in clericū intuitu perſonę
& nō intuitu eccleſię,quæ penitus ceſſare vr̃ i caſu pñti,ex quo
nō eſt mixtū,ſed ſolū eccleſiaſticū,& fuit translatū in dictum re
ctorem intuitu eccleſiæ,ꝯñr iudicandū erit eccleſiaſticū de quo
24 legatus potuit prouidere ut fecit. † Tū iſtis ultimo loco dedu-
ctis nō obſtātibus, adhuc in caſu pñti ꝯſiderata facti ueritate ꝯ-
ſium dicendū eſt,ex quo ius eligēdi capellanū in dicto altari nō
ſpectat ad rectorē ſancti Danielis tm̃,ſed ēt ad laicos compatro
nos, mortuis enim commiſſarijs deputatis per ipſum teſtatorē.
d.Antonius Zacchus.d.Thomas a iudicata & d.Paulus tāquàm
hæredes ex teſtō prædicti teſtōris dotantis & nō tanquàm hęre
des cōmiſſariorū elegerunt & præſentauerunt capellanū ad di-
ctum altare una cum rectore. S. Danielis & eorum præſentatio
fuit admiſſa per abbatem, & poſtmodum cū ſuper dicto iure pa
tronatus eſſet lis & quæſtio inter dictum rectorē ex una, & præ
fatos laicos ex altera, inter eos fuit facta ꝯcordia ꝙ pñtatio ſpe
ctaret ad ipſos , & ēt ad dictum rectorem uirtute cuius ꝯcordiæ
ipſi laici poſtmodum præſentarunt illummet quem præſentauit
dictus rector & Abbas ſanctæ Iuſtinę ad quem ſpectabat inſti-
tutio,admiſit dictam præſentationem,expreſſe ꝯfirmando dictā
25 ꝯcnr. † Propter quod ēt ipſi laici dñr eſſe compatroni & in qua
ſi poſſeſsione iuris præſentandi,ut in c. cōſultationibus de iure
patro.& in c.ex literis.co.tit.& utrobique per Abb.& doc.& hr̃
in c.querelam.de elect & per gl.Abb.& alios in c.ſi uero de iu-
re patro.& in c.cū eccleſia ſutrina. de cau.poſ.& propr.& plenè
no.Mod.Pap.in d.trac.in uerſi.ꝯpetēs alicui.q.xiij.in prin.fol.
26 xvij.col.iiij.† Iunctis ēt not.per eoſdē in eo.trac.in uer.eccleſiā
fundauit.qō.viij.ubi poſt alios doc.per eos allegatos,ꝯcludunt
dotāti ꝯpetere ius patronatus eſto ꝙ expreſſe illud ſibi & hędi-
bus ſuis nō reſeruauit,qa ī dubio vr̃ reſeruaſſe.Quibus ꝯſidera-
tis,tale ius patronatus nō pt̃ dici niſi mixtū, quo caſu legatus mi
nime potuit ꝯferre,ex deciſio.& iurib' ſuperi' adductis. Pat.P.

SVMMARIVM.

1 *Vniendi poteſtas quibus perſonis ſit attributa,& ſeq.& nu.4.*
2 *Si attributa eſt uni,an competat eius locumtenenti,& nu.6.*
3 *Conferre beneficia priuare,amouere,& transferre,quibus ſit conceſſum.*
5 *Vniendi poteſtas,an quæratur ex diuturnitate temporis.*
Mandatum nunquam præſumitur ex temporis ſpatio.
7 *Poteſtas prædicta an poſſit præſcribi per inferiores.*
8 *Vnio ut ualeat quas cauſas & ſolennitates requirat.*
9 *Tractatus requiſitus in iſtis , an probetur ex uerbis appoſitis in inſtrumento uidelicet habito colloquio tractatu &c.*
10 *Tractatus ſcripturam requirit de per ſe.*
11 *Verba atteſtatoria utilitatis, & neceſsitatis prolata in unione & alijs alienationibus rerum eccleſiarum non probant.*
Stabilimenta religionis Hieroſolimitan. poſſunt dare formam & modum uniendi.
12 *Forma prædicta, & modus datus ſeruandus eſt.*
13 *Facultas uniendi,an comprehendat caſum uacationis apud ſedem.*
Vacantia apud ſedem per obitum,reſeruata ſunt Pontifici.
14 *Vniendi facultas ex quibus cenſeatur reuocata , per diſpoſitionem ſummi Pontifi. (Papam.*
Hoſpitalia an comprehendantur in generali reuocatione facta per
Hoſpitalia an ueniant & comprehendantur appellatione beneficiorum & ſeq.& nu.7.
15 *Præſcriptio.xl.anno.conceſſa eccleſiæ,an uendicet ſibi locum in bonis hoſpitalium.*
16 *Diſpoſitio clementi.prima de ſequeſtra. poſſeſ. & fruct. an habeat locum in bonis hoſpitalium.*
17 *Præceptoriæ ordinis ſancti Ioan.Hieraſoli. hoſpitalia etiam nuncupantur.*
18 *Vnio an dicatur ſortita effectum a principio quoad translationem poſſeſsionis, ſi perceptio fructuum fuit translata in tempus uacationis.*
19 *Locationes facta de bonis præceptoriæ,an inducant prouiſionem ſortitam fuiſſe effectum,& quando.*
20 *Scriptura priuata,non probat in fauorem ſcribentis,*

CONSILIVM XXXVI.

1 QVOD † Prætenſa unio de dicta præceptoria, alte
ri præceptorię ut dr̃ facta non ualuerit, & qđ' eius
uigore aduerſarius præceptor non poſsit in iſta prę
ceptoria aliquod ius prætendere,oſtendit̃ manife-
ſte,& primo ex defectu poteſtatis unientis cū dicatur facta Bo-
noniæ in c.prouinciali prioratus ſenarum per quendam aſſertū
locumtenen. priorē dicti prioratus de cuius facultate & māda-
to nihil penitus ꝯſtat,de quo cōſtare debet, cum talis poteſtas
uniendi ſpecialiter epiſcopis a iure ſit tributa, & alijs inferiori-
bus prælatis denegetur. ut in c.ſicut unire.de exceſ.præla.xvj.q.
2 j.§.ſunt duo epiſcopatus.† Et iō poſito ꝙ ex ſtabilimentis dictæ
religionis dicto priori facultas uniendi cōpetat, tm̃ non compe
tit eius locumtenen.niſi ſpecialiter fuerit ei ꝯceſſa, ſicut in ſimi
li dr̃ de uicario epiſcopi, cu' non competit facultas ꝯferendi be
neficia , ſeu priuandi , amouendi , uel transferendi a beneficijs
3 † niſi ſpecialiter fuerit ſibi ꝯceſſa,ut in c.licet & in c.fi.de off.ui-
ca.li.vj.& ſimiliter nō cenſebitur ꝯceſſa dicta facultas uniendi,
quæ eſt de maioribus,ſpecialiter papę & epiſcopis, non aūt infe
rioribus prælatis ꝯpetens, ut not. Cardi. & Abb.poſt eum in d.
4 c.ſicut unire. † Nec dicta facultas uniendi pōt præſumi ex diu-
turnitate temporis quia ubi requiritur mandatū,nunquàm præ
ſumitur ēt ſpacium mille anno. ut dixit Bald. in l. ij.C.ſi ex falſ.
5 inſtr.& in l.j.C.de reb.eccl.non alie.cum ꝯcor.† Nec puto dictā
facultatē per præfatum locumtenen.ad nutum amouibilē poſſe
præſcribi cum ſpāliter prioribus & caſtellano in poſterū per di-
6 cta ſtabilimēta ꝯcedatur,ut ex illis patet.† Et vr̃ ꝙ ſit electa in-
duſtria & circumſpectio ipſorum in dictis unionibus,& propte-
rea per eius locumtenen. expediri non poſſit.l.unica.§.ne autē.
7 C.de cadu.toll.iuncta in l.inter artifices.de ſolu. cum ſim.† Nec
præſcribi pōt per inferiores, iuxta not.per Card.& Abb.in d.c.
ſicut unire & per gl.& doc in cle.ſi una. de reb. eccle. non alie.
8 & per Abb.ꝯſi.xxvj. In caſu ſuper quo.uol.ij. † Prout fuit nulla
dicta unio pp defectum ſolennitatis & cauſæ,ſ.euidētis neceſsi
tatis, quæ duo in unione neceſſario requiruntur, ut pulchrè te-
nuit Oldr.ꝯſi.cclxj.In unione requiritur. & ꝯſi. ſeq.col.j.per c.
expoſuiſti.§.euidens neceſsitas.de præb.quem tex.ad hoc no.ibi
Inn.& Abb.& facit tex.in c.j.de reb. eccl.nō alie. li.vj.& quod
9 no.Archi.eo.tit.in c.ij.† Sed in caſu prædicto, nō probat̃ de tra-
ctatu circa dictā unionē niſi per uerba narratiua in initio unio
nis,dum dr̃,habito colloquio & practica &c.quæ uerba nō ſuf-
ficiunt ad uerificationē dicti tractatus, ut pulchrè tenuit Calde
10 ri.in ti.de reb.eccl.non alie.conſi.iiij.† Quinimmo,uot.ꝯſuluit
Pan.de Caſt.conſi.xcj.Super eo quod quæritur in fin. ꝙ de tra-
ctatibus debet fieri ſcriptura de per ſe,per not per Spe.in tit.de
loca.§ ſequitur.uerſi.ut ſcias.idem uoluit Alex. conſi.xvij.Viſo
11 inſtru.locationis.col. ij.uol. iiij. † Similiter fuit defectus cauſæ
euidentis utilitatis,& neceſsitatis,quia licet in dicta unione di-
catur, pro utilitate cōmodo & honore dictæ religionis, & quia
dicta præceptoria.ſ.p.erat modici redditus &c. tamen dicta uer
ba atteſtatoria utilitatis,& neceſsitatis,prolata in unione per ꝑ-
latum non probant,ut no.firmat Oldr.in d.conſi.cclxj.allegans
not.per Archi.x.q.ij.§.ob ius.in uerſi.probat, & in c.ꝯſtitutus.
de relig.do.Hinc dixit Gemin.in d.c.j.de reb.eccl.non alie.per
illum text.in notabilibus ꝙ non ſufficit atteſtatio utilitatis uel
neceſsitatis in inſtrumēto alienationis rei eccleſiæ, niſi aliter ue
rificetur , ſed in caſu noſtro prætenditur pro parte iſta, ꝙ nulla
ſuberat utilitas,tam reſpectu dictę pręceptorię.ſ.p.quæ ꝺ eſt ua
loris duca.lxx.& ultra, ex qua commode unus pręceptor hone-
ſte uiuere poſſet,& plures alię præceptoriæ. d. ordinis minoris
redditus reperiuntur,quàm reſpectu. d.præceptoriæ.ſ.l.quæ eſt
redditus.ccc.duc.nec alio adminiculo alterius coadiutoris indi-
gebat,nec aliqua utilitas ſeu honor d. religioni ueniebat. imo
commodius & utilius erat & eſt,quòd plures præceptores diuer
ſæ qualitatis, in d.religione pro ipſius defenſione contra infide-
les exiſtant,ad quem effectum.d.religio fuit inſtituta,& diuer-
ſę qualitates officialium , & miniſtrorum requiruntur in ea.
Prout etiam dicta unio expreſſe facta fuit contra ſtabilimen-
ta in actis producta , in quibus diſponitur , quòd uniones fie-
ri poſſent per dictos priores , & caſtellanum in poſterum de
duabus præceptorijs parui ualoris , & tenui redditus , & non
aliter,& quòd dictæ uniones ſortiri debeant effectum quando-
cunque uacauerint cuius contrarium in dicta unione expreſſe
diſponitur , quòd ex tunc dicta unio ſortiatur effectum etiam
quo

quo ad tranſlationem poſſeſsionis, quod fieri nō potuit, obſtan
tibus dictis ſtabilimētis, dantibus modum, & formam in dictis
12 unionibus quæ per præfatū locumtenen. pteriri non† potuerūt,
prout no. Oldr. in dictis ɔſ. & facit tex. in l. obligatio. §. tutor. de
13 aucto. tut. & in l. cū hi. §. prætor. de tranſac. cum ſi. † Nec in di-
cta regula, cedente uel decedente, potuit pfatus locumtenens cō
prebendere caſum uacationis apud ſedem per obitum Io. in cu-
ria, qui tempore pdictæ unionis dictam præceptoriā obtinebat,
quia alias per indirectum fuiſſet præiudicatum reſeruationi apo
ſtolicæ cauſatę ex dicta uacatione apud ſedem, cui per unionē
præiudicari non pōt, uti no. Car. & Abb. in d. c. ſicut unire in fi.
14 ¶ † Ad quod ēt. nam ſi dicta unio ualuiſſet, ſm diſpōnem di-
ctorum ſtabilimentorum, & q habuiſſet ſumere effectū cedente,
uel decedente pfato Io. q per regulam reuocatoriā unionē quæ
non erant ſortitę effectū editam per papam ante obitū pfati Io.
fuit totaliter reuocata, cū generaliter dicta regula de omnibus
officijs beneficijs, & locis quondam apoſtolica uel alia auctori-
tate unitis loquitur, & pp ſui generalitatem ɔprehendat. d. præ-
ceptorias ſicut comprehendit alia hoſpitalia, ut firmat Car. poſt
Lap. in cle. ij. in iij. q. de iud. & ibi glo. in uer. beneficijs, & Car. in
15 ij. q. & Imo. col. ij. † Hinc eſt q beneficium quadragenariæ præ-
ſcriptionis, ɔceſſum eccleſijs, habet ēt locū in bonis hoſpitaliū,
ut firmat Abb. in c. de quarta. de præſcrip. & in c. accedentibus.
16 col. ij. de priuil. † Et diſpoſitio cle. j. de ſequeſt. poſ. & fruc. habet
locum ēt in bonis hoſpitalium, ut not. Car. in d. cle. j. in vij. q. &
in alijs quampluribus caſibus fauorabilibus in diſpōne loquen.
de beneficijs. d. hoſpitalia comprebenduntur, ut per doc. in d. c.
17 de quarta. † Inter quæ hoſpitalia ēt d. præceptorię ordinis. ſ. Ioā.
connumerari poſſunt, quæ ex eorum ſtabilimentis hoſpitalitatē
ſeruare debent, ſed in caſibus in quibus præiudicaretur. d. præce
ptorijs ſeu eorum collatoribus non comprehenduntur in diſpo
ſitione loquente de beneficijs ſicut eſt in regula eiuſdem papæ,
& aliorum pōtificum reſeruatoria beneficiorū, in qua expreſſe
excipiuntur præceptorię militiarum, & ita loquitur Car. conſi.
cxvij. Caſus talis eſt & Fed. de Sen. conſi. cc. Caſus talis eſt, qui-
nimo ex. d. regula, in quantum excipit dictas præceptorias mili
tiarum, vr̄ inferri, q ubi papa non expreſsit excipiendo noluerit
in ſua diſpōne illas ɔprehendere, quia ubi uoluit excludere ex-
preſsit. c. nonne. de præſump. c. ad audientiam de decimi. cum ſi.
Nec ob. ſi dicatur q dicta unio fuerit ſortita effectū a principio
ēt quo ad tranſlationem poſſeſsionis, licet perceptio fructuum
fuerit tranſlata in tempus uacationis, prout uult Old. ɔſ. ccxxiij.
18 Factum tale eſt, per totum, † nam rn̄detur, q præfatus locumte-
nens non potuit unire eo modo, ex tunc, ſed ſolum adueniente
uacatione uigore dictorum ſtabilimentorum, quinimo, nullam
habuit facultatem uniendi dictas præceptorias, prout ſupra di-
xi, & ſic non eſt diſcutiendum, an fuerit ſortita effectum a tpe
unionis, uel a tempore uacationis, quia ſublata facultate unien-
di omnia ceſſant, prout ſupra dixi. † Et ſimiliter non obſt. duæ
19 ptenſę locationes, ut dr̄ factę, de d. pceptoria. ſ. p. per q. N. præce
ptorem dictę pceptorie. ſ. l. q. R. dictam præceptoriam. ſ. p. poſsi
denti, ad nouē annos, quia præſuppoſita inualiditate dictæ unio
nis, ex dicta locatione, nullum piudiciū inferri collatori pōt ma
xime cū dictæ locationes fuerint ipſo iure nullę ad nouē annos,
obſtante Paulina. Item: d. locationes factę fuere poſt. d. regulam
reuocatoriam, & ſic ex locatione non potuit dicta unio reuoca-
ta ɔualidari. Item præfatus R. per x. & viij. annos, & ultra. d. præ
ceptoriam tanquam ſeparatam ex prouiſione apoſtolica tenuit,
& poſſedit, quo R. decedente per papam ſucceſſorem Reueren-
diſsimo tūc. A. Cardinali poſtmodū ɔmendata extitit, & donec
ad pontificatus apicem aſſumptus fuiſſet, abſque ɔdictione ali-
qua illam tenuit, & poſſedit, & poſt eius aſſumptionem ad apo-
ſtolatus apicem, motu proprio eidem. B. antiquo eius familiari
ad ſex menſes a die habitę pacificè poſſeſsionis commēdauit, &
deinde in titulum prouidit, nec de dictæ unione aliqua ɔtrouer
ſia mota fuit. quinimo pfatus. R. tpe quo uixit tanquā principa-
lis pceptor, per pceptores religionis thuſcię reputatus fuit. & in
literis dicti pceptoris pro certis debitis & reſiduis ac rn̄ſionibus
dictæ religionis annotatus extitit, prout ex publico inſtrō, ulti-
mo loco pro parte pfati. d. B. pducto clare liquet, ex quibus eui
denter apparet q per agentes pro dicta religione, ac per poſſeſ-
ſores dictę præceptoriæ, habita fuit dicta unio pro nulla, prout
20 in ueritate erat. † Nec ptenſa priuata ſcriptura dicti. N. pcepto-
ris. ſ. l. de certo affictu ut dicit ſibi ſoluto per pfatū. R. de fructi-
bus dictæ pceptorię. ſ. p. obſtat, quia priuata ſcriptura in fauorē
ſcribentis facta non pōt ueritati nullitatis dictæ unionis præiu-
dicare, nec eidem, N. ſcribēti in eius fauorem creditur, iuxta no
ta. per Bar. in l. admonendi. de iu. iur. in eius repe. & per Bald. in
l. in bonęfidei. C. de reb. cre. Nec uerisſimile eſt q ſucceſſores pſ-
fati. N. in dicto prioratu. ſ. l. qui fuerunt magnæ auctoritatis
tanto tempore tacuiſſent, ſi dictam unionē pro ualida habuiſ-
ſent, & propterea præfatus aduerſarius tanquam iniuſtus mole-
ſtator condemnari debet. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio & commenda conceſſa ſpurio, an ualeat.*
2 *Decretum irritans, ligat & ipſum papam & ſucceſſores.*
3 *Etiam ſi appoſitu eſſet illa clauſula, nulli liceat &c.*
4 *Gratia non faciens mentionem priuilegij conceſſi a Ponti. iudicabatur nulla.*
5 *In literis, an facienda ſit mentio de naturalitate.*
6 *Titulus prædeceſſoris regulariter non eſt iuſtificādus per ſucceſſorē.*
7 *Tollerantia ſuperioris, multum operatur, & conſideranda eſt.*
8 *Tollerantia ut ſit conſiderabilis, diuturna eſſe debet.*
9 *Tollerantia non recipitur nec admittitur, contra concurrentem cum titulo.*
Et contra quos producat effectum ſuum.
10 *De matrimonio carnali ad ſpirituale ualet argumentum.*
11 *Tollerantia, an proſit uitioſo ingreſſori.*
12 *Vnio an iudicetur ualida ſi tempore quo fit, nō poteſt ſortiri effectū, ſed ceſſante impedimento illum ſortiri poteſt.*
Vnio non impeditur per ius ordinarij & prælati, qui citandus minime eſt.
13 *Vnio non impeditur per reſeruationem ea ceſſante.*
Vnio concernit proprietatem, reſeruatio uero titulum beneficij.
14 *Vnio non impeditur per reſeruationem quæ iam expirauerat.*
15 *Vnio redditur nulla ſi falſa fuit cauſa, propter quam extitit facta, & nume. 19.*
16 *Clauſula ſiue alio quouis modo, quem effectum inducat.*
17 *Ex reſignatione poſsidentis cum titulo reſultat putatiua uocatio releuans & conſiderabilis.*
18 *Gratia per ſurreptionem, an ipſo iure ſemper uitietur & quo caſu, & alijs ſeq. & præceden.*
Et an ipſo iure unio ex falſa cauſa uitietur.
Vnio an æquiparetur contractui ſtricti iuris.
In contractibus ſtricti iuris dolus dans cauſam illis ipſo iure an uitientur.
20 *Et quid ſi falſa cauſa unionis non erat manifeſta ſupplicanti & pontifici.*
21 *Reſeruatio in mente retenta, inducit iuſtam cauſam ignorantiæ, & excluſionis doli.*
Declaratur deci. Ioā. mil. in iſtis terminis loquentis, & alijs præce. uſque ad nu. 15.
22 *Argumentum in iſtis, an ſumi poſsit ex defectu cauſæ, uel ex eo q Papa unit.*
23 *De titulo commendæ, an & quando ſit facienda mentio in impetratione.*
24 *Conceſsio & diſpoſitio pontificis de uacanti, quām cauſæ conſiderationem induat.*
25 *Clauſula, perinde ualere, quæ priuilegia dicatur tollere.*

CONSILIVM XXXVII.

ATTENDATVR Primo q Martinus & ɔgre-
gatio, habēt apud acta titulū unionis factæ per ceſ-
ſum ipſius Philippi ordinaria auctoritate & ti. tunc
poſsidētis, ɔ quā unionē dictus agens dat de reſer-
uatione in mente atteſtata per literas cōmendę factę cuidā Pe-
tro ſpurio per Pontifi. & de ipſa cōmenda de data anteriori ad
ipſam unionē, per duos mēſes cū dimidio. Pro parte uero. d. Mar
tini dr̄ tam reſeruationē quam cōmendā prædictas fore nullas
1 ex infraſcriptis. † Primo quia ɔceſſæ fuerunt ſpurio, iuxta. c. pri-
mū & ſecundū, de fil. preſbi. li. vj. q ſpurietas probata prætendit
2 omnino per multos. † Secundo quia illę attentatę ɔ formā priui
legij Vrbani. vj. ɔfirmantis manualitatē dicti prioratus ad eccle
ſiā beatę Mariæ, & eius decretū irritans, q ipſum Papā ligare, &
ſucceſſores notiſsimi iuris eſt. c. pe. de præb. li. vj. & cle. j. de ɔceſ.
3 præb. li. vj. & not. Lap. & Gemi. in d. c. pe. in fi. † Nec obſtat qd̄
ex aduerſo dr̄ id nō procedere in caſu nr̄o, ex quo ſub illa gn̄ali-
tate uerborū, nulli liceat &c. non debet intelligi pſona loquētis
intelligēdo forſan dicta iura ubi forma decreti haberet, ēt ſi pee

nos &c. quia iſtam ſuppletionem non patiuntur dicta iura,
maxime clem.j.q̃ habet formam decreti catenſam, uidelicet, de-
cernentes irritũ & inane ſi ſecus a quoquam, quauis auctoritate
ꝯtigerit attentari. Et tñ ibi decretũ ligat Papam, & dñi. & Lap.
in d.c.pe.allegando.d.clemen.iõ ut arbitror, dicant eſſe multũ
notabile quia alias uideret̃ ʒtrium dicendum ea obiectione præ
4 dicta.† Tertio quia ubi decretum non foret in ꝯſideratione ſa-
tis ea eo poſſet reputari gratia nulla, nõ facta mẽtione dicti pri-
uilegij, quia ſubiecta foret defectui intẽtionis, nã ueroſimile eſt,
ꝙ ſi Papa intellexiſſet manualitatem dicti prioratus ꝯfirmatam
fuiſſe per p̃deceſſorem ſuum, ac ẽt per alios, qui & manualitatẽ
& ipſum priuilegium prædeceſſoris ꝯfirmant, ut eſt ultimo loco
oſtenſa & producta bulla, uerolimiliter per reſeruationẽ & com
mendum non impediſſet illam, cũ Papa, licet poſsit factũ & pri-
uilegium ſui prædeceſſoris ad libitum tollere tñ id nõ p̃ſumitur
uelle facere niſi expreſſe dicat, iuxta not.in c.j.de reſcri. & dicit
Cald.in ti.de priuile.q.xj.col.iiij.uerſi.nõ obſtat, decet em̃ ſuc-
ceſſorem quod per prædeceſſore ſtatutũ eſt ſeruare. axv.q.iij.c.
5 j.& ij. † Poteſt & iiij. cõſiderari ꝙ dato ꝙ manualitas de ſe non
faceret difficultatem ẽt ꝙ de ea non eſſet facta mentio, tñ aliud
dicendũ ſit de manualitate ꝯfirmata ubi de ꝯfirmatione mentio
facta non foret, prout hic non eſt, argu.gl.in clementina dudum
in uerſi.pacta, & per Cy.Alb.& Pau.in l.unica.C.qñ imper.int.
pup.& uid.& Ludo.ꝯſi.ccccxxxv. Cum ſimi.& maximè quia hic
6 ſunt duę ꝯfirmationes, ſ. Vrbani quinti, & Bonifacij.ix.† Sed ad-
uerſus p̃dicta Io.obijcit, ſe non teneri iuſtificare titulũ ſui prę de
ceſſoris, tollerati uſq; ad obitũ, innitẽdo allegationi Lap.lxxxix.
& no.per doc.in c.illud, de p̃ſumptio.† Ad quod rñdet ꝙ ea plu
7 ribus, nec allegat Lapum, & not.per doc.in d.c.illud obſtat. Nã
prima rõ fundamẽtalis q̃ fuit originaliter Hoſti.in d.c.illud eſt
tollerãtia ſuperioris, q̃ hic nõ fuit, qa ꝯgregatio cui dictus prio
ratus ſubijcitur ſtatim ſecuto ſpolio per Petrum cãm ʒ eũ uelu-
ti ſpoliatorem commiſit obtinẽs citationẽ decerni, ut ꝯſtat per
regiſtrum, item decurrente anno quo debebant alium priorem
eligere eligerunt tanquam hi qui.P.pro cõmendatario nõ habe
bant, ſed pro uiolento ſpoliatore & detentore, ut credimus eſſe
probatum per teſtes, qui pro tali habebatur & reputabatur, etiã
8 apud alios cõiter. † Secundo quia talis tollerentis, nõ fuit diuti-
na, ut ꝯſiderant præfati doct.& loquit̃ tex.in d.c.illud. Et deciſi.
Lap.& Io.Andr.poſt Hoſti.in d. c.illud. reſidet in eo ꝙ habeat
diſtinctio antiqui & recentis temporis, arbitrio iudicis ſm̃ alias
ꝯiecturas, per quas appareat tolleratus, aut nõ terminandi, ſed
in caſu nr̃o, non tm̃ decenniũ, ſed trienniũ uix effluxit, & eo tem
pore ideo ꝯgregatio nõ fuit proſecuta ius ſuum quia fruſtra co
gitabant laborare ʒ filium dñi, in cuius ciuitate dictus priora-
9 tus ꝯſiſtebat.† Tertio quia dicta p̃ſumptio ea tali tollerantia re-
ſultans, non admittitur ʒ ꝯcurrentem cum titulo ſed ʒ illũ qui
de ſurreptione obijcit ʒ impetrantẽ ex putatiua uacatione, non
aũt dat titulum per ſe, ea uacatione uera, ut ṽr ſentire Lap.in d.
allega.col.xj.in fi. Item decretalis ſuſceptũ ibi, qñ em̃ ſunt duo,
& col.xij.in fi.uerſi.non obſtat, ubi ponderat ꝙ beneficiũ uaca-
bat ibi, ita recte in propoſito, ex quo beneficiũ omnino uacabat
&c.& in col.fi.circa principium, ubi dicit ꝙ nimia ſubtilizatio
eſſet, ubi tali caſu non expreſſe uere uacationi, ſed putatiuę, te-
neremus non ualere prouiſionẽ, ex quo omnino uacabat, & Pa-
pa utroq; caſu uerosimiliter prouidiſſet, ſubdens quod eſſet ual
de abſurdum, ꝙ ubi uerus uacandi modus eſſet ignotus, de ua-
10 canti non poſſet prouideri. Iſtę em̃ rões ceſſant in caſu noſtro
ubi ꝯcurrebat titulus unionis, pro dicta ꝯgregatione, & Marti-
no, & hanc ꝯſiderationẽ, & differentiã expreſſe ṽr ſentire Hoſt.
& Io.And.in d. c.illud arguẽdo ibi a matrimonio carnali ad ſpi
rituale, in uerſi.attẽde, in quantũ dicũt illã præſumptionẽ, ex eo
quod talis erat reputatus &c.nõ debere attẽdi in præiudiciũ al-
terius matrimonij, in uer.ſeq.ibi, matrimonij prius ʒcti & dicit
Io.And.addo uel poſt ʒcti, quæ ſunt uerba Io. And.poſt Hoſti.
& eſt ſatis rõnabile, quia dato ꝯcurſo impetrationis reſultantis
ex uera uacatione, cum reſultante ex putatiua, ꝙ prima præfera
11 tur tanquam ueritas cedat præſumptioni, per iura uulg.† Ad qđ
illa præſumptio non oritur docto de uitioſo ingreſſu tollerati,
12 ut no.Io.And.poſt Hoſt.in d.c.illud col.iij.in prin.† Secundum
principale fundamentũ eſt, ꝙ ubi dicta reſeruatio & commẽda
facta Petro eſſent bonę, uel alias de earũ ualiditate q̃ri nõ poſſet
omnino prætenditur dictam unionem fuiſſe bonam & ſortitam
effectũ ſi nõ obſiſtere cõmenda.P.ſaltim incõtinenti cũ illa ceſ-
ſauit, qñ ius prælati nõ impedit unionẽ ualere, & ſortiri effectũ
eo iure ceſſante, ẽt ſi ab ordinario fiat, clem.ij.de reb.eccle.non
alien.ubi deciditur propterea nõ fore neceſſariam citationẽ præ
lati ſiue rectoris, dum unio fit, tanquã ei nõ præiudicetur, ut ibi
per gl.& alios.& nota.expreſſe Abb. in c.ſicut unire.in fine, pro
quo ṽr eſſe deciſ.uulga.quarta, quinta, & ſexta, de reb.eccle.nõ
13 alie.in antiq.† Dum uolunt ẽt nõ obſiſtere reſeruationẽ quo mi
nus unio ſortiatur effectum ea ceſſante, quia illa fit de proprieta
14 te, reſeruatio uero de titulo beneficij &c. † Et in caſu nr̃o reſer-
uatio nõ põt eſſe in ꝯſideratione, quia iam expirauerat tempo-
re unionis, per commendam factam. p. eum illa tm̃ ut. p. com-
mendaretur facta fuit, argu.c.cum ceſſante.& l.adigere.§.quam
uis.cum ſimi.& not.per Inno.& Abb.poſt alios, in c. inter dile-
15 ctos.de exceſſib. prælatorum. † Nec obſtat quod dicatur, unio-
nem fuiſſe nullam ipſo iure, propter falſitatem cauſæ, qua papa
ṽr moueri ſcilicet quod ipſe prioratus ea reſignatione Martini
uacaret, ex quo unio ad impetrationem, iuxta ꝯſiderationẽ mil.
16 in uerſiculo unio.§.j.† Tum quia hanc nõ reputo cãm inducti-
uam Papæ, propter illam clauſulam, ſiue alio quouis mõ, ſed cã
fuit ipſa eccleſia beatæ Mariæ ad cuius manualitatem perpetuo
dictus prioratus pertinebat, nedum unioni cõſentiebat, ſed pro
ea ſupplicabat, cuius perpetuum præiudicium habuit ꝯſiderare
papa, in perpetua unione, non autem temporale uacationis præ
17 ſentia.† Tum quia cum ipſe Martinus reſignans poſsideret cum
titulo ea eius reſignatione reſultauit putatiua uacatio, quæ non
releuat & eſt in ꝯſideratione iuxta alleg.Lap.de qua ſupra, ẽt ꝙ
nõ ſit diutina, & habeat ꝯcurſum tituli, ut ex aduerſo prætendit̃
ʒ nos, & tunc habemus intentum ex iſta ꝯſideratione. Aut non
releuat per ſupradicta & tunc habetur intentus ex primo funda
18 mento de quo.ſ̃.† Præterea dico ꝙ dictum Io.Mil.de quo proxi
me ſumit fundamentum ex doct.Ioã.And.in c. ij.de fil.præsby.
lib.vj.quam ipſe allegat. In quantum uult, quãlibet gratiam per
ſurreptionem ipſo iure uitiari, reputans ut deprehendi põt, lr̃as
unionis Papæ, æquiparari literis gratioſis, quia alias not. Io. An.
19 non eſſet in propoſito.† Sed deciſiones, q̃ uolunt unionẽ ex fal
ſa cã ipſo iure nõ uitiari, ut tertia in antiq. de reb.eccl.nõ alie.&
ſecunda in antiq.eod.ti. ſumunt fundamentum ex oppoſito, in
quantũ dicunt eã æquiparari ʒctui ſtricti iuris in quo dolus dans
cãm ʒctui nõ uitiat, ipſo iure, ſi æquiparat unionem ʒctui ſtricti
iuris. Idem eſt, ꝙ eſt æquiparare literis ꝯtentioſis, & iuſtitiæ, ut
firmat Io.An.in d.c.ij.dicens ꝙ ecõuerſo literæ gratiæ æquipa-
20 rantur ʒctui bonę fidei.† Et propterea forſan deciſ.Mil.tanquã
aduerſans dictis deciſ. nõ eſſet tuta, ſed ubi cũ dicta doctr.Mil.
eſſet ſtandũ in caſu nr̃o, nõ eſſet admittendũ, in quo ipſa falſa cã
non erat manifeſta ipſis ſupplicantibus & Papę, ſed occulta, &
21 ignota, cũ ipſe Martinus poſsideret ex titulo ordinarij. † Quid
enim ſciebat Martinus, & ipſa ꝯgregatio de reſeruatione in mẽ
te aut cõmenda Petri, ex quo poſſunt reputari doloſi in impe-
trando ut argueretur prætenſa ſurreptio. Tali enim caſu nõ pro
cederet dicta deciſ.ut no.ipſe Mil.ſe ipſum limitando ibidẽ qui
addit ad id Anto.de But.in terminis, in c.cũ apoſtolica.de his q̃
22 fi.a præla.uerſi.uenio ad glo.† Nec obſtat ꝙ dicatur, non ſumi
fundamentũ ea aduerſo ex defectu cauſæ ſed ex eo ꝙ Papa unit
tanquam de uacanti ubi nõ uacabat, quia dico ꝙ uere uacabat,
ſed cõmenda non facit ceſſare uacationẽ primã iuxta. c.ueniꝰ.
& ibi not. de elec. Et uidemus de ſtilo ſemper narrari in literis
23 cõmendę, quia eo mõ uacabat prius.† Nec quo ad hoc ṽr eſſe in
ꝯſideratione, ꝙ de titulo cõmendę ſit facienda mentio de impe
tratione quia id admitto in impetratione tituli ad beneficium,
tanquam illud repugnat titulo commendę, qm̃ utrunque tẽdit
ad adminiſtrationem & fructuum perceptionem, quæ duobus
deberi non põt, ſed non id concedo, in unione quæ nõ de titulo
ſed de proprietate diſponit, ut dicunt dictę deciſio. cui proprie
tati accedunt adminiſtratio & fructus ceſſante quodammodo
uſufructu commendatarij ſiue prælati, quemadmodum uſusfru
ctus ceſſante iure uſufructuarij cum proprietate ꝯſolidatur. de
24 uſufr.per totum.† Rurſus dr̃ ꝙ aut iſta ꝯſideratio uacationis in
Papa, fuit cauſa inductiua, aut non, ſi fuit, non uacauit ipſo iure
poſtquam ea non erat nota, ſed occulta iuxta doct.Ant.de But.
ut.ſ̃.dictum eſt. Aut non fuit cauſa inductiua, ſed impulſiua, &
ea non eſt in conſideratione, poſtquam non fuit doloſe expreſ-
ſa.c.cum ſuper literis cum materia, & iuxta uulga. deciſ. Vltimo
attendatur, ꝙ Martinus tractus in cauſam, deſijt finito anno ſui
prioratus, abſq; ſui dolo poſsidere, & alter ſurrogatus eſt, nec ip
ſa congregatio unquam fuit citata, circa quod quid expediat
fieri, iura ſunt uulgar.

Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Potior et magis prærogatiuus quis dicatur, an clericus cameræ apoſtolicæ, uel abbreuiator de maiori. & ſeq.*
Magis prærogatiuus, an dicatur, primo nominatus, uel reſpectu maioris adminiſtrationis.
Et quid ſi abbreuiator eſt deſcriptus, & adæquatus, inter familiares pontificis.
2 *Adæquatus alijs, ex quibus uerbis iudicetur.*
3 *Et quid ſi in priuilegio adæquationis, eſt clauſula, perinde ac ſi &c. uel clauſula, in omnibus & per omnia.*
4 *Princeps hanc adæquationem facere poteſt.*
5 *Verba illa, in omnibus & per omnia, deſcribimus & annotamus importans omnem ſubſtantiam & qualitatem.*
6 *Et excludunt omnem differentiam inter illa duo ſubiecta.*
7 *Clauſula, mandans ab omnibus iudicibus, ita iudicari, & diffiniri, quid importet.*
8 *Geminatio coniungit iuris intellectum ueritati.*
9 *Geminatio inducit electionem induſtriæ & ſcientiam illis ad quos refertur.*
10 *Indultum habet uim iuris ſingularis, reſpectu illius cui conceditur.*
11 *Præferendus eſt ille qui fulcitus eſt in prærogatiuis, pluribus qualitatibus ibi annotatis.*
12 *Idem in eo qui pluribus ſuffragijs eodem tempore eſt decoratus.*
13 *Originarius præferendus eſt alijs in beneficijs uacantibus in ſua patria.*
14 *Originis & patriæ cauſa quamplura indulta ſunt.*
15 *Doctoratus dignitas, multum attendi debet.*
16 *Scientia & literatura ualde conſideratur in beneficialibus, & in reliquis maximè quo ad prælationem.*
17 *Præferendus eſt illi, qui eſt magis qualificatus.*
18 *Et quid ſi prærogatiua conceſſa clericis, derogent indultis, & illis qui habent ad inſtar ſub quibuſuis uerbis.*
19 *Ex proœmio & narratiua, colligitur cauſa, & mens finalis concedentis.*
20 *Priuilegium conceſſum aliquibus, poteſt per papam concedentem tolli & ſubuerti.*

CONSILIVM XXXVIII.

LICET R. d. A clericus cameræ apoſtolicæ in hac cauſa canonicatus & præbendæ ex eo potiſsimū prætendat ſe potiorem. d. Io. literarum apoſtolicarum abbreuiatori, quod in regulis prærogatiuarum ſit pri-
1 mo nominatus. † Item quod maioris ſit dignitatis reſpectu maioris adminiſtrationis, iuxta. l. quoties. ff. de uſufru. iunctis not. per Io. And. in c. de multa. extra. de præb. præmiſsis tamen non obſtā. dictum. d. Io. omnino potiorē ac præferendū eſſe dico rōne ſuæ deſcriptionis, & adęquationis, inter familiares pontificis, ut ſic eadem rōne iure, ac priuilegio præferatur clericis, quo ueri familiares deſcripti eiuſdem Papæ illis uirtute prærogatiuarum, & deſcriptione præferuntur hoc demōſtratur ex ſenſu uerborum indulti, ibi, non ad inſtar ſed pariformiter. & ibi, in omnibus & per
2 oīa, & iunctis uer. deſcribimus & annotamus. Quæ uerba affirmant ipſum. d. Io. eſſe uerum familiarem deſcriptū, ſecundum ueritatē & proprietatē, quoniam dicta uerba ſunt expreſsiua ueritatis, & proprietatis, potiuſquam improprietatis & fictionis ſignificatiua, ut declarat Bar. in l. ſi is qui pro emptore. in iij. q. princ. cir. fi. ff.
3 de uſucap. † Iſtud etiam demonſtratur per uer. perinde, in bulla poſitum ibi, perinde ac ſi in primis literis, cuius natura eſt, maximè iunctis uer. in omnibus & per oīa, ut importet omnimodā ſimilitudinē, & totalē identitatē, ſecundum Bal. in l. ſed ſi. l. §. quod aūt. uerſi. perinde, quàm legit cū. l. utrum aūt. ff. de peti. hære. bonus tex. in l. mu-
4 lierē. C. de adoptio. & per doc. in l. j. de lega. j. cū ſi. † Ex ipſis enim uerbis, nouū ſubſtantiatū eſt negociū, quod fuit in poteſtate principis facientis, ut dixit Bal. in proœmio feud. in tertia diuiſio. uer. iij. dubitatur. ibi, nō tamen nego quin ea illia &c. præſertim ea quo utitur clauſula, ex
5 certa ſcientia, & plenitudine poteſtatis. † Nā dicta uer. in oībus & per oīa, iunctis uer. deſcribimus & annotamus, importāt oēm ſubſtantiā & qualitatem antiquę familiaritatis, argu. tex. cū no. ibi per Ang. in l. ij. §. furioſus. ff. de iu. codi. & idem Ange. in l. in negocijs. ff. de reg. iu. & quod no. Bal. in l. oēs populi col. pe. uerſi. ſed pone quod ſtatuto. ff de iuſti. & iur. & in l. omnia priuile-
6 gia. C. de epiſc. & cleri. † Et enim dicta uerba ſunt tantę importantiæ ac ſubſtantiæ & effectus, quod inter duo ſubiecta, nō debet eſſe aliqua differentia, id eſt oī caſu iudicare debemus de d. Io. tanquam de uero & antiquo familiari deſcripto, hoc probatur per doctrinam Bal. in c. j. in titulo an agna. uel fil. defun. prout etiam
7 in fi. ſui indulti mādatur. † Ex quo enim Papa ita mādat ab omnibus iudicibus iudicari, & diffiniri, non pōt aliter fieri, cū neceſſe ſit iudicibus indultū iſtud tanquam legē imitari. l. j. §. hunc igitur. C. de iuſti. codic. confir. & ſi aliter fieret, id totū Papa annul-
8 lat, ut in fi. indulti exprimitur. † Et etiam eſt ulterius ponderandum quod illa uerba ſunt geminata, quo caſu coniungunt iuris intellectū ueritati, ſecundum Bal. in j. cōſti. digeſtorū col. iiij. §. fin. in l. j. ff. quod
9 quiſq; iur. & conſi. cclviij. Hunc eſſe uſurariū. † Nā per iſta uerba geminata, dicitur electa induſtria & ſciētia. d. Io. uerba. n. geminata relata ad perſonā dicuntur eligere induſtriā perſonæ, ſecundum Bald. per illū tex. in c. fi. ubi Abb. in fin. prin. extra de off. dele. Papa enim per illud indultū, fecit eū uerum familiarē, ac deſcripſit & notauit, nec potuiſſet amplioribus uerbis, & titulis uti, ad faciendū eum
10 talē qualē deſcripſit. † Iſtud enim indultū eſt quoddā ius ſingulare. d. Io. conceſſum quod operatur ut oīa quæ in eo ſcripta ſunt. habeantur & cenſeantur, ac ſi uera in bulla deſcriptorū forent deſcri-
11 pta argu. l. ij. §. codicillorū. ff. de iur. codi. † Eſt etiam eo magis præferendus, quia pluribus qualitatibus annotatis in prærogatiuis, fulcitus eſt, ideo magis præferendus, ut dicit imperator in l. iij. uerſi. nā ſi uſurpauerit, ibi, ſuper prouidemus unumquemq; ſecundum labores ſuos, ad meliores gradus & maiores dignitates producere. C. de off. præf. præto. afr. iuncta. l. ij. ibi, ut is gradus cæteros antecellat quē ſtipendia meliora, uel labor prolixior fecerit anteire.
12 C. de off. magi. off. † Cū enim eorū potior habetur, qui pluribus eodē tempore ſuffragijs decorati ſunt ait tex. in l. ſpurij. §. priuilegijs. ff. de decur. facit. l. j. & ij. ff. de alb. ſcrib. l. reſtituendę in fi. C. de aduo. diuer. iu. Nā Pōtifex memor bene geſtorū & antiquę familiaritatis & ſeruitutis dicti d. Io. dū in minoribus exiſteret, quod plurimū afficit, quod bene cōſiderandū eſt, ut dicit Imperator in l. cum propria ibi, tuamq; magnitudinē quę nobis ex ante geſtis optime cōmēdata eſt. C. de off. magiſt. mil. Papa indultū ſibi conceſsit.
13 † Secūda qualitas priuilegiata eſt rōne originis. d. Ioā. cuius eſt eccleſia. canonicatus & præbenda, ut dicit tex. in l. fi. ibi, ſed hi tantummodo. ut dictū eſt qui hic domicilium fouent. C. de of. præto.
14 Nā cā originis, ſemper prævalere debet. l. aſſumptio. ff. ad munici. gl. in l. ſi adoptionē. C. de adoptio. Et ideo quando eccleſia eſt paſtore deſtituta debet ſemper unus eligi de ipſa eccleſia, alias electio nō tenet. c. ne pro defectu extra de elec. & eſt rō, quia benemeritis peregrini & extranei, & qui ante ignoti ſunt, ad excluſionē eorū qui bene ciuiū ſuorū teſtimoniū merentur præponi nō debēt, ait tex.
15 in c. nec emeritis. l. aj. diſtin. † Tertia eſt qualitas doctoratus, quę magna eſt, ut in l. magiſtros. C. de profeſſor. & med. li. xij. & c. quāto.
16 de magiſtris. † Papa. n. miſeratus laborū. d. Ioānis quos paſſus eſt ut ad dictā dignitatē perueniret, quæ & quāta ſit colligit ex no. in tex. in auth. habita. C. ne fil. pro patr. uoluit ac ſibi condignū uiſum fuit ipſum. d. Ioannē præmijs principalibus remunerari. l. laudabile. C. de aduocatis diuerſ. iudic. Et iuſte quidē princeps facit, doctores præmiari cū eodē patrocinio, patriā parētes ſaluēt ac laborātiū ſuo munimine, ſpē, uitā, & poſteros defendunt. l. aduocati. C. de aduoca. diuer. iud. & ideo imperatores nobiliſsimos appellat, propter eorū ſcientiā. l. prouidendū. C. de poſtulan. ubi no. quod ſcientia nobilitat de quo plenè per Bar. in l. j. C. de dignita. li. xij. Quarta uero qualitas eſt abbreuiatoria de parco maiori, quę principaliter & inter alias dignitates & officia, ro. cur. in prærogatiuis poſitis & prærogatiuatur, ut patet ex oībus clauſulis & prærogatiuis, unde licet ambo ſint pares in diligētijs & gratijs, & do. A. in prærogatiuis tanquā clericus camerę apoſtolicæ ſit primo nominatus. Tamen d. Io. ei præfertur, tanquā magis prærogatiuus, primo quia eſt uerus familiaris deſcriptus, ſecūdo quia antiquus familiaris. facit. l. j. ibi, antiquiſsimus quiſq;. ff. de albo ſcribē. tertio rōne eiuſdē originis. quarto rōne, doctoratus, quinto rōne abbreuiatorię ut dixi, quæ oēs qualitates ſunt ſingulę prærogatiuę in
17 regulis & conſtōnibus cancellarię. † Et ideo tanquam magis qualificatus, eſt illi præferendus, per d. l. iij. & d. l. ij. & alia iura prææl-
18 lega. † Non obſta. quod in regula prærogatiuante clericos, derogetur indultis, ſeu habentibus ad inſtar, ſub quibuſuis formis & uerbis, & clauſulis fortiſsimis derogatorijs &c. quia in eadē regula prærogatiuatur etiam abbreuiator, itē quia dicta regula non derogat prærogatiuis deſcriptorū, neq; loquitur de reſcriptis per indulta, modo hic caſus eſt omiſſus neq; loquitur de uiro multipliciter qualificato, argu. l. ſed & reprobari. §. j. uer. ualde diſciplinatos. ff. de excu. tu. unde cū dictum indultum conceſſum. d. Ioan. non

modo ȝcedatur ad inſtar, ſed ulterius progrediaẽ, ipſum deſcri-
beodo inter ueros familiares Papæ, non cenſetur ei derogatum.
Præterea dum Papa deſcribit. d. Io. tollit & derogat prærogati-
uis clericorum, & alio ȝ denominatorũ in regula excep. deſcrip.
ut apparet in narratiua & diſpoſitiua, & inſertio regulæ fuiſſet
ſuperflua, & inutilis, φ non eſt dicendum cum fuerit inſerta, &
15 narrata, ad iſtos effectus. † Et iſta narratio multum ꝓfert, quia per
eam demonſtratur cauſa finalis Papæ, φ ſenſerit & uoluerit nar
rando illam nam eius intentio fuit, ut illi derogaret. prout ex-
preſſè fecit. Nam iſtæ narrationes ſeu proœmia, oſtendunt cau-
ſam finalem, ut dicit Bal. in l. j. C. de iuſt. cod. confir. & in præ-
lud. feu. in ij. col. uerſ. tractatus ergo vr. ubi allegat tex. in l. fi. ff.
20 de hær. inſt. & illi eſt ſpecificè derogatum. † Eſt ergo ſublatum
priuilegiũ clericorũ cũ papa de eo expreſſam fecerit mentionẽ,
& illud tollat, per not. per Bal. in l. j. col. j. C. de iuſti. cod. confir.
Ideo qualitas clericatus cameræ, nullo modo præfertur quia quã
unum determinabile poteſt alia determinare, debet ea æquali-
liter determinare. l. iam hoc iure. ff. de uulg. & pup. l. quãuis. C.
de impub. & alijs ſubſtit. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Regula cancellaria decernens beneficii reſignatum uacare per mortẽ ſi prouiſus infra ſex menſes &c. quando & quo caſu procedat, & locum habeat, & ſeq.*
Et quid ſi prouiſus realiter inſeruiuit eccleſia in diuinis, & miniſtra uit ſacramenta, & reliqua, nondum expeditis literis.
2 *In beneficijs non datur ſucceſſio.*
3 *Regula prædicta ob quam cauſa emanauerit, & nu. 1.*
Reſignans omittit ius & poſſeſſionem.
4 *Per prouiſionem, prouiſo quæritur ius in re.*
5 *Habens beneficium, non eſt uериſimile, pati alterum gaudere benefi cio & fructus percipere.*
Nemo præſumitur iactare ſuum.
6 *Hominum inſtitutum eſt, quærere, & non perdere.*
7 *Reſignans remanens in poſſeſſione, ex permiſſione pontificis, reſer- uantis illi perceptionem fructuum, nullam retinet præſumptionem fraudis.*
8 *Poſſeſſio potiſſimum in fructuum perceptione conſiſtit.*
9 *Permiſſio comprehendit cauſam ex qua producitur effectus.*
10 *Circuitus euitandus eſt.*
Habens poteſtatem percipiendi fructus, conuenientius eſt, ut ipſe ma nu propria percipiat, quàm per manus alienas.
11 *Conceſſio perceptionis fructuum, poſt reſignationem, intelligenda eſt cum illis qualitatibus, quibus percipi poterant ante reſignationẽ.*
12 *Fraus penitus ceſſat in actibus permiſſis a principe.*
13 *Poſſeſſor iuſtus dicitur, qui auctore prætore poſſidet.*
14 *Principis conceſſio, nec publicationem nec inſinuationem requirit, Et tollit diſpoſitionem dictæ regulæ.*
15 *Decretum prætoris, tollit ſuſpitionem fraudis.*
16 *Impune poſſidetur, quod principe auctore poſſidetur.*
17 *Suſpitio de qua in dicta regula, ex quibus proceſſerit, & ex quibus etiam tollatur.*
18 *Principe auctore, pœnam quis pati non debet.*
19 *Regulæ prædictæ diſpoſitio ceſſare debet, ceſſante cauſa dictæ regu- la introductiua.*
20 *Qui perdit ius & beneficium, poteſt quandoque illud adminiſtrare. Maximè permittente papa, & ſeq.*
21 *Rector habens beneficium mutuum alteri, deſinit eſſe rector, nec ali- quod ius habet, ſed ſolam adminiſtrationem retinet in una.*
22 *Subſtitutus adminiſtrat, & tamen ius aliquod non habet.*
23 *Poſſeſſio uera ĩ beneficialibus cõſiſtit in adminiſtratione ſpirituali.*
24 *Ius poteſt eſſe penes unum commoditas autem penes alium.*
25 *Duo eandem rem in ſolidum poſſidere non poſſunt.*
26 *Vbi ceſſant uerba legis, ceſſat illius diſpoſitio.*
27 *Familiaritatis iure concedi poteſt reſignanti habitatio, & fructuũ perceptio.*
28 *Rector alicuius eccleſia, ex quibus actibus adiũdicetur.*
29 *In dubio, quis actum gerere uidetur, nomine & iure ſuo, non alieno.*
30 *Publicare propriè quid ſit.*
31 *Publicatio facta inter miſſarum ſolemnia, uel ſermone aſtante popu lo ſufficiens eſt.*
32 *Res demonſtrari poteſt nedum uerbo, ſed re ipſa & facto.*
33 *Rector tolleratus a populo in adminiſtrando, optimã præſumptionẽ pro ſe habet.*
34 *Publicatio apud certiores, fruſtratoria eſt.*
Vt dicta regulæ ſatisfiat, quæ publicatio dicatur ſufficiens.
35 *Præſumptiones legis, liquidiſſimæ dicuntur probationes.*

CONSILIVM XXXIX.

1 AN · REGVLA † Decernens beneficiũ reſignatũ
uacare per mortem, ſi prouiſus infra ſex menſes, ex
cauſam, reſignationem non publicauerit, & poſſeſ-
ſionem petierit, & poſtmodum contingat reſignan
tem decedere in poſſeſſione beneficij his non impletis, locũ ob-
tineat in iſto, qui infra dictum tempus realiter poſſedit, eccle-
ſiæ in diuinis deſeruiendo, & eccleſiaſtica ſacraméta miniſtran
do, & cætera, ut uerus rector agendo, nondum expeditis literis
quibus dicto renuncianti reſeruabantur fructus in uita. Ad hoc
diffiniendum, dignoſcendum eſt φ regula requirens duo ſcili-
cet publicationem & poſſeſſionis petitionem ad ſingula conſti
tuenda ſingulis cauſis uidetur moueri potuiſſe ad publicationẽ
quidem, ut innoteſceret omnibus quorum intereſſet ad peten-
dum uero poſſeſſionem, ad excludendam fraudem de qua lator
ſuſpectus fuit, ne ſcilicet reſignans uellet uiuens potiri benefi-
cio, & per reſignationem noluerit ſibi prouidere de ſucceſſore
2 † cum id in beneficijs ſit prohibitum. cap. Moyſes. vij. q. j. c. j. de
3 præben. cum concor. † Nec autem ſuſpitio ex eo rectè ſuſcipi-
tur, quia cum reſignatione perdatur ius & poſſeſſio, ſm Inno. in
cap. in dubijs. & c. ſuper hoc. de renuncia. & no. decil. io no. lvij.
4 † Et prouiſione quæratur ius in re. c. ſin. de concel. præben. lib.
5 vj. c. pen. c. ſi tibi abſenti. de præben. eodem libro. † Non ſit cre-
dibile, φ poſt quæſitum ius in beneficio paſſus fuiſſet alterum
gaudere & reſidere in beneficio, quæ præſumptio ſcripto iure
fundata eſt in l. ſicut. §. ſuperuacuum. ff. quib. mod. pign. uel Hy
po. & l. & qui ſub imagl. C. de diſtrac. pign. & l. ſi is qui. ff. de ac-
6 qui. hære. & quod per Cyn. in l. ij. C. de repu. hære. † Cum hoc
concurrat hominum inſtitutum ad acquirendum & non per-
dendum. l. cum de indebito. ff. de pro. c. ſuper hoc. de renun. l. ſi.
7 C. de alim. pup. præſtan. † Ceſſat autem in caſu noſtro dicta præ
ſumptio. quia non poteſt intelligi in fraudem manſiſſe in poſ-
ſeſſione qui expreſſa permiſſione Papæ id gerit, nam cum per-
miſſa eſſet perceptio fructuum uſque ad mortem reſignantis,
hoc ipſo fuit permiſſa perſeuerantia in poſſeſſione in qua conſi-
ſtit perceptio fructuum. l. qui ſcit. §. in alieno. ff. de uſur. & quod
8 in l. iij. §. ex contrario. ff. de acquir. poſſ. † Ita φ permiſſio effe-
ctus, comprehendit cauſam ex qua ille effectus producitur. l. ad
9 legatum. ff. de procu. cum ſimi. & demonſtrat Inno. in iuramen-
10 to. in c. cum contingat. car. xvj. de iur. iuran. † Cui conuenit ra-
tio euitandi circuitus percipiendi per prouiſum, & reſtituendi
renuncianti, φ contra mentem legis. l. dominus teſtamento. ff.
11 de condi. inde. clem. auditor. de reſcr. † Et cum perceptio fru-
ctuum ſit conceſſa, reſeruando illam, & conſequenter proro-
gando antiquum ius percipiendi intelligi oportet ſub his qua-
litatibus & modis quibus licebat, nullo penitus immutato, ar-
gum. l. iiij. in princip. & quod ibi per Bart. ff. de dam. infe. l. ſed ſi
manente. ff. de præca. & in c. hi. de præben. libr. vj. alioquin non
12 eſſet reſeruatio. ſm glo. in d. c. hi qui. † Cum igitur princeps in
hoc cauerit per regulam, ne fraus committeretur, nõ poteſt in-
telligi fraudatus ab agentibus per eos actus quos expreſſe per-
miſit. l. non uidetur. ff. de regu. iu. l. cum donationis. de tranſa. l.
uenditorem. C. de reſcin. uend. ad hoc tex. in l. qui autem. §. præ
terea ibi. nemo enim uidetur fraudare eos qui ſciunt & conſen-
13 tiunt. ff. de his quæ in fraud. credi. † Si igitur eſt iuſta poſſeſſio,
quæ auctore prætore obtinetur. l. iuſte poſſidet. ff. de acq. poſ. l.
Pomponius. §. ſi. co. ti. longe magis, quæ auctore principe, qui
omnia ſupplet omnia perficit. l. omni teſtamentorum. C. de te-
14 ſta. † Et cuius conceſſio publicationem aut inſinuationẽ, alias
neceſſariam excludit, & omnino extra probationem exiſtit. l.
ſancimus. C. de dona. l. dona. quas diuus. C. de dona. int. uir. l.
cum multę. C. de boniſque libe. & proſequitur egregie Oldr.
conſi. ccxxxj. ut eius, column. ij. & conſilio. cciij. Allegarunt cir
15 ca princip. † Et ſi decretum prætoris tollit fraudis ſuſpitionem.
l. prima. C. de præd. cũria. libr. x. ubi Barto. longe magis quàm
princeps directe concedit. Itaque iniquum eſſet dicere non im-
pune poſſeſſum, φ princeps uoluit poſſideri argumen. tex. in di
16 cta. l. quia autem. §. apud Labeonem. † Et cum ſuſpitio cau-
17 ſata † & ſuſcepta a conditore regulæ, ſit de actibus & conuen-
tionibus occulte inter agentes præter ipſius conſcientiã nõ aut
de his qui ſe auctore omnino fiant ad hoc text. in d. §. apud La-
beonem,

beonem,ibi,hoc enim edictum, ad actus pertinet in quibus prę
18 tor ſe non iotromiſit. † Ne alioquin ſub clipeo & promiſsiune
19 principis, pœnam ferat. l.Gracchus.C.de adult. † Itaq; excluſa
eſt cegulę diſpoſitio,ceſſante illius rōne.l.adigere.§.quamuis.ff.
20 de lu.pat.l.ꝙ dictum.ff.de pact.c.cum ceſſante.de appel.† Non
obſtat ſi quis dicat iniquum eſſe ut qui perdit ius & omnino be
neſicium adminiſtret,& de facto abſoluat in pernitiem anima-
rum,quia tollitur hoc, nā ſatis canonicè abſoluit quia Papa per
mittente ut.ſ̄. cum ipſe poſsit dare facultatem abſoluendi etiā
21 non curato,iuxta glo. in cle.j.de priui.† Nec eſt nouum ut poſt
ius & proprietatem amiſſam,adminiſtret huiuſmodi ſpiritualia
in uita ut eſt uidere in rectore,cuius uiuentis beneficium eſt uni
tum,qui hoc ipſo deſinit eſſe cector, & ius aliquod in beneficio
cetinere non dicitur & tamen iuris permiſsione adminiſtrat ue
22 concludit Oldr.conſi.cclvij.Factum tale eſt.col.xitj. † Sicut &
Sobſtitutus per curatū in adminiſtcatione eccleſiæ adminiſtrat
auctoritate cuiuſcunque ſuperioris non ſolum epiſcopi permit-
tentis,ut poſt Inno.& Hoſt.concludit gl.pen.in c.licet cano.de
23 elect.li.vj. Prout & ius rei poteſt eſſe penes unum & commodi
tas tenendi penes alterum.l.neceſſario.§.fi.ff.de peri.& commo.
rei uend.& l.arboribus.§.ſi uſuſruc.& l.licet.de uſufr. & c.ſi pro
pter.de reſcri.lib.vj.& quod in c.ſi tibi conceſſo de præben. eo.
24 lib. † Tollitur etiam quia præſupponitur ꝙ poſt ſignaturam &
conſenſum , ſemper omnia egit do. R. prouiſus ut uerus rector.
Ita ꝙ ceſſat dictus obiectus , quia ipſe poſſedit ſpiritualia,& ēe
temporalia,eum in adminiſtratione ſpiritualium conſiſtat uera
poſſeſsio,ut not.in c.commiſſa.in gl.& per Ioā. And.in nota.de
elect.lib.vj.& quod per Inno.in c.literis.de reſti.ſpol.Et hoc ēt
excludit regula,quia uerum eſt domi.R.ex reſignatione proui-
ſum,uere poſſediſſe,& adminiſtraſſe & ꝯñr non.P. reſignantem,
25 cum duo non poſsint eandem rem † in ſolidum poſsidere.l.iij.
§.ex ꝯrio.ff.de acqui.poſ. l. ſi ut certo.§.ſi duobus uehiculum.ff.
26 commoda.† Igitur ceſſantibus uerbis regulę in caſu noſtro ceſ-
ſat illius comprehenſio.l.iiij.§.totiens.ff.de dam.infec.l.ſi uero.
§.de uiro.ff.ſol.ma.c.indemnitatibus.§.ſed cum eas.de elect.li.
27 vj. † Nec obſtat,ꝙ renuncians fuerit permiſſus habitare in do-
mo beneficiali, quia nō inconuenit, illi cui ſructuum perceptio
permiſſa eſt & alioquin non tam arcte conſtitutio intelligen-
da eſt,ut iure familiaritatis non licuerit id concedere, arg.l.qui
iure familiaritatis.ff.de acq.poſ.illi præſertim qui ſic renuncia-
uit , eſto etiam ꝙ rō publicationis requiſitę fuerit ut innoteſce-
ret alijs quorum intereſt,nō potuit certius id cauſari,quam per
quotidianam adminiſtrationem ſpiritualium in eccleſia ubi re-
ctor egit, & prædicauit & populum benedixit & inſtruxit conti
28 nue,ēt diebus ſolennibus aſtante multitudine populi † quare ſa
tis notorium & manifeſtum eſt redditum præfatum eſſe recto-
rem , qui per hos actus qui circa ius & nomen rectoris fieri ne-
29 queunt, publicè rector apparuit. † Cum nec alieno nomine po
30 terat intelligi agere ſed ſuo iure l.& magis. ff. de ſolu. † Itaque
cum publicatio non ſit aliud quàm publice palam facere. l. ſed
31 ſi pupillus.§.præſcribere.ff.de tributo. † Et ſatis dicitur legiti-
me publicatum,ꝙ infra miſſarum ſolennia.uel dum ſermo habe
retur, & prædicatur in eccleſia aſtante populo eſt publicatū iux
ta gl.in cle. j.in uerſi.eas de ſepultu. & in cle.j.in uer.ad diuina.
de foro cōpe.& in cle.eam ſuper uer.ſolennitati.de electio.Lon
32 gè magis ſi coram in eccleſia.ipſe idem ſacra † & diuina fecit &
tractauit ac prædicauit cum ſic facto quam uerbo implere , &
magis res demonſtratur facto,quàm uerbo.l.Paulus reſpondet.
ff.rem rat.ha.cum ſimi.cū ueritas magis oculata fide, quam per
aures animis hominū infigatur ut dicit text. in §.hactenus inſt.
de grad.Et Horat.animos ſegnius arctat dimiſſa per aures , q̄ q̄
ſunt oculis ſubiecta fidelibus.& iuxta illud , certior aure arbi-
ter eſt oculus,& Hieronymus ad filiolam,plus intelligitur ꝙ o-
culis uidetur. quam ꝙ aure percipitur. Nec obſtat quod in pu-
blicatione non ſint exhibitę literæ,aut renunciatio quia cum pu
blicatio exigatur ad purgandam ſuſpitionem celantium renun-
ciationem,non pōt melior manifeſtatio quam poſſeſsione ma-
nutenuta cum alioquin ſit ꝯ oēm uerisſimilitudinem † ꝙ popu-
33 lus ſuſtinuiſſet adminiſtran.ut rectorem,niſi comperiſſet talem,
ſm Hoſt.& Io.And.in c.illud.de præſumptio. † Et ꝯñr ceſſauit
34 neceſsitas alterius publicationis apud certioratos.l.j.in fin.ff.de
actio.empt.& d.clemē.cām. in fine,& ita in dubio receptum eſt
in palatio in publicatione quæ requiritur per aliam regulam ad
acceptandum,uirtute gratiæ, & hoc ſatisfaciat etiam ubi publi-
35 catio exigatur in hoc,ut alijs innoteſceret, ut ſ̄.dixi. † Cum nō
ſit uerisſimile alios ſuſtinuiſſe adminiſtrantem ſi non compertū
habuiſſent eum eſſe rectorem,& iuris præſumptiones ſint liqui-
diſsimę probationes.l.licet imperator. de legat.j.l.ſi quis locu-
plex.ff.de manum.teſt. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio conceſſa cardinali de beneficijs prouidendis , qualiter interpretari debeat, & ſeq.*
Copula,&,quo ordine dicatur copulare.
2 *Ordo ſcripturæ,attendi debet.*
3 *Decreti natura eſt,ut ſequatur diſpoſitionem præcedentem.*
4 *Dictionis,alijs,eſt natura importare diuerſitatem.*
5 *Conceſsio prædicta prohibet uicarijs,ante nominationem cardinalis ne conferant alijs quàm nominandis.*
Beneficiorum uacatio,diuturna tollenda eſt.
6 *Decretum,an & quando liget ignorantes.*
Geſta per reuocationem poteſtatis conceſſa ante notitiā,an ualeāt.
7 *Priuilegium in quantū fieri pōt reduci debet ad terminos iuris cōis.*
8 *Dictio,huiuſmodi,denotat præcedentem qualitatem .*
Decretum prædictum quam prohibitionem inducat.
9 *Dictio,itaque,refertur ad præcedentia continuatiuè .*
10 *Ordinarius poteſt conferre alias beneficiato.*
Idem facere poteſt uicarius epiſcopi conceſſa ſibi facultate conferendi idoneis,& nu. 11.
12 *Idoneus quis dicatur,& duobus ſeq.*
13 *Et de quibus perſonis uerba, idoneis, intelligantur, & de qua idoneitate.*
Et an tale nomen intelligatur ſecundum ius commune.
14 *C.is cui.de præben.lib.6.in quo iudice procedat.*
15 *Canonicatus per conſuetudinem poteſt obtineri cum beneficio.*
16 *In eccleſia regulari , non poteſt quis dignitatem obtinere , niſi ſit profeſſus .*
17 *Diſpoſitio.d.c.is cui.in quo beneficio procedat.*
18 *Beneficium ſufficiens,qualiter intelligatur.*
19 *Vicarius epiſcopi an poſſit eſſe canonicus regularis.*
20 *Clericus coniugatus cū uirgine, an poſſit eſſe ſubexecutor in expectatiuis,& prouidere expectanti.*& nu. 31.*
Simplex clericus,poteſt iſta facere.
Deciſio Io.mona.in c.ſtatutum.de reſcri. lib.vi.quo caſu procedat.
21 *Clerico coniugato , duo tantum priuilegia reſeruantur, in reliquis ut laicus reputatur .*
22 *Conferre beneficia non eſt conceſſum laicis, & num.23.& 29.*
23 *Matrimonium reducit clericum ad inſtar meri laici.*
24 *Clericus tranſeundo ad matrimonium explicat actum contrarium clericatui,& renunciare uidetur priuilegio cleri.*
25 *Clericus coniugatus non poteſt eſſe officialis , ſeu uicarius epiſcopi.*
26 *Nec adminiſtrator rerum eccleſiæ,nec ſindicus uniuerſalis.*
27 *Prohibita laicis , cenſentur prohibita clerico coniugato, exceptis duobus caſibus.*
28 *Sententia lata a clerico coniugato,uti uicario eſt nulla.*
29 *Clericus coniugatus non poteſt conferre,& nu.21.*
Conferre quis alteri beneficium non poteſt , quòd per ſe non ualet retinere .
30 *Clericus per matrimonium ſubſequens,amittit beneficium quod habebat .*

CONSILIVM XL.

QVAMVIS Io.non fuerit nominatus per Cardina
lem iuxta formam breuis eidē Cardinali ꝯceſsi, di
cimus collationē ſibi factā ualere. Nā bene uult,ꝙ
Cardina. poſsit nominare perſonas idoneas, ipſis
1 officialibus & uicarijs eiuſdē Cardinalis epiſcopi † & ne alijs de
beneficijs hmōi prouideant,ēt cum decreto irritante,quicquid
aliter ſcienter uel ignoranter fieri contigerit prohibere poſsit
& ualeat, intentio ergo Papæ concedentis breue eſt, quod Car-
dinal. habeat primo nominare aliquos , ad aliqua beneficia , &
poſt nominationē apponere decretum cum prohibitione , tum
propter dictionem,& quæ copulat ordine ſucceſsiuo,iuxta not.
in l.Gallus.§.quidam recte. per Bart.ff.de liberis & poſthumis.
2 ¶ † Tum ex ordine ſcripturę.l.cum pater.§.penultim. de lega.
ſecundo , & quod habetur in capitu.cum dilecta de reſc. ipſis.
3 ¶ † Tum ex quo natura decreti eſt ut ſequatur diſpoſitionem
præcedentem,adeo ut dicat Geminianus in c.præſenti. de

legati,lib.vj.ꝙ ubi non habet locum diſpoſitio,nec etiam decre
4 tum. † Tum ēt propter illam dictionem, alijs, dum in fine dici-
tur quod Cardinalis poſsit nominare aliquos, & prohibere ne
alijs conferant ipſi uicarij, ſcilicet alijs quàm nominatis prius
eum natura dictionis prædictę ſit imponare diuerſitatem ut la-
5 te Gemin.in c.deinde.xxvj.diſtin. † Non ergo ſimpliciter con-
ceſſum eſt Cardinali ꝙ ante nominationem prohibeat uicarijs,
ne conferant alijs quàm nominandis, etiam ſi ignorantes prohi
bitionem conferrent beneficia. Tum quia per huc induceretur
diutina uacatio beneficiorum, ꝫ.c.ſecundum de ꝯceſsione præ-
bende ſi indiſtinctè poſſet etiam ante nominationem ſuper om
nibus beneficijs apponere decretum irritans,ignorantes ligans,
ſatis enim operatur priuilegium in hoc, ꝙ poſt nominationem
decretum cardinalis habeat ligare ignorantes, cum alias ſpecia
le ſit hoc in papa iuxta nota.per Gemi.poſt Lapum in c.ij.de p̄-
6 bendis,lib.vj.col.ult.† Et alias habeamus, ꝙ geſta per reuocatio
nem poteſtatis, ante notitiam ualeant, ut in c.audita.de reſtitu.
7 ſpol.& late Calderinus de officio delegati,col.iiij.† Priuilegium
enim inquantum fieri poteſt debet reduci ad terminos iuris cō-
munis,ut eſt tex.in c.ex parte.il primo de uerb.ſig. Io.And.in c.
dilecti.de foro competenti Inno.in c.dudum.de priuilegijs fa-
cit etiam quod nota.Inno.in c.dudum.de decim.& quod habe-
tur in l.ſi quā.C.de inoff.teſta. & in c. cām.de reſcriptis.Conte-
runt etiam uerba poſita in breui ſcilicet beneficia etiam per no
mina & cognomina uel aliter deſignando, quaſi quod nomina-
tio debeat fieri de certis beneficijs,& prohibitio inde ſecuta, ne
8 alijs conferant,de certis beneficijs debeat fieri. † Tum ēt per illa
uerba de beneficijs huiuſmodi quæ denotant præcedentem qua
litatem,ſ͡m Barto.in l.ſi quis ſuum.§.fi.de leg.ij.quæ nominatio
nō interuenit in caſu noſtro, quia ad beneficium de quo agitur
neminem Cardinalis nominauit, ergo cū uicario nil de iſto be-
neficio fuerit inhibitum,potuit conferre.Nec dicatur quod de-
cretū papę poſitū in breui habeat inducere gn̄alē prohibitionē,
quia papa ꝓhibeat, ne illi uicarij quib. id eſt ꝯmiſſum,id eſt,ut
habeant nominatis conferre, non ꝓnſint alijs de beneficijs hu-
iuſmodi,ſ certis, & ſpecificatis ad quæ iam ſint aliqui nomina-
9 ti,conferre,† Et hoc apparet ex illa dictione continuatiua,itaq;,
quæ refertur ad præcedentia.ut in l.ſi ad non.ff.de petitio.hære.
& Barto. in l. prætor. ff. de publicania alias eſſet totaliter au-
ferre poteſtatem uicarijs cōferendi, ex illa dictione huiuſmodi.
10 ¶ † Nam licet per facultatem conceſſam per epiſcopum uica-
rijs ſuper collatione beneficiorum ſint appoſita illa uerba,quod
poſsint conferre beneficia idoneis,tn̄ per hoc non prohibentur
ꝯferre beneficiatis ex quo non ſunt delegati a Papa ſed ab epi-
ſcopo. Nam ſicut ordinarius,non prohibetur ꝯferre alias bene-
ficiato,ut probatur in c.de multa.de præb & c.referente.& pro
bat tex.in cle.fi.de officio ordinarij.ut etiam expreſsè not. Lap.
& poſt eum Gemini.in c.is cui.de præben.li.vj.col.iij.uerſi.op-
pono Lap.Abb.& idem Lap.& poſt eum Gemi. in c.fi.de offic.
deleg.in diſtin.quam ibi refert in ulti.col.& ēt probat a ꝫrio ſen
ſu,in c.ordinarij.de officio ordinarij li.vj.Ita nec delegatus ordi
narij,ut eſt gl.in uerſi.habentibus,iuncto tex.in cle.fi.de officio
11 ordinarij. ¶ † Sicut ergo ſi commiſſa eſt ab epiſcopo uicario po
teſtas ꝯferendi,non intelligitur exceptum,quod non poſsit con
ferre alias beneficiato,ſic etiam ſi exprimatur,non debet intelli
gi prohibitum, & quod ꝯferatur perſonę non beneficiatę, quia
expreſsio eorum quæ tacitè inſunt nil debet operari , ut in l.iij.
12 de leg.j.& l.ꝯditiones.ff.de ꝯdi.& demon.† Et quod de dicta di
ctione,idoneis,no.Card.poſt Abb.in cle.cum ei qui. de ꝯceſsio
ne præbendę,col.ij.& doc.in c.fi de præſumpt.& not.in clem.j.
13 de off.deleg.ꝙ qn̄ dicta ꝯditio tacitè ineſt nil operatur. ¶ † Nā
uerba illa, perſonis idoneis , intelliguntur de alia idoneitate in
prouiſione ordinarij,requiſita a iure cōi, puta, ꝙ ſit moribus,&
ſcientia,& ætate iuxta.c.innotuit.de electio.& c.ſi forte.eo.tit.
14 & in c.fi.de præſumptionibus † quia uerbum idoneis, intelligiē
ſecundum ius cōe,ut dicunt glo.& Ioan.Monach.doc. in d.c.is
cui.quia loquitur tantum in delegato a Papa, ut tenet Lapus,&
poſt eum Gemi.in d.c.is cui.col.iij.uerſic.opponit Lap.Abb.in
quo ēt ſi nō ſit dictum & expreſſum uerbum,idoneis, delegatus
a Papa non vr̄ ꝙ poſsit ꝯferre alias beneficiato, ut tenet gloſ.in
uerſi.idoneis.& ibi doc.in d.c.is cui.Non mirum ſi ēt nō poſsit
qn̄ eſt expreſſum per rōnem gl.in d.c.is cui.in uerſi.non poteſt,
iuncta rōne,quam ponit gl.placet de præiudicio ordinariè pote
15 ſtatis,in clem.fi.de officio ordinarij.¶ † Attendatur ēt quod be
neficium ꝙ prius habebat eſt canonicatus qui de ꝯſuetudine ec
cleſię,inſimul debent obtineri cum dignitate ſ͡m not.per gl.ul-
timam in c.ſuper eo.de præbendis li. vj.& quod not.in c.gratia.
16 de reſcriptis li.vj.† Quia nō poteſt quidam obtinere in eccleſia
regulari dignitatem in titulum niſi ſit profeſſus, ut in c.cum ſin
gula.§.prohibendus. in uerſiculo conſueta. de præbendis.li.vj.
17 † Tum etiam quia ſi eſſet aliud beneficium quàm canonicatus ,
primum beneficium quod obtinuiſſet Ioā.ſi non eſſet ſufficiens
non habet locum dictū.c.is cui.ut dicit ibi gl. in uerſi. ſufficiēs,
18 † quæ ſufficientia debet iudicari ſecundum qualitatem perſonę
eiuſdem,qui eſt nobilis & licentiatus,iuxta.c.de multa.& quod
not.gl.xxj.q.j.c.j.& in c.cum adeo.de reſcriptis, & ibi doctores
19 ex quibus patet,quod non habet locum dictum.c.is cui.¶ † Su-
per illo autem dubio: An canonicus regularis poſsit eſſe uica-
rius epiſcopi,dicendum breuiter quod ſic,ut latè Gem.& Mod.
in c.ſi quis.lxviij.diſtin.in cle.ij.de reſcriptis. Io.de Imo.in c.ſi.
de cleri.ægrotan.& deciſi.iiij.in tit.de officio uicariatu. in deci
20 ſione. ¶ † Et quia dubitatur ut audio an clericus coniugatus cū
unica uirgine,potuerit ut ſubſecutor,prouidere ſeu conferre ex
pectanti de beneficio alias cadenti ſub expectatiua,& quod ſim
plex clericus in minoribus hoc potuerit facere non uidetur du-
bium,quia not.Ioannis Monaci.In c.ſtatutum de reſcriptis,lib.
vj.reſtringunt illum textum tanquam pęnalem & odioſum , ad
iudices contentioſę iuriſdictionis, non ad executores gratiarū,
ut not.Rot.in indiuiduo in deciſio.cclxiiij.Vbi alicui, & late di
ſputatur articulus iſte deciſio.cccclxxj.in antiquis. Vtrum.c.ſta
tutum.& Aegidius in deciſione.cclxiiij.ſimplex præsbyter.
21 † Sed an qualitates matrimonij & coniugij reddant ipſum inha
bilem,uidetur dicendum quod ſic,quia tex.in c. clerici.§.iu lite
ris.de clericis coniugatis reſeruat tantum duo præcipua clericis
coniugatis,uidelicet priuilegium uniuerſale canonis, ſi quis ſua
dente.ac etiam fori ubi de crimine ciuiliter uel criminaliter pro
cedetur,& hoc ſi in habitu & tonſura incedat,cæteris omnibus
priuilegijs amiſsis, & ſublatis, quæ alias clericia competunt,ex
quibus oſtenditur,ꝙ ea quę competunt clericis,præter iſta duo
22 expreſſa, cenſentur omnino ſublata.¶ † Et ſic poteſtas confe-
rendi quæ laicis interdicta eſt de iure communi.ca.dilectus. de
præb & in c.fi.de ꝯceſsione præbendæ,& quod not.xvj.q.vij.in
fine ſummę.& xcvj.diſt.c.bene quidem latè proſequitur Pet.de
Anch.in regula beneficium de reg.iu.col.ij.allegando quæ ſin-
23 gulariter no.Io.And.in c.ij.de præb.li.vj.† Quia ius ꝯferendi in
laicu regulariter eſt interdictū.unde ut dicit Io. And.in d.§.cæ
teris. & ibi Gemin. coniugium reducit clericum ad inſtar meri
24 laici † & eſt rō ut notatur in c.diuerſis fallacijs.& in ea.Ioan.de
Clericis coniugatis in antiquis quia clericus tranſeundo ad ma
trimonium,explicat actum ꝫrium clericatui.Ideo uidetur taci-
tè renunciare priuilegiu clericatus, ita ſingulariter dicit Ioā.de
Imo.in c.Ioannes.ubi etiam in ix.col.uerſi.circa quintam oppo
25 ſi.¶ † Tracta.an clericus coniugatus cum uirgine poſsit eſſe of
ficialis ſeu uicarius epiſcopi recitando.d.Io.And. Cel.& Flo.di
cit , ꝙ non quia præterquam in illis duobus reſeruatis cenſetur
26 ut laicus.† Et per hoc inferre ꝙ non poterit eſſe adminiſtrator re
rum eccleſiæ ſeu ſindicus uniuerſalis,quæ ſunt minoris faculta-
tis quàm poteſtas conferendi.allegat quæ habentur diſtin.xc.c.
27 iudicatum.xv.q.vij.c.in noua.† Ex quibus facit aliam illationē,
ꝙ omnia quæ ſunt prohibita laicis.de quibus in c.contingit de
arbitris,& in capitulo decernimus. de iudicijs erunt etiam pro-
hibita tali clerico coniugato,præterquam in illis duobus reſer-
28 uatis.¶ † Inferens etiam quod ſentētia lata ab eo,ut uicario epi
ſcopi, eſſet penitus nulla ergo neque poteſtas conferendi ,
29 ualeret c.fi.de officio uicaria.li.vj.¶ † Pro quo facit ratio quam
nota glo.in c.quanto.de conſuetudine.& dicit tex.in c. diaber-
tus prima quæſtione ſeptima, & in capitulo quod autem de iu-
30 re patronatus † ui ſelicet quod ille non poteſt conferre benefi
cium alteri,quod per ſe retinere non poſſet,ſed certū eſt quod
per coniugium & matrimonium,clericus perdit beneficiū iuxta
plenè nota.in c.primo, & capitulo diuerſis fallacijs.& capitulo
31 Ioannes ſuperius alleg.¶ † Ex quibus concludo,quod ſicut ipſe
primus executor,ſi taliter qualificatus eſſet, conferre nō poſſet,
ita neque ſubexecutor ab eo datus niſi ſit perſona habilis & ido
nea, non poterit talem collationem ſeu prouiſionem explicare,
pro quo eſt deciſio in terminis in antiquis. cxix. Executor da-
tus, unde breuiter tenendum eſt dictam collationem explicatā,
nulliter ex defectu poteſtatis conferentis prout etiam uidetur
ſingulariter not. Pet.de Anch.in dicta regula, beneficium de re
gulis iuris,lib.vj. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Vniendi poteſtas conceſſa uni, quando & ex quibus uerbis tributa cenſeatur, & ſeq.*
Vniendi poteſtas, an uideatur conceſſa conſtituto ad faciendum, & credendum uicarium ſimpliciter.
Clauſula generalis ſubiecta mandato præmiſſis aliquibus requirentibus mandatum ſpeciale an extendatur ad collationem beneficiorum.
Poteſtas conferendi beneficia, debet eſſe expreſſa.
Et an ueniat ſub illa clauſula generali, etiam ſi requireret mandatũ ſpeciale.
2 *Clauſula prædicta, non includit maiora expreſſis.*
3 *Vnire beneficia, magis eſt quàm conferre.*
Vnio non poteſt explicari per epiſcopum, ſine conſenſu capituli.
Beneficia conferre poteſt epiſcopus ſine capitulo, niſi conſuetudo cõtraria ſit.
4 *Prælati inferiores, poſſunt cõferre eccleſias ſubiectas eis pleno iure.*
Vnire autem non poſſunt.
5 *Implicatiua dictio, etiam, conferendi quæcunque beneficia, nõ inducit, nec implicat poteſtatem uniendi.*
6 *Vnio non poteſt fieri ſine conſenſu illorum ad quos ſpectat collatio beneficiorum.*
7 *Beneficium commendatum, non dicitur uacare per mortem commendatarij, ſeu alio modo.*
8 *Beneficium uacans per reſignationem, non poteſt conferri tanquam uacans per obitum.*
9 *Beneficium quando dicatur uacare per reſignationem.*
Reſignatio ut poßit habere effectum, infra quod tempus debeat expediri.
10 *Tempus currit negligenti prælato, ut collatio ad ſuperiorem deuoluatur.*
11 *Procuratoris negligentia ſeu patronorum, an & quando deuoluat collationem ad ſuperiorem.*
12 *Aſſertioni Cardinalis, an ſit ſtandum, & alijs ſeq.*
Actus geſtus a perſona prouida, & honeſta, præſumitur iuſtus, & factus in caſu poſſibili.
13 *Tollitur autem præſumptio iſta ex factis contrarijs.*
14 *Clauſula, conſtito ſummarie de aſſertis, inducit conditionem, & de illis debet conſtare, & aliter geſta redduntur nulla.*
15 *Forma data a lege mortua, ſeu uiua ſeruari debet, & actus geſtus ea non ſeruata, redditur nullus.*
16 *Aſſertioni Cardinalis ſtandum non eſt, ſi conſtat de contrario.*
17 *Appellatio non eſt neceſſaria ab actu nullo, ſed ſolũ ab actu iniuſto.*
18 *Aſſertio Cardinalis intimata non tollit quin poßit dici nulla.*
19 *Decretum interpoſitum contra ius partis, eſt ipſo iure nullum, & numer. 20.*
Decretum interpoſitum in monitorio continente clauſulam, conſtito de aſſertis, eſt ipſo iure nullum, ſi de illis prius non conſtat, & alijs præceden. & ſeq.
20 *Sententia lata contra ius partis, non eſt ipſo iure nulla.*
Differentia eſt inter decretum, & ſententiam.
21 *Decretum contra formam datam, ac lege uiua emanatum, eſt ipſo iure nullum.*
Delegatus proferens ſententiam iniuſtam, cenſetur nulliter iudicare contra formam mandati.
Declaratoria, & cenſura emanata uirtute decreti nulli, etiam nulla iudicantur.
22 *Iuriſdictio tributa alicui ſub certa forma, illa non ſeruata ſi procedi tur, nulliter procedi cenſetur.*
23 *In excommunicatione, declaratione, & cenſuris requiritur plena probatio.*
Compromiſſi prorogatio quando fieri poſſit, ut laudum inde latum ualeat.
24 *Non comparens, nec parens cenſuris, uel ſententiæ excommunicationis ſuperioris an dicatur contemnere, & quando.*
25 *Cenſurarum ſententia, an ſemper & omni caſu ſit timenda.*
26 *Et quid ſi lata eſt contra formam mandati, & delegationis facta.*
27 *Conſenſus an dicatur ſuppleri per non contradictionem.*
Iuriſdictionis defectus an ſuppleatur non contradicendo.
28 *Sententia cenſurarum non tranſit in rem iudicatam.*
29 *Maximè quando ſententia cenſuræ lata eſt per uiam præcepti ſeu monitorij cauſa non cognita.*
30 *Delegatus in quo loco debet ſententiam proferre, & nu. 34.*
31 *Habitatio ſolita quæ dicatur, & nu. 32. & 33.*

CONSILIVM XLI.

EX his quæ in facto deducuntur, nihil concludens al
legari uideo per aduerſarios, quo minus gratia ſi
neutri domini. D. canonizari debeat, quatenus eñ
ad prætenſam unionem, quam deducit. d. F. reſpon
detur ꝙ illa fuit nulla ex defectu poteſtatis ipſius uicarij unien-
tis, licet. n. a procuratore epiſcopi ꝯſtituto ad faciendũ & crean-
dum uicarium, dum cõſtituit ipſum eidem dediſſet poteſtatem
uniendi, tamen talem poteſtatem in ipſum uicarium non tran-
ſtulit, ex quo hoc in mandatis non habebat procurator, ut uide
1 ri põt in ſuo procuratorio. † Nec eſt dicendum ꝙ ſatis in dicto
procuratorio ueniat dicta poteſtas uniendi, propter clãm gene
ralem ſubiectam, præmiſſis aliquibus, requirentibus mandatũ
ſpeciale, prout inter alia premittitur poteſtas cõferendi benefi-
cia, quæ eſt de requirentibus ſpeciale mandatum, iuxta. c. fin. de
officio uica. li. vj. cum ſimi. quamuis. n. gl. in c. ij. eo. tit. uelit tũc
uenire etiam alia quæ requirunt ſpeciale mandatum per text. in
c. quid ad agendum. §. j. de procu. li. vj. ubi caſus, tñ hoc limitatur
per docto. niſi ſint maiora expreſſis, quia talia non ueniunt per
2 clem. non poteſt eod. titu. † Sed unire beneficia, eſt quid maius
3 quàm illa cõferre, ergo &c. † Patet ꝙ ſit quid maius, quia unio
per epiſcopum non põt explicari ſine conſenſu capituli. c. paſto
ralis in fine, de donationibus & per doct. in c. ſicut unire. de ex-
ceſſione prælatorum. ſed conferre beneficia põt ipſe ſolus, niſi
habeat omnia communia cum capitulo, uel niſi aliud ſit de con
ſuetudine, ſm Hoſt. in ſumma de his quæ fiunt a præla. ſine con
ſen. cap. §. j. in uerſi. collationibus ergo beneficiorum. & plenius
4 de elect. §. quis poſſit eligere. uerſi. quid de præbendis. † Ex eo
etiam probatur ꝙ unire ſit quid maius quàm cõferre, quia infe-
riores prælati qui habent ſibi pleno iure ſubiectas aliquas eccle
ſias, non eſt dubium ꝙ ipſas cõferre poſſunt, not. in c. cum plan-
tare. de priuileg. & tamen tales eccleſias non poſſunt unire, ut
5 habetur in d. c. ſicut unire. † Et implicatiua de qua in dicto pro-
curatorio, ibi, ac etiam ꝯferendi quæcunque beneficia &c. non
facit comprehendi unionem, implicat enim minora expreſſis,
ſiue ea in quibus eſt minor rõ, quam in expreſſis non maiora, ut
per Bart. in l. j. ff. ſi quis ius dicen. non obtempera. & per Alex.
6 conſi. xxiij. uol. iij. † Aliud etiam adhuc uiget ꝯ aſſertam unionẽ
nam ſi collatio dictę parrochialis, ut prætenditur ſpectat ad col
lationem canonicorum ſancti Martini, ſine eorum ꝯſenſu non
potuit talis unio fieri, per c. primum. §. ad hęc. de ſtatu mona. in
cle. & per gl. in uerſi. rector. in cle. n. ſecunda, de rebus eccl. non
alienandis. & ibi doc. & abſque ꝯſenſu non potuit uniri dictę p̄-
bendæ, prout unita prætenditur, argumento dictæ cle. ij. & not.
7 in d. c. ſicut unire. † Quantum autem attinet ad collationem in
qua ſe fundat. d. Ioã. etiam reſpondetur eandem non ſubſiſtere,
nec obſtat ipſi. facta enim fuit dicta collatio de dicta parrochia
li tanquam uacan. per obitum Ioã. quod minime eſt uerum, aut
enim tenuit comẽda facta ipſi Io. per uicarium epiſcopi, aut nõ
tanquam contra indultum Reuerendiſſimi Cardinalis, & etiam
epiſcopi non extenderet ſe ad comendanda beneficia ſpectan-
tia ad collationẽ alterius, niſi uacarent p obitum, ſi comenda te
nuit, & parrochialis non dicitur uacaſſe per mortem comenda-
tarij, ſed alio modo, & ſic per reſignationem Marci, per not. per
doctores poſt Federicum de Senis in tractatu permutatio. & in
c. nemo deinceps. de electionibus, lib. vj. & per Romanum cõſi.
eccl. In caſu prępoſitę conſultationis. ad hoc etiam nota. in cle-
8 mentina prima, ut lite pendente. in glo. in uerbo collato. † Si ue
ro comenda non tenuit, prout pars aduerſa affirmat, & adhuc
dicta parrochialis uacauit per reſignationem dicti Marci, ſed
tanquam uacans per reſignationem Marci collata non fuit, ſed
tanquam uacans per obitum Ioan. ut proximè dictum fuit er-
go &c. ad hoc nota. per Lapum allegatione. lxxviij. quæſtio. iiij.
9 † Nec obſtat ſi dicatur quòd etiam non uacauit per reſignatio
nem Marci, quia non tenuerit reſignatio, ex quo non fuit facta
in manibus ſuperioris, quia ſuperior, ſi uerum eſt quod præten-
ditur de collatione dictæ parrochialis ſpectan. alias ad d. cano-
nicum de præben. ſancti Martini erat dictus canonicus ergo ad
eius præiudicium tenuit reſignatio, & ſic dicitur per eius reſi-
gnationem uacaſſe iuxta nota. in c. quod in dubijs. de renuncia
tionibus, inſuper eſto ſine præiudicio, quòd d. canonicus contu
liſſet dictam parrochialem tanquam uacantem per obitum, uel
quouis alio modo, &c. & quòd ad ipſum ſpectaret alias collatio
tamen in caſu iſto dici poſſet ꝙ ſua collatio non ualuiſſet, tan-
quam

quam collatio deuoluta fuerit, in dicta uacatione, nec per dictā
reſignationem & commendam cum ſaltim ultra ſex menſes nõ
fuerit colorata ſtante diſpoſitione dicti. c. nemo. & adhuc infra
10 ſex menſes ẽt non colorata. ¶ † Et non uŕ excuſaſſe ipſum cano
nicum ad quem dŕ ſpectare collationem, qui uidens aliū quàm
priorem in poſſeſsionem & non inſtitutū a ſe debuit perquire-
re quo iure eſſet in tali poſſeſsione, & non perquirendo uŕ tem-
pus ſibi curriſſe tāquam negligenti per notata in c. ij. de ꝯceſsio
11 ne præbendę, & in c. quia diuerſitatis eo. ti. ¶ † Nec dicta Lap.
in allegatio. ſ. adduct. obſtāt quia termini ſunt prorſus diuerſi,
in caſu. n. ſuo, iuſtiſsima fuit ignorantia patronorum ſuper hoc,
tñ in præſenti caſu non eſt inſtādum, ex quo ut fuit præmiſſum,
collatio facta fuit tanquam de uacan. per obitum, non alio mõ.
12 ¶ † Circa aliud dubium datum in eadem cā, ꝙ monitoriū nul-
lum exiſtat, dŕ ꝙ licet magna fuerit auctoritas dictorum Cardi
nalium affirmantium eis ꝯſtitiſſe ex teſtium & iuriū productio
ne de narratis in cõmiſsione & propterea actus qui alias prima
fronte præſumitur iniuſtus, tñ ex quo aliquo certo caſu iuſtifica
ri põt, ſi eſt geſtus a perſona prouida & honeſta præſumitur iu-
ſtus & factus in caſu poſsibili, ut eſt text. nota. & ibi ponderat
Abb. in primo notabili in c. niſi eſſent de præbendis in princ. &
allegat notata per Inno. in c. j. de cleri. peregr. & facit quod not.
13 Ang. in l. ea quidē. col. xxxvj. C. qui accuſ. nõ poſ. ¶ † Quia uero
hæc præſumptio facile eliditur ex facto ʒrio, & ex cæteris actita
tis in cā idcirco dicta p̄ſumptio annihilatur, quia p̄ſumptio for-
tior tollit minus fortem. l. diuus cum ſi. ff. de in integ. reſti. nam
ꝯceſsio aduerſarij narrat plura grauia & prouocantia ipſum Põ
tificem ad ꝯcedendum, & tñ Papa cõceſsit ꝯſtito ſummariē de
14 aſſertis. † Quæ uerba ſonant in ꝯditione ſiue in modum formę
ſi de narratis ante monitorium ſummarie minime conſtiterit oīa
ſunt nulliter geſta. c. ſi. ibi cum igitur mandatū ſe ad alia nõ ex-
tendat, & c. mandamus tam inſtitutionem huiuſmodi quàm ex-
communicationis ſniām deinceps non tenere, & ibi ponderat
15 Abbas eẋ de præbendis. ¶ † Nam ſiue detur forma a l. mortua,
ſiue a uiua, id eſt a principe uiuente, & non ſit ſeruata ſubiacet ip
ſe actus ſic geſtus uitio nullitatis & oīa inde ſecuta ſunt ſimili-
ter nulla, & eodē modo reuocanda iudicio nullitatis, tex. & glo.
in c. fides. x. diſt. & glo. in cle. j. in uerbo donec. de re iudicata, &
tex. ubi Inno. & Ant. de But. in c. ex inſinuatione. de procurato-
ribus, & c. cum dilecti. de empt. & uend. cum igitur neq; ex arti
cularis per impetrantem nec ex inſpectione compromiſsi & lau
di potuerit ꝯſtare, de narratis in commiſsione, plene uel ſemi-
plene ſed potius oīa ex ſui inſpectione apparent nulliter eſſe ge
ſta uidelicet laudum poſt diem compromiſsi latum, & uiolatio
pacis, nedum nõ fuit articulata, & ꝯñr teſtes ſuper ea depoſuiſſe,
nõ pręſumuntur, ſed nec ipſa pax fuit producta, ſed tñ poſt de-
cretum monitoriū fuerint producta quędam capitula pactorū,
q̄ ꝯuentiones & pacta ab ipſiſmet ʒheotib. nõ pax nuncupatur.
prorogationes ẽt compromiſsi, licet nullę ſint, tum quia a non
procuratoribus factę, tum quia poſt terminum compromiſsi ex
piratum, tum quia corā ipſis Cardinalibus minime fuerunt pro
ductę tempore decreti monitorij non potuere iuſtificare ipſum
16 monitorium ſic decretū. ¶ † Et ſic apparet ꝙ aſſertio Cardina
lium redditur minus uera & ualida, propterea illi nullatenus eſt
ſtandum uel pro ea p̄ſumendum cū cõſtet de ʒtio ex actis iuxta
gl. fi. in c. ſicut. extra de ſent. exco. & ponit Ang. conſi. clxxxij. &
Rot. de proba. deciſ. ccxiiij. in antiquis, non ob. ꝙ d. dictorum
aſſertionis & geſtorum per Cardinales habuerit notitiam & co
piam, quia fuerunt intimatę perſonaliter, & tñ ab illa intimatio
17 ne non appellando uĩr ſibi p̄iudicaſſe, &c. ¶ † Nam rńdetur ab
actu nullo, non eſſe neceſſariam appellationem, & ubi nõ inter-
ponitur non p̄iudicat quia tñ interponitur ab actu iniuſto, nõ
aũt nullo tex. eſt in l. j. §. ſi quis tutor. ibi, ſed ſi fuerit repulſa tũc
demũ appellare debet, cæterũ ante fruſtra appellator. ff. qñ ap-
18 pel. ſit. ¶ † Præterea nihil prohibet quo minus poſt falſam aſſer-
tionē Cardinaliū, & nullā, ut patet ex actis, licet intimatā nõ poſ
ſit peti declaratio per uiā nullitatis ſuper ipſis cenſuris ſic fulmi
natis ſm Io. And. in c. licet. in uerbo euitari de ſent. exc. li. vj. p̄-
ſertim cū dicta aſſertio tñ faciat aliqualē p̄ſumptionē, q̄ tñ ex
actis eliditur ut dixi quia ueritas p̄ualet opinioni. l. illicitas. §. ue
19 ritas. ff. de off. p̄ſi. cū ſi. † Itē quia decretū monitorij, ubi interpo
nitur ʒ ius partis, eſt ipſo iure nullum tex. eſt no. in l. Sciẽ egreſ-
20 ſę. ff. de tut. & cu. da. ab his. & l. ſi putas. C. de pet. hęr. ¶ † Et di-
cit Alb. in l. ſi. ff. de iu. & iu. ꝙ licet alias ſnīa ʒ ius partis ſit iniu-
ſta, tñ decretū ʒ ius partis eſt ipſo iure nullū, per dicta iura, alle-
gat duas rõnes differentię, prima quia ſnīa fertur p̄ſentibus par-
tibus, monitoriū uero partibus abſentibus, itē decretū monito-
rij debet interponi cā cognita, ergo ſi aliter fit tanquam ʒ ius
eſt ipſo iure nullum, non ſic in ſnīa, ut ibi latius per eū, & ſic om
ni caſu decretum monitorij fuit nullū & multo magis iſto caſu
cum fuerit data forma a lege uiua, & illa non ſeruata fuit decre
21 tum. † Fortius dicebat Ott. & Hoſt. in d. c. ſi. de preb. ꝙ delega-
tus qui tulit ſnīam iniuſtam, cenſetur ſemper nulliter iudicare,
quia ſemper ʒ formam mandati dŕ facere iniuſte iudicando, &
licet aliqui mordeant illud dictū, tñ in caſu noſtro plana eſt om
nium ſnīa, pp formā p̄cedentem uidelicet ꝯſtito de aſſertis quo
caſu oēs doctores ꝯcordant. ¶ Quantum attinet ad dubiū, ꝙ de
claratio & inde ſecuta ſint nulla, uŕ eius deciſio dependere a pri
mo dubio, tū quia declaratio & appoſitio interdicti erat ʒ for-
mam mandati cū non ꝯſtiterit plenè de narratis in ꝯmiſsione,
tum ẽt quia dum petitum extitit derogari extrauagā. Bonifacij
octaui. q̄ incip. proinde fuit ꝯceſſum ꝯſtito de aſſertis & ſic ſimi
liter in modum formę uel ꝯditionis, & tñ non ꝯſtito de illis pro
22 ceſſerunt ad declarationē, & alia inde ſecuta. ¶ † Itē ubi alicui
ex aliqua cā noua tribuitur iuriſdictio ſub certa forma qua non
ſeruata iudex ad ulteriora procedit nulliter procedit & decla-
rat, iuxta glo. in cle. j. de iure patro. extra. & Roma. cõſi. ccxxvj.
23 ¶ † Item dato quod in decreto monitorij, non fuiſſet neceſſaria
plena probatio in excommunicat. tñ & in declaratione ſecus ſe
cundū Bar. in extrauag. ad reprim. in uerſi. ſummarie. tex. & glo.
in cle. ſæpe. de uerb. ſig. Item prorogationes duplici de cā ut di
xi in primo dubio, ſunt nullę, hæc aũt declaratio, & inde ſecuta,
nullum habent fundamentū, tum ex p̄dictis, tum quia ꝯſtat lau
dum fuiſſe nullum prorogationes ẽt nullas a non procuratore
aduerſarij factas, & poſt terminum ꝯpromiſsi expiratum laudū
non apparet intimatū procuratoribus neq; principalibus, pax
non fuit articulata neq; probata, ſimiliter nec eius uiolatio, idē
de periurio, de quo non ꝯſtitit cū eẋ diem ꝯpromiſsi fuerit lau-
dum latum de diſsipatione bonorum, ſimiliter nihil cõſtitit, &
ſic cum p̄dicta minime fuerint probata & liquidata Cardinales
proceſſerunt cā nõ cognita, & ſine probationibus neceſſarijs cū
tam ex iuris cõis diſpõne, quàm ex forma data in reſcripto, ꝯſtā
io de aſſertis, debeat de p̄miſsis oībus plene ꝯſtare, ante excõica
24 tionē & declarationē p̄dictam. ¶ † Nec obſtat ꝯtemptus in non
ꝯparendo, quia ex eo ſolo nõ dŕ quis ꝯtemnere, ꝙ nõ paret cẽſu
ris uel ſnīæ excommunicati ſuperioris niſi aliud de meritis cau
25 ſæ appareat, ut uolunt gl. & doc. in c. de libellis. xx. diſt. ¶ † Non
obſtat ſi obijciatur, ꝙ ſnīa cenſurarū, ſiue nulla ſiue iniuſta par-
te nõ appellāte teneat iuxta. c. illud. per Innocentiū de clericis.
excõica. mi. quaſi per non ʒdictionem uel nõ appellationē par-
tis uideatur ratificata ſnīa quamuis nulla & ꝯñr dici non poſsit
26 de nullitate dictarū cenſurarum. † Quia rñdetur illud uerum,
niſi ſnīa & monitorium eſſent lata. & decretum ʒ ſtudioſam for
mam ipſius mandati delegantis, q̄ ꝯcernāt nõ mõ habitum, ſed
ẽt expediunt iuriſdõni, propter ꝯditionē adiectam, qm̃ tũc defi-
cere cẽſetur tam ꝯſenſus partis ʒ quam fertur, ſed ẽt intẽtio de-
legantis, & iõ tunc per nõ appellationem; uel nõ ʒdictionē par-
tis, ſnīa non firmatur, ſed ſemper erit nulla, quia deficit cā effi-
ciens, & cā formalis, ſm Hoſt. & Anton. de But. & magis cõiter
doctores ſm Butrigarium in ca. prudentiam. de officio delegat.
27 † Nam licet per non ʒdictionem uideatur ſuppleri defectus cõ
ſenſus, non tñ ſuppletur defectus ſtudioſę formę datę a Papa,
dum dicit ꝯſtito de aſſertis, partes enim hoc facere nõ poſſent,
tacite nec expreſſe, quia cenſetur defectus iuriſdõnis, prout etiā
tenet Pet. de Ancb. ꝯſi. ccxcviij. & Inno. & docto. in d. c. pruden-
tiam. nam illa uerba ꝯſtito de aſſertis, non modo concernũt ius
partis, ſed etiam iuriſdictionem concedentis, & illius facultatē
ac iuſtificationem, cum alias Papa in eundem dictam iuriſdõnē
non dediſſet, niſi conſtitiſſet de periurio, & uiolatione pacis. c.
nouit. de iudicijs. & ideo tales defectus partium prorogatione
28 uel taciturnitate, aut non ʒdictione iuſtificari nequeunt. † Ad
prædicta facit, quod dicimus regulariter, ſentẽtias cenſurarum
propter periculum animarum non tranſire in rem iudicatam. c.
29 conſanguinei, ubi doct. communiter, de re iudicata. † Præſertim
ubi ſententiæ cenſuræ ſunt latę per uiam præcepti ſeu monito-
rij ſine cauſæ cognitione, prout ꝯtingit in caſu noſtro, ut eſt gl.
ſin. communiter approbata in c. ex parte. il primo. de uerb. ſign.
& not. Antonius de Butrio in cap. ab excommunicato. col. xij.
30 de reſcriptis. † Ad ultimum dubium dico ꝙ licet probetur Car
dinalem habuiſſe habitationem apud ſanctum Petrum, & de-
legatus

legatur alio loco poſſit ſententiare, ſm gl. Bar. & alios in l. fi. ff.
31 de iuſt. & iure. & Bar. in l. v. C. quomodo & quando iud ea. † Et
uerb. ſolitę, uerificetur una uſce. l. j. C. quomodo & quando iu-
32 dex. l. mella ait. §. j. ff. de alimen. & cibarijs legatis. † Tamen
qn in citatione eſt expreſſus locus, uidelicet ſolitę habitatio-
nis, & agitur de re ualde præiudiciali, non ualet ſententia, quia
in tali re non licet uagari, ita ſentit Barto. in l. dies cautionis. §.
prætor ait. ff. de damno infecto. per illum tex. ibi, degit. & Spec.
in tit de competen. iudi. adito. §. j. uerſic. ſed nunquid. † Iccirco
33 ſentiunt q debet intelligi de loco ubi maiori parte anni habita
bat. l. cum delanionis. §. Sabinus. de fundo inſtructo. clemen. cau
ſam. & ibi gl. de electio. † Sed Cardinalis præfatus pro maiori
34 parte anni degebat, & ſolebat habitare alibi ergo &c. Et illud
domicilium ſancti Petri erat potius diuerſorium ad quietem
poſt finitum conſiſtorium, & ſic non ad reſidentiam faciẽdam,
ſed ex quo pro cauſa huiuſmodi elegerat tribunal in certo loco
ſpecificato, non debuit mutari, & ſi mutabatur, debebat muta-
tio intimari partibus, ut ſcirent ubi comparendum eſſet alias
non ualuit. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Indultum conceſſum epiſcopo, de conferendis triginta beneficijs, an præiudicet regulæ de quatuor menſibus conceſſis ordinarijs, & alijs ſeq.*
Conceſſa fauore alicuius, non debent inducere reſtrictionem.
2 *Exceſſus modicus & paruus, ex quibus conſideretur.*
3 *Motus proprius tollit ſurreptionem.*
4 *Obedientiæ præſtatio, facienda Pontifici fauorabilis eſt, cum eius contrarium ſit odioſum.*
5 *Priuilegia & gratia mera, reſtringendæ ſunt.*
Alternatiua conceſſio, an ſit fauorabilis uel odioſa, & alijs præcedentibus.
Diſpoſitio reducens rem ad primæuum ius fauorabilis eſt.
Quando conceditur aliquid per quod ſit reductio ad ius commune, non ſonat in priuilegium.
6 *Nec iſto caſu erit neceſſaria clauſula derogatoria, alterius conſtitutionis habentis clauſulam derogatoriam.*
7 *Falſa expreſſio, quando & quo caſu uitiet conceſſionem, & nume. 8. & 9.*
8 *Numerus pluralis, an uerificetur in ſingulari, & nu. 9.*
Si plura narrantur in commiſſione, ſatis eſt quòd unum ex illis uerificetur, & ſeq.
10 *Conceſſum aliquibus ex cauſis, non ita de facili præſumitur ſublatũ.*
11 *Breue an cenſeatur ſuſpectum, propter retectionem alicuius commiſſionis.*
Et quid ſi papa atteſtatur, ſe aliquid rectè conceſſiſſe, an denuo uideatur id concedere.
12 *Clauſula quod tenor haberi debeat pro expreſſo, an operetur, quando de alia conceſſione facienda eſſe: expreſſa mentio.*
13 *Et quid ſi derogatio ſit per modum legis.*
Si in gratia alternatiuæ apponitur illa clauſula, non ualeant expectatiuæ, niſi in eis ſiat expreſſa mentio de alternatiua quid operetur.
14 *Clauſula, ſtatum cauſæ habentes pro expreſſo, an uerificetur in æquipollenti.*
Confirmans in uirtute ſua, quos defectus tollat, et unde tale uerbum deriuetur. & nu. 15.
16 *Facilius derogatur clauſulæ ſimplicis derogatoriæ, quàm clauſulis fortioribus derogatoriarum derogatorijs. & nu. 7. & 15.*
17 *Clauſula, non obſtantibus priuilegijs ſub quacunque uerborum forma conceptis, quid importet.*
18 *Clauſula, pro expreſſo habentes, an deroget priori diſpoſitioni habenti fortiores clauſulas.*
Clauſula, tenore habito pro expreſſo, refertur ad principalem diſpoſitionem non autem ad uerba derogatoria, contenta in illa, & idem in clauſula non obſtan. priuilegijs &c. nu. 19. & 21.
20 *Religio conſideranda eſt, & fauore proſequenda.*
21 *Præfatio, & proœmium conſiderantur.*
22 *Qui utitur generalitate, & ſcienter, an dicatur doloſè uerſari.*
23 *Clauſula illa, cum derogatione literarum latiſſime extendenda, qualiter intelligatur & interpretetur.*
24 *Et ad qua extenſio fieri debeat.*
25 *Gratia binę conceſſa motu proprio, qua illarum ſit præferenda.*
26 *Motus proprius, non tollit defectum intentionis.*
27 *Clauſula, pro expreſſis habentes, procedit quando in prima diſpoſitione, non ſunt clauſulæ, geminatæ, & fortes derogatoriarum derogatoriæ.*

CONSILIVM XLII.

QVANTVM Ad alternatiuam, dicendum eſt, minime ſublacere uitio ſurreptionis quamuis nõ fuerit in alternatiua expreſſum, prius per papam conceſſum fuiſſe indultum de ↄferendis triginta beneficijs, quia qñ Papa conceſsit indultum prædictum cogitauit epiſcopum gaudere ultra dictum indultum, regula de quatuor mẽſibus ordinarijs conceſsis tempore expectatiuarum, alias ſi aliter diceremus, nõ gratia ſed reſtrictio fuiſſet inducta, ꝫ. l. quod
fauore. C. de legi. l. ſi mancipia. ff. de fundo inſtructo. & c. quod
1 ob gratiam. de regu. iur. li. vj. † Patet ergo q in ↄceſsione alterna
tiuę, modicum plus conceſsit, uidelicet, duos menſes, pluſquam
2 regula de quatuor menſibus conceſsis, † q autem talis exceſſus
dicatur modicus, ſatis patet ↄſtare ea perſona ↄcedentis, & per
ſona cui cõceditur, utpote oratori regis, ↄceſſum ẽt ex perſona
donantis & donatarij, arguimus, ſi n donũ ſit grande. c. & ſi que-
3 ſtiones. de ſimo. & in l. & ſi ſuſceptum. cũ ibi not. ff. de iudi. † Eo
maxime, quia alternatiua eſt motu proprio cõceſſa propter qđ
ceſſat ſurreptio. c. ſi motu proprio de præben. li. vj. Et conceſsio
facultatis. xxx. beneficia conferendi fuit modica, quia ↄceſsio.
xxx. beneficiorum in terra ubi ſunt pluſquam duo milia, cenſe-
tur modica. † Nec põt allegari defectus intentionis, tum per prę
4 dicta, tum etiam quia credendum eſt papam, talia & maiora cõ
ceſſurum pro epiſcopo, qui orator regis uenit ad præſtandum
obedientiam, cum. n. ſuum ↄtrium ſit malũ & deteſtabile. xxiiij.
q. ij. c. ſciſma. obedientiæ præſtatio quæ eſt eius ↄtrium debet mul
tis fauoribus affici, quia ↄtriorum eadem eſt diſciplina, c. intelle
cto. de iure iur. & in l. j. ff. de his qui ſunt ſui uel alie. iur. facit ẽt
fauor religionis. l. ſunt perſonę. ff. de relig. & ſum. fune. ſumma
etiam eſt ratio. † Nec obſtant not. in c. ueniens. de præſcri & in
5 c. ij. de fil. præsby. lib. vj. quia ubi doct. loquuntur quando ſunt
duo priuilegia, uel duę gratię merę. At in caſu noſtro, cõceſsio
alternatiuę non eſt mere gratia, quia per alternatiuam reuerti-
tur ad ius commune, ne ordinarij tantum grauentur. iuxta not.
in c. ij. & iij. de præben. li. vj. & ẽt res de facili reuertitur ad ſuã
naturam. c. ab exordio. xxxv. diſtin. & in l. ſi unus. §. pactus uerſi.
6 quod in ſpecie dotis. ff. de pactis. ¶ † Vnde dicebat Fulgo. conſi.
clv. q licet in canone edito in cõſtitutione cenſeatur contineri
clã derogatoria, tamen qñ conceditur aliquid, per quod reuerti
tur ad ius commune, non opus eſt derogatione. Ad id aũt quod
dr̃ de breui conceſſo eidem Epiſcopo, in quo Papa atteſtatur,
nolle derogare alternatiuę per expectatiuas ↄceſſas uel in poſte
rum ↄcedendas debere Epiſcopũ uerificare quod expreſsit, uide
licet, q nõnulli ſe iactant gratias expectatiuas ſe habere in mẽſi
bus alternatiuę, cũ tñ nõ reperiatur niſi de uno ſpectãte, primũ
dico q non expreſsit Epiſcopus q aliqui haberẽt gratias expe
7 ctatiuas, ſed q nõnulli ſe iactabant habere. † Præterea nõ ſemper
falſa expreſsio uitiat, ſed illa tñ quæ difficultaſſet principem ad
ↄceſsionem inata. c. ſuper literis. in fine de reſcriptis, ſm Pet. de
8 Anch. conſi. cxxxvij. † De natura & efficacia. & quod not. do. de
Rot. in deciſ. cccl. illa falſitas. in titu. de reſcriptis in antiquis, &
alia deci. eod. titu. in antiquis. Papæ ſupp. & deci. lxxxiij. ſi quis
narrauerit no. in ti. de reſcriptis. Licet. n. dixerit plures expectãtes
expectatiuas ſe iactare habere in mẽſibus alternatiuę tñ ſufficit
ꝓbare de uno ſicut alias dicit deci. Rot. lxviij. in ti. de reſcriptis
in no. licet plura. q ſi aliqua narrentur in ↄmiſsione quorũ ali-
qua ſint uera, aliqua falſa ualebit cõmiſsio ſi ex ueris põt ſequi
effectus, & ad idẽ deciſ. Rot. in antiq. xv. ſi plures. & Bellemo. de-
ciſ. xxviij. licet plura. & Lap. allegat. xxiiij. per c. ex parte. il j. de
9 reſcriptis. † Facit ẽt quia pluralitas reſoluit in ſingularitatẽ ut hr̃
in l. falſa demõſtratio. in fine. ff. de ↄdi. & dem. & in c. oẽs leges.
prima diſtin. & quod hr̃ per Gemin. in c. j. de rer. permut. lib. vj.
poſt Io. And. q ille tex. loquens in plurali, habet locum ẽt ſi tñ
unus eſſet expectans, & multo magis in propoſito, quia Papa in
breui fundat ſe, q nõ intendit grauare in menſibus alternatiuę,
quia ſatis eſt grauatus in alijs ſex mẽſibus Papæ, imo creditur q
ſi quæ ſunt in præſenti expectatiua cõditionaliter loquendo q
10 non intendit derogare alternatiuę, † uel ſi in poſterũ aliquę ex-
pectatiuę ↄcederent ſentiẽs caſum quo de pñti nõ eſſent expe
ctatiuę & ſic apparet, q nõ ſe fundat ĩ narratis, & ſic ceſſat rõ cle
mentinæ

mentinæ primæ de probationibus,non.n.de facili debent cenſe
ri ſublata alternatiue, pro oratione ad inſtantiam unius priuati
11 expectantia facit regu.doc.& quod hr.aav.q.ij.in ſumma.† Bre
ue aũt prædictum non põt cenſeri ſuſpectum, quia Papa in reie
ctione cuiuſdam commiſsionis aduerſarij atteſtatur tale bre-
ue recte ꝯceſſum,iõ uideri ac ſi ſecũdo breue ꝯceſsiſſet,argõ no.
per doc.in c.porrecta.de ꝯfir. uti.uel inuti. & iõ nõ eſt ꝯ uerba
Papę diſputandum cle.j.de proba.& quod not. in c.ſi motu pro
prio de præb.arbitror tñ non opus eſſe recurrere ad breue,quia
ẽt abſque breui dico gratiã & expectatiuã aduerſarij non ſuffi-
cienter derogaſſe alternatiuę,nam in alternatiua ꝯtinentur hu
iuſmodi uerba,non obſtan.expectatiuis, &c.ẽt ſi in eis ꝯtineren
tur clæ derogatoriarum derogatoriæ fortiores & efficaciores.in
expectatiua aũt quamuis principalis diſpoſitio dictæ gratiæ al
ternatiuæ in parte narretur,tñ non exprimuntur clæ derogato-
riæ,ac illę quæ derogant derogatoriarũ derogatorijs,q̃ ſunt po
ſite in alternatiua , imo ſimpliciter dr̃ tenore alternatiue habito
12 pro ſufficienter expreſſo.† Conſtat enim ꝙ qñ tñ eſſet in alter-
natiua iſta clã non ualeant expectatiuę, niſi de alternatiua ex-
preſſam faciant mentionem , ꝙ tunc ſufficerẽt illa uer.non ob-
ſtan.alternatiua,cuius tenor haberi debeat pro expreſſo, ut iſto
caſu procedit,quod not.Bal.per illum tex.in l.omnis.C.de pſc.
13 aaa.anno.† Præterea tex.ille procedit qñ fit derogatio per mo-
dum legis,iuxta ea q̃ ponit Bar.in extrauagã. ad reprim.in uer.
non obſtan.poſt principium,& quod not. in propoſito Paul.de
Ca.ꝯſi.lv.Paſſus iſte.col.a.uerſi.ij.not.dum rñdet ad elementinã
primam,in fine de ſepul. quia ex quo lex fit ad utilitatẽ publicã
præfert priuatę.l.unica.§.pen.C.de caducis tollendis.& in dicto
caſu qñ cũ alternatiua poſita fuiſſet tñ illa clã,nõ ualeant expe-
ctatiuę niſi in eis fiat expreſſa mentio de alternatiua. in expecta
tiua aũt eſſet dicta clã,pro expreſſo habentes & ꝙ dicunt dom.
de Rot.deciſ.ccxiiij.ſi cã cõmittatur.q̃ eſt in titulo de reſcriptis
in no.ut licet ſit de proceſſu cauſæ faciẽda mentio ꝙ ſufficit illa
clauſula in cõmiſsione,ſtatum cauſæ,pro expreſſo habentes.
14 ¶ † Quia tunc ſatisfit per æquipollent formæ,quam uoluit de-
rogans obſeruari qui permiſit iſto caſu derogari poſſe,ſic ẽt pro
cedit quod uo.Ant.de But. ꝯſi.lj.itẽ quia ibi loquitur,qñ in cõ-
ceſsione legati erat derogatio,licet nõ poſsit legatus derogare,
& acceſsit Papæ ꝯfirmatio quia licet in ꝯfirmatione nõ eſſet de-
15 rogatio referebat ſe ad diſpõnem legati.† Cuius defectus intẽd
debat ꝯfirmans tollere,quia ꝯfirmat in uirtute ſua & alterius cõ
firmat,quia ꝯfirmare dr̃ a con,quod eſt ſimul, ut elegãter tradit
Bal. ꝯſi.ccclxxxvij.Verba Papæ uolu. iij. Præterea non loquitur
qñ in prima diſpõne eſſent clæ tam fortes ſed in caſu alternati-
uæ prædictæ , ubi eſt geminatio derogationis per clauſulas for-
tes, uidelicet illas non obſtantibus expectatiuis,ẽt ſi in eis eſſent
clæ derogatoriarum derogatoriæ fortiores & efficaciores,uidet
derogans proteſtari nõ poſſe derogari in aliquo caſu,uel ſi poſ-
ſit oportet,ꝙ ſpecialiter tollatur talis efficax clã.iuxta.c.ex lr̃is.
de dolo & ꝯtuma.& quod not.Pau.de Caſt.d.ꝯſi.lv.Paſſus iſte.
16 maxime prope finẽ ubi dicit,† ꝙ facilius derogatur clæ ſimpli-
ci derogatoriæ quàm clauſulis fortioribus uidelicet derogato-
riarum derogatorijs,qui ẽt pro hac opinio. allegat Bar.in l.ſi qs
in principio teſtamenti.de legatis.iij.col.iiij.uerſi.quid ſi uerba
derogatoria,&c.ad quam ſnĩam cõem,accedit ẽt Raph.Cum.in
d.l.ſi quis in prin.col.pe.uerſi.itẽ ubi dicit,ex quo dicebat Bar.
17 in l.ſi quis in princ. † ꝙ licet qñ in teſtõ eſt ſimplex derogato-
ria,ſufficit dicere non obſtante tali teſtõ manu talis notarij ſcri-
pto ſecus ſi derogatoria eſſet fortior ſimplici derogatoria , & in
hoc ſequuntur ſnĩam Bar.cõiter doc.in l.ſi mihi & tibi.§.in lega
tis.de lega.j.& Sal.in l.ſancimus.C.de teſtamentis.quicquid di-
cat Bal.in l.humanum.C.de legibus . per quæ apparet non eſſe
curandum , ꝙ aduerſarius in expectatiua fecerit mẽtionem per
quem pontificem alternatiua ſit ꝯceſſa, unde licet illa uerba nõ
obſtantibus priuilegijs ſub quacunque uerborum forma conce
ptis,importent tñ ac ſi eſſent ſpecificata,ſm Bald in l.omnis.in
tex.C.de præſcripti.aaa.annor. dum exemplificat de teſtõ,& tñ
qñ in diſpoſitione præcedenti,eſt clã derogatoriarum derogato
ria,non ſufficit dicere non obſtante priori diſpoſitione ſub qua
cunque uerborum forma concepta,ut inquit Pau.de Caſt.d.ꝯſi.
18 lv.Imo expreſsius uoluit Cardin.conſi.cxxxvj.Factum ſic ſe ha-
bet.col.pen.uerſic.indulto autem. iuncta reſponſione quã ponit
in ulti.col.ad aliud. cum dr̃,ꝙ etiam clã pro expreſſo habentes.
non derogat priori diſpoſitioni fortes clauſulas habenti , qñ ẽt
in alternatiua dicitur non ualeant expectatiuę,etiam cum clau-
ſulis derogatoriarum derogatorijs,præſuppoſito etiã ſi expreſſe
& de uerbo ad uerbum de principali diſpoſitione faciant men-
tionem in derogatione,illa enim uerba,tenore alternatiuę habĩ
to pro expreſſo.referuntur ad principalem diſpoſitionem alter-
natiuę,non autem ad uerba derogatoria in ea ꝯtenta,cum nunc
in genere nunc in ſpecie de uerbis derogatorijs fiat mentio , ut
de illis uerbis, non obſtantibus priuilegijs ſub quacunque uer-
borũ forma ꝯceptis.ꝙ non referãtur ad clauſulas derogatorias,
ſed tantummodo ad principalem diſpõnem,tradit Pau. de Caſ.
conſi.cccxv. Quoniam adiectione.q̃ uerba æquiparauit Bald.in
d. l. omnis. ut ſupra dixi in illis uerbis cuius tenor pro expreſſo
19 haberi.† Aliàs ſequeretur ꝙ per eaſdem clauſulas per quas dero
garet ſimplici clauſulæ derogatoriæ derogaretur clauſulæ for-
tiori,uidelicet derogatoriarum derogatorię, quod eſt ꝯ notata
per Bar.in d.l.ſi quis in princ.& per Pau.d.conſi.lv.cum alijs.ã.
allegatis.pone enim ꝙ in alternatiua nulla eſſet derogatoria,&
Papa in narrando tenorem alternatiuę,ne totum tenorem tene
tentur exprimere dixiſſet illa uerba , tenore alternatiuæ habito
pro expreſſo,igitur in caſu noſtro requiritur magis ſpecifica de
rogatio , eo maximè ꝙ non eſt facta mentio de præfatione, ſeu
20 proœmio dictæ alternatiuæ.† In proœmio dictæ alternatiuę Pa
pa dicit,ſe pro ambaſciatore qui pro unione eccleſiæ,& pro præ
ſtanda obedientia pro rege uenit, talem alternatiuam ꝯcedere.
Summa eſt.n.rõ ut ſuperius in alio articulo dixi q̃ pro religione
21 facit.l.ſunt pſonæ.ff.de relig.& ſum. fune. † Prætatio.n.eſt ꝯſi-
derãda.l.ſi.ff de her.inſti.& pro ambaſciatore gloſa & iura alia
multũ fauent.l.ſi.ff.de legatis.ubi dicit tex.ꝙ legati ſancti hñr.
Si enim papa noluiſſe uere derogare alternatiuę,ſicut fauorabi-
liter ingeminauit tot clauſulas in alternatiua, ſic eas in expecta
tiua poſuiſſet,prout eſt de ſtilo, qñ fauorabiliter derogatur clau
ſulis tam fortibus,ſicut alias ꝯſiderat Pau.de Caſt.in d.ꝯſi.lv.in
x.col.non enim occupaſſet membranas tantum talis ingemina
tio clauſularum ſicut ferè de uerbo ad uerbum, in multis princi
palis diſpoſitionis alternatiuę expreſſa facta mentio,igitur cre-
ditur circumuentus.c.cum olim.de re iudicata.Ex quo ſine cau
ſa ꝯceſsit expectatiuam cum derogatione alternatiuę,ut ex alijs
conſiderat Cardi.in d.ꝯſi.cxxxvj.in prin. col.antep. Sicut enim
in expectatiua tenorem principalis diſpoſitionis alternatiuę ex
preſsit,ſic potuit exprimere clauſulas illas fortiſsimas,uidelicet
illas, non obſtan. expectatiuis etiam ſi in eis eſſent clauſulæ de-
rogatoriarum derogatoriæ,& fortiores,& efficaciores,ſed ideo
expreſsit uerba tñ generalia, cum tñ ſciret tales grandes clauſu
las in alternatiua ineſſe, ut facilius circunſcriberent papã,quod
etiam ex eo deprehenditur, ꝙ etiam in ſupplicatione non fecit
mentionem de alternatiua,ſed ſub uolucro uerborum illorum,
uidelicet non obſtantibus literis per papam conceſsis,ſuper fa-
cultate conferendi.aaa.beneficia,& quocunque & qualiscunq;
ad eius collationem &c. quæ in certis menſibus tunc expreſsis
uacare cõtingeret, fecit mentionem de literis,non nominando
22 eas ſub nomine alternatiuę. † Et ſic uidetur dolo uerſatus, uſus
tanta generalitate cum non eſſet ignorans.argu.l.ſi quæro.ff.de
act.emp.& ibi Bar.Pau.de Caſt.& doctores in l.ſi quis cũ aliter.
ff.de uer.ob.& quod hr̃ in l.j.§.ſi.ff.de act. empt.& l.quæritur.
§.ſi uenditor.ff.de ędil.edic.& quod not.Spe.in ti.de empt.& uẽ
di.§.nunc uidendum.uerſi.quid ſi uenditor equi.& uerſi.quid ſi
23 uendo tibi.& Abb.in c.iniuſtum.de rerum permutatione. † Et
per eaſdem rationes dico,illa uerba poſita in literis ſupplicatio-
nis expectatiuæ.Et cum derogatione dictarum literarum latiſsi
me extendenda, minime obſtare , tunc per prædictas rationes ,
tum quia etiam ſi in literis alternatiuę fuiſſet tantum ſimplex
clauſula derogatoria adhuc in ſupplicatione poſita eſſent illa
uerba,& cum derogatione latiſtime extendenda,extenditur e-
nim derogatio cum exprimuntur clauſulæ derogatoriæ , & di-
ſpoſitio exprimitur latè extenſa , ſed nos ſumus in derogatione
derogatoriarum derogatoriæ latiſsimè extendenda, quod papa
non conceſsit quia conceſsit derogatorię extenſionem,dummo
do non tranſeat in aliam ſpeciem,quia extenſio ad aliã ſpeciem
non habetur,iuxta nota.in l. ſi quis ex conſenſu.C.de epiſcopa
24 li audientia.† Eo maximè quia in generali ſermone,non ueniunt
ea quæ uerisimiliter non ueniunt conceſſa.c.in generali. de offi
cio uicarij.libr.vj.nunc bene exprimitur in dicta ſupplicatione,
ꝙ epiſcopo fuit conceſſa alternatiua , propter quæ , & propter
prædicta,& quia conceſsit priuato ignoto,qui nunquam fuit in
curia Roman. ſine cauſa quod noluit concedere proprijs do-
meſticis & familiaribus Papæ,iõ Papa creditꝛ circumuẽtus in de-
rogando

rogando conceſſioni ambaſciatori factæ. cap. cum olim. de re
25 iudicata. † Nec obſtat ꝙ expectatiua aduerſarij ſit conceſſa mo-
tu ꝓprio qa ēt gratia alternatiuę eſt ꝯceſſa motu ꝓprio, & am
baſciatori regio, pro p̄ſtanda obediētia, & eſt prior ergo potior
26 regu. qui prior. de regu. iur. lib. vj. † Tum etiam quia in alternati
ua motu proprio conceſſa Papa proteſtatur ꝙ non ualeant ex-
pectatiuę in futurum concedendę, etiam ſi eſſent motu proprio
conceſſæ. igitur ſtandum proteſtationi Papæ. l. j. §. item ſi prædi-
xerit. ff. nau. caupo. ſtabu. tum etiam quia Papa proteſtatur ſe al
ternatiuam irreuocabilem concedere, motus etiam proprius li-
cet tollat ſurreptionem non tamen tollit defectum intentionis,
ut not. per doc. in c. ſi motu proprio. de præben. lib. vj. & glo. in
in clemen. ſi Romanus. co. tit. & deciſio. ſexta, in tit. de præben.
in no. item licet motus proprius. & glo. in uerb. directas. in cle-
mentina per literas eodem tit. qui defectus intentionis colligi-
27 tur ex ſupra dictis. † Et attendatur ꝙ ſtilus curię qui conſueuit
ponere in derogantibus dictam clauſulam pro expreſſo haben-
tes. procedit quando in prima diſpoſitione non ſunt clauſulæ
ingeminatæ, & fortes derogatoriarū derogatorię ꝑ pręallegata,
imo de ſtilo eſt quando fortiter uult derogare ingeminare clau
ſulas, tunc autem procedit dicta clauſula, pro expreſſo habētes,
quando tenor principalis diſpoſitionis eſſet exprimendus, ne
membranas occupet, tamen & pernotabiles clauſulæ ſunt expri
mendę per c. ex literis. de dolo & contuma. & in ſpecie tradit
collecta. in c. cauſam. il. ij. de iudic. ex quibus infertur non bene
derogatum alternatiuæ. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Procurator, an poſſit conſtitui ad conſentiendum penſioni imponenda ſuper tali beneficio, quod adhuc non erat conſtituentis, ſed debebat conferri. & ſeq.*
2 *Seruitus poteſt imponi futuro ædificio.*
3 *Actus poteſt confirmari ex cauſa ſuperuenienti.*
4 *Maxime quando actus requirebat tempus ex natura rei.*
5 *Et ſi erat conditionalis ſi beneficium conferretur.*
6 *Vbi defectus non eſt in perſona ſed in re attenditur tempus quo extat conditio.*
7 *Conſuetudo dictans aliquem non poſſe agere per procuratorem niſi habeat priuilegium, quo tempore priuilegium debeat obtineri.*
8 *Semper attenditur ubi eſt quando procurator exercet actum, ut dicto tempore, & loco uideatur conſtituens actum exercuiſſe.*
9 *Maxime quando incontinenti, illa facienda erant.*
10 *Proximus accingi, habetur pro accincto.*
11 *In permutatione beneficiorum, tractatus ſolent interuenire.*
12 *Beneficium ſuum, quod proprie dicatur, & nu. 13.*
15 *Mandatum procuratoris, trahitur ad futurum, quando conſtituens de præſenti non habet aliquid ſuper quo illum conſtituat.*
14 *Procurator cōſtitutus ad lites ſuas, an poſſit exercere futuras, ſi de præſenti conſtituens nullas habet.*
16 *Falſa demonſtratio non uitiat, quando de corpore conſtat. & numero. 17.*
17 *Si mandatur certum beneficium conferri, ad collationem epiſcopi ſpectans, ualet mandatum, eſto quod non ſpectet ad collationem epiſcopi, ſi de corpore beneficij conſtat, ſecus ſi mandatū eſt generale.*

CONSILIVM XLIIII.

1 SEXTADECIMA † Menſis Decembris facta
eſt in partibus permutatio, eodem menſe pręceden
ti die, ſcilicet. xv. unus ex permutare uolentibus cō
ſtituit procuratorem ad conſentiendum penſioni
in Roma. cur. imponendæ ſuper tali beneficio, quod ſuum ap-
pellauit, & erat die ſeq. uidelicet. xvj. permutandum, & ſibi con-
ferendum. Quæritur an ualuerit talis conſtitutio procuratoris
attento quod tempore conſenſus præſtiti erat ipſius conſtituen
2 tis dictum beneficium. † Breuiter puto ualere talem conſtitu
tionem procuratoris, primo ex illa ratione, quod ſeruitus poteſt
imponi futuro ædificio. l. ſi ſeruitus. §. futuro. ff. de ſerui. urb. pre
3 di. & in l. Labeo. ff. de ſerui. ruſt. præd. † Item quia ſolet actus
confirmari ex cauſa ſuperuenieti, nam uidemus quòd ſi rem alie
nam dedi pignori, poſtea factus ſum dominus, pignus conuale-
ſcit. l. rem alienam. ff. de pigno. act. l. ſi quia alienam. ff. de actio.
empt. & quod habetur. l. ſi a Titio. ff. de rei uend. ſed in caſu no-
4 ſtro, fortiori ratione, † quia cum præſtatio conſenſus erat fa-
cienda Romæ, iam ex natura rei, fuerat tempus, quo poſſ.t epi-
ſtola illuc uenire argu. l. ſi mihi & tibi. §. primo. & l. iij. §. ſi qui
5 ita ſtipuletur. el ſecundo. ff. de eo quod certo loc. † Sufficit igi
tur quòd tempore quo actus debet per procuratorem exerceri,
maxime quando eſt conditionalis, quia ineſt illa conditio ſi Pa-
pæ placuerit impoſitio penſionis. iuxta. c. niſi eſſent. de præben.
libr. vj. quòd res ſeu beneficium ſit illius tempore quo conſen-
6 ſus per procuratorem eſt præſtandus. † Ad quod optime facit.
l. exiſtimo. & l. ſi rem meam. ff. de uerbo. obligatio. in ratione ſui
quia ubi eſt defectus non in perſona ſed in re attendimus tem-
7 pus quo extat conditio ut ibi declarant doct. † Per quam le-
gem ſatis ad propoſitum dicebat ibi Petr. de bell. pert. prout ibi
referunt Moder. quòd ſi eſt conſuetudo in antiqua terra, quòd
quis non poſſit agere per procuratorem niſi habeat priuilegiū,
quòd ſi primo conſtituit procuratorem poſtea impetrauit priui
legium ſufficit quòd tempore quo procurator agit ipſe conſti-
8 tuens habeat priuilegium. † Semper enim attendimus ubi &
quando procurator actum exercet, ut dicto tempore & loco ui-
deatur dominus exercuiſſe actum ut not. glo. in uerb. collato. in
clementina prima ut lit. penden. & probatur in l. ſi ut proponi
9 tur. de fideiuſſor. cum ibi nota. per docto. † Accedit ad prædi
cta quòd quia res incontinenti erat fienda domini & ſic benefi
cium die ſequenti erat ex cauſa permutationis conferendum il-
li, qui die præcedenti conſtituit procuratorem ad conſentiendū
penſioni, & quia incontinenti fienda unico contextu dicitus fa
cta & conſtitutio procuratoris & permutatio argumento. l. le-
cta. uerſicu. dicebam. ff. ſi cert. peta. & l. item quia. ff. de pact. &
c. officij. de electio. facit. l. ſed ſi maritus. ff. qui & a quib. & l. ſed
& Iulianus. §. ſed & ſi ab initio. ff. ad Macedonian. & l. ſi uentri.
10 ff. de priuileg. credit. §. in bonis. † Facit quod dicimus ꝙ pro-
11 ximus accingi habetur pro accincto. l. pen. ff. de mil. teſta. † Eo
maxime quia ſolent in permutatione interuenire tractatus, &
quidem licite, ut dicit glo. in uerſicu. uolentibus. in clementina
12 prima, de rer. permuta. † Nec obſtat quòd appellauit benefi-
cium ſuum, quia dico quòd ex quo non habebat aliud benefi-
cium, quod uocaretur eo modo quo eſt nominatū, & quod per
deſignationem & permutationem factam eſt certum, & ſi con-
ſtitit de corpore argumento. l. certum. ff. ſi certum peta. & quod
13 not. docto. in cap. ſignificantes. de reſcriptis. † Appellatio il-
la meum beneficium trahitur ad futurum, ex quo non reperitur
aliud argumento. l. fundus qui locatus. ff. de fun. inſtru. & quod
per illum textum dicunt doc. in l. item ad litem. ff. de procur. ut
14 ibi tradunt Bald. Ang. & Alberi. poſt Gulie. & Iaco. But. † Quod
ſi conſtituo procuratorem ad lites meas & de præſenti nullas
habeo lites, quòd mandatum trahetur ad futuras, hoc idem te-
net deciſ. prima in no. in titulo de procur. in fin. in quadam ad-
15 di. † Nec eſt curandum de falſa demonſtratione, illa uideli-
cet, ꝙ appellatum eſt per uerba de præſenti beneficium meum
& per uerba de præterito appellauit beneficium permutatum
quia ex quo ex nomine beneficij & eccleſiæ in qua eſt & dioce-
ſis, & ſic ex triplici uel quadruplici demonſtratione, quia nomi-
nata eſt perſona cum qua fienda erat permutatio, & ſic plures
demonſtrationes ueræ uincunt pauciores. l. prima. §. fina. ff. de
do. prælega. & argumento nota. in ca. in noſtra. de reſt. maxime
ex quo non probatur quòd aliud beneficium uocatum eſſet per-
mutatum iuxta nota. per Pau. de Caſtr. & Modern. in l. ſi in no-
16 mine. C. de teſta. † Præterea quando conſtat de corpore falſa
demonſtratio non uitiat, ut eſt deciſi. Rot. in antiquis in titulo
de reſer. lxxxij. quidam obtinuit quam ſequuuntur doct. in cap.
17 ſignificante de reſcr. † Eo maxime quia non in genere dictū
eſt de poteſtate conſentiendi impoſitioni penſionis ſuper meo
beneficio ſed in ſpecie ſuper tali beneficio, ad quod optime fa-
cit, quod not. poſt Stepha. Ioan. de Imo. in clementina ſi benefi
cio. colum. ſecunda, uerſicu. quæritur Stephanus. ubi dicit ꝙ ſi
conſtat de corpore beneficij & in ſpecie mandetur certum be-
neficium conferri, quamuis falſo dicatur ad collationem Epi-
ſcopi ſpectare ꝙ ualet mandatum, ſecus ſi in genere de benefi-
cio ſpectante ad collationem Epiſcopi, ea quibus apparet, ꝙ ua
lide fuit impoſita penſio in uim dicti mandati. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio poteſt obtineri ex actu principis abſque diſpenſatione ſi non eſt prælatura.*
2 *Maxime quando talis adminiſtratio eſt reuocabilis ad nutum ut ſunt commenda ordinis Hieroſolimitani.*

Prælatura

Prælatura quæ propriè dicatur.

Prioratus dicti ordinis, an habeat adminiſtrationem & iuriſdictionem.

3 *Prioratus regularis ad nutum amouibilis dicitur, quando non eſt curatus uel conuentualis.*

4 *Clericus an ſit probandus per diſpenſatum ad promotionem ordinis & profeſſionis faciendæ.*

In ordine militum ſancti Ioannis Hieroſolimitani recipiuntur etiam laici.

5 *Diſpenſatus quòd poßit promoueri ad omnes ordines & ad quæcumque beneficia, &c. an comprehendantur regularia iſtius profeßionis ſeu religionis, & nu. 6.*

Beneficij appellatione comprehenduntur hoſpitalia.

In mandatis de prouidendo comprehenduntur tantum beneficia conſueta dari laicis.

Et quid in diſpenſatione pluralitatis & in diſpenſatione capacitatis.

Clauſula, perinde ualere, quem effectum producat, & nu. 7.

7 *Clauſula illa, etiam & perinde ac ſi quem effectum producat.*

8 *Papa ad ualiditatem actus a ſe geſti poteſt fingere in primis literis fuiſſe expreſſum quod uere non fuit expreſſum.*

9 *Clauſula in omnibus & per omnia, cuius efficacia ſit.*

10 *Contra illud, quod fingit Papa non admittitur probatio in contrarium.*

11 *Regula quod diſpenſatio non ſuffragatur niſi literis deſuper confectis, quo caſu procedat.*

In quantitate rei non requiritur tanta ſolennitas, ſicut in ſubſtantia, & num. 12.

13 *Refectio actus facilius permittitur, quàm noua conceßio.*

14 *Regula quòd non ualeat acceptatio uigore gratiæ expectatiuæ, literis non expeditis quando & quo caſu procedat.*

15 *Papa conferens beneficium inhabili ſcienter uidetur cum illo diſpenſare.*

16 *Feudi inueſtitura pro te & filijs habilitat ſpurios, ſi de illis inueſtiens notitiam habebat.*

17 *Papa prouidens de Epiſcopatu ſpurio ſcienter uidetur ſecum diſpenſare.*

18 *Idem ſi ueroſimiliter ſcire præſumebatur.*

19 *Ad defenſionem quis uti poteſt pluribus titulis & gratijs.*

20 *Milites Hieroſolimitani, quibus intendere & uacare debent.*

21 *Ignorantia generalium conſuetudinum prorſus excluditur.*

22 *Clauſula perinde ualere, latißima eſt, & plures producit effectus.*

23 *Clauſula motus proprij, & non obſtan. multum operatur.*

24 *In ingrediente ordinem prædictæ religionis, an neceſſario debeat eſſe nobilis.*

CONSILIVM XLIIII.

PRO. D. Hieronymo poſſeſſore prioratus, multa faciunt, primo quia creatus & armatus miles a Pôtifice, item quia idem Pontifex profeſsionem ordinis. ſ. Io. Hieroſo. per eundem Hieronymum in manibus eiuſdem emmiſſam admiſit & habitum per priores geſtari ſolitum exhibuit, quare ſtante prædicta conceſsione & actu
1 principis † potuit abſque diſpenſatione obtinere adminiſtrationem regularem quando non eſt prælatura ut in c. j. per doct. de fil. presb. præcipue quando eſt remouibilis ad nutum, ut ſunt cô
2 mendę Iſtius ordinis, quæ dantur tantum ad meliorandum. † Et qa prioratus iſte nô habet ſeu dr̃ habere adminiſtrationẽ nec iuriſdônẽ non dr̃ prælatura, ut not. doc. in c. cum ab eccleſiarum. de offic. ordina. † Et habemus quòd prioratus regularis dicitur
3 ad nutum amouibilis quando non eſt curatus uel non eſt conuentualis, ut eſt deciſ. Belle. cciij. facit quod tradit Fed. conſilio. cxxxij. & cxxxv. & quod habetur in c. cum ad monaſterium. §. talis. de ſta. reg. & cle. j. §. ad hoc. e. ti. & mil. in uer. bñficiũ circ. fi.
4 §. bñficia regularia. † Probare aũt clericatum non tenetur, ex quo eſt diſpenſatus ꝙ poſſet promoueri ad ordines & tempore emiſsionis profeſsionis erat in poſſeſsione clericatus per deciſ. Rot. ix. in anti. in ti. de cau. poſ. & x. xiij. de prob. in anti. & quod not, Inn. in c. ſuper his. de accuſ. & in c. illud & ibi doct. de præſump. & Moder. in c. ſicut. de re iud. maxime ex quo in diſpenſatione eſt etiam ſibi conceſſum, ꝙ non teneatur facere mentionẽ de defectu natalium, præſertim, quia in fratres milites dicti ordinis hoſpitalis ſancti Ioannis etiam laici recipiuntur & admit-
5 tuntur. † Secundo conſiderandum, ꝙ eſt ſecum diſpenſatum ꝙ poſsit promoueri ad omnes ordines & ad quæcunque quæcunque & qualiacunque beneficia, non diſtinguendo, an ſint regularia ſiue ſecularia, etiam dignitates & adminiſtrationes in quibuſcunque eccleſijs, Metropolitan. cathedralibus, ſeu collegiatis etiam maiores & principales, ideo etiam regularia illius profeſsionis, ſeu religionis quam profeſſus eſt comprehenduntur quia hic eſt ſola habilitas, & appellatione beneficij comprehenduntur hoſpitalia, ut in gl. in uerbo beneficijs. in clementin. diſpendioſam. de re iudica. & Federicus in tractatu permuta. col.
6 ix. † Cum non ſimus in mandato de prouidendo de beneficio, quia tunc intelligeretur de clericis dari conſueto, ut in clemẽti. per literas. de præb. in e. cum de beneficio. eo. tit. li. vj. nec in diſpenſatione pluralitatis, ſed in capacitate. Poſtremo & potiſsimo fundamento iuuatur Hieronymus propter clauſulam, perinde ualere. In qua Papa dicit, ꝙ prima prouiſio ſeu literæ primæ prouiſionis prioratus facti per eundem Papam etiam ualeãt, & perinde ualeãt & oĩa inde ſecuta, & ꝓceſſus habiti ꝑ eaſdẽ, & profeſſionis emiſsio ab eadem data, ſuffragent in oĩbus & ꝑ omnia perinde, ac ſi in eiſdem literis de natalium, & ætatis defectibus, expreſſe mentio facta fuiſſet, & diſpenſatum, & indultum
7 fuiſſet. † Ponderanda ſunt illa uerba, etiam & perinde ac ſi ex-
8 preſſa mentio in literis primis facta fuiſſet. † Papa enim ad ualiditatem actus a ſe geſti, poteſt fingere in primis literis expreſſum, quod non expreſſum eſt, ut tradit optime Ant. de But. côſi. ij. Viſis literis legitimationis. col. ulti. per no. in c. j. de tranſactionibus. & in c. illa. de electio. & quod not. in e. ſi motu proprio.
9 de præben. li. vj. † Et illa uerba ſunt ponderanda, in omnibus & per omnia. l. ij. §. furioſo. ff. de iure codicil. & etiam illa uerba, ab
10 eadem data ſuffragentur. † Præterea ex quo Papa fingit expreſſum, non admittitur probatio in contrarium, ut in cle. j. de probationibus. Contra. n. fictionem non admittitur probatio in cô
11 trarium, ut no. gl. in l. ſi duo. ff. de acqui. hęre. † Ex quo infertur, ꝙ regula, ꝙ diſpenſatio non ſuffragetur niſi literis deſuper confectis non habet locum in iſto caſu. ex quo etiam & perinde ua-
12 lere fingitur, ac ſi in primis literis fuiſſet expreſſus defectus. † Facit etiam quod dicimus, ꝙ in qualitate rei non requiritur tanta ſolennitas. ſicut in ſubſtantia, ut not. Bart. in l. cum proponebatur. de lega. ij. per l. hæredes palam. §. ſed ſi notum. ff. de teſta.
13 Et quod dicimus facilius permittitur refectio actus quàm noua conceſsio, ut in l. j. §. opus nouum. & §. quia ædificium. ff. de operis noui nunciatione. & quod not. glo. in e. iudęi. & in c. con-
14 ſuluit. iuncto tex. de iudęis. † Et quod dicit deciſio. Rot. in titu. de præbẽdis, in no. xvij. Licet in reformatione. Ideo ſemper fuit practicatum in Rota, ꝙ regula, ꝙ non ualeat acceptatio & prouiſio uigore gratię expectatiuæ literis non expeditis, ut nô procedat ſi defectus gratiæ expectatiuæ cuius literę ſunt expeditę ſuppletur per perinde ualere, ſuper quo non ſunt literæ expeditæ, quia dictæ regulę ſunt exorbitantes a iure communi, per not.
15 per doc. in proœmio ſexti. ¶ † Vltimo prodeſt diſpenſatio Hieronymo, uidelicet, certa ſcientia Papę qui eum ſciebat eſſe ſpurium, quia ex quo ſibi contulit prędictum Prioratum ei quẽ ſciebat ſpuriũ, uidetur ſecum diſpẽſaſſe, facit deciſio Rot. cccxxxij. Licet curia. in tit. de reſcriptis, in nouiſsimis, ubi patet ſufficere ꝙ Princeps ſciat, licet certa ſcientia non exprimatur in literis.
16 † Facit etiam quod dicit Bal. in l. tanquam. col. x. uerſi. x quæro. C. de fideicommiſ. ꝙ inueſtitura feudi pro te, & filijs, includit,
17 & habilitat ſpurios, ſi de ipſis ſciebat inueſtiens. † Facit quod dicit idem Bald. in l. imperialis. C. de nuptijs. ꝙ ſi princeps prouidet de epiſcopatu ſpurio quem ſciebat ſpurium, uidetur ſecum diſpenſaſſe & ſequitur Io. de Anania in c. ſecundo, de ſciſmaticis. faciunt multa quæ accumulant Moderni. in c. cum inter. de
18 exceptionibus. † Et non ſolum quando Princeps ſcit, dicitur diſpenſare, ſed ſi eſt uериſimile ꝙ ſciat, ut not. Bar. in l. ſecunda. C. ſi ſeru. uel lib. ad decurio. aſpi. libro. x. Et ſi dicatur ad quid opus fuit habere perinde ualere, dico ꝙ ex abundanti cautela. l. ſi te-
19 ſtamentum. C. de teſtamentis. † Et quia quis pręſertim ad defenſionem poteſt uti pluribus titulis & gratijs. c. poſt electionem. de conceſsione præbendę, & Lap. allegatione ultima. & Calde-
20 rinus de electionibus. conſi. vij. † Non obſtat etiam ſi dicatur, ꝙ auctor ſeu prædeceſſor in derogando bullę non facit mentionẽ de cauſis propter quas Papa conceſsit priuilegium Rodianis, ſcilicet, propter ſtrenuam perſeuerantiam pugnandi, cum ſanguinis effuſione contra turcas pro fide catholica, nam ad hoc reſpondetur adducendo auctoritatem Cardina. in conſi. lij. Dominus Gregorius Papa. colum. ij. uerſicu. v. allegando. l. fin. ff. de hæredibus inſtituendis. dicebat ꝙ debebat fieri mentio de cauſa motiua religionis inductiua, & tamen in fine dicti côſilij. uerſic. item

ſic.item etiam, dicit ꝙ ex quo fit mentio ominando nomẽ Pa-
pæ, qui ꝯceſsit tale priuilegium puta dicendo, non obſtante pri
uilegio Ciſtercien. per Gregorium undecimum conceſſo. tunc
ex quo Papæ uidetur conſtare de priuilegio, non eſt opus face-
re mentionem de cauſis, quod maxime procedit in caſu noſtro,
quia ex generali conſuetudine toti mundo nota, Papa ſcit iſtos
Rhodianos, intendere pro fide catholica, armis, & propterea eis
21 priuilegia conceſſa. † Facit quod habetur in deciſione antepen.
Extra rotam. in tit. de reſcriptis in no. & quod dicit Bal. in rubr.
de conſue. rec. feu. ꝙ non licet ignorare generales conſuetudi-
nes, quæ principi etiam præſumuntur notæ, ut tradit Bal. in l. ij.
C. qui ſit longa conſuetudo, & quod ſupra de certa ſcientia di-
ctum eſt, & facta eſt mentio de priuilegio per Papam ꝯceſſo, &
22 de eius ſubſtantia. † Item ex quo in bulla perinde ualere, eſt cl'a
latiſsima, quæ nedum ſtabilimenta uſus & priuilegia hoſpitalis
Hieroſoly. tollit, ſed etiam prioratuum ab eo dependentium, ſa-
tis uidetur ex hoc non requiri ꝙ Hieronymus fuerit nobilis,
propter dictas clauſulas. per nota. per dominos de Rota in deci
ſione prima, In tit. de præbendis, inno. maxime, ex quo eſt clau-
ſula, motus proprij, iuncta cum alia non obſtan. ita ſpeciali.
23 † Prout Lapus In allegatione quam refert Geminia. in c. ſi pro
pter. col. pen. & ultima. & quod not. Philip. Franc. poſt dominũ
Benedictum in c. ſi cui. de præbendis, libr. vj. dum etiam allegat
dictam deciſionem & quod not. Roma. conſi. ccxxvij. Iſtę ſunt
24 rationes. col. pen. † Ex quo talis qualitas non requiritur ex feu-
datione, ut tradit dicta deciſio. & Pet. de Auch. conſi. aia. Præ-
ſertim quia hactenus non eſt productum aliquod ſtabilimen-
tum, uel priuilegium requirens hanc qualitatem, quòd debeat
eſſe nobilis. Pariſiua.

SVMMARIVM.

1 *Monitorium redditur nullum ex defectu iuriſdictionis, & nu. 5.*
Reſcriptum ſurrepticium & obreptitium, reddit proceſſum nullum.
2 *In reſcripto attenditur data, et illud non alterant, quæ accidunt poſt datam.*
3 *Maximè quando reſcriptum non tendit ad præparationem cauſæ, & ad determinationem illius.*
Quando in reſcripto committitur executio nulla præcedente cognitione ſeu excuſſione ipſo iure cenſetur nullum.
4 *Obligatio tollitur mediante ſolutione.*
5 *Clauſula, ſi conſtiterit, appoſita in reſcripto, illud reſoluit in conditionem.*
6 *Iudex datus ſub conditione, non cenſetur habere iuriſdictionem, niſi prius conditio fuerit purificata.*
7 *Clauſula, ſi conſtiterit, tradit formam in procedendo, qua omiſſa, omnia redduntur nulla.*
8 *Plura copulatiuè expreſſa, probanda ſunt, ut diſpoſitio in qua exprimuntur, effectum ſortiatur.*
9 *Teſtes producti parte non citata fidem non faciunt.*
Quando cauſa committitur cum clauſula, conſtito de aſſertis, partis citatio neceſſaria eſt.
10 *Omnia omiſſa in ſupplicatione intelliguntur denegata, etiam ſi non fuerint cancellata per ſignantem.*
11 *In extenſione commiſſionis, qualiter cancellaria procedat.*
Et quid uideatur conceſſum per dictionem, ſummariè, abſq; adiunctione copulæ, & nu. 2.
In ſummaria cognitione, requiritur partis citatio.
Monitorium iniuſtum & iniquum & non iuſtificatum ſuſtineri non poteſt.
14 *Liber quis dicatur.*
15 *Ver. penitus. quid importet.*
16 *Ver. transferre. quid ſignificet.*
17 *Ver. abſoluimus & liberamus. quem effectum producat.*
18 *Ver. prorſus. totalem extinctionem ſignificat.*
Penſionis tranſlatio, qualiter interpretanda ſit & fieri debeat & præceden.
19 *Dignitas eccleſiæ ſemel extincta an poſſit renocari uel de nouo conſtitui, & nu. 20.*
21 *Semel extinctum non poteſt reuiuiſcere.*
Penſio quando dicatur renouata ſeu noua.
22 *Regula prohibens de nouo conſtitui ſeu ſuſcitari penſiones extinctas qualiter intelligatur.*
23 *Penſio pro quo tempore, & quo die ſit ſoluenda per poſſeſſorem beneficij.*
24 *Reſcriptum principis, non debet interpretari in grauamen & præiudicium tertij, & nu. 23.*
Sed ut minus lędatur ius commune.
25 *Clauſula, perinde, ad quæ ſit referenda.*
26 *Exactio fieri non poteſt, ante terminum, & diem ſolutionis.*
27 *Ignoranti tempora non currunt in commodum uel incommodum ipſius.*
28 *Terminus præfixus a teſtatore æquiparatur, ut non currat ignoranti.*
29 *Idem in termino ſtatuto a iudice, ſeu arbitro ad ſoluendum.*
30 *Priuilegium uel gratia impetrata, lite pẽdente non ualet.*
31 *Lis quando dicatur pendere per præſentationem commiſſionis & citationem decretam non tamen executam.*
32 *Et an ex parte actoris, uel ex parte rei conuenti, & quem ipſorum decretum efficiat.*
33 *Motus proprius, ex certa ſcientia, an operentur ualiditatem monitorij nulli.*

CONSILIVM XLV.

1 RVIT Monitorium † Et proceſſus ex defectu iu-
riſdictionis & multipliciter, primo quia reſcriptũ
fuit ſurrepticium & obrepticium, ex eo quia impe-
tratũ expreſſo mendacio, & tacita ueritate, expreſ-
ſit enim epiſcopum obligatum ad penſionem & terminos præfi
xos ad ſoluendum lapſos fuiſſe & tacuit eccleſiã & epm pro tpe
impetrationis, & diu fuiſſe & eſſe per lras pñtis pótificis ab onere
hmôi penſionis exoneratos & penitus liberatos, & ſic ꝙ nul-
lo modo tenebatur ad ſolutionem prætenſę penſionis igitur &c.
iura ſunt uulgaria. c. ſuper literis. & c. poſtulaſti. & c. proponen-
te. & c. cum adeo. de reſcr. l. præſcriptione. C. ſi contra ius uel
2 util. publ. † Nec obſtant literę reualidationis ſiue translationis
penſionis prætenſę, poſt cõmiſsionẽ obtentę uel emanatę, quia
in ꝯſiderãdo uim reſcripti, & in ꝯiecturando ſurreptionẽ ipſius,
debemus attẽdere ad datã reſcripti, quia q̃ poſt datã accidunt,
nõ alterãt reſcriptũ ut in c. eã te. ibi ſi datur literarũ. & c. de reſcri
ptis. ubi hoc expreſſe firmat Ab. in iiij. notabili facit. c. ſi eo tpe.
3 eo. ti. li. vj. † Maxime in caſu nřo ubi emanauit reſcriptũ, nõ cãm
pręparans, ſed cãm terminans, ut ita dixerim, cũ cõmittat execu
tio pẽſionis nulla ꝑcedẽte cognitione & diſcuſsione, quo caſu
ipſo iure cẽſetur nullũ, abſq; obiectu exceptionis, prout notãter
uoluit Bal. in l. j. C. de colluſ. deteg. in fi. & Roma. ꝯſi. cccxlviij.
Circa primũ. col. iij. uerſi. ultimo probat iſta ꝯcluſio. non. n. cre-
dendũ eſt ꝙ Papa mãdaſſet ſtatui terminũ epiſcopo ad proban
dum ſolutionẽ penſionis ꝑtenſę, & in euẽtum declarari incurriſſe
cenſuras, &c. niſi firmiter crediſſet epiſcopũ obligatũ fore, &
ad illã teneri, ut ď ſe patet, ſicut. n. ſi ſoluiſſet uel ď ſolutione ꝑ
baſſet, quia ſublata fuiſſet obligatio cum ſolutione eius, quod
4 debetur, &c. inſt. quib. mo. toll. obl. in prin. cum ſi. † uoluit eũ ar
ctari ad ſoluendum pari rõne noluit arctari ſi aliter fuiſſet libe
ratus, prout erat ab hmôi onere pẽſionis, nec grauaſſet Papa epi
ſcopũ ad probandũ ſolutionẽ quàm ꝑbare nõ poterat cũ ad pẽ
ſionẽ nõ teneret. ꝑſuppoſuit ergo obligationẽ igr̃ determinati
5 ue & executiue reſcripſit, prout reſcripſit unde, &c. † Secũdo po
ſita & non ꝯceſſa ualiditate reſcripti ruit monitoriũ ex defectu
iuriſdõis quia per dictũ reſcriptũ fuit collata iuriſdõ, ꝯſtito de
aſſertis, ut apparet ex lectu. reſcripti, & ſic ſub ꝯditione quadam
ac ſi dixiſſet, ſi ꝯſtiterit de aſſertis. l. a teſtõre. ff. de ꝯdi. & dem. cũ
6 ſi. † Iudex aũt ſub ꝯditione datus nõ cenſetur habere iuriſdõnẽ
niſi prius ꝯditio purificetur, nec ante põt dici iudex. c. ab excõi-
cato. cũ ibi not. de reſcr. liquet in quacunq; alia diſpõne ꝯditio
nali, ea quæ prius agi nõ põt nec excipi quàm ſi ꝯditio extiterit.
7 l. qui hæredi. §. fi. ff. de ꝯdi. & dem. † Ex dato ꝙ dicta uerba nõ ſo
narent ꝯditionẽ, prout ſonant ſaltẽ tradunt formã in proceden
do, q̃ ſi exacta diligentia nõ ſeruetur reddit proceſſum nullũ. c.
cũ dilecta. de reſcriptis de of. deleg. c. cũ uenerabili, de reſti. ſpo.
8 piſanis. & l. diligenter. ff. manda. † Cũ ergo ſupplicans plura & co
pulatiue expreſſerit, uidelicet reſeruationẽ penſionis, & lapſum
termini ꝑfixi ad ſoluendũ & ad probandũ ꝑdicta ſe aſtrinxerit
prout aſtrinxit dicẽdo ꝯſtito de aſſertis debuit ante oĩa illa pro
baſſe, nec ſatisfeciſſet cõmiſsioni alterum probando. l. ſi hæredi
plures. ff. de ꝯdi. inſti. cum ſi. maxime in caſu noſtro in quo non
fuiſſet motus reſcribens ex altero expreſſorum tñ. c. ex parte. il
primo, & in c. inter cæteras. de reſcriptis, ſi eñ fuiſſet reſeruata
penſio

penſio & ɔſtituta dño Cardinali, & non fuiſſet lapſus terminus
præfixus ad ſoluendum nériſimiliter imo nullo mô reſcripſiſſet.
9 prout reſcripſit,ut de ſe patet ut ſupra dixi.†Et ſi dicaꝰ ſatis con
ſtaſſe de his per exhibitioné literarũ,& per nõ nullos teſtes,de-
ſuper receptos rñdetur,ꝙ cũ fuerint productę, & teſtes recepti
abſente & irrequiſito dicto domino epõ nõ pôt dici ɔſtaſſe, qa
qñ cã ɔmittitur eum cła ſi ɔſtiterit,uel ɔſtito de aſſertis requiriẽ
citatio partis.prout no. glo.in clementina pñti,in uer.ɔſtiterit.
de cenſibus & in elementina Iudices . de officio delegati. & fir-
mat hoc deciſio Rotæ, in antiquis, ſub titulo de reſcriptis,ſm
nouam impreſſioné,nu.xvij. dic ꝙ ſi in aliqua cõmiſſione com
mittatur.ſub uer.ɔſtiterit maxime in caſu noſtro, in quo ut ſu-
pra dixi non eſt ueriſimile Papã uoluiſſe præfigi terminũ ad pro
bandum antequàm legitime ɔſtaret de debito.& ſic de penſio-
ne debita,bene facit.l.fin.C.ſi per uim uel alio mô,& c.primo.
de cau.poſſ.& propriet.ibi nec nos inaudita parte, poſſumus ali
quid diffinire.quod eo clarius procedit in caſu nřo, in quo quã
tumcunq; pars & ſupplicans petierit ꝙ cõſtito ſummarie & ex-
traiudicialiter de reſeruatione & cõſtõne ꝓtenſę pẽſionis & de
lapſu aliquot annorũ in qbus ſolutio penſionis huiuſmodi fieri
debeat ꝑ dictũ.d.epiſcopũ. †Tamẽ Papa reſcripſit ſimpliciter,
10 & ſic denegauit ɔcedere, qa oĩa omiſſa intelliguntꝰ denegata ẽt
ſi nõ reperiantꝰ cãcellata, ꝓut firmat deciſ.Rot.in antiq.ſub tit.
de reſc.ſm nouã impreſſioné ſeptima,itẽ ſi in cõmiſſione, & re
petiꝰ eadẽ Inno. eod. tit. ſi.n. Papa uoluiſſet nõ citata parte &
inaudita ꝓfigi terminũ expꝛſſiſſet.c.ad audiẽtiã,de deci.& i l.j.§.
ſi uerò.& deficientis.C.de cad.toll. † Et ſi dicaꝰ ſatis eſt ꝙ can-
11 cellaria quæ interpretari pôt mentem pontificia in extenſione
dixerit ɔſtito de aſſertis ſummariè. abſq; adiuncto, &c.non in-
telligiꝰ conceſſiſſe,niſi qđ ſummariè ɔſtaret.ita not. deciſ.ꝓal-
leg.ſed in ſummaria cognitione requiriꝰ citatio partis,ut in cle.
ſæpe.de uerb.ſigni.& ibi per doc.& not.Bar.in extrauag. ad re-
12 prim.in uer.ſummariè.igiꝰ &c.†Tertiò poſito & non ɔceſſo,ꝙ
dictum monitorium non fuiſſet nullũ,prout eſt,ut ex præmiſſis
liquet negari tñ non pôt quin fuerit iniuſtũ & iniquũ,tanquam
non iuſtificatũ ex probationib.neceſſarijs ſuper iure ꝓtẽti reue-
rendiſſ.in ꝓtenſa penſione petita, nã certũ & clarum eſt ꝙ ꝑ li-
teras tranſlationis factæ de ꝓtenſa penſione ab ecclĩa iſta ad ec
cłiam aliam intelligiꝰ dicta penſio,quo ad præfatã ecclĩã & epm
extincta & ſublata.prout ex uerbis dictarũ literarum multiplici
ter colligiꝰ,primo ex narrõne,ibi nos cupientes tã eccleſiã,q̃ e-
lectũ hmôi ob onere ſolutionis penſionũ earundẽ exonerare,&
14 liberos penitus reddere motu proprio.† Liber.n.dꝛ ille q̃ nullo
nexu obligationis aſtringiꝰ.l. liberari. C.de ſolu.ſicut liber po-
pulus & libera gẽs,q̃ nullius ptãti ſubijciꝰ. l.nõ puto.§.populus
liber.ff.de capt.& poſtli.& not.gloſſ.eod.titu.in l. hoſtes. † ac-
15 cedit,ꝙ non ſolũ liberos,ſed penitus liberos exꝓſſit,uerbũ.n.pe
nitus,eſt ꝓciſum,nullã modificationẽ, ſeu alienationẽ recipiẽs.
l.ij.C.de ſum. Trini.& ſi.cath.§.de ſerui.l.fin.& l.antiquitatẽ.
C.de uſufr.c.ſuper eo.de hæreti.li.vj.†Rurſus ſubdit in eiſdẽ li-
16 teris,ꝙ dictã pẽſionẽ trãsfert ad eccleſiã aliã,qđ uerbũ ex ſui na
tura totalẽ trãlationẽ ſignificat , ita ꝙ nihil remaneat apud eũ
a quo trãsferꝰ,ꝓut no.Bar.in l.j.in prin.ff.de dam.infe.allegat.
l.primã,in prin.de noua.& ꝓbaꝰ plene in c.uenerabilẽ,de elec.
& in elementi. Romani, de iure iur. & de trãslatione Imperij à
Gręcis in Germanos,patet inſuper in trãslationibus ꝓlatorũ de
una in alterã eccleſiã, ꝑ quam primũ uinculũ penitus,& ꝓrſus
diſſoluiꝰ.Ita igiꝰ in ꝓpoſito per trãslationẽ dictę pẽſionis,eccle
ſia,& Epiſcopus cenſeri penitus liberi,& quo ad eos dicta pen-
ſio extincta.†Poſtremo in eiſdẽ literis trãslationis ſubdit,ac ꝓ-
17 fatũ Epiſcopũ ſuoſq; ſucceſſores Epiſcopos ꝓ tpe exiſtẽtes,nec
nõ eandẽ eccleſiã ab illarũ ſolutione prorſus abſoluimus, & li-
beramus.Liberatio.n.extinctionẽ cuiuſcunq; obligationis ꝓam
18 bulę importat,no.gl.in Rubri.ff.& C.de ſolu.& libera.†Acce-
dat ĩ caſu nřo uerbũ.prorſus qđ abſolutã, & totalẽ extinctionẽ
ſignificat,iuxta plene not.ꝑ doc.in c.pe.de pęn.& bñ facit text.
in c.in factis,qđ met.cau.& in c.ſuper lřis, de reſcri. Quod non
unica expreſſione dictorũ uerborũ liberationẽ,& extinctionem
obligationis importantiũ,ſed gemina imo terna uſus eſt, iuxta
no.i l.Baliſta.ff.ad Treb.per gl. Inferꝰ ergo ex his,ꝙ data extin
ctione ꝓtẽſę pẽſionis uirtute dictę trãslationis,ꝙ ſubſequẽs trãs
latio de eadẽ in fauorẽ dicti Cardinalis ad d.eccleſiã eſt nulla ip
ſo iure uirtute regulę cancellarię de qua in actis,q̃ prohibet ex-
tinctas pẽſiones in poſterũ ſuſcitari,renouari, uel ɔſtitui,cũ fa-
teri oporteat.per d.regulã,penſionẽ extinctã de nouo creari,ſi-
19 cut dicimus in dignitate eccleſiæ ſemel extincta. † Quæ ſi iterũ
inſtituatur,dꝛ creatio noua. xxj. diſt.c.in nouo, firmat hoc ex-
20 preſſe Abb.in c. cum acceſſiſſent de ɔſtitu.†Quod uꝛ dubiũ in
caſu de quo agitur,in quo agitur de perſonali iure extincto,quo
21 tenebatur epiſcopus ad penſionẽ ſoluendã . † Quod ſemel ex-
tinctum,impoſſibile eſt reuiuiſcere. l. qui res.§.aream.ff.de ſo-
lut.& quarta diſtin.c.quæris, & not. doct. in cle.per literas,de
22 reſcrip.ſuper glo.in uer.creatũ. † Vel ſaltem fateri oportet,ꝙ ſi
nõ dicatur noua pẽſio,cenſeri debeat renouata, arg.d.glo.in d.
clem. per lřas, in uer.creatũ , quod tñ non potuit uirtute dictæ
regulæ, q̃ non ſolum probibet de nouo ɔſtitui, uel ſuſcitari, ſed
renouari penſionem extinctam,ex uerbis ipſius expreſſe colligã
tur,ibi poſt earum extinctionem,uel expirationem in poſterum
ſuſcitare,uel renouare uelle,& rurſus infra ibi,& ſuper præoccu
patione,uel alias ſuſcitari,renouari ɔſtitui, & aſſignari, &c.Cui
quidem regulæ, cum non fuerit derogatum huiuſmodi tranſla-
23 tio ipſo iure non tenuit ſtante decreto ibidẽ appoſito.†Quarto
dico, ꝙ huiuſmodi tranſlatio ultimo facta , dato ꝙ tenuiſſet de
iure,prout nõ tenuit, per præmiſſa, nihilominus, adhuc dicẽdũ
eſt,monitorium fuiſſe iniquum, & iniuſtum. Præfixit.n.termi-
num ad ſoluendum penſionem pro tempore, quo dicto epiſco-
patui præfuit,&c.& ſic pro tempore ante tranſlationem, & pro
penſione a qua fuerat liberatus, & ſic ad quam non tenebatur ,
cum uigore dictarum literarum,data ualiditate non tenetur ni-
ſi a tempore datę ipſarum,ut ex ipſarum ſerie clare liquet,& Iu-
ris ratio ſuadet,continent enim grauamen eccleſiæ, & præiudi-
cium tertij,reſtringendę.n.ſunt,& quantum poſſibile eſt ad di-
ſpoſitionem iuris cõmunis reducendę.c.cauſam quæ,de reſcrip.
l.ſi qñ.C.de inoff.teſt.ſed de Iure communi obligatio ſemel ex-
tincta ſuſcitari non pôt.d.l.qui res.§.aream,cum ſi.ergo non eſt
24 credendum de illa ſenſiſſe.†Secundo ad idem quia uerba reſcri
pti,& literarum principũ,ẽt ſi impropriari oportet impropriari-
da ſunt ut ad ius cõe eiuſq; diſpõnẽ reducanꝰ , & ius tertio cõ-
petens non auferaꝰ,ut in c.ſuper eo,de offi. deleg. quia nunquã
ꝓſumiꝰ eſſe principis intentio,ꝙ per ſuas lřas, & ɔceſſiones,ue-
lit alterum ꝑuare iure ſibi ɔpetenti.c.ex parte, de off.deleg.c.
quamuis,de reſcriptis,lib.vj.l.ij.§.merito,& §.ſi quis a principe.
ff.ne quid in lo.pu. l.nec auus.C.de emane. lib. ex his infero,ꝙ
uerba in dictis literis appoſita,perinde,q̃ uꝛ innuere ɔriũ, & ꝙ
noluerit,ꝙ a tpe datę primarum literarũ teneretur ad penſionẽ
ſunt ſane intelligenda,ut intelligantur operari quo ad pęnas,&
cenſuras in primis literis appoſitas, & quo ad terminos ſolutio
nis præfixos non generaliter,quo ad ſolutionem ab illo tempo-
re citra per epm fiendam,quia ſi hoc eſſet ſequeretur abſurdum
uidelicet,ꝙ uoluiſſet epiſcopum teneri,etiam pro tempore,pro
quo alter præfuit,quod non eſt dicendum, & de ɔtia mẽte Prin
cipis apparet per reſcriptum commiſſionis,in qua cũ narraretur
alterũ ꝓfuiſſe eccleſię,& ex poſt iſtum promotum,& ignoraſſe
25 extinctionẽ penſionis,ſolũ grauauit pro tpe,quo præfuit. † Vt
ergo uitetur abſurdum. d.clauſula, perinde, &c.In fi.appoſita
non debet referri ad omnia præmiſſa, & ad illa in quibus rõ eui
tandę abſurditatis ſuadet ɔriũ,prout expreſſe no. in l.j.C.de lib.
præt.& Bar.in l.talis ſcriptura,de leg.j.Ro. cõſi. cxj.uiſa ꝓmiſſa
26 dubitatione.†Poſtremo ruit monitorium,quia non potuit mo-
ueri uel exigi ante lapſum terminorum præfixorum ad ſolutio-
nem prætenſę penſionis,de quib.in dictis literis. l.cedere diem.
27 ff.de uer.ſig.& l.eum qui calend.ff.de uerb.ob.cum ſi.¶† Labi
autem non potuerunt niſi a die intimationis , & ſcientię dictæ
rẽtranslationis,quia Ignoranti tempora non currunt in incom-
modum,& damnum ignorantis.l.fin.ff.de decr.ab ordin.fac.l.ſi
ideo.C. de his quibus ut indignis. l. quamdiu. C. qui admit. &
28 clementina cauſam,de electio.cum ſim.† Siue loquamur in ter
mino ꝓfixo a teſtatõre,ut l.ſi in diẽ.ff.de ɔdi.& dem. & l.ij.§.ſi qs
hæredi.ff.de ſta.liber.ſiue ſimus in termino pręfixo a l.ut l.ſcire
oportet.ff.de excuſatio.tut.& ibi Bal.facit. l.§. fin.§. ſin autẽ du
bius.C.de iure deliberandi,& in auth.hodie.C.de appel.& c.ſu
29 per eo,eo.ti.& c.ɔcernationi,eo.ti.li.vj.†Siue in termino ſtatu
to a iudice uel arbitro ad ſoluẽdũ,ut in d.l.in diẽ,& firmat Bar.
ɔſ.ccxxx.q̃riꝰ ſi arbiter.&c.Cũ ergo aũ monitoriũ nõ ɔſter, nec
ɔſtare poſſit ipſum. d.Epiſcopũ habuiſſe notitiã dictę retranſla
tionis,quã ꝓſumiꝰ ignoraſſe.l.uerius.ff.de ꝓbati.apparet liqui
do de iniquitate, & iniuſtitia dicti monitorij, ꝑ iura ꝓallegata.
30 ¶†Vltimo dici pñt nullę dictę literę retrãslationis ultimo loco
obtẽtę per Reuer. Cardi.& in nihilo eidẽ opitulari, qa impetra
t. lite pẽdẽte,in ꝓiudiciũ Epiſcopi,eſt.n.uera ɔcluſio,nullã eſſe

gratia m

græm,uel priuilegium cõi dño imperratum,ſuper eo quo pẽdet lis,de peudeutia litis mentione nou facta,adeo ut in ea oullum ex hoc p̃iudiciũ inferat.e.cãm quæ de teſtib.e.j.& e.fi.ut li.pe.& in auth.in med.li.non fie.ſac.iuſ.§.ſi uero,&§.id quoque,no.lo.
31 An.in c.j.de priuilegijs,lib.vj.in nouell. † Illud ũt eerrum eſt, ꝙ in impetrantia p̃iudicium,ꝗ ipſe ille fuit qui ad iudicium uocauerit lis pendere dr̃,per præſentatiouem commiſsionis,& citationem decretam,licet nou executam,clem.ij.ut lit.peu. Volẽs ad introducendam litis pendentium ueceſſe fore citatiouem perueniſſe in citeti noritiam,loquit̃ quo ed pendentiam inducẽ
32 dã ex parte rei.† Quo.n.ad ipſam introducendum ea parte agẽtis,ſufficit ſolum citationis decretum, quie ex quo ipſe certus eſt de commiſsione,& citationis decreto,ergo amplius certiorari non debet.e.cum qui.ff.de reg.iur.li.vj.qua ratione hoc expreſſe firmet deciſ.Rot.ſub ti.ut li.peud.ſm nouam impreſsiouem.clxxxj.item quod dicitur in ele.ij.& Roma.conſ.cccalviij.
33 circa primum,col.ij.† Niſi quis diceret ſuffragari, quia motu ꝓprio,& ex certa ſcientia emanarũt,iuxta no.per Inn.in.d.e.dilectus,de priuilegijs,& Nie.Sicu.iu d.c.fi.ut li.pen. ſuper quo nõ inſiſto,quia ſatis eſt ea alijs præmiſsis dictum,monitorium reddi nullum,uel ſaltim iniquum,&iniuſtum,ut præmiſi.Pariſi.Pa.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas, & facultas transferendi penſionem, conceſſa alicui per Pont.qualiter interpretetur, ut transferri poſſit per actum inter uiuos,uel per actum ultima uoluntatis,& per totum.*
Dicta poteſtas concedi poteſt per Pontificem.
2 *Capitula,& conuentiones facta inter aliquos, comprobata per ſedem apoſtolicam ualent,& tenent.*
3 *Translatio penſionis,facta per habentem facultatem transferendi per actum inter uiuos,ualida eſt.*
4 *Et an poſſit transferri per actum ultima uoluntatis.*
5 *Succeſſor ita poteſt nominari per actum inter uiuos,ſicut & per actum ultima uoluntatis.*
Diſpoſitio loquens generaliter,debet generaliter intelligi.
6 *Succeſſor proprie dicitur ille,qui per ultimam uoluntatem conſtitutus reperitur.& nu.9.*
7 *In beneficijs,non datur ſucceſsio.*
8 *Nec etiam dantur ſucceſſores.*
10 *Succeſſoris appellatione,proprie uenit uniuerſalis.*
11 *Quando autem partes de ſucceſſore loquuntur,comprehenditur ſingularis.*
12 *Et quid in priuilegijs conceſſis alicui,& ſucceſſorib.*
13 *Ver.ſucceſſor,ſecundum ſubiectam materiam quandoq; non uerificantur niſi in ſingulari.*
14 *Succeſſor nominatus per ultimam uoluntatem,magis ſolenniter dicitur nominatus.*
15 *Nominatio facta coram perſona in dignitate conſtituta, magis praualet.*
Forma data a Pontifice citra translationem penſionis, obſeruanda eſt.
16 *Prohibitio qua fit per ultimam uoluntatem,eſt magis potens,quàm illa qua fit per actum inter uiuos.*
17 *Poteſtas nominandi ſucceſſorem intelligenda eſt, tam de nominato per actum inter uiuos,quàm per actum ultima uoluntatis.*
18 *Poteſtas transferendi penſionem,etiam in articulo mortis conceſſa alicui per papam,per quem actum poſſit exerceri.*
Sermo indefinitus,æquipollet uniuerſali.
19 *Qui omne dicit,nihil excludit.*
20 *Alienandi poteſtas,conceſſa alicui,interpretatur,ut fieri poſſit,& per actum inter uiuos,& per actum ultima uoluntatis.*
21 *Eligendi poteſtas alicui conceſſa,exerceri poteſt,& per actum inter uiuos,& per actum ultima uoluntatis.*
22 *Actus quilibet regulariter,ita poteſt fieri per actum inter uiuos,ſicut & per actum ultima uoluntatis.*
23 *Cauſa conceſsionis prædicta facultatis,conſideranda eſt.*
24 *Procemium inducit cauſam finalem diſpoſitionis.*
25 *Translatio penſionis,de iure communi per utrunq; actum prohibita eſt,ita & conceſſa,uidetur permiſſa per utrunque actum.*
26 *Argumentum a ſolitis, & communiter contingentibus,ualidum eſt, & nu.27.*
Experientia eſt rerum magiſtra.
28 *Donatio cauſa mortis,uel inter uiuos,qualiter diſcernantur.*
29 *Donatio cauſa mortis,ſapit ultimam uoluntatem.*
30 *Dictio,etiam,implicatiua eſt,ad maiora,& diuerſa ab expreſſis.*
Etiam in materia ſtricta,& exorbitanti.
31 *Et auget,augendo,& implicando.*
32 *Facultas conceſſa per teſtatorem reſtituendi bona illi quem elegerit morte,electio poteſt fieri per utrunq; actum,& nu.33.*
34 *Idem quando data eſt facultas eligendi quandocunque.*
35 *Actus inter uiuos geri poteſt etiam in ultima uoluntate,& nu.36.*
Et quando,& quo caſu talis actus poſſit fieri in ultima uoluntate, & nu.37.
37 *Et actus,ita geſtus,dicetur factus inter uiuos.*
38 *Interpretatio fieri debet,ut actus ualeat.*
39 *Actus geſtus,ſi non ualet uno modo,ualere poteſt alio.*
40 *Clauſula,omni meliori modo,multum operatur.*
41 *Conditio ex quibus uerbis colligatur.*
42 *Diſpoſitio conditionalis,non poteſt reddi ualida,conditione non adimpleta.*
43 *Translatio penſionis de una perſona in aliam, pœnæ nomine fieri poteſt.*
44 *Dictio,ex nunc,transfert diſpoſitionem ſine aliqua dilatione.*
45 *Diſpoſitio conditionalis,adimpleta conditione redditur pura.*
46 *Quod operatur priuatio,idem operari debet implementum conditionis.*

CONSILIVM XLVI.

QVONIAM Apud nonnullos dubitatur,en Illuſtriſsimus dominus Robertus eques Vrſinus ſecundum formam iurit,& facultatem a ſummo Põtifi.ei ettributam,tranſtulerit penſiones in Illuſtriſſimum dominum Paulum Vrſinum,nepotem ſuum, & an talis translatio ſubſiſtet, & teneat, cum facta dicatur per ultimam
1 uoluntatem,& non per actum inter uiuos. † Aduertendum eſt pro ueritate,quoniam dubitari nou conuenit.An ſummus Pontifi.potuerit concedere dictam facultatem,minus etiam conue
2 nit cabitari,an fuerit conceſſa,& ſub qua forma. † Capitula enim conuentionum comprobata per ſedem apoſtolicam,& bullæ inde expeditæ,& conſeuſus ſoluentium penſiones præſtitus,aper
3 tiſsime dubitationem tollunt. † Prout etiam minime dubitandum eſſet,talem tráslationem fuiſſe ualidiſsimam, ſi per actum inter uiuos facta appareret etiam iu articulo mortis,ut ex præ
4 dictis ſcripturis clare conſtat.† Solum difficultatem facere uidetur, quoniam translata fuit per ultimam uoluntatem. An talis poteſtas, & talis modus transferendi fuerit a ſummo Pont. conceſſus,ita ut translatio dictarum penſionum,ita facta ſubſiſtat,ad cuius difficultatis reſolutionem,conſiderandum eſt, ꝙ partes ipſæ in capitulis conuentionum approbatis,ut ſupra,expreſſe uoluerunt, ꝙ tales penſiones per ipſum dominum Robertum poſſent transferri in quamcunque perſonam,& ꝙ tranſirent ad ſucceſſores ipſius,qui ſucceſſores poſſent tales penſiones percipere, loco, & terminis quibus poterat ipſe dominus
5 Robertus.† Quæ uerba nedum includunt ſucceſſorem nominandum per actum inter uiuos, ſed etiam quinimmo, & aptius, & magis proprie nominandum per ultimam uoluntatem. Tum attenta generalitate,& determinatione generali,ad no.in l.j.§.generaliter.ff.de legat.præſtan.& & in l.de precio.ff de public. &
6 in l.in fraudem,in fine,ff.de teſtamen.mil.† Tum etiam quia ſucceſſor proprie ille dicitur qui per ultimam uoluntatem uocatus eſt,& ueuit.l.ſi pupillus, uerſi. quæ ſententia, ibi ſucceſſorem,iuncta glo.ff.de acquiren.hæredi.tradit Franc.de Cur.conſi.xxxvij.conſiderato themate,coll.iiij.uerſi. & ſic ſtatutum lo
7 quitur.† Eo magis quia in iſtis beneficialibus nec ex teſtamento,nec ab inteſtato datur ſucceſsio.e.j.& ibi glo. adducens con
8 cordan.de præben.† Nec dantur ſucceſſores.ca.j.de conceſsio. præbend.e.conſuluit,de iure patro.e.ad hæc,de decim, cum ſimili.Et tñ ſumm.Pont.conſentientibus penſionerijs, uoluit ipſum dominum Robertum,in illis habere ſucceſſorem per eum
9 nominandum.† Quod quidem etiam eam nominationem concernit per ultimam uoluntatem faciendam, per quam proprie
10 nominatus ſucceſſor dicitur.d.l.ſi pupillus,cum concor.† Et licet appellatione ſucceſſoris,proprie comprehendetur uniuerſalis.l.Pomponius.§.quæſitum.ff.de acqui.poſſeſsio.l.quædam.§.
11 nihil intereſt.ff.de ede. † Tamen quando iſte terminus exprimitur a partibus etiam ſingularis ſucceſſor comprehenditur. l.in
12 conuentionibus.ff.de uerb.ſigni.† Et idem in priuilegijs reſpectu alicuius iuris particularis conceſsi prędeceſſori.l.j.§.permittitur,de aqua quotidia.& æſti.,cum alijs adductis per Iaſo. in d. §.nihil intereſt.in tertia limita.num iiij.& per Decium,qui in

ſus.ff.de reg.Iur.& conſi.lxxviij.licet in caſu,col. ij. uerſi.ſed tñ
13 prædictis.† Tum etiam quia attenta materia ſubiecta non põt
uerificari in uniuerſali,ſed tantum in particulari nominando in
penſionib.ad no.in l ſi uno.ff.loca.& diffuſius maximè per Mo
14 de.in l.ſed & ſi poſſeſſori.§.ſed & ſi.ff.de iur.iur.† Prout etiã qñ
nihil intereſſe vř.An alia ſucceſſor fuerit nominatus per actum
inter uiuos.An per ultimam uoluntatem,quinimmo iſte per ul
timam uoluntatem nominatus magis ſolenniter nominatus di-
citur,conſiderata maiori ſolennitate,quæ interuenit, per quam
omnis ſuſpitio fraudis doli,& falſitatis tollitur, ad not.in l. hac
15 conſultiſsima. C.de teſt.& qui teſt.fac.poſ.† Tum etiam quia in
hac nominatione,ita facta.interuenit perſona in dignitate con
ſtituta,iuxta formam traditam per ipſum Pont.ad no.in l.cum
hi.§ ſi prætor,& in l.de his.ff.de tranſac.& per Bal.in l.fi. C.de
16 ſuis & legit.† Et prout fortior,& potentior eſt illa prohibitio,q̃
fit per ultimam uoluntatem,ſecundum glo.& docto.in l.ea le-
ge.C.de conditio.ob cau.& in l.ſi ita quis.§ ea lege.ff.de uerb.
Ita & permiſsio fortior,& potentior erit,cum contrariorum ea
dem ſit diſciplina, & determinatio,ad plene tradita per omnes i
17 Rub.ff.de acq.poſſe.† Prout etiam quia data fuit poteſtas no-
minandi ſucceſſorem,& ſic quemcunque uellet, ergo & per a-
ctum ultimæ uoluntatis ut tradit Bal.in c j.de feu.non haben.
prop.nat.feu: quem refert Fran.de Cur.conſi.lxiij.col.pe.uer.&
plenè ſignantec.ubi allegando alios,concludit in fi. ꝙ illa uer-
ba appoſita in inueſtitura feudi,& quibus dederit, uenit pote-
18 ſtas dandi ẽt per teſtamentum.† Accedat ꝙ partes ipſę,& Pon-
tifex uoluerunt,ꝙ huiuſmodi nominatio, & tranſlatio, poſſet
fieri etiam in articulo mortis,non exprimentes aliter modum,
& actum per quem deberet fieri,uoluerunt que per omnem poſ
ſe fieri,dummodo per illum ſine ſuſpitione appareat facta,& ſer
uata forma data,uidelicet,coram perſonis in dignitate conſtitu
19 tis.† Talis enim ſermo indefinitus equipollet uniuerſali.l.ſi plu
ribus,de leg.ij.& ibi Bar.& alij.Et qui om.ne dicit nihil exclu-
dit l.Iulianus,de leg.iij.c.ſolite,de maio.& obedien.c.ſi Roma
20 norum.§.dicendo ueto.xix.diſt.Prout in ſimi.conceſſa poteſta
te alienandi,nedum uenit illa quæ fit per actum inter uiuos,ſed
etiam illa quæ fit per ultimam uoluntatem.l.ſi quis prioris.§.ſi
certum.C.de ſecun.nupt.& ibi doctores omnes no.& per Soc.
ꝯſi.xliij.uiſo,nu.ij.uol.iiij.& per ſcrib.in d.l.ea.l.& in d.§.ea.l.
per Bar.& alios in l.ſi filiusfa.§.diui,de lega.j.& traditur in l.in
re mandata.C.manda iuncta.l.j.C.de ſac.ſan.eccl.& l.j.ff.de te
ſta.& punctaliter iſtud firmat Fran.de Cur.conſi.lxiij.antiquiſ
ſima,col.pe.uer.& ſic ſtante potentia,ubi adducendo deciſio.fir
mat conceſſa poteſtate alienandi, uideri eam conceſſam etiam
21 per actum teſtamenti,& ultimæ uoluntatis.† Ad quod etiã quia
conceſſa facultate eligendi quouſque quis uiuit,eligere poteſt,
nec eſt prohibita electio per utrunque actum,ad no.per Bar.&
alios,in l.ſi ſtipulatus fuerim.ff.de uer.ob.& ff.de optio.leg.fere
per totum,& inſt.de leg.§.optionis,& eſt tex.& ibi no.Bar.in l.
22 unum ex familia.§.j.& §.ſed ſi uno,de lega.ij.† Prout regulari-
ter quemcunque actum conſideremus, quem quis facere põt,
non magis cenſetur eſſe permiſſus per actum inter uiuos,quam
per ultimam uoluntatem, conſiderata poteſtate, & facultate
faciendi, & ualidum ſit argumentum de contractu ad ultimam
23 uoluntatem,& econtra.l.quæ delegato,cum ſi.de lega.j.† Et ſi
cauſa conceſsionis dictæ facultatis conſideretur,prout conſide
rari debet.xxij.q.v.c.humanæ.xxxiij.q.ij.c.hoc ipſum.c.intelli-
24 gentia,de uer.ſig.† Hoc idem dicendum erit conſideratis uer-
bis,& procemio conceſsionis prædictæ,cuius uerba cauſam fi-
nalem indicant.l.j.ff.ad Macedonia.l.regula.§.fi.uerſi.nam ini-
tium conſtitutionis.ff.de iur.& fac.igno.l.fi.ff.de hæredi.inſt.
25 † Et ſicut conſiderata diſpoſitione iuris communis talis nomi-
natio,& tranſlatio per utrunque actum prohibita eſt,ita permiſ
ſio,& conceſſio data,permiſſa iudicari debet, per utcunque a-
ctum,argumento.l.fi.§.fi.de lega.iij.l.& ſi contra.§.fi.ff.de uul-
ga.& pup.concurrentibus potiſsime ſuperius deductis, ex quib.
infertur,non magis fuiſſe permiſſum per unum actum, quã per
26 alium.† Rurſus ualidum eſt argumentum a ſolitis,& ab his quę
ſolent communiter fieri.l.certi conditio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.
peta.l.quod ſi nolit §.qui aſsiduam.ff.de ædil.edict.l.fi.C.de fi
deiuſſo.l.uel uniuerſorum,ubi Alex.in addi.ad Bar.ff.de pigno.
27 act.† Item a communiter accidentibus argumentum eſt bonũ
per gloſſ.& docto.in l.neque natales. C.proba.& in l.cum do-
tem.C.de iu.dot.& per Alex.& alios,in l.non hoc. C.unde le-
git.& per Deci.conſi.clxxxiiij.& pro tenui,colu.iij.uerſic.& ſic
communiter,conſiderando igitur,& habendo reſpectum ad ea
quæ ſolent communiter fieri,& communiter contingere, in ar-
ticulo mortis fiunt ultimæ diſpoſitiones, & uoluntates, magis
quàm alius actus inter uiuos, ut experientia nos docet, quæ eſt
rerum magiſtra.c.quam ſit,de elec.li.vj.Quo fit,ut iſtis conſide
ratis,illa uerba,in mortis articulo,ita referenda ſint ad actum ul
28 timæ uoluntatis,ſicut ad actum inter uiuos.† Suadetur qñ fa-
cta eſt mentio mortis,quo caſu in ſi.ad cognoſcendum dona-
tionem cã mortis,uel inter uiuos,dicere ſolemus in dubio præ-
ſumi donationem cauſa mortis,ut per gl.& Bar.in l.Seia.§.fi.ff.
de donatio.cauſa mortis,& per gl.& Bar.in l.Seia.ff.de do.præ-
leg.& pleniſsimè poſt gl.per Bar.& alios,maximè Mod.col.vj.
29 nu.xvj.in l.quæ dotis.ff.ſo.ma.† Et donatio cauſa mortis ſapit
ultimam uoluntatem.l.fi.C.de do.cauſa mortis,inſt.de dona.§.
j.Bar.& alij in l.tam is.§.filius.ff.de do.cauſa mortis, per eundẽ
30 & alios omnes in l.ij.de lega.j.† Ad quod inſuper illa dictio,e-
tiam,quæ eſt implicatiua.l.etiam.ff.ſo.ma.& includit,& impli-
cat maiora,& diuerſa ab expreſsis.c.tanta,de ſimo.clementina
grauis,de ſent.excom.etiam ſi eſſemus in materia ſtricta, & e-
xorbitanti,ut tradit Io.An.in c.cum in illis,de præben.lib.vj.&
Lap.& ſcrib.in c.j.ne ſede uacan.eo.lib.cum alijs adductis per
Gemi.conſi.lxv.diſcutiam,col.iij.uerſi.reſtat reſpondere, & cõ
31 ſi.cxx.quia in facto,in fi.† Et nedum prædicta operatur quinim
mo auget addendo,& implicando,ut firmat Gemi.conſil.cxxv.
dubia,col.ij.uer.ſuper ſexto,& conſi.cxxij.ſtante, alias, ſuper
primo in princ.Vt ergo dicta facultas conceſſa etiam in articu-
lo mortis implicet maiora,& diuerſa expreſsis,& liber augumen
tatiue includendo actum inter uiuos, expreſſe continebit actũ
faciendum per ultimam uoluntatem, ut habeat denotare ſuam
propriam naturam,& implicare maiora, & diuerſa ipſis expreſ
32 ſis.† Et optime ad caſum præſentem facit tex.in l.unum ex fami
lia,in princ.de leg.ij.& ibi Bar.& omnes ſcribẽ.no. Vbi hř, ꝙ ſi
teſtator inſtituit aliquem & dat ſibi facultatem reſtituendi bo-
na ſua,illi quem elegerit in morte, ꝙ poterit facere talem ele-
ctionem per ultimam uoluntatem, & electio ita facta erit uali
diſsima,& firma,ex quo fuit collata ad tempus mortis,& hoc fir
mant oẽs in l.poſt mortem.C.de fideic.maxime Cor.col.j.uer.
quod autem quæritur.& Iaſ.col.j.Inferentes ad plures quæſtio
33 nes,q̃ uideri põt,bñ facientes,& poſt Pau.de Ca.ibi.† Volentes,
ꝙ rogatus eligere in morte,põt eligere per ultimã uoluntatem,
adducendo tex.in l.filiusfa.§.diuus,de leg.j.& ratio eſt, quia ta-
lis electio fuit collata in diem incertã,& hoc idem uoluit Bal.
col j.uer.ij.oppono,& Flori.col.fin.uerſi.item adde,& uer.ſeq.
in l.cum quidam,de lega.ij.& Bal.in d.l.unum ex familia, in
34 prima oppoſitio.& ibi Floria.uer.nõ obſtat.† Volentes,ꝙ ſi da
ta eſt facultas eligendi quandocunque talia poteſt eligere uſq;
ad mortem,ut ſentit Bar.ibi uer.oppono dicitur hic. Et talis e-
lectio põt fieri per ultimam uoluntatem,ita igitur,& in caſu prę
ſenti,in quo data fuit facultas nominandi, & trãsferendi dictas
penſiones,uſque ad tempus mortis,ẽt in articulo ipſius,ut licite
fieri potuerit, prout facta fuit ẽt per actum ultimæ uoluntatis,
ut apertè probař in d.l.unum ex familia, & in d.§.diuus,& in
d.l.cum quidam,in fine,& in l.pater filium.ff.ad legem Falcid.
35 † Aduertendum inſuper erit ꝙ talis actus trãsferendi,& nomi-
nandi,ẽt ſi conſideretur ut actus factus inter uiuos, non infrin-
git ultimum iudicium,& ultimam uoluntatem,nec illi ꝯriatur,
ut patet ad ſenſum. Nam inuicem ſtare poſſunt conſiderando
unumquemque actum deperſe,& ẽt conſiderando eum ut factũ
36 & adiectum in ultima uoluntate.† Quo fit,ut talis nominatio,
tranſlatio penſionum effectum ſortiri debeat, uti actus factus
inter uiuos,cum etiam in teſtamentis, & ultimis uoluntatibus
non ſit prohibitum immo permiſſum celebrari, & fieri ꝯctum,
& actum inter uiuos,non contrariantem,nec infringentem ulti-
mum iudiciũ,& ultimã uoluntatem,ut eſt glo.in hoc communi
ter approbata per ſcrib.ibi in l.hæredes palam.§.fi.ff.de teſta.&
tradunt docto.in l.cum antiquitas.C.eo.& Roma. allegans ad
hoc iura conſi.ccxciij.præſuppoſito,ꝙ dictum legatum,col.j.&
37 plene traditur per Mod.in l.j.§.ſi quis ita.ff.de uer.ob.† Ex quo
infertur,ꝙ licet talis tranſlatio,& nominatio,appoſita ſit,& fa-
cta in ultima uoluntate,tamen ualere debet,ut actus ſaltem fa-
ctus inter uiuos,qui etiam celebrari põt in teſtamento,cum illi
non ſit ꝯrius,nec teſtamentum ſubuertat, quinimmo ſit conue
niens teſtõ,cum facultas fuerit conceſſa ẽt in articulo mortis,
non aliter exprimendo per quem actum,& modum deberet fie
38 ri.† Et iſtud potiſsimum,ut actus nominatio,& tranſlatio ſub-
ſiſtat.

ſiſtat.l.quoties.ff.de reb.dub.& l.quotiea.ff.de uer.ob.cum uol
ga.& per Soc.conſi.lxvj.uiſa,col.iij.num.xiij.uol.iij. & conſi.
39 lxxxvij.in præſenti,col.iiij.uol.j.†Et etiam quia ſi actus non ua
let uno mō,ualere debet eo modo quo poteſt,ad plene not.per
Bar.& alios in d.l.j.§.ſi quis ita in primo membro ſuæ di. ff. de
40 uer.ob.†Præſertim cum ex uerbis prolatis ab ipſo do. Roberto
aperte colligatur mentem ſuam fuiſſe,diſpoſita per eum in di-
cto teſtamento debere ualere,& ſortiri effectum,omni meliori
modo,&c.ad no.in l.cum pater.§.filius matrem,de legat. ij. cũ
alijs adductis per Iaſ.in aut.nouiſsima.C.de inoff.teſta.nu. xxj.
¶Quocunque ergo modo conſideretur dicta nominatio,& trã
slatio penſionum,facta ſiue per actum inter uiuos, ſiue per ulti
mam uoluntatem, iudicanda erit ualida, & firma, ut ex dedo-
ctis ſatis aperte oſtenſum eſt. Quibus non habet obſtare ſi dica
tur,ꝙ ipſe do.Pau. ad dictas penſiones ſimpliciter non fuit no-
minatus,& pure ex quo uidetur in eum fuiſſe tranſlatas coodi-
tionaliter,ad cautelam maiorem uxoris ipſius do.Roberti, &
ſub ꝯditione,ſi ipſe faceret obſeruare,quod teſtator ipſe diſpo-
ſuerat ad commodũ uxoris,cui deberet præbere ſufficientes cau
41 telas.†Quæ omnia conditionem important,ut per Bar.& alios
42 in l.j.ff.de cond.& dem.†Et conditione non adimpleta non poſ
ſunt de iure ſortiri effectum.l.cedere diem.ff.de uerb.ſig. l. qui
hæredi.§.fi.ff.de condi.& demon.cum ſi.Eo magis quoniam te-
ſtator ipſe in euentum in quem dictæ conditiones non ſuiſſent
adimpletæ per ipſum do.Paulum penſiones prædictas tranſtu-
43 lit in d. Ferdinandum,&c. † Quod quidem facere potuit. ff.&
C.de his quæ pœ.nomi.fere per totum,& ff.de adimen.& tranſ-
44 fer.leg.†Maximè conſiderando illam dictionem,ex nunc, quæ
denotat conditionibus non impletis,tranſlationem factam ſine
alia dilatione.l.ſancimus.§.cum autem.C.de inoff.teſta. & per
45 Albe.in dictione.in uer.nunc.†Ceſſant.n.obiectus iſti, quoniã
ipſe do.Paul.conditiones adimpleuit,& ipſis adimpletis, & pu
rificatis, perinde eſt, ac ſi ſimplr̃, & pure nominatus fuiſſet,&
penſiones in ipſum ſimpliciter,& pure, fuiſſent tranſlatæ, ut in
46 d.l.cedere diem,& in l.fi.§.fi.ubi Aret.ff.de uerb. † Et prout in
euentum in quem non adimpleret conditiones fuit ſibi ſine a-
lia dilatione facta tranſlatio penſionis in dictum do.Ferdinan.
ut ſupra.Ita ex oppoſito,adimpletis conditionibus ipſe.d.Pau-
lus ſine alia dilatione cenſetur nominatus,ad illas,& in eum di
cuntur tranſlatę ſine alia mora.Vt quod operabatur illa priua-
tio reſpectu temporis, quando conditiones non fuiſſent adim-
pletæ.Iſtud idem operetur implementum conditionum, ſub qui
bus ipſe do.Paulus fuit uocatus,cum iſto caſu nominatio,& uo
catio ipſius,ſit quoddam antecedens ad ipſam priuationem.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Patroni infra tempus a iure conceſſum præſentare poſſunt in beneficio iurispatronatus uacante,& nu.23.*
2 *Inſtitutio ordinarij ſequi debet poſt præſentationem.*
3 *Patroni ſemel præſentantes unũ non poſſunt præſentare alium.*
4 *Patroni quando poſſint uariare in præſentando,& nu.35.*
5 *Et quo tempore uariatio iſta ſit permiſſa,& nu.35.*
6 *Et an fieri poſſit poſt inſtitutionem.*
7 *Et quid ſi non eſt facta accumulatiue.*
8 *Et quid ſi primus præſentatus,conſecutus eſt poſſeſſionem.*
Poſſeſſor tuendus eſt in ſua poſſeſſione,declaratur tamen, numero, 39.& 40.
9 *Nec amouendus eſt,ſine cauſa cognitione.*
10 *Regula de triennali poſſeſſore tuetur illum,declaratur,nu.39.et 40*
11 *Beneficium plenum conferri non poteſt.*
12 *Lite pendente præſentatio fieri non debet,& nu.41.& ſeq.*
13 *Etiam per patronos laicos.*
14 *Surrogatus in locum & ius alterius gaudere debet eodem iure quo gaudebat ille cui ſurrogatus eſt.*
15 *Renunciatio beneficij iurispatronatus recepta per papam nocet patronis.*
16 *De iure tertij quis opponere poteſt,& quo caſu,& nu.48.& 49.*
17 *Vniuerſitas alicuius loci poteſt habere iuspatronatus ex priuilegio.*
18 *Papa habet pleniſſimam poteſtatem diſponendi circa ius poſitiuum*
19 *Papa non poteſt concedere per priuilegium ius præſentandi.*
20 *Iuspatronatus quæri poteſt ex ditatione.*
21 *Iuspatronatus quæri poteſt etiam poſt eccleſiam conſtructam & dotatam,accedente conſenſu ſuperioris.*
22 *Iuspatronatus quæri poteſt conſuetudine,& præſcriptione.*
24 *A patronis præſentatus poteſt renunciare iuspatronatus in manibus pontificis.*
25 *Pontifex poſt dictam reſignationem poteſt prouidere de dicto beneficio iuris patronatus laicorum.*
26 *Papa patronis etiam inuitis præiudicare poteſt.*
27 *Maxi.quando tale ius competit laicis ex priuilegio,uel ditatione, conſuetudine,uel præſcriptione.*
28 *Idem etiam ſi papa expreſſe non derogaret iuri patronatus,dummodo ꝙ notitiam,& ſcientiam de illo haberet,& diſponeret.*
29 *Collatio beneficiorum uacantium in curia,ad ſolum papam ſpectat.*
30 *Beneficia per reſignationem in curiam factam dicuntur affecta,nec per alium,quam per Pontificem conferri poſſunt.*
31 *Clauſula decreti,ligat omnes ordinarios etiam ignorantes.*
32 *Intruſus non eſt tuendus in ſua poſſeſſione.*
33 *Beneficium uacare dicitur,eſto quod aliquis de facto in illo ſe intruſerit.*
34 *Patroni non poſſunt præſentare,quando papa primo prouidit.*
35 *Ea quæ de nouo accidunt,nouo indigent remedio.*
36 *Actus debet intelligi,rebus ſic ſtantib.*
37 *Laici an poſſint præſentare poſt quatuor menſes,& poſt inſtitutionem factam in perſonam alterius,& quando.*
38 *Collatione prima,nulla exiſtente,de iure,poteſt procedi ad ſecundã ualidam.*
40 *Intruſus etiam ille dicitur,qui habet titulum,uel colorem,non canonicum,uel ab eo qui non habebat poteſtatem conferendi.*
41 *Qui allegat litis pendentiam,illam probare debet.*
42 *Et quid ſi lis non eſt ſuper titulo,ſed ſuper criminibus.*
43 *Et quid ſi a lite fuit receſſum,& ſic fuit finita.*
44 *Patroni an poßint proſequi litẽ inceptam per præſentatum, poſtea mortuum.*
45 *Surrogatio ſurreptitia,nulla eſt.*
46 *Surrogatio odioſa eſt,& concedenda.*
47 *Et quid ſi ille cui ſurrogatur erat uitioſus poſſeſſor.*

CONSIL. XLVII.

VIDETVR Prima facie.d.Leonardũ fouere ius,
cũ alias per hoies,& uniuerſitatẽ de Calcinado pa
tronos eccleſiæ parrochialis.S.Vincentij ꝑpoſiturę
nuncupatæ dictæ terræ,appareat præſentatus,corã
ordinario,& ab ipſo inſtitutus,ꝯſr,ꝙ præſentatio nouiter facta
ꝑ dictos hoĩes,& uniuerſitatẽ in ꝑſonã.d.Franciſci de Zãbellis
1 non ſubſiſtat.†Primo nã cũ tale bñficium iuris patronatus ua-
caret ꝑ reſignationẽ.q.d.Iacobi cleri Brixien.& rectoris ac poſ
ſeſſoris dictæ præpoſituræ.ĩ.tẽpus a iure ꝯceſſum,ꝑdicti patrõi
elegerũt,& ꝑſentarunt ordinario loci.d.do.Leonardũ, ut ab eo
inſtitueret,qđ ipſis tanq̃ patronis facere licuit ut tradit in c.no
bis,ex̃ de iu.pat.& in c.j.e.ti.li.vj.& hr̃ per Rot.in no.deci. ccc-
xj.alias in ti.de rer.permu.dec.vj.circa fi.& in deci.Bern.de Biſ
2 gne.vij.in ti.de ꝑb.†Et ſecuta poſtmodũ inſtõne dicti ordinarij,
ipſe do.Leonardus vr̃ plenũ ius fouere,& fuiſſe ꝯſecutus, ut tra
dit Ab.in c.auctoritate,ex̃ de inſtit.& gl.j.in c.j.de reg.iur.lib.
3 vj.& in c.paſtoralia,& in c.qđ aũt,ex̃ de iu pat.†ꝯñr dicti parro
ni ſtantib.ꝑdictis,nõ potuere,nec pñt præſentare do.Frã. de Zã
bellis,& impugnare præſentationẽ factam in perſonã do. Leo-
nardi,ar.no.in c.qđ ſemel placuit,de reg.iur.li.vj.& in c.accepi
4 mus,de æta.& qual.†Et ẽt quia licet patronus poſsit plures ſuc
ceſsiue accumulando præſentare,& ſic uariare,ut in c.cũ aũt, &
in c.qđ aũt,& in c.paſtoralia,& c.fi.extra de iu.pat. & per gl.&
5 doc.in cle.plures,e.ti.†Tñ iſtud procedit qñ inf.ꝑs conceſſum
iſtud fuit factũ,ſecus ſi poſtmodum,ut in dictis locis plenè tra
dit,& no.Gemi.& Phi.Fran.in c.j.col.ij.uer.in gl.no.ꝙ ut li.pẽ.
6 li.vj.†Item procedit iſtud,ut permiſſa ſit uariatio,accumulãdo,
qñ fit ante inſtitutionem, ſecus ſi poſt,nã tunc eſt ius quæſitum
primo præſentato,ut in d.c.quod aũt,& in ca.ſi tibi abſenti, de
præb.lib.vj.&.in c.decernimus.xvj.q.vij.& per Abb.in c. quæ
7 rimoniam,in fi.de iu pat.†Prout ẽt talis uariatio non eſt permiſ
ſa,ex quo non apparet facta accumulatiuè,ſed totaliter recedẽ
do a prima,ut firmat Ab.in d.c.quod autem.& in d. c. cum aũt
8 †Et eo magis iſta võr procedere,cum ipſe.d.Leonardus ceperit
poſſeſsionem dictæ præpoſiturę uirtute dictæ præſentationis,
& inſtitutionis,& in præſenti reperiat poſſeſſor,in qua tuendus
eſt.c.cũ bonæ,de elec.c.de multa de præb.c.licet epiſcopus,co.
ti.li.vj.per Abb.& alios in c.cum noſtris,col.pen. & fin. de con
ceſsio.præbend.& per Fely.in cap.dudum, de præſumpt. cum
9 ſimil. † Vnde ſine cauſæ cognitione amouendus non uenit,

10 c.olim.c.literis,extra de reſt.ſpol.† Stante inſuper regula Can-
cellariæ apoſtolicæ. xxvij. quæ tuet quemlibet triennalem poſ-
ſeſſorem,ut eſt ipſe do.Leonardus,& ſtantib.his quæ habentur
per gl.& doc.in c.cũ noſtris,de ꝯceſ.præb.& per Fely.in c.in no
11 ſtra,in xxxvj.corellario,de reſcr.†Et quia dicta præpoſitura nõ
uacat,ſed ẽ plena, & dicti do.Leonardi uiuẽtis,ad no.i c. ne ca
ptandæ de conceſ.præben.lib.vj.& in d.c.cum noſtris,cum uul-
12 garibus.†Secundo pro ipſo do.Leonardo facere vr̃ pendentia li
tis,quæ in curia Rom.uertebatur inter ipſum, & dominum Frã
ciſcum de Zanettis Mantuanum ſuper titulo dictæ præpoſituræ
& licet ipſe do.Franciſcus fuerit mortuus dicta lite pend. non
propterea dicti patroni habent poteſtatem præſentandi, ſi pri-
mitus dicta lis non finiatur,cum ſuperſit,& uiuat ipſe do. Leo-
nardus collitigans,ꝗ̃r præſentatio facta de dom. Franciſco de
Zambellis,dicta lite adhuc pendente erit nulliter.& iniuſte fa-
cta,ac inefficax,nec dẽt admitti per ordinarium,nec. d. Leonar
do poſſeſſori,& collitigatori potuit præiudicare,ut hr̃ in c. j. &
ij.ut lit.penden.lib.vj.& in cle.j.eo.ti.& utrobiq; plenè tradunt
ſcrib.ut firmant Gemi.& Phi.Fran.in d.c.j.colu.ij.uer. in gloſſ.
13 in uerſicu.ſtatuimus,ut lit.pen.lib.vj.†Volentes iſtud procede
re etiam in præſentatione facta per patronos laicos, ex quo nõ
ualet lite penden.c.ſecundum,co.titu.& tradit Lap. alleg.xxij.
Prout,& tertio ipſe do.Leonar.vr̃ tuendus ea ſurrogatione quã
aſſerit a ſede apoſto.obtinuiſſe in omne ius, quod habebat præ
14 dictus de Zanettis collitigans,& præmortuus. † Et ſurrogatus
in locum,& ius ipſius,ut gaudereque debet eodem iure, ut tra-
ditur in d.c.j.& ij.ut li.pen.lib.vj.& ibi no.Gemi.& Phil. Fran.
col.ij.in prin.& per Rot.in no.deciſi.lxiiij.alias in ti.ut li. pen.
v.& per Abb.in c.eccleſia.ſ.Mar.extra.ut lit.pend.Et quoniam
ipſe de Zannettis habebat optimum ius ſuper dicta præpoſitu-
ra,& per ſurrogationem translatũ aſſerit in ipſum.d.Leo.uirtu-
15 te dictæ ſurrogationis,etiam obtinere debet.†Prout,& quarto
vr̃ poſſe iuuari,ea aſſerta renunciatione,quæ aſſerit̃ facta per.
d.de Zanettis de d.præpoſitura in fauorem cuiuſdam Iaco.Cor
teſij,q̃ tanquã facta ab habente ius ſuper.d.præpoſitura, nocere
dẽt ipſis patronis laicis,eũ per ſuperiorem fuerit admiſſa,ut ex-
16 tra de renun.per totum, & in cle.j.de renun.† Et de dicto iure
tertij,ipſe do.Leonar.vr̃ poſſe opponere qñ tale ius,ipſo iure eſt
excluſiuum iuris agentis,ut tradit Bar.in l.ij.col.j. uerſi. qñque
17 quis opponit,& uer.primo caſu.ff.de excep.rei iud.¶ † Præmiſ
ſis tñ non obſt. dico ipſum.d.Leonar.nullum habere ius ſuper
dicta ꝑpoſitura.Moueor qm̃ homines,& uniuerſitas de Calcina
do habuerunt,& hñt in d.ꝑpoſitura ius præſentandi,ea priuile-
gio ipſis conceſſo per ſum.Pont. qui potuit ipſis tale ius patro.
concedere, cum tale ius fuerit inuentum a iure poſitiuo, & ex
grã concedat̃ laicis,ut tradit̃ per Arch.& alios in c.piæ mentis.
18 xvj.q.vij.& hr̃ in c.iij.de iu.patro.eum ſi.†Et Papa habet pleniſ
ſimam poteſtatem diſponendi ſuper actibus reſpicientibus ius
poſitiuum,cui non ſubiacet.c.innotuit,de ele.ca.propoſuit,:de
conceſſ.præben.& pleniſsime traditur poſt antiq.per Fel.&Mo
de.in c.quæ in eccleſiarum,de conſti.& ponit Abb.& alij, in c.
19 per uenerabilem,qui fil.ſint legi.& Barb.conſi.j.col. xviij. † Et
bene facit.c.ſecundum,ut lite pen.li.vj.& tex.in c.Adrianus,&
in c.in ſinodo.lxiij.diſt.ubi Pontifex Regi Franciæ conceſsit ius
præſentandi,ad quod etiam tex.in c.cuncta per mundum,& in
c.per principalem.ix.q.iij.ponit Alex.conſi.lxvij.uol.iiij.& mul
ta ad id adducunt Mod.Mediol.in trac.de iure pat.in tertia par
te in vj.modo acquirendi,car.xj.in fi.& car.xij.col.j.uer. pro ſex
20 ta cauſa quæro.†Prout etiam tale ius patr. fuit prędictis laicis
quæſitum ex ditatione ex quo.d.eccleſiam iam ꝯſtructam,& do
tatam,ditarunt,ſicuti quæritur pluribus dotantibus.c.ad audiẽ
tiam,de eccle.ædific.& ibi tradit Abb.& firmant Mod.Mediol.
in d.trac.in iij.par.in ſecunda cauſa acquirendi,in iiij. q. & ſecũ
da,car.vij.col.iij.& in tertia cauſa acquirendi,car.x.col.ij. uer.
21 tertia cauſa.†Poteſt enim dictum ius patronatus quæri modis
prædictis,etiam poſt eccleſiam conſtructam, & dotatam acce-
dente ſuperioris conſenſu,& ſummi Pont. prout fuit iſto caſu,
ut tenet Inn.in rub.& Io.An.in c.j.& Car.&Abb.in c.quoniam
de iure patro.&alias deciſio.adducit Roch.de Cur.in trac.de iu
re patr.in uer.& dotauit,quæſtio.ij.& quæſt. vij. & idẽ ſequun-
tur Mod. Mediol.in d.trac.in iij.par.in ſecunda cauſa acquiren
di,car.x.col.ij.uer.xiij.quæro,& car.vi.col.iij.uer.x.quarto quę
22 ro.†Prout etiam conſuetudine,& præſcriptione fuit quæſitum,
ut Abb.in c.cauſam,de præſcr.& ibi late Fely.col.iij.& in ca. in
noſtra,de reſcriptis.in xxxviij correlario,& in ſuo trac.quando
literæ apoſto.noce.patro.eccle.circa fi.& per Deci.in rubri.de
iudic.col.xxxvj.cum alijs pleniſsimè accumulatis per Alex.cõ-
ſi.lxvij.uiſo puncto,uol.iiij.& per Roch.de Curt. in d.trac.car.
pen.& fi.& per Mod. Mediol. in d.tract. in tertia par.in quinta
23 cauſa acquirendi,in j.q.car.x.col.iij.& ſeq. † Quibus ſtantibus
dicti patroni,cum talis præpoſitura uacaret iure permittẽte po
tuerunt ad illam præſentare.d.Iac. Bria.qui uirtute dictę præ-
ſentationis, & inſtitutionis poſtmodum ſubſecutus fuit legiti
24 mus,& canonicus rector ipſius.†Et quoniam ipſe.d Iac. in ma-
nibus ſummi Ponti.poſtmodum.d.præpoſituram reſignauit, &
talis reſignatio per Ponti.admiſſa fuit,merito,& ex iuris diſpo-
ſitione præpoſitura uacabat,ut in c.admonet,& in c. ad ſuppli-
cationem,& in c.quod in dubijs,& in c.niſi cum pridem. de re-
25 nun.& in c.j.eo.titu.lib.vj.& in clem.j.eo. titu. † Potuit igitur
ſummus Ponti.facta in ſuis manibus dicta reſignatione dictam
præpoſituram conferre,prout contulit domi. Franciſco de Za-
nettis,eſto ꝙ eſſet de iure patron.laicorum.ex quo illud uoluit,
& potuit,ut tradit Arch.ubi etiam Gemi.& domi. Præpo. not.
in c.hortamur.lxxj.diſt.& de uoluntate Pontificia patet ꝑ ſuas
literas de poteſtate dubitare ſacrilegium uidetur.l.ij. C. de cri-
26 mi.ſacrile.†Nam poteſt præiudicare patronis laicis etiam ip-
ſis inuitis,per ea quæ traduntur in ca. ij.de ꝑb.lib.vj.& in c. ij.
ut lit.pen.&gl.in c.per principalem.ix.q.iij.tradit Arch.in d.c.
piæ mentia,in fi.xvj.q.vij.& per Ro.in no.deci.cccxxxj.alias in
ti.de præb.xx.circa fi.& plura accumulat Fely in c. cum inter,
col.iij.uerſi.item aduerte,de except.& in d.tract.quando literæ
apoſtolicæ noce.&c.colum.ij.uerſi.opponitur,& uer.ſolutio,&
tradit Io.de mil.in uer.beneficium patronale,cum alijs pleniſ-
ſime accumulatis per Mod.Medio.in d. tracta.in vij. par.q.viij.
27 †.Eo magis cum tale ius præſentandi competat dictis de Calci-
nado,ea priuilegio,& ea ditatione,conſuetudine & ꝑſcriptiõe,
ut eſt dictũ & tradit Fed.de Sen.ꝯſ.lxiij.& Car.ꝯſ.lxj.gl.& doc.
in c.cum dilectus,de iu.patro. Arch.& alij.in d.c.piæ mentis,&
in d.c.hortamur,& pleniſsimè per doc.in c.ij.de præben.li. ſex
28 to.& habetur in regula Cancelariæ.xl.†Prout etiam nam ſi non
appareret de expreſſa derogatione dicti iuris patronatus facta
per Pontifi.adhuc idem eſſet dicẽdum,ſi conſtare poſſet,de cer
ta ſcientia ipſius,ꝙ tale beneficium eſſet iuris patronatus laico
rum. Nam etiam,iſto caſu cenſetur uoluiſſe derogare,ut tradit
Rot.in no.in ti.de reſcr.deciſ.xxvij.& proſequitur Fely.in d.tra
cta.quando literæ apoſt.&c.col vj.in prima limita.uerſi. cape-
ditis limitationibus, quanto igitur fortius in caſu noſtro, ubi
29 papa expreſſe derogauit dicto iure patro. †Cuius collatio ad ip
ſum ſolum ſpectabat, cum uacaret in curia per reſignationem
ibi factam,ut expreſſe tradit Alex.conſi.lxvij.uiſo puncto, col.
30 quarta,& v.conſi.ſequen,uiſis,uolu.iiij.† Prout,etiam quia per
talem reſignationem factam in manibus Pontificis,talis præpo
ſitura dicitur magis affecta,quàm ſi alio modo uacaſſet in curia
ita ut eius collatio ad ſolum Pontifi. ſpectet per appoſitionem
manus ipſius iuxta no.per Inno.& alios.in c.ut noſtrum,d̃ app.
& per Ioan. And.in c.inter dilectos,de exceſ.præla. & per do-
31 mi.Anto.& alios,in c.cum M.Ferrarien.de conſti. † Prout etiã
quia ſummus Pont.conferendo appoſuit clauſulam decreti,uir
tute cuius ligatę fuerunt manus,& ipſius ordinarij, & patrono-
rum laicorum,eſto ꝙ eſſent pœnitus ignorantes,ut traditur per
ſcriben.in d.c.ut noſtrum,& clemen.j.de conceſſ.prębend.& in
c.tibi,de reſcri.lib.ſexto.& in c.ſi eo tempore. & c.ſecundo, &
ca.dudum,de pręben.lib.ſexto,cum concordan.Quibus conſi-
deratis dicti patroni non potuere pręſentare dictum.d. Leonar
dum ad dictam pręposituram, ea quo per dictam reſignationẽ
factam per. d. Iaco.in manibus Papę fuerat per Papam proui-
ſum dicto Franciſco de Zanettis,& ſic beneficium erat plenum
& non uacat tempore dictę præſentationis,& licet eſſent igno-
rantes,tamen decretum pontificis afficiebat eos, & minus ipſe
ordinarius procedere potuit ad inſtitutionem, quo fit, ut pręſ-
ſentatio,& inſtitutio fuerint nullę,& inefficaces,& per eas nul-
lum fuit quęſitum ius.d.Leonardo, ea quo ad dictam prępoſi-
turam pleniſsimum ius, & canonicum habebat dictus de Za-
nettis, & ipſe.d.Leonardus reperitur iniuſtus poſſeſſor, & de-
tentor, quinimmo, & intruſus in dicta prępoſitura, in qua mi
nime tuendus eſt.capitu.licet epiſcopus, de prębend. libr.ſex-
32 to, cum alijs infra allegandis. † Et quoniam ipſe de Zanet-
tis qui erat in ipſa præpoſitura canonicè inſtitutus mortuus
eſt,per eius obitum pręposituræ ipſa uacauit,unde merito ea ua
cante dicti patroni potuere ad illam præſentare.d. Franciſcum
de

33 de Zambellis.† Ex quo uocabat de iure licet de facto per intru
ſioné dictã.d.Leonardi non uocaret ad. c.licet epiſcopus, & per
Rot.in antiq.dec.ccclxvj.alias in tit.de iu.patro.is.& no.Abb.
poſt alios in d.c.cum noſtris,col.pe.& fi.de conceſ.præb. & po
nis Roma.conſi.ccccclxv.in præſenti,& Fely.in c.cæterum, col.
pe.de reſcr.& Roch.de Cur.in d.tract. in uer. honorificum. q.
liij.car.xij.col.iij.in fi.Ex quibus ſequitur cóclufio firma, & ua
lida,ꝙ dicti patroni bene præſentarunt dictum de Zambellis;
propter obitum illius de Zannettis qui uerũ ius habebat in di.
præpoſitura,in qua ipſe.d.Leonardus reperitur intruſus,& nul-
34 lum ius canonicum habens. † Difficultas ergo ſupereſt rũdere
ꝯrijs ſuperius adductis, & dico illa non obſtare. Nam prima ob
iectio procederet qñ beneficium uacaret per reſignationem, &
Papa non prouidiſſet, tunc enim ualet præſentatio facta a pa-
tronis,& Inſtitutio ſubſecuta, ſed qñ renunciatio facta eſt in ma
nibus Pontificis,& põtifex eam admiſit,& prouidit,& expreſsè
derogauit iuri patronatus laicorum,apponendo decretum irri-
tãs. Tunc præſentatio,& inſtitutio facta a patronis, & ordina
rio,nullæ ſunt,ut punctaliter fuit in præſenti caſu , & ſuperius
35 apertè fuit deductum. † Nec ob.regu.quod ſemel placuit,nam
illa procedit durante eadem cã,ſecus qñ ſuperuenit noua , nam
ex ea quis poteſt mutare propoſitum.c.nulli licere,de elec.& c.
quemadmodum,de iu iuran.& not.gl.in d.regula:quod ſemel,
addecens illud uulgatum,ꝙ ea quæ de nouo emergunt,nouo in
digent remedio.c.inſinuante,de offi.deleg.l.de ætate. §. ex cã.
36 ff.de interrog.act. † Et quia actus debet intelligi,rebus ſic ſtan
tibus.c.cum inter,de renunc.& d.c. quemadmodum . Vnde cũ
iſti patroni,mõ non præſentent d.de Zambellis uirtute reſigna
tionis factæ per d.do.Iac.ſed ex cã noua ,qñ dicta præpoſitura
uacat per obitum illius de Zanettis non dñt ꝯuenire,nec uarij,
37 nec ꝯrij.† Et ex iſto tollitur illud quod dicebat, ꝙ nõ poterant
modo præſentare poſt tempus quadrimeſtre,& poſt inſtitutio-
nem factam in perſonam.d.Leonardi,& quia per hanc totaliter
receditur a prima. Nam procederent iſta,ſi illa facerent uirtu-
te dictæ reſignationis factæ a d.Iacobo,uerum quia ex noua cã,
ut dictum eſt,& a iure permiſſa,iſta aguntur, propter obitũ il-
lius de Zanettis, merito non habent obſtare . Prout etiam non
obſtant,qñ talis præſentatio,& inſtitutio factę in perſonam.d.
Leonardi fuerunt nullæ,ut ſuperius fuit conclaſum,& ſtante ip
ſarum nullitate,non prohibentur patroni iterum præſentare,ut
tradit Abb.per illum tex. in c.illud de iu.patro.& in c.inter di-
lectos,de exceſ.præla.& ponit Card.Imo. & alij, in ix.q.& col.
ult.in cle.j.de iu.patro.& bene facit tex. in c.cum laici , de iur.
iur.& quod uult Abb.in c.j.ſuper gl.in uer.placere,in princ.de
iud.& firmat Roch.de Cur.in d.tract.in uer. honorificum , in
38 ia.quæſt.uerſi.tertia ſuboritur quæſtio,fol.viij.col.ij.in fi. † Et
bene faciunt not.in c.literis,de reſer.in cle.& per Fede.de Sen.
conſi.lxiij.& ea quæ habentur in c.licet epiſcopus, de præben.
lib.vj.& in c.bonæ,& in c.conſtitutis,de elect.& per Ioã. And.
Calde.Imo.& Abb.in d.c.cum noſtris,de conceſ.præbẽ. & per
Imo.in c.ſequen.ubi firmant poſſe procedi ad nouam collatio
nem , quando prima eſt nulla , & de iure non ſubſiſtit . Nec
obſtat,ꝙ d.Leonardus reperiatur in poſſeſſione , in qua uide-
39 tur tuendus,nec remouendus ſine cauſæ cognitione. † Nam ꝓ
cedit iſtud in poſſeſſore non uitioſo , nec intruſo , ut eſt ipſe. d.
Leonardus,& ſuperius dictum fuit , & intruſum poſſeſſorem,
& uitioſum non defendit regula de triennali , nec iura ipſum
communia adiuuant,quinimmo contra ipſum inſurgunt,ut re-
pelli debeat a poſſeſsione,ut eius conſcientia purgetur . d.c.li-
40 cet epiſcopus.† Et intruſus dicitur etiam qui habet titulum,uel
colorem,non tamen canonicum, quando ille qui dedit non ha
bebat poteſtatem conferendi,ut propriè fuit in caſu noſtro , ut
tradit Calderi. allegando iura iſtud probantia in conſil. xiij. in
ti.de uerbo.ſigni.& Abb.in c.quia diuerſitatem , per illum tex.
de conceſ.præben.& in c.fi.de exceſ.præla.& in c.cum ueniſſent
de reſti.integ.in tertio notab.& ponit Deci.conſi. cxj.in cauſa,
circa finem,& multa ponit Fel.in c.in noſtra,in xx.corellario,&
xxxvj.de reſcr.& in c.ego.n.de iu. iur. & in c. meminimus,& in
c.ueniens,de accu.& per Ab.in c.ex literis, & in c.ſup literis,de
reſt.ſpo.& in c.cum iam pridem,de conceſ.præben.& ut dictus.
d.Leonardus purgetur,& repellatur,iam adeſt cauſæ cognitio,
ex quo nullum ius habet ſuper dicta præpoſitura . Nec per eius
poſſeſsionem,& intruſionem beneficium dicitur plenum de iu
re. Nam uere uacat,licet de facto ,& iniuſte ſit ab eo occupatũ,
& ſatis eſt,ꝙ de iure uacet ad hoc ut patronus poſsit præſentare

41 ut ſuperius dictum eſt.† Non obſtat,quod principaliter, ſecun-
do loco adducebatur litis uidelicet pendentia,nam onus iſtud
probandi incumbit d.Leonardo , ex quo non ſufficit excipere,
niſi probetur exceptio.c.dilecti,ibi,oppoſita,& probata , de ex
cep.l.ſi prius,iuncta glo.in uer.egiſſet.ff.ſi quadr.paup. fec.dic.
42 † Et eſto ꝙ probarent pendentiam litis , tamen illa non fuit,
nec eſt ſuper titu.ſed ſuper aſſertis criminibus per ipſum.d. Le
onardum obiectis,contra dictum de zanettis,quod iudicium cri
minale,non impedit præſentationem fieri,ex quo non litigatur
ſuper titulo ſed ſuper alio,ut firmat gl.adducendo rationes , &
iura iſtud probantia,in c.ij.in uer.finita , quam doc. omnes ibi
ſequuntur,ut li.pend.lib.vj.& firmat Card.& Imo.col.ij.uerſic.
quæro an locum habeat,in clem.j.eo.ti.in clem. Nec dicatur,ꝙ
inter ipſum d.Leonardum, & illum de Zanettis , lis uertebatur
43 ſuper titulo dictæ præpoſituræ , nam iſtud non conſtat. † Et ſi
aliqua ſuper hoc fuit mota lis,ut mihi in facto narratum ẽ , fuit
ab ea receſſum,per quem modum etiam finita & ſopita dicitur,
ad plene no.in l.poſtquam liti.C.de pac.per Bar.& omnes ſcri-
ben.in l.naturaliter.§.nihil commune,in ij.lect. ff. de acq. poſſ.
44 † Præterea eſto ꝙ talis lis fuiſſet,non prohibentur patroni mor
tuo.d.de Zanettis,proſequi tale iudicium,& illud finire,ex quo
ipſorum intereſt , ut firmat Rota. in nou.deciſio.clxxiiij. alias
in ti.de iur.pat.ij.& Roch.de Cur.in d.trac.in uer.ius.q.j. in fi.
car.iiij.col.j.uer.an autem patronus,& poterunt finita lite præ
ſentare. Non obſtat illud quod dicebatur de ſurrogatione, nam
de ea huculque non apparet,& dicto Leonardo alleganti,incũ-
45 bit onus probandi. † Ex qñ oſtendetur de facili poterit dari de
ſurreptione,& reddi ſurreptitia,& ꝯñr nulla,tam propter falſam
expreſsionem,quàm propter uitium ueritatis non expreſſæ, &
ſic propter defectum intentionis concedentis,ut concludit Bel
46 leme.deciſ.cxv.& ſeq.& ccxxviij.Potiſsimè cum talis ſurroga-
tio ſit odioſa , & de iure non concedenda , ut concludit Rot.in
antiq.deciſ.ccccxxix.alias in ti.de reſtitu.ſpol.xvij.& eſt alia de
47 ciſ.Bernar.de Biſgne.eo.ti.iiij.† Prout etiam qñ ipſe.d.Leonar
dus eſt intruſus,& de iſta intruſione,& uitioſa poſſeſsione in ta
li ſurrogatione mentio facienda erat.c.eum qui.c.ſi motu pro-
prio,de præb.lib.vj.c.ueniens,extra,de præſcr.& per Cald.cõ-
ſi.xj.& xiij.in ti.de reſer.& ſi iſta exprimantur minimè erit cre-
48 dendum,ꝙ concedatur.† Non obſtat ultimum , quo dicebatur
de renunciatione facta per illum de Zanettis,nam de ea huc uſ-
que nihil apparet,& ẽt ſi appareret minime obſtaret,qñ de iure
tertij regulariter non poteſt opponi.l.loci corpus . §. competit.
ff.ſi ſerui.uendi.l.ſi quis emptionis.§.ſin uero nullum. C.de præ
ſcr.xxx.anno.Et licet de iure tertij, quandoque poſsit opponi,
qñ eſt excluſiuũ iuris agentis ipſo iure,tñ iſtud non procedit in
caſu præſenti,cum ius ipſorum patronorum non appareat exclu
ſum ipſo iure,per talem aſſertam reſignationẽ, niſi exhibeatur,
49 & uideatur ſub qua forma fuerit facta , & admiſſa. † Eo magis
cum etiam non conſtet de uoluntate.d.Iaco.corteſij , ita ꝙ ipſe
conſentiat huiuſmodi oppoſitioni factæ per ipſum. d. Leonar-
dum,iuxta ea quæ tradit Bar.in l.ij.ff.de except.rei iudi. & Ca-
no.in c.mandatum,de reſcri.extra. Ex quibus ſic breuiter dedu
ctis,concludendum erit ipſum.d.Leonardum in dicta præpoſi-
tura,nullum habere ius, & ꝙ ab ea uenit reijciendus tanquam
intruſus,& non canonicus poſſeſſor,& ꝙ dicti patroni poſſunt
& potuerunt de iure præſentare ipſum de Zabellis per obitum
illius de zanettis. Pariſius Paduæ

SVMMARIVM.

1 *Patronus in fundatione eccleſia, ſeu capella, poteſt apponere cõ-
uentiones, & onera qua uult, honeſta tamen de conſenſu ordinarij
& nu.ij.& ferè per totum.*
2 *A primordio poſterior euentus formatur .*
3 *Fundans eccleſiam poteſt paciſci, ꝙ ius patronatus tranſeat ad hæ-
redem extraneum.*
4 *Ius patronatus regulariter tranſit ad hæredes etiam extraneos.*
5 *Et ad maſculos, & fœminas.*
6 *Niſi patronus aliam conuentionem appoſuerit , ut puta , quia uo-
luit tranſire ad hæredes ſanguinis tantum.*
7 *Idem quando fuit conuentum , quod competeret illis de parentella
tantum .*
8 *Patronus in creatione iuris patronatus, poteſt adijcere onus ut præ
ſentetur aliquis de ſuo genere tantum.*
9 *Virtute dicti pacti, tale ius præſentandi non tranſit niſi ad illos qui
ſunt hæredes, & deſcendentes ex fundatore.*

Pactum concernens duas qualitates, non uerificatur in illo qui hēt unam tantum & nu.18.& 19.
10 *Emphyteoſis, ſeu feudum conceſſum alicui, & filijs, & hæredibus ſuis, non tranſmittitur niſi ad illos habentes dictas duas qualitates & nu.11.*
12 *Ius patronatus non tranſit titulo particulari, ſed uniuerſali.*
13 *Excluſa matre à fortiori, excluſa cenſetur eius filia.*
14 *Semel excluſa a ſtatuto, cenſetur perpetuo excluſa.*
15 *Clerici gaudent beneficio ſtatuti conditi a laicis.*
16 *Fœmina uirtute ſtatuti, excludentis fœminas, repellitur a iure patronatus.*
17 *Hæres particularis, non eſt ſucceſsibilis in iſtis.*
20 *Ius accreſcendi, locum habet etiam in iure patron.*
21 *Fundans ius patronatus, uolens, quod illud ſpectet filio ſuo, & deſcē dentibus, ſi non habet illos, ſed ſolum hæredes collaterales, & extraneos, an & quando iſtis tale ius competat, & nume.22. & alijs ſequen.*
23 *Et quid ſi tunc temporis habebat filios, & deſcendentes.*
24 *Geminatio oſtendit enixam uoluntatem diſponentis.*
Et quid ſi fundans uoluit, deficientibus hæredibus, & deſcendentibus ſuis, tale ius ſpectare ad priorem alicuius fraternitatis.
25 *Hæredis appellatione, qui ueniat.*
26 *Et an tantum ueniant filij, & deſcendentes.*
27 *Illatio non fit ex diuerſis.*

CONSIL. XLVIII.

1 CERTVM Eſt † ꝙ patronus in fundatione eccleſiæ, ſeu capellæ, poteſt apponere pacta, conuentiones, & onera, quæ ipſe uult, dummodo inhoneſta non ſint, accedente maximè conſenſu ordinarij, ut habetur in c. præterea, & in c. uobis, & ibi no. doc. de iur. pat. & no. Io. And. in c. ex eo. ſuper uer. fundatione, de elec. lib vj. & gl. & doc. in c. cum dilectus, de conſueto. & in ca. ſignificatum, ubi Abb. in j. not. de præben. & no. Io. de mil. in uerſi. patronatus in fundatione, cum alijs accumulatis per Fel. in c. cum uenerabilis col. xj. de except. & in trac. ſuo qñ literæ apoſto. noce. patr. eccl. col. ij. ner, corroborari poteſt, & diffuſius per Roch. de Curt. in trac. de iure pat. in uer. pro eo, ꝙ de diœceſani ꝯſenſu. q. xij. & p
2 Soc. ꝯſ. j. col. j. uol. iij. † In traditione. n. & fundatione, pôt patronus apponere ea pacta quæ uult. l. in traditionib. ff. de pac. & ab ipſo primordio poſterior euētus formatur. l. j. C. de impo. lucra. deſcr. lib. x. & qua rône iſtud permittaẽ patrono laico ponût Fe
3 ly. & Roch. ubi. ſup. † Hinc Bal. relatus a Fel. in d. trac. colu. ij. & Soc. in d. ꝯſ. j. & in l. ij. C. de in ius uoc. dicit, ꝙ fundans eccleſiã pôt apponere pactum, ꝙ ius patronatus tranſeat ad hẽdem ex-
4 traneum, per no. in c. ꝯſiderandum. xvj. q. vij. † Licet. n. ius patronatus ad quoſcunque hæredes tranſeat, ẽt extraneos, ut per oẽs doc. in cle. plures, poſt gl. de iur. patr. & per Inn. in rub. extra de
5 Iur. patr. in fi. & per Abb. in c. j. eo. ti. cum alijs ꝯcor. † Et ita ad maſculos ſicut ad fœminas, ut per Inn. & Ab. ubi ſup. & per do-
6 cto. in d. cle. plures, cum ſi. † Tamen quando patronus in fundatione appoſuit pactum ꝙ ius patronatus nõ tranſiret niſi ad hæredes ſanguinis, iſto caſu extranei hæredes cẽſentur excluſi, per doctr. Bal. in d. l. ij. circa prin. quam etiam refert, & ſequitur Bartho. Bellenzi. in apoſt. ad Abb. in c. cum ſeculum, de iure pat. & expreſſe eam firmat Roch. de Cur. in d. tra. in uer. ipſe uel is a quo cauſam habuit, in viij. q. uerſi. ſed hic ſuboritur. q. dicens eſ-
7 ſe ueriſsimam, qñ tali diſpoſitioni conſenſit Epiſcopus. † Hinc etiam Card. conſi xlviij. quidam nobilis, concludit, ꝙ ſi in fundatione fuit ordinatum, ꝙ ius patronatus competat illis de parentela tantum, non poterit competere alijs qui non ſunt de parentela, & non habent iſtam qualitatem requiſitam, & expreſſã in fundatione, quam deciſ. refert, & ſequitur Roch. de Curt. in d. tra. in uer. ipſe, uel is a quo. q. xxxiij. in fi. ubi etiam adducit alia conſi. Alex. bene facientia ad caſum præſentem, ut ius patronatus transferaẽ ad aliquas perſonas qualificatas, ut fundator uoluit, & non ad alias carentes dicta qualitate, & comprobant ex
8 allegatis, & deductis per eundem Roc. in q. ſeq. xxxiiij. † Et ex his quæ dicit Fel. in d. tra. col. j. uer. dicit Dominicus, ubi referẽ do Gemi. in c. in eccleſia, in ult. no. de præb. lib. vj. concludit, ꝙ patronus poteſt in creatione beneficij adijcere onus, qđ ad illud ſemper præſentetur aliquis de ſuo genere, ex quibus deciſ. omiſsis pluribus alijs concor. infertur uera concluſ. ꝙ quondam ſer Iacob. terratius, fundator iſtius iuris patronatus, accedente conſenſu ordinarij bene potuit apponere, prout appoſuit pactũ ꝙ tale ius pat. deberet peruenire ad hæredes, & deſcendentes ex ſuis hæredibus, quod pactum ſeruandum, & adimplendum
9 eſt, & talis uoluntas exequenda. † Ex qua iunctis ſup. allegatis infertur, ꝙ tale ius patr. & ius præſentandi non debet peruenire niſi ad illos, qui ſunt hæredes, & deſcendentes ex hæredib. inſtitutis per dictum fundatorem, & non ad alios in quibus ceſſãt dictæ duæ qualitates, eſto ꝙ in illis ꝯcurrat una, per text. in l. ſi hæredi plures. ff. de condi. inſti. & per Bar. Aret. & alios, in l. ſcire debemus. ff. de uerb. obl. & per Moder. in l. utrum. §. j. de reb. dub. & bene faciunt no. per Bar. in l. iij. quam legit, pro prima. ff. de interd. & relega. & in l. ut iuſiurandi. §. ſi liberi, colu. j. ff. de oper. libe. cum alijs adductis per Iaſ. poſt Sal. in l. ij. C. de iu. emphi. col. lxxiij. uer. vij. quærit Saly. & per Alex. conſi. xiij. omnipotentis Dei, col. iij. in fi. & conſi. xviij. attentis narratis col. ij. & ꝯſ. xxvj. ponderatis, col. fi. uol. v. & per Dec. conſ. cxciij. uiſo the-
10 mate, cum pluribus alijs concor. † In quib. cõiter concluditur, ꝙ emphyteoſis, ſeu feudum conceſſum alicui, & filijs ſuis. & hæredibus nullo pacto tranſmittitur niſi ad illos qui ſunt filij, & hæredes. In quibus ꝯcurrunt dictæ duæ qualitates, non autem transferuntur ad eos in quibus uiget tantum una qualitas & deficit alia, unde pariter, & in caſu præſenti ſtante dicto pacto appoſito in fundatione per fundatorem, dicendum neceſſario uidetur, tale ius patronatus per ſucceſsionem non poſſe transferri niſi ad hæredes, & deſcendentes hẽdum. d. ſer Iacobi. In quibus concurrere debent dictæ duæ qualitates hẽditatis, ſ. & deſcendentiæ, ita quòd non ſufficit adeſſe unam, niſi ẽt ꝯcurrat altera.
11 † Ad quod faciunt, quæ ponit Dec. conſi. cxlix. in cauſa iuris patr. col. j. & quæ ponit Bar. in l. Gallus. §. quidam recte, col. ij. uerſi. quæro quid ſi teſtator dicat, & in §. ẽt ſi parente', col. pe. & bñ ad prædicta adaptantur aliæ rationes adductæ per Cald. ꝯſ. xlj. in ti. de iur. pat. Titius habens duos, & per Pet. de Anch. conſil. mihi. lxxa. j. facie. circa. priu. ꝯñr cum in ipſo. d. Petro, & alijs de nouale hæredibus, & deſcendentibus magiſtri Petri de Nouale, hæredis inſtituti a dicto ſer Iacobo fundatore, cõcurrant dictæ duæ qualitates, ad ipſus tale ius præſentandi tranſlatum fuit, nõ autem ad do. Catherinam aduerſariam, in qua deficit una ex dictis qualitatibus, & quòd ſtante dicto pactu ipſa do. Catherina non poſsit ſuccedere in d. iure pat. aperte oſtendiẽ. Nam dictus ſer Iac. fundator inſtituit ſuos hæredes, magiſtrum Pet. de Nouale, & Stephanum de Baſſanini, ex quo Stephano remanſit do. Ant. eius filia mr̃ dictæ Catherinæ, quæ Ant. licet eſſet deſcendens ex dicto Stephano, & ſucceſsiue ipſa Catherina ſit deſcendens, & hæres ipſius Antoniæ, tñ dicta Antonia non fuit hæres dicti Stephani, ex quo ab hẽditate ipſius fuit excluſa p præsb. Iaco. filium, & hẽdem uniuerſalẽ dicti Stephani, uirtute ſtatuti Paduani excludentis fœminas ſtantib. maſculis, qđ ſtatutum nedũ tolleratũ, quinimmo, & approbatũ apparet per ſedẽ apoſtolicam, ut facto mihi narratum eſt. Quib. conſideratis, deſcendẽs & uniuerſalis hæres dicti Stephani fuit ipſe præsb. Iac. qui uirtute ſtatuti excluſit dictam Ant. ab hæreditate do. Stephani, quo fit, ut in ipſa Antonia ſolũ uiguerit illa qualitas deſcendẽtiæ, nõ aũt adfuit qualitas hæredis, quia hæres, & deſcendens. d. Stephani, fuit ipſe præsb. Iac. qui tanquã uniuerſalis hæres, & deſcendens Stephani ſucceſsit in d. iure patr. pro dimidia, excluſa An-
12 to. uirtute ſtatuti. † Ad quã non potuit tranſire dictũ ius pat. cũ non tráſeat ti. particulari, ſed uniuerſali, ut per gl. Io. An. & alios in c. ſeculum, de iu. pat. & hẽ in c. ex literis, eo. ti. & in c. cũ Bertoldus, de re iud. & per Roch. de Cur. in d. trac. in uer. ipſe, uel is
13 à quo. q. vij. & alijs ſeq. † Vñ ſi ipſa Ant. fuit excluſa ab hæreditate Stephani, à fortiori cenſetur excluſa ipſa Catherina iux. nota in l. ſi uiua matre. C. de bo. mater. & per doc. in l. pactum qđ dotali. C. de col. arg. eorum quæ habentur in l. publius. §. fin. ff.
14 de condi. & demon. † Et dicta Anto. & ſucceſsiue ipſa Catherina ſemel excluſæ uirtute dicti ſtatuti. à d. præ. Iac. cenſenẽ perpetuo excluſæ, eſto quòd ipſe præ. Iac. poſtmodum deceſſerit ſine deſcendentibus ut eſt doctr. Bar. communiter approbata in l. fi. §. j. uer. ſed ſi poneremus. ff. ad tertul. & no. Soc. ꝯſ. x. uol. iij. & Dec. conſi. cclxxxiij. nu. v. & conſi. ccxcvj. nu. iiij. & no. Bald. Ang. & alij. in d. l. Gallus. §. & quid ſi tantũ, & Alex. conſi. xxia. in præſenti, col. j. cum alijs accumu. per Albe. Bru. in trac. quòd
15 ſtantib. maſc. &c. in x. arti. priu. q. v. fol. liij. † Gaudet. n. clericus beneficio dicti ſtatuti, ut eſt deciſ. Lap. c. in ciuitate Floren. cum alijs accumu. per Alb. Bru. in d. trac. in xj. arti. prin. q. xj. fo. lxvj.
16 col. ij. & iij. ubi aſſerit hanc eſſe * cõem. † Et quòd per tale ſtatutũ fœmina excludaẽ a ius. pa. tenet Ab. ꝯſ. lix. caſus, uol. j. & ĩ d. c.

cum

cum ſeculum,& ponit Bru.in d.trac.in viij.art.prin.q.xxiiij. fo.
xl.col.iij.& iiij.ubi ad id plura adducit,prout etiam plura ad id
17 adducit Roch.in d.tra.in uer. ipſe,uel is a quo.q.vj.† Et ẽtad p̄-
dicta bñ facit,quod uult Alex.conſi.ix.ponderatus,col.ij.uer. &
dictam deciſ.uol.v.ubi uidetur ↄcludere fœminam hr̄dem par-
ticularem ex teſtõ ſiue uirtute ſtatuti,nõ eſſe ſucceſsibilem in ſi
mili iure pni a feudali, ſeu emphiteotico.Et ſic ↄſiderãdo pſonã
Antoniæ reſpectu Stephani,bñ in ea,& ſucceſsiuè in Catherina
concurrit qualitas deſcendentiæ,deficit autem qualitas hęredis
quia nec in ipſam Antoniã,& ſucceſsiuè nec in ipſam Catherinã
peruenit hæreditas Stephani,quia ab ea fuerunt excluſę per ip-
ſum præ.Iac.& perpetuo ut ſupra,ↄn̄r p̄p defectum ipſius quali
tatis hæreditatis,nulla ipſarum põt uenire ad dictum ius pat.ex
quo neceſſe fuit ultra deſcendentiam ipſas debere eſſe hæredes
18 ut dicit Dec.d.conſi.cxlix.col.j.& ſup. probatum eſt. † Si uero
ↄſideramus perſonam dictæ Antoniæ & Catherinæ reſpectu di
cti p̄.Iac.qui inſtituit eas,una cum alijs hr̄des,adhuc idem dd̄m
eſt.Nam licet iſto reſpectu ↄſiderata perſona p̄.Iac. habeant il-
lam qualitatem hr̄dis,tñ in eis deficit alia qualitas deſcendentiæ
quia non ſunt deſcendentes dicti p̄.Iac.p̄p defectum cuius qua
litatis,nõ pñt ſuccedere in d.iure pat.uirtute dicti pacti appoſi
ti,per.d.fundatorem,& ſic patet,ꝙ ſiue conſideremus perſonã,
& ſucceſsionem Stephani,ſiue perſonam,& ſucceſsionem p̄. Ia-
cobi utroq; caſu in ipſis Ant. & Catherina deficit una qualitas
requiſita in ſucceſsione dicti iuris pat.propter pactum appoſi-
19 tum in fundaciõe.† Et propter defectum prædictum, nulla ipſa
rum põt uenire,non probatis dictis qualitatibus requiſitis,ut di
cit Alex.conſi.j.uol.iij.& Fran.de Cur.conſi.xvj.xvij.& xviij.cũ
alijs plene accumul.per Fel.in c.ij.co.ij.de reſer.& in c.licet cau
ſam,cir.fi.de prob.& in c.examinata,col.iij.& ſeq.de iudi.& in
c.licet beli,col.iiij.de ſimo.& per Deci. conſi. xiij.In quib.locis
diffuſe hr̄,ꝙ qualitas requiſita,eſt probanda,qua non probata,
& non ↄcurrente,quia obtinere non poteſt,ex quib.infert ꝙ ſuc
ceſsio in dicto iure pat.pro dimidia ſpectante ad.d.Stephanum,
20 defecit,& fuit extincta,poſt mortem dicti præ.Iac.† Quæ por-
tio deficiens per ius accreſcendi,ſeu per ius non decreſcẽdi fuit
applicata ipſi do.Pe.& alijs de nouale.Nã cũ tale ius pat.ↄpetat
inſolidũ, in eo hẽt locũ ius accreſcendi,ſeu ius non decreſcendi
per l.cõi liberto.ff.de bo.libe.cum aliis no.per gl.& alios in l.ſi
duo patroni.in prin.ff.de iu.iur.& per Alex.in l.ſi mihi,& titio,
col.ij.& ibi no.Iaſ.col.iij.uer.nec huic fallentiæ.ff.de uer.obl.&
ponit Cald.conſi.viij.in ti.de iu.pat.cũ alijs adductis per Roch.
de Cur.in d.tra.in uer.ius.q.vj.quæ omnia,& in iure, & in facto
21 uerę ſunt,& de plano abſq; aliqua difficultate procedunt.† So-
lum dubium facere vr̄ deciſ.Pe.de Anch.in d.conſi.lxxxj.quod
refert,& ſequit̃ Roch.de Cur.in d.trac.uer.ipſe,uel is a quo.q.
viij.cir.fi.uer.ſuborit̃ nunc alia notabilis dubõ.Vbi uoluit,ꝙſi
fundator iuris pat.appoſuit pactum,ꝙ tale ius ſpectet filio ſuo,
& deſcendentibus,ꝗ ſi euenit caſus,ꝙ filius non habeat deſcen
dẽtes,ſed moritur relicto hærede collaterali ſeu extraneo, talis
hæres ſuccedit in d. iure patro.eo qm̄ teſtator vr̄ ex abundanti
feciſſe mentionẽ de deſcendentibus,& quia ſperabat filium ha-
bere deſcẽdentes,nec ẽ uериſimile,ꝙ noluerit extingui tale ius
deficientibus deſcendentibus,& per alias rõnes, de quibus per
22 eos.† Ad quorũ corroborationem benefacit ↄſ.iiij. Cald.in tit.
de iu.pat.ubi per talem qualitatem expreſſam,ꝙ ſuccedant de-
ſcendentes maſculi.&c.non vñr excluſi hæredes extranei, qui d̄
iure cõi ſuccedunt in iure pat.ex quib. ita vr̄ dd̄m in caſu p̄nti,
ut ipſa Ant.& Catherina hæredes inſtitutæ a præ.Iac.ſuccedant
in d.iure pat.eſto ꝙ non ſint hæredes, quę deciſio, & obiectio,
eſto ꝙ prima facie uideat̃ ualde obſtare ↄcluſis ſuperius,tñ ↄſi-
23 derando qualitatem præſentis caſus de facili tollitur.† Ex quo
deciſ.p̄dictæ loquuntur in diuerſis terminis,qñ fundatoris, &
hæredis filius nullus ſupererat deſcendẽs,quo caſu ueniunt alij
hæredes extranei,& tranſuerſales dicti filij,qui non cenſent̃ ex
cluſi,immo admiſsi ſunt de iure cõi,niſi ſupereſſet aliquis de de
ſcendentib.uocatis,& prælatis ab ipſo ↄſtructore dicti iuris, qa
ſi tales ſuperſunt excludunt hr̄des extraneos,ſeu collaterales,ut
eſt deciſ.Bal.in d.l.ij.C.de in ius uoc. q̃ ſupra fuit confirmata
ex pluribus. Et ita eſt in caſu nr̄o pręſenti. Nã ſer Iac.fundator
inſtituit duos hr̄des,Stephanum de baſſanini,& magiſtrum Pe-
trũ de nouale, ex quo magiſtro Petro in pręſentiarũ ſuperſunt
hr̄des,& deſcendentes, uidelicet magiſter Petrus,& alij ↄſortes
ex dicto ẽt Stephano remanſit Ant.& Catherina q̃ licet ſint de-
ſcendentes tñ non ſunt hr̄des,ut ſup.probaui.Remanſit et. præ.
Iac.qui fuit hr̄s & deſcendens Stephani,& ſic ad ipſum peruenit
dictũ ius pat.pro medietate.Verum quia mortuus eſt ſine deſcẽ
dentibus,talis portio per ius accreſcendi, ſeu non decreſcendi
fuit applicata ipſis de nouale,ut ſup.probaui. unde cum ipſi de
nouale in pręſentiarum reperiãtur hr̄des, & deſcendentes & in
ipſis poſsit uerificari & adimpleri uoluntas & diſpoſitio dicti
fundatoris,pręferendi ſunt hr̄dibus extraneis dicti præ. Iac.qui
bene poſſent uenire qñ non extarent alij deſcendentes. Quo ca
ſu procederet deciſi.Pet.de Anch.& ſequac. uerum quia extãt
illi de nouale,hr̄des & deſcendentes,ad quos alia portio accre-
uit ipſi præferendi ſunt,ſm̄ doctr.Bal.in d.l.ij.cum alijs. ſup.ad
ductis.Nam iſto caſu non loquitur Pet.de Anch.nec ſequa. Et
quia ſumus in caſu quo uoluntas & diſpoſitio fundatoris poteſt
ſeruari & ideo ſeruanda erit,maxi.quia pluries & geminatis ui-
cibus in d.fundatione uoluit,ꝙ ſucceſsores in d.iure pat.debe-
rent eſſe & hæredes & deſcendentes hæredum inſtitutorum p
24 ipſum ſer Iac.fundatorem.† Et geminatio oſtendit enixam uo-
luntatem diſponentis ita fuiſſe,ut in l.baliſta.ff.ad Treb.cũ con
cor.Quæ etiam ↄfirmantur qm̄ ipſe ſer Iac. fundator expreſſe
uoluit ꝙ deficientibus ſuis,ꝙ iſto caſu tale ius præſentandi ſpe
ctaret ad priorem S.Ioan.de Viridaria,& ad guardianum frata-
liæ charitatis de Padua, q̃ ſubſtitutio nunq̃ poſſet ſortiri effectũ
ſi tale ius pat.poſſet tranſire ad hr̄des extraneos hr̄dum inſtitu-
torum per ipſum fundatorem.Ex quo tales hr̄des ſemper habe
rent ex teſtõ uel ab inteſtato hr̄dem,ſaltim fiſcum, ut no.in l.j.
C.unde ui.& ux.conſequenter talis diſpõ eſſet fruſtratoria & e-
25 luſoria ↄ̄ mentem teſtatoris.† Et ideo ne iſtud ſequeretur ẽt in
fortioribus terminis fuit ſtatutum & ordinatum,ꝙ nedum uer
bũ deſcendens,ſed ſolum uer.hæres, deberet intelligi de liberis
& de deſcendentib.non autem de extraneis.Ita tex.expreſſus &
ibi doc.maxi.Alex.in l.ex facto.§.ſi.ff.ad treb.ita Barto. in d.l.
Gallus.§.quidam recte.col.ij.& diffuſius & clarius in §.ẽt ſi pa
rente,col.ij.ff.de lib.& poſth.ibi plene tangunt doc. omnes ma
xi.Soc.Iaſ.& Mod.Quanto magis in caſu præſenti,ubi ipſe fun
dator expreſſe mentionem facit de hæredibus.& deſcenden.ut il
lis deficientibus,tale ius præſentandi ſpectaret ad.d. priorem,
& guardianum quæ diſpõ nunquam haberet locum, ut ſupr.ſi
uenire poſſent hæredęs extranei, inſtitutorum &. deſcendentiũ
ab eis.Nr̄ ergo inducatur neceſſe ẽ dicere,ꝙ dicti prior & guar
26 dianus ſint uocati† qñ deficerent oẽs deſcendentes hr̄dum in-
ſtitutorum per ipſum fundatorem.Et ideo mõ uenire non poſ-
ſunt,ex quo ſuperſunt ipſi de nouale qui ſunt hr̄des & deſcendẽ
tes,qui ſi non eſſent,prior & guardianus uenirent,quia conſide
rata perſona Stephani & præ.Iac.nullus ſupereſt hæres & deſcẽ
dens qui habeat dictas duas qualitates,ut dictum eſt ſupra. Et
ideo neceſſario concludendum eſt,quod integrum ius pat.ſpe-
ctet ad ipſos de nouale.ex quib.aperte patet ꝙ deciſio Pe.de An
ch.& ſequar. loquuntur in diuerſis terminis nec poſſunt trahi
ad præſentem caſum,in quo uigent alię qualitates, quæ penitus
27 ceſſant in illis terminis.† Ceſſabit itaque illatio de uno ad alium
uulg.l.Papinianus exuli. ff.de minor. & uulga.§.nihil commu-
ne.conſequenter ceſſante dicta deciſione,ſumus in terminis pri
mæ concluſ.ſuperius fundatæ, uolentis ipſos de nouale habere
plenum,& integrum ius præſentandi,& ꝙ præſentatio per ipſos
facta quę iam fuit confirmata debet ſuum effectum ſortiri. Et
ceſſare debet pręſentatio facta per ipſam Catherinam non ha-
bentem aliquod ius pręſentandi,ut patet ex dictis ſuperius.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Declaratur conſtitutio Pij emanata circa impetrationem beneficio rum britanniæ.*
2 *Conſtitutio ad hoc ut liget,an neceſſario ſit publicanda.*
3 *Et an liget illos,qui eius habent notitiam ante publicationem.*
4 *Et quid ſi erat publicè acta.*
5 *Conſtitutio an expiret per mortem condentis,& nu.6.*
Etiam literis non confectis.
7 *Beneficia uacantia in curia per mortem concedentis durant quoad facultatem conferendi conceſſam alicui.*
8 *Regulæ cancellariæ extinguuntur per mortem Papæ.*
9 *Dictio,prætenſo titulo non excludit uerum titulum,& nu.11.*
10 *Quod nullum eſt annullari non poteſt.*
11 *Conſtitutio prædicta Pij.quam ob cauſam fuit inducta.*
Dictio præſertim ponitur pro maximè.
13 *Conſtitutio facta propter id quod aliquando fuit, procedit etiam ſi*

non adſit illa qualitas.

14 *Ceſſata cauſa impulſiua nunquam facit ceſſare diſpoſitionem.*

15 *Poſſeſſor non tenetur dimittere poſſeſsionem, niſi cauſa incognita.*

16 *Prouiſus de beneficio, non poteſt illius poſſeſsionem ingredi niſi cauſa cognita, & citato poſſeſſore.*

Poſſeſſor male facit dimittere poſſeſsionem ad ſolum mandatũ executoris ſine cauſa cognitione, & nu. 17.

18 *Beneficij uacantis poſſeſsio non debet capi ante inſtitutionem.*

19 *Poſſeſſor non dicitur grauare aliquem ſi non relaxat poſſeſsionem.*

20 *Appellatio nunquam deuoluit cauſam ad curiam, niſi probetur interpoſita ex cauſa legitima.*

21 *Appellatio irrationabilis non ſuſpendit iuriſdictionem.*

22 *Cauſa nunquam auocatur per ſecundam commiſsionem non facientem mentionem de commiſsione præcedenti.*

23 *Non eſt uériſimile Papam uelle auocare cauſam à primis iudicibus.*

24 *Per commiſsionem negotij principalis cauſa non dicitur auocata.*

25 *Proceſſus factus à ſecundo delegato, an ualeat ubi non fuit appoſitum de prima commiſsione.*

26 *Vbicunque contra commiſsionem eſt decretum Papæ irritans commiſsio non ualet nec dat iuriſdictionem etiam ſi partes conſentiãt.*

27 *Literæ ſurrepticiæ continentes gratiam ſunt ipſo iure nullæ.*

28 *Nec reconualeſcunt, etiam ſi partes expreſſe conſentirent.*

29 *Abbas tenetur præſtare alimenta monachis etiam cum eo litigantibus.*

30 *Impetrãs commiſsionem tenetur uerificare omnia narrata quæ reddiderunt Papam faciliorem ad concedendum.*

31 *Si in gratia impetrans narrat ſe bacchalarium tenetur id probare.*

32 *Gratiæ facilius conceduntur nobilibus, & literatis perſonis ꝗ alijs.*

33 *Prorogatio temporis ſurrepticia nihil prodeſt.*

34 *Omnia quæ poſſent reddere Papam difficiliorem ad concedendum ſunt exprimenda.*

35 *Prioratus, an & quando dicatur curatus.*

36 *Et penes quem debet eſſe cura ipſius.*

37 *Et quid habet facere, & quod ſit officium prioris.*

38 *Coadiutor quando dandus eſt prælato, & nu. 39.*

40 *Nomina nuda non conſiderãtur.*

41 *Prælatus principalis, & habens curam, quis proprie dicatur.*

42 *Etiam percipientes fructus dicantur prælati, & habere curam.*

43 *In eccleſia poſſunt eſſe plures beneficiati, & unus ſolus ex eis habere curam.*

44 *Quis non cogitur petente aduerſario exhibere titulum ſuum.*

45 *Verba narratiua Papæ an probent.*

46 *Confeſsio facta abſente parte non probat.*

47 *Confeſsio erronea non præiudicat.*

CONSILIVM XLIX.

AD PRIMVM Videtur dicendum ꝙ Oliuerius
1 inciderit in conſtitutionem Pij, † nam illa conſti-
tutio uult, ꝙ ubi impetrantur beneficia in Britania
quæ alij per annum pacificè poſſederint, uel ex præ
tenſo titulo, uel per uiam criminum commiſsio fiat. ad partes
cum clauſula uocato poſſeſſore, &c. & impetrans literas huiuſ-
modi infra bimeſtre, ab earundem dat. iudici præſentare, &c. &
iudex cauſam huiuſmodi intra ſemeſtre omnino diffinire tenea
tur, alioquin impetrationes & cauſarum commiſsiones, & inde
ſecuta quæcunque nullius ſint roboris uel momenti, &c. unde
cum ex actis conſtet ꝙ prioratus de quo agimus eſt Britanis, &
ꝙ tempore prætenſæ impetratiõis ab aduerſario factæ, erat poſ-
ſeſſus pacificè per partem noſtram octo annis & ultra quodque
aduerſarius literas prætenſe impetrationis, neque infra bime-
ſtre præſentauit, neque infra tempus in d. conſtitutione præfi-
xum cauſam diffiniri fecit ergo incidit in conſtitutionẽ prædi-
2 ctam. † Non ob. quod dicitur dictam conſtitutionem non fuiſ-
ſe publicatam, creditur enim pro parte noſtra probatum ꝙ
eſt notoria in partibus Britanniæ, itaque cum de iure non ſit
tradita certa forma conſtitutionis publicandæ & ius ſolum re-
quirat conſtitutionem eſſe notam in communi, ut eſt expreſ-
ſum in auth. ut fac. no. conſt. poſt prin. ibi manifeſte in commu
3 ni factæ ſunt. † Hinc eſt quod habentes notitiam legis etiam
ante publicationem ligant, ſecundum Barto. in l. omnes populi
in quinta, quæſt. princip. poſt prin. ff. de iuſti. & iur. Abba. & a-
lios magis communiter in capitu. primo, colum. tertia, de con-
ſtitut. & gloſſ. & Geminia. in capitul. cum ſingula. in uerſiculo,
peruenit. de præben. li. vj. patet ergo ꝙ dicta conſtitutio fuit ſuf
4 ficienter publicata. † Immo ex quo erat publicè nota præſumen
dum eſt aduerſarium habuiſſe illius notitiam. l. ſed ſi pupillus. §.
proſcribere. ff. de inſtito. & not. Bar. in l. penu. C. de peri. tuto. &
5 Ab. in d. c. ij. col. fi. † Similiter non ob. quod dicitur dictã conſti
tutionem expiraſſe per mortem Pij, nam ubi aliud non exprimi
tur conſtõnes & conceſsiones principum ſunt perpetuæ, ut in c.
decet. de reg. lib. vj. c. ſi cui. de præb. & in c. ſi ſuper gratia. de of-
6 fi. del. † Quinimmo gratia per papam facta non extinguitur, li-
cet papa moriatur, literis non confectis, ut cõcludit Gemi. poſt
7 Archid. & alios in prin. ſexti. §. uniuerſitatis. † Accedit his ꝙ fa-
cultas conferendi beneficia uacantia in curia, non extinguitur
per mortem concedentis, ſm̃ Gemi. & alios, in c. ij. col. ij. de ꝓ-
ben. lib. vj. fortius igitur non fuit extincta per mortem Pij con-
ſtitutio de qua agimus, cum fuerit facta ad perpetuam rei me-
8 moriam. † Nec ob. ꝙ regulæ cancellariæ extinguuntur per mor
9 tem papæ, quia in illis hoc eſt expreſſum. † Nõ obſt. etiam quod
dr̃ conſtitutiones prædictas locum habere ubi impetratio fit
ex prætenſo ti. & ꝙ in caſu noſtro impetratio fuit ex uero ti. Re
ſpondetur enim ꝙ illa dictio, prætenſo, non excludit ueritatẽ,
10 cum † & uerus titulus prætendatur, probatur hoc, dicta conſti
tutio poſt lapſum temporis annullat impetrationes, & ſic præ-
ſupponit illas ualidas, cum nullum non annulletur. l. nam & ſi.
11 §. poſt defectum. ff. de iniu. rup. † Conſequenter dicta conſtitu-
tio locum hẽt & ubi impetratio fit ex uero titulo ſeu ex uera
cauſa, cum alias impetrationes non ualeant ipſo iure. c. j. de con
12 ceſ. præb. cle. j. de præb. & no. in c. fi. de fil. præsb. li. vj. † Vltimo
non ob. quod dr̃ dictam conſtitutionem fuiſſe introductam in
fauorem ualitudinariorum, & in odium fingentium titulos. Nã
uidetur ꝙ ibi eſt dictio, præſertim, quæ appoſita in cauſa impul
ſiua ut in caſu noſtro idem importat quod dictio maxi. ſm̃ glo.
& doc. in c. pro humani. in uer. præſertim. de homic. li. vj. Immo
proprie loquẽdo dictio præſertim ponitur pro maximè, ſm̃ gl.
in c. cũ apoſtolica in uer. præſertim, de his quæ fi. a præla. & no.
c. in auditis. de ele. & in c. qm̃. §. porro. ut lite non conteſt. ꝯpre-
13 hendit ergo dicta conſtitutio ẽt non ualitudinarios. † Inſuper
ubi conſtitutio facta eſt ſimpliciter ꝓp id quod aliqñ factũ fuit,
tunc ꝯſtõ procedit etiam ſi in caſu de quo agitur nõ ſit illa qua
14 litas, ſm̃ Bar. in l. meminerint. in ul. oppo. C. vñ ui. † Et ſic patet
ꝙ dicta ꝯſtõ cum ſimpliciter diſponat procedit etiam ubi tit.
nõ ſunt ꝯficti, ſed ueri, ceſſatio. n. cauſæ impulſiuæ, nunquã facit
ceſſare diſpõnem, ut no. in l. j. §. ſexum. ff. de poſtul. & in ca. poſt
tranſlationem. de renun. cum ſi. ¶ Ad ſecundum dr̃ ꝙ per app.
& commiſsionem ſubſecutam, cã non fuit auocata, nã illa app.
fuit friuola, & ſine cauſa legitima interpoſita, ꝯſtat. n. ꝙ priora
tus de quo agitur, nunquam fuit commendatus aduerſario, ſed
15 tm̃ fuit mandatum de commedando, uocato poſſeſſore † vñ ẽt
ſi narrata in literis aduerſarij fuiſſent uera, tñ poſſeſſor non te-
nebatur dimittere poſſeſsionem, niſi cã cognita, & commenda
ſubſecuta eſt. n. ſeruanda forma mandati. c. cui de conſti. j. &
16 c. cũ dilecta. † Et etiam de iure cõi prouiſus de bñficio ab alio
poſſeſſo, non põt poſſeſsionẽ ingredi, niſi cã cognita, & uocato
17 poſſeſſore. c. licet eps. de præb. lib. vj. † Hinc eſt ꝙ non dr̃ inde-
bitè facere poſſeſſor, qui ad mandatum executoris. ſine cauſæ
cognitione non uult dimittere poſſeſsionem beneficij, ſm̃ Ge
18 mi. poſt Inn. in c. j. col. iij. de conceſ. præb. lib. vj. † Præterea quã-
tumcunque poſſeſsio beneficio uacet, tñ non poteſt licite ap-
prehendi ante inſtõnem. c. j. de reg. iur. lib. vj. c. cui. de eo q mit.
in poſ. & declarat Ab. poſt alios, in c. tranſmiſſam de elec. Patet
igitur ꝙ poſſeſſor nullum grauamen inferebat aduerſario. ex
1 eo ꝙ non relaxabat poſſeſsionem ſine cauſæ cognitione, maxi-
19 mè cum commenda adhuc ſubſecuta non ſit. † Et ſic infert ꝙ ap
pellatio fuit irrationabilis, & ꝯñr per eam non potuit fieri auo-
20 catio, neque deuolutio cauſæ ad curiam. † Nunq̃. n. appellatio
deuoluit cãm, niſi probetur Interpoſita ex cã legitima, ſm̃ Imo.
in cle. cãm. col. ij. uer. q̃ro an ad hoc. de ele. & idem ſentit Inn. in
c. ꝯſti. el. ij. in fi. primæ col. in uer. confirmatum. de appe. & not.
Mod. in c. bonæ. uerſi. xij. dubitatur. eo. ti. & vr̃ de hoc tex. in c. ſę
21 pe, uer. quod ſi forſitan. & in c. interpoſita. in prin. de app. † Præ-
terea non poſſumus dicere auocationem factam fuiſſe per app.
quia appellatio irrationabilis non ſuſpendit iuriſd. ẽt eorum iu
dicum a quib. eſt appellatum, ut in c. cum appellatiõib. de app.
li. vj. & no. Inn. in d. c. ꝯſtitutis. ſimiliter nõ fuit facta auocatio ꝑ
commiſsionem cauſę appellationis, q̃a in illa non fit mẽtio de
22 commiſsione facta primis iudicibus. † Nunquam autem cã auo

catur

Lacker. pdrmont. decis. 5. n.° 8.

catur per ſecundam commiſsionem, ubi de præcedenti cõmiſ-
23 ſione non eſt facta mentio, ut eſt tex. in c. cæterum. de reſc. † In
dubio. n. non creditur Papam uelle auocare cauſam a primis iu
dicibus, ſm Abb. in c. cum dilecta. col. iij. de reſcr. & facit e lem.
cum illuſ. de renun. l. eum qui. ff. de prob. & l. cum hic ſtatus. §.
pœnitentiam. ff. de don. inter uir. unde non ſolum expreſſa, ſed
expreſsiſsima mentio debet fieri de prioribus literis ut tollant
per ſecundas literas, ut no. Abb. in c. ex literis. col. j. de off. dele.
24 † Ad tertium dicitur ꝙ etiam per ꝯmiſsionem negocij princi-
palis cã non fuit auocata, nam licet Card. in d. cle. cam. de elec.
in j. & ij. q. cir. fi. dicat, ꝙ ubi appellatio non eſt debite facta, ſi
auditor pronunciet in negocio principali, non tenet proceſſus,
niſi negocium principale ſit commiſſum ꝑ modum quo i cle, tñ
iſtud dictum non põt hẽre locum ubi procedit alia comiſsio ne-
gocij principalis, quia ut deduxi in proximo dubio, per ſecundã
ꝯmiſsionem cauſæ non tollitur prima niſi de ea ſit facta mentio
25 in ſecunda. † Et ſi dicatur ꝙ tenet proceſſus factus a ſecũdo de-
legato, ubi non opponitur de prima cõmiſsione, immo ſm ali-
quos ad inualiditatem proceſſus nõ ſufficit opponere, ſed opus
eſt ẽt appellare, ſi ſecundus iudex ad ulteriora procedat, nõ ob-
ſtante oppoſi. ut not. Abb. poſt alios in d. c. cęterũ. colu. ij. de re-
ſcrip. & in c. ad audientiam. el. ij. & Ant. de bu. in c. paſtoralis. e.
tit. ad hoc rñdetur, quod credimus ſufficienter ꝯſtare de oppoſi
26 tione facta ꝑ parte nr̃a. † Secundo dicimus ꝙ ꝑdicta procedũt
habito reſpectu ad ius cõe ſm quod reſcripta ſurreptitia dãt iu
riſdictionem, ſed ſecus eſt dicendum in caſu noſtro, cũ bulla an
nullet cõmiſsionem cauſæ & ꝯſtat ꝙ ubicunq; ꝯtra cõmiſsio-
nem eſt decretum Papæ irritans tunc cõmiſsio non ualet, nec
dat iuriſdictioné, etiam ſi ambæ partes expreſsè ꝯſentiant ſm
gl. & doc. in c. ſtatutum. in uer. committatur. & in uer. non com
mittatur. de reſcr. lib. vj. & eſt deciſ. Belleme. lxxxj. ꝙ conſenſu
partium. Tertio dicimus ꝙ hic non agitur ſolum de ꝯmiſsione
cauſæ, ſed ẽt de gratia, uidelicet, de mandato de ꝯmendando, cũ
mandetur ꝙ ſecundus iudex debeat cõmẽdare iuxta literas pri
mis iudicib. directas, & clarum eſt ꝙ dicta cõmiſsio eſt ſurrepti
tia, non ſolum propter ꝑdicta, ſed ẽt quia tacet litem doloſitate
confictã, ut ex actis põt apparere. item tacet ꝙ pars noſtra poſ-
ſedit octo annis, & ultra, quod ſi fuiſſet expreſſum Papa nõ cõ-
27 miſiſſet eam in curia, attento ſtilo curiæ. † Cum ergo literæ ſur-
reptitię continentes gratiam ſint ipſo iure nullæ, ut hr̃ in d. cap.
cæterum. & c. ad audientiam. & per Bar. & Bal. in l. ij. ſi contra
28 ius. & eſt deciſ. Belleme. lxxxiiij. † ꝙ executoria, & tales literæ
non reconualeſcunt ẽt ſi aduerſarius expreſsè conſentiat, ut fir-
mat Abb. poſt Inno. & alios in c. cum olim. col. vij. per illũ tex.
de re iud. Infertur igitur ꝙ etiam ſi pro parte noſtra nihil ſit op
poſitum. tñ ſecundus iudex non põt canonizare mandatum de
29 cõmendando. † Et maxi. cum in illo detur forma, uocatis quo-
rum intereſt, & tñ non eſt uocatus Abb. de cuius intereſſe agi-
tur, nã ſi pars noſtra ſuccumberet Abbas teneretur ipſam alinẽ
tare. iux. not. per Abb. poſt alios in c. cum ad monaſterium, col.
iij. de ſta. mo. & tex. in c. ex parte. de accuſ. & deciſ. cccvj. in no.
ꝙ monacus profeſſus. ꝙ autem abbatis & conuentus interſit ẽt
per impetrationé aduerſarij clare ꝯſtat, ubi narrat prioratum
de quo agitur, dependere a monaſterio, & etiam per alia acta
30 cauſæ patet. ¶ † Ad quartum dr̃ ꝙ protogationes obtentę per
oliuerium ſunt inualidæ, nam in illis narrat ſe nobilem ex utro
que parente. & in legibus bachalarium, & in ij. prorogatione
dicit ꝙ occurrentibus ſibi aliquibus euentibus non potuit lite
ras expedire &c. & tñ nullum iſtorum uerificauit. indubitatũ.
n. eſt ꝙ impetrans tenetur uerificare & probare omnia narrata
quæ papam reddiderunt faciliorem ad concedendũ gratiam,
alias gratia eſt inutilis, ſm Jo. And. in c. j. de lit. conte. lib. vj. in
nouel. Jo. de Jmol. in c. ſuper literis. col. pe. de reſcr. Abb. in c. ſi.
col. ij. de præſum. & eſt deciſ. Bellemer. xl. ꝙ in caſu ꝯcluſ. & de
31 ciſ. h. xliiij. † Et facit optimè ad propoſitũ deciſ. Belleme. cccij.
ꝙ narratio &c. quæ uult ꝙ ſi in gratia impetrans narrat ſe ba-
chalarium tenetur id probare quantuncunq; ex aduerſo nõ ne
32 getur. † Clarum eſt. n. ꝙ nobilibus & literatis perſonis gratiæ
33 facilius ꝯceduntʳ, ut eſt tex. in c. de multa. in fi. de præb. † Inſuper
aduertendũ puto, ꝙ tpe impetratæ primę prorogationis, nõ re
ſtabant niſi quinque dies ſemeſtris, & aduerſarius ad inducen-
dum papã ad concedendũ ſibi prorogationé hoc tacuit. & aſſer
uit ſe adhuc eſſe infra tempus ſex menſium, & ꝙ non ſperabat
poſſe infra illud tẽpus expediri. Cum aũt aduerſarius eſſet cer-
tus ꝙ infra illud tẽpus non poterat nec literas expedire. Et de-
mum ad partes portare, uel mittere iudicibus ꝑſentare & demũ
ꝯ. d. Jo. experiri, euidenter apparet ꝙ illud uer. ſperat doloſe
poſuit ad reddendũ Põt. faciliorem, nã nemo negabit ut arbi-
tror ꝙ ſi Papa ſciuiſſet, dictã impoſsibilitaté expediendi, & ex-
periendi, ꝙ fuiſſet difficilior ad ꝯcedendũ prorogationé aduer
34 ſario, qui taliter ſua culpa ſe arctauerat. † Conſequenter dicta
ſurrogatio tanquã ſurreptitia, & obreptitia fuit nulla. Tum ꝑ-
pter doloſam expreſsioné. Tum ẽt quia oĩa quæ poſſent redde-
re papã difficiliorẽ ad ꝯcedendũ ſunt exprimenda, ut eſt tex. in
c. cũ adeo ibi delẽ. non ſcribemus. & hr̃ in c. ſuper literis. de re-
35 ſcri. † Ad ultimum dr̃ ꝙ prioratus de quo agitur nõ eſt curatus.
Nam ut mihi ꝑſupponitur ꝯſtare ex actis. In loco illo ſunt duæ
eccleſiæ, una prioralis ſimplex altera parrochialis unica inuicẽ
per duo miliaria diſtantes, & ꝙ ad parrochialẽ eccleſiam rector
unicus eſt, & præſentatur per abbatẽ, & inſtituitur per ẽpm. Itẽ
ꝙ in cura animarum nullo mõ prior põt ſe intromittere. Item
ꝙ nulla eſt cõmunio inter priorẽ & rectorẽ, niſi quia rector dat
priori certam portionem fructuũ quos percipit ex eccleſia, un-
36 de non uideo quõ ille prioratus poſsit eſſe curatus. † Nam text.
in cle. ne in agro. de ſta. mona. requirit curam eſſe penes priorẽ
& exercitium penes alium, ſed ubi quis exercet curã per aliũ,
tunc ille alius debet deputari de conſenſu illius qui curam hẽt,
ſm Card in cle. unica. q. xij. de offi. uica. & ita probatur in c. ad
hoc, eo. tit. & in c. extirpandæ. §. qui uero. & in c. in lateranen. de
37 præb. † Abſonũ. n. eſſet ꝙ cura ſpectaret ad priorẽ, & ꝙ prior ne
que in exercendo neq; in deputando aliũ, aliquo mõ interueni
ret, cum in adminiſtratiõe rerũ alterius requiratur ꝯſenſus dñi
ubi intelligit. §. inuiti. inſt. de cura. & l. qui habet. §. ſi. ff. de tute.
38 & in regu. id quod noſtrum. † Hinc eſt ꝙ ꝑlatus ſanę mẽtis ſuo
ꝯſenſu coadiutorẽ aſſumit. c. j. de cler. egro. lib. vj. Inſuper arbi-
tror ꝙ de hoc ſit caſus expreſſus. in c. cum ſingula poſt princip. de
præb. lib. vj. ibi prioritatibus uel eccleſijs curã animarũ habenti
bus, ẽt ſi cura eadẽ non per ipſos ſed per præſb. ad eorum præ-
ſentationem per ẽpos inſtitutos habeat exerceri. Aut ergo illa
uer. ad eorũ præſentationem. ſunt ſuperflua. ꝯ. §. quib. & c. ſi Pa
pa. aut ibi eſt caſus, ꝙ ad hoc ut prior nõ exercens curã dicatur
curatus, requiritur ꝙ ipſe ꝑſentet præſb. curã exercentẽ, & ali-
ter dicendo iſta cura erit ſicut chimera quæ non reperitʳ ineſſe.
39 † Cum tñ in iure nuda noĩa non ſoleant eſſe in ꝯſideratione. ut
dicit tex. in l. ij. §. ſed ſi ſint. ff. ad tertul. & in §. ſed hæc ſolennia.
40 inſt. de uer. obl. † Præterea ille dr̃ eſſe principalis prælatus & ha-
bere curã, qui percipit fructus & non ille qui de manu alterius
recipit aliquam portionem fructuum, ut firmat Abb. poſt gl. &
alios. in c. ex poſuiſti. in fi. de præb. & idẽ uult Card. in d. cle. uni
41 ca. q. ix. de off. uica. † Itaque cum prior de quo agimus percipiat
portioné fructuũ de manu alterius ergo ipſe non eſt. neq; cura
42 tus neque prælatus principalis. † Nec ad rẽ pertinet ꝙ ipſe perci
pit fructus aliquos ex eccleſia parrochiali. Nã & clerici in ple-
bibus ꝯſtituti fructus ex illis percipiunt, & tñ non dñr hẽre ali-
43 quã curam, ut hr̃ in c. ut quiſque. de ui. & hone. cleri. † Non eſt
. n. inconueniens ꝙ in eccleſia ſint plures beneficiati, & tñ unus
ex eis tm̃ ſit curatus, ut declarauit Inn & alij in c. cum nõ igno
res. de præb. forte etiam prioratus, de quo agitur non eſt in ec-
44 cleſia parrochiali, ſed in alia de qua ſupra, dixi. † Similiter non
obſtat prædictis quòd in aſſerta prouiſione facta per papã parti
meę per aduerſarium producta narratur prioratus curatus, nã
dicimus quòd talis gratia non fuit impetrata per nos, & quòd
ad petitionem aduerſarij nõ cogimur exhibere titulum noſtrũ,
iuxta not. per glo. in c. j. de reg. iur. lib. vj. & in cap. ordinarij. de
45 off. ordi. & in l. cogi. C. de pet. hæred. † Præterea illa ſunt uer-
ba narratiua non de facto Papæ, & in quibus papa ſe non fun-
46 dat, unde nihil probant, ut eſt tex. in clem. unica. de prob. † Vl-
timo non obſtant aſſertiones factæ in proceſsibus in partibus
inter alios agitatis, cum confeſsiones factæ abſente parte non
probent. l. ſi. ff. de interro. ac. l. certum. §. ſi quis abſente. de con-
47 feſſ. & not. gloſſ. Abb. & alij in c. ſi cautio. de fid. inſtr. † Inſuper
illę confeſsiones fuit fictę & erronę, ut patet ex ſupra dictis &
ideo cum de ipſarum errore conſtet ante latam ſententiam no
bis non obſtant. l. error facti. C. de iur. & fac. igno. & l. non fate
tur. ff. de confeſ. & maxime quia illas reuocabimus. Pariſ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus uel alius collator non poteſt conſtituere procuratorem ad conferendũ beneficia.*

2 *Gene. alis poteſtas conferendi, tribui non poteſt per epiſcopum niſi con-*

conſtituat uicarium cum facultate conferendi.

3 *Multa permittuntur tranſire per quandam uniuerſitatem quæ non tranſeunt per ſe ſpecialiter.*

4 *Patroni laici poſſunt in genere conſtituere aliquem ad præſentandum etiam ante uacationem beneficij.*

5 *Sacriſta maior poteſt conſtituere ſacriſtam minorem uicarium ſuũ cum poteſtate conferendi.*

6 *Inferior ab epiſcopo poteſt conſtituerẽ uicarium ad tempus.*

7 *Etiam ſi non haberet iuriſdictionem.*

8 *Plebanus poteſt conſtituere uicarium in temporalibus & ſpiritualibus.*

9 *Conſtituens ſimpliciter procuratorem ad conferendum, uidetur cõſtituere ipſum ad uacatura.*

10 *Procurator conſtitutus ad conferendum, qualis debeat eſſe ut ceſſet fraus.*

11 *An ualeat conſuetudo ꝙ habentes dignitatem in eccleſia poßint conſtituere procuratorem ad conferendum beneficia ante uacationem.*

12 *Archidiaconus poteſt conſtituere uicarium.*

Archipresbyter idem facere poteſt.

13 *Qualitas adiecta uerbo, debet intelligi ſecundum tempus uerbi.*

14 *Teſtatoris uoluntas ſeruanda eſt.*

Vt poßit alicui concedi præpoſitura, an ſit neceſſe illum eſſe ſacerdotem, & præcedẽ. & ſeq.

15 *Geminatio oſtendit enixam uoluntatem diſponentis.*

16 *Præbenda ſacerdotalis tribus modis dici poteſt.*

17 *Beneficium quandoque non poteſt conferri alteri non habenti ordinem requiſitum.*

18 *Verba negatiua non habentia decretum uel perpetuam cauſam prohibitionis, magis non ligant quàm uerba affirmatiua.*

19 *In uerbis dubijs teſtatoris interpretantur illa ex uſu ipſius.*

20 *Idoneus qualis debet eſſe ſi talis qualitas ſuit appoſita in fundatione iuris patronat.*

21 *Familiaritas expectantis debet eſſe tempore data.*

22 *Qualitas debet interuenire tempore quo celebratur actus.*

23 *Circa qualitatem perſonæ non prouenientem ex natura beneficij attenditur tempus data.*

24 *Clauſula appoſita in regula prærogatiuarum qualiter ſit intelligenda.*

25 *Inducta ad unum effectum non debent operari contrarium.*

26 *Declarationi facta per papam aliquem eſſe familiarem tali tempore, an ſit ſtandum.*

27 *Vbi diſpoſitio poteſt referri ad ea quæ ſunt de iure, & ad ea quæ nõ ſunt relatio potius facienda eſt ad ea quæ ſunt de iure.*

28 *Dictio, perinde, reſpectu familiaritatis quid operetur.*

29 *Familiaritas an debeat eſſe tempore uacationis beneficij reſpecta dicta regula.*

30 *In mentione facta de Regibus & Reginis, non comprehenditur Imperator propter ſui ſolennitatem.*

31 *Imperator ante coronationem, habet omne priuilegium imperatoris.*

32 *Licet dicatur per papam aliquẽ gaudere eiſdem prærogatiuis, &c, ſi non loquitur de derogationibus nihil operatur.*

Aliud eſt prærogatiua, aliud derogatio.

33 *Familiaris fictus non comprehenditur in uerbis regulæ prædicta de familiaribus.*

34 *Vſusfructus, an ſit propriè in rebus quæ uſu conſumuntur.*

35 *Familiaris prædictus, non debet præferri habentibus primarias preces.*

36 *Gratia conceſſa ad remunerationem irreuocabilis efficitur.*

37 *Pacis priuilegia multa ſunt.*

38 *Priuilegium primum non debet tolli per ſecundum, in quo non fit mentio de primo.*

Declaratio quæ non concernit dubium in iure ſed in facto, nõ debet præiudicare tertio.

CONSILIVM L.

1 DOMINVS lec. † Sacriſta tõc Sacriſtię, quæ ibi dignitas reputat. habet conferre beneficiũ de quo agitur, non potuit ante uacationem beneficij cõſtituere procuratorem ad cõferẽdum, primo propter prohibitionem. §. prohibemus. in c. prouida deliberatione. de off. leg. lib. vj. per quem tex. glo. ibi in uer. cuicunq;. in fi. dicit, ꝙ eps alteri quem non conſtituit uicarium non põt dare poteſtatem conferendi beneficia, quũ ibi ſequuntur doc. & d. Ant.

2 Ioan. de Imo. & Abb. in c. conſtitutus. de conceſſ. præb. † Vbi dicit Io. de Imo. ſuper glo. pen. in iij. col. ꝙ ẽt in genere cõmitendo põtatem conferendi, & adminiſtrationẽ rerũ ſuarum nõ põt eps, niſi cum faceret uicarium committere facultatẽ conferendi, & idem dicit ibi Abb. ꝙ tunc põt collector dare facultatẽ cõferendi qñ omnimodam põtatem transfert, quia conſtituit uicarium, idem tenet Old. conſi. lxxvj. & Belleme. deciſ. cccxlij.

3 † Quia multa permittũtur, ut tranſeant per quandam uniuerſitatem quę non per ſe. l. quædam. ff. de acquir. re. do. l. in modicis. ff. de contr. emp. & in c. ex literis. & ibi Inn. de iu. pat. Idẽ tenet Rot. deciſ. v. in tit. de off. uica. in no. Si eps, & quod no. gl. fin. in

4 c. ſtatutum. de præb. lib. vj. † Et iden Ab. in c. ſi. de cõceſ. præb. dicit, ꝙ licet patronus laicus poſsit in gñe conſtituere eũ uacationem beneficij poteſtatem præſentandi, non tamen eſt ratio, quia

5 patronus non põt hře uicarium, ſed epiſcopus ſic. † Et in caſu noſtro Sacriſta maior poterat conſtituere uicarium ſuũ ſacriſtã minorem, & ei dare põtatem, ſicut ex conſuetudine eccleſiæ repreſentet uices ſuas minor ſacriſta data abſentia maioris, & et exercet iure proprio, prout latè in ſimi. Oldr. conſi. cij. factum.

6 † Nã ẽt inferior ab epo poteſt ad tempus conſtituere uicariũ, ut tradit Io. An. in c. cum ca co. de elec. lib. vj. & Car. in clem. j.

7 de off. uica. q. xiiij. & late Lap. alle. v. † Vbi loquuntur nedum in prælato inferiori ab epo habente iuriſdictionem, ſed etiã in nõ habente, ut clare Lap. in fin. d. alleg. Iõ. An. dum loquuntur de rectore parochialis in d. c. cũ ex eo. & ibi Gemi. & tradũt doct.

8 poſt Io. An. in c. ſi. de off. uic. li. vj. † Dum loquuntur de plebano qui conſtituit uicarium in temporalibus. & ſpiritualibus.

9 † Nam uł conſtituendo ſimpliciter procuratorem ad conferẽdum dictus ſacriſta permittere ius ad uacature, contra conſiliũ

10 lateranen. & in d. c. conſtitutus, & d. §. prohibemus. † & hoc per indirectum, qui. n. uult permittere ius ad uacatura alicui, conſtituit unum procuratorem amicum illius quem ſcit illi beneficiũ collaturum, & ſic fit fraus, ut tradit Io. An. in d. c. conſtitutus, & gl. fi. in c. fi. de off. uica. li. vj. & arch. xvj. q. j. in ca. ſtatuimus.

11 † Nonob. quod allegatur, ꝙ eſt cõſuetudo, ꝙ hñtes dignitates in eccleſie, conſtituunt procuratores ad conferendum beneficie, ante eorum uacationem, eis aliter non conſtitutis uicarijs, quia dico primum ꝙ hoc faciunt illi qui habent dignitatem ſine aliquo miniſterio eccle. ſed ex ſola reputatione, & nominatione appellantur dignitates, iuxta no. per Innoc. & communiter doc. in c. de multa, de præb. in alijs uero dignitatib. quæ habent aliquod miniſteriũ, ſicut ſacriſta, de quo in ti. de off. ſacr.

12 in c. unico in decretal. † Et ſicut archidiaconus, & ſicut archipresbyter, qui conſtituunt uicarios, ut eſt tex. in c. j. de off. archipr. & in c. ij. e. tit. in fi. ubi etiam fit conſtitutio uicarij ad miniſterie, non iuriſdictionalia, prout no. ibi Ant de Bu. non debet procedere dicte conſuetudo, per ſupra allegata quia per no. in d. c. conſtitutus, de conceſ. præb. cum talis conſtitutio ꝓcuratorum ante uacationem beneficij ſit circa uotum captandæ mortis, & ſic cõtra bonos mores, ut in c. mala. viij. diſt. eo maximè cum ut ſupra allegaui, ſacriſta minor ſolet gerere uices ſacriſtæ maioris, ẽt iuxta ordi. funda. quia præpoſi. elemoſinę in arrendandis fructibus nil debet gerere inconſulto ſacriſta maiore, & in eius abſentia, ſacriſta minore, ideo dictus ſacriſta faciẽdo. d. Abba. procuratorem in temporalibus. tantum inualide eum conſtituit procuratorem ad prouidendum, & per cõſequẽs inualida fuit prouiſio, quod autem tempore quo quis prouidetur de præpoſitura prædicta requiratur ꝙ ſit ſacerdos, patet ex uerbis, ubi ſtabilimentum elemoſinę, & presbyteri, habeat ſacriſta maior qui poſt deceſſum ipſius presbyteri eligat unum presby. idoneum, & loco competentem. † Nam qualitas adiecta

13 uerbo debet intelligi ſecundum tempus uerbi. l. in delictis. §. ſi extraneo. ff. de noa, & in l. titius. ff. de teſt. mil. & per Bar. in l. ex facto. in prin. ff. de uul. & pup. tum quia forma mandati, & uolũ

14 tas teſtatoris ſeruande eſt. l. uoluntas. C. de fideicomm. Et quia fundator ſepius repetit, uerſic. presbyterum. & ponit illa uer. presbyterum idoneum, & loco competentem, & illa alia, presbyterũ

15 prouidum, & honeſtum. † Quæ uerborum repetitio, & accumulatio magis oſtendunt uoluntatem defuncti. l. baliſta. ad treb. & quod habetur in l. ij. ff. de excuſat. tutor. & quod not. gloſſ. in

16 clem. j. de iure patro. & Mod. in tra. de uerbo. gemi. † Tum quia doct. in c. ei cui. de præb. lib. vj. & ibi Dy. poſt Io. And. & Lap. ſuper gloſſ. ij. col. viij. dicunt ꝙ trib. modis poteſt dici præbenda ſacerdotalis. Primo modo, ꝙ ex fundatione non poteſt conferri niſi ſacerdoti. Secũdo, ꝙ promotus ad illam teneatur fieri ſacer-

ſacerdos,alias illa priuabitur. Tertio quòd teneatur fieri, alias
non percipiet fructus,& dicit Lap.quòd in. j.mó oportet quòd
ſit ſacerdos,in ij.ꝗ ſit habilis & in ętate habili,& clarius hoc di
cit Card.in clem.ut hi qui.de ęta.& qual.§.illi uero.in j.oppoſi.
17 † Et quandoque annectitur ordo ꝑ modum, ut non poſsit con
ferri beneficium non habenti talem ordinem,quandoque anne
ctitur per modum neceſsitatis impoſitæ, iam beneficiato, & ꝗ
teneatur recipere ſacerdotium , & tunc procedit ut non requi-
18 ratur,quòd ſit actu ſacerdos.†Nec uideo differentiã inter uer-
ba iſta,non eligatur niſi ſacerdos,& uerba illa affirmatiua,eliga
tur ſacerdos, cum uerba negatiua non habentia decretum ubi
non eſt perpetua cẽ prohibitionis non magis ligent,ut ꝑ doct.
in c.ij.de teſti.& in c.ex parte.de conſti.& per glo.in c.tua. de
ſponſ.duo.& quod not.gl.in regu.quæ contra iura.de regu.iur.
19 lib.vj.† Item multum facit quod teſtator & fundator pollice-
tur ſe ponere præsb.& ꝗ poſt mortem illius ſacriſta maior po-
nat alium præsb.Nam ſemper in uerbis dubijs teſtatoris inter-
prætamur uerba ex uſu ipſius teſtatoris.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.
de leg.j.l.cum alimenta.ff.de alimen.& cib.& l.dãnas.§.fi.ff.de
uſufr.leg.& plenè Bar.in l.cum certum.ff.de ui.triti.ol. leg. Itẽ
hoc etiam interprætatur ꝗ ſemper poſitus fuit ibi præsbyter,
actu,item ad ꝑdictam ſententiam facit quod tradit Lap. allega.
cxvj.dum ponit caſum, & dum facit doctrinã inter iura cõia,&
illum caſum.item facit tex.in c.nemo.de elec.lib.vj. iuncta gl.
20 in uer.ſacerdotio.†Item aduertendum ꝗ aduerſarius nullo mõ
ex uita ſua eſt idoneus,& loco cõpetens,nec prouidus & hone-
ſtus,prout requirit fundatio quæ eſt ſeruanda.iuxta no.ꝑ doct.
in c.cum dilectus.de conſuet. ex quib.patet,aduerſarium repel
21 lẽdũ. † Ad aliud præſuppono ꝗ familiaritas expectantis debet
eſſe tempore datæ expectatiuę, nec ſufficit , ꝗ adſit poſt tẽpus
datæ expectatiuę . Primum quia hoc vr̃ atteſtari papa in bulla
deſcriptorum,dum dicit uigore expectatiuarum eis.ſ.familiari
bus conceſſarum. Tom quia uer.eis.refert qualitatẽ deſcripto-
rum.l.a ritia.§.teſtator.ff.de alim.leg.& quod no. Bar.in l.ſi qa
22 ſeruum.§.fi.de leg.ij. † Tum quia qñ qualitas determinat uer-
bum per quod ſignificatur actus diſponẽdi,oportet ꝗ interue-
niat tẽpore actus uerbi.l.mella.in prin.ff.de ali.leg.l.in delictis
§.ſi extraneus.ff.de nox.l.titius.ff.de teſta.mili.Et declarat Bar.
23 in l.ex facto.col.ij.ff.de uulg.& pup.†Tum ẽt quia circa quali-
tatẽ perſonæ quæ non habet peruenire ex natura beneficij at-
tenditur tp̃s datæ.c.ſi eo tp̃e.de reſcr.li.vj.& ita in terminis re-
perio ꝗ non ſufficiat quòd poſt datam ſuperueniat familiari-
tas,quo ad prærogatiuam,tenere Bald.conſil.cccclxvij. uol.iij.
24 † Nec curo ꝗ in fi.regulæ prerogatiuæ illuſtrium,dicatur, ſal-
uis ꝓrogatiuis certis familiaribus in literis apoſtolicis deſcri-
bendis concedendis,qm̃ per deſcriptionem non cõſequuntur fa
25 miliaritatem,ſed prærogatiuantur præalijs. † Quia inducta ad
unum effectum non debent operari alium.l.non oĩs. ff.ſi cert.
pe.& quod habet in l. ſi quis nec câm.ff. eo. & in l.lega ta inu-
26 tiliter.de leg.j. † Quibus præſuppoſitis , cum papa in declara-
tione quam facit , declaret eum familiarem a tp̃e receptionis,
quam dr̃ feciſſe Card. ergo ante non ꝓſupponitur familiaris. l.
ſtatu liberum.§.j.de leg.ij. Nec curo quod papa dicat , ꝗ gau-
deat pręrogatiuis in beneficijs uigore expectatiuarũ ei conceſſa
27 rum quia intelligitur.ſ. de ꝯceſsis poſt receptionẽ. † Tum per
docti.Inn.cõiter approbatam in c.dudum.de decim. ꝗ ubi di-
ſpõ papæ poteſt referri ad ea,quæ ſunt de iure, & ad ea, quæ nõ
ſunt de iure,potius facimus relationẽ ad ea q̃ ſunt de iure & ſe-
quitur Bal.in c.j.in fi.col.pen.& in prin.ſecundæ in ti. per quos
fi.inueſti.in uſib.feud.Sed de iure demonſtratum eſt ꝗ nõ ſuffi
cit ꝗ familiaritas ſuperueniat poſt datam igitur &c.Tum ex il-
lis uerbis poſitis in d. declaratione a tp̃e receptiõis & paulo in
ferius,dum dicit ſic debere iudicari,per quoſcunq; iudices a tẽ
pore receptionis ergo ante receptionem aliter interprætari nõ
28 poſſet.† Tum ex illo uer.perinde , ac ſi in noſtro tinello come-
diſſet quaſi ad hoc ſit facta declaratio,ut non obſtã.ꝗ nõ come
derit ſit familiaris. Nam ſi ſaperet gr̃am perinde ualere,ac ſi eſ-
ſet tempore datæ familiaris hoc utiq; papa expræſsiſſet.c.ad au
dientiam.de decim.l.ſi ſeruum.§.non dixit.ff. de acq. hær. & in
29 l.j.§.fin aũt & deficiẽ.C.de cad.tol.†Confert ad prædicta ꝗ di
ctus.v.non fuit familiaris tp̃e uacationis beneficij, & ſic tẽpo-
ra quo ceſsit dies acceptandi,igitur ſibi non debet,ex eo ꝗ dica
tur in regula ꝓrogatiuarum,quòd familiares in aſſecutiõe bene
ficiorum præferantur alijs,ergo tp̃e aſſecutionis debent eſſe fa
miliares iux.d.l.in delictis. §. ſi extraneus,cum alijs. ſup. alleg.

30 † Ex alio ẽt capite dictus.v.eſt excluden. quia iſte noſter dat
de iure tertij habentis præces regales Imperatoris, conſtat aũt
quòd habentes preces regales præferuntur per bullã Papæ om-
nib.familiarib.fictis,uel ueris deſcriptis,& non deſcriptis. Et li
cet modernus Papa det prærogatiuã deſcriptis quòd præferan-
tur ẽt nominatis ab Imperatore non tamen hoc dat in prærо-
gatiuis aliorum familiariũ non deſcriptorũ,licet de nominatis
a regib.ſeu reginis faciant mentionẽ non tamen de Imperato-
re qui propter ſublimitatẽ ſuæ maieſt.non debet ꝯprehendi, ꝑ
not.per Cy.in l.fin.C.ubi ſena.uel clariſſ.& quod habet in c. ne
aliquid.de priuil.li.vj.& c.fi.de off.del.eo.li.& in c. ij. de præb.
eo.li.& in c.quia periculoſum.de ſen.exc.li.vj.& in c. ſedes. de
reſcr.iuncto.c.ſolitæ ibi duo luminaria.de maio.& ob.& quod
no.Anch.cõſ.cccxcvj.Pro clariori,col.iij.Iunctis no. in l. bene
a Zenone.C.de quad.præſcr.per doc.& ſuper glo.in uer.reges.
31 in cle. ne Romani † quod Imperator ante coronationẽ habet
omnia priuilegia Imperatoris.Quanto magis in caſu noſtro cũ
neq; de regib.fiat mentio neq; de Imperatore & nõ habet clau
ſulas derogatorias ſpecialiter de indulto præcum Imperato-
32 ris,neq; ẽt per uerba equipollentia.†Et licet dicatur quod gau
deat eiſdẽ ꝓrogatiuis non tamẽ dicit cũ eiſdem derogationib.
quia aliud eſt diſpoſitio & prærogatiua,& aliud derogatio iur.
no.per Pan.conſi.ccclxiiij.In facto præſenti.& Fed.de ſen.cõſ.
33 ccxxxvj.†Item quia dictus.v.non põt dici familiaris uerus,ſed
fictus & priuilegiatus igitur ceſſant uerba regulæ prærogatiua
rum familiarium Papæ,dum dicit ueris familiarib.Quod autẽ.
v.non dicatur uerus , patet ex hoc ꝗ non probatur comediſſe,
nec quòd inſteterit ſeruitijs Card. prout alij familiares ueri,igi
tur non debet gaudere priuilegijs.l.ſub prætextu.C.de ſac.ſan.
eccl.& l.ſi duas.§. minuere ibi & circa operationem negligẽtes
ſe non habeant.& l.j.C.de collegiat.& ibi Bar.li.xj.& in l.ſem-
per.§.fi.& in uer.negociatores.ff.de iu.immu.& per Bal. in pro
he.digeſtorum.col.ij.Pet.de Anch.conſi. cccxcix. Præmittitur
34 pro clariori.† Tum quia ipſemet papa,in declaratione atteſtat
quod non comedit in tinello ergo non dicitur uerus familiaris
& facit quod habet in l. ij. ff.de uſufr.ear. re. quæ uſu conſum.
ubi non põt uerũ uſumfr.ſenatus facere in illis rebus in quibus
non cadit uerus uſufr. Igitur ſi non eſt uerus non præfertur ha
35 bentibus primarias præces.† Max.cũ in bulla conceſſa Impera
tori ſint illa uer.labores quos ſuſtinuit Imperator ꝓ diuini no-
minis gloria & conſeruanda eccleſiæ unitate ergo gr̃a irreuoca
bilis,arg.l.ſed & ſi lege.§.conſuluit.ff.de pet. hær. & quod not.
Oldr.in propoſito in conſi.cclxvj.Et ccc. Et quod habet in l. ſi
pater.§.fina.& ibi no.ff.de don.& quod no.Bar.in l.qui ſemel.
ff.de decr.ab ord.facien.& Bal.in l.qui ſe patris. C.unde libe.
36 † Et propter priuilegia pacis,& unionis.facit quod ſcribit An-
ge.in l.imperatores.ff.de pact.& in c.niſi de præb.& Moder.in
37 trac.de priuil.pac.†Igitur tñ & tam forte priuilegium Impera
toris non debet tolli per ſecundum non faciens de ipſo primo
mentionem,arg.quod habet in c.cum olim.de præſcr. & in d.
conſi.Pau.de Ca.ccclxiiij.& conſi.lv.& Fed.in d.conſi.ccxxxvj.
38 † Tum quia declaratio prædicta ex quo non concernit dubiũ
in iure ſed in facto,non debet tertio præiudicare, per ea q̃ not.
Pau.de Ca.in §. ſed ſi notam in l.hæredes palam. ff. de teſta. &
quod no.Pet.de Anch.in d.conſi.cccxcix.in fine. Pariſ.

SVMMARIVM.

1 *Pubes contrahens per uerba de præſenti matrimonium cum mulie re habente octo annos non poteſt diſſentire & contrauenire, ſi illa perueniens ad ætatem legitimam ratam habuit illam deſponſationem ita factam, & nu.9. & 10.*

2 *Iuris enim interpretatione,talis diſpenſatio reſoluta fuit in ſponſalia de futuro.*

3 *Sponſalia per uerba de præſenti contracta ſuperueniente legitima ætate ambobus in illis perſeuerantibus tranſeunt in uerum matrimonium,etiam nulla copula ſubſecuta,& nu. ſeq.*

4 *Conſenſus etiam capitur & inducitur ex tranſmiſsione, & munerum receptione,& ſi ita ſe nominabant.*

5 *Aſſertionibus prædictorum ita contrahentium ſtandum eſt. & numer. 6.*

7 *Sponſalia ab initio contracta per uerba de futuro per ſuperuenientiam legitimæ ætatis ſolum non tranſeunt in legitimum matrimonium,etiam ſi ita ſe nominaſſent & tranſmiſiſſent munera, & ſecuti fuiſſent amplexus & oſcula.*

8 *Neceſſario enim ſubſequi debet conſenſus,et ratihabitio expreſſa,* *uel*

uel ſaltim tacita per copulam ſubſecutam.

9 *Secus autem erit quando fuere facta per uerba de præſenti.*

10 *Matrimonium uerum perficitur conſenſu, & non per copulam.*

11 *Matrimonium legitimè contractum non poteſt ſeparari ſolo conſenſu & uoluntate ſponſi, nec etiam accedente conſenſu ſponſæ.*

12 *Matrimonium ſecundum contractum per uerba de præſenti nullum eſt, nec præiudicat primo matrimonio, & nu. ſeq.*

13 *Sponſalia per uerba de præſenti contracta, non ſoluuntur per aliud ſubſequens matrimonium contractum, per uerba de præſenti, etiã ſi eſſet conſumatum.*

14 *Matrimonium per uerba de præſenti contractum, an poßit dirimi & tolli per ſummum pont. & quo caſu & quando.*

15 *Princeps in dubio non præſumitur uelle uti plenitudine poteſtatis, & tollere ius commune, & præiudicare tertio, & illis quibus eſt ius quæſitum.*

16 *Conceßio à principe facta interpretanda eſt ſine præiudicio tertij.*

17 *Literæ emanatæ à pontifice declarandæ & intelligendæ ſunt ſecundum formam ipſarum & ſupplicationis datæ.*

18 *Literæ dirimentes matrimoniũ odioſæ ſunt et ſtrictißimè interpretandæ.*

Idem quando agitur de intereſſe alterius.

Idem quando obtentæ ſunt expreſſo falſo.

Literæ continentes diſpenſationem, uel per quas mandatur diſpenſari, odioſæ ſunt & ſtrictè interpretandæ.

Diſpenſatio obreptitia & ſurreptitia ipſo iure uitiat etiam in matrimo. & nu. 31.

19. *Differentia eſt & magna an ſponſalia cõtrahantur per uerba de futuro uel per uerba de præſenti.*

20. *Metus conſiderabilis debet eſſe talis, qui cadat in conſtantem uirum.*

21 *Maritus nõ debet timere aliquid machinari ab eius uxore, quæ ſub ipſius iuriſdictione debet morum trahere.*

22 *Boni mores, & bona indoles excludunt omnem ſiniſtram ſuſpitionem.*

23 *Interpretatio illa ſumenda eſt ut quis non delinquat.*

24 *Suſpitio à ueroſimili aliena reijcienda eſt.*

Quod non eſt ueroſimile minus eſt conſiderabile, & circa ueroſimile aliqua adducuntur.

25 *In mandato quantumcunque generali, non includitur fuiſſe mandatum illicitum, & quod ſonet in delictum.*

26 *Præſumendum non eſt quem uelle incidere in peccatum.*

27 *Literæ apoſtolicæ obreptitiæ impetratæ ipſo iure ſunt nullæ & odioſæ ac uitioſæ.*

28 *Idem quando emanarunt ex cauſa falſa.*

29 *Idem quando per falſam demonſtrationem fuere impetratæ.*

30 *Idem quando fundantur ſuper qualitatibus minimè ueris, immo falſis.*

31 *Diſpenſatio emanata ex falſa cauſa nulla eſt, & nu. 18.*

32 *Diſpenſatio ceſſat ceſſante cauſa ipſius diſpenſationis.*

33 *Surreptitio emanata per ſimplicitatem, & ignorantiam non reddit literas ad lites ipſo iure nullas.*

34 *Fallit, quando in dictis literis fit gratia, & datur iuriſdictio ad executionem ipſarum, tunc enim ſunt ipſo iure nullæ.*

35 *Surreptio etiam non doloſa, in iſtis gratioſis uitiat.*

36 *Surreptio etiam non doloſa, ratione connexitatis, uitiat reſcriptum ad lites, ſicut uitiat reſcriptum gratiæ.*

37 *Proceſſus & omnia ſubſecuta uirtute literarum prædictarum, non ualent, nec tenent.*

Eo magis cum abſente parte, & non citata fuerint geſta.

38 *Proceſſus & inde ſecuta, nulla ſunt, quando cauſa fuit delegata & commiſſa ultra unam dietam, reſpectu loci in quo aduerſarius moram trahebat.*

39 *Etiam ſi pars nihil opponeret.*

40 *Talis enim impetratio eſt ipſo iure nulla nec ualidatur etiam cõſenſu partium.*

41 *Proceſſus & inde ſecuta redduntur nulla quãdo fabricatus fuit uirtute reſcr. ſurreptitij contra quod aduerſario poterant competere exceptiones notæ & cognitæ impetranti.*

42 *Proceſſus talis delegati redditur nullus ex prædictis, etiam ſi non fuiſſent oppoſita.*

43 *Proceſſus & inde ſecuta. geſta per delegatum contra formã reſcr. ſunt ipſo iure nulla.*

44 *Proceſſus conuenire debet narrationi, & concluſioni, ipſius reſcripti.*

45 *Delegat. ſe reddere debet conformem cum intentione delegantis, & illi non contrauenire.*

46 *Delegatus aliquid iniuſtè faciens, non dicitur repræſentare delegantem.*

47 *Delegatus procedere debet ſecundum intentionem delegantis, & non ſuo arbitrio.*

48 *Delegatus proferens ſententiam ſeparationis matrimonij cõtra formam reſcripti, nulliter procedit.*

49 *Sententia nulla non tranſit in rem iudicatam, nec exequi debet.*

50 *Sententia lata in cauſa matrimoniali, non traſit in rem iudicatam.*

51 *Matrimonium male ſeparatum à quolibet de populo poteſt in dubium refricari.*

52 *Maximè ſi fuit ſeparatum ex depoſitionibus falſorum teſtium.*

Etiam ſi ſeparati tranſiſſent ad ſecunda uota.

53 *Matrimonialis cã grauis eſt, & ardua, & requirit teſtes omni exceptione maiores.*

54 *In cauſa matrimoniali, licitum eſt uictori uenire contra propriam confeßionem etiam iuratam eſto quod ſentẽtia eſſet promulgata.*

55 *Aſſertio iudicis deleg. dicentis reperiſſe ſupplicata, & narrata uera minimè probat.*

56 *Pro ſententia quę tranſiuit in rem iudicatam præſumendum eſt.*

Fallit autem pluribus in caſibus.

57 *Et maxi. ſi talis ſententia refert ſe ad acta probatoria, ex quibus detegitur error.*

58 *Item ſi pars pro qua lata eſt, confitetur illam eſſe iniuſtam & iniquam.*

59 *Animæ bonum conſiderandum eſt, & omnibus rebus præferendum.*

60 *Diſpenſatio commiſſa fieri à Pontifice per aliquem, ut ualeat facienda eſt ex cauſa rationabili.*

61 *Scandali timor, quando & quo caſu ſit conſiderabilis.*

CONSILIVM LI.

CONSIDERATA Facti narratiõe, uiſis literis apoſtolicis, & ſententia lata per delegatũ dicto matrimonium ſecundo loco cõtractum, per d. Illuſtr. d. Pet. non ſubſtinere, tanquã de facto emanatum, & primũ per eum legitimè contractum cum Illuſtr. d. Fran. de iure ſubſiſtere, & ualere illiq; ipſum. d. Pet. debere adherere. Tũ pro ueritate, tum pro iuſtitia, tumq; pro ſuæ conſcientiæ exoneratione in nullo prædictis obſtantib. literis apoſtolicis, & ſententia

2 delegati ſeparantis matrimonium primũ† Ad ita dicendum moueor primo qm̃ ipſe. d. Petr. pubes per uerba de præſenti & publicè deſponſauit & annulo ſubarrauit ipſam. d. Franc. quæ licet tunc ſuæ ætatis annũ ageret octanũ, & defectu ætatis matrimonium contrahere non poſſet tamẽ aſtrictus erat ipſe. d. Pet. pubes expectare quouſq; ipſa. d. Franc. perueniret ad annos nubiles, & iſto intermedio diſſentire non poterat. cum ſemel conſenſiſſet. c. de illis. ubi gl. & doc. plenè attingunt, de ſpõſa. impu. & qm̃ ipſa. d. Franc. perueniens ad legitimam ætatem talem deſponſationem, & annulli ſubbarrationem ratam & firmam habuit, perſeuerante inſuper ipſo. d. Petr. ſponſalia prædicta, modo quo ſupra celebrata, in uerum & legitimum matrimonium trãſierunt, eſto ꝙ inter ꝑdictos nulla ſubſecuta fuerit carnalis co-

2 pula † quamuis. n. ipſa. d. Franc. fuerit deſponſata per uerba de præſenti cum annuli ſubarratione per ipſum Pet. tunc puberẽ, & quo ad formã uerborum uideretur eſſe uerum matrimoniũ contractum, tamen propter minorem ætatem Franciſcę iuris interpretatione in utroq; talis deſponſatio reſoluta fuit in ſponſalia de futuro, per tex. in c. j. §. idem quoq;. de ſponſal. impub. lib. vj. not. Cald. conſi. iiij. Minoi. in titu. de ſponſal. & Cardi. conſi. cix. Caſus talis. & in cle. j. q. xviij. de conſan. & affin. & Bal. cõſi.

3 ccccxcj. Incipiam. uol. j. cum concor. † Quæ ſponſalia per uerba de præſenti contracta ſuperueniente legitima ætate ipſius Franciſcæ, & ambobus in illis perſeuerantib. tranſiuerunt in uerum & legitimum matrimonium, licet copula carnalis ſecuta nõ fuerit, nam ſatis fuit poſt dictam ætatem interueniſſe ſigna taciti conſenſus, ut poſt glo. firmat Io. And. Gemi. Phil. Fran. & Petr.

4 de Ancb. in vj. not. in d. c. j. § j. & in prin. † Vbi Phil Fran. in fin. §. j. conſiderat tacitum conſenſum induci ex tranſmiſsione, & munerum receptione, ut ſentit etiam Cald. d. conſ. iiij. uel quia

5 ſe ita nominabant, ut concludit Abb. in c. fi. de ſponſ. † Et de ꝑſeuerantia & ratihabitione ſatis conſtat per aſſertiones prædictorum quibus ſtandum eſt, cum hoc dependeat ab animo & uoluntate ipſorum. iux. gl. in §. aliæ. inſtit. de actio. & in c. ſigni-

6 ficaſti. el. j. de homic. & in l. ſi cui. §. eiſdem. ff. de accuſ. max. cõcurren-

currentibus ſignis ꝑdictis,& alijs ꝯiecturia dictum tacitum con
6 ſenſum,& perſeuerationem probátib. † Et hãc ꝯcluſionẽ ſentit
gl.in uer.placere.de ſpõſ.impub.& ibi Abb.in fi. & do. Ant. in
c.is qui fidẽ.in fi.de ſponſ.& in c.j.de matri.contrac.ꝯtra inter-
dic.eccl.& plenè proſequit Aret.ꝯſi.cxliij.Ex facto proponitur
col.vj.in ij.dub.& Dec.ꝯſ.ccclxvj.in cã matrimoniali. colu.iij.
uer.ij.mõ.& tradunt doc.in c.atteſtatiões.& in c.fi.de ſpõſ.im-
pub. & in c. ia qui.& c.fi.de ſpõſ.& eſt deciſ.Rot.in not.j.in ti.
7 de ſponſ.alias ſm numerũ.cccclxij.Dubitat ſi duo.Si.n.iſta ſpõ
ſalia ab initio fuiſſent ꝯtcta ꝑ uerba de futuro,per ſuperuenien-
tiã liimæ ætatis nõ trãſiuiſſent in legitimũ mſonium ex illis ſi-
gnis notationis,trãſmiſsionis munerũ, amplexus, ſeu oſculi uel
ſimiliũ. Qm oſtcoderẽt tacitũ ꝯſcoſum ſpe futuri matrimonij,
8 ut in c. j.de co qui ꝯtra a. ꝯtra interd.eccl.†Et iõ neceſſariũ eſſet
hre,uel ꝯſenſum & ratibabitionẽ exꝑſſam,uel tacitã, ſubſecuta
copula,ut in d.c.his q fidẽ.& in d.c.j.de matr.ꝯtrac.& ꝑ Abb.
in c.fi.uer.ſed quæro.de ſponſ.& per alios doct. utrobiq;& per
9 Cald.cõſi.ij.& iiij.in tit.de ſpõſ.† Quæ minimè neceſſaria ſunt,
qm fuerunt contracta per uerba de ꝑſenti, & iuris interpretatio
ne propter minorẽ ætatẽ fuerũt iudicata ſpõſalia de futuro.Iſta
eñ per ſuperuenientiã legitimæ ętatis,trãſeunt in uerũ,& legiti
mũ matrimoniũ, interuenientib.ſignis taciti ꝯſenſus,etiã nulla
ſubſecuta carnali copula, ut deciſio.& iurib.ſuperius deductis,
ubi doct.firmãt hanc opinionẽ eſſe cõmunẽ,& ſm eã eſſe iudi-
10 candũ.†Nec mirum qm uerum matrimoniũ inducit & perficit
ꝯſenſus,& nõ copula.l.nuptias.ff.de reg.iu.c.cum apud.c.cum
locum.c.dilectus.c.tuę.de ſpõſa.c.ſufficit.xxvij.q. ij. cum ſimi.
11 † Iſtud igit matrimonium ita legitimè ꝯtractum, & poſtea ꝯfir
matũ,non potuit ſeparari ꝯſenſu dñi Petri,ẽt ſi exꝑſſus ꝯſenſus
interueniſſet dictæ do.Fran.ut per locũ a ſpeciali hr in c.ij.& in
c.ex publico,de conuer.coniug.& per Dec.cõſi.cxij.in prin. &
12 ꝯſi.cal.& pro tenui.† Et licet ipſe do.Pet.cum alia matrimoniũ
per uerba de præſenti ſecundo loco ꝯtxerit, tñ adhærere dẽt d.
do.Frãciſcæ primæ uxori, & nõ ſecundæ,nã cũ ſecunda tale ma
trimonium nõ ſubſiſtit,tanquã de facto ſubſecutũ,& ꝯñr nullũ.
c.ex parte. c. is qui fidẽ,in fi.de ſpõ.c.j.& c.ij.accepiſti,.de ſpõ.
13 duo.†Sponſalia eñ de pñti cõtracta,ut fuere iſta prima,nõ ſol-
uunt per aliud ſubſequẽs mrium cõtractũ per uerba de pñti,ẽt
ſi eſſet ꝯſumatũ.c.ſi inter,de ſpõſ.ubi dẽt fieri ſeparatio iſtius ſe
cundi primo ſubſiſtẽte,& eſt bo.tex.in c.licet.de ſpon.duo.ubi
reprehendunt illi qui aliter iudicabant,& idẽ tex.in c.duas,eo.
tit.ubi tollit conſuetudo q contrariũ ſuadebat , & ſic attenta iu
ris diſpoſitiõe hoc ſm mrium de facto ꝯtctum nullum exiſtit,
& illi ipſe.d.Pet.minimè dẽt aſſentire,nec ĩ illo perſeuerare ſtã
te primo mrio legitimo & iuſto , neceſſario dẽt adhærere , &
ſtare,& in illo perſeuerare. Nec ꝑdictis hñc obſtare literæ apo-
ſtolicę,qm ſi ꝯſideramus eas , ut ſummus Pontifex uoluerit ſu-
per.d.impedimento diſpenſare,ita ut ipſe do.Pet. impeditus iu
re cõi cõtrahere ſm mrium uirtute dictarũ literarum,auctori
tati ſummi Ponti.diſpenſantis,& ſeparantis, ac diſſoluentis pri-
mum ꝯtractum cum dña Franc. licite potuerit contrahere ſm.
14 ¶ † Et in hoc aduertendũ eſt,qm omiſſo articulo. An Pontifex
poſsit matrimoniũ contractum per uerba de ꝑſenti dirimere,&
eo ſublato præſtare licentiã utriſq; ꝯtrahendi cũ alijs ſimplici-
ter ſine aliqua cã utens plenitudine ptãtis , uel cum cã ex ptãte
ordinaria . Et quæ & qualis debeat eſſe iuſta cã, de quo plenè
per ſcrib.in d.c.ex publico,& in c.ex parte,il ij.de cõuer. ꝯiug.
& per Abb.in c.fi.de ſpõ.duo.& per Fel.poſt alios, in c. quæ in
eccleſiarũ,col.vj.nu.xxvj.de cõſt.& Mar.Soc.cõſi.xxviij.Circa
primũ col.iij .& ſeq.uol.j.& Io.de Mil.in uer.diſpẽſatio,uer di-
ſpenſare non põt papa,& Ant.Roſel.in trac.de monarch. char.
lxxxij.col.ij.& ſeq.uer.uideamus mõ ſi Papa,& diffuſe per Dec.
cõſi.cxij.In ꝑſenti cõſulta. Illud tñ certum eſt ꝙ ſummus Ponti
fex circa diſpenſationẽ hanc in dictis literis nõ vr̃ uſus plenitu-
15 dine poteſtatis.† In illis.n. nuſlibi hoc colligi põt , & in dubio
non eſt præſumendum principẽ uelle uti plenitudine poteſta-
tis,tollere ius cõe,& ꝑiudicare tertio,& alijs quib.eſt ius quęſi
tum,ut tradit Bal.in l.ſi teſtm,& ibi ẽt no.ſcrib.C. de teſta. per
Inn.in c.innotuit,de elec.& per Bal. in l.bene a Zenone. C. de
quadri.pręſcrip.Pan.de Caſt.in l.princeps.ff. de legi. & in l. ex
imperfecto.C.de teſt.cum alijs,adductis per Fran.de Cur.cõſ.
lxix.Memorię recolendę car.ix.col.ij.& Decius conſ. ccclxiij.
16 Viſo conſilio,col.ij.& iij.† Quęcunq; enim conceſsio a princi-
pe facta in dubio intelligi debet,& interpretari ſine prędudicio
tertij.l.ij.§. merito. & §.ſi quis a principe.ff. ne quid in loc.pu-
blico.c.quamuis,de reſcri.li.vj.c.ſuper eo,ubi Abb.de of.dele.
17 & ibi plenè Mod.& per Dec.d.conſ.ccclxxiij.nu.x.† Dictæ er-
go literæ omiſſa iſta ſuprema ptãte intelligi,& declarari debẽt,
ſecundum formam,& tenorem ipſarum,& potiſsimè ſupplica-
tionis,ut per illum tex.dicit Bal.in c.inter dilectos, de fid. inſt.
i.j.ubi ẽt Bal.C.de diuer.reſcri.& in l. quod ſine. §. quod pupil-
lauus.ff.de mino.& per Abb.in c.ij.de treug.& pa. & Dec. d.
conſi.ccclxxiij.col.iij.nu. xj. & conſil. nouiter impreſſo primo,
18 nu.xv.& per Alex. conſi. xlviij. uol.iiij.† Et eo magis cum ſint
odioſæ,quia ad dirimẽdum mrũ legitimè ꝯtractum ꝯſr ſtri-
ctiſsimè interpretandæ,ut ſonant.c.odia,de reg.iu.l. cum qui-
dã.ff.de lib. & poſth. cum uulg. & quia agitur de intereſſe alte-
rius ad plenè no.per Fel.ĩ c.ex ſi clerici.§. de adulterijs, nu.xiij.
de iud.& quia obtentę expreſſo falſo,impetrans tenet probare.
expreſſa , & ſupplicata uera eſſe maximè quãdo diſpenſationem
continent,ſuper matrimonio,& papa nõ diſpenſat, ſed mandat
alteri diſpenſationẽ,ut per Old.conſi.ccliij.& per Io.An. in ad
di.ad Spe.ſuper rub.de clandeſti.deſpon.& in c.j.de lit.conteſt.
in nouel.& ꝑ Ioa. de mil. in uer.gratia, uer.gr̃a ſi dr̃ ſurreptitia
& obreptitia ſeu ſurreptitia diſpenſatio ipſo iure uitiatur , ẽt in
cã matrimoniali tex.& gl.in c.quod dilectio,de conſan. & affi.
pulchrè in hac materia Ge.conſi.xxxiij. Pro examine, colum.j.
19 † Supplicatum namq; fuit & narratum ipſum. d. Petrum cõtra-
xiſſe ſponſalia cum ipſa. d.Franciſca forſan per uerba de futu-
ro. qui tñ uerè contraxit per uerba de pręſenti . & cum annulli
ſubarratione,inter quos modos contrahendi multũ intereſt &
longa datur dr̃ia,ac diuerſus effectus ut ſuperius fuit oſtenſum.
inſuper expreſsit ꝙ fuit certificatus , & luce clarius cognouit
ipſam.d.Franciſcã & eius matrẽ procuraſſe propinari uenenum
cuidã Paulæ die.d. Petri uti credebatur grate , opinantes eam
eſſe impedimento quo minus ipſe . d. Petrus matrimonium cũ
eadẽ.d.Franciſca ꝯſumaret. quã ob rem ipſe.d. Petrus territus,
non poterat amplius inclinari ad dictum matrimoniũ conſumã
dum, memorię tenens hmõi ueneni propinationem, & timens
ne quod in d.Paula fieri procuratum erat , in cũ perficeretur,q
expreſsio & cã minimè uerificata & ꝓbata fuit,quinimmo pe-
nitus nõ uera fuit & eſt expreſſa,ex quo nec ipſa.d.Frãciſca uec
eius genitrix,prædicta nunquã procurarunt,nec cogitarũt,nec
unquã notitiã aliquã habuerunt aſſertę propinationis ueneni,
& licet ꝯtra aliquos proceſſum fuiſſet de huiuſcemodi delicto,
& illi detenti ac torti ꝯfeſsi fuerint participẽ dictę propinatio-
nis ueneni fuiſſe quendã Sebaſtianũ ſolitum ad ipſum.d. Petrũ
uenire nomine matris.d.Franciſcę,tñ nunquã ab aliquo nomi-
nata fuit,nec ipſa Franciſca nec eius genitrix, ꝙ in aliquo pro-
curauerint ſeu cogitauerint talẽ ueneuationẽ, & res inter alios
acta ꝑiudicare minimè habet dictæ Franciſcę iuribus uulgar.
20 † Varia igit fuit ſuſpitio,& metus ꝑdicti. d. Petri,nec talis q ca
dere poterat in conſtãtem uirũ, ergo minimè ꝯſiderãdus.l.me-
tũ.& l.ſeq.& ibi gl.& ſcribẽ.maximè Ang.allegãtes concor. ff.
quod met.cau.c.cõ dilectus.ubi gl.& Can. extra eo. & ꝑ ſcrib.
in l.interpoſitas.C.de trãſ.& per Dec.conſi.alij.Et pro faculta-
21 te.col.iiij.& ſeq.nu.v.& vj.in iij.dub.† Eo magis cũ dicta d.Frã
ciſca morã trahere debebat ſub iuriſdictione ipſius. d. Petri, ad
22 nota.in l.fi.ff.quod met.cau.† Attẽtis ẽt bonis morib.bona in-
dole.d.Frãciſcę pudiciſsimæ timoratę ꝯſcię , & timẽtis Deum,
quę hucuſq; omni criminis ſuſpitione caruit argu. eorũ quę ha
bent in l.non ols.§.a barbaris.ff.de re mil.& in uulga.l.merito
23 ff.pro ſoc.† Et qm non eſt ꝑſumendũ nec interpretatio faciẽda,
ꝙ quia delinquat immo oppoſitũ ut tradit Bar. in l. nõ ſolũ. §.
ſed ut probari.ff.de ope.no.nun.& ibi Alex.& q̃ plures alij ad-
24 ducti ꝑ Dec.ꝯſi.cclvj.In cã.nu.iij.† Et quod deterius eſt in ma
ritũ uellet cogitare ꝑdicta cõmittere,& quod nõ eſt uериſimile,
minimè eſt cõſiderabile,cũ ualidũ ſit arg.a uerоſimili.l fi.ff.qđ
met.cau.c.qa uериſimile.de ꝑſum.l.nuptura.in fi.ff.de in.dot.&
ꝑ Bal.in l.j.col.iij. C. de ſer. fug.uolentẽ remotũ a uerоſimili,
eſſe quandã falſitatis imaginẽ,& tex.in cle.ne romani,i prin.de
elec.ut no ibi Car.dicit opinionẽ non conſonã ueritati, nec ue
roſimilẽ eſſe reijciendã,& allegãs nõ ueriſimile,minimè audiẽ-
dus eſt ſm Bal.in l.fi.C. de edẽ.& ad id plura accumulãt Mod.
in repet.rubricę.C.de prob.car.vj.col.j.& ij.nu.cviij.& plurib.
ſeq. & eſto ꝙ ille Sebaſtianus nominatus ab illis inculpatis ap-
pareret qñq; miſſus ad d.d.Petr.per matrẽ ipſius.d.Frãciſcę, tñ
miſſus fuit ꝓ agitãdis cauſis & negocijs honeſtiſsimis, & nõ ad
procurandũ dicti ueneni propinationẽ,nec unquã reperiri po-
25 terit ad hoc aliquod mãdatũ habuiſſe a mr̃e ipſius.† Et ĩ iure ue
riſi-

riſſimum eſt, q in mandato quātunq; gńali nō includiť māda-
tum illicitū, & quod tēdit in delictū, ut habeť in l. ſi ꝓcurator.
ff. de cōd. indeb. & ibi no. Bar. & ſcrib. oēs maximè Iaſ. q ad hoc
plura accumulat. col. j. ij. & iij. nu. iiij. & ſeq. expreſſit inſuper. d.
Pet. in ſupplicatione deſiderare hr̄e prolē & ꝯtrahere cū alia,
cū qua ceſſante timore, quieto aīo poſſet dormire & uiuere, q̄
quidē cā ſemoto timore, ut dictū eſt penitus ceſſat qm̄ cum d.
Franciſca poterit quiete uiuere atq; dormire, & ex ea prolē ſuſci
pere, cū ipſa forſitan attēta ætate optima ualitudine corporis &
mēbrorū cōpleſſione magis ſit apta ad ſuſcipiendū, quā iſta. ij.
26 cū qua. d. Pet. de facto matr̄m ꝯtraxit. † Et q in dictis literis dr̄
ꝯſiderata iuuenili ætate ipſius. d. Pet. ſi cū alia nō ꝯtraheret ex-
cluſa. d. Franciſca uероſimiliter ipſum caſte nō uiuere, dateтur-
que ꝓpa occaſio, & cā peccādi & fornicādi, minime ſubſiſtit cū
in dubio p̄ſumendū ſit neminē, ēt quātūcunq; iuuenē uelle in
peccatū incidere. c. eſtote. de reg. iu. l. ſi ꝯſtat. C. de pe. & ſi cōti-
nere non poſſet remediū habet paratū ꝯfirmare matr̄m cū ipſa.
d. Franciſca ſua uera cōiuge, in qua ceſſat ois ſiniſtra ſuſpitio.
27 † Patet ex iſtis tales lr̄as apoſtolicas fuiſſe obrepticiè impetra-
tas ꝯñr ipſo iure nullas. c. cū dilecta. ubi Inn. & ſcrib. oēs not. &
per doct. in c. ſuper literis. de reſcr. cū ſi. ꝯſtat ēt fuiſſe ſurrepti-
cias, & obrepticiè impetratas. ꝯñr in totū fuiſſe & eſſe uitioſas,
ut in d. c. ſuper literis. ubi pleniſſimę ſcrib. & per Fel. poſt alios,
in c. ad audientiā. il. ij. eo. tit. & in d. c. cū dilecta per Bar. & alios
28 in l. præſcriptione. C. ſi ꝯ ius. cū ꝯcor. † Prout ēt qm̄ emanarunt
ex cā falſa & non uera. d. l. preſcriptione. ubi Bar. & reliqui not.
l. fi. C. de diuer. reſcr. & per Abb. poſt gl. in c. quia circa. de ꝯſan.
& affi. & in d. c. ſuper literis. cū alijs alle. ꝑ Dec. d. ꝯſ. ccclxxiij.
29 nu. xiij. co. iiij. † Ad quod ēt qm̄ impetratę, & emanatę ꝑ falſam
demonſtrationē. arg. l. ſi pater. & l. nec apud. C. de hęr. inſt. & ꝑ
Rom. ꝯſi. cccxxvij. Illę ſunt rōnes, in fi. & per Alex. ꝯſi. cxxxviij.
30 uol. ij. & ꝑ Fely. in c. ſignificāte nu. iiij. de reſcr. † Prout ēt q̄a fun
datæ ſuper qualitatib. de quib. ſ̄. non ueris, immo falſis, & ꝯñr
nullę, ut per Rom. conſi. cxciiij. Per Fely. relatū in c. poſtulaſti.
col. v. num. xviij. & ſeq. de reſcr. & per Fran. de Cur. ꝯſi. xvj. Cla
31 rus uir. car. pe. col. iij. † Ad quod ēt, qm̄ diſpēſatio emanata ex
falſa cā nulla eſt, ut per Abb. in d. c. quia circa. & Pet. de Anch.
ꝯſi. ccxlij. Ex tenore. & per Fel. in c. quod ſuper his. de fi. inſtru.
32 & Dec. ꝯſi. cccxviij. In cā. col. iij. nu. v. † Et ceſſante cā diſpenſa-
tionis ceſſare debet ipſa diſpēſatio. c. cū ceſſante. de appel. l. adi-
gere. §. q̄uis. ff. de iu. pa. & per Rom. ꝯſi. cccexvij. Omnipotētis.
33 & per Fel. in d. c. q̄ in eccleſiarū. col. x. nu. xliij. † Ad quod inſu-
per, nā eſto q ſurreptio diceret per ſimplicitatē & ignorantiam
emanata, & ꝯñr non redderet ipſas literas ad lites ipſo iure nul-
las, ut pleniſſimè per doc. in d. c. ſuper literis. & in c. cū dilecta.
34 & c. ſi aūt. & in c. plerunq;, & c. cęterū. e. tit. cum ꝯcor. † Tamen
iſtud nō procedit qn̄ in eiſdē literis fit gratia, & dať iuriſdictio
ad executionē earū. ut punctaliter eſt in caſu præſenti. Tunc. n.
ſicuti gr̄a per talē ſurreptionē annullatur ipſo iure ita ēt & da-
tio iuriſdictiōis, & iudicis, per tex. in c. ſi ſuper gr̄a. de of. deleg.
li. vj. ubi doc. not. firmat Abb. & alij in d. c. cęterū. col. ij. & ad id
plura adducit Fel. in c. ad audiētiā. il. ij. de reſcr. col. xiij. n. xliiij.
35 & ſeq. in ij. limit. & col. xiiij. ubi pleniua in xj. limit. † Vitiat. n.
ſurreptio ēt nō doloſa in iſtis gratioſis, ut ad plenū tāgunt doc.
36 in d. c. ſuper literis maximè Fel. nu. viij. † Et rōne connexitatis
iſta ſurreptio ēt non doloſa habet uitiare reſcriptū ad lites, ſicu
ti uitiat reſpectu gr̄ę. c. ꝯſtitutus. de reſcr. & d. c. ſi ſuper. de off.
dele. li. vj. & per Ab. in d. c. ſuper literis. & ibi Fel. nu. vij. quāto
igiť fortius dictę lr̄ę fuerunt & ſunt nullę cū fuerint obtentę ex
preſſis cauſis demōſtrationib. & qualitatib. nō ueris, ut de ſingu
37 lis ſuperius eſt deductū. † Quib. ſtantib. & cōſideratis, proceſſus
factus, & alia inde ſubſecuta uirtute. d. literarū, ut ſ̄. emanatarū
nō ualent nec tenēt nec ſubſiſtunt, ad pleniſſimè no. in d. c. cum
dilecta, & in d. c. ad audientiā, per Fel. nu. xliiij. & liiij. & in d. c.
ſuper literis, eo magis cū geſta appareāt ipſa. d. Franciſ. abſente,
38 nō citata, & ſic nō ualēte opponere, nec uti iurib. † Prout ēt aſ-
ſertus proceſſus redditur nullus qm̄ talis cā delegata, & cōmiſ-
ſa fuit ultra unā dietā, reſpectu loci ubi ipſa dn̄a Franciſch. mo-
rā trahebat, ſine derogatione. c. ſtatutum. §. cū uero. & ſeq. de re
ſcrip. li. vj. & eorū quæ tradunť in c. nōnulli, de reſcrip. in antiq.
39 † Eſto q pars nihil opponat, ut per Abb. ī c. olim, de exce. col.
ij. uer. in ij. q. & per Fel. ibi col. j. & ij. & alios ſcrib. & Car. cōſil.
40 lxxij. oīs a me charitas. † Et hoc optima rōne. Nā hodie ultra die
tā, talis impetratio eſt ipſo iure nulla, & ſequēs ēt ꝯſenſus par-
tium non pōt illā ualidare, ut ꝑ Card. d. cōſ. & Fel. in d. c. olim.

Prout ēt oīa geſta ruunt, & nō ualent, ex eo qm̄ talis iudex dele
41 gatus ſciebat iuriſdictionē ſuā poſſe elidi, cauſis de quib. ſ̄. † Et
licet iſtud non uideretur ſibi notoriū, tn̄ quia ex ſuorū relatiōe
erat cognitū ipſi. d. Pet. tales exceptiones cōpetere Frāc. abſen-
ti, & ꝓdicta illorū ꝑſuaſione & cōſilio tacuit, ꝓceſſus, & alia ge-
ſta ad cōmodum ſui p̄ſentis, minime tenent, ut tradit Inn. in c.
fi. de accuſ. & d. Ant. in c. cū bertoldus, de re iudi. & firmat Ab.
in c. ſi duob. col. v. uer. uenio ad ſ̄m, de appel. & ibi Fel. col. pe. &
fi. nu. xij. Potiſſimū cum d. Fran. abſenti, & nō citatæ, nihil pe-
42 nitus poſſit imputari, quare nō oppoſuerit. † Eo ēt quia ſupradi
cti defectus, impediētes iuriſdictionē dicti delegati non erant
occulti, quo fit ut licet nō fuerint oppoſiti, reddunt tamen oīa
geſta inualida, ut firmat Abb. in c. ſciſcitatus, uer. in iij. q. co. iij.
& iiij. de reſcri. ſtante abſentia ipſius Franciſcæ nō uolentis op-
43 ponere. † Ad quod ēt, nā talis proceſſus, & alia inde geſta, aper-
te oſtendunť per ipſum delegatū facta ꝯ formā dictarū literarū
ꝯñr ipſo iure fuerunt, & ſunt nulla. c. cū olim abbas, de of. dele.
uulg. l. diligenter. ff. mād. & tex. apertus in d. c. cū dilecta, de re-
ſcrip. ubi Abb. col. ij. in iiij. & v. no. & reliqui ſcrib. oēs iſtud fir-
mant, uolentes proceſſum per delegatū factū ꝯ formā reſcripti
44 eſſe ipſo iure nullū, allegant deciſ. ꝯcor. ut per eos. † Nec mirum
quia proceſſus dēt ꝯuenire narratiōi, & cōcluſioni ipſius reſcri
45 pti, ut dnt oēs, maximè Fel. in d. c. ſuper literis, nu. j. † Et delega
tus dēt ſe reddere conformē cū intētiōe delegantis, & nō cōtra
uenire illi, quē aliter nō repr̄ſtat. d. c. ſuper literis, in fi. ubi Abb.
46 & alij ſcrib. no. † Quando. n. iniuſte aliquid facit, non dr̄ dele-
gantē repreſentare, ut tradit Pa. de Ca. ꝯſi. cxvij. Notandū, col.
fi. in prin. & Dec. conſi. cxliij. In caſu, nu. ij. & iij. & q dictus de
legatus non ſeruauerit formā mandati, & literarū, euidentiſſi-
mè apparet qm̄ ea preſſis, & narratis q̄ plurib. per ipſum d. Pet.
ſupplicantē ſummo Pontifi ipſe Pontifex uidens cām arduā, &
grauē, non ſimpliciter annuit, nec conſenſit ſupplicatiōi, ſed de
legato expreſſè mandauit, q de omnib. narratis, & ſupplicatis,
& eorum uniuerſis circunſtantijs, diligenter deberet ſe infor-
mare, & ſi reperiret per informationē receptā oīa narrata eē ue
ra, tūc ſepararet matrimoniū primū, & daret ſn̄iam &c. Quę for
ma tradita, minimè per ipſum delegatū fuit ſeruata, nā de ueri-
tate narratorū minimè per ipſum fuit repertū, nec illa erant cla-
riora luce, ut dictus. d. Pet. exponebat, imo penitus deuiabant a
ueritate, a ueroſimili, & oī honeſtate, ut ſigillatim de ſingulis ex-
preſſis, & ſupplicatis ſuperius fuit deductū. Quæ neceſſario in-
ferunt, delegatum excedēdo fines reſcripti & literarū proceſſiſ-
47 ſe, & ſic nulliter. † Suū. n. erat procedere, & interpretationē fa-
cere, ſ̄m intentionē Pontificis cōcedentis literas, & nō ſuo arbi-
trio illas trāſgredi, ut no. Inn. in c. cū eccleſiaſticæ, de excep. &
Bal. in l. inſcripta. col. pe. C. de ꝑci. impe. off. & in l. ex facto, in
48 iij. no. ff. de uul. & pup. † Infertur poſtremo, & neceſſario, q aſ-
ſerta ſn̄ia ſeparationis primi matrimonij per ipſum delegatum
prolata fuit, & eſt ipſo iure nulla, tanquā lata ꝯ formam dicta-
rum literarum, ut in d. c. cum olim, de of. dele. & in d. c. cū dile-
49 cta, de reſcrip. cum concor. † Et ea ſtante nulla non tranſiuit in
rē iudicatam cum de nullitate poſſit ēt per longiſſimū tp̄s dici,
nec executionē debuit hr̄e. l. iiij. §. condēnatum, ubi Bar. & alij.
ff. de re iud. l. j. §. & parui. ff. quod ui aut clam. Bal. & Pau. ī auct.
quæ ſupplicatio. C. de ꝑcib. impe. offe. & latè per Phil. Franc. &
50 alios, in cap. dilecto, extra de appel. cum ꝯcor. † Et quia ſn̄ia la-
ta in cā matrimoniali nō trāſit in rē iudicatā. c. lator. ubi ad ple
51 num ſcribē. de re iud. † Et qm̄ qđ maľium eſt male ſeparatū, quili
bet de populo audiť illud reſtaurandū, ut ꝑ Hoſt. & Abb. in d.
c. lator. col. iij. & ꝑ Fel. in c. ij. col. iiij. nu. xiij. de maio. & obed.
52 † Et maxime qñ ſeparatū fuit ex depoſitionib. teſtiū falſorū ſeu
corruptorū. nā iſto caſu ēt ſi ſeparati trāſiuiſſent ad ſecunda uo-
ta, iſta ſecunda dēnt ſeparari, & reſtaurari matrimonia priora,
ut firmat gl. pe. in c. ſicut. de teſti, & ibi Abb. col. ij. uer. ulterius
53 oppono. & ibi latè Fel. nu. ix. † Nec mirū quoniā in cā iſta matri
moniali cū ſit grauis & ardua, requirunť teſtes oī exceptiōe ma-
iores. c. literis. extra de teſti. c. j. & ibi ſcrib. de ꝯſan. & affi. Fely.
in rub. de ſpōſa. nu. xv. & Dec. ꝯſi. cxxxij. Viſo, nu. j. in fi. & ꝯſul.
54 cccx. Viſis. nu. j. † Eciō Ang. ꝯſi. ccviij. Ego Angelus, dicebat in
hac cā matrimoniali licitū eſſe uictori uenire ꝯ propriā ꝯfeſſio-
nē ēt iuratā, licet ſn̄ia eēt promulgata, ex quo agiť de periculo
55 animę. † Nec iſtis hēt obſtare aſſertio iudicis delegati ī ſua ſn̄ia
affirmātis reperiſſe ſupplicata & narrata per d. Pet. fuiſſe, & eſſe
uera, nā ſuę aſſertiōi nō eſt ſtandū. c. cū a nobis. extra de teſti.
56 pleniſſimè ꝑ Abb. & oēs alios ſcrib. in c. qm̄ ꝯ. de prob. † Nec
dicatur

dicaſ ꝙ pſumendũ eſt pro ſnia ꝗ trãſiuit ĩ rẽ iudicatã l. res iudi
cata.ff.de re.iu.l.ingenuũ.ff.de ſta. ho.c.cum inter. de re iu. &
diffuſe per oẽs in d.c.qm̃.ꝯ. Nam in caſu pſenti iſtud ceſſat Ex
quo ſumus in cã matrimoniali. Itẽ ꝗa nulla, ut ſuperius deductũ
eſt. Itẽ quia dictus Iudex delegatus i ſua ſnia expſſe ſe refert ad
acta nedũ ſubſtantialia, ſed ẽt probatoria. per quæ dicit ſuppli
cata fuiſſe reperta uera, ut eſt uidere ex uerbis & tenore dictæ
ſniç, dum dicunt ꝙ ſibi ꝯſtitit & ꝯſtat ex proceſſib. corã ipſo ꝑ
ductis, & ex ꝯfeſſionib. & ꝯſtitutis in illis deſcriptis factis ꝑ nõ
nullos de Bordolaois inquiſitos cõuictos & noiatos. Et ẽt ſibi
cõſtare aſſerit ex proceſſu nouo per ipſum facto. In quo dicti in
quiſiti ſpõtanea cõfeſſione declararunt & ratificarunt oĩs in il-
lis proceſſib. cõtenta, ac ẽt per ꝯfeſſionẽ aliorũ nominatorũ. Et
tñ re uera ex dictis proceſſib. cõfeſſionib. & declarationib. ad
quas dictus delegatus expſſe ſe refert, nullibi apparet nec ipſam
Franceſchinã nec eius genitricẽ fuiſſe & eſſe nominatos, nec ꝙ
aliquã cogitationẽ & cognitionẽ habuerint circa propinationẽ
57 dictæ uenenationis. † Minus ẽt ea illis apparet alia expreſſa &
ſupplicata per ipſum d. Pet. fuiſſe uerificata, quo fit ut talis ſnia
ſe expreſſẽ referẽs ad dicta acta probatoria, reddatur nulla dete
cto errore per eadẽ met acta, ut ꝑ Fel. pleniſſimè poſt alios i c.j.
& in c. inter cæteras. col.iiij. de re iu. & in c. licet cãm. colu. xvij.
uer.ij.ꝯcluſio. & poſt Abb. Imo. Aret. & alios, per eundẽ in d. c.
qm̃ ꝯ. ubi ego poſt alios, nu. cx. & ſeq. referendo alias deciſ. ꝯclu
do ꝙ dictũ Inn. in d.c. cum Bertoldus. cũ ſi. procedit & eſt uerũ
uidelicet talẽ ſniam expreſſè ſe referentẽ ad acta probatoria eẽ
nullã nec pro ea eſſe pſumendũ, detecto errore per eadem acta.
58 † Ad quod ẽt. Nã eſto ꝙ a ſnia nõ fuiſſet appellatũ, & illa tran-
ſiſſet in rẽ iudicatã. tñ ſi pater pro qua lata eſt, & illã approba-
uit, ꝯfitetur illã eſſe iniuſtã & iniquã. iſto caſu retractanda ẽ, ut
uult Inn. in c. quia plerisq; de ĩmu. eccl. Abb. Imo. & Are. col. vij.
I fi. in d.c. qm̃ ꝯ. & ibi Fel. & Mod. & ego poſt alios, ſecutus ſum
nu. cxliij. Maximè in dãnum, & piudiciũ cõfitentis iniquitatẽ, ut
eſt ipẽ d. Pet qui propria ſindereſi ſtimulatus, omniũ pdictorũ
ueritatẽ, mõ rectius informatus cõfitetẽ, iuxta illud, exẽplo quo-
cunq; malo cõmittitur ipſi diſplicet auctori. prima ẽ hæc ultio
&c. & qm̃ peccati, & errati ſalutaris medicina eſt ipſa ꝯfeſſio.
Nec ab re, cũ.n. apertiſſimè ipſe uideat in pſenti, & cognoſcat
talẽ diſpenſationẽ, & ſucceſſiuè ſniam inde ſecutã amanaſſe fal
ſa de eã, & ꝯ. tenorẽ literarũ, & intentionẽ ipſius pont. & ex ea ĩ
foro ꝯtentioſo perpendat ſe nõ. aã tutũ, ut ea ſuperius deductis
59 luce clarius apparet. † Videt ẽt & a fortiori ſe nõ eſſe tutũ in fo-
ro ꝯſciẽ, & quo ad Deum, cũ pdicta tendant ad diſſipationẽ aię
& nõ ad diſpenſationẽ, ut ꝑ gl. in c. nõ eſt. de uo. & per Inn. & ꝑ
doct. in c. ij. de renun. & per Inn. in c. cũ ad monaſteriũ. de ſtatu
mon. & Hoſt. & Abb. poſt alios in c. qa de præb. & ꝑ Fel. in d.c.
ꝗ in eccleſiarũ. adducentẽ alias decil. & doc. Theologi. col. viij.
nu. xxxiiij. in c. de multa. de præb. & ĩ c. cũ adeo. de reſcr. & dif-
fuſius per eundẽ Fel. in d.c. ad audientiã. il. ij. col. ij. & trib. ſeq.
& per Roſel. in monarch. ca. mihi. lxxv. col. j. & ij. & ꝑ doc. poſt
60 gl. in c. literas. de reſt. ſpol. † Et eo magis in caſu noſtro ipſe d.
Pet. dẽt cõſuluiſſe, & foro poli, qm̃ aſſerta diſpenſatio nõ fuit fa
cta ab ipſo pont. ſed cõmiſſa fuit a Papa, facienda per ipſum de
legatũ, quo caſu qñ ita cõmiſſa eſt, ſemꝑ intelligi dẽt cõmiſſa,
ut fiat & diſpenſetur cũ cã rõnabili ſm Inn. in c. dudũ. il. ij. cir-
ca fi. de elec. & per Fel. ĩ d.c. ad audientiã. col. v. nu. xij. quarum
cauſarum rõnabilium nulla hic adeſt, & illę expſſę in ſupplica-
tione ſm quas papa mãdat diſpẽſari, nõ fuerunt nec ſunt uerę,
Imo falſę, & delegatus ipſe ꝯ pontificis mentẽ & intentionẽ ad
61 dictã diſſipationẽ proceſſit. † Nec dẽt eſſe in ꝯſideratiõe timor
ſcãdali, cum ipſe d. Pet. cũ ſecunda mariũ de facto procedens
minimè cõſumauerit, & ꝗa potius dẽt tollerari ſcandallũ, quã
ueritas relinqui. c. qui ſcãdalizauerit. de reg. iu. per Inn. & Abb.
in c. officij. in fi. de pęni. & remiſ. per Abb. & doc. in c. ij. de pſc,
& Dec. d. conſi. ccclxviij. in fi. ex quib. concludo, prout ſuperius
fuit firmatum. Pariſius. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Duas uxores, quis eodem tempore habere non poteſt.*
2 *Matrimoniũ primum, funditus dirimit ſecundũ de facto contractũ.*
3 *Matrimonium impeditur celebrari multis ex cauſis ultra conſan-guinitatem, & nu. 4.*
Matrimonij impedimenta, quàm plura ſunt.
5 *Matrimonium primum dirimit ſecundũ et prima muliere mortua.*
Impedimentum perpetuum, cauſatum fuit ex cã prædicta.
6 *Conſenſus præſtitus ſecunda uxori, uiuente prima fuit nullus, nec matrimoniũ induxit quo ad ſponſum, licet prima moriatur.*
Matrimonium ab initio nulliter contractum, confirmari non poteſt.
7 *Conſenſus à principio nullus, propter aliquod impedimentum, non ualidat matrimonium ſecundũ eſto ꝙ tale impedimentum ceſſet.*
Maximè ſi uxor prima, mortua fuit pendente lite.
8 *Eſto ẽt ꝙ prima poſtmodũ mortua non fuiſſet carnaliter cognita ab eius uiro.*
9 *Matrimonium contractum cum ſecunda mortua prima aliquo caſu (ualidatur.*
10 *Quod uerum, quando mortua prima, interuenit nouus conſenſus ſal tim tacitus circa ſecundam.*
11 *Matrimonium ſecundo contractum, non ualidatur mortua prima, eſto quòd ſecunda illud ratificet, ſi uir de nouo ſaltim tacitè non conſentit, & fortius ſi contradicit.*
12 *Procedit iſtud ſi ſecunda facta eſt pollutio.*
Quid autem ſi nulla fuit cum ſecunda ſubſecuta copula, an mortua prima matrimonium cum ſecunda duret.
13 *Et quid ſi ſecunda notitiam habuit primi matrimonij.*
14 *Intellectus. c. fi. de eo qui dux. &c.*
Et quid ſi mortua prima, nullum conſenſum ſaltim tacitum maritus præſtitit erga ſecundam, & nu. 15.
Et quid ſi ſecunda iſtud peteret, & maritus non contradiceret.
Et quid ſi contradiceret & uellet cum alia tertia contrahere.
16 *Maritus iſte an cogi poſſit per ſecundam ad præſtandum conſenſum de nouo, mortua prima, & alijs ſeq. maxime. 17.*
Intellectus. c. primi de eo qui dux &c. & nu. 17. & alijs ſeq.
18 *Geminatio oſtendit enixam uoluntatem diſponentis.*
Scientia ſecundæ uxoris de prima, conſtituit eam in mala fide.
19 *Et q d ſi ſciẽtia ſuperuenit ex poſt facto licet a prĩcipio fuerit ignorãs*
20 *Et data ſcientia filij nati ex ſecundo matrimonio nullo, nõ propterea ualidant dictum ſecundum matrimonium.*
21 *Scientia quibus coniecturis & indicijs probetur.*
22 *Et quid ſi ſecunda non fuit corrupta nec carnaliter cognita, ſcientiam tamen habebat primi matrimonij, an poſſit cogere maritum ad conſentiendum mortua prima, & alijs ſeq.*
23 *Diſpoſitio. d. c. primi, & ſimilium, quo caſu loquatur & procedat an in polluta & conſcia, uel in alia ſecunda non polluta conſcia tamen ſubſecuta morte primæ uxo.*
24 *Maritus iſto caſu, an poſſit cogi per ſecundam ſi non fuit in dolo & fraude, & nu. 29.*
25 *Et quid ſi ſecunda erat conſcia, ſtante fraude, & dolo mariti.*
26 *Qualitas à lege requiſitã, omnino probanda eſt.*
27 *Dolus in dubio non præſumitur.*
28 *Probandus eſt enim ab eo, qui eum deducit & allegat.*
29 *Scienti, dolus non committitur.*
30 *Dolus & fraus non præſumuntur ſi in acta interuenit conſenſus & auctoritas ſuperioris.*
31 *Idem quando palàm & publicè actus fuit geſtus.*
32 *Credens fide digno excuſatur à dolo.*
33 *Dolus in his quæ ſunt de genere prohibitorum præſumitur.*
34 *Fallit quando ille actus, communiter reputatur licitus.*
35 *Dolus ex quib. indicijs et coiecturis præſumatur interueniſſe uel nõ*
36 *A dolo qualibet cauſa etiam iniuſta excuſat.*
37 *Conſanguinei in tertio gradu, prohibentur matrimoniũ cõtrahere.*
38 *Diſpenſatio in gradu prohibito, ſtrictiſſimè eſt intelligenda.*
39 *Diſpenſatio ſuper iſtis obreptitia, & ſurreptitia, nulla eſt.*
40 *Matrimonium inter conſanguineos contractum, etiã per uerba de præſenti, cum ſit nullum non eſt impedimento, quominus cõtrahentes poſſint alia matrimonia cõtrahere, ſine aliqua licentia.*
41 *Matrimonium per uerba de præſenti contractũ inter coiunctos, nõ ualet etiã ſi papa diſpenſaſſet, quando unus non uult uti dicta diſpenſatione ſeu uult cum alia contrahere.*
42 *Idem ſi papa diſpenſat ad petitionem unius, nã alia pars non poteſt cogi uti illa diſpenſatione.*
43 *Contrahens cum ſecunda, poſtmodum mortua prima, relicta ſecunda poteſt cum alia tertia contrahere, & nu. 45*
44 *Etiam ſi ſecunda cogeret illum iudicialiter conſentire, & lis ſuper hoc penderet.*
45 *Maximè attenta nobilitate ipſius ſponſi.*
46 *Sterilitas plurimum attenditur in damnum mulieris ſterilis.*

CONSILIVM LII.

DIXI in alio conſilio ſuper huiuſcemodi cã per me abſoluto aſſertum mariũ per d. Petr. de facto cũ illa ſecunda ꝯctum, non ſubſiſtere nec tenere, ex quo primũ per eundẽ cum d. Franciſca ꝯctum era ualit

1 ualidum & firmũ,iurib.deciſ.& rõnib.ibidẽ deductis.† Cũ ipſe.
d.Pet.nõ poſſet duas hr̃e uxores ſtãte ualiditate primi.l.cũ qui
duas.cũ cõcor.ibi allegatis.C.de adult. Eo ẽt qm̃ ſm̃ celebratũ
apparet ſtãte primo ꝯ interdictum eccleſiæ,& ꝯ cõſſ.lõnes & ca-
2 nones ſcriptus , de quib.in d.cõſ.† Prohibẽtes ſtãte primo ꝯhi
ſm̃ & inducẽtes circa hoc ꝑpetuũ impedimẽtũ quod nedũ im
pedit,ſed penitus dirimit ſm̃ ita de facto cõtractũ.c.ꝯdicimus.
a.xxv.q.iij.c.nõ dẽt de cõſan.& affi.cũ ſi. & tradit Hoſt. in ſum.
de mat.cõtract.cõtra interd.eccl.col.j.uerſi. a quo & uer. aliqñ
uero,& col.ij §.q̃d iuris.uer.ſi perpetua.& col.iij. §. quid iuris.
uer.hæc locũ habent. Et idẽ Hoſt.poſt gl.ibi cõiter ab omnib.
3 approbatã.in c.toa.§.ſi.de ſpõſ.duo.& ibi Ant. de But. † Dicẽs
ſufficere ẽt aliud impedimẽtũ,q̃ cõſanguinitatis, quod ſequit̃
ibi Abb.uolens ſufficere aliud impedimẽtũ ſimile, dũ mõ ꝙ
ſit perpetuũ,ut uult idẽ Abb.in c.ij.in ij.not.& in c.j.uerſi. nota
bonũ tex.extra de matr.cõtrac.cõtra interd.eccl.& firmat Spe.
4 & ibi Io.An.in add.in ti.de matr.cõtrac.cõtra interd.eccl.† Et
ꝙ habeat locũ cõcluſio iſta,in pſenti impedimento ſatis ſuadet
aa illo tit.qui refert̃ & relationẽ hẽt ad titulos pceden. in quib.
poſita ſunt impedimenta,ut dicit Ab.ĩ d.rub.de mat.ꝯtrar.&c.
Inter q̃ eſt impedimentũ pſens ut apertiſſimẽ dñt iura & deciſ.
allegatæ,& deductæ in alio cõſi.& faciunt tradita p Gem.cõſi.
xxxiij.Pro examinatiõe.col.iij.uer.& illud impedimentũ. & ſe-
quuntur Mod.in d.trac.col.ij.uer.gl.in uer. poteris. & uer. ſed
5 operæ preciũ eſt.cum infinitis alijs cõcor. † Quæ cõcluſio nedũ
procedit uiuente prima,cũ qua fuit uerum matrimoniũ, ſed ẽt
ea mortua,Nã talis exiſtentia primi cauſauit ꝑpetuũ impedimẽ
tũ,ut non ualeat illud cõtractũ cum ſecunda,cũ qua nõ fuit ma
trimoniũ,nec poterat eſſe ſtãte dicto impedimento,ut ſentit gl.
fi.quã ſequuntur ibi cõiter oẽs,in c.j.de eo q̃ dux.in matr. quã
poll.per adult.& firmat Abb.in c.ij.in iij.no.e.tit.& idẽ Abb.p
illũ tex.in c.ſuper hoc.e.tit.& ibi do.pꝑoſ.in j.notab.& alij ſcri
ben.oẽs,& eſt melior tex.in c.ex literarũ.ubi ẽt oẽs no.eo.tit. &
traditur in c.ueniens ad apoſtolicã.& in c.cũ in apoſtolica.ex-
tra de ſpõſ.ubi ſcribẽt oẽs,& ſentit ẽt Abb.in c.ueniens e.ti.in j.
6 no.† Ea rõne,qm̃ uiuente prima cõſenſus preſtitus ſecundæ fuit
nullus,ſtãte dicto impedimento,nec induxit mãrium ẽt quo ad
ipſum d.Pet.cõſentientẽ licet prima moriat̃, ex quo tale mãriũ
ab initio ita ꝯtractum , & de iure inualidũ non põt ꝯfirmari ẽt
prima poſtmodũ moriente,& ſic ceſſante impedimento,ut pro
bant iura ibi per eundẽ Abb.allegata,& ſentit Io.An.relatus a
d.præpoſi.in c.accepiſti.de ſpõſ.duo.dũ declarãt li.uer.nonquã,
ſ.ex eo lẽ primo ꝯſenſu,qui fuit nullus,& tenet Hoſt.in d.c.ſup
7 hoc §.fi.& plenẽ proſequitur Gem.in d.cõſi.xxxiij.col. pe.† Vbi
adducendo alias plures deciſ.firmat.ꝯſenſum a principio nullũ
nõ ualidare mãrium licet ceſſet impedimentũ illud annullans,
ex quo neceſſarius eſt cõſenſus nouus ſaltim tacitus,ut ĩ.dicet̃,
ex quib.infertur aſſertũ mãrium nulliter cũ ſecunda ꝯtractum
nõ ualidari nec ꝯfirmari eſto ꝙ dicta d.Frãciſca fuerit mortua,
8 maximẽ pẽdente lite ſuper dicta nullitate.† Et cõcluſio ſuperi⁹
firmata procedit ẽt ſi dicta d.Franciſca poſtmodũ mortua non
fuiſſet aliter carnaliter cognita ab ipſo d.Petro, ut dicit Inn.&
Hoſt.in §.fi.uer.uixerit.in c.fi.de eo q̃ dux.in matr.&c.& Spec.
eo.ti.circa fi.& collecta.in c.ſignificaſti.in fi.e.tit.& An.de Bu.
in d.c.ſignificauit.uer.& no.in d.c.fi.uer.q̃d ſi. primã, & Card.
Floren.in c.ij.e.ti.& Abb.ibi in iij.no.& ibi d.Pꝑoſi.ĩ ult.no.
uolẽtes ſatis eſſe mãrium cũ prima de iure ualidũ fuiſſe celebra
tum per uerba de pſenti licet aliter. nõ fuiſſet carnali copula cõ
9 ſumatũ.† Et licet in aliquo caſu reperiat̃ uiuẽte prima mãrium
ꝯtractum cum ſecunda mortua poſtmodũ prima poſſe reualidari
10 ut in c.j.c. ueniẽs.& c.fi.extra de eo q̃ dux.† Tũ procedit iſtud
qñ mortua prima interuenit nouus ꝯſenſus,ſaltim tacitus,ut ꝓ
batur in d.c.ueniẽs.& ibi Abb. in j.& ult.no.& idẽ Abb.in d.c.
j.col.fi.ubi in fi.alleg.aliã gl.& rõnẽ,& Io.An.& d.Præpoſi.ĩ d.
c.accepiſti.de ſpõſ.duo.& idẽ Præpoſ.in d.c.ueniens.in pe.not.
11 & in d.c.fi.uer.q̃d ſi tacitus ſaltim.& uer.ſed q̃ requirant̃.† Vo-
lentes tale mãrium ſecũdo ꝯctum,nũ reualidari mortua prima,
licet ſecũda illud ratificet,ſi uir nõ cõſentiat de nouo,ſaltim ta-
citẽ,& qñ ꝯdicit nõ põt recõualidari,ut punctaliter dicit Hoſt.
In d.uer.ſed quid ſi mulier.& collectar.in d.c.j.uerſ.ſunt ſeparã
di,& qm̃ in caſu pſenti ipſe.d.Pet.mortua.d.Franciſca expreſsẽ
cõtradixit & cõtradicit,& nullũ ꝯſenſum ẽt tacitũ preſtitit,ne-
ceſſario dicendum eſt,aſſertũ matrimoniũ cũ ſecunda ꝯctum p
12 mortẽ.d.Franciſcæ,nõ eſſe reualidatũ nec ꝯfirmatũ. † Nec præ
dictis hẽt obſtare ſi dicat,ea procedere,qñ ſecunda fuiſſet pol-
luta, ſecus ſi cũ ipſa tm̃ mãrium fuiſſet de facto ꝯctum p uerba
de præſenti, & non fuiſſet proceſſum ad aliũ actũ , ut extitit in
caſu præſenti. Nã tunc mortua prima mãrium durabit cum ſe-
cunda p tex.in c.fi.de eo qui dux.in matr.quã poll.&c.& firmat
Spe.e.tit.io ij.ſor.libelli.uerſi.hinc nobis.& uer q̃d ſi uer. in fi.
13 † Etiã ſi ſecunda fuiſſet ſciens primi matrimonij , ut dicit Car.
in c.cũ hr̃et.col.j.uer.quæro gñaliter.& in d.c.j.col.j.in fi. uer.
regulæ affirmatiuæ.e.tit.& tenet Abb.in j.q.uer. aut quis ꝯtra-
xit.ut no.ẽt Abb.in d.c.fi.in ult.no.& d.præpoſi.in rub.de eo q̃
14 dux.&c.per d.c.fi.† Nã.d.c. fi. procedit & intelligi dẽt , qñ uir
mortua prima pſtitit nouũ ꝯſenſum erga ſecũdã ſaltim tacitũ p
15 d.c.ueniens,& p deciſ.alias ſuperius adductas.† Qui ꝯſenſus no
uus neceſſario dẽt interuenire, ex quo nõ obſtãte morte primę
ipſe licitẽ põt cũ alia tertia ꝯtrahere , ut illico dicet̃,& obiectio
procederet qñ ſecunda iſtud peteret,& ipſe d.Pet.nõ cõtradice
ret,eo aũt ꝯtradicente,& nolente cũ alia tertia ꝯtrahere, ceſſa-
16 bit diſpoſitio.d.c.fi.† Minus pdictis habet obſtare ſi poſtremo
diceret̃,ꝙ ipſe.d.Pet.poterit p ipſam ſecundã cogi & cõpelli ad
præſtandũ ꝯſenſum de nouo & ad remanendũ cũ ipſa, p text.in
c.j.de eo qui dux. in mat.uolentẽ mortua prima poſſe maritum
cogi p ſecundã ad ꝯſentiendũ matrimonio ſecundo loco ꝯcto.
Ne ipſe d.Pet.de ſuo dolo ſcienter ꝯtrahens cũ ſecunda cõtra ca
nones,lucrũ habeat reportare,& gl.fi.ibidẽ iſtud firmat & ſcri-
ben.oẽs ibi ſequunt̃,& Hoſt.in ſum.e.ti.ĩ prin.& in d.c.j.& ibi
Io.An.Ant.de Bu.& reliqui ſcrib.& Spe.e.ti.in ſecunda ſor.li-
belli.& ibi Io.An.in Add.in uer.ęquũ eſt,& p doc.in d.c. cũ in
17 apoſtolica.de ſpõſ.cum ſi. † Nã aduertendũ eſt ꝙ diſpoſitio.d.
c.j.uolentis ſecundã poſſe cogere maritũ ad ꝯſentiendũ mortua
prima procedit & locũ habet ꝯcurrentib. duobus , qñ maritus
ſcienter,& doloſe ꝯtraxit cũ ſecunda, itẽ & qñ ſecunda erat in-
ſcia & ignorãs primi matrimonij ; ut probat ille tex.ibi inſciã a
cõtrario ſenſo,& expreſsẽ hoc uult ibi gl. in uer. inſciã. Nam ſi
fuiſſet ꝯſcia,nõ poſſet cogere nec procederet ille tex.ut probañ
ibi,quia tñ pfata mulier erat inſcia,ubi Pontifex procedit ad dã
18 ctã deciſ.ꝯſiderando dictã rõnẽ ignorantiæ.† Quod geminatis
uicib.replicat,propter quod tãto magis enixa oſtendit̃ uolun-
tas diſponẽtis,ad no.in l.baliſta.ff.ad treb.& in l.ſcimus . C. de
agri.& cenſ.li.x.cũ uulg.Et ẽt quia ſciã ꝯſtituit eã in mala fide,
cũ cõtra canones ſciẽtes ꝯtraxerit cõtinentes perpetuã prohibi
tionẽ ut dictõ fuit.ſ.Quæ diſpoſitio ceſſat data ſcientia, ut fir-
mat Hoſt.ibi uer.ſed q̃d ſi prima,& in §.q̃a tñ in prin.& Io.An.
19 ibi,uer.inſciã,& ibi Ant.de Bu.col.ij.uer.aut eſt.† Volẽtes tex.
illũ ꝓcedere data ſciẽtia ſecundæ ẽt ex poſt facto, licet ab ini-
tio fuiſſet ignorãs,ut ẽt uult Hoſt.in ſum.e.tit.col.ij.uer.ſed q̃d
& uer.ſin autẽ ſecunda & tradit Inn.in d.c.cũ in apoſtolica.ĩ ſi.
ubi ita declarat & intelligit d.c.primũ,& ſequit̃ ibi Hoſt. in fi.
prin.& in §.uerũ uer.uerũ ſi fuiſſet cõſcia.& in fi.& ſequitur ibi
Car.in fi.ĩ ſua diſt.ita declarãdo.d.c.primũ & ibi.d.Ant.uer.gl.
fatet̃,apertius hoc firmat,uolens duo requiri, ut uir poſſit cogi
a ſecũda,primũ ꝙ uir fuerit in dolo, ſecũdo ꝙ ſecunda fuerit in
ſcia,& ignorãs,alias ſi fuiſſet ſciẽs,nõ ꝓcederet, ut clare ẽt poſt
Io.An.uult.d.pꝑoſi.in d.c.cũ in apoſtolica.col.pe.uer.aut uero
primũ,& probat̃ in d.c.ueniẽs,ibi,inſciã,ubi.d.Ant.Abb.& alij
20 ẽt doc.firmãt,& eſt tex.aptus in c.cũ hr̃et.e.ti. † Vbi utroq; ẽt
uolente data ſciã utriuſq; poſt mortẽ primæ nõ pñt de nouo cõ
trahere,ẽt ſi ex ſecundo matrimonio nullo, multi eſſent filij ꝓ
creati,& ẽt ſi diu inſimul habitaſſent, & ibi doc.ẽt iſtud firmãt
& eſt gl.pe.in c.ij.e.ti.& firmat Io.An.& d. præpoſ.in d.c.acce-
piſti.de ſpõ.duo.& probat̃ in c.ſuper e. ti.& ponit Car.ĩ d . c.ij.
& doc.in diuerſis locis,ut tãgit.d.Ant.in d.c. ſignificauit uerſi.
21 obſtat ſecundo,e.ti.† Et ꝙ iſta ſecunda fuerit cõſcia,& habue-
rit ſciam,ipſum.d. Pet. prius cõtraxiſſe cũ d.d.Fr.ſatis apte põt
oſtẽdi , eo qm̃ in facto pñt uerificari illa p quę eius ſciã in caſu
pñti põt ꝓbari,ut tradit Hoſt.ĩ d.c.ueniẽs,in uer.inſciã , & Io.
An.in d.c.fi.& Ant.de But.in d.c.ſignificaſti.& d.pꝑoſi. in d.c.
ueniẽs.col.ij.uer.ab extra.& in d.c.j.col.ij. uer. & per pdicta,&
22 in c.fi.col.ij.uer.ab extra.† Data igit̃ ſciã ſecundæ ceſſabit coa
ctio,& diſpõ.d.c.j & licet.d.c.j.c. ueniẽs.& c.cum hr̃et,& ſi.lo-
quant̃ in ſecunda corrupta , & carnaliter cognita,ut data eius
ſciã non poſſit cogere maritũ ad cõſentiendũ mortua prima,&
uideat̃ dicendũ iſtud nõ procedere qñ ſecunda nõ fuit polluta
nec cognita,per d.c.fi:& per alias deciſ.quas.ſ. adduxi, uolẽtes
23 ſecũdã ẽt cõſciã poſſe remanere in mãrium mortua prima.† Tñ
aduertendũ eſt,qm̃.c.j.& c.ueniẽs.& c.cũ hr̃et,& ſimi.expſſe uo
lunt ꝙ ſi ſecunda fuit polluta,& ꝯſcia, ꝙ nullo mõ mãrium põt
ſubſi-

ſubſiſtere, mortua prima etiam conſentiente uiro, & ſic utroq;
& à fortiori ipſa non poſſet cogere maritum ad conſentiendũ,
quando autem ſecunda nõ fuit cognita, nec polluta, eſto ꝙ fue
rit ſciens mortua prima, licitè poteſt remanere in matrimonio.
d.c.fi.cum alijs.ſ.adductis, interueniente tñ nouo ꝯſenſu ſaltim
tacito, ut ſuperius fuit concluſum, ſed ꝙ iſta ſecunda ꝯſcia non
polluta, poſsit cogere mortua prima maritum recuſantem, & ꝯ-
dicentem ad conſentiendum, illud minimè dr̃ in d.c. fi. ſed ſolũ
põt hoc prætendere per d.c.j. quod nullo modo põt procedere
in conſcia, & in ſciente, ut apertiſsimè fuit ſuperius deductum.
34 † Prætereà obiectio ꝙ poſſet cogi, procederet, qñ ipſe d. Pet. fuiſ
ſet in dolo, & fraude. ex quib. lucrũ reportaſſet, ut apertiſsimè
dicit tex. in d.c.j. ceſſante igĩ dolo, & fraude non poterit cogi,
✻ ut concludunt * cõiter omnes per illum tex. in d.c.j. ſe fundan-
tem ſuper prædictis qualitatibus, ut patet ibi, ſcienter, & ibi, de
ſuo dolo, & ponit Spe. eo. tit. in ij. for. libelli, & ponunt oẽs ma-
ximè Ant. de But. in d.c. cum in apoſtolica. & Hoſt. in ſum. eo.
tit. in prin. cũ ꝯcor. & quia d. Pet. caret dolo, & fraude merito a-
35 ſtringi non poterit. † Vtrunq; .n. & copulatiuè dẽs interuenire,
ut tex. ille locũ ſibi uendicet, ignorantia. l. ſecundæ, & dolus do.
Pe. qui cum ceſſet, ceſſabit, & ipſius diſpoſitio uulg. l. ſi hẽdi plu
res. ff. de ꝯd. inſt. cum ſi. c. cũ ceſſante. extra de app. l. adigere. §.
36 quãuis. ff. de iu. pat. † Et d. qualitas a lege requiſita, ut ꝓcedat ip
ſius diſpoſitio, oĩno probanda eſt, ut tradit Io. An. in c.j. de ho-
mi. li. vj. & Alex. ꝯſi. j. uol. iij. & conſi. ilj. uol. iiij. & Fran. de Cur.
37 conſ. xvj. & duob. ſeq. & Fely. in c. licet cãm. de prob. † ꝙ mõ ip
ſe d. Pet. non fuerit in dolo, nec in fraude, oñdit ex plurib. & pri
mo qm̃ in dubio dolus non præſumiĩ cũ ſonet in delictum, uul.
l. merito. ff. pro ſoc. l. quotiens. §. qui dolum. ff. de dolo, & l. quo-
38 ties. §. qui dolo. ff. de prob. † p quẽ tex. inductũ eſt, dolũ & frau
dẽ debere probari ab eo, qui illum deducit, & alleg. ut in l. dolũ.
39 C. de dolo. † Prout ẽt qm̃ d. ſecundæ ſcienti dolus non põt dici
30 cõmiſſus. l. cã donationis. C. de tranſ. l. j. ff. de ac. emp. † Prout ẽt
qm̃ dolus, & fraus minimè præſumiĩ qñ interuenit in actu, ꝯſen
ſus, & auctoritas ſuperioris, uti interuenit hic diſpenſatio. l. Põ
tifi. & ſñia ipſius delegati. l. j. & ibi no. doc. C. de præd. cur. li. a.
l. fi. in prin. ff. quod me. cã. & adducit Alex. conſ. xcij. Perſpectis.
31 nu. xv. uol. vj. † Ad quod ẽt qm̃ palam, & publicè ipſe d. Pet. præ
dicta geſsit. l. non exiſtimo. ff. de admi. tut. cum alijs allega. per
32 Alex. ꝯſi. xxxj. habita. in fi. uol. vij. † Et eo ẽt qm̃ a dolo excuſaĩ
qui fidedigno credidit, ut fecit ipſe do. Petrus, fidem adhibens
aſſertæ diſpenſationi, & ſententiæ delegati, & alijs probis, & fi-
dedignis uiris, ut tradit gl. in uer. actiones, circa fi. & in l. Titio
fundus, & ibi not. doc. ff. de condi. & demon. & per Bar. & alios
33 in l. Celſus. ff. de uſucap. † Prout ẽt quia licet dolus, prima facie
præſumatur in his quæ ſunt de genere prohibitorum. l. j. ad leg.
34 Corn. de ſicar. & ſim. † Tñ ceſſat iſtud qñ ille actus cõiter repu-
tatur licitus, ut tradit Bar. in l. quid ſit fugitiuus. §. apud Labeo
nem. & p illũ tex. ff. de ædil. edic. prout hic communiter licitus
reputatur ſtante diſpenſatione pontificis & ſñia delegati, & a-
35 lijs circunſtantijs ſuperius adductis. † Ex quibus ꝯiecturis, pp
quas dolus pt̃ præſumi interueniſſe uel non, ut traditur. in c. ij.
de renunc. li. vj. & in c. j. de re. perm. eo. lib. & in l. dolum. C. de
dolo. & per Alex. conſi. cxliij. nu. vj. uolum. vj. cum alijs uulgar.
36 † Apertiſsimè colligitur ipſum d. Petrum nõ fuiſſe in dolo, nec
uſum fuiſſe fraude, eo etiam quoniam quælibet cauſa etiam in-
iuſta, excuſat a dolo, ut hr̃ in l. j. in fi. & ibi not. Ang. & alij ſcrib.
ff. ſi quis ius dicen. non obtemp. & eſt caſus, in l. igitur. §. pater.
ff. de libe. cau. & tradit Soc. conſ. lix. nu. xxxj. in fi. uol. iij. & Pau.
de Caſt conſi. cxcij. In cauſa. col. ij. uer. ij. cum ſi. Conſequenter
ab ipſa ſecunda cogi non poterit ad perſeuerandum in dicto
nullo matrimonio, tum maximè cum ipſa ſecunda hoc non pe
37 tat, & ſi peteret repellenda erit ut concluſum eſt. † Eo etiam cũ
ipſa & d. Petrus ſint conſanguinei, & in tertio conſanguinitatis
gradu conſtituti, & ſic prohibiti matrimonium ꝯhere. c. non de
bet. cum uulg. de conſang. & affi. Nec diſpenſatio pontificis ſu-
per iſto impedimento poterit prodeſſe dictæ ſecundæ ea quo in
ea nulla facta fuit mentio primi matrimonij per ipſum. d. Petrũ
38 ꝯcti, cum dicta d. Franc. † Et talis diſpenſatio ſtrictiſsimè intel
ligenda eſt, & interpretanda, cum ſit odioſa, iuxta. c. ij. de fi. pre
sby. lib. vj. nec debet ad iſtum caſum non expreſſum extendi, vt
dicit Pau. de Caſ. conſi. ccxxj. Super puncto. col. ij. & iij. uer. nec
obſtat. & eſt optimum ꝯſi. Gemi. xxiij. & firmat Card. ꝯſi. liij.
Dico ꝙ iſte, col. j. uer. item diſpenſationes, & Barb. ꝯſi. liiij. col.
39 xij. uol. j. † Tum etiam quia aſſerta diſpenſatio, fuit & eſt obre-
ptitia. & ſurreptitia, ꝯſr nulla, ut plenè deduxi in alio ꝯſi. & dif
40 fusè proſequitur Gem. d. conſi. xxiij. † Et quia matrimonium
inter conſanguineos ꝯctum per uerba de præſenti non tenet, &
ita ꝯhens. põt aliam capere ſine aliqua licentia, & iudicio eccle
41 ſiæ, ut tradit Bal. conſi. mihi cxviij. Verba matrimonij. uol. j. † Et
matrimonium p uerba de pſenti inter ꝯiunctos ꝯctum, non te-
net ẽt ſi papa diſpẽſaret, qñ unus nõ uult expectare nec uti d. di-
ſpẽſatione, ſed uult cũ alia ꝯhere, ut tenet Bal. ꝯſ. mihi lx. tractaĩ
42 parẽtela. uol. ij. † Et qñ Papa diſpẽſat ad petitionẽ alteri*, arbi
trio alterius partis, erit illa vtĩ uel nõ, & ſi ea nõ uult uti, põt cũ
alia ꝯhere, ut dicit Pet. de Anch. ꝯſi. ccxxxix. Parum dubitatio-
nis, cir. fi. quæ bene adaptanĩ ad caſum præſentem, cum ipſe d.
Petrus non fuerit ad plenum uſus dicta diſpenſatione, & prote-
43 ſtatus ſit mortua Franc. nolle ea amplius uti. † Et ꝯprobanĩ qm̃
ipſe d. Petrus liberè põt cum alia tertia matrimonium ꝯtrahe-
re, non obſtante morte d. Franciſcæ relicta dicta ſecunda ut fir-
✻ mat gl. fi. * cõiter ab oĩbus approbata, in d.c.j. de eo qui dux. & c,
& tenet Hoſt. ibi, & collectar. circa prin. uer. quid ſi, & Hoſt. ibi
uerſi. quid ſi pẽdente, quem ſequitur Io. An. ibi uer. & ſm Hoſt.
† Vbi dr̃, ꝙ ẽt pendente compulſione poterit liberè ꝯtrahere,
44 cum alia tertia, quæ erit uera uxor, inferentes ad quæſtionem
bene facientem ad caſum nr̃m, ꝙ poſsit liberè cum tertia ꝯhe-
re, ut per eos, quos ſequitur ibi Ant. de Bu. circa fi. & d. Præpoſ.
col. ij. uerſ. & per prædicta, & ꝙ poſsit cũ tertia ꝯhere uult Hoſ.
per illum tex. in d.c. ſignificauit. §. mandamus. & in d.c. ex litera
rum uer. prima mortua. & Spe. eo. tit. in ij. for. libelli. in uerſi. æ-
quum eſt. expreſsè iſtud firmat, & Abb. idem uult, in d.c.j. ſeqn
do gl. ibi, & idem Abb. in d.c. ex literarum. in ult. not. & in c. fi.
eo. tit. uer. ſed hic quæro. ubi apertiſsimè iſtud tenet, prout etiã
uult Hoſt. in ſum. eod. tit. col. ij. uerſ. ſed quid ſi, ubi ad id addu-
cit iura & rationes, & d. Præpoſ. idem ſequitur in d.c.j. col. fi. &
45 in d.c. ex literarum. in ſum. † Et eo magis ipſe d. Petrus põt cum
alia ꝯhere, cum ualde ſua, & aliorum nobilium ſtatus ipſius in-
terſit habere prolem ad pleniſsimè not. in l. j. cũ conco. ff. ſolu.
46 mat. † Et ualde ſuſpiceĩ ob ætatẽ, & aliud quoddã corporis ui-
tium, ipſam ſecundã eſſe careturã ſobole, & nõ aptã ad prolem,
ꝯſr eſſe ſterilẽ, ꝯ quã ſterilitatẽ uideri poterunt adducta p Bar.
& alios oẽs, in d. l. j. ff. ſol. mat. Concludiĩ ergo iſtis cõſideratis,
matrimonium nulliter cum ſecunda ꝯctum, non ſubſiſtere nec
reualidari per mortem d. Franciſcæ, & ipſum d. Pet. nõ poſſe co
gi per ipſam ſecundam ad perſeuerandũ, & conſentiendum d.
nullo mr̃imonio, & ꝙ ſecuta morte d. Franciſcæ poterit cũ alia
tertia liberè mr̃imoniũ ꝯhere, relicta dicta ſecunda. Pariſ. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Clandeſtinitas, non reddit matrimonium nullum.*
2 *Ad probandum matrimonium clandeſtinum duo teſtes ſufficiunt.*
3 *In dubio pro matrimonio iudicandum declaratur tamen quando p cedat. num. 32.*
4 *In dubio illud ſequendum eſt, quòd partibus eſt minus damnoſum.*
5 *Scandalum eſt euitandum, ſed declaratur. nu. 33.*
6 *Vbi ueritas de facili haberi non poteſt teſtes inhabiles recipiuntur, ſed declaratur. nu. 34.*
7 *Teſtis inhabilis, ſuppleĩ per habiles, quod declaraĩ, n. 35. 36. et 37.*
8 *Cauſa matrimonialis grauis eſt & ardua.*
9 *In qua teſtes eſſe debent omni exceptione maiores.*
10 *Qui dicantur omni exceptione maiores.*
11 *Teſtimonium de audita, quo caſu recipiatur.*
12 *Pauper, an & quando ſit teſtis idoneus.*
13 *Amicus, an & quando ſit teſtis idoneus.*
14 *Inimicitia cauſatur ex eo quia aſtabat cum aduerſario, & nu. 16.*
15 *Socius & particeps criminis, repellitur à teſtimonio.*
16 *Inimicitia capitalis, repellit à teſtimonio.*
17 *Affectans & deſiderans uictoriam pro eo, pro quo deponit non eſſe idoneus.*
18 *Procurator & ſollicitator, non ſunt idonei teſtes.*
19 *Cõtrarius ſibi ipſi repellitur, & nu. 23. & 24. ubi de uario ſibi ipſi.*
20 *Falſus in uno, præſumitur in omnibus falſus.*
21 *Presbyter, prohibetur nuptijs clandeſtinis interuenire.*
22 *Non ualet teſtimonium, ſi incertum eſt quo loco fuit præſtitum, & iuratum.*
25 *Singulares non probant.*
26 *Decoctor & debitor fugitiuus, non eſt idoneus teſtis, quia infamis.*
27 *Inimicitia capitalis, repellit etiamſi procedat culpa illius contra quem deponit.*

18 *Et ſatis eſt, quòd inimicitia ſit tempore quo iurat ſeu deponit.*
29 *An quis non debet admitti, admiſſus probet, & quando, & numero 30. & 31.*
30 *Et quid ſi fuit oppoſitum.*
31 *Et quis ſi fuere oppoſitiones reſeruatæ.*
37 *Quando teſtes ſunt coniungendi, & quando non.*
Imperfecta quomodo iunguntur.
38 *Iuramentum ſuppletorium non datur, quandò nullus teſtium eſt idoneus.*
39 *Nec præſtatur in cauſa matrimoniali in qua agitur de ſtatu, & ſeruitute.*
40 *Semel teſtis productus, & approbatus, non poteſt reprobari à producente.*
41 *Matrimonium metu contractum non ſubſiſtit, & nu. 50. plenius.*
42 *In omni actu, conſenſus requiritur.*
43 *In matrimonio, actus debet eſſe purus liber & mutuus, & nu. 46.*
44 *Vbi in actu requirit aliqua qualitas illa dēt neceſſario interuenire.*
45 *Qualitas informat ſubiectum cui inhæret.*
47 *Metus quid ſit.*
48 *A quo fuerit inductum, metu geſta, non eſſe rata.*
49 *Metus contrariatur uoluntati & libertati.*
51 *Metus iuſtus, quis dicatur.*
52 *Et ſi dubitat uulnerari iuſtus eſt, nam uulnus expectare non debet, & num. 57.*
53 *Palliditas metum arguit.*
54 *Voluntas ne dum uerbo, ſed facto datur intelligi.*
55 *Proteſtatio declarat animum.*
56 *Per actus ſequentes, declaratur uoluntas quæ fuerit in præcedētib.*
57 *Metus iuſtus eſt etiam ſi actualiter ius nō infereretur, & n. 58. et 59.*
58 *Ex quibus iuſtus metus arguat, & nu. 51. 52. 53. 57. 59. 60. et 66.*
60 *Arbitrio iudicis remittitur, quis metus iuſtus dicatur.*
61 *Metus in ſe dolum continet, qui ex coniecturis probatur.*
62 *Magis creditur duobus de metu deponentibus, quam pluribus deponentibus de ſpontanea & libera uoluntate.*
63 *In his quæ ſunt difficilis probationis, lex contenta eſt coniecturis.*
64 *Validum eſt argumentum à ſolitis.*
65 *Quod non eſt uériſimile debet reijci, & non admitti.*
66 *Quando non ſit quod uer. ſimile eſt, metus præſumitur.*
67 *Habetur pro probato id cuius contrarium non eſt uéroſimile nec credibile.*
68 *Metus attenditur, etiam ſi ſui culpa, quis in metum inciderit.*
Culpa non ordinata ad actū, non tollit remedium, quod competebat.
69 *Et in matrimonio, ut non ualeat, culpa habet excuſare.*
70 *Quando & ex quibus, metus dicatur purgatus.*

CONSILIVM LIII.

1 QVAMVIS † Canones deteſtent matrimonia clā
deſtinè cōtra, ex hoc tñ non uitiatur mřimoniū, qm̄
ſola clandeſtinitas ipſum non reddit nullū dūmō
cōtum probet per mutuum cōſenſum & liberū, il-
lud ꝑncientē. l. nuptias. ff. de reg. iur. & tradit Abb. ꝑ illū tex. &
2 alij ſequunt in c. j. de clād. deſpō. in prin. † Et ad ꝓbandū mřimo
niū ita eſſe cōtum ſufficientes erūt duo teſtes, ſiue maſculi ſint
ſiue fęminæ. c. ſuper eo. el ij. de teſti. & Abb. & alij ibi firmant,
& ꝑ gl. ij. q6. v. in ſum. & in c. ꝓſul. Ex quib. inferri pōt. d. Mari-
nam in præſenti iudicio obtinere debere, cū per duos teſtes pro
batum inter ipſam & Io. Mariā, mřimonium fuiſſe cōtum licet
3 clādeſtinè. † Ad cuius opinionis corroborōnē illud adduci poſ
ſet, traditū in c. fi. de re iudi. ut in dubio, iudicandū ſit pro matri
4 monio. † Et quia in caſu dubio, illa pars eligenda eſt, ſm̄ quā mi
nus ꝑiudicium partibus inferi, vt tradunt Pau. de Ca. Alex. & a-
5 lij in l. j. ff. ſi qs cau. † Eo magis, cū ſi tale mřimonium nō demā-
deř executioni, ſcandalū de facili poſſet oriri ex quo d. Marina
fuit vt dř carnaliter cognita ab ipſo Io. Maria. arg. tex. in c. j. in
fi. de cogn. ſpir. & in c. ſu ꝑ eo. & not. ꝑ gl. & alios in c. ij. de ꝓſcr.
6 † Et quia uidemur uerſari eo caſu in quo ueritas aliter nō poſ-
ſet haberi, quo fit ut teſtes alias inhabiles debeant admitti. l. cō
ſenſu. C. de repud. c. ueniens. il ij. de teſti. per Spe. eo. tit. §. j. u et.
item ꝙ eſt domeſticus, & per doct. in c. tertio loco, de probat.
7 † Prout etiam quia fides & depoſitio unius teſtis etiam inhabi
lis, vř ſupplenda per habiles & idoneos, per quos reintegrat, ut
in ſi. traditur per Bald. & alios in l. ſi quis ex argentarijs. §. j. ff. de
eden. & per Rom. conſi. cccclxxxvj. In caſu. in fi. ¶ Iſtis tñ mini
mè obſtantib. cōſiderata facti ueritate cōtria ſententia uerior eſt,
ut ipſe Io. Maria, oīno liberandus, & abſoluendus ueniat. Et de-
clarandum ſit inter prædictos, mřimonium nullum uel ſaltim
8 fuiſſe cōtum. † Illud. n. certū eſt præſentē cām matrimonialē eſſe
grauē & arduā, ſm̄ d. Abb. & alios in c. ſi pro debilitate, eā de
off. deleg. & in c. cām matrimonij. & per Spec. in tit. de reſcr. ꝓ-
ſen. §. rōne formę. ver. nunc ad deſtructionē, & per Dec. cōſ. 133.
9 Viſo proceſſu, col. j. in fi. & cōſi. cccx. Viſis, colu. j. † In qua cā ꝓꝑ
ſui grauitatē requirunt & debent eſſe teſtes oī exceptione ma-
iores, ut hř in c. j. de conſang. & affi. ibi, circunſpectas, omni ex-
10 ceptione maiores, & Abb. ibi in iij. notab. † Et alij doc. poſt gl.
10 dicunt, illos omni exceptione eſſe maiores, qui nulla legitima
exceptione poſſunt repelli, vt tradit gl. in uerſ. idoneos, inſti. de
inut. ſtip. §. item uerborum. & Bal. in l. optimā. col. ij. C. de cōtrahē.
& commi. ſtip. & Alex. conſi. xvij. Viſo. col. fi. vol. j. & magis a-
pertè in terminis noſtris. conſi. clxvj. In cauſa. col. vij. uer. præ-
terea teſtes. uol. v. & And. Barb. cōſ. liiij. col. iij. in fi. & cōſi. xlv. col.
j. vol. j. & per Dec. d. conſi. cxxxij. & ccca. Et poſita pro firma &
ualida præſenti cōcluſione. uti uera eſt, cōſiderando oēs probatio
nes adductas per ipſam do. Marinam, minimè inuenio, eius in-
tentionē ſufficienter fuiſſe probatam, nam hucuſq; duo tantum
teſtes per ipſam apparent producti, & poſtmodum examinati,
primus eſt Tadæus, minimè idoneus, nec omni exceptione ma
ior, ex quo quāplures legitimas patiť exceptiones. Et primo il-
lā ſatis urgentē, quia ſuper interrogatorijs, atteſtať uerum eſſe
non recordari de hmōi facti contingentia, propter quam obli-
uionem, die præcedenti hora ſerotina ſe ipſum contulit ad ple-
banum S. Cantiani, ut dicto aſſerto teſti in memoriam reduce-
ret facti ueritatē, ipſumq; plebanū eidem narraſſe factum, redu-
xiſſeq; ad ſuam memoriā, rem ita ſe hře, prout ipſe plebanus ſi-
bi dixerat. Quibus ex uerbis, apertiſsimè colligit, d. Tadæum il
la quæ dixit, non depoſuiſſe ex uera & propria ſcientia, ſed ſolū
illa depoſuit ex relatione & narratione eidem facta ꝑ ipſum ple
banum & ex eo quia, illa audiuit narrari & referri a d. plebano.
11 † Teſtimonium autem de auditu, & relatione alterius, poſt litē
motā nullā facit præſumptionē, & minimè eſt recipiendum ex
quo non ſumus in antiquis, ſed in negocio de recenti geſto. c. ꝓ
terea. c. tam literis. de teſti. c. teſtes. iij. q. ix. l. ſi arbiter. ff. de ꝓ-
ba. & per doc. in c. licet ex quadā. de teſtib. & in l. ij. §. itē Labeo.
ff. de aqua plu. arc. & Alexā. cōſi. lxxxij. In cā. uol. j. & Dec. conſil.
cccxxj. In cā. col. iij. nu. vij. & alijs ſeq. & apertius cōſ. lxxxij. Vi
ſo proceſſu. nu. j. ubi adducit Archi. Abb. & Rom. ferè in termi
nis nřis loquentes, qn̄ teſtes deponunt de relatione facta poſt li
12 tem motam. † Ad quod ēt quia ut ipſemet aſſerit, pau ꝑ eſt & ni
hil habet in bonis, ut not. in l. iij. ff. de teſtib. & per Spe. eo. tit. §.
j. uer. item ꝙ eſt pauper, & per Io. And. Imo. & alios, in c. ſi qs te
ſtium. eā de teſtib. & Alex. cōſi. xv. Viſo proceſſu. uol. iij. cū cōcor.
13 † Prout inſuper qm̄ Tadæus ipſe magna amicitia, ut ipſe dicit
coniunctus eſt Aloyſio fratri do. Marinę, qui ipſum Io. Ma iam
coegit ut aſſerit eandem Marinam eius ſororē deſponſaſſe, & q
Aloyſius fuit & eſt capitalis inimicus d. Io. Mariæ, & talis amici
tia minimè leuis, teſtem repellit. l. iij. ff de teſtib. Lata culpę. §.
amicos. ff. de verb. ſigni. c. quoties. eo. tit. & per Spe. in tit. de te-
* ſte. §. j. circa princ. & eſt * cōis opi. ut refert Albert. in trac. de te
ſtib. col. vj. uer. dicto de inimico. Vbi etiam adducit aliquas de
cī. concludentes etſi ab initio nō ueniat amicus repellēdus, tñ
ipſum minimè poſſe dici idoneū concurrentibus inſuper alijs
qualitatibus fidem diminuentibus, ut quamplures in ipſo Ta-
14 dæo concurrunt. † Quartò ob. ipſi Tadæo odium & inimicitia
cauſata inter ipſum & d. Io. Mariā, ex eo quia ipſe Tadęus una
cum Raphaele eius fratre aſſociarunt do. Aloyſium, ut ipſemet
fateť & aſtabat cū eo ꝓſtans illi fauorem, comet ipe quo dř ip-
ſum Aloyſium coegiſſe eundem Io. Mariam ad deſponſandam
15 d. Marinam. † Et certiſsimum eſt, cōſociū, & participē dictę coa-
ctionis in teſtem non debere recipi, ſicuti non recipit particeps
& ſocius criminis l. qm̄. C. de teſtib. & ibi plenè Bal. & alij, & ꝑ
Spec. eod. titu. § j. uer. item quod eſt ſocius, & iiij. q. iij. §. libe-
ri. & in c. ueniēs. ubi doc. de teſtib. & hř in l. fi. C. de accuſa. per
Saly. poſt alios, & per Albe. in tract. de teſtibus. car. mihi. viij. co
lum. ij. verſi. conſequenter pro declaratione. & Petr. de Ancha.
conſi. xxiij. Viſa. Fulgo. conſi. cxxxvij Super eo. col. fin. & conſi.
16 clxxiij. In cauſa. col. j. & Io. de Ana. conſil. lix. Viſa. † Et meritò
ex cā prædicta cauſata & orta fuit inter d. Tadæum & Raphae
lem ex una, & d. Ioā. Mariam ex altera capitalis inimicitia, quę
prorſus a teſtimonio reddendo ipſos hēt repellere. l. iij. in prin.
ff. de teſtib. & ibi gl. allegans concor. c. per tuas. §. nos uerò, de
ſimo. ubi poſt gl. & doc. alia adducunt, & hř in c. cum P. Manco
nella.

nella.& in c.meminimus.de accuſatio. & per Alex.conſ.cxxvij.
17 uol.j.† Prout etiam ipſe Tadæus nullam prorſus fidem facit,ex
quo vt ipſemet aſſerit,affectat & deſiderat uictoriam præſentis
cauſæ in fauorem d.Marinæ,ut in ſim.dicimus de aduocato.l.ſi
18 na.ff.de teſti.c.ſi.eo.tit.lib.xj. † Et de procuratore & ſollicita-
tore,ſecundum d.de Rot.in antiq.deciſ.xj.& deciſ.ſequẽ.& per
Ang.conſi.ccxxxiij.In cauſa.col.iij. & Alex.in terminis noſtris
conſi.cliiij.col.ij.uer.prætcrea.uol.v.& Alberi.in d.trac.in rub.
19 quando teſt.repell.rat.affect.col.iij. † Ad quod inſuper quia in
eius depoſitione,ſibi ipſi ꝯrius reperit. Nam interrogatus,ſup
xxv.interrogato.& xxxij.dicit nulla uerba minatoria fuiſſe di-
cta ꝑ ipſum Aloyſiũ & tñ ſuper tertio interrogato. apertiſsimè
deponit Aloyſiũ erga ipſum Io.Mariam imperatiuè loquendo,
dixiſſe uelle tale matrimonium celebrari illomet ſero,& ꝙ Ioã.
Maria inſtabat,ut ſinerent ipſum abire, & Aloyſius recuſauit,
qui poſtmodum vt percepit a d. Marina eius ſorore eã fuiſſe ꝑ-
gnantẽ & grauidã,dixit erga Ioã.Mariã potius ſeipſum uelle in
terficere,quã ipſũ abire ꝑmittere, q̃ uerba,nedũ minatoria,uerũ
metum inducentia ſunt & oſtendunt, & ideo tanquam uarius,
& ſibi ipſi ꝯrius nedũ repellendus uenit, verum puniri debet.l.
ij.l.qui uaria.ff.de teſti.l.eos.ubi plenisſimè Barto. ff. de falſis.
& per Alex.in l.inter ſtipulantem.§. ſi Stichum.col.v.ff.de uer.
ob.& Tindar.in tract.de teſt.uarian.& Dec.conſ.viij.num.viij.
20 †Et qui in uno falſus repentur, in omnibus redditur falſus.c.ſi
ſcripturas,& ibi gl.ix.diſt.& per pract.Pap.car.xxxj.col.j. uer.
ſed quid dicemus.& Alex.conſi.cvj.uol.iiij.& Corn. ꝯſ.ccvij.
Viſa.uol.ij.& Soc.conſi.lvj.nu.xiij.uol.iiij.& Iaſ.in l.ſi ex falſis.
in ſi.C.de tranſact.& Io.Crot.in tract.de teſti. nu. cccl xxxviij.
21 ¶ †Secundus teſtis per d.Marinam productus eſt quidam ple-
banus, & presbyter,qui prohibitus eſt intereſſe nuptijs clande-
ſtinis,conſequenter ſemiplenam probationem minimè facit,vt
per illum tex.no.do.Præpoſi.in c.cum inhibitio. colu.j. & ij.de
clande.deſponſa.prout ẽt fidem non facit,nã & ſi nominatus &
ꝑductus ꝑ ipſam Marinã appareat, tñ illo tpe nõ erat præſens,
22 nec iurm præſtitit ipſo Io.Maria ꝑſente ſeu ad id citato.† Et in
quo loco ſuum teſtimoniũ explicauerit ſeu iurm præſtiterit, in-
certum eſt,quo ſit ut eius depoſitio nulla prorſus reddat.cap.in
nomine,ubi diffusè doc.de teſti.per gl.Bar.& alios,in l.ſi quis.C.
eo.nu.viij.& xiij.& Lanfran.c. qm̃ ꝯ.de prob.in uer.teſtiũ de-
23 poſitiones.col.iij.uerſ.quæro ſexto,nu.xiiij.† Et quia ſi uerba de
poſitionis conſiderantur uarius, & ꝯrius ſibi ipſi reperitur, nã
ſuper vigeſimo interrogatorio dicit pro ſuo cognoſcere,Io.Ma
riam non fuiſſe in aliquo timore,& tñ ſuperius in alijs interro-
gatorijs aperte dicit d. Aloyſium, & Io. Mariam fuiſſe altercá-
tos,nã ille volebat diſcedere,& Aloyſius recuſabat,qui poſtmo
dum percipiens ſororẽ eſſe grauidã erga Io.Mariam dixit potiꝰ
ſe velle interficere,q̃ uiuere cũ tali ignominia,& ꝙ permitteret
ipſum Io.Mariã abire,imperatiuè ẽt dicendo,velle illo ſero ma-
trimoniũ celebrari,quæ uerba minatoria,& iratè dicta an me-
tũ inducant quiſq; dijudicare põt, ex quib.infert,ipſum pleba-
nũ fuiſſe,& eſſe uariũ,& ſibi ipſi ꝯriũ, ꝯñr repellendũ,ut ſupius
deduximus.Nec ẽt caret affectione erga Marinã,dum in xxv.in
terrog.dicit ſe perſuaſiſſe Io.Mariæ,ut tale mr̃imoniũ ꝯheret,&
ſeipſum poneret in locum Aloyſij, & affectans cãm,fidẽ mini-
mè facit,vt oñdimus. ꝑterea in multis plebanus iſte ꝯriatur Ta
dæo,& uarij reperiunt in eorũ dictis. Nã iſte plebanus dicit ſta
tim ſibi ingreſſo domũ, Aloyſium dixiſſe,ꝙ faceret verba ꝯcer-
nentia mr̃imoniũ cuius ꝯrium aſſerit Tadæus,ſecundo dicit ſe-
creto fuiſſe allocutam Marinam primo,& demũ Io.Mariam,cu
ius oppoſitum dicit Tadęus, tertio plebanus aſſerit verba con-
cernẽtia mr̃imoniũ,ſemel tm̃ dixiſſe, Tadęus verò affirmat bis
& geminatè,illa verba fuiſſe per eum prolata, & vlterius pleba-
nus atteſtat dicta verba primo dixiſſe erga Marinã,& demũ er-
ga Io.Mariam, cuius oppoſitum refert Tadæus ꝗ ulterius dicit
poſt uerba,Marinam,& Io.Mariam inuicem tetigiſſe manus,&
oſculũ dediſſe , de quo oſculo plebanus uerbũ aliquod minimè
facit,qui poſtremò dicit omnes maſculos tunc temporis ibi eſ-
ſe ſtantes , & tamen Tadæus aſſerit Io. Mariam ſedentem ſuper
24 puteo.† Vnde cum in tot,& tantis uariantes ſint, & ſibi ipſis ꝯ-
triantes,integri dici minimè poſſunt, quinimò repellẽdi ueniũt.
d.l.eos.& d.l.qui uaria.cum alijs.ĩ.allega. & plenè per Mod.in
c.per tuas.de prob.& per pract.Papien.car.xxxij. col.j.uer.ua-
rij,& in uer.inuicem contrarij,& per.do.Ant.& Abb.in c.nihil
25 obſtat.de uerb.ſig.† Et conteſtes minimè dici poſſunt, ſed ſin-
gulares,quo caſu minimè probant.c.cũ dilecti.c.bonæ.de elec.
c.licet cauſam.de prob.l.ut iuſiurandi,& ibi Bal.C.de teſti.& ꝑ
Mod.poſt alios in c.tam literis.extra eo.cum vulg.Rapha. autẽ
alius teſtis nominatus,minimè autem productus,nec adhuc e-
xaminatus ea pluribus recipi non debet,nec receptus fidẽ facit.
26 † Tum quia pauper ut diximus ſupra & debitor fugitiuus,& de
coctor,& ꝯñr infamis,ut dicit Bal.citatus per Io.Bap. de S.Se-
uer.in trac.de debitor.fugit.& a teſtimonio repellii infamis,vt
per Cy.Bar.& alios in l.j.C.de ſum.Tri.& ẽt in l.iij.§.de lege Iu
lia.ff.de teſti.& plenè per Alb.in d.tract. de teſt.in rub.qñ teſt.
repel.rat.inf.Tum quia eſt amiciſsimus Aloyſij, ut deduximus.
ĩ.Eo ẽt quia eundem Aloyſium aſſociauit, & cum ipſo erat præ
ſtando fauorẽ uocando plebanũ, & ibidem aſtando, ut Io.Ma-
ria deſponſaret Marinam, & affectat, & deſiderat uictoriam in
pñti cã pro ipſa Marina, quæ ſingula faciunt ipſum inhabilẽ, ut
deduximus ſuperius erga Tadęũ,prout ẽt penitus eſt repellen-
dus,qm̃ ea cã prædicta fuit,erat , & eſt capitalis inimicus ipſius
Io.Mariæ,vt ĩ.ꝯcluſimus. Eo ẽt quia poſt dictã cãm inducentẽ
capitales inimicitias,ſuperuenit, & alia,nã ipſe Raphael tribus
vulnerib.lęthalib.vulneratus fuit inculpãdo Io. Mariã fuiſſe au
ctorẽ,& cãm dictorum vulnerum,& minatus eſt d.Io.Mariæ vel
27 le de vulneribus vindictã facere.† Quæ inimicitiæ ipſum pror-
ſus repellunt,ẽt ſi proceſsiſſent culpa , & cauſa ipſius Io. Mariæ
vt firmat Ant.de But.in c.ueniens.el ij.de teſt.& Alex.ꝯſi.xcix.
In cã.uol.j.& Iaſ.in l.hæreditas,nu.iiij.C.de his quib.ut indig.
28 † Et in caſu pñti,ſatis eſt ꝙ talis inimicitia vigeat,& ſubſiſtat tẽ
pore quo teſtis iurat,licet ꝑ antea non fuiſſet,vt hr̃ in l.ſi arbi-
ter.C.de ſent.& in l.j.C.de teſta.& ibi Iaſ.col.iiij. uer.ult.ante-
quã,& ꝑ Dec.in terminis nr̃is ꝯſi.clxiij. In cã,col.pen.nu.xj.v-
bi allegando plures alias deciſ.firmat qualitatẽ teſtis,an ſit ha-
bilis idoneus uel ne , eſſe conſiderandam tpe quo teſtificatur.
29 †Nec iſtis obſtat ſi diceret iſtos teſtes ſemel fuiſſe admiſſos,ꝯñr
debere facere aliquã probationẽ eſto ꝙ non deberent admitti,
ſm Bart.in l.maritus.ff.de quæſt.& per Abb.in c.de cętero. de
teſti.& per Felyn.in c.cum dilecti.de accuſ.col.pen.Nam ceſſat
obiectio, qñ examinatur ille cui lex reſiſtit, tunc eñi nullã facit
fidem nec indicium,& admiſſus nihil probat, ſm Fel. in d.c.cũ
dilecti.in iij.limi.& Alex.d.cõſ.cliiij.vol.v.& Dec.d.ꝯſ.cxxxiij.
30 Et d.ꝯſi.cccx.† Item tollitur obiectio qñ ꝯ teſtem fuit oppoſi-
tum,vt factũ apparet in cã præſenti, tunc.n.receptus nihil pro
bat,ut dicit Aret.in c.ex parte.car.v.de teſti.quẽ refert & ſequi
31 tur Fely.adducens ꝯcor.in d.c.cũ dilecti.in v.limita.† Eo ẽt qa
tales oppoſitiones ꝯ teſtes factæ fuerunt reſeruatæ , vt tradunt
dõcs in c.ꝑſentium.de teſti. & diffusè ꝑ Iaſ.in l.admonẽdi. ff.de
iu.iur.col.viij.primo,licet regula ſit,& faciunt tradita ꝑ Alexã.
ꝯſi.cxviij.Viſa,& duobus alijs ſeq.vol.iiij. Ex quibus infert ne-
ceſſario,tale aſſertum mr̃imoniũ minimè fuiſſe probatum. Et in
ꝯñtiam.d. Io. Mariam debere abſolui,& declarandũ eſſe in ſui
fauorẽ,cũ actrice non probante,reus uenit abſoluẽdus &c. ſm
iura vulga.& cõia . Quibus non obſtant adducta ſuperius in ꝯ-
trium, Nam mr̃imoniũ clandeſtinè ꝯctum , tunc demum tenet,
qñ eſt probatum ſufficienter,& ꝯcludentur,fuiſſe ꝯctum, & ſic
per conteſtes,& omni exceptione maiores,ut probat in iuribus
ibi alleg. quæ penitus ceſſant in iſtis teſtibus per ipſam Marinã
32 productis, ut ſuperius apertè fuit oñſum & deductum. † Nec
obſtat.c.ſi.de re iudi.nam non ſumus in dubio ſed in caſu aper-
tiſsimo & claro,in quo probationes adductę ꝑ Marinã ſunt in-
ſufficientes & inconcludentes, & iudicandũ eſt ſuper caſu cla-
ro & verò,cum requirantur probationes apertiſsimę & clariſ-
ſimę necnon,& ꝯcludentes,ut deduximus ſuprà,& firmat Dec.
d.ꝯſ.cxxxiij.nu.iij.& col.ſi.& alibi ſæpius, & quia ſumus in cla-
ro & non in dubio,para iſta clara eſt eligẽda,qua ſtante,Io.Ma
ria inuitus cogẽdus non eſt,ad tale mr̃imoniũ,nec tali ſeruituti
adijciendus cum matrimonia debeant eſſe libera, ut ſtatim di-
33 cemus.† Nec ob.illud de ſcandalo.Nam Alex.ꝯſi.clij.col.ij.vol.
v.& Dec.d.ꝯſi.cxxxiiij.in ſi.allegantes alias deciſ.rñdent a ueri
tate nõ eſſe recedendũ rõne ſcandali,eo magis cũ hic nullũ im-
mineat ſcandalũ,nec ꝯſtet,ipſum Io.Mariã, fuiſſe amore proſe-
cutũ d.do.Marinã,nec ꝙ ipſã carnaliter cognouerit,& aſſertio
34 ni.d.Marinę minimè eſt ſtandũ,iurib.uulg.† Minus ob.qd̃ dice
bat tales teſtes inhabiles debere recipi,ex quo aliter ueritas hr̃i
non põt.Nã procederet obiectio,quando eſſemus in caſu,& a-
ctu, ex cuius natura alij teſtes uerisimĩr nõ poterant interueni-
re,ſecus in actu & caſu ꝑſenti,in quo uerisimĩr alij poterãt inter
uenire & habiles,ut poſt gl.dicit do.Ant.i d.c.iij.loco,de ꝑb &
Fel.ibi col.ij.& in c.de cętero.col.ij.e.ti.& Ale.i termi ni. nr̃is,

conſi.cl. &clij.& cliiij.uol.v. & Soc.ꝯſ.avij.col.iij.uol.j.& Dec.
35 d.conſi.cxxaiij.nu.vj.& d.conſ.cccx.nu.iij.† Poſtremò non ob
ſtat ultimum in quo dicebaẽ, fidem unius teſtis poſſe ſuppleri
ꝑ alios teſtes habiles, nam ſumus extra illam doctrinã ex quo
in caſu ꝑſenti nullus adeſt habilis,& idoneus,& oẽs ſunt imper
fecti,& non entium non poſſunt conſiderari qualitates aliquæ.
36 l.eius,In prin.ff.ſi cer pet.†Prout ceſſat obiectio ea quo hic ad-
ſunt in uno quoq; teſte quamplures defectus, ꝯ quos non fuit
oppoſitum ut apertè deducit allegando deciſ. Dec.in d.conſil.
37 cxaxiij.col.ij.in fi.& col.iij.& d.conſ.cccx.col.ij.in prin.† Nec
iſto caſu teſtes iſti ſunt coniungendi, cum nullus de per ſe con
ſideratus aliquid probet, & multa de ſe imperfecta,non pñt v-
num perfectum conſtituere,nec ad id pñt coniugi, ſm Bal.in l.
ſi quis ex argentarijs.§.j. de eden.& in l.Spadonem.§.quarta.de
excuſ.tut.& Alex.d.conſi.cl.col.fi.& conſi.ſeq uol.v. & Fely.in
d.c.ueniens.& in d.c.com cauſam. & plura adducit Iaſ.in l.ad-
monendi,de iu.iur.car.xaiiij.col.j.uer. iſtam ꝯcluſi.notabiliter
38 limita.† Nec in ſupplementum poteſt eſſe locus delationi iura-
menti,tñ nullus adſit teſtis idoneus,& oẽs ſint ſingulares inha-
biles,minimè integri,ꝯrij,& penitus repellendi,ad plenè tradi-
39 ta,in d.l.admonendi.cum ꝯcor.† Et quia uerſamur in cã matri-
moniali graui & ponderoſa, & in qua agiẽ de ſtatu & ſeruitute
hominis,ꝑꝑ quæ iurm deferri non põt,ſm gl.& ibi doc.in c.fi.
de ior.iut.& Imo.in c.mulieri.eo. tit. Bal.in l.bonæ fidei.col.ij.
C.de reb.cre.Pau.de Ca.& Alea.in l. iij. in prin.ff.de iur.iur.&
Alea.conſ.exliij. Qm̃, uol.ij. & ſequitur Dec.d.ꝯſ.cxaaiij.col.
40 ij.nu. ij. ¶ †Secundò principaliter ipſe Io.Maria abſoluendus
eſt,& in eius fauorem pronunciandum eſt, qm̃ per eoſdemmet
teſtes per ipſam Marinam productos, & quos ſemel approba-
uit,& ulterius reprobare non põt, ut hr̃ in l.ſi quis teſtib. C.de
teſtib.& Doct.oẽs ibi not.adducentes concor.Apertiſsimè pro
batum apparet,ſi quod matrimonium tunc fuiſſet ꝯctum illud
41 per metum ꝯctum fuiſſe per ipſum Io.Mariam. † Et illud cer-
tiſsimum eſt,matrimonium ꝯctum per metum non tenere, nec
ſubſiſtere ſed eſſe ipſo iure nullum,ut firmant ſac. Theol.in iiij.
ſenten.diſt.xxix.& eſt tex in c.cum locum.de ſponſ.ubi Ab.col.
iij.& reliqui ſcrib.iſtud firmant,allegãtes ꝯcor. & hr̃ in l. Titio,
in prin.ff.de verb.oblig.& in l.ſi mulier.§. ſi dos. ff.quod met.
cau.& tradit Abb.in c.Abbas,col.ij.uer.iiij. quod met.cauſa.&
Iaſ.poſt alios in l.interpoſitas,in j.fal.C.de tranſac.& hr̃ in c.de
mulier e.& in c.ueniens,il ij.& in c.conſultationi. de ſponſ.& ꝑ
42 do.de Rot.in no.in rit.de renunc.deciſio.v.cum ſim.† Nec im-
meritò,quoniam licet in omni actu requiratur conſenſus, & ſi-
ne eo factus non ualeat l.ſi per errorem.ff.de iuriſd.om.iud.l.j.
43 ff.de pact.cum concord.† Tamen in matrimonio nedum requi
ritur conſenſus mutuus & purus quinimò in eo adeſſe debet &
interuenire conſenſus cum plena libertate,& ſecuritate,ut dicit
tex.in d.c.cum locum.& in c. cum ſignificauit,de eo qui dux.in
44 matri.&c. † Et confirmatur,nam ubicunq; ad ſubſtantiã actus
requiritur diſpoſitio qualificata, non dr̃ iuri ſatisfactum,niſi in
teruenit actus ille qualificatus,ut dicit gl.in c.notificaſti. axx-
45 iij.q.v.¶ †Nam qualitas informat ſubiectum cui inhæret. c.ſta-
46 tutum,de elec.lib.vj.c.ubi periculum.§.cæterum.eod.titu.† Et
quia in matrimonio requiritur uoluntas cum plena libertate, &
ſecuritate ut deduxit & tenet Abb.in d.c. Abbas,infertur neceſ
ſario ꝙ uolũtas,& libertas, neceſſaris ſunt in ipſo matrimonio.
Et ſi adeſt uoluntas & non libertas, non põt dici ſatisfactũ di-
ſpoſitioni iuris,nec matrimonium ita celebratum poterit ſubſi
47 ſtere,iuribus & deciſ.quibus.ſ. ¶ † Metus .n.ut traditur in l.j.
ff.quod met.cau.eſt trepidatio mentis,periculi inſtantis uel fu-
48 turi,& tollit libertatem.† Qua de cã Spiritus ſanctus,in ore pręg
toſis poſuit ut geſtũ per metũ, non eſſet ratum.& firmũ ſed nul
lum,toto tit.ff.C.& extra quod me. cã. ut dicebat Raymun. de
pe.ſanc..quẽ refert & ſequiẽ Bald.in rub.de controuer.inueſti.
49 † Nihil.n.ſub cœlo eſt ita ꝯrium uoluntati,& libertati,ſicut me
tus.l.nihil ꝯſenſui.ff.de regu.iur.c.ſuper hoc,& ibi Abb.de re-
50 nun.† Et ꝙ mrĩmoniũ metu ꝯctum ipſo iure reddatur nullũ tra
dit Bal.aſsignans aliam rationem in trac.ſciſmat.col.xij.uerſic.
ubi eſt conſiderandum,& aliam adducit Barb. ꝯſil.liiij.col.vij.
uol.j.& Alex.plura accumulat conſi.acix. Quoniam.& conſil.
c.In caſu,uol.iij.quæ conſilia repetita ſunt in iiij. uol.in ordine
xlvj.& ſeq.& etiam tradit Alex.conſi.ult.uol.iij. & ꝯſi.clvj.Vi-
ſo proceſſu.uol.v ut etiam facit Corn.conſi.alj.Videtur, uol.ij.
& Barb.conſi.liiij.Illud afferam,& conſi.lx. Sapienter.uol.j. &
alij quamplures conſuluerunt iſtud firmantes citati in locis ſu-
51 perius allegatis.† Et in materia præſenti,iuſtus metus,& cadẽs
in conſtantem uirum eſt metus mortis, uel cruciatus corporis,
ut per illum tex.dicunt Bar.& alij,in d.l.interpoſitas. & gl.in l.
metum.la j.ff.quod met.cauſa,& probatur in l.continet. in fin.
52 eo. tit.& in c.cõ dilectus.extra eo. † Prout etiam iuſtus metus
eſt,quando quis dubitat uulnerari ſecundum Bal.in l fi.in prin.
col.j.uer.ij.noto.C.de iure delib. cum alijs traditis per Abb. &
alios in c.j.& in c.ad audientiam.quod metus cauſa,& in d.c.ue
niens.& d.c.conſultationi.& per glo. & docto.in d.c. cum locũ.
& per Bald.in c j.§.item ſacramenta,de pace iura.firm.& diffu-
sè per Alex.Corn.& Barba.in conſil.ſupra cita.Cum igitur ipſe
Ioan.Maria,ut teſtes per Marinam producti deponunt,tempo-
re nocturno,ſolus in diploide,& ſine armis fuiſſet repertus in do
mo in qua Marina habitabat per Aloyſium fratrem ipſius Ma-
rinæ,aſſociatum a prædictis Raphaele & Tadæo,& armatũ vna
daga,& in qua domo erãt alia arma haſtata,& in ſuperiori par-
te domus adeſſet pr̃ dictæ Marinæ homo ſubitus & terribilis.
53 † Et ipſe Ioan.Maria aſconditus eſſet ſubtus ſcalam, & demum
coactus inde exire pallidus & tremens, quæ ſigna timorem ar-
guunt,ut traditur in diffinitione metus, & citando alios refert
Par.de ſyndic.in uerſi.tortura.col.mihi iiij.uer. repertus in cri-
mine,& col.ia. uerſi. & adde. & quæſierit pluries inde exire,&
eidem non fuiſſet conceſſum, nec permiſſum, & ipſe Aloyſius
feciſſet uenire plebanum eique dixiſſet,ut faceret uerba concer
nentia matrimonium,& ipſe Io.Maria apertè diceret ſe non fa-
cturum uoluntariè ſed per uim,& coactè,& peteret dimitti,&in
de exire,& dom.Aloyſius imperatiuè loqueretur uelle illo ſero
matrimonium celebrari,& ulterius cum percepiſſet a do.Mari-
na eius ſorore eam eſſe prægnantem,iratus dixerit, potius uelle
ſe ipſum interficere,quam dimittere ipſum Io.Mariam abire,&
quam uiuere cum illa ignominia, uerbo facto & re ipſa oſten-
dendo eius animum, & incutiendo metum iuſtum & cadẽtem
in quemcunq; ꝯſtantem uirum, ita repertum, nedum in ipſum
Io.Mariam,pacificum,quietũ,natura debilẽ, minimè rixoſum,
pauidũ,timidum,ſolũ,ſine armis,necnon mercatorem,& modi
54 ci animi,& ſpiritus.† Et quia uoluntas nedum uerbo,ſed re ip-
ſa & facto datur intelligi.l.de quib.circa fi.ff.de legi.l.Pau.ff.rẽ
rat.hab.l.reprehendenda.C.de inſtit.& ſubſtit. & Aloyſius ipſe
uerbo & facto armatus & aſſociatus apertè,& geminatis uicib.
dixerit,uelle tale matrimonium tunc rpis ꝯhi,&ꝙ nullo modo
uolebat permittere ipſum Io.Mariam inde abire ſed potius mo
ri.Minimè dubitandum erit Io. Mariam per metum,tale aſſer-
55 tum matrimonium ꝯxiſſe. † Tum conſiderata dicta facti ſerie.
Tum quia id proteſtatus eſt,declarando animum ſuum,ad ple-
nè tradita in d.c.j.quod met.cã.& in c.cum M.Ferrarien.de cõ-
ſtit.& in c.ſollicitudinem.de app.per Bar.& alios,in l.qui in a-
liena.§.fi.ff.de acquir.hære. & diffusè per oẽs in l.non ſolum.§.
56 morte.ff.de nõ.ope.nuncia. † Tum etiam conſideratis actibus
poſtmodum ſubſequentibus, per quos poſtquam inde ipſe Ioã.
Maria exiuit,perſiſtens in ſua primæua uoluntate, dicto aſſerto
matrimonio ſemper contradixit,prout contradicit, & nunquã
illi conſenſit, per quos actus ſubſequentes, declaratur quis &
qualis fuerit eius animus in præteritum. l.ſed Iulianus. §.ſed ſi
ab initio.ff.ad Macedoni.l.ſi qui.C.de adult.§.Pauonum.inſtit.
de rerum diuiſione.& probatur in c.conſultatione. & in c.ad id
de ſponſa.& per Alex.dicto conſi.acix.in fine, & conſi.c.col.fi.
57 uol.iij.† Nec ipſe Ioan.Maria debebat ulterius expectare quòd
interficeretur, ſeu uulneraretur a do. Aloyſio ſeu eius patre, ſi
ipſum uocaſſent,ut ſunt apertiſsimę deciſio. infra citandæ. Ad
inducendum enim iuſtum metum ſufficientes fuerunt actus ſu
perius annotati,ut dicit Bario.in l.j.§. ſi quis tamen.ff.quod ui
aut clam,& Bal.in d.trac.ſciſma.col.aiij.& Alex.Corn. & Bar-
ba.ubi.ſ.& Abb.conſi.la.Quoniam ſatis.col.pen.uer.iiij.uol.j.
firmans ꝙ etiam ſi actualiter uis non inferatur, tamen ſufficit
probabiliter timeri,ne inferatur,per tex.ſingularem in l.nouiſ-
ſimè.in priu.ibi,qui enim.ff.quod ſal.tuto.auct. & quamplures
alij ſequunẽ relati ꝑ Fely.in d.ca.cum M.Ferrar. col.a. & in c.j.
58 col.j.de offi.deleg.& in c.fi.in fi.de re iud.† Et quia ipſe Io.Ma-
ria,erat inermis ſolus,modici ſpiritus & animi & ita repertus & ꝶ
do.Aloyſius armatus,& aſſociatus pręd ictis Tadęo,& Rapha-
le inſtabat, ut matrimonium contraheretur imperatiuè loquen
do & uerbo & facto ad id oſtendens eius animum,nec permit-
tẽdo Io. Mariam inde abire Iuſtiſsimo timore ductus tale aſſer
tum matrimonium ꝯxiſſe dicitur,ut etiam probatur in l.j.§.qui
armati,ubi Ang.& alij not.ff.de ui & ui ar.& per Alex.Corn.&
Barbat.

59 Barbat.plenè in conſi.ſ.allegato.†Eo etiam quia ipſe Io.Maria
cuſtodiebatur & obſeruabatur ne inde recederet, ut punctaliter
dicit Alex.conſi.c.col.ij.& Barb.d.ꝯſi.liiij. col.xvj.& Cor.d.ꝯſ.
60 xlj.col.ij. † Et uerè nullus iudex aliter poterit arbitrari, niſi ta-
lem metum multipliciter fuiſſe iuſtiſsimum, cum id eius ſano ar
bitrio remittatur.l. iij.in fin.ff. ex q.cau.& per Iun.in c.cum di
lectus.quod met.cau.& Bal.in d.§.item ſacra. & Anch.ꝯſ.cxax.
alias.ccxcix. Viſa ſupradicta,& Cor.d.ꝯſi.xlj.col.iij.uerſi.prout
61 ad iudicis.& Dec.ꝯſil.ccaix. Viſo puncto. num.iij.†Metus enim
continet in ſe dolum,qui ex coniecturis,indicijs & circũſtantijs
probatur.l.dolum.C.de dolo.c.ij.de renun.li.vj.& per Bal.in d.
§.item ſacra.col.j.& iiij.& Anch.d.ꝯſi.ccxcix.col.j.& faciũt no
62 ta.in c.ſuper his.de præſumpt.†Hinc dicimus magis credendũ
duob.teſtibus aſſerentibus de metu,quã decem deponentib.de
ſpontanea uoluntate,ſm Ang.in l. nõ eſt uerisimile. ff.qđ met.
cau.& tradit Alex.in terminis noſtris.d.ꝯſi.acix. col.iij.& d.ꝯſ.
c.col.ij.& in alio ꝯſi.clvj.in prin.& col.ij.uol.v.& Corn. d.cõſi.
xlj.col.ij.& Barb.d.ꝯſi.liiij.col.j.& ij.& conſi. la.col.v.& Dec.
63 d.ꝯſi.ccix.col.j.& fi.† In his enim quæ ſunt difficilis probatio-
nis lex ꝯtenta eſt indicijs & coniecturis, ſm Barto.in l.ſi quis id
hoc.C.de epiſ.& cler.& in caſu noſtro tradit Alexã.d. ꝯſi.acix.
col.pen.& d.ꝯſi.clvj.col.j.& ij.& bene faciunt tradita per Abb.
in c.j.quod met.cã.per tex.in d.c.conſultatione & Cuma.conſi.
lxviij.In præſenti.col.ij. ubi pulchrè loquitur cum alijs alleg.p
64 Dec.d.conſi.ccxix.nu.iij.†Et confirmantur iſta. Nam quando
matrimonium ꝯhitur liberè, non interueniunt qualitates,& a-
ctus ſuperius expreſsi. qui clarè oſtendunt contrahentem libe-
rè non ꝯxiſſe ſumpto argumento a ſolitis, & communiter acci-
dentibus.l.neque natales. C.de prob.l.certi conditio.§.ſi num-
65 mos.ff.ſi cer.pet.cum ſi.† Et illud quod non eſt uerosimile reij
ci debet & non admitti,tanquam ſit imago falſitatis,ſm Bal.in
l.j.C.de ſeru.fug.& in rub. C.de prob.ubi repet.plura accumu
lant ut in caſu nõ facit Barb.d.ꝯſi.liiij. col.iij.& ꝯſi.alvij.Præ-
66 clarè.col.j.uol.ij.& Alex.d.ꝯſi.clvj.col.pen.uol.v.†Hinc Bald.
in d.l.interpoſitas.in prin. dicebat, metum præſumi, qñ fit ali-
67 quid,quod non eſt uerosimile fieri.†Et idem Bal ꝯſi.cciiij.Lõ-
gum thema.in fine,uol.iij.aſſerit haberi debere pro probato id
cuius ꝯrium non eſt credibile,nec perſuaderi poteſt alicui bono
uiro,& ualidum eſt argumentum a uerosimili.l.nuptura.in fi.ff.
de iu.dot.l.fi.ff.quod met.cau.c.quia uerisimil. de præſump.Ex
quibus infertur ualida & firma conclu.tale matrimoniũ ſi quod
ꝯctũ fuit per ipſum Io. Mariam fuiſſe meticuloſè & coactè ꝯ-
68 ctum & ꝯũr nullum & inualidum nec ſubſiſtere mõ aliquo.†Et
prædictis obſtare non habet.ſi diceretur talem metum non ha-
bere prodeſſe.d.Io.Mariæ, ex quo ſua culpa incidit in actum di
cti metus,argu.eorum quæ hñr in l.ſi mulier.in prin.ff.qđ met.
cau.& in regu.damnum.de regu.iu.lib.vj.qñ ceſſat obiectio ex
eo quia talis culpa non fuit ad id ordinata, ſm glo.in uer.ſuſpẽ
ſus.in c.quia diuerſitatẽ,de conceſ.præb.& per Fely. & Moder.
69 latè in c.cum inter.nu.axxij.de except. † Prout etiam ceſſar,nã
& ſi probata eſſet eius culpa,& quod fortius eſt,ſi fuiſſet reper-
tus cum do.Marina in actu uenereo,tñ non propterea culpa il-
la inducit ualiditatem matrimonij per metum ꝯcti, eſtoq̃ de-
diſſet cãm actui meticuloſo ita tex. apertus in c.ueniens.il ij.de
ſponſ.& poſt alios do.Præpo.ibi col.fi.iſtud firmat,reſpondens
ad d.l. ſi mulier. ut iſto caſu non procedat, ex quo matrimonia
debent eſſe libera, & culpa præcedens non reddit illa per metũ
contracta ualida,& magis in terminis iſtud tenet Alex. in d.ꝯſ.
c.col.j.uol.iij.& eſt gl.& ibi nota.Archi.& do.Præpoſi.in c.cle-
ricum.l.diſt.& idem Præpoſi.poſt alios in ca.ad eius,in fi.v.di-
70 ſtinc.ubi obiectioni alio modo reſpondet. † Minus poſtremò
obſtat ſi diceretur, talem metum fuiſſe purgatum, ex quo poſt
deſponſatam Marinã,tetigit eius manum. & eam fuit deoſcula-
tus,& una cum alijs, poſtea aſſociauit plebanũ ad ipſius domũ,
argu.nota.per Bar.& alios per illum tex. in l.ij.C. quod me.cã.
& in c.ueniens.el j.& c.conſultationi. & c.ad id quod.de ſpon.
Nam ceſſat obiectio, quoniam talis tactus manus & oſculũ aſ-
ſertum,geſta fuerunt eo inſtanti,& eo tpe,& durante eadẽ cau-
ſa metus,& fortius ſi eo tunc carnaliter cognouiſſet do.Marinã,
non propterea metus præcedens,& qui durabat, diceretur eſſe
purgatus,ut in ſimili dicunt Bar.& alij in d.l.ij.& Pet.de Anch.
d.conſi.ccxcix.Et in terminis noſtris tradit Abb.in d.c.conſul-
tationi.& in d.c.ad id quod.ubi pleniſsimè do.Præpoſi.& idem
Abb.& Præpoſi.in c.peruenit.col.ij.axiij. diſt.& ſequitur Alex.
d.conſi.xcix.col.pen.& fin.& ꝯſi.c.col.pen. & fi.uol.iij.& Cor.
d.conſi.xij.col.pen.uol.ij.& Barb.d.conſi.liiij.col.avij.uol.j.&
conſi.ult.col.xiij.uol.ij.& multa accumulat Dec.d.conſi.ccxia.
col.pen.& fin.nu.viij.& ſeq.Et illa aſſociatio plebani nullam ha
bet ꝯſiderationem cum tendat ad actum penitus & prorſus ex-
traneum & diuerſum,ex quib.minimè infertur ſm iura uulg.&
cõia. Conſequenter omnibus ꝯſideratis ꝯcluſio erit ualida & fir
ma aſſertum matrimonium non eſſe ſufficienter & ꝯcludenter
probatũ. Et ſi aliqua minus ſufficiens ipſius coniectura dedu-
cta appareret. Tamen ex teſtibus per ipſam Marinã productis,
apertè ꝯſtat,meticuloſè & coactè per ipſum Io.Mariã fuiſſe fa-
ctum & celebratũ,& ſic nulliter & inualida. Ex qua inferi pro-
nunciandum eſſe in fauorem. d. Io. Mariæ confirmando ſñiam
pro ipſo primo loco datã & declarando male fuiſſe iudicatũ ſe-
cundo loco,ꝯ illam primã. Eo magis cum aſſerta ſñia ſecunda
apertiſsimè & notoriè,ex ſuperius deductis appareat iniqua,&
iniuſta,ꝯtinens apertiſsimã,& manifeſtã iniuſtitiã, ac iniquita-
tẽ, de cuius nullitate in præſenti aliquid minime dico ex quo,
q̃ plures deductæ fuerunt per peritũ.d.aduocatũ,& procurato-
rẽ ipſius Io.Mariæ. de quarum nullitatum ueritate diſcuſsio re
mittit ſano, & integro iudicio integri & peritiſsimi hñtis iudi-
care.Et iſtę ſatis in pſenti erunt, quo ad cõmodũ & uictoriam,
necnõ & optimum ius.d.Io.Mariæ oſtendendum. Pariſ.Pad.

.SVMMARIVM.

1 *Sententia euidenter iniuſta,& manifeſtè iniqua,ex eiſdem actis,nõ eſt confirmanda nec exequenda.*
2 *Vxor petens ſeparationem thori,& dotis reſtitutionem,ſuccumbit ſi non probat,quæ opponit marito.*
3 *Separatio thori non conceditur propter paupertatem mariti.*
4 *Paupertas non priuat maritum fructibus rerum dotalium.*
5 *Et ſi dos conſiſtit in rebus ſtabilibus, non uenit ex hac cauſa reſtituenda ſi maritus illas bene adminiſtrat.*
6 *Paupertas mariti formiter probanda eſt, ut conſtante matrimonio dos reſtituatur.*
Quando diſpoſitio requirit aliquam qualitatem illa probanda eſt.
7 *Matrimonium ſeparatur quo ad thorum propter ſæuitiam & ſeueritatem mariti,& dos uenit reſtituenda uxori iſto caſu & cõſtante matrimonio,& nu.12.*
8 *Maritus & uxor ſunt ſocij diuinæ,& humanæ domus.*
9 *Thorus ſeparatur ſi maritus uerberat vxorem, ſed contra numero 33.& 39.*
11 *Semel malus ſemper præſumitur malus in eodem genere.*
12 *Fit ſeparatio thori quando maritus capitalis odio proſequitur vxorem.*
13 *Et propter ſæuitiam fit ſeparatio, etiam ſi uxor dederit cauſam timori.*
14 *Cauſa ſeparationis thori & matrimonialis grauis eſt & ardua.*
15 *Et in ea requiruntur probationes concludentes.*
16 *Et teſtes in illa deponentes debent eſſe idonei, & omni exceptione maiores.*
17 *Teſtis deponens de auditu,non probat.*
18 *Teſtis ſingularis,minimè probat.*
19 *Teſtis deponens per uerbum credo,non probat.*
20 *Et idem ſi deponit de iudicio ſuo.*
21 *Et idem ſi de uideri ſuo.*
22 *Teſtis deponens de confeſſione extraiudiciali facta parte abſente non probat.*
23 *Teſtes debent in eorũ depoſitione neceſſario, concludere,& nu.50.*
24 *Religioſus deponens ſine licentia ſui ſuperioris,quando probet.*
25 *Teſtis bis examinatus, & referens ſe ad primam depoſitionem illam probat.*
26 *Conſanguinei & affines non ſunt idonei teſtes.*
27 *Paupertas an & quando repellat teſtem.*
28 *Infamis infamia facti non eſt idoneus teſtis.*
29 *Affectantes cauſam,& ſollicitantes,non ſunt idonei teſtes.*
30 *Bona fama,& uita ſatis probat.*
31 *Teſtes domeſtici idonei ſunt ad probandum geſta in domo.*
32 *Minæ parum conſiderantur,quando calore iracundiæ procedunt.*
33 *Maritus cum cauſa poteſt uerberare uxorem & uinculare.*
34 *Et licita eſt marito correctio uxoris, etiam poſt præſtitam cautionem.*
35 *Ceſſat ſæuitia quando maritus præſtat ſatiſdationem.*
36 *Et an ſit talis, cui non poſſit prouideri per ſatiſdationem remittitur iudicis arbitrio.*
37 *Separatio thori, & reſtitutio dotis procedere debent ex cã iuſta.*

38 *Nec concedenda eſt, propter fictam ſauitiam, & timorem vxoris.*
Alijs enim remedijs poterit eſſe conſultum.
40 *Moneri debet maritus, ne oſtendat ſauitiam erga uxorem.*
41 *Eccleſia ex officio, ut coniuges inſimul redeant cogere poteſt.*
42 *Propter fornicationem mariti, conceditur uxori ſeparatio thori, et dotis reſtitutio.*
43 *Etiam ſi maritus, fornicetur cum ſoluta.*
44 *Licet uxor non poßit accuſare maritum de adulterio, tamen poteſt petere ſeparationem thori, & reſtitutionem dotis.*
45 *Et mulier adultera non perdit dotem, ſi maritus fornicatur.*
46 *Vxor tenetur probare fornicationem, quam opponit marito.*
47 *Non ſufficit proponere, ſed neceſſe eſt probare.*
48 *Mulier confitendo ſe eſſe cognitam ab aliquo, non probat, & alijs ſequentibus.*
49 *Meretrix eſt infamis infamia facti.*
50 *Socia criminis repellitur à teſtimonio, & non probat.*
51 *Adulterium uxoris, & fornicatio mariti compenſantur.*
Maritus committens fornicationem, non debet pati ſeparationem thori, & reſtituere dotem ſi mulier etiam adulterium commiſit.
52 *Vxor temerariè diſcedens è domo mariti, dicitur eum ſpoliare, & antea, illi reſtituenda eſt.*
53 *Maximè ſi maritus id petat.*
54 *Argumentum à ueroſimili ualidum eſt.*
55 *Attendi debent proſecuta & probata, & ſecundum illa iudicandum eſt.*
56 *Vxor propter adulterium perdit dotem, et donationem pp nuptias.*
57 *Et illi non ſunt præſtanda alimenta, nec expenſa.*
58 *Etiam ſi per uiam exceptionis, adulterium ſit probatum.*
59 *Adulterium dicitur notorium, poſtquam eſt probatum, licet ab initio non eſſet.*
60 *Et uxor adultera, non poteſt ſe iuuare propter ſauitiam mariti.*
61 *Adulterium probatur ex præſumptionibus, coniecturis, & indicijs, & alijs ſeq.*
63 *Quæ non poſſunt directò probari, probantur per coniecturas.*
64 *Literæ amatoriæ, dant coniecturam adulterij, ſi fuere recognitæ.*
65 *Coniecturæ legales, manifeſtam probationem inducunt.*

CONSILIVM. LIIII.

ASSERTAE ſententiæ ꝯ Cæſarem de Dulcinis
prolatæ in fauorem Diemantis de Dulphis, euiden
tem iniuſtitiam, & manifeſtam iniquitatẽ ea actis
1 apparentem continent, † ꝙñr nullo modo ueniunt
approbandæ, nec exequendæ, potiſsimum cum ab illis fuerit p
ipſum Cæſarem legitimè appellatum & procuratum, ad plene
nota per Abb. & alios, maximè Fely. in c. inter cæteras, de re iu-
di. & Abb. in c. cum inter. & alios in c. Bertoldus. eo. titu. & per
ſcrib. omnes in l. j. C. de err. calc. & Rot. in no. deciſ. cccccxxxv.
Item fuit iudicatum. & Alex. in l. rei iudicatę. §. j. ff. ſol. ma. cum
alijs citatis in deciſ. ꝯſi. Neap. xviij. Latę fuerunt. & deciſ. xxix.
Per binas. & xlvij. Fuerunt latę. nec dictæ duæ iniquæ ſententiæ
potuerunt ſumere robur ex alia tertia, quoniam illa fuit, & eſt
ipſo iure nulla, vt ex pluribus deduximus, in alijs formationi-
2 bus. † Euidentiſsima aũt, & manifeſta iniuſtitia, & iniquitas aſ-
ſertarum duarum ſententiarum colligitˀ & oſtenditur, qm̃ ipſa
Diemantes petens thori ſeparationem, ac dotium & rerum pa-
rafrenalium reſtitutionem, minimè intentionẽ ſuam probauit.
ꝯſiderando ſingula capita quibus ꝑtendebat conſequi per eam
petita. A quibus ipſe Cæſar merito debebat & debuit abſolui, p
illam tritã & uulgatam regulã, actore non proban. &c. Quini-
mò ipſa conſideratis probatis per Cæſarem, condemnanda ue-
3 nit ad nonnulla, de quib. inferius dicemus. † Primum concernẽs
abſolutoriam Cæſaris, clarè oñditur, dum ipſa Diemantes petie
thori ſeparationẽ, & reſtitutionẽ bonorum propter paupertatẽ
ipſius Cæſaris. Hmõi nãque cã ſi uera ac probata eſſet, minimè
thori ſeparationẽ inducit. c. per uřas, ubi poſt gl. firmant oẽs ci-
tantes concor. ex̃ de don. inter uir. & uxo. & tradunt oẽs per il-
lum tex. in l. ſi conſtante. in prin. ff. ſol. mat. & in l. ubi adhuc. C.
de iu. dot. & in auc. de æqua. dot. §. illud. & Hoſt. in ſum. titu. de
do. poſt diuor. reſti. uer. & qñ conſtat. & per gl. & Ab. col. ij. ver.
4 ſeptimus caſus. in capitu. ij. de ſequeſtra. poſſeſ. & fructu. † Mi-
nus etiam allegata cauſa priuat maritum fructibus dotaliũ, ut
5 traditur communiter per omnes in dictis locis. † Eo etiam quia
dos Diemantis cõſiſtit in reb. ſtabilibus, quo caſu mulieri iã cõ
ſultũ eſt, cũ ita de facili non poſsint alienari, nec minus occulta
ri nec celari. ff. & C. de fun. do. per totũ. & inſt. quib. alie. lic. uel
non. in prin. & quia ipſe Cęſar dictas res dotales immobiles, ne
dũ bene tractauit & adminiſtrauit, quinimò meliores fecit, &
illas meliorando multas proprias pecunias perſoluit, ut not. oẽs
6 in d. c. per uřas. & in alijs locis. ſ. relatis. † Eo magis cum aſſerta
paupertas non appareat formiter deducta, & minus probata ꝯſi
derando qualitates de iure requiſitas, de quib. in d. l. ſi conſtante.
& in d. l. ubi adhuc. & in d. §. illud. & per oẽs in d. c. per uřas. iun
ctis ad plenũ accumulatis per Fely. in c. licet cãm. de prob. colu.
pen. & in c. ij. col. ij. de reſcr. & Alex. ꝯſ. lxxix. nol. iiij. & ꝯſi. j. uo
7 lu. iij. & Fran. de Cur. conſi. xvj. & duob. ſeq. ¶ † Alia uerò cã ad
ſeparationem thori & reſtitutionẽ prædictarum rerũ adducta
per ipſam Diemantẽ, prima facie vř eſſe ſufficiens, nã ipſa pro-
ponit, ſæuitiã & ſeueritatẽ Cæſaris ſui mariti, tũ quia ipſi malã
ac peſsimã fecit ſocietatẽ, ꝯ illud uulg. de quo in l. ſeruus ea le-
8 ge. ff. de ſer. export. † Et quia erant ſocij diuinæ & humanæ do-
mus. l. aduerſus. C. de crim. expi. hære. & in l. ex diuerſo. §. j. ubi
9 gl. ff. ſol. mat. † Eo ẽt qm̃ atrociter ipſam uerberauit, fune, ſercu
la, ſeu corrigis, & eã cũ pugione uoluit uulnerare, & mortẽ illi
cõminatus eſt, ad not. in auc. de nup. §. mitiores itaq; nuptiarũ.
uer. aut gladio, & uer. aut etiam ſi flagellis. & in l. ꝯſenſu. §. ſuper
10 plagijs. C. de diuor. † Et eã capitali odio proſecutus eſt, & proſe
11 quitˀ. c. ex tranſmiſſa. de reſt. ſpo. † Et quia ipſe Cæſar primã vxo
rẽ dř uenenaſſe, & ſemel malus &c. reg. ſemel. de reg. iu. li. vj. &
12 arg. not. in l. ij. C. de epiſcop. audien. † Et certũ eſt propter ſæui
tiã mariti uxorẽ poſſe petere ſeparationẽ thori & reſtitutionẽ
dotis. d. §. mitiores itaq;. ubi ſcrib. iſtud firmant, & hř in d. c. ex
tranſmiſſa. & in c. literas. in fi. eo. tit. ubi doc. oẽs citantes ꝯcor.
iſtud uolunt, & traditˀ in c. de bñdicto. xxxij. q. j. & per gl. & do.
Præpo. in uer. ſteterit. in c. de illis. col. pen. in xij. caſu, de ſponſa.
13 & in c. j. in fi. de diuor. † Et Abb. in c. j. nu. vij. ut li. pend. uolentẽ
id procedere ẽt ſi talis timor proceſſerit cã & culpa ipſius mulie
ris, cũ illa non fuerint geſta, nec proceſſerint ad effectũ iſtum,
ſm gl. ordi. in uer. ſuſpenſus. in c. quia diuerſitatẽ. de ꝯceſ. præb.
¶ Iſtis tñ non obſtã. ꝯſiderata facti ueritate, cã præallegata ipſi
Cæſari minimè nociua eſt, quoniã ſæuitia aſſerta, & imputata
per ipſam Diemantem, minimè formiter nec concludenter, ut
iura exigunt probata oſtendit, quo caſu ſuper ea non põt habe-
14 ri ꝯſideratio. † Cauſa namque iſta ſeparationis thori, & reſtitu-
tionis dotiũ, & ſucceſsiuè mřimonialis, grauis eſt & ardua, ſm
Spe. in tit. de reſcrip. pſen. §. rõne formæ. uer. nunc ad inſtructio
nẽ. & d. Ant. & Abb. in c. ſi pro debilitate. & in c. cãm matrimo
15 nij. de off. dele. & Bal. in l. iij. in prin. de iureiu. † Et in ea requi-
runtˀ probationes neceſſariæ & ꝯcludentes, ſm Alex. adducentẽ
16 plura ꝯſi. cxliij. Qm̃ abundè. uol. j. † Et teſtes in d. cã deponẽtes
eſſe dẽnt idonei, & oĩ exceptione maiores, ſm gl. & Abb. in iij.
not. in c. j. de ꝯſang. & affi. & per gl. fi. in c. in literis. de teſtib. &
alia adducit Barb. ꝯſi. xlv. col. j. & conſi. liiij. col. iij. uer. tertio ꝑ
mitto, uol. j. Diſcurrendo aũt teſtes ſuper hmõi cã productos, p
ipſam Diemantem, nec idonei ſunt, nec omni exceptione maio
res, quinimò claudicant, & multas patiuntˀ exceptiones, ut eſt vi
dere ex lectura depoſitionum ipſorum, quorum dicta, & defe-
ctus ſummatim, ſigillatim, & ſpecificè referuntˀ in informatione
facti pro parte ipſius Cæſaris exhibita, quib. ꝯſideratis, iſto ẽt
caſu uerſabimur in regula ſuperius citata actore non probante
17 &c. † Aliqui namque ipſorum teſtium ſolum deponunt de audi
tu, & relatu ipſius Diemantis aduerſariæ, & certum eſt teſtimo
nium de auditu nihil ꝯcludere, ſm gl. in l. in ſumma. §. idem La
beo. ff. de aqua plu. arc. per Abb. & alios in c. licet ex quadã, in
ij. nota. de teſti. & per gl. in c. hoc vř. xxij. q. v. per do. Ant. Imo.
18 Are. & Fel. in c. tam literis, ex̃ de teſtib. † Aliqui etiam ipſorum
ſunt ſingulares ꝙñr nihil probantes, ẽt ſi mille eſſent. l. iuriſiurã-
di. C. de teſtib. c. licet cauſam. de prob. c. bonę. c. cum dilecti, de
ele. & per Bal. in l. de quib. col. antep. uer. ſed nunquid teſtis. ff.
19 de teſti. † Aliqui etiam deponunt de credulitate, & per uerbũ,
credo, quod teſtimonium penitus reijcitur, ſm gl. & doc. in l. te
ſtium. C. de teſti. gl. & Bar. in l. ij. §. pen. ff. de aq. plu. arc. per gl.
& doc. in c. quoties. extra de teſti. & in c. tertio loco, de pręſum.
& Mod. in l. j. ff. de iuſ. & iu. col. v. & in rub. ff. de iu. iur. cumulã
20 tes alia. † Et idẽ dicendum erit quo ad alios teſtes deponentes
de ipſorum iudicio, ſm Ang. in l. ſciendum, col. ij. ff. de uer. ob.
21 & Alex. ꝯſ. lxxiij. Viſo teſtõ, uol. j. † Vbi citãdo Bal. in l. de quib.
col. xa. ff. de legi. dicit idem eſſe quando teſtes deponunt de ui-
22 dere ipſorum. † Et quidã alij deponentes de ꝯfeſsione Cęſaris,
ſm eos dicẽtis uerberaſſe d. Diemantem, minimè concludunt,
tũ quia licitum erat illã uerberare, & caſtigare, ut inferius dice-
mus,

uius, tum quoque quia non ſunt in hoc conteſtes, ſed ſingulares
tum ẽt qm̃ aſſerta confeſsio non dr̃ facta præſente ipſa Dieman
te, nec in iudicio, ſed extra, ꝯtr minimè attendi debet ẽm Bart.
& alios in l.certum.§ ſi quis.ff.de ꝯfeſ.ubi Alex.concord.citat.
& per eundem Alex.in l.iij.C.de repu.hæ.Fel.in c.ſi cautio.col.
vj.de fid.inſt.& Barb.in c.fi.col.iij. de ſucc.ab inteſt.& Iaſ.in l.
23 error.col.j.C.de iu.& fac.ign.& in l.poſtquã liti.C.de pac.† p̃
ut aliqui deponentes audiuiſſe ipſam Diemantem in ſuo cubi-
culo clamantẽ, minus probant, cum non declarent ea qua cau-
ſa clamabat, tum ẽt quia ſingulares ſunt, & depoſitio non ꝯclu-
24 dens reijcit̃.l.non hoc.C.un̄ legi.c.in p̃ſentia.de probat.† Nec
frater Cæſareus ꝯcludenter probat, tum quia deponit de audi-
tu, tum quia ſingularis, tum quoq; qm̃ examinatus ſine licentia
ſui ſuperioris.c.ſi religioſus.c.ſi abbatem.de ele.li.vj.c.fi.de ſe-
pul.eo.li.c.quãquã.xxiij.q.iij.& per doc.in c. nuncius, ex̃ de te-
25 ſti.† Et alius teſtis do.Iulius de Maya, apertiſsimè in fauorẽ Cæ-
ſaris deponit ꝯſiderata prima eius depoſitione, facta in turro-
no, ad quã ultimo loco examinatus ſe refert ad no.per Bar.in l.
eos.ff.de fal.& in l.Labeo.nu.viij.ff.de ſupp.leg.& per Tind.in
tract.de teſt. uarian. circa fi.& p̄ Mod.in trac.de teſti.nu.375.
26 faciunt ẽt no.in c.cum cauſam, & in c.ſicut, de teſt.† prout etiã
depoſitio aliquorũ ruit eo qm̃ ſunt ꝯſanguinei, & affines.d.Die
mantis.c.literas, ubi doc.maximè Fely ꝯcor. citan. de præſum.
extra.l.Iulia.ff.de teſti.c.accedens.ubi gl.& alij no.ut lite conte
27 ſta.cũ ſi.† Sũt ẽt & aliqui pauperes, & uiles ad no.p Io.An.Im.
& alios in c.ſi quis teſtium, de teſt.l.iij. in prin.ff.eo.& per Ale.
conſi.xv.Viſo proceſſu.uol.iij.& conſi.cl.vol.v.col.iiij.ver.nũc
28 diſcutiendũ, & Abb.in c.ſuper eo.de teſti.† Et aliqui teſtes inſa
mes infamia facti ꝯſideratis ẽt alijs eorum qualitatibus. in p̃ſen
ti cã reijciendi ſunt ẽm Bal.in l.cunctos populos C. de ſumma
Tri.& fid.cath.ubi ẽt Mod.tangunt & per Abb. in ca. teſtimo-
29 nium, col.iiij.de teſti.† Aliqui ẽt affectantes uictoriam pro ip-
ſa Diemante, & ſollicitatores præſentis cauſæ, ad no.per Abba.
in d.c.ſuper eo.& in c.ut ſtra, in fi.qui mat.accu.poſ.& Alexan.
conſi.cliiij.col.j.uol.v.& per Rot.in tit.de teſtib, deciſ.xj.& xij.
in antiq.nec aliquis teſtis probat Cæſarem occidiſſe primã uxo
rem, cum illa Eliſabeth ſit ſingularis, ut minus ꝯcludenter atte-
ſtetur iſtud, ſit etiam pauper, & commater Alex.Maluitij Ama
30 ſij prædictæ Diemantis.† Ex eo magis dicta prædictorum te-
ſtium ruunt, qm̃ teſtes examinati per Cæſarem concludẽter de
ponunt bonam uitam & ſamam ipſius ad no. in l.non omnis.§.
31 à Barbaris, de re milit.† Affirmant ẽt bonam ſocietatem ipſius
Cæſaris, erga ipſam Diemantem, quandiu ſterit in eius domo,
& antequã inde aufugiſſet, a quo Cæſare fuit honorata, & ut ue
ra uxor tractata ac dilecta, quib.teſtibus cũ domeſtici eſſent, &
de geſtis in domo deponant, magis credendũ eſt, quã alijs exte-
ris ꝯtrium deponentibus.c.ſuper prudentia. el j.xiij.q.ij.l.ꝯſen
ſu,§.ſuper plagijs.C.de repudi.l.quoties.ubi Bartu.de naufrag.
32 lib.x.† Et quia Cæſar nunquã pugione uulnerauit ipſam Die-
mantẽ & ſi qñ minatus fuiſſet, quod minimè uerum eſt profe-
cto iſtud, minus eſt ꝯſiderabile, cum paſsim mariti cõminentur
mulierib. & cũ minæ minimè fuerint mandatæ executioni, ma
ximè qñ calore iracundiæ proceſſere.l.j. C.ſi quis imp.male.u-
bi Ang.not.& tradit in l.quod calore. ff.de reg. iur.& in c.ſi qa
iratus.§.notandum.ij.q.iij.& facit.l.ob hæc uerba. ff.de his qui
33 not.inf.† Et ſi aliqua uerbera ipſi Diemãti Cæſar ipſe intulit iu
ſta de cã id fecit p̃p literas amatorias repertas penes ipſam & a-
dulteriũ p eã commiſſũ, cum dño Alex. de Maluitija, qua de cã
nedum eidẽ Cæſari licuit eã ita modicè uerberare, quinimò ma
ioribus pœnis impunè, eandẽ affligere poterat, & talia uerbera
illata non inducũt ſæuitiã, cũ marito licitum ſit uxorẽ corrige-
re uerberare & caſtigare.c. quẽadmodũ.ubi oẽs tradunt maxi-
mè Abb.col.pen.de iur.iur.uer.no. primo ex gl.dicẽs iſtud eſſe
notandũ ut qñ cã adeſt magna, liceb̃is marito caſtigare & uin-
culis alligare uxorẽ, & rñdet oĩbus ꝯtrijs & tradit̃ per gl.& alios
in c.ſicut.vij.q.j.& in c.placuit.xxxiij.q.ij.& multa accumulant
Mod.in l.miles.§.qui iudicati.nu.vij.ff.de re ind.& in l.j.nu.24.
ff.de legi.& Siguo.de Amod.ꝯſ.lxiij. Titius.in prio.& Bal.in l.
ſi filius.C.de patr.pot.& probat̃ in §. ſi quis aũt propriã.in auct.
34 ut lice.ma.& auiæ.& per Alex.ꝯſ.xcvj.uol.iij.† Et hmõi corre-
ctio maritalis permiſſa eſt marito, ẽt ſi prius præſtitiſſet cautio-
nem propter ſæuitiã ſuã de qua timebat̃, ẽm Abb.ã.citatũ, in d.
35 c.quemadmodũ.† Et cã præallegata ceſſat, qm̃, & ſi aliqua ſæui-
tia timet̃, tñ illi conſultum fuit per ſatiſdationẽ præſtitam ub ip
ſo Cæſare, & per eam ſatis eſt cautũ dictæ Diemanti, quæ marito
reſtituenda eſt, ut tradit Abb. in c.ex tranſmiſſa.de reſtitu.ſpol.
nu.ij.iiij.& xiij.& in c.literas.eo.ti.nu.vij. & in d.c.quemadmo
dum.& traditur in c.de benedicto.xxxij.q.j.& per do.Prępoſi.
in c.de illis.col.pe.de ſpon.& in c.j.de diuor.circa fi.& per Ab.
36 in c.j.ut li.pend.nu.vij.† Eo magis cum iſtud totum remittat̃
arbitrio iudicis, an ſæuitia dicatur tanta, ut illi non poſsit proui
37 deri per cautionẽ ẽm Abb.in d.c.literas.nu.vij.† Et quia ſepara
tio thori & reſtõ dotis debet eſſe & procedere ex cã licitã, & iu
38 ſta, ut tradit̃ in c.j.& ij.de don.int.uir.& uxor.† Nec honeſtati
conuenit ꝙ maritus iniuriatus & offenſus priuet̃ uxore, & gra-
uet̃ reſtituere dotẽ culpa & cauſa ipſius uxoris fingentis ſæuitiã
& timorem ad nota.in l.in executione.§.fi.ff.de uerb.ob.& bo-
nus quiſq; uir, ꝯſiderata culpa & malitia uxoris dantis cauſam
ſæuitiæ alio remedio uti iq; poſſet conſulere.qñ ſæuitia eſſet ita
maxima, ut per ſatiſdationẽ non poſſet illi prouideri, quod uti-
que ceſſat in caſu p̃ſenti, & fiet denegando cohabitationẽ, & re
ponendo illã in loco honeſto & minimè grauando maritum re
ſtituere dotẽ, cum id ſui culpa minimè procedat ẽt ſi ſæuitia tã-
ta eſſet, cui per ſatiſdationẽ non poſſet prouideri.nam hoc caſu
alio prouidetur remedio de quo in dicto.c.literas. in fi.& Abb.
ibi, nu.vij.& in dicto.c.ex tranſmiſſa.nu.iiij. & per gl.fi.in dicto
c.ij.de ſequeſtr.poſſeſ.& fructu.& Abb.ibi col.ij.uerſi.octauus
39 caſus.& col.pen.uer.ca hoc ẽt dico.num.xxiiij.† Et allegata ſu-
perius in contrarium, minimè obſtabunt ſublata nanq; ſingula
apparent ex deductis ſupra in fauorẽ ipſius Cæſaris, & tex.in d.
auc.de nup §.mitiores.& in d.l.ꝯſenſu.§.ſuper plagijs.nihil ob-
ſtabunt, nã ut dicit Accur.in d.§.mitiores.in gl.in uerbo flagel-
lis.iura prædicta ſunt correcta per tex. in auc.ut lic. mat.& au.
§.ſi quis autẽ propriam, ubi apertè tex.dicit quod ſupra deduxi
mus, & merito cum licitum ſit marito caſtigarę & corrigere u-
xorem, ut oñdimus ẽt ex alijs, & ſi dicta iura quis uellet attẽde-
re, minimè procederent quando adeſt iuſta cauſa uerberãdi, ut
40 deduximus. ¶ † Eo magis cũ ipſe Cæſar nunquã fuerit monit⁹
nec ſub pœna nec ſub iuro, ne ſæuitiã odiũ aut crudelitatẽ oſtẽ
deret uxori.ad tradita in c.j.ut li.non ꝯteſtat. & arg. eorum quę
habentur in l.præſenti.§.j.C.de his qui ad eccl.confug.& in l.j.
ubi Bar.& alij not.ff.de his qui ſunt ſui, uel alie.iur.& per Bald.
in l.unica, §.ſed ſimus.C.de Lati.lib.toll.& in l.ab hoſtibus §.ſi
uir.ff.ſolu.matri.cum alijs traditis in d. c. de benedicto.& in d.
c.ex trãſmiſſa.& in d.c.literas.& in c.accedens.ll ij.ut lite nõ ꝯteſtã
41 teſt.† Maximè cum eccleſia poſsit ex officio cogere utrunq; ꝯ-
iugum.ẽt ſi ſe ſeparaſſent, ut in unum redeant, ut per Abb. & a-
lios in c.ad id quod.de ſpon.& in c.cum haberet de eo qui dux.
42 in matri.† Nec ipſa Diemantes habet intẽtionẽ ſuam fundatã,
ex eo, ꝗ poſtremo adducit ꝯ ipſum Cæſarem eum, uidelicet cõ
miſiſſe fornicationẽ & adulterium, propter quæ concedẽda eſt
ſeparatio thori, & dotis reſtitutio, ut in d.auc. de nup. §.mitio-
res & in d.auctẽn.ut lice.matri & auiæ.§.cauſas.& §.ſi qs in ſua.
& in d.l.ꝯſenſu.C.de repud.& hr̃ apertè in c. plerunq;.de do.in
ter uir.& uxor.ubi oẽs id firmant, ut etiam tradunt doc.per illa
iura in c.j.& in c.de maritis.de adult.& in c.fi.de conuer.coniu
ga.per Abb.& eundem in c.de infidelib. de conſangu.& affi.&
in c.ex parte, de ſponſal & in c.quæſiuit.& c.ſignificati.ubi Mo
der.in ult.not.& in gl.ultima.de diuor.& xxxij.q. vj.per totum.
& q.vij.c.omnes.& traditur in dicto cap.quemadmodum.de iu
reiu.& per gl.in uer.offenſo.in c.Romana.de ſen.excõ. li.vj.&
in c.pe.& fi.de adul.& in c.dixit.& c.ſi quis.xxxij.q.j. & p Ab.
in j.notab.& in c.ij.de coniug.lepro.& Pau.de Caſt.ꝯſ.cccxcij.
43 De quadã.col.j.cum ſi.† Quæ procedere uident̃ ẽt ſi ipſe Cęſar
fornicationẽ cõmiſit cum ſoluta.c.nemo.xxxij.q.iiij.ubi Arch.
& alij iſtud firmant, & tradit̃ in c.in coniugio.xxxij.q.j.& in c.
non ſolũ.q.vij.& in c.meretrices.q.iiij.& per Soc.ꝯſ.cxlviij.Me
mini.col.ij.uol.j.& Frã.de Cur.cõſ.lxxiij.Super memorata.col.
44 xxiiij.in prin.uer.& bñfacit.† Licet.n.maritus non poſsit p u-
xorẽ accuſari de adulterio, ẽm Abb.in d.c.j. in ij.notab.ut li.nõ
conteſt.& Soc.d.ꝯſi.cxlviij.& Moder.in l.ex ea parte.§.mulier.
nu.iiij.& ſeq.ff.de uerb.obli. Tñ qñ fornicatur præſtat cauſam
ut ſeparetur thorus, & fiat dotis reſtitutio, iuribus & deciſ.qui-
45 bus ſupra.† Ita ne mulier etiam adultera non dicat̃ dotẽ perde-
re, ſi maritus adulterium ſeu fornicationem commiſit, ẽm Pau.
46 de Caſt.citatum iura conſi.cxxviij.† Hæc mulier.† Quib.non
obſtantibus. perſiſtendo in concluſis ſuperius dr̃ cauſam iſtam
minimè debere nocere Cæſari. Procederet.n.qñ ipſa Dieman-
tes probaſſet fornicationẽ, & adulteriũ cõmiſſum p Cęſarẽ.Nõ
.n.ſibi ſatis fuit opponere, ſed ulterius neceſſe habebat ꝓbare,

ſm gl.& alios per illa iura in c.pen. & fi.de adult.& in c.ſignifi caſti.de diuor.& probaꝭ in d.l.conſenſu, & in d.c.plerunque,&
47 in alijs locis ſupra in ꝯrium citatis. † Et ſuadetur ex illa uulg. reg.diſponente.non ſufficere proponere aliquid,niſi probetur. l.ſi prius.ff.de ope.no.nun.& in c.dilecti.de excep.ibi,oppoſita & probata.cum ſi.Nec ipſe Cęſar tpe aliquo domi,ſeu extra,do mũ,retinuit concubinã, ut loquuuꝭ aliqua iura citata ſuperius, maximè.c.ſignificaſti.de adul.cum alijs alleg.per Lud.Bologn.
48 ꝯſi.xxiij.col.j. † Et licet opponaꝭ ipſum cõmiſiſſe fornicationẽ cum Helena nuncupata la Fratina ſemel tm̃, & nõn reiteratis uicibus,quod utiq; leue reputatur.l.capitalium.§. non oẽs.& §. uenerarij.ff.de pęn.l.iij.C.de epiſ.aud.tñ illud minimè probatũ apparet,qm̃ depoſitio dictæ Helenæ,nullam prorſus facit fidẽ.
49 † Tũ quia meretrix,& infamis infamia facti.l.palã.§.qui adulterio.ff.de ritu nup.& adultera.d.c.meretrices,xxij.q.iiij.& per
50 Spe.in ti.de teſt.§.j.uer.item quid ſi accuſatus. † Et etiam quia ſocia criminis,ut hꝭ in c.ſignificaſti.de adult.& in terminis nſis tradit Hoſt.In ſum.de diuor.col.v.uer.caueat aũt iudex, uolens iſtam tanq̃ ſociam criminis, nullã prorſus fidem facere. l.fi.ubi oẽs tradunt.C.de accuſ.c.j.de ꝯfeſ.& plenè per oẽs in c.ueniẽs. de teſti.& in c.ſi quis Papa.lxxix.diſt.& p gl.in c.memini.xv.q. iij & io ꝓprijs terminis nr̃is tenuit Iaſ.ꝯſi.xxij.accuſaꝭ Ioſeph. uol.j. ꝯcludens ex multis p eũ citatis adulterium ſeu fornicationẽ non probari per ꝯfeſſionẽ mulieris adulteratæ maximè quo ad ꝯdẽnationẽ,nec ẽt probari p teſtes deponentes de auditu ꝯfeſſionis,ut dꝭ adulteratæ,eo magis cũ d.Helena ad ita deponẽdum acceſſerit precib.aduerſarię & alterius de Dulphis,eius ꝯſanguinei,& amaſij. d. Helenæ, ẽt in d.ſuo ſingularis,nec dictã fornicationẽ oppoſitã probat, Vrſolina deponens uidiſſe Cæſarem cum d.Helena in cubiculo, tũ quia ſingularis,tũ qa famula,& ancilla.d.Helenæ pauperrima, mendica,meretrix, & infamis,& ea q̃ depoſuit,aſſerit ſe depoſuiſſe p̃cib. illius de Dulphis amaſij.d.Helenę,& ſua depoſitio minimè in aliquo eſt ꝯcludẽs, prout eſſe dẽt,ꝯũr interp̃tanda uenit ꝯ producentẽ.l.nõ hoc.C.
51 uñ leg.& in c.in p̃ſentia.de prob. † Eo inſuper qm̃ hmõi oppoſitio fornicationis, & adulterij , ẽt ſi formiter, & plenè probata fuiſſet.d.Cæſari in nullo hẽt obſtare, pp adulteriũ cõmiſſũ,p ipſam Diemantẽ,ut ſtatim diceꝭ, quo ꝯſiderato, mutua ꝯpenſatione p̃dicta delicta tollerenꝭ,& ipſe Cęſar nullam deberet pati pœnã.l.uiro.l.cũ mulier.ff.ſol.ma.c. ſignificaſti. in fi.ubi gl.ꝯcor.citat de diuor.c.pe.& fi.de adul.& tradunt oẽs in c.diſcretionẽ.maximè do. Præpo. in viij.not.de eo q cogn. ꝯſangui. & in c.j.in gl.iij.de frigi.& malefi.Patet igiꝭ ex iſtis,eãs oppoſitas p ipſam Diemantẽ ꝯ Cæſarẽ ad ſeparationẽ thori,& reſtitutionẽ dotiũ, non eſſe probatas, nec ſufficientes , ut ipſa potuerit ꝯ
52 eũ obtinere,& de iure ſuĩas reportare. † Et quia propria auctoritate ac temerariè diſceſſit è domo d.ſui mariti ipſum ſpoliando,ante oĩa cogenda eſt, ut reuertaꝭ ad ipſum. c.accedens.il ij. ex ut li. non ꝯteſt.c.porrò.c.ſignificaſti.de diuor.& tradit in d. c.literas,& in d.c.ex trãſmiſſa.& p Inn.in c. ueniẽs.de reſt.ſpoſ. Io.de Ana.& alios in c.intelleximus.de adul. & p Bal.in conſi. ccxxj. Nĩ qñq;.uol.ij & Henr.Boych. in d.c.ſignificaſti.de di-
53 uor. † Maximè cũ Cæſar iſtud petierit,& petat.ad no.in c.ex parte,ubi Mod.in vj.not.de ſponſ.& p eoſdẽ poſt Abb.in c. ex literis.in ix not.de diuor. & p Abb.in c.ueniẽs. de ꝯuer.ꝯiug.Inn. & Abb.in c. de illa.de adul..& tãto magis iniqtas, & manifeſta iniuſtitia aſſertarũ ſñiarum apertiſſima oñdiꝭ,cũ io illia Cęſar ipſe appareat ꝯdẽnatus in expẽſis, nec non ad reſtitutionẽ quorũdã bonorũ mobilium, & paraſrenaliũ,quæ nunquã fuere conſignata ipſi Cęſari. Cõcludenter ꝓbant,de proprijs ſuis pecunijs feciſſe eidẽ Diemanti q̃plures ueſtes monilia annulos, & iocalia,quorũ bonorũ,nullam unq̃ fecit alienationẽ,ſeu diſſipationẽ, & qñ ipſa Diemantes, Cæſare exiſtente carcerato,& inuito eius ſocero,temerariè receſſit eius domo dolosè,& aſtutè publicauit eius ueſtes, fingens illas reponere in capſa , quam ſignare fecit a quodam Mazzerio , eo aliter non inſpiciente quę bona eſſent intus , eadem Diemante ſucceſſiuè ibidem remanente , & de quibus ad ipſum Cęſarẽ nihil peruenit, & excarceratus nũquam dictã caſpam aperuit , & uerosimiliter ipſa diſcedens oĩa
54 ſecũ aſportauit. † Quod argm̃ ualidũ eſt.l.fi.ff.quod met.cau.l. l.nuptura.in fi.ff.de iur.do.c.quia uerisimile.de præſum. Maximè ꝯſiderata diſpoſitione ſtatuti Bonon. ſub rub. de dot.reſti. quo cautũ eſt bona parafrenalia in caſu reſtõnis eſſe reſtituenda in eo ſtatu,in quo reperiunꝭ. Non potuit igiꝭ ꝯdẽnari,prout fuit ꝯdẽnatus,nec ad expenſas, nec ad reſtitutionẽ dictorũ bonorum ſeu eorum æſtimationẽ,nec ad reſtõnẽ dotium, & mirũ proferri potuit ſñia ſuper ſeparatione thori, & qm̃ iniquè & iniuſtè euidenter ac manifeſtè aſſertæ ſñiæ apparent prolatę , merito ueniunt reuocandæ,& retractãdæ in fauorẽ ipſius Cęſaris, qui a p̃dictis oĩbus erit abſoluendus, & ipſa Diemantes cogẽda
55 erit redire ad ipſum,rõnib.cauſis & deciſ.quib.ſ. † Et qm̃ ꝯſideratis probatis & executis, p ipſum Cæſarẽ ꝯ, & aduerſus ipſam Diemantẽ,prout neceſſario proſecuta ueniunt ꝯſiderãda,& ſm illa ſñia & iudiciũ proferenda.l.de reb. ff.de arbi. Bar.& alij in l.ſub p̃textu.C.de tranſa.p Fely.in c.licet Hely.col.pe. de ſimo. Probatũ apparet ipſam adulteriũ commiſiſſe cũ Alex.de Maluitijs, merito cum teneatur ſit redire ad ipſum Cæſarẽ,ꝯdẽnanda
56 uenit ad priuationẽ dotiũ. † Necnõ & donationis ante nuptias, quas ipſe Cęſar maritus,pp adulteriũ lucraꝭ.c.pleruoq;.ubi oẽs tradunt.de dona.inter mari.& uxo.c. ſignificaſti.& c.ex literis. de diuor.& p oẽs In c.j.& in c.accedens.ut li.non ꝯteſt.& in d. c.quemadmodũ.de iu.iur.c.pe.& fi.de adul.d.l.uiro. & l.cũ muliex.ff.ſol.mat.& in auc.de nup.§.mitiores.& in auc.ut lic.mat. & auiæ.§.quia verò.& in d.l.ꝯſenſu. C.de repud. & p Mod.in l.
57 nõ dubiũ.nu.xxxij.& alijs ſeq.C.de leg. † Et Lud.Bolo.ꝯſ.xxiij. Concludentẽ iſto caſu,tali mulieri & uxori nõ eſſe p̃ſtãdæ alimẽ
58 ta nec expenſas. † Et q̃ ꝯclũſio nedũ procedit qñ maritus accuſat uxorẽ de adulterio,ſed ẽt qñ per uiã exceptionis opponit de adulterio,& illud probat ut ad plenũ proſequiꝭ Io. de Ana.poſt alios in c.intelleximus.col.iiij.& alijs ſeq.extra de adul.& Abb. in iij nota.& ibi Mod.in d.c. plerunq;. & plenè ẽt tangit Alex. ꝯſi. clxxxix.In cã & lite.col.ij.& iij.vol.vj.& Ang.in ſum.inver.
59 adulteriũ.§.iij.& in uer.dos.§.xv. † Qñ.n.excipiendo opponiꝭ de adulterio,adhuc nõ notorio & ſuper illo recipiunꝭ probationes ex quib.probaꝭ eſficiꝭ notoriũ,& ꝯſr uir lucrabiꝭ dotem,& donationẽ propter nuptias ſm do. Præpo.in d.c.ſignificaſti.de
60 diuor.in fi. † Nec ipſa Diemantes poterit euitare amiſſionẽ dotis,& donationis pp nuptias allegãdo ſæuitiã mariti ad not. in c.ex literis.de diuor.cũ alijs citatis per Lud.Bolog.d.ꝯſ.xxiij.in prin.nec ẽt p uiam ꝯpenſationis poterit euitare amiſſionẽ prædictorũ allegando fornicationẽ & adulteriũ ipſius Cęſaris cum certè ipſe Cæſar nõ fuerit fornicatus, nec adulteriũ cõmiſerit ut
61 ſ.oñdimus. † Et q ipſa Diemantes cõmiſerit adulteriũ ſatis ꝓbatũ apparet & per teſtes de uiſu deponentes ipſam cum d.ſuo Amaſio uidiſſe ſolos in cubiculo,necnõ & in domo cuiuſdã Lenæ,necnon p famã publicã,ad plenè nota.in c.p̃terea.de teſtib. & in c.literis.& in c.tertio loco.de p̃ſum.per gl.& Bar.in l.capite quinto.& in l.qđ ait lex.in prin.de adul.& in l.ij.§.fi.eo.ti. & Alex.loquentẽ in terminis nſis.d.ꝯſ.clxxxix.nu.x.& Bar.in l.ij.
62 ff.de furt.& Lap.alleg.la. † Et quia adulteriũ non poteſt ita directo probari & ſpecificè,& admitti debent probationes per ꝯiecturas & præſumptiones,ut tradiꝭ in locis præall.& in c.j.& ca. ſignificaſti.de adul.& in c.cum cauſam.de probat.& per Bal.in
63 c.j.quib.cau.feud.amit. † Ad quod illud uulg. diſponẽs admitti probationes per coniecturas in his quæ ſunt difficilis probationis & quæ directo probari non pñt.d.c.p̃terea.& p Bar.in l. in illa ſtipulatione.in fi.de uerb.obli.& eundẽ & Mod.alia adducentes in l.ſi quis ex argentarijs.§.pen.ff.de eden. & Alex.ꝯſ.
64 liij.Viſo themate.uol.ij.cũ ꝯcor. † Et illę literę amatorię repertę penes ipſam Diemantem, & per eandẽ ſcriptę eius amaſio & adultero apertã ꝯiecturã dicti adulterij indicant cũ iã fuerint per eam recognitæ.l.non epiſtolis.C.de prob.l.Publia.ff.depo. l.cũ de indebito.ff.de prob.& per Fely. citantẽ alios in c.ſcripta.nu.xij.de fi.inſtr.iunctis traditis per Bar.poſt gl.in d.l.capi-
65 te quinto.& per Mod.in rub.C.de eden. † Et quia tales ꝯiecturæ legales apertas & liquidas inducunt probationes.l. ſi qs locuplex.ff.de manu.teſt.l.licet Imperator. ubi Moder. plura accumulant de legatis primo.

Pariſius Padue.

S V M M A R I V M.

1 *Matrimonium poteſt per epiſtolam contrahi.*
2 *Et qualiter teſtis debet deponere de tranſmiſſione literæ,ut probet.*
Probatio debet eſſe concludens.
3 *Non entis,non poſſunt eſſe qualitates,& literæ debent apparere.*
4 *Quod fuerint reſtituta conſtare debet.*
5 *Quod eſt remotum a uerosimili imaginem habet falſitatis.*
6 *Opinio ueritati non conſona eſt reyicienda.*
7 *Iudex non debet dare fidem ei,quod non eſt uerisimile.*
8 *Et i.ſpectatur quod eſt uerisimile,non illud quod eſt poſſibile.*
9 *Argumentum à uerosimili ualidum eſt.*

Com-

Comparatio literarum quando probet, & fidem faciat, & ſeq.
0 *Et quid quando deficiant extrema, & nu. 11.12.& 13.*
3 *Comparatio à quibus eſt capienda.*
4 *Per quæ uerba contrahatur matrimonium.*
Et an uerba debeant ſtatim interuenire & inuicem.
Et quid ſi ex interuallo alter reſpondet.
15 *Et an conſenſus unius & alterius, poßit præſtari diebus ſeparatis.*
16 *Et quid ſi ille primo conſentiens perdurauit in cõſenſu uſq; ad illud tempus quo ſecundus conſenſum præſtitit.*
17 *Et quid quando cõtrahitur per literas, an mittens eas debeat in cõſenſu perſeuerare, uſq; quo conſentiat ille ad quem ſunt miſſa.*
18 *in cauſa matrimoniali plenæ requiruntur probationes.*
19 *Et quia eſt grauis & ardua teſtes debent eſſe idonei, & omni exceptione maiores.*
20 *Teſtis ſingularis non probat.*
21 *Mediator & proſeneta, non eſt teſtis idoneus.*
22 *Dans operam lenocinio non caret infamia.*
23 *Affectans cauſam non eſt idoneus teſtis.*
24 *Et idem ſi ſperat commodum ex uictoria.*
25 *Et quid ſi pauper eſt.*
26 *Nõ carẽt falſitate teſtes per eadẽ fere uerba deponẽtes, & nu. 37*
27 *Parentes regulariter in teſtes non admittuntur.*
28 *Fallit in cauſa matrimoniali fauore matrimonij.*
Sed declaratur. 30.34.& ſeq.
29 *Et quid ſi adeſt diſparitas inter eos.*
30 *Et quid ſi in eis concurrerit aliqua qualitas, detrahens de fide.*
31 *Non debet ius ſingulare, & contra communes regulas extendi.*
32 *Exempla non reſtringunt, nec excludunt caſus ſimiles.*
33 *Regula in alternatiuis uerificatur in uno.*
34 *Et quid ſi parentes cauſam affectant.*
35 *Et quid ſi adeſſet ſiniſtra ſuſpitio, caſu quo non contraheretur matrimonium.*
Quando mater permittit filia, actus minimè conuenientes facere.
36 *Et quid ſi inſimul habitant.*
38 *Et debent eſſe honeſtæ, & bona fama, & carere omni ſuſpitione.*
39 *Et etiam data paritate, adhuc iudicis arbitrio remittitur.*
40 *Et illa qualitas bonæ famæ probanda eſt.*
41 *Calores & amores iuueniles, non inducũt probationẽ matrimonij.*
42 *Transmiſſio annuli, an & quando inducat ſubarrationem matrimonij & nu. 43*
44 *Et quid ſi ante tranſmißionem, nullus præceßit tractatus.*
45 *Quando admittuntur teſtes inhabiles ſi ueritas non poteſt per alios probari.*
46 *Quando & quo caſu procedat illa regula, & quæ non proſunt ſingula, & nu. 47.& 48.*

CONSILIVM. LV.

ATINGAM In hac conſultatione neceſſaria tantum & ea ſolum quæ ueram præſentis cauſæ deciſionẽ ꝯcernunt reſecatis q̃ pluribus quę copioſius
1 & diffuſius accumulari poſſent. † Principale & potiſsimum fundamentum actricis eſt, ut ipſamet aſſerit matrimonium de iure per litteras & epiſtolam poſſe contrahi, ulterius ꝙ præſens matrimonium per literas & epiſtolam rei conſentienti ad ipſam actricem tranſmiſſam ſubſecuto ipſius conſenſu uere extitit ꝯtum. Primũ minimè inficiatur, nam iura clara ſunt & aperta dictantia per literas & epiſtolã poſſe ꝯhi, l. iiij. & l. fi. ff. de ſponſ. l. muliere. ff. de ri. nup. tradit gl. in uer. uxor. & ibi doc. in c. nec illud. xxx. q. v. & gl. parua in c. honorantur. xxxij. q. ij. & gl. in uer. inter nuncium. in c. ex parte. il. ij. de conuerſ. ꝯiug. & in c. ueniens. qui cleri. uel uouen. cum concor. ¶ Secundũ penitus inficiaꝛ, negat. n. ipſe reus ꝯuentus, tales literas & epiſtolã tranſmiſiſſe. quo fit ut intentio actricis nõ ꝓbata minimè ſubſiſtat, iur. uulgar. dictãtibus actore nõ probãte.
2 &c. † Quod ipſe reus tales literas & epiſtolam tranſmiſerit minime probatũ apparet, illa. n. Eliſabeth aſſerta internuncia non atteſtatur reum proprijs manibus literas, & hanc epiſtolam ei dediſſe, ſed ſolum dicit famulum ipſius rei aſſerentẽ dñm ſuũ illã epiſtolã tranſmittere, q̃ aũt eſſet, quidẽ ꝯtineret, uel à quo eſſet ſcripta, dictus famulus, uerbum ꝓtulit nullũ, q̃ ꝓbatio q̃tũ ſit impertinens & incõcludens, oib. apertiſsimè patet, ꝯñr non attẽdẽda ad not. in l. nõ hoc. C. unde legit. & in c. in pñtia. de prob. & in terminis noſtris ꝑ Abb. per illũ tex. in c. ueniens. in j. notabili. de ſponſali. tũ ẽt q̃a ipſa Eliſabeth ſingularis & unica ẽ. Aſſerit ẽt ſe neſcire legere, & q̃plures alios patiť defectus teſtimonium ipſius funditus reddentes inualidum, inefficacem, nullius roboris, & momenti ut inferius ſuccincte dicetur, ac q̃d
3 ẽt qñ ipſe reus ſemper negauit, & in præſenti negat, tales literas & epiſtolã tranſmiſiſſe, & ſcripſiſſe. † Et cũ aſſertæ literę non appareant nec exhibeantur, profecto ſuper illis minimè facienda eſt aliqua ꝯſideratio, cũ non entis, aliquæ partes conſiderabiles dari nõ poſsint. l. eius qui. in prin. ff. ſi cer. pet. nec ualet excuſatio actricis in ſuis articulis aſſerentis tales literas retromiſiſſe dicto reo, tũ quia iſtud ẽt in minimo non apparet probatũ unde &c. tũ ẽt qñ cauſæ retromiſsionis dictarũ literarũ adductæ per ipſam actricẽ in articulis, & per unã ex eius ſororibus Margaritã, ex ipſarũ lectura apparent euidenter ſeu inualidæ imaginariæ fictitię & non uerę. † Tũ ẽt qñ nulla iuſta cã re-
4 tromiſsionis colligi põt, quo fit ut ſuſpectæ reddantur, ut in ſimi. dicit tex. in l. fi. C. de fide inſtr. & pulchre tradit in dec. ꝯſi. Neap. cccxxx. Quidã Thomas. uerſi. in ꝯrium. Tum poſtremo quia cum ſubſtantia iſtius matrimonij tota conſiſteret in dictis literis, uirtute quarum ipſa actrix dicit ſe matrimonium ꝯxiſſe, & ulterius aſſerat illas penes ſe habuiſſe, nulla cadit ueroſimilitudo, ꝙ illas retromiſerit reo, & ꝙ uoluerit ipſam ſe priuare il-
5 lis, in quibus ſolis ꝯſiſtebat ſubſtantia. † Et ꝙ eſt remotũ a ueroſimili imaginem habet falſitatis, ut dicit Bal. in l. j. col. iij. C.
6 de ſeruis fugit. † Et opinio non conſona ueritati reijcienda eſt
7 ut tradit Car. in cle. ne Romani. in princ. de elec. in cle. † Et iudex non debet dare fidem ei, qđ nõ eſt ueroſimile, ut dicit Pet.
8 de Anch. cõſi. ccxvij. Si prædicta ſententia. col. fi. † Nec inſpiciť ꝙ eſt poſsibile, ſed ꝙ eſt ueriſimile, ut dicit Bal. ĩ l. ſcripturę, col. j. in fi. C. de fide inſtru. & in l. j. col. iij. C. de ſeruis fugiti. & Abb. in c. quia ueroſimile. de præſumptio. in ultimo notabili.
9 † Ubi etiam per illum tex. colligitur argumentum a ueroſimili eſſe ualidum, prout etiam probatur in l. fi. ff. quod metus cauſa. & in l. nuptura. in fi. ff. de iure dot. cum alijs accumulatis ꝑ Moder. bono. in repeti. rubricæ. C. de prob. col. xxj. & ſeq. nu. cviij. & quatuor ſeq. Et quia aſſertæ literæ non exhibentur ꝑ ipſam actricem, ſupradictis conſideratis infertur apertiſsimè, alia de cã iſtud non fieri, niſi qñ aſſertæ literæ non continebant illud, ꝙ actrix ipſa aſſerit, eſto ꝙ doctum eſſet de ipſarum tranſmiſſione, quod etiam utique negatur, ut dictum eſt, in ſuper nec continentia aſſertarum literarum apparet probata, nam ſi conſideramus teſtimonium Gaſparis, nihil eſt, cum omnia dicat, quæ dicit ex relatione actricis. ut ſunt iura uulgaria. Prout etiã quia ipſe affirmat non uidiſſe reum ſcribentem, nec tranſmittẽtem dictas literas, nec poteſt teſtificari ꝙ ipſe reus ſcripſerit, & quia uerbum nullum aſſerit aſſertam epiſtolam continuiſſe uerba matrimonialia, unde &c. Et ad hoc etiam tendit teſtimonium Eliſabeth, quæ cum neſciat legere contenta in aſſertis literis, ſolum affirmat ex lectura & relatione actricis, & ſororis, quæ neceſſario non concludunt, & potuerunt eſſe non uera & fallacia, minus etiam teſtimonium matris & ſororum duarum ipſius actricis, probant continentiam dictarum aſſertarum literarum, nam mater, Margarita, & Felicitas ſorores dicunt aſſertas literas, fuiſſe ſcriptas per ipſum reum, ex quo iſtas cognoſcunt per comparationem & ſimilitudinem literarum, ad alias literas per ipſum reum dictæ actrici tranſmiſſas ſimiles literas prædictis. Quæ ꝯparatio prædictis mulieribus facta, nulla fuit, ex quo ab alijs debuit fieri, quibus iſtud fuiſſet ſpecialiter commiſſum, ut probat tex. in l. comparationes. §. fi. C. de fi. inſtr. & ibi not. Bart. in uerſi. oppono dicitur. & uerſi. ſeq. Bal. Salyc. & Pau. de Ca. ibidem col. pen. uerſi. item nota. aſſerentes, quod ſi non ſit comparatio, ſecundum formam ibi traditam nulla eſt.
10 † Prout etiam non eſt conſiderabilis, in caſu præſenti, quoniã deficiunt extrema habilia ad comparationem faciendam, quorum unum ut adſit ſcriptura, ex quo fit illa comparatio, ut per illum tex. tradunt Bar. & omnes in d. l. comparationes, & in auctẽn. & ſi contractus. eod. titu. & probatur in auctẽn. de inſtru. cau. & fi. fere per totum cum alijs adductis per Are. conſ. lxllij. & Are. conſi. ccxxix. Ponderatis his. col. ij. uol. vj. & alibi pluries, & per Cano. in c. ij. de fide inſtrumen. Sed cum hic non adſit, nec appareat ſcriptura, ad quam deberet fieri comparatio, ut dictum fuit ſuperius, merito de comparatione non eſt diſceptandum, tum etiam quia non adſunt ſcripturæ ualidæ, & tales ut a iure requiritur, ex quibus poſsit eſſe locus comparationi, cum illæ ſcripturæ ad quas mater & ſorores ſe referunt, & ex quibus uolunt capere comparationem, non ſint tales, nec habeant qualitates a iure requiſitas, de quibus in d. l. comparationes.

nei.& in auctẽ.ad hæc & in corpore unde ſumitur, cum con-
11 cor. † Et quia adhuc non eſt doctum eſſe ſcriptas per ipſum reũ
aliquibus præſentibus, nec apparent ſubſcriptæ ab aliquibus
uti requiritur & tradunt doct. per illa iura in d. l. comparatio-
nes. & in auct.& ſic contractus.eo.tit. maximè per Pau. de Ca.
in d. l. comparationes.col.ij. poſt Bal. ibi col.iiij. uerſic. ſed hic
dubitatur.& col.ij.in j.oppoſi.& in uerſi.ſeq. & in iij. q. & per
Saly.col.iij.q.iij.& per Alex.conſi.lxxvj.Ponderatis his col.ij.
& iij.uerſi.illud autem non eſt.& uerſi.poſito per comparatio-
nem.& col.iiij.uolu.iij. ubi adducit alias deciſio. ut etiam ipſe
Alex.facit in conſ.cxiiij.nu.vj.& conſi.ccx.Pater.nu.ij.uol.vij.
& conſi.ccxxxix.col.ij.uol.vj.& per Soc.conſi.cclxxiiij.In cau-
ſa col.vj.& ſeq.uol.ij.& probatur in auct.de fide inſtru.§. ſi quis
igitur.ubi Bar.& Ang.no.& in §.ſi tamen quiſque. & §.ſi quis.
col.ij.uerſi.oportet.& per Abb.& alios.in d.c.ij.col.ij.uerſicu.
poſtremo in hac materia.& pulchre per Aret.conſi.lxiiij.Dili-
genter & maturè.col.iij.& iiij.& in deciſio.cõſi.Neap.clxxxj.
In quodam proceſſu,col.ij.& per Alex.magis in terminis no-
12 ſtris in conſ.cl.In cauſa,col.v.uerſi. deponit, uol.v. † Nec im-
merito qm̃ aſſertæ literæ potuerunt eſſe ſcriptę ab alijs, & pro
firmo aſſertum fuiſſe ſcriptas a reo propter ſimilitudinẽ. Iſtud
enim tanquam continens fallaciam a iure reprobatur, ut in au-
ctẽn.de inſtru.cau.& fid. in prin. & hr̃ in dicta. l. comparatio-
nes, in prin.& per Aret.di.conſi.lxiiij. & diffuse proſequit̃ Cor
13 ne.conſ.lviij.In hac conſultatione,col.j. & ij.uol.iij. † Prout ẽt
facit Soc.d.conſi.cclxxiiij.col.iiij.& v.& col.viij.uerſi.qñ uero
eo magis quia ipſa Margarita capit cõparationem, & ſimilitu-
dinem ſolum per alias literas conſimiles, prout ẽt capiunt ma-
ter, & Felicitas ſoror, propter tres literas appoſitas in fi. litera-
rum quæ aſſertio cauſæ eſt penitus inconcludens, & adeo inef-
ficax, & inualida, ꝙ ſi prædictæ omnes mulieres deponerent, &
dicerent cognoſcere dictas literas eſſe ſcriptas manu dicti rei
conuenti ea quo habent notam ipſius manum, & ſcripturam,
& pluries uiderunt eum ſcribere, & ꝙ ita tenent pro firmo, ad-
huc tñ talis depoſitio eſt inconcludens, & non inducit proba-
tionem identitatis ſcripturæ ex quo de facili ipſi teſtes poſſent
decipi ſimilitudine literarum, ut ſcriptum eſt, ita firmat Areti.
d.conſi.lxiiij.& Alex. d.conſi.cl.col.v.uer.deponit, uol.v.& ↄſ.
cxxj.Diſcuſsis,col.iij.uer.ſed teſtes non deponunt, uol.j. & d.
conſ.lxxvj.uol.iij.col.iiij.uerſi.conſtat aũt,& conſi.cx.Viſo ꝓ-
ceſſu,col.ij.uer.bene poſſunt decipi,uolu.iiij. ubi ad id allega.
Bar.hoc uolentem poſt gl.ibi in d.auc.& ſi ꝯctus,col.ij.uer. op
pono dicitur hic, & Alex.d.conſi.ccxxxix.nu.vj.uol.vj. & Soc.
d.conſ.cclxxiiij.col.viij.uerſ.ſed ad præmiſſa reſpondetur, & d.
deciſi.conſi.Neap.clxxxj.in fi.ubi ita fuit iudicatum, talẽ ſcri-
pturam priuatam, nullam inducere probationem, ẽtſi appare-
ret, & de ea conſtaret, eſto ꝙ teſtes dicant, ꝙ eam recognoſcũt
& habent notam manum illius, & ꝙ eis vr̃ ꝙ ſit ſcripta per eũ.
Quanto ergo fortius in caſu noſtro, in quo dicti teſtes ita non
aſſerunt, ſed ſolum conſiderant ſimilitudinem fallacem, & dece-
ptinam, & aſſerta epiſtola non apparet, nec extat. Ex quibus in-
fertur neceſſario hucuſque non eſſe probatũ de aſſertis literis,
& epiſtola, ut dr̃ tranſmiſſa per reum ↄuentũ dictæ actrici, qua
probatione ceſſante non uideo ꝙ modo aliquo in pñti cã ipſa
14 poſsit obtinere. † Confirmant̃ iſta ex his quæ tradit Spe. in tit.
de ſpon.in prin.col.ij. uer. tenet ergo tunc matrimonium, ubi
uult matrimonium contrahi per uerba de præſenti exprimẽtia
mutuum conſenſum, ita ꝙ reſponſio mulieris ſequatur ſtatim,
& incontinenti, ex quo requiritur actus continuus, & ſimulta-
neus, c.tuæ, & cap.ſi inter. de ſpon. innuens ꝙ ſi per interuallũ
ſubſecutus eſt conſenſus, nõ dr̃ legitimè ꝯhi, & hoc idem poſt
Bo.guy.ſequi vr̃ Io.An.in d.c.ſi inter, in prin. uolens ꝙ debent
ꝯhentes ſibi inuicem reſpondere antequã ad alia diuertant, &
ſequitur ibi collectar.in prin. & do. Præpoſi. in iij.notabili, &
clarius Ant.de But.ibi uer.quæro primo, dicens ꝙ primo con-
ſentiens credit conſentire ſi alter conſentiat incontinenti ergo
ſecus ſi ex interuallo, & ita firmat Bal.in c.cum conſuetudinis.
col.ij.in fi.uerſi.pone exemplum, extra de conſuet. expreſſe uo
lens ꝙ ſi puella reſpõdit ex interuallo talis ↄſſio nõ inducit ua
liditatẽ matrimonij, & hoc idẽ uoluit Abb.in cap. dilectus. de
ſpõ.in fi.ubi aſſerit tutius, & uerius eſſe, ꝙ ↄſenſus pſtet̃ ſimul,
& nõ p interuallũ, allegãdo.deciſ. ut per eũ quẽ refert Crot. in
rubri.ff.de uer.ob.in j.lec.nu.xiij.& per Alex.idẽ ſentit conſil.
cliiij.Viſo themate,col.pen.uer.& poſito,uol.v.& bene faciũt
quæ tradit poſt alios Iaſ.in l.ait prætor.alias in l.non erit.§.fin.

ff.de iu.iur.col.ij.In fi.uolẽs in materia ſpũali, ut eſt pſens ma-
trimonialis actũ debere fieri incõtinẽti, qa alias non præſumit̃
15 perſeuerantia uoluntatis. † Et licet Hoſt.in d.cap.ſi inter.di-
cat ↄſenſum unius, & alterius poſſe præſtari ſeparatis uicib. ut
dicebat Arch.in c.ſufficit. xxvij. q.ij. & potiſsimũ qñ ꝯhit̃ per
procuratorẽ nunciũ.uel epiſtolã, & recipiens illã incõtinẽti p-
ſtitit ↄſenſum, illũ notificando mittenti literas ſeu alteri, ut tra
ditur in c.fi.per Arch.de proc.lib.vj.col j.in fi.ibi, & dixerunt,
quidã, & Io.An.ibi in nouel.& col.ij.in fi. & Gemi. ibidẽ in §.
ſanè, col.j.in fi.& Anch.in fi.ibidẽ in fi.& Phil. Fran.ibi col.ij.
uer.in gl.in uer.ꝯxerit, & ſum.Ang.in uer.matrimoniũ ſecũdo
uerſi.utrũ per literas, uerſi.aa.& p Alex.conſ.cxlvj. In cã & li-
te.col.iiij.uer.quia reſpondeo.nu.xxj.uol.v.& tradit ẽt Gemi.
in c.fi.col.ij.de lit.conteſt.li.vj.& do.Præpo.in d.c.ſi inter.col.
ij.uer.& pro pleniori intelligentia, & in d.c.dilectus, col. pen.
uer.panormitanus hic, & ibi Henr.boy.col.ij.& Abb.in c.cum
inter canonicos.col.ij.nu.vj.de elec.& Io.And. in d.c. dilectus,
in fi.& Crot.in l.j.§.j.in ij.lec.in fi.ff.de uer.ob.& Iaſ.in l.ſi ſti-
puler.§.fi.uer.adde ꝙ idẽ eſt, nu.iij.co.tit.& ibi Alex.nu.v. di-
cit hanc eſſe cõem, & Car.flor.in d.c.ſi inter uerſ.quæro primo
cum alijs concor.in quibus concluditur matrimonium eſſe ua
lidum, licet ex interuallo conſenſus alterius illud ꝯhentis ſit p-
16 ſtitus iuribus, & rationib.ibidẽ per eos alle. † Tñ procedũt iſta
qñ ille qui primo ↄſenſit perdurauit, & perſeuerauit in illo ſuo
cõſenſu, uſq; ad illud tẽpus, quo ſecundus ↄſenſum ſuum pręſti
tit, ſi aũt non perſeueraſſet, tunc ſecundo ↄſentiens, nõ ꝯhit le-
gitime, ex quo eo tẽpore deficit ↄſenſus illius qui primo ↄſen-
ſit, & ſic non dr̃ ↄcurrere ↄſenſus ſimultaneus, & mutuus, ſi nõ
apparet de perſeuerãtia primo conſentientis, licet ſecundo cõ
ſentiẽs ignoraret illũ primo ↄſentientẽ non perſeuerare in ſuo
conſenſu ita tex. formalis in c.fi.de proc.lib.vj. & ibi doc.om-
nes iſtud firmant prout expreſſe iſtud tradit Inn.in ca.iuuenis.
uer.itẽ põt, nu.vij.de ſpon.quẽ refert, & ſequit̃ Bal.in l.ſufficit.
ff.de ſpon.in prin.& Fulg.ibi dicit iſtud eſſe ueriſsimũ, eſto ꝙ
gl.de hoc ibi dubitauerit, & hoc idẽ tenet gl.in uer.alieno.in c.
ſuper eo.de cond.appoſ.& Io.An.in d.c.dilectus.in fi.ibi & al-
terius ↄſenſus ↄtinuat̃ uſq; ad ſuũ ↄſenſum, & ſequitur Henri.
boye.ibidẽ col.ij.uer.quia hoc uerũ, & Ant.de But.uerſ.quæro
primo, ubi uult hoc maximè procedere qñ unus ipſum negat,
& Abb.ibi firmat in illis uerbis, & duret in ꝓpoſito ſuo, & aper
tius idẽ Abb.in c.inter canonicos.col.ij.nu.vj.de elec. ibi quia
perſeuerando &c.& Car.in d.c.ſi inter.uer.in dic. aperte iſtud
firmat, prout facit ſumma Ang.loco & uerſi.ſuperius alleg.ibi,
unum ꝙ mittens perſeueret, &c.ubi loquit̃ qñ miſſæ ſunt literę
ſeu epiſtolæ, ut talis mittens debeat perſeuerare, prout apertiſ-
ſimè firmat Alex.d.ↄſ.cxlvj.col.iiij.& v.uerſi. præterea illa ſpe
cialis, uol.v.& eſt gl.apertiſsima prima uerſi.ſed quid dices, in
dicto.c.nec illud.xxx.q.ij.quam ſequuntur ibi Arch. & alij ſcri
17 ben. † Apertè dicens qñ matrimoniũ ꝯhitur per literas illum
eas mittẽtẽ debere perſeuerare uſq; ad tẽpus quo ille ad quẽ trã
mittuntur ↄſentiat, & hanc gloſſam allegat, & ſequit̃ Fely.in c.
ex parte decani.col.iij.in fi.nu. xvj. de reſcri. & hoc idẽ firmat
Lapus alleg.lvij.niſi, & perlectis, col.iij.uerſ.unde non cõſtat,
& Iaſ.in d.l.ſi ſtipuler.§.fin.nu.iij. ibi dummodo perſeueraret,
&c.& apertè hoc idẽ firmat do.Prępoſi.in d. c. ſi inter colu.ij.
uerſi.dum tñ prius. At in caſu noſtro nedum doctũ & probatũ
non apparet de perſeuerantia ipſius rei conuenti, quinimò nec
de aliquo primæuo ſuo conſenſu, cũ ſemper negauerit & neget
nedũ nõ perſeueraſſe uerum nullo unquã tpe minimè ↄſenſiſſe,
nec tales literas aut epiſtolã tranſmiſiſſe, ſuũ ↄſenſum ↄtinẽtes,
ut ſuperius pleniſsimè fuit diſcuſſum, merito abſoluẽdus uenit
cũ actrix ſuã intentionẽ & ſubſtantialia ad ſui uictoriã mini-
mè ꝓbauerit nec dictę Eliſabeth teſtificãti de pſeuerantia, eſt
18 aliqua fides adhibẽda cauſis qb. ſ. & ſtatim dicet. † Accedat.
qualitas ipſius cãæ matrimonialis in qua exhibent̃ plenę ꝓba-
tiones, ut dicit gl.j.in c.mulieri.de iureiu.& Bal.conſ.cxcvj.In
hac cã.uol.iij.& Fel.in c.illud.col.fi.de præſump.iunctis tradi-
tis p gl.præallegatã, & p Bal.in l.bonæ fidei.col.j.in fi.C.de re
bus credit.& per Alex.cõſ.ccxxxvj.Qm̃ abunde.col.ij. in prin.
19 uol.ij. † Eſt enim cã grauis in qua non ſufficiunt nec recipi de-
bẽt oẽs teſtes ſed ſolũ idonei, & qui ſint omni exceptione ma-
iores, ut tradit gl.& doc.in c.j.de conſang.affin.& Alex.d. cõſi.
cxlvj.col.pen.uol.v.& Barb.ↄſ.xlv.col.j.& conſ.liij.col.iij.uol.
j.& Fel.in c.j.col ij.uerſi. ſuper gl. ut lite non cõte. & in rub.de
ſponſalibus, col.pen. & per Dec.conſi.clxiij.In cã.col.iiij.& ↄſ.
cccxxx.

ccccxx .Viſis.in prin.cum ꝯcord.teſtes aũt per atricẽ producti
nedũ ſunt tales,ut a iure requirĩ quinimmò inhabiles,& tales
qui bus fides aliqua minimè eſt adhibenda, eo ẽt cum in teſti-
monijs ipſorũ,minimè ꝯcludãt, & plurimos patianĩ defectus,
ꝯñr omni reſpectu reus ipſe abſoluendus uenit, & ut exordia-
mur ad dicta Eliſabeth,apertiſsimè apparet eã deponẽtem,de
tranſmiſsione epiſtolę & annuli,& de perſeuerãtia ipſius rei nõ
30 probare ꝯcludenter,ut dictũ fuit ſuperius. † Itẽ dictũ & teſti-
moniũ eius eſt ſingulare ꝯñr inualidũ.c.bonę.el primo de elec.
c.licet eãm.c.in omni.c.cũ a nobis.c.licet uniuerſæ.ca.licet ex
quadã.de teſti.l.iuriſiurandi.l.teſtiũ.C. eod. l. ubi numerus.ff.
eod.cũ infinitis ꝯcor. quæ ad id poſſent adduci , & in terminis
noſtris tradit Alex.conſi.cliij.Viſis.col.pe.& ꝯſ.cliij. Viſo the
mate.col.ij.in fi.uol.v.& Dec.dicto conſ.cxxxiij.& cccx.col.fi.
31 † Prout ẽt repellitur, qm̃ aſſerit ſe fuiſſe mediatricẽ & internũ
ciã,& ut recipiaĩ non ꝯcurrit cũſenſus utriuſq; partis,ut tradiĩ
cõiter per ſcrib.in c.mediatores.de teſti.lib.vj.poſt gl.& in ca.
Romana.& p doc.in c.dilectorũ.de teſti.cog.cũ alijs adductis
in ꝯſ.ingolſtad. in præſenti cã in fauorẽ ipſius rei abſoluti , &
32 per Crot.in trac.de teſti.fol.x.nu.clxxvj. † Prout ẽt qm̃ nõ ca
ret infamia, cũ operã uideaĩ dediſſe lenocinio & nomen Lenę
fuerit aſſecuta argu.eorũ quæ habentur in l.palã.§. lenociniũ.
ff.de rei.nup.& in l.athletas.§.Lenociniũ.ff.de his qui no.infa.
junctis his quæ habentur in l.ſed & quæſtionis.§.fi. & l.ſeq. ff.
de iniur.& per Dec,d.conſ.cxxxiij.col.iij.uerſi. accedit ꝙ iſta.
& p Alex.conſi.cl.col.iij.nu.xij. uol. v. nec circa hoc ualet ſua
excuſatio feciſſe prædicta cã matrimonij ꝯhẽdi,nã friuola eſt,
& penitus remota a cõiter accidẽtibus,& qm̃ ut experiẽtia nos
docet,per huiuſmodi coloratas & fictitias cãs attentaĩ pudici-
33 tia uirginum. † Ad ꝙ ẽt qm̃ ipſa ualde affectat hoc matrimo-
34 niũ ſortiri effectũ tũ p p ſui honorẽ & excuſationẽ. † Tum pro
pter commodũ qđ ſperat habere,ut per Abb.in c.ſuper eo.de
teſtibus & per Alex.conſ.cl.col.ij.in fi.uol.v . & ſtatim dicetur.
35 † Tũ ẽt quia pauperrima eſt,ut in l.iij.in prin.ff. de teſti.& tra
dit Hoſt.in ſum.de teſti.§.ij.& Alex.conſi.xv. Viſo. uolu.iij.&
Aret.conſi.xiij.col.ix.& Soc.conſ.xvij.col.ultima, uol.j. & per
Dec.dicto.conſ.cxxxiij.col.iij.conſi.cccx. col. fi. cum alijs ad-
36 ductis in dicto.conſi.ingolſtaldien. † Ad ꝙ ẽt qm̃ non caret ſu
ſpicione falſitatis,eũ per eademmet præmeditata & formalia
uerba in aliquibus deponat , ſicut deponunt mater & ſorores
actricis,ut inferius dicam.Prout ẽt qm̃ de tenore literarum,cũ
ipſa neſciat legere,deponit ſolum ex relatione lectura & audi-
tu actricis,& ſororum,ꝙ teſtimoniũ fragile eſt, & caducum.c.
tam literis.c.præterea,ubi docto.extra de teſti.l.teſtium.C.eo.
l.ſi arbiter.ff.de proba.cũ alijs adductis per Fely.in dicto.c. tã
literis.col.fi.& per Alex.conſi.cl.col.vj.uerſi. dña. D. uol. v. &
alibi pluries,& per Cor.conſi.cviij. Videtur.col.iij.uerſic. nec
obſtat.uol.j.& Soc.conſi.ccv.Difficultas.in fi.uol.ij. cum ſimi.
37 † Circa teſtimoniũ matris & ſororẽ ipſius actricis, eſto ꝙ pa-
rentes regulariter non admittanĩ.l.parentes.C.de teſti.Attẽta
natura cãæ grauis,& ſimilibus cauſis criminalibus,& idẽ de ſo-
roribus erit iudicium.c.ſimiliter.iij.q.v.& per Bar. in l.qui te-
ſtamento.§.quicũq;.ff.de teſta.per gl.& doc.in c.non debet.de
conſag.& affi.cũ alijs plenè accumulatis in d.conſ.ingolſtadiẽ.
38 † Tñ in cã matrimoniali,fauore ipſius matrimonij, tales pſo-
nę recipi pñt,qñ inter coniuges daĩ paritas,ut hr̃ in c.ſuper eo.
il ſecũdo.de teſt.& ibi oẽs ferè doc.iſtud ſequunĩ, pcout ẽt fa-
ciunt poſt gl.in c.vr̃.q matr.accuſa.poſſ. & tradit Hoſ.in ſum.
de teſti.§.ij.uerſi.ubi aũt.& uerſ.v. ſed perſonæ. & Alex. ꝯſ.clj.
col.ultima,uol.v.& Aret.ꝯſ.xiij.col.vj.com ſimi.& idẽ ẽt ſi da-
retur modica diſparitas,ut firmat Abb.poſt gl.& alios in dicto
39 c.ſuper eo.& Are.d.conſ.xiij.col.vj.uer. his præmiſsis. † Et ẽt
data diſparitate,adhuc tale teſtimoniũ nõ erit ſuſpectũ, qñ mi
litant alię circunſtantiæ,ut puta quia iuuenis per plures annos
uirginẽ dilexit,& in eã deperibat,quã aliter habere nõ potuiſ-
ſet,niſi in uxorẽ eã duceret,ut dicit Hoſt.relatus ab Abb. in d.
c.ſuper eo.ſuper gl.j.& ſequiĩ ibi Fely.col.fi.& Imo. & Henri.
boych.in d.c.vr̃.uerſ.itẽ ꝙ dr̃.poſt alios doc.per eũ citatos , &
30 tradit Alex.conſ.cl.col.iij.uerſ.& licet,vol.v. † In hoc aduertẽ-
dũ eſt,qm̃ tales perſonæ in cã matrimoniali, tunc demũ recipi
& admitti debẽt , qñ in eis nõ ꝯcurrit alia qualitas p quã a te-
ſtimonio reijciantur , ſi eñ qualitas alia ꝯcurreret ultra ꝯſan-
guinitatẽ,tunc erimus in regula cõi de qua in d.l.parẽtes.cum
ꝯcor.Ex quo ꝯcurreret duplex impedimentũ,ꝙ eſt fortius , ut
punctaliter tradit Fely.ad id allegãs deciſ.in d.c. ſuper eo.col.
31 pen.uerſ.ſed cũ prima opinione. † Et ſuadetur quoniã ſi fauo
re matrimonij ꝯ cões regulas fuit inductũ ꝙ ꝯſanguinei admit
tãtur qñ eſt ſolũ impedimentũ ꝯſanguinitatis, & ꝯcurrit pari-
tas.certè nõ debemus hoc ius ſingulare, & exorbitans trahere
ad alios caſus,& in illis corrigere ius cõe. l. ius ſingulare.ff. de
leg.l.pcipimus.cũ uulg.C. de appel. & hoc apertè firmãt doct.
oẽs.in d.c.ſup eo.dũ tex.ille ꝯſiderat diſparitatẽ in altero illo-
rũ quatuor caſuũ,qua data,teſtimonium matris,& ꝯſanguineo
rum ruit, quoniã p p unã ex illis qualitatibus in iſtis pſonis de
ponẽtibus, cadit affectio qua data , teſtimonium reddiĩ ſuſpe-
32 ctum,& inualidum. † Et tex.ille cã exẽpli ponit illos quatuor
caſus,q̃ exẽpla nõ habẽt reſtringere alios ꝯſimiles , p quos in-
duceret affectio,uel alia qualitas,reddẽs teſtimoniũ ſuſpectũ,
uulga.§.hactenus.inſti.de gradi.& l. dãni infecti ſtipulatio.ff.
de dam.infe.& tradit Soc.d.ꝯſ.xvij.col.iiij.uol.j. & Dec.d.ꝯſi.
33 cccx.col.j. † Eo ẽt quoniã tex.ille ponẽs dicta exẽpla,loquitur
alternatiuè,quo fit ut ſatis ſit ꝙ in uno uerificeĩ, regula in al-
ternatiuis.de reg.iur.li.vj.cũ uulga.& tradit Spe.in tit.de teſti.
§.j.uerſ.ſed nũquid.& Soc.& Dec.ubi ſ.& Fel. poſt alios.in d.
c.ij. in ij.notabi.& Henri.boyc.in d.c.vr̃.uerſ.& Hoſt. † Quod
34 mõ in matre & ſororib.cadẽt ſuſpitiones & affectiones p quas
a teſtimonio repellanĩ, & reddaĩ teſtimoniũ ipſarũ ĩualidũ,ut
ſentit Abb.& oẽs in d.c.ſup eo.& Hoſ.in ſum.relatus ab Abb.
in d.c.ſup eo.nu.viij.in fi.col.ij.uerſ.an aũt idẽ.& Are.d.conſ.
xiij.col.vj.uerſ.his præmiſsis.& col.pen.uerſ.uel poſſumus dice
re.& Ant.de But.in d.c.vr̃ & Alex.cõſ.cliij.Viſis.col.v. in prin.
uol.v.& per Dec.d.conſ.cccx.nu.iij.Satis ſuadeĩ,& oſtenditur,
cũ ipſa actria,mater,& ſorores,euocauerint in ius ipſum reum
abſentẽ,& ꝯ ipſum deduxerint cãs imaginatas,& nõ ueras , de
35 quibus in ipſo proceſſu. † Prout & fortius,quoniã nõ carẽt ſini
ſtra ſuſpitione,ſi tale matrimoniũ ad effectũ nõ pduceret , cũ
palã habeatur,& oẽs ipſę fateantur, actricem captã eſſe amore
rei ꝯuenti,& ad ipſum pluries tranſmiſiſſe internunciã , epiſto-
las,annulũ,ſertũ,& cordulã, matre & ſororibus ſcientib. & per
mittentibus & ſuadentibus iſta fieri, q̃ q̃tũ ꝯueniãt uirgini , &
pudicis matronis,quiſq; ſuo arbitrio poterit ꝯprehendere,nec
in hoc mater et ſorores carẽt culpa,& uolentes ſe ipſas ab illa
exonerare finxerunt habuiſſe literas de matrimonio ꝯhendo,
quas reus penitus inficiatur,p quã negotiationem,mater & ſo
rores iã affectæ ſunt iniuria,ultra ipſam actricem,cuius ꝯditio
ex pdictis in nubendo,reddita eſt durior & deterior,quo fit,ut
oĩo appetãt,& affectent matrimoniũ tale debere ꝯhi & effectũ
ſortiri,& ꝯñr ipſarũ teſtimoniũ erit ſuſpectũ,& inualidũ,de ci-
ſionibus quibus ſupra iunctis traditis p Bar. & alios in l. lege
Cor.ff.de iniur.& p Bal.in l.j.in v. notabili. C. de raptu uirgi.
& Alex.conſ.cliiij.Viſo,col.ij.uerſ.pterea.uol.v.& per Dec.ꝯſ.
cxxxiij.& cccx.& ſentit Are.d.conſ.xiij.col.vij.uerſ.Et ẽt redũ
daret.& per ea quæ tradit Bar.in l.deferre.ff. de iure fiſc.& per
Ant.de But.in c. cum oporteat. de accuſa. cum ſimi. † Prout
36 etiã quoniã mater,ſorores,& actrix,inſimul habitant & uiuũt,
domeſticitatem, familiaritatem , & ꝯtinuã ꝯuerſationem ha-
bent,& ideo oĩo a teſtimonio repellendæ , cõiter tradunt oẽs
in l.ij.C.de teſti.& in l.ij.& pen.ff.eo.& cõiter can.per illũ tex.
in c.in literis.extra de teſti.& per Abb.in terminis noſtris in d.
c.ſuper eo.in tertio notabili in fi.& per do.Ant.& Ana. in c.cũ
oporteat.de accuſ.et per Alb.in trac.de teſti.in c.qñ teſt.repel.
ratione domeſticita.et famil.et ponit Aret.d.conſ.xiij.col.pe.
et Soc.d.conſ.xvij.col.j.et ſeq.uol.j.et Dec.d.conſ.cxxxiij.col.
ij.in fi.et col.iij.uerſ.pterea etiã.et d.conſi.cccx.et Pet.de Anc.
37 conſi.ccxlvij.In cã agitata.col.ij. † Prout etiã teſtimonium pę
dictarum redditur ſuſpectiſsimum, quia per eademmet uerba
formalia præmeditata omnes deponunt, ꝯñr ſunt in euidentiſ
ſima repulſione,per tex. ĩ l.iij.§.j.ibi unũ eũdem pmeditatũ ſer
monẽ attulerint.ff.de teſti.et doc.ibi iſtud firmãt et tradit Bal.
cõſi.cxxxj.Quis melius.uol.ij.et Dec.cõſi.cccx.col.pen.uerſic.
primus eſt Bar.ubi allegat alias deciſiones.et per Alex.cõſ.liij.
Viſis col.iiij.uerſi.non caret.uol.v.et per Cor.conſi.lxiij.col.ij.
uerſi.immò ſi diceret.uol. j. Eo magis cum a tpe quo aſſerunt
legiſſe tales literas,uſq; ad tempus quo depoſuerunt decurſum
ſit fere biennium,nec uero ſimile eſt , ꝙ ita tenaciter memoria
retinuiſſent talia uerba formalia per tm̃ temporis , cum literæ
38 præ manibus nõ haberentur,ut ipſęmet teſtantur. † Accedat ẽt
quoniam ut tales perſonæ in cauſa matrimoniali poſsint eſſe
teſtes , neceſſe eſt ꝙ ſint perſonæ honeſtæ,et talis qualitatis,p
pter ꝙ careant ſuſpitione peierandi, et ꝙ ſint bonæ famæ et ui
tæ,ut

tæ,ut tradit Hoſt.& Abb.in d.c.ſuper eo. In ſecundo notabili.
& col.ij.uerſ.& gl.iſtam nu.viij.& Henri.boych.in d.c.vẽ,ner.
39 requirit ꝙ parentes.†Et ideo ẽt data paritate,teſtimoniũ ipſa-
tum,In totum remittitur arbitrio iudicis , ut dicũt Hoſt. in d.
c.ſuper eo.& Abb.ibi col.ij.nu.viij.uerſi.hinc diait. allegantes
iura,& Spe.ut per eos.& Fely.ibi col.fi.uerſi.& de alijs.& ſequi
tur Henri.boyc.in d.c.vẽ.uerſi.ergo quo ad totũ.& Are.d.cõſ.
aiij.col.vij.uerſi.nã ẽt & Alea.d.conſi.cliij.& cõſi.cliiij.in prin
40 ci.†Et huiuſmodi qualitas,ꝙ ſint bonæ uitæ,& ualde honeſtę,
deducenda,& ꝓbanda eſt,ut tradit Alea.conſi.cliiij.Viſo.col.
ij nerſi.nec prædictis obſtat.uol.v.& corroborat̃ ex dictis Bal.
& Ang.in l.j.§.ſi quis neget.col.fi.ff.quemad. teſta. aper. & in
terminis nr̃is firmat Alex. conſi.cl.in cã.uol.iij.in fi.uerſi.& li-
cet Ant.uol. v. Poſtremo teſtimonium prædictarum non de-
bet eſſe in conſideratione,qm̃ non deponunt concludenter de
ueritate literarũ & epiſtolæ,ꝙ uere fuerint tranſmiſſæ per eum
ſed ſolum ex relatione Eliſabeth internunciæ, ꝙ teſtimonium
nullum eſt ut ſuit dictũ,eo ẽt qm̃ atteſtatio ipſarum nõ probat
aſſertas literas fuiſſe ſcriptas ꝑ ipſum reũ, nec ipſum perſeueraſ
ſe ut diffuſius dictũ eſt ſuperius,& ꝓ ueritate nõ poſſunt ↄſide
rari , ꝙ teſtimoniũ prædictarũ ẽt in minimo habeat nocere ipſi
reo ↄuento,ut ẽt deducit̃ in d.conſi.in golſtadiẽ. in quo ẽt oſtẽ
ditur alios teſtes per ipſam actricẽ productos nõ obeſſe nec no
cere.d.reo, ſed potius illorũ depoſitiones tendere in ipſius fa-
uorẽ & excuſationẽ. † Et calores & amores iuueniles nõ habẽt
41 inducere probationẽ matrimonij , ut ibidem dr̃ , & quia mini-
mè probatũ apparet ipſum ↄuentum in ipſam actricem depe-
riſſe,potiſsimum ↄſideratis actibus ſequentibus & cõtinua de
negatione ipſius per quos declaratur uoluntas præcedens.l. ꝗ
adulterij.C.de adulter.cum alijs allega.per Dec.in conſi.noui
ter impreſſo.aia.nu.aij. † Nec in caſu p̃ſenti põt eſſe in cõſide
42 ratione trãſmiſsio annulli,ita ut inducta fuerit ſubarratio,iux
ta gl.in c.fi.de ſponſ.impu.& in c.tenor. de re iud. & iuxta ea ꝗ
habentur in c.nuſtrates. & in ca. fœminæ.aax.q.v. & per ſum.
Ang.in uer.ſponſalia.§.vij.& per Mod.in trac.de matr.in prin.
uerſi,ulterius ẽro.qm̃ minimè probatum apparet de tranſmiſ-
ſione anulli ad effectum de quo agitur,nã illa ſola internuncia
minimè probat,ut dictum fuit ſuperius. † Præterea tunc demũ
43 ſubarratio per immiſsionem anulli operatur talem effectũ qñ
ſcʒm conſuetudinem talis ſubarratio appellatur matrimonium,
per quã inducitur conſenſus utriuſq;,ut tradit per gl.Abb.& a-
lios in d.c.tenor.& diffuſius per Abb.& do.Præpoſi.in c. fi. de
ſponſa.impu.& per Abb.& alios.in c.illud.de præſumptio.col.
pen.& fi.& per do.Præpoſi.in rubr.de ſponſa.col. vj. & diffuſè
per Barb.conſi.vj.ſcriptum eſt.col.vj.& ſeq. uol. j. & per Lap.
allega.lvij. Viſis.& Are.d.conſi.xiij.col.iij.uerſi.circa ſecundũ.
44 † Quibus in locis concluditur,ꝙ per immiſsionem annulli fa
ctã a p̃ſente p̃ſenti, inducit̃ illa præſumptio matrimonij,qñ præ
ceſsit aliquis tractatus,alias ſecus,ut ↄcordãdo opin.dixit Lap.
in d.alleg.lvij.col.fi.qñ aũt non præcederet tractatus,tunc nul
la inducitur præſumptio,ſed ſolum præſumitur facta quædam
donatio,quæ non põt dici ſubarratio,nec inducit probationẽ
ↄctĩ matrimonij.argu.l.ꝙ ſponſe.ff.de don.int. uir. & uxor. &
& no.in c.j.de eo qui contrax.mat.ↄ̃ interd.eccl.& ꝑ doc. in c.
is qui de ſponſa.& per Alea.conſi.cliij.in ſin.uol. v.& expreſſe
hoc tradit do.Ant.in d.c.fi.& Abb.in d.c.illud.col.pen. uerſic.
quandoq; nihil probat.quã ſequitur Fel.ibi col.fi.dicens.& ꝑ-
fectè Abb.loquitur , quãto ergo magis qñ annulus fuit miſſus
per abſentem abſenti,cuius ẽt delatio inducit ſignum equiuo-
cum,ut per Abb.& omnes in d.c.illud.in fi.& per Aret.d.cõſi.
xiij.col.iij.& Alex.d.conſi.cliij.in fi.& conſ.cl.col.vj.uerſi. itẽ
ſuper decimo.uol.v.nec habet obſtare ſi allegaretur, ꝙ prædi-
ctĩ actria,& reus nominarunt ſe coniuges , & ita confeſsi fue-
runt,item ꝙ de hoc matrimonio eſt fama & uox publica , & ꝙ
in dubio iudicandum eſt pro matrimonio,cũ ſit fauorabile.nã
iſta oĩa & ſingula in præſenti cã non ſunt in aliqua ↄſideratio-
ne,& perfectè euacuantur in d.conſi.ingulſtad.in quo ẽt eua-
cuatur illa alia obiectio in qua poſſet dici,ꝙ defectus teſtimo-
nij matris & ſororũ actricis,& illius Eliſabeth põt ſuppleri per
alios teſtes,ex quo uere non adſunt alij teſtes,ꝗ ad cãm faciãt
et alias, ut plenius in d. conſi. in quo iuſu per penitus et fundi-
tus tollitur alia obiectio,et concludẽtur,ꝗ ex parte actricis poſ
ſet fieri,dicendo ꝙ teſtimonium illarum mulierum deberet ad
mitti,ex quo ueritas alias haberi nõ poſſet,nã iſtud eſt falſum
cum de ſui natura , et a cõiter accidentibus talis actus poſ-
ſit per alios probari nec culpa dr̃ carere ipſa actrix,quæ potuit
alios habiles adhibere,& negocium iſtud honorificè, & ſcʒm ue
ritatem tractare,& per perſonas ad id conuenientes, & ut ple-
45 nius in d.conſi.†Ad ꝗ faciunt deducta per Iaſ.in l.cunctos po
pulos.C.de ſum.Trin.& fi.cath. in fin. & per Crot. in trac. de
teſt.fol.v.nu.laaj.& avj.& per Mod.Bon.in ſing.xxiiij.& ꝑ Fe
46 ly.in c.tertio loco.de prob. col.iij.†Poſtremo minus obſtabit
ſi diecatur ꝙ licet ſingulæ probationes per actricem productę
ut unaqueq; de perſe ↄſiderata non inducant talem probatio-
nem,tñ omnia ſimul iuncta debent illam inducere, iuxta illud,
ut quæ non proſunt ſingula, &c.c. cum cãm. & ibi gl.allegans
concor.extra de proba.& per ſcrib.ibi, & eſt gl. & ibi ſcriben.
no.in l.inſtrumenta.C.de prob.& tangit Bar.& alij in l.admo-
nendi.ff.de iureiur.& Alex.d.conſ.cl.col.pe.uol.v.cum ſiml.al
47 legatis per doc.in c.ueniens.ei primo, extra de teſtib.† Nã pro
cederet obiectio,qñ unaqueq; ſemiplena ꝓbatio,& unũquod-
que ſingulare,de perſe eſſet in ſua ſpecie perfectũ , ſecus autem
erit,qñ unumquodq; de perſe eſt imperfectum, tunc enim non
48 iunguntur,nec ſimul iuncta probant. † Nec iſto caſu procedit
regula ſuperius allegata,uidelicet,ſi nõ proſunt ſingula,&c.ita
expreſſe tradit Bal.quẽ ſequuntur ibi ſcriben. in l.ſi quis ex ar
gentarijs.§.j.ff.de edeu.& in l.ſpadonem.§.quarta. ff. de excuſ.
tut.& ita tenent do.Ant.& alij.in c.licet.de teſti.& in d.c.ue-
niens.& ibi Fely.& Alex.hoc idem ſequitur.d.conſ cl.in fin.&
conſi.ſeq.& in alijs conſi.quæ adducunt Mod.Bon.in l.unius.
§.teſtes.col.ff.de quæſt. & hoc firmat Iaſ. allegans plures alias
deciſ.in d.l.admonendi.car.axiij.col.j.uerſi.iſtam concluſ.no
tabilius limita. dicens ꝙ unaqueq; ſemiplena probatio debet
de perſe eſſe perfecta qm̃ duo imperfecta nõ poſſunt iungi,nec
facere unum perfectum,nec iſto caſu habet locum regula præ
dicta,ut quæ non proſunt,&c.quibus omnibus conſideratis in
fertur neceſſaria & iuridica concluſio,ipſum reum debere ab-
ſolui,nõ obſtante ſententia contra ipſum lata. Pariſius Pad.

SVMMARIVM.

1 *Impedimentum contrahendi matrimonium inter conſobrinos & cõ iunctos in ſecundo gradu conſanguinitatis , inductum eſt ſtatuto canonico,& lege poſitiua.*
2 *Põt tamen ſummus Pontifex ſuper tali impedimento diſpenſare.*
3 *Licet aliquid iure prohibeatur , non tamen cenſetur prohibita diſpenſatio ſuper illo.*
4 *Iure antiquiſsimo canonico ſtatutũ fuit uſq; ad ſeptimũ gradum matrimonium non poſſe cõtrahi inter coniũctos & cõſanguineos.*
Poterat tamen ſuper tali impedimento diſpenſari.
5 *Super iure poſitiuo,ſummus Pont.diſpenſare poteſt ſuo arbitrio.*
6 *Magna eſt poteſtas ſummi Pont.ita,ut non liceat de ea diſputare.*
7 *Poteſt ſummus Pontifex ſuper iure poſitiuo inducto conſtitutione diſpenſare.*
Inferiores autem non poſſunt.
8 *Impedimentum contrahendi matrimonium inter duos conſobrinos & filios duorum fratrum,non eſt inductum iure diuino.*
9 *Nec etiam eſt inductum iure naturali , ſed ex dictamine naturalis rationis,nec de iure ciuili.*
In matrimonijs ſeruandum eſt ius canonicum,& non ciuile.
10 *Diſpenſatio per quam fit reductio ad primæuum ius,facilius conce di debet,cum hoc ſit fauorabile.*

CONSILIVM. LVI.

DICITE ET Lege permittente poterit contra-
hi legitimum,& ſolenne matrimoniũ inter.d.Bal-
daſarem,de Keuring.& d.Anaſtaſiam de zelchin.
ſtante diſpenſatione apoſtolica, filijq; inde naſci-
1 turi legitimi,& naturales erunt. † Licet enim ſint conſobrini,
& in ſecundo conſanguinitatis gradu inuicem coniuncti,& cõ
ſtitutione canonica , & iure poſitiuo prohibiti matrimonium
ↄ̃here.c.cum igitur,in prin.et in fi.xxxv.q. j.et c.conſtitutiones
q.iij.et in c.non debet,de conſan.et affi.et in cle.j.eod. titu.in
cle.et per Theolog.ſuper quarto diſt. al. et in proprijs termi-
nis tradit gl.in l.celebrandis.C.de nup.et ſequuntur doc.ibi,ut
2 etiam poſt gl.faciunt,in §.duorum.inſt.eo.ti.cum ſi.¶ † Tamẽ
ſummus Pontifex potuit ſuper tali impedimento diſpenſare,et
eius diſpenſatio firma,et ualida eſt,cum facta ſit inter coniun-
ctos per lineam tranſuerſalem in ſecundo,gradu,et æquali cõ-
ſanguinitatis,ut hr̃ in c.literas.de reſti.ſpol.per gl.Ab. et alios
& traditur in c.propoſuit,de cõceſ.preb.& poſt Old. ↄſ.cclvj.
Firmat

Firmat do.Præpoſi.in c.fin.col.v.uer. Item diſpenſat, de ſpon.
duo.Quibus in locis cõiter roncludunt ſummũ Pont.i.poſſe di
ſpenſare io ſecundo gradu cõſauguinitatis collateralium, & ut
intec conſobrinos,& filios duorum fratrũ,ſeu fratris, & ſoro-
ris legitimũ ꝯhatur matrimoniũ, & ꝯfirmantur iſta per tex. in
c.quo circa,de conſang.& affi.ubi oẽs firmant ualere diſpenſa
tionẽ Pontificis ꝯceſſam ſup gradu prohibito, iure poſitiuo,
dũmodo nõ ſit obreptitia,uel ſurreptitia.†Licet.u.iure aliquid
prohibeaẽ nõ propterea prohibita cẽſetur diſpenſatio circa ꝓ
hibitionẽ illã,ſm Abb.in c.innotuit,col.j. de elec.& diſpẽſan
do,tollit impedimentũ,ſm eundẽ Abb.ibi,col.v.ad id citatẽ
4 iura.†Et ſuadetur,nã ante.d.c. non debet prohibitio conſtitu
ta erat uſq; ad ſeptimum gradũ,ut probant iura ibi citata ꝑ gl.
& alios,& tñ ſuper tali prohibitione diſpenſabatur,& diſpenſa
tio illã tollebat,ut hr̃ in c.quædã lex.§.ꝙ ſcripſi.xxxv.q. iij. &
iu c.de gradib.q.viij.& in c.ꝙ dilectio.de conſang.& affin.ubi
poſt alios do.Præp.in iij.no.& col.ij.uerſi. oppono ꝫ tex.iſtud
5 firmat. † Et ꝫ talem prohibitionẽ iure poſitiuo inductam,ſola
uoluntate ſummus Pont.diſpenſare põt,ſm Inn. & alios,in ca.
ad monaſterium,de ſtatu monach. & Abb. in c. tum ea literis,
de reſti.in integ.& in c.propoſuit,col.v.de conceſ.præb.& d.c.
Innotuit,ex quo eſt ẽ.illud ius,ut ibidẽ hr̃,& tradit Io.And.in
c.per uenerabilem,qui fil.ſint legi.& cõiter Theolo.ſm ſanctũ
Tho.& Ricard.ſuper quarto,diſt. xxxviij. quos ſequitur frater
Ang.in ſua ſum.in uerſi.matrimonium tertio,in xviij. impedi-
6 mento.§.ij.uerſi. ſimiliter dico. † Nec in præſenti opus eſt di-
ſceptare de poteſtate ipſius ſummi Ponti.c.ſi quis ſuadente, in
fi.xvij. q.iiij.& l.ij.C.de crimi.ſacrileg. & alias diffuſẽ in rã ſa-
tis ardua multa deduxi eius poteſtatem ſupremam ꝯcernentia.
7 † Et licet tale impedimentum ſtatuto eccleſiæ,& ꝑ conciliũ ge
nerale inductum appareat dicto c.non debet cum ſimi.& infe-
riores ſummi ponti. non ualeant nec poſſint regulariter illud
tollere,nec ſuper eo diſpenſare,ut traditur in d.c.ꝙ dilectio.&
in d.c.quo circa.cum concor. Tñ ſummus pontifex proculdu-
bio põt ſuper illo diſpenſare,ut hr̃ in d.c.Innotuit.& per gl.in
c.ſunt quidam.xxv.q.j.& ſatis hoc colligitur in d.c. non debet
iunctis his quæ habentur,in c.nullum.& in ca.progenie. xxxv.
q.j.& iij.& per gl.& Abb in c.dilecti.& in c.dilectus. de ꝓben.
& per gl.Pau.de Lez.& alios in d.cle.j.& ꝑ Arch.in ſum.lxvj.
diſt.& Spe.in Rub.de diſpen.§.ꝯũc.uerſi.generaliter dico.& ẽt
no.in c.ſignificaſti.de elec.& in c.poſt tranſlationem.de renun
cia.& plenẽ proſequiẽ Ant.Roſel.in ſuo trac.de monarch. fol.
lxv.col.j.& ij.uer.minus fuit ligatus.& do.ꝓpoſ.ĩ c.qm̃ de natu
8 rali xv.diſt.†Et aduertẽdũ eſt tale impedimẽtũ minimẽ eſſe in
ductũ iure diuino, cum ſit in ſecundo gradu collateralium, &
in linea æquali,& filij fratris & ſororis exiſtant, & Iudæi anti-
quitus,ac ẽt hodie tali gradu coniuncti matrimonium ꝯhebãt
& ꝫhunt,ut dicit Sal.in d.l. celebrandis & probatur Geneſ.le-
uit.numeri,& Tob.locis infra citandis, & in terminis conclu-
dit & declarat Abb.in d.c.literas.de reſti.ſpol. & in ca. gaude-
mus.de diuort.col.ij.nu.xj.citans & declarans ad hoc tex.Leuit
in c.xviij.& per fratrem Ang.in d.ſua ſum.in uer. matrimoniũ
tertio,in vj.impedimento,& in §.j.& hoc ſtante minimẽ opus
eſt in præſenti attingere articulum illum, an & qñ papa poſſit
9 diſpenſare ſuper prohibitis dicto iure.†aduertendum eſt inſu-
per huiuſmodi impedimentũ non eſſe inductũ iure naturali,
nec ex dictamine naturalis rationis.Nam illo iure matrimonia
iſta non erant prohibita, ut in fortioribus terminis legimus in
filijs Adæ,Abraam,& Iacob,& alijs quãpluribus,ut geneſ.cap.
xxiiij.xj.in fi.& xxix.& numeri.c.fi.& Tob.c.vij. & alijs quam
plurib.& xxxij.q.iiij.c.q̃rit. & iure ciuili iſtud iam permiſſum
erat.l.iij.l.non ſolum .§.j.ff.de ritu nupt.& d.l. in celebrandis.
C.de nup.& inſt.eo.§.duorũ.Prohibitio itaq; iſtorũ matrimo-
niorũ ſolũ proceſſit ꝯſtõne canonica,& iure poſitiuo,ut ã. pro
bauimus,& licet tale ius canonicum debeat obſeruari, ſm glo.
inſt.de nup.in prin.& in §.hactenus inſt.de gradi.& in l.j.C.de
ſec.nup.& per Abb.& alios in c.pen.& fi.eo.tit.& in r.fi.de ra
pto.cũ ſim.Tñ tali cõſtitutioni canonicæ, & iuri poſitiuo ſuo
arbitrio potuit ſummus pont.diſpẽſare, & diſpẽſando ceſſabit
impedimentũ dicto iure inductũ & diſpenſatio obſeruãda erit
10 ut ſuperius iã deduximus.†Potiſſimũ cũ talia diſpenſatio nego
ciũ ipſum reducat ad diſpoſitionem primeui iuris naturalis &
ciuilis,ꝙ quidẽ facilius cõcediẽ,cum ſit fauorabile.l.ſi nous.§.
pactus ne peteret.ff.de pac.& eſt gl.ord.in uer.numerãdum.in
c.ſtatutum.de præb.li. vj. Et quoniã tale impedimentum non
fuit inductum iure naturali, nec ex dictamine naturalis rõnis,
minimẽ in præſentiarum opus erit attingere difficultatẽ illam,
an & qñ ſummus põt.ualeat & poſſit ſuꝑ illis diſpenſare,uerſa
mur namq; ſolum circa impedimẽtũ cõſtitutione canonica. &
l.poſitiua inductũ,ꝙ ipſe ſum. pont. ſuo arbitrio diſpenſando
potuit tollere ,ꝓut ſuſtulit,& eo ſublato,uerũ erit,inter ꝓdictos
nobiles.d.Balthaſſarum.& d.Anaſtaſiam, legitimum poſſe ꝯhi
matrimonium, & ex eo ꝯcto filios naſcituros eſſe legitimos &
naturales & ad oĩa habiles, prout ſunt alij ex legitimo matri-
monio,nullo impedimento ſtante contracto nati. Pariſ.Bon.

SVMMARIVM.

1 *Filij nati ex ſecundo matrimonio,ſtante primo,non poſſunt eſſe legitimi.*
2 *Nec prodeſt allegare ignorantiam primi.*
3 *Nec allegatio bonæ fidei ſecundi matrimonij, ex quo præſumitur ſcientia primi,& num.4.*
Clandeſtinum matrimonium dicitur illud,quod non eſt legitimẽ cõtractum,nec in faciem eccleſiæ.
4 *Clandeſtina matrimonia,non carent ſuſpitione.*
5 *Scientia ſecundæ uxoris,tollit bonam fidem.*
6 *Matrimonium primum præſumitur, ſi illa uxor prima fuit tranſducta tanquam uxor,nam per tacitum conſenſum præſumuntur uerba præceſſiſſe de præſenti.*
7 *Matrimonium primum præſumitur ex cohabitatione ſimultanea & ex fama loci.*
8 *Item & ex confeſſione ipſorum coniugum.*
10 *Matrimonium clandeſtinum probatur,quia factum in domo extranei,& ſi fuit occultum illis qui ſoliti ſunt ſcire, & nu.11.*
Item ſi fuit dictum,quòd ſecreto teneretur,& nu.11.
12 *Clandeſtinum etiam dicitur, quando procuratur ne ueniat in notitiam alterius,maximẽ illorum,quorum intereſt.*
Item quando actus qui publicẽ ſolet fieri,celebratur corã duobus.
13 *Item quando contrahitur inter illos,qui conſueuerunt palã,& non occulte contrahere.*
14 *Scientia primi matrimonij præſumitur ex publico uoce & fama quæ uiget in illa ciuitate.*
16 *Dubium an primus maritus uiuat,non excuſat ſecundo contrahentes quoniam debet eſſe omnimoda ſcientia mortis primi.*
Quiſq; uiuere præſumitur uſq; ad centum annos.
17 *Teſtis unicus ſufficiens eſt ad cauſandam malam fidem in contrahendo ſecundum matrimonium.*
18 *Qui non debebant contrahere,cõtrahẽdo dicunẽ eſſe in mala fide*
19 *Singularitas in teſtibus non nocet, quando illi tendunt ad probandum uerum finem & ſcientiam alterius.*
20 *Qui aliquam eligit ſibi in uxorem præſumendum eſt habuiſſe notitiam qualitatis ipſius.*
21 *Maximẽ ſtante importantia facti,& temporis diuturnitate.*
22 *Filij ut legitimi iudicentur,fauendum eſt in dubio,ſecus quando ſumus in claro.*
23 *Ignorantia non præſumitur in contractibus perpetuis & importãtibus ut eſt matrimonium,& etiam in facto longinquo.*
24 *Cõtrahens cum aliquo præſumitur habere notitiã qualitatis illius*
Societas matrimonio æquiparatur.
25 *Dicenti ſe ignoraſſe illa quæ ſunt publica & notoria,non eſt credendum.*
26 *Contrahens matrimonium occultẽ, non excuſatur ab ignorantia iuris.*
27 *Scientia & dolus præſumitur in his quæ ſunt de genere prohibitorũ nec in illis poteſt allegari ignorantia.*
28 *Matrimonium contractum ſine pompa & concurſu conſanguineorum,& coram minori numero quinque teſtium,præſumitur fraudulentum.*
29 *Fraus præſumitur propter diſparitatem generis,& nobilitatis.*
30 *Affinitas, & iuſtitia publicæ honeſtatis impediunt matrimonium contrahi,cum illo qui cognouit ſororem iſtius,& nu.31.*
32 *Copula carnalis probatur,ſi quis fuit deprehẽſus cum illa in lecto.*
33 *Idem ſi iſtẽ filio illius aliquid annuum reliquit.*
34 *Coitus probatur ex præſumptionibus.*
35 *Præſumptiones ueroſimiles,habentur pro uera probatione.*
36 *Inſtrumento ſcripto per notarium,olim de falſo accuſatum,non datur plena fides.*
37 *Præsbiteri alias condemnati de falſo,non poſſunt eſſe idonei teſtes inſtrumentarij.*
Præsbiter prohibetur intereſſe nuptijs clandeſtinis.

38 *Ad*

38 *Ad probandum matrimonium, debent eſſe teſtes omni exceptionē maiores.*

39 *Inſtrumentum redditur ſuſpectum reſpecta loci & temporis, ſi fuit celebratum de nocte, & in domo priuati.*

40 *Notario aſſerenti matrimonium publicè eſſe contractum, minimè credendum eſt, in præiudicium tertij.*

41 *Quando matrimonium nō deducitur principaliter in iudicio, ſed incidenter per modum cauſæ, quia principaliter agitur de ſucceſſione, probari pōt quo ad fidē legitimitatis & ſucceſſionis, per quālibet ſpeciem probationis, licet præiudicetur illis qui uolebant ſuccedere, & alijs ſeq.*

42 *Legitimatio filiorum probatur leuioribus probationibus, dempta uera probatione matrimonij.*

43 *Legitimatio filiorum, probatur per matrimonium præſumptum, & per leuiores probationes.*

44 *Dominium incidenter deductum, probatur per poſſeſſionem ſecus ſi principaliter deduceretur.*

45 *Nec conſideratur ad legitimationem filiorum probandam, intereſſe aduerſariorum.*

46 *Nam illud erit conſiderato intereſſe matrimonij, nō reſpectu intereſſe reſultantis ex legitimatione, & quoad ſucceſſionem.*

Quando matrimonium uenit ad iudicium incidenter, & per modum cauſæ, ſufficiunt leuiores probationes.

47 *Commiſſarius ſeruare debet formam mandati ſibi facti, & aliter procedendo, nulliter dicitur procedere.*

48 *Clauſula, ſi ita eſt, appoſita in reſcripto, & clauſula, ſi rapta non fuerit, conditionem important, & uerificanda ſunt.*

49 *Etiam in reſcriptis gratioſis.*

50 *Nam in illis, monitionem inſtructionem, & uerificationem exigūt.*

51 *Clauſula, ſi ita eſt, & ſi eſt idoneus, a pari uidentur procedere.*

Clauſula, ſi eſt idoneus, requirit pronunciationē ſuper idoneitate.

52 *Habens mandatum diſpenſandi ſuper matrimonio, non poteſt diſpenſare niſi præcedenti inquiſitione, & ſeruata forma reſcripti.*

53 *Mandatum de diſpenſando circa matrimonium conditionale, nō habet uim diſpēſatiōis, ſi forma ipſius nō ſuit ſeruata & adimpleta.*

54 *Aſſertioni executoris, & commiſſarij in præiudicium tertij nō eſt credendum nec ſtandum.*

55 *Aſſertio nuda executoris ſine ſigillo & ſubſcriptione nullam prorſus facit fidem.*

CONSILIVM. LVII.

1 STANTE † Priori matrimonio, filij ex ſecundo
nati nō pñt eſſe legitimi.c.tanta.qui fil.ſint legi-
2 ti.& in c.ex tenore.& c.referente.† Nec pdeſt al
legario ignorantiæ, ſi non eſt probabilis, ſm Ab.
3 in d.c.referente.& c.per uenerabilē.† Nec obſtat bona fides ſe
cundi, quia non pōt quicq̄ operari, ex quo fuit clandeſtinū ut
4 in c.fi §.pꝫuit.de clandeſt.deſponſa. & uerſ.pari modo.† Quia
non ʒctum publicè nec in faciē eccleſiæ, ex quo præſumit ſciē
tia primi, Gemi.conſ.xxvij.In fi.pulchre Anch.ɔſ.cccij. In pri
mo dubio, & ēt no.in c.ex tenore.q fil.ſint leg.& ibi Abb. qua
liter dicat clandeſt.& per Bar.in l.ij.C.de his q de publ.rat.lib.
x.& p Mod.in l.clā poſsidere.ff.de acq.poſ.& in c.ɔſulnit.col.
fi.de of.deleg.& facit.l.iij.§.fi.& l.ſeq.ff.ꝙ ui aut clā. Et clande
ſtina non carent ſuſpitione, ut dicit gl.per illū tex.in l.j.§. mit-
5 tatur.ff.de uent.inſpi.† Et fortiter obſtare uī ſcientia maritatæ
6 aperta, p no.in c.ab excōicato de reſcr.† Et de primo ſatis con
ſtat, quia fuit traducta tanquam uxor, & ſic a tacito ɔſenſu pſu
muntur uerba præceſsiſſe de præſenti.gl.in l. cui fuerint. & ibi
7 Pau.de Ca. ff. de cond. & demon. † Secundò cohabitatio ſi-
8 mul, & fama loci.c.illud. de præſump. † Itē & ɔfeſsio ipſarum.
c.ſuper eo.ubi Abb.& alij de eo.qui cognouit conſan. uxo. ſuæ. &
per Bal.conſi.xlviij.Quidam.uol.ij.& Alex.conſi.xxiiij.col. v.
9 uol.ij.& Dec.conſi.clxiij. col.ij.† Et eſto ꝙ probet ɔfeſsio emana
ta abſente parte, tñ ſufficiens eſt gl. in c. quoties cordis j. q.
vij.do.Ant.Car.& Imo.in c.ſi caurio.de fi.inſtr.& Dec.d.cōſi.
10 clxiij.col.ij.† Clandeſtinitas ſecundi probatur, quia factum in
domo extranei, & quia occultum illis, qui ſoliti ſunt ſcire, ut p
Bar.in l.non intelligere.§.tacite ff.de iu.fi. & in l. in fraudē in
prin.ff.de his quib.ut indig. Et quia dixit ut ſecreto teneret, &
in ſimi. Imo.in l.poſt ʒctum.ff.de donatio.de inſtrō occultè fa
11 bricato, ꝙ habet ſuſpitionē ſimulationis.† Faciunt no.per Dec.
in l.quoties tutela §.clā.de reg.iur.Barb.ɔſ.xlvj.col.iij.uol.j.& quæ
no.Bar.in l.Barbarius.col.j.ff.de offi.prætor.& Bal. in l.nemo.
de ſum. Tri.Iaſ.in l.ſi quis in fraudem. Inſt. de actio.& Fely. in
12 c.cū quidē.col.pen.de iureiu.† Et clandeſtinè dī fieri qñ pro-
curatur ne in notitiā alterius ueniat, & maximè illius cuius in-
tereſt, uel qñ actus qui publice fieri debet, ut eſt matrimonium
fit corā duobus teſtibus, ita Bar.in d.l.ij. C. de his qui de pub.
tat.lib.x.& Barb.conſi.xlv. Scribitur col.pen.uol. j. & in ſimi.
13 no.Dec.conſ.cccxcix.Concluſionē col.fi.† Et ēt ſi eſt ʒctum in
ter illos, qui ɔſueuerunt palā & non occultè ʒhere.ut no.Bar-
14 ba.ɔſ.liiij.Illud aſſeram.col.vj.uerſ.præmitto ēt uol.j.† Et no-
titia primi præſumitur ex publica fama primi.c.j.de poſtu.præ
la.c.cum in tua qui matr.accu.poſſ.& in c.fi.& per Dec.conſi.
cliiij.Et in c.ij.de conſt.lib.vj.Dummodo probetur in ciuitate
fuiſſe alias ſcientia non præſumitur, Bar.in l.is pōt col.iij.ff. de
15 acq.hær.doc.in d.c.qui in tua.† Stante ēt uicinitate loci, & tem
poris modicitate.l.peregre.ff.de acq.poſ.iuncto.c.quoſdam.&
c.quanto de præſump.& per Mod.poſt Bar.in l.j.ff. ſi cer.petā.
16 † Nec dubietas uitæ primi excuſat, cū requiratur omnimoda
certitudo mortis primi.c.in præſentia.de ſpōſal.c.dominus. de
ſecun.nup.auct.hodie. de repud. C. & quia quilibet præſumit
uiuere uſq; ad centum annos.l.fi.C.de ſac.ſan.eccl.& per doc.
17 ubi.ſ. Et quia teſtes deponunt de ſcientia.† Nec dicat ꝙ ſunt
ſingulares.Nā ſolus unicus teſtis ſufficit ad cauſandā malā fidē
in ʒhendo ſm ca.præterea.& c.cū in tua.& ibi doc.de ſponſal.
Et quia ſola fama primi publici ſufficit ad impediendum ſm.
18 † Et quia non debebat ʒhere & ʒhendo fuit in mala fide.l.qui
ʒ.C.de inceſt.nupti.ca.qui ʒ de reg.iur.li.vj.& c.q̄ ʒ.viij.diſt.
19 c.illa.xij.diſt.† Et quia teſtes tendunt ad unū finē ſcilicet pro-
bandi ſcientiā, ſingularitas non nocet.l.qui ſententiā.C.de pe.
ut dī de diuerſis confeſsionibus mutui bene probatī mutuū p
20 Pau.ɔſ.cciiij.Iudex eſt miniſter. circa,fi. † Et quia elegit hanc
uxorē, præſumendū eſt ꝙ habuerit notitiā eius qualitatis. Bar.
21 in l.ſi patronus.ff.de ɔfir.tut.† Stante ēt īportantia facti, & tē-
poris diuturnitate Inn.in c.ueniens.de fil.præsby.Roma.conſi.
22 cccclxxxj.col.ij.† Et in dubio uerū eſt, ut filijs faueamus ut le-
gitimi iudicentū.l.miles.§.defuncto.ff.de adulter.Bal. in l.filiū.
23 col.fi.ff.de his qui ſunt ſui cum ſimi.† Secus qñ ſumus in claro
ut no.Alex.conſ.clij.col.ij.uol.v.& argumento c.ex tenore de
24 fo.comp.cū ɔco.† Et quia in ʒctibus perpetuis, & maximè im
portantiæ ut eſt matrimoniū qñ graue eſt, ēt in facto longin-
quo, non pſumit ignorantia c.cū illorū de ſent.excom.Alex. in
d.l.peregre.& grauis eſt cā matrimonij, late Soc.ɔſ.xvij.col.iij.
uol.j.cum ſimi. Et qui cū alio ʒbit, præſumitur habere notitiā il
lius cū quo ʒhit Bal.in l.in ciuile.C. de fur. & non excuſatur a
pæna, quia debuit inueſtigaſſe, Alex.conſi.cxxix. Titulus. colu.
pen.uol.iij.prout in ſocietate, quæ matrimonio æquiparat. Pau.
in l.j.§.non aūt uerſi.itē alias conſului.ff.de exerc.cum concor.
25 † Nec creditur dicenti ignoraſſe, ſi illa publica ſunt & notoria.
c.fi.xvj.diſt.cū ſim. † Prout nunquā excuſat ab ignorantia iu-
26 ris, q matrimoniū occulte ʒhit, Bal.in l.j.C.de interd.matr.cū
ſit prohibitū, toto ti.de clandeſt.deſponſ. † Et in his q̄ ſunt de
27 genere prohibitorū, ſcientia & dolus præſumantur, nec poteſt
ignorantia allegari, ut dī ibi, & in l.fi.ff.de ri nupt.no.Fely.per
illū tex.in c.fi.de ſen.excom.& ibi tradit gl.† Et quia ʒctū co-
28 rā minori numero quinq; perſonarū & ſine pōpa & ɔcurſu cō
ſanguineorū, ideo fraudulentū Bal.conſ.cxlviij.in caſu propo.
ſito.col.fi.uol.j.Barb.d.cōſi.xlv.Et quæ tradit tex.in ca. aliter.
xxx.q.v.& Hoſt.in ſum.de cland.deſpon.§.j.& p oēs in c.j.& ij
eo.tit.& per totū, & p Soc.ɔſ.xvij.Supra dicta.col.iij.uer. quia
29 immò cū ſit uol.j. † Et quia diſparitas generis & nobilitatis, q̄
maximū argumentū fraudis arguunt, Barb.d.conſ.xlv.col. fin.
30 Prout quia rumor erat † ꝙ iſte cognouerat ſororē iſtius, cum
qua clandeſtinè ʒxit, quo caſu matrimoniū non potuit eſſe.q̄a
fuit generata affinitas, & publicæ honeſtatis iuſtitia. Inn.& a-
lij in c.diſcretionē & c.fraternitati.de eo qui cogno. conſang.
31 † Et hæc ſola ſufficit ad tale impedimentū argumēto tituli de
32 conſang.& affi.cū uulga.† Et ꝙ ſororē cognouerit, patet. quia
deprehenſus cū ea in lecto, ut in ſimi. p Bal.in l.neq; natales.in
prin.C.de probа.& quæ p Bar.in l.ij.in prin.ff.de fur. & quæ p
33 gl.in l.ſi uero non remunerandi.§.adoleſcens.ff.mād.† Et quia
in teſtamento reliquit filio iſtius ſororis certū quid annuū, &
eidem ſorori eius matri aliquid legauit, argumento eorū quæ
34 dicit Bar.in l.cū quid.ff.ſi cer. pe. † Quæ præſumptiones bene
probant dictū coitū.l.ſi qui adulterij.C.de adult.c.literas cū ſi
35 mi.de præſump.† Et quia ſunt uerоſimiles, habentur pro uera
probatione gl.in uerſ.legitimis in l.ij.§.j.ff..de excu.tut. Rom.
36 conſi.vij.uiſis.† Et inſtrū ʒctus matrimonij, per qđ prædictū
aſſeritur publice ʒctum, nil obſtat, primo quia notarius alias
fuit

fuit de falſo accuſatus regu.ſemel.& quæ latè per Fely.in c.fra
ternitatis de hæreti.& Barb.in rubr.de fi.inſtru. col. peu. poſt
Bar.in l.ij.ff.ad leg.Iul.reperun.Secũdo q͛a teſtes in inſtr̃o de-
ſcripti ſunt p̃sbyteri,& alias de falſo dãnati,ut uolũt doc. citati
37 ꝑ Mar.ſig.lxxiij.Et ꝑ Fel.in c.teſtimoniũ de teſti.†Et ẽt quia
præsbyter & ꝓhibitus intereſſe nuptijs clandeſtinis,& ideo ẽt
ſemiplenã nõ faciũt ꝓbationẽ,ut nota do.Præpoſi. in c.cum
inhibitio ꝑ illũ tex.in prin.de cland. deſpõ.qui tex. negatiuè
ꝓcedit,& ſi actus in ꝯriũ factus erit nullus,ad no.in l.non du-
38 biũ.C.de legi.& ꝑ Fel.in c.ex parte. de ꝯſti.†Alius uero teſtis
nõ eſt ſufficiens, q͛a unicus , & plures requirunt & omni exce-
ptione maiores,& rogati Barb.conſ.xlv.ſcribit.col.j.& ij.uol.
39 j.& ꝯſi.liiij.illud afferã.col.iij.eod.uol. † Tertio inſtr̃m reddit̃
inualidũ,rõne loci,& tẽporis,quib. fuit celebratũ in domo pri
uati,& de nocte,ad no.in c.literis.de teſtib.& in l.ꝯſenſu.C.de
40 repud.& ꝑ oẽs in l.j.ff.ſi cer.pet.†Et quia tendit in præiudiciũ
tertij,illi ſtandũ nõ eſt.Barb.ꝯſ.octauo.Sapiẽter.col.ij. uol.ij.
poſt Inn.in c.illud de præſump.Nã licet ꝓbaret inter ꝯhentes
41 nõ tñ probat in preiudiciũ tertij.†Ad aliud pro reſolutione du
bij datũ eſt optima deciſ.Gemi.ꝯſi.xxvij.Super dubijs.ubi ꝯſi-
derãdo plures caſus tangit præſentẽ , de quo uertitur quæſtio,
ꝯcludens,ꝙ qñ principaliter agit̃ de ſucceſsione, & matrimo-
niũ nõ deducit̃ principaliter in iudicio,ſed incidenter,& ꝑ mo
dũ cãæ,tunc quælibet ꝓbatio uꝛ̃ ſufficiens,ad probãdũ tale matri
moniũ,quo ad finẽ legitimitatis, & quo ad ſucceſsionẽ,licet in
terſit eorũ qui prætendebãt ſuccedere,adducit iura,deciſ.& ra
tiones probantes hanc ꝯcluſionẽ,& rñdet ꝯrijs quæ adduci poſ
ſent,quæ doc. ꝯprobari põt ea dictis per Abb.poſt glo. & aliqa
in c.lator.qui fil.ſint legit.col.ij.uerſ.no.gl. ubi infert ad limi-
tationẽ,& declarationẽ eorũ quæ habent in l.filiũ.ff.de his qui
42 ſunt ſui uel alien.iur.†Et faciunt no. ꝑ do.Præpoſ.in c.ꝑuue-
nit,in fi.ſecũdi notabilis,& in c.ex tenore,in v.no.extra qui fil.
ſint legi.ubi ꝑ illa iura ꝯcludit,ad legitimationẽ prolis, ſuffice
re leuiores probationes, ẽt dẽpta uera probatione matrimonij.
43 † Quæ ẽt coadiuuari poſſunt ex his quæ dicit Dec.cõſ.cliij. In
effectu q̃ritur,col.ij.& iij. ubi ꝯcludit ad legitimationẽ filiorũ
ſufficere matrimoniũ præſumptũ,& leuiores probationes,cum
lex inquantũ poſsit,faueat filijs,ut in dubio iudicent̃ legitimi,
& ſucceſsibiles,adducit uarias,& plures deciſio. quæ uideri po
44 terũt.†Et bene facit illud qđ dicitur,ꝙ ſi in iudicio principa
liter deducat̃ dominium,tunc nõ ſufficit ſola poſſeſsio ad pro-
bationẽ ipſius ex quo aliæ probationes ꝯcludentes interuenire
debent,ſecus aũt qñ dñium incidenter in iudicio deducit̃,nam
tũc ad probationẽ ipſius ſufficit poſſeſsio,ut nu.Bar.in l.quidã
in ſuo.ff.de ꝯd.inſti.& late dixi poſt Bar.in l.ſi prius. ff. de ope.
no.nun.& ſentit Fel.in c.illud,col.ij.extra de præſump.ex qui-
bus,omiſsis plurib.alijs reſultat ꝯcluſio firma, probationes de
quib.in proceſſu,bene & optimè ſufficere,Iacobũ fuiſſe,& eſſe
45 filiũ legitimũ.q.Bernardini,& ꝯñr ſucceſsibilẽ.†Nec erit in cõ
ſideratione intereſſe aduerſariæ,ut in ſui præiudiciũ tales pro-
bationes nõ uideãtur ſufficere,ut uꝛ̃ ſentire Bal.in auc.ſi qs in
aliquo documẽto,col.ij.uer.iuxta hoc q̃ro.C.de eden. & Flor.
in l.barũ.§.ſi q̃ratur.ff.ſi ſer.uend.& Soc.conſ.xxxix.Viſis,& in
46 ſpectis,col.v.uerſ.nec coadiuuatur,uol.j.†Nã deciſiones prędi
ctæ nõ loquuntur de intereſſe reſultãte ex legitimatione , nec
de intereſſe,quo ad ſucceſsionem,ſed de intereſſe quo ad fedus
matrimonij,ut expreſsis uerbis declarat ipſe Bal.in d.auc.ſi q͛s
in aliquo documento,col.ij.uer.ꝑalleg. ubi ita exẽplificat tale
intereſſe tertij ꝯſiderabile,ut ſequitur Fely.in d.c.illud,col.iij.
uer.ſed quantũ ad propoſitũ,in fi.& ꝙ ita debeat intelligi aper
tè oſtenditur ex doctr.Gemi.in d.ꝯſ.xxvij. & ex alijs ſupra ad-
ductis,ex quib.hꝛ̃ cõis ꝯcluſio,ꝙ ad probandũ legitimationẽ fi
lij,ẽt reſpectu ſucceſsionis, quo caſu tractatur de intereſſe ter-
tij,ut in totũ,uel pro parte excludatur a ſucceſsione , ſufficiunt
probationes leues,eſto ꝙ plenè matrimoniũ nõ probetur , qñ
matrimonium uenit in iudicio incidẽter,& ꝑ modũ cãę , ut eſt
in p̃ſenti caſu,in quo ſñia proferẽda uenit declaratiuè eundẽ Ia
47 cob.eſſe filium legitimum dñi Bernard.†Ad illud, an ordina-
rius cõmiſſarius,& executor , ſeruare debuerit formã mãdati,
& ꝑtãtis ſibi attributę,qui nõ potuit p̃dicta excedere,unde ali
ter procedendo uti fecit,nulliter proceſsit.c.cum olim , de of.
deleg.uulg.l.diligẽter.ff.mãda.Ordo.n.datus,nedum ſubſtan-
tialis,ſed quilibet alius ſeruãdus eſt,& ſi non ſeruatur, nulliter
proceditur,ut per Inn.& alios in c.cum dilecta, ubi plenè not.
48 de reſcri.& alias plenè dixi.†Ad qđ,nã in d.reſcripto,appoſi-
ta eſt clauſula,ſi ita eſt,& clauſula, ſi rapta nõ fuerit,q̃ formam
ꝯdõnem ſiue inſtructionẽ inducunt,ut hꝛ̃ in c.ab excõicato.de
reſcr.& in c.cum ꝯtingat,de of.deleg.unde ꝯcluditur ꝙ adim-
49 pleri debuit ꝑ dictum executorẽ ꝑ iura uulg. † Et licet poſſet
dici,ꝙ dictæ clauſulæ nõ importãt ꝯditionẽ in reſcriptis gra-
tioſis,ut eſt p̃ſens materia,ut plenè hꝛ̃ in c.fi. de præſump. & in
50 c.j.de of.deleg.& ꝑ Belleme.deciſ.iiij. cum cõcor.†Tñ in pun
cto adhuc inſtatur,ꝙ licet ſimus in gratioſis,& licet cõditionẽ
nõ importẽt,tñ monitionẽ,& inſtructionẽ exigunt, licet parte
non uocata,ut pleniſsimè no.in dictis deciſ.& in puncto eſt de
ciſ.in terminis Lap.alleg.lxj.Viſis literis,col. ij. ubi tenet ꝙ in
mandato de diſpẽſando ſuper matrimonio executor debet ſal
tẽ proceſſum fulminare, licet nõ cogatur aſſumere partes iudi
cis,tñ debet ſe informare,ut per Inn.in c.licet exat.de transla.
51 & Car.in cle.fi.de reſcr.ubi allegantur alię deciſ.†Prętereà clã
ſi ita eſt,& clã,ſi eſt idoneus,procedunt a pari,ut pleniſsimè in
d.c.fi.& alijs ſupra allega.& tñ executor debet pronunciare ſu
per idoneitate,ut tenet Lap.alleg.xv.idẽ eſt dicere, & ſup hoc
debet fieri declaratio,ut tenet Rot.in antiq. deciſ. lxxviij. ita
52 erit & in executore,in diſpenſando,cum clã, ſi ita eſt. † Proue
ẽt quia diſpenſatio facta per habentẽ mãdatum diſpẽſandi, fie
ri debet præcedente inquiſitione,& ſm formã mãdati, ad hoc
ut ſatisfiat uoluntati & intentioni mandantis & de prædictis
ꝯſtare debet,ut in ſimi.tenet Rot.in deciſ.recoll.per Thom.fa
ſtol.cau.xxvij.dub.ij.quę deciſ.optimè probat per locum a ſpe
53 ciali.†Ex prædictis infertur , ꝙ mãdatum de diſpenſando non
ꝯcurrentibus ſupra deductis,non habet uim diſpenſationis,ex
quo non eſt ſatisfactum intentioni mãdantis,nec obſtant not.
per Mod.in c.quia circa.de conſang.& af.ex quo loquuntur in
diuerſis terminis.Itẽ intelligi debent ſm ſuperius deducta , ad
54 quæ no.in l.quidã conſulebat.ff.de re iud.†Ad ultimum ꝯclu-
ditur,ſoli uerbo, & nudę aſſertioni aſſerti ordinarij minimè eſ-
ſe credendum in præiudicium tertij cui modo eſt ius queſitum
per no.in l.ſi forte.ff.de caſtr.pecu.& per Mod. in l.j.in princ.
55 col.xix.ff.de of. eius.†Maximè quia nullæ apparent literę nec
ſcripturæ publicę,neq; ſignatę,ſigillo dicti ordinarij,quo caſu
ſua prædicta nuda aſſertio fidẽ nõ facit,ut plenè hꝛ̃ in c.cum in
iure.de of.deleg.& per Alex.conſ.xxxiij.uol.iiij & bene ꝑ Rot.
in nou.in ti.de prob.deciſ.x.per locum a ſpeciali,& ꝑ Bernard.
Biſgne.in tit.de fide inſtr.prima.& per Belle. deciſ. dcxviij. &
diffuſe alias de prædictis dixi. Pariſius Pad.

SVMMARIVM.

1 *Soror in cauſa ciuili,an ſit idonea teſtis pro ſorore.*
2 *Et quid ſi cauſa eſt matrimonialis.*
3 *Et quid ſi inter litigantes ſuper matrimonio,non eſt diſparitas.*
4 *Et quid ſi diſparitas eſt modica.*
2 *Conſanguinei & proximi an ſint idonei teſtes in cauſa matrimonia li,& ſeq.& nu.77.*
5 *Clandeſtinitas ſola,an uitiet matrimonium.*
6 *Matrimoniũ probari poteſt per duos teſtes maſculos ſiue fœminas.*
7 *Pro matrimonio in dubio iudicandum eſt.*
8 *Scãdali euitatio in pluribus conſiderat̃ & declaratur.& num.48.*
9 *In dubio,illa uia eligenda eſt,quæ minus præiudicium infert partibus & nu.50.declaratur.*
10 *Quando ueritas aliter haberi non poteſt recipiunt̃ teſtes , qui alias non reciperentur,declaratur.nu.50.*
11 *Teſtes inhabiles coadiuuantur,per alios habiles.*
12 *Soror & conſanguinei regulariter non ſunt integri teſtes pro conſanguineo,& nu.27.*
13 *Domeſtici & ſimul cohabitantes, & ſimul uiuentes non ſunt integri teſtes,& nu.71.& 88.*
14 *Maximè quando talis familiaritas & domeſticitas, habet coniunctam conſanguinitatem.*
15 *Iniuria facta uni,uidetur facta omnibus de illa familia,& nu.78.*
16 *Et ideo non ſunt integri teſtes pro iniuriata.*
17 *Teſtis habens affectionẽ ad cauſam repelli debet,& nu.79.& 84.*
Vt eſt aduocatus,procurator,uel ſollicitator,& alij ſupra dicti.
18 *Soror in cauſa matrimoniali,non debet recipi in teſtem,data diſparitate coniugum,& nu.24.*
19 *In cauſa matrimoniali requiruntur probationes concludentes, nec ſufficit ſola fama.*
20 *In cauſa matrimoniali,teſtes debent eſſe omni exceptione maiores.*
21 *Idoneus teſtis,quis dicatur.*
22 *Conſanguinitas bene poteſt probari per conſanguineos.*

23 *Intellectus.c. uidetur. de eo qui dux. in matr. &c.*
25 *C. ſuper eo. de teſti. loquens in matre, extēditur ad ſorores, & alios conſanguineos.*
26 *Ratio generalis legis, attendi debet, & non dictum particulare.*
27 *Reductio ad ius commune facilis eſt & fauorabilis.*
28 *Probatio quæ facienda eſt cum aliqua qualitate, ruit ſi qualitas illa non eſt probata, nam qualitas requiſita probanda eſt.*
29 *Intellectus prædictorum. c. ſuper eo. & c. uidetur ut non procedat, quando cum conſanguinitate concurrunt aliæ qualitates grauantes teſtes, & ſeq.*
30 *Duo uincula magis ſtringunt, quàm unum.*
Ius ſingulare & exorbitans, non debet trahi ad alios caſus.
32 *Honor omni lucro, eſt præponendus.*
Timor ſtupri, bonis uiris, maior eſt quàm Timor mortis.
33 *Soror & conſanguinei data diſparitate ab initio repellendi ſunt et non admittendi in teſtes, & ſeq.*
34 *Dictio, aliquatenus æquiparat̄ illi clæ, ꝙ nec in minimo reciperet̄.*
35 *Dictio negatiua præcedens, abnegat omnem poteſtatem, & imponit neceſſitatem ut actus non fiat.*
36 *Teſtis receptus & examinatus, qui non debebat recipi nihil ꝓbat.*
37 *Diſparitas coniugum conſideratur ex bonis & diuitijs, & nu. 79.*
38 *Item & reſpectu amicorum, cum amicitia ualde conſideretur.*
39 *Item & reſpectu morum honeſtatis, & bonæ conuerſationis.*
40 *Item & reſpectu honoris, & nobilitatis.*
41 *Filius naturalis tantum, an dicatur de domo.*
42 *Et quid ſi naturalis fuit legitimatus, an dicatur uerè legitimus,*
43 *Legitimatus, an excludat ſubſtitutum.*
44 *Legitimatus, non debet uocari ſpurius.*
45 *Legitimatus, quo ad omnia etiam nobilis dicitur.*
46 *Diſparitas uerificata in una ex illis quatuor requiſitis ſufficiens eſt licet omnia illa quatuor copulatim non uerificentur.*
47 *Peccatum ita uiget in coniungendo non coniungendos, ſicut in ſeparanda non ſeparandos.*
52 *Teſtis ſemel admiſſus, qui nō debebat admitti, an & quãda probet.*
53 *Et quid ſi fuit oppoſitum tempore quo fuit productus.*
54 *Et quid ſi fuit oppoſitum, & oppoſitio fuit reſeruata.*
55 *Teſtis repulſus & reprobatus, hr̄ perinde ac ſi nō fuiſſet teſtificatus.*
56 *Matrimoniū metu contractum, eſt ipſo iure nullū, & nu. 61. et ſeq.*
57 *Matrimonium ſecundum, præfertur primo per metum contracto, etiam non petita reſciſſione primi.*
58 *Qualitas requiſita ad ſubſtantiã actus, ſi nō interuenit, uiciat actū.*
59 *Qualitas enim informat ſubiectum, cui inhæret.*
60 *In matrimonio requiritur uolūtas cū plena libertate & ſic utrūq;.*
62 *Sponſalia metu contracta ſunt ipſa iure nulla.*
63 *Etiam ſi prædicta eſſent iuramento uallata.*
64 *Metus iniuſtus reddens matrimonium nullum, eſt metus mortis, & cruciatus corporis.*
65 *Idem quando quis timet uulnerari, nam non debet expectare quod uulneretur, & nu. 66. & 75.*
Idē quādo ſubeſt cã, propter quam debet timeri futurum damnum.
Idem quando facta eſt offenſa alicui à quo tunc uidet poſſe offendi, & nu. 66.
Idem quando timet poſſe compelli.
66 *Idē quando adeſt iuſta ſuſpitio, eſto ꝙ nō ſequat̄ effectus, & nu. 76.*
Metus eſt ualde contrarius conſenſui.
67 *Metus præſumit̄, quãdo remittit̄, uel fit aliquid ꝙ nō eſt ueroſimile.*
68 *Metus habet in ſe dolū, & uterq; coniecturis probatur, & n. 86.*
69 *Metus purgatur per actum ſubſequentem, uoluntarium, & nu. 87.*
Niſi in eodem actu duraret eadem cauſa metus, & nu. 87.
70 *Actore non probante, reus debet abſolui.*
72 *Particeps delicti, & criminis, non eſt idoneus teſtis.*
73 *Inimicus repellitur à teſtimonio.*
74 *Committens crimen, & cogens aliquem per metum ad faciendum actum puniendus eſt.*
80 *Teſtes contrariantes ſibi ipſis non probant.*
81 *Teſtis ſingularis, minimè probat.*
82 *Mediator non admittitur ad teſtificandum.*
83 *Qui non confitetur ſemel in anno non eſt idoneus teſtis.*
85 *Viuens expenſis alicuius, non eſt idoneus teſtis pro illo.*

CONSILIVM. LVIII.

AGIT Coram do. Suffraganeo, & uicario Paduano. d. Lucia filia Fran. Pandini, ꝯ d. Ant. Mariæ Barbo, petēdo pronūciari, & declarari eundē. d. Ant. ꝑ uerba de pñti, & apta, ꝯaiſſe legitimū matrimoniū, & illud ꝯſumaſſe cū ipſa, & ꝯñr cogi, & cōpelli ad traducēdū eã, & præſtãdū maritalia obſequia, & alias, ut in libello. Ex aduerſo ipſe do. Ant. dicit cū ipſa legitimè, & uere nullū ꝯxiſſe matrimoniū, & dato termino ad probandū ipſa Lucia ꝓduxit in teſtes, quendã Alexiū, & quendã Victorē. Et ulterius ꝓduxit duas eius ſorores, cōmorantes in eadē domo cū ipſa Lucia inſtans illas debere recipi, & examinari. Cōtra quos Alexiū, & Victorē tēpore productionis minimè aliter cognitos fuit oppoſitū, ex parte ipſius. d. Ant. & oppoſitio admiſſa. Contra iſtas uero ſorores, opponit̄, & dr̄ eas nō debere recipi nec admitti, dubitat̄ An ſint reijciēdę, & repellēdę. Et an depoſitio. d. Alexij & Victoris noceat ipſi. d. Ant. caſu quo appareret ipſos uel aliquē ipſorū aliquid depoſuiſſe ſuper aſſerto matrimonio. † Circa
1 ſorores prima facie dicendū ur̄ ipſas debere recipi. Eo qm̄ ſumus in cã ciuili, & ſoror pro ſorore recipi debet ſm gl. in l. parētes. C. de teſti. & no. in c. cū, r, canonicus, & in c. inſinuãte, de
2 of. dele. & in c. j. iij. q. v. † Eo potiſsime quia ſumus in cã matrimoniali, & pro matrimonio, quo caſu nedū ſoror uenit admittēda, ſed ēt parentes, & proximiores, qui licet in alia cã non admitterētur, tñ in iſta recipiūtur, ut eſt tex. in c. uř, qui mat. accu.
3 poſ. & in c. j. xxxv. q. vj. † Et hoc cū nō ſit dare diſparitatē inter ipſam Luc. & ipſum d. Ant. quo caſu nedū ſoror, ſed ēt mater
4 admittitur, ut eſt tex. in c. ſuper eo. il ij. de teſt. † Et licet in aliquo eſſet diſparitas, tñ modica eſt, q̄ modica nō operat̄ ut perſonę ṗdictę nō recipiãtur, ſm gl. cōiter approbatã in d. c. ſuper eo. in uer. mr̄. uer. ſed qđ hic dr̄ pro qua faciūt no. ꝑ Bar. i l. ꝓcia rerū. ff. ad l. fal. & in l. ſcio. ff. de in integ. reſt. cū alijs ꝯcor. ubi
5 de modico, & minimo nō eſt curãdū. † Et eſto ꝙ pñs matrimoniū non fuerit ꝯctum publicè, ſed clãdeſtinè, tñ ex hoc non uitiatur, clēdeſtiuitas aūt nō uitiat ipſum matrimoniū, dūmodo ꝙ probetur, cū in eo ſufficiat ſolus ꝯſenſus. l. nuptias. ff. de reg.
6 iu. ſm Abb. ꝑ illū tex. in c. j. de clãd. deſpō. in prin. † Et ad ꝓbandū matrimoniū ſufficiãt duo teſtes, ſiue maſculi, ſiue fœminę. d. c. ſu p eo. & ibi Abb. & alij, & no per gl. ij. q. v. in ſum. & in c. pręſul.
7 † Ad ꝙ ēt facit, quia in dubio iudicãdū eſt ꝓ matrimonio.
8 c. fi. de re iud. † Et tãto magis in ṗſenti caſu, in quo ſi nō eſſet matrimoniū, ur̄ ſcãdalū oriri, ex quo. d. d. Lucia fuit carnaliter cognita per ipſum. d. Ant. & ſuſcepit ſobolē, arg. tex. in c. j. in fi. de cogna. ſpiri. & in c. ſuper eo. & no. per gl. & alios. in c. ij. de præ
9 ſcr. † Et qq in dubio eligēda eſt illa pars, ſm quã minus pręiudi
10 ciū inferat̄ partibus. l. j. ubi Pau. & Alex. ff. ſi quis cau. † Ad qđ ēt facit, quia ſumus in caſu in quo ueritas alias haberi nō pōt, quo caſu teſtes alias inhabiles debent admitti in defectū talis probationis, eſto ꝙ alias nō admitterent. l. ꝯſenſu. C. de repud. c. ueniēs. il. ij. de teſti. & per Spe. eo. ti. §. j. uer. itē ꝙ eſt domeſti-
11 cus. & per doc. in c. iij. loco de ꝓba. † Prout ēt idē ur̄ dicendū, ex quo cū dictis duabus ſororib. ꝯcurrūt. ſ. dicti duo alij teſtes qui uident̄ idonei, per quos idoneos iſtę ſorores, quatenus in aliquo eſſent inhabiles, reintegrãtur, ut in ſimi. hr̄ per Bal. & alios. in l. ſi quis ex argētarijs. §. j ff. de eden. & per Roma. conſi.
12 cccclxxxvj. In caſu propoſitæ cōſulta. in fi. † His tñ nō obſtãtibus ꝯriū eſt ipſa ueritas, & oſtenditur clariſsime, nã dictę teſtes productę ſunt ſorores & cōſanguineæ ipſius Luciæ producētis, ut ipſamet fatetur qñ produxit illas, & ēt in capitulis & articulis, unde cōiter nō ſunt integrę teſtes, ut no. in d. l. parētes. & ꝑ Bar. in l. admonen. col. ix. uerſi. uenio ad tertiū, & ibi late Mod. car. xviij. ff. de iu. iur. & per Alex. cōſ. xviij. Viſo pūcto. uol. j. & Bar. in l. qui teſtam. §. quæcūq;. col. fi. ff. de teſta. & gl. in d. c. in-
13 ſinuante. & in d. c. cū, R, canonicus. † Inſuper domeſticæ ſunt & habitantes in eadem domo, & inſimul uiuentes, quo fit ut integrę nō ſint ꝯñr ꝙ nō debent admitti iuxta no. in l. ij. C. de teſti. & in c. in literis de teſti. & per Sp. in ti. de teſte. §. j. uer. itē ꝙ eſt domeſticus, & plene per Alb. in trac. de teſte. in ca. quando teſtes repel. rat. domeſtici. & famil. & ideo Abb. in d. c. in literis. in iij. no. dicit, teſtē habentē talē qualitatē nō debere interrogari, ex quo nō facit, nec indiciū, nec præſumptionē aliquã
14 adducendo tex. in c. teſtes. iiij. q. iij. † Et tãto magis qñ iſta familiaritas, domeſticitas, & inſimul uiuere ſunt coniuncta, cū ipſa conſanguinitate, & ſororcitate, ſm Bal. in d. l. parentes. col. ij. & d. Ant. & Io. de Ana. in c. cū oporteat. in prin. de accuſa. &
17 Pet. de Anch. conſi. ccxlvij. In cã agitata. col. ij. † Præterea certū eſt, ꝙ ſi mrīmonium iſtud nō haberet effectū ipſa Lucia afficeretur maxima iniuria & dedecore cū fuerit carnaliter cognita ut ipſa pluries fatet̄ per ipſum. d. Ant. & talis iniuria cederet in magnū dedecus totius domus & familię, & potiſsime dicta

rum

rum ſororum inſimul habitantiũ cum ipſa, quo caſu unus con-
iunctus pro alio iniuriato ꝯiuncto non põt teſtificari, ex quo
agitur de ꝓprio intereſſe. Et iniuria iſto caſu vr̃ eſſe cõis, & pro
pria, cum facta uni, cenſeaĩ facta oibus, ſm Bar. in l. lege Corn.
15 ff. de Iniur. quem * cõiret ſequuntur doct. & benefacit. l. j. C. de
rap. uirg. & ibi Bal. in v. no. Et eo maximè in caſu pñti, ubi dictę
ſorores inſimul habitabant cũ d. Lucia in eadem domo ĩn qua
dr̃ cognita per ipſum. d. Ant. & põt ipſis imputari. quare pmit-
16 tebant ipſam Luciam carnaliter cognoſci ab ipſo do. Ant. † Vn-
de deponendo tractarent de earum exoneratione, ſi mr̃imoniũ
tale ꝓbaret̃, & iõ admitti non debent argum. eorum quæ tradit
Bat. in l. deferre. ff. de iu fiſ. & Alex. ꝯſi. cliiij. Viſo thema. col. ij.
uerſi. præterea. d. Bartho. uol. v. & per Albe. in d. tract. de teſt. in
17 c. qñ teſt. repell. rõne affect. col. iij. † Ea quib. infertur neceſſa-
rio prædictas ſorores ad præſentem cauſam habere maximam
affectionem & teſtis habens ad cauſam affectionem repelli dẽc
ut in ſi. dr̃ in l. ſi. ff. de teſti. & in c. ſi. eo. tit. lib. vj. Vbi de aduoca
to, & de procuratore. per Rot. in antiq. in tit. de teſti. deciſi. xj.
Et de ſolicitatore deciſi. ſeq. cum alijs adductis in c. accedens.
i l. ij. ut li. non ꝯteſta. & in dicto tract. Albe. eo. c. qñ teſt. rep. rõ-
18 ne affect. † Et in puncto ꝙ ſorores non admittantur in cã mr̃i-
moniali data diſparitate ꝯiugum, iuxta tex. in d. c. ſuper eo. uo-
luit expreſsè Alex. d. ꝯſi. cliiij. Et Dec. conſi. cxxxiij. Viſo proceſ
ſu. uol. j & conſi. cccx. Viſis diligenter. uol. ij. Vbi dñt ſororem
pro ſorore, & alios ꝯſanguineos, in cã mr̃imoniali non eſſe ad-
mittendos in teſtes, maximè ꝯcurrentib. qualitatib. de quibus
ſ̃. adducentes ex mente Spe. quia ſi admitterent̃, quiſq; poſſet di
cere ꝯ̃xiſſe cum digniſsimo, & id probare per conſanguineos.
qm̃ cã mr̃imonialis eſt grauis ſm Spe. in tit. de reſcr. c. præſen. §.
ratione formæ uerſi. nũc ad deſtructionem, & ſm no. per Abb.
in d. c. ſi pro debilitare. & in c. cauſam matrimonij de oſ. deleg.
19 † Hinc eſt ꝙ in tali cã requirunt̃ probationes ꝯcludentes, nec
20 ſufficit ſola fama, iuxta gl. in c. ueniens. de teſti. † Hinc eſt ẽt.
ꝙ in tali cã teſtes debent eſſe omni exceptione maiores. ſm gl.
in c. j. de conſang. & affi. & ibi Abb. in iij. no. & latè per Barba.
ꝯſi. alv. col. j. uol. j. & ꝯſi. liiij. col. iij. uerſi. iij. præmitto. eod. uol.
21 † Et certiſsimum eſt ꝙ ſtantib. qualitatib. de quib. ſ̃. dictæ ſo-
rores non ſunt idoneæ, quia non omni exceptione maiores, ut
dicit Abb. in d. c. j. & gl. in l. magnam. C. de ꝯ̃b. & com. ſtipu. cũ
alijs adductis per Ab. & Fely. in c. cũ Io. heremita, col. xvj. uerſ.
v. declara. de fi. inſtr. & nullo pacto ueniunt admittendæ, cũ uo
centur ad deponendum ſuper iniuria ꝓpria, & ad exonerandum
22 ſe, & ad cãm maximam & propriam, habeant affectioné. † Qui
bus nõ obſtã. ſuperius adducta, & maximè tex. xxxv. q. vj. in c. j.
quia tex. ille loquitur qñ dẽt probari ꝯſanguinitas, ad quã pro-
bandam, ẽt admittuntur ꝯſanguinei, quod non eſt pñtis ſpecu-
23 lationis, & hoc maniſeſtè probant uerba illius c. † Et eodẽ mo-
do põt rñderi. ad. d. c. vr̃ ſm ꝙ pluries gl. ibi dicit, & ſuadet̃ ex
24 uerbis illius literæ, ibi, qm̃ unuſquiſq; ſuam genealogiam. † Etſi
uolumus ꝯſiderare uerba finalia ipſius literæ. & rõnem ibi poſi
tam, põt rñderi ex mente oium ſcrib. ibi poſt gl. & oium doct.
in d. c. ſuper e qđ procedit data paritate coniugũ, ut tunc ꝯſan-
guineus admittatur in cã mr̃imoniali, ad probandum mr̃imo-
nium, ſecus data diſparitate, ut eſt in pñti caſu, per tex. in d. c. ſu
25 per eo. † Tũc enim ſoror nõ dẽt admitti, rõnib. de quibus in iſ
la litera, quæ licet loquatur in matre, & d. c. vr̃ loquaĩ in paren-
tibus, tñ etiam extenditur ad ſorores, ſm Alex. d. ꝯſil. cliiij. &
Dec. d. ꝯſi. cxxxiij. & cccx. allegantes auctoritates, & bene facit
tex. in d. c. vr̃ ibi proximiores qđ ẽt ſuadetur, quia eadem ratio-
nes, data diſparitate, coniugum, locum habent in ſorore quæ &
in patre, & matre, & ideo idem dicendum, in ſorore, qđ in ma-
26 tre, & patre, uulg. l. illud. ff. ad leg. Acq. † Et non debemus attẽ-
dere dictum, ſed rõnem, quæ cum ſit gñalior, non dẽt reſtringi
per dictum ſpeciale, ſm Bar. in l. regula. §. ſi quis ius. ff. de iur. &
fac. igno. cum alijs not. in l. cum pater. §. dulciſsimis. de lega. ij.
& quia exempla non reſtringunt regulam. §. hactenus. inſti. de
27 gradi. † Quòd ẽt ſuadetur, nam certum eſt ꝙ regulariter ſoro-
res & parentes, non ſunt idonei, nec integri teſtes d. l. parentes
& licet in cã matrimoniali admittantur ꝯ̃ communem regulã
fauore matrimonij, ut dicit tex. in d. c. vr̃ in ſi. Tñ hoc eſt uerũ,
qñ concurrit paritas coniugum, data autem diſparitate non de
bent admitti. d. c. ſuper eo. Tunc enim diſpoſitio reducitur ad
terminos iuris communis, ad quod facilior eſt tranſitus. l. ſi u-
nus. §. pactus ne peteret. cum ibi no. per ſcrib. ff. de pact. & quæ
per Alex. in l. ſi. §. in computatione. C. de iu. delib. & in l. iiij. §.
ait prętor. ff. de re iud. unde tunc debent eſſe iſtę perſonæ in cã
mr̃imoniali habiles, qñ probaĩ dicta qualitas paritatis cõiugũ,
ut requirit tex. in d. c. ſuper eo. & iõ ea non probata non debent
28 admitti. † Qñ. n. probatio debet fieri cũ aliqua qualitate, ſi qua
litas illa non eſt probata, non uit probatio aliter facta ſm Bat. in l.
diuus. ff. de re iu. & in l. fuleiuius. §. j. ff. ex qui cau. in poſ. ea. & p
Bat. pillũ tex. in l. j. §. quæſitũ. ff. de aq. quot. & æſti. cũ alijs addu
ctis per Fel. in c. ij. col. ij. & ſeq. de reſcri. & in c. licet cã, col. xx.
de proba. & in qualitate requiſita in teſte eſt bona deciſ. Bat. in
l. j. §. ſi quis neget, col. ſi. ff. quemadmo. teſt. aper. & ibi latius po
nit Ang. & in puncto hoc tenet Ale. con. cl. In cã, & lite. col. iij.
in ſi. uol. v. quanto magis in caſu pręſenti ubi expreſſe probata
29 eſt diſparitas, ut dicet̃ ſtatim. † Quæ obiectio ẽt ex alio põt tol
li, nam tex. in d. c. vr̃, & in d. c. ſuper eo ſolũ conſiderant conſan
guinitatẽ, ut data paritatę coniugum, conſanguineus admittat̃
pro mr̃imonio, uel ꝯ̃ fauorem matrimonij, non aũt. d. iura lo-
quuntur neq; diſponũt, qñ cum ꝯſanguinitate ꝯcurrũt alię qua
litates grauantes ipſos teſtes, ut tunc debeant admitti, vñ cũ lo
quant̃ in caſu ſingulari, & qñ ſolũ eſt conſanguinitas, nõ debẽt
extendi ad alium caſum, qñ cum ꝯſanguinitate cõcurrunt alię
30 qualitates reddentes inhabiles ipſos teſtes. † Duo. n. uincula,
magis ſtringunt q̃ unũ, & ꝑñr duo impedimenta, iuxta ea quæ
no. in c. j. de treg. & pa. & in l. j. C. de pac. & per Mod. in l. certi
cõditio. §. qm̃. ff. ſi cer. pet. & in fini. hoc ſentit Fel. in d. c. ſuper
eo. col. pe. uer. ſed cum prima opi. & bene facit. l. ſi domus. ff. de
ſer. urb. prædio. ubi remiſsio unius ſeruitutis. nõ ſe extendit ad
31 aliã ſeruitutem. † Itẽ quia ſi fauore matrimonij ꝯ̃ cões regulas fuit in
ductum, ꝙ conſanguinei admittantur qñ eſt ſolũ impedimentũ
conſanguinitatis, & concurrit paritas coniugum, certe nõ debe
mus hoc ius ſingulare, & exorbitans trahere ad alios caſus, & in
illis corrigere ius cõe. l. ius ſingulare. l. quod uero ꝯ̃. ff. de legi.
l. præcipimus. C. de appel. cum ſi. Cum in iſtis caſibus, nõ ſit da
re ſimilitudinẽ rõnis. Patet in domeſtico familiari, inſimul co-
habitante, habente affectionem ad cauſam, tractante de ſe exo-
nerando, & deponente de iniuria communi, & propria, & de ho
32 nore conſeruando. † Qui honor debet lucro pręponi, ut no. in
l. Iulianus. ff. ſi quis omiſ. cau. teſt. & bonis uiris maior eſt timor
ſtupri, q̃ mortis. l. iſti quidem. ff. quod met. cau. & uere in caput
alicuius non cadit, quod dictũ. c. vr̃, & ſuper eo. ẽt data parita-
te poſsint procedere in conſanguineo, in quo cõcurrit alia qua
litas reddens ipſum inhabilem ad teſtificandum, prout colligi
33 põt ex dictis per Alex. & Dec. in conſi. prælleg. † Et aduerten
dum eſt ꝙ data diſparitate, dictæ ſorores debent repelli ab ini-
tio, & modo aliquo non debent admitti, ad teſtificandum, ita
probat tex. in d. c. ſuper eo. dum formatur quæſtio. in prin. An
mr̃ debeat recipi ad teſtimoniũ, & demum in deciſione dr̃ tale
teſtimoniũ nõ eſſe aliquatenus admittendũ, eo qm̃ vr̃ ſuſpectũ
data diſparitate, & ſic conſtito de inequalitate non debet ab ini
tio recipi, ex quo lex dicit nõ admittẽdũ, ſm ea, quæ no do. Flo
ria. in l. iij. §. lex Iulia. de teſti. & Fel. in d. c. cum dilecti. col. pen.
34 uer. ſed prædicta procedũt. de accuſ. † Can. n. uult in d. c. ſuper
eo. quod data diſparitate, teſtimonium reddatur ſuſpectũ, ꝯ̃r
ab initio reijciendum quod etiam ſuadetur ex illa dictione, ali-
quatenus non admittendum, quod idem eſt ac ſi diceretur in
minimo, & aliquo non debere recipi, ſm Albe. in dictio. in uer-
35 ſic. aliquatenus. † Et eo maxime quia præcedit dictio negatiua
non eſſe, quę abnegat oẽm poteſtatem, & neceſſitatẽ imponit,
ut actus non fiat, iuxta gl. cõiter approbatam in. c. j. de reg. iur.
36 li. vj. † Et quia teſtis in quo concurrunt alię qualitates ipſum in
habilitantes, de quibus ſupra etiam receptus, & examinatus ni
hil probaret, & ideo ab initio uenit reijciendus iuxta glo. & que
ibi not. in uerſiculo nihilominus, in c. cum contingat. de offi. de
leg. Diſparitas oſtenditur primo in bonis, cum probatum ſit ip
ſum. d. Ant. in bonis ſtabilibus habere ultra duc. mille in annuis
redditib. ſuper beneficijs, & pẽſionib. duc. cc. Ipſa uera Luc. nec
obolũ quidẽ in bonis tenet. per quę uerificaĩ tex in d. c. ſup eo.
† Quãta. n. diſparitas cãẽt ex diuitijs, & qs fructus ex illis inſurgat
37 tradũt doc. ĩ d. c. ſup eo. & p Bar. & alios ĩ l. j. C. de digni. li. xij. &
p repe. in c. grãdi. de ſupplẽ. negli. prælat. li. vj. & not. in §. ſanci-
mus. in auct. de teſtib. & per Alex. conſi. xlviij. Circa hanc. & cõ
38 ſi. lxxvj. Animaduerſis. uol. iiij. † Secundo apparet diſparitas re
ſpectu amicorum, cum fulcitus ſit ipſe do. Antonius pluribus
amicis, ipſa uero Lucia nullo, quæ diſparitas in caſu præſenti
conſideratur in dicto. c. ſuper eo. ubi plene doctores, & bene fa
ciũt not. in l. cũ allegas. C. de conſtituta pecunia. li. xij. ubi ami-

titia præponderat affinitati,& expedit habere amicos.l.genera
li in prin.ff.de uſufr.leg.& per Bal.in ti.de prohi.feu. alien. per
Fed.col.iiij & per Fely.in c.ſunt alij.de reſcriptis. & in c. quo-
39 niam Abb.de off.delegat.† Tertio diſparitas oſtenditur in ho-
nore cum ipſe d.Ant.ſit iuuenis,imbutus bonis literis & mori-
bus,bonæ & honeſtæ uitæ, & conuerſationis, honoratè uiuens
ex bonis & redditibus ſuis, ipſa uero Lucia ſit iá effecta anus,
nec formoſa,& fuerit iam cócubina Antonij Bruſolini, qui eá
inceſtuabat cum matrimonium inter eos eſſe non poſſet,cómit
tens cum ipſa inceſtum, & ſtuprum, ſitq; talis quæ ut ipſa fateẽ
longe concubinauerit cum ipſo. d. Ant. ſuſcipiendo ex eo filiá
ante prætenſum matrimonium,& hæc diſparitas honoris,ſuffi-
cit ad repellendum teſtes conſanguineos d.c.ſuper eo.& ibi do-
ctores circa quem honorem faciunt quæ ponit Barbat. in c. In
40 præſentia.de probationib.† Si quarto conſideramus nobilitatẽ,
utiq; in illa damus diſparitatem cum potiſſima cóſideratio no
bilitatis ſit ex parte patris,ut per doctores in d. c. ſuper eo. &
Bar.in d.l.j.& per Moder.repeten.in d c.grandi.& conſideran
do patrem ipſius Luciæ,uerè in illo non poteſt conſiderari ſcin
tilla nobilitatis,ſi uero conſideramus genitorem ipſius d. Anto
nij habemus perſoná deſcendentem ex patritio Veneto, & ſuc
41 ceſſiue ipſum.d. Ant. procedentẽ ex eo. † Nec obſtat obiectio
facta ex aduerſo ꝙ ſit naturalis,nam etiam iſti dicuntur de do-
mo,ſm Bar.in l.pronunciatio.§.familiæ.ff.de uerb.ſign.& licet
idem Bar.in l.fi.C.de uer.ſig.contrarium teneat,& Iaſ.nu. xiij.
Imo.in l.ex facta.§.ſi quis rogatus.ff. ad trebel. & ibi Alex. nu.
liij.& in add.ad Bar.in d.§. familiæ. & conſi. clxxiiij. Super eo.
42 uol.v.& Cor.conſi.cc.col.fi.uol.iiij. † Verum quia ipſe.d.Ant.
eſt iam legitimatus, & per legitimationem reſtitutus natalib.
& ita legitimatus,dicitur uere legitimus,per Bar.in l.ſi ia q pro
emptore.iij.q.prin.uerſic.item quæritur.ff.de uſuca.& Imol. có
43 ſi.xxxv.In caſu propoſito.¶ † Hinc dicimus talem legitimatũ
excludere ſubſtitutum ut per Alex.in l.generaliter.§.cum autẽ
44 C.de inſtit.& ſubſti.& conſi.ij.Viſis codicil.uol.j.¶ † Et Bald.
in l.imperialis.C. de nupt.dicebat talem legitimatum per reſcri
45 ptum,non debere uocari ſpurium.† Et legitimatus quo ad om-
nia ut eſt iſte,etiam nobilis dicitur,ſm Pau.de Caſtr.in l. ſed ſi
hac.§.patronum.in fi.ff.de in ius uoc.& Fely.in c.in præſentia.
col.x.uer.iiij.in quantum,de probatio.Vnde ut in plurib.legi-
timatus æquiparatur legitimo,ſm nota.in l.Gallus.§. forſitan.
ff.de lib.& poſthu.& in §.nunc de lege uelleya. & per Franc.de
Cur.conſi.xiij.Et conſi.lxxiij.col.xij.& conſi.xvij.col.j. & cóſi.
xxxv.col.iij.& plura adducuntur per Deci.conſi.cclviij.In caſu
46 dñi Franciſci,uol.ij.¶ † Ex iſtis remanet euacuata prima obie-
ctio,de iuribus in contrarium adductis,potiſſimè de.d.c.ſuper
eo.cuius diſpoſitio data diſparitate in uno illorum quatuor ibi
enumeratorum ceſſat,ſm Abb.& alios ſcriben.ibidem,& Ale-
xander,& Decius,in conſi.prælleg.Quanto magis in præſenti
caſu,ubi diſparitas uiget in omnibus, & ubi ultra etiam conſan
guinitatem contra ipſas teſtes adſunt aliæ qualitates. ſ̃. enume
ratæ eas penitus repellentes. Non enim ſumus in matrimonio
ſimpliciter clandeſtino,quod iam ualeret ſi eſſet probatum, ſed
negatur etiam clandeſtine factum,& ad illud probandum,non
debent recipi dictæ ſorores ut ſ̃.Et diſparitas non eſt in modi-
co,& ſic ceſſant aliæ duæ obiectiones.ſ̃.factæ,de clandeſtinita-
te & modica diſparitate.Nec obſt.aliud, ꝙ in dubio ſit iudican
dum pro matrimonio,quia hic non ſumus in dubio,ſed in cla-
ro, cum non ſit probatum. Nec dictæ teſtes debent admitti ad
47 iſtud probandum.† Nec minus peccatum eſt,nec minor fauor,
iungere non coniungendos,q̃ ſeparare non ſeparandos,ut not.
in c.iuravit.de proba.& in c.cóſanguinei.& c.lator.de re iudi,
48 † Nec obſtat quod dicebatur de ſcandalo, nam cum appareat
de ueritate & iuſtitia ipſius do.Ant.non eſt ab ipſa ueritate rece
dendum,etiam ſi quodlibet immineret ſcandalum.c. qui ſcãda
lizauerit.de reg.iu.& per Abb.in c.officij,de pœnitẽtia & remiſ.
49 & in c.ij.de præſcr.quanto magis hic,ubi nullũ imminet.† Nec
obſtat ꝙ amplectenda ſit pars per quam minus præiudicatur,
quia illud procedit ſtante dubio,ſecus in caſu præſenti, ubi cla
ra apparet ueritas & iuſtitia ut no.Pau.& Alex.in d.l. j. ff. ſi q̃s
50 cautio.† Non ob.aliud.ꝙ caſus pñs ſit talis,in quo alias ueri-
tas haberi non põt, conſequenter dictæ ſorores teſtes debẽt ad
mitti.Ná illud eſt uerũ,qñ ex natura ipſius facti in actu de quo
quæritur teſtes uериſimiliter alij non poſſent interuenire, prout
loquuntur.d.l.conſenſu.& d.c. ueniens. ſecus aũt ſi poſſunt in-
teruenire uериſimiliter, Tunc eñ ſuſpecti & inhabiles non reci

piuntur,eſto ꝙ res aliter probari non poſſet.Ita d.Ant. in c. iij.
loco de prob.poſt gl.& ibi ſcrib.maximè Fely.col.ij.uer.in tex.
ibi fratres.plura accumulat,& idẽ Fely.in c.de cætero.col.ij.de
teſti.& Ale.conſi.lxiij. Viſo the.col.pe.uol.j.& magis in termi
nis.conſi.clij.Viſo proceſſu.col.v. uol. v. cũ alijs adductis in d.
trac.de teſt.in c.qñ rep.rat.domeſticita.col.fi. & in pũcto Dec.
51 d.ↄſi.cxxxiij.Et cccx.Mar.conſi.xvij.col.iij.uol.j.† Non ob.ul-
tima obiectio ꝙ iſtę ſorores debent recipi, eo qñ reintegratur
per alios idoneos teſtes,ſm Bald.in l. ſi quis ex argentarijs.§.j.
quia in caſu præſenti non ſunt alij teſtes omni exceptione maio
res,dicetur in ſequenti difficultate. Item quia in iſtis, nedũ eſt
unus defectus,ſed plures,ut ſupra oſtenſum eſt, quas ſolutióes
cóprobat Dec.& ẽt dat alias in d.ↄſi.cxxxiij.col.ij.in fi.& co.ij.
¶ Circa alium teſtem nomine Alexiũ,productum,& examina-
tum, breuib. dicitur nullam fidẽ facere non.n. debuit recipi &
admitti,ex quo erat & eſt maritus ſororis do.Luciæ conſequen
ter eius cognatus & ſororius,ut ipſa dicit & fatetur, in capitu-
lis. Sicuti enim ſoror non uenit recipienda data diſparitate con
iugum,ut ſupra concluſum eſt,ita nec iſte Alexius cognatus &
ſororius ipſius Luciæ, qui ulterius tpe quo moratur Paduæ ſtat
& habitat & inſimul uiuit cum ipſa Lucia, & in eadem domo,
& ſic ultra affinitatem,adſunt in ipſo aliæ qualitates,ſ.domeſti
citas,familiaritas,cohabitatio.& affectio ad ipſam cauſam, ac
ẽt iniuria propria & communis,cum ẽt facta uideatur ſibi, ſm
Bartolum,in d.l.lege Cornelia.& ideo ueniebat repellendus ſi-
52 cuti eius uxor,& ſoror ipſius Luciæ.† Nec obſtat ſi diceretur ꝙ
iſte Alexius ſemel fuit admiſſus, & conſequenter debet facere
aliqualem probationem eſto ꝙ non deberet admitti, ſm no. p
Bar in l.maritus.ff.de quæſtio.cum alijs adductis per Ab. in c.
de cætera.de teſti.& per Fely.in c.cũ dilecti.de accuſ.col. pen.
Nam hoc tollitur,ſm Fel.ibi in iij. limit.quando lex reſiſtit e-
xaminationi.Tunc enim examinatus, qui non debebat exami
nari,nullum facit indicium,ſed ut ſupra probaui cóſanguineus
data diſparitate coniugũ non debet admitti,unde admiſſus ni-
hil penitus debet probare, & ad hoc bene faciunt ea quę ponit
Alex.in d.con.cliiij.& Dec.d.conſi.cxxxiij.Et cccx. Vbi cóſan-
guinei iam erant admiſſi ad teſtificandum,& tamen hoc nó ob
ſtante,data inequalitate coniugum,concludunt eorum depoſi-
tionem nihil obſtare, & maximè qñ in ipſis teſtib. ultra conſan
guinitatẽ ↄcurrunt alię qualitates,& inhabilitates ipſos repellẽ
53 tes,ut eſt in caſu præſenti, & dictum fuit ſupra. † Item tollitur
obiectio ex his,quæ dicit Aret.in c.ex parte ade.car.v. de teſti.
quẽ refert,& ſequitur Fel.in d.c.cum dilecti,in v.limita. addu-
cens ad id alias deciſio.uolentes ꝙ ſi contra teſtẽ fuit oppoſitũ,
eſto ꝙ fuerit receptus, tamen eius depoſitio nullum facit indi-
ciũ propter oppoſitionẽ factam. Ná ſicuti non probaret pro ꝓ
ducente,ſi a principio fuiſſet repulſus,& nó examinatus,ita e-
xaminatus poſt oppoſitionẽ,& reſeruationẽ,nullũ facit indiciũ
54 oppoſitione probata. † Ad quod bene faciunt ea quæ in ſimi.
adducunt Mod.papien.de oppoſ. & reſerua.contra teſtes in d.
l.admonẽdi,col.viij.uer j.licet regula ſit,& quæ per illũ tex.po
nuntur per Can.in c.pſentium,de teſti.ſed ſic eſt ꝙ contra iſtũ
Alexiũ qui tpe quo fuit productus nó erat cognitus per procu-
ratorẽ,& aduocatũ ipſius d.Ant.fuit oppoſitũ formiter,& cum
dicta oppoſitione,& reſeruatione fuit examinatus,& receptus,
unde cum modo appareant cõtra ipſum probati obiectus, eun
dem repellentes, certiſſimum erit eius depoſitionem in nullo ꝑ
55 iudicare do.Ant.† Ad quod etiam facit quia teſtis repulſatus
& reprobatus, habeẽ perinde ac ſi non fuiſſet teſtificatus, ſm
And.de Iſer.in conſt.reg. Neap. uſurariorum. tit. de uſur. & in
alia conſt. Peſſimam. in tit. de pę.mulier. & bene faciunt quæ
ponit Alex.con.cxviij. Viſa inquiſitione, circa fi. & duob. ſeq.
uol.iiij.& And.de Iſer.in conſtit.reg.Neap.ſi damna clandeſti-
na,& ulterius creditur ipſum Alexium in ſua depoſitione ſi ali
quid dixit,de aſſerto matrimonio ꝙ omnino teſtificatus fuerit
de metu illato ipſi d.Ant.prout etiam creditur, & de metu de-
poſuiſſe aliũ teſtẽ Victorem,ſi ad plenum, & interrogatus de-
poſuit. Quo ſtante ſuccedit concluſio uera, aſſertum matrium
nullum eſſe,eſto ꝙ appareret uerè probatum, ex quo metu ↄ-
56 ctum fuit. ¶ † Matrimoniũ.n.metu.ↄctum eſt ipſo iure nullũ
uti tenent Theolo. in quarto ſententiarum,diſt.xxix.Et habeẽ
per Can.potiſſime per Abb.col.ij.uer.iiij.in c.abbas,quod me.
can.& per doct.in l.interpoſitas.C.de tranſact. & eſt tex. & ibi
Abb.col.ij.dicens hanc eſſe communem opi.in c.cum locum.
de ſponſa. ubi dicitur in matrimonio non ſufficere purum
con-

conſenſum,ex quo debet eſſe conſenſus cum plena libertate,&
57 ſecuritate.¶ † Et benefacit tex.in c.ſignificauit,de eo qui dux.
in mat.&c. ubi tenuit ſm matrimonium, non obſtante primo
ↄtracto per metum, ẽt non petita reſciſsione primi matrimonij.
58 † Et poteſt eſſe ratio, nam ubicunque ad ſubſtantiam actus re-
quiritur diſpoſitio qualificata,non dicitur ſatisfactum iuri,niſi
interueniat actus qualificatus,Ita gl.in c.notificaſti. xxxiij.q.v.
59 † Qualitas enim informat ſubiectum cui inheret,ut no.& in c.
ſtatutum de electio.li.vj. In matrimonio autem requiritur uo-
luntas cum plena libertate,& ſic requiritur uolũtas, & libertas,
unde ſi adeſt uoluntas,& non libertas,ſequitur ꝙ non eſt ſatis-
60 factum diſpoſitioni iuris.¶ † Probatur in ſimi.in c.ubi pericu-
lum.§.cæterum.de elec.lib.vj.ubi requiritur uoluntas, & liber-
tas in actu eligendi, & dato ꝙ adſit uoluntas ſi non adeſt liber-
tas non poteſt dici electio facta,quia non uerificata in uolunta
te,& libertate,arg.no.in l.ſi hæredi plures.ff.de condit. inſtitu.
61 ¶ † Et ꝙ ſit nullum ipſo iure ponunt doctores in l.tria. ff. de
uerb.& Oldr.conſi.xxv.& Bal.in trac.ſciſmat.col.xij.uerſi.ubi
62 eſt conſiderandum,adducens aliam ſubtilem rationem. † Quæ
concluſio procedit etiam in ſponſalib.de futuro ſecundũ Abb.
per illum tex.in c.ex literis, de ſponſa. impu. & tenent doctor.
63 in d.l.interpoſitas. † Procedit etiam ſi eſſet iuramento firmatũ
ſecundum gl.quam ibi exclamat Abb.& alij ſcriben.in c.ſigni-
ficauit.de eo qui dux.In mat.& per Abba.in d.c.abba.colu. lij.
64 uerſi.quarta ſolutio.† Et in materia præſenti iuſtus metus dr̃ ut
tale matrimonium ipſo iure nullum declaretur,ex uerbis & mẽte edi-
cti;metus mortis, uel cruciatus corporis, ſecundum cõiter do-
cto.in d.l.interpoſitas, & quando quis dubitat inferri cruciatũ
corporis,uel uulnus,ſm Bal.in l.ſi.in prin.col.j uer.ij.not.C.de
65 iu.delib.dicentem iuſtũ metũ eſſe ubi adeſt iuſta ſuſpitio. † Et
benefacit quod uult Alex.conſi.xcix.Quoniam per excellentiſſi
mum.col.ij.uol.iij.quod eſt repetitum in uol. iiij. xlvj. dicens;
ꝙ quando quis timet uulnerari eſt iuſtus metus, nec debet ex-
pectare ꝙ uulneretur,addens etiam ꝙ iuſtus dicitur, qñ ſubeſt
cã propter quam debemus timere futurum damnum, & qñ qs
facit Iniuriam uel offenſam alicui a quo tunc uidet poſſe offen-
di,iuſtiſsimus erit metus,ut per eum, & in dicto conſil. xlvj. &
cxix.dicit paria eſſe, ꝙ quis ↄpellatur, uel ꝙ timeat compelli.
66 † Vnde Bar.in l.j.§.ſi quis tamen.ff.quod ui aut clam.dicit iu-
ſtum metum eſſe, ubi adeſt iuſta ſuſpitio, eſto ꝙ non ſequatur
effectus,quod ẽt tenet Bal.in d.trac.ſciſm. col. xiij. & bene fa-
ciunt not.per Alex.conſi.ſi.uol.ij. dicentem ꝙ quis non debet
expectare ꝙ uulneretur,uel inferatur cruciatus,quia ſi iſtud ex-
pectaret tunc ageretur de cruciatu. & non de metu.Et ideo nõ
immerito,Bal.in c.j.§.item ſacramenta.col.j.de pa.iur.firm.di-
cebat,metũ impreſſiuum & expreſſum eſſe,qñ timetur crucia-
tus corporis uel eius offenſio, & non ẽt immerito Spiritus ſan-
ctus poſuit in ore prætoris quod metu geſtum eſſet ratũ non ha
beri toto tit.ff.& C.quod metus cã,ita Raymũ.de pett afor. quẽ
refert Bal.in trac.de controuerſ.inueſti. Nihil.n. uoluntati ſub
celo eſt ita contrarium ſicut metus.l.nihil conſenſui.ff.de regu.
iur.ad quod.c.ſuper hoc.Et ibi Abb.de renuncia.& idem Abb.
conſi.la.Quoniã ſatis.col.pen.uer.iiij.uol.j.dicit ꝙ licet actua-
liter ius non inferatur ſufficit tamen probabiliter timeri ne in-
feratur per textum ſingularem.in l.nouiſsime. ibi qui enim. ff.
quod fal.tuto.auct in prin.quod etiam ſequuntur doc. de qui-
bus per Fely.in c.cum,m,col.a.In prin.de conſtitut.& in c.j.co
67 lu.j.de officio delegati.& in c.ſi.in fine de re iud.† Vnde Bald.
in dicta l.interpoſita in prin.dicebat,metum pręſumi,ubi remit
titur uel fit aliquid quod non eſt ueroſimile fieri,& idem Bald.
conſi.cciiij.Longum thema.in ſi.uol.iij.dicit, haberi debere ꝓ
probato id cuius contrarium non eſt credibile, nec perſuaderi
poteſt alicui bono uiro,& idem Bal.conſ.xxvj.Punctus.uol.iij.
dicit,ꝙ compulſus dicitur, qui uehementer timet ne compella
tur,& ꝙ ſufficit timor impreſsionis,licet Impreſsio non ſequatur
68 † Et certiſsimum eſt,metum cum in ſe habeat dolum,proban-
dum eſſe,ex conjecturis,& circunſtantijs.l.dolum.C.de dolo.c.
ij.de renunciationib.li.vj.ita Bal.in dicto.§. item ſacramenta,
col.j.& iiij.& Per.de Anch.conſi.ccxcia.col.j.& no. in c. ſuper
his de preſumpt.& profecto conſideratis his, quæ ſuperius di-
cta ſunt, in mentem alicuius non cadit, ſi ipſe uictor depoſuit
aliquid ſuper aſſerto matrimonio, ꝙ tale matrimonium nõ fue
rit metu contractum,conſideratis qualitatib.dictæ Luciæ,& ip
ſius.d.Ant.& ipſorum diſparitate, & conſiderato loco, & illis,
in,quorum præſentia diceretur ↄtractum, & ꝙ tali matrimonio
ipſe nunquam aſſenſerit,uoluntariẽ & liberẽ, uti de iure requi
69 ritur ut ſupra. † Nec obſtat ſi forſan diceretur,talẽ metũ fuiſſe
purgatum per copulam ſecutam &c. nã caſu quo iſtud appare-
ret probatũ, ꝙ non creditur, tamen adhuc non inducit purga-
tionem,cum copula facta fuerit durante eadẽ cã metus, & me-
tu inſtante,per quæ aliqua purgatio non inducitur,ſm Bar. in
l.pen.ff.de cond.ob turp.cau.& in l.ij.C.quod met.cau.ubi do
cto.& per Petr.de Anch.d.conſi.ccxcla. dicentem metum ſem
per dici continuatum, qñ in ſecundo actu uiget eadem cã & rõ
quæ in primo,ad quę not.per Abb.in c.ad id quod.& c. cõſul-
tationi de ſponſal. & in c.inſuper.ubi ẽt d.Præpoſ.qui matri.ac
cuſare.poſſ.Tunc enim copula & cohabitatio purgant metum
præcedentem.qñ eſt uoluntaria, ſecus autem qñ ſit durante eo
dem metu, & eadem cã metus, ut habetur in locis ſuperius ad-
ductis.Concluditur itaq; dictas ſorores nõ debere recipi, neq;
admitti ad teſtimonium perhibendũ, inſuper ꝙ depoſitio Ale-
70 xij nihil nocet ipſi.d. Ant.† & ꝙ ſumus in terminis,in quib.ipſe
debet liberari & abſolui propter illam uulga.reg.actore nõ pro
bante &c.c.inter dilectos.in fine de fide inſtr.l.qui accuſare.C.
de edendo.inſuper ꝙ caſu quo ille uictor aliquid depoſuerit ſu
per aſſerto matrimonio,quod nõ creditur,tñ credibile eſt ipſum
depoſuiſſe ẽt de metu,quo ſtante,ↄcluſio firmiſsima eſt, aſſertũ
71 matrimonium metu contractũ fuiſſe & eſſe ipſo iure nullum † Vlte-
rius iſte Alexius teſtis productus multiplici ex capite nullam fi
dem facit.primo quia ut ipſe aſſerit, & ẽt alij teſtes deponunt,
habitabat tẽpore aſſerti matrimonij, & in præſentiarũ habitat,
inſimul & in domo dictæ Lucię.quo fit ut integer non ſit.l. ij.
C.de teſtib.c.in literis.extra eodẽ per Spec. in tit.de teſtib.§.j.
uer.item ꝙ eſt domeſticus,& per Ang. conſil. cxxviij. In facto
proponitur.cum alijs adductis per Alber.in d.trac.de teſt. in c.
qñ teſt.repell.rat.domeſticita.&c.& bene faciunt no.per Abb.
in d.c.in literis.in iij.nota.Secundo redditur inhabilis eo quo-
niã ut deponit Dimitrius ipſe Alexius dedit ordinẽ ꝙ ibi illo ſe
ro reperirentur teſtes ipſi armati,ad effectum ut cogerẽt ipſum
d.Ant.contrahere matrimonium aſſertum & Ipſe fuit cã aſſerti clãde
ſtini matrimonij,& meticuloſi,cum deponit ſe dixiſſe d. Anto.
che gliera forza che ſpoſaſſe la ditta Lucia & etiam dũ gemina-
tis uicib.deponit ꝙ ipſe coegiſſet dictũ d.Ant.per uim ↄtrahe-
re dictũ matrimonium,caſu quo recuſaſſet contrahere, quo fit ut ip-
ſe nedũ ſit particeps delicti & criminis, quinimmo potius au-
72 ctor.† Et conſequenter debet a teſtimonio repelli,ut not. in c.
ueniẽs.extra de teſtib.& in l.ſi.C.de accuſ.& not.Per.de Anch.
conſi. xxiij. Viſa inquiſitione. & Fulg.conſil. cxxxvj.Super eo.
col.ſi.& conſi.clxxiij.In cã inquiſitionis.col.j.& Io. de Ana.cõ
73 ſi.lia.Viſa.† Ex quib.infertur ꝙ ipſe Alexius fuit, & eſt inimi-
cus ipſius d.Ant.cum prædicta ordinauerit & patrauerit,& cõ-
ſequenter tanquã inimicus & Iniuriatus ipſi.d.Ant.uenit repel
lendus.l.iij.ff.de teſtib.l.j.§.quæro.ff.de quæſtio.& per Inno.&
alios.in c.cum oporteat.extra de accuſationib.& per Archid.in
74 c.accuſatores.iij.q.v.plenẽ per Alb.in d.trac.in co.c.† Quinim
mo propter talem metum adhibitum & tales iniurias factas,
Alexius ipſe,nedum non facit fidem, quinimmo deberet puni-
ri,toto titulo de iniur.& ff.quod metus cã.& no.In c.ſi.extra de
clandeſtina deſponſatione,& per Hoſti.in ſum.eod.tit.§.quam
pęnam.ex dictis aũt,& depoſitione ipſius Alexij,ſatis clare pa-
tet,ꝙ ipſe una cum alijs erant ibi armati ad talem effectum,co-
gendi uidelicet ipſum.d.Ant.cõtrahere aſſertum matrimonium,& ꝙ
ipſe.d.Ant.erat Inermis, & ſolus, & etiam ſatis aperte colligi-
tur ꝙ ipſe Alexius dixit Anto.ꝙ illi erat neceſſe deſponſare ip
ſam Luciam,& ſi non deſponſaret,ipſe erat paratus, eum coge-
re ut per uim deſponſaret.unde ſi quod matrimonium fuit con
tractum,certẽ fuit meticuloſum,& conſequenter ipſo iure nul-
75 lum, ut ſuit plenẽ dictum. ſ. † Quando enim quis dubitat in-
ferri cruciatum corporis, & adeſt iuſta ſuſpitio, dicitur iuſtus
metus,non enim debet expectare ut uulneretur, ut nota ꝑ Bal.
in l.ſi.in prin.col.j.uer.ij.not.C.de iure delib & per Alex.cõſi.
76 xcix.Quoniam.uol.ij.& ↄſi.xlvj.uol.iiij.† Et Bar.in l.j.§. ſi qs
tamen. ff. quod ui aut clam. dicit iuſtum metum eſſe ubi adeſt
iuſta ſuſpitio,eſto ꝙ non ſequatur effectus. & bene per Alexã.
cõſi.ulti.uol.iij. Et ultra uarietatem ipſius Alexij, & diſcrepan-
tiã quæ eſt cũ Dimitrio,ut dicetur inferius, Alexius ipſe erat
& eſt cognatus ipſius Luciæ,ut ipſe teſtificatur,& ẽt ipſa Lucia
dicit in ſuis articulis, licet Dimitrius dicat, ꝙ ſoror Luciæ eſt
ↄcubina ipſius Alexij,unde quomodocunq; conſideremus, ip-
77 ſe Alexius non poteſt eſſe teſtis. † Tum quia conſanguineus,

ut in l.parentes.C.de teſtib.& per Bar.in l.admonendi.col.ix.
uer.uenio ad tertium.ff.de iure iuran.& ibi Iaſ.car.xviij.& Alc.
conſi.xv.Ea his quæ in themate.& conſi.xviij.Viſo puncto.uol.
j.& per gl.in c.inſinuante.& in c.cum.r.canonicus.extra de off.
78 deleg.† Prout etiam uenit repellendus, nam ſi huiuſmodi ma-
trimonium non baberet effectum ipſe Alexius afficeretur maxi
ma iniuria,& dedecore,tum quia conſanguineus, & cognatus,
tum etiã quia ipſe fuit cauſa ꝙ aſſertum mañium meticuloſum
contraheretur,& talis iniuria etiam dicitue ſacta ſibi, ſm Bart.
79 in l.lege Cornelia.ff.de iniurijs.† Cum nõ poſsit eſſe ꝙ ipſe nõ
habeat affectionem ad tale matrimonium, & ideo ad illud pro
bando non debet admitti,ſm Alex.conſi.cliiij. Viſo thema.co
lu.ij.uol.v.& Deci.conſi.caxxiij.Viſo proceſſu.uolu.j.& conſil.
ccca.Viſis diligenter.uol.ij.Quibus in locis concluditur,cõſan
guineum in cauſa matrimoniali non eſſe admittendum in te-
ſtem maximè concurrentib.qualitatibus de quibus.ſ.& etiam
concurrente diſparitate inter ipſos aſſertos coniuges, tum re-
ſpectu bonorum & diuitiarũ, tum reſpectu amicorum,tum ẽt
reſpectu nobilitatis & conſanguineorum,quæ omnia in præſen
ti caſu concurrunt,conſiderata qualitate ipſius Luciæ, & ipſius
d.Ant.& potiſsimè quia in cã matrimoniali, teſtes debent eſſe
omni exceptione maiores.ſm gl.in c.j.de conſang.& affini. &
Abb.ibi in tertio notabili.& latè per Barbat.conſi.alv.col.j. &
conſi.liiij.col.iij.uol.j.& ſtantib.ſupradictis ipſe Alexius nedũ
non eſt omni exceptione maior quinimmo penitus inhabilis,
& nullam faciens fidem,taliter ꝙ ab initio non debebat exami
80 nari,& iõ examinatus nullã fidem facit ut fuit dictum.† Acce-
dat ẽt, quoniam dictum ſuũ eſt ualde different cum dicto dimi
trij.Nam dum uult probare uerba formalia aſſerti matrimonij,
nihil concludit,& iõ non probat ſm dominum Anto.in c.nihil
extra de uer.ſig.& Bald.in c.bonæ.il primo.de elect.& p Alex.
in l.j.§.fi.ff.de uerb.& ꝯſi.cl.In cã & lite.col.ij.uol.v.& ꝯſi.cliij.
Viſis.col.iij.eo.uol. Nec dictum ipſius Alexij põt coadiuuari p
alios teſtes.ex quo nullus aliorũ eſt idoneus,quinimmo laborãt
eodẽ morbo quo & ipſe. Patet ꝯſiderando alium teſtẽ nomine
Victorem,qui nihil concludens deponit.& recuſans dicere ueri
tatem noluit integre ſe eaaminari,propter quod iuſtiſsimus, &
ſapientiſsimus iudea ipſum a teſtimonio repellit,& merito,un-
de de dictis eius nulla habenda erit ꝯſideratio. Dimitrius alius
teſtis ꝓductus,infraſcriptis inuolutus eſt inhabilitatib. Primo
tunc tẽporis, ipſe habitabat & in præſeoriarum habitat inſimul
& in domo dictæ Luciæ ibidẽ bibendo,dormiendo, & comedẽ
do,& fuit & eſt domeſticus ipſius Luciæ, & dicti Aleaij eius co
gnati, quo fit ut propter tales qualitates,penitus repellatur,ut
fuit dictum.ſ.ꝯ Alexium.Secundo repellendus uenit,eo qm̃ ut
ipſe aſſerit,ibi interuenit dato ordine, & ad effectum. ut ipſe d.
Ant.deſponſaret.d.Luciam,& ipſe deponit ꝙ ipſe.d.Ant. erat ĩ
metu, qm̃ aſſertum mañium contrahebat, vñ ipſe erat particeps
criminis,& nedũ fidẽ non facit,ſed ueniret puniendus,ut ſ. di-
81 ctum eſt de Alexio.¶ † Tertio dictum ſuũ eſt ſingulare, iõ non
probat.c.bonæ.il.j.de elect. c. licet cãm. extra de probationib.
plenè in d.l.iuriſiur. p Bar.& alios ſcribentes.& per Bal.in l. de
quib.ff.de legib.& iõ dictum unius,dictum nullius.l. iuriſiurã,
C.de teſtib.Probatur ſingularitas,quia interrogatus de tẽpore,
dicit ſe non recordari,& poſtmodũ dicit,ꝙ potuit eſſe de mẽſe
Ianuarij,Alexius uero dicit fuiſſe de menſe Februarij.Præterea
deponit ipſam Luciã,tunc tẽporis fuiſſe indutã ueſte nigra ſaię,
ipſe uero Alexius deponit quod erat in pelliccia,ulterius dũ de
ponit de uerbis formalib.aſſerti matrimonij, interrogatus quo
modo intelligit mañium ꝯhi per uerba de pñti dicit hoc eſſe qm̃
fit in pſentia teſtium,ex quib. patet ſua ſingularitas,ꝯrietas, &
82 depoſitio non concludens.† Ulterius uenit repellendus, eo qm̃
dicit ſe fuiſſe mediatorẽ dicti matrimonij & cõpatrem, & me-
diator nõ admittit ad teſtificandũ,niſi de ꝯſenſu utriuſq; partis
ſm gl.in c.fi.in uer.in teſtẽ de teſtib.li.vj. p tex. in §. qm̃ in ac.
de teſtib.& no.Bar.in l.deferre.circa finẽ.ff.de iure fiſci. & in l.
omnib.in fi.C.de teſti.& per d.Ant.Imol.& alios in c.cũ nobis.
extra eo.tit.& in puncto ponit Alex.d.cõſi.cl.In cã in tertia ra-
83 tione uolu.v. † Repellitur ẽt quia interrogatus dicit hoc anno
nõ fuiſſe ꝯfeſſum,quo fit ut incurrat pęnas de quib. in c.omnis
utriuſq; ſexus.extra de religio. & uene. ſan. inter quas erit iſta,
ut plenè no.in c.teſtimonium.extra de teſtib.& in c. j. extra de
84 excep.ubi ẽt ponit,quid cõcubinario teſte,ut ipſe eſt.† Ad q̃ ẽt
faciunt, nã ipſe Dimitrius in interrogatorijs, dicit affectare &
deſiderare uictoriã præſentis cauſæ pro ipſa Lucia, & quod aſ-
ſectũ mañium habeat locũ, quo fit ut per talẽ affectionẽ ueniat
repellendus,ut in ſimi.dicimus de aduocato.l.fi.ff.de teſti.c.fi.
eo.tit.li.vj.& de procuratore, ſm Rotã in antiquis deciſi. xj. &
ſeq.ubi de ſollicitatore,cũ alijs adducis per Ang.cõſi.ccxxiij.
In cã.col.ij.& per Alex.d.conſi.cliiij.& facit.c. accedens. il. ij.
extra ut lite non conte. Accedat ẽt qm̃ ipſe Dimitrius tunc tẽ
poris ubi aſtabat armatus,& ordine dato,ibi interuenit, taliter
ꝙ ſi ipſe.d.Ant.non contraxiſſet mañum, erãt parati ipſum co
gere ad ꝯhendum, ulterius ipſe Dimitrius fuit & eſt nepos ip-
ſius Alexij,vñ concurrentib.iſtis,ultra pdictas qualitates indu-
bitanter ꝯcluditur nullã fidẽ facere,ex quo eſt penitus reproba
tus,& maximè in cã matrimoniali,quæ eſt grauis,ſm Abb.in c.
ſi pro debilitare.de off.dele.& in ea requiruntur teſtes omni ex
ceptione maiores, ut ſ. Ex prædictis ſatis patet, ꝙ iſti tanquã
inimici,& domeſtici,& patientes alias inhabilitates de quib.ſ.
nullo pacto debent recipi & admitti, & admiſſi fidẽ nõ faciũt.
85 † Et eo magis cum ipſe Dimitrius uiuat expẽſis.d.Alexij,iuxta
not.per Gem.in c.Romana.de teſtib.li.vj.& per Rotã deciſio.
xij.in tit.de teſtib.in no.& per Rom.conſi.cccxx. Propoſita, in
prin.& plenè per doc.in d.c.cũ.e canonicus. Ad quod ẽt quia
iſti dicunt aſſertũ mañium fuiſſe ꝯctum tẽpore noctis & in ca-
mera ipſius Luciæ,ſtantib.ipſis armatis,& ipſo do.Ant.inerme,
ex quib. colligitur metus, & quod cõpulſus & coactus fecerit.
86 † Ex iſtis.n.& ſimi.cõiecturis probañ, cum in ſe metus habeat
dolũ,arg.l.dolũ.C.de dolo.& in c.ij.de renun.lib. vj. & uerè in
mentẽ alicuius non cadit,ꝙ aſſertum mañium ſi quod fuit,non
fuerit meticuloſum,ut colligiñ ex depoſitionib.aſſertorũ teſtiũ,
87 & iõ fuit & eſt ipſo iure nullum.¶ † Quib.non obſtat ſi dicañ,
ꝙ metus fuit purgatus per cohabitationẽ poſtmodũ ſecutã, nã
diciñ hoc non fuiſſe nec eſſe uerũ, & ſi qua fuit, ut ipſi Alexius
& Dimitrius uideñ deponere illa fuit meticuloſa,& facta durã
te eadẽ cã metus,& iõ metũ nõ purgat,ſm Bar.in l.pe.ff.de ꝯd.
ob turpẽ cãm.& in l.ij.ubi alij ſcrib.C.quod me.cau.& Petr. de
Anch.ꝯſi.ccacia.& per Abb.in c.conſulta.extra de ſpõ. & in c.
inſuper.ubi alij ſcrib.extra qui matrimo. accu. poſ. & maximẽ
quia talis cohabitatio non probañ niſi per d.Alexium. & Dimi
88 triũ,qui in nullo fidẽ faciũt cauſis & rõnibus de quib.ſ. † Aliç
.n.duæ teſtes Gaſpara & Maria nihil dicũt de cohab.poſt aſſer-
tum mañum.& iõ earum depoſitiones in nihilo nocent.d.Ant.
Tanto magis, quia utraq; teſtis, dicit habitare in domo ipſius
Luciæ,per q̃ habitationẽ ueniunt repellendæ & fidẽ non faciũt
ut dictũ fuit.ſ.de Alexio & Dimitrio, ad ꝙ ẽt facit quia utraq;
teſtis eſt pauper & rõne paupertatis teſtis nõ eſt idoneus. l. iij.
ff de teſti.& p Spe.e.tit.§.j.uer. itẽ ꝙ eſt pauper. maximè cũ ex
aduerſo,qualitas alia nõ ſit probata,de quo plenè in trac. de te
ſti.per Alb.in c.quando teſt.repel.ex defec.perſo. Pariſ.Pad.

SUMMARIUM.

1 *Actore non probante reus debet abſolui.*
2 *In cauſa matrimoniali, ad ſeparationem, requirũtur teſtes omni exceptione maiores, & nu.4.*
3 *Teſtis idoneus & omni exceptione maior qui dicatur.*
4 *Cauſa matrimonialis dicitur eſſe grauis.*
In cauſa graui requiruntur teſtes idonei, & omni exceptione maiores.
5 *Verba iocosè & tripudiando dicta non ſiunt in conſideratione.*
6 *Verba enunciatiua & propter aliud dicta non probant.*
7 *Nominatio uxoris & mariti, de muliere coniuge et marito, nõ probant matrimonium, maximè quando in præiudicium alterius matrimonij dicitur facta, & nu.8. & ſeq.*
8 *Nominatio prædicta etiam in inſtrumento facta non probat matrimonium.*
9 *Præſumitur enim facta ad detegendum peccatum & fornicationem.*
10 *Cohabitatio maſculi & fœminæ, & reputatio et tractatus ſimultaneus ac fama uicinia an neceſſario probent matrimoniũ, et n. 11.*
12 *Teſtis deponens de iudicio ſuo non probat.*
13 *Teſtis ſingularis nihil probat etiam ſi eſſent mille.*
14 *Teſtis receptus parte non citata nihil probat.*
15 *Teſtis de auditu non probat.*
16 *Quod maſculus tetigerit manũ conſanguinei aſſerta uxoris nõ propterea probatur matrimonium.*
17 *Confeſſio alicuius dicentis ſe cõtraxiſſe matrimoniũ cũ tali nõ probat illud matrimoniũ, maximè in pñdiciũ alterius matrimonij.*
18 *Confeſſio facta abſente parte non probat.*

Matri

19 *Matrimonium perficitur conſenſu. & non copula carnali.*
20 *Munuſcula hinc inde miſſa, non probans matrimonium fuiſſe contra-*
ctum inter illos ea mittentes.
21 *Aſſerens ſe adamaſſe mulierē aliquam non propterea ex hoc pro-*
batur matrimonium, inter illos contractum.
22 *Diſponſatio facta in actu uenereo & illicito nulla eſt.*
23 *Verba relatiua intelligi debent ſecundum relata, quæ ſi non appa-*
rent diſpoſitionem non inducunt.
24 *Teſtis inſimul cohabitans, & uiuens cum alio, non eſt idoneus teſtis*
pro illo.
25 *Mater non poteſt deponere in fauorem filiæ in cauſa matrimoniali*
data diſparitate.
26 *Teſtis deponens de ſua exoneratione & negligentia, & ad ſe excu-*
ſandum non eſt idoneus.
27 *Teſtis idoneus coadiuuatur per alios habiles.*
28 *Singula ſi non proſunt, an ſimul iuncta faciant fidem qualiter proce*
dat, & nu. 29.
29 *Semiplena probatio, tunc conſideratur, quando de per ſe in ſua ſpe*
cie eſt perfecta.
30 *Teſtes alids inhabiles admittuntur, quando alids ueritas haberi nō*
poteſt.
31 *Quo caſu, & quando iſtud procedat declaratur.*
32 *In dubio pro matrimonio iudicandum eſt.*
33 *Scandalum, ut euitetur, conſiderabile eſt.*
Ad reſcindendum matrimonium probationes debent eſſe apertæ,
& concludentes.
34 *Matrimonium contractum, lite pendente ſuper alio an ſubſiſtat.*
35 *Matrimonium uerum contrahi poteſt lite pendente, ſuper alio ma-*
trimonio nullo.

CONSILIVM LIX.

IN Huiuſmodi cauſa matrimoniali agitata inter
Luciam actricem ex una, & Ioannem de gratijs reū
conuentum ex altera, merito poſſumus dicere il-
lud idem quod dicebat Alex. in ſimi. cauſa matri-
moniali, conſi. cl. In cauſa, & lite, uol. v. ꝙ omnino ipſe Io. de-
bet abſolui & partes ipſius domini iudicare debentis debene
eſſe in pronunciando, & abſoluendo. d. Io. ſeu eius procuratorē
1 a petitione, d. Luciæ, & ſui procuratoris. † Eo quoniam ſumus
in regula ꝙ actore non probante reus debet abſolui. c. ſi. de iu.
iur. e j. ut eccle. benef. l. qui accuſare. C. de edē. cum ſi. & ꝙ hu-
iuſmodi concluſio ſit uera, deducitur apertiſſime eo qm̄ ipſa
Lucia intendit ſeparare matrimonium, ꝯtum, & in præſentia-
2 rum exiſtens inter d. Io. & eius præſentem uxorem. † Quo caſu
teſtes producti ad diſſoluendum, & ſeparādum matrimonium
prædictum, debent eſſe omni exceptiōe maiores, ut habetur in
c. j. de conſan. & affi. ibi circumſpectos, omni exceptione maio-
3 res, & Abb. ibi in iij. not. poſt gl. dicit. † Quod illi ſunt omni ex-
ceptione maiores, qui nulla legitima exceptione poſſunt repel-
li, ut no. gl. in uer. idoneos, inſt. de inut. ſtipu. §. item uerborum.
& Bal. in l. optimam. col. ij. C. de cōtrah. & cōmi. ſtip. & Alex.
conſi. xviij. Viſo proceſſu, col. ſi. uolum. j. & clarius in terminis,
idem Alex. conſi. cxlvj. In cauſa & lite, col. ix. uerſi. præterea te-
ſtes, uolum. v. ubi ad id multa alia adducit, & benefacit gl. ſi. in
c. literis, adducta per And. Sicu. conſi. liij. colum. iij. in ſi. & ſequ.
& conſi. xlv. col. j. uol. j. & per Deci. conſi. clxiij. In cauſa matri-
4 moniali, col. v uol. j. Quod maximè ſuadetur, quia cauſa talis di-
citur eſſe grauis, ſecundum do. Ant. Abb. & alios, in c. ſi pro de-
bilitate, extra de off. deleg. unde nimirum ſi requiruntur teſtes
omni exceptione maiores, ut dicit idem Deci. dicto. cōſi. & eti.
conſi. cxxxiij. Viſo proceſſu, uol. j. & conſil. cccx. Viſis diligen-
ter, uol. ij. ubi plura adducens poſt alios dicit cauſam matrimo-
nialem eſſe grauem, & in ea debere recipi teſtes omni exceptio-
ne maiores, & potiſſimè quando agitur ad diſſoluendum ma-
trimonium, ut eſt caſus præſens, eo etiam quia aſſertum matri-
monium quod ipſa Lucia dicit contractum fuit clandeſtinum,
contra quod iura inſurgunt toto titulo de clandeſti. deſpon. cū
ſi. Hoc ſtante, diſcurrendo per omnes probatiōes adductas, p.
ipſam Luciam non inuenio quòd in aliquo ſufficienter proba-
uerit ſuam intentionem, & primo Bernardinus de Bergamo ca
ballarius primus teſtis productus per eam deponit quòd ipſe
Ioan. dixit eidem Bernardino præſente ipſa Lucia, uolemo, cā-
biar moglieta, & etiam dicit quòd nominabat eam uxorem, &
5 quod habitabat, & dormiebat cum ea. † Iſtius teſtis depoſitio
non concludit aliquid, primo quia illa uerba, uolemo cambiar
moglieta, ſunt uerba iocoſe, & tripudiando dicta, quæ nihil in-
ducunt. c. cum ueniſſent, de inſt. & inſt. de teſta. mil. §. planè. uer
6 ſi. cæterum. † Præterea ſunt uerba enunciatiua, propter aliud di
cta, & ideo nihil probant, ut in fortioribus terminis dicit Alex.
conſi. cliiij. Viſis, & narratis, col. pen. & clarius conſi. clv. Alias
conſultus, col. j. uol. v. & clarius per Dec. conſi. cccx. præalleg.
uol. ij. & iſtis etiam medijs excluditur dictum. d. Mariæ de Cre
ua, quæ fuit uxor. d. Bernardini de Bergamo, quę uidetur eſſe
conteſtis, cum d. Bernardino, circa illa uerba, ut aſſeritur prola
ta per ipſum Ioannem, uidelicet uolemo cambiar moglieta, ex
quo ſunt uerba iocoſe dicta, & enunciatiua, & nihil probāt cir-
7 ca ſubſtantiam matrimonij, ut dicitur ꝯcti. † Præterea, & fortius
dico ꝙ licet ipſe Ioā. pluries, & pluries nominaſſet & appellaſ-
ſet, do. Luciam uxorem, ut uidentur dicere aliqui teſtes per ip-
ſam producti ſingulares tamen, adhuc ipſa nominatio, non pro
bat mat̄rium eſſe ꝯctum, maxime qn̄ hoc tendit in p̄iudicium al
terius matrimonij, ita dicunt oēs doc. in c. illud. extra de p̄ſum.
& Bal. in auth. ſi quis in aliquo col. ij. C. de eden. & Alex. ꝯſi. cij.
Repetitus. col. iij. & conſi. præce. col. ſi. & conſi. cliij. Viſis & nar
ratis. col. pe. uol. v. & per Dec. d. conſi. cxxxiij. & plenius. d. cōſi.
8 cccx. col. pe. in ſi. † Vbi uult poſt Alex. in d. conſi. ꝙ nominatio
facta de muliere pro coniuge nedum ſimplici uoce, ſed etiam
in inſtr̄o publico, non inducere probationem matrimonij, etiā
ſi ille qui nominat carnaliter cognouiſſet dictam mulierem, &
cum eo cohabitaſſet, & hoc per tex. in d. c. illud. & per ea quæ
uult Inno. in c. ex parte. m. de teſt. ſpo. col. ſi. ubi inquit, ꝙ adul
teri & fornicatores, ut celent peccatum quandoq; uocant ſe cō
9 iuges. † Et ſic uult quòd non ſufficit concubitus, nec etiam ſuf-
ficit ꝙ ſe uocent ꝯiuges, & Io. An. & Hoſti. in d. c. illud. dicunt,
ꝙ etiam non ſufficit ꝙ tractauerint ſe ut ꝯiuges iacendo in eo
dem lecto, in eadem domo, & menſa, & hoc maximè qn̄ agitur,
ut retractetur aliud mat̄rium, ut eſt caſus præſens, & hoc dictū ſe
quuntur alij doc. in d. c. illud. & Alex. d. conſi. d. col. iiij. uer. præ
terea uol. v. & ex iſtis ēt tollitur, ꝙ idem teſtis dicit, ꝙ inſimul
habitabant & dormiebant & ſe tractabant ut uir & uxor, quia
omnia iſta non probant mat̄rium, ut pleniſſimè per Alex. d. ꝯſi.
10 cl. & cij. col. iij. uol. v. † Vbi fortius uult, ꝙ etiam ſi concurreret
fama uicinię adhuc prædicta non probarent mat̄rium eſſe cōtra
ctum, qn̄ agitur de præiudicio alterius matrimonij ut eſt in ca-
ſu præſenti, dicens, quod ad minus tractatus ille debuit eſſe per
decem annos, quorum neutrum eſt in caſu noſtro, quia talis co
habitatio fuit per annū, ſeu circa, nec probatur de fama uicinię,
ut idem Alexā. tenet conſilio præcedenti, & pluries hoc repe-
11 tit. d. c. conſi. clj. & cliij. col. pe. uol. v. † Et bene facit ꝙ uult idē
Alex. ꝯſi. clv. Alias conſultus. eodē uol. & ſequitur Dec. d. conſi.
cccx. & cōſi. cliij. In effectu quæritur. col. ij. nu. ij. uol. j. ubi uo-
lunt qđ talis cohabitatio & cōuerſatio, magis probant fornica
12 tionem, q̄ mat̄rium adducendo alias deciſiones. ¶ † Nec ēt ob-
ſtat ꝙ d. Bernar. dicat ꝙ iudicio ſuo, tenet inter prædictos fuiſ-
ſe mat̄rium, quia teſtis deponēs de iudicio ſuo, non probat, nec
ita deponenti eſt credēdū, quia uidetur iudicare, & nō depone
re, iuxta not. per Bat. in l. qui teſtō. §. ſi. de teſt. & ponit Ang. in
l. ſciendū. in repe. col. ij. de uerb. & Alex. conſi. lxxiiij. Viſo teſta-
mento. col. iij. uol. j. cum alijs allegatis per Dec. conſi. cclvj. in
cā inquiſitionis. col. iij. in v. uol. ij. & per Iaſ. in rub. col. ij. ff. de
iure iur. ꝙ etiā fortius ſuadetur, quia ad ita iudicandū & tenen-
dum, & teſtis ipſe mouetur cauſis ſuperius adductis, ex quibus
uerum iudicium non reſultat, ut ſ. probatum eſt. & dicit Deci.
13 in d. conſi. † Ex eo maxime teſtis prædictus uenit reijciēdus, qm̄
in pluribus eſt ſingularis, nec habet conteſtem in loco, & tēpo-
re, & ideo nullā fidem facit. c. cum dilecti. c. bonæ. de electio. c.
licet cauſam. de probationib. Et tn̄ probat unus, quàm mille
ſingulares, ſm̄ Bal. in l. ut iuriſiurandi. col. iij. C. de teſtib. & ibi
dicit ꝙ plures teſtes ſingulares minus probant q̄ unus ſolus, &
maxime in caſa matrimoniali, ut per Alex. in conſilijs. ſ. addu-
ctis, & Dec. d. cōſi. cxxxiij. & ccc. Satis ergo patet dictū Bernar.
primū teſtem, nihil probare, & in nullo nocere ipſi Ioanni. Secū
dus teſtis productus per eandē Luciā eſt ſer Benedictus de cy-
rago, qui nihil penitus probat. Tum quia eſt ſingularis, & de lo
co & tpe non habet conteſtē, ut dictū eſt contra p̄cedentem te-
14 ſtē. † Tum etiam quia apparet receptus & examinatus ipſo Ioā-
ne, ſeu eius procuratore non citato, ad uidendum iurare ipſum
teſtem, quo ſtante, talis receptio & examinatio fuit, & eſt ipſo
iure nulla, & nihil penitus probat, per tex. apertum in c. in no-
mine domini. extra de teſtibus. cum concord. ibi allegatis. per
gloſ. & omnes ſcrib. Præterea teſtis ipſe deponit de iudi-

cto ſuo, quæ depoſitio nulla eſt, ut fuit dictum. Item deponit de
conuerſatinoe cohabitatione in lecto, & menſa, ipſius Io. cū. d.
Luciæ, quæ omnia non probant ſubſtantiam matrimonij ueri,
15 & modo exiſtentis. † Item quia depouit audiuiſſe a matre, & fra
tre, ipſius Luciæ, ꝙ dictus Ioānes erat eius maritus, quæ depoſi
tio ultra ſingularitatem non probat, quia eſt de auditu. l. teſtiū.
& ibi ſcrib. C. de teſtib. c. tam literis. extra de teſtib. l. ij. §. idem
Labeo. ff. de aqua plu. arc. & per Alex. d. conſi. cl. col. viij. Potiſ-
ſimè quia dicit ſe hoc audiuiſſe a matre, & fratre ipſius Luciæ,
qui ſunt ſuſpectiſsimi, & fidem non faciunt, etiam ſi principali
ter examinati eſſent. c. ſuper eo. il. ij. de teſti. & per Alex. d. conſi.
16 cliiij. & per Dec. d. conſi. cccx. † Prætetea. d. teſtis depouit, ꝙ ip
ſe Io. tetigit manum cuidam religioſo, tanquā de domo, & ut
affini. Tale. n. dictum nihil ualet, tum quia in hoc teſtis ipſe eſt
ſingularis, tum quia non dicit ipſum Io. declaraſſe ob q̄ cauſam
tāgebat manum dicto religioſo, & iō talis probatio eſt dubia,
& non ꝯcludens. Præterea talis actus manus non probat matri-
monium eſſe contractum, quia potuit eā tangere, qm̄ ibi cōuer
ſabatur, & practicabat. ut cōiter fit, & in proprijs terminis hoc
tenet Alex. d. conſi. cliij. col. vij, uer. non obſtat. uol. v. ubi dicit
teſtem deponentē illum qui prætenditur maritus dicentē, que-
ſta e mia moglieta. & facientem tangere manum illi aſſertę mu
lieri, propter hoc nō probari mařium. Tertius teſtis productus
per Luciā eſt presbyter Iacobus qui in nullo probat, tum quia
eſt ſingularis. & non habet conteſtē, in loco, & tēpore, ut patet
ex eius depoſitione, iunctis depoſitionib. de quib. ſ̄. tū quia ap-
paret receptus & examinatus, ipſo Io. non citato, quæ examina
tio nulla eſt, tum ēt quia deponit de cohabitatione. d. Luciæ, &
Io. per annum tm̄, quæ cohabitatio nihil facit, ut ſ̄. dictū fuit.
Item quia deponit de tactu manus, quæ depoſitio non ꝯcludit,
tum quia in hoc eſt ſingularis, tum ēt quia talis tactus manus
non probat mařium, ut fuit deductum. Item dum ipſe teſtis de-
ponit ſe dixiſſe ipſum Ioannē eſſe maritum. d. Luciæ, & ipſa Lu
cia dixit Io. eſſe ſuum maritum, p̄ſente ipſo Io. & nihil dicente.
17 † Hæc depoſitio in nihilo prodeſt. tū quia in hoc teſtis ipſe eſt
ſingularis, tum ēt quia ꝯfeſsio alicuius dicentis contraxiſſe ma-
trimonium cum tali, non probat mařium fuiſſe ꝯtum, niſi uere
ꝯctum probeť, maximè in præiudiciū alterius matrimonij, ita
Alex. ad id plura adducens. d. cōſi. cl. col. viij. & conſi. clj. col. ij.
& col. fi. & plenius. d. conſi. cliij. col. vij. in fi. & clarius iſtud te-
net Dec. d. ꝯſi. cxxxij. in prin. & col. fi. in prin. & in d. conſi. cccx.
Quartus teſtis eſt. d. Maria quæ fuit uxor Bernardini primi te-
ſtis, & deponit de illis uerbis dictis Bernardino ab ipſo Io. uide
licet, voli cābiar mogliere, qui teſtes propter dicta uerba prola
ta ab ipſo Ioan. nihil probant, quo ad ſubſtantiā matrimonij, ex
quo iocoſe & tripudiādo fuere dicta, & enunciatiuè fuere ꝓla-
ta, propter aliud, & ſic cā ioci, nō aūt ad effectum probādi aſſer
tum mařium, & ideo non cōcludunt, ut fuit plene dictum ſupe
18 rius circa primū teſtem. † Item dum ipſa deponit Io. dixiſſe, qđ
promiſerat accipere in uxorē. d. Luciam nihil ēt probat, quia in
hoc eſt ſingularis. † Item quia confeſsio p̄dicta fuit facta abſente
Lucia prædicta, & ſic nihil probat c. cautio. ubi plenè Fel. extra
de fid. inſt. & per alex. d. cōſi. cliij. col. fi. in prin. Item quia dicta
uerba tendunt promiſiſſe ipſam accipere in futurum, & ſic de-
notabant ſponſalia futura, non aūt mařium contractum. Pari-
ter dum ipſa teſtis dicit, ꝙ ipſe Io. nominabat d. Luciam uxorē,
& quod conuerſabatur cum ea, & cohabitabat, dormiendo, &
comedendo. Hæc oīa non probant matrimonium ꝯctum ut ſ̄.
deductum eſt. ¶ Ex quib. infertur ꝙ confeſsio ipſius Ioannis fa
cta per eum, reſpōdendo poſitionib. d. Luciæ, in qua dicit ſe ha-
bitaſſe, & cōuerſaſſe cū ipſa Lucia, ac eā carnaliter cognouiſſe,
ac ipſam amaſſe nullo pacto probat mařium contractū, ex quo
ipſe Io. dicit hoc feciſſe cum d. Lucia, tāquam amica & amaſia,
non tanquā eius uxore, & cohabitatio, ac conuerſatio, non pro
19 bant mařium, ut ſ̄. deductum eſt. ¶ † Nec ēt concubitus, nec co
20 pula carnalis illud probat. l. nuptias. ff. de reg. iu. ¶ † Et munu-
ſcula ꝑ ipſum data dictæ Luciæ minus probāt mařium, ex quo
illa ſunt ſigna præcedentia ad uenerē, & ſic ad coitum illicitū,
non aūt ad coitum ꝯiugalē, ut colligitur ex dictis ꝑ Bar. poſt gl.
in l. capite. v. ff. de adult. & per Angel. in trac. de maleſi. in uerſi.
21 che mi hai adulterato la mia dōna. ¶ † Et quod ipſe Io. cōfitea
tur ſe adamaſſe d. Luciam, minus probat mařium contractum,
quia talis amor illicitus non probat nuptias, ut punctualiter di
cit Deci. d. conſil. cxxxiij. colum. iij. & iiij. Poſtremo contra ip-
ſum Ioannem adducta eſt in teſtem Lucretia mater dictæ Lu-
ciæ quæ deponit ſe præſente, & non alijs ipſum Ioannē in actu
Venereo deſponſaſſe dictam Luciam per uerba de præſenti, cu
ius teſtis depoſitio in nullo nocet ipſi Ioanni, primo quia eſt ſin
gularis, ut ipſamet Lucretia dicit, & conſequenter dictū unius,
22 erit dictum nullius, ut ſ̄. allegatum eſt. ¶ † Secundo eius depo
ſitio tollitur eo quoniam dicit talem deſponſationem fuiſſe fa-
ctā in actu Venereo, & ſic penitus illicito & turpi ac inhoneſto.
propter quæ non continet ueroſimile, & ideo reijcienda capitu
lo quia uerisſimile. de præſumptio. l. non eſt uerisſimile. ff. quod
metus cauſa. Tertio ruit eo quoniam ipſa Lucretia dicit ipſum
Ioannem deſponſaſſe dictam Luciam per uerba de præſenti ſe-
cundum quod deſponſauerat aliam ſuam uxorem per quæ uer
ba non ſimpliciter deſponſauit, ſed conditionaliter ſecundum
quod aliam deſponſauerat, quę uerba relatiua ad aliam deſpon
ſatam, non ſunt hucuſq; uerificata quia non docuit per ipſum
Ioannem aliam uxorem fuiſſe deſponſatam per uerba de præ-
23 ſenti. ¶ † Et talia uerba relatiua intelligi debent ſecundum re-
lata, quæ ſi non apparent diſpoſitionem non inducunt. l. aſſe to
to. ff. de hæredibus inſtituen. auctenti. ſi quis in aliquo documē
24 to. C. de edendo. † Quarto & fortius depoſitio ipſius Lucretiæ
nihil facit ex quo inſimul cohabitat cum ipſa Lucia, in eadē do-
mo & inſimul uiuunt & ideo eius dictum non eſt integrum. l.
ſecunda. C. de teſtibus capitulo in literis. extra eodē, & ibi Ab.
in tertio notabili, dicit talem teſtem habentem talem qualita-
tem non debere recipi, ex quo non facit nec indicium nec præ-
25 ſumptionem aliquam. ¶ † Quinto & fortius talis depoſitio ni-
hil ualet ex quo dicta Lucretia eſt mater dictę Lucię, inter quā
& Ioannem eſt magna diſparitas reſpectu bonorum & diuitia-
rum, & ideo in cā matrimoniali nō debet recipi c. ſuper eo. ll. ij.
extra de teſtib. ubi oēs ſcribentes hoc tenent, & c. uidetur. extra
qui matri. accu. poſſ. & per Alex. conſi. cliiij. colu. j. uol. v. ex quo
ſi admitteretur in teſtem in facultate matris & conſanguineo-
rum eſſet deſponſare & dare nuptui filiam cuicunque maximo
uiro, adducit ad hoc plures deciſiones ut ibi per eum, & idem
uoluit ipſe Alexander, conſilio. clij. colum. vj. uerſiculo nec ob-
ſtat. uolumine v. dicens matrem non recipi in teſtem in matri-
monio filiæ quando ex tali matrimonio accedit honor uel in-
crementum filiæ, adducit iura & auctoritates, ut per eum, & idē
clarius ſequitur & firmat Dec. dic. conſil. cxxxiij. & cccx. ubi ad
id adducit concludentem rationem, ex quo agitur de honore
ſeu dedecore filiæ & eius iniuria, cū aſſerat ſe carnaliter cogni-
tam & redditam prægnantem, quæ iniuria, & quod dedecus cō
cernit nedum ipſam Luciam ſed matrem & totam familiam, &
ideo teſtificari non debet, ex quo agitur de intereſſe & dedeco-
re proprio ſecundum Bar. in l. lege Cornelia. ff. de iniurijs. cum
26 alijs plenè adductis per eum. † Ad quod etiam facit quia ipſa
Lucretia deponēdo de aſſerto matrimonio, tractat de ſua exone
ratione ex quo negligens fuit permittens filiā cognoſci carna-
liter, & iō eius depoſitio eſt ſuſpecta, ēt iſto capite, ſm̄ Alex. ad
id plura allegantē. d. conſi. cliiij. col. ij. uer. præterea. uolu. v. &
ſm̄ Dec. d. conſi. cxxxiij. & cccx. & potisſime. d. Lucretia nullā
fidem facit, ex quo deponit, ut dirimatur mařium pręſens, exi-
27 ſtens inter Ioannem & ſuam præſentem & uerā uxorem. † Nec
ſupradictæ cōclu. habet obſtare, ſi dicatur ꝙ dicta ſuperius pro
cedunt conſiderando unūquemq; teſtem de per ſe, ex quo non
probat, nec fidē facit, tm̄ ſi iungantur inſimul tunc bene fidē fa-
cerent ex quo fides unius adiuuat & ſuppletur ꝑ fidē alterius,
ſm̄ Bal. & alios, in l. ſi quis ex argentarijs §. j. ff. de eden. & per
Rom. conſi. cccccxxxvj. In caſu propoſito. in fi. & Alex. conſil. v.
In cā. col. iij. uol. j. & conſi. clxxxix. Abunde. poſt principiū. uol.
ij. & ubi pluries, & Soc. conſi. xciiij. In cā. col. ij. uol. j. & Deci.
conſi. cxxxiij. col. fi. & Barb. conſi. ij. uol. iij. & conſi. xvj. uol. iiij.
Nam tollitur obiectio, tum quia in caſu præſenti, nulli alij ſunt
teſtes idonei, & ideo ſumus extra doctri. Bald. & quia non ſunt
alij, & defectus iſtorum quinque non poteſt ſuppleri, quia non
entis non poſſunt eſſe qualitates & cōſiderationes, l. eius. qui. in
prin. ff. ſi cer. pe. Secundo tollitur obiectio trib. alijs modis poſi
tis per Dec. d. conſi. cxxxiij. col. ij. in fi. & col. iij. & d. cōſil. cccx.
28 † Minus ēt obſtat ſi dicatur ꝙ probationes adductæ per ipſam
Luciam conſiderando unamquāque de per ſe non probant, & ſi
ita procedunt dicta ſuperius, ſed conſiderando & iungēdo di-
ctas probationes inſimul bene probarent per illā regulam, quæ
habet, ut quæ non proſunt ſingula, &c. ſecundum glo. & ſcrib. in
l. inſtrumenta. C. de prob. & per Bar. & alios in l. admonendi. ff.
de iure iur. ubi ſemiplenę probatiōes iunguntur, ad faciendum
unam

unam plenā & perfectam, & per doct. in c. ueniens. il. j. extra de
29 teſtib. & in c. cū cauſam. ubi Fely. extra de prob. ¶ † Obiectio
tollitur ex quo procederet qō unaqueq; probatio, de per ſe eſſet
perfecta, ſecus aūt eſt, qñ unumquodq; de per ſe eſt imperfectū,
quia tunc non iūguntur, nec iſto caſu procedit regula ſuperius
dicta uidelicet ſi non proſunt ſingula, &c. ita Bal. & ſcribentes
in d. l. ſi quis ex argentarijs. §. j. & in l. ſpadonem. §. iiij. ff. de ex-
cuſa. tut. & do. Ant. & alij in c. licet. extra de teſtib. & Fel. in d. c.
ueniens. & d. c. cum cauſam. & Alex. hoc uoluit in plurib. conſi-
lijs adductis per Mod. in l. unius facinori, &c. §. teſtes tot quen-
di. col. ij. ff. de quæſtionibus. & in puncto idem uoluit Alex. d.
conſi. cl. colum. fin. & conſi. ſequenti. uolu. v. ubi propriè loqui
tur in cauſa matrimoniali, & poſtremo hoc tenet Iaſ. adducen-
do alias deciſiones in d. l. admonendi. carta. xxiiij. colu. j. uerſic.
iſtam concluſionem notabiliter limita. dicens ꝙ ad hoc ut ſe-
miplenæ probationes poſſint iungi & probent, neceſſe eſt quod
unaqueq; de per ſe ſit perfecta, alias ſecus, ex quo duo imperfe-
cta non poſſunt iungi ad faciēdum unum perfectum, ſed ſic eſt
ꝙ ſingulæ probationes adductæ per ipſam Luciam, de per ſe cō
30 ſideratæ, ſunt imperfectæ, ut ſ. ideo iungi non poſſunt. ¶ † Mi-
nus etiā obſtat prædictis ſi dicatur ꝙ aſſertæ probationes de-
bent ſufficere, eo qñ ſumus in caſu, in quo ueritas aliter haberi
non pōt. quo ſtante alias inhabiles debent admitti in defectū
talis probationis, eſto, ꝙ alias non admitterent. l. cōſenſu. C. de
repu. c. uenicos, il ij. extra de teſtib. & per doc. in c. iij. loco. extra
31 de prob. † Huiuſmodi obiectio tollitur, ex quo procederet qñ
eſſemus in caſu & actu ex cuius natura alij teſtes ueriſimiliter
non poſſunt interuenire, ſecus aūt ſi ſumus in actu in quo ueri-
ſimiliter poſſunt interuenire, quā tunc remanent inhabiles & ſu
ſpecti & nō recipiuntur, eſto quod actus aliter probari nō poſ-
ſit, ita. d. Ant. poſt gl. in d. c. iij. loco. & ibi latè Fel. col. ij. & idē
Fel. in c. de cætero. col. ij. de teſtib. & ita Alex. propriè in ſimili
materia noſtra matrimoniali, d. conſi. clj. clij. & cliiij. uolu. v. &
Dec. d. conſi. cxxxiij. & cccx. Adducendo Mar. conſi. xvij. Supra
32 dicta col. iij. uol. j. † Minus etiā obſtat ſi diceretur ꝙ in dubio
33 iudicandum eſt pro matrimonio. c. ſi. extra de re iud. † Et eo ma
gis in præſenti caſu in quo ſi non eſſet matrimonium poſſet ori
ri ſcandalum, eo quoniā do. Lucia fuit carnaliter cognita per
ipſum Io. & ſuſcepit filiā argu. tex. in c. j. in ſi. de cogni. ſpiri. &
in c. ſuper eo. & no. per gl. & ſcrib. in c. ij. de præſcri. tollit obie-
ctio, quia non ſumus in caſu dubio ſed claro, ex quo agitur, ut
ſeparetur matrimonium uerum, & iō tales probationes dubiæ addu-
ctæ per ipſam Luciā, non debēt reſcindere illud, pro quo uero
& claro eſt iudicandū. d. c. ſi. cū ſimi. Et obiectio. ſ. facta retor-
quet in oppoſitū, ex quo ſi probationes Luciæ ꝯſiderarent & ha
berent effectū ſepararetur uerū matrimonium in pſentia exiſtens in-
ter ipſum Ioan. & ſuā uxorē qui procrearunt plures filios, & ſi
talis ſeparatio fieret, immineret maximū ſcandalū & periculū,
ꝙ eſſe nō debet, & filij dicerentur illegitimi, ꝙ eſſet iniquiſſi-
mū ſtantib. aſſertis friuolis probationib. d. Luciæ & nihil ꝯclu-
dentib. quæ debēt reijci tanquā nullæ & inſufficientes, & iudi-
candū eſt pro iſto uero matrimonio, nam ſi do. Lucia ſtat prout
ſtetit per tot annos ſine marito nullū erit ſcandalū prout non
fuit de pterito, ꝙ ſecus eſſet ſi ſeparet hoc pſens uerū & indiciū
ſatis urgens hoc indicat, nā ipſa Lucia cepit agere, & poſtmodū
ſuperſedit p plures annos, & mō iterū agit, ut ſeparetur uerum
matrimoniū, quę indicant uerā calumniā ipſius, & qd hoc facit
aīo uexandi & indebite moleſtandi d. Io. non aūt ꝙ ſcandalum
timeat. & ad obiectionē alio mō rndet Alex. conſi. clij. colu. ij.
34 uol. v. & Dec. d. ꝯſi. cliij. in ſi. ¶ † Minus ēt obſtat ſi diceretur,
quod hoc pſens matrimonium non pōt ſubſiſtere tanquā celebratum
& ꝯtractum lit. pen. toto tit. C. & extra ut lit. pen. nihil inno. nā
tollit obiectio, primo quia ex parte. d. Lucię hoc probatū nō ap
35 paret, ꝙ lite pen. pñs fuerit ꝯctum. † Secundo qa ēt lit. pen. pōt
ꝯhi matrimonium uerum qō primum aſſertum ſuper quo uertitur lis
non probat ꝯctum, ut eſt in caſu pñti, & in ſimi. hoc probatur i
l. pe. C. de aqu. quo. & eſti. & plenius in l. ſi prius ubi ſcrib. ff. de
ope. no. nun. & alias dixi, & maxime hoc pcedit in caſu noſtro,
ubi nulla proceſſit inhibitio iudicis, & ēt tollit obiectio, ex his
q̄ dicit Alex. d. ꝯſi. cl. col. pe. uol. v. de fama uicinię ſeu publica
uoce aſſerti matrimonij ꝯcti, nō opus eſt aliqd dicere ex quo nul
lus teſtis productus p ipſam Luciā, aliquid deponit de publica
uoce & fama uicinię, ꝙ fuerit matrimonium ꝯctum inter d. Io. & d.
Luciā, unde ſuper hoc minime eſt inſiſtendū, cum nō entis, non
ſint aliquę partes c. ad diſſoluendū. de ſpōſ. impu. Pariſ. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium metu contractum eſt ipſo iure nullum, & fere per totum, & nu. 9. & 11.*
2 *In omni actu requiritur conſenſus ad ipſius ualiditatem.*
3 *In matrimonio requiritur conſenſus, cum plena libertate & ſecuritate, & nu. 7.*
4 *Matrimonium ſecundum, tenet & ualet non obſtante primo contracto per metum.*
5 *Ad actus ualiditatem, ſi requiritur diſpoſitio qualificata, illa qualitas neceſſario debet interuenire.*
6 *Qualitas informat ſubiectum cui inhæret.*
8 *Metus quid ſit.*
9 *Metus eſt contrarius uoluntati, & libertati.*
10 *Sponſalia de futuro contracta per metum ſunt ipſo iure nulla.*
11 *Etiam ſi matrimonium, & ſponſalia eſſent iuramento firmata.*
12 *Metus mortis, & cruciatus corporis iuſtus metus dicitur.*
13 *Timens uulnerari iuſtum metum dicitur habere.*
14 *Nec debet expectare ꝙ interficiatur, & uulneretur.*
15 *Eſto ꝙ actualiter ius non inferatur.*
16 *Sufficit enim probabiliter timeri.*
17 *Cuſtoditus, & obſeruatus ab inimicis ſuis iuſtè dicitur timere.*
18 *Metus, an ſit iuſtus iudicis arbitrio remittitur.*
19 *Metus an operetur erga illum, qui ſui culpa incidit in actū metus.*
Repertus in domo alicuius mulieris, & metu contrahens matrimonium poteſt illud reſcindere tanquàm per metum contractum, licet culpoſus in hoc reperiatur.
20 *Metus probari debet ab eo qui illum allegat.*
21 *Metus in ſe dolum continet, & uterq; probatur indicijs, & coniecturis.*
22 *Duobus teſtib. deponentib. de metu, magis eſt credendum, quàm decem deponentibus de ſpontanea uoluntate.*
23 *In his quæ ſunt difficilis probationis, lex contenta eſt, ut probentur indicijs, & coniecturis, & nu. 24.*
25 *Metus an ſit probatus uel ne, iudicis arbitrio remittitur.*
26 *Arg. à ſolitis, & communiter accidentibus ualidum eſt.*
27 *Non ueroſimile repelli debet, tanquàm falſitatis imago.*
28 *Metus præſumitur, quando fit aliquid non uериſimile fieri.*
29 *Pro probato haberi debet id, cuius cōtrarium non eſt credibile, nec perſuadendum bono uiro.*
30 *Quando partes dicunt aliquid teneri ſecreto oſtendunt actum illum non eſſe iuridicè celebratum.*
31 *Exiſtens in libertate, & declarans contraxiſſe matrimoniū per metum ſatis oſtendit liberè illud non contraxiſſe.*
32 *Fama, & communis opinio firmiter probata conſiderabilis eſt.*
33 *Metus per actum ſubſequentem liberum purgatur.*
34 *Quod uerum, niſi ſubſiſtat in illo actu eadem cauſa metus.*
35 *Clandeſtinitas non uiciat matrimonium.*
36 *Matrimonium conſenſu contrahitur.*
37 *Confeßio reperti in aliquo actu non licito, præſumitur per metū facta, ſi metus tunc inſtabat.*
38 *Verba enunciatiua ad alium effectum prolata non probant, & numero 39.*
40 *Confeßio incidenter facta propter aliud non probat.*
41 *Inſtrumentum in quo quis confitetur aliquam eſſe ſuam uxorē, & eā carnaliter cognouiſſe, non propterea probat matrimonium.*
42 *Annuli tranſmißio de maſculo in fœminā, an probet matrimonium.*
43 *Voluntas ita facto, ſicut & uerbo declaratur.*
44 *Teſtis ſingularis etiam religioſus non probat.*
45 *Confeſſio extraiudicialis ad minus probanda eſt per duos teſtes.*
46 *Ita probata, ſemiplenā facit probationem.*
47 *Annulus dari poteſt, etiam ob aliam cauſam, quàm cōtrahendi matrimonium.*
48 *Subarratio quandoq; appellatur matrimonium.*
Subarratio quæ fit per tranſmißionem annuli, neceſſario non probat matrimonium.
49 *Annuli mißio, quando probet matrimonium.*
50 *Et quid ſi nullus præceßit tractatus.*

CONSILIVM LX.

AGETVR In præſenti ꝯſultatione de iurib. & ualiditate aſſerti matrimonij contracti inter. d. Marc. Ant. Battiferrum, & d. Camillā Guidallottā de Vrbino, & omiſſis plurib. q̄ hincinde adduci poſſent

reſulutiue,& concluſiue attingendo puram ueritatem, dico ta-
le aſſertum matrimonium fuiſſe & eſſe nullum ipſo iure, & iu-
rib. non ſubſiſtere cum.n.in facto uerum ſit ipſum Mar.Ant.ter
tia hora noctis ſuper tecto cuiuſdam domus fuiſſe apprehēſum
per Berna.Iac.& Fed.conſanguineos.d.Camillæ armatos diuer
ſis armis &ab illis uulneratum quatuor uulnerib.ac etiam in ter
ra proſtratum, & pugione ad pectus appoſito compulſus ipſa
promittere,ut.d. Camillam deſponſaret alias ꝙ ipſum interfi-
cere decreuerant qui Marc.Ant.timore prædicto ductus, & ut
mortem effugeret omnia ſe facturum promiſit, qua promiſſiõe
habita, eundem adduxerunt ad domum in qua moram trahe-
bat.d.Camilla, & ita uulneratus coactus fuit illam deſponſare,
1 & ſubarrare coram notario & teſtibus. † Quo ſtante proculdu-
bio uerum erit dicere tale matrimonium per metum fuiſſe con
tractum,& ꝯñr fuiſſe, & eſſe ipſo iure nullum, ut firmant ſacri
theolo.in iiij.ſen.diſt.xxix.& eſt text. in c. cum locum.extra de
ſpon.ubi Abb.col.iij.& reliqui ſcrib.iſtud no.alleg.alias cõcor.
deciſ.& habetur in l.titia.in prin.ff.de uer. ob. & in l.ſi mulier
§.ſi dos.ff.ꝙ met.cau.& doc.maxi.Iaſ. in l. interpoſitas. in pri-
ma fal.C.de tranſ.hoc idem firmant concludentes deciſ.& plu-
res adducendo,prout etiam eſt deciſ.Ro.in no.in tit.de renun.
v.in ordine,& etiam habetur in c.de muliere, & in c.ueniens.il.
ij.& in c.conſulta.extra de ſponſ.& etiam in locis.infr.allegan.
2 † Et non immerito concluditur mañum ita contractum eſſe ip
ſo iure nullum,nam licet in omni actu requiratur conſenſus &
aliter factus non ualeat.l.ſi per errorem.ff.de iur.om.iu.l.j.ff.de
3 pact.cum ſimi.† Tñ in matrimonio nedum requiritur purus cõ
ſenſus,quinimmo in eo debet eſſe conſenſus cum plena liberta
4 te & ſecuritate,ut habetur in d.c.cum locum.† Hinc eſt ꝙ matri
monium ſecundo loco contractum tenet . non obſtante primo
per metum contracto licet nulla fuerit petita,& obtenta reſciſ-
ſio primi matrimonij meticuloſi,ut habetur in c.ſignificauit.ex
5 tra de eo qui dux.in mat.&c.† Et etiam rõne,nam ubicunq; ad
ſubſtantiam actus requiritur diſpoſitio qualificata, nõ dr̃ ſatiſ-
factum iuri niſi interueniat ille actus qualificatus,ut dicit glo.
6 in c.ſignificaſti.xxxiij. q. v. † Qualitas.n.informat ſubiectũ cui
inheret,ut traditur,in c.ſtatutum.de elec.lib.vj.& in c.ubi peri
7 culum.§.cæterum.eo.tit.† In matrimonio aũt requiritur uolun
tas cum plena libertate.d.c.cum locum.per glo.& Abb. in d.c.
abbas. cum concor. ꝯñr & uoluntas & libertas neceſſaria ſunt,
unde ſi adeſt uoluntas & non libertas neceſſario ſequitur non
eſſe ſatisfactum diſpoſitioni iuris, & ꝯñr mañum nõ ſubſiſtere.
8 † Metus.n.ut traditur in l.j.ff. ꝙ met.cau.eſt trepidatio mentis
periculi inſtantis uel futuri qui tollit libertatem qua de cã ſpiri
tus ſanctus in ore prætoris poſuit, ut geſtum per metum nõ eẽt
ratum ſed nullum toto ti.ff.C.& extra.ꝙ me.ca.ita dicebat ray.
9 de petraſ.quem refert Bal.in rub.de ȝuet.inue.in uſib.feu.† ni
hil.n.eſt ſub celo ita contrarium uoluntati & libertati ſicut me
tus.l.nihil cõſenſui.ff.de reg.iu.ad quod.c.ſuper hoc, & ibi Ab.
no. extra de renun. aliam rõnem & ſubtilem ꝙ tale matrimo-
nium metu contractũ ſit ipſo iure nullum adducit Bal. in trac.
ſciſma.col.xij.uer.ubi eſt conſiderandum.& aliam Barba. cõſi.
liiij.col.vij.& ad id plura accumulat Alex.conſ.xcix. Quoniam
per excellentiſſimum & conſi.ſeq.In caſu prædicto.uol.iij.quæ
conſi.ſunt replicata in iiij.uol.nu.xlvj.& xlvij.& conſi.ulti.eo-
dem uol.iij.& idem Alex.conſi.clvj.Viſo proceſſu.uol.v.& Cor
ne.conſi.xlj.Videtur.uol.ij.& quãplures alij,maxi.Barb.conſi.
10 liiij.Illud aſſeram.& coſi.lx.Sapienter ſcripſit.uol.j.† Et nedum
mañum ita contractum eſt ipſo iure nullum ſed ẽt ſponſalia de
futuro per metum celebrata ſunt ipſo iure nulla.ita Abb.& cę
teri Cano.per illum tex.in c.ex literis.de ſponſ.impu.& per do-
11 cto.in d.l.interpoſitas.† Procedunt prædicta,etiam ſi tale matri
monium eſſet iur̃o roboratũ,ut dicit gl.per illũ tex. quã ibi ex-
clamat Abb.& d.Præpo.col.fi.in c. ſignificauit. de eo qui dux.
in mat.&c.& tradit ẽt Abb.col.iij.uer.iiij.ſolutio.in d.c.abbas.
12 † Et in materia p̃ſti iuſtus metus, & cadens in conſtantem ui-
rum,eſt metus mortis,uel cruciatus corporis, ut per illum text.
dicunt Bar.& alij in d.l.interpoſitas.& ponit gl.in l. metum.la.
j.ff.ꝙ me.ca.& probatur in l.continet.in fi.e.tit.& in c.cum di-
13 lectus.extra eod.& eſt tex.in l.iij.ff. ex quib.cau. maio. † Et qñ
quis dubitat etiam uulnerari iuſtus eſt ſm̃ Bal.in l.fin.in princ.
col.j.uer.ij.not.C.de iu.delib.cum alijs traditis in c.j.& in c.ad
audientiam.per Abb.& alios extra ꝙ met.cau.in d.c.ueniẽs. &
c.conſultationi.& per gl.& alios in d.c. cum locum. de ſpon. &
tradit Bal.in c.j.§.item ſacramenta.de pa.iuramen.fir.& diffu-
ſe per Alex.d.conſi.xcix.& c.uo.ñj.& conſi.clvj.uol.v.& p Cor
ne.d.conſi.xlj.uol.ij.& per Barb.d.conſi.liiij.& lx.uol.j. cũ igi
tur ipſe Marc.Ant.eſſet uulneratus &probabiliter dubitaret ꝙ
prædicti Bernard.Iaco.& Feder.conſanguinei.d. Camillæ & ar
mati eum interficerent non debuit expectare ꝙ interficeretur.
14 † Illi .n.actus præcedentes iuſtiſſimum induxere metum,ut di
cit Bar.in l.j.§.ſi quis tñ.ff.ꝙ ui aut clã.& Bal.in d. trac. ſciſma.
col.xiij.& Alex.& alij ubi ſ.& Abba. conſi. lx. Quoniam ſatis.
15 col.pen.uer.iiij.uol.j.† Dicens quod etiam ſi actualiter ius non
inferatur,tñ ſufficit probabiliter timeri ne inferatur per tex.ſin
gularem in l.nouiſſime.ff.ꝙ ſal.tut.auc.in prin.ibi qui enim,qđ
ſequuntur q̃plures alij de quib.per Fely.in c.cum M.colu.x. de
cõſt.& in c.j.col.j.de off.dele.& in c.fi.in fi. de re iu. ex quo cũ
ipſe Marc. Anto. erat inermis ſolus, & dicti conſanguinei Ca-
millæ eum uulneraſſent,& armati aſtarent,ut tale mañum con
traheret iuſtiſſimo timore ductus contraxit. l. j. §. qui armati.
ubi doct.maxime Ang.ff.de ui & ui.arma. cum alijs adductis p
Alex.d.conſi.xcix.col.j.& conſi.c.col.j.uol.iij.& in d.cõſi. clvj.
col.ij.uol.v.& per Cor.d.conſi.xlj.col.ij.uer.& licet.& uer. ſeq.
16 uol.ij.& per Barb.d.conſi.liiij.col.xvj.† Et etiam quia a prædi-
ctis cuſtodiebatur & obſeruabatur ne inde recederet ut tradit
Cor.d. conſilio & uerſiculo ſupra allegat.& Barb.d.conſi. liiij.
columna.xvj.& per Alex.dicto conſilio. xcix. & dicto conſilio.
17 c.Melius.columna.ij.uol.iij.† Et nullus iudex poterit aliter ar-
bitrari,niſi talem metum multipliciter fuiſſe iuſtiſſimum, cum
an ſit iuſtus uel ne,ad eius arbitrium recurrat,ut dicit Inn.in c.
cum dilectus.quod met.cau.& Bal.in d. §. item ſacramenta. &
per Petr.de Ancharano conſi. cxxx.alias. ccxcix. Viſa ſupradi-
cta.& Cor.dicto conſi.xlj.colu.ij.uerſiculo prout ad iudicis.&
eſt tex.in dicta l.tertia.in fin.ff. ex quibus cau. maio. cum alijs
18 accumulatis per Deci.conſi.ccxix.Viſo puncto.num.iij. † Nec
prædictis habet obſtare ſi diceretur, quod talis metus non ha-
bet releuare ipſum Marcum Ant.ex quo ſua culpa incidit in a-
ctum dicti metus argumento eorum quæ habentur in l. ſi mu-
lier in prin.ff.quod metus cau.nam obiectio ceſſat,quoniã nul-
19 la probabitur eius culpa iſtud eueniſſe.† Præterea eſto quod ꝓ
baretur eius culpa,& quod fortius eſt, etiam ſi fuiſſet repertus
in domo cum do.Camilla,tamen talis culpa non inducit ualidi
tatem matrimonij contracti per metum,nec obſtaret, quo mi-
nus ipſe Mar.Ant.poſſet allegare dictum metum, & reſcindere
matrimonium metu contractum, eſto quod dediſſet cãm actui
meticuloſo,ita tex.apertus in c.ueniens.il.ij. extra de ſponſa. &
ibi do.Præpoſi.col. fin. apertè hoc dicit reſpondens ad dictam.
l.ſi mulier.ut non procedat iſto caſu ut per eum, & ita etiam fir
mat Alex.d.conſi.c.colu.j.uolu.iij.uolentes, quod ſi aliquis eſt
repertus in domo alicuius puellæ dormiens cum eą,& compul-
ſus contrahit matrimonium,talis metus dicetur iuſtus ita,quod
matrimonium reſcinditur & eſt etiam glo.& ibi nota.Archyd.
& domi.Præpoſi.in c.clericum.l.diſtinctio, & per eundem Præ
poſi.& alios in c.ad eius uero. in fi. quinta diſtinctione ubi etiã
20 aliter ſoluit obiectionem. † Nec prædictis etiam obſtat ſi di-
catur,quod talis metus non apparet probatus, cum non ſuficit
quod allegetur tantum,ſed neceſſe eſt quod etiam probetur ut
traditur in l.j.in prin.iuncta glo.in uerſi.dicatur.ff.ſi quadr.pau
per.fec.dica.& eſt textus in c.dilecti.ibi oppoſita & probata.ex
tra de exceptio.& probatur in l.ſi priua.iuncta glo.in uerbo, e-
21 giſſet.& ibi ſcribentes iſtud tradunt.ff.de ope.no.nun. † Nam
obiectio ceſſat.quoniam metus continet in ſe dolum,& iõ ſatis
eſt quod probetur ex coniecturis & circunſtantijs.l.dolũ.C. de
dolo.c.ij.de renun.lib.vj.ita Bal.in d. §. item ſacramenta col.j.
& iiij.& Petrus de Ancharano dicto conſilio.ccxcix.col.prima
22 & faciũt nota. in c.ſuper his.extra de præſump.† Hinc eſt quod
magis creditur duobus teſtibus deponentibus de metu, quã de
cem deponentibus de ſpontanea uoluntate,ſm̃ Ang.in l.nõ eſt
uериſimile.ff.ꝙ met.cau.& plenè tradit Alex. d.conſi. xcix. uol.
iij.ubi propriè infertur ad caſum noſtrum,qñ metus fuit illatus
de nocte,& in domo puellæ, cum qua fuit mañum meticuloſè
contractum,& idem habetur d.conſi.c.col.ij.in prin.uol.v. tan
git etiam Cor.d.conſi.xlj.col.ij.uol.ij.& Dec.in d.conſi. ccxix.
colum.j.& fin.& Barb.d.conſi.liiij.colum.j.& ij.& ſequen.& d.
23 conſi.lx.colum.v. † In his enim quæ ſunt difficilis probationis
lex contenta eſt indicijs & coniecturis,ut dicit Barto.in l.ſi qs
in hoc.C.de epiſcopis & cle.& ad id intercedo ad caſum noſtrũ,
plura adducit Alexan.dicto conſi.xcix.columna penultima no
24 lu.iij.& d.conſi.clvj.col.j.& ij.uolum.v.† Quæ etiam compro-
bautur

bantur ex his quæ dicit Inno.in ca.ſuper hoc.de renunciationi.
prout refert & ſequitur Bal.in d.tract.ſciſma.& in l.obſeruare.
§.proficiſci.ff.de offi.procon.& et bene facit tex. in d. c.cōſulta
tio.& quæ tradit Abb.in c.j.extra quod metus cau.& Cuma.cō
25 ſi.lxviij.In præſenti q.col.ij.ubi pulchre loquitur.† Et ideo com
muniter concluditur iudicis arbitrio relinqui,an metus ſit pro-
batus uel ne,ut in l.iij.ff. ex quibus cau.maior.& per Abba. &
Moder.col.iij.poſt Inn.& do.Ant.in d.ca.cum dilectus.ꝙ met.
cau.& per Bal.Alex.& alios in d.l.interpoſitas.C.de tranſact.&
per Bal.in rubr.& in c.ij.extra ꝙ met.cau.& multa adducit De
ci.d.conſi.ccxix.nu.iij. applicando modo factum diſpoſitioni
iuris aperte probabitur dictum Marc. Ant. fuiſſe deprehenſum
a prædictis conſanguineis in tecto certę domus,& ab ipſis fuiſ-
ſe uulneratum aperte inſuper conſtabit per notarium & alios te
ſtes uocatus per.d.Berner.& alios ipſum Marc. Ant. ſolum iner
mē,ſine clami de,in duploide & burricho,ac ex uulneribus ual-
de triſtem & dolentem repertum fuiſſe in domo patris. d. Ca-
millæ,ubi ipſa etiam erat,& quod prædicti Bernar. & alij arma
ti ibidem aſtabāt, & quod demum rebus ſic ſe habentibus di-
26 ſponſauit dictam Camil.† Quæ omnia aperte indicāt tale ma-
trimonium fuiſſe per metum contractum, quando enim libere
contrahitur non interuenium qualitates ſuperius dictæ,quę cla
re oſtendunt contrahentem libere non contraxiſſe,capiendo ar-
gumentum a ſolitis & communiter accidentibus. l.,neque nata
les.C.de proba.l.certi cond.§.ſi nummos.ff.ſi cert.pet.l.ꝙ ſi no
27 lit.§.qui aſſiduam.cum ſi.ff.de ædil. edic. † Et quod uerisimile
non eſt repelli debet tanquam imago falſitatis,& non debet at-
tendi,ut dicit Bal.in l j.C.de ſer.fugi.& in rub.C.de proba.ubi
repet.plura accumulant,& in caſu noſtro idem facit Barb.d.cō-
ſi.liiij.col.iij.& conſ.xlvij.Præclare ſcripſit.col.j.uol.ij.& Alex.
28 d.conſi.clvj.col.pen.uol.v. † Et ideo Bal.in d.l.interpoſitas.in
prin.dicebat metum præſumi quando fit aliquid, quod non eſt
29 uerisimile fieri.† Et idem Bal.conſi.cciiij.Longum thema.in fi.
uolu.iiij.dicit haberi debere pro probato id cuius contrarium
30 non eſt credibile,nec pōt perſuaderi alicui probo uiro.¶ † Quę
ēt comprobantur,qm̄ ipſe Marc.Anto.ut inde uiuus diſcedere
poſſet, dixit ꝙ omnia prædicta deberent teneri ſecreto, ꝙ ar-
guit animum ſuum non fuiſſe liberum, ut in ſimili.traditur per
Bar.in l.non intelligere.§.tacite.ff.de iur.fiſc.& in l.in fraudem
in prin.ff.de his quib.ut indi.cum alijs traditis per Barb. d.con
31 ſi.liiij.col.viij.uerſi.præmitto etiam.Et quia illico ꝙ exiuit di-
ctam domum,& ſe contulit ad domum patris,& ſic data fuit fa
cultas libertatis declarauit & proteſtatus fuit ſe contraxiſſe ta-
le matrimonium per metū, quæ proteſtatio & declaratio ita in
continenti facta probat actum præcedentem ſuper quo inter-
ponitur,fuiſſe meticuloſum,ut habetur in ca. conſultationi . de
ſpon.& etiam probatur in c.ad id.eodem tit.ibi,cum mora tem-
ti temporis,a contrario ſenſu & ita in caſu noſtro firmat Alex.
32 d.conſi.col.fi.& d.conſi.xcix.in fi.uol.iij.† Accedat etiam fama
communis opinio uniformis & non uariata ,& trahens origi-
nem a perſonis fide dignis,ad plene not.in c.ueniens.il ij. extra
de teſtib.& per omnes ſcrib.in l.admonendi.cum fi.ff.de iure iu
33 ran. † Nec prædictis poteſt obſtare ſi dicatur quod talis metus
fuit purgatus ex quo ipſe Marc.Ant.poſt deſponſatam Camil-
lam,eam fuit deoſculatus,& ulterius dixit quod omnia teneren
tur ſecreto,ad effectum reducendi ſuum patrem , ut huiuſmodi
matrimonio conſentiret,arg.uo.per Bar.& alios per illum tex.
in l.ij.C.ꝙ met.cau.& etiam eorum quæ habentur in ca.uenicā
il j.& c.conſultatio.& diffuſius.in c.ad id quod extra de ſponſ.
34 † Nam dico ꝙ cum tale oſculum fuerit exhibitum inſtante Ber
nardino , qui cum alijs apprehenderat ipſum Marcum Anto. &
etiam dicta uerba fuerint prolata eodem inſtanti & durante me
tu & cā ipſius permanente,& oſculum & uerba p̄dicta non indu
cunt purgationem metus,quinimmo omnia cenſentur facta &
prolata etiam per metum,& ſi ipſe Marc.Ant. carnaliter cogno
uiſſet domi.Camillam dicto metu durante,talis copula nō pur
gaſſet metum præcedentem, nec ualidaſſet tale matrimoniū me
tu contractum,ut plene tangunt Bar.& alij in ſimili.in d.l.ij.&
Per.de Anch.d.conſi.ccxcix.& tangit in terminis noſtris Abb.
in d.c.conſultatio.& diffuſius in d.c.ad id quod ubi pleniſsime
do.Pręposi.iſtud comprobat.idem firmat Abb.& Præpoſi.in c.
inſuper.qui matr.acc.poſ.& idem Præpoſi.in c.peruenit.col. ij.
xviij.diſt.& Alex.idem ſequitur d.conſi.xcix.colu.pen.& fin. &
conſi.c.col.pen.& fin.uol. iij. & idem ſequitur Coroe. d.conſil.
xlj.uol.ij.col.pen.& fin.& diffuſe tangit Barb.d.conſi.liiij.col.
xvij.& ſeq.uol.j.& plenius conſi.ult.col.xiij.& ſequen.uol. ij.&
quod metus præcedens non cenſeatur purgatus per actum ſe-
quentem,quando actus ſequens fit durante metu exiſtente ea-
dem cauſa metus,multa accumulat Deci.d.conſi.ccxix.col.pen.
35 nu.viij.& ſeq.† Inſuper aduertendum eſt quod ipſa Camilla aſ-
ſerit per prius , & ſic ante dictum matrimonium metu contra-
ctum quod ipſe Marcus Ant.eam diſponſauerat & cum ea ma-
trimonium contraxerat , & licet fuiſſet clandeſtinum attamen
clandeſtinitas non uiciat dummodo, ꝙ probetur contractum,
ut dicit Abb.& alij Cano.per illum tex.in c.j.de clande.deſpon.
36 cum concord.† Solus enim conſenſus ad matrimonium contra
hendum ſufficit,ut in d.c.cum locum.& in c. tuæ.de ſponſa. &
in l.nuptias.cum ſimi.ff.de regul.iur. Nam conſiderandum eſt
quod nunquam fuit uerum aliquod matrimonium etiam clan-
deſtinum fuiſſe contractum per ipſum Marc.Anto. cum do.Ca-
milla,cuius ſoli aſertioni minime eſt ſtandum per iura uulg. Et
licet ad probandum tale matrimonium ipſa deducat duo, tamē
in nihilo obſtant ipſi Marc. Ant. dum enim primo ad proban-
dum matrimonium clandeſtinum adducitur confeſsio coram
notario,& teſtibus facta per ipſum Marcum Ant. in domo pa-
tris do.Camillæ,dum ipſe Marc.Anto.dixit ꝙ non erat neceſſe
nouiter deſponſare ipſam Camillam, ex quo alias eam diſpon-
ſauerat,& quod erat eius uxor, quæ uerba uidentur probare ip-
ſum Marc.Ant.alias,do.Camillam deſponſaſſe , ꝙ non uidetur
poſſe procedere niſi reſpectu alterius matrimonij clandeſtini p̄
37 cedentis.¶ † Nam reſpondetur talem confeſsionem , & dicta
uerba in nihilo obeſſe ipſi Marc.Ant.ex quo fuerunt prolata du
rante metu , & exiſtente eadem cauſa metus , & conſequenter
omnia tunc temporis , nedum dicta ſed etiam facta tollun-
tur,& non ſubſiſtunt quia cenſentur omnia meticuloſe,& facta
& dicta ut dixit Alex.d.conſi.clvj.col.iij.uerſi.præterea ſufficit
prout & ſecundo ceſſat oppoſitio,quia talia uerba,ita enuncia-
tiue prolata per ipſum Marcum Ant.referebantur ad matrimo
nium eadem hora antecedenti meticuloſe etiam per ipſum con
tractum cum do.Camilla,nam dicti Bernar.Iaco.& Feder.cum
ipſum uulneraſſent,& uulneratum deduxiſſent ad domum pa-
tris. d. Camillæ cogerunt ipſum ut eam deſponſaret , & ita per
metum diſponſauit & uidētes.d.Bernardinus & alij quod talis
diſpenſatio non poterat per idoneos teſtes probari,miſerunt ad
notarium & teſtes ut uenirent ad effectum ut probatio potuiſ-
ſet haberri,& cum notarius & teſtes ueniſſent ipſe Marc. Ant.di
xit dicta uerba , ex quo illi inſtabant ut deſponſaret , & ſic ha-
buit relationem ad deſponſationem tunc paulo ante factam, q̄
38 pariter fuit meticuloſa & ſic nulla. † Prout & tertia oppoſitio
ruit,nam talia uerba enunciatiua ipſe protulit ad effectum, ut
eam non deſponſaret,nec cogeretur ad deſponſandum , ſi con-
tenti fuiſſent dictis uerbis,& ad hoc ut citius domum prædictā
exiret & conſultum eſſet eius uitę & ſaluti, quo fit ut talia uer-
ba nullo modo inducāt diſpoſitionem,ut tradit Bar. in l. ex hac
ſcriptura.col.fin.uerſi.quæro quid in contractibus.ff. de dona.
& tradit Alex.in cauſa matrimoniali,conſi.cliii. Viſis narratis.
39 col.j.uol.v.¶ † Et cum talia uerba non fuiſſent prolata per ip-
ſum Marc.Ant.principaliter ut matrimonium confiteretur, q̄a
tunc de hoc non agebatur,ſed ut non cogeretur matrimonium
contrahere,& ut inde uiuus exiret,certe non probabunt aliqđ
matrimonium per ipſum fuiſſe contractum,ut traditur per Bar
to.in d.l.ex hac ſcriptura.& habetur in l.optimam.C.de contra
40 hen.& commi.ſtipu.† Vbi probatur ꝙ confeſsio facta inciden-
ter propter aliud nō probat ut declarāt.d.Ant.Abb.& alij in c.
illud.extra de præſum.& ita in terminis noſtris,& in fortiorib.
tenet & concludit Dec.conſi.cccx.Viſa diligenter.col.ij.uerſi.
ij.conſideradum eſt.& nu.iiij.& v.ubi ad id adducit conſi.Ale-
41 xan.& alias deciſi.† Prout etiam oppoſitio ceſſat,nā ipſe Marc.
Anto.fuiſſet poſitus in libertate & ſpontaneè per inſtrumentū
publicum promiſiſſet,ac dixiſſet,ꝙ d.Camilla erat ſua uxor , &
eam nominaſſet in uxorem , etiam addendo ꝙ carnaliter eam
cognouiſſet,non propterea induceretur ſufficiens probatio ma
trimonij,ut eſt tex.in d.c.illud de præſum.& ibi hoc uolunt Ab
ba.d.Ant.& reliqui ſcrib.& idem uult Inn.in c.ex parte . M. de
reſt.ſpo.& ita firmat Alex.conſi.cl.In cauſa & lite.col.iiij.uerſi.
pręterea. uol.v.refert & ſequitur Dec.d.conſi.cccx.col.pe.& fi.
in princ.& bene faciunt quæ ponit Alex.conſi.clj.repetitus. co
lu.iij.& conſi.cliij.col.pe.uol.v.& Dec.d.conſi.cccxxx.col.pen.
in fi.& uere conſiderando facti contingentiam talia uerba a di-
cto Marco Anto.prolata non poſſunt adaptari uerisimiliter ad
aliud,

aliud,niſi ad effectum ne cogeretur deſponſare eam, quod etiã
clare oſtenditur,nam illico quod inde exiuit,& ad domum pa-
tris ſui ſe contulit per inſtrumentum publicum declarauit om-
nia geſsiſſe per metum, quæ declaratio ita incontinenti facta
multum adiuuat,ut ſuperius dictum fuit & derlarat etiam talia
uerba,& confeſsionem fuiſſe prolata, & emanaſſe per metum,
& durante cauſa metus,& conſequenter redditur penitus inua-
lida,& nulla,ſicuti in ſimi.dicimus de cofeſsione facta metu tor
mentorum,per deciſ.uulg. & etiam de alijs geſtis durante me-
42 tu,quæ non ualent,nec tenent ut dictum eſt. † Secundo ipſa
Camilla ad probandum clandeſtinum matrimonium adducit
quendam religioſum,qui deponere uidetur ipſum Marc.Ant.
ronſeſſum fuiſſe.d. Camillæ dediſſe quendam annulum, pro-
pter dationem annuli,uidetur iuris præſumptio inſurgere,ꝙ li-
cet aliqua uerba non interuenerint, ꝙ tamen inter eos fuerit
contractum matrimonium mutuo conſenſu, demonſtrato per
dictum ſignum,ita ꝙ pro matrimonio præſumitur niſi contra-
rium probetur argu.eorum quæ habentur in c.noſtrates, & in
c.fœminæ.xxx.q.v.& per glo.in c.ſi quis uxorem. xxvij.q.ij.&
in c.interrogaſti.xxvij.diſt.& plenè per glo. & alios, in c.ult.de
43 ſpon.imp.& per.Ian.doc.ſuper.iiij.diſtin.xxix. articul.iij. † Ita
enim facto,ſicut & uerbo declaratur uoluntas, ut traditur per
gl.in d.c.& probatur in l.Paulus reſpondet.ff.rem rat.hab. & in
44 l.de quibus.in fi.ff.de legi.† Nec oppoſitio nihil ob. ipſi Marc.
Ant.nam talis religioſus eſt unicus,& ſingularis, & ideo eius di
ctum non eſſet in conſideratione.c.bonæ,il j.de elec.c.licet cau
ſam.de proba.tradit Bal.in l.iuriſiurandi,col.iij.uer.deinde no-
ta rationem.C.de reb.cre.& plene per Bar.& alios in l.admonẽ
45 di.ff.de iu.iur.† Secundo non obſt.ea quo deponit de confeſsio
ne extraiudiciali,quæ debet probari ad minus per duos qui ſint
conteſtes,alias nullius eſt effectus,ut dicit do.Ant.& alij ſequũ
tur in c.licet ex quadam.col.pen.extra de teſti.& Cy.in l.ij.quę
ſit long.conſue.& Pau.de Ca.conſi.cclxxvij.Viſo proceſſu.col.
iij.& conſi.ccclxxviij.Viſa petitione.col.iij.& per Iaſ.in d.l.ad-
46 monendi.nu.clvj. † Et quoniam eſt ita probata per conteſtea
adhuc non faceret niſi ſemiplenam,ut tradit Bar.in d.l.admonẽ
di.col.xiij.uer.his præmiſsis.cum alijs ibi poſt alios allc.per Iaſ.
47 nu.clviij.† Tertio non ob.oppoſitio quoniam dictus teſtis non
deponit ipſum Marc.Ant.dediſſe do.Camillæ annulum cauſa cõ
trahendi ſpõſalia uel matrimonium,& ideo potuit tradi alia de
cauſa,& conſequenter talis depoſitio tanquam non concludẽs
attendi non debet.l.non hoc.C.unde legi.ca.in præſentia.extra
48 de proba.† Præterea aduertendum eſt,ꝙ ſubarratio quæ fit per
miſsionem annuli,non dico illam quæ ſecundum uulgare loci
appellatur matrimonium de qua per gl.Abb.& alios in c.tenor
de re iud.ſed quando per immiſsionem annuli interuenit con-
ſenſus tacitè vel expreſſe,tunc quandoque inducit præſumptio
nem ſponſaliorum quandoque matrimonij, & de iſta loquun-
tur.c.ſuperius allegata,& plene tradit Abb.in d.c.tenor.col.ij.
uer.nota ſingulariter,& diffuſius idem Abb.in ca. illud de præ-
ſum.col.pen.& fi.& etiam habetur in c.j.de conſang.& affin. &
per.d.Pręposi in rub.de ſpon.col.vj.& in c.tuæ.col.ij.& iij.poſt
Io.An.eo.ti.& diffuſius tangit Barb.conſi.vj.Scriptum eſt.colu.
vj.& ſeq.uol.j.& ad plenum habetur per Lap.alleg.lvij.Viſis per
49 lectis.† Quibus in locis concluditur, ꝙ tunc demum per annuli
immiſsionem inducitur præſumptio ſponſaliorum,ſeu matrimo
nij,ita ꝙ dicenti contrarium incumbit onus probandi. quando
præcedit alius tractatus,alias ſi nullus tractatus præcedit per ta
lem traditionem, & ſignum, nulla inducitur præſumptio, nec
ſponſaliorum nec matrimonij,ut punctaliter dicit Lap. in d. al-
leg.col.fi.qui ita diſtinguendo concordat op.& argumenta,quę
pro una,& alia parte adducuntur,& eſt de mente gl.& doct.ubi
50 ſupra.† Et iſtud ſuadetur ratione urgenti,nam quando nullo p̃-
cedente tractatu,datur alicui mulieri annulus in dubio non pre
ſumitur nec matrimonium nec ſponſalia ſed ſolum præſumitur
facta quędam donatio quæ non eſt ſubarratio, ita pulchre dicit
do.Ant.in d.c.fi.de ſpon.imp.& firmat punctaliter Abb. in d.c.
illud.col pe.uerſi.quandoque nihil probat.quem ſequitur & ap
probat ibi Felyn.col.fi.dicens ꝙ perfectè loquitur, unde cum
talis depoſitio prædicti religioſi,non contineat ꝙ ipſe Mar.Ant.
dederit talem annulum dominæ Camillæ præcedente aliquo
tractatu, ſed ſolum ſimpliciter, non poteſt induci aliqua præ-
ſumptio per talem dationem,nec ſponſaliorum, nec matrimo-
nij,ſed ſolum præſumitur donatio,& munus. Ex quibus aperte
colligitur nullam probationem uigere contra ipſum Mar.Ant.
ꝙ contraxerit cum do.Camil. aliquod matrimonium nec uerũ
nec præſumptum,nec clandeſtinum ſed tãtum illud quod nocte
prędicta meticuloſe contraxit,quo ipſo iure fuit & eſt nullum,
ut dictum eſt. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Allegans matrimonium,illud probare debet.*
2 *Eo non probante,pars aduerſa abſolui debet.*
3 *Non ſufficit aliquid dicere,ſed neceſſe eſt illud probare.*
4 *Teſtis ſingularis nihil probat.*
5 *Aſſerenti,ſe fuiſſe nuncium, & procuratorem non eſt credendum.*
6 *Matrimonialis cauſa ardua eſt & grauis.*
7 *Notario aſſerenti ſibi aliquid eſſe commiſſum, per iudicem, non creditur.*
8 *Aſſerenti contenta in capitulo eſſe uera, an & quando ſit credendum.*
9 *Excedens fines mandati non præiudicat mandanti.*
10 *Teſtis uarius,& ſibi ipſi contrarius repellendus eſt.*
11 *Falſus in uno in omnibus alijs iudicandus eſt falſus.*
12 *Teſtis inimicus repellendus eſt.*
13 *Teſtis de auditu non probat.*
14 *Confeſſio extraiudicialis facta abſente parte,nihil prodeſt.*
15 *Munera hincinde tranſmiſſa & recepta non probant matrimonium.*
16 *Inimicus repellitur a teſtimonio etiam quòd inimicitia ſui culpa nõ proceſſerit.*
17 *Satis eſt ꝙ inimicitia ſit tempore quo teſtis producitur & iurat licet antea non fuerit.*
18 *Affectans cauſam non eſt idoneus teſtis.*
19 *Teſtis inhabilis in cauſa matrimoniali an admittatur ſi ueritas aliter haberi non poteſt.*
20 *Quo caſu procedat teſtem inhabilem admitti,caſu quo ueritas alias haberi non poſſit.*
21 *Perſeuerantia neceſſario præſupponit principium,& antecedens.*
22 *Continuatio præſupponit aliquid antecedens cui annectitur.*
23 *Verba enunciatiua non inducunt diſpoſitionem, maximè in cauſa matrimoniali.*
24 *Nominatio in aliquo inſtrumento facta de aliqua muliere pro contage non probat matrimonium.*
25 *Fama & publica uox qualiter ſit probanda,ut effectum inducat.*
26 *Et a quibus debet habere originem.*
27 *Et qualiter teſtes debent illud deponere.*
28 *Quæ non proſunt ſingula ſimul iuncta,quandoque conſiderantur.*
29 *Quo caſu,& quando iſtud procedat.*
30 *Cauſa matrimonialis cum ſit grauis requirit teſtes idoneos,& omni exceptione maiores.*
31 *Matrimonia debent eſſe libera,& omni libertate gaudere.*

CONSIL. LXI.

1 VINCENTIAE actricitus obtinere poſſet neceſ
ſe erat probare quod proponebat & aſſerebat, &
ſic matrimonium inter ipſam & Baptiſtam fuiſſe
contractum. l.ei qui.ff.de probat.l.qui accuſare.
2 C.de eden.cum uulgar.† Et quoniam id minime probauit, ne-
ceſſario Baptiſta debet abſolui & ipſa ad expenſas condemnari
l.properandum.§.ſin autem.& l.ſancimus.C.de iudic.c.finem li
tibus,de dolo.& contuma.l.terminato.C.de fruct.& lit. expen.
c.unico.ut eccl.benefi.c.inter dilectos.in fi. de fide inſtrumen.
3 † Non enim ſufficit dicere & proponere ſed neceſſe eſt propoſi
tum & dictum probare.l.ſi priua.in ver.egiſſet. & ibi gloſſ.ff.de
ope.no.nun.l.j.in prin.&ibi gl.in uer.dicatur.ff.ſi quadr. paup.
feci. dica. capi.dilecti.ibi oppoſita & probata. extra de except.
quod non probauerit apertiſsime colligitur ex deductis per eã,
& ex proceſſu fabricato, nam dicit contraxiſſe matrimonium
cum domino Baptiſta per uerba de præſenti mediante quodam
nuncio ſeu procuratore,ad id ſpecialiter deputato per ipſum Ba
ptiſtam,quam nuncij ſeu procuratoris deſtinationem & man-
datum ut dicitur factum per ipſum Baptiſtam minime probat,
ſolum enim productus apparet Ioan.liberalis de candeloten, q
dicitur nuncius & procurator,nullus enim alius teſtis adductus ẽ
qui dicat fuiſſe præſentem dicto mandato,ſolus ergo iſte Ioan-
nes liberalis aſſertus nuncius ſeu procurator deponit ſe fuiſſe
miſſum,ut nuncium & procuratorem a dicto Baptiſta, cui tan-
quam vnico & ſingulari nulla eſt fides adhibenda,cum dictum
vnius ſit dictum nullius.l.iuſiurandi.C.de teſtib.c.cum a vobis.
extra

extra eodem cum vulg. prout etiam ex alio el nihil eſt creden-
dum, nam cum aſſerat ſe fuiſſe nuncium & procuratorem deſti
natum a do. Ioan. Bapt. neceſſarium erat talem commiſsionem
5 & mandatum probari per alios teſtes. † Et enim aſſerenti ſe fuiſ
ſe nuncium, & procuratorem, nec eſt credendum, niſi doceat
de mandato per alios teſtes. l. j. ubi plene doct. C. de procu. & de
commiſsione nuncij, habetur in l. fi. C. de exhi. & introdu. re. &
6 in l. cum proponas per Mod. C. de pac. † Et potiſsime in hac cau
ſa matrimoniali, quæ eſt ardua & grauis, in qua ſi dubitatur de
mandato, non debet quis admitti etiam cum cautione, ut dicit
Ang. in l. iuſiurandi. §. fi. & in l. qui ita. §. j. de iureiur. & Iaſ. in d.
7 l. j. col. ij. uerſ. ſexto intellige. C. de procu. † Prout etiam ſolemus
dicere, ꝙ non creditur notario, aſſerenti ſibi aliquid eſſe com-
miſſum per iudicem, niſi doceat de commiſsione per alios, quã
per ſeipſum, ut firmat Abb. in ca. quoniam contra de proba. &
ibi Fely. col. xxiij. in ij. q. & Dec. col. xvij. in fi. & conſi. xlij. & ꝓ
facultate, col. ij. nu. iiij. Et licet ipſe Io. liberalis nocet in conte-
ſtem Sebaſtianum, aſſerendo eum tunc fuiſſe præſentem, Tamẽ
ipſe Sebaſtianus examinatus iſtud inficiatur, ſolum enim dicit
hoc audiſſe a d. Baptiſta, ut eſt uidere in ſua depoſitione ſuper
primo. c. & ſuper ſecundo, tertio, & ſeq. In quibus dicit ſe tantũ
audiſſe a prædicto Bapt. & interrogatus quibus præſentibus, di
cit de ſe ſolo, & de d. Bapt. ex cuius Sebaſtiani depoſitione, pa-
tet ipſum Io. liberalis falſum depoſuiſſe, dum aſſerit tale manda
tum fuiſſe ſibi datum a Bapt. præſente Sebaſtiano. Prout etiam
ſi ipſe Sebaſtianus eſſet præſens, adhuc non poteſt dici proba-
tum quoniam eſſet iſte Sebaſtianus unicus, & ſingularis, ex quo
aſſertio dicti Ioan. liberalis dicentis ſe nuncium, & procurato-
8 rem non eſt in conſideratione, ut dictum eſt. † Rurſus depoſitio
d. Io. liberalis nihil facit, nam eſto, ꝙ dicat contenta in capitulis
eſſe uera. Tamen poſtmodum Interrogatus de uerbis formali-
bus prolatis ab ipſo Baptiſta dicit illum dixiſſe, ꝙ alloqueretur.
d. Vincentiam, ſi uolebat promittere capere ipſum in maritum.
9 † Vnde ſi poſtmodum ipſe ultra proceſsit egrediendo fines mã
dati, non poteit ipſi Baptiſtæ præiudicare, uulga. l. diligenter. ff.
mand. c. cum olim Abbas, de offi. deleg. Prout etiam dictus te-
ſtis repellendus penitus eſt, quoniam examinatus ſuper capitu-
lis maxime ſuper ſexto, dicit illa eſſe uera, & potiſsime, ꝙ per
uerba de præſenti deſponſauit ipſam Vincentiam ſecundum præ
cepta eccleſiæ, & tamen reexaminatus ſuper interrogatorijs, di
cit ſe non dixiſſe dicta uerba ſecundum præcepta eccleſiæ, cõſe
quenter uarius, & contrarius ſibi ipſi. Prout etiam contrarius re
peritur, dum in uno loco dicit portaſſe reſponſum do. Baptiſtæ
præſente famulo illius, & tamen iterum Interrogatus de hoc, di
10 cit ꝙ nullus fuit præſens. † Et uarius, & contrarius ſibi ipſi, ne-
dum repelli, ſed puniri debet. l. ij. l. qui uaria. ff. de teſti. l. eos,
ubi pleniſsime Bar. ff. ad l. leg. Cor. de fal. & per Deci. conſi. viij.
11 nu. viij. † Et qui falſus eſt in uno, in omnibus alijs falſus iudican
dus eſt. c. fraternitat. ubi Cano. extra de frigi. & malef. cum alijs
12 plenè accumulatis per Mod. in l. ſi ex falſis. C. de tranſact. † Re-
pellendus etiam eſt ipſe Ioan. liberalis, eo quoniam, ut ipſemet
aſſerit, eſt inimicus Ipſius Baptiſtæ, & patris. l. ob carmẽ. §. ſi ve
ro. ff. de teſti. c. cum. P. Mauconella, extra de accuſ. l. iij. in princ.
ubi gl. & Bar. ff. de teſtibus cum alijs adductis per Iaſ. in l. hære
ditas, nu. iiij. C. de his quib. ut Indig. Præterea aduertendum eſt,
quoniam iſte Io. liberalis, nullum habet conteſtem, dum dicit
ſe depoſuiſſe contra Vincentiam, nam tunc temporis, ut ipſe-
met fatetur nullus alius erat præſens. Ex quibus efficaciſsime
concludendum eſt, non eſſe probatum tale matrimonium fuiſ-
ſe contractum, nec ꝙ ipſe Baptiſta dederit aliquod mandatum
ad iſtud contrahendum. Dicit ulterius dicta Vincentia, ꝙ Ipſe
Baptiſta laudauit & approbauit dictum matrimonium, recipien
do munera, quod quidem nullus deponit, niſi. d. Ioannes libera
lis, qui nedum nihil probat, ſed tanquam falſarius puniri debet,
ut dictum eſt ſuperius. Alij enim duo teſtes non deponunt niſi
13 de auditu, ſeu confeſsione. d. Baptiſtæ. † Et teſtes de auditu mini
me probant, ut in c. præterea, & in c. tam literis, de teſt. & no. in
l. ij. §. item Labeo, de aqu. plu. arcen. & in l. ſi arbiter. ff. de pro-
14 ba. & per ſcriben. in c. licet ex quadam de proba. † Et confeſsio
ipſius Baptiſtæ de confeſsione naſitergij, ut dicitur ſibi miſsi a
dicta Vincentia, non probatur per conteſtes, quo caſu nihil fa-
cit cum ſit extraiudicialis confeſsio, & facta abſente parte. l. cer
tum. §. ſi quis me abſente. ff. de confe. ubi Bar. & maxime in cau-
ſa matrimoniali, ut dicit Alex. conſi. clij. uiſo proceſſu, col. fin. &
conſi. cliiij. uiſo themate, col. pe. uol. v. cum alijs alleg. per Dec.

conſi. cccx. uiſis, in fi. & mille teſtes ſingulares, minus probant,
quam unus. ut firmat ibi Deci. allegando deciſ. maximè cum di-
cti duo teſtes ultra ſingularitatem, non ſint idonei, immo peni-
15 tus inhabiles & Inimici ipſius Baptiſtæ, ut ſtatim dicetur. † Et
etiam quia miſsio, & receptio munerum non probat, nec matri
monium, nec approbationem ipſius c. j. & ibi ſcriben. de mat. cõ
tr. contra interd. eccl. Vlterius dicta Vincentia. dicit ipſum Ba-
ptiſtam perſeueraſſe in dicto matrimonio, & ꝙ inſimul fuerunt
conuerſantes, quod ultimum nullus deponit, ſed ſolum ad pro-
bandum perſeuerantiam, ipſa in teſtem adducit. d. Ioan. libera-
lis cuius depoſitio in aliquo etiam minimo non eſt conſidera-
16 bilis, ut concluſum fuit ſup. † Producit etiam. d. Sebaſtianum, cu
ius depoſitio in aliquo etiam minimo non eſt conſiderabilis ex
quo, ut ipſemet fatetur eſt inimicus capitalis. d. Baptiſtæ, quo-
niam interfecit eius patruum, iuribus ſuperius allega. Quod ꝓ-
cedit etiam ſi inimicitiæ proceſsiſſent non culpa ipſius Sebaſtia
ni, ſed culpa ipſius Baptiſtę, ſeu patrui, ut dicit Anto. de Butr. in
c. ueniens, il ſecundo extra de teſtibus. & Alex. conſi. xcix. in cau
ſa, uol. j. & Iaſo. in l. hæreditas, nu. iiij. C. de his quibus ut indig.
17 † Et ſatis eſt, ꝙ talis Inimicitia probetur uigere, & ſubſiſtere, tẽ-
pore quo producitur ipſe teſtis, & tempore quo iurat, licet per
antea non fuerit, ut in l. ſi arbiter. C. de ſen. l. j. C. de teſtamen. &
ibi expreſſe Iaſ. col. iiij. uerſi. ultimo antequam uenias ad glo. &
pulchre per Deci. conſi. clxiij. in cauſa matrimoniali. col. pe. nu.
xj. ubi allegando plures deciſio. firmat, ꝙ qualitas teſtis conſi-
deratur an ſit habilis, uel ne, uel idoneus, an non, tempore quo
18 teſtificatur. † Repellendus eſt etiam. d. Sebaſtianus quoniam, ut
ipſemet fatetur affectat uictoriam præſentis cauſæ pro dicta
Vincentia, quam dicit, & deſiderat uelle præſentem cauſam
obtinere & affectans cauſam non eſt idoneus, ut dicimus de ad
uocato, procuratore, ſollicitatore, & ſimi. ut ad plenũ proſequit
Alber. de Roſa. in trac. de teſti. car. vj. ſub rubr. quando teſt. re-
pel. rat. affec. Vlterius ipſa Vincentia ad probandum perſeueran
tiam producit in teſtem liberalem filium Saluatoris, qui depo-
nit quodam ſero eum. d. Baptiſta iuiſſe ad domum. d. Vincentię
& fuiſſe præſentem quando ipſe Baptiſta dixit fratri ipſius Vin-
centię, ꝙ intellexerat illum uelle maritare eam, & ꝙ hoc non fa
ceret, ex quo erat ſua uxor, cuius depoſitio redditur ſingularis,
ex quo alij duo teſtes Sebaſtianus, & Ioan. liberalis, nullam fidẽ
faciũt, ut ſuperius fuit dictum, & quia ſingularis, nihil penitus
probat, & etiam repellendus uenit, nam inimicus capitalis eſt
ipſius Baptiſtæ, quoniam interuenit. d. homicidio, & ulterius ta
lia uerba prolata per ipſum Bapt. etiam ſi cõſtaret illa eum pro-
tuliſſe non probant aſſertum matrimonium, ut ſtatim dicetur.
Nam ipſemet teſtis liberalis dicit Illomet ſero eum. d. Baptiſta
& duobus alijs prædictis teſtibus iuiſſe ad domum Ioan. Marię
Molendinarij, cui ipſe Baptiſta dixit, ꝙ non deberet ire ad poſtu
landum Vincentiam pro uxore alicuius, ex quo erat ſua uxor,
ubicunque eſſet, & idem uidetur deponere. d. Ioan. Maria, quæ
uerba ultimo loco prolata, uidentur probata primo aſpectu, &
per conteſtes ultra. d. Sebaſtianum, & Io. liberalem, uerum quo
niam ipſe etiam liberalis eſt inimicus, ſolum remanet depoſitio
d. Ioan. Mariæ, qui in hoc remanet ſingularis, & conſequenter
etiam dicta uerba aſſerta prolata a Baptiſta non apparent ple-
ne probata. Tamen etiam adhuc talis probatio non concludit,
neque probat dictum matrimonium. Tum quia uerba prædicta
in utroque loco prolata per ipſum Bapt. nihil referunt, nec ex-
primunt de matrimonio aliter prius contracto, conſequenter
19 non probant illud per prius contractum fuiſſe. † Nec dicatur,
ꝙ tales teſtes, & ſequens liberalis alias inhabiles de iure non de
berent admitti, tamen iſto caſu uidentur recipiendi, & recepti
uidentur probare, ex quo ſumus in caſu, in quo ueritas aliter ha
beri non poteſt, ut traditur in l. conſenſu. C. de repud. & in d. c.
ueniens, de teſtibus & per docto. in capit. tertio loco, de proba.
20 † Nam procederet, & locum haberet obiectio, quando eſſemus
in caſu, & actu, ex cuius natura alij teſtes uerisimiliter non po-
ſunt interuenire. Tunc enim iſti inhabiles remanẽt inhabiles, &
ſuſpecti, & non debent recipi, eſto ꝙ actus aliter probari non
poſſet, ita do. Ant. poſt gl. in d. c. tertio loco, ibi Fely. col. ij. & idẽ
Fely. in d. c. de certo, colu. ij. de teſt. & Alex. proprie in materia
noſtra matrimoniali conſi. cl. & cliij. uol. v. & Dec. d. conſi. cx-
xiiij. & cccx. ubi adducit Maria. Soc. conſi. xvij. ſuprafcripta, co
lu. iij. uol. j. Sed quando dicitur. d. Baptiſtam dediſſe commiſsio
nem dicto nuncio. & etiam tempore quo dicitur ipſum Bapt. re
cipiſſe naſitergium & approbaſſe aſſertum matrimonium & pro

tuliſſe

tuliſſe uerba de quibus ſuperius dictum eſt ueriſimiliter poterant interuenire alij teſtes, quàm iſti inhabiles ſuſpecti & penitus repellendi ex natura dictorum actuum. merito ergo de iſtis
21 nulla habenda eſt conſideratio. ¶ † Et ſi dicatur, quod probant per ſeuerantiam reſpondetur non poſſe iſtud procedere, cum perſeuerantia neceſſario præſupponat principium & antecedentiam
22 l. urbana. §. pernoctare. ff. de uerb. ſigni. † Vt in ſimi. dicimus de continuatione quæ præſupponit aliquod antecedens cui continuatio annectitur. l. continuus. ff. de uerbo. obliga. & patet in
23 continuatione rubricarum. † Et ulterius illa uerba, quella è mia mogliera ſunt uerba enunciatiua, quæ diſpoſitionem minime inducunt. l. publia. §. fi. ff. depo. Bar. in l. ex hac ſcriptura, col. fin. uerſi. quæro quid in contractibus. ff. de dona. & per doc. in l. ex his. C. de teſt. mil. maximè in causa matrimoniali, ut dicit Alex. conſi. cliij. uiſis. col. j. uol. v. & in terminis noſtris firmat Dec. d. conſi. ecca. col. ij. uerſi. ij. conſiderandum eſt. ubi in fortioribus terminis iſtud concludit, & idem Dec. d. conſi. cxxxiij. colu. j. &
24 col. fi. † Prout etiam quoniam nominatio facta etiam in inſtrumento publico per aliquem de aliqua muliere pro coniuge non probat matrimonium, ut eſt text. in c. illud extra de præſumpt. & firmat Dec. d. conſi. col. fi. Ad quod etiam, quoniam dicta uerba prolata per Bapt. non uidentur arguere niſi quandam nominationem & confeſsionem extraiudicialem quæ abſente parte facta, non probat ut dixi ſuperius allegando Bar. & Alex. proſequitur Dec. d. conſi. cccx. col. fi. nu. vj. & diffuſius. d. conſi. cxxxiij. per totum, maximè, col. j. & fi. & potiſsime cum teſtes aſſerentes de ea ſint penitus inhabiles, ut ſup. oſtenſum eſt, & per Dec. ibi col. fi. Nec obſtat illud quod dicta Vincentia nititur probare, uidelicet quod ipſe Baptiſta habita relatione nuncij quod matrimonium erat contractum, illud comprobauit, Nam iſtud ſolum deponit Ioan. liberalis, qui in nullo debet attendi. ut dictum eſt, & Sebaſtianus deponit iſtud intellexiſſe a dicto Baptiſta cuius teſtimonium minime debet attendi ex dictis ſuperius, eo etiam quoniam in hoc ſunt ſingulares, & ipſe Sebaſtianus deponit ſolum de confeſsione ipſius Baptiſtæ, poſtremo non obſtat fama & publica uox de dicto matrimonio adducta per ipſam Vincentiam, quoniam de ea ſolum atteſtantur. d. Ioannes liberalis, & Sebaſtianus reprobatiſsimi & funditus inhabiles ex pluribus,
25 ut dictū eſt. † Et ulterius quod peius eſt formiter non probant aſſertam famam, & publicam uocem, nam non dicunt audiuiſſe a maiore parte hominum uillæ, quod erat neceſſarium ſecundum Bar. in l. de minore. §. plurium. ff. de quæſt. & in l. iij. §. eiuſdem.
26 ff. de teſtib. cum alijs adductis per Dec. conſi. xxxvij. † Prout et quoniam ipſi non aſsignant originem & cauſam famę, ut per
27 Bar. & alios in d. §. plurium. & per Deci. d. conſi. xxxvij. † Ad quod etiam quoniam non dicunt a quibus perſonis adiuerunt, quod erat neceſſarium, ut per Can. in ca. qualiter & quando de accuſa. & per Barto. in d. §. plurium. & per Deci. d. conſil. xxxvij.
28 † Nec obſtat ſi dicatur, quod ſaltim omnia iſta ſimul iuncta debent probare matrimonium prædictum licet unumquodque de per ſe conſideratum non ſufficeret, iux. illam regulam, ut quæ non proſunt ſingula &c. ut dicit gloſſ. in l. inſtrumenta. C. de proba.
29 † Nam obiectio procederet, quando unumquodque de per ſe eſſet perfectum, alias ſecus, ut dicit Bald. in l. ſi quis ex argentarijs. §. j. ff. de eden. & in l. ſpadonem. §. quarta. ff. de excuſa. tut. & plene Iaſ. in l. admonendi. char. xxiiij. col. j. uer. iſtam concluſ. notabiliter limita. ff. de iureiur. duo enim imperfecta non poſſunt facere unum perfectum, ut per doct. ibi, & in terminis noſtris firmat Dec. d. conſi. cxxxiij. col. fi. uerſi. tertio non obſtat ubi reſpondet ad illam obiectionem, quæ poſſet fieri quod cauſa matrimonialis eſt fauorabilis, & in dubio eſt iudicandum pro ea. Nā ſumus in caſu claro, ut ibi per eū allegantē iura, Qui etiā reſpondet ad aliam obiectionem, quæ poſſet fieri de ſcandalo euitando, & maximè ceſſat cum ipſa Vincentia non dicatur car
30 naliter cognita. † Et ad comprobationem prædictorum accedat, quoniam cauſa matrimonialis dicitur eſſe grauis, & conſequenter in ea debent eſſe & requirunt teſtes omni exceptione maiores, ut tenet glo. per illum tex. in c. j. de conſang. & affi. & ibi Abb. in iij. notab. cum alijs accumu. per Dec. conſi. cxxxiij. uiſo proceſſu, nu. j. in fi. & ſeq. & conſi. cliiij. In cauſa matrimo-
31 niali. col. v. uer. viij. ponitur. & in d. conſi. cccx. nu. j. † Eo magis, cum hic tractetur de matrimonio clandeſtino contra quod omnia iura clamant ut extra de clande. deſpon. per totum. & quoniam matrimonia debent eſſe libera & gaudere pleniſsima libertate, ut in capit. cum locum. & in cap. requiſiuit, & in c. gemma. de ſponſa. & per fraudes & doloſitates, non debet quis trahi ad matrimonium contrahendum, & etiā quia circa fidem adhibendam teſtibus iudex debet eſſe ualde circunſpectus, ut in l. iij. ff. de teſti. & iſta deducta cenſeantur ad abundantem cautelam, ut mos geratur conſultanti, & ut magis oſtendatur iuſtitia ipſius Baptiſtæ doloſitas, & fraus. d. Vinc. & agentium pro ipſa & non quod cauſa indigeret conſultatione, cum de ſe pateat, & demonſtratione alia minime indigeat. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia contracta in ætate minori per uerba de futuro, non tranſeunt in matrimonium per ſuperuenientiam ætatis, nec per oſcula, nec per amplexus, & nu. 3. & ſeq.*
2 *Sponſalia modo prædicto contracta, non tranſeunt in matrimonium niſi ſubſequatur copula carnalis.*
3 *Oſcula amplexus, & ſimiles actus cenſentur fieri ſpe futuri matrimonij.*
4 *Cohabitatio ſponſi in domo ſponſæ, non operatur, ut ſponſalia tranſeant in matrimonium.*
5 *Statutum concedens marito lucrum dotis præmoriente uxore non habet locum in ſponſalibus contractis per minores, & per uerba de futuro.*
6 *Statutum loquens de marito, & uxore, an & quando extendatur ad ſponſum, & ſponſam.*
7 *Matrimonium, & ſponſalia maritus, & ſponſus, uxor, & ſponſa differunt.*
8 *Sponſalia per uerba de præſenti cōtracta in minori ætate iuris interpretatione reſoluuntur in ſponſalia de futuro.*
9 *Et an ſponſalia, ita contracta ſuperueniente maiori ætate per oſcula amplexus cohabitationem, & tranſmiſſionem munerum, & reciprocam nominationem in coniuges tranſire dicantur in matrimonium.*
10 *Et quid reſpectu ſtatuti concedentis lucrum modo quo ſupra.*
11 *Statutum loquens de lucro dotis, an locum ſibi uendicet in ſponſalibus contractis inter maiores per uerba de præſenti, licet ſponſa nō ſit tranſducta ad domum mariti, & nu. 19. & ſeq.*
13 *Et quid ſi ſimul cohabitarunt, uel fuit tranſducta ad domum mariti tamen non carnaliter cognita, & nu. 19. & ſeq.*
14 *Et an habeat locum in taliter deſponſata. eſto quod non fuerit tranſducta, nec carnaliter cognita, ſi de proximo erat cognoſcenda, & nu. 19. & ſeq.*
15 *Statutum prædictum qua ratione fuerit inductum, & alijs ſequen. & nu. 25.*
16 *Statutum prædictum, an ſit validum, & firmum, & ſeruandum.*
17 *Statutum prædictum, an ſit fauorabile.*
18 *Et an ſit ampliandum, uel reſtringendum.*
19 *Statutum prædictum an uendicet ſibi locum in deſponſata modo prædicto.*
20 *Et quid ſi in ſtatuto facta eſt mentio de liberis.*
21 *Vel maritus nulla ſuſtinuit onera matrimonij.*
22 *Statutum excludens nuptam, an extendatur ad deſponſatam, et quā comprehendat.*
23 *Opinio conſuetudine obſeruata, & approbata ſequenda eſt.*
24 *Et quid ſi eſt magis æqua, & applaudens opinioni vulgari.*
26 *Statutum prædictum correctorium eſt iuris communis.*
27 *Statutum loquens de dote lucranda quo caſu locum habeat.*
28 *Et ut locū habeat an ſit neceſſe quod mulier ſit dotata, & copulata carnaliter cognita, & ante maritum mortua.*
29 *Matrimonium conſumatum quando dicatur, & quid ſi non ſtat per maritum.*
30 *Statutum prædictum, an habeat locum in dote data, uel promiſſa, ſeu deſtinata.*
31 *Statutum loquens in dotata, an habeat locum in deſponſata per uerba de præſenti uel requiratur matrimonij conſumatio.*
32 *Nomen dos, proprie in qua dote uerificetur in materia ſtatutaria, & num. 33.*
33 *Et quid ſi mulier habet alia bona.*
34 *Patrimonium uxoris, & ſic bona parafrenalia, an ueniant in augmentum dotis.*
Dotis augmentum, an iudicetur, ut dos.
35 *In dote conſtituenda, per puellam minorem, an ſit neceſſarium iudicis decretum.*
36 *Dotis augmentum conſideratur, ut acceſſorium, et ceſſat ſublato principali.*

37 Qu-

37 *Qualitas adiecta uerbo regulatur ſecundum tempus uerbi, et quo tempore debeat adeſſe.*
38 *Qualitas a ſtatuto requiſita, adeſſe debet eo tempore, quo requiritur a ſtatuto.*
39 *Qualitas requiſita in aliquo actu, neceſſario interuenire debet.*
40 *Et prius conſtare debet de dicta qualitatis interuentu.*
41 *Nec ſufficit, q; talis qualitas poſtmodum interueniat.*
42 *Qualitas a ſtatuto requiſita, neceſſario, deducenda, et probanda eſt.*
43 *Statuti remedium intentans, non poteſt obtinere, niſi probet qualitates requiſitas a ſtatuto interueniſſe.*
44 *Geminatio enixam uoluntatem diſponentis oſtendit.*

CONSILIVM LXII.

1 PRO Vera reſolutione præſentis conſultatiōis.† Pri
mo conſiderandum eſt, quibus uerbis, & in qua æ-
tate contracta fuerunt ſponſalia inter. d. Leonat-
dum filezar, & do. Magdalenam noſtram. Si enim
ꝫcta fuerunt in ætate minori, & per uerba de futuro concluſio
uera erit, q; non tranſierunt in matrimonium per ſuperuenien-
tiam ætatis, nec per oſcula, nec amplexus, nec receptionem mu
nerum, ex quo prędicta non faciunt ſponſalia ipſa tranſire in ma
trimonium, ut eſt tex. in c. j. ubi d. Ant. & Abb. in ij. not. hoc ex-
2 preſſe colligunt, de matri. contrac. ꝫ interd. eccl. † Et ibi Inn. di-
cit, q; ut talia ſponſalia tranſeant in matrimonium, neceſſaria
erit copula c. is qui fidem, de ſponſal. taliter q; nixus, & cona-
tus ad copulā non ſufficeret. c. atteſtationes, de deſpon. impu. c.
fi. de ſpon. & ponit Cald. in ti. de ſponſal. conſi. ij. quæ requiran-
3 tur, & Card. conſi. iiij. & conſi. cix. caſus talis eſt. † Omnes enim
iſti actus, fieri uidentur ſpe futuri matrimonij, ut dicunt doct. in
locis præalleg. & Dec. conſi. ccclxviij. in cauſa matrimoniali, nu.
j. & ij. & Gemi. & Phil. Fran. poſt alios antiq. in c. j. §. idem quo-
4 que, de ſponſa. impu. lib. vj. † Minus etiam cohabitatio facta in
domo ipſius ſponſę exiſtentis ſub regimine ſuæ matris, operatur
tranſitum dictorum ſponſaliorum in matrimonium, ut declarat
Abb. in gl. ij. & Card. in v. oppoſi. in c. continebatur, de ſponſal.
impub. & not. Arch. in c. priuſquam. xxvij. q. ij. & Socin. in l. cui
fuerit, col. ij. uerſi. ex quibus infertur. ff. de condi. & demon. ſen-
tit etiam Dec. d. conſi. ccclxviij. nu. j. & col. pe. & conſi. cliij. in ef
fectu quæritur, nu. ij. ubi plura adducit, probantia ex cohabita-
5 tione non induci nec probari matrimonium. † Et ſi dicta ſpon-
ſalia in ætate minori, & per uerba de futuro fuere contracta, erit
concluſio ueriſsima q; ſtatutum concedens marito lucrum do-
tis præmoriente uxore non habebit locum in ſponſalibus præ-
dictis, ut concludit Cy. Bal. Pau. de Ca. & Cor. in l. non ſine, col.
pe. uer. inducitur etiam. C. de bon. quæ libe. & Pau. de Ca. in l. ſi
ante nuptias, quam legit cum lege præced. de diuiſione. ff. ſolu.
ma. & tenuit Bal. conſi. clxxiiij. ſi qua, uol. iij. & in l. deo nobis.
C. de epiſc. & cler. ubi Pau. de Ca. & alij idem firmant, & expreſ
ſe tenet Soc. conſi. xxvij. uiſis inſtrumentis, col. j. nu. j. uol. iiij. u-
6 bi ad id alias adducit deciſ. † Et col. ij. & iij. nu. ix. dicit, ſtatutū
loquens de marito, & de uxore non extendi ad ſponſum, & ſpō-
ſam quando ſponſalia ſunt contracta modo quo. ſup. & com-
probari poſſunt ex his, quæ habentur per omnes Cano. maximè
Moder. in rub. extra de ſponſal. Volentes ſtatutum loquens de
7 marito, & uxore non extendi ad tales ſponſos. † Cum ſponſalia
& matrimonium, maritus & ſponſus uxor, & ſponſa ualde diffe
rant, ut apertiſsimè oſtenditur ex diffinitione dictorum nomi-
num de qua ibi per eos, prædicta comprobantes ratione, & deci
ſione, quæ concluſio corroboratur ex his quæ dicuntur inferius
ubi in fortioribus terminis, concludetur ſtatutum prædictum,
8 concedens lucrum ceſſare. † Si uero talia ſponſalia inter prædi-
ctos fuere contracta aliquo ipſorum exiſtente minore, per uer-
ba de præſenti, licet quo ad formam uerborum ipſa uerba fuerūt
de præſenti, tamen propter minorem ætatem iuris interpreta-
tione fuerunt reſoluta in ſponſalia de futuro per tex. in d. c. j. §.
idem quoque, de ſponſal. lib. vj. & ibi no. omnes maximè Phili.
Fran. & tradit Bal. conſi. cccxcj. incipiam a radice, uol. j. & Car.
conſi. iiij. & d. conſi. cix. & in clem. j. q. xviij. de conſang. & affi. &
9 Cald. d. conſi. iiij. † An autem talia ſponſalia, ita contracta tranſi
uerint in matrimonium ſuperueniente ætate maiori, per oſcula
amplexus cohabitationem tranſmiſsionem munerum, & mutuā
ac reciprocam nominationem in coniuges, doct. magis inclina
re uidentur, q; ſic, per glo. in d. c. j. §. idem quoque, ubi Gemi. &
Phi. Fran. late tangunt & tenet Cald. d. conſi. iiij. in ti. de ſpon-
ſa. & Aret. conſi. cxliij. ex facto proponitur, cum alijs accumula,
per Dec. d. conſi. ccclxviij. col. iij. & iiij. uerſi. ſecundo modo ſpō
10 ſalia, & nu. iij. † Tamen aduertendum eſt, q; quantum ad lucrū,
quod conceditur ex forma ſtatuti marito muliere pdecedēte in
matrimonio, talia ſponſalia quo ad iſtum effectum, non dicun-
tur tranſire in matrimoniū, ſi talis ſponſa non fuit tranſducta ad
domum mariti, nec cum ipſo carnaliter copulata, ita uoluit Bal.
conſi. cxcv. incipiam a radice, & diffuſius, & clarius cōſi. cc. in cā
iſta, uolu. iij. ubi optimis rationibus, & deciſ. expreſſe iſtud fir-
mat, cuius opinio in caſu præſenti de plano procedit conſidera-
tis his quæ dicam ſtatim in ſeq. articulis, in quibus concludetur
tale ſtatutum ceſſare in caſu præſenti, etiam in fortioribus ter-
minis, quando matrimonium fuiſſet contractum per uerba de p
ſenti etiam inter maiores, qualiter aut dicta ſponſalia fuere con
tracta, & per quæ uerba, & in qua ętate, ſatis aperte oſtenditur
per clariſsimum aduocatum. d. Eliſabeth, & eius conſortis, qui
plene examinat. An teſtes ex aduerſo producti probent, uel no,
& peritiſsimus. d. Iudex ueritatem facti, ex lectura proceſſus per
cipere poterit, quocunque aotē ſit in caſibus duobus. ſup. narra
11 tis ſtatutū ceſſabit. † Si uero, & tertio, dicta ſponſalia per uerba
de præſenti fuere contracta inter maiores, prima facie dicendū
uidetur, q; tale ſtatutum loquens de marito, & uxore, locum ha-
beat etiā in deſponſata per uerba de præſenti, licet nō fuerit car
naliter cognita, nec ad domum mariti tranſducta per apertam
doctr. Bar. in l. nihil. ff. rer. amota. per illum text. & per alia iura
ibi per eum allegata, & etiam per tex. in l. cui fuerit. ff. de cond.
& demon. ubi Pau. de Caſt. dicit, q; ita communiter tenetur, &
q; ita uidit conſuli, & tenet Bal. per illum tex. in l. deo nobis, co-
lu. ij. C. de epiſc. & cler. Pro qua ſententia plura poſſent adduci
fundamenta quæ ſigillatim poſt Abb. refert Fely. in c. iij. loco,
col. j. extra de præſumpt. & idem Fely. in rubr. extra de ſponſal.
col. ij. quod ſequitur etiam ibi do Præpoſi. remiſsiuè tamen, col.
iij. Prout, & facit Io. Campeg. in tract. de dote, in v. & ult. par. q.
12 xiij. col. j. & fi. ubi aſſerit hanc opin. ſeruari in practica. † Tamē
ibi in fine dicit procedere, qn̄ maritus ſuſtinuit onera matrimo
nij, & non aliter, quam etiam ſniam uidetur ſequi Bal. conſil. cx.
conſuetudo, uol ij. & Signoro. de Amode. conſi. cxlv. in quæſtio
ne quæ uertit, & idem uult Pau. de Caſt. & Corn. col. pe. & fina.
ubi dicit hanc opi. eſſe ueriorem, & communem in l. non ſine.
C. de bon. quæ libe. & Pau. de Ca. in l. de diuiſione, col. pe. & in l.
ſi marito. §. j. ff. ſo. ma. & in d. l. deo nobis, & in l. ſi donaturus. §.
fi. ff. de ꝯd. cau. da. quod etiam uidetur ſequi Iaſ. ibi col. fi. & ple
ne hanc opi. proſequitur Ang. Aret. inſti. de act. §. fuerat, col. mi-
hi. xvj. nu. xxiiij. uer. quæro de quæſt. quotidiana, & Cor. conſi.
13 cxlix. licet, uol. j. † Conſiderat tn̄ ibi cohabitationem & tranſdu
ctionem in domū mariti, & onera, licet copula non fuiſſet ſub
ſequuta, prout expreſſe conſiderat Abb. conſi. lxxix. ſtante ſta-
tuto, uol. ij. ubi idem conſuluit, quando eſt tranſducta ad domū
mariti, licet non ſit cognita. Prout etiam uidetur innuere idem
Corne. conſi. ccxlviij. col. j. uol. ij. licet poſtmodum ibi conclu-
dat in contrarium, & hanc ſententiam uidetur ſequi Bal. nouel.
in trac. de dote in vj. par. princ. in xxij. ſpeciali, fol. mihi. xxvj. &
& bene faciunt ad eandem ſententiam ea quæ ponit Soc. conſi.
xxviii. circa primum, col. iij. ubi concludit ante copulam adhuc
eſſe uerum matrimonium, uolu. j. & clarius, & copioſius, conſi.
ccxxiij. circa præſentem conſulta. col. ij. uol. ij. uer. quod autem
14 dicit, & col. pe. † Vbi concludit tale ſtatutum habere locum in
deſponſata per uerba de præſenti, eſto quod non ſit tranſducta
ad domum mariti, nec carnaliter cognita, & potiſsime ſi matri-
monium erat de proximo conſumandum, ut uidetur firmare
idem Socin. conſil. octauo, colum. j. nu. ij. uol. iij. & aliæ deciſio.
firmantes hanc opin. poſſunt adduci, quæ referuntur per docto.
15 in locis, & conſi. adductis. ſup. † Volentes, q; ratio qua fuit in-
ductum. d. ſtatutum non ſit propter onera matrimonij, ſed pro
pter fędus, & bonum mariti, & ut facilius maritus inducatur ad
contrahēdum matrimonium, ut expreſſe uidetur firmare Pau.
& alij in dicta. l. ſi donaturus. §. fina. & Corne. in dicta. l. non ſi-
ne, colum. pen. & diffuſius Soc. d. conſi. ccxxiij. uolu. ij. & in d. l.
cui fuerit, col. pen. & fi. ff. de condi. & demon. & conſi. xxvij. nu.
xvij. uol. iiij. & Bald. nouel. in d. tracta. in vj. par. princi. in xxvij.
ſpeciali, in fin. & Corn. in authen. ex teſtamento, col. v. uerſicu.
quinto in quantum. C. de colla. & Iaſ. in auth. præterea, col. xij.
C. unde uir, & uxor. Prout etiam concludere uidetur Dec. con-
16 ſi. cclx. quæritur breuiter, nu. ij. & nu. iiij. in fi. & nu. vj. † Quibus
conſideratis, dicendum uidet, locum fuiſſe factum lucro conceſ
ſo per. d. ſtatutum, quod eſt ualidum, & firmum, & ſeruari debet

ut uoluit

ut uoluit Bal.in l.j.in iij.q.& ibi Pau.de Caſt.C.de inoff. teſta-
men.& in l.hac edictali,col.ij.C.de ſecund.nup.cum alijs accu
mu.per Fran.de Cur.conſi.lxxviij.do.Franceſchina,col.ij. in fi.
& col.iij.& per Dec.conſi.cxcv.ſtudendo breuitati,nu.j.& con
ſi.cclxxxiij.& diligenter,un.j.& vij.& conſi.ccxciiij. in teſtamẽ
to,nu.iij.& conſi.aia.& pro tenui,col.j.& conſil.ccccij.in cauſa
17 illuſtriſsimi,nu.j.† Eo magis cum tale ſtatutum uideatur fauo-
rabile attenta principali ratione ipſius,quæ fuit innitare homi-
nes ad contrahendum matrimonium,quod eſt fanotabile.l.j.ff.
18 ſolu.matrim.† Conſequenter debet ampliari, & non reſtringi,
ut ſeutit Alex.conſi.xlviij.uiſis,col.pen.uol.j.& conſi.ccxiij.ui-
ſia col.pe.uol.ij.& Dec.conſi.ccliij.incaſu propoſito,col.ij.nu
19 me.iij.¶ † Iſtis tamen non obſta. contrariu opi. uidetur magis
uera, magis communis,& magis obſeruata in practica,& con-
ſuetudine approbata,quam opin.expreſſe tenet Bald.in d l.non
ſine, rationibus per eum addoctis, & idem Baldos. in au-
then.dos data,col.ij.C.de dona.ante oupt.& cooſi.ccxc.uolu.j.
iſtæ allegationes,col.iij.uerſi.ꝙ uir non lucretur, ubl conſide-
rat an in ſtatuto fiat mentio de liberis, & ao maritus ſuſtinoe-
rit oneta matrimonij,& reſpondet ad no.per Bar.in d l.nihil.ff.
rer.amota.& idem etiam uult ipſe Bal.ubi bene loquitur ad ca
ſum noſtrum.conſi.cclavij.factum dignoſcitur,uol. iiij. & ean-
dem ſententiam ſecutus eſt Saly.in l.cum te.C.de dona.an.nup.
ubi per ſex.col.examinat articulum, & concludit in haoc par-
tem, & reſponder adductis in contrarium, & idem facit in d.l.
deo nobis,& in l.mulierem.ff.de ritu nupt. ſequitur etiam Ao-
ge.in l.j.C.de impo lucræ.deſcri.lib.x.& Cuma. in d.l. de diui-
ſione,& in l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur.ff.ſolu.mat. & Ful
go.in d.l.non ſine,dicit Ita fuiſſe iudicatum, prout etiam refert
ibi Corn.col.pen.in fi.& pro hac parte tenuit Saly. conſi. ſuo in
cip.Iacobus promiſit Stephano,tenuit etiam Pet.de Anch. con
ſi.xvij.pro ſolutione dubiorum,& in lectu. ſua idem tenet in c.
primo de ſponſal.lib.vj.hanc eandem opin.ſequitur Abb.in c. ſi
inter de ſponſal.& in cap.ſecuodo,de ſpou.duo. & in cap. ex pu
blico,de conuerſ.coniuga.& plenius in capitu.iij.loco, de præ-
ſump.& diffuſiut.conſi.primo uolum.j.ubi adducit pro hac ſen
tentia rationes,& deciſio.& reſponder contrarijs, & hanc ean-
dem ſequitur expreſſe Felyn.in dictu cap.tertio loco.colu.ſecũ
da, & iij. ubi dicit eam eſſe magis ſuſtentabilem, quam firmat
pluribus medijs,rationibus,& deciſio.& reſpondet fundamen
tis,& ratiooibus in contrarium adductis,& diffuſius proſequi-
tur Idem Fely.in Rub.de ſponſal.colu.ij.iij.& iiij.Vbi dicit ex-
preſſe hanc opi. eſſe magis communem, ut ſtatutum conce-
dens lucrum marito prædecedente uxore locũ non habeat,quã
do eſt deſponſata per uerba de præſenti, non tamen transducta
ad domum mariti,nec carnaliter cognita,prout euenit,& con-
tingit in caſu præſenti,& practi.Pap.in for.libel. quo ux. ag.ad
dot.col.v.uer.unde pro eius declaratione,fol.mihi.lxj.col.ij. fir
mat hanc opi.& dicit, ꝙ conſuetudo inclinat in hanc partem,
20 contra opi.Bar.† Et eandem opi.tenet Corn. ubi plene tangit
conſi.ccxlviij.in præſente conſultatione,col.iij.uol.ij. maximè
quando in ſtatuto facta eſt mentio de liberis,& reducit ibi opi.
doct.ad concordiam,quæ concordia facit in fauorem ipſius. d.
21 Eliſabeth,& conſortis.† Et Iaſ.in l.non tantum.C.de lega. dicit
opi.Bar.eſſe falſam,quaodo maritus nulla ſuſtinuit onera ma-
trimonij,ut punctaliter eſt in caſu præſenti,quod ultimum ex-
preſſe tenet Io.Campeg.in d.trac.in ult.par.q.xiij.in fi.& Soci.
in d.l.cui fuerit.ff.de condi.& dem.hanc opi.ſequitur compro-
bando eam ratione,& auctoritate, & reſpondendo contrarijs.
22 † Ad quod bene faciunt quæ uult Soc.cõſi.xxx.quamuis ex his,
uol.j.Vbi concludit,ſtatutum excludens nuptam, non extendi
ad deſponſatam.Solum enim comprehendit eam,cum qua tem
pore mortis matrimonium fuit contractum, & carnali copula
conſumatum,& idem uult ipſe Soc.conſi.viij.col.ij.uol.iij.& po
ſtremo nouiſſ.Bonoñ.in ſing.cvj.qui de proximo eſt cingendus
affirmat hanc opi.eſſe communem.Non tranſcribo iura, ratio-
nes,& deciſ.quibus doct.prædlleg.mouentur ad tenendum opi.
iſtam,reſpondendo adductis pro cõtraria ſententia,ex quo om
23 nia impreſſa ſunt,& oculatim uideri poterunt.† Quibus ſtanti
bus hæc opinio tanquam magis communis,& magis uera, ma-
gis obſeruata,& conſuetudine approbata ſequenda eſt,ut hr̃ in
c.nouimus,de uerb.ſig.& in l.j.ff.de off.quæſto.& inſti.de here.
inſti.in prin.& per Cano.in c.ne innitaris,de conſtl. & per Bar.
in l ij.C.de pœn.iud.qui ma.iud.cum alijs uulga. iunctis etiam
no.in l.minime,& in l.ſi de interpretatione.ff.de legi.& in c. cũ
24 dilectus,de conſuetu.† Et quia eſt magis æqua,& magis applau
dens opin.uulgari.l.ita uulneratus.§.pe.ff.ad leg. Aqui.l.j.ff.du
iuſt.& iu.& ibi Pau.de Ca.& late Dec.in l.ea quæ, in partes. §.
j.ſup.de reg.iur.iunctis etiam nota.per Bald.in l.maximum ui-
tium.C.de liber.præter.& in c.j.de pa.conſtan.uer.opizzoni, in
fi.& refert Iaſ.in l.eum qui ita.§.qui ita,& in l.qui ante chal.co
lu.ij.ff.de uer. Volentes ſenſum,& intellectum non conſonantẽ
25 auribus uulgi,eſſe extraneum,& minime tenẽdũ.¶ † Ad quam
opi.comprobandam primo aduertendum eſt,ꝙ licet aliqui do
cto.in locis.ſup. citatis teneant ꝙ ratio ſtatuti prædicti conce-
dentia lucrum marito.&c.non ſit illa ſola propter onera matri
mooij,ſed alia de qua.ſup.Tamen ipſi non inficiantur. & potiſ
ſima cauſa, & ratio inductiua non fuerit propter onera matri-
monij,quinimmo à communiter accidentibus doct.communi-
ter concludunt, ꝙ ratio inductiua ſtatuti fuerit propter onera
matrimonij,licet in ſtatuto non fuerit expreſſa,ut dicunt com-
muniter antiqui docto.in d.l.ſi donaturus,& in alijs locis, pro
hac opi.adductis.ſup.maxime per Abb.d.conſi lxxix.col.ij. uo
lu.ij.& per Iaſ.in l.non tm̃.C.de legat.col.ij.& ponit etiam De-
ci.d.conſi.ccccij.nu.vij.ubi infinitas fere ad hoc adducit deciſi.
hoc comprobantes,& d conſi.ccliij.nu.iiij. Ponunt etiam oẽs
doc.maxime Soc.in l.de diuiſione.ff.ſo.ma.& conſ.ix.uer.xvj.&
conſi.xxv.uer.ſecundo hoc probatur,uol.j.& Pau.de Ca. conſi.
ccxxxij.pro pleniori,colu.ij.& tenendo haoc rationem potiſsi-
mam inductiuam dicti ſtatuti ea ceſſante.uti ceſſat in caſu præ
ſenti,ceſſare debet & diſpoſitio ipſius.l.adigere. §. quamuis.ff.
26 de iu.patr.c.cum ceſſante,cum alijs concor. de app.† Secundo
conſidero ꝙ tale ſtatutum eſt correctorium iuris communis,uo
lentis ſol. mat. dotem reſtitui heredibus mulieris.l.unica,circa
principium.C.de rei uxor.act.l.fi.C.ſo.mat.c.fi.in fi.de do. int.
uir.& uxo.Conſequenter procedere debẽs in ſolo caſu expreſſo
in ſtatuto,nam alius cenſetur eſſe omiſſus, & non Includitur ſi
non eſt expreſſus,ita Signoro.de Amod.conſi.ix.queſtio propo
nitur,& Ang.conſi.clviij.ſi pater filiam,in prin. & Bened. Cap.
conſi.lxxxiiij.cum oĩſis,col.ii.& Fely.in d.c.tertio loco, & in ru
br.de ſponſal.col.iij.& Franc.de Cur.d.conſi.lxxviij.col.vj.& p
Abb.d.conſi.j.& per Soc.in d.l.cui fuerit,& firmat Dec.d.con-
ſi.xix.nu.iij.In quibus locis concludunt,tale ſtatutum correcto
rium iuris communis,& odioſum,ſolum habere locum in caſu
expreſſo,& non extendi ad alium caſum non expreſſum, nec e-
tiam ad caſum fictum, nec ad caſum improprium,ut etiam fir-
27 mat Soc.cõſi.viij.col.fi.nu.vj.uol.iii.† Et eſt optima deciſ. Bal.
in l.j.C.de condi.ob cau.quam refert,& ſequitur Io. Campeg.
in d.tract.in ult.par.q.lx.uolentes ſtatutum loquens de dote lu
cranda,non habere locum niſi in caſu uero,& proprie compre-
henſo in ſtatuto,& comprobari poſſunt ex his quæ dicit Franc.
de Cur.conſi.ix.col.j.uolens tale ſtatutum odioſum non debe-
re extendi,maxime quando in eo uerba ſunt clara,nam tunc ad
unguem,& ad contextum debent obſeruari,ut idem Franciſ.de
Cur.uult allegando alias deciſ.conſi.xxxv.col.vij.& conſi. xxx-
28 vij.col.iij.in prin.† Quibus ſtantibus conſiderando uerba dicti
ſtatuti, reperio ſtatutum loqui quando mulier fuit copulata &
dotata,& mortua eſt ante maritum,uerbum aũt copulata, intel
ligitur de ea quæ fuit carnaliter cognita,ut expreſſe in terminis
dicit Bal.in d.l.ſi ſine,quem ibi ſequitur Pau.de Caſt. & alij ibi
relati per Corne.& idem Pau.In d.l.deo nobis.in fi.expreſſe te-
net Bal.d.conſi.cxcv.& conſi.cc.uol.iij.& Fely.in d.c.tertio lo-
co.& in d.rub.de ſponſ.col.ij.circa fi.& facit quod habetur in c.
ſuper eo.de eo qui cogno.conſang.uxo.ſuæ.& firmat Soc.d.cõ-
ſi.viij.col.ij.uol.iij.In quibus locis cõcluditur ſtatutum loquẽs
de copulata,non uerificari,niſi in ea quæ fuit carnaliter cogni-
29 ta.¶ † Quibus non obſtat ſi dicatur ꝙ tale uerbum fuit adim-
pletum ex quo non ſtetit per ipſum.d.Leonard. conſumare di-
ctum matrimonium ut tradit Bal.in d.l.non ſine.& ſequitur ibi
Corne.in fi.et idem Bal.in d.l.deo nobis,et Soc.d.conſi.viij.uo-
lu.iij.Ex quo minime probatum apparet ꝙ Ipſa. d. Magdalena
recuſauerit conſumare matrimonium caſu quo probaretur eũ
fuiſſe uiri potentem,præterea obiectio tollitur ex his quæ dicit
idem Soc.d.conſi.viij.col.fi.et Bal.conſi.cx.conſuetudo.uol.ij.
Similiter conſiderando uerbum et participium poſitum in ſta-
30 tuto prædicto,dotata,neceſſe eſt dicere † ꝙ uerificetur in dote
quæ fuit tradita ſeu data,uel ad minus promiſſa ſeu deſtinata in
teſtõ,iuxta pleniſsimẽ not.per Bar.et omnes ſcrib.in rub.ff.ſol.
ma.dũ tractãt diffinitionẽ dotis,et per Mod.ſenẽ.ibi col.j.et ij.
et per Bar.et alios,in l.Titio centũ.§.Titio genero.ff.de condi.
et de-

& demon.& in caſu præſenti nulla dos fuit tradita nec data mi-
nua apparet deſtinata in teſtamento, minua & promiſſa conſe-
quenter illud participium, dotata, modo aliquo non poteſt ueri
31 ficari.†Et eſt bona deciſ.Soc.conſi.lxiij.in cauſa uertente, colu.
quarta,& colum.penul.uerſic.nunquid.volum.primo, ubi uult
quòd ſtatutum loquens, in dotata, non habet locum in deſpon
ſata per uerba de præſenti,ea quo requiritur conſumatio matri
monij,& idem Socin.conſi.claa.In præſenti conſultatio, colu.
ſecunda,uerſi.confirmatur,& conſi.ccvij.In cauſa dominæ An
næ.colum.ſecunda,in fin. uolum. ſecundo.tenet ꝙ dotata dici-
tur,quando dos eſt tradita,ea quo tale participium requirit a-
ctualem dotationem,& ſignificat effectum iuris, ut dicit Bald.
in l.mater pro filia.in fine.C.de iur.dot.cum alijs alleg.per De-
32 ci.conſi.cvj.pro tenui.colum.ſecunda,nume.ſecundo.†Pariter
ſi conſideramus nomen dotis,poſitum in ſtatuto,certe non po-
terit uerificari proprie, niſi in dote data ſeu tradita uel ſaltim
promiſſa,ut dicunt omnes in dicta rubr.ff.ſoluto matrimonio.
& in terminis noſtris ponunt omnes ſcriben.in dicta l. ſi dona-
turus.& Iaſ.In dicto §.fuerat.car.fina.colum. prima & in dicta
rubric.colum.v.& vj.ubi allegat conſi.Aleaan.& alias deciſ. &
ponunt omnea max.Modern.in l.de diuiſione. ff. ſoluto matri-
monio.& Socin.conſil. xxaij. nume.quarto,uolum.iij & Ioan.
Campeg.in d.tracta.de dote,in ultima. par.quæſt.aiiij.& quia
dicto.d.Leonardo,nulla fuit doa data,nec tradita, nec promiſ-
ſa,ſtatutum iſto caſu locum habere non poterit,ut in iſtis termi
nia optime tradit Corne.conſi.cxavij.Licet in hac conſultatio-
ne,uolum.quarto,ubi ratione,& auctoritate concludit tale ſta-
tutum non habere locum niſi in dote data,uel promiſſa, ſecus
33 autem ſi nulla fuit conſtituta dos.†Quinimmo ulterius uult, ꝙ
etiam ſi mulier habeat alia bona, ſtatutum adhuc non haberet
locum,ex quo loquitur in dote,quod nomen non uerificatur ni
ſi modo quo ſupra, & ulterius proprie uidetur tangere caſum
noſtrum ſi in libello,& articulis ipſius mariti actoris,nihil dici-
tur de dote data ſeu promiſſa,prout eſt in caſu præſenti, conſide
rato libello,& capitulis ipſius.d.Leonardi,& ad idem eſt conſi.
Abb.xlvj.Tria mihi,in ij.dub.uolu.j.ubi tenet ſtatutum ceſſare
quando mulier nihil dedit in dotem, & magis in terminis eſt
conſi.Cuma.cia.do.Ioanna,col.ij.nolens tale ſtatutum ceſſare
quando nulla dos eſt data,& iſtud idem prius uoluit Bal.conſi.
cij.Mulierem maritus,uei quarto, quod refert Iaſ.in rubric. ff.
ſoluto matrimonio.col.v.uerſi.adde ꝙ Bal.& Bal.conſil. cc. In
cauſa.uolu.iij.ubi uult ſtatutum ceſſare quando nulla dos eſt cõ
ſtituta,& quando maritus nihil poſsidet de bonis ipſius uxoris,
ut proprie contingit in caſu præſenti,& idem Bal. conſi. claxx-
iiij.Si qua in tertia parte,maximè quando dos non eſt conſtitu-
ta,& puella eſt minor,ea quibus patet ꝙ qualitates requiſitæ a
ſtatuto non ſunt modo aliquo uerificatę,conſequenter ceſſabit
diſpoſitio ipſius, probandæ enim erant ab ipſo.d.Leonardo a-
34 ctore,ut ſtatim dicam.†Nec prædictis habet obſtare ſi dicatur
ꝙ ipſe. d. Leonar. debet lucrari medietatem patrimonij, quod
habuit tempore mortis ipſa.d. Magdale. quæ ſucceſsit eius pa-
tri,& per fideicommiſſum.q.d.Ioan.eius patruo,& hoc uirtute
d.ſtatuti uolentis maritum lucrari medietatem.d.patrimonij,
eſto ꝙ non fuerit datum in dotem.Prout etiam quia tale patri-
monium dicitur uenire in augmentum dotis,de quo idem dicẽ
dum,& Iudicandum eſt prout de ipſa dote.l.ſi marito.§.fi.ff. ſo.
mat.l.etiam C.de iu.dot.& in terminis. d. ſtatuti firmat Cy.In l.
ſi conſtitutæ.C.de dona.ante nup.& eſt tex.in l.inter.ff. de pac.
dot.& ponit Abba.d. conſi.alvj.in j.dubio uol.j.Ioan. Camp.in
35 d.trac.in ult.par.quæſt.ix. † Nam ceſſat obiectio conſiderando
minorem ætatem ipſius d.Magd.& quia nullum interuenit de-
cretum iudicis,nec auctoritaa alicuius perſonæ poſt mortem di
cti ſui patris,& quia de bonis.d.ſponſæ nihil unquam fuit poſ-
ſeſſum a d.d.Leonar.ut punctaliter dicit Bal.d. conſi. clxxxiiij.
uolu.iij.& Cuma.d.conſil.cix.quod etiam tangit. d. aduocatus
36 ipſius.d.Eliſabet,& conſortis. † Nec de augmento eſt faciendũ
conſideratio, ea quo illud conſideratur tanquam acceſſorium,
ad principale,quo ſublato neceſſe eſt,& ipſum acceſſorium ſub
uerti regula acceſſorium,de reg.iur.lib.vj.cum uulga. Præterea
& magia in teminis,& concludenter ceſſat obiectio, quoniam
ſtatutum non ſimpliciter concedit marito in lucrum medieta-
tem ſui patrimonij,ſed cum illa qualitate, quando uxor habe-
ret patrimonium tempore quo nubit, ut patet ea uerbis ſtatuti
quod geminatè iſtud exprimit,& ſic neceſſe eſt ꝙ mulier tem-
pore quo nubit,habeat patrimonium ad effectum, ut medietas
illius cedat lucro mariti,uxore poſtmodũ præmoriente, & quia
ipſa.d.Magd.tempore quo nupſit nullum habebat patrimoniũ,
37 neceſſario ceſſabit diſpoſitio dicti ſtatuti.†Qualitas enim adie-
cta uerbo, regulatur ſecundum tempus uerbi, debetque adeſſe
tempore uerbi,ut diſpoſitio procedat,& locum habeat, uulg.l.
in delictis.§.ſi detracta.ff.de nox.l.Titius.ff.de teſtamen.mil. l.
plenum.§.æquitij.ff. ſi uſufr.pet.& pulchre per Bar.in l.Titius.
& plenius ac diffuſius.in l.ea facto.in ij.oppoſi.ff.de uulg.&pu
pil.& pulchre in materia ſtatuti tangit Cuma.conſ.cxlvj.col.ij.
& Soc.qui alias deciſio.adducit conſi.xix.col.ij.nu.iij. & conſi.
lxxxj.non eſt dubium.nu.xij.uol.iij.& conſi. caaj. Viſa contin-
gentia.col.j.uol.j. & multa ad id in materia ſtatuti, accumulat
Deci.conſi.quinto,nu.iiij.& conſi.ccxviij.In caſu ad me tranſ-
38 miſſo.num.vuj.†Iſtę enim qualitates a.d. ſtatuto requiſitæ de-
bent interuenire, & adeſſe, eo tempore quo requiritur ab ipſo
ſtatuto,ut per Bar.ubi ſup.& per Dec.conſi.aaiiij.& pro uirili.
nu.iij.&probatur quoniam iſta qualitas eſt magni effectus,con
ſequenter debet eſſe tunc temporia quod requiritur a ſtatuto,
& probandum eſt ꝙ eo tempore interuenerit. d.l.Titius, ubi
Bar.Bal.& omnes,& idẽ Bal.& alij in d.§.ſi detracta. cum alijs
adductis per Fran.de Cur.conſi.xvj.Clarus uir. col.aij.uerſicu.
uel reſpondemus,& conſi.xvij.Viſo puncto.col.v.uer.quantum
ad quartam conſiderationem,& conſi.lv.Super proceſſu, colu.
39 iiij.†Et ſuadetur,nam quando actus requirit aliquam qualita-
tem neceſſe eſt quòd interueniat,& actus & ipſa qualitas, ut in
capitu.ubi periculum.§.cæterum.de electio.libro ſexto, & po-
nit Franc.de Curt.conſi.lxvj.Sapienter.colu.antepenu.in prin.
40 † Et adhoc ut diſpoſitio locum habeat,neceſſe eſt ꝙ prius con
ſtet de dicta qualitate, alias diſpoſitio non ualet. l. diuus.l.Ti-
tius.ubi Bart.& alij.ff.de teſtamen.mil.& per Bar.in l.diuus.co
lum.ij.ff.de re iudi.& per Alexan.conſi.j.uolum.iij.& ad id mul
ta adducit Franc.de Curt.conſi.lix.Dua Philippus col.vij. uerſ.
41 Tũ quia quoties.†Et adeo prædicta uera ſunt, ꝙ non ſufficit di
ctam qualitatem interuenire ex poſt,ea quo neceſſe eſt ꝙ prius
interueniat,& tempore actus celebrati.Nec illi eſt ſatisfactum
ſi poſtmodum ſuperueniat,ut per Bal.in l.Fulcinius. §.hoc ædi-
ctum.ff.ea quibus cau.in poſſ.ea.& per Alexan.conſi.cxxj. Vi-
ſo proceſſu colum.fi.uol.primo cum alijs pleniſsimè accumu-
latis per Franc.de Curt.conſi.lxxiij.Super memorata. column.
tertia,& no.Socin.conſi.avj.Anno domini,nume. aaxviij. uol.
42 quarto.†Qualitates enim requiſitæ a ſtatuto debent deduci &
probari ad hoc ut habeat locum,ut dicit Barto.in l.prima § ait
prætor ff.ne quid in loco pub.& in l.iiii.§.prætor ait in fin. ff.de
dam.infec.& no.Ioan.Andr.in cap.j.de homi.libr.vj. cum alijs
accumulatia per Deci.conſi.ccxxij.uiſo puncto,nu.ſecundo, &
conſi.ccxlij.Superioribus diebus nume.ſecundo & conſi.ccclvj.
in cauſa.nu.iiij.& ponit Socin.in d.conſi.laiij.col.iiij. circa fin.
uolum.primo & dicto conſi.ccvij.col.ſecunda uolum.ſecundo.
43 † Intentans enim remedium ſtatuti, ad hoc ut obtinere poſsit
neceſſe habet probare qualitates requiſitas ab ipſo ſtatuto ut
dicit Bar.in l.j. ff.de condi.ex leg.& Bal.in l.ſi quis non dicam
rapere.C.de epiſcop.& cler.cum alijs per Socin.conſi.xxvij. Vi
ſis inſtrumentia colum.iij.nu.aiiij. & conſi.lav. Concluſio.ſup.
firmata nume.iiij.& conſi.ciiij.Viſis compromiſſo.nu.av.uolu.
quarto,& ponit Corne.conſi.laaa vij.Viſia actis colu.ij.uolum.
iij.& ad id plura accumulat Franciſ.de Curt.conſi.xvj.&xvij.&
xviij.& plenius Fel.in cap.ij.col.ij.de reſcri.& in cap. licet cau-
ſam de prob.& In c.quoniam abbas de off.dele.& in c.eaamina
ta col.iij.& iiij.de iudi.& in c.licet hely.de ſimo.Vnde cum qua
litates requiſitæ a dicto ſtatuto minime interuenirent tẽpore re
quiſito ab ipſo ſtatuto,& minimè probatæ uerificatæ appareant
per ipſum. d. Leonardum actorem neceſſario concludendum
eſt ipſum non poſſe uti nec gaudere beneficio & remedio dicti
44 ſtatuti.†Potiſsime cum ſtatutum per uerba geminata requirat
dictas qualitates, quæ geminatio tanto magis oſtendit enixam
uoluntatem ipſorum ſtatuentium fuiſſe ut dictæ qualitates de
berent interuenire tempore quo ipſa do.Magdalena nupſit iux
ta no.in l.baliſta.ff.ad Trebel.& per Bar.in l.cum ſcimus.C. de
agrico.& cenſi.lib.aj.cum alijs adductis per Cano.in c. fin. ex-
tra de offic.de legat.& per Modernio.in l. prima in principio.
ff.de offi.eius.& per Franciſ.de Curt.conſil.xaa.& conſi.xl. co-
lum.quarta & conſi.lxv.colum.octaua,& per Deci.conſi.lx. Vi-
ſo themate, columna ſecunda. Quibus omnibus conſideratia,
omiſsis pluribus alijs quæ ad præſentem conſultationem poſ-
ſent adduci,reſultat uera & firma concluſio, quòd ipſa d. Eli-
ſabeth,

ſab cth, & eius conſors, debent abſolui, ex quo ipſe. dom. Leo-
narduu nec bene nec iuridicè contra ipſos præſens iudicium in
tentauit nec euitare poterit condemnationem expenſarum per
iura uulgar. Pariſius Padux.

SVMMARIVM.

1 *Mutus & ſurdus ſimul a natura an poſsint matrimonium contrahe re, & ſeq. & nu. 4.*
2 *Et quid ſi ex accidenti fuerit mutus & ſurdus.*
3 *Mentecaptus matrimonium contrahere non poteſt.*
4 *Mutus & ſurdus a natura reputatur ut mentecaptus.*
5 *Et quid ſi talis mutus & ſurdus a natura ſignis & coniecturis oſtẽderet intellectum & nu. 7.*
6 *Matrimonium conſenſu contrahitur.*
8 *Mutus & ſurdus a natura, an ſignis & coniecturis oſtendat intellectum relinquitur arbitrio iudicis.*
9 *Mutus et ſurdus eueniente ætate habili, ſi matrimonium contrahere permittuntur per gubernantes illos uocandi ſunt ſubſtituti.*
10 *Legitimatus regulariter excludit ſubſtitutum, ſub cõditione ſi grauatus deceſſerit ſine filijs etc.*
Tempore tamen legitimationis prædictæ citari debet ipſe ſubſtitutus.
11 *In quolibet actu fiẽdo, per quem quis poteſt lædi, citandus uenit ille, qui poteſt ex eo lædi et offendi.*
12 *Aſſerenti aliquid incumbit onus probandi.*
13 *Ex quibus ſignis et coniecturis probetur mutum, et ſurdum a natura habere intellectum.*
14 *Quod quis careat mente et intellectu percipi non poteſt niſi ex actibus extrinſecis.*
15 *Mutus et ſurdus a natura, an poſsit condere teſtamentum.*

CONSILIVM LXIII.

MORTVVS Eſt nobilis Spiritus ſorbini dominus de Gardana relicto filio maſculo infante muto & ſurdo a natura, & una filia, qui ſpiritus dictũ filium uniuerſalem hæredem inſtituit, filiam uero in certa ſumma pro dote & legitima tantum. & dicto filio ſi deceſſerit ſine filijs maſculis ſubſtituit. d. Franc. & claud. ſorbini fratres conſanguineos ſuos excludendo filias & nepotes, ut bona conſeruarent in agnatione & familia, cum talis ſubſtitutio ſit ualida & firma & præfati ſubſtituti prætendant poſt mortem dicti filij muti, & ſurdi, uenire ad dictã ſucceſsionem uirtute ſubſtitutionis prout diſponunt iura communia & aperta, dubitant tamen pro eorum intereſſe & pro his quæ in futurum euenire poſſent informari, & reſolutionem habere ſuper infraſcriptis, & primo. An dictus filius uere mutus & ſurdus a natura adueniẽte legitimo tempore, poſsit contrahere matrimonium, & quo caſu & quibus ſolennitatibus id fieri debeat. Ita ut tale matrimoniũ a dictis ſubſtitutis non poſsit impugnari. Secundo an talis filius poſsit condere teſtamentum. Tertio & ultimo ex quibus ſignis & coniecturis poſsit comprehendi, ꝙ talis filius mutus &
1 ſurdus a natura habeat intellectum. † Ad reſolutionem primæ dubitationis. Bal. Ang. Fulg. & Ro. & Corne. col. j. in l. diſcretis. C. qui teſtamen. fac. poſ. per rationem de qua in illo tex. expreſſe uolunt, ꝙ mutus & ſurdus inſimul a natura nullum poſsit cõtrahere matrimonium nec ſpirituale nec carnale, nam in ipſo præſumitur carentia & defectus intellectus, quo fit ut nullum poſsit per talem perſonam matrimoniũ contrahi, quia non poteſt intelligere ſpirituale uinculum matrimonij prout ſonat in
2 ius. † Secus quando mutus & ſurdus ſimul eſſet ex accidenti & hanc ſententiam ſequitur Iaſ. in d. l. diſcretis. col. iij. in fi. & col. fi. uerſi. nunquid autem mutus, & reſpondet ad. c. cum apud ex-
3 tra de ſponſal. ¶ † Et eandem ſententiam ſequi uidetur Ang. in l. humanitatis. C. de impube. uolens ꝙ mentecapti non poſſunt contrahere matrimonium cum non habeant conſenſum qui in matrimonio requiritur, uulg. l. nuptias. ff. de reg. iur. & hoc idẽ
4 ſequitur Iaſ. in d. l. humanitatis. circa fi. † Et ꝙ mutus & ſurdus a natura nullũ poſsit cõtrahere matrimonium tenet etiam Bal. Ang. & Mod. in l. ex facto in prin. ff. de uulg. & pup. & Iaſo. in l. mutum. col. j. nu. iiij. ff. de acqui. hære. & iſta opinio abſque dubio procedit quando talis mutus & ſurdus a natura non habent intellectum, et ſunt mẽtecapti. prout in dubio præſumitur in d. l. diſcretis cum concor. ¶ Si autem haberet intellectum & conſenſum quem poſſet ſignis & coniecturis oſtendere, iſto caſu talis mutus & ſurdus a natura bene poſſet matrimoniũ contrahere, per text. apertum in. d. c. cum apud in fi. & per tex. in c. cum
6 eo. tit. de ſponſa. † Quæ iura expreſſe diſponunt quod mutus & ſurdus habens intellectum & conſenſum quem ſignis poſſet demonſtrare, bene poſſet contrahere matrimonium, ad quod contrahendum conſenſus ſufficit, ut probant dictu iura & eſt tex. in c. dilectus. & in c. cum locum. eo. ti. & in c. ſufficit. xxvij. quæſt.
7 ij. & in d. l. nuptias. † Et licet Hoſtien. & Ioann. Andr. dicant ꝙ quãdo eſt mutus & ſurdus ſimul a natura, & dubitatur an poſsit contrahere, ꝙ iſto caſu conſulendus eſſet Papa, tamen communiter Cano. per dicta iura concludunt, ꝙ etiam talis mutus & ſurdus ſimul a natura poſsit cõtrahere matrimonium dummodo ꝙ habeat intellectum & per alia ſigna poſsit conſenſum oſtendere ut poſt alios Cano. firmat. d. Præpoſi. Alex. in d. c. cum apud col. iii. uer. glo. in uerſic. ſurdus, dicens hanc eſſe communem, & bene faciunt quæ tradunt fere omnes ſcribent. in l. j. in princ. de uerbo. obl. & in d. l. mutum, & ea quæ tradunt in ſum. Ang. in uer. matrimonium ij. nu. v. & vij. & in xviij. impedimento, ubi auctor dicit difficillimum eſſe iſtud poſſe oſtendi ſignis.
8 † Et Abb. in d. c. cum apud. in fi. & in d. c. tuæ dicit, hoc totum relinqui diſcreto arbitrio iudicis, an ex ſignis & coniectura poſſit colligi conſenſus qui ſi colligetur & ſigna ſufficientia ad id erunt, talis mutus & ſurdus poterit matrimonium contrahere, ex quo in dubio præſumptio eſt ꝙ careat intellectu ſine quo ma
9 trimonium eſſe non poteſt, ut dictum eſt. † Eueniente igitur ætate habili ad contrahendum matrimonium, ſi gubernantes dictum mutum & ſurdum prætendunt uelle eum cõtrahere matrimonium non debent ex abrupto & ſine diſcuſsione iſtud facere, ſed pro ipſorum intereſſe uocandi ſunt dicti ſubſtituti, qui ſi non uocarentur, de facili poſſent lædi & offendi, nam ſi matrimonio de facto fuiſſet ſemel contractum licet de iure non poſſet contrahi tamen teneret, ut in terminis habetur in l. patre furioſo. ff. de his qui ſunt ſui uel al. iur. & in l. furor. ff. de ſponſal.
10 & in l. oratione in fi. ff. de rit. nup. † Et ideo ne iſtud contingat, ipſi uocandi ſunt ut in ſi. diximus ꝙ legitimatus per reſcriptum principis regulariter excludit ſubſtitutum ſub conditione ſi grauatus deceſſerit ſine filijs legitimis & naturalibus ut plene traditur per Alex. & alios in l. generaliter. §. cum autem. C. de inſti. & ſubſti. per doct. in l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſth. cum alijs allega. per Dec. conſi. nouiter impreſſo. xxiij. In caſu propoſito. eſt hodie. cccexxvij. col. ij. nu. ij. Tamen iſtud habet locum quando in tali legitimatione fuit citatus ipſe ſubſtitutus, ut dicit Pet. de Ancha. conſi. cccexxviij. Circa primum quæſitum, & Alex. conſi. lxvij. Conſideratis his, uol j. & Soci. in d. §. & quid ſi tantum. col. fi. nu. una. & ſequitur Iaſ. ibi not. clix.
11 Et Dec. d. conſi. xxiij. colu. iij. & iiij. † Et facit illa uulga. reg. de qua in l. nam ita diuus. ff. de adop. & in l. de unoquoque. ff. de re iudi. quæ uult ꝙ in quolibet actu ex quo aliquis lædit, citandus eſt & uocandus ille qui lædi poteſt, conſequenter dicti ſubſtituti uocandi ſunt cum ipſorum interſit, an talis mutus & ſurdus
12 contrahat matrimonium uel non. † Sub qua autem forma, & quibus ſolennitatibus tale matrimonium debeat contrahi, ut dixi præſumptio iuris eſt pro ipſis ſubſtitutis ꝙ talis mutus & ſurdus a natura careat intellectu, qui ergo contrarium dicit, onus probandi aſſumere debet, ut firmant Mod. Papien. adducentes deciſio. & iura in l. non hoc col. iiij. num. xv. C. unde legi. & Cano. maxime Mod. in c. in præſentia extra de proba. quo fit ut ex aduerſo probetur, talem mutum & ſurdum a natura, habere intellectum, & poſſe præſtare conſenſum ſignis & coniecturis,
13 ut dicit expreſſe tex. in d. c. cũ apud. & in d. c. tuæ. † Quæ autem ſigna & coniecturæ requirantur, & neceſſario ſint probandæ, ad hoc ut ex illis, palam & clarum fiat talem mutum & ſurdum habere intellectum, & qualiter iſta debeant deduci in probationem, colligitur ex dictis Bar. & aliorum in l. j. in princ. col. ij. ff. de uerb. ob. & in l. j. ff. de bono. po. in ſan. dela. & apertius ac diffuſius per eundem Bar. & reliquos ſcriben. in d. l. mutum. ff. de
14 acq. hær. † Nam ꝙ quis careat mente & intellectu, conſiſtit in intellectu ꝙ quidem non poteſt percipi, niſi ex extrinſecis actibus & concludunt omnes docto. maxime Aret. in l. ij. ff. de teſt. uolentes ꝙ an aliquis ſit ſanæ mentis, uel ne, quid inuiſibile ꝙ non percipitur ſenſu corporis ſed intellectu, ex aliquo extrinſeco actu, ut plenè tradunt Mod. Papi. poſt alios in l. ſanium. C. qui. teſt. fac. poſſ. col. j. & ei habetur. in l. furioſum. eo. ti. ubi ex ſignis probatur, an quis ſit ſanæ mentis, uel careat mente. de quibus

bus etiam traditur.in l.quidam in ſuo.ff. de condi. inſti. & per Barto.in tracta.de teſte.in cap.appoſita prudentiæ, & per Alexand. & alios in l.ſi cum dotem.§.ſi maritus.ff.ſoluto matrimonio.& conſi.lxxxvj. uiſo themate. vol. ij. & alibi ſepius & plures doc.legendo & conſul.relatos per Mod.in d.l.furioſum. in terminis autem noſtris difficillimum erit, ut ſ.dictum eſt per ſigna colligi poſſe talem mutum & ſurdum a natura habere intellectum, & conſequenter poſſe contrahere matrimonium, quo fit vt iudex diligentiſſimè aduertere debeat ad ſigna & cõiecturas, ex quibus ex aduerſo prætenderetur talem mutum & ſurdum habere intellectum, & præſtare conſenſum & ex iſtis
15 habetur reſolutio tertij dubij. † Secundum autem dubium. An talis mutus & ſurdus a natura poſſit concedere teſtamentum pro deciſione habetur tex.apertus in d. l. diſcretis ubi diſponitur quod nullo modo poſſit teſtamentum condere quando ſimul & ſemel a natura utrunque impedimentum concurrit ut hic.ad quod etiam facit.l.qui in poteſtate.§.fin.cum l.ſeq.& ibi plenè tangunt docto.ff.de teſtamen.& l.octaui.§.fratris.ff.unde cogna.cum alijs concor. adductis per ſcriben. omnes in d.l.diſcretis.

PARISIVS PADVAE.

SVMMARIVM.

1 *Ceßionarius dotis,an gaudeat eodem priuilegio, quo cedens circa interuſurium dotis non reſtitutæ per totum.*
Mulier ſoluto matrimonio ab hæredibus uiri, licitè poteſt capere quid annuum quouſque dos ſibi ſoluatur.
Quod capitur ratione lucri ceſſantis, licitè capitur, & numero 2.
3 *Mulier ſoluto matrimonio, quouſque dotem recipiat, debet alimentari ab hæredibus mariti.*
Et loco dictorum alimentorum poteſt capere interuſurium conceſſum per ſtatutum, & nu.4
4 *Et quæ qualitates, ut id licitè capiatur, debent concurrere.*
5 *Interuſurium prædictum concernit dictam dotem, & non perſonam mulieris, & eſt priuilegium reale, non perſonale.*
6 *Mulier licitè poteſt tale interuſurium in alium transferre, & numero 7.*
Ceſſionarius talis iuris ex cauſa oneroſa, poteſt licitè tale interuſurium percipere. & nu.7.
8 *Diſpoſitio. l. curabit. C. de action. emptio. tranſit in ſucceſſorem.*
9 *Ius reale indiſtinctè tranſit ad ceßionarium, cui competit actio uẽdicandi tale ius.*
10 *Interuſurium prædictum tranſit ad ceßionarium, cum concernat ipſam dotem.*
11 *Maximè quando ceſſio euidenter tendit ad utilitatem mulieris cedentis, & nu. 12. & 13.*
14 *Gener a ſocero licitè poteſt percipere interuſurium, propter dotem non ſolutam.*
Declaratur doctrina. Bald. in rubric. C. de uſuris. & numero.13.
Interuſurium ut iudicetur lucrum illicitum, quæ qualitates ſint cõſideranda.
15 *Ceſſionarius ex cauſa oneroſa, licitè proſequitur ius ceſſum.*
16 *Diſpoſitio.l.per diuerſas. & l.ab Anaſtaſio.C. manda. quando & quo caſu procedat.*
17 *Extimatio rei dotalis, quando & quo caſu facit emptionem.*
18 *Extimatio dictarum rerum quando transferat dominium in maritum.*
19 *Periculum dictarum rerum extimatarum ad quem ſpectet.*
20 *Damnum & deterioratio, ad quem ſpectet.*
21 *Conſumptio ueſtium datarum uxori ad quem ſpectet.*
22 *Bona parafrenalia data extimata marito efficiuntur mariti, & de illis iudicandum erit prout de dote extimata.*
23 *Vxor aſportans bona mariti an teneatur, & qui probare debet aſportationem.*
Diuturna taciturnitas, conſiderabilis eſt.
24 *Petenti dotem reſtitui, an poßit opponi retentio.*
25 *Et an poßit opponi compenſatio.*
26 *Mulier an & quando teneatur reſtituere res quas aſſeritur aſportaſſe.*

CONSILIVM LXIIII.

MVLIER Soluto matrimonio antequam dos ſibi reſtituatur, ſi non fuit in mora repetendi dotem, ſed non obſtan. eius diligentia conſequi non potuit ab hæredibus mariti, qui uel in fraudem uel quia non potuerunt, dotem minime reſtituerunt, eo etiam ꝙ ipſa ſit pauper & non habeat unde aliunde poſſit ſe alimentare, cum iure & ciuili, & canonico ab hæredibus uiri poteſt certum quid annuum licitè recipere, & præſertim in caſu præſenti, in quo uiget ſtatutum urbis, ſeu noua reformatio, permittẽs mulieri ſoluto matrimonio licere certum quid percipere quouſque dos ſibi ſoluatur, & cum concurrant qualitates de quibus ſupra, proculdubio, mulier ſoluto matrimonio ab hæredibus uiri capere poteſt licite certum quid annuum, quouſque
1 dos ſibi ſoluatur. † Capitur enim illud ratione intereſſe lucri ceſſantis, quod permiſſum eſt, ita Cyn. & Barto.in auct.ei qui. C.de bo.aucto.iudi.poſſ.& Ange.in l.titia.ff.ſoluto matrimonio.Abb.& communiter alij.in capitu.ſalubriter de uſur.max. Anan.colum.iij.uer. quæritur etiam iuxta prædicta. & colum. ſequen.& Cardin.in cap.j.eodem titulo Bald.in l.fin.§.præterea.C.de iu.dot.Cardin.in clemen. ex graui de uſur.plenè per Pau.de Caſt. Alexand.& alios, alia accumulantes. in l. diuor-
2 tio.in princip.ff.ſoluto matrimonio. † Volentes concurrentibus qualitatibus de quibus.ſupra, hanc eſſe communem opin. & etiam habetur per Bald.nouel.in trac.de dote.in iij.parte.in ia.priuileg.& per Ioan.Camp.in eo.trac.in iij.parte.princ. q.
3 cxcv.& ſequen. † Nam non recuperando dotem debuit alimẽtari conſideratis præmiſſis, loco quorum alimentorum ſuccedit interuſurium conceſſum per ſtatutum.ita idem Ioan.Campe.in d.tracta.in ij.par.quæſtio.xviij.& hanc dicit eſſe communem ſententiam Corn.conſi.lxxvij.placet.uol.iij.& conſi.lxxj. uol.iiij.& conſil.ccvj.Circa thema.uolum.ij.quam ſententiam iſto caſu approbant Summiſt.& habetur in ſum.Angel.in uer. dos.uerſi.pen.& ſequitur.d.Laur.in tract.de uſur.quæſt.lxv.& Alexand.Arioſt.in eo.tract.de uſur.car. mihi. xxiij. & ſequen. uer.utrum ſit uſurarium.& car.xx.uerſi. utrum licitum ſit mu-
4 lieri.in j.lib. † Et licet Bartol.in l.inſulam.§. uſuras. ff. ſoluto matrimonio uideatur innuere contrarium, tamen eius doct.intelligenda eſt ſecundum ſuperius allegata, quando non concurrunt qualitates de quibus ſupra, illis enim concurrentibus licitè poteſt mulier recipere, & ita declarat & intelligit ibi Alexand. & alij ſcriben. allegantes alias deciſio. & diuerſa conſil. docto.in caſu autem noſtro, ultra diſpoſitionem ſtatutariam, & nouarum reformationum urbis, concurrunt qualitates prædictæ, conſequenter licitè mulier ſoluto matrimonio potuit & poteſt dictum interuſurium petere & recipere, ſecundum quantitatem in illis taxatam, cum hucuſque dos non fuerit ſibi reſtituta & ſoluta, faciunt no.per Ange. Aret.& Mod.inſti.de a-
5 ctio.§.fuerat. † Rurſus aduertendum eſt, quod tale interuſuriũ quod poteſt licite percipi ut ſupra concernit ipſam dotem, nõ autem perſonam mulieris, unde ſonat in priuilegium reale, nõ autem perſonale, uſuræ enim propter moram ex cauſa dotis nõ ſolutę ueniunt, non reſpectu perſonæ ſed propter moram dotis non ſolutę, & ideo tale interuſurium reſpicit dotem non autẽ perſonam mulieris, patet ratione uina, quia uenit ratione intereſſe lucri ceſſantis, ut ſupra, ita probatur in l.fin.§.præterea ſancimus.C.de iu.dot.l.unica.§.exactio.C.de rei uxo.actio.& tale priuilegium percipiendi dictum interuſurium connumeratur in priuilegijs conceſſis doti.& ſic rei, non autem perſonæ. ita expreſſe firmat Ioan.Camp.in d.trac.in j.par.princ.q.lxxx. col.iiij.& v.& uerſi.xiij.quia promiſſor.& Bald.nouel.in d.tra
6 cta.in vij.parte. in iij. priuile. † inferturex prædictis, cum ipſa mulier licite potuerit percipere dictum interuſurium, & cũ tale ius percipiendi ſit reale, ꝙ licitè potuit illud & tale ius transferre in ceſsionariũ qui cũ ueniat titulo oneroſo bene, & licitè poterit percipere dictũ interuſuriũ, ſicuti poterat ipſa mulier

cedens,ita eſt tex.in l. nomen debitoris. in prin. §.j.de lega.iij.
7 & tenuit Rota,conſi.xssviij.& conſil.cxxxv. † Sicut enim po-
terat dicta molier cedens illud licitè lucrari, pariter & ipſe ceſ
ſionarius,qui habet omnia iura ceſſa ex cá onerosa. quo ſtante
nulli dubium quòd ceſsionarius gaudet eodem priuilegio quo
& cedens,ita determinat Lauren.de Rodul.in d.ſuo tracta. de
uſur.in q.de morte.in iiij.dub.princip. & in q. v. columna.iij.
8 † Ad quòd facit deciſio. conſil. Neapo. xcj. Circa fin.conclu-
9 dens , diſpoſitionem. l. curabit tranſire in ceſsionarium. † Ad
quòd etiam quia cum dictum ius ſit reale , indiſtinctè tranſit
ad ceſsionarium , cui competit actio dictum ius uendicandi.l.
iuriſgentium.§. pactorum. l. ſi tibi decem. §. fina. ff. de pactis
Bartol.in l.ſi uenditor.§.fina.ff. de diſtrac. pigno. & quæ not.
in l.ſi filius.§.diui.de lega. j.& in l.ea lege.C.de condi. ex lege,
10 & in l.ſi quis id quod. ff. de iuriſd. omn. iudic. † Prout etiam,
nam cum dictum ius concernat ipſam dotem, tranſit ad quen-
cunque ceſsionarium , ut firmat Bartol. in l. poſt dotem circa
finem,& ibi ſcriben.ff.ſoluto matrimonio.& Ioan.Cape.in di-
cto tracta.in j.parte.quæſt.lxxxj.& eſt deciſio Bald.in l. per di
uerſas colum.fina.uerſicu.xvij. quæro. C. manda. & in l. cum
11 eorum.in fin.C.de ſenten.& interlocuto. omn. iudic. † Prout
etiam quia dicta ceſsio euidenter tendit ad utilitatem ipſius
mulieris , quæ ex pecunijs ſibi aſsignatis a ceſsionario , ſecun-
do nupſit, & cum ipſa cedens uiuat concludendum eſt tale ius
tranſire in ipſum ceſsionarium,ut per Bartol.& ſcriben.in d.l.
poſt dotem,& quæ not.in l.j.ff.ſoluto matrimonio. & Io.Cam
pe.in dicto tracta.in prima parte.q lxxxij. & Bald. nouel. in d.
12 tracta.in ultima. par. car. v. & ſequen. † Nec prædictis habet
obſtare deciſ.Bald.in rubri.C.de uſur. cum alijs concordantijs
ad illam,ubi concludit generum a ſocero licite poſſe percipe-
re interuſurium.propter dotem non ſolutam, ſecus ſi ceſsit di-
ctum ius in alium,nam talis ceſsionarius non poteſt,ex quo di
ctum ius eſt perſonaliſsimum,& ideo in ceſsionarium non trã
13 ſit. † Nam aduertendum eſt,quoniam dicta doctri.Bald & ſe
quac.non procedit generaliter & in omni caſu , ſed recipit li-
mitationem , ut in caſu præſenti minimè locum habeat , &
eius ratio quod ſit perſonaliſsimum &c.Impugnatur a Salyce.
in auctén.ad hæc quæſtio. siij.C.de uſur.& habetur in ſum.An
ge.in uer.uſura.primo uerſicu.xsvj. & patet ex ſuperius dedu
ctis,in quibus extitit concluſum,ius percipiendi interuſurium
concernere dotem , non autem perſonam unde ceſſante ratio-
ne in qua Bald.ſe fundat,ceſſare debet eius determinatio, uul
14 g.1.cap. cum ceſſante. cum uulgar. † Præterea aduertendum.
Nam ceſsionarius præſens,nunquam fuit ſolitus dare pecunias
ad uſuras,nec illas exercere, ſed uolens complacere dictæ mu
lieri cedenti,ut ſecundo nuberet,& uti erat obligatus, emit di
ctum ius ab ea , quæ minimè promiſit illi reſtituere pecuniam
ut patet ex contractu emptionis & ceſsionis,quo caſu licite di
ctus ceſsionarius poteſt percipere dictum interuſurium , cum
non mutuauerit dictam pecuniam,nec ſolitus ſit uſuras exerce
re,& quia ceſſat omnis ſuſpitio,fraudis uſurarum,ſicuti cedens
poterat percipere,illud pariter & ceſsionarius ex cauſa onero-
ſa,dictum qui ius emit,in quibus terminis non procedit,dicta
deciſi Bald.& ita communiter declarant doct.in d. capit.ſalu-
briter.ubi Ana.col.ij. & habetur in ſum. Piſanel. in uer.uſura.
j.car.iiij.uer.pone quod gener.& in ſum.Ange.in d.uer.uſura.
j.uerſicu.xxvj.& xxvij.Alexand. Arioſt. in d.trac.de uſur in j.
lib.car.sxij.uer. pone quod gener. & facit collectar. in d. cap.
ſalubriter.& quæ ponit in puncto Lau.de Rodul. in d. trac. in
q.de morte.in v.q.colum.iij.uerſicu.nec ob.quod ſcripſit bal.
15 † Et quod ipſe ceſsionarius non mutuauerit , & patet ex con-
tractu inito inter ipſam cedentem, & ipſum ceſsionarium,qui
excludit omnem ſpeciem mutui , ut not. in l. ij.ff. ſi cert. pet.
& econtra includit contractum uerum emptionis. cum preciũ
numeratum contineat.§.precium.inſt.de contrahen. emp.l. ij.
in princip.ubi Barto.& alij.ff.ſi cer.pet. uel ſaltim includit ue-
ram ceſsionem,& ex cauſa onerosa , quæ licita & permiſſa eſt.
l.ab Anaſtaſio.l. per diuerſas. C. mand. cum alijs uulga. unde
cum non ſimus in mutuante ſed in emente , & in ceſsionario
onoroſo , in quo ceſſat omnis ſuſpitio uſurarum , ſumus in in-
teruſurio quod licitè poteſt percipi per cedentem . & ipſa ce-
dens uiuat , uerſamur etiam in iure quod recipit ipſam dotem,
non perſonam,& deciſi. Bald.in d. rub. non habet obſtare nec
16 eſt in conſideratione. † Nec dicatur quod diſpoſitio.d.l.per di

uerſas. & l.ab Anaſtaſio procederet quando emiſſet pro con-
currenti quantitate,ſecus ſi pro minori &c.Nam aduertendum
quod non eſt ceſſa dos , ſed iura ad dotem , quæ non poterant
forte ualere tantum quantum ipſa dos , tum propter dubium
cum omni caſu deberetur,tum & propter expenſas & onera li
tium quæ occurrunt ad illam recuperandam,quæ conſidera-
tiones operantur,ut etiam pro minori ſit licitum,& ceſſat iſtis
conſiderationibus diſpoſitio dictarum.ll.ita Corne.conſil.cclxiij. In
cauſa uertente.col iij.& iiij.ubi plura ad id adducit,uolum.iij.
17 † Et bona iocalia & ueſtes de quibus agitur,marito.& q.ſoce-
ro tradita fuere.per q.patrem Margaritæ,& non ſimpliciter ſed
extimata,in florenis. 2140. & ulterius prædicti maritus & ſo-
cer in euentum ſoluti matrimonij promiſerunt reſtituere, non
dicta bona aſsignata ſed ipſorum eſtimationem non incertam
ſed certam ut ſ.quo caſu dicta eſtimatio,& certa, emptionem
induxit,ut nota.in l.iij.ff.loca.& habetur in l. plerunque. & in
l.quoties.ff.de iu.dot.& in l.unica.§.eſtimatarum. C. de rei u-
xor.act.& per gl.in l.fi.C.de præd.curia.lib.x. & Bald. in l. ex
18 conuentione.C.de pact.† Et per conſequens dominium ipſa-
rum rerum irreuocabiliter fuit uiri & ſoceri iuxta nota.in l. ſi
exiſtimati.cum.l.ſequen.ff.ſoluto matrimonio.& in l.quoties
& in l.ſi inter.ubi gloſſ.C.de iu. do. cum ſimi. † Et ideo omne
19 periculum ſpectabat ad ipſos ut communiter tenent docto.
poſt gloſſ.& text.in d.l.plerunque in princip.& in §. ſi ante. &
in d.l.ſi exiſtimati.cum l.ſequen. † Quinimo & damnum de-
20 terioratiouis factæ etiam per ipſam mulierem ſpectabat ad ip
ſos.ut d.tex.in d.l.plerunque in princip.& in d.l. exiſtimati. &
ibi Bald. quem refert & ſequitur Alexand. ibi dicens. † quod
21 ſi mulier dat iocalia & ueſtes exiſtimatas marito,& maritus di
mittit illas penes uxorem,& uxor eas conſumit, talis conſum-
ptio ſeu deterioratio,eſt periculo & damno mariti,& in euen
tum reſtitutionis hæredes mariti tenentur ad eſtimationem,
ut dicit tex.in d.l.plerunque.§ ſciente.& habetur in l.cum do-
tem.C.de iu.dot.& per Bald.nouel.in d.tracta.vij. par. in vij.
priuileg.In caſu præſenti omnia prædicta concurrunt , conſe-
quenter concludendum , quod hæredes dicti mariti teneantur
ſoluere dictam examinationem dictæ Margharitæ eo maximè
quia in caſu reſtitutionis ita fuit promiſſum per dictum mari-
22 tum & eius patrem,unde &c. † Et licet dicta bona non eſſent
dotalia , tamen quia ultra dotem fuerunt aſsignata marito &
ſocero,& eſtimata , ut ſ. de eis ita eſt iudicandum , ſicut & de
dote,cum diuerſitatis ratio aſsignari non poſsit uulga. l. a ti-
tio.ff.de furt.& l.illud.ff. ad leg. aquil. ad quæ tex. & ibi nota.
in l.ſi ego.§.dotis autem.ff de iur.dot.& in l.fin.C.de pact. do
23 tal.cum alijs ſimi. † Nec prædictis obſtat obiectio,quæ ſit per
hæredes mariti, quod d. Margharita aſportauerit ſecum dicta
bona,& amouerit a domo mariti, per quam aſportationem &
amotionem Intendunt retinere & fugere ſolutionem dictæ ex
timationis. Nam conſiderandum eſt . non probari quod ipſa
Margharita aſportauerit.quo caſu ceſſat obiectio per rego.qui
accuſare. C.de eden.& quia maritus uiuens uiuente etiam do.
Margharita per triginta annos nihil dixit , nec conqueſtus eſt
de huiuſmodi aſportatione , quod uériſimiliter feciſſet ſi uere
aſportaſſet,per not.in l.cum de indebito.ff.de proba cum ſimi.
24 † Prout etiam conſiderandum , quoniam ipſis hæredibus ob-
ſtat tex.in l.unica.§.ſed nec retentio.C.de rei uxor.act. & quæ
nota.in l.diuortio.§.ob donationes.& in l.rei iudicatę. §. j. ff.
25 ſoluto matrimonio. † Ad quod etiam quoniam ſi ipſi uolunt
uenire via compenſationis conſiderandum non poſſe , ex quo
hoc non allegant,nec concurrunt alia ad id requiſita,quæ not.
in l.neque.& in l.fi.C. de compenſa. & in d.§. ob donationes.
26 & §.j.in d.l.rei iudicatę. † Prout etiam conſiderandum. quod
nullo modo ſunt audiendi,nam aut res prætenſæ aſportatæ ex
tant.& tunc poſſunt uideri, & de eis haberi ratio , aut non ex-
tant , & tunc Margharitę hæredes , pro rebus etiam aſportatis
& amotis ab ea,non tenentur niſi , quatenus probatum eſſet ad
eos perueniſſe , ut eſt text. in l. fi.C. rerum amo. ſed quod de
bonis aſportatis & amotis per ipſam aliquid ſit uel peruenerit
ad eius hęredes,minus probatum apparet,concludendum igi-
tur quod neque uia retentionis, nec uia compenſationis , nec
uia actionis,uel aliquo alio remedio, hæredes mariti , poſſunt
fugere quin neceſſario teneantur ſoluere dictam extimatio-
nem, ut ſuperius in principio fuit deductum.

PARISIVS.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mulier poſt contractum matrimonium an poſsit ingredi religionē, & infringere matrimonium adhuc non conſummatum.*
2 *Et quid ſi poſt profeſsionem per triennium in illa perſeuerauerit.*
3 *Profeſsio prædicta an obligauerit ipſam ſaltim in genere.*
4 *Actus peccans in forma ſubſtantiali, ipſo iure eſt nullus.*
5 *Actus qui non ualet ut agi tur, non poteſt ualere alio modo.*
6 *Actus qui non ualet in ſpecie an ſaltim ualeat in genere. & nu. 3.*
7 *Forma profitendi qua & qualis debeat eſſe.*
8 *Profeſsio facta contra formam ſtatutam, nulla eſt. & nu. 7.*
10 *Nemo dat, quod non habet.*
11 *Matrimonium metu contractum eſt ipſo iure nullum.*
Idem in matrimonio ſpirituali.
12 *Argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale ualidum eſt.*
13 *Vtraque matrimonia debent eſſe libera, & non coacta.*
14 *Metus & coactio contrariantur conſenſui.*
Metus ex quibus probetur.
15 *Mulier facultatem habet contracto matrimonio, ingrediendi religionem.*
16 *Fallit quando matrimonium fuit conſumatum.*
17 *Intellectus. c. uerum. & c. ex publico, de conuerſ. coniuga. & alijs præceden.*
18 *Proteſtatio facta per mulierem poſtmodum profeſſam, quo tempore ſit facienda ad hoc vt ualeat.*
19 *Poſt copulam actus ſequentes parum proſunt.*
20 *Metus qualis debet eſſe, ut excludat actum profeſsionis.*
21 *Metus minor in muliere ſufficit quàm in uiro.*
22 *Pænitentiaria non poteſt prouidere contra ius diuinum poſitiuum, & ſtilum curiæ.*
23 *Matrimonium conſumatum, dicitur eſſe de iure diuino.*
24 *Vxor ſoluto matrimonio, an aliquid poſſit petere de bonis ſoceri.*
25 *Et quid ſi maritus, nihil aduentitij habebat.*
Filius morien. an poſſit in matrem tranſmittere ius petendi bona ſoceri uel patris.
26 *Intellectus. l. apud hoſtes. C. de ſuis & legi.*
27 *Socer an teneatur inſtituere uel exhæredare nurum.*
28 *Pater filio moriente occupat omnia iure peculij.*
Idem in auo moriente nepote.
29 *Et quid ſi filius uel nepos habet bona aduentitia, caſtrenſia vel quaſi.*

CONSILIVM. LXV.

DIFFICVLTAS cauſæ uerſatur, vtrum aſſerta
1 profeſsio ualuerit vel ne. † Et prima facie videtur
dicendum quòd ualuerit per iura clara in c. verum.
& in c. ex publico. de conuerſ. coniuga. ubi dicitur
quòd etiam inuito marito, vxor poteſt intrare religionem, & facere profeſsionem, dummodo carnalis copula, non ſit ſubſecuta, ſed in terminis noſtris tempore aſſertæ profeſsionis, non e-
2 rat copula ſubſecuta ergo. † Præterea ex alio dicitur ualuiſſe, quia
per triennium perſeuerauit in ipſa aſſerta profeſsione, & ſic videtur purgata omnia obiectio quę a principio forſan potuiſſet
fieri, iuxta tex. in cap. cum uirum. de regul. Prout poſito & non
conceſſo quòd de iure communi non ualuerit, ſaltim ualuit vigore literarum a ſede apoſtolica impetratarũ, uidelicet, a pœni
3 nitentiaria, vt de ipſis literis ꝯſtat in proceſſu. † Vltimo poſito,
& non conceſſo, quòd iſta profeſsio non ualuerit, & per conſequens non obligauerit illam in ſpecie, tamen obligauit illam
in genere, iuxta doctri. Abb. & aliorum in capitu. j. quod metus cauſa. & in c. non ſolum. & in c. conſtitutionem. vbi Archidia. & Petr. de Anchar. de regu. lib. vj. ¶ Sed his omnibus non
obſtan. puto de iure uerius, quòd iſta aſſerta profeſsio non ua-
4 luerit, & quòd fuerit nulla ipſo iure. † Nam regula eſt quòd vbicunque actus peccat in forma ſubſtantiali, eſt nullus ipſo iure.
text. eſt in c. cum dilecta. de reſcrip. c. quia propter, de electio.
5 §. precium. inſtitut. de emptio. & uenditio. cum ſimilibus. † Et
adeò vera eſt, quòd vbi actus non ualet vt agitur, non valet e-
6 tiam ut valere poteſt. l. j. §. ſi quis ita. ff. de verb. ob. † Et ex hoc
tollitur illud quod ſuprà fuit dictum, ſi non ualuit in ſpecie, ualuit ſaltim in genere, quia iſtud nõ procedit ubicunq; actus peccat in forma, & ita in ſpecie in terminis iſtis tenet Gemin. in c.
conſtitutionem. columna penulti. de regul. iur. libro ſexto. &
Lapus allega. xlvij. In Dei nomine factum ita ſe habet & allega.
7 iiij. An diſpoſitio. † Sed in caſu iſto actus peccat in forma, quia
non fuit illa ſeruata, tradita in c. vidua. xx. q. j. & in c. porrectũ.
de regula. ubi Innoc. & alij tenent, & tradunt formam quę ſer-
8 uari debet quando fit profeſsio ſolennis. † Et oſtenditur, nam
iſta aſſerta profeſsio fuit facta in una domo prophana, & priuata, cum debuerit fieri in eccleſia, coram altare, & in monaſterio
9 approbato. † Item in manibus illius, quæ non erat Abbatiſſa
ſeu Prioriſſa, & quod fortius eſt non erat profeſſa nec uelata ut
eſſe debet, ſecundum text. in c. indemnitatibus, de elect. lib. vj.
& probatum eſt in proceſſu, & ipſamet iſtud proteſtata eſt, in
quadã ſua ſupplicatione, dũ peteret a ſede apſica, ꝙ gr̃a ei ꝯcederet vt poſſent erigere in unũ monaſterium, & ſuſcipere uelũ,
10 quem minimè habebant, † ergo non potuit Martam iſtam recipere in profeſſam in monaſterium, quia nemo dat quod non
habet c. Daybertum. j. q. vij. c. quod autem. de iur. patr. cum ſi-
11 mil. ad quæ. d. deciſ. Lap. & alia. cauia. † Prout etiam nam text.
in c. ſignificauit. de eo qui dux. in uxo. &c. vult quòd matrimonium metu contractum ſit ipſo iure nullum, Idem eſt in caſu noſtro cum validum ſit argumentum de matrimonio carna-
12 li ad ſpirituale. c. licèt. c. quanto. de translatione prælat. † Et maximè, quia militat eadem ratio, nam ſicut matrimonium carnale debet eſſe liberum. cap. cum locum. cap. gemma. de ſponſal. i-
13 ta & ſpirituale. c. non eſt. xx. quæſt. j. † Vbi dicitur quòd Deus
vult militem voluntarium, non coactum. Præterea vbi adeſt metus vel coactio, ibi deficit conſenſus, & libera uoluntas quæ in
14 caſu noſtro de ſubſtantia requiritur, vt ſupra. † Et quòd in caſu
noſtro interuenerit iuſtus metus probatum eſt per plures teſtes, item per confeſsionem ipſius Martæ, quæ extat in auctentica in proceſſu, ubi parum poſt ipſam profeſsionem coram iudicibus delegatis proteſtata eſt ꝙ iſtam aſſertam profeſsionem,
fecit ob reuerentiam matris, quæ etiã iſtud pluries ita præceperat, tum etiam propter timorem ipſius Matthæi, qui et pluries
fuit minatus de occidendo eam, niſi ita faceret, & ꝙ nunquàm
habuit animum intrandi aliquam religionem, ſed uolebat permanere cum Ioan. Petro marito ſuo, ad nota. per glo. in ca. præſens. xx. q. iij in uer. patrum. circa fin. Bart. in l. j. § quæ honorandæ. ff. quarum rerum act. cum ſimi. † Et adhuc erat in facultate
15 ipſius Martæ vel intrare religionem approbatam ſecundum terminos. c. uerum. & c. ex publico. de conuerſ. coniug. uel adhærere marito ſuo. † Et cum adhæſerit marito ſuo, & conſumauerit
16 matrimonium per copulam, non eſt amplius in eius facultate
intrare religionem, ſed requiritur conſenſus mariti, iuxta text.
in dicto capit. verum. & in dicto cap. ex publico. vbi Doct. nor.
cum ſimilibus. † Et ſic illa iura potius faciunt pro iſta opinione,
17 quàm contra quæ recipiunt intelligentiam de habilitate, iuxta
capi. fina. de ætate & quali. lib. vj. & in l. gradatim. §. ſi lege. ff. de
muneri. & hono. † Et ſi dicatur quòd iſta proteſtatio debuit fie-
18 ri ante profeſsionem. Reſpondetur non obſtare, quia ſufficit
quòd fiat poſt cum ante non potuerit fieri, propter timorem, &
ita tenet glo. j. communiter approbata in cap. j. quod met. cau-
19 ſa. ſequitur Felyn. in capit. cum M. de conſtitutio. † Nec obſtat
ſi dicatur quòd nunc perſeuerat, & dicit quòd ſponte ſuſcepit
habitum, & fecit profeſsionem, & nõ interuenit aliquis metus,
uel dolus &c. Nam dicitur quòd non firmatur tractu temporis
quod de iure ab initio non ſubſiſtit, nec præſtat impedimentum quod de iure non ſortitur effectum. vt not. Ioan. And. in d.
regu. non firmatur. de regu. iur. lib. vj. nam per copulam res deuenit ad actum a quo non poterat incipere, quod ſecus eſſet ſi
copula non fuiſſet ſubſecuta, & per conſequens ratihabitio non
procedit iſto caſu, vt not. Io. And. in dicta regul. non firmatur.
20 † Præterea non obſtat ſi diceretur quòd iſte metus non fuit ſufficiens ad impedimentum actũ profeſsionis, quia non interue-
21 nit euaginatio enſis. vt in c. j. quod met. cau. † Nam in muliere
minor metus ſufficit quã in viro, vt not. Abb. & alij in c. locum.
de ſponſ. & in c. fin. de condi. appo. vbi uolunt ꝙ ſola reuerentia
paterna inducit iuſtum metũ, vt not. doc. in locis præal. ſed hic
vltra reuerentiam m̃nam interuenerunt minæ ipſius Matthæi,
q̃ ſufficiunt ad inducendum iuſtum metũ, vt no. doc. vbi. ſ. ꝯñr
22 iſte metus fuit ſufficiens ad annullandum actũ. † Vltimo non
ob. gr̃a obtenta a pęnitentiaria, qua cauetur, ꝙ non obſtante copula ſubſecuta, dummodo ſubſecuta fuerit poſt aſſertam profeſſioné, ꝙ oino remaneat in monaſterio, nam dr̃ eſſe nulla, cũ ſit ꝯ
ius diuinũ poſitiuũ, & ſtilũ curiæ, & ꝙ fuerit obtenta per ſuppreſſioné veritatis, quia ſi in ſupplicatione narratum fuiſſet ꝙ aſſerta

profeſsio eſſet nulla, & ſtante iſta nullitate fuiſſet ſubſecuta co
pula, nunquam conceſsiſſet pœnitentiaria talem gratiam.
23 † Cum matrimonium conſummatum ſit de iure diuino. c. debitum. de bigam. ubi Abb. cum ſimi. ergo non fuit in facultate
pœnitentiarię tollere in totum ius diuinum nec etiam Papa
poſſet de poteſtate ordinaria. cap. ſunt quidam. xxv. quæſtio. j.
& not. Docto. in cap. eccleſia Sanctæ Mariæ. & in c. quæ in eccl
ſiarum. de conſtitutio. & ſi dicatur, quòd iſta copula interuenit
poſt aſſertam profeſsionem uel poſt profeſsionem nullam, per
dictam regu. non præſtat. de regulis iuris libro ſexto. argum. l.
iiij. §. condemnatum. ff. de re iudicata. matrimonium itaq; ſubſiſtit, pro quo iam latę ſunt duæ ſententiæ conformes ad quę videatur Calde. in titu. quod metus cauſ. conſil. j. & quæ alias con
ſulendo deduxi. in alia uero cauſa omiſsis multis quæ allegari
poſſent, concluſiuè dico illam uxorem nihil poſſe petere ſuper
bonis iſtis & de iure excludendam eſſe dicta petitione niſi eius
maritus uel ſucceſsiuè eius filij habuiſſent aliqua bona aduen-
24 titia † ſuper bonis autem & hæreditate dicti eius ſoceri ipſa nihil petere poteſt, tum ex perſona ſua quia non inſtituta, tú quia
extranea, & excluſa a filijs dicti teſtatoris, toto titu. de hæredi.
inſtitu. ff. C. & Inſtitu. de ſucceſsio. ab inteſtato. & in auctco. de
25 hæred. ab inteſta. uen. cum vulga. † Quæ etiam ex perſona eius
mariti aliquid petere non poteſt, cum maritus nihil aduentitij
haberet & mortuus fuerit uiuente eius patre, quo caſu hæreditatem uiuentis tranſmittere non potuit. l. qui ſuperſtitis, ff. de
acquirenda hæreditate. & not. in l. finali, C. de pactis, cum concordan. nec etiam ex perſona eius filij audienda eſt. cum filius
conſequenter nepos ipſius teſtatoris mortuus fuerit uiuente dicto teſtatore, & ſic eius auo & dictam hæreditatem uiuentis
tranſmittere non potuit, ut ſuprà. Siue conſideretur tranſmiſſio reſpectu ſuitatis, ſiue conſideretur ex beneficio. l. vnicæ. C.
de his qui ante aper. tabu. ſiue conſideretur ex beneficio. l. cum
antiquioribus. C. de iure deliberan. omni enim caſu & capite dicta tranſmiſsio conſiderari non poteſt nec locum habet. vt not.
in d. ll. & in l. in ſuis. ff. de liberis & poſthu. & in l. emancipata.
C. qui admit. pleniſsimè in l. uentre. ff. de acquir. hæredit. & per
Pau. de Caſt. in l. ſi emancipati. in gl. j. vbi alij Doct. C. de coll.
26 bono. † Nec habent obſtare not. in l. apud hoſtes. C. de ſuis &
& legi. cum ſi. ex quo illa iura loquuntur & locum habent, quādo filius & nepos ſuperuixerunt auo, vel patri, nam tunc tranſmittunt ſecus econtra, quando ipſi pręmortui ſunt, tunc enim
hæreditatem viuentis tranſmittere non poſſunt, vt ſuprà.
27 † Comprobatur, nam cum primus teſtator fecerit teſtamentū
& inſtituerit filios hæredes ad validitatem eius teſtamenti non
aſtringebatur dictam uxorem inſtituere uel excludere, nec de
ea mentionem facere, & ideo ipſa tale teſtamentum modo aliquo impugnare non poteſt, toto tit. de libe. præter. ff. & C. & In
28 ſti. de exhær. lib. per totum, & de inoffi. teſta. † Confirmantur
ex not. in l. unica. §. in ſecundo. C. de cadu. toll. quando enim filius moritur uiuente matre vel nepos viuente patre uel nepos
viuēte auo de iure antiquo pater vel auus omnia occupabāt iure peculij. l. ij. ff. de caſtren. pecu. l. ſi. §. filijs. C. de bon. quæ lib.
& licet hodie ſuccedatur filio & nepoti, vt no. in l. quod ſcitis.
C. de bon. quæ lib. & latè per Bart. in l. poſt dotem. in iij. quæſt.
ff. ſolu. matrim. tamen in caſu noſtro dicto filio & nepote mortuis ſuperuiuente auo ceſſat & occupatio peculij & ſucceſsio,
ex quo non habebant, nec caſtrenſia, nec aduentitia, vnde de vltimo ad primum concluditur neceſſario iſtam ſuper bonis &
& hæreditate dicti primi teſtatoris, nihil poſſe petere, nec con-
29 ſequi. † Si verò d. filius, uel nepos habebant aliqua bona aduentitia, caſtrenſia uel quaſi, tunc bene ipſa in illis poſſet ſuccedere per not. in d. l. quod ſcitis. & in l. quæcunque. C. de bon. quæ
libe. & in auct. de hæred. quæ ab inteſt. §. j. & in auc. in ſucceſsione. C. de ſuis & legi. & inſt. ad Orfic. & in l. mater. C. ad Tertul.
cum concord. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio beneficij facta per metum nulla eſt & inualida.*
2 *Et quid ſi metus illatus fuit conſanguineis.*
3 *Metus prædictus qualis debet eſſe.*
In curia an cadat metus.
5 *Metus per quem actum probari debet.*
6 *Et an probetur ex coniecturis & circunſtantijs.*
7 *Superiorum preces an inducant metum iuſtum & quando, & nu. 8. 9. 10. & 11.*
10 *Mina ſuperiorum quando inducant iuſtum metum, & numer undecimo.*
12 *Metus purgatur ex uoluntariè poſtmodum geſtis, & quando ceſſabat cauſa metus, & nu. 13. & 15.*
14 *Metus limitatus limitatum producit effectum.*
16 *Reſignatio poteſt fieri uerbis expreſsis, & etiam tacitè, & tacita ita operatur ſicut expreſſa.*
17 *Renunciatio tacita, ex quibus reſultare uidetur, & nu. 18.*
19 *Præſens & tacens, quando uideatur conſentire.*
20 *Proteſtatio quando & quo caſu iuuet.*

CONSILIVM LXVI.

1 RENVNCIATIO † beneficij facta per metum
inualida eſt & reſcindi debet ac renuncianti regreſſus datur. capitulo ſuper hoc. & ibi Imola, de
renunciatio. capi. Abbas. cap. ad audientiam. quod
metus cauſa. Calde. conſi. j. eodem titu. Felyn. in cap. ſi uerò, de
iureiuran. per. l. interpoſitas. C. de tranſactio. Rot. in antiquis,
eodem titu. ij. & in no. v. de renunciat. v. Alexand. conſilio xlvj.
2 uolumine quarto, cum ſimilibus. † Et ſufficit metus illatus conſanguineis. dicto capitulo Abbas. & per Rot. in nou. in titu. de
renunciatio. vij. Imo. in capitulo ſuper hoc. qui matrimo. accuſare poſſ. Alexand. conſilio c. uolumine tertio, Bartolus & alij,
3 in dicta l. interpoſitas. cum concordan. † Tamen aduertendum
eſt quòd non ſufficit quilibet metus, ſed debet eſſe talis qui
cadat in conſtantem. l. metum. ff. quod metus cauſa. & ibi pulchrè Angel. l. ſi donationis. C. eodem. & in dicto capit. Abbas.
4 † Iſte enim Ioann. Roderici quando reſignauit in curia reſidebat, in qua erat copia Pontificis, & nullus in ipſum & bona eius fuit metus incuſſus ergo &c. l. finali, ff. quod metus cauſa.
5 † Et licet Neapoli reſideret magnus Capitaneus, eius patri metum aliquem minimè incuſsit, & quòd incuſſerit probatum
non apparet, quod quidem apertiſsimis probationibus, & per
actum de propinquo probandum eſt, ut dicit text. in l. finali, &
ibi pulchrè Ange. ff. quod metus cauſa. quod cum factum mini
6 mè appareat ſequitur, &c. † Et licet per iudicia circunſtantias
& coniecturas probari poſsit vt videntur concludere Doctor.
in locis præallegatis, & infrà allegandis, tamen totum hoc reſidet arbitrio iudicis, ut dicit glo. & Doct. in cap. cum dilectus.
quod metus cauſa. & Calde. d. conſil. j. & Bald. in l. ij. C. de his
qui per met. iud. appella. cum ſimilibus. In caſu autem noſtro
nec indicia nec coniecturæ nec circunſtantiæ hæc indicant quod
fuerit metus illatus nec domino Ioan. Roderici, nec eius patri
7 vnde & cætera. † Dictus enim magnus capitaneus dicti eius patri metum aliquem non incuſsit. & ſi dicatur quòd cum deprecatus fuit quòd filius Ioann. Roderici reſignaret, & quia præces
ſuperiorum habentur pro mandatis, & iuſtum inducunt metum. capitulo cum inter, de electio. gloſ. in l. prima. C. ſi recto.
prouinc. Abbas in dicto capitulo Abbas, cum infinitis concor-
8 dantijs. † Reſpondetur quòd & Rex catholicus, & magnus capitaneus, nunquam ſoliti ſunt ſæuire in illos quos deprecabantur quando preces non admittebant, unde contraria procedere poſſent in deprecante ſuperiore, & ſolito deſæuire, tunc preces ſuperioris metum inducunt, ita Abb. in dicto capitulo Abbas, columna prima. & Salyc. poſt Ange. in l. j. ſi quis imp. maledi. Abb. & Felyn. columna. ij. in capitulo primo, de offi. delega.
9 † Ad quod not. per Ioan. Andr. & Abb. in capitulo inſinuante.
qui clerici. uel uouen. & quæ Felyn. in dicto capitulo j. columna
ij. quòd in dubio preces ſuperioris non inducunt metum, niſi
expreſsè probetur quòd ſolitus eſſet ſęuire in denegantes in caſu noſtro, nedum ſumus in dubio, ſed in claris, quòd & Rex
catholicus, & magnus capitaneus, nunquam ſoliti ſunt ſæ-
10 uire in non admittentes preces igitur, &c. † Ad quod nam in
minis, & terrore ſuperioris, & domini, attendenda eſt qualitas perſonæ minantis, & terrentis, ut per Abba. & alios in dicto capitulo primo, de officio delegat. per Angel. & Salycet. in
dicta. l. prima. C. ſi quis imper. maled. & Belleme. deciſi. dcxxvj.
11 † Ad quæ etiam nota. in uulga. §. equitij, & quæ per Alexand.
in l. uel uniuerſorum. ff. de pignoratitia actione. & per Moder.
in capitulo cum M. & in capitulo ex literis, de conſtitutionibus. & per Modern. in lege diem functo. ff. de officio aſſeſſ. ſi
enim preces porrectæ reſignanti ſufficerent ad reſcindendam
reſignationem, profecto nulla reperiretur, quæ non ap-
pareat

pareat ſacta precibus ꝯſir ueniret extinguēda, quod minimè ad
mittendum uulg.l.nam od ea.& l.minimè.ff. de legi. cum vulg.
10 † Prout idem neceſſario dicendum ex alio, nam ſi qua ſcintilla
metus incuſſa fuit eius patri, purgata penitus extitit ex uolunta
riè geſtis per ipſum Io. Romæ, & ex Interuallo ſuper dicta can-
toria, licet enim metus a prin. interueniat tamen per actum uo
luntarium purgatur ſi ex interuallo poſtmodum Interuenit, &
tempore quo non durabat metus, nec eius cauſa, ut dicit tex. in
l.ij.& ibi Bar. & omnes ſcriben. cōiter accumulantes multo.C.
quod me.cau.& Cal.in d.conſi.j.& eſt tex.& ibi Anto.& Abb.
in c.j.quod me.cau.& deciſ.Bal in l.j.C.quod met.cau.& Alex.
conſi.xlvij. Quoniam per excellentiſsimum, col.fi.uol.iij.cum
13 concor. † Metus enim in caſu noſtro aſſeritur illatus patri Io.
per magnum capita. ex literis regijs cauſa Alphonſij de mora-
les, unde morale mortuo ceſſabat cauſa ergo & metus uulga. c.
cum ceſſante.de app.& uulg.§.quamuis.l.adigere.ff.de iur.pat.
& per Mod.in d.c.quæ in eccleſiarum, & d.c.ex literis, de con-
14 ſtit.† Et quia limitatus erat metus ob dictum moralem, & cū ip
ſius tm̄ limitatum producebat effectum uulga. l.ne in agris, de
acqui.re.do.l.cum pſ.§.dulciſsimis, de leg.ij.cum itaque dictus
morales mortuus fuiſſet, & cantoria uirtute regreſſus perueniſ
ſet ad reuerendiſsimum.S.Crucis exiſtentem in curia, qui poſt-
modum reſignauit in fauorem Io.de Tamera reſeruata penſio-
ne.d.Io.duc.cl.qui Io.ſupplicauit Ponti. ut dictam reſignatio-
nem admitteret, & ſibi reſeruaret.d.penſionem, certè ex hoc nō
uideo quin omnia metus fuerit purgatus per iura ſuperius alle-
15 gata.† Et ꝙ fortius, ex iſtis dico, ꝙ ſi priua nunquam reſignaſ-
ſet, ꝙ uidetur expreſsè renunciaſſe nedum purgaſſe metum, quæ
purgatio, & expreſsè, & per actum tacitum quæri pōt, ut expreſ
sè dicit Bar.in d.l.ij.& per gl.in c.ſi.qui cleri. vel uou. & in c.id
16 quod, de ſpon.& per Lap.alleg.xlvij. † Et ꝙ nedum uideat pur
gaſſe metum, ſed etiam de nouo renunciaſſe, probatus, nam re-
ſignatio nedum uerbis expreſsis fieri poteſt, ut toto titu.de re-
nuncia.in antiq.lib.vj.& in clem.& in ij.quæſt.j.ſed etiam taci-
tè, ut no.de ius.quæ tacita renunciatio in præiudicium ipſius re
nunciantis ita operatur ſicut expreſſa, prout de utroque eſt tex.
& ibi glo.& omnes ſcriben.in c.ex ore, de his quæ fi.a mai.par.
præl.& cap.& no.in c.cum ueniſſent, circa fin. de inſtitut.& de
tacita eſt tex.in cle. gratia, & ibi ſcriben. de reſcript.& quæ per
Rot.in no.in tit.de renun.iij & Belleme.deciſ.j.& quæ no.in c.
17 ex literis, de tranſ.cum ſim.† Et ꝙ uideatur renunciaſſe, proba-
tur, nam Ioan.ſciebat renunciationem per eum factam, in fauo
rem moralis, utique illum poſtea mortuum, & uirtute regreſ-
ſus cantoriam perueniſſe ad reuerend.S.Crucis, & dictum reue
rendiſſimum reſignaſſe in fauorem Io. de Tamera, & ipſemet
ſupplicaſſe Pontifi. ut admitteret. d. reſignationem conſtituta
ſibi penſione annua duc.cl.quibus omnibus fuit præſens, & ne-
dum non contradixit quinimò expreſsè inſtetit, & ſupplicauit
quòd fierent, conſequenter ſi quod ius habebat in dicta canto-
ria illi renunciaſſe uidetur nedum purgaſſe metum qui nō fuit,
per ea quæ not in d.c.ex literis.& in d.c.ex ore, ubi Car.oppoſi.
18 x.& ibi Abb.Imo.& Cap.& quæ nu.in dicta clem.gratia. † Ad
quod, nam cum conſenſerit dictæ reſignationi in perſonam Io.
de Tamera, & ſupplicauerit penſionem ſibi conſtitui uidetur
omni iuri renunciaſſ.:, ſi quod in dicta cantoria habebat, ut eſt
doctr. Hoſtien.Ioan.And.quos ibi ſequuntur Imo.& Cap.in di
cto capitulo ex ore.& deciſ.Tancre. Archidia.& Præpoſi.in ca-
pitulo ſi ſeruus.liiij.diſtinct.uolentes, quòd ſi ſit actus de bene-
ficio in præſentia alicuius habentis ius, & tacentis illi præiudi-
catur, & quando ultra præſentiam & taciturnitatem geſsit ali-
quem actum, tunc abſque aliquo dubio. ſibi in omnibus præ-
iudicaſſe uidetur, ut dicit Imo. columna ſecunda, & Capra, co-
lumna finali, in dicto capitulo ex ore. reſpondentes ad aliqua
quæ in contrarium adducebantur, at in caſu noſtro, nedum præ
19 ſentia, ſed ipſe Ioan.ſupplicauit unde, &c. † Ex quibus tollitur
regula quòd præſens & tacens non uidetur conſentire in ſui
præiudicium, regu.qui tacet, quia uerum quando non geſsit a-
lium actum ultra præſentiam & taciturnitatem, alias ſecus, ut
in caſu noſtro, ut per Docto.in l.quæ dotis.ff. ſoluto matrimo-
nio.& per Abb.in capitulo non ne, de præſumptio. Aſſerta pro-
teſtatio non iuuat, ex quo actus non dependebat a uoluntate
ipſius Roderici, ut per Bartolum in l. qui in aliena. §. Celſus.ff.
de acquirenda hæreditate.& quæ per Abb, in cap.j.quod metus
cauſa, cum ſimilibus.

PARISIVS.

SVMMARIVM.

1 *Articulus & capitulum, quando dicatur generale uel incertum.*
2 *Libellus quando dicatur generalis & incertus.*
Exceptio quando dicatur generalis & incerta.
3 *Exceptio incerta, non debet recipi nec admitti parte opponente.*
4 *Exceptio generalis, & non propoſita in ſpecie non debet admitti.*
5 *Obſcura enim iudicatur propter generalitatem, & habetur pro non oppoſita.*
7 *Generaliter oppoſita non continent in ſe aliquid certum quod excipiat.*
6 *Ita oppoſita, calumnioſa iudicatur, & ſic reijcienda.*
8 *Conſequenter admitti non debet, ex quo non releuat.*
9 *Exceptio propriè eſt actionis excluſio.*
10 *Argumentum à nomine ualidum eſt.*
11 *Capitulum impertinens & non concludens reijciendum eſt parte opponente aliàs ſecus, & nu. 12.*
13 *Articulus non concludens impertinens dicitur & reijci debet.*
14 *Articulis impertinentibus non eſt reſpondendum.*
15 *Articulus non faciens ad cauſam reijciendus eſt.*
16 *Articulus etiam ſi eſſet probatus, & non releuans conſiderandus non eſt.*
17 *Articulus multipliciter intelligibilis neceſſario non concludit.*
18 *Argumentum à ſufficienti partium enumeratione ualet.*
19 *Priuatus non poteſt exercere iuriſdictionem.*
20 *Deputati auctoritate iubilei, quæ poſſint facere, & quæ non.*
21 *Et ſeruare debeat formam commiſſionis, contra quam ſi aliquid gerunt, nihil agunt.*
21 *Deputati ad iubileum non poſſunt diſponere aliquid in foro contentioſo.*
23 *Forus conſcientiæ & contentioſus differunt.*
24 *Princeps nunquam præſumitur aliquid concedere in præiudicium tertij.*
25 *Nec eſt præſumendum ſine cauſa uelle ius tollere.*
26 *Confeſſores deputati pro iubileo, non poſſunt recipere teſtes ſuper diſſolutione matrimonij.*
27 *Talibus confeſſoribus aliquid aſſerentibus non eſt danda fides.*
28 *Aſſertioni pontificis in damnum tertij, an & quando ſit ſtandum.*
29 *Doctores Theologi non habent poteſtatem decidendi, & terminandi cauſas matrimoniales.*
30 *Conſilium prædictorum Doct. non eſt neceſſario ſequendum.*
31 *In cauſis matrimonialibus ſtandum eſt deciſionibus doctorum iuris canonici, & non Theologorum, & num. ſeq.*
32 *Idem in materia uſurarum, & ſim. & nu. 33.*
34 *Theologi ſuper quibus habent poteſtatem decidendi.*
35 *In deciſionibus cauſarum ſtandum eſt canonibus & decretalibus, & non dictis ſanctorum.*
36 *Poteſtas iſta conceſſa fuit pontificibus, & non ſanctis, & nu. 37.*
38 *Articulus impertinens, an poſſit recipi cum illa proteſtatione ſaluo iure impertinentium, & nu. ſeq.*
39 *Et quid ſi non eſt dubius, ſed ſumus in claro quòd eſt impertinens, & numero 40.*
41 *Statutum uolens capitula debere recipi cum illa proteſtatione ſaluo iure, &c. quo caſu & quando procedat maxi. quando apparet eſſe impertinentia.*
42 *Statutum interpretationem paſſiuam recipit à iure communi.*

CONSILIVM LXVII.

1 CAPITVLVM † de quo in præſenti agitatur in vim
exceptionis productum a Franciſco de Caprellis
ex ſui lectura euidenter apparet generale non ſpe
2 cificum ꝯſis incertum. † Et ſi parte non opponen-
te potuiſſet procedere, ut in ſimi. dicimus de libello.l.fina.ubi
gloſ.Barto.& alij.C.de annali except. & per glo. in l.ſi quis in-
tentione.ff. de iudic.per doc. in l.edita.C.eden.& propriè in ex
ceptione firmat Ange.in l.j.ff.de exceptio. Alexan.Aret.& Iaſ.
numero xiiij.in l.Titiæ textores, in principio, de legatis primo.
& per Felyn.in capit.paſtoralis, numero xv. & ſequen.extra de
3 exceptio.† Tamen cum oppoſitum ſit exceptio prædicta recipi
& admitti non debet, ut traditur in locis de quibus ſuprà, & in
4 alijs inferius deducendis. † Tum quia eſt generalis & debet in
ſpecie proponi.capit.præſentium.§.teſtes, & ibi doct. uo.de te-
ſtib.libro vj.& per Innoc.in cap.ſuper eo, de app.& per Rot.in
not.in tit.de exceptio. deciſ.v.ſi in termino.alias ſm̄ numerum

deciſ.cccxxvj.& per Bart.in d.l. Titiæ textores, & ibi Modern.
plura accumulantes,& per Bar.in l.ſi quis legauerit,nu.j.eo.tit.
5 † Propter generalitatem enim ſuam iudicatur obſcura, & ideo
hr pro non oppoſita.l.j.§. Labeo. ff.de flu.cle. conſtitutionem,
de elec.& in d.l.Titię textores,in prin.ubi Bar.& alij no.maxi.
6 Iaſon.in j.no.adducens plures alias deciſio.ut per eum.† Et e-
tiam quia ita oppoſita non reperit in ſe quid certum, quod ex-
cipiat,& ideo nihil ualet.d.clem.conſtitutionem, & d.§.reſtes,
7 cum alijs adductis per Iaſ.in d.l.Titiæ.num.xij.† Et ita oppoſi-
ta non caret calumnia,& conſequenter reijcienda. ca.poſt ele-
ctionem.de conceſ.præb.l.ij.C.de fal.Bal.in l.j.in fi.C.de ſen.
quæ ſi.certa quanti. & per Moder. Papien.in l.ij.col.iiij.nu.xv.
& ſeq.& in l.iiij.§.condemnatum.col.iij. nu.x.& ſeq.ff.de re iu
8 dica. † Quibus conſideratis,cum ita oppoſita non releuet,meri
to non debet admitti,ut per Innoc.in d.c.ſuper eo.& per Bald.
in l.præſcriptione,in v.quæſt.C.ſi contra ius uel uti.pub.& per
9 Iaſo.in d.l. Titiæ,col.ij.& iij.num.xj. & ſequen. † & etiam quia
exceptio propriè eſt excluſio actionis & intentionis agentis.l.
j.& ibi Doct.ff.de exceptio. & per Fely.in rubri. extra eo.nu.j.
10 † & præſens oppoſita eo modo, ut eſt etiam ſi probata eſſet,
non induceret dictum effectum, merito & nomine conſequen
ter & effectu proprie exceptio. carere debet.inſtit. de don.§.eſt
& aliud genus,uerſi. & conſequentia nomina rebus.cum ſimi.
11 † Prout etiam dictum capitulum eſt reijciendum,quoniam eſt
impertinens, & neceſſario non concludens nec releuans produ
centem, & ſi parte non opponente potuiſſet procedere, & affer-
re damnum illi,contra quem producitur,ut per Bart.& alios in
l.ſi duo.§.idem Iulianus.col.fi.ff.de iureiur. & per Bal & Salyc.
in l.fin.C.de non nume.pecu.& Alexan.in l.Seius & Augerius,
col.fi.ff.ad leg.Falc.& Cano.in c.cum contingat, de offi.deleg.
& Soci.conſi.xlviij. Viſo,in fi.uolu.iiij.& per Iaſ.plura adducen
tem,argum.illius tex.in l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt ſui,uel
alien.iur.nu.xx.& ſeq. † Tamen quia hic expreſsè contradictū
12 apparet, & oppoſitum, merito tale capitulum impertinens reij-
ci debet, & non admitti, ut inconcludens,& nihil releuans,ut
probatur in l.ſi duo patroni. §. idem Iulianus.ff.de iureiur.ubi
Barto.& omnes,expreſsè iſtud firmant, allegantes alias deciſio
nes,concor.ut etiam facit Bal. in c.fin.col.iij.de iureiur.& in c.
cum olim Abbas,col.iij.de offic.deleg.& in c.per tuas,de reſti.
13 † Capitulum.n.& articulus neceſſario non concludens,imperti
nens dicitur,& ſic reijciendus, nam admitti non debet ad pro-
bandum, quod probatum non releuaret.l. neque natales. l.ma-
trem.C.de prob.c.in præſentia,& ibi ſcrib.extra eo.l.non hoc.
ubi omnes maximè Iaſo.nu. iij. C. unde legit.l.Roma.in l.mor-
tis cauſa capimus.ff.de dona.cau.mor. Rot.in antiquis, in titu.
de teſti.deciſ.ix.nota articulus. alias ſecundum nu. ccclxxiij.&
14 per Cano.in d.cum contingat. † Volentes talibus articulis im-
pertinentibus,& inadmiſsibilibus non eſſe reſpondendum, ut
etiam ſentit Bart. & alij in d.§. idem Iulianus, & eſt deciſ.Rot.
15 in not.nu.cccxciiij.Si ſuſpenſo. † Prout etiam capitulum prædi
ctum impertinens eſt,nam poſitum eo modo,ut legitur,nihil fa
cit ad cauſam,& ideo reijciendum,ut expreſsè ſentit Bart.in d.
§.idem Iulianus,col.fi.quem alij communiter ſequuntur maxi-
mè Iaſo.nu.xiij. adducens alias concor. prout etiam facit Cor.
16 conſi.xviij.In præſenti, litera I,uol.iij. † Prout etiam imperti-
nens, & inadmiſsibile iudicandum eſt quoniam probatum eo
modo ut deductum eſt nihil releuaret. l. ad probationem. d.l.
neque natales.C.de proba.& in d. c. cum contingat,ubi glo.&
Abb.in ult.no.& practica Papien.allegans alia iura in for.exci-
pien.contra poſitiones,car.mihi.xxvij. col.iij.uer.impertinen-
17 tes.† Ad quod etiam quoniam articulus multipliciter intelligi-
bilis, neceſſario non concludit intentionem illius qui habet ſe
fundare ſuper altero de intellectibus,ad quos trahi poteſt,ut fir
mat Gemin.conſi.liiij. Quidam ſacerdos,in fin. qui allegat di-
ctū c.in præſentia,& c.illud,extra de præſump.Quod modo ta-
le capitulum a d.Franc. productum ſit impertinens,nec neceſ-
ſario concludens, nec releuans & habens defectus de quibus ſu
pra ſatis apertiſsimè oſtenditur ex ipſius lectura.Nam dum per
Excellentiſs.dom.Alexan. actorem,& conſortes, deductum ſit
ipſum Franc. natum eſſe ſpurium, & illegitimum, eo quoniam
natus ex Roſa,quæ tunc uxor erat, ut de præſenti eſt Hie-
rony.Marangoni de villa nouarum. Ipſe Fran.excipiendo dicit
tempore iubilei de anno. 1524. ex conſilio ſacrorum doctor.
Theolog. dictum matrimonium inter Roſam, & dictum Hie-
ronymum fuiſſe annullatum,ex quo uidebatur proceſsiſſe de fa
cto,& quòd dicti Roſa,& Hieronymi fuerunt licentiati ad con
trahendum matrimonium cum alijs, quæ quidem aſſerta annul
latio,& licentia data,licet in capitulo non exprimatur a quibus
perſonis proceſſerit, nec exprimatur perſona in ſpecie de cuius
tanquam doctoris in Theologia conſilio illud factum fuerit,
tamen neceſſario includitur prædicta geſta fuiſſe uel a confeſ-
ſoribus deputatis tempore aſſerti iubilei auctoritate ipſius,uel
18 propria,aut ſaltem de conſilio doctorum in Theologo. † Quo-
rum utrunque eſt ſi uerè probatum eſſet in aliquo adhuc non
releuaret ipſum Franciſc. opponentem arguendo a ſufficienti
partium enumeratione, quod fieri poteſt dicta.l. patre furioſo,
19 & uulga.§.omnium,inſtitu.de actio. † Aut enim ipſi confeſſo-
res electi a perſonis pœnitentialibus, & confeſsis prædicta de-
clararunt, & fecerunt auctoritate propria, & pluſquam certiſ-
ſimum eſt non potuiſſe facere, & facta minimè tenere;quia pe-
nitus priuati,& omni iuriſdictione,& poteſtate carentes.l.pri-
uatorum,cum uulga.C.de iuriſdictione omnium iudicum. aut
prædicta fecerunt auctoritate iubilei,ut in dicto cap. aſſeritur,
& tunc uidentur feciſſe uti deputati executioni dicti iubilei, &
uti quæſtores elemoſinarum per confitentes, & pœnitentes e-
20 rogandarum. † Et iſto caſu certiſsimū eſt. eam ſolam poteſta-
tem a Pontific. eis fuiſſe attributam,quæ ex lectura iubilei ap-
paret, & non alia. cap.cum ex eo.de pœniten.& remiſsio.in an
tiquis.capi.ut officium §.compeſcendi, de hæretic.libro ſexto.
clemen.ij.de pęniten.& remiſsio. & utrobique latè per Docto.
ſed ex literis dicti iubilei non apparet iſta eis fuiſſe commiſſa,
ſed ſolum facultas audiendi peccata in foro conſcientiæ, & in-
iungendi pœnitentibus pœnitentiam ſalutarem, nihil autem
eis fuit demandatum quod pertineret ad forum contentioſum,
& quod tenderet in damnum tertij, ut eſt caſus præſens, & in-
21 fra dicetur. † Neceſſario ſequitur quòd talia geſta per eos fue-
runt facta ultra formam, & fines mandati, conſequenter nulla,
& penitus inualida. cap. cum dilecta, de reſcriptis.cap.cum o-
lim Abbas.de officio delegat.uulgata.l.diligenter. ff. mandati.
22 cum ſimilibus. † In iſtis enim literis iubilei, nunquam Papa
conſueuit mandare confeſſoribus eligendis, & quæſtuarijs,con
cernentia forum contentioſum, nec aliquod tendens in dam-
num tertij,ſed ſolum concernentia forum pœnitentiæ, & con-
ſcientiæ purgationem, ut communis practica, & obſeruantia
nos docuit,& docet,quæ eſt optima rerum magiſtra. cap.quam
23 ſit. de electión. libro ſexto. † Et forum conſcientiæ ualde diffe-
rens ſit a foro contentioſo, ad pleniſsimè nota in capit. nouit,
extra de iudic.per Barto.in extrauagan. ad reprimend.in uerſi.
denunciationem, & de uno non eſt arguendum ad aliud cum
diuerſa ſint uulga. l. Papinianus exuli. de minor.l. inter ſtipu-
lantem.§. ſacram. verſicu. ſed hæc diſsimilia ſunt. ff.de uerbo-
24 rum obligatio.& uulga. §. nihil commune. † Nunquam enim
Princeps per reſcriptum priuilegium,ſeu aliam quamlibet con
ceſsionem uidetur uoluiſſe præiudicare iuri tertij, quinimmò
in quacunque ſua etiam ampliſsima conceſsione,ſemper ius ter
tij uidetur eſſe reſeruatum. l. ſecunda. §. merito, & §. ſi quis a
principe.ff.ne quid in loco publico.bon.text.in capitu. quam-
uis,de reſcript. libro ſexto.l.nec auus.C. de emancipat.cum a-
lijs adductis per Decium conſi.cclxxxvj. In cauſa.numero viij.
25 & alibi pluries per Docto.& legendo & conſulendo.† Eo ma-
gis quoniam minimè præſumendum eſt principem & pontifi-
cem ſine cauſa uelle tollere ius tertij & ius alteri quæſitum, ut
eſſet in præſenti caſu ad pleniſsimè not.in cap. quæ in eccleſia-
rum,de conſtitutio.& in l.finali. C. ſi contra ius uel utilitatem
26 publicam. † Eo etiam quia tales confeſſores forſitan electi fue
re aliquibus depoſitionibus & confeſsionibus dictorum Roſæ
& Hieronymi, quæ cum tendant contra matrimonium,& ad il
lud dirimendum,minimè debent recipi,nec attendi,ut eſt text.
apertus,& ibi Canon.in capi.ſuper eo. de eo qui cogno.conſan
gui.uxo.ſuæ,& in c.finali.§.his ita.xxx.quæſtio.ult. & per Doc.
in capi.finali, de confeſſ.maximè do. Anton.& per eundem in
27 c.cum cauſa,de reſcr.† Et etiam quia prędictis aſſertis confeſ-
ſoribus ita aſſerentibus minimè eſſet fides adhibenda.cap.cum
28 a uobis.extra de teſti. & maximè in damnum tertij. † Quo ca-
ſu etiam Pontifici in damnum alicuius aliquid aſſerenti mini-
mè credendum eſſet,ut per Docto.in dicto capitulo cum a no-
bis.& per Paulum de Caſtro conſil. clviij. colum.penul.& fina.
& Ancharan.conſil. cccxcix. Præmiſſo, colum. fina.& Deci.in
c.nouit,col.v.de iud.& conſi. ccclvij.nu.vj. & Old. conſi. lxix.
Cōſueuit,col.iij.uerſ.& ſic,& Dec. cōſ.cxiiij. Et pro tenui,col.
iij.uer

iiij.uerſ.cōfirmatur,& col. fi. in prin. & ad plenum p Franc. de Cur.cōſi.xx.Dñs,col.v.& ſeq.& conſi.xxj.& per Dec.cōſ.noui ter impreſſo.viij.alias.cccex.In cā,col.iij.num.x.& ſeq.& alibi pluries p doc.& legēdo & cōſulēdo.Si uero fecerūt iſta de cōſi lio doctorū Theologorū,ut in d.c.aſſeritur, & tunc aduertendum eſt,nam ſi ipſi cōfeſſores ſecuti fuerunt tale cōſilium,tanquam hoc eſſet eis demandatum a ſummo Pont. & iſtud ſtare non pōt,qm̄ in literis iubilei,Papa illis nō mandat hanc cognitionē,nec ꝙ procedant de cōſilio doctorum Theologorum,&
29 ꝯñr excedentes fines mādati,nulliter fecerunt,ut dictū eſt.†Si uero ſecuti ſunt tale cōſilium, eo qm̄ doc. Theologici habeant ſuper iſtis iuriſd.& ptātē decidendi & terminandi,& iſtud dicere eſt pluſquam erroneum cum priuati ſint,& omni prorſus careant iuriſdic.cōſiderati de per ſe, ut cōſiderant & ſunt doct. Legiſtę,& Cannoniſtæ,& iō ꝯſilium ipſorum. tanq̄ priuatorum non debebat nec attendi, nec exequi, ut ſuperius eſt dictum.
30 †Si uero ſecuti ſunt tale conſilium.tanq̄ peritorum & doctorū & reſpectu doctoratus habētium ptātem interpretandi & declarandi,ac exhibendi eorum opi.& iſto ēt caſu,tale conſilium non erat neceſſario ſequendum,nam opi.doc.ſunt probabiles, perſuaſiuę,& non neceſſario ſequendę,ad plenè no.per oēs allegantes deciſ.concord.l.j.ff.ſi cer.pet.†Tum ēt qm̄ in hac cā ma
31 trimoniali,potius eſt ſtandum doctoribus iuris canonici, quā magiſtris ſacræ theologię,ut ſentit Hoſt.in c.j. de conſang. & af.quē poſt alios ſequitur Abb.& ibi do.Prepoſ.col.iij.ueri. q̄ro & ultimo.& ad plenum tangit Pet.de Anch.in ſua diſput.antiquis & modernis tēporibus, quē refert & ſequit Io.de Ana. in c.in ciuitate.car.iiij.de uſur.& Alex.conſi.j.cōl.v.& vj.& ꝯſ. cix.Pro inueſtigatione,col.v.uol.ij.& Io.Bapt.de ſ.Seuerino,in repe.l.cunctos pupulos.C.de ſum.Tri.& fi.cat. car. mihi.viij. col.iij.uer.x.& ult. & Dec. in c.ne innitaris,in j.lec.in fi.& Iaſ. in l.j.col.vj.nu.xxxiiij.ff.ſi cer.pet.†Dicentes,ꝙ in materia uſu
32 rarū.decimarū.matrimonij & ſimiliū deciſ.ſpectat ad doct.iuris canonici & non ad theologos,quia lex canonica principaliter tendit ad interpretandū ius diuinū,in caſibus dubijs ptinētibus ad moralē philoſophiā,ut in prohe.decret. Scientia autem theologorū pertinet ad interpretandū ius diuinū quo ad opera dñi nři Ieſu Chriſti,& quo ad ea quę tendūt ad ſpiritualitatem & agnitionē uerę fidei, & ꝫ hæreticos Iudæos & alios infideles ſubdentes ꝙ ſæpe iſti theologi rñdentes ſuper dubijs quæ occurrunt in cauſis matrimonialibus & ſimil.grauiter errāt,nam periculoſum eſt illis in iſtis aliqoid affirmare uel negare,tenet ēt iſtud Fel.i c.fi.de magiſt nu.j.in fi.& nu.ſeq.& archiep.flor. in ij.par.ſuæ ſum.in ti.j.c.vij.uerſ.quis aūt,& Dec.conſ.cxj.Et pro tcoui.nu.iij.& iiij.& ꝯſ.clj.col.ij.uer.& nobis,ubi alios adducit,& p d.Ant.relatū a d.Præpoſ.in c.lege.col.ij. uer. differunt tñ.diſt.x.cū alijs accum.per Sil.nup.lol.mihi.cxxviij.col. ij.& ſeq.uer.Anch.in diſpu.& ſum.Ang.in uer.opi.col.iij. uer. aut ſunt theologi.†Et facit tex.in d.c.j.de conſang.& af.uolēs
33 cām matrimonialē debere decidi ſm ſacros Canones, & p peritos ſacrorū canonū,& per ordinarios locorū.Ad quod ēt no. per Inn.& alios in rub.de decim.& in c.j.eo.tit.li.vj. & in c.fi. de pę.†Ad theologos.n.ſpectat diſcurere ea q̄ ſunt Dei,& quę concernunt fidē & purā ꝯſciām & ſunt de foro poli, & de foro
34 ꝯſcientiæ,non aūt ea quæ ſunt de foro fori, & de iuriſdictione ꝯtentioſa,iſta.n.ſpectāt ad Can.Nā totū ius canon.cōcernit deciſ.cārū in diuerſis materijs,ēt trahentibus originē a iure diuino,ut in matrimonijs& ſimi. quæ decidendæ ſunt per iudices hñtes cōtentioſam iuriſd.†Et bene facit tex.& ibi gl.in c.j.xx. diſt.ubi in deciſ.cārum,ſtandū eſt canonibus & decretal.& epi
35 ſtolis ſum. Pont. & nō dictis ſanctorū doc.† Et doc.canonū a ſum.Pōt.data eſt ptās interpretandi canones & decreta ponti
36 ficū & nō magiſtris theologię ut in prohę.Greg.& in proh.ſexti†Et oīa creatura obedire debet canonibus & decretis Papæ c.ij.de maio.& obe.& iō opi.& cōſiliū theologorum in hac cā
37 matrimoniali nullius debet eſſe conſiderationis,ex quib.neceſſario cōcludendū erit,tale capitulū, neceſſario nō concludens. nō releuans,nec concludenter faciens ad cām,non debere recipi,nec admitti, & oīo eſſe reijciendū. † Nec prædictis obſtat ſi dicatur ſaltim debere recipi cū illa proteſtatione, ſaluo iure im
38 pertinentiū,& nō admittendorū, ſm cōem practicā ut litea ab breuienī,ut tradit do.Ant.& alij can.in d.c.cū cōtingat,in fin. Bar.& alij,in l.ille a quo.§.ſi de teſtō.ff.ad Trebel.&.l.prętor. alt.§.j.ff.de dā.infec.cū alijs adductis per Alex.& Mod.in l. nā & poſtea.ff.de iur.iu.quam legunt.in l.prætor.& ſentit Pau.de Ca.in d.l.ſi duo pstroni.§.idē Iulianus.co.ti.& ibi Iaſ.nu xxxj. & per Dec.conſ.clxij.In cauſa, no.j,dicētē melius eſſe ab initio iſtud diſcutere,ut p Car.& Barb.in d.c.cū cōtingat,ne par
39 tes uexent in expēſis.†Obiectio iſta procederet qñ dubiū eſſet an deberet admitti uel ne,qñ aūt probōnes ſunt apparenter impertinentes,uel non admittēdæ, ut eſt caſus præſens,iudex nō debet illas admittere.ēt cū illa proteſtatione,ſaluo iure &c.ita gl.no.in uer.nihilominus.in d.c.cū contingat,quam exclamat ibi Bal.& alij Can.& Iaſ.iſtud firmat in d.§.idē Iulia.col. pen.
40 nu.xxxiij.†Valde.n.damnoſum eſſet & præiudiciale ipſis actoribus,ſi ꝫ iuris diſpōnem reciperet & ideo debet reijci ex quo ſaltim uexarentur ſumptibus & expenſis, arg. eorū quæ hūr in l.ſi is a quo.ff.ut in poſ.leg.& per Io.And.in c.j. de lit.conteſt. li.vj.col.j.& in c.finem litibus,de do.& contu.cū ſi.& quia potiſsimè in iudicialibus multa impediunt fieri,quę &c.d.l.patre
41 furioſo,ubi plenè Mod.†Et ſtatutū Vicentinū,uolens capitula debere recipi cum illa proteſtatione,ſaluo iure &c.procedit & locū ſibi uendicat qñ euidenter nō appareret ꝙ eſſent impertinentia & nō admittenda qñ.n. talia eſſent, ut eſt in pñriarum, dēnt reijci & non reſeruari non obſtante ſtatuto,doc.eſt Io.de imo.in terminis ſtatuti ita loquētis in l.dies quæ eſt.iiij.§.prætor ait,col.ij.uerſ.& ſic facit.ff.de dam.infec.ubi dicit ita ſeruari in practi.refert & ſequitur Iaſ.dicens eſſe bñ notandam in d.§.idem Iulianus.col.pe.nu. xxxiiij. & diffuſius ſequitur eam Clau.de Saiſel.in d.l.ille a quo.§.ſi de teſtō,col.fi.ubi illam approbat eōne & auctoritate & aſſerit ꝙ ſeruatur in practica, & ſequit Barb.conſ.xxxvj.nu.xxiiij.uol.ij.ubi eam cōfirmat alijs
42 medijs.†Et potiſsimè qm̄ ſtatutum debet interpretari ſm ius, cōe,& recipi interpretationē paſsiuā a d.iure. l.j. §.lex falcid.ff. ad l.fal. l. ſi ſerui ueſtri.C.de noxa.c.cum dilectus, de conſue, Ex qb. infertur tale capitulū nō eſſe in conſiderōne, ꝯñr debet reijci, & non admitti etiam cum illa proteſtatione ſaluo iure impertinen.&c. Pariſ.Pad.

SVMMARIVM.

Cognatus an poſsit in uxorem capere relictam.q.fratris ſui ſine prole defuncti ex diſpenſatione ſummi pont.per tot um.

1 *Matrimonium prædictum an ſit probibitum iure diuino ſimpliciter uel ſub aliqua qualitate, & an papa poſsit ſuper eo diſpēſare & quo caſu diſpēſatus an ſit tutus utroq; foro,& alijs quampluribus ſeq.*

Matrimonium prædictum uidetur probibitum iure diuino, ita ut papa non poſsit diſpenſare.

2 *Declaratio leuiti.c.18.& qua litera ſit uera.*

3 *Quando agitur de fide ueteris teſtamenti, quibus uoluminibus ſtādum eſt.*

4 *Declaratio Leuiti.c.xx.*

5 *Quæ perſonæ ſint probibitæ matrimonium inter ſe contrahere iure diuino,& nu.7.*

6 *Declaratio euang.Matth.Mar.& Ioan.*

8 *Ius diuinum ſtrictè dicitur illud,quod continetur in ueteri & nouo teſtamento.*

9 *Præcepta leuiti,promulgata fuerunt ab ipſo Moyſe.*

10 *Vxor fratris,facta uidetur una caro,cum ipſo fratre,& num.187. & 310.*

11 *Et cognatus uidetur eſſe in eodem gradu attinentiæ,quo eſt frater, & ſic in primo & nu.12.*

Soror in i.gradu eſt & ſic probibetur duci uxor à fratre,& nu.12 & 15.

13 *Matrimonium in primo gradu conſanguinitatis & etiam affinitatis de iure diuino uidetur eſſe probibitum.*

14 *Affinitas poſt diſſolutionem matrimonij,adhuc durat cum ſit cauſa probibitionis.*

16 *Ratio quare inter iſtas perſonas matrimoniū ſit probibitū,& n.17*

18 *Ex iſtis coniugijs reprobatis,ſoboles non poſſunt ſuccreſcere.*

19 *Præceptum probibens tale matrimonium uidetur eſſe morale, & num.ſeq.*

Præceptum morale,quale propriè ſit,& nu.20.& ſeq.22.23.

21 *Præceptum morale & negatiuū,obligat ſemper & omni tēpore.*

24 *Præceptum diuinum non poteſt tolli,niſi ab ipſo conditore.*

Papa an poſſit tollere tale præceptū,& ſuper eo diſpenſare,& ſeq.

Inferior non poteſt tollere legem ſuperioris,& nu.25.& ſeq.

26 *Papa ſeruus dicitur.*

27 *Pontifici ſtatuenti contra legem diuinam, non eſt parendum, nec obediendum.*

28 *Par in parem non habet imperium.*

29 *Pontificis ſummi iudicium debet eſſe conforme iudicio & ſtatuto diuino.*
30 *Papa legem diuinam uſque ad animam & ſanguinem tenetur defendere.*
31 *Papa contra ius diuinum & praceptum morale, non poteſt diſpenſare.*
32 *Ius diuinum, & tale praceptum dicitur immutabile. & nu. 33.*
34 *Papa contra ius diuinum habens efficaciam de præſenti, & continens praceptum morale non poteſt diſpenſare.*
35 *Diſpenſatio eſt operatio miniſtrorum præſupponens inſtitutionẽ & fundamentum qua concedi non debet ad deſtructionem illorum.*
36 *Papa non poteſt ſubuertere ius diuinum perpetuum & immutabile habens perptuam cauſam probibitionis, & nu. 37.*
38 *Papa an poſſit diſpenſare in 1. gradu iure diuino probibito, & qua ratione.*
39 *Et quid in gradibus iure & lege diuina probibitis, & ſequen. & nume. 45.*
40 *Negatiua prapoſita uerbo poteſt, inducit præciſam neceſſitatẽ non diſponendi.*
Intellectus. c. literas. de reſti. ſpol. & nume. 39. 41. & ſeq. & 79. 180. & 307.
42 *Qui nihil dixit nec exceptuauit uidetur omnem caſum excluſiſſe.*
43 *Lex poſitiua, referens legem diuinam, non eſt diſpenſabilis per ſucceſſorem ad nutum.*
44 *Papa an poſſit in ſecundo grada diſpenſare.*
46 *Diſpenſationes contra legem diuinam & preceptam morale facta decolorant ſtatum eccleſia.*
47 *Papa an poſſit diſpenſare contra ſtatata poſitiua, quando diſcoloraretur ſtatus eccleſia, & ipſa eccleſia, ex tali diſpenſatione.*
48 *Capere uxorem fratris, uel aliam perſonam iure diuino probibitã, peccatum eſt & turpitudo.*
49 *Papa an poſſit diſpenſare, ſi diſpenſatio baberet peccatum, & ad illud induceret diſpenſatum.*
50 *Papa aoa eſt obediendum, quando ex obedientia ſequeretur peccatum à Deo probibitum.*
51 *Nulla cauſa adduci poteſt, quin peccatam iure diuino inductam, non ſit peccatum.*
De ſe mala & reprobata concedi non debent.
52 *Conſuetudo iaducens peccatum, non tenet nec ſabſiſtit.*
Idem quando eſt contra ius diuinum, & tranſgreſsio ipſius peccatũ induceret.
53 *Peccando nullus fidelis poteſt ſaluari.*
Pontifex, contra articulos fidei, & concernentes fidem non poteſt diſpenſare.
Nec in bis qua ſunt ita annexa articulis fidei, ſine quibus ſalus non poteſt baberi.
Chriſtianus ut ſaluari poſſit qua debet credere, & ſeq.
54 *Actus indecens perſona pontificis reputari debet impoßibilis, & nume. 55.*
Potiſſimè ſi conſideratur indecentia reſpectu poteſtatis inducentis, hanc impoſſibilitatem.
56 *Diſſipatio magis nominanda eſt, qua circa pradicta ſit, quam diſpenſatio.*
57 *Diſpenſatus in iſtis à papa noa remanet tutus nec ſecurus. cum diſpenſatio ſit nulla, nec tollat peccatum, & ſeq.*
58 *Diſpenſatio pontificis, continens iniuſtum, & peccatum, non reddit tutum diſpenſatum.*
59 *Pracepum de non ducendo relictam fratris in uxorem an fuerit abſolutè prolatum, uel conditionaliter.*
60 *Lex leuit praall. qualiter fuerit promulgata, ſimpliciter uel ſub cõditione.*
61 *Fratriſſa cogebatur contrahere cum fratre defuncti.*
62 *Tale praceptum qua ratione fuit inductum.*
63 *Tale praceptũ leuiti an fuerit ante praceptum deuther. & ruth.*
Pracepta pradicta, an inſimul & eodem tempore fuerint promulgata.
64 *Praceptum deuthero. & ruth, fuit obſeruatum ante legem leuit. de qua in dicto. cap. 18.*
65 *Praceptum deutheron. ruth, & geneſ. an potius inducant exceptionem & diſpenſationem ad illud generale leuiti.*
66 *Et an potius induxerint legem generalem ad omnes, & nu. 68.*
67 *Diſpenſatio non continet pœnam ſed gratiam.*
Lex deuther. noua eſt, & obſeruari debet quo ad omnes.
69 *Lex pradicta allegari poteſt in deciſio. cauſarum, ſi per legem nouam non apparet immutatam.*
70 *Lex pradicta deutheron. continet praceptum generale, & non diſpenſationem, & nu. 71.*
Diſpenſatio noa eſt lex ſed remiſsio legis facta ex ea ab habente poteſtatem.
71 *Diſpenſatio inducit relaxationẽ legis ex aliquo reſpecta, & cauſa.*
72 *Praceptum deutheron. pradictum aon continet peccatum.*
73 *Caſus iſte, an ſit probibitus lege euangelica, & ſeq.*
74 *Declarantur euangelia loquentia de Herode, tenente axorem fratris, & ſeq. & nu. 89.*
75 *Mulier noa poteſt babere duos maritos.*
76 *Nec dimiſſo primo poterat capere alium.*
77 *Ex Philippo fratre Herodis, aderat proles, & ſic ceſſabat praceptum mandans quod caperetur fratriſſa.*
78 *Iura ad concordiam reducenda ſunt.*
79 *Lex referens ſe ad aliam legem, ſecundum illam intelligenda eſt.*
80 *Doctorum auctoritas, an neceſſario ſit ſequenda.*
81 *Lex una generaliter loquens, poteſt diſtingui per aliam.*
82 *Papa an poßit diſpenſare circa legem diuinã, eo caſu quo dicta lex diuina reperitur limitata per aliam legem diuinam.*
83 *Vſura iure diuino, an aliquo caſu ſint conceſſa.*
82 *Papa an & quando poſſit limitare & declarare legem diuinã. & nu. 199. & alijs ſeq.*
84 *Praceptum diuinum non ſimpliciter ſed conditionaliter loquens ſi eſt renouatum per legem euangelicam ſimpliciter, an cenſeatur in totum ſublata conditio.*
85 *Lex euang. noua, quo caſa uidetur reformare legem diuinam antiquam, & ſeq.*
86 *Sanctus Io. Baptiſta non babebat facultatem legis condenda.*
87 *Et quid ſi dicta ipſius ſint ſcripta in nouo teſtamento.*
88 *Et quid ſi ſimpliciter tantum referantur, an diſponant.*
90 *Talia pracepta de ducendo relictam fratris in axorem, fuerunt miſtica, & figuratiua, & ſeq.*
Prima figura qua fuit.
91 *Alia figura traditur.*
92 *Alia traditur.*
93 *Praceptum figuratiuum ſeruare bodie apud chriſtianos eſſet iudaizare, & ſic peccare mortaliter.*
94 *Praceptũ de baptiſ circuncisione & ſabbato an euanuerit bodie.*
95 *Miſtica & figuralia bodie penitas ceſſant maximè ſignificante.*
96 *Miſticum licet eſſet in figura tamen in quantum continet moralitatem, ſea legem iudicialem, an remaneat firmum & ualidũ, quo ad moralem intelligentiam ſibi annexam.*
97 *Figuratum & ſignificatum, an bodie remaneãt & debeant attẽdi.*
98 *Lex Moſaica et deuther. an bodie debeat ſeruari in deciſ. cauſarũ.*
99 *Pracepta omnia, nõ continent moralitatem eſto quod eſſent diuina.*
100 *Et licet in ipſo figurato contineant moralitatem, tamen ſuper eo potuit Deus diſpenſare.*
101 *Papa an poßit facere de peccato aon peccatum, quando peccatũ eſt inductum mero iure poſitiuo.*
102 *Multa fuerunt permiſſa à Deo, qua bodie prorſus denegantur, et ſequen.*
103 *Et quid ſi fuerunt permiſſa non perpetuo ſed figuratiuè.*
104 *Incluſio unius temporis, eſt alterias excluſio.*
105 *Lex deuthorono. poſitiua, et iudicialis an poſſit per pontificem ſtatui, quòd ſeruetur, uel non.*
Lex iudicialis licet dicatur mortua, et non obliget, tamen obligabit ſi papa mandat illam ſeruari.
106 *Pracepta iudicialia ueteris teſtamenti obligant ſi ſunt confirmata per Papam.*
107 *Iudicialia quò reſpectu et qua de cauſa fuerunt inſtituta, et uſque ad quod tempus.*
108 *Miſtica et figuratiua fuerunt et ſint ſublata.*
109 *Lex deutheroa. de qua ſupra, uſque ad quod tempus durauit.*
110 *Papa an poßit perpetuare legem diuinam temporalem.*
111 *Et quid ſi lex diuina fuit ſimpliciter prolata.*
112 *Papa ex magna cauſa, an poßit diſpenſare contrahi matrimoniũ iure diuino probibitum.*
113 *Precepta ſecunda tabala & alia moralia de quibus in lege Moſaica, et euangelio an poßint per papam in aliquo caſa particalari limitari et diſpenſari, et ſeq.*
114 *Papa licet generaliter noa poßit iſta, an in caſa ſpeciali ſubſiſtente cauſa poßit et ſeq.*
115 *Papa licet in uniuerſo non poßit diſpenſare contra ius diuinum et morale, an in caſu particulari poßit.*
116 *Et aa poſſit in primo gradu affinitatis.*

117 Et quid in gradibus diuina lege prohibitis, & ſeq. & nu. 312.
118 Ex cauſa multa permittuntur fieri quæ alias non licerent.
119 Quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio.
120 Præcepta moralia, an poſſint recipere interpretationem in aliquo ſpeciali, ex cauſa, & ſeq.
121 Ratio recta, dictat in eccleſia eſſe aliquem loco Dei, qui periculis & infirmitatibus penſatis poſſit obuiare.
122 Quando in caſu particulari iſtud fit, non erit ſubuertere legẽ diuinam, ſed potius illam declarare.
223 Præcepta inducta fuere, ut conuenientia pluribus non ut omnib. & per omnia ſemper eſſent immutabilia.
Papa ſi ex cauſa diſpenſat in iſtis, non propterea dicitur facere cõtra iſta præcepta.
124 Lex Leuiti intelligenda eſt niſi ſubſit cauſa propter quã poſſit declarari & immutari.
125 Ius diuinum ex cauſa poteſt limitari & diſtingui.
126 Diſpenſatio papæ iſto caſu præferenda eſt iuri diuino.
227 Diſpenſatio prædicta tollit peccatum & diſpenſatus erit tutus.
228 Et diſpenſatum erit licitum ſublata obligatione iuris diuini.
Et quid in homicidio furto & teſtibus.
129 Diſpenſandi iuſta cã, an ſit pax & concordia, ac amicitia & confœderatio, & declaratur qualiter procedat, nu. 207. &c.
130 Pax & concordia, plura habent priuilegia.
231 Diſpenſandi cauſa iuſta poteſt eſſe qualitas perſonarũ, & nu. 237. & ſeq. declaratur.
132 Diſpenſandi iuſta cauſa poteſt eſſe euitatio ſcandali, & nu. 141. & ſeq. declaratur.
233 Item & diuturnitas longi temporis quo diſpenſati perſeuerarunt in copula, & matrimonio, & nu. 245. & ſeq. declaratur.
134 Iura uariantur ex proceſſu, & temporis uarietate, & nu. 135. & 248. declaratur.
236 Diſpenſandi iuſta cauſa poteſt eſſe conſuetudo, & obſeruantia, & nu. 149. & ſeq. declar.
137 Exempla plura in quibus papa diſpenſauit in gradu prohibito iure diuino, & nu. 138. & nu. 251. & ſeq. declaratur.
239 Papa poteſt ex cauſa declarare, & limitare præcepta moralia & negatiua, & ius diuinum.
140 Præceptum negatiuum decalogi non occides, qualiter interpretatum fuerit, & limitatum, & nu. 265. declaratur.
141 Similiter & illud non furtum facies, & nu. 266. declaratur.
142 Pro bono communi, & pub. poſſunt exponi bona particularia ſubditorum.
143 Et quid de illo præcepto, ſabbata ſanctifices, & nu. 168. & 269. declaratur.
144 Et quid etiam de horis canonicis dicendis, & nume. 145. & 169. declaratur.
146 Quid inſuper ſuper uotis remittendis, uel commutandis, & ſeq. & nu. 149. et declaratur. nu. 270. & ſeq.
248 Papa an poſſit diſpenſare ex cauſa, ut monacus ducat uxorem.
140 Papa ſuper decimis, an diſpenſare poſſit, & nu. 152. & declaratur, nu. 272. & ſeq.
152 Teſtium numerus de iure diuino qualis debebat eſſe, & declaratur, num. 274.
153 Et de iure poſitiuo circa eos quid fuerit inductum.
154 Habere duas uxores de iure diuino prohibitum eſt, & an ſuper iſtud poſſit diſpenſari, & nu. 275. iſtud declaratur.
155 Iuramentum de iure diuino fuit inductum.
156 Papa ſuper eo an poſſit diſpenſare, & nu. 277. declaratur.
157 Papa an poſſit diſpenſare in bigamo, & numero 178. & ſequen. declaratur.
158 Præcepta decalogi exceptis duobus, an ex cauſa ſint diſpenſabilia, & mutari poſſint, & declaratur. nu. 280.
159 Pontifici omnia licent, niſi contra fidem faciat, & nu. 280. & alijs ſeq. declar.
260 Pontificis poteſtas & præeminentia maxima, & declaratur. nu. 280. et ſeq.
161 Papa Deus eſt in terris.
162 Papæ conſiſtorium & Dei, idem uidetur eſſe.
163 Papa uicarius Dei in terris.
164 Papa ex cauſa magna poteſt ſe intromittere in his, quæ ſunt iuris diuini, & declaratur. nu. 288.
Poteſt ualidare matrimonium nullum, ex impedimento legis diuinæ declaratur. nu. 286. & ſeq.
Cognoſcit etiam de articulis fidei, declaratur. nu. 289. & 190.
165 Sacrilegium eſt de eius poteſtate diſputare.
166 Papa in dubijs põt declarare, an cauſa diſpenſãdi ſit iuſta uel non iuſta, & eius declarationi eſt ſtandum.
268 Contra talem declarationem nulli licet contrauenire, & numero 285. & ſeq.
169 Et declarando ut homo errat, talis error non poteſt corrigi, niſi ab ipſo, declaratur. nu. 284. 294. & 300.
170 Papa diſpenſando contra ius diuinum ſine cauſa, peccat. & nume. 286. & 287.
171 Diſpenſatio tamen tenet. & nu. 172.
172 Coniunctio matrimonialis licet reperiatur aliquo caſu prohibito, tamen eius diſpenſatio non uidetur prohibita, & declaratur. num. 287. & 291. & ſeq.
173 Diſpenſatio nulliter facta à quo poſſit reuocari, & nu. 284.
174 Pontificis poteſtas maior reperitur in contrahendo matrimonium, quàm in diſſoluendo contractum.
175 Pluries contractum matrimonium tenet, licet ab initio ſit prohibitum contrahi. & nu. 295. declaratur.
176 Multa facta tenent quæ alias fieri non poſſunt, & nu. 296. & ſeq. declaratur.
177 Diſpenſata per papam reperiretur deluſa, ſi diſpenſatio nõ teneret, & nu. 301. & ſeq. declaratur.
Auctoritate ſedis apoſtolicæ, quis non eſt decipiendus.
178 Saluus conductus datus bannito, obſeruandus eſt.
179 Inconueniens eſt, mulierem regiam reperiri concubinam ſi diſpenſatio non teneret.
180 Intellectus. c. literas, de reſti. ſpol.
281 Diſpenſatus non poteſt ſequi conſcientiam propriam contra diſpenſationem, declaratur. nu. 285. & ſeq.
182 Conſcientia non eſt facienda per quemcunq; ſuo capite.
183 Maximè ſi læderet alium.
184 Intellectus. c. ſunt quidam.
185 Papa ex mente legis diuinæ poteſt illam declarare.
286 Et ita declarando, ſtatus eccleſiæ non decoloratur, & ceſſant oĩa abſurda inconuenientia.
187 Vxor fratris, an ſit una caro cum fratre, qualiter intelligatur.
188 Pater & filius ſunt una, & eadem perſona, qualiter intelligatur.
189 Gradus primus affinitatis, qua lege ſit prohibitus. & nume. 312. 317. & 343.
190 Vxori fratris adhibenda eſt reuerentia qualiter intelligatur.
191 Reuerentia quibus alijs perſonis, quàm fratriſſæ debeatur.
192 Horror maior eſt coire cum ſorore, quàm cum fratriſſa.
194 Soror iure naturali, & diuino ante legem ſcriptam poterat capi in vxorem.
194 Diſpenſatio multipliciter deſcribitur, & alijs ſeq.
195 Diſpenſare, quid propriè ſit.
296 Diſpenſatio non debet paſſim concedi, ſed ex cauſa.
In diſpenſatione ut ſit bona, quæ requirantur.
197 Diſpenſatio in iure diuerſimodè recipitur.
198 Interpretatio largè dicitur diſpenſatio.
200 Papa poteſt declarare & limitare ius diuinum, non autem contra illud diſpenſare propriè.
Et quid in præceptis moralibus, uel in alijs inductis ex lege ueteri vel noua.
201 Eccleſia in caſibus lege diuina prohibitis, non diſpenſat.
201 Diſpenſatio prædicta reperitur prohibita ex defectu poteſtatis, non ex defectu cauſæ.
303 Et an ex cauſa poſſit hoc relaxare, & diſpenſare in caſibus lege diuina prohibitis, & nu. 204.
205 Et ſi aliquo caſu diſpenſat debet adeſſe cauſa quæ tollat peccatum uel quæ inducat maius bonum uel tollat maius malum.
206 Et cauſa propter quam diſpẽſat, debet eſſe rationabilis, neceſſaria, utilis, concernens utilitatem publicam, & non priuatas perſonas & per quam appareat illo caſu ceſſare rationem legis diuinæ prohibentis. & nu. 239.
210 Pax non poteſt eſſe ubi inſidiæ latent.
211 Pax inducens cauſam peccati, imperfecta eſt & ſimulata.
212 Pax ex qua reſultat iniuſtitia & detrimentum animarum, non dicitur pax.
213 Diſpenſatio ſurreptitia & obreptitia, ipſo iure uitiat etiam in cauſa matrimoniali.
214 Diſpenſatio emanata ex cauſa falſa, & non uera, nulla eſt.
215 Diſpenſatio fundata ſuper qualitatibus falſis & nõ ueris, nulla eſt.
216 Diſpenſatio ceſſat, ceſſante cauſa diſpenſationis.
217 Motus proprius non tollit falſitatem cauſæ expreſſæ.

218 Clau-

218 Clauſula ex his & alijs cauſis &c. quid importet, & nume. 232. & 233.
219 Aſſertioni pontificis, an ſemper ſit ſtandum.
220 An præſumendum ſit, ut actus diſpenſationis in dubio valeat in caſu permiſſo.
221 Maxi. cum actus ſit à principe ſupremo.
222 Quando princeps facit actum contra ius, in caſu in quo poteſt diſpenſare, intelligitur diſpenſaſſe.
223 Actus factus à principe præſumitur factus de plenitudine poteſtatis, quando aliter non poteſt ualere.
224 Actus in dubio præſumendus eſt factus, ut ualeat.
225 Diſpenſatio facta contra ius, non præſumitur facta ex cauſa niſi illa exprimatur & ſit certa, & aperta.
226 Cauſa debet exprimi, nec ſufficit ꝙ habeatur pro expreſſa, in caſu quo requiritur cauſa, ad eſſentiam actus.
227 Aſſertioni Pont. non eſt ſtandum, in his in quibus non habet plenitudinem poteſtatis.
228 Aſſertio pontificis, non ualidat actum minimè dependentem ſimpliciter à uoluntate ſua.
229 Aſſertioni prædictæ, non eſt ſtandum in damnum alterius & aīarū.
230 Maximè in concernentibus præiudicium animarum & peccati incurſionem.
231 Aſſertioni pontificis, non eſt ſtandum, quando per euidentiam facti indirectè oſtenditur oppoſitum.
234 Cauſa diſſimilis diſpenſationi factæ propter cauſam rationabilem non debet attendi.
235 Cauſa quando eſt expreſſa, alia non præſumitur.
236 Pontificis poteſtas ceſſat, quando facit, actum contra ius diuinū.
237 Perſonarum acceptio reijcienda eſt.
238 Quanto quis maior eſt, tanto magis conſideratur maius peccatum.
240 Perſonarum qualitas & dignitas quo caſu debet attendi & conſiderari.
242 Princeps non debet uelle, niſi quod eſt æquum & iuſtum.
243 Veritas præferenda eſt cuicunque ſcandalo.
244 Maximè quando ſcandalum continet peccatum mortale.
245 Diuturnitas temporis aggrauat peccatum. & nu. 246.
247 Gradus prohibitus lege diuina. non defenditur tēporis diuturnitate.
249 Conſuetudo ſuper matrimonijs illicitis & prohibitis lege diuina nō debet attendi, & nu. 250.
251 Exemplis non eſt iudicandum. & nu. 252.
253 Exempla quando, & quo caſu debent attendi.
254 Argumentum ab exemplis quando ualeat.
255 Exemplis pontificis, quibus & quando ſit ſtandum.
256 Intellectus. c. fi. de diuor. & nu. 326.
257 Proœmium inducit cauſam finalem illius diſpoſitionis.
258 Caſus inductus fauore fidei. non debet trahi in conſequentiam.
259 Inducta propter infirmitatem aliquarum gentium non debent trahi in conſequentiam.
260 Caſus exceptuatus aliquo reſpectu, non eſt trahendus ad conſequentias.
261 Matrimonia contracta tempore infidelitatis, an durent illis demū ad fidem conuerſis.
262 Diſpenſatio de qua in c. fin. de diuor. an ſit declaratoria iuris antiqui uel promulgatoria noui.
263 Finis correſpondere debet principio.
264 Si diſpenſatur aliquo caſu contra ius diuinum non erit ſtricta diſpēſatio ſed impropria pro declaratione & interpretatione.
267 Feria an ſemper ſint ſeruanda, & ſeq.
272 Papa an quando, & quo caſu poſſit decimas remittere. & ſeq.
281 Poteſtas illa quodcunque ſolueris &c. qualiter debeat intelligi & interpretari, & nu. 282. & 283.
285 Diſpenſatus & male. non redditur tutus, & ſtare debet conſcientiæ ſuæ, & non diſpenſationi.
287 Papa diſpenſando contra ius diuinum peccat, & nulliter diſpenſat, nec ualet diſpenſatio.
291 Ducere in uxorem relictam fratris ſui prohibitum eſt & diſpenſatio etiam ſuper eo prohibita, & alijs ſeq.
296 Regula illa ꝙ multa facta tenent &c. recipit plures declarationes, de quibus nu. 297. 298. 299.
302 Ignorantia iuris non præſumitur.
304 Scientia ex quibus præſumatur.
305 Pontifici diſpenſanti non eſt obediendum, quando diſpenſatio inducit peccatum, & eſt contra legem diuinam.
306 Proles quando & quo caſu debet reputari legitima propter ignorantiam parentum contrahentium in gradu prohibito.
312 Lex Leuiti an ſit moralis poſitiua, uel iudicialis.
313 Præceptum illud Leuiti, an ſit iudiciale, & hodie euacuatū, & nu. 328. & ſequenti.
314 Et quid ſi lex poſitiua mandat illud ſeruari, & nu. 328. & ſeq.
315 Et an ſit iudiciale.
316 Et quid ſi coniunctiones ſint in linea tranſuerſali.
317 Affinitas quo ſtatuto & iure ſit prohibita, & nu. 245. & 359.
319 Tale præceptum an fuerit morale omni tempore, & ſeq.
320 Et an omni tempore ante legem ſcriptam, uel poſt obligaret.
321 Lex moralis abſoluta dari ſolet.
322 Lex naturæ & moralis eſt indiſpenſabilis.
323 Lex naturæ quæ propriè ſit, ita ut immutabilis reddatur.
324 Lex naturæ & moralis, an poſſit diſpenſari quantum ad obſeruantiam & caſus particulares contingentes.
325 Maximè ſi præceptum non continet reuerentiam diuinam, ſed priuatam.
327 Qualitas addita enti, ponit illud in noua ſpecie.
328 Præceptum prædictum leuiti, quale fuerit.
329 Talis prohibitio, an inducat peccatum mortale.
330 Præcepta iudicialia, qua ratione non obligabant.
331 Papa an poſſit diſpenſare in præceptis poſitiuis utriuſque teſtamenti inſtitutis à Deo & concernentibus bonos mores.
332 Prohibitio prædicta qua ratione poſſet iudicari moralis.
333 Et etiam contra ius naturale.
334 Necnon & contra legem poſitiuam ciuilem.
335 Matrimonia prædicta per gentiles apparent reprobata.
336 Mores boni & mali, ex quibus iudicantur & apparent.
337 Ius naturale dicitur quod conſiſtit in lege ueteris teſtamenti.
338 Et quid ſi conſonant primis principijs concluſionib. inde deductis.
339 Præceptum iudiciale poteſt etiam conſiderari morale & naturale.
340 C. tranſlato, de conſti. quo caſu procedat.
341 Lex Moſaica quando poſſit allegari & attendi.
342 Lex poſitiua referens ius diuinum & naturale non poteſt tolli per pontificem.
344 Intellectus. c. cum igitur. & c. primi. 35. q. 1.
345 Ante legem ſcriptam, multa permittebantur, quæ poſtmodum fuere prohibita.
346 Ratio naturalis ligabat etiam infideles.
347 Naturalis lex quæ propriè dicatur.
348 Lex Leuit. prædicta qualis ſit & in quo gradu naturalitatis.
349 Papa quando & in quibus caſibus poſſit diſpenſare circa præcepta moralia. & iuris naturalis. & nu. 350.
351 Matrimonium inter relictam fratris mortui ſine ſobolē, & cognatam an ſit prohibitū iure naturali, & papa poſſit ſuper eo diſpenſare, & alijs ſeq.
352 Ius naturale primæuum, propriè quale ſit.
Dicto iure quæ matrimonia impediebantur.
Declaratio illorum uerborum, relinquet patrem & matrem, & adhærebit uxori, & cætera.
353 Concubitus Loth cum filiabus, fuit condemnatus.
Inter aſcendentes & deſcendentes, coitus etiam in brutis reprobat̄.
354 Gentiles tales concubitus reprobarunt.
355 Matrimonia inter tranſuerſales, primæuo iure naturæ, non erant reprobata.
Pluribus exemplis iſtud comprobatur, & ſeq.
356 Parthi ſororibus copulabantur.
357 Matrimonia inter tranſuerſales, quo iure & qua lege ſint ꝓhibita.
358 Et quare differant iſta matrimonia, ab illis, inter aſcendentes & deſcendentes.
359 Affinitas quo iure præſtet impedimentum.
360 Ius naturale, quibus principijs fuit inductum.
361 Ius naturale quid ſit, & nu. 370.
362 Matrimonium contrahi cum relicta fratris, an ſit prohibitum iure naturali.
363 Ius naturale propriè, quod dicatur immutabile.
364 Matrimonium prædictum quo iure fuit prohibitum.
365 Lex ut ſit bona, quid debet continere.
366 Prohibitio dicti matrimonij deſcripta in Leuiti. an ſit diſpenſabilis in caſu particulari, ſecundum materias occurrentes, & numero ſequen.
367 Ius naturale ex cauſa, an poſſit interpretari, & limitari, & pro parte tolli.
368 Ius diuinum in caſu particulari poteſt limitari.
369 Ius naturale pluribus modis capitur, & ſeq.
370 Ius naturale ut conueniat homini, & brutis quod propriè ſit.

Ius

371 *Ius naturale prædictum dicitur ius diuinum, quando &c.*
Et an ſit diſpenſabile.
372 *Ius diuinum continens moralia non myſtica, nec cerimonialia, dicitur ius naturale.*
373 *Præcepta moralia, contenta in lege ueteri, ſeu in euangelio dicuntur ius naturale.*
374 *Natura.n.hoc eſt ipſe Deus illud nobis tradidit, & docuit nos.*
375 *Ius naturale ſubiectum rationi, & conueniens homini, quem effectum producere debeat.*
378 *Ignorantia dicti iuris, neminem excuſat.*
379 *De lege naturæ, nedum ſunt illa principia, practica, uel concluſiones deſcendentes ex illis, ſed etiam illa quæ ſunt cõſona dictis principijs, & concluſionibus, & illis conformia.*
380 *Prohibitio dicti matrimonij, uidetur moralis, & inducta ſecundũ bonos mores & contra malos & turpes.*
381 *Natura fœdus uiget inter has perſonas prohibens coniunctionem concubitus.*
382 *Prohibitio prædicta, quas perſonas comprehendat.*
383 *Gentiles abhorruere talia connubia multis rationibus.*
384 *Concubitus prædicti prohibiti ſunt lege ciuili.*
385 *Etiam de illa quæ erat relicta fratris.*
386 *Coniunctio prædictarum perſonarũ, qua lege & qua ratione, etiã hodie ſit prohibita.*
385 *Papa ſuper iſtis, an poßit diſpenſare, & ſeq. & nu. 392.*
387 *Abraham duxit Sarram in uxorem, neptem ſuam.*
388 *Tamar an fuerit filia Dauit.*
389 *Ottoniel copulauit ſe cum Anſa filia fratris.*
390 *De Adonia, & Abiſaac, quid fuerit ſecutum.*
391 *De Tamar, & filijs iudæ remißiue.*
392 *Præceptum iſtud prohibitum, quo reſpectu poßit dici de iure naturali.*
393 *Conſuetudo contra tale ius inducta, nulla eſt.*
394 *Matrimonium inter relictam fratris, & cognatum, prohibitum eſt lege ciuili.*
395 *Item & lege canonica.*
396 *Item & ſtatuto eccleſiæ per concilium generale.*
397 *Papa an poßit diſpenſare contra concilia generalia, & num. 398. & 399.*
400 *Papa an ſit ſupra concilium.*
401 *Papa poteſt interpretari cõcilia generalia, & ſuper illis diſpẽſare.*
402 *Statuta in concilijs generalibus non ſemper dicuntur edita ſpiritu ſancto.*
403 *Papa ſolus an poſſit tollere conſtitutiones conciliares.*
404 *Conſtitutio concilij tacitè habet clauſulam derogatoriam.*
Vnde ut papa deroget, ſpecialis mentio eſt facienda.
405 *Et quid ſi in reſcripto apponuntur aliæ clauſulæ, an ex illis cenſeatur derogatum.*
406 *Papa an poßit diſpenſare ſuper iure poſitiuo, & ſtatutis eccleſiæ.*
407 *Papa de non licito poteſt facere licitum, & liberare aliquẽ à peccato inducto lege poſitiua, & nu. 412.*
408 *Lex ciuilis prohibet hanc diſpenſationem.*
409 *Eccleſia uniuerſalis regitur ſpiritu Sancto.*
Et ſtatuit ne circa hoc diſpenſaretur.
410 *Papa an poſſit diſpenſare contra legem poſitiuam, fundatam ratione naturali, & ſuper iure diuino. & ſeq.*
411 *Iſtis concurrentibus non dicetur ſimplex & merum iũ poſitiuũ, ſed dependens à diuino, & à iure naturali.*
412 *Papa non poteſt tollere peccatum, lege diuina inductum.*
413 *Diſpenſatus iſto caſu, an remanet tutus & ſecurus.*
414 *Papa caſu quo poſſit diſpenſare ſuper tali matrimonio, an debeat hoc facere cum cauſa, & illa ſit exprimenda, & qualis requiratur, & quid ſi cauſa non fuit uera, & alijs praeced.*
415 *Relicta fratris nõ carnaliter cognita, ſed ſolum deſponſata, an poſſit capi in uxorem à cognato, & ſeq.*
416 *Matrimonium ſi impeditur ratione publicæ honeſtatis, an papa ſuper eo diſpenſare ualeat, & alijs ſeq.*
417 *Et quid ſi fuit deſponſata per uerba de præſenti, adhuc tamen non cognita.*
418 *Et quid ſi quis uult ducere ſororem uxoris, & ſponſæ, illa prima mortua.*
419 *Et quid de iure ciuili.*
420 *Impedimentum publicæ honeſtatis quo iure ſit inductum.*
Papa an poßit ſuper illo diſpenſare.
421 *Adonias uolens copulari cum Abiſaac qua ratione fuit interfectus à Salamone, & nu. 422.*
423 *Concubitus prædicti qua ratione fuerũ prohibiti, per legem ciuilẽ.*
424 *Papa ſuper hoc impedimento publicæ honeſtatis, an ſola uoluntate poßit diſpenſare, uel requiratur cauſa.*
425 *Et quid ſi dubium reſultat, an talis relicta fuerit cognita carnaliter à fratre præmortuo, an uero remanſerit uirgo.*
Et an eius aſſertioni in hoc ſit ſtandum.
426 *In cauſis matrimonialibus, ſtandum eſt opinionibus doctorum canoniſtarum, & non theologorum, quando reperiuntur cõtraria.*
427 *In dubijs, et cauſis arduis, deciſio remittenda eſt correctioni maiorum habentium poteſtatem pleãn determinandi.*

CONSILIVM. LXVIII.

DVBIVM Exoritur. An cognatus poſsit in uxorẽ capere relictam. q. fratris ſui ſine prole defuncti, ex diſpenſatione ſummi Ponti. ¶ Ad dubitationis dilucidationem, diſcutiendum primum erit. An tale matrimonium ſit iure diuino prohibitũ ſimpliciter, uel ſub qualitate aliqua, & ſucceſsiue, an ſuper eo Papa poſsit diſpenſare, & quo caſu, & ita diſpenſatus ſit tutus utroq; foro. ¶ Secũdo an tale matrimonium ſit prohibitum iure naturali, & qualiter, & an ſuper eo papa poſsit diſpenſare, & ita diſpenſatus remaneat tutus in utroque foro. ¶ Tertio, an tale matrimonium ſit prohibitum inſtitutione eccleſiaſtica, & ſic iure poſitiuo, & an papa poſsit ſuper eo diſpenſare, & ita diſpenſatus remaneat in utroque foro ſecurus, & tutus. ¶ Quarto conceſſo q poſsit diſpenſari. An cauſa diſpenſationis, debeat neceſſario ſubeſſe, & exprimi, & qualis requiratur, & ſi expreſſa non fuit uere. An diſpenſatio ruat. Cum diſcuſsione aliarum qualitatũ, & difficul-
1 tatũ incidentium, & ex iſtis dependentiũ, & ſequentiũ. ¶ † Circa primum, dicendum vr̃ pro parte negatiua q papa non poſſit diſpenſare ex quo tale matrimonium vr̃ iure diuino prohibitum, ut hr̃ leuit. c. xviij. ibi, & uxorem fratris ſui nullus accipiat, turpitudinem uxoris fratris tui non reuelabis, quia turpitudo fratris tui eſt ubi do. ad Moyſen locutus eſt dicens, poſt multas turpitudines, hanc eſſe unam, ſi accipiatur in uxorẽ re-
2 licta fratris. † Et licet Nic. de Ly. in ſua glo. ibi dicat, q tex. ille diſponens uxorem fratris ſui, nullus accipiat, non reperitur in
3 biblijs bene correctis, nec eſſe in Hebræo. † Ad quæ uolumina Hebræa recurrendum eſt, & illis ſtandum cum ſuper fide ueteris teſtamenti agitatur. c. ut ueter. & ibi Duc. maximè Moder. ix. diſt. q ſequi vr̃ Io. maior. Tñ qm̃ omnes tex. bibliarum cuiuſcunque idiomatis ita ſe habẽt, ab iſta cõi litera minime erit recedendum. Nec eſt ueroſimile q Doc. Theologi diligentiſsimi indagatores ſcripturarum ſuper quarto ſñiarum, & alibi uiri nõ modicæ auctoritatis. & doc. Can. & quampluries alij citarent hunc tex. ſi falſo fuiſſet appoſitus. † Potiſsimum qm̃ cũ eo
4 concordat tex. leui. c. aa. ibi qui duxerit uxorem fratris ſui rem facit illicitam, turpitudinem fratris ſui reuelabit abſq; liberis
5 erit. i. filij qui naſcentur ſpurij iudicabuntur. † Et quod tales perſonæ ſint dicto iure prohibitę ſuadetur, ex illis carminib. nata ſoror fratris & c. elicitis ex illis tex. de quib. ẽt meminit gl. j. in c. gaudemus, de diuor. & gl. & doc. in d. ca. xviij. & huic opin. cõiter conſentiunt docto. Theol. ſuper. iiij. ſñiarum maximè Ri
6 car. diſ. xl. & Can. † & vr̃ ꝓprobari ex tex. euãgelico, ut Math. c. xiiij. & Mar. c. vj. dum Io. reprehendendo Herodem pp Herodiadem illi dicebat, non licet tibi hr̃e uxorem fratris tui, de quo in §. Ioannes. xvj. di. & forſam iſtud uoluit dicere Abb. in c. fi. de diuor. dum in ij. no. ex illo tex. colligit Papam poſſe ex cã diſpenſare ꝯ nouum teſtm̃ ſi eſt maxima cã, & idem ſentit tex. in c. lr̃as extra de reſti. ſpol. uer. opinioni aũt, ibi in gradib. diuina lege prohibitis, ubi gl. & Cano. cõiter iſtud no. & in uer. præterea melius, ibi in gradib. diuinæ lege prohibitis, & ſentit Spe. in tit. de diſpenſat. §. nunc breuiter dicẽdum, uerſ. vj. in gra
7 dibus lege diuina prohibitis, & per doc. alibi pluries. † Et quod talis prohibitio ſit de iure diuino ſatis apertè probat tex. in d.
8 c. literas. † Et ẽt quia ſtricte ius diuinum dr̃ illud q continetur in ueteri, & nouo teſtamento. c. non debet in princ. de conſar. & affin. & q reperitur in diuinis & ſacris ſcripturis. c. quo iure in prin. viij. diſt. & firmat gl. in uerſ. ualet in c. ij. de priuil. li. vj. tradit Abb. poſt antiq. & ſequuntur Mod. in j. not. in c. humanum genus. diſt. j. & Gemi. in d. c. quo iure. col. ij. uerſi. huius timore, & firmat. S. Thom. ſecunda ſecundæ. q. ix. art. iiij. & q.
9 lxxviij. arti. ij. in fi. † Prout ẽt qm̃ tale præceptum in leuiti. promulgatum fuit ab ipſo Moyſe, quo fit ut tanto ſtrictius diuinũ dicatur. c. Moyſes. vij. diſt. & c. in nouo, uer. q ẽt xvj. q. vij. c. cũ

c..ulam

cām.uer.fi.extra de elec.& per.ſ.Thom.d.q.lxxviij.art.ij.in fi.
10 † Vxor. n. fratris mei facta fuit una caro cum fratre meo,iuxta illud diuinū.erūt duo in carne una,de quo in c.porro.xxxv.
11 q.v.Et mihi eſt in eodē gradu affinē iæ quo eſt frater,& ſic in
primo ſicut eſt ſoror,& utraq; dicto iure prohibita, ut in d.c.
12 porro † ubi Grego. dicit aliter ſentientes eſſe Antichriſtos, &
ſentit magiſter ſententiarū in quarta diſt.xl.ubi Ricar. bonauen.Petr. palodē. & alij idem firmant.& ſ.Thom. in iij.par.q.
13 lv. art. viij. † Et ſicut primus gradus conſanguinitatis præſtat
impedimentum de iure diuino ita & primus gradus affinitatis , ut dicit. ſ. Bonauen.in iiij.diſt.xlvij. & probatur in c. non
debet extra de conſan.& affi.ubi ſcri.omnes tradunt & no.Hoſti.in ſum.ibi in arbore affinitatis primo gradu, & Io. And.in
d.arbore,in j.gradu,& alij doc.ponentes dictam arborē,& ſcriben.ſuper ea,& probatur apertiſsimè in leuiti.d.c.xviij.& d.c.
xx.& no.omnes fere Summiſt.in uer.matrimonium.iij.uer.Impedimentum.xv. † Durat. n. affinitas quæ eſt cā prohibitionis
14 poſt diſſolutionem matrimonij.xxxv.q.ult.c.fraternitatis , &
ideo durat effectus,qui eſt prohibitio copulæ coniugalis,c.cōiunctiones.ca. cau. q. iij. cum alijs allegatis per Aegid.Belleme.in conſi.xxviij.In facto mihi tradito.col.j.uerſi.durat.n. affinitas ubi allegantur concor. † Certum eſt ēt fratrem prohibe
15 ri capere ſororē dicto iure diuino.d.c. leuit. xviij. & per doct.
oēs ubi.ſ̄.pariter ergo eodē iure prohibetur fratriſſa , quæ ad
inſtar ſororis hr̄ cū ſit facta una caro cum fratre meo,ut ſ̄.pro
16 batum eſt. † Inter iſtas.n. perſonas ita coniūctas naturali amore uigente obſeruanda erat dilectio reciproca,amicitia pax,&
amor naturaliſsimus , & repellendus ille qui uenit per connubiales amores tali dilectioni naturali repugnantes & applicabiles alijs non ita coniunctis,ut inter eos fierent inter quos,nō
erat amor iſte naturalis,ut tradit Auguſt.xv.de ciuita.dei.ca,
xvj.relatus in c.cum igitur.xxxv.q.j.& tradunt Theolo. in iiij.
ſententiarum.q.xl.& Bacon.diſt.xxxviij.q.vj.& maximè Petr.
de Palu.adducens eādē reuerentiā adhibendā eſſe fratriſsis quā
17 exhibere debemus ſororibus. † Et qm̄ naturalia rō abhorrere
vr̄,quod mulier exiſtens in j.& ij gradu ſubijciatur uiro,ut colligitur in d.c.literas,& proſequuntur Can.in d.c.non debet,&
ponit Aegid.d.conſi.xxviij.col.j.uerſ.cā aūt,ubi adducit rōnē
prohibitionis eſſe ſolā uoluntatē dei,quæ eſt uera iuſtitia , qa
ita ipſe uult,ſm Auguſt. ibi alleg. & ēt reuerentia,ne turpitudo fratris reueletur,& ēt quia ultra horrorem,lex ciuilis deteſtatur has nuptias imponendo pœnā.l.pe.l.fi. C.de Inceſt.nup.
18 quia ſceleſtæ,turpiſsimę,& nefandæ, † Experientia enim , quæ
eſt rerū magiſt.c.quā ſit,de elec.li.vj.ſæpe uidimus ex iſtis coniugijs reprobatis ſoboles non poſſe ſuccreſcere.c.ad ſedē,uerſ.
ſed experimento xxxv.q.v.& aſſerit Grego.relatus a magiſtro
ſenten.in iiij.diſt.xl.q.j.artic.iij.& Imo.in c. j. col.ij. de ſponſ.
19 li.vj.& Io.de tabea.in uer.diſpenſatio,col. ij.q.iiij. † Et qm̄ tale præceptum prohibens matrimoniū ꝯhi inter has perſonas
deſcriptū apparet in lege moſayca,& conuenit iuri,& dilectioni naturali,morale erit procedens ſm dictamē naturalis rōnis
ut innuit tex.in d.c.xviij. leuiti.ibi oīs homo ad proximā ſanguinis ſui non accedet,ut reuelet turpitudinē eius & gl. ibi aſſerit tales accedentes,non reputari hoīes,ſed iumenta , aperte
ſentiens eos iudicari, ut relinquentes uſum rōnis,& incurrentes uitiū feritatis,& cū ex dictamine legis diuinę ꝓcedat,morale erit,ut ſentit Richar.ſuper.iiij.diſt. xl. & ſequitur.ſ. Tho.
in j.ſecundæ.q.xcix.art.iiij.& hr̄ in c.fi.§.is itaq; diſt. vj .& ibi
20 doc.maxi.Præp.col.j.In prin. † Poſt alios dicens, morale præceptū eſſe illud,ꝙ refertur ad dictamen rōnis naturalis, ut hoīes
ordinentur ad inuicē,& in deū,dummodo iſtud determinetur
per legē diuinā,ſeu humanā,ut eſt præceptum præſens,de quo
21 in d.c.xviij.& in alijs locis.ſ̄.alleg. † Et Abb.in d.c.literas,in v.
no.& col.iiij.nu.xlj.in fi.aperte ſentit tale ꝑceptū eſſe morale,
& negatiuū,ꝙ obligat ſemper,& ad ſemper , & ſic oī tempore
per d.§.ſic itaq; & adducit archi de peniten.diſt. v. in ſum. &
Abb.in c.fi.col.j.uerſi.& ut clarius intelligas,extra de conſuet.
uolens diuina præcepta moralia eſſe illa quibus mores infor-
22 mantur. † Et qm̄ tale preceptum non continet niſi honeſtū, &
& cuiuſcunque generis uiro probabile,& dignū , nō aliud niſi
morale iudicandū erit,ut ſentiunt Mod.in l.j. §. ius naturale,
23 col.xxvj. uer.ſubſequenter gl.ff. de iuſt. & iu. † Et ꝙ ſit morale,
& non iudiciale,ſed perpetuū,& approbatū firmat.Aegid.d ꝯſ.
xxviij.col.j.uerſi. nec ualet ſi dicas , ubi ad id plura alia adducit,& col.iiij.in fi.& col.v.in prin. ubi adducit doc. alios iſtud
tenere,& col.fi.uerſ.ij.dico,& inferius illud probabitur, dum
24 in debitī obiectionib.ſiēdis. † Solus igitur ipſe ꝯditor legis, poterit tale ſuū diuinū ꝑceptū tollere , & ſuper eo diſpenſare, qd̄
minimè facere pōt papa eius uicarius,& inferior, qui non pōt
mutare,nec deſtruere ordinē,& legē ſuperioris.c. cū inferior,
de maio.& obe.c.inferior.xxj.diſt.cle.ne Romani.§.j.de elec.
25 in cle. † Nec ſtatutū ſuperioris pōt tollere,ut poſt Innoc.tradit
Abb.& alij ſequunt̄ in c.quæ in eccleſiarū,col.iiij.uerſ.ij.limi-
26 tarē,extra de ꝯſti. † Seruus.n.ut eſt ipſe papa,iuxta tradita in ꝓ
he.decret.in prin.non pōt legē dñi, & ſic dei tollere. l. nā & ſi
magiſtratus.ff.de arbi.l.ille a quo.§. tēpeſtiuū. ff. ad Treb.c.j.
27 x.diſt.l.reſcripta,ubi gl.& doc.C. de precib. Impe.offe. † Nec
Pontifici ꝯ talē legē ſuperioris,& diuinā erit parendū,nec obe
28 diendū.c.Iulianus.c.qui reſiſtit.xj.q.iij. †.Et quia ſi par in parē non habet imperiū.c.innotuit, extra de elec.cū ſi.a fortiori
inferior ꝯ ſuperiorē,& illius ſtatuta poteſtatem habere nō de-
29 bet,ut per Spe.in tit.de diſpenſa.§. nunc breuiter. † Iudicium.
n.ſummi Pont. debet eſſe ꝯforme iudicio, & ſtatuto diuino.c.
ut noſtrum,extra ut eccl.benef.& per Abb.in c.de multa, col.
30 iij.uer.unde obſtat, extra de præb. † Legē enim diuinā tenetur
ipſe papa uſq; ad animā,& ſanguinē defendere.c.ſunt quidam
31 xxv.q.j.& per Abb.in c.literas.in v.no.de reſt.ſpol. † Hinc dicimus ſummū ponti. ꝯ tale ius diuinū & ꝯ tale præceptū morale non poſſe diſpenſare,cū contineatur in ueteri, & nouo teſtō.c.qui omnipotentē.xj.q.iij.& d.c.ſunt quidā , & per dom.
32 Ant.in c.ſuper eo.de uſur. † Eſt enim immutabile.§. ſed naturalis,inſt.de iu.natur.& per doc.maxi.do.Præpo.per tex.ſpertū ibi,in c.fi.§.is itaq;,in vj.diſt.per Abb.& alios repeten.cur.
ix.col.iiij.uerſi.circa aliā,extra de conſuetu.c.fi.& per Gem.&
do.Præp.in c.ſicut.xiiij.diſt.& per eundē Abb.in c.ſignificaſti
33 col.fi.uer.& idē eſt,de elec.& alibi pluries, † & tradit Ant. Roſel.in trac.de poteſt.ponti.fol.mihi.lxxiij.col.iiij. uerſi. ſi uero
diſpoſitio,& fol.lxxv.col.j.uerſi.quartum dubium,& uerſ. uel
diſpenſet in gradibus diuina lege prohibitis,& fol.lxx. col. ij.
34 uerſi.ulterius dubitatur. † Et tradit ſan. Tho.iiij. quolibet. q.
xiiij.uolens non poſſe diſpenſari ſuper iure diuino,quòd habet
efficaciā de pſti,& continet præceptum morale,& Pet.Palud.
in tra.de eccl.poteſt.arti.v.uolens,ꝙ dicere aliquod eſſe de iure diuino,& nihilominus illud eſſe ſuppoſitum papæ, eſſet oppoſitio in obiecto, quia papa non eſt ſupra ius diuinū,ſed ſub
35 ipſo , & ideo nullo mō pōt illud tollere, uel mutare. † Et idē
ſan.Tho.in iiij.diſt.xxvij.q.iiij. ea rōne, qm̄ operatio miniſteriorū eccleſ.præſupponit eius inſtitutionē , diſpenſatio aūt eſt
operatio miniſtrorū,quæ inſtitutionem & fundamentum præſupponit,& ꝯñr non poterunt , nec inſtitutionem, nec fundamentum ipſius mutare,ut in ſim.tradit Bar.in l. ambitioſa. ff.
de decr.ab ord.faci.& tradit Spe.in ti.de diſpenſa.§.quot ſunt
ſpecies,col.ij.uerb.prohibita eſt aūt,& in §.nunc breuiter dicēdum,uerſi.alij dicunt,ubi propriè adducit.d.c.literas,& uerſi.
iij.ꝯeuangelium,ubi plura iura adducit,& in uerſi.vj.in gradibus,& tradit Io. de tur. crem. Card. ſancti Sixti in ſua ſum. in
iij.lib.c.liiij.& lvij.& Inn.& ſequitur ibi Henri.boych,in v.diſtin.in c.cum ad monaſterium,extra de ſta.regul.& Abb. in c.
non eſt uoti.extra de uoto,& ponit Ange. in ſua ſum. allegans
plures Thologos in uer.papa,in prin.& uerſicu.ſunt,& alia,&
Piſanel.in uer.diſpenſatio.col.ij.uerſi.item ubicunq; & Henr.
boych,in c.ex parte,el.ij.col.ij.uerſ.aut reſcriptum,& col.j.de
36 de offi.deleg. † Volens,ꝙ ius diuinum perpetuum,& immutabile habens perpetuam cām proibitionis non pōt per reſcriptum Pōt.ſubuerti,allega.tex.in d.c.lr̄as §.porro.& c.olim.viij.
q.j.& ſic propriè ad terminos nr̄os,uti allegat Specu.de Roſel.
ubi ſ̄. & in terminis,& caſu nr̄o , ꝙ non poſsit Papa diſpenſare
firmat Aegid.belleme.d.conſi.xxviij.per totum maxi. col.iiij.
uerſi.dña.B.& uerſi.ſeq.& col.pe.& fi.& idem Henr.boych,in
c.j.de conſti.col.iij.uerſi.aut quæris,nu.v.aſſerens Papam hoc
facientem errare,& idem in c.fi.in prin.de ſpon.duo. ubi ēt adducit.d.c.literas,& ſentit Dec.in c.ne innitaris,col.ij.uerſi, &
37 rō vr̄,de conſti. † Et eſt bonus tex.in c.ſi Chriſtus,uerſi.quædā.
n.de iur.iur.quem adducit Gemi.conſi.xcvj. pro huius, col. v.
uerſi.charitas,uolens ius diuinum eſſe indiſpenſabile , ut ēt hr̄
in c.ſi is qui.xxiij.q.iiij.& per Io.And.in c. ij. extra de ſponſa.
& latè perſcriben in d.cap.quæ eccleſiarum,& in l.fi.C. ſi con
38 tra ius,& in l.oēs populi.ff.de.iuſt.& iu. † Et ꝙ papa non poſſit diſpenſare in iſto primo gradu iure diuino prohibito, latiſ
ſuadetur,qm̄ non diſpenſaret in lege ſua,& iure ſuo , ſed aliena
iſtud

iſtud expreſſe prohibente, ac diſponente primum gradum non
recipere diſpenſationem, ut poſt alios firmat Petr. de Palu. in
iiij. diſt. alj. Io. Baco. in iiij. diſt. xxxix. q. vij. & apertiſſimè iſtud
probatur in d.c. literas, de reſti. ſpol. ubi diſponitur, ſedē apo-
ſtolicam non poſſe, nec ꝯſueuiſſe diſpenſare in gradibus diui-
39 na lege prohibitis. † Et iſtud ibi pluries, & geminatis uicib.
replicatur ꝓꝑ qđ tanto enixius oñditur iſtud oīno eſſe prohibi
40 tum ad no. in l. baliſta, cum ꝯcor. ff. ad treb. † Et ēt quia nega
tiua ꝑponitur illi uer. pōt, ꝓꝑ quòd neceſsitatem præciſam nō
diſponendi introducit, ut per gl. in uer. non pōt, in c. j. de reg.
iur. li. vj. & plenè per ſcrib. oēs. in l. gallus in prin. ff. de libe. &
poſth. & uer. ibi, pōt, ſtabit proprie in gradib. diuinæ lege ꝓhi
bitis, ut firmat ibi gl. in uer. nō pōt, in fi. ꝗ ul. opi. quā ibi refert,
41 quæ ſequēda eſt tanq̄ magis approbata ꝑ doctr. uul. † Et ēt qa
in prin. d.c. eſto ꝙ illa uer. uideant̄ eſſe enunciatiuæ, principali
ter tñ apparent ꝓlata ꝓꝑ ſe, & ideo diſponunt, ut plenè ꝑ Bar.
& alios in l. ex hac ſcriptura. ff. de don. Eo ēt qa in deciſ. ibi re
fetunt̄ diſpoſitiuè, & pluries uerba ꝑdicta, ſedē apoſtolicā non
poſſe in dictis gradib. diſpēſare, & ſi aliquis caſus in quo papa
poſſet in iſto gradu diſpēſare daret̄ ſummus pōti. ibi nō ita ꝑci
ſe locutus fuiſſet, & de eo aliquā feciſſet mētionē. † Et nihil di
42 cēdo oēm caſum uī excluſiſſe, arg. c. ad audientiā, ex̄ de decim.
& l. unicę. §. ſin autē deficiētis. C. de caduc. toll. & in l. in fraudē
43 in fi. ff. de teſtam. mil. cū uulg. † Et licet d.c. ſit lex poſitiua. Tñ
quia refert legē diuinā, nō erit quo ad iſtud caput diſpenſabilis
& per ſucceſſorē ad nutū mutabilis, ut plenè dicet̄ interius in
iij. prin. dubiu, & Abb. in d.c. literas, in v. no. hoc idē firmat, &
apertius, col. iij. in fi. uerſi. oppono uī enim, āſſerens hoc eſſe nō
tādu, & tenēdū, qm̄ nō pōt diſpēſare ȝ ius diuinū morale, ꝯti-
nēs ꝑceptū negatiuū, quòd obligat ſemꝑ, & ad ſemꝑ, & oī tpe.
44 Et col. iiij. uerſi. quro, recitādo opi. gl. & Io. And. An papa poſ
ſit in ſecūdo gradu diſpēſare ſequit̄ opi. gl. dicēs eā ponere ueri
tatē, & doc. cōiter eā tenere, ꝙ non poſsit in linea inęquali, &
Car. Zaba. ibi col. j. uerſi. in glo. j. hoc idē ſequit̄ ꝓut ēt firmat
45 ibi Imo. nu. vj. & alij. † Et bene iſtud probat̄, in c. pitaciū. xxx.
q. iij. Vbi talis diſpēſatio in gradibus diuina lege prohibitis in-
terdicit̄ & gl. ibi iſtud ſequit̄ in primo gradu, licet in ſecūdo ui
deat̄ ſentire ex cā poſſe diſpēſari, de quo inferius, & eſt optima
gl. in uer. ſacramētū, in c. fi. de trāſac. uolēs nullā diſpenſationē
ꝑ eccleſiā admitti circa gradus diuina lege prohibitos, quā ſe-
quunt̄ quāplures doc. ibi ſcrib. & nō immerito ſtātibus rationi
46 bus de quibus. ā. † Decoloraret̄ enim ſtatus eccleſiæ, ex hac di-
ſpenſatione, & ideo nō ꝑmiſſa, ēt in caſu ſingulari. c. & ſi illa. j.
q. vij. gl. mag. ibi iſtud ſequit̄ in §. niſi rigor. uerſ. ſcias ergo, po-
nit Arch. in d.c. ſunt quidā. xxv. q. j. & Spe. allegans alia iura in
tit. de diſpēſa. §. quot ſunt ſpecies, col. ij. uerſ. prohibita aūt eſt,
& Fel. in c. ſi qñ. col. v. uerſ. fallit ſecūdo, de reſcr. nu. xvij. & in ꝓ
prijs terminis Roſel. in d. ſuo tra. car. mihi. lxxviij. col. iiij. uerſ.
ſed an ȝ ſtatutū, ubi allegat Inn. & alios in c. quāto, de cōſuet.
47 † Volētes Papā nō poſſe diſpenſare ēt ȝ ſtatuta poſitiua gene-
ralia, qñ decoloraret̄ in tali diſpēſatione, eccleſia & ſtatus eius,
licet regulariter iſtud ꝯcedat̄, firmās in diſpenſatione matrimo
niali ēt in caſu particulari, & ſingulari iſtud ꝓcedere, & ſequi-
tur ſum. Piſanel. in uer. diſpenſatio, col. ij. uerſ. diſpenſatio uero
prohibita eſt, & Mod. in trac. de iu. iuran. in iiij. par. q. j. col. j. &
ij. uerſi. iiij. Paps, ubi abſolutè iſtud tenēt, qñ ſtatus eccleſię de
coloraret̄, in tāgentibus ius diuinū, in quo ſucceſſor ligatur ꝑ
ſtatutū ſuperioris, adducēdo ēt Abb. in c. ſignificaſti. de elec. &
ſequit̄ Belleme. in d. ꝯſ. xxviij. col. pe. uerſi. iij. eo quia eccleſia
48 iſtud abhorret, & reſpuit. † Prout ēt qm̄ capere fratriſſam, uel
aliam perſonā iure diuino prohibitā, peccatū, & turpitudo eſt,
ut expreſſe dicit̄ in d. c. xviij. & xx. leuit. & probat tex. in d. c. li-
teras, uerſi. porro, ibi, ꝙ nō eſt ex fide. peccatū eſt & ex alijs ad
ductis ꝑ Fel. in d. c. ꝗ in eccleſiarū, col. vij. uerſi. ceterū. nu. xxxj.
49 † Et ideo in hoc papa nō pōt diſpēſare, eo qm̄ ſui natura diſpē-
ſatio haberet peccatū, & per eā induceretur ad peccandū, cum
de ſe hoc malū ſit, & aperiretur uia ad ſcelus, & delictū, ȝ text.
in c. & ſi Chriſtus, uerſ. quædā, de iu. iuran. quē adducit glo. in
uer. non pōt, in d. c. literas, & Gemi. in d. conſi. xcvj. pro huius,
col. v. uerſi. charitas, & tenet Vincen. in d. c. literas, & Abb. iſta
adducens poſt Hoſt. & Hent. boych. in c. propoſuit, de conceſ.
præben. col. fi. uerſ. dicit tñ Hoſt. ubi pro hoc ēt adducit tex. in
c. j. xl. diſt. qñ eſſet peccatū mortale inductū lege diuina, ut eſt
præſens, & in terminis noſtris poſt alios ꝑ eū relatos, tenet Bel
leme. in d. ꝯſ. xxviij. col. v. uerſi. iij. & tenet Io And. in regu. pec
catū, de reg. iur. li. vj. in mercurial. in ult. artic. & do. Ant. & alij
in c. ſuper eo, extra de uſur. & hī in conſ. mihi. xlvij paucis utar,
col. ij. uol. quarto. conſi. Alex. & bona deciſ. Spe. in tit de diſpen
ſa. § nunc breuiter, uerſi. vij. in his, cū alijs adductis, ꝑ Fel. in d.
50 c. ſi qñ, de reſcr. col. j. ij. & iij. † In quibus concluditur papæ nō
eſſe obediendū qñ ſequeret̄ peccatū a deo prohibitū, ut ēt pro-
batur in c. iulianus, & in c. qui reſiſtit. xj. q. iij. & plenius ꝑ Fely.
allegantē Theolog. & Can. alios in d. c. quæ in eccleſiarū, col.
vij. & viij. uerſi. cæterū, nu. xxxj, & num. xxxiij. uerſi. & adde, &
51 uerſ. ex quibus. † Vbi ſubdit nullā cām legitimam poſſe dari ad
faciendū peccatū iure diuino inductū intelligo, nō eſſe peccā-
tū, nec immerito, cū de ſe malæ, & reprobæ, ſemper ſint mala, ꝗ
committi, & ꝯcedi non debent ēt ſi totus mūdus ureret̄, ut ēt
dicimus de illicitis per legem diuinam, aut naturalem rōnem,
ut dicit do. Prepo. in c. quæ ȝ in prin. viij. diſt. & in caſu noſtro
eſt bona deciſ. Roſel. in d. trac. car. lxv. col. ij uerſi. nā ēt, & ſol.
lxx. col. iiij. uerſi. & primo dicā qñ peccatū prouenit ex lege di
uina, & car. lxxviij. col. iiij. uerſi. itē non diſpenſat, ubi ex pluri-
bus ibi per eum adductis iſtud probat, & bona deciſ. Imo. poſt
alios, in c. fi. de tranſa. nu. vij. in fi. Volens papā non poſſe diſpē-
ſare, ut quis cōmittat peccatū mortale, uel ꝙ in eo remaneat, ut
ēt ipſe ſentit in d. c. propoſuit, nu. xxvj. & tenet Henr. boych. in
52 c. j. de conſti. col. iij. uerſi. aut quæris, adducens Inn. & Hoſt. in
c. ex parte, & in c. fi. de ꝯſue. † Et bene facit tex. in d. c. fi. uolēs
ꝯſuetudinem nutrientem peccatū, & inducentem ad peccandū
non tenere, nec ſubſiſtere. Potiſsimū qñ eſt ȝ ius diuinū, & trāſ
greſsio dicti iuris peccatum induceret, ut poſt antiq. firmat ibi
Abb. col. ij. uerſi. & no. & Mod. oēs maxime reperien. allegātes
ꝯcor. deciſ. ibi proſequunt̄ fol. xxij. col. iiij. uerſi. ij. ſit ꝯcluſio, &
fol. x. col. j. uerſic. extra glo. & in caſu noſtro ēt lex ciuilis tollit
53 hāc deturpatā ꝯſuetudinē, ut in l. pe. C. de inceſt. nup. † Et qm̄
nullus fidelis pōt ſaluari peccādo, & huiuſcemodi diſpenſatio
peccatū permittit, merito fieri nō potuit. Nā licet illud ſit cōe,
& uulg. ſummū Pont. non poſſe ȝ articulos fidei, & eā ꝯcernen
tes diſpenſare, ēt iſtud cōiter tenet̄, ut diſpenſare nō poſsit in
his quæ ſunt ita annexa articulis fidei, ꝙ ſine eis ſalus haberi &
preſtari non poteſt, ſecundum Ioan. de deo. in dicto c. ſunt qui
dam, & in §. fin. vj. diſt. & in cap. non ſatis in fin. lxxxvj. diſtin.
& ponit Spe. in tit. de diſpenſ. §. nūc breuiter, uerſi. ij. ȝ decē, &
Io. And. & Ana. in c. cū Chriſtus, extra de hæręt quos refert, &
ſequit̄ Fel. in d. c. quæ in eccleſiarū. col. vij. nu. xxxj in fi. uerſi. &
idem tenet. Nec immerito, quia ſi Chriſtianus ſaluari cupit,
nedum credere debet, & ſequi ea, quæ in euangelijs, & epiſtolis
expreſſe habentur, ſed ēt alia quæ in ſacris ſcripturis deſcripta
reperiuntur, & iſtud potiſsimū, ut euitetur peccatū, in quo exi
ſtens, nullus ſalutē habere pōt, ut mandāt oēs, & uere Theolo-
54 gorum, & Can. concluſiones. † Et profecto nullus inficiabitur
pontificē hanc diſpenſationē ꝯcedentē indecenter ſe gerere, &
cū actus quo ad ſui perſonā ſit indecens, reputādus erit impoſ-
ſibilis, ſaltim impoſsibilitate morū de qua in c. nemo, de regu.
iur. lib. vj. & per Gemi. poſt Io. Mon. in c. ſuper eo, de hæret. eo.
55 lib. † Quanto ergo fortius ꝯſiderando indecentiā reſpectu po-
teſtatis, inducentē hanc impoſsibilitatē, ut ſentit Fran. de Mai
ro. in iiij. diſt. xix. q. j. artic. ij. & Car. in c. licet, de elec. & in c. ꝑ-
pendimus, col. vij. de ſent. excom. & conſi. cxlj. per prædicta, &
ſequitur Fel. in d. c. quæ in eccleſiarum, col. viij. uerſi. ex quibus,
56 nu. xxxiij. ¶ † Iſtis itaq; ꝯſideratis, non diſpenſatio, ſed diſsipa-
tio nuncupanda erit ut tradit Archi. in c. ſequens. xj. diſt. & ſequun
tur ibi Gemi. & do. Præpoſ. & tradit Inn. in c. cum ad monaſte
riū de ſta. mon. & gl. in c. ij. de ſciſma. & Spe. in tit. de diſpenſa.
§. qualiter, & qñ in prin. uerſi. qualiter aūt. & Henr. boych. in d.
c. propoſuit, & firmat Richar. in iiij. diſt. xxxviij. q. ix. in j. artic.
in fi. cū alijs adductis per Fel. in d. c. quæ in eccleſiarū, col. viij.
uerſi. & idē, nu. xxxiiij. & in c. præterea, de ſponſ. col. vj. nu. xix.
in fi. ubi ad id adducit iura, & ponit Car. in d. c. literas, col. ij. &
tradit ſan. Tho. & Io. And relati per Abb. in ca. de multa, extra
de præb. col. iij. uerſi. itē & lex, & uerſi. conclude ergo, & in di-
cto. c. propoſuit, col. ij. uerſi. & in hoc pōt, & in alijs locis alle-
57 ga. per Dec. cōſi. cxij. col. j. in fi. uerſi. talis enim relaxatio. † Ex
quibus infertur, ꝙ diſpenſatus a ſede apoſtolica nō remanet tu
tus nec ſecurus hoc caſu; quo talis diſpēſatio eſt irrita & nulla;
nec tollit peccatum ut no. Hoſt. & alij ſcrib. in d. ca. fi. de ꝯſue.
& Io. An. in rub. de ꝯſti. per tex. & ibi no. in c. fi. de præbēn. &
per no. in c. cum contingat de iureiu. & ꝙ non reddatur tutus
in foro conſcientiæ tenet gl. Abb. & alij in c. non eſt uoti extra

dc uoto & gl.in d.c.literas & ibi Car.col.j.allegans alias deciſ.
tradit Inn.& alij ſcrib.in d.c.cum ad monaſteriū, de ſtatu mo-
na.& in c.ij.de renūc.cū alijs accumulatis ꝑ Fel.in d.c.q̄ in ec-
cleſiarū,col.viij.uerſ.deinū,nu.xxxiij.& in d.c.ꝓterea,de ſpon.
nu.xix.& ꝑ Abb.in c.ſignificaſti,col.ſi.uerſi.& idē eſt, de elec.
& ꝑ Gemi.& do.Præpoſ.in c.ↄſequēs,col.ij.uerſi. q̄dā ſunt.aj.
diſ.& ꝑ Henr.boyc.in d.c.propoſuit,de ↄceſ.pb.& iſtud ſequi
tur Aegid.d.ↄſ.xxviij.col.iij.uer.itē probatur,& col.iiij.uerſic.
58 nec eſſet tutus,& ꝑ Dec ↄſ.cxij.in ꝑſenti,col.j.in ſi.uer.nec iſte
eſt tutus.†Et eſt bona deciſio. Ant.Roſel.in d.ſuo trac.ſol. mi
hi.lxxv.col.j.& ij.uer.quartū dubiū ē,ubi allegādo plures deci
ſio.ↄcludit diſpenſationē a ſede apoſt.emanatā ↄtinentē euidē
ter iniuſtū,& peccatū,ut eſt qñ diſpēſatur ſup gradib.l.diuina
probibitis,nō reddere diſpēſatū tutū nec debet ſeruari,& ꝙ di-
ſpenſatus io hoc,pōt eſſe iudex ſuę ↄſcię & ꝙ potius debet pati
ſe excōicari,q̄ obtēperare.d.diſpēſationi,aſſerēs ulterius idē eſ
ſe in foro ↄtētioſo,qū ꝑ diſpēſationē inducūtur euidēter mala
& tēdentia ad peccatū,ut eſt in caſu præſenti,& iſta opinio , &
pars negatiua,ſatis pōt reddi ↄprobata ex his q̄ ſtatim adducen
59 tur ad ſoluendū obiectus,qui ꝯ eā,& aduerſus prędicta poſſent
allegari. †Et primo nō habet obſtare ſi diceretur, ꝙ dictū præ
ceptū de nō ducēda fratriſſa de quo in leuiti.nō fuit prolatū ab
ſolute,ſed ↄditionaliter,& in caſu ↄditionis obligabit ad oppo
ſitū,promulgat io.n. ipſius fuit , ut nullus aperiret turpitudinē
uxoris fratris ſui,niſi derelinqueretur a fratre pręmortuo,abſq;
liberis,ut aſſerit diuus Augu.ſuper leuit,in d.ca.xviij. pro hoc
adducēs ſcripturā deuthero.c.xxv.cū qua ↄcordat Ruth.c. iiij.
& Geneſ.c.xxxviij.Iſto.n.caſu fratre præmortuo, abſq; liberis,
nō erat prohibitus frater accipere fratriſſam quinimmo.d.l.di
uina ſibi mādabatur,ut eā deberet capere , ut ſuſcitaret ſemē &
60 nomē fratris ꝑmortui,& hoc aperte probatur per tex.in c.ſi.ex
tra de diuor.& gl.ſi.ibi expreſſe ſentit.†Et ꝙ d.l.leuiti.fuerit ꝓ
mulgata cū hac ↄdōne,tenet gl.in uer.diuina lege,ibi,ſed hoc
recipit,in d.c.literas,& gl.in uer.per Moyſen, in ca. j.xxv.q.j.
& firmat Hoſ.in d.c.literas,& ſum.Roſel.in uer. impedimentū
quintū;de cognatio.carnali.& Ant.Roſel.expreſſe in d.ſuo.tra
cta.ſol.mihi.lxxxvij.& ſeq.col.iiij.& ſeq.uer.ulterius dubitatur
& do.Præpoſ.in c.gaudemus.col.iij.in prin.uer.& ꝙ dr̄,de di-
uor.& ſentit Pet.de Palu.in iiij.diſt.in al.uerſi.ſecunda ↄcluſio
61 & Nic.de Ly.in d.c.xviij.†Et hoc idē hr̄ in c.olim.viij.q.j.& a-
pertiſsimē iſtud hr̄ Matth.c.xxij.& Mar.xij. & Lu. xx. Quibus
in locis refertur.d.l.Moſayca per quā fratriſſa inuita & nolens
cogebatur ꝯhere cū fratre mariti ſui præmortui ſine ſobole ut
ſuſcitaret ſemē;& nomē &c.Et iſte vr̄ eſſe caſus præſens.ex quo
præſupponitur in facto primū maritū fratrē deceſsiſſe ſine ſo
bole & ↄñr caſus iſte.l. diuina nō erat prohibitus immo ꝑmiſ-
62 ſus.†Et ↄſiderādo rationē.d.præcepti de quo in deuther.ēr ho
die vr̄ durare maximè cū nō reperiatur iure nono diuino corre
ctū nec mutatū.arg.l.illud.ff.ad l.aqui. & l. ſancimus.C. de re-
ſtam.& l.præcipimus.C.de appel.c.de inceſtis,in ſi.xxxv.q.iij.
63 & facit.l.quoties.ff.de act.& obli. cū ſi. † Nec dicatur, ꝙ iſtud
præceptū deuthero.& Rut.fuit poſt illud leuiti.ut patet ex or-
dine ſcripturæ,quo daī intelligi. ꝙ nō eodē tpe,& inſimul fue
te ꝓmulgata,qm̄ iſtud potius innueret ꝯrium,tenendo ꝙ illud
deuthero.& Ruth.fuerit poſterius,& ultimū,arg.c. non debet,
extra de ↄſan.& affi.& corū quæ hōr in l. pacta nouiſsima.C.de
64 pac.† Prout ēt qm̄ illud deuther.& Ruth.ↄſtat fuiſſe obſerua-
tū,ante.l.datā Moyſi,de qua in d.c.xviij.leui. ut aperte proba-
65 tur Geneſ c. xxxviij. † Sicuti ēt quāplura alia legalia apparent
fuiſſe antea obſeruata Nec ēt dicaī,ꝙ iſtud deuthe.Rut.& Ge
neſ.fuerit excep.q̄dā, & diſpēſatio ad illud gñale leui. ordinata
ꝑ deū ↄditorē.l.diuine, q̄ exceptio hodie debet ceſſare in alijs,
ut tenet Pe.de Palu.in iiij.diſt.xlj.ſubdens ꝙ hmōi diſpenſatio
66 & excep. hodie non cadit in chriſtiano. † Nā apertè patet fuiſ-
ſe legē generalē latā ad oēs gentes ad quas lex illa perueniſſet,
ut caperet fratriſſa in uxorē.fratre ꝑdefuncto ſine ſobole,ut di
cit tex.in d.c.xxv.deuthe.ibi lege debetur,& probatur in d. c.
ſi.de diuor.ibi,ſm̄ legē Moyſi,ubi papa loquitur liuoniēſibus,
nō Iudæis,& ꝓbaī in c.j.ibi,porro ad quoſcūq; lex peruenerit
xxxv.q.j. & ēt iſtud ſuadetur,quod illud deuthero.fuerit pręce
67 ptū,& non exceptio,ſeu diſpenſatio.†Nā ↄtrafacienti impone
baī pęna de qua Ruth.c.iiij.& ī d.c.olim.& geneſ.d.c.xxxviij.
de Onan filio Iudæ.quæ pęna non cadit in diſpenſatione,q̄ eſt
gratia.c.didici,in ſi.j.q.vij.ſeu indulgentia ſm̄ Bal.in addi. ad
Spe.in ti.de diſpenſa.cū ſimi. & ꝙ fuerit præceptū ſatis probaī
per Auguſti.relatū in c.olim,& in d.c.j.ibi,præcepit,& ibi,præ
68 ceptis.xxxv.q.j.†Et quia lex deuthero.noua lex appellatur , &
ſeruari debet quo ad oēs gentes,ut probatur per tex.in c.ꝑ ue-
nerabilē.§.rationibus,extra qui fil.ſint legiti.& tradit Franciſ.
Areti.in cap qualiter,& qñ el,ſecundo,in primo not. de accuſ.
69 Pōt enim allegari in deciſ. cārum , ſi ꝑ legē nouā non apparet
immutata,ut in d.c.qualiter,& qñ,ubi Abb.Ant.& Fely. no.&
hr̄ in c.j.& ibi Abb.de offi.deleg.tradunt Pau.de Ca. Alex. &
70 Mod.in l.j.ff.ſi cer.pet.& Fel.in c.ij.de reſcr.col.antep. † Et ꝙ
dicta lex deuthero.nō ſit diſpenſatio reſpectu illius populi Iu-
daici,ſed præceptū generale,ſatis ſuadetur,quia diſpenſatio nō
eſt lex , ſed remiſsio legis facta ex cā urgente ab habente po-
teſtatē,ut probat tex.in c.requiritis.§.niſi rigor,& ibi gl. & do
cto.prima.q. vij.& ponūt Spe.& Bal.ubi ſ.& Abb. in c.de mul-
ta,col.iij.de præb.lex āt prędicta deuthero.facta eſt gñaliter ad
oēs perſonas,& ad omne tēpus obligans eas in caſu ibi expreſ-
ſo ut ſupra probaui,ergo.& cæte.†Prout ēt qm̄ diſpenſatio ten
71 dit ad remiſsionē legis,uel reſpectu perſonarū,uel reſpectu tē-
poris,ut relaxetur lex uniuerſalis ex cā,ut dicūt Io.An.& Abb.
in d.c.de multa.col.iij.& in c.propoſuit,col.ij.de ↄceſ.præb.&
ſan.Tho.in j.par.q.lxxxvij. arti. ult. Quæ quidē uerificari non
poſſunt in hac lege,& præcepto,deuther.quòd erit generale,&
obligatoriū,nec immerito,ut fratriſſa ēt inuita teneretur nube
re fratri ſui mariti præmortui ſine ſobole,qm̄ frater magis de-
bet eſſe ſollicitus de ↄſeruatione nominis fratris ſui prædefun-
cti quā alius quiſq; extraneus. †Nec dici pōt iſtud præceptum
72 deuth.ↄtinere peccatū,qm̄ hoc eſſet ualde abſurdū,immo quo
dammodo hæreticū aſſerere, deū feciſſe illā legē, & per eā mādaſ
ſe peccatū aliquod cōmitti.†Minus ēt pōt dici,caſum iſtū eſſe
73 prohibitū lege euangelica,ut Matth.xiiij.& Mar.c.vj.& not.in
c.cū iuramento,extra de homic.†Qm̄ licet Ioannes ibi repre-
74 hendendo Herodē prohibitū capere fratriſſam,nō potuiſſet ha
bere relationē ad ↄſtitutionē nouā eccleſiæ , & ad ius poſitiuū,
de quo in d.c.ſi.de diuort.ex quo adhuc nō extabāt,nec eo tē-
pore prolatæ erant dictę ↄſtitutiones,ſed ſolū ad præceptū le-
uiti.c.xviij.& c.xx. ꝙ ſuo tēpore iā erat prolatū , & prohibebat
tales concubitus.Tñ qm̄ Phil.frater Herodis, & maritus Hero
diadis uiuebat,merito illo caſu Herodes fuit ꝓhibitus a Ioāne
& ꝙ phil.frater tunc uiueret,expreſſe ſentit Hieron. ſuper Ma
the.d.c.xiiij.narrans hāc hiſtoriā.†Et quia erat coniugata,ha-
75 bens maritū uiuum.merito non licebat eā ducere,ex quo duos
uiros habere nō poterat.c.gaudemus , de diuort.l.eum q̄ duas
C.de adulter.& inſt.de nup.§.affinitatis,uerſi. ꝙ ita, cum ſimil.
† Nec ēt licebat dimiſſo primo capere alium iuxta ea quæ tra-
76 dunī in d c.gaudemus,cum alijs alleg.per Ang.in ſum. in uer.
matrimonium tertio,in xiij.impedimento,& in uer. matrimo
nium quarto.†Vel eo in caſu non licebat,qm̄ ex Phil. & Hero
77 diade,iā aderat filia,& proles,ut ſenſit aperte Theo. ſup Mar.
d.c.vj.& Euſeb.ſup Lu.c.iij.Quo caſu,ſtāte prole habebat lo-
cum prohibitio,de qua in leuiti.& ceſſabat pręceptum de quo
in deuthero.ꝙ locum ſolum habebat,qñ ſine prole,& illa leui-
ti.procedebat qñ frater uiuebat , uel qñ mortuus erat relicta
prole.Nefarium enim erat,ↄfratrē ſuum coire cum uxore eius,
cui illa debetur reuerētia,quæ & ſorori,ut dictum fuit ſuperius
& qñ frater mortuus eſt relicta ſobole , non erat conueniēs ꝙ
ſuſcitaret ſemē,& nomē fratris præmortui,qđ erat iā ſuſcitatū
78 exiſtēte prole. † Et hoc modo ad concordiā reducuntur dicta
iura,ꝙ facere debemus.c.cū expediat,de elec.li.vj. l. unica. C.
79 de inoffic.doti.†Nec obſtabit.d.c.literas, qm̄ relationē habet
ad legem,diuinam,ſm̄ quā debet interpretari,& intelligi. l. in
teſtō.ff.de ↄd.& demō.l.aſſe toto,cum uulgar.ff de hær.inſti.&
lex diuina relata in d.c. literas,diſponebat,& mandabat modo
& forma,quibus ſupra,non prohibendo, immo permittēdo ca
ſum præſentem.Nec obſtabit naturalis ratio , abhorrens hanc
copulā,quoniā nō pōt iſto caſu ↄſiderari, ut dicetur inferius in
80 ſecundo principali dubio.† Et auctoritas doct. ſentientium
legē leuiti.procedere ēt iſto caſu nō eſt neceſſaria, iuxta plenè
tradita,in l.j.ff. ſi cer. pet. Potiſsimum cum caſus iſte expræſſe
permittatur ēt lege diuina,ut in deutero.& Ruth. & Geneſ.ca.
81 xxxviij. † Nec inconuenit ꝙ dicta lex leuiti. loquens gñaliter
diſtinguatur,& declaretur per aliam legem diuinam de qua ſu
pra,ut in ſim.hr̄ in l non eſt nouum,& l.ſequenti & ſeq.ff.de le
gi.& in l.ut gradatim.ff.de muner.hono. & pleniſsimè per oēs
in l.j.§.nūciatio.ff de ope.no.nun.cum ↄcordantijs & ex iſtis
patet tenendo hanc partem affirmatiuam ſublata eſſe quæ fue
re ad-

re adducta ſuperius in primo, & ſecundo fundamẽto factis pro
82 parte negatiua.†Prout ẽt tollunt̃,nã poſito, qđ lex deuthero.
eſſet diſpẽſatio,& limitatio facta a deo ꝯditore in illo caſu, co
dẽ mó eodem et caſu papa poterit diſpenſare,ex quo reperitur
limitatus ꝑ legẽ diuinã, cuius exẽplo ẽt papa poterit eo caſu
limitare,ut tradit Inn.& Abb.col.iij.uer.circa primũ,in d.c. q
in eccleſiarũ extra de conſti. & ſequuntur ibi rõiter oẽs ſcrib.
maximẽ Fel.allegans alias deciſ.col.v.uer.limita eã primo, nu.
xxij.& col.vij.uer.cæterũ,nu.xxxj.& Dec.ibi,col.vij.uer.modo
concor.& tradit Abb.in c.quãto,nu.v.in fi.de diuor.& Ang.in
ſua ſum.in uer.papa,nu.ij.& Gem.in d.§.is itaq; col.ij.uer.aut
nõ uult,diſt.vj.& tradit Bar.in l.oẽs populi,in iij.q. prin.ff. de
iuſt.& iur.& ſequunt̃ ibi ſcribẽ.maximẽ repet.ſup d.iij.q. Bar.
in iij.cõclu. Cy.& alij in l.reſcripta,& in l.ſi.C.ſi ꝯ ius, uel util.
pub.& Ant.Roſel.in d.ſuo trac.char.mihi.lxxiij.col.iij. & iiij.
uer.ad primũ dico,& ꝓprie in terminis nr̃is char.mihi. lxxxix.
col.ij.uer.ex iſtis infertur,uolens iſto caſu papã poſſe diſpenſa
re, ut ducatur fratriſſa, qñ frater mortuus eſt ſine ſobole, qm̃
83 iſto caſu erat permiſſum lege diuina.†Et firmat Alex. conſi.j.
& conſi.cix pro inueſtigatione,uol.ij.ubi loquitur de permiſ-
ſione uſurarũ aliquo caſu ꝯceſſo iure diuino,de quo per doc.in
l.cũctos populos.C.de ſum.Tri.& fid.cat.maximẽ ꝑ Io. Bap.
de S.Seuer.car.vij & ſeq.cũ alijs ꝯcor.†Nec iſtis obſtat aucto-
84 ritas Io.Bap.de qua Matth.c.xiiij.& Mar.c.vj.Vbi ſimpliciter,
& ſine aliqua ꝯditione,& limitatione dat̃ & inducit̃ dicta pro
hibitio,quo fit ut licet in teſtõ ueteri,non fuiſſet data ſimplici
ter,& abſolute,ſed conditionaliter ſi mortuus eſſet frater cũ ſo
bole qm̃ qñ ſine ſobole permittebatur ꝑ illud deuthero.c.xxv.
& dictũ fuit ſuperius.Tñ qa in lege euãgelica,& noua renoua-
ta eſt talis prohibitio ſimpliciter,& ſine ꝯditione,& limitatio-
ne aliqua concludendũ vr̃ hanc nouã eſſe ſeruandã,uti iacet,ex
quo limitatio,& ꝯditio appoſita in lege ueteri,nõ fuit renoua-
ta ꝑ nouã,ꝯñr de ea nõ vr̃ habenda hodie aliqua ꝯſideratio,&
ſic iure hodierno euangelico quòd obſeruandũ eſt,non põt di
ci caſum iſtũ iure diuino reperiri limitatũ, ut pulchre adducẽ
do rõnes,& deciſ.hoc probantes,ꝯcludit Io.Bap.de S. Seue. in
ſua repet.d.l.cunctos populos,car.vij.col.mihi primã,uerſi. nõ
obſtat,& col.ij uer.ex prædictis ſoluitur.†Et hoc ſtante ceſſa-
85 bit iſta obiectio de iure diuino limitante hunc caſum, nã iſta
ceſſant poſito nunc pro uero,procedere illud quòd dixit Ioan.
Bap.in ſuo caſu,ut locũ habeant qñ lex noua euangelica uoluit
nouã renouationẽ legẽ,& formam dare ſuper illo caſu iure di-
uino ẽt limitato,ut erat ibi in uſuris.†Quod ſecus eſt in caſu ꝓ
86 ſenti.Tũ primo qa Io.Pab.illud dicens,nõ habebat prætem le
gem nouam ꝯdendi,& renouãdi antiquam, ut traditur per gl.
xx.diſt.in ſum.& in c.de libellis,& per omnes, eadem diſt. per
Abb.& alios in cap.ne innitaris,de conſti.& in d.c.qualiter, &
qñ,il ſecundo,in prin.de accuſ & per ſcrib.in l.j.ff.ſi cer.pet. &
Mod.in c.j.de of.deleg.†Et licet reperiat̃ talis auctoritas Io.
87 deſcripta in nouo teſtõ,& cenſeat̃ per illud approbata, tñ uere
ibi non approbat̃,nec ſimpliciter,nec ſub aliqua cõditione,ſed
ſolũ in euangelio refert̃ narratiue,& renunciatiue.†Quęro uer.
88 ba,ita ſimpliciter relata,minimẽ diſponunt,ut traditur in ca.j.
de rer.permu.li.vj.& in l.unica.C.qñ non peten.par.cum alijs
accumulatis per Mod.in l.licet inter priuatos,col.ij.in fi.C. de
pac.Et ſuadet̃,qm̃ Io.dicebat Herodi,non licet tibi,&c. habẽs
relationẽ ad præcepta antiqua,quę non ſimpliciter,& omni ca
ſu prohibebant,ſed ꝯditionaliter, ut ſuperius diximus.†Et eo
89 magis iſtud ẽt ſuadet̃ conſiderata materia ſubiecta, in qua Ioã
nes loquebatur,quæ erat qñ frater maritus adhuc uiuebat,uel
qñ aderat proles,ut dictũ eſt ſupra,ſm quã ſubiectam materiã
interpretãda,& declarãda eſt talis locutio, & diſpoſitio,ad ple
ne tradita in l.ſi tibi.ff.ſi cer.pet.& in l.ſed & ſi poſſeſſori.§.idẽ
ſi iurauero ubi plene.Mod.poſt alios. ff. de iur. iur. & hr̃ in l.ſi
olei.C.loc.& in l.ſi uno,in prin.ff.eo.cũ ſi.¶†At tenendo par
90 tem negatiuam iſtis obiectionibus põt reſponderi,præmitten-
do illam maximã,& uerã diſponentẽ ꝓceptũ deuterono. cap.
xxv.& Ruth.iiij.& Geneſ.xxxviij.fuiſſe miſticũ, & figuratiuũ,
ne minueret̃ cultus dei,aut finirent̃ generationũ lineæ,ut ẽt fir
mat Auguſti.ꝯ Manichæos,& ꝯ Fauſtum,lib.xxxij.c.ix.& x. re
latus ẽt in c.olim.viij.q.j.ubi exponit̃ dicta figura de capienda
fratriſſa.pro ſuſcitando ſemine,& nomine fratris ſine ſobole ꝓ-
defuncti,quæ hodie ceſſat in figurante,& ſignificante, licet in
figurato uigeat,& in ſignificato,ut probat ille tex. & gl. & alij
1 ſcrib.maximẽ Gem.†Aliã figurã dicti præcepti tradit Ian.Bo-
naventu.in iiij.diſt. xlj. in dubijs literalibus,dicens, ꝙ Iudæis
promiſſa erat perfecta benedictio in ſemine, ideſt in Chriſto,
& iõ lex non debuit pati,ut aliquis eſſet ſine ſemine, ſi haberet
propinquum qui ſemen ſuſcitaret.Hodie aũt hæc promiſſio be
nedictionis eſt ſublata,Chriſto iam exhibito, & iõ ceſſare de-
91 bet apud Chriſtianos.†Aliã ẽt figurã dicti præcepti, tradunt
Io.de Lig.& do.Præp.in c.ad audientiam,extra de ſpon.col.ij.
uer.gl.in uer.ſpon.quæ ẽt hodie penitus ceſſat,& gl.in uer.ſpõ
ſam,in d.c.ad audientiã aperte dicit tale pręceptum deuthe.de
quo in d.c.olim.& in d.c.ſi.de diuor.olim fuiſſe miſticũ,& ho
die penitus ceſſare,& do.Præp.ibi.d.uerſi.dicit ſcrib. hoc cõi-
ter tenere,ꝓut idem ſentit in d.c. ſi. in iiij. no. dum ſe remittit
ad gl.in d.c.ad audientiam,& apertiſſimẽ iſtud firmat Abb.in
d.c.ſi.in j.no.in ſi.dicens illud de ſuſcitãdo ſemine cum fratriſ
ſa fuiſſe inſtitutum in figura,quæ hodie ceſſat,cum ueritas illu
xerit,& hoc idem ſequitur Pet. de Palu. in iiij.diſt. xlj. & ſan.
Tho.in iij.par.q.lv.artic.viij.& d.diſ.xlj.artic.x.in rñſione ad
ſm,& alij ꝗplures Theo.& Io.Baco. in iiij.diſt.xxxviij. in vij.
q.ubi aſſerit,illud præceptum figuratiuum fuiſſe datum iudęis
94 ꝙ hodie apud Chriſtianos ceſſat.†Si enim illud ſeruaret̃ eſſet
Iudaizzare,& ꝯñr peccare mortaliter,ut hr̃ in c.j.de purifi.poſt
par.& ibi tangit Abb.uolens hmõi præcepta figuratiua, hodie
euanuiſſe,ut eſt tex.clarus in c.ſi.§.is itaq; vj.diſt.& ſequuntur
ibi doc.maximẽ Gemi.col.ij.& do Præp.col.j.uerſi.& quantũ,
& per eoſdem in c.cum enixa. v. diſt. & probat̃ in c.cum rãm,
de elec.& in c.in noua.xvj.q. vij.†Et ſatis iſta probant̃ ex his
94 quæ hñr in c.tranſlato,eo de ꝯſti.& ibi glo. & doc. tangunt,&
Henryc.boych.in c.j.eo.tit nu.iiij.uerſ.cæremonialia uero tan
gentes illud de baptiſmo,& circunciſione,ac de Sabbato, & ẽt
per Imo.Ab.& alios ſcrib.maximẽ repetentes ſol.mihi.cx. col.
iiij.uerſi.opponit̃ multipliciter,in c.ſi.de ꝯſue.col.mihi.ij.uer.
unde pro clariori, ubi ponit plures ſpecies præceptorũ diuino
95 rum,prout ẽt facit boych.ubi ſ.†Et ꝯcludit allegando iura mi
ſtica,& figuralia hodie penitus ceſſare,maximẽ in ſignificante
prout ẽt dicit Ang.in ſua ſum.in uer.pręceptum j.§.uolens ho
die ſeruare hmõi figuralia eſſe peccatum mortale,ex quo ꝑ le-
gem gratiæ & nouã effecta ſunt mortua, & ſi ſeruant̃ erũ mor
tifera,qa eſſet iudaizzare,ut ẽt tradit.S.Tho.in j.par.q.ciiij. ar
tic.iij.dicens, ꝙ ſicut præiudicat̃ ueritati fidei tenendo Chri-
ſtũ eſſe uenturũ in carnẽ ex quo uenit.Ita præiudicat ſi qs ſer-
uaret ceræmonialia,& figuralia uentura ſignificantia,quæ nũc
actu apparent exhibita,ꝯñr cũ dictũ præceptũ de ſuſcitando ſe
mine cũ fratriſſa,& limitatio in hoc ꝯceſſa, quo ad prohibitio
nẽ de qua in leuit.c.xviij.& xx.apparent manifeſte fuiſſe miſtĩ
ca ſingularia & cæremonialia hodie apud Chriſtianos ceſſan-
tia,de illis nulla habenda eſt ꝯſideratio,ex quo & e.& ſic præce
ptum leuit.gñale remanebit hodie firmum ẽt iſto caſu reiectis
iſtis miſticis,& figuratiuis,& ꝙ hodie iſtud deuthero. penes fi-
deles ceſſet tenet poſt alios Belleme.d.ꝯſ.xxviij.col.iiij. uerſi.
96 tñ ſi petat̃ & in uerſi.ſed opponens,& col.pen.uerſi.quartũ mo
tiuũ.†Nec obſtabit ſi dicat̃,ꝙ licet iſtud miſticũ ceſſet reſpectu
eius,quòd ꝯtinebat̃ in figura,& cortice uerborũ, tñ quatenus
in ſe ꝯtinebat moralitatem,ſeu legẽ iudicialem,quæ iſto caſu ꝑ
diſpenſationẽ Pontificis mandat̃ ſeruare, remanebit firmũ, &
ualidũ potiſſimũ quo ad moralem intelligentiã ſibi annexã,ut
eſt tex.expreſſus in d.§.is itaq;.vj.diſt.& tradunt ibi doc.maxi
mẽ Gem.& do.Præp.col.ſi.& Mod.in d.c.ſi.de ꝯſue.uerſi.ſupe
rius allegato,& Henri.Boych in d.cap.j.col.iij.num.iij. & iiij.
97 ¶†Obiectio enim iſta ceſſat,nam figuratum, & ſignificatum
bene hodie debet attendi, & remanere ꝙ figuratum in caſu no
ſtro ꝯſideratum ſm figuras præallegatas nihil in oppoſitũ fa-
cit ꝯſiderando actũ ſignificatũ iã ſecutũ, ſi aũt ꝯſiderſimus fi-
gurã,& uerborũ corticẽ uolentẽ fratriſſam poſſe duci pro ſuſci
tando ſemine nullã in ſe ꝯtinet moralitatẽ,ut de ſe patet,& ꝓ
batur in d.c.xviij.& xx.leui.& in d.c.literas, ꝙ ad hoc adducit
Henri.boych.in c.ex parte,il ſecundo de of.de leg.col. j. uerſi.
aut eſt ꝯ ius diuinũ ꝯñr reſpectu ipſius figuræ,& corticis uerbo
rum hodie nihil remanebit cũ in illis nulla conſiſtat moralitas
nec eis aliqua ſit annexa,ut a ꝯtrio ſenſu innuit tex.in d.§ is ita-
que & apertẽ vr̃ hoc ſeruare Hẽri.boych.in d.c.j.col.iij.nu.i j.
& repetẽ.apertius,& clarius in d.c.ſi.nu.ix.col.iiij.uerſ.oppo-
nitur multipliciter,nec obſtabit illud deuthe.continere legẽ iu
dicialẽ nam ſtatim iſtud declarabit̃, & poſito ꝙ hoc eſſet tñ ẽt
illud erat miſticũ, & figuratiuũ quòd hodie apud Chriſtianos
nullo modo debet ſeruari qa eſſet iudaizzare, & peccare mor,
taliter

98 taliter,& c.fi.ex̃ de dinor. nihil obſtabit ut inferius dicet.†Et
ad oia illa diſponẽtia legẽ moſaycã, & deuthe. ẽr hodie debet
ſeruari,& poſſe allegari in deciſ.cãrũ &c. Reſpondet ꝓcedere
niſi eſſent miſtica,& figuratiua q̃ penitus ſunt ſublata,& hodie
ceſſant nec obſtabit illud Math.xxij.& Mar.xij.& Luc.xx.qm̃
ex reſpõſione Chriſti data illis ipſum interrogãtibus ſatis colli
git illud de quo in dicta lege Moſayca fuiſſe figuratiuè dictũ,
ꝓut ẽt nõ obſt.qm̃ ſimpl̃r & enũciatiuè dicta lex Muſayca re-
ferebat ab illis nõ cognoſcẽtib.figuratũ cũ quo loquebant, &
ĩõ talis enũciatiua relatio diſpoſitionẽ nouã minimè induait,
ut dixi ſuperius, & ſiue illud deuth. capiat ut p̃ceptũ gñale ſiue
ut diſpẽſatio,& limitatio nihil obſtabit cum oĩ reſpectu fuerit
99 miſticũ,& dictũ in figura.†Nec obſt. dicere ꝙ deus non man-
daſſet illud de quo in deuthe.ſi fuiſſet peccatũ & ſi nõ ꝯtineret
moralitatẽ.qm̃ nõ oĩa p̃cepta moralitatẽ ꝯtinẽt eſto ꝙ ſint di-
uina ut dicet inferius, & deus mãdauit illud in figura quæ be-
100 ne ꝯtinet moralitatẽ i ipſo figurato.†Et licet quo ad illud ꝙ
ꝯtinebat in figura & cortice uerborũ nõ poſſit dici fuiſſe lici-
tũ & morale,ut ſuperius de oĩbus fuit dictũ & oſtẽſum, tñ ipſe
deus potuit ſup eo diſpẽſare,& de peccato facere nõ peccatum
101 in iure ſuo & lege ſua,& de nõ licito licitũ.†Potiſsimũ ꝯſide-
rato figurato ſicuti Papa põt facere de peccato nõ peccatũ qñ
peccatũ eſt inductũ mero iure poſitiuo ut p Abb.in d.c.ꝓpo-
ſuit,col.fi.& dicã inferius, qñ aũt peccatũ mortale inductũ eſt
lege diuina licet deus aliquo caſu poſsit illud tollere, ut fuit in
iſto figuratiue q̃ ſublatio ſecuta figura hodie ceſſat,tñ Papa nõ
põt illud tollere ut p Abb.in d.c.ꝓpoſuit,col.fi.& plenè ſupe-
102 rius dictũ eſt,qa inferior eſt & ſeruus &c.†Sicuti ẽt deus pro
miſit in caſu.c.gaudemus,uerſi.porro, de diuor.qđ hodie ceſ-
ſat,& denegat Põtifici & alibi ẽt iſtud reperit ut in Abraã cui
fuit p̃ceptũ occidere filiũ,in Sanſone ut ſe interimeret cũ Alo-
philis &c.& in terminis noſtris ꝙ deus potuerit, & Papa non
poſsit tenet Aegid.Belleme.d.ꝯſ.xxviij.col.pen. uerſi.nec ob-
103 ſtat in prin.†Et deus iſto caſu illud permiſit non ꝑpetuo, ſed
tpaliter quouſq; ueniret & adimpleret figura ut eſt tex.apertus
in c.ij.in fi.xxxv.q.j.qua figura iã ſecuta ceſſat promiſsiũ & ſu-
mus in regula penitus prohibitiua argu.eorũ q̃ hñr in l.in tem
104 pns.ff.de hær.inſt.& in l.imperator.ff. de poſtu.†Et incluſio
unius tpis erit alterius excluſio.c.nõne. de p̃ſump.l. cũ prætor.
105 in prin.ff.de iudi.cũ ꝯcor.†Et ex illis ẽt tollit ſi diceretur di-
ctã legẽ deuthe. fuiſſe poſitiuã ſeu iudicialẽ,qa lata pro regimi
ne reipublicę,& pro deciſione cãrũ determinata, & ꝯñr erit in
ptãte Põtificis ordinare,an debeat ſeruari uel nõ,habet. n. au-
ctoritatẽ iſtud interpretãdi,& ſtatuẽdi licet.n.lex iudicialis di-
cat mortua,& nõ obliget, tñ iſtud ꝓcedit niſi hñs ptãtẽ ut eſt
Papa mãdet illã ſeruari, eo nãq; caſu obligabit ut ius poſitiuũ
ſm Scot.in iiij.diſt.xij.q.v.& fiet iſtud ſine peccato ſm.ſ.Tho.
106 j.ij.q.ciiij.artic.iij.†Qñ.n p̃cepta iudicialia ueteris teſtamẽti
ſunt ꝯfirmata per habentẽ ptãtẽ tenent & obligãt,licet aliter eſ
ſent mortua,ut no.aliqui in d §.is itaq;.& Imo. in c.fin.col.iij.
de ꝯſue.& in l.ſtipulatio hoc mõ ꝯcepta,col.iiij.de uer.obl. &
per Ange.in ſum.allegantẽ alios in uer.p̃ceptũ.§.j.uerſ. p̃cepta
uero,& Alex.ꝯſ.xiij.attentis,nu.xvj.col.vij.& p Mod.in l.q ſe
107 patris nu.xxv.C.unde lib.†Fuerũt n. inſtituta ad diſponẽdũ
ſtatũ populi iudaici qui ordinabat ad Chriſtũ p cuius aduẽtũ
mutato ſtatu amplius iſta iudicialia nõ obligãt,ut v.diſ.i prin.
108 & c.j.de purifi.poſt par.†Et eſto ꝙ fuerint miſtica,& figura-
tiua quoad moralitatẽ,& ꝯñr ſublata.d c.tranſlato, & per Apo
ſto.ad Galat.v.& ad Hebr.vij.ubi Augu.idẽ firmat.Tñ vr̃ quo
ad iudicia remãſiſſe ſecuta approbatione põtificis ordinãtis il-
109 la ſeruari.†Ceſſant enim iſta qm̃ per d.l. deuthe. deus in illo
caſu remiſit peccatũ,& de nõ licito fecit licitũ nõ perpetuo ſed
tẽporaliter & figuratiuè & ſecuta figura,& adueniente tpe ip-
ſius ac exhibito figurato remãſit eo caſu peccatũ & illicitũ ut
prius erat per legẽ leuit. Nec illud deuthe.adimpleta figura,&
adueniẽte tpe amplius ſubſiſtit ẽt capiendo illud in uim legis
poſitiuę,ſeu iudicialis quia oĩ reſpectu ceſſauit,& remãſit illici
tũ licet nõ appareret aliter per nouã legẽ reuocatũ, qa nõ erat
opus reuocatione cũ ad tpſ,& figuratiue fuerit promulgatũ,&
figura ac tẽpus iã uenerit.& ceſſet rõ qua dictũ p̃ceptũ fuit per
deũ inductũ ut dicit Augu. relatus a Gratia.i c.cũ igit,circa fi.
110 xxxv.q.j.ibi illud xũr.†Et mõ Papa nõ põt mandare ꝙ illud
obſeruaret nec in ptãte ſua eſt iſtud facere perpetuare legẽ tẽ-
poralẽ & ordinare ꝙ cõmitteret peccatũ mortale lege diuina
ſtatutũ,& ſi hoc faceret nõ eſſet niſi iudaizare & peccare mor-
taliter,ꝯñr ſibi prohibitũ licet deus iſtud permiſerit figuratiue
& ad tẽpus,ut ſ.& ſic quo ad oia ẽt iudicialia, ceſſat modo di-
111 cta lex figuratiua & ad tẽpus permiſſa.†Et ſuperius i ꝯriũ ad
ducta,ut ex ipſorũ lec.apparet locũ habẽt, & procedũt qñ lex
iudicialis fuit ſimpl̃r promulgata,& non ad tẽpus & qñ per eã
nõ permittebat auctoritate diuina illicitũ ꝙ ab ipſo poterat fie
ri & põtifici poſtmodũ fuit penitus denegatũ,ut patet ẽt in d.
112 c.gaudemus,& alijs exẽplis.ſ. adductis.¶ Cõtra ẽt partẽ ne
gatiuã,tenẽdo ꝙ tale matrimonium in caſu iſto ſit iure diuino
ꝓhibitũ põt adduci illud qđ vñr tenere q̃plures uolẽtes Papã
ea magna cã poſſe diſpẽſare ut ꝯhat ẽt in gradibus lege diuina
prohibitis ut eſt Sco.Alex.Henri.& Mairo.relati in ſum.Ange.
113 in uer.Papa.§.j.uer.ſunt & alia,& uerſi. & in iſtis. † Dicentes
ꝙ præcepta ſecundæ tabu. & alia moralia data in lege Moyſi,
& in euãgelio poſſunt per Papã limitari & diſpẽſari in aliquo
caſu particulariter occurrente,ut ẽt tradit.ſ.Tho.in j.ij. quæſt.
lxxxvij.arti.ult.in fi.& idẽ Ang.in uerſ.diſpenſatio.§.iij.& aper
tius in uerſi.impedimentũ.xviij.§.ij.uerſi.alia ſunt impedimẽ-
114 ta.†Vbi in terminis noſtris dicit ꝙ licet papa non poſsit gene
raliter tollere impedimenta iure diuino exiſtẽtia, tñ in aliquo
caſu ſpeciali ſubſiſtente legitima cã poterit diſpenſare in gradi
bus diuina lege prohibitis , & in caſu noſtro per Aegid. dicto
conſi. xxviij.col.iij.uerſi.in princ.& uer.item probatur. & hoc
idẽ tenet ſum.Piſanel.in uerſi.diſpenſatio,col.iij.uerſi. ubicunq;
& ſum.Roſel.in uerſi.impedimentũ.vj.& in uerſi.Papa. & hoc
idem uult ſ.Tho.in quarta diſt.xxxiij. & Richar. ibi ponentes
exẽplũ de paſtore ſup gregẽ, & de medicina ut dicit do. Præ-
po.in cap.ius naturale.j.diſt.& firmat Inn.Io.An. Abb. & alij
in cap.cum inter monaſterium de ſta.mona.& Spe.in tit. de di
ſpen.§.breuiter.col.fi.uerſi.& no.ꝙ ſi papa,& Inn.in c.fi.de ꝯ-
ſuetu.& gl.in cap.ſunt quædam.xxv.q.j.& in ca.pitacium.xxx.
q.iij.& firmat Abb.in dicto ca.quæ in eccleſiarum,col.iiij.uer.
id ꝙ dixi,& uerſi.ſed ſi dubitatur,& Fely.ibi col.viij.uerſi. de-
mum nu.xxxiiij.& nu.xxv. & lxxxia.col.xxij.& ibi dec. colu.v.
uer.ſucceſsiuè Abb.tenet,& col.viij.uerſi.lj.in iſta prima, cum
alijs alleg.per eundem Fel.in c.præterea,col.vj.nu.xvj.de ſpõ-
ſa.& Fran.Aret.in c.ad hæc,col.pen.& fi.de reſcr.& alia addu-
115 cit Deci.d.conſi.cxij.col.pen. uerſi. præterea licet papa. † Et
ꝙ in caſu particulari ex cã ꝯ ius diuinum ẽt morale,papa poſsit
diſpenſare,licet non in uniuerſo,plura adducit Fel.in c. ſecun
do,nu.iiij.& c.fi.col.fi.extra de maio.& obed.& in caſu noſtro
idem vr̃ firmare Abb.in d.c.literas,col.pen.uer. & not. glo. &
col.v.uerſi.adde tñ,& Card.ibi,col.j. uerſi.in gl.j.& Abb.in c.
propoſuit,de conceſ.præbend.col.ij.& in c.cum eſſes,nu.xiiij.
de teſta.& in cap.de multa,col.xj.uerſi.itẽ non obſtat, de præ-
bend.& in c.licet,de ſer.& in ca.ſignificaſti,col.fi. uerſi. & idẽ
aſt,de electio.& plura adducunt Mod.repeten.in c. fin. col.ij.
uerſi.prima eſt concluſio,de conſuet.& Abb. in cap.fina,colu.
pen.uerſicu.& not.de tranſac.& tradunt Geminia.& do.Præ-
poſ.colum.ij.uerſic.& tunc quædam,in cap.conſequens.aj.di-
ſtinc.& habetur in cap.lector.xxx.diſtin.& per do. Prępoſi. in
capitul.in his,colum.j.uerſicu.nota quod ſicut, & uerſicu. ſe-
quen.xj.diſtin.& ſequitur Ioan.Mil.in uerſi.diſpenſatio.uerſic.
116 † Diſpenſare poteſt papa , uolens ipſum poſſe diſpenſare ex
cauſa in primo gradu affinitatis,per tex.in cap.fin. de diuor.&
idem uult Ant.Roſel.in ſuo tracta.prædicto car. lxxxix. col.ij.
uerſi.ex iſtis infertur,ut eſt proprie caſus noſter,& ſequitur do.
Tho.gaeta.Mod.Card.ſan.Sixti in cõmen.ſuper ſecunda ſecun
dæ,bea. Tho,quæſt.cliiij.articulo.l x.& ponit colectar. in cap.
licet,num.ix.de regular.& Mod.Papien.in l.cunctos populos,
nume.lvij.C.de ſum.trinita.& fide catho.not. etiam Alexand.
conſi.clxxxviij.perſpectis,col.fin.uerſicu.non obſtat , nolu. v.
& conſi.clxxxviij.nu.vj.uerſi.&c.uolu.vij.& do. Præpoſi. in c.
fin.colu.v.in uerſi.pro parte autem affirmatiua,extra de ſpon-
ſa. duo. & poſt Ioan. And. in cap. per uenerabilem car.xv. &
ſeq.extra qui fil.ſint legi. firmat etiam in gradibus diuina lege
117 prohibitis papam ex cauſa poſſe diſpenſare. † Et etiam cõtra
præceptum diuinum morale,ut tradit Soci.conſi.xiij. uerſic.tj.
ꝙ diſpenſat,col.iiij.& conſi.xxviij.col.iij.uol.j.& eſt bona de-
118 ciſ.Henri.boych.in c.j.de conſtit.nu.ij.†Et iſta ſatis ꝯprobã-
tur ex infraſcriptis,ſtatim allegandis,ubi papa ex cã ꝯ ius diui-
nũ morale diſpenſat,in caſibus particularibus,& nõ quidẽ im-
merito,qm̃ ex cã multa permittuntur,& poſſunt fieri,quę alias
non licerent,ut in l.ſi hominem.ff. manda. cum alijs ad id ple-
ne accumulatis per Barbat.in repeti.Rubricę.C.qui admit.ſe.

uitiis,

mihi.viij.col.ij.uer.ego dico fore caſum,& alijs quatuor ſaquẽ.
& fol.vij.col.iiij.uerſi.oce obſtat,cum alijs accumulatis etiam
per Fely.in c.j.col.xiiij.& ſeq. de ꝯſtit.& in c. ſi qñ, de reſcrip.
119 † Quæ enim de nouo emergunt nouo indigent remedio.l. de
120 ꝯtatr.§.ex cauſa.ff.de interrog.act. † Pręcepta itaq; moralia,
exceptis illis primis duobus decalogi,licet non recipiant muta-
tionem in ſua totalite,& uniuerſo,tamen in particulari bene re
cipiunt mutationem,ſm modum meliorem, & probabiliorem
per quem ceſſare vr̃ rõ diſpõnis legis diuinæ , ut dicit Henrye.
Boych.in d.c.j.col.iij.nu.ij.allegãdo Angu.& alias deciſio.Qñ
enim adeſt cã per quam appaɾet ꝯgruũ eſſe recedere a pcepto
diuino,& illo caſu rõnem dicti præcepti nõ procedere bene pa
pa põt dicto caſu diſpẽſare,& ius diuinum declaratur,quia hoc
dr̃ facere ex mente legis diuinę,ſm applicationẽ ipſius ad diuer
ſas materias occurrentes,& ad caſus particulares cõtingẽtes,ut
expreſſe firmant doct.Theo.adducti per ſum.Ang in uer.papa.
§.j.& Ricch.in iiij.diſt.xxxviij.& Roſe.in uer.papa,uerſi ſed po
121 ſito.† Volẽtes rectam rõnem dictare,aliquem eſſe in eccleſia
loco dei,qui periculis cõitatum,& perſonarum penſatis infirmi
tatib.utilitatib.& damnis poſſit rõnabiliter obuiare,& S. Tho.
ij.ij.q.lxxxviij.artl.x idem ſentit,& tradit in ſimi. Bar.in l.ambi
tioſa.ff.de decret.ab ord.faci.& Io.Bap.de S.Seueri.in tract.de
penſio.q.aſa.uer.v.notandum,ubi adducit quamplures doc. &
Theo.canonl.Non enim iſto caſu fit ꝫ legem diuinam , ea quo
papa interpretatur,& moderaĩ cauſam ex intentione ipſius dei
ꝯditoris,& ita in terminis noſtris allegando.d.c.ſi.de diuor. di
cunt Mod.in tract.de ulti.ſi.iur.cano.& ciui.fol.mihi.xx.col.j.
122 & iiij.uerſi.at uera erit concluſio.† Vbi allegantes ſm doc.fir
mant in iſto caſu particulari non eſſe ſubductionem,ſed decla-
rationem,p quam ꝯſtat caſum iſtum ex ratione ſua non ꝯpre-
123 hendi in regula,& præcepto diuino.† Statuit.n.deus dicta præ
cepta,ut ꝯuenientia pluribus,non ut omnib. & per omnia ſem
per eſſent immutabilia,unde ſi diſpenſatur per papã ex cauſa,
quæ alicui non ꝯuenit,non propterea dr̃ fieri ꝫ dicta pręcepta,
ut in ſim.ꝓbat tex.in d.c.gaudemus de diuor. & tradit Mod.
in l.j.§.ius naturale.ff.de iuſti.& iur.col.mihi.xxvij.uer.uerum,
124 & uerſi.aduerte ne decipiatis.† Et iſtud in caſu noſtro ſentit
AEgid.d.conſi.xxviij.col.iij.uerſ.vj. quia, uolens illam legem
leuiti.debere intelligi,niſi ſubſit cã,nam habet in hoc iſtã tacitã
ꝯdõnem,ex mente dei,& diſpenſans ex cã,non facit ꝫ eam, imo
mo operatur ex mente illius,quæ mens debet attendi,& nõ uer
125 ba ſola generaliter loquentia. † Et eſt bona deciſ.Abb.in c.ſi.
col.ij.uerſi.unde ꝯclude de conſuet. Volens ꝙ ius diuinum põt
diſtingui,& limitari,ubi cauſa ſubeſt, ex quo iſtud procedit ex
uoluntate dei,qui noluit diſtinguere omnes caſus,ſed ſuo uica
rio dedit regulas generales,& ſequuntur ibi repet.fol.a. col.ij.
uer.prima eſt concluſio,& uerſi.iij.concluſio,& bene etiam fa-
126 cit,quod uult Abb.in d.c de multa.uerſ.prælleg. † Et iſto ca
ſu diſpoſitio,& diſpenſatio papæ,debet præferri iuri diuino,ex
quo ſumus in caſu in quo papa põt diſpenſare,& in quo ius di-
uinum,& eius rõ ceſſat,qua ceſſante attendi debet diſpenſatio
pontificis,ita punctaliter Dec.in c.ne innitatis, col.ij. infertur,
127 de conſtitu.allegando iura,ut per eum. † Et per eam ẽt tollit
peccatum,& diſpenſatus erit tutus,& non peccat, ceſſante rõne
lege diuina inducente peccatum, & ea ſublata per diſpenſatio-
128 nem procedentẽ ex cauſa,nec exiſtentẽ ꝫ ius diuinũ.† Et ſub-
lata obligatione dicto iure inducta per ipſam , remanebit lici-
tum,quod alias ſine ea erat illicitũ.c.non dẽt,de ꝯſan. & aff. &
per Fely.in d.c.quę in eccleſiarũ,nu.j.& iiij.& alios,ibi,& Abb.
in c.cũ ad monaſteriũ,col.ſi.de ſta.mon.& p AEgi.d.ꝯſi.xxviij.
col.iij.uer.iiij.quia,& uer.ꝓced.tñ vr̃ uerius.& Fely.in c. præte-
rea,nu.xvj.in ſi.de ſponſ.& arg.d.c.qui reſiſtit.cum ſim.xj.q.iij.
ꝯſiderando ipſius rõnem,& plura ad id adducit Ant.Roſe.in d.
ſuo tract.fol.lxxiiij.col.iij.& ſequen.uer.modo capio,ubi exẽ-
plis,& iuribus iſtud comprobat,quo ad homicidium,furtũ, te-
ſtes,& alia de quibus ſigillatim ſtatim dicẽ,& idẽ proſequitur
Io.de Tur.crema.in d.ſua ſum.in iij.lib. c.liiij.lv.& lvij. prout
ẽt faciunt Mod.in d.tracta.de ulti. ſi. iur.cano.& ciui.fol.mihi.
xx.col.iiij.& fol.xxj.col.j.uer.hęc ego,& col.ij.uer.itẽ ſequit.&
bene faciunt,quæ ſtatim adducentur,probantia ſuper iure diui
no poſſe diſpenſari ea cã,quę tollit peccatum,ex iſtis tolluntur
dicta ſupe:ius in ꝯrium,quia diſpenſat ꝫ ius dei ex cauſa, & di-
129 ſpẽſatio tollit pctm̃, & diſpenſatus erit tutus.† Cauſa aũt ſatis
iuſta diſpenſandi vr̃ eſſe,pax,& ꝯcordia,amicitia, & confędera
tio,quæ p hm̃õi ꝯnubia inducuntur , & ſeruant, ut in c.ij.& ibi
no.doc.poſt gl.ſi.de ſponſ.impu.& p Io.de mil.in uer.diſpenſa
tio,uer.diſpenſare non põt,& uer.ſeq.& ponit d.Præpo in c. de
illo.xxxij.diſt & facit tex.in c.hæc quippe.iij.q.vj.& no. Archi.
in c.tali.j.q.vij.& per Abb in c.quia circa,nu.ij.de ꝯſan. & aff.
cum alijs adductis per Fely.in d.c.quæ in eccleſiarũ, col.ix. nu.
130 xl.uerſ.pro iſta ꝯcluſ.& col.xviij. uer.ſi tñ pax,nu.lxxvj.† Mul
ta enim rõne pacis,& ꝯcordię inducuntur,& permittunĩ, quæ
alias non permitterenĩ,vt per gl.& alios in c.ij.de re iudica.lib.
vj.& per Fely.in c.ex parte,de accuſ.cum alijs quamplurib.ple-
ne accumulatis per Ant.Corſet.in tract.de poteſt.reg.col.ij. &
xij.& alijs.ſeq.fol.xvj.& duob.ſeq.q.xlj.ubi enumerantur q̃ plu
131 rima priuilegia pacis.† Prout ẽt,& qualitas perſonarũ qñ sũt
in maxima dignitate ꝯſtitutę ſatis rõnabilem cãm diſpẽſandi p̃
ſtare uidenĩ arg.eorũ quæ habentur in c.de multa,in ſin. & ibi
no.doc.extra de præb.& tradit do.Præpo.in c.j. lxxxia.diſt. &
hr̃ in c.tali,& in c.didiciſti.j.q.vij.& faciunt no.in l. ad beſtias,
ibi,roboris,uel artificij.ff.de pęn.& quæ tradunĩ in trac.de cari
ta.ſubſid.q.xcv.retenro,col.j.& q.xliiij.dictum,col.ij.& in ſimi
li faciunt no.in c.ſtatutum,in prin.de reſc.lib.vj. & in c.cum in
iuuentute de p̃ſump.& in c.j.& c.quia,& c.ſuper ſpecula.de ma
giſtr.& p Spe.in ti.de obli.& ſolu.col xij.in ſi.& per Alex. ꝯſi.
cxvj.nec arguendi,col.viij.in ſi.uol.ij & Iaſ.in l.ſi urbana , in ſi.
ff.de ꝯd.indeb.& per Dec.in c.j.col.viij.uer.ulti.qa,de ꝓb.& q̃
hr̃ in l.non ſolum.ff.de noa.& in c.tua nobis,de decim. & in
132 c.cum qui,de p̃b.lib.vj.cum ſi.† Prout ẽt qm̃ ex tali copula in
ter tãtas magnas pſonas facta cũ ꝓlis ſuſceptione,& earũ ꝯſan-
guineos affines,& attinentes,maximũ orirectur ſcandalum , &
malum ſi diſpenſatio ipſa non teneret, & ipſos ligaret,pro quo
rum euitatione,diſpenſatio alias ꝓhibita, vr̃ permiſſa, vt hr̃ in
c.qnia circa,& ibi doc.no.maxime Abb.nu.ij.extra de ꝯſan. &
aff.& tradit gl.magna in ſi.in c.requiritis.§. niſi rigor.prima.q.
vij.& in c.ut ꝯſtitueret.l.diſt.& per gl.in uer.noia ꝙ ꝓ ſcanda-
lo,in c.ij.de ope.no.nun.& hr̃ in c.ij. ubi Fely.poſt alios addu-
cit concor.col.pen.extra de præſcrip.& per Lud.Ro.ꝯſi.cccvij.
in cã propoſitæ,circa ſi.& per Arch.Floren.in ſua ſum.relatum
in ſum.Ang.uer.papa.§.j.circa ſi.ponẽtem magnum exemplũ.
133 † Ad quod etiam diuturnitatis longi tpis quo diſpenſati ſte-
terunt,& perſeuerarunt in tali copula,& matrimonio,ut colligi
tur in d.c.qa circa,& tradunt Hoſt.Abb.& alij ſcrib.in c.illud,
de præſump.& Abb.in c.lator,nu.vj.qui fil.ſint legit.& in ſim.
tradit Bal.in l.eos,col.iiij. in prin.C.de appel. & facit qđ hr̃.in
l.hoc iure.§.ductus aquę.ff.de aq.quot.& ęſti.& in c.ſuper qui-
buſdam.§.pręterea,de uer.ſig.& quæ tradunt Inn.in c. Alberi-
cus,de teſti.& Rom.ꝯſi.cclij.pro deciſione,col.ij.& ꝯſi.cclxxv.
134 quo ad primum,col.ij.† Nec mirum quoniam ea proceſſu ua
rietate,& tẽporis diuturnitate ius diuinum uariatum apparet
circa matrimonia ꝓhibita.c.non debet,de ꝯſan.& aff.& ibi ſcri
ben.no. prout etiam dñt in d.c.gaudemus,poſt gl.in prin. & p
illum tex.& etiam in d.c.literas,& tradit Io.de Tur.crem.in d.
ſua ſum.in iij.li.c.lv.col.j.& plura adducit Pet.de Anch.conſil.
ecclxxiij.reuocatur in dubium.col.iij.et Rom.ꝯſi.cccxlvj.circa
primum,col.iij.& faciunt no. per Abb. in d.c.ſi.de conſuetu.in
135 ult.no.uer.unde pro clariori.† Et ex temporum uarietate , &
neceſſitate recipitur,& admittitur diſpenſatio,ut tradit Gem.
per illum tex.in c.ſicut xiiij.diſt.uer.nota hic duas cauſas,& ſe-
quii ibi do.Præpoſi.in prin.& ꝓbatur in c.neceſſaria,& in cap.
136 quod pro remedio.j.q.vij.† Et poteſt etiam adduci,quia inter
cauſas diſpenſandi,ꝯſuetudo alias obſeruata,tradit iuſtam occa
ſionem faciendi eam,ut tenent Abb.& Gemi.relati p do. Præ-
137 poſ.in c.pñs.xj.diſt.col.ſi.uer.& inter cãs. † Qđ ſuaderi vr̃ ex
traditis p Inn.Io.An.Abb.& oẽs, in c.ſi.de ꝯſu.ubi uolũt ꝯſue-
tudinẽ ex cã,poſſe limitare,& diſtinguere ius diuinũ,ut p Abb.
in c.ſup eo.in ſi.extra de cogn. ſpir.Et ꝯſuetudo ſatis deducit ꝯ
ſideratis q̃ plurib.exemplis,quib.patet,ſummos Pont.diſpenſaſ-
138 ſe in gradib.diuina lege prohibitis.† Quæ exempla,& ꝯſuetu
do p doc.poſtmodũ fuerunt approbata,vt fecit Martinus quin
tus,qui diſpenſauit,ut frater caperet ſuã germanam in uxorem,
ut dicit Arch.Flor.in ſua ſum.in iij.par.ti.j.ca.xj.& refert ſum.
Ang.in uer.papa.§.j.in ſi.& ut etiam in alio caſu refert Petr.de
Anch.in d.ſuo conſi,ccclxxiij.concludens, fuiſſe diſpenſatũ, ut
nepos hoc eſt filius fratris acciperet in ꝯiugẽ uxorem ſui patrui
de quo meminit Fel.in d.c.quæ in eccleſiarum,col.vj. nu.xxvj.
aſſerens illã diſpẽſationẽ fuiſſe factam in rege Anglię,& in alio
caſu ſatis patet fuiſſe diſpẽſatũ p Inn.iij.cũ quodã lluoniẽſe, vt
caperet relictã fratris prædefuncti,ſine ſobole, de quo plene in

c.fi.de diuor.& Alex.vj.diſpenſauit, vt Emanuel Rex Portuga-
liæ haberet i uxores duas ſorores, & germanas ſucceſſiue filias
Ferdinādi Regis Hiſpanorum, eſto q; cum prima matrimoniū
fuiſſet conſummatum, vt ēt idem Alex.vj.fecit, ut Ferdinandus
iunior Rex Siciliæ, ciui a ſarum, acciperet in uxorem ſuam ami-
tam, & duo iſta exempla refert.d.Th.Caeta.Car.ſan.Sixti in cō
mē.ſuper.ij.ij.bea.Tho.q.cluij.art.ix.& tēporib. ēt nřis Julius.
ij. diſpenſauit modernū regē Angliæ capere relictam fratris ſui
153 pmortui ſine ſobole.† Et ulterius, q; ius diuinum ēt ptinens p
cepta moralia, & negatiua fuerit, & ſit ex cā declaratum, & limi
tatum, per ſummos Pont.& per legem poſitiuam, oōdit ea mul
140 tis, & quamplurib. † Et primo qm̄ illud negatiuum decalogi
in cunda aula oſitum, non occides, pro cōi bono ꝯ faci-
noroſos, vt de medio tollant, interpretat, & limitat.c.miles, & c.
ſeq.xxiij.q.v.& ēt in alijs caſib. declarat, & permittit in tit.de
ſiccar.vt tradunt doc.in l.fi.C.ſi ꝯ ius uel util.public.& Bart.&
alij in l.omnes populi.ff.de iuſtitia & iure, in iij.q.prin.col. vij.
uer.unde tunc diſtingue, & ponit Gemi.& do.Præpo. in §.is ita-
que.vj.diſt.& in c.in his.xj.diſt.& per do.Præpo.in c.quæ con-
tra.viij.diſt.& Cano.in d.c.quæ in eccleſiarum.ubi Fely. col. j.
nu.iiij & ponit Abb.in c.fi.col.ij.uerſi.item non intelligas, &
ibi Mod.repeten.fol.x.col.j.& ij.de conſuet.& Roſe.in d.tract.
fol.mihi.lxxiiij.col.ij.& iiij.uerſic.capio tertium, plenè proſe-
141 quitur.¶ † Secundo iſtud patet ex alio præcepto, in eadem ij.
tabula contento, non furtum facies, quod non ſemper procedit.
c.ſi q's, extra de furt.& p Roſe.d.tract.fol.lxxiij.col.iiij.uer.idē
in illo præcepto, not.do.Præpo.in d.c.quæ contra, cōl.j.uerſ.&
142 inde iuſtificatur, & ponit Oc.in j.lib.ij.tract.iij.dialo.c.x.† Et
patet, qm̄ pro bono cōi, poſſunt exponi particularia bona ſub-
ditorum.l.item ſi uerberatum.ff.de rei uend.& per doct.in d.l.
fi. C.ſi contra ius uel utili publi.& in d.ca.quæ in eccleſiarum.
143 † Tertio oſtenditur in illo tertio præcepto, primæ tabulæ, ſab-
bata ſanctifices, de quo in c.j.extra de fer.& per Fel.in c.fi. col.
fi.de maio.& obed.in quo etiam per papam diſpenſatur, ut per
illum tex.tradit Abb.in iiij.notabili, in c.licet, de fer.& Fel. viij.
144 ꝯ.un.ix.† Quarto probatur, quoniam ut horæ canonicæ dicā
tur, inductum eſt iure diuino, iuxta illud, ſepties in die.&c.& p
Abb.in c.j.col.ij.de celebra.miſſa.& in c.cum ab omni, de ui.&
145 honeſt. cleri. † Et tamen recipit limitationem ſi papa cum
uno diſpenſat, ut non dicat dictas horas, ut tenet Card. Floren.
in clem.ij.in vj.notabi.de celebra.miſſa.& Fely.in c.fi.de maio.
& obedi.col.fi.nu.viij.ubi etiam adducit Abb.in c.fi.col.iij.co-
146 ti.& Fel.nu.xxvij.in d.c.quæ in eccleſiarū.† Ad idem, & quin
to poteſt adduci, quoniam uotum obſeruandum eſt auctoritate
diuina, iuxta illud, uouete, & reddite uota domino deo ueſtro,
147 de quo in ca.magnæ, extra de uo.† & tamen lex poſitiua, &
ſummus ponti.poteſt ex cauſa illud remittere, ca.non eſt noti,
& ibi no.omnes eodem tit.& tradit Abb.in c.propoſuit, de con
ceſ.præb.col.ij.nu.xij & in cap.cum ad monaſterium, col. pen.
in fi.de ſta.mona.ubi poſt Inno.& Io.And.& Henryc. Boyc.in
ij.diſt.dicit ex cauſa papam poſſe diſpenſare, ut monachus con
148 tra uotum ſolēne ducat uxorem.† Et licet beatus Tho.in hoc
uariauerit, tamen iſta eſt magis cōis ſententia, ut tenet Richar.
& bea.Tho.in iiij.diſtin.xxxviij.& ſum.Ange.in uerſ.impedi-
mentum.xviij.ubi aſſeritur hanc eſſe magis communem op.&
ſentit AEgi.d.conſi.xxviij.col.iij.uer.iiij.quia, prout etiam ple
nè proſequitur allegando alias q̄plures deciſio.Fel.in d.c.ſi qñ.
col.iij.nu.vij.& ſeq.col.j.& ſeq.uerſi.& iſta faciunt ad quæſtio-
nem, & Deci.in dicto cap. quæ in eccleſiarum, col.v.uerſi.ſucceſ
ſiuè Abb.& conſi.cxij.nu.vj.uer.præterea, & do.Præpo.in c. ſi-
cut ex literis, col.fi.de ſponſal. & Soci.conſi.xiij.uol.j. col. iiij.
149 uerſi.ij.† Et de primo, quoad uotum per do.Præpoſi. in c.de
illo.xxxij. diſtin.& per Fely.in d.cap.quæ in eccleſiarum, num.
xxvij.& per Io.de mil.in uerſ. diſpenſare non poteſt, & uer.ſeq.
150 † Ad quod ſexto, quoniam licet decimæ debeantur de iure di
151 uino, ca.reuertimini.xvj.q.j.† Tamen papa poteſt cum uno di
ſpenſare, & eum eximere a ſolutione decimarum.ut per illum
tex.tenet glo.Hoſt.Abb.& alij in c.a nobis, & in c. in aliquib.
extra de decim.& per Abb.in diſputa.incip.epiſcopus, & ponit
Henryc.Boych.in c.j.de conſtit.col.ij.& Deci.d.conſi.cxij.nu-
me.vj.uerſi.præterea.& Ioan.de Tur.crema.in dicta ſua ſum.
& tract.in tertio lib.cap.lvij.& Gemi.in.§.is itaque, vj. diſtinc.
152 col.ij.† prout & ſeptimo, quoniā licet de iure diuino ſufficiāt
duo aut tres teſtes, iuxta illud, in ore duorum aut trium, &c.ca.
153 nouit de iudic.c.relatum.cap.cum eſſes, de teſtam. † Tamen
quandoque papa ſtatuit contra illud.cap.præſul.ij.q.iiij.& ali-
bi, in l.ſi unus.C.de teſtam.cum ſimi.& per Barto.in d.l.omnes
populi, in iij.q.prin.col.vij.uer.aut de iure diuino, & plenè per
Abb.& alios in repeti.dicti cap.cū eſſes, col.iiij.& v.& per Ge-
mi.in dicto cap.is itaq;, & Henric.Boych.in c.ex parte, de offi-
cio deleg.il.ij.& in d.cap.j.de conſti.col.iij.uerſi.aut quæris, &
per Abbatem, & alios, in c.fi.de conſuet.col.ij. uerſi. item non
intelligas, & per ſcribentes, in dicto ca.quæ in eccleſiarum, vbi
Barba.col.iiij.uer.quandoque uero, & ibi Fely. nu.iiij. & xxx.
& per do.Præpoſi.in c.in his, col.j.uerſic. ſed aduerte.xj. diſt.
& diffusè ponunt Moder.in tracta.de ulti.fi.fol.xix.& xx.& per
154 Anto.Roſel.in dicto tracta.ſol.lxxiij.colum.ij. † Ad idem, &
octauo, quoniam de iure non licet habere duas uxores.c. gau-
demus, de diuor.& tamen quandoq; diſpenſatur, licet econtra
non, ut dicit ſum.Angel.in uer.impedimentum.xviij.§.j. in fi-
ne, & ponit Abb.in d.c propoſuit, de conceſ. pr̨eben.col.ij.in fi
ne, & Spec.in tit.de diſpenſa.§.nunc breuiter, uerſicu.j. contra.
155 † Ad quod & nono, quoniam iuramentum eſt de iure diuino,
iuxta illud, redde deo iuramenta tua, Math. c.v.& in c. ſi Chri-
156 ſtus, de iure iur.cum ſi.† Et tamē papa diſpenſat, ut dicit Spe.
in tit.de diſpenſ.§.nunc oſtendendum, uerſi.xxiiij.& ſan. Tho.
ij.ſecundæ q.lxxxix.articulo.xj. dum reſpondet ad tertium ar-
gu.cum plurib.concor.allegatis per Fely.in c.præterea, col. vj.
nu.xvj.de ſponſa.& in dicto cap.quæ in eccleſiarum, col.vj. nu.
xxvij.& ibi Mod.ſequuntur, & ſentit AEgi.d.conſi.xxviij. col.
iij.uerſic.iiij. quia, & diffuſius per Mod.in tract.de iure iur.in
iiij.parte, & per Abb.in dicto c. a uobis, de decim. & per Deci.
157 d.conſi.cxij nu.vj. † Prout & x.quoniam contra Apoſtolum
ex cauſa diſpenſat cum bigamo, c.lector.xxxiiij.diſt.& ibi ſcri-
ben.not.& per glo.in c.ſunt quidam.xxv. q.j.& AEgid.d.con-
ſil.xxviij.uerſi.iiij.quia.col.iij.& per Fely.in d. c. quæ in eccleſia
rum, num.xxvij.& ibi Dec.col.v.uerſi. ſucceſſiuè Abb. & Soc.
d.conſi.xiij.col.iiij.uerſ.ij.& Dec.d.conſi.cxij.num.iiij.& vj. &
plenè per Io.de Tur.crema.in d.ſuo tract.lib.iij.cap.lvij.& per
Ant.Roſel.in d.tract.fo.lxxviij.col.iij.uerſic. modo uideamus.
Et multa alia particularia in caſu ſingulari poſſent adduci, in q
bus oſtenditur, papam ex cauſa diſpenſaſſe & poſſe diſpenſare
contra ius diuinum, in caſu particulari, quæ quiſq; curioſus de
ſe colligere poterit ex locis & deciſionibus ſuperius adductis.
158 † Vt enim dicunt Hoſt.Io.And.& Abb.in d.cap.a nobis, de de
cim.exceptis illis duob.pceptis decalogi, in quibus uerſatur ho
nor dei irremiſſibilis, & utilitas publica indiſpēſabilis, reliqua
pcepta oia, ēt moralia ex cauſa ſunt diſpēſabilia, & mutabilia.
cap.fin.§.is itaq;, ſexta diſtinc.& per Occam loco ſuperius alle
ga.& tradit ſan. Thom.j.ſecundæ, q.xcvj.& in iiij.diſtin. xxvij.
q.iiij.& ponit do.Præpoſi.poſt Gemi.col.ij.uerſi.& nunc, in c.
conſequens.xj.diſtin.& Fely.in d.cap.quæ in eccleſiarum, nu.
xxxj.& xxxij.& per Henri.Boych.in c.j.de conſti.colum.iij.ubi
quamplures alias deciſio.adducit, & per Anto.Roſell. in dicto
tract.fol.lxxiiij.col.ij.uerſi. ſimiliter contra præceptum. cum ſi.
mi.& per Spec.in tit.de diſpenſa.§.nunc breuiter, uerſi.j.q; po-
teſt in omnibus diſpenſare exceptis quibuſdam, quæ exceptio
159 firmat regulam.† Et confirmatur quoniam ſummo pont.om-
nia licēt, niſi faciat contra fidem, ut tradit Spec.in tit.de diſpen
ſa.§.nunc oſtendendum, uerſ.lxxxix.& firmant Vincen. Hoſti.
Io.And.& Abb.in dicto cap.propoſuit, ubi loquuntur de arti-
culis fidei, & idem Abb.in ca.magnæ, in fi.extra de uo.& AEgi.
dicto conſi.xxviij.col.iij.uer.certum eſt.& plura accumulat Fe
ly.in c.ſi quando.col.v.de reſcri.nu.xvij.& Dec.d.conſi.cxij. co
160 lum.iij.† Et de ipſius poteſtate plenitudine & præeminentia,
habetur in c.qui ſe ſcit.ij.q.vj.& in c.quicunq;.xxiiij.q.j.& Io.
c.ulti.de quo in c.ſignificaſti.de electio.paſce oues meas &c. &
datę ſunt tibi claues &c.iuxta illud, dabo tibi claues &c. ut per
161 ſcriben.in c.j. de conſtit.& cap. quodcunque.xxiiij.q.j. † Et
quia eſt Deus in terris, ut dicit Bal.in l.fi.C. ſent. reſcindi. non
162 poſſ.& Dec.in c.j.ſuper glo.in uer. ab omnibus.de conſti. † Et
idem eſt conſiſtorium papæ & Dei.cap.primo & ij.cap. quanto
ubi Hoſtien.de transla.prælat.& quæ operatur, facit ut Deus,
163 & non ut homo. ca. inter incorporalia.eod.titu.† Et in terris
Dei uicarius eſt, ut ibidem habetur, nec habet ſuperiorem, nec
poteſt illi dici, cur ita facis.cap.ſolitæ.de maio.& obed. cap. li-
164 cet.c.ſignificaſti.de electio.cum concor. † Et ex magna cau-
ſa poteſt ſe intromittere in his quæ ſunt iuris diuini, ut dicit In
no.in cap.fin.de conſuet glo.& Arch.in dicto ca. ſunt quidam
xxv.q.j.& matrimonium nullum ex impedimento legis diuinæ

poteſt

poteſt ualidare,ut ex nunc,ut dicit Io.And.in c. per oenerabi-
lem.uerſ.ij.qui fil.ſint legit.& refert Fely.in d, c.quæ in eccleſia
rum.nu.xxx.Cognoſcit etiam de artic.fide.c.maiores.in princ.
de babtiſ.c.hęc eſt fides.aaiiij.q.j.& ponit Io.de Tur.crema.in
dicto ſuo tract.ſeu ſum.io ij.lib.c.cvij.& quāplurima alia poſ-
ſent adduci quę hōr.& traduntur per do. Cataldi.in tract. de
poteſta.pa.& in quamplurib.alijs tractatib.relatis per Mod.in
dicto tracta.de iure iur. in quarta parte priocipali, ut ēt Ipſi ibi
poount.& per Abb.& alios io d.c.propoſuit.& per Aot. Roſe.
in dicto ſoo tract.& per do.Præpo.in c.j.xv.diſt.& per Deci.in
c.j.col.ij.& iij.& in c.translato.de conſti.& p oēs in d.c.quæ in
eccleſiarum.& per Soc.d.conſi.xiij.& axviij.uol.j.& Dec.d.ꝯſi.
cxij.& Barb.conſi.j.col.xviij.& ꝯſi.aaiij.col.a.& ſeq.uolum.j.
165 ¶ † Nec licitum erit de eius potentia diſpotare.l.ij. C. de cri
166 mi.ſacr.§.nemini.avij q.iiij.† Et quia in dubijs ipſe ſummus
Pōtifex pōt declarare.c.cū ueniſſent.ubi ſcrib.omoes, eatra de
iud.& per Abb.in d.c.per ueoerabilem.in fi.& io c.tua. de de-
ci.& p Henri.Boych.in d.c.j.col.iij.nu.vj. allegantē.c.quotiēs.
xxiiij.q.j.& Io.de Tur.crema.io d.ſuo trac.in ij.lib.c.cvij. in fi.
167 & per Ricba.iiij diſt.axxviij.† Et in terotinia noſtris ſi dubiū
reſultaret,an dicta cā propter quā diſpenſauit papa ſit iuſta uel
ne,dicēdum erit eſſe iuſtam,ex quo ita declarauit & fecit. c. ve
nerabilem.de elect.c.fi.de ſo.compē.lib.6.c.inter bæc.xxiij. q.
v.& tradit Abb.io d.c.cū eſſes.& Mod.in d.tract. de ulti.fi.fol.
xx.col.iiij.uerſi.quod maximè pertinet. & in proprijs terminis
168 tradit ſum.Ang.in uerſ.papa.§.j.in. princ.† Et in cootrariom
nolli licet iudicare,nec ei cōtrauenire.c.nemo dicit. ix. q.iij.&
per Inno.io c.ex.parte.il primo de uerb.ſigni.gl.& doc.in c. cū
ueniſſeot.de iodi.c.nemini.xvij.q.iij.& per Inno. io c.cum in-
ter.p.de tcoon.& per eundem.& Abb.in c.fi.col.iiij. de ꝯſuet.
169 & per Fel.in d.c.præterea,col.iij.de ſponſ. † Et licet faciendo
erraret quia homo eſt tamē talis error reſeruatur corrigendus
diuino iudicio,& non humano.§.binc etiam. xvij.diſt. §. nuoc
170 autem.xxj.diſt.& ia.q.iij.c.aliorum, & c. oemo. † Et eſto ꝙ
diſpenſando ſine cauſa ꝯtra ius diuinom peccet,ut no. Arch. in
d.c.ſunt quidā,& Abb.in d.cap. per uenerabilem , qui filij ſint
legiti.& Fely.in dicto cap.qoæ in eccleſiarū,ou.xxxiiij.allegans
171 concord.† Tamen diſpenſatio facta teoet, ut ſentit Io. Bac.
in quarto,dū tractat de poteſtate ſummi Pontifi.& tradit Abb.
172 in d.c.per oenerabilē,in iij.notabili poſt Io.An.† Et ſequitur
ibi d.Præpoſi.in §.qood autem,in tertio not.& Fely.in d.c. præ
terea.col.iij.& AEgid.d.conſi.xxvlij.col.iiij.uerſi. in ꝯrium cir
ca fi.Ad quod ēt quooiam licet iſta cōiuoctio reperiatur prohi
bita fieri propria aoctoritate, tamen non reperitur prohibita
eius diſpenſatio,ut dicit AEgi. d.ꝯſi.aaviij.col.iij.uer.vj.quia,
& leges eam prohibentes,& doct.non poſſunt Papæ legem im-
173 pouere,ut ibidem col.iij.uerſ.certum eſt autem.† Et in taotū,
iſta diſpenſatio facta erit ualida,ut ipſemet non poſsit eam re-
uocare,ut in capi.ex tua,de fil.presbyt.& per Archi.in c. quod
pro remedio.j.q.vij.cum enim uirtute ipſius diſpeoſationis ta-
les perſonæ ſint copulatæ ſeparari non poſſunt per illud , quos
Deus cōiunxit,&c.Math.xia.& per Henr.Boych.in d.c. ex par
te.de off.deleg.col.ij.& latè per Ans.Roſcl.in d.trac. fol.lxxaij.
174 col.iij.& iiij.& per Dec.d.conſi.cxij.† Et quia maior poteſtas
pontificis oerſatur in ꝯhendo matrimonium q̄ in diſtoluendo
contractū,ut dicit Io.de mil.allegando decīſio.in uer. diſpenſa
175 re non poteſt papa.† Et quia pluries ꝯctum tenet licet non poſ
ſet licitē ab initio ꝯtrahi ut probatur auctoritate apoſtoli.ij.ad
Coriot.c.vj.iunctis dictis per eundem.i.ad Corint.c.vij. & per
176 Ant.Roſcl.ut ſ.proximè.† Et quia multa facta tenent quæ a-
lias fieri nō poſsēt.l. patre furioſo,cum ꝯcor.ibi alleg.per doc.
ff.de his qui ſoot ſui uel alie.iur.& quæ habeotur in c.de inſide
libus.de ꝯſan.& aff.cum concor. ibi alleg.per gl. & doc.in d.c.
fi.de diuor.cum ſi.& io c.gaodemus. & iſtud in caſu nr̄o ſenti-
177 re uidetur AEgi.d.cōſi.xxviij.col.fi.dubitatiue tū. † Prout ēt
quia ſi diſpenſatio non teneret ipſa puella reperiretur decepta
& remaneret deluſa aoctoritate ſedis apoſtolicæ , quod ne ſe-
quatur dicendum eſt diſpenſatiooem ſubſiſtere ita ꝙ maritus
teneatur eidem reddere debitum,ut teneot Inn.Io.An.& Abb.
in d.c.cum ad monaſteriū.de ſta.mona.col.fi.& Ant.Roſell. in
d.tract.fol.laaxiiij.col.iiij.uerſ.unom eſt. allegans Inn.in ca.p
tuas.in fi.de don.ubi oihil dicit,& hoc oe bona fides eam deci
piat,& auctoritas publica.l.j.C.de bis qui uen.eta. & hoc idem
tenet Pet.de Palu.in iiij.diſtin.xxxviij.io iiij.q.princ.in iiij.art.
178 io iij.cōcluſ.† Et confirmatur ex dictis per Oldr.quem refert
Bar.in l.is qui reus.col.pen.ff.de publi.iudi. ubi dicunt ſaluum
conductum coonceſſum bānito debere ſeruari ne ille remaneat
179 deceptus ſub fide publica.¶ † Et quia ſequeretur iſtam mulie
rem regiam fuiſſe pellicem & concubioam alterius, & eius libe
ros eſſe illegitimos contra ſuam bonam fidem , cum præſuma
tur iura ignorare , ut dicit glo. io uerbo ſciens. in auctentica
de inceſtis nuptijs.§.j.& per Aret.io l.ſciendum.col.viij. in fi.
180 de uerb.ob.† Et tenendo haoc partem ad tex.in d.c.literas po
terit reſpooderi ꝙ cum ſit lea politiua non poteſt ligare ſucceſ
ſorem iuribus uulg.uel reſponderi poteſt ꝙ illud ibi referri enū
ciatiuè & narratiuè,ut per Bellemc.d.conſi.xxviij.col.iij.uerſi.
item oon obſtat,ubi duas alias tradit ſolutiones,uel & tertio ꝙ
illud procedit niſi adſit cauſa per quam tollatur ratio inductiua
181 legis diuinæ,ut dicit ſum. Ang.in uer.Papa.§.j.in fi.† Et iofer
tur ex iſtis,ꝙ ſi aliam conſcientiam babeat dictus marius di-
ſpeoſatus,habet illam depouere tanquam ſcrupuloſam,& non
ueram.c.per tuas.il ij de ſimon.ubi doct.& in d. c.literas. & p
ſcriben.in c.fi.de præſcrip.& in ſum. Auge.in uerſi.conſcientia.
§.j.& ij.& tradit Bal.cooſi.mihi.cexcviij.Hæc materia.colum.
182 ij.uerſi.& ſi in conſcieotia.uol.j.† Volens ꝙ noo debet quis
ex ſuo capite facere ſibi conſcientiam ex quo debet ſe confor-
mare conſcientię legis,ut etiam dicit Io. Baptiſta de ſancto Se-
uer.in d.tract.de penſio.q.aix.uer.ſed non uolendo. & uerſ.ſed
183 procliuior ſum.† Eo magis cum aliom ledat,ut dicit Bald. in
c.ſacramentum.in tit.de conſuetu.rec.feo.& Inoo.in ca. nouit
184 de iudic.† Et c.ſunt quidam.ooo obſtabit , quoniam loqui-
tur.In concernentibus fidem ut dicit ibi gl. & Cardi.ſanc.Six.
& Archiepi.Floren.in ſum.relati per Fely.in d.c.quæ in eccle-
ſiarum.nu.axia.Prout etiam ceſſat quādo ſumus io caſu in quo
ceſſat ratio legis diuinę , ut fuit dictum ſupra & ita reſpondet
ſum.Ang.io uerſi.Papa.§.j.circa fi.Prout etiam nō obſtat , quo-
niam ibi Papa urba.oon potuit imponere legem alteri ſucceſ-
ſori,& quia non deſtruitur iſto caſo ius diuinum , quod rema-
net in ſuo genere,licet iſto caſu diſpenſetur ex caoſa,ut per Bel
185 leme.dicto conſi.aaviij.col.iij.uerſi.noo obſtat.† Nec obſta-
bit illud,ꝙ Papa eſt inferior,& ſeruus,& non poteſt tollere le-
gem diuinam ſuperioris,quoniam hic non tollit , ſed declarat,
ex mente eiuſdem legis diuinæ,ut dictum eſt ſupra , & iſtud fa-
cit ut Deus , non ut homo , & auctoritate diuina non humana
ut per Apoſt.prima ad Corinth.c.ix.& io c.quanto. de transla
186 epiſ.cum ſimi.de quibus ſopra. † Et ſtante dicta diſpenſatio-
oe facta ea cauſa , & ex meote legis diuinæ, & auctoritate ipſi
Pontifici conceſſa io iſto caſu particulari permiſſa. non poteſt
dici quòd per eam decoloretur ſtatus eccleſiæ,nec ꝙ ea uigen
te,ſalus non poſsit haberi,cum per eam tollatur peccatum , &
eo ſublato,concurreotib. alijs requiſitis ſalus haberi poſsit ex
quo de illicito factum eſt licitum.Nec ſtante diſpenſatione, ſu
mus in caſu annexo articulis fidei ita ut ſine eo, ſalus nō poſsit
haberi,cum per ipſam reddatur tutus, etiam in foro conſcieo-
tię,& ab omoi peccato.Nec iſtud debebit reputari indecens &
impoſsibile Pontifici,concorrente caoſa,per quam ceſſat ratio
legis diuinę, & ea ceſſaote Papa licitē ex mente eiuſdem legis
iſtud operetur.Nec obſtabit tale præceptum Leuiti.eſſe mora-
le,nam teneri poſſet contrarium,ꝙ immo ſit iudiciale , de quo
tamen ſtatim dicetor in alia oppoſitione, & ea iſtis infertur,
haoc ut uerā diſpenſationem ſubſiſtere,& debere ſeruari, quo-
187 niam iſtis conſidera tis noo eſt diſsipatio.† Nec obſtat ꝙ fra-
triſſa cum fratre meo,ſunt una caro,& ſic io primo grado,nam
iſtud eſt ſecundum fictionem , uere autem & naturaliter , non
ſunt una caro,ut io ſimil.per glo.in l.merces,de uerb.ſignifica.
188 argumēto notab.in l.affini.C.cōmunia de ſucceſsioo.† Et vi
demus in patre & filio,qui cenſentur una,& eadem perſona,fi-
ctè,non autem uere,& naturaliter.l.fin.ubi doct. C.de impube
rum cum alijs adductis per Bart. & reliq. ſcriben. in l.ſi is qui
pro emptore.ff.de uſucap. & magis uidetor operari ius natura
189 le, quàm accidentale.l. qui habet.ff.de tutel.cum concor.† Et
primus gradus affinitatis non uidetur eſſe prohibitus lege di-
uina morali,nec nouo ſtatuto euāgelico,ſed ſolum illa lege Le
uit.iudiciali , & nouo ſtatuto , & conſtitutiooe eccleſię , ſuper
quibus Papa bene poteſt diſpenſare,ut dictum fuit ſuperius, &
dicetur inferius io ij.dubio principali,& ad quod facit dictom
Ricardi in iiij.diſtinct. xlj.& firmat Scotus eadem diſtinc. al.
& uidetur probari in c.cum igitur.axxv.q.iij. ꝙ prohibitio re-
ſpectu affinitatis,inducta ſit ſtatuto & conſtitutiooe eccleſiaſti
190 ca.¶ † Nec ob.illud de reuerentia debenda fratriſſę pp quā

uideatur inducta dicta prohibitio,& ẽt quia reuelatur turpitu-
do fratris, Nam hęc oia locum ſibi uendicant ad oẽs alios con-
ſanguineos,quib.debetur reuerentia,& quorũ turpitudo reue-
laretur,& ꝯõr cum ipſis non poſſet diſpenſari in ſecundo gra-
du ęqnali,uel ſaltim in tertio quorũ ꝯrium cõiter recipitur , vt
191 per oẽs in d.c.non debet.& d.c.literas,cum concor. † Et etiã
quia conſiderata natura,maior reuerentia debetur ſorori,q̃ fra
triſſę,cum prohibitio quo ad fratriſſam,non ſit iure diuino mo
rali inducta,ſicut eſt illa erga ſororem, & maior amor uiget in
ſorore q̃ in fratriſſa, & ideo non ualet arguere de uno ad aliud
cum ex diuerſis non bene inferatur,& ſuadetur,quoniam faci-
lius diſpenſabit Pontifex cum fratriſſa,q̃ cum ſorore,ut exem-
192 plis, quamplurib.iſtud uidimus. ¶ Et etiam quia coire cum
fratriſſa,non eſt tantus horror,ſicuti eſt cum ſorore,& hoc qdẽ
totos mundus recepit & recipit,potiſsimum cum illa prohibi-
tio quo ad fratriſſam,receperit modificationem , ut in terminis
dicit Belleme,allegando S.Thomam in d.conſ. xxviij.col.iij.in
prin.per illud Deutero.c.xxv.quod nõ reperitur in ſorore, poſt
193 legem diuinam ſcriptam,de qua Leuiti.xviij.& xx.¶ † Prout
etiam qm̃ ſoror poterat capi in uxorem , non prohibente iure
naturali,nec diuino ante legem diuinam ſcriptam, vt fuit in fi-
lijs Adę,& Abraam,& dicit Hieronymus in libro hębrear.q.Et
ſtante diſpenſatione procedente ex cã,per quam ceſſat ratio le
gis diuinæ,ceſſabit uoluntas prohibitiua ipſius Dei, quæ iſto ca
ſu non erit iuſta,ex mente diuina declarata per Pontificem,ceſ-
ſabit etiã horror,& diſpoſitio pęnalis legis ciuilis, & inter iſtos
ita cõiunctos, augebitur pax & dilectio,per hanc copulam per
miſſam,etiam iuri diuino ea cã , & etiam inter eos remanebit
prima,& illa quæ ante hanc coniunctionem debebat uigere.ea
qb. ſublatę uidentur oẽs rationes adductę , quare iure diuino
inter has perſonas fuerit prohibita copula, & coniunctio , & ẽt
tollentur aliæ,quæ adduci poſſent , nam iſtis ſuperius deductis
conſideratis,ad unamquamq; patebit reſponſio.¶ Tenendo tñ
partem negatiuam fundatam & comprobatam , ut ſupra oĩbus
iſtis poterit reſponderi,& apertè oſtẽdi iſto caſu præſenti ea nõ
194 militare. Et primo conſideradum eſt ꝙ licet multipliciter de
ſcribatur diſpenſatio,quam Bal.in addi.ad Spec.in tit. de diſpẽ.
§.j.uer.idem eſt.aſſerebat eſſe mitigationem rigoris,uel mode-
rationem pęnalitatis,factam uel utilitate publica,uel alia ratio
195 nabili ęquitate,quæ a lege ciuili uocatur indulgentia.† Et ſan
ctus Thomas ſecunda ſecundę q.lxxxviij.arti.x.dicebat eſſe cõ-
menſurationem quandam,diſtributionis, uel applicationis cu-
iuſdam cõis ad ea quæ ſub ipſo continentur, vt ẽt ethimologia
uocabuli ſuadet diſpenſare,quaſi diuerſa penſare, & commen-
ſurare ſingula rõne,ut ẽt ſentit Abb.in c.de multa.col.iij. uerſi.
item diſpenſatio.nu.vij.de præb.,& ante eum Spec.in tit. de di-
ſpen.§.quot ſunt ſpecies.uerſi.ſed nũquid. ubi ẽt dicit eam eſſe
quandam miſericordiam uel ſm̃ alios ſit prouida iuris cõis re-
laxatio,utilitate ſiue neceſsitate penſata,ſm̃ Spe.in ti. de diſpẽ.
§.j.in prin.Tamen magis cõis deſcriptio ſua,eſt illa de qua in c.
requiritis.§.niſi rigori.j.q.vij ubi gl.magna,& ſcriben.& Spec.
loco pręalleg.& Abb.in d.c.de multa.nu.viij. & per alios alibi
diuerſis in locis, ſequentes eam dicunt eſſe iuris cõis relaxatio-
nem,ſiue amotionem obligationis a præcepto , canonicè,& cũ
cauſæ cognitione factam,ab eo qui habet poteſtatem diſpen-
ſandi,ex quibus apertè colligitur,non paſsim debere fieri & cõ
cedi,ſed ex cauſa exiſtente & uigente ratione probabili, neceſ-
196 ſitate uel utilitate publica,& non priuata.† Debent.n.haberi
iſta requiſita,ut traditur per gl.& ſcrib.in d.§.niſi rigor. & per
gl.in c.vt conſtituerunt.l.diſtin.& per Abb.poſt alios in d. cap.
de multa.col.iij.& in c.quanto.de transla.præla & per Ioa. An.
in c.j.col.ij.de ęta.& quali.lib.vj.& probatur ſm̃ Abb.in c.non
debet.de conſan.& affi.& no.Gem.in c.ſicut.xiiij.diſt.& d.Præ
poſi.in c.j.lxxxix.diſt. & ponunt doct. in c.diuerſis fallacijs.de
cler.coniug.& per Spe.in d.tit.de diſpen.§.qualiter & qñ.uerſ.
qualiter aũt.ubi uult ꝙ faciẽda eſt ex cã iuſta,magna, & certa,
vt j.q.vij.c.& ſi illa.& per eundem Spec.eo.tit.§.quot ſunt ſpe-
cies.uer.prohibita aũt eſt allegantem alia iura , & concluden-
tem aliter factam, eſſe prohibitam,& potius nuncupari diſſipa-
tionem,& ẽt traditur in c.innotuit.de elect.& in c.neciens. de
fil.presb.& per ſum.Ang.in uer.diſpenſa.§.j & ij.cũ alijs alleg.
per Felyn.in d.c.quæ in eccleſiarũ nu.xxxiiij.Et faciunt dicta ſu
197 perius pro iſta opi.† Rurſus aduertendum eſt ꝙ terminus iſte,
diſpenſatio,in iure diuerſimode recipitur,ſtrictè & propriè , vt
eſt iuris relaxatio.d.§.niſi rigor.ſcd̃o ,put eſt interpretatio ſeu

declaratio iuris c.omni.de teſti.c.quintaualliſ.de iniur. & iſta
largè & impropriè diſpenſatio dr̃.tertio capitur pro diſtributio
ne iuris.quarto prout eſt in uno talis relaxatio,ſed in alio .com-
mutatio,ut in c.ſuper his de uot.Et iſta ẽt impropriè nuncupa-
tur diſpenſatio,ita declarat Torcell.& Bened.in tract.de pote-
ſta.pa.relatus per Io.Bap.de S.Seuerino,in d.trac. de penſio.in
xix.q.uer.notandum,ubi ad id ẽt adducit S.Tho.ij. quodlibet.
In q.xviij.& in l.ij.q.xcvj.Et hoc idem clarius ſentit Anto.Ro-
ſell.in dicto ſuo tract.fol. mihi.lxxiiij. col.j.uer.& ideo ego di-
198 co.† Vbi poſtmodum ſubdiſtinguendo ꝯſiderat ipſam inter-
pretationem,quæ largè diſpenſatio dr̃,poſſe capi altero de qua
tuor modis,vt per eum,& Bar.in l.omnes populi.in vj.q.princ.
ff.de iuſti.& iu.& ẽt ipſe ſentit fol.lxxxiij.col.iij.uerſi.ij.proba-
tur,& iſtud idem ẽt ſentit Io.de tur. crema. in d. ſuo tract. ſeu
199 ſum.in ij.lib.c.cvij.& in iij.lib.c.liij.& diffuſius.lvij.† Iſtis mo
do ſtantib.ad obiectionem & adducta ſuperius in quib.diceba
tur pontificem ex cauſa poſſe ꝯ ius diuinum diſpenſare , rñdet
& vr̃ uerum eſſe interpretatiuè & declaratiuè & capiendo diſpẽ
200 ſationem largè & impropriè.† Non aũt poterit,capiendo di-
ſpenſationem propriè & ſtrictè pro relaxatione iuris.Nam pa-
pa non poterit hanc facere ꝯ ius diuinum naturale, & morale,
quod eſt immutabile,& indiſpẽſabile,licet poſsit interpretari,
ita punctaliter dicit Io.de Tur.Crema.in d.ſuo.ij.lib.c.cvij. & in
iij.lib.c.liij.& apertius & clarius.c.lvij.ubi hanc capitaliã diffe
rẽtiam facit,de interpretatione, & diſpẽſatione quoad ius diui
num,quia prima eſt permiſſa, ſcd̃a uero denegata inferiorib &
ſolum permiſſa diuino iudicio,vt eſt uidere in d.c. gaudemus.
de diuor.& in præceptis moralib.& concernentib. bonos mo-
res,ut eſt præſens & in præceptis ẽpo ſitluis utriuſq; teſtamen
ti immediatè inſtitutis a Deo uel a Chriſto ut per eum & idem
ſequitur allegando Torcell.& alios Theolog.Io.Bap.de S. Se-
uer.in d.ſuo tract.de penſio.q. xix.uer.v.notandum eſt,& verſi.
ſuper.iij.q.& iſtud ſentit ſum.Ange. in uer.opinio.§.j.circa fin.
uer.dicit in pa.& hoc idem apertius tenet Anto.Roſe. in d.ſuo
trac.fol.mihi.lxxiiij.col.j.& ij. uerſic. in prima ergo dr̃ & fol.
lxxviij.col.iij.uer.& diſpẽſatio quoq;,& magis in terminis nr̃a
fo.lxxxiij.col.iij.uer.ij.probatur.& fol.lxxxix.col.j.uerſi. uiſis
201 mõ. † Concludens eccleſiam in caſib. lege diuina prohibitia
non diſpenſare,maximè in primo gradu,& ẽt in ſcd̃o inęquali,
& quia hactenus non reperit diſpenſatũ ut ẽt tenet Belle.d. ꝯſi.
xxviij.col.iiij.uer.tñ ſi petat, dicens ẽi non eſſe diſpenſandum,
quia ultra ꝙ non reperit alias factum,hoc eſt inuſitatũ in regio
ne canonica,& generari poſſet in cordib.fidelium ſi diſpẽſaret,
horror & ſcandalum,& malus appetitus poſſet oriri ad anhelã
202 dũ ſimilia.† Concludens inſuper punctaliter in caſu nr̃o ead.
col.iiij.uer.dñs.B.hmõi diſpenſationem nullatenus eſſe ꝯceden
dam,& col.pe.uer.nec ob.ſubdit,ꝙ iſto caſu nõ eſt ꝯſideranda
cã diſpẽſationis,qm̃ diſpenſatio ipſa prohibet ex defectu ptãtis
non ex defectu cauſæ ſi.n. ꝯſideraret cã quoq; inter aſcendentes
& deſcendentes poſſet diſpenſari , qđ nullo mõ permiſſum eſt,
& facit gl.in uer.ſacrm̃.in c.fi.de tranſactionib.volens, nullam
diſpenſationem ab eccleſia adhiberi circa hos gradus lege diui
na prohibitos,& alia ẽt ſuperius deducta ꝯfirmantia hanc opi-
203 nionem p dictum.c.literas.† Et eſto ꝙ aliqui ſuperius addu-
cti in hoc uideant ꝯrium ſentire,ꝙ papa poſsit ex cã relaxare,&
diſpenſare in gradib.lege diuina prohibitis,ut dicit Io. Andẽ.
in d.c.per uenerabilẽ.& ſequac.& Pet.de Anch.ꝯſi ſuo ſuperius
204 alleg.† Tamen Abb.in d.c.literas.col.v. & col.iiij.nu.xvij. di
cit dictum.c.literas.probare totum contrarium. & Barb. ibi in
add.ad Ab.expreſsè tenet contra Anch. & gl.in d. c.pitacium,
non eſt tenenda,quia.ꝯ.d.c.literas,& glo.ibi poſitæ,ꝯrium ſen-
tiunt.& Io.de tabe.in uer.diſpenſatio,in iiij.q.col.ij.in princi-
pio reprehendit ſummam Ange.per tex.apertum in d.c.literas.
& quia ꝯ dicta per Ab. in c.propoſuit.de conceſsione præben
dæ,col.pen.& dicta aliorum doctorum ſuperius adductorum,
& per Abb.in d.c. per uenerabilem.col.iiij. nu.xxj. & in d. ca.
gaudemus.col.ij. uerſi. in gl.j.nu.xj.& per Imol. in d. c.literas.
nu.vj.& per Henric.Boych.in c.fi.in prin.de ſponſa.duo.& Io.
Baco.io iiij diſt.xxxviij.q.ul.in fi.& ſic ꝯſideratis auctoritatib.
iſtis, & alijs deductis circa principium qõnis. opinio iſta me-
lius fundata iuribus & rationib.& tanquam magis tuta erit ſe
205 quenda,et tenenda,iuxta cõmunes et uulg. ꝯcluſio.† ¶ Prout
et ſecundo deducta ceſſant , tenendo etiam opinionem iſtorũ
uolentium ꝙ papa ex cauſa poſsit diſpenſare,quoniam illa pro
cedit quando cauſa eſt talis quæ tollat peccatũ,uel q̃ maius bo-
num

num inducat uel maius malum euitet, alias ſecus, ut tradunt
Holt.& alij ſcrib.omnes maximè Abb.col.iij.in c.fi.de conſuc.
& repeten.ibi fol.x.col.j.uer.extra iſtam gl. ubi plures côcor.
ad id allegant, & hoc per tex.in c. fi.de præſcrip. quem adducit
Io.And.in rub.de conſti.& expreſſe firmat Roſc.in d.tract.fol.
mihi lxxiij.col.iij.uer.ſemper intelligo.& fo.lxxviij.col.iij.uer.
item non diſpenſat. & fol.lxxv.col.j.uer.quartum dubium eſt.
cum alijs adductis per Fely.in d.c.quæ in eccleſiarum.nu. xxxj.
& duob.ſequen.& Barb.ibi col.iiij.uer.quandoq; uero, & po-
nit d.Præpu.in d.§.his itaq;.vj.diſt.ſed iſtorum trium, nullú in
caſu præſenti adeſt,qm̃ peccatum non tollitur,quinimmo indu
citur,vt dictum & oñſum fuit ſuperius,nec maius bonum indu
206 cit,uel maius malum euitat,vt de ſe patet,ergo &c.† Prout &
tertio tolluntur poſita dicta opinione pro uera,qm̃ non ſufficit
quælibet cauſa,ſed debet eſſe ratioabilis,& neceſſaria,ac utilis,
& concernens publicam utilitatem.& non priuatarum perſona
rum,& talis per quam appareat dicto caſu ceſſare rõnem legis
diuinæ,qua ceſſante permittitur col.iij.uer. unde diſpẽſatio ex
eadem mente diuina,ut expreſſe dictãt deciſio.s.adductę in ꝯ-
rium.Qñ autem cauſa non eſſet rationabilis,nec neceſſaria & con-
cludens,& dictum bonum publicum non concernens, ſed pri-
uatum ſolum,reijcienda penitus eſt,& non conſideranda, ut a
contrario iſtis ceſſantib.innuunt deciſio.& auctoritates prædi
ctæ,& apertiſsimè hoc firmat Abb.in d.c.fi.conclude. & uerſi.
ſeq.& poſt alios repeten.ibi fol.x.col.j.uerſi.ſed ius eſt.& uerſi.
ſeq ſed tu dic,uolentes conſiderandum eſſe fauorem publicum
& non priuatum,allegando Theo.Cano.& alios doct. & ẽt ſen
tit Fely.allegando alias deciſiones poſt alios ſcribentes ibi in d.
c.quæ in eccleſiarum.nu xxxix.& in d.c.præterea.de ſponſ. nu.
xix.& eſt bona deciſ.Abb.in d.c.de multa.de præben.col.iij.&
Card.in d.c.literas.col.iij.Sed iſtorum in caſu præſenti nullum
uiget,ꝯñr erimus in deciſio.primo loco pro parte negatiua de-
ductis,quibus erit ſtandum,& nõ diſpenſationi Pontificis nul-
liter factę, contra prohibitionem diuinam, & quæ non ſuſtulit
peccatũ quinnimo potius induxit,illud permittẽdo, ꝯñr diſpẽ
ſatus non erit tutus,nec dictæ diſpenſationi erit parendum ra-
207 tionib.& deciſionib.de quib.ibi † Et cauſa pacis amicitiæ ꝯ
cordiæ federum,& ipſorum amęnitas,tunc demum iuſta & ra-
tionabilis eſſet iudicanda,qñ aliter haberi nõ potuiſſet,niſi hu-
iuſmodi copula & diſpenſatio ſuiſſent ſecutæ, alias autem ſi ſi-
ne iſtis haberi potuiſſet,non erit conſiderabilis,ſm̃ Holt., in c.
dilecti.de maio.& ob.uerſi.ſed pone,& Pet.de Anch. allegatũ
208 per Fely.in d.c.quæ in eccleſiarum.nu.lxxvj.in fi.† Et facit ꝙ
uult do.Prepoſ.in ca. de illo.xxxij.diſt.dicens tunc pacem eſſe
iuſtam cauſam quando eſſet totius regni, igitur iſta non erat
reſpectu regni,& boni,ac utilitatis publicæ, ex quo forſan nul-
lum imminebat bellum,nec aliqua ſuſpitio ipſius nedum inter
ipſos copulatos & eius affines,& conſanguineos,uerum nec in
ter alios,certè huiuſmodi cauſa non uera,non ualidabit ipſam
diſpenſationem,nec ẽt poterit conſiderari reſpectu ipſarum p-
ſonarum copulatarum,ſeu conſanguineorum ipſarum,qm̃ nul-
la erat inter eos controuerſia uel diſcordia, quinimmo amici-
tia, & uigere debebat amor,& charitas, licet primus maritus
fuiſſet mortuus,nam adhuc eo mortuo iſta durabant,nec erant
ſublata per ipſius mortẽ,conſideratis rõnib.adductis.ſ.quibus
209 hmõi copula eſt prohibita.† Et ꝯñr expreſsio cauſæ non fuit
uera,uti ſatis comprobatur ex diffinitione ipſius pacis, de qua
per Goff.& alios in ſum.de treu.& pa.& Bar.conſi.mihi. cc. ad
declarationem,quę hẽt,pacem eſſe ſi nem diſcordiæ,& ꝯtrouer
ſiæ,& diſcordia,& controuerſia non exiſtente finis iſte acco-
210 modari nõ põt,ſurreptitiæ ergo hmõi cã dicetur expreſſa.† Cõ
ſequenter non opitulabitur, qm̃ ubi latent inſidię, non eſt pax
211 ſm̃ Bal.allegantem Auguſt.in c.j.in prin.de pa.iura.fir.† Et il
la pax,quæ eſt cauſa peccati,ſimulata,& imperfecta eſt, ut di-
cit.S.Tho.ſuper euange.Matt.c.x.& ſuper euang.Io.cap. xiiij.
212 † Nec eſt nominanda pax ea ex qua reſultat iniuſtitia euidẽs,
& magnum animarum detrimentũ,ſm̃ Bal.conſi.mihi ccclxxj.
213 Vilis conſilijs meis,uol.iij.† Diſpenſatio igitur ſurreptitiè, &
obreptitiè obtẽta ẽt in cã matrimoniali,ipſo iure uitiat,& red-
dit omnia nulla,ut dicit gl.per illum tex.in c.quod delicto de ꝯ
ſang.& affi.& pulchre tradit Gemi.conſi.xxxiij. Pro examina-
tione.col.j.& traditur per ſcrib.omnes.in c. ſuper literis, & in
214 c.ad audientiã,il ij.& in c.cum dilecta,de reſc.† Prout ẽt red
dit̃ nulla,qm̃ emanauit ex cã ſalſa,& nõ uera ut dicit gl.& Ab.ĩ
c.quia circa,dę conſan.& affi.& conſequenter contra intẽtionẽ
concedentis,ut tradit Bar.in l.præſcriptione. C. ſi ꝯtra ius uel
util.publi.cum alijs alleg.per Dec.conſi.ccclxxiij.uiſo.nu.xiij.
& per Gemi.& do.Præpoſ.in c.concernens,col.fi.xj.diſt.& Fe-
ly.in d.c.quæ in eccleſiarum nu.xxxiiij.& in c.ſuper his.nu.j. de
fi.inſt.& Car.in d.c.literas.col.ij.uolens iſtud procedere etiam
ſi falſitas non poſſet probari, & ẽt ſi talis cauſa falſa fuiſſet im-
pulſiua,ſm̃ Old.ꝯſi.cclvj.Clemens epiſ,& per Dec.ꝯſ.cccxviij.
In cauſa,nu.v.& in ſum.Ang.in uer.diſpenſatio.nu.ſeu.§.xj.Et
215 quia fundata ſuper qualitatib.non ueris,immo falſis, iccirco
etiam erit nulla,ut tradit Rom.conſi.cxciiij.relatus per Fely.in
c.poſtulaſti.nu.xviij.& ſeq.de reſcr.& per Fran.de Cur. ꝯſi.xvj.
216 Clarus uir.cat.pen.col.iij.† Ceſſante itaq; cã diſpenſationis,
ceſſabit & ipſa diſpenſatio,uulg.c.cum ceſſante.de appel. l. adi
gere.§.quamuis.ff.de iure pat.& per Rom.conſi.cccccxvij. Om-
nipotentis,& Fel.in d.c.quæ in eccleſiarum,nu.xliij.& in ca.ex
217 literis,de conſt.† Et quia falſitas cauſæ expreſſe, non tollitur
etiam per motum propriũ.ut dicit Abb.in d.c.quia circa, col.
j.uer.ſed quæro,nu.vij.& etiam tenet Pet.de Anch. ꝯſi clxxxviij.
Viſis,col.fi.cum alijs alleg.per Dec.in conſi.nouiter impreſſo,
218 quinto uiſis.alias.ccccvij.col.fi.nu.xxij.† Quãto igitur magis
ſi diſpenſatio fuit facta ad ſupplicationem iſtorum reddet̃ ſur-
reptitia,cum ſit contra ius diuinum ut tradunt Holt.Io.An. &
Henri.Boyc.in d.c.de multa,de pb.& Roſel.in d.tract.fo.lxxv.
col.j.uer.ſed ſi diſpoſitio,& in ſum. Ang in uer.papa.§.ij. Nec
illis habet obſtare,ſi fuiſſet appoſita clauſula,ex his,& alijs cau
ſis,animum ſupplicantium, & cõcedentis mouentib.per quam
ſtandum uidetur, & ſi non aſſertioni ipſorum ſupplicantium,
ſaltim aſſertioni ipſius Pontificis, uel aliqua iuſta cauſa fuerit
219 motus.† Cum de eius facto atteſtetur, ut in cle.j.de prob. &
tradit Alex.conſi.ij.uiſis,col.fi.uol.ij.& in ſimi.Pau.de Caſt.in
l.cum hi.§.prætor.ff.de tranſ.ut ipſe Pontifex exiſtimandus ſit
220 diſpenſaſſe,iuxta illud Deuth.xxv.& in c.fi. de diuortijs.† Et
licet non fuerit dictum hos contraxiſſe ad ſuſcitandum ſemen
fratris. Tamen illud præſumendum eſt, ut actus diſpenſationis
ualeat,in hoc actu permiſſo,& ualido,ſm̃ gl.in l. huiuſmodi,in
prin.de leg.j.& ibi no.Bal.& Alex.arg.tex.in l.fi. C. de fideiu.
221 † Et ut actus factus a principe ualeat,vt dicit Bal.in l.ex facto
222 in iiij.no.ff.de uul.& pup. † Et quia quando fit actus ꝯtra ius
in quo quis poteſt diſpenſare, intelligitur diſpenſaſſe, ſm̃ Inn.
& alios in c.diuerſis,de cler.cõiu.& in c.ueniens,de fil.preſby.
& in c.ij.de biga.& per Fel.in c.ſi qñ.nu.x.de reſcr.& in c. cum
223 uigeſimum.de off.deleg.† Et quia quando actus aliter ualere
non poteſt,præſumendum eſt principem uti plenitudine pote
ſtatis,ut dicit Pa.de Caſt.in l.ex imperfecto.C.de teſt.per l.iij.
C.de teſt.mil.& Fely.in c.j.nu.xxxv.de conſti.licet regulariter
in contrarium ſit præſumẽdum,ut traditur in l.in teſtõ per Pa.
& alios.C.de teſt.mil.& per Inn.in c.innotuit.in prin.de elect.
cum ſi.& quia in Deuth.& in d.c.fi.non dicitur ꝙ iſtud debeat
exprimi,ut contrahatur matrimonium pro ſuſcitando ſemine,
& ſic ſatisfactum uidetur ſi eo contracto ſemen fuerit ſuſcitatũ.
224 Vel ut talis actus diſpenſationis ualeat,iuxta.l.quoties. ff. de
reb.dub.cum uulg.præſumamus Ponti.motum aliqua rationa-
bili cauſa propter quam tollebatur peccatum, & ceſſabat ratio
225 prohibitionis inductę per l.diuinam.¶ † Ceſſant.n.iſta, qm̃
quando diſpenſat ꝯtra ius diuinum nunq̃ præſumit̃ cã niſi ex-
primat̃,& dẽt eſſe aperta,& certa, & non retenta in pectore, &
mente,vt dñt Inn.& alij in c.fi.de ꝯſu.& apertè hoc firmat Ab.
in d.c.quæ in eccleſiarum,col.mihi.iiij.nu.x.uer.ij. limitarem,
ubi uult ꝙ ẽt in caſib.conceſsis,& permiſsis diſpenſari,ex cau-
ſa in illis ſi diſpẽſatur,debet cauſa exprimi,& eſſe certa,& hoc
idem ibi ſequitur Fel.allegando alias concor.col.v.nu.xxiiij.&
col.viij.ubi diffuſius nu.xxxiiij.& bene nu.lxxxij.& lxxxix. ubi
ex plurib.concluſionem hanc comprobat ut etiã facit Dec. ibi
col.viij.uer.ſecunda concluſio.& uerſic.ſeq.& col.antep.uerſi.
ſed conſiderandum,& uer. ex iſtis ubi ex quamplurib. deciſio.
ibi per eum adductis, comprobat quando diſpenſatur contra
ius diuinum non eſſe ſtandum aſſertioni principis,nec creden-
dum illi aſſerenti ſubeſſe cauſam ſi non eſt expreſſa,licet quan-
226 doque in alijs præſumatur.† Et maximè, quia ubi ad eſſentiã
actus requiritur cã non ſufficit illam haberi pro ſubſiſtente, ni
ſi uere probetur eam ſubſiſtere per l.ſi forte.ff.de caſtrẽ.pec.cũ
227 alijs alleg.per Deci.ubi ſupra.† Et quia in his in quibus papa
non habet plenitudinem poteſtatis,ut eſt caſus pñs, ſed limita-
tam eius aſſertioni, vt dicit Aret.in c. cum a nobis, de teſt. poſt
Abb.& idem Aret.ꝯſi.clxvj.col.vij.& Fr.de Cur. ꝯſi.xx. col.vj.

228 uer.aliquando,& tertio,& ꝯſi.xxj.col.antepen.† Et quia talis
aſſertio non poteſt ualidare actum non dependentem ſimplici-
ter,& abſolute a uoluntate aſſerentis,ſm Bal.in c.j. qui feu. da.
poſ.& Bar.in auc.ſi quis in aliquo documento in fi. C.de eden.
& per Fr.de Cur.cõſi.xxvij.Magnificus uir.col.xij.uer.quid plu
229 ra.† Et quia in damnum alterius,& animarum ſuccedit tanto
fortius illi minimè erit ſtandum ſm Anch. ꝯſ.cccxcix.Pręmit-
to,col.fi.& Dec.ꝯſi.cxiiij. Et pro tenui, col.iij uerſi.confirmatur
hoc,in fi.& col.fi.in prin.& Fel.in c.ad audientiam,col.iij.de pre-
ſcrip.cum alijs alleg.per Dec.conſi.ccclvij.nu.6.in c. noui.col.
230 v.de iud.† Maximè quia ſumus in concernentib. maximum p
iudicium,periculum animarum,& incurſionem peccati ſm gl.
in d.cle.j.ubi ſcrib.& do.Ant.in c.cum dilectus,de ſucceſ.ab in
231 teſt.& per ſcrib.in d.c.cũ a uobis, & in ꝯſi.ſ.alleg.† Et etiam
quia per euidentiam facti indirectè ſatis oſtenditur oppoſitũ,
ut nulla hic iuſta cauſa exiſtere poſſit, quo fit vt eius aſſertioni
minimè ſit ſtandum,ut tenet glo.in uerſi.feciſſet in d.clem.j.&
Anch.conſi.cclxv.in j.dubio,cum alijs alleg.per Fely.in d.c. cũ
232 a uobis.col.ij.& iij.nu. 6.† Et dicta clauſula , ex alijs animum
nſm mouentib.&c.potius reſtringenda uenit in caſu expreſſo
in quo diſpoſitio principaliter fundatur q̃ in alio cum ad illum
ueniat acceſſoriè iuxta tradita in cle.j.in fi.de præb.& in reg.cũ
233 principalis,ubi Dec.de reg.iur.† Et coniungi dẽt cauſæ præ-
cedenti potius q̃ ampliare ſupplicata in pręiudicium animarũ,
vt in fi.de iſta clauſula tradit Dec.d.ꝯſ.ccclxxiij.nu.xiiij. & in-
telligi debet de honeſtis & iuſtis non alijs,vt ꝯſulendo alias di-
xi,nec põt adduci illa cã de qua in Deuth in d.c.fi.qm ſi hoc di
ceremus papa ſecutus fuiſſet ritũ & morẽ legis moſaicę & iudai
zaret & mortaliter peccaret,ut dictũ fuit ſuperius.& quia hodie
inter fideles,talis cã non eſt rõnabilis neq; ſubſiſtit , vt dictum
234 fuit.ſ.& dicet ẽt inferius.† Et in d.c.fi.cã fuit diſpenſandi ſa-
tis diuerſa ab iſta,vt dicet.ĩ.& iſta diſsimilis illi non erit admit
tenda vt in terminis nr̃is pũctaliter dicit AEgi.d.ꝯſ.xxviij. col.
iiij.uer.tñ ſi petat.nec alia põt in caſu pñti pſumi quæ inducat
effectum de quo.ſ.tollendo peccatum & operando ceſſationẽ
235 rõnis legis diuinę.† Potiſsimũ cum cã appareat expreſſa, quo
fit ut alia non præſumat vt pbat in l.cũ de in rẽ uerſo.ff.de vſu.
iuncta.l.ſi certis annis.C.de pac.& in d.cõſ.Fr.de Cur.xxj. col.
236 x.in fi & ꝯſ.xx.col.vj i prin.† Et plenitudo ptãtis ipſius pont.
ceſſat in caſu pñti cum geratur actus ꝯ ius diuinum in quo non
ſimpliciter põt diſpenſare ut ſuperius fuit concluſum & ſtatim
dicet. ſumus igitur in diſpẽſatione ſine cauſa facta ꝯ ius diuinũ
237 ꝯñr nulla & inualida,ut dictũ eſt.† Nec qualitas & dignitas p
ſonarum iſto caſu erit iuſta cã diſpenſandi cum agatur de pcõ
& de ſalute animę,quo fit ut nulla debeat eſſe acceptatio pſona
rum,nec aliter cum regib.q̃ cum alijs agendum eſt,ut hr̃ in diui
238 na ſcriptura,de qua in c.nouit.uer.ſed forſã,de iudi. † Et quã
to quis maior eſt tãto in eo ꝯſideratur maius pctm̃,iuxta illud, oẽ
animi uitiũ &c.vt in c.nulli fas. xxv.q.j.& in c. hõ.xl.diſt. Et ſi
priuatis & humilib.non dẽt dari occaſio peccandi a fortiori mi
nus dãda eſt iſtis dignioribus.& egregijs quorũ exemplo inferio-
239 res ſępius gubernant.† Et quia diſpenſatio non eſt ꝯcedenda
ad uoluntatem,& vtilitatẽ priuatarum pſonarũ,ſed ob bonum
publicũ,ut dicit Abb.poſt alios in d.c.de multa.col.iij. Et iſto
caſu procedit tex.ibi,ꝯſiderans qualitatem perſonarũ, & tradit
Abb.in c.fi.de ꝯſuet.col.iij.& alij ſcrib.ibi maximè repetẽ.ſol.
x.col.j.uolentes diſpenſationẽ factã,ob utilitatẽ priuatã, & in-
tuitu pſonarum,& non ob bonum publicum,eſſe nullã,ut tra-
dit Ale. in l.j.col.antep.ſo.mat.& alij citati per dictos repetẽ.
240 † Nec negat q qualitas perſonarum non ſit in plurib. ꝯſiderã
da,& q digniores non differant ab alijs,vt hr̃ in iurib.ſ. in ꝯriũ
alleg.cum ſi. Tñ in caſu pſenti a pari oẽs procedunt,quinimmo
maioritas magis aggrauat. Potiſsimum cum ceſſet neceſsitas,
& publica utilitas,& uigeat ratio legis diuinæ , & prohibentis
hmõi ꝯnubia,omnib.indifferenter abſq; perſonarũ acceptatio
ne,& in terminis nr̃is iſtud ſequit Belle.d.ꝯſ.xxviij. Per totum.
poſt q̃ plures alios peritiſsimos uiros Theo.& Canon. per eum
241 allega.¶ † Cauſa ẽt ſcandali euitandi,non erit iuſta ad ipſam
diſpenſationem ualidandam, nec cõmixtio & copula carnalis,
& filiororũ ſuſceptio,cum tale matrimonium fuerit nullũ,de fa
cto ꝯctum,& ꝯ expreſſam prohibitionẽ legis diuinæ,vt in d.c.li
teras.& in c.cũ haberet.de eo qui dux.in mat.quã poll.p adul-
te.quinimmo ꝯſideratio ſcandali facit in oppoſitum. ne diſpen
ſetur,vt dicit Belleme.d.ꝯſi.xxviij.col.viij.uerſi.tñ ſi peccat , &
hr̃ in ſim.in c.ſuper eo.de cogn.ſpiri.& AEgi.ibi loquit in caſu

242 in quo filij erant procreati ut patet ex themate.† Et ſi iſti ſunt
magni principes eo magis rõne debent uiuere,& regulari.l.di-
gna uox.C.de leg.cũ uulg.Et non debent uelle niſi q eſt ęquũ
& iuſtũ,& q arbitrant in alijs,dẽnt i ſe ipſis reputare,arg.eorũ
243 q̃ hñr in c.j.de alie.feu.& iuxta illud q tibi uis &c.† Et ꝯſide-
rata rõne & lege diuina,debent acquieſcere,& non ſcandaliza-
ri.Nec timore ſcandali ueritas dẽt reijci,ex quo præferenda eſt
cuicunq; ſcandalo,& eius timore nõ eſt relinquenda.c.qui ſcan
daliзauerit.de reg.iu.cũ alijs alle.p Fel.in c.ij.col.iij.de præſcr.
244 & hr̃ in c.fi.de his q̃ui aut met.cau.&c.† Et potiſsimũ qñ ꝯmic
tit pctm̃ mortale,ceſſare dẽt ꝯſideratio ſcandali,ẽt ſi eſſemus in
dubio,ut dicit gl.in c.ij.de op.no.nñ.& facit.c.iuuenis,de ſpõſ.
& Inn.in c.cum pridem,de renun.& Fel.in d.c.ij.col.iij. Et ad
ducta in ꝯrium locũ ſibi uendicant qñ phibitio erat iure poſi-
tiuo inducta,uel qñ adeſt bonum & utilitas publica,uel qñ ceſ-
ſat rõ legis diuinæ, p quã ceſſationẽ ſumus ex pctm̃ & copula
245 reddit licita.† Nõ obſtat diuturnitas tpis, qm̃ potius tẽdit in
ꝯriũ,vt tãto aggrauet,qa ſępius repetitũ & reiteratũ,ut in l.iij.
C.de epi.audien.& in l.quicũq;. & in auct.nouo iure. C.de ſer.
246 fugi.& in l.aut facto §.tps.ff.de pę.cũ ſi.¶ † Et quia tãto ma-
gis peccata ſunt grauiora quanto diutius detinent alligatã infe
licem animam.c.fi.de ꝯſ.& d.c.cum haberet.& in c.cũ in eccle
247 ſiæ.de ſi.† Et gradus diuina lege phibitus nõ defendit lõgin-
quitate annorũ.d.c.nõ dẽt de ꝯſan.& aff.& ibi Abb. & alij no.
& in ſum.Ang.in uer.impedimentũ.vj.§ j.uer.vñ ꝯhentes.& ſe
quit Io.Baco.allegãdo Hoſt.in iiij.ſen.diſt xxxviij.in v.q. uer.
& addit.& ſentit AEgi.d.ꝯſ.xxviij.Per totũ,& alle.in ꝯriũ locũ
hñt in caſu ſatis diuerſo qñ ceſſat pctm̃.uel imminet alia quali-
248 tas faciens ceſſare diſpõnẽ legis. † Nec ob.ius diuinum circa
mr̃imonia fuiſſe tpe uariatũ,quia uerum ꝯſiderando principiũ
generationis,& principium poſt diluuiũ, poſt aũt legẽ ſcriptã
non reperit uariatio,in primo gradu, & ſcđo inęquali,quinim-
mo in iſtis adeſt oĩs certitudo,ut ſint prohibiti oĩ iure. Et ꝯñr
gradus iſti erũt immutabiles,& indiſpenſabiles.d.c. literas. cũ
249 alijs.ſ.adductis.† Non ob. ꝯſuetudo qm̃ tunc demũ pſtabit iu
ſtam cãm diſpenſandi,qñ eſſet rõnabilis,& per eã ceſſaret rõ p
hibitionis legis diuinæ,& excluderet pctm̃ ut diſponunt in ꝯ-
riũ allegata,qñ aũt ꝯſuetudo eſt irrationabilis,nõ præſtat iuſtã
cãm diſpenſandi nec ualet vt dicit Abb.in c.ſup. eo. de cogna.
ſpir.& ſcrib.ibi & ſum.Ang.in uer.impedimentũ.xvij.§.j. & fa
cit tex.& quæ ibi no.per omnes allegantes ꝯcor.in c.fi.de ꝯſue.
250 † Et in caſu noſtro eſt tex.in l.pe.C.de inceſt. nup.ubi repro-
bat ꝯſuetudo illorum qui ſponſam fratris pręmortui capiebant
in uxorem ẽt non cognita ſed uirginẽ,eo quia erat irrationabi-
lis,& quia per eam potius inducitur peccatum q̃ tollat, & ideo
251 tanq̃ corruptela non erit cõſiderabilis.† Et exempla ſuperius
adducta in quib.apparet ſummos pont.diſpenſaſſe in ſcđo gra
du inęquali,& in primo tranſuerſaliũ,neceſſario minimè ꝯclu-
dunt idem in alijs ſimilib.faciendũ,qm̃ non debemus iudicare
exemplis,ſed ſm leges.l.nemo.C.de ſent.& interlo.om. iud. &
252 in l.exemplo.C.de prob.† Nec eſt neceſſaria ꝯña per anteceſ
ſores dr̃ fuiſſe factum,ergo põt fieri per ſucceſſores,nam multa
facta fuerunt per pontifices quæ iure non potuerunt fieri,vt le
gimus de marcellino,timore ſacrificante idolis, qui ſecuta pœ
nitentia non fuit depoſitus , & de multis alijs quorum facta &
253 exempla fuerũt reuocata,& in ſimilib.non executa. † Et licet
exẽpla honeſta,ſint digna executione & obſeruatione tñ inho
neſta & inducentia pctm̃,non ſunt imitãda,nec ſeruanda iuxta
illud , exẽplo quodcunq; malo,&c.& in proprijs terminis nr̃is
a fortiori eſt tex.in d.l.pe.C.de inceſt.nup.ubi exemplũ de du
cenda fratriſſa,nõ dẽt ſeruari quinimmo reijci.& Saly. ibi per
illum tex.no.exempla inhoneſta ut eſt in præſenti caſu non de
bere ſeruari & potiſsimũ qñ ſunt irrationabilia , ut eſt præſens
254 ſm ea q̃ dicta ſunt ſuperius de ꝯſuetudine irrationabili. † Ar
gumentũ.n.ab exemplis , tũc demum procedit qñ ſunt exẽpla
ſanctorum.ut in c.de quibuſdã.xx.diſt.& in c.uerũ.& ibi Abb.
in iij.no.de conuerſ. coniug. & qñ ꝯcordãt rõni, alias ſecus ut
dicit do.Præpoſi.in c. ſi i auditoriũ.a.diſ.& in c.turbat.xxxvij.
diſt.& no.in c.cauſis.de re ind.Qñ ergo expreſsè ſunt ꝯ ius diui
num inducũt malum illicita,& peccatum, nedum obſeruanda
& ſequenda non ſunt, quinimmo deteſtanda rationib. & deci
255 ſio.quibus.ſ.† Prout etiam quoniam tunc demum exemplis
honeſtis papæ eſt iudicandum , quando procedit diſpoſitiuè ,
ut no.Io.And.& alij in d.cap.in cauſis,ſecus autem eſt,quando
procedit diſpenſatiuè,ut ſunt exempla ſuperius adducta, nam
illo

iſto caſu ipſius exemplis minimè iudicandum eſt.ita Gemi.ↄſi.
256 xxxiiij.Graduatus.col.iij.uer.unde licet.† Nec exemplum de
quo in ca.fi.de diuor.nec tex.ille qui in contrarium principali-
ter adducitur habet obſtare, qm̄ loquitur in illis qui contraxe-
runt ſm ritum legis Moſaycæ quem antequam fuiſſent conuer
ſi ad fidem obſeruabant intelligentes ad corticem uerborum
legem Moſaycam,& papa illo caſu permittit, ꝙ poſsint in illo
matrimonio ſm dictum ritum contracto permanere, ut colligi
tur ibi ex proœmio reſpectu illarum gentium eccleſiæ Liuo-
nien.nouiter ad fidem conuerſarum ut in ſi.eſt tex.in c. deus q.
257 de vi.& hon.cler.& in c.deus qui de pœnit.& remiſſ. † Ex quo
proœmio colligitur cauſa finalis illius deciſ.vt in l.fi.ff.de hær.
inſti.& in l.j.ff.ad maced.& in l.regu.§.fi.ibi nam initium ↄſti-
tutionis.ff.de iu.& fac.ign.& probatur ibi diſpar eſt ritus,& ibi
de nouo ad fidem catholicam conuerſorum.& ibi in matrimo-
258 nijs contractis,& ibi poſtquam ad fidem,&c.† Qui caſus fauo
re fidei inductus & publicę utilitatis,iuxta tex.in c.in fidei fa-
uorem.cum concor.de hær.lib.vj.non debet trahi ad conſequē
tias.l.ius ſingulare.l.quod uero contra.ff.de leg.l.quæ a iure. cū
259 uulg.de reg.iur.lib.vj.† Propter infirmitatem.n.illarum gen-
tium fuit illud permiſſum,ne detraherentur & deuiarent a fide,
ut expreſſè dicit tex.ibi,propter infirmitatem gentis,&c.& in ſi
mi.de infirmitate gentium ſimilium permiſſum fuit,quod alias
denegatum eſt,vt in cap.quædam.§.quod ſcripſi.xxxv.q.iij. &
habetur in c.ſi.qui fil.ſint leg.& in c.de infidelibus, de conſan.
& aff.& in c.gaudemus.de diuor.ipſis.n.ne a fide retrahantur p
260 miſſum eſt remanere in illis, vt in dictis iurib.† Ex iſte caſus
ita exceptuatiſsimus,nullo modo debet extendi in matrimonio
contracto uel contrahendo inter ueros fideles & in fide ſolida-
tos,ut expreſſè probat tex.in d.c.fi.in fi.uolens inter iſtos fide-
les ſeruari prohibitionem diuinam etiam eo caſu quo fratriſſa
remanſiſſet ſine ſobole,ex primo marito præmortuo,& ſic text.
ille,& exemplum,probant totum oppoſitum,quando diſpenſa-
tio fieret inter fideles,& in fide ſolidatos,vt nulla ex cauſa poſ-
ſit iſto caſu cum eis diſpenſari.Item per locum a ſpeciali probat,
hoc idem,qm̄ ſi eo caſu permittitur diſpenſatio,fauore fidei, &
publicæ utilitatis,concurrentibus omnibus illis qualitatib.ne-
ceſſario probatur in alijs caſibus in quibus iſta ceſſant,diſpenſa
ri non poſſe etiam ex cauſa inter fideles, & ꝙ ille caſus non de-
beat trahi in conſequentiam nec ad alium in quo ceſſat,cā, de
qua ibi,tenet & firmat Bellem.d.coſi.xxviij.col.iiij.uerſi.tamē
261 ſi.† Et col.pen.uerſi.quartum motiuum,dicens.d. c. loqui ſm
illud Deuthe.xxv. reſpectu illorum Liuonien. paganorum, ad
quos mandata legis non dirigebantur, & in matrimonijs con-
tractis tempore infidelitatis,& in nouiter conuerſis, & ideo nō
hēt obſtare hodie quoad fideles & in fide ſolidatos,ex quo ob-
ſtat prohibitio legis diuinæ prohibentis diſpenſationem.d.c.li-
teras.& Leuitic.d.c.xviij. cum per eam induceretur peccatum,
262 &c.& idem dicit Io.Baco.in iiij.diſt.xxxviij.q.vlt.in fi. † Di-
ſpenſatio igitur in d.c.fi.in illo caſu particulari non eſt declara
toria antiqui iuris,ſed promulgatoria noui,ut patet ibi in verſi.
concedimus.& in ver.de cætero.iuxta.l.ne quis. in fi. ff. de cu-
263 ſtod.reo.& Arch.in c.prouida.de elect.lib.vj.† Et ut finis cor
reſpondeat principio & ſequentia præcedētib.iuxta. l.ſi ſeruus
plurium.§.fi de leg.j.& in c.ſedes apoſtolica.de reſer.& in c. q.
ad agendum.de proc.lib.vj.ſicuti permittitur ibi diſpenſatio ex
cauſa illo caſu in matrimonio iam contracto,ita etiam ex cauſa
denegatur,in contracto,ſeu ↄhendo inter fideles,& quia cauſa
qua fuit ibi diſpenſatum hodie inter fideles penitus ceſſat, ex-
tante diuerſitate non debet de uno ad aliud argui,& inferri, &
ceſſante cauſa & ratione.utique ceſſabit diſpō, ſm iura cōia &
uulg.Potiſsimum cum illud Deuther.c.xxv.in caſu qn̄ frater ſi-
ne ſobole fuiſſet præmortuus,de quo ēt in d.c.fi. fuerit muſticū
& figuratiue dictum,quæ figura iam fuit adimpleta, & talis ri-
tus inter fideles hodie ſi ſeruaretur induceret peccatum morta-
le,& ideo prohibitum eſt etiam ex diſpenſatione, quia eſſet iu-
daizare,ut iam dixi ſuperius, & quia infideles ↄhentes ſm ritū
illum,fuerunt tollerati,& etiam hodie tollerantur, & cum eis
in matrimonijs iam ↄctis benigne agitur,ut in illis remaneant
fauore fidei,quod utiq; inter fideles minimè ſubſiſtit,vt dr̄ in d.
264 c.fi.cum alijs modo deductis.† Ad illos caſus in quib.contra
ius diuinum reperitur diſpenſatū in aliquo caſu particulari, eſt
inductum capiendo diſpenſationem large & impropriè pro in-
terpretatione,videlicet ſeu declaratione, vt eſt uidere in deci-
ſionib.ↄtinentib.dictos caſus particulares, nam Pontifici tanq̄
vicario & uniuerſali miniſtro data fuit huiuſmodi poteſtas in-
terpretandi & declarandi legem diuinam,ſm materias & caſus
occurrentes & emergentes,,& ſm rationem applicabilem illis
caſib.qua conſiderata,non dr̄ fieri contra legem diuinam: qui-
nimmo illud fit & operatur ex mente dictæ legis a ceſſante rōne
illius,ut fuit ſupra oſtenſum.In uera autem propria & ſtricta di
ſpenſatione,prout eſt mera relaxatio præcepti iſtud non pōt fie
ri,ſm aliquos,ēt cum cauſa,uel ſm alios, niſi uigeat ratio effi-
cax,& ↄcludens,& cauſa rationabilis excludens peccatum, uel
inducens maius bonum,uel tollens maius malum,uel niſi con-
cernat publicam & non priuatam utilitatem. Et cā ſit neceſſa-
ria,& recepta & admiſſa ab eccleſia, vt ſigillatim dictum eſt.ſ.
quorum aliquod in caſu præſenti non adeſt, quo fit ut de illis
265 caſib.ad iſtum non poſsit argui nec inferri per iura uulg.† Et
illud de homicidio in quo fuit diſpenſatum,apertam hēt rōnē.
Nam permiſſu Dei illud fit pro conſeruanda republica vt faci-
noroſi tollantur de medio,& quiſq; etiam poſsit ſe tueri & de-
fendere, ſm Bar.in l.omnes populi.in ij.q.princi.ff. de iuſtitia,
266 & iure,cum concor.¶ † Ita etiam & illud de furto, & utendo
alieno.Nam Deus permiſit hoc fieri Iſdraelitis & in caſu maxi-
mę neceſsitatis,& extremę famis,ut in deciſio.ſ. in ↄrium alle.
267 † Et illud de ſanctificatione ſabbati, in quo qn̄q; diſpenſatur
cōtinens præceptum affirmatiuum diuerſam hēt rōnem ab iſto
præſenti p̄cepto negatiuo qđ obligat ſemper & ad ſemp ideſt
268 oī tpe, ſm Ab.in d.c.literas.in v.notab.† Et ꝙ quādoq; ferię
non ſeruentur,ex cauſa inductum fuit neceſſario,quia alio tpe
non dabatur illa commoditas,vt dicit Abb.per illum tex. in c.
269 licet.de fer.† Pariter & illud de dicendis horis canonicis, vt
poſsit diſpenſari cum uno,qm̄ non vr̄ hoc eſſe contra diuinum
præceptum,dum tn̄ ſepties in die oret Deum,ſm Abb.in c.j.de
celebra.miſſa.& Mod.in tract.de iure iur.in iiij. parte priu.col.
270 xiiij.uerſic.ecj.† Et diſpenſatio quæ fit ↄ uotum, procedit ex
tacita mente iuris diuini.c.magnæ.de voto.& per Abb.in d.ca
non eſt.eo.ti.col.ij.nu.v.uel qn̄ adeſt extrema neceſsitas, utili-
tas,& bonum publicum,& inducitur maius bonum,& tollitur
maius malū,uel commutando in melius,uel declarando non te
nere,ſm caſus emergentes,ut plenè ēt colligitur in iurib. & de
ciſio.allegat.in ↄrium,& diffuſe per Roſe. in d.trac.fol.lxxxiij.
col.j.& alijs ſeq.ver.& iſta faciunt ad qn̄nem & per Fely. in d.
cap.præterea.de ſponſ.nume.xvij.& xx.& per docto. alibi plu-
271 ries & pluties.† Et quia iſtę diſpenſationes fuerunt admiſſæ a
tota eccleſia,quæ Spiritu ſancto regit̄,ut dicit Bellem.d.conſil.
xxviij col.pen.uer.non obſtat ꝙ Papa,ad qđ ēt deciſio.Abb.in
272 c.j.de uoto.¶ † Nec illud de decimis habet obſtare, nam di-
ſpenſatio remittens eos uniuerſaliter,non ualeret, qm̄ induce-
ret honorem ipſi creatori nō debere exhiberi,& nulla lege hoc
permiſſum reperitur,eſſet enim ↄtra illa duo prima pręcepta de
273 calogi. † Remiſsio autem ipſarum in particulari concernens
commodū eccleſiarum,& clericorum, ↄcedit̄,cum ipſe pōtifex
habeat liberam & gn̄alem adminiſtrationem in beneficialib.&
redditib.beneficiorum.c.propoſuit.de ↄceſſ.pręb.c.ij.de pręb.
lib.vj.& bene p Abb.poſt Hoſt.in c.nobis.de decimis.& Ro-
ſel.in d.tract.fol.lxxiij.col.ij.uer.ſimiliter ↄtra.& iſtud ponti-
fici permiſſum eſt,nec prohibitum lege diuina uti eſt caſus præ
274 ſens,per dictum. c.literas. & Leuiti.c.xviij.cum ſi. † Ad illud
de teſtib.ꝙ in ore duorum uel trium & c.diſpenſatum fuit p in
terpretationem,& declarationem addēdo,& ſupplendo iuri di-
uino.& ad ↄſeruationē ipſius & vt pro bono publico,& cōi falſi
tates,& doloſitates tollerentur & ceſſarent,& quia ēt tollit̄ pec
catum,quod quidem permiſſum eſt,ut patet in deciſio. in con-
trarium alleg.& per Abb.in repe.dicti.c.cum eſſes.col.iiij.& v.
& Roſel.in d.tract.fol.lxxiij.col.j.verſ.idē dicit.Iſta aūt ↄtra-
riantur caſui præſenti,in quo totū oppoſitum uiget, unde &c.
275 † Nec illud de habendis duabus vxorib. hodie receptum eſt,
qm̄ licet quandoq; reperiatur hoc fuiſſe factum, fuit permiſſu
diuino expreſſo uel tacito,vt in d.c.gaudemus.§.quia vero cum
concor.Hodie uero expreſsè ꝓhibitū eſt, ut ibi tradit̄ & hē in
l.nemine.C.de inceſtis nup.& tenet Belle.d.ↄſ.xxviij.col. pen.
276 uer.nec ob.in j.& uer.ſeq.† Et ſi papa hodie iſto caſu diſpen-
ſaret,eēt ↄ fidē,& iō nō pōt,vt plenè ꝓſequit̄ Roſe.alleg.iura in
277 d.trac.fo.lxxij.col.iiij.uer.& iō papa non poſſet.† Nō ob.il-
lud de iuro,nā qn̄q; relaxatur & ſuper eo interp̄tatiuè & decla-
ratiuè diſpēſat̄,& ex mēte diuina,ſm materias & caſus occurrē
tes,vt hr̄ i c.auctoritate.& i c.nos ſctōrū.xv.q.6.& no.i c.quāto
đ iu.iu.& plenè tradit̄ i alijs locis & deci.alle.i ↄriū,& qn̄ ſubeſt

iuſta cauſa,per quam nedum inducitur peccatum,quinimo tol-
litur,& reijciuntur doloſitates fraudes & deceptiones,ut plenif
ſimè per Mod.in c.debitores,& c.j. de iu.iur. & ſcũs Tho.ſcd'a
ſecundæ.q.lxxix.artic.ix.cum alijs accumulatis per Mod. in d.
trac.de iu.iur.in iiij.parte prin.col.xv, & ſeq.uer.nunc uenio.&
per doc.pluries alibi legendo & ꝯſulendo, dum tractant articu
lum qñ concedenda ſit abſolutio a iuſo ad totalem effectum,
ſeu ad cautelam,& ẽt quia iſto caſu in iuſo a tota eccleſia diſpẽ
ſatio fuit admiſſa cuius ʒrium uiget in caſu præſentis quæſ. ut
278 dicit Egid.d.ꝯſ.xxviij.col.pe.uer.non ob ꝙ papa.† Et illud ul
timum de bigamo,poſito ꝙ de iure potuerit diſpenſari,ex quo
multi ʒrium tenuerunt,ut in c.nuper.de biga.cum ſi. Conceſſo
ẽt ꝙ poſſit uſq; ad diaconatum aut presbyteratũ, licet aliqui ʒ.
ut per Arch in d.c.lector.& in c.ſunt quidam.ceſſabit , quia ſit
ꝑꝑ imminentem neceſſitatẽ legib. non ſubiectam.l.j ff de offi.
conſul.c.ſi quis.de fur.cum ꝯcor.ceſſantem in caſu pręſenti,uel
quia non eſt adiuncta irregularitas,uel prohibita diſpenſatio,ut
dicit S.Tho.in iiij.diſtin.xxvij.q.ult.& Arch.ubi ſ.cum alijs ad
ductis per doc.in c.at ſi clerici,de iud.cuius ʒrium eſt iſto caſu
d.c.literas,& quia ibi diſpenſatio nõ eſt inductiua peccati,ꝑut
hic,& illa ibi ſit præter prohibitionem apoſtuli, non ʒ,ut dicit
Arch.& alij in c.ſi quis diaconus.l.diſt.& ſic interpretatiuè , &
279 declaratiue,non aũt remittendo,& tollendo,ut hic.† Et quia
Papa in iſtis eſt maior apoſtolo,loquente de bigamo.c.puto. ij.
q.vij.cum alijs adductis in c.qualiter & qñ in prin. de accuſ.&
in l.j ff.ſi cer.pe.& per Dec.poſt alios in c.ne innitaris,col.ij.de
ꝯſt.& Spe.in ti.de diſpen.§.nunc breuiter,uer.primo ʒ.non aũe
280 eſt maior diuinis ꝑceptis, ſed inferior.† Et ad illud in quo di
cebañ,papam poſſe diſpẽſare in ubus ꝑceptis ẽt moralib.exce-
ptis illis duob.decalogi,& poſſe oĩa exceptis articulis fide , & ꝯ
cernentib.eam,& exceptis aliquib.calib.ſpãlibus ex mẽte Spe.
in ʒrium.ſ.alleg. Rñdetur,& dr,hũc caſum eſſe exceptuatũ , ut
non poſſit,ut ipſemet papa fatetur.in d.c.literas, & ut eſt qñ di
ſpenſatio ꝯcernit,& inducit peccatũ,& qñ decoloraret ſtatus ec
cleſiæ,& qñ diſpenſat in his in quib.non põt ſine eis ſalus habe
ri,ut ipſemet Spe.fatetur in tit.de diſpen.§ nunc breuiter.uer.
ſcdo ʒ.& uer.ſexto in gradib.& plenè de oĩb.ſuperius fuit oſten
ſum prout ẽt iſta ceſſant,qñ eſt præceptũ diuinum morale,ma-
ximè negatiuũ,& non adeſt cã rõnabilis diſpenſandi, nec neceſ
ſitas,nec utilitas publica,nec tollens peccatũ, nec faciens ceſſa-
re rõnem prohibitionis legis diuinæ,uel qñ diſpenſatur ex falſa
cã ʒ intentionem diſpenſantis,ut ſigillatim ſuperius, iſta oſten-
281 ſa fuerunt,& patuerunt.† Et ad amplam ꝑtãtem Pontifi.ſibi ꝯ
ceſſam,iuxta illud,quodcunq; &c.& tibi dabo claues &c.& fa-
cit ut Deus,& non ut hõ,& ꝙ eſt idem conſiſtorium, cum alijs
infinitis ꝯcor. Rñdeĩ procedere,niſi reperiaĩ limitata , arg. l.ut
gradatim.§.ſed ſi lege.ff.de mu.& ho.cum uulg.uel qñ iuſtè , &
clauè nõ errante, & duce rõne,iſtud operatur,alias ſecus,ut tra-
dit Spe.in ti.de diſpenſa.§.nunc breuiter.in prin.& Abb per il-
lum tex.in c.a nobis.il.ij.de ſent.excom. Nec referri debet iſta
poteſtas ad tollendum ius diuinum,ut per Inno.& alios.in c.fi.
de conſuetu.& per Abb.in diſputa.incip.epiſc.col.j.& hr. in d.
c.literas.& in d.c.ſunt quidam xxv.q.j. ubi patet ꝙ ʒ illud non
poteſt uenire,licet ſit eius uicarius,& idem reputetur conſiſto-
rium,habet.n.in iſtis ſuperiorem ut in contrarium per ipſum ge
ſta non ſubſiſtant,nec poſſint tertio præiudicium afferre iuxta
282 plenè tradita in d.c.q̃ in eccleſiarũ , & in c.j.de prob. † Prout
etiam non procedit qd ſine cã de qua ſuperius dictum eſt, iſta
facit,ut ẽt tenet Abb.& alij in c.ſolitæ.de maio.& obe. & in c.
quanto.de iu.iur.& per Fel.in c.ꝯſtitutus.de reſcr.& facit text.
in c.j.de re iudi.lib. vj. & alia adducta per Mod. in tract. de iu.
iur.in iiij.q.prin.in plurib.uer.uel qñ cã qua fuit motus diſpen-
283 ſare,erat falſa ut.ſ. † Et qa eius poteſtas reſtringẽda eſt rõne,
ut ędificet,non ut deſtruat.c.illa.xj.q.iij.& per apoſtol. ad Co-
rint.x.& in terminis noſtris tradit Belle.d.ꝯſ.xxviij.col.iiij.uer.
284 in ʒrium uidetur.in fi.& uer.ſed oppones quia.† Et ſi nõ uule
declarare eam eſſe nullam,quod facere deberet, iuxta no. in c.
ab excõicato.de reſcr.& in l.nõnunquam.ff.de col. bo. cũ error
ſit patens & concedatur uariatio in melius,eius tñ ſucceſſor po
terit & debebit tale erroneè factũ reuocare.c ſententiam. xxxv.
q.ix.cum alijs alleg.per Belle.d ꝯſi.xxviij.in fi.& illi ita diſpen
285 ſanti ʒ ius diuinũ non eſt obtẽperãdu,ut dixi ſuperius. † Nec
diſpenſatus hoc mõ nulliter,erit tutus,& ſtandũ erit ꝯſcientiæ
ſuæ , quæ iſto caſu cum ſit iuſtiſsima , & conſona iuri diuino &
cõibus ꝯcluſ.non erit deponenda,ut patet in deciſio, ẽt illis.ſ.
286 in ʒrium alleg. † Nec iſto caſu ſtandum erit declarationi ip-
ſius Pont. aſſerentis fortan per ſuam diſpenſationem factam,
cauſam de qua.ſ.eſſe iuſtam, & caſum iſtum eſſe diſpenſabilẽ,
quoniam non ſumus in dubijs,ut loqountur iura,ſ.alleg.habe-
mus.n.legem claram & Leuiti.& illã de qua in d.c.literas, & in
d c.fi.de diuort. cum alijs ſ deductis, argumento eorum quæ
habentur in l.cõtinuus ff de uer.ob.& ſumus in caſu certo, quo
ius diuinum uulneratur per diſpenſationem procedentem ſine
cauſa,quinimmo ex falſa, & dante materiam peccandi,quæ oĩa
tollunt liberum arbitrium & poteſtatem abſolutam ipſius pon
287 ti.† Et diſpenſando ʒrium , nedum ſolum peccat , quinimmo
diſpenſatio non tenet nec ualet ut per glo.in c.non eſt.de uoto.
& per Spe.in ti.de diſpẽ.§.nunc breuiter.uer.& not.Et allegata
in ʒrium procedunt , qñ eſt caſus in quo poteſt uel concurrunt
cã & qualitates de quib. ſ. alias ſecus uel forte eſt caſus in quo
tota eccleſia diſpẽſationem admiſit,qui ceſſat hic ſm Belle. ubi
288 ſ.col.pen.uer.non obſtat ꝙ papa. † Et eiſdem modis tollunẽ
ea, in quibus dicebatur ꝙ papa poteſt ſe intromittere in his q̃
ſunt iuris diuini & ualidare matrimonium nullum, ut ex nunc.
nam procedunt,uel in caſu lege diuina non prohibito uel con-
289 currentib.qualitatib.alleg.alias ſecus.† Et licet cognoſcat de
articulis fidei , non tamen poteſt uenire nec diſpenſare contra
fidem.c.anaſtaſius.xix.diſt.cum alijs nota.in d.c. ſunt quidam.
290 † Ita ẽt non põt ʒ articula fidei,nec in illis,quæ ſunt in eis ita
annexa ut ſine illis ſalus haberi non poſſit, ut ſupra deductum
291 fuit.† Et nedum prohibitum eſt ducere in uxorem fratriſſam,
ut leuit.xviij.& xx.& C.de inceſt.nup.l. fratris uxorem.& l pe.
& d.c.fi.de diuor.cum concor.Quinimmo prohibita eſt ſuper
iſto caſu diſpenſatio iure ciuili.ut in l.fi. C.de inceſt. nup. ẽt &
lege canonica,ut in d.c.fi.& in d.c.literas. & ẽt de iure diuino,
292 de quo.ſ.relato in d.c.literas.† Et quia ſatis eſt ꝙ iſta prohi-
bitio reperiatur in leuitico,qua ſtante prohibita cenſetur diſpẽ
ſatio,cum minor non tollat, nec ſoluat legem ſuperioris ut di-
xi,& in terminis noſtris firmat Belleme.d. conſi. xxviij. col. iij.
uerſi.ſexto quia iuncto uer.nec obſtat quod opponitur.col.pe.
293 † Et iſtę leges prædicta prohibentes, & opiniones doctorum,
ex ipſis fundatę,& procedentes optimè concludunt papam iſto
caſu non poſſe diſpenſare cum ſit prohibitio diuina,ut in d.c.li
teras.& leuiti.xviij.cum ſi.& non ſolæ opiniones docto. & pun
ẽtaliter dicit Egidius.d.ꝯſi.xxviij.col.iij.uer.certum eſt.& col.
294 pe.uer.& ad caſus ſpeciales. † Ex quibus infertur ꝙ ipſemet
poteſt talem errorem reuocare.uel ſuus ſucceſſor ut dixi eſto ꝙ
ſecuta fuerit coniunctio ſeu copula ante diſpenſationem , ſeu
poſt , quoniam omnia proceſſerunt nulliter & de facto & iſto
caſu non erit maior poteſtas diſpenſandi añ ʒctum,ſeu poſt,cũ
utroq; caſu impediatur,nec diſſoluit papa quos Deus coniun-
xit,cum nulla legitima fuerit inter eos coniunctio quinimmo
prohibita,& iure diuino & morali,ac lege poſitiua , ut de diui-
295 ſno dictum eſt.& de alijs dicetur inferius.† Nec propterea de-
bet ſubſiſtere,quia ʒctum,quoniam qñ de facto,& legitimè ap
paret executum non debet habere ſubſiſtentiam , & declarari
debet nullum ut hr in c. non debet.cum ſimi. de conſangui. &
aff.& in c.cum haberet.de eo qui pollu.&c.& illud, quos Deus
coniunxit , &c. procedit in matrimonio non prohibito, ſed in
cõtracto legitimè,uel ex diſpenſatione in caſu permiſſo , ut fuit
296 cõcluſum.† Nec ob.illud quod multa impediuntur fieri, quæ
facta tenent,&c. quoniam procedit,quando defectus non erat
ab initio ſed ſuperuenit ex poſt facto,& ideo illud ab initio re-
ctè factum tenet,licet ſuperuenerit caſus quo nõ poterat fieri,
ut probat textus in d.l.patre furioſo.cum concor.ibi allega. &
297 per Bar.& alios in l.plurib.§.fin.ff.de de uer.obli.† Secus au-
tem erit quando defectus fuit omni tempore, ab initio in me-
dio & in fine,tunc enim actus habens in ſe defectum iſtum nõ
ualidatur eo quia fuerit geſtus , quinimmo nullus iudicandus
eſt cum nulliter fuerit geſtus,ſed de facto,habet enim huiuſmo
di prohibitio diuina impedimentum perpetuum impediẽs ʒhẽ
dum & dirimens ʒctum dicto. c. non dẽr.& d. c.cum haberet.
& in terminis noſtris probatur in l.pe.& fi.C.de inceſt. nup. &
298 in ſimilibus alibi pluries.† Et quia eſt præceptum negatiuum
omni tẽpore obligat & prohibet,ut ꝑ Arch.in c. ſi peccauerit.
ij.q.j.& Abb.in d.c.nouit.de iudic.& Theolog.in tertio diſtin.
xxxvij.et in caſu noſtro ꝑ Abb.in d.c.literas.colu. ij.in v.nota.
299 et col.iiij.nu.xij.in fi.† Prout ẽt qñ quando actus impeditur
ꝑꝑ cauſam finalem,defectu ipſius ſemper impedit et gerendũ
et quod geſtum eſt ut in l.non diſtinguemus. §. de ſacer. ff.de
arbitr.

arbitr.& per Bar.& alios in d.l.patre furioſo.Prout etiam obie-
ctio ceſſat,conſiderata expreſsione falſæ cauſæ reducentia diſpẽ
ſationem ad non cauſam,& ad ueram nullitatem,& ab initio &
ea poſt facto conſiderabilem,& cum fuerit ꝯtractum, & in illo
per tempus perſeueratum peccando tanto magis redditum fuit
grauius,& impermiſsibile conſiderato bono animarum,ut dixi
nec obſtabunt adducta in contrarium quoniam loquuntur in
matrimonio ꝯcto inter infideles ſm ritum ipſorum antequam
eſſent ꝯuerſi,& fauore fidei illud ita ꝯctum tolleratur,quod qui
dem trahendum non eſt ad conſequentiam,ut oñſum fuit ſupe-
300 rius.†Et Egi. belleme.in d.conſi.xxviij.apertè firmat iſtũ ca-
ſum eſſe indiſpenſabilem,uerum ſi papa diſpenſauerit col. fi. in
fine dubitat,an debeat diſpenſatio declarari nulla, & inclinare
vr̃ in partem affirmatiuam,ꝙ ſic nedum per ſucceſſorem diſpẽ
ſantis ſed ẽt per ipſummet in melius corrigendo errorem ſuum
301 † Minime obſtabit illud, quòd iſta puella remaneret de-
cepta,& deluſa auctoritate ſedis apoſtolicæ,& ideo ne iſtud ſe-
quatur,quo ad ipſam diſpẽſatio reddetur ualida,ſm Inn. Abb.
& Roſell.nam aduertendum eſt, qm̃ nullam auctoritatem nec
rationem concludentem ad id adducunt,unde nulla ipſorũ au-
ctoritas licet uideatur probabilis, tñ non eſt neceſſaria, ut per
302 omnes in l.j.cum concor.ff.ſi cer.pet. † Et tale dictum funda-
* tũ ſuper bona fide & ignorantia expreſſè ꝯtriatur illi * cõi con-
cluſioni uolenti ignorantiam iuris præcepti diuini eſſe craſſam
& ſupinam,nec excuſabilem maxime quando eſt ꝯ expreſſum
& explicitum præceptum legis diuinę,vt eſt caſus præſens,& ha
betur in c.ſi cupis.xvj.q.j.& per gl.in ſumma.xxviij.diſt. & in
c.quia ea.eadem diſti.& per Scot.in iiij.diſt.vj. cum alijs alleg.
in ſumma Ang.in uer.ignorantia.in prin.& in §.iij uerſi. & hæc
dicitur.& §.iiij.uerſi.ſi uero id.& in uerſi.opinio.§.ij. uerſ.iſtud
tamen limita.no.Din.in c.ignorantia.de reg.iur.lib.vj.& Abb.
in c.cum cauſa.de empt.& uend.Soci.in l. uenia. in iiij.notabi.
303 C.de in ius uocan.& in l.iuſtę.col.j.ff.de acqui.poſſ.†Nec hic
poterit allegari ignorantia facti, quoniam ipſa puella erat cer-
tiſsima,& ignorantia iuris minus opitulatur cum præceptũ di-
uinum & probibitio ſit expreſſa & explicita, & potuit facile a-
lios conſulere ut probatur in c.ſi.xxxvij.diſtin.& in l.cum igno
rantia.& l.ſi emancipata.C.de iur.& fac.ign. & in l.iuris ignorã
tia.C.qui admit.ubi pleniſsimè ſcribẽ.& hr̃ in l.quiꝯ.ubi gl. in
uer.acerrimo.C.de ince.nup.& ĩ l.ſi adulteriũ cũ inceſt.in prin.
304 ff.de adulte.& §.j.¶† Et iſtis caſib.nõ ꝓcedit gl.in uer.ſciẽs.
in aucten.de inceſt.nup.quæ ẽt ex alio tollitur,qm̃ iſto caſu ap-
paret de contrario & de eius uera ſcientia,ex quo obrepticiè &
ſurrepticiè ſupplicando pontifici,ea preſsit cãm falſam,quo ꝯſi
305 derato ſumus extra dictum Inno.& ſequac.† Quod etiam tol
litur,qm̃ ipſa non debuit obedire pontifici diſpenſanti, & eius
auctoritati cum mandaret illud quod peccatum inducebat, &
erat contra legem diuinam.c.Iulianus.c.qui reſiſtit.xj.q.iij.un-
de non dr̃ decepta auctoritate pontificis,ſed ſua,& ſibi erit im-
putandum regu.damnum de reg.iur.lib.vj. & ſimilia alia in ꝯ-
rium adducta loquuntur diuerſo caſu quando mandatur per ſu
periorem aliquid cõtra ius poſitiuum, in quo habet pleniſsimã
poteſtatem,& qm̃ illud quod mandatur non concernit peccatũ
nec concernit præceptum diuinum quod papa ut inferior mu-
306 tare non poteſt.† Et aduertendum eſt,ꝙ hic non agitur an ꝓ
les ex iſta copula ſuſcepta debeat reputari legitima ꝓpter igno
rantiam amborum copulatorum ſeu unius ſiue ſit ignorãtia fa-
cti ſiue ſit ignorantia iuris,de quo in c.ij.& in c.referente. & in
c.ex tenore.qui fil.ſint legiti.& in c.per uenerabilem.eod.tit.&
ubiq; per Abb.potiſsimũ in d.c.ex tenor.& in d.c. referente. &
in d.c.per uenerabilẽ.col.fi.in prin.& etiam hr̃ per gl.in uerſi.ſi
ambo.ubi ſcriben.in c.cum inhibitio.de clandeſt.deſponſ.cum
ſi.ſed ſolum agitur utrum matrimonium ita nulliter contractũ
& de facto.& ex diſpenſatione nulla,contra expreſſam prohibi-
tionem diuinam inter ipſos ꝯhentes ſubſiſtat uel ne,ex ignorã-
tia amborum uel unius & dicendum eſt,ꝙ non, rõnib. & deci-
ſio.quib.ſupra,& eſt glo.in uerſi.acerrimo.& in d.l.qui cõtra.
C.de inceſt.nup. per tex.in d. l.ſi adulterium cum inceſtu. ff.de
307 adulter.§.j.uerſi.fratres † Et ſolutiones datę ad dictum. c.lite
ras.non ſubſiſtunt,qm̃ non eſt ibi lex poſitiua pura & ſimplex,
ſed admixta iuri diuino, & ideo papa non poteſt illam tollere
ut dceĩ inferius, & ibi nedũ enunciatiuè ſed diſpoſitiuè ordina
tur non poſſe diſpenſari in gradibus lege diuina prohibitis, &
alię ſolutiones datę per Belleme.in d.conſi.xxviij.col.iij.uerſic.
item non obſtat.& per ſumma. Ange. minimè obſtant ut ipſe-
met AEgi.Belleme.ibi ſatetur, & quia iſto caſu nulla adeſt cã,
propter quam diſpenſatio poſsit concedi,quæ ſit neceſſaria pro
babilis & continens bonum publicum & tollens peccatum, &
308 ꝙ faciat ceſſare rationem probibitionis diuinæ.† Ita ẽt & ſo-
lutiones datæ ad dictum capitulum,ſunt quidem.tolluntur, &
quia ſumus in connexis articulis fidei,ita ꝙ ſine eis ſalus haberi
non poteſt,& quia decoloraretur ſtatus eccleſię,& quia per alia
309 iura caſus iſte prohibetur diſpenſare de quib.ſ. † Et iſtis con
ſideratis tolluntur omnia alia in cõtrarium adducta ex quibus
patet non fuiſſe cauſam,nec qualitates iuſtas diſpenſandi & ꝙ
ex falſa cã proceſsit,& ꝯñr non ſuſtulit peccatum nec per eam
diſpenſatus remanet tutus,nec ſuam bonam & iuſtam conſcien
tiam habet deponere conformem iuri diuino & communib.cõ
310 cluſio.† Et fratriſſa cũ fratre meo, licet fictæ ſint una caro, iñ
iſto caſu idem operatur fictio, qđ ueritas cum ꝯhendo cum ea
reueletur turpitudo fratris,Leui.d c.xviij.& xx.& ꝯñr idẽ dẽt ſe
qui effectus,ad plene no.in d.l.ſi is qui pro emptore. ff. de uſu-
cap.maximè cum incurratur peccatum mortale inductum ex ꝑ
311 cepto diuino,ut diximus ſupra.† Et primus gradus affinitatis.
l.diuina prohibitus eſt,non ſolum canonica inſtitutione ut eſt
tex.apertus Leuit.c.xviij.& xx.& in d.c.literas,& ibi glo.& ſcri
ben.omnes,item & rõne naturali,ut in l.fratris,& in l pe. & ſi.
C.de inceſt.nup.& dicetur in ij.dubio, & allegata in contrariũ
312 loquuntur in alijs gradib.† Et ad illud ꝙ lex Leuit.non ſit mo
talis ſed poſitiua & iudicialis & ꝯñr potuerit tolli arbitrio pon
tificis reſpondetur oppoſitum eſſe uerius,ut ſtatim dicetur. Et
dum conſiderabantur rationes adductas inducentes talem pro
hibitionem ceſſare iſto caſu,dicitur eas uigere ꝯſiderando hor-
rorem reuerentiam & voluntatem diuinam,amorem,& natura
lem charitatem,quæ uigere debent inter has perſonas, abſq; a-
lia coniunctione,quæ non ceſſant ex diſpenſatione prædicta ꝓ
cedente ex cauſa falſa,& ſic nulla,nec tollente peccatum,nec fa
ciente ceſſare prohibitionẽ diuinam & diſpoſitionem legis na-
313 turalis ciuilis & rationes quib.fuere inductæ.† Poſtremo ꝯtra
hanc partem negatiuam,põt dici,ꝙ illud præceptum leuit.fuit
iudiciale,& ſic hodie euacuatum tempore gratiæ, niſi de nouo
ſtatutum ſit illd ſeruari,unde hodie non obligabit,ut in c.j.v.di
ſtin.& per Sco.in iiij.diſt.xij.q.v.& Abb.in c.j.de homic.& fa-
cit.l.j.C.de uet.iu.enucle.ibi,omnia,et dixi etiam ſuperius,et ꝯ
314 ſequenter per papã ſuperiorem poteſt ſuper eo diſpenſari.† Et
etiam tolli ſanctio canonica poſitiua,mandans illud ſeruari, de
qua in c.ſi.de diuo.cum par in parẽ,&c.& anteceſſor nõ poſsit
315 ſucceſſorem ligare.c.innotuit.de elec.cum ſuis concor.† Et ꝙ
ſit iudiciale,ſatis demonſtrat tex.in d.c.xviij. leuit. nã poſtquã
Deus enumerauerat matrimonia prohibita,& coitus nepharios
ſubdit cuſtodite legitima mea,atq; iudicia,prout ẽt quia eſt pę
nale,ut ibidem hr̃,& viij.q.j.c.olim.& quia determinatum erat
ad deciſionem cauſarum,& pro regimine reipublicæ,uel partis
ipſius,ut Exod.c.xxj.& in ſum.Aug.in uer.præceptum.§.j.uerſ.
316 quædam ſunt iudicialia.† Et hãc opi.ꝙ fuerit iudiciale ſequi
vr̃.ſ.Tho.j.ij.q.cv.art.v.dum ponit hanc legem Leui. inter le-
ges iudiciales,& Fran.de mai.in iiij.diſt.xlj. dum vult una cum
Sco.ibi ꝯiunctiones in linea tranſuerſali tm̃,prohiberi.l.diuina
317 & ſic iudiciali non aũt.l.naturæ.† Maximè qa ut Sco.ibi dice
bar affinitas ſolo ſtatuto eccleſiæ eſt prohibita, ut vr̃ ẽt ſentire
Auguſt.relatus a Grat.in c.cũ igitur.xxxv.q.j.& ibi gl.& doct.
ac etiam in c.j.ex q.no.& in terminis. q. noſtræ eandem ſñiam
poſt alios ibi citatos ſecutus eſt Io.Bac.theol.& tunc pęniten-
tiarius papæ,quẽ refert EAgi.Belle.in dꝯ.ſi.xxviij.col.pe. in ſi.
318 vet.ſciendum tñ,rõne de qua ſ.† Quia iudicialia tẽpore gra-
tiæ fuerunt euacuata,niſi de nouo ſtatuatur illa ſeruari.c.tranſ-
lato.de conſt. & per apo.ad hæbr.c.vij.& ibi Auguſti. nota.ꝓ-
319 ut faciunt ſcriben.in d.c.translato.† Item quia tale præceptũ
non erat morale,qm̃ ſi ita eſſet obligaſſet oẽs,& oĩ tpe iuxta il-
lud,lex dñi manet in æternum,& tamẽ non ligabat niſi iuſtos iu
320 dęos,quib.data fuit lex.† Nec obligauit ipſos oĩ tpe,ſed ſolũ
poſt legem ſcriptã,nam ante ceſſabat prohibitio, ut patet in fi-
lijs Adæ.& Iac.& Geneſ.xxiij.& xxxj.q.iiij.c. q̃ritur. & xxxv.
q.j.§.j.& per Hiero.in li.Hæbrea.q.& Pet.de Pal.in iiij.diſt.xlj.
321 † Prout ẽt ſi fuiſſet moralis,& iuris naturalis, fuiſſet data ab-
ſolutè,& tamen habuit legem in oppoſitum ꝯdõnalem,de qua
322 in Deuther.c.xxv.Et dictũ fuit plenè.ſ.† Ad quod ẽt quia ſi
fuiſſet lex naturæ & ſic moralis nunquam fuiſſet diſpenſatũ,ex
iusꝯtrium ſępe uidimus,vt in c.fi.de diuor.& in alijs exemplis ſu
perius adductis,& ẽt in c.qđ ſcripſi.xxxj.q.iij.& in c. de infi-
delibus,

de lib.de conſang.& af.& in c.gaudemus.de diuor.ubi illud ma
trimonium tolleratur,qđ utiq; non eſſet ſi ꝫ legẽ diuinam iu-
ris naturę fuiſſet contractum ẽt inter infideles, qui illa ligant,
323 ut dicit Ricar.in iiij.diſt.xl. † Et ſuadetur iſta opi. qm̃ illud
præceptum nõ poteſt eſſe legis naturæ,tanq̃ principium imme
diatum,practicum & euidens,prout ſunt illa decalogi,& de ho
nore præſtando Deo. Nec ut ꝯcluſio neceſſario deducta ab illis
primis principijs.quæ ſunt immutabilia & indiſpenſabilia,ſed
legis naturæ poſſet dici,qm̃ vr̃ multum conſona illis, & conti-
nens mandata,& præcepta diuina , per Moyſen publicata & q̃a
ptinet honeſtatem & bonos mores iure naturali fundatos, ut
tradunt Theo.in iiij.d.diſt.xlj.& Sco.ibi ac ẽt in iij.& ſum.An
324 geli.in uer.Papa.§.j.& in uer.lex.§.j.† Et in iſto præcepto ita
morali & legis naturæ,licet quantum ad rõnem ipſius non poſ
ſit cadere diſpenſatio,tñ bene cadit quantum ad obſeruantiam,
ſm materiam & caſus particulares ꝯtingentes quibus conſide-
ratis,ceſſare vr̃ ratio prohibitionis inductæ per legem diuinã,
ut patet in iuro & uoto,in ferijs, quæ licet tendant ad reueren-
tiam diuinam,tñ quoad obſeruantiam q̃nq; remittuntur ex cã
325 † Quanto ergo fortius in iſto præcepto non continente reue
rentiam diuinam.ſed priuatam prout deducebant aliqui relati
per Bellem.d.ꝯſi.xviij.col.iij.uer. v.quia,& hoc ſequit̃ ſum. An
geli.adducẽs Augu.& alios Theolog.in uer.Papa.§.j.uer. & in
iſtis.& Car.Moder.ſ.Siati.in comment.ſuper ij.ſecundę.ſ.Tho.
q.clüij.in ia.ar. ea mente.ſ.doc.ibi & in ſecunda ſcdę.q.lxxxia.
ar.ia.Et pñt iſta cõprobari ex deductis ſuperius in quib.oñſum
fuit Papam poſſe ꝫ ius diuinum morale diſpenſare ex cã,ſm ꝯ-
tingentiam occurrẽtem,& caſus ꝯtingentes, p̱p̱ quos ceſſat rõ
prohibitionis,legis diuinę,& diſpenſationem facere vr̃ ex men
te eiuſdem legis,non diſpenſando uniuerſaliter & gñaliter ꝫ ta
326 le preceptum morale,ſed ſolum in caſu particulari.† Nec illis
obſtabit.c.fi.de diuor.ubi mandatur legem leuit.de quo to d.c.
xviij.hodie inter fideles debere oĩ caſu ſeruari, qm̃ tale ſtatutũ
non eſt diuinum,ſed poſitiuũ,& ĩõ non ligabit ſucceſſorẽ vt di
ctum eſt,qui ꝫ illud ſuo arbitrio poterit diſpenſare, ut dicet̃ in
iij.dubio. Ex quo iuri diuino ꝓmulgato p̃dicto,ſub illa ꝯdõne
de qua Deuther.c.xxv.eſt additũ,ꝙ oĩ caſu,& indiſtinctę ſerue
tur inter fideles.per q̃ additionem,effectum eſt mere ius poſiti
uum.l.ius ciuile & ibi gl.& doct.ff.de inſt.& iu.c.licet Cano.iũ
327 cto.c.ſtatutum.de elec.lib.vj † Qualitas.n.addita enti,ponit
ipſum in noua ſpecie,ſm Bar.& alios,in d.l.ius ciuile.& Bald.
in l.edita.col.v.C.de eden.& hr̃ in c.ij.in ij.reſp.de ꝯſt.li.vj.Vbi
lex poſitiua addens aliquid legi diuinæ operatur vt illud ius re
poteĩ poſitiuũ,ut poſt Gem.dicit Fely.in c.j.col. iiij. de treug.
328 & pa. ¶ † iſtis & ſimilib. tenendo opinionem negatiuã põt
reſponderi & dici tale præceptum Leuiti. diuinum, vt oẽs fatẽ
tur fuiſſe & eſſe morale, ut iã deduxi ſuperius in principio du-
bitationis,& eſſe ẽt legis naturalis perpetuũ, & hodie non eſſe
euacuatũ quinimmo ſubſiſtere ut aperte colligit̃ in d.c. literas
faciente mentionẽ de gradib.diuina mente & l.probibitis, quæ
prohibitio facta fuit in ueteri teſtõ,& inter illos gradus conti-
net̃ iſte,p̱p̱ qđ apertè dat̃ intelligi ꝙ non fuit euacuata in no-
uo teſtõ & ita expreſſè tenet Ricard.Sco.& beat.Thom.& reli.
qui Theo.in iiij.diſt.xl.& Cano.cõiter in d.c.literas. & in d.ca.
fi.& in d.c.olim.cum.ꝯcor.viij.q.j.vbi exemplificant gradũ pre
ſentis dubitationis.l.diuina eſſe etiam hodie prohibitũ , ꝑ illud
Leuit.c.xviij.ex quo dat̃ intelligi,ꝙ fuit & eſt perpepetuũ,rece.
ptum ab eccleſia cõiter,quo fit ut duret,eſto ꝙ ꝯtinuiſſet p̃ce-
ptũ morale,vt firmat Bellem.d.ꝯſi.xviij.col.ij.verſi.nec ualet,
& col.pe.ver.tertium motiuũ,quia non apparet diſpoſitũ ꝫ iũ
329 tpe gratię.† Prout ẽt qm̃ negari non põt quin hmõi prohibi
tio inducat peccatũ mortale, in caſu ꝯtrario quo ꝫ eam fieret,
ut.s̃.probaui.Ita ꝙ ſtante tali ꝯiũctione ſalus haberi nõ poſſet
ꝯſr erit inducta ſm bonos mores,& ꝫ malos,& reprobos,& ſic
330 morale,& legis naturalis. † Et eſto ꝙ iudicialia p̃cepta tpe
gr̃æ non obligent,iſtud eſt, qm̃ illi q̃ præſunt & hñt iuriſdictio
nem,noluerunt nec illa receperunt,qđ ſecus eſt in caſu præſen
ti iam recepto,& per totam eccleſiam,quæ Spiritu ſancto regi
tur,admiſſo,& etiam quia quando talia pręcepta appropinquãt
ad ius naturale & conueniunt multis bonis morib.& rõni na-
turali de mente legis latoris Dei,fuit & eſt,ꝙ perpetuo obliga
rent,& euidenter iſtud colligitur , qm̃ uniuerſalis eccleſia tpe
gratię,iam iſta recepit,tanquam obligantia,vt dicit AEgid. d.
ꝯſi.xxviij.col.fi.ver.ij.dico,& Io.de Tur.crema.in d. ſua ſum.
331 ſeu tracta.lib.iij.c.lvij. col. prima.† Volens ꝙ ẽt in præceptis
poſitiuis utriuſq; teſtamenti immediata inſtitutis a Deo, & ꝯ-
cernentib.bonos mores,Papæ inferior non põt diſpenſare, niſi
332 inquantum ſibi apparet permiſſum.† Et quia hmõi prohibi-
bitio ſatis moralis erit cum ſundetur in rõne morali, & natura-
li,ne detegatur turpitudo fratris vt d.c.xviij.leuit.& tenent Ri
car.Sco.& S.Tho.ſuper.iij.& iiij.ſenten.& idem Thom. ſuper
quarto ꝯtra gentiles,& Abb.expreſſè in d.c.literas.in v. notab.
& col.iiij.nu.7.in fi.cum alijs per me adductis.s̃.in principio du
333 bitationis.†Et quia capiendo legem naturalem cauſatam a rõ
ne naturali.nec eſſe habemus fateri hanc prohibitionem mora-
lem eſſe dicti iuris naturalis,ut tenet Sco.ſup.iij.& iiij.& Pet.
de Palu.ſuper.iiij.diſt.xlj.& Guliel.de altiſio.in iiij.tract.ſuæ.
ſũ.& dicetur in ij.dubio,& firmat Belle.d.ꝯſ.xviij.col.pe.ver.
334 tertiũ eſt,& ver.p̃ced.† Et ſatis iſtud ſuadet̃ ꝯſiderando leges
ciuiles diuino nutu & rõne naturali inductas,& editas penitus
talia ꝯnubia probibentes, & contrahentibus ex.pœnam impo
nentes, quoniam habita fuerunt nepharia inceſtuoſa turpiſſi-
ma,deuiantia a bonis moribus & amplectentia malos , turpes,
& peſſimos,vt in l.fratris,& l.pen.& fi.C.de inceſt.nup.& in ſi
mi.habetur in l.ſi adulterium cum inceſt.§.j.ff.de adulter. & in
335 lege ſororis.ff.de ri.nup. cum concor.† Et iſtis conſideratis,
gẽtiles facto & exemplo dicta connubia reiecerunt ut dicetur
in ij.dub.& hoc idem innuere videtur tex.in d.c.xviij.vbi enu-
meratis prohibitionib.quampluribus,ſubditur,ne polluamini
in omnibus hic in quibus contaminatę ſunt uniuerſę gentes,
quas ego eijciam &c.innuens tale ius ligare ẽt gentiles illi inno
336 datos.l.naturali,vt ẽt habetur Leuit.c.xx.† Et de bonis et ma
lis moribus,qui ſint,certũ eſt eos eſſe bonos qui naturali ratio-
ni congruunt, malos vero quia a ratione diſſentiunt , ut habe-
tur in l.ſi quis inquilinos.§.fi.de leg.j.& de inducentibus pecca
tum per Abb.& alios in ca.ſi uero in j.no.& col.iij. verſi.nunc
habes.de iure.iur.& per Theolog.adductos per Mod.in tract.
de vlti.fine.fol.xxis.col.iij.maximè.per S.Thom. prima ſecun-
337 dę.q.c.art.j.& alias diui conſulendo.† Ad quod etiam quo-
niam illud quod conſiſtit in lege veteris teſtamenti Ius natura
le dicitur,cum Deus qui eſt ſumma natura nobis illud tradidit
& etiam docuit & naturali rõne. & ſine extrinſeca excitatione.
homines impelluntur ad ea quæ iure diuino continentur.c.j.v.
diſt.& c.humanum genus.j.diſt.& ibi Vg.& alij ſcriben. maxi-
338 mè Præpoſ.col.ij.ver.ij.ſpẽs.¶ †Et quia multum conſonat &
concordat ac ꝯformatur primis principijs cõcluſionibus inde
deductis,talia connubia non fieri rationibus adductis in prin.
conſultationis,merito caſus iſte reddetur indiſpenſabilis,ſicuti
alis præcepta decalogi moralia,regulariter redduntur indiſpẽ-
339 ſabilia,vt plene oſtenſum fuit & pluries ſuperius.† Ex quib.
patet,non obſtare dum dicitur illud Leuit.eſt pręceptũ iudicia
le ergo hodie tempore gratiæ non obligabit niſi nouo ſtatuto
mandetur obſeruari.Nam remanſit perpetuũ, & hodie obliga-
340 bit,qm̃ receptum ab eccleſia cõiter,† quæ Spiritu ſancto regi
tur,prout etiam qm̃ licet ſit iudiciale , tñ eſt morale,ẽt & legis
naturæ,& quoad moralitatem,vt oẽs paſſim fatentur bene re-
manſit,vt probatur in.§.his itaq;.vj.diſt.vbi ſcriben.Henri.bo-
ych.in c.j.col.iij.nu.iij.& iiij.de conſt.& iuxta illud Matth.nõ
veni ſoluere legem,& dixi.s̃.& moralitas inducit ne diſpenſet̃
paſſim,vt concluſum eſt & probant deciſi.ſuperius adductæ, &
c.translato.cum cõcor.non habet locum in iſtis moralibus, &
quoad caput ꝯcernens moralitatẽ,ſed ſolũ quoad alia,vt dedu-
341 xi ſuperius tenendo ꝙ ſunt in hoc immutabilia. † Et ẽt quia
lex Moſaica veteris teſti põt allegari ſi non reperit̃ reprobata,
ſi non eſt miſtica.c.per venerabilem.§.rõnib.qui fil.ſint legi.&
per Mod.in l.j.ff.ſi cer.pet.& Fely.in c.j.de oſt.deleg. cũ ꝯcord.
Et iſtud Leuit. abſolutè & generaliter loquit̃ vt patet ex eius te
nore cũ quo ꝯcordat.d.c.fi.de diuor. Et eſto ꝙ illud Deuth.ap-
pareat fuiſſe modificatũ ſub illa ꝯdõne , vt ſuſcitaret ſemen qñ ,
ſine liberis frater fuit præmortuus &c.p̱p̱ quã vr̃ non fuiſſe le-
gis naturę dr̃ illam ꝯdõnem de qua in Deuther. fuiſſe miſticam
& figuratiuam,& ad tp̃s datam ab ipſo Deo, eo caſu diſpenſan-
te quę iam eueniente Chriſto, & tpe, ceſſauit & fuit euacuata.
ut plene.s̃.fuit oſtenſum & ea ceſſante, illud leuiti. morale ẽt
remanſit firmum uti loquebatur gñaliter,quo fit vt per illud.c.
fin.de diuor,nulla qualitas ſit addita iuri diuino,ſed in d.c.fin.
continetur illud quod erat in Leuiti. & ꝯñr erit ius diuinum
342 morale,relatum per legem poſitiuam.† Quæ non poteſt a ſuc-
ceſſore tolli,quia non eſt ſimplex & purũ ius poſitiuũ, ſed ꝯti-
nens illud , qđ iure diuino mandabat̃,vt dr̃ infra.in iij.dub. &

Papa inferior non poteſt tollere ius poſitiuum, continens ius di
uinum, cum in eo ſit impat, ut dictum eſt circa principiũ queſt.
Et d.c.ſi.expreſsè probat non poſſe diſpenſari vt.ſ.deducit. Nec
alia exempla in quibus dr̃ per ſum. Pontifi. fuiſſe diſpenſatum
habent obſtare, quia in illis fuit non benefactum nec debent ad
343 ꝯſequentiam trahi, & alias vt plenè dixi ſuperius.† Nec eſt ue
rum ꝙ affinitas ſit prohibita ſolo ſtatuto eccleſię, nam etiam in
primo gradu, & ſecundo quandoq; prohibita eſt iure diuino, vt
eſt tex. apertus in Leuit. c. xviij & hr̃ per glo. & alios in d.c. lite
ras. & ẽt ratione naturali prohibetur, ut in l. fratris. & l. pe, & fi.
344 C. de inceſt. nup.† Et illud Auguſti. de quo in c. cum igitur.
& etiam. c. j. xxxv. q. j. non obſtabit, qm̃ licet ibi dicatur, illas con
iunctiones prohibitas conſtitutione eccleſiæ vt ẽt dr̃ in c. non
debet de conſang. & aff non propterea infertur, ꝙ ẽt non ſint, ꝓ
hibitæ iure diuino, quo ad alios gradus, ut Leuit. d. c. xviij. cum
alijs. ſ. deductis, & probatur apertiſsimè in d. c. literas. & ẽt in
d.c. non debet. & alibi pluries. Verum. n. erit eſſe prohibitas ꝯſti
tutione & terminatione eccleſiæ & in primo gradu. & ſecundo
quandoq; ẽt terminatione diuina, & rõne ac. l. naturali, iuribus
quib. ſ. Et licet Io. Baco. relatus ab AEgi. d. ꝯſi. xxviij. Tenue-
rit ꝯ̃rium Tñ ut ibi firmat AEgi. col. fi. omnes concluſerunt ꝯ̃
eum, & eius opinio fuit reprobata rõnib. ſ. adductis. Nec ob. ꝙ
ſi fuiſſet legis naturę obligaſſet omnes, & oĩ tꝑe, nam dicta lex
345 fuit lata iudęis iuſtis, & non paganis, ut dictum eſt.† Et ante
legem ſcriptam filijs Adæ & alijs fuit permiſſum ex uoluntate
diuina, per illud creſcite & multiplicamini, quia humanum ge-
nus non erat multiplicatũ & ſit permiſſum certis perſonis, & ad
tempus cã neceſsitatis & propter raritatem hominum, & perſo-
narum, vt ſentit Henri. Boych. in d. c. j. col. ij. in prin. Poſt autẽ
legem ſcriptam, expreſsè fuit prohibitum rõnib. quibus. ſ. tedẽ
tibus ad bonos mores, & excludentib. turpes & inhoneſtos ac
malos, & rationi naturali deuiantes ac contrarios ut probatur
in c. j. xxxv. q. j. & hr̃ in d. c. xviij. & in d. c. literas. cum ſim. & per
AEgi. d. conſi. xxviij. col. pe. uer. iij. & col. fi. in prin. & bene col.
iij. in prin. Et ad d. c. gaudemus. cum alijs, dr̃ illud fuiſſe ex ꝑmiſ
ſione diuina expreſſa uel tacita ut hr̃ apertè ibidem, & ꝑ AEgi.
d. conſi. xxviij. col. pe. uer. non obſtat in primo, & ſeq. & ẽt fauo
346 re fidei ut dictum eſt, & per eũdem apertius col. fi. in prin.† Et
rõ naturalis ẽt infideles ligabat, vt in d. l. fratris. & l. pe. & fi. C.
de ince. nup. Tñ lex diuina nõ fuit lata paganis. nec eos ligabat
ad quos mandata legis non dirigebantur, vt per AEgi. d. col. pe.
uer. quartũ, & ſi infideles ꝯ̃hebãt ſpreta rõne naturali, hoc facie-
bant turpiter, & puniebantur. d. l. pe. & fi. & non debebat ad ꝯ-
ſequentiam trahi &c. Nec propterea põt dici iure & ratione na
turali non fuiſſe prohibitum, licet de facto ꝯ̃ctum eſſet, & pro-
batur in Leuit. d. c. xviij. & xx. ibi, ne polluamini in omnib. his
in quib. &c. Et quia licet rõ naturalis iſtud prohiberet, quia cõ
tra bonos mores, tñ ante legẽ ſcriptam non ita de neceſsitate
obligabat, vti eſt hodie poſt ipſius promulgationẽ, ut in termi-
347 nis dicit AEgi. d. conſi. xxviij. col. fi. uer. uel aliter.† Et com ꝓ
bat, qm̃ vt dicit. S. Th. in iiij. diſt. xxxiij. art. j. relatus a d. Præpo.
ſi. in c. ius naturale j. diſt. col. iij. uer. unũ tñ. & verſ. intelligimus
tñ etiam illa quæ a ratione deriuantr̃ & quæ ſe offerũt unicuiq;
ſine diſcurſu aliquo, licet obligarent. l. naturali, tñ non habebãt
uim coactiuam, per modum præcepti abſolutè, niſi poſtq̃ fue-
348 runt lancita. l. diuina uel humana.† Nec ob. ꝙ d. lex Leuit. non
eſt lex naturæ, uti principium immediatum practicum euidens
&c. uel uti concluſio ex eis neceſſario deducta, ſed quia cõtines
bonos mores, iure naturali fundatos, & honeſtatem. Nã hoc ꝯ-
ceſſo habemus intẽtum, ꝙ iſto capite dicẽt lex naturę, & mo-
ralis, ergo regulariter indiſpenſabilis, vt eſt in alijs ita moralib.
349 ut plenè ſuperius fuit oſtenſum.† Et ad illud in quo dicitur.
in iſtis poſſe diſpenſari ex cauſa reſpondetur, uerum in caſu par
ticulari. capiendo diſpenſationem largè pro declaratione, & in
terpretatione, quia illud ſit ex mente diuina, declarata iſto ca-
ſu particulari ceſſare, & ipſius rationem hunc caſum non appre
hendere, & in his in quibus conſideratur reuerentia diuina, ne-
dum priuatorum, ut in ferijs, iurõ, & uoto, ut plene dictum eſt.
ſ. Secus eſt in uera & ſtricta diſpenſatione, prout eſt relaxatio iu
ris, nam ceſſat ẽt in his moralib. ſemper, ſm̃ aliquos per me. ſ.
alleg. & potiſsimum in caſu præſenti, per d. c. literas. & d. c. fina.
350 cum alijs ſupra deductis.† Vel tenendo opinionem aliorum,
dicamus in caſu particulari, poſſe diſpenſari & fieri relaxatio-
nem ex cauſa, quando adeſt bonum publicum & commune, &
non priuatum. Item, quando adeſt neceſsitas & cauſa tollens
peccatum, & non inducens illud, uel quando euitaretur maius
malum, uel induceretur maius bonum, & quando per hanc cau
ſam in caſu particulari uigentem, ceſſaret ratio prohibitionis le
gis diuinæ, & mens ipſius ut ipſimet fatentur, & fuit ſupra de-
ductum, quæ qualitates nõ poſſunt in caſu iſto adaptari, immo
in contrarium militant. ut apertè ſuperius fuit probatum ergo
caſus erit indiſpenſabilis, ut fuit concluſum, eo magis ſtãte ex-
preſsione falſę cauſæ, quæ ſola, omnia reddidit nulla, & ſine effe
ctu, vt dictum eſt, deciſio dubitationis ex cauſa, omittitur & ad
351 aliud tempus differtur.¶ † Circa ſm̃ in quo quærit̃, an tale ma
trimoniũ ſit ꝓhibitũ iure naturali &c. & ſuper eo an Papa Poſ
352 ſit diſpenſare.† Primo conſiderandum eſt, ꝙ ex dictamine le
gis naturæ ante legem ſcriptam procedente, ex naturali ratio-
ne, quod ius naturale primęuum dictum eſt, ſolum impediebat
matrimonium filij cum matre, & filiæ cum patre, per illud Ge-
neſ. ij. de quo in c. debitum. de big. & in c. unico. de uoto. lib. 6.
relinquet patrem & matrem & adhærebit uxori ſuæ &c. hoc eſt
relinquet thorum patris & matris, quia non debet contrahere
cũ illis, ut in d. c. debitũ. & per Ab. in c. literas. col. iiij. nu. xvj.
de reſt. ſpol. & per S. Tho. in iiij. ſent. diſt. xl. & Ricar. ibi. q. ij. &
Sco. q. v. artic. ij. & Fran. de May. in iiij. d. alj. & S. Thom. ſecun-
da ſecundæ. q. lxxxix. art. ix. & per glo. in uerſic. moyſen. in c. j.
353 xxxv. q. j. & Io. Baco. in iiij. diſt. xxxviij. q. vij.† Referentem ꝯ-
cubitum Loth. cum filiabus fuiſſe condemnatum, & reprehen-
354 ſum, deciſio. & rationib. ibi per eum alleg.† Et patet illud exẽ
plo etiam brutorum, & iumentorum, quę inſtinctu quodam ab
horrent parẽtum commertia, vt recitat philo. viij. c. de animal.
& ſum. Angel. in uerſi. impedimentum ſextum. §. j. & exemplo
gentilium, qui hac ratione imbuti abhorruerunt hmõi concu-
bitus, ut legimus de Cynara, & Myrra, de Nino, & Semiramide
355 & alijs quamplurib.† Inter tranſuerſales autem d. l. naturæ nõ
erant prohibita connubia, quinimmo uiuentes. d. l. naturæ ac-
ceperunt in uxores ſorores, ut legimus in filijs Adæ, Abraam, &
Iacob, ut Gen. c. xxiiij. & xxxij. q. 4. c. quærit. & patet in Abraã
qui habuit Sarrã filiam fratris ſui, Loth. ut Gene. c. xij. & in il-
la Thamar, quæ Amon fratri ſuo dixit, pete me a patre meo &
dabit me tibi, quod non dixiſſet niſi tunc fuiſſet licitum. Et etiã
in Adonia, qui petijt Abiſaac uirginem relictam a Dauit eius
patre, & de fratiſſa ducenda, patet in alia Thamar & filijs Iudę,
Geneſ. xxxviij. c. et in Deuthe. c. xxv. & in c. fi. de diuor. & in plu
rib. alijs exemplis, in quib. diſpenſatum legimus per ſum. Pont.
in primo & ſecundo gradu, tranſuerſalium, recitatis. ſ. in præ-
ced. dub. quod minimè feciſſet ſi iſto primæuo iure, illa fuiſſent
356 prohibita, quod eſt immutabile, ut ſtatim dicet.† Et in Otho
niel, qui tempore legis Moſaycæ habuit Auſam filiam fratris
ſui, vt iudic. c. j. & exemplo gentilium iſtud ſuadetur, qm̃ Par-
thi ſororib. copulabanr̃, vt refert Luc. viij. pharſal. & apud Athe
nienſes qui ſumma ratione regebantur, licitum erat coniugium
inter fratres & ſorores, ut tradit Emil. prob. in procem. de uiris
illuſt. & Plut. eo. lib. in uita Demetrij aſſerit Seleucum ſapiẽtiſ
ſimum, uxorem ſuam conceſsiſſe Antiocho filio ſuo, & proba-
re iſtud. uidetur tex. in c. xviij. Leuit. & xx. ibi omnes. n. execra-
tiones iſtas, fecerunt accole terrę qui fuerunt ante vos, innuens
ꝙ talia matrimonia non prohibebantur apud oẽs gentes rõne
utentes, quæ illa faciebanr̃ illo primęuo iure gentium & natura
li, prodito cũ ipſo genere humano, de quo in l. j. §. j. ff. de acq. re.
do. & c. j. in prin. v. diſt. ſi enim iſto iure prohibitum eſſet, inter
omnes gentes et omni tempore obſeruatum fuiſſet. quorum
357 ꝯ̃rium fuit, ut oſtenſum eſt.† Inter iſtos. n. tranſuerſales ma-
trimonia prohibita fuerunt, non ex dictamine legis naturalis,
ſed ex dictamine legis diuinæ in primo gradu, & ſecundo in li-
nea inæquali ꝯſanguinitatis ſeu affinitatis, ut hr̃ i Leui. c. xviij.
& xx. & per gl. in c. literas & per Ricar. in iiij. d. alj. artic. ſecun
do, & Pet. de Palu. ibi & cęteri Theolo. & in ſum. Angel. in uer.
impedimentum ſextum. §. j. uer. ex dictamine. & hr̃ etiam in ca.
358 j. & ij. xxxv. q. j. vbi glo. & doct.† Non. n. coniunguntur per ſe
& iure ſuo, ac iudicio, collaterales iſti, vt eſt in aſcendentib. ſed
mediate, interueniente alia perſona, & ideo non prohibentur
dicto iure naturali, ſed ſolum. l. diuina, & ſtatuto eccleſiaſtico,
& religione prohibente, ut eſt de mente S. Thom. ij. ij. q. cliij.
art. ix. & apertè hoc ſentit ibi Thom. de gaie. Mod. Card. S. Six
359 ti, in ſuo commen.† Et ſuadetur qm̃ ſm̃ Sco. in quarto ſent.
diſt. xlj. q. j. affinitas præſtat impedimentum ſolo ſtatuto eccle-
ſiæ, ut ſentit Augu. de quo per Gratia. in c. cum igitur. xxxv. q.
360 j. & in c. j ead. diſt.† Et ẽt quia tale ius naturale cõueniens
homini,

homini, productũ fuit quodam naturali inſtinctu, & ex ſolo-
dictamine, diſcurſu & inſpiratione naturalis rõnis, abſq; aliqua
ꝯſtitutione, & c. ius naturale.j.diſt. & ibi gl. & doc. plenè attin
361 gunt.† Et ut dicit S. Tho. in iiij. diſt. xxxiij. q.j. art.j. & prima
ſecũdæ. q.xcj. art.ij. & q.xcvj. art.ij. ius naturale eſt cõceptio ho
mini naturaliter inducta, qua dirigitur ad cõuenienter agẽdũ,
362 in proprijs actionib.† Quib. conſideratis non poteſt dici, ma-
trimoniũ illud cũ fratriſſa tali iure naturali fuiſſe ꝓhibitũ qm̃
nec aliquo tpe nec inter aliquas perſonas fuiſſet celebratum, ſi
363 iſto iure fuiſſet prohibitum, cuius ɔ̃rium. ſ. oſtẽdimus.† Lege
itaq; naturæ iſtud non eſt probibitum, ut principium practicũ
& euidens ex terminis deductũ, & ex ſynderesi cui aſſentimus,
nec ut concluſio neceſſario deducta ab iſtis principijs, quæ
ſunt immutabilia, ut eſt in illis præceptis, non habebis Deos
alienos &c. non aſſumes nomen Dei tui in uanum, ut in capi.
primo. v. diſtinct. & §. ſed naturalia. cum ſim. inſt. de iu. natur.
gent. & ciui. & per Præpoſi. in capit. ſi. §. is itaque. ſexta diſt. &
per Six. in ſuo trac. ſeu ſum. lib ij. capitulo. lij. in x. exemplo. &
per doct. in d.c. ius naturale. j. diſt. cum concor. alleg. per Roſe.
in dicto ſuo tractatu. fo. lxxvij. col.j. uerſic. ij. eſt ius naturale. &
col. ij. & iij. uer. nunc eſt uidendum. & col. iiij. uer. ſed hic occur
rit. & uer. ſeq. & per repetẽ. in c. ſi. loco & uer. proui. ĩ. & eſt bo
364 nus tex. in c. ſi. uerſ. naturale. ſexta diſt. † Sed prohibitum eſt
eo quia ita ſancitum & ordinatum in l. moſayca, & ſm bonos
mores, & ſm rõnem naturalem non tñ propterea iſtud dẽt dici
365 ius naturale † qđ patet, quia ois lex ut ſit bona dẽt eſſe hone
ſta, iuſta, & ſm naturalẽ rõnem. c. erit aũt. lex iiij. diſt. & in l.ij.
in ſi. ff. de legi. & tñ non diceř ex hoc ius naturale proprie, & ſtri
ctè ſumptũ, ſm gl. primam. in l.j. in princ. ff. de pact. & ibi doc.
no. ut ẽt facit Fely. in c. ꝑteres. nu. xviij. de ſpon. & tradit Sixt.
366 in ſua ſum. lib. iij. c. lvij. col. v. uer. ſm genus.† Et eſto ꝙ conti
neať in Leuiti. & ſit talis prohibitio inducta ſm bonos mores,
& dicatur moralis, & ꝯſona primis principijs & ꝯcluſionib. ex
his deductis, & quantum ad rõnem ipſorum non poſsit cadere
367 diſpenſatio.† Tñ quantum ad obſeruantiam iſtorum bñ põt
diſpenſari in caſu particulari, in quo deficeret rõ dicti iuris na-
turalis, ſm cãs ſpãles & materias occurrẽtes, ut dicit Ric. in iiij.
diſt. xxxviij. & in terminis nřis ſum. Ang. in uer. Papę. §.j. uer. &
in iſtis, & in uer. impedimentum. xviij. §. ij. uer. alia ſunt. Et po-
nit Abb. in c. quę in eccleſiarum. col. iiij. uer. circa ſm de ꝯſt. &
ibi Fely. nu. lxxxix. & Dec. col. ix. uer. ij. principaliter. ubi allegã
do quotas, ꝯcludũt ius naturale ex cã poſſe interpretari & limi-
tari, & pro parte tolli, ut per d. de Rot. in nou. in ti. de ꝯſu. deci.
j. alias ſm nu. deciſ. xviij. Fuit dubitatum. col. ij. & per Gemi. in
d. §. is itaq;. vj. diſt. & per doc. in l. ſi. C. ſi ɔ̃ ius uel util. publ. & ꝑ
Henri. Boych. in c.j. de ꝯſt. col. ij. & iij. & in c. ex parte. il. ij. col.
ij. de off. deleg. uerſi ſi reſcriptum ſit conceſſum. & in c. propo-
ſuit de ꝯceſ. præb. & in c. ſi. de conſuetud. & ibi poſt alios tra-
dunt Abb. & Mod. fol. xxij. col. iiij. uer. iij. ſit concluſio, & fo. vj.
col. j. in iij. ao. & fol. ix. col. iiij. uer. opponitur, & uer. ſeq. & Io.
Bap. de S. Seuc. in d. tract. de penſion. q. xix. uer. ſuper tertia cõ
cluſione, & Silue. in ſua ſum in uer. ꝯſuetudo. §. ix. & per Roſe.
in d. trac. fo. lxxvij. uer. nũc igiť. & fol. ſeq. uer. & iſta ſunt utilia.
368 † Et ad iſtorũ cõprobationẽ, poſſunt adduci ea q̃ fuerũt dedu
cta in ꝑce. dubio, dũ ibi fuit dictũ, ius diuinũ ex cã poſſe limita
ri in caſu particulari, qđ idẽ eſt ꝙ ius naturale. c.j.j. di. c.j. v. di.
c. ſi. ix. diſt. Et cũ habeat ex cã ptãtẽ diſpẽſandi, ita diſpẽſatus e-
369 rit tutus ut dictum fuit in præced. dub. † Ex oppoſito & pro
parte ɔ̃ria primo aduertendum eſt ꝙ ius naturale capitur plu-
rib. modis, ut plene tradit gl. & ſcrib. oẽs ibi in c. ius naturale. j.
diſt. & per gl. & doct. in l.j. § ius naturale. ff. de iuſti. & iu. & per
Henr. Boych. in d.c.j. de ꝯſt. col.j. & ij. & diffusè per Roſe. in d.
trac. ſol. lxxv. & alijs ſeq. col. ij. uerſi. mõ attingamus, & uer. ſed
tñ reuertor, & uer. & ſm hoc, & uer. eſt igitur, & ver. igitur dica
370 mus. cum ſuis ꝯcor.† Et omiſſo illo capite, quo capitur ut ꝯue
niens & cõe omnib. animãtib. ẽt brutis, in quib. ille naturalis,
& a natura inſitæ inclinationis ꝯueniunt & uerificauit. Capien-
do ius naturale ut ꝯuenit homini rõnali, & rõne uiuenti, nec ſu
biecti neceſſario illis inclinationib. quib. bruta ſubijciunť, tale
ius ut dixi. ſ. ex mente. l. doc. nihil aliud eſt, niſi ꝯceptio natura
liter inducta homini qua dirigiť ad ꝯuenienter agendũ in pro-
prijs actionib. uel ſm eundẽ. l. doc. ubi. ſ. lex naturæ eſt partici-
patio legis eternę, & impreſsio diuini luminis in rõnali creatu-
371 ra, qua inclinať ad debitũ actum & finem.† Et ꝯſiderãdo hãc
eſſentiam & quidditatem, dicti iuris & legis naturalis ꝯueniẽtẽ

homini, inſtinctu & rõne ꝑdicta naturali ẽt abſq; aliqua ꝯſtõne.
cum rõ inſtinctus & ordo naturæ lex naturalis dicať. d.c. ius na
turale. cũ alijs alleg. ſ. merito dicimus. ius naturale eẽ ius diui-
nũ, ut ꝑ gl. in d.c. ius naturale. & in c.j. v. diſ. & in c. ſi. ix. diſt. Et
ſi ius diuinum reputať. An ſit diſpenſabile uel ne, recurrendum
erit ad ea quæ diffusè diſcuſſa fuerunt in præced. dub. ut pũcta
liter ẽt ſentit Roſe in d. trac. car. lxxvij. col.j. uer. nunc igiť dica
372 mus.† Prout ẽt ſi moralitatem ꝯſiderare habemus ius diuinũ
ꝯtinens moralia & non miſtica nec ceremonialia, ius naturale
373 dř. d. §. is itaq;. vj. diſt.† Et talia præcepta moralia quæ ꝯtinen
tur uel in l. ueteri, ſeu euangelio ius naturale dñr. c.j.j. diſ. & ibi
doct. maximè Præpoſ. col. ij. ver. ij. ſpẽs. & Gemi. col. ij. uerſi. ius
naturale, & col. iij. uer. ij. ſpẽs, poſt antiq. & ẽt d. §. is itaq;. & c. ſi.
ix. diſt. & pulchrè proſequiť Henr. Boyc. d.c.j. col. ij. & iij. nu. ij.
374 & ſeq.† Summa. n. natura. i. ipſe Deus, illud nobis tradidit, &
docuit: Nã ſine alia extrinſeca excitatione, naturalis rõ inclinat
homines ad ita exequendum ſm Vg. & alios. in d.c. humanum
375 genus.† Vbi Gem. poſt alios col. iij. uer. oppono & vř, & uer.
quoddam eſt ius, & uer. ſeq. expreſſè dicit, ꝙ ius naturale, ſubte
ctũ rõni exiſtens penes hominem eſt illud, ꝑ qđ homo intendit
376 in fidẽ Dei, & ſalutẽ animę.† ligans tñ eos, qui obediunt ꝑcæ
ceptis diuinis, & non alios infideles, ꝯcordans ſe cum diffinitio-
ne Theo. de quo. ſ. & qm̃ prohibitio de qua in præſenti agiť ꝯ-
tineať & expreſsè in Leuit. ſit moralis & inducta ſm bonos mo
377 res, & ɔ̃ malos, ut diffusè fuit concluſum † in præcedẽti dub.
merito diceť eſſe de. l. naturæ, prout illa ꝯuenit homini de quo
in præſentiarum agiť, & cum talis ꝓhibitio tendat ad ſinẽ ſalu-
tis, & ut actus nři dirigant in Deũ, ẽt ius naturale appellabiť,
& nos Chriſtiani tenemus obſeruare legẽ moralẽ naturalẽ datã
378 Deo in cordib. & in ſcriptis. ut dictũ fuit in præce. dub.† Cũ
ipſius ignorantia neminem excuſet, ut dixi ibi, & hř in ſum. An
ge. in uer. ignorantia. in prin. §. ij. uer. & hæc dř, & §. iiij. uerſi. ſi
uero, & in uer. opinio. §. ij. uer. illud tñ. ubi allegant iura iſtud
379 ꝓbantia.† Et ẽt quia de l. naturæ nedũ ſunt illa præcepta pra
ctica, uel ꝯcluſiones ex illis deſcendentes, ſed ẽt illa, quæ ſunt ꝯ
ſona dictis principijs, & ꝯcluſionib. & illis ualde conformia, ut
dicit Sco. in iiij. diſt. xvij. & ſum. Ange. in uer. lex. §.j. & in uerſ.
papa. §.j. uer. ſunt & alia, & Belle. d. cõſi. xxviij. col. iiij. in ſi. uer.
ſm motiuũ, & col. pe. uerſi. tertiũ eſt, ubi allegando Theo. tenet
hanc nřam prohibitionem, cauſatam rõne naturali, & ꝯñr illo,
380 iure hoc mõ ſcripto.† Et ꝙ ſit moralis & ſm bonos mores in
ducta, & ɔ̃ malos & turpes ac reprobatos, innuit tex. in d. cap.
xviij. & xx. Leuit. ubi poſt enumeratos concubitus nepharios,
Deus dicit illas execrationes feciſſe accolas terræ, ꝑꝑ qđ eam
polluerunt, & terra euomuit illas gentes, quæ fuerũt pollutæ,
committentes iſtas abhominationes ex quib. apertè datur in-
telligi tales concubitus ẽt illis, iure naturali non fuiſſe ꝑmiſſos.
& gl. ibi hoc ſentit, dum ꝙ tales hmõi connubia ɔ̃ctantes, non
ſũt homines, ſed iumẽta, ꝯñr illis, ut hominib. & rõne uiuẽtib. †
381 erant prohibita.† Et oñdiť qm̃ inter has ꝑſonas uiget fedus
naturale, prohibens inter eas hanc ſiniſtrã & reprobatã coniũ-
ctionem concubitus, ut dicit tex. in l. eum qui. C. de epiſ. & cle.
Coniunctio. n. inter has ꝑſonas, naturalis, nedũ ꝑmittit mřmo
nia non ɔ̃hi quinimmo expreſsè diſponit, ut ex ea inducať præ-
ſumptio, inter eas ceſſare ſuſpitionẽ carnalis ꝯiunctionis ex quo
382 eẽt ɔ̃ fedus naturale. † Et licet tex. ille loquať de mře filia, &
ſororib. tñ extenditur ad alias ꝑſonas coniunctas exiſtentes, in
primo, & ſcđo gradu. ut hř in c. cum in iuuentute ubi in hoc re
ferť. d. l. eum qui extra de præſum. & ibi Abb. in pe. no. prout ẽt
ad literam hř in c. a uobis, & ibi Abb. in ij. no. & plenè ꝑ glo. &
oẽs, in c.j. extra de cohabita. cleri. & mul. & ꝑ gl. in c. uolumus,
383 & ĩ c. in oib. lxxxj. di. & in c. iterdixit xxxij. diſt.† Et ſuadet exẽ
plo gentilium, qui ſolo rõnis lumine illuſtrati abhorruere con
nubia ſororum, & exiſtentium in ſcđo gradu inæquali, & ẽt a
fratriſsis, ꝑꝑ horrorem. & alias rõnes adductas circa principiũ
præcedẽtis dubij, ut dicit philoſoph. ſcđo politicorum. firmãs
hoc tendere in ſcelus nõ modicum, et execrabile, ac lege natu-
ræ prohibitum, & legimus in biblide, & cano. Et lentulus repro
babat illa connubia parthorum tanq̃ ferina, ut apud. Luc. legi-
tur octauo pharſal. Et de comite Atnicano quærente hře ger-
384 manam in uxorem.† Et leges ciuiles nedum ſorores prohi-
beant conſideratis bonis morib. quinimmo, & neptem, & pro-
neptem ſororis. l. ſororis. ff. de ritu nup. l. ſi adulterium cũ ince-
385 ſtu. §. j. ff. de adul.† Et q̃ fratriſſa ꝓhibita, hř in l. fratris l. pe. &
ſi. C. de ince. nup. qa leges ciuiles dicta cõnubia nedum interdi

cebãt tanquam turpia inhoneſta, et a bonis morib. deuiantia,
quinimmo contrahentes ea, maxima pęna proſequebant̃, natu-
rali ſola ratione attẽta. Et q̃ talis prohibitio ſit moralis addu-
ci poſſunt quæ fuere adducta in præced. dubia. Et hoc ſtante,
infertur ſuper ea regulariter non poſſe diſpenſari, & diſpenſatũ
386 non remanet tutum, iuribus, & rõnib. ibi deductis. † Et tenen
do banc partem adductis in ↄ̃trium põt rñderi. Nam uerum eſt
inter aſcendentes, & deſcendentes ante legẽ ſcriptam, iure na-
turali matrimonia fuiſſe ꝓhibita, & quatenus iſtud negat̃ inter
tranſuerſales, replicatur ẽt lege naturali, & morali fuiſſe, & eſſe
prohibita & a fortiori iſtud uigere ẽt hodie in uim coactionis,
per l. ſcriptã fundatam ſuper iſtã, ut patet ex deductis, & ẽt ex
his quę dicta fuere in reſponſionib. datis ad ultimam oppoſitio
nem factam in pręced. dub. ubi reſponſum fuit ad illud de affi-
nitate, quæ ẽt lege morali, & diuina fuit ꝓhibita in primo gra-
387 du, & q̃nq; ſcdo. † Prout ẽt fuit rñſum ad illud de filijs Adæ,
Abraam, & Iacob, & ad illud de Abraam qui habuit Sarram ne
388 ptem, rñdet Io. Baco. in iiij. di. xxxviij. q. vij. in fi. † Et ad illud
de Thamar, & Amon põt dici eam non fuiſſe filiã Dauid, ſed
forte alicuius uxoris ipſius, quæ ob id filia dicebat̃, uel tenẽdo
q̃ eſſet eius filia illud fuit impudenter dictum, reputando fuiſ
389 ſe licitũ ex ↄ̃ſenſu patris ſummi Sacerdotis. † Et de Othoniel
copulato cum Anſa filia fratris, põt dici a lege non fuiſſe ꝓhi-
390 bitum, aſcendentẽ accipere neptẽ, ex ſorore, uel fratre. † Et de
Adonia, & Abiſaac q̃ non fuerit licita petitio, ſatis oñditur q̃m
a Salamone fuit occiſus, quia illa uia appetebat imperiũ, & re-
391 gnũ. † Et ad illud de Thamar, & filijs Iudæ, & circa illud figu-
ratiuũ, & miſticũ Deuthe. c. xxv. & in c. fi. de diuor. plenè, & dif
fuſe rñſum extitit in præced. difficultate in qua apparet ẽt eua-
cuatum illud q̃d opponit̃ de exemplis, & ad illud de gentilib.
quo ad ſeleucum, alia ſuberat cã, & Athenienſes in hoc a rõne
deuiabant, ut patet reſponſio, & multiplex ex deductis. ꝛ. Et ẽt
ex hjs quæ dixi in pręcedenti dubio in reſponſionib. datis ad vl
timam oppo. & d. c. cxviij. Leui. probat hanc ſniam, prout ſupra
fuit inductum. Nam illę gentes ita ↄ̃hentes fuere punitæ, uti ↄ̃-
392 hentes connubia reprobata etiam naturali ratione. † Et dũ dr̃
q̃ iſtud præceptum non poteſt eſſe ius naturale, ut principium
practicum, & euidens, uel ut concluſio neceſſario ex eo dedu-
cta, ſed quia continet bonos mores, & eſt ualde conſonans, & ↄ̃
formis dictis principijs, & concluſionib. dependentib. ex eis, &
ↄ̃ñr ſuper eo poterit diſpenſari ex cã. Nam ex deductis ſupra ap
paret hanc prohibitionem continere legem naturæ, prout ca-
dit in homine, & tẽdit ad ultimum finem, & ſalutem animę, &
quia ↄ̃tinet moralitatem, & euitat peccatũ, & eſt ↄ̃tra malis, &
turpibus morib. & licet ex cã q̃nq; in particulari poſsit diſpen-
ſari, iſtud eſt capiendo diſpenſationem pro interpretatione, &
declaratione, tenendo eam prohibitionem eſſe iuris naturalis,
quod eſt ius diuinum, ut deduxi. ſ. & in præced. dubio, ſm̃ opi.
aliquorum, uel tenendo opinionem aliorum rñdetur hic ceſſa-
re cauſam & ↄ̃ñr diſpenſationem fuiſſe, & eſſe nullam, & tanto
fortius eſſe reijciendam, propter expreſsionem falſæ cauſæ ꝓob
quã fuit conceſſa, ut pleniſsimè fuit ibi deductum, & iſtis ↄ̃ſide
ratis infertur, talem diſpẽſationem ita & modis prædictis factã
ↄ̃ hanc legem naturalem, modo quo ſupra declaratam, fuiſſe &
393 eſſe nullam. † Prout ẽt nulla eſſet conſuetudo ↄ̃tra tale ius in-
ducta, vt in c. fi. de ↄ̃ſu. ubi poſt antiq. Abb. tangit col. ij. uer. &
nota. & repeten. ibi fol. xxij. col. iiij. & uer. iij. ſit cõcluſio. & fol.
394 ix. col. iiij. & ſeq. & fol. vj. in tertio notabi. ¶ † Ad tertium du-
bium breuib. dr̃, tale matrimonium l. ciuili poſitiua eſſe prohi-
395 bitum, ut in l. fratris uxorem. l. pen. & fi. C. de inceſt. nup. † Itẽ
& l. canonica, ut in c. literas. de reſt. ſpo. & in c. fi. de diuor. & in
c. j. & c. ij. xxxv. q. j. circa fi. & in cle. eos. de conſang. & aff. cum
396 concor. † Item & ſtatuto eccleſiæ per concilium generale. c.
397 non debet. de conſangui. & aff. cum alijs ſimi. † Et licet dubi
tari poſsit an Papa ualeat ſuper hoc diſpenſare, cum ſit generali
ſtatuto eccleſiæ ordinatum, & concilia Spiritu ſancto dicantur
edita. per quod uidentur ſapere ius diuinum, cuius Papa eſt in-
398 ferior, ut dictum fuit in primo dubio. † Tñ tex. in c. innotuit.
de elec. apertè diſponit ↄ̃trarium dum ibi dr̃ Papam ſucceſſorẽ,
non ligari generali ſtatuto prædeceſſoris, edito in concilio ge-
nerali, & eſt glo. in c. ſunt quidam. xxv. q. j. q̃ papa poſsit ex cã.
399 † Et ſatis patet in d. c. non debet. ubi docto. concludunt, in
tertio, & quarto gradu, papam poſſe diſpenſare, & ita in termi-
nis concludit Roſel. in dicto tractatu. fol. lxv. col. j. & ij. uerſic.
400 minus fuit ligatus. allegando alias deciſi. & rõnes. † Et in pre-
cedentib. & ſequentib proſequitur materiam, an papa ſit ſupra
concilium, de quo pleniſſimè per do. Præpoſ. in c. q̃m de na-
401 turali. xv. diſt. & per Sia. in dicto ſuo tract. ſeu ſum. lib. iij. † Et
ad terminos noſtros, eo. lib. c. liij. & liiij. ubi concludit, Papam
402 poſſe interpretari gñalia concilia, & ſuper illis diſpenſare. † Et
c. lvij. col. v. uerſi. ad nouam. allegando ſanc. Thom. dicit, q̃ nõ
omnia ſtatuta in concilijs dicuntur edita Spiritu ſancto, & te-
net Spec. in tit. de diſpenſa. §. nunc breuiter. uerſi. ſed nonquid
403 Papa. † Põt. n. Papa ſolus tollere conciliares ↄ̃ſtõnes de fide
non diſponentes, ut dicit gl. in uer. concilium in c. ubi pericu-
lum de elect. lib. vj. & Hoſt. in ſum. de diſpenſa. §. j. uer. alienius
ẽt. & Theolog. quamplures, ac Cano. citati per Fely. in c. j. col.
404 vij. nu. xxxj. & xxxij. de conſtit. † Eſt bene uerum q̃ conſtitu
tio concilij, tacite dicitur habere clauſulam derogatoriam, ad
reſcripta, adeo q̃ reſcriptum ut tollat ↄ̃ſtõnem concilij, debet
facere ſpecialem mentionem ipſius nec ſufficit clauſula genera
lis, non obſtan. iure communi, ut dicit Arch. in c. j. de conſt. lib.
vj. cuius opi. communiter ſequuntur omnes, ut firmat Fel. alle-
gando quamplures deciſ. in d. c. j. col. viij. nu. xxxvj & in c. non-
405 nulli. col. iiij. & v. nu. viij. & ix. de reſcr. & alijs ſeq. † Si aũt i[illegible]re
ſcripto eſſent appoſitę clauſulæ de quib. poſt alios per eundem
Fely. in d. c. nonnulli. nu. xxj. xxij. xxvij. xxx. xlvj. & ſeq. dicendũ
406 tunc eſſet ut per eum. † Ad terminos autem dubitationis. An
Papa poſsit diſpenſare, dicendum uidetur poſſe ẽt ſola nolun
tate conſiderando prohibitionem de iure poſitiuo, ut ex ſtatu-
to eccleſiæ, ut traditur per ſcrib. in d. c. ſunt quidam, & in c. cũ
ad monaſterium. dę ſta. mona. & in c. propoſuit. de ↄ̃ceſſ. preb.
& hr̃ in d. c. innotuit. & in ſum. Ang. in uer. Papa. § iij. & p Ab.
in d. c. quę in eccleſiarum col. fi. uer. circa tertium, & pleniſsim è.
proſequuntur ſcrib. ibi prout faciunt in l. fi. C. ſi contra ius uel
util pub. & idem Abb. per illum tex. in d. c. literas. col. iiij. uerſ.
ego dico. & in c. tanto. in ulr. no. de conſuetu. cum ſimil. Et ad-
duci poſſunt ea quæ fuere deducta in primo dubio citra pote-
407 ſtatem Papæ. † Et quia prædeceſſor non põt ligare ſucceſſo-
rẽ, & q̃a par in parẽ &c. Et ipſe Papa põt facere de nõ licito li-
citum & liberare aliquem a peccato inducto. l. poſitiua, vt per
Abb poſt alios in d. c. propoſuit. col. fi. Et ex iſtis infertur, diſpẽ
408 ſatum remanere tutum. † Ex oppoſito tñ urget lex ciuilis, uo
lens non poſſe diſpenſari, & diſpoſitionem factam non ſubſiſte
re, ut hr̃ in l. fi. C. de inceſt. nupt. urget ẽt d. c. fi. de diuor. per io
cum a ſp̃ali, & inducẽdo illud uti dictum fuit in primo dubio,
urget & fortius tex. in d. c. literas expreſſe diſponens Papam nõ
409 conſueuiſſe & non poſſe diſpenſare. † Ad quod ẽt q̃m eccleſia
tota & uniuerſalis, quæ Spiritu ſancto regitur iſtud admiſit &
recepit, ne diſpenſet, ut dicit Belle. d. conſ. xxviij. col. iiij. uer iij.
410 & col. fi. † Prout ẽt & fortius q̃m dictæ leges poſitiuę ſũt fun
datæ ſuper rõne naturali & ſuper moralitate, & bonis morib. &
ẽt ſuper iure diuino, quod expreſſe referẽ in d. c. literas ut oſten
411 ſum apertè fuit in primo & ſecundo dubio. † Quo fit ut iſtud
non ſit ſimplex merum & purum ius poſitiuum, ſed dependens
a diuino, & a iure morali, & l. naturali, ſuper quo Papa ſua ſola
uoluntate diſpenſare nõ poteſt, nec illud tollere ſine cã p quã
tollatur pc̃m inductum iure diuino & l. naturali, & per quam
tollatur ratio prohibitionis dictorum iurium, ut ſentit Abb. in
c. per tuas col. mihi. iiij. uer. ſed hoc dictum Bald. nu. xiij. & nu.
xiiij. uer. per illum tex. extra de arbitr. & ibi in ſua repet. col. xj.
uer. nec obſtat. & in c. de multa. de præb. col. iiij. nu. ix. dicens ſi
ne cauſa non poſſe relaxare ius fundatum ſuper bono publico.
& in d. c. propoſuit. col. fi. uerſi in prãre uero, & in c. ex tirpaudę
§. qui uero. col. xxx[illegible] uer. ſextum examinandum, & in c. ↄ̃ſtitu
tus col. iij. de religio. dom. & Fely. in c. nulli nu. ij. de ſent. exco.
ut referunt Mod. in d. tract. de iu. iur. in iiij. par. col. ij. uerſi. v. ſi
idem Fel. in c. j. col. vij. nu. xxxij. de ↄ̃ſti. & in c. ad audientiam il
412 a ij. ubi alias deciſio. adducit. col. iiij. nu. x. de reſc. † Et Roſel. in
d. ſuo tract. fol. lxv. col. ij. uer. & hoc q̃ñ. apertè iſtud firmat, Pa-
pam non poſſe tollere peccatum. l. diuina inductum, ſed ſolum
illud inductũ mera. l. poſitiua, ut ipſe ẽt firmat car. lxx. col. iiij.
uerſ. eſt autem neceſſarium, & uerſi. ſeq. & fol. lxxix. col. ij. uerſ.
alia eſt, & uer. & ſic poteſt, & d. Præpoſi. idem uult in c. ↄ̃ñs. xj.
diſt. col. iij. uerſi. aut ſuperior. An autem in caſu præſenti fuerit
talis cauſa uel ne ita q̃ ſubſiſtat, & diſpẽſationem ualidet, & an
expreſsio falſę cauſę uiciet eam, & illam reddat nullam, dictũ
413 fuit in primo dubio. † Et iſtis conſideratis infertur, diſpenſa-
tum non remanere tutum, cũ non ſit purum, & merũ ius poſiti
uũ, ſed admixtũ diuino, morali, & naturali, ut dicit Fel. in d. c. ad
audien-

audientiã col.iiij.nu.a.uer.& tũc puto.ubi ad id adducit rõnes
& deciſiones,& eſt de mente Abb.in d.c.propoſuit. col.fi.& in
d.c.de multa.col.pe.uer.ſed nunquid,& per Roſe. in d.trac.fo.
laxix.col.ij.uer.alia eſt,& uer.& iõ talis.cũ alijs adductis in pri-
414 mo dub.† Ad quartũ dubiũ poſito ꝙ Papa poſsit diſpenſare.
An requiraẽ cã,& qualis eẽ debeat, & an neceſſario debeat ex-
primi,& ſi cã expſſa non fuit uera, An diſpenſatio illa reddatur
nulla,reſolutio ſatis aperta reddiẽ,ex deductis i primo dub. vbi
415 iſta oĩa fuere diſcuſſa.† Poſſet ẽt dubitari, qđ ſi fratriſſa non
fuit carnaliter cognita a fratre ꝑmortuo,ſed ſolum deſponſata.
An tale impedimẽtũ publicę honeſtatis impediat mr̃imoniũ ꝯ-
416 hi,& an ſup eo poſsit ꝑ Papã diſpẽſari.† Et certiſſimũ eſt iuſti
tiã publicę honeſtatis eẽ impedimẽto,nedũ ad ꝯhendũ, quim-
mo ad dirimendum ꝯctum.c.ſi qs deſponſauerit ſibi. & c. ſi qs
diſponſauerit uxorem.xxvij.q.ij.c.ad audientiã.c.ſponſam. de
417 ſponſ.† Vbi Abb.& alij ſcrib.dñt,idem eſſe in diſponſata per
uerba de pñti,adhuc non cognita,& hr̃ in c.referente q. fil.ſine
legi.c.j.de deſpon.impu.li.vj.Hoſt.in ti.de deſponſ.§.qs ſit effe-
ctus uer.effectus ẽt,& ĩ ti.de matri.§.qualiter impediaẽ.col.iiij.
uer.x.honeſtas & ꝑ Henr.Boych.in d.c.ad audiẽtiã in iiij.diſt.
418 & ibi ſcrib.oẽs.† Maximè Abb.uer.item no.ubi addit idẽ eſſe
ſi quis uelit ducere ſororẽ ſpõſę prima mortua. Et Ang.in ſum.
in uer.impedimentũ decimumquartũ,Ric.& Pet.de pal.in iiij.
diſt.xlj.Io.Baco.in iiij diſt.xxxiiij.in iij art.uer.x.de publica.&
419 uer.ſed nunquid.† Et de iure ciuili eſt tex.in l.pe.C.de inceſ.
nup.pũctaliter in terminis qõnis,ut nõ poſsit duci in uxorẽ ſpõ
420 ſa fr̃is ꝑmortui relicta uirgo.† tex.aũt i d.c.referẽte.& Ab.ibi
firmant hmõi impedimentũ non eſſe inductũ iure diuino , ſed
tm̃ iure humano,& poſitiuo,& iõ papa poterit diſpenſare.c.ꝓ
poſuit,de ꝯceſ.pb.c.innotuit.de elec.cũ alijs adductis. ſ̃. in iiij.
421 dub.† Et in terminis iſtis firmat hoc idẽ Præpoſi.in d.c.refe-
rente col.j.uer.nota ibi per eccleſiæ,& ſum.Ang.in uer.impedi
mentũ decimũoctauũ.§.ij.uer.alia ſunt impedimẽta,& Ric. in
d.di.xlj.& Pet.de Palu.ibi pro hoc adducens illud de Adonia,
uolente copulari cũ Abiſaac uirgine relicta a Dauit pr̃e pp qđ
a Salamone fuit interfectus & ut dicit ibi Nic de li.hmõi pęna
422 fuit data eo qa peccauit,illã petẽdo ꝯ legẽ Leuit.c.xviij.† Tñ
tex.ibi nihil dicit de iſto impedimẽto publicę honeſtatis,& ſi
Adonia fuit a Salamone fratre interfectus,ſucceſsit iſtud qm̃ p
423 illã niã ꝑtẽdebat regnũ occupare,ut dixi.ſ̃.in ſcđo dub. † Bõ
uerum urget tex.in d.l.pe.C.de inceſt.nup. ꝯſiderando deciſio
nẽ illius legis ciuilis,penitus reprobantis tales nuptias ꝯctas &
ꝯhendas,abrogando ꝯſuetudinem diſponentem ꝯrium & impo
nendo ꝯhentib. pęnas,uere emanatam editam & inductam pp
bonos mores,& rõne naturali, quæ poſtmodũ fuit comproba-
ta per ius canonicum,pp quod poſſet dici,non mero & ſimpli-
ci ſtatuto eccleſiæ,& iure poſitiuo iſtud fuiſſe inductum,ſed iu
424 re poſitiuo ꝯiuncto bonis morib. & rõne naturali.† Quib. bo
nis morib. ꝯſideratis,pontifex non ſola uolũtate poterit diſpẽ-
ſare,ſed interuenire dẽt cã,qñ eſſet ꝯ bonos mores, ut dicit do.
Præpoſi.allegãdo alias deciſio.in c.pñt.xj.diſt.col.ij.& iij. uer.
aut ſuperior.& uer.& hanc diſtinctionem cum alijs adductis.ſ̃.
in tertio dubio ſuper quo poterit cogitari, & ꝯſideratio habe-
425 ri,an cã ſit neceſſaria & qualis.† Et ſi dubium reſultaret,an a
fratrę pręmortuo fuerit cognita uel remanſerit uirgo,& an cre
dendum ſit aſſertioni ipſius dicentis nõ fuiſſe cognitam , & qđ
ſi frater præmortuus ꝯrium dixiſſet, uel pręſumptiones in ꝯriũ
extarent , talis eius aſſertio reijciatur uel ne, uidenda ſunt quæ
habentur in c.continebatur de deſponſa.impub.ubi doct. exa-
minãt maximè Henri.Boych.& in c.atteſtationes eo.tit. & in
c.ſi quis acceperit.xxxiij. q.j.& per dom.Ant.in c.fi.de ſponſ.&
in c.fi.de conio.lepro.& Bal.in l.deo nobis col.iij. uerſi. ſed po
namus.C.de epiſ.& cleri.& Alex.ꝯſi.calia. Viſo.col.iiij.uerſi.&
præſumitur uol.iiij.& per Dec.ꝯſi.cclxviij. In cã. nu.j.& col.
pen. uer.& iſta concluſio.& ponunt doc.in c.propoſuiſti.de ꝓ
bat.& in c.duo pueri.ubi præpoſi.col.ij.in notabilib. & in glo.
de deſponſa.impube.& in c.per tuas.in iiij.notab. poſt alios de
condi.appoſ.& in c.j.col.ij.de clande, deſponſ. cum alijs ꝯcor.
426 † Aduertendum ẽt erit ꝙ ſi in aliquo articulo ſuperius diſcuſ
ſo reperiuntur opiniones theologorum,ꝯtrarię doctorib.cano
niſtis,in iſta materia matrimoniali ſtandum erit opinionib.ca-
427 noniſtarum,ut diffuſe alias dixi conſulendo Vicentię. † Po-
ſtremo qm̃ pñs diſcuſsio ardua eſt,tum conſiderata materia ſo
biecta,& qualitate perſonarum inter quas dictæ controuerſiæ
& dubitationes ortę ſunt,& quia agitur de poteſtate ſummi põ
tificis,Idcirco oĩa ſuperius dicta ſubmitto correctioni , & ſcri-
pta eſſe uolo conſueta pręmiſſa proteſtatione de qua in c.hæc
eſt fides.xxiiij.q.j.cum alijs adductis per Belle.in d. ꝯſi.xxviij.
col.iij.uerſi.do.Martinus.Non enim deciſiuè locutus ſum , ſed
dubitatiuè, hincinde ad utranq; partem adducendo , quæ iam
occurrerunt. Pariſ.Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Solutio pecunia facta ſecundo creditori, conſiderata iuris diſpoſitione,an præiudicet primo creditori habenti hipotecam ſuper bonis debitoris & per totum.*

2 *Et quid conſiderata æquitate, & ne commertium inter mercatores prohibeatur. & ne litib.implicentur, & nu.8. & ſeq.*

3 *Marito non eſt interdictum uendere & alienare merces & alia uenalia,licet eius uxor habeat hipotecam ad bona mariti.*

4 *Et quid ſi ſtatutum ſuper hoc prouidet.*

5 *Proœmium ſtatuti oſtendit cauſam finalem ſtatuendi.*

6 *Ratio expreſſa in ſtatuto comprehendit oẽs caſus cõprehenſos ſub ratione expreſſa,etiam ſi ſequatur correctio iuris, & nu.15.*

7 *Et quid ſi nomina debitorum fuerunt data in ſolutũ,an præiudicet primo creditori habenti hipotecam,conſiderata ſtatuti diſpoſitione. & nu.9. & ſeq.*

10 *Statutum comprehendit caſum non expreſſum uerbis, ſi mens ſtatuentium ad illum porrigitur.*

11 *Caſus magis frequentatus,attendi debet.*

12 *Etiam & ille,qui aliàs fuit obſeruatus.*

13 *Et quid ſi pecunia ſoluta ſecundo creditori uel merces data in ſolutum extarent an primus creditor excludatur & ſeq.*

14 *Debitor ſolutione liberatur,ita etiam & per dationem inſolutum.*

16 *Solutio & ſatiſfactio à pari procedunt.*

17 *Inter mercatores,æquitas ſola conſideratur , & procedendum eſt de bono & æquo.*

18 *Statutum diſponens ſtatuta debere intelligi ad literam & prout iacent,quam interpretationem ſtatutorum excludat, & nu.ſeq.*

19 *Et quid ſi interpretatio uenit ex alio capite ſtatutorum.*

20 *Et quid ſi non eſt extrema nec extrinſeca interpretatio.*

CONSILIVM LXIX.

1 SI IVRIS † Cõis rigorẽ conſideramus Iſte Obertus primus creditor eſſet præferẽdus,ẽt ſi dño Vincẽtio de nigro poſteriori creditori fuiſſet facta ſolutio per Martinũ de Andoria debitorem Bartho. de pinis,cõis debitoris Oberti & uincẽtij,ea rõne, quia talis pecunia ſoluta ſcđo creditori prius erat hypotecata primo credi tori,ut per Bar.in l.pupillus.ff.quæ in fraudem creditor.& in l. & ſi non expedit.§.j.ubi etiã gl.ponit ff.de bon.auct.iud. poſſ. & bene facit.l.pecuniam.C.de præuil.fiſ.ubi doct.no.& ẽt Pa. de Ca quæ lex loquitur in creditore priuilegiato , de quo ẽt in l.ex facto.§.fi.ff.de pecul.& faciunt quæ ponit Io.And.in add. ad Spe.in tit.de oblig.& ſolu.in rub.uerſi. uideamus generaliter.& quæ refert Io.Fab.inſt.de actio.§.item ſi quis in fraude. col.vij.uerſi.hoc aũt põt procedere,& alia quæ accumulantur
2 in deci.ꝯſi.neapo.cxc.pulchrum fuit dubiũm.† Tñ conſiderata æquitate,& ne commertium inter mercatores prohibeatur & ne litib.implicentur,ꝯtrarium fuit deciſum,ut talis ſolutio facta ſecundo creditori eſſet ualida, qñ bona fide pecunia fuit re
3 cepta,ut expreſſe hr̃ in d.deciſ.ꝯſi.Neap.cxc.† Quod ſatis comprobari põt ex his q̃ dicit Bal.in l.vbi adhuc.C.de iu.dot. col. v.uerſ.ſed pone maritus.ubi uult ꝙ licet mulier habeat hypotecam ad bona mariti,nõ propterea marito interdictum eſt uẽdere & alienare merces & alia uenalia , & ꝯtrahere ac exercere artem ſuam,& tales res alienatæ non poterunt per mulierẽ agẽ
4 tẽ hypotecaria reuocari ea rõne ne cõmertiũ interdicaẽ. † Cui etiam deciſ.conforme eſt ſtatutum Ianuæ, uolens ne commertiũ inter mercatores prohibeaẽ,ꝙ ſolutio facta ꝑ cõem debitorẽ ſcđo creditori ſit ualida,& ꝙ reuocari nõ poſsit a primo creditore,qñ fuit facta in pecunia numerata,uel ſuper bancis , uel
5 qñ fuit facta datio in ſolutum ſuper mercib. cõis debitoris.† Et ꝯſiderata diſpõne dicti ſtatuti,& verba poſita in eius proœmio, ex quib. colligiẽ finalis intẽtio ipſorum ſtatuentiũ,ut in l.fi. ff. de hære.inſti.ubi Bal.& Imo.not.& in l.j.in prin.ff.ad mace.& in l.regula.§.pe.ff.de iur.& fac.igno.& in l.fin.in prin.ff.de ex-
6 cep.do. † Certe alia rõne ſtatuentes non ſuere moti ad ita faciendum,niſi ut commertium inter mercatores non prohiberetur,q̃ ratio in ipſo ſtatuto ſcripta & expſſa potiſsimè ꝯſiderãda eſt,ita

eſt, ita ut in ſtatuto oẽs caſus comprehendanť, qui comprehen
di pñt ſub rõne prædicta in eo expreſſa, ẽt ſi ſequať iuris corre-
ctio, ut dicit gl. in c. j. de tẽp. ord. lib. vj. & in cle. j. uer. eligať. & i.
uer. prohibeť. de elec. & in c. ſi poſtq̃ de elec. li. vj. & ponit Bal.
in auct. quas actiones & ibi Mod. papien. nu. xxij. C. de ſac. ſan.
ec. & plura ad id accumulat Fran. de Cur. ꝯſ. ix. Ticinenſi ſtatu-
7 to col. pe. & ꝯſ. lxxx. Rectẽ pſatus col. ij. in fi. † Quo ſtante licet
ſtatutũ loquať qñ ſolutio eſt facta i pecunia numerata uel in bã
cis, uel qñ merces fuere datæ in ſolutum idẽ erit ẽt dicendũ, qñ
nomen debitoris fuit inſolutũ datũ, nã iſto caſu uiget rõ in ſta-
tuto expſſa, ne inter mercatores cõmertiũ, ꝓhibeať ſicuti uiget
qñ fuiſſet ſoluta pecunia, & extaret, qa nõ eſſet ꝯſumpta, uel qñ
ſolutio fuiſſet facta in bãcis, & adhuc nõ fuiſſet recepta, uel qñ
8 merces fuiſſent datæ in ſolutũ, & adhuc extarẽt. † Iſtis. n. caſib.
priori creditori hñti hypotecã oĩa pdicta eſſent hypotecata, &
primus creditor poſſet auocare a ſcdo creditore, cui a cõi debi
tore fuiſſet mõ pdicto ſatisfactũ, ꝯſiderãdo rigorẽ iuris de quo.
ĩ. quo non obſtante ẽt iſtis caſib. ſtatuentes uoluerunt priorem
creditorem excludi, ꝯſiderando ęquitatẽ de qua in d. l. pupillus
in fi. & in d. l. & ſi nõ expedit & rõnem pdictam, ne commertiũ
9 prohibereť. † Quæ æquitas & quæ rõ pariter uiget, & iſto caſu,
qñ bona fide nomen debitoris ueri a cõi debitore fuit datũ in
ſolutũ ſcdo creditori, unde &c. ad no. in uulg. l. illud. ff. ad leg.
10 acqui. & in l. a Titio. ff. de uerbo. cum ſi. † Ad qđ ẽt no. in l. tale
pactũ. §. ſi. ubi gl. & ſcrib. ff. de pac. ubi ſtatutũ capit caſum non
expreſſum uerbis, ſi mens ad illũ porrigiť, & uerisimiliter ſtatuẽ
11 tes de eo diſpoſuiſſent. † Eo magis quia iſte caſus eſt ita frequẽ
tatus, ſicuti qñ merces danť in ſolutũ, ad no. in l. qđ ſi nolit. §. q
12 aſſiduã. ff. de ędil. edic. & in l. nam ad ea. ff. de legi. † Prout ẽt ii.
alias ita fuit obſeruatum, ẽt iſto pñti caſu obſeruari dẽt, ad not.
13 in l. minime. ff. de legi. † Prout ẽt quia ſi uere pecunia fuiſſet ſo-
luta ſecundo creditori, & adhuc extaret, uel merces fuiſſent da-
te in ſolutum, & adhuc extarent, certe primus creditor excludc-
retur ea rõne quia uero eſſet ſatisfactum, & ſoluens fuiſſet libe-
ratus, pariter & qñ nomẽ debitoris eſt datũ i ſolutũ, & ceſſum.
14 † Sicuti. n. primis caſib. induceretur liberatio debitoris ſoluen-
tis, uel dantis merces, ita & qñ nomen debitoris eſt datum in
ſolutũ, nã debitor ita dãdo liberatur, ex quo ſoluiſſe dř. l. fin. C.
qñ fiſc. uel priuat. & in l. pupilli. §. ſoror. ff. de ſolu. & ibi Pau. de
Caſt. & Imo. in l. facta. §. ſi hęres. ff. ad treb. cũ alijs adductis per
Soc. ꝯſ. xxxvij. Quidã Nicæ. col. ij. & pe. & ferẽ per totũ. uol. iiij.
ubi adducendo iura rõnes, & deciſio. ac auctoritates ꝯcludit, ꝙ
ſi nomen debitoris eſt datum in ſolutum & ceſſum, ille qui ceſ
ſit & dedit, ſoluiſſe dř, & liberatus eſt, eſto ꝙ adhuc debitor, cu
15 ius nomen fuit ceſſum, non ſoluiſſet. † Qđ ẽt comprobari põt,
Nã tale ſtatutũ loquens in illis trib. caſib. cõprehẽdit ẽt põtem
in quo uiget rõ, & ęquitas ſtatuti & inter ipſum & alios expreſ
ſos nulla ꝯſiderari põt diuerſitatis rõ, ea. n. quę poſſet colligi, vi-
delicet, ꝙ adhuc nomẽ dati debitoris durat, antequã ſoluat, ẽt ui
16 get qñ merces danť i ſolutũ, & extãt. † Et uolẽte creditore, ſolu
tio & ſatisfactio a pari procedant. l. ſatisfactio. l. ſolutionis. ff.
de ſolu. & p Cor ꝯſ. cxj. vol. iiij in litera I & p Soc. ꝯſ. xxxij. In
præſenti ꝯſultatione, col. fi. uol. iij. ubi uult, iſtud procedere, ẽt
17 in materia ſtatutaria. † Eo magis qa inter mercatores, ſola ęqui
tas ꝯſideranda eſt, & de bono, & ęquo inter eos procedi debet,
& ſubtilitates, & rigoroſitates iuris minimẽ ſunt attendendæ,
iuxta no. in l. quintus, & l. ſi fideiuſſores. §. quidam. ff. man. cum
18 ꝯcor. † Quib. non obſtat aliud ſtatutum diſponẽs, ꝙ ſtatuta in
telliganť ad literam, prout iacẽt, &c. nam non tolliť interpreta
tio q̃ ſumiť ex rõne, in ſtatuto expreſſa, & illa q̃ colligiť ex ꝓœ-
mio, vt dñt Mod. repe. in l. oẽs pop. car. antep. col. iij uer. quęrit
19 Bar. quid ſi in uolumine. ff. de iuſt. & iur. † Prout ẽt tolliť obie-
ctio, ex his quæ dicit Bar. in l. j. §. & parui, col. ij. ubi Alex. in ad
di. plura adducit. ff. quod ui aut clam, & no. ẽt Bar. in l. ij. col. fi.
ff. de iuriſ. om. iud. & Dec ꝯſi. ccxxxix. Primo non vř nu. ix. ꝯclu
dentes, nõ uideri excluſam interpretationem quæ uenit ex capi
20 te eiuſdem ſtatuti. † prout etiam obiectio tollitur plurib. modis
de quibus per Bart. in l. omnes populi. col. antepe. uerſi. ultimo
quæritur, ubi uult ꝙ extranea, & extrinſeca interpretatio cen-
ſeatur ſublata, & friuola, non autem neceſſaria, & intrinſeca, &
illa quæ ex legis diſpoſitione uenit, vt per eum, & etiam per
Cor. conſi. cccxxiij, in litera, d, & litera, o, uol. iij. & ꝯſ. cclxxvij.
in litera, N, uolu. iiij. & per Soc. conſ. lxxx. x. in fi. uolu. iiij. & ple
nius per Fran. de Cur. d. conſi. ix. col. viij. & conſi. xiij. col. ij. &
conſi. xxxv. col. vij.

Paul. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Procurator in cauſa, an poſſit produci in teſtem contra ſuum principalem, & ſeq.*
2 *Et an poſſit eſſe teſtis in iudicio pro ſuo principali, & in eius fauorem.*
3 *Et an inuitus poſſit cogi ad deponendum contra ſuum principalem.*
4 *Aduocatus in cauſa, an poſſit eſſe teſtis contra eum, pro quo fuit aduocatus, & quid pro illa pro qua aduocauit, & nu. 11.*
5 *Ratio quare procurator non admittitur in teſtem pro ſuo principali.*
6 *Edictum de teſtib. regulariter eſt prohibitorium certarum perſonarum, & generaliter permiſſorium omnium.*
7 *Arg. a ratione ceſſante, ualidum eſt.*
8 *Probationum materia, non eſt anguſtanda.*
9 *Procurator appellantis, an poſſit recipi in teſtem pro appellãte, uel contra ſuum principalem.*
10 *Procurator poteſt eſſe teſtis pro ſuo principali, parte aduerſa conſentiente.*
12 *Procurator, & aduocatus an a pari procedant circa teſtimonium perhibendum.*
13 *Procurator an poſſit eſſe teſtis, ut deponat ea quæ ipſe ſciuit poſtquam fuit procurator.*
14 *Et quid de his quæ antea ſciebat.*
Procuratoris conſtitutio, ſeu reuocatio facta in fraudem non debet nocere tertio.
15 *Procurator, an poſſit cogi ad deponendum, ut principalis.*
16 *Notarius deputatus in remiſſoria, an poſſit eſſe teſtis de his quæ antea ſciebat, & nu. 17.*
18 *Donare inter uiuos quiſq; poteſt.*
19 *Donare quis poteſt eccleſiæ, & loco religioſo.*
20 *Donatio facta priori alicuius eccleſiæ, præſenti, et ſtipulanti, ualet, & tenet, & ſeq.*
21 *Donatio facta ualidè, non poteſt reuocari per filios donantis.*
22 *Donatio facta eccleſiæ, non indiget inſinuatione, ſi non excedit ſummam quingentorum.*
23 *Idem ſi dictam ſummam excederet, fauore eccleſiæ.*
24 *Inſtrumenta publica, plenè probant.*
25 *Spoliatus, ante omnia reſtituendus eſt priſtinæ poſſeſſioni.*
26 *Donatio facta eccleſiæ inofficioſa, poteſt reuocari per filios uſq; ad ſupplementum legitimæ.*
27 *Quando re ipſa eſt inofficioſa, & non ex conſilio, & nu. 28. & 29.*
30 *Rei ſuæ quiſque eſt moderator, & arbiter, etiam abutendo, & donando.*
31 *Debitor in præiudicium creditorum non poteſt donare bona ſua.*
32 *Etiam ſi donaret partem bonorum, ſeu res particulares.*
33 *Nemo poteſt in alium transferre plus iuris quàm ipſe habeat.*
34 *Debitor cogitur ſatisfacere ſuis creditorib. ſuper omnib. bonis ſuis, & de pecunia collecta ex uenditione rerum ſuarum.*
35 *Donatarius non poteſt tollere ius creditorum antiquorum.*

CONSIL. LXX.

1 PRO Reſolutione † Dubij quo quæritur. An procu
rator in cauſa poſsit produci in teſtem contra ſuũ
principalem, ut pro ueritate deponat, quicquid ip
ſe ſcit de his quæ fuere geſta, antequam in cauſa
eſſet conſtitutus procurator. Aduertendum eſt ꝙ uarię fuerunt
2 doctorum opin. † An procurator in iudicio poſsit eſſe teſtis, ꝓ
ſuo principali & in eius fauorem, quæ opiniones citantur p Ca
no. in c. cum inſuper. & in c. cum a nobis. extra de teſti. & in c.
fi. eo. ti. lib. vj. & per doc. poſt gl. in l. fi. ff. de teſt. & per Bar. in l.
deferre. §. idem decreuerunt. ff. de iu. fiſ. & p Bald. & alios in l.
omnib. C. de teſt & per Alberi. de Roſa. in tract. de teſti. car. vj.
col. ij. uerſi. Viſo de aduocato ſub capitulo qñ teſtes repelluntť
rõne affectionis, & in alijs locis concor. Qui articulus non eſt
præſentis ſpeculationis. ex quo teſtis iſte non producitur a ſuo
principali, ſed aduerſarius ſui principalis producit ipſum con-
3 tra eius principalem. † Et dubitatur. An inuitus poſsit cogi ad
deponendum in quo articulo Barto. punctaliter in d. l. deferre.
col. j. poſt ſuam diſt. uerſi. hoc eſt uerum. expreſſe uult ꝙ procu
rator poteſt produci teſtis contra ſuum principalem, etiam in-
uitus dicens de hoc eſſe caſum in d. §. idem decreuerunt. addu-
cendo Innocen. in d. c. inſuper ubi do. Ant. & diffuſius Fra. Are.
col. pen. idem tenent, & firmant, & eandem opinio. ſequitur Al
be. de Roſa. in d. tract. car. vj. col. ij. uerſi. ſi autem ad eum pro-
curatorem, & Fely. idem ſequitur in d. c. cum a nobis. col. fi. uer
ſi. idem

4 ſi.idem ſi produceretur.† Vbi uult ꝙ aduocatus in cauſa pôt eſ
ſe teſtis contra eum pro quo eſt aduocatus,& in uer.ſeq.de pro
5 cura.dicit idem dicendum,de ipſo procuratore.† Quæ concluſio
ſio comprobari pôt.Nã procurator in fauorem ſui principalis
ideo non admittitur in teſtem propter affectionem, quã hẽt ad
ipſam cauſam,ut habetur in d.l.fin.de teſt. & in d.c. fi.eo.titu.
lib.vj.& in d.l.omnibus.C.eo.quæ rõ ceſſat in caſu præſenti cũ
producatur in teſtem ab aduerſario,contra ſuum principalem.
6 † Et ideo inuitus debet cogi , cũ r dictum de teſtib. ragulariter
ſit prohibitorium certarum perſonarum, & generaliter permiſ
ſorium oium.l.j.ff.de teſti.inter quas perſonas prohibitas mini
mè enumerat procurator qñ producitur contra ſuum principa
7 lem.† Conſequenter cogi debet, cum in iure ualidum ſit,argumentum a rõne ceſſante.c.cum ceſſante.extra de appella.uulg.
8 l.adigere §.quamuis.ff.de in,patro.† Prout ẽt idem dicendum,
qm̃ probationum materia non eſt arctanda.uulg.l.qm̃.C.de hæ
9 ret.in fi.cum uulga.† Quæ etiam confirmantur per gl.fi. quam
ibi ſequitur Gemi.Pet.de Anch.& Philip.Franc. in d.c.fi.de te
ſti.lib.vj.quæ expreſſe uult,ꝙ ille tex.uolens ꝙ procurator appellantis non debet recipi in teſtem intelligitur in fauorem ap
pellantis,ſed pro appellato ꝯ appellantem eius principalem,bene recipitur,ex quo non reperitur hoc prohibitũ.& poterit deponere ueritatem pro utraq; parte, & dictã gl.ad iſtum finẽ pũ
ctaliter adducit Fely.in d.c.cum a nobis.col.fi.uerſ.idem ſi pro
10 duceretur,& in uerſ.ſeq.de procuratore. † Et comprobari etiã
poſſunt.Nam omnes Cano.uolunt in d.c.fi.& in d. c. inſuper.
& in d.c.cum a nobis poſt Bar. in d.§.idem decreuerunt. & do
cto.in d.l.omnib.ꝙ procurator pôt eſſe teſtis pro ſuo principa
li qñ pars aduerſa conſentit,ex quo per talem ꝯſenſum purgatur præſumptio affectionis pariter dicendum erit qñ ab aduerſario producitur ꝯ ſuum principalem cum poſſit deponere ue
11 ritatem pro utraq; parte.ut in d.glo.fi.† Prout etiam optimum
ſimile de aduocato,qui non poteſt eſſe teſtis pro ſuo principali.l.fi.ff.de teſti.& d.c.fi.& tamen ꝯ ſuum principalem pro quo
eſt aduocatus bene poteſt eſſe teſtis glo.eſt in d.l. fi.& gl. in d.
c.fin.& tenet Fely.in d.c.cum a nobis.col.fi.uer.præalleg.& Al
ber.de Roſa.in tract.car.vj.col.j.uer.immo poſſet cogi. addu
12 cens Spec.idem tenentem,ut ibi per eum.† Et in pręſenti mate
ria aduocatus & procurator procedunt a pari ut eſt tex.in d. c.
fi.& tex.iuncta glo.in d.l.fin.& firmat Fely.in d.c.cum a nobis.
13 col. fi.† Et maximè in caſu pñti prædicta procedunt , qm̃ iſte
procurator nõ producitur ut deponat ea quę ipſe ſcit poſt quã
ipſe fuit procurator tanq̃ inſtructus a ſuo principali,ſed produ
citur ut deponat ea quæ ſciuit anteq̃ eſſet procurator.& maximè quia non eſt procurator in cã principali ſed tm̃ in articulo
iſto remiſſoriè,& forſan fuit conſtitutus procurator ad effectũ
14 ne deponeret.† Quæ ꝯſtitutio non habet nocere eius aduerſario ſicuti in ſimili dicimus de reuocatione procuratoris , quę
non nocet qñ fit in fraudem, ſm Rot.in no.deciſ.cxxvj.Item ꝙ
ſi procurator cum alijs alleg.per Philip.Fran.in d.c.fi.in ij.not.
15 † Illud autem certiſſimum eſt, ꝙ talis procurator poſſet compelli ad deponendum ut principalis ſm Bar. in d.l.deferre.&
Bal.& Ang.in l.non ſolum. ff.de procu. & ita pluries iudicatũ
16 fuit,ut hr̃ in deciſ.conſi.Neapo.ccij.† Ex iſtis merito poteſt inferri ad deciſionem alterius dubij,quo quæritur,an notarius de
putatus in dicto articulo remiſſoriæ , poſſit pduci in teſtem.
& concludendum eſt ꝙ ſic cum producatur ad effectum deponendi ea quæ ſciuit antequam eſſet conſtitutus notarius in ipſo.
articulo remiſſoriæ Non enim producitur ut deponat de his q̃.
mõ ſcribit ſuper dicto articulo ſed ſuper his quæ lõge ante ſciebat,quo fit ut quemadmodum procurator & aduocatus, pt cogi ad deponendum ut.s. à fortiori cogi poſſit & ipſe notarius
rationibus & deciſio.de quibus in præcedenti articulo & ponit Gemi.in d.c.fi.& Petr.de Anch.ibi col.fina.uer.an notarius
& Phil.Franc.ibidem col.j. & melius.col.ij.in fi.uer. quid autẽ
17 de notario,adducendo Io.And.in d.c.fi.† Dicentem ꝙ notarius poteſt eſſe teſtis,cum non reperiatur prohibitum, & idem
tenet Io.And.in c.quoniam contra de prob.prout refert Albe.
de Roſa.in d.tract.car.vj.col.iij.uer.uidendum eſt nunc de no
tario.& ad recipiendum teſtimonium & depoſitionẽ ipſius notarij deputari poterit alius notarius.ut in ſimi. dicunt Abb. &
18 alij in d.c.qm̃ ꝯ. † Ad aliud,certiſſimi iuris eſt ꝙ ti.donationis
inter uiuos quiſq; pôt de rebus ſuis diſponere ut uult, toto ti.
ff.C.inſt.& extra de do.cum in re ſua quiſq; ſit moderator & ar
19 biter.l.in re mandata.C.manda.cum concor.† Et ꝙ quis poſſit

dare eccleſiæ & loco religioſo,& donatio ipſa ualeat & teneat,
eſt tex.in c.cum dilecti extra de don. & in l.fi.C.de ſac.ſan.ec.
20 & in c.abbate.de re iud.lib.vj.cum ſi.† Ex quib.infertur ꝙ donatio facta in ann.15 10.per.q.Nic.Petri Chechi priori.S. Marię Magdalenę de monte Sumano,de quibuſdam campis terrę
fuit & eſt ualida,cum dictus prior talem donationem receperit
& ſtipulatus fuerit pro dicta eccleſia,iuxta plenè no.in c.in prę
ſentia.de prob.& in auct.ingreſſi.C.de ſa.ſan.eccl.& per Mod.
in l.j.ff.de uulg.& pup.Et ẽt quia religioſi ꝯmorantes in d. eccleſia,realiter mandarunt executioni in perſonam dicti Nic.&
eius uxoris illud qđ promiſerunt, ut ualerẽt habitare in quadã
21 domo poſita poſt dictã eccleſiã,ſeu ꝯuentũ. † Cõſequenter ta
lis donatio ualida & perfecta,reſcindi minimè pôt per filias di
cti.q.Nic.toto tit.de reuo.dona.& no.in c.fi.extra de dona. &
in l.j.C.de inoff.don.Similiter donatio facta dictæ eccleſiæ ſeu
reuerendo uicario ipſius eam recipienti & ſtipulanti pro dicta
eccleſia per dictum.q.Nicolaum in anno. 1513. de quibuſdam
alijs campis fuit,& eſt ualida,& firma iurib.& deciſi.quib.ſ. cũ
religioſi & commorantes in dicta eccleſia & ꝯuentu adimpleuerint & adimplere parati ſint oia pacta & ꝯdõnes appoſitas in
22 dicta donatione.† Quæ non pôt reuocari ex capite inſinuationis non factę,iuxta.l.ſancimus.C.de dona. Tum quia talis donatio non excedit ſummam ꝑ ꝗ qnã inſinuatio neceſſaria eſt,vt
23 hr̃ in d.l.ſancimus.& d.l.pe.† Tũ ẽt q̃ a facta appatet eccleſię,q̃
excludit obſtaculum inſinuationis, ut plene hr̃ in l.illud. C. de
24 ſac.ſan.eccl.† Nec de talibus donationib.pôt dubitari, cum de
illis facta appareant publica inſtrã quæ pleniſſimè probant, vt
hr̃ in l.cum pręcib.C.de prob.& per Abb.& alios in d. c.cũ dilecti.extra de dona.Et qm̃ religioſi dicti ꝯuẽtus & eccleſiæ, res
donatas realiter apprehẽderunt, & per plures annos noĩe dicti
ꝯuentus & eccleſiæ illas tenuerũt & poſſiderunt pacificè & q̃ ex
te iuſto & uero tit.non debuerunt ſpoliari de facto poſſeſſione
dictorũ bonorũ donatorum a filiab.dicti.q. Nic. donatoris ſeu
25 earum maritis. † Et iõ primitus & ante oia reſtituendi ſunt in
priſtinam poſſeſſionẽ qua fuerunt ſpoliati.l.ij.C.vñ ui.l.incerti iuris.C.de interdic.& inſti.eo.ti.§.recuperandę.& pleniſſimè
per Bar.& alios in l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acq. poſſ. & p
totum tit. extra de reſt.ſpol.cum alijs ꝯcor.& iõ anteq̃ ꝓcedat
ad aliũ actum,dicta eccleſia,& ꝯuentus & religioſi ibidẽ cõmorantes reſtituendi ſunt in priſtinã & pacificã poſſeſſionẽ dictorũ bonorũ donatorũ qua fuerũt ſpoliati de facto.ſ. qua reſtõne
facta,donationes ꝓdictæ remanent firmæ,& ualidæ nec reuoca
26 ri poſſunt, ꝑ filias d.cti.q.Nic.dona.† Licet.n.dictæ filiæ dicant
tales donationes fuiſſe & eſſe inofficioſas & factas per d.Nic.ꝯ
officium pietatis,ea quo nõ debuit priuare ſuas filias legitimas
& naturales,& donare bona eccleſiæ, ꝯ dictũ Auguſtini de quo
in c.fi.xvij.q.iiij.& iõ tanq̃ inofficioſę ueniunt reuocãdę,vt per
totum tit.C.de inoff. dona. Tñ aduertendũ eſt, ꝙ ipſi religioſi
cõmorantes in dicta eccleſia & ꝯuentu , parati ſunt filiab. d.q.
Nic.ſupplere legitimã,quæ ad ipſas de iure ſpectat, ſi illã hucuſ
que non habuerunt,quo ſtãte,certũ eſt ꝙ filij nõ pñt reuocare
res donatas per patrem,qñ habuerunt legitimã , & qñ donatarij illam ſupplere parati ſunt.
27 ¶ † Qñ.n.donatio facta per patrẽ
eſt inofficioſa re ipſa,& non ꝯſi.filius poteſt illam tantum reuo
care uſq; ad legitimam & non ultra.l.omnimodo.C.de inoff.te
ſtam.iuncta.l.fi. C. de inofficioſa donatione. & hr̃ in l.ſi totas.
& in l.ſi liqueat.& in l.ſi mater. & plurib.alijs.ll.C.de inofficio
ſa donatione.& ponit Pau.de Caſt.in rubri.eo.tit.& in l.j. poſt
28 Bar.Bal.& Saly.& no.cano.in c.fi.extra de donatione.¶ † Conſequenter eſto ꝙ tales donationes eſſent inofficioſæ,tamen q̃ ſunt inofficioſę re tm̃, & non ꝯſi. certiſſimum eſt ꝙ reuocari
non poſſunt,niſi uſq; ad legitimã,ſeu ſupplementum ipſius,iu
29 rib.quibus ſupra.¶ † Et ꝙ donatio etiam inofficioſa facta eccle
ſię,non poſſit reuocari niſi uſq; ad legitimam,ſeu ſupplementũ
ipſius eſt gl.j.& fi.in c.ſi quis iraſcitur.xiiij.q.ij.& tenet Io. Andreas,& do.Antonius,& Imo.in c.fi.extra de don. & Benedic.
Cap.ibi col.vj.uer.aut talis donatio,ubi poſt alios uult, ꝙ talis
donatio inofficioſa,nedum re,ſed etiam conſi.facta eccleſiæ,ſolum reuocatur per filios,uſq; ad legitimam ſeu ſupplementum
ipſius,& non aliter nec ultra,& quia tales donationes factę per
dictum.q.ſer Nicolaum,eſto ꝙ apparerẽt inofficioſæ re tm̃ , &
non ꝯſi.inofficioſę fuerunt,& filiæ ſuæ dotem honeſtam habuerunt,quæ bene ſufficit ad legitimam ipſarũ & caſu quo non ſufficeret ſolum petere poſſunt ſupplementum qđ ſi quod deeſt,
ipſi religioſi parati ſunt ſupplere , quibus ſtantib. aliquid ultra

ipſę

ipſæ filiæ petere non poſſunt,conſequenter nec dictas donatio-
nes annullare,& ideo omni reſpectu remanent ualidæ & firmæ.
30 ¶ † Et aduertatur ad aliud,nam licet rei ſuæ quilibet ſit mode
rator & arbiter,& de ea poſsit ſuo arbitrio & uoluntate diſpone
re uulgata.d.l.in re mandata.& l.ét.§.licet.ff.ſo.ma.ét abutédo
ut hr̃ in l.ſed & ſi lege.§.conſuluit.ff.de petit.hære.& liberaliter
donando.l.j. & ferè per totum.ff. & C. inſti.& extra de donat.
31 † Tamen qui debitor alicuius eſt,& creditores habet,in præiu-
dicium & damnum creditorum ſuorum donare non poteſt in-
ter uiuos,& ſi donaret talis donatio reuocanda uenit,uolentib.
creditoribus quibus per prius ius erat quæſitum,ut eſt text.in l.
omnes.§.Lucius.ff.quæ in fraudem creditorum.qui text.loquit̃
32 de donatione omnium bonorum.† Et qñ donat̃ pars bonorum
ſeu res particularis inter uiuos.idem ſtatuédum eſt, ut credito-
res poſſint illam reuocare,tanq̃ ex ea fraudati,ut probatur in il
lomet ti.l.qui autem.§.ſimiliq; modo.& §.in uos.& in l.ſi frau
dator.in prin.co.ti.& ibi gl.in uerſi.ca.hr̃ in l.ignoti iuris. C.de
reuocandis his quæ in fraudem creditorum,& eſt gl.& ibi Pau.
de Ca.in l.& ſi debitor conſilium.ff.de don.cauſa mort.& no.in
l.patronus.ff.de probat.& per gl.& ibi plenè tangit Aret.& Iaſ.
in §.item ſi quis in fraudem.inſti.de actio. Quibus in locis con-
cluditur,& communiter,ꝙ donatio facta per debitorem non ha
bet præiudicare creditoribus.nam ipſi habentes priora,& prime
ua iura ſuper rebus donatis,tanquam ex tali donatióe fraudati,
33 poſſunt eam infringere & reuocare.¶ † Quæ concluſio etiam
comprobatur per tex.in l.traditio.in priu.ff.de acq.rer. domi.&
per tex.in l.nemo plus iuris.ff.de regu.iur.ubi habetur ꝙ nemo
poteſt in alium transferre plus iuris,quá ipſe habeat, conſequen
ter debitor donando res ſuas,non poteſt in donatarios transfer
34 re plus iuris in illis rebus donatis quàm ipſe haberet.¶ † Ipſe át
creditoribus ſatisfacere cogebatur ét uendendo res prædictas,
& de pecunia & precio ſatisfaciendo creditoribus res prædictas
iuxta formam traditam in l.a diuo pio.§.in uenditione. ff. de re
35 iudi.† Prout etiam concluſio ſuadetur nam cum creditores ha-
beant potentius ius, & antiquius quàm ipſe donatarius tale ius
ipſorum non poteſt ab eis aufferri facto debitoris donantis, ut
hr̃ in regula,ius noſtrum.ff.de reg.iur. Ex quibus omiſsis quam
pluribus alijs,concluditur,donationes factas per debitoré non
eſſe præiudiciales ipſis creditoribus qui tanquam ex illis frau-
dati,poſſunt eas reuocare,& refringere,ac inſtare ut eis ſatisfiat
ſuper rebus donatis, cum ipſe debitor alia bona habeat,nec ſit
ſoluendo. Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatoris mens in ultimis uoluntatibus,potiſſimum attendenda ẽ, & ſecundum eam eſt iudicandum.*
2 *Quod nedum procedit in uoluntate expreſſa,uerum & in tacita.*
3 *In ultimis uoluntatibus,potius mentem teſtatoris quàm uerba debemus attendere.*
4 *Et ſatis eſt quod talis uoluntas colligatur ex uerbis per teſtatorem expreſsis.*
5 *Expreſſam dicitur illud,quod ex uoluntate diſponentis colligitur.*
6 *Omne uerbum per teſtatorem appoſitum in teſtõ,præſumendum eſt eſſe appoſitum ad effectum operandi.*
7 *Conſanguinei præſumuntur ſcire ſuos conſanguineos,& natiuitates ipſorum,& ſi habent filios,uel ne.*
8 *Inſtitutio facta de filijs fratrum,an comprehendat etiam filios naſcituros poſt teſtamentum & mortem teſtatoris.*
9 *Abſurdum euitandum eſt.*
10 *Inſtitutio de hominibus non extantibus in rerum natura nulla eſt.*
Idem ſi facta eſſet de filijs alicuius qui nullos haberet.
11 *Clauſula inſtitutionis hæredum,in ſtirpes,& non capita,quem effectum producat.*
12 *Et an referenda ſit nedum ad natos,ſed etiam ad naſcituros.*
13 *Caſus dubius ad quod tempus referendus eſt.*
14 *Inſtitutio de filijs fratrum.referri debet ad naſcituros,ſi eo tempore nulli erant nati,& nu.15.*
16 *Clauſula,æquis portionibus,æqualitatem inducit.*
Aequalitas inter inſtitutos ſimpliciter,ſeruanda eſt.
17 *Vna determinatio,reſpiciens plures perſonas, debet æqualiter illas determinare.*
18 *Inſtitutio facta de filijs fratrum ſimpliciter intelligitur de filijs natis & non naſcituris.*
20 *Fallit quando non poſſet uerificari niſi in naſcituris, ex mente teſtatoris.*
21 *Item fallit,quando inſtitutio eſſet facta per uerba denotantia tractũ futuri temporis,quo caſu comprehendit illos naſcituros etiam poſt mortem teſtatoris.*
19 *Teſtator in dubio uidetur ſe uelle reddere conformem,cum diſpoſitione iuris communis.*
22 *Fallit quando teſtator ipſe aliquas adieciſſet conditiones, propter quas præſumitur uoluiſſe ſe conformare cum diſpoſitione iuris cõmunis loquentis ſimpliciter,ſed cum illa quæ loquitur quando apponantur dictæ qualitates,& nu.22.*
23 *Inſtitutio de perſonis incertis facta,nulla eſt.*
24 *Fallit niſi eſſent perſonæ incertæ de incertis.*
25 *Teſtatoris diſpoſitio,non debet eſſe in ſuſpenſo.*
26 *Fallit quando uerba teſtatoris inducerent ſuſpenſionem.*
27 *Hæreditas an poſſit adiri,ſi ſtat ſpes ꝙ alij inſtituti naſcantur.*

CONSIL. LXXI.

TESTAMENTI Et inſtitutionis uerba,in om-
nibus autem alijs ſuis bonis mobilibus & immobili-
bus,iuribus & actionibus uniuerſis,inſtituit & eſſe
uoluit ſuos hæredes uĩes filios legitimos & natu-
rales fratrum ſuorum.d.Ludouici,Alex.Io.Fraciſci,æquis por-
tionibus in ſtirpes,& non in capita. Ex quibus uerbis dubitatur
an teſtator inſtituerit, & ſuos hæredes eſſe uoluerit ſolummo-
do filios.d.Ludouici,nam tempore teſtamenti conditi.excluſis
filijs poſtmodum natis ex dictis.d.Alex.& Io.Franciſco. An ue
ro inſtituerit omnes prædictos filios,tam natos quàm naſcitu-
1 ros ex dictis ſuis fratribus.† Ad cuius dubitationis ueram reſo-
lutionem,primitus aduertendum eſt ꝙ in iſtis ultimis uolunta
tibus potiſsimum ant e omnia attendere & conſiderare debe-
mus mentem teſtatoris,quam debemus ſeruare & ſecundum il-
lam iudicare,cum primum locum obtineat & legem indueat.
l.in conditionibus primum locum.l.publius.ff. de conditio. &
demonſtrat.l.pen.de leg.j.l.non aliter.de lega.iij.l.cum uirum.
2 C.de fideicom.§.diſponat.in auth.nup.cum uulg.† Quod profe
cto procedit nedum in uoluntate expreſſa,uerum & in tacita ex
coniecturis collecta.l.licet imperator.de lega.j.ubi Bart. & alij
ſcriben.l.hæredes mei.§.cum ita.ubi doc.plurs adducunt.ff.ad
treb.ut etiam facit Soc.conſi.xiiij.Viſo teſtamento uol.j.& con
3 ſi.xij.uol.iij.& Deci.conſi.xv.& xxxviij.† Et potius mentem &
uoluntatem teſtatoris,attendere & ſequi debemus,quàm uerba
d.l.cum uirum.& d.l.publius. & l.iij.§.condi.ff.de adimen.l.cũ
alijs adductis per Alex.& Mod.in l.iij.C.de libe.præteri.& in l.
quoniam indignum.C.de teſta.& Bal.& Pau.de Caſt.in l.fi.C.
de impube.ubi dicunt in materia ultimarum uoluntatum ex cõ
iectura ta mente teſtatoris,recedendum eſſe a ui & natura uer-
borum ut plene proſequitur Corn.conſi.ccxxxix. Videtur. uol.
ij.citando Bal.in l.ſi pater.in iiij.q.C.de inſti.& ſubſti.& alia ad
4 ducit Dec.conſi.cccxcvij. Viſo puncto.col.ij.iij.† Et ſatis eſt ꝙ
talis uoluntas colligatur ex uerbis per teſtatorem expreſsis,per
quæ dicitur illam tranſiuiſſe in diſpoſitione,ut tradit Bal.in d.l.
ſi pater.in iiij.q.& Soc.in d.l.hæredes mei §.cum ita,& in l.cum
5 auus.circa fin.ff.de condi.& demon.& alias ſepe conſului.† Iſtis
enim conſideratis illud quod colligitur ex tali uoluntate nõ di-
cetur omiſſum,ſed expreſſum,ſecundum Alex.adducentem de
ciſ.conſi.cxxxij.uol.ij.& Cor.conſi.cclxxxiij. Videtur,col.iij.uo
lu.j.& Fel.in c.tranſlato.de conſt.& habetur in l.prætor ait.§.j.
poſt gl.in uer.expreſſum ff.de ope.no nun.& in deciſ.conſi. Ne
6 ap.cxlj.† Illud etiam aduertédũ erit, ꝙ omne uerbũ vr̃ appoſitũ
ad effectum alicuius operationis,ut habetur in gl.in l.j.ff.quod
me.cau.& Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres.q.vj.ff.de uerb. ob.
no.in l.ſi quando,de leg.j.cum alijs adductis per Iaſ.in l.prætor
ait,in priu.ff.de iure iur.poſt Bal.in rub.C.de contrahen. empt.
& Roma.conſi.lvj.col.ij.uer.tertia ita ſunt intelligenda, & con
7 ſi.xvj.col.ij.uer.tertium autem.† Teſtator ipſe tempore conditi
teſtamenti bene ſciebat.d.Alex.& Io. Franciſcum fratres ſuos,
non habere filios legitimos,& naturales,ad no.in l.octaui.ff.un
de cogna.& in l.de tutela. C. de in inte.reſt.mino. per Pau. de
Ca.& Mod.in l.j.ff.ſi cer.pet.& Abb.in c.conſtitutus, de teſtib.
8 cum alijs relatis per Fran.de Cur.conſi.xlj.† Cum itaque teſta-
tor filios prædicti Alex.& Io.Franc.hæredes inſtituerit, & tunc
temporis ſciuerit eos nullos filios habere,inſtitutio per eum fa
cta referenda eſt neceſſario ad filios futuros,& naſcituros ex eis
iuxta plenè tradita per Soc.& alios ſcrib.poſt antiq.per eum re-
9 latos in l.ſi cognatis.ff.de reb.dub.cum alijs.ꝫ.allegandis. † Et
ſi alia intelligentia caperetur,ſequeretur abſurdum,ꝙ iudicaue

rit fillos Ludouici iã natos eſſe filios ltĩmos,& naturales. d.triũ
10 fratrum,ad no.in l.nam abſurdũ.ff.de iu.pai.cum uul.†Prout ẽt
ſequeteẽ inſtitutionem ſuiſſe nullã ſi de natis.d.Alex.& Io.Frã.
intelligereẽ, cũ nullos tunc haberent filios, iuxta ea q̃ hñt in l.ſi
pater.ubi ſcrib.C.de hær.inſti.& in l.ſi in nomine.C.de teſt. cũ
11 ſi.†Prout ẽt hanc ſnĩam optime cõprobant illa uerba inſtõnis,
in ſtirpes,& nõ in capita,apertiſsimè demonſtrancia,mentem te
ſtatoris fuiſſe inſtituere oẽs filios tam.d.Ludo.qui.m.d. Alex.&
& Io.Fran.qm̃ uerba prædicta nõ pñt referri ad filios tm̃.d.Lud.
qui nõ poterant uenire,niſi per capita,& poſt mortem parentũ,
ut per Sal.in l.j.& aut.poſt fratres.C.de legit.hær.& per Dec.ꝯſ.
12 ccccaij.col.j.& no.i auth.ceſsãte.C.de ſuis,& legi.cũ ꝯcor.†Ve
igitur uerba ꝑdicta,in ſtirpes &c.ſuum effectum opereñ, teſta
tor inſtituiſſe vr̃ filios ẽt naſcituros dictorum fratrum, iuata ea
q̃ tradit circa uirtutẽ iſtorũ uerborũ,Fran.de Cur.ꝯſ.xlij.col.vj.
uer.ult.& fortius,& col.pe.uer.ad ultimum,& Soc.ꝯſ.cüij.col.
iij.uer.ꝯfirmaẽ ẽt,uol.üj.Pau.de Ca.ꝯſ.cclxxij.col.ult.uer.cũ er
go filij,alias ẽ ꝯſ.cclaxaij.uol.ij.& Ale.ꝯſ.clxa.col.ij.uer. tertio
fortificanẽ,uol.v.& Dec.ꝯſ.ccccklxv.col.pe.cuius dicta bñ ꝯſide
reni,nam optime inſeruiunt ꝑſenti ꝯſultationi,dum citat Alex.
13 ꝯſ.xxxiiij.attentis,uol.üj †Eo ẽt qm̃ talis caſus,ſm opi.aliquo-
rum dubius,interpretãdus eſſet ſm tp̃s,quo teſtm̃ fuit ꝯfectum
14 ad no.in l.ſi ita.ff.de auro & arg.leg.cũ ſi.† Conſiderando tũ ꝑ
ſonam.d.Alex.& Io.Fran.caſus non erit dubius,quinimmo, cla
rus,qm̃ uoluntas teſtõris nõ põt in perſonam ꝑdictorum uerifi
cari tpe teſti quo nullos habebat filios quo fit,ut teſtator intel
lexerit de filijs ipſorũ futuris,in quib.uoluntas ſua uerificari põt.
l.quibus dieb.§.dñs.ff.de ꝯd.& dem.l.hr̃dib.§.j.ff.ad treb.& per
Rom.ꝯſ.cxxxiiij.Pro declaratione,col.iij.uer.j. quia certum ẽ.
15 † Et cũ talis inſtõ nõ poſſit uerificari in filijs nõ natis ꝑdictorũ
Alex.& Io.Fran.neceſſario uerificãda erit in filijs naſcituris,ſm
Rom.d.ꝯſ.claxxiiij.& Alex.ꝯſ.clxxj.col.ul.uer.poſtremo,& po
nit ſcrib.in l.qui filiab.de leg.j.& in l.ſi ſtipulatus.§.cũ ſtipulaẽ
ff.de uer.ob.& Alex.conſi.clxxviij.uol ij.& Pet.de Ancha.in c.
16 indicãte,de teſt.Soc.& alios in d.l.ſi cognatis.q.iiij.& ult.†Sua
deẽ ẽt iſtud ex iſtis uerbis inſtitutionis,æquis portionib.quæ æ-
quitas ab ipſo teſtõre ꝯſiderata inter ita coniunctos ſeruanda ẽ,
uti ꝯgruens vr̃,& ſeruaẽ in alijs diſpõnibus ſm Bal.in aut.ex te-
ſtõ.C.de colla.& in l.quæſiũ.§.ſed ipſe.ff.de ſun.inſtr. per Bar.
in l.ſi pater in prin.ff.de don.& Bal.in l.ſi filiæ.q.iij.C.ſa.ere. A-
17 ret.ꝯſi.j.col.pe.uer.pro his ſacit.†Potiſsimum quia oẽs iſti filij
fratrum,poſiti ſunt ſub una,& eadẽ determinatione iuxta doc.
Bar.in l.Lucius. ff.de uul.& pu.& in l.ſi legatarius,de leg.iij. &
Alex.conſi.clviij.in fin.uol.vj. & iuxta no.in l. iã hoc iure.ff.de
18 uulg.& pup.cum ſi.¶ † Ex iſtis ita deductis facillimè tolli põt
aliquæ obiectiones,quæ ꝫ ꝑdictam concluſionẽ fieri poſſent &
& potiſsimum illa in qua dici poſſet ꝑdictũ teſtõrem ſolummo
do inſtituiſſe hr̃des filios Ludouici fratris,qui tpe teſti nati erãt
& ipſi teſtõri cogniti,nõ aũt uoluit inſtituere filios futuros, &
naſcituros ipſorum fratrũ qui adhuc ẽt tpe mortis teſtõris non
erant nec nati nec cõcepti iuxta no.in l.Titius.ff.de ſuis & leg.
& in l.j.§.ſi quis proximior.ff.vñ cogna.& inſt.de hær.quæ ab in
teſt.§.cũ aũt.uer.planè.cũ alijs adductis per Dec.conſi.j.col. fi.
poſt Pet de Anch.& Imo.in d.c.Indicante.de teſt.& Io. An. in
add.ad Spe.in ti.de teſta.in rub.uer.item lambertinus, & iuxta
notata in l.cum ita.§.in fideicommiſſo de leg.ij.& per Bar. & a-
lios in l.qui filiab.de leg.j.& in l.ſi ita.ff.de au.& argẽ.lega. & in
ſi.per Cy.& alios in l.non modus.C.de ſer.& per Bar.in l. fi. C.
19 quæ res pign.obl.poſ.& in l.ſi cognatis.ff.de reb.dub.†Eo etiã
qm̃ teſtõr præſumit ſe ꝯfirmaſſe ſm diſpõnẽ iuris cõis ſm doct.
oẽs per illum tex.in l.ſi duo.ff.de acq.hær.& per Ale. poſt alios
in l.hr̃dea mei.§.cum ita.ff.ad treb.poſt Bal.in l.precib.C.de im
20 pube.& per Fran.de Cur.cõſi.laxxiij.col.ij.†Ceſſant nanq; iſta
qm̃ diſpõ prędicta & inſtõ non põt uerificari in natis ut deduxi
mus, & iõ neceſſariò uerificãda erit in naſcituris ꝯſiderata potiſ
ſimũ mẽte teſtõris inſtituẽtis,ncdũ natos ſed naſcituros attẽtis
ſingulis qualitatib.& uerbis per ipſũ teſtõrẽ expreſsis in d.inſtõ
ne,de quib.ſuperius ſigillatim dictũ extitit per deci.ibidẽ dedu
ctas,ad quæ bñ faciunt quæ hñr in c.quia circa. extra de priui-
leg.ubi Abb.& alij citant Bar.in d.l.ſi ita col.ij.uer.ſi uero eſſet
oratio indefinita,unlẽtẽ q ſi tractaẽ de magno præiudicio & ſu
tura potuerunt præuideri per diſponentẽ ad illa fit extẽſio,& in
fin.faciunt quæ hñr per oẽs doc.per illum tex.in l.ſi ex toto. in
prin.de leg. j. & ibi gl.adducens leges ꝯcor.& quæ uolunt doc.
oẽs per illum tex.in l.damni.§.ſi is qui uicinos.ff.de dam. infec.

& Iaſ.in d.l.qui filiab.n.xiij.& in l.quo minus.nu.cxxxviij ff.de
21 flum.& Alb.Bru.in trac.de aug.in iij.q.prin.†Prout ẽt tollitur,
qm̃ talis inſtõ facta apparet uerbis denotantibus tractũ tpia fu
turi,quo fit,ut ẽt comprehẽdat ipſos naſcituros ẽt poſt teſtõris
mortẽ attendiẽ.n.tp̃s ꝯdõnis euenientis quo inſtõ effectum ſor
tiri põt,& ſatis ẽ,q ꝯcepti reperianẽ tpe quo dñr uocati & inſtĩ
tuti,& eo tpe quo cedit dies inſtõnis,ut probaẽ in l.ei quoq;. ff.
de pecu.lega.& ſentit Bar.in d.l.ſi cognatis col.ij.& ibi Soci. &
alij firmant poſt Io.An.in add.ad Spe.in ti.de teſt.uer.item lam
bertinus.& ſentit Pau.de Ca.ꝯſi.laxviij.Viſo dicto puncto.Alc.
conſi.xxij.& conſi.xxvj.Videreẽ col.fi.uol.iij.Soc.conſi. xxxvij.
Viſo teſtõ.uol.iij.& cõſi.lj.Viſa facti narratione col. fi.uol.iiij.
22 & Dec.ꝯſ.ccxvij.In caſu propoſito.circa fi.†Ex quibus ẽt tolli-
tur alia obiectio in qua dicebatur teſtatorem uoluiſſe reddere
ſe conformen iuri communi,nam uerum eſſet in caſu dubio, &
qñ ſimpliciter teſtator inſtituiſſet filios fratrum,nulla alia adie
cta qualitate,quo caſu ſua diſpõ ſm ius commune potuiſſet ſor
tiri effectum,in caſu uero ꝑſenti talis inſtõ & diſpõ in filijs natis
nullo mõ potuit nec põt uerificari alijs filijs poſtmodum ſuſce-
ptis in quib.omnib.neceſſario erat uerificanda iuribus & deciſ.
quib.ſ.pp qualitates appoſitas per ipſum teſtatorẽ in dicta in-
ſtitutions pp quas noluit ſe reddere conſormẽ cum diſpoſitio-
ne iuris communis uocantis præſentes natos qñ ſimpľr fuiſſent
inſtituti,a qua diſpõne iuris communia teſtator,uoluit recede-
re apponendo in illa inſtõne qualitates de quib.ſ.pp quas uo-
luit reddere ſe conſormem cum diſpõne iuris communis loquẽ
tis eo caſu quo inſtõ eſſet facta cum illis qualitatib.ſm quas ius
commune diſponit uenire ẽt naſcituros ut apertiſsimè ſuperius
fuit deductum,& quia dictæ qualitates in inſtõne appoſitæ ad-
uerſanẽ iuri cõi qñ inſtõ fuiſſet ſimpliciter facta de filijs fratrũ
idcirco iſtud erat attendendum ꝯſideratis dictis qualitatibus &
nõ ius commune, loquens de inſtitutione ſimpľr facta, ut ſen-
ſit Soc.ꝯſ.lj.col.xv.uol.j.& in ſi.tradit Fel.in c.j.col.iij.uer.priui
legium ꝯtinens.de reſcr.& Bal.ꝯſi.x.uol. ij.potiſsimũ cũ dictus
teſtõr noluerit inſtituere fratres ꝓximiores ſed filios fratrũ in
ſtirpes aliqua fortaſſe ductus rõne,quia potius uoluit illos inſti
23 tuere quã fratres.†Minus ẽt obſtabit ſi diceret talẽ inſtõnem re
latã ad naſcituros eẽ incertã,& ꝯñr nullã ad tradita in §.ſed nec
hæc ſpecies.inſti.de lega.& in l.ſeruus plurium.§.hmõdi. de le-
ga.j.& eorum quæ hñr in l.ſi legato.§.fi. de lega. iij.& l.ij.& iij.
24 de au.& argen.lega.cum ſi. † Non.n. ſumus in penitus incertis
ſed incertis de certis & uerificandis,quo caſu ualida redditẽ di-
ſpõ,ut in d.§.huiuſmodi.& §.incertis.inſt. de legat. & diffuſe a-
lias conſului,& hr̃ per oẽs in d.l.ſi cognatis.& l.quidam.de reb.
25 dub.& in alijs deciſ.citatis ſuperius.†Nec inſuper habebit ob-
ſtare ſi diceret talem diſpõnem & inſtõnem non ꝯprehendere
naſcituros,nã ſi hoc eſſet diſpõ prædicta ſtaret in ſuſpenſo ꝫ. l.
26 receptum.ff.communia præd. † Qm̃ uerba dictæ inſtitutionis,
non poſſunt operari effectum,niſi expectentur naſcituri ex intẽ
tione & mente ipſius teſtatoris uolentis uenire etiam futuros &
naſcituros,& ꝯñr eius diſpoſitionem ſtare in ſuſpenſo,ut firmat
27 Rom.d.ꝯſi.cxxxiiij.Rñdens ad.d.l.receptũ eſt.†Nec filij.d.Lu-
douici iam nati potuerunt dictã hr̃ditatem adire exiſtente ſpe,
q alij naſcerenẽ ex fratrib.teſtatoris,iuxta no.in l.ij.§.utiq;. ff.
de ſuis & leg.& per Soc.ꝯſi.xix.col.ult.& ꝯſi.xlj.uol.iij.cum cõ
cor. Ex iſtis reſultat concluſio in prædicta inſtõne fuiſſe uoca-
tos filios fratrum natos & naſcituros ltimos & naturales in ſtir-
pes,& q̃uis aliqui filij dictorũ fratrũ nõ ſint ltimè nati tñ aparẽt
formiter & plenarie legitimati,quo caſu perinde habentur & iu
dicandi ſunt,ac ſi eſſent ltimè nati ut admitti debeant ad præſẽ
tem ſucceſsionem ꝯſidera facultate ꝯceſſa per ſupremum prin-
cipẽ comiti palatino legitimanti,& cõſiderata forma prædictę
legitimationis,de quo articulo ſi opus erit diffuſius poterit dici
& eo fortius ad dictam hr̃ditatem admittendus eſt.d.Robertus
filius.d.Io.Franciſci,& qui iã natus erat tpe dicti conditi teſta
menti,& notus ipſi teſtatori,q.d.Robertus licet tunc & tempo-
re mortis dicti teſtatoris,naturalis tm̃ eſſet,tñ legitimatus appa
ret formiter & plenariè uirtute cuius legitimationis,perinde ha
bendus eſt,ac ſi legitimus natus eſſet,ut ſuo loco ſi opus erit di
ci poterit de uirtute dictæ legitimationis in quo dño Roberto
ceſſant omnes illę obiectiones, quæ fieri poſſent licet nulliter,
q in dicta inſtitutione fuerint uocati nati & non naſcituri,cum
ipſe.d.Robertus tpe dicti teſtamenti eſſet natus & ſucceſsiuè le
gitimatus. Nec habebit obſtare ſnĩa lata ꝫ.d.Alex. & Io. Fran.
patres prædictorum,nam nullum potuit afferre præiudicium ꝑ-
dictis

dictis filijs minimè eitatis, nec uocatis tòto.ti.res it.al.ncta, &c. cum uulg. & ſi ipſorum parentes egerunt proprio nomine, id uti que fecerunt ad commodum ipſorum ſperantes conſequi uſum fructū in dictis bonis peruenturis ad fil.os ꝫ quos parentes ſen tentia lata minime habet obeſſe ipſis filijs prætendētibus ſucce dere & conſequi dictam ſucceſsionem ad quam per teſtatorem fuere uocati iuribus & deciſi. ſuperius deductis. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Feudum paternum & antiquum, quod propriè ſit.*
2 *Tenor in feudalibus potiſſimum attendi debet.*
3 *Feudum ex pacto & prouidentia, quod propriè dicatur.*
4 *In feudis ex pacto & prouidentia ſuccedunt deſcendentes maſculi ex primis acquiſitoribus, eſto ꝙ non ſint hæredes illius uaxulli altimo loco defuncti.*
5 *In feudis antiquis ſuccedunt agnati tranſuerſales.*
Qui fœminas ubi in uaxalli excludunt.
6 *Deſcendentium appellatione, ueniunt maſculi & fœminæ.*
7 *Fallit in materia feudali, in qua non ueniant niſi maſculi.*
8 *Deſcendentium appellatione in materia feudali, ueniunt omnes maſculi in infinitum.*
9 *Fœminæ a ſucceſſione feudorum antiquorum excluduntur, & ipſæ & deſcendentes ab eis.*
10 *Primogenitura in feudis, excludit fœminas.*
11 *Poſſunt aliqui de familia facere conuentionem ꝙ in bonis ipſorum ſuccedant maſculi & non fœminæ. & nu. 15. & alijs ſeq.*
12 *Conſeruari bona in familia, laudabile eſt, & lege antiqua cautum.*
13 *Statuta Italiæ, hoc etiam ſtatuerunt ex cauſa prudenti.*
14 *Per pactum an permitti poſsit, quod per ſtatutum poteſt fieri.*
15 *Pactum ꝙ aliquæ res non deueniant ad certas perſonas, ualidū eſt.*
16 *Libera facultas teſtandi, in aliquibus rebus particularibus denegā da non eſt.*
17 *Per fideicommiſſum dari poteſt certa forma ſuccedendi, quam hæredes ſubſtituti ſeruare tenentur.*
Trebellianica ne detrahatur prohiberi poteſt.
18 *Conuentio per quam fœminæ excluduntur a ſucceſsione ualida eſt, & ſequen.*
19 *Conuentio ꝙ bona conſeruentur inter maſculos, ualida eſt.*
Conuentio facta inter nobiles ꝙ ad ſucceſſores eorum admittantur maſculi & non fœminæ ualida eſt.
20 *Nec erit neceſſarium ſeruare formam aliquam uerborum in conſtituendo eam, nec habere licentiam ſuperioris.*
21 *Vnius incluſio, eſt aliorum excluſio.*
Incluſio maſculorum, eſt excluſio fœminarum.
22 *Quod diſponentes non expreſſerunt, omiſiſſe uidentur.*
23 *Per maſculos conſeruatur familia & agnatio, & ipſarum dignitas*
24 *Fœminæ tranſeunt in alienas familias.*
25 *Deſcendentes ex fœminis ſequuntur familiam patris non matris.*
26 *Fœminæ transferunt bona in alienas familias*
27 *Rei ſuæ quiſque poteſt apponere conditionem & legem, & nu. 48.*
28 *Qui uult conſequens, uelle uidetur neceſſarium antecedens ad illud, & nu. 86.*
29 *Maſculinitas conſiderata per diſponentes ut bona conſeruentur in familia debet haberi pro expreſſa.*
30 *Familiæ dignitas, ſine bonis & diuitijs, ſeruari non poteſt.*
31 *Qualitas maſculinitatis, appoſita in principio unius capituli, nū cēſeatur repetita in alijs, & ſeq.*
32 *Vnum capitulum, declaratur ex præcedentibus & ſequentibus.*
33 *Dictio, alij, repetitiua eſt ſimilium.*
34 *Pars una diſpoſitionis dubia declarationem recipit per aliam partem claram.*
35 *Qualitas, maſculis, appoſita in una parte capituli, cenſetur repetita in alia, ſi eadem oratione complectitur, & nu. 34.*
36 *Maximè ſi adeſt copula, & , quæ uniformiter cadere poteſt in unoquoque ex copulatis.*
37 *Qualitas appoſita inter plura quæ reguntur in eadem oratione, & ab eodem uerbo, qualificare debet omnia pariformiter.*
38 *Vna determinatio reſpiciens plura, debet illa pariformiter determinare.*
39 *Qualitas appoſita in una oratione, cenſetur relata ad omnes illos ſub illa oratione comprehenſos.*
40 *Duæ ſubſtitutiones rectæ ab eodem uerbo, & eadem oratione, pariter quali fiuntur.*
41 *Et una ſumit de natura alterius, & econtra.*
42 *Verbum, ſubſtituo, æquiuocum, poſitum in una parte teſtamenti, ut directam, debet ita capi in alia parte in qua ſimpliciter eſt poſitum.*
43 *Verbum ambiguum, declaratur ex præcedentibus & ſequentibus.*
44 *Et quid quando capitula ſunt penitus ſeparata, nec aliquid conſtat de mente diſponentis.*
45 *Geminatio enixam uoluntatem diſponentis oſtendit.*
46 *Repetitio qualitatis non eſt facienda, quando reſultaret aliquod abſurdum, ſeu correctorium iuris.*
47 *Diſpoſitio l. cum auus. de cond. & dem. non procedit, quando facta eſt mentio de maſculis.*
48 *Contrahentium mens & uoluntas attendi debet, ſecundum intentionem primariam & ſecundariam, & ſeq.*
Et etiam tacita ſicut expreſſa.
51 *Tacitum habetur pro expreſſo.*
52 *In contractibus attendi debet cauſa finalis, & non uerba, & num. 61. & ſeq.*
53 *Cauſa finalis in contractibus, ſignificat principalem intentionem.*
54 *Contractus potius iudicantur ab effectu, & re ipſa quàm a uerbis, & ſeq.*
56 *Coniectura inducunt liquidiſſimam probationem.*
57 *Argumentum a ueroſimili ualidum eſt.*
58 *Pro expreſſo haberi debet illud, quod ſtatuentes diſpoſuiſſent ſi de eo fuiſſent interrogati.*
59 *Effectus durat, durante cauſa inducente illum.*
60 *Mens diſponentium, attendi debet, nec eſt impedienda propter nimiam ſubtilitatem.*
64 *Verba debent inſeruire menti, & non econtra.*
65 *Mens & ratio eſt anima diſpoſitionis.*
Et potiſſima in intentione diſponentis.
66 *Et declarat ampliat & reſtringit contractum & omnem diſpoſitionem.*
67 *Stipulatio ſtricti iuris eſt, & omiſſum habetur pro omiſſo, tamen cō prehenduntur caſus ex ueroſimili mente ſtipulantis.*
68 *Primogenituræ priuilegia, multa ſunt.*
69 *Primogenitura, dignitas quædam eſt.*
70 *Primogenitura, unde traxit originem.*
71 *Primogenitura, maſculis competit & non fœminis.*
72 *Potiſſimum in rebus feudalibus, uel in alijs habentibus naturam feudalium, & nu. 73.*
74 *Ius primogenituræ, ſapit naturam feudalium.*
75 *Fœminæ regulariter non ſuccedunt in feudis.*
76 *Fœminæ regulariter excluduntur a dignitatibus.*
77 *Primogenitura locum ſibi uendicat etiam in feudis diuiduis.*
78 *Fœminæ in feudis non ſuccedunt etiam deficientibus maſculis.*
79 *Semel legitime excluſa, perpetuo cenſetur excluſa, etiam deficientibus illis qui eam excluſerant.*
80 *Excluſa matre, a fortiori cenſentur excluſi filij ipſius.*
Maioricatus, quibus uerbis inducatur, & idem eſt ꝙ ius primogenituræ, & in Hiſpania ita appellatur.
81 *Maioricatus conſtitutio, ea ratione conſtituitur, ut bona conſeruentur in primogenitis maſculis.*
82 *Fideicommiſſum regulariter non durat ultra quartum gradum.*
83 *Vltra quartum gradum bona non ſunt ſubiecta fideicommiſſo.*
84 *Fallit quando eſſet relictum deſcendentibus, tunc. n. durat perpetuo.*
85 *Item fallit quando fuit inductum ut bona in familia, & agnatione conſeruarentur & ſeq.*
87 *Fideicommiſſa ampliantur, & reſtringūtur, ex cauſa & rōne, quib. fuere inducta.*
88 *Alienationis prohibitio in certis perſonis, quandoque extenditur ad alias.*
89 *Grauamen reale durat perpetuo, in omnibus perſonis poſſidentibus res grauatas.*
90 *Idem ſi fuit dictum, ꝙ bona tranſirent de antiquiore in antiquiorē.*
91 *Qui uocantur de familia ad fideic. cenſentur uocati gradatim & ſucceſsiuè.*
92 *Fideicommiſſum relictum in familia, durat perpetuo.*
93 *Verba diſponentiū non debent interpretari fuiſſe appoſita ludibrio.*
94 *Bona ſubiecta fideicommiſſo non poſſunt alienari per actum inter uiuos, nec per actum ultimæ uoluntatis.*
95 *Fœminæ dicuntur deſcendere ex linea maſculina, & dicuntur agnatæ & de familia.*
Fallit niſi diſpoſitio uocet maſculos.
96 *Vocatus cum aliqua qualitate, non admittitur niſi illam qualitatē habeat.*
Diſpoſitio requirens aliquam qualitatem, non ſortitur effectum, niſi

niſi illa adſit & uerificetur.
97 *Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis.*
98 *Caſus non dicitur omiſſus ſed expreſſus, quando colligitur ex mente diſponentis.*
99 *Idem quando diſponens ita ſtatuiſſet ſi de hac fuiſſet interrogatus.*
100 *Fœmina excluditur a primo genitura, in bonis in quibus ipſa non poteſt ſuccedere, ſecus ſi poſſet.*
101 *Contrarietas in conſtituente, & diſponente, tollenda eſt.*
102 *Excluſus conditionaliter, & limitate, non cenſetur perpetuo excluſus.*
103 *Agnati in feudalibus ſuccedunt ultra ſeptimum gradum.*
104 *Et in feudalibus continentibus ius primo genitura admittuntur in infinitum.*
105 *Feuda dignitatum de conſuetudine tranſmittuntur ad hæredes, & nume. 106.*
106 *Nepos deſcendēs ex primo genito, præfertur patruo in iure primo genitura.*
108 *Poſthumus ex filio primo genito excludit alios tranſuerſales in iure primo genitura.*
109 *Primo genitura non datur inter tranſuerſales cum tranſuerſalis nō poſſit generare tranſuerſalem.*
110 *Ceſſante cauſa diſpoſitionis, ceſſare debet eius effectus.*
111 *In bonis in quibus habet locum ius primo genitura ſuccedunt trāſuerſales, eſto q̄ non eſſent primo geniti illius defuncti, cui prætendunt ſuccedere.*
112 *Et hoc ſi feuda ſunt diuiſibilia.*
Primo genitura bene cadit inter ipſos tranſuerſales, qui prætendunt ſuccedere, ut ipſorum maior ſuccedat.
113 *Et hoc quando feudum ad quod prætēdit ſuccedere eſt indiuiſibile uel res ad quas ſuccedere prætendit habent naturam feudalium, & nu. 114.*

CONSIL. LXXII.

AD VERAM Reſolutionem p̄ſentis conſultationis primitus conſiderandum erit cuius ſpeciei & qualitatis ſint bona iſta de quibus in præſentiarum litigatur Inter do. Gulielmum Galcarandum de caſtro & de pinos, uicecomitem de euol. & inter. d. Berengarium aluero de Ceruellō uara de la laguna, ſi enim bona iſta ſunt feudalia, proculdubio in illis ſuccedere debet. d. Gulielmus deſcendens ex directa linea maſculina don Petri Galcarandi filij primo geniti don Bernardi galcarandi, & excludi debet ipſe don Berēgarius deſcēdens ea linea fœminina don Philippi filij dicti, d. Petri primo geniti, uidelicet ex. d. Elicta filia eiuſdē don Phi-
1 lippi, & ex. d. Ioāna filia don Philippi el bueno. † Tū quia feuda prædicta & bona ipſa feudalia, conſideratis illis primis perſonis conſtituentibus ea uidelicet Bernardi galcarandi, & d. Alduntiæ, & conſideratis perſonis iſtorum ſuccedere prætendentium dicuntur & conſiderantur, ut feuda paterna & antiqua, cum iſti deſcendentes ſint ultra quartum gradum illorum communium parentum acquirentium ipſa iuxta ea quę hn̄r in c. j. §. j. ubi omnes ſcrib. maxi. Bal. de gradi. ſucc. in ſeu. & in cap. j. de nat. ſucc. feu. & per Bal. in auth. defuncto. C. ad tertul. Alex. conſi. axx. colu. iij. uol. j. cum alijs citatis per Dec. conſi. liij. Placet mihi. col.
2 j. & ij. & Iaſ. in prælud. feud. nu. laaxiij. † Tum etiam conſiderato tenore quo bona ipſa fuere facta feudalia, qui conſiderandus ē c. j. in fi. de duo. fra. a capi. inueſt. ubi Bal. & alij no. & eſt tex. in c. j. in fi. de ſucc. feu. & in c. ſi cui. Ibi tenorem tamen &c. in ti. de
3 quibuſd. al. & de extraord. c. cum cōcor. † Talia feuda dicuntur ex pacto & prouidentia cum concedantur primo genito maſculo & alijs deſcendentibus ab illo de maiore in maiorem nulla facta mentione heredum nec ſucceſſorum, ut firmat And. de Iſer. in c. j. §. hoc quoque, col. ij. de ſucc. feu. & in c. j. in prin. in ti. an agnat. & in c. j. qui ſucceſſo. tene. & in c. j. de alien. feu. pater. cum alijs adductis per Alex. conſi. l. Proſpectis, col. v. uer. & per hoc apparet, uol. iiij. & conſi. a. Pondératis, col. iiij. & cōſi. lv. Perſpectis, col. v. uol. iij. & conſi. aix. xxvj. axviij. & cxxviij. Viſis, col. iiij. uol. v. & per Dec. conſi. lxaviij. Licet, col. fi. & conſi. clxxxv. In
4 cauſa, col. ij. & iij. † In quibus feudis deſcendentes maſculi ex illis primis poſſunt uenire, & illorum ſucceſſionem cōſequi eſto q̄ non ſint hæredes iſtius ultimi defuncti ſine filija maſculis, nā prædictis agnatis eſt quæſitum ius ex tenore illius primæ ꝯſtitutionis. c. j. §. quia in ti. qui feu. da. poſſ. & ibi omnes not. ut plenè proſequunt Mod. Pap. in trac. de feu. in viij. q. prin. fo. viij. col. ij. & ꝯſ. j. col. v. & vj poſito poſt illū trac. de feu. & in eo. trac. in iij. par. prin. fol. aavj. col. iiij. uer. ex prædicta igit, & fol. xxxj. col. j. & lj. uer. ſucceſſiue, & col. iij. & iiij. uer. iiij. circa iſtam, & hr̄ in c. j. de feu. marc. & in c. j. de grad. ſuc. in feu. & Fran. de Cur. cōſi. xlviij. Memoriæ recolendæ, col. iij. uer. feudum autem paternū.
5 & uer. ſeq. † Et q̄ tranſuerſales agnati ſuccedāt, hr̄ in c. j. §. & q a qui feu. da. poſſ. & in ca. j. §. ſatis, de prohi. feu. alie. per Lotha. & Bal. in aut. ceſſante. C. de legi. hær. & in l. ij. C. de ſuis & leg. Ale. ꝯſ. xxix. uol. v. & Alb. Bru. ꝯſ. lxxvj. cū ſi. & p Ang. ꝯſ. cvj. Sanctiſſima, poſt gl. in uer. inueſtiri, ubi ſcrib. no. in ti. de feu. ſucc. cū ſi. Et licet vltimus uaxallus deſcedēs moriat relictis filiab. fœminis tñ a tali ſucceſſione filiæ fœminæ excludunt & agnati maſculi tranſuerſales illius primi acquirentis eas excludunt & ad feudū admittunt, ut hr̄ in c. Titius. ſi de feu. fue. contro. int. do. & agn. & in c. j. de eo qui fec. ſi. agn. & tradunt oēs in l. Gallus §. etiā ſi a parente. ff. de lib. & poſth. & per Fran. de Cur. d. ꝯſi. alviij. col. iij. & ꝯſ. xxv. Tria, col. j. & conſi. xliiij. Sæpe reuoluta, colu. fin. & poſt Abb. firmant doc. max. Mod. col. xxij. uerſi. p̄dicta ꝯclo, in c. in p̄ſentia. extra de prob. & Dec. conſi. ccviij. col. iij. & hr̄ in c. j. de grad. ſuc. In ſe. & p Franc. de Curt. ꝯſ. xlix. exr. vij. col. iiij. & ſeq. uer. v. & ſortius, & exr. xiij. & xiiij. ac. xv. & ꝯſ. l. col. iij. & ſeq. & per Alb. Bru. conſi. xl. Contra dn̄m, & Mod. Pap. in d. trac. de feu. in j. par. in viij. q. prin. car. vij. col. iij. & iiij & in iij. par. prin. car. xxxj. col. j. & ij. uer. ſucceſſiue expedito, & doc. In c. j. §. & q a uidimus, in ti. qui feu. da. poſ. & in c. j. de nat. ſuc. feu. & Bal. in d.
6 aut. defuncto, col. j. † Et licet in d. conſtitutione feudorum fiat mentio de deſcendentibus quorū app. ita ueniūt fœminæ, ſicut & maſculi, ut diffuſe poſt Bar. proſequunt oēs in d. l. Gallus. §. &
7 ſi a parente. † Tñ in mr̄ia feudali ut eſt in caſus p̄ſens nō ueniūt niſi maſculi excluſis fœminis. d. c. Titius, cum alijs. ſ. deductis.
8 † Quorū deſcendentiū app. ueniunt oēs maſculi in infinitū deſcēdētes ex illis primis ut ꝓbat in aut. de hær. ab inteſt. uē. §. j. & no. Iac. de Belui. in auth. de reſt. fideic. in fi. & hr̄ in l. fi. C. de ſuis & legi. & p Bal. in d. aut. defuncto, col. ij. Alex. ꝯſ. cxviij. Attentis, in fi. uol. vj. Soc. ꝯſ. x. Conſideratis, uol. iij. & ꝯſi. lj. Viſa, col. j. & fin. uol. iiij. & p Bar. & alios in d. l. Gallus. §. nunc de lege uelleia. & Dec. ꝯſ. cexxiiij. In caſu, col. ij. & conſi. cccxiiij. Viſis, col. j. & pe.
9 & Mod. in l. j. in fi. ff. de ꝯſt. prin. † Et qm̄ a ſucceſſione iſtorum feudorū antiquorū & auitorū fœminę excludunt ut deduximus, a fortiori excludi debent deſcendentes ex eis. c. j. §. hic aūt, qui feu. da. poſ. c. j. in prin. de grad. ſucc. in feu. p Bal. in l. fi. col. j. C. de ſuis & leg. & in c. j. qui ſeu. da. poſſ. & no. in l. ſi uiua mre. C. de
10 bo. q̄ lib. Et dicemus inferius. † Eo magis cū illi primi ꝯſtituētes uoluerint in iſtis bonis ꝯſtituere maioricatū, & in illis ſuccedere primo genitum, quæ primo genitura in feudis ꝯſiderata proceſſus excludit fœminas a ſucceſſione bonorum feudalium, ut plenè proſequitur Abb. in ca. dilecti. de arb. & Mart. Laud. in trac. de primo geni. & diffuſius Io. Lecir. in trac. de primo gen. lib. j. q. ix. & dicemus inferius. ¶ Si uero bona p̄dicta conſiderant ut bona allodialia, in quib. ſm cōes & uulga. regulas ita ſuccedere pn̄t fœminæ ſicut & maſculi ſm iura uulg. tñ adhuc idem dicē dum vr̄ conſiderato tenore ſucceſſionis datę in prædictis bonis per p̄dictos don Bernardū galcarandum nominato lo antiquo, & d. Alduntiam eius uxorem, qui ſpecificā formā ſuccedendi in bonis prædictis appoſuerunt & ꝯſtituerūt, ut in illis ſuccederet primo genitus maſculus & alij deſcendentes ab illo de maiore in maiorem, ex qua ꝯſtitutione per dicta uerba formata & inducta clariſſime ꝯſtat in ſucceſſione p̄dictorum bonorū prorſus
11 fuiſſe excluſas fœminas & uocatos maſculos. † Certū nanq; eſt p̄dictos nobiles. d. Bernardum & Alduntiā, potuiſſe facere dictā ꝯſtitutionem & dare formā ſuccedendi in bonis prædictis, ita ut in illis ſuccederent ſolū maſculi & fœminæ excluderent, una .n. familia p̄t p̄dictam ꝯſtitutionem facere & formam introducere, ut ad plenū proſequunt Mod. Pap. in d. tra. de feu. in iij. par. prin. q. j. col. v. uer. viij. fallit, cū alijs adductis per Io. Lecir. in d.
12 trac. de primo genitu. lib. j. q. xxij. nu. vj. † Et comprobatur qm̄ talia conſtitutio tendebat & tendit ad conſeruandum bona in familia & in agnatione quod probabile & laudabile eſt, & lege antiqua iſtud inductū erat, ut hr̄ in §. cæterū, & §. media, inſt. de leg. agn. ſucc. & in l. lege. C. de legi. hær. cū alijs ſtatim allegādis.
13 † Et ſuadet conſideratis ſtatutis uigentib. per totam Italiā uocantibus ad ſucceſſionem maſculos excluſis fœminis, ut diffuſe p doc. in exc. ipſorū de ſtatu. exclud. fœmi. a ſucc. † Et qd̄ pōt p ſtatutū fieri utiq; & pacto & conuentione permitti debet, ſecundum gl. in rub. C. de decur. lib. x. & per And. de Iſer. in procem.
15 conſtitu. Reg. Neap. col. iiij. ¶ † Valet nanque pactum & conuē

tio

tio ꝙ certè res non deueniant ad rertum genus perſonarum. l.
ſi ita quis.§.ea lege.ff.de uer.ob. ubi plenè ſcri.l.codicillis.§.ma
16 tre,de leg.ij.l.ea lege.C.de condi.ob rau.¶ †Per hanc enim cō-
ſtitutionem & conuentionem non prohibetur totalis ſucceſsio
paſsiua primo genitorum,ſed ſolum ſucceſsio in bonis dictorū
don Bernardi & Aldunniæ & in alijs bonis illorum poterunt ha
bere alioa ſucceſſorea & maſculos & fœminas ipſorum arbitrio
ut tradit Dy.in c.indultum,de reg.iur.lib.vj. & Bar. optimè lo-
quens,conſi.lxxij.Ex facto proponitur,col.ij.uer.in contrariū,
quem ſequuntur Io.Campeg.in trac.de dote,in ult.par.q.lxxix.
quia dictum eſt,& Iaſ.conſi.viij.Poſito inter conſi.Alb.Bru ro
lu.vj uer.accedat etiam.& Dec.in l.pactum,col.pe.in fi.uerſ.ij.
limitatur.C.de pac.& Alex.conſi.xxix.col.antep.uol.v. Ex iſtia
enim tolluntur multi obiectus qui adduci poſſent ſi diceretur
talem conuentionem & conſtitutionem tollere liberam facul-
tatem teſtandi ipſis primo genitis maſculis,nam minimè iſtud
uerum eſt, cum non concernat uniuerſalem ſucceſsionem ſed
particularem & ſingularem dictorum bonorum particularium.
17 † Quod ſatis comprobatur in materia fideicommiſſaria, per
quam datur certa forma ſuccedendi ſucceſsiuis temporibus in
bonis ſubiectis fideicommiſſo,quam formam eueniente caſu fi
deicommiſſai heredes inſtituti & ſucceſsiuè alij dicta bona poſ-
ſidentes tenentur obſeruare & adimplere non obſtante ꝙ in di
ctis bonis tollatur libera facultas teſtandi ipſis inſtitutis,& alijs
grauatis,qui etiam grauari poſſunt ne trebellianicam detrahāt,
ut ad plenum traditur in l.Centurio.ff.de uul.& pup.& in l. pre
cibus.C.de impub.& in c.ſi pater,de teſta.li.ſexto,& in c. Ray-
naldus.& c.Raynutius,eo.tit.in antiq.& toto ti.ff.& C.ad treb.
18 cum concord.¶ †Et bene faciunt tradita ad idem per Alexan.
poſt antiq.conſi.lxxxviij.Viſa,col.iij.uer.&in propoſito,uol.ij.
& per Iaſ.in l.fi.nu.vij.& Dec.ibi nu.xxil.C. de pac.& eundem
Iaſ.in l.ſtipulatio hoc modo concepta,nu.xix.uer.& fui motus.
ff.de uer.ob.& Fran.de Cur.Iunior in cōſi.j.col.viij. poſito poſt
trac.de ſeu.& Dec.conſi.ccxxv.nu.iiij.& Iaſ.in d.conſi.viij.poſi
to inter conſi.Alber.Bru.col.iiij.uer.vij.bene faciunt.quod cō-
ſi.ipſemet refert,in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta,col.ante
pe.expreſſe firmans ſe conſuluiſſe ualere conuentiones factas in
ter fratres in quibus continetur fœminas non ſuccedere in bo-
nis immobilibus tam feudalibus quàm allodialibus , ita ꝙ ma-
19 ſculi ſolum ſuccedant in illis,citat plures deciſi.ut per eum.† In
quo octauo conſi.col.vj.uer.item iſtę conuentiones dicit ipſas
ualere & tenere, quoniam per eas conſeruatur ſucceſsio bono-
rum inter maſculos per quos conſeruatur dignitas familiarū.ut
ſtatim dicemus,& idem etiam firmat ipſe Iaſ.alio conſi. ſuo. ix.
Do.Io.poſito inter dicta conſi.Alber.Bru.col.iij.in fi.& conſi.
ſeq.prout idem facit Soc.conſi.x.Viſa quæſt.poſito inter conſi.
Alb.Bru.col.v.uer.p̄terea cōis cōcluſ.& ſequit̄ Io.Campeg.ꝯſi.
xj.Viſo themate,poſito inter conſi.Alb.Bru.col.vj.uerſi.quan-
tumigitur,& apertius hoc idem ſequitur Io.Crot.in repet.l.oēs
populi,col.iiij.uerſi.immo non ſolum.ff.de iuſt.& iu.& in c.j.in
iiij.not.de conſti.lib.vj.aſſerens ualere hanc conuentionem &
hoc pactum ut fœminæ excludantur,& maſcůli admittantur,&
prius iſtud uoluit Iaſ.in d.l.omnes populi,in ij.lec.col.x.uer.an
autem,aſſerens ſe conſuluiſſe unam progeniem & unam paren-
telam,poſſe inducere conſuetudinem ꝙ fœminæ non ſuccedāt,
20 & maſculi admittantur.†Et aduertendum eſt ꝙ in iſtis deciſi.
nulla habetur conſideratio quibus uerbis,& qua forma iſtę cō
nentiōes ſint factæ,& an ex licentia ſuperioris ꝓceſſerint uel ne
ſed ſolum conſideratur an per eas tollatur libera teſtamenti fa
ctio uniuerſalis,uel ſolum in rebus particularibus, quamuis eñ
reſtringatur non propterea talis reſtrictio dicitur tollere liberā
teſtandi facultatem,ut etiam clare patet in parentibus qui in-
uiti tenentur filijs relinquere legitimam,reſpectu cuius tollitur
facultas teſtandi,quod minimè eſt conſiderabile,& ad idem ad
ducere poſſem quamplura quæ alias Vincentiæ conſulendo de-
duxi,potuerunt igitur dicti don Bernardus & Alduntia facere
dictam conſtitutionem & formam ſuccedendi in bonis prædi
ctis ualidè , in qua uoluerunt apertiſsimè uenire & ſuccedere
maſculum per cuius incluſionem & uocationem,prorſus exclu-
21 ſere fœminas.†Tum quia unius incluſio eſt aliorum excluſio.l.
cum prætor.ff.de iudi.c.non ne,extra de præſum.& dicta quali
tas maſculus appoſita fuit ad excludendum fœminas ſecundum
Pau de Caſt.in l.j.C.de conſi.infer.& Soci.in d.l. cum auua, in
22 vij.q.prin.col.mihi.lx.uerſi.ſed hic cadit.¶ †Et quia ſi uoluiſ-
ſent uenire fęminas, utiquę eas uocaſſent & non uocando eas
prorſus excluſere.c.ad audientiam,extra de decim.l.unica §.ſin
23 autem deficientis.C.de cad.tol.†Nec immerito prædicti.d.Ber
nardus & Alduntia,uocauerunt maſculos,nam ut prudentes cō
ſiderarunt dicta bona perpetuo debere conſeruari in familia &
agnatione,quæ & etiam ipſarum dignitas in maſculis & deſcen
dentibus ex illis conſeruatur,ut inſt.de legit.ag.ſucc.§.cæterum
& §.media,& in d.l.lege.C.de legit.hær.& probat tex.in l. j. §.
ſed & ſi ſeruus.ibi publicè enim intereſt.ff.de uen.inſpi.cum a-
lijs accumul.per Alb.Bru.in trac.ꝙ ſtant.maſc.&c.in iij.& iiij.
24 art.prin. † Dignitas nanque familiarum & agnationis non po-
teſt conſeruari per fęminas,quæ ſunt caput & finis familiæ.l.pro
25 nunciatio,in fi.ff.de uer.ſig. † Et deſcendentes ex feminis non
ſunt in familia fęminarum ſequuntur nanque familiam patris.
l.familię.§.j.ff.de uer.ſig.& inſti.de pat.pote.in fin.& de legi.a-
26 gna.tute.§.j.& in l.cum legitimè.ff.de ſta.homi. † Per fęminas
nanque bona transferuntur in alienas familias,ut dicit Io.And.
in add.ad Spe.in ti.de teſta.in rub.ad fi.& in ti.de ſucceſ. ab in-
teſt.cum alijs adductis per Soc.conſi.xij col.ij.& iij.uolu. iij.&
27 Fran.de Cur.conſi.xl.Dec.conſi.xv.col.iij.& iiij.cum ſim.†Iſta
enim qualitas maſculus conſiderata per prædictos.d.Bernardū,
& Alduntiam in d.forma ſuccedendi in illis bonis appoſita fuit
ut ſeruaretur, & perpetuo per oēs deſcendentes ex eorum filio
maſculo primo genito,&ideo ꝯprehendere hēt oēs deſcenden-
tes,ut uoluntas ipſorum effectum ſortiri poſsit.l.j.§.ſi ꝯueniat.
ff.depoſi.& arg.eorum quæ hn̄r in l.in re mandata.C.manda.&
28 in §.diſponat,in auth.de nupt.†Et quia uoluerunt hoc ꝯñs uo-
luiſſe uidentur omne neceſſarium antecedens ad illud uulg.l. il
29 lud.ff.de acqui.hære.cum uulg.†Eo etiam cum appoſuerint a-
lia uerba idem importantia,ut ſtatim dicetur,nec enim alia ra-
tione & cauſa prædicti conſiderarunt maſculinitatem , niſi ad
conſeruationem prædictam quæ propterea haberi debet pro
expreſſa cum alia aſsignari non poſsit iuxta gl.Bal.& alij no.in
l.quamuis.C.de fideicom.& Iaſ.in authen.quas actiones. C.de
ſac.ſan.ecc.cum alijs adductis per repet.in l.ſi conſtante . ff.ſol.
mat.& Alb.Bru.in d.trac.de ſtat.femi.exclu.in iij.arti. prin. &
Deci.conſi.xv.col iij.& alias diffuſe dixi legendo, & conſulen-
30 do †Et certiſsimum eſt dignitates familiarum ſine bonis,& di-
uitijs conſeruari non poſſe,ut plene per Bar.in l.j.C.de dign.li.
xij.& per repet.in c.grandi,de ſupp.neg.præla.libr.vj.cum alijs
adductis per Alb.Bru.in d.trac.ꝙ ſtan.maſc.&c.in iii.art.princ.
cum ſine illis ſo. deſcat familia,& dignitas.l.quiſquis. C.ad l.Iu
li.maieſt.& l.bona.ff.de uerb.ſig.& per Bar.in l.aduocati.C.de
aduoc.diuerſ.iud.& Alex.ꝯſi.xxxvj.nu.vij.& conſi.cxxxiiij. nu.
ij.uol.vj.¶ Et qm̄ ex aduerſo,dici poſſet hanc qualitatem ma-
ſculis fuiſſe appoſitā ſolū reſpectu primo geniti nati ex dictis.d.
Bernardo,& Alduntia,non aūt fuiſſe repetitā in alijs deſcendē
tib.ab illo primo genito maſculo ipſorū ſed omiſſam,nā ſi illam
qualitatem in deſcendentib.uolebant repetere, utiq; eā exp̄ſsiſ
ſent,& non exprimendo eā omiſerunt.d.c.ad audientiā,cum ꝯ-
31 cor.¶ †Et cum iſto caſu fuerit omiſſa ad dicta bona ſuccedere
debent deſcendentes tā maſculi,q̄ fęminæ ab illo primo genito
proximiores ultimo morienti ſm̄ ꝙ diſponunt iura cōia ita ad
mittētia fęminas ſicut & maſculos , & illa qualitas maſculorū
poſita in prin.d.ꝯſtit.& formæ ſuccedendi nō dēt cenſeri repeti
ta in illo capite tractāte de deſcendentib.a primo genito,ut uo
luit Io.de Ana.ꝯſ.xxij.Ad probādā,&c.ꝯ̄ Iaſ.in l.qui filiab.n.
ij.de leg.j.ubi adducit alias ꝯcor.nā aduertendū eſt qm̄.d. qua
litas maſculinitatis neceſſario cenſeri dēt repetita in deſcendēti
bus ab illo primo genito,ut tales deſcendentes deberēt eſſe ma
ſculi,& non fęminæ,tū ꝯſideratis uerbis p̄cedentib.illis,uideli-
cet primogenitus maſculus quæ primo genitura tanq̄ dignitas
regulariter maſculos ꝯplectit̄,& non fœminas, tū ēt ꝯſideratis
illis ſeq.de maiore in maiorem,per q̄ p̄dicti do.Bernar.& Aldū
tia in d.bonis uoluerūt ꝯſtituere maioricatū,qui cadit in digni
tē,& conſideraī ut feudum a quo regulariter fœminæ excludun
tur,& maſculi admittunt,ut diximus,& de primo genitura, &
32 maioricatu etiam ſtatim dicemus.†Ex quib.p̄cedentibus & ſeqē
quatenus dubia eſſent illa uer. al. deſcendentes ab illo, in me-
dio poſita recipiunt tn̄ declarationem,ut intelligantur de deſcē
dentib.maſculis ſicuti de illis loquunt̄ exp̄ſſe p̄cedētia,& ſequē
tia,iuxta no.in l.utrum.ff.de pet.hær.& d.l.qui filiab. & in l. ſi
33 ſeruus plurium.§.ſi.cum ſi.†Facit ēt illa dictio alij repetitiua ſi
milium ad no.in c.ſedes apoſtolica , de reſcrip.& in l.ſi fugitiui.
C.de ſer.fug.Et quod dicta qualitas maſculinitatis poſita i pſo
na primi filij cenſeatur repetita in perſonis deſcendentium . d.

ſilio primogenito maſculo. Tum expreſſe conſideratis uerbis
præcedentibus ut diximus. Tum ẽt ea mente ipſorum diſponen
tium,& conſtituentium dictam ſucceſsionem, ut bona prædi-
cta perpetuo conſeruarentur in familia,& agnatione, ut late ſu
perius deduximus. Adhuc etiam euidentiſsimè comprobatur,
quoniam licet appellatione deſcendentium ueniant maſculi, &
fœminæ regulariter,tñ in ſucceſsione primo geniture, & digni
tatis,& in ſucceſsione maioricatus ſapiẽtis ſucceſsionẽ feudalẽ
ut dicemus,deſcendentes debent eſſe maſculi,&non fœminæ,cũ
pſens ſucceſsio bonorum ſit redacta ad formam ſucceſsiõis feu
dalis a qua prorſus excluduntur fœminæ,& admittuntur deſcen
34 dentes maſculi tranſuerſales,ut ſuperius probauimus.† Eo etiã
quoniam una pars diſpoſitionis intelligi debet & declarari qua
tenus eſſet dubia per aliam partem & quoniam in eodemmet
capitulo in primæuis uerbis dictum eſt de maſculis pariter illa
uerba alij deſcendentes ſimpliciter appoſita intelligi debent de
maſculis, ita in terminis dicit Pau.de Ca.conſi.lxxix. Caſus iſte
frequenter contingit,& conſi.ccclviij. Viſo dicto teſtamento,&
Cuma.conſi.cxvij.A.in teſtamento inſtituit.Abb.conſi.xxxvj.
Videretur,j.col.fi.uol.j.Soc.conſi.xl.Cum i præſentiarum, poſi
to inter conſi.Fran.de Cur.col.iij.& v.& conſi.lxiij.Viſis,num.
xxij.uerſi.& patet,& uerſi.poſt mortem,& nu.xxv. uerſi. ex qui
bus,uolu.iij.ubi firmat iſtud ſine dubio procedere, quando ſub
uno & eodem cap.& unica oratione,iſta apparent poſita, & idẽ
uult Corne.conſi.cclxxv.In præſenti,col.iij.uol.iiij.& Franc.de
Cur.conſi.xliij.col.ij in prin.& col.ix.in fi.idẽ ſequitur quando
apparet de mente diſponentis,& apertius ac diffuſius in termi-
nis noſtris iſtud concludit conſi. lj. Super teſtamento Alberti.
col.iiij.in prin.& col.v.in fi. & col.vj.& vij.& melius conſi.lxxv.
Domi.Ludo.col.iij.uer.& hoc modo ceſſat,& col.ix.uer.ſic di-
35 camus.† Et ipſe Cur.d.conſi.lxiij.col vij.uer.j.quia , & uer. his
concluſis.col.x.& xj.uerſi.cum igitur.expreſſe concludit,ꝙ quã
do qualitas maſculinitatis eſt appoſita in una parte capituli &
in eadem oratione cẽſetur repetita in alia parte in qua ſimplici
ter facta eſt mentio de filijs, prout punctaliter eſt in caſu præ-
ſenti.idem ſequitur Dec.conſi.xv.nu.iij.citando Bar.in l.Sciæ.§.
Gaio.ff.de fun.inſtruc.& in l.ſi legatarius.§.fin.de leg.iij. & idẽ
Dec. ꝯſ.cclxx.nu.v.& ꝯſ.ccclxx.Viſo teſtõ,nu.iij.& ꝯſi.cccclxij.
nu.xij. ubi adducũtur concor.ut etiam uolunt Iaſ. & alij in d.l.
qui filiabus.& diffuſius ac apertius Iaſ.conſi.cxxxvij.In cauſa &
36 lite,col.viij.& alijs ſeq. uol.iiij.†In caſu autem præſenti in eo-
dem cap & in eadem oratione appoſita fuit dicta qualitas ma-
ſculinitatis cum illa copula,& alij deſcendentes quæ uniformi
ter cadere põt in unoquoque ex copulatis,& ideo expreſſa i uno
dr̃ expreſſa in alio & repetita in alio ex copulatis in d.§.Gaio.&
in l in repetendis.col.ij.de leg.iij.uolentem idem eſſe ſi fuiſſet
appoſita dictio item,& ſequitur Imo.conſi.cviij.Viſa ſupraſcri-
37 pta.¶ †Et ſuadetur,nam quando una qualitas apponitur inter
plura quæ reguntur in eadem oratione & ab eodem uerbo, ut
proprie eſt in caſu præſenti illa debet omnia pariformiter quali
ficare,ut tradit Bar.in l.prætor.§.eritque differentia.ff.ui bono.
rapto.& Soci.conſi.lxvj.Viſa donatione.col.vij.nu.xiiii. uol.iij.
38 ¶ †Et quia una determinatio reſpiciens plura,&c.debet illa pa
riformiter determinare.l.nam hoc iure.ff.de uulga.& pupil.l.in
teſtamento.C.de teſtamen. milit. prout etiam quoniam quali-
tas aliquod uerbum qualificans dicitur qualificare omnia quæ
ab eodem uerbo reguntur ſecundum Bar.in d.§.eritque differẽ
tis.& Imo.in clem.j.de exceſ.prælat.Soci.conſi.xxvij. Viſis in-
39 ſtrumentis.nu.xiij.uol.iiij.†Eo etiam quia qualitas appoſita in
una oratione cenſetur relata ad omnes illos ſub illa oratione
comprehenſos, ut dicit ipſe Bart. in dicto.§.eritque differen-
tia.cum alijs citatis per Alex.conſi.clij. Viſo themate.colum.j.
40 uol.ij.†Confirmatur ex dictis Barto.in d.§. Gaio. & Soci. con-
ſi.ccxlix.Materia præſentis,col.vij.uer.ſecunda rł̃a eſt uol.ij.uo
lentium quòd ſi duæ ſubſtitutiones reguntur ab eodem uerbo
& eadem oratione,illud quod qualificat unam ex illis ſubſtitu
41 tuo[illegible] qualificabit etiam & aliam.† Et idem Soc. eodem con
ſi.col.vij.uerſi.tertio eſt citando Bar.& Bal.dicit ꝙ quando duę
ſubſtitutiones ſunt unitæ,una ſummit de natura alterius, & e-
contra quod bene inſeruit caſui præſenti,cum facta fuerit men
tio de maſculis in prin.quæ qualitas neceſſario intelligitur re-
petita in ſequenti parte loquente de deſcendentibus in qua ſim
pliciter fit mentio deſcendentium,cum omnia iſta unico capi-
tulo unica oratione claudantur, & ab eodem uerbo omnia re-
42 gantur & copulata ſint. † Facit etiam doc. Barto. communiter
approbata in l.Centurio,in lij.q.prin.colu.lx.uerſi. quid enim.
quam etiam ſequitur Corn. conſi.lvij.Videtur,col.pen.uer. non
enim.uolum.ij.& conſi.xc.Scrupuloſa,col.iij.uolum.iij. uolens
uerb. ſubſtituo æquiuocum, poſitum in una parte teſtamenti
pro ſubſtitutione directa,& ita debere capi & interpretari ſi po
43 natur in alia parte teſtamenti ſimpliciter.†Verba enim dubia &
ambigua declarantur per antecedentia & ſequentia,ut etiam de
claratur clauſula ita appoſita ſi dubia eſſet dicta. l. qui filiabus.
d.l.ſi ſeruus plurium.§.fi.& per Iaſ.in d.l.Gallus.§. etiam ſi a pa
rente.nu.xxix.& Corn.conſi.clxviij. Viſa,colu.fi.uerſi.præterea
dicta clauſula, uolum. j. Nec obſtabit quod ex oppoſito poſſet
dici talem qualitatem maſculinitatis non cenſeri repetitam ,
quam teſtator non expreſsit, quoniam ſatis expreſsiſſe dicitur
clare & aperte cum in alijs partibus eiuſdem orationis & capitu
li ac ſucceſsionis copulatiuè expreſſerit de maſculis ut deduxi-
44 mus. † Nec obſtabit conſil.xxij. Ioan.de Ana. cum concor. illa
enim omnia procedunt quando mentio de filijs maſculis facta
eſſet in uno capi.penitus ſeparato,uel quando non appareret de
mente diſponentis conſiderantis maſculinitatem & conſerua-
tionem bonorum in familia & agnatione,prout ipſi diſponen-
45 tes in caſu noſtro conſiderarunt,ut aperte deduximus.† Eo ma
gis cum dicti diſponentes ſæpe ſæpius & geminatis ac repetitis
uicibus eorum eniaam oſtenderint uoluntatem conſtituentes
primo genitura maioricatum & maſculinitatem quam prædi-
cta proprie concernunt ad no.in l.baliſta.ff.ad trebel.cum alijs
accumulatis per Fran.de Cur.d conſi.lxiij.col.xvj.& conſi.lxv.
Super præmiſſa,col.viij.& per Corſet.in trac.de uerb.gemi.quę
46 inſeruit in illo tract.de poteſt.reg.†Nec per hanc interpretatio
nem & repetitionem dictæ qualitatis maſculinitatis per quam
fœminæ excluduntur, reſultare poterit aliquod abſurdum nec
correctorium iuris conſideratis dictis Barto. & aliorum maxi.
47 Socin.in dicta.l.cum auus,colum. xliiij.uerſic.iij.quæro.† Vo-
lentium diſpoſitionem illius legis non procedere,quando teſta
tor expreſſam mentionem fecit de filijs maſculis, excluduntur,
enim tunc fœminæ,ut plene proſequitur Fran.de Curt. d. conſi.
lxxv.& conſi.xliij.Statuto,col.iij.& iiij.& Dec.d.conſil.xv. col.
48 fina.uerſic.non obſtat illud. † Et quia diſponentes ita expreſſe
uoluere, quorum mens, omnes obiectiones quæ poſſent fieri
prorſus ſubuertit,& illa ſolum conſideranda eſt, quæ prædictæ
ſucceſsioni formã tradidit,obſernãdã perpetuo inter maſculos
deſcendentes ex primo genito, cum potuerint prædictam for-
mam conſtituere,ex quo ita eis placuit, uulga.l.in re mandata.
C.manda.& l.ſed & ſi lege.§.conſuluit.ff.de peti.hæredi. & ar-
49 gumen.eorum quę habentur in l.j.ff.de conſti pecu.†Quorum
conſtituentium mens certa,etiam ſi tacita diceretur attendi de
bet,ſicut & expreſſa,& multo magis quàm uerba,ut tradit Bal.
in l.non dubium.colum.ſecunda,uerſi.contra legem . C.de le-
50 gibus.¶ † In iſtis enim contractibus attenditur uoluntas non
ſolum ſecundum intentionem primariam , uerum etiam & ſe-
cundum intentionem ſecundariam , ſecundum Bald. per illum
51 text.in l.ſi abſentis.in ſecũda oppo.C.ſi cer.pet.†Et quia etiam
tacitum habetur pro expreſſo.l.cum quid.ff.ſi cert. petat. & ibi
52 Mode.allegantes concor.†In contractibus enim attendi debet
cauſa finalis & non uerba.l.prima.C.de conditio.ob cauſam.l.
tale pactum.§.fina.ff.de pac.& per Soc.conſi.cclj.Quoniam, no
53 lum.ſecundo,uerſi.comprobatur.col.ſeptima.†Volentem cau-
ſam finalem in contractibus ſignificare principalem intentio-
nem,ut proſequitur Deci.conſi.cccl. Viſis,nu.quarto,& conſil.
54 ſequen.In caſu.nume.quarto,& quinto.†Contractus enim po-
tius iudicantur ab effectu , & re ipſa , quàm a uerbis.l.ſi uno.in
princip.ff.loc.l.ſecunda.C.communia.de lega. Bal. in l.ſecun-
da.C.commoda.&per Deci.conſi.cccv.Iuridicam.nume.ſecun
55 do.†Iſti enim principales contrahentes & diſponentes princi-
paliter conſiderarunt in ſucceſsione dictorum bonorum,conſer
uationem familiæ agnationis,honoris & dignitatis,quæ per ma
ſculos & non per fœminas progreditur,& dietim durat & con-
56 ſeruatur. † Quorum mens apertiſsima eſt, conſideratis prædi-
ctis coniecturis , inducentibus probationem manifeſtam & li-
quidiſsimam.l.licet imperator.de lega.j.l.ſi quis locuplex.in fi.
ff.de manumiſ.teſtamen.l.quidam teſtamento.in fi.ff. de uulg.
57 & pup.cum concordan.†Prout etiam quoniam conſideratis ſu
perius deductis omnis ueriſimilitudo concurrit , ut conſti-
tuentes talem ſucceſsionem ad eam uocauerint maſculos , &
non fœminas,quod argumentum ualidum eſt.l.nuptura . in fi.
ff.de iure dot.l.fi.ff.quod met.cau.c.quia ueriſimile,de præſum.

† Et

58 † Et ſi prædicti conſtituentes de hoc fuiſſent interrogati, pro-
culdubio ita affirmaſſent, q̃ñr pro expreſſo haberi debet.l. Ti-
tius.§.Lucius.ff.de lib.& poſth.l.fi.C.eo.& per gl. ordi. ubi oẽs
tanguot in d.l.tale pctũ.ff.de pac.& Alex.conſi.cixvij.Viſis, nu.
59 xij.uol.vij.& Dec.conſi.ccxxvij.In caſu,nu.a. † Et quoniam In
pręſenti ſucceſsione durat cauſa concernens maſculos deſcen-
dentes ex primo genito conſtituentium ſucceſsionem, conſer-
uatio,ſ.agnationis,familię,& dignitatis,durare etiam debet e-
ius effectus,ſicnt e contrario dicimus,effectum ceſſare, ceſſante
cã & cum ꝯtriorum eadem ſit diſciplina,ad plene tradita in rub.
60 ff.de acq poſ. Eo etiam qnoniam mens illorum diſponentium
potiſsimum debet attendi,nec debet impediri propter nimiam
ſubtilitatem.l.j.in fi.C.nt act.ab hær.& ꝯ hære.l.ſicut.§.ſi debi-
tori.in fi.ff.de pig.l.ſi filium.§.ſequlr.ff.de uer.ob.per Mode.in
61 l.pe.nu.iiij.C.de inſtit.& ſubſtit.† Et in ꝯtibus,& alijs diſpõ-
nibus,mentem magis attendimus quàm uerba.l.fin C.quæ res
pig.l.iuriſgentium.§.pactorũ.ff.de pac.cum alijs citatis per gl.
62 in l.tale pactum.in prin.eod.ti.& in l.ſemper.ff.de reg.iur.† Vbi
Mod.nu.j.concludunt in iſtis primitus attendi mentem.& illud
qnod uere actum eſt,& non illud quod expſſum eſt, ut etiam fir
mat Cur.conſi.lxxv.col.pe.& Dec.conſi.xlviij.colu.fi.& conſi.
cxc.col.ij.& Alex.conſi.ciij.Quoniam,num.iij.& conſi.ccxxij.
63 Numeratis,nu.j.uol.vj.cum ſi.† Qualitas nãque ꝯtns,& diſpõ
nis intelligit̃ ſm mentem ꝯhentium.l.mutuũ,in prin.& ibi Mo
64 de.nu.iij.& l.rogaſti.§.ſi quis ff.ſi cert.pe. † Eo etiam quoniam
uerba debent inſeruire menti,& nou econtra.l.ſcire.ff. de legi.
c.intelligentia.de uer.ſig.Cum mens,& rõ ſit anima ipſius diſpõ
nis,& illa potius ſit attendenda quã uerba,quæ iudicant ut cor
pus.iuxta uo.in l.cum pr̃.§.dulciſsimis, de leg.ij.& per Bal.in l.
ſi quis ſeruo.C.de fur.per Dec.conſi.ccxxvij.In caſu,nume.vij.
65 † Et mens,& rõ prima & potiſsima in intentione diſponentis,
66 ut tradit Soc.ꝯſi.lxxxix.nu.xx.uol.iiij.† Et talis eſt quę declarat
ampliat,& reſtringit contractum,& quamcunque aliam diſpo-
ſitionem.d.§.dulciſsimis,ubi Bar.& alij not.& hr̃ in regula. §.ſi
quis.ff.de iur.& facti ign.& per Fran.de Cur ꝯſi.lxxv. do. Lud.
col.pe.uer.ſic etiam uidemus,& Alb.Bru.ꝯſi.xij.Patres,colu.v.
67 uer.& iſtud.† Concludentes q̃ licet in ꝯtu ſtipulationis,& ſtri
cti iuris omiſſum a uerbis habeatur pro omiſſo,tamen ex uero ſi
mile mente ꝯheutium, & diſponentium comprehenditur ca-
ſus non comprehenſus in uerbis ſtipulationis.l. ſi ſtipulatus fue
ro per re non fieri.ff.de uer.ob.cum alijs concor.quæ ad id poſ-
68 ſent adduci.† Preterea diſponentes ipſi.d.Bernardus,& Aldunt
ca circa ſucceſsionem prædictorũ bonorum conſtituerunt ma-
ioricatum,& primo geniturам,ut patet ex illis uerb.primo ge-
nitus,& ex illis,de maiore in maiorẽ,quæ primo genitura mul-
ta habet priuilegia relata per Arch.in c.quam periculoſum. vij.
q.j.& per doc.in c.licet extra de noto.& Socin. in ꝯſ. ſuo poſito
poſt lectu.de uer.ob.Viſis inſtrumentis,& conſi.xlvij. Facti nar
ratione,nu.v.uol.iij.Fran de Cur.conſi.lvj.col.x.& cõſi. lxxiij.
col.j.& ſeq.Marti.Laud.in trac.de primo genitu.Iaſ.in l. ſi põt.
ff.de acq.hær.& diffuſius illa enumerat Io.Lecir,iu d.tra.de pri
69 mo genit.lib.ij.q.ij.† Inter quæ illa potiſsima eſt ut a primo ge
nitura ſit dignitas, ſeu quædam prærogatiua quam habent pri-
mo geniti ſecundum Arch.& do.Prępoſi.in d.c. quam periculo
ſum,& Bal.in l.cum antiquioribus,col.vj.C.de iur.delib. & So
ci.in locis præal.ac conſi.cclij.col.vj.uol.ii.& Marti.Laud. ubi
70 ſ.& Io.Lecir,in d trac.li.j.q.j.& xvj.nu.v.& q.xix.col.fi.† Quæ
originem traxit à iure gentium,ut plene proſequitur citando
quam plura loca,Ioan.Lecir,in dicto.tracta.libr.j.qõ.iij. & xx.
71 † Et cum dignitatem in ſe contineat pluribus etiam rationibus
conſideratis inductum fuit ut maſculis ſolum competeret & nõ
filiabus fęminis,ſecundum Bal.in l.ex hoc iure.ff.de iuſti.& iur.
7. & Barb.in c.cum olim,col.vj.de conſuetud.† Potiſsimum ſi ſuc
ceſsio conſiſtit in rebus feudalibus, uel in alijs redactis tamen
ad inſtar feudalium,quo ad formam ſuccedendi,ut pulchre pro
ſequitur Ab.in c.dilecti.col.iij.de arbit.& Marti.Lau.in d. ſuo
trac.& copioſius ac diffuſius Io.Leci.in eo.trac.lib.j.q.xix.col.
73 ij.& nu.v.† Vbi ex multis concludit in feudalibus & in alijs ad
inſtar eorum redactis,quo ad formam ſuccedendi tale ius pri-
mo geniture competere maſculis & non fęminis quæ ab illis ex
74 cluduntur.† Tale enim ius primo geniture ſapit naturam feudo
rum,ut tradit Soc.d.conſi.xlvij.num.iiii.v.& vj.uer.tertia ratio
7 eſt uol.iii.† In quibus regulariter fęminæ non ſuccedunt.c. j.§.
hoc autem notandum.qui feudum dare poſſunt cum alijs cita-
tis per Frã.de Cur.in trac.de feu.in iii.parte prin.q.j.& diximus

76 ſupra.† Et quia fęminæ regulariter excluduntur a dignitatibus,
77 ut traditur in locis ſuperius citatis.† Quæ primo genitura, lo-
cum ſibi uendicat,etiam ſi ex conſuetudine feuda eſſent diuiſi-
bilia,ut concludit citando alios Io.Lecir,in d.tract. li.j. in q.xj.
78 † Et ſi maſculi etiam deficerent,adhuc filiæ fęminæ non debẽt
admitti,ſecundum Bar.in ti.j.de feu.c.unico.§.& quia uidimus
col.vj.uer.extra quæro,& Aluaro.in c.unico.de eo qui ſi.& hęr.
ſu.& Mart.Lauden.in d.trac.& plenè proſequitur Io.Lecir, in
eo,trac.li.j.q.xx.licet circa iſtud aliqui ibi citati contrarium te
nuerint,quorum opin. in caſu præſenti nullo modo procedere
poteſt ex potiſsimum ratione, q̃m d. Elieta de caſtro filia don
Philippi el Barbut, fuit legitimè excluſa per d. Philip. eius fra-
trem,& ſimiliter.d.Ioanna ſoror.d.Philippi ultimo loco defun
79 cti legitimè fuit excluſa a dicto domi.Philippo eius fratre. † Et
quia prædictæ fęminæ a quibus don Berengarius Aluero de
Ceruellon deſcendit & medio illarum prætendit hanc ſucceſ-
ſionem legitimè & rectè fuerunt excluſæ a maſculis, perpetuo
cenſentur fuiſſe excluſę,ita ut deficientibus poſtmodum maſcu
lis nullo pacto poſsint admitti,ut concludit citando plures de-
ciſ.Alex.conſi.xxix.in fi.uol.j.& Fran.de Are.conſi.cxliij.& cõ
ſi.cliij.& Soc.conſi.ccxcvj.uol.ij.poſt Aud.de Iſer.in c.j.§.quin
etiam in ti.epiſc.uel Abb.& adducit Alb.Bru.in trac.de ſtat. fę
mi.exclud.art.j.q.j.& in terminis noſtris hoc idem ſequitur plu
ra adducendo quædam alij Ioan.Lecir.in d.trac.lib.j.q.xxj.nu.
viij.& ſeq.& alias ꝯſului in cauſa Marchionatus Montisferrati,
80 ubi quamplura alia iſtud idem comprobantia adduxi.† Et ſi prę
dictæ do.Elieta,& do. Ioanna,a quibus deſcẽdit iſte don Beren
garius de Ceruellon a prædicta ſucceſsione fuerẽ excluſę,& pec
petuo a fortiori exclusus dicitur idẽ do.Berengarius Ceruellon
pronepos & deſcendens ab illis ar.l.ſi uiua matre.C.de bon.ma
ter.& per Bal.in l.j.ff.de ſenato.& Io.Andr. in c.ad apoſtolicæ.
de re iud.in nouel.& iu terminis noſtris hoc idem ſequitur Io.
Lecir.in d.tract.lib.j.q.xxiij & ad idem plura adducit Alb.Bru.
in d.tracta.de ſtatu.exclud.fœmi.in ſexto artic.prin.in iij.mem
bro in prima ſua quæſt. Et bene aduertatur ad iſtud, nam fir-
mam concluſionem tradit præſentis conſultationis, ut iſtud ſo-
lum ſufficeret ad excluſionem dicti. d. Berengarij prætenden-
tis hanc ſucceſsionem propter lineam & natiuitatem dictarum
mulierum legitimè & perpetuo excluſarum a dicta ſucceſsione.
¶ Vlterius aduertendum eſt,quoniam prędicti.d.Bernardus &
Alduntia in ſucceſsione prædictorum bonorum conſtituerunt
maioricatum per illa uer.de maiore in maiorem.quod ius maio
ricatus appellatur ius primo geniture.& econtra,& tale ius pri
mo geniturę in Hiſpania maioricatus nuncupatur,ut tradit do.
Præpo.in c.ius naturale.col.iiij.in fi.j.di.& Old.conſi.xcvj. alias
xciiij.Abb.conſi.iiij,alias.iij uol.ij.& conſi.lxxxv.col.ij.uerſi.ij.
probatur.uol.j.& Barb.conſ.a.col.pe.uol.ij.& Soc.d. conſi. xl-
vij.uol.iij.& ſequitur Io.Lecir,in d.trac.lib.primo.q.ij.in prin.
81 † Et talis conſtitutio maioricatus ſemper intelligitur eſſe facta
ea ratione,ut bona unita conſeruentur in primo genitis & ut di
gnitates familiarum conſeruentur in ipſis maſculis, ut citando
deciſ.concludit idem Socin.dicto conſi.xlvij.uolum. iij. nume.
vj. & cum prædicta omnia concernentia ſucceſsionem dicto-
rum bonorum,ordinata per ſupradictos. d. Bernardum & Al-
duntiam concernant perpetuam conſeruationem illorum in fa
milia & agnatione de caſtro & de pinos,quod minime fieri po
teſt per fęminas deſcendentes ex primogenito ipſorum perpe-
tuo excluſas a dicta ſucceſsione & ſucceſsiue fieri non poteſt
a.d.Berengario Ceruellon deſcendentes ab illis fęminis exclu-
ſis neceſſario concludendum erit talem ſucceſsionem ſpecta-
re ad.d.Gulielmum Galcarandum de caſtro,& de pinos deſcen
dentem per lineam maſculinam a.d.Petro Galcarando filio ſe-
cundo genito.d.Petri filij primo geniti dictorum domini Ber-
nardi & Alduntiæ, eſto quòd ſit tranſuerſalis, cum ſimus &
uerſemur in ſucceſsione,uel feudalium, uel rerum habentium
naturam feudalium, ut apertiſsimè ſuperius oſtendimus.
82 ¶ † Quibus non habet obſtare ſi opponeretur talem conſtitu-
tionem ſucceſsiõis ſapientem naturam fideicommiſsi non exce
dere quartum gradum ab ipſis conſtituentibus, ſecundum An
gel.in §.nos autem.in authen.de reſtit.fideicommiſſ.& Alexan.
83 conſil.lvj.in princip.uolumin.primo cum concordantijs. † Et
quoniam .d. Philipp. Galcarandus ad quem peruenerunt di-
cta bona tanquam primo genitum maſculum reperitur con-
ſtitutus vltra quartum gradum a prædictis . d. Bernardo
& Alduntia conſtituentibus tale fideicommiſſum, uidetur

hac de cauſa illud eapiraſſe ita ut ipſe. d. Philippus ultimo de-
functus non dicatur aſtrictus tali fideicommiſſo,& conſequen-
tet ꝙ libere potuetit diſponere ſuo arbitrio de dictis bonis tan
quam liberis peruentis ad ipſum & non aſtrictis aliquo fideicō-
84 miſſo,argu.dictæ.l.In re mandata cum uulgarib.¶ †Ceſſat nan
que obiectio ex deductis per Petr.de Anch.conſi.aavj.quem re
fert & ſequitur Dec.adducens alias deciſio.conſi.cccxaj. In cau
ſa Alea. col. j.ubi uolunt obiectionem procedere quādo ſolum
& ſimpliciter fuiſſet ſacta prohibitio alienationis,at quando di
recto relinquitur deſcendētibus, nt eſt in caſu præſenti, tunc in
85 infinitū,& perpetuo durat fideicommiſſum,& diſpoſitio.†Pro-
nt etiam nam prædicti conſtitueures moti fuerunt illa de cauſa,
ut prædicta bona perpetuo conſeruarentur in eorum familia.&
agnatione de caſtro,& de pinos,quæ cauſa debet perpetuo dura
re,& ſine temporis præfinitione ultra quartum gradum quia a-
lias familia,& domus non conſeruaretur ſecundum Soc.cōſ.aij.
col.pe.& conſi.aliij.& conſi.lvij.In cauſa,col.j.uol. iij. & Dec.
86 conſi.aaxviij.inprin.& col.ij.& iiij.uer.ſed tamen his.† Et quo
niam prædicti diſponentes conſiderarunt maſculinitatem,& cō
ſeruationem bonorum in familia neceſſario uoluerunt omnia
requiſita ad eam ſine quibus illa cōſeruatio durare non poteſt,
ad no. in l.ij.ff.de iur.om.iu.& in c.præterea.de off.deleg. & per
87 Soc.d.conſi.lavij.& Dec.d.conſi.axxviij.col.ij. † Et talis cauſa
conſiderata per ipſot diſponentes,& qua fuerunt moti ad indu
cendum tale fideicommiſſ.conſideranda eſt,& attendi debet, ut
extendatur ultra.iiij. gradum, cum fideicommiſſa amplientur
extendantur ac declarentur per rationem,& cauſam quibus di-
ſponentes fuere moti ad illa faciendum,quod ſolum attendi de
bet.l.cum pater.§.dulciſsimis,de leg.ij.ubi Bar.& alij,& per So
ci.conſi.xliij.col.j.uer.nam ratio generalis,uol iij.& conſi.laa-
vij.nu.ij.eod.uol.Franc.de Cur. conſi.aliij.col.v.in fi.& conſi.
xliij.Sæpe reuoluta,col.pen.& conſi.lxxa.Recte.col.ij.uerſi.ſed
præmiſsis,& eſt bona deciſ.Bar.in l.pater filium.§.fundum, de
leg.iij.& Pau.de Ca.conſi.cclxiij.Circa, in ſecūdo dub.col. pe.
uer.ſed ad primum, & Dec. conſi. ccclaaavj In controuerſijs,
88 col.ij.& ſeq.†Vbi uolunt ꝙ prohibitio alienandi ea ratione, &
cauſa efficitur perpetua, & tranſgreditur perſonas prohibitas,
quando facta fuit ea de cauſa,ut bona conſeruarentur ī familia,
ſequuntur Alea.in l.filiusfa.§.diui.de leg.j.Io.Cro.ibi car.ia.&
89 x.uer.quæris demum Bar.& uer.aliquando & tertio. † Prout ēt
qnoniam recte conſiderando dictam conſtitutionem ſucceſsio
nis tale onus,& grauamen fideicommiſsi potius vr̄ eſſe apposi-
tum ipſis bonis quàm perſonis & bona ipſa vīr grauata, ut per
ueniant ad maſculos,& non ad fœminas pro conſeruatione fa-
miliæ,quod grauamen fideicommiſsi afficit ipſa bona quocun-
que uadant,& omnes perſonas illa poſsidentes, ita ut cenſeant
grauatæ tali fideicommiſſo,ſm Bar.in l.peto.§.fratre,col.ij.uer.
uenio ad quartam,de legatis.lj.& Bal.& Saly.col.pen.in l.preci
bus.C.de impube.cum alijs adductis per Fran.de Cur. conſi.lj.
Super teſtamento,col.xj.uer.accedat ad præmiſſa, & conſi. alij.
Quia inquit,col.ij.& a.uer.& potiſsime,& uer.ſeq.& Soc.cōſi.
lxij.nu.xij.& conſi.xij.nu.xiij.uol.iij.& cōſi.ccl.In cauſa, in fin.
90 uol.ij.¶ †Quod utique etiam ſuadet,dum prædicti conſtituen-
tes uoluerunt ſuccedere primogenitum maſculum, & alios de-
ſcēdētes ab illo de maiore ad maiorē hoc ē de primo genito ad
primo genitū, ut ſup.probauimus,& de hærede in hæredē,&de
deſcendente in deſcendentem,& ſic de antiquiore in antiquio-
rem maſculum, per quæ uerba inductum fuit fideicommiſſum,
& onus reale,& perpetuum,ut tradunt omnes in l.fi. C. de uer.
ſig.& Soc.ꝯſi.xliij.Viſis,uol.iij.& conſi.lj.Viſa,col. fin.& conſi.
lxij.nu.ij.& aij.uol.iiij.ac ēē ꝯſi.lvij.In cauſa,col.j.uol.iij.iunctis
no.per Bar.in ꝯſ.lj.Salumbeue,& Bal.conſi.cxav.Viſo, uol. iiij.
91 & Dec.d.conſi.xxxviii.nu.iiij.& vj.†Ad quod fideicommiſſum
uocati etiam apparent actiue maſculi de familia dictorum con-
ſtituentium gradatim,& ſucceſsiue, & ultra quartum gradum,
ſic dictus.d. Gulielmus Galcarandus de caſtro, & de pinos, ut
tradunt omnes in d.l.fi.C.de uer.ſig.& in l.Gallus.§.quidam re-
cte.ff.de libe.& poſth.& in l.cum ita.§.in fideicommiſſo,& l.u-
num ex familia,& d.l.peto.§.fratre,de lega.ij.& in alijs locis ſu
92 perius citatis.†Illa enim qualitas,maſculus primo genitus, & il
la uerba deſcendentes de maiore in maiorem, comprehendunt
oēs in infinitum deſcēdentes maſculos, ex primo genito illorū
conſtituentium,ac ſi perpetuo fuiſſet in familia relictum, & ꝑ̄ter
ipſum do.Guliel.d.l.fi.& per Soc.d.conſi.xliij.uol.iij.& conſi.lj.
93 col.fi.uol.iij.& Dec.d.conſi.xxxviij.col.ij.& per totum,† alias
.n.ſi perpetuo actiue,& paſsiue fideicommiſſum non eſſet indu
ctum fruſtratorie,& ludibrio prædicti conſtituentes conſideraſ
ſent primo genituram, maioricatum maſculinitatem, & ꝙ bo-
na perpetuo conſeruarentur in familia, & agnatione, ꝫ ea quæ
habentur in l.ſi qñ,de lega.j.& in c.ſi papa,de priuil.li.vj. & per
Bal.in rub.C.de contrah.emp.in ix.q.& per Iaſ. in l. aie prætor,
94 in prin.ff.de iur.iur.†Sequitur igitur neceſſario ex prædictis. d.
Philippum Galcarandum ultimo loco defunctum ſine filijs ni-
hil potuiſſe diſponere de dictis bonis ſubiectis fideicommiſſo
nec per actum inter uiuos,nec per actum ultimæ uoluntatis, ut
habetur in l.fi.§.quia,& in auth.res quę.C.communia,de leg.&
fideicom.& in l.Marcellus.§.res quæ.ff.ad Trebel.& plenè tra
ditur per omnes in l.ſi ita ſtipulatus.§.ea lege.ff.de uerb. obl.&
in l.lege.C.de condi.ob cau.& diffuſius in d.l.filiusfa.§.diui. de
95 lega.j.†Minus etiam obſtat ſi diceretur prædictos conſtituen-
tes dictam ſucceſsionem bonorum noluiſſe ab ea perpetuo ex-
cludere fœminas,ſed ſolum reſpectu primogeniti ipſorum, nā
uocauerunt deſcendentes ab eo, & deſcendentium appellatio-
ne ueniunt etiam fœminæ ut ſupra deduximus,quæ ab illo pri-
mo genito dicuntur deſcendere per lineam maſculinam. l.j.C.
de ſuis & legiti.cum alijs adductis per Soc.conſi.lj.Viſa.nu.j.&
vj.uol.iiij.quæ etiam fœminæ deſcendentes ex maſculo agnatæ
dicuntur & de familia, ſm iura & decil. uulgar. Tollitur nan-
que obiectio,tum quia prædictæ.d.Elieta,& Ioanna, iam legitti
mè fuere excluſæ a.d.Philippo Galcarando el bueno,ſuo fratre,
& primo genito,& a.d.Philippo primo genito ultimo loco de-
functo,quo fit,ut perpetuo fuerint excluſę,nedum ipſę, ſed de-
ſcendentes ab eis, & ꝑ̄r excluſus fuerit ipſe don Berengarius
Ceruellon,ut ad plenum ſuperius deduximus & quia in præſen
ti, dictæ fœminæ non reperiuntur in rerum natura,& conſequē
ter in eis mortuis,ceſſauit agnatio,& familia de caſtro,& de pi-
nos,& ipſe don Berengarius alterius, et diuerſæ eſt familiæ, ut
ſunt deciſ.apertę ſuperius relatæ,merito de linea,agnatione, de
ſcendentia,& familia prædictarum fœminarum,nulla habenda
eſt conſideratio.Præterea ly.uer.deſcendentes ab illo primo ge
nito,conſideratis uerbis præcedentibus, & ſequentibus prola-
tis per dictos don Bernardum,& Alduntiam,& conſiderata mē
te ipſorum,non uerificantur niſi in maſculis deſcendentibus,vt
apertiſsimè ſuperius fuit deductum & probatum, & deſcenden-
tes ab illo primo genito debebant eſſe cum illa qualitate maſcu
linitatis,quę prorſus ceſſat in ipſis fœminis propter illud uer.de
ſcendentes,non poſſunt ſe iuuare,cum non habeant illam qua-
litatem maſculinitatis,& a fortiori minus deſcendentes ab eis.
96 † Quando enim quis uocatur cum aliqua qualitate, ad hoc, ut
admitti poſsit, neceſſe eſt,ꝙ eam qualitatem habeat, quæ uerifi
canda eſt in primis alias ceſſat diſpoſitio,ut tradit Io.An.in c.j.
de homic.lib.vj.& Bar.in l.j.§.ait prætor.ff.ne quid in flu. pub.
cum alijs relatis per Fran.de Cur.conſi.lix.col.vij.in prin. & cō
ſi.lxxiij.col.ij.& conſi.lavj.col.xxj.in fi.Soc.conſi.lv.in cauſa,in
prin.& conſi.lxiij.col.iiij.circa fi.uol.j.& Dec.conſi.ccxxij.uiſo,
nu.ij.& conſi.cclaj.ſuperioribus,nu.ij.& conſil. cccIvj. in cauſa,
97 nu.iiii.cum ſi.†Nec etiam obſtabit, ſi dicatur, talem conſtitu-
tionem ſucceſsionis,loquentem de maſculis primo genitis,de-
bere intelligi eo caſu,quo maſculi deſcendentes haberent ma-
ſculos,ſecus ſi non haberent. Iſte.n.caſus tanquam omiſſus de-
cidendus remanet ſm diſpoſitionem iuris communis,ita uocan
tis fęminas ſicut & maſculos,ad no.in l.commodiſsimè.ff. de li
be.& poſth.cum uulg.iunctis traditis per Bart.in l.ij.§.ſi ſint.ff.
ad tertul.& per doc.in l.uenia.C.de in ius uocan.& per Abb. in
98 c.dilecti,col.iij.de arbit.† Nam caſus præſens non fuit omiſſus
quinimmo expreſſus,cum illi conſtituentes uocauerint maſcu-
los,excludendo fęminas,& in dictis bonis conſtituerint iura pri
mo geniture,& maioricatus, feceritque ſucceſsionē illam ad
inſtar feudaliū,quib.cōſideratis, caſus excluſionis fęminarū nō
fuit omiſſus,immo expreſſus,ut deduximus ſuperius,conſidera
tis uerbis,& mente diſponentium,ut in ſi.dicit gl.in uer.Italiæ
in c.j.de tempo.ordi.lib.vj.& gl.in uer.ligatur.in cle.j.de elec.
Bal.in l.de quibus.ff.de legi.Iaſ.in auth.quas actiones.C.de ſa-
cr.ſan.eccl.Fely.in c.translato,de conſti. & in terminis noſtris,
99 ita obiectioni reſpondet Dec.d.conſi.xv.colu.fi.† Prout etiam
caſus præſens expreſſus dicitur,conſiderata cauſa, & mente di-
ſponentium,qui ſi de hoc interrogati fuiſſent,utiq; iſtud expreſ
ſiſſent,& idō haberi debet ꝓ expreſſo, iuxta tex. in l. Titius.§.Lu
cius.ff.de lib.& poſth.ubi Bar.& alij no.& ſm gl.in l.tale pactū
§.fi.ff de pac.& p'ura adducit Fran.de Cur.conſi.lj.col.ij.& ij
& d-

100 & dixi ſuperius.†Nec etiam obſtabit dictum Bal.in l. in mul-
tis.ff.de lta.homi. Volentis fœminam tunc excludi per conſue-
tudinem, ſeu diſpoſitioнē vocantem primò genitos qn̄ extaret
maſculus,tum quia tex. ille hoc non probat, tum etiā quia ipſe
loquitur,quando bona poſſent ad fęminas deuenire,quod pror
ſus ceſſat in caſu p̄ſenti,in quo fœminæ a quibus deſcendit don
Berengarius fuere legitimè,& perpetuo excluſę,vt.ſ.Tum etiā
quoniam tales fœminæ ad ſucceſsionem iſtorum bonorum,nul
lo pacto poterant venire,conſiderata forma dictæ ſucceſsionis,
vt fuit oſtenſum. Tum quoq; qm̄ adeſt maſculus deſcendens ex
illo primo genito conſtituentium,qui licet trāſuerſalis ſit,tamē
ad ſucceſsionē uenit excluſis fœminis, ſiue conſideremus dicta
bona,& ſeudalia, ſiue conſideremus illa redacta ad naturā feu-
dalium,vt de ſingulis ſupra locuti ſumus.¶ Vlterius non habet
obſtare ſi diceretur, q.d.Petrus Galcarandus filius ſecundo ge
nitus.d.Petri Galcarandi primi, fuit excluſus a don Philippo
Galcerādo eius fratre, & primo genito dicti.d.Petri filij dicto-
rum.d.Bernardi, &.d.Alduntiæ, & conſequenter ſemel exclu-
ſi,perpetuo iudicari debent excluſi, & ipſi, & alij deſcendentes
a dicto. d. Petro ſecundo genito, & ſic iſte don Gulielmus de-
ſcendens ab illis,iuribus,& deciſio.quibus ſupra.¶ Nam aduer
tendum eſt quoniam illi primi conſtituentes hanc ſucceſsionē
bonorum cum iure primo genituræ,& maioricatus, & ad illam
vocantes maſculos,& excludentes fœminas,& deſcendentes ab
eis,alia de cauſa iſtud non conſtituerunt,nec fecerūt,niſi vt bo-
na prædicta conſeruarentur in familia agnatione dignitate, &
honore illorum de caſtro,& de pinos,& perpetuo, ut ſupra aper
tè probauimus,quo fit,ut primo geniti maſculi, deſcendentes,
ex illo. d.Petr. primo genito haberent excludere alios ſecundo
genitos,& deſcendentes ex ipſo, non ſimpliciter, & perpetuo,
ſed limitate,& conditionaliter,hoc eſt quouſque adeſſet maſcu
lus deſcendens,ex primo genito illo,quo deficiente, noluerunt
excludere maſculos deſcendentes ea ſecūdo genito,quinimmo
illos admiſerunt,vt effectum ſortiretur cauſa propter quā con-
ſtituerunt talem ſucceſsionem,vt per eā bona illa conſeruarent
in familia,& agnatione de caſtro & de pinos. Si enim illud cōce
deretur ſequeretur contrarium eius,quod dicti cōſtituentes ſta
tuerunt,ſed, quod dicta bona tranſirent ad extraneas familias,
ſecundum quod ordinaſſet Philippus Galcarandus moriens ſi
ne liberis, & primo genitus deſcendens ab illo primo genito,
101 † & excluderentur deſcendentes maſculi ex familia, & agna-
tione prædicta illius.d.Petri ſecundo geniti illius primeui, qđ
minimè admittendum,nec recipiendum eſt, vulg.l. nam ad ea.
102 ff.de cond.& demon. † Quibus conſideratis, ſatis conſtat di-
ctum do.Petrum ſecundo genitum,& deſcēdentes ab ipſo a ſuc
ceſsione dictorum bonorum fuiſſe excluſos,non perpetuo, ſed
temporaliter,& cōditionaliter, quouſq; extaret primo genitus
deſcendens ab illo primo genito, quo deficiente prout in caſu
noſtro defecit ipſi non cenſentur eſſe excluſi,quinimmo eo ca-
ſu vocati.vt plura ad id adducit Soc. conſil. xix. pro deciſione,
col.ij.& iij.vol.j.poſt Alex.conſi.xliij.conſideratis,vol.iij.& cō
ſil.xxxviij.conſideratis,col.ij.verſ.alia ratione,vol.ij. & in ſimi.
tradit Bar.in l.fi.ff.ad Tertul & Soc.conſi.acij.col.x vol.j. & cō
ſil.l.col.j.vol.iij.cū alijs relatis per Alb.Bru.in trac.q ſtan. ma-
ſcu.& c.x.arti.prin.q.v.ver.alio,& ij.caſu.Et ſuadetur iſtud con
cludenter, nam in feudo paterno, & antiquo,ſuccedunt filij,&
deſcendentes vaxalli feudatarij & feudum poſsidēris,& alij ma
ſculi deſcendentes ab ipſo, qui excludūt a tali ſucceſsione alios
agnatos tranſuerſales, qui agnati ab illis deſcendentibus ma-
ſculi & legitime excluſi, nō dicuntur propterea perpetuo exclu
ſi,ſed conditionaliter,& limitatè, quouſq; videlicet extarēt ma
ſculi deſcendentes ab illo vaxallo,& poſſeſſore feudi. Si autem
maſculi deſcendentes non extarent,ſed fęminæ,tales agnati nō
cenſentur excluſi,quinimmo tali caſu vocati,& excludunt illas
ſilias fœminas a ceſſante cauſa, & quia non fuere perpetuo ex-
103 cluſi ſed temporaliter,conditionaliter,& limitate. †Qui agna
ti tranſuerſales,eſto q legitimè ſemel fuiſſent excluſi a deſcen-
dentibus feudatarij poſſeſſoris,deficientibus tamen p̄dictis de-
ſcendentibus vaxalli poſſeſſoris,adhuc ſuccedunt etiam vltra ſe
primum gradum exiſtentes.c.j.§.hoc autem,qui feu.da.poſ.c.j.
§.hoc quoq;.de ſucc.feu.per Alex.& Iaſ.in l.certum.C. vnde le
giti.& Mod.pap.in tracta.de feu.in iij.parte prin.col.ij.verſ.cir
ca iſtam ſecundam,& col.j.verſ.ſucceſsiuè,& tradit glo.in verſ.
vſq;.in c.j.de ſucc.feu.& in c.j.in uer.cōſobrinus.de ten.march.
& Dec.conſ.lxxxv.col.ij.& per ſcrib.omnes in d.§.& quia uidi-
mus,& Fran.de Cur.conſ.xlviij.col.iij.& ix.& conſ. ſeq. col.ix.
104 & lvij.verſ.ſed in collateralibus. † Et quia ſumus in iure ma-
ioricatus, & ſic in ſucceſ. rerum habentium naturā feudalium,
& in quib. conſtitutum fuit ius primo genituręcontinentis in
ſe dignitatem,ut probauimus,in quib. ſucceſsionibus admittū
tur tranſuerſales in infinitum ſm̄ Bal.& alios in c.j.§.capitanei,
uer.item oppono,de feu.marc.& Bar.Cæp.in cau. acvj. eſt du-
bium,quem refert,& ſequitur adducēdo alias deciſ. Ant.Corſ.
in tra.de poteſt.reg.q.cvj. & alia adducit etiam Dec. d. conſil.
lxxxv.& in d.l.certū nu.ix.& Mod. Pap. in d.trac. de feu.in iij.
105 par.prin.col.ij.ver.limitabis tamen. † Et quāuis iſta feuda di-
gnitatum non ſint tranſitoria ad hæredes d.c.j. de feu.marc.ta-
men generali conſuetudine inductum eſt, ut ad hæredes tranſ-
106 mittantur. † Potiſsimè accedente conſenſu,& voluntate con-
cedentis,vel conſtituentis talia feuda, vt cōiter dn̄t oēs per illū
tex.in c.j.§.fi.de alie.feu.& in c.j. de feu. Marc. & Iaſ. in prælu.
feu.nu.cvj.poſt Ale.conſi.xxx.col.ij.& vij.nu.v.vol.j. & ſequi-
tur Iacobi.ī tract.de feud.col.ij.& iij.& Moder.Pap.in eo.trac.
107 in prima par.q.viij.col.ij. † Nec etiam obſtabit, ſi dicatur,q
in iſto iure primo genituræ,nepos deſcendens ex primo genito
præfertur patruo. ut refert Iaſ. citando alios in l. maximum vi-
tium.C.de lib.præteri.cum alijs citatis per Deci.cōſi.cccexliij.
in caſu,col.j.ij.& fina.& per Io.Lecir.in d.tract. de primo geni
108 tu lib.j.q.xxv. † Necnon,& poſthumus ex filio primo genito
excludit alios tranſuerſales, vt citando plures deciſio. conclu-
dere videtur idem Io.Lecir.in eo.trac.lib.j.q.xxvj.& alia ad idē
poſſent adduci in quibus habetur maſculum deſcendentem ea
primo genito excludere tranſuerſales. Iſtud enim conceditur,
nec inficiatur, q deſcendentes maſculi ex primo genito nō ex-
cludunt tranſuerſales, non tamen tangit obiectio conceſſa ca-
ſum præſentem,in quo prorſus ceſſan',deſcendentes maſculi ex
d.Petro primo genito,qbus deficiētibus admitti debent agna-
ti maſculi, deſcendentes ea.d.Petro ſecundo genito, & ſic ipſe
d.Guliel.licet ſit tranſuerſalis,ut probauimus,& faciunt addu-
109 cta per Dec.d.conſ.cccalij. ¶ †Vltimo non obſtabit,ſi dice-
retur inter iſtos tranſuerſales, & ſic.d.Gulielmum prætenden-
tem ſuccedere.d. Philippo Galearando, non eſſe locum primo
genituræ,nam in illis ceſſat,cum frater fratrem, & tranſuerſa-
lis tranſuerſalem non generet,vt dicit Io.Lecir.in d. tractatu in
ij.lib.q.iiij. dum loquitur de conſuetudine Pariſien. in vj. artic.
fol.clxxij.col.iij.adducens quā plures alias deciſio.& conſuetu-
dines,& eſt deciſ.And. de Iſer.in conſti. reg. Neapo. in ſucceſ-
ſionibus,in rub.de ſucceſ.nobil.in feu.col.iij.in uerſic. ſed ſi u-
nus eſt,cum uerſ.ſeq.plenè proſequitur Guliel.Monſer. in trac.
110 de ſucceſ.reg.dubio.j. † Et quia dicti conſtituentes uocarunt
ad ſucceſsionem primo genitum ex deſcendentibus primo ge-
niti,conſtituendo ius primo genituræ, quæ cū ceſſet in iſtis,me
rito ceſſare debet talis conſtitutio,vt ipſi tranſuerſales, & ſic.d.
Gulielmus ad ſucceſsionem non admittatur, cum nō ſit primo
111 genitus, iuxta nota.in l.iiij.§.toties,cū ſi.ff.de dam.īfec. † Tol
litur enim obiectio ex pluribus.Nam licet inter iſtos tranſuer-
ſales prætendentes ſuccedere & illum cui ſuccedirur,non detur
primo genitura,datur tn̄ ſucceſsio,trāſuerſales enim poſſunt il-
li ſuccedere,ut firmat expreſſe Io. Lecir. in d. trac. loco præal.
& And.de Iſer.ſ.citatus,& apertius idem And.de Iſer.in tit.de
112 natu.ſucceſ.feu.col.fi. † Aperte dicens,iſtud procedere qn̄ feu
da ſunt diuiſibilia,vt idē And.tenet in ti.de prohi.feu.aliena.p
Fed.§.præterea ducatus,& eſt gl.in d.conſti.reg.in ſucceſsioni-
bus,& tradunt doc.in c.licet,de voto, & in c.grandi. de ſuppl.
negli.præla.poſt gl.fi.ibi,& Bal.in l.ex hoc iure.q.vj.nu.v.ff.de
iuſti.& iu.Conſequenter ſuccedere poterit ipſe d.Guliel.& eius
fratres,ſi quos haberet,tanquàm collaterales,eſto q in ipſis ceſ
ſaret primo genitura,vt ſupra conſiderata,per deciſ.ſuperius ci
tatas,& ſic iſtis attentis,excludendus venit.d.Berengarius,ſuc-
113 cedens,& ueniens ea illis fœminis penitus excluſis. †Præterea
aduertendū eſt, q in caſu p̄nti,non conſiderabitur primo geni-
tura inter tranſuerſales prætendentes ſuccedere, & inter illum,
cui ſuccediтur,cū tranſuerſalis tranſuerſalē nō generet, ſed pri
mo genitura cōſideranda erit ſolum inter ipſos tranſuerſales,
qui prætendunt ſuccedere,ut non omnes admittantur, ſed ſolū
primo genitus ipſorum,& iſto caſu ſeruabitur conſtitutio pri-
mo genituræ,& feuda, vel bona prædicta redacta ad naturā feu
dalium ſm̄ voluntatē conſtituentium erunt indiuiſibilia,& in-
tegrè peruenient ad primo genitum illum tranſuerſalem, & ſic
ad ipſum.d.Gulielmum. Quod apertè probatur in d.c.licet, le

vo. vbi mortuo rege ſiue deſcendentibus, relictis pluribus fratribus, ad regnum quod eſt indiuiſibile, non ſuccedunt omnes fratres, ſed ſolum frater ſecundo genitus, & ſic alij ſucceſſiuè p ordinem, & ita expreſſe firmat ibi Abb. in v. not. poſt gl. in uer. priuandum, cir. fi. & ſequitur Ant. Corſe. in d. tract. de poteſt. reg. q ia. & apertius. q. a. ſentit etiam Bal. in d. l. ea hoc iure. q. vj. & And. de Iſer. in ti. de nat. ſucc. feu. dum conſiderat, an feuda quibus tranſuerſales ſuccedunt ſint diuiſibilia, vel indiuiſibilia, & apertius in d. §. præterea ducatus, col. ij nu. ij. verſ. qui ſunt iſti, dum uult, q in iſtis feudis indiuiduis, ſolũ ſuccedit maior natu, ſicut eſt in regno Neapolis, vbi viuitur iure Franchorum, in quibus ſolum maior natu ſuccedit, licet in Lombardia de cõ

114 ſuetudine aſſerat contrarium obſeruari. † Volens expreſſe, q in feudis indiuiduis, vt eſt in regno, & quando uiuitur iure Frãchorum, ut eſt in feudis regni Neap. maior natu ſolum ſuccedit, vt etiam habetur in deciſ. conſil. Neap. cxia. vtrum diſpõ, vt aperte iſtud ſequitur Guliel. Mouſer. in trac. de ſucc. reg. in j. dubio, col. vij. & viij. vbi plura adducit. Nec ꝓfectò alia rõne iſtud inductum eſt, ut ad primo genitum, & maiorem natu deueniãt, niſi ut dignitates conſeruentur, & non diminuantur per diuiſiones. d. c. licet, de vo. vbi omnes hoc tradunt, & eſt gl. fi. in c. ſi hæredes, extra de teſta. & alia adducũt Iaſ. in l. ſtipulationes nõ diuiduntur, num. aaaj. uerſ. concludo, de verbo. oblig. & Socin. conſi. clav. viſis, col. iij. verſic. j. aſpectu, & col. vij. & viij. vol. ij. & Franc. de Cur. coſil. lavj. ſapienter, col. x. verſ. capio alium articulum, & Dec. conſi. ccclxxxix. col. ij. & ſeq. Et qm̃ prędicti conſtituentes hanc ſucceſſionem bonorum hac de cauſa ſolum conſiderarunt in ea ius primo geniture, & maioricatus, quæ optime conueniunt, & adaptari poſſunt in perſonam dicti d. Gulielmi conſiderando, vt ſupra deduximus primo genituram, & ius maioricatus, in tranſuerſalibus. Merito omnibus circũſpectis, ipſe don Gulielmus ad ſucceſſionem dictorum bonorum admittendus venit, excluſo prorſus dicto don Berengario Ceruellon, rationibus, cauſis, deciſ. & iuribus ſuperius relatis.

Pariſ. Romæ,

SVMMARIVM.

1 *Decimæ, & noualia, ſpectant ad parrochialem eccleſiam, & eius rectorem.*

Fallit in caſibus infraſcriptis.

2 *Abbatiſſa, & conuentus monialium, poſſunt habere ius præſentandi in eccleſia parrochiali, præſcripti. tanti temporis, in cuius contrarium non extat memoria.*

3 *Præſentandi ius, tanto tempore præſcribi poteſt.*

4 *Abbatiſſa poteſt præſentare rectorem ad eccleſiam parrochialem.*

Et percipere decimas, dando certum quid rectori.

5 *Abbatiſſa etiam in diœceſi aliena, poteſt habere prædicta iura, ex præſcriptione tanti temporis. &c.*

6 *Abbatiſſa ex cauſa iuſta, & approbata cum conſenſu ſuperioris, poteſt uendere, & alienare ius decimandi, quod habebat in aliqua parrochia.*

7 *Talia iura uendita transferuntur in emptorem, ſicuti erant penes uenditorem, & num. ſequen.*

8 *Subrogatum ſuccedit in locum ſubrogantis.*

Decimæ minores, & maiores, quæ ſint.

9 *Religioſi in aliena diœceſ. poſſunt præſcribere ius decimandi, ut ipſi non cogantur ad ſoluendas decimas.*

10 *Item poſſunt præſcribere tale ius ſpatio annorum quadraginta, cũ titulo, ut ab alijs decimas percipiunt.*

11 *Quod à fortiori procedit in præſcriptione tanti temporis. &c.*

12 *Poſſeſſio tanquàm odioſa, operatur effectum circa poſſeſſum tantum, & nume. xiij.*

14 *Nec extenditur ad caſum ſimilem.*

15 *Ius decimandi præſcriptum, quo ad decimas antiquas, non extenditur ad noualia.*

16 *Fallit niſi in contrarium adſit iuſta, & rationabilis cauſa.*

17 *Cauſa iuſta, & rationabilis iſto caſu, quæ ſit, & nu. 18. & ſeq.*

19 *Poſſidens ius decimandi uniuerſaliter in tota diœceſi, etiam uidetur præſcripſiſſe ea quæ de nouo creantur.*

20 *Præſcriptio iſto caſu extenditur.*

Priuilegium exigendi decimas, extenditur etiam ad noualia, & num. xl.

Idem dicendum quando ultra præſcriptionem adeſſet priuilegium.

21 *Decimæ non debent ſolui rectori, ſi priuilegio reperiuntur concessæ alteri.*

Ius decimandi in aliena diœceſi, per priuilegium poteſt concedi alteri, & nu. xxij.

22 *Priuilegium circa decimas, concedi poteſt, ut non ſoluantur, prout etiam concedi poteſt, ut exigantur in aliena diœceſi.*

23 *Priuilegium non extenditur ad futura regulariter, ſed ſtrictè eſt interpretandum & nu. 28. & 32. declaratur.*

24 *Fallit quando conceditur circa decimas exigendas.*

25 *Priuilegium læſiuum iuris alterius, reſtringi debet, & non extendi, maxi. ſi lædit ius parrochialis eccleſiæ circa decimas, & nu. 38.*

26 *Fallit quando eccleſiæ parrochiali concederetur aliquid, quod ſufficeret, & num. 27.*

29 *Priuilegium à maioritate rationis extenditur, quando eius uerba proportionantur ad extenſum.*

30 *Noualia, quæ propriè dicantur, & num. xxxix.*

31 *Priuilegium concedens noualia, nedum comprehendit illa quæ erãt tempore datæ priuilegij, ſed etiam futura.*

33 *Religioſi ordinis ciſtercienſis in decimis percipiendis ſunt magis priuilegiati, quàm alij religioſi.*

34 *Priuilegium conceſſum ſuper decimis percipiendis, de noualibus, de quibus noualibus ſit intelligendum.*

35 *Priuilegium referens ſe ad poſſeſſiones, comprahẽdit omnes etiam nouas reductas ad noualia.*

36 *Referens continetur ſub relato, cum ſuis qualitatibus.*

CONSILIVM LXXIII.

1 LICET † Ius cõe velit decimas, & noualia ſpectare ad parrochialem eccleſiam, & eius rectorem. c. qm̃, & c. ſuggeſtũ. c. cum contingat. c. apoſtolicę de decim. & quę in c. transmiſſa, & in c. ad aures, de ꝓſcri. cum ſi. Tamen in præſenti caſu, omnia, & antiqua, & nouralia ſpectant ad ipſum Reueren. Abba. & monaſterium, & nõ ad ipſum rectorem, pluribus ex capitibus, in iure, & in facto veriſſimis. ¶ Et primitus aduertendum eſt, q abbatiſſæ, & moniales chieſingue, antiquo tẽpore, in cuius ꝯrium non extat memoria habuerunt vti in præſentiarum hñt ius præſentandi rectorẽ in dicta eccleſia Meiſtoclen. vt cõſtat p confeſſionem aduerſarij & ẽt p ea iura per ipſum producta, tãgentia præſentationem, &

2 & inſtitutionem. † Abbatiſſa. n. & conuentus monialium, poſſunt de iure habere ius pręſentandi in parrochiali, vt eſt text. in c. ex literis, & ibi plenè nn. de iure pat. & quæ plenè hñr in c. cũ Bertoldus, de re iud. Eo maxime cũ in poſſeſſione ſeu quaſi dicti iuris præſentandi, abbatiſſa pro tẽpore exiſtens, & moniales dicti monaſterij, fuerint per tantũ tempus, in cuius ꝯrium non

3 extat memoria. † Quod ſolum ſufficeret, ẽt alio non docto, cũ præſcriptione tanti tẽporis indiſtinctè quæratur, maximè p perſonam eccleſiaſticam, ut plenè hr̃ per Fely. & alios, in c. cauſam, de præſcr. & per Abb. in rub. de iu. pat. & Mode. in rub. de iudi. col. antepe. & per Abb. in c. querelam, de elec. & in diſput. ſua Augerius, & per Car. in cle. ij. de iu. pat. cum ſi. ¶ Rurſus aduertendum eſt, q rector præſentatus pro tp̃e ab abbatiſſa, ad d. eccleſiã, nihil vnquàm percepit de decimis maiorib. & minorib. tam antiquis, quàm noualium, quę pro tẽpore contingebant ex prædijs, nec ex aliquo prædiorum conſiſtentiũ in tota dicta parrochiali, omnia. n. prædicta iura, antequàm fuiſſent vendita percipiebat ipſa abbatiſſa, & conuẽtus monialium, quod licite pcipere potuerunt cũ ipſa præſentaret rectorem, cui certũ quid ſufficiens conſtituebatur, reliqua omnia erant ipſius abbatiſſæ, &

4 monialium. † Quæ de iure procedunt, ut in c. auaritiæ, & in c. in Lateranen. & plenè in c. de monacia. c. extirpãdæ, de præb. & in c. j. eo. ti. lib. vj. & plenè in cle. j. de ſupp. negli. præl. & melius in

5 cle. j. de iu. pat. cum alijs concor. † Prout ẽt ex alio. d. abbatiſſa, & conuentus, licitè potuerunt percipere. d. iura ẽt in diœceſi aliena, ex præſcriptione tanti tẽporis, in cuius ꝯrium, non extat memoria, quæ præſcip. cauſat religioſas perſonas licite poſſe pcipere decimas in diœceſi aliena abſq; eo, q aliter de titulo doceatur. c. j. de præſc. lib. vj. & in fortiorib. terminis bo. text. in c. ad aures, de præſcr. & faciunt quę inferius dicentur. Rurſus aduertendum eſt, q do. Marg. tunc abbatiſſa. d. monaſterij ex cauſa iuſta, & probabili, interueniente tractatu, & alijs ſolennitatib. requiſitis, ac confirmatione ſuperioris, vẽdidit Reuerẽ. Abbati tunc exiſtenti in monaſterio Eboracen. oĩa prædicta iura decimãdi in villa, & parrochia. d. eccleſiæ Meiſtoclen. patet per

instrumenta

Inſtrumenta venditionis, & per literas confirmationis tunc Re
6 ueren.dñi legati de latere. † Quæ oĩa de iure potnerũt fieri.aij.
q.ij.c.ſine exceptione,& in ti.de reb.eccl.nõ alien.c.fi.& eo.tit.
7 lib.vj.& in cle.ſeri: per totũ. † Ea quo titulo oneroſo,quicquid
iuris,quo ad percipiẽdas.d.decimas, in d.parrochia erat penes
d.abbatiſſam, & conuentum, omne illud tranſlatum fuit in di-
ctum Abb.& monaſterium Eboracen.tanquàm in ſingularem
ſucceſſorem.l.inriſgentinm.§.pactorum.l.ſi cum emptore, & l.
ſeq.l.& hæredi §.fi.l.qui in futurum.§ fi ff.de pac.& lere per to
tũ titulum de emp.& vend.ff C.& extra,& eſt in puncto tex.in
l.dolia.§ fi.ff.de contrahen. emp. & ibi allegantur concor. per
8 gl.†Ad quod vulgata reg. ſubrogatnm ſuccedere in locum ſur-
rogantis.l.ſi eum.§.iniuriarũ.ff.ſi quis cautio.&.l.certi cõditio,
in prin ff.ſi cer.pet. ſicuti ergo abbatiſſa, & cõuentus monialiũ
licite in.d parrochia,& villa percipiebant,& perceperunt ante
dictam venditionem decimas maiores, & minores, de quibus
in c.cum in tua, de decim. nedum antiquas ſed etiam de noua-
libus,quæ pro tẽpore contingebant in dicta parrochia, pariter
Abbas,& conuentus monaſterij Eboracen. ſuccedentes ex di-
cto tit. venditionis validæ, licitè potuerunt percipere, & poſ-
ſunt ex iure ad eos deuoluto,& tanquam ſubrogati, omnes de-
cimas maiores,& minores,tam antiquas,quàm de nouallibus, q̃
pro tempore contingebant in dicta parrochia, quod clarius llã
9 tibus prædictis deducitur, & oſtenditur. † Poſſunt enĩ religioſi
in dioceſi aliena ꝓſcribere decimas & hoc dupliciter, primo vt
ipſi religioſi nõ cogantur ad ſoluendum decimas, & iſta nõ eſt
materia præſens,ſed de ea habetur in c.de quarta, de præſcr. &
10 late per Sũmiſt.in ver.decima. †Inſuper poſſunt in dioceſi alie
na ꝓſcribere decimas, ut ipſi eas percipiant ab alijs decimanti-
bus,quod fieri poteſt ſpacio.xl.ann.cõcurrente tit. vt in d.c.ad
aures,& ibi ſcrib.& in c.cum contingat, & in c.dudum, de de-
11 cim.& quæ not.in c.quid ſit per nouale,de uerb.ſig. †Et qñ iſta
præſcriptio inducta eſt per tantum tempus, in cuius cõtrarium
non extat memoria a fortiori procedunt,abſq; eo, ꝙ probetur
titulus,vt eſt text.in c.j.& ibi latè ſcrib.de præſcri. lib.vj. & per
Cardi.conſi.cxiiij.dico Petrum non audiendum,circa fi.et quę
pulchrè adducit Fel.in c.ſi diligẽti,col.vij.de præſcr. cum alijs
12 concor.et Card.conſi.lxxviij.conſultus ego Franciſcus. †Nec
dicatur prædicta procedere in prædijs dictæ parrochiæ ex quib.
percipiebatur decima, ſecus autem in prædijs, et in nouallibus
in quibus nunquàm Abbas,et conuentus perceperunt, et in il-
lis nunquàm poſſiderunt ius decimandi,et ſic reſpectu prædio-
rum non poſſeſſorum præſcriptio non debet eſſe in conſidera-
tione,cum ſit odioſa conſequẽter reſtringibilis.c.odia. de reg.
13 iu.†Et in tantum cenſetur præſcriptum,quantum apparet poſ-
ſeſſum.l.j. §. ſi quis hoc interdicto.ff. de itinere actuq; priua. l.
14 denique,cum.l.ſeq.ff.ex quib.cau. maio. † Et præſcriptio ipſa
non ſit extenſibilis,etiam ad caſum ſimilem,ut plenè per Fel.in
c.auditis,col.vj.de præſcr.et facit tex.in l.quod meo.§.fi. ff. de
acq.poſſ.et ibi latè ſcrib.et per Bar.in l.ſi publicanus.§.fi.ff. de
15 publ. † Et in puncto,ꝙ non extendatur ad noualia eſt tex.in d.
c.cum contingat,in fi.et ibi latè ſcrib.et facit tex. in d.c.cum in
tua, de decim. et ad idem in puncto eſt tex. in c. ſtatuto, in fi.
16 de decim.lib.vj.cum alijs ſimi. † Nam prædicta obiectio tolli-
tur in caſu noſtro,per text.in d.c.ſtatuto.§. fi. q dicit obiectio-
nem procedere niſi in contrariũ ſit cauſa rationabilis, et ad idẽ
eſt tex.in d.c.cum cõtingat, in fi. qui diſponit præſcriptionem
ſuper decimis antiquis extendi ad noualia ex cã rõnabili,et ibi
17 Io.And poſt Hoſt.†Et Card.Butr.et Cap.dicunt cauſam rõna
bilem eſſe,qñ ex ꝓdijs noualium percipiebatur aliquid,puta q̃
erant paſcua,valles et canneta,quæ poſtmodum reducuntur ad
culturam,tunc ex iſtis debetur decima,ſicut de antiquis præſcri
18 ptis.†Et Abb.ibi dicit,cauſam rationabilem eſſe,qñ omnia præ
dia villę erant decimabilia, tunc enim præſcriptio ſuper anti-
quis extenditur ad noualia, ſed ut in facto percepi omnia præ-
dia villæ eccleſiæ Meiſtocleñ.fuerunt, & ſunt decimabilia, ab-
batiſſæ,& monialibus prædictis,& ſucceſſiuè Abbati, & mona
19 ſterio Eboraceñ. ergo &c. † Prout, ex alio tollitur obiectio,nã
in prædijs dictæ parrochiæ nullus rector in dicta eccleſia perce
pit,ſeu poſſedit aliquas decimas, nec maiores,nec minores,nec
de antiquis,nec de nouallibus,ſed omnia prędicta perceperunt,
& poſſiderunt dicta abbatiſſa, & dictus Reueren. Abbas etiam
a rectoribus,vt ſupra,qui eum præſcripſerint ius decimandi vni
uerſaliter in tota dicta villa,& ſub vniuerſo,veniunt omnia quę
de nouo creantur,ut dicit Ant.de But.in d.c. cum in tua, & ibi
Abb.& Cap.Volentes,ꝙ licet præſcriptio ſit odioſa,tamen ex-
tenditur rõne iuris comprehenſi ſub illo vniuerſo,adducũt no.
in c.dilectus,de cap.mona. & illud vulga. ne eadem res diuerſo
iure cenſeatur, & hoc maxi. cum nullus alius ſit in poſſeſſione,
alicuius particularis,vt eſt in caſu noſtro,ad quod faciunt tradi
20 ta per Abb.conſi.lxxj.caſus talis eſt,vol.ij. † Prout etiam dicta
obiectio penitus euacuatur ex not.per gl.fi.in d c. cum contin-
gat, quæ exemplificando illum tex. dicit cauſam rationabilem
eſſe,qñ vltra præſcriptionem eſſet priuilegium,quo caſu præſcri
ptio ſuper antiquis decimis extẽditur ad noualia nunquàm poſ
ſeſſa rõne priuilegij, quod tanquàm fauorabile extẽdi debet vt
not.ibi doc.& in locis ſtatim allegandis, ſed in caſu præſenti vl
tra præſcriptionẽ eſt priuilegium conceſſum abbati, & conuen
tui conſequenter ſumus in claro, ꝙ extenſio debet fieri ad no-
21 ualia ẽt prædiorum nunquàm poſſeſſorum.¶ Secundo princi
paliter rectori nõ poſſunt ſolui decimę,qñ alteri reperiuntur cõ
ceſſę rõne priuilegij. Si enim Papa cõcedit priuilegium religio-
ſo percipiẽdi decimas in dioceſi aliena,vtiq; validum eſt, & per
illud præiudicatur rectori parrochiali in tm̃.ꝙ ſi ſimpliciter cõ
ceditur ſuper decimis habendis in tali dioceſi ẽt veniunt noua
lia.c.quia circa,de priuil.c.ex parte tua.el.iij.& per locũ a ſpãli
in c.tua,& infra,& ſcrib.ibi poſt gl. de decim. & bonus tex. in
22 d.c.ſtatuto,in prin.&.§ j.& ſeq. † Qui tex.nõ loquitur,qñ con
ceditur priuilegium non ſoluendi, quæ eſt materia.c.ſuggeſtñ,
& c.ex parte tua,in prin. de decim. cum ſim. circa quod eſt pri-
uilegium Slati præſentatum,ſed loquitur qñ conceditur priui-
legium religioſis percipiẽdi decimas in dioceſi aliena iſtud tã-
quàm fauorabile extenditur ad noualia,ita ſcrib. omnes in d.c.
tua infra,per locum a ſpãli,& in d.c.ex parte tua,el tertio,& ibi
Henri. Boich. qui exꝓſſe hoc dicit allegando not. per Hoſt. &
Io.And.in d.c.cum cõtingat,& ibi Abb.adducentes rõnem di-
uerſitatis inter præſcriptionem, & priuilegium, & faciunt not.
23 per Briai.in q. dominicali, quidam clerici decimas. † Nec ob-
ſtat,ꝙ priuilegium non debet extendi ad futura.c.cum capella.
24 de priuil.cum ſi. † Nam fallit iſto caſu,qñ priuilegium conce-
dit decimas,tunc extenditur ad noualia,per d.c.ex parte tua,&
per d.c.quia circa,& per tex.in d.c.tua,& infra per locum a ſpe
ciali,& per tex. in d.c. ſtatuto,in princ. ubi in puncto hoc dicit
Cap.& Philip.Fesn.poſt Io.And.ibi,& faciunt quæ infra dicũ-
25 tur. † Nec dicatur iſtud priuilegium tanquàm læſiuum parro-
chialis eccleſiæ,& eius rectoris debere reſtringi,iuxta not. in d.
c.ſuggeſtum,& in d.c.quid ſit per nouale,in fi.nam Io.And. in
d.c.quia circa,in fi.& Hoſt.& alij ſcrib. in d.c. cum contingat,
26 tollunt difficultatem. † Dicentes ſi parrochialis eſſet tenuis,ſi-
bi dandum foret aliquid,quod ſufficeret,pro quo in puncto eſt
27 tex.in d.c.ſtatuto,verſ.vbi autem. † Et quia dicto rectori tem-
pore quo fuit præſentatus per abbatiſſam, fuit aſſignata portio
competẽs,iux.nõt.in c.de monachis,de præb.cum alijs.ſ̃. alleg.
& caſu quo non ſufficeret, agere debuit ad ſupplementum, ut
expreſſe cauetur in dictis iurib.& nõ ad noualia, ut modo egit,
28 & inepte. †Et licet priuilegium regulariter ſit ſtricte interpre-
29 tandum.c.cum dilecti,de dona.cum alijs vulgar.†Tamen a ma
ioritate rõnis extenditur qñ uerba priuilegij pariter proportio
nantur, ut eſt in caſu noſtro, reſpectu decimarum præteritarũ,
& futurarum,ut eſt caſus in d.c.quia circa,& ĩ d.c. ex parte tua,
el iij.de decim.ubi ſcrib.& faciunt not. per Io. And. & alios in
d.c.ſtatuto,in prin.Quanto magis in caſu noſtro, in quo per in-
dultum,& priuilegium Inn. prædicto abbati,& monaſterio E-
boracen. nedum conceditur ius percipiendi decimas, ſimplici
ter,ſed in puncto percipiendi noualia,ut patet ex tenore ipſius.
30 † Et noualia non poſſunt dici niſi reſpectu futurorũ, ut eſt tex.
& ibi Ioã.And.& alij in d.c.quid ſit per nouale,& per Archi. &
31 ſcrib.in d.c.ſtatuti.in prin. †Quando enim priuilegium conce
dit noualia, tale priuilegium nedum comprehẽdit noualia quæ
erant tẽpore datę priuilegij,ab alijs non poſſeſſa, ſed ẽt futura,
text.eſt in d.c.ſtatuto,in prin.& ibi Io.And.Phil.Franc & Ca-
32 pra. † Dicentes,ꝙ licet priuilegium non extendatur ad futura
regulariter,vt.ſ̃.tamen ſm̃ ſubiectã materiam extẽditur, vt eſt
proprie materia noſtra per.d.c. quia circa, & per d.c.q.d ſit per
33 nouale. † Et eo magis prædicta procedunt, quia dictum priui
legium ſuper nouallibus eſt conceſſum religioſis ordinis Ciſter-
cieñ. qui in puncto de quo quæritur vltra alios religioſos, ſunt
priuilegiati, & prærogatiuati, ut recipiant per priuilegium no-
ualia ẽt integra & etiam ab alijs poſſeſſa,ut expreſſe dicit tex. ĩ
d.c.ſtatuto,in prin.& §.j.& ſeq. iuncto uerſ. religioſos tamen,
qui

qui verſ.ad omnia præcedentia refertur,ut ibi concludunt,& te
34 nent doc.omnes. † Nec dicatur priuilegium concedere noua-
lia,in locis tantú,in quib. antiquas percipiebant , quo fit, vt in
illis tantum percipere poſſunt,& nō in alijs.d.c.ſtatuto,in prin.
nam tollitur obiectio ex not.io eo.c.in uerſ. religioſos, qui re-
fertur ad omnia ſuperius dicta,ut ibi omnes tenēt. conſequēter
not,in d.c.ſtatuto,in prin.non habeat locum in priuil. conceſ-
ſo religioſis ordinis Ciſterci. vt eſt caſus noſter. Præterea certū
eſt moniales,& ſucceſsiuè abbatem , & conuentum Eboracēſ.
poſſediſſe decimas io toto territorio dictæ uillæ, & parrochiæ,
& omnia prædia etiam rectoris fuiſſe decimalia,ut.ſ. dictū eſt,
taliter ꝙ quando pro tēpore cōtingebat noualia fieri,illa a prę
35 dictis percipiebantur. † Quo fit,vt in toto territorio,& parro-
chia poſſederint antiquas,& etiam noualia integra, conſequen
ter priuilegium ſe referēs ad poſſeſſas oia prædia cōprehendit,
ut not.in d.c.ſtatuto,in prin.& ibi gl.io ver.nec alias,& verſ. &
pro ea,quas omnes ſequuntur,quæ hoc expreſſe ſentiunt,maxi,
cum nullus alius in d. parrochia poſſederit prædicta , nec partē
36 prædictorum. † Et referens continetur ſub relato cum quali-
tatibus ſuis.l.aſſe toto.ff.de her.inſti.auct.ſi quis in aliquo docu
37 mento.C.de edē.cum ſi. † Rurſus aduertendum eſt,ꝙ ſi dictus
rector vellet dicere priuilegium prædictum enormiter lædere
ecclesiam ſuam,conſequenter reuocandum, uel ſtrictè intelligē
38 dū.d.c.ſuggeſtū. † Vel aduerſus illud ſe debere reſtitui. d.c.q̄d
ſit per nouale,io ſi.cum ſim.repellendus venit cauſis , & cōoib.
de quibus.ſ̄.& etiam quia iam habuit competentia , iuxta.d.c.
de monacis,cum ſi.& eo quia ſibi prouidēdum eſſet.d.caſu,iux.
tex.in d.c.ſtatuto.§.vbi aūt,cū alijs.ſ̄.alleg.quæ oia in p̄ſenti iu
dicio ceſſant,nec conſideranda ſunt,cum ad prædicta non ege-
39 rit. † Rurſus aduertatur,nam aut conſideramus noualia , quæ
rector petit tēpore ſuæ petitionis,prout de neceſſitate conſide-
randum eſt. Et iſto caſu,non poſſunt dici noualia , nam in arti-
culis ſuis fatetur prædia de quibus petit noualia fuiſſe reducta
ad cultuiam,iam ſunt elapſi anni.xl.partim.xxx.& partim.xxv.
quo fit,ut conſiderando tēpus quo egit, non poſſunt dici noua
lia, per ea quæ dicit Abb. per illum text. in d.c. quid ſit per no-
40 uale, conſequenter iſto conſiderato, male egit. † Aut conſide-
ramus tempus dati priuilegij,& quia poſt eius datam fuere cul-
ta,illo tempore conſiderato,poterunt dici nualia,ad quæ pri
uilegium ſe extendit,ut.ſ. probatum eſt quinimmo illa expreſ-
ſe,& indiuiduo concedit,& futura ueniunt d.c.ſtatuto,in prin
cip.vbi Io.And.& alij. Et eo max. quia nullus alius poſſedit, &
quia paſtori,& rectori prædicto ,quando fuit præſentatus,fue-
runt aſſignata competentia.ut.ſ̄.quæ ſi non ſufficerent,debuit
agere,iux.not.in dicto cap.ſtatuto.§. vbi autem.

Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ſecunda,in qua nulla fit mētio de prima,conceſſa eidem perſona ſurreptitia eſt,& nu.4.5.6.11.& 54.*
2 *Gratia ſurreptitia redditur , ſi in ea nulla facta eſt mentio de iure ad rem competenti impetranti ex alia prima gratia etiam non ſortita effectum.*
3 *Gratia redditur ſurreptitia ſi impetrans tacet aliam gratiam ſibi factam etiam inualidam,& num.x.*
5 *Etiam ſi impetrans uelit renuntiare primæ gratiæ , & ſe offerat dimittere primam, & nu.6.*
7 *Gratia ſecunda in beneficialibus ſurreptitia eſt , ſi in ea non ſit ſpecialis, & expreſſa mentio de literis obtentis ad beneficia, nec ſufficit generalis, & nu.61.*
8 *Quæ ſpeciali nota digna ſunt, neglecta uidentur , ſi ſpecialiter non deſignantur.*
9 *Reualidatio ſecunda non faciens mentionem de prima redditur inualida.*
12 *De eccleſia unica minimè neceſſe eſt mentionem facere, nec propterea incurritur ſurreptio.*
13 *Et quid ſi una fuit temporalis tantum, an de ea ſit mentio facienda,& num.44.*
14 *In eadem eccleſia,quis non poteſt habere duas dignitates,& num.26.36.39.& 40.*
Gratia ambitioſa, & odioſa, ſtrictiſſimè eſt intelligenda.
15 *Gratia ſecunda obtenta lite pendente,uirtute primæ gratiæ, non faciens mentionem de lite ſurreptitia eſt, & nu.18.*
16 *Litis pendentia, an inducatur per commiſſionem cauſæ , & quanda, ſiue reſpectu actoris, ſiue rei,& num.18.*
17 *Motus proprius non ualidat gratiam factam lite pendente , ſi de ea nulla facta eſt mentio .*
19 *Poſſeſſionem quis habere dicitur , ſi per eum ſtat quo minus illam conſequatur.*
20 *Surreptio in beneficialibus ipſo iure gratiam reddit nullam .*
21 *A ſurreptione ſecunda gratia reſpecta prima non expreſſa,non eſt neceſſe quod quis conſequatur poſſeſſionem ex prima , nam ſufficit, quod habeat titulum , & ius.*
22 *Motus proprius, regulariter tollit uitium ſurreptionis.*
23 *Non tamen tollit defectum mentis , & intentionis.*
24 *Veroſimile non eſt,Papam concedendo gratiam,uelle detrahere honori, & dignitati alicuius eccleſiæ.*
25 *Surreptitia gratia iudicatur , ſi Pontifici fuiſſent expoſita ea quæ retraxiſſent eum à conceſſione,uel ſi non ita de facili conceſsiſſet.*
26 *Veroſimile non eſt,Papam uoluiſſe grauare eandem eccleſiam duplici collatione,& num.36.& 39.*
27 *Pontificis concedentis mens , & intentio principaliter eſt conſideranda .*
28 *Gratia in beneficialibus,ſtrictè intelligenda eſt,& in ea proceditur ex conſtellarata mente concedentis .*
29 *Motus proprius,neceſſario non includit ſcientiam concedentis.*
30 *Per aſſecutionem incompatibilis gratia extinguitur in beneficialibus .*
31 *Difficilius conceſſa tolluntur , quàm concedenda.*
32 *Gratia conceſſa contra intentionem concedentis eſt ipſo iure nulla.*
33 *Motus proprius,non tollit ſurreptionem in præiudicium tertij.*
34 *Gratia ambitioſa,& odioſa cenſetur,tendens in damnum tertij.*
35 *Et ſtrictiſſimè interpretanda eſt, & nu. præced.*
36 *Papa obitus uidetur prioris gratiæ, quando concedit ſecundam in eadem eccleſia, & nu.26.*
37 *Motus proprius non tollit inhabilitatem, nec inducit diſpenſationem incompatibilium,& nume.38.*
40 *Obtinens plura diſpenſatiuè,non poteſt impetrare aliud, & ſi impetrat nulliter agit .*
41 *Motus proprius , non tollit qualitates extrinſecas , & ſimiles defectus.*
42 *Motus proprius,non includit non uериſimilia.*
43 *Gratia redditur ſurreptitia , ſi in ea nulla facta eſt mentio de concordia, & penſione promiſſa.*
44 *Gratia ſecunda , non faciens mentionem de unionibus præcedentibus, redditur nulla .*
45 *Collatio de beneficio uiuentis, & ſic plenè , nulla eſt.*
47 *Fictio iuris,non tollit ueritatem.*
48 *Motus proprius non uenit contra ueritatem.*
46 *Gratia nulla eſt de beneficio uiuentis, niſi reualidetur poſt mortem poſſeſſoris,& ſequen.*
49 *Gratia non exprimens modum uacandi, ambitioſa eſt.*
50 *Prouiſio papæ de uacaturo regulariter non ualet .*
51 *Gratia habens clauſulam , ſi qua , ſeu quod uacat , ſeu uacauerit non faciens mentionem de prima uacatura , non comprehendit futurum modum uacandi per mortem in quo papa expreſsè prouidit alicui .*
52 *Gratia redditur nulla , ſi in ea nulla facta eſt mentio modi uacandi diſpoſitiuè , ſeu conditionaliter .*
53 *Proceſſus factus, & fulminatus , ſuper gratia reuocata , & nulla etiam iudicatur nullus .*
Poſſeſsio apprehenſa uirtute gratiæ , & proceſſus ſuper ea nulliter fulminati cenſetur nulla,& inualida, & ideo de nouo apprehendenda eſt uirtute gratiæ reualidata , & proceſſus denuo fulminandi .
54 *Duæ gratiæ non poſſunt obtineri, obſtante regula cancellariæ , nec quis poteſt illis uti etiam in reſeruationibus .*
55 *Clauſula non obſtantium , uel quod habeantur pro expreſsis . & c. non operatur plus , quàm motus proprius , nec tollit defectus de quibus ſupra .*
56 *Diſpenſatio ſecunda,non faciens mentionem de prima nulla eſt , & num.59.& 60.*
57 *Gratia ſecunda exprimens defectum illegitimitatis,adhuc redditur nulla , ſi in ea non ſit mentio de prima obtenta ad beneficium ſine cura .*
Gratia ſecunda additatiuè dicitur uenire ad primam.
58 *Concedens priuilegium,in recipiendis nouabibus, non uidetur concedere illis qui ueteres decimas percipiebant.*

CONSI-

CONSILIVM LXXIIII.

GRATIA ſuper dicta præpoſitura conceſſa præſa
to Ioanni inualida redditur, ſiue ſurreptionis vitio
ſiue alio iuris defectu, ea qua graria dictus Io. di-
ctam præpoſituram retinere nõ poteſt rationibus,
1 & cauſis infraſcriptis. † Primo in dicta ſecunda gratia, nulla ſa
cta eſt mentio de altera prima conceſſa præfato Io. de Schola-
ſtria eiuſdem eccleſiæ Cameraceñ. quæ ibidem digniras, ſeu of-
ficium exiſtit, quò caſu, ſecunda ſuper præpoſitura conceſſa ei-
dem, ſurreptitia eſt, cum prima non fuiſſet eatincta, ſed reman-
ſerit in ſuo robore, capitulo in noſtra, capitulo ad audientiam,
el ſecundo, capitulo ſi proponente, de reſcriptis, & per Rot. eo-
2 dem tir. deciſi. aaj. in no. † Ad quæ nota. per ſcribẽ. maximè Mo-
der. in d. cap. in noſtra, col. ij. Vbi de Iure ad rem competentem
non ſortito effectu, in ſecunda gratia facienda eſt mentio, alias
gratia ruit, pro quo, deciſ. Ro. in no. in tit. de reſcriptis. xaaiij. &
in titulo de præben. deciſ. axv. & per Io. And. in cap. ſi motu pro
3 prio, de præben. lib. vj. † Gratia enim redditur ſurreptiria ſi im
petrans in ea tacet aliam gratiam ſibi factam etiam inualidam,
ut tenet Hoſt. & Io. And in d. cap. in noſtra, & not. in capitulo
ſuper literis, de reſcriptis, & hoc quando vitio Impetrãtis id ta-
cetur, ut per Mil. in ver. gratia, uerſic. gratia beneficialis eſt ſur-
4 reptitia. † Ad quæ etiam ſecunda gratia non faciens mẽtionem
de prima ſurreptitia redditur, vt eſt bona deciſ. Ro. in no. xaj.
5 in titu. de reſcr. † Quod procedit etiam ſi impetrans velit pri-
6 mæ renunciare, ut per Innoc. in d. ca. in noſtra, & ibi ſcrib. † Et
etiam ſi offerat dimittere primam, ut per Ro. in no. dicta deciſ.
7 axxiij. in tit. de reſcri. † Gratia enim ſecunda in beneficialibus,
ſurreptitia eſt, ſi In ea non ſit ſpecialis, & expreſſa mentio de li-
teris obtentis ad beneficia, nec ſufficit generalis, per tea. & ibi
d. Ant. in c. ſi. de off. ord. ponit Cald. in d. c. in noſtra, & in c. ſi.
8 de offi. leg. lib. vj. & cle. ij. vbi gl. de off. ord. † Ad quæ nã ea quæ
ſpãli nota digna ſunt, neglecta cẽſentur, ſi ſpãliter non deſignan
9 tur, vulga. l. apud Labeonẽ. §. hoc edictum. ff. de iniur. † Præte-
rea aduertatur, ꝙ hic ſunt duæ reualidationes, & in ſecunda nõ
ſit mentio de prima, ergo ſecunda inualida. c. ad audiẽtiam, de
reſcr. ad quæ no. in c. ſi. de fil. presby. lib. vj. Ro. in antiq. deciſ.
10 cclxxa. † Ad quæ, nam gratia ſecunda non faciens mentionem
de prima & inualida, eſt ſurreptitia, ut per Rot. in no. xij. in titu.
11 de re iud. † Et ſecunda impetratio, & gratia nihil dicens de pri-
ma, & ſic de iſta Scholaſtria, ex quo Scholaſtria vnita erat cano
nicatui, ut. ĩ. ſurreptitia eſt, ut eſt deci. Belle. i ordine. dccxxaix.
12 † Quib. non ob. ſi diceretur, ꝙ in gratia non erat opus facere
mentionem de prima, & ſic de iſta Scholaſtria, ex quo Schola-
ſtria erat unita canonicatui, & præbẽdæ, & ſatis fuit facere mẽ-
tionẽ de canonicatu cui erat anneaa Scholaſtria, per iura vulg.
13 conſequenter non ſurreptitia, &c. † Nam conſiderandum eſt, ꝙ
dicta vnio fuit tẽporalis, & ad vitã. d. Io. c. nouit, ver. ne plus ca-
uiſſet, ne ſe. vac. & de iſta vnione, quæ eſt temporalis, & meri ſa-
cti, cuius papa potuit eſſe ignarus, & ad ſupprimendam ambi-
tionem. d. Io. iuxta. c. de multa, & extrauag. eaecrabilis, debebat
in iſta ſecunda gratia fieri mentio de iſta vnione præcedente,
dato ꝙ ſecunda gratia eſſet conceſſa motu proprio, ita Gemin.
in c. propoſuiſti, de reſcri. referunt, & ſequũtur Mode. in d. c. in
noſtra, in xxvij. corr. & non ob. motus proprius, ex quo præiudi
14 cat iuri tertij, ut. ĩ. & in puncto tenent Mod. loco pall. † Ad q̃
nã per. d. primã gratiam. d. Io. conſecutus fuit in eccleſia Came-
racẽ. d. Scholaſtriã, & ſic dignitatem, ſeu officium, ſi ſecũda gra
tia valeret, conſequeretur præpoſiturã, conſequenter, & aliam
dignitatem in eadem eccleſia, ꝑ quæ valde præiudicatur capi-
tulo canonicorum, & ordinario illius, qui priuantur iure eligen
di, & conferendi, quod eſſe non debet, & ideo. d. ſecunda gratia
tendẽs ad iſtud, tãquàm ambitioſa, ac odioſa, eſt ſtrictiſſimè in-
telligenda. c. quãuis. c. is cui, de prę̃b. lib. vj. potiſſimè cum indu
15 cat fraudẽ. d. c. de multa, & d. eatraua. eaecrabilis. † Nec obſtat
ſi diceretur, ꝙ per primas literas dictus Io. nihil obtinuit, nam
cum ipſe fecerit committere cauſam ſuper. d. Scholaſtria, & cõ-
miſſione obtenta ꝑñe pendente lite obtinuerit ſecundam gra-
tiam ſuper præpoſitura. d. ſecunda nulla eſt, & ſurreptitia, cum
de dicta litis pendentia, non facta mentio reperiatur, gratia. n.
impetrata lite pendente, non facta mentione de lite nulla eſt, &
ſurreptitia, ut no. Inn. in c. ſi. vt lit. penden. & per Rot. in no. tit.
16 de dolo, & contu. deciſ. xij. † Et In puncto noſtro, ſufficit ꝙ tẽ
pore impetrationis gratiæ reperiatur cauſa commiſſa, licet in
cauſa non ſit factus alius actus, nam ex ſola commiſſione inua-
lidatur, ut dicit tea. & ibi do. Ant. in c. cauſam quæ, il ſecundo,
de teſti. Quod procedit qñ. d. commiſſio fuit intimata, ut dicit
ibi do. Ant. & alij, & in caſu noſtro iſtud eſt, quia ipſe Io. cau-
ſam committere fecit, & ſumus in actore, & quo ad ipſum dici
tur lis pendere, ut per Rot. in no. de dol. & contu. deci. avij. &
Fel. in c. ſuper literis, col. viij. ver. limita primo, & quia decreta
17 fuit ciratio, iuxta no. In cle. ij. vt li. pend. † Et motus proprius
non ualidat gratiam factam lite pend. ſi de ea nõ ſit mentio, ut
concludit Mil. in ver. gratia uerſ. gratia ſi eſt ſurreptitia, de qua
materia per Mod. in c. cæterum, & c. ſuper literis, de reſcri. & in
18 c. j. de confirma. vti. uel inuti. † Præterea ad. d. Scholaſtriam, idẽ
Io. habet ius, maaime quia non eſt diffinitum de non Iure, vt
uult gl. in uer. beneficium, in d. c. in noſtra. Vnde cũ poſſit con-
ſequi ad velle ſuum. d. Scholaſtriam, & ſuper ea fecerit commic
tere cãm, quam proſequi modo non curat, ſed permittit ſtare
in pendenti, & ea pendente obtinuerit. d. gratiã ſuper præpoſi-
tura, ob aliud non poteſt colligi, ꝙ hoc faciat, niſi ut per frau-
dem, & dolum conſequatur præpoſituram, & demum reuerta-
tur ad Scholaſtriam, quod tollerandum non eſt, per. l. nemo ea
delicto. ff de reg. iur. Ad quæ bon. tex. in c. j. de renun. lib. vj. &
19 in l. ſponſæ. ff. ſol. ma. † Præterea cum per ipſum Io. ſtet quomi-
nus aſſequatur poſſeſſionem. d. Scholaſtriæ, habetur perinde ac
ſi eam fuiſſet aſſecutus. c. cum non ſtat. c. & pro poſſeſ. & ibi bo
na gl. de reg iu. lib. vj. ad quæ no. in l. iure ciuili ff. de condit. &
demon. Ea prædictis colligitur, nunquàm fuiſſe intentionis Põ
tificis, ſi prædicta narrata fuiſſent, concedere dictam ſecund. m
gratiam, ſuper præpoſitura, conſequenter inualida, & ſurrepti-
20 tia iudicanda eſt. † Quæ ſurreptio cũ ſimus in beneficialibus,
ipſo iure reddit gratiam nullam, ut uult gl. in c. ſi proponente,
de reſcrip. & in c. cum teneamur, de præb. cum alijs concor. fa-
21 cit. l. qui habet. ff. de reg. iur. † Ipſe enim Io. obtinebat dictam
præpoſituram, dato ꝙ non haberet poſſeſſionem, ex quo habe-
bat titulum, & ius, quod ſufficit, vt eſt glo. in uerſ. obtinendi, &
ibi docto. in c. j. de eo qui mit. in poſſ. lib. vj. Io. And. in c. capitu-
lum, de reſcrip. etiam ſi agatur in pœnalibus, clem. j. de pęn. cle.
j. §. quia nemo, ut li. pend. etiam quo ad inducendum incom-
22 paſſibilitatem. † Non obſtat ſi diceretur, omnia prædicta rue-
re, propter motum proprium, appoſitum in ſecunda graria, qui
motus proprius tollit ſurreptionem. & defectus ſupradictos. c.
ſi motu proprio, de præb. lib. vj. cle. ſi Roma. Pont. co. tit. in cle-
23 men. &c. † Nam obiectio prædicta penitus euacuatur, primo
quia licet motus proprius tollat defectum ſurreptionis, tamen
non tollit defectum intentionis, & mentis, & ideo licet nõ poſ-
ſit dari de ſurreptione, tamen ſemper dari poteſt de defectu in-
tentionis, ita glo. in d. clem. ſi Roma. & ibi ſcrib. Io. And. & alij
in d. c. ſi motu proprio, Moder. in c. cæterum, col. vj. c. ad aures,
col. iiij. & v. de reſcri. & per Rot. in non. tit. de præb. deciſ. vj. ꝑ
24 Belleme. deciſ. ccccla xv. & dccalvj. cum concor. † In caſu no-
ſtro, datur de Intentionis, & mentis defectu ergo. &c. Defectus
intentionis, & mentis, oſtenditur. Nam non eſt veriſimile, ꝙ ſi
Papa intellexiſſet primam unionem, & primam prouiſionem,
ꝙ conceſſiſſet ſecundam, & voluiſſet detrahere honori, & de-
cori tantæ eccleſiæ, iuxta nor. in c. deteſtanda, de conceſſ. præ-
ben. lib. vj. & ꝙ uoluiſſet applaudere ambitioni dicti Io. contra
25 dictum. c. de multa, & d. extrauag. execrabilis. † Si enim iſta fuiſ
ſent eapoſita Pontifici, ita de facili non habuiſſet ſecundam gra
tiam, ex quo de facili retraxiſſent Pontificem a conceſſione, uel
reddidiſſent ipſum difficiliorem, quæ omnia uiciant, & reddũt
nullam gratiam, vt habetur in c. poſtulaſti, in c. conſtitutus. c.
ad aures, de reſcri. c. cum noſtris, & ibi do. Ant. col. vj. de præb.
per Rot. in no. in tit. de reſcrip. deciſ. aavij. per Federi. In tract.
26 de permuta. benefi. q. iij. † Ad quæ, nam non eſt intentionis Pa-
pæ grauare eandem eccleſiam, & eandem collationem, duplici
collatione potiſſimè in perſona vnius Impetrantis. c. mandatũ.
27 c. literis. c. abbatem, de reſcrip. † Quæ intentio, & mens, princi-
paliter eſt conſideranda, ut patet in d. c. ad aures, & in d. c. in no
28 ſtra, & in d. c. ad audientiam. † Et in iſta materia, quę ſtricta eſt,
ut not. in c. ſuſceptum, de reſer. lib. vj. procedi debet ex conie-
cturata mente pontificis, ut pulchre concludit Soc. in l. ſi iam fa
cta. ff. de condi. & demon. & not. per gl. & ſcrib. in clem. j. de cõ
29 ceſſ. præben. † Et quia motus proprius, non importat ſcientiã.
l. fideicommiſſa. §. ſi ſeruo, il. ij. de lega. iij. & ibi Bald. & Rot. in
no. deciſ. cccxxaij. & Mil. in uer. gratia, uer. gratia non poteſt di
30 ci ſurreptitia. † Præterea ſi intentio papæ fuit, ut extinguatur
gratia

gratia pec aſſecutionem incompatibilis. d.c. de multa.d. extra-
nag. execrabilis clem.graui,de reſcri. quanto magis intẽtio ſua
eſt non concedere,cum difficilius,& turpius eijcitur, quàm nõ
31 admittitur hoſpes.c.& ſi Chriſtus,de iureiur. † Et difficilius tol
luntur conceſſa, quàm concedenda.c.quoties,de reſcr.lib.vj.c.
32 ij.de renunciatio.nota.in c.ſi electi,de electio.lib.vj. † Et ideo
cum ſit facta iſta gratia contra intentionem concedentis, eſt ip
ſo iure nulla,ſecundum Hoſt.in c.fi.de præb.Inn.in c.ij. de p̄b.
33 lib.vj. † Tollitur ẽt obiectio,ex quo motus proprius non tollit
ſurreptionẽ in præiudicium tertij,& per Io.And.& alios in d.c.
ſi motu proprio , & in d. cle. ſi Roma. & pleniſſimè per Rot. in
nou.deciſ.xxviij.in tit.de præb.de quo plenè per ſcrib. in d.c.ad
aures , in caſu præſenti vertitur ius tertij .ſ. præiudicium colla-
34 tionis ordinariæ,& electio capituli Cameracẽ. vnde.&c. † Et
ideo gratia prædicta,tanquàm ambitioſa, & odioſa, eſt reſtrin-
genda tendens in damnum tertij.d.c.quamuis,& d.c. is cui , &
in damnum eccleſiæ tendit , cum numerus dignitatum minua-
35 tur. † Ad quæ,nam gratia principis in damnum tertij ſtrictiſſi-
mè eſt interpretanda.c.quamuis,de reſcri.lib.vj.§. ſi quis a prin
cipe ff.ne quid in lo.publi.quod procedit etiam ſi ſit facta mo-
tu proprio,ut per Mod.in c.cauſam quæ,col.x.& in d.c. ad au-
36 res.col.iiij.& v.de reſcr. † Et quia papa videtur oblitus prioris
gratię ex quo non conſueuit ſcribere de duabus dignitatibus in
eadem eccleſia,pro uno, ex quibus præſumitur non fuiſſe inten
tionis ſuæ, tantum grauare dictum capitulum , & ordinarium,
& auferre prouiſionem aliorum pauperum clericorum.d.c. ad
37 aures. † Prout motus proprius nõ tollit inhabilitatem dicti Io.
ut not. Io. And.in d.c.ſi motu proprio,& ibi docto. & ideo non
inducit diſpenſationem incompatibilium,ut not. ibidem, & in
d.clem.ſi Roma.& in clem.per literas.eo.tit.& per Rot.in d.de
ciſ.vj.de præb.qui Io. non videtur fuiſſe dignus habere præpoſi
turã,ex quo habuit ſufficiens beneficium,videlicet,p̄bendã, &
Scholaſtriã,inſuper,& alias eccleſias curatas,vnde.&c. per no-
ta.in c.ſuper,de præben.& in c.de conquerente,de cleri. nõ re-
38 ſid. † Quæ inhabilitas,cum per dictum motum proprium non
fuerit purgata,nec ſublata,ſemper remanet,& debet eſſe in con
ſideratione per.c.cauſam , de elect. & in caſu noſtro induceret
diſpenſationem,contra.d.c.de multa,& d.extrauagan. execra-
39 bilis. † Et quia haberet duo ſub eodem tecto,quod eſt magis
incompatibile,ut in c.j de conſuetu.lib.vj.& in clem.ſi. de præ
40 ben. † Præterea inhabilis erat,eo quia obtiuebat prius plura , &
licet cum diſpenſatione , tamen non ob hoc potuit obtinere
aliud,& obtinendo nihil fecit, nam talis imperiatio, ſeu colla-
tio,nulla eſt,ut dicit tex.& ibi bona gl.Io.And. in c. ordinarij,
in fi.de offi.ordi. lib.vj. & ſequuntur doct. nec motus proprius
habilitat quia eſt defectus intentionis,ſtante enim limitata di-
ſpenſatione,ad aliud eſt inhabilis.d.c.ordinarij,& cap.is cui,de
præb.eo lib.& gl.in cle.ſi plures,de præb. Vnde dicta prouiſio
41 de præpoſitura,tanquàm facta inhabili,nulla eſt. † Ad quod,
nam motus proprius , non tollit qualitates extrinſecas , ut in d.
deciſ.vj.& ideo quia tempore ſecundæ gratiæ dictus Io. obtine
bat alias eccleſias curatas, de dictis curatis debebat fieri expreſ
ſa mentio taliter ꝙ motus proprius non tollit defectum,ut no.
in d.c.deciſ.vj.& habetur in antiq in tit.de reſcrip.deciſ.lxxj. &
42 latè per Moder.in d.c.ad aures,col.v.verſi.ſi diceres,in fi. † Mo
tus etiam proprius non includit non ueriſimilia, ut tenet Rot.
in tit.de p̄rӕben.deciſ.xxviij.in no.In caſu noſtro nullà concur
rit veriſimilitudo,ꝙ mens pontificis fuerit concedere ſecundã,
ſi de prima notitiam habuiſſet,quinimmo omnis veriſimilitu-
do eſt in contrarium . Tum quia in damnum tertij , ut.s̄. Tum
quia dictus Io inhabilis,& indignus, atq; ambitiuſus. Tum q̄a
eſt repletus pluribus beneficijs curatis,in alijs eccleſijs,& digni
tate gaudet in alia eccleſia,multiſq;,& diuerſis pẽſionibus quas
ab alijs recepit.& maximè unam duca.lx. ſuper eadem et eccle-
ſia Cameracẽ. de fructibus alterius canonicatus , de quo liti-
43 gauit , & poſtmodum reſignauit cum dicta penſione. † De qua
concordia,& literis ex quibus dictum canonicatum cõſequi po
terat,nullam fecit mentionem,propter quod ſimiliter prouiſio
de præpoſitura redditur ſurreptitia.d.c. ad audientiam. cum ſi.
44 † Præterea aduertendum,& fortius,nam.d.Io.præter dictã gra
tiam unionis Scholaſtriæ obtinuit aliam unionem de primo va
cat.canonicatu,& præbenda eccleſiæ ſancti Andreæ quam etiã
obtinet de qua ſecunda gratia , nulla fuit habita mentio in ter
tia,videlicet collatione dictæ præpoſituræ,vnde merito eſt nul
la,ut eſt bona deciſ.Rot.præallég.in tit. de reſcrip.xxj. in nou.

45 † Et quia dicta collatio præpoſituræ ab initio non ualuit , quia
de beneficio viuẽtis,& ſic pleno,ut p Rot.in antiq.deciſ.dccxl.
46 cum vulga † Et poſt mortem illius poſſeſſoris non fuit reua-li-
data,ergo ſemper remanſit nulla.c.nõ firmat,de reg.iur. lib. vj.
47 & ibi not.gl. † Per fictionem enim iuris non præiudicatur veri-
48 tati.l.in rebus,in princ.C.de iure dot. † Et motus proprius nõ
uenit contra ueritatem.l.ij.§.x.ff.de orig iu.l.j.§.proinde.ff.de
uar. cog. Vnde talis ficta collatio, ut reualidaretur,requirebat
remotionem cauſę,& conſenſum ſubſequentem qui in caſu de-
49 ficit , unde &c. † Ruſus aduertendum , ꝙ in dicta gratia ad
præ poſituram, non exprimitur modus vacandi, ſed eſt genera-
lis de prima vacatura dignitate,& ideo eſt ambitioſa.c.fi.de re-
50 ſcri.lib.vj. † Prouiſio enim Papæ de vacaturo,non valet.c.ij.
de conceſſ.præb.c.conſtitutus.c.ex parte,& per Bernac. de Biſ-
gne.in deciſ.Ro.v.in tit.de præben.vnde in dicta generali gra-
tia de vacaturo,tanquàm ambitioſa,nõ uenit uacatio per mor-
tem,ut in dictis iurib. & in l.fin.C.de pact. Eo maximè quia in
caſu iſto mortis,Papa expreſſe prouidit,quæ prouiſio ſpecialis,
& facta ſcienter in caſu mortis præferenda eſt dictæ gratiæ con
51 ceſſæ Ioanni generali ambitioſæ,& nullæ,ut ſupra. † Ad quæ
nam bulla Ioannis habet verſi. ſi qua,ſeu quod uacat,ſeu uaca-
uerit,& ſic non dicit primam vacaturam,unde non uenit futu-
rus modus uacandi per mortem, in quo Papa expreſſe prouidit
alteri,iuxta not.in regu. generi per ſpeciem,de reg.iu.& in cap.
quamuis,de præben.lib.vj.& not.in c.dudum,eod.tit. maxime
52 cum dicta gratia Io. ſit odioſa & non extendenda,ut.s̄. † Præ-
terea gratia Io.redditur nulla,cum facta ſit nullo modo uacan-
di dato,nec diſpoſitiuè,nec conditionaliter, quod eſt contra re
gu.cancellariæ,in ordi.alv.quæ licet loquatur de beneficio ua-
cante a maiori locum ſibi uendicat in uacaturo, qui modus eſt
longe odibilior, & magis difficulter conceditur ius ad uacatu-
rum,quàm ad vacans.c.ſi poſtquàm,de ele.lib.vj.l.Titius,§.Lu
cius.ff.de li.& poſt.cum alijs concor.quæ in c.captandę,& in c.
53 quãuis,de præb.lib.vj. † Rurſus aduertẽdum eſt,ꝙ iudices da-
ti in collatione præpoſituræ exequentes gratiam , fulminarunt
proceſſum,& uirtute ipſius d.Io.fuit inductus in penſionẽ præ-
poſituræ , & quia gratia fuit reuocata eodem modo & proceſ-
ſus,uti acceſſorius fuit reuocatus regula acceſſoriũ de reg. iur.
lib.vj. Et dato,ꝙ gratia fuerit reualidata, tamen poſt reualida-
tionem non fuit factus,nec fulminatus alius proceſſus, ſed uir-
tute primi reuocati cępit poſſeſſionẽ,qui proceſſus,uti factus a
iudice reuocato fuit,& eſt nullus,ut habetur i c.j.§. ex parte de
conce.præb.lib.vj.& per Io.And.Ant.& alios,in c.cæterum, de
54 reſcr.& Cald.conſi.iiij in ti.de offi.deleg. † Præterea.d.Io.ob-
ſtat regula cancellariæ,de non habendo duas gratias, nec utendo
illis,quæ locum habet ẽt in reſeruationib.ut ibi litera dicit,
& concludit, ſi in ſecunda non fit mentio de prima utraque ca-
ret effectu , item procedit ẽt ſi utraq; fuit facta motu proprio.
55 † Nec prædictis ob.clauſula,ꝙ obſtantię habeantur pro expreſ-
ſis,&c.nã non operatur clauſula iſta,pluſquàm operetur motus
proprius,& ideo non tollit defectum intẽtionis inhabilitatis,&
alios de quibus.ā.& in c.cum ideo, de reſcrip.d.c. ſi motu pro-
prio, gloſſ.in d.cle.ſi Roma.& ibi doc. dicentes hanc eſſe com-
56 munẽ. † Et quia ſecunda gratia,ſeu diſpenſatio conceſſa p Pon
tifi.ipſo iure fuit,& eſt nulla,ex quo in illa nulla habita eſt mẽ-
tio alterius gratiæ,ſeu diſpenſationis primitus obtentæ per eun
57 dem,ut eſt tex.in c.ij.de fil.presby.lib.vj. † Licet.n. in ſecunda
gratia fiat mẽtio de defectu illegitimitatis,attamẽ in ipſa nulla
hr̄ mentio de prima diſpenſatione ad beneficiũ ſine cura, & q̄a
diſpenſatio ſecũda addit diſpẽſationi primæ,& ad illã additati-
ue,& augẽdo uenit, cum de prima nullam faciat mentionẽ, eſt
ſecũda ſurreptitia,& nulla, tex.bon.in d.c.ij.& ibi Gemi.in ul-
timo no.& alij ſcribentes,& eſt deciſ.Rot.in antiq.tertia in or-
58 dine,in tit.de fil.presby. Ad † q̄ bene faciunt nn.in ſim.In rõne
ſui in c.ij.§.ſtatuimus. de decim.li.vj. ubi priuilegium conceſ-
ſum ſuper perceptione noualiũ,non cõprehendit,neq; extẽdã-
tur ad illũ qui ueteres decimas percipiebat, ex quo non eſt ue-
59 riſimile in talẽ caſum,Papam priuilegiu conceſſiſſe.Ita † in ca
ſu præſenti,ſi papa ſciuiſſet cum iſto primo diſpenſatũ,utiq; ſe-
cundo non diſpenſaſſet ita faciliter, & ideo ſecunda diſpẽſatio
nulla,prout in puncto tenet Io.mona.Acchi.& Io.And.in.d.c.
ij.& Old.conſi.cexxv.& Io.And.in mercu.ſuper regu.in gene-
60 rali,verſ.xlvij. † Prout etiam ſupraſcripta concluſio firmatur ex
nota.per Inn.& Io.An.col.ij.& iij.in c.ueniens,de pręſcr.& ibi
Moder.allegan.deciſ:o.ad quæ tex.& ibi not.in clem.j.de con-
cil.

61 ceſſ.pręben. † Prout etiam, nam in beneficialibus ſecunda gra
tia non faciens mentionem de prima, nec de literis obtentis ad
beneficia ſurreptitia eſt, taliter ꝙ non ſufficit generalis expreſ-
ſio, ſed ſpecialis requiritur per textum, in c.fi.de offic.ordinarij,
& ibi do.Ant.& tex.in c.fi.de off.deleg.lib.vj.& glo.in clem.ij.
de officio ordinar. ad quæ nota. in vulga. l. apud Labeonem.§.
hoc edictum.ff.de iniur. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Contractus uſurarius præſumitur, ſi quis percipit fructus aſcēdentes ad creditum, quod propterea erat ipſo iure extinctum.*
2 *Contractus cenſualis ad decem pro centenario, an ſit ſuſpectus uſurariæ prauitatis.*
3 *Et quid ſi iſte contractus habet alium præcedentem licitum.*
Et quid ſi factus eſt cum fideiuſſore præcedentis contractus liciti.
4 *Et quid ſi primæuus contractus erat ſuſpectus.*
5 *Poſſeſſio gerens aliquem præſumitur eſſe uigore tituli præambuli.*
6 *Et præſumitur capta ex cauſa potiori, & ualidiori.*
7 *Et potius nomine proprio, quàm alio.*
8 *Et in dubio iure licito, & non pignoris.*
9 *Poſſidens præcario, nullam poſſeſſionem præſumitur habere.*
10 *Intentans petitorium, dominum ſe præſupponit.*
11 *Verba enunciatiua propter aliud emiſſa, non nocent.*
12 *Idem ſi erroneè ſunt prolata.*
13 *Impugnans actum, non poteſt ſe ex eo iuuare.*
14 *Diſpoſitio.l.curabit, quo caſu procedat.*
15 *Aequitas.d.l.procedit, quando quis non poteſt uti precio.*
16 *A pari procedunt, rem nō reſtitutam, uel reſtitutam, et non liberè.*
17 *Diſpoſitio d l.curabit, procedit de iure canonico propter morā tantum, uel fructuum perceptionem.*
Idem ſi quis promiſit uendere, & non uendidit.
Procedit etiam, & in ceſſionario.
Et procedit in omnibus contractibus correſpectiuis.
Et an ueniant a tempore traditionis, uel perceptionis fructuum.
Et quid ſi fructus non fuerunt percepti, ſed potuere percipi.
Et quid ſi res eſt ſterilis, uel intereſſe non eſt in uſuris, ſed aliunde.
18 *Ceſſionarius poteſt exigere intereſſe, quod poterat cedens.*
19 *Et quando gaudeat eodem priuilegio, quo gaudere poterat cedens.*
20 *Narratiua quando, & quo caſu probet, & nu.22.& 23.*
21 *Vicinitas actuum ſuſpitionem inducit.*
24 *Creditum cum fructibus perceptis, quando, & quo caſu compenſatur ipſo iure.*
25 *Et an compenſatio ſit neceſſariò petenda in iudicio, uel extra.*
26 *Sententia arbitramentalis, approbata producit effectum, & num. 41.& 42.*
27 *Contractus cenſualis de iure permiſſus eſt, & nu.29.& nu.36.*
28 *Cenſualis contractus, quando dicatur, & ſit.*
30 *Et an ſit licitus, ad rationem, decem pro quolibet centenario.*
31 *Vendens cenſum, an poteſt in ſe ſuſcipere caſum fortuitum.*
32 *In uero credito ſingitur numeratio, ſicut in datione inſolutum, & num. 33.*
33 *Datio inſolutum, cum modicitate precij, & pacto de retrouendendo, non arguunt contractum uſurarium.*
34 *Creditum uerum, ex quibus probatur.*
35 *Ceſſio ut ſit bona, & procedat, ex quibus colligitur.*
37 *Contractus uſurarius non iudicatur ſi quis confitetur ſe debitorem in mille, & propterea uendat domum.*
38 *Res poteſt emi ex pecunia uſuraria, nec propterea emptio eſt inualida.*
39 *Hipotecaria non poteſt agi contra ementem, niſi diſcuſſis principalibus.*
40 *Confeſſio precij recepti, tollit ſuſpitionem, quòd illud non interuenerit.*
43 *Contractus in dubio, præſumendus eſt licitus non illicitus.*

CONSILIVM LXXV.

1 OMNIS † Difficultas, in præſenti cauſa dependet
a validitate contractus cenſualis non obſtante aſ-
ſerta vſuraria prauitate, quæ obicitur. Tum ex eo,
ꝙ Franciſcus perceperit fructus feudorum multo-
rum annorum, vna cum multis alijs rebus, & ſic creditum erat
ipſo iure extinctum.l.j.& ij.C.de pig.act. Tum etiam quia con
tractus cenſualis fuit in ſe vſurarius, cum pro ſex milibus reſpō
deretur ſex centum duca.contra.c.conſuluit.c.in ciuitate, de u-
2 ſu.cum ſi. † Sed pro ueritate præſuppono unum uerisſimum, ꝙ
ab initio inter Franciſ. & Iulium fuerunt initi quatuor contra-
ctus carentes omni uſuraria ſuſpitione. Primus fuit uenditionis
feudorum. Secundus fideiusſionis, pro ſaluatore, & creditori-
bus. Tertius primæ promisſionis indemnitatis. Quartus ſecun-
3 dæ promisſionis indemnitatis, & quāuis ex dictis creditis. †Mer
catores creditoris lucrarentur uſuras, tamen dictus Franc.fide-
iuſſor erat excuſatus propter eius obligationem, ut in c.peruenit,
4 nit, & in c.conſtitutus, ubi doct.de fideiuſſ. †Itaq; originalis cō
tractus a quibus dependet contractus cenſualis, nullam ſapiūt
vſurariā prauitatem. Idcirco ſumus extra terminos conſilij Bal.
c.x. vol. iij. vbi primus contractus mutui ſupponebatur vſura-
rius, & creditor etiam erat manifeſtus uſurarius, quæ hic ceſ-
5 ſant. †Hoc ſuppoſito, dicitur primo aduertendum, ꝙ Franciſ.ui
gore contractus indemnitatis, reaccepit poſſesſionem feudorū
inſolutum, & ſic fecit fructus ſuos. Tum quia præceſſit titulus
facultatis de qua in dicto contractu indemnitatis, & preciū erat
conueniens, igitur poſſeſſio præſumitur uigore tituli præambu
li, & ſic acceptationis in ſolut.ut nota. in l.ij.C. de acq poſſ. &
6 in l.quædam mulier, de rei uend.& Bar.in l.j.ff.de re.dub. †Tā
ſecundo quia præſumitur accepiſſe in cauſam potentiorem, ut
per Roma.poſt Bar.in l.Ariſto de dona.& Abb. in c. ad quēſtiones,
7 de re.permu. † Et maximè quia potius inſolutum, & ſic nomine
8 proprio præſumitur accepiſſe.l.j.& ſeq.ff.de ſol. †Tum quia in
dubio præſumitur iure licito accepiſſe, & nō iure pignoris quo
caſu incideret in laqueum uſurarium ſm Bal.in l.rogaſti.§. ſi ti
9 bi, in fi.ſi cer.pet. † Tum quia procurator Franciſci, qui habuit
poſſesſionem reuocauit precarium, quo precario nomine poſſi
debat Iulius, & ſic intentio Franc.erat nullam poſſesſionem ha
bere Iulium, quod non poterat eſſe ſi iure pignoris habuiſſet.l.
10 qui pignoris, de acqui.poſ. †Tum ēt quia cōſtat Franc.poſt ap-
prehenſam poſſesſionem litigaſſe in poſſeſſoriu, & petitorio, cū
Iulio igitur fateri oportet ſuppoſuiſſe ſe dominum feudorū.l.j
C.de abe.iud.mut.ca.ſac.& in poſſeſſ.retinēre traditur in vulg.
§.nihil cōe. Tum & clarius conſtat Franc.mandaſſe ſuo procu-
ratori, ut feudū quod uendiderat Ioāni eidē traderet igitur de-
claratur ipſum fuiſſe dñm, & ſic accepiſſe inſolutum non aut iu
11 re pignoris. †Nec ob.narratiua laudi, ꝙ Fran. ceſſerit ius creds.
Tum quia talis enunciatio propter aliud emiſſa non nocet.l. q
12 familiæ.ff.fami.herc. †Tunc ēt quia cōſtat per.ē.dicta, ꝙ fuerit
erronea, & ſic non noceat, vt no.in d.l.qui familiæ, & per Bar.I
13 l.ex hac ſcriptura in fi.de dona. †Prout ēt qm̄ aduerſarij impu-
gnant dictum laudū, igitur non poſſunt ex eo ſe iuuare ad regu
14 lā, ex eo de reg.iu.eū fi. †Secundo principaliter eſt aduertendū,
ꝙ ſi Franc.non accepiſſet in ſolutū, adhuc feciſſet fructus ſuos,
quia carebat feudis, & precio, ad not.in l.curabit, de act. empt.
& in c.conqueſtus, de vſur.& quāuis Franc.cōfeſſus fuerit ſe pre
ciū recepiſſe, tū quia non fuit liberum propter fideiusſionē ob
15 quā coactus fuit illud reſtituere. †Ideo verū eſt dicere militare
æquitatē de qua in l.Iulianus §.offerri, & in §.ex uēditi, de act.
empt.ut non careat re & precio propter quā equitatē conſuluit
Soc.in ꝯſ.cvij.pen.col.vol.j.ꝙ ex ſola promisſione de uendēdo
pōt ſequi acquiſitio fructuū, ꝑ quā æquitatē ſolū conſiderat
16 ꝙ quis frui non posſit precio. †Quod procedit ſiue nō fuerit ſo
lutū ſiue fuerit ſolutū, & illud non fuit liberū, ſicut in l.iij.ff.cō-
mo.vbi paria ſunt rē non reſtitutā, vel fuiſſe non libere reſtitu-
tā, & in contractu empt.eſt text. in l.datio, in princ. ubi gl.ff.de
17 act.empt. †Quæ diſpoſitio.d.l.curabit ꝓcedit ēt de iure cano.
propter morā tm̄, vel ēt fructuū perceptionē, ut per Soc. ꝯſ.cix.
in j.vol.non potuiſſent, & eundē ꝯſ.clxxvj ꝑſens.ij.vol.& cōſil.
clxx.eo.vol.col.pen.earēdit.d.l.curabit, qñ quis promiſit tm̄ uē
dere, licet non uendiderit & d.l.curabit, & procedit in ceſſiona
rio eſt deciſ.cōſilij Neapo.in ord.acq.circa fi. Et ad oēs ꝯtractus
correſpectiuos extendit Cor.ꝯſi.cxlv.in hac ꝯſultatione.ij. vol.
& cōſ.lix.placet.iij.vol.diſputat, an veniāt a tpe traditionis, uel
perceptionis fructuū, & quid ſi fructus nō fuerunt percepti, ſed
potuerunt percipi, & quid ſi res eſt ſterilis de quo in cōſi.Soc.&
quid ſi intereſſe nō eſt in uſuris, ſed aliunde in d.conſ.iix.& per
Abb.& Dec.in c.cū venerabilis, de except.in glo.in uerbo, bo-
18 næ fidei. †Nec dicat in ceſſionarium non trāſiſſe iura exigēdi
dictū intereſſe, quia immo tranſit cū ſua cā, ut eſt tex. in l.nomē
debitoris, in prin.& in §.j.ff.de leg. iij. per quæ iura ita cōſuluit
19 Lud. Rom.conſ.xxviij.& cōſi.cxxv.pro decl ſ. †Vnde ſicut po
terat Frāc.iſtud intereſſe lucrari, ita ēt ceſſionarius q habuit oīa
iura

ſura ceſſa ex cā oneroſa non aūt lucratiua, & tunc non uenit in
dubium, ꝙ ceſſionarius gaudeat eodem priuilegio quo cedēs,
vt concludit Lauren. de Rodul. in ſuo tract. de vſu. in iij. par. in
20 iiij. dubio prin. Quod autem creditum fuerit cauſatū contem
platione precij, cōſtat tam ex dicto laudo emologato, & appro
bato, & iuro vallato per partes, q̄ ēt ex cōſenſu ſuperioris maxi
mè illius qui emanauit ad inſtā. Iulij ad. l. eatimaui. C. de con-
trah. ſtip. & alias narratiua, & geminata, & antiqua plenè pro-
bat ad. l. j. C. de plus pet. & Bal. in l. cum aliquis. C. de iu. delib.
21 † Quod ēt maxime arguitur ex vicinitate actuum, cū ea die de
qua facta fuit cōfeſſio Ioannis, eadē facta fuit promiſſio indē-
nitatis ad not. in l. ſi venteri ff. de priui. credi. & in l. lecta, uerſic.
22 dicebā. ff. ſi cer. pet. cum ſi. † Præterea ſola narratiua ſuperioris
fundat intentionē ſicut in cle. literis, de proba. & ita in ſuperio-
re conſuluit Soci. iiij. col. conſi. lxxia. vol. iij. & in Regina con-
23 ſuluit Pau. de Ca. in cōſ. xxav. priuſquā iura fierēt. j. col. † Itaq;
ex hoc capite patet Fran. nullā uſurariam prauitatē commiſiſ-
ſe, ſed iuſtè feciſſe fructus ſuos, ſicque ſequitur laudum permit-
24 tentem acquiſitionem fructuum eſſe iuridicum. † Tertio prin-
cipaliter dicetur. ꝙ ſi Franci. accepiſſet iure pignoris feuda, &
fructus ſuos non feciſſet, tñ adhuc creditum hmōi potuit dura-
re, quia tunc compenſatur creditum cū fructibus, ipſo iure quā
do fructus conſiſtunt in quantitate, ſecus ſi in frumento, uino,
& alijs ſimilibus, quorum conſumptio eſt neceſſaria, quia tales
fructus ſunt etiam tacite hypotecati. l. Paulus § j. ff. de pigno. &
ita determinat Bald. in l. j. j. q. C. de pig. act. & non conſtat, ꝙ
fructus feudi, ſint in quantitate, nec ꝙ ante ceſſion. fact. Ioan.
eſſent conſumpti, igitur poſſibile eſt Franc. remanſiſſe verū cre-
ditorem in pecunijs promiſſis mercatoribus, & debitorē in fru
25 ctibus. † Præterea aduertatur, quod licet probaretur fructus eſ
ſe in quantitate, & ſic ipſo iure fieri compenſationē, tamen illa
non habetur in conſideratione, niſi fuerit oppoſita, & alleg. in
iudicio, vel extra ſm Bart. qui cōiter approbatur in l. verum. ff.
de compen. & ideo creditū ante volun. declaratū eſt cōſiderabi-
le, & maximè in propoſito in quo partes illud approbant tā in
26 laudo, quàm in contractu, vt dicetur. † Ex quibus reſoluit pri-
ma difficultas vſuraria, q̄ dr̄ oriri a mala fructuū perceptione, &
crediti cōpenſatione, & propterea dictū creditu uerisſimū fuit
merito approbatū per partes, & ſic exclusa ꝯpenſatio, tā in ſnia
arbitrali emologata, & approbata iuxta. l. ne arbitris. C. de arb.
27 quam etiā in contractu cenſuali de quo dicetur. † Inſuper quā-
tum attinet ad præfatū principalem ꝯtractum cenſualē dicetur
ipſum eſſe optimum, & de iure plus quàm licitum. Nam ſuppo
nit creditum decem millium duca. cum quo, tanquàm ꝑcio, em
ptus eſt cenſus mille duc. ſuper feudo, & non in perſonā Iulij q.
ꝯctus eſt de iure permiſſus, ut no. Inn. Io. And. & cæteri in c. ſ. ci
uitate de vſur. & per Old. ꝯſ. ccv. vniuerſis, & clarius per Pet. de
Anch. i ſua diſputa. antiquis, & modernis tēporibus inſolut. qō.
in quarto caſu, & per Laurentiū de Rodul. in ſuo tract. de vſur.
28 in ij. parte, in xvij. q. & p oēs Sumiſtas. † Cōtractus cēſualis. n.
eſt, qñ quis alienat oē ius quod habet in re, ſiue ſit directū, ſiue
utile, & ſuper illa ꝯſtituit oēm cenſum. Soc. ꝯſ. clxvij. in ij. vol. in
29 pñti conſulta. † Et ſi qua dubietas eſſet, tollitur p extrauagā. Ca
liſti, Marti. & Nico q̄ procedūt declaratiuè, & ſunt generales,
30 ad. l. ſi. C. de legi & per Lud. ꝯſ. cela. in caſu propoſito. † Nec ob
ſtat, ꝙ non permittat ad x. pro centenario. Tū quia illa Caliſtā
refert ſe ad conſuetudinē q̄ in propoſito eſt probata de decē ꝑ
centenario. Tum ēt quia illa Nico expreſſe cōcedit ad. x. pro cē
tenario, & loquitur ꝑciſe in locis Hiſpaniæ, & ꝓcedit in fine di-
ſpoſitiuè & declaratiuè p uerbū decernere & declarare, & ſm
iſtas extrauag. pluries Rota iudicauit, rū deniq; quia idē de iure
cōi, defendi pt vt clarè colligitur ex his q̄ ponit Lau. de Rodul.
in ſuo tract. de vſur. in ij. par. in xij. q. vbi loquitur exēplatiuæ de
cenſu vnius floreni pro decē & ſic ad decem ꝑ centenario Ruc
ſus extrauag. Marti. relat. per aliam Caliſti etiam permittit ad
31 decem pro centenario. † Non obſtat ꝙ uendens cenſum ſuſce-
perit omnem caſum fortuitum, quia hoc eſt de iure permiſſum
ut plenè no. in l. iiij. l. quæſitum. ff. ſi quis cauti. licet non permit-
teretur quoad totalem interitum feudi cuius periculum eſt em-
ptoris cenſus, ut no. Inn. & alij in d. c. in ciuitate quod non fuit
32 hic. † Non obſtat ꝙ precium non fuerit numeratum, tum quia
cum uerum ſit creditum igitur fingitur numeratio ſicut in da-
tione in ſolutū. l. ſi prædium. C. de euict. tum etiam quia & ſi nu
meratio non interuenerit adhuc ceſſat præſumptio fraudis uſu
33 rariæ. † Hinc videmus ꝙ diſpoſitio. cap. ad noſtram de empt. &
vendi. & c. illo vos de pig. procedit cum pecunia numerata eſt
ſecus ſi pro credito daretur aliquid in ſolu. quia tunc modicitas
precij & pactum de retrouendeñ. non arguerent contractū uſu
rarium, ut conſuluit Fulg. conſil. cxxxiiij. in q. verſa. in ij. col. qd'
ſequitur Dec. in conſi. clxvij. ij. & iij. col. Nec etiam dicatur cre
ditum decem milium duc. non fuiſſe verum, nam aut dicitur nō
uerum quia non conſtat Franciſcum fideiuſſorem ſolniſſe mer-
catoribus, & hoc eſt falſum, ut patet ex ſententia arbitrali, &
ideo non conſtat Iulium ſatiafeciſſe. Aut dicitur non verum q̄a
extenuatum per perceptionem fructuum & hoc eſt falſum, ut
ſupra dixi. Itaq; originale creditum eſt uerisſimum & illud fuit
in contractu pro vero precio cenſus appoſitum, ex quibus infer
tur ꝙ nō ſumus in ſola confeſſione crediti facti, in qua forte nō
loquuntur bullæ præfatæ, ſed ſumus in vero & indubitato cre-
34 dito habente notorium primordium ueritatis † quod quidem
merito & in laudo & contractu concorditer comprobatur. l. pu
blia. in ſi. ff. depoſi. vnde ſuppoſita ueritate crediti fortius proce
dunt dictæ bullæ ad remouendam ſuſpitionem vſurariam, quā-
do res reperitur penes creditorem ad ſui cautelam iuxta præal-
35 legata conſilia. † Nec obſtat quòd in Ioannem fuerit facta ceſ-
ſio ſine precio, tum quia veritas eſt in contrarium, quia Ioannes
veriſimiliter ſatisfecit mercatoribus quibus Franc. erat obliga-
tus, tum quia ſatis eſt ceſſionem fuiſſe bonam & per partes &
arbitros admiſſam, nec curo an ex cauſa donation. vel vēdition.
iuxta not. in l. ab Anaſtaſio. C. mand. & præſumptio vſurarum
non poterat cadere in Franciſco fideiuſſore mercatorum ut ſu-
36 pra. † Præterea aduertendum ꝙ in propoſito non agitur ſi cre
ditum fuit in fructibus conſumptum & ſi inde uſuraria praui-
tas fuerit perpetrata. Sed tantum agitur de validitate contra-
ctus cenſualis ſuper quo duntaxat fuit pronunciatum, ad cuius
ualiditatem, partes ſupponunt neceſſaria ſcilicet precium decē
milium duc. Item & res, ſ. cenſus mille duc. iuxta no. in d. cap. in
37 ciuitate cum alijs prælleg. †. Et ſi dicatur precium non fuiſſe
verum immo nullum tanquàm conſumptum in fructibus, dico
ex hoc non cauſari contractum uſurarium. Nam ſi indebitè cō
fiteor me debitorem in mil. pro quibus vendo tibi domum. Nul
lus dicet, contractum eſſe uſurarium, quamuis enim deficiat in
materia quia precium erat alienum, tamen non deficit in for-
ma. Ideo agitur condictione ſine cauſa, uel alia via ordinaria, ſe
38 cundum Bal. in l. j. ad ſi. C. de pigno. actio. † Clarum enim eſt,
poſſe rem emi ex pecunia uſuraria & aliena, & validus eſt in ſe
contractus quamuis contra emptorem agi poſſit hypotecaria,
uel offic. iud. iuxta glo. ſi. vbi Io. And. & alij in c. cum tn. de uſur.
39 & Lap. alleg. lxxiiij. vbi etiam determinat in ij. colum. † ꝙ non
poſſit contra ementē agi hypothecaria niſi prius diſcuſſis prin
cipalibus, & ſic hæredibus Franciſci a quibus poterunt dictum
creditum recuperare. Itaque contractus in ſe eſt optimus & me
40 rito debet canonizari, quia habet ſua ſubſtantialia. † Nec rele-
uat, ꝙ dicatur habere radicem infectam, nam immo habet radi
cem perfectisſimam quia partes præſupponunt pro conſtanti
precium in credito decem milium duc. unde talis confeſſio tol-
lit omnem difficultatem iuxta. l. generaliter. C. de non nu. pec.
41 † Et tanto magis quia dictum creditum fuit in laudo fundatū,
quod laudum fuit emologatum & iuramento uallatum ad. l. ne
in arbitris. C. de arbi. & ſuper quo laudo ſententia lata in Rota
tranſiuit in rem iudicatam, ita ꝙ tanto fortius præſumitur pro
42 ueritate dicti crediti. l. ingenium. ff. de ſta. homi. cum ſi. † Et ni-
hilominus ex abundanti patet dictū creditum habere primor-
dia veritatis deſcendens a primis ueris contractibus in quibus
Franc. fideiuſſor nihil peccauit, ut ſupra dixi & quamuis idem
Franc. & eius ceſſionarius fructus perceperint, tamen non pro-
pterea creditum fuit conſumptum, vt ſupra. inter quæ illud ma
xime conſideretur ꝙ creditum non potuit eſſe compenſatum
cum fructibus parte non allegante vt per Bart. in d. l. verum. de
compen. vnde cum partes illud expreſſe approbent, tam in lau-
do quàm in contractu patet illud eſſe in conſideratione, & ideo
agant aduerſarij ad dictos fructus contra hæredes Ioannis qui
ſunt bene ſoluendo, cum contractū, vt dixi impugnare non poſ
43 ſit. † Vltimo ēt attendatur ꝙ quāuis materia ſit clara vt contra
ctus iudicandus ſit licitus tanquàm carens oī vſuraria prauita-
te vt ex præmiſſis patet, nihilominus qñ eſſemus in dubio quod
negari non pōt omnino præſumendus eſt contractus licitus &
permiſſus arg. l. merito. ff. pro ſoc. & in terminis firmat Bal. in l.
cogaſti. §. ſi tibi. ff. ſi cer. pet. maxime ſtante laudo approbato &
emologato a partibus, nemini dubium quin tribuerit iuſtam
cauſam

cauſam credendi, & iſta ſufficiant omiſsis alijs quampluribus
quæ poſſunt adduci, Ex quibus concluditur ſententias tam pri
mi auditoris quàm etiam Reuerend. Cardinalis eſſe iure meri-
to confirman. Pariſ. Rom.

SVMMARIVM.

1 *Habens ius in re, uel ad rẽ poteſt illi expreſsè, uel tacitè renũciare.*
2 *Renunciatio tacita, ita præiudicat, ſicut expreſſa, & nu. 3.*
4 *Renunciatione, beneficium uacare dicitur, & nu. 5.*
5 *Quando per ſuperiorem fuit admiſſa.*
Renuncians beneficio ad illud uenire non poteſt.
6 *Renuntiatio non trahitur ad ignorata.*
7 *Scientia ex modicitate temporis actus ad actum præſumitur.*
8 *Præſens & non contradicens, an ſibi præiudicet.*
9 *Facilius præſumitur renunciatum iuri ad rem, quàm iuri in re.*
10 *Conſentiens prouideri alicui de beneficio in quo habet ius uidetur illi renunciare.*
11 *Præſentes & tacentes uidentur conſentire, quando illi actui congregantur, prout ſinguli & ut de collegio.*
12 *Actus faciendus cum conſenſu alicuius, dicitur ad illum ſpectare.*
13 *Conſentiens actui ſua iura dicitur perdere, & fortificare aliena.*
14 *Habens ius beneficio, ſi eo præſente & tacente de illo prouidetur alteri ſibi præiudicat, & dicitur renunciare. & nu. 5.*
15 *Ex quo cum præſentia, & taciturnitate interuenit alius actus.*
16 *Cardinales in conſiſtorio contradicunt, quando proponitur aliquid tangens ius ipſorum.*
17 *Præſens, & tacens uidetur conſentire. quando fit actus quem contradicendo poteſt impedire.*
18 *Maximè quando agitur de præiudicio reali.*
19 *Cardinales ſolent contradicere, & loqui quando in conſiſtorio proponitur aliquid tangens intereſſe ipſorum.*

CONSILIVM LXXVI.

AN Capitula facta in conclaui ſint in obſeruantia,
& debeant in damnum tertij obſeruari, & ligare
manus præſentis Pontifi. omitto in præſentiarum
diſcutere, alias ſi opus erit dicetur, & pro nunc po
ſito pro conſtanti q̃ ualeant, conſequenter q̃ ipſorum uirtute,
potuerit expediri acceſſus, prout fuit expeditus in perſonam re
uerendiſsimi Cardinalis qui ex cã acceſſus prædicti, uenire intẽ
dit ad dictum monaſterium ꝯ modernũ Abbatẽ, dr̃ ipſum Re-
uerendiſsi. uenire non poſſe, nec eſſe audiendum rõnibus in-
1 fraſcriptis. † Iure cautũ habemus q̃ ille qui habet ius in re uel
ad rem ſuper aliquo beneficio, ſeu monaſterio &c. poteſt dicto
iuri renunciare, nedum uerbis expreſsis, ut hr̃ in toto fere titu.
de renun. in antiquis libr. vj. & in clemen. lj. q. j. cum alijs ꝯcor.
2 † Sed ẽt tacitè dictis iuribus renunciare pôt, quæ tacita renun
ciatio in ipſius præiudicium idẽ operatur ſicut expreſſa prout
de utroque eſt text. & ibi glo. & omnes ſcrib. in c. ex ore. de his
quæ fi. a maio. par. c. & not. in c. cum ueniſſent, circa fin. de inſt.
& de tacita renunciatione eſt text. in cle. gratię, & ibi ſcribẽ. de
reſcrip. & faciunt no. per Rot. in no. in ti. de renuncia. tertia in
3 ordine, & per Aegid. Belle. deci. j. † Ad quæ no. in c. ex literis,
de tranſac. & per Io. And. in c. in noſtra, ubi ſcrib. de reſcrip. &
per eundem in c. ueniens poſt gl. de pręſcri. & not. in l. naturali
ter. §. nihil cõe. de acq. poſ. per gl. Bar. & alios in ij. lec. cum alijs
infinitis quæ ad iſtud poſſent allegari, in quibus expreſſe cauẽ
in præiudicium renunciantis tacitam renunciationẽ ita eſſe ua
lidam ſicut expreſſam, & per utranq; induci effectũ qui eſt q̃ il
le qui renunciat ſiue expreſſe, ſiue tacitè, nõ pôt amplius redire
nec repetere renunciatum, ut hr̃ in c. quàm periculoſum vij. q. j.
4 & c. ij. & c. in præſentia, de renun. cum ſi. † Et ratio ſuadet, quia
talis renunciatio inducit ueram uacationem, ut habetur. vij. q.
j. §. ecce, & c. j. & ij. ut litẽ pend. lib. vj. & per Lap. allega. xiiij. &
5 per Rot. in not. deci. xxij, & deci. cccxij. & ccclij. † Et quia per
dictum Card. tacita renunciatio. d. monaſterij facta fuit præſen
te papa, & ſic præſente ſuperiore, & per ipſum ſuperiorem ad-
miſſa concluditur, q̃ omni reſpectu fuit, & eſt ualida maxime
in præiudicium ipſius Reuerendiſsimi renunciantis tacite, &
per iſtud tolluntur ea quæ notantur in c. q̃ in dubijs, de renun.
6 & in alijs locis ſuperius alleg. † Et quia in facto præſupponitur
dictum Reuer. ſciuiſſe uacationem. d. monaſterij, ad quod per
acceſſum poterat uenire. Item ſciuit prouiſionem de d. mona-
ſterio fieri in perſonam. d. præſentis Abbatis, & data ſcientia,
renunciauit tacitè, ergo ſtante renunciatione uenire nõ poteſt
7 iuribus. ſ. nominatis, † & per iſtud tollitur obiectum q̃ poterat
fieri, q̃ talis renunciatio non trahatur ad ignorata, ut no. in c.
cum inter pe. de renun. & in l. mater. ff. de inoff. teſt. cum ſi. Nã
hic fuit ſcientia expreſſa. Quæ etiam neceſſario præſumitur cũ
a tempore acceſſus uſque ad prouiſionem Abbatis cucurrerit
modicum tempus. ꝯſtr non præſumitur obliuio per ea quæ no.
in c. peregre. ff. de acq. poſ. & l. j. C. de ſer. fug. cum alijs concor.
Difficultas erit ad oſtendendum q̃ dictus Reuerendiſ. tacitè re
nunciauerit ad quod conſiderandum eſt q̃ ipſe ſciebat, & noti-
tiam habebat de uacatione monaſterij prędicti. de ſuo acceſſu,
& de prouiſione quæ fiebat Mod. Abbati quæ coram ipſo, & a-
lijs Reueren. Car. facta fuit, ex quo prouiſio conſiſtorialis erat,
& ad talem effectum Reuer. Car. collegialiter uocantur ut uo-
tum, uocem, & auctoritatem præſtent his q̃ ibidem geruntur,
ut in facto hoc clarum eſt, & quia ipſe Reuer. d. prouiſioni Ab.
fuit pręſens, ad id uocatus, ut unus de collegio, uocem, & uotũ
ac auctoritatem præſtitit, & omnia ſciebat, non uideo quin ex
prædictis, quibus minime nec uerbis nec nutu ac geſtis aliqui-
bus ꝯdixit, † tacitè dicto acceſſui renunciauerit, per ea quę not.
8 in d. c. ex literis. de tranſact. & ibi glo. & per nota. in d. c. ex ore.
ubi Card. oppo. x. Abb. Imo. & dñs Benedic. dicunt tacitum cõ
ſenſum & reſpectu iuris in re, & iuris ad rem præſtans auctori-
tatem actui, inducere renunciationem, ita ualidam ſicut ſi fuiſ-
ſet expreſſa. & faciunt not. in d. c. quod in dubijs & in c. ad au-
dientiã de reſcrip. & in c. ueniens & c. ſane de renun. & no. per
Car. in d. cl. gratiæ co. ij. in prin. † Eo maximè q̃ facilius tolliẽ
9 & facilius inducĩ renuntiatio iuris ad rẽ q̃ iuris in re, p ea q̃
not. in c. pe. de p̃ben. li. vj. & in c. fi. de ꝯceſſ. p̃b. eo. li. & utroq;
caſu, ſufficit tacita renunciatio, ut expreſsè uoluit. Car. & Imo.
in d. cle. gratię & ſuperius dixi. † Prout ẽt q̃ ipſe Reue. ꝯſenſit
10 ut de d. monaſterio ꝓuideret d. Abbati quo caſu iuri qđ in illo
habebat renunciaſſe vr̃ ut eſt doc. Hoſt. Io. And. quos ſequuñ
ibi. Im. do. Card. circa fi. & magis clarè do. Bene. in d. c. ex ore,
tenentes hoc de plano ꝓcedere in collatore, ut eſt caſus nr̃.
Prout ẽt, nã qñ aliqui ꝯgregañ prout ſinguli ueluti illi de col
11 legio, tunc p̃ntes & tacentes hñr pro ꝯſentientib. prout notãt
Mod. alleg. plura in c. cum oẽs. col. vj. de ꝯſti. & latius in c.
nonne. col. pe. in prin. de p̃ſump. & per Alex. in l. q̃ dotis col. ix.
uer. ſucceſsiuè. ff. ſol. mat. in caſu p̃nti reueren. Car. ita uocanẽ
& ad id fuit uocatus. d. Reuer. qui tacuit nec ꝯdixit, ꝯñr ꝯſenſit
vnde modo ꝯdicere non pôt. † Ad quę nã qñ actus dẽt fieri
12 cum ꝯſenſu alicuius, dictus actus dr̃ ad ipſum ſpectare, ꝓut uo
lunt Mod. alleg. iura in c. ex te. col. xiiij. de reſcri. & illo caſu
p̃ntia cum tali p̃ſtatione ꝯſilij, & uoti hẽt uim interpoſitionis
auctoritatis, ut ẽ tex. in c. cũ dilecti ubi Abb. de reſcri. & ponũt
Mod. Seneñ. in l. ij. §. uoluntatis. ff. ſol. mat. cũ itaq; d. Reuer. p̃-
dictis interfuerit, mõ quo. ſ. ꝯſenſum & auctoritatẽ p̃ſtiterit.
Nõ uideo quõ ꝯdicere poſsit, q. n. ꝯſentit ſua iura ꝑdit & alie
13 na fortificat ut. ff. de adm. tu. l. quidã decedes. cũ ꝯcor. alias per
me ꝯſulendo allegatis. † Pręterea in puncto vr̃ deciſ. clara Tan
14 cre. quẽ refert & ſequiẽ Arch. & do. Prępoſ. i c. ſi ſeruus. liiij. diſ.
ubi uolunt & ꝯcludunt q̃ ſi aliq̃s hẽt ius in b̃ñficio, & eo p̃nte
& tacente tñ de dicto b̃ñficio fit colla. alteri. d. colla. eſt ualida
ex quo ille p̃ns & tacens qui hẽt ius vr̃ dicto iuri renuntiare, a-
deo q̃ ad illud non pôt redire, & licet Io. An. in mercurius. in re
gula q̃ tacet ſentiat ꝯtriũ, tñ ſnĩa & opi. Tancre. & Archi. eſt ue
rior & cõior, prout teneẽ p Im. in col. lj. & do. Bene. col. fi. in d.
c. ex ore. ubi referẽtes Tancre. reprobãt Io. An. & rñdent eius
motiuis ut ibi p eos, quãto fortius in caſu nr̃o in quo ultra p̃ñ-
tiã & taciturnitatẽ interuenerint alia de q̃b. ſ. † Et q̃ d. opi. Tã
15 cre. & aliorũ ſit uera vr̃ tex. iuncta gl. in uerbo regreſſum ĩn ti.
quib. mo. ſeu. amit. in §. p̃terea. q̃ gl. ut ibi dñi Bal. Iſer. Alu. &
Propoſ. cõiter ab oĩb. teneẽ qñ cũ d. p̃ntia & taciturnitate inter
uenit alius actus, uult. u. ibi tex. q̃ ille q̃ hẽt ius ad feudũ ſi eſt
p̃ns, & tacet qñ dñs prouidet alteri de feudo ſibi præiudicat, &
renũciare vr̃, ita in caſu nr̃o in quo ultra p̃ntiã & taciturnitatẽ
ĩteruenit alius actus, de quo. ſ. Et ex iſto tolliẽ obiectio, q̃ poſ-
ſet fieri q̃ p̃ns nõ vr̃ ꝯſentire ĩ his q̃ ſibi p̃iudicãt, nã hoc ꝓcedo
re poſſet qñ ẽ ſola p̃ntia & taciturnitas, ſed ſi ultra p̃ntiã & ta-
citurnitatẽ ĩteruenit alius actus, tũc p̃ns & tacẽs ĩteruenięte a-
lio actu vr̃ ꝯſentiẽ & renũciare. ita oẽs doc. p illũ tex. & gl. in d.
§. p̃terea. & plenè p Mod. poſt Ab. ĩ d. c. nõne. & p Bar. & oẽs a-
lios in d. l. quæ dotis. & in l. ſi filiusfamilias. ff. ad Maced. & p
Bar. in l. quo enim. ff. de noua. & in l. ſi tacens. ff. de conſti. pec.
& conſului alias. Sed in caſu noſtro ipſe Reuereñ. dum fuit pr̨ę
ſens & tacẽs, & ſciens, ſed ulterius ut unus de collegio ad id uo
catus, & actus ad ipſũ ſpectabat, expreſſe ꝯſenſit dãdo uocẽ, uo

tum,& præſtando auctoritatē,ex quib. non uideo quin nō con
ſenſerit,& quin nō renunciauerit,qua renunciatione ſtāte; nō
16 uenire contra non pōt.† Præterea prout mihi narratur in facto
uerißimū eſt ꝙ reuerendißimi Card. quando in ↄſiſtorio præ-
ſente pontifice ſunt ↄgregati & proponitᷓ aliqua collatio ſeu ꝓ
uiſio facienda alicui ſi aliquis Card.ſuper illa prætendit,ius illi
eo ↄtradicit,& eius contradictio, & ab alijs Reueren.& ab ipſo
Ponti.attendiī & executioni demandaī,taliter ꝙ contradictio
illa impedit collationē & prouiſionē ad actū faciendi,& ſic ſem
17 per ſæpius in facto hoc euenit,& ita fuit obſeruatū. ¶ †Stāte iſto
reſultat diſpoſitio iuris, quæ habet ꝙ quotienſcunq; qs eſt præ
ſens alicui actui cui pōt contradicere & ↄtradicendo illud, im-
pedire ſi tacet & non contradicit vr̄ conſentire & approbare &
iuri ſibi cōpetenti renunciare, taliter ꝙ amplius ↄtradicere nō
pōt ꝑ tex.in l.fideiuſſor.§.patri.ff.de pig. ponit Dec.& Io.An.
in regula qui tacet Bar.& oēs in d.l.quæ dotis. Abb. & Cano.
in d.c.nonne.& eſt cōis ſchola omniū docto.ut per Alex.cōſil.
j.iij.uol.& per doct.in d.§.præterea. & quia prædicta ↄcurrunt
in caſu nr̄o,ideo ↄcluditur ipſum Reuerenꝰ. non debere audiri.
18 † Et hoc potiſſimè,quia agitur de ꝑiudicio reali prout eſt not.
per Bar.in d.l.quæ dotis.& ibi Mod.& per Abb.& Mod. in d.
c. nonne.ubi Fel.col.iiij.uer.fallit primo.dicit circa præiudiciū
reale id procedere cōiter, ex quo tacendo vr̄ fraudulenter hoc
facere,quæ fraus ēt alio non probato a iure præſumitᷓ, ut ibidē
19 per eos allegantes plura iura.† Quibus nō obſtat ſi diceret ꝙ
ipſe Reuerend. tacuit & non ↄtradixit propter reuerentiā quā
habebat in pontificē &c. Nā in facto talis obiectio ruit attēta
humanitate & urbanitate Pontificis cuius ſanctitati quiſq; ne-
dū Reueren.Card dicit & proponit ius ſuū.† Itē tollitur attētis
his quæ per alios Card. fuerunt dicta & geſta quando ſagitur
intereſſe ipſorum, & in iure tollitur obiectio ex notatis ꝑ Mo-
der.poſt Bar.in d.l.quæ dotis & per Imo.in l.ſi cum dotē.§. eo
autem tempore.& per Moder.Senen.in l.ij.§.uoluntatē.ſol.ma.
& per Abb.& Mod.circa fi.in d.c.nonne cum alijs ↄcor. Par.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia unita non conſideratur, quia per unionem amiſit nomen & titulum.*
2 *Eligens expeditionem per unam uiam non poteſt poſtmodum expedire per aliam & uariare, & nu. 1.*
3 *Varius & contrarius repellendus eſt.*
4 *Via electa tibi pateat.*
5 *Contraria & inuicem repugnantia non poſſunt concurrere.*
6 *Eligens unam uiā uidetur alijs renunciare,ad quæ reuerti non pōt.*
7 *Quæ non ſunt conceſſa,denegata uidentur.*
8 *Quis an poteſt uti diuerſis gratiis ſibi conceſſis ſub eadem data.*
9 *Succumbens in una,an poſſit ſe tueri ex alia contraria.*
10 *Excommunicatus repellendus eſt.*
11 *Fraudantes in expeditionibus cameram, an carere debeant gratia. & nu.ſeq.*
12 *Gratia per ſolam ſignaturam perficitur.*
13 *Pluralitas non præſumitur.*
14 *Literæ expediuntur ſuper ſupplicatione & gratia præcedente.*
15 *Delictum conſummatum ſubſecuta pœna non tollitur per pœnitētiā.*
16 *Gratia ruit propter falſam expreſſionem, qua papa fuit motus ad facilius concedendum.*
17 *Gratia ruit ſi uerus ualor non fuit expreßus.*

ONSILIVM LXXVII.

1 IN CAVSA † Iſta conſiderandum eſt, ꝙ licet
Iacobus aduerſarius ab initio potuiſſet expedire
in cōmendā,tamen hoc non fecit,expediuit enim
per uiā unionis,& cū iſta parrocchialis plebis fue-
rit unita iā de ſeptēnio,certū eſt,iſtā unitā non ↄſiderari, cum
propter unionē nomen amiſerit & titulū ad not.in c.j.de relig.
do.c.recolentes de ſta. mo.& quæ in c.j.& ij.de reb.eccle. non
2 al.lib.vj.& quæ in c.ſuper eo.de præben.eo. lib. † Modo uolēs
uariare & expedire in titulum non pōt,cum titulus unioni con
tradicat.c.dudum.cl.ij.ubi gl.& docto.de electio.c. propoſuit.
3 c.poſt electionem.de ↄceſ. preb.† Et ideo tanquā uarius & cō-
trarius repellendus eſt.l.j.C. de fur.regula quod ſemel placuit,
4 de reg.iur.lib.vj.& quæ per Alex.conſi.cvij.ij.uolu.† Et uia ele
5 cta pateat uulg.l.ſi mulierē quod met. cau.† Iſta enim tanquā
contraria & inuicem repugnantia concurrere non poſſunt iur.
præal.& quæ in uulg §.nihil cōmune.& uulg.l.papinianus exu
6 lem uulg.† Eligendo enim Iacobus uiā unionis renunciauit
titulo,& ratio ad renunciatum remedium, currere non pōt, ita
Lud.& Bene.in ↄſi.eccl.uerſi.quod ſm ubi in propoſito multa
7 adducit.Nec dicatur ipſum Iacobum poſſe uariare.† Quia con
trarium eſt ueritas,ut ſup.& in ſupplicatione non ſunt clauſulæ
ex quib.uariatio eſſet ſibi conceſſa,unde cū conceſſa non appa
reat certe denegata cenſetur.l.unica.C.de cad.tol.§.ſed cum de
8 ficientis & uulga.c.ad audiētiam de dec.cum ſi. † Nec dicatur
ipſum poſſe uti diuerſis gratijs, ſibi conceſſis ſub eadē data &
unico contextu quo fit, ut licet in una ſuccumbat tñ poſſit ſe
tueri ex alia ut per Rot.in antiq.ti.de reſcrip.deciſ.lx. & lxiij.
Nam aduertendum eſt,aliud eſſe diuerſum,& aliud eſſe ↄtrariū
ſecundū uulg.gl.in r.ciuilis,unde fatendum eſt quē poſſe uti di
uerſis & ita procedant dictæ deciſ. contrarijs aūt ſecus, & iſte
eſt caſus nr̄ iuribus præalleg.& faciunt d.deciſ.Rot do.aſſignā
do rōnem dicunt,ꝙ pōt uti,eo quia ſunt diuerſæ,ſecus ſi eſſent
ↄtrariæ,quando.n.contrariæ eſſent illis ↄtrarijs uti non pot eſt
ita dictæ deciſ. & ideo ſuccumbens in una non pōt ſe tueri ex
9 alia contraria.†Sed ſi eſt unio & titulus expreſſe ↄtraria ſunt ut
ſup.deductū eſt, unde ſuccūbens in una alia illi ↄtraria ſe tueri
10 non pōt per d.deciſiones Rot.& ex alijs ſi.allegatis. † Rurſus
aduertendū eſt ꝙ Iacobus uolēs fraudare camerā & officiales
& inducere papā ad facilius ↄcedendum dixit ſe nepotē Cardi-
nalis & ſub iſta narratiua bullas expediuit quarū uigore poſ-
ſeſſionem d.plebis cepit quo fit ut uirtute decreti & ↄſtōnis In
noc.& Alex.ipſo iure excōicationē incurrerit, unde tanquā ex
cōicatus repellendus eſt.c.poſtulaſtis.de cler.excō.miniſt. & q̄
in c.j.de rep.& c.j.de exce.lib.vj.c.intelleximus.de iud. & quæ
11 in c.decernimus de ſent.exc.† Prout ēt quia tales fraudantes ca
12 rere debent gr̄a & ↄceſſione ut in d.decreto & ↄſtōne.† Sed ſic
eſt ꝙ gratia & conceſſio perfecta fuit per ſupplicationē ſigna-
tam ut per Rot.in antiq.deci.lxxxvij.in ti.de reſcri.& ꝑ Io.An.
in nouell.in prin.lib.vj.Infertur neceſſario ipſum Iacobum ca-
rere debere cōmodo.d.ſupplicationis & gratia, quo fit ut uir-
13 tute illius alias bullas & literas non potuerit expedire † Cum
enim expedire uelit ſuper. d. ſupplicatione ex quo de alia non
apparet & pluralitas non præſumitur uulg.c. in pn̄tia. de preb.
& c.cum Io.hæremita.de fi.inſtr. dicitur non poſſe ex quo eius
14 cōmodo carere debet.† Et cū careat ſuper eo quo caret expedi
ri litteras non poſſunt cū litteræ dependeant & expediant ſup
ſupplicatione & gratia præcedenti, vñ infecto principali dene
gatur poteſtas expediendi dependens ab ipſo uulga.c. acceſſo-
rium.cū ſi.Infertur ex hoc ꝙ licet in ſecunda expeditione non
dixerit ſe nepotem Cardinalis tamen ex hoc ſupplicatio & gr̄a
prima non reualidatur, cum enim illius uigore fraudādo came
ram &c.primas expediuerit literas illico ſucceſſit pœna irritās
15 dictā ſupplicationem & gratiā. † Et quia delictum fuit conſu-
matū & pœna habuit locū, concluditur ꝙ per pœnitentiā non
pōt tolli iur.uulg. potiſſimè in præiudicium tertij, cui fuit iua
quæſitū uulg.c.quāuis de repu.lib.vj. cum ſi. Et idō uariando &
faciendo ſecundā expeditionē non tollit pœnā exequutā, & eo
magis quia in ſupplicatione nō ſunt clauſulæ iſtæ permittētes
16 ↄpōr narratiua non potuit mutari.† Ad quæ accedant not.in c.
poſtulaſti.de rep.& in c.poſtulaſti.de rep.& in c.ſi gratia.e. tit.
lib.vj.nam dicta qualitas nepotis Cardinalis induxit papā ad fa
cilius concedendum qui non conceſſiſſet ſi dicta qualitas non
fuiſſet expreſſa, quo fit ut impetrantē non iuuet. d. iuribus, &
quæ in c.ſi motu proprio.de præb.lib. vj. Si uerum in facto eſt
ut probatū prætenditur uerū ualorē nō fuiſſe expreſſum res eo
clarior reducitur ut gratia ruat per no.in c. in noſtra. de reſcr.
cū ↄcor.hæc in præſentiarū occurrunt eō propter librorū ino-
piā materiā diffuſius uidere non potuerim. Par.Ro.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis non poteſt iudicari niſi à papa & ſuis collegis & non ab alijs.*
2 *Citatus à papa comparere debet,non ſi ab alijs.*
3 *Niſi coram illis quibus papa delegaſſet.*
4 *Alij ſunt iudices incompetentes Cardinalium.*
5 *Vocans Cardinalem coram incompetenti puniendus eſt.*
6 *Priuatur etiam commodo cauſæ intentatæ.*
7 *Vocans aliquem coram uetito iudice puniendus eſt.*
8 *Pœnitentia an iſtis caſibus admittatur & quando.*
9 *Contra iſtos ita uocantes agi poteſt iniuriarum.*
10 *Iniuria eſt omne quod non iure fit.*
11 *Contumelia afficitur uocatus coram uetito iudice.*
12 *Contumelia unde dicta eſt.*

Iniuria

13 *Iniuria illata dignitati eo grauior eſt.*
14 *Iniuriarum actio non datur niſi dolus interuedat, & nu. 15.*
15 *Dolus iſte conſideratur ex parte committentis iniuriam.*
16 *Dolus præſumitur in prohibitis in genere.*
17 *Item præſumitur quando qualitas facti illum præſumit.*
18 *Item præſumitur ex immoderatè geſtis.*
19 *Ignorantia etiam iuris in delictis excuſat, & melius. nu. 24. & nu. 25. 26. 27.*
20 *Declaratur quando & quo caſu iſtud procedat.*
21 *Dicentibus erraſſe non eſt parcendum.*
22 *Maximè exiſtentibus in loco in quo adeſt copia peritorum.*
23 *Dolus & bo. fides ut paſsiones animi, ex quib. probentur.*
25 *Faciens illicitum non excuſatur propter ignorantiam iuris.*
26 *Idem in prohibitis iure naturæ, & iure ciuili.*
27 *In iudicialibus iuris ignorantia non excuſat.*
28 *Declaratio l. in criminali. C. de iuriſ. om. iud. & nu. 8. & alijs præceden.*
Et in terminis d. l. an requiratur dolus, uel error excuſet.

CONSIL. LXXVIII.

1 AD DVBII † Reſolutionẽ aduertendũ ꝙ Cardi
nalis non pôt iudicari niſi a papa & ſuis collegis.
Card. nec ab alio, ita Hoſt. & Io. in c. dilectus el. j.
col. j. & ibi Card. in ij. op. de ꝑben. refert & ſequit
Brixienſ. in uer. Car. uer. Cardinales ab alio, & Mil. in uer. Car-
2 dinalis & Fel. in rub. de maio. & obed. col. iiij. uer. primum. † Vñ
citatus a papa cõparere debet, ſi ab alio non, ita Barb. in tract.
de præſtan. car. q. viij. col. v. uer. nec ob. tex. inſeruut duo ꝙ iu-
dex cõpetens ipſorũ Card. eſt Papa uel quib. Papa delegaret ut
in l. ſi qñ. C. de dila. & in d. l. in criminali. C. de iuriſd. om. iudi.
3 † Alij oẽs ſunt incõpetentes quia nedũ ꝓrſus ſunt alieni quod
4 ſufficeret ſed de uiſis eſt facta expreſſa prohibitio † quod ma-
gis importat per ea quæ no. in auct. habita. C. ne filius pro pa.
5 & in puncto puuit Saly. in d. l. in criminali in iij. oppo. † Vocãs
ergo & citãs Cardi. corã incõpetenti patitur multas pœnas de
quib. per Ang. per illũ tex. in l. iniuriarũ. §. ſi quis ꝑ iniuriã. ff.
6 de iniur. & inter alias priuaƭ cõmodo cauſæ intentatæ. † ut ha-
betur in c. ſi diligenter. de for. cõp. & eſt text. in d. auct. habita
uerſi. qui uero. & melius in d. l. in criminali ubi Bar. Bal. & oẽs
& ꝑ Spec. in tit. de comp. iud. adi. §. j. uer. & breuiter, & uer. ſed
7 nunquid idẽ eſt in laico, ubi allegat alia iura. † Quæ lex in cri-
minali procedit generaliter in quocunq; uocante & citãte aliũ
quẽcunq; corã neutro iudice & incõpetenti, ut ibi dicit text. &
Bal. in j. notab. Sal. & alij ſcriben. quod maximè procedit in ca-
ſu nr̃o in quo eſt Cardi. cui ultra cõmunes prærogatiuas infinitæ
conceduntur, ut in dicto tractatu, & alijs locis cõcor. Procedit
insuper & in quacunq; cã ẽt executionis, ut ibi litera ꝯcludit &
8 oẽs ſcrib. † Ab iſta pœna nõ uideo quin aduerſarij citantes poſ-
ſunt excuſari cum eos non penituerit, ut uult. d. l. in criminali
& caſu quo penituiſſet ſera eſt pœnitentia, ut ꝑ Bal. Sal. & alios
9 cõmuniter in d. l. in criminali. † Incurritur & alia pœna, ſ. iniuria-
rũ, ut in puncto eſt gl. in d. l. in criminali, in uer. habeat, in fi. ꝙ
alleg. tex. iſta probantẽ in d. l. iniuriarũ. §. ſi quis ꝑ iniuriã. ff. de
iniur. quã gl. ab aliquo non reperio reprobatã, ſed eã ea oẽs trã-
ſire. & Sal. in d. l. in criminali. col. ult. in fi. q. eã refert & appro-
bat pro qua in ſimili facit tex. in l. ſi uero. uer. quia ſanè. ff. qui
10 ſatiſd. cog. † Et pôt agi iniuriarũ pro quo ẽt facit ratio, nam
omne quod non iure fit iniuria eſt l. j. in prin. de iniur. §. j. inſti.
eo. ſed talis uocatio nedũ iure non fit, quinimmo fit contra ex-
11 preſſam iuris prohibitionẽ, ut ꝫ. ergo &c. † Ad quod nã ꝯtume-
lia ꝑ hanc uocationẽ & citationẽ illata fuit Card. quo caſu in-
12 iuriarũ agi pôt. d. l. j. §. j. & inſt. e. §. j. † Contumelia nanq; a con
temnẽdo dicta eſt, ut. d. iur. conſult. in locis præalleg. uer. ſi con
tumeliã aũt. Sed per hãc uocationẽ Cardi. contẽptus fuit ut ad
13 ſenſum patet ergo &c. † Et potiſsimè cũ nedũ perſonæ ſed di-
gnitati Card. illata uideat, quo caſu a fortiori iniuriarũ agi pôt
ut no. in d. l. j. §. ad dignitatẽ. & faciunt no. in d. c. ſi diligenti. cũ
ſimi. & uide circa hanc materiã quæ ponit Guido papæ. in q.
14 cccxxxiiij. † Dubium ſecundum an & qñ actio iniuriarũ nõ da
tur niſi doloſè fiat iniuria, ſi allegaretur ignorãtia præſtet ex-
cuſationẽ, poſſunt eñ dicere publicani ſe erraſſe credẽdo cleri-
cos cameræ habere iuriſdictionem etiam in Cardinales cũ alias
& ſi ignorantia iuris nõ excuſet tamen ubi tractatus de excludẽ
15 do dolũ præſtet excuſatione iurib. uulgar. † Circa reſolutionẽ
cuius licet ex parte cõmittentis iniuriã requirat dolus. l. nõ ſo-
lũ, in prin. & §. j. l. ſi quis ſeruũ. ff. de iniurijs. l. ſi non cõuici. C. e.
16 inſt. de oblig. quæ ex delic. in prio. cũ ſi. † Tamen quia ſumus
in genere prohibitorũ, & in his quæ generaliter prohibita ſunt
dolus ſupra præſumitur, ut probatur in c. j. de reſcr. & in l. j. C.
ad l. Cor. de ſicca. & in d. l. ſi nõ cõuicij, & ꝑ Bar. in l. Aurelius.
§. idẽ quæſijt. ff. de lib. leg. unde in caſu noſtro præſumitur dolo
ſe ipſos publicanos citaſſe Card. & iniuriã incidiſſe iurib. quib.
17 ã. † Ad quod nã quando qualitas facti includit dolũ ſemper ꝑ-
ſumitur. l. decuriones. C. ex quib. cauſis infa. irrog. l. quoties. §.
18 dol. ff. de prob. l. j. ff. de excep. doli. cum concor. † Prout ẽt ex
immoderatè geſtis ẽt præſumit. l. creditor. §. Lucius. ff. de his
quæ in frau. credi. Bar. in l. ſi. ff. de præto. ſtipul. in caſu noſtro,
& qualitas facti, & immoderata ac repetita inſtãtia publicano-
rum, cõtra Card. inducit dolum expreſſum nedũ tacitum &c.
19 † Nec ob. ſi diceretur ꝙ ignorantia ẽt iuris in delictis excuſat,
cum in illis quælibet cã ad excuſationẽ recipiatur, & a dolo ex
cuſet, iuxta uulga. gl. in l. ſi nõ plagij. C. ad l. falc. de plag. cũ in
20 fini. concor. † Nã aduertendũ etiã ꝙ in his quæ ſunt de genere
prohibitorũ dolus ſemper ꝑſumitur, ut ſup. dictum eſt, bene ue
rũ in ꝯtrium recipitur probatio, & onus probandi ꝙ dolus non
interuenerit incumbit delinquenti uidelicet, ꝙ errore hæc fe-
cerit quod quidẽ coniecturis probandũ eſt, & nedum una, ſed
plurib. ut uult. gl. ij. & ibi Bal. & Sal. in d. l. j. C. ad l. Cor. de ſicc.
& no. in d. l. ſi plagij, & in d. l. ſi non conuicij, in caſu nr̃o nul-
la ex aduerſo facta eſt probatio ex qua colligi poſſit cõiectura,
21 ꝙ errore hæc fecerint, unde. † Nam ipſis dicentib. erraſſe nõ eſt
credendu, nec parcendũ, ſi enim hoc admitteretur, nullũ deli-
ctum eſſet punibile cũ ſemper delinquens poſſit dicere erraui,
ut in puncto dicit Ang. & Bene. in d. l. ſi plagij, & bñ in c. j. de ꝑ
22 ſum. † Ad quæ quia nos ſumus in urbe ubi adeſt copia perito-
rũ, quos conſulere potuerunt, ut per Bar. Sal. & cẽa Mod. in d.
l. iuris ignorãtia C. qui admit. & no. in l. uenia. C. de in ius uoc.
23 cum concor. † Dolus. o. uel bona fides ſunt paſſiones animi q̃
ſoli Deo ſunt not. inſt. de actio. §. aliæ. unde per exteriora, & cõ
iecturas ſunt declarandæ. l. Labeo. §. idẽ tubero. ff. de ſup. leg. &
ꝑ Ang. in d. l. ſi plagij, vñ cum multæ ꝯiecturæ ſint ꝯ publica-
nos, ut ſ. ſequitur ꝙ iuuari non poſſunt dicendo ſimpliciter er
24 raſſe. † Rurſus tunc iuris ignorantia excuſat qñ eſt iuſta, ut pu
ta qa dictũ ius non eſt publicatũ, ſed ignorantia nõ eſt iuſta pu
ta quia ius eſt publicatũ, & notum ut in caſu noſtro, & fuit di-
ctum in primo dubio iſto caſu talis ignorantia non excuſat, ita
Sal. ĩ l. Senatus, col. iij. uer. iuſta aũt. C. de his qui ſibi aſcrip. &c.
25 ¶ † Prout aduertendũ ꝙ iuris ignorãtia in delictis nunquã ex-
cuſat qñ quis facit illicitũ, & prohibitum iure naturæ ut facere
furtum, uel facere iniuriã, & ſic in caſu nr̃o, ita expreſſe, & ĩ ter
minis Ang. in d. l. ſi plagij. col. j. dum diſtinguit, & Sal. in d. l. Se
natus, in v. & vj. oppo. & melius in diſtin. ſua ſequit in puncto
Cæpol. conſi. ſuo. xxj. in viij. col. uer. & ſi diceret, ubi multa ad-
26 ducit, & ꝯſi. xxiiij. in ij. col. ubi bene loquitur. † Ad quod ẽt ſi
non eſſemus uti ſumus, ut ſup. in prohibitis, & illicitis de iure
naturæ, ſed de iure ciuili adhuc idẽ in caſu ꝑſenti, ex quo uerſa
mur in caſu dubio in quo dolus præſumit, & allegatio erroris
iuris nõ ſufficit, ita Ang. in d. l. ſi plagij, col. ij. & Sal. in d. l. Sena
tus, in diſt. & Cæp. in ꝑalleg. ꝯſilijs, unde ut excuſet opus eſt ꝙ
caſu fortuito cã iuſta alias ſecus, ita Sal. in d. l. ſenatus, in v. & vj. op
po. & in diſt. ij. ꝑ Ang. & Cæpo. ubi ſup. in caſu nr̃o iſta ceſſant,
27 ergo &c. † Præterea aduertendum ꝙ ignorãtia, & cã iniuſta quõ
que excuſat a dolo, & pœna in delictis, eſt uerũ, & procedit qñ
ſumus in extraiudicialibus, ſed qñ ſumus in iudicialib. & ĩ his
quæ fiunt in iudicio, tunc ignorantia, & cã iniuſta nunquã ex-
cuſat, ita Bal. in l. qui nõ probaſſe, in ij. not. col. j. C. de ſolu. quẽ
refert, & ſequit Alex. in d. l. ſi plagij, in addi. ad Bal. in caſu nr̃o
ita eſt qa iniuria hæc facta eſt in iudicio, & actu iudicialiter ge
28 ſto. ꝯñr uerſamur ex omne dubiũ. ¶ An aũt in terminis d. l. in
criminali, requirat dolus, uel error excuſet. Io. Petr. de monte
Sperello, uer. extra gl. ibi, uidetur innuere ꝙ excuſat error, & do
lus requirit quod tñ ſuperius deducta minus tollit. Pat. Rom.

SVMMARIVM.

1 *Solitum & conſuetum alicuius, in concedendis mandatis attendi debet.*
2 *Mandatum de prouidendo, non comprehendit tunc actu uacantem eccleſiam, & ſeq.*
3 *Prouidere & mandare prouideri differunt.*
4 *Mandatum & gratia ſumit uires à mente mandãtis.*
5 *Mens & intentio potiſsimum attendenda.*

6 *Variatio fugienda in quocunque actu.*
7 *Mandans prouideri in genere & demum prouidens in ſpecie quod ſit attendendum & per totum.*
8 *Verba uacãte uel uacatura ĩ mãdato de puidẽda qualiter exponant̃*
9 *Mandatum de prouidendo in genere & in incerto, an comprehendat tunc uacans.*
10 *Et quid ſi nullus modus uacandi fuit expreſſus nec diſpoſitiuè nec conditionaliter.*
11 *Mens & uoluntas indicis ex coniecturis probatur.*
12 *Mandans prouideri dans executorem antequam executor prouideat non prohibetur ipſe prouidere & locus erit præuentioni.*
13 *Habens mandatum de prouidendo debet uti diligentia.*
14 *Et ita negligens nullum conſequitur ius.*
15 *Intruſi allegantes ius tertij non ſunt audiendi.*
16 *Papa confirmando mandatum de prouidendo Cardinali, non propterea tollit eius poteſtatem.*
17 *Confirmatio non debet operari contrariũ eius ad quod emanauit.*
18 *Decreti clauſula ligat manus omnium.*
19 *Penes papam remanet maior poteſtas illa quam mandatario cõceſſit per indultum.*
20 *Gratia papæ non uidetur derogare indulto Cardinalis nulla de ipſo mentione facta.*
21 *Motus proprius non tollit defectum intentionis.*
22 *Nec tollit ius tertij.*
23 *Et ſi eſt procuratus, non præſtat robur procuranti.*
24 *Clauſula non obſtante non tollit ius tertij.*
25 *Quando ſubſtantia gratiæ eſt ſurreptitia, etiam clauſulæ ſurreptitiæ iudicantur.*
26 *Per clauſulam non obſt. quæ obſtantia cenſentur ſublata.*
27 *Derogatoria derogatoriarum non ita de facili cẽſentur ſublata.*
28 *Declaratio ad c. ſi apoſtolica de præben. lib. ſexto.*

CONSILIVM LXXIX.

1 ADVERTENDVM † eſt ꝙ ſolitum & ꝯſuetũ
Reuereñ. ſanct. Quatuor ſuit & eſt dare mandata
ad uacatura non aũt ad ea quæ tpe mandati uaca
bant actu, & ideo iſtud ſolitum & conſuetum attẽ
dendum. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſiduã. ff. de edil. edic. & uulg. §. eq-
tij. & quæ plenè per Alex. in l. uel uniuerſorum. ff. de pig. act. &
per Fely. in c. ex literis de fid. inſtr. & in c. cum. M. fer. col. iij. de
ꝯſtit. & Mod. in l. diẽ functo de off. aſſeſ. cum ſi. † Ad quod nam
2 non fuit intentionis ꝙ ueniret tunc actu uacans, quia ſi iſtud
intendiſſet tunc prouidiſſet, non aũt mandaſſet prouideri Gu-
lielmo uti mandauit. † Et prouidere & mãdare prouideri differũt.
3 c. ſi tibi. c. ſi duobus de reſcr. in vj. c. cũ qui de ꝑben. c. ſi ſoli. de
ꝯceſ ꝑben. eo. lib. Et dictũ mandatum non eſt intelligẽdum ꝯ
intentionẽ uoluntatem & mentẽ mandantis per ea quæ no. in
c. ad aures. de reſcri. & eſt tex. in c. ſi. de præben. per Inn. in c. ij.
de ꝯceſſ. præben li. vj. c. q̃a ſępe de pręben. eo. li. uerſ. nos dubi-
tationẽ. † Ab intellectu. n. & uoluntate mandãtis ſumit uires
4 mandatũ & gratia Inn. in c. cũ eccleſiaſticę de excepc. † Mẽs. n.
5 & intentio attendenda eſt. c. cũ ideo. ubi Io. And. & c. ſi. de præ
ben. cle. ſi Romanus cũ ſi. † Ad quod nã illico ꝙ reuereñ. Car-
6 di. ſciuit uacare ꝯtulit quo attento oſtendit̃ clare uoluntatẽ &
intentionẽ d. Reuereñ. non fuiſſe in dicto mandato cõprehen
di eccleſiam de qua agit̃ aliàs in ipſo daremus uariationẽ & ꝯ-
trietatẽ quod nõ eſt dicendũ regula q̃d ſimul de regu. iur. c. qua
7 liter & q̃n. de accuſa. l. j. C. de ꝯdi. indebi. cũ ꝯcor. † Et facit q̃a
mandauit prouideri de uacã. in genere & demũ prouidit in ſpe
cie. & ideo ſpecies derogat generi, licet de genere non ſit facta
mentio. d. c. dudũ. §. attendentes. c. q̃uis. el. ij. de præben. lib. vj.
8 regula generi. de reg. iur. † Ex iſtis infert̃ ꝙ illa uerba uacante
uel uacaturo exponenda ſunt uel pro uacaturo attẽta dicta mẽ
te Reuerendiſsimi quo ꝯſiderato alternatiua exponit̃ pro. i. ut
in ſimili attenta uoluntate executoris uolunt poſt alios doct.
Moder. pap. in l. pen. in viij. limita. C. de uerb. ſig. ad quæ plenè
not. in l. in ꝯditionib. primũ locum. ff. de ꝯdi. & demõ. cũ ꝯcor.
9 de mente attendenda in quacunq; diſpoſitione. † Prout ẽt nam
mandatũ eſt de beneficio in genere & in certo ꝯñr ad uacãtia.
præ. dat. alias eſſe extendere ꝯſenſum Card. ad nõ cogitata q̃d
non eſt uerοſimile, nec admittendũ. l. ſi per errorẽ. ff. de iuriſd.
10 om. iud. cum uulga. † Facit ẽt regula Cancella. in ordi. xlv. ex
quo nullus modus uacandi fuit expreſſus, nec diſpoſitiuè, nec
ꝯditionali, & certæ ſi Reuerend. ſciuiſſet tunc uacare & modũ
uacationis de facili non ita ꝯceſſiſſet, unde non debet uenire. c.
11 poſtulaſti. de reſcript. cum ſi. † Ad probandum dictã uoluntatẽ
& intentionẽ Reuerẽd. prędicta indicia & ꝯiecturæ ſufficiũt &
plenè probant. l. non ois. §. a barbaris. ff. de re iud. c. ſi. ubi Inn.
ꝙ in eius cã. & ibi Hoſt. Bar. in l. ſi q̃s ex argentarijs. §. pen. ff. de
eden. Fede. ꝯſi. cxiiij. & per Mode. in c. q̃a uerisĩle. de ꝑſu. Licitè
igit̃ ꝑdictis ꝯſideratis potuit Reuer. ꝯferre nõ obſtante manda
12 to aſſerto. † Ad quod ẽt nã mandauit prouideri & executorem
dedit ad prouidendum quo caſu licet ueniſſet tunc uacans, tñ
anteq̃ executor prouidiſſet, licite potuit Cardinalis prouidere
ex quo ꝑuenit executorem & locus eſt ꝑuentioni, ut dicit Rot.
in auct. ſub tit. de ꝑben. xxiij. xxvij. & xxxiiij. & in no. eod. tit.
xvj. Licet de more. ad quæ tex. in c. dudũ. §. nos attendentes. &
c. ſi a ſede. de præbe. li. vj. & per Card. in clemen. j. §. ſecus. col.
ij. & iij. de conceſ. præben. & quæ not. in c. ſi pro te, de reſcrip.
13 lib. vj. & c. dudum. uerſ. nos. de præben. c. q̃uis, eo. ti. † Prout ẽt
Gulielmus habens mandatũ nullã fecit diligentiã nec acceptauit,
ergo per ea quæ not. in c. capitulũ. de reſcr. c. ſi clericus. de
præben. li. vj. c. ſi tibi. in ſi. de reſcr. & per Rot. in antiq xxij. alias
14 de ꝯceſſ. præben. xxj. † Cum igitur dicto Gulielmo nullũ cõpe
tat ius ex aſſerto mandato cuius uigore non acceptauit nõ ob-
tinuit ſibi prouideri per executorẽ nullas fecit diligentias, nõ
poſſunt aduerſarij Intruſi de eius iure dare & dando nõ debẽt
audiri per ea quę not. Bar. in l. ij. ff. de excep. rei iudi. & Dec. ꝯſi.
15 cxliiij. cum ſi. † Et cum iſti ſint intruſi & cum turpitudine alle
gent ius tertij non ſunt audiendi, ut expreſſe uult Ioã. And. &
Cõpoſt. in c. mandatũ. col. iiij. uerſi. ſed forte. de reſcr. eo maxi-
mè in caſu nr̃o, cum nullum Gulielmo cõpetat ius, ut patet ex
16 antedictis. &c. † Supereſt tollere confirmationẽ Pontificis, quę
bene conſiderando in nullo habet obſtare prædictis, nã Ponti-
fex ꝯfirmando uoluit expreſſe ualidare quæ dictus Reueren. fe
cerat & adijcere robur & firmitatẽ ſm intentionẽ & mentẽ ip-
ſius Reuerend. patet manifeſtè ex uerbis dictæ ꝯfirmationis in
quibus nõ intendit modo aliquo derogare poteſtati & uolunta
ti dicti Reuerend. & hoc ſtãte Sequit̃ ꝙ dicta ꝯfirmatio in oib.
regulari debet ſecundum principale ſuum, regula acceſſoriũ.
de regu. iur. libr. vj. l. more & quã. ff. de iuriſdict. omnium. iud.
17 † Si. n. alio modo intelligeretur, ſequeretur ꝙ operetur ꝯ eius
ad quod emanauit quod non dicẽdum. l. legata inutiliter. ff. de
leg. j. l. nam ad ea. de ꝯdi. & demon. primo ergo modo intelligẽ
do hr̃ intentus ꝙ non debet eſſe in aliqua ꝯſideratione, vt. ã. q̃a
18 mandatũ principale ad caſum nr̃um nihil eſt. ¶ † Facit ẽt nam
Reuerendiſsimus habebat indultum in ampliſsima forma ꝯceſ
ſum a Leone in quo ſunt clauſulę fortiſsimæ, maximè illę decre
ti, & ſimilis per quas ligatæ ſunt manus oĩum uolentium ꝯferre
ẽt ipſiuſmet pontificis, ut eſt tex. in c. pen. de præben. li. vj. & ibi
Gemi. in ſi. & alij ſcriben. alleg. tex. in cle. cum ei quem in pri.
de ꝯceſſ. pręben. cũ ſi. quibus ſtantibus poſtmodũ ꝯferendo nõ
ualet collatio in præiudiciũ dicti indulti cũ papa illi noluerit
derogare, ut no. in d. iur. & per Gemin. in c. ſtatutum circa ſi. de
19 pręben. in vj. † Et ſi diceret̃ ꝙ penes papã remanſit maior pote
ſtas unde potuit. d. c. dudũ. §. nos attẽdentes cũ ſi. fateor q̃n ha-
bere uoluiſſet in caſu nr̃o noluit. unde &c. & ſic datur defectus
uoluntatis nõ potentiæ, ꝙ noluerit oſtendit̃ manifeſtè quis de
derogatione dicti indulti uerbũ nullũ quinimmo uoluit illud
ualidare & ꝯfirmare non aũt illi detrahere & derogare, & quia
uoluit ideo remanſit ualidum & firmũ & collatio papæ nõ erit
attendẽda ex defectu uoluntatis, ut no. doct. in d. c. dudũ. & in
20 d. c. pe. cum ſi. † Non ꝯceſsiſſet profecto papa dictã gratiam, ſi
nouiſſet pręiudicium fieri dicto indulto ꝙ uoluit confirmare,
& ideo collatio pontificia non attẽdenda erit cũ de indulto nõ
facta ſit mentio nec cogitatio de ipſius derogatione, quod ſi co
gitaſſet papa non ꝯceſsiſſet lra in pũcto Gemi. in d. c. dudũ. col.
pe. uer. gl. in uer. ipſa, ad quæ not. in d. c. poſtulaſti. & ideo ꝯfir-
matio ꝑdicta intelligenda eſt quatenus per eã indultui non de-
rogetur, ſi ita intelligatur tunc ſuperius dicta procedunt, ut mã
datum ruat & collatio facta per Card. ſit ualida. quatenus igit̃
papa prouidit ſi actu uacaret intelligendũ eſt ſi mandatũ Car.
ad hęc ſe extẽderet per ſuperius dicta uel ſi ultra uoluit, puide
re, dico ꝙ talis prouiſio non ꝑiudicat indultui pp cl̃as indulti
21 quib. non eſt derogatũ. † Non obſtat cl̃a motus proprij quæ li
cet tollat ſurreptionẽ non tñ tollit defectũ intẽtionis & mẽtis.
ut p doct. in c. ſi motu prop. de ꝑbẽ. li. vj. in cle. ſi romanus põti
fex per Hoſt. & Io. And. in c. cauſamq;. de teſti. & ibi Mod. &
ſunt plures deciſ. Rot. in no. & antiq. & late p Fely. in c. ad aures
22 & c. ꝯſtitutus. d̃ reſcr. & Belle. deciſ. cccclxxv. † Prout ẽt q̃a mo
tus proprius non tollit ius tertij & intelligendus eſt ſine præiu-
dici

dlclo tertij,& ſic ſine ꝑiudicio reuerendiſsimi,ut per glo.iij.in
d.c.ſi motu proprio & ibi Io. And.& ſcrib.late per Fely.in d.c.
ad aures.col.v.& ſi diceretur ꝙ non eſt ꝑiudicium Card.ut no.
in d.c.dudum uerſi.nos attendentes.circa medium Rñ. ꝙ non
23 procedit ea alijs.ſ.deductis &c.† Ad quod ẽt quia motus prę-
dictus conceſſus ad merũ intereſſe iſtius ſine aliqua rõne ꝯſide
rabili & immo tanq̃ procuratus non ꝑſtat robur ut in ſimi. de
lit.procurata.in l.ſi p p lit.ff.de cacuſ.tuto.cũ ſi.& in puncto p
24 Card.ꝯſ.cxlij.in ſi. † Minus obſtat cl̃a illa generalis nõ obſtãt
&c.ex quo non tollitur ius tertij & ſic dicti Reuerendiſsimi de
quo nulla facta mentio ut late per Mod.in c. nõnulli.de reſcri.
& per Corn.ꝯſ.cccxliiij.in hac conſideratione.col.pe.j.uol.& ꝯ
25 xvij.Viſo.ij.uol.† Et quia dicta clauſula ſurrepitia eſt qñ ſu-
biecta gratiæ ſurreptitia eſt ut per Dec.ꝯſ.calij. ubi multa ad-
ducit in caſu nr̃o confirmatio habet defectum intentionis quo
ad derogationẽ induſti ut ſ. ita & clauſula non obſtante &c.
Prout ẽt quia per dictã cl̃am illæ obſtancię cenſentur ſublatę
quæ ex narratis poſſunt clarè colligi nõ aũt alię ut per Belle.q.
27 cccxxxiij.† Ad quod ẽt quia clauſulæ in indulto appoſitæ ſunt
fortiſsimę & derogatorię derogatoriarũ quibus modo aliquo
non cenſetu ederogatũ ea uerbis appoſitis in dicta ꝯfirmatione
28 per ea quæ late ponunt Mod.in d.c.nonnulli. Nec ꝑdictis ha-
bet obſtare.c.ſi apoſtolicæ de ꝑben.in vj.cum ſi. qa in diuerſis
terminis ad no.in §.nihil cõe & l.pap. Itẽ quia ibi aderat uolũ
tas põtificis in caſu nr̃o ceſſat,ut.ſ. & quia clauſulæ appoſitę in
indulto tollunt oẽm aliam prouiſionem, vt. ſup. Paril.Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Gerens ſe pro aicario & ita repatatas poteſt aliqua zerere.*
2 *Dicenti aliquem fuiſſe uicarium incumbit onus probandi.*
Vicarius ſubſtitutas à primo aa poßit conferre, & per totum.
3 *Scriptura priuata at fidem faciat,qualis debet eſſe.*
4 *Scriptura publica,at probet quas ſolennitates continere debet, & nu.5.& alijs ſeq.*
6 *Rogitas eſt de ſubſtantia ad ſcripturam publicam.*
7 *Statur depoſitioni iurata notarij & non aſſertioni per eum facta in ſcriptura.*
8 *Publicatio inſtrumenti eſt de ſubſtantia.*
9 *Variatio & contrarietas elidit probationem ſcripturæ publicæ.*
10 *Subſtitutio aotarij eſt actus uolantarius & non iuriſdictionis.*
11 *Scripta per notariam actuarium quando & qao caſu probat. & nu.10.*
12 *Vicarias generalis aon poteſt conferre niſi expreßè iſtud concedatur.*
13 *Et ſi expreßè cõceditur,id facit ut delegatus,& ad quem debeat appellari.*
14 *Referens probat,ut relatum.*
15 *Vaus uicarius non poteſt alium uicarium conſtituere.*
16 *Niſi de mandato epiſcopi,& nu.15.17.&.18.*
17 *In generali conceßione aoa uenit poteſtas conferendi,& ſeq.*
18 *Poteſtas conſtituendi aliquem loco ſui quid importet,& aa.19.*
20 *Habens poteſtatem conferendi idoneis eius perſona induſtria uidetur electa & ſeq.*
21 *Qaando eſt electa induſtria perſonæ, impeditur ſubdelegatio.*
22 *Et quid ſi eſt in hoc data expraſſa facaltas.*
23 *Habens poteſtatẽ conferendi idoneis an poteſt delegare.& n.20*

CONSILIVM. LXXX.

1 DIFFICVLTAS † Pręſentis cauſę tota ꝯſiſtit,
an Ille N.aſſertus uicarius ſubſtitutus a do. Iaco-
bo habuerit ptãtem ꝯferendi, & primitus aduertẽ
dũ eſt ꝙ dictus.N.nõ geſsit ſe pro uicario in dicta
dioceſi,nec uti uicarius aliquem actum geſsit,niſi tm̃ contulit
eccleſiã de qua in ꝑſentiarum agiſ, & cũ non fuerit habitus uti
uicarius,ſumus ex̃ terminos deciſ.Rotæ primæ.in ord.in ti. de
offi. uica.in no.& eorũ q̃ ponit Milus in uerec.uicarius.uerſ.ui
2 carius ſiue officialis.† Ex quo.n.a uobis negatur ꝙ fuerit ab ad
uerſarijs probandum eſt & per ſcripturã ut tenet Bal.in l.aliqñ
col.j.in fi.ff.de offi.proconſul.& lega.& ſentit Rot.in not.eod.
3 præallega.titu.deciſ. v. cum concor. † Et ſi ex aduerſo præſen-
taretur ſcriptura cuiuſdã Dioniſij.dr̃ fidem non facere, nã aut
ꝯſideramus eã uti priuatã.Et hoc attento cũ careat ſubſcriptio
ne triũ teſtiũ & alijs ſolennitatibus de quibus in l.ſcripturas.C.
qui potio.in pign.hab.& per Moder.poſt Bar.in l.admonendi
ff.de iure iur.minime probat.ut no.in dictis iuribus & quę ple
4 nè per Moder.in c.ij.de fide inſtru.cum uulg.† Aut conſidera-
mus eam ut ſcripturã publicam, & hoc ẽt attento non probat,
nec eſt in conſideratione,ex quo in illa deficiunt ſubſtantialia
q̃ neceſſaria ſunt ad eẽ & ualiditatẽ publicę ſcripturę.c.j.ubi Ab
5 ba.& Mod.allegantes deciſ.de fi.inſtru.† Publica.n. tunc dr̃ &
tunc probat qñ facta apparet in forma ſolenni & not. aliter.d.
c.j.cum ſi.in caſu nr̃o apparet defectus formæ & ſubſtantiæ un
6 de &c.† Defectus clarus eſt,quia. d. Dioniſ. tanquam notarius
non fuit rogatus,& rogitus eſt de ſubſtantia.ut in §.nos aũt.ibi
gl.& doct.in auc.de tabel.Bar.in auc.ſi quis in aliquo documẽ
to.C.de ede.Mod.in d.c.j.col.viij.circa fi.bene per Alex.conſ.
aciij.iiij.uolu.Super quæſito.concludens de neceſſitate deberi
apponi uerb.rogatus,ut ẽt per Roma.in l.ſciendum.ff.de uerb.
7 & Mod.in d.c.j.col.antepen.uerſi.eſt uerũ.† Et licet in calce aſ
ſectæ ſcripturæ notarios aſſerat a partibus fuiſſe petitũ &c. tñ
poſtmodum medio iuro examinatus ꝯ̃trium aſſerit, & dictę aſ-
ſertioni iuratę ſtandũ eſt per Felyn.in c.inquiſitionis. §.tertiæ.
de accuſa.col.ij.& in c.cum in tua.de teſtib. ex quibus patet de
8 fectum rogitus fuiſſe.† Ex alio ẽt apparet defectus quia non le
ctum teſtibus,nec publicatum nec ſtipulatum,ut ipſemet nota-
rius atteſtatur. Quo caſu nõ potuit haberi pro abſoluto, nec ꝓ
bat ut per Bar.in l.ꝯ̃ctus.C.de fi.inſtr.per Abba.in d. c. j.& ibi
Moder.col.vj.uerſi.ẽt requiritur. ubi plura accumulãt & ibidẽ
col.antepen.uerſ.eſt uerũ.Debet.n.publicare notarius,ut dicit
gl.in l.fideicõmiſſa.§.j.de lega.iij.& per Ale.conſ.lxiij.iij. uol.
9 & circa iſtud non eſt aliqua ꝯ̃rietas ipſius notarij.¶ † Ad quę ẽt
nam ex depoſitione ipſius notarij clare patet in alijs eſſe uarie-
tatem & ꝯ̃dictionẽ eorum quæ in aſſerta ſcriptura ꝯtinenſ ,quo
conſiderato non uideo quam probationẽ faciat pee ea quæ no.
in l.eos.ff de fal.& in l.qui uaria.ff.de teſtib. & per do. Tinda.
in tracta.de teſtib. uarian.& quæ habentur in l.iubemus . C. de
10 ꝓba.& in l.tẽaſigere.C.de tranſact.† Et aduertaſ ꝙ iſte actus
ꝯſtitutionis ſeu ſubſtitutionis uicarij non eſt actus iuriſdictio-
nalis & qui ſit fori contentioſi.Sed eſt actus uoluntarius & ex-
traiudicialis ut dicit Rot.in no.prealleg.deciſ.v.in j.dobio.Ex
quo lnferſ ꝙ licet Dioniſius tunc eſſet actuarius cur. tñ ex hoc
nec plus auctoritatis nec plus fidei habet q̃ ſi eſſet ſimplex no-
tarius non actuarius nec ex hoc ſolennitas alias requiſita dimi
nuta eſt,nam illa qualitas actuariatus procederet in ꝯtentioſis
& iuriſdictionalibus non in uoluntarijs & extraiudi.ut eſt ca-
11 ſus noſter ut plene hr̃ ln c.qm̃ ꝯ̃,de proba.cum uulga.† Nec ꝑ-
dictis põt obſtare.l.in donationibus,& quę ibi no.cum ſi.C.de
dona.ex quo in caſu præſenti nõ interuenerunt requiſita,& quę
in d.l.in donationibus.unde ut plenè per Moder.poſt Abb. in
12 d.c.qm̃ ꝯ̃.† Inſuper & ex alio aſſerta collatio facta a dicto. N.
nuit & nulla eſt & aduertatur nam uicarius generalis non põt
ꝯferre niſi expreſſe ab epiſcopo hoc ſibi cõmiſſum ſit quia iſtud
13 ꝯferre nõ uenit in gñali.in c.ſi.de off.uica.li.vj.cum ſi. † Et qñ
hoc expreſſe eſt uicario conceſſum & ꝯfert hoc facit ut delega-
tus non ut ordi.hinc eſt ꝙ ſi ꝯtingat appellari a dicta collatio-
ne appellatur ad epiſcopum nõ aũt ad ſuperiorẽ ut oia ꝑdicta
probantur per Ge.poſt alios.in c.ij.de off.uica.li.vj.col.pe.uer
ſi.itẽ ſi epiſcopus & p Rot.in no.cod.tit.vij.l ord.& p Moder.
14 in rub.de off.delega.& in rub.de offic.eius cum ꝯcor. † Inferẽ
ex hoc ꝙ dicto.N.ſubſtituto non fuit expreſſe data dicta pote
ſtas ꝯferendi,ut patet ex tenore dictæ ſcripturæ ꝯñr non uenie
in illa gñali iuribus præalleg.Et ſi diceretur ꝙ eſt data expreſſe
ex quo Iaco.ſubſtituit cum ſimili poteſtate ſibi data &c. l. aſſe
15 toto,cum uulga.de hęredi. inſtitu. † Aduertatur nam de iure
unus uicarius regulariter non põt facere aliũ uicariũ.c.clericus
de off.uic.Bal.in d.l.aliqñ,& licet doctor.in c.j.de off.uic.l. vj.
uideant in hoc in aliquib.caſib.ꝯ̃dicere.Tñ ſequentes cões opi
niones non põt niſi hoc habeat in mãdatis,& iſtud faciat de cõ
ſenſu epi,& ex iuſta cã neceſſarię abſẽtię,ut expreſſe tenet Ho-
ſtiẽ.in d.c.j.dicẽs ita ſeruari de ꝯſuetudine,& non alr̃,& ibi Io.
An.col.ij.uer.in gl.officialis,Pet.de Anc.& Gemi.col.ij. in fi.
& col.iij.in prin.& eſt deciſi.Car.in cle.unica.de offi.uica.col.
antepe. circa fi.& Rot.in no.in ti.de offi.vic.iiij.in ord.in caſu
16 nr̃o nullibi ꝙ fecerit ex cã abſentiæ neceſſariæ vñ &c.† Ad qđ
deciſio milis in uerſi.uicarius,uer.uicarius epi,& magiſter Ste
ph.Aufre.in qõnibus ſuis.q.xxxvj.ꝯcludẽtes uicariũ nõ poſſe ꝯ
ſtituere aliũ niſi de mãdato epi ſpãli,& iſto caſu nõ põt in ſpũa
libus niſi hoc admittat ꝯſuetudo,ut ẽr ꝯcludere vr̃ Rota.in ꝑal
17 leg.deciſ.iiij.& Gemi.in ꝑalle.c.j.de offi.uic.circa fi.† Prout ẽt
idẽ dicẽdũ.qa epſ hoc ñ ꝯceſsit nec mãdauit bene dedit ptãtẽ

Iac.ↄſtituen di loco ſui aliũ uicariũ ſeu procur.&c. Nõ aũt ex-
preſſe ↄceſsit ꝙ poſſet ſubſtituere eũ ſimili ptãte ſibi attributa
uel ẽt cũ facultate ↄferẽdi,ſed tñ in gñe dedit ptãtẽ ſubſtituen
di,quo caſu in iſta gñali ptãte ſubſtituendi nõ uenit ptãs ↄferẽ-
18 di q̃ mẽtionẽ expſſam exigit.d.ca.ſi.cũ ſi.†Et illa uerba loco ſui
&c.nõ ↄcludũt,nã epũs ↄſtituendo uicariũ gñalẽ loco ſui &c.tñ
ex hoc non eſt illi ita ↄſtituto loco epi data facultas conferen-
di.d.c.ſi.a fortiori minus in ſubſtituto a primo uicario conſti-
19 tuto aut multo magis.C.de ſac.ſan.eccl. † Cõpcobatur,& for
tius ac concludenter,nã epũs conſtituendo uicarium quẽ habe
notũ,& uerosimile eſt ꝙ de eo confidat dando illi gñale man-
datũ.Tñ nõ uenit ptãs ↄferendi.ut d.c.ſi.& per gl.per illũ tex.
in c.ſtatutũ,de præben.li.vj.in gl.ſi.a fortiori cõſtituendo uica
rium,& dando eidẽ ptãtẽ ſubſtituendi alium in iſta gñali ptãte
conceſſa ad ſubſtituendum non debet uenire ptãs conferendi
alias ſequeretur ꝙ plus ueniret,& tranſiret in ſecundariũ uica
riũ nõ notũ,& acceſſoriũ q̃ in primũ ↄſtitutũ ↄ̃ oẽs regulas,&
20 cõẽs concluſiones.c.acceſsioni.de reg.iu.li.vj.cũ ſimil. † Prout
ẽt idẽ dicendũ ex alio,nã epũs cõceſsit Iac.ptãtẽ conferendi,&c.
perſonis idoneis quo caſu eius induſtriã eligit,ut dicit tex.in c.
21 is cui,de of.deleg.li.vj.†& iõ ipſe Ia.non potuit alteri hoc ſub-
delegare,ut no.ibidẽ & in l.inter artifices.ff.de ſol.l.j.§. finaũ.
22 C.de cad.tol.†Et ſi diceretũ iſtud uerũ niſi a ↄſtituente eſſet ex-
preſſe data ptãs ſubſtituendi,nã tunc poſſ.d.c.is cui in ſi. iſtud
n.tollũ ex no.ibi per Arc.& alios,& per doc.in l.a iudice.C. de
iud.& in l.more,& qa.ff.de iu.om.iud.qa d.ca.in ſi. ꝓcedit in
delegato papæ tñ non in delegato ab inferiore, q̃ opinio in pũ
cto iur. eſt uerisſima , & ea attenta nõ ↄ̃dicetet ſuperius dictis.
23 †Tñ ſi quis uellet tenere ↄ̃riã opin. tanquã magis cõem adhuc
dr̃,& uerũ eſt ꝙ deputatus ad cõferendũ perſonis idoneis non
põt ſubſtituere niſi expreſſe hoc ſit eidẽ a ↄſtituẽte demãdatũ
in caſu nr̃o nõ eſt expreſſe demandatũ,ut ſ̃.ergo.Epũs.n. dedit
Iac.ptãtẽ conferendi ↄ̃ũr ſumus in primo caſu.d.c. is cui.nõ in
ſecundo poſito in ſi.Et illa poteſtas data per Epiſcopũ Iac.ſub-
ſtituendi aliũ loco ſui tanquã generalis nõ ↄprehendit mõ ali-
quo ptãtem conferendi.quæ expreſſa indigebat declaratione,
& ſub generali non ueniebat.d.c.ſi. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Regula de triennali unde habuit originem.*
Lis mota in caſu dictæ regulæ generaliter intelligatur.
2 *Dictæ regulæ effectus , an impediatur per decretum citationis non exequuta,& nu.12.& per totum.*
3 *Regula,ſ[illegible] tuetur pacificè poſsidentes in negligentiũ contumaciã.*
4 *Poſſeſſor pacificus multis modis conſideratũ,& alijs ſeq. & nu.18.*
Vt ſi triennio exercuit curam animarum,& percepit fructus.
5 *Vel ſi per triennium contra ipſum lis non fuit mota.*
6 *Vel ſi non fuit facta moleſtia ſeu controuerſia.*
7 *Vel ſi alius triennio fuit pacificus,& nu.8.*
9 *Si poſſeſſor timens litem ſibi inferri fecit cauſam committi, & decretum citationis abſque tamen executione,an ex hoc non dicatur pacificus.*
10 *Citationis exequtio reſpectu cuius requiritur actoris uel rei.*
11 *Innouata ex quo actu inducantur.*
12 *Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris.*
13 *Lis pendere quando dicatur.*
14 *Citatio an habeatur pro exequuta , ſi ſtat per aliquem quo minus exequatur.*
15 *Iudex ſummariè ſe habet informare,an citatio præceſſerit.*
16 *Citationis commiſsio eſt quoddam præparatorium ad iudicium.*
17 *Dubitans & neſciens,an & inquirentur.*
19 *Iudicium ex quibus actis dicatur cœptum,& nu.20.*
21 *Decretum citationis non exequuta , nullam inducit controuerſiã ſeu iuris moleſtationem.*
22 *Per actum abſtinentiæ tolli uidetur ſuſpicio præcedens inducta per impetrationem citationis.*
23 *Conſilium mutare de bono in melius laudabile eſt.*
24 *Poſſeſsionis ius impeditur ratione incertitudinis.*
25 *Poſſidere an quis dicatur,ſi fecit committere cauſam,& citationẽ impetrauit.*
26 *Et quid ſi cauſa eſt commiſſa ſuper iactationibus & moleſtationibus.*
27 *Actor merus quis dicatũ,& quid de eo qui fecit cauſam committere ſuper iactationibus & moleſtationibus.&c.*

CONSILIVM LXXXI.

1 ORIGO huius † regulæ tuentis pacificos colora-
tos poſſeſſores prodijt ex quodã decreto concilij
Baſilienſis edito in xx.ſeſsione.ann. 1435. quod
decretum tuebatũ eum qui pacificè & ſine lite be-
neficium triennio poſſederit & expreſſe ſtatuit litem hoc caſu
intelligi debere ſi ad exequutionem citationis iuriſque ſuis in
iudicio exhibitionem ac terminorum omnium obſeruationẽ
2 proceſſum fuerit.†Infertur ſm dictum decretum commiſsio-
nem citationis non exequutæ non impediſſe effectum dictę re
gulæ quę ↄtenta erat habentem titulum coloratũ pacificè poſ-
ſediſſe triennio & ſine lite dicto modo introducta.¶ †Regula
3 prædicta a pluribus pontificibus & nominatim a Leone.x. in-
troducta tuetur eos qui pacificè poſſederint triennio habẽs re
ſpectũ ad fauorem eorum qui colorato titulo tãto tẽpore paci
ficè poſsiderũt & ad negligẽtiã aduerſariorũ moleſtantiũ poſt
trienniũ,ut eſt uidere ex tenore ipſius ad quæ no.in ſi.in cle.j.de
ſeq.poſſ.& fruc.Cum igitũ in q̃õne noſtra ipſe do. Iacobus fue-
rit pacificus poſſeſſor per triennium & nulla moleſtia iudicialis
uel extraiudicialis fuerit ſibi facta merito gaudere debere be-
4 neficio dictæ regulę.†Siue.n. cõſideremus pacificum poſſeſſo-
rem,iuxta no.per glo.& doc.in ca.commiſſa de elec.lib.vj ipſe
Iacobus talis eſt, cum triennio & ultra habuerit liberũ exerci-
tium curæ animarum beneficij de quo quæritur, & omnia bo-
na ac fructus oẽs,perceperit,ut eſt deciſ.Bellem.in ord.dec.iij.
5 †Siue ẽt conſideremus pacificum poſſeſſorẽ iuxta terminos. d.
cle.j.de ſeq.poſſ.& fruc.& ibi gl.& ſcrib.poſt Abb.in adiec. ad
gl.dicendũ eſt ipſum Iacobũ fuiſſe pacificũ cũ ↄ̃ ipſum nõ fue
rit mota aliqua lis ad quæ no.Ioan.de Imo.in c.ij.de renuncia.
6 †Siue ẽt cõſideremus pacificũ poſſeſſorẽ iuxta doct. Pau. Car.
Pet. Anch.& aliorũ in cle.gratiæ.de reſcri.ubi Imo.in ſi.uerbis
& doc in cle.ſi cũ plures de præben.ubi imo dicendũ eſt ipſum
Iacobũ fuiſſe pacificũ poſſeſſorẽ, nec.n.apparet durante dicto
triẽnio ipſi fuiſſe factã moleſtiã ſeu ↄtrouerſiã iudicialẽ uel ex-
7 iudicialẽ facti uel iuris.†Siue ẽt ↄſideremus pacificũ poſſeſſorẽ
iuxta no.per Inn.in c.conſtitutis de appel.& per Bar.in c.acci
dentibus.de priuil.& per Rot.in antiq.in tit. de cau.poſſ.& ꝓ-
prie.in ti.iij.in ord.& Inn.de præben.dicendũ eſt ipſum do. Ia
8 cobũ fuiſſe pacificum poſſeſſorẽ triẽnio prędicto.†Ad quę no.
per Bar.& repetẽ.in l.Celſus.ff.de uſucap. & in l. uim facit.ff.
de ui & ui arma.& in l.ij.& iij.ff.de act.emp.& melius in l. Me
uius.§.fundũ.ff.de leg.ij. cũ alijs ſi. † Obijcitur tamẽ ꝙ immo
9 non poſſedit pacificẽ , qm̃ timẽs litẽ ſibi inferri obtinuit cãm
cõmitti & citationẽ decerni.licet nõ fuerit executa ex quo in-
ferunt nõ pacificè poſſediſſe cũ lis caſu prędicto ſuper dicto be
neficio penderet per tex.in cle.ij. ut lite pend. † Quę licet re-
10 ſpectu rei exigat executionẽ citationis tamẽ reſpectu actoris
ut eſt in caſu nr̃o ↄtẽta eſt ſolo decreto citationis,ẽt non execu
tę,ut p Rot.in antiq.in tĩ de dolo.& cõtu.xj.& in ti.ne lit.pẽd.
iiij.diſ.& latè p Mod.in c.ſuper literis.col.viij.de reſcr.†Tolli
11 tur nãq; obiectio qm̃ prędicta ꝓcedunt quo ad innouandũ &
quo ad diuerſos alios effectus ut no.doc.in d. cle.ij. & deciſ.ſ̃.
allegata.& per ſcrib.maximè Henri.boyc. in ca. cãmq; li.ij.de
teſti. † Reſpectu uero caſus nr̃i, hoc minimè dicẽdũ eſt,cũ di-
12 cta commiſsio & decretum citationis non executę non muta-
uerit in aliquo pacificam poſſeſsionẽ dicti Iacobi qui fuit pa-
cificus poſſeſſor,ut ſ̃.& Incluſus in terminis dictæ regulę cũ re
manſerit in diſpõne iuris cõis tanquã obmiſſus.l. poſt dotẽ.ff.
13 ſol.mat.de quo iure cõi dicendũ remanſiſſe pacificũ ut ſ̃. †Ad
qđ nã ut lis dicatũ pẽdere in terminis.d.cle.ij.nõ ſufficit ꝙ pars
ſciat ſe debere citari niſi uere ſit citata & ſic requirit aliqs actus
executiuus ultra ſcientiã.ut no.ibi Car.col.iij.in uij opp. Ita in
caſu nr̃o ubi licet iſte ſciuerit decretã citationẽ,tñ poſt decre-
14 tã non fuit facta aliqua citatio nec ſcripta.†Nec obſtat ſi dice
ret ꝙ ſtetit p eũ quominus ſcriberetũ ergo ſufficit ut eſt tex. in
d.cle.ij qa ꝓcederet obiec.qñ doloſè ſtaret,ut ibi tenet Car. ĩ
15 viij.opp.& ceſſat in caſu nr̃o,†& iõ Imo.in d.cle.co.ij.ĩ gl.j.di
cit ꝙ iudex ſummariè habet ſe informare an citatio præceſſerit,
& ſit iudicatũ.& in gl.in uerbo poſtquã dicit litem incipere a
16 tpe citatiõis emiſſę & executæ.†Ad ꝙ nã in q̃õne nr̃a nulla fuit
illata moleſtia d.Iac.& poſito ꝙ dubitauerit aduerſarios uelle
tẽtare & moleſtare ipſũ & bonis reſpectib. fecerit cãm cõmitti
& citationẽ decerni.cũ tñ hęc nõ fuerit not. aduerſarijs,nec fue
rit executa,ſed tñ fuerit q̃dam ꝑparatoria ĩ euẽtum continge-
tis

tis futuri belli eo iſtis nõ deſijt eſſe pacifico poſſeſsio qa nemo uim uel moleſtiã intulit nemo turbauit,fateor eũ fuiſſe ſuſpenſum & dubitantẽ uexationis & turbationis,unde licet proſpexerit ſibi de iudice,tñ quo ad aduerſarios qui neſciuerut & neglexerunt nulla cadit conſideratio quin poſſeſsio non durauerit pacifica,eum nulla ea parte per aduerſarius fuerit turbata.
17 Dubitans.n.& oeſciẽs ꝑquiparant.l.manifeſtiſsimi.§.ſinaũt ne
18 ſciens.C. de fur. † Sit ergo ↄcluſio ꝙ licet iſte poſſeſſor ut ꝓui dus qſierit remedia ſecreta ad repellendã futurã uim ſeu moleſtiã iudicialẽ uel eatraiudicialẽ,nõ tñ deſijt pacificè poſſeſsioni opponit̃ poſſeſsio turbata. Et iſta poſſent multis exẽplis roborari eo dictis doc.allegatorũ.ſ̃.dũ tetigimus qa dicat̃ pacificus poſſeſſor,& ex dictis doc.in l.j.C.de lite.ↄte.ine.j.eod. tit.
19 †Ad quòd uidemus enim ꝙ ꝑ libelli dationẽ factã iudici & nõ parti, & ꝑ citationis decretũ ante executioẽ nõ dr̃ iudiciũ cœpiũ.i.libertus aduerſus.ff.de in ius uocã.& ꝑ doc.in rub.eo.tit.ff.& C.& ꝑ Ang.in l.j.C.de iudi.in repetitione.qua ergo ratione nõ dicet Iacobus pacificè poſſediſſe, licet obtinuerit decre-
20 tũ citationis o iudi.e ſup ↄmiſsione ſibi tm̃ præſentata.†Et bene ſociunt no.ꝑ Mod.in l.ſi qs poſtea.ff.de iudi.& q̃ no.ff.rem.
21 ra.hab.in l.amplius nõ peti. † Prout ẽt ↄſiderandũ, nã ex dicta cõmiſsione & decreto citationis non exequutæ nulla apparet motio ↄtrouerſia ſeu moleſtatio iuris quo ad pacificã poſſeſsionẽ ipſius Iacobi, iuribus uulga.minus ẽt apparet de aliqua cõtrouerſia facti, licet tm̃ dubitauerit iuferri. Quibus ↄſideratis ſemp durauit pacifica poſſeſsio.& conſis ſumus in terminis teguiç,ut de ꝑdictis oĩbus hr̃ pulchre per miliũ ĩ uer.actor.uerſ.ſi egit.& io uerbo turbatio,& q̃ no.Alex.conſi.liiij. Viſo teſtã.
22 in ij.uol.late Mod.in c.cãmq; de reſcr.†Ad ꝙ ẽt quia illa talis ſuſpitio q̃ cadebat tpe ↄmiſsionis impetratæ ſublata fuit cum a proſecutione citationis & ↄmiſsionis ſe abſtinuerit & a tpe decreti citationis , ↄſit dictæ ſuſpitionis & dubitationis fuerit decurſum triennii,dicendũ neceſſario remãſiſſe dictũ Iacobũ pacificũ poſſeſſorẽ triennio ꝑdicto & ſuſpitionẽ illã q̃ tũc erat euanuiſſe,& ipſum diſceſsiſſe a dubitatione dictorũ turbationũ futurarũ q̃ facere potuit ad ſui libitũ re illa exiſtente integra & adoe ſatijs minimè notificata. †Cũ bonũ ſit de bono in melius
23 mutare conſiliu.l.nonnunquã.ff.de collatio.bon.& ꝑ Iſer.in ti.quæ ſit prima cau.§ porto.& ꝑ Mod.in c.j.de iud.ubi pęnitentia admittit̃ in iſtis terminis. † Ad q̃ no.ꝑ Bal.in l. ſi ſit.§.j.i fi.
24 ff.de leg.j.& per eundẽ in l.titius hęres.ff.de act.emp.ubi rõne incertitudinis,impedit̃ ius poſitionis qñ poſsidẽs fundat ſe ſuper iure incerto ita in caſu nr̃o turbatio futura & incerta nõ habet infringere pacificã poſſeſsionẽ & certã.†Et ↄſideratis iſtis
25 ſemper remãſit pacifica poſſeſsio , nec in iure deciſum repericẽ per decretũ citatiõis obtẽtę o poſſeſſore & nõ exequutę ipſum deſinuiſſe pacifice poſsidere & primũ pacificũ eſſe turbatum. Rurſus ↄſiderãdũ eſt ꝙ iſte Iacobus ↄmiſit cãm ſuper moleſta-
26 tionib.&c. & petijt ſilẽtiũ imponi aduerſarijs,quo caſu ſi illi cõparuiſſent efficerent̃ actores & ſua Iacobi petitio reſultaret in uim exceptionis & attẽderet̃ accuſatio naturalis illorũ aduerſariorũ.ut no.pulchre Dec.in c.in ꝑſentia.de ꝓb.colu.iij. in iiij.no.ad quę no.in fi.per Henric.boych.in c.ſuſcitata de reſti.ĩ in teg.limitãdo.l.puræ §.fi.de exce.dol.quòd bñ facit in caſu nr̃o ut non dicatur merus actor. Pariſius Romæ.

S V M M A R I V M.

1 *Penſio legitimè conſtituta debetur.*
2 *Et ad ſucceſſores tranſit ſi papa id mandauit.*
3 *Dũmodo quod bulla,ſucceſſori intimentur iuxta regulam cancelli,*
4 *Super beneficio reſeruato poteſt conſtitui penſio ſine conſenſu habentis reſeruationem,ſeu coadiutoriam.*
5 *Dies incerta pro conditione habetur.*
6 *Gratia conditionalis imperfecta eſt,ante purificatam conditionem.*
7 *Gratia conditionalis non afficit beneficium ante purificatam conditionem,& nu.10.*
8 *Gratia ſecunda purè facta pendente conditione prima gratia,prævalet eſto quod poſtmodum conditio purificetur.*
9 *Non enim trahitur retro in præiudicium ſecundi habentis gratiã puram.*
11 *Poteſtas in concedente remanet , non obſtante poteſtate conceſſa alteri.*
12 *Poteſtas & gratia conceſſa regulatur à uoluntate donantis eam.*
13 *Decreti clauſula,afficit etiam concedentem.*
14 *Fallit ſi decretum eſſet conditionale ante euentum conditionis.*
15 *Decretum regulatur ſecundum naturam gratiæ.*
16 *Decretum irritans non trahitur retro quando eſt appoſitum ſuper gratia conditionali.*
17 *Clauſula ex tunc,prout ex nunc, & econtra appoſita ſuper gratia conditionali quando operatur.*
18 *Et ſi eſt appoſita ad unum effectum an trahatur ad alios.*
19 *Et ſi conditio gratiæ eſt caſualis,& extitit,an trahatur ad tempus datæ,uel conditionis exiſtentis.*
20 *Et quid ſi decretum in ea appoſitũ eſt ſine clauſula retrotractiua.*
21 *Si extitit conditio,an trahatur retro & quo caſu.*
22 *Papa dominus eſt beneficiorum, & de iis,ſuo arbitrio poteſt diſponere.*
23 *Promiſsio prima regulariter debet ualere non ſecunda.*
24 *Fallit in caſu quando prima eſt conditionalis ſecunda uero pura.*
25 *Et quando ante purificatam conditionem prima fuit conceſſa ſecunda.*
26 *Fallit quando beneficium uacauit tempore ſecundæ & non tempore primæ.*
27 *Gratia de certo beneficio pleno,odioſa eſt.*
28 *Et reſtringi debet.*
29 *Gratia conceſſa propter ſeruitia fauorabilis iudicatur.*
30 *Gratia ſecunda nõ faciens mentionẽ de prima cenſetur ſurreptitia & ſic nulla.*
31 *Fallit quando prima continet ius ad rem de quo in ſecunda mentio non eſt facienda.*
32 *Item fallit quando in ſecunda ſunt clauſulæ tollentes ſurreptionem.*
33 *Prout fallit quando penſio in ſecunda gratia fuit conſtituta in curia in qua omnes erant præſentes.*
34 *Ignorantia probabilis in tacendo,tollit uitium ſurreptionis.*
35 *Idem ſi papa conceſiſſet,etiam expreſſione facta.*
36 *Penſio conceſſa ut tranſeat ad ſucceſſores , quoſcunque capit ſucceſſores.*
37 *Regula de non tollendo ius quæſitum , intelligitur de iure quæſito purè non conditionaliter.*
38 *Gratia concedens coadiutoriam,facit illum ſucceſſorem alterius.*

CONSILIVM. LXXXII.

1 PENSIO †Octo ducatorum, canonicè per Alex. ſextũ fuit ↄſtituta Anto.uehi.ſuper fructibus &c. accedẽte expreſſo ↄſenſu Bernardi forte, tũc ſacriſtæ dicti prioratus, & accedente cã iuſta ſeruitiorũ pluribus annis impenſorũ d. Bernardo per dictum Ant. per ea quæ notent in c.fraternitatẽ,de dona.& per Old.ↄſ.cccxvj. Quidam epiſcopus.& Lud.Ro.in cõſi.ccclxiv. Omnipotentẽ. & Per.de Anch.conſi.ccxxvj.Quæſtio ꝓponit̃,& Mod.in c.ad audientiã.el.ij.de reſcri. † Quæ pẽſio ad ſucceſſores dicti Bernardi bene tranſiuit & dicti ſucceſſores penſionẽ ipſam ſoluere
2 tenent̃ ex quo ut ad ſucceſſores trãſiret papa expreſſe diſpoſuit ut patet in bulla & no.in c.niſi eſſent.ubi gl.de ꝑbẽ.& per Pau. de Caſt.conſi.lj.Quia in exceptione,& plenè hr̃ in d. c. ad audientiã.†A qua ſolutione ſucceſſor in dicta ſacriſtia nõ põt ex
3 cuſari,cũ bullæ prædictæ fuerint ſibi intimatæ per quòd ſatiſfactũ eſt regulæ cãcellariæ & ſumus in claro ꝙ a tẽpore ↄſtitutionis dictę pẽſionis & ſucceſsiuè intimationis ſoluere tenetur. † Prædictis in iure & in facto ueris,non habet obſtare gratia ſiue reſeruatio conceſſa Ant. uiues ante ↄſtitutionẽ dictæ pẽſio-
4 nis ſuper dicta ſacriſtia,ex quo gratia ꝑdicta duo ↄtinet unũ ipſum Ant. uiues eſſe coadiutorẽ dicti Bernardi de qua coadiutorio in ꝑſentiarũ nõ eſt opus uerbũ facere.Secundũ dicta gratia ↄtinet ꝙ ipſe Ant. uiues cũ dictã ſacriſtiã uacare ↄtigeret ꝑ ceſſum uel deceſſum d.Ber.&c.ea nũc ꝓut ex tũc teneret regendi & gubernãdi & quia poſt dictã gratiã dictus Ber. obijt. eo cuius morte factus eſt locus dictæ gratiæ,ergo in pẽſione dicta ſacriſtia debita Ant.uiues nõ potuit grauari cũ in bulla pẽſionis nulla ſiat mẽtio de gratia ꝑdicta nec eius uiues ceſſat ↄſenſus
5 &c.† Præterea aduertendũ eſt ꝙ dicta grã quo ad iſtud ſm caput eſt conditionalis poteſt nã uoluit Ant.uiues ſacriſtiã obtinere cũ uacaret per ceſſum uel deceſſum , & ſic collata apparet in die ceſsionis uel mortis dicti. Ber.& utroq; caſu in diẽ incertã fuit collata. Quę dies incerta mortis uel ceſsionis ꝓ ↄdi.iõe hr̃ l.dies incertus & l.q.b.diebus.§.qdã titio.ff.de ↄd. & demõ.
6 & no.in l.j.ſi cer.pet.†Cũ itaq; grã ipſa fuerit ↄditionalis,ante purificatã ↄditionẽ fuit imperfecta,& nõ habuit ↄſenſũ & eius effectus ſuſpẽſus fuit ut habetur in c.ſi pro te ubi gl.& al ſcri.
7 de reſcr.li.vj.& io cle.j.in prin.de ꝓceſ.ꝑbẽ.cũ ſi.†Ex talis gra-

tia conditionalis, ante euentum & purificatam conditionē nō
afficit beneficium, ut per Rot. in tit. de oſ. de lega. iiij. in no. &
8 in tit. de conceſſ. præben. deciſ. ix. & melius. eo. ti. deciſ. xij. † Et
ideo pendeu. ↄditione poſita in gratia ſi alius obtinet ſm gra-
tiam pure. Illa ſecunda pura præualet primæ ↄditionali, & ſecū
dus præfertur primo dato ꝙ poſtmodum eueniat ↄditio ut eſt
tex. in d. c. ſi pro te. & in d. cle. j. in princ. ubi Card. col. ij. & ibi
9 Imo. † Taliter ꝙ ſi poſtmodum fuit adimpleta ↄditio primæ
gratiæ, tale implementum non operatur ut trahaẗ retro in prę-
iudicium eius cui penden. ↄditione fuit ius quæſitum, ut hr̃ in
dictis iuribus maximè per Car. in cle. j. col. ij. in nouo notabili
& col. iij. in ij. oppoſi. & melius col. fi. propter rationem de qua
10 ſ. & alias plenè ↄſului. † Et quia literæ apoſtolicæ, ante purifi-
catam ↄditionem non afficiunt manus nedum papæ, ſed nec or
dinarij. ut in d. cle. j. in prin. & in §. ſecus & no. Rot. in no. in tit.
de conceſ. pręben. ij. & Mil. in uerbo Gratia. col. iij. in fi. & Car.
11 in d. cle. j. in prin. in x. no. † Maximè cum eadem poteſtas reman
12 ſerit in pontifice iuxta no. in c. dudum de præben. li. vj. † Prout
ẽt non talis poteſtas & gratia menſuratur a donante, & ideo il
le deber eſſe potior cui plus datur in c. duobus de reſcrip. & ꝑ
Io. Mo. in d. c. ſi pro te. Sed in caſu præſenti Ant. uehi. habet gra
tiā puram Ant. niues ↄditionalem ergo nulli dubium ꝙ pura
13 eſt præferenda. Itaq; potior. † Quibus non obſtat decretum ap
poſitum in gratia Ant. uiues quòd afficere debet ẽt ipſum ↄce
dentem per ea quæ notantur in c. ſi eo tp̃e de elec. li. vj. & in d.
cle. j. in prin. cum ſimi. † Nam qñ decretum eſt ↄditionale ut in
14 in caſu noſtro ante euentum ↄditionis nedum non afficit ↄce-
dentem, ſed nec ẽt alios inferiores, & ideo factum a ↄcedente
uel inferiore, ↄditione pendēte ualet, & tenet, nec afficitur per
decretum tex. eſt in d. cle. j. in prin. & ibi Card. col. ij. in vij. no-
15 tabili. & col. iij. in j. oppo. cum ſimi. † Nam decretum regula-
tur ſm naturam gratiæ ut ibi dicit Imo. in j. col. per regulam ac
ceſſorium de regulis iur. in ſexto. & eſt deciſ. Rot. præallegata
16 in tit. de conceſſ. præben. ij. † Decretum enim irritans non tra
hitur retro qñ eſt appoſitum ſuper gratia ↄditionali. ut not. in
17 d. iur. † Quibus non obſtat illa clauſula ex nunc prout ex tūc
ex quo ſemper refertur ad conditionem & ea exigente opera-
tur effectum, ante uero quàm exiſtat conditio. dicta clauſula
nihil operatur gl. eſt in puncto in uerbo. ex nunc, & ibi Cardi.
col. iij. in prima oppo. & ſequitur Imo. in d. cle. j. & ↄñr iſta clau
ſula non ↄſideratur a tp̃e datæ, ſed a tp̃e purificatæ ↄditionia
nt expreſſe notatur in loco ſuperius allega. & no. in præallega-
18 ta deciſ. Rot. ij. † Vbi ẽt hr̃ ꝙ qñ iſta clauſula, ex nūc prout ex
tunc, vr̃ eſſe appoſita ad aliū effectū non eſt trahenda in ↄñam
retro ex quo ſumus in materia ſtricti iuris & ↄñr ſtrictè inter-
pretanda per ea quæ notantur in c. cūmque. & in ca. ſuper lite-
ris. de reſcrip. Sed in caſu nr̃o pōt intelligi & operari effectum
diſpenſationis ergo non trahenda ut trahetur retro in præiudi-
19 cium Ant. uehi. cui fuit ius quæſitum. † Nec prædictis obſtat.
ꝙ ↄditio gratiæ Ant. uiues, fuit & eſt caſualis ergo ↄditione exi
ſtente debet trahi retro, ad tempus datæ. nō ad tempus exiſten
tis ↄditionis. per ea quæ notantur in d. c. ſi pro te, & per Rot. in
præallegata. deciſ. xij. In tit. de conceſſ. præben. † Nam aduer-
20 tendum eſt ꝙ prædicta procederent qñ in gratia quæ ↄtinet ↄ-
ditionem caſualem eſſet appoſitum decretum, cum aliqua clau
ſula retrotractiua. Quo caſu uirtute illius clauſulæ exiſtente po
ſtea conditione fit retrotractio. Si autem gratia eſt conditiona
lis & continet decretum ſine aliqua alia clauſula retrotractiua
tunc conſideratur a tempore exiſtentis conditionis, & non a tē
pore datæ, ita uult do. Cardi. in d. cle. j. in prin. col. fi. ubi referē
do dictam deciſ. Rot. dicit ipſum, & no. in d. c. ſi pro te, proce-
dere qñ ultra decretum eſſet aliqua clauſula retrotractiua. Si
autem eſt decretum ſimplex abſq; clauſula retrotractiua tunc
nūquam trahitur retro in præiudicium eius, cui fuit ius quæſi
tum per d. ca. ſi pro te ꝙ uult procedere in quacunque condi-
tione. In caſu noſtro, nulla eſt clauſula retrotractiua, unde &c.
21 † Ad quæ notata per Archi. in d. c. ſi pro te ubi qñ, ea quæ gerū
tur pendente conditione, & pendente tm̃ a poteſtate conceden
tis operantur, ꝙ conditione exiſtente, non trahantur retro ꝓ
quo faciunt no. in l. quotiens de rei uen. & per gl. in regula qui
22 prior, de reg. iur. li. vj. † Sed in caſu noſtro, papa eſt dñs benefi-
ciorum, & ad libitum poteſt diſponere, & a ſua uoluntate om-
nia dependent, ut no. in c. ſi gratioſe, de reſcri. li. vj. & pleniſſi-
mè in c. quæ in eccleſiarum cum ſi. ergo &c. Ad quæ ẽt not. in
ſimi. per Iſer. in tit. de inueſti. de re. alie. fac. col. ij. & per Cur. in
trac. de feud. quarta parte. q. xiiij. & per Mod. in ſimi. in auc. res
23 quæ. C. cōia de leg. & fide. † Nec obſtat ſi diceretur ꝙ primā
prouiſio non ſecunda debet ualere per ea quæ not. in c. inter di-
lectos de exceſ. præla. & in capitu. ſuſceptum de reſcrip. lib. vj.
24 † Nam prædicta regula fallit in caſu noſtro, ubi ſecunda proe
uiſio pura præfertur conditionali primæ, per no. in d. c. ſi pro te
25 & per Card. in d. cle. j. in x. no. † Prout nam gratia conditiona-
lis ante purificatam conditionem generalis eſt, & ideo per ſe-
cundam puram quæ dicitur ſpecialis tollitur, ut uult, Fede. de
26 Sen. conſi. cxcj. † Præterea ſecunda ualet non prima qñ uaca
uit beneficium tp̃e ſecundæ non primæ, ut no. glo. in uer. poſt-
27 modum, in d. c. inter dilecti, In caſu noſtro ita eſt. † Maximè
cum prima ſit odioſa, quia de certo beneficio pleno, & uiuen-
28 tis iuxta. c. ut captandæ de conceſ. præb. † Et ideo reſtringen-
da, ut no. ibi, & in c. ſi gratioſe in fi. de reſcrip. & in c. præſenti.
29 de oſ. deleg. li. vj. † Noſtra uero fauorabilis, ut in prin. & quia
30 ꝑꝑ ſeruitia. ut in d. c. auc. res. quæ. C. cōia. de leg. † Nec obſt. ſi
diceretur ꝙ gratia Anto. uehi. non facit mentionem de prima
Ant. uiues, ergo nulla tanquam ſurreptitia. c. ſi motu proprio,
31 de præben. c. j. & ij. de fil. præsby. li. vj. cum ſi. † Tollitur nanq;
obiectio, quia Ant. niues, habebat tm̃ ius ad rem de quo iure
non erat opus facere mentionem cum non ſimus in electiuis,
nec in iure patronatus per ea quæ no. in c. is qui de præben. in
ſexto iuncto. c. relatis, in antiquis, & per Rot. in no. in ti. de prę
32 ben. xvj. licet de more. † Secundò tollitur ſurreptio per clauſu
las oppoſitas in gratia Ant. uehi, ibi non ob. &c. & ibi ac. de uer
bo ad uerbum &c. Cum uerbis ſeq. per quæ vr̃ eſſe facta ſpecia
lis mentio de dicta gratia. Ant. uiues, per no. a Mod. in c. nōnul
li ubi plenè de reſcri. & per quas clauſulas tollitur ſurreptio. ut
33 ibi no. † Præterea tollitur, nam de dicta reſeruatione Ant. ui-
ues non erat facienda mentio cum penſio fuerit conſtituta in
curia. & dictus Bernardus, & Ant. uiues, & Ant. uehi tunc tp̃is
ſuper fuerunt in curia per ea quæ no. in deciſ. xx. in antiq. ti. de
reſcri. xviij. & in tit. de conceſ. præb. lx. & per Bernar. Biſgn. in
tit. de præben. deciſ. xxij. Ad quæ notata per Lap. alleg. cij. col.
pe. & per Rot. in no. ti. de præb. nona, & per Bernar. Biſgn. eo.
34 tit. deciſ. xx. † Præterea aduertendum ꝙ Ant. uiues obtinuit. d.
gratiam ipſo Bern. inſcio, & ignorante, & eidem illam nunquā
intimauit, & ōēs partes ſuper fuerunt in curia, unde probabili-
ter, & ipſe Bernardus, & ipſe Ant. uehi, ignorabant. d. gratiam,
quæ probabilis ignorantia in tacēdo excuſat a uitio ſurreptio
nis iuxta ea quæ no. in c. gratia de reſcri. li. vj. & in c. ſuper lite-
ris, & c. conſtitutus. eo. tit. in antiquis, eo maximè quia reducen
do ad terminos iuris dicta gratia Ant. uiues, erat conditionalis
35 de qua non erat opus facere mentionem, ut ſ. † Ad quòd nam
ſi papæ fuiſſet notificata gratia Anto. uiues, utique conceſsiſſet
gratiam. Ant. uehi, uti conceſsit, & iō iſtud omiſſum non habet
uitiare, quia ſi fuiſſet expreſſum utique non retraxiſſet papam
a ↄceſsione ut no. in d. c. ſuper literis, & in c. poſtulaſti de reſcr.
36 cum ſi. & eo maximè quia papa uoluit ꝙ † dicta penſio tranſi-
ret ad ſucceſſores ergo de quocūque ſucceſſore cogitauit, quæ
cogitatio ſufficit. l. iure militari. ff. de teſta. mil. no. in l. ſub præ
textu. C. de tranſac. & per Mod. in puncto. in d. c. nonnulli regu
37 la de non tollendo ius quæſitum † intelligitur de iure quæſito
purè, non de iure quæſito conditionaliter. Vt tenet Lud. in ↄſi.
cclvj. Approbo ſententias, in fi. allegat. d. iura. & concludit ꝙ
de iure cōi impetrans non tenetur facere mentionem de iure
alterius conditionali. Ad quæ no. in c. ſi motu proprio cum gl.
de præben. li. vj. & per Mod. in d. c. ſuper literis. col. v. uer. limi-
ta primo, ultimo Ant. uiues, eſt ſucceſſor Bernar. non anteceſ-
38 ſor † nam gratia ſua facit ipſum ſucceſſorem non anteceſſorem
ſed papa uoluit ꝙ omnis ſucceſſor Bernardi teneatur ad dictā
penſionem, neceſſario ſequitur ꝙ & ipſe uiues tamq. ſucceſſor
teneatur, cum ipſe uiues uenerit ad ſacriſtiam tanquā ſucceſſor
Bernardi, & ideo antequā ſuccederet Bernardus uiues habebat
ius unde de eius cōſenſu auctorit. papę. bene potuit penſio ↄſtā
tui abſq; conſenſu Anto. uiues ſucceſſoris, qui in hoc non erat
conſiderandus per ſuperius dicta. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus ſupernumerarius, dicitur canonicus in uerbis.*
2 *Et ſi recipitur à capitulo, & epiſcopo non præfertur recepto aucto ritate apoſtolica.*
3 *Et quando dicatur receptus auctoritate apoſtolica, & quando or dinaria.*

4 Et illi

4 *Et illi pro quo ſcribitur, an, & quando quæratur ius. ita ut collatio non poßit fieri alteri.*
5 *Receptus auctoritate apoſtolica dicitur habere ius ad rem in præbenda uacatura non in re. & nu. 7.*
6 *Quando papa mandat conferri canonicatum, & præbendam, qua diſtinctio admittatur.*
8 *Si papa ſecundo prouidet, an tollat ius ad rem quæſitum primo.*
9 *Et quid ſi in ſecunda gratia, eſt appoſita clauſula anteferri, & numero. 10.*
10 *Et quid ſi prima eſt facta ab uno, ſecunda uero ab alio, & nu. 11.*
12 *Per clauſulam anteferri, quod ius uidetur ſublatum primo, & quãdo, & nu. 9. 10. 11. & ſeq.*
13 *Et quid ſi beneficium uacauit, & fuit acceptum per habentem primam gratiam.*
14 *Quando dicatur in ſecunda gratia facta mentio de prima.*
15 *Papa licet det poteſtatem conferendi, tamen penes eum remanet maior, & ſua præualet.*
16 *Conceſſa poteſtate conferendi in genere illi præualet conceßio ſpecialis nulla facta mentione de prima.*
17 *Ius in re & ius ad rem differunt.*
18 *Canonicus qui poſt receptionem expectat præbendam, habet ius ad rem, cui faciliter derogatur.*
19 *Clauſula, non obſtante, non perimit ius alterius, ſed illud differt.*
20 *Gratia per quam papa prouidet præfertur illi, per quam mandat prouideri.*
21 *Gratia per quam mandatur prouideri, eſt in fieri, & non facta.*
22 *Clauſula, uel alio quouis modo, quid importet, & quem effectum producat.*

CONSILIO LXXXIII.

ELECTVS † Et receptus in canonicum ſupernumerarium, dicitur canonicus in herbis. Abb. & ſcriben. in c. rum M. ferrarienſis. de cõſtitu. † Et ſi recipitur a capitulo & epiſcopo non præfertur recepto auctoritate apoſtolica, nam receptus auctoritate apoſtolica ẽt poſt alium præfertur huic primo recepto per capitulũ, & epiſcopum in prębenda poſtmodum uacatura. ca. hij qui. de præb. lib. vj. & no. per gl. & doct. & in c. cum aliquibus. de reſcri. eod. li. & ponit Abb. in c. relatum, de præben. cum ſimil.
3 † Si autẽ receptus per canonicos, ſiue receptus ex mandato papæ & ſedis apoſtolicæ, tunc ſi illi qui recipiunt non habebant poteſtatem recipiendi, dr̃ receptus auctoritate apoſtolica, ſi uero habebant poteſtatem recipiendi, dr̃ receptus auctoritate ordinaria, & per literas facultatis, & monitionis tm̃ niſi in literis & mandato fuiſſet dictum ꝙ auctoritate apoſtolica reciperetur, eſt de iſtis tex. in d. c. cum aliquibus. ubi ſcriben. taliter ꝙ il
4 li pro quo ſcribitur, non quæritur ius † & prębenda uacans uel uacatura non afficitur quin minus de ea collatio poſsit fieri al
5 teri. no. Abb. in c. dilectus, de præben. † Quod uerum niſi fuiſſet receptus auctoritate apoſtolica, nam tunc habet ius ad rẽ, ad præbẽdam uacaturam, taliter ꝙ collatio alteri poſtmodum facta non ualet, ita Abb. in d. c. dilectus per tex. expreſſum. in c. ſi poſtquam de præben. in ſexto. ubi doct. & no. pulchre Pet. de
6 Anrha. in c. cum cui canonicatus. c. fi. de pręben. in vj. † Volẽs ultra prędicta, ꝙ qñ papa mandat conferri prębendam & canonicatum diſtinguẽdum eſſe, aut cum decreto, aut ſine, ut ibi per eundem ille autem qui eſt receptus in canonicum auctori-
7 tate apoſtolica † ſub expectatione prębendę primo uacaturę, dr̃ ad prębendam habere ius ad rem, non in re. c. pen. de prębẽ. in ſexto, & c. fi. de conceſsio. pręben. eo. lib. & per Rot. deciſi.
8 xvij. In ti. de pręben. in no. & doct. in locis. s̃. allega. † Et ſi papa poſtmodum conferat prębendam nihil dicto de prima gratia, & receptione, iſta ſecunda collatio, non tollit illud ius, ita doct. in d. c. ſi poſtquam ponentes hoc pro regula cũ quatuor limitationibus in quibus uerificatur caſus noſter ut ibi ꝑ eos.
9 † Iſtud aũt ius ad rem tollitur, Qñ in ſecunda gratia, eſt poſita clauſula, anteferri, per textum in c. fi. & pen. de conceſsio. pręben. & in c. pen. de pręben. lib. vj. & doc. in ca. cauſamque. ubi
10 Fel. de reſer. † Quod uerum. Qñ gratia prima fuit facta ab alio q̃ a faciente ſecundam, ſi aũt ſecunda, & prima, fuit facta ab eodem, ẽt per clauſulam, anteferri, appoſitam in ſecunda, non tollitur ius quęſitum per primam, ita tex. & ibi doct. maximè Phi.
11 Fran. in c. auctoritate de conceſsio. pręben. in vj. † Quod limitatur, ibi per eum niſi conſtet de mente concedentis, ꝙ ꝑ iſtã
12 clauſulam, anteferri, uoluit tolli ius quęſitum primo. † Et ꝙ ꝑ hanc clauſulam non tollatur ius quęſitum tenet Rot. in deciſ. faſtoldi cã. xxvj. dubio. xlv. & Fely. in ra. capitulum de reſcr. uolentes. ꝙ qñ ultra mandatum de recipiendo fuit receptus per ſecundam gratiam, ẽt cum clauſula, anteferri, non tollitur ius
13 quęſitum per primam. † Et notandum ꝙ habens clauſulam, anteferri, pręfertur habenti priorem in data cum in beneficio quòd uacauit acceptatum fuit per primum ante gratiam ſecundi, dum tñ primo ante gratiam ſecundi non fuerit prouiſum Rot. in no. cccl xxiiij. Milus in uerſi. gratiam expectatiuam, uerum tamen eſt ꝙ qñ conſtat per ſecundam noluiſſe præiudica-
14 re primę, ſecunda pręualet ut in dictis locis. † Et etiam quia licet ſecundę literę non ualeant niſi faciant mentionem de receptione primi, ut in iuribus ſupra not. Tamen punctus eſt ſcire qñ dicatur facta mentio de primis, in ſecundis, de quo articulo per Pet. de Anrh. in c. duobus de reſcrip. li. vj. colu. antepe. Qui iſtud declarans & dicens ꝙ expreſſe dicitur apparere & fieri
15 mentionem quatuor modis ut per eum. † Conſiderandum eſt ẽt & licet papa det poteſtatem conferendi &c. Tñ ſemper penes eum remanet maior poteſtas & ideo ipſe põt conferre. Et collatio ſua præualet ſi præuenit. c. dudum de præben. in vj. &
16 c. j. de conceſſ. præben. eo. lib. † & quia conceſſa poteſtate conferendi in genere præiudicatur per collationem ſpecialem ẽt non facta mentione de prima doc. in d. c. dudum, & plenius in
17 c. q̃uis eo. tit. cum ſimi. & latiſsimè Deci. conſi. cxlvij. † Cõcludens aliud eſſe ius in rem, & ius ad rem ut in d. c. fi. de conceſſ.
18 preben. in ſexto, † & canonicus qui poſt receptionem expectat præbendam iuxta c. relatum de præben. habet ius ad rem ut per doct. in dicto. c. fin. in ultimo not. & eſt tex. in c. pen. de præben. in vj. ubi Domi. in pen. no. & huic iuri facilius derogatur. ut in dictis iuribus & per Calde. conſi. viij. in tit. de reſcrip. in fi. per Card. cõſ. laj. in fi. Rot. in no. in tit. de pręb. xvj. licet de more, ad quæ no. in l. fi. C. de acqui. poſſeſ. & in l. j. C. qui admit
19 ti. † Prętereа clauſulę non obſt. multum ualent maximè qñ ꝑ illas iùs alterius non perimitur ſed differtur. Rot. in no. deciſi.
20 iij. cum ſimi. † Et circa mandatum multa tradit Mili. in uer. gratia, uerſi. gratia per quam prouidet papa, uolens gratiã per quam prouidet papa pręferri illi per quam mandat prouideri, quia ius in re pręualet iuri ad rem. c. is qui de prębend. lib. vj. innocto. c. relatum eod. tit. eo maximè quia uacauit in curia eſto ꝙ non fiat mentio de primo quo caſu alia fit diſtinctio ut ibi
21 per eum. † Prętereа iſta gratia non dicitur facta ſed in fieri, ut per Io. Andream, in c. ſi cui de pręben. & hoc maximè quando fit de non certo corpore beneficij ut concludunt doct. ibi. & ꝑ Mil. in uer. gratia. uerſ. gratia facta, allegat Rot. in no. ccclvij.
22 Et eſt alia in no. cclxxxv. † De clauſula autem illa, ſiue alio quouis modo. uide per Rot. in nou. xxviij. Lap. acix. Excluduntur tñ electiua per cap. primum de pręben. niſi nullus modus exprimatur, ſed tantum in genere fuerit dictum. Quod duxerit acceptandum, tunc enim ueniunt ut per Mili. in uerbo gratiã habens.

Pariſius Romę.

SVMMARIVM.

1 *Conceßio in emphiteoſim perpetuam facta per canonicos cum auctoritate papa tendens in euidentem utilitatem ualet & non poteſt reuocari.*
2 *Res eccleſiæ poteſt in emphiteoſim perpetuam concedi.*
3 *Et tranſit ad hæredes, & extraneos, & nu. 4.*
5 *Verba illa, pro hæredibus, geminata multum operantur.*
6 *Et æquipollent illis uerbis quibuſcunque, producentibus magnum effectum.*
7 *Si conceditur poteſtas faciendi prout uidebitur & placebit, nihil reſeruato &c. uidetur conceſſum omne ius, & omne dominium.*
8 *Reſeruans ſibi aliqua, omnia alia uidetur conceßiſſe.*
9 *Contractus cẽſualis, magiſquam emphiteoticus, ex quibus colligatur & nu. 7. 8.*
10 *Referens debet intelligi ſecundum relatum.*
11 *Verba in emphiteoſim, impropriantur quandoque ad contractũ cẽſualem, & nu. 10.*
12 *In dubio cõtractus magis iudicatur cenſualis quã emphytheoticus*

CONSILIVM. LXXXIIII.

LOCATIO Facta in perpetuum domino Sabe hæredibus & ſucceſſoribus ſuis a capitulo & canonicis baſilicæ principis apoſtolorum ualida auctoritate Sixti quarti, & ſententia recipit duplicem interpreta-

terpretationem primam data eius ualiditate, ꝙ ſonet in ꝯtum
1 emphyteoticum, ſecundā ꝙ in ꝯtum cenſuariū † conſiderando
ꝙ canonici ꝯceſſerint d. Sabæ hæredibus & ſucceſſoribus dictā
peciā terræ, ſiue ortū ad emphyteoſim perpetuā, ut uīr innuere
uerba literarū apoſtolicarū ibi in perpetuā emphyteoſim, & uer
ba proceſſus & ſententiæ ibi in perpetuā emphyteoſim, dr̄ dictā
alienationem fuiſſe & eſſe ualidam ex quo facta auctoritate Pō
tificis in euidentē utilitatem eccleſiæ interuenlente tractatu &
ſolennitatibus requiſitis a iure iuxta ea quæ notant̄ in cap. ſine
exceptione, xij. q. ij. & in cle. j. de reb. eccle. non alien. auc. hoc
ius porrectum. C. de ſac. ſan. eccl. cum alijs ſimilibus & dato ꝙ
2 res ſit eccleſiaſtica † tñ in emphyteoſim perpetuā dari potuit ut
eſt tex. in auct. de alien. & emphyteo. §. licentiā. ibi ſed & per pe
tuo, collatio. nona, no. in §. adeo ibi perpetuo, inſtituta de loca.
& plenè hr̄ per Alex. poſt alios in l. ēt in priu. ff. ſolu. mat. & hoc
potiſsimè qñ interuenerunt ſolennitates & legitimè ſit ut not.
in locis ſuperius allega. & hr̄ per Mod. in l. j. col. ij. C. de iure em
3 phy. † Et quia apparet facta in perpetuū pro dicto Saba hæredi-
bus, & ſucceſſoribus ſuis, dr̄ ꝙ tranſit nedū ad hæredes & filios
lineæ directæ ipſius Sabæ & hæredū ſed ēt ad oēs hæredes ipſo-
rū & extraneos ex quo enim fuit facta in perpetuū, & in caſu li-
cito, & pmiſſo. & interuenientibus a iure requiſitis ut ſ. quoſ-
cunq; hæredes ēt extraneos cōplectitur per dictū §. licentiā. qui
corrigit. §. emphyteoſim. in auct. de non alien. col. ij. nedū quo
ad tēpus & numerū ſucceſſorū, ſed ēt quoad qualitatē ſucceſſo-
rū ut uult Bal. in auc. ſi per ruinas. C. de ſac. ſan. eccl. cū alijs quę
4 ad hoc adducit Alex. in d. l. ēt. & Phil. Cor. conſ. xiij. † in præſen
ti conſultatione. iij. col. & iij. uol. aſſerens hanc opinionem eſſe
cōem & plenè per Fely. in c. in præſentia. col. x. extra de proba.
cū concor. & licet Alex. in conſi. ſuis uideatur aliquatenus ſibi
ipſi ꝯtrariari tñ intelligendus eſt ut ſ. ut tenēt Mod. Neap. in de
5 ciſi. ipſorū deciſio. c. † Tenendo igitur dictā conceſsionē eſſe em
phyteoticā cū appareat facta in caſu permiſſo ac interuenienti
bus auctoritate ſedis apoſtolicæ & alijs requiſitis dr̄ fuiſſe & eſ
ſe ualidā. & qa facta in ppetuū trāſire ad hæredes ēt extraneos
& hoc potiſsimè uirtute illorū uerborū geminatorū p hæredi
bus & ſucceſſorib. ut ꝯſuluit Soc. ꝯſ. cclxvj. Io cā. quæ uertitur,
uol. ij. col. xvj. & xvij. ubi in propoſito multa adducit, & ꝯſidera
to iſto capite ſeruando formā ꝯtus emphyteotici, & q̄ a iure in
6 illo requiruntur, hæredes, ēt extranei dicti quondā Sabę. nō poſ
ſunt repelli a dicto orto ſeu pecia terræ. Ita enim uerba gemi-
nata æquipollent illis quibuſcunq;, quo caſu ueniunt ēt extra
nei. l. qdā. §. nihil. ubi Mod. ff. de eden. & in d. c. in præſenti a li-
cet ibi Dec. col. xiij. Teneat ꝯriū allegando Are. de cuius ueri
tate alias conſului. Si uero nos ꝯſideramus dictā locationē ſo-
nare in ꝯtū cenſuariū, tūc a fortiori hæredes dicti quondā Sabę
redduntur tuti & poſſunt de dicto orto ſeu petia terrę diſponere
abſq; ꝯſenſu & licētia dicti capituli, & canonicorū, & ſi ſtarēt
per mille annos ad nō ſoluendū cenſum octo ducatorū mini-
7 mè caderent ut ſtatim deducet, † & ꝙ dicta ꝯceſsio potius ſo-
net in ꝯtū cenſuariū q̄ emphyteoticū deducitur, qa facta in ca
ſu permiſſo auctoritate Pōtificis & interuenientib. alijs requiſi
tis ut ſ. & quia facta in perpetuū pro annuo cenſu non pro pen
ſione ſeu canone, tū quia dicto Sabæ hæredibus & ſucceſſorib.
fuit data poteſtas a dictis canonicis faciendi de dicta petia ter-
ræ, ſeu orto prout melius uideretur & placeret ſibi hæredibus &
ſucceſſoribus ſuis, nulla actione nec iure reſeruato canonicis
8 † & capitulo, quo caſu vr̄ ꝯceſsiſſe oē ius & dñium qđ habebāt.
uulga. l. a pcuratore. C. mād. & qa nihil ſibi reſeruarūt niſi tm̄
mercedē & reſponſionē annuā ac cēſum ſoluēdū in pecunia nō
ī re q̄ pueniret ex orto ac petia terrę, q̄ reſeruatio ꝯcedit iā oia
9 nō reſeruata uulg. l. nā ꝙ liqdę. §. pe. de pe. leg. † oīa iſta ꝯtinent̄
in inſtrō dictæ locationis p q̄ ꝯcludit̄ dictā ꝯceſsionē potius ſo
nare in ꝯtū cēſuariū q̄ emphy. p tex. & q̄ ibi no. in c. ꝯſtitutus
de relig. do. p Bar. & Lud. in l. j. §. j. ff. de publ. & Mod. in l. j. col.
xj. uer. iiij. q̄ro. C. de iur. emphy. Io. Fabr. & alios ſcrib. in d. §. a-
deo. & Soc. ꝯſ. palleg. cclxvj. uer. ij. qa, & ꝯſ. clxvij. nō inutilis ſed
neceſſaria. col. ij. uer. ij. & ij. uol. cū alijs ſim. & q̄ ponit Fely. poſt
10 Abb. in c. ad audientiā de pſcr. in fi. † Nec iſtis repugnāt uerba
literarū apoſtolicarū, ibi, in ppetuā emphyteoſim, & uerba pro
ceſſus & ſniæ ibi in perpetuā emphyteoſim, tñ qa ſe referūt ad
inſtrm̄ ꝯceſsionis in quo uerbū nullū de emphyteoſi, & relatū
eſt attēdēdū nō referēs uulg. l. aſſe toto. ff. de hęr. inſt. l. ſi ita ſcri
pſero. ff. de cōd. & dem. & quę plenè hr̄ in auct. ſi qs in aliquo
11 documēto. C. de edēdo cū cōcor. † Tū quia illa uerba ī ppetuā
emphyteoſim. impropriantur ut ſonent in ꝯtum cenſuarium
concurrentibus alijs de quibus ſ. ut in puncto eſt deciſ. Io. de
Imol. in c. ad audientiam de rebus eccleſijs non alienandis quē
referunt & ſequuntur docto. in locis & conſilijs ſuperius rela-
12 tis. † Præterea aduertendum qñ adminus denegari non poteſt
quin ſimus in dubio an ſit ꝯtus emphyteoticus uel cēſuarius,
quo caſu ſemper iudicandus eſt cenſuarius ēt in eccleſia ut di-
cit Alber. de Roſ. in l. ij. C. de iur. emphyt. col. viij. uerſi. quid de
quæſtio. quem referunt & ſequunt̄ Modern. ibi col. xiij. uerſ. ad
iſta adde, & Soci. in d. conſi. ualde exclamat, etiam & Moder.
in d. c. conſtitutus, unde concludendum dictam conceſsionem
ſonare in contractum cenſuarium, quo ſtante ſequuntur effe-
ctus de quibus ſupra, & uideatur conſi. Phil. Decij. clxiiij. non
fuiſſet. colu. ij. ubi optimè loquitur ad prædictorum confirma-
tionem. Paris. Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Solutio annua reſponſionis facta per annos quadraginta. quem con tractum præceſſiſſe oſtendit cenſuarium, uel emphiteoticum.*
2 *Et an præſumatur ſaltim emphiteoticus.*
3 *Et ſi non appareat ad quam generationem extendatur, in dubio in re eccleſiaſtica præſumitur uſq; ad tertiam.*
4 *Ad ueroſimilia in dubio recurrimus.*
5 *Si conſtat per apocas de ſolutione trium annorum ultimorum præſumitur facta pro præteritis.*
Minor reſtituendus eſt.
Adminiculi ratione, conſequitur quis, quod ex ſe non conſequeretur.
6 *Inueſtitura prima an poßit reuocari per ſecundam.*
7 *Papa non poteſt auferre ius, & uult dominum alterum faciendo aliam inueſtituram*
8 *Maximè quando ſecunda per Papam facta eſt ſine cauſa.*
9 *Pontificis inueſtituræ an ſit obediendum quando illam conceſsit male informatus.*
10 *Inueſtitura ſolenniter facta per Abbatem ualet etiam ſine pontificis conſenſu.*
11 *Abbas præſtare ſolet iuramentum de non alienando ſine licentia ſedis apoſtolicæ.*
12 *Fallit quando alienantur res ſolitæ alienari.*
13 *Conſenſus ſuperioris præſumitur interueniſſe propter antiquitatē.*
14 *Inueſtitura facta pro recipiente, & quibus ipſe dederit tranſit ad hæredes etiam extraneos.*
15 *Quod procedit & in feudalibus, & in emphiteoticis.*
16 *Hæres poteſt iſto caſu poſſeſsionem capere, abſq; licentia abbatis.*
17 *Emphiteoſis eccleſiaſtica etiam ad extraneos tranſit. & nu. 19.*
18 *Hæredum appellatione ueniunt etiam extranei.*
20 *De bonis eccleſiaſticis ius ciuile non poteſt diſponere.*
21 *Exceptio debet eſſe de regula.*
22 *Per illa uerba, & quibus ipſe dederit, uenit facultas diſponendi, & per actum inter uiuos, & per actum ultimæ uoluntatis.*

CONSIL. LXXXV.

CVM In facto habeatur iſta maxima ꝙ Iulianus te
nuit & poſſedit domum, & apothecam annis xl.
1 † & ultra pro qua ſoluebat annuam penſionem, cū
ſpecificè nō ducatur de ſpeciali ꝯtu in dubio pre
ſumitur inter prædictas partes eſſe celebratum ꝯtum cenſua-
rium, ut eſt deciſ. Alber. de Roſ. in l. ſecunda. viij. col. uer. quid
de queſt. a me quæſita. C. de iu. emp. & ibi Moder. pap. allegā.
concor. per Abb. & alios ſcrib. in c. conſtitutus extra de religi.
domi. per Socin. conſ. clxvij. Non inutilis, & conſi. cclxvj. In cā
quæ uertitur uol. ij. in quibus locis, concludunt ut ſupra, reſer-
uata conſuetudine de qua nō eſt heſitandum in caſu præſenti,
ēt in rebus eccleſiaſticis, & uideantur tradita per Ale. ꝯſ. cxiij.
col. ij. uer. ſecundo fortificatur, uol. iiij. & Dec. conſi. clxiiij. nō
2 fuiſſet, col. ij. in ſuper ſi denegaretur † ꝙ non eſſet contractus
cenſuarius, attamē nullo modo inficiari pōt quin ad minus nō
præſumatur celebratus emphyteoticus, ut tradit Alb. de Roſ.
in d. l. ij. col. iiij. circa fi. uer. unum ēt, uolens ꝙ ſi aliquis. xl. an-
nis poſſedit feudum, & pro eo ſoluit penſionē, & non apparet
aliter de contractu, in dubio præſumitur contractū emphyteo-
cū præceſsiſſe, hoc idē uolūt Mod. papienſes, in d. l. ij. col. lxiiij.
uerſi. nono quæro quid ſi non appareat, ubi allegant Io. Fab. &
3 alios, † & dato ꝙ non appareat ad quam generationē uideat̄
& præſumatur dictum ꝯtum emphyteoticū fuiſſe celebratū,
tamen

tũ in dubio, & in re eccleſiaſtica præſumitur ɔ̃ctum emphyteo-
ticum fuiſſe celebratum, ſaltim uſque ad tertiam generationẽ
incluſiue licet aliqui docto. uoluerunt ꝙ in perpetuũ, ut ad ple
num prædicta concluſio examinatur per eoſdem Mod. in d.l.
4 ij.col.lxij.uerſi.ſexto quęro iuxta concluſionem. † Ad quorum
uerificationem facit uero ſimilitudo, & cõiectura maxima qui
bus in dubijs adhærendum eſt, & ſm illas iudicandum, uulg.l.
ſemper, de regulis iur.no.in c.literas de præſumpt. & in c.affer
te, & quę habentur in l.ſi nuptura.in fi.ff. de rit. nupt. ſi.n.Iulia
nus non cepiſſet dictam, domum, & apothecam in cenſum per-
petuum, uel ſaltim in emphiteoſim uſq; ad tertiam generatio-
nem, non feciſſet in illis melioramenta aſcendentia ad ſummã
ducatorum ſeptingentorum, & ultra, quæ facta fuerunt iã ſunt
5 anni elapſi.xx. & † ꝙ ſoluerit cenſum, & penſionẽ pro dicta do-
mo ſatis uerificatur ex tribus annis ultimis, & apocis, quæ in
præteritum probant iuxta no.in l.quæcunque.C.de apo. publ.
li.x.cum ſimi.aliàs conſulendo per me adductis. Quibus nõ ob
ſtat aſſerta conuentio nouiter facta per unum ex filijs dicti Iu-
liani tum quia fuit & eſt minor, ɔ̃tr reſtituendus iur.uulg. tum
qũ dicta conuentio ſapit expræſſam alienationem, quæ per mi
norem facta ſine decreto, & ſine ſolennitatibus fuit, & eſt ipſo
iure nulla, toto ti.de reb.eo. & C.de pręd.mino.cum uulg. & ex
alijs capitibus quæ in ſimili alias conſulendo pluries deduxi, tũ
quia non potuit præiudicare alijs filijs, & hęredibus toto titu-
lo, res inter alios acta, quinimmo ẽt ſi ipſe qui fecit conuentio
nem fuiſſet maior, tñ quia alij erant, & ſunt minores rõne adiũ
cti gaudere poſſet beneficijs ipſorum, uulg.l. ſi cõe fundum.ff.
quæmadmo.ſer amit. & no. Mod. in c.j.ex̃ de exceptio. & in l.
emancipati.C.de colla.bono. conſiderando naturam rerum ſu
6 per quibus facta fuit ut traditur per ſcribẽtes ubi s̃.¶ † In alia
uero cã, ꝙ aſſerta bulla.reuocatoria inueſtiturę factæ de bonis
de quibus agitur illis de lupo auctoribus Io.non obſtet, uĩ cla
re ɔ̃ſtare, ex eius tenore inquantum de facto, & ex abrupto non
uocatis pręfatis de lupo poſſeſſoribus nec aliqua cognitione
cauſę habita fuit per pręfatum.B. ad dictã reuocationem pro-
ceſſus, & ſic nulliter, ad not.per Cardi.Abba.& doctores, in c.j.
de cã poſſeſſio.& propri.in c.cum olim, de re iud.per Bald.in l.
fina.C.de legibus. Imol. & doctores in clemen. paſtoralis,
de re iud.maximè cum pręfati de lupo, eo tp̃e fuiſſent poſſeſſo
7 res uigore dictæ inueſtiturę. † Et ipſis erat ius quæſitũ in dictis
bonis & propterea Papa non potuit per dictam reuocationem
utile dñium ex dicta inueſtitura acquiſitum ipſis auferre ut fir-
mat Bar.per illum textum in l.iij.C.de fundo patrimoniali, li.
xj.& Pau.de Ca.conſi.clviij. Viſo & examinato puncto &c.in fi
ne, & doctores in c.quę in eccleſiarũ de conſtitutio. & ꝙ dicta
reuocatio fuerit leuiter abſq; legitima cã per præfatum Pontifi
cem facta ɔ̃ſtat ex eo ꝙ eadem die in ɔ̃tinenti reinueſtiuit præ
8 factos de lupo de dictis bonis pro ſe, † & eorum hæredibus ſub
annua penſione libræ unius ceræ, & uigore primæ inueſtituræ
ſoluebant præfato monaſterio quindecim floreni de auro, ꝓut
ſemper & continuatis tẽporibus, per præfatos de lupo & dictũ
dom. Ioannem ſoluti fuerunt uſque ad tp̃s motæ litis, & ſic ap-
paret ꝙ dicta reuocatio fuit nulla & abſque effectu, ac ex mala
9 praua intentione Pontificis facta, † cui credendum & obedien
dum non erat iuxta notata in capitulo ſi duo, lxxix.diſt.& in c.
10 in nomine domini.¶ † Prout nam licet credatur dictũ mona-
ſterium immediate ſubiectum eſſe ſedi apoſtolicę, tñ dicta in-
ueſtitura cum facta fuerit per Abb.& capitulum cum oĩbus tra
ctatibus & ſolennitatibus a iure requiſitis non requirebatur in
ea conſenſus Papę, ut firmat gl.quam ſequũtur Imola, & docto
res in clemen.j.in uerſi.proprie, de rebus eccleſi.nõ alien.& no
11 ta.per Docto.poſt Imol.in cap.ſtatuimus de trãſact. † & licet
Abbates ſoleant prętare iuramentum de non alienan.ſine licẽ
tia ſedis apoſtolicæ, ut notatur per Io.Andream, Abb. & Doct.
in cap. ut ſuper.de rebus eccleſi.non alien.& in cap.fin. de ec
12 cle.ædifican.¶ † Tñ iuſm non comprehendit alienationem re
rum quæ fuerunt ſolitæ alienari, & infeudari, ut not.gl. in cap.
j.in uer.in hæreſim.in fine.xxiij.q.j. Ang. in l. non eſt nouum.
in j.col.ff.de legib.& nota.Doct.in c.ij.per illum tex. extra de
feudis. Sed cum dicta bona de quibus agitur ab antiquo ante-
quam perueniſſent ad prædictos de lupo fuiſſent ſolita conce-
13 di & infeudari † ergo & pp magnam antiquitatem ipſarum in
ueſtiturarum præſumitur ꝙ dictus conſenſus interuenerit quã
tus neceſſarius fuiſſet.iuxta notata per gl.in cap.ex naſcitur de
14 his quę fiunt a prælatis, & in cap.peruenit de cenſib.¶ † Prout
inquantum opponitur ɔ̃ prædictum Ioan. ꝙ non potuit habe
re dicta bona ex legato ſibi facto per præfatos de lupo ſine cõ
ſenſu abbatis & conuentus quia extraneus dico ꝙ dicta inue-
ſtitura fuit conceſſa pro dictis de lupo ipſorumq; hæredibus, &
illis quibus ipſi dederint, ex quibus uerbis conceditur facultas
transferendi in alium extraneum ſine conſenſu directi domini
quia ſufficit a principio domini uolũtatem interueniſſe, ut no
tanter firmat Bal.& Ang.in l.cum eſſent in §.j ff.de ſeruitut.ru
ſtic.præd.per illum tex.Alber.de Roſa.in l. fi. in pen. col.C.de
iure emphit. allegans tex. in c. j. de feudo non habent. propr.
na.feud.ubi uẽ caſus. & loquitur per illa uerba. quibus ipſe de-
15 derit &c.¶ † Et licet loquatur in feudalibus tñ attenta dicto-
rum doctorum ratione militat ẽt in ɔ̃ctibus emphiteoticis iux
ta notata per Imol.in c.potuit in auct.pen.& pen.carta.in uerſ.
16 vij.quæro.extra de locato.† & ſimiliter potuit prefatus Io. ca-
pere poſſeſſionem dictorum bonorum abſq; conſenſu dictorũ
Abbatis & conuentus, quia tacitè ratificarunt attẽta dicta for-
17 ma inueſtituræ, ut concludunt ubi ſupra doctores. † Nec ob-
ſtat ꝙ prefatus Ioann.ſit extraneus, quia ẽt emphyteoſis eccle-
ſiaſtica tranſit ad extraneos ſi conceſſio emphyteoſis facta fue
rit ex cauſa neceſſitatis ſeu utilitatis cum debitis tractatibus &
ſolennitatibus a iure requiſitis ſm diſpoſitionẽ.c. ſm exceptio
nem.xij.q.ij.& not.per gl.eadem quæſt. & cã in ſumma prout
18 fuit in caſu nr̃o, † quia tunc appellatione hæredum ueniunt ẽt
extranei, ut firmat Anto.de But.Card.Imola, & Abbas, ac om
19 nes Mod.in c.in præſentia de probatio.¶ † Tenentes ꝙ per.§.
licentiam in auct.de alienatio. corrigatur. §. emphyteoſim. in
auct.de non alienando, prout tenet gl.in §. alienationis. eodẽ
tit.& aliæ infi. gloſę. & cõiter doctores in pleriſq; locis quos re
20 fert & ſequitur Alex. in l.ẽt.ſoluto matr.ff.quinimmo† prout
notanter dicũt Io.de Imola, & Abbas in d.c.in præſentia, di
ſpoſitio iuris ciuilis.in emphyteoſi ẽt eccleſiaſtica non eſt ſer-
uanda, quia princeps ſecularis non põt ſe de ipſis bonis eccleſia
ſticis intromittere aliquid ſtatuendo ad notata per Innoc.& do
ctores.in c.eccle.S. Mariæ de ɔ̃ſtitu.Io.Andr.in c.ɔ̃ſtiturus de
religioſ. domib.& Ioan.And.Calder.in c.j. de noui opc. nũci.
maximè ubi lex canonica de illis ſpecialiter prouidet, & ideo
uñcunque facta fuerit conceſſio in caſibus a iure permiſſis ex
diſpoſitione iuris canonici, tũc trãſire poterit ẽt ad extraneos,
ſed in caſu noſtro conceſſio ultra uerba pro ſe & ſuis hæredib.
additum fuerit & pro illis quibus ipſe dederit, ergo apparet de
intentione ɔ̃hentium, ꝙ uoluerint comprehendere quoſcunq;
extraneos niſi exceptos inquantum ſubuertitur exceptis eccle-
21 ſijs hoſpitalibus, & alijs in inſtrumento expreſsis, † qui ſunt pe
nitus extranei & potentes ac tueaigibiles, & exceptio debet eſ
22 ſe de regula.l.nam quod liquidę. de pen.leg.cum uulg.† & per
illa uerba quibus ipſe dederit ẽt comprehendatur facultas do-
nandi inter uiuos, & in ultima uoluntate, & ſic expreſſe data ſit
facultas legandi prout fuit in caſu noſtro, in quo dicta bona
translata fuerunt in præfatum Ioannem ex legato, quo caſu at
tentis dictis uerbis non requiritur alia licentia ſuperioris iuxta
theoricam Alberici, & aliorum in.dicta.l.fi.Domi.Abb. & do-
cto.in c.potuit.in gl.in uerbo, alijs de loc. cum ſimi. alias per
me conſulendo adductis concernentibus uirtutem dictorum
uerborum hæredibus quibuſcunque.uel quibus dederis, uel ſi
milibus &c. Parif. Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Emphiteota à re ipſa etiam eccleſiaſtica non poteſt repelli, nec ẽt ſui hæredes ſi adimpleuerunt cõditiones appoſitas in inueſtitura.*
2 *Res tam eccleſiaſtica quàm priuatorum poſſunt in emphiteoſim concedi perpetuam.*
3 *Emphiteota non poteſt repelli, eſto quòd alius meliorem afferat conditionem.*
4 *Etiam ſi res fuiſſet eccleſiaſtica.*
5 *Pacta appoſita ſuper re emphiteotica ſunt ſeruanda nec ab illis eſt recedendum.*
6 *Res emphiteotica tranſit ad hæredes ſine aliquo conſenſu ſuperioris.*
7 *Emphiteota cadit, propter non ſolutum canonem.*
8 *Niſi ipſe offerat ſoluere, & recuſetur ſolutio.*
9 *Hæres an cadat ſi poſt mortẽ emphiteota non petijt renouationẽ*
10 *Quomodo, quando, & quo caſu procedat declaratur ibidem.*
11 *Nouus emphiteota, habens petere renouationem, quis dicatur.*
12 *Emphiteota ut cadat.propter non petitã renouationem, monita de*

bent

bent concurrere.
11 *Conſuetudo, quid facti eſt, & probari debet.*
12 *Et non extenditur de actu ad actum.*
Conſuetudo quod mortuo emphiteota ſoluatur aliquid ab hæredibus pro noua conceſſione, an ualeat & nu. 11.
13 *Emphiteota alienans irrequiſito domino, cad. à domino uolente & nu. 15.*
14 *Etiam ſi in alienatione apponatur clauſula, nec aliter, nec alio modo &c. & numero. decimoquinto.*
16 *Et quid ſi domino directo ſolui debebat quarta pars precij.*
17 *Caducitatis uicium, an purgetur ſi procurator rectoris, ſeu domini directi cepit canonis ſolutionem.*
18 *Ius tertij, quando, & quo caſu poteſt allegari ut proſit.*
19 *Homo præſumitur uiuere uſq; ad annos centum, qualiter intelligatur & e. nu. 20. 21.*
21 *Quod quis uiuat à quo deducendum & probandum eſt.*
22 *Quod quis habuerit filios, facti eſt, & à quo iſtud ſit probãdum.*

CONSIL. LXXXVI.

SECVNDVM Ea quæ in facto propoſita ſunt more ſceuolę Iuriſcõſulti dico filios dicti Cõrardi nõ potuiſſe nec poſſe expelli per Modernum Abba. cum ꝯ ipſos nihil poſsit dici uel opponi pp quod uideant cecidiſſe a dicta re emphitcotica, ex quo.n. Abbas pręfati monaſterij interuenientibus a iure requiſitis conceſsit in emphyteoſim perpetuam medietatem prædij nũcupati. Vbba. Eberardo & Annæ uxori ac eorum hęredibus, & poſt mortem ipſorum Conrardus eorum filius legitimus & naturalis ſine aliqua noua inueſtitura pacificè tenuerit dictum prędium ſoluendo penſionem & canonem, & eius filij eo mortuo parati fue-
1 rint & ſint idem facere non concurrente alio † prout in caſu non concurrit, a dicta re emphyteotica repelli non poſſunt cũ legem pro ipſorum parte adimpleuerint. ut hr in l. j. & ſecun-
2 da. C. de iure emphyt. cum ſimil. † Põt. n. res & priuati & eccleſię in emphyteoſim perpetuam concedi ut eſt textus inſtituta de loca. & condu. §. adeo. uerſi. quæ perpetuo, & ibi Ang. Arer. ponit, Bal. in l. j. in princ. ff. ſi ager uecti. uel emphy. peta. & idẽ Bal. in Rubr. & in l. ij. col. iij. C. de iure emphyt. ubi Modern. la-
3 tiſsimè. ¶ † Vnde ab emphyteota perpetuo non põt res euelli, ẽt ſi alius offerat meliorem ꝯditionem, ut not. in dicto. §. adeo, & in l. j. C. de iure emphyte. per Bal. in l. ij. C. de fundo patrimoniali, quæ procedunt & locum habent ẽt ſi res emphyteotica fuiſſet habita ab eccleſia, ut concludit Ale. ꝯſi. lxxix. col. viij.
4 circa primum de quo quæritur. uol. ij. ¶ † Rurſus pacta appoſita ſuper re emphyteotica ſunt ſeruãda, & ab illis non eſt diſcedendum, nec debent alterari per aliquam ex partibus ut dicit textus in l. j. & in l. ij. C. de iure emphyte. ponit Spe. in tit. de locato. §. nunc aliqua. uer. clxix. Bal. in l. fi. §. fi. C. cõia de legatis. in caſu nr̃o pacta appoſita ſeruata fuerunt & per primos emphyteotas, item per Conrardum filium, ſucceſsiuè & eius hæredes parati ſunt ſeruare, ſequitur ꝙ Abbas Modernus, non põt alterare formam primæuę cõceſsionis ex qua clariſsimè patet ipſos hæredes Conrardi tantũ teneri ad ea quæ continentur in dicta prima conceſsione & non ad alia quæ nouiter petuntur.
5 ¶ † Præterea dicta emphyteoſis ad hæredes dictorum Eberardi & Annæ ſucceſsiuè, & Conrardi tranſiuit ẽt Abbate irrequiſito, qm̃ facta fuit pro illis primis & eorum perpetuis hæredibus ut concludit Ale. conſi. ix. & conſi. xl. & conſi. cxc. in ij. uol. & conſi. xlviij. in iiij. uolu. & idem Alex. & alij ſcribentes in l.
6 Gallus. §. quidã recte ff. de libe. & poſth. ¶ † Non obſtat ſi diceretur ꝙ dicti hæredes & Conrardus eorum pater ceciderunt a dicto iure & re emphyteotica ex quo non ſoluerunt canonem &c. ut not. in l. ij. C. de iure emphyte. cum ſimi. Nam cum in facto clarè conſtet dictum Cõrardum paratum fuiſſe ſoluere canonem. eodem modo, & ſuos hæredes, Abbas recuſauerit ſolutionem recipere pp quam recuſationem dicti Conrardus & hęredes proteſtati fuerunt ꝙ per eos non ſtabat quin ſoluerent, ſed prędictum Abb. recuſantem accipere, & eidem obtulerint
7 ſolutionem prædictam † talis oblatio, & proteſtatio iuuant & defendunt dictum Conrardum & hæredes, ut euitetur pœna caducitatis, & ſufficit ne poſsint expelli a dicta re emphyteutica, ut dicit textus in d. l. ij. in fi. & ibi ſcribentes potiſsimè Saly. qui dicit hoc eſſe tenendum. & de proteſtatione faciũt notata per Bar. & alios in l. non ſolum. §. morte. ff. de ope. noui nuoc. & p Cano. in c. cum M. Ferrarien. de conſtitut. & in c. ſolicitudinem
8 de appellatio. ¶ † Nec obſtat ſi diceretur ꝙ dictus Conrardus cecidit a iure ſuo, ex quo poſt mortem parentem non petijt ab Abbate renouationem ſeu nouam conceſsionem, ſimiliter & mortuo Conrardo. eius hęredes prædicta minimè fecerũt. Nã obiectio tollitur ex nota. per Philip. Decium, in cõſi. lxxviij. & conſi. cxxxj. ubi allegando plures deciſi. dicit. ꝙ renouatio & noua conceſsio rei emphyteoticæ fit qñ eſt finita ante aũt q̃ ſit finita nunquam debet fieri, in caſu nr̃o nunquam fuit finita, ex quo fuit & eſt perpetua ut fuit dictum s̃. non requirebatur igitur renouatio, nec erat neceſſaria, ad qđ nam renouatio peten-
9 da eſt, & fieri debet ab emphyteota nouo non antiquo. ¶ † Nouus autem dr̃ ille qui non eſt comprehenſus in prima inueſtitura & in caſu nr̃o oẽs comprehenſi ſunt Conrardus & hæredes ergo non dicuntur noui, ꝯñr non tenentur petere. Hinc eſt ꝙ ſi capta fuit emphyteoſis pro ſe & filijs ſeu hæredibus &c. iſti filij ſeu hæredes non dicuntur noui nec tenentur petere nouã conceſsionem. nec aliquid ſoluere, ita gl. in auct. ſi quas ruinas. C. de ſac. ſanct. eccl. & Alex. conſi. ix. ij. uol. Moder. papien. in l. l. ij. C. de iure emphyte. colum. cxxiij. in fine, cum alijs concor.
10 ¶ † Prout ẽt: Nam ut quis cadat a iure emphyteotico, pp non petitam nouam conceſsionem ſeu renouationem debent concurrere multa quæ notantur per glo. Bal. & alios in dicta auct. ſi quas ruinas, & per Canoniſtas in capi. j. de præcat. & Moder. in l. ſi. C. de iure emphyte. col. cxxij. quæ ſeu ipſorum acquiſito-
11 tum aliquod in caſu nr̃o minimè concurrit unde &c. ¶ † Nec obſtat ꝙ cõſuetum in partibus eſt mortuo primo emphyteota peti nouam conceſsionem ab hærede, & aliquid ſolui Abbati, quæ in caſu nr̃o non fuerunt facta, unde tollitur. n. obiectio, cõſuetudo namque eſt quid facti. & ideo probabiliter põt ignorari cap. j. de conſtitutionib. lib. vj. l. ij. C. quę ſit longa conſuetudo, & ꝯſuetudo habet tantum uim in actu in quo fuit, nõ aũt
12 ſe extendit ad alios actus. ¶ † Nam proprios terminos facti, & uſus non excedit ut notat Bal. in l. fi. C. communia utriuſq; iudicij, cum alijs adductis per Franciſ. de Curt. conſi. xj. col. ij. nõ enim debet extendi nota. in l. de quibus. ff. de legibus. & per Alex. conſi. ix. iij. uolu. per Moder. in c. audit. col. vij. pręſcriptionibus, unde poſito ꝙ in partibus ſit ꝯſuetudo. mortuo primo emphyteota. renouare emphyteoſim, & pro ea aliquid eſſe ſoluendum, talis aſſerta conſuetudo eſt in emphyteota, nõ per petuo uel in emphyteoſi capta pro ſe tantum. Non autem procedit in emphyteoſi perpetua uel in emphyteoſi capta pro ſe & hæredibus ut eſt caſus noſter, ꝯõr de uno ad aliud non arguendum cum diuerſa ſint uulga. l. papinianus. ff. de minoribus, & uulgato. §. nihil cõe. ad quæ notata per gl. in §. neque illud in
13 auctentico de non alie. ¶ † Vlterius in alia cã, certum eſt emphyteotam alienantem irrequiſito domino cecidiſſe a iure ſuo, domino directo uolente. l. fi. C. de iure emphyteo. cum uulgar.
14 ¶ † Et licet fuerit appoſita clauſula nec aliter nec alio modo &c. tñ quoad effectũ caducitatis, clauſula nihil operaĩ, ſi poſt dictam clauſulam & proteſtationem deuentum fuit ad traditio-
15 nem ut fuit iſto caſu, & in terminis † tenet Bal. in cap. Cumana uerſi. & prædicta faciunt ad quęſtionem, de electionib. & in c. j. §. hoc quoque in titulo, de ſucceſsio. feud. uerſ. ſed pone ꝙ uẽdit, & ita in puncto conſuluit Franciſ. de Curt. conſ. viij. uiſo in-
16 ſtrumento. † Et quia Antonia quæ primo uendidit Thomæ ſine aliqua proteſtatione, & clauſula uẽdidit. quo caſu ſumus in terminis dictæ. l. fi. & licet poſtmodum Thomas uendiderit cũ proteſtatione, & cum clauſula de qua s̃. tñ iſtud non eſt in conſideratione, tum attenta prima uẽditione ſimpliciter facta per Antoniam irrequiſito domino, quæ plenam induxit caducitatẽ ut diximus, tum ẽt attenta uẽditione facta per ipſum Petrum in qua ultra proteſtationem & clauſulam proceſſum fuit ad traditionem. Ad quod ẽt facit, quia uirtute conuentionis appoſitę in inſtrumento ex aduerſo producto nedum dominus directus debebat requiri, quinimmo in caſu uẽditionis eidem ſolui debebat quarta pars pretij, quod factum ſeu oblatũ minimè apparet, ꝯñr ſumus in expreſſa caducitate, per ea quæ notantur in l. j. ij. & iij. C. de iure emphyte. & in capi. potuit de locatione cũ
17 ſimi. † Et ſolutio canonis recepta a procuratore rectoris ſeu plebani non tollit nec purgat uitium dictæ caducitatis, qm̃ procurator ſuper ea tranſigere non poterat nec illam expreſſe remittere, minus & tacitè, ut nota. per Abba. in cap. petitio de procura. & in cap. contingit de tranſactio. & per Batt. in l. nulli. ff. eod. tit. & faciunt no. in c. qui ad agendum de procura. lib. vj. & quæ habentur in l. qui Romæ. §. callimacus. ff. de uerborum,

rum per Bald.in l.non abſtulit.C.de nouationib. cum conco.
18 ¶ † Nec aduerſarius poteſt ſe tueri dando, prout dat de iure
tertij ſcilicet Ioannis, & Petri ex quo demum tunc de iure ter
tij poteſt dari, qñ illud ius abſurbet in totum ius agentis, ut no
tat Barto.in l.ſi alienam.ff.ſolu.matrimo.& in l.ij.ff.de rei uẽ-
dica.Bald.& Saly.in l.ſi ſeruus quiſpiam,de ſer. fugit. Canoni
poſt Compoſt. in cap. mandatum de reſcriptis in caſu noſtro
iſtud ceſſat unde &c. & ꝙ ceſſat oſtenditur, tũ quia, non appa
ret mortua Antonia, Ioannem, & Petrum, acceptaſſe dictum
ius emphyteoticum. Nec apparet dictos Ioannem, & Petrum
uiuere, conſequenter ipſorum ius non eſt aliquod conſiderabile
19 & ideo de eo dari non poteſt, & ſi detur non releuat. ¶ † Nec
dicatur ꝙ præſumptio iuris eſt dictos Ioannem, & Petrum ui-
uere, cum uita hominis præſumatur uſque ad annos centũ uul.
l.ſi.C.de ſac.ſanc.eccl.& l.ſi uſuſfructus.ff.de uſuſru.cum ſimi
20 li. ¶ † Nam aduertendum eſt illud quod multi dicunt quem-
libet præſumi uiuere centum annis non probatur iure, immo
contrarium.l.hæreditatem.ff.ad leg. Falcid. Iura autem ſupe-
rius allegata bene probant ꝙ quis præſumitur non uiuere ul-
tra centum annos, ex quo illud tempus cenſetur eſſe longiſſi-
mum uitæ, & ſuperlatiua communiter in paucis uerificãtur ut
experientia docet. quæ eſt optima rerum magiſtra. c. quàm ſit
de electionibus. lib. vj. de decem milibus hominibus qui na-
ſcuntur uix unus aſcendit ad ætatẽ centum annorum, & ideo
illud quod communiter occurrit attendi debet. l. nõ hoc.C.un
de leg.l.neq; natales.C. de probationibus. cum ergo commu-
niter accidat ꝙ quis non accedit ad centenariã ætatẽ, non præ-
ſumitur quis tanto tempore uiuere, ut no.Bar.Bal.& Ang.in l.
21 qui duos.§.ſi in bello.ff.de reb.dub. ¶ † Ad quod facit regu-
la.c, quia ueroſimile extra de præſumptionibus, & l.quia ueri-
ſimile.ff.ꝙ met.cau.& ita conſuluit Philip.Cor.cõſi.ccel.j.uo-
lu. Quod dicta dos col.iij.& cum uita dictorum Ioannis, & Pe
tri ſit fundamentum partis aduerſæ, ab ipſa probãdum eſt eos
uiuere maximè cum conſtet eos fuiſſe ſexagenarios, & ultra
22 ut pulchrè concludit Corne. præalleg. conſil. ¶ † Nec obſtat
quòd dicti Ioannes, & Petrus potuerunt relinquere, & decede-
re cum filijs &c. Nam quòd habuerunt filij facti eſt, & facta nõ
præſumuntur niſi probentur.ff.de enrato.furi.l.conſilio.§. fin.
uulg.§.aut facta.ff.de capti.& poſtlimi.reuer.& eſt docto.Bar
to.in d.§.ſi in bello, & in l.ex facto.§. ſi quis autem. ff. ad Tre-
bel.& per Corn.ubi ſupra colum.iij. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Reus abſoluendus eſt actore male agente, & non probante.*
2 *Incendium debet habere concludentem petitionem, ut in iudicium contra aliquem poſſit deduci.*
3 *Incendium, an ſit caſus fortuitus, & nu. 4.*
4 *Et an ſit imputandum inhabitantibus, & ipſorum culpæ, & numero ſeptimo.*
5 *Ignis debet habere certum auctorem iſto caſu.*
6 *Dominus, an teneatur ex incendio commiſſo per familiam.*
8 *Si non poteſt apparere a quo habuit originem ſequi debet abſolutoria, & nu. 1. 2. & 12.*
9 *Maritus dominus domus a quo uenit incendium nõ tenetur ex culpa uxoris commiſſa ad id, & nu. 17.*
10 *Si ex culpa leuiſſima uenit incendium non propterea quis tenetur.*
11 *Culpa leuiſſima in omittendo, non facit quem teneri ad emendam damni.*
13 *Si procedit incendium culpa hominis incerti, non tenetur inhabitans.*
14 *Teſtis de auditu, non probat, niſi &c.*
15 *Fama qualiter debet probari.*
16 *Omnis præſumptio eſt, mulierem nolle damnum mariti.*
18 *Ex incendio commiſſo per famulos ex ordinatione domini, tenetur dominus.*
19 *Extimatio damni quanti plurimi a quo tempore ueniat, & numero 20. & 24.*
20 *Et uſque ad quod tempus creſcat, & nu. 21.*
21 *Et quid ſi fuit appellatum.*
22 *Et quid ſi reus non fuit condemnatus ad æſtimationem, ſed ad frumentum.*
23 *Maximè ſi actor ſemper recipere paratus fuit.*
24 *Intereſſe uerum quanti plurimi, uſque ad quod tempus conſideratũ, & nu. 19. & ſequen.*

AD CONSIL. LXXXVII.

1 INhærendo Veritati, & † cõſideratis depoſitionibus
teſtium productorum per florã actricem, nec non
& teſtium productorum per menicum reum, cla-
riſsimè, & abſq; ſcropulo omni ex capite cõcluden
dum eſt, ipſam male egiſſe, cõſr menicum debere abſolui, & li-
berari iuxta. l. quem temere.ff.de iud.l. properandũ.§.ſin autẽ
alterutra.C.eod.l.terminato.C.de fru.& lit.expen.cum uulg.
2 † Quod flora male egerit, oñditur ex tenore ſuæ ineptæ petitio
nis in qua dicit ignem introiſſe in domum ipſius floræ, nec aſ-
ſignat cãm nec rõnẽ, nec ꝙ culpa, ſeu dolo ipſius menici ignis
introierit, & combuſſerit, quo caſu tanq̃ non cõcludens. incerta
& uaga petitio reijcienda eſt.l.ſi.C.de anna.except.l. edita. C.
de edendo, & tanq̃ obſcura, & inepta uenit lacerãda iuxta no.
in l.j.ff.de offi.aſſeſſ.cum ſi.& licet pro parte floræ, ſint produ-
cti multi teſtes, tñ nihil aliud dñt niſi uidiſſe ignem exire de do
mib.d.menici, & ꝙ talis ignis introiuit domum d. floræ, ſed ꝙ
dictus ignis habuerit originem in dicta domo, uel ꝙ dolo ſeu
culpa d.menici, ſeu in eius domo habitantium fuerit cauſatus,
& proceſſerit nullus teſtis deponit, quo fit ut flora male egerit,
pei uſq; probauerit cõſr reficere dẽt expenſas ut dictãt iura uul
3 garia, & reus ipſe uenit liberãdus † & Primò licet in iure ſit dif-
ficultas an incendium ſit caſus fortuitus, uel ne, ut notaſ in §. is
cui inſtituta quib.modis re cõhitur obligatio, & ibi per ſcriben
tes, & in l.ij.ff.de offi.præf.uigi.& in l.ſi uendita.ff. de peric.&
com.rei uendi.& in l.quæ fortuitis ubi ſcribentes.C.de pigno.
actio.& in locis inferius allegan. Tenendo tñ illam opinio. ꝙ
cõnumeretur inter caſus fortuitos, res erit clara ꝙ non teneſ
4 ut no.in dictis iurib. ¶ † Si uerò tenemus aliam opinio. ꝙ non
connumeretur inter caſus fortuitos, ſed ꝙ dẽt imputari inha-
bitantib.domus in qua incendium cauſatum eſt, qđ in dubio
aſcribi dẽt eorum culpæ cõſr teneri debeãt ad emendam damni
dati uicinis ex igne prædicto ut vr̃ notari in d.l.ſi uendita, & in
d.l.ij.& in l.ſi ſeruus ſeruum.§.ſi fornacarius.ff.ad l.Aquil.cum
5 ſimi. ¶ † Tamen aduertendum eſt prædicta poſſe procedere,
qñ ignis habuit certum auctorem, ſed qñ ignis habet cãm ab
incerto auctore tunc nunquam imputaſ habitantib.d.l.ſi uen-
dita, ut cõſuluit Bal.cõſi.ccclxxiij. Quidam magiſtro grammati
cę.iij.uol.cõſr factum certi hominis probandum eſt alias nun-
quam imputaſ habitantib.ita Bald.in d.l.quæ fortuitis col.iij.
in prin.allegat textum hoc dicentẽ in l.licet.in ſi.ff.nautę cau-
pon.ſtabular.quam opinio.refert, & ſequitur Iaſo.poſt alios in
l.ſi quis ex argentarijs.§.ſi.ff.de edendo, in caſu pñti, nedũ nõ
eſt probatum, quinimò nec dictum de auctore certo ignis cõſr
non imputandum nec menico, nec habitantib. eius domum.
6 † Ad quod ẽt facit doctrina Bal.in d.l.ſi uenditam.uolens peri
culum incendij cõmiſſi a familia non tranſire in dñm, quia dñs
non tenetur pro ſuo familiari.adducit textum in c.cum ad ſedẽ
de reſtũ ne ſpoliatorum, & eſt textus in l.ſi.ff. furti aduer. nau.
caupo.&c. Quanto fortius in caſu noſtro in quo nihil penitus
7 probatur a quo auctore ignis proceſſerit. † Prout ẽt idem dicẽ
dum, nam licet ut plurimum præſumatur incendium commiſ-
ſum culpa inhabitantium d.l.ſi uendita. cum ſi.tñ culpa dr̃ ab-
eſſe ſi probatur unde incendium habuit originem. ita Bal.in l.
8 creditor.C.de pignora.actione, & ibi Alexan.in apoſtilis † &
qñ non poteſt apparere a quo habuit originem, ex iſto caſu
dubio, fertur abſolutoria, & non poſſunt condemnari inhabitã
tes ſm Bal.& Alex.ibidem argumento.l.ſi uero.§.ſi meniano.
ff.de his qui deie.uel effuder.& per Alexã. & Iaſonem.in d.l.ſi
quis ex argentarijs.§.ſi.in caſu præſenti a quo ignis habuit ori
ginem, non eſt probatum nec dictum ulterius nulla uiget præ
ſumptio cõ ipſum menicum & inhabitantes eius domum, cõſr
9 non condemnandus ſed abſoluendus. † Præterea idem dicen-
dum & fortius cum etiam ſi probaretur incendium commiſſũ
per uxorem dicti menici, quod tñ eſt penitus falſum, tñ adhuc
menicus non teneretur per doctrinam Bal.in d.l.ſi uend.& per
tex.in l.iij.§.ait prætor.ff.nau.caup.ſtab.& in l.ſi ſeruus ſeruũ.
§.Proculus.ff.ad l.Aquil. & in l. ædiles circa principium.ff.de
ædil.edicto, pulchrè per Sal.in d.l.quæ fortuitis in iiij.colu.&
per Auguſtinum de Arimino in additio.ad Ang.in tract. ma-
leficiorum in uer.incendatio, & eſt conſ.Arch.cccxlix.pro de
ciſione quæſita, ut refert Iaſ.in d.l.ſi quis ex argentarijs, & idẽ
10 dicendum, † nam in caſu nr̃o, dicto Menico nulla põt imputa
ri culpa, & ſi qua minima fuiſſet, illa nõ põt eẽ niſi leuiſsima in
omit-

CONSIL. LXXXVIII.

1 QVOD Sententia ſuper falſitate, lata ↄtra dominum.B. aduerſarium infamauerit infamia iuris ſa
nè ea eo deprehenditur ꝙ de falſo teſtimonio cõ-
uictus & damnatus fuit, & ſic de crimine publico
iuxta.l.primam.ff.ad leg.Corneliã de falſis.iuncta.l.j.ff.de pu-
blicis iudic.& in l.j.ff. de his qui notantur infamia & l. his qui
ff.de accuſationib.& l.infamem.& ibi Bartolus.ff. de publicis
2 iudic.† Et forſitan ex eo uideretur fieri difficultas, quod nõ p
uiam accuſationis,ut loquuntur iura prædicta,ſed inquiſitio-
nis damnatus fuit, quo caſu gl.iuris ciuilia uiſæ fuerũt uelle nõ
cauſare infamiã,ut in l.j.C.de modis multarum cum concord.
3 † Dicitur ꝙ licet gl.& Cy. fuerint in ea ſententia,tamen ut re-
fert Saly.in l.j.col.xiiij.uer.ulterius quæro.C.de accuſat.Old.
& And.de piſ.tenuerunt contrarium,ſcilicet, ꝙ ita ſurgat infa
mia per ſententiam per uiam inquiſitionis latam,ſicut p uiam
accuſationis, qui Saly. hoc firmat pluribus medijs dicens etiã
fuiſſe opinio.Bartoli in dicta. l. infamem. & ſic cõiter teneri.
4 † Et poſito ſine præiudicio, ꝙ contraria opinio eſſet uera, ſal-
tim de iure canonico, iuxta ſententiam Panormitani id proce-
deret quo ad infamiam iuris in qua loquuntur dicta iura, &
doctores prædicti propter quam nedum redderetur inhabili-
5 tas ad obtinenda,† ſed priuaretur obtentis,iuxta notata p Inn.
& Panor.in c.inter dilectos de exceſſiõe prælato.& in c. ſuper
eo.iij.col.in prin.de electio.& probat tex.in l.infamia.C.de de-
6 curionibus,li.x.† Sed quantum attinet ad infamiam facti quæ
reddit inhabilitatem ad quærendum beneficia & dignitates.l.
ij.& ibi notatur de dignitatib.libro x.& probat tex.in c.omni-
potens Deus.de accuſationibus & lxxxj.diſtin.c. tantis Da-
niel.& de teſti.c.ultimo.& ff.de mun.& hono.l.reus non ui-
detur poſſe dubitari,quin ea iſta ſententia cum proceſſu graua
ta non fuerit eius opinio,& de facto ipſe dominus. B. infama-
tus,ut ſaltim non potuerit promoueri ad beneficium eccleſia-
7 ſticum.† Vel ea tacita non fuerit eius gratia ſurreptitia & inua-
lida,per tex.in dic.c.omnipotẽs.cum gl. & ibi not. per legẽtes
8 & in dicto c.tantis lxxxj.diſt.cum ſimi.† Nam ſi ſola inquiſitio,
cũ effectum operatur,ex quo præſumit facta præcedente diffa-
matione, quia aliter fieri nequit ut in c.qualiter & quando de
accuſationibus,ut dixit Hoſt. notabiliter quem refert & ſequi-
tur Panorm.ibi in d.c.omnipotens.& tenetur cõiter per oẽs in
9 c.accuſatum de ſim.† Multo magis id operari debet inquiſitio
10 cum ſententia ſequuta,argumento auct. multo magis.† Qui-
nimmo uolunt cõmuniter doct.in dicto c.omnipotẽs.& in di-
cto c.accuſatum,ut ibi refert Panorm.ꝙ plus operetur ad infa-
miam facti conſiderandã inquiſitio q̃ accuſatio uel denuncia-
tio, quia cum accuſatio uel denunciatio fieri poſſet ſine diffa-
matione præcedente, illius porrectio non arguit infamiã facti,
ſicuti inquiſitio quæ ante diffamationem non fit. Iſta ergo in-
famia facti nobis ſufficit ad repellendum aduerſariũ nec curã-
dum de infamia iuris, quia nõ agitur de priuando ut dictũ eſt.
11 † Quæ infamia facti, longe magis de facili ſurgit quam iuris,
ut patet ex præmiſſis & etiã ex his quæ ponit Panor. & alij in.
d.c.ſuper eo.j.col.uer.ſed contra hoc. ubi nolunt ſecundũ pri-
12 mam lectionem illius gl.ibi.† Quod licet crimen probatum p
uiam exceptionis,non infamet infamia iuris ut in cap.ij.de or.
cogni.& in l.Lucius.ff.de his qui notantur infam. & in c.ſuper
his de accuſa.tamen infamat infamia facti quæ reddit inhabi-
lem ad obtinendum beneficia,ut eſt textus in d.c.ſuper.e.nos.
ſecundum primam lect.gl.ibi quã Pan.poſt alios firmat pro ue
13 ra & ſubſtentabili.† Concurrunt ergo in caſu noſtro inquiſitio
quæ de ſe infamat ut dixi probatio criminis per eius confeſſio
nem,quæ nulla melior iuxta l.ſecundam.& l.cum te. cum uul-
garibus, & deſuper ſententia quæ diffamationem deduxit in
notorietatem & apparentem ueritatem.l.ingenuum.de ſta.ho
14 mi.cum ſimilib.† Nec releuat ſi dicatur non conſtare de inqui-
ſitione & confeſſione niſi per renunciationem in dicta ſnia,nã
dicitur id ſatis eſſe quia cum fuerit lata in præſentem & nõ ap-
15 pellantem ſiue reclamantem,nec tunc nec poſtea.† Et ſic de an
tiquo decem & nouem annorũ, pro eo proceſſu præſumitur p
textum in c.bonæ.de renunciatio.& in c.cum inter.de re iudi.
& nota.cõiter oẽs in c.quoniã contra.de probat.nam,ſiue con
ſideremus ꝙ non fuerit appellatum ut originaliter uoluit Inn.
in d.c.quoniam contra. ſiue ꝙ in præſentem fuerit lata non re
clamantem ut conſiderant deciſio.Rot.in d.c.quoniam contra.p
Panor.ſiue taciturnitate biennij conſiderata per Hoſt. in d.c.
cum inter.ſiue longi temporis quam conſiderant Io.And.in d.
c.quoniam contra.& communiter alij & Ludo. & alij Moder.
in l.ſciendum.ff.de uerbo.intentum habemus quia omnia iſta
16 concurrunt.¶ † Concurrit etiam quia huiuſmodi inquiſitio &
confeſſio,immo & diffamatio præcedens inquiſitionẽ denun-
ciatur per iudicem in dicta ſententia quod ſolum uoluit Inno.
ſufficere ut præſumatur & maximè concurrente talis tempo-
ris diuturnitate,ad quod bene facit.l.ſecunda.C.de officio iu-
dicis.ubi pro iudicis actu præſumatur & not.Bal.in l.ſi quis in
hoc genere.ſecunda colum.& in auct.presbyteri.C.de epi-
ſcopis,& clericis, concurrit etiam cõfeſſio poſtmodum uolun
taria ipſius.B.coram papa de huiuſmodi proceſſu & ſententia.
17 ¶ † Dum petijt ſe reſtitui ad exequutionem ſacerdotij,& mini
ſterium altaris quæ eſt irreuocabilis iuxta doc. Bal. in l. ſi ma-
18 gnum.C.qui accuſ.non poſſ.¶ † Nec obſtat ſi dicatur ꝙ ea cõ
feſſione,non ſurgat infamia niſi ſequatur ſententia ut per Bar.
in d.l.ictus fuſtium,quia id procedit in infamia iuris.In qua ip
ſe, & alij loquuntur licet etiam hic ſententia appareat, & qñ
pur oporteret proceſſum producere. facile erit habendo com-
pulſoriam, quia & ſi ubi Bononiæ magis proceſſus huiuſmo
19 di ſolenniter conſeruantur.† Quantum uero attinet ad diſpen
ſationem,ꝙ illa nũ aboleuerit infamiam uel rehabilitauerit ad
obtinendum beneficia,credo non dubitari,quia uerba ſunt cla
ra ꝙ nõ ſimpliciter reſtitutus fuit ad ſtatum in quo prius erat.
20 ¶ † Sed ſolum diſpenſatus ad miniſterium altaris, cum enim
diſpenſatio ſtricti iuris ſit.c.requiritis.§. niſi rigor, diſt. xcvij.
c.quod dilectio.& ibi no.de conſang.& affi.& c. nihil, de ele-
ctio.& c.dudum.uerſic.inſuper, de filijs presby. & in c. j. & ij.
cum ibi not.eod.tit.lib.vj. debet ſtrictè intelligi.l. quicquid a-
ſtringendæ,cum ſi.Hinc dicit Anto.in c.at ſi clerici.§.de adul-
21 terijs,uerſi.uenio ad tertium,de iudic. ¶ † Quod diſpenſatus
ad ordinem non intelligitur diſpenſatus ad beneficium ꝓ quo
tex.& ibi no.in c.literas,de fil.presbyte. Et quod uoluit Spe. in
tit.de diſpenſationibus.§. poſtremo. ubi dicit ꝙ ſi diſpenſatur
cum inhabili,ut poſſit promoueri ad ſacerdotium non intelli-
gitur propterea diſpenſatum,ut poſſit obtinere beneficium cu
ratum,& in ſimili Old.conſi.xxij. Et Mil.in uerbo diſpenſatus
ad ordinem,& ſic de ſimili. Hæc inferunt ad abſolutoriã quan
do canonizatoria dari non poſſet domino.A.ob id quod præ-
tendatur mandatum procuratoris, pro eo acceptatũ fuiſſe re-
uocatum per ſecundum ſimplex datũ alteri ſine clauſula,quod
22 tamen nullo modo puto admittendum.¶ † Nam licet regula.
l.ſi cum procuratorio.§.fi.ff.de procur.& in c.nõ iuſte.extra e.
tit.uideat habere,ꝙ per conſtitutionem ſecundi uideatur reuocatus
primus,ſi non appoſuit clauſula proteſtatiua. Tñ illa regula,nõ
procedit,niſi quatenus,niſi primus, & ſecũdus ↄcurrãt in eadẽ
cã uel negocio,& ↄ eandẽ perſonã,ita notabiliter uult gl.& ſe-
quunt alij doc.ibi in l.cũ ſimul.ff.de adul.& notat Pau. de Ca.
23 qui eã gl.allegat in d.§.fi. in prin.† & propterea uoluit deciſio
Rot.clvj.itẽ ſi quis ↄſtituit,quã ſub iſto numero allegat ꝓ no.
& ſequit Philip.in c.ſi quẽ de proc.li.vj.ij.col.ad finẽ, ꝙ ſi pri-
mus ꝓcurator erat prius ↄſtitutus ad negocia, & lites,ſecũdus
uero ad lites ſimpliciter,ꝙ primus non uidebit reuocatus quo
ad negotia eẽt ſi fuerit nedũ obmiſſa clã proteſtatiua,ſed appoſi
ta expreſſa reuocatio; ſeu reuocãs oẽs alios ſuos procuratores
&c.Sed in caſu nõ primũ mandatũ erat ad proſequutionẽ cu-
iuſcunq; gratiæ ↄceſſæ,& ↄcedendæ, & ſpecialiter ad petendũ
ſibi prouideri,ſm uero non hẽt ad id facultatẽ, ſed ſolũ ad ac-
ceptandũ & faciendũ fulminari proceſſus, uñ quantũ ad peten
dũ prouideri ꝙ nobis ſufficit primũ reſtat intactũ ſimiliter pro
curatoriũ ſm erat ad cõparendũ in Romana curia,& in ea co-
rã quocunq; tribunali, & ibidẽ acceptatũ &c. Primũ ergo ext
romanã curiã ubi fuit facta acceptatio reſtitit intactũ quod pre
ſertim ex ueroſimili mente ↄſtituentis pſumi debet, qui iõ con
ſtituit ſm in Romana curia ubi poſſet ipſe facere quod nõ po-
terat primus quẽ ſciebat non diſceſſurũ de partibus, ut ſic tẽde
res ubiq; recta,& ſecundus aſsiſteret primo magis q̃ per illũ uo
24 luerit reuocare primũ.¶ † Quemadmodũ.n.ſi principalis ali-
quid facit in cã per procuratorẽ cœpta nõ dicit illũ reuocare ſi
ut ei aſsiſtat magiſquã p ſe eam uellet inſtruere dependat ue-
riſimiliter,ut probat tex.in d.c.ſi quẽ,ita dicendũ in caſu ꝙ tũc
25 dicat primus reuocatus.¶ † Quãdo nõ ſunt ↄiecturæ ꝙ aio ma
gis aſsiſtẽdi, & ↄtinuandi in prima uoluntate quã nouãdi pri-
mũ mandatũ fuerit ↄſtitutus ſecundus, quod probat ea nota-
bili

bili conſiderstione Ang. in dicta l. ſi cum proc. §. fin. quem ſequitur Paulus dum noluit ad limitationem glo. ibi quod ſi ſecundus conſtituatur ille idem qui primo, quod tunc non uidebitur a primo mandato receſſum quando ad idem & cum eadẽ forma fuit factum ſecundũ mandatum quod primũ, quaſi tunc non ſit conſiderare rationem quare uoluerit reuocare primũ & ſtare ſecundum, ſecus ſi in ſecũdo eſt diuerſa forma, cum enim in caſu noſtro conſtitutus in primo ſit frater carnalis, de quo nulla ratio ſuadet ꝙ minus cõſiderit quã de ſecundo eatraneo, pro certo non credo quemquã poſſe præſumere ipſum ꝯſtituẽtem ſomniaſſe nedũ uoluiſſe per conſtitutionẽ ſecundi, reuocatum primũ qui habebat tam pingue mãdatũ, ſed potius uoluiſſe ſecundum conſtituere tantum ad faciendũ proceſſum fulminari ſtatim literis expeditis in curia, & ibi poſſe in genere fieri acceptatio. quæ in partibus per procuratorem fratrẽ fieri non
26 poterant. † Non autẽ ut illum reuocaret tex. enim in dicta l. ſi cũ procuratore. & in dicto. c. nõ iuſte ſunt fundati in uerosimili præſumptione, quæ hic ſimiliter militat, quod attendatur.

Par. Ro.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta confecta per notarium excommunicatum, an & quando ualeant, & per totum.*
2 *Et an ſatis ſit, quod notoriè ſit excommunicatus, & alijs ſequentibus.*
3 *Et quid ſi communi opinione habebatur pro non excommunicato.*
4 *Et quid ſi illud exercet in loco longinquo, in quo ignoratur an ſit excommunicatus.*
5 *Excommunicatus an poßit exequi literas apoſtolicas, & conferre propter clauſulam caeterum &c.*
6 *Epiſcopo excommunicato eius uicarius non poteſt iuriſdictionem exercere.*
7 *Vicarius actum exercet auctoritate epiſcopi ſui ſuperioris.*
8 *A pari procedunt nõ præſtare auctoritatem uel præſtare inualidã.*
9 *Siue auctoritas ſit uoluntaria, ſiue neceſſaria.*
10 *Epiſcopus & uicarius idem tribunal, & conſiſtorium faciunt.*
11 *Tollerantia quando, & quo caſu operatur effectum & quando nõ.*

CONSILIVM. LXXXIX.

OPPOSITVM Eſt contra inſtrumentum acceptationis, & prouiſionis facte in fauorem præfati. N. ex eo quia prætenditur ꝙ notarius de eo rogatus, & qui prouidit uigore clauſulæ cæterum fuerat excõmunicatus, declaratus, & per cedulas publicatus in campo floræ &c. per Auditorem cameræ ob non reſtitutionem cuiuſdam annuli per annos quatuor ante dictam acceptationem &c. † Quod
1 in ueritate non uidetur obſtare, nam ad hoc ut inſtrumenta cõfecta per notarium excõicatum non ualeant debet expreſſe cõdemnari & prohiberi, ꝙ inſtrumenta ꝯficere non poſſit, & exercitium ſui officij inhiberi, ut notat Inno. in c. pis de exceptio. quem referunt & ſequuntur Io. And. in c. decernimus. poſt glo. de ſent. excom. li. vj. Archid. in c. nullus. iij. q. iiij. & in proprijs terminis cõſuluit Feder. ꝯſi. lxxiiij. Vetus querela. &c. in ſecundo dubio cum ergo in caſu prædicto, præfatus notarius nõ fuerit condemnatus pro aliquo crimine, nec fuerit ſibi interdictũ exercitium ſui officij, imo ſemper pro notario exercuit ac ad publicum & legalem notarium recurrebatur merito dictum
2 inſtrumentum ab eo celebratum ualet & tenet. ¶ † Prout poſito ꝙ uerior ſit opinio gl. in d. c. decernimus. ꝙ ſufficiat ꝙ ſit notoriè excommunicatus ad hoc ut non ualeat eius inſtrumentũ, tamen in caſu prædicto propter diſtantiam temporis, cum iam ſint quatuor anni ꝙ fuit ut ex aduerſo prætenditur excõicatus publicè, & poſtmodum publicè ſe exercuit in Rota in cauſis palatij, ac ad ipſum tanquam catholicum habebatur recurſus, & ab omnibus erat tolleratus & tentus, pro non excõicato, dico ꝙ præfatus. N. habuit iuſtam ignorantiæ cãm, & propterea dictum inſtrumentum ualet & tenet ut notanter dixit Ant. de But. in c. ad probandum. de re iudic. quem refert & ſequit̃ Ab. in ij. col. dicens ꝙ qñ ſententia excõicationis fuit lata de longinquo, ꝙ uerisimiliter euanuerit de memoria, tunc geſta per excommunicatum ualent, & idem Ab. in c. ueritatis. in xj. col.
3 de dolo & contu. † Dicit ꝙ inſtrumenta confecta ab excõicato qui cõi opinione habebatur pro ſoluto, ualent & tenent, & Fe-
4 deri. de Sen. in d. ꝯſi. lxxiiij. in fine, dicit † ꝙ ſi aliquis publice excommunicatus & denũciatus transferat ſe ad locum ubi ignoratur ſed hr̃ pro homine integri ſtatus ualebit quicquid faciet ratione publici officij argumento. l. barbarius. de officio prętoris. & l. primæ. C. de teſtamentis. ita in propoſito cum prętatus notarius tam longo tempore poſt dictam prætenſam excommunicationem ſe exercuerit & continuauerit in ſuo officio ut publicè ab omnibus pro legali habitus fuerit prætenſa excommunicatio non debet præfato. N. iuſtè ignoranti nocere, quinimo uerisimile eſt ꝙ dictus notarius a dicta excõmunicatione fuerit abſolutus, licet forſan de dicta abſolutione non conſtet, & poſito ꝙ abſolutus non fuiſſet non propterea dictum inſtru-
5 mentum erit nullum attentis prædictis. † Tertio, quantũ ad prouiſionem factam per dictum aſſertum excommunicatum uigore dictæ clauſolæ, cæterum, tanquam executorem, ꝙ teneat eſt deciſio Rotæ in antiq. in tit. de ſenten. excom. ix. dicens ꝙ executor excõmunicatus poteſt prouidere de beneficio, maximè ſi ille cui prouiſio fuerit facta, ignorat eum excommunicatum, quia non inſpicitur perſona quæ prouidet ſed cui acquiritur prouiſio argumento. l. ſi legatum. ff. quibus modis uſuſfructus amittatur. & l. cogi. §. hij qui ſolidum. ad Trebellianum cũ alijs ibi allegatis. idem not. Abb. in d. c. ad probandum. in ij. notabi. per illum tex. referens idem tenere Io. Calca. in ſua diſputatione, excommunicatus &c. idem Inno. in c. ſi uero. de ſen. excommunicationis. & in c. j. de ſciſmaticis. ſupponitur pro claro ſuperiorem ad quem ſpectabat inſtitutio præſentati fuiſſe in cõciliabulo, & ſic ſciſmaticum &c. excommunicatum iuxta bullę Iulij tenorẽ. & quamuis in propoſito noſtro facta fuerit ab eius uicario quem dicitur non interueniſſe, nihilominus omiſſo ꝙ etiam uere ipſe interuenit omnino dico, inſtitutionem uiribus carere, tanquam factam a non habente poteſtatem & auctori-
6 tatem, † quia cum epiſcopus ſuperior eſt excommunicatus ceſſat, & ſuſpenſa eſt ipſo iure iuriſdictio uicarij iuxta. c. j. de officio uicarij, lib. vj. ubi doctores maximè Phil. in ulti. not. & per gl. ſingularem in cle. fin. ubi Imo. in ulti. col. & Cardinalis poſt
7 Paul. in pen. q. de procuratoribus. † Et ratio clara eſt, quia uicarius inſtituit auctoritate p̃fati ſui epiſcopi ſuperioris, prout notant doctores in dicta clemen. fin. & ſic fecit in caſu noſtro, ideo exiſtente nulla dicta auctoritate infecta, ut prædixi ſequi-
8 tur uicarium ſine auctoritate inſtituiſſe. † Quia paria ſunt non præſtare auctoritatem uel perperam & nullam præſtare. l. ij. ff.
9 de auctor. tutor. cum ſimilibus. † Nec eſt uis ꝙ dicta inſtitutio ſit neceſſaria & non uoluntaria, nam doctores loquuntur generaliter in præallegatis locis & in c. conſulti. de procuratoribus. ubi Innoc. ibidem, quem ſequitur Abbas in penultima colum. conſiderat ꝙ ſiue auctoritas ſit neceſſaria, ſiue uoluntaria, nihi-
10 lominus defectus ſuperioritatis afficit, † eo maxime quia quo ad ſpectantia ad iuriſdictionem cõtentioſam uel neceſſariam, ſuperior & uicarius ſuus faciunt idem tribunal & conſiſtoriũ. c. ij. de conſuetudi. libr. vj. & proprie in inſtitutione conſiderat Rota de officio uicarij, quinta circa medium in nouiſsimis. Igitur impedito & excommunicato epiſcopo ceſſabit poteſtas ui-
11 carij. ¶ † Non obſtat aſſerta tollerantia iuxta notat. in uulga. l. barbarius, & Abb. in c. j. ad fi. de ſciſmat. nam intelligitur de tollerantia ſuperiorum ad quos ſpectabat ualide diſponere prout in dicta. l. barbarius, & per doctores, in c. ad probandum, de re iudi. ſed in propoſito papa & alij ſuperiores legitimi non tollebant geſta per ſciſmaticos uel alios eorum auctoritate.

SVMMARIVM.

1 *Statutum per canonicos, an ualeat in præiudicium aliorum beneficiorum in eadem eccleſia & per totum.*
2 *Capitulum non poteſt facere ſtatuta in his in quibus non ſuccedit ſede uacante.*
3 *Idem quando non imminet neceßitas ſtatuendi, & quando nõ poſſit epiſcopo uiuente.*
4 *Idem quando ſtatutũ tenderet in præiudicium prælati, uel eccleſiæ*
5 *Statutum epiſcopi non ualet in concernentibus eccleſias inferiores niſi conſentiant illi quorum intereſt.*
6 *Præſentia ſola in præiudicialibus, an ſufficiat & nu. 5.*
7 *Idem nõ poſſunt ſtatuere in præiudiciũ aliorum ſeu tertiæ perſonæ.*
8 *Statutũ quãdo dicat̃ factũ in p̃iudiciũ aliorũ, et ex quibus colligat̃.*
9 *Idem quando tendit contra ordinem caritatis, & antiquum, & contra ius quæſitum alijs.*
10 *Statum conditum a capitulo non integro, & alijs non uocatis quinimo contemptis non ualet.*
11 *Et quid ſi poſtmodum ſingulariter conſenſerunt alij facientes maiorem partem.*
12 *Quando ſunt multi habentes rem communem ut ſinguli nõ poſſunt ſuper*

ſuper illa diſponere regulariter, niſi omnes conſentiant.

13 *Ita vt factum ab omnibus alijs non præiudicet vni.*

14 *Actus quando dicatur competere pluribus vt ſingulis.*

15 *In re competente pluribus vt ſingulis non iure ſingulari ſed iure eccleſiæ poteſt maior pars ſtatuere.*

16 *Quando iſtud procedat declaratur. & nu. 17. 25.*

18 *In re communi pluribus at ſingulis iure eccleſiæ ſi fiat ſtatutum in fauorem aliquorum non imminente neceſſitate, ſed ſola voluntate, conſenſus omnium requiritur, & vnius contradictio alios impedit.*

19 *Si capitulum vult aliquid facere contra conſuetas conſtitutiones vnus ſolus poteſt contradicere.*

20 *Si collegium vult facere ſtatutum non generale ſed derogans iuri ſingularium perſonarum non ſufficit conſenſus maioris partis, ac rum oēs concorditer debent cōſentire alias &c. & ſeq. & nu. 25.*

21 *Maior pars quando & quo caſu præiudicat abſentibus, & nu. 21.*

22 *Et quid ſi aliqui ex non vocatis renunciant ipſo iure, an propterea validetur, & nu. 26. & 27. & 28.*

23 *Deliberatio maturius fit per congregatos, quàm particulariter, & nume. 24.*

24 *Si delictum eſt factum à pluribus an & quando poteſt agi contra vniuerſitatem.*

27 *Procurator conſtitutus collegialiter, an poſſit reuocari à particularibus de collegio, & an poſſint variare & qualiter, & etiam num. 28.*

CONSILIVM XC.

CIRCA Primum dubium videtur multiplici rōne
dicendum dictum ſtatutum non valere in præiudi
cium portionariorū, & dimidiorū portionariorum
1 dictæ eccleſię. ¶ † Prima quidē rōne, quia licet cōi-
ter dici ſoleat, ꝙ capitulū vacante ſede poſſit facere ſtatuta cir-
ca ea in quibus uacante ſede habet iuriſdictionem, & in quibus
epiſcopus uiuens ſtatuere poſſet ut in c. nullus ıij. q. iiij. & cap. ſi
quis. de maior. & obed. prout determinauit Fede. de Sen. conſi.
xvj. Capitulum eccleſiæ. & Io. And. in c. j. de maior. & obed. lib.
vj. in nouella, & Pet. de Anch. in c. j. de cōſtitu. & Anto. de Butr.
& Imo. in clem. ne Romani, de electionibus. & Moder. in d. c. j.
2 in ſcato. ¶ † Tamen in his in quibus capitulū non ſuccedit, non
poſſet ſtatuere ſm doctor. in dictis locis, & Moder. in c. cū om-
nea. de conſtitutionibus, & bis diſputando firmauit Calderi.
3 ¶ † Item vbi non imminet neceſſitas ſtatuendi nō poſſet capitu
lū ſede vacante facere ſtatuta in materia in qua alias nō poſſet
viuente Epiſcopo, cum iſtud ſit voluntariç iuriſdictionis ſm La
pum, in c. j. de conſtitu. lib. vj. argumento glo. nota. in clem. j. de
hæreticis in uerbo, capituli. ſequitur Dominicus ī ſumma. xviij.
4 diſtin. † Itē non poſſent dicti canonici vacante ſede ſtatuere ad
præiudicium prælati uel eccleſiæ ſecundum Lapum de Caſtel.
allegatione. aa. circa ea quæ prius eſſent laudabiliter introdu-
cta ex approbata conſuetudine pro quo gl. & Archi. in c. ſi qua
5 de rebus. xij. q. ij. ¶ † Et bene facit quod dicit ſignanter Imo. in
c. veſtra. de electionibus, ꝙ non ualet ſtatutum Epiſcopi in cō
cernentibus eccleſias inferiores, niſi illi quorū intereſt conſen-
tiant vel ad minus ſint præſentes, ꝙ ſequunt But. Io. de Imo. in
d. c. cum omnis. & Feder. conſi. xvij. & Archid. in c. pronuncian
dum. de con ſec. diſtin. iij. & Abb. in c. ij. de feri. & in conſi. laxij.
In negocio. fortius Io. And. & Butr. in d. c. ueſtra. volunt quod
6 non ſufficiat præſentia, in præiudicialibus. ¶ † Similiter nec poſ
ſent ſtatuere in præiudicium eorum quæ tangunt alterū ſeu ter
7 tiam perſonam. c. conſtitutus. §. fi. de uerbo. ſign. lib. vj. † Quo fit
ut nec potuerit dictum capitulū ſtatuere, prout ſtatuit circa di-
minutionem iurium & portionum debitarum dictis portiona-
rijs, tam integris quàm dimidijs, quia in iſtis capitulum nō ſuc-
cedit, cum nec Epiſcopus viuens fortaſſe potuiſſet illis præiudi
care inuitis, tum quia capitulum nō poteſt uacante ſede ſtatue-
re in præiudicium eccleſiæ uel alterius aut ſingularium perſo-
8 narum, ut prædixi. † Quod autem dictum ſtatutum nouum ſit
in præiudicium eccleſiæ, & poſſit dici Leoninum vt in ſimili dr̄
in l. ſi non fuerint. ff. pro ſocio. in fine, patet q̄a conturbat̄ quies
9 & pax ſeruientium eccleſiæ & partis capituli. † Et ex conſequēti
cultus diuinus minuit̄ cū antiqua & laudabilis prouentuū diſtri
butio alterat̄, calcat̄, & quidā implent̄ & quidā exuriūt ꝯ omnē
ordinē charitatis, & ꝯ ordinē in ueterstū & iua q̄ſitū dictis por-
tionarijs in quaſi poſſeſſione exiſtētibus argum. no. in c. cum di
lectus, de ꝯſuc. & notat̄ in c. cū in cunctis. de his quæ fiunt a ma
iori parte capituli. ſuper verbo conſtitutum. & no. in c. cum cō-
10 ſuetudinē de elect. ¶ † Secunda rōne dr̄ quia poſito ꝙ capitulū
habuiſſet iuriſdictionē ſtatuendi circa præmiſſa tn̄ ſtatutū cōdi
tū a canonicis tm̄ non ualuit, non conſtituentibus integrum ca
pitulū, cuius pars fuerunt & ſunt dicti portionarij nō uocati cō
tempti & iniuriam paſſi facientes magnam partem dicti colle-
gij & qui erant præſentes loco in quo morabantur deſeruiendo
diuinis ita determinat Calde. in ſuis conſi. in titu. de his quæ fi.
a ma. par. c. conſi. iiij. An ſi duæ partes. circa fi. de maio. & obed.
& l. quoties. C. de leg. lib. x. ibi præcipiunt oēs curiales qui ī ur-
be ꝯſiſtunt locū curiæ cōuenire, & l. ij. C. de decu. codē lib. & p
Cald. de cōſti. conſi. iij. An ſi duæ partes. per totū, & Fede. conſ.
11 cxij. Nobilis, & Alb. in prima par. ff. q. cxiiij. † Nec releuat eoa
in aliquo quod a principio ſtatuerint canonici qui ſunt minor
pars poſtea ſimpliciter tot conſenſerint ꝙ accedant ad maiorē
partem. c. in cauſis. de elec. per quæ ita determinat Bal. in l. per
12 fundū. de ſeru. ru. præd. item ſm Lud. in rub. de arb. ¶ † Tertia
ratione quia qn̄ ſunt multi habentes rem cōem ut ſinguli non
poſſunt ſuper illa diſponere regulariter, niſi oēs conſentiāt. l. p
fundū. ff. de ſeru. ru. p̄d. & determinat gl. in d. c. cū oēs. de ꝯſti. &
in c. ꝙ oēs. de reg. iu. in vj. & gl. & Dy. in rubr. iuris in re cōi. eo.
tit. & lib. & gl. iij. ī c. ſi archieps. de tēpo. ord. & in c. quia pp in
ver. vice omniū. de elec. & ibi per d. Ant. in xij. col. & in c. in cau
ſis. eo. tit. & Imo. in c. j. de his q̄ fi. a ma. par. capit. & Inno. ī c. hu
milis. de ma. & obe. & in c. in noſtra. de iniu. & p Bar. in l. & ſuū.
§. fi. de pac. & in l. fiſtula. ff. de ſerui. vrb. p̄d. bonus tex. in l. ſi qa
hac. §. quotiēs. ff. qui. & a quib. & p Bar. ī l. nulli. ff. ꝙ cuiuſq; vni.
nu. vbi dixit qd̄ ſi eſſēt mille factū omniū nō p̄iudicaret vni. &
13 & no. p Old. ꝯſ. xxxiij. Talis eſt. & p Lap. alle. lxxxv. † Vr̄ aūt cō
petere pluribus vt ſingulis quia cōpetit, licet ſub nomine colle-
14 ctiuo portionariorū ad vtilitatē ſingulorum. † Nec ex oppoſito
aliqua infert̄ iniuria vniuerſo collegio ſm Anto. de But. ī c. ſi di
ligēti. de fo. ꝯpe. tātoq; magis ꝓcedit iſta tertia rō, quia p dictū
ſtatutū nouū Leoninū, introitus deputati oībus de collegio etiā
portionarijs nō ꝯuertunt̄ ad vſū deſtinatū, ſed ad repletionē ca
nonicorū & diminutionē notabilē portionariorū ꝯ antiquū ec
15 cleſiæ ſtatutū. † Nec obſtat tex. ſingularis in c. fi. de his q̄ fi. a ma
io. par. c. vbi dr̄ ꝙ iure ꝯpetēti pluribus vt ſingulis nō iure ſingu
lari, ſed iure ecclæ vt ī p̄bēdis q̄ ꝯpetūt ſingulis canonicis, nō vt
collegio, ſed tn̄ ꝯpetūt iure ecclæ, & nō iure ſingulariū, pōt ma
16 ior pars ſtatuere. † Nā illud ꝓcederet qn̄ capitulū eſſet canonice
ꝯgregatū, & ſtatueret̄ ad piū vſū ſm Abb. in d. c. cū oēs. & Butr.
& Abb. in d. c. fi. itē ꝓcedit qn̄ ſuper redditibus ſuper excreſcen
17 tibus. † Nā tunc proprie diſponit de re ad vſū deſtinatū. xij. q. j.
§. fi. ſm Abb. in dictis locis, & ſic nō militat in terminis noſtris.
18 † Quarta rōne quia ēt qn̄ aliquid ꝯpeteret plurib⁹, vt collegio,
& ſtatutū fieret in fauorē aliquarū pſonarū nō imminēte neceſ
ſitate, ſed ſola volūtate tūc requirit̄ ꝯſenſus oīum ſm Io. And. ī
c. vnico. de rerū pmu. ī ſcato. & gl. in c. humilis. de maio. & obe.
& Io. And. in dicta regula ꝙ oēs tāgit, & Pau. in cle. j. de rerū p-
mu. & Fede. in trac. de rerū pmu. q. xx. ergo & ī terminis nr̄is ꝙ
nullo mō licuerit canonicis ſtatuere volūtariē in fauorē ipſorū
nulla imminēte neceſſitate, & vnius tn̄ ꝯdictio īpediat virtute
dicti ſtatuti, bn̄ facit ꝙ dicit Bal. in l. j. in prin. ff. de magiſ. cōue.
19 † Quia ſi illi de capitulo vellēt aliquid facere ꝯ cōſuetas ꝯſtitu-
tiōes ſuas, vnus ſolus p̄t ꝯdicere ſm Inn. in c. accedētibus. ī verſ.
immo plus. de priui. quē ſequit̄ Abb. ī c. veniēs. de p̄ſcr. maximē
qn̄ nulla neceſſitas, ſed mera voluntas mouet illos de caplo ſm
20 Inn. in d. c. humilis. ꝓut vr̄ fuiſſe hic. † Sexta rōne moueor quia
vbi collegiū vult facere ſtatutū non gn̄ale, ſed derogās iuri ſin-
gulariū pſonarū nō ſufficit ꝯſenſus maioris partis, ſed requirit̄
cium ꝯcordia ſm Ang. cōſ. cclxvij. Viſis & examinatis. ita dicit
no. gl. ſm eū in l. ij. verſ. ſed iō dicit. C. q̄ ſit lōga ꝯſue. & Inno. in
rubri. de ꝯſue. maximē nulla vrgēte neceſſitate. ergo & in quæ-
ſtione noſtra nullo mō potuerit præiudicari per ſtatū volunta-
riū canonicorū tm̄ qui ſunt pars capituli, iuribus portionariorū
qui ſunt de capitulo & quorū cōſenſus nō interuenit, nec p̄ntia,
nec ſciētia, & qui facti ꝯſcij ꝯaetunt, & qui nō potuiſſent ēt p̄iu
21 dicare ſucceſſoribus futuris portionarijs. † Ad idē Bal. ī auctē.
ſi oēs. C. ſi vt ſe. ab hære. abſti. vbi dicit ꝙ tunc maior pars p̄iudi
cat abſētibus qn̄ in maiori parte oēs repręſētant, vt in negocijs
uniuerſitatū. l. ꝙ maior. ad muni. ſec⁹ ſi ī iurib. ſingulariū pſona
rū &c. Ad aliud dubiū vez verū ex eo ꝙ nōnulli ex deductis por
tionarijs renūciarunt iuri, liti & cauſę ꝓpterea noceat alijs inte
gris & dimidijs portionarijs, & ēt dignitatibus eiuſdē ecclę, idu

bitanter videtur dicendū q̃ non, aut eſt volumus iudicare di-
ctos portionarios vt uniuerſos & ut collegium portionariorū.
22 † Conſiderando illos ſeparatim a canonicis cū quibus litigant
& vr̃ expeditū q̃ nullus ex dictis portionarijs ſeparatim & ſin-
gularim ꝯſentiens canonicis & illorū ſtatuto poſsit officere col
legio eorū, quia debet cōſentire vt collegiū non tanquā ſinguli
in actibus collegialibus, & quod eſſet tanquā collegiū congre-
gati ut collegialiter conſentiant ſm gl.in d.c.cū oēs cōiter ap-
23 probatam. † Nā liberius & maturius fit deliberatio per cōgre-
gatos, vt in c.in geneſi.de elect.vbi cōiter idem tenet. q̃ etiā vo
luit Inno. in c. auditis.eo.tit.& Bar.in l.oēs populi.de iuſti. &
iur.& alijs multis locis ponit eadē concluſio, maximè per Ang.
conſ.ccxliij.Viſis poſt glo.in l.ſi ex dolo.§.ſed an municipes.ff.
de dol.& in l.metum.§.animaduertendum.ff. quod metus cau.
& Pau de Caſt.conſi.lxxxvj.In eū fortij.& elegantet.per Io.de
Ligna.in cle.j.de pœn. vbi dicit ſe defendiſſe coram papa ciui-
tatem Bononiæ ut nō poſſet tanquā rebellis punire ēt ſi oēs de
ciuitate defeciſſent, vt ſinguli, nō vt corpus ex quo ad hoc nō p̄
24 ceſsit tractatus collegialis de quo ibi etiā per Mod. † Aut uolu
mus iudicare illos portionarios ut ſingulos & certiſsimū eſt qđ
factum vnius non nocet alij.vt l.ſi vnus.§.ante omnia.ff.de pa-
25 ctis.cum ſimil & in toto tit.res inter alios acta. † Aut volumus
iudicare illos portionarios tam integros quàm dimidios, tan-
quam ſingulos non iure ſingulari, ſed iure eccleſiæ ut in præ-
bendis, quæ competunt ſingulis canonicis non ut collegio, ſed
iure eccleſiæ & non iure ſingularium, & ſimiliter conſiderando
illos quocunq; modo, factum unius nō nocet alteri ut dictis iu
ribus & probatur ſingulariter in d.c. fi. de his quæ fiūt a maio.
par.cap.ubi uix permittitur maiori parti, quod poſsit diſpone-
re ad pium uſum de fructibus excreſcentibus, ſed de tollēdo or
dinatum & inueteratum ſtipendiū portionariorum in notabili
ſumma & de impugnādo partē canonicorum cū prçiudicio ma
ximo portionariorum benefacit lex & ſuū. §. fi. cū ibi nota. † de
26 pactis in ratione ſui. ¶ † Ea præmiſsis infertur quòd iſti portio
narij collegialiter & diſtincti a canonicis facientibus regulari-
ter vnū corpus inſtituerint litem, & conſtituerint procuratorē,
non potuerint aliqui ex eis variantes, vt ſinguli recedere ab eo
quod collegialiter ordinauerant, & quod reſpicit ſingulos iure
27 eccleſiæ & non iure ſingularium. ¶ † Hinc Aegid. Belleme. con
cluſione decima dixit quod ſi canonici capitulariter conſtituūt,
& vt collegiū procuratorem in cauſa quæ principaliter non cō-
cernit niſi certos de capitulo in procuratorio nominatos nō vr̃
conſtitutus ab illis particularibus, quia non fuerunt ibi vt parti
culares, ſed vt capitulum repræſentantes. ergo pari rōne nō ſpe
ctat reuocatio aut renūciatio ad aliquos ex illis vt ſingulares cū
prius fuerit lis inſtituta & procurator conſtitutus nomine col-
legij portionariorum omnium & ſeptē dignitatū, ſed reſpectu
loci & numeri capitulariter & collegialiter, & poſito quod hoc
feciſſent nō vt collegium, ſed vt portionarij integri & dimidij,
& vt ſeptem exiſtentes in dignitatibus dando mandatū ad cau
ſas præbendarum vel portionum ſuarum collegialiter cōgrega
ti non tantū in loco & numero capitulari.& ex conſequenti nō
vr̃ procurator datus a capitulo ſm Aegid.elegan. ꝯcluſio.cviij.
28 ſi canonici. ¶ † Nihilominus adhuc videret quod factū aliquo-
rū ex eis variātium non noceat alijs, benefacit q̃ dicunt dñi de
Rota in ti.de do.& contu.conclu.j.in antiquio.ex præmiſsis vr̃
cōcludendum q̃ ſtatutum factum a canonicis tm̃ qui ſunt nu-
mero.xx. nō præiudicet in aliquo portionarijs integris qui ſunt
decē neq; portionarijs dimidijs qui ſunt viginti, neq; exiſtenti-
bus in dignitate qui ſunt ſeptē, & ꝯtr factum dictorum viginti
canonicorum in rem propriam & in damnum aliorum non p̄iu
dicet dictis.xxvij.qui ſunt de collegio ſicut canonici, & nō cō-
ſenſerunt, nec interfuerunt neq; notitiam habuerunt, ſed cum
primum ſciuerunt contradixerunt.

SVMMARIVM.

1 *Aliud eſt vniuerſitas, & aliud ſinguli de uniuerſitate.*
2 *Vniuerſitatis bona poſſunt multipliciter conſiderari.*
3 *Tum reſpectu honoris, nominis, & commodi.*
Tum reſpectu honoris, nominis, non autem commodi & utilitatis.
4 *Et ſinguli, hoc ultimo caſu non poſſunt eſſe teſtes, primo uero ſic.*
5 *Licentia faciendi fornacem conceſſa perſonis talis loci, an uideatur conceſſa vniuerſitati & alijs.*
6 *Conſtituens procuratorem contra omnem perſonam nō uidetur conſtituere contra vniuerſitatem.*
Licentia conceſſa contra omnes talis loci non videtur conceſſa contra vniuerſitatem.
7 *Vniuerſitas quando eſt parua, ſinguli ſunt in conſideratione.*
8 *Et quid reſpectu uſus & commodi quo ad ſingulos, & alijs.*
9 *Et conſideranda ſunt uerba licentia data. & nu. 14.*
10 *Quando eſt conceſſa omnibus, ergo vnicuiq; ſingulariter.*
11 *Dictio, omnes, eſt vniuerſalis diſtributiua. & nu. 12.*
12 *Et conſideratur materia ſubiecta, & nu. 15.*
13 *Lex quandoq; ſinonimè utitur omnibus & ſingulis, vniuerſis & ſingulis.*
16 *Sequentia declarant præcedentia.*
17 *Vnum capitulum declaratur per aliud.*
18 *Prohibitio facta hominibus talis loci, an cenſeatur facta vt ſingulis, vel vniuerſitati.*
19 *Factum à ſingulis cenſetur factum ab vniuerſitate, quando vniuerſitas ſciuit paſſa eſt, nec contradicit, & factum non erat momentaneum.*
20 *Propria auctoritate non licet alicui ſibi ius dicere de facto, & id faciens punitur.*

CONSILIVM XCI.

1 PRO Reſolutione † Primi dubij licet aliud ſit vni-
uerſitas, & aliud ſinguli de vniuerſitate, & licet in-
ter p̄dicta multiplex ſit differētia.l.ſicut.§.ſi qd.ff.
q̃ cuiuſ.vniuer.no.l. ſed ſi hoc.§. q manumittit.ff.
de in ius voc.c.qui manumittit.xij.q.ij. & q̃ no. ī c.cū dilectus.
de ſimonia, el ſecundo, & p Moder.plenè in c. oēs de conſtit.&
2 plenius ī c.cū te.de reſcriptis.col.x. † Tn̄ bona vniuerſitatis poſ
ſunt cōſiderari multipliciter ſm qđ conſiderat Bar. & ibi ſcrib.
in l.in tm̄.§.vniuerſitatis.ff.de rer.diui.& per Aret.& ſcrib.in §.
3 vniuerſitatis.inſti. eod.tit. † Primo vt reſpectu honoris nomi-
nis, & commodi vniuerſitatis, vt ſunt molendina & alia quæ in
cōi reponuntur, ſecundo ſunt vniuerſitatis quo ad nomē & ho-
norem, uerum quo ad vtilitatē & cōmodum dicunt eſſe ſingulo
rū, vt eſt in nemoribus, ſiluis, paſcuis, & ſimilibus, vt not. gl. ī d.
4 l.ſicut.& docto.vbi.ſ. † Inferentes qđ iſto ſecūdo caſu ex quo
ſingulis quçrit cōmodum ſinguli nō poſſunt eſſe teſtes, licet pri
mo caſu ſic, vt p Butrig.in c.cū nuncius.de teſti.& p Bal.in l.pa
rentes.C.eodē.& Moder.in d.c.cū dilectus.col.iij.& in c. inſu-
per.de teſtib.col.ij.in j.fall.& col.iij.ī v.fall. vbi plura adducūt.
5 ¶ † Facere fornacem in loco de quo in ſentētia ſingulorū homi
nū iſtius loci reſpicit cōmoditatem & vtilitatē, vnde ſnīa dans
dictā licentiam vr̃ vt ſingulis illā dediſſe nō vt vniuerſitati p ſu-
6 perius dicta. † Quibus accedat doctrina Bal.ī rubri C.ad Treb.
volens q̃ conſtituens procuratorem ꝯ omnē perſonā non vr̃ cō
ſtituiſſe ꝯ vniuerſitatē, ita licētia prædicta cōceſſa oībus dicti lo
ci vr̃ eſſe ꝯceſſa vti ſingulis nō uti uniuerſitati ad quæ plura ad-
7 ducit Fely.in d.c. cū dilectus. ¶ † Ad quod ēt quia ſi ꝯſideraretē
dicta licentia ꝯceſſa, vt uniuerſitati, tn̄ quia ut audio uniuerſitas
eſt parua, & oia ea poſſunt cadere in ſingulos, ſinguli ſunt in ꝯſi
deratione ēt in delictis, & ſic in materia odioſa & pçnali, quāto
fortius in materia noſtra honeſta & iuſta, & nota. in d.c.cū dile
8 ctus, & p Fely.in d.c.inſuper.col.iij.uerſi.iij.no. † Præterea ſi di
cta licētia fuiſſet ꝯceſſa ut uniuerſitati, tn̄ reſpectu uſus & cōmo
di vr̃ cōceſſa ut ſingulis & ideo quiſq; ſingularis pōt ea uti.licet
ſingularis ſolus diſponere non poſsit.c.q̃ oēs, de regu. iur. & p
Bar.in l.ſerui electio.§.Labeo.ff.de lega.j.p gl.in d.c.cū oēs. de
cōſti.& ibi ſcrib.col.viij.& ſeq.quiſq; ergo ſingularis facere po
teſt fornacem & dicto commodo vti, cum commodū unūquēq;
9 particularē ſpectet. † Et quia ſermo appoſitus in ſnīa modo ali-
quo non denotat vniuerſitatē ſed tm̄mō ſingulos ibi oibus, & iō
vt ſingulis vr̃ ꝯceſſa licentia p ea quæ voluit Hoſti.in ſumma de
reſcr.§.qm̄.verſi.quid ſi papa & Bal.in c.ſedes.de reſcriptis, vbi
tenet reſcriptū ꝯceſſum ꝯ homines de tali collegio nō cōprehē
10 dere collegium. ¶ † Rurſus aduertendum q̃ licentia cōceſſa eſt
omnibus ſi omnibus ergo unicuiq;, nam qui omnes dicit nullū
excludit.l. ſi procuratore.C.mand. c. ſolitæ, de maior. & obed.
11 † Dictio enim omnis licet ſit uniuerſalis, tn̄ eſt vniuerſalis diſtri
butiua & nō collectiua ſm q̃ declarat Bar.in d.l. ſi pluribus. in
12 prin.& in fi.de leg.ij.& in l.hoc art.ff.de hære.inſti. † cōcludens
ex ſubiecta materia uniuerſalē poni diſtributiuè, & maximè in
ſnīa in qua oēs condemnant vel abſoluuntur, &c.& dictio om-
13 nes diſtributiuè ſtet.l.ſi plures una ſententia.cum ſimili. † Lex
enim

cuim vtitur quandoq; ſinonimè dictis nominibus vniuerſis &
ſingulis,&c.& non appellatione omnium, & vniuerſorũ non
uenirent ſinguli,quia bene ueniunt, ſed ad tollendum huiuſmo
di ſcrupuloſitatẽ,vt in puncto dicit Hoſti.in c.nimis.el primo,
in fine,de exceſ.prælat.& multa adducit Fely.in d.c.cam te.col.
xij.verſi.ex his infertur, vnde ſi ſentẽtia dixiſſet omnibus & ſin
14 gulis, nulli dubium. † Quod ſinguli potuiſſent facere forna-
cem pariter ex quo dicit omnibus ſinguli ueniunt & fornacẽ fa
15 cere potuerunt,cum prædicta æquipulleant vt.ſ. † Ad quod ẽt
quia materia ſubiecta iſtud ſuadet, cũ commodum in particula
ri repræſentetur vt.ſ. conſequenter vt ſinguli conſiderantur,ut
16 nota.Fely.in d.c.eam te.col.x.verſi.prima declaratio. ¶ †Prout
etiã quia ſequentia declarant præcedentia. l. ſi ſeruus plurium.
de leg.j.lege cum quis.de lega. iij. & vnum capitulum declarat
per aliud.l.iij.ff.de libe. & poſth.l verum.de petit. hæred. cum
17 ſimil. ¶ †Sed ſequentia capitula ſententiæ,& laudi clare com-
prehendunt ſingulos reſpectu inciſionis lignorum,& paſcuorũ,
& traductionis animalium pariter,& reſpectu fornacis faciẽdæ
cum in illis,vt ſinguli capiantur quia commodum ſingulos re-
18 ſpicit.†Ad quod etiam quia in dicta ſententia aliqua prohiben
tur hominibus pdicti loci,vt nõ poſſint facere nouas caſas, &c.
Si iſtud intelligeretur reſpectu vniuerſitatis,& non ſingulorum
ſequeretur uniuerſitas eſſet probibita non autem ſinguli, cõ
ſequenter ſinguli tanquam non probibiti poſſent prædicta veti
ta,& probibita facere,quod minimè dicendum, pariter & in ca
ſu noſtro,ut licentia videatur conceſſa etiam ut ſingulis, unde
ſiue dicamus licentiam conceſſam,ut ſingulis, quod dicendum
eſt ex ſuperius deductis,habemus intentum,ſiue dicamus con-
ceſſam,ut uniuerſitati. Tamen quia commodum reſpicit ſingu
los, ut ſupra ſinguli habuerunt licentiam faciendi conſequẽter
19 omni caſu ſinguli potuere fornacem conſtruere. †Fortius cum
ſinguli conſtruxerunt populo illo ſciente,patiẽte,vidente,& nõ
contradicente. Iſtis concurrentibus tales fornaces dicuntur ut
ab uniuerſitate conſtructæ prout in fortioribus terminis iſtud
probatur in materia delicti, quando delictum non eſt momen-
taneum,ſed ſucceſſiuũ,licet non communicato conſilio,& alijs
requiſitis fuerit commiſſum, tamẽ ſi fuit tolleratum videtur ra
tum habitum,& ut ab uniuerſitate factum puniri põt,licet a ſin
gularibus factum fuerit,ut notat Bar.in l.aut facta.ff. de pœ.&
plenè per Fely.in d.c.cum dilectus,col.fi.& per eundem in d.c.
cum omnes,col.xv.& ſeq.ubi plura adducit,ut ẽt alibi facit, cũ
itaq; conſtructio fornacis , ſit actus ſucceſſiuus viſus tolleratus
ab omnibus illis,licet particulares fecerint,tamen uidet ab om
nibus fornax facta conſequenter licitè ex uerbis, & tenore ſen-
tẽtiæ,ad quæ etiam no.in uulg.l.Barbarius.ff.de offic.præto.cũ
20 alijs uulga. † Ex iſtis infertur ad reſolutionem ſecũdi dubij,qđ
etiam ſi non potuiſſent facere ſinguli fornacem,licet contrariũ
ſit ueritas, ut ſupra tamen propria auctoritate non licuit de ſan
cto Marco illam deuaſtare , & ius ſibi ipſis dicere ex quo facto
incurrerunt pœnam.l.extat.ff. quod me.cau.l. meminerint.C.
unde ui.& plenè habetur in l.iuſtè poſſidet.ff.de acqui.poſſ. &
plenius per Mod.in l.iubere cauere.ff.de iuriſd.om.iud.& ultra
pœnam incurſam per eos de qua in locis ſuperius alleg. tenen-
tur ipſis quibus fornacem conceſſerunt ad emendam damni, &
intereſſe toto tit.ff.C.& inſtitut.a.ad.l. aquil.cum alijs uulga.

P. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum, & canonici an poßint ſtatuta facere.*
2 *Et quid ſi tendunt contra bonos mores, & continent inboneſtum, & num. 3.*
4 *Quod non pulſetur campana eſt contra bonos mores, & inboneſtum, & num.5.*
6 *Quod non oſtendantur reliquiæ,eſt contra bonos mores,& inboneſtum,& num.4.*
7 *Statutum etiam iuratum contra charitatem,& laudabilem conſuetudinem non valet.*
8 *Idem quando eſt contra diuinum cultum,& bonum publicum.*
9 *Idem quando tangit ſtatum honorificentiã, ſeu reuerentiã eccleſiæ.*
10 *Quod non poteſt fieri per pactum non poteſt fieri per ſtatutum, & econtra an ualeat argumentum.*
11 *Statuta facta per canonicos in caſu illicito,ut ualeant, ſub qua forma debent fieri & num. 12.*
13 *Et ſi ſtatutum ſit ad alienandum,quam formam debet babere.*
14 *Et quid ſi collegium eſt paruum,ut canonicorum.*
15 *Debent congregari ad iſtum effectum, & non caſu.*
16 *Et capitulariter debet fieri, & iſtud dicendum eſt.*
17 *Capitulariter factum quando dicatur.*
18 *Concordia tendens in alienationem non ualet inter clericos, & nu. 29. & ſeq.*
19 *Niſi interueniant requiſita à iure.*
20 *Pacta contra leges non ualent.*
21 *Minus ſi ſunt contra bonos mores.*
22 *Idem ſi ſunt illicita, & inboneſta.*
23 *Succeſſor non tenetur ſeruare pacta illicita.*
24 *Idem ſi tendit in detrimentum animæ.*
25 *Idem ſi pactum eſſet turpe.*
26 *Quod eſt bonorificum eccleſiæ utile eſt.*
27 *Pactum ſuper re ſpirituali non obligat ſucceſſorem.*
28 *Capitulum æquiparatur minori & læſum reſtituitur.*
29 *Capitulum & canonici non poſſunt alienare niſi ſeruatis, &c. & num.18.19.*
30 *Si una eccleſia ſubijcitur alteri alienationem ſapit,& nu.31.*
31 *Idem de vno capitulo ad aliud capitulum.*
32 *Dare de iure vnius eccleſiæ alteri alienationem ſapit.*
33 *Supprimere præeminentiam vnius eccleſiæ alienare eſt.*
34 *Imponere ſeruitutem alienare eſt.*
35 *Seruitus eſt contra libertatem.*
36 *Pacta quando & qua caſu debent ſeruari.*
37 *Pacta illicita,iniuſta inboneſta, & ſimilia tractu temporis non reconualeſcunt.*
38 *Etiam reciproca adbuc non ſunt ſeruanda.*
39 *Superiores quando & quo caſu poſſunt aſtringere ſucceſſores ad iurandum.*
40 *Iuramentum perſonale eſt ex parte iurantis.*
41 *Iuramentum an validet huiuſmodi pacta illicita & ſimilia.*
42 *Statuta etiam iurata, quando ligant ſucceſſores.*
43 *Capitulum & canonici,an & quando poſſunt tollere ſtatuta etiam iurata.*
44 *Et an & quando per unum actũ contrarium tollantur, & nu.45.*
45 *Sublato ſtatuto etiam tollitur iuramentum.*
46 *Nec propterea incurritur periurium.*
47 *Iuramentum præſtitum contra illud eſt honorificum eccleſiæ dicitur præſtitum contra vtilitatem eccleſiaſticam.*
48 *Iuramentum ſuper rebus eccleſiaſticis præſtitum non valet.*
49 *Iuramentum recipit omnes illas qualitates & conditiones &c.*
50 *Iuramento obſtant plures exceptiones.*
51 *Decreta illicita poſſunt reuocari & ab illis recedi.*
52 *Frangenti fidem fides frangatur eidem.*
53 *Frangenti iuramentum frangatur eidem.*
54 *Non tenetur quis promiſſa iurata ſeruare illis qui eadem iurata nõ ſeruant.*
55 *Statuentes quando poſſunt recedere a ſtatuto etiam iurato & confirmato a ſuperiore.*
56 *Et quid ſi non eſt ſtatutum confirmatum a ſuperiore.*
57 *Iuramentum ſeruandi ſtatuta non ſe extendit ad illicita.& ſimilia.*
58 *Et ſi ea non ſeruant,non propterea incurrunt periurium.*
59 *Nec tenetur petere abſolutionem a iuramento.*

CONSILIVM XCIII.

PRO primi dubij clariori reſolutione, cõſidero
concordię initę inter pfata capitula,& canonicos ipſo
rũ,poſſunt nominari uel i uim ſtatutorũ & decre-
torũ,uel in uim pactorũ tranſactionũ,& conuentio-
nũ,& quocunq; modo conſiderenĩ,dico dictas concordias non
tenere, & licitũ eſſe capitulo, & canonicis beatæ Martæ ab illis
recedere & inuitis cap.& canonicis.ſ.Seruarij.Cõſiderãdo nãq;
dictas concordias ĩ uim ſtatutorũ,& decretorũ fuiſſe factas, uti cõſi
derauit primus conſultor,diſcutiendũ uenit,an pdicta capitula &
canonici ipſorũ potuerint dicta ſtatuta facere,uel dictas cõcor-
1 dias in uim ſtatutorũ.†Et licet in iure magnũ extet dubium,an
capitulũ & canonici poſſũt ſtatuta facere de quo p Bar.& repe.
in l.oẽs populi.ff.de iuſti.& iur.& ĩ l.cũctos populos.C. de ſum.
trin.& fid.cath.Anch.& doct.in c.j.de cõſti. & in c.cũ oẽs & c.
cũ acceſſiſſent,eod.tit.& in c.ex parte decani,de reſcri. & Mil.
2 in repertorio in uer.ſtatutum. †Tñ ſequendo opinio.gl.in uer.
ſtatutũ,in c.ij.de uerbo.ſign.lib.vj.& Io.And.ibidẽ q́ ſeruatur,
ut no.Rot.in antiquis deciſi.clxvij.dico capitula,& canonici
prædictarum eccleſiarũ non potuerunt facere ſtatuta,ſeu concor-

3 dias prædictas in vim ſtatutorum. † Primo quoniam capitulum
& canonici non poſſunt facere ſtatuta tendentia contra bonos
mores & continentia aliquod inhoneſtum ita Bart. in l. ambi-
tioſa, per illum text. ff. de decre. ab ordi. facien. & expreſſius idẽ
Bart. in d. l. omnes populi. col. ia. ſed prædicta ſtatuta ſunt con-
tra bonos mores, & continentia inhoneſtũ ergo ꝙ contineant
4 inhoneſtum, & ſint contra bonos mores deducitur. † Nam ſta-
tutum ſeu concordia vltimo loco facta, ꝙ nõ debeat pulſari cã
pana magna, & ꝙ non debeant oſtendi reliquiæ. expreſsè eſt ꝯ
bonos mores, & continet inhoneſtum retrahit enim homines a
deuotione a bonis operibus, & ab honorificentia & reuerentia
diuina, contra quæ ſtatuta non poſſunt fieri nec facta tenent.
5 † Pulſatio enim campanæ ad conuocandum gentes & populũ
ad audiendum diuina & ad præſtandam debitam reuerentiam
Deo & ſanctis eſt licita & permiſſa, ut notat Io. Andr. in c. j. de
6 officio cuſto. refert Bal. in rubri. C. de ædi. liber. tolle. † Et oſten
ſio reliquiarum antiquarum licita eſt & permiſſa. c. ij. de reli. &
vene. ſant. in antiquis cum alijs allegatis per primũ conſultoré,
ſi igitur iſta ſunt licita & permiſſa, ac continentia honeſtum &
bonos mores ſtatuere contrarium continet illicitum, inhone-
ſtum, & eſt ꝯ bonos mores, ɔ̄ñr tale ſtatutũ non poteſt fieri nec
7 factum tenet iuribus. s. alleg. † Ad ꝙ etiam quoniam ſtatutũ cõ
tra charitatem & laudabilem conſuetudinem non valet etiam
iuratum, ita Lapus alleg. xx. ſi vacante ſede. allegat text. in c. ij.
de verbo. ſignific. lib. vj. vbi habetur ꝙ etiam canonici & capitu
la & alij habentes poteſtatem ſtatuẽdi non poſſunt ſtatuere cir
ca tangentia alios, & contra charitatem & laudabilem conſue-
tudinem & ſi ſtatuunt talia ſtatuta etiã iurata non valent ita eſt
in caſu præſenti, nam ꝙ non pulſetur campana, & ꝙ non oſten-
dantur reliquiæ eſt contra charitatem & contra laudabilẽ con-
ſuetudinem, patet ad ſenſum, & tangit tertios qui per ſonum cã
panæ irent ad eccleſiam, & viderent reliquias ſi oſtenderentur
caperentque indulgentias conſulendo ipſorum animabus, un-
8 de &c. † Prout etiam quia ſtatuta facta contra diuinum cultum
& fauoré publicum, non ualent nec tenent ita Card. conſ. cxax.
In quadam eccleſia cathedrali. & Innoc. in c. accedentibus, col.
ij. de priuileg. & Modern. in d. c. cum omnes, in ſecunda fallen.
& in d. c. cum acceſſiſſent, col. ij. in caſu noſtro non pulſare cam
panam ita non oſtendere reliquias eſt contra cultum diuinũ &
9 fauorem publicum. ¶ † Patet ad ſenſum ergo, ad quorum con-
firmationem facit quia in his quæ tangunt ſtatum vel honorifi
centiam ſeu reuerentiam eccleſię, capitulum & canonici nõ poſ
ſunt ſtatuere. c. nouit. de his quæ fiunt a prælat. ſine conſen. cap.
& in cap. cum conſuetudinis, de conſuet. & gl. in uerbo ſtatutũ,
præalle. & Lapus in dicta allega. xx. quæ omnia uerificantur in
10 præſenti caſu Igitur, &c. ¶ † Et faciunt pro iſta cõcluſione om-
nia quæ infra adducentur dũ tangam caput pacti & tranſactio-
nis cum validum ſit argumentum in caſu noſtro, quod non po
teſt fieri per pactum minus & ꝑ ſtatutum, ſicut econtra, de quo
plenè per doctores in l. fi. C. de pactis, & in c. j. & ij. de proba-
11 tionib. cum alijs ſimil. ¶ † Præterea propoſito ꝙ cõtenta in in-
ſtrumento primæ cõcordiæ tangerent ſingularia negocia capi-
tulorum & canonicorum & non eccleſiarum cuius contrarium
infra oſtẽdam, & ɔ̄ñr prædicta capitula & canonici potuiſſent
facere ſtatuta ſuper illis iuxta glo. in d c. ij. de verbo. ſign. cum
12 alijs ſupra adductis. † Tamen vt dicta ſtatuta ẽt in caſu præfa-
to valerent debebãt fieri licito & legitimo modo, & ſeruata for
ma & ſolẽnitate a iure tradita ſcilicet ꝙ omnes canonici cõuo-
carent, & ꝙ i loco ad id ordinato conuenirẽt, & ꝙ ſaltim maior
pars duarum eſſet præſens, & alia concurrerent, de quibus per
glo. in l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iu. & per Bar. Alb. de Roſ. &
alios in l. nulli. ff. ꝙ cuiuſq; vniuer. nomi. & pulchre per Bart. in
l. ꝙ maior. ff. ad muni. & per eundem in l. j. ff. de decre. ab ordi. fa
cien. & ibi Alex. in l. j. & ij. de albo ſcriben. & in d. c. cum om-
nes, & plenè per Franc. Paui. in tra. de poteſt. capi. ſede vacã. fo-
lio. v. verſic. præmitto quinto, & Bart. in d. l. omnes populi, col.
v. in ij. q. principali, & Ioan. Andr. in c. j. de his quæ fi. a maio.
13 par. cap. & Fely. in c. cũ te, colum. ix. de refer. in tantum † ꝙ qñ
ſit actus vel ſtatutum ad alienandum, vt eſt in caſu noſtro neceſ
ſe eſt quòd deſcribantur nomina omnium canonicorum vt di-
cit Bart. in d. l. j. de albo ſcriben. & idem eſt in alijs actibus quan
do collegium eſt paruum, canonicorum vt expreſsè uot. Barto.
14 ibidem in fi. verbis, & Alex. in add. volens † ꝙ non ſufficit di-
cere congregato conſilio niſi dicatur ꝙ duæ partes interuene-
runt conſil. & ꝙ deſcribantur nomina, & decreta aliter facta
ſunt nulla ipſo iure, ita Bar. in d. l. ambitioſa, colum. ij. in princ.
15 † Et non ſufficit eſſe congregatos a caſu, ſed eſt neceſſe congre
gationem fieri ad talem effectum, ita Alex. in d. l. nulli, vbi ad-
16 ducit multa. † & non ſufficit dicere ꝙ capitulũ tale fecit iſtud,
niſi expreſſe dicatur ꝙ fuit factum capitulariter ita Anch. conſ.
ccalij. Ad prædicta dubia refert & ſequitur Fely. in d. c. cam te
17 colum. x. & col. xv. ubi melius declarat. † Et tũc dicitur factum
capitulariter, quando præceſſerunt ſigna capituli, vt puta ſo-
nus campanæ uel alia conuocatio locus ordo, & alia requiſita,
ut per Fely. poſt alios, in d. c. cam te col. a. in prima declaratione
allegantem quotas. Et qm̃ ex lectura inſtrumentorum primę &
ſecundæ concordiæ, clariſſimè patet, prædicta non fuiſſe ſerua-
ta, concludit neceſſario ꝙ ẽt ſi dicta capitula & canonici habuiſ
18 ſent poteſtatẽ faciendi. † Tñ quia in ſtatuendo non ſeruarunt
formas & ſolẽnitates requiſitas vt ſupra, talia ſtatuta & decreta
non ualuerunt nec tenuerunt & fuerunt & ſunt nulla per ſupe-
rius dicta. Ad quorum confirmationẽ accedat, nã ut infra pro-
babitur dictæ concordiæ ſapiunt, & ſonant in ſpeciem aliena-
tionis quo caſu ẽt ſi oẽs de capitulo nemine diſcrepãte expreſsè
conſenſiſſent, & ẽt ſi ſeruata fuiſſet forma de qua ſupra adhoc ta
lis actus, & talia concordia nõ valeret tanquã factus, lege pro-
hibente. l. iubemus. §. ſcientes. C. de ſac. ſanc. eccle. Bar. in d. l. ꝙ
19 maior. in fi. verb. & in d. l. ambitioſa, col. ij. † Quando. n. tracta
mus de alienatione, vt in caſu noſtro, nedum requiritur conſen
ſus omniũ, & ſolẽnitates de quibus ſupra, ſed etiam requirit de-
cretũ ſuperioris, vt vult Bar. in d. l. nulli, col. ij. & in l. actor. ff. rẽ
rat. hab. col. ij. in verſic. venio ad actoré, per text. in l. j. & ij. C. de
ſeru. rei pub. manu. in caſu autem noſtro nullum interuenit de-
cretũ ſuperioris ergo. Secundo principaliter poſſumus conſide
rare concordias præfatas fuiſſe initas in vim pacti & trãſactio
nis, & etiã iſto caſu tales concordiæ non ualuerunt nec ualent.
Primo ex his quæ diximus in pręcedenti articulo, nam cum per
ſtatutũ non poſſent fieri & facta non teneant pariter & per pa-
ctũ cum ualidum ſit argumentum de uno ad aliud iſto caſu, ut
20 ibi diximus. † Secundo quia pacta ꝯ leges facta non ualent nec
firmatur. l. iuriſgẽtium. §. prætor ait. ff. de pac. l. pacta quæ ꝯ. C.
eod. tit. not. in l. non dubiũ. C. de leg. cum ſimil. In caſu noſtro
pactũ iſtud tale eſt, nã ꝑmittit lex pulſationẽ cãpanę & oſtẽſio-
nem reliquiarum, pactũ uero hoc prohibet unde &c. Vt fuit ꝓ-
batũ in præcedenti articulo de pulſatione cãpanæ & oſtẽſione
21 reliquiarũ. † Præterea pacta ꝯ bonos mores facta, non tenẽt d. l.
pacta quæ ꝯ, & ſunt ipſo iure nulla, ut per gl. in c. fi. extra de pa
ctis, intantum quod etiam iuramento non firmantur, regula nõ
eſt obligatoriũ de reg. iur. lib. vj. cũ ſimil. pactum uero noſtrũ,
22 contra bonos mores eſt, patet ad ſenſum ergo. † Prout ẽt nã pa
cta illicita & inhoneſta nõ ualent nec cõfirmari poſſunt per ſu-
periorẽ. c. cũ pridẽ, in rõne ſui ibi illicitè pactionis, extra de pa-
ctis & ꝑ gl. in d. c. fi. & eſt text. expreſſus extra de pactis lib. vj. c.
23 fi. pactũ uero iſtud illicite eſt unde &c. † Et ſucceſſor non tenẽ
24 ſeruare contractũ illicitum. c. ij. de ꝓcu. † Ad quod ẽt, nã pactũ
tendens in detrimentũ animæ non eſt ſeruandũ. c. fi. de pac. ex-
tra cũ ſim. & eſt ipſo iure nullũ, ut ibidẽ no. iſtud eſt tale cũ re-
25 trahat homines a bonis animæ igit, &c. † Præterea pactũ turpe
nullũ eſt d. c. fi. cũ ſimi. & turpe dr̃ qñ fit de rebus ſpiritualibus,
vel qñ fit ſuper his q̃ ſui natura ſunt bona & licita, vt in d. c. fi. ꝑ
gl. & alios, ut proprie eſt in caſu noſtro quod procedit ẽt ſi fuiſ-
ſet iuramento firmatũ, ut in terminis vult gl. in dicta regu. non
26 eſt obligatorium. † Prout etiam, quia illud quod eſt honorifi-
cũ eccleſiæ dr̃ eſſe vtile, ita Bald. in c. j. in tit. epiſco. vel Abb. &
quia cõtrariorum eadem eſt diſciplina, illud quod nõ eſt hono
rificum non eſt vtile in caſu noſtro concordiæ non inducũt ho
norificentiam conſequenter, nec vtilitatem, & ſic fieri non po-
tuerunt cum tendant in damnum, vt prædictæ cõcordiæ conti-
27 nent honorificentiã ɔ̄ñr damnum & inutilitatem. † Prout etiã
pactum ſeu tranſactio ſuper re ſpirituali non obligat ſucceſſorẽ
cap. veniens, & ibi gl. extra de tranſact. & nedum ſucceſſor reuo
cat, & reuocare poteſt ſed etiã ille qui fecit cũ non fuerit cõfir-
matum modo aliquo a ſuperiore, ut in caſu noſtro, & qui fecit,
reuocat indiſtincte & ſine dubio ſaltim per uiã reſtitutionis in
integrum, vt tenent ibi gl. & doct. de qua reſtitutione nihil di-
co cum plene ſuper hoc fuerit allegatum per magnificũ domi.
28 Conſultorẽ. † Ad quæ accedat quia capitulum æquiparat mino
ri vt poſſit in integrum reſtitui vt vult Ab. Phili. Fran. & alij ꝑ
29 illum text. in c. ſignificauit, extra de appellat. cum ſimilib. † Et
quiã pacta & conuentiones ſeu concordiæ de quibus in primo
& ſecundo

& ſecundo inſtrumento ſapiunt ſpeciem alienationis ꝯſr factæ
a capitulo & canonicis nó ualuerunt nec valent cum in illis nó
fuerint ſeruatę ſolemnitates a iure requiſitę, ut de omnibus ple
nè habeť in auctē. hoc ius porrectum. C. de ſacr. ſanc. eccl. & in
toto tit. de reb. eccl. nó alie. in antiq. lib. vj. & in clem. & in auct.
de ſanc. epiſc. & per Rot. in not. deciſ. ccsxix. & pleniſſimè per
Franc. Cur. in trac. de feud. in ij. par. principali, q. iiij. & ferè per
totum, & Deci. conſi. xxxvj & conſil. cxlij. cum alijs concord. ꝙ
non fuerint ſeruatæ ſolēnitates patet ex lectura inſtrumentoru.
30 † Quod ſapiant ſpeciem alienationis probat quia per dictas cō
cordias una eccleſia ſubijciť alteri & canonici & capitulū unius
eccleſiæ ſubijciuntur alteri, ꝯſr pacta, & trāſactiones ſuper tali
ſubiectione non poſſunt fieri & facta non tenēt, ut eſt tex. in c.
31 præterea quanto, extra de trāſactionibus. † ex quo ſapiunt ſpe-
ciem alienationis, vt not. ibi & negari non poteſt per dictas cō
cordias ſubmiſſionem fieri de una eccleſia ad aliā de vno capitu
lo & canonicis ad aliud & alios & dictæ ſubmiſſiones & in iure
prohibentur fieri cum ſapiāt ſpeciem alienationis, ut eſt text. in
32 c. ij. de reb. eccl. non alien. lib. vj. † Item dare de iure vnius eccle
ſiæ alteri ſapit ſpeciem alienationis. c. j. de reb. eccl. non alie. lib.
vj. clem. ſi. eod. tit. I caſu noſtro de iuribus unius eccleſiæ datur
33 alteri ergo. † Et ſupprimere præeminentiam vnius eccleſiæ eſt
alienare clem. j. de reb. eccleſi. non alien. & hoc fieri nó poteſt,
ut no. ibi etiam per omnes canoni. vt uolunt Modern. in d. c. cū
34 acceſsiſſent, col. vij. † Et qa imponere ſeruitutē, eſt ſpecies alie
nationis ita Andr. de Iſer & Bal. loquētes in materia feudali, in
titu. de inueſtitu. de re. alie. facti. And. col. ij Bal. in octauo con-
trario, & plenius per Franc. Cur. in d. tract. de feud. in iiij. parte
35 principali, q. xiiij. cum ſimi. † Cōfirmatur nam imponere ſerui
tutem eſt uenire contra libertatem quod in re eccleſiaſtica ꝓhi
bitum eſt ut not. per Modern. in c. uenerunt, de ſentē. excómo.
& per Lapū allega. xcij. & Alex. cōſi. ccxij. in ij. uol. cū ſimilibus.
Cum itaq; prædictæ concordię ſapiant ſpeciem alienationis, ut
ſupra & in illis non fuerit ſeruata ſolemnitas & forma requiſi-
ta a iure ſeqniť quod ſunt ipſo iure nullæ, quibus non habet ob-
ſtare quod ſaltim apparenter uidentur dictæ concordiæ licitæ,
& conſequenter non ſunt ipſo iure nullæ, nam reſpōdetur, ꝙ im
mò apparenter ſunt illicitę, patet ex ſupra deductis, & ſi apparē
ter uiderenť licitę, adhuc non fuit ſeruata forma & ſolēnitas, &
ſi fuiſſet ſeruata forma & ſolēnitas & eſſet apparēter licita, ad-
huc tñ competit reſtitutio in integrum vt expreſſe uolunt ſcri-
bē. maxime Fely. in c. quæ i eccleſiarum extra de cōſtit. in princ.
36 vbi ad hoc alleg. multa nec habet obſtare ſi diceretť † ꝙ pacta
debent ſeruari d. l. iuriſgētium. § prætor ait & c. j. extra de pact.
cum ſi. quia iſtud uerum niſi pactum ſit illicitum, niſi ſit contra
legē, niſi ſit inhoneſtum, niſi ſit cōtra bonos mores, niſi ſit tur-
pe, & niſi ſit de illis de quibus ſupra. & ideo nó poſſunt introdu
ci ꝑ pactū vt expreſsè vult. d. Dioni. poſt alios ī l. peto. §. frater.
37 ff. de leg. ij. † Prout nó habet obſtare ſi diceretť, ꝙ longo tēpore
dicta pacta fuerūt ſeruata. c. contingit in fi. de tranſ. Nam reſpó
detur ꝙ pacta de quibus ſupra nullo tractu tēporis non recon-
ualeſcunt, nec firmanť vulga. l. ꝙ ab initio. ff. de reg. iur. & vul.
38 reg. non firmatur de reg. iu. lib. vj. † Quibus non habet obſtare
ſi diceretur ꝙ dictæ cōcordię ſunt reciprocę & ꝯſr reſpectu re-
ciprocitatis deberent valere, qñ reſpōdetur pacta ꝫ leges, con-
tra bonos mores, illicita, inhoneſta turpia, & tendentia in alie-
nationem, & inhonorificentiam diuinam, in ſubmiſſionem, in
ſeruitutem, & alia de quibus ſupra non valere, nec tenere, reſpe-
ctu reciprocitatis, & nullibi reperitur hoc iure cautum, immo
totum contrarium, præterea negatur in facto ꝙ ſit omnimoda
39 reciprocitas † quo vero ad illud, an ſuperiores potuerint aſtrin
gere ſucceſſores ad iurandū, dř ꝙ nó, in materia illicita, in hone
40 ſta, & alia de qua ſupra, & no. c. ergo. n. extra de iur. iur. cū ſi. † ma
xime cū iuřm ex parte iurātis ſit perſonale, & nō tranſeat ad ſuc
ceſſores, vt expreſſe hř per Io. And. & domi. Ant. & alios in c. ve
41 ritatis eo. ti. cū ꝯcor. † Et quia ſtatuta ꝓfata, ſeu pacta non value
rūt nec valent ut ſupra fuit ꝯcluſum, ꝯſr ipſis ſublatis tanquàm
principale tolliť iuřm ēt tanquàm acceſſoriū, vulga. reg. acceſſo
riū de reg. iur. & c. ij. de ꝑcario, & eſt deciſi. in terminis do. Lap.
all. xxj. Ad dubiū, quæ vult in materia propria ſtatutaria, ꝙ qñ
iuřm eſt temerariū, & ꝫ laudabilē ꝯſuetudinē non eſt ſeruandū,
& ſic potius eſt timēda pęna temeratij iuramēti obſeruationis,
42 quàm trāſgreſſionis ipſius † & qñ ſtatuta ligēt ſucceſſores ēt iu
rata hř ꝑ Bar. remiſſiuè in d. l. oēs populi, vbi ſcri. & in d. l. cun-
ctos populos, & per doc. in d. c. j. de conſti. & ſtatuta maximè de
quibus ſupra nedum poſſint reuocari per ſucceſſores, ſed ēt ꝑ
illoſmet qui ea fecerunt, maximè cū non fuerint cōfirmata a ſu
43 periore vt in caſu noſtro, † illi. n. de capitulo poſſunt collegiali-
ter tollere ſtatuta eorū ēt iurata vt vult Inn. in d. c. cū acceſsiſ-
ſent, & ibi late ſcrib. & ꝑ gl. in c. cū nó doceat de electio. lib. vj.
& pulchre ꝑ Fely. in d. c. cū oēs, col. x. & ī c. ꝯſtitutus de reſcr. &
44 c. ꝑterea de ſponſa. col. fi. † Quinimmo & per vnicū actū in ꝯtriū
factū a ſtatuētibus, vel eorū ſucceſſoribus collegialiter tñ vř ſta
tutum eſſe ſublatum & tolli d. c. cū acceſſiſſent vbi tex. & doc.
45 † Quæ procedunt in ſtatuto ēt iurato quia ſublato ſtatuto tolli
tur, & iuramentū, vt uolūt docto. poſt gl. in d. c. cū acceſsiſſent,
46 & pulchrè not. in c. dilecto de præb. † Et ex hoc ꝙ ꝯueniunt nó
incurrunt periurium, ut expreſsè no. in dictis locis, & ēt habetur
47 in clem. j. de regular. † Iuramentum. n. præſtitū ꝫ illud quod eſt
honorificum eccleſiæ dř eſſe præſtitum ꝫ vtilitatem eccleſiaſti-
48 cā † vt fuit probatum, conſequenter non tenet. ut no. in c. ſicut
de iure iur. iuramentum enim ſuper rebus eccleſiaſticis præſtitū
49 non valet, & eſt nullum. c. peruenit el. j. de iur. iur. † Iuramentū
ēt recipit illas cōditiones, limitationes, interpretatiōes, & exce
ptiones quas recipit principale promiſſum vel diſpoſitū, ut not.
per Ant. & alios in c. quintauallis de iur. iur. & nota. in l. finali.
50 C. de non nume. pec. † Et Rot. in antiq. deciſi. xlj. Vult ꝙ iura-
mento obſtent oēs illę exceptiones quæ ponuntur in capitulo
51 quēadmodum de iure iur. † & a decretis illicitis poteſt recedi,
& illi qui fecerunt poſſunt ea reuocare, ut notat Bar. in d. l. am-
52 biriola col. fi. † Ad quorum confirmationem facit quia prædicti
de facto ſeruatio, non ſeruarunt concordias, fidem, & iuramē-
tum, & conſequenter licite poteſt illis frangi fides vulgata l. cū
proponas la ſecunda. C. de pactis. in cap. peruenit lo ſecūdo, de
53 iure iur. ubi late † frangenti. n. iuramentum eſt frangendū eidē,
vt uult Abbas in cap. j. de treguа, & pace, latè Fely. in d. c. perue
54 nit lo ſecundo. † Quis. n. non tenetť adimplere illud quod iura-
uit illis qui non ſeruant promiſſa, & iurata per eos, ut nota. ī di-
55 ctis locis, & in regula fruſtra de reg. iur. lib. vj. † Et nedū ſucceſ-
ſores poſſunt recedere a ſtatuto, ut ſupra, ſed ēt illimet ſtatuen
tes ēt ſi ſtatutum eſſet confirmatum a ſede apoſtolica qñ ꝑ re-
ceſſum redditur ad ius priſtinum, ut uult Bar. in d. l. oēs populi
col. xvj. uerſic. iuxta prædicta, & eſt textus in d. c. cum acceſsiſ-
ſent, & ibi ſcribentes maximè Fely. col. ij. & iij. vbi multa addu
56 cendo concluditur, † quod quando ſtatutū non eſt confirmatū
a ſuperiore pōt tolli nedū per ſucceſſores, ſed & per illoſmet ſta
tuentes, & qñ eſt confirmatum ēt a Papa pōt tolli per ꝑdictos
quando tollēdo ſtatutum reduceretur, & fieret reductio ad ius
priſtinum, & primæuum ēt inuitis alijs de quorum intereſſe poſ
ſet cogitari, uel in quorū fauorem fuiſſent facta in caſu noſtro
prædicta ſtatuta, & pacta non fuerunt cōfirmata, & ſi confirma
ta fuiſſent, ex quo tollendo illa, & non obſeruando fit reductio
ad ius priſtinum, & primæuum ſtatum dictarum eccleſiarū, capi
tulorum, & canonicorum concluditur quod nedum præſentes
ſucceſſores potuerunt illa tollere, & nó obſeruare, ſed etiam il-
57 limet qui ea fecerunt. † Non habet obſtare iuramentū præſtitū
a ſtatuentibus, uel ſucceſſoribus per quod iurauerunt ſeruare
ſtatuta, & cōſuetudines &c. Quia tale iuramentum ita pręſtitū
a canonicis, non ſe extendit ad ſtatuta illicita inhoneſta turpia,
& obuiantia libertati eccleſiæ, & alijs de quibus ſupra textus in
58 cap. j. de iur. iur. lib. vj. & ibi latè ſcribentes, † & idèo iurāres nó
tenentur ſeruare dicta ſtatuta, & ea non ſeruando non dicūtur
incurrere periurium, cum iuramentū ad illa ſe non extendat, &
not. in d. c. j. & ibi Philip. Fran. & not. in c. ſicut de iure iur. & ꝑ
59 Fely. in c. ex tenore de ſenten. excómuni. † & in ſūa in caſibus
præfatis, & in caſu noſtro quis non tenetur ad obſeruantiā iura
menti, & illud non ſeruando non dicitur incurrere periurium.
Quinimmo ēt non tenetur petere abſolutionem a iuramento,
ut nota. in iuribus ſupra allegatis maxime in capitulo primo,
ubi Franciſcus, & eſt deciſio quo ad abſolutionē iuramēti, Lap.
in allega. ſua xxj vbi vult ꝙ abſolutio non eſt neceſſaria, ſed tan
tum debet peti ad cautelam pro quibus faciunt no. per Moder.
in d. c. cū acceſſiſſent in j. gl. de qua materia videantur late ſcri
pta in c. cū contingat, & i c. j. de iure iur. & in auc. ſacram. pub.
C. ſi aduerſ. uenditionem, & quæ alias conſulendo in ſimili de-
duxi. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Simoniacum eſt omne illud ꝙ datur ad conſequendam beneficia ſeu poſſeſſionem illorum.*

2 *Statutum diſponens d.bere aliquid ſolui pro ingreſſu ſeu poſſeßione non ualet.& num.15.*
3 *Etiam ſi illud quod exigitur conuertitur in pios uſus.*
4 *Statutum non ualet quando caret aliquibus qual.tatibus.*
5 *Papa ſtatutis etiam iuratis alicuius eccleſiæ poteſt derogare.*
6 *Electio promißio & confirmatio d ffcrunt & ſtatutum loquens in uno non habet locum in alio.*
7 *Statuta alicuius eccleſiæ non includunt promiſſiones faciendas à ſuperiore.*
8 *Canonicus reſignans, antè receptam reſignationem habet poſſeßionem canonicatus, & num.9.*
10 *Et ſi denuo ad canonicatum fuit permiſſus poteſt continuare poſſeſſionem in qua prius erat, in choro & ſtallo, ſi papa iſtud mandauit, & num.11. & alijs ſequent.*
11 *Et quando ſecunda prouiſio fuit facta rebus non mutatis & reintegra.*
12 *Papa dominus eſt beneficiorum, & num.24.*
13 *Per reſignationem primus titulus dicitur extinctus, & in præiudicium tertij, non debet ad illum reſtitui & nu.19.20.21.*
14 *Fallit niſi papa aliter diſponat re integra, & num.10.11.12.*
16 *Statutum loquens de ingrediente poſſeſſionem non habet locum in regrediente, ſeu continuante, num.11.12.*
17 *Princeps poteſt fingere in his quæ ſunt iuris uel ſacti.*
18 *Papa eſt lex animata, & in iſtis poteſt fingere.*
20 *Papa non præſumitur uelle præiudicare tertio.*
21 *Etiam in minimo.*
22 *Statuta ſtricti iuris ſunt ſtrictè intelligenda.*
23 *Ius ad rem facilius tollitur quàm ius in re.*
25 *Deportatus, reſtitutus, recuperat priorem ſtatum.*
26 *Renuntians beneficio quo ad illud pro mortuo habetur.*
27 *Reſtitutus ad beneficiũ, qđ renũciauit, ad quæ uideatur reſtitutus.*

CONSILIVM XCIII.

MICHAEL canonicè Obtinens canonicatum &
præb.in eccleſia fauenti.dedit in mandatis Africa
no, ꝙ reſignaret in curia, qui reſignauit in fauorẽ
Cæſaris, per quem obtentum fuit ſibi prouideri ꝑ
ſedem apoſtolicam de prædictis, & literis non expeditis, Cæſar
reſignauit dictum canonicatum & præbendam in curia, uirtute
cuius reſignationis Papa prouidit de prædictis dicto Michaelli
illi mandans continuare poſſesſionem dicti canonicatus & præ
bendæ, ac ipſum manuteneri & alias ut in literis, capitulũ & ca-
nonici dictæ eccleſiæ uirtute cuiuſdã ſtatuti petunt a dicto Mi-
chaele ſolui centũ libras ratione admisſionis & ingreſſus & do
nec ſoluerit intendunt ipſum non percipere diſtributiones. Itẽ
ꝙ dictus Michael debeat vltimo in loco ſedere, dubitatur an te
1 neatur ad prædicta † & concludendum videtur ex omni capite
Michaelem nõ teneri, omne.n. illud ꝙ petitur & exigitur ad cõ
ſequendum beneficia uel poſſesſionem ipſorum ſimoniacũ eſt,
& ideo non attendendum nec conſiderandum toto titulo de ſi-
mon.& j.q.iij.per totum, ad quæ notantur in c.non ſicut, de ſi-
mo.& per Bar.in l.Titio centum.ff.de condi. & demon. & in l.
2 Titia.ff.de uerbo.oblig. ubi & ſcribentes, † & in puncto ſtatu-
tum diſponẽs aliquid debere ſolui propter ingreſſum vel admiſ
ſionẽ eſt ſimonia.& nõ ualet, ut dicit tex.in c.ea multis, & in c.
fin.j.q.iij.nota.in c.ſicut præ cætero, in c.ad noſtrã, in c.ad apo
3 ſtolicã de ſimo ¶ † Nã ſi illud quod exigitur cõuerteretur ĩ pios
vſus adhuc eſt ſimo. & ſtatutum id diſponens non valet ita con
cludit Fely.poſt alios doctores in c.Iacobus, extra de ſimo. vn-
de cum tale ſtatutum fauẽtinum ſit ſimoniacũ virtute ipſius Mi
chael cogi non poteſt ad ſoluendum dictas libras centum & ꝙ
ſtatutum non valeat plene per Moder.in c. cum M.de conſtit.
4 col.xiij. † Præterea ex alio fuit, apparet.n.ꝯſectũ ſuper re illici-
ta. Itẽ & ꝫ canones, ut.ſ. Item & ab illis qui poteſtatem ita ſta-
tuendi non habuerunt cum auctoritate ſuperioris confirmatũ
minimè appareat iuxta plene notata in c. ꝙ ſuper his, & in c.j.
de maior.& obed. & in c.cum omnes.c.cum accesſiſſent.c.cum
M.Ferrar.de conſtit.& in c.edocere de reſcri.ad quę faciũt not.
in c.j.de iur.iur.lib.vj.& In deciſio.Rota.in tit.de iur.iur.prima
5 in no.cum alijs concord. † Ad quæ etiam, nam per Papam ſtatu
tis etiam iuratis dictæ eccleſiæ derogatum eſt in fauorem dicti
Michaelis quo caſu etiam ſi dictum ſtatutum eſſet iuſtum licitũ
non ſimonia.& factum ab habẽte poteſtatem, adhuc in caſu no
ſtro non militaret propter dictam derogationem vt plenè ha-
betur in c.j.de conſtitutio.lib.vj.& in deciſ.Rot.in no.in tit.de
præben.j.& pleniſſimè per Moder.in c. nõnulli extra de reſcr.
6 cum ſim. † Ad quod etiam facit quia aſſertum ſtatutum loqui-
tur in electo & confirmato non autem in prouiſo, quæ penitus
differt ab electione, & confirmatione, vt habetur in c. cum mil
lis de præbẽ.lib.vj.iuncta clem.j.cum ibi nota.eod.tit.in clem.
7 & iuxta notata in c.fi. de iur.iur. † Ad quæ facit nam aſſertum
ſtatutum non poteſt includere prouiſiones faciendas a Pontifi
ce, & ſic a ſuperiore ipſorum ſtatuentium iuxta nota in c.cũ in-
ferior de maior. & obed. & in clem. ne Romani de electionib.
8 in clem.& ꝑ Rotã in ſimil.in no.in tit.de prob.prima. † Minus
etiam Michael aſtringi debet ad ſedendũ in vltimo loco ex quo
ſedere debet in loco & ſtallo in quo ſedit ante ſuam primã reſi-
gnationem. Nam ipſe mandatum fecit ad reſignandũ in curia
Africano, propter quod tantum non debuit, nec poterat dimit-
tere poſſeſſionem in qua erat, ante enim quam dicta eius reſi-
gnatio admiſſa fuiſſet, & recepta per ſuperiorem, ipſe non pote
rat dimittere poſſeſſionem canonicatus & præbendæ ut habet̃
in c.admonet, & in c.dubijs, & in c.ſuper hoc, vbi Innoc. & alij
extra de renunciatio.& per Rot.in no.in tit.de renunci.quarta,
9 & in deciſi.vj.in tit.de conſuetudinibus. ¶ † Per dictam enim
reſignationem ſeu mandatum de reſignando ipſe Michael non
erat priuatus dicto canonicatu & præbenda ut dicit Hoſt & In
noc.in d.c.quod in dubijs & ponunt Modern.in c.ij. de reſcrip.
& cum dictus Cæſar literas non expediuerit ſuper eius proui-
ſione nec dicta prouiſio intimata appareat Michaeli bene ipſe
perſtetit in dicta poſſeſſione non obſtante mandato ad reſignã
dum, quod clariſſimè ſuadetur, nam cũ dictus Cæſar literis nõ
confectis poſtmodum reſignaſſet Papa prouidit dicto Michae-
li & expreſſè diſpoſuit quod ipſe debeat continuare poſſeſſionẽ
dicti canonicatus & præbendæ in qua ſemper perſtetit, nedum
uirtute nunc prouiſionis, ſed etiam virtute primi tituli, quẽ ha-
bebat ex quo primo titulo nõ poteſt cogi ad aliquid ſoluendũ,
10 nec etiam debet mutare ſtallum, † & cum Papa mandat poſſeſ
ſionem continuari, & ipſum Michaelem in ipſa manuteneri ne-
ceſſario ꝯcluditur quod de nouo non habeat appræhẽdere poſ
ſesſionem nec mutare ſtallum, cum aliud ſit capere poſſesſionẽ
& aliud continuare & in illa manuteneri, ut plenè habetur per
doctores in l.j.ff.de acqui.poſſ.dum tractant materiam quid ſit
poſſeſſio, & per Alex.conſi.lxxxiij.col.ij.in princ.lib.ij. vbi ſta-
tutum loquens in ingrediente, non habet locum in regredien-
te poſſeſſionem, & allegat iura & eſt bona doctrina Petri de V-
11 baldis, in tract.vnion.in q.ij.col.iij. circa medium † & etiam fa
cit, nam cum inter primam, & ſecundam renũciationem inter-
uenerit modicum interuallũ & de prima non fuerint literæ ex-
peditæ & ſecunda fuerit facta rebus non mutatis, conſequẽter
re integra & incontinenti, hoc eſt poſſeſſione non dimiſſa, ille
actus primæ renunci. non debet eſſe in conſideratione potiſſi-
mè cum Papa velit dictum Michaelem continuare poſſesſionẽ
etiam virtute prioris tituli, per ea quæ habentur in l.qui ex libe
ris.§.teſtamento, ubi pulchre Bar.allega.cõcordant.ff.de bono.
poſſ.ſecundum tabulas, & faciunt nota.in ſimili inſtituta, de re-
rum diuiſione.§.uenditæ.uerſi.interdum, & nota.in l.lecta.ff.ſi
cert.peta.& in l.continuus.ff.de uerbo.in uerſi.item qui inſulã,
& notat.in l.qui in vtero.ff.de ſtatu hominum, per Alex.conſi.
12 xxxix.j.vol.in princ.& conſi.xxix.in ij.vol. † Ad ꝙ etiam nã Pa
pa dominus eſt beneficiorum & rerum eccleſiarum vt habet̃ in
c.conſtitutus de religioſis domibus, & per Dominicum, in cap.
ſi gratioſè de reſcr.lib.vj.& Modern.in cap.quæ in eccleſiarum
13 de conſtit. † Nec obſtat quod primus titulus per reſignationem
fuit extinctus d.c.admonet d.c. quod in dubijs ergo non debet
reſtitui cum præiuditio tertij, cap.quamuis de reſcrip.lib.vj.ad
quod, cap.ſtatuimus de maio. & obed. & l.ij.§. ſi quis a princi-
pe.ff. ne quid in loco publico, cum ſimilibus, & nota.in capit.
14 cum olim de conſuetudine. † Nam tollitur obiectio ex dictis
ſupra, uirtute enim primi tituli, & uirtute continuationis re-
manſit, & in his Papa poteſt non obſtan.præiudicio tertij, con-
ſequenter & in iſtis ſtallo & loco ſucceſſiuè quod dependet ab
illis, unde ſublato & non obſtante maiori, minus obſtat de-
15 pendens iur.vulgar. † Vlterius non inſiſtendo an ſtatutum
de quo agitur valeat uel non cum clara ſit deciſio Moderno-
rum & nouiſſimo, in cap.cum.M. in decimatertia columna de
conſtitutionibus, quæ eſt communis quod non ualeat per ra-
16 tiones de quibus ibi † ſed poſito ſine præiudicio tale ſtatu-
tum ualere, dico non obſtare in caſu noſtro prout in terminis
conſuluit

conſuluit Alex.conſi.lxxxiij.in ij.col.in prin.ij.vol. volés ꝙ ſta
tutum loquens de ingrediente poſſeſſionem non habeat locum
in regrediente vel contiuoante dictam poſſeſſionein.l.patre fu
rioſo.ff.de his qui ſunt ſui,&c.& cap.quemadmodũ de iur. iur.
cum ſimilibus vnde cum ſtatutum,de quo agitucdiſponat tan-
tum ingredieotem poſſeſſioõem debere ſolucre &c. non debet
habere locum in cõtinuante uec minus debet cogi mutare ſtal
lum in choro & locum in capitulo,cum in gratia conceſſa Mi-
chaeli appaιeat expreſſe de intentione Pontificis,quod ex reſi-
gnatione prios facta nullum pœnitus præiudicium ei inferra-
17 tur.ſed tam uirtute primi ꝗ ſecundi tituli poſſit ſe iuuare.† Nã
in his,quæ ſunt iuris vel facti,princeps poteſt fingere argumen
to text.in l.qui in vtero.ff.de ſtatu homi. Alex.conſil. xxxix. in
18 prin.j.vol.& conſi.xxix.ij.volu. † Cum.n. papa ſit lex animata
poteſt fingere factum fuiſſe ꝙ ſcit non fuiſſe factum vt io clem.
vnica per gl.de immu.eccle.Bar.in l.ſi is qui pro emptore.ff. de
uſucap.ita & econtra ꝙ factum habeatur pro non facto, ut di-
cit tex.in dicta clem.vnica & ibi gl. circa tamen iſtud aduerten
19 dum eſt † quia cũ ꝑ primam reſignationem iam admiſſam pri-
mos titulus fuiſſet extinctus.c.admonet.c. quod i dubijs de re-
nunciationibus non poteſt reſtitui cũ præiudicio tertij.c. quã-
uis de reſcri.lib.vj. & ſic ꝙ poſſit obtinere eũdem locum in cho
ro & cap.facit textus in cap.ſtatuimus de maio. & obed. Nam
cum illi qui ſequebatur per reſignationem factã ab illo ſtatim
fuiſſet acquiſitum ius quo ad locum ſedendi & ſucceſſiuẽ quo
20 ad omnes ſequentes de gradu in gradum † per verba illa gene
ralia appoſita in reſignatione ꝙ poſſit continuare poſſeſſionẽ
&c.Non intelligitor Pontiſ. voluiſſe iſti tertio præiudicare vul
gata.l.ij. §. ſi quis a principe nequid in loco publ. & in c. ſuper
21 eo de offi.deleg.cum ſi.† & talis cõiectura procedit etiã quoad
minimum præiudicium,glo.no.in c.cum olim de conſuet.& ſic
debet intelligi ꝙ iſte poſſit continuare poſſeſſionem quatenus
tertio non inferreretur præiudicium.ex quibus concludendum
videtur. ꝙ iſte cui ſecũdo loco fuit facta reſignatio nihil tenea
tur ſoluere virtute ſtatuti, etiam ſuppoſito ꝙ ſtatutũ valeret q.a
non loquitur in continuaote poſſeſſionem, ſed ſtatum de ingre
22 diente † vnde cum ſtatuta ſint ſtricti iuris.l. quicquid aſtringẽ
dæ de verb.oblig.c.in noſtris de inio.debet intelligi in caſu ſuo
&c.& per alia ſupra dicta, quoad ſecundum an poſſit continua
re, & obtinere locum ſuum cũ præiudicio ſequentium per tõnẽ
23 ſupra adductam dubitatur.attameo eſt adoertendum † quoniã
poteſt conſiderari ꝙ hoc ius ſit ad rem,nõ in re,quo caſu, de fa
cili tollatur per papã.c.ſi.de conceſ.præben.lib.vj. & c.pen. de
ꝓben.eo.lib. & conſideratis uerbis papæ ſi qđ ius erat ad rẽ, eſt
ſublatum.dũ enim vult vigorẽ prioris tituli abſq; alia &c. & ibĩ
24 vt prius abſq; poſſeſſio.nouæ apprehẽſione &c. † Papa enim in
beneficialibus largiſſimas habet habenas.c.ij.in prio.de ꝓben.
lib.vj.clem.j.in fi.vt lite pendente ad quæ nota.io capi.ꝑ prin-
cipalem ix.q.iij.& per Fely.in c.quæ in eccleſiarum, col.iij. de
25 conſti.¶ † Item eſt clauſula decreti,quæ omnia irritat,quæ cõ-
tra diſpoſitionem venire poſſunt cap.tibi qui de reſcri.in vj.c.ſi
eo tempore de electio. eodem libro, item deportatus qui pro
mortuo habetur reſtitutus per principem recuperat primũ ſta-
tum ac ſi non fuiſſet.l.ſi.C. de ſenten.paſſ. vbi Bar.cum cõcord
qui etiam renunciat pro mortuo habetur quoad beneficiũ cap.
ſuſceptum vbi gl.& docto.de reſcr.lib.vj.Abb.i cap. niſi eſſent
de præb.ſuper gl.fin.in caſu iſto Michael ꝗ reſignauit poſtmo-
26 dum impetrauit † cum qualitate ꝙ remaneat &c.vnde videtur
reſtitutus conſequen. ad ꝗ regula cancellariæ io ordine xxxiiij.
& quia cum reſtitutus cenſeatur quoad canonicatum primæuũ
27 quoad poſſeſſionem quoad non ſolutionem, eodem modo † &
quoad ſtallum,quod venit in conſequeotiam argum.nota. in l.
ij.ff.de iuriſd.om.iudi.c.ſane el ſecundo,de offic.delega.& cap.
preterea, cum ſimilibus, & videnda ſuot quæ alias io præſenti
cauſa deduximus. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium litigioſum, an fiat, per ſolam citationem exequutam in curia, & per totum.*
2 *Fallit quando citatio emanauit à iudice incompetenti, & num. 15.*
3 *Iudex incompetens dicitur quando proceßit non ſeruata forma cõmiſſionis, & num. 8.11.*
4 *Signatura attendi debet & non ſupplicatio.*
5 *Citatio nulla eſt ſi proceßit non ſeruata forma ſignaturæ.*
6 *Verba ſignaturæ,conſtito &c. faciunt conditionem, & num. 13.*
7 *Ablatiui abſoluti reſoluuntur in conditionem.*
8 *Iudex datus ſub conditione,incompetens eſt ſi procedit, conditione non purificata, & num. 1.2.3.*
9 *Nec ante poteſt procedere ad decretum citationis.*
10 *Et ſi fuit proceſſum, actus eſt nullus.*
11 *Si proceditur non ſeruata forma data, omnia ſunt nulla.*
13 *Signatura continens, conſtito &c. habet ut prius conſtare debeat antequam procedatur.*
14 *Aſſerens ſe qualificatum, prius docere debet de qualitatibus.*
16 *Comparens pro intereſſe ſuo, non admittitur niſi prius de intereſſe doceat ſummariè.*

CONSILIVM XCI.

1 BENEFICIVM litigioſum † fit per ſolam cita-
tionem executam in curia cap.cauſam el ſecundu.
& ibi ſcribentes, de teſtib. clem.ij.vt lite penden-
te, Ro.in deciſio.cclxxix.alias in titulo, ut lite pen
dente, in nouis cum infinitis concord quæ allegari poſſent.
2 † Tamen conclusio non procedit, quando citatio emanat a iu-
dice incompetenti, ut dicit text. in dicta clementina ſecunda,a
contrario ſenſu,& ibi glo.in verſic. competenti,& poſt docto-
res antiquos,hoc ſequitur ibi Card in j.& iiij.notabili.& Imo-
3 la in ſecundo nota.& ſuper glo.prædicta col.iij. † Incompetens
autem iudex licet pluribus modis dicatur tamen in puncto di-
citur quãdo datur iuriſdictio citandi,ſub certa forma,& ea ob-
miſſa procedit citatio,ita Card.in dicta clem ij. colum.iij verſ-
ſic.iij.quæro,allegat text in clem.vnica verſic.nolumus, de foc.
comp. in caſu noſtro ita eſt vnde &c. ſignatura enim quæ con-
ſideranda eſt, vt per Imo. & alios in cap. ſuper literis. de reſcr.
per Bar.& alios.in l.præſcriptione.C. ſi cõtra ius uel utilitatem
4 publicam, & eſt regula cancellariæ In ordine.xxvj. † quæ dat
auditori formam citandi cõſtito ſibi de intereſſe. quo caſu,for
ma prædicta ſeruanda erat, & capienda informatio de intereſſe
antequàm procederetur ad actum citationis,& quia factum mi
5 nime fuit, † Iccirco citatio nulla vulg.c.cum dilecta de reſcr.
6 c.cum olim.de offi.deleg.vulg.l.diligenter.ff.man. † Ad quæ
ñam illa uerba conſtito de intereſſe faciunt conditionem,nam
ablatiui abſoluti conditionem important.l.j.l.a teſtatore.ff. de
7 condi.& demon.l.euictis.ff.de vſu. † & reſoluuntur in condi-
tionem ſi tibi conſtiterit, quæ ſimiliter conditionem importãt,
ut per Bar.& alios in d.l.j.& per Bal.in l.ſi nõ cognitio.C. ſi cõ
8 tra ius uel uti.publi.& per Lap.alleg.xvj.cum alijs cõcord. † &
cum iuriſdictio & citatio fuerit commiſſa ſub cõditione illa nõ
purificata,iudex redditus fuit incompetens.c.ab excom. de re-
ſcrip.c.j.de plus petit.l.qui hæres. in ſi.ff.de condi. & demonſt.
9 † Ad decretum igitur citationis conditione prædicta non ueri-
ficata non potuit deueniri,ut dicit tex.& glo.in c.ij. de reſcrip.
10 † & ſi fuit proceſſum,nulliter actum fuit,ut eſt tex.in c.fin. ubi
11 Abb.extra de præben. † Cum enim fuerit data forma citandi a
lege viua, ea non ſeruata citatio,& omnia inde ſecuta reddũtur
nulla text.& glo.in c.fides.x.diſtinct. & glo.in cap.j. in verſic.
donec,de re iudic.& textus ibi Innoc.& Ant.in cap. Inſinuaut.
de procuratoribus,& capi.cum dilectis de emptio.& uendi.Ad
quæ not.in clem.j.de iure patronatus,& per Ludo.Rom. con-
12 ſil.ccxxxvj. † Iudex enim datus ſub conditione non cenſetur
habere iuriſdictionem niſi prius conditio uerificatur, & ante
13 non poteſt dici iudex.d. cap. ab excommunicato. † Ad quæ
nota.per Bald.in l.ſed & ſi prætor ait.ff.de in ius vocando,& in
dicta.l.præſcriptione,& per Innocen.in d.c.ſuper literis, ubi ſi
gnatura continens conſtito &c.inducit, ꝙ antequam proceda-
14 tur ad citationem debet præcedere cauſæ cognitio.† Prout etiã
nam aſſerens ſe qualificatum prius,& ante omnia debet ſe oſtẽ
dere qualificatum illa qualitate io reſcripto,& ſignatora expreſ
ſa eſt in puncto deciſ.Rot.in tit.de reſcrip.j.& deciſ. recollecta
per Bern.de Biſg.& per Lap.alleg.lix.lxv.& lxvj.& lxxij. & per
15 Mod.in cap.licet cauſam,de proba. † Præterea io puncto, ut
per citationem beneficium dicatur litigioſum,requiritur ꝙ ci-
tatio ſit apta, & legitima nam ſicut in iudice requiritur compe-
tentia ut ſupra, eodem modo, & in citatione, ut in terminis eſt
glo.in d.clemen.ij.in uerſic. in competente,circa ſi.& iſtud ibi-
dem poſt antiq. ſequitur dom Card. in iiij. not. & magis clare
Imol.in ij.not.& col.iij. ſuper glo.in uerſic.competenti, ubi ad
hoc allegat ita in caſu noſtro nec legitima nec competẽs fuit

quia emanata contra tenorem reſcripti tempore incongruo, &
antequam conſtaret de intereſſe, ut ſupra conſequenter non in-
16 duxit vitium litigioſi. † Ad quæ omnia accedat diſpoſitio iuris
cōis, volentis aliquem comparentem pro intereſſe, nullo modo
debere admitti niſi prius de intereſſe conſtet ſaltem ſummariè,
vt vult deciſi. Rot. Ber. prima, & alia deciſi. in antiq. in ord. lv.
alias ſub tit. de iud. xj. & no. plenè per Mode. in c. ſuper his. col.
vij. de accuſ. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus quoad monaſteria ſita intra ſuam dioc. poteſt exercere iura epiſcopalia.*
2 *Dicta monaſteria non ſunt exempta à lege iuriſdictionis.*
3 *Et in monachos in illis cōmorantes epiſcopus habet iuriſdictionem.*
4 *Et poteſt epiſcopus monaſteria, & monachos viſitare.*
5 *Abbas benedictionem ſolennem populo dare non poteſt, nam epiſcopis tantum eſt conceſſum.*
6 *Ius iſtud per abbates non poteſt praeſcribi.*
7 *Abbas non poteſt uti Pontificalibus, fallit &c. nu. 8.*
8 *Priuilegium allegantí incumbit onus probandi.*
9 *Fallit niſi ſint exempti, de quo habent docere, & nu. 13.*
10 *Exemptio iſta, qualiter ſit probanda, & nu. 11.*
11 *Et qualiter ſuper ea ſint formandi articuli.*
12 *Priuilegium papæ an praeiudicet ordinarijs.*
14 *Bullæ tenor verificandus eſt.*
15 *Praeſcriptio non currit erga obedientiam, quam abbas tenetur praeſtare epiſcopo.*
16 *Praeſcriptio non currit aduerſus viſitationem.*
17 *Exemptio, ut poſſit praeſcribi, multa debent concurrere.*
18 *Et poſſeſſio debet eſſe pacifica non violenta nec clandeſtina.*
19 *Et debet eſſe cum bona fide.*
20 *Debet etiam eſſe continua non interrupta.*
21 *Interrumpitur nanque, unico actu contrario.*
22 *Debet etiam habere cauſam, ſaltem coloratam.*
23 *Non praeſcribuntur quæ priuilegio tantum ſunt conceſſibilia.*
24 *Fallit niſi eſſet praeſcriptio tanti temporis, in cuius contrarium &c.*
25 *Praeſcriptio iſta qualiter ſit probanda, & articulanda, & nu. 24.*
26 *Epiſcopus exercens iuriſdictionem ſuam non dicitur alicui inferre moleſtiam.*
27 *Pronunciandum eſt ſuper petitorio, & poſſeſſorio.*

CONSILIVM XCV.

1 STANTE informatione † facti de iure reſultat ve
ra concluſio in fauorē Reuerend. p. d. Galfredi mo
derni epiſcopi cōtra Ioan. Abbatem, conſtat enim
monaſterium prædictum eſſe ſitum. ĩ. territorium,
& dioceſim Ceſtriæ, quo caſu dictus eps in illo habet, & exerce
re pōt ex diſpoſitione iuris cōis, iura epiſcopalia de quibus in c.
2 conquerente, de offi ordi. in antiq. cum concord. † Monaſteria
enim inter dioce. ſita a lege iuriſdictionis nō ſunt exempta viij.
3 q. ij. c. hæc tamen monaſteria, & c. cognominis † & avj. q. j. c. in-
terdicimus, & melius. avj. q. vij. c. omnes baſilicæ, & in monacos
ibidem exiſtentes ipſe epiſcopus habet iuriſdictionem. c. cū de
perſona. aj. q. j. & in c. conſtitutus. & in c. cum venerabilis. de re-
ligioſis domibus, & in c. cum perſonæ verſi. licet, & verſi. fin. de
4 priuile. li. vj. † Quod monaſterium & monachos ibidem exiſten
tes, ipſe epiſcopus facultatem habet viſitandi. d. c. conquerente
5 & c. ſeq. iuxta nota. in c. j. de conſti. lib. vj. cum ſi. † Prædictus etiā
Abb. benedictionē ſolennem populo facere non pōt cum iſtud
conceſſum ſit epiſcopis & de iure cōi denegatum Abbatibus, ut
eſt tex. in c. Abbates. de priuilegijs, lib. vj. Itē dato q̄ eccleſiæ &
monaſteriū pleno iure ad Abba. ſpectet, nihilominus, benedi-
6 ctionē prędictā facere nō pōt, vt dicit ibi tex. † In tm̄, q̄ hoc ius,
7 [illegible] bere nō pōt, vt pulchrè firmat Philip. Fran. in d. c. abbates.
ij. nota. allegans rōnes & iura. † Inſuper dictus Abbas, Mitra,
[illegible] Baculo, Paſtorali, & alijs Pontificalibus, uti non pōt,
[illegible] cũ ēpo ſunt conceſſa & de iure cōi Abbatibus denegata,
Baculo, Paſtorali, eſt tex. in c. j. ad fi. de ſac. unctio. & i c.
[illegible] ēpi de conſecra. diſt. j. De annulo hr̄ in [illegible] cu. verſ. nec an
[illegible] de vita & honeſt. cleri. de Mitra eſt tex. in c. vt apoſtolicę.
priuil. lib. vj. & allegat Lap. aix. cum ſuis cōcor. † Nec obſtat
[illegible] ſi diceret q̄ prædicta dictus Abb. exercere pōt, & uti dictis inſi-
gnijs ea priuilegio ſibi conceſſo &c. vt videntur & innuere iura
prætallegata, qm̄ negatur aliquod priuilegium eſſe ſuper prædi-
ctis & cū epiſcopus in oībus habeat fundatam intentionē de iu
re vt ſupra, Abbati fundanti ſe in per priuilegio, qđ facti eſt in-
cumbit onus probandi vt no. in d. c. Abbates & d. c. apoſtolicæ,
9 & dicetur inferius. † Prædictis non habet obſtare, ſi diceretur q̄
Abbas, monaci & monaſterium ſunt exempti a iuriſdictione di
cti epiſcopi ordinarij per quam exemptionem, epiſcopus nō ha
bet ius viſitandi, nec coercendi, nec exercēdi iuriſdictionalia,
primo qm̄ de dicta exemptione modo aliquo nō apparet, & cū
exemptio ſit quid facti & epiſcopus habeat ſundatam intentio-
nem vt ſupra, dicto Abbati incumbit onus probādi exemptio-
nem prædictam ut nota. in c. contra morem. c. diſtin. & in c. cū
perſonæ de priui. lib. vj. & in c. epiſcopus. de offi. ordi. eodē lib.
10 cum ſimi. † & qualiter exemptio prædicta ſit probanda latè ha-
betur in c. ſi papa. de priui. lib. vj. & in c. j. de verbo. ſign. eod. lib.
11 † Qualiter etiam ſit articulandum in iſta materia, ponitur per
Modern. in c. nouit ille. de iudi. col. iij. & eſt deciſio. Rot. in no.
ccaxavij. & cccviij. & in antiq. cxvj. & p Belleme. deciſi. cccxij.
ponit Mil. in ver. articuli. verſ. articuli de præſcriptio. & per eun
dem in verb. præſumptio. verſi. præſcribi non poteſt exemptio,
quę requiſita pro parte dicti Abbatis minimè ꝓbata appatent,
12 unde concludit̄ ut. ſ. † Ad quod text. in c. ne aliqui. de priui. lib.
13 vj. † vbi habet̄ priuilegium papæ non extēdi ad ordinarios nec
præiudicare, prout nota. in c. cum perſonæ. de priui. eod. lib. ubi
tex. diſponit q̄ allegans exemptionem debet oſtendere priuile-
gium exemptionis ordinario ſuo, & eidem tradere præſumptū,
14 quæ cum facta minimè appareant ex aduerſo, concludit̄. † Nec
habet obſtare aſſerta bulla clementis. vj. ſub data Auinion̄. iij.
non. Ianuarij anno. iiij. tum quia nō apparet nec eius tenor nō
eſt verificatus, iuxta no. in c. cum olim, de priui. & in auct. ſi qa
in aliquo documēto. C. de eden. & in c. fi. de fid. inſtrumentorū
etiā quia dicta bulla reuocata apparet per Vrbanum. minus etiā
habet obſtare ſi dictus Abbas vult ſe tueri ex pręſumptione ſeu
15 poſſeſſione. † Primo qm̄ eſſet aduerſus obedientiam, quam ipſe
Abbas tenetur præſtare. d. epiſcopo ad not. in d. c. conquerēte.
& nullo pacto pōt præſcribere, nec præſcriptio currit. ex quo
ſemper eſt in mala fide. l. j. C. de ſer. fugi. c. fin. de reg. c. cum nō
liceat de præſcri. gl. in c. ſicut nobis, de regula. Modern. i d. c. no
uit. & per Butri. io c. peruenit. de cēſi. ultima cat. verſi. venio ad
16 tertium. † Prout ēt nā quod ipſe Abbas, ſeu monaſterium nō vi
ſitetur minimè pōt p̄ſcribi ut eſt tex. in c. cum ea officij de p̄ſcr.
& not. But. i d. c. peruenit, & Lap. alleg. xxx. col. iij. & Philip. Frāc.
17 in c. j. de præſcri. lib. vj. col. j. in fi. † Exemptio quoad alia iuriſdi-
ctionalia ut poſſit pręſcribi, multa ſunt neceſſaria & inſimul cō
currere debent. nā qui dicit ſe exemptum ex p̄ſcriptione, debet
18 eā probare, ut eſt tex. ad literā in d. c. cū perſonę, verſ. ſi aūt. † Itē
debet eſſe pręſcriptio ex poſſeſſione pacifica, & nō violenta nec
clādeſtina ut dicit tex. ad literā in d. c. cū perſonæ pro quo facit.
c. licet de priuilegijs, eodē lib. & c. cū qui. de pręb. in vj. & avj. q.
j. c. legimus nota. latè in c. veniens. de præſcript. & per Bar. in l. j.
19 §. q̄ ait. ff. vti poſſide. cum ſimil. † & talis præſcriptio ſeu poſſeſ-
ſio debet eſſe cū bona fide, q̄ probandū eſt, necnō ut dicit text.
20 in c. vigilanti, & in c. fin. de præſcriptio. cū vulgarib. † Debet ēt
eſſe continuata, & non interrupta, iuxta notata, in c. illud de pręſ
ſcriptionibus, & in regula ſine poſſeſſione de regu. iur. lib. vj. p
Alex. ꝯſ. cx. ij. vol. per Butrig. Imol. & alios i d. c. fi. de præſcript.
21 † intantum quod unico tm̄ actu ꝯrio interrūpitur, nec eſt neceſ
ſaria multiplicata interruptio ut pleniſſimè habet̄ p docto. ma
ximè Buttiga. & Modern. in c. auditis de præſcri. & talis pręſum
22 ptio † debet eſſe cum cauſa ſaltē colorata. ut dicit tex. in d. c. cū
perſonæ in d. verſi. licet, ad quę not. per Butrig. in d. c. peruenit.
23 de cenſib. col. xv. volens, † ea q̄ priuilegio tm̄ ſunt conceſſibi-
lia, ut proprie eſt in materia p̄nti, & patet p iura præallegata nō
præſcribi, niſi tanto tempore in cuius ꝯrium hominū memoria
non exiſtat, vt ēt nota. in c. j. de præſcriptio li. vj. & per Deci. ꝯſ.
cxxaiij. Cōcludentes q̄ præſcriptio q̄ ſit ꝯ ius cōe, vt eſt in caſu
noſtro debet habere titulū vel ſaltim eſſe talis debet, i cuius ꝯ-
24 rium hominū memoria non exiſtat. † Nec obſtat ſi diceretur q̄
in caſu noſtro, eſt p̄ſcriptio ſeu poſſeſſio tanti t pis in cuius ꝯriu
hominum memoria non exiſtit, quo caſu eſt valida, & ipſū Ab
batē iuuare debet, ut not. in d. c. j. de præſcrip. & in d. c. cū perſo
næ cū concord. nā tollitur obiectio & negat̄ dictū Abbatē poſ-
ſediſſe tāto t pe, quod clariſſimè oſtendit, quia teſtes per eū ꝓ-
ducti ſunt iuuenes anno. xxx. quo caſu talis p̄ſcriptio p eorū de
poſition probari non pōt difficilis. n. eſt probatio talis præſcri
ptionis,

25 ptionis,& ad eam probaodum multa ſunt neceſſaria,†& articu
li debent formiter fieri,ad no.per gl.& doct.in d.c. j. de præſeri
pt.& latè per Alexan.in conſi.la vij.iiij. uol.& per Dec. d.conſi.
caaxiiij.Quæ ea parte aduerſa minimè ſuot articulata oce pro-
bata,unde eo maxime,qoia ultra ætatem dicti teſtes ſuot fami-
liares & nuncij dicti Abbatis quorum teſtimonijs fides non eſt
26 totalis adhibeoda per iura & deciſiones uulga. † & prædicta ꝓ
ceduut ioditferenter,nam epiſcopus prædicta eaercens ooo di-
citur moleſtiam inferre & qui enim aliquid iuſtè exercet & fa-
cit ea hoc oon dicitur moleſtare aliquem,nam moleſtia intelli-
gitur de iniuſta non de iuſta ut io caſu ooſtro,& eſt gl. io c.j.a-
lias ſecuodo,de ſtatu mooachorum,& per Fely. in ca.ſuper eo,
iu fi.de off.deleg.ubi alleg.concord.& per eundem in c.quære.
lam de ſimo.col.ij.& in c.præſentia.col.ij.de proba.& in c.cau-
27 ſamqoe col.antep.io prin.de reſcrip.†Conſequeoter dicto Ab
bati imponendum eſt ſileotium oon epiſeopo eaercenti licita,
& de iure permiſſa, & cum epiſcopus oppoſuerit ſe liti tam re-
ſpectu poſſeſſorij quàm petiiorij ſuper utroque pronunciaudū
eſt,cum petitorium ſuſpenſum oon appareat iuata plenè no. in
c.paſtoralis de cauſa poſſeſsionis & proprietatis, & in c. rum di
lectus co.ti. & cum notorie conſtet de non iure ipſius Abbatis
in poſſeſſorio,audicudus ooo eſt,ut tenet Rot.iu no.concluſio.
xvj.& clx.& ccxxxv. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Regula de triennali tuens poſſeſſorem,intelligi debet de babili.*
2 *Et an locum babeat in ſpurio,& illegitimo,& nu.6.& 19.20.*
3 *Poſſeſſio facti eſt.*
4 *Spurius,& alias inbabilis poſſidere poteſt.*
5 *Regula prædicta ſolum tuetur a moleſtijs.*
6 *Ordo datur ab epiſcopo, babente poteſtatem , per literas etiam di-
miſſorias,& nu.21.*
7 *Tollerantia quos defectus tollat,& nu.22.& alijs ſeq.*
8 *Clericus an poſſit exercere artem cirurgia,& non incurrere irregu
laritatem .*
9 *Irregularitas non incurritur niſi in caſibus expreſſis in iure,& nu.
30.31.32.33.*
10 *Et in caſu dubio non eſt iudicandum pro irregularitatē.*
11 *Et quid ſi nullus perijt culpa exercentis cirurgiam.*
12 *Tale exercitium in urbe paſſim permittitur,& ſic an excuſet con-
ſuetudo,& nu.13.35.*
14 *Et ſi culpa adeſſet,illa ad mortem non fuiſſet ordinata conſequen-
ter excuſabilis.*
15 *Lita pendente non permittitur ſubrogatio,& nu.16.36.*
16 *Potentior quis iudicetur,& nu.36.*
17 *Contra factum proprium non licet uenire.*
18 *Collatio facta criminoſo,nulla eſt.*
20 *Regula de triennali,an extendaī ad caſus ſimiles exceptuatis in ea.*
22 *Tollerantia an ſuppleat defectum poteſtatis.*
23 *Vel defectus concernentes gratiam.*
24 *Vel defectus extantes contra formam mandati.*
25 *Capitulum ſede uacante, non diſpenſat ſuper defectu illegitimitatis.*
26 *Diſpenſatio obtenta ex falſa cauſa non ualet.*
27 *Gratia obreptitia non ſanatur propter ignorantiam.*
28 *Gratia non ampliatur nec ualet propter ignorantiam.*
29 *Ignorantia iuris quando tractatur de lucro,nunquam excuſat.*
32 *Ratio generalis attenditur,& non dictum ſpeciale.
In irregularitate proca litur de ſim libus ad ſimilia.*
34 *Opinio communis ſequenda eſt.*

CONSILIVM XCVI.

1 RRO Lupo adducuntur † Iſta & primo qooad be-
neficia alia impetrata ultra archidiaconatum datū
eſt de regula de triennali,& probatum de requiſi-
tis ad illā. Nec obſtat ꝙ opponaī de illegitimitate
perſonæ,& talis regula loquens de poſsidente debet intelligi de
2 habili argumeoto.l.ut gradatim.ff.de mu.& bo.†Tamen ueri-
tas eſt,illam habere locum etiam in ſpurio & illegitimo,tom ex
eo ꝙ regula tantum duos caſus excipit,& ſic in alijs quibuſcun
que exceptionibos tuetur poſſeſſorem . l.nam quod liquidæ. §.
fin.ff.de pen.lega.no.in regu.prima de regu.iur.cum concord.
3 † & quia cum poſſeſsio ſit facti iuata no.in c.cum noſtris. de cō
4 ceſ.præbeo.iu l.j.in prin &§.ſi uir.ff.de acq.poſſ.†etiam ſpurius
uel alias minus habilis poteſt poſsidere beneficium licet non ca
nonicè poſsideat, ut no.io cap.in literis.de reſtitut.ſpoliat. iun-
5 ctis his quæ in c.j.de re iud.io vj.†& hic de canonica inſtitutio-
ne non eſt quærendum cum regula ſolum tueatur a moleſtijs ut
ſemper interpetratur in Rot. & licet glo. regularū iu prine. ſui
commeoti uelit intelligere de habilibus tameo in fi. commen-
ti dicit communiter intelligi etiam in ſpurijs & inhabilibus ut
ibi per eam.Quo uero ad archidiaconatum,& etiam alia bene-
ficia licet multa objiciantur,tamen iu duobus in præſeotiarum
Inſiſtendum erit,circa clericatum,& circa irregularitatem cau-
ſatam ut prætenditur ratione cirurgię ad primum de clericato
licet fuerint multa dicta de communi reputatione illius uicarij
ſede uacaote & plores aliæ literæ dimiſſoriæ fuerint datę per eū,
6 & aliquæ in Rota canonizatę,tamen ad duo aduertendom.† In
primis ꝙ ordo etiam datus fuit impreſſus ab epiſcopo & ſic ab
habente poteſtatem , unde circa datum ordines noo deduci-
mur reputationem , & ſic ceſſant dicta Moderniorum Papien-
ſium,io l.Barbarius,in ult.col.iiij.fallen.ſed tantum circa facul
tatem daodi remiſſorias ꝙ non eſt dare ordines,& ſi in hoc,ha-
7 bet locum d.l.Barbarius,& c.ad probandum de re iudi.† ſecuo
do aduertendum ꝙ creditur probatum ꝙ lupus per epiſcopum
ordinarium fuit tolleratus ut clericus, & beneficiatus. quo caſu
ſi quis defectus eſſet ille eſt ſublatus per talem tollerantiā iuxta.
in c.Lugdunen.ubi Gemi.& Alex.ia.q.ij.& ſic prætenſus obie-
8 ctus nou clericatus eſt ſublatus. † Quo uero ad prætenſam irre-
gularitatem adhuc inſiſtitur pro parte noſtra ꝙ cum lupus fue-
rit tantum clericus primæ tonſuræ & omnia iura loquentia de
materia loquuntur de exiſtentibus in minoribus ordinibus ut
in c.ſententiam.de homicidijs cum expoſitionibus,Ioan.Andr.
&Panor.in d.c.ſententiam.in ult.col cum ex eo quod dicit tex.
9 in c.is qui de ſenten.excommuni.io vj. † ꝙ qui allegat aliquem
irregularem oportet ꝙ alleget text. expreſſum in iure alias per
ſubauditos intellectus doc.noo debet quis iudicari irregularis,
10 ut ibi per Gemi.& Philip. † tum & tertio quia ſaltim negari nō
poteſt. Quin ſit hic articulus dubius utrū lupus inciderit io ir-
regularitatem propter dictum uſum cirurgiæ merito ſuccedit
quod dicunt Hoſt. & Ion. in ca.ſignificaſti de homici.ꝙ in du-
11 bio non debet iudex iudicare.†Accedit ad prędicta ꝙ cum nul
lus eius culpa perierit, immo creditur probatum ɜrium ut lu-
pum non lædat remorſus conſcientiæ,& ſic clericus in minori-
bus ut dixi non debet cenſeri Irregularis per tex.in ca. ad aures
de æta.& quali.iunctis his quæ notantur. p Fely.ſoluendo cōtra
rium de.c.tua.de homi.ubi ad longum io d.ca. tua adiungendo
etiam ſolutionem illam ꝙ hic exercuit in urbe Roma.ubi paſ-
12 ſim permittitur,ut ibi per eam. † Ad quod ultimum confirman
dum creditur de nouo probatum ꝙ communis conſuetudo , &
obſeruantia io urbe eſt, ꝙ clerici paſsim exerceant artem cirur
gię,ſicut periti in ea abſque eo ꝙ moleſtentur per aliquem,quę
conſuetudo & obſeruantia,ultra dicta per Fely.ibi ſaltim excu-
ſat ab incurſu pœnę & irregularitatis,pro quo no.in c.cum ue-
nerabilis per gl.ſecundam de conſuetudine,& ꝙ Pe. de Ancha.
13 in conſi.eclaiij.†Iure ſcript.&c.& Moder.Papienſes, multa ad
propoſitum accumulant in l.de quibus in ij.col.ff.de legi.& re-
14 pe.in c.fi.de conſuetudine.†Nec omitto ꝙ talis prætenſa irre-
gularitas ſi eſſet , certè eſſet ſine culpa ſaltim ordinata ad mor-
tem,qoo caſu noo uidetur reddi incapax ad obtineodum bene
ficia per ea qoæ nota.Fely.in c.in noſtra in xxxvij.correlario,in
fi.de reſcrip.conſequen.non habet præiudicare ultimo , eſt ad-
15 uerteodum,†ꝙ probatum creditur aduerſarium longe poten-
tiorem lupo in ſubrogatione facta lite peodente narrauit aduer
ſarius ſe noo eſſe potentiorem & ſic gratia aduerſarij nulla pro-
pter falſam expreſsiooem alterantem ueroſimilem mētem prin
cipis.c.ſuper literis,& c.poſtul.de reſcrip.& licet an quis ſit cen
16 ſendus poteotior poſſet dubitari,†tameo quando lite penden-
te fit ceſsio ex quo illa propter litis pendentiā præſumitur frau
dulenter fieri minor potentia requiritur in ceſsionario quàm a-
lias requireretur ut probatur io c. ij. de alienatione iudicij mu-
tandi cauſa facta,ubi docto.maximè collecta.uolens ꝙ ſi laicus
cedet in clericum uon cenſeatur propterea ceſsiſſe in potentio-
rem , tamen ſecus eſt ſi id fiat lite pendente , ut ibi per eum de-
mum cum & cedens fuerit familiaris reuerendiſsimi Cardina-
lis ſanctæ Crucis etiam aduerſarij noo eſt dubium poteotiorē
eſſe cum eius minas poſſet ueroſimiliter timere ut per doctores
17 in d.ca. ij. Quare ceſsio fraudulenta.†Nec puto omittendum ꝙ
lupus habet archidiacouatum ex ceſsione aduerſarij in recom-
penſam ceſsionis iuris litis & cauſæ factæ per eum de theſaura-
ria

ria quæ eſt ualoris octingentorum ducatorum:unde quantum
deceat præcipuè clericis contra factum proprium uenire iudi-
18 candum relinquitur. † Contra autem lupum deducuntur iſta &
primo, quantum ad alia beneficia ultra archidiaconatum eidem
non opitulatur regula de triennali ex quo ipſe lupus erat noto-
riè criminoſus, & talis qui non poterat tergiuerſatione celari, &
exiſtens in tali crimine obtinuit dicta beneficia uirtute manda
ti de prouidendo, quo caſu talis collatio fuit & eſt de iure nul-
la. ita Calde. in conſi. xx. in ti. de præb. & Moder. in c. ex parte de
reſcrip. col. iiij. uerſi. limita etiam omnia, cum ſimi. & ſic exclu-
19 ditur regula de triennali. † Præterea dicta regula non procedit
in patiente defectum inhabilitatis perſonæ per ea quæ not. in l.
j. C. de ſac. ſan. eccle. & in l. j. §. nunciatio. ff. de no. ope. nun. Nec
obſtat quod in dicta regula excipiuntur duo caſus & ſic in reliquis
remanet firma. l. nam quod liquidæ. §. ſi. ff. de pecu. lega. cum cõ
20 cor. † Nam etiam extenditur ad caſus nõ exceptuatos ſimiles ta
men & in quibus uiget eadem ratio, ut eſt caſus noſter in quo ui
get maior nedum ſimilis. ſ. inhabilitas perſone, ut uult glo. in l.
j. C. de condi. indebi. & latè per Alex. conſi. cxxj. In cauſa Straza
rollum col. iij. in princ. iiij. uolu. & in ſimili per doc. in authẽ. ex
cauſa. C. de libe. præte. & in auth. quas actiones. C. de ſac. ſan. ec-
cle. ad illud in quo dicitur quod communis reputatio illius uicarij
ſede uacante, & communis tollerantia debet iuuare dictum lu-
pum quoad clericatum & quo ad diſpenſationem illegitimita-
tis, & iſta potuerunt inducere ueroſimilem ignorantiam quæ ha
bet excuſare a ſurreptione diſpenſationis apoſtolicæ quæ fuit ſi
ne præiudicio tertij &c. & ipſi tanquam poſſeſſori debet dari ab
21 ſolutio &c. Reſpondetur nam licet epiſcopus qui dedit ordines
non pateretur inhabilitatem quia epiſcopus erat, tamen quia
lupus erat alterius iuriſdictionis ordinatio talis quoad executio
22 nem non ualet. c. j. & c. eos de tempo. ordin. lib. vj. † & tolerã
tia dicti uicarij ſede uacante ac communis reputatio non iuuat
ipſum lupum, quia quoad dictum uicarium erat defectus in po
teſtate, ut uolunt doc. in l. Barbarius. & in c. cũ dilecta, & in c. ſu-
23 ſcitatus de reſcrip. † & erat defectus circa concernentia gratiã,
24 ut in d. c. cum dilecta. † Item defectus contra formam mandati,
25 ut uult Bal. in d. l. Barbarius. col. vj. cum ſi. † Præterea negari nõ
poteſt capitulum ſede uacante non poſſe ſuper defectu illegiti-
mitatis diſpenſare talis diſpenſatio non ẽ debita, ſed omnino vo
luntaria, ut tenet Fely. in c. cum olim in viij. q. de maio. & obed.
& Ioan. And. in cap. j. de filijs preſbyterorum in ſexto, & maxi-
me in caſu noſtro, ubi capitulum expreſſe uoluit quod Petrus Gon
26 diſalui non poſſit diſpenſare. † Nec diſpenſatio obtenta per lu-
pum ualet per alias allegata, & maxime quia facta apparet ex fal
ſa cauſa narrata dum dicit ſuper defectu natalium fuiſſe cũ eo di
ſpenſatum per ordinarium, & quod rite fuit inſignitus clericali ca-
ractere quod fuit, & eſt falſum, & ſic diſpenſatio nulla per not.
in c. j. per Fel. in iiij. fal. & in ca. quę in eccleſiarum colu. viij. de
27 conſti. † Quibus non obſt. ueroſimilis allegata ignorantia nam
tollitur, ex notat. in c. gratia de reſcript. lib. vj. & ca. conſtitutus,
& c. ſuper literis, eod. ti. in antiquis ubi concluditur gratiam ob
reptitiam per ignorantiam obtẽtam non iuuare quando ius re-
28 ſiſtit illi, ut eſt in caſu noſtro reſpectu illegitimitatis. † Prout tol
litur ex no. per Gemi. & Philip. in d. c. gratia uolentes non indu-
29 cere diſpenſatiõem nec gratiam ampliare. † Ad quod nam igno
rantia iuris, ut in caſu noſtro nunquam excuſat dato quod ſit proba
bilis cum tractetur de lucro. toto tit. ff. & C. de iur. & fac. igno.
30 per Modernio. in cap. per tuas, & c. quoniam de ſimi. † Quan-
tum ad caput cirurgiæ alias fuit dictum quod lupus illam exercen-
do incurrit irregularitatem. non obſtat quòd ad hoc ut quis
incurrat irregularitatem debet eſſe caſus expreſſus in iure. ca. is
qui de ſenten. excommuni. lib. vj. Modernio. Senen. in c. ad au-
31 dientiam de homic. in iij. q. princip. &c. ¶ † Nam reſpondetur
caſum noſtrum, dici expreſſum in iure nam nedum illud dicitur
expreſſum quod uerbis exprimitur, ſed illud quod uenit ex mẽ
te, & ſenſu. l. uerbum ex ſententia. ff. de uerb. ſignific. & eſt text.
32 in l. non dubium in princ. C. de legibus. † & licet textus ponat
dictum ſpeciale tamen ſi ratio eſt generalis ratio prędomina-
tur, & omne illud quod uenit ex ratione dicitur expreſſe ueni-
re ut per Bar. in l. regula. §. ſi quis. ff. de iur. & facti igno. & Ale-
xan. in dicto conſi. cxxj. ualentem ad id quod applicatur lex ue-
nire ex mente. l. & ratione eius, & non extenſiue ad quod faciũt
no per Modernio. in cap. tranſlato, colum. ſecunda, & iij. de con
ſtitut. & quod in l. non poſſunt. ff. de legibus. & Alex. conſil. xl-
viij. uolumin. ſecundo uolens illud dici expreſſum quod fuiſſet
33 conceſſum, ſi diſponens fuiſſet interrogatus, & in d. ca. ſenten-
tiam ponuntur infiniti caſus irregularitatis de quibus non eſt
text. expreſſe ſed in illis proceditur de ſimilibus ad ſimilia uel
ex identitate rationis &c. ut eſt in caſu noſtro &c. & facit tex. in
c. tua nos, de homicid. ponens caſum expreſſum, & ratio ibi poſi
ta militat in quolibet clerico ſeculari, ut uult ibi Alb. & com-
muniter doc. & Abbas in ca. ſententiam, ne clerici uel monaci.
cum ſi. quæ communis opinio in iudicando ſemper eſt tenenda
& ſequenda ut no. in c. j. de conſtitut. & per Alexan. conſi. vij. &
34 conſil. xliij. uolu. iiij. ¶ † Quibus non obſtant dum dicitur du-
35 bium eſſe an inciderit in irregularitatem. † Quoniam articu-
lus eſt clariſſimus ut ſupra. Ad illud de culpa aliàs fuit reſpon-
ſum, & etiam ad illud de conſuetudine allegata, & ad doctrinam
Felyni in ca. in noſtra de reſcript. in xxxvij. correlatio in fine a-
36 lias fuit etiam reſponſum. ¶ † Ad ultimum quod dicitur de poten-
tiore Reueren. quod dominus theſaurarius non ſit potentior ut de
clarant doctores in capitul. ij. de alienatione iudicij mutandi
cauſa facta, & in l. j. ne liceat potentior, nec ceſſio facta domi-
no theſaurario habet ei nocere per nota. in dicto cap. ij.

Pariſius Ro.

SVMMARIVM.

1 *Electio facta ſine uolente abbatis cuius uoluntas ex priuilegio ſeu conſuetudine requirebatur non eſt nulla, dummodo non requireba tur pro forma.*
2 *Si abbas qui debet conſentire eſt puer, eius conſenſus non requiritur, & nu. 5. 12. & 26.*
3 *Et eo tempore, quo requiritur uoluntas, debet eſſe abbas, & nu. 5.*
4 *Reſignans retinens unum, alijs uidetur renunciare.*
5 *Intereſſentes debent eſſe profeſſi.*
6 *Qui debebat interuenire, ſi non adfuit, tamen nunquam contradixit non propterea uitiat electionem.*
7 *Impetratio habens clauſulam, ſi non fuerit alteri ius quæſitum ruit propter electionem prius factam, & nu. 15.*
8 *Et quid ſi electio illa ueniret reuocanda.*
9 *Ius alterius pendens, impedit impetrationem, donec annulletur, & nume. 10.*
11 *Intereſſentia abbatis in electione, quando requiratur pro forma, & nume. 12.*
13 *Non adimplentur i æquipollenti, ea quæ pro forma requiruntur, & nume. 14.*
16 *Probare debet quis ea quæ ſunt fundamenta ſuæ intentionis.*
17 *Inſtrumentum ut probet, concludere debet.*
18 *Inſtrumentum & conſuetudo, nõ extenduntur ad illa quæ in eis nõ continentur.*
19 *Electio facta per inſpirationem non requirit alias ſolennitates.*
20 *Electio abbatum ordinis Ciſtercienſis facta concorditer non indiget confirmatione.*
21 *Præſentia abbatis in electione, quando requiratur pro forma & quã non, & ſi requiritur, quem actum facere debet.*
22 *Vocatio illius qui debet interuenire. eſt de iuſtitia.*
23 *Solennitas leuis omiſſa, non uitiat.*
24 *Quando res bene geritur actus ualet etiam omiſſa ſolennitate.*
25 *Formæ defectus non ſemper uitiat.*
26 *Abbas minor propter defectum ætatis, non eſt uocandus licet alias deberet uocari.*
27 *Electio quæ debet fieri de conſilio, nulla eſt facta illo uocato tamen non expectato.*
28 *Et conſilium nedum eſt petendum, uerum expectandum.*
29 *Et an alias poſſit agi de contemptu, & quando.*
30 *Conſuetudo in iſtis obſeruanda. ſi de ea conſtat.*
31 *De electione irrita, mentio non eſt facienda.*

CONSILIVM XCVII.

SATIS ex informatione facti apparet non conſta
re legitime de intereſſentia Abbatis. N. ut cũ eius
uolũtate eligatur Abbas de Caſangue nec de qua
ſi poſſeſſione conſiderabili uerum præſuppoſito quod
electio debuiſſet fieri cum eius uoluntate quæ ceſſauit, dico ta-
1 men quod prouiſio apoſtolica aduerſarij non ſubintrat. † Primo
quia cum non reperiatur datum pro forma quod illius uoluntas re
quiratur licet alias ex conſuetudine uel priuilegio requireretur
electio non eſt nulla, ſed bene poſſet annullari illo proſequente
contemptum. c. quod ſicut. §. j. de electio. & nota. Card. Zabar. in c.
cum

cum in ueteri maximè in undecima opinione, ita intelligendo
illum text. ꝙ ibi propter formam datam a Papa non tenet ele-
ctio ubi alias ſi nó eſſet forma teneret mero iure, ut d.c.ꝙ ſicut
cum autem hic prætenſus Abbas. N. nunquam proſecutus eſt
contemptum ſuum & alias electio fuit mero iure ualida meri-
to ſemper remanſit bona cum aliud peccatum in tali electione
non deiut.d.c.quod ſicut.cum no. in d.c.cum in ueteri. Prout
2 talis electio ſemper fuit ualida.†Nã cum dictus Abbas reſigna-
uerit & monaſterium fuerit commendatum uni puero, certe ſi
conſideramus perſonam pueri illius conſenſus & uoluntas non
debet requiri tãquam minus capa.c.ex eodem, de electio. in vj.
3 facit quod not.in clem.ne hi qui de ætat.& qualita.†ſi attendi-
mus perſonam reſignantis minimè, quia ipſe non eſt Abbas ut
prætenſum priuilegium clementis requirit uoluntat.patris Ab
batis requiritur ergo ꝙ tempore quo eius uoluntas ſit caquiren
da fuerit Abbas argu.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.titu
lum autem Abbatis reſignando a ſe abdicauit,& licet retinue-
rit adminiſtrationem in ſpiritualibus &temporalibus dicti mo
naſterij non tamen retinuit denominationem & intereſſentiam
cum in dicta electione non ueniat niſi ratione tituli Abbatialis
quia dicit ꝙ interſit pater Abbas non ratione nudæ adminiſtra
4 tionis, alioquin ſequeretur, † ꝙ ſi monaſterium daretur alicui
clerico ſeculari in commendam ex quo conſueuit hodie incom
mendam dari adminiſtratio tã in temporalibus quàm in ſpiri-
tualibus ut eſt tritum & notum, ꝙ eius intereſſentia cum uolũ-
tate deberet interuenire, quod eſſet abſurdum quia in ſimilib.
oportet intereſſentes debere eſſe profeſſos.d.c.ea eodem,& un.
in c.indemnitatibus,eodem tit.lib.vj.unde i propoſito cum iſte
non remanſerit Abbas non debuit requiri eius intereſſentia ſeu
5 uoluntas†cum ſub qualitate patris Abbatis requiratur,unde ea
deficiente deficit diſpoſitio,faciunt no.in c.j.de homic. libr.vj.
6 †Præterea ex quo nunquam talis prætenſus Abbas licet quate-
nus opus eſſet requiſitus fuerit,nunquam tamẽ compatuit. nec
contradixit,tenuit talis ergo electio prout no.Card.in d.c.cum
in ueteri.in xiij.q.& faciunt no.in d. c. ꝙ ſicut.ſtante itaque ua
7 liditate electionis.†Impetratio aduerſarij propter clauſulam, ſi
non fuerit alteri ius quæſitum &c. non tenet iuxta deciſionem
Rot.uulga.licet de more.xvj.de præbend.in no.cum concord.
8 †Quod etiam procedit ſit talis electio uenerit reuocanda. Nam
licet Cardi.Zabar.conſi.mihi.acij.dicat de electione ualida ſed
irritanda non debet fieri mentio,tamen uerior opinio eſt in cõ-
trarium, quia antequam irritatur non uacat & in impetratione
ſeu noua prouiſione datur,ut de uacanti,igitur nulla quia bene
9 ficium non liberum.ca.j.de conceſſ.præben. † Præterea tale ius
pendulum non poteſt negari,quin impediat donec annulletur
per tex.& ibi not.in c.ſi tibi abſenti.de præbend.in vj.Præterea
hoc tenet Calde.in conſi.xiiij.In titulo de reſcript.Fely.in c. ex
tenore, de reſcript.in §.j.in uerſi.limita ſecundo &c. licet etiam
10 ibi referat.†Cardinalis tamen non uidetur ſe firmare contrario
& Fely. dicit tenore cum Calde. & ſupra dictę rationes uigent
pro opinione Calde.quarum concludendum eſt impetrationẽ
aduerſarij fore nullam,& electionem ualidam, ad quod maxi-
me habẽt inclinare.P.V.R.cum noſter ſit monachus, & electus
11 unanimiter a monachis,aduerſarius ſit commendatarius. † Et
ulterius aduertatur ad unum.Quia aut bulla,præſuppoſito,ſine
præiudicio,quod faceret fidem inducit formam aut non. ſi non
tunc intereſſentia patris Abbatis, non ꝓ forma electio non eſ-
ſet nulla mero iure prout Card.in c.cum in ueteri in ſeptima o-
12 pinione.de electio.cum alias allegat.†Aut inducit formam, &
tunc,ex quo pro forma,etiam requireretur conſilium,& uolun-
tas patris Abbatis, & hic nullus eſt pater Abbas, igitur non eſt
& cuius uoluntas non eſſet requirenda non commendatarius
quia puer.c.ex eo,de elect. in vj. non cedens quia non reſerua-
13 uit ſibi denominationem nec pater dici poteſt Abbas † & licet
reſeruauerit adminiſtrationem in temporalibus & ſpiritualib.
&c.iuxta.ca.is cui.de electio.in vj. Tamen cum in his quæ pro
forma requiruntur non ſufficiat adimpleri per æquipollens. Bal.
in l.j.de liber.& poſthu.& plene Moder.multa cumulantes in c.
14 dilecta,de reſcrip.merito non ſufficit talis adminiſtratio,†& c.
is cui,loquitur in adminiſtratore dato eccleſiæ uacanti,hic autẽ
erat plena,unde talis reſeruatio tantum concernit monaſteriũ,
non autem ea quæ per patrem Abbatem in alio monaſterio de-
bent fieri,cum ipſe non ſit pater Abbas,& ſic omnino eſt dicẽ
15 dum electionem aut ualidam aut impeditiuam†commendæ ad
uerſarij in qua non fit mentio de tali electione.iuxta conſilium
Calde.xiiij. an impetratio, de reſcriptis cum allega. per Mo-
der.in c.ex tenore.eodem tit. Præterea electio canonicæ & con-
corditer facta per omnes monachos monaſterij Caſſaginę in ꝑ
ſonam fratris Ioannis de Franchia.non redditur nulla, nec irri-
ta ex capite, quia in ea non fuit uocatus & expectatus Abbas
monaſterij ſancti Sulpitij,nec fuit habitum eius conſilium, &
16 uoluntas. † Tum quia non apparet ꝙ monaſterium Caſaginæ
exiuerit de domo monaſterij ſancti Sulpitij, nam tunc erat uo-
candus Abbas ut dictat quarta charitatis,& priuilegium clem.
& iſtud erat probãdum per aduerſarium cum ſit eius fundamẽ
tum,uulga.l.actore, cum ſi.& pro nobis uigeat præſumptio iu-
ris cum in dubio præſumatur liberum non ſubditum nec ſer-
uum. Nec inſtrumenta ex aduerſo præſentata hoc probant, nã
primum & antiquum,non apparet recognitum ergo nec inſtru
mentum ultimi ſtatus aliquid dicit ꝙ monaſterium Caſaginę
exiuerit de domo ſancti Sulpitij, item dictum inſtrumentum
non concludit ea eo quia Abbas ſancti Sulpitij eſt qui loquitur
& monachi nihil dicunt item per illud non probatur ꝙ mona-
17 chi uocauerint eum, ſed tantum in eo dicitur ꝙ ipſe iuit & fa-
cit commiſſatium quem non apparet in electione illa dediſſe
uocem nec aliquid feciſſe nomine Abbatis ſancti Sulpitij,ex quĩ
bus inſtrumentum non reddit probationem aliquam conclu-
dentem,& ſic non conſiderandum.c.in præſentia de probatio.
18 l.neque natales.C.eodem,cum ſimi.†Pront dictum inſtrumen
tum non poteſt extendi ad alia in eo non contenta,& cum in eo
non dicatur ꝙ fuit uocatus,nec ꝙ interfuit,nec ꝙ uocem dede
rit,nec ꝙ eius conſilium & conſenſus fuerit ſecutus concluditur
ꝙ ſtrictè debet intelligi,cum in materia electionis tantum cen
ſeatur præſcriptum quantum poſſeſſum,ut pulchre dicit Abb.
per illum tex.& alij in cap.cumana de electio.in vj.notab.& in
qua materia non fiat extenſio de actu ad actum, ut alias plenè
19 conſului.†Propterea facta apparet electio concorditer &ab om
nibus monachis nullo penitus diſcrepante.& ſic per quaſi inſpi
rationem,quo caſu non requiritur aliqua ſolennitas nec forma
alias de iure requiſita,ſed ualet indiſtinctè cum ſit magis priui-
legiata alijs.Ita tex.& ibi omnes ſcribentes.in ca. quia propter.
uerſi.niſi,de electio.& cum non aſtringatur alicui formæ indi-
ſtinctè eſt confirmanda & tenenda,& iſto caſu præſentia & con
ſilium nihil operaſſet,unde cum habeamus effectum non curan
20 dum de modo iuribus uulgarib.& c.dilecta de reſcr.†Ad quod
priuilegium clementis uolentis in electione Abbatum Ciſter-
cien.ut in noſtra,ſi apparet electionem concorditer factam nõ
indigere confirmatione aliqua,ſed haberi pro confirmata ab ip
21 ſo pontifice.†Propterea Abbas caſu quo debuiſſet interuenire
non habebat dare uocem nec conſilium,ac conſenſum,ſed tan-
tum, & ſolum exhibere præſentiam ſui, ut dictat priuilegium
clementis,infertur ea hoc ꝙ ſua præſentia non requirebatur ꝓ
forma,& ideo ſi non fuit uocatus,& fuit electio facta non red-
ditur nulla ipſo iure ſed annullanda,ut fuit alias dictum quo ca
ſu non ſubintrat prouiſio Papæ, cum in ea non fuerit mentio
habita &c.pro quibus Rot.in no.concluſio.xxxvij.& not.in ca.
bonæ, el ſecundo de electio.quia contemptus non reddit nul-
22 lam.†Ad quæ doctrina Abb.in c.eccleſia ueſtra.colu.ij de ele-
ctio.circa medium uolentis,ꝙ uocetur ille qui debet interueni
re eſt de iuſtitia tantum, non de forma ſubſtantiali.ergo om-
miſſum non uitiat,ut ipſe ibidem tenet per ca. quod ſicut.codẽ
23 tit.†& etiam quia dicta intereſſentia nuda, erat de ſolennitate
legis.unde ipſius omiſſio non habet uitiare ut concludunt Mo-
der.in c.ex parte.col.ij.in princ.de conſtitu.& c.cum dilecta de
reſcript.col.viij.Alex.conſi.xc.in iiij.uol.& in ij. uolum. cxliij.
24 conſi.†& quando res bene geritur actus ualet omiſſa ſolennita
25 te in c.cauſam.col.pe.de iudic.Fely.†Defectus formæ non ſem
per uitiat in ca.cum ſuper de off.delega.& ex iſtis facillimè tol-
26 luntur quæ poſſunt in oppoſitum adduci. † Præterea monaſte-
rium ſancti Sulpitij habebat tunc temporis & habet commen-
datarium & minorem decem annis, qui uocandus non erat ex
defectu ætatis ut fuit dictum,item quia incapax,& inhabilis ad
quæ doctrina Bar.in l.j.§.ſi plures.col.vj.de exercito.uer.& per
hæc,& per Moder.in c.ea parte.de conſtit.col.iij.uerſ.iij.limita.
27 † Ad quæ no.in c.eam te.col.xiiij.de reſcrip.& primo ſi adduce
retur tex.uulg.in c.cum ueteri.de electio.ubi electio quæ de-
buit fieri de conſilio,nulla fuit illo etiam petito, & non expe-
ctato,prout etiam per illum tex.Ioan.And.Ant.de But. Abb.&
alij ibi & in l.j.§.ſin autem plures.ff.de exercito.per Bar.in l.Ti
tium & mæuium.ff.de adminiſt.tu.prout etiam Bal.in l.j.in pe.
char.

chsr.C.qui admitti.& in capl. ij. de feudo ſine culpa non amitten.& quæ glo.in clemen.ſæpe , in uerſi.ſequutum.de uerbo.ſignif.& Ang.in uulg.§.iuſſum,cum alijs quæ adducuntur in quo
28 nihil penitus eſt contradiction. † & ꝙ in caſu noſtro in præſtatione ſubijcitur , ultra conſilium quod debet etiam eſſe uoluntas ſuit adiectum , ut idem conſilium non ſolum ſit petendum, ſed etiam ſequendum de quo alias dubitatur in d. c. cum in ueteri,& in l.j.§.ſinautem plures,per Bar.præallega. Nam conſiderata facti contingentia, & ueritate de qua ſupra iſta ceſſant.
29 ¶ † Item circa contemptum ad dictum.c.quod ſicut dici ex aduerſo poſſet,eos terminos eſſe omnino diuerſos ex quo contemptus de quo in d.ca.quod ſicut cauſatur eo ꝙ quis alias uocandus,non ſuerit uocatus,dato ꝙ alias non fuerit illius uotum ſeu conſilium ſequendum , prout ibi præciſè dicitur , quod tamen non eſt in caſu noſtro in quo conſtat conſilium fuiſſe petẽdum & habenda uoluntas,ad quod no.in autb.offeratur,& in l.ſciendum cum ſimilibus.Iunctis quæ in ca. cum expediat. cum concordan. Nam in facto totum oppoſitum eſt, ut fuit dictum.
30 ¶ † Nec obſtat ſi diratur ita in pluribus præceden.electionibus ſeruatum,ad quod uulg.c.cum dilectis.& l.de quibus cum ſimilibus,iunctis quæ in ca.querelam,& in c.cum olim. Nã prorſus
31 iſtud infiriatur. ¶ † Ad quod etiam in contrarium dici poſſet, eſto ꝙ potuerit argui propterea contemptus,tamen ea q. o poterat etiam eiuſmodi electio irritari non eſſet impedienda prouiſio poſtea facta etiam nulla de ea electione irrita facta mẽtione,dum tamen non fuerit alias de Abbate canonicè prouiſum prout Card.in conſi.xcij.in vij.col.dum allegat no.in c.ea te nore,de reſcr.ubi etiam Mod.dum examinant uulgatam regulam non præſtat,& quod in c.cum noſtris.per Abb.poſt gl. in uerſi. non uacaret,de conceſſ.præben.nam ſuperius plenè fuit reſponſum. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Contractus conductionis,& locationis a iure approbatur.*
2 *Monaci poſſunt locare prædia monaſterij alijs,& nu. 1.*
3 *Et fieri poteſt per adminiſtratores ad modicum tamen tempus. & num. 4. 10.*
5 *Modicum tempus infra decennium intelligitur.*
6 *Ad longum uero tempus fieri non poteſt.*
7 *Et ſi eſt ſolita res ad modicum tempus locari,ceſſant extrauag.*
8 *Idem ſi eſt ſolita locari ad longum tempus.*
9 *Conſuetudo alterans formam iuris ĩ alienationibus rerum eccleſiæ, ualida eſt.*
10 *Locatio ad modicum tempus non dicitur alienatio.*
11 *Non licet monaſterio,& monacis recedere a locatione.*
12 *Et pacta in tali contractu appoſita ad unguem ſunt ſeruanda.*
13 *Et ſi ea non ſeruant tenentur conductori bonæfidei.*
14 *Etiam ad totale & integrum intereſſe.*
15 *Ex quo reijcitur facto locatoris.*
16 *Et quia non poteſt uti re conducta facto illius.*
17 *Tenetur etiam ad ſumptus & expenſas factas in re conducta.*
18 *Etiam ſi expenſæ eſſent utiles.*

CONSILIVM XCVIII.

PRAESVPPONENDVM eſt quod Reuerẽdus pater dominus Baſſianus abbas ſancti Pauli, necnon religioſi dom Bernardus Prior,& frater Benedictus decanus & cellerarius præfati monaſterij ſindici & procuratores eiuſdem habebant poteſtatem & facultatem locandi & arendandi tenutas , & caſalia, ac poſſeſsiones dicti monaſterij.Hoc ſtante cum præfati Abbas , Prior , Decanus,& Cellerarius ad quinquennium locauerint Dominico de maximis,totum caſale uulgariter nuncupatum Longezza ſuis finibus limitatum cum omnibus pertinentijs ſuis ad fruendum, fructus & redditus percipiendum ex eo &c.Pro annua penſione ſeu mercede duratorum ſeptingentorum octuaginta de carlenis,& alias ut plenius in contractu inde celebrato,q a ſerie ſa
1 cti uera reſultat iuris diſpoſitio.† Quod dictus contractus conductionis & locationis fuit ualidus & firmus a iure approba ua
2 toto titu.loca.ff.C.& inſtitu.ac extra. † Nam eccleſia & monaci prouentus & fructus poſſeſsionum ſuarum omnibus & quibuſcunque perſonis poſſunt locare non obſtante ſtatuto contra io
3 ut eſt tex.in c.ueſtra.& ibi doct.extra de loca.† Et ꝙ poſſeſsiones monaſteriorum poſsint ad modicum tempus locari eſt tex. in clem.j.in fi.ubi glo.& doc.uolentes iſto caſu locationem poſſe fieri a ſolo priore & adminiſtratore,& taliter facta ualet & te
4 net,† pro quibus textus a contrario ſenſu in c.ad audiẽtiam . de rebus eccleſi.non alienan. taliter ꝙ prælati ad modicum tempus poſsunt bona immobilia eccleſiæ ſubmittere.c.ij.ubi gl. de reb.eccleſ.non alien.& plenè per Alex.conſi.xvj.uolu.iiij. Viſo inſtrumento locationis , concludens locationem ad modicum
5 tempus de rebus eccleſiæ factam ualere , & tenere.† Modicum autem tempus infra decennium eſt ita glo. in uerbo non modicum.in d.c.ij.& gl.in uerbo modicum. quæ in puncto loquitur in dicta clem.j.& per Lapum allegatio.lxxx.Quæris an locatio. & per Belleme.concluſio.decalviij.& pleniſsimè per Alex.in d.
6 conſi.xvj.& per eundem conſi.clxxv.uolu. ij.† Cum igitur locatio prædicta facta ſit ad modicum tempus concluditur fuiſſe ualidam & efficacem,quibus non obſt.c.j.de reſtit.in integr. quia tex.ille intelligitur de locatione ad longum tempus & nõ modicum,ut tenet ibi gl.& doc.ubi.ſ.Inſuper ex dicta locatione nõ apparet dictum monaſteriũ fuiſſe læſum ut diſponit dictum . d. c.primum,& quando apparuiſſet læſio,quod negatur,tamen debuit peti reſtitutio in integrum quæ in caſu noſtro petita non
7 fuit,unde in aliquo obſtare non habet.† Minus etiam obſtat extrauagans.Pauli,ex quo ex uerbis dictæ extrauag.tollitur cũ dicta tenuta fuerit,& ſit ſolita locari ad quinquennium,& ideo obſtare non habet ex uerbis in ea poſitis ibi,de rebus & bonis ab antiquo concedi ſolitis,ſed ſic eſt ꝙ dictum caſale & ante dictam extrauag.& poſt fuit & eſt ſolitum concedi ad quinquennalem
8 locationem ergo extra caſum.† Præterea quando res eccleſiæ eſt ſolita locari,& in perpetuum locari poteſt,etiam ſine licentia ſuperioris.no.in c.ij.de ſeu.& per doc.in c.de ſup.de reb.eccl.non alie. per Alex.in d.conſi.clxxv.Inſpecto diligenter proceſſu,cũ
9 alijs concordan.† Conſuetudo enim circa alienationes rerum eccleſiarum alterans formam iuris ualida eſt.Ita Rot.in antiq. cõcluſione.cxxxv. Nota ꝙ ibi,ſub rubrica de conſue.& de reb. eccle.non alie.de quo pleniſsime per Franc.Cur.in trac.de ſeu.in
10 ij.par.prin.in iij.& iiij.q.† Tollitur etiã ſi dicatur ꝙ dicta locatio tendit in alienationem , & conſequenter prohibita toto ti. de reb.eccleſi.non alie.Nam cum facta ſit ad modicum tempus conſequenter in caſu a iure permiſſo non dicitur alienatio, nec
11 eſt ex tali obiectu inualidanda iuri.præalleg.† Stantibus prædictis dicto monaſterio,& monachis non fuit licitum recedere a dicto contractu in damnum ipſius Dominici uulgata.l.ſicut,de
12 ac.& obl.C.† Et cum ſit ꝯtractus bonæfidei,pacta in ipſo appoſita quæ leges appellantur ad unguem ſeruanda ſunt.l.ſi merces.
13 §.conductor.ff.loca.inſtituta eod.ti.§.conductor, † & eccleſia non ſeruans locationem,tenetur conductori exiſtenti in bona
14 fide,gl.in c.ad audientiam,de reb.eccle.nõ alie. † Et cum prædicti monachi non obſtante aliqua neceſsitate,nec caſu ſed uoluntarie receſſerunt a.d. ꝯtractu,& in perpetuam emptionem dictũ caſale conceſſerint alteri tenentur de iure dicto Dominico conductori ad omne intereſſe cum nouus emphyteota non patiatur ipſum frui dicta re locata,ita tex.in terminis ind.l.ſi merces. §.qui fundum,& tex.in l.qui fundum,& in l.ſeq.ſi fundus , & in
15 l.& hæc.ff.loca.† & ideo quando non finito tempore locationis conductor reijcitur facto locatoris ſibi competit actio cõtra ipſum locatorem ad omne intereſſe, ita textus a contrario ſenſu
16 in l.dominus horreorum.§.fi.ff.loca. ¶ † Si enim conductor nõ poteſt uti re conducta facto domini locantis tenetur locans ad omne intereſſe per textum in l.ſi uno.§.ubicunque.in fin. & eſt melior tex.in l.ſi in lege. §.colonus.ff.loca.Cum igitur facto dictorum monachorum locantium ipſe Dominicus cõductor uti non potuerit,nec poſsit dicta re locata,& conducta ſibi contra dictos locatores , & monaſterium ad omne intereſſe competit
17 actio.† Et nedum intereſſe omne eidem reſtituendum eſt,quin immo actionem habet contra dictum monaſteriũ ad ſumptus & expenſas per ipſum conductorem factas in dicto caſali , per quas caſale prædictum melius factum eſt per tex. in cap. j. in fi.
18 & ibi gl.& docto.extra de reſtitutione in integrum. ¶ † Et expẽſæ factæ per conductorem nedum neceſſariæ,ſed utiles tñ repeti poſſunt,ut eſt tex.in l.præallegata.dominus horreorum. §. in conducto etiam ſi nihil inter partes de hoc eſſet conuentum pro quibus etiam eſt text.in l.pen.in princ eod.tit.cum ſi.

PARISIVS ROMAE.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Agens remedio recuperandæ probare habet duo extrema.*
2 *Poſſeſſio an probetur propter demolitionem ædificij, & quando, & num.3.*
4 *Poſſeſſio an probetur per actum geſtum a procuratore.*
5 *Et quid ſi eſt factus, iure familiaritatis.*
6 *Poſſeſſio an probetur ex proiectu ſordium, ſeu prohibitione ne proijciatur.*
7 *Ad agendam poteſt alicui ſtatui terminus, ut eo elapſo excludatur.*
8 *An ſit neceſſaria geminata requiſitio, uel una ſufficiat.*
9 *Proclama ſi non habet inſertum tenorem commiſſionis, an & quando ualeat.*
10 *Et quid ſi ſit in urbe, ubi adeſt papa.*
11 *Reſtitutio an ſit concedenda abſenti uoluntariè.*
12 *Abſentia non iuſta non excuſat.*
13 *Et quod in dubio non præſumitur.*
14 *Et quando abſens dimiſit aliquem, ceſſat reſtitutio ex illo capite.*
15 *Idem ſi non dimiſit, uerum potuit dimittere.*
16 *Cardinalis illuſtris eſt, & perſonaliter in iudicio non debet comparere.*
17 *Poſſeſſio tradita nomine Pontificis, poſſidens eo nomine dicitur poſſidere.*
18 *Expulſus a poſſeſſione auctoritate papæ, non poteſt agere recuperandæ, & nu.19.*
19 *Et cui id committitur, hoc poteſt exequi poſſeſſore aliter nō citato. Tantam poteſtatem habet cui committitur, quantam committens.*
20 *Idem ſi per bullam imponitur ſilentium ſuper poſſeſſorio.*

CONSILIVM XCIX.

1 ADRIANO agenti† poſſeſſorio recuperandæ cō-
tra capellam iuliam apertiſsime obſtat extremum
neceſſarium in interdicto prædic. ab eodem mini-
me probatum ſcilicet eundem aream & metam de
qua agitur minime poſſediſſe iuxta not. in c. conſultationibus,
2 de officio delega. cum concordan. ¶ † Nec eidem patrocinatur al
legatus actus poſſeſsionis ſcilicet demoliri feciſſe dictam metā
& cæmenta cæpiſſe, nam ex parte capellæ probatur & etiam per
teſtem inductum pro parte aduerſa ipſum Adrianum prædicta
feciſſe fieri tanquam clericum cameræ apoſtolicæ & theſaura-
rium papæ, ac nomine dictæ cameræ & ordinationis pontificis,
quo caſu cū alieno nomine ꝓdicta feciſſet ipſe poſſeſſor dici nō
poterat, ſed is cuius nomine prædicta fieri faciebat uulga. l. ge-
3 neraliter. & l. quod meo. ff. de acquiren. poſſeſſ. ¶ † Ad quæ uer-
ba bullæ in quibus Iulius ſecundus expreſſe aſſerit demolitio-
nem prædictam fuiſſe factam ordinatione Alexandri ſexti & cę
menta & materiam illius ex uoluntate dicti pontificis fuiſſe di
ſtributa, quæ uerba ſatis clara cum ſint aſſertiua, & ſupra illis pa
pa ſe fundet bene probāt iuxta no. in c. ſi papa. de priuileg. li. vj.
& in clementina literis. de probatio. & per Lapum allega. vij. po
4 tiſsimè cum ex aduerſo in contrarium nihil adducatur. ¶ † Mi-
nus eidem Cardinali opitulatur aſſertus actus poſſeſsionis ge-
ſtus per Eneam eius negotiorum geſtorem, tum quia de procu
ratorio ipſius Eneæ & mandato ad acquirendum poſſeſsionem
minimè apparet conſequenter nec quæri, nec continuari potuit
uulg. l. j. §. per procuratorem. ff. de acquiren. poſſeſsio. cum ſimi.
5 ¶ † Præterea actus geſti ab Enea non denotant poſſ. acquiſitio
nem & continuationem cum a quocunque uicino fieri potuiſ-
ſent, ut in ſimilibus experientia docet, ad quæ not. in l. qui iure
familiaritatis. ff. de acquiren. poſſeſsio. ad quæ etiam nota. in l.
ſecunda. per glo. & alios. C. de ſerui. & aq. & per Modern. in tra
6 cta. de ſeruitu. ¶ † Circa primas quæſtiones, cum ſimilibus, &
quia unicuique licet in loco ſibi uicino proijcientes ſtercora &
fecem prohibere ex quo actu prohibenti minime quęritur poſ-
ſeſsio nec continuatur, ſed eidem tantum competit ius prohi-
bendi ad euitandum fœtorem uel malum aſpectum, ut dicit tex.
in l. ſecunda. §. ſi quis cloacam. & §. idem ait ſi odore. ubi Bart.
ff. ne quid in lo. publi. per eundem Bar. in l. quanquam. ff. de clo
7 ac. ¶ † A prędicto interdicto recuperandæ etiam excluditur uir
tute dictæ bullæ & proclamatis inde emanati per commiſſa-
rium, poteſt enim nedum per papam ſed & per iudicem ſtatui
terminus ad agendum intra quem ſi non agitur excluditur ad-
uerſarius. l. ſi accuſaturus. ff. de adulter. l. mancipiorum. de opti.
8 lega. uulg. l. diffamari. cum ſi. † Et ſufficit una requiſitio ut con-
tra Ang. firmat Ludo. & Moder. in l. quandiu. la tertia. ff. de ac-
qui. hære. & Modernio. in l. fi. ff. de feri. per Canoni. in c. ex lite-
9 ris. de conſti. ¶ † Quod proclama ualidum fuit, licet cum inſer
to tenore bullæ nō emanauerit ex quo præfato commiſſario cre
dendum fuit, cui ſatis erat poſtmodum requiſitus dare copiam
bullæ, ut tenent Modernio. in cap. cum in iureperitus. col. ij. de
10 offic. delega. & in c. quod ſuper his. de fide inſtrumen. ¶ † Præ-
terea ex quo commiſſarius procedebat in urbe, ubi papa præ-
ſens erat ad quem de facili poterat haberi recurſus præfato cō-
miſſario credendum fuit, licet in proclamate tenor bullæ inſer-
tus non fuiſſet, ita Mod. in d. c. quod ſuper his. col. v. de fid. inſtr.
11 ubi allegantes deciſiones dicūt de ſtilo curię ita ſeruari. ¶ † Ad
uerſus prædicta non poteſt Adrianus ſe adiuuare ex capite ab-
ſentiæ, nec ex eo concedenda eſt reſtitutio, cum abſentia uolun
taria fuerit iuxta no. per Bar. in l. fi. ff. de in inte. reſtit. & per Bal.
in l. ab eo. C. quomodo & quando iud. & per Canoniſtas in c.
quoniam. §. porro. ut lite non conteſta. ad quæ no. in §. item tria
onera. inſtit. de excuſa. tuto. & in c. irrefragabili. de offic. deleg.
12 † Abſentia nanque non iuſta nec prodeſt, nec excuſat. c. conſul
13 tationibus. de off. deleg. ¶ † Et in dubio non iuſta præſumitur
conſequenter inexcuſabilis, quando abſens tenebatur reſidere,
ut latè per Mode. in d. c. conſultationibus. ita & ipſe Adrianus
14 reſidere tenebatur iuribus uulgaribus, unde &c. ¶ † Pręterea ut
ipſe aſſerit dimiſit Eneam qui adhuc uiuit, ea quo capite reſtitu
tio denegatur, ut per Bar. in d. l. fi. & in l. ſi qua. §. j. ex quib. cau.
15 maio. ¶ † Prout ſi non dimiſiſſet dictum Eneam potuit dimitte-
re quia cauſa erat talis in qua poterat iuxta not. in c. quærelam.
de procurato. & in l. quæſitum. ff. de re iud. cum ergo non dimi
ſerit cum potuerit, denegatur reſtitutio uulg. l. Papinianus exu
16 lj. ubi Bar. ff. de mino. & per Bal. in d. l. ab eo. ¶ † Et quia Adria-
nus ipſe illuſtris eſt, ut late per Mod. in trac. de præſtan. Cardin.
conſequenter ſi uoluiſſet perſonaliter comparere non poterat
ſed cogebatur procuratorem conſtituere. l. fi. de iniur. l. quoties
de digni. lib. xij. & in auth. ut ab illuſt. & qui ſuper eas perſonas.
col. v. præſentia ergo & abſentia ſua in caſu nihil operatur, & ſic
17 non conſideranda iuri. uulg. † Ad quod nam Iulius ex certa ſciē
tia, motu proprio ac de plenitudine poteſtatis dictam metam
& aream applicauit dictæ capellæ, ulterius mandando commiſ-
ſario quod poſſeſsionem ipſius pro dicta capella caperet nomine
pontificis ac illam deponeret imponēdo perpetuum ſilentium
omnibus alijs &c. ut eſt uidere ex uerbis bullæ, quo caſu, poſſeſ
ſio metæ captæ per commiſſarium capta cenſetur auctoritate
pontificis, & cum fuerit tradita capellæ ipſa poſſidere dicitur
auctore pontifice, & ſic iuſtè uulg. l. iuſtè poſſidet. de acq. poſſ.
18 † Vnde expulſi a prædicta poſſeſsione etiam per uiolentiam di-
cta auctoritate non poſſunt agere poſſeſſorio recuperandæ con
currentibus in caſu noſtro quæ concurrunt ut firmat Bal. in cō-
ſi. cccxcv. in iij. uol. ad euidentiam. ad quæ no. per Albe. in l. ſi de
vi. in ult. col. ff. de iudic. & per doct. in c. de cau. de re iudic. & di
ctus commiſſarius poſt prædictam etiam non citato Adriano ca
19 pere potuit, cum tantam poteſtatem habeat is cui princeps cō
mittit ſicut ipſe princeps, ut per Ang. in l. fin. C. de impube. ad quæ
etiam no. in l. quidam conſulebat. ff. de re iudi. & in l. princeps.
ff. de leg. in c. ij. de pact. & per gl. & Bal. in l. j. C. ſi aduer. ſolutio.
20 ¶ † Et minimè audiri debet in poſſeſſorio uirtute dictæ bullæ
imponentis perpetuum ſilentium omnibus etiam ſuper poſſeſ-
ſorio, ac ordinantis omnibus iudicibus, quos contingeret de
pręſenti cauſa cognoſcere, ita eos debere iudicare, ac etiam ex-
preſſe uolentis, quòd omnibus prętendentibus habere intereſ-
ſe, uel ius ſuper dicta meta ſolueretur precium & cęt. & hoc ex
cauſis iuſtis in dicta bulla contentis, quę omnia a papa potuiſſe
fieri dubitandum non eſt iuxta plenißimè not. per cano. in ca.
quę in eccleſiarum. extra de conſtitu. cum concordan.

Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Prima prohibitio de non alienando facta per pactum, ſeu contractū non impedit dominij tranſlationem, uerum alienans tenetur ad intereſſe.*
2 *Fallit quando non contrafacienti fuiſſet reſeruatum ius in re ipſa.*
3 *Quod ius reſeruatum dicitur, quando adiecta fuit hypoteca & obligatio bonorum.*
4 *Fallit etiam quando paciſcentes conſiderarunt ſolam alienatio-*

nis attentationem.
5 *Et quid ſi non alienauit, ſed mandauit alienare, & nu. 6.*
7 *Et conſequenter ſuſſicere uidetur ſolus conatus etiam effectu non ſequuto.*
8 *Hæres tenetur ſeruare facta per defunctum.*
9 *Niſi adeat hæreditatem illius cum beneficio legis & inuentarij.*
10 *Inuentarium etiam pœnam reſeruat.*
11 *Et quid ſi mandauit alienare poſt mortem paciſcentis, & ſic ad tempus habile.*
12 *Qui per alium facit, ipſe facere uidetur.*
13 *Mandans tenetur perinde ac ſi ipſe feciſſet.*
14 *Mandans alienare, per actum ultimæ uoluntatis, habetur pro uero alienante.*
Mandans an teneatur, non ſequuto effectu.
15 *Et quid ſi eſt peruentum ad actum intrinſecum.*
16 *Et quid ſi lex punit conatum ſolum, & attentationem.*
17 *Prohibitio iſta non excludit hæredem ab inteſtato, & nu. 20.*
18 *Prohibitus alienare capit omne tempus.*
Diſpoſitio an poſſit conferri ad tempus habile.
19 *Iure communi habet quis partem in quolibet ceſpite.*
20 *Non alienanti, accreſcit portio alienantis.*
21 *Alienatio uoluntaria, & neceſſaria quæ ſint.*
22 *Per iſtud pactum acquiritur fortius ius, quàm ſi alienatio prohiberetur per fideicommiſſum.*
23 *Vt alienans incidat in pœnam an & quando ſequi debeat traditio.*
24 *Ita prohibitus non poteſt hæredem inſtituere, nec legare ſeu fideicōmiſſarium facere, & nu. 25.*
26 *Et quia non reuocauit ſuam ultimam uoluntatem, ideo quæritur alteri.*
27 *Punitur iſto caſu conatus ut ſupra.*
28 *Ad actum alienationis perueniſſe dicitur, qui prohibitus alienare, illam alteri legauit, et cum dicta uoluntate mortuus eſt.*
29 *Satis intereſt ultimi ex paciſcentibus, habere libere rem prohibitā alienari, & nu. 30. 31.*
31 *Intereſt etiam & hæredis ipſius eam libere conſequi.*
32 *Veniens uirtute pacti grauari non poteſt, nec ab inteſtato, nec ex teſtamento.*
33 *Nec etiam in extimatione poterit grauari.*
34 *Prohibitus perpetuo alienare, intelligitur durante eius uita, uel ne. & nu. 37. 38. & 39.*
35 *Parta fieri tempore habili, uel conferri ad tempus habile, qualiter & quando procedat, & nu. 36. 37.*
36 *Dictio, perpetuò, quod tempus, & cuius uitam comprehendat, & nu. 34. & 39.*
40 *Requiri debet alter paciſcens ſi uult emere ante alienationem.*
41 *Conductor tenetur ſoluere mercedem pro toto tempore quo poſſedit & tenuit rem conductam.*
42 *Et quid ſi fuit impeditus uti. & nu. 43. 44. & alijs.*
44 *Impedimentum notificandum eſt locatori.*
45 *Minæ ſolæ non praſtant iuſtum impedimentum. & nu. 46.*
46 *Nec uerbis & aſſertioni minantis, eſt credendum, & ſtandum.*

CONSILIVM C.

1 REGVLA iuris eſt quod † prohibitio de non alie-
nando facta per pactum ſiue contractum non im-
pedit dominij translationem in alium, ſed contra-
ueniens tenetur ad intereſſe. l. ea lege. C. de condi-
tio. ob cau. & l. ſi ita quis. §. ea lege. ff. de uerb. oblig. l. filius. §. di-
2 ui. ff. de lega. j. cum ſimil. † Tamen dicta regula non procedit qñ
ultra contractum, & pactum de non alienando fuit alteri paci-
ſcentium reſeruatum ius in re prohibita alienari, tunc enim ex
quo res ipſa eſt affecta prohibetur dominij translatio alienatio
ne facta per prohibitum, doctrina eſt Bartoli in l. ſi creditor. §.
fi. ff. de diſtractio. pignorum. & eiuſdem Bar. in d. §. diui col. iij.
circa fi. & ibi omnes ſcribentes ſequuntur & faciunt no. per eun
dem Bar. & ſcribentes in l. prima. §. quod autem. ff. de ſuperfici.
cum alijs concordantijs. in caſu iſto, & Caſale & domus ſunt ꝓ
hibita alienari per ipſos pacilccutes, conſequenter res ipſæ ſunt
affectæ & prohibitæ alienari re quæ ipſis paciſcentibus eſt re-
3 ſeruatum ius in dictis rebus ¶ † Quod etiam oſtenditur per o-
bligationem & hypotecam omnium bonorum adiectam inter
ipſos fratres diuidentes in caſu contrauentionis, & in fine dicti
inſtrumenti diuiſionis per quam hypothecam eſt reſeruatum
ius in re. ut plenè per repetentes in d. § diui cha. viij. col. ij. ue. ſi.
ſeptimo & ultimo, & per Phili. Dec. conſi. cccxxj. in quarto. uol.
4 ¶ † Præterea in caſu noſtro per dictum pactum, impeditur tranſ
latio dominij, ex quo contrahentes, nedum ſimpliciter appoſue
runt pactum de non alienando, ſed ultc;ius progreſſi ſunt, uolē
tes quod ſi aliquis ipſorum tentaret alienare, quod talis alienans
ipſo iure cadat a portione ſua, & dicta portio accreſcat alteri nō
alienanti, quæ uerba expreſſa impediunt translationem, & ita li
mitatur diſpoſitio dictæ. l. ea lege. cum alijs ſimilibus. ut expreſ-
ſe tenet Bar. in d. §. ea lege. & ibi ſcribentes, & in l. ſi quis abſen-
ti. §. eodem. ff. de acq. poſſ. & in d. §. diui. col. fi. quem omnes ſcri
bentes ſequuntur maxime repetentes ibi char. viij. & Corne. in
5 præalleg. conſi. cccxxj. ¶ † Nec prædictis habet obſtare ſi dica-
tur in caſu noſtro Stephanum non alienaſſe, ſed mandaſſe alie-
nari conſequenter aliud eſt alienare, aliud mandatum de alie-
nando, & ſic prohibitus in primo non cenſetur prohibitus in ſe
cundo per ea quæ nota. in l. inuitum. per gl. C. de contrahen. em
ptio. cum ſimilib. Nam obiectio nihil facit, quia tex. & glo. in l.
inuitum præallegata. nihil dicunt, & quia pari. ſunt quod quis
alienet per ſe, ſeu alienet per alium. §. omnia noſtra facimus. in-
6 ſtitu. in procemio cum uulga. ¶ † Præterea ſi contrahentes uo-
lentes dictas res non alienari poſſent per alterum, cui manda-
rent alienare certè inaniter contraxiſſent & conueniſſent, & ta-
le pactum fuiſſet appoſitum uerbis, & inaniter ac nulliter, quod
non dicendum argum. l. non ſolum. ff. de actio. & oblig. cum cō
7 cordantijs. ¶ † Et quoniam contrahentes uoluerunt, quod etiā
tentans alienare incurreret pœnam, & conſequenter quod ſo-
lus conatus abſque effectu ſufficeret, ſed nulli dubium quod mā
dans alienare, dicitur tentare alienationē, ex quo mandatarius
non poteſt alienare niſi mandato mandantis, ergo mandans
principaliter conſiderandus, toto titu. ff. & inſtitu. mandanti.
8 ¶ † Nec obſtat ſi diceretur quod dictus Gabriel fuit hæres Ste-
phani, & conſequenter debet ſeruare diſpoſitum a Stephano, &
non contrauenire cum ſit hæres alienantis uulgata. l. ſi a patre.
9 C. de rei uend. ¶ † Nam ſi bene conſideretur Gabriel non ſim-
pliciter adiuit hæreditatem Stephani quo caſu poſſet procede-
re obiectio. Sed dictam hæreditatem adiuit cum beneficio le-
gis & inuentarij, quo ſit, ut omnia iura cōpetentia dicto Gabrie
li, ſuper bonis Stephani fuerunt, & ſunt ſibi reſeruata, & non
ſunt confuſa. ut probatur in l. fi. C. de iure delibe. ¶ Sed dictum
ius circa Caſale & domum competebat Gabrieli uirtute contra
ctus diuiſionis, conſequenter fuit & eſt ſibi reſeruatum, licet fue
rit & ſit hæres Stephani, ex quo adiuit cum beneficio legis
10 & inuentarij. ¶ † Nec obſtat ſi dicatur ꝙ inuentarium non
reſeruat pœnam, nam aduertendum ꝙ pœna quæſita erat Ga-
brieli antequam adiret ergo reſeruatur, ut dicit Iaſ. in d. l. fi. §. in
11 computatione. col. iij. ne ſi. breuiter intelligitur. † Nec prædictis
habet obſtare ſi diceretur, ꝙ Stephanus mandauit dictum Ca-
ſale alienari poſt mortem. d Gabrielis, & ſic ad tempus habile
& ita & diſpoſitum debet eſſe ualidum arg. l. ſi in tempus. ff. de
12 hæredibus inſtit. cum ſimi. † Nam inferius reſpondebitur maxi
mè quia in ciuilibus qui per alium facit ipſe facere uidetur. l. ita
autem. §. geſſiſſe. ff. de adminiſtr. tut. l. iij. §. fi. ff. de neg. geſt. & in
13 delictis qui mandat tenetur perinde ac ſi feciſſet, quando con-
ſtitutio ſonat in rem ut per Bar. in l. j. §. deieciſſe. ff. de ui & ui ar
ma. & per Ang. in l. non ſolum. §. ſi mandato meo. & l. ſed ſi u-
nus. §. ſeruus meus. ff. de iniur. & pleniſſime in l. ſi id quod. §. fi.
ff. de iuriſdi. omn. iud. & in c. mulieres. de ſent. excom. cum con-
cor. In caſu iſto Stephanus nedū mandauit alienari quinimmo
alienauit, nam in ultima uolūtate non reuocata, ſed morte illius
confirmata alienauit ſeu alienari tentauit Caſale, quo caſu uirtu
14 te pactorum peruenit ad Gabrielem ſuperuiuentem. ¶ † Nec
obſtat quod no. in l. item apud Labeonem. §. ſi curauerit. ff. de in
iur. ubi ſi ex mandato non fuit ſequutus effectus, non tenetur
quoniam dictus Stephanus nedum mandauit ſed perfecit & a-
lienauit in ultima uoluntate non reuocata, & talis caſus aliena
tionis comprehenſus eſt in pacto diuiſionis, conſequenter per
ultimam uoluntatem alienaſſe dicitur, quo ad ſui intentionem
quæ alienatio reſcinditur uirtute pacti, & ſic reſpectu Stepha-
ni nedum fuit mandatum alienandi, ſed perfecta alienatio.
15 ¶ † Præterea qñ quis tentat aliquid facere, & deuenit ad actum
intrinſecum, licet non ſit ſequutus effectus, tamen ille conatus
punitur & cōſideratur ad effectum de quo quæritur. ut no. Bar.
in d. §. ſi curauerit. & melius in d. l. non ſolum. §. ſi mandato
meo. ff. de iniur. & habetur in l. ſi quis non dicam rapere. C. de
epiſc.

epiſ.& cler.& per Fely.in tract.quando punitur conatus.In ca-
ſu iſto Stephanus peruenit ad actum intrinſecum & perfectum
alienationis,ut ſupra diſponendo & moriendo cum dicta diſpo
16 ſitione igitur &c.¶ †Prout etiam,nam quando lex expreſſe pu-
nit conatum & attentationem non eſt amplius quęrẽdum, an
ſequutus fuerit effectus,quia dictus conatus, & attentatio puni
tur etiam effectu non ſequuto,ut notatur in locis ſupra allega-
tis.& eſt textus in c.j.de homic.lib.vj.& Bar. in d.§.ſi mandato
meo,in ultimis uerbis,ſed hic ita eſt,quoniam pacto diuiſionis
expreſſe cautum eſt,quòd ſi quis tentaret caderet a iure ſuo &c.
17 ¶ †Nec obſtat ꝙ in dicto caſali Stephanus poterat habere hęre
dem ab inteſtato & Gabriel poterat grauari ad dandum æſti-
mationem,ut in d.§.diui.& in l.qui Romæ.§.cohæredes. de uer
bo.oblig.tollitur namque obiectio,ex quo in dictis bonis, nec
Stephanus habet hæredem ab inteſtato,nec reliquit æſtimatio
18 nem caſalis & domorum Igitur &c.¶ †Minus obſtat ſi dicere-
tur ꝙ Stephanus uoluit alienare in tempus habile &c. per l. in
tempus. ff. de hæredibus inſtituen.quia conſideratis uerbis pa-
ctorum diuiſionis,nullo tempore potuit alienare nec conſidera
to ĩnitio nec medio,nec fine,partes enim uoluerunt ꝙ nulla par
tium poſſet aliquo tempore in perpetuam tentare alienare,quo
caſu comprehenditur omne tempus ut not. in clemen.ſecunda
de reſcriptis & in l.j.ff.pro ſoc.& in c.ſi.de reſcript.lib. vj. & per
Mod.in c.Dei.de ſimo.Et etiam tollitur obiectio ex no.per Mo
19 der.in c.cum dilecti.de accuſat.¶ † Nec obſtat ſi diceretur di-
ctum caſale ſeu domum non fuiſſe quæſitum Gabrieli in uita
nec poſt mortem,nam conſideratis uerbis pactorum diuiſionis
ex quibus patet ꝙ caſale & domus manſerunt in communi con
ſequenter in qualibet minima parte Gabriel habet dominium
& portionem,ut plene notatur in l.ſi duo.ff.de acquir.hæredit.
& ſemper ipſe poſſedit & uiuente Stephano & poſt mortẽ,& illi
eo quod Stephanus tentauit alienare ut fecit uirtute dictorum
pactorum,cecidit ipſo iure a portione ſua, quæ peruenit & ac-
creuit Gabrieli ſuperuiuenti & poſt mortem Stephani conti-
20 nuanti poſſeſsionem ſuam.¶ †Nec dicatur per dictum pactum
non fuiſſe inductum fideicommiſſum,& Stephanus poterat ha
bere hæredes ab inteſtato,ut notatur in d.§.diui.cum concord.
Tollitur enim obiectio uirtute pacti appoſiti inter ipſos fratres
quod fuit ſimplex,& purum de non alienando, & appoſitum in
fauorem non alienantis,caſu quo tentaret alienare, & alienan-
do ceciderunt a iure ſuo,& portio ipſorum ſimpliciter, & abſq;
aliquo onere peruenit ad non alienantem ad quem res prohibi-
ta alienari debuit peruenire pure ſimpliciter,& abſque onere,ut
notatur per Bar. in d.§.diui. ubi repetentes, char.xij.colu.ij.&
iij.uerſi.ſecundo no.&licet Stephanus potuiſſet habere hæredes
ab inteſtato,tamen iſtud non eſt in caſu præſenti conſiderabile
21 quia nullum habuit,† & non entis nullæ ſunt qualitates . l.ciua
qui.ff.ſi cer. pet.& non ſumus in alienatione uoluntaria, conſe-
quenter prohibita,contraria uero procedunt in alienatione ne-
ceſſaria,ut no.Bar.in d.§.ea lege.& in §.diui.ubi etiã pleniſsimè
repetentes char.vj.& ex diuerſis non bene infertur uulg.l.Papi
22 nianus exuli.¶ †Et per tale pactum de non alienando corrobo
ratum, celebratum ut ſupra fuit inductum fortius ius quàm ſi
eſſet fideicommiſſum,ut pleniſsime habetur in d.§. diui. & om
ni caſu alienatio uoluntaria eſt prohibita uirtute dicti pacti.
23 ¶ †Quibus iudicio meo non habent obſtare ea quæ nouiter ex
aduerſo dicuntur ꝙ dictus Stephanus non alienauit, nam licet
mandauerit alienari caſale, non tamen incidit in pœnam, cum
caſale non fuerit alienatum nec fuerit ſequuta aliqua traditio,
quæ requiruntur ad dictum effectum,ut uidentur no.doct.in l.
ij.C.de iure emphy.& in l.ſi ita quis.§.ea lege.ff.de uerb. & in l.
24 qui Romæ.§.cohæredes.ff. eode. & in uulgato.§.diui.¶ † Nam
aduertendũ eſt ꝙ fratres paciſcentes in diuiſione,expreſſe uolue
runt dictum caſale non poſſe alienari, uerbo alienationis large
ſumpto,quo caſu omnis alienatio uidetur eſſe prohibita,& in-
ter uiuos,& cauſa mortis,& in quacunque ultima uoluntate, ut
eſt communis concluſio iuribus,& locis ſupra allegatis ſequitur
ex hoc ꝙ Stephanus in ultima uoluntate non potuit diſponere,
& diſponendo uti diſpoſuit incidit in pœnam pacti,nam uigore
ipſius in caſali non poterat inſtituere hæredem,nec illud legare
nec fidei committere,nec mandare alienari, ut ex pretio ipſius
ſatisfieret ſuis legatarijs,omnino enim iſta,& unumquodque ip
ſorum denotant alienationem reſpectu ultimæ uoluntatis, ut
plene habetur in d.§.diui.& no.per Bart.in l. peto.§.fratre.ff.de
leg.ij.quæ prohibita erant Stephano uirtute pacti, & ita prohi-
bitus alienare in ultima uoluntate diſponendo uno de modis ſu
prædictis,& moriendo cum dicta diſpoſitione alienare dicitur,
ex quo perfecit quicquid potuit,& in ultima uoluntate non po
25 teſt aliter uerificari alienatio,ut in dictis iuribus. ¶ † Et patet
ad ſenſum ea ratione uius, & contra procedunt in alienatione
quæ conſideratur inter uiuos, ſecus in illa quæ conſideratur in
ultima uoluntate,ut eſt præſens,& licet hoc ſufficeret,tamen ne
gari non poteſt ꝙ dictus Stephanus reſpectu ultimæ uolunta-
tis non tentauerit alienare mandando uti mandauit,& legando
caſale uendi,& ex precio eius ſatisfieri legatarijs, quo caſu caſa-
le legatum uidetur,cum ſubrogatum ſapiat naturam principa-
lis,& legatum pecuniarum factum taxatiue,ut debeatur ex pre-
tio caſalis uendendi caſale ipſum legatum eſt, quo conſiderato
Stephanus nedum tentauit uerum alienauit,& uirtute pacti unũ
26 ipſorum ſufficit uulg.§.affinitatis,inſtit.de nuptijs.¶ †Non ob
ſtat ꝙ ipſe Stephanus non tentauit,ex quo poterat reuocare ac-
ceptationem ſuam quę erat ambulatoria uſque ad mortem &c.
uulg.l.iiij.ff.de addimen.leg.& c.morte. de celebratione miſſa-
rum.nam Stephanus non reuocauit,ſed mortuus fuit cum dicta
uoluntate,& perfecit omnia,quod potuit cum mortuo teſtato-
re,teſtamentum ſummat robur, & exequendum ſit non per ip-
ſum,ſed per alios deputatos ab eo, cum executores omne quod
faciunt auctoritate eis conceſſa a teſtatore faciunt. c.religioſus,
de teſta.lib.vj.& eius diſpoſitio pro lege habetur.§.diſponat. in
27 auth.de nup. ¶ † Nec obſtat ꝙ conatus Stephani non debet pu
niri ex quo pœna imponitur ipſo iure. Nã aduertendum in hac
ſpecie, nedum puniri alienationem ſequuto effectu, ſed etiam
ſolam attentationem,& conatum uirtute pacti,quod dedit legẽ
l.j.§.conuenit.ff.depoſi.Solus itaque conatus attentandus,& pu
niendus ut partes uoluerunt ad quod tex.in c.j.de homic.li.vj.
& no.per Bar.in l.non ſolum.§.ſi mandato,in ultimis uerbis. ff.
de iniur.& in proprijs terminis eſt deciſio Bar.in d.§.diui.colu.
iij.in fin.& iiij.in princ.ubi dicit ſufficere ſi fuit inceptus actus
28 alienationis,licet nõ fuerit perfectus &c.¶ †Nec obſtat ſi dica
tur ꝙ Stephanus non attentauit,ſed ſtetit in puris terminis co-
gitationis,& non proceſsit ad aliquem actum extrinſecum, ut
notatur in l.ſi quis non dicam rapere.C.de epiſco.& cler.& per
Bal.in l.iij.C.de ſeru.fugi. Nam aduertendum prædicta proce-
dere poſſe in actu qui fieret inter uiuos,ſed in actu qui celebra-
tur in ultima uoluntate,ut eſt præſens non militarent ex quo in
ultima uoluntate quis diſponendo,& cum.d.diſpõne moriendo
nedum dicitur ſtare in ſimplici cogitatione, quinimmo dicitur
perfeciſſe actum ex quo fecit omne quod faciendum erat toto
titu.de teſtamẽ. de lega.& in tota materia ultimarum volunta-
29 tum,†& ſi diceretur quod pactum iſtud de non alienando fuit
factum fauore fratrum maxime ultimi morientis, iſte finis iam
ceſſat mortuo Gabriele cuius poſtmodum nihil intereſt,& cum
Stephanus mandauit alienari poſt mortem Gabrielis, uidetur i-
gitur diſpoſitio bona. Nam aduertendum eſt quod dictum pa-
ctum de non alienando,bene fuit factum in fauorem Gabrielis
ultimi morientis,qui fauor erat, quod ad ipſum caſale deberet
peruenire,unde ſi non peruenit ceſſat fauor ſuus, & commodũ
quod non dicendum, quia contra textum in l.quod fauore. C.
de legibus,deberet enim peruenire liberum,quia fratres in diui
ſione uoluerunt caſale non poſſe diuidi,nec poſſe alienari,& qđ
legitima, & trebellianica, ac debita eſſent ſalua ſuper alijs eo-
rum bonis, & quod ſi quis tentaret alienare, portio illius illico
deueniret ad alium ſuperuiuentem, ex quibus colligitur quod
30 in caſu attentationis ad ſuperuiuentem libere deueniret.¶ †Et
ualde intereſt Gabrielis hoc fieri ex quo ſi libere ad ipſum per-
uenit diſpoſitio ſua facta ſuper caſali erit ualida ſi autem non
peruenit libere erit totum contrarium,intereſt namque teſtato-
ris eius diſpoſitionem ſeruari.§.& plus.inſtitu. de action. l.quia
31 poterat.ff.ad Treb.¶ †Intereſt etiam hæredis Gabrielis qui e-
ius repreſentat perſonam.ut in auth.defun.ſeu funer. & faciunt
no.in l.Gallus.§.quid ſi is.ubi glo.& doct.ff.de libe. & poſthu.
32 ¶ †Nec obſtat ſi diceretur quod Gabriel potuit grauari in di-
cto caſali per Stephanum,nam aut uenit ab inteſtato,aut ex te-
ſtamento,& utroque caſu grauari poteſt.l.de eo.C.de fideicom
miſ.cum no.in l.j.ff.de lega.j.& concordan. nam aduertendum
quod Gabriel nec ex teſtamento,nec ab inteſtato uenit ad ca-
ſale,ſed tantum uirtute pacti diuiſionis cui pacto fuit factus lo-
cus,ut patet ex inſtrumento inuentarij, & diuiſionis hæredita-
tis,& ex iudicio diſcuſsionis factæ, & ſic non conſideratur ca-
ſus qui non eſt, & quia uenit uirtute pacti grauari non potuit.
¶ †Et

33 ¶ † Et ſi diceretur quod potuit grauari in æſtimatione, & in di-
cto Caſali Stephanus poterat habere alium hæredem ab inteſta
to &c. ¶ Reſpondetur quod dictæ conſiderationes in facto no-
ſtro non concurrũt, nam nullus alius hæres eſt ab inteſtato, nec
Gabriel fuit grauatus in æſtimatione, & ideo non conſideran-
dum, cum non entis nullæ ſint qualitates. c. ad diſſoluendum. de
34 deſpon. impub. & l. eius qui. ff. ſi cert. pet. ¶ † Non obſtat ſæpius
dictum quod Stephanus contulit alienationem in tempus per-
miſſum, ſcilicet, poſt mortem Gabrielis, ergo potuit hoc facere,
ut notatur in l. in tempus. ff. de hæred. inſtit. Et illa dictio, perpe
tuo, poſita in pacto debet reſtringi ad tempus uitę Gabrielis, vt
35 in ſimil per glo. in l. j. ff. pro ſoc. ¶ † Nam aduertendum eſt ob-
iectionem ſublatam alias fuiſſe per ea quæ no. in c. cum dilecti.
de accuſ. tamen magis clare reſpondendo dicitur ceſſare obie-
ctionem ea his quæ no. Bar. in l. alia. §. eleganter. col. ij. uer. non
obſtat quod dicit paria. ff. ſol. mat. ubi tenet paria eſſe fieri tem-
pore permiſſo uel conferri in tempus habile quando non requi
ritur certa habilitas in tempore quo actus fit, ſi enim tẽporeqno
fit actus requirit certa habilitas, tũc interuenire dẽt tpe quo fit
nec ſufficit quod conferatur ad tpſ habile, allegat iura quod in
caſu noſtro uerificatur, nam qui alienat tempore alienationia
debet eſſe habilis, & dicto tempore conſideratur habilitas & nõ
36 alio. ¶ † Prout obiectio poteſt tolli ex no. per Bar. in l. ſi conſtã
te. § quoties. col. ij. in prin. ff. ſol. mat. ubi limitando d. l. in tem
pus. dicit non procedere quando in initiu debet conſiderari ha
bilitas, & lex reſiſtit in initio actus, nam tunc non ſufficit con-
ferre in tempus habile, in caſu præſenti pactum de non alienan
do quod loco legis habetur, conſiderat initium quo quis ne-
dum alienat, ſed tentat alienare conſequenter non ad paria.
37 ¶ † Ad quæ bene faciunt uerba pacti ibi ullo unquam tempore
nec perpetuo, quaſi non clauderent omne tempus etiam poſt
mortem Gabrielis nihil operarentur quod non dicendum, uul
ga. cap. ſi papa. de priuileg. lib. vj. l. ſi quando, de leg. j. Probatur
conſequentia, nam ſimplex pactum de non alienando induce-
ret tempus uitæ, & dicta uerba quæ reſpiciunt tempus ultra, ſi
non operarentur eſſent fruſtratoria quod non dicendum, & di-
cta prohibitio eſt perpetua, & ſic excludit omne tẽpus, & ſi non
38 excluderet contrariaretur ſibijpſi quod non dicendũ. † Dictio
enim in perpetuum denotat infinitatem temporis. l. annua. §. ſi
Titio. ff. de annu. lega. & in auctẽ. de reſtit. & fideicom. §. nos
autem. iuncto prin. quæ perpetuitas eſt ſine præfinitate. l. ſine p̃-
finitione. ff. de pœn. unde ſi limitaretur ad tempus uitæ non de-
39 notaret perpetuitatem & ſic contrariaretur ſibi. ¶ † Et licet ali
quando dictio, perpetuo, limitatur ad uitam. l. j. ff. pro ſoc. iſtud
procedit quando ſubiecta materia hoc patitur, ut erat ibi in ſo-
cietate quæ finitur morte ſociorum. l. adeo. §. finire. eodem ti. in
caſu uero noſtro materia ſubiecta arguit totum contrarium, ut
ſupra, debet itaque illud perpetuo, intelligi poſt uitam, nam ad
quid fratres uoluerunt caſale eſſe indiuiſibile, & q̃ nullo unquã
tempore, & in perpetuum non poſſet alienare, & quod legitima
& trebellianica eſſet ſalua in alijs rebus, niſi ad effectum quod
dictum caſale perueniret ad ſuperuiuentem in caſu contrauen-
tionis pacti, liberum omni tempore, & faciunt illa uerba ullo vn
quam tempore quæ ſunt generalia & prægnantia, & multum cõ
ſideranda, ut dicunt Moder. in l. quædam. §. nihil intereſt. ff. de
40 eden. & not. per Bal. in rubri. C. de contrah. empt. q. ix. ¶ † Non
obſtat. §. hæredes. ut ſatis ſit quod requiratur, ut ibi no. nam in
caſu noſtro nulla fuit requiſitio, conſequenter Gabriel in mora
minima conſtitutus fuit, unde ceſſat diſpoſitio. d. §. ut ibi uolunt
omnes, & quaſi perpetuo debebat remanere in familia, ut patet
per uerba pacti. quo caſu, etiam requiſitione præcedente aliena
ri non poteſt, ut not. Bar. & alij in d. §. cohæredes. & in l. peto. §.
fratre. de lega. ij. ¶ Vlterius conſiderandum eſt, quod Gabriel
locauit caſale de quo agitur aduerſario pro mercede annua uti
in inſtrumento locationis, & quia mortuo Gabriele hæredibus
41 ſuis de dicto caſali mercedem non ſoluit, non uideo † quin pro
tempore decurſo non teneatur ad ſolutionem dictæ mercedis to
tu ti. ff. C. & inſtitu. locati. cum de locatione ac quod dicti acto
res ſint hæredes Gabrielis conſtat per inſtrumenta præſentia.
42 ¶ † Nec obſtat quod Titius impedit iſtum uti, & frui dicto ca-
ſali etiam quod hoc facit cauſa dictorum hæredum, conſequen
ter uidetur conductorem non teneri ad ſolutionem penſionis
per ea quæ no. in l. ſi merces. §. culpæ. & in l. ſi fundus. ff. loc. cum
43 li. ¶ † Nam aduertẽdum eſt q̃ ante tempus impedimenti allega
ti nulla eſt difficultas, quin conductor non teneatur ad ſoluen-
dum mercedem, & etiam no. in præallegato. §. culpę. & prælle-
ga. l. ſi fundus. difficultas tantum eſſe uidetur poſt impedimen-
tum quo caſu habemus conſiderare ipſum non eſſe audiendum
niſi a tempore quo impedimentum notificauit actoribus, quo-
niam de tempore antecedente notificationem non reſultat dif-
ficultas quin non teneatur ad ſolutionem mercedis temporis p̃
cedentis notificationem, ut no. per doc. in iurib. præalleg. & in
44 l. in his. in prin. ff. ſo. ma. ¶ † Poſt tempus uero notificati impedi
menti allegati cadit duplex conſideratio. Prima nam hæredes
Gabrielis actores notificatione eis facta poteſtati ſunt contra
conductorem petentes alterum duorum uel q̃ perſeueret in cõ
ductione & ſolueret mercedem uel q̃ recederet a locatione &
conductione & quia conductor alterum prædictorum non ele-
git, minime dubitandum quin repelli debeat ab ipſa conductio
ne, cum non ſeruet formam locationis habentis q̃ non ſoluen-
do mercedem ſit licitum locatori expellere conductorem, quæ
conuẽtio. l. dat. l. j. §. ſi cõuenit. ff. depoſ. nec conductor poteſt ſe
iuuare dicẽdo impediri cauſa dictorum hæredum locatoris ex
quo ille impedimentum præſtat odio & inimicitijs ipſorum hæ
redum, nam aduertendum eſt quoniam non creditur probatum
45 illum expuliſſe conductorem & eius animalia a caſali. † Et eſto
q̃ probarentur minæ tamẽ ſolę non ſufficiunt. l. vi. l. metum. ff.
quod met. cau. & per Fel. in c. j. de offi. deleg. in prin. Prout etiã
quia ſi minæ eſſent in aliquali conſideratione, tamen ipſi hære-
46 des nullam dederunt cauſam inimicitijs. † Et quamuis ille dicat
hoc facere cauſa dictorum hæredum tamen cum ipſi hęredes ve
rè cauſam non dederint, dictis & uerbis illius non eſt credendũ
nec ex hoc locatores dẽnt pati damnum & retentionẽ penſionis
ut vr̃ concludere Pau. & Imo. in d. l. in his. & Bal. conſi. ccxxvij.
in ij. uolum. Fulgo. Salyc. in d. §. culpæ. & melius per Alex. cõſi.
clxix. in ij. uol. requiſiti, ubi declarat intellectum dicti. §. culpæ,
& dictæ. l. ſi fundus. & concluditur, ut ſup. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Expectantes pares in data, & proceſſu mutuo ſe impediunt & ad ordinarium recurritur.*
2 *Minus diligens non poteſt acceptare, nec ſibi facere prouideri ſtante concurſu aliorum expectantium, qui ſunt diligentiores.*
3 *Concurrens magis obſtat, quam excluſus.*
4 *Decretum expectantis fortioris impedit debiliorem quantumcunque, &c.*
5 *Decretum nedum ordinarium uerum exequutorem expectantis debilioris afficit.*
6 *Expectans debilior, quo caſu & quo ad quid poſſit defendi aduerſus potentiores.*
7 *Diligentior in proceſſu excludit alios minus diligentiores.*
8 *Minus impeditus ex pluribus impeditis eligendus eſt.*
9 *Excluditur ab illis qui habent, quod ipſe habet & plus aliquid.*
10 *Vbi concurrunt plures prouiſiones facta ab eadem perſona ſuper eodem beneficio nec apparet de prioritate ambæ prouiſiones ſunt inualidæ.*
11 *Gratia, ſi neutri, quo caſu locum habere poteſt, & numero. 16. 17. & ſequen.*
12 *Obligatio plurium debitorum quid operatur.*
13 *Beneficium poteſt deberi duobus, quamuis tribuendum ueniat uni.*
14 *In terminis. cap. duobus. facta electione per ordinarium electus habet ius in beneficio, magis prouiſione executoris electione quam ordinarij.*
15 *Legatum dandum uni ex pluribus elegendo a Titio, a quo iſte dicetur conſequi legatum.*
18 *Plures in eodem beneficio, an poſſint habere ius, & nu. 19.*
20 *Licet ius in re ſuper beneficio non poſſit quæri pluribus in ſolidum, poteſt tamen quæri ad beneficium.*
21 *Declaratio gratiæ, ſi neutri, & nu. 22. 23.*
22 *Dictio, ſeu utrunque caſum comprehendit.*
23 *Et per dictam gratiam Papa, quibus uidetur derogare, & nu. 24.*
25 *Princeps difficilius derogat iuribus litigantium, quàm aliorum.*
26 *Declaratio, ad capitulum primum, de eo qui mitti. in poſſ.*

CONSILIVM CL

1 SI QVAERIMVS: An iſti expectantes mutuo
ſe impediat ad effectum, ut prouiſiones exequuto-
rum expectatiuarum non pñt ſortiri effectum ſine
alio adminiculo dd̃m puto q̃ ſic, ut eſt text. expre
ſu

ſus in c.c.duobus. in fine de reſcrip.lib.vj. vbi dicitur ꝙ ſtante
paritate expectantium recurrendum eſt ad electionem ordina-
rij,& ſic in illis terminis prouiſio executoris non eſt effectualis
niſi cum ea cõcurrat voluntas ſeu electio ordinarij,ſi vero quæ
rimus,an ſe impediant ad effectum vt cenſeantur nullum ius ha
bere vt ſit locus acceptationi & prouiſioni alterius expectan-
tis habentis ius debilius, & dicendum puto quòd non vt dedu
2 cam in ſequentibus dubijs.¶ † Ad ſecundum dicitur quòd Ioa.
minus diligens non potuit acceptare nec ſibi prouideri facere
ſtante concurſu aliorum expectantium qui ſunt diligentiores
in proceſſu,nam cum decretum expectantis fortioris impediat
expectantes debiliores etiam vbi ipſe expectans fortior ab alio
expectante excluditur vt eſt caſus in c.auctoritate. de conceſſ.
præben lib.vj.vbi decretum appoſitum in literis tertij expectã
tis excludit primum quantumcunque ipſe tertius excludatur a
ſecundo, fortius ergo decretum expectantium habentium gra
tias fortiores debet impedire expectantem debiliorem,vbi ipſi
3 fortiores non excluduntur,ſed concurrunt.¶ † Cum magis ob
ſtet concurrens quàm excluſus. vt de ſe patet & probatur in l.
qui ſoluendo.la prima.ff.de hæred.inſtituen.& l.duo ſunt titij.
de teſta.tu.poteſt etiam ad hoc induci text.in c.penul. de præ-
ben.lib.vj.vbi decretum expectantis fortioris impedit debilio-
4 rem. † Quantumcunque gratia fortioris propter ſuperueniens
impedimentum vllo modo poſſet ſortiri effectum multo magis
ergo in caſu noſtro impedietur debilior expectans cum fortio-
res expectantes non ſint in totum impediti,immo concurſu nõ
obſtante beneficium ſit dandum alteri ex eis,vt dicit tex.in d.c.
5 duobus.in verbo teneatur.† Qui vult ſtante concurſu expectan
tium vt ordinarius in tãtum teneatur alterum eorum eligere,ꝙ
non poteſt prouidere tertio,vnde patet,ꝙ decretum expectan-
tium inſimul concurrentium eſt efficax in præiudicium aliorũ,
qua enim ratione afficit manus ordinarij collatoris, eadem af-
ficiet executorem expectantium debiliorum,vt probatur in cle
6 mentina unica,primo reſponſo de conceſſ.præb.† Inſuper ſi ex
pectantes fortiores concurrerent ſolum ad inuicem uel tracta-
remus de ſententia abſolutoria,vt debilior poſsideret,forte ſic
ferenda eſſet ſententia pro debiliori expectãte,ſed ex quo quæri
mus de validitate prouiſionis & ſic ad effectum ſententiæ adiu
dicatoriæ non uideo quomodo defendi poſsit expectans debi-
lior cum expectantes fortiores etiam cum ipſo cõcurrant,& pu
gnant aduerſus ipſum,vt ex facto apparet, vnde ſi expectantes
fortiores impediunt ſeipſos fortius debent etiam expectantem
debiliorem,quia ſi quod plus eſt, impeditur,fortius ergo id qđ
minus auctẽn.multo magis.C.de ſacroſanc.eccle. & in regula
7 nõ debet,cui quod plus eſt. † Vltra hæc caſus videtur eſſe in d.
cap.duobus.ſecundo reſpõſo,ubi eſt expreſſum quòd ſtante ali-
quo expectante diligentiore in proceſſu alij minus diligentes
excluduntur, ſed in caſu noſtro ſunt duo expectantes diligen-
tiores Ioanne,ergo eſt excluſus & aliter dicẽdo ſequeretur ma
ximum inconueniens nam iura volunt ex pluribus impeditis
eligendum minus impeditũ,vt in regula quoties nihil ſine cap-
8 tione,& in regula in obſcuris,† nos autem ex pluribus impedi-
tis ad conſequendum beneficium de quo agitur eligemus ma-
gis impeditum, cum Ioann. obſtent omnia quæ obſtant a-
lijs & vltra illa obſtet minor diligentia, & quòd Io.impeditur
a duob.ſimul,cum tñ quilibet aliorũ expectantiũ non impedit
9 niſi ab vno vt patet intuenti.¶ † Vltimo dicendum puto quòd
dictus Ioannes lege lædatur ſeu impediatur etiam ratione pari-
tatis ſeu concurſu, nam licet alij expectantes habeant pluſquã
ipſe,tamen habent etiã illud idem cum in eo quod eſt plus &c.
vt in regula iuris & in l.j.§.ſi ſtipulanti.ff.de verbo.obliga.vn-
de cum verum ſit eos in omnibus concurrere & concurſum im
pedire effectum prouiſionum.dicto cap.duobus. ergo prouiſio
10 Io.canonizari non poteſt.† Ad vltimum dicendum puto cano-
nizandum eſſe gratia gratificationis Pauli,nam gratia, ſi neutri
Ioan.canonizari non poteſt ex quo cum illa in eadem data cõ-
currat alia gratia,ſi neutri,Pauli, & certum eſt quòd vbi con-
currunt duæ prouiſiones factæ ab eadem perſona ſuper eodem
beneficio,nec apparet de prioritate,ambę prouiſiones ſunt in-
ualidę niſi ſuperior aliter declaret, nec hoc caſu poſſeſſor præ-
fertur,vt concludunt Ioan.Andr.& alij in cap.ſi a ſede.de præ-
ben.libro vj.ſed in caſu noſtro non conſtat de prioritate dictã-
rum gratiarum, nec Papa aliter declarauit niſi forte in fauo-
rem Pauli cui poſtea prius gratificauit,ergo dicta gratia,ſi neu
11 tri, Ioan.eſt inutilis.† Præterea vt arbitror hoc caſu non poteſt
habere locum gratia, ſi neutri, quia non eſt uerum neutri ius
competere, immo ius competebat illis duobus expectantibus
fortioribus qui concurrebãt,probatur hoc quia neceſſe erat da
re beneficium iſtud alteri ex eis.vt in dicto capitulo duobus.in
fin.ſicut ergo in obligationibus alternatiuis, obligatio eſt in
vtraque re,quantumcunque altera tantum ſit ſoluenda.l. ſi duo
rei,in fin.ff.de ver.ob.& nota.in l.qui decem. §. Stichum. ff.de
12 ſol.† Et ſicut obligatio ꝯſiſtit inſolidũ in plurib.reis credendi,
& debendi,quantumcunque ſufficiat vni ſolui, & ſolutio facta
ab vno.ut inſtitu de duob.reis,in prin. &.ff.eod.tit l.ij.ſic & in
caſu noſtro beneficium de quo agitur debebatur ambobus di-
ctis expectantibus quamuis alteri tantum per electionem ordi
13 narij tribuendum eſſet. † & ſi aliter dicimus ſequeretur ꝙ ubi
non ſunt niſi duo expectantes qui inuicem concurrant ordina-
rius poterit alteri conferre, ex quo neutri ius competit, & ſic
neutri fatit iniuriam, quod tamen abſquedubio eſt falſum,
14 vt patet ex dicta gloſſ.in capitu. duobus † Inſuper puto quòd
in caſu.d.capitu.duobus.facta electione per ordinarium, ele-
ctus habeat ius in beneficio magis vigore prouiſionis executo-
rum quàm electionis. Probatur hoc quia ordinarius caret pote
ſtate conferendi ſtante decreto,& appoſitione manus Papæ.ca.
15 ut noſtrum.de appr.& in c.ſi ſoli de cõceſſ.præben.lib.vj.† Cõ
firmatur hoc quia ſicut legatum factum vni ex pluribus quem
Titius elegerit non cenſetur datum ab eligente ſed a teſtatore.
l.unum ex familia.§ j.ff.de leg.ij.ita in caſu.d.c.duobus. benefi
cium debet cenſeri collatum a Papa mediãte executore gratiæ
ex quo ordinarius cogitur alterum ex illis eligere, & facit ad
hoc.c.cum aliquibus.de reſcrip.lib.vj.Confert his tex.d.c.duo-
bus.nam ponit aliqua uerba per quæ uideatur ꝙ ſtante dicto
concurſu non poſsit dici neutri ius competere,ex quo in euen-
tum electionis ordinarij, collatio executoris dat plenum ius
16 in beneficio † Cæterum arbitror ꝙ Papa dans gratiam ſi neu-
tri intendit illam habere locum,vbi inter colligantes eſt pari
tas,nec vult alicui præiudicare,vt patet ex illis verbis, ſi neutri
&c.ſed in caſu noſtro non eſt paritas ex quo beneficium debe-
tur Paulo,licet alter cum eo concurrat, & Ioann.aliquo modo
17 debetur.† Item ſi diceremus gratiam,ſi neutri,habere locum p̃
iudicaretur diſpoſitioni dicti capi.duobus & tamen in una par
te gratia,ſi neutri,vt arbitror derogat diſpoſitioni illius capitu.
duobus,concluderem ergo non eſſe locum gratiæ,ſi neutri,ſed
ſequenti gratię gratificationis,& iſtud clarè videtur determina
re glo.in uerbo concurrant,in d.c.duobus,dum dicit in illis ter
18 minis eſſe locum gratificationi. † Non obſtat ſi dicatur ꝙ plu-
res non poſſunt ſimul habere ius in eodem beneficio.c.maiori-
bus,& c.dilecto de præb.& l.ſi vt certo.§ ſi duobus.ff.commo-
19 dati.nam hoc procedit ſm veritatem, † ſecus autem eſt inſpe-
cta fictione.l.plerunq;. ff.ſi cer.pe.l. ſi is qui pro emptore.ff.de
20 vſucap.¶ † Præterea ius ad rem, põt quæri pluribus inſolidũ.
21 ff.de duo.re. per totum,& l.quoties. C. de rei vendica.† Et ad
hoc vt deficiat gratia ſi neutri ſufficit ꝙ alter ex litigantib. ha-
22 beat ius ad rem.† Nam dicitur in huiuſmodi gratijs, ſi reperie
ris neutri dictorum collitigantium in dicto beneficio, ſeu ad il
lud ius competere &c.dictio ſeu,utrunq; caſum includit.l.ſi qs
ita legauerit.ff.de auro & argen.leg.ſed clarum eſt ꝙ Pau. ha-
23 bet ius ad rem,ergo non eſt locus gratiæ,ſi neutri.† Nec dici po
teſt ꝙ Papa in gratia,ſi neutri,uellet derogari iuri ad rem pro-
pter illam clauſulam,aut ſi aliqui ſuper prouiſionib. ſibi facien-
dis &c.quia iſta clauſula nõ operatur effectum,ubi etiam in ca
ſu noſtro vltra literas apoſtolicas beneficium vacauit, & fuit p
expectantem acceptatum, licet in hoc ſint opiniones, vt ponit
Bernard.de Beſi.de conceſſ.præben. deciſi.viij.& deciſi. in no-
24 uiſ.ccxlv.licet de more &c.† Vel verius dato ꝙ Papa per illam
clauſulam derogaret etiam acceptationib.expectantium,tamẽ
hoc non refertur niſi ad expectantes, qui non ſunt in lite, quo
autem ad litigantes Papa præſeruat etiam ius ad rem, ut patet
ex dictis uerbis,ſeu ad illud,& eſt ratio quia princeps difficilius
25 præiudicat iuri litigantium,† & in dubio non creditur velle p̃-
iudicare litigantibus,vt in auc.in medio litis non fieri,per totũ
in cap.fina.ut lite pendente,& in ca. primo,& ij.eodem titulo,
libro ſexto,& ſi aliter dicimus non uideo quid operarentur in
26 gratia,ſi neutri,illa uerba ſeu ad illud &c.† Præterea in caſu no
ſtro vltra acceptationem eſt etiam prouiſio licet impedita per
concurſum. Inſuper non obſtant not.in capitulo unico,de eo
qui mitti.in poſſeſſ.quia in caſu noſtro,iura actoris, & rei ſunt
inequalia attenta gratia gratificationis,qua habet Pau. Pariſ.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra carceratum, qui non poterat adeſſe iudicio eſt nulla.*
Quando quis non poteſt interuenire iudicio ex iuſta, & neceſſaria cauſa non tenetur conſtituere procuratorem, & ſententia contra ipſum lata eſt nulla ipſo iure, & nu. 3. 4. & 5.
Impedimenti cauſa quando remedium introducant.
2 *Impedimentum ex quibus uerificetur, & de eo quando dicatur conſtare.*
3 *Carceratus de facto, & iniuſtè non tenetur mittere procuratorem.*
4 *Carceratus propter delictum ſui culpa habere dicitur impedimentum neceſſarium ita ut non teneatur conſtituere procuratorem, & ſententia contra eum lata eſt nulla.*
5 *Et quid ſi non habet facultatem ſe defendendi per procuratorem.*
6 *Vel ſi cauſa eſſet ardua.*
7 *Cauſa ardua eſſe iudicatur ex ualore ipſius uel quando &c.*
8 *Et quid ſi impedimentum eſt duraturum longo tempore uel paruo, In cauſa ardua non tenetur quis procuratorem conſtituere, & nume. 5. 6. & 7.*
9 *Pauper dicitur non habere facultatem mittendi procuratorem.*
10 *Impedimentum iuſtum reputatur, quãdo quis non poteſt habere documenta pertinentia ad cauſam pro ipſius defenſione.*
11 *Si bona alicuius ſunt publicata, poſtmodum non eſt agendum contra ipſum ſed contra fiſcum.*
12 *Capitulariter condemnatus habet iuſtam, & neceſſariam cauſam non comparendi ſi coram alia conuenitur.*
13 *Infirmus corpore habet iuſtum impedimentum non comparendi.*

CONSILIVM CII.

QVOD ſententia lata a conſeruatorib. ſit euidentiſ
ſime nulla ex plurib. capitib. oſtenditur. Primo qa
fuit proceſſum ꝯ Io. Fran. carceratum, qui non po-
terat in iudicio adeſſe ex cauſa neceſſaria & proba
bili qm̃ de mandato Ducis fuerat carceratus & capitali ſenten-
tia condemnatus deſcriptis omnibus eius bonis & iuribus, & fi
ſco Ducali applicatis, & cognitionis & ſententię tempore deti-
1 nebatur in carcere, † ex quibus apparet ꝙ huiuſmodi ſententia
contra ipſum lata, eſt ipſo iure nulla. nam quando quis non põt
adeſſe ex iuſta & neceſſaria cauſa procuratorem ad cauſam mit
tere non tenetur, & ſi cauſæ impedimenti ante ſententiam iudi
ci innoteſcant ſententia poſtea lata eſt ipſo iure nulla. Si autem
poſt ſententiam oſtendantur per in integrum reſtitutionem ſen
tentia reſcinditur, ita Bar. & doct. cõiter concludunt in l. quæſi
tum. ff. de re iud. l. ij. §. ſi quis. ff. ſi quis caut. in l. fi. ff. de in integ.
reſti. in l. j. ff. de diuer. & tempo. pręſcrip. l. ij. §. fi. de cuſto. reo. &
in capitu. ij. de procu. Cauſæ autem impedimenti innotuerunt
conſeruatoribus quia comparuit defenſor dicti Io. Fran. ad al-
legandum cauſas huiuſmodi impedimenti citatis aduerſarijs &
in hac cognitione uenerunt literę ducales emiſſę ad conſeruato
res quæ ipſos certiores reddebant de carceratione & illos hor-
2 tabantur vt differrent per duos menſes in cauſa procedere. † Vt
carceratus potuiſſet adeſſe defenſioni quæ omnia ad effectum
certiorandi iudices abunde ſufficiunt per Bar. & doct. in d. l. q-
ſitum. & per Bar. in l. liberto. §. item. ff. de nego. geſt. & in extra
nag. ad reprimen. in verbo neglexerit. & per Ab. in d. c. ij. quod
autem Io. Franc. iuſta & neceſſaria cauſa fuerit impeditus, pa-
tet, quia fuit iniuſte & de facto condemnatus bonis omnib. pri
uatus, & in carcerem coniectus, vt patet ex proceſſibus forma-
tis contra ipſum in quibus nullum eius delictum apparet. Nam
carceratur de facto & iniuſte nõ tenetur mittere procuratorẽ.
3 Et ſi iudici conſtitit, de carceratione ante ſententiam, ſententia
eſt ipſo iure nulla, ſi autem poſtea conſtet reſcinditur vt per do
cto. maximè per d. Alex. in l. ij. de in ius voc. & in d. l. quæſitum
4 ¶ † Cæterum poſito, ꝙ aliquo modo poſſet apparere fuiſſe car
ceratum propter delictum commiſſum, & ſic eius culpa, & quo
dammodo iniuſta ſed neceſſaria cauſa impeditum argu. l. Papi-
nianus. ff. de minor. l. ſed & ſi per prætorem. §. j. ff. ex quib. cau.
ma. In caſu noſtro ęquę iudicari põt ac ſi iuſta & neceſſaria cã
fuiſſet impedimẽtum, & propterea non tenebatur mittere pro-
curatorem & per conſequens ſententia nullius fuit momenti,
5 † nam quando quis eſt iuſte carceratus vt propter delictum ſi
non habeat facultatem comparendi per procuratorem tunc
ſententia contra carceratum non ualet vel reſcinditur vt di-
ctum eſt, & ita intelligitur quod dicit Bar. in l. is qui reus. ff. de
publi. iudi. in fi. qđ quidem declaratur, per Pa. de Ca. in l. ij. §. ſi
quis. ff. ſi qs cau. & in d. l. ij. §. ſi qs. de in ius uoc. quę ibi ſequit.
d. Alex. in d. l. quæſitũ. videlicet quòd ſi carceratus habeat facul
tatem ſe defendendi per procuratorem, altero tamen iſtorum
deficiente, vel quòd fuerit iniuſte carceratus licet habeat facul
tatem mittendi procuratorem, vel ꝙ fuerit iuſte carceratus &
non habet facultatem mittendi procuratorem, non poteſt pro
cedi ualide contra carceratum & ita loquitur Bart. in d. l. ij. de
in ius voc. idemq; dixit d. Alex. in d. l. quæſitum. ij. col. ex aucto
ritate eiuſdem Pau. ibi & Bar. in l. idemque. ff. pro ſoc. in eo qui
eſt iuſte carceratus & habeat habilitatem mittendi procurato-
6 rem, & cauſa non ſit ardua. † Altero tamen iſtorum ſubſiſten-
te, vel ꝙ non habeat facultatem mittendi procuratorem, vel ꝙ
cauſa ſit ardua, procedat Bar. in d. l. ij. de in ius voc. videlicet ꝙ
non valet ſententia contra iuſte carceratum & in ſumma dicen
dum eſt ex ſententia doct. in locis prædictis alterum ex proxi-
me relatũ ſufficere ad hoc vt ſententia contra iuſte carceratum
ſit nulla vel ꝙ non habuerit facultatem mittendi procuratorẽ,
7 vel ꝙ cauſa ſit ardua. † Quod autem cauſa huiuſmodi ſit ardua
apparet quia eſt valoris decem milium ducatorum, & vltra, &
quaſi de tota ſubſtãtia agitur & propterea dicitur cauſa ardua.
l. item propter litem. ff. de excuſa. tuto. c. j. de reſt. ſpol. lib. vj. &
not. per Abb. in d. c. ij. de procur. in vlti. col. & ibidem d. Ant. in
8 in vj. col. † Et ſane quando cauſa eſt ardua ſiue impedimentum
ſit duraturum longo tempore, ſiue non impeditus non tenetur
mittere procuratorem per tex. in d. c. querelam. de procu. & ita
intelligit d. Ant. in c. cum dilecti. de dol. & contu. & Bal. in l. ab
eo. C. quo. & quan. iud. quos refert & ſequitur d. Alexan. in d. l.
ij. §. ſi quis. ff. ſi quis cau. in ij. col. & idem tenet Abb. in d. c. que-
relam. & tanto magis in caſu noſtro, non tenebatur mittere pro
curatorem ex eo ꝙ cauſa erat ardua. & quia fuerant conſerua-
tores certiorati per literas ducales ꝙ impedimentum non erat
9 longo tempore duraturum. † Quod autem dictus Io. Franc. car
ceratus non habuit facultatem mittendi procuratorem oſten-
ditur primo propter egeſtatem in qua erat deuolutus cum ni-
bil ei capitaliter condemnato bonis omnibus priuato relictũ
erat pręter miſerandam fortunam paupertatis, paupertas enim
eſt impedimentum & iuſta & neceſſaria cauſa & equiparatur
graui corporis infirmitati propter quam paupertatem non ha-
bebat facultatem mittendi procuratorem & ideo non teneba-
tur vt nota. per docto. in d. l. ij. §. ſi quis maxime, per d. Alex. in j.
col. & nota. in c. ex ratione. de appel. facit. l. ſi procuratorem. §. ſi
ignoran. ff. mand. item non habebat facultatem mittendi pro-
curatorem qui potuiſſet cauſam eius defendere, quia omnia iu
ra & documenta ad cauſam neceſſaria fuerant confiſcata, ſimul
cum alijs ſcripturis & bonis & quæ adhuc apparent inſcripta
in quodam repertorio fiſcali vbi bona omnia deſcripta fuerũt.
10 † Nam ille qui allegat non poſſe habere documenta pertinen-
tia ad cauſam dicitur iuſte impeditus in defenſione cauſę & do
cumentis poſtea habitis retractatur res iudicata ex quo haberi
non potuerunt tempore cognitionis ita no. Ang. in l. imperato.
res. ff. de re iudi. & Barto. in l. j. C. de ſenten. aduer. fiſ. lat. lib. x.
11 † Præter hæc illud plene efficit ſententiam & proceſſum contra
prædictum carceratum nullius eſſe momenti, quia fuit actum
contra carceratum poſt publicationem & confiſcationem om-
nium bonorum, nõ amplius dominum nec poſſeſſorem qui de-
buiſſent agere contra fiſcum cui bona erãt applicata vt no. Bar.
in l. fi. ij. col. ff. de in integ. reſti. nam per publicationem bono-
rum erat liberatus ab actionib. paſſiuis iuxta l. j. C. de fideiuſſ.
& l. ij. C. ad leg. Iul. de vi publi. vel priuat. iniquum eſt enim a-
ctiones aduerſus eos debere dari quibus bona ablata ſunt, vt di
12 cit tex. in l. fi. §. fi. ff. de his quæ in frau. cred. † Denique illud ob
mittendum non eſt, ꝙ in caſu noſtro non ſolum interuenerunt
huiuſmodi impedimenta relata, ſed etiam condemnatio capita
lis etenim capitaliter condemnatus dicitur impeditus iuſta &
neceſſaria cauſa & huiuſmodi impedimentum connumeratur
inter iuſtas & neceſſarias cauſas, vt eſt text. in l. ſed & ſi quis in
13 princ. ff. ſi quis cau. † & merito ęquiparari poteſt aduerſę valitu
dini in qua propter infirmitatem corporis dicitur quis impedi
tus iuſta & neceſſaria cauſa. d. l. quæſitum. & d. l. ij. §. ſi quis quã
to magis capitaliter condemnatus propter animi egritudi-
nem dici poteſt aduerſa ualitudine laborare qua ratione rece-
ptum eſt, vt non tam infirmitas corporis propria ſed & ſuo-
rum dicatur impedimentum ex iuſta, & neceſſaria cauſa. xxiij.
diſtinctione. capitu. communis, & ibi gloſſ. & per doctores in
d. l. ij.

dicta l.ij.§. ſi quis, & in dicto capituio querelam, & in dicta l.
quæſitum, & hoc propter merorem, & animi dolorem, quo
quis afficitur ſuorum infirmitate, vt dicit tex.in dicto capitu.
communis. Pariſius.Rom.

SVMMARIVM.

1 *Papa ſuper bonis eccleſiaſticis liberã habet facultatem diſpõ̃ẽdi.*
Et poteſt ſuper rebus feudalibus facere inueſtituram, & concurre
re cum ordinario.
2 *Et inueſtituram factum per ordinarium poteſt extendere ad fœ-*
minas.
Et maſculis poteſt præiudicari per dominum feudi.
3 *Ius competens agnatis ex inueſtituris eſt in ſpe, & non dicitur eſſe*
in bonis antequam &c.
4 *Et illi iuri poteſt per principẽ præiudicari, ut fit per legitimationẽ,*
& ſimilia.
5 *Vt eſt etiam in filio adoptiuo.*
6 *Fœminæ à ſucceſſione feudorum quare excludantur.*
7 *Papa poteſt dare nouam formam ſuccedendi in feudalibus,*
8 *Et licet ſine cauſa princeps non poßit uaſallum deueſtire, tamen po*
teſt ponere feudum ſub certa regula.
9 *Conſuetudo q̃ liberè feuda poßint uendi, & alienari an ualeat, &*
idem fieri poterit per priuilegium.
10 *Inueſtituræ antiquæ uocantes fœminas, attendi debent.*
11 *Conſuetudines feudales, iuris ſunt poſitiui, & alterari poſſunt.*
12 *Quando princeps concedit aliquid non ſunt citandi illi quorum po-*
teſt intereſſe.
13 *Narratiua, an & quando reddat diſpoſitionem ſurreptitiam.*
14 *De prima inueſtitura quando facienda ſit mentio, ne eſſet ſur-*
reptio.
15 *Et quæ taciturnitas reddat gratiam ſurreptitiam, & ſequen. &*
nume.18.
16 *Negligens petere inueſtituram priuatur iure ſuo.*
17 *Frater in feudo quando ſuccedat fratri.*

CONSILIVM CIII.

QVOD Habitatio facta per D. N.Pontificem in p
ſona dom.Annæ de dictis caſtris pro ſe & eius de-
ſcendentib. legitimis, & naturalib. vtriuſq; ſexus,
valeat, & teneat, videtur non eſſe dubitandum, cũ
facta fuerit a Pontifice habente liberam facultatem, & poteſta-
tem ſuper bonis eccleſiaſticis iuxta no.per Abb.& docto.c.præ
ſentia de proba.per Ioan.An.& alios in c.ij. de conceſ. præben.
1 & in cle.j.vt lit.pend.† Quia papa concurrit cum omnibus alijs
perſonis, cum poteſtate, & iuriſdictione, & ideo poteſt infeuda
re nedum ea quæ ſunt ſui apoſtolatus, ſed etiam omnes res quæ
ſunt aliarum eccleſiarum, vt no.Io.Mona.in c.ſi eo tempore de
clericis in vj.& Bar.in c.j.in princ.qui feu.da. poſſ. quanto ma-
gis in caſu noſtro in quo epiſcopus Aſten. infeudauerat dictũ
Princiuallum de dictis caſtris pro ſe, & ſucceſſorib. ſuis maſcu
2 lis quibuſcunque † & papa ſolum extẽdit dictam infeudationẽ
ad fœminas, quæ licet regulariter in feudis non ſuccedant, vt in
c.j.§.filiæ de ſucceſsio.feu.tamen prout dicit Bal.in c.j. quem-
admodum ad feu.pertin.maſculi agnati ex quodam priuilegio
excludunt filiam cui priuilegio poteſt derogari per dominum
feudi, inueſtiendo filiam amore patris, ergo multo magis po-
tuit papa qui eſt ſupremus omnium ordinatiorum dictam inue
ſtituram ad præfactam dom.Annam eiuſque ſucceſſores exten
3 dere.† Secundo ius quod competit agnatis in feudalibus ex in-
ueſtituris antiquis dicitur eſſe quoddam ius in ſpe, antequam
deueniat caſus ſucceſsionis vt not.docto.in d.c.j.de ſuccel.feu.
4 † Quod ius non dicitur eſſe in bonis noſtris, vt no.Bar.in auc.
ſi qua mulier in ſi. C. de ſacro ſanc. eccl.& propterea in eo po-
teſt per principem ſucceſſoribus præiudicari, vt not.dicit Bald.
in l.ſecunda.C.de iur.& fact.ignotan.in l.j.in ſi.de iu.anno. au
re.& in l.reſcripta in ſi.de preci.imper. offeren.& latè per Pan.
de Ca. & doc.in l.Gallus, in. §.& quid ſi tantum, de libe. & po-
ſthu.pro quo facit bonus text.iunctis nota.per glo.& docto.in
c.naturales ſi de feu.fue.contro.vbi licet alias naturales legiti-
mati non ſuccedant in feudo, tamen ſi expreſſè ad feuda legiti-
mentur excludunt alios agnatos ſequentes, & idem dicitur de
5 filio adoptiuo vt no. in c.adoptiuos, eodem tit.† Quia princeps
poteſt præiudicare in iure quærendo, maxime in feudalibus,
vt not.docto.in c.verum, de cõdi.app.& Bald.in l.qui ſe patris,
6 in pen.col.C.vnde libe.† Tertio fœminæ excluduntur a ſucceſ
ſione feudi ex conſuetudine feudorum, ac ex voluntate princi-
pis, non autem ex diſpoſitione iuris communis, cum nulla debe
ret eſſe diſcrepantia ſexus in ſucceſsione iuxta. l. maximum vi-
7 tium, ut no.gl.in c.j in §.hoc autem, qui feu.da.poſ.† Ergo pari
modo ex voluntate principis debent poſſe habilitari ad ſucce-
dendum, quia Papa poteſt nouam formam ſuccedendi in feu-
dalibus dare.vt not.Bal.in l.ſi.in prin.ff.de ſena. allegans.l.qui
fundos.C. de om.agro deſer.lib.x. & idem dixit in ſuo conſilio
cccaxiij.ad intelligentiam ſequendorum, in j. vol. q̃ licet im-
8 perator non poſsit vaxallos deueſtire, vt in c.j.de natu.feu.† Ta
men poteſt feudum ponere ſub quadam regula iuſtitiæ, & æqui
tatis, quæ certe maior eſſe non poſſet in caſu noſtro, quàm q̃ do
mina Anna ſuccederet patri ſuo in dictis caſtris filijs maſculis
non exiſtentibus, & q̃ per dictos fratres conſobrinos aduerſa-
rios non excluderetur prout in dicta Bulla ſtatuta fuit, quarto
ad comprobationem dictæ extenſionis, & habilitationis allega
tur conſuetudo illius patriæ ab immemorabili tẽpore cum qua
9 diſponitur, † q̃ feuda poſſint libere vendi, & alienari in præiu-
dicium agnatorum ſequentium, ergo multo magis eidem An-
næ concedi, quia non debet eſſe maioris effectus conſuetudo,
quàm priuilegium.vt not.gl.in c.cum contingat, de foro comp.
& ibi per Ioan.And.& doct & in c.nouit.de iudi. & per Bar.in
10 proœmio ffforum, & Bal.in l.quicunque.C.de ſeru.fu gi.† Quin
imo allegantur antiquæ inueſtituræ factæ de caſtris montis San.
Stephani, & Caſtagneti in quibus apparet, q̃ antiquitus erant
ſolita concedi etiam pro fœminis, & propterea non fuit nouũ,
nec inuſitatum ad priſtinam ipſorum naturam, & quantum ad
caſtrum Pleye, & caſtrum Montis alti extenderetur, & ad fœ-
minas dicta inueſtitura, quod fieri potuit per Pontificem, qui
eſt omnia, & ſuper omnia, vt dicit Bal.in c.j.qualiter dominus
proprietatis paternæ, cum cõſuetudines feudales ſint iuris poſi-
11 tiui, † in quo papa habet liberam facultatem, vt in c.propoſuit,
cum vulgat.de conceſſ.præb. & diſputare de eius punctis circa
12 ea eſt ad inſtar ſacrilegij, vt in l.diſputari. C.de cri.ſacrile.† Nec
obſtat, q̃ in dicta extenſione, & habilitatione non fuerunt cita
ti, nec vocati dicti aduerſarij, quia in priuilegijs in quibus prin
ceps aliquem habilitat, ſeu cum aliquo diſpenſat, non requirit
aliqua citatio, vt not.Inno.in c.cum dilectus, de confir.vtili.uel
inutili. Arch.in c.contra morem.c.diſtin. Ant.de Butr.in c.de-
bitores, de iure iur.Bal.in l.nam ita diuus, de adop.in l.ſin.C.de
fruc. & lit.expen.& in l.ſi. C.qui.res iu.non no.Nec etiã obſtat
quod opponitur de ſurreptione contra dictam Bullam apoſto-
licam inquantum in ea dr̃, q̃ infeudationes prædeceſſorũ dicti
Princiualli de portionibus dictorum caſtrorum Montis acuti
S.Stephani, ac montis alti, & Caſtagneti, factæ fuerant pro ſuc-
ceſſoribus utriuſq; ſexus, quod tñ non conſtat in feudatione fa
13 cta de portione caſtri Montis alti. † Item quia prætenditur per
partem aduerſam, q̃ vltimæ infeudationes factæ de dictis por-
tionib. fuerunt ſolum ad maſculos, & non fœminas, conceſ.&c.
Nam reſpondetur, q̃ dicta narratiua, non reddit dictum priui-
legiũ ſurreptitium, quod patet, quia in caſtro Pleye, quod erat
maioris valoris, & importãtiæ, narratum erat, q̃ erat conceſſum
ad maſculos tantum, & nihilominus papa extendit dictam inue
ſtituram ad fœminas, ergo multo magis in dictis portionib.ca-
ſtrorum ſi non fuiſſet expreſſum, q̃ erant ſolita concedi ad fœ-
minas, papa non fuiſſet retardatus ad dictam extenſionem con-
cedendam, quia falſitas expreſſa, quæ non inducit papam ad ci-
tius procedendum non viciat gratiam vt no. Rot.in tit. de reſcri.
in antiq.deci.lxa. allegans no.per Inn.in c.ſi.de reſcr.& in c.cũ
noſtris de conceſſ.præb.item not.AEgid.deci. iiij.& in plurib.
deciſ.quod etiam patet ex fine dictæ Bullæ inquantum papa ſim
pliciter facit dictam extenſionem, nec dat aliquam clauſulã ex
qua videatur ſe fundaſſe circa dictas antiquas inueſtituras, im-
mo expreſſe dicit excluſis Andrea, & eius deſcendentibus, ac a-
lijs eiuſdem Princiualli conſanguineis. &c. Quare ex prædictis
videtur, q̃ clare cõſtet de iure præfactæ dominæ Annæ in dictis
14 caſtris.† Nec obſtat quædam inueſtitura de dictis caſtro Pleye,
& alijs portionibus caſtrorum impetrata per præfatum Andre-
am ſuo, & Princiualli nomine, pro quo de rato promiſit. &c.in
anno.1510. a domino. B. tunc epiſcopo Aſten. quæ fuit an-
te inueſtituram obtemptam per præfatum Andream Princiual-
lum a domino Petro tunc epiſcopo Aſten.de qua prima in-
ueſtitura non fuit facta mentio in dicta ſecunda inueſtitura,

nec in dicta bulla apoſtolica,&c. Quia reſpondetur, ꝙ dicta in-
neſtitura obtenta per Andream nunquam ſortita fuit effectum,
nec ꝯſtare poteſt de ratificatione præfati Princiualli, immo cō
ſtat de ꝯtrio, quia præſatus do. Princiuallus continuatis tempo-
ribus dictum caſtrum Pleye tanquam proprium ſibi ſpeciali-
ter in teſtamento paterno, relictum tenuit, & poſſedit, & de eo
inueſtituram habuit præfato Andrea uerisimiliter ſciente, &
non contradicente, & in compenſa dicti caſtri Pleye præſatus
Andreas habuit dictum caſtrum colocij, & plura alia bona ma-
ioris ualoris prout probari poterit, quatenus opus ſit, quinim-
mo filij præfati Andreæ nūc aduerſarij a præſato domino Prin
ciuallo cōduxerunt poſſeſsiones dicti caſtri Pleye tanquam ſpe
ctantes, & pertinentes eidem domino Princiuallo, & per eum
poſſeſſas, prout ea inſtrumento locationis in actis producto
continetur, & propterea de dicta inueſtitura taliter per præfa-
15 tum Andream contra diſpoſitionem teſtamenti paterni † im-
petrata non debuit præfatus dom. Princiuallus facere mentio-
nem, & eius taciturnitas non reddit dictam gratiam apoſtoli-
cam ſurreptitiam, prout not. gloſſ. in cap. cum noſtris, uerbo de
facto, de conceſſ. præben. in cap. ſuggeſtum, in uerbo poſterius,
de iu. patro. & in c. in noſtra, in glo. j. in fin. de conſeſ. & firmat
Lud. conſi. cccclxxvij. dubitatur primo. &c. in penu. col. Cald.
in titu de reſcri. conſil. xiiij. & Rot. in antiq. eodem titu. deciſ.
lxviij. nota quòd gratia, &c. Vnde fuit facta mentio in dicta
bulla apoſtolica de dicta ultima inueſtitura pro parte præfati
Princiualli impetrata, quæ ſortita fuit effectum, & illa per Pon-
tificem cum conſenſu epiſcopi, & dicti domini Princiualli, de
quorum præiudicio immediate tractabatur fuit ad præfatam
dominam extenſa. quæ extenſio ualuit, vt patet ex prædictis.
16 † Item aduertendum, quòd And. neglexit petere inueſtituram
a Petro epiſcopo propter cuius negligentiam deuolutum fuit
caſtrum Pleye ad eccleſiam ipſo iure, vt in cap. j. quo tempore
miles, & cap. j. §. quam de prohibi. f. u. alienat. per Federicum,
de quo caſtro præfatus dom. Princiuallus inueſtitus fuit inſoli
dum a dicto Petro epiſcopo de anno. 1519. & poſſederat per
octo annos, & ultra vſque ad tempus dictæ bullæ extenſionis
apoſtolicæ, & propterea ipſe Andreas, qui erat priuatus per di
ctam negligentiam non poterat aliquod ius prætendere in di-
cto caſtro, quia ſemel exclusus fuit, quinimmo ſi mortuus fuiſ-
ſet Perciuallus ſine filijs non potuiſſet præſatus Andr. ſuccede-
re, quia in feudalibus fratri non ſuccedit frater quando feudū
fuit de nouo acquiſitum, facit not. in ca. primo de benefi. fratr.
17 † Et multo magis non debet poſſe ſuccedere ſtante dicta ex-
tenſione apoſtolica ad præfatam dominam Annam, item quo
ad portiones aliorum caſtrorum aduerſatur ad dictam Bullam
apoſtolicam, quòd in ea non narrauit, quòd vltimæ inueſtituræ
fuerant conceſſę pro maſculis, & fœminis, immo expreſſe pri-
mo dicitur, ꝙ inueſtitura impetrata per Perciuallum, fuerat cō
ceſſa pro medietate dictarum partium pro hæredibus, & ſucceſ
ſoribus maſculis quibuſcunq; & deinde dicitur, ꝙ alias præde-
ceſſores ipſorum Perciualli, & Andr. de dictis portionibus pro
eis, & eorum deſcendentibus utriuſq; ſexus inueſtituras obtine
re conſueuerunt, & ſic facta fuit relatio ad inueſtituras anti-
18 quas, quæ uerificantur, † & de ultima inueſtitura facta fuit ex-
preſſa mentio, prout eſt, ergo de aliqua ſurreptione notari non
poteſt iuxta nota. in c. ſuper literis, & in c. poſtulaſti, cum uul-
garib. & propterea ex hoc de aliqua ſurreptione dicta Bulla no
tari non poteſt. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Præſens reſignationi beneficij, in quo habet penſionem, et tacens an uideatur iuri ſuo renunciare.*
Quando quis dicatur uenire per materiam obiectiuam.
2 *Qui uenit per hanc uiam debet clare deducere, et probare obiectus datos, & nu. 5. & alijs.*
Obiectus, & exceptio debent clarè deduci, & probari, nec ſufficit præſumptiuè.
3 *Excommunicatio, an probetur per denunciationem, in dubio præſumptiuè,*
4 *Et in aduerſarium, an transferatur onus probandi de nullitate ipſius, & nu. 7.*
5 *Obiectus. q. gratia ſit conſumpta per acceptationem alterius beneficij, qualiter ſit probandus.*
8 *Quando quis ſpecialiter debet aliquod probare, non ſufficit, id probare præſumptiuè, & nu. 9.*
10 *Quòd beneficium fuerit creatum poſt datam gratiæ ſpecialiter, & clarè probandum eſt.*
11 *Idem quando exceptio rei contrariatur iuri actoris in origine ſui.*
12 *Idem ſi exceptioni contrariatur præſumptio uehementior.*
13 *Præſumptiones iuris ceſſant nec locum habent, ubi non adeſt uerisimilitudo.*
14 *Obiectus male ſpecificati, & quando poſſint melius, & clarius ſpecificari.*
15 *Sub renunciatione, ſeu reuocatione generaliter facta, de gratijs reſeruatis, conceſſis, ſeu concedendis, non includitur, & non comprehenditur, reſeruatio facta cauſa renunciationis.*
16 *Sub alternatiua non comprehenduntur, niſi ſimilia expreſſis.*

CONSIL. CIIII.

1 DICO quod ſuppoſito ſine præiudicio, † quòd ex
deductis præſumatur. N. Archiepiſcopum inter-
fuiſſe quando prætenſa renunciatio facta fuit ſine
regula, quòd tamē talis præſumptiua probatio in
caſu isto, in aliquo non releuat aduerſarium, nam certum, quod
ſic excipiendo aduerſarius uenit per obiectum, vt per glo. in c.
vt circa, in uerbo formam, in fine & glo. in clementina conſtitu
tionem de electio. in uerbo percipi, & ibi Butr. & Imo. poſt a-
lios inquantum uolunt dici materiam obiectiuam, quamcun-
que ea ſubiectione, vel aliter datur de nullitate prouiſionis, &
2 probat tex. in c. j. de lit. conteſt. lib. vj. † Quo caſu notiſſimum
eſt obijcientem debere clare obijcere, & clare probare. d. capi.
vt circa iuncta dicta clemen. conſtitutionem, & alias in cap. ſu
per litis, & cap. accedens, cum materia de accuſat. & decidit cla
re Ioan. Andr. in dicto cap. vnico, de lit. conteſt. lib. ſexto, ubi
reus excipit de tacito, in gratia beneficiali, ſecus ſi de falſa ex-
preſsione, vt idem ibi docto. iiij. colum. ad finem, ſed probatio
reſultans ex dicta præſumptione non eſt talis, vt deducam, er-
3 go, &c. † Quod non ſit talis conſtat ex his quæ ponit glo. poſt
Hoſtien. & Archi. Ioan. And. & Domini. ibi in cap. pia, de exce
ptio. lib. ſexto, iunctis infraſcriptis deciſionib. ubi omnes fir-
mant in d. cap. pia, quod per denunciationem probatur in du-
bio excommunicatio, ex eo quia pro iudice, & eius actu præſu-
mitur. cap. in præſentia, de renunc. cap. bone uir, & cap. cum ſu
per eum, vel quām rationem ſpecifice adducit ibi Archid. & te-
net idem ipſe in cap. uenio, contemnat, ix. quæſt. iij. ſuper glo. &
glo. Domini. in cap. licet, de ſenten. excommunicatio. lib. vj. ea
dem ratione, vt ibi Ioan. de Imo. qui adducit in caſu tex. in ca.
curiæ. xj. quæſt. iij. & licet iſta ſit communis ſententia, ꝙ præ-
4 ſumptiuè probetur per denunciationem excommunicatio. † Ita
quòd transfert onus probandi in aduerſarium, docendi de nul-
litate excommunicationis, tamen ubi reus uenit peremptoriè,
& per obiectum ad ius agentis, non releuatur probando ſic præ
ſumptiuè de dicta excommunicatione, ita decidunt Domini.
in titu. de excep. deciſ. pen. in no. quam tenent, & ſequitur Do
mini. in dicto cap. pia, dicens idem tenuiſſe de ſe. Ioan. de San.
Geor. ad idem quod ponunt ipſi Domini. deci. ſequenti ubi vo
lunt non eſſe ſufficientem obiectionem ad conſumptionem gra
5 tiæ, † ꝙ dicatur, ꝙ aduerſarius acceptauit aliud beneficium per
ſe, uel alium niſi ſubdat eius procuratorem, &c. confert ad idē
6 deciſ. v. eodem titu. in anti. Vbi dicunt domini, † quòd dantes
obiectiue debent clarè probare, ita quòd probatio reddatur lu
ce clarior iuxta. l. ſciant cuncti, iuncto dicto c. vt circa ad idem
Ægi. deciſ. dlxj. concluſio ꝙ ſi, circa medium, ubi tenens idem
7 quod domini ſupra, † quod denunciatio non probet excommu
nicationem quando peremptorie opponitur dicit, quòd ex præ
8 ſumptionibus non iudicat Rota in materia obiectiua. † Rurſus
in materia ipſa obiectiua requiritur probatio luce clarior, ut di
ctis iuribus, & dicunt Domi. ubi ſupra, ſed ubicunque adiun-
gitur alicui, alium ſpecialiter probandi onus non releuetur iu-
ris præſumptione, ſed debet uere, & certe probare, iſte eſt text.
not. ad hoc ſecundum intellectum Dyn. & Barto. ibi in l. Lu-
cius, de conditio. & demonſtratio. ubi ſi eſt appoſita cōditio, ſi
probaueris te filium meum, non purificatur talis conditio pro-
bando illa ex quibus reſultat præſumptiua probatio iuxta l. fi-
lium diffiuimus, quem adducit Alexand. in l. licet imperator,
9 de lega. primo, ad limitationem eius † quod ibi colligitur,
quòd iur. præſumptio dicatur euidens ut dicatur uerum,
niſi in caſu illo requiratur ſpecialiter probatio, quia tunc

non

non ſufficit, quod bene etiam probatur per Bar.in l.j. C.de fide
inſtr.& iure haſtæ fiſc. lib.x.in prin.ubi qui debet ſpecialiter in
caſu aliquid probare, non releuatur per præſumptionem, ut ibi
10 no.Bar.multo minus ſufficeret in caſu nr̃o.† Vbi non ſolum ꝓ
batio, ſed luce clarior requirit̃ d.deciſ.v.in antiquis, & optimè
facit gl.in cle.ſi.de reſcrip.in uer.creatum, ad fin.inquantum ꝙ
excipiens beneficium creatum poſt datam gratiæ ad effectum,
ut non comprehendatur in gratia iuxta tex. ibi, debet clarè, &
uere illud probare uelut ueniens ↄ̃ ius auctoris clarè, idem Bar.
11 in l.bonę fidei, ad fi.C.de re.cred.† Vbi decidit, ꝙ ſi exceptio
rei ↄ̃riatur iuri actoris in origine lui non releuabitur reus cum
ꝓbatione unius teſtis a iuſo, licet ſecus ſit, ubi alia ſit rei defen
ſio per quam reus fundet, & intentionem ſuam, quia tũc ita re-
leuabitur reus in fundando intentionẽ, prout actor releuaret in
fundando ſententiam. Probatur ergo liquidè ex hoc dicto, ꝙ ea
probatio quæ alias releuat ad fundandum eam non releuat in
probando obiectum, & ita dici debet lex, de præſumptiua pro-
12 batione.† Accedit, ꝙ huic præſumptioni, ꝙ Archiepiſcopus ꝑ-
ſumatur interueniſſe in actu dictæ renunciationis aduerſat̃ ſpe-
cialis, & potentior præſumptio de qua in l.cum de indebito.ff.
de prob.ſ. ꝙ in dubio quia non præſumatur ſuo iuri renunciaſ-
ſe, quæ uiciui ſpecialiter in caſu, & uehementer attendenda vẽ
13 iuxta.c.literas de præſump.& tex.in d. l. cum de indebito, † &
14 quod ibi ponit Bar.Bal.in l.ſiue.C.de hæred inſti.† ꝙ iuris ꝑ-
ſumptiones non habent locum, nec trahuntur ad non uerisimi-
le, &c. Ex prędictis liquet, quod cum materia ex qua ueuit reus
excipiendo ad gratiã actoris, ſit obiectiua, & in termino nõ dẽt
hodie admitti ad melius ſpecificãdum, ut innititur aduerſarius
dando nouos articulos, ex clara, & nota diſpõne tex.cle.ↄſtõnẽ
de electionib. Item ex alio dictæ materiæ non ſunt admittendę
uelut nõ releuantes, & ſic ↄſtat liquidius, de bono iure Archie
piſcopi, quia gratia reſeruationis hmõi fuit ↄceſſa eidem, & illi
attributa ex cõpoſitione quam cum eo habuit renunciandi pen
ſionem mille ducatorum, quã habebat in eccleſia illa, & ſic fuit
recompenſatiua, ſiue remuneratiua, ut clarè ex atteſtatione pa-
pæ, qui in minorib. talem concordiam tractauit, & expediuit, &
15 aliorum liquidè conſtat, † quare non comprehenditur ſub renũ
ciatione generaliter facta de gratijs reſeruationis conceſſis, uel
cõcedendis per pręoccupationem, uel alias de quib. cantat prę-
tenſa regula atteſtantia, & ad hoc ſufficiat tex. cum ibi poſitis
per Bar.in l.aquilius regulus, de don.& conſ.Pet.de Anch.mihi
cccxcvj.pro clariori euidentia, col.iiij.uer.v.ꝙ dicta regula, in no
tis poſitis per Bal.in l.conuenticulam. C.de epiſ.& cler.col.v.
16 ueri.† Item eſt argumẽtum a natura alternatiua horum, inquã
tum ponderat, ꝙ ſub alternatiua non comprehenduntur niſi ſi
milia expreſſis, ut ſi dicat ſtatutũ puniat̃ pœna pedis, uel alias
intelligatur aliam, ſ. alterius mutilationis membri per tex.in l.j.
de re.dub. Non autem capitalia, uel pecuniaria, quæ multũ diſſi
miles ſunt ab amputatione pedis, & idem ipſe Bal.in l.filia.C.
de coll. hoc dico quia illa uerba per pręocupationem, uel alias,
non poſſunt comprehendere niſi gratias per pręoccuppationẽ,
uel alias ex ſimili more gratioſæ, & uoluntariè conceſſas, non
autem conceſſas ex debito concordię, vt ita eſt, & cætera. Ex q
bus infertur talem præſumptiuam probationem, non ſufficere,
nec releuare ipſum. Pariſ.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ſubſidium caritatiuum implorare, & contra dene gantes uti armis ſpiritualibus,*
2 *Subſidium iſtud adeo eſt debitum, ut minui non poßit per ſtatuta capituli, ſede uacante.*
3 *Implorari poteſt ex iuſtis cauſis, & quæ ſint iuſtæ, & rationabiles, & nu.4.*
5 *Quod maior pars facit, minor ſequi debet.*
6 *Epiſcopus in iſto ſubſidio caritatiuo, an ex cauſa poteſt excedere ſũmam taxatam in extrauaganti Benedicti, & ſeq.*
Extrauagãs Benedicti, uas electionis, quo ad taxã, nõ fuit recepta.
7 *Doctori dicenti, aliquid ſeruari, de conſuetudine, an ſit credendum.*
8 *Statutum non obſeruatum, non ligat, & quando dicat̃ non receptũ.*
9 *Per contrariam obſeruantiam, ſuperior patiens, uidetur illud ſtatutum tollere.*
10 *Dicta extrauagans, non fuit recepta.*
11 *Si fuit ſolutum ultra illam taxam, non fuit ſtatuta pœna.*
12 *Volens teneri de caſu fortuito, de quo intelligitur in ſol.to.*
13 *Et an teneatur de ſolito.*
14 *Diſtinctio bona circa prædicta, cum intellectu plurium iurium.*
15 *Et de quib. caſibus debeat intelligi.*
16 *Et quid, de his quæ rariſſimè contingunt.*
17 *Intellectus ad d.extrauagan. Benedicti.*
18 *Mens uerosimilis attendi debet.*
19 *Ratio naturalis, potiſſima eſt in quacunque interpretatione.*
20 *Salarium aduocati in cauſis, quale debeat eſſe.*
21 *Et quid, ſi ſint aduocati magnorum uirorum, uel in cauſis arduis.*
22 *Membra omnia, & quæcunque ſingula ſunt conſideranda.*
23 *Immunitas, an ſit extendenda, & quando.*
24 *Neceßitas permittit plures uiſitationes poſſe fieri.*
25 *Neceßitatis priuilegia remißiuè.*

CONSILIVM CV.

IN Cauſa ſubſidij caritatiui, implorari per Reuer.d.
Her.adminiſtratorem eccleſiæ, cõtra clerum ſuper
beneficijs eccleſiaſticis, nõ curatis, ſuper tribus di-
cam, quid ſentio. Primo an potuerit implorare, ita
ut cõtra negantes potuerit uti armis ſpiritualibus. Secundo, an
cauſæ propter quas implorauit, & propter quas exigere propo-
ſuit, ſint iuſtę, & manifeſtę, rationales a canonibus approbatę,
explicitę, uel implicitę. Tertio ſuppoſito ꝙ potuerit petere, &
ex iuſtis cauſis, & manifeſtè rõnabilibus, an licuerit petere, & li
ceat exigere, aut recipere, ſecundum moderamen impoſitum,
quod dicitur auxilium, cum charitate moderatum, ſi excederet
taxam, quam ſtatuit in ſubſidio moderatiuo, ſeu charitatiuo ex
trauagans Benedicti, quę incipit, uas electionis, in vj.car.in vj.
Præmiſſis quoque adijciendo ſtatuimus, & an ſit timor iuſtus,
an dictus do.Her.incurrerit aliquas pęnas poſito, ꝙ dici poſſit
1 transgreſſor.d.conſtitu.Benedicti.† Circa primum, uidetur poſ
ſe breuiter reſpõderi, ꝙ ſic, vt in c.cum apoſtolus.§. inhibemus,
cum ſimil.de cenſib.& ibi docto.communiter tenent poſſe ſub
ditos compelli per cenſuras ad ſoluendum argum.c.qui emen-
dam.xiij.diſtinc.dummodo non excedant, vt in c.ſanè, & c.cũ
ad quorundam, de exceſſi. prælа. de quo etiam per do. Anto.in
c.conquerente, de off.ordin.& c.cum ex officij, de præſcr.& ſe-
cundum aliquos, per dom. de Rota, deciſ. cccxv.in no.& Cald.
2 conſi.iij.ſub rubr.de cenſi. in fi. conſi.† Et in tantum eſt debitũ
iſte ſubſidium charitatiuum, ꝙ non ualeret ſtatutum capitu-
li ſede uacante, diminuens charitatiuum ſubſidium epiſcopo ſe
cundum Lap.alleg.xx.& xxj.& doc.in c. j. de ſtatu mona. & in
d.c.cum apoſtolus, & in trac. de charita.ſubſi.& in trac.de epiſ.
3 † Super ſecundo, an in caſu noſtro concurrant iuſtę cauſæ, & ma
nifeſtę rationales ad prædicta dico, ꝙ ſic, in primis iuſta uide-
tur, ꝙ ſoluant, & contribuant propter graues expenſas factas
pro ipſius Reueren.do.Her.promotion.ad dictam adminiſtra-
tionem eccleſiæ, & pro neceſſarijs ſolutionibus factis cameræ
apoſtolicæ, vt uidetur determinare ſatis in terminis Cald.in fi-
allegato conſi.iij.circa fi.dico etiam, quod in caſu noſtro con-
currunt multæ cauſæ rationales, quæ nedum ſimul iunctę, ſed
ſingulæ ſufficerent ad tale ſubſidium charitatiuum imploran-
dum, quæ deductę in articulis, & vt creditur probatę reſpicien-
tes manifeſtas cauſas quæ ſuperuenerunt, neceſſitatem dictæ ec
cleſiæ, & utilitatem publicam ipſius eccleſiæ, & totius diœceſ.
4 recipientes, † quas cauſas eleganter iuſtificat Oldra.conſi.ſuo.
ciij.circa propoſitum, ubi uidendum, ad cuius Oldr.deciſio.ſe
remittunt Moder.in additio.in d.c.cum apoſtolus, & Io. de Pa-
ni.in ſuo comm.ſeu glo.ſuper extrauag.Benedicti, quæ incipit
uas electionis, in §.præmiſſis quoq;, in gl. ſuper uer.ſubſidium,
& omnes doct.tractantes de iniuſtis cauſis poſtulandi tale ſub-
ſidium referunt ſe ad Oldr.ibi, quæ etiam adiuuantur, ex mul-
tis dictis eiuſdem conſi.cclvj.dum tractat de poteſtate Epiſco
pi ſuper rebus eccleſiarum ſuæ diœceſ.& ꝙ iuſte concurrerint
cauſæ, ex eo etiam liquet, ꝙ ex triginta ſex archidiaconatibus
ſubditis dictæ eccleſiæ, omnes clerici caritatiue ſubuenerunt,
unius archidiaconatus tantum clericis exceptis contradictori
bus qui ſuę duritiei innititur contra. c.ne innitaris, de conſt.&
illud ſapientis catonis iudicium populi nunquam contempſe-
5 ris unus.† Bene faciunt ad iuſtificationem iſtarum cauſarum, q̃
6 dicunt docto. poſt Innocen.in d.c. cum apoſtolus. ¶ † Super
tertio ubi uidetur ſtare tota uis, videlicet an potuerit præfatus
domi. Her. excedere ſummam, vt dicitur taxatam per dictam
conſtitutionem Benedicti, prima facie uidetur ibi caſus in ter-
minis, quòd non, ſed mature conſiderando uidetur indu-
bitanter dicendum oppoſitum ex multis, & primo atte-

tabo unum quod nõ vſ animaduerſum a doct. uel ꝙ magia cre-
du data opera tacitú, uidelicet ꝙ dicta ɔſtitutio, nai electionis,
quantum attinet ad taxam dicti ſubſidij caritatiui, non ſit curá
da, nec in ſoro ſori, nec in foro poli, cum non fuerit ab initio re
cepta, nec uſu approbata. iiij. diſtin. c. leges. & per docto. in c. j.
de treu. & pace, ita ſtentauit Lap. alle. axavij. ſtante ɔſtõne Be-
nedicti & c. ꝙ autem nõ ſuerit ab initio recepta, nec uſu appro
bata teſtatur idem Lap. cui uidetur in hoc credẽdum, ſicut glo-
ſatori dicenti, iure cauetur, ſed conſuetudine non hr̃ de quo in
infinitis locis in utroque iure, & in ſpecie determinat Bar. ſing.
in repe. l. oe quibus. ff. de legib. in quarta quæſtione principali.
7 † Volens ꝙ credatur doct. dicenti aliquid ſeruari, uel non ſer-
uari de ɔſuetudine donec probetur ɔ̃trium, quod dictum Mod.
extollunt, tamen eſt dubitabile, ut per doct. ibi, & non minus
8 extollunt illud aliud ſupradictũ, † uidelicet ꝙ qñ ſtatutũ fit a ſu
periore, & nõ recipitur a ſubditis, immo ſeruatur ɔ̃trium, & hoc
fit ſciente, & patiente ſuperiore qui fecit ſtatutum ad tollendũ
tale ſtatutum, ꝙ nõ liget, non requiritur cõſuetudo præſcripta
per a. annos, ſed ſufficit ſimpliciter uſus contrarius, iiij diſtinc.
9 § j. † Dicunt etiam doct. in d. c. primo, ꝙ quando lex, uel conſti
tutio non recipitur ab omnibus ſciente ſuperiore talis conſti-
tutio non ligat, quia ſuperior uidetur eam tacite tollere, ex quo
ſcit contrariam obſeruari, & patitur, idem ſi dicta conſtitutio re
cipitur a minori parte, & a maiori parte non obſeruatur, ne ſit
in poteſtate minoris partis, quod induceret maiorem partem
ad peccatum, quod incurreretur per tranſgreſsionem legis ſm
doctores in dicto. c. primo, quod uelut multum ſingulare, & ue
rum uidi tantum teneri conſulendo ab excellen. docto. & no-
10 minatim a do. Franciſco Are. ſuo conſi. xj. † Et niſi fallor Lap.
dixit uerum uſque ad ſua tempora, & nos poſſumus idem dice-
re, & uerius ſecundum noſtra tempora, quibus dicta conſtitu-
tio iacet quaſi abolita, uel non recepta, tantoque magis uidetur
credendum Lapo cum tempore dictæ conſtitutionis, uiueret,
& ſuperuixit diu poſt clariſsimus. ¶ Et aduertatur, ꝙ dictus Pa
pa Benedictus, qui fuit ad Papatum aſſumptus anno. 1334. &
obijt anno. 1341. Illam conſtitutionem promulgauit anno ij.
ſui Pontifi. & ſuperuixit annis v. & uidit illam non receptam, vt
potui colligere, licet Io. Anðr. in c. fœlicis, de cenſ. lib. vj. in no-
uella de illa extrauag. mentionem faciat, & dicit per illam limi
tatum caritatiuum ſubſidium ad unam procurationem tm̃ quę
fit per alium, de illius tamen receptione, uel non tacuit. ¶ Ve-
rum igitur puto, quod dixit Lap. illam etiam ab initio non fuiſ-
ſe caſu receptam, ergo non curandum, & tanto minus hodie, cũ
etiam ſi fuiſſet recepta ab initio, deſuetudine ſit abolita a cuius
conſtitutione, ad hãc diem fluxerunt anni. 170. Et ad iſtum nõ
uſum abrogantem faciunt, quæ dicit Abb. in c. Ioanne de cleri
cis coniug. & c. ad audientiam, de cler. non reſid. ¶ Sed poſito
ꝙ fuerit, & ſit in uiridi obſeruantia, illud in primis uidetur no-
tandum, quod Papa ibi uoluit obuiare procuratoribus ordina-
rijs, & quaſi continuis immoderatis, quas Roma. Pontif. tanta
diligentia curarunt compeſcere, & moderari, ut d. c. cum apo-
ſtolus, & c. j. ij. & iij. eod. ti. in vj. & in cle. j. & ij. eodem. tit. & ne
dictis procurationib. fieret fraus, ſub nomine caritatiui ſubſi-
dij, limitauit, & taxauit, & tale ſubſidiũ, quod ordinarie. aut ſę-
pe, ex cauſis prætenſis rationabilibus poſtulabatur, quæ multæ
eſſe poſſunt, ut per doct. in d. c. cum apoſtolus, & Archi. in cap.
11 unio. x. q. iij. ¶ † Quod ſi Papam habuiſſe diceretur etiam reſpe
ctum ad ſubſidium caritatiuum proprie, & non in fraudem ad-
huc dico ꝙ minus curauit de tali ſubſidio, quod patet ex eo, ꝙ
pro illius exceſſu nullam pœnam repetijt ex primo, inſertis pro
curationibus, & ideo nec cenſetur repetita ſm Lap. in dicta al-
leg. axxvij. quem ſequitur præallega. gloſator dictæ conſtitutio
nis, ubi etiam uoluit, ꝙ ſponte ſoluentes ultra dictam taxam
nullam in pęnam inciderent, ſed ponamus ꝙ pœnæ eſſent adie
ctę etiam duriſsimę contra ſpoliantes, & exigentes, & ſponte,
etiam recipiẽtes talia ſubſidia caritatiua ultra dictam taxã, ad
huc putarem dictam conſtitutionem non militare in caſu no-
ſtro extraordinario, & rariſsimo contingente, & maximi ponde
ris, & cui leues medicinę non prodeſſent in tanta neceſsitate, &
tam publica cõi utilitate nullatenus poſterganda. Hoc aũt ui-
detur probari multiplici ratione, & primo per textum notab. in
l. ſiſtulas. §. frumenta, ff. de ɔ̃hen. emp. per quem dicit Bart. in l.
12 ſed & ſi quis. §. quæſitum. ff. ſi quis cautio. ¶ † Quod ubicunq;
ſupra dixerat quẽ teneri de caſu fortuito intellexit, de ſolito, nõ
de caſib. inſuetis, aut non ueriſimilib. vt d. §. frumenta, ubi dixit
eſſe caſum. Sed dicit aliquis licet lecturæ Bar. cõiter ita dicant,
aliqui tñ dñi ecõtra, uidelicet ꝙ tenetur de caſu inſolito nõ au-
tem de ſolito, ut d. § frumẽta, & ita dicit Ang. Bar. eſſe in l. Scio
13 amico. §. medio. ff. de an. leg. dixit ꝙ ſuſcipiens caſum fortui-
tũ non teneri de illo qui in mille annis non uice contigerit, & al
legat dictum §. frumẽta, unde ex dictis ſuis, in dictis locis, & ali
bi reſultat perplexitas quædam apud pauca reſpicientes, quare
do. Io. Petrutij de Peruſi. in d. §. quæſitum, diſtinguebat dicens,
14 † ꝙ aut agitur de tali caſu qui conſueuit euenire, & de iſto non
tenetur ſuſcipiens caſum fortuitũ ut clarè probatur in d. §. fru-
menta, & l. ex conducto. §. ſi uis. ff. loc. Nam ille dr̃ caſus fortui-
tus, qui eſt inſolitus ſm Bal. in l. licet. C. eo. tit. in ij. col. aut agi-
tur de tali caſu fortuito, qui eſt inſolitus, ideſt raro contingens
uel cõiter non ſolet ɔtingere, & iſte ſit proprie ille caſus de quo
tenetur, vt probatur, in d. §. frumenta ſm Andr. de Piſis, ibi. Aut
agitur de caſu fortuito inſolitiſsimo, & de iſto nullo modo te-
netur, & ita loquitur Bart. in d. §. medico, & iſtos caſus dicit idẽ
doc. euidentiſsime probari in d. §. frumenta. Nam primus colli-
gitur ibi, conſuetudinem, ſecundus ibi, ſi immoderate, ideſt in-
ſolitè tertius a ɔ̃trio ſenſu, uerbi immoderate, quaſi dicat non
immoderatiſsime, & quæ ſolent rariſsime ɔtingere, & propte-
rea dum Bar. dixit intelligi de ſolito non de caſib. inſuetis, aut
omnino non ueriſimilibus, ideſt rariſsime contingentibus, ſed
intelligi debet, prout dixi in d. §. medico, & prout expreſſe pro
15 batur in dicto tex. ¶ † Ad cuius intelligentię confirmationem
adduco, ꝙ Bal. in dicto. §. quæſitum, in lect. ix. col. viij. dixit, ꝙ
ſi quis ſuſceperit in ſe periculum prædonum, uel exbannitorũ
non uidetur ſuſcepiſſe periculum exercitus, quia iſta eſt maior
uiolentia, de qua nõ uidetur cogitatum. ff. loc. l. ſi merces. §. vis
maior, & l. item quęritur. §. exercitu, & l. ſi ea res de act. emp. &
Guliel. in d § frumenta, idem Bal. col. a. dicit ꝙ ſi interuenerũt
uerba generalia ſpecialibus iuncta clauſula generalis non refer
tur ad maiora expreſsis, ut d. §. frumenta alleg. Gulie. & Cyn. in
l. j. C. commo. in addi. idem Bal. col. aj. dicit quæro an intelliga-
tur de caſibus fortuitis conſuetis, an ſolummodo de caſib. for-
tuitis inopinatis, dicit Bart. quod eſt caſus in d. §. frumenta, qđ
intelligatur ſolum de caſib. fortuitis improuiſis. Vnde ſi cõe Pe
ruſij uendit fructus aquæ lacus, & promiſsit defendere, & ſuſce
pit in ſe caſus fortuitos non intelligitur de inuaſione ſocietatẽ,
quæ tempore contractus potuit prouideri per emptores, ſed be
ne intelligitur de guerra eccleſiæ Roma. quæ non erat in conſi
deratione mentis ſm Bar. ſubdit Bal. ſi quis uellet reſpondere,
ꝙ uenirent omnes caſus ſoliti facile eſt reſpondere ad. d. §. fru-
menta, quia in illo. §. id quod eſt ſolitum, non dicitur caſus for-
tuitus, quod enim ſint in hyeme niues, ſi non ſint immoderatę
ſecundum conſuetudinem, iſte non dicitur caſus fortuitus, ſed
quædam contingentia ſm naturam, vnde in d. §. frumenta, ven-
ditor qui ſuſcepit in ſe periculum caſus fortuiti, non tenetur
ad caſum ſolitum, ideo quia non eſt caſus fortuitus ſed natura-
lis, non autem dicit ibi, ꝙ ſi quis ſuſceperit in ſe caſum fortui-
tum, non tenetur de caſu fortuito quocunque modo contingen
te, & idõ gl. ibi bene dicit, quod qui obligauit ſe ad inſolita non
tenetur ad ſolita, & per eum ibi latius, idem Bal. in d. §. frumen-
ta dixit no. caſum', cõe Peruſij uendidit frumenta recolligenda
incluſio Peruſino, hoc acto, ꝙ periculum guerrę, & grandinis
pertineret ad cõe Peruſij, dicit iſte tex. ꝙ intelligitur de guerra,
& grandine inſolita, quæ nõ potuit prçuideri, innuit, & iſte tex.
ꝙ idem eſſet in caſu ſimili, extra guerram, & grandinem, puta ſi
inſolita pluuia corrupiſſet frumenta, tandem ſe remiſsit ad Gu
liel. ibi. idem Bal. in conſi. incip. uerba dicunt, dicit ꝙ ille qui ſu
ſcepit in ſe omne riſchium, & periculum promittens manuten-
tionem cluſę molendini durante decennio, non tenetur ſi cluſa
ruit per inundationes inſolitiſsimas aquarum, quia de tali caſu
16 non vr̃ cogitatum. † Quia ad ea quæ rariſsime contingunt, neq;
lex, neq; hominis mens uidetur adaptari, & ſubdit id maxime
procedere, quia illa cluſa requirebat maximos ſumptus pro re-
fectione, idem Bal. ſępius conſulendo allegauit illum tex. quod
ɔuentio non intelligitũ de inſolitiſsimis, & ueriſimiliter non co-
gitatis aliquo modo, ergo ſimiliter in terminis nr̃is dicta conſti
tutio Benedicti nõ intelligitur taxaſſe ſubſidium caritatiuum,
qđ rariſsime peteretũ pro cã emergenti rariſsima, graui, & ino-
17 pinata, maximam ſubuentionem requirente, † cui nullum fru-
18 ctum faceret ſubſidium ſm taxam Papæ Benedicti, † ad hanc
interpretationem inducit ueriſimilis mens Papa, iuxta glo. in l.
tale pactum. §. fin. de pac. & in cle. j. in uerbo, præſidentes, de re-
ſcriptis,

ſcriptis,& ratio naturalis hoc dictat quæ eſt potẽtiſsima in qua
cunque interpretatione ſm Pet.Cy.& Bal.in l.non dubium.C.
de legib.& in l.cum a matre.C.de rei uend.& in multis alijs lo
19 cis. ¶ † Secundo moueor in cauſis ſalarium aduocati taxatum
eſt a lege,uſque ad centum aureos l.j.§.licitum.ff.de uar.& ex
20 traor.cogn.† & nihilominus in cauſis criminalib quæ ſunt arduę
poteſt accipere longe plus,ſecundu doct.in l.ſi pater §.fi.ff.de
dona.item quando cauſa eſt de uita, uel de ſtatu , tunc nullum
cenſetur taxatum ſalarium a iure ſecundum Bal.in l.j.in fin.C.
21 manda.¶ † Vnde infert,quod illi qui ſunt aduocati epiſcoporum,
uel Abba.pro ſtatu dignitatis ipſorum etiam maximum ſalariũ
recipere poſſunt ut dicto §.fin. per quem dicit ita determinaſ-
ſe Ray.de Forli. ergo & in propoſito , nec cenſeatur taxatum
ſubſidium pro re grauiſsima, & rariſsima per illam conſtitutio
22 nem, nam eſſet qua faba in ore Leonis. ¶ † Nec eſt uериſimile
Roma. Pontifi. uoluiſſe deſerere caput languens argum.l.cum
23 in diuerſis.ff.de relig & ſumptibus funerum cum ſim ¶ † Ter
tio moueor argumento.l. Rutilia polla , & l.in lege. ff.de con-
tra.emptio.& eorum quæ per dictas leges dixerunt Ray. & ſe-
quaces in l.ſi ex toto,in princi.de lega.j.ſcilicet de immunitate
non extendenda ad onera extraordinaria ratione guerrę ſuper.
24 uenientis uериſimiliter non cogitatę ¶ † Quarto moueor,nam
propter neceſsitatem ſuperuenientem,licet facere plures uiſita
tiones,& exigere plures procurationes,non obſtante,quòd ſe-
mel tantum in anno ſit permiſſa talis uiſitatio,& procuratio,ut
25 per doct.in d. ca. conquerente,& ubique. ¶ † Quinto ea mul
tia quæ no.conglutinauit Ludoui. Roma.in l.ſi uero §.de uiro.
ſoluto matrimo. in fallentia liiij. intitulata propter neceſsita-
tem,inter quæ ſunt aliqua ualde ad rem , & maxime dũ allegat,
pro xxj argumen l.quod ad præſens.C.de muri.leg.lib xj.& Bar
to.ibi.¶ Concluditur ergo dictum ſubſidium caritatiuum po-
tuiſſe peti , exigi etiam mediantibus cenſuris , quia ab haben-
te poteſtatem a iure,quia ex iuſtiſsimis cauſis approbatis a iuri
ſtis,quia moderatum,& quia conſtitutio Benedicti non cenſe-
tur taxaſſe in iſtis caſibus rariſsimis , & grauiſsimis , item quia
nunquam fuit recepta. & fruſtra allegaretur ad obſeruantiam
etiam ſi caſum noſtrum includeret. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Ab abſolutoria expenſarum iuſtè appellari poteſt, & nu.2.*
2 *Abſolutio ab expenſis ſine cauſa fieri non poteſt.*
3 *Expenſæ debent ſolui cum effectu.*
4 *Appellatio legitimè interpoſita,deuoluit negocium ad ſuperiorem,*
& omnia poſtmodum ſequuta ſunt nulla,& nu.5.
6 *Si iudex à quo detulit,omnia ſequuta poſtmodum ſunt nulla.*
7 *Reſcriptum ſurreptitium,poſtquam fuit oppoſitum nullam tribuit iu*
riſdict.& nu.12.
8 *Surreptitium eſt,ſi in illo,nulla ſit mentio de re iudi.& nu.13.*
9 *Reſcripto contradicenti iuri,non eſt ſtandum.*
10 *Pœna priuationis beneficij inuentarij,non eſt imponenda.*
Reſcriptum,intelligendum eſt,ut non tollat ius alterius,& nu.9.
11 *Reſcriptum conditionale non tribuit iuriſdictionem,niſi conditione*
adimpleta.
Iudex defferens appellationi,nõ poteſt procedere ſuper negocio prin
cipali.
14 *Dilatione pendente,proceſſus factus,nullus eſt.*
15 *Super negocio principali,adhuc non inſtructo,procedi non poteſt ad*
ſententiam.
16 *Sententia confirmans primam nullam,erit & ipſa nulla.*
17 *ſi eodem die appellatur , & obtinetur commiſſio, præſumitur prius*
appellatum.
18 *Probatio debet eſſe concludens.*
19 *Nullitas cognoſcenda eſt eſto quod appellatio ſit deſerta.*
20 *Iudex delegatus a cuius diffinitiua appellatur deferens appellatio-*
ni,eſto quod non conſtet ipſum aliter pronunciaſſe, an a ſe iuriſdi
ctionem abdicauerit,& alijs ſequentib.
Delegatus ſententiando functus eſt officio ſuo,& nu.24.
21 *Deferenda eius auctor tas,& iuriſdictio ceſſat.*
22 *Etiam ſi appellatio friuola eſſet.*
23 *Satis eſt ipſum pronunciaſſe,licet nõ appareat illud,quod pronunciauit.*
Aliud eſt pronunciatum,aliud quod continetur in pronunciatione
et nume.24.
Iudice nolente ſcribere,quod pronunciauit,non propterea illud de
bet nocere parti.
25 *Iudex deferendo, etiam ſi re integra reuocet grauamen,non propte*
rea recuperat iuriſdictionem.
26 *Deferendo abdicat à ſe iuriſdictionem . eſto quòd ſolum appelletur*
uoce,& non ſint petiti apoſtoli , & in appellatione non ſit cauſa
inſerta.

CONSILIVM CVI.

BONIFACIVS Grauatus per auditorem Vicarij,
1 iuſte appellauit , † & ſuper dicto grauamine , per lo-
cumtenentem Auditoris cameræ fuit proceſſum , &
dum reuocauit dictum grauamen , bene ſentẽtiatum
fuit,attamen inquantum abſoluit partem aduerſam ab expen-
ſis ipſe locumtenens de nouo grauauit Boniſa.qui a dicto gra-
uamine iuſte potuit appellare , prout appellauit ut eſt deciſio.
2 Rotæ in no.in titulo de appellatio.xlvij.¶ † Non enim potuit
locumtenens partem aduerſam ab expenſis abſoluere,ex quo
nulla cauſa abſolutionis allegatur,nec cõſiderari poteſt, ut ple
ne nota.in l. properandum.§ ſin autem alterutra C. de iudi.&
ibi Moder.colum.iij,uerſicu. iiij. & colum.vij.circa fin. & col.
v.uerſic.ulti.& habetur plenè in capit.finem litibus de dolo &
3 contuma.† Et dictę expenſę effectualiter debebant ſolui, ut di-
cit Bald.in l.edita,C.de eden.in repeti.Peruſina, colum. xxiiij.
& ibi Saly.& referunt Mod.in l.ſancimus.C.de iud.colum.iiij.
uerſicu.tertio quæro, concludentes non ſuffi cere oblationem ,
4 per quod tollitur obiectio . † Quæ ex aduerſo fit de oblatione
dictarum expenſarum,per quam abſolutionem expenſarum ip
ſe Bonifacius grauatus iuſte appellauit,& appellatio ita legiti-
me interpóſita totum negocium deuoluit , & omnia poſtmodũ
inde ſequuta fuerunt,& ſunt nulla,ut nota.in cap.non ſolum.§.
illa,de appel.lib.vj.& in cap.ex parte ade.de teſti.per Lap.alle-
ga.j.in fine primi dub.& pulchrè per Imo.in cap.ſæpe,de appel
5 latio.colum.penult.¶ † Quicquid igitur poſt dictam appella
tionem fecit locumtenens fuit , & eſt nullum ,& reuocandum
uenit,ut not.in d.iuri.& in deciſio. Rotæ in nu.in titulo de ap-
6 pellatio.xliij.¶ † Et eo maximè, quia locumtenens detulit ap
pellationi Bonifacij,& quicquid poſtmodũ fecit , nullum fuit,
& eſt & reuocandum uenit.c.cum appella.friuolis,de appella-
tio.lib.vj.cum concord.per Rotam in nou.ccxliij. alias in ti-
7 tulo de appel.aliij.¶ † Et locumtenens procedens non potuit
ſuper negocio principali uirtute aſſerti reſcripti electi.ut ex par
te aduerſa obtenti,ex quo aſſertum reſcriptum,fuit & eſt ſurre-
ptitium , & cum contra illud per ipſum Bonifacium fuerit da-
tum de ſurreptione non potuit concedere aliquam iuriſdictio-
nem per nota.in cap.cæterum,& in capitu.ad audientiam , ea-
8 tra de reſcript.¶ † Vbi pleniſsime ſcribentes,de ſurreptione ꝯ-
ſtat , ex quo in aſſerto reſcripto , nulla ſit mentio de re iudicat.
obtenta in fauorem Bonifacij in curia capitolij,ut not.in capi.
ſuper literis,extra de reſcriptis , & per Lap. alleg.lxxxix.cum a-
9 lijs concord. † Præterea aſſertum reſcriptum contradicit iuri,
ideo illi non ſtandum.ut habetur in c.ex parte tua,de offic.de
lega.& in cap.cauſam inter nos de re iudi.contradictio appa-
ret dum per illud tollitur ius ipſius Bonifacij,& ideo ſtrictiſsi-
me eſt intelligendum,ut not.in capi.ſedes,de reſcrip.& in l. ele
ganter.§.ſi poſt.uerſic.quid ergo.ff.de condictio inde.& intel
ligentia ipſius eſt,ut nõ tollat ius ipſius Bonif per ſignaturam.
enim reſcripti,quę attendi debet,& non narratio,in aliquo nõ
tollitur ius Bonifacij cum illi non ſit in aliquo derogatum , ut
plene habetur in d.c.ſuper literis,ubi Inn.& Mod.& per Bal.&
alios in l.præſcriptione. C.ſi contra ius uel utilit.publ & eſt re
gula cancellariæ in ord.xxv. Nunquam enim cenſetur ſublatũ
ius tertij per reſcriptum , niſi expreſſe derogetur.cap.quamuis
de reſcriptis,libro vj.l.ij.§.merito.& §. ſi quis a principe. ff. ne
quid in loc.publi.& hodie eſt regula cancellariæ in ordi.xvj.ad
quæ no.per Anto.& alios in cap.ex parte,el ſecundo,de offi. io
10 deleg.in v.notabili.† Propterea iſtud reſcriptum tendit ad pœ
nam priuationis beneficij inuentarij,ut de ſe patet,& talis pœ
na priuationis beneficij inuentarij non eſt modo aliquo impo
nenda,ex quo non reperitur iure ſcripta,ita in puncto Barbat.
qui multa adducit in cap,primo,in glo.j.de teſtam. Vnde cum
dictum reſcriptum fuerit ſurreptitium, & per illud non fuerit,
nec ſit ſublatum ius Bonifacij dominus locumtenens non po-
tuit procedere ſuper negocio principali,& procedendo,ut pro-
ceſsit nulliter egit,eo maximè,quia uirtute dicti reſcripti , ipſe
locumtenens ſtatuit dicto Bonifacio certum terminum quem
ſtatuere non poterat, ex quo per dictum reſcriptum electiuum

concedebatur iuriſdictio ſuper negocio principali in euetum,
qui euenitus ceſſauit cum per ipſum Bonifa. fuerit doctum, &
11 obtentum ſuper grauaminibus. † Vnde cum reſcriptum eſſet ꝯ
ditionale, & conditio minime fuiſſet adimpleta iuriſdictionem
non conceſsit per iura uulgaria in c. cum dilecta, de reſcri. Bal.
in l. quod fauore de legib. eſt deci. Rotę in nouis, in titulo de of
ficio dele. j. alias c x x. Mill. in uerbo, iudex appellationis, & in
uer. reſcriptum per quod committitur, & procedendo uirtute
dicti reſcripti, abſq; iuriſdictione, & nulliter proceſsit. ¶ Ad
quod, nam ipſe Bonifacius a dicto termino ſibi præfixo appel-
lauit, & fuit repoſitus, & pars aduerſa a repoſitione iterũ appel
lauit quæ etiam fuit repoſita a qua ultima repoſitione Bonifa-
cius ultimo appellauit, & dictæ appellationi locumtenens detu
lit, & cauſa poſtmodum fuit commiſſa, unde poſtmodum pro-
ceden. ſuper negotio principali, nulliter proceſsit. d. c. cum ap-
12 pella. friuolis, & iuri, ac deciſio. ſ̃. alleg ¶ † Minus etiam locum
tenens procedere potuit uirtute commiſsionis, & reſcripti ulti
mo loco obtenti ex aduerſo, quoniam dicta commiſsio nullam
eidem conceſsit iuriſdictionem, fuit enim, & eſt ſurrepticia, &
13 de ſurreptione datum, vnde, & c. d. c. cęterum cum ſi. ¶ † Surre
ptio oſtenditur quia in dicta ultima commiſsione nulla fit men
tio de ſupradicta re iudicata, nec de grauamine illato Bonifa-
cio ab auditore Vicarij, & a dicto locumtenente nec fit mentio
de appellatione per Bonifa. interpoſita, nec de delatione appel
lationis facta per locumtenentem, nec de inhibitione poſtmo-
dum inde ſecuta, quæ omnia nedũ ſimul iuncta, ſed ſeparatim
conſiderata, ſurreptionem inducunt, vt plenè hr̃ in d. c. ſuper li
teris, & per Ro. in no. in tit. de reſcrip. xxv. & Lap. alleg. ij. & al-
14 leg. lxxxix. Alex. conſi. xlj. in iiij. uol. cum concor. ¶ † Et uirtu-
te dictę ultimæ cõmiſsionis etiam nulliter proceſsit cum ea ſi-
bi præſentata per Bonif. fuerit oppoſitum, & datę exceptiones,
& pendente dilatione ad ipſas corrigendum fuerit proceſſum
ad diffinitiuam, & ſic nulliter. l. ſiue pars. C. de dilat. toto tit. nil
15 noui, cum ſi. ¶ † Præterea ſuper negocio principali procedi nõ
potuit ad diffinitiuam, ex quo minimè fuerat inſtructum, & ſu
per ipſo locumtenens iuriſdictionem nõ habebat, & ſic inſtrui
nõ potuit, iuriſdictio enim ſua erat ſuper grauaminib. tm̃, ſuper
negocio uero principali in euentum, qui ceſſauit, & cum inſtru
ctum non eſſet, nec inſtrui potuiſſet, locumtenens diffinitiuam
ſuper eo promulgare non potuit, tum quia inſtructum tũ quia
præcipitanter proceſsit, ſtante ſurreptione multiplici de qua. ſ̃.
& pendente dilatione, ut ſ. ad quæ not. in l. ij. C. de eden. & ple-
16 niſsime per Mod. in c. cum eccleſia S. Mariæ de conſti. † Con-
ſtat ex prædictis ſententiam aſſertam dicti domini locumtenen
tis fuiſſe, & eſſe nullam ꝑñr ſententia lata a domi. Michaele ex
quo ſimpliciter confirmat primam nullam, & erit nulla de qui
bus nullitatibus etiam non obſtante dicta confirmatoria dici
poteſt iuxta not. in clem. j. de ſequeſt. poſſeſ. & fruct. & late per
Mod. in l. iiij. §. condemnatum. ff. de re iud. & Alex. conſi. lxxix.
ij. uol. & di. Bonifacius, non debet repelli, nec excludi a prædi-
ctis propter aſſertam rem iudicatam quam pars aduerſa prætẽ
dit, ex quo infra decennium ab aſſerta ſentẽtia domini Michae
lis prouocauit, & commiſsio extitit obtenta poſt dictam appel
17 lationem. ¶ † Et dato, quod eodem die utrunq; appareat factũ,
tamen cum non apparet data in commiſsione præſumitur pri-
us appellatum, ut uult deciſio. Rotæ in no. in tit. de exceptio. ij.
18 † Et probationes ex aduerſo factę tanquam non concluden-
tes, non tollunt dictam præſumptionem iuxta no. in l. non boe.
C. unde legitimi, & c. in præſentia extra de proba. potiſsime cũ
Bonifacius uſus fuerit diligentia, & ſtilus curię, ita ſe habeat,
ut no. in l. de quibus. ff. de legib. & in c. quam graui de crimine
19 falſ. cum ſi. ¶ † Pręterea obiectio excluditur ex dictis nullitati-
bus ſuper quibus etiam ſtante deſertione appellationis cogno-
ſci debet, & pronunciari etiam abſq; alia commiſsione, cum ſi
mus in diffinitiua, ut habetur in l. j. in ſi. de feri. & plenè p Bald.
in l. j. quando prouocare non eſt neceſſe, & per Ioa. And. in c. j.
de appel. lib. vj. & Rot. in antiq. in tit. de appel. xij. habetur ple-
ne in l. ſi expreſsim. ff. de appella. & in cap. dilecti extra eodem
20 ¶ † Pro reſolutione uero illius dubij, an iudex delegatus a cu-
ius diffinitiua ſententia appellat, & appellationi defert, quam-
uis non conſtet ipſum pronunciaſſe, deferendo appellationi ab
dicit a ſe iuriſdictionem, aduertendum eſt, ꝙ delegatus ſenten
tiando functus eſt officio ſuo, & eius auctoritas, & iuriſdictio
ceſſat. l. iudex poſtquam. ff. de re iud. c. in literis, de offi. deleg.
21 cum concord. † Inſuper ſi appellationi coram ipſo interpoſitę
detulit eius auctoritas, & iuriſdictio ceſſat. c. ſępe. c. interpoſita
22 de appel. glo. & ſcrib. in d. c. in literis. Quod procedit etiam ſi
appellatio eſſet friuola iniuſta, & talis cui non eſſet deferendũ,
tamen ſi delatum eſt iuriſdictionem abdicat uulg. c. cum appel
latio. friuolis de appel. lib. vj. cum alijs uulgarib. Cum itaq; lo-
cumtenens diffinitiuè pronunciauerit, functus fuit officio ſuo,
inſuper cum a tali pronunciatione fuiſſet appellatum, & ap-
pellationi delatum abdicauit a ſe iuriſdictionem, ut. ſ̃. fuit dedu
23 ctum. † Quib. non obſtat ꝙ dicitur non conſtare ipſum pronun
ciaſſe, nam clare patet ipſum pronunciaſſe, licet non appareat il
lud ꝙ continebatur in pronunciatione, aliud eſt. n. ipſa pronun
ciatio, & aliud contentum in pronunciatione ſicuti aliud eſt in
ſtrumentum, & aliud ꝯtentum in inſtrõ, poteſt. n. eſſe inſtrũ, &
tamen cõtenta in eo poſſunt eſſe falſa, ut plenè hr̃ per Inn. Ab.
& Mod. in c. cum uenerabilis dę excep. & per Fely. in c. capitu-
24 lum, char. pe. uer. limit. octauo, de reſcrip. † Vnde cum appareat
ipſum pronunciaſſe, licet non appareat contentum in pronun-
cia. ſatis eſt ex quo ꝓnunciãdo functus fuit officio, & defferen-
do appellationi abdicauit iuriſdictionem, & utrunq; de per ſe ſuf
ficit. d. c. in literis, oſtenditur clarius, nam ꝙ non appareat con
tentum in pronunciatione iſtud eſt culpa, & facto dicti iudicis,
qui noluit extendere, uel ſubſcribere, ꝙ non debet eſſe noci-
25 uum parti appellanti, & cui delatum eſt. ¶ † Probatur nã iudex
defferendo etiam re integra reuocando grauamen, non recupe-
rat iuriſdictionem abdicatam, ut per Gemi. in dicto. c. cum ap-
pella. col. pen. poſt Ioannem Andr. quem cõmuniter ſequuntur
doct. & per Phili. Franc. in c. cum ceſſante, de appella. col. x. uer
ſi. quinto limita, ita in caſu nr̃o nõ extendendo ſententiam, uel
non ſubſcribendo ex hoc non debet recuperare iuriſditiõnem
abdicatam, ad quod etiam facit cum licet ſit appellatum, ſine
ſcriptis, licet apoſtoli non ſint petiti, licet in appellatione non
ſit inſerta cauſa, ex quib. appellatio ruit. tamen ſi tali appellatio
ni iudex detulit defferendo abdicauit a ſe iuriſdictionem, ut
per Archidiaco. in cap. cordi, & ibi ſcribentes, de appel. lib. ſex-
to, & per Rotam in no. deciſi. liiij. in tit. de appell. & Fran. in ca.
ut debitus, eo. tit. col. xx. uer. ult. pone. Pariſ. Romæ.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia ſecunda confirmans primam nullam, non meretur execu-
tionem, & nu. 7.*
2 *Iudex ad quem prius debet procedere ſuper grauaminib. & demum
ſuper negocio principali, quando utrunque eſt commiſſum, & nõ
econtra.*
3 *Et quid ſi cum grauamine eſt commiſſum negocium principale, &
alijs ſeq. 4. 5.*
4 *Et quid ſi ſeparatim eſt commiſſum grauamen, & ſeparatim nego-
cium principale.*
6 *Et quid ſi commiſſio dat iuriſdictionem in euẽtum, ſi grauamina ſunt
purgata.*
7 *Si ſecunda confirmans primam nullam, eſt & nulla, exequi nõ dẽt.*
8 *Lata ſententia confirmatoria prima nulla, de nullitate primæ non
poteſt dici ulterius, quando ſecunda confirmatoria fuit lata ex no
ua cauſa, ſecus ſi ex eiſdem.*
*Item uerum, quando confirmatoria tranſiuit in rem iudic. eo quia
non appellatum.*
*Item ſecus, quando prima eſſet nulla ex defectu iuriſdictionis, nam
tunc confirmari non poteſt.*
9 *Notoria nullitas, & iniuſtitia nullitati æquiperatur.*
10 *Et non debet exequi, & exequenti poteſt reſiſti.*
11 *Notoria, iſto caſu, quando dicatur.*
12 *Grauatur quis, quando per ſententiam tollitur ius ſuum.*
13 *Contra rem iudicatam poteſt dari de exceptione limitante ſententiã.*
14 *Sententia lata contra intentionem reſcribentis, nulla eſt.*
15 *Sententia nulla poteſt confirmari in cauſa appellationis, quando eſ-
ſet diffinitiua, ſecus ſi interlocutoria.*
16 *Interlocutoria, quæ tranſiuit in rem iudicatam, exequi debet.*
17 *Executio cuius, uſq; ad an. 30. fieri poteſt.*
18 *Maximè quando approbatur ab aduerſario.*
19 *Sententia ſecunda lata contra primam, quæ tranſiuit in rem iudica
tam, nulla eſt.*
20 *Siue ſimus in diffinitiua, ſiue in interlocutoria.*
21 *Signatura debet attendi, & non narrata.*
Attenditur enim concluſio, non narrata.
22 *Reſcriptum ſumit uires ab intellectu ſcribentis.*

Reſcripta

22 Reſcriptum recipit interpretationem reſtrictiuam.
Et reduci debet ad ius commune, ut illud non lædat, & ad illud eſt
reducendum in dubio.
Nec tollit ius niſi expreſſè deroget.
24 Et contra legem, non ualet.
25 Et ſi concedit aliquid, contra iuris ordinē, qualiter ſit interpretandū.
26 Reſcriptum alternatiuum, quando, & quo caſu ualeat.

CONSILIVM CVII.

1 NON obſtat † q ſententia tranſiuerit in rem iudica
tam, per notat. in cap. ea quæ de re iudi. Quoniam
exequutionem non meretur, ex quo lata iuris ordi
ne non ſeruato. ut in puncto quando ſecunda ſen-
tentia confirmat primam nullam, dicunt Abb. & Moder. poſt
alios in dicto, cap. ea quæ, quando enim profertur iuris ordine
non ſeruato quo ad ſe ipſam, nulla eſt, & licet tranſiuerit in rem
iudicatam, tamen exequutionem non meretur no. in d. capit. ea
quæ, & eſt textus in l. prolatam, ubi Bar. Bal. & alij. C. de ſent. &
interlo. om. iud. & faciunt no. in c. exhibita, de iudi. cum concor
dan. & in c. ei qui uerſi. ut ſententia, ij. q. vj & textus ubi gloſ. in
uerb. non ſeruatum, in c. per uenerabilem, qui filij ſint legit. c. ac
cidens, ut lite non conteſta. clem. diſpendioſam in princ. de iu-
2 di. † In caſu iſto iam fuit appellatum prius per Bonifacium a
grauaminibus illatis per locumtenentem, & demum a diffiniti
ua per eundem prolata, & utraque cauſa commiſſa Michaeli q.
prius ſuper cauſa grauaminis, & poſtmodū ſuper negocio prin-
cipali procedere debuit, & cum non fecerit, nulliter fecit. d. ca.
exhibita, & in puncto eſt doctrina Philip. Franc. in cap. quia no
bis, iij. col. uerſ. iij. quæro, de appell. ubi alleg. iura, facit textus,
in c. cordi, uerſi. poſt hæc, de appel. lib. vj. & deciſ. Rot. in antiq.
dcccxcviij. ſciendum aliàs ſub titulo, de appell. lxxi. ubi dicitur
Rot. ita ſeruare niſi uoleure appellato articulus grauaminis ſit
ommiſſus, & in caſu noſtro eſt totum contrarium, quia ſemper
Bonifacius proteſtatus eſt, quod ſuper grauaminibus prius pro
3 cederetur, &c. † Non obſtat ſi diceretur prædicta procedere ni-
ſi cum grauamine fuiſſet commiſſum negocium principale, quia
tunc ommiſſo grauamine procedi poteſt, ut tenet Rot. in an-
antiq. ccccxcj. aliàs de foro competen. liij. nota quod auditor,
4 cum ſimili. † Nam procederent prædicta, ſi prius grauamina eſ-
ſent purgata, aliàs ſecus, ut tenet Philip. Franc. in c. ut debitus,
de appella. in dicto cap. cordi, uerſi. poſt hac, colum. fin. ubi ple
nè loquitur, & mihi, in uerſi appellatio, uerſic. appellationis po
teſt petere, & melius per eundem in uer. iudex, uerſic. iudex ap
pellationis cui eſt commiſſa cauſa, & eſt in puncto deciſ. Belle-
me. cccxlvij. ubi proceditur ſuper principali omiſſo articulo
grauaminis de conſenſu tacito, uel expreſſo alias ſecus, melior
5 deciſio eiuſdem in ordine. dcvj. † In caſu præſenti fuit totum
contrarium ergo propterea aduertendum, quia ſeparatim fue-
runt, commiſſa grauamina, & ſeparatim negocium principale,
dum fuit appellatum à diffinitiua ergo ſumus in doctrina Phil.
6 in d. cap. tua nobis. † Et quia ultima commiſſio ex aduerſo ob-
tenta præſentata. d. Michaeli dat ipſi iuriſdictionem in euentū,
q grauamina eſſent purgata, ſi erant & quia non fuerunt purga
ta confirmare non poterat, ex quo carebat iuriſdictione cum ꝯ
ditio non fuerit impleta. c. dilecta, de reſcriptis, c. olim, de offi.
deleg. l. diligenter. ff. manda. conſequenter ſententia Michaelis
ex iſto capite, defectus iuriſdictionis nulla eſt, & non meretur
7 executionem. † Eſto quod tranſiuerit in rem iudicatam, & con-
firmauerit primam nullam, ex quo laborat eodem morbo quo
prima, ut dicunt Moder. in c. ſuper literis, colum. pe. de reſcri. &
in d. c. ea quæ, & in ca. j. de confirma. util. uel inutil. & c. dilecta
8 de appel. † Et aduertendum, nam licet lata ſententia confirma-
toria primæ nullæ non poteſt dici de nullitate primæ, ut nota-
tur in d. c. ea quæ, cum ſimil. Iſtud procedit quando ſententia ꝯ
firmatoria fuit lata ex noua cauſa refirmando primam, & quan
do interuenerit noua ſolennitas, & cauſæ cognitio ſm Bar. in l.
ſi expreſſam, de appellat. & Bal. in l. j. quando prouo. non eſt ne-
ceſſe. col. iiij. uerſic. iiij. quæro, alias ſecus per. l. fin. ff. q cum eo,
& l. per hanc. C. de tem. appel. & l. eos. C. de appella. & ita ſentit
Imo. in c. j. de confir. util. quia laborat eodem morbo, & quia a
prima fuit appellatum, ut Imo. dicit, & per Bal. in l. ij. q. xiiij. C.
de reſcin. uend. item eſt uerum quando ſententia cōfirmatoria
tranſiuit in rem iudicatam quia nō appellatum, & doceatur de
iniuſtitia ſententiæ ꝯfirmatoriæ ſm ea quæ no. in c. in præſentia
de renun. & in l. iij. C. de app. & per Imo. in d. c. j. de confir. uel i.
li. & quando tranſit in rem iudicatam, eo quia non appellatum
quo caſu non appellans vī tacitè cōfirmare ſententiam. l. ab eo.
C. quomo. & qn̄ iud. & l. j. C de appel. ſed qn̄ tranſiuit in rem iu
dicatam per lapſum fatalium ſecus, nam hic eſt diuerſa rō, cle. ſi.
appel. de appel. & iſta rō ponderatur a doc. in d. c. ea quæ, & qn̄
prima eſt nulla ex defectu iuriſdictionis cōfirmari nō pōt. l. ob-
ſeruare. §. poſt hæc de offic. procon. & no. per Mod. in d. c. ea q.
9 † Vlterius negari non poteſt quin ſententia Michaelis non ſit
notoriè iniqua, & iniuſta conſequenter nulla cum notoria ini-
quitas, & iniuſtitia inducam nullitatem, & nullitati æquiparetur,
10 unde licet in rem tranſiuerit iudicatam. † Tamen executionē
non meretur, ut de prædictis omnib. eſt tex. & ibi latè ſcrib. oēs
in c. inter ceteras, de re iudi. ubi infinita allegant. & eſt cōis con
11 cluſio, † & exequenti notoriè iniuſtam pōt reſiſti. c. ſi qn̄. de off.
deleg. ubi Mod. & ut ibi no. notoria eſt qn̄ ex eiſdem met actis
quib. iudicatum eſt appareret iniquitas, uel iniuſtitia cum acta
notorium inducant. c. ſi. de cohabi. cler. & mulier. certe Micha
el ex eiſdem, & non alijs quib. iudicauit locumtenens ipſe ēt iu
dicauit non reuocando, nec purgando grauamina, non audito
12 Bonifacio ſuper negocio principali unde. &c. † Et grauamina il
lata Bonifacio erant plura, & ſignāter illud qđ tollebat ius ſuū,
& beneficium inuentarij, & operabatur ipſum inſolidum tene-
ri, ꝯ omnia iura, cum hereditatem adiuerit beneficio legis, & in
13 uentarij. l. ſi. C. de iur. delib. cum ſi. † Et reſcriptum electiuum
ea aduerſo obtentum fuit, tum quia ꝯ. ll. tum quia tollit iura Bo
nifacij, & Papa hoc non uoluit, tum quia ſurrepti. lum, ut fuit
dictum, & infra dicet. Præterea ꝯ executionem ſententiæ ēt be-
ne latę, & in rem iudicatum tranſactæ pōt dari de exceptione li
mitante ſniam, & executionem, & maximè de exceptione inuē-
tarij, quæ talis eſt, ut no. in d. l. ſi. & pleniſſimè p Mod. in l. j. C.
de iur. & fac. igno. & Boniſa. dedit & dat, vn̄ audiendus, nec di-
cta exceptio eſt ſublata per reſcriptum electiuū, tum quia ſub-
reptitium, tum quia ꝯ ius, & ꝯ. ll. tum quia tollit ius Bonifacio,
& ipſius forma non fuit ſeruata ad no. in d. c. cum dilecta, & q
non ſit forma ſeruata patet, quia non dat electionē aduerſario,
& ipſe dedit, ergo. Pręterea eſto q daret tm̄ electio debebat fie
ri, ut Bonifacius teneretur ſm, q hæreditas erat obnoxia, & ſic
pro uirib. hæreditatis, non aūt ultra, & ita integraliter de ſuo, ut
14 fuit dat. † Et idem ſententia lata ꝯ intentionem reſcribentis
15 nulla eſt. cap. fina. de præben. cum ſi. † Propterea ſententia nul-
la licet pōt ꝯfirmari in cā appel. procedit in diffinitiua, & nō in
interlocutoria, uti eſt caſus præſens ad not. in cle. appellanti, de
16 appel. ga ex eiſdem actis. &c. † Prout principaliter aduertēdū,
nam in curia capitolij inter eaſdem partes ſuper eiſdē reb. fuit
lata ſententia interloquutoria quæiam tranſiuit in rē iudicatā
licet eſſet interloquutoria, ut no. in l. ſi arbitro. ff. qui ſatiſ. cogā
tur, maximè reſpectu partium litigantiū, ut no. gl. in c. qm̄ ꝯ, de
prob. & in l. quod iuſſit, de re iudi. & in c. cum ceſſante, de appe.
17 † Tum quia nō ſunt decurſi adhuc. xxx. anni, ut per Bal. in rub.
extra de pręſcri. col. ult. & de exequut. rei iudi. per totum, tanto
enim tpe præſcribitur non autem citeriori. l. ſi. C. de præſc. xxx.
uel xl. annorum no. Bal. in l. creditum. C. de pactis, Io. And. in ti.
18 de exequ. ſenten. §. poſtremo. † Tum quia fuit approbata a par
te aduerſa, ut no. in l. ſi p̄cedente. §. inanis. ff. manda. & per Bal.
19 in l. alia. C. de his quib. ut indignis. Nec obſtat alia ſecunda ſē
tentia lata ꝯ illam, quia iſta ſecunda, nulla eſt, lata ꝯ primā, quę
in rem iudicatā tranſiuit. l. j. C. qn̄ prouocare non eſt neceſſe, la
tiſſimè in c. inter monaſterium, de re iudic. c. ei qui. uerſ. item ſi
ſententia. ij. q. vj. & tex. in cle. ſi appellationem, & ibi gl. magna,
20 de appel. in cle. † Quę procedunt nedum in diffinitiua, ſed ēt in
interloquutoria ex quo nō apparet ſcđam latā animo renouādi
primā, ut no. per Bal. in d. l. quod iuſſit per Abbatē, & alios col.
v. in c. cum olim, de re iud. & per Mod. in d. c. inter monaſteriū,
col. antep. uerſi. limita. xiij. & quia de re iudic. modo coram Re
uerendiſſimo. conſtat, ideo non hęſitādum, q exequi debet pri
ma ſententia iuſta ęqua. & non ſecunda ei ꝯria, nulla iniqua in-
21 iuſta & fraudulenta. † Propterea debet attendi ſignatura reſcri
pti, & non narratio c. ſuper literis, de reſcr. & ideo narrata, & pe
tita per ſignaturam reſtringuntur, & ampliantur. Imo. in d. c. ſu
per literis, & ibi Mod. col. vij. Bal. in l. præſcriptione. C. ſi cō. ius.
uel util. pub. Rot. in nu. ccclviij. regula cācella. xxv. no. in l. j. in
22 prin. de uerb. ob. † Attenditur enim concluſio reſcripti nō nar
ratio Butr. in c. ex parte de foro competen. uerſic. v. not. ſummit
ſecundo uires ab intellectu ſcriben. per Innocen. in capit. cum
eccleſiaſticę,

eccleſiaſticæ,de excep.mens enim,& intentio reſcrib. attendit. c.cum ideo,ubi Io.And.& c.fi.de præb.cle.ſi Roma.Pont.eod.
23 tit. Et reſcripta recipiunt interpretationem reſtrictiuam.l.eleganter.§.ſi poſt.de condi.indeb.& ſtrictè ſunt intelligenda.c.ſedes,de reſcr.c. cum olim Abb. de off. deleg.etiam iuxta interpretari debet ſm ius commune, ut illud minus lędat,cap.cauſamq;,de reſcr.& ibi Ant.uult ꝙ intelle.reſcri.et per reuolutionem clauſularum reduci debet ad ius commune, ut ipſum nō lædat,pro quo vr̄ caſus in ca.ſuper eo.de off.deleg.& in gl.ij.poſt Hoſt.in c.qualiter,& quando,de accuſ. hē de primo etiam in.§. quoties plures,Inſti.de inuti.ſtipulatioo & gl.in §.pręterea,eod.titu. l. inter ſtipulātem.§ ſtipulante,de uerb. Vbi alternatiua petitio, & interrogatio reſtringitur per reſponſionem,immo tollitur in totum qñ reſponſio non reſpondet interrogationi,ut ibi no. Ad quod,nam reſcriptum, quod poteſt iuri cōi accommodari in dubio eſt intelligendum ſm ius commune,ut per Ant.in c. ex parte,el ſecundo, de off.dele.& ſatis eſt,ꝙ in minimo addat,& operetur,ut in procemio decreti,per Gemi.latè & Mod.in l. j. col. xxvij.de offic.eius,cui mand.eſt iuriſdictio, & eundem Gem.in c.ſi papa,de priuil.in vj. Reſcriptum.n. non tollit ius niſi expreſſe deroget.c.quamuis,de reſcriptis,lib.vj.l.ij.§.ſi quis a principe.ff.ne quid in lo.pub.plenè in d. c.ſuper literis,& in regula cā cel.xvj.& debet eſſe ſpecialis mentio. l. reſcripta. C. de precib. imper.offer.c.j.de conſti.cum ſi.ad quæ no.per Mod.in c. cauſamq;,& c.ad aures,de reſcrip.
24 Vbi in damnum ſtrictiſſimè interpretanda ſunt,& reſcriptum contra legem non ualet.l. cauſas. C. de trāſac.in auct.de non alienan. n pr.in.l.iij.C.ſi quis ,p
25 ſuo,&.ff.quod quiſq; iur. Et reſcriptum ꝯcedens aliquid ꝰ iuris ordinem ſemper eſt intelligendum,ut non recedat a iure cōi gl.in c.exhibita de iudi.ne quid iniquitatis,uel abſurditatis inducat de reſt.ſpo.c.audita, & c.ꝯquerente, & licet reſcriptū alternatiuum naleat.c ꝯſtitutus,de teſti.in integr. illud tñ procedit qñ utrunq; committitur,uel qñ ſimpliciter reſpondetur, ſecus ſi ſuper unu ex alternatiuis ſit reſponſum,ut per Inn.in c.inter cæteras,de reſcr.col. iij.uerſi.ſed quæro de utili.q.ad quæ uideantur plenè no.in l.j.in prin.& in §.ſi quis ſimpliciter,& in §. ſi ſtipulanti.ff.de uerb.ob.cum ſimi. Pariſ.Rnm.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia epiſcopi an poſſit exequi,ſtante ſecūda infirmatoria illius primæ.*
2 *Appellatus non habet inſtare,ut expediatur cauſa appellationis, illud enim ſpectat ad appellantem,& nu.4.*
3 *Sententia per lapſum fatalium,remanet firma.*
5 *Et ipſo iure confirmatur,& tranſit in rem iudicatam.*
6 *Iudex ad quem prius debet cognoſcere de ueritate ,ſeu mendacio precum.*
7 *Et malè impetrantem repellere debet.*
8 *Appellans dēt ſollicitare , & ſi eſt negligens imputandum eſt ſibi.*
9 *Impendia expenſæ,et ſimilia in omnib.litigantibus ſunt communia.*
10 *Annus tertius,quando & ex qua cauſa concedatur.*
11 *Impedimentum allegatum,probandum eſt.*
12 *Clauſula ſi preces ueritate nitātur ī quolibet reſcripto intelligitur.*
13 *Impotentia,& paupertas,ut proſit probanda eſt.*
14 *Commiſſio , ſi non habet aliam extenſionem , intelligitur conceſſa prout de iure,& nu.15.*
Per lapſum fatalium cauſa ſopita eſt,nec habet ſtatum.
15 *Clauſula conſtito de impedimento,& refectis expenſis qualiter intelligatur.*
16 *Committens cauſam,uidetur commiſiſſe ea omnia ſine quibus &c.*
17 *Quod non expreſſit noluiſſe uidetur.*
18 *Reſcripta ad lites,ſunt ſtricti iuris,& extendi non debent.*
19 *Et contra rem iudicatam,ſunt exorbitantia,& prohibita.*
20 *Signatura quando ſe refert ad ſuppoſitionem, intelligitur concedere quæ in illa continentur,et non alia.*
21 *Sententia ſecunda ex quibus reddatur nulla.*
22 *Lata ſuper libello,inepto,nulla eſt.*
23 *Idem ſi profertur ſuper inepta ſupplicatione.*
24 *Et quid in cauſis ſummarijs.*
25 *Sententia redditur nulla ex omiſſione probationis neceſſariæ.*
26 *Sententia delegati,nulla eſt,lata non ſeruata forma delegationis.*
27 *Reſtitutio debet eſſe limitata ad impedimentum.*
28 *Et qñ & quo caſu,concedi debet ſecundu fatale,& tertius annus.*
29 *Sententia lata ſine inſtantia nulla eſt.*
30 *Sentētia infirmatoria primæ ualida,nō impedit illius executionem.*
31 *Et ſi pfert̄ poſt decurſa fatalia eſt nulla,et ſic appellatione deſerta.*
32 *Appellatione deſerta,iuriſdictio reuertitur ad iudicem à quo.*
33 *Et ſi alia profertur ſententia,erit nulla,tanquam lata à non ſuo iudice,& nu.34.*
34 *Sententia contra ſententiam lata non ualet,& nu.39.40.41.*
35 *Rei iudicatæ magna eſt auctoritas.*
36 *Solutum auctoritate rei iudicatæ, an poteſt repeti,ut indebitum.*
37 *Pro re iudicata præſumitur.*
38 *Sententia facit notorium,*
40 *Et quid ſi iudex exequendo,tulit ſententiam contra primam.*
41 *Sententia ſecunda lata contra primam quo caſu ualeat.*
42 *Sententia ſecunda contra primam dicitur nulla , non ex defectu iuriſdictionis,ſed alijs.*
43 *Tractus futuri temporis,non ſpectant ad iudicem.*
44 *Pronunciatio ſuper competentia, qñ ualeat,& quādo nō,& n.42.*
45 *Sententia lata contra notorium non ualet.*
46 *Appellatio interpoſita per procuratorem quando & quo caſu rati facit ſententiam.*
47 *Sententia nulla facto priuatorum non poteſt ualidari.*
48 *Procurator non poteſt renunciare appellationi.*
49 *Ita appellando non præiudicat domino, ſi ſententia fuit nulla.*

C O N S I L. CVIII.

PRO Solutione ꝓpoſiti quæſiti, an epiſcopus poſſit ſuam ſententiam exequi ſtantib.prædictis præſertim.d.ſecunda ſententia archiepiſcopi infirmatoriæ primę,difficultas dependere vr̄ ex uirib. præfatæ
1 ſecundę ſententiæ. Quia ſi illa uirib.ſubſiſtit in dubium eſt ꝙ prima ſnia tanq̄ reuocata,executioni mādari nō poſſit.l.iiij. §.ꝯdemnatum.ff.de re iud.ad quod uidendum inſpiciendus eſſet proceſſus,& forma.d.ſecundę ſententiæ.Item,& tenor attēdendus reſcripti,& ſupplicationis ſuper ꝯmiſſione. d. archiepi. d.primam ſententiam infirmantis, quod ex ſui facie ex plurib.
2 impugnari,& redargui poſſe vr̄. Et primo quia in eo narratur ꝙ epi̅s appellatus non curauit facere infra tp̄s cām expediri,ad quē hoc ſpecialiter ſpectabat,quod in iure falſum eſt, qm̄ hoc ſollicitandi onus non ad appellatū,ſed ad appellantem pertinebat,& hoc ſibi ſolum incumbit,qui ſumma ope niti debebat ut cā ſuę appellationis ifra ſua fatalia expediret , ut eſt expreſſum in l.ho.§.fin.C.de tempor.appella.ibi ſumma ope nixum litem
3 exercere. Quinimmo ſtultus eſſet appellatus ſi inſtaret cām expediri,ut poneret ſe in diſcrimine uictorię,cum certus ſit,quod ſententia ſua,lapſu fatalium firma remanſura ſit,ut dixi gl. notanda in auct.de his qui ingrediuntur ad appel.in §.ſi uero neu
4 ter. Et ibi per Ang. licet poſſet ſi uellet non tñ ad id tenetur, nec cogi poteſt, ut in c.ex parte.el ſecundo de reſcr. & ſignan
5 ter uoluit Fed.de Sen.conſi.clxxiij. Conſtat.n.ꝙ lapſu biennij ꝯfirmatur ſententia ipſo iure & in rem tranſit iudi. & rata permanet perinde ac ſi ab ea nunquam fuiſſet appellatum , ut eſt expreſſum in auctẽ.ei qui.C.de temporib. appella. & in corpore unde ſumitur in l.ij.& l.fi.§.illud.C.eo.ti.in c.cum ſit.de ap
6 pel.& in cle.ſi appellationem.eo.ti.cum ꝯcord.¶ De quarum precum mēdacio , licet in iure conſiſtenti,ipſe Archiepiſcopus delegatus ante omnia cognoſcere debebat, vt dicit. l. præſcriptione.C.ſi ꝰ ius uel utilitatem publ.ibi,ſiue in iuris narratio
7 ne mendacium reperiat,ſiue in facti, & repellere a ſe impetrantem tanquam mendacem peccatorem qui impetratis literis carere debet,ut dicit tex.notab.in l.& ſi legib.C.ſi ꝰ ius uel utilitatem publ.Secundo quia in eadem ſupplicatione expoſuit ap
8 pellans negligentiam ſuam dum ſubdidit.¶ Nec ēt ipſe vr̄ pp eius impotentiam & diſpendium & incommodum, quod patiť litigando extra proprium domicilium, expeditionem dictarū cauſarū ſollicitauit &c.Quia qui nō ſollicitat negligit,& nō dixit ſollicitare non potuit,ſed non ſollicitauit,ex quo eius incuriam & deſidiam detegiſſe vr̄,& qđ non fuit ſumma ope nixus, ut tenebať, propterea allegata cā impotentię non fuit ſufficiēs ad ſe excuſandum a proſecutione appellationis,dum illā explicādo dixit pp incōmodū,& diſpendiū nō ſollicitaſſe.
9 ¶ Quia iſta ſunt cōia in quolibet litigante ꝯtingentia,uidelicet diſpendium,qđ exponiť,ideſt detrimentum expenſarum , & incōmodū,vt hr̄ in l.ſi quis prouocatione.in tex.& gl.C.de appel.in c.ſi nem liub.de dolo & contumacia.& in c.diſpendia.de reſcr.lib.
10 vj.¶ Quinimmo tertium fatale,ideſt tertius annus non ꝯc

Gl.uel

ditur niſi ſobſiſtente legitimo impedimento, vt quod fuerit im
peditus facto iudicis uel aduerſarij,uel infirmitate propria, uel
defectu inſtrumentorum,uel tempeſtate nauigationis , uel alia
ſimili cauſa inexorabili,uel ineuitabili,vt eſt capreſſum in auct.
de appe.§ deinceps.col.viij.& in auct.de his qui ingredi. ad ap
pe.§.j.& ij.& ſeq.colla.v.vbi pluries repetitur uerbum ineuita-
bile,& latè declarat Spe.in tit.de appel.§.nunc breuiter. in uer.
j.cum ſeq.per duas col.& Imo.& canon.in c.ex ratione,de app.
11 quas cauſas non ſufficit appellanti aſſerere , uel allegare,† ſed
oportet ipſum probare & de eis fidem facere in iudicio per legi
timam probationem ad hoc ut ſibi concedatur reſtō lapſo bien
nio ad tertium annum,ſeu tertium fatale quia de impedimento
legitime conſtare liquereq;. debet prætori. in l.hæc autem. §.j.
ff.ea quib.cau.in poſſeſsione eatur.in tantum vt nec iuramento
appel. ſtari debet niſi data magna diſtantia loci ſm Ioannem
Andr.in d.c.ea ratione , quod Abbas ibi non admittit , dicens
nullo caſu ſtandum eſſe proprio iuſo cum agatur de graui præ-
iudicio appel.de iure ſuo ab eo abdicando, quod etiam tenet &
firmat Io.de Imo. in d.c. ea ratione,viij.col. & vr̄ clarè probari
per tea.in d.§.illud de temporib.appel. ibi.dum dicit , niſi ipſe
appelator euidentiſsimis probationibus poſsit oſtendere ſe qui
12 dem ſumma ope niaum uoluiſſe litem exercere &c.† & ſemper
in reſcriptis intelligitur hæc tacita conditio uel clauſula,ſi pre-
ces ueritate nitantur,ut l.uniuerſa.C.de diuerſis reſcrip.canoni
zata. aav.q.ſecunda reſcripta.& in c.ij.de reſcrip. Nec eſt uериſi
mile Papam uoluiſſe ſtare, uel credere ſimplici uerbo uel nudæ
aſſertioni appellantis ſup eius impotentia uel paupertate in dā
13 num & præiudicium appe.ſed ꝙ deberet deduci † & probari ta
lis impotentia & paupertas quæ merito excuſaret in l.ſi procu-
ratorem in.§.ſi ignorantem.ff.man.& in auct.de his qui ingre.
§.j.& ij.& quod no.d.c.ex ratione ubi etiam Mod.om. ſcriben.
14 ¶ † Ad quod ēt ꝙ impetrans in d.ſua ſuppoſitione vr̄ fuiſſe ſibi
ipſi ꝯrius,dum dixit & narrauit omnia fatalia fuiſſe decurſa, &
poſtea petijt cām committi in eo ſtatu,& terminis in quib. nūc
exiſtit,non obſtante lapſu fatalium , quia non pōt committi cā
in eo ſtatu in quo eſt,data deſertione,cum fuerit penitus extin-
cta & ſopita,lapſu fatalium in l.ij.& in l.cum apud,iudicatū ſol
ui. & in l.grecę.§.poſt litem.ff.de fideiuſ.niſi prius fuerit ꝯceſſu
reſtō,quæ nec petita fuit in ſuppoſitione nec per Papam ꝯceſſa
in ſignatura,quæ ſimpliciter dicit ꝯceſſum ꝙ committatur ar-
chiepiſcopo & ſi non apparet alia extenſio,ipſius debet intelli-
gi commiſsio facta prout de iure,ex quo abſolutè dicit ꝯceſſum
ꝙ committat̄ , abſq; copula inter media, inter uerbum ꝯceſſū,
& verbum , ꝙ committatur,& ſic ſolum conceſſa fuit cōmiſsio
in forma iuris uidelicet ꝙ ꝯſtito de legitimo impedimēto reſti-
tueret ad aliud fatale refectis expenſis & faciat iuſtitiam ,quę
15 † refici debent ante oīa a quolibet deſertore reſtōnem petente
vel reſtitui nolente,vt eſt expreſſum in d.auct.ei qui.C.de tēp.
app.& in corpore vn̄ ſumitur.& in c.Nicolao. & in c.reprehenſi
bilis de appel. iuxta iuris diſpōnem cum ēt ipſe ſupplicans po-
16 ſtulauit cauſam committi iuxta iuris formam & tenorem.† Nec
obſtat ſi quis diceret ꝙ papa vr̄ tacite reſtituiſſe impetrantē qa
committendo cām uideatur commiſſe ea oīa ſine quib. ipſa iu-
riſdictio explicari non pōt in l.ij.ff.de iuriſd.om.iud.& in c.præ
17 terea,de off.deleg.cum concord.† Quia multipliciter rn̄detur,
primo quia ſignatura hoc expreſsiſſet ſi uoluiſſet reſtituere uel
18 committere reſtituendum.c.ad audientiam,de deci. † & reſcri
pta ad lites ſunt ſtricti iuris nec pariūt ut extenſionem ultra eo-
rum uerba,vt in c.P.G.de off.deleg.in c. ſuper literis,& in c.Ro
19 dulphus,& in c.fi. de reſcr.& per Imo.in c.cū te.eo.ti. ¶ † Qui-
nimmo reſcripta huiuſmodi ꝯ ſententiam quæ iam tranſiuit in
rem iudicatam ſunt ualde exorbitantia, & a iure cōi prohibita
& non valent niſi contineant in ſe ſpecificam clauſulam dero-
gatoriam,& quod expreſsim ꝯcedatur reſtitutio vt hr̄ in l.fi.C.
ſi contra ius vel vtilitatem publicam , & l.cauſas vel lites. C.de
tranſactioni.& in l.terminato.C.de fructib.& lit.expen.ex quo
infertur ꝙ facta relatione ſignaturę ad nouationem ſeu petitio
nem ſupplicantis prout fieri debet arg.in l.ſi defenſor.§.qui in-
20 terrogatus.ff.de interrogator.actione cū ſi. ¶ † Nō pōt videri ꝯ
ceſsā reſtōnem a Papa,nec facultatē ꝯcedēdi iudici niſi put de
iure,cum ultra petita non uideatur aliquid conceſſum quia nō
21 petenti nihil impartitur. ¶ † Quod aūt ſententia prædicta ar-
chiepiſcopi infirmatoria prioris non ualet,ſed ſit ipſo iure nul-
la uidetur inferendum ex prædictis quia cum ſit lata uigore di
cti reſcripti,& prædictæ ſupplicationis in qua plures ineptitudi
nes continētur ex mendacitate precum ex cauſis non conclu-
22 dentibus & ſibi inuicem contrarijs repugnantibus. † ſicut ſen-
tentia lata,ſuper libello inepto redditur nulla ut legitur & nota
tur in l.ſi patronus libertan..ff.de iure iuran.& eſt expreſſum in
cap.cum dilecti.de emptione & uenditione. & allegatur gloſſ.
ſingularis inſtituta de obligat.in prin. i. & per Bal. in l.ij in aij.
colum.C.de reſcind.uendi.& glo.& Bald. in l.j.§.j ff.ſi menſor
23 falſ.mod. dixer. † Ita ſententia lata ſuper inepta ſuppletione ,
quæ loco libelli habetur,vt notatur per Innoc.in cap.dudum.el
ij.de electionibus.& Abb.in c.præterea de dilationibus.hoc fir
mans maximè in ſummarijs , in quibus non porrigitur alius li-
bellus,nec aliud petitur,nec ab ea recepi poteſt & videtur op-
timè probari in auctenti.qui ſemel. C.quomodo & quando iu-
24 dex.† vbi tenet Saly.ibi in tex.precibus principi oblatis,iudici
que inſinuatis & per eum aduerſario cognitis , & ponit etiam
Bald.in l.j.C.quan.libell.princi dat.& in l.j.C.de precibus im-
perato. offeren. & hoc maximè liquet ex quo idem Archiepi-
ſcopus proceſsit nulla facta probatione impedimenti per dictū
impetrantem , & obmiſſo medij probationis reddit ſententiā
25 ipſo iure nullam ij.q.j. † Nos in quemq ·ā, & gloſſ.ibi in ſum-
ma,& nota.in cap. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſtitutionib.in
l.ij.in uerbo,ſubditos,de ſententijs ex periculo recitandis,in ca
pit.tam literis.de in integ.reſtit. & per Bal.in l.prolatam.C.de
26 ſenten.& in cap.inter partes.de leg.contra. ¶ † Et quia non ſer-
uata forma mandati ſententia delegati redditur nulla , in cap.
cum dilecta.de reſcriptis.& iudex cui nil probatum eſt , nil de-
cernere vel pronunciare poteſt.dicta l.hęc autem.§ j ff.de re in
27 dica. ¶ † Vlterius ſententia dicti archiepiſcopi ex alio corruit,
quia dato abſque præiudicio ꝙ potuerit concedere dictam re-
ſtitutionem,quod tamen negatur.Sed proponitur ꝙ ſi ipſe re-
ſtituerit,aut conceſſerit aliquod tempus determinatum uel dif-
finitum,uidelicet,trium uel ſex menſium, aut anni ad proſequē
dum dictam cauſam prout facere debebat,quoniam poſito im-
pedimento in biennio uel ſecundo fatali reſtituere debebat ad
tantum tempus quantum fuerat impedimentum non ultra,nec
aliter ſecundum Innocen.& Ioan.Andre.Imol.& alios in capit.
28 ex ratione. de appellationibus. † Et expeditum eſt ꝙ propter
impedimentum contingens in biennio uel ſecundo fatali non
datur ulterius tempus,nec tertius annus,ſeu tertium fatale, niſi
ope reſtitutionis,ut tenet glo.in dicta auctem.ei qui.dicens qd̄
primus annus,& ſecundus dat̄ ipſo iure & tertius a iudice iuſta
de cauſa,quod etiam uoluit Calderin.in titu.de appellatio.con
ſil.a.& hæc eſt communis opinio,quam ſequitur Bart. & Ang.
in dicta auctem.ei qui.& firmant Imol.& Abb.in dicto capitu.
ex ratione , ex quo ſequitur quod non data prius uel conceſſa
reſtitutione , nec aſsignato certo , & determinato termino ad
proſequendam dictam appellationem reperitur ſententia lata
per eum abſque inſtantia , cum prior fuerit deſerta , & extincta
lapſu biennij per dictam auctenticam ei qui, & dictā clemen.ſi
29 appellationem.cum alijs iuribus ſupra allegatis,† & conſequen
ter lata ſine inſtantia,eſt nulla.l.properandum.§.j. & ſequenti.
C.de iudicijs. Quod uoluit & firmauit Bart.expreſſe per textū
ibi in l.j.C.quando prouocare non eſt neceſſe in l.duobus.ff.de
exceptione rei iudicatæ. dicens quod ſententia contra ſenten-
tiam lata ſine inſtantia , eſt ipſo iura nulla, & ſequitur Abb.in
cap.inter monaſterium.de re iudicata,de quo ibi plenè per do-
minum Anto.& Imol.ac alios, & per legiſtas etiam in dicta l.j.
30 & in l.nam & poſtea.§.ſed ſi damnetur.ff.de iure iurando.† Vl
timo quia dicta ſententia Archiepiſcopi infirmatoria primæ,
lata poſt lapſum biennij , & ſic poſtquam prima ſententia epi-
ſcopi rata & firma permanſit,& in rem iudicatam tranſitum fe-
cerit , fuerit , & ſit funditus nulla nec aliquo modo impediat ,
nec impedire poſſit , quo minus primus iudex ſuam priorem
ſentētiam exequatur, & exequi poſſet determinat in indiuiduo
quęſtionis,glo.notanda.& ſingularis in clem.ſi appellationem
in uerſicu appellatus. de appella.ubi per illum textum confir-
matur opinio Hoſtien. reprobata opinione Innocen. in dicto
cap.ex ratione, uolens quod ſi poſt decurſa fatalia feratur ſen-
tentia infirmatoria primæ quod non ualeat,nec inducat exce-
31 ptionē rei iudicatę † quia deſerta appellatione, habetur perin
de ac ſi nunquam fuiſſet appellatum in l.ij.in fi. C.de tempori-
32 bus appellationis,& in auctem.ei qui,† & iuriſdictio eſt reuer-
ſa ad iudicem a quo ut nota.in l.eos.in princip. C. de appella-
tio. & in auctem. de appellatio. & infra quæ tempora io.§.j.
& deſerta appellatione, ſententia firma remanet , ita dicit tex.
in dicta

in dicta auctem.el qui,& in corpore unde ſumitur,ergo ſenten-
tia lata in contrarium,remanet lata a non ſuo iudice,& ſic nul-
la.c.ar ſi clerici de iudi.& l.j.per totum. C. ſi a non competen.
33 iudi.& eandem opinionem † & ſententiam firmauit idem Io.
And.in nouel.in dicto ca.ea ratione,in iij.colum. & ſequuntur
docto.in eadem clem.Card.Zabarel. & Bal.not.tenet eandem
in l.fin C.de tempor.in integ.reſti.& in cap.ſancimus quo tem
pore miles in uſibus feudo.& Alex.in ſuis apoſtil.in dicta.l.cos
in princi.de appella quæ opin. fortiter comprobatur ea regula
iuris uolentis ſententiam contra ſententiam non ualere, ut eſt
34 expreſſum in dicta l.j.C.quando prouocare.† Quam licet Bar.
& Saly.in l.ita & poſtea.§.ſi damnetur.ff.de iure iuran.intelle
xerint quando ſententia ſecunda eſſet lata ſine renouatione in-
ſtantiæ,hoc eſt ſine productione noui libelli litis conteſta. ta-
men Raphael Fulg.ibi non ineleganter tenet non ualere ſecun
dam quando prima non eſſet appellatione ſuſpenſa dicens ꝙ l.
j ſupra allegata nō fundat ſe in defectu inſtantiæ vel proceſſus;
ſed in eo quod ſententia ſecunda fuerit lata contra res prius iu-
35 dicatas.† Quarum rerum iudicatarum magna eſt auctoritas in
tantum vt ius faciant, & habeantur pro ueritate. l. res iudicata
36 de reg.iur.l.ingenium.ff.de ſta.homi.† & ſolutum earum præ-
textu non poteſt repeti in l.ſi fideiuſſor.§.in omnibus. ff.man-
37 dati.& l j.C.de cond.indebi.l.Iulianus.ff.eod.† Item quod pro
eis præſumatur de renunci. cap. in præſentia.&.ff.de euictione.
l.herennius.§.gaia , item ꝙ res mino.indebitè alienetur. l.iij.§.
38 item quæri poteſt.ff.de rebus eorū,† & quia ſententia facit no
torium,ut notatur in cap. ad noſtram,de iure iuran. & per Bal.
in c.j.qualiter do.ſe.priuc.& habetur in l.emptorem. ff.de acti.
39 empti.& plures ſimiles alios effectus producit.† vnde non eſt
mirum ꝙ ad iuris rigorem ſeruandum ſtatutum ſit ſententiam
contra ſententiam non ualere , & quia par in parem non habet
imperium,in l.nam & magiſtratus.ff.de arbit.& in c. innotuit,
de electionibus.Secundo mouetur Fulg. per l.ſi ut proponis.C.
40 de execu.rei iudic. † Quæ loquitur etiam quādo iudex exequēs
tulit ſententiam contra primam,& tamē ſecunda eſt nulla. Ter
tio per legem poſt ſententiam.C.de ſenten. quæ indiſtinctè lo-
quitur,quarto quia intelligendo ſecundum quod facit Bar.di-
cta lex.j.eſſet ſuper indubitabili.quia clarum eſt ſententiam ſi-
ne inſtantia nullam eſſe.l.prolatā.C.de ſenten.l.properandum.
41 §.cum.C.de iudicijs.& tenet omnino † ꝙ ſententia ſecunda ſit
nulla,niſi quando,uel ignoraretur primam eſſe latam per.c.in-
ter monaſterium, de re iudi.uel quando aliquo modo dubitare
tur de ipſa ſententia & eius uiribus, quia tunc propter dubium,
ualeret ſecunda ſententia in derogationem primæ latę per l.pri
mam,in princ.ff.quæ ſenten.ſine appellat.reſcinda.& hanc par
tem etiam tenuit.& ſecutus fuit Pau.de Caſt.in dicto.§. ſi dam
netur,& nouiſsimè Alex. ibidem ſubdens ꝙ communis opinio
glo.& doctorum in dicta.l.j.& in dicto.ca. inter monaſterium,
& in c.paſtoralis,de reſer.eſt contra Bar.vt ſecunda ſententia ꝯ
primam nō teneat exceptis certis caſibus de quibus per docto-
res in dictis locis,quæ opinio uidetur verior & probabilior ra-
42 tionibus & iuribus ſupra allegatis.† Non obſtat quod dictus ar.
chiepiſcopus pronunciauerit ſe iudicem competentem,a cuius
ſententia non fuit appellatum, & proceſſit ad reuocandum uel
infirmandum dictam primam ſententiam non diſcuſſo de de-
ſertione & non conceſſa aliter reſtitutione, nec aliquo tēpe aſſi
gnato ad proſecutionem faciendam, quia licet non poſsit dici
nulla,ex defectu poteſtatis,poteſt tamē dici nulla ex defectu in
ſtantię ex quo ante inchoatam litem , & in primordio litis in-
greſſus,pronunciauit ſe iudicem in primo actu citationis in ꝯ-
tumaciam partis,ex quo ſuper hoc nō fuit pronunciatum,quia
talis pronuncia nihil reperit ubi ſigat pedes & non facta uel da
ta reſtitutione inſtantiæ peremptæ non fuit reſuſcitata,unde ſu
per cauſa vel inſtantia quæ non eſt in rerum natura pronuncia
talis non fecit eum iudicem cum non entium nullę ſunt quali-
43 tates.l.actor C.de probationib. cum concord. ¶ † Et tractus
futuri temporis non ſpectat ad iudicem in l. nō quemadmodū.
ff.de iudicijs.& l.j.in prin.ff.de uſu.ſecus dicunt quod prædicti
doctores,quando primo propoſita fuiſſet deſertio & poſtea in-
choaretur inſtātia & renouaretur in dubium, de defectu iuriſdi
ctionis & ipſe pronunciaret ſe iudicem competentem uel pro-
44 cedendum ad ulteriora.¶ † Quia tunc videretur pronunciatū
ſuper inſtantia & c.ualeret ſi non eſſet appellatum propter du-
bium per notata in d.c.inter monaſterium,& in dicta.l.j.quan.
prouo.& in l.j.C.ſen.reſ.iudi non poſ.ſm do.Anto.& Imol.in
dicta clem.ſi appellationem.quod etiam clarè uoluit & deter-
minat Pau.de Caſt. conſi.cccxxxvij. Iam deſerta appellatione
ubi prædictam opinionem firmat ꝙ huiuſmodi ſententia ſecū
da ſit nulla etiam data dicta pronuncia ſuper competentia ēt ſi
per plures iudices eſſet ſententiatum niſi prius cognitum & di-
ſcuſſum,ēt ſuper deſertione antequam ſuper meritis uel iuſtitia
cauſæ cognoſceretur.hoc inſuper firmat & tenet Ioan.de Imo.
in d.c.ex ratione.in pen.col.& eleganter refert,& ſequitur Phi
lip.de Franc. in ſuo notabili cōmento in d ca.ea ratione,in vij.
carta,in viij.membro princi.dicens hanc eſſe notabilem limita
tionem ad dictam glo.dictę clem.ſi appellationem,& idem ui-
detur fuiſſe de mente Abbatis ibi in viij.col.in d. cap. inter mo
naſterium.poſt domi. Ant.ꝙ tunc ualeret ſecunda quando in-
dex data poteſtate & inſtātia cauſæ,ſuper iuſtitia uel iniuſtitia,
cauſa cognita pronunciaſſet non alias,ſequitur ex prædictis di-
ctàm ſecundam ſententiam archiepiſcopi ſic.vt.ſ. latam,euidē
ter ex omni capite nullam fuiſſe, non tenere , & conſequenter
impedire non poſſe prioris executionem,tū quia lata ſuper me-
ro proceſſu , tum abſq; inſtantia , ſecundum Bar.opinionem,
quam dixit eſſe ueram ſicut deus eſt deus in prædicta. l. duob.
de exceptio.re.indic.quam etiam tenuit & ſequutus fuit Abb.
in d.c.inter monaſterium.& hoc indubitabile eſt vt omnes fa-
tentur,tum quia lata a non competenti iudice ante diſcuſsionē
& cognitionem deſertionis,ſecundū Imolam, Abb.Pau. de Ca.
& Philippum,vt ſupra,non obſtante dicta pronuncia competē
tiæ,tum etiam quia lata contra res prius iudicatas,nulla appel-
latione ſuſpenſas,qua ſecundum cōem opinionem nullatenus
ualere poteſt,vt ſ.relatum eſt cum dicatur lata contra notoriū,
& ſic non teneat,ut in c.inter ceteros.de re iudicata,ſm do. An
45 to.† a qua cōi opinione,non eſt recedendum præſertim in con
ſulendo & iudicando,vt dicit Bar.in l.cum prolatis.ff.de re iu-
dic.& in l.is qui reus.ff.de publicis iudicijs.& no.per Iac. Butr.
& alios in l.j.C.qui pro ſua iuriſdictione.& Ang.in d.l.ſi expreſ
46 ſim,& per doc.in c.pen.de conſti.cum ſi.¶ † Non obſtat ꝙ a ſe
cunda ſententia per procuratorem dicti Epiſcopi fuerit appel-
latum ex quo actu videntur ratificata iuxta id quod habetur in
l.iij.§.falſus.ff.rem ratam hab.quia id procedit quando ſenten-
tia deficeret ex defectu ꝯſenſus partium,ſecus quando ex defe-
ctu ſolennitatis iuris,uel poteſtatis iudicantis,quib.caſibus per
appellationem non poſſet confirmari ſententia,quę omnino ca
47 ret fundamento iuris, qualis eſt dicti archiepiſcopi.¶ † Prout
determinat Bar.& ſequuntur alij in l.ſi expreſsim.ff. de appella
tionib.& Abb.in c.j.de re iud.quia facto priuatorum non po-
teſt ualidari ſententia quæ nulla eſt. C.de iuriſ.om.iud.l.priua-
48 torum,& quod notatur,in l.ij.C.cōia viri.iud.¶ † Et præſertim
per appellationem procuratoris , qui ſicut non poteſt in præiu
dicium domini renunciare appellationi expreſſè etiam per ſe
interpoſitę,quia renunciare eſt donare,qd non comprehendit
in mandato,vt l.contra iuris iur.§.ſi.de pac.ſm Ang. in l.ab exe
cutore.ff.de appel.§.ſi.& Bal.in l.ſi.in §. fin. C.de tempo.appel.
& Ang.in l.bonorum.C.qui admit.& per Io. An.& Imo. in ca.
49 cum olim Abb.de off.deleg.† Ita non poteſt per factum ſuum
appellationis facere confirmari ſententiam nullam in præiudi-
cium domini,cum nihil aliud ſit quàm iuri.domini ſui renūcia-
re,quod ſibi non conceditur abſque ſpeciali, & ſpecifico man-
dato per ſupradicta. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Si ſententia ſecunda confirmatoria primæ tranſiuit in rem iudi.ul-
terius dici non poteſt de nullitate primæ, & ferè per totum.*
2 *Etiam ſi nullitas primæ deducatur ex defectu iuriſdictionis.*
3 *Statutum uolens non poſſe dici de nullitate , non capit illam proce-
dentem ex defectu iuriſdictionis.*
4 *Quod procedit ſi eſſet defectus totalis iuriſdictionis,ſecus ſi non to-
talis,ſed alidibilis,& nu.5.*
5 *Et quid ſi non fuit oppoſitum.*
6 *Et quid ſi fuit oppoſita,& ſucceſsiuè reiecta.*
7 *Pater eſt legitimus adminiſtrator,& poteſt actiones mouere.*
8 *Et poteſt dari curator,& ſic duas perſonas repreſentare.*
9 *Sententia an poteſt dici nulla , propter excep.excommunicationis
oppoſitam.*
10 *Et quid ſi per ſtatutum prohibetur exceptio.*
11 *Excommunicationis exceptio , an & quando ſuſpendat proceſſum,
& nu.12.*

Et quan-

12 *Et quando per iudicem fuit admiſſa probanda eſt.*
13 *Et ſi illa oppoſita, & pẽdente oppoſitione, fuit proceſſum, an & qñ reddatur nullus.*
14 *Dies octo, dati ad eam probandam à quo tempore currunt.*
15 *Sicut appellatio prohibetur à tribus, ita quando à prima, & ſecunda ſtante ſtatuto.*
16 *Nullitatis exceptio prohibens in trib. ita et in duab. ſtante ſtatuto.*
17 *Reſtitutio in integ. non impedit executionem poſt tres.*
Ita & poſt duas ſtante ſtatuto.
18 *Reſtitutio calumnioſè petita, non impedit executionem ſententiæ.*

CONSILIVM CIX.

OMMISSO Pro nunc illo articulo, an ſententia pri
mi collateralis ſubiaceat uitio nullitatis in quo ſi
eſſet inſiſtendum demonſtraretur nõ fore nullam,
ſed quia aliunde hẽmus intentum, ideo præſuppoſi
to ſine veri præiudicio, ꝙ ſit nulla, dico ꝙ ex quo de iuriſd. iud.
appoſitionum, non dubitatur, cum ſit ordinarius, & coram illo
fuit obiectum de uullitate ſententiæ dicti primi collateralis, &
non obſtante tali obiectu, fuit ſententia confirmata a qua
non fuit appellatum merito ulterius non poteſt opponi de nul-
1 litate primæ ſententię † com per hãc ſententiam, uullitas ſi qua
fuit purgata ſit, & pro hoc eſt deciſ. in ter. Ang. in l. ij. in vij. fal.
ff. ſi quis in ius noc. non ier. vbi dicit ꝙ ſi corã iudice cõpe. obij
citur de nullitate primæ ſententiæ, & hoc non ob. ſeutentia ↄ-
firmatur, & tranſit in rem iud. non poteſt amplius quæri de iu-
2 riſdictione primi iud. alleg. Inn. in c. ſuper literis de reſcr. † vbi
obijciebatur de defectu iuriſdic. primi ind. prout hic, & tamen
ex quo illius ſentcotia fuit confirmata, non poteſt amplius obij
ci de nullitate & defectu iuriſdictionis, & idem Ang. in l. qui-
dam conſulebant, circa medium. ff. de re iudi. cum pluribus quę
ad propoſitum accumulat Fel. in c. ea quæ de re iud. & ſecundũ
illa dicta pluries eſt iudicatum in Rota. Præterea ſtaute ſtatu-
to, ꝙ ſi ſemel fuit datum de nullitate & ſuccubuit, non poſsit vl
terius audiri excludendus eſt, & cum commiſsio directa. v. p. ſit
conditionalis, quatenus poſsit dici de nullitate de qua vt patet
non poteſt dici, tum de iure communi, vt. ſ. tum ex forma ſtatu
3 ti merito debet procedi ad execut ionem. † Non obſt. ꝙ ſtatutũ
debet intelligi, niſi eſſet defectus iuriſdictionis iuxta glo. in cle.
ad cõpeſcendas de ſeq. po. & fruc. iunctis his quæ in cle. j. de re
4 iud. ¶ † Nam reſpondetur illud eſſe verum, qñ eſſet defectus to
talis iuriſdictionis adeo ꝙ iudex pronuncians careret omnimo
da iuriſdictione, & ſic opponeretur exceptio negatiuæ, uideli-
cet nõ habebat iuriſdictionem, at vbi habebat iuriſdictionem,
ſed illa poterat elidi, tunc talis exceptio defectus iuriſdictionis
non totalis, non põt opponi ſtante hmõi ſtatuto, ita declarant
Io. de Imo. & Card. Zabarel. in d. clem. ad compeſcendas, ad fi-
nem. & ibi etiam Barb. Sed in caſu nr̃o primus collateralis ha-
bet iuriſdictionem, eſt iudex ordinarius, ita quod coram eo po
tuiſſet cã introduci, licet prætendatur pręuentam iuriſdic. quia
ſenator præuenit, tamen iſtud non arguit defectum totalis iu-
5 riſdictionis. † Sed habere iuriſdictionem elidibilem per pręuen
tionem, iuxta. l. vbi cæptum. ff. de iudi. & cum non fuerit obie-
ctum, vel exceptum, vel ſi fuit exceptum talis exceptio fuit reie
cta per proceſſum ad vlteriora, iuxta no. in l. a procedente. C. de
dilatio. cum ſuis concor. merito non põt dici defectus iuriſdi-
6 ctionis totalis, immo ꝙ ſubeſt iuriſdictio. ¶ † Nec põt quæri de
iſta nullitate pretenſa ex eo ꝙ iam de eadem fuit oppoſitum, &
nihilominus ſnĩa confirmata, lata, ita ꝙ militant quæ dixímus
ad materiam. c. ea quæ de re iud. Demũ ẽt quia ſtatutum tollit
facultatem opponẽdi de nullitate, nec iſta eſt nullitas reſpiciẽs
7 iuriſdictionem, vt ſic non poſsit negari executio. † Tanto ma-
gis cum nõ poſsit argui nullitas ex quo pr̃ qui eſt legitimus ad-
miniſtrator, & qui hẽt actiones mouere, iuxta. l. fi. C. de bonis q̃
liberis, petijt dari curatorem filio uigore ſpecialis cõmiſsionis,
8 & fuit ipſemet deputatus, † adeo ꝙ repræſentauit duas perſo-
nas vt patet & curator, argumento no. in c. olim, de re iud. per
Fely. vt ſic iudicium ualuit cũ põt dici procurator in pſona agẽ
9 tis, & maximè cũ ſimus in executione ſniæ & rei iudicatę. † Et
qm̃ adhuc dubitatur an ſententia vltima lata, ſit cenſenda nul-
la, ex quo fuit oppoſita exceptio excõicationis, iuxta. ca. pia, de
exceptionib. in ſexto, quę difficoltas & ſi ceſſare deberet ex his
10, quæ dixi, † cum nõ poſsit opponi exceptio aliqua nullitatis, &
præcipuè cum iſta non concernat defectum totalis iuriſdictio-
nis, iuxta notata in clem. j. de re iud. iunctis his quæ in dicta cle
11 men. ad cõpeſcendas, de ſequeſt. poſſeſſ. & fruc. ¶ † Tamen vt ſa
tisfiat obiectis dico ꝙ propterea non poteſt dici nulla ſenten-
tia, nam ſola oppoſitio exceptionis excommunicationis non ſu
ſpendit proceſſum niſi ſit admiſſa per iudicem & probata infra
terminum ad probãdum, ut declarat Gem. poſt Anch. ibi in ij.
oppoſi. & cap. col. iij. & in gl. in verbo, differri in d. c. pia. §. j. in j.
col. & Philip. Franc. col. antep. ſed hic non fuit admiſſa per iudi
cem, immo reiecta, ſaltem tacitè per proceſſum ad ulteriora. ſ.
ad ſententiam, iuxta nota. in l. a procedente. C. de dilatio. cum
vulgarib. a qua ſententia non fuit appellatum, cum non potue
12 rit ſtante ſtatuto, & dato ꝙ potuiſſet appellare, † tamen non iu
ſtificatur ex aduerſo talis exceptio, & ſic nullo modo ſit proba-
ta, & prout not. dicit Gemi. in d. c. pia. § j. & ſeq. Hoſt. ꝙ talis ex
ceptio non impedit proceſſum effectualiter, quia ſi non proba-
tur ſemper tenuit proceſſus, quanto magis cum hic, nec fuerit
admiſſa per iudicem, nec probetur, nec hodie iuſtificatur, qđ ſe
13 cus fuiſſet, ſi admiſſa fuiſſet & probata, † ad ꝙ nã exceptio illa
oppoſita ſi oppoſitione pendente eſt proceſſum in cã proceſſus
redditur nullus, qñ poſt oppoſitionem eſt probata alias geſta
non ſunt nulla, ita Gemi. in d. ca. pia, in ij. oppoſi. §. j. & plenius
14 Francus ibidem ver. pen. circa ſi ¶ † Vnde & iſti octo dies da
ti ad probandum non currunt niſi poſt admiſſam, ita Anch. ibi
15 ver. quis, in prin. & Franc. eod. verſi. col. antep. ¶ † Et enim vigo
re ſtatutorum vrbis a Papa confirmatorum non liceat a ſenten
tia confirmante primam ſecundo appellare, ↄñr clementina vt
calumnijs habebit locum, ita habebat locum in tribus a iudice
latis, ſicut quando ex forma ſtatuti ſemel tm̃ licet appellare, qa
ſtatutum prohibens aliam appellationem vr̃ quodammodo ↄ-
firmaſſe illas duas, & ſic ſunt tres, & habet locum dicta cle. ita
ſingulariter voluit Bal. in. l. fi. in ult. col. verſi. ſed nunquid. C.
16 de ſentẽtijs & interlocotion. omn. iudi. † dicens ſicut exceptio
nullitatis non impedit in trib. ita in duabus vigore ſtatuti, ſi hẽt
17 locum, clementina † vt calumnijs tunc uera eſt illa opin. ſecun
dum quam pluries eſt iudicatum in Rota, ꝙ reſtitutio in integ.
non impedit executionem poſt tres, ad terminos dictæ clem. vt
not. Bal. in l. j. ad fin. C. ne liceat tertio prouocare, cuius dictum
refert, & ſequitur Alex. in l. iiij. §. condemnatum in pen. col. ff.
de re iudi. quicquid dixerit Mil. in ver. executio, ergo nec impe
diret poſt duas quando ex forma ſtatuti non licet vlterius ap-
18 pellare per dictum Bal. in d. l. fi. in vlt. col. † Præterea & ſi nõ eſ-
ſent tres conformes, vel duæ non haberent vim triũ adhuc dẽt
dici non impedien. executionem, ex quo qñ eſt præſumptio ꝙ
petatur malitioſè animo differendi non impeditur executio
præſtita cautione iuxta textum in capitu. ſuſcitata & quod
ibi Panor. & alij de reſtitutione in integrum cum concordan-
tijs. Adhuc conſiderandum eſt, quod poſt quam cauſa pendet
iam duodecim annis, & fuit iudicatum per duas conformes, vt
eſt dictum, cum non poſſet aduerſarius audiri vlterius inſteit
ſuper nullitate illarum in quo laboratum per triennium & vl-
tra, & tandem viſo quòd non erat nullitas, & ſic quòd om-
nino eſt fienda executio confugit ad remedium reſtitutionis
in integrum animo diffugendi talem executionem quo caſu
non debet impediri per dictum capitulum ſuſcitata cum
ibi not.

P. Paulus.

SVMMARIVM.

1 *Legatum conditionale conditione defecta non tranſmittitur ad hæredes legatarij ſed remanet penes hæredes teſtatoris, & numero 8. & 11.*
2 *Legatum factum filia pro dote, an ſit conditionale, uel purum, & nu. 3. & alijs. 4.*
5 *Differt, an legatum fiat pro dote, an per illa uerba cum nupſerit.*
6 *Legatum pro dote, quoniam ob cauſam, eſt conditionale.*
7 *Conditionale eſt, & ita conſuetudine ſeruatur.*
9 *Iſta legataria, iſto interim, an habeat conſequi alimenta, & nu. 10.*
10 *Et quid ſi ſtatutum loquitur per alia uerba.*
12 *Aeris ſalubritas, cõſeruanda eſt ut duret, & illam corrumpẽtia tollenda ſunt.*
13 *Aqua non debet corrumpi per immiſsionem rei fetida.*
14 *Punitur iſta faciens.*
15 *Titulus de cloacis propter quid emanauit.*
16 *Excuſatur quis comparere propter loci intemperiem.*
17 *Publica utilitas præfertur priuatæ.*

CONSILIVM CX.

STATVTVM vrbis ſub rubrica de ſucceſsioni-
bns ea teſtaméto, vult quod filiæ dotæ a patre ſinc
contentæ doie relicta iu teſtamento patris, contra
quod teſtamentum filia aliquo iure venire non po
teſt, nec illud impugnare, quod teſtamentum eſt ualidum, &
firmnm, & virtute dicti ſtatuti Bonifacius obtinere debet cum
Caliſtus teſtator, Lauriæ eius filię, reliquerit pro dote, magnam
quantitatem proculdubio aſcendentem vltra legitimam & vo-
luerit quod ſi mortua fuiſſet in pupillari ætate vel alias quádo-
cunque ſine filijs, quod dicta dos reuerteretur ad Bonifacium
uel alium, & cum dicta Laurea mortua fuerit ſine filijs, & con-
ditio legati non eatiterit, legatum ipſum non potuit tranſmitti
1 ad hæredes Lauriæ, ſed debet eſſe penès dictum Bonifaciū † &
alium juxta voluntatem teſtatoris, doctrina eſt Bartoli in l. Ti-
tio centum. §. Titio genero, col. pen. de cond. & demon. uer. quę
to ſtatutum, & idem ſequitur ibi Bal. circa fi. & Imo. col. penul.
ver. extra gl. dicens hanc opinionem ueram & ęquam, maaimè
quando ſtatutum dicit quod filia ſit côtenta dote relicta, & qđ
nihil poſſit dicere ꝯ teſtamentum ut propie eſt in caſu noſtro.
2 † ¶ Et licet Paulus de Caſt. in d. §. Titio genero, col. pen. uidea
tur diſtinguere & conſiderare qualiter, & per quæ uerba loqua
tur ſtatutum, tamen eius ſententia facit pro hac opinione, cum
3 uerba ſtatuti loquātur eo modo quo ipſe Paulus ꝯſiderat ¶ † Et
quod dictum legatum non ſit purum, ſed conditionale, ꝯñr ꝙ
non tranſmittatur in terminis, hoc uoluit idem Paulus in auc.
nouiſsima, col. ij. in prin. C. de inoff. teſta. dicens ꝙ ita vidit plu
ries côſulitum, & eadem opi. tenet Paulus in l. quoniam in prio-
ribus. C. eodem tit. dicens ſe ita conſuluiſſe, & ibidem hoc ſequi
tur Iaſ. pro qua opinione ita conſuluit idem Pau. conſi. laavi:j.
Viſo dicto puncto, & conſi. ccaxxij. Pro pleniori reſponſione,
vbi loquitur proprie in pūcto noſtro, quando ſtante ſtatuto pa-
ter reliquit pro dote, & voluit ꝙ ſi filia moreretur ſine filijs &c.
Idem etiam conſuluit Pau. conſi. cviij. Super eo quo quæritur, &
4 etiam conſi. ſeq. ¶ † Et licet Pau. ipſe conſi. ccxaaiij. Videatur
conſuluiſſe contrarium, tamen in veritate ibi loquitur in diuer
ſis terminis quando verba ſtatuti aliter ſonant, quod non eſt in
5 caſu noſtro vbi diuerſificatur factum. ¶ † Præterea ibi Paul. cô
ſiderat differentiam eſſe an legatum fiat pro dote, an per condi
tionem cum nupſerit, & tñ in iure iſta differentia non procedit
nec recipitur cum vtroq; caſu legatum ipſum ſit conditionale.
6 ¶ † Legatum namq; pro dote tacitam in ſe habet conditionē, ſi
nupſerit. l. ſtipulation. & l. tali. ff. de iure dot. Bar. & omnes in
d. §. Titio genero, & idem Pau. vbi ſupra, & doctores infra alle-
7 gan. ¶ † Nam dictum legatum eſſe conditionale tenuit Bald. in
l. non ſine. C. de bonis quæ liberis, dicens opi. Bar. de ꝯſuetudi-
ne ſeruari, hoc idem voluit Cyn. in l. ſancimus. C. de nuptijs, &
in proprijs terminis conſuluit Roma. conſi. cxaxiiij. Pro decla-
ratione, idem ſequuntur Mod. Bal. nouel. in trac. de dote, in ſex
ta parte, car. x. col. iiij. circa fi. dicēs côiter teneri opi. Bar. & car.
ſequen. col. j. Aſſerit hanc opini eſſe veriſsimam, & eadem car-
ta col. ij. dicit legatum hoc pro dote, ſtante ſtatuto, ſine dubio
8 eſſe conditionale, † Et ꝙ non tranſmittitur, uoluit Bald. conſi.
cccalj. ij. vol. & Ang. in auct. de hæredibus & falcidia. §. j. col. ij.
& eandem opi. ſequuntur Mod. repetent. dicta auct. nouiſsima
carta viij. col. ij. circa fi. aſſirmantes hanc eſſē côem, vnde cum
legatum prędictum non ſit purum ſed conditionale, & condi-
tio non extiterit per dictam Lauram non potuit tranſmitti ad
hæredes ſuos plurib. rationibus & deciſio. deductis in locis ſu-
9 pra relatis, quæ videri poſſunt. ¶ † Non obſtat doctrina & di-
ſtinctio Salyceti poſita in d. l. ſancimus. Nam licet ſtatutum nô
faciat mentionem de alimentis, nec teſtator erga dictam Lau-
ram aliquid depoſuerit de illis, tamē illo interim anteq̄ nubat,
ad hæredib. teſtatoris alimentanda erat, vt ſm Bald. ibi probat
in l. qui filium. ff. vbi pupil. educa. debe. ꝙ ſequitur Imo. in d. §.
Titio genero col. pe. & Pa. de Ca. in d. ꝯſi. laavij. col. ij. ver. vn
de teneo. & Bal. in d. l. non ſine, in fine. & plenius Moder. in d.
10 tract. de dote loco ſuperius allegato. ¶ † Minus etiam obſtat il
lud qđ voluit Alex. conſi. aiij. tertio vol. circa primum. & con-
ſi. lxxaiiij. Viſo themate. eodem vol. & conſi. alia. Redemptoris
noſtri. eodem vol. vbi videtur concludere & tenere contra Bar.
nam in d. conſi. diuerſificatur factum, & ſtatutum ſuper quo
Alex. conſuluit, loquebatur per alia verba quàm ſtatutum vr-
bis de quo tractamus, vt clare elicitur ex lectura conſiliorū
¶ Nec obſtat quod dicunt Moder. in tract. quem faciunt ſuper
11 ſtatuto, quod ſtantis maſcul. &c. ¶ † Nam ibi recitant opin. & li
cet poſtmodum videātur concludere ꝙ relictum factum a pa-
tre non debet habere onus, & ꝙ cenſetur purum, tamen non re
ſpondēt ad ea quę adducuntur in contrarium & ad communē
12 opi. de qua. ſ. ¶ † Ad aliud dico quod ſalubritas aeris conſeruā
da eſt, & omnia inducentia eius corruptionem ſunt prohibita
& fieri non debent, expedit enim bono publico, vt conſeruetur
13 aer dicit tex. in l. edil. ff. de uia publica. ¶ † Hinc eſt quod aqua
nô dēt corrūpi per immiſsionē alicuius rei fetidę. l. j. §. j. ff. de
14 eatraordinari. crimin. & qui talia facit punitur vt ibi. † Hinc
Vlpianus iureconſul. in l. j. §. j. verſi. curauit. ff. de cloac. dicit, edi
15 ctum illud factum ad ſalubritatem ciuitatum, & ad tutelā, † nā
propter immunditias, & ſimilia cœlum fit peſtilens, & minatur
ruinam ad quæ in l. de pupillo. §. ſi quis riuos ibi cum publice ſa
lutis &c. ff. de noui operis nun. & no. per ſcrib. in l. j. ff. ſol. mat.
maaime circa illam quæſtionem de ſabro malleante iuxta ſtu-
dium. Hinc gl. j. in c. coēs. aaiij. diſt. dicit ꝙ propter intempe-
16 riem loci, eacuſatur quis a comparitione. † Publica enim utili-
tas priuatę præferenda eſt vt dicit tex. in l. j. §. pen. C. de ead. tol
len. ea prædictis cum ſimi. quæ ad prædictorum corroboratio-
nem allegari poſſent concluditur monetarium a dictis incolis,
licitè poſſe probiberi, vt ſe abſtineat a dicto exercitio, inducēte
aeris corruptionem & intemperiem, & ꝯñr mortem & interitū
prædictarum incolarum cum prætendat ibi eaercere officium
cudendi monetam ac diſſoluendi & diſtilandi materiaa ad id
conuenientes ea quibus inſurgit illa intemperies aeris, incolas
admuttem deducens.
P Paulus.

SVMMARIVM.

1 *In materia euictionis. fideiuſſor poteſt accedere.*
2 *Et accedens, eo moda tenetur quo principalis.*
3 *Et an res debeat euinci per ſententiam ut teneatur.*
4 *Et quid ſi eſt certum, & notorium uendidiſſe rem alienam.*
5 *Dicta in exceptionibus, reus fateri uidetur, ſi fuere acceptata à parte.*
6 *Confeſſio notorium inducit.*
7 *Acta inducunt notorium.*
8 *In notorijs, ſententia non eſt neceſſaria.*
9 *Citatio, non eſt, que ad illud facienda, quando certum eſt, illi defenſionem non competere.*
10 *Contra confeſſum, non ſunt partes, niſi in condemnando.*
11 *Fideiuſſor euictionis, qua actione tenetur.*
12 *Periurus an poſſit allegare exceptionem ſimulationis.*
13 *Et quid ſi iurauit omnia, & ſingula eſſe uera.*
14 *Promittens factum alienum ad intereſſe tenetur.*

CONSIL. CXI.

1 IN Materia euictionis. † Ac actionis exempto ſide
iuſſor accedere poteſt, & uti principalis tenet, ita
& ipſe. l. ſi ei cui. §. ſi is cui fundum. ff. de euict. l. au-
2 ctore. C. eo. cum ſi. † Ipſe Andreas fideiuſſor tenet
de euictione eo modo, & prout tenebatur venditor toto tit. de
3 euict. ff. & C. † quibus nonobſtat ꝙ domus non apparet euicta
per ſententiam iuxta not. in l. euicta. & in l. ſi dictum. §. ſi com-
4 promiſſero, & in l. Herennius. §. gaia. ff. de euict. † Nam certum
& notorium eſt, uenditorem vendidiſſe domum alienam, & ſi-
bi ſuper ea ius nô competere, & iſto caſu ſententia eapectanda
non eſt, vt dicit tex. & ibi omnes ſcrib. in l. emptorem. ff. de a-
ctio. emp. & eſt doctri. Fulg. in l. ſi ideo in prin. ff. de euict. Pôt.
Roma. in l. non ſolum. §. morte. ff. de no. ope. nun. Quod autem
in caſu præſenti notorium ſit nullum ius competere venditori
conſequenter & fideiuſſori clarè patet ex confeſsione ipſius fi-
5 deiuſſoris. † Qui prædicta atteſtatur, in ſuis excepti. ea enim q̄
reus in ſuis except. dicit confeſsionem validam inducunt, quan
do a parte fuerunt acceptata vt fuit in caſu noſtro, & tradit gl.
in l. eum precum. C. de liberali cauſa. Barto. & Alexan. in l. cer-
tum. §. ſi quis abſente. ff. de confeſsis. Mod. in c. examinata. co-
6 lum. ij. de iudi. & in c. ſi cautio. col. aj. de fid. inſtru. ¶ † Confeſ-
ſio enim partis notorium inducit. cap. fin. de coba. cle. & mulie
7 rum. cap. cum olim. de verbo. ſignifi. ¶ † Et quia omnia prædi-
cta conſtant ea actis, iccirco notorium inducunt, vt plene per
Ioiiben. in dicto cap. cum olim. & per Rotam in nouiſ. prima.
& Alex.

8 & Alex. ɔſi.liij.in iiij.vol.† Cum itaq; prædicta notoria ſint ſen
tentia non eſt neceſſaria,ad quę no.in l.ſi vero.§.qui pro rei.ff.
qui ſatiſ.cogā.& in l.cum apertiſsimi. C.de iudicijs.per Bar.in
d.c.cum olim.per Bar.poſt glo.in l.ij.§.de frumenta. ff. de reb.
9 ad ciuita.pertinen.†Vbi hr̄, ꝙ licet quis ſēper ſit citandus cum
10 citatio poteſt omitti.† ita dicimus in ſimili in caſu iſto potiſsi-
me cum ꝫ coofeſſum, oullę ſiot partes iudicis in cogooſcendo,
ſed tm̄ in ſenentiando & exequendo,l.promdendum.§.notan-
11 dum.ff.ad legem Aquiliā.cum allja ɔcord.† Præterea dubitan
dum non eſt,quod dictus fideiuſſor actione ex empto teneatur
ad totale intereſſe,licet de euictione non poſsit ɔueniri , qđ tñ
negatur,vt.ſ̄.Venditor.n.vt ipſe fideiuſſor faтetur,ſcienter uen
didit domum alienam,ɔñr actione exempto ad omne,& totale
intereſſe teneť,l.j.l.ex cēpto,in prin.& §.exemplo.ff.de act.emp.
eſt textus.& ibi Bar.in l.emptorem.§.deniq; verſ.qui autem. ff.
de actio.emp.& in l.ſeruum.§.ſi ſciens. vbi Bar.eo.titu.& in l.ſi
ſeruum etiam eſt tex.in l.Iulia. §.ſi fundum. eo. tit.qua actione
ex empto negari non pōt,quio dictus fideiuſſor ad totale inte-
12 reſſe non teneatur,iurib.de quib.ſ̄.† Nec ipſe exceptionem ſi-
mulationis allegare pōt, quia periurus eſt, ɔñr oon audiendus,
13 vulgata.l.ſi quis maior. C.de tranſac.cum alijs ſim. † Eo potiſſi
mum quia iurauit omnia , & ſingula contenta in inſtr̄o produ-
cto fuiſſe,& eſſe vera,& contra illa non potuiſſe venire, quo ca
ſu exceptionē ſimulation.opponere nō pōt dicit Bar.ī l.ſi.in ſi.
C.de non nume.pec.Butrig.& alij in c. cum ɔtingat , de iu.iur.
Alex.in l.Seius,& Auge.col.vlt. ff. ad legem Falci.& iſta videť
cōis concluſio,a qua in practica non eſt recedendum vt dicunt
Mod.Papienſes,poſt Alex.& Are.in l.oemo pōt,col.ix. ff.de le
gatis j.vbi etiam volunt iſto caſu oon debere ɔcedi abſolutiooē
a dicto iuramento,de quorum veritate alias diffuſius conſulen
14 do dixi.† Nec ob.ꝙ dictus fideiuſſor promiſerit factum alienū,
nam licet præciſe non tenea:or ad factum tñ tenetur ad intereſ
ſe vt dicit tex.in l.qui autem.§.ſed ſi quis.ff.de conſtituta pecu-
nia.& per Mod.in l.ſtipulatio iſta habere licere.ff.de verb.obli.
& per Soci.conſi.cclxxxviij.in ij.vol.verſi.circam quintam quę
ſtionem,& plene alias conſului. Pariſius.Ro.

SVMMARIVM.

1 *Quando prouidetur,ſeu mandatur prouideri,de iure patronatus, in tellıgitur de conſenſu patroni.*
Papa non præſumitur velle præiudicare iuri tertij.
2 *Conceſſum ſub conditione , non cenſetur conceſſum niſi conditione purificata.*
3 *Conceſſum de conſenſu,intelligi debet de legitimo.*
4 *Conceſſum per modū conditionis impleri debet in forma ſpecifica.*
5 *Conſenſus præſtitus in genere ad primum uacaturum,eſt nullus.*
6 *Et an poſsit conceſſio intelligi,de nulliter præſtito , & nu.7. & 22.*
7 *Ita ut ſuppleatur ex declaratione Pontificis approbatio.*
8 *Recurrendum eſt ad prothocollum , quando diſcordat cum inde. ſumpto.*
9 *Abbreuiatores,unde dicti.*
Expeditio quæ fit per cancellariam, in quo differat ab illa quæ fit per cameram.
10 *Nec uni , nec alteri uidetur conceſſa expeditio, per quam tollatur ius alterius.*
11 *Expeditio quæ fit per cameram,non poteſt dictum ius tollere.*
12 *Stilus, an & quando attendi debeat.*
13 *Et qualiter ſit probandus.*
14 *Ex ſtilo non poteſt argui,quando in probatione ipſius datur diſcrepantia.*
15 *Stante diſcordia de ſtilo cameræ, non inconuenit debere recurri ad cancellariam.*
16 *In expeditionibus attendi debet data ad quam recurritur.*
17 *Conceſsio ex expeditione,quando perficiatur.*
18 *Attendi debet,quando agitur de reſtitutione iuris ablati.*
19 *Conceſſio limitata,limitatum producit effectum.*
20 *Conſenſus nulliter præſtitus, an ſit in ſuppoſitione uarrandus, & nume.23.*
21 *Conceſſum propter merita,an requirat ipſorum ſpecificationem.*
22 *Si præſentatur inhabilis,ſeu pro eo conſentitur, papa poteſt inſtituere,& diſpenſare nec requiritur alias conſenſus.*
24 *Conſenſus an dicatur præſtitus ex aliquo actu illum importante.*
25 *Et an ſufficiat taciturnitas per tempus a iure ſtatutum.*
26 *Si principalis præſtat conſenſum,ceſſat mandatum factum alijs de præſtando illum & nu.30.*
27 *Variatio in iſtis reprobata eſt.*
28 *Geſta per metum,non tenent.*
29 *Reuocatio conſenſus,quando ſit intimanda.*
30 *Mandatum conſumitur per factum principalis.*
31 *Conceſsio ad primum , & ſi non ad illud ad ſecundum,& ſic deinceps,qualiter intelligatur.*
32 *Præſentatio,& conſenſus ante uacationem nihil ualet.*
Declaratur qualiter procedat.
33 *Quæ nota ſpeciali digna ſunt exprimi debent,nec ueniunt &c.*

CONSILIVM CXII.

1 IN Hac materia, † Qñ prouidetur ſeu prouideri mā
datur de beneficio patronato intelligi ſaне dēs de
conſenſu patroni,nec alias videatur Papa eius iuri
voluiſſe præiudicare, iuxta vulgat.§. merito, & ꝙ
in c.cauſam, cum ſim.& in his proprija terminis patronatus in
c.ſuper eo.de off.deleg prout etiam idem conſtat diſpoſitum ꝑ
regulam quę habet non debere expediri literas de eiuſmodi pa
tronato niſi cum eodem conſenſu ſeu alias eiuſdem iuris dero-
gatis. Quod quidem in caſu noſtro poteſt & debet,eo fortius,
& abſq; aliqua prorſus difficultate dici, ex quo in ea ɔceſsione
de qua agitur conſtat præciſe dictum de ɔſenſu.vt ſic nihil alias
veluti ex diſpoſitione ſub conditione cōcepta, niſi cā primitus
2 purificata inferri poſsit iuxta.l.cedere diem , † & quod in §.ex
cōditionali. Iunctis his quæ etiam in ſimi.terminis mandati de
3 prouidendo.in c. ſi pro te.de reſcrip. lib.vj. † Ad quod ēt qñ de
eo conſenſu dicitur,ꝙ intelligi debeat de legitimo tm̄. iuxta no
ta.in regula non præſtat.iunctis plurib.quæ in c.ex tenore col.
4 x.in antiq.de reſcrip.cum concord. † & quia ēt ꝙ per modum
conditionis conceditur debet in forma ſpecifica impleri,vulga
ta.l.cui fundus,& ꝙ in l. Iulianus de condi. & demon. cum alijs
vulg.cum ergo in caſu noſtro ſolum conſtet de conſenſu ante
5 vacationē eiuſmodi monaſterij † & quidem in genere ad pri-
mum vacatur præſtito.ſitq; omnino nullo iuxta vulgatum.c.ſi.
6 de conceſſ.præb.† & alias in ſupplicatione de præſtito poſt va-
cationem ipſam ſicq; legitimo intelligi debeat fateri oporteat
literas in quib. de eo conſenſu ſic nulliter præſtito dr̄ tanquam
tunc per papam videatur approbari.iuxta vulgatam.l.idem vl-
7 pianus.ff.de excuſ.tuto. † & quod not.in l.quidam conſulebat.
ff.de re iudi.& Mod.in c.cum inter priorem de except.prout ēt
quia ſuppleat ex eiuſmodi papæ approbatione declaratur,vt in
c.hoc quippe ſm̄ glo.in ver.conceſsio.in c.conſtitutus eo.ti.de
8 conceſ.præb.† Ad qđ etiam vulgariter de protocollo inde ſum
pto qñ diſcordat ꝙ ad idem protocollum recurri debeat.§. pe.
ubi etiam gl.in auct.de tabellio.& qđ in l.Sempronius proculo
& in l. ſi librarius. & in l.ſi quis ex argentarijs. §. prætor ait.de
eden.& in l.Imperator.iunctis etiam quę in c.ſuper literis.cum
9 ſimi.† Nec his obſtat quod arguatur eiuſmodi expeditio facta
per cameram,quia eſto qđ abbreuiatores,qui eo nomine appel
lantur tanquam breuiori compendio concipiant impetrata in
ſupplicationib.quæ poſtmodum latius extēdunt in literis,put
ēt alias de abbreuiatura notarij ꝑ Bar.in l.cirographa.ff.de ad-
mini.tuto.& Bal.in rubr.C.de fide inſtr.in vij.col.non poſſunt
ab illarum tenore recedere , vt in d.l.ſi librarius, & quod alias
in l.argentarija.& in §.idem credēdum. iunctis etiam quę in c.
cum P.tabellio.& in c.ſi.de fide inſtru.camera vero habeat la-
tiorem facultatem, quia conſueuit ſupplere clauſulas dari alias
10 ſolitas iuxta vulg.c.cum niſi.† Tamen nec eidem cameræ, nec
alicui profecto poteſt,ſeu debet intelligi quicquam eſſe conceſ
ſum qñ ius alteri quæſitum ex ea expeditione tolleretur, tanq̄
tunc quod eſt actum attribui debeat circumuentioni impetran
tis,ſeu etiam errori vt proſequitur AEgid. Belleme.in deciſio.
dccxxiiij.& referunt etiam plura ad propoſitum Mod.in c.cum
11 olim.de re iudi.& alias in c.ſi qō de reſcrip.¶† Ad quod ēt,qa
in eiuſmodi facultatis expeditione in camera conceſſa gñaliter
idem nullatenus venire intelligatur.l.generaliter. cum concor.
& quod no. Bar.in l.ambitioſa.in ij. colum,dum allegat dictū.
§.merito.ff.de admini.re.ad ciui. pet.& confert quod dicitur in
l.ſi procurator.ff.de conditione indebiti. Prout etiam practici
12 in his ſoliti ſunt dicere.¶† Et aduertendum quod non poteſt
iſto caſu argui ſtilus aliquis niſi diceretur in his terminis præci
ſe conſueuiſſe per cameram dari eiuſmodi expeditionem. arguen-
do quod idem prætenſus ſtilus ſuper quo inſtatur ſtrictiſsimus
ſit,prout

ſit,prout in l.de quibus.ff de legib.& in c.fi.de conſue.& qđ in
13 regula odia.& in c.auditis.de preſcri.] Et Aegid.Belllem. mo-
net ꝙ arguentes ſtilum ſeu conſuetudinem debeant deducere
caſus in quib.fuit ita actum,& vt poſſit dignoſci vtrum ex illis
poſsit argui ad cũ de quo eſt ꝯtrouerſia in deciſ.lav. & eccclaſ.
& ſuper ſcrib.in d.c.fi.in aij.col.& quia non poteſt dici ea expe
14 ditio facta per cameram,† ea quo duo domi. Reuerendiſsimi ei
præſunt inter quos vti in commiſsione per dominum noſtrum
dicitur eſt diſcordantia,arguendo ex nota.in vlgato.§.ſi plures
& quod in l.ſi duo.& in c.fi.eodem tit.de re iudi.& ſtante eiuſ-
modi inter eoſdem diſcrepantia, & ambiguitate argui non po-
teſt ad nota.in vulgata.c.in præſentia,etiam no.in l.ambiguo.
ff.de reb.dub.iunctis nota.in c.de quarta,eo.tit.de præſcriptio
15 nibus.† Et quia etiam non inconuenit ꝙ ſtante eiuſmodi dubi-
tatione de prætenſo ſtilo cameræ debeat recurri ad canecllariã
veluti in his eapertam, iuxta no.in §.præterea inſtituta de rerũ
16 diuiſione.¶ † Et quod etiam alias in ſimi.in c.olim,de conſue-
tud. ad ꝙ etiam forte ſtare poſſet eiuſmodi expeditio quando
ſub eius data poſtquam ea ea expeditione inſtatur, iuxta vulga
tam.l.aſſe toto,& in l.ſi ita ſcripſero,de conditione & demon-
ſtratione, iunctis quæ in l.j.§.dies. ff. de edendo, & in l.j.C.de
plus petitio.iunctis quæ habentur in c.duobus,& in c. ſi a ſede
17 de reſcrip in ſexto † Et quia tunc perficeretur ex ea expeditio-
ne conceſsio,quãdo res eſſet integra,ꝙ ſic ceſſat, & etiam quia
eſto ꝙ expeditio ſic per cameram dari potuiſſet,tamen conſtat
ipſum dominum noſtrum mandare ꝙ ad eam ſupplicationem
reduci debeat ꝙ quidem poteſt intelligi ſaltem per modum re
ſtitu.iuxta vulgatum.c.ex literis,& ꝙ in auctent.quæ ſupplica
tio,vt ſic reduci debeat iuxta.c.cum dilectus, & eum ex eadem
commiſsione conſtet fuiſſe bene intellectum id de quo agitur
18 d.l.idem vulpianus.† Et cum agatur de reſtitutione iuris ea ea
expeditione ablati a domino in dicto cap.cum olim,& in c.om
ne,& in cap.cum acceſsiſſet. de conſtitutio. Nec obſtat ꝙ Pa-
pa poſsit eam præſentationem ſine conſenſu validare, quia id
ſane eſt conſiderandum quando intelligit eam nullitatem ꝙ tamen
nullo modo dici poteſt,hoc caſu in quo immo fuit præciſe actũ
19 de conſenſu,ſicque alias legitimo vt ſupra.† Ruſus non ob.qđ
fuerat cõceſſum,poſſe obmitti vaßatis præſentation.quia ſub-
iunctum etiam fuit vlterius de conſenſu tamen ſitq; limitatum
iuxta vulgatam.l.in agris, cum ſimilib.& ꝙ in vulga. §. morte
in materia proteſtationis declaratorie per Bar.& alios etiam in
c.cũ M. de conſtitutionib. Quodquidem intelligi debet de le-
20 gitimo.† Nec obſt.quod debeat narrari conſenſus qualiſcun-
que fuerit etiam ſi alias ille ſit nullus, ideq; ſpectare debeat ad
iudicem vulg.c.ſuper literis,& quod in capitulo poſtulaſti de re.
ſcriptis,quia malus & nullus conſenſus iudicandus fuerit & ſic
attenta ea ſuppoſitione ea quo ante vacationem fuit præſtitus
iuxta dictum capitulum ſina.per eam expeditionem ſic factam
fiat legitimus & canonicus præciſe ſumus in materia dictæ.l. ſi
21 librarius cum alijs ſupra adductis. ¶ † Nec pariter dicatur ꝙ
in eo conſenſu aſſeritur ꝙ datum fuerit propter merita &c. ex
quo non continet aliquam illorum ſpecificat.prout conſiderat
Oldr.in conſi.viij.cum pluribus quæ alias Mod.in l. ſi donatio
ne.C.de col.& quia etiam id reſpicit merita cauſæ non autem
22 expeditionem de qua tantum in præſentiarum agitur.¶ † Nec
inſuper obſt.ꝙ quando præſentatur minor vel alias inhabilis,
ſeu etiam pro eis conſentitur ea eadem præſentation.ſine con-
ſenſu,poteſt dari inſtitutio ſeu prouiſio per Papam ſine alio cõ
ſenſu requiſito etiam ad effectum diſpen.per eum obtinendũ.
Nam procedit quando ita continetur in ſuppoſitione ꝙ tamẽ
non eſt in caſu noſtro de quo tantum agitur & ſi bene conſide-
retur eſt magna ratio diuerſitatis inter caſum præſentationis
nullius dicto c.fina. de conceſsione præbendæ, cuius diſpoſitio
habet decretum iunctis no.in c.ij.eodem tit.& quando præſen
tatur alias inhabilis,iuxta no. in c.cum illos, de off. ordinarij.
23 ¶ † Nec vltimo quicquam preſtat ꝙ arguitur ex eo conſenſu, quã
uis inualido qui cõſenſus eſt.l.ſi.ff.de rebus eorũ,& per Philip.
Dec.conſi.clxxij.quia cum idem conſenſus fuerit nullus, iuxta
allegata.c.fi.& in ſuppoſitione fuerit aſſertum de virtualiter ca
nonicn,ſicq; obſtant nn.in dicto c.poſtulaſti, cõſequenter ſtat
24 quod fuit dictum per dictã.l.ſi librarius.¶ † Ad quod etiam ad
uertendum ſi arguetur ea nouo conſenſu, qui poſterus ſuppo-
nitur acceſsiſſe tanquam vicerex mandauerit dari poſſeſsionem
aduerſario,prout in ſimi ꝙ inductio in poſſeſsionem ſeu man-
datum de inducẽdo id debeat inferre, vt Aegidius Bellemę.in

deciſio.ccxxvj.& Rot.xiiij.de conceſsione præbendæ, in no.
25 poſſet dici † ꝙ non ſolum verus conſenſus,ſed etiam ſola taci-
turnitas per tempus a iure ſtatuta de quo in c.j.de iure patroni
tus libro ſexto, ſufficere debeat vt prouiſio de patronato non
poſsit improbari iuxta auctorita.Cardi.in clem.j.col.xv. verſic.
ſed poſt longam diſputationem,de ſupplenda negligentia præ
26 latorum,iunctis not.in c.cum Bertoldus, de re iudi.¶ † Iſta.n.
concernunt merita cauſæ non autem expeditionem de qua tan
tum in præſentiarum agitur vt fuit dictum, & etiam tunc aduer
tendum eſt ꝙ cum datam prouiſionis, ſeu commende aduerſa-
rij,rex patronus conſenſit pro noſtro,ut ex literis eiuſdem re
gis conſtat,ſicq; iam conſtaret de voluntate regis in dicto mo-
naſterio pro noſtro,ideo fateri oportet euanuiſſe mandatum in
perſonam eiuſdem viceregis pro aduerſario,vt Modern dicunt
in ſimil.terminis in c.ex parte decani de reſcrip.in j.limita. ad
clem.papam de renun.prout etiam quia ante expeditionem li-
terarum aduerſarij ea quarum executione arguitur iam fuerat
mandatum noſtro dari poſſeſsionem per eundem viceregem,
27 ſicq; effectum † idem conſenſus iam ſortitus fuit,& in ipſo vi-
cerege,& principali,& non erat amplius variabilis iuxta no. in
28 c.cum autem, & c. ꝙ autem de iure patronatus, † prout etiam
poteſt dici totum id quod per aduerſarium prætenditur in re-
uolutione regni ſiciliæ,tanquã metu facto,nihil præſtitiſſe iux-
29 ta vulgatum.c.ij.& toto titulo quod metus cauſa. † Nec his ob-
ſtat quod obijcitur de nõ intimat.reuocat. conſenſus iuxta vul
gatam.l.ſi mandatũ,tum quia in d.l. ſi mandaſſem & alijs con-
cordantijs ſupponitur conſenſus validus, quod non poteſt ar-
30 gui in propoſito,& in regula non præſtat. ¶ † Tum ſecundo,
quoniam quando mandatum conſumitur per factum principa
lis prout in caſu noſtro, quia rex conſenſit pro noſtro non eſt
alia intimatio eiuſdem facti ſeu conſenſus per principalem pre
ſtit.neceſſaria,vt dicunt Mod.in eodem.c.ex parte decani,in ſe
cunda limitatio. Tum tertio,quia dici debet eiuſmodi intima-
tio facta Papæ ex quo fuit ei tradita præſentatio de noſtro ad
idem monaſterio de alio facta ſatis reuocat. ad not.in d.c.cum
autem,& d.c.ꝙ autem, & in §.ſic itaq;, inſtitu. de actio. iunctis
no.in c.inter dilectos.§.ceterum de fide inſtru. & confert ꝙ di
citur in §.ſi duobus vehiculum. ff.commodati,iũctis etiam no
ta.in c.poſt electionem,prout etiam fateri oportet eam intima-
tionem reuocatam ex mãdato generali facto per Regem etiam
viceregi,ꝙ nulla præſentatio ſeu conſenſus prætenſus, qui ad
quæ ab eo emanaſſet valeat ſeu vigore illius aliquid fieri, niſi
primitus eodem Rege admonito, pro quo fuiſſet idem conſen-
ſus præſtitus,ſeu de quo facta fuit præſentatio vt deliberare poſ
31 ſit,& non dubitan. † Quia idem cõſenſus Regis, pro noſtro in
dicto monaſterio præſtitus, eo facilius iuuari debeat, ex quo in
eo qui prætenditur per aduerſarium, fuit præciſe dictum, ꝙ ſi
non poſſet habere primum haberet ſecundum, & ſi impediret
in ſecundo haberet tertium,arguendo ex no.in c.dilectus,& in
c.cum ſuper, de conceſsione præben. iunctis nota,in c.ſi cleri-
cus,de præbendis lib. vj. & quia etiam remanet ei ſaluus idem
conſenſus in eiſdem alijs duobus monaſterijs, prout conſiderat
Rot.eod.titu.de præbend.in vj.in not.& per ſcribentes in d.ca.
32 cauſam,& quod in vulga.c.ex parte,de officio deleg.¶ † Et vlte
rius aduertendum,nam ſuppoſito ꝙ præſentatio, & ꝯſenſus ſic
ante vacationem factus ſeu preſtitus,nullius fuit momẽti, ſicq;
dato ꝙ laicus poſsit ſecũdo pſentare accumulatiuè, ſicq; tñ nõ
priuatiuè ꝙ recedat a pręſenta.iuxta notata in d.ca.cũ aũt,& in
d.cap.quod autem quando fuit ante vacationem, liberum de-
beat eſſe Regi poſt vacationem præſentare,ſeu conſentire vali-
dè arguendo ex dicta regula non præſtat cum ſimili. & quod
alias int.ſuggeſtum,& in c.illud eodem titu.de iure patron.fa-
teri oportet vltra iam dicta adhuc non poſſe ſtare eam expedi-
tio.tanquam conſenſus eiuſdem Regis nullius ſuppletiuam,
ſicque virtualiter eiuſdem conſenſus ſublatiuam contra vulga
tum.c.dilectus,& quod alias in c.cum dilectus, nec intelligi de
bet Papam velle alterius iuri præiudicare in quauis etiam ma-
teria,iuxta dictum.c.cauſam.Præſertim Regi de quo conſtat ex
dicta regula in his terminis diſpoſitiuis,ꝙ etiam ſpecialis dero-
33 gatio contra eum requiratur,† ad quod etiam vulgariter dici-
mus,quod nota.ſpeciali ſit dignius,iuxta notata in capitu.fina.
de officio delegati.libro ſexto,& in cap.nec aliqui. de priuileg.
libro ſexto,& confert etiam quòd in,clem.prima,de baptiſ.& in
conſtitutione execrabilis.

Pariſius.

SVMMA-

SVMMARIVM.

1 *Monitorium reſcluitur in nim ſimplicis citationis, comparente monita.*
2 *Libellus articulatus in curia poteſt dari, licet ab initio debeat offerri, & nu. 3.*
4 *Item & tempore quo fertur ſeatentia.*
Stilus attendi debet.
5 *Petitio bona eſt, in qua, quis petit, rem ſibi reſtitui, ſi extat, alias eius nalorem.*
6 *Libellus attendi debet, & non monitorium reſolutum in nim citationis.*
7 *Proſequuta debent attendi, & ſatis eſt ſententiam illis eſſe conformem.*
8 *Vno deducto, uidetur etiam deductum antecedens neceſſarium ad illud.*
9 *Libellus ſaluandus eſt, & ut procedat multa improprientur.*
10 *Declaratio & additio ad monitorium, fieri poteſt cum aduerſarius non laedatur.*
11 *Societas, & inſtitoria, morte finitur.*
12 *Emens res alienas, excuſatur a furto.*
Dominus tamen uerus, poteſt rem ſuam conſequi.

CONSILIVM CXIII.

1 MONITORIVM emanatum. †Ab auditore came
ræ ad inſtantiam Michaelis reſolutum fuit in uim
ſimplicis citationis per comparationem factam a
procuratore Ioannis Franciſci, ut plenè per Arc. &
2 alios citantes intra & deciſi. in §. curare. inſt. de actio. † & per ſcri
ben. in l. filiusfa. §. diui de leg. 1. cum ſi. ſuper quo monitorio, cũ
lis minimè conteſtata fuerit, & cum reſolutum remanſerit loco
citationis merito ipſe Michael dedit libellum articulatum, qui
in curia bene dari poteſt, cum in dictis articulis poſita appareat
generalis concluſio, quæ ſufficit ſm no. per dn. Ant. in c. cum di
3 lectus de ordi. cogn. †Licet enim libellus a principio offerri de
beat, auth. offeratur. C. de lit. conteſt. cum uulga. tamen de ſti
lo curiæ, admiſſum eſt, ꝙ poſsit dari in articulis, in quib. poſsit
4 fieri concluſio ut ſ. †Quinimmo dari poteſt, & tempore quo fer
tur ſententia qui ſtilus excuſat, & omnia reddit ualida. l. an in to
tum. ff. de ædili. edicto. c. deniq; iiij. di. & c. ij. de temporibus or-
5 dinatio, & q̃ plenè in l. de quib. ff. de legi. †Potuit itaque in arti
culis petere res ſibi dari & reſtitui ſi extarent, alias ipſarum ualo
rem, quæ petitio ualida eſt & de iure procedit. l. ꝙ indebitum.
ff. de condi. inde. Bar. in l. qui autem. ff. quorum legatorum. & in
6 l. ſi ſeruum. §. ſi. ff. de uer. & plenè in l. uim. ff. ſi cer. pet. †Non ob
ſtat ꝙ in monitorium ſit petitum precium, ex quo ſuper eo non
fuit lis conteſtata, & quia per comparationem reſolutum fuit
in uim citationis, quibus ſtantibus attendi debet libellus articu
latus & petitio facta ante ſententiam, quibus etiam correſpon-
det ipſa ſententia conſequenter ualida per no. in d. l. uinum, & in
7 c. licet heli. de ſimo. †ad quod etiam quia attentis proſecutis ſen
tentia eſt conformis, & ſatis eſt ꝙ reſpectu proſecutorũ ſit ꝓla
ta. l. de reb. C. de arb. & per Bar. & alios in l. ſub ꝓtex. la. ij. & in
8 l. ſi decreta. C. de tranſ. Fely. in d. c. licet hely. de ſimo. † & quia
ad precium non competebat actio niſi rebus non exiſten. quo
caſu tanquã neceſſarium antecedens uř deductum ut in ſimilib.
per Imo. & Alex. in l. ſi cum nulla. ff. de re iud. & quæ in ſi. in l. ij.
9 ff. de iuriſ. om. iud. & in c. præterea de off. deleg. †Prout ẽt idem
dicendum. Nam ut libellus procedat & ſaluetur multa ſolẽt im-
propriari, & diuerſimode interpretari. l. ſi uno. ff. lo. & quæ ple-
niſsimè per Mod. in l. ſed & ſi poſſeſſori. §. ſi de ꝓprietate. l. de iu
10 re iu. † Ad quod ẽt quia dicta declaratio ſeu additio ad dictũ
monitorium potuit ſemper fieri cum per eã aduerſarius in ali-
quo non fuerit læſus, ad plenè no. per oẽs in l. edita. C. de eden.
11 cum ſi. Non obſtat aſſerta comparatio illorũ. † Nã aduertendũ
eſt ipſum. Io. Frã. emiſſe ab hæredibus. d. Ant. quo caſu, aut An
tonius erat tanq̃ inſtitor aut tanq̃ ſocius ipſius Michaelis, & u-
troq; caſu morte finita fuit inſtitoria & ſocietas. l. ſi quis alicui.
§. morte. ff. mãd. l. actione. §. morte. ff. ꝓ ſocio cũ ſi. Nõ potuerũt
ergo hẽdes. d. Ant. in quos nec ſocietas nec inſtitoria tranſit uen
dere & alienare in ipſum. Io. Frã. in præiudiciũ ipſius Michaelis
merces & res ipſius. Qui nõ. obſtante alienatione & uenditione
poteſt illas repetere ab ipſo emptore. l. rem alienam. ff. de con-
12 tra. empt. cum uulg. †Licet. n. propter illam comparationem ex
cuſetur a furto emendo res alienas. l. inciuile. C. de furtis, tamẽ
uero domino non præiudicatur, quin ab emptore & poſsidente
poſsit illam repetere. d. l. rem alienam, & alienum. C. de furt.
Quando enim dictus Io. Fran. emiſſet & ſoluiſſet dicto quondã
Ant. poſſet reſultare aliqua difficultas, ſed cum emerit ab hære
dibus qui de dictis bonis non poterant diſponere & eis preciũ
ſolutum minimè appareat, neceſſario concludendum, ipſum Io.
Frãciſcum teneri ad reſtitutionem dictarum rerum ſi extãt, ſeu
ad ipſarum precium ut iam extitit condemnatus. Non obſt. aſſer
ta communi opinione, quæ ipſi Michaeli, in aliquo non habet
præiudicare. Paulus Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Vnio in qua non fit mentio de praecedenti reſeruatione ſurreptitia eſt & praualet reſeruatio.*
2 *Si enim fuiſſet expreſſum de illa papa conceſsiſſet unionem.*
3 *Clauſula illa, praterquam &c. non debet referri ad reſeruata.*
4 *Beneficia iuris patrona. regis, non comprehenduntur ſub reſeruatione etiam, in corpore iuris clauſa, & nu. 18. & 19.*
5 *Exceptio debet eſſe de regula.*
6 *Exceptio non amplias regulam, ut in illa comprehendãtur quae alias non comprehenderentur.*
7 *Reſignatio limitate facta, obſeruari debet, alias prouiſio illius cauſa facta nulliter proceſsit.*
8 *Per regreſſum continuatur primus titulus, nec impeditur per unionem.*
9 *Conceſſio generaliter loquens generaliter eſt intelligenda.*
10 *Beneficium, & gratia conceſſa regi, eſt latè interpretanda.*
11 *Reſeruatio facta motu proprio, & mentalis, fauorabilis eſt.*
12 *Dictio ex, cauſam immediatam deſignat.*
13 *In odioſis, caſus mixtus, non comprehenditur ſub ſimplicibus.*
14 *Ius patr. mixtus, qualiter conſideretur.*
15 *Ius patr. poteſt concedi priuilegio propter augmentum dotis.*
16 *Mens, & intentio conſideratur, in qualibet diſpoſitione.*
17 *Expreſsi uim habet illud, quod fuiſſet diſpoſitum per concedentem ſi de eo fuiſſet interrogatus.*
18 *Beneficia ſpectantia ad collationem, ſeu praeſentationem regis ex priuilegio non cadunt ſub reſeruatione, & nu. 19. 20. 21. & 4.*
19 *Idem ſi papa reſeruet.*
20 *Nec iſta poſſunt acceptari per expectantes.*
21 *Derogatio iuris patro. non includit regium.*
22 *Verba narratiua papae, an & quando probent.*
23 *Fundans ſe ſuper iure patro. debet illud probare.*

CONSILIVM CXIIII.

1 CVM Reſeruatio †praecedat unionem in qua ſe fun
dat aduerſarius, & in qua non eſt facta mentio re-
ſeruationis, præualebit reſeruatio, per ea quæ not.
Rot. in deciſio. iiij. in tit. de reb. ecc. non alienand.
in antiq. not. quod reſeruatio, & deciſio. vj eod. tit. in antiq. dic
ꝙ unio, & Lap. allegatio. xxvij. & Calde. conſi. xiij in tit. de reb.
eccle. non alien. ubi loquitur de unione facta per Papam de be-
2 neficio prius reſeruato, †ſi enim fuiſſet expreſſum Papæ de reſer
uatione præcedenti non ita conceſsiſſet de facili unionem facit
capit. poſtulaſti de reſcript. ubi de leui. conſenſus regis non eſt
attendendus in unione quia non fuit memor prioris conſenſus.
Nec quòd iſtud monaſterium eſſet in iure patronatus, nec po-
tuit uariare ex quo Papa contulerat ex nunc prout ex tunc, ꝙ
illa exceptio præterquam ratione uacationis illorum apud ſe-
dem prædictam, uel ex eo ꝙ illa obtinentes noſtri & prædeceſſo
rum noſtrorum R. Pontificum ac uenerabilium fratrum noſtro
rum ſanctæ Rom. eccleſiæ Cardinalium uiuentium tunc fami-
liares continui commenſales fuerint generaliter reſeruat, non
comprehendat monaſteria de iure patronatus regis, ex priuile-
gio apparet quia cum Papa reſeruauerit nedum quatuor mona-
ſteria Siciliæ de iure patro. ſed alia quatuor in regnis Maioricа-
3 rum, & Aragonum, & principatu Cathaloniæ † clauſula illius
exceptionis non debet referri ad illa quatuor monaſteria de iu-
re patrona. quia poteſt referri ad alia quę non ſint de iure pa-
tro. in quibus eſt diuerſa ratio ut in l. ſi idem cum eodem. §. ſi. ff.
de iuriſd. omn. iudic. poſtquam enim reſeruauerat quatuor mo-
naſteria de iure patro. regis in regno Siciliæ, & quatuor alia in

Hiſpania quæ non ſunt de iure patro.ſubiunxitilla uerba,etiam
ſi eſſet ſpecialiter,uel generaliter reſeruata, & quia nimis largè
locutus eſt quoad monaſteria quæ non ſunt de iure patr.quæ ca
dunt ſub reſeruatione,ideo poſsint illam exceptionem præter-
quam rõne uacationis apud ſedem uel rõne familiaritatis gene
raliter reſeruata,ex quo beneficia iure patro.regis ex priuilegio
4 non comprehendũtur † ſub reſeruatione ẽt in corpore iurũ clau
ſa,ut tenet Io.Mona.& Io.An.& ibi Dom.in c.ij. de præbendis
in ſexto,Attento ſtillo Papæ,& regula cancellariæ regis patro-
natui non derogantí,maximè quia aduerſarius ꝯfitetũ in ſua unio
ne quod eſt ẽt ex fundatiõe,& iõ Papa dicit in reſeruatione de
iure patr.regis ex priuilegio cui nõ hactenus in aliquo deroga-
tum, quaſi ex hoc innuat per reſeruationes ei nõ eſſe derogatũ,
5 † cum exceptio debeat eſſe de ꝑdicta.regu.ut per Bal.in l.his.ff.
6 de leg.& Bar.in l.maritum §.fi.ff.de adul.† & cum exceptio non
faciat ꝯprehendi ſub regula q̃ aliàs non comprehẽdunt.l.gene-
rali.§.uxori.ff.de auro & arg.lega.maximè quia pariter dicere-
mus quã ſi uacarẽt ex perſona familiarum Cardinaliũ dicta mo
naſteria iur.pat.regis extra curiam,ꝙ non includerẽtur ſub bul
la reſeruationis cum ſub eadẽ exceptione ponantur ꝙ eſt abſur
7 dum.† Item ex quo Leontius Archimandrita reſignauit in fauo
rem archiepi,& dedit mandatum ad reſignandum in fauorẽ ar-
chiepi;& non uolebat aliter nec alio mõ ualere reſignationem&
reſeruauit ſibi regreſſum,certe ſi ſtante unione nõ ualuit proui-
ſio archiepiſcopi facta per Papã de monaſterio uacante,ex cau-
ſa reſignationis in manib.Papæ,uel non ualuit reſignatio iuxta
deciſ.Rotæ quartam titulo de rerũ permu.in antiquis uel ſi ua
8 luit reſignatio & non prouiſio locus fuit regreſſui.† Qui regreſ-
ſus non impedit per unionem ex quo fingitur continuare primũ
titulum,& non fuiſſet alias reſignatum iux.conſi.Oldr. cclxxv.
Et tunc quia rediit ad Leontium inducta eſt uacatio per eius
mortem extra curiam,& comprehenditur in reſeruatione,cupiẽ
tes,de quatuor quæ de iure patr.regis Sciciliæ ultra ſatum pro
tẽpore exiſten.ex priuilegio apoſtolico cui hactenus in aliquo
derogatum non ſit exiſtunt ſeu quæ ad eius nominationem per
tineant in prædictis ac quatuor alijs monaſterijs necnon duob.
prioralibus conuentualibus in Aragonum,& Maioricarum re-
gnis & c.ſi.n.Papa nolebat reſeruare ea in quib.rex non habebat
ita iuridicam diſpoſitionem,ſicut eſt qñ concurrit priuilegium
cum fundatione utique quatuor monaſteria cuiuſcunque ordi-
nis primo uacatura fortius reſeruaſſet, quæ non pertinerent ad
regis pñtationem & in quibus rex nullo mõ haberet diſponere
ſi intendebat euitare præiudicium regis,ſed quia intendebat Pa
pa reſeruare monaſteria de quibus rex in regno Siciliæ põt di-
ſponere & intẽdebat prouidere illi non curat Papa diſtinguere
merum priuilegium.Non habens iuſtificatam cauſam fundatio
nis a priuilegio habente cauſam iuſtificatiuam fundationis, tũ
quia generaliter loquitur de iure patr.gñaliter,ideo generaliter
intelligendum eſt.l.j.§.generaliter de leg.præſtan.& c.ſolitæ de
9 maio.† Tum quia ex quo intendit complacere regi† & non præ-
10 iudicare, & rex etiam conſenſit cenſetur gratia non ambitioſa
ſed beneficium etiam in præiudicium regis cõſentientis latę iu-
re præſentandi.c.cum dilecta de do.& in c.olim de uer.ſig. Attẽ
ta perſona regis,ꝯſentientis gñaliter & in perſonam filij ſui Re
uerendiſsimi archiepiſcopi Cæſarauguſtañ.iuxta.l.pe.C.de do.
int.uir.& uxo.& l.ſancimus.C.de don.& l.ſed & ſi ſuſceperit.ff.
de iudic.& quod tradit Oldr. de rege donante uel conſentiente
11 in conſi.clix.Ex præſenti themate,† conſiderata etiam reſerua-
tione fauorabili quia facta motu proprio,& mentali iuxta nota
ta per Lapum,& Dominicum in c.j.de conſti.lib.vj.& quod no.
idem Dominicus in c.ſi eo tempore de elec.li.vj.& Fed. in trac.
permu.in j.q.& quod hr̃ in c.ſi pluribus de præb.eo.lib. attento
ꝙ ex priuilegio utroq; caſu dicunt eſſe iuris patr.regis dicta mo
naſteria ſiue concurrat fundatio ſiue non ex quo ſunt monaſte-
ria quæ habent conuentum iuxt.c.nobis de iure patr.& c. meſſa
ria.& c.ſacroſancta de elec.Præterea Papa non potuit diuinare
quis rex fundauerit,nec potuit ponere illa uerba,etiam ſi eſſent
12 iure patro.ex fundatione,† quia dictio,ex, deſignat cauſam im-
mediatam.l.j §.ex incendio.ff.de incendio ruina naufragio, cũ
nec de iure, nec de ſtillo cancellariæ monaſteria dicantur eſſe
de iure patro.regis ex priuilegio cui hactenus.in aliquo non ſit
derogatum ex quo deprehenditur intentio Papæ uolentis diſpo
nere de illis monaſterijs in quibus regi remanet integra & non
13 uiolata diſpõ.† ad id quod dicitur ꝙ in odioſis caſus mixtus ſub
diſpõne ſimplicium non comprehenditur, dico ꝙ hic nõ ſumus
in odioſis ſed in fauorabilibus per ea quæ dixi dum allegaui no.
per Lapum,& Dominicum in c.j.de conſti.lib. vj.& in c.ſi eo tẽ
pore de elec.lib.vj.& quæ no.Fed.in trac.permu.in j.q.quo caſu
in fauorabilibus caſus mixtus ſub ſimplici comprehenditur. ut
in l.ſi ita ſcriptum.ff.de libe.& poſthu.& in l.ſeruis urbanis.§.fi.
14 ff.de lega.iij.& Modern.in l.ij.in prin.de uerb.ob.† Immo ſi re-
ctè conſideremus non poteſt dici caſus mixtus quia nõ ſunt mo
naſteria de iure patronatus ex fundatione & ex priuilegio, ſed
tantum ex priuilegio per.c.nobis de iure patronatus,uerum eſt
15 ꝙ cauſa iuſtificatiua eſt fundatio,† ſicut quandoque augmentũ
dotis inducit Papam ad concedendum ex priuilegio ius patro.
& ideo illa uerba ex priuilegio comprehendunt priuilegium ex
quacunque cauſa ex quo non exprimitur magis una quàm alia
16 arg.l.ſi mater cum ibi no.ff.de excep.re.iudi. † Item in unione
aduerſarij,ponuntur illa uerba quæ de iure patronatus regis Sci
ciliæ pro tempore exiſtentis,ex priuilegio apoſtolico exiſtunt.
17 † Item eſt conſideranda intentio ſemper Papæ in ſuis diſpoſi-
tionibus ut in c.mandatum in glo.fi.de reſcriptis & ſi fuiſſet in-
terrogatus ſi uolebat reſeruare monaſteria iuris patro.ex priui-
legio concurrente fundatione,certe dixiſſet,ꝙ ſic,igitur perin-
de ac ſi eſſet expreſſum facit.l.tale pactum.§.fi.cum gl.ff.de pac.
& quod no.gl.in uer.præſidentes in cle.j.de electio.cum ſimili.
18 † Quod beneficia ſpectantia ad collationem uel præſentationẽ
regis ex priuilegio apoſtolico non cadant ſub reſeruatione. c.a.
ij.de præben.in ſexto dico ꝙ licet Archi.teneat,ꝙ cadant qñ ex
priuilegio apoſtolico pertinet collatio ad laicum,tamen Io. mo
na.& Io.And.& Domi.tenens quod non cadunt ſub reſeruatio
ne,& quod hoc tenet Io.And.& Lapus,in alleg. xcvj. Beneficia
uacantia in curia,poſt medium,dum dicit ꝙ Ioann.And. in c.
19 ij.de præb lib.vj.ſuper glo.nil tractat† an reſeruatio beneficio-
rum uacantium in curia includat beneficia quæ laici habent cõ
ferre ex priuilegio apoſtolico in quo artic.Arch.& Io. An. ſunt
contrarij,& Io.An.ſequitur Io.Mona.& cum eo etiã tranſit Do
idem tenet Io.de Imo.in c.dilectis,de off.deleg.dicens ſuper gl.
fi.ꝙ ſi Papa reſeruat beneficia uacantia non extendetur hæc re-
ſeruatio ad beneficia ſpectantia ad pręſentationem patroni lai-
ci uel ad collationem laici ex priuilegio apoſtolico & dicit hoc
20 tenere Io.An.in c.ij.de præb.in vj. † Accedat quod tradit Ab-
bas in conſi.xxix.In cauſa communis caſtri,ꝙ expectans nõ po
teſt acceptare beneficia pertinentia ad pręſentationem patrono
rum ex priuilegio & hoc maximè in rege cui non intendit Papa
21 derogare ut eſt etiam regula cancellariæ † ꝙ etiam ſi derogat iu
ri patronatus non includitur regium.facit.ca.uel aliqua.de pri-
22 uile.li.vj.& c.fi.de off.deleg.† Inſuper attendatur,ꝙ non proba-
tur ꝙ Archimandritus fuerit fundatus per regem rogerium, qa
licet uerba narratiua Papæ ſufficiant quo ad intentum Papæ nõ
tñ ſi principaliter reuocaret in dubiũ,an fundator fuiſſet Rex,ut
tradit Lapus alleg.vij.poſt medium allegat no.in c.illud de pręſumpt.
& in l.optimam.C.de contrah.& commit.ſtipul.ad idem
23 AEgid.deciſ.dcxxx.licet dominus uicecancellarius.† Præterea
bulla aduerſarij unionis,eſt ſurrepritia.quia non conſtat ꝙ mo
naſterium.S.Panthaleonis ſit iuris patro.regis Sciciliæ. Immo ꝯ
ſtat ꝙ non ſit iuris patro. quia in alio regiſtro cauſæ & litis ſu-
per.d.monaſterio.S. Panthaleonis, quam litem proſequebatur
Macharius,& producta prouiſio dicti monaſterij, quam fecit
Archimandrita tanquam prouiſor,& eſt data poteſtas conferen
di& nullum uerbum de præſentatione ſeu inſtitu.

P. Paulus.

SVMMARIVM.

1 *Petens aliquid ut conſanguineus,ſeu proximus defuncto id probare habet alias excluditur.*
2 *Dicens ſe talem,id probare debet.*
3 *Fama ut probet,qualiter ſit deducenda & probanda.*
5 *Scriptura priuata debet recognoſci,& parte citata præſentari, & numero.4.*
6 *Conſanguinitas,qualiter probetur.*
7 *Dictio uti, & tanquam,improprietatem denotant.*
8 *Verba ſequentia literarum declarantur ex præcedentibus.*
9 *Neceſſario probandum eſt rem iſtam fuiſſe in bonis defuncti.*
10 *Donatio cauſa mortis,morte ſecuta ualidatur.*
11 *Scriptura facta per actuarium probat plenè.*
12 *Pia cauſa multis gaudet priuilegijs.*
13 *Donatio cauſa mortis.an per ſolam reconualeſcentiam cenſeatur re uocata*

nocata,& nume.a.14.
14 *Onus probandi reconualeſcentiam,cui incumbit.*
15 *Onus probandi pupillum mortuum intra pupillarem ætatem,cui incumbat ſubſtituto uel alijs.*

CONSILIVM CXV.

1 IOANNES aduerſariur] Caſale prædictum pete-
re uidetur tanquam hæres præsbyteri Ioannis, &
tanquam proximior conſanguineus ſeu cognatus,
qui audiri non debet quoniam ſe conſanguineum
2 dicti Ioannis minimè probat.| Quod potiſsimum erat. l.j.& ij.
ff.de probationibus.l.nó epiſtolis,l.nonnullis.C.eodem, & per
ſcriptores in l.is poteſt.ff.de acquir.hæred. cum ſimilib. ad quæ
not.in c.in præſentia de probationibus.Nam dicens ſe talem il-
lud probare habet.l.ſi uero.§. qui pro rei qualitate. ff. qui ſatiſ-
da.cogan.& per Moder.in c.examinata de iudicijs colum.iij. &
3 iiij. † Non obſtant aſſertæ probationes ſuper hoc ex aduerſo fa-
ctæ, ut illa de fama publica &cæt.Nam formiter probata &de
ducta non apparet,ut plenè per Bar.in l.de minore. §. tormen-
ta.ff.de quæſtio.& pleniſsimè per ſcriben.In l.admonendi. ff.de
iure iur.& Moder.in c.cum oportet de accuſa.cum concordan.
4 ¶ † Aſſertæ literæ ad idem ex aduerſo productæ,minus faciunt,
tum quia parte non citata uulgata.l.de unoquoque.c.in nomi-
5 ne.de teſtibus † tum quia non formiter recognitę, ut per Inno-
6 centium,& ſcribentes in c.j.de fide inſtrum.† prout etiam quia
ipſis in hoc non datur fides, nec per aſſertionem talem in illis
contentam probatur conſanguinitas ut eſt tex.in d.l.non epiſto
lis,& in d.l.nonnullis,& eo maximè quia in aſſertis literis poſi-
7 tæ ſunt dictiones † importantes improprietatem ut eſt dictio,
uti,& dictio,tanquam,l.pecuniam quam.ff. ſi certum peta.cum
8 ſimi.† & uerba aſſertarum literarum Ibi totus uidetur &c. decla
rationem capiunt ex præcedentibus uulgata.l.ſi ſeruus plurium
9 ff.de lega.j.cum concor.† ſecundo principaliter aduerſarius ex-
cludendus,ex quo non probat dictũ caſale fuiſſe in bonis & hæ
reditate dicti Ioannis,ꝙ de ſubſtātia probandum erat.l.iiij.l.ne
ratius,& l.ſeq.l.item uidendum,& l.ſeq.& fere per totum.ff. de
petitione hæreditatis,& in l.hæreditas.ff.de uerb.ſignifi.& l.hæ
reditas.ff.de reg.iur.& quæ no.Bal.in auth.ex teſta.C.de colla.
colu.vij.uerſi.a.capitulum,& Alex.conſi.mihi.xcvj. uolum. iiij.
10 † prout & fortius excludendus eſt quoniam Ioannes Caſale de
quo agitur,donauit eccleſiæ,a qua noſter Pātaleon cauſam hēt,
quæ donatio licet fuerit cauſa mortis tñ remanſit ualida & fir-
ma,& ſecuta morte dicti Ioannis habuit effectum toto ferè titu
11 lo de dona.cauſa mortis.ff.C.& inſtituta eodem in prin.† de do
natione iſta ſatis aperte conſtat per articulos ex parte noſtra da
tos,& confeſſatos ex aduerſo, ac per ſcripturam ſeu inſtrumen-
tũ priuatum,ꝙ plenam facit fidem,cum in actis & officio deputa
to appareat facta,ꝙ ſufficit etiam ſine teſtib.& in l.hac ſacratiſ-
12 ſima,& melius in l.in dona.ubi Bar.& alij.C.de do.¶ † Ad quæ
no.in l.illud.C.de ſac.ſanc.eccl.& in l.ſi quis pro redemptione.
C.de dona.& in l.ſunt & perſonę.ff.de religioſis & ſumpti.funo
rum,& per Ludouicum in authentica ſimiliter.C.ad legem Fal.
13 ¶ † Nec donatio ipſa impugnari poteſt,ſi diceretur fuiſſe reuo
catam,eo quoniam Ioannes reconualuit.ut habetur in iuribus
communi.& uulg.Nam quod poſt donationem factam. recon-
ualuerit minimè apparet,unde ſatis eſt dicere uti docuimus de
donatione facta,& morte poſtmodũ ſecuta,per quæ fundata eſt
intentio iur.ſuperius allega. & aduerſario uolenti repetere rem
donatam ex capite reconualeſcentiæ incumbit onus probandi,
ut actio ſeu condictio poſsit ſibi competere,ut habetur in l.ſena
tus.§.ſed mortis cã,& ibi Imo ff.de do.cã mor.& per glo.in l.iij.
eo.ti.& faciunt no.in l.ſi aliena.§.Marcellus,eo.ti.& quæ haben
14 tur in l.non omnis.ff.ſi cert.peta.† Qui enim donat cauſa mortis
donare uidetur ſub conditione negatiua concepta ſi non recon
ualuerit &c.l.j.uerſi.item cum ipſe.ff.de dona.ti.generali & do-
natario ſatis eſt probare mortem ſecutam,& negatiua ſi non re
conualuerit probata eſt ſi ex aduerſo contrarium non probatur
uulgata.l.actor enim ſimi.C.de proba.petenti ergo reuocationẽ
donationis eo quia non ualuit cum ſit fundamentum intentio-
nis ſuæ incumbit onus probandi uulgata.l.ei qui cum ſimili. ff.
de proba ad quod etiam no.in §.commodum inſtit. de interdi.
15 & quæ ponunt doct.in d.c.in præſentia.† Prout optimum ſimi-
le adductum per Mode.Papienſes,poſt alios doct.in d.c. in præ
ſentia.col.xxvj.circa fi.uolẽtes ſatis eſſe ſubſtituto,probare gra
uatum pupillariter,mortuum,licet non probetur quod infra pu
pillarem ætatem,& etiam ſatis eſt probare grauatum fuiſſe mor
tuum nam præſumitur ſine filijs mortuus, niſi ex aduerſo pro-
betur contrarium. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Sententia a qua non fuit appellatum,tranſit in rem iudicatam.*
2 *Et pro ueritate habetur.*
3 *Et ius facit inter ipſas partes.*
4 *Et exequi debet.*
5 *Executioni rei iudi.quanto tempore præſcribitur.*
6 *Sententia lata contra aliam qua tranſiuit in rem iudi.nulla eſt, & nu.7.& 13.*
8 *Sententia reuocans aliam,in uno capite,in reliquis eam confirmat.*
9 *Murus quod ſit communis,ex quibus probetur.*
10 *Muri proprietas,per quæ ſigna probetur.*
11 *Teſtis deponens per iudicium ſuum,nihil probat.*
12 *Quibus teſtibus ſit ſtandum.*
13 *In muro alterius quis non poteſt aliquid facere.*
14 *In muro communi non licet facere ſcalam.*

CONSILIVM CXVI.

CERTVM eſt ꝙ Antonius principaliter intende
bat in loco uacuo, de quo præſens uertitur quæ-
ſtio facere & conſtituere ſcalam, per quam ad eius
cantinam ſibi daretur aditus, cumque dictum lo-
cum uacuum effudiſſet & demum inſtante. d. Franciſco fuiſſet
prohibitus pœna appoſita,tandem ſeruatis ſeruandis per Metro
politanum ordinarium diffinitiuè condemnatus extitit ad re-
plendum locum & reducendum ad priſtinam formam, conſe-
quenter & neceſſario condemnatus ne dictam ſcalam ibi face-
ret & licet aduerſus dictam ſententiam fuerit dictum de nullita
1 te † tamen nihil urgens fuit deductum, conſequenter remanſit
firma & ualida & cum ab ea non fuerit ex aduerſo appellatum
merito in rem tranſiuit iudicatam l. j. cum uulga.C.de appella-
2 tion.¶ † Si tranſiuit in rem iudicatã pro ueritate habetur.l. inge
nuum. ff. de ſtatu hominum. l. res iudicata. ff. de regulis iuris.
3 † Et inter ipſas partes ius facit & conſtituit.c.cum inter de re iu
dicat.& quæ plene habentur In cap. quoniam contra de proba.
4 † Si pro ueritate habenda eſt Ius Inter litigantes in rem tranſiuit
iudicatam merito exequenda eſt.ut ff.& C.& extra.de re iudic.
5 & de executione rei iudicatæ per totum. † Cui executioni mini
me apparet præſcriptum, cum non ſint decurſi anni.xxx.ut ha-
betur per Bal.in rub.de præſcr.col.ul.& in l.creditor. C.de pac.
6 cum concor.† Dictæ rei iudicatæ non habet obſtare ſententia
lata per Reuerend. domin. Camillum ex quo aſſerta ſententia
nulla eſt lata enim apparet contra rem iudic. conſequenter nul
la.l.j.C.quando prouocare non eſt neceſſe.plene in d.c. cum in
ter.& habetur in c.ei qui uerſ.item ſi ſententia.ij.q. vj.& in cle.
ſi appellationem de app. Ad quæ no. & in fortioribus terminis
7 in l.ꝙ iuſsit.ff.de re iud.& in c.cum olim extra eo.ti.¶ † Inquan
tum igitur ſententia.d.Camilli concedit aduerſario facultatem
In d.loco uacuo faciendi ſcalam expreſſe eſt ꝫ dictam rem iudi.
in qua prohibitus fuit aliquid facere,quinimmo & condemna
tus quod omnia reduceret ad priſtinum,conſequenter quod ibi
non conſtrueret ſcalam,quam conſtruere intendebat,& quia cõ
8 tra rem iudicatam,conſequenter nulla.¶ † Ad quod etiam ſen-
tentia lata per Reuerendum patrem dominum Nicolaum quæ
impugnat ſententiam latam per ordinarium reſpectu pœnæ tã-
tum in reliquis confirmat,uulg.c.nonne de præſumptionib.l.cũ
9 prætor.in prin.ff.de iudicijs.¶ † Quo uero ad aliud caput con-
tentum in aſſerta ſententia do. Camilli in qua aſſeritur murum
domus ipſius dominæ Franciſcæ eſſe communem, clare patet
ſententiam ipſam continere iniquitatem & iniuſtitiam. Com-
munio enim dicti muri non probatur eo quia fuerit communi
ter ædificatus per dictos litigantes, uel eorum anteceſſores uel
quod inter partes ipſas fuerit expreſſe actum, quod cõis eſſet,
uel quod ipſe Antonius uel anteceſſores immiſerint tigna, uel
aliquod onus in dicto muro uel quod ibi eſſent lapides aliquan
tulum extenſi per quę denotaretur cõis iuxta ea quæ habentur in
l.cum duobus.§.item mella.& in l.iiij.in prin.ff. pro ſocio, & in
l.ſi ædes communes.ff.communi diuidundo cum alijs concor-
dantijs alleg. iis per Bartholomæum uero. in tractatu de ſer-

10 uitu,in rubrica de muro.& pari.†Ea aduerſo pro parte dominæ
Franciſca oſtenditur murum eſſe proprium ex quo ibi habet fe
neſtram eoſpicientem dictum uacuum, & in totum perſuran-
tem dictum murum per quod denotatur proprietas ipſius, ut
habetur in d. tractatu de ſerui.in rub.de muro.& pari.& melius
in rubrica de feneſtr.& cum in nulla parte appareat communis
conſequenter reputatur proprius,ut plenè habetur in locis ſu-
11 pra relatis, †& licet aliqui teſtes ea aduerſo producti, uideantur
afferere eorum iudicio dictum murum eſſe communem, tamen
minimè probant cum concludentem rationem non reddant.
l.teſtium.C.de teſtibus.cap.tertio loco, de probationi. &
quæ plenè in l.prima.ff.ſi cert.petat. & per Modern. in rubrica.
12 ff.de iure iurando.¶ †Prout idem dicendum,quia teſtes dominæ
Franciſcæ expreſſe aſſerunt murum eſſe proprium ipſius, &
cum aſſeiant concludentem rationem,& plures ſint numero ip
ſis magis eſt credendum,quàm teſtibus aduerſarij,ea nota. in l.
iij.ff.de teſtibus.& in cap.cum tamen,& in ca.in noſtra, eodem
13 tit.†cum itaque murus ſit proprius dominæ Franciſcæ denotat
iniquitatem dictæ ſententiæ in qua habetur eſſe communem, ſi
ergo proprius,in ipſo non poteſt facere ſcalam,ut dicit ſenten
tia do.Camilli, debet enim relinquere aliquod ſpacium ut dicit
tea.in l.fi.ff.finium regundorum, cuius diſpoſitio procedit
etiam in fundo Vrbano,ut tenet Bartholomæus in dicto tracta.
de ſerui.in dicta rubr.de muro.& pari.colu.j & faciunt not.per
eundem in dicto tracta.in rubri.de ſcalis col. ij. uerſic. ego autem
teneo. ubi per multa iura & bonas rationes tenet etiam in
muro communi non licere facere ſcalam prohibente alteru, ut
alias etiam dixi. Pariſius Ro.

SVMMARIVM.

1 *Expectantes plures mutuo ſe impediunt,ne prouiſiones executorum expectatiuarum, ſortiantur effectum, ſine alio adminiculo, & alijs ſeq.*

2 *Expectantium,data paritate,recurrendum ad electionem ordinarij, & nu.33.*

3 *Snīa plurium delegatorum parium numero, ſe inuicem impediunt.*

4 *Expectatiuarum executores,uicem abtinent delegatorum.*

5 *Teſtamenta plura eiuſdem data,& diuerſa in ſubſtantia,ſe inuicem impediunt.*

6 *Idem in duabus ſententijs contrarijs,& ſimilibus.*

7 *Expectantes,iſti non ſe impediunt,ut cenſeantur nullum ius habere uel ut ſit locus acceptationi,& prouiſioni alterius expectā̄tis habentis ius debilius,& ſeq.*

8 *Decretum appoſitum in literis expectantium,an obſtet poſſeſſori in proceſſu minus diligenti,ut non poſſit acceptari,& ſibi facere prouideri infra menſem.*

Et uidetur q̄ non ſtantibus alijs in proceſſu diligentioribus.

9 *Decretum fortius,non impedit debiliores, niſi fortiore acceptante, & nu.10.12.*

10 *Acceptare facti eſt,& ſola mentis declaratio.*

11 *Declaratio mentis meæ, non impedit declarationem mentis alterius.*

12 *Acceptatio fortioris,abſque alia prouiſione, excludit expectantes debiliores.*

13 *Nec debiliores poſſunt obtinere,ſi fortiores fuere negligentes, vel ipſorum gratia non habuerit effectum ex aliqua cauſa,& nu.22.*

14 *Prouiſa beneficij,ab initio nulla,non poteſt reconualeſcere.*

15 *Quando plures uocantur ordine ſucceſſiuo, ſequentes non poſſunt prius admitti niſi præcedentes in totum excludantur.*

16 *Pater non poteſt accuſare,durante tempore conceſſo marito contra uxorem adulteram.*

17 *Quouſque procedit unus,alter non poteſt beneficium quærere.*

18 *Beneficium affectum pro uno, non poteſt per ordinarium conferri alteri.*

Vas quod non capit duos minus capit tres.

19 *Prior in gratia,non ualens capere,ſi ſubeſt cauſa q̄ in futurum capere poſſit,excludit interim ſequentem in ordine.*

20 *Qui non admittitur ad partem,an & quando facit partem.*

21 *Qui habet decretum fortius poteſt excludi ab alio expectante ita ip ſe excludit debiliores.*

22 *Habens fortius impedit debiliorem licet ille ex aliqua cauſa careat gratia.*

23 *Expectante in ſtante eius curſu ordinarius eligit, non tamen propterea præiudicatur tertio.*

24 *Et quid ſi expectantes fortiores concurrerent, & debilior poſſideret.*

25 *In gratiis,ſi neutri,ſi nulli,in quibus eſt locus gratificationi,quis dicatur potior.*

26 *Gratia,ſi neutri,ut locum habeat,quid concurrere debeat.*

27 *Dictio ſeu,quorum concurſum requirat.*

28 *Acceptatio ſola expectantis,acquirit ius ad rem.*

29 *Expectantes non impediuntur acceptare ratione concurſus.*

Pluribus poteſt quæri ius ad rem ad idem beneficium.

30 *Idem eſt beneficium eſſe debitum,uel ad illud habere ius ad rem.*

31 *Canonicus receptus,habet ius ad rem.*

32 *Difficultas præſtationis non impedit,rem pluribus inſolidum deberi poſtquam ab initio,ſtipulatio ſint utiliter contracta.*

33 *Impoſſibile,duos in ſolidum,idem beneficium conſequi.*

34 *In obligationibus alternatiuis,obligatio eſt in utraque re.*

35 *In pluribus reis debendi,et credendi,obligatio in quolibet in ſolidū conſiſtit.*

36 *Vbi concurrunt duo æqualis potentiæ, unum non perimit effectum alterius.*

37 *Ignorans habere facultatem eligendi unum ex pluribus,accipiendo unum non præiudicat iuri eligendi.*

38 *Vbi plura ita ſe habent,quod eorum alterum eſt eligendum, interim non poteſt fieri alia diſpoſitio.in præiudicium electionis.*

39 *Si neutri ius competiiſſet,ordinarius poſſet conferre.*

40 *Vbi plures executores prouident pluribus expectantibus, concurrentibus inuicem,nulla erit inutilis,nam pendent ex futuro euentu a confirmatione ſuperioris.*

41 *Intellectus.c.duobus.in fi.de reſcr.in ſexto.*

42 *Legatum uni quem titius elegerit,intelligitur datum a teſtatore nō ab eligente.*

43 *Confirmatio retrotrahitur ad tempus prouiſionis,perinde ac ſi nullus concurſus interueniſſet.*

44 *Gratificatio,quando locum habeat.*

45 *Gratificationi locus eſt, inter plures præſentatos ad idem beneficium.*

46 *Clauſula illa poſita in gratia,ſi neutri.uidelicet ſi per euentum litis &c.qualiter intelligatur.*

CONSILIVM CXVII.

1 SI QVAERIMVS†An iſti expectantes mutuo
ſe impediant ad effectum ut prouiſiones executorum
expectatiuarū non poſſint ſortiri effectum ſine
alio adminiculo dicēdum puto,q̄ ſic,ut eſt tex.
in c.duob.In fi.de reſcri.lib.vj.ubi eſt exp̄ſſum q̄ ſtante parita-
te expectantiū recurrēdum eſt ad electionē ordinarij,& ſic pa-
2 tet q̄ ubi eſt paritas expectantiū,†nulla ex prouiſionib.executo
rū per ſe ſine alterius adminiculo effectū ſortiť & ꝯñr ſe inuicē
impediunt,cum ſemoto concurſu quælibet prouiſio ꝯſequereť
effectum ex ſe ipſa ut probať in eo tea.j.& ij.rñſo,&in plurib.c.
eiuſdem tituli,& de præbe. & de conceſ.præb. quaſi per totum.
3 Cōfirmatur quia ſi ſunt ſententiæ pluriū delegatorum parium
numero ſe inuicem impediunt.l.duo iudices de re iud.l.ſi cui.ff.
4 de arbit.& in c.fi.de re iud.†Sic etiam debent ſe inuicem impe
dire prouiſiones executorū apoſtolicorum,ſtante in oibus pari
tate cum tales executores,uicem delegatorū obtineāt iuxta no.
in cle.unica in gl.magna de off.deleg.& per Inn. & alios in c.ſi.
5 de reſcr.†Confert his qm̄ etiam plura teſtamenta eiuſdem datæ
& diuerſa in ſubſtantia regulariter ſe mutuo impediunt ut con-
cludunt gl.& Bar.in l.j.§.non autem.ff.de bon.poſ.ſec.tab.& in
l.ſi.in fi.C.de edic.di.Adr.tol.Dy.& Bal.& Ang.in l.cum qui in
6 prin.ff.de acq.hæ.†& idem dicitur in duabus ſententijs contra
rijs ut nulla ſortiatur effectum ut uult Bal.in l.j.in antep.col.C.
quando prouocare non eſt neceſſe, & idem in ſi. terminis dicit,
Bal.in l.de ecb.C.de do.ante nuptias,& glo.& Bal.in j.C.ꝯſtit.
§.in quibus,& Bal.in l.falſus in aij. col. C. de furt.Poſſet etiam
induci.l.duo ſunt titij.ff.de teſtamentaria tutela,cum ſuis con-
7 cor.†Si uero quærimus an dicti expectantes ſe impediant ad ef
fectum ut cenſeantur nullum ius habere uel ut ſit locus accepta
tioni & prouiſioni alterius expectantis habentis ius debilius &
8 dicendum puto,q̄ non,ut deducam in ſeq.†An autem decretū
appoſitum in eorum literis obſtat poſſeſſori in proceſſu mi-
nus diligenti,quo minus acceptare & ſibi prouideri facere po-
tuerit.j.menſem eis datum dr̄ q̄ Ioannes minus diligens nō po
tuit acceptare,nec ſibi facere prouideri, ſtantib.alijs expectan-
tibus

tibus diligentioribus in proceſſu. Nam omnes iſti tres expectan
tes ut ex facto apparet acceptauerunt beneficium de quo agitur
infra primum mẽſem a die uacationis, vnde aut tenemus quod
decretum appoſitum in gratia fortiori, etiam ſine alia accepta-
tione. ꝭ. primum menſem impediat expectantes debiliores acce
ptare & ſibi facere prouideri ut voluit Io. An. in addi. Spe. de cõ
ceſsione præbendæ, in rub. col. ij. Old. alle. cxxxvj. Quod ex pro
ductis & alleg. cxxxvij. deciſione Rot. in antiquis. lv. ꝙ ubi duo
ſunt, & deciſione. ccclxxxj. Cum ad collationem, & tunc indubi
tatum uidetur ꝙſtantibus fortioribus decretis acceptatio Ioan
9 nis infra dictum primum menſem fuit nulla. † Nec obſtat cõcur
ſus habentium gratias fortiores, ex quo ſecundum dictam opi-
nionem ad impediendum debiliores expectãtes habent eundẽ
menſem ad acceptandum & quod decretũ ſortius non impediat
debiliores expectantes acceptare niſi fortiori acceptante uoluit
Calde. in ſua diſputatione quæ incipit duo clerici, & latè Card.
referens multos idem tenere in clem. unica. §. ſecus, in vj. q. de
conceſſ. præben. & hic etiam neceſſe eſt concludere ut arbitror,
dictum Ioan. minus diligentem excludi, cum in caſu noſtro Pe-
trus, & Gerardus, habẽtes gratias fortiores acceptauerint, & ſic
quamcunque opinionem teneamus, dictus Io. remanet excluſus
10 † Nec dici poteſt prędictos fortiores non potuiſſe acceptare, ꝓ
pter concurſum, quia acceptatio eſt nudi facti cum nil aliud ſit
quam mentis declaratio, ſecundum Cardinalem in d. q. vj. & idẽ
11 dicit Dec. in no. cxciiij. & cccxvij. & ccccxxxvj. colu. ij. † & certũ
eſt quod declaratio mentis per unum facta non poteſt impedi-
re alium mentem ſuam declarare, cum ea quæ in facto conſi-
ſtunt non tantum per ſimplicem uoluntatem hominis, ſed etiã
per legem ſcriptam impediri nõ poſsint. l. j. §. ſi uir. ff. de acq. poſ
ſe. l. in bello. §. factæ. de capti. & in reg. uerum eſt. ff. de reg. iuris.
Cum ergo dicti expectantes fortiores, non obſtante concurſu
potuerint acceptare, & acceptando fortior grã impediat debilio
rem ergo dictus Ioannes minus diligens fuit impeditus accepta
re & ſibi facere prouideri. Nec etiam dici, poteſt ꝙ acceptatio &
prouiſio Ioannis reconualeſcant, ex quo prouiſiones habentiũ
12 gratias fortiores, impediuntur per concurſum. † Sola enim acce-
ptatio, expectantis fortioris &c. abſque aliqua prouiſione exclu
dit expectantem debiliorem ut declarat Dominicus poſt Ioan.
An. in c. j. §. fi. de conceſ. præb. lib. vj. & ita uidi pronunciari, &
idem in effectu vult Dominicus poſt alios, in c. ſi clericus ſuper
glo. in uer. debita, & in c. quoddam. col. ij. de præb. eod. libr. Di-
cens quod ubi prouiſio expectantis debelioris fuit impedita
13 per gratiam fortiorem, † licet propterea negligentiam expectan
tis fortioris uel uoluntatem, gratia fortior non habebit effectũ,
non tamen propterea reconualeſcet prouiſio quæ fuerat facta
14 expectanti debiliori ſecundum eum. † Nec enim poteſt recon-
ualeſcere prouiſio beneficij, quę ab initio fuerit nulla. c. audiuis
15 de electionibus. c. pulaſtis de clericis excom. miniſ. † Vlterius cõ
firmaꝰ iſta quia vbi plures uocanꝰ ad aliquod ordine ſucceſsiuo,
& contingit aliquem ſeu aliquos ex præcedentib. non dico in to
tum excludi ſed impediri in euentum alicuius temporis, uel con
ditionis ſequẽtes in ordine nõ pñt aliquo mõ admitti niſi prius
præcedentes in totũ excludanꝰ, ita eſt text. in l. j. §. ſi filius. ff. de
ſuis & leg. hær. ubi filius captus ab hoſtibus licet ipſe ſuccedere
nõ poſsit tñ impedit ſuccedere nepotẽ exiſtẽtẽ i ciuitate quouſq;
certum ſit filiũ ſuccedere nõ poſſe, ſic ergo in oppoſito, ex quo
expectãtes fortiores ꝑ cõcurſum non ſunt in totũ excluſi ſed
expectant futurũ euentũ uidelicet quis eorũ ab ordinario eligaꝰ
iuxta c. duobus ergo non pñt interim præueniri ab alio expectã
te poſterioris gradus. Immo caſus illus. l. eſt fortior cum poterat
eſſe ꝙ filius nunquam reuerteretur ab hoſtibus, & ſic nunquã hę
res, ſed in caſu noſtro omnino ordinarius erat coactus eligere
alterum ex illis ut hꝛ in d. c. duobus. ergo &c. & eodẽ modo poſ
ſet induci. l. ſi maritus. la ij. in princ. ff. ad legem Iul. de adul. ubi
16 dicitur † ꝙ ſi maritus eſt impeditus accuſare uxorem de adulte
rio, licet pater qui habet æquale ius cum marito non ſit impedi
tus, tñ quandiu durat impedimentum mariti etiam pꝛ accuſa-
re non põt, vnde ſi impedimentum tãgens unum ex uocatis im
pedit admitti, alterum habentem ius æquale, fortius ergo in ca
ſu noſtro dẽt impedire minus diligentem & ſic poſteriorem in
17 ordine. † Ex alio etiam confirmatur iſta quia intellectualiter lo
quendo uia ad quærendum bñficium eccleſiaſticum in dimidio,
eſt ita arcta ꝙ q̃diu ꝓcedit unus, eſt impoſsibile ꝙ alius poſsit
q̃rere ſibi aliud beneficium, niſi remoueaꝰ in totum ille qui ꝓce
dit, iſtud probaꝰ, ex eo ꝙ non ualet prouiſio papæ de beneficio
uacante niſi deroget expectantibus. ut concludunt omnes in c.
ſi poſtquam de præb. lib. vj. & deciſi. in no. ccxlvj. Licet de more
18 & deciſio. in antiq. clxxiiij. & Calde. de præben. conſi. iij. † Item
probatur ex eo ꝙ iura dicunt beneficium pro uno affectum nõ
poſſe per ordinarium conferri alteri. c. ſi clericus, & c. poſtq̃ de
præben. lib. vj. & plenè. in c. ſi ſoli. de conceſſ. præben. eod. lib. &
ideo cum certum ſit illos duos expectantes fortiores non eſſe re
motos a ſpe acquiſitionis, ſed adhuc eſſe i uia quærẽdi beneficiũ
non poſſunt ire duo ſimul effectualiter, ut patet ex eo ꝙ per cõ
curſum ſe impediunt, ergo illis duobus impeditis in uia exiſten
tibus non poterit tertius tranſire quia uia quæ non capit duos
fortius non capiet tres. l. qui indignus. ff. de ſenato. & ſi dicas ꝙ
iſte tertius ibit per aliam uiam, reſpondetur, cur ergo pari ratio
ne illi duo expectantes priores non currunt per diuerſas uias?
19 ¶ † Vlterius perſuadetur dicta concluſio ex theori. Bar. in l. j. §.
filium. ff. de bono. poſſeſſ. contra tab. per illum tex. & §. ſi ex tri-
bus in eadem. l. concludẽ. ꝙ licet prior in gradu non poſsit ca-
pere, ſi tamen ſubeſt de iure cauſa aliqua, ꝙ in futurum capere
poſsit excludit interim ſequentem in ordine, ita etiam in caſu
noſtro, licet illi duo expectantes interim capere non poſsint, ta-
men ex quo de iure communi alter eorum eſt eligendus ab or-
dinario, & ſic eſt ſpes acquiſitionis de iure communi, minus dili
gentes interim admitti non poſſunt. Preterea Bar. & alij in l. pla
nè. §. ſi conuictum. & in l. huiuſmodi. §. ſi Titio de lega. j. & in l.
20 unica. §. in primo. C. de caduc. tol. communiter concludunt † ꝙ
qui nullo iure admittitur ad partem, non facit partem, ſed qui
aliquo iure poteſt admitti ad partem, cum ergo quilibet ex ex-
pectañ. concurrentibus poſsit acquirere beneficium de quo agi
tur uigore dicti. c. duob. & ſi quilibet eorum poſsit admitti ali-
21 quo iure, ergo quilibet eorũ excludit poſteriores in ordine. † Vl
terius cõfirmantur iſta, nam cum decretum expectantis fortio
ris impediat expectantes debiliores etiam ubi ipſe expectãs fo
rtior ab alio expectante excludiꝰ, ut eſt caſus in c. auctoritate de
conceſſ. præb. li. vj. ubi decretum appoſitum in literis tertij expe
ctantis excludit primum quantumcunq; ipſe tertius excludatur
a ſecundo, fortius ergo decretum expectantium habentiũ gra-
tias fortiores dẽt impedire expectantem debiliorem vbi ipſi for
tiores non excludunꝰ, ſed concurrunt, cum magis obſtet cõcur-
rens quam excluſus, ut de ſe patet & probaꝰ in l. qui ſoluendo la
j. ff. de hær. inſt. & in l. duo ſunt titij. de reſt. tut. põt autem indu-
22 ci ad hoc tex. in c. pe. de præb. li. vj. † Vbi decretum expectantia
fortioris impedit debiliorem quandocunq; gratia fortioris pro
pter ſuperueniens impedimentum, nullo mõ poſſet ſortiri effe-
ctum, multo magis ergo in caſu noſtro, impeditur debilior ex
pectans, cum fortiores expectantes non ſint in totum impediti.
23 † Præterea hoc vꝛ deciſum per gl. communiter approbatam in
d. c. duob. in uerbo teneantur dum uult quod ſtante ꝯcurſu ex-
pectantium, ordinarius in tm̃ teneꝰ alterum eorũ eligere ꝙ non
põt præiudicare tertio, unde patet quod decretum expectantiũ
in ſimul concurrentium eſt efficax in præiudicium aliorum, qua
enim ratione afficit manus ordinarij collatoris eadem afficiet
executores expectantium debiliorum & probatur. in cle. unica
24 primo cñſo de conceſ. præben. ¶ † Inſuper ſi expectantes fortio-
res concurrerent ſolum adinuicem, uel tractaremus de ſenten-
tia abſolutoria & debilior poſsidet forte tunc ferenda ſententia
pro debiliori expectante iuxta no. in c. viij. de eo qui mit. in poſ.
ſed ex quo quærimus de ualiditate prouiſionis & ſic ad effectũ
finꝰ adiudicatoriæ nõ uideo quomodo defendi poſsit expectãs
debilior cum expectantes fortiores etiam cum ipſo concurrunt
& pugnant aduerſus ipſum ut ex facto apparet, unde ſi expectan
tes fortiores impediunt ſe ipſos, fortius etiam debent impedire
expectantem debiliorẽ, quia ſi quod plus eſt impediꝰ fortius er-
go id qđ minus, aut. multo magis. C. de ſac. ſan. & in regulis nõ
25 dẽt cui quod plus eſt licet. ¶ † Quis autem ipſorum triũ ſit po-
tior, in gratijs ſeu neutri ſiue nulli, ſuper aſſecutione de qua agiꝰ
& gratificatione de quibus in actis dđm puto, canonizandum eſ
ſe gratiam gratificationis Petri, nam gratia ſi neutri Ioannis ca-
nonizari non põt, ex quo cum illa in eadẽ ꝯcurrit alia grã ſi neu
tri, Petri, & certum eſt quod ubi ꝯcurrunt duæ prouiſiones ſunt
inualidæ niſi ſuperior aliter declaret. Nec hoc caſu poſſeſſor pręe
fertur ut ꝯcludunt Io. An & alij in c. ſi a ſede de præbendis, li. vj.
26 ¶ † Præterea ut arbitror in terminis noſtris non põt habere lo-
cum grã ſi neutri. Ad hoc enim ut gratia ſi neutri, locum habeat
eſt neceſſe nullum ex colligitantibus habere ius neque in re ne-
que ad rem, nam diciꝰ in huiuſmodi gratijs, ſi reperiatis neutri

dictorum collitigãtium in dicto beneficio ſeu ad illud ius com
27 petere &c.¶ † Et ſic ad hoc ut ſit locus huiuſmodi gratię, eſt ne
ceſſe ambos caſus uerificari, cum dictio ſeu, utrunque caſum in-
28 cludat. l. ſi quis ita legauerit ff. de aur. & arg. leg. ¶ † Sed certum
eſt ꝙ per acceptationem expectant. ẽt ſolum quæritur ius ad rẽ
ut uult gl. fi. in c. fin. de conceſsione præben. lib. vj. & eſt deciſ. in
no. cxciiij. Quod acceptatio facta. itaq; cum beneficium de quo
agitur fuerit acceptatum tam per Petrum quam Gerardum in-
uicẽ concurrentes, & ſic cuilibet eorum fuerit quæſitum ius ad
rem argo non poteſt eſſe locus gratiæ, ſi neutri. Nec dici poteſt,
ꝙ ratione concurſus, dicti expectantes fuerint impediti accepta
29 re ut deduxi in proximo dubio. ¶ † Nec etiam ut arbitror de-
bet uideri mirum ꝙ pluribus quæratur ius ad rem, circa idem
beneficium. Nam qua ratione eadem res poteſt deberi pluribus
& eidem pluries deberi. l. iij. §. ſi ex pluribus. ff. de acq. poſſ. l. quo
ties de rei uen. l. ſiue autem. §. ſi duobus. ff. de publica. l. penult.
§. Lucius de dona. ut in regu. nam vt ex pluribus eadem ratione
etiam circa idem beneficium debent habere plures, ius ad rem,
30 cum habere ius ad rem, & beneficium eſſe debitum. † idem ſit
in effectu ut concludit glo. in clem. auditor de reſcr. in uer. debi
tum, & Ioan. de Imo. in c. dilectus filius col. xj. de præb. & in c. li
31 teris de reſcr. ¶ † Iſtud etiam coadiuuatur ratione. Nam certum
eſt ꝙ per receptionem in canonicum quæritur ius ad rem ut eſt
expreſſum in d. c. penul. de præbend. lib. vj. & probatur. in d. c. ſi
clericus, & c. ſi poſtquam. eodem titu. & declarat Ant. de Butri.
in c. ueniens. colum. ulti. de renunciationibus unde ſi ponamus
plures receptos in canonicos concurrere in data, & in fulmina-
tione proceſſus, neceſſario erit cuilibet eorum quæſitum eſſe ius
32 ad rem in eodem beneficio. ¶ † Confert his quod difficultas p̄-
ſtationis, non impedit rem pluribus deberi inſolidum poſtquã
ſtipulatio fuit ab initio utiliter contracta ut dicit tex. in l. j. §. ex
his ergo. ff. de uer. ob. ita ergo & in propoſito ex quo gratiæ cõ
ceſſę expectantibus ꝯcurrẽtib. ab initio, ſunt ualidæ. non dẽt im
33 pediri acquiſitio iuris ad rem † licet ſit impoſsibile ambos idem
beneficium conſequi. c. dilecto de præben. l. ſi ut certo. §. ſi duo-
34 bus. ff. commo. ¶ † Accedit his ꝙ in obligationibus alternatiuis
obligatio eſt in utraque re, licet altera tantum ſit ſoluenda. l. ſi
duo rei. in fine. ff. de uerb. oblig. & no. in l. qui decem. §. ſtichum
35 de ſolu. † & in pluribus rei credendi & debendi obligatio conſi
ſtat in quolibet inſolidum quantumcunque ſufficiat uni ſolui,
& ſolutio facta ab uno inſti. de duobus reis, in prin. & ff. eodem.
l. ij. ſic ergo quantumcunque iſtud beneficium ſit dandum alte-
ri ex concurrentibus, non tamen inconuenit quod uterque in-
terim habeat ius ad rem inſolidum, & conſequenter non eſſe lo
36 cum gratiæ ſi neutri. ¶ † Vlterius confirmatur iſtud, quia ubi cõ
currunt duo æqualis potentiæ impoſsibile eſt quod unum peri-
mat effectum alterius ut dicit tex. in l. ſi reus. ff. de duob. reis. in
l. gñaliter, & in l. hæres. §. j. ff. de fideiuſ. & in l. non eſt nouum de
act. emp. cum ergo acceptationes expectantium concurrentiũ
ſint æqualis potentiæ. ergo una non poteſt impedire effectũ al-
terius, & conſequenter ex qualibet quæritur ius ad rem & ideo
ſtantibus huiuſmodi acceptationibus non poteſt eſſe locus gra
37 tiæ ſi neutri. † Ex alio etiam cõfirmatur iſta. Nam ſicut ignorãs
ſe habere facultatem eligendi alterum ex pluribus, accipiendi
unum non præiudicat iuri eligendi. Quod ſibi cõpetebat ut di-
cit textus in l. manifeſtiſsimi. §. ſin autem. C. de fur. & in §. ſinau-
tem. inſtituta de obligationibus quę ex delictis. ſic & in propoſi
to Papa prouidendo uni ex duob. ignorans quod inter eos cade
bat electio, non debet pręiudicare nec tollere illud ius eligendi.
38 ¶ † Præterea vbi plura ita ſe habent quod alterum eorum eligen
dum eſt non poteſt interim fieri alia diſpoſitio circa illa in præ-
iudicium electionis, vt ex tex. in l. ſi cum optio. ff. de optione le-
gati, & in d. c. j. circa finem de conceſsione pręben. ex quo igitur
Papa poſt gratiam, ſi neutri, ſcienter gratificauit & elegit Pe-
trum, ergo præcedentes gratiæ, ſi neutri in præiudicium iuris eli
39 gendi factæ a Papa ignorante ſunt nullæ. ¶ † Præterea ſi dicere
mus neutri competiſſe ius in dicto beneficio ſequeretur ꝙ ordi
narius potuiſſet illud alteri conferre quod tñ eſt falſum, ut ha-
betur in d. c. duob. ergo dicere non poſſumus neutri ius compe
40 tiiſſe & conſequenter non eſt locus gratiæ, ſi neutri. ¶ † Vltra
prædicta puto poſſe ſuſtentari ꝙ vbi plures executores proui-
derint pluribus expectantibus inuicem concurrentib. nulla illa
rum prouiſionum ſit inutilis, ſed pendeant ex futuro euentu, ni-
delicet a confirmatione Papæ uel ordinarij, cui Papa in d. c. duo
bus dedit poteſtatem confirmandi, & ita uidetur expreſſe proba
ri in c. fi. de re iudi. ubi eſt expreſſum ꝙ ſi duo delegati protule it
in eadem cauſa diuerſas ſententias ambæ ſunt in pendenti di-
nec ſuperior alteram confirmet, & ibi, & in l. duo iudi. ex. ff. de
re iud. doc. aſſignant rationem, quare magis illud procedat in di
uerſis ſententijs delegatorum quàm in ſententijs ordinariorum
unde puto idem dicẽdum in diuerſis prouiſionibus executorum
expectatiuarum cum eadem ſit ratio, & Iſtum puto eſſe intelle
41 ctum dicti capituli duobus, in fi. ¶ † Nam non poſſumus dicere
ꝙ in caſu illius capituli facta electione per ordinarium expectãs
dicetur beneficium ab ordinario aſſecutus, cum ordinarius in il
lis terminis careat omni poteſtate prouidendi ſtante decreto, &
appoſitione manus Papæ cap. vt noſtrum de appellationibus, &
42 in cap. ſi ſoli de conceſ. præben lib. vj. ¶ † Confirmatur quia ſi-
cut legatum factum uni ex pluribus quem Titius elegerit, non
cenſetur datum ab eligente ſed a teſtatore. l. unum ex familia. §.
j. ff. de leg. ij. ita in caſu. d. c. duob. beneficium debet cenſeri col-
latum a Papa mediante executore gratiæ ex quo ordinarius e-
rat coactus alterum ex illis eligere, & ſi aliter diceremus ubi or-
dinarius elegiſſet unum, non deberet uacuari reſpectu alterius.
Nam ſi ordinarius contuliſſet, non deberet uideri eccleſia gra-
uata quod tamen eſt contra illum tex. Poteſt etiam ad hęc indu
ci text. in c. cum aliquibus de reſcri. eod. lib. Vnde ſi præſuppo-
nimus executorum actus in dictis terminis non eſſe nullos ſed
expectare confirmationem ſuperioris, ſine dubio videtur tenen
dum, non eſſe locum gratiæ, ſi neutri, quia confirmatio retrotra
hitur ad tempus prouiſionis perinde ac ſi nullus concurſus in-
terueniſſet, vt probatur in dicto. ca. fin. de re iud. ibi, pendet &c.
43 ¶ † Iunctis quæ habentur, in l. ſi is qui pro emptore de uſucap.
in §. ſi ab hoſtibus, inſtituta quibus modis ius patr. pot. poteſt
ſolui. in l. qui potior. & in l. qui balneum. ff. qui potio. in pign.
44 hab. & in l. fi. C. de ſen. paſ. ¶ † Vltimo ꝙ in caſu noſtro non
ſit locus gratiæ, ſi neutri, ſed gratiæ gratificationis videtur de-
terminare glo. in d. c. duobus in verbo concurrant dum dicit in
45 illis terminis locum eſſe gratificationi. ¶ † Coadiuuantur etiã
hæc quia vbi inter plures præſentatos ad idem beneficium eſt
paritas locus eſt gratificationi, vt dicit Anto. de Butr. in c. quo-
niam, in v. col. & glo. in uerbo, & potior in c. cum autem de iure
patronatus, & Ioan. de Imo. in clem. fi. in §. pen. col. eo. tit. Idem
in ſimilibus terminis dicit glo. in l. ſi quis in graui. §. ij. in uerſic.
contraxiſſe. ff. ad ſillan. & Bar. in l. ij. §. fi. de cuſtodia, & exhibi.
46 reorum. ¶ † Iſtud etiam videtur clare determinari per bullam
Petri, dum dicit ſi per euentum litis huiuſmodi tibi conſtiterit
nulli &c. in dicta &c. ſeu ad illam ius competere, ſeu eſſe adeo
pares, ut ſe inuicem impediant, & ſit locus gratificationi, ex quo
cũ Papa iſtos duos caſus reputat diuerſos, ergo in gratia, ſi neu
tri, non comprehenditur gratificatio, alias huiuſmodi adiectio
gratificationis in dicta bulla ſuperflueret ꝫ capitulum ſi papa
cum vulgaribus. ¶ Puto igitur concludendum canonizandam
eſſe gratiam gratificationis Petri contra quam nihil obſtat.
Laus Deo. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Noua prouiſio, obtenta durante tempore dato expectantibus ad publicandum, an ualeat, uel ne, & per totum, & 3. & 5.*
2 *Noua prouiſio unde dicatur, Papa poteſt titulos multiplicare.*
4 *An quæratur ius plenum reſolutiuum, & quid ſtante regula, & numero. 14.*
5 *An quæratur tale ius, quod perditur per non publicationem, & numero. 16.*
6 *Et quid ſi minus prærogatiuatus acceptat, & obtinet prouideri, & pendente termino ad publicandum, tertius obtinet ſibi de nouo p-uideri, an ualeat noua prouiſio.*
7 *Et tale ius quæſitum ſit reſolubile.*
Papa apponendo manus, & nulliter, reſeruat beneficium.
8 *Aliqui nolunt talem nouam prouiſionem eſſe nullam.*
9 *Beneficium commendatum non uacat durante commenda.*
Et iſta prouiſio, an ſit in ſuſpenſo.
10 *Ex acceptatione & prouiſione, an quæratur ius uel ne.*
11 *Papalis non tollitur per ſubſequutam prouiſionem.*
12 *Prouiſiones apoſtolicæ, an laborent uitio ſurreptionis.*
13 *Et quid ſi omnes fecerint diligentiam.*
14 *Electus, & confirmatus moriens ante conſecrationem, facit uacare eccleſiam, & nu. 15.*
16 *Acceptatio, & prouiſio, expectat publicationem.*

17 *Si acceptans prouiſus, moritur pendente termino ad publicandum, ſumus extra regulam.*
18 *Gratia expectatiua an trahatur ad reſeruata.*
19 *Regula quo caſu prouidet ultra ius commune.*
20 *Et an expectantibus quæratur ius abſconditum, & paleatum.*
21 *Quæ faciant pro apoſtolico, & quæ contra.*
22 *Si minus prærogatiuatus acceptauit, & fuit prouiſus, & alius impetrauit a papa.*
23 *Decretum, in cauſa reſeruationis, an & quando liget.*
24 *Minus prærogatiuatus acceptat, ſecundo idem facit magis prærogatiuatus, pendente termino ad publicandum, tertius obtinet nouam prouiſionem.*
25 *Et quid ſi ante nouam prouiſionem fuiſſet unus alius apoſtolicus, & num. 26.*
27 *Declaratio dictæ regulæ, & uerborum ipſius.*
28 *Quid ſi minus prærogatiuatus acceptauit, & fuit prouiſus, & moritur.*
29 *Et quid ſi minor acceptauit, poſt acceptationem maioris.*
30 *Minus prærogatiuatus acceptat, & eſt prouiſus, magis prærogatiuatus ſecundo loco idem facit, ab illo primo impetratur noua prouiſio, ambo defecerunt in deligentijs, quid iuris.*
31 *Decretum fortius, ualde conſideratur.*
32 *Fictio in caſu ficto tantum operatur quantum ueritas in caſu uero.*
33 *Seruitutis impedimentum per fictionem tollitur.*
34 *Regula uult non uacare ex perſonis illorum propter diligentias non factas.*
35 *Noua prouiſio ad quid uenit.*
36 *Cogitatio in genere conſideratur.*
37 *Ordinarius poſt menſes elapſos an poſſit prouidere.*

CONSILIVM CXVIII.

1 CIRCA materiam, an† Noua prouiſio obtenta durante tempore dato ad publicandum expectantibus ualeat, necne, uide conſi. Ludoui. in ordine. cccxaalij. Quoad primum, in ſecundo articulo pro cuius dictis facit, quia impetrans in noua ſua prouiſione dicit dubitans acceptationem & prouiſionem uiribus non ſubſiſtere
2 † & propterea impetrat de nouo prouideri, iſtud dubitare depēdet ex mente ipſius impetrantis, & ſiue dubitatio ſit bona, ſiue non Papa uult de nouo dare, & propterea cancellaria appellat nouam prouiſionem, & poteſt Papa titulos multiplicare, quia iſte non poterit ſe iuuare niſi ex utroque uero, quia ſi detegeret ueram cauſam dubitationis, & ſubſiſtentem propter quam acceptatio non fuit bona, nitetur ex noua prouiſione, ſi non detegeret poterit initi ea acceptatione ſi erit facta diligētia, vñ poterit ex eo titulo quo uoluerit inniti. Nec eſt hoc abſonum, quod ſi quis habeat unum titulum bonum, poſſit etiam obtinere alium titulum de nouo, & ex eodem inniti uolēte ſuperiore, hoc uidemus
3 quotidie, & illam canonizamus, quæ nobis uidetur melior. † Et idem quod Ludouicus uidetur uelle Oldradus conſ. cccvj. Quáuis, & in Rota fuit ita iudicatum, licet aliqui noluerint eſſe quæ
4 ſitum plenum ius reſolutiuum. ¶ † Quod dixi uerum de mero iure communi ſecundum poſita in c. ſi tibi abſenti de præb. in ſexto, & in cap. fin. de conceſſ. præben. eodem lib. per Dominicum in c. fina. cum ſimilibus, ſed ſecus ſtante regula, ut hic in propoſito, quod etiam oſtendunt illa uerba regulæ, dum dicunt, quod per non factam diligentiam in publicando ex ipſius perſona nō cenſetur uacare, licet aliqui reſtrinxerint ſolum illa uerba reſpectu aliorum acceptantium de quibus apparet factam diligentiam. Et id quod ſentit Ludouicus uidetur idem firmare conſil.
5 cccxxix. in fine ſecunda colum. ¶ † Quidam tamen uoluerunt, ꝙ eſſet ius plenè quæſitum quod perditur per non publicationem, ſicut in illo, qui habet beneficium quod perditur per eius delictum uel alias facto ſuo, & ideo quia aduerſarius acceptauerat ante nouam prouiſionem licet poſt noſtram acceptationem quia nos non publicaueramus, & ipſe ſic habuit ſententiam pro ſe, quia dicebat quod noſtra noua prouiſio non poterat tollere ius ſibi quæſitum per acceptationem & prouiſionem. Nec obſtat præcedens acceptatio noſtra quia ius noſtrum fuerat deperditum per non publicationem & ius ſuum fuit ualidum ſem
6 per. ¶ † Verum poſtea in alia cauſa, in tali caſu minus prærogatiuatus acceptat, & facit ſibi prouideri, & pendente termino ad publicandum, tertius obtinuit ſibi de nouo prouideri, quia fuerat prouiſus per ordinarium, idem magis prærogatiuatus poſtea acceptauit & fuit prouiſus & fecit diligentias, fuit iudicatū pro noua prouiſione, quia fuit dictum quod propter maius decretum iſtius non potuit. B. acceptare, & facere ſibi prouidere propter conſi. Oldrad. xxavj. qui loquitur ubi non eſt regula, & Card. in d. clem. §. ſecus de conceſſ. præben. & in conſi. Paduano & ſic dantur uarietates, nunc unum, nunc aliud, ſicut in caſu præcedenti, uoluit Rota, ꝙ noua prouiſio non ſuffragaretur. D. qui etiam ibi erat magis prærogatiuatus propter acceptationem & prouiſionem alterius expectantis medio poſtea factum cui dicebat ius quæſitum, quia nō ſimiliter, in caſu ſequenti acceptatio & prouiſio. B. non impediunt de nouo prouideri illi tertio, nec iſta contrarietas poteſt ea aliquo ſolui, nec uariatur caſus licet in primo idem. D. qui acceptauerat primo, & primo prouiſus non feciſſet diligentias quia non agitur de iure ſuo ea gratia ea pce. ſi ea noua prouiſione quam impetrauerat ipſe ante factas diligentias. per aduerſarium, & tamen ſibi non opitulatur, & in propoſito licet per. B. fuerint factæ diligentiæ ſibi non ſuffragantur propter nouam prouiſionem tertij, & D. fuit excluſus quia acceptauit poſt illam nouam prouiſionem licet diligentias fe-
7 ciſſet, ut per Briaienſ. in uerſiculo, expectans. ¶ † Vna tantum ratio cui difficile eſt reſponderi, facit quod minus prærogatiuatus habeat ius ſi tenemus quod quæratur ius, ſed reſolubile, quia ſi poſtquam acceptationem & prouiſionem Papa prouidit, per appoſitionem manus Papæ antequam prærogatiuatus accepter impeditur poſtea acceptare propter clauſulas in prouiſione apponi conſuetas ea quo etiam nulliter apponendo manus remanet reſeruatum. c. inter dilectos. de exceſſione prælatorum, & ſic decretum potentius magis prærogatiuati non poteſt impedire minus prærogatiuatum ulterius, & ſic ius remanebit minus prærogatiuato, ex quo ſecundum prædicta ius fuerat ſibi quæſitum reſolubiliter, & reſolutio fieri non potuit poſt appoſitionem manus Papæ prærogatiuato ergo eſt neceſſe hodie dicere, ꝙ propter regulam, nullū ius quæritur minus prærogatiuato, ex ſola acceptatione & prouiſione ſaltim plenum. ¶ Nec obſtat ſi dicatur, quod per prouiſionem Papę non tollitur acceptatio, cum prouiſione præcedenti, quia illud eſt propter clauſulas in prouiſione, quæ licet tollant acceptatiōem, per quam nullum ius eſt requiſitum, non tollunt prouiſionem, per quam quæritur plenum ius de iure communi circunſcripta regula, quia ꝑ
8 regulam, hodie non plenū. ¶ † Et ſi dicatur quare etiam hodie & quotidie iudicatur, quod ſi poſt acceptationem & prouiſionē Papa prouidet, prouiſio, eſt nulla. Quia dico quod prouiſio papæ erit nulla, ſi expectans fecit poſtea omnes alias diligentias, alias erit ualida, quia ꝑ regulam ex perſona expectantis, nec ex ſua acceptatione & prouiſione, nō eſt inducta vacatio, ergo nullum habuit plenius ius, licet in contrarium faciat quod dicimus in commenda. quia durante beneficium nō uacat gl. in c. nemo.
9 de election. lib. vj. ¶ † Sed ea ceſſante uacat primo modo, nec dicamus propterea validitatem prouiſionis apoſtolicæ medio tēpore factæ eſſe in ſuſpenſo, & pendere ex futuro euentu, quia validitatis effectus eſt cauſatus incontinenti, vel inualiditatis & detegitur a principio fuiſſe vel non fuiſſe ualidum, & dato ſi diceretur quod fuerit in ſuſpenſo, non propterea eſſet ita graue, ſicut in ſimili uidemus in deciſi. Biſg. vlt. de præb. licet contrariū faciat, nam eſt contra naturam prouiſionis, ut per glo. in c. ij. de electionib. lib. vj. & in c. ſi tibi abſenti, & ex ratione &c. & quia non expectato tempore. c. commiſſa de electionibus, lib. ſexto.
10 ¶ † Et ſi dicatur quod ex acceptatione & prouiſione hodie non quæratur plenum ius, ergo ſemper prouiſio Papæ ſuperueniens ante factas alias diligentias deberet ualere, & impedire expectātem, & ipſum præoccupare, ut poſtmodum aliæ diligentiæ factę non proſint ſicut dr̄ de iure communi de prouiſione Papæ quæ tollit acceptationem per quam non quærit ius plenum, ſed non prouiſionē, ſic hodie tollat acceptationem & prouiſionē perquā
11 ſtante regula non quæritur ius plenum. ¶ † Et ſicut de iure communi ſi ſubſequatur prouiſio non tollit papalem, ſic nec hodie deberet per regulam, ſubſecuta publicatione, & alijs diligentijs, nā poteſt rñderi, quod illud eſt propter clauſulas generales in prouiſionibus apoſtolicis, uidelicet, aut ſi aliqui &c. & clauſulam, dūmodo non ſit alteri ius quęſitum, quæ licet tollant acceptationē ꝓſeruant prouiſionem, unde ēt ſtante regula præſeruantur clauſulæ prouiſionis, & per illam eſt quæſitum licet non plenum ius tū non poteſt negari quin aliquid ultra quam per ſolam acceptationem, & de quo requiritur alias fieri mentionem, ut tollatur ad not. in ſimilibus in cap. ſi tibi abſenti. de præbendis, in ſexto.

12 ¶ Et ſi dicatur ergo hodie ſemper prouiſiones apoſtolicę eſſēt ſurreptitię ſi clauſulæ non tollant prouiſionem, nec de illa faciant mentionem. Dico quod ex quo prouiſio ſola non dat plenum ius, & expectat publicationem, non erit etiam a principio ſurreptitia, quod detegitur ex non publicatiōe, quia regula uult quod non inducatur uacatio ex illa præambula acceptatione, & prouiſione, & clauſulæ prouiſionum papaliū præſeruant prouiſionem poſt acceptationem factam, licet ex regula, ita demum, ſi aliæ diligentiæ fuerint factæ, cum autem non dicatur prima, prouiſio, & ideo clauſula, dummodo non ſit alteri ius quæſitum, ex regula, demum præſeruat ſequutam prouiſionem ſequutis alijs diligentijs, quia per talem prouiſionem, regula non uult quæſitum plenum ius, ſicut ius commune, item ea quo in caſu propoſito omnes fecerant diligentiam, omnino ius uidetur apoſtolici.

13 ¶ † Et ſi teneamus, quod etiam hodie non obſtante regula quęratur plenum ius ea acceptatione, & prouiſione, ſed reſolubile, & commutabiliter, ut uolunt domini, quia ſumus extra caſum regulæ quæ ſolum eo caſu fingit non induci uacationem, ſi magis prærogatiuatus deficiat in faciendis diligentijs, ſed cum hic omnes fecerint diligentias ſumus extra terminos regulæ, & ideo quo ad hæc, in iure communi, quod ſecundus qui habet fortius decretum. impediuit minus prærogatiuatū acceptare, & facere ſibi prouideri, & ideo ualebit prouiſio apoſtolica quæ non debebat facere mentionem de prouiſione, & acceptatione nulla, contra Oldra. & Calde.

14 ¶ † Et pro dominis, quod quæratur ius, ſed reſolubile eſt, quod dicitur de electo, & confirmato qui moritur pendente tempore ad conſecrandum per cuius obitum inducetur uacatio, ut in cap. ij. de translatione prælatórum, & cap. cum in cunctis de electionibus, & ſicut dicit Innoc. electo & confirmato eſt quæſitum plenum ius, ſed commutabiliter, quia ſi non fecerit ſe conſecrari perditur, ut dicitur in cap. inter dilectos de excelsione prælatorum, & eum eo caſu, licet expectetur nullus, dicet quod per prouiſionem apoſtolicam tullatur ius electi, & confirmati pendente termino ad conſecrandum.

15 ¶ † Niſi reſpondendo dicatur, quod maius uinculum contrahitur ex electione, & confirmatione, ut in d. c. ij. quàm ex ſimplici

16 acceptatione, & prouiſione. ¶ † Ea alio uidetur, quod non ſit quæſitum plenum ius, quia ea quo acceptatio, & prouiſio expectat publicationem per regulam, adhuc dico beneficium uacare, ſicut in ſimili. dicit Domi. in d. cap. ſi tibi abſenti in terminia illis, quod beneficium ante ratificationem dicitur uacare, licet ordinarius impediatur conferre, ſi ponderentur uer. regulæ, credo quod Domini bene dicant, quod ex acceptatione, & prouiſione queritur plenum ius, ſed reſolubile ex non publicatione, quia hoc denotant uerba regulæ. dum dicit, perinde, ac ſi non acceptaſſent, unde retro fingitur non acceptatum, nec cenſeatur, ex perſonis non facientibus alias diligentias inducta uacatio, non nult ergo regula induci uacationem propter alios expectantes, ne ſint impediti ex ſola acceptatione, & prouiſione maioris prærogatiuati, & non dicit, quod acceptanti prouiſio non tribuat ius, ſed non cenſeatur, unde potius præſupponit, quod licet plenum ius fuerit quæſitum habeatur, ac ſi non eſſet quæſitum aliquod. eo caſu quo deficit in faciendis diligentijs.

17 ¶ † Et ideo poſtmodum in alia cauſa fuit dictum, quod ſi pendente termino ad publicandum moriatur acceptans prouiſus quod non eſſemus in terminis regulæ, quia non dicitur defeciſſe in faciendis diligentijs, & ideo tanquam extra caſum regulæ, quod ex perſona ipſius dicatur beneficium uacare, ut per gloſ. in clem. j. ut lite pend. in uerſic. collatio, & Ioan. Andr. in addi. ad Spec. in tit. de accuſ. & peti. in §. ſuper petitionibus in quęſt.

18 ¶ Nec obſtat ratio ſupra adducta contra magis prærogatiuatū, per quam uidebatur excludi per prouiſionem apoſtolicam, quātumcunque nulliter factam, quia eſſet inducta affectio per capitulum inter dilectos & gratia expectatiua non trahitur ad beneficia reſeruata, & ſic magis prærogatiuatus poſtea acceptans, & alias diligentias faciens nihil haberet, quia reſpondetur, quod ex prouiſione apoſtolica nulliter facta, tunc demum inducitur affectio, quando prouiſio eſt de beneficio uacante, ſecus ſi de pleno, ut erat in propoſito, quia erat plenum per acceptationem & prouiſionem minus prærogatiuati, licet commutabiliter, itē deciſ. xxj. in antiquis uoti. de conceſſ. præb. dicit quod talis affectio, non impedit expectantes acceptare uera, itaque poteſt eſſe concluſio huius dubij pro ipſo apoſtolico, eo caſu, quo alter defeciſſet in faciendis diligentijs. Namque prouiſus apoſtolicus poſſet aliquid habere, quia impetratio ſurreptitia de beneficio pleno tanquam uacanti, quinimmo etiam in caſu propoſito apoſtolicus nihil uidetur poſſe habere, quia quod ſecundus magis prærogatiuatus, faciat diligentiam pendet ex futuro euentu, & prouiſio apoſtolica anterior non poteſt ualidari ex futuro euentu, item non ſumus extra terminos regulæ, quia habet duas partes, quo ad primam, quod omnes poſſunt ualide acceptare, & ſibi facere prouideri, & alia pars, ſi potiores defecerint in faciendis diligentijs, quod reliquorum acceptationes. &c. ſortiātur effectum, ac ſi non acceptaſſent magis prærogatiuati prouideri, non ſumus extra regulam, & ideo uidetur, quod apoſtolicus nihil habeat, ſed magis prærogatiuatus, fuit tamen iudicatū pro apoſtolico, ut per Briaienſem in uer. expectans apoſtolicus multum etiam facit quærere, ſi primo minus prærogatiuato ius ſit quæſitum, uel ne in caſu propoſito, quia uerum eſt dicere, qđ acceptantibus quæritur ius, ſed reſolubile ex regula, ita generaliter loquendo, ſed reſpiciendo quomodo reſolubile oportet dicere, quod acceptanti uigore regulæ quæritur ius reſolubile, ex eo, quia non fecerit diligentias, ſicuti dictum eſt ſupra de electo & confirmato, & iſtud dicere eſt uerum, eo caſu, quo agimus de acceptante prouiſo, nullo alio exiſtente, qui habeat fortius decretum, quia eo caſu non cadit dicere, ꝙ minus prærogatiuatus prouiſus habeat ius reſolubile, ſed uerius, non habuiſſe ius propter impedimentum fortioris decreti. quia ſiue minus prærogatiuatus proſequatur in diligentijs, ſiue non nunquam aliquid habet, quod patet, quia ſtante fortiori decreto alterius acceptātis, quæſitum eſt ius fortiori, & eodem tempore, duo nō poſſunt habere ius in eodem beneficio per iura uulgaria. ¶ Nec cadit dicere, quod ius ſit in ſuſpenſo, quia iura in beneficijs abhorrēt dicere, quod ius pendeat ex futuro euentu, & interim ſint in ſuſpenſo, ut ceſſent ergo iſta inconuenientia, & regula quo ad quęrendum ius ex acceptatione, & prouiſione, ſanctius eſt dicere nihil immutatum a iure cōmuni, quia ſicut de iure qui habet fortius decretum acceptans prouiſionem habet ius, & impedit aliquod ius quæri minus prærogatiuo, ſic etiam ex regula, ut innuant uerba regulæ, dum dicant, & ſi potior defecerit in faciendis diligentijs aliorum acceptationes, & prouiſiones ſortiantur effectum. ¶ Infertur igitur, quod ante nullum ius alij haberent, ſed quod cauſetur illis ex negligentia magis prærogatiuati, quia diſpoſitio eſt conditionalis, & ſimi. &c. Quod clarius oſtendunt uerba ſequentia, perinde, ac ſi potiores in diligentijs deficientes nullatenus acceptaſſent, nec ex eorum perſona cenſeatur inducta uacatio, eſt ergo hæc per fictionem, non per ueritatem, quia dictio, perinde, ac ſi, demonſtrat quod erat quæſitum ius fortiori tantum, ſed reſoluitur & ex tunc ſubintrat minus prærogatiuatus, & ab initio fingitur ex acceptatione, & prouiſione ſua quæſitum fuiſſe ſibi ius, & quo ad hoc tantum regula deuiat a iure per fictionem ab ea cauſatam. ¶ Habita ergo iſta cōſideratione remaneret concluſio, quod ius in caſu propoſito cōpeteret apoſtolico, ſed non eſſet uerum dicere, quod dicunt Domini, quod omnibus acceptātib. quæritur ius reſolubile. ¶ Quęritur ergo ius reſolubile ex negligentia deficiendo facere diligē tius, ſed non reſolutum ius, ea ſuperexiſtentia potioris acceptantis prouidi, quia reſolutio cauſatur ex perſona propria deficientis facere diligentias, ſed ea perſona habentis fortius decretum acceptantia prouiſi. cauſatur impedimentum, quod non quærat ius debilior, & adeo dico fortius ius acceptantis prouiſi. quia ſi fortius non uteretur decreto non impediret, minus decretum hodie propter regulam, & negligentiam. ¶ Sed in caſu propoſito remanet una conſideratio, an minus ꝓgatiuatus impediat a potiori, vr̄ quod non quia prouiſio apoſtolica impediuit potiorem ualide acceptationem facere, ergo vr̄, quod ſit perinde, ac ſi magis ꝓgatiuatus nunquam acceptaſſet & ſic acceptatio & prouiſio prius facta debiliori, per illam fuiſſet q̄ſitum ius, & impediuiſſet apoſtolicam prouiſionem non facientē de illa mētionem, quia clauſulæ bullarum præſeruant prouiſionem expectanti factam, iſtud dependet ab illo ſi quæratur, ius minus prærogatiuato infra menſem illum datum expectantibus, quia ſi ut dictum eſt non quæritur ius ꝑ alios habentes fortius decretum, prouiſus apoſtolicus obtinet, quia non tenetur facere mentionem de prouiſione inualida, ſi tenemus, ꝙ quęratur ius prouiſio apoſtolica eſſet nulla, & non pręſtaret impedimentum magis ꝓgatiuato, & nihil haberet minus ꝓgatiuatus ꝓpter impedimentum potioris, nec appoſitio manus. Propterea iſto caſu afficit beneficium, ut ſupra dictum eſt, unde totum dependet ſi ex regula omnibus quęritur ius ex acceptatione, & prouiſione,

& ſtet

& ſtet in peodenti,vt ſupra dictum eſt,vel non,quod credo non
quæri ius ſtaote magis prærogatiuato,vt ſupra dictum eſt,& te
n :ndo iſtam partem minus legitur ius commuoe per regulam .
19 ¶ ¦Nec ratio minus prærogatiuati,poteſt eſſe bona,quia cōclu
derentur duo contraria.Primū videlicet,ꝙ prouiſio apoſtolica
eſſet nulla ea co , ꝙ ſua acceptatio,& prouiſio præcederent , &
deinde,ꝙ eſſet valida ad impediendum ſecundum habentē for-
tius decretum. Vnde ex propoſito regula prouidet in hoc ultra
ius cōmune,videlicet ꝙ infra eundē menſem poſſunt validè ac
ceptare omnes,ſed in hoc concordat, ꝙ illi quæritur ius qui ha
bet fortius decretum plenum alijs, impedimētum præſtans iux
ta conſi.Old.cccvj.ſupra allegatum,item in hoc vltra ius com-
mune prouidet regula , ꝙ licet alias habens fortius decretū in-
fra menſem impediat minus prærogatiuatū, etiam ſi habens po
tentius non acceptet,vt per Oldr.in dicto conſil.cccvj. in tan-
tum ꝙ ſi infra dictum menſem acceptaſſet minus potens , licet
magis prærogatiuatus non acceptaret infra dictum menſem,ni
hilominus acceptatio , & prouiſio minus prærogatiuati omni-
no viribus non ſubſiſterent, & quia a principiu nulla,non con-
ualeſcit,ſecus eſt ex regula,quia deficiente magis prærogatiua-
to,vel ſuo decreto,vel gratia ipſo non vtenre,aliorum accepta-
20 tiones,& prouiſiones ſortiuntur effectum. ¶ ¦Poſſet etiam at-
tentari,ꝙ regula velit omoes expectātes ex acceptatione quæ-
rere ius,ſed abſconditum,& paleatum illorum qui haberent mi
nus decretum ex verbis regulæ,dum dicit,ꝙ expectantes de mi
nori , vel æquali data etiam minus prærogatiuati valeant acce-
ptare,& facere ſibi prouideri,;quod videtur intelligi de valida,
& efficaci,quæ dat ius in re ſicut dicitur in cap.finali,de conceſ-
ſione præbendæ,cum ſimilibus,quia nō videtur regula fruſtra-
toriè prouidere velle ,.& innuitur etiam ex verbis ibi , & ſi po-
tiores in faciendis diligentijs defecerint reliquorum accepta-
tiones,& prouiſiones ſortiantur effectum quaſi vellit,ꝙ licet eſ-
ſet per acceptationem,& prouiſionem quæſitum ius , impedie-
batur ſortiri effectum ,ꝓpter magis prærogatiuatum, ſed quod
primo dictum eſt uidetur uerius,vt per regulam minus lædatur
ius commune,& eſſet incōueniens , ꝙ plures habeant ius plenū
ex prouiſione ſuper eodem beneficio,& verba ſequentia regu-
læ demonſtrant,ꝙ aliorum acceptationes,& prouiſiones ſortiā
tur effectum perinde, ac ſi potentiores non acceptaſſent , ergo
hoc vult fieri per fictionem non per veritatē, quia veritas erat,
ꝙ ea quo non erat alijs minus prærogatiuatis quæſitum ius nō
poterant acceptationes,& prouiſiones quæ erant nullæ etiā def
ficiētibus magis prærogatiuatis ſortiri effectum, & ideo poteſt
21 dicere minus prærogatiuato. ¶ ¦Si vinco vincentem te.& cæ-
tera ad præmiſſa, & pro apoſtolico facit deciſio Aegidij , ecce-
lxxviij.& deciſione in nou.de conceſ.præben.nota.primus,&
ſecundus,& plures aliæ concordantiæ . Facit item pro apoſto-
lico,quia in dubio pro prouiſo Papali, ſed contra eū facit, quia
ſequeretur inconuenieos, quod multum præiudicaretur expe-
ctantibus,& ſemper impedirētur,quia prouiſus apoſtolicus ad
excludendum acceptārem iam prouiſum ſemper quæreret, aliū
expectantem habentem fortius decretum, ut ſic excluderēt mi
nus prærogatiuatum,& quæretur ſua prouiſio,item ſi non quę-
retur ea acceptatione,& prouiſione ius, aliud ſequeretur incon
ueniens,ꝙ ſi acceptans faciat ſibi prouideri, & apoſtolicus im-
petret poſt,licet acceptans fecerit poſt alias diligentias fruſtra
quia præuenti a Papali prouiſo impediretur,niſi dicamus,ꝙ qn̄
vnus ſolus acceptat,& facit ſibi prouideri,ex quo ab alio nō im
peditur ꝙ quæritur ius, ſed vbi eſt alius magis prærogatiuatus
non pro alijs , ſed illi tantum quæritur ius,& iſtam verā credo.
Nec obſtat,ꝙ nimis lederent expectantes,quia ſanctius eſt iſto
ordine prouidendi, quàm per expectatiuas conſequi beneficia,
& videmus,ꝙ cancellaria oſtendit,ꝙ magis valent prouiſiones
Papales quam executorem in expectatiuis,quia adinuenit clau
ſulas derogantes expectantibus,& ita in Rota fuit iudicatū pro
apoſtolico,ex his videtur,ꝙ tantum vni quæritur ius , ſed pro-
pter fictionem regulæ , eſt in occulto donec fictio habuerit lo-
22 cum,uel non,ex cuius euentu detegitur poſtea. ¶ † Alius ca-
ſus poteſt cōſiderari,minus prærogatiuatus acceptauerat,& fue
rat prouiſus,poſtea alius impetrauerat a Papa, qui contra pro-
uiſum dedit de una reſeruatione fortiori,cuius uigore non acce
ptauerat ille pro quo emanauerat , quia minus prærogatiuatus
fecerat diligentias , propter regulam dicebat ſibi ius compete-
re,& quòd non fuerat impeditus propter decretum reſeruatio-
nis propter regulam,quę dato,ꝙ poſſint omnes acceptare,& ꝙ
deficientes in diligentijs,habeantur perinde ac ſi nunquam ac-
ceptaſſent,& in caſu propoſito, eſt fortius quis nunquam acce-
23 ptauit. ¶ †Et decretum in cauſa reſeruationis non ligat , ſi no-
luit illo vti iuxta dicta dictorum, poſt Ioannem monacum in c.
ſtatutum, de præb. in vj. alioquin ſequeretur magnum abſur-
dum,ꝙ propter decretum in reſeruatione impedirentur omnes
expectantes, & fruſtratoriè eſſent expectatiuæ in loco reſerua-
tionis,& nec eſſent alicuius effectus,& ordinarius nō poſſet cō-
ferre,& beneficia ſtarent vacantia ſi reſeruatiuis nō acceptaret,
& propterea multi fuerunt pro expectante ,quia fecerat omnes
diligentias, & prouiſus apoſtolicus reperierat beneficium ple-
num ea acceptatione,& prouiſione minus prærogatiuati , quia
nec demum magis prærōgatiuatus , quo fecit diligentias pro-
pter fictionem regulæ,de pluribus acceptātibus, & clarius oſtē
dit regula de publicandis,quæ nedum,vult quod deficiētes ha-
beantur perinde,ac ſi acceptaſſent,& quod non cenſeatur inu
cta uacatio ex eius perſona , ſed quod ordinarius poſſet libere
cōferre perinde,ac ſi dictæ expectatiuę nullatenus emanaſſent,
ergo habetur perinde, ac ſi nō emanaſſet reſeruatio quando nō
fecit diligentias,non fuit impeditus minus prærogatiuatus igi-
tur, & propterea menſis appoſitus in reſeruatione hoc oſtēdit,
quia,ut operetur decretum,uult quod infra menſem acceptet ,
unde minus prærogatiuatus ſemper habuit ius incummutabi-
liter, ſed detegitur poſtquàm uidetur , ꝙ ualeat fictio a regula
24 introducta.¶ ¦Alius caſus conſideratur,minus prerogatiuatus
primo acceptauerat, ſecūdo loco poſtea magis prærogatiuatus
infra tempus ad publicandum,tertio ſuperuenit noua prouiſio,
minus prærogatus, & utrinq; defecerint in diligentijs, fuerunt
multi pro noua prouiſione,quæ non reperiebat aliquod impe-
dimentum , quia expectantes , ex quo non fecerunt diligentias
habebantur perinde,ac ſi nunquam acceptaſſent,& ſi nunquam
25 acceptaſſent clarum eſt,ꝙ noua prouiſio canonizaretur. ¶ :Et
conſideratur in propoſito alius etiam caſus , quod ſi ante nouā
prouiſionē fuiſſet unus alius apoſtolicus, noua prouiſio non ua
luiſſet , quia reperiebat ius plenum , & in caſu propoſito, facit
quod ſi magis prærogatiuatus feciſſet diligentias omnes, quod
beneficium fuiſſet ſuum , ex quo acceptauerat , & fuerat proui-
ſus ante apoſtolicos,quia tunc fictio regulæ nō cadebat in pro-
26 poſito. ¶ †Et ſi ille alius apoſtolicus fuiſſet ante acceptationē,
& prouiſionem iſtius magis prærogatiuati , ille habuiſſet bonū
ius, quātuncūq; magis prærogatiuatus feciſſet diligentias om-
nes quia tēpore ſuæ acceptationis & prouiſionis reperiebat be
27 neficium plenum,&c. ¶ ¦Quæ omnia conſideranda ſunt qn̄ ca
ſus accideret,& ſi prædicta regula bene inſpiciatur uult ꝙ pro-
gatiua minus prærogatiuorum non valeant niſi in defectū dili
gentiarum potiorum ſeu magis prærogatiuorū,& non autem p
uerba quæ dicunt,& ſi potiores defecerunt prouiſiones minorū
ſortiantur effectum, ergo ante euentum conditionis carebat ef
fectu alioquin ſi contrarium eſſet infinitæ abſurditates reſulta-
rent, prout patet exemplis clariſſimis, nam pone ꝙ ſint quinq;
aut plures expectantes, quorum ſecundus eſſet magis prærroga
tiuatus primo,tertius ſecundo,quartus tertio,& quintus quar-
to,& ſucceſſiuè &c.quorum primus minus prærogatiuatus ac-
ceptat,& facit ſibi prouideri,ſequeretū ꝙ haberet ius vſq; ad ac-
ceptationem ſecundi,magis prærogatiuati & deinde ſecūdus ha
beret ius vſq; ad acceptationē tertij magis prærogatiuati & ſuc
ceſſiuè &c. & ſic eſſet caſus ꝙ vnus habuiſſet ius in vno benefi-
cio per vnam diem vel horam,cum collatio debeat eſſe pura,ꝙ
28 non eſt credendum † vel pone ꝙ ſint duo tm̄ expectantes mi-
nus & magis prærogatiuatus.ſ.minus prærogatiuatus primo ac
ceptat,& facit ſibi prouidere & deinde infra eundē mēſem mo-
ritur,& per vnam, aut dies duos poſt obitum illius magis præ-
rogatiuatus acceptat,infra eundem menſem ſi minus prærroga-
tiuatus habuiſſet ius,tunc vacaſſet beneficium per obitū illius,
ita quòd,ſi ex aliquo capite, quia fuiſſet familiaris alicuius Car
dinalis fuiſſet reſeruatum magis prærogatiuatus non potuiſſet
amplius acceptare beneficium reſeruatum , nec poſſet dici hoc
caſu ꝙ acceptatio minus prærogatiuati per acceptationem ma
gis prærogatiuati reſoluatur , quia tempore acceptatiōis ipſius
magis prærogatiuati,acceptatio ipſius minus prærogatiuati nō
29 erat ineſſe cum ille eſſet mortuus. ¶ † Patet etiam quia regula
intelligitur etiam de acceptatione minoris facta,poſt accepta-
tionem maioris, & tamen eſt nulla, & nihilominus conualeſcit
facta negligentia maioris , item etiam ſi minus prærogatiuatus
haberet ius , magis prærogatiuatus nunquam reperiret benefi-
cium,

cium,ita vt illud poſſet acceptare iuxta gratiam ſuam , quæ di-
cit ꝙ debeat acceptare beneficium ſi quod vacet, & multa alia
infinita exempla poſſunt ad hoc adduci, & quoniam dictum eſt
in hac ſpecie,ſi minus prætogatiuatus primo acceptauit & fuit
prouiſus,poſtea ſecundo loco acceptauit & fuit prouiſus magis
prærogatiuatus, poſtea eſt impetrata noua prouiſio a minus p̄-
prærogatiuato,& ambo defecerũt in diligentijs. ¶ † An noua pro-
30 uiſio ſit valida , & dicebam ꝙ ſi non eſſent regulæ cancellariæ,
res nõ haberet difficultatem, quod pendulitas iuris fortioris in
decretis impediret nouam prouiſionem acceptationem & pro-
uiſionem debilioris in decreto,per ea quæ plene in cap. cum ex
officij. de præſcrip. ſecundum magis communem concluſioné.
Sed duæ regulæ altera de inſinuatione & publicatione altera de
pluribus expectantibus &c.quæ de accreſcendis ſolet appellari,
demonſtrant in præſenti caſu nouam prouiſioné debilioris fo-
re canonizãdam, nam licet dicatur acceptationem & prouiſio-
nem debilioris non valere propter defectum diligentiarum, &
nouam prouiſionem minime propter pendulitatem iuris habẽ
tis fortius decretũ, cui per antea fuerat per exequutorem proui
ſum, per capitulum ſi tibi abſenti.tamen ex pluribus deducitur
contrarium.Primo quia dictæ regulæ non factis diligentijs,ne-
dum annulant acceptationes,& prouiſiones, ſed diſponunt re-
tro,& fingunt,perinde ac ſi minime acceptaſſent, & conſequen
tẽr tollitur impedimentum cum effectu ſuo,ſi ergo tale impedi
mentum fortioris decreti non fuiſſet clarum eſſet nouam pro-
31 uiſionem bonam . ¶ † Eodem ſublato impedimento per glo.
reputatam notab. in clem. ij. in verbo pro infectis, de immu.
eccle.& ibi Cardi.in vij.notabi.& Imol. in ij.col. qui plura di-
32 cunt ad propoſitum.¶ †Facit etiam quia tantum facit fictio in
caſu ficto quantum veritas in caſu vero.l.filio quem pater.de li
be.& poſtbu.& ibi no.cum ſimi.ſed ſi vere non fuiſſet facta ac-
ceptatio per habentem fortius decretũ noua prouiſio eſſet,bo-
na igitur,& nunc poſtquam fingitur non fuiſſe,prout etiam vi-
demus quod impedimento ſeruitutis aut alio per fictioné ſub-
33 lato.¶ †Vt etiam impedita valeant,ac ſi nunquam fuiſſent im-
pedita,vt in.l.lege Cornelia, de teſta. & iu.l. lege Cornelia, de
vulg. & pup. & plura exempla poſſunt adduci ex nota. in l. ſi is
qui pro emptore , in materia fictionis tranſlatiuę.ff. de viucap.
& ſic noua prouiſio ſublato impedimento acceptationis, & p̄-
uiſionis per fictioné ita valeat ac ſi nunquã illud fuiſſet. ¶ †Vl
34 terius aduertendũ ꝙ regula intantum eradicat de medio acce-
ptationem,& prouiſionem non ſequutis diligentijs, vt licet ve
re ex perſona negligentium , vacare videantur quibus per bo-
nam prouiſionem exequutoris fuit ius quæſitum , tamen cauda
regulæ videlicet ex illorum perſonis, nullatenus cẽſeri vacare,
ergo illud ius quod nedum fuit reſolubile,ſed iuris fictione nul
lum parit effectum ac ſi nunquam fuiſſet in rerum natura nõ ha
bet patrare impedimentũ nouæ prouiſionis p̄ regulam iuris nõ
præſtat impedimentum.faciunt no. per Bart. & alios in l.ſi tibi
hoc.§.cum ſeruus.ff.de leg.ij.in l. a Titio.ff.de fur. cum ſi. non
ob.prætenſa pendulitas iuris habẽtis fortius decretum propter
quam noua prouiſio eſſet in pendulo,ꝙ non eſt dicendum nam
dico ꝙ regulæ admittunt iſtam pẽdulitatem,patet in prouiſio-
ne facta per exequutorem habentis debilius decretum quæ eſt
in pendulo,& pendet a futuro euentu diligentiarum fortiurum
pariformiter, & noua prouiſio non eſt inconueniens ꝙ ſit in pẽ
35 dulo ex eadem prouiſione regulæ. ¶ †Quod probatur quia no-
ua prouiſio venit ad perficiendam illam acceptationem,& pro-
uiſionem quę poterit reſolui in euentum etiam non diligentia-
rum, per nouam etiam promiſsionem conſolidatur , & tollitur
futura reſolutio , & ſic beneficium ſuum pure, vt clare intuenti
declarat Lud. Roma.conſi. cccċxxxiij. Sicut ergo permittitur a
regula pendulitas in prouiſione prędicta infecta , ergo & in eo
per quod peruenitur ad perfectionem ipſius p̄ regulam. l. ij.ff.
de iur.om.iud.& l.oratio.per cõtrarium.ff. de ſponſa. facit tex.
in l.penult.ff.de vſufru.quem allc.Fran. Arc.in c.de teſtib.in iij.
36 col.de teſtib. & ſic in noua prouiſione. ¶ † Quæ vt dixi perfi-
cit & purificat illam prouiſionem exequutoris pręambulã pro-
batur etiam nã eo ipſo ꝙ papæ in noua p̄uiſione narratur acce
ptatio & prouiſio, vigore gratiæ expectatiuę papa incontinen-
ti poteſt percipere ſaltem in genere illum eſſe, vel poſſe eſſe ſu-
biectum regulæ prędictę argumento.l. qui iure militari. de te-
ſta.mil.ſed illã acceptationem & prouiſionem,poſſe eſſe in pen
dulo , deinde mandat prouideri de nouo videtur pariformiter
illam nouam prouiſionem eodẽ modo regulari, & ſicut admiſit
pendulitatem in prouiſione ita & in noua prouiſione, quia di-
ſpoſitio regulatur a ſubiecta materia & propter ſubiectam ma-
teriam diſcedimus a communibus regulis.l.ſi vno.ff.loca.l.d[a]-
mni infecti quidam.ff.de dam.infec.cum vulgaribus, ſicut & ra-
tione perſonę cum verba diriguntur.l.plenum.§. equitij. ff. de
vſufru.cũ his quę plene accumulat Fely.in c. cauſamq;.xij. col.
de reſcrip.& ſic non obſtat.c.ſi tibi.& ſimilis materia de pẽdn-
37 litate.¶ †Non obſtat qđ in cauda regulę,de inſinuatione & pu
blicatione diſponatur ordinarium non poſſe conferre,niſi poſt
menſes elapſos,quia reſpondetur, ꝙ ſi id fuiſſet, de iure fruſtra
papa probibuiſſet , quia nihil ſuperfluum , vt in vulgaribus . §.
quibus.& verba debent operari.c.ſi papa.l. ſi quando. ergo de-
monſtratur ꝙ niſi papa prohibuiſſet tenuiſſet prouiſio ordina-
ria propter fictioné regulę,demum non ſequitur prohibuit or-
dinario , ergo ſibi a quo nunquam abducitur poteſtas iuxta c.
dudum . nam ſi voluiſſet vtiq; ſciuiſſet dicere argumento.c. ad
audientiam.l.j.§.penult. cum vulgaribus.

Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Ordo regulæ prærogatiuorum obſeruandus eſt.*
2 *Prouiſio facta alicui pendente termino ad acceptandum,nulla eſt in præiudicium illorum qui habent fortius decretum , & numer.3. 14. 20.*
4 *Si habentes fortius decretum non faciunt diligentias gratia habentium minus reſurgit .*
5 *Reſtitutio intelligitur conceſſa ſine præiudicio tertii.*
6 *Papa non poteſt prouidere de beneficio conceſſo abſenti antequam ille non conſentiat.*
7 *Ex quo illi erat quæſitum ius ad rem .*
8 *Clauſula aliqua tollit ius ad rem.*
9 *Expectans an præferatur prouiſo à papa uel econtra.*
10 *Intellectus ad capitulum ſi tibi abſenti , & numer. 6. & ſeq. alijs multis .*
11 *Gratia beneficialis æquiparatur ultimæ uoluntati.*
12 *Infra tempus deliberandi alij non poſſunt adire.*
13 *De gratia inualida,mentio non eſt facienda.*
15 *Gratia facta ſub conditione an ualeat .*
16 *Beneficium non debet ad tempus conferri .*
17 *Intellectus regulæ de acceptando &c.*
28 *Diſpoſitio conditionalis non habet effectum , ante conditionem impletam .*
19 *Actus producens malum effectum non eſt expectandus .*
21 *Ad regulam de pluribus expectan. an minus prærogatiuatus propter non factas diligentias ab alijs præferatur,& beneficium per obitum cuius dicatur uacare & alijs ſequenti.*
22 *Eodem tempore an poßit eſſe ius quæſitum pluribus in eodem beneficio .*
23 *Verba teſtatoris vel conſtitutionis eundem recipiunt intellectum.*
24 *Contractus uerba differunt ab iſtis.*
25 *Verbum,deficere, quos caſus comprahendat.*
26 *Conditio poteſtatiua habetur pro defecta,quando deficit per caſum uenientem, in perſonam eius qui debet adimplere.*
27 *Mors,uoluntas,negligentia,in quibus æquiparantur.*
28 *Impetrans parrocIialis infra annum moriens, antequam fuit prouiſus per ſui obitum facit vacare beneficium .*
29 *Prouiſio facta ab executore inhabili, nihil ualet.*
Acceptatio ſola tribuit ius ad rem .

CONSILIVM CXIX.

1 SVPER Hoc dubio † Pręſuppoſitis priuilegijs po
tioribus nobilium & familiarium immediatorum
apparet dictum Petrum & dictum . A. fortius de-
cretum habuiſſe quàm dictum . B. quia nunquam
pręrogatiuatus cantori etiam nobili qui fuit immediatus fami-
liaris ex ordine literę regulæ prærogatiuarum præfertur,cui or-
dini ſtandum eſt.l. generaliter. §. quid ergo de fideicõmiſſaria
libertate.l.hæredes mei.§.peto.ff.ad Trebell.l.quoties.ff.de vſu
fru.c.ſi quis iuſto.de electio.in vj.& c.mandato.de præb. in vj.
2 † etiam propter priuilegia cantorum ex quo patet quòd proui-
ſio.B.facta pendente termino quo Petrus &.A.poterant acce -
ptare habentes fortius decretum fuit nulla.c.quod.de præb. in
vj.& clem.cũ ei qui.§.ſecus.de conceſ.præb.Oldr.cõſi.cxxxvij.

Plures

3 Plures ſnnt. † & conſil. cccvj. Quamuis pater reuerende. cum
conſi.ſequen.& deciſio in antiq. quæ eſt.xxxiij.in tit. de cōceſ.
præb.Primus & ſecundus in dat.alias.dcccaaxiij.& deciſio Biſ-
gneti,prima,eo.tit.& Aegidius deciſ.ccccla viij.Si primus.& cō
ſil.Card.cv.& deciſio.vlt. in tit. de præb. quæ eſt Biſgneti, nec
obſtat ſi dicatur ꝙ inualidatio acceptantium habētium fortius
decretum propter non factas diligentias facit gratiam reſtrin-
gere illius qui habet minus decretum iuata regulam cancella-
4 riæ,quia Ideſt in dicta regula propter verbum,perinde, † quod
denotat fictionem.l.iure ciuili.ff.de cond.& demon.& l.facrile
gij.ff. ad legem Iuliam pecul. in quem dicit regula ꝙ potiori-
bus deficientibus in diligentijs minus prærogatiuorum proui-
ſion. effectus habeantur perinde ac ſi illi non feciſſent prouide-
5 ri, † iſta fictio ſeu retrotractio non præiudicat rei medio tem-
pore mutatæ.c.quāuis.de reſcrip. in vj.l.quod ſi minor.§.reſti-
tutio.ff.de mino.l.fi.ff.de pactis.l.Pantonius.ff. de acquir. hæ-
red.not.Cy.in vj.q.in l.fi.C.ad Maced.facit.c.ſi pro te.de reſcr.
lib.vj.& ſic non fiet præiudicium prouiſio.F.medio tēporis fa-
ctæ, quanto magis quia oſtenditur de diligentijs illorum can-
6 toris & nobilis,& ſic ceſſat regula de acceptando. † Non obſtat
ſi diceretur ꝙ prouiſio.F.non debebat tollere acceptatum præ-
fato.B.& eius prouiſionem quæ propter ſpem defectus diligen-
tiarum illorum potiorum poterat effectum habere, ſicut dici-
mus In c.ſi tibi abſenti.de præb.in vj. vbi habetur ꝙ antequàm
abſens conſentiat prouiſioni, ſi eſt dictum beneficium impetra
7 tum etiam a Papa ꝙ impetratio non valet. † Quia reſponde-
tur,ideo in dicto.c.impetrando nō tolleret ius ad rem illi abſen
ti quæſitum, etiam ſi eſſet clauſula, ſi alteri non eſt ius quæſitū,
quæ in illo caſu intelligitur de iure quæſito ad rem, vt tradit La
pus,& Pet.de Anch. & doct.in d.c.ſi tibi in pluribus verſiculis.
& ibi etiam Bened.Capra, quia ſumus in illo, qui in totum pri
naretur ſi eius ius ad rem tolleretur, ſed nos ſumus in caſu quo
conſeruarentur expectatiua veriſimiliter tempore Impetration.
F.ipſi.B.quo ad alia beneficia propter clauſulā acceptandi. iux-
ta elegātem deciſionem In nouiſſimis quæ eſt.ccaliiij. Licet de
8 more.in tit.de præb. ¶ † Suffragabuntur ergo clauſæ conſue-
tę,quæ in impetratione.B.F.ſunt poſitę eius,videlicet clauſula.
Nō obſtantibus literis aliorum ſpecialibus generalibus.vel ſpe
cialibus quibus quo ad hoc beneficium volumus eundem an-
teferri,ſed non quo ad alia præiudicium generari, quæ induci-
tur vt tollat Ius ad rem, etiam per acceptationem quæſitum vt
tradit Card.conſil.lxj.Caſus ſunt quo conſilium, in fi. & Io. de
Imo.poſt Card.in antepen col.c.inter cætera.de præb. & Ioan.
And.& Dominicus in c.ſi poſtquàm in vlt.col. & in c.dudum.
9 in iij.col.de præb. in vj. † Nec obſtat deciſio vlt. quæ incipit,
vtrum innocentiam.in tit.de ret. permut. in nouiſ. quia loqui-
tur inter duos expectantes, nos de expectante ex vna parte, &
prouiſio a Papa ex alia inter quæ eſt differētia cap.duob. de re-
ſcrip.innčto.c.ſi a ſede.de præb. in vj. Secundo reſpondetur ad
10 dictum.c.ſi tibi abſenti. † ꝙ ibi valebat prouiſio quatenus re-
ſpiciebat cōferentem,qui poteſtatem habebat cōferendi. adeo
ꝙ non licebat variare ei,& ab ea recedere ut ibi patet per illam
rationem, quia cum habeamus ꝙ optione ſemel facta non li-
cet variare.l.apud amphidium.ff.de optione leg. & l. ſerui ele-
11 ctione.de leg.j. † Et gratia beneficialis vltimæ voluntati æqui-
paratur.c.autem.de conceſ. præb. in vj.non licebit dico varia-
re,quam ſimilitudinem facit Ioan.Monacus. & Ioan.And. ibi,
vt refert do.Gemin.in d.c.ſi tibi abſenti.col.iiij.verſi.ſed quæ-
ro.qui etiam eadem col.aſſimilat illum abſentem in tit.illi qui
eſt infra tempus deliberandi,infra quod alius adire non poteſt.
l.quandiu.ff.de acquit.hæred.l.j.§.ſiue.ff. de ſucceſſ.edict. me-
rito in d.c.ſi tibi,collatio alteri facta non tenet. At in caſu.F.B.
12 non præceſſit colatio valida. ¶ † Etiam ſi poteſtatem collato-
ris,ideſt executoris,qui.B. cōtulit reſpicimus, quia eius manus
propter fortius decretum ſunt ligatæ. d.c. quod . de præben. in
13 vj.& dicta clem. cum ei qui.§. ſecus. † & ſic cum fuerit inuali-
da, de ea mentio facienda non fuit.c.non præſtat impedimen-
tum.de reg.iur.in vj.& quod habetur in c.ex tenore. de reſcrip.
& quod tradit deciſio.in nouiſ. cccx. Si reus & poſſeſſor. & de-
14 ciſ.Aegid.dcc.& Old.conſi.cexcia. ¶ † Nam pendente termi-
no potiorum aut prouiſio. F.B. fuit facta ſimpliciter & non ua-
let,quia dicitur acceptaſſe beneficium alteri debitum.l.penult.
C.de edi.diui Adria.toll.ibi,qui primo loco inſtitutus eſt indu
ci in poſſeſſionem debet.l.ſi quis ſeruum §.decretum.ff.de leg.
ij.& cap.cum in eccleſi.& cap.ſi poſtquam.de præb.in vj. & no
tat glo.in verbo proximo.in c.tibi qui.de reſcrip. in vj. aut fuit
facta ſub conditione.& non valet cap.actus legiti.de reg.iur.&
15 in c.ij.de electio.in vj.¶ † Nec potuit duraſſe dicta prouiſio.B.
vigore expectationis ſibi factæ donec illi potiores acceptarent,
16 & diligentias facerent. ¶ † Quia beneficia non debent ad tē-
pus conferri lv.diſtinctio.cap.præcepta.& vj.q.j.paſtor. vt not.
glo.in c.veniens. de filijs presby. & in c. ſi gratioſæ. de reſcrip.
in vj.Prout quæ non obſtabunt verba dictæ regulæ cancellarię
de acceptando iuxta quæ dicere videntur ꝙ infra tempus potio-
rum poſſint minus prærogatiuati ſibi facere conferri,quia intel
17 ligitur de collatione facta inualida. ¶ † Nam ſi diceremus qđ
tribuiſſet talis collatio ius,iam potiores non potuiſſent tale be
neficium acceptare vtpote non vacans.cap. ſi. de conceſ. præb.
c.qui de non.& c.nulla.de conceſ.præb. & patet ꝙ regulæ præ-
dictæ induxerunt ꝙ acquiratur ius,non ex tunc, ſed a tempore
collationis infra tempus potiorum factæ minus prærogatiua-
to,quia ponit conditionem regula ꝙ ſortiantur effectum ſi illi
potiores in diligentijs defecerint,conſtat autem quod antequā
diſpoſitio ſortiatur effectum,prius debet cōditio impleri.l.qui
18 hæredes.§.placentius.ff.de cond.& demon. ¶ † Facit textus ad
propoſitum in l.j.§.quibus.ff.de ſucceſſ.edic.ibi, ſi quis eorum
dari ſibi voluit tunc cæteris bon poſſeſſ.perinde competit. ac ſi
prior ea numero non fuerit,ponderando dictionem,tunc.l.iiij.
19 ff.de cond. & demonſt. ¶ † Prout etiam reſpōderunt ad dictū c.
ſi tibi abſenti.ꝙ ibi ſperatur actus qui non induxit triſtem euē-
tum,ſed voluntatem acquirentis hic deſiderat triſtem euētum,
ſcilicet annullationem acceptationum potiorum quod eſt con
20 tra.l.inter ſtipulantem.§.ſacram.ff.de verb.oblig. ¶ † Poteſt au
tem & aliter reſponderi ꝙ in c. ſi tibi . eſt prouiſio conditionis
quæ dependet a voluntate illius cui fit prouiſio. l. ſi ita legatū.
§.illi ſi vollet.de leg.iij. non autem ſumus in conditione proui-
ſionis.B.quæ dependebat ad eam validantem ex caſu tertij pu-
ta potioris non facientis diligentias, & ſic non impeditur ante
euentum conditionis gratia alteri medio tempore facta, d. c. ſi
pro te.vbi poſt Ioan.And. tradunt doctores in ij.col.qui alleg.
glo. in verſic. executorem in d.c. cum ei quem, & ſic videtur ex
prædictis gratiam & prouiſionem.B.eſſe validam.¶ Et vlterius
ad illud vtrum per obitum quondam Ioan. qui erat familiaris
Papæ,& ſcriptor apoſtolicus,& dictos canonicatum & præben
dam acceptauerat,nulliter tamen fecerat ſibi per laicum proui
deri,& ante factas diligentias obijt, per cuius obitus.N.impe-
trauit dictos canonicatum & præbendam, præfatus vero.E. li-
cet habeat minus decretum, tamē propter dictas diligentias ꝓ
præfatum Ioan.non factas prętendit vigore gratiæ ſuæ expecta
tiuę acceptationem & prouiſionem, & regulæ de pluribus ex-
pectantibus,quod propter defectum prouiſionis dicti Io.remā
ſerit ſua acceptatio & prouiſio valida,nec per obitum dicti Io.
21 fuit inducta a vacatio. ¶ † Quod profecto uidetur eſſe iuri con
ſonum & ex mente Papæ in dicta regula uidetur eſſe expreſſum
& comprehenſum coniungendo regulam præcedentem de pu-
blicandis in fine in qua equiparantur deficientes & negligētes
ibi,deficere uel negligentes eſſe contingerit &c.& dictam regu
lam de pluribus expectan.dum dicit ꝙ ſi potiores defecerint in
diligentijs perinde habeatur,ac ſi non acceptaſſent,nec cenſeā
tur beneficia huiuſmodi ſic acceptata ex perſonis eorundē ac-
ceptantium & ſuas acceptationes non publicantium uel nō in-
timantium poſſeſſoribus eorundem vel alias diligentias non fa
cientibus vt tenebantur quouis modo vacare ex quibus uerbis
colligitur ꝙ in omnibus acceptationibus ex acceptatione &
prouiſione quæritur ius gradatim & ſubordinatur in beneficio
acceptando,tamen eius effectus eſt in impendulo,& per exclu-
ſionem primi potioris propter defectum diligentiarum ſtatim
corroboratur ius ſecundi,& fit potētius & validius reſpectu ter
tij,& propterea eo ipſo quod potentior,primus non fecerit ſuas
diligentias,aut propter defectum potentiæ,quia ceſſerit,uel ꝓ-
pter defectum uoluntatis,quia neglexerit,tūc Incontinēti ſub-
intrat ſecundus,nec aliquo momēto datur vacatio,& cōſequen
ter non poteſt dici quod per obitum primi deficientis,ante dili
gentias factas inducatur noua vacatio. Quinimmo ius quæſitū
primo per acceptationem & prouiſionem, cenſetur eſſe condi-
tionale,ſi ſequantur reliquę diligentiæ ſtante dicta regula per-
miſſiua acceptationum & prouiſionum plurium expectantium
diuerſimodo prærogatiuarum.alias enim ſi dictum ius non cen
ſeretur conditionale ſequeretur inconueniens quod eodem tē
pore eſſet quæſitum ius pluribus in eodem beneficio quod etiā
non

non poteſt.l. ſi vt certo.§. ſi dnobus vehiculum.ff. commodati.
22 & nora.in regula beneficium in vj. ¶ † Hoc ergo præſuppoſito
dicen q vbicunq; eſt appoſita conditio reſolutiua actus purè fa
cti,ſi ante euentum conditionis ille deceſſerit ius reſoluitur nec
tranſmittitur ad hæredes ex perſona defuncti, vt eſt bonus tex.
in l.ſi legatum purè. ff.de adimendis legatis. & in l.quibus die-
bus.§.quibus diebus.&.§.quidam Titio.ff.de cond.& demon.
ex qnibus probatur,q in vltimis voluntatibus conditio reſolu
tiua poſt legatum purè factum appoſita facit ipſum conditio-
nalem ergo idem in dicta conditione reſolutiua appoſita in di
23 cta regula & conſtitutione. ¶ † Quia verba teſtatoris & legum
conditoris eundem recipiunt intellectum, vt eſt tex. quem ad
huc ibi notat Angelus in l.ſiquis leganerit Titio.de lega.j.& in
l.ſi ita fuerit.in §.fina.de manumiſſis teſtamento. & notat Gu
lielmus de Cunio in l.ſi eum.in §.fi.ff.ſi quis cautio Bar.in l.cē-
teſimis in §.fi.ff.de verb.obli.& Bal.in l.quoties.C.de fideicō.
24 ¶ † Nec obſtat tex.in l.j.& ij.ff.de in diem adiecti.vbi conditio
reſolutiua contractus reddit contractum conditionalem, & il-
la iura loquuntur in contractibus qni ex voluntate contrahen-
tium perficiunrur & ſunt firmiores quàm vltimæ volūtates vel
conſtitutiones quæ a voluntate teſtatoris,vel principis depen-
dent,& ad libitū reuocari poſſunt,vt ootāt ibi doctores. ¶ Præ
terea conſideratur quod ſi diceretur ius quæſitū eſſe primo pu-
rè, & non conditionaliter ſequeretur quod nō poſſet quæri ius
ſecundo ex acceptatione, & pronſione tunc temporis facta, ſi
primus in diligentijs defecerit quod eſſet opus noua prouiſione
facienda poſteriori in prærogatiua,cuius contrarium diſponi-
tur in dicta regula inquantum in ea dicitur quod prouiſiones
prius factæ ſuum ſortiantur effectum, & conſequenter ambæ
prouiſiones ſunt in ſuſpenſo, donec appareat de diligentis vel
25 negligentia primi. ¶ † Nec videtur fienda differentia vtrum
omiſſio diligentiarum ſit cauſata ex negligentia primi, vel ex
caſu mortis,quia dicta regula de publicandis inquātum loqui-
tur per verbū,deficit,uel negligens fuerit, videtur vtrumq; ca-
ſum comprehendere,& verbum defecerit, poteſt etiam caſum
negligentiæ & mortis comprehendere, nt notarur in l.j.de in-
26 ſtitu.& ſubſtit.ſub conditio. factis. ¶ † Et conditio poteſtatiua
deficiens per caſum venientem in perſonam eius qui debet im-
plere habetur pro defecta,vt notatur in l.ſub diuerſis.ff.de con
27 ditio.& demonſt.& p doct. in l.ij.C.de inſtit.& ſubſtit. ¶ † Præ
terea mors & voluntas vel negligentia æquiparatur ad effectum
deuoluēdi,ſeu ſubleuatione obſtaculi prioris habentis alias me
lius ius,vt notatur in l.vnica.C. quando non petentium partes
in l. meminimus in §.fi.C.de legitimis hæredibus . & in §. pen.
inſtituta de bonorū poſſeſſione. ergo in caſu prædicto ſiue defi
ciat es negligentia, ſiue ex impotentia debet habere locum di-
ſpoſitio dictæ regulæ de pluribus expectā. quæ in eorum fauo-
rem fuit edita, vt quàm citius poſſent effectum ex gratia con-
ſequi, & ſi in caſu negligentiæ voluit tollere obſtaculum primi
expectan.multo magis in caſu mortis debet habere locū, quia
de alterius præiudicio non tractatur, & magis fauendum eſt ſe
cundo expectan.cui erat quæſitum ius in beneficio per accepta
tionem & prouiſionem quàm præfato Stephano noniter impe-
tranti qui tempore acceptarionis & prouiſionis præfati,E,nul-
lum ius in dictis canonicatu & præbenda prætendere poterat.
28 † Nec obſtat quod opponitur ex aduerſo de.c. licet cano. iun-
cto.c.commiſſa.de electionibus in ſexto, vnde impetrans paro
chialem ſi moritur intra annum antequam ſe ſecerit promoue
ri vacat ex perſona ſua &c.quia reſpondetue,q in dicto caſu nō
datur concurſus plurium ad idem beneficium eodem tempore,
nec dabatur ſuſpenſio vtriuſq; iuris & fortificatio ſecundi ex-
pectan. per remotionem primi impedimēti & propterea indu-
citur nouatio & ius diſponit. q per lapſum anni ſit priuatus er
go ſi ante deceſſerit nō erat priuatus & ſic inducitur vacatio p
29 obitum ipſius ante annum,q ſecus eſt in caſu noſtro. † Vltimo
conſideretur q præfatus Ioannes dici potuit negligens etiā an-
te obitum in quantum fecit ſibi prouideri per laicum & licet di
ctus actus prouiſionis ſit reiterabilis tamen conſtat de eius ne-
gligentia inquantum eligit inhabilem ad prouidēdum & ſic re-
manſit ſimplex acceptatio quæ ſolum tribuit ius ad rem nō au-
tem in re,vt notatur per doct.in cap.ſi tibi abſenti. de præb. in
vj.& in cap.ſi.de conceſ præbendæ.ergo non videtur, q ex per-
ſona præfati Ioannis potnerit induci noua vacatio & cōſequen.
præfat.E. erit potior in dicto canonicatu & præben. de quibus
agitur.

Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Citari perſonaliter quis non poteſt regulariter.*
2 *Ita tamen citatus, per ſe debet comparere non per procuratorem.*
3 *Citari ad perſonaliter comparendum, poteſt quis, omni caſu per papam.*
4 *Ita & per delegatum papæ ſi ſpecialiter eſt ſibi commiſſum, & numer. 5.*
5 *Et in citatione inſeri debet tenor poteſtatis.*
6 *Citari quis poteſt ad perſonaliter comparendum in cauſa criminali.*
7 *Talis cauſa, cuius qualitatis debeat eſſe.*
8 *Crimen legis iuliæ de ui publica,quando committatur.*
9 *Pœna dicti criminis quæ ſit.*
10 *Crimen commiſſum violenter congregata, & coadunata gente, cū armis,an ſapiat ſpeciem criminis læſæ maieſt.*
11 *Ita citati, & non comparentes poſſunt excommunicari, & ab eis pœna exigi.*
12 *Informatio capta ſufficit ad decernendam talem citationem.*
13 *Quæ cauſa excuſent à dicta comparitione.*
14 *Conatus ad delinquendum punitur quando &c.*
15 *Conatus perficit crimen.l. iuliæ de ui publica.*
16 *Executor excedens mandati fines malè dicitur procedere.*
17 *Et debuit ſeruare formam traditam à doc. cum reperiſſet alios poſſidere.*
18 *Clauſula ammoto quolibet,non tollit ſurreptionem.*
19 *Excommunicatio timenda eſt.*
20 *Excommunicati celebrantes vel facientes celebrare vel audientes diuina incurrunt irregularitatem.*
21 *Abſolutio habita à non habente poteſtatem nulla eſt.*

CONSILIVM CXX.

1 REGVLARITER † Quis non poteſt citari ad
perſonaliter comparendum.c. querelam. de procu-
ra.l.j.ff. eodem titu. tamen quando citatus eſt qnis,
2 vt perſonaliter compareat, † debet per ſe, & non per
alium comparere.c.cupiētes.§.quod ſi per viginti. de electioni.
lib.vj.c.j.de iudicijs,eod.lib.c.cum dilecta, de reſcrip. c.finali.
3 de accuſa. ¶ † Et licet vt diximus talis citatio regulariter non
poſſit fieri tamen fallit in Papa qui indiſtinctè in omni caſu po
teſt citare ad perſonalitee comparendum.c.cum dilecti. de do-
lo,& contuma. glo.in c.fin.de maior. & obed. gloſſ. & doct.in
4 dictu cap.j.de iudicijs. ¶ † Eodem modo, & delegatus Papæ,cū
ſpecialiter eſt data dicta poteſtas, poteſt citare ad perſonaliter
comparēdum,vt notatur per omnes,in dicto cap. primo, & per
5 glo.& alios,in d.c.fi.cum concord. ¶ † In caſu noſtro reueren-
do vicario vrbis data eſt ſpecialis poteſtas a Papa citandi modo
prædicto,vnde bene fieri potuit, & citati pſonaliter debent cō
parere cum citati appareant inſerto tenore poteſtatis prædictæ
iuxta notata per Imolam in c.cæterum,de iudic. & in c. cum ſit
6 generale,de for.compe.cum ſim. † Præterea in cauſa criminali
in qua non poteſt interuenire procurator, citari quis poteſt ad
perſonaliter comparendum text.gloſ.& omnes in d.c.j.gl.in di
cto c.ſi.Rot.in aucten.dccxsiiij.Modern.in tract.de citatione,
xx.q.princ.artic.xv.cauſa iſta criminalis eſt, item & criminali-
tee intentata iuſta notata,per glo. & doct. in dicto cap.j. ergo.
7 ¶ † Non obſtat ſi diceretur q debet eſſe criminalis cauſa, & ta-
lis quæ inferat pœnam corporis afflictiuam, ita q in ea non poſ
ſit interuenire procurator iuſta nota.in c.veniēs,de accuſatio-
nibus,& in l.penult.§.ad crimē.ff.de pub.iud.nam præſens cau
8 ſa talis eſt,vnde. ¶ † Quod deducitur,nam congregata, & co-
adunata gente,crimen prædictum commiſſum apparet violen-
ter,& cum armis conſequenter ſapit crimen.l.Iuliæ. de vi publi
ca.ut notatur in l.in eadē.ff.ad l.Iuliam de vi publica. in princ.
& in l.vti ne,& l.qui dolo malo,verſic.hac lege,eod.tit.pulchee
p Andr.de Iſern.io conſtit.reg.comes,ſub rubr.de his q in reg.
quær.mo.& in conſtitutione,intentionis,de illicita portione ar
morum,ſi crimen eſt leg.iul.de vi publi.in eo non poteſt inter-
9 uenire procurator, † cum pœna dicti criminis ſit quandoq; ca-
pitalis,vt dicit teſtus in.l.penult.ff.ad legem Iuliam de vi pub.
quandoq; interdictio aquæ,& ignis,vel deportatio, vt dicit tex
tus in l.qui dolo.§.fi.cod.tit.vbi gl.& tex.inſti. de publicis iudi
cijs.§.itē.l.Iuliæ de vi. ſi talis eſt pœna nō admittitur igitur p-
curator,vt concludunt oēs in d.c.veniens, & in d.§.ad crimen.
merito itaq; potuit fieri talis citatio ad perſonaliter comparē-
dum.

10 dum. † Nec eſſet ponere os in cœlum dicere hoc crimen ſape-
re crimen læſę maieſtatis.iuxta no.in extrauag.qui ſint rebelles,&
in puncto per Pau.de Caſt.in l.iij.cum ibi no.C. de epi. aud. &
11 per Card.in cle.paſtoralis. de re iud. † Ad quæ deciſio.Rot.in
not.cclxxij.licet contra quæ in puncto loquitur cum cõtra prę
dictos delinquentes propter enormitatẽ delicti & ſcãdali exor
ti in partibus & ad terrorem aliorum, & ne ſimilia perpetrẽtur
& vt magis per eorum reſponſionem veritas habeatur,legitimè
potuit dicta citatio fieri & cum facta ſit,ſi perſonaliter non cõ-
parcant poſſunt excommunicari,& pœna exigi vt notatur in di
12 cta deciſio.Rot. † Eo maxime cũ de p̃dictis criminibus fuerit
capta informatio & per eam de ipſis conſtet,quæ ad dictam ci-
tationem decernendam capi potuit etiam ipſis non citatis, vt
vult Rot.in no.deciſ.cccclxxvij.& per Bellemer.deciſi.dccvij.
13 cum concor. ¶ †Nec ipſis obſtat allegata excuſatio delinquen-
tium, ex quo cauſæ per ipſos allegatæ ad perſonaliter non com
parendum non ſunt in facto verę nec in iure ſubſiſtunt,vt dicit
Calde.conſi.v.ſub tit.de dilati.& Phil.Fran.in d.c.j. de iudicijs
14 in fine col.j. ¶ †Minus etiam obſtat q fuerit ſolus conatus, &
ad effectum non deductus, nam conatus ad delinquendum re-
gulariter punitur quando non fuit ſimplex,ſed vltra deuentum
fuit ad actus exteriores & propinquos.vt in præſenti caſu p no
ta.p Bal.in l.non ideo minus.C.de accuſa.col.vij.verſi.vj.quæ-
ro.& in l.ſi quis non dicam rapere.de epiſc.& cleric. & per Fe-
15 ly.in compendio quando puniatur conatus in fallen.† Propte-
rea conatus in caſu noſtro inducit crimẽ leg.iul.de publi.vt di-
cit allegata.l.in eadem.in princ.& d.l.vti ne.& d.l.qui dolo ma
lo.verſi.hac.l.per quæ iura clarè patet, q talis conatus perfecit
16 delictum,& meretur pœnam,vt.s̃. † ſumus igitur in delicto cõ
ſumato non attentato,& reuerendus epiſcopus Iulianus,aſſer-
tus exequutor male proceſſit, cum fines ſui mandati exceſſerit
iuxta nota.in c.cum olim.de offic. delega. & vulga.l. diligenti.
17 ¶ † Eo maximè quia cum repetiſſet alios poſſidere nõ debuit
procedere vti proceſſit, ſed ſeruare formam traditam per Imo-
lam in c.propoſuit. in fi.de conceſ.præb.etiam quia parte poſ-
ſidente & non vocata, proceſſit iuxta notata per Archidia.xij.
18 q.ij.c.q.& per Rotam in antiq.deciſ.clxxxviij. ¶ †Nec excuſat
ipſum clauſula amoto quolibet &c. Nam ſurreptionem non
tollit,vt tenet Lap.in allega.xv.& Moder.in c.in noſtra. de re-
ſcrip.in xxxvj.col.& in c.licet in corrigendis.de officio ordi.cũ
19 ſimi. †Et aduerſarij excommunicati ab ordinario debuerunt il
lam timere cum timẽda ſit, ſiue iuſta ſiue etiam iniuſta eſſet.xj.
q.iij.c.ſententia.c.quod ſuper his. de fide inſtrumentorum.c.p.
20 tuas de ſententia excommunicationis.cum concor. †Et ita ex-
communicati celebrantes vel facientes celebrare,vel audiendo
diuina irregularitatem incurrerunt gl.in clem.ij.de priuilegijs.
21 plenè per Moder.in d.c.ad audientiã.ne cleri.vel mona. †Nec
eis opitulatur aſſerta abſolutio, tum quia facta a non habente
poteſtatem.iuxta notata in c.prudentiam.de officiu delega. tũ
quia parte non citata c.olim.ex lite.de reſcr.c.propterea.de of-
ficio ordinarij. vbi Modern.alia adducunt. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor ſoluere tenetur quod tenebatur principalis.*
2 *Et ſatis eſt liquidare debitum principalis à iudicio agitato contra fideiuſſores.*
3 *Fideiuſſores ſoluere quicquid talem debere conſtiterit, neceſſe eſt debitum liquidari viuo debitore non poſt mortem.*
4 *Ex diuerſis non bene infertur.*
5 *Intellectus.l.qui Roma paragra.augerius.ff.de verbo.obli.*
Et procedit quãdo fideiuſſor conſiderauit tẽpus futurũ aliàs ſecus.
6 *Et ſi promiſerunt ſoluere debitum, de quo iam conſtabat tenentur.*
7 *Verbum,conſtiterit,qualiter capiatur.*
8 *Reſiduum,quod tempus reſpicit.*
9 *Et quid ſi viuo debitore,conſtaret de debito.*
10 *Conſtare de debito,ex quibus dicatur.*
11 *Inſtrumentum publicum, legitimam inducit probationem.*
12 *Si mortuo debitore liquidatio fuit facta contra fideiuſſores,an ſufficiat.*

CONSILIVM CXXI.

ISTI Fideiuſſores Antonij,Iulius in quadraginta,
& Bernar. in reſiduo,quod Ioannes debebat conſe
1 qui a dicto Anto. † inſpecta forma & verbis fide-
iuſſionis tenẽtur dicto creditori ſoluere reſiduum
ad quod tenebatur Anto. principalis debitor.l. vbi autem non
apparet.§.qui vero.ff.de verb.obli.& ferè per totum titulum.ff.
2 C.inſti.& extra de fideiuſ. † & ſatis eſt liquidare debitum prin-
cipalis in iudicio agitato contra fideiuſſores per ea quæ latè ha-
bentur in auc.præſenti.C.de fideiuſ.cum alijs concordantibus.
& per Soc.in §.augerius in.l.qui Romæ.ff.de verbo.obli. in ca-
ſu præſenti concurrunt prædicta,conſequenter effectualiter te-
3 nentur. †Solum contra Ioannem principalem obſtare videt̃ tex.
& ibi docto.in d.l.qui Romæ.§.augerius.de verb.obli. vbi com
muniter concluditur q ſi quis fideiuſſit ſoluere quicquid talem
debere conſtiterit &c. ſi debitum nõ fuit liquidatum viuo prin
cipali debitore, fideiuſſor eſt liberandus dato q poſtmodũ de-
bitum fuerit liquidatum contra hæredes, debitoris in caſu no-
ſtro,verba præſentis fideiuſſionis ita ſonare videntur, unde Iu-
lius & Bernar.fideiuſſores cenſentur liberati,& nõ debent tene
ri, cũ Io.creditor viuente Antonio principali debitore non li-
quidauerit debitum,& licet motiuum prima facie videatur ob-
ſtare Io.creditori, & ſit uerum in terminis in quibus loquuntur
doct.tamen conſideratis uerbis fideiuſſionis in puncto non mi
4 litat,nec obſtat Ioanni. † Termini enim ſunt ſatis diuerſi ex q-
bus non bene infert vulga.l.Papinianus exuli ff. de minoribus,
5 & vulga.§.nihil cõmune. † Diuerſitas oſtenditur & clare, nam
d.§ & omnes doctores.ibi loquuntur quando fideiuſſor promi
ſit ſoluere quicquid conſtiterit talem debere &c.& ſic in futurũ
& conditionaliter.Nam tempore fideiuſſionis nõ conſtabat de
debito, ſed debebat conſtare in futurum poſt fideiuſſionem da
tam, ideo illa conditio quæ futurum tempus reſpiciebat debe-
bat adimpleri in forma ſpecifica, & ſic viuente principali debi-
tore,& non poſt mortem ita declarat glo.ij.d.§. augerius, illud
uerbum,conſtitiſſet.ſcilicet in futurum & conditionaliter idem
firmant Bar.Bal.Aug.Alex.Are.& Moder.omnes in d.§.auge-
6 rius in ſummario.& in glo.ij. † Sequitur ex iſtis q ſi fideiuſſo-
res promiſerunt ſoluere debitum,de quo tunc conſtabat in præ
teritum uel in præſenti, q tunc non procederet.d.§. augerius.
nec dicta doctorum ibidem, quoniam illa ſtipulatio & fideiuſ-
ſio in præteritum, vel in præſenti ſortita fuiſſet effectũ, & tan-
quam pura eſſet validiſſima,& fideiuſſores tenentur qũocunq;
& qñcunq; debitũ fuiſſet liquidũ ſiue in vita, ſiue poſt mortem
debitoris principalis,vt eſt tex.ad literam in d.l.vbi autem non
apparet,in verbo,qui vero a Titio, & tex. in l. cum ſtipulamur.
ff.eodem tit.de verb.obli.cum ſimi.quando enim fideiuſſor p-
mittit ſoluere illud quod debet in præteritũ,vel de præſenti de-
bitor principalis ſemper tenet̃, ſiue ſit facta liquidatio debiti vi
no debitore,ſiue poſt eius mortẽ dictis iuribus,& in pũcto poſt
alios doctores eſt deciſio Alex.in d.§. augerius col.ij.verſic. in
7 glo. ſuper verbo extitiſſe, † vbi ſecus ſi conſtitiſſet de debito tẽ
pore ſtipulationis in dicta auctẽn.§.augerius,verbum conſtite-
rit capitur in futurum,quoniam erat verbum dubium, & in præ
teritum vel de præſenti non poterat verificari vt tenent omnes
doct.ibi in glo.ij.& in ſummario, at quando verbum eſſet cla-
re in præteritũ uel in præſens, & dictis temporibus poterat veri
ficari ceſſat diſpoſitio.d.§.augerius,& procedit tex. in d.uerſic.
ſi uero,& d.l.cum ſtipulamur, & doctri. Alex.ubi.s̃. poſt alios.
8 † in caſu præſenti dicti fideiuſſores promiſerunt ſoluere omne
reſiduum quod Io. debet conſequi ponderetur verbũ, reſiduũ,
ergo debitum erat de præterito,& de præſenti,& de illo conſta
bat per ſcripturas publicas ad quod.l.ij.C.de hæred.inſtit.pon-
deretur etiam verbum,debet,quod eſt de præſenti, & validum
vt in puncto eſt tex.in l.vbi autem non apparet, verſi. qui vero.
ibi,debet,cum alijs concordã. vnde cum fideiuſſores promiſe-
rint purè & ſimpliciter ſoluere debitum quod erat de præterito
uel de præſenti tenentur ad illud ſoluendum ſiue ſit liquidatũ
uiuo debitore, ſiue poſt mortem ut notatur in iuribus allega-
tis.ceſſatq; diſpoſitio dicti.§ augerius,& doctri. de qua ibi per
doctores,q loquũtur in terminis i quibus loquitur uidelicet qñ
9 fideiuſſio fuit facta in futurum † & conditionaliter,& ſic extra
caſum noſtrum debet intelligi ſm q intelligit Bar. ibi,circa fi-
nem,uerſi.& ita ſi conſtitiſſet,& omnes docto. eum ſequuntur,
quando uiuo debitore de debito non cõſtaret,ſed ſi uiuo eo cõ
ſtaret nõ procederet in caſu noſtro de debito Antonij debito-
ris,eo uiuo conſtabat fideiuſſores itaq; non ſunt liberati, ſed te
10 nentur. ¶ †Et q conſtaret de debito viuo Antonio patet p in-
ſtrumenta publica in terminis autem. d.§. augerius. de debito
dicitur conſtare nedum quando conſtat per ſñiam, ſed etiam ſi
conſtat per alias probationes legitimas,ita Alex. ibi colũ.ij. in
apoſtil

apoſtillatione lite æ verſic.in tex.ibi debere conſtitiſſe,hoc idē
ſequitur Arctinus ibi ſu verſi.ſi tamen iſta clauſula, idem ſequi
tur ibi Iaſ.col.ij.verſi.in textu ibi debere conſtitiſſe, & idem fir
mat ibi dominus meus Socinus in iij.notabili qui doctores alle
gantes legea & cotaa volunt ꝙ In præſenti caſu conſtare de de-
11 bito dicatur nedum per ſententiam, † ſed etiam per alias le-
gitimaa probationes,contra dictum Ango.debitorem, eo viuo
conſtabat de debito per inſtrumenta publica quæ legitimā ꝓ-
bationem inducunt,vt in.l.j.vbi doctores.C.de fide inſtru.& p
Bal.in rub.ibi,& Canoniſtas eatra de fide inſtrum.in rubr.cum
concord.de quibus in c.licet eauſam.de probat. per om.neceſ-
12 ſario igitur concluditur dictos fideiuſſores teneri. ¶ †Prout ēt
tollitur diſpoſitio.d.§.augerius. ea bia quæ dicit Iaſ. ibi col.iij.
ponendo nouum intellectum ad illum tex.volens ꝙ ideo ibi fi-
deiuſſores non tenentur eo quia liquidatio debiti nedum non
fuit facta viuo debitore,vt ſupra ſed etiam eo mortuo, non fuit
facta contra fideiuſſores, ſed tantum contra hæredes debitoris,
vnde ſi facta eſſet mortuo debitore contra fideiuſſores teneren
tur fideiuſſores & non procederet diſpoſitio tex. ibi in caſu nō
ſtro contra fideiuſſores facta eſt liquidatio ergo.

P. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Solutio facta illi qui erat inſtitor, & etiam ſocius, quo nomine cen ſeatur facta & num 14.13.*
Habens poteſtatem vendendi videtur habere poteſtatem recipien di precium.
2 *Præpoſito alicui negotiationi, bene poteſt ſolui.*
3 *Qui videt & patitur ſolui alicui, vt inſtitori, approbare id vi- detur.*
4 *Solutio prædicta fuit valida & liberationem præſtitit, & nu. 14.*
5 *Idem ſi pecunia ſoluta verſa apparet in vtilitatem principalium.*
6 *Solutio in dubio applicari poteſt facta in caſum eligendum per de- bitorem.*
7 *Vel in debitum antiquiſſimum & vetuſtius.*
8 *Vel in debitum cuius dies ceſſaret tempore ſolutionis.*
9 *Vel in debitum durius.*
10 *Vel in debitum grauius.*
11 *Vel in debitum efficacius.*
12 *Vel in illud quod erat pœnale, ſi non ſolueretur.*
13 *Contractus vnus non alteratur per alium geſtum inter alios.*
14 *Vel ad aliud quod poterat exigi.*

CONSIL. CXXII.

1 IN CAVSA † Iſta prima datur difficultas, an iſti
principales debitores rectè & legitimè potuerint ſol-
uere Sigiſmundo, & ex ſolutione illi facta cenſeātur
liberati, & breuibus dicitur legitimè potuiſſe ſolui
ex quo ipſe Sigiſmundus habebat poteſtatem vendendi coria,
quo caſu etiam habuiſſe videtur poteſtatem recipiendi ſolutio-
nem tex.eſt vbi Bart. not. & alij in l.quod ſeruus.ff. de ſolu. &
2 idem Bar.in l.filiæ.eod tit.verſi.item habuiſtis. † Rurſus Sigiſ-
mundus inſtitor ipſorum de chiſijs erat & præpoſitus pecunijs
exigendis in negocijs ipſorum ripalibus, quibus ſtantibus bene
potuit ſolui.l.ſi quis.l.diſpenſatori.l. diſpenſatorem. & ibi doc.
ff.de ſolu.eſt tex.& ibi ſcribentes in.l.eius qui.in princ.ff.ſi cer.
pet.& in l.ſi quia mancipijs.§. impuberes.ff. de inſtito. cū ſimi.
3 † Ad quæ nam iſti de chiſijs, videbant,ſciebant ipſum Sigiſmun
dum & Hannibalē dicta facere & exigere paſſi ſunt & approba
runt vnde per ea quæ not.in c.ij vt lit. non conteſt. & in.l.j.ff.ſi
4 quis ius dice.non obtemp. cum concor. † Ex quibus infert ip-
ſos ratam habuiſſe dictam ſolutionem fuit igitur valida & libe-
rationem præſtat.l.ſi quis offerenti.l.diſpenſatorem.ff.de ſol.to
5 to t.t.rem ra.hab. † Ad quæ nam verſæ apparent pecuniæ ſolutæ
in vtilitatem bāchi,quo caſu pleniſſimam præſtāt liberationem
toto tit.de in rem verſo cum ſimi.Secundo difficultas principa-
lis eſt,ex qua non apparet qualiter Sigiſmundo fuerit facta di-
cta ſolutio,an vti ſocio ipſorum venditorum, an vero vti inſti-
tori vel habenti poteſtatem, & ſic nomine ipſorum de chiſijs,
& hoc propter ſocietatem inter eos initam poſt venditionē co-
riorum &c. Ad quod dicitur attento ꝙ verſa fuit ſolutio facta
Sigiſmundo & Hannibali, in vtilitatem banchi, attento etiam
ꝙ [illegible] habuit difficultas ea iſtis & alijs.ſ. euacua-
6 tur. † Tamen ſtrictius reſpondendo dicitur non poſſe aliud cō-
ſiderari,niſi ſolutionem factam Sigiſmundo & Hannibali, non
vti ſocio,ſed vti inſtitori vel habenti poteſtatem, & ſic nomine
ipſorum de chiſijs, tum quia dicta ſolutio eſt ſimpliciter facta,
quo caſu de iure applicari poteſt in caſum eligendum per ſoluē
tes,& declarandum per eos,vt dicit tex.in l.j.ff.de ſolu.vbi Bar.
7 & alij. † Præterea contractus venditionis & emptionis corio-
rum vetuſtior & antiquior erat, quam cōtractus ſocietatis & in
dubio ſolutio facta cenſetur in debitum vetuſtius & antiquius,
non in recens,vt dicit tex.in.l.in his.in prin.& in l.cum ex plu-
8 ribus.& i l.ſi ea pluribus.& ibi gl.& doc.ff.de ſol. †Rurſus dies
ſolutionis in contractu ſocietatis non venerat, ſed bene vene-
rat dies ſolutionis contractus emptionis coriorum,tempore.n.
quo ſolutio facta fuit Sigiſmundo & Hannibali uenerat dies ſo
lutionis coriorū patet ea contractu & die ſolutionis factæ,quo
caſu in dubio ſolutio facta cenſetur in debitum in quo dies ue-
nerat,& non in aliud in quo minimè uenerat.d.l.j. ubi gloſſ. &
Bar.& dicta.l.cum ex pluribus. & melior tex. in l.iij. ff. de ſolu.
9 † Præterea debitum de chiſijs,durius erat quàm debitum Sigiſ-
mundi,quod nullum erat.nedum minus durum,quo caſu in du
bio ſolutio facta cenſetur in durius.l.iij.& iiij.ff.de ſolu.Bar. in
l.j.col.ij.uerſi.item opponitur & in.l.in his.in prin.eodem titu.
10 cum concor. † Ad quod nam debitum de chiſijs erat grauius,
quàm illud Sigiſmundi quod nullum, nedum minus graue quo
caſu in dubio in grauius.l.ſi ea pluribus.ubi Bar. declarat &.l.ſi
11 quid ex fundo.ff. de ſolutio. † Prout etiā nam debitum de chi-
ſijs erat magis efficax,quàm dictum Sigiſmundi, quod nullum,
nedum minus efficax quo caſu in dubio in efficax facta dicit.l.
ſi is cui.§.flauius.& ibi Bart.ff.de ſolutio.& maximè, quia erat
12 pœnale, † & in forma cameræ ad not.in.l.iiij.ff.de ſolutio.cum
13 ſiml. † Et aduertendum ꝙ contractus ſocietatis nō alterat pri
mum uēditionis toto tit. res inter alios acta,unde cum uirtute
primi potuerit ſolui Sigiſmundo uti fuit ſolutum dicta ſolutio
liberationem præſtat ut in prima difficultate fuit dictum, nam
In ſecundo contractu ſocietatis non negatur ſolutionem illi fie
ri nō poſſe,immo expreſſe hoc dicitur reſpectu capitalis, ut pa
tet per uerba ſecundi contractus ex quibus clarè colligitur, ꝙ
Sigiſmundo debebat ſolui capitale tantum ſcilicet duc. 4500.
& iſtud ibi nominatur capitale, quod debet exponi.i. debitum
ipſorum de chiſijs, uel debitum ipſorum emptorum, aliud ipſi
Sigiſmundo non erat ſoluēdum, nam ſoluto capitali prædicto,
de damno & lucro ipſi emptores habebant dare computum fi-
dele ipſi Sigiſmundo & non ſoluere,unde cum Sigiſmundo erat
ſoluendum capitale tantum, ſi fuit poſtmodum ſolutū uti fuit,
apparet ſolutū ſibi capitale illorum de chiſijs,conſequenter ſo-
lutio facta dicitur nomine ipſorum de chiſijs, quorum erat ca-
pitale,non autem poteſt conſiderari ſolutio facta Sigiſmundo,
uti ſocio,ex quo uti ſocius nullum habebat capitale,& non en-
14 tis nullæ ſunt partes.d.l.eius qui.in prin. cum ſimi. † Attentis
itaq; uerbis contractus ſocietatis, neceſſario concluditur ſolu-
tionem capitalis factam uti inſtitori uel deputato ad exigendū
nomine ipſorum de chiſijs,quorum erat capitale,& nomine ꝓ-
prio Sigiſmundi,qui capitale,non habebat facta uti inſtitori,cō
cluditur ꝙ ſolutio liberationem conceſſit, maxime quia facta
præſumitur in debitum,& capitale quod poterat exigi non au-
tem in debitum, & capitale ipſius Sigiſmundi quod nō erat nec
exigi poterat,ut eſt doc.Bart.in præalle §.flauius ubi ad debitū
quod poterat exigi nō ad illud quod non poterat, ut in caſu no
ſtro pro quo.l.fundus coloni.& in.l.ſequenti.ff.de fund.inſt. &
no.in.l.j.ff.ſi cer.pet.in illa quæſt.quādo debetur ex legato &c.
cum alijs.ſ.alleg.ad quod nam uirtute contractus ſocietatis nō
debebat ſolui alteri niſi Sigiſmundo, & tamē ſolutum apparet
Hannibali non ut ſubſtituto Sigiſmundi in ſocietate,ſed ut de-
putato ad exactionem debitorū ripæ, per ipſos de chiſijs uel ſal
tem per ipſum Sigiſmundum uti eorum Inſtitori, & non aliter
unde &c.

Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Bulla ſixtina, quando & quo caſu cogat vicinum ad uendendum do mum contiguam per totum ferè.*
Et quid ſi illa non indiget vicinus.
2 *Et ſi duo uicini concurrunt an ſit locus præuentioni.*
3 *Quilibet poteſt rem ſuam uendere, cui uult regulariter.*
4 *Nec uendentes debent requirere vicinos ſi volunt emere uirtute dicta bulla.*

5 *Virtute*

5 *Virtute bullæ agi non poteſt, ſi eius forma non ſeruatur.*
6 *Non requiritur intimatio reſpectu eius, qui ſcit, & nu. 7.*
8 *Cogi inuitus quis non poteſt ad emendum.*
9 *Monitio, & denunciatio quid operatur.*
10 *Et tuetur monentes, quatenus ad id tenerentur.*
11 *Et an ſit facienda, in iudicio, uel ſufficiat extra iudicium.*
12 *Et an poßit fieri diebus feriatis.*
13 *Et quot vicibus, ſit facienda.*
14 *Paria ſunt nolle emere, vel offerre precium uile.*
15 *Relinquens in integrum dominium domus, an videatur relinquere proprietatem, uel uſumfructum.*
16 *Vſufructuario mortuo, res reuertitur ad proprietarium.*
17 *Si habens declarare, moritur ante declarationem, quid agendum.*
18 *Legatum conditionale, reuertitur ad hæredes, conditione defecta.*
19 *Et quid in vltimis voluntatibus, declaratione non facta.*
20 *Et ad quos hæredes reuertitur, vniuerſales, vel particulares.*
21 *Teſtatoris voluntas expreſſa, ſeu tacita ſequenda eſt.*
22 *Præcedentia declarant ſequentia quatenus eſſent dubia.*

CONSILIVM CXXIII.

ATTENTO Tenore bullæ ſeptimæ, & confirma
1 tione Iulij, & Leonis, † clare patet ipſū Hierony. te
neri, & compelli debere vendere domum de qua in
reconuentione ipſi Auguſtino, ex quo Hierony. di
cta domo non indiget, ſed eam locatam tenuit, & tenet, & cum
ſit intermedia inter domum antiquam ipſius Auguſti. & domū
aliā ipſius Auguſti. quam nouiter emit a fratribus populi, & pa-
ratus ſit edificare, & omnia hæc cedant ad ornatū vrbis, & do-
mus ipſa magis conueniat domibus ipſius Auguſt. quàm Hie-
rony. concluditur ipſum cogi ad vendendū, ex quo ipſe Auguſt.
paratus eſt ſoluere precium arbitrandum per magiſtros, & para
tus eſt ſe obligare infra tempus arbitrādum, vt ſupra ædificare.
2 ¶ † Nec ob. aſſerta præuentio allegata, nam in domo reconuen
ta, nulla eſt præuentio, ſed illa conſideratū, in alia domo, quæ fuit
fratrū, nō in iſta, & ideo in diuerſis nō cadit ꝓuentio iuxta ea q̄
3 no. in. c. propoſuiſti de foro comp. cum concord. ¶ † Domus ve
ro quæ fuit fratrū, empta ꝑ Auguſt. dr̄ eſſe ipſius Auguſtini, qui
ad reuendendum Hierony. minimè cogitur, ex quo valida fuit,
quilibet. n. rē ſuā cui vult vēdere pōt. l. nec emere. C. de iure de-
lib. l. in re mandata. C. mād. l. dudum. C. de cōtrah. emp. cum ſi.
& bulla non ob. ex quo conſiderata indigentia, & decore vrbis
ſuper quibus bulla figit pedes, qualitates iſtę concurrunt in ꝑ-
ſonam Auguſtini magis quàm in perſonam Hierony. nam ipſe
Auguſt. indiget, & locatā tenet domum Hierony. & paratus eſt
ædificare ad ſui īdigentiā neceſſitatē, & ꝯmoditatē, ac vrbis de-
corum, quæ oīa ceſſant in Hierony. & ſic ſumus in regula iuris,
4 ꝙ potuit emere, nec vendere cogitur. ¶ † Non ob. quod fratres
irrequiſito Hiero. non potuerunt vēdere & vēditio facta eſt nul
la virtute Bullæ, &c. Nam bulla hoc non dicit, ꝙ vendentes de-
beant requirere emptores, quinimmo dr̄ in bulla totum ꝯriū,
quod emptores volentes ædificare debent requirere vēditores,
qui ſi volunt, vel recuſant vendere, tunc venditio alijs facta de-
bet reſcindi, vt ex verbis illis, nollūt, vel recuſant, colligitur, qđ
5 ipſi ſunt requirendi ab emptoribus non econtra. ¶ † Quod Hie
ronymus ipſos fratres requiſiuerit minimè apparet, & qa tenor
bullæ non eſt ſeruatus, nec forma agēdo ex ea excludi debet. c.
cū dilecta, de reſcri. l. diligenter. ff. manda. c. cū olim, de off. dele.
6 ¶ † Et ſi diceretū ſaltim fratres debuerūt notificare Hiero. ꝙ vo-
lebant vendere, ex quo in dubio præſumitur ignorantia vulg. l.
verius, vr̄ ꝙ ipſe Hiero. bene ſciuit, & notitiam habuit, quod vo
lebant vēdere ꝯr̄ talis ſcientia ſufficit iuxta ea quæ no. in. l. itē
veniunt. §. petitam, cum ſi. ff. de pet. hæred. ꝙ ſciuerit bene pro-
7 batur, nec ipſe inficiatur. ¶ † Sed vlterius conſiderandū eſt, qđ
de vrbanitate fratres fecerunt, id ad quod minime tenebantur
denunciauerunt enim, & notificauerunt eidem Hierony. velle
vendere domum, & proteſtati ſunt, quod volebant vendere, &
monuerunt, ꝙ erant parati eidem vendere, ſi vellet, qui ſemper
8 recuſauit. ¶ † Vnde ad emendum ipſum Hiero. inuitum cogere
non poterant, iuxta. d. l. nec emere, & quæ no. Bald. in. l. j. C. de
9 epiſ. & cleric. & Abb. in cap. j. de emptione, & vend. ¶ † Iſta eñ
monitio, denunciatio, & proteſtatio declarauit, & deduxit ad
notitiam Hieronymi animum, & voluntatem fratrum volentiū
vēdere iuxta notata, in cap. cumana, de electio. & in. l. ſi quis, in
principio teſtamenti, de legatis tertio, & in capitulo, cum. M. de
10 conſtitu. cū ſimilibus. ¶ † Et iſtos proteſtantes monētes, & de-
nunciantes, quatenus ad id tenebantur tuetur, vt nota. in dictis
iuribus, & per Bar. & alios in. l. non ſolū. §. morte, de operis no-
11 ui nūciatione, & in capitulo ſollicitudinē, de appellatio. ¶ † Et
ſi diceretū, ꝙ talis monitio, & denunciatio, vt prodeſſet fratribus
conſequenter ipſi Auguſtino debebat fieri in iudicio, & non ex
tra, vt fuit facta, reſpōdetur, & dicitur canonice fuiſſe factam, ēt
extra iudicium, vt in puncto eſt deciſio in terminis fortioribus
domini Matthæi de Afflict. in tractatu de iure prothomiſios in
verſi. vt infra triginta dies, col. iiij. in fine, & col. v. in prin. vbi cō
cludit, ꝙ in quocunq; loco ēt extra iudiciū, pōt fieri, & facta te-
net, ēt ſi faciens ad iſtud teneretur allegat. l. amplius. ff. rem ratā
12 haberi, & not. in. l. mora. ff. de vſur. ¶ † Subdēdo, ꝙ ēt diebus fe
riatis conceditur, ex quo fit ad effectum tollendi ignorantiā, vt
per Bar. in. l. j. §. nunciatione. ff. de noui operis nūciatione, & in
13 l. miles. §. lx. ff. de adulterijs. ¶ † Nec debuit fieri pluries, & ſic
ad minus ter, nec vr̄ ſufficere ſemel fieri, qm̄ proteſtatio, moni-
tio, denunciatio extra iudiciū, ſatis eſt, ꝙ ſemel ſit facta ꝑ nota.
in c. cupiētes. §. quod ſi ꝑ viginti, vbi gl. & Geminia. de electio-
nibus lib. vj. & per gl. in l. mora, de vſur. & in l. Titio ſeio, verſi.
uſuras, de lega. ij. & pleniſſime Modet. in c. ex literis, col. iiij. de
conſtitutio. & in puncto noſtro eſt deciſio Bal. in d. tractatu de
iure protho. col. j. verſi. ſed nunquid requiratū, & domi. Matthęus
in eodem tractatu, præallega. verſ. col. v. vbi multa ad hoc addu
cit, cum ergo ipſe Hieronymus ſciuerit fueritq; ſibi denuncia-
tum, & recuſauerit emere, non video quin fratres libere non po
tuerint uendere Auguſtino, & attento iure communi, vt ſupra,
& attento tenore Bullarum, vt ſupra, declaratarum, quibus nō
obſtat ſi diceretū, ꝙ ipſe Hieronymus nolebat emere, ſed fuerūt
14 diſcordes in precio, & alijs & ſic non ſtetit per eum. ¶ † Nā ad-
uertendū, ꝙ paria ſunt nolle emere, uel uelle emere pro precio
modico, & cū qualitatibus inſolitis, ut dicit tex. in. l. nō dubiū,
circa finē, de lega. iij. & in. l. ſi domus. §. qui ꝯſitetū, de lega. j. q̄ li-
cet loquantur in uenditore, tm̄ locum habent in emptore, cum
ſint correlatiua. l. ſi. C. de indic. uiduit. l. fin. de accept. unde cū
fratres fuerint parati uendere, ſed per Hieronymum ſteterit, ſe
quitur, ꝙ modo rumpere non poteſt uenditionē, ritè, & recte
15 factā. † Circa aliā difficultatē, licet ex uerbis illis integrū domi
niū uideatū, ipſi Auguſtino relicta proprietas dictæ domus. &c.
Tamen ꝑ uerba ſequētia, ibi reſeruatio, & ibi, ſua uita durante,
& ibi, in ultimo relinquendi iuxta eius conſcientiā, & beneme-
rita dictorū ſuorum filiorū, clariſſime patet non eſſe relictā ꝓ-
prietatem, ſed tm̄ uſumfructū in uita & in morte arbitriū relin
quendi domum, & apothecā filijs iuxta eorū merita. Illa. n. uer-
ba, ſua uita durante, militant & reſtringunt uerba illa præcedē
tia, integrum dominium, & non proprietas, ſed uſusfructus, ex
quibus uerbis clarè apparet teſtatorē uoluiſſe limitare legatū
domus, ut non reſpectu proprietatis, ſed tm̄ reſpectu uſusfru-
ctus, ſit relictū, ut tenet Bar. in l. iiij. ff. de alimen. & ciba. lega. al
legādo tex. qui hoc probat in. l. Titia. §. Titia. ff. de lega. ij. & ibi
16 doctores, & maxime repeten. col. v. & vj. † Infertur, ꝙ mortuo
vſufructuario, domus ipſa debet reddire ad hæredes vniuerſa-
les teſtatoris, & filios, vel virtute fideicōmiſſi poſt mortē. &c. vt
dicit textus in d. §. Titia, ī vltimis verbis, uel mero iure finita tē
poralita. iuxta tex. in. l. Titia. C. de lega. vbi ſcribentes plura ac-
17 cumulant. ¶ † Iſte. n. Auguſtinus poterat in morte relinquere
domū non ſimpl̄r cui uellet, ſed filijs teſtatoris, & non ſimplici-
ter oībus, ſed ſm̄ ipſorū benemerita, inſpiciēda, & declarāda ſm̄
ꝯſcientiā ipſius, & quia ipſe minime declarauit reſultat duplex
cōſideratio, uel ꝙ cōditio declarationis defecerit iuxta. l. ſi quis
arbitratu. ff. de uerb. & l. ſi. C. de ꝯbenda emptione, & l. multa,
18 de ꝯd. & demon. ¶ † Et ꝯditione defecta ad hæredes vniuerſa-
les, domꝰ debet reddire, & legatū applicari. l. vnica. §. ſin aūt, ſub
19 ꝯditione. C. de caducis tollēdis. ¶ † Vel ꝯſiderato, ꝙ ſimus in vl
timis volūtatibus ēt declaratione nō facta legatū applicabitū le
gatarijs, ſeu fidicōmiſſarijs iuxta. l. ſi. §. ſed ſi qs. C. ꝯmu. de lega.
20 ¶ † Et vtraq; ꝯſideratione habita, domus debet ꝑuenire ad fi-
lios maſculos hæredes vniuerſales, non aūt ad filias fœminas, &
Bonannū hæredes particulares, ex quo filiæ fœminæ, & Bonan-
nus fuerūt particulariter inſtituti, & prohibiti plus petere iux-
ta nota. in. l. quoties. §. ſi duo. ff. de hæredibus inſtituēdis, & ple-
nè in. l. quoties. C. eodē, cū ꝯcor. Ad qđ nā teſtator voluit domū
ꝑuenire ad filios ſuos, nō ſimpl̄r, ſed ſm̄ benemerita ad ꝯſciētiā
Auguſtini, vnde mēs, & uolūtas teſtatoris, fuit ꝙ domus ꝑuenī
ret ad filios ſm̄ ipſorū benemerita declarād s, in quàm declara-
tionem

tionem per eũ nõ factã ſuccedit, & ſurrogatur arbitriũ boni in-dicis, qui ſm voluntatẽ teſtatoris, & ſm benemerita filiorũ habet dictã dom. applicare ipſis filijs, & arbitriũ iudicis erit cõſiderare benemerita filiorũ, vel erga teſtatorẽ, vel erga matrẽ, vel erga ipſoſmet filios, vt virtutibus operã darẽt frugi eſſent, & bene viuerent ſuæ qualitates, in Bonoanno minime ↄcurrunt ↄſequenter ad partẽ domus venire non põt. Tum quia nõ bene meritus in aliquo. Tũ quia particulariter inſtitutus, & prohibitus vltra partẽ, ut ſupra, alij uero duo filij & in teſtatorem, & in matrem, & in ſeipſos fuerunt, & ſunt bene meriti ſ^{c}o quæ domus eſt ipſis applicanda. Tum quia ẽt vniuerſaliter inſtituti a dicto teſtatore, ex quibus colligitur arbitrium clarum ꝙ ipſis, & non

21 Bonanno domus eſt danda. † In iſtis enim ſequẽda eſt uolũtas teſtatoris expreſſa, & etiam tacita vulgata. l. in ↄditionibus, primũ locum, de cond. & demon. l. cum uirum. C. de fideicom. l. iij. C. de liber. præterit. cum ſimilibus, & ex præcedentibus in dicto teſtamento colligitur, quid teſtator voluit intelligere de bene-

22 meritis filiorũ non certe aliud niſi quod ſuperius dictũ eſt. † Et præcedentia declarant ſequentia, quatenus dubia eſſent, vulga. l. ſi ſeruus plurium. §. fina. ff. de legatis primo cum ſimilibus.

Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata non viſis actis, præcipitanter, & ſine cauſæ cognitione, nulla eſt ipſo iure, & nu. 3. & nu. 21.*

2 *Siue ſit diffinitiua, ſiue interloquutoria.*

4 *Maximè ſi cauſa fuit commiſſa cum illa clauſula conſtito &c.*

5 *Geſta per iudicem à quo poſt inhibitionem, nulla ſunt.*

6 *Et quid ſi iudex ad quem reuocauerat inhibitionem.*

7 *Et an poſſit illam reuocare.*

8 *Et quid ſi à primo iudice cauſa fuit ſublata, per uiam auocationis, & nu. 10. 11. 12.*

9 *Et quid de ſtilo curiæ.*

11 *Procedens ſine iuriſdictione, nulliter procedit.*

12 *Et taliter procedens punitur.*

13 *Idem quando dicit ſe officialem, & non eſt.*

14 *Falſum committunt dicentes habere poteſtatem, quam non habent.*

15 *Falſi pœna, quandoq; capitalis eſt, quandoq; alia.*

16 *Exercens leuiora, ut iudex, cum non ſit punitur extraordinariè.*

17 *Reſcriptum ſurreptitium non eſt nullum, ipſo iure, ſed venit annullandum, & num. 21. 22.*

18 *Onus probandi ſurreptionem, cui incumbit, & nu. 20.*

19 *Proceſſus factus virtute reſcripti ſurreptitij, parte non opponente valet.*

21 *Et quid ſi ſecunda commiſſio ſurreptitia, nedum conferat iuriſdictionem verum illam reuocat ab alio.*

23 *Commiſſio etiam ſurreptitia auocans iuriſdictionem ab alio tribuit iuriſdictionem.*

24 *Clauſula illa conſtito de aſſertis, poſita in ſignatura partis citationem cargit.*

CONSILIVM CXXIIII.

SENTENTIA Lata non viſis actis, & ſine cau-

1 ſæ cognitione, † & ſic p̃cipitanter, nulla eſt ipſo iure nota. in clem. paſtoralis, uerſ. ucrũ, ibi, iudicãtis p̃cipitatione, & uerſi. diciuc ergo ſnĩa meruit, ubi ſcriben. de re iudicata, in clemẽtina, & ij. q. vj. §. diffinitiua, uerſ. itẽ ſi ꝫ ſolutũ, gl. xj. q. iij. in ſumma, & eſt vulgata doctrina Bar. in l. prolatã in fi. C. de ſententijs, & interloquuto. oĩum iudicũ, quàm cõtrec ſequunt doct. in l. ij. C. de edẽdo, & plenius ſcribẽtes, maxime Fely. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ, de ↄſtitutionibus, col. v. & ſeq. vbi arguẽdo ad partes tãdẽ ↄcludit hãc opinionẽ eſ-

2 ſe cõem, qd ſit ipſo iure nulla, allegat quotas, & deciſio. ¶ † Qđ nedum procedit in diffinitiua, ſed ẽt in interloquutoria, vt vult Bal. in. l. ex ſtipulatione ꝑ illũ tex. C. de ſentẽtijs, & Bart. in. l. fi. ff. de fer. cũ alijs allega. in d. c. eccleſia ſanctæ Mariæ, col. xj. verſ. iiij. nota. & licet in dictis locis ꝫ hanc cõem ſnĩam adducantur aliquæ limitationes, tñ nulla ipſarũ in caſu præſenti põt verificari, ↄſideratis illis, & ipſarum vnaquaq; ac facti veritate, cũ. n. Reuerendo patri dño Auditori fuerit cauſa cõmiſſa, & ipſe hora. aaiiij. inhibuerit, & poſtmodum die immediate ſequenti hora nona reuocauerit ihibitionẽ, nõ viſo regiſtro, nõ auditis partibus, nulla p̃cedẽte informatione, nec facti, nec iuris, ex iſta temporis breuitate, cũ nox vna tantũ, & breuis octo horarũ concurrit non potuit inſtrui de meritis cauſæ, non potuit de ipſa ẽt minimam habere cognitionẽ, ↄſequenter talis reuocatio ita celeriter facta, fuit ipſo iure nulla ꝑ deciſiones ĩ citatas, & eſt in terminis doctrina Domenici de ſancto Geminia. in. c. põderet. l. di

3 ſtin. vbi per illum tex. reclamat contra iudices, quibus de ſero mittitur proceſſus, & de mane iudicant, ad quæ faciant allegata, & accumulata i d. c. eccleſia ſanctæ Mariæ, col. xij. ꝑ Fely. circa finẽ, quãto magis in caſu noſtro, vbi nec ẽt illo vnico ſero ꝑceſſus fuit datus iudici, oĩa erãt penes iudicẽ primum a quo, & nõ penes iſtum ad quẽ, qui nec ẽt oculo tãtum uidere potuit & reuocauit inhibitionẽ, ex quibus concluditur reuocationem ip-

4 ſo iure nullam. † Eo potiſſimum quia cum & articulus fuerit eidem cõmiſſus cum clauſula, ꝙ ↄſtito de aſſertis per quam clauſulã ſi ↄſtiterit pars debebat citari, vt ꝑ Rotã i antiq. de laaxiiij. & q. declxxiij. & cum nullo modo cõſtiterit, ſed reuocauerit, vt

5 ĩ. talis reuocatio nulla fuit. ¶ † Et quia in præſenti articulo iudex cui cã fuit commiſſa inhibuit, & facta inhibitione iudici, a quo oĩa quæ iudex ille geſſit fuerũt nulla, vt in. c. non ſolum, de appellatio. lib. vj. & ꝑ Rotã in nou. deciſi. cxcv. cũ ſimilibus, iudex itaq; a quo declarando, & abſoluẽdo colonos male fecit, cũ iſta agitauerint inhibitione prius ſibi facta, qua ſtãte nihil age-

6 re potuit, & quæ egit, nulla fuerunt, & ſunt. † Nec obſtat, ſi dicatur verum eſſe niſi iudex ad quem reuocauerit inhibitionẽ ꝑut reuocauit, & ſtante dicta reuocatione, bene iudex a quo potuit

7 procedere, & procedendo, acta ſunt ualida. † Nam dubiũ eſt, primo an poſſit reuocare inhibitionem per Federicum conſi. xciij. prout etiã quoniam in caſu præſenti conſiderandũ eſt, cauſã nedũ per viam appellationis fuiſſe deuolutam ad iudicẽ ad quem, & nedum iſta uia appellationis fuiſſe ſublatam de manibus pri-

8 mi iudicis. † Verum etiam per uiã auocationis fuit enim, ut patet in ſignatura cõmiſſionis cauſa expreſſe auocata a primo auditore quo caſu ſuccedit doctri. Abba. & docto. per illum textũ, in capitulo ut noſtrum, de appellati. uolens plus auocationẽ cauſæ operari, quam appellationẽ, nã per appellationem iuriſdictio iudicis a quo dicitur ſtare, & eſſe in ſuſpenſo, ſed per auocationem inficiũ, vt per doctores ubi ſupra, pro quo facit text. ĩ l. iudicium ſoluit. ff. de iudi. & ꝑ Rotam in noui. deciſio. xj. & ſcribẽtes in capitulo cum M. poſt Innocentium, de conſt. ꝗ deciſi, loquitur de ſtilo cur. & Abba. not. in d. c. cum. M. col. penul. di-

9 cit † ꝙ facta reuocatione proceſſus ſequens eſt nullus, & ꝙ cur, ita indiſtincte tenet, & ẽt tradit Rot. in no. q. lxxvj. in additioni-

10 bus. † Vbi concludit, ꝙ poſtquàm Papa auocauit negocium proceſſus factus per inferiorem eſt nullus, capitul. licet, de officio delegati. c. prouide de elec. lib. vj. allegatur. c. ut noſtrum, ut ſupra, & not. in d. c. cum M. Ferrarien. in fine, & not. Mili. in uerſũ. iudex ſi datur unus, ubi idem concludit, cum itaq; Papa auocauerit cauſam a primo, & commiſerit ſecundo, dato ꝙ ſecundus inhibuerit, & reuocauerit inhibitionem, tamen ex hac reuocatione, non eſt tributa iuriſdictio iudici a quo propter auocationem factam a ſuperiore, qm̃ iudex primus iuriſdictione caruerat per auocationem factam, & ſine noua commiſſione Pontificis auocantis non potuit in cauſa ſe intromittere cũ iuriſdictio-

11 ne careret, † & quia ſine iuriſdictione proceſſit oĩa facta ab ipſo tanquã a priuato nulla ſunt iuri. vulga. & per Belleme. deciſi.

12 decalvij. & Iſer. in ↄſtitutio. Reg. terminum uitæ, tenet † ꝙ carẽs iuriſdictione faciens actum in modum iuriſdictionis tenetur pœ-

13 na leg. iul maieſta. & qñq; alia, ut ibi col. ij. † & dicẽns ſe officialẽ ſi non eſt punitur, ut in ↄſtitutio. durã, & ibi Iſer. & iure Romano, eſt crimẽ leg. iul. maieſta. lege tertia, in fine. ad legem iuliam maieſtatis. & ibi Ang. & in uſurpantes talia ſtatuta eſt pœna qñq;, ut per Cæpol. in tract. de ſerui. ruſtic. prædiorũ, in capitulo mare, & eſt capitalis lege probatorias, & l. fin. §. ultimo. C.

14 de diuerſ. offi. lib. xij. † Nam falſum committunt dicendo poteſtatem habere, quàm non habent, & ubi non eſt pœna ſtatuta

15 puniuntur extraordinarie. l. in hijs de diuerſ. offi. eod. lib. † Nã in falſo pro qualitate delicti aliquando pœna eſt capitalis, aliquando uõ in. l. vbi. C. de falſ. l. j. §. ultimo. ff. eod. l. maiorem. C. de falſ. quandoq; puniuntur in quadruplũ. l. j. C. de ſtatu. & ima-

16 gi. † & exercens leuiora, ut iudex cum non ſit punitur extraordinarie, dicta. l. probatorias. l. in hijs, quandoq; in. ij. lib. ant. i. l. fi. in ſi. C. de offic. quæſto. & etiam crimine ſacrilegij, ut dignitatũ ordo ſeruetur lib. xij. l. j. & crimine ſtellionatus, ꝙ eſt quando deficit titulus criminis. l. ij. ff. de crimi. ſtelli. & dictam doct. Iſer. in dicta conſt. terminum uitæ, refert, & ſequitur domi. Ioã.

B. j t.

Bapt.de S.Seue.in l.imperium in x.q. in fi.ff.de iuriſd. om.iud.
17 † Vlterius reſcriptũ ſurreptitium non eſt nullum ipſo iure, ſed
uenit annullandũ ope exceptionis,cap.cęterum.c.ad audientiã
cũ ibi not. de reſcrip.Belle.q. dc.& Ber.de biſg. in tit.de reſcr.
18 q.xiij. † Et quis habet probare de ſurreptione traditur per Fe-
lyn.in c.conſtitutus,de reſcrip.in prin.& in cap.ſuper literis,eo
19 dem tit. † Proceſſus .n. factus in vim literarum ſurrepticiarum
parte non opponẽte ualet, & ſi non excipitur ẽt in materia ap-
pellationis,ut not.in d.c.ſuper literis, & Bernar.de reſcrip.aiij.
20 Gemin.in c.ab eodẽ,de appellatio. lib.vj. † Alleganti namque
ſurreptionem incumbit onus probandi, in reſcrip. ad lit.Fel.in
21 c.ↄſtitutus,in prin.de reſcri. † Literæ ẽt ad litea ſubreptitię,nõ
ſunt nullæ ipſo iure,ſed ope exceptionis Fel.in c. ad audientiã,
el ſecundo,de reſcrip.col.aij.& ſeq. & ibi col. aiiij. tenet iſtud
procedere ẽt ſi ſecunda conceſſio ſurreptitia, nedum conferat
22 iuriſdictionem, † ſed ẽt iuriſditionẽ ab alio reuocat, ut eſt illo
caſu, allegat deciſio.dicebam itaq; reuocationẽ inhibitionis fa
ctã,ita præcipitanter a ſecundo auditore, fuiſſe ipſo iure nullã,
& inſuper abſolutionem excõmunicationis poſtmodum ſuble
quutã a primo auditore a quo expreſſe cauſa fuerat auocata la-
borare eodẽ morbo,& ẽt viribus non ſubſiſtere tanquam facta
ab eo qui iuriſdictione carebat. Auditor enim ſecundus,qui re
uocauit inhibitionem, & remiſit cauſam primo auditori, non
poterat illi iuriſdictionẽ dare quæ ab eo fuerat expreſſe auoca-
ta a Papa,ut.ĩ.allegatur, unde poſt auocationẽ abſolutio ſubſe
quuta viribus nõ ſubſiſtit iuxta no per Rotam in non. lxxvj.in
additio.ubi concluditur geſta per inferiores, poſt auocationẽ
factã,nulla eſſe,per tex.in c.licet,de officio leg.& qđ vult Mili.
in Reperto.in uer.iudex,uerſi. ſi dat vnus. Nec habet prędicta
obſtare,ſi diceretur, iſta procedere niſi cõmiſſio ſecundo loco
obtempta eſſet ſurreptitia, nã per eã non vř ſublata iuriſdictio
a primo iudice.&c.nec conceſſa ſcđo, reſpondetur namq; nul-
libi apparere cõmiſſionem ſecundo loco impetratam fuiſſe ſur
reptitiã,& poſito,ꝙ ſurreptitia fuiſſet adhuc procedunt,quę di
ximus,nã ſurreptio ſm cõem doctri.nõ facit cõmiſſionem ipſo
iure nullã,ſed tantum annullandã ope exceptionis,& niſi oppo
natur cõmiſſio procedit,& ꝓceſſus, & ius uirtute factus ualet,
ut not.oẽs in c.cæterũ in c.ſuper literis,in c.conſtitutus,& in c.
ad audientiam el ſecundo,de reſcrip. & eſt deciſio. in terminis
Bern.ſaſtol.in tit.de reſcrip.xiij in ordine ubi in materia appel
lationis,uult cõmiſſionẽ ſubreptitiam ualere, & proceſſum iu-
dicialiter factũ, niſi excipiatur pro quibus eſt Belleme.q.dc.&
Gemin.in c.eod.de appellat.in ſexto, unde cũ cõmiſſio et ſub-
r p:itia tenuerit, & ꝓceſſus eius uirtute factus ualuerit ea quo
non fuit oppoſitũ dicemus per eã fuiſſe auocatã cauſam,ut ex-
preſſe auocata fuit,& potiſſime,qa allegãti ſurreptionẽ incũ-
bebat onus probãdi,Fel.in d.c.conſti.in prin. & iſtud de ſurre-
ptione nunq̃ fuit allegatũ,nec ex aduerſo probatum,ergo.&c.
23 † Et ideo ceſſat cõmiſſio ſecunda,ẽt ſubreptitia ↄferat iuriſdi-
ctionẽ,ẽt ſi ab alio iuriſdictio auocet, ut expreſſe tenet Fel.ĩ d.
c.ad audiẽtiã,col. aiiij.dicamus ꝓ hãc ſcđam ẽt ſubreptitiã iu-
riſdictionẽ fuiſſe ↄceſſam, & auocatã a primo & ſi ſubreptitia
erat dedebat ex aduerſo excipi,& ꝓbari,& qa nõ fuere facta,ſe
24 quit ut ↄcluſum fuit, † & potiſſime qa in ſcđa ↄmiſſione dř in
ſignatura expreſſe ↄſtito de aſſertia, q̃ ſignatura req̃rit citatio-
nẽ partis,& ꝙ audiat Rot.in antiq.q.dclxxxiiij.&q.dcclxxuij.q̃
cũ nõ interuenerint geſta ab iſto ſcđo auditore remittẽte fue-
re nulla,& poſtmodũ geſta a primo a quo exꝑſſe cũ fuit auoca-
ta ſunt nulla,eſto ꝙ ↄmiſſio fuiſſet ſurreptitia,ut.ĩ.Pari.Rom.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij eccleſiaſtici,ut quis ſit capax,an ſit neceſſe, quòd ſaltem habeat primam tonſuram,uel ordinem clericalem,& alij ſeq.*
2 *Et quid ſi eſt ſcolaris laicus purus,qui aſſerit ſe clericum, cum non eſſet.*
3 *Et quid ſi nullam de clericatu fecit mentionem,tamen mente deſtinauerat clericali.*
4 *Et ſi poſtea factus eſt clericus.*
5 *Cancellaria autem ſolet apponere clauſulam,qui cupit,&c.*
6 *Et quid ſi erat purus laicus,& expreſſit, quòd deſiderabat aſcribi militia clericali.*
7 *Et quid ſi adhuc non habebat primam tonſuram.*
8 *Et ſi poſtmodum tonſuratur, an litera ſummant uires.*
9 *Et quid ſi non erat clericus,ſed tonſuratus non ab Epiſcopo,ſeu Abbate,ſed à ſuperiore monaſterij,& receptus ad habitum, ut religioſus,& pro tali ſe gerens & nu.13.& 20.*
10 *Clericus quis dicatur lato ſumpto uocabulo, & nu.xij.*
11 *Animi deſtinatio cum tonſura, an ſufficiat, ut ſit capax.*
12 *Religioſus profeſſione,& habitu,an ſit capax,& nu. xiij.*
14 *Quid ſi iſte nihil dixit de clericatu,ſed profeſſus eſt.*
15 *In regularibus,an ſufficiat expreſſa profeſſio.*
16 *Cancellaria ſolet ſupplere, poſtquam fuerit clericali caractere inſignitus.*
17 *Præceptoriæ ſancti Antonij, habentur ut diſpenſationes honorum*
18 *An in iſtis ultra profeſſionem requiratur clericatus.*
19 *Conſuetudo in ordine ſancti Antonij, quid ſeruat in iſtis.*
20 *Et quid ſi fuiſſet tonſuratus ab habente poteſtatem.*
21 *Accolitus,an ſit capax.*
22 *Pſalmiſta, an ſit capax.*
23 *Et an ſufficiat tonſura clericalis minor.*
24 *Et iſti incapaces, an reddantur tuti per regulam de triennali.*
25 *Intruſus non dicitur habens beneficium ab eo qui dare poteſt,licet de uiribus tituli diſputetur.*
26 *Nec ille qui bona fide poſſedit,fretus doctorum auctoritate.*
27 *Sufficit colorata poſſeſſio.*
28 *Licet poſſet eſſe defectus ex parte recipientis.*

CONSILIVM CVIII.

AN Collatio uel cõmenda facta per Papã,ſeu man-
datum de conferendo, aut cõmendando cuidã re-
ligioſo iam recepto per ſuperiorẽ ſui ordinis,puta
Abbatẽ in canonicũ dicti ordinis de præceptoria
eiuſde ordinis,tunc uacãte in curia per renunciationẽ,hoc mo
do,ut recepta ab eo profeſſione expreſſa ei ꝓuidere de illa va-
leret,& ſimiliter prouiſio, ſi eo tpe nondũ erat clericus, ſed ad
deſtinationẽ clericalis militiæ aſcribendus,& fuerat a ſuo ſupe
riore in eius receptione tonſuratus, & inductus habitu.d.ordĩ
nis,demũ poſt aliquos menſes,fuit ordinatus canonicẽ.& uide
tur ꝙ non arg.c.cũ adeo,de reſcri.& c.ex literis,de tranſ.el ij.&
c.ij.de inſti.& no.per Hoſt.& Io.An. & per Viuianũ in d. c.cũ
adeo,& Archid.xij.q.j.c. nulli, ubi late, & refert Clem. quartũ
1 ita dixiſſe, † ꝙ ut quis ſit capax beneficij eccleſiaſtici, neceſſe
eſt,ꝙ habeat ſaltẽ primã tonſurã,aut ordinẽ clericalẽ, & idem
retulit Spec.in tit. de actio.ſeu petitio.§.ſuper petitionib.uerſi.
ſed nũq̃d ſcholaris,cũ qua opinione uiſum fuit, ꝙ trãſirẽt But.
Car.Flo.Io.de Imo.Abb.& Mod.in d.c.cũ adeo,& ĩ d.c.ex lřis,
& in d.c.ij.Verũ in præpoſita qõne ex facto agitãda,uiſum fuit
acutius,& minutius indagare ueritatem,& in primis conſidera
re caſus minus dubios, & dictũ caſum præpoſitum cũ ſuis cir-
2 cunſtantijs. † Primus caſus eſt de ſcolari ideſt puro laico qui
impetrauit beneficiũ eccleſiaſticũ aſſerẽs ſe clericũ cũ nõ eſſet,
iſto caſu oẽs tenent impetrationẽ nullã qa ſurreptitiã,ut hř in
3 d.locis per doc. † Secũdus caſus eſt,de puro laicis qui impetra-
uit bñficiũ eccleſiaſticũ aſſerẽs ſe ſcholarẽ nulla de clericali mẽ
tione facta deſtinauerat tñ aĩo aſcribi militiæ clericali, & ad-
huc doc.vřr magis cõiter dicere, ꝙ impetratio nõ teneat quaſi
4 ſit incapax,ut hř in d.c.cũ adeo,ꝑ Compo. & alios. † In tantũ
ꝙ ſi poſtea factus eſſet clericus non ualidaretur, impetratio ꝓ-
dicta,ſecũdũ gl.in d.c.cũ adeo,& Archi.in d.c.nulli, de quo ali
5 quid infra dicẽ. † Cancellariæ apoſtolicæ ſtilus hẽt, hoc caſu
ut ſubintelligatur,ſeu ſuppleat clauſula, q cupit militiæ clerica
li aſcribi,& in literis ſubdat,poſtq̃ clericali caractere fuerit in-
6 ſignitus. † Tertius caſus eſt de puro laico, qui impetrauit bñfi-
ciũ eccleſiaſticũ ſibi conferri per executorẽ, ob id quod aſcribi
deſiderabat militiæ clericali,& hoc caſu doc.admittũt impetra
tionẽ ualere,qa Papa fuit certificatus, ꝙ tũc non erat clericus,
ſed clericandus poſt,& ita firmat diſputando Cald. in d.c.ij.de
7 inſti. † Quartus caſus eſt de ſcholari.i.puro laico nõdũ habẽte
primã tonſurã,q literas ſuꝑ bñficio eccleſiaſtico impetrauit,in
quo clem.iiij.dixit,ꝙ nõ potuit impetrare, quia non eſt capax,
ut d.c.cũ adeo, & d.c.ex literis, & hoc ſecutus eſt Arch.in d.c.
nulli,& Boniſ.viij.fuit ſequutus,in cã nepotis ſui, dixi tñ idem
8 Papa Clem. † ꝙ ſi impetrauit,& poſtmodũ tonſuret literæ ſum
mũt uigorẽ,& is cui ſcribit ei ꝓuidere tenet licet prius nõ te-
nerẽ,& cũ hoc trãſiuit Spec.ĩ d.uer.q̃d ſi ſcholaris, ubi ſubdit,
ꝙ ſic obtinuit,& fuit iudicatũ, & cũ hoc trãſiuit Bal.in add.ſua
parua,dũ allega.l.ſi ſuperatus.ff.de pignorib. & idẽ Bal.in d.c.
cũ adeo,in ult.col.quod non vř placuiſſe Bernardo in d.c. cum
adeo,nec Io. And. nec Butr. ibi nec Io.Cald.in d.c.ij.qui alle-
gat.c.ſi eo tempore,de reſcr.in ſexto, contra determinatio Cle
9 men.iiij. † Vltimus caſus eſt quando ille qui impetrat uere non

erat clericus tunc,ſed erat tonſuratus non p Epiſcupū,uel Ab-
batē iux.c.abbates,in fi.de priu.in vj. ſed per aliū ſuum in dicto
moneſterio ſuperiorem, & ab eo fuerat receptus ad habitū, vt
religioſus,& pro religioſo ſe habebat,& reputabatur, an impe
tratiu valuerit,uel non Compo.in d.c.cum adeo,in uer. itē qđ
10 ſi tonſuratus,arguit pro & ꝯ, tādem ſtetit † ꝙ ualent literæ, ēt
ſi aſſeruit ſe clericum,quia non eſt mentitus ſe clericū, qa cleri
cus eſt,lato ſumpto vocabulo,ideſt in ſortē electus.xxj.diſt.cle
11 ros.xij.q.j.c.clericus. † Itē cū deſtinatio, cū tonſura ſufficit ad
hoc,ꝙ ſit capax ſecundū gl.ord.in d.c.ij.de inſt.concludit,ꝙ ſa
tis eſt capax beneficij,ex quo eſt tonſuratus, & habilis ad ordi-
12 nes recipiendos. ¶ † Non ob.ꝯria, quia militant in laico puro,
profeſſione,& habitu,ſecus in laico quo ad carentiā ordinis ec
cleſiaſtici,qui largè eſt clericus, quia religioſus profeſſione, &
habitu,vr̄ capax bñficij ſm gl.Bern. in d.c.ij. quā ſniam fuerūt
ſequuti Lau.Tan.Io.Phi.Boa.Compo.& quaſi oēs doc.illorum
tpum,uſq; ad ipa Hoſt.in d.c.cum adeo.& in d.c.ex literis,&
in d.c.ij.cum iā animi deſtinatio.eſſet clericus.xxiij.q.j.c.para-
tus,cum.n iam ſit perſona eccleſiaſtica.tale ius cadit in eū, quę
opinio placuit ēt Paulo de Liaza.in repe.c.nobis. de iur.patro.
alijs vt Vinc.Gonſ.Hoſt.Io.And.Spec.Clemen.iiij. & Boniſa.
13 viij. necnon But.Imo.Abb. & cōiter Moder.magis placet, † ꝙ
is qui non eſt in clericum adhuc tonſuratus,non ſit capax bene
ficij eccleſiaſtici,quod ēt placuit Henr.Boych.in d.c.ij.per ra-
tiones Hoſt.ibi,& Archid.j.q.iij.c. ſi quis obijcit,ēt Hugo.j.q.
14 iiij.in ſumma. † Sed incidit dubitatio quid ſi retentis dictis ter
minis,talis tōſuratus,& in religioſum a ſuperiore cū aſſumptio-
ne habitus,receptus impetrauit mandatū,de prouidendo,nulla
facta mentione de clericatu, uel non, & emiſſa profeſſione ex-
preſſa executor ſibi conſulerit, ut idoneo iuxta tenorē manda-
ti,& fuerit inueſtitus,& in poſſeſſione poſitus, & geſſerit ſe pro
præceptore dictæ præceptoriæ,& poſt aliquos meſes fuerit ꝓ-
motus ad ordines per ordinariū,nunquid eius collatio conuali
dabitur per dictam ſuperuenientiam ordinū, ex ſnia clem.iiij.
ubi ſupra Spec.& Bal.quæ obtinuit ex facto,dicēdū eſſet,ꝙ ſic,
quæ placuit Rotę in antiq.conclu.xj.in ti.de proba.licet aliqui
contra ſenſerint,ut ſupra retuli,nimis inhærendo rigori,ſatis ēt
vr̄ tollerabile, ꝙ religioſus iā tōſuratus habitum ſui ordinis ge
rens,& demū expreſsè profeſſus tpe collationis ſibi factæ,bene
ficiū regulariter ſui ordinis poſſit impetrare,& obtinere,ut ca-
pax maximè ſecuta tonſura per ordinis ſuſceptionē ſequētem.
15 † Nec iura uidentur expreſsè exigere in regularib. niſi profeſ-
ſionē expreſſam.c.ad noſtram.c.cum magiſtrum.de elect.c.nul
lus,eo.tit.in vj.clem.ne in agro.c.ſanè, de ſta. mona. de quo tñ
16 in c.quis ingredientibus, de teſtam. per doc. † Et aduertatur,
ꝙ licet,ſi ſcolaris.i.laicus impetrat beneficiū ſimpliciter dicen
do ſe ſcolarē,cancellaria ſuppleat,poſtq̄ clericali caractere fue
rit inſignitus.&c. in laico tñ ſcolari impetrante beneficiū regu-
lariter cancellaria nil dicit ꝙ cupiat clericari,nec ſupplet,quòd
poſtq̄ fuerit dicto caractere inſignitus ſed tm̄ dicit, ꝙ cupit cū
Abbate,& cōuētu illius ſub regulari habitu uirtutū,dño famu-
lari,& mādat ſibi prouideri de bñficio tali regulari, poſtq̄ ha-
bitū ſuſceperit,& profeſſionē emiſerit.Hinc ſumo argu. ꝙ can
cellaria vr̄ hr̄e talē profeſſurū, & demū profeſſum capacē bñfi-
cij regularis,licet non ſit clericus, & hoc putarē diligentiſſimè
17 ponderandū, † & præſertim vr̄ hoc admittēdū in iſtis pręcepto
rijs ordinis ſancti Antonij Vienen. quę vidētur diſpenſationes
quædā bonorū ad hoſpitalitatē,ſeu hoſpitalia, ſicut in ſimili dr̄
in c.quāuis,de deci.de iſtis,& de hoſpitalarijs ſancti Io.Hiero-
ſolimitani,de quib. ēt per gl.in c.j.in uer.perſoluant, de uerbo,
ſig.in vj.& p doc.in c.canonica,de ſent.excom. † Nec dicat ali
quis,ꝙ ēt in talibus regularibus ordinis prædicti Vienen.ad ca
pacitatē bñficij eccleſiaſtici nō ſufficiat eſſe religioſum, & mo
nacū profeſſum niſi ſit ēt clericus, ut ur̄ dicere text. xvj.q.j.c.ſi
monacus,cuius uerba ſunt hæc,ſi monacus ad clericatū promo
ueat bñficia pſtentur ei pleniter,& annonæ,& decimæ donent,
&c. Nā loqr̄ de monaco presb. ſeu plato, ut colligit̄,ex rubro,
& ex pceden.& ſeq.textib. cui monaco presb, uult præſtari be
neficia pleniter,& ēt curata,& pinguia nō aūt exigit ille tex.cle
ricatū ad capacitatē bñficiorū eccleſiaſticorū, loquitur de bñfi
cijs.i.ptāte ſacerdotali, ut dicunt tex. ſeq. & colligit̄ ex quadā
19 ſumma Io.ſuper decreto,ſuper illo tex. † Audiui ēt,ꝙ in dicto
ordine ſancti Antonij Vienen.eſt cōſuetudo inueterata, ꝙ bñfi
cia,& pręceptoriæ illius ordinis conferantᷓ expreſſe profeſſis il
lā regulā,non habito alias reſpectu ad tonſurā clericalē,ſeu ca-
ractērem clericalem ab ordine,uel alio habente auctoritatē im
preſſo, unde tanto magis putarē talē profeſſum capacē in nīra
ēt conſuetudinis, quæ conſuetudo pōt habilitare laicum reli-
20 gioſum ad eccleſiaſtica tractanda ſecundū doc. in d.c.ij. † Cre
do ēt ꝙ ſtatuta ordinis prædicti ſuffragentur,quibus inter cæte
ra cauetur, ꝙ nullus religioſus poſſit obtinere beneficia dicti
ordinis niſi ſit expreſſe profeſſus quaſi exigant ſolā profeſſionē,
& non clericatū,ſi concurreret, ꝙ tpe primæ receptionis huius
ad religionē,& habitū dicti ordinis, Abbas vel alius poteſtatē
epiſcopalē habens iuxta.c.cū contingat,de ætate, & quali. & c.
abbates,de priuil.in vj.dediſſet ei primā tonſurā, nullā putarē
ſupereſſe dubitationē,qm̄ oēs doct.reputant clericū habentem
primam tonſurā eſſe capacem beneficiorū, ut habetur in locis
21 primo alleg. † & de acolito eſt glo. notab. in c.placuit.xxxij. di
22 ſtin. ſuper verbo conſuetudinu, † & de pſalmiſta eſt gl. in d.c.
cū contingat,de ætate,& quali.& in c.Ioannes,de cleri. coniu-
ga.& voluit Vinc.in d.c.in eccleſia, & eſt de mente oīum ſcri-
bentiū, ꝙ ad capacitatē beneficij eccleſiaſtici ſufficiat habere
23 tonſurā clericalē minorē. † Et poſito,ꝙ de ſtricto iure dicta im
petratio non poſſit defendi rōne ceſſationis, tunc clericatus,an
24 ſit tutus per regulā de triennali.&c. † Putarem,ꝙ ſic quia be-
neficiū de quo agitur fuit aſſecutus ex mandato Papę,& apoſto
lica auctoritate,& poſſedit pacifice per annos quinque,abſque
ſimoniaca labe.Nec obijci pōt,ꝙ erat reſeruatum reſeruatione
in corpore iuris clauſa,quia uacauerat per reſignationē auuncu
li in manu Papæ,unde dicta regula non tueatur ipſum quaſi in
25 truſum in beneficio tali reſeruato, ut ſupra. † Nam iſte fuit aſ-
ſecutus ut reſeruatum dicta reſeruatione incluſa in corpore iu-
ris,& poſſedit ut reſeruatum,non ut intruſus, ſed ut canonicè ti
tulatus apoſtolica auctoritate regula autem prædicta excludit
intruſum qualis non eſt noſter clericus, non enim dicitur intru
ſus qui hēt beneficiū ab eo qui dare poteſt,licet de ipſius intitu
lati,uel prouiſi titulo diſputari poſſit,an ualeat,Inn.in c.nihil,
26 de elec.in gl.mag. circa medi. † Poſſedit ēt optima fide ductus
auctoritate ferè oīum docto,ueterum ante Hoſt.& auctoritate
27 gl.& Rot.in antiq.& auctoritate clemen.iiij.Spec.& Bal. † Itē
ſtilo cancellariæ apoſtolicæ in huiuſmodi beneficijs eccleſiaſti
cis regularibus,ut prædixi quæ non videtur attendere clerica-
tū,ſed profeſſionis deſtinationē,& ſequutā profeſſionē expreſ-
28 ſam,quo ad capacitatē, quis negare poterit, † ꝙ iſte non fuerit
plusq̄ coloratus poſſeſſor, cū obtinuit auctoritate apoſtolica ſi
ne mendatio aliquo iuxta no.per doc.in c.cum noſtris, de con-
ceſſio.præb.habuit.n.ab eo qui dare potuit, & a Papa licet for
taſſe fuerit defectus ex parte recipientis,ergo eius poſſeſſio fuit
colorata ſecundum Hoſt.in ſumma.in ti.de conceſſio. præben.
§.nunc,poſt prin.& Cald.& Mod.in d.c.cum noſtris, & p Lap.
alleg.x.& alleg.ciij.bene faciunt,quæ ſcripſit elegan. Bnr. in c.
ueniens,de filijs presb.quare putarem,quod ſi thorax prouiſio
nis Apoſtolicæ factæ dicto iam religioſo,& profeſſo,licet tunc
fortaſſe non clerico, ſed clericato poſt noo tuetur hanc regula
rem in dicto beneficio regulari, & quaſi hoſpitalarij, de ſtricto
iure,ſaltem defendatur vmbone dictæ regulæ de triennali,cu-
ius clipeus uerificatur in omnibus,in caſu noſtro. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ſententiæ ex eo capite,quia termini non ſeruati,ex quibus tollatur.*
Qua die gubernator poteſt ſententiam proferre.
2 *In interdicto retinendæ, ille obtinet, qui de antiquiori docet.*
3 *Poſſeſſio iunior,& clandeſtina,non iuuat.*
4 *In materia turbatiua, quod remedium eſt ſufficiens.*
5 *Turbatio facti,quæ ſit.*
6 *An inducat turbationem locatio.*
7 *Sequeſtrum,an inducat turbationem.*
8 *Turbare,an dicatur,qui iudicio ſe opponunt.*
9 *Negantes nos poſſidere, turbare dicuntur.*
10 *Poſſeſſio naturalis,& ciuilis,an perdatur cum quis dubitat ſe poſſe repelli,& nu. 11.*
11 *Et quando,& quo caſu iſtud procedat.*
12 *Requiſita ad interdictum recuperandæ.*
13 *Interdictum recuperandæ,& retinendæ, an in ſimul poſſint intentari,& quando,& quo caſu.*
14 *Attendantur proſequuta ſuper quibus iudex ex officio procedit.*
15 *Clauſula,omni meliori modo,& ſuper quibus,producit effectum.*
16 *Remedia multa pro poſſeſſione recuperanda.*

CON-

CONSILIVM CXXVI.

NVLLITAS ſententiæ quia termini non ſeruati,
1 † tollitur ex facultate conceſſa Gubernatori in qua
patet, in oibus cauſis ẽt cõmiſſarijs, & delegatis poſ
ſe procedere terminis non ſeruatis, inſuper ea ſtilo
producto, euacuatur alia nullitas ex aduerſo appoſita, prolatio
tionẽ ſuiæ optimè, & ritè proceſſiſſe die veneris, cũ in cauſis
delegatis qñ Gubernator ius dicit, debet illa die ius dicere, quę
obſeruatur per totam, & alios iudices cõmiſſarios, ꝙ fuerit cõ-
miſſa cauſa ſuper vi turbatiua, & demũ ſententia lata fuerit ſu-
per interdicto recuperandæ, quod uidetur fieri iure non potuiſ
ſe ex deductis ex aduerſo, aduertendum eſt, ꝙ petitio ipſorum
actorum, & demũ ſententia deſuper lata nedũ cõplectitur inter
dictũ recuperandæ, ſed etiam interdictũ retinendæ clare patet
ex uerbis petitionis, & ſentẽtiæ, & ꝙ prædicta rectè & ritè pro-
2 ceſſerint oſtenditur. † Conſiderando nãq; interdictũ retinẽdæ
in eo ipſi actores obtinere debent cũ de antiquiori poſſeſſione
docuerint, inſuper & de alijs requiſitis ad obtinendũ ſuper di-
3 cto interdicto, † poſſeſſio aduerſarij iunior, clãdeſtina eſt, quæ
non iuuat. c. licet cauſam, ubi pleniſſimè ſcriben. de probs. Bar.
in l. ſi duo, ff. uti poſſid. & in l. j. C. eo. per Alex. conſi. cx. j. vol. &
4 conſi. lxxxij. ij. vol. & conſi. viij. v. uol. per Cur. conſi. xxiiij. † Eo
ẽt cũ actores tp̃e turbationis fuerint in poſſeſſione, & hoc ſtan
5 te præſumuntur poſſediſſe ẽt tp̃e litis conteſtatæ. † quo conſi-
derato in materia turbatiua ad obtinendũ ſufficiens eſt reme-
diũ, ut declarat Aret. in §. retinendæ, inſtit. de interdi. col. iij. uer
ſi. ſed an ſufficit & Hoſt. Io. And. Butr. & Abb. in c. cum ad ſe-
dẽ, de reſti. ſpol. col. vj. & in deciſ. conſi. Neapoli. cccxciiij. ꝙ ad
uerſarij turbauerint facto, & uerbo doctũ eſt, facto per ea quæ
6 dicit Iure conſult. in l. vim facit. ff. de vi, & ui arma. † & ex ple-
nè nota per Moder. in d. c. licet cauſam, & Alex. conſi. lxxxij. ij.
7 vol. † Vbi agit de turbatione quę inducitur ex locatione, ut eſt
in caſu præſenti, & ẽt per Anch. conſi. ccxliiij. ad prædicta, qđ
refert Fel. in d. c. licet cauſam, col. ix. & a. vbi tangunt de turba
8 tione quæ inducitur per ſequeſtrũ, ut eſt in caſu præſenti. † Pro-
ut ẽt quia aduerſarij opponentes ſe iuditio turbare dicuntur, ut
per Lap. alleg. lxv. & ſeq. & lxxij. & per Mili. in uer. actor. & in
uerb. turbatio, & latiſſimè per Bar. & alios ſcrib. in l. ſi prius. ff.
9 de ope. no. nuncia. † Ad quod ẽt quia aduerſarij negantes nos
poſſidere turbare dicuntur no. Bal. in l. j. col. v. uerſ. ij. oppono.
C. uti poſſid. & Bar. in l. j. §. huius aũt. ff. eo. tit. & in dicta deciſ.
10 cccxciiij. ꝯſi. Neap. † Nec dicatur interdictũ uti poſſidetis ceſ-
ſate ex quo ipſi actores amiſſerunt naturalem, & ciuilẽ poſſeſ-
ſionẽ cũ uiderent aduerſarios poſſidere, & dubitarent ſe poſſe
repelli, quo caſu debuerũt intentare interdictũ recuperandę, &
non retinendæ per ea quæ not. in l. qđ meo. §. fi. & in l. clam poſ-
11 ſidere. §. qui ad nundinas. ff. de acq. poſſ. † Nã procederet obie
ctio ſi actores deſijſſent ingredi poſſeſſionẽ dubitantes, ne de-
iicerentur, quod minimè fuit, ſolum. n. dubitãtes ne rixã incur
rerent, & ne aliquis de perſona offenderetur, poſſeſſionẽ petie-
runt ſequeſtrari, quo caſu retinuerunt ciuilẽ, ut eſt tex. & ibi gl.
in l. licet. C. de acq. poſſ. quã ſequit̃ Bar. ibi, & not. Pan. de Caſt.
12 in d. §. qui ad nundinas. hoc modo ſaluans gl. ibi, col. pen. † Po
tuerunt inſuper, & rectè intentare interdictũ recuperandę, cum
enim probauerint ſe poſſediſſe, & aduerſarij cõfitẽtur ſpoliaſſe
habentur requiſita ad obtinendũ in illo. c. ſignificantibus, de of
fi. deleg. c. cũ ad ſedem, cũ alijs ſimi. de reſti. ſpol. & iuxta plenè
13 nota. in uulg. §. nihil cõe per oẽs. † Quod ẽt remediũ retinen-
dæ & recuperandæ inſimul, & ſemel potuerunt intentare, dedu
citur ex not. per Bal. in l. ſi de proprietate, col. pen. C. ſi a no. cõ-
pe. iudi. & per ea quæ habentur per Rot. in no. in tit. de reſti. ſpo
lia. ſecunda. cũ. n. pendente iudicio ſuper ui turbatiua ſequutũ
fuerit ſpoliũ, iudex debet ſuper utroq; pronũciare poſſeſſionẽ,
uidlicet reſtituẽdã, & ea reſtituta ceſſandũ a moleſtatione & ꝑ
turbatione deciſio eſt in puncto ꝯſi. Neap. in ordi. clvj. pro par
te, & bene faciunt nota. per Abb. & alios in c. ueniens, col. vj. &
ſeq. de pręſcr. ad qđ deciſio Biſign. ia. in ord. de reſti. ſpol. & ea
quæ not. per Inn. in c. ex tenore, de reſcri. & Fel. in c. licet Heli.
14 de ſimo. in a. limita. † concludentes attẽdi debere proſequuta,
ex quib. iudex ex officio prouidet, & quæ potiſſimè attendi de
beant. l. ſub prętextu, la ij. ubi Bar. & abj. C. de tranſa. & l. ſuper
15 rebus, de arb. cũ ſi. † Prout ẽt illa clauſula omni meliori modo.
&c. & ſuper q b. & e. per no. in l. edita. C. de eden. inſt. de act. §. j.
Pan. in c. ij. de ordi. cogn. & latiſſimè per Maria. in c. ſignificãti
16 bus, de di. libe. obla. xiij. art. prin. † & qa plura remedia intro-
ducta ſunt ad poſſeſſionẽ recuperandã, de qb. ꝑ Mod. in l. rem
quę nobis. ff. de acq. poſſ. inter quæ illud eſt quando interuenit
uiolentia ex l. inuaſor. C. unde vi, & quando ſine uiolẽtia, illud
de quo in l. fi. eo. tit. de quib. per Pau. de Caſt. in d. §. qui ad nun
dinas. in fi. & quodcunq; remedium conſideretur ſufficiens eſt,
ſiue enim coniunctim, ſiue ſeparatũ intentata appareant, idem
habetur effectus, ſtantibus, ſuperius deductis. Parili. Rom.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de non diuidendo, & quòd res remaneat perpetuò commu
nis, regulariter non ualet, & per totum.*
2 *Fallit ſi appoſitum eſſet iuramentum, & num. iij.*
4 *In re propria poteſt apponi pactum obligans rem.*
5 *Pactum conſideratur, ut pars precij.*
6 *Pacto fieri poteſt, quòd res ſit communis, & ſeruiat utrique.*
7 *Contractus nullus redderetur, ſi conditiones in illo appoſita non
ſeruarentur.*
8 *In contractu reciproco, actio non competit illi qui non obſeruat.*
9 *Pactum iſtud non eſt turpe, nec ſimpliciter fuit factus, ſed adiectis
cauſis.*
10 *In re propria, poteſt apponi ſeruitus.*
11 *Seruitutes ſunt perpetuæ, etiam reales.*
12 *Reales tranſeunt ad omnes, cum ipſa re, & nu. xiij.*
14 *Diuiſio rei, quæ eſſet inefficax, non eſt petenda, nec concedenda.*
15 *Contrahentium mens, attendi debet.*
16 *Seruitus conſideratur ſuper quolibet ceſpite, & propterea facit ceſ
ſare diuiſionem, & adiudicationem.*

CONSIL. CXXVII.

1 LICET pactũ † de nõ diuidẽdo, & ꝙ res remaneat
perpetuo cõis regulariter nõ ualeat, nec teneat, ut
hr̃ in l. in hoc iudicio. §. ſi ꝯueniat. ff. cõm. diui. &
in l. fi. C. eo. & plenè in l. ſi nõ fortẽ. §. ſi centũ. ff. de
2 ꝯdi. indeb. cũ alijs ꝯcor. † Tñ iſtud procedere nõ vr̃, qñ fuiſſet
appoſitũ iuſm, ut eſt in præſenti caſu, ratione. n. iuri tale pactũ
remanet firmũ, & ualidũ ꝑ ea quæ not. in auc. ſacramẽta pub.
C. ſi aduer. uend. & in l. ſi quis, pro eo. ff. de fideiuſ. ꝑ Bar. & quæ
per Cano. in rub. & in c. cũ contingat de iure iur. & in c. quam-
uis, de pac. lib. vj. & in puncto eſt deciſio Alb. de Roſ. in d. l. fin.
C. cõm. diuid. & hanc partẽ vr̃ ſequi Iaſ. in d. §. ſi centũ. col. pen.
3 vbi reſpondet conſi. Alex. † qui ꝯrium uoluit, ut ibi per eũ, de
qua materia iuramenti, & de pacto de non diuidendo iurato ꝑ
Corn. conſi. aliiij qm̃ iij. lib. ubi ur̃ innuere iuſm tenere in caſu
in quo ligat, & licet pactũ non teneret tñ diuiſio eſt faciẽda ſe-
cundũ tenorẽ conditionũ appoſitarum in pacto, ut nulli afferã-
4 tur præiudiciũ, † & quamuis iſtud eſſet ſufficiens, & concludẽs,
tñ vlterius conſiderandũ eſt, nã res uendita Benedicto auctori
aduerſarij in totũ fuit Ioannis auctoris Dominici principalis,
& Ioannes uendidit Benedicto pacto adiecto, ꝙ nunq̃ res diui-
deretur, nec per emptorẽ, nec ꝑ eius hæredes, ꝗr in re propria
pactũ iſtud potuit apponi uulg. l. in re mãdata. C. manda. & ap-
5 poſitum ſeruandũ eſt. l. ij. C. de pac. inter. empto. & uendi. † Eo
maxime qa pro minimo precio appatet uẽdita, & pacta, & con
uentiones pars precij ſunt, & ideo omnimodè ſeruanda. l. fun-
di partẽ ff. de contrah. emp. & plene per doct. in l. lecta. ff. ſi cer.
pet. & in l. petẽs. C. de pac. & in l. iuriſgẽtiũ. §. igitur nuda. ff. eo.
6 † ſtante itaq; modicitate precij, & cõditionib. appoſitis, mẽs un
ra ꝯhentium fuit, ꝙ res uendita eſſet cõis, & ſeruiret ipſis con-
trahentibus ſecundũ conditiones appoſitas, quæ a quocunque
poſſeſſore ſeruari debent cũ ſint reales, ut habetur in l. ij. C. de
pact. cõuen. & in l. fi. ſine cenſ. uel reliqui, & no. in l. fi. C. de reb.
7 eccl. nõ alien. † & ſi ꝯditiones non ſeruarentur eſſet inducere in
ualiditatẽ dicti contractus, cum factus appateat ſub dictis con
ditionibus, quæ non obſeruatæ reddunt ꝯctum nullum, per ea
quę notantur. ff. de condi. & dem. per totũ, & per Bal. in l. areta
ſa. ff. de ſta. homi. & in l. ſi pecuniã. ff. ſi cer. pet. & inſti. de uerb.
8 ob. §. oĩs, & in §. ex conditionali, cũ alijs uulga. † ad quod ẽt fa-
cit, nã talis ꝯctus eſt reciprocus, & continet reciprocas ꝯditio-
nes quo caſu uni partiũ non ſeruanti eas, actio non poteſt com
petere, uulg. l. Iulianus. §. offerri. ff. de ac. emp. & ea quæ per Mo-
9 der. inſti. de excep. cũ concor. † Nec dicatur tale pactũ reproba
ri a lege in odiũ apponentis, quoniã nullum continet enorme,
nec turpè, nec ſimpliciter fuit appoſitũ, ꝙ non diuideretur, ſed
adiectis cauſis, ut deſeruiret illis ꝯditionib. de quibus in eo, quę
iuſtiſſimæ ſunt, & utranq; continet utilitatẽ, quę non nocet op
ponenti, & exprimenti, ut in ſimili ꝑ Bar. & alios in l. ſi filius. §.

diui.ff.de leg.j.& quæ in l.qui Romę.§. cohæredes.ff. de uerb.
10 & per Bal.in l.ea lege.C.de condi.ob cau.cu ſi. † Præterea ad-
uertendũ,nã iure permittente Ioannes uẽditor in re ſua quam
uendebat Benedicto potuit apponere ſeruitutes uti appoſuit,
erat.n.res propria ipſius uenditoris in qua pactionibus,& ſtipu
lationib.licite potuit apponere ſeruitutes, vti appoſuit inſti.de
11 ſerui.§.j.& in l.j.cõmu.præd.ff.cũ vulg. † Et ſeruitutes appoſi
tæ oẽs ſunt perpetuę,& reales,vt eſt illa de immundicijs,& ſpur
citijs non proijciendis,nec de ſtabio,& illa ne ibi ędificetur,&
illa deponendo pannos ad feneſtras, & illa de explicãdo granũ,
& bladũ quæ oẽs reales ſunt inſti.de ſerui.ff.eo. fere per totũ,&
in l.altius.C.de ſerui.& aqua. & plenius per Cępo. in ſuo tra.de
ſerui.& potiſſimè in rub.de ſerui.altius nõ toll.& in rub.de ſer
12 ui.ne lumi.offi.& in rub.de ſolo, ſeu arra. † & quæ reales tran-
ſeunt cũ ipſa re ad quoſcunq; res ipſa ꝑueniet,& ſeruandæ ſunt
ſpecifice a poſſeſſoribus dictarũ rerũ cũ ſint onera realia. l.ij.§.
j.l.ij.l.ſi forte.§.pe.tĩ.ſi ſer.vẽd.l.cũ fundo.ff.de ſerui.ruſt.pręd.
& facit tex.in l.iuriſgentiũ.§.pactorũ.ff.de pac.& in l.ſi tibi de-
13 cẽ.§ pactũ,& in l.& hæredi cũ l.ſeq.ff.e.tit. cũ uulg. † ad qđ fa
ciunt no.per Bar.per illũ tex.in l.ſi creditor. §.fi.ff.de diſtr.pig.
& q̃ p eundẽ in d.l.ea lege,& ibi Bal.col.ij.& iij. C.de cond.ob
cau.& qđ p Bar.quẽ ibi oẽs ſequunĩ in d.§.diui, col.iij.in fi.&
col.iiij.in prin.& quę ponit Bar.in l.j.§.qđ aũt ait.ff.de ſuperfi.
& in l.ſi quis poſſeſſionẽ.ff.de acqu. poſ. & q̃ hñr p Mod. poſt
antiquos in l. ſi qs id qđ.ff.de iur.om.iud.vñ cũ.d. Io.uẽditori
licitũ fuerit in re ſua uendita apponere dictas ſeruitutes reales
q̃ ſemper tranſeunt cũ ipſa re,& a quocunq; poſſidẽte rẽ ipſam
ſeruandę ſunt,ꝯñr non põt ædificari ibi non poſſunt proijci ſor
des & alia immunda,nec ſucceſſores Io.uenditoris poſſunt ex-
plicare granũ,& bladũ, ad qđ igiĩ petitur diuiſio ipſius,cũ ſi ds
uideretur nullũ afferatur cõmodũ aduerſario, qui in ea re non
14 põt ædificare,nec proijcere ſordes,& immũda, † ceſſabit itaq;
diuiſio quę eſſet ineſſicaa ꝑ ea quæ in ſimili nota. in l.ad ꝓba-
tionẽ.C.de prob.& actus eſſet fruſtratorius, quod non dicẽdũ
arg.l.quotiens de reb.dub.& l.non ſolemus.ff.de act.& obli.cũ
15 ꝯcor. † Ea quib.clare colligiĩ mentẽ ꝯhentium quæ attenden-
da eſt,ut in d.§.pactorũ,& plenè hĩ in l. in conditionib. primũ
locũ,ff.de ꝯdi.& dem.& in l.inter ſocerũ.ff.de pact. dota.ſuiſſe,
q cũ res uendita fuiſſet propria dicti Ioannis,q reduceretur,&
fieret cõis cõ Benedicto emptore, & hæredibus amborũ ad effe
ctũ,q deſeruiret ambobus,& eorũ hæredib.& ſucceſſoribus in
ſupradictis ſeruitutibus, quæ licitè potuerunt apponi, & appo
ſitæ ſeruandæ ſunt, & cũ debeant ſeruari inducunt diuiſionem
16 non faciendã,maximè cũ petaĩ ſine effectu, † & cũ res uendita
habeat deſeruire dictis ſeruitutibus,quę ſuper toto,& qualibet
eius parte poſitę ſunt diuiſio ipſius cõmodè fieri nõ põt,quo ca
ſu pactũ de nõ diuidẽdo eſt validũ,ut inſt.de offi.iud.in §.pen.
& fi.& l.ſed & ſi res ff.cõm.diui.cũ ſi.nec dẽt uni adiudicari,ut
vĩ notari in d.iur. qa per adiudicationẽ ſeruitutes appoſitæ nõ
ſortirentur effectũ,quod non dicendum. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus, ex quibus colligatur conſtructum ab Epiſcopo, ut ordinario.*
2 *Et ex quibus appareat fundatum, ut eccleſiaſticum.*
3 *In dubio præſumendum eſt eccleſiaſticum.*
4 *Eccleſiaſticum etiam præſumitur ex translatione.*
5 *Papa poteſt diſponere de iure patronatus eccleſiaſtico.*
6 *Ius patronatus cõſtructum ab ordinario,ex quibus bonis præſumatur dotatum.*
7 *Eccleſiaſticum præſumitur,ſi dotatum apparet ex bonis quæſitis ex fructibus eccleſiæ.*
8 *In dubio idem, & nume.ix.*
10 *Iuri patronatus laicorum,Papa an deroget.*
11 *Et quid ſi eſſet regium.*
12 *Quid ſi dotatio eſt mixta partim de bonis laicalibus, & partim eccleſiaſticis.*
13 *Ius patronatus mixtum regulatur, ut eccleſiaſticum.*
14 *Et quid reſpectu derogationis.*
15 *Relatum attendi debet.*
16 *Res donata eccleſiæ,nihil habet ulterius laicale.*
17 *Et in illis donatis,ſolum conſideratur eccleſia donataria.*
18 *Expreſſio facta ad effectum demonſtrationis, non producit alium effectum.*
19 *Epiſcopus in bonis aliũde quæſitis, poteſt habere hæredẽ quẽ uult.*
20 *Si perſonæ ad quem eſt translatum ius patronatus ſunt eccleſiaſticæ etiam illud erit eccleſiaſticum.*
21 *Et quid quo ad effectum derogationis.*
22 *Vnio igitur illius erit ualida,ſi conſenſerint illi ad quos fuit tranſlatatum:*
23 *Et ſi patroni laici tacuerint per quatuor menſes, poſt prouiſionem factam.*
24 *Stilus cancellariæ attendi debet.*
25 *De laicis patronis,quando non eſt facienda mentio.*
26 *Patroni putatiui,non ſunt in conſideratione.*
27 *Et quid iuris,quando fieret unio.*
28 *Doctor intelligi debet ſecundum deciſiones quas allegat.*
29 *Declaratio conſi.Card.quo ad unionem, & nu.30. & ſeq.*
30 *Vnio ex quibus cauſis concedatur, & nu.xxxi. & ſeq.*
35 *In unione,patroni debent conſentire, & nu.36.*
37 *Cogitatio in genere,an tollat ſurreptionem.*

CONSIL. CXXVIII.

IN CAPELLA beatæ Mariæ contigua eccleſię
Cathedrali,duplex cadit ꝯſideratio, una reſpectu
fundationis,alia reſpectu dotationis, quo ad pri-
mã attentis literis fundationis, ibi, in caſtro nr̃o,
& ibi,iuxta eccleſiã cathedralẽ. &c.fundata apparet in fundo,
& ſolo eccleſiæ. Rurſus fundata,& cõſtructa a Ioanne Archie-
1 piſcopo perſona eccleſiaſtica,& ut ab ordinario. † Quod patet
ex uerbis fundationis,ibi,Ioannes archieps.&c.& ibi,auctorita
te noſtra ordinaria.&c.ad quæ not.in c.qm̃ Abb.cum ſi.de of-
2 fi.deleg. † Iſtis ꝯſideratis in dicta capella, ius patronatus, ſi qđ
conſiderari põt,attento capite fundationis non põt iudicari,niſi
ſi merè eccleſiaſticũ per nota.in c. cũ aũt,in c.cũ p.p. in c.cum
paſtoralis,& c.cum dilectus,de iur.pat.& plenè per Moder.in
trac.de iu.pat.in uer.ius.q.vij.& in uerbo, eccleſiam fundauit,
3 & uerbo,conſtruxit, † & licet ex prædictis ſimus in caſu claro,
tamen ſi eſſemus in dubio,adhuc idẽ dicendũ, per ea quæ in ſi-
4 mili dicit Fel.in c.ex literis,col.j.de ꝯſti.& dicei inferius. † At-
tẽta igiĩ origine,eccleſiaſticũ eſt. Attẽta inſup trãſlatione idẽ,
voluit.n.idẽ Archieps poſt eius mortẽ dictũ ius trãſire ad capi
tulũ,& canonicos,ut hĩ in c.vnico,de iu.pat.lib.vj.& p Rut.in
antiq.eo.ti.deciſ.viij.& p Fel.in trac. qñ literæ apoſtolicæ. &c.
5 col.vij. † Conſideratis illis,potuit Papa de dicta capella diſpo-
nere,ut plenè in d.c.unico,& d.c.cũ dilectus & p Fel. in d. tra.
& p Rot.in no.lxij.de præb.j.in ordine, vñ attẽto capite funda
tionis,clauſula illa latiſſimè extendẽte,abſq; dubio includit ca
ſum nr̃m,& tota fundatio, ut iacet narrãda eſt in quo nõ eſt du
bitãdũ,cũ Papa potuerit, & voluerit abſq; eo qđ expreſſe dero
gauerit,ut in locis ꝑallegatis. ¶ Quod ad ſcđam ꝯſiderationẽ
reſpectu dotationis aduertẽdũ eſt, q dictus Io. Archieps inter
alia dotauit de quodã molẽdino eccleſię Strigonien patet ex li
teris dotationis,res iſta eccleſiaſtica eſt. Rurſus dotauit i duas
domos poſitas in caſtro Budẽ. Iterũ dotauit de uillis Hemerẽ.
& Lijbicen.in intricen.& trinchinen.cõmitatibus,emptis a Re
gia maieſtate, nõ apparet de qua pecunia emptæ fuerint a Re-
ge,minus qualiter dictæ domus eſſent Archiepi, & ad eũ ꝑue-
6 nerint. † Vñ cũ nõ apparẽt,q domus eſſent patrimoniales,uel
q dictę domus, & villæ eſſent emptæ de pecunia patrimoniali,
uel induſtriali. Iterũ cũ nõ appareat dictũ Archiepm habuiſſe
patrimoniũ amplũ,nec pecunias ex eo ꝓuenietes,minus appa-
reat ipſum fuiſſe induſtrioſum.q̃ ꝓbãda erãt,Bart.in l.ſi forte.
ff.de re mil.& not.in l.ſi donẽ.C.de coll.Quinimmo cũ ex ꝯtrio
notoriũ ſit,dictũ dotãtẽ fuiſſe Archiepm,& Strigonien.& habẽ
tẽ ſingulis annis in redditib. ꝓfuſiſſimas pecunias, cõſideratis
iſtis,cũ in ꝯtriũ aliud nõ uigeat, ꝓculdubio dicẽdũ,& domos &
& uillas p̃dictas emptas ꝑueniſſe ad ipſum Archiepm ex reddi-
7 tib.dicti Archipatus. † Cõſequẽter eſſe bona eccleſiaſtica,ut hĩ
in c.j.ij.& ſi.de pec.cle.& in c.cũ in officijs,& in c.relatũ,& in
c.cũ eſſes,cũ alijs ſi.de teſta.& licet iſta ſufficiant, tñ ſi eſſemus
8 in dubio,idẽ dicendũ † Qñ.n.clericus dat dotẽ, nec apparet,q
de bonis patrimonialibus,uel eccleſiaſticis,in dubio dicẽdum,
q de eccleſiaſticis bona eſt deciſio Fel. in d.c. ex lr̃is, col.j.quẽ
conſideratis ſupradictis cõiectuiis,ſequtur Roch.in trac.de iur.
9 pat.in uer.ius.q.iiij. † Ad quæ rõ allegata per Fel. in d.c. ex lite
ris,& quæ not.in ſi.in l.ij.C.de acq.poſ.& per Bar.in l.gerit,de
acquir.hær. & quæ in l.merito. ff. pro ſuc. cũ ſi. ad quæ gl.in c.
apoſtolicus.xij.q.ij. Abb.in c.audictiã,de eccl. ædific. Roch.in
verb.eccleſiã fundauit.q.vij.vbi in dubio dĩ eccleſiaſt.dotauit,
& ulti-

& ultimo dictus Archiepſa de yillis vocatis Aſcheoſpalta,& Boi
ſibi donatis à Regia maieſt.prout ex literis Regis.&c. reſpectu
iſtius rei datę in dotē oritur difficultas, ꝙ dotatio fuerit de bo
nis laici,quo caſu per Papā nō fuit derogatū,ea quo expſſe de-
10 buit derogari. † Nec expſſio ſupplet ꝑ clauſulā latiſſimè exten
dente,cū de laico debeat fieri mētio,ut hr̄ in d. deciſ.j. de pręb.
11 cū ſi. † Et eſt regula cācellariæ,& eo fortius,qa laicus Rex,ut in
pūcto dicta regula,& ꝑ Fel.ī d.trac.In hoc aduertendū eſt,ꝯceſ
ſo.n.ꝙ dictæ uillæ datæ à Rege ꝓuenerint ad Archiepm,ut bo-
na laici,& ſic ꝯſiderent,ut laicalia,tñ ipſe Archi-ps dotās, nedū
12 dotauit de dictis bonis datis a Rege,ſed de alijs de qb.ſ.†Quo
caſu dotatio eſt mixta partim de bonis laicalib.& partim eccle
ſiaſticis,quo caſu attēdēdū eſt illud,qđ magis ꝑualet,& ſic mo-
lēdinū domus,& res empię,q̄ ſunt maioris valoris,q̄ uillę dona
tæ arg.eorū q̄ not.in l.ariſto.ff. de dona. & in l.j.ff.de æſtimato.
13 actio.cū cōcor.† Præterea qñ ius pat.eſt mixtum laicale & cle
ricale regulat̄ ut eccleſiaſticū,ut ꝑ gl.in d.c.vnico,& in cle.ſi.in
uer.plures,in ſi.eo.ti.& ꝑ Abb.in c.eā te,de iur.pat. & ꝑ Rœc.
14 in d.trac.in uer.ius.q.ij. & iij. † Et licet reſpectu derogationis
aliq teneāt ꝯriū,tñ loquunt in diuerſo caſu,qñ patroni ſunt par
tim laici,& parti clerici,ſed qñ eſt pſonus unicus,& clericus &
dotat parti de bonis eccleſia.& partim de bonis laicalibus,tūc ꝑ
ualet illud,qđ eſt potētius ī caſu nr̄o,ita eſt,et po,&c.arg.l.q̄rit.
15 ff.de ſta.bo.cū ſi.¶ † Rurſus aduertēdū, ꝙ archieps dotat d bo
nis datis a Rege de qua donatione ſe refert ad lr̄as, ergo literæ
donationis relatę ſunt attēdēdę,vulg l.aſſe toto. ff. de hęr.inſt.
& l.ſi ita ſcripſero.ff.de ꝯd.& dem.literæ donationis dīit Regē
dediſſe archiepo,cū facultate alienādi,& diſponēdi ad libitū ip
ſius archiepi,ex qb. uerbis Rex in dictis reb. donatis abdicauit
a ſe oē dñium,& oē ius,qđ in illis habebat, q̄ tráſlati fuerunt in
archiepm donatariū vñ Rex nō eſt amplius in conſideratione,
ꝑñr de eo nulla habēda mētio,& ſic nō rob.regula cācellariæ,&
16 alia in ꝯriū adducta. † Cum.n.in reb.donatis reſeruaſit ſibi ius
ꝑſentādi,vel aliud,qđ eſſe debebat.c.nobis,de iur.pat.& ꝑ Cal.
17 conſi.vlt.eo.tit.& Mod in c.ex parte.v.col.j.de reſcr.† Eſt ergo
ſolus ꝯſiderādus archieps donatarius, ī quo ſi dicimus dicta bo
na donata intuitu dignitatis , & eccleſiæ , & ꝑꝑ ſeruitia q̄ fecit
Regi tanq̄ ꝯſtitutus in dignitate nō aūt tanq̄ priuatus,cū offi-
ciū cācellariatus fuerit ſemꝑ vnitiuus dignitati archiepali Stri
go.& ipſe archieps ꝑſtitit ſeruitia Regi,eo qa ꝯſtitutus ī digni-
tate archiep.alias ſine ea tanq̄ priuatus,nunq̄ ꝑſtitiſſet , tūc res
eſt clara,qđ ēt dicta bona ſunt eccleſiaſtica ꝑ iura ſuperius alle
18 gata .ſ. e.cum in officijs.c.relatū, cū ſi.† Si uero ꝯſideramus di-
cta bona donata archiepo,tanq̄ laico, & penes ip ſum dicta bo
na donata fuiſſe,uti penes laicū . tūc cadit alia ſubtilis ꝯſidera-
tio in qua aduertēdū , ꝙ archieps do·ādo exprimit dicta bona
donata à Rege nō ad effectū,ꝙ Rex deberet eſſe in aliqua ꝯſi-
deratione,ut.ſ.ſed ad effectū demōſtrationis,vt differat in alijs
reb.emptis a Rege,arg.eorū q̄ notant ī l. forma.ff. de cēſi. & in
19 l.demōſtratio.ff.de cōdi.& dem. † Cōſiderādo igit̄ archiepm,
ut laicū in dictis bonis reſpectu dictorū bonorū ipſe archieps
potuit hr̄e hæredē quē uolebat,ut not. in c.j.de iur.pat.ſed uo-
luit eo uiuo dicta bona donata eſſe ꝑpetuo dictæ capellæ, & eo
mortuo dcm̄ ius pat.trāſire ad capitulū , ex qua trāſlatione oē
illud laicale,qđ poterat ꝯſiderari penes archiepm fuit eſtinctū,
& in nihilū redactū,& ſolū ꝯſiderādū eſt ius , qđ uiget in illis,
ad quos trāſlatio facta ē,cū itaq; canonici, & capitulū ad quos
20 trāſlatū fuit dcm̄ ius ſint pſonę eccleſiaſticæ,† Ergo eccleſiaſti
cū dicēdū,& ꝯſiderādū,ut in pūcto de ꝑdictis eſt tex. in d.c.vni
co,de iu.pat.lib.vj.& tex.iūcta gl.& ibi ſcrib. ī.c.dilectus filius,
de ꝑb.cū ſi.& do.in c.ij.de pręb.lib.vj.& ꝑ Fel.in d tra.col.an-
21 tep.verſ. limita vj, † Vbi allegat Maria. & dicit quo ad effectū
derogationis iudicari hoc caſu eccleſiaſt.dato,ꝙ olim fuerit lai
corū,qa ceſſat rō retrahēdi laicos.&c. & ſic eſt puētū ad caſum
a quo ſi ab initio,ita eſſet papa uoluit, & potuit derogare, ut.ſ.
22 † Vltimo ꝓ nūc ꝯſiderādū eſt,ꝓ laicus in caſu ꝑſenti,nō pote-
rat ꝯſiderari . niſi Rex uiuēs tꝑe unionis tanq̄ ſucceſſor Regis
donātis.Iterū nō poterat ꝯſiderari niſi ſucceſſor archiepi q i ca
pella eſt capitulū, ſed ad effectū unionis de qua agit,& Rex, &
capitulū ſucceſſores,ſi ꝯſiderari debēt ſupplicarut,& nullus a-
lius poterat lædi,ergo neceſſario ꝯcludēdū dictā vnionē, uel di
ſpōnē ualidiſſimā arg.eorū q̄ notant̄ in l.j.§. quæſitū.ff.ad treb.
& in l.j.ff.de auct.prętan.& q̄ no.in cle.ſi una de reb. eccle.nō
23 alle.& in l.nō ſolū.§.neceſſitatē.C.de bo.q̄ lib.† Ad quę nā pa
troni ēt laici ſi poſt ꝓuiſionē quā ſciebāt tacuerunt ꝑ quatuor
menſes,talis prouiſio remanet ualida, dato ꝙ in ea de iure patr.
laicorū nō ſit dictū,ut firmat Car.in cle.j.mihi,col.viij.uerſ.ſed
poſt lōgā,& late ꝑ Fel.in d.tra.col.pe.uerſ.limita decimo,quā-
to fortius in caſu nr̄o,vbi expreſſe ſupplicarūt. &c. de ſupplen.
24 negli.præl.c.j. † Quibus oib. nedū ſimul iūctis,ſed ſpecificè, &
de ꝑ ſe ꝯſideratis ꝯcludēdū eſt , & inſpecto capite fundationis,
& capite donationis.dictā capellā iu.pat.eccleſiaſtici , & de bo
nis eccleſiaſticis dotatā Papāq; uoluiſſe . & potuiſſe derogare,
dictāq; clauſulā importare plenā narrationē,& fundationis, &
dotationis,& hoc potiſſimè attētō ſtilo cācellariæ, iuxta no.in
25 l.minimè.ff.de legibus. † Facit inſuꝑ rō bona, qa dato, ꝙ tꝑe
vnionis poſſet ꝯſiderari aliqđ laicale in d.capella , tū tunc ꝓpia
nullus laicus erat in aliqua quaſi poſſeſſione iur. patr.quo caſu
nō erat neceſſe de illis facere mētionē,ut ꝑ Inn. in c.cū eccleſia
de cau.poſſeſ.& ꝓprie.& ꝑ Cal.conſ.laix.vacāte quadā,in ſi.&
26 Fel.ī d.tra.co.pe.uerſ.limita ix. † ad quę,qa putatiui nō ſunt in
ꝯſideratione,ut ibidē colligit,& hr̄ in regula nō pręſtat impedi
mentū,& ꝑ Fel.in c.ea tenore,de reſcri.& in c.gratū,de offi.de
leg.Vnde de eis mētio facienda nō erat,& iō gr̄a nō ſurreptitia
27 ex dicto capitē.¶ † Nō obſtāt ꝑdicta quæ ponit Fel. in d.tra.
col.antep.& pe.uerſ.limita vij. dū vī innuere prædicta nō pro-
cedere qñ fieret vnio uti vr̄ eſſe in caſu noſtro.&c. Nā bñ aduer
tēdo nihil facit in ꝯriū,immo probant directo.& firmāt,quę.ſ.
diximus oñditur,ibi Fel.ponit caſus in quib.Papa nō hēt neceſ
ſe facere mentionē de patronis laicis, inter quos dicit, ꝙ ſi pa-
tronus laicus hēt ī eccleſia ꝯuētuali,ius pat.honorificū, & quo
ad alimēta,& papa ꝓuidet nulla facta mētiōe de dicto iure lai
corū nihilominus ualet prouiſio,niſi fieret unio illius cōuētua-
lis eccleſiæ ad aliā ad utrūq; probandū allegat con.Card.in or-
28 di.mihi.xcvj.incip.Papa vniuit quandā Abatiā,† & nihil addu
cit aliud vñ intelligi dēt ſm cōſ.alleg.vulg.doctr. Bar.in l.nō
29 ſolū.§.ſi liberationis.ff.de lib leg. cū ſi. † Conſiliū uero alleg.
Card.nō dicit hoc,immo ꝯriū,& in puncto probat ea quæ.ſ.di
ximus,nā in facto dicti cōſilij vnio nō ualuit, eo qa falſum fuit
expoſitū circa tenuitatē eccleſiæ cui fiebat vnio , itē qa in loco
nemoroſo,& ꝙ abbatia regebat̄ ꝑ ſolū Abbatē, & ꝙ ꝯditio ec
cleſiarū illarū melioraretur, & ꝙ abbatia erat tenuis , itē nulla
fuit facta mētio de patronis laicis habentib. ius honorificū q-
bus iunctis,& quorū intererat,nō debuit fieri, tunc qa ſcādalū
oriebat̄,quæ in facto ibi narrata erāt falſa, & ideo nimirū ſi u-
nio illa cōcurrentib. tantis cauſis non ualuit,ſuper quib.oībus
cauſis ibi Card.ſe fundat in ſi.conſi.ibi,quib.ſimul iunctis,&c.
30 † Quæ in caſu pn̄ti penitus ceſſant,oīa.n. narrata pontifici fue
runt,& ſunt uera nullū ſcādalū orit̄, cultus diuinus & ſeruitiū
augetur.iuxta not.in c.ex parte,de cōſti.fuit & eſt pluſquā neceſ
31 ſaria attenta notoria paupertate.ut in c.cōſti. † & in cap.expo
ſuiſti.de præb.in c.j.de reb.eccle. non.alien.in vj. & in c. vnio,
32 cū ſi.† & in fauorē piæ cauſæ uulg.l.ſunt perſonæ.c.ſi.de re iu-
33 di. † tū qa longo tꝑe poſſiderunt virtute unionis vulg.§. com
34 modū † tū quia ſi qui patroni poterāt ꝯſiderari ꝯſenſerunt ex
35 preſſe iuxta.c.ſuggeſtū de iu pat.& ibi Inn.& alij,obſtaret̄ igi
tur nō hēt mō aliquo,rurſus qñ fit unio. patroni debent ꝯſenti
re,ut d.c.ſuggeſtū.in caſu nr̄o ꝯſenſerunt, ut.ſ. ergo in diuerſo
caſu,ſuper qua rōne Card.ſe fundat,quia inuitis patronis & ori
retur ſcādalū ut patet ibi,in uer.quoad cām ſecundā Rurſus in
36 eccleſia conuentuali, † ibi patroni erāt laici , & habebant ius
honorificū & alimentorū vñ illis inuitis non debuerūt priuari
cū de eis ac de iure pat.nulla fuiſſet facta mentio in unione, in
caſu nr̄o expreſsè derogatū eſt iuri patr. Itē hoc ius patronatus
eccleſiaſticū eſt ut.ſ.rurſus patroni conſenſerunt , ſumus itaq;
in caſu penitus diuerſo,prout nā unio ibi ruit qa ſurreptitia, in
noſtra nulla eſt ſurreptio, & ſi qua eſſet ſanata eſt ex illa clauſu
37 la,& ſi ex narratiua in qua † Papa reuocauit oīa & ſaltē in gñe
cogitauit iuxta not.in c.in noſtra. de reſcri. l. ſub prætextu. C.
de tranſ.cū uulg.Ad quod nā in d.conſi.patroni quo ad ius ho
norificū & alimentorū ſemper fuerunt & tēpore unionis erant
laici,vñ nimirum ſi eis inuitis non debuit fieri in caſu noſtro ſi
quod laicale erat reſpectu alicuius rei datæ in dotē capellæ il-
lud fuit extinctū per trāſlationē factā ab eodē dotante in perſo
nā eccleſiaſticā.ut in d.c.unico & ſuperius eſt dictū. & ſic in ca
ſu penitus diuerſo,Fel.ergo male allegat,& Card. in d.conſi.te
net bene conſideratus pro hac parte. Pariſi. Rom.

SVMMARIVM.

1 *Aqua propria alicuius,quando dicatur,& quando non,& nu. 2.*
3 *Tertius qui non habet proprietatem aquæ,non poteſt impedire.*

4 *Et quid ſi aqua egreſſa eſt poſſeſſionem, in qua naſcitur.*
5 *Aqua commoditas, poteſt capi ex publico.*
6 *In aquarum ductu, quid ſit inſpiciendum, & conſiderandum.*
7 *Aqua publica ex quibus poſsit dici.*
8 *Aqua publica, an dicatur, & ſit communis.*
9 *Et primo occupanti conceditur.*
10 *Et quid ſi longiſsimo tempore, fuit occupata & tanto in cuius contrarium. &c.*

CONSIL. CXXIX.

1 CONSTAT † Aquam de qua litigatur, ortum, & originē non hr̃e in fundo ſupradicti Vinc. nec ibi naſci, ꝯ̃ñr non pōt dici propria ipſius, & ſic ſumus extra terminos. l. fluminū, in fi. & l. Proculus. ff. de dam. inf. cū alijs quæ citant̃ per Cępo. in trac. de ſerui. ſub rub. de ſer. aquæ duc. car. viij. & ſeq. Quæ oīa procederent q̃ñ aqua de qua litigat̃ naſceret̃ in fundo Vinc. & eſſet ꝓpria ipſius, vt dicit tex. in d. l. proculus ibi, aquā meā, & iſto caſu bñ daretur ipſi
2 Vinc. facultas diuertendi eā, & faciendi uti prætendit. † At q̃ñ aqua nunq̃ ortū habuit, nec hēt p poſſeſſionē Vinc. nec p ſuū fundū trāſit, & cū p ipſum non fuerit occupata nō pōt dici propria ſua, nec eius dñium hēt, & q̃a ſumus in claro, q̃ aqua naſcitur, & ortū hēt ex ſuperiori parte cuiuſdā viæ publicæ & illico q̃ nata eſt deſcēdit ad viā prædictā, & demū p vallonē publicū decurrit vſq; ad mare, aqua ipſa dr̃ publicata p ea q̃ no. p Bart. & ſcribē. in l. quominus. ff. de flumi. p illū tex. & p alia iura ibidē
3 p eos alleg. † & dato q̃ naſcat̃ in fi. poſſeſſionis alicuius priuati, & ꝯ̃ñr dici poſſet q̃ aqua eſſet illius in cuius poſſeſſione naſcitur p d. l. proculus cū ſi. Tñ iſtud nō hēt prodeſſe Vinc. q tanq̃ tertius nō pōt impedire cū nō naſcat̃ i ſuo, & ſi ille in cuius poſſeſſione naſcit̃ poſſet impedimentū afferre, & cui ſoli cōpeteret ius impediēdi, & nō Vinc. tanq̃ tertio. Nā quo ad ipſum tertiū ipſe Reuerēdus eps licitè aquā occupauit. l. loci corpus. §. cōpetit. ff. ſi ſer. ven. & pulchre p Bar. in d. l. quominus. in ij. col. & in ij. q. circa fi. & ibi Iaſ. † Et licet ille in cuius poſſeſſione naſcitur
4 anteq̃ aqua egrederet̃ fundū ſuū habebat dñium ipſius, & de ea alij nihil poſſint diſponere, tñ poſtq̃ aqua egreſſa eſt de fundo ꝓprio in quo orit̃, & ꝑuenit ad locū publicū effecta eſt publica & pōt capi, & occupari, & duci ad irrigādos agros, & firmat Barto. p illū tex. in l. imperatores. ff. de ſer. ruſt. præd. & per Pau. de Caſt. in l. aquā. C. de ſerui. & aqua. qui ita intelligit Bart. in d. l. quominus. in xij. q. & ibi p Ang. & Iaſ. iſto. n. caſu cōmoditas
5 aquæ dr̃ capi ex publico nō ex priuato, ut trad. Ang. in l. prętor ait. §. ſi q̃d in loco ff. ne q̃d in loc. pub. † Eo maximè q̃a i aquarū ductu nō inſpicimus principiū aquæ, vñ decurrit, ſed ſolū alueos, & meatus, vñ tranſit, & uetuſtiſſimū aquarū curſum, ut dicit Bal. in c. j. §. ſi q̃s de manſ. in v. col. de ꝯtrouer. inueſti. quē refert, & ſequit̃ Cępo. in d. tra. in iiij. q. prin. † Et q̃ñ vallonus, &
6 via p quā aqua currit fuit, & eſt publicus, iō ipa ibidē diſcurrēs dr̃ publica, ut tenet Bal. in l. itē lapilli. col. ij. ff. de rer. diu. & Ange. in l. j. §. fluminū. & §. ſi inſula. & § ſi foſſa. ff. de flu. † Cū itaq; aqua de qua q̃rit̃ rōnib. ſupradictis ſit publica, ꝯ̃ñr cūis ut uult Bal. in c. j. in tit. q̃ ſunt regalia, & doc. in locis. ſ. alleg. cōcedetur occupāti, ut tenet gl. & ibi Bal. & alij in d. l. itē lapilli, & Bar. &
7 alij in d. l. quominus. † Et q primo occupauit pręferī oib. alijs, vt latè p Bar. in d. l. quominus. in v. q. & ibi Iaſ. Ang. & alij doc. in l. j. & ij. C. de ſeru. & aqua. & p Cępo. in d. trac. in v. q. prin. in uer. tertio mō dr̃, uolens q̃ ſi eſt alueus paruulus vel fons, aqua prędicta efficit̃ occupātis, & q primo occupauit ꝓferī oib. alijs allegat iura, ut p eū. Ad quę oia facit Old. conſi. aiij. Cū igir̃ dicta aqua nō oriat̃ in fundo. d. Vinc. & nō ſit ſua nō pōt illā impedire, ſed in ea ius hēt ipſe Reuerēdus eps ad irrigandā ſuā poſſeſſionē, q licite. d. aquā occupauit cū fuerit, & ſit publica ut. ſ.
8 † & cū eā occupauerit oib. alijs eſt pręferēdus, eo maximè eū lōgiſſimo tpe, & tāto in cuius ꝯ̃triū hoium memoria nō exiſtit p ipſum, & eius p̃deceſſores, aqua ipſa licitè fuerit occupata, q̃ ꝓſcriptio ſufficeret de per ſe. vt tenet Bar. in d. l. quominus. in ij. q. & ibi Iaſ. & Cępo. in d. trac. alleg multa, qui Vinc. eo magis excludi dēt, ea his q̃ tradunt̃ p doc. in l. p agrū, & in l. nō mod°. C. de ſer. & aqua. & no. Bar. & alij in d. l. quominus, & Cęp. ubi ſ. & ex his quæ alias plenè conſulendo deduxi. . Pariſius.
9
10

SVMMARIVM.

Permutatio, ex quibus arguatur fraudulenta. & nulla per totum.
In bis quæ ſecreto committuntur ſufficiunt conieƈtura.
3 *Inæqualitas beneficiorum iſtud arguit.*
4 *Beneficium uacat per profeſſionem.*
Si de proximo erat ingreſſurus religionem.
Vel infirmitate detinebatur.
5 *Idem ſi poſt mortem in nepotem beneficium peruenit medio alterius permutantis.*
6 *Idem ſi renuncians remanet in poſſeſſione.*
7 *Non dicitur dimiſſum, quod mox eſt reaſſumptum.*
8 *Perſonarum commutatio.*
9 *Et quia aliquibus medijs fictis beneficium peruenit ad nepotem. & nume. 10.*
11 *Leuis tractatus tolleratur in permutatione ſecus ſi eſſet concluſio & conuentio firmata. & nu. 12.*
13 *Simoniaca conuentio, non propterea ſanatur, quia facta inter intelligentes & conſentientes, niſi Papæ adſit auctoritas.*
14 *Præſtare auctoritatem actui, non intelligitur ille qui ignorat eius qualitatem.*
15 *Quando aliquid mandatur ſub certa cōditione, ſi non ſeruatur conditio, contradicere uidetur.*
16 *Dictio, ex, ſignificat extremitatem temporis a quo actus geri poteſt, & non ante.*
17 *Conceſſio conditionalis ad actum non poteſt deduci niſi prius conditione impleta.*
18 *Teſtimonium in cauſa propria non ualet.*
19 *Falſum conuincitur quod habet expraſſè imaginem falſitatis.*
20 *Producens in ſecunda inſtantia nouas materias non continentes ius commune dolo non caret.*
21 *Omnis tranſgreſſio mandati hominis habet in ſe decretum.*

CONSILIVM. CXXX.

AD DEMONSTRANDVM Fraudē & nullitatē permutationis factæ de decanatu, noſcendū eſt, q̃ cū idē Vitus deliberat ingredi & profiteri religionē, & percepiſſet de dicto decanatu mandatū in euentum dictæ profeſſionis prouideri. N. cū intenderet de illo diſponere in vtilitatē. E. nepotis ſui adhuc impuberis, cū ꝓpter ætatē ille inhabilis eſſet ad illum quæ dignitas eſt in eccleſia & cui iuriſditionalis cura imminet varijs medijs machinatus eſt ita decanatū renūciare, vt inde q̃ñ maius ad nepotē ꝑueniret cōmodū vt quia decanatū in illū transferre nō poterat trāsferret in aliū qui bñficiū ſuū in nepotē transferret, cū ille capax exiſteret, & propterea iuſſuit primo ad fictā reſignationē Io. prouideri nepoti. xv. Septē. & xvj. eiuſdē menſis illā permutari cū. N. canonico cū quo xxix. eius mēſis permutauit Vitus decanatū ualoris. cl. duca. pro capellania ualoris. xij. & ſtatim Vitus ipſa dicta permutatione reſtituit Io. qui illius titulū accōmoda
1 uerat nepoti capellaniā. † Conuincitur igit̃ fraudulenta & nulla dicta ꝑmutatio ex multis ꝯiecturis quę in talibus quę ſecreto cōmittuntur ſatis ſufficiunt. c. ij. de renun. lib. vj. l. dolū. C.
2 de do. † Quæ cōiecturę iure probatę, liquidiſſimę probationes dijudicantur. l. ſi q̃a locuples. ff. de manum. teſt. l. licet imperator. ff. de leg. j. † Prima cōiectura offert̃ bñficiorū pręmiſſa nota
3 bilis inæqualitas, & hæc ꝯ̃ naturalē hominū inſtitutionē ad acquir. l. fina. C. arbi. tutel. non ſūt ad perdendū. l. cū de indebito. ff. de prob. c. cū ſuper hoc de renun. quæ cōiectura ſufficit ad irritandū permutationē ſi cū illa aliæ cōiecturæ concurrant, ita Old. conſi. mihi ultro factū tale eſt dñe noſter Clemēs. x. col. Io. And. in c. j. de re. permu. lib. vj. Fed. de ſen. tra. permu. q. vlt. Imo. in c. ſi. co. ti. in ult. col. & q. pe. & idē poſt do. Ant. & Pa. in c. j. de cler. nō reſi. ubi tertiua in hoc cōſentit ſi ꝑmutās præſumat̃ de ꝓximo uita deceſſurus, ubi ſubijcit q̃ cōiecturę ſuſcipi pñt ex.
4 d. c. ij. † Cōcurrunt dictæ inæqualitati & aliæ ꝯiecturæ de q̃bus ēt in d. c. ij. quas patiī. Old plenè ꝓſequit̃, quia ꝑmutatio facta de decanatu inęquali fiebat p decanū cui imminebat tūc ingreſſus & futura ꝓfeſſio uñ illius decanatus erat de ꝓximo uacaturus. c. bñficiū de regula. in vj. & q̃d hr̃. in c. ſtatuimus, eo. ti. in c. trāſmiſſa, de renū. uerba. n. tex. ſic dñt, de fraude appareat ſaltē p ꝓbabiles ꝯiecturas, ut q̃a dictę renūciationis tpe is q dignitatē pinguiorē habebat infirmitate graui detinebat uel q̃d aliud imminebat pp q̃d illius dignitas de ꝓximo uacare credebat & gl. in uer. alias exēplificat ut q̃a religionē vult profiteri iō uere recte ꝯcurrūt in uito renunciāte, q erat de proximo ingreſſurus & profeſſurus q̃d & euētus demonſtrauit q̃a inde ad tres mēſes ingreſſus extitit quo ſubſecuto detegitur conſil. renunciandi, argu. l. ſi qui adulterij. C. de adulter. l. ſicut. §. ſuperuacuum. ff. q̃ aib.

5 quib. mod. pig. vel hippo. ſolui. † Cõcurrit in caſu noſtro qa ex
effectu ſecuto appacuit dictũ decanatum renunciatum in utili-
tatẽ nepotis qa renunciatũ in fauorẽ illius, qui ſuum canonica
tum pro nihilo tráſtulit in nepotẽ imaginacia permutatione fa
cta cũ capellania cũ nepote quę falſo noie in illũ tranſlata erat,
vñ aduerſarius nihil acceperat ab. N. nepote qui capellanus nõ
erat, licet precariũ tit. a Io. ſibi accommodauerat, nec ẽt dictus
Vitus aliqd prætenſa permutatione quæſiuerit qui moa capel-
laniæ fictum titulũ conſtituit Ioanni qui nepoti renunciauerat iã
cõprobatur hoc ſolũ eſſe actum qđ in veritate permanſit. ſ. de-
canatũ eſſe renũciatũ, & de illo prouiſum. N. de canonicatu ꝓ-
6 uiſum. E. nepoti capellaniã uero imagin. ici noie agitatã † Et qa
illã ſemper poſſedit Ioãnes illius renũciatio ſimulata, & fraudu-
lenta dignoſcitur. l. ſicut. §. ſuperuacuũ. ff. quib. mod. pig. vel hy
pot. ſolui. l. & qui ſub his. §. igitur. C. de remiſ. pig. ut not. Bar. in
l. poſt ꝯtctũ in vj. ꝯiectura. ff. de don. quã ẽt cõiectucã in hoc ma
gnifacit Inno. in d. c. j. itẽ quia breue eſt poſt ex equutas machi-
natas de illa reſignationes ex cã permutationis mox fuit a Vi-
to reſtituta renũcianti, vñ ꝓſumitur ea uoluntate, & eo aio a Io.
renũciata, ut illã mox recuperaret alias oino non fuiſſet dimiſ-
7 ſurus, arg. §. ꝑuonũ. inſti. de rer. diuiſ. † Neq; .n. ꝓſumitur dimiſ
ſum qđ moa eſt reaſſumptũ ad hoc. l. vir mulieri, & qđ ibi Bar.
8 ff. de don. int. ui. & ux. † Cõcurrit in hoc cõiunctio ꝑſonarũ Vi
ti & Decani, & E. in quẽ ꝑuenit canonicatus ꝑ renunciationẽ.
N. qui ꝯſequutus eſt decanatũ, uñ gñatur maior fraudis ſuſpi-
tio. arg. l. data. C. de don. & l. pen. de bo. liber. & iſta ꝑ illas le-
ges Bar. d. l. poſt ꝯtctũ. in iij. ſuſpitione ſimulatę alienationis, u-
bi ẽt allegat ad hoc. l. pe. in prin. ff. de bon. lib. quã dicit ad hoc
multũ notab. ad idẽ. c. gr̃a. de ꝑb. & qđ in c. ex parte. N. de offi.
9 dele. † Patet ẽt ex ꝑmiſſis ꝙ cũ ea eiſdẽ inſeraĩ ꝑcedentibus pa
ctionib. ac fictis renunciationib. capellaniæ deuentũ ſit ad col-
lationẽ dicti decanatus. N. ad finalẽ intentionẽ, ut inde canoni
catus deriuaretur in. E. nepotẽ Viti decani, ꝙ dicta collatio nul
la fuit q̃ interuenientib. pactionib. imaginarijs renũciationibus
10 ꝓcurata. c. pactiones. c. cũ pridẽ. de pac. c. niſi eſſent. de ꝑb. † Pro
baĩ clarius ſimoniaca ꝑmutatio, & collatio, quia ad illã peruen
tũ fuit firmata & cõcluſa ꝯuẽtione ꝑmutatio. Viti & E. qđ non
dubitaĩ ſimoniaca & nulla. c. cũ olim. & c. cũ uniuerſorũ. de rer.
permu. & certũ eſt ꝙ ad effectũ ꝑdictũ permutaſſe dñr, & ſimo
niã incurriſſe, qa inter ſe de permutãdo cõuenerunt. ut no. do.
11 Abb. in d. c. cũ uniuerſorũ. in vij. nota. † Et probat tex. in d. c.
cũ pridẽ. ibi inter ſe nõ tñ nobis mediãtib. cõuenerũt, ubi ſimo
nia dijudicaĩ oĩmodẽ ꝯuentio ſuper bñficijs ꝑter auct. n. ſupe-
perioris. & propterea nulla fuit collatio, ut ẽt no. Abb. in d. c. cũ
vniuerſorũ. ult. not. & quãuis ſimplex trac. ꝑmutationis nõ con
12 cluſus † in bñficijs tolleretur q̃ non hẽt deliberatẽ ꝯſenſum. c.
tua. de his q̃ fiũt a pręl. c. fi. de his q̃ fiũt a maio. par. cap. & ꝯſen-
tit gl. in cle. j. de rer. permu. ſecus aũt ſi cõcluſus tractatus, & ꝑ-
mutatio facta, aut ꝯuẽta, ꝙ aũt fuerit cõuenta probaĩ inſtro pu
bli. pro parte. E. producto ubi aſſeriĩ Vitũ deca nũ. N. cępiſſe fa
cere ꝑmutationẽ de decanatu, & cũ illo totaliter concordaſſe q̃
verba clariſſimẽ concordiã cõtinẽt & in inſtro ab. E. producto
ipm ꝯſeſſum cõuincit. iuxta Inn. in c. cũ uenerabilis, de excep. in
c. cũ olim. de cenſi. ad qđ. l. cũ precũ. C. de libe. cau. & not. Bar.
13 in l. poſt legatũ. ff. de his quib. ut indi. ¶ † His non obſt. qđ dici
põt nõ cõmitti fraudulentã & in fraudẽ collatoris permutatio-
nẽ ceſſiſſe q. uolẽs intellexit & ꝯceſſit. l. cũ donatorẽ. C. de tran
ſa. l. nõ fraudaĩ. de reg. iur. qa ſi iã erat ſimoniaca cõuẽtio firma
ta inter agẽtes auctoritas epi nõ niſi ſolus papa potuiſſet vali-
dare dãnatũ factũ ad qđ tex. in d. c. cũ pridẽ. & qđ in d. c. ex par
14 te. n. de offi. dele. † falſum pterea eſt ꝙ eps & capitulũ ſciuiſſet
ſimulatã renũciationẽ capellæ q̃ agitabaĩ quæ ẽt apparuit ex il-
lius reſtõnis facta Io. cuius fuerat primo & q̃ nõ potuerant eſſe
cognita epo, q & intellexerat decanũ vel renũciare cũ alijs bñfi
cijs & nõ cũ capellania minimi ualoris vñ ſuſpecta fuiſſet ꝑmu
tatio, & nõ potuit intelligi cõſentire & auctoritatẽ ꝑſtare actui
cuius qualitatẽ ignorabat cũ error ꝯtrius ſit cõſenſui. l. ſi ꝑ erro-
rẽ. ff. de iur. om. iud. & auctoritas ſuperioris nõ firmat. qđ non
plenẽ cognouit. l. bonorũ. C. qui admitti, & ad propoſitũ nota.
Oldr. d. cõſi. Iterũ cõſenſus capituli fuit pacto interuenien. de
dãdo ſigillũ. c. poſt mediũ anoũ dũmõ ipſe hẽet vnã clauẽ, cũ tñ
ſcm cõem conſuetudinem patriæ ſiue eccleſię illud debet penes
decanũ, quod pariter ſimoniacã concludit permutationẽ ut ſ.
Iterũ aduertendũ ꝙ per dictum epm mandatũ fuit Ioanni ut in
teruenientε conſiliario & ſi & inquantũ capituli ꝯſenſus capi-
15 tulariter accederet, † & præſtito iuro per. N. in manibus dicti
cõmiſſarij ex tunc auctoritatẽ præſtaret permutationi, cõmiſſa
rius aũt nõ purificatis dictis conditionibus conſenſum præſti-
tit, & ſic ante quæſitã facultatẽ in quã eps non ꝯſenſit ante puri
ficatã ꝯditionẽ. c. j. in fi. de deſponſat. impuberũ, lib. vj. gl.
in c. ſi pro te, de reſcri. eo. lib. l. cedere diẽ. ff. de uerb. ſig. immo
diſſenſit expreſſe illis prius nõ impletis dicẽdo ꝙ ex tũc &c. &
ꝯñr prohibuit antea ꝯſentiri. l. ſtatu liber. §. ſtichũ. de leg. j. l. cũ
ꝑtor, in prin. ff. de iud. & ꝙ in l. imperatores. ff. de poſtul. & hoc
16 importat illa prępoſitio ex, † q̃ ſignat extremitatẽ tꝑis a quo
actus geri põt, & nõ ante ipſius initũ l. hæreditas ex die, & ibi
not. Bar. ff. de hær. inſti. & quod in l. iiij. ff. de ꝯd. & dem. ad idẽ
qđ voluit Inn. in c. prudentiã, in gl. nouiſſima iiij. col. de offi. de
17 le. ¶ † Nec quæri eſſe deduci poſſe ad actũ extraiudicialẽ facul
tatẽ ſub ꝯditione cõceſſã, niſi prius impleta ꝯdõne quod eſt re-
gulare in oĩ diſpoſito ꝯditionẽ oportere præcedere cõdẽnatũ
ſcm Bal. in l. arethuſa. ff. de ſta. ho. & ad propoſitũ Ion. in c. ſuper
eo. quẽ allegat de appel. Nec dubiũ ꝑmiſſa ꝯditionẽ & formam
adiecisse mãdato cũ nec de iure ineſſent & præcedere deberent
actum iux gl. & Bar. in l. uniuerſa. C. de preci. imper. offer. Non
obſtant literę conſenſus capituli, in j. inſtantia productæ, quia
in illis non aſſeritur interueniſſe niſi nouem canon. & ſeptem
conſenſiſſe, cum eſſent. xxij. capitulares, nec cæteris uocatis, &
18 in contumacia conſtitutis. † Non enim & aliæ eadem die da-
te, & in ij. inſtantia productæ, primo quia illę ſolius ſigilli teſti
monio roborantur, quod retinebatur penes decanũ producen
tẽ, & ſic in re propria atteſtatur ꝙ nihil prodeſt. l. nullus. ff. de
teſti. Præterea continent rem cõtra omnem ueriſimilitudinem
atteſtantes canonicos capitulariter cõgregatos conſenſum præ
ſtitiſſe die ueneris ſancta, & probatum credit uel obſeruatã con-
ſuetudinẽ illius eccleſiæ, ꝙ per eã hebdomadã minimẽ capitu-
19 lũ pro re aliqua tractanda aut agenda ꝯuocaretur. ¶ † Quod ẽt
ſatis põt concludi in qualibet alia eccleſia, cũ eo die uideaĩ eſſe
ꝯtra chriſtianorum officiũ indulgere alijs actionib. q̃ lachryma-
rum diuinorum officiorum uel lamentationũ, itaq; ꝓpterea fal
ſum ꝯuincitur hře expreſſe imaginẽ falſitatis ad hoc Bal. in l. j.
C. de ſer. fugi. & quod Pet. de Anch. conſi. xxiij. vbi ẽt Bal. alle-
gat. ꝯfirmatur ſuſpitionis ꝯiectura, qa poſt latã ſententiã in j. in-
ſtantia, ubi produxerat aliud inſtrm, ꝯſenſus prorſus inſufficiẽs
& diuerſa ꝯtinens a premiſſo uñ nõ eſt ueriſimile qđ ſi bonũ ha
buiſſet produxiſſet, ꝓrſus inutile ad qđ deciſ. Aegid. ccclxv. Itẽ
20 ꝙ articulus † ꝙ qui producit in ij. inſtãtia nouaa materias q̃ nõ
ꝯtineãt ius cõe nõ caret ſuſpitione, fuit & trãſgreſſio mandati,
qa nõ ꝑſtito iuro, ſed dilata illius ꝑſtatione qđ non erat facul-
21 tatis cõmiſſarij, nec ꝯſiliarij, † Cũ igitur ois tranſgreſſio mãda
ti bois hẽat in ſe decretũ ſcm Bal. in l. nulli. §. ſi decuriones. ff. ꝙ
cuiuſque vniuerſi. no. & ꝯditiones ubi ſunt plures oporteat oẽs
impleri. l. ſi hæredi plures. ff. de ꝯdi. inſti. appareat iſtũ nullius ſu
perioris auctoritate in decanatum ſe intruaſſe ſine cuius aucto
ritate ius in bñficijs acquiri non põt iurib. uulgarib. P. Paulus.

SVMMARIVM.

1 *Ponitur caſus ſimilis, illi de quo in l. publia. ff. depoſi.*
2 *In depoſito, dolus & lata culpa tantum uenit.*
3 *Si depoſitarius ſe obtulit depoſito, tenetur de leuiſſima.*
De fortuito tenetur quando culpa caſum præceſſit.
4 *Quando eſt quòd culpa præcedat caſum.*
5 *Quid ſi fuit cõuẽtum, ut periculum ſpectaret ad fratrẽ depoſitariũ.*
6 *Et quid ſi recepit precium pro cuſtodia.*
7 *Et quid ſi mora præceſſit caſum.*
8 *Ex numeratione an transferatur dominium, ita ut depoſitarius teneatur ex caſu, & alijs ſequen.*
9 *Et pro parte affirmatiua adducitur.*
10 *Doctoris auctoritas eſt probabilis non neceſſaria.*
11 *Declarat in l. Lucius. ff. depoſiti.*
12 *Pactum de reſtituendo tantundem, uel illud idem in materia depoſiti, an ualeat.*
13 *Pactum de non alienando rem propriam, an ualeat.*
14 *Niſi interſit alterius paciſcentis.*
15 *In nummis non cadit affectio.*
16 *Quod dominium ex numeratione non transferatur. & nu. 20. 21.*
17 *In depoſitu ueniunt uſuræ à tempore moræ.*
18 *Numeratio non operatur contra mentem contrahentium.*
19 *Mens ipſa eſt ſubſtantia contractus.*
21. *Non debet de caſu teneri.*

22 *Et quid ſi pecunia numeratur in depoſitum apud nummularios: & nu.23.& 24.*
10 *Intellectus.l.die ſponſaliorum & nu.11.21.& ſeq.*
25 *In materia cambij quando pecuniæ manus peruenerunt ad alium, ut ille teneatur propter æquitatem.l.ſi me & titium.*
26 *Quando quis habet rem meam vel mihi obligatam ſine cauſa poteſt cogi officio iudicis,ad reſtituendum ne locupletaretur,&c.*
27 *Ad idem etiam in iſta materia cambiorum ut competat actio negociorum geſtorum.*
28 *An inter fideicommiſſarios uniuerſales,ſit locus iuri accreſcendi ſi coniuncti aliquo modo fuerunt à teſtatore.*

CONSIL. CXXXI.

MILES In exercitum iturus depoſuit centũ aureos
1 numeratos apud quondã fratrem, † ea cõditione,
vt ſi in prælio interfectus fuiſſet pecuniæ pro aïæ
ſuæ ſalute impenderentur,ſi vero ſuperuixiſſet fra
ter pecuniã bona fide acceptã reſtitueret,ſimilem caſum hẽmus
in l.publia.ff. depoſiti. confecto prælio miles incolumis euaſit,
frater autem victoris exercitus, fortunam euadere minime po-
tuit, nã ſpoliatus à militibus non ſolũ depoſitam pecuniam ve-
rum ẽt propriam amiſit. Poſt certũ tẽpus miles fratrem ꝯuenit
petitq; ab eo pecunias ſibi reſtitui frater negat ſe teneri cũ fue-
rit à militibus ſpoliatus,breuiter cõpromiſſum faciunt,qui fra-
2 trẽ ad ſoluendã militi pecuniã condemnarit. † Quæritur an iu
3 ſtè fuerit condẽnatus. † Primò cum vulgatum ſit in iure in de
poſito dolũ duntaxat,& latã culpam præſtari.l.ꝯtractus.ff.de reg.
iur.l.1.C.depoſi.vbi melius ſm Bart.ibi, & quid ſi fratri depoſi
to obtuliſſet, qa eo caſu cũ teneretur de culpa leuiſſima. l.1.§.
ſæpe euenit ff. depoſi. ſi culpa præceſſiſſet fortuitũ iuſtè fuiſſet
cõdẽnatus,nã qđ dr̃ neminem teneri de fortuito in bo.fi.iudi-
cijs.l.quæ fortuitis.C.de pig.act. intelligitur niſi culpa præceſ-
ſit fortuitũ.l.in rebus.in prin.l.ſi vt certo.§.cõmodatum.ff.com
4 mo.cũ ſi. † potuit aũt culpa ꝑcedere fortuitum,ſi potuit ſe ſub
trahere nec ſubtraxit,ſaluo tñ honore ſuo qm̃ ea dicimur poſſe,
quæ ſalua dignitate poſſumus.l.nepos proculo.ff.de verb.ſig.&
qđ ſi ꝯuenerint vt periculũ ad frẽm ſpectaret qa rata debet eſſe
5 ꝯtus ꝯuentio.l.j.§.ſi cõueniat.ff. depo. † Cõſiderandũ an ꝑciũ
ꝓ cuſtodia accepiſſet qa magis in locatũ q̃ in depoſitũ ꝯuẽtio
6 tranſiſſet inſti.de loc.in princ. cũ vulg. † poſtremo inſtandũ an
mora ꝑceſſiſſet fortuitũ,iux.l.qui in aſſis.§.fi.ff. depo.& cũ eſſet
purũ depoſitũ,& nihil horũ interueniſſet, credo nulla alia ratio
8 ne ductos illos docto.niſi † ꝙ ęſtimauerint ex numeratione in il
le tranſlatum dñium , & ſic periculum ad fratrẽ ſpectaſſe qa res
9 perit periculo dñi.l.pignus.C.de pig.act. † Nec eſt mirũ qđ fue
rint in iſta opinione quia idẽ vr̃ voluiſſe glo.in l.iij. C.depo.in
verbo qđ furti.& idẽ expreſsè affirmat Iaſ. in l.ſi quis nec cau-
ſam.in §.j.in fi.ff.ſi cer.pet.vbi etiã tenet accipientẽ de fortuito
10 teneri. † Sed in oppoſitũ facit nã dũ dr̃ ex numeratione tranſ-
ferri dñium & allegatur.l.Lucius.& l.die ſponſaliorum.in fi.ff.
depo.dictũ tñ doctoris cũ eius auctoritas ſit probabilis, nõ aũt
neceſſaria gl.in l.j.C.de legi.Bart. & ipſemet Iaſ.in l.j.ff. ſi cert.
pet.debet intelligi ſecundũ.ll. quas allegat. Bart.in l. non ſolũ.
§.ſi liberationis.ff.de liber.leg.dictę leges videntur ꝯrium pro-
11 bare. † Nam in l.Lucius,quidã Titius cõfitetur ſe recepiſſe cen
tũ cã depoſiti annumerãte ſeruo,& cũ orta eſſet qõ vſurarũ,re-
ſpõdet iuriſc. ſi actũ eſt vt certa corpora redderentur depoſiti a-
ctionẽ locũ hẽre,ſi vero vt tantundẽ,egreditur depoſiti terminos.
Modo ſi ex numeratione fuiſſet trãſlatũ dñium nõ fuiſſet bona
diſtinct.iuriſc.qa quotieſcũq; trãſfertur dñium pecuniæ in ac-
cipientẽ ex natura ꝯtus teneretur tantundẽ reddere.l.ij. cũ ibi
12 nota.ff.ſi cer.pet. † Pactum itaq; de tantundẽ redden. cũ ꝯtui
ineſſet fruſtra fuiſſet factũ , qa expreſſio eorũ quæ tacitè inſunt
nihil operatur.l.iij.ff.de leg.j.Pactũ vero de eiſdem corporibus
redden.ſi per numerationẽ trãſiſſet dominiũ in accipientẽ ſine
dubio fuiſſet nullũ, qa pactũ de nõ alienando rẽ propriã nõ va
13 let.l. nemo paciſcẽdo. ff.de pac.Nam † ſi fuiſſet obligatus ea-
14 dẽ corpora reddere fuiſſet ẽt obligatus nõ alienare &c. † Nec
põt dici valere hmõi pactũ eo ꝙ eſſet appoſitũ traditioni quia
quotieſcũq; pactũ de nõ alienãdo rẽ propriã , apponitur traditio
ni non valet niſi interſit paciſcentis . Ita no. Bar.in l.filiusfami.
15 in §.diui.in iij.col.ff.de leg.j. † & non potuit aũt intereſſe paci-
ſcentis qa in minimis non cadit affectio.l.iij. ff. de in litẽ iura.
quid.n.eius intererat ſolui eadẽ corpora vel ſolui æque bona ſe
quitr̃ ergo ſi ex numeratione fuiſſet trãſlatũ dñium vana fuiſſet
16 papiniani ratio , q̃ bona erit præſuppoſita veritate † ꝙ ex ſola
numeratione dñium non trãſferatur,qa tunc ſi agatur . vt eadẽ
corpora reddantur declarãt ꝯhentes velle ſe depoſitum ꝯhere , in
quo cũ ſit bona fide veniũt vſuræ à tpe morę offi. iud.vt in d.l.
17 Lucius. † Si vero agatur, vt tãtundẽ reddatur licet remanet depo
ſitũ,ad hoc vt poſt morã veniãt vſurę.l.die ſpon.ff.depoſ.pñ: tñ
cõdici quaſi mutua.l.certi ꝯdõ.§.fi. ff. ſi certũ, & hoc eſt quod
vult dicere tex.in d.l.Lucius.ibi,egreditur ea res depoſiti termi
nos, & hoc eſt ẽt qđ in fi.l. ꝯcludit vſuras deberi à tpe morę in
18 vtroq; caſu &c. ¶ † Præterea habemus ꝙ numeratio pecuniæ
nõ operatur ꝯ mentẽ ꝯhentiũ.l.non oĩs.ff.ſi cer.pet. & quis eſt
tã rudis qui nõ videat militẽ illũ timore iminentis periculi cõ-
mẽdaſſe pecuniã fratri donec præliũ cõficeretur ſperãs magis
tutã futurã apud illũ , q̃ apud ſe ipſum non aũt aĩo trãſferendi
dñium . Neque eſt credendũ fratrẽ habuiſſe aĩum obligandi ſe
ad fortuitũ,cũ tm̃ periculũ immineret,vnde dicere ꝙ frater, te-
19 neatur de fortuito eſt ſentire ꝯ mentẽ vtriuſque, † & ſic ꝯ ſub-
ſtantiã ꝯtus.l.obligationũ ſubſtãtia.ff.de act. & oblig.l. ſi tibi
20 pecuniã.ff.ſi cer.pet. † Vltimo ꝙ ex ſola numeratione non fue
rit tranſlatũ dñium occurrit tex.in l.quintus.ff.depoſiti,& cla-
rior in l.certi ꝯdõ.§.fi.ff.ſi cer.pet.Nã dicit ibi tex. depoſui pe-
nes te decẽ poſtea promiſi tibi vti,hic certũ eſt fuiſſe numerata
decem,ſi igitr̃ ex ſola numeratione accipiens fuiſſet effectus dñs
nõ indigebat ꝑmiſſione eius qui depoſuerat, quia cũ iã eſſent
ſua illa decẽ ipſe erat arbiter,& moderator in re ſua.l.in re mã-
21 data.C.mãda. ¶ † Deniq; omiſſis legũ ſubtilitatibus vr̃ inhu-
manũ,& à naturali ęquitate abhorrens,vt bonus ille frater quẽ
nulla mercede præſtiterit bñficium cuſtodiẽdæ pecuniæ teneatur
de vi cui reſiſtere nõ potuit,vt in ſimili inquit iuriſconſultus in
22 l.Lucius.ff.depoſiti in fi.¶ † Nõ ob.ſi diceretur qđ quotidie vi
demus deponi pecuniã numeratã apud nũmularios,& abſq; ali
quo pacto transferri in eos dñium, qđ patet cũ eis vtãtur publi
cẽ,nã ſi dñium nõ transferretur vtẽdo cõmitterẽt furtũ.l.ſi de-
23 poſita.C.depoſiti.l.ſi ſacrũ.ff. eod. ¶ † Qđ minime dicẽdũ eſt,
nã dr̃ hoc ideo eſſe, qa cũ ſciat is qui deponit depoſitariũ vſu-
rũ pecunia tacitè conſentit,vt vtatur, depoſitarius vero nõ ali a
de cã pecuniã depoſitã accipit,niſi vt vtatur, & ex vſu eius fru-
ctus percipiat q ſuccedũt loco mercedis cuſtodiæ quã præſtat,
24 & de qua tenentur † Cũ igitur accedat ꝯſenſus vtriuſq; non eſt
mirũ ſi trãſit dominiũ in accipientẽ, & ſi ceſſaret hæc ratio quæ
ſine dubio vera eſt,forſitã eſſet idẽ adhuc dicendũ,qa diuerſum
eſt forũ mercatorũ in multis a foro ciuili, cũ in eo ẽt ex pacto
nudo oriatur actio ſm Bar.in l.quintus. ff.mãd. & in multis a-
lijs caſib. quos nũc recenſere non oportet ſi nihil igitur ob.co-
25 gitare quiſq; poterit pro ſui ingenij ſens. † Ad aliud competit
iſtis actorib.actio ꝯ.q.Io.ballę ꝯuẽtũ.Nã poſito ꝙ nullũ fuiſſet
geſtũ negociũ inter ipſos,& dcm̃.q.Io.& nullus inter eos pręceſ
ſerit cõtractus.Ex quo ille Io.eſſet eis obligatus,tamen quia pe
cunia & marchę auri de quibus litigatur erãt debitę illis actori
bus,per quond.Stephanũ de Iannucija, & peruenerũt ad ipſum
Io.Ballæ,vt cõſtat in facto,licet peruenerit ad eũ ab ipſo quon-
dã Stephano,& nõ ab ipſis actoribus de ęquitate inductum eſt,
vt dictus quõdã Io. teneatur ad reſtituendũ dictas marcas actõ
ribus,taliter,ꝙ cõpetit eis certi cõdictio generalis.tex.in l.ſi me
& titiũ.ff.ſi cer.pet.vbi oẽs ſcrib.allegan.alia,& quæ lex literis
aureis eſſet ſcribenda, & valde ſeruãda inter mercatores,vt di-
26 cit Bal.in ſuo conſi.incip.Factæ fuerũt literæ cãbij,&c. † Com
petit ex alio actio quia vbicunq; quis hẽt rẽ meã vel mihi debi
tã ſine cã,ex qua efficitur locupletior de iure cano.datur officiũ
iudicis.Hoſt.in c.bonæ.ij.col.& ibi Io.And.& alij,de appellat.
27 † Inſuper dictus quond.Stephanus ex ordinatione ipſorũ acto
rũ remittebat pecunias eis debitas,& ſic remiſit ad cãbiũ Lug-
duni dictas marcas noie ipſorũ de Spinolis gerendo ipſorũ ne-
gociũ,& dictus quond.Io.Ballæ cępit illas & promiſit ſolui fa-
cere Lugduni per ſuũ factorẽ illis de Omellino noie ipſorum
actorũ,& ſic negociũ fuit geſtũ per d.quond. Stephanũ dantẽ,
& dictũ quond.Io.recipientẽ noie actorũ , qđ poſtmodũ ratũ
habuerunt & habent,ꝯñr cõpetit actio negociorũ geſt. toto ti.
28 ff.& C.de neg.geſt. cũ ſi. † Ad illã aũt difficultatẽ , an inter fi-
deicõmiſſarios vniuerſales ſit locus iuri accreſcendi , ſi ꝯiuncti
aliquo modo fuerunt a teſtatore.Pract.Papi.in for.libel.qñ agi
tur ex ſubſtitutione in gl. ſua fi. tenet ꝙ nõ eſt locus vti primo
iſtud voluit Pau.de Ca.in l.Lucius.§.quæ habebat ad finẽ.ff.ad
treb.refert Iaſ.in l.re cõiuncti.col.xlv.verſ.8.not.caſus.nu.ccvj.
ff.de leg.iij.omnibus de quib. Ibi,verũ Iaſ.ibi tenet ꝯ ꝙ immo lo
cũ habeat in fideicõmiſſarijs vniuerſalib.per tex. ibi alleg.ꝑ eũ
& aucto·

& auctoritate Bat.in cōſi.ſuo.Sed Pitcareldut. vbi in terminis
ita ꝯſuluit,& facit.c.Raynaldus.extra de teſtam.verſ.porro.iun
cta gl.in verbo cū ex patruis. Ad eandē ſententiā eſt deciſ. ferè
interminis do.Raph.fulg.in ꝯſi.xvij. Teſtator quidā.col.pe. &
fi.vbi apertiſſimè iſtud tenet.Et idē ꝯſuluit Phil. Corn. conſil.
cccvij.In hac ꝯſultatione,col.j.verſ.his tñ non obſtat,& verſic.
ſeq.iuncto uerſi.ex his itaq;.col.pe.lib.j. ubi tenet habere locū
ſiue ꝯiuncti ſint re,& verbis, ſiue verbis tm̄. & idē tenet Corn.
conſi.ccxxxviij.circa primū.col.pe.uerſ.deuenio itaq;.lib.ij.q-
bus locis aſſerit iſtud eſſe clarū & indubitatū, ſentit etiā eādem
opinio.Bened.Cap.conſi.xxx.Cū uiſo.col.ij.Sed apertius alle-
gando Bar.in d.conſi.ij.aliter tenet hāc opi. d. Math. de Vbal.
in rep.l.j.§.hæc aūt oia,col.iiij.in prin.& verſi.& induxit.C.de
cad.toll.eandē ſentit expreſſè Soc.in l.j.§.ſed & quoties.nu.iij.
ff.ad treb.dū vult ꝙ ſi inter fideicōmiſſarios nulla adeſt cōuen
tio adhuc erit locus iuri accreſcendi, ſi hæres reſtituit uni,& al
ter poſtmodū nō acceptat nā accreſcit voluntate hæredis, ſen
tiens ꝙ ſi eſſent aliquo modo cōiuncti nulla haberetur dubita
tio,quin ius accreſcendi locū nō haberet ut dicunt ibi nouiſſi-
mi ſcriben.Ad idē uidetur aperta deciſ.Bal.in l.j.q.ix.C.qñ nō
pet.par.dū uult teſtatorē poſſe prohibere ius accreſcendi ī fi-
deicōmiſſario uniuerſali,prout uult Imol. in c. Rayn. car.vj.de
teſtam.& Io.Crot.in d.l.re coniuncti.col.xvj.uerſi.2.caſus eſt,
& Iaſ. ubi ſupra ſi.n. tenent poſſe prohibere, inferunt locū hēc
cū priuatio habitū præſupponat uulg.l.decē, de uerb.cū ſi. Ar-
gumenta,iura, & rationes pro hac ſententia colliguntur ea di-
cta per hos doc.ubi.ſ.ex quib. ad ꝯtraria optimè reſpondetur.

P. Paulus.

SVMMARIVM.

1 *Contractus collatus in arbitrium tertij illo non arbitrante, an ſit reſolutus.*
2 *Fallit quando ſoluta eſſet maior pars precij, & nu. 12.*
3 *Idem quando res non eſſet integra.*
4 *Eligere arbitrum, eſt apponere conditionem qua ceſſat illis non arbitrantibus.*
5 *A perſona electa, poteſt recedi de iure canonico licèt de iure ciuili ſit dubium.*
6 *Et uoluntariè poteſt etiam recedi.*
7 *Extimatores & relatores electi quid habent facere.*
Et quid ſi extimatio tranſiuit in rem iudi.
8 *Si contractus eſt firmatus, in reliquis ad arbitrium boni uiri recurritur.*
Et ſatis eſt partes fuiſſe præſentes.
9 *Si arbitratur inique receditur à perſona.*
Illico quòd eſt arbitratum contractus fuit firmatus.
10 *Sufficit probatio per teſtes.*
11 *Partes poſſunt ualidare aliqua, & multa facere quæ lex non concederet.*
13 *Si conſtat partes habuiſſe cōtractū pro perfecto receditur à pſona.*
14 *Cum dominium eſt translatum, res dicitur non integra.*
15 *Idem quando eſt ſolutum precium in totum uel in parte, in contractu uenditionis.*
16 *Quando preciū eſt declaratū et excedit dimidiā receditur à pſona.*
17 *Referens, & iudicans, partibus præſentibus, & non reclamantibus rem iudicatam inducit, & nu. 18. & 28.*
19 *De commiſſione ad referendum, qualiter debeat conſtare.*
20 *Cardinali ita aſſerenti, credendum eſt.*
21 *Et quid ſi referens hoc eſt perſona fidedigna, &c.*
22 *Relatio partibus præſentibus facienda eſt.*
23 *Et ſufficit partes eſſe præſentes ſine citatione.*
24 *An requiratur cauſæ cognitio, in relatione.*
25 *Articulus & punctus, ſuper quo relatio eſt facienda, dandus eſt partibus.*
26 *A relatione, an poſſit reclamari, & dici de nullitate, & nu. 28.*
27 *Præſens, & tacens, in iudicio, habetur pro conſentiente, etiam in ſui præiudicium.*
28 *Quando relatio fit partibus præſentibus tacentibus, & non reclamantibus, cenſetur ab ipſis approbata, nec poteſt appellari.*

CONSIL. CXXXII.

1 PRIMA † Facie uidetur dicendum, contractū eſſe
reſolutum, ex eo quoniā arbitratores non extima-
rūt, & colligit in l.ſi quis arbitratu.ff.de uerb.ob.
& in l.fi.C.de contrahen. emp. ubi diffusè tāgunt
doctō. & ibi firmat hoc do. meus dicens ſe ita conſuluiſſe in d.
l.ſi quis arbitratu.col.xxiiij.& eſt conſiliū ſuum.in j.uol.in or-
2 di.xliij.in præſenti conſultatione.¶ † Nihilominus dr̄ præmiſ-
ſa non habere locū qñ eſt ſoluta maior pars precij. Et ſic ultra
dimidiā,ut tenet Bal.in d.l.fi. quē ſequitur Io.de Imol. in d.l ſi
quis arbitratu.col.vj.in fi.& nemo reprobat in caſu præſenti ne
dū maior pars uerū ēt integrū precium,& ultra eſt ſolutū, unde
de &c.& facit ratio Imol.in d.l.ſi quis arbitratu.col.iij. dicens
qñ eſt ſolutū ultra dimidiā receditur, quia utile ꝑ inutile &c.
3 ut infra. † Prout quia Iura dicentia ꝙ arbitria nō arbitrātibus
contractus reſoluitur non habere locum qñ non eſſet integra,
ut poſt alios firmat Iaſ.in præal.l.ſi quis arbitratu, in vj.limita-
tione qui refert Pau.de Caſt. ita tenere in l. ſi in lege. & l.mer-
ces.ff.locati.poſt Bal.in d.l.fi.col.ij. cū ergo hic res non ſit inte
gra,quinimmo ultra ſolutionem precij uenditor ex tunc tran-
ſtulit dñium &omne ius,ac ēt poſſeſſionē, quæ fuit penes feli-
cē multis annis,& ſic re ipſa deſijt eſſe integra ita ꝙ erimus in
limitatione ſcribentiū, ſuperius allegatorum de re nō integra.
ut ꝑ Soc.in d.l. ſi quis arbitratu. col.viij.in fi.& melius col.xiiij.
4 ¶ † Præterea obmiſſa diſputatione doctorū, an ſteterit per pro
miſſorem aut ſtipulatorem, dicitur ꝙ arbitrum eligere eſt con
ditionem apponere,qñ non arbitrantur cōditio ceſſat & rema-
nebit firmus contractus, pro precio numerato prout in eo qui
vēdidit rē cū appellatione unius bouis, uel libri, arbitrio Titij,
quo non arbitrante tenet ꝯctus ſine libro & boue, ita Iaſ.in d.
l.ſi quis arbitratu.vij.col.in fin.qui refert plures alios ſic tenen-
5 tes.¶ † Prout & melius nā licet ſit magna altercatio doc. iuris
Cæſarei an recedatur a perſona electa uel non. Tamen de æqui
tate canonica pōt & debet recedi a perſona arbitratoria & re-
curritur ad arbitrium boni uiri,prout tenet Soc.in d.l.ſi quis ar
bitratu.xvj.col.poſt Archid. in c.ſunt nonnulli.j. q.j. firmat ēt
Panor.in c.j.de decimis. cui quidē iuri canonico ꝙ ſit ſtandum
6 ſatis notū eſt. ¶ † Aliud in præſenti ſpecie plurimū ſtringit, ex
actis nanq; conſtat aduerſariū ſponte ſua receſſiſſe a perſona ar
bitratoris poſt obitū & erimus in claro, nā mortuis illis aduer-
ſarius coegit felicē ad eligēdū alios loco defunctorum ſup æſti
mation. in hoc faciēs magnā vim & nunquā voluit deſiſtere do
nec fuit facta electio & etiā æſtimatio,cū igitur aduerſarius uo
luerit ab illis recedere, nulli dubiū ꝙ potuit ſibi præiudicare &
iuri ſuo renunciare, dato itaque miſſes ꝙ à principio ꝯctus eſ-
ſet reuolutus,& potuiſſet dicere ſe nolle alios eligere,tñ per ſe-
cundā electionē uſ iuri forte ſibi cōpetenti renunciare,& decla
rare,uelle ſtare contractui ad qđ facit.l. quē ad certū. ff. locati.
7 cū l.præced.§ fi. ubi bonū exēplum traditur. ¶ † Non obſtat ſi
diceretur æſtimationem fuiſſe nullā,qm̄ ſi non tenuit prima ſal
tim tenet ſecunda de qua conſtat, nā obmiſſa diſputatione de
ordinario & delegato cū hic ſimus in materia extraiudiciali, ui
delicet in relatione æſtimatoris,uidetur ſatis clarū æſtimatores
potuiſſe iterato referre finito officio ut not.Bal. in d.l.fi.j. col.
uerſi.immo quæro.ponit Inno.in c. in literis, de offic. deleg.&
Cy.in præallegata.l.fi.& Bar.in l.ſi ſocietatē.§.arbitrorum,pro
ſocio.& Soci.ubi ſ. Prout ēt cōſiderari pōt,qđ ſup æſtimatio-
ne emptor hēt rē iudicatā de qua cōſtat ex actis, nā.xj. Ian. fuit
factū mandatū contra æſtimatores, ut deberēt referre a quo nō
eſt appellatū,ſucceſſiue.xiij.eiuſdē æſtimatores retulerūt a qua
ſimiliter nō reperio appellatū. Quinimmo dū aduerſarius inſta
ret pro reuocatione mandati facti ꝯ æſtimatores,iudex ꝓnun-
ciauit mandatū non eſſe reuocandū a qua qđē pronunciatione
8 ſimiliter nō eſt appellatū.¶ † Et q qñ ꝯctus eſt firmatus,de re-
liquo recurritur ad arbitriū boni uiri mortuo arbitratore. Bar.
in d.l.ſi quis arbitratu col.ij.uerſi.formo tibi,idē in d. §.arbitro
rū.col.j.ſufficit præſentia partiū latè Bar.in d.l.ſi quis arbitra-
9 tu.col.iij. † ubi reliq. ſcrib.& qñ arbitratur licet iniq; receditur
a pſona.l. ſocietatē.§.arbitrorū ꝓ ſocio,ubi Bar. & oēs in d.l.ſi
quis arbitratu.& d.l.fi.& d.§. precium ea ratione, quia illico ꝙ
arbitratur ꝯctus eſt perfectus & firmatus vñ &c. ita ut eo mor-
tuo recedatur a perſona cum ſit firmatus & perfectus & ſufficit
10 probare ꝑ teſtes † & non requiritur ſcriptura Bart. in terminis
11 in d.§.arbitrorū.col. antepe. † & per partē fiunt multa quæ nō
alias fierent eſt Neapol. conſil.deciſ.cxcj.& Fel.in c.paſtoralis.
§.cum aūt.de offi.deleg.& Rot.in no.deciſ.cclviij.vbi ualidant
proceſſum nullū.Belleme.deciſ.dxxiiij.& poſſunt facere ꝙ po
teſtas duret perpetuo.l.ꝙ ſi nolit.§.ſi quis ita de ædil. edic.doc.
in d.l.ſi quis arbitratu. & Imol.ibi col. iij. recitando opi. tenet
12 ꝙ ſi ſolutū eſt ultra dimidiā tenet,quia utile per inutile &c.ſe-
cus

ens ſi infra dimidiam.q̃a ſuccurritur per l.ij. de reſcin.uend.C.
13 † Itē q̃n apparet partes habuiſſe pro pſecto, tunc receditᷣ a per
ſona. Alex.in d.l.ſi q̃s arbitratu.col.ij.& iij. melius & iſtud co-
gnoſcitur q̃n res non eſt integra,ut ibi p eū,q̇ eſt q̃ū partes pro
14 ceſſerūt ad executionē ꝯctus, ut in caſu noſtro † & ſequitᷣ Soc.
dicens hanc eſſe purā ueritatē approbando ꝯcordiā Alex. & res
dī non integra cū dñium eſt translatum, ita in terminis noſtris
15 Bal.in d.l.fi.col.ij.uerſi.ſi dubitatur, † uel q̃n eſt ſoluta maior
pars precij, ut ī.in ꝯctu uenditionis res non dī integra, q̃ū eſt
ſolutō pretiū in totū uel in parte l.j.& ij.C.q̃n licet ab emptio-
ne diſcedere. Idē q̃n traditio rei uera uel ficta uel conſtitutum
adeſt glo.in l.ab emptore.ff. de pactis, & per Modern. in tract.
16 de emptio.in v.q.prioc.in viij. q. † Et quando pretium eſt de-
claratum & excedit dimidiam receditur a perſona.Bald. in d.l.
fi.col.ij. circa finem Ita in caſu. Nam ſolutum declaratum fuit
patet per inſtrumentum in uer.reſiduum, & quiā ſolutum exce
dit dimidiam ergo ſumus in caſu Baldi ſupra citati.¶ Ad aliud
de relatione dicitur, quod relatio facta per Reuerendum patrē
dom.Antonium de Burgo.ſanctiſſimo.d.N. executionem mere
tur.& ab ea recedi non poteſt,cum.n.ipſe do.Antonius de com
miſſione ſanctiſſimi. d. N. cognouerit de cā inter ipſas partes
& habita informatione de meritis, ac uiſis iuribus deductis,du
17 rante cā coram eo per biennium † & ultra relationem fecerit
ac pronunciauerit inſtan.aduerſarijs præſentibus & non recla-
mantibus,ſeu contradicentibus,nihil obſtare uidetur quin res
dicatur iudicata, & exequi debeat per iura ſatis uulgata. & l. a
18 diuo pio.de re iudicata † & in relatione eſt glo.in l.1.& ibi ſcri
bentes.cap. de relato,glo.& omnes canoni.in cap.intimaſti ex-
tra de appellationib.& ibi Philip.Franc.col.v.uerſic.aliquando
19 & ſecundo,cum alijs concord. † Non obſtat ſi diceretur, quod
nulla apparet commiſſio facta dicto dom.Antonio conſequen
ter ſibi non credendum.l.iuſiurādi.C.de teſtibus. cum alijs uul
garibus. Nam in caſu noſtro eidem credendum eſt cum aſſerat
commiſſionem ſibi factam a ſanctiſſimo domino noſtro,& Re
uerendiſſ. do. Cardinali, qui ſanctiſſimus & Reuerendiſſimus
ſemper præſentes fuerunt,quo caſu dicto dom.Antonio prædi-
cta aſſerenti credendum eſt, & dato quod aliter non doceatur,
ut nota,per Specul.in tit. de probatio.§.uidendum, uerſi.quod
de auditoribus,& per Moder.poſt alios,in cap.cum in iure pe-
ritus,de officio delegati,& cap.quod ſuper his.de fide inſtrum.
20 cum ſimil. † eo maximè Cardinali ita dicenti, credēdum fuit,
ut nota in d.c.cū in iure.& in d.c.quod ſuper literis,& in pun-
cto Cardinali aſſerenti habuiſſe a Papa uiuæ uocis oraculo cre-
21 dendum eſt,ut nota. Lap. alleg. xxxiij. † Ad quæ nam ipſe do.
Anton.fuit & eſt perſona fide digna,& uirtutum prædita peri-
ta electa a Pōtifice, & qui per xxx. annos & vltra in celeberrimis
Italiæ Gymnaſijs maxima cum laude profeſſus eſt moram tra-
hens in pallatio frequenter accedens ad præſentiam pontificis
a quo in magnis grauioribusq; cauſis exercetur. Referendarius
utriuſque ſignaturæ in quo omnis ſuſpitio ceſſat dicere niſi ue-
ritatem,conſequenter eius dictis & relatis credēdum eſt, ut ha
betur in d.cap.quod ſuper his.& in cap. in beato. & in c. ſuper
his.de accuſat.cum concord.& per gl.in l.Titio fundus de con
dition.& demonſt. cum ſimil. uolētem credendum dicto boni
22 uiri. † Verū relatio debet fieri præſentibus partibus notat Ale
xand.conſil.ccix.in ij.uol.uel citatis illis quorum intereſt in l.
penult. Bartol. & communiter doctores in l.decem.de uerbo-
rum. Angel.in l.ſi perluſorio.in princip.ff.de appellat.& in l.de
23 unoquoque. ff. de re iudicata. † Satis eſt tm̄ partem eſſe pſentē
ſnīam in abſque eo,quod citatio præceſſerit Ioan.Andr.in cap.
fi.de electionib.in vj.ad quod.cap.qualiter.el ſecūdo.§.debet.
de accuſat.& not.in l.de vnoquoque,de re iudic. & in l.iiij.§ ſi
24 proponis.lx ij.C.quomodo & quando iudex. ¶ † Nō ob.quod
proceſſit ſine cauſæ cognitione,& cæt.nam tollitur ex deciſio-
25 ne Lapi xxviij. † Nec obſtat quod articulus ſeu punctus ſuper
quo relatio debebat fieri, non fuit editus partibus,vt fieri debe
bat per legem primam.C.de relatio.& in cap.intimaſti.ubi ſcri
bentes omnes plenè materiam tāgunt,ut etiam faciunt Gemi-
nianus,& dom.Præpoſitus in cap. biduum.§. ſi quid. in ij.q.vj.
extra de appellationib. conſequenter ex iſto capite poſſunt re-
26 clamare & annullare relationem. ¶ † Nam cum pars aduerſa
ſciuerit,inſtiterit,audiuerit,& non contradixerit,uidetur fate-
ri quòd punctus ſit bene formatus ut per Barto. in d.l j.& ideo
a tali formatione puncti non poteſt reclamari, nam ex quo in-
27 ſtetit,ſciuit,& tacuit. ¶ † Videtur confeſſa prout in puncto cō-
tinetur,ita Bald.in d.c.intimaſti,per text. in l.fi.ff. quando ap-
pellandum ſit.ſequuntur Modern.in d.cap.intimaſti.col.iij. &
iſto caſu ex quo ſumus in actis & iudicio præſens,& tacens ha-
betur pro confeſſo in ſui præiudicium per cautellam quam tra
dit Bart.in l.j.C.de relatio.& Modern.in d.cap.intimaſti.& per
Iaſ.in l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt ſui.ubi alia adducit ma-
28 ximè.c.primum. de accuſationib. in vj. † & quando relatio fit
partibus præſentibus,tacentibus,& non contradicentibus,tūc
cenſetur approbata & approbari non poteſt glo.in d.l.j.Innoc.
& Io.Andr.in d.c.intimaſti.& ibi Moder.col.v.uerſic. aliquan-
do & ſecundo.dicentes hanc eſſe communem, & ſecundū eos
in hoc maxime procedit quando infra decem dies non fuit ap-
pellatum,ut in caſu noſtro contingit. Pariſ. Rom.

SVMMARIVM.

1 *Pax rupta dicitur cū aliquis in ea comprehenſus fuit interfectus.*
2 *Et quid ſi non fuit facta pax,nec data ſecuritas.*
3 *Conditionis defectus,ſuſpendit promiſſionem.*
4 *Ante implementum conditionis,diſpoſitio non ſumit effectum.*
5 *Referens nihil probat,niſi relato apparente declaratur. nu. xij. & ſexto, & ſequen.*
6 *Dictio eo ipſo, denotat miniſterium iuris abſque aliquo internallo.*
7 *Si partes habuerint reſpectum ad promulgationem laudi tantum, ſufficit promulgatio, eſto quòd non appareat promulgatum, & alijs ſequentibus,& nu. ſexto.*
8 *Aliud eſt laudum, aliud contentum in laudo, aliud eſt inſtrumentum,aliud contentum in inſtrumento.*
9 *Et ſi conſideratum fuit promulgatum,non contentum in illo.*
10 *Vnius incluſio, eſt aliorum excluſio.*
11 *Ex diuerſis,non bene infertur.*
12 *Relatio facta ad actum uerificatur ſi de actu conſtat, licet non appareat contentum in actu.*
13 *Relatio quando, & quo caſu requirat contentum in relato apparere,& nu. xij.*
14 *Pacis priuilegia,remiſſiuè.*

CONSILIVM CXXXIII.

1 IN CAVSA Iſta cum clare † conſtet, Antonium
fuiſſe interfectum de mandato Iuliani non uideo
quin pax non dicatur rupta, & fracta conſequen-
ter dom. Iulianus ac eius fideiuſſores teneri ad pę
nam contentam in compromiſſo, propter pactum fractū iuxta
ea quæ per omnes nota.in l.iiij.§.Cato.ff.de uerbor.oblig.& in
rub.& in c.j.ubi plenè Modern.de treug.& pace cum ſimilibus
2 alias per me conſulēdo deductis. † Et licet ex aduerſo dicatur,
quòd non fuit facta pax, nec data ſecuritas inter partes ipſas,
quo caſu non entis non poſſunt eſſe aliquæ partes.l. eius qui in
prin.ff.ſi cer.pet.c.ad diſſoluendum.de deſpon. Impub.cum ſe
curitas promiſſa uideatur in euentum in quem arbitri ab ipſis
partibus electi laudarent ſed arbitri nullo modo laudarunt er-
3 go. † Defectus .n. conditionis ſuſpendit promiſſionem dictæ
ſecuritatis,ut per Bar.in l.j.ff.de condit.& demon.& Lap. alle.
4 cxix. † Et antequam cōditio adimpleatur diſpoſitio nunquam
5 ſummit effectum.l.aretuſa ubi Bal.ff. de ſtatu hom. † & licet ar
bitri pronunciauerint, & laudauerint prout in cædula tamē ex
quo cædula ad quam fit relatio non apparet referens nihil pro
bat.l.aſſe toto.ff.de hæredib.inſti.l.in teſtamento.ff. de condi.
& demonſt.& plenè in auctem. ſi quis in aliquo documento.C.
de eden. tamen conſiderandum eſt q̇ in caſu præſenti non agi-
tur ex laudo,ſed ex compromiſſo,& conuentione, & ſecurita-
te facta per inſtrumentum compromiſſi in quo partes ipſę uo-
luerunt expreſſe ſecuritatem eſſe datā,& pacem factam eo ipſo
quòd laudum eſſet promulgatum,& latum per dictos arbitros,
& laudo lato,& ſolum promulgato,eo ipſo intelligeretur facta
6 pax,& ſecuritas inter partes, † quæ dictio,eo ipſo,denotat mi-
niſteriū iuris abſque aliquo interuallo,ut c.ſtatutum in fi.de re
ſcrip.in vj & in clem.j.de religioſis domib.& in c.j.§.fi.& in c.
fi.de offic.ord.lib.vj. & per Alb.in dictiou. ſuo in uerbo eo ip-
ſo,vnde cum cōſtet dictos arbitros laudaſſe,& promulgaſſe ue
rificata fuit conuentio,& purificata dictæ ſecuritatis conditio.
7 † Oſtenditur clarius, nam partes uoluerunt ſecuritatem datam
ſecundum tenorem laudi ferendi, & ſecuritatem dederunt lau
do lato,& ſolū pmulgato,& ſic cōſiderauerunt prolationes lau
di non actū contentorū in laudo,differunt .n. iſta. Nā aliud eſt
laudū, ſeu prolatio laudi, & aliud eſt contentum in laudo † ſi-
cut

cut in ſimili,aliud eſt inſtr̄m,& alind contentū in inſtr̄o, un̄ poteſt eſſe inſtr̄m,& tñ contenta in eo poſſunt eſſe falſa,uel nulla, vt plene hr̄,per Inn.Abb. & Mod. poſt Fel.in c.cū uenerabilis, de excep.& per Bar.in l.in teſtaméto.ff.de fideicom. libr. Ang. in l.j.C.de præſcr.aax,ann.& quæ plenè per Fely.in c.capitulū char.pe.vet.limita octauo,de reſcr. cū ſimil. aliud eſt.n. ꝯtinés, aliud contentū,ut in locis prꝫalleg.vnde cū partes ipſę fecerint pacé ſub conditione prolationia laudi,& laudū fuit promulgatū, ꝯn̄t conditio adimpleta ſequit̄ neceſſario quod rupta pace, poteſt agi ea dicto inſtr̄o cōpromiſſi iam purificati per prolationē laudi de qua apparet inſtr̄m publicū,cōtraria uero procederent qū pax eſſet facta ſub ꝯditione contentorū in laudo,qđ
9 non eſt dicendū.¶ † Nam partes non ſenſerunt de contentis in laudo.ſed tātum de prolatione laudi,quarum intentio attēden
10 da eſt uulga.l.non oīs,& l.rogaſti.ff. ſi cer. peta. † & quia unū caſum incluſerunt alia uidētur eacluſiſſe.l.cum prætor.ff. de iu
11 di.c.nonne de præſum. † Non ob. d. auc. ſi quis in aliquo documenro ex qun termini ſunt diuerſi,ex quib.nō bene inſertue
12 vulg.§.nihil cōe,diuerſitaa oſtenditur, nā.d.auc. † & eius materia loquitur de ſcriptura ſe referente ad aliā, quo caſu regulariter referens non probat niſi exhibita ſicut relata,ſed nos ſumus in actu,& cōpromiſſio cōditionali, quæ ꝯditio fuit adimpleta, ſtatim ꝙ per arbitros ſacta ſuit prolatio laudi de qua prolatione ꝯſtat per inſtr̄m,& ſic compromiſſum ex iſtis remanſit purificatū & ex eo modo agitur non aūt ex laudo nec contentis in
13 eo vnde nihil obſtat quin ad pęnā agi poſſit.¶ † Ad ꝙ nō aſſerta relatio ad laudū ferendum facta vr̄ demonſtratiuè,& conditionaliter non aūt limitatiuè, & taxatiuè & ſi limitatiuè tūc ad illud tm̄.l.ad prolationē ꝙ factū ſuit,ut no.in l.poſtq̄.§.ſi dies.
14 ff.vt leg.nomi.cauea. † Ad quæ accedant aliæ ꝯiecturæ,& præſumptiones poſitæ in informatione facti, & ea quæ habentur per Modernio, in tractatn de poteſta. reg. ubi ponunt priuilegia pacis poſt alios referentes. Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſum quantumcunque generale, in illis tantum præiudicat rebus, in quibus facta eſt proſequutio, & ſuper quibus fuit laudatum.*
2 *Et quid ſi in compromiſſo fuit dictum quod extendatur ad incogitata, & ad ea quæ dolo geſta ſunt.*
3 *Et an propterea uideantur omnia remiſſa.*
4 *Ex prohemio colligitur mens, & uoluntas diſponentis.*
5 *In controuerſiis requiritur partium citatio.*
6 *Cogitatum poteſt eſſe in genere, & in ſpecie.*
Non uenit actio nunquam intentata.
7 *Sufficit cogitatio in genere ut ſuper illo arbitri poſſint laudare.*
8 *Verba laudi generaliſſima reſtringuntur ad ea quæ poſſunt liquidari ex actis & productis.*
9 *Si probatio tollitur facto aduerſarij comburentis ſcripturas, operatur ut ſtetur iuramento partis.*
10 *Compromiſſum fieri non poteſt ſuper ſpiritualibus, & eius connexis, & tangentibus alienationem rerum, & iurium eccleſiæ.*
11 *Compromittere ſpecies eſt alienationis.*
12 *Compromiſſum quando & quo caſu poteſt fieri à procuratore.*
13 *Et quid ſi mandatum procuratoris fuit limitatum.*
14 *Laudum latum poſt tempus, nullum eſt.*
15 *Laudi prorogatio, quando poteſt fieri.*
16 *Et à quo poſſit fieri.*
17 *Procurator an poſſit prorogare terminum.*
18 *Prorogatio fieri debet, durante termino, & non poſt.*
19 *Et an de nouo poſſit compromitti per procuratorem.*

CONSILIVM CXXXIIII.

1 NVLLI Dubium. † ꝙ quantumcunq; generale ſit cōpromiſſum in illis rebus præiudicat ſuper qbus eſt facta diſcuſſio,& laudū eſt ſequutū.l.ſi cū dies. §.plenū.l.de rebus.ff. de arb.cū ſim. ſed Petrus nec corā aliquo iudice ante ꝯpromiſſum nec corā arbitris eſt proſequutus actionē furti, nec manifeſti nec arbitri ſuper ea laudarunt ergo eſt ſibi integra actio furti non manifeſti. d.§. plenū.
2 vet.ſed ſi forte. † Non obſtant duo quæ in ꝯtrariū adducuntur. Primū qa in cōpromiſſo eſt dictū ꝙ illud trahatur ad incogitata,& quæ dolo geſta ſunt,& in laudo eſt eapreſſum, ꝙ ēt abſoluunt ab his quæ geſta ſunt dolo, & ab incognitis, & quietatio
3 generalis eſt facta per Petrū, iuxta formā laudi, † Ergo uidentur oīa eſſe remiſſa.iuxta nota. per Bar. in l. cū aquiliana. ff.de tranſac.& per hoc tollitur tea. cū materia in l.Aurelio.§.gaius.
4 ff.de liber. lega.& in l.tres fratres. ff. de pac. † Nam reſpondetur & ea duobus oñditur non obſtare. Primo quia certū eſt ꝙ ab eaordin cuiuſlibet diſpoſitionis licitū eſt arguere mentē diſponentiū.l.ſi.ff.de hær. inſti. cū concor. ſed arbitri dixerunt ſe ferre ſniam ſuper illis differentijs quæ corā diuerſis iudicib.uerſę etant & nunc corā eis uertebantur.Conſidera duo. Primū ꝙ determinant lites quæ corā diuerſis iudicibus pependerāt, ſed
5 iſta actio furti non manifeſti nondū fuit intentata ergo. † Secundū ꝙ iudicāt ſuper controuerſijs ad cuius cōtrouerſiæ ſubſtantiā,neceſſariū eſt ꝙ para citetur.l. diuus pius.in prin.in gl. j.& ibi Bar.ff.de peti.hære.ſed ſuper actione furti nō manifeſti nunq̄ fuit Io.Iacob. citatus & ita impoſſibile eſt ꝙ trahaī lau-
6 dū ad eā actionē cū nunq̄ fuerit ꝯtrouerſia nedum lis. † Ad uerbū incogita reſpondetur ꝙ non tenet ꝯſequētia arbitri uoluerunt trahi ad incognita eorū laudū,ergo intellexerunt de actionibus nunquā intentatis,& ꝯñr non cogitatis,quia pōt eſſe aliquid cogitatum in genere tñ eſt ſpecialiter cogitum ut declarat Bar.cū quo alij tranſeunt in l.ſi de certa uerſic. hic aduerte. C.de tranſa. Petrus aūt q intētauit actionē iniuriarū potuit co
7 gitare ḡnaliter de taxatione, † ſed quæ & qualis erat futura taaatio,erat ſibi incognitū,itē petijt ꝯdemnari Io. Iacobum ad reſtitutionē pecuniarū quas fratres dicti In. Iacobi acceperāt,ſed quæ,& quales & quātę eſſent dictæ pecuniæ erāt ipſi Petro incognitę ḡnaliter tñ potuit de eis cogitare & ſic nō eſt uerū ꝙ ſu
8 per incogitatis laudauerint arbitri prout ēt rūdeī † ꝙ licet uerba laudi eſſent ḡnaliſſima,tñ ſemp vr̄ ꝙ reſtringātur ad ea quæ pñt liquidari ex actis & ita vr̄ eſſe de intētione Ang.ꝯſi.ccxlvij. col.ij.uerſi.ꝯcludo.& in ꝯſi.clxxv.ſubdēs rōnem, quia alias de facili dareī circumuētio & deceptio ꝙ eſſe nō dēt citās tea.in l. cū hi.§.cū lis.ff.de trāſa.cui deciſioni vr̄ adhærere Alex.& Bar-
9 bati.in d.l. cū aquiliana in additionib. ad Bart. † Non ob.Pet. nō docet ꝙ ꝯtiuereī ī cōputo .ergo nō pōt eſtimari duplicatio. Prætetea Petrus nō docet quāti ſua interfuit non cōburri cōputū,ergo ſaltē de ęquitate canonica non audiendus,nā ſūdeī,ea quo facto aduerſarij cōburētis cōputū,eſt ſublata facultas probandi uel ſaltē arctata ſtatur iuro Petri, ꝙ in ꝯputo ꝯtineretur quāti ſua interfuit nō ꝯburri.l.ſi de poſſeſſione,& ibi Bald.poſt Cyn. C.de prob.cumulat Alexan. in aucten.ſi qs in aliquo,co. ij.C.de eden. & uidēda ſunt quæ alias ꝯſulēdo circa oīa p̄dicta
10 deduxi. † Circa aliud laudū iſtū uirtute aſſerti ꝯpromiſſi, nullū fuit ex quo tale ꝯpromiſſum fieri nō potuit ſup rebus tāgētibus ſpiritualia,& illis ꝯnexa,& ſup rebus tangen.alienationē & diſmēbrationē rerū & iuriū dictarū eccleſiarū iuxta nota.in c. p tuas de arbitris,& p Spec.in eo.ti.§.repetit uerſi.itē de ſnia,& p Hoſt.in ſumma eo.ti.uerſ.de qua re & notāter p Inn.in c.de
11 cætero de trāſ.& p totū titulū de reb.eccleſia.nō aliena ¶ † Ad quę nā cōpromittere,ſpecies eſt alienationis & q cōpromittit alienare dr̄ & cui prohibeī alienatio, prohibeī & ꝯpromiſſum pulchre p Lap.in alleg.cxj.ēt.Deciū conſ.xliiij.in fi.vbi notaī, ꝙ in talib.ſine ꝯſenſu ſuperiorū ꝯpromitti nō pōt ad ꝙ ꝯſi.dñi Signor.de Amodeis.Quod incipit,dñs ep̄s nauariæ, & qs in caſu nr̄o auctoritas,& conſenſus ſuperiorū non interuenit ſequiī,
12 vt.ā. † Præterea poſito ꝙ potuerit cōpromitti,atñ ex alio laudū aſſertū nullū eſt.Nā cōpromiſſum factū apparet,non p principales,ſed p aſſertos procuratores,q habentes ſpeciale mādatū,uel ḡnale cū libera potuerunt compromittere iuxta no. in l. tranſactione.C.de tranſa.& in c.q ad agendū, in fi. de procur.
13 lib.vj. † tñ aſſertū mandatū fuit limitatū ad cōpromittēdū uſque ad certū,& limitatū tp̄s a cuius forma,& tenore procuratores recedere non potuerūt p no.in l.diligēter.ff.mād. & in c.cū dilecta de reſcr.& cū tale cōpromiſſum factum fuerit iuxta for
14 mā mandati uſq; ad certū tp̄s, elapſo tp̄e expiraūit. † & laudū latum poſt dictum tp̄s fuit,& eſt nullū,ut dicit text. in l. ſi cum dies in princ.& in §.ſi intra diem.& in l.ſi de meis.§.fi. & l.ſeq. cum concor.ff.de arbit.& per Spec.in d.tit.§.finitur,& pulchre
15 p Bal.in c.quintauallis,de iu.iur. † Quibus nō ob.aſſerta prorogatio,ꝙ dr̄ facta p dictos procuratores,primo qa de ea nō conſtat,un̄ nō entis nullæ ſunt qualitates vulg.l.eius q.ff.ſi cer.pet. & ſi diceret ꝙ licet expreſſe prorogatio non appareat tñ tacita
16 fuit procedēdo ad ulteriora,& expeditionē cōpromiſſi.¶ † Nā replicat ꝙ aſſerti procuratores nullā habebāt ptātē ꝓrogādi, ergo ꝓrogare nec expreſſe nec tacitè poterāt p no. in l. cū q.d. ff.ſi cer.pet.faciunt no.in d.c.cum dilecta.l.diligenter. Et licet

quia

quis habeat ptãtem cõpromittendi, tñ non cenſetur hře ptãtem
progrogãdi, niſi expreſſe hoc dicatur, tex. & ibi gl. in l. non diſtin
guemus. §. fi. ff. de arbi. & Mod. in trac. de arbi. in uer. proroga-
tio. ubi in propoſito uolunt, & ↄcludunt, ꝙ ad hoc vt cõpromiſ
ſi prorogatio valeat, multa debẽt cõcurrere, & copulatiuè inter
uenire, quę in caſu nřo pęnitus ceſſant, ↄñt aſſerti procuratores
non habentes ptãtem in hoc prorogare expreſsè, nec tacitè nõ
poterãt, & laudũ aſſertũ latũ uirtute. d. tacitę ꝓrogationis poſt
lapſum termini fuit, & eſt nullum, vt ſ. & alias plenè conſului.
17 † Ad quæ no. in cle. quandiu. de appell. vbi procurator nõ põt
prorogare terminũ, & ẽt ꝑ Cal. in cõſi. iij. in ti. de procu. ad quæ
no. in l. qui Romæ. §. calimacus. ff. de verb. obli. & faciũt in pun
cto no. per gl. & doc. in c. cũ olim, el j. de offi. dele. & ꝑ Mod. in
l. ſi conuenerit. ff. de iuriſ. om. iud. vbi habeẽ procuratorẽ iuriſ-
18 dictionẽ prorogare nõ poſſe. ¶ † Ad qđ ẽt qa prorogatio com
promiſſi fieri dẽt durante priore tpe in cõpromiſſo ſtatuto, &
nõ poſt. l. ſed ſi manente. ff. de precar. & gl. in l. Labeo ait. §. fi. &
in d. l. ſi cũ dies. in princ. ff. de arbit. & Modern. in d. trac. in uer.
prorogatio. faciunt no. in c. pen. cũ p. & g. de offi. deleg. & in l. j.
& ij. ff. de iudi. cũ ſim. Cũ ergo aſſerta prorogatio facta dicatur
poſt lapſum termini in cõpromiſſo ſtatuti, neceſſario ſequiẽ ꝙ
prorogatio dici nõ põt ſed deberet ſibi aſſumere nomen noui
compromiſſi, ut notatur in dictis iuribus & tale nouũ compro
miſſum eſſe non põt, tũ quia factũ nõ apparet, tum quia aſſerti
19 procuratores ptãtem faciendi de nouo non habebant, † & con
ſiderando oĩa capita neceſſario concludendum eſt, aſſertũ lau-
dum nullius fore momenti, & roboris. Pariſius Rom.

SVMMARIVM.

1 *Obtinens parrochialem auctoritate ordinaria poteſt capere poſſeſ-ſionem, & adminiſtrare.*
2 *Renuncians non poteſt ulterius ad beneficium redire, nec ſe intro-mittere.*
3 *Reſignatio ſimoniaca, non priuat reſignantem titulo.*
4 *Reſignatio meticuloſa non ualet.*
5 *Metus non inducitur per uim impulſiuam, ſeu inquietatiuam.*
6 *Metus debet eſſe talis qui cadat in conſtantem.*
7 *Metus non inducitur per ſolam accuſationem inſtitutam.*
8 *Metus debet eſſe continuus, & de præſenti.*
9 *Exemplum non probat.*
10 *Præſumptio non eſt, quòd princeps uoluerit facere iniuſtitiam, & priuare aliquem ſuis bonis ſine cauſa.*
Superioris auctoritas excuſat à metu.
11 *Metus debet eſſe cum eiſdem, non cum alijs.*
12 *In ciuitate libera non præſumitur inferri metus.*
13 *Metus quando conſideratur.*
14 *Liberans aliquem, licitè recipit aliquid.*
15 *Reſignatio meticuloſa, ipſo iure ualet.*
16 *Reſignatio ſimplex ualida eſt.*
17 *Etiam ſi mente concipiat renunciare in fauorem certæ perſonæ.*
18 *Simonia mentalis tollitur per pœnitentiam.*
19 *Reſignatio facta abſenti tollit ſuſpitionem ſimoniæ.*
20 *Licitè poteſt quis dare aliquid, ne moleſtetur ſuper beneficio, & re-dimere uexationem.*
21 *Simonia non eſt, quando promittitur quod ineſt, & quòd eſt debi-tum de iure communi.*
22 *Simonia commiſſa cum tertio, non eſt nociua alijs.*
23 *Et ex ea transfertur titulus &c.*
24 *Habens titulum licitè poteſt cedere tertio.*
25 *Simonia, an committatur per ſolam promiſſionem factam à tertio.*
26 *Promiſſio facti alieni, nulla eſt.*
27 *Quod dependet à uoluntate principis impoſſibile iudicatur.*

CONSIL. CXXXV.

1 IOANNES Ex collatione ordinaria obtinuit par
rochialem uacãtem per obitum Benedicti, & licitè
ex dicta collatione, & eius auctoritate potuit ſe in
tromittere eccleſiæ præfatæ. & eius adminiſtratio-
ni, & poſſeſſionem capere. c. ſtatutum. c. ſi a ſede, de pręb. lib. vj.
cum ſimi. Et dato ꝙ quondam Cardinalis ſanctæ. B. impetra-
uerit beneficium a ſede apoſtolica reſeruatum, & literis nondũ
confectis, ceſſerit illud Petro, qui per ędictum contra dictum
Ioannem in curia Romana proceſſit obtinendo ſententiam, &
mandatum de exequendo. &c. Tamen illud non habet obſta-
re, ex quo dictus Petrus ſponte, & libere in curia Romana in
fauorem dicti Io. ceſſit, & renunciauit dictæ liti, & cauſæ ac ẽt
omni iuri ſibi competenti ſuper dicta parrochiali, de mandato
ad reſignandum patet per inſtřm publicum, de reſignatione fa-
cta per procuratores dicti Petri, etiam conſtat per inſtřm publi
cum, & quia dicta reſignatio fuit facta in cancellaria apoſtoli-
ca conſequẽter coram ſuperiore, per illam dictum beneficium
vacabat, & per dictam renũciationem omne ius, quod forte ha
2 bebat dictus Petrus, fuit ab eo abdicatum, † & dicta renuncia-
tione ſtante ſuper dicto beneficio, amplius ſe non poteſt intro
mittere, ut eſt deciſio Rot. in no. conclu. cccvj. etiam ponit Mil.
in verſ. renunciatio. uerſi. renunciari liti, & uerſ. ſequen. Nõ ob.
aſſertum inſtrumentum cõcordiæ inter dictum Petrũ, & quon
dam Antonium tanquam procuratorem dicti Ioãnis, nã ex eo,
duo arguuntur præſumptio metus, & ꝙ dicta reſignatio fuerit
meticuloſa, conſequenter ꝙ non habeat obſtare, ſecundo argui
3 tur ſimonia, & ꝙ ſimoniacè fuerit facta, † & ſic ꝙ titulus nun-
quam diſceſſerit a dicto Petro, iuxta no. in c. cum vniuerſorũ de
4 retũ permutatio, & ꝑ Rotã in antiquis deciſi. ccxxxvj. † Primũ
de metu tollitur, nã licet renunciatio meticuloſa non ualeat. c.
ſuper hoc, de renuncia. c. ad audientiam, ꝙ metus cauſa, cũ ſimi.
tamen ex infraſcriptis euacuatur, tum quia non fuit in caſu no
5 ſtro metus. † Nam ex deductis apparet fuiſſe allegatã uim im-
pulſiuam, ſeu inquietatiuam in quibus non cadit metus, nec a-
ctio, ꝙ metus cauſa. l. ea, in gl. fi. ff. ꝙ met. cau. Mil. in uerſi. me-
6 tus cũ ſim. † Præterea metus debebat eſſe talis, qui caderet in
conſtantẽ virum, & non alius, vt eſt in proprijs terminis, tex. in c.
d. c. ad audientiam, & in c. cum dilectus, & gl. in c. ij. eod. tit. l. ſi
per uim. l. metum. ff. eodem, in caſu noſtro nõ fuit talis, uñ, &c.
7 † Prout ẽt quia accuſatio ſola inſtituta, non ſufficit ad arguen-
dũ iuſtũ metum, tex. in l. accuſationis, & ibi gl. C. eo. & tex. in l.
nec timorẽ, ibi uexationis. ff. eod. in caſu noſtro, accuſatio, & in
ſtitutio, inſtituta per procuratorẽ generalẽ illuſtriſſimę Comi
8 tiſſæ, ↄ̃ Petrũ nõ induxit iuſtum metum, † Præterea metus dẽt
eſſe cõtinuus, & de præſenti tpe quo actus fit, nã ſi fuit a princi
pio, & poſtmodũ non durat dř purgatus, & nõ iuuat. c. j. ꝙ me-
tus cã, & gl. in terminis in d. c. ad audientiã, tex. in l. ij. & in l. ſi
per uim. C. eod. & in l. metum aũt præſentem. ff. eod. & ideo ſu-
9 ſpicio de futuro non ualet, ut ibi. † Ad ꝙ nã talis metus dř eſſe
illatus ꝑ literas Illuſtriſſimę Comitiſſæ ſuper ſtatuta aliorũ Co
mitum. &c. Quæ literæ non obſtant cũ fidẽ non faciant ex quo
eſt mera copia extracta parte nõ citata, nec ꝑ viã ↄpulſus a dño
in auctẽ. ſi quis in aliquo documento. C. de eden. c. fi. de fid. in
10 ſtru. † Et in principe non eſt præſumptio, ꝙ voluerit facere in-
iuſtitiã, & priuare aliquẽ bonis ſuis, ſine iuſta cã, maximè cũ ex
aduerſo, nõ ſit uerificatũ dictos Principes, & Comites fuiſſe ſo
litos in ſimilib. exigere pęnas, immo ſit deductũ & fortiteẽ ueri
ficatũ ↄ̃riũ, ꝙ dicti Comites ſemꝑ fuerunt iuſti auctoritas quo
rũ ſemꝑ excuſat a metu, ut uult gl. & Bal. in l. j. C. de pręd. curia.
lib. x. & Io. And. in c. ſuper hoc. de renuncia. In Principe. n. ſem
per pſumiẽ iuſtitia, & cã iuſta, vt vult tex. & gl. in l. relegati. ff. de
pęn. Et eo magis, qa dicta Illuſtris Comitiſſa fecit monitorium
Petro, ꝙ deberet allegare cãs quare bona nõ deberent redduci
ad manus. &c. ex quo daẽ intelligi aĩus ipſius paratus facere iu-
ſtitiã, & nõ grauare, & q nullũ paſſus fuit dãnum, nullus igitur
11 metus fuit. † Præterea metus tolliẽ, ex quo ↄcordia facta fuit
inter dictũ Petrũ, & Ioannẽ, ↄñr inter alios, & non cũ Ioãne in
cuius fauorẽ ceſſio fuit facta ſimpliciter, & ſic ille damas nõ po
tuit præiudicare Ioãni toto titulo, res inter alios acta, & in ma-
teria metus, eſt tex. in l. metũ aũt præſentẽ. §. ſed licet vim, & in
l. ſi qs aliũ. ff. ꝙ met. cau. & in l. ſi cũ exceptione, uerſi. quid. n. ſi
metũ, ibi, conſcio, eod. tit. ff. non. n. probaẽ, ꝙ Damas fuerit pro
curator dicti Ioannis, & narratiua illius damas in præiudicium
Ioannis nõ hẽt obſtare, nec aliqd operaẽ uulgata. l. optimã. C.
12 de contrahen. & commit. ſtipul. † Ad ꝙ nã mandatũ ad ceden
dũ, & poſtmodũ ceſſio apparent facta in loco exẽpto a iuriſdi-
ctione Illuſtris Comitiſſæ, & ſic in loco tuto, ubi reddebatur iu
ſtitia. ſ. in Ciuitate Biſuntinenſi, in quo non pſumiẽ met. illatus.
l. fi. & ibi Bar. ff. ꝙ met. cau. & ideo neceſſe eſt, ꝙ plenè, & clarè
probeẽ nec ſufficiũt ꝓbationes ꝑ coniecturas, ita Bar. vbi. ſ. &
13 Mil. in ver. metus ſi allegaẽ. † Prout ẽt nam ex dicta ceſſione ni
hil peruenit ad Ioannẽ, ergo metus non poterat illi obeſſe. l. qđ
diximus. §. fi. cum l. ſequen. ĩ. ꝙ met. cau. tutus enim erat Ioan-
nes collatione ordinarij, & pacifica poſſeſſione octo annorum,
per quæ poterat repellere Petrum, & ſic illatus metus ad ceden
dum non erat nociuus. l. ſi cum exceptione, quòd met. cauſ. eo
maxime

maxime q̃a Petrus ꝑ dictã concordiã liberabat̃ a metu illato ꝑ
14 aliũ, † & ille qui liberat licitè recipit, ut eſt tex. in d.l. metum,
§.ſed licet vim, & ꝙ nihil ꝑuenerit ex ceſſione prędicta ad Ioã-
nẽ, patet quia tenebat bñficiũ ex collatione ordinaria, & illud
poſſederat, ut.ſ.& ſtatim ꝙ habuit notitiam ſententię, & man
dati, de exequendo obtenti ad inſtantiam Petri, appellauit, &
Romę fuit cõmiſſa cã appellationis, & decreta inhibitio ad par
tes, & dictus Ioannes nunq̃ acceptauit dictã ceſſionẽ, nec lite-
ras expediuit, ut patet ex regiſtro, nec habuit notitiã de geſtis
per Damas. cũ Petro, nec illa ratificauit, quinimmo expreſſe ꝯ-
15 dixit, ut patet ꝑ inſtrũm declarationis ſuæ. † Pręterea titulus ex
dicta ceſſione, et ſi eſſet meticuloſa fuit trãſlatus in dictũ Ioan
nẽ, nam renunciatio meticuloſa bñficij, ipſo iure ualet Ro. in
no. conclu. cccłxxij. & quia non fuit reſciſſa titulus remanſit, &
fuit penes dictũ Ioan. qui potuit poſtmodũ illud cedere alteri,
vt no. per ſcribentes in c.cum pridẽ de renunciatio. Eo potiſſi-
mũ, quia mandatũ Ioãnis ad renunciandũ fuit factũ ante inſtru
mentũ cõcordiæ, & ante litẽ motã, patet ex data dictorũ inſtru
mentorũ, & ſic mandatũ Ioannis ad cedendũ per trienniũ fuit
factũ ante inſtrumentũ concordiæ, & etiã ante mandatũ Petri
ad cedendũ, ex quo infertur, ꝙ Ioannes nunq̃ habuit ratã dictã
ceſſionẽ, cum anteq̃ fuiſſet facta, per trienniũ ipſe fecerit man
16 datũ ad cedendũ. &c. † Tollit̃, & caput ſimoniæ, tũ quia renun
ciatio facta per Petrũ fuit ſimplex, ut patet in mandato ad reſi-
gnandũ, & ex inſtrumẽto reſignationis, ſi ſimplex ergo ualida,
iuxta nota. per totũ titulũ de renunciatio. & in c.ex parte, el pri
17 mo, de officio delegati. † In tãtum, ꝙ ſi habuiſſet in aĩo renun
ciãs renunciare perſonæ certæ, tñ ſi non exprimit ut iſtud nõ fa
cit illum in cuius fauorem reſignatur ſimoniacũ, cap. dilecto,
de præb. c.cum pridẽ, de pac. j.q.j.c. ordinationes, c. cũ in tua,
18 de ſimo. ubi Inn. Mili. in verſ. renunciatio beneficij. † Licet.n.
iſta ſit mentalis ſimonia, tñ ſufficit ad eã tollendã pęnitentia, c.
19 fi. de ſimo. † Eo maximè qñ fit abſenti, ut in caſu præſenti, tũc
enim nulla committitur no. in d.c.ex parte, & Abb. in c.nemo,
20 de ſimo. Moder. in trac. de ſimo. col. xvij. & xviij. † Præterea ne
quis moleſtetur ſuper beneficio, ꝙ poſſidet, licite poteſt dare,
uel promittere. c.ad audientiã, vbi Io. And. de ſimo. maximè ꝓ
iure quæſito conſeruando, ut in caſu noſtro, & per Abbatẽ in
c.conſtitutus, de tranſ. Moder. in d.tract. col. xxij. & Io. And. &
Hoſt. in c.dilectus, el. j. de ſimo. & ibi Fel. poſt do. Antoniũ, in
caſu noſtro Damas promiſſit ne moleſtetur Ioannes ſuper be-
21 neficio, ꝙ tenebat unde &c. † Pront nam promittere illud, ꝙ
ineſt, & ꝙ erat debitum, de iure cõi, nõ eſt ſimonia, ita Abb. &
Fel. in c.ad audientiã, el ij. de reſcr. col. vj. Deci. conſi. cxvij. poſt
do. Ant. in c.M. Ferrar. de conſtit. col. xxxij. uenio ad ſecundum
22 notabile. & in c.ſignificatum, de præben. cum ſi. † Ad ꝙ, nam
23 dicta conuentio, poſito ꝙ eſſet ſimoniaca, † tñ non fuit cũ Io.
ſed cũ Damas, & ſic tertio ꝯcta ignorante Io. cuius ſcientia nõ
probat̃, nec minus, ꝙ dederit mandatũ Damas, & in dubio pſu
mit̃ ignorãtia. l.uerius, de probatio. eo maxime q̃a Io. in inſtr̃o
declarationis, dicit nunq̃ habuiſſe notitiã de illa. Vñ iſta ꝯuen
tio facta a tertio nõ hẽt nocere Ioã. in cuius fauorẽ fuit ceſſum
ſed eſt ualida, & ex ea, titulus fuit trãſlatus, nõ.n. in caſu noſtro
eſt priuatus, ſed uenit priuandus, ut uult do. Ant. ĩ c.niſi cũ pri
dẽ, de renun. & no. in c.ſimoniacæ, de ſimo. ubi Io. And. Ant. &
alij. & in c.pen. de ele. Io. And. in c.per tuas, de ſimo. Mil. in uer
ſi. ſimo. & Moder. in d.trac. col. xxxj. uerſi. ſed ſi quidam amicus
24 meus. † Et q̃a per dictã ceſſionẽ, titulus fuit trãſlatus in Ioan-
nẽ, ut.ſ. licite ipſe Ioãnes potuit cedere tertio ut no. per glo. &
doc. in d.c.cũ pridẽ, & q̃a ille tertius in cuius fauorẽ ceſſit Ioã-
nes habuit poſſeſſionẽ dictę parochialis. ꝑ cuius obitũ iſte no
ſter cliens uenit ꝯcludit̃ itaq; talẽ prætẽſam ſimoniã nõ eſſe in
25 ꝯſideratione. Eo inſuꝑ † q̃a in ꝯcordia Damas ꝓmiſſit, & ſic
ipſe tanq̃ tertius ẽt promiſſit tñ, & nihil dedit, neq; fecit. Vñ ꝓ
promiſſionẽ ſolã factã a tertio, an ſimonia ꝯmittat, hẽ in c.no-
26 bis de ſimo. ¶ † Et aduertatur, ꝙ ipſe Damas promiſſit factum
alienũ quæ promiſſio nulla eſt inſt. de inutili. ſtipul. §. ſi quis a-
27 lium cũ ſim. ¶ † Itẽ promiſſit illud, ꝙ pendebat a uolũtate prin
cipis, & conſequenter impoſſibile. l. idem Iulianus ſcribit. §. fi.
de lega. j. ubi impoſſibilia iudicantur, quę a principis ptãte de-
pendent, immo reputatur caſus fortuitus factum Principis A-
lex. conſi. cccxxj. in ij. vol. ubi iura citat. Pariſi. Rom.

SVMMARIVM.

1 *Spurius non eſt habilis ad obtinendum beneficia, & dignitates, niſi diſpenſetur.*
2 *Capitulum, ſede uacante non diſpenſat ſuper tali defectu.*
3 *Prohibitus à minoribus, uidetur prohibitus à maioribus.*
4 *Ordo receptus ab alieno Epiſcopo, ſine literis cõmendatitijs, non ualet quo ad exequutionem.*
5 *Capitulum, uel alius, cui committitur ſede uacante, poteſt dare literas commendatitias.*
6 *Mandati fines, ſunt cuſtodiendi.*
7 *Communis opinio, & deputatio, quando ſit in conſideratione.*
8 *Et quid ſi eſt alius defectus, quàm inhabilitatis perſonæ.*
9 *Et quid ſi inhabilitas cauſatur ex inhabilitate reſcripti, commiſſionis, uel poteſtatis.*
10 *Et quid ſi defectus eſt circa concernentia gratiam.*
11 *Et quid quando ſine poteſtate, ipſe ſe ingerit.*
12 *Et quid quo ad ſpiritualia, & quo ad ordines.*
13 *Et quid ſi ignorantia eſt ſupina.*
14 *Tollerantia debet habere ſcientiam.*
15 *Et quid ſi actus eſt inualidus.*
16 *Et quid ſi actus concernit priuatam utilitatem.*
17 *Et quid ſi eſſet contra formam mandati.*
18 *Et quid ſi erat priuatus, uel ſuſpenſus.*
19 *Communis reputatio non probatur per unicum actum.*
20 *Tollerantia capituli, non ſufficit reſpectu facultatis.*
21 *Et quid ſi ſumus in caſu certo.*
22 *Diſpenſatus ad ſimplicia, non dicitur diſpenſatus ad alia.*
23 *Diſpenſatio reſtringenda eſt.*
24 *Diſpenſatio conceſſa ex falſa cauſa, nulla eſt.*
25 *Gratia ſurreptitia, & ignoranter obtenta, nulla eſt, quando ius illi reſiſtit.*
26 *Legatus non poteſt cum illegitimo diſpenſare.*
27 *Legatus non diſpenſat ſuper pluralitate incompatibilium.*
28 *Poteſtas limitata non debet excedere limites.*
29 *Conceſſio facultatis diſpenſandi, probanda eſt.*
30 *Verba Cardinalis dicentis aliquem familiarem non probant.*
31 *Aſſertioni Cardinalis, etiam legati non creditur.*
32 *Et recipitur probatio in contrarium.*
33 *Qualitas debet eſſe illo tempore quo actus fit.*
34 *Cirurgia eſt prohibita clericis.*
35 *Exercens priuatur à promotione fienda.*
36 *Exercens fit irregularis quando mors ex exercitio ſequuta. &c.*
37 *Maximè ſi lucri auiditate exercuit.*
38 *Collatio facta criminoſa, propter literas ad beneficia, & de prouidendo eſt nulla ipſo iure, & nu. xxxix.*
39 *Et quid ſi eſt facta perſonæ irregulari.*
40 *Irregularis non poteſt acquirere beneficia ſine diſpenſatione, bene tamen poteſt retinere quæſita.*

CONSILIVM. CXXXIIII.

1 STANTE Defectu † naturaliũ. N. inhabilis fuit, & eſt ad obtinendũ beneficia, & dignitates, de quibus in præſentiarum quæſtio uertitur, iuribus uulgaribus, & licet Epiſcopus poſſit ſuper dicto defectu diſpẽſare, & concedere licentiam ad ordines minores, & ad
2 beneficia ſine cura, ut in c.j. de filijs præsbyt. lib. vj. cũ ſi. ¶ † Tñ
capitulum ſede uacante non poteſt ſuper tali defectu diſpenſa
re, cum diſpenſatio talis non ſit debita, ſed omnino uoluntaria
vt tenet Fely. in c.cum olim, in vlij. q. de maio. & obed. allegan
do Io. And. in d.c.cum concord. & poſito, quòd ſede uacante,
capitulum hoc poſſet facere, quod negatur, ut ſ. Tamen cũ d.
N. capitulum minimè diſpenſauit unde. &c. ¶ Nec ob. quod cũ
dicto. N. diſpenſauit Petrus officialis eccleſiæ, ſede uacante.
&c. nam dictus Petrus quo ad dictam diſpenſationem conce-
dendam erat penitus inhabilis, & carebat poteſtate, ut patet ꝑ
inſtrumentum poteſtatis ſibi conceſſę a d.c. in quo poteſtas di
3 ſpenſandi, non fuit conceſſa. † Quinimo dictus Petrus expreſſe
fuit prohibitus diſpenſationem præfatam dare, nam capitulũ
voluit, ꝙ d. Pet. nõ poſſet dare literas ꝯmendatitias, patet ꝑ in-
ſtrũm poteſtatis datæ, ſi igit̃ fuit prohibitũ iſtud ꝙ erat minus, er
go a fortiori diſpẽſatio, ꝙ erat maius, auct. multo magis. C. de
ſac. ſan. eccl. c.q. agendũ, de proc. lib. vj. & clem. nõ põt eo. tit. in
4 clem. ¶ † Præterea d. N. ordines ſuſcepit, ſine literis cõmendati
tijs ordinarij ſui ab alieno Epõ, ꝯñt talis ordinatio non ualet,
quo ad exequutionẽ, ultra alias pęnas in iure traditas. ix. q. ij. ꝑ
5 totũ. c.j. & ij. c.eos, de tẽpo. ordi. li. vj. ¶ † Nõ ob. ꝙ capitulũ ſe-
de uacãte, uel ille cui adminiſtratio tali tꝑe eſt ꝯceſſa, põt lrãs
ꝯmẽdatitias dare. c.cũ nullo, uerſ. epõ, de tẽpo. ord. eo. lib. & d.
6 Pet. ꝯceſſit dictas literas pfato. N. † Tollitur. n. obiectio. nam

dictua

dictus Pet.carebat ptāte dādi dictas literas,vñ cum ptāte care-
ſeret,fecit iſtud tanq̃ priuatus,ꝯñr facere nō potuit,& factū nō
tenuit.d.c.cum nullus,& quia exceſſit fines ſui mādati,& pote-
ſtatis,dictæ literæ ꝯmēdatitiæ non ualuerunt,vulgata.l.diligen
ter.ff.manda.moder.poſt gl.& alios in c.cū olim,Abb.de offic.
7 deleg.Alex.ꝯſi.j.iiij.vol.¶.Non ob.ꝙ dictus Petrus fuit repu-
tatus tanq̃ gñalis adminiſtrator,ſede vacāte.&c.& ꝙ cōis opi
nio erat ipſum, poſſe prædicta concedere,quę reputatio & cōis
opinio debent prodeſſe d.N.& ēt iuuata no.in l.Barbarius,de of
8 fi.præto.ff.cū ſi.¶†Nā obiectio tollitur ex no.per Moder.in d.
9 l.Barbarius,quia non ſumus in defectu† inhabilitatis perſonę,
ſed in alio unde tollit inſuper ex nota.p doc.in c.cū dilecta de
reſc.& per Moder.in c.ſciſcitatus,eo.tit.qñ inhabilitas cauſatur
ex nullitate reſcripti,cōmiſſionis, uel poteſtatis datę ut in caſu
10 noſtro.† Item tollitur ex nota.in d.c.cū dilecta qñ defectus eſ
11 ſet circa ꝯcernentia gratiā,ut in caſu noſtro.† Prout tolliſ,qñ
ſine ptāte,quis ſe inieciſſet in illis,nā tunc cōis opinio,nec repu
tatio nō iuuant,nec acta ualent,Inno.in c.nihil,de electionib.
12 Mod.in d.l.Barbarius,in j.limita.† Itē tollitur ex dictis p Inn.
in d.c.nihil,& p Bald.in l.non mutant.C.de liberali cauſa,ubi
volunt cōem opinionē,& reputationē nō procedere,quo ad ſpi
13 ritualia,& quo ad ordines ſuſcipiēdos,ut eſt in caſu nr̃o.† Pro-
ut tollitur,nā.d.l.Barbarius nō procedit in ignorantia ſupina,
14 ut per Inn.& alios in d.c.ſciſcitatus,† & tollerantia debet habe
re ſcientiam,Bal.in d.l.Barbarius,& doctores ibi,Alex.conſil.
15 j.in fi.in ij.vol.† Item non procedit in actu inualido,Moder.
16 ibidē verſi.v.notabiliter limita.† Itē non procedit in cōcernē-
17 tibus vtilitatē priuatam in d.uerſic.ij.limita.† Item limitatur
18 per Bal.ibi col.xj.quando contra formā mandati,&c.† Et qñ
ille fuiſſet priuatus,uel ſuſpenſus,cap.cum ſimus,de offi.deleg.
19 Alex.in additio.in d.l.Barbarius.¶†Eo maximè quia nō con
ſtat de cōmuni reputatione,& opinione dicti Petri,quo ad con
cedendum literas commendatitias,& diſpenſandum,cum ille-
gitimis,niſi per vnicum alium actum,qui non ſufficit,ut nota.
20 in d.c.cum dilecta,& in d.l.Barbarius.¶†Nec obſtat ſi dicere
tur ꝙ tollerantia capituli tanq̃ ſuperioris,inducit præſumptio
nē,ꝙ dictus Petrus habuiſſet aliud mandatū ſufficiēs,&c.ut eſt
deciſi.Lap.in alleg.lxxviij refert Milis in ver.beneficium im-
petran.&c.Nam iſtud non procedit in tollerātia reſpectu ſacul
tatis,ut in caſu noſtro,& ſupra probatum eſt,in caſibus limita
tis a regula d.l.Barbarius,q̇ admittit tollerantiā populi Roma
ni ſuperioris circa defectum inhabilitatis perſonæ,& non circa
21 alia de quibus ſupra,uerificata in caſu noſtro.¶†Inſuper mo-
tiuum procederet in caſu dubio etiam incerto,quando nullum
appareret mandatum,quia tunc eſſet locus cōiecturis,ſecus in
caſu noſtro certo,in quo apparet de expreſſo mandato,& pote
ſtate,& aliud non præſumitur,cum actus multiplicitas nō præ
ſumatur,niſi probetur,vulg.c.cum Ioannes hæremita,ubi Mo
dern.de fide inſtr.cum ſimil.item procederet qñ diu fuiſſet tol
22 leratus,non per modicum tempus.¶†Non obſtat diſpenſatio
facta cum d.N.per Alex.ſextum,nā facta apparet tñ ad ſimpli
cia,ſe inuicem cōpetentia,unde ad alia de quibus modo litiga
tur ſe non extendit,cap.j.& ibi doct.de fil.presby.lib.vj.Ro.in
23 no.conclu.ccxl.† & talis diſpenſatio,eſt reſtringenda,c.nō po
teſt,de præb.lib.vj.& ſtrictiſſimè interpretanda,ut per Bellem.
conclu.cccclxxvij.& non extendenda,cum ſit odioſa,ut latiſ-
24 ſimè per Mod.in c.paſtoralis,de reſcr.¶†Ad quod,nā diſpenſa
tio Alex.facta apparet ex cauſa falſa narrata per dictum.N.dū
aſſerit ſuper defectu natalium fuiſſe cum eo diſpenſatum,per
ordinariū,& ꝙ ritè fuit inſignitus clericali charactere,qđ fuit
& eſt falſum,unde talis diſpenſatio conceſſa ex tali falſa cauſa
fuit,& eſt nulla,ut no.Mod.in c.j.in iiij.fall.& in c.quæ in eccle
ſiarum,col.viij.de conſti.& in d.c.poſtulaſti,col.xv.ad quæ no.
in c.gratia,de reſcr.lib.vj.& in c.conſtitutus,& c.ſuper literis,
25 eod.tit.in aucten.† Vbi obreptitia etiam per ignorantiam non
iuuat,quando ius illi reſiſtit,ut in caſu noſtro.Item non indu-
cit diſpenſationem,ut ibi per Fel.Item eſt ignorantia iuris,&
tractat de lucro,& ſic nullo modo iuuat,&c.iuribus uulgarib.
¶Nec obſtat alia diſpenſatio cum dicto.N.facta per Reuerē-
diſſimum Cardinalem,tunc legatum,nam laborat eodē mor
bo,quo & diſpenſatio facta per Alex.quia in ea aſſeritur fuiſſe
26 diſpenſatum per ordinarium.† Item quia legatus non poteſt
diſpenſare cum illegitimo glo.in ver.ſedis apoſtolicæ,in cap.j.
& ibi ſcribentes,de fil.presbyterorum lib.vj.Feder.de ſen.con-
27 ſil.lxxx.factum tale eſt.Ad† quod nam legatus ſuper pluralita

te incompatibiliū non diſpenſat Rom.conſil.cclxxxvj & quia
ptās dicti Reuerend.Cardinalis legati,diſpenſandi erat limita
ta,& qualificata reſpectu ſuorum familiariū continuorū cōmē
ſalium,& ſequētiū ipſum in munere legationis,quæ qualitatea
28 non cōcurrebant cū d.N.† Poteſtas.n.limitata non debet exce
dere limites.d.l.diligenter,& latiſſimè per Mod.in c.cum ordi
29 nē,de reſcr.& in c.ſi qñ,eod.tit.cum ſim.† Et talis qualitas tri
buens hanc poteſtatē diſpenſandi eſt de neceſſitate probanda,
alias factum erit,& nullum eſt,Mod.in c.cæterum,& in c.exa-
minata,de iudic.Lap.alleg.lix.Belleme.deciſi.dccxlvij.cū con-
cordant.& uerba illa narratiua Cardinalis,familiarum,&c.nō
30 probant.† Tum quia non aſſerit eum ſequutum fuiſſe in mu-
nere legationis,& copulatiuè oīa requirebantur,& concurſus
omnium erat neceſſarius vulg.l.hæredi plures,& latiſſimè in c.
31 ij.de reſcr.per Fel.poſt alios.¶†Ad quod,nam aſſertioni Car-
dinalis etiam legati non creditur maximè in præiudicium ter-
tij,ut in caſu noſtro.c.ſi ſum.Pontifex,de ſenten.excom.lib.vj.
Archid.in c.nobiliſſimus.xcvij.diſtinct.Io.And.in nouella,in
c.j.de offic.deleg.lib.vj.Belle.conclu.dcxxviij.& ſeq.tribus,&
pulchre per Lapum,alleg.vij.& alleg.lxvij.& Fely.in c.ſunt &
alij,de reſcr.col.iiij.ita limitantes,clem.j.de proba.cum cōcor.
32 ¶†Inſuper contra dicta uerba narratiua,pōt probari ꝯrium,
& probatio admittitur Lap.ubi ſupra,in caſu noſtra ꝯrium ꝓ-
batū eſt,nā per matriculam magiſtri domus dicti Reuerendiſ-
ſimi Card.apparet ipſum.N.nō fuiſſe ibidē deſcriptū,ꝯñr non
fuiſſe commenſalem,ſed excluſum:matricula.n.probat.l.matri
culam.C.de agen.in reb.lib.xij.Bal.in d.l.Barbarius,& Mod.
in c.j.de fide inſtru.& licet matricula prædicta non habeat da-
tam,tñ probatur per teſtes aſſignatam fuiſſe tpe receſſus dicti
Card.ad legitimationē unde.&c.¶Non ob.ꝙ dictus.N.niti-
tur probare,ꝙ fuerit cōmenſalis prædicti Reuerendiſſ.Cardi-
nalis,ante & poſt,quia hoc non creditur probatum,& dato,ꝙ
fuiſſet probatū,tñ talis ꝓbatio,ipſum nō iuuat,nā nō eſt cōclu
dens,ſed debuit expreſſè probare,ꝙ tpe diſpenſationis erat fa
33 miliaris,& cōtinuus cōmenſalis,† & nō ſufficit,ꝙ fuit ante,uel
poſt,qualitas.n.debet eſſe tpe,quo actus fit,& non ſufficit,ꝙ
fuerit ante,uel poſt.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.l.ex
facto,vbi Bart.ff.de vulgari & pupi.latè Moder.in c.examina
34 ta,de iudi.cū ſim.† Inſuper dictus N.ſtipendiatus,& ſalaria-
tus in urbe,& extra publicè exercuit artem cirurgiæ,ac amputa
uit,& inciſit diuerſa membra,& multi ſub ipſius cura mortui
ſunt,ut creditur ad plenum probatū,quo caſu ſuccedit iuris di-
ſpoſitio,volens ꝙ cū cirurgia ſit prohibita clericis.c.iij.c.ſen-
tentiam ſanguinis,extra ne cleri.uel mona.ſōnibus,& cauſis de
quibus ibidē per Abb.col.pen.qui uult eſſe prohibitum,nedū
35 ſacerdotibus ſed etiam clericis.† In tantum,ꝙ ſi cōſtitutus in
minoribus competenter beneficiatus nō poteſt dictā artē exer-
cere,& ſi exercet & mors inde ſequuta eſt,uel mēbri abſciſſio,
ſeu truncatio,etiam ſine culpa arcetur a promotione facienda,
& ꝙ non pōt ultra promoueri ſecundū Marianum Soc.in repe
36 titione.c.ad audientiā,de homicidijs in viij.princ.q.† Inſuper
Abb.in d.c.ſententia ſanguinis,poſt Cardinalem,& alios ibi-
dē,col.fi.expreſſe vult,ꝙ clericus exercens artem cirurgiæ effi-
citur irregularis.quādo fuit ſequuta mors,uel mēbri abſciſſio,
etiam ſi non fuerit in culpa,alle.tex.in c.tua nos,de homicidijs
ubi idem Abb.extendit dictum tex.ad clericos omnes ſecula-
res ex identitate rationis.ſequuntur Moder.Senen.in d.repetit.
37 q.vii.prin.col.xiij.† Vnde iſte.N.exercens,ut ſupra non intui
tu pietatis,ut dicit.d.c.tua nos,ſed ſalariatus,& lucri auiditate
38 oīno irregularis erat,& inhabilis ad obtinendū,ut ſupra.† Ite-
rum.N.erat notoriè criminoſus,& talis qui non poterat aliqua
tergiuerſatione celari,& negari,ut probatum creditur,infertur
ex hoc,ꝙ exiſtens in tali crimine notorio obtinuit uirtute mā-
dati de prouidendo uicariam perpetuam ac etiā præſtimoniū,
quo caſu ſuccedit doctrina,ꝙ collatio facta criminoſo uirtute
literarum ad bñficia,& de prouidendo,ꝑꝑ eorū maximā odio-
ſitatē eſt ipſo iure nulla,ita Cal.ꝯſi.xx.pendēte inquiſitione,in
titulo,de præb.& conſi.iiij.fuit formata,in titulo de accuſa.re-
fert & ſequit̃,& exclamat Fel.in c.ex parte,de reſcr.col.iiij.uer
ſi.limita ēt oīa,& idē Fel.in c.inquiſitiones,in princ.col.iij.uer
ſic.ſed ad limitationē prædictorū,de accuſ.vnde quo ad iſtā ui-
cariā,& præſtimonium collatio facta virtute dicti mādati lupo
39 criminoſo nulla fuit.† Inſuper licet in iure,& inter doc.ſit ma
ximū dubiū,an collatio facta criminoſo ſit ipſo iure nulla,de
quo per Fel.poſt alios.d.c.ex parte,ubi per iiij.col.licet uidea-
tur

tur concludere, ꝙ non ſit ipſo iure nulla, tamen quando fit per
ſonæ irregulari, eſt ipſo iure nulla, ita idem Fel. ibidem, col iij.
uerſi. conſidera in tanta varietate, faciunt no. per eũdem Fel. in
c. querelam, de iure iur. & in c. ſi quando. per Abba. de notorio
indigno, de reſcr. in caſu noſtro, lupus nedum erat notoriè cri-
minoſus, ſed irregularis propter artẽ cirurgiæ, quam exercuit,
40 ut ſupra, unde. &c. † Quando enim quis eſt irregularis, non po
teſt beneficium acquirere ſine diſpenſatione, licet acquiſita re-
tineat donec priuetur, Inno. Io. And. Card. in c. cum noſtris. in
prin. de conceſ. præb. de quo pulchre per Mili. in Repertorio, in
verſi. irregularis, uerſ. irregularis, ut homicida, Maria. in d. repe
ti. q. viij. quæ nõ fuit in caſu noſtro ſublata per aliquam diſpen
41 ſationem, ergo. † & irregulari non confertur beneficium. c. is
qui, in ſecundo reſpon. de ſenten. excom. lib. vj. gl. magna circa
medium in c. fi. & Abb. in c. ſententia ſanguinis. col. pen. In fi. in
addi. ad Cardinalẽ. in d. c. cum noſtris. &c. Fel. in c. ij. de reſcri.
col. iij. in fi. & qđ collatio nõ ualeat facta irregulari tenet Abb.
in d. c. fin. de exceſſi. prælatorum, qui ita intelligit Inno. ubi ſu-
pra, & plenius, & clarius, idem Abb. in d. c. cum noſtris, ubi alle
gat cotas, & alia iura, & Modern. poſt Cardinalem in additio.
42 ¶ † Non obſt. doctrina Fel. in c. in noſtra, col. xxxvij. in fine de
43 reſcri. quia tollitur ex dictis per eum ibidem. † Minus obſtat,
quod irregularitas non incurrit niſi in caſibus a iure expreſſis
ut not. Maria. in d. repet. in iij. q. prin. quia dicitur iſtum caſum
eſſe expreſſiſſimum, ut dicit idem Maria. in d. repet. q. vij. prin.
col: xiij. ergo. &c. P. Pariſiua.

SVMMARIVM.

1 *Papa diſponens onus tranſire etiam ad ſucceſſores, intelligendum eſt de primis.*
2 *Diſpenſatio odioſa eſt, & ſtrictè intelligenda.*
3 *Verbum, hæres, ſucceſſor, comprehendit nedum primum, ſed omnes in infinitum.*
4 *Et quid, ſi tractatur de re ſui natura non tranſitoria ad hæredes.*
5 *Debitum anteceſſoris, an ſucceſſor epiſcopus teneatur ſoluere.*
6 *Infinitas euitanda eſt.*
7 *Non eſt præſumendum, Papam uoluiſſe grauare eccleſiam, & ſucceſſores in infinitum.*
8 *Diſpoſitio loquens in mutuo, uero, & naturali, non uerificatur in ciuili.*
9 *Confeſſio mutui facta per præceſſorem, an præiudicet ſucceſſorib.*
10 *Bulla ſe referens ad contractum intelligenda eſt, ſecundum illum, & num. 11.*
12 *Si creditor non petijt à primis, & ſtetit per aliquod tempus, & fuit præſens.*
13 *Maximè ſi erat diligens in exigendo.*
14 *Et quia trapezzita, & bancherij.*
15 *Nec ſoliti iactare ſuum.*
16 *Argumentum à ſolitis, & conſuetis, & communiter accidentibus.*
17 *Experientia rerum magiſtra, ſatis attenditur.*
18 *Coniecturæ inducunt ualidam probationem.*
19 *Quæ non proſunt ſingula. &c.*
20 *Ex coniecturis procedi poteſt ad diffinitiuam, maximè liberatoriã.*
21 *Epiſcopus in ſua dioceſi poteſt facere conſtitutiones ſinodales.*
Et iſtæ ligant omnes.
22 *Mandatum ſub pœna priuationis, poteſt fieri presbytero concubinario, quòd dimittat concubinam.*
23 *Incorrigibilis poteſt priuari.*
Periurus, idem, & nu. 24.
25 *Poteſt quis ſe obligare ſub pœna priuationis.*
26 *Poteſt quis cogi præſtare cautionem de non offendendo.*
27 *Per adulterium commiſſum, & ſi reddidit eam pregnãtem, & partum ſurripuit.*
28 *Adulterium an probetur per ſolam confeſſionem mulieris.*
29 *Probatur autem ex coniecturis, & indicijs.*

CONSILIVM. CXXXVII.

CONTRA Reuerendum epiſcopũ Melleran. mo-
dernũ ſolũ obſtare vr bulla Innocentij, ex aduerſo
producta, quæ præiudicarẽ non habet ipſi Epiſco
po, ex quo intelligi debet de primis ſucceſſorib. di
cti Reuerendiſſimi Cardinalis, & non de ſequentibus poſt pri
mos, uulgata. l. boue. §. hoc ſermone. ff. de uerb. ſig. & per Albe
1 ri. de Roſa. in l. beneficiũ. ff. de conſti. prin. † Eo maximè qa ſu
2 mus in diſpenſatione quæ eſt odioſa, & ſtrictè intelligẽda, † &
tendit in dãnum eccleſiæ, & tertij, & omnis ueroſimilitudo con
currit, ꝙ uerificetur in primis tantum, & non ſequẽtibus, ut ple
3 niſſimè nota. per Modern. in c. ij. de treug. & pa. † & ꝙ in caſu
præſenti debeat uerificari in primis ſucceſſoribus tm̃, deducitur
ratio ſatis urgens, & concludens, nam licet regula ſit, ꝙ uerbũ
hæres, & ſucceſſor, uerificetur nedũ in primo, ſed in infinitum.
4 l. in annalibus. C. de leg. l. ſciendum. ff. de uerb. ſig. cum ſi. † Tñ
qñ tractatur de re ſui natura non tranſitoria ad hæredes, & ſuc-
ceſſores, talis ſermo uerificatur de primo tantum, & non vlte-
riori, ita notatur in d. l. in annalibus, & in d. l. ſciendum, p text.
in l. antiquitas. C. de uſufru. & ibi Bal. & eſt doctr. Bal. in l. fi. C.
de hær. inſti. pulchre per Bar. Bal. Ang. & alios, in l. Gallus. §. ẽt
ſi parente. ff. de libe. & poſthu. late per Alexan. conſi. xxxvij. viſo
5 themate ſuper quo, col. iij. iij. uol. cum concor. † Sed in caſu no
ſtro ſumus in materia, & in re ſui natura non tranſitoria ad hæ-
redes, & ſucceſſores, ut plenè hr in c. j. de ſolutio. c. quibuſdã, de
fideiuſſ. c. fi. ne prælati uices ſuas. c. ueniens c. de cætero de tran
ſac. concluditur igitur, ꝙ bulla Inn. adſtringens ſucceſſores di-
cti Reuerendiſſimi Cardinalis debet uerificari tm̃ in primis, &
6 non ulterioribus. † Ad quorũ cõfirmationẽ accedat uulgata re
gula poſita in c. ad hoc, & in c. ſedes, extra de reſcri. ꝙ infinitas
eſt euitanda maximè in caſu noſtro, ubi uerba Bullæ non ſunt
apta importare infinitatẽ iuxta pleniſſimè no. per Ln. & Alex.
in l. qui bona. §. fi. ff. de dam. infec. quod nõ poſſint adaptari ad
infinitatẽ ſatis clare oſtenſum fuit ex ſupradictis, & ex his quæ
notantur in informatione facta pro parte ipſius Epiſcopi data.
7 † Et ẽt quia non eſt præſumendũ Pontificem in dicta Bulla vo
luiſſe in infinitum præiudicare iuribus dictæ eccleſiæ, & ſucceſ-
ſorũ, ultra primos per nota. in l. ij. §. ſed quòd ff. ne quid in lo.
pub. & in c. ſuper eo de offi. deleg. ad quòd no. in l. ij. §. creditũ.
8 ff. ſi cer. pet. † Vbi diſpoſitio ĩ mutuo uero, & naturali, non ueri
9 ficat in ciuili. † Bulla .n. diſponit reſpectu mutui habiti ab ipſo
Reuer. Card. & ſic in naturali, & poſſeſſori nõ aũt in ciuili, ma
xime aſſerta conceſſio mortui facta per Car. nõ hẽt præiudica-
re eccleſiæ, uel ſucceſſuribus, per Abb. in c. fi. de præſcr. & p Fe-
de. de Sen. conſi. cxliij. cõfeſſio facta, & latiſſimè per Mod. in c.
10 edoceri, de reſcr. † Prout nã Bulla ſe refert ad cõtractũ, & ideo
ſm illum intelligenda. l. aſſe toto, de hær. inſti. l. ſi ita ſcripſero,
de condi. & dem. Lap. alle. lxxvij. col. iiij. Moder. in c. j. de fi. in-
11 ſtru. & ɔ̃ctus fundantur ſuper triennio, unde. &c. † Et illa uer-
ba uſquequo integre ſatis factę fuerint intelligi debent durãte
triennio de quo. ſ. in quo poterat dicta ſumma ſatisfieri, & lon
ge plus, & ex pcedentib. ita de neceſſitate intelligẽda. l. ſi ſeruus
pluriũ. §. fi. de leg. j. cũ ſi. & mens Põtificis non põt colligi, ꝙ in
infinitũ, nec uerba Bullę aliud ſonãt, ut in informatione facti.
12 † Aduertendũ Inſuper eſt in fauorẽ Reuerendi Epi, ꝙ dicti de
Gaddis a ipe dicti ɔ̃ctus ſemp fuerũt in urbe, & nunq̃ petierũt
a primis, nec ſecundis ſucceſſorib. dictas pecunias, quo caſu re-
ſultat magna pſumptio, & cõiectura, ꝙ eiſdem fuerit ſatisfactũ
iuxta nota. in l. ſi filius. C. de pet. hær. & in l. ſi quis in aliena. §. j.
ff. de acq. hær. & in l. j. C. qui admi. cũ not. in l. ſciendu. ff. de uer
13 bo. ob. † Ad ꝙ qa dictus quondã Thadeus, & alij de Gaddis
fuerũt, & ſunt perſonę diligentiſſimę in exigẽdo, ut in ſimili p
gl. & Bald. in l. ſi pſidi. C. de dona. an. nup. & in c. j. ex quib. cau.
14 feu. amit. cũ ſi. † Et facit qa bãchetij trapezitę, & Florentini, ut
in ſimili hr per Bar. in l. ſi cũ uenderat. §. fi. ff. de pig. & per oẽs,
15 & Ang. in l. continuus. §. cũ ita. ff. de uer. obl. † Ad ꝙ not. in l.
cũ de indebito. ff. de prob. & in l. rẽ legatam. ff. de adimen. lega.
16 † & uot. in l. neq; natales. C. de prob. & in l. uel uniuerſorũ, ubi
late Alex. ff. de pig. actio. ubi de pſumptione a cõiter accidenti
17 bus. &c. † Et qa experiẽtia eſt bona rerũ magiſtra, uulgato. c.
q̃ ſit, de elec. faciũt no. p Ludo. conſi. clxix. magiſter Paulus in
18 prin. † Ex quib. pſumptio. & cõiecturis, clare colligit fuiſſe ſa-
tisfactũ, & tales probationes manifeſtę ſunt, & ualidę. l. licet, de
19 leg. j. late p Alex. conſi. xxiiij. col. ij. ij. uol. † Quæ præſumptio-
nes licet ſingulares, & unaqueq; de per ſe nõ ſufficeret, tñ ſimul
iunctę proſunt iuxta nota. in c. cũ cauſam, de proba. & latiſſimę
20 in l. admonẽdi. ff. de iu. iur. † Ex quib. cõiecturis, & pſumptio-
nib. maximè in cã ciuili, & quo ad abſolutoriã, perueniri dẽt ad
diffinitiuã. c. afferte. c. qa nõ eſt ueroſimile extra de pſumptio.
p Bal. in l. ſiue poſſidetis. l. fi. C. de pbatio. cõcurrentib. potiſſi
21 me ſupius deductis. † In alia cã ipſe Reuerendus Eps licite po
tuit facere cõſtitutiones ſinodales quæ ab oĩbus clericis obſer
uandæ ſunt, potiſſimè cũ ſint honeſtę. c. ut aĩarũ, ubi gl. & doc.
de conſti. lib. vj. c. ij. de maiorita. & obedien. Bar. & ſcriben. in l.
j. in princi. ff. ꝙ quiſq; iur. & in l. oẽs populi q. ix. primę partis
cum

cum alijs ſim.ꝯñr ſm formã traditã in dictis conſtitutionib.cir
ca ordinẽ iudiciariũ potuit procedere ꝯ d. Ioannẽ,ſuper crimi-
22 nibus,& priuatione beneficiorũ. † Eo potiſſimũ quia d. Ioan-
nes nedũ fuit ter citatus ad domũ ſm formam dictarũ conſtitu
tionũ, ſed ẽt perſonaliter fuit ſibi mandatũ ſub pœna priuatio-
nis beneficiorũ,ꝙ nõ deberet amplius ſe cõmiſcere cũ illa ma-
ritata,ulterius, & citationes factæ ꝯ ipſum ad eius peruenerunt
notitiam, quo fit, ut ſufficienter dicatur citatus conſequenter
priuari potuit, ut tradunt Modern. in c.accedens.§.porro, co-
lum.vj.ut lit. non conteſt. & per Rot. in antiq.deciſio.dcclxxj.
23 † Et quòd delicta fuerint talia ex quib. potuerit priuari oſten-
ditur, nam ultra incorrigibilitatẽ ipſius Ioannis quæ ſola ſuf-
ficit vulga. c.cum non ab hoĩe de iudi. vbi pleniſſime ſcriben.
Adeſt crimen periurij,ipſe.n. cum iuro promiſſit ſe nolle com-
miſceri cũ illa, cuius ꝯrium poſtmodũ fecit ſcienter, & doloſe
24 deierando, † ex quo periurio priuari potuit, docto. in d.c.cũ
non ab hoĩe Imol.in c.poſtulaſti,de foro cõpe. Abba. & alij in
c.querelam,de iure iur.& per Moder.in tract. de iureiur. q.ult.
25 † Inſuper nedum per iuramentũ promiſit ſe nolle commiſceri
cum illa ſed ẽt ſub pęna priuationis beneficiorũ ad quam bene
ſe potuit obligare.c.cũ dilecta,circa finẽ,de electio. c.fi.de ſal.
26 & vbique per gl.& doct. † Rurſus abſtringi potuit ad præſtan
dum fideiuſſoriam cautionem de non offendendo maritum ad
nota.per Bar.in l.illicitas.§.ne potentiores.ff.de offi.præſid. &
per Modern.late in Rubrica,& in c.primo, de treug.& pa.quo
fit,ut in caſum in quẽ non præſtaret ſub pęna ſibi cõminata pri
uationis,potuerit priuari cum dictam ſecuritatem nõ præſtite-
27 rit. † Prout ẽt quia adulteriũ ꝯmiſit cũ illa, cũ qua,& prius, &
poſtmodũ illicitã ꝯſuetudinẽ habuit, reddendo ipſam grauidã,
& ſucceſſiue eidẽ ſubripiendo partũ de quo adulterio per prius
iã fuerat punitus,& in eo incorrigibilis erat, unde ex tali adul-
terio,ita qualificato iũctis ſuperius dictis ſine aliquo dubio po
tuit priuari per ea quę poſt Abba.& alios antiquos pleniſſime
no. Moder.in c.at ſi clerici & in d. c. cum non ab homine de iu
28 di.cum ſi. † Nec dicatur adulterium nõ eſſe probatum per ſolã
ꝯfeſſionem illius mulieris,ad nota.in c. ſignificaſti, de adulter.
29 † Nam aduertendũ eſt adulterium probari ex ꝯiecturis,& pręſumptionibus.c.ex literis.c.iij.loco,de præſump.c.præterea, &
ibi gl.de teſtib.pleniſſime per Ang.de male.in uerbo,ſama pu-
blica,& in uer.tu me hai adulterato la mia dõna,in præſenti ca
ſu nedũ eſt ſola ꝯfeſſio mulieris,uerũ multæ aliæ adſunt conie-
cturæ,& præſumptiones, ex quibus adulteriũ prædictum ſuffi-
cienter in terminis præſentis diſceptationis, probatum appa-
ret,quo ſtante potuit priuari potiſſime concurrentibus alijs de
quibus ſupra. P. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Expreſſio facta per impetrantem ſupplicationem,probãda eſt,nam dicitur pars gratiæ.*
2 *Negatiua quandoque probanda eſt per negantem.*
3 *Gratia conditionalis ruit non purificata conditione.*
4 *Conditio adimplenda eſt in forma ſpecifica.*
5 *Potiſſimum quando eſt uoluntaria.*
6 *Clauſula,uocato titio,& alijs qui fuerint euocandi,qualiter ſit intelligenda.*
7 *Reſeruatio generalis, reſultat in familiaribus Cardinalium , & ad quem effectum.*
8 *Vbicunque concurrunt plures reſeruationes ex una uacatione uel ex unius perſona,de omnibus eſt facienda mentio.*
9 *Et quid de illa, quæ inducitur per regulam.*
10 *Papa non intendit derogare reſeruationi generali .*
11 *Stilus,quando Papa uult derogare generali reſeruationi.*
Clauſula,uel alio quouis modo, nõ ſupplet defectum reſeruationis.
12 *Quos autem defectus ſupplet.*
13 *Teſtis de auditu,in antiquis , an probet quando dicit audiuiſſe communiter dici.*
14 *Et quid ſi dicit,quòd fuit cõmuniter dictum,& reputatum , & nu. 17.20.23.24.*
Debet interrogatus ſui dicti reddere rationem.
15 *Satis eſt quòd ratio reddita inferat ſcientiam præſumptiuè,ſeu implicitè per ſenſum rationis .*
16 *Scio quia ſum inſtans,an concludat.*
18 *Teſtium dicta non ſunt cauillanda,ſed coadiuuanda.*
19 *Teſtium dicta capienda ſunt,ut uulgus capit.*
21 *Teſtis loquens aſſertiuè,præſumitur præſens.*
22 *Fama qualiter probatur, & nu.23.24.*
25 *Actore non probante,reus abſoluitur.*
Aſſerenti rei eſſe emphiteoticam , incumbit onus probandi.
26 *In factis antiquis,ſi non adſunt inſtrumenta, et teſtes recurritur ad communem hominum memoriam, & famam.*
27 *Præſcribere uniuerſitas an poſſit, & quando.*
28 *Alienatio præſumitur facta dolo quando lite pendente fit.*
29 *Idem quando parum ante.*
30 *Poſſidere,& deſijſſe poſſidere,quando procedant à pari.*
31 *Qui dolo deſijt poſſidere, tenetur ad eſtimationem.*
32 *Reintegratio facienda eſt ad bona,& fructus.*
33 *Teſtes uniuerſitatis,an ſint idonei,& probent, & nu.34.*
34 *Teſtes repelluntur,propter affectionem.*

CONSIL. CXXXVIII.

DICO IN Iſta cauſa,pro domino Petro, ꝙ ex plu
ribus nõ eſt locus mãdato de ꝓuidendo ex aduer-
1 ſo obtento. † Primo quia negatiue narratur in eo,
ꝙ ſine aliqua diſpenſatione dictas duas parochia
les obtinebat quæ expreſſio dẽt probari per impetran. quia dr̃
pars gratiæ iuxta doctrinã Io.An. & Domini. in c.j.de lit.conte.
2 lib.vj. ¶ † Nec curo,ꝙ ſit negatiua,nõ coarctata,cuius nõ ſit ꝓ-
batio,qa ſibi dẽt imputari impetrãs,q in ea ſe fundauit, ut no.
Inn.in c.ſup his de accuſ. volẽs ꝙ ſi dixi te periurũ qa nõ ſolui-
ſti tali.ꝯ.terminũ promiſſum nõ ſatis eſt mihi docere de debi-
to,& curſu tp̃is ſed adſtringor probare negatiuã , ꝙ.ꝯ. ip̃s non
ſolueris,& ibi ſequunt̃ alij,& Bart.in l.ij. C.de iure emphyteo.
& in l.in illa,de uerbo.ubi Alex.cumulat cõcordantias,& opti
3 mos tex.vt alij Mod.ibi ẽt faciũt. ¶ † Secundo qa gratia fuit ꝯ-
ditionalis,uidelicet ſi uocato d.Ioãne,& alijs q fuerint euocan
di,ſibi ꝯtulerit dicta eccleſia,ut pmittitur vacare, q uerificata
nõ eſt,nec uerificari põt,eo mortuo,vn reſoluta eſt gra.l.cede-
4 re diẽ, cũ vulg. ¶ † Nec dicẽdũ poſſe purificari eã ꝯditionẽ uo-
cãdo ſucceſſorẽ,qa ꝯditio dẽt impleri in forma ſpecifica. l. qui
hæredi,de ꝯdi.& dem. Vbi ꝯditio ſi hæredi dederit nõ purifica
tur,ſi dat̃ dño ſerui hæredis,& in l.meuius,eod.tit. ubi licet ꝯdi
tio adiecta uideat̃ inutilis,ut ſi dicat̃,ſi tali decẽ dederis,qui in-
capax erat capiẽdi,tñ dẽt impleri in forma ſua ad ſatisfaciendũ
5 volũtati diſponenti alias locus ei eſſe non põt, † & iõ Bar.in l.
gallus.§.& q d ſi tñ,cũ quo alij trãſeunt, dũ examinat regulam
de ęquipollentib.dicit,ꝙ aut ꝯditio loquit̃ per modũ diſpoſitio
nis,aut p modũ ꝯditionis,ſi per modũ ꝯditionis, q eſt caſus no
ſter,& tũc dicit,aut loquimur in ꝯditione neceſſaria ex parte ef
fectus , & caſus nõ expreſſus eſt ſimilis expreſſo,& tũc põt im-
pleri p equipollẽs,q nõ eſt caſus noſter, tñ qa ꝯditio nõ eſt ta-
lis,tũ qa caſus non eſt ſimilis,ſed lõge diuerſus, qa aliã peteret
facere diſpẽſationẽ,defunctus & de diſpẽſatione docere ꝯtrius
ſuorũ iuriũ q̃ nõ põt facere ſucceſſor eorũ ignarus, arg.l.qui in
alterius,& l.ſi.ff.pro ſuo,aut loquimur dicit Bart.de cõditione
volũtaria, & tunc dẽt oĩno impleri in forma ſpecifica , nec põt
uerificari in alio caſu, quãtumcunq; hñt eundẽ effectũ. d.l.qui
hæredi,& l.meuius,nos nõ ſumus in caſu iſto,quia hæc ꝯdõ nõ
erat neceſſaria ex parte effectus, ſed oĩno uolũtaria fuit,& om
nimode implẽda in forma,& tãto magis qa inter utrũq; caſum
6 .ſ.vocãdi defunctũ,uel ſucceſſorẽ,lõga eſt dr̃ia, ut prędixi. † Et
iſtud fundamẽtũ vr̃ luce clarius,cui nõ ob.ſi dicat̃ in ea, & alijs
q fuerũt euocãdi quaſi,ꝙ ſatis ſit uocare hũc,qa illa uerba ſunt
ſuppoſita copulatiuè ad vocationẽ Io. ita ꝙ neceſſe eſt eũ oĩno
fuiſſe principaliter vocatũ,& alij ſi q ſint euocãdi fuerit.l.q hæ
7 redi,cũ ſuis ꝯcor.ff.de ꝯd.inſti. ¶ † Prout qa ipſe Scipio familia
ris erat Car.ex quo reſultabat gñalis reſeruatio p regulã, nõ di
co ad effectũ habẽdi cõſenſum eius ut ex alia regula cauet̃,qa il
la nõ hẽt locũ niſi in uacãtib. p obitũ ſed ad effectũ ſubreptio-
nis grę,poſtq̃ de illa reſeruatione, facta nõ eſt mẽtio iuxta c. ij.
de pręb.lib.vj.& deciſ. dñorũ.xviij.de pręb.in antiq. & Egid.
8 deciſ.cccexxv.cũ ſi. ¶ † Nec ſatis eſt,ꝙ Papa uoluerit,non obſt.
ꝙ reſeruata fuerit alia gñali reſeruatione.ſ.ꝯſtitutionis execra-
bilis huic prouidere, qa ubicunq; cõcurrũt plures ex ex uacat.
uel ex unius perſonæ de omnibus eſt fienda mentio , ut per do-
ctores in c.ij.de præbend.lib.vj.& Calder. conſil.vij.de reſcri-
ptis & quòd iſta ſit generalis quæ reſultat ex regula propter fa-
miliaritatem,decidit ipſe Calder.ibi dum loquitur in capella-
9 nis ſcriptoribus. &c. ¶ † Nec in hoc obſtat Milis , cũ deciſione
ſua,quòd de reſeruatione inducta per regulam non eſt fienda
mentio, tanquam de ueroſimiliter nota. quia id procederet, u-
bi Papæ eſſet expoſitum , id ex quo ſcire poſſet reſeruationem
ex

ex regula reſultare, ut quia dictum, ꝙ erat familiaris Cardina-
10 lis, uel ſcriptor, & ſic de ſimi. † Et ꝙ Papa non intellexerit al-
teri generali reſeruationi derogare patet in eo ꝙ ſubdit etiam
ſi apoſtolicæ ſedi ſpecialiter reſeruata exiſtat, quia includendo
derogationem ſpecialis reſeruationis, intellexit excludere dero
gationē generalis non expreſſe. c. nonne, de præſumptio. l. ma-
ritus. C. de procurato. & l. cum prætor, de iudi. cum ſimilibus.
11 ¶ † Et nouerunt de ſtilo, qui habet cum Papa vult etiam gene-
rali reſeruationi derogare, ſubdit in dicta clauſula uerbum, uel
generali, qui pro. l. debet ſeruari, capitulo quàm graui, de fal. &
dicit Cald. in propoſito notabiliter, in dicto conſilio, nec hunc
deffectum ſupplet clauſula alio quouis modo, quàm expreſſo
quod vacabat per aſſequutionem, vnde reſultat reſeruatio gene
ralis, & Papa ſubdendo, uel alio quouis modo, intelligatur etiā
de ſimi. ſcilicet etiam ſi aliunde reſultat alia ſimilis reſeruatio,
12 ut audio ex aduerſo moueri. ¶ † Quia iſta clauſula non habet
hunc ſenſum, ſed ſimpliciter tolleret obſtaculum, capitulo ſta-
tutum, de reſcriptis lib. vj. Vt ſcilicet narrato uno modo uacan
di, non ueniat alius. Non autem habet expreſſionem qualitatis
reſeruationis reſultantis ex modo vacandi, quia aliud eſt dicere
quomodocunq; vacet, aliud quandocunq; reſeruatum exiſtat,
aliàs nunquàm de reſeruatione etiam per vacationem apud ſe-
dē, uel alias eſſet fienda mentio, quia ſemper clauſula alio quo-
uis modo apponit hodie in literis, quod eſt alienum a ueritate,
13 & ſtilo. ¶ † Circa uero teſtes, q a ſumus in antiquis dico ꝙ ſi te-
ſtes prædicant ſe audiuiſſe communiter dici, expeditum eſt, ꝙ
14 probant, ut no. Bar. in l. Labeo ff. de ſup. lega. ¶ † Sed ſi teſtes
non dicāt ſe audiuiſſe cōiter dici, ſed ſolū dicāt, ꝙ fuit cōiter di
ctū, & reputatum, & tunc Bar. in d. l. Labeo vř uelle, ꝙ nō pro-
bent quia non teſtificātur aliquid, ꝙ ſuo ſenſu percipiant, pro-
ut facere debent. l. qui teſtamentum. §. fin. ff. de teſtamen. ut eſt
qn̄ teſtis eſt interrogatus, ut reddat rationem dicti ſui iuxta no-
ta. in l. ſolam. C. de teſtibus, & in. c. cum cauſam, quæ inter Ar-
chiepiſcopum, de teſtibus, tamē in hoc videtur, ꝙ magis cōiter
damnetur opi. Bar. & contra eum conſuluit Dy. vt refert, & ſe-
quitur Bal. in l. de quibus, in pen. col. ff. de legibus, & Bal. in c.
præterea, de teſtibus, & in l. teſtium, in fi. C. de teſtib. & in l. iij.
§. eiuſdem, in lectura Florentina. ff. de teſtibus, & ibi nota. per
glo. in ver. fama, & in l. ſi quis patrem. ff. ad Macedonianum, &
15 ibi Cy. in additio. refert dictum conſi. Dy. ¶ † Quia ſatis eſt, ꝙ
ratio reddita præſumptiue, ſeu implicitē interat ſcientiam per
ſenſum rationis ut no. Bar. & doct. in l. j. ff. ſi cer. peta. & in l. de
tutela. C. de in integrum reſtit. Mil. & Bart. in tract. de teſti. &
Bald. in l. conuenticulam. C. de epiſc. & cleri. & in l. non oīum.
ff. de legibus, & in l. j. C. de ſer. fug. & in d. l. teſtium, in vltima
col. & Ang. in auctẽ. de teſtibus ad fi. prin. & Anto. de Butr. in
16 c. literas, per illum text. de præſump. cum ſuis concord. ¶ † Dū
præfati doctores concludunt, ſatis eſſe, ꝙ teſtis interrogatus de
cauſa ſcientiæ, dicat ſcio quia ſum vicinus. &c. Quoniam vici-
nus præſumitur ſcire facta vicini. l. ſi vicinis. C. de nuptijs. l. ſi
ita in fine. ff. de fundo inſtructo, capit. quoſdam, & c. quāto, de
17 præſump. ¶ † Ergo teſtis qui dicit, ꝙ communiter fuit dictum,
& reputatum præſumptiuē, debet reddere rationes per ſenſum
corporis auditus, quia quis præſumitur audiuiſſe ea quæ com-
muniter dicuntur, capitulo. j. de poſtula. prælat. xvj. diſtinct. c.
18 ꝙ dicitur. & not. in l. ſi tutor petitus. C. de pericu. tut. † Et dicta
teſtium non ſunt cauillanda, ſed adiuuanda, per Bal. in d. c. præ
19 terea, & in dicta. l. de quibus, & in l. ſecunda, de tēpo. app. † Pro
hoc etiam facit, ꝙ dicta teſtium debent accipi ſecūdum ꝙ vul-
go accipit, vt dicit Bal. de pace conſtan. in uerſi. poſſeſſiones, in
fine, alias eſt in verſi. nobis, el primo, ar. cap. ea literis, el primo,
de ſponſali. l. librorum. § ꝙ tamen Caſſius, de lega. iij. Sed nō pu
to eſſe dubium, ꝙ hæc uerba videlicet, ꝙ ita cōmuniter dictū,
& reputatū fuit. &c. intelliguntur apud communē, & vulgarem
20 uſum, † intelligendi, & loquendi de eo, ꝙ a maiori parte dicit,
& reputatur, & ita etiam in quæſtione iſta, affirmat Saly. in l. ea
21 quidem. C. de accuſa. in antepe. car. † Pro iſta autem opinione
etiam adduco tex. in c. iij. loco maxime cum ibi nota. per Bald.
de proba. ubi ponderat ibi probari ꝙ ubi teſtis loquit aſſertiue
præſumitur eſſe præſens, & per hoc infert, ꝙ ſi teſtes dixerūt, ꝙ
ita ſe habet publica uox, & fama, & interrogati in cauſa ſciētiæ
22 reſponderunt, quia ſic dī per populum. † Nā probabunt quāuis
expreſſē nō dicunt ſe audiuiſſe, quia dicta hoc ſatis importāt, ſi
cut patet in d. c. iij. loco, in illis teſtibus, qui erant de conuētu, &
depoſuerunt ꝙ qn̄ inter fratres de illa re aliquid fiebat mentio
conuentus fuit unanimis, & ſcienter videntur deponere ſe fuiſ-
ſe præſentes, & dicit, ꝙ ille tex. ita bene probat ſicut alius, qui ſit
in iure eandem opinionem ſequitur Ludo. Roma. in l. de pupil-
lo. §. ſi quis riuos. ff. de ope. no. nūciatio. & refert ita tenere Bal.
in concluſionibus ſuis, quia uerba debent intelligi ſecundū ſu-
biectā materiam. l. ſi uno, in princ. ff. loca. l. ſi ſtipulatus, in prio.
ff. de vſur. Ergo teſtis proferens dicta uerba, dum deponit de fa
ma debet intelligi, ꝙ uerba ſua intelligit ſecūdum, ꝙ exigit na-
tura publicæ famæ, ita videtur ſecundum Bald. eſſe in teſte, qui
23 dicit, ꝙ audiuit publice dici ut probet, † Ita etiam concludit
Tācre. de Corne. in compendioſa ſua, de. R. ſexta. q. x. & inter-
rogatus in cauſa ſcientiæ reſpondeat quia publice dicitur ſuffi-
cit, mouetur propter conſ. Dyn. Ita conſulentis per. l. tertiam. ff.
ad Macedonianum, & per. l. ſecūdam. C. eod. tit. & ꝙ teſtis pro-
bet famā ſi dicat ſe publice audiuiſſe dicere, uidetur uelle Bald.
in l. hæredes palam, in prin. ff. de teſtamen. & alijs locis in qui-
bus retuli ſupra Bald. tangere quæſtionem de teſte deponente,
per hæc uerba, ſcilicet, quia communiter dicitur, ita etiam tene
bat Franc. Accurſij, ut refert Bald. in addi. Spec. in tit. de ſenten
tia, in. xxiiij. colum. quia ſecundum eum illa uerba audiuí dici
publicē accipiuntur, id eſt popularitter, argumen. l. quoties, idē
ſermo. ff. de reg. iur. & l. ſeruum quoq;. §. publicē, cum ſimilib.
ff. de procurato. & ita per plura multum latē firmat Ang. in re-
petitione. dictę. l. ea quidem, in antepe. car. & uide conſil. Aret.
24 ciij. in ij. col. † Qui concludit ſi teſtes deponunt de cōmuni re-
putatione & dicto probant, ſi dicunt audiuiſſe dici a duobus ad
minus, & maxime quando cum communi reputatione eſt addi-
25 ta fama ut in caſu noſtro, & in antiquo. ¶ † Nec prędictis ob-
ſtat, ꝙ non uideatur eſſe probatum, quę res fuerunt illæ quę fue
runt in emphiteoſim conceſſæ, vñ actore nō probante, reus de-
beat abſolui, vt. l. q accuſare. C. de edendo, in l. j. & ij. ff. ſi ager.
uectiga. uel emph. petatur, ponit Spec. in tit. de locato. §. nunc
uero aliqua uerſi. lxj. Nam reſpondetur, ꝙ iudex debet eſſe cir-
cunſpectus ad ea quę ponit Spec. eodem tit. uerſic. lix. & uerſic.
lxxvj. ſed in caſu noſtro res dicitur clara, reſpectu ſiluæ, quę ꝓ-
batur emphiteotica per publicam uocem, & famā, & alias pro-
26 bationes de quibus. ſ. ¶ † Quia ubi non apparent inſtrumen-
ta, nec teſtes, ut in factis antiquis recurritur ad communem ho
minum memoriam, & famam, ut in l. ſi arbiter. ff. de proba. &
tradit Bal. in c. vaſallus. el primo, ſi de feu. fuer. controuer. inter
dominum & agna. Cum ergo in caſu noſtro de quadam ſilua in
fra certos confines fuerit plenē probatum, dictam ſiluam perti
nere ad Monaſterium per famam teſtiū de auditu, & alias pro-
bationes, ut ſupra, ſatis dicitur eſſe probatum dictam ſiluam ad
27 dictum monaſterium pertinere. ¶ † Nec prędictis obſtat pręſ-
ſcriptio, quia donec uixerunt illi de vniuerſitate, qui in emphi-
teoſim acceperunt, non potuerunt pręſcribere propter malam
fidem, in cap. fin. de preſer. & in tali vniuerſitate ponunt Barto.
& Cuma. in l. poteſt. ff. de vſucapioni. & Innoc. Cardi. & alij, in
cap. cura. de iure patronatus, & licet mortui eſſent illi de vniuer
ſitate, etiam alij non potuiſſent pręſcribere, ut dicunt Bar. & In
noc. In caſu noſtro propter communem, & publicam uocem, &
famam, ut in l. ſi tutor, & ibi glo. & omnes. C. de peri. tuto. & in
c. cum in tua, qui matrimo. accuſa. poſſunt, & ſic patet, ꝙ dicta
uniuerſitas non potuit cum mala fide pręſcribere. Nec etiam
ſucceſſores in uniuerſitate in facto tam arduo, quia iam eſſent
in mala fide, pręſertim arguendo a ueroſimili, & communiter
accidentibus, ut tradit Abbas in conſilio xxa. in ij. uolumi. con
cluditur igitur, ꝙ non obſtante pręſcriptione pręfacta, eccleſia
debet primo reintegrari ad quandā ſiluam, quę probatur fuiſſe
dictę eccleſię, & ab ea poſſeſſa, ut in c. reintegranda, tertia. q. j.
tradunt doctores, in cap. cum ad ſedem, & in c. ſępe, de reſtitu.
ſpolia. & Bart. & alij latiſſimē in l. rem quę nobis. ff. de acquir.
poſſeſſ. debent etiam, & ſecundo animaduertere domini iudicā
tes ad dictum inſtrumentum emphiteoſis, & multa aliā inſtru-
menta locationum, infra confinia, & notabilia, & probationem
publicæ uocis & famę ne uniuerſitas locupletetur cum iactura
eccleſię, & habere conſiderationem ad id ꝙ notabiliter ponit
Spec. in tit. de aduocato. §. nunc uero aliqua dicto uerſi. lix. & ſe
cundum illas iudicare, licet non conſtet ultra dictam ſiluā, quę
28 bona fuerint eccleſię. ¶ † Et q a aliqua bona quę dicunt eſſe ec-
cleſiaſtica, & uendita poſt litē motam, uel parū ante, & ſic pręſu
mitur facta uēditio dolo, uel ꝙ deſierint dolo poſſidere, ut in l.
29 neutri. §. in bonis. ff. de priui. credi. ¶ † Nā uicinitate actus pręſ
ſumitur dolus, ut in l. poſt contractum per Bart. ff. de donatio.

30 ¶ † A pa-

30 ¶ †A pari etiam procedūt poſſidere, & deſijſſe poſſidere.l.ſin-
autem.§.fi.ff.de rei vendi.& in regula pro poſſeſſore,de regu.iu
31 ris lib.vj. ¶ †Vnde qui dolo deſijt poſſidere tenetur ad eſtima
tionem ut concludit Abb.in.c.ſæpe,in vltima col.de teſtit.ſpo
lia.quinimmo plus dicit,q̃ ēt tenetur ad eſtimationem, ſi non
dolo deſijt poſſidere,in.l.ſi i me.ff. de vi & vi arma. & ibi latius
32 per eum. ¶ †Quarto in his quibus eccleſia reintegranda eſt ad
bona quæ reintegrari debet, etiam & ad fructus dictorum bo-
norum,quia ſi ēt fuiſſet in bona fide tenetur,& ad perceptos,ſe
cundum Archidiaconum,& doctores, in dicto capitulo reinte
granda,ſed in caſu noſtro,quia poſſidetunt rem tanquam pro-
priam quæ erat eccleſiæ,ſine titulo mala fide, tenent̄ ēt de perci
piendis,vt tenuit Rota.in deciſio.antiq.deciſio.x. & late domi.
Anto.& Abba.in capitulo grauis quæ extra de reſtitutione ſpo
33 liatorum. † Nec curandū eſt de teſtibus vniuerſitatis partis ad-
uerſæ,quoniam dicti teſtes non probant duplici ratione, prima
quia illi de vniuerſitate capiunt commoditatem in communi,
& in particulari, vnde non probant ſecundum Paulum de Lea-
zar.Io.And.do.Anto.Imo.& docto.in.c.cum nuncius,de teſti-
bus,& per Bartolū in.l.in tantum.§. qui vniuerſitatis.ff.de rerū
diuiſio. quia propter particularem vtilitatē dicuntur in re pro-
34 pria teſtificari,vt in.l.omnibus.C. de teſti. † Secunda ratio eſt
quia cauſa eſt magna, vnde præſumitur magna affectio illorum
de vniuerſitate,& ſic non ſunt idonei teſtes ſecundum Bal. no-
tabiliter in.d.c.cum nuncius,& tenet Bal.in rubr.ff.de rer. diui
ſio.quia cauſa magna æquiparatur cauſæ criminali, vt in.l.pro-
pter litem.§.j.ff.de excuſatione tutorum,& in.c.j.de reſtitu.ſpo
liato. lib.vj. ſed in cauſa criminali non ſunt idonei teſtes, vt eſt
tex.in.c. de prudentia.xiij.q.ij. & ponit Abba. in capitu. inſu-
per,de teſtibus,ut per Ioan.And.in d.c.cum nuncius,repellun-
tur & ea alijs cauſis plene relatis in conſi. explicato pro epiſco-
po Anglien. P. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Venditio facta per vxorem metu mariti reſcindi per hæredes uxo-
ris poteſt.*
2 *Emptio conſenſu perficitur.*
3 *Metus quid ſit,metus impedit liberum arbitrium, & nu.11.*
5 *Metus per quos actus inducatur, & nu.12.15.16.*
6 *Metus continet dolum,& ex coniecturis probatur, & nu.7.*
7 *Veriſimile ualde conſideratur circa materiam ueritatis.*
8 *Teſtibus duobus,de metu deponentibus magis creditur quàm decē
deponentibus de ſpontanea uoluntate, & nu.IX.*
10 *Iudicis arbitrio remittitur, an metus ſit probatus.*
11 *Metus contrariatur voluntati, & conſenſui.*
12 *Metus mariti in uxorem,ex quibus colligatur, & nu.15.*
13 *Metus iuſtus eſt ubi adeſt iuſta ſuſpitio, & nu.17.18.*
14 *Paria ſunt,q̃ quis compellatur,vel timeat compelli, & nu.21.*
16 *Quando quis tirannicè tractat, non parentes ſuis præceptis.*
19 *Metus præſumitur, quando remittitur, uel uenditur, quòd non eſt
ueriſimile.*
20 *Lex habet pro probato, illud cuius contrarium non eſt credibile.*
22 *Metus per quem debet inferri.*
23 *Metus an tollatur per præſentiam affinium, & quando.*
24 *Et quid ſi adeſt copia iudicis, uel ſuperioris.*
25 *Metus quando, & ex quibus dicatur purgatus.*
26 *Argumentum à communiter accidentibus.*
27 *Argumentum à ueroſimili.*
28 *Poterunt hæredes uendentis, per metum,ratificare uenditionem.
Et conſequenter precium una cum intereſſe conſequi.
Non conuenit,emptorem retinere,rem & precium.*
29 *Dies appoſita ſolutioni interpellat.*

CONSILIVM CXXXIX.

STANTE Facti narratione prædicta pupillis He
liſabeth uenditricis, cōtra, & aduerſus Oliuerium
emptorem,competit remedium reſcindendi uēdi-
tionem cū facta appareat metu Ioannis mariti di-
1 ctæ Heliſabet. †Quæ.n.metus cā facta ſunt,rata,& firma nō de
bent haberi.l.j.ff.q̃ metus cauſa,& ferè per totū titulū.l.inter-
poſitas.C.de tranſac.cum concord.emptio enim conſenſu pfi-
2 cit.l.ꝯſen.ff.de actio.& obliga.inſti.eo.tit.in prin. † Metus aūt,
vt vult Vlpia.in d.l.j.nil aliud eſt,niſi inſtātis,uel futuri periculi
cauſa mentis trepidatio, & quaſio mentis per quàm uſus liberi
3 arbitrij impedit. ¶ †Hinc eſt,q̃ cum per metum impediatur li
4 berum arbitrium Spiritus ſanctus poſuit in ore pretoris,†q̃ me
tu geſtum eſt,ratum non habebo,toto tit.ff.&.C.q̃ me.cau.ita
pulchre magiſter Ray.de pet.for.quem refert Bal. in rub.de cō
5 trouer.inueſtitu.in vſibus feudorū. † Hinc pulchre Bal.in c.j.§.
item ſacramenta de pa.iura.firman.cōl.j. dicebat metū impreſ-
ſum eſſe per carcerem,uel uerbera actualiter interuenientia,hē
& per ſuſpitionem non temerariam mētis,ut metus parētis, ma
6 riti,domini.&c. ¶ †Præterea cum metus habeat in ſe dolum,ex
coniecturis,& circunſtantijs probandus eſt.l.dolum.C. de do-
lo.ita Bal.in d.§.item ſacramenta,col.j.& iiij.& Pet. de Ancha.
7 conſ.ccxcix.col.j.†Eo maximè cum ueritas facti multum con-
ſiſtat ex ueroſimili,potiſsimè in materia metus,quæ principali-
ter pendet ex animo,& coniecturis,capi.ſuper his, de præſum-
8 ptionibus. † Hinc eſt q̃ magis creditur duobus teſtibus aſſerē-
tibus de metu,quam decem deponentibus de ſpontanea uolū-
tate,ut per Ang.in.l.non eſt ueriſimile.ff.q̃ met. cau. & eſt ra-
tio quia cum ſpontanea uoluntas pendeat ſolum ex animo non
cadit uere in ſenſum directum teſtis ſed ſolum per ſigna, & per
9 indirectū.†Hinc eſt,q̃ pulchre dicit Inno.in capi.ſuper hoc,de
renunciatio.quē refert Bal.in tractatu ſciſmatis,& in.l.obſerua
re §.proficiſci.ff.de offi.proconſul.q̃ teſtes deponentes de uolū
tate coacta, licet ſint pauciores numero ꝓferuntur teſtibus de-
ponentibus de voluntate libera,de quo per Abbatem in.c.j. q̃
10 met. cau. † & ideo communiter concludunt doctor. q̃ an me-
tus ſit probatus,uel ne,relinquitur arbitrio iudicis,ut dicit tex.
11 in.l.iij.ff.ex quib.cau.maio. cum concord. † Nihil enim ſub cę
lo eſt ita contrarium uoluntati,& conſenſui ſicut metus, ut eſt
tex.in.l.nihil.ff.de regu.iur.& in.c.duo,de renuncia.& c. ſuper
hoc eod.titu. Ad quæ faciunt nota.per illum text.in.c.Abb. q̃
met.cau.ex prædictis concluditur uenditionem, ſeu cōtractum
metu factum debere reuocari, cum in ea deficiant ſubſtantia-
lia,ut ſupra,conſequenter uenditionem factam a domina Heli-
ſabeth,debere reſcindi cum facta appareat metu ſui mariti,un-
12 de.&c.†Dictus enim ſuus maritus,qui miles,rixoſus,inſor. im-
patiens,& male morigeratus, ſæpe ſæpius uerberibus afficiebat
ipſam Heliſabeth, taliter q̃ eidem erat valde timoroſus & me-
tuendus, & eundem ipſa Heliſabeth ualde timebat, qui timor
eſt iuſtiſsimus,& omnem cōtractum reſcindit,ut notatur in di-
cta.l.interpoſitas per Bart.& omnes,ut in cap.conſultationi.de
ſpon.in h.& tex.in.l.metum.ff.q̃ met.cau.& in.c. cum dilectus
extra eodem ti.cum concord.& eſt talis qui bene cadit in con-
13 ſtantem uirū,ut no.in præallegatis iuribus,unde.&c. † Ad quæ
not.per Bald.in.l.ſi.col.j.C.de iure delibe. vbi tenet iuſtū me-
tum eſſe,ubi eſt iuſta ſuſpitio,ad nota.etiam per Bart.in.l.j.§.ſi
quis tantum.ff.quod ui aut clam,& per Alex.conſil. ultimo, in
iij.volu.faciunt nota.in cap.ad audientiam,quod metus cauſa,
& in capitulo primo de officio delegati, & per Angelum con-
ſil.ccxv.& pulchre conſuluit Alexan.conſil.xcix.in tertio uolu-
mine,& conſilio.alvj.in quarto uolumine, ubi uult metum iu-
ſtum eſſe ubi ſubeſt cauſa propter quam debet timere, & pul-
chre idem Alex.conſil.c.in tertio uolumine,& præallegato cō-
14 ſil.xlvj. † Tenet paria eſſe q̃ quia compellatur,uel q̃ timeat cō
15 pelli allegat multa, † & in puncto eſt deciſio Bar. per illū text.
in.l.j.§.quæ onerandæ.ff. quarum rerum act. Vbi uult nedum
uerbera uiri,ſed magnam reuerentiam,quo ad uxorem induce-
re iuſtum metum,& ibi Alex. in apoſtil. allegat infinitas quo-
tas ad hoc facientes,& bene probantes,ad quæ no.per Abb. in
16 c.fi.in fine,qui clerici, uel uouen. poſt Io.And. † Quod ſi quis
conſueuit tirannicè tractare nō parentes ſuis præceptis, uel uo
tis,ſatis dicitur probatus iuſtus metus,& dicit ſignanter notan
dum,& allegat multa,& ſequitur idem Abb.conſi.lx. quoniam
17 ſatis,colum.ij.j. libro, uerſiculo quarto † & plus dicit, q̃ licet
actualiter uis non inferatur,ſufficit tamen probabiliter timeri,
ne inferatur per textum ſingularem,in.l.nouiſsime, in princip.
ff.q̃ falſo tuto.auc. & hoc ſequuntur doctores relati per Felyn.
in.c.cum.M.col.x.in princ.de conſtitu.& in.c.j.de offic. deleg.
18 colum.j.& in.c.fi.in fi.de re ind. ¶ †Dicens etiam hoc maximè
procedere in his quæ fieri non cōſueuerunt niſi a compulſis, ut
propriè eſt in puncto noſtro & Bald.in dict.l.interpoſitas,dicit
19 † q̃ metus præſumitur,ubi remittitur, uel uenditur, quod non
20 eſt ueroſimile ſponte uendi. † Ad quod optime facit,quod uult
idem Bal.conſi.cccciiij.longum thema,in fine,libro.j.quòd lex
habet pro probato,id cuius contrarium nō eſt credibile nec po

te t

teſt perſuaderi alicui bono viro, ad quæ not. per Bald. conſil.
21 ccaxiij. punctus, in ptinc. lib. j. dum dicit † ꝙ compulſus dici-
tur, qui vehementer timet ne compellatur, & ſufficit timor im-
preſſionis, & faciunt notata per Fely. poſt alios in. c. eccleſiam
col. xxa vij. de conſtitu. ex quibus nedum ſimul iunctis, ſed de ꝑ
ſe, & ſingulariter conſideratis concluditur, dictam Heliſabeth
metu feciſſe dictam venditionem conſequenter reſcindi debe-
re, cum eius maritus, eam ſepiſſime verberauerit, minas intule-
rit, fuerit cōditionis, vt ſupra, interuenerit venditioni & preciū
in ſe ſuſceperit, eidemq; perſuaſerit, ꝙ faceret dictam uēditio-
nem. ¶ Nec veroſimile ſit ipſam Heliſabeth dictam venditionē
feciſſe ſpontaneè niſi metu mariti, conſequenter debere iudica
ri meticuloſam, tanto magis quum exceptioni metus non fuerit
22 modo aliquo renunciatum. ¶ † Quibus non obſtat ſi diceretur,
ꝙ dictus metus fuit illatus per alium, & non per dictum Oliue
rium emptorem. Nam tollitur obiectio per textum, in. l. metū.
§. ſed licet vim. ff. quod metus cauſa, & in. l. ſi quis alium, & in. l.
ſi cum exceptione, verſi. quid enim ſi metum, cod. tit. cum alijs
concord. ¶ Non ēt obſtat, ſi diceretur metum non probari. Nā
ſatis, & ſufficienter probatus ē ex ꝯiecturis præſumptionibus,
& veriſimilitudinibus, de quibus ſupra, quarum etiam una ſuf-
23 ficeret. ¶ † Minus etiam obſtat, ꝙ metus fuit ſublatus præſen-
tia, & interuentu illorum aſſeſtorum affiniū, qui præſentes fue-
runt in ipſa uendicione, per quorum præſentiam videtur metus
ceſſaſſe iuxta nota. in. l. translationem, la vltima. C. de tranſact.
Nam procederet quando eſſemus in caſu in quo talis præſentia,
24 & interuentus tolleret metum viri. ¶ † Quod in caſu præſenti
ceſſat per notata in dicto. §. quæ honorandæ, & in dicta l. tran-
ſactionum, vbi etiam Modern. Papienſes hoc dicunt per quæ ēt
tollitur ſi dicatur quod metus non interuenit ea quo erat copia
iudicis, & ſuperioris. l. non eſt veriſimile. ff. quod metus cauſa.
25 ¶ † Nam præſentia iudicis, nec uerbera nec metum uiri tollit
dicto. §. quæ honorandæ nec alias præſumptiones metum indu
centes de quibus ſupra. Minus etiā obſtat ſi diceretur quod di-
ctus metus fuit purgatus iuxta notata in. l. ij. C. quod metus cau
ſa cum concord. Nam tollitur ex notatis per Bart. in dicta. l. ij.
& per Aucha. conſil. ccxcix. & Alex. conſil. j. in iij. vol. col. vj. &
conſi. liij. eod. uol. ex quo ſemper durauit eadem cauſa metus,
26 & ipſa Heliſabet præmortua fuit viro, unde &c. ¶ † Ad quorū
corroborationem accedat. Nam argumentum a communiter
accidentibus validum eſt in iure. l. neq; natales. C. de probatio-
27 nibus. ¶ † Item & argumentum a ueroſimili regula non eſt ue-
riſimile de regulis iuris. Quod ergo veroſimile, & quod cōmu-
niter accedēs in præſenti caſu uerificari poteſt. Quod dicta He
liſabeth habens filios ex primo matrimonio ſine aliqua neceſſi
tate voluerit uendere bona dotalia, & precium capi a marito,
niſi metu mariti. Ad quæ nota. in. l. cum de indebito. ff. de pro-
28 bat. & in. l. rem legatam. ff. de adim. leg. ¶ † Si uero dicti filij
Heliſabet uellent dictam venditionē ex capite prædicto reſcin
dere, ſed vellent, illam ratificare poſſent, tamen ipſis cōpetit iua
& remedium petendi a dicto Oliuerio reſiduum precij non ſo-
luti, vna cum intereſſe a die quo dictus Oliuerius promiſit ſol-
uere, cum ipſe habuerit rem uenditam & ex ea ſemper percepe
rit fructus, conſequenter ad reſiduū precij & ad intereſſe tenetē
ipſis hæredibus Heliſabeth, vt dicit tex. apertus in. l. Iulianus in
§. ex uendito. ff. de actio. empt. & tex. in. l. curabit. C. eod. titu. cū
concord. ea quo percipiendo fructus, ſemper fuit in mora, etiā
ſine aliqua interpellatione. vt in. d. l. curabit, & alias conſului.
29 ¶ † Ad quæ etiam, nam dies appoſita ſolutioni dicti precij in-
terpellauit & in mora dictum Oliuerium conſtituit abſq; alia
interpellatione, ex quibus ad intereſſe tenetur. ut plene nota. in
l. traiectitia. ff. de actio. & obligatio. & in. l. ſi ex legati cauſa. ff.
de uerborum, in. l. quod te. ff. ſi certum petatur, pleniſſimè per
repetentes in. l. ſi mora. ff. ſolu. matr. cum ſimilibus.

Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Litteratura & ſcientia, ualde laudanda & commendanda.*
2 *Indulta & priuilegia hac de cauſa conceſſa ſunt fauorabiliter in-
telligenda.*
3 *Abſurdum videtur, talia priuilegia ſimpliciter tolli per clauſulam
illam non obſtante &c.*
4 *Priuilegia conceſſa à pluribus Roman. Pōtificibus ſucceſſiuè id in-
dulgentibus & ex certa ſcientia, non cēſentur ſublata per clau-
ſulam generalem non obſtan.*
5 *Idem videtur quando apparet conceſſum, in fauorem alicuius na-
tionis.*
6 *Clauſula non obſtante nunquam tollit diſpoſitiones cōfirmatas niſi
de confirmatione fiat mentio.*
7 *Clauſula motus proprij, non tollit defectum intentionis & mentis
ueriſimilis.*
8 *Nec ſupplet defectum inhabilitatis.*
9 *Nec tollit ius tertij.*
10. *Per clauſulas generales derogatorias, non præiudicatur priui-
legiatis de iure, quales ſunt pauperes clerici, indigenæ in ſua
patria.*
11 *Non ſufficit derogatio de primo indulto, niſi etiam fiat de ſecundo
ad confirmationem primi emanato, eo maximè ſi ſecundus de no-
uo ſtatuit.*
12 *Quando Papa confirmat actum perfectum & validum, quem po-
tuiſſet tollere ſi confirmat animo inducendi de nouo, uidetur illum
primum reuocare & de nouo inducere.*
13 *Qui addit uel detrahit nouam conſtitutionem facit.*
14 *De iſtis facienda eſt ſpecialis derogatio.*
15 *Quando ſunt plura obſtacula, de ſingulis mentio eſt facienda.*
16 *Expectatiuæ conceduntur ſecundum taxationem decimæ, cui ſtan-
dum eſt.*
17 *Libris cameræ apoſtolicæ adhibenda eſt fides.*
18 *Vacatio putatiua attenditur.*

CONSILIVM CXL.

INSPECTIS indultis illuſtriſſimo Duci in fa-
uorē ducatus ſui & oium indigenarū originariorū
& incolarum dicti ducatus, itē in fauorē eccleſiarū
& ſtudiorum vel ut pauperes clerici & ſcholares
poſsint cōmodius dare operam ſtudijs literarum & ſcientiarū
theſauros aſſequi per quos totus mūdus illuminatur, & ad obe-
diendum Deo & apoſtolicæ ſedi & eius miniſtris in vita ſubie-
2 ctorum informatur, † & īfinita laudabilia bona naſcunt, ut dicit
text. in auth. habita. C. ne fil. pro patre, & per quos vt oriūdos
ſeu incolas dicti ducatus in cerimonijs illarum partium, idē na
tæ, diuinoq; cultu & debita reſidētia in eccleſijs maior fructus
ſperatur, quod conſiderarunt ſacri canones & leges imperiales,
ut. lxj. diſtin. c. nullus. & c. obitum. c. bonæ. el ij. de poſtula. plat.
& l. in eccleſijs. C. de epiſc. & cler. cum ſimi. & eleganter ꝑ gl. in
c. ſi proponēte. de reſcr. & ibi per docto. maximè cū temperamē
to de quo in dictis indultis reſpiciente exteros cum quibus eſ-
ſet diſpenſatiue agendum per papam & præfatum illuſtrem du
cem. itē inſpecta ſumma obſeruantia apoſtolicæ ſedis apud di-
ctam nationē non poteſt negari dicta indulta fuiſſe conceſſa cū
ſumma circumſpectione & prouidentia & ad decorē eccleſiarū.
2 ¶ † Igitur talia indulta ſunt fauorabiliter intelligenda quārum
illorū uerba patiunt, & ut ſatiſfiat fini a præfatis Romanis Pō-
3 tificibus cōſiderato vt ī regula iuris odia cū uulgaribus. † Hinc
vt pro obſeruātia fidei datę ꝑfato illuſt. duci, & vt ꝑrogatiuæ &
priuilegia data per apoſtolicā ſedē nō ſint ita facile irrita & poſ
ſit quere lauter dici, illud quod ſemel anglici dixerūt tpe Hoſt.
domino Papæ & Cardinalibus in camera tēpore cōcilij Lugdu
neū. videlicet, ꝙ ſub uagabundo nomine, non obſtāte, uno ictu
oīa eorum priuilegia deſtruebantur, ut refert Hoſtien. in ſum-
ma in ti. de reſcrip. §. quæ poſſint obijci. in uerſi. ſed & ſi plura.
4 ¶ † Quod gratia domini. A. fuerit defectiua & ſurreptitia ob nō
factam mentionem & derogationē ſufficientem dictorū indul-
torū, uidelicet primi indulti ut prędicitur & ſecūdi, mouent ad
prædicta, quia priuilegia ꝯceſſa a pluribus Romanis Pontifici-
bus, ſucceſſiue idē indulgentibus & ea certa ſcientia non cēſen
tur per clauſulas generales, non obſtant. &c. ſublata, quam con-
cluſionem triplici fundamento probat Pontanus ſuo cōſ. cccc. xx-
xvij. Quod indultum eandem confirmo ex dictis Ant. de Butr.
in. c. conſtitutus. de reſcript. col. vij. ubi in terminis ꝯcludit de-
bere ſpecificam mentionem fieri de confirmatione, & hoc vide
tur etiam de intentione aliorum doctorum ibi poſt glo. primā,
5 & in clemen. dudū ad finem ſuper uerſi. pacta. de ſepultu. ¶ † Se
cundo moueor quia dictum indultum fuit conceſſum in fauo-
rē totius nationis, & ad publicā utilitatē totius ducatus ꝑdicti,
vnde tanto minus uidetur de intētione Papę fuiſſe illis deroga
re accedēte robore tot pontificū, prout idē Ludo. determinauit
6 in eodem cōſil. in ſecunda principali ratione. † Tertio moueor

quia dicta clauſula noo obſtante onnquam tollit diſpoſitiooes
confirmatas, niſi de confirmatione fiat mentio, ita voluit idem
Lndo. in ſuis ſingularibus ſiogulari octauo, & conſi. cccxciij. ad
finem, quo ad primũ, & .cccaavij. Iſtę ſunt rõnes & .ccccxaavj.
7 præſens conſultatio. in. iiij. col. † Nec obſtaret præmiſſia ꝙ clau
ſula motu proprio ſit inſerta io literis dicti Acentij, quoniã uõ
tollit defectum intentionis, & mentis non veriſimilis, ſecundũ
8 docto. in. c. li motu proprio. de præben. io vj. † Nec videtur p il-
lã clauſulam facta diſpenſatio ſuper iubabilitate perſonæ nec in
præiudicium iuris tertij, ſecundum docto. in clem. per literas,
9 & in clem. ſi Romanus de præben. † Quod poſſet multiplici au
ctoritate roborari. Inſuper clauſulæ generales communes poſi-
tæ in literis Papæ non iuſtificant perſonam cui ſit gratia ſed for
mam tantum literarum quæ conceſſæ ſunt vt fuit interlocutus
& pronũciauit Bunifac. octauus, vt refert Io. And. in. c. j. de fil. p̃
sbyte. lib. vj. ergo idem in propoſito vt perſonę alienigenæ a di
cto ducatu per indultum de quo agitur inhabilitatę, uoo videã
10 tur iuſtificatę per dictas clauſulas generales commones † con-
firmatur iſta concluſio, & auctoritate Cy. & Bal. in. l. j. C. quan-
do imperator inter pupilla. & vidu. dum dicunt, per clauſulas
generales derogatorias non præiudicari priuilegiatis de iure,
quales ſunt pauperes, clerici, & indigenę in ſua patria quas qua-
litates conſiderauerat Papa in ſuo indulto, conſiderauit præte-
rea vtilitatem publicam ſtudiorum & eccleſiarum illius duca-
tus. tea. eſt optimus in. l. decurionibus. C. de ſileoti. lib. aij. Idẽ
probat text. in c. ſi propter de reſcr. in. vj. de quo facit ſeſtum Lu
do. in. l. ſi vero. §. de viro, ſolu. matri. fallen. xxiiij. ad quod alle-
gat tex. in. l. liber, la ſecunda. §. poſthumus. ff. de alimen. & ciba.
lega. & Pont. allegat io dicto coſil. ccccxvij. & in pluribus alijs.
Idem ſentit Mart. laud. in tractatu de priuileg. c. xaaia Cardi.
Flo. in clemen. j. q. iij. de ſepultu. & Pau. de Caſt. conſi. liij. & Lu
doui. cooſil. cccaxvij. Iſtę ſunt rationes, & quod dicit Bald. in. l.
Iubemus, la prima in ſecundo nota. C. de ſac. ſanc. eccleſ. & Bar.
in. l. quo ad præſens. C. de murileg. lib. aj. & Oldr. conſi. ccc. Fa-
ctum tale eſt &c. Item Bart. in. l. neminem. C. de canon. frumẽ.
vrb Rom. vbi de pluribus obſtaculis. Alio fundamento mani-
11 feſtius oſtenditur, † ꝙ derogatio quæ prætenditur facta ea ad-
uerſo indulto prædicto non releuat. Quoniam poſito ꝙ fuiſſet
ſufficiens quo ad illud tale indultum, quia tamen non fuit dero
gatum alteri indulto fruſtra laborãt argumen. l. ſi domus. ff. de
ſeruitu. ruſtico. præd. cum ſimi. Et eo maaimè quia gratia pręd
icta ſecunda non fuit ſimplex cõfirmatio, ſed vera gratia, ſed no
ua conſtitutio, cum aliter ſtatuerit, & uoluerit nouum modum
& nouum ius inducendi in ducatu prædicto, in illa enim gratia
prima licet dicatur, ꝙ nemo alienigena recipi ualeat uel admit
ti ad beneficia &c. Licet intelligi debeat, ꝙ nec eis quæratur iua
ex collatione eis facta, ut colligitur ex literis Iulij in fauorẽ di-
cti Ioannis in quibus retulit, & gloſauit verba indulti primi p̃-
dicta dicit illud uoluiſſe ꝙ nullus poſſit aſſequi uel admitti ad
ẽt ius, ad rem & ſine poſſeſſione ut in. c. is cui, &. c. ſi pauper cle
ricus de præben. in. vj. & ex dictis domi. de Rot. in antiq. conſil.
dccc. incipit, Papa, & in antiquioribus aſcriptis Bernard. de Be-
ſigne. Rubr. de reſcr. concluſio. Papa, & eſt duodecima. Nihilo-
minus io conſtitutio. illa ſecunda expreſſe dicitur ꝙ nulli alie-
nigenæ vigore gratiarum eapectatiuarũ, aut ſpecialium reſerua
tionum, ſeu conferendi mandatorum beneficia eccleſiaſtica il-
lius nationis acceptare aut de illis ſibi facere prouideri ſeu illa
aſſequi valeaat niſi ducis pro tempore ad hoc accedat conſen-
ſus, dooec ſimiles gratias in alijs partibus habere poſſint & il-
lis libere gaudere, & quo ad hoc duntaaat dictas literas præin-
ſertas primas, & omnia in eis contenta quatenus hæc cõcernere
poſſuot auctoritate apoſtolica ex certa ſcientia cõfirmauit ſup
plens oẽa defectus ſi qui interuenerint io eiſdem, & ita expreſ-
ſe ſe velle & ſtatuere, quæ indicãt ipſum de nouo ſtatuere vt in
12 prohemio elem. &c. ¶ † Inſuper ẽt q̃n Papa ꝯfirmaſſet actũ pfe
ctum & validum quem ipſe confirmans potuiſſet tollere libere
ſi ꝯfirmat animo inducendi de nouo vł illum primum reuoca-
re & de nouo inducere. l. poſthumus in ſi. ff. de iniuſt. teſtam. &
in. l. quærebatur, de milita. teſtam. & per Bal. in. l. more. ff. de iu
riſd. om. iud. in. ij. oppoſi. & its cõtigiſſe videtur in caſu noſtro.
13 † Illud etiam certum eſt, ꝙ qui addit vel detrahit nouam ꝯſti-
tutionẽ facit. l. ius ciuile de iuſti. & iu. & ibi p docto. & de mate
ria per Butr. & Moder. in. c. j. de reſcri. cũ igit nouã ꝯſtõnem fe-
cerit iſte ſecundus inhabilitans expreſsè reſpectu inlubuæ acce
ptationis & prouiſioois eraũ. aotis priuilegia acquiſitionis iu
ris. Item modificañ. Indultum prædictum etiam quo ad dura-
tionem, infertur ꝙ longe magis erat facienda derogatio Indul
ti ſecuodi poſterioris alterantis in ſubſtantialibus, & de nouo
ſtatuentis & inducentis, ut eſt glo. ordi. in. c. ſi apoſtolicæ. de p̃-
ben. in vj. in ver. confirmamus. quæ uidentur decidere quæſtio-
14 oem. † Concluditur ergo non fuiſſe ſufficienter derogatum di
ctis duplicatis indultis, & maaimè indulto ſecundi, præſertim
attentis cauſis propter quas dicta indulta conceſſa fuerunt.
15 † Quando enim ſunt plura obſtaotia de ſingulis defectibus eſt
facienda mentio ſm̃ Bald. in. l. j. in. ix. col. C. de fur. & in. l. eam
quam. C. de fideicom. col. aiij. maxime quando non eſſet ueri-
ſimile principem fuiſſe diſpenſaturum. Io. And. in. c. cui. de pr̨e-
ben. in vj. ¶ Circa aliud dubium dum obijcitur per aduerſariũ
ꝙ dictus arch diaconatus eacedit ualorem ſexaginta librarum
Turo. paruorum &c. Dicitur ꝙ poſito ꝙ ita eſſet, & nõ eſſet ꝓ-
batus ualor cõprehenſus in gratia, Ioanni non obſtat cuius gra
tia ſe refert ad taaationẽ decimæ, prout quando referuntur gra
tiæ expectatiuæ, oſtenditur autem manifeſte ꝙ ſecundum taxa-
tionem decimę quæ appareret in camera apoſtolica in libro au
16 ctentico bene cuſtodito in archiuio apoſtolico † gratia nõ po-
teſt impugnari, nec prouiſio facta huic Ioaoni in quo libro di-
ctus archidiaconatus apparet taxatus ducatos vigĩtiquinq; au-
ri de camera, cui taxę ſtandum eſt, vt determinat Rot. io titu. de
reſcript. axxv. Item nota ꝙ vbi Papa in antiq. & probatur ex no
ta. in clemen. j. de decimis. ſuper verſi. conſuetam, & ita reperi te
nuiſſe palatium apoſtolicum & antiquos aduocatos curiæ. arg.
nota. in. c. cum cauſam. de proba. & io clemen. ne Romani. de
electio. & in clemen. Romani, io ultima glo. de iure iur. & per
Bart. in. l. quidam. §. nummularios. de eden. & in. l. decem. ff. de
17 uerbo. oblig. & docto. in. l. Cenſus. de proba. cum ſi. † Conſtat
etiam ꝙ fides illius libri taaę quæ ſemper durat donec alia fiat
ut determinaruot domi. de Ro de conceſſ. præben. aaxij. in an-
tiq. & Aegid. concluſ. ia. & dclxxv. Videtur indubitatam facere
propter auctoritatem publicam dignitatem loci & notoriã il-
lius libri fidem, ut in locis præalleg. & probatur ex dictis Bart.
18 in. l. j. ff. ſi cer. peta. & ea dictis Mod. in. c. iij. de reſcr. † Et prout
creditur indubitanter eſſe probatum quo ad eatrauagã. execra
bilis dictum eſt ſatis alias, & inter cætera allegani Lap. alleg.
laxxia. ꝙ attendit putatiua uacatio per obitum, & poſſibilẽ &
verosimilem diſpenſation.   Pariſ.

SVMMARIVM.

1 *Nominatus ab habente facultatem nominandi, an tueatur per gra tiam conceſſam nominanti, & quando, & quo caſu ceſſatur dicta facultas reuocata & per totum.*
2 *Clauſula ex certa ſcientia, non ſolum ſurreptionis, uerum & defectũ intentionis tollit.*
3 *In conceſſionibus principis, finalis concluſio eſt attendenda.*
4 *Quod non fuit expreſſum, omiſſum videtur.*
5 *Dictio, alias, ſignificat ſimilitudinem expreſſi, cui ſubijcitur.*
6 *Satis expreſſum dicitur quando relatio non poteſt fieri niſi ad vnum.*
7 *Pro expreſſo haberi debet illud quod concedens expreſſiſſet ſi de eo fuiſſet interrogatus.*
A diſpoſitione qualibet generali videtur excluſus cardinalis. & numero. 8.
9 *Nominandi facultas fauorabilis iudicanda eſt.*
10 *Talis facultas non comprahenditur in generali reuocatione niſi ſpecialis mentio fiat.*
11 *Reuocatio conceſſionum & gratiarum non eſt extendenda.*
12 *In dubio non eſt iudicandum pro reuocatoria.*
13 *Exceptio licet firmet regulam, tamen eam non ampliat ad comprahenſionem ſpecierum de quibus in exceptione, ſi in diſpoſitione non comprahendebantur.*
Excipiens diminuere intendit, non augere, nu. 14.
Qui negat non poteſt interpretari vt affirmet.
Actus agentium, non operantur ultra intentionem.
15 *Attenditur quod principaliter agitur, ita ꝙ ſi de certa ſpecie in illis non diſponitur, etiam ſi de illis in clauſulis executiuis fiat mentio, non tamen de illa intelligitur diſpoſitum.*
16 *In exceptio. facta de regibus & principibus, etiam videtur incluſi cardinalis.*
17 *Extenſio facta motu proprio & ex certa ſcientia ad omnia ſe porrigit.*

18 *Conceſſa*

18 *Conceſſa priuilegia, eandem habent ſubſtantiam, quam naturaliter in eſſe producta.*
19 *Tranſlatio de una perſona in aliam intelligitur facta cum omnibus qualitatibus & prærogatiuis.*
20 *Filius regis, etiam uiuente patre rex uocatur.*
21 *Regalis dignitas excepta uidetur à generali diſpoſitione.*
22 *Princeps concedendo priuilegia, cenſetur ſe conformem reddere cũ iure communi.*
23 *Exceptio iuri communi conformis recipit omnes illas extenſiones quas ius ipſum commune.*
24 *Etiam ſi appoſita eſſet dictio taxatiua tantum etiam in odioſis.*
25 *Epiſcopi principes dici poſſunt.*
26 *Illuſtres etiam dici poſſunt.*
27 *Habent inſuper culmen dignitatum.*
28 *Pares etiam papæ uidentur quo ad quædam.*
29 *Principis appellatione, an ueniant barones & qui.*
30 *Epiſcopus, an & quando, & quo caſu poſſit dici ante conſecrationem & ſeq.*
31 *Si ſubiecta materia loquens de epiſcopo concernat ea quæ non ſunt ordinis verificatur in epiſcopo confirmato, nondum adhuc conſecrato.*
32 *Duabus gratijs quis uti non poteſt, & num. 38.*
Depoſitio effectum capit à reualidante eam, quæ fuerat nulla.
Princeps non poteſt ligare ſucceſſorem.
33 *Declaratio fit ſuper re dubia, non ſuper clara.*
34 *Diſpoſitio declaratoria quando & quo caſu locum ſibi uendicat.*
35 *Princeps non poteſt facere ut factum ſit non factum.*
36 *Verbum, uolumus, & illud, declaramus, ſunt noui iuris promulgatiua.*
37 *Declaratoria trahitur ad præterita non ad futura.*
38 *Nominatus à quo dicitur gratiam conſequi à nominante, vel à concedente facultatem nominandi.*

CONSILIVM CXLI.

AD SOLVTIONEM Dubiorum datorum, eſt
præmittendum Illuſtriſsimo Regi Poloniæ fuiſſe
conceſſam facultatem nominandi ſuos dilectos ad
beneficia vacatura & eam extenſam in perſonã Re
gis Boemiæ filij dicti Regis & iterum extenſam de perſona Re
gia in Reuerendiſsimum dominum Cardinalem. Contigit per
generalem reuocatoriam eiuſdem Papæ reuocatas omnes reſer
uationes ſpeciales vniones temporales &c. conferendi manda-
ta, exceptis facultatibus nominandi conceſsis regibus & princi
pibus ac demum per ſucceſſorem reuocatas generaliter omnes
nominandi facultates, ac rurſum de certa ſcientia in dicta reuo
catione minimè comprehenſam facultatem Cardinali conceſ-
ſam, mandatumq́; , nominationes factas omnino ſortiri effe-
1 ctum. † Quantumcunq́; nulla igitur fuerit nominatio Cardi-
nalis, cum poſt dictam reuocationem Papæ ſucceſſoris fuerit fa
cta, tamen papa de certa ſcientia mandans illam ſortiri effectũ
nil obſtat quin effectum ſortiri debeat, cum papa nullum fece-
rit aliquid cuius eſt principiũ. c. ad petitionem de accuſ. & no.
Old. conſi. cclvij. viij. col. Non obſt. dicatur ſurreptitiã aut defe
ctu intentionis vicari. d. validationem ex eo quod tacitum fuit in
illa quod per reuocatoriam Papæ iam eſſet reuocata quia quæ id ma
ximè verum eſſet, cuius tamen contrarium demonſtrabimus, tñ clau
2 ſula, ex certa ſcientia, † tollit obiectũ quia efficitur ut ceſſet al-
legatio non ſolum ſurreptionis, ſed etiam defectus intentionis,
vt voluit Inno. c. ij. de confir. vtil. vel inuti. & idem no. Io. And.
in. c. fi. vt lite pendente. Iterum eſt aduertendum, quod in dicta re-
ualidatione ſucceſſoris, licet aliquando verba referantur ad tol
lendum obſtaculum reuocatoriæ ipſius Papæ. Nihilominus cõ-
cluſio eſt generalis minime reſtricta ad ſuam reuocatoriam, ſed
mandat nominationes ſortiri effectum ab earum data ſubiecta
3 derogatoria ad quaſcunq́; conſtitutiones apoſtolicas. † Cũ igi-
tur in conceſsionibus principis finalis concluſio ſit attendenda
ſecundum Inn. in. c. ſuper literis, de reſcrip. Bal. in. l. reſcripta. C. de pre-
cib. impe offe. &. l. & ita. C. de eden. ergo in. d. reualidatione at-
tendamus ſolum intentioné ualidãdi, & in ea legitur, & ſic ad-
4 uerſus quãcunq́; cauſam quæ illi obſtaret. ¶ † Potuiſſet. n. ſubiũ
gere, perinde ac ſi. d. noſtra conſtitutione excepta eſſet, ut ſolet
cum vult ad ſuam reſtringere, quod quia nõ fecit noluiſſe intel-
ligitur, & generaliter oẽ obſtaculũ remouere. arg. l. vnicæ. §. ne
5 autem. C. de cad. toll. c. ad audientiã. de decimis. ¶ † Et propte-
rea ſubiecta derogatoria ad prædictas reuocationes, & alias cõ
ſtitutiones apoſtolicas, ergo neceſſario derogatum voluit cui-
cunq́; conſtitutioni apoſtolicæ cuiuſcunq́;, & ſic papæ ẽt reuoca-
toriæ, quod ſignificatur per relatiuum, alias, & ſic de ſimili ex-
preſſo cui ſubijcitur, & ad quod refert. iuxta. c. ſedes. de reſcrip.
& quod Io. Mona. in. c. in regula in generali. Old. conſ. claxxix.
6 Factum tale eſt fratres. † Et quia nulla alia apoſtolica conſtitutio
affertur in contrarium niſi hæc perinde habendũ, ac ſi illa ſpãliua eſ-
ſet expreſſa, & illi derogatum. l. ij. & iij. ff. de libe. & poſth. & quod
in. c. ex parte. N. de offi. deleg. cum ſi. Accedit, & dignitas cardi-
nalatus quæ erat corporis concedẽtis pars. iuxta. c. antiqua. de pri
uileg. itaq́; de intentione concedentis dijudicandũ eſt quod fauora-
biliter, & remotis quibuſcũq́;, ẽt reuocationib. papæ voluerit il
7 lã potiri beneficio, cum illius beneficiũ eſſet propriũ, † idõ & iu-
dices iudicare poſſunt quod concedens ſi interrogatus eſſet veriſimi-
liter reſponſurus arg. no. in. l. tale pactũ. §. pẽ In gl. ff. de pact. & quod
in. l. graui. ff. de iure codicil. & Old. conſi. cclxxviij. gl. in. c. fi. de
8 reſcr. † & quod de excluſione cardinalis a diſpoſito oneroſo ẽt ſi
illud proceſſit ex cauſa fidei, Lud. Ro. conſi. cccxciij. qui pleniſsi-
mè pro nobis concludit. Ex quibus concludit̃ reualidationẽ ſucceſ-
ſoris effectũ ſuũ ſortiri nõ obſtãte reuocatione papæ, quia de cer
ta ſcientia, quia cardinali, quia cũ derogat̃ omnib. conſtitutionibus apo
ſtolicis. Accedit, & fauor conſeruandi facultatẽ nominãdi q̃ fauo
9 rabilis eſt. † Ex quo obtinẽti nihil quæritur, ſed per illũ beneficiũ
in aliũ deriuatur ſecundum Lap. in c. dudũ. & c. ia cui. de præben. in vj.
10 † Secundo dicimus minimè verũ quod reuocatoria Papæ reuocaue
rit facultatem nominandi, ſed ſolũ ſpeciales reſeruationes vnio
nes tẽporales facultates conferendi, & nil horũ verifical in facul-
tate nominãdi, ergo illam non cõprehendit. l. iiij. in. §. toties. ff.
de dam. infe. l. j. §. interdictũ aut hoc. ff. de ſonte. c. indẽnitatib.
§. ſed cũ eas. de decimis, lib. vj. & idẽ Bart. in. l. ita aũt. in prin. ff.
11 de admi. tut. † Nec in hac materia debet eſſe locus extẽſioni cũ
reuocatio ſit contra naturam priuilegij, quod eſſe decet manſurum,
vt in regula decet. ad hoc. l. præcipimus, de appell. l. ſancimus. C.
de teſta. cũ iuuari nõ decipi conueniat beneficio, & illud minime
per concedentẽ intẽpeſtiuè reuocari. l. in cõmodato. §. ſicut. verſi.
12 ſed ſi pupillares. ff. cõmo. † Cum vt contra bonam fidẽ, quæ debet in
apoſtolica ſede ſplendere. c. per tuas, de dona. vt ẽt demonſtrat
Fed. cõſ. ccxxv. qua rõne in dubio pro reuocatione minimè iudi
candũ. Sed pro perſiſtẽtia priuilegij quę iuri cõſentanea ſecundum no.
xxv. q. ij. in ſumma, & c. in galliarum, quod maximè conuenit na-
13 turæ induli de quo agimus quod eſt fauorabile, ut pmiſi. ¶ † Nõ
obſtat. quod a generali reuocatione prædictorum excipiuntur fa-
cultates nominadi conceſſæ regibus principibus, quia ob id nõ di
gnoſcuntur reuocatę facultates nominãdi. Primo quia cũ de fa-
cultate nominãdi in exceptione mẽtio habita ſit, exceptio qui-
dem firmat regulã, ſed nũquàm ampliat ad cõprehenſionẽ ſpe-
cierũ de quibus in exceptione ſi in diſpoſitione non cõprehẽde
bant, ut probat̃ in. l. gñali. §. vxori. ff. de vſufru. lega. quẽ in hoc
notat Bart. in. l. quęſitũ. §. deniq́;. ff. de fundo inſtructo, & ratio
quia qui excipit intendit diminuere de pręmiſſo genere. ergo nõ
põt ſequi ampliatio contra intentionẽ. l. legata inutiliter. ff. de adi
mẽdis legatis, & quia venit ad negandũ non põt interpretari af-
14 firmatiuè † ut eſt textus notãdus in. l. Titia ſeruis ſuis ff. de mu
numiſ. teſtamento quẽ allegat Oldr. in hoc. cõſi. ccxxviij. Quod
fratres. Pręterea actus agentium vltra eorum voluntatẽ nõ ope
rantur lege ſi quis nec cauſam. lege non omnis. ff. ſi cert. petat.
15 ¶ Iterum in huiuſmodi diſpoſito attẽditur quod principaliter
diſponit̃. ita quod ſi in illa de certa ſpecie non diſponitur etiã ſi de
illa in clauſulis adiectis fiat mentio, non tamen de illa intelligi
tur diſpoſitum vt probat tex. in clemen. j. §. j. de prębendis lon-
ge minus intelligitur diſpoſitum in caſu noſtro de ſpecie quę per
exceptionem & excluſionem expreſſa eſt, quod maximè dicen-
dum in caſu noſtro vbi reuocatio odioſa & conceſſio fauorabi-
lis, unde per interpretationẽ excludenda non includenda argu-
mento. c. ſtatuto. §. ſtatuimus. de deci. li. vj. c. ſuper eo quod. ibi
16 glo. in ver. ordinet. de officio delegati. ¶ † Eſto ſine pręiudicio
veritatis, quod & nominandi facultates Papa reuocaſſet, exceptos
tamen a reuocatione voluit reges & principes & in ea exceptio
ne comprehenſus eſt illuſtriſsimus Cardinalis, itaq́; mãſit facul
tas illi data. l. quęſitũ. §. deniq́;. ff. de fundo inſtructo. Quod au-
tem cõprehenſus ſit demonſtrat̃. Primo inquãtum excipiuntur
conceſſæ regibus quia conceſſa illuſtriſsimo Regi in filiũ extenſa
eſt, expreſsis uerbis conceſsionis extẽdimus & ampliamus ergo eſt
eadẽ quę Regi conceſſa fuit. l. ſed ſi manẽte. ff. de pręcarijs. l. La

l eo,ff.de arbitriis.l.iiij.in princ. vbi per Bar.ff. de damno infe-
17 cto, † porro cũ Papa extenſionem eſſe uoluit motu proprio &
de certa ſcientia ſortietur omnes effectus extẽſionis remota om
ni contradictione quacunque cum ad ipſum ſpectet priuilegio
facere quod nõ eſt.iuxta notata per Bar.in l.ſi is qui pro emptio
re.ff.de vſucapionibus.& in l.ſi maritus §.legis Iuliæ.ff.de adul-
terijs & diſpoſitum per priuilegium habet eandem ſubſtantiã,
18 † quod naturaliter in eſſe productum ſm Bal.nota.in.l.ſiue poſ
ſideris.C.de probationibus.allegat Io.Andreã in.c.ſi.de cõſne.
lib.vj.Ad hoc verba adiecta in omnibus & per omnia, quæ om
nem effectum concludunt.l.ij.§.furioſus ubi nota.Ang.ff.de iu
re codicill.Bar.in extrauagãti ad reprimendã in verbo perinde.
19 ¶ †Eſt igitur vera extenſio quia Papa qui potuit extendẽdo di-
ſpoſuit & eſto ꝙ eſſet translatio idem conſequimur,cum illa in
telligatur fieri cũ omnibus ſuis cauſis & prærogatiuis,l. a filio.
§.teſtator.ff de alimentis & cibarijs legatis, ergo cũ regali qua-
litate quæ ſit exempta a generali reuocatione ẽt iure communi
c.ne aliqui.de priuilegijs.lib.vj.ad hoc tex.in c.ſi.§.j.de officio
legati.eodem lib. cõprehenditur rurſum hac facultate Cardina
lis in exceptione quæ fauorabilis eſt, & odioſa illius reuocatio.
20 † quia filio regis conceſſa,qui etiã in vita patris rex vocatʳ vt eſt
tex.& ibi nota.glo.j in.c.fina.xxiiij.q.j.ad hoc.l.in ſuis.ff.de li-
21 be.& poſth.ſunt enim vna caro.xxv. q.iij.§. is, † & vox unius
intelligitur vox alterius.inſtituta de inutili.ſtipulatio.§. item &
alijs.ita exceptio facta per Papam a generali reuocatione ſunda
tur iure communi quo a generali diſpoſito reuocatorio priuile
giorum eximuntur reges dicto.c.ne aliqui. & hoc propter rega-
lẽ dignitatẽ,vt dicit tex. in d.c.ſi.§.j. regalis autẽ dignitas quæ
eſt in rege dignoſcitur ineſſe filio,ꝓbat hoc tex.in.l.j.C.de di-
gnita.lib.xij. vbi expreſsè dicit Bart. ẽt in filia regis quæ nupſit
comiti,quod omnino appelletur regalis & habeat regiam di
gnitatem & conſequenter conſequantur eas prærogatiuas præ
22 ſtitas ratione regiæ dignitatis dictis iuribus. † & quia princeps
intelligitur ſe in priuilegijs conformare iuri communi. argumẽ
to.c.cauſam quæ de reſcriptis, & quod notatur in vulgata.l. ex
facto in princ.ff. de vulgari & pupillari, & ſic motus ad excipiẽ
dum ratione regiæ dignitatis, quæ rõ ea dictis iuribus expreſſa
eſt . ergo intelligitur excepiſſe filios regum in quibus regia di-
gnitas dignoſcit, ex quo eadẽ rõne, & filiorum regum priuile-
gia a generali reuocatione ob Regiã dignitatẽ per ipſa iura ex-
preſsius excepta ſunt a quibus priuilegia interpretationẽ acci-
piunt concludit cõ eadẽ expreſſa cuius cõſideratione ẽt in caſu
nr̃o expreſſo militet exceptio.iuxta.l.milites agrũ.ff. de re mili.
23 & quæ gl.& Bal.in.l.quãuis.C.de fideicom.† Itẽ quia dicta ex-
ceptio, de regibus ꝯformis eſt iuri cõi recipit oẽs extenſiones,
quas ipſum ius cõe.c.ex parte.de cleri.nõ reſiden. & q̃ not. in c.
j.eo.tit.lib.vj.Quinimmo ſi in dicta exceptione caſus eſſent ex-
24 preſſi per dictionẽ taxatiuam dũtaxat venirent ſimiles † vbi ea
dẽ rõ dignoſceretur per no.per Bar.in.l.j §. & parui.ff. quod vi
aut clam.Bal.in.l.ita pudor.C.de adul.do.Ant.in.c. ex parte, il
ſecundo.de offi.deleg ad hoc glo.in.l.illud.C.de ſac.ſan. eccle.
ad idem quod voluit Guli.de Cun.in auc.non licet.C.de natu-
ra.libe. quod ẽt in materia exhæredationis filiorũ quæ pluſquã
odioſa exiſtit ad quã ſunt certæ cauſæ iure expreſſe . in.§. aliud
quoq; capitulũ.in auct.vt cũ de appel.cogno. ſufficerẽt & aliæ
ſimiles paris rationis quod & ſequitʳ Alex.cõſi.cciij.ij. volu. &
25 alias dixi.† Comprehenditur rurſum exceptione qua principũ
facultates excipiuntʳ,cũ ſit eps,epiſcopos autẽ cõſtat eſſe princi
pes terræ, nã in terris tenent locũ apoſtolorũ.c. quorum vices.
lxviij.diſt.c.inno.xxj.diſt.nemo dubitet eos eſſe principes terræ
vt apoſtoli fuerunt,vt in actibus apoſtolorum legitur qua rõne,
& illuſtres dici poſſe cõſentit Hoſt.in.c.tuæ de procu.& in.c.fi.
26 de iud.lib.vj.† Itẽ in eis eſt culmen dignitatũ, ut not.gl.in.c.ij.
27 de præben. in vj. † Et ſunt omnino in dignitate & poteſtate pa-
res Papæ ſicut & Petrus fuit par cæteris apoſtolis honore & po
28 teſtate,vt dicit tex.in.c.loquitur.xxiiij.quæſt.j. † Ita & epiſco-
pi pares Papæ,vt ibi glo.licet non in plenitudine poteſtatis, ut
in.c. perlectis.xxv. diſtin. & cum iſte Cardinalis regat tempo-
raliter multa etiam caſtra & temporalitatem ratione epiſcopa-
tus non poteſt negari ipſum principem eſſe,ut conſentit glo.in
clemen.j.in verſic.regum.de baptiſ. volens verbũ princeps ve-
29 rificari,etiam in barone obtinente caſtra, † hoc declarat mos
pontificis qui in literis concordatorũ Germaniæ quæ inijt cũ
primatibus illius gentis,de illis loquens dicit cum principibus
30 ſecularibus & eccleſiaſticis,intelligens de epiſcopis. † His non
obſtat ſi dicatur dominum Cardinalem tempore reuocationis
papæ non fuiſſe conſecratum , & propterea non poſſe dici epi-
ſcopum per tex.in.c.ex in te.vbi Io.Andr.de reſcrip. & tex.in c.
cum literis.de teſti. & ſi non dicantur illi conuenire q̃ ſunt prin
31 cipatus. † Quia immo contrarium dicimus, nam cum ex pro-
uiſione papæ quæſita fuerint illi iura electionis & cõfirmatio-
nis quæ vtriuſq; uim obtinet ſecundum Innoc. in.c. cum olim.
de cauſ. poſſeſſ. & proprie. & in.c.conſtitutus. de appell. gloſſ.
in.c.j.de electio.in ſexto.Iam nactus eſt gubernacula regiminis
& imperij,& totalis iuriſdictionis & adminiſtrationis exceptis
his quę ſunt ordinis,itaq; principatus ineſſe dignoſcitur iuri po
tius præſſendi & imperandi quam exercendi quę ſunt ordinis,
vnde niſi ſubiecta materia in qua de epiſcopo loquimur concer
nat ea quæ ſunt ordinis ſermo de epiſcopo in confirmato recte
verificabitur ad hoc nota.per Ioã. Andream in.c.cum ex eo.de
electio.lib.vj.in nouell.& domi.Abb. in clementina prima , de
fo.competen.maximè quia ſumus in materia fauorabili,ut oſtẽ
di ad finem excipiendi epiſcopum ab odioſa reuocatione fauo-
rabilis diſpoſiti ex quibus ſuperuacuo dubitatur , an dominus
Cardinalis comprehenſus ſit exceptione in quem prorogata ſi-
ue translata eſt facultas Regi cõceſſa,cum ſit filius Regis & Re
gia dignitate pollens, & eadem ratio qua iura a reuocatione e-
tiam filios Regum excipiunt.Ex quibus extenſionem recipiunt
indulta Papæ,quibus ſe creditur conformaſſe , & epiſcopus ſeu
electus & confirmatus habens adminiſtrationem pleniſſimam,
merum & mixtum imperium iuxta.c. tranſmiſſa . de elect. cum
32 glo. ¶ † Et fruſtra aduerſarius opponit Papæ , de vſu duarum
gratiarum,nam ea quo facultas nominandi, per papam erat cõ
ceſſa, per ſucceſſorem ſimul,cum alijs reuocata iã deſiderat eſ-
ſe, ut patet de reuocatoria apud acta & poſtquam rurſus per põ
tificem iſtum reualidata eſſe cenſetur iam non illius Papæ , ſed
iſtius quia dicta facultas alias nulla robur & eſſentiam ab iſto
validante quod nullum erat.l. adoptio. non iure facta.ff. de a-
doptio. & tunc validans dicitur agere tanquam cauſa ſpecifica
ſecundum Bald.in.l.ex placito.C. de rerum permutatione ſecũ
da,& tertia colum.ad hoc.c. ſi eum de prabendis in ſexto , er-
go cum ſit noua gratia iſtius non ſubiacet vlterius iam regulis
nec reuocatorijs prædeceſſoris qui non potuit ſucceſſorem li-
gare.c.fina.de reſcriptis lib.vj. His non obſtat , quòd in literis
reualidationis dicatur ſupplicatum a Card. declarari intentio-
nis Papæ nõ fuiſſe facultatem comprehendi reuocatoriam cum
de comprehenſione liquidè conſtet in reuocatoria , non potuit
eſſe declaratio facta de re indubia ſecundum Bart. in.l. ab exe-
33 cutore.verſic.iij.quæro.ff. de appellationibus. † & quod Inno-
centius in.c. cum clamor de teſtibus . ſicut cum excutitur gra-
num de ſpica.l.adeo.§. cum quis.ff. de acquirendo rerum do-
minio.l.hæredes palam.§.ſed ſi notum.ff.de teſtamentis.ſecun-
dum Oldrad. conſilio liiij. quæritur ſi prælatus, circa finem, &
conſil.clxvj. Ante omnia, Ioan. Andreas in additione Specula.
titu.de teſta.§.nunc uidendum decima colum.Item quia reuo-
catoria habebat clarum ſenſum comprehendendi, & diſpoſitio
diffiniens contrarium nullo pacto obtinet uires declaratoriæ ,
gloſſ.in capitulo primo de poſtula.prælat. lib. vj. & not. domi.
34 An. in c.final. de ſponſa. duo. † tunc enim in contrarium lite-
ram exponere eſſet perinde ac non exponere. dicit text. in cap.
cum dilecti.de accuſ. neque enim facere poteſt princeps ue ex-
35 preſſa reuocatio. † literis contenta non fuerit ſecundum Bart.
in.l.ſi ſciente.ff.de parricid.Bald.in.l. non dubium.C. de legi-
36 bus. † Item licet Cardinalis petijt declarari &c.Papa tamen in
uerbis diſpoſitiuis non utitur uerbo declaramus, ſed uerbo uo-
lentes, & decernimus,quæ ſunt nouæ diſpoſitiones ,ꝓ quo due
gloſſ.nota.in clemen.vnica.de officio vicar.& in clemen.unica
37 de rerum permuta.in uerſi.uolumus. † Item Papa in uerbis di-
ſpoſitiuis dicit quo ad beneficia uacatur, & ita repetit , quo ad
beneficia uacatura , per quod expreſsè denegauit illam ſuam
conceſſionem eſſe declaratoriam, quia contra naturam decla-
ratoriæ eſt , quod trahatur ad futura in auctentica de fili. ante
dota.inſtru.na.circa principium.Ad quod.l.unum ex familia.§.
38 ſi de falcidia.ff. de lega. ij. † Iterum non obſtat dicta regula
quia ipſa de gratijs expectatiuis loquitur. nihil autem de nomi
nationibus & expreſsius de gratijs apoſtolicis.Nominatio au-
tem nullo pacto dici poteſt gratia apoſtolica , ſed Cardinalis
nominantis qui gratificat in perſonam . Ad hoc not.in.c. rela-
tum.de præben.licet Cardinalis recipiat gratiam a Papa .

P. Paulus.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio apoſtolica an præualeat habenti reſeruatio. ad primo uacaturas.*
Regula contra non expedientes literas gratiæ expectatiuæ extenditur ad non expedientes literas reſeruationis.
2 *Reſeruationes ſpeciales, an ſortiantur effectum literis non expeditis.*
3 *Vna regula per aliam incontinenti ſequentem declaratur.*
4 *Et ex vtraq; ſumitur mens condentis illas.*
5 *Literæ apoſtolicæ non poſſunt eſſe ſecretæ, cum per tot manus expediantur & tranſeant.*
6 *Verbum, quomodolibet generale eſt, omnem modum prouiſionis in ſe continens.*
7 *An quando Papa in reſeruatione proceſſit ad collationem, ſit acquiſitum aliquod ius in beneficio, ita ut data uacatione, non requiratur alia acceptatio.*
8 *Per ſimplicem reſeruationem, quod ius quæratur & quando.*
9 *Verbum, aſſequi, denotat acquiſitionem iuris & facti.*
10 *Per collationem tunc demum in beneficio acquiritur ius, quãdo fuit acceptata per eum cui facta fuit collatio.*
11 *Reſeruatio factã per papã in perſonam ſui, ut poſſit prouidere &c. an ſit alijs fauorabilior, & quando.*
12 *Ex cõtinuatione & vicinitate actus ſumitur præſumptio veritatis.*
13 *Conſiderari debet quod agitur non quod ſimulatè concipitur.*
14 *Taxatio bullæ, oſtendit in perſonam cuius gratia uerè emanauerit.*
Actus ſequentes, declarant præcedentes.
15 *Collatio papæ interpretationem capit, ſi literæ fuerint expeditæ ſecundum tenorem regulæ.*
16 *Diſpoſitio principis ſequens declaratur, & limitatur ſecundum diſpoſitionem principis præcedentem.*

CONSILIVM CXLII.

1 QVOD Reſeruatio † Apoſtolica de canonicatu & præbẽda, primo uacaturis in dicta eccleſia in fauorem Antonij conceſſa, non obſtat prouiſioni apoſtolicæ de eiſdem canonicatu & præbenda, præfato.M.factæ clarè conſtat, ex eo quia tempore vacationis prædictorum canonicatus & præbendę, nondũ erat expedita bulla reſeruationis prædictæ licet prætendatur per dictum.A. ꝙ ante a tẽpore datæ in dicta reſeruatione appoſitæ dicta reſeruatio fuerit conceſſa. Ideo pro parte dicti.M. fuit oppoſitum de regula. contra non expedientes literas gratiæ expectatiuæ, ſeu ſpecialis reſeruationis edita. Quæ regula licet per pontifices duos ſo-
2 lũ contra expectatiuas edita fuerit, tñ per Modern.pont.†bene expertũ fuit extenſa ad ſpeciales reſeruationes vt ex collatione dictæ regulę ad alias regulas dictorum pontificum liquet apparere, ex quo manifeſtè colligitur ꝙ intentio eiuſdem pontificis fuerit, ꝙ in omni caſu ſpeciales reſeruationes non debeant ſor-
3 tiri effectum niſi literę fuerint expeditę, † & hoc ea rõne ſtatuiſſe videtur, ne quis pluribus gratijs apoſtolicis, in pręiudiciũ ordinariorum clam habere poſſet quod patet ex ſequenti regulæ de non habendo duas gratias, quę incontinenti & quodammodo continuatiuè ad pręcedentem regulam videtur cum ratione poſita, & propterea referri debet ad pręcedẽtem regulam, & ꝙ
4 vna per aliam declaretur, † & ex utraq; ſimul iuncta mens Papę colligatur argumento.l.talis ſcriptura.in fi.de leg. j. &.l.pen.ff. de reb.dub.quam ad hoc not.Bar.ibi.& facit tex.in l. Titia. §.
5 idẽ reſpondit.in fine, de verb.oblig.†Sed quando literę apoſtolicę de gratijs expediuntur non poſſunt eſſe ſecretę cum tranſeant per plures manus, & publicę expediuntur, vt dicit gl. in c. ad audientiam, el primo.de reſcrip.merito papa ſtatuit ꝙ literę deſuper expediri debeant, aliaa gratię non ſortiantur effectũ, & ex hac ratione infero, ꝙ quãuis in dicta reſeruatione partis aduerſę fuerit appoſita clauſula, quod papa motu proprio dictos canonicatum & pręb. primo uacaturos cum uacauerunt eidẽ. A.ex nunc prout extunc contulit, & de illis etiam prouidit &c. tamen ſi literę expeditę nõ fuerint ante dictam uacationem nõ debent ſortiri effectum cum eadem rõ in dicto caſu uendicet ſibi locum, ſed ut quis non poſſit uti pluribus gratijs etiam ſi ſit appoſita illa clauſula collation. & prouiſionis &c.ut patet ex dicta ſeq.regula etiam ſi ambæ uel altera earum motu ꝓprio, ſeu
6 alias quomodolibet conceſſæ fuerunt &c. † Quod uerbũ quomodolibet eſt generale omnẽ modum prouiſionis in ſe ɔtinẽs, ut nota.in.c.quia plerią;.in uerbo q̃uolibet.de offic.ord. lib.vj. in cle.ij. in fi.de priui.& per Archi.in.c.indẽnitatibus.§.j. de ele-
7 ctionibus.lib.vj. ¶ † Nec obſtat inquantum ex aduerſo prætenditꝰ ꝙ q̃ñ papa in reſeruatione proceſſit ad collationem ſit quæſitum ius in beneficio, & ſic non requiratur aliquod miniſteriũ hominis, ſed acceptio. ſicut requirit q̃ñ eſt facta ſimplex reſeruatio quo caſu prohibeaẽ aſſecutio ꝑ dictam regulã ſi literæ nõ
8 fuerũt expeditæ. ¶ † Nã reſpondeẽ quod ad hoc ut per collationẽ quęratur ius in beneficio requiriẽ quod fiat de uacãti non autem de uacaturo, ut ſingulariter dixit Io. Andr.in.c.fi.§.ſanè. in verſic.uacantiũ.de conceſſione prębendę.lib.vj.quẽ tex.ad hoc not.Philip.Franc.ibi in fine allegat.c.primũ eodẽ tit.& lib. Sed in caſu ꝓdicto reſeruatio & collatio fuerũt factæ de canonicatu & præbenda uacaturis, unde ante uacationem non fuerat quæſitum ius in illis præfato.A. Adueniente aũt uacatione minimè ꝑo-
9 tuit acquiri ius obſtante dicta regula in uerbo aſſequi ¶ † Qđ uerbum denotat acquiſitionẽ iuris & facti in beneficio, ut not. Io.Andreas in.c.ne captan.in uerſ.ius in ipſo.de ɔceſſione pbẽdæ.lib.vj.quẽ ſequiẽ Dominicus & doctores ibi, & facit text.in c.ad decimas de reſtitu.ſpol.lib.vj.& in c.fi de clericis non reſiden. Prouiſio igiẽ apoſtolica præfato.D.ɔceſſa per dictam reſeruationẽ, & collationem in ea factã nõ debet impediri maximè quia in dicta prouiſione apoſtolica fuit expreſsè derogatũ ſpecialibus & generalibus reſeruationibus alijs ɔceſſis. & propterea expeditio dictę reſeruationis poſtmodũ facta nõ potuit pꝛiudicare dictę prouiſioni q̃ iã ſortita fuerat effectũ, & ſi aliter diceremus, dareẽ materia fraudandi dictã regulã, & procurãdi dictas collatio. & tũc in reſeruationibus q̃ collationẽ abſq; difficultate obtinent, & ſic regula ſeruiret de nihilo, & nõ obuiaret fraudibus, q̃ in talibus reſeruationibus nõ expeditis cõmitti ſolẽt, & tanquã odioſę ꝑiudicãtes collationi ordinariorũ ſunt reſtringẽdę, ut eſt de mẽte Papę, q̃ ex dicta ſeq. regula colligitur.
10 † Pręterea prout dicit Lap.quẽ refert & ſequiẽ Domi.in d §.ſanè.in fine tũc per collationẽ acquiriẽ ius in bñficio, q̃ñ fuit acceptata per eũ cui fit collatio ſeu per eius ꝓcuratorẽ allegat.c. cũ inter canonicos de electionibus, & nota.in.d.c.ne captandæ, & in.c.ſi tibi abſenti de pben.in vj.& faciũt not.per gl.in clem.fi. in fine, ut lite pẽdente, ſed in caſu noſtro dicta reſeruatio & collatio factę fuerũt motu proprio, nec ante expeditionẽ dictarũ literarũ apparet, ꝙ fuerit acceptata, poſt uacationẽ uero non potuit acceptari obſtan.d.regula, merito expeditio dictę reſeruationis poſt uacationẽ factã nõ potuit nec pt ꝑiudicare dictę ꝓuiſioni factæ in fauorẽ pfati.D.cui erat iã ius q̃ſitũ in.d.c. cano-
11 nicatu & pbẽda. † Itẽ ad id quod ptendiẽ per partẽ aduerſã ꝙ dicta reſeruatio de qua agiẽ fuerit reſeruatio facta in perſonã Papæ dicto canonicatu & præbẽda primo vacaturis vt poſſet prouidere perſonæ ſibi gratę &c.& propterea dicta reſeruatio ſit cẽſenda magis fauorabilis & non regulaẽ nec reſtringaẽ ſcḋm dictã regulã ɔ nõ expedientes lias &c.Nã tẽdeẽ ꝙ dicta reſeruatio in perſona Papæ & collatio prædicta in perſona præfati. A. ex nũc prout ex tunc fuerunt unico ɔtextu factę & nõ ſub diuerſis bul-
12 lis & diuerſo tpe. † & propterea ex ɔtinuatiõe actus apparet ꝙ fuerit ficta & momẽtanea ĩ perſona Papæ ad utilitatẽ ipſius. A. facta licet fuerit adhibita dicta cautela quæ non debet officere ueritati, & ideo talis reſeruatio regulari debet ſcḋm diſpoſitionẽ
13 d.regulæ de expediẽdis lĩis, ɔſiderari † enĩ debet id quod agitur nõ aũt quod ſimulatę ɔcipiẽ.l.emptione.C.plus vale. quod agiẽ, no.Bar.in.l.ſi ſub ſpecie ũ.C.de poſtu.& in.l.ſi ex precio.ſi cer.
14 pe.† & hoc clarè ɔſtat ex modo expeditiõis.d.bullæ reſeruationis q̃ fuit taxata in cãcellaria apoſtolica, ut in ea patet, q̃ taxatio oſtẽdit ꝙ nõ fuit in ꝑſona Papæ, ſed ad inſtantiã præfati A.quia ſi fuiſſet in ꝑſona Papæ expedita, ſcriptũ fuiſſet in cãcellaria, niſi &c.& quia actus ſequẽtes declarãt q̃ fuerũt geſta ĩ præteritũ. l.ſi qui adulterij C.de adulterijs.§ pauonũ iſtitutã de rer.diuiſi. cũ ſi.Itẽ nõ obſtãt derogationes appoſitæ in.d. reſeruatione circa regulas derogatorias reſeruatiunũ, quia ut patet ſpecialiter ĩ ea derogatũ eſt aliquibus ex dictis regulis, nõ aũt eſt derogatũ ultimæ regulæ in eã productæ, q̃ primo ɔſeruet reſeruationes cõceſſas circa officia deinde innouat circa bñficia oẽs alias regulas reuocatorias pcedentes, & illas ɔfirmat niſi reſeruationes ɔſiſtorialiter eẽnt factæ de qua regula nulla facta eſt mẽtio in d.reſeruatione, nec ipſa reſeruatio ɔſiſtorialiter fuit ɔceſſa, & ꝓpterea derogationes in illa appoſitæ nõ cõprehendunt dictã regulã, ꝓterea in quantũ derogaẽ in fine alijs cõſtitutiõib.& regulis loquit expreſſe de edẽdis, & publicandis, non autẽ de editis maxi-

me de dicta vltima regula antea edita, vt ex tenore dictarũ dero
gatoriarum apparet. Vltimo conſideretur ꝙ dictæ derogatio-
nes in dicta reſeruatione poſitæ ſolum loquũtur de regulis an-
nullantibus reſeruationes, ſed dicta regula contra non expediẽ
tes literas apoſtolicas, nõ annullat reſeruationes, ſed ſuſpendit
earum effectũ, donec literæ expediant, ut patet ex ipſius teno-
15 re, ergo in dictis derogationibus non comprehenditur. † Immo
dicta collatio Papæ ex nunc prout ex tunc de canonicatu, & p̃-
benda primo vacaturis intelligi debet ſm tenorem dictæ regu-
16 læ primæ ſi literæ deſuper fuerint expeditæ †, cũ vna diſpoſitio
principis ſequens intelligat, & limitetur ſm diſpoſitionẽ princi
pis præcedentem, vt no. Bar in. l. Gallus. §. & quid ſi tantum, de
libe. & poſth. & idem Bart. & doct. in. l. hæredes mei. §. cũ ita. ad
Trebell. & propterea videtur ꝙ dicta reſeruatio non poſſit ob-
ſtare prouiſioni apoſtolicæ in pſona præfati. D. factæ qui eſt fa-
miliaris Papæ, & eidẽ gratus, vt ab exordio ſuæ prouiſionis col-
ligitur, & ſic mens Papæ, non eſt fruſtrata inquantum reſerua-
uit, ut prouideret perſonæ ſibi gratæ, ut eſt. D. in cuius proui-
ſione Papa derogauit ſpecialib. & generalibus reſeruationibus
alijs conceſsis, cum clauſula etiam ſi dicti canonicatus, & præ-
benda diſpoſitioni apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatæ exiſtunt.

Pariſius Romæ.

SVMMARIVM.

1 *Terminus, & dies datus per regulam prouiſis ex vacatione per re-ſignationem, an incipiat à die datæ ſupplicationis, vel à die conſen ſus præſtiti, & ſeq.*

Dictio ex tunc, refertur ad extremum tempus de quo eſt præmiſſum.

2 *Literis loquentibus de facto apud dantem celebrato, credendum eſt nec contrarium probatur.*

3 *Impedimentum expediendi literas infra terminum, an & quando excuſet.*

4 *Debet tamen concludenter opponi, & probari.*

5 *Et quid ſi alij non obſtante illo impedimento, expedierũt literas infra terminum.*

6 *Et quid ſi impedimentum fuit iuſtum, tamen pars nullam fecit diligentiam.*

7 *Publicatio, & petitio poſſeßionis debent fieri ab illo reſignatario non à reſignante, ut ſatisfiat regulæ.*

8 *Reſignans qua ad beneficium reſignatum pro mortuo habetur.*

9 *Duo determinalia debent pariformiter determinari.*

Declarantur uerba dictæ regulæ.

10 *Qualitas vnius verbi declarationem recipit ab alio.*

11 *Diſpoſitio requirens duo, ambo adeſſe debent nec ſufficit vnum.*

Regula prædicta, & publicationem, & petitionem poſſeßionis copulatiuè requirit.

12 *Renunciatio ſimoniaca, ex quibus coniecturis probetur.*

13 *Vt ſi renuncians vnicum tantum habeat beneficium.*

14 *Et quia non præſumitur quis ſuum iactare. & nu. 15.*

16 *Et ſi in uita retinuit reſignans omnes fructus. & nu. 20.*

Euentus rei, & actus ſequens, oſtendunt qualis fuit animus in præteritum.

17 *Clauſula inſolita, appoſita in reſignatione idem arguit.*

18 *Reſignans non debet manere in poſſeſſione, nec fructus percipere, aliàs intruſus eſt.*

19 *Nam reſignando, uoluntariè priuatur beneficio.*

20 *Attenditur magis quod uerè agitur quàm quod ſimulatè concipitur, ex pluribus.*

21 *Ex vicinitate actus, & continuatione præſumitur fraus.*

22 *Perſonarum coniunctio, ſimulationem & fraudem arguit.*

23 *Et ſi à ſene, & ualetudinario.*

24 *Et ſi pars reſignatoria confiteretur, erit idem.*

25 *Nec validatur ſi præcedente pactione ſimoniaca fructus beneficij reſignati reſeruantur alicui publicè ſi de tali pacto papa qui confirmauit ignorantiam habuit.*

Papa enim ſuper uitio ignorato, non dicitur diſpenſare.

Clauſula ex certis cauſis animum mouentibus, de quibus debet intelligi. & nu. 26.

27 *Diſpenſatio ex cauſa falſa obtenta nihil valet.*

28 *Surreptitia gratia dicitur, ſi modus facti non fuit narratus.*

29 *Et ſi ſuper ſimoniaca reſignatione emanauit, adhuc nulla eſt.*

30 *Fraus ſecreta in animo conſiſtens ſimoniam arguit.*

31 *In iſtis attendi debent tenores mandatorum.*

32 *Mandatum procuratoris ad facienda nõ operatur in iam factis operatur tamen ratihabitionem factorum.*

33 *Ignorans factum nunquam dicitur ratificare.*

34 *Subſtituens procuratorem non uidetur ratificare geſta per eum ſi ignorabat.*

35 *Si mandatum eſt ad penſionem non extenditur ad reſeruationem fructuum.*

Mandatum debet intelligi ſecundum relatum.

36 *Prouiſio redditur nulla ſi non implentur contenta in illa.*

CONSILIVM CXLIII.

1 QVOD Terminus † Præſcriptus a regula prouiſis,
ex vacatione per reſignationem incipiat a die da-
tæ ſuppoſitionis quæ pariter in literis appoſita eſt.
Non autem a die conſenſus in cancellaria præſtiti,
oſtenditur ex verbis regulæ, quæ cum præmiſiſſet de reſignat.
beneficijs, & illorum reſignation. in præfixione termini aſtrin-
git prouiſos ex tunc ad publication. &c. dictio autem, ex tũc, re-
fertur ad extremũ tempus de quo eſt expreſſum. l. iiij. ff. de cõ-
dit. & demonſt. l. ſi. ff. de fideicommiſſa. liber. l. j. §. rectiſſimum.
ff. de ui & ui arma. in glo. in cle. j. in verſi. ex tunc, de iure patro-
natus. facit glo. in cle. ij. in princ. in verſic. ex nunc, de hæreticis,
& no. Archi. in c. ſi eo tempore de electionib. lib. vj & in. c. ego
Ludou. lxiij. diſtin. & ꝯſequenter a tempore reſignationis factæ
de qua prædixerat, reſignatio autem quin ſit facta ſub data lite
rarum dubiũ non admittit, cũ ita Papa inteſtetur de facto apud
2 ſe, & in ſuis manibus explicato, contra cuius † aſſertionẽ proba
tio in contrarium nõ admittitur. cle. literis. in tex. & gl. de pro-
ba. per rationem de qua per Io. Andream in. c. ſi motu proprio.
3 de præb. in vj. † Quæ ad excuſationem aduerſarij ad effectum
ſeruandi mandata regulæ dicuntur, ꝙ non potuit infra termi-
num accedere ad vrbem ad literas expediendas propter bellum
quo itinera eſſent non tuta, non poſſum formaliter preciſè re-
ſpondere ſed cum diſtinctione, præmiſſo ꝙ impedimentum ta-
le verificatum excuſaret. c. ex parte de appel. c. accedens vt lite
non conteſtata, & quod in c. cupientes. §. quod ſi per viginti. de
electionib. lib. vj. c. ex ratione de appell. & quod ibi no. Cæte-
4 ram oportet concludenter deduci. † Hinc imperator Alex. con
futat allegationẽ excuſantis ſe nõ potuiſſe accedere ad ſui præ
ſentiam ad appellationẽ interponendã, quod per vnam uiã qua
citius eundã erat, itinera eſſe infeſta militibus, ſi nõ alia quãuis
longiore tutius eſſe acceſſus. l. Imperator Alex. quam ita intelle
xit Bar. ff. de appel. eandem confutationẽ facit Papa in c. cũ di-
lecti. de dolo & cõtumacia, ꝙ ſicut tutus mitti potuit nuncius,
potuiſſet pariter procura. & per hãc confundiť allegatio aduer-
5 ſarij præſuppoſito † ꝙ in themate ſine dubio, ꝙ probetur, p id
tempus inſtantis dilationis & termini a renũciatione, alios per
eadem itinera veniſſe tute ad vrbem qñ nõ eſt ratio cur ipſe ue-
nire non potuit cũ alij cõiter venerint, ſicut etiam Papa in. c. cũ
dilecti. de dolo & ꝯtumacia reijcit excuſationem citati qui alle
gat non potuiſſe mittere procuratorẽ, cum tñ probať miſiſſe nũ
ciũ, ita ꝙ ſicut vnus venit, ita & alter cõiter veniſſe potuiſſe, ita
& in caſu nřo, & lõge magis ſi ꝯſtat multos veniſſe, pariter ꝯſta-
6 re ꝯcludať & ipſũ. † Prętere a qñ impedimẽtũ fuiſſet vtiq; iuſtũ,
nõ eſt allegabile aduerſario de quo nulla diligẽtia oſtendiť. vn-
de ꝯſtat impedimentũ fuiſſe immediatã cauſam, quia nõ uene-
rit ad literas expediẽdas, itaq; pinde appareat impedimẽtũ fuiſ
ſe immediatã cauſam prohibẽdi aduentũ, p no. p Inn. in c. tranſ
miſſa de pſer. Bar. p illũ tex. in l. o. ꝯmeatus. ff. de re mili. i l. ij.
§. quod diximus. ff. ſi quis cautio. ex quibus hanc theoricam ſu-
mit Abb. in c. ſi ſcitatus. & in c. plerũq; de reſcriptis ad quod af-
7 fert no. in c. j. & c. ad audientiam de reſcriptis. † Non etiã obſtat
ꝙ renuncians dicať in. c. publicè teſtatus ſe renunciaſſe quia pu-
blicatio, & poſſeſſionis petitio exigiť ab illo, quẽ res tangit ſm
8 uerba regulæ. & poſt renuntiationem quod prædicta fiant, † nõ
intereſt amplius reſignantis, qui quo ad beneficiũ reſignatũ ha
beť pro mortuo. §. ecce, in quibus. vij. q. j & Rot. in ti. de procur.
deciſio. xxviij. in no. & ſiue reſignatio ſit nulla, vł aliqua vſq; ad
9 ipſius obitũ p regulã, niſi diſponiť in ipſius pjudiciũ. † Præterea
uerba, niſi reſignatio publicata, & poſſeſſio petita, dermani ab
unico uerbo, fuerit, qđ debet illa pariformiter determinare. l.
iã hoc iure in princ. ff. de vulg. & pup. l. quãuis. & l. hřditatẽ. C.
eod. tit. certũ aiť ꝙ petere poſſeſſionẽ, nõ tãgit, nec reſpicit niſi
perſonam prouiſi p reſignationẽ non aũt reſignãtis, qui fruſtra

peteret quod habet,ſicut ergo unum ex duobus eadem ratione,
eodemque uerbo terminatur,non niſi prouiſo conuenit ergo &
10 alterum,ſcilicet publicatio reſignati..nis.†Cum etiam & quali
tas unius uerbi ab altero declarationem recipit , iuxta.l.ſi ſer-
uus plurium.§.fi.ff.de lega.j.cum ſimilibus.Ad hoc tex.elegans
in l.j.ff.de reb.dub.& ut præmiſi certum ſit,nec publicationem
nec poſſeſsionis petitionem pertinere ad reſignantem. itaque
uerba regulæ de illo intelligi non poſſunt,in quo illa non uerifi
cantur.l.iiij.§.toties.& quod ibi Bar.ff.de dam.infec.l.j.§. inter
dictum autem hoc.ff.de inter.c.indemnitatibus. §.ſed cum . de
11 electionib.lib.vj.† Item fruſtra tantum inſiſtimus cum regula
copulatiuè requirat publicationem & poſſeſsionis petitionem,
unde ubi maximè publicatio uel legitimè facta eſſet , non eſſet
ſatisfactum regulæ propter non peritam poſſeſsionem . l. ſi is
12 qui ducenta.§.utrum.de rebus dubijs.cum ſimi.¶†Vlterius re
nunciatio ſimoniaca conuincitur,& ſic nulla ſecundum Inn. in
in c.cum uniuerſorum de rerum permutatione.Archid.in c.or-
dinationes.j.q.ij.& in c.dudum.in prin.de præbend.lib.vj. gloſ.
in uerbo pecuniæ.in c.ſuper hoc.& ibi Inno.de renunciationi-
bus.& tenet Rot.deciſio.ccxxvj.in antiq.hoc autem clare de-
monſtratur ex coniecturis cumulatè concurrentibus & conuin
centibus.Primo quia materia ipſa renunciandi beneficio ſuo la
bore quæſito eſt contra iuris præſumptionem.c.ſuper hoc.de re
13 nunciationibus.l.cum de indebito.ff.de probationibus† aggra-
uat ſuſpitionem,quia non niſi unicum beneficium habuiſſe cō-
ſtat,tunc grauior iudicatur amiſsio , ut probat text.in l.ſi colle-
ctaneus ibi,ut non utique ſeruum unum habeat.ff.de manumiſ.
14 uendie. † Item quia & ſi alia haberet non præſumitur iactaſſe
15 honorabilius.† Vnde fraus ſuſcipitur per tex. quem in hoc nota.
Ang.in l.ſumma cum ratione.ff.de peculi.& idem etiam Imol.
in l.fin.ff.de ſtipulatione ſeruorum . ubi ad id allegat textum in
auth.de trien.& ſemiſ.§.j.ibi alijs quidem meliora.& propterea
non credendum renunciare uoluiſſe pure & libere,ſed uerius pa
ctione retinendi omnem utilitatem quam de beneficio præficie
16 bat,ut euentus demonſtrauit. † Comprobat hoc ipſe euentus,
quia cum retentione omnium fructuum in uita.itaque talis con
uentio & intentio creditur a principio machinata & conuenta,
ut probat tex.in l.ſicut.§ ſuperuacuum..ff.quibus modis pignus
uel hypothe.ſolui.& l.& qui ſub imagine.C.de diſtra. pignorū.
ad idem textus in l.ſi qui adulterij.C.de adulterijs,& hanc con
iecturam præcipuè affert Bar.ad conuincendum contractum ſi
mulationis,non pure,ſed præſumpto pacto retinendi ius in re
ſimulatè alienata in l.poſt contractum.ff.de donationib. eſt &
coniectura fraudis,quia in mandato ad renunciandum, purè &
libere,adiecta eſt clauſula inſolita atque ſuperflua,ſcilicet,cum
17 fructibus uniuerſis ad archidiaconatum ſpectantibus. † quæ
clauſula inſolita ubi de ſimulatione agitur ſuſpitionem eximiè
aggrauat.ut eſt glo.not.in l.vj.C.de condi.inſtitu.& not. in l.cū
allegas.C. de uſur.ſuperflua autem indubiè committitur . quia
cum renunciatione reddidiſſet ſe omnino excluſum,& alicoum
18 a iure & titulo beneficij. † fructus nullo pacto pertinuiſſent ad
ipſum,qui illos percipiendo fur & latro conuinceretur.c.dudū.
de elec.& continuando in poſſeſsione remanſiſſet intruſus , ſi-
cut quiuis beneficij titulo priuatus.c.cum dilectus.de purga. ca
19 no.† Porro maior priuatio cauſatur uoluntaria renunciatione,
quàm illa quæ in inuicem,ut demonſtrat eleganter Oldr.conſi.
ccxxvij. col.iiij.a Io.An.in add.Spe.eo.ti.conuincunt dicta uer
ba,cum fructibus,magis fraudem,quia in hoc eum contrarium
20 uoluiſſe euentus demonſtrauit,†cuius contrarium effingere uo
luerunt,ad hoc quod not.Bal.in l.iij.plus ualere quod agitur,
ꝙ uerba in contractu emptionis alias ſuſpect. quod uendidit pu
rè & liberè & non in fraudem uſurarum,maiorem ingerunt ſu-
ſpitionem cum expreſſe negant quod facere intendunt ad id cō
tingendum quod notabiliter attulit do.Cardi.in c.ad noſtram.
de emptio.& uendi.idem no.Bal.in l.ij.per illum tex.C. de col-
lu.dete.in creditore extorquen.confeſsionem apud epiſcopum
quod pro uero & puro mutuo & capitali non autem in fraudem
uſurarum cui conſonat quod apud Martialem in quarto. Ars ē
fraudandi quod nollis uelle uideri , & apud Oratium ad Quin-
tum lib.j.epiſtolarum . Da mihi fallere da ſanctum iuſtumque
uideri,noctem peccatis,& fraudibus obire nubem. Comproba-
tur certius quia qua die in cubiculo dñi pſente Franciſco māda
tum eſt renunciari cum fructibus,eodem loco & tempore , præ
ſens ibi Franciſcus interuentu eiuſdem notarij, & teſtium, eidē
procuratori cui.A.renunciari mandauit conſentiri reſeruatio-
ni omnium fructuum in uita.A.quæ temporis eiuſdem celeri-
tas etiam ſuſpitionem ingerit argumento.l.ſi neutri.§.in bonis
ff.de priuil. credi.& ſecundum Bart.in d.l. poſt contractum,ad
id.c.officij de electionib.& l.iiij.§.quod ſi ab ignoto.ff.de ma-
21 numi.† & ita eorum nomine ſimul ſuppoſitum renuntiatum.cō
ceſſum,& conſenſum,quæ igitur relinquitur dubitatio ita con-
uentum quemadmodum eodem loco &c.mandatum & execu-
22 tum.† Concurrit præterea coniunctio perſonarum patrui in ne
potem , quæ pariter ſuſpitionem ſimulatæ alienationis purè ag-
grauat.l.data ibi domeſticis fraudibus facile quiduis pro nego-
cij opportunitate confingi poteſt uel id quod uere geſtum eſt a-
23 boleri.C.de dona.† Item quia a ſene & ualetudinario,quem cō
ſtabat non poſſe diu uiuere,ita quod ad præueniendum, & frau
dandum collatorem præſumatur argumentn. l.cum ratio . §.in
bonis ff.de bo.damna.& poſt contractum.ubi dictas coniectu
ras ad fraudem comprobat Bar. & plenè Oldrad. conſi.cccviij.
24 iiij.col.† ultimo negari non poteſt dictam renunciationem ex
præmiſsis non conuinci factam in fauorem Franciſci,quod & ip
ſe Franciſcus proprio ore teſtatus eſt , in quadam ſua proteſta-
tione ita ꝙ talis cauſa ſimoniacam reddidit renunciationem. ut
25 probatur in c.ex parte de uf.deleg.† Nec ob. ꝙ renunciationi &
reſeruationi fructuum acceſsit auctoritas Papæ quia hoc Old.in
propoſito rectiſsimè confutat,quia minime fuit expreſſum Pa-
pæ.Quod præceden.pactione ſimoniaca,ut conuincitur , quare
non potuit auctoritate confirmari ab ignorāte.l ſeruus in prin.
ff.de bon.poſſeſ.l.bonorum.C.qui admitti. & alijs auctoritati-
bus quibus id comprobat,neque enim princeps diſpēſat ſuper
uitio ignorato.argumento.l.ſed ſi hac.§.patronum. ff. de in ius
uocādis.quam in hoc Bal.allegat.in c.ſuper literis de reſcriptis.
26 & Ang.no.† Falſa præterea fuit expreſsio, ꝙ ex certis cauſis ani
mum ſuum mouentibus,quia potuit intelligere non de damna-
27 tis,argumento.c.ſollite.de maior.& obed.¶† Cum princeps fla
gitioſos exiſtimet indignos beneficio argumēto.l.Lucius.§. Lu
cius Titius damnam.ff.de leg.ij.& ſic ſurreptitiè & nulliter.c.ad
28 audientiam de reſcriptis. † Et gratia intelligitur ſubreptitia , ſi
non narretur etiam modus facti ſecundum glo.& Inn.in c. dile
ctus filius Abbas de reſcrip.quem etiam allegat Oldr. dicto ꝯſ.
29 ¶† Item nulliter quia ſimoniacè ut no.in c.de ſimoniacis de ele
ctionibus.& in c.niſi eum pridem , in glo.de renunciationibus.
30 c.poſtulaſti de reſcrip.† ſimoniaca autem concluditur & plenè
probatur dictis coniecturis ſicut & quælibet fraus ſecreta & in
animo conſiſtens.argumento.l.qui autem.§.no.ſimpliciter . ibi
ſi modo nulla &c.ff.ſi quis obmiſſa cauſa teſtamenti ſecundum
Oldra.ibi, & idem Innoc.in probanda ſimulatione contrahen-
tium in c.illo uos.de pignor. & conſequenter etiam de non ua-
can.promiſſum quia ſimoniacè renunciatum. Item mandata ad
renunciandum . & pariter ad conſentiendum reſeruationi fue-
runt data anno. 1515. die xij.Martij renunciatio uero narratur
facta tertio non.Februarij anni ab Incarnatione.1516. cum re-
ſeruatione fructuum , & præſtitus conſenſus in cancellaria tam
reſeruationi quàm reſignationi de menſe Aprilis eiuſdem anni,
unde illorum mandatorum uirtute non potuit ualidari reſigna
tio & reſeruatio iamdudum facta, cum mandata de futura reſi-
gnatione facienda loquerentur ut probatur in l. ſi uero non re-
muneran.§.ſi poſt creditum.ff.manda.ut no.glo.in l.Iulianus.ff.
31 qui ſatiſ.cogan.¶† Non obſtat ſi dicatur impetratio potuit ſic
ri per quemcunque,quia non tamen renunciatio , quæ ſpeciali-
ter mandatum exigit. Non obſtat, ꝙ mandatum & conſenſus
non pertinet ad renunciationem faciendam ſed comprobādam
32 de uoluntate domini factam.† Ideo quandocunq; ſuperueniat,
hoc conuincit præſertim , quia mandatum circa facienda licet
non operetur in iam factis,operatur tamen ratihabitionē acto-
rum ut probat tex.in d.l.Iulianus , quia in caſu noſtro neutrum
præmiſſorum eſt poſsibile uerificari cum cōprobatio factæ reſi
gnationis tunc inferri poſſet ex mandato ad faciendum cum
33 mandans ſciret iam factum.† Cæterum ſi ignorauit factum nun
quam poteſt intelligi ratificaſſe,ita notan.præmiſſa limitat Io.
Andr.in addi.Spec.tit.de procu.§.j.uerſi.ſed quid ſi procurato-
rium.ad quod.l.qui cum tutoribus.§.fi.ff. de tranſac. & l. ſi quis
34 ita.§.pe.ff.de teſtam.tutel.† ita in procuratore ſubſtituente aliū
ut hoc ipſo intelligatur ratificaſſe geſta quæ ſciuit ab illo geſta
tanquam ſubſtituto nolunt domini de Rota in nouiſ. deciſio.
cccc xliij.alias cccc liiij.incipit Item fuit dubitatum utrum pro
35 curator.† Item uidetur ꝙ mandatum datum per Franciſcum nō
fuit ſufficiens ad conſentiendum reſeruationi omnium fru

ctuum, quia licet mandauerit conſentiri reſeruationi fructuũ,
non tamen omninu, ſed loco penſionis conſtituere. ſi igitur pen
ſio conſtituta non appareat non eſt exiſtimandum ipſum uoluiſ
ſe conſenſum præſtari niſi per ſubrogationem iam conſtitu. &
propterea ſi non apparet relatum, cuius occaſione in exoneratio
uem penſionis erat conſentiendum, ceſſat mandati execu-
tio arg. l. in teſtamento, la grande. ff. de condi. & demon. ita ꝙ in
tentio erat, ut onus penſionis extingueretur & transfunderetur
in reſeruatiõem præmiſſam, iure cuiuſdam nouationis. Si igitur
nulla erat obligatio non potuit procurator iuxta mandatum ta
36 lem conſenſum, præſtando uteri mandantem ſubijcere. ¶ † Nõ
obſtat ſi dicatur mortuus eſt. A. nec tractamus amplius de reſer
uatione, quia dicimus ꝙ defuit intentio Papæ prouidere Franci
ſco de Archidiaconatu niſi pariter ualide fructus reſeruarentur
A. ſi igitur hodie apparet nunquam Franciſcum conſenſiſſe, er-
go conuincitur nulla prouiſio, quo ad intentionem mandantis.

P. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula etiam ſi præſentationes nominationes. &c. in qualium per ſonarum reſeruat.*
Et ſi epiſcopus non iure deuoluto, ſed ordinario diſpoſuit, an ualeat.
2 *Sufficit conſenſum patroni poſt inſtitutionem interuenire.*
3 *Licet retrotractio in præiudicium tertij nõ poſſit fieri quando actus a principio erat nullus. ſecus quando actus a principio habuit ſub ſiſtentiam, licet potuerit irritari, nam tunc ſit nu. 4.*
5 *Collatio epiſcopi de iure patronatus, maximè clerici, ab initio non eſt nulla, ſed bene uenit irritanda per præſentationem patroni. & numero. 5.*
6 *Ordinarius poteſtatem habet diſponendi de eccleſiis. & nu. 10.*
7 *Etiam poſt actum intermedium in præiudicium tertij.*
8 *Iuri patronatus renunciari poteſt expreſſe uerbo, & etiam tacitè ip ſo facto, & per aliquem actum.*
9 *Alternatiua conceſſa epiſcopo dicitur gratioſa, & priuilegiata.*
11 *Et latiſſime uenit interpretanda in præiudicium concedentis.*
12 *Et an per eam, & ex quibus uerbis uideatur epiſcopus exemptus a ſpectatiuis.*
13 *Intentia concedentis potiſſimum attenditur.*
14 *Clauſula uniuerſalis, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, licet in mate- ria reſtringibili non importet diuerſam ſpeciem a poteſtate con- ferendi a ſpecificatis, tamen ſecus eſt in materia largo ſeu priui- legiatiua.*
15 *Implicatiua, etiam, ampliat gratiam.*
16 *Et maximè, ne diſpoſitio reddatur deluſoria.*
17 *Inſtitutio & præſentatio, quando & quo caſu iudicentur ut diuer ſo. & nu. 18.*
19 *Clauſula, communiter, uel diuiſim, qualiter interpretetur.*
20 *Si ius patronatus commune epiſcopi, & capituli totum fuit deuo- lutum ad epiſcopum, poteſt ipſe conferre & plenè diſponere de illo.*
21 *Et actus iſte collationis, an uitietur, attento primordiali natura.*
22 *At ad attendatur actus magis quàm habitus.*
23 *Conſuetudo, ut capitulum diſponat de tertia uacantia, qualiter ſit intelligenda. & nu. 24.*
25 *Diſpoſitio interpretanda eſt, ut non ledat ius tertij.*
Paria ſunt, non eſſe, uel non poſſe diſponere.
26 *Ius quæſitum per confeſſionem non poteſt tolli per contrariam pro- bationem.*

CONSILIVM CXVI.

SCRIPSERAM Pridie ſuper hoc dubio, credẽs
hanc alternatiuam conceſſam epiſcopo, aliam in-
terpretationem recipere in illo uerſiculo etiam ſi
præſentationes nominationes &c. Sed audio ꝙ ſty
lus abbreuiatorum aliter ſe habet uidelicet propter illam clau-
ſulam reſeruetur ius non ſolum inferiorum, ſed etiam capitu-
li de quo prius ſpecificè locutum eſt quaſi alternatiua priuile-
giet non ſolum quãdo epiſcopus habet diſpoſitionem ſuper be-
neficio, ſed etiam ſi capitulum vel alij haberent aliquod ius præ
ſentandi, unde ſtat difficultas, an collatio epiſcopi iſto caſu ex-
cludat a iure præſentandi ordinarium, non expectata præſenta-
tione capituli. Quod tamen nullam fecit præſentationem, & tẽ-
pus ſex menſium iam labi permiſit, iurious ſubſiſtat, ad quod ha-
bemus illam deciſio. in antiq. ſatis uulgatam. nu. 650. quæ inci-
1 pit, infra tempus patroni, † quæ poſt lõgam diſputationem di-
cit, ꝙ ſi epiſcopus non iure deuoluto ſed ordinario, & primor-
diali diſpoſuit de eccleſia patronata inf. tempus præſentandi ta
lis collatio ualet, & ſola ratificatio quæ ſurgit tacitè ex lapſu tẽ
2 poris roborat ipſam collationem, † cum ſatis ſit conſenſum pa-
troni poſt inſtitutionem ſuperuenire cum non explicetur per
uiam auctoritatis, ſed ſimpliciter iuxta no. in c. cum. c. ſuggeſtũ.
c. ſi uero & c. per ueſtras, & utrobique per Abb. & cæteros de iu
3 re pat. & no. in c. cum conſuetudinis de conſue. † Nec obſtat in
propoſito ſi diceretur ꝙ iſta ratificatio ex lapſu temporis non
poteſt in caſu noſtro operari cum prouiſio apoſtolica in benefi
cium aduerſarij fuit explicata ante lapſum ſex menſium, & ſic
retrotractio non poſſit fieri ad præiudicium tertij cum ex iſta
prouiſione erat ius quæſitum, iuxta docto. Bar. in l. bonorum. ff.
rem rat. hab. & l. qui balneum. §. ſi. qui poti. in pig. hab. & in ea. ſi
pro te. de reſcrip. lib. vj. nam ad hoc dupliciter reſpondetur, ꝙ
iſta procedunt quando actus a principio geſtus eſſet nullus,
4 † nam cenſetur ualere prout extante tempore quo ratificatur, ſe
cus quando actus a principio habuit ſubſiſtentiam licet potue-
rit irritari non accedente conſenſu, ut dicit Abb. Sicu. in d. c. cu-
5 ea. & Io. And. in c. ratum de regul. iuris. in vj. † Sed certum eſt ꝙ
collatio diœceſani de beneficio patronatu maximè clericorum
non eſt nulla a principio, ut eſt tex. in c. illud. in uerbo irritanda
& ibi nota de iure patron. & Archid. xvj. q. vij. ca. decernimus,
6 † nam ordinarie reſidet poteſtas in diœceſano diſponendi de ec
cleſijs. c. omnes baſilicæ. xvj. q. vij. & ſic ius pat. ut ſeruitus, cate
nus diminuit de iure primæuo epiſcopi quatenus qui habens ſer
uitutem hanc, vult ipſo iure uti quaſi patrono non utente habe
næ epiſcopi remanens liberę pro hoc allego unam deciſio. in an
7 tiq. dxxvj. incip. † Quidam laicus, in qua apparet conſenſum ſu-
peruenientem, in materia iuris patrona. etiam poſt actum inter
medium, & in præiudicium tertij videlicet filij ſecundum illos
terminos operari effectum ualidationis quo ad præiudicium. n.
8 illius, & actus intermedij. † Secundo, & clarius reſpondetur qđ
capitulum a principio declarauit animum ſuum nolle præſenta
re faciendo actum incompatibilem cum præſentatione fienda,
nam admiſſit expectantem, & eum in poſſeſſionem induxit ex
quo tacitè videtur declarare, ſe nolle aliter præſentare, & tacite
renunciare iuri præſentationis, ut no. in c. accedentibus, de pri-
uileg. & in ca. ut qui ducis de electio. lib. vj. & in indiuiduo per
Abb. in d. c. per noſtras, ex quo apparet ratificationem patroni
ſurgere a principio ante prouiſionem apoſtolicam, ita ꝙ epiſco
pus videns iam capitulum abdicaſſe, a ſe per actum incompati-
bilem, omne ius, potuit per ſe ſolum actum explicare, ut not. in
9 d. c. ſi uero, & c. cum te. † Pro cuius dubij reſolutione ſiue cumu-
latione cotarum, deducam quæ immediatè exiſtimem pertine-
re ad deciſionẽ ipſius. & primo præſuppono ꝙ indultũ iſtud, ſiue
alternatiua conceſſa epiſcopo præfato, dicitur diſpoſitio gratio
ſa, & priuilegiatiua, ut no. in c. ſi cui nulla, vbi per Io. Andr. poſt
10 Arch. de præben. in vj. maximè cum conformet † non deuiet, cũ
diſpoſitiune iure communis per quam diſpoſitio beneficiorum
regulariter ſpectet ad epiſcopum. xvj. q. vij. c. omnes baſilicæ.
no. in c. quanto de his quę fiunt a præla. & per Io. An. in c. ſi cap.
11 de conceſ. præben. lib. vj. ex quibus apparet † ꝙ quoad interpre
tationem in præiudicium concedentis uerba dictæ alternatiuę
debent latiſſimè interpretari, licet ſecus quoad præiudicium ter
12 tij. c. quamuis cum vulgaribus de reſcrip. in vj. † Quibus ſuppo
ſitis, credo tam ex ui uerborum dictæ alternatiuę quàm ex intẽ-
tione concedentis ꝙ dato ſine præiudicio ueritatis. tantum in-
ſtitutio pertineret ad epiſcopum iſto caſu ex vi conſuetudinis
ut nititur deducere pars aduerſa tamen alternatiua excluſo. ca.
ſeu per decretum expectatiuæ impedito, epiſcopum inſtituentẽ
complectantur, nam primo tam ex præfactione, quam ex ver-
bis diſpenſatiuis apparet intentum papæ fuiſſe eximere ab ex-
pectatiuis & reſeruationibus in certis menſibus omne ius epi-
ſcopi competens in collationibus, ſiue proprium ſiue commu-
ne cum. c. immo ex indulgentia facta epiſcopo propter partici-
pationem collat. cum ca. priuilegiat Pontifex etiam capitulum
13 in conſequentiam, † quaſi mens Papæ fuerit in dictis menſibus
qualecunque ſit ius epiſcopi ipſum conſeruare, quæ intentio in
huiuſmodi interpretatione reſtringit, & dilatat habenas iuxta
no. per Ant. de But. & Mod. in c. cum dilecta. de reſcrip. & c. ſu-
14 per eo. de off. deleg. ex quo poſſumus dicere † ꝙ licet alias in ma
teria reſtringibili & ambitioſa iuxta c. cum in illis de præben-
d. s.

dis,lib.vj.& elem j.eod. ti. clauſula uniuerſalis & generalis ſeu
quamuis aliam diſpoſitionem, non importet diuerſam ſpeciem
in poteſtate conferendi a ſpecificatis,tamen in materia indiffe-
renti ſeu priuilegiatiua prout eſt iſta,hoc uerbum diſpoſitio,ex
lata eius ſignificatione denotat omnem modum ſeu actum quo
prouideri poteſt de beneficio ut eſt gl.& ibi doct.in clem.ſi. de
electi.& in clem.quia regularea in uerſi.diſpoſitis de ſupplenda
negligentia prælatorum,& latè Gemini in d. c. cum in illis qui
allegat rex.& ibi gl.in c.poſt electionem de conceſsione præbē
dæ,ubi habet importare inſtitutionē & ſic in propoſito dicere
debemus ꝙ licet ſpecificetur collatio,præſentatio , electio ſiue
quælibet alia diſpoſitio,importabitur actus inſtitutionis , ꝙ ēt
demonſtrat alia clauſula dictæ alternatiuę dum dicitur,etiam ſi
putatioñ.nominatioñ.&c.ubi Papa ſaluat & reſeruat præſenta-
tiones aliorum in alijs caſibus,ita ꝙ in dictis menſibus diſpoſi-
tioni epiſcopi non habeant obeſſe,cum illa clauſula , per illam
15 † implicatiuam etiam , ampliet diſpoſitionem in fauorem epi-
ſcopi ſecundum Lapum in c.licet de priuileg. & c. quorundam.
§.uolentes de electionibus,& Gemin.in c.j.ne ſede uacante , li.
vj. Vnde ponendo unum ea correlatiuis uidelicet, præſentatio-
nem aliorum.in dictis menſibus,epiſcopo non nocere taciſe er
go præſupponit inſtitutioñ.ad epiſcopum pertinentem includi
ſub alternatiua.Quibus ita ſtantibus,Io. And. Gemi. & reliqui
in c.cum in illis in fortioribus terminis uidentur decidere quæ
16 ſtionem dum uoluit ꝙ impetratio ad inſtitutionem epiſcopi ,
ſortiatur effectum ne diſpoſitio reddatur deluſoria,& ſi de præ
ſentatione ſpectante ad alium nihil ſit dictū quaſi tacitè ſit de-
17 rogatum præſentationi alterius.† Nec obſtat ꝙ inſtitutio & prę
ſentatio ſint diuerſa & ſic literæ loquentes in uno caſu non ex-
tendantur ad alium ut in d. c. cum in illis , quia ut dicit ibi Ar-
chidiac.& reliqui,illa procedunt quando referuntur ad eandem
perſonam non quando ad diuerſa,ut in propoſito noſtro , cum
alias dicta clauſula ad inſtitutionem epiſcopi ſuperflua eſſet, er
go cum in caſu noſtro,capitulum ad qđ ſpectat præſentatio cū
18 nulla ſit participatio in actu præſentationis cum epiſcopo, † &
ipſi actus præſentationis & inſtitutionis ſunt ſucceſsiui merito
non comprehenditur in alternatiua in qua tantum uocatur, qñ
19 percipiat cum diſpoſitione epiſcopi.† Nec obſtat clauſula com
muniter uel diuiſim quia illa debet referri non ad diuiſionem
cum epiſcopo,ſed uel inter ipſos ſingulares de.c. uel inter eccle
ſiam illā , & aliam ut latius proſequitur Geminianus poſt alios
20 in c.j.ne ſede uacante,lib.vj.† ex quibus ſatis euidenter apparet
tam ex mente quam ex uerbis,epiſcopum inſtituentem debere
uti alternatiua & in ipſa includi ſed fortius dato ꝙ alternatiua
actum inſtitutionis explicitè non ſpecificatum non importet ,
attamen adhuc ius epiſcopi præſuppoſita dicta conſuetudine ꝙ
in iſta uacatione haberet inſtituere diceretur ſaluum, ꝙ probo.
nam certum eſt,ut dixi ſuperius , capitulum ad ꝙ ſpectat præ-
ſentatio habere manus ligatas,uigore decreti expectatiuæ,& ſic
tanquam impeditum totalis diſpoſitio diuoluitur ad epiſcopū
hoc caſu ut in d.c.j.ne ſede uacante ergo uidetur ꝙ cum inſtitu
tio per deuolutionem reſoluatur in uim plenariæ diſpoſitionis
& collation.ut eſt no.Io. An.in c.ne pro defectu,& cap.cauſam
quæ,utrobiq; Ant.& Abb. Sicu.de electionibus,ergo lræ nō ſo
lum priuilegiatiuæ prout eſt noſtra materia ſed etiam reſtringi-
biles & ambitioſæ quæ loquuntur ad collationem epiſcopi, ha-
bebunt effectum iſto caſu quo inſtitutio epiſcopi , per deuolu-
tionem eſt reuoluta in collationem . Iſta eſt deci.zenzel. quam
ibi approbat Laurent.in cle.ſi de beneficio de præbend. Quic-
21 quid dixerit ibi glo.† Nec ob. ꝙ iſte actus collatiuus non ſit, at
tenta primordiali ſui natura,ac etiam ꝙ deductus ſit in eſſe poſt
datam literarum quaſi non ſit in conſideratione,ut comprehen
datur per capitulum eam te , & capitulum ſi eo tempore de re-
22 ſcrip.in vj.& in clem.literas de reſcriptis.† Quia reſpondetur, ꝙ
cum in materia noſtra ad uerificationem literarum loquētium
ad collationem epiſcopi,magis actus quam habitus attendatur
ut in d.clem.ſi de beneficio eum materia etiam ꝙ actus collatio
nis deducatur in eſſe poſt datam literarum,attamen uenit in li-
teris quia.c.negligente,poſt datam,ad ꝙ expectabat præſenta-
tio facta ut noua collatio quæ ſurgit in epiſcopo,ex deuolutio-
ne uerificet literas reſtringibiles & ambitioſas loquētes,ad col
23 lationem. † Quanto ergo fortius in materia noſtra fauorabili
ad ꝙ adduco ꝙ iſta ꝯſuetudo ut de tertia uacantia diſponat ca
pitulum debet intelligi niſi ex facto ſuperioris,capitulum impe
diatur iuxta capitulum quia diuerſitatem de conceſsione præbē
dæ,pro quo faciunt duæ deci.Rot.in antiquiſsima.clxxxv. Quę
incipit ubi ſecundum ſtatuta. alia quadrageſima decimaſexta.
Quæ incipit,ſupponitur quædam compoſitio , in quibus ponit̄
caſus ꝙ prout in propoſito noſtro quæ uacationes primę ſpecta
bant ad diſpoſitionem epiſcopi alia tertia ad quendam inferio-
24 rem,† & tamen impedito epiſcopo,uirtute expectatiuæ, in tur-
no ſuo in duabus vacationibus.diſponet de tertia uacatione, in
tantum ꝙ licet primordiali natura ſpectet ad collationem infe
rioris ea conſuetudine,tamen literæ ad colla.epiſcopi uerifica-
buntur iſto caſu,qui eſt in actu,& non literæ ad collat. illius in-
ferioris qui habet habitum & primordialem naturam bene-
ficij,in iſta uacatione.Quanto ergo fortius dicēdum eſt in pro
poſito noſtro in materia larga, ꝙ cum præſentatio capituli de-
creto expectatiuæ impediente non habeat locum, magis debet
uerificari diſpoſitio ad collat. epiſcopi hoc caſu propter hu-
iuſmodi conſolidationem quam ꝙ dicatur beneficium ad præ-
ſentationem capituli , cum ea quæ inficit capitulum , epiſcopo
25 non præiudicet , ea vi alternatiuæ. † Comprobatur quia debe-
mus interpretari quamlibet diſpoſitionem vt non lædat ius ter
tij iuxta uulgaria,unde intelligendo ꝙ uacantia quæ ſpectat ad
capitulum tertia uice debeat intelligi de ea tertia uacantia de
qua effectualiter capitulum poteſt diſponere,ſicut conſeruetur
indemne ut non uideatur uacantia in turno ſuo conſumi & defi
cere eo caſu quo ſubſiſtit impedimentum,nec diſponere poteſt
ut latiſsimè proſequitur illa ulti. deci.quadrageſima decimaſex
ta.Demonſtrando ꝙ ex accidēti.etiam pro conſeruatione iuris
ipſius capituli conſideratis ut in turno epiſcopi quaſi non com-
putetur in numero tertia uacantia,ſubſiſtente impedimento cū
paria ſint non eſſe vel non poſſe diſponere. l.nec emere de con-
trah.emp.cum uulgaribus,ex quibus vel eo ꝙ non computetur
iſta uacantia in turno , & ſic capitulum habeat de alia ſequenti
diſponere in qua expectatiua non impediat uel ea primis capiti
bus,quia intentum Papæ, & pinguendo uerborum alternatiuæ
demonſtrat ius epiſcopi ſiue commune , ſiue proprium in
collatioñ. beneficiorum fuiſſe præſeruatum & comprehenſum
in alternatiua.credo vel ea uno uel ex alio capite hanc materiā
non fore releuātem præfatum.D. cum ad epiſcopum in utroq;
26 caſu ſpectet talis diſpoſitio ut prædixi.† Audio ſecundo ꝙ ea re
giſtro conſtat dictum.D in articulis ſuis repetendo deducta &
in alijs ſuis productionibus.deduxiſſe pertinentiam collationis
ad epiſcopum,ex qua productiōe uidetur fateri collationem ad
epiſcopum ſpectare in tantum ꝙ eſt quæſitum ius. P. per iſtam
tacitam confeſsionem nec poteſt ſine facto ipſius.P.tolli per cō
trariam probationem argumento no.per legiſtas in l.cum plu-
res.§.locator orei.ff.loca.per Canoniſtas in c.ſolicitudinem de
appel.& latiſſ.per Innoc.& docto.in ca. cum uenerabiles de ex
cep.conſuluit in fi.Petr.de Ancha.in conſi.ccxxiiij.Ad euiden-
tiam præmitto , & ſic etiam ex iſto capite.ij. eſſemus in tuto ꝙ
per huiuſmodi ſubterfugia nunc in tertia inſtantia iſte.D.dan-
do iſtas nouas materias quas a principio bene potuit præui-
diſſe,non debet rem claram ſub uelamine iſto in litigium diu-
tius protelare . P. Paulus.

S V M M A R I V M.

1 *Habens poſſeßionem ciuilem ingrediens naturalem uacantem uel in ea non exiſtentem aliquem,non dicitur de nouo illam acquirere ſed continuare.*
Naturalis poſſeſſio acceſſoria eſt ad ciuilem .
Ita ingrediens non dicitur aliquem ſpoliare.
2 *Habens ciuilem,poteſt propria auctoritate repellere habentem naturalem & nu.10.*
Et agere poteſt interdicto,uti poßidetis.
3 *Clam poßidere quando quis dicatur,& nu.6.& 11.*
4 *Habens ciuilem quando & quo caſu poßit agere de ſpolio.& vlt ui.*
5 *Antiqua poſſeſſio inſtior dicitur.*
6 *Poßidere naturaliter quis dicatur & quis ciuiliter.*
7 *Poßidens fauore ſeculari,ſi deijcitur non eſt reſtituendus.*
8 *Poſſeßio non probatur per inſtrumenta & nu.9.*
10 *Teſtes recepti parte non citata,& cauſa nō deuoluta,non probant.*
12 *Tranſumptum,an,& quando,& quo caſu probet.*
13 *Reſeruatio ut effectum habeat,quæ continere debet.*
14 *Clauſula importantes derogationem.*
15 *Gratia quando & ex quibus dicatur conſumpta,& nume. 16.17. 18.& 20.*

17 *Et an per adeptionem beneficij inualidam conſumatur.*
18 *Et quid ſi conſequitur aliud incompatibile, cum gratia.*
19 *Conſumptio propriè fit per aſſecutionem.*
21 *Declaratio mentis, qualiter uult uti gratia, facienda eſt, & coram notario, & nu. 22. 23.*
22 *Et quid ſi alibi eſt facta.*
23 *Si quis non expreſſit ut debuit, ſed incontinenti poſt fecit excuſatur ſi ius aduerſarij non eſt factum deterius.*
24 *Incontinenti fieri quando quid dicatur.*
25 *Clauſula dummodo alia gratia tibi conceſſa non ſit, debet intelligi de ſimili non de alijs non ſimilibus, & nu. 29.*
Dictio, alius, ſimilitudinem implicat.
26 *Gratia in forma pauperum ſub qua forma concedatur, & in quo differat ab illa gratia iuſtitiæ. & nu. 27.*
27 *Gratia in forma iuſtitiæ & communi qualiter fiat, & in quo differat ab alijs.*
28 *De gratia cui renunciatum eſt, mentio non eſt facienda.*
29 *Clauſula dummodo, alia gratia non ſit conceſſa, debet intelligi de alia quæ habuit effectum.*

CONSILIVM CXLV.

CVM EX Facto Exponatur uenerabilem uirum fratrem. P. præceptorem dictę preceptoriæ per biē nium antequam frater. A. illius poſſeſsionem accepiſſet per ſuum procuratorem apprehendiſſe & per multos menſes continuaſſe cum titulo ordinarij magiſtri. d. religionis corpore & animo cum tunc ad tutelam rerum fidei chriſtianæ & dictæ religionis apud Rhodum exiſtens eo ibidem exiſtente & ignorante, præfatus frater, A. fauore ducis ac per eius literas poſſeſsionem & fructus dictæ præceptoriæ aſſeratur. Nihilominus frater. P. poſtmodum rediens & reperiens, naturalem poſſeſsionem uacantem uel dictum fratrem. A. illi non inſiſtentem, & dictum fratrem. A. ab illa abſentem eandem poſſeſſionem ingreſſus animo continuandi non dicitur ſpoliaſſe neq; de nouo poſſeſsionem illius acquiſiuiſſe, quis habens poſſeſsionem ciuilem ingrediendo naturalem poſſeſsionem uacantem uel nemine exiſtente non dicitur de nouo acquirere ſed potius
1 continuare ſuam poſſeſsionem ciuilem. † quoniam naturalis ſiue corporalis poſſeſsio eſt acceſſoria ad ciuilem text. eſt not. do hoc in c. cum ueniſſent ibi ubi ipſe tamen non ſunt poſſeſsionem ingreſsi, & ibi ponderat & declarat Panor. in no. ultimo de reſt. ſpol. & facit. l. ſi id quod. ff. de acqu. poſſ. cum ergo frater. P. poſt adeptam poſſeſsionem receſſerit ex cauſa prędicta, & ſic ſaltem ciuiliter ſemper poſſederit per l. clam poſsidere. §. qui ad nundinas. ff. de acqui. poſſeſſ. redeundo ſine ui & uiolentia naturalem poſſeſsionem ingreſſus non dicitur ſpoliaſſe neque nouam poſſeſsionem adeptus, ſed potius acquiſitum prius ius continuaſſe
2 & continuare. d. c. cum ueniſſent, & d. §. qui ad nūdinas. † Hinc dicit gl. no. magis communiter approbata in l. j. §. interdictum. ff. uti. poſside. ꝙ habens ciuilem poſſeſsionem poteſt propria auctoritate expellere clandeſtinum poſſeſſorem habentem naturalem, & propter ciuilem illam poſſeſsionem poteſt etiam agere interdicto, uti poſsidetis. cum igitur frater. A. abſente fratre. P. aſſeratur poſſeſsionem naturalem dictæ præceptoriæ ingreſſus uel adeptus, ac fauore laicali præfati ducis & conſequenter clam & uitioſe poſſeſsionem habuiſſe per d. l. clam poſsidere in prin. merito etiam ſi in poſſeſsionem præceptoriæ tunc fuiſſet potuit propria auctoritate per fratrem. P. expelli uirtute ſuæ ciuilis poſſeſsionis per d. glo. in d. §. interdictum, & ita tenent magis communiter doc. in l. quemadmod. ff. de acq. poſ. poterat. n. frater. A. attento fauore ſeculari quo fuerat poſſeſsionem ingreſſus uel adeptus iuſta ſuſpitione ſuſpicari per iudicem eccleſiaſti
3 cum poſſe repelli, ideo dicitur clam poſſediſſe & uitioſe, † & conſequenter propria auctoritate a fratre. P. expelli per. l. ſi quis. ff. de acq. poſſ. & d. §. qui ad nundinas, & d. c. cum ueniſſent a contrario ſenſu ibi ſi non uitioſe &c. immo, dum frater, P. uigore ſuæ ciuilis ingrediens uel uolens ingredi non fuiſſet admiſſus, uel frater. A. pati noluiſſet. diceretur eum uiſpoliaſſe, & ſua poſſeſsione priuaſſe, & potuiſſet tunc agere ſpolio, per l. uim facit. ff. quod ui aut clam iuncta. l. iij. §. cum igitur. ff. de ui & ui arma.
4 † & tunc agere potuiſſet unde ui ad poſſeſsionem ciuilem recuperandam, ſecundum glo. communiter approbatam in d. §. qui
5 ad nundinas, † & eſt etiam ratio quia antiquior dicitur eſſe inſtitut. c. licet cauſam extra de probatio. & l. ſi duo in prin. ff. uti.
6 poſsi. † Quod autem frater. A. ingrediens poſſeſsionem abſentis. d. fratris. P. dicatur clam poſſediſſe probat tex. apertus in d. l. clam poſsidere in prin. & in d. §. fi. unde frater. A. dicitur poſsidere, uel corporalem ſeu naturalem, & frater. P. abſens ſimiliter poſſediſſe ſcilicet ciuilem ut probat text. in d. §. ad nundinas ex præmiſsis infertur dictum fratrem. P. nō eſſe ſpoliatorem ſed potius ſpoliatum temere & iniuſte a fratre. A. & propria auctoritate potuiſſe ſuam naturalem recuperaſſe & fratrem. A. & ſuo nomine poſsidentes expuliſſe per iura prædicta, & conſequēter
7 dictum fratrem. A. nullatenus eſſe reſtituendum, † tum quia fauore ſeculari adeptus eſt poſſeſsionem illius per ca. quiſquis de
8 elec. † tum etiam quia non plenè docet de poſſeſsione quoniam per inſtrumenta non probatur poſſeſsio. c. inter dilectos de fid.
9 inſtru. & l. prædia. ff. de acqui. poſ. † tum quia in inſtrumentis nō ponitur affirmatiua poſſeſsionis adeptio, & fructuum perceptio ſed potius, enunciatiuè ergo non probatur inter alios. l. magnā
10 C. de contrahen. ſtipu. † tum quia tres teſtes examinati fuerunt parte non citata & cauſa adhuc deuoluta ad curiam fuerunt recepti, ideo non faciunt fidem. l. ſi quando. C. de teſti. & quia non probat de ſpolio quoniam frater. P. potius dicitur ſuam poſſeſſionem continuaſſe quam ſpoliaſſe, per. d. c. cum ueniſſent. & pſertim quia potuiſſet & potuit fratrem. A. & ſuo nomine poſsidentes propria auctoritate expellere ex quo re uera frater. A. fuit clandeſtinus poſſeſſor abſentis fratris. P. poſſeſsionem ingrediendo per. d. l. clam poſsidere in princ. ideo potuit impune propria auctoritate, etiam ſi poſſeſsioni inſiſteret expelli, per glo. in d. l. j. §. interdictum, & no. doc. in d. l. quemadmodum, &
11 d. §. qui ad nundinas, † & probatur etiam hæc concluſio in cap. olim. & c. ij. igitur de lit. ſpolia. ubi deciditur, ꝙ ingrediens poſſeſsionem ad alium pertinen. ignorante eo ad quem ſpectat non modo animo acquirit poſſeſsionē. ciuilem dicitur clandeſtinus poſſeſſor, & ei uim intuliſſe, ideo poteſt a uero poſſeſſore
12 priore expelli ut ibi probatur ſecundum docto. † Præterea reſeruatio & commenda ſuſpendunt effectum ad tempus profeſsionis de qua quidem ſufficienter non conſtat quia dictum tranſumptum parte non citata & coram incompetenti iudice fuit tranſumptatum ideo non probat. c. fi. de fid. inſtru. & l. fi. ff. eod. ti. ideo frater. A. remanet merus laicus prout fuit tempore datæ reſeruationis & tempore uacationis, & conſequenter inhabilis ad dictam præceptoriam. c. cum autem. de reſcrip. Nec etiam creditur ſufficienter derogatum dictæ Anzianitati conceſſæ fratri. P. actu ſeruienti, & tuenti caſtra ſidei chriſtianæ, & ſtabilimētis ac priuilegijs dictæ religionis per reſeruationem prædictam autem ſaltem ea defectu intentionis eſt ſurreptitia ex quo actu incumbit & incumbebat & incubuit antedictæ expeditioni & & cuſtodiæ. S. Petri arg. l. miles de teſta. mili. & l. ſub prætextu
13 cum ibi no. C. de ſac. ſan. eccl. † Præterea reſeruatio fratris. A. eſt penitus diſcolorata ita ut nullatenus competere poſſet uirtute duarum regularum cancellarię derogantium & penitus extinguentium reſeruationem prædictam præſertim illa quæ fuit edita die. viij. Auguſti quæ ampliſsima eſt ad futuras & præteritas reſeruationes, ſecunda diſcolorata in ſpē per ſtatutum Papæ ad perpetuam rei memoriam uolentis ꝙ dictæ præceptoriæ non includuntur ſub quibuſuis generalibus uel ſpecialibus reſeruationibus apoſtolicis factis, & quas fieri contingeret etiam apud ſedem uacan. decernens nullum ius ante coloratum titulum tribuiſſe poſſe alicui & ſic tam petitorium quàm poſſeſſorium infixit ergo comprehendit reſeruationem fratris. A. etiam ſi dicatur fuiſſe reſeruatam in petitorio Papę, uel in generee manaſſe, quia papa talibus reſeruationibus generalibus uel ſpecialibus ſub quibuſuis formis non uult eam includi per dictum ſtatutum ſed tantum magiſtrum generalem poſſe de his occurrente uacatione diſponere, ſiue reſeruatio ſit motu proprio, ſiue ex certa ſcientia uel alias quocunque modo, præſertim quia dicta reſeruatio ſemper fuit ſpecialis, & a princ. in fauorem dicti. A. ordinata. & conceſſa ex eo ꝙ ſimul in eadem bulla eſt reſeruatio & commenda & ideo non poſſunt diuerſo iure uel tempore cenſeri fuiſſe factas quia actus eſt ſimul tētus pariter & per clauſulas generales adiectas in reſeruatione & commenda. A. nō eſt ſufficienter derogatū dicto ſingulari ſtatuto Papæ, emanato in fauorem religionis & fidei & in compenſam laborum per glo. Gui. de monte. Laud. in extrauagan. ſedes apoſtolica & reliquæ maximè cum in eo diſponatur ꝙ niſi de uerbo ad uerbum tollatur & exprimatur non intelligatur per generales clauſulas id importantes derogatum, ac niſi interuenerit cōſenſus magiſtri

dictæ

dictę religionis per l.ſi quis in prin.de leg.iij.& præſertim quia
ſtatutum papæ eſt in utilitatem reipublicæ,& chriſtianę religio
14 nis,† & reſeruatio. A.utilitatem priuatam reſpicit. item ſtatutū
15 fauorabile reſeruatio odioſa. † Ad regulam cancellariæ dico ꝙ
nec ſecūda pars prædicta obſtat dicto.P.quoniam prima gratia
in ſorma pauperum , iam tempore impetrationis & expeditio-
nis ſecundæ gratiæ ſpecialis,erat extincta renuncia. prædicta,
& poteſt dici conſumpta tunc ſecundum doct.in c.cum i multis
de reſcri.in vj.ubi procedunt a pari ſuccubuiſſe per ſententiam
per laudum aut compoſitionem addo,& renunciation. l. poſt-
quam liti.C.de pac.c.ueniens de renunci.& c.ex ore de his quæ
16 fiunt a præla.unde Lud.conſi cccxxix. † Dixit ꝙ gratia dicitur
conſumpta ſiue habens gratiam natus ſit beneficium ualidè, ſi-
17 ue inualidè ſcienter ſiue ignoranter,† & nihilominus perſeuera
uerit proſequi,ſiue renūciauerit iuri ſeu compoſuerit aut negli-
18 aerit proſequi.† Benefacit quod dixit Oldra.conſi. cccxviij.Et
quod habetur in cle.gratiæ de reſcrip.ubi ſi quis aſſequitur be-
neficium quod de iure non poteſt teneri cum beneficio ſub eius
gratia expectatius comprehenſo cenſetur renunciare dictæ eius
grstiæ expectatiuę,& dicta eius gratia expectatiua erit conſum
pta.ſi igitur per tacitam illam renunciationem gratiæ cenſeatur
gratia conſumpta multo magis per expreſſam illius renunciatio
19 nem,prout fuit in caſu noſtro.† Hoc idem probatur per AEgi.
Belle.conſi.xcij. Et ſeq. & licet propterea dicatur conſumpta p
aſſecutionem.l. apud aufidium cum ſi. de optio. leg. ſecundum
AEgid.prædictum conſ.x. Tamen largè omnia modus,per quē
gratia ſit extincta dicitur illius conſumptio,ut colligitur ex di-
ctis præfactorum doctorum in dictis locis unde non obſt. &c.
20 dicta ſecunda pars regulæ.† Non ob.etiam alia pars dum dici-
tur ꝙ expeditis literis ſuper utraque gratia eſt opus declarare
ſuam mentem utrum noluerit uti ex illis in cancellaria , & corā
notsrio ipſius cancellariæ,alias careret effectu uti uſque gratię.
Nam loquitur eo caſu quo nulla illarum erat conſumpta,ſed u-
traque erat in ſuo primo uigore,quo caſu oportet alteram elige
re in cācellaria,ut ſ̄.in expeditione poſteriorum literarum, ſed
in caſu noſtro prima erat iam conſumpta ſeu extincta per.d. re-
nunciationem factam ante impetrationem,& expeditionem ſe
21 cundæ gratiæ ergo non ob. † Bene fatendum ꝙ quando dicta
renunciatio non præceſsiſſet impetrationem ſecundæ gratiæ ꝓ-
dictæ,& tempore impetrationis illius ſecūdæ gratiæ,prima gra
tia ſtaret , & uoluiſſet declarare mentem ſuam utrum uellet uti
ī expeditione poſteriorum literarum debuiſſet illam declarare
in cancellaria,& coram notario cancellariæ nec fortaſſe releua-
ret ſi alibi aut aliter declararet nō ſatisfacto formæ datæ aucto
ritate regulæ,ut pulchre colligitur es dictis Iacobi Butr. Baldi,
& Sal.in ſi.C.de bo.auc.iud.poſ.dum loquuntur de cimiliarcha
ideſt ſacriſtia,& ſacriſta &c.At caſus noſter eſt longe diuerſus,vt
22 prædixi.† Dicet fortaſſe aduerſarius illa renunciatio facta corā
teſtibus non in cancellaria,nec coram notario cancellariæ fuit
clandeſtina potuerat occultari in fraudem Papæ,& ſuæ regulæ,
& ideò non debet releuare dictum Nicol. ad hoc reſpondetur.
23 Quod immo nulla fuit fraus ſed ſimplicitas.† Quę clariſsime pa
ret ex coniunction.alterius renunciati.per eundem. P. factæ in
cancellaria, & coram notario ipſius cancellarię longe ante ua-
cationem beneficij de quo agitur,licet poſt expeditionem po-
ſteriorum literarum . ꝫ. menſem ex quibus arguitur , ꝙ nulla
fuit fraus,& cum ſummus extra caſus regulæ ſatis eſt , & maxi-
me quia nulli alteri erat ius quæſitum in d.beneficio quod nun-
dum uacauerat. Ad hoc notanda doctrina Io.An.in nouel. poſt
Hoſt.in d.c.cum in multis ſuper uerbo in primo citatorio, ubi
dicit ſi non expreſsit cum debuit,ſed incontinenti poſt excuſa-
tur,ſi ius aduerſarij nō eſt factum deterius,ad hoc bona.l.apud
aufi.de opt.leg.ſatis autem dicitur incontinenti ſi. ꝫ. menſem ,
ſecundum materiam ſubiectam,ſecūdum Bal.in l.lecta.ff.ſi cer.
24 pet. ſed illud magis me mouet quod † cum ante literas ſecun-
das fuerit facta renunciatio prima,licet extra cancellariam, &
per.x.menſes uel circa ante uacationem beneficij ſit facta ſecū
da renunciatio,in cancellaria,& coram notario ipſius cancella-
riæ tollitur omnis fraudis præſumptio ſumus extra caſum re-
25 gulę.† Reſtat reſpondere illis uerbis contentis in ſecunda gratia
in forma ſpirituali,ibi dummodo alia gratia expectatiua tibi a
nobis conceſſa non fuerit , dico enim ꝙ debent intelligi dum-
modo alia gratia ſcilicet ſimilis qualitatis in forma ſimilis gra-
26 tiæ ſpecialis,tibi a nobis conceſſa non fuerit. † Ita enim impli-
cat illa dictio,alia.l.ſi.§.cui dulcia.ff.de ui.tri.& ole.leg.& not.
per glo.& doc.in l.ſi fugitiui.C.de ſer.fug.conſtat autem ꝙ illa
prima gratia in forma pauperum in multis differt a gratia ſpe-
ciali , & ideo gratia in forma pauperum , appellatur gratia in
27 communi forma.† Gratia cum ſecundum apoſtolicum eſt gra-
tiæ iuſtitiæ.At alia uocatur gratia ſpecialis ſecundum docto. in
c.poſtulaſti.de reſcrip.& in ca.cum ſecundum de præbendis, &
alijs locis uulg.Item dicta prima gratia expectatiua nullum pe-
nitus habuit effectum ante renūciationem illius perinde igitur
eſt ac ſi nunquam fuiſſet obtenta. cum per illam nullum cuipiā
28 fuerit grauamen ſeu præiudicium illatum.† Secundo dico quod
iam illi renunciaſſet,habetur pro non conceſſa , nec de illa de-
bet fieri mentio.Quando renunciatio ualuit,prout in caſu no-
ſtro &c.ſine ſuperiorum approbatio.ſecundum doctores in.ca.
quod in dubijs de renunciationibus,& Rot.de renun.concluſi.
xij.de conceſ.pręb.ſcilicet in antiq.& de reſcri.axxij.& Lap. al-
29 legs.lxxxix.† Illa enim uerba dummodo alia gratia expectatiua
tibi a nobis conceſſa nō fuerit,debent intelligi cum effectu,ſci-
licet quę ſit in ſuo uigore,uel quę habeat effectum , nō quando
fuiſſet conſumpta uel aliàs extincta vt colligitur de mente Papę
ex regula antedicta. P. Paulus.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio ſurreptitia dicitur,in qua nulla facta eſt mentio de poſ-ſeſſione aduerſarij.*
Omnia geſta uirtute commiſsionis ſurreptitiæ ſunt nulla.
2 *Presbyter capellanus , qui debet interuenire teſtamento , non habet poteſtatem faciendi inſtrumentum teſtamenti ſi aliter non eſt notarius .*
3 *Conſuetudo ꝙ credatur ſcripturis presbyteri , an ualeat & quādo.*
4 *Inſtrumentum continens plusquam originale falſum præſumitur.*
5 *Scripturæ uariæ & diuerſæ inuicem,fidem non faciunt.*
6 *Teſtamentum imperfectum,nullum producit effectum , & qualiter dicatur imperfectum.*
7 *Et quid ſi teſtator uolebat aliud addere.*
8 *Et quid inter liberos.*
9 *Et quid quo ad ea de quibus iam diſpoſuerat.*
10 *Teſtamentum perfectum,& abſolutum quando dicatur.*
11 *Probatio potentior uincit aliam minus potentem.*
12 *Teſtibus inſtrumentarijs magis uidetur credendum.*
13 *Poſſunt tamen reprobari.*
14 *Teſtes deponentes de teſtamento ut probent qualiter habent deponere,& nu.15.*
16 *Subſtitutio quando debet iudicari directa uel fideicommiſſaria.*
17 *Verbum,remaneat,commune eſt.*
18 *Fœminæ excluſæ a ſtatuto , an habeantur , ut exhæredatæ , & non vt ſuæ.*
19 *Quando duo ſic ſe habent,quod unum inducitur ad inſtar alterius , quod dicitur de uno, etiam iudicatur de eo , ad cuius inſtar deducitur.*
20 *Depoſitio paragra.ex imperfecto , an locum habeat in filiabus excluſis per ſtatutum a ſucceſſione.*
21 *Teſtamentum,an in omnibus rumpatur poſthumi agnatione,& numero. 22.*
23 *Natus imperfectus in quinto ſexto uel ſeptimo, menſe.licet ſtatim moriatur,an rumpat teſtamentum,& nu.24.& 25.*
26 *Mater & frater ſuccedunt filio & fratri ab inteſtato mortuo.*
27 *Etiam in hæreditate filio & fratri infanti delata.*
28 *Mater ſuccedit filio etiam in hæreditate illi delata nondum adita.*
29 *Per pupillarem ſuccedit ur pupillo , cui eſt facta & quo ad eius bona.*

CONSILIVM CXLVI.

CIRCA Articolum attentatorum cum liquido cō
ſtare credamus dominam . E. ante huiuſmodi litē
motam fuiſſe in hæreditate de qua agitur & eiuſdē
1 debitorum exactione poſſeſsione † & quaſi, nulli
dubium commiſsionem dependen.ex aduerſo extortam in qua
de ipſius dominæ.E.poſſeſsione,& quaſi nulla ſit mentio ſurre
ptitiam fuiſſe & ideo inhibitoriā & quicquid illius uigore fuit
actum eſt reuocandum.c.cæterum.c.ſuper literis cum ibi nota.
2 iuncto.c.j.& ij.ut lite penden.† Ad ſecundum articulum an per
ſcripturam Cæchi præsbyteri præſuppoſito etiam ꝙ fuiſſet ſa-
nus præsbyter probetur teſtamentum,dico breuiter ꝙ licet. ca.

eſſes foueat teſtamentum parrochiani coram præsbytero ſuo,
non tamen tribuit facultatem præsbytero deſuper conficiendi
inſtrumentum, ubi alias non eſſet notarius. ideo de ea iudican-
dum ut de qualibet ſcriptura priuata. iuxta no. per Inn. & alios
in c. j. & ij. in c. cum. P. tabellio de fide inſtr. nec creditur proba
3 ta conſuetudo † ꝙ inſtrumentis ſeu ſcripturis ipſius Cæchi, cre
datur iuxta no. in c. cum dilectus de fide inſtr. per Io. Andream
in c. ſeculares de foro competenti, libro ſexto, cum requiratur,
in huiuſmodi conſuetudine, ſcientia & patientia principis, qui
potuerit ipſum notarium creare ut no. per dominum Antoniũ
in c. j. de fide inſtrumentorum, ubi dicit, quaſi poſſeſſionem no
tariatus ubi alias quis, uere non eſt notarius nõ acquiri niſi ſciẽ
te & patiente ſuperiore, qui potuiſſet notarium conſtituere, ut
per no. in c. cum eccleſia ſutrina, & in c. bonæ el grande per In-
4 nocentium de poſtula. præla, & in alijs locis uulgaribus. † Præte
rea cum illud prætenſum inſtrumentum productum plus conti
neat quàm originalis ſcriptura cenſetur falſum ut per Ægidiã
5 deciſio. clxv. † Si notarius, not. Inno. in c. fraternitatis de hæreti.
eſt quoque conſiderandumꝙ in præſẽti iudicio de quo agimus
fuerunt producta tria inſtrumenta, ſeu potius tres ſcripturæ pri
uatæ uariæ ut ex illarum patet inſpectione, quarum neutri ipſo
rum ſtandum eſt. l. ſcripturæ. C. de fide inſtrumentorum. c. im-
6 putari. de fide inſtrumentorum cum utrubique no. ¶ † Ad ter-
tium articulum utrum teſtamentum de quo agitur ſaltem pro-
betur per teſtes examinatos, dico etiam breuiter ut percipere po
tui ea depoſitionibus teſtium examinatorum. curam Reuerẽn-
do. D. A. C. nullo modo probari teſtamentum ſaltem perfectũ.
Quoad uoluntatem, concordant enim plures teſtes inter quos
eſt illemet præsbyter qui ſcripſit dum eſſent, in confectione te-
ſtamenti ſuperueniſſe ſincopam & ex poſt teſtatorem dixiſſe pꝛ
bytero reuertaris cras faciam quia uollo facere teſtamentum,
uoglio contentare ogniuno & ſimilia ex quibus uerbis apparet
teſtatorem non habuiſſe teſtamẽtum pro perfecto. quod ſi fuiſ-
ſet perfectum nihil addi potuiſſet. l. perfecta. C. de donationib.
quæ ſub mo. l. perfectam quando li. ab emp. diſce. cum ſimilibus
7 † cum igitur teſtamentum imperfectum appareat imperfectæ
8 † uoluntatis quamuis inter liberos non ſubſiſtit glo. communi-
ter approbata in l. ſi is qui. ff. de teſtamen. not. per Bal. & ſcriben
tes in l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto & dicunt no. Pau. de
Ca. in d. l. ſi is qui, ꝙ etiam ſi teſtator feciſſet inſtitutiones ſi ta-
men teſtator non habuit teſtamentum pro perfecto non ualet,
etiam quoad ſubſtitutos & inſtitutos per tex. ibi, & per. l. ex ea,
9 eodem tit. † & ibi ſequitur dominus Franciſcus de Are. uerſus fi-
nem, uerſi. ij. caſu principali, dicens hanc eſſe communem opi-
nionem, & quando, & quomodo dicatur teſtamentum perfe-
10 ctum, † & abſolutum declarat Bal. & ipſe dom. Fran. Arer. in d.
l. ſi is qui. facit etiam quod Oldra. conſi. cxix. Titius condidit te
ſtamentum & Io. An. in addi. in ti. de inſtrum. ædi. §. compendio
11 ſæ addit. incipiente ſi primum teſtamentum, & ad † præmiſſa fa
cit etiam text. in l. furioſum. C. qui teſtamenta facere poſſunt,
& hæc probatio ꝙ ſcilicet teſtator non habuit teſtamentum ꝓ
perfecto, quæ colligitur ex uerbis ipſius teſtatoris tanquam po
tentior confundit probationem partis aduerſæ tanquam proba
tionem minus potentem ut notatur per Bar. in l. admonendi, &
12 per Bal. in ſua diſput. accuſatus de ui turbatiua. † Nec poſſumus
dicere teſtes partis aduerſę eſſe inſtrumẽtarios quibus forte ma
gis crederetur iuxta materiam. c. cum Ioannes de fide inſtrumẽ
torum. Quia ut ſ. dixi in ſecundo articulo, hoc non eſt inſtru-
13 mentum ſed ſcriptura penitus priuata. † Præterea teſtamentum
poteſt reprobari per alios teſtes, etiam non inſtrumentarios, ut
habetur in l. ij. § ſi quis ne eget. ff. quemadmodum teſta. ape. in l.
in exercendis. C. de fide inſtrumentorum. & in d. c. cum Ioãnes.
14 † Aduertendum etiam quia cum agatur de probando teſtamen
tum per teſtes niſi teſtes deponant de toto tenore teſtamẽti ſin
gulariter nihil probant & ſi aliqui deponunt plus aliqui minus
non probabunt etiam in eo in quo ſunt concordes quia non ui
dentur interfuiſſe toti teſtamẽto ex quo totum neſciunt, ita pul
chre Bal. Paulus & alij poſt Alex. in l. cum antiquitas. C. de teſta
mentis. Bal. in l. ſi non ſpeciali eod. ti. & d. Ant. de But. in c. nihil
15 de uerb. ſign. dicens ꝙ ubi agitur de probando tenorem teſta-
menti per teſtes niſi concordent teſtes in cortice uerborum nõ
probatur teſtamentum, cum igitur teſtes qui ſtare uidentur pro
teſtamento aliqui minus aliqui plus præſertim circa clauſulam
codicillarem, & circa illud. Præte torna dimane, & circa legatũ
& onus miſſarũ fr. b. mẽdicãtib. uariè deponũt, merito nõ reſul
16 tat ſufficiens probatio per ſ. dicta. ¶ † Ad quartum utrum dato
ſine præiudicio ueritatis teſtamẽtũ ſubſiſtere ſubſtitutio de qua
in caſu noſtro debeat cenſeri directa uel fideicommiſſaria. Bre-
uiter quia articulus eſt tritus & latè examinatus per omnes in l.
Centurio, in l. precibus, in c. Raynutius, & in c. ſi pater dico te-
17 nendo opinionem Barto. † ꝙ cum uerbum remaneat, ſit uer-
bum commune ut nota in d. l. Centurio per Barto. & alios
fauore matris cenſetur fideicommiſſaria, & opin. Bar. commu-
nem dicunt Io. de Ana. in conſi. ſuo. lxx. Fran. de Arer. conſi. clj.
Et hanc eſſe communem opin. per quam doctores conſuluos,
atteſtatur Bal. in l. iam hoc iure. ff. de uulg. & pup. & dicit Aret.
in d. conſi. non eſſe tutum recedere ab hac opinione in iudicãn-
do & conſulendo licet diſputãdo multa poſſent dici, ue alias ple
18 ne conſului. † Nec obſtat ꝙ filiæ ſint ſubſtitutę quia cum etiam
eſſent excluſę a ſtatuto ſtante maſculo & conſequenter tanquã
exheredatę a ſtatuto & excluſæ non dicuntur ſuæ, ut dicit Bart.
in l. j. §. ſciendum. ff. de ſuis & legit. Bald. in l. maximum uitium
circa finem. C. de liberis præter. qui addit ꝙ iſto caſu filiæ ſunt
reductæ ad inſtar extraneorum unde quod ſtatuitur in extrane-
is, cẽſetur ſtatutum in talibus filiabus excluſis a ſtatuto de quo
19 tamen diffuſius alias diximus. ¶ † Nam regula eſt ꝙ quãdo duo
ſic ſe habent ꝙ unum iudicatur ad inſtar alterius, quod iudica-
tur de uno iudicatur de eo ad cuius inſtar iudicatur argumen-
to gloſæ, in c. non debet de conſanguinitate & affini. & ita dicit
dominus Anto. in materia extenſionis in c. fin. in v. & vij. fall. de
conſuetu. faciunt not. in c. j. ne ſede uaca. & per iſtam rationem
inficitur, etiam ſubſtitutio de ipſis filiabus tanquam facta in mi
nus ſolenni teſtamento, quia ex quo ut prædixi cenſentur extra
20 neæ † & non ſunt ſuæ non habet locum diſpoſitio. §. ex imperfe
cto, & conſequen. ſubſtitutio facta de eis in minus ſolenni teſta
mento, non ualet ita pulchrè, & ſubtiliter declarat Fran. de Are
ti. in l. j in vj. requiſito. ff. de uulg. & pup. per tex. in l. ſi. in prin.
C. famil. ercif. faciunt no. per Mode. in d. §. ex imperfecto, & per
Fulg. in l. ex. l. §. per nuncupationem, & per Rotam conſi. clxxix.
Ampliſſimè doctor. & per Mod. in tract. de ſtatu. excluden. fœ-
21 minas &c. ¶ † Ad quintum articulum. An ſimiliter ſine præiudi
cio ueritatis dato teſtamentum ſubſiſtere agnatione poſthumi
teſtamentum quoad omnia ſit ruptum, breuiter quia etiam arti
culus plene examinatur in auth. ex cauſa, ſi ignoranter fuit præ
* teritus ut in ueritate ſupponitur, opinio Bartoli quæ etiã * cõ
munis eſt quod ſic, & dicit Alex. ꝙ pluries ita conſuluit ut refe
runt Mod. ibi ꝙ periculoſum eſſet recedere ab opinione Bar. de
22 quo tamen plenè alias diximus. ¶ † Et licet hæc opinio Bartoli
uideatur per Alex. ibi limitari, ut non procedat quando alius fi-
lius eſſet inſtitutus quia ſicut grauauit unum filium ita grauaſ-
23 ſet reliquum tamen ut dicunt ibi Moder. non eſt tuta. ¶ † Non
obſtat ſi diceretur poſthumum non ſuperuixiſſe cum illico mor
tuus fuerit, & quia in quinto uel ſexto menſe natus qui non rum
pit teſtamẽtum per l. vij. menſe. ff. de ſtatu. homi. ut uidentur te-
nere quidam Mod. in l. pe. C. de poſthu. hær. inſti. & in l. cum a-
uus de cond. & demon. & alias conſului, quia dico de hoc non
conſtare ſcilicet ꝙ in quinto, uel ſexto, immo in ſeptimo natum
per ſex menſes poſt mortem teſtatoris natus fuerit uocem emiſ
24 ſit, lactauit, baptizatus fuit † & per unam diem ſuperuixit & ſuf-
ficit etiam unam diem ſeptimi menſis tetigiſſe, ut per glo. & ſcri
ben. in d. l. vij. unde qui uult dicere natum quinto, uel ſexto, de-
bet hoc probare, contingit enim, & qui in nono menſe emittun
tur illico reſolui ſeu mori, ut experientia docet. Non obſtat au-
ctoritas medicorum deductæ per Soci. in l. cum auus, ad partem
contrariam inducendo ſubtiliter. l. uxoris abortu. quia auctori
tas medicorum cõcludit etiam eſſe partus qui emittuntur in no
no menſe, & tamen nullus dubitat poſthumum qui naſcitur in
nono menſe quamuis ſtatim moriatur rumpere. ſecũdo dico ut
ponderat Philipus Cor. in d. l. pe. ꝙ opinio contraria eſt contra
25 illum tex. † Nec obſtat d. l. vij. ut reſpondet ibi idem do. Philip-
pus, & ſaltem in hac uarietate opinionum ex quo clare non con
ſtat poſthumum natum in quinto vel ſexto menſe nõ debemus
26 uiolare generalem diſpoſitionem. d. l. pe. † Ad ſextum & ultimũ
quia & in quantũ poſthumo ſuccedat, dico clarũ, matrem, & fra
trem, ad ſucceſſionem poſthumi uocatos, auth. de. defuncto, & in
27 corpore unde ſumitur. C. ad Tertu. † & ipſius hæreditatem ex po
tẽtia ſuitatis ad eoſdem trãſmiſſam quãuis non agnitam, ut no.
in l. ſi infanti. C. de iure deliber. & in l. cum antiquioribus in l.
28 quoniam ſororem eod. ti. tex. † & ibi no. in l. v. C. de his qui an.
apert. tabu. cumq; poſtmodum frater infans hæreditate per eius

tutorem

tutorem non adita cum non cogatur de hæreditate paterna ſed
29 fratris deceſſerit in totum deſertur matri.d.l.ſi Infanti. † Nec
ſubſtitutio pupillaris fratri trahitur ad bona poſthumi cui non
fuit aliquo modo facta ſubſtitutio per quam ſucceditur tantum
pupillo,& in bonis pupilli cui facta eſt.l.ſed ſi plures. §. ad ſub-
ſtitutos.ff.de uulg.& pup.cum ſi. In iſtis itaque articulis ita ſuc-
cinctè & breuiter tactis quam plura potuiſſent accumulari & de
duci,ſed in præſenti iſta ſufficiant cum ea illis haberi poſſit ue
ra & communis in omnibus deciſio. P. Paulus.

SVMMARIVM.

1 *Accuſatus,licite poteſt detineri,quouſque ſatiſdet.*
2 *Iudex in maleficijs,ſtatim poteſt, capere malefactorem, & delin-*
quentem.
3 *Accuſatus non debet reſiſtere commilitoni, & executori ipſius in*
dicis ſed debet obedire,& reſiſtēdo dicitur eſſe in culpa.
4 *Qui reſiſtit & commilitoni admenat enſem, crimen enorme com-*
mittit.
5 *Et talis admenatio,& reſiſtentia punibilis eſt,ex quo infert iniuriā*
& maior pœna poteſt imponi.
6 *Delictum conſideratur maius,& reſpectu loci,& reſpectu perſonæ*
& quia in præſentia magiſtratus commiſſum.
7 *Si offenditur magiſtratus dum iuriſdictionem exercet,offenſio dici*
tur fieri dignitati,& ipſemet poteſt illam uindicare.
8 *Delictum notorium,commiſſum coram iudice poteſt ab ipſomet pu-*
niri ex quo ſibi conſtat ut iudici.
9 *Etiam ordine non ſeruato,& notorium dicitur,quando coram magi*
ſtratu committitur,& 10.& 15.
Ad puniendum delicta notoria,proceditur ex officio,& ſola execu
tio committenda eſt.
11 *Nec requiritur proceſſus ordinarius.*
12 *Et facta condemnatione non recipitur appellatio.*
13 *Et in iſtis notorijs non ſeruatur ordo,nec ſolennitas,& 14.15.*
14 *Nec delinquenti datur copia repertorum.*
Nec requiritur citatio,nec datur terminus ad ſe defendendum, &
nume.15.
15 *Nec requiritur ſententia.*
16 *Filiusfamilias delinquens punitur.*
Et in iudicio criminali,contra ipſum intentato non requiritur con-
ſenſus patris.
Ex quo in iſtis poteſt eſſe in iudicio,ſine ipſius conſenſu.
17 *Iudex poteſt condemnare ad pœnam,& caſu quo non ſolueretur po*
teſt in dicta ſententia pœnam alterare.

CONSILIVM CXLVII.

VIDI allegationes & conſilium clariſſimi doct.Ioā
nis Andreæ a ſcutellis,in cauſa ſua propria contra,
& aduerſus Io.Petrum parolium. Quæ conſultatio
mihi placet rationibus,& deci.in illa deductis.Ad
quorum comprobationem aduertendum eſt, quoniam ipſe Io.
Petrus erat accuſatus coram ipſo Io.And.tunc prætore de nul-
neribus per eum illatis in quādā mulierem & eius filium,& cum
1 ipſe accuſatus eſſet in conſpectu ipſius do. Prætoris,† & adhuc
non ſatiſdediſſet,iure & l.permittente,ipſe domi.Prætor potuit
mandare prout mandauit,ut detineretur,quouſque ſatiſdaret ſe
cundum Bal.in l.ij.C.de his,qui latrones, & Ang.in l.item apud
Labeonem. §. quæſtio. ff. de iniurijs, & in auth.ut iudices ſine
2 quoquo ſuffragio.§.ſcientes.†Hinc Saly.in l.nullus. C. de cahi.
reis dicit ꝙ in maleficijs.Iudex poteſt ſtatim capere malefacto
rem & plura ad id poſt Alex.conſi.cccxl.Perſpectis.col.j.ī vj.uol.
adducunt Moder.Bonoñ.in eorum practica criminali col.mihi.
ix.in uerbo conſtanter.nu.v.& eam tangit Paris de ſyndi.in uer
bo captura,col.iij.uerſi.an poteſtas poſſit capi facere, & Ange.
de malefi.in uerbo,qui iudex dictum gayum carcerari & detine
ri iuſſit,& per Cano.per illum tex.in c.ſi clericos de ſenten. ex-
commu.lib.vj.ex quibus patet ꝙ ipſe.d. poteſtas ſecundum iu-
ra,& leges mandauit ſuo commilitoni ꝙ deberet carcerare di-
ctum Io.Petrum accuſatum quouſque ſatiſdaret.Quod manda
tum fuit iuſtiſſimum,& quia ipſe commilito & executor debe-
bat & uolebat illud exequi,ipſe Io.Petrus tali commilitoni,exe
quenti non debuit reſiſtentiam facere, ſed debuit obedire dicto
3 mandato iuſtiſſimo,† & dicto commilitoni illud exequenti, &
reſiſtendo,& non obediendo fuit in culpa iuxta no.in c.cum pa
rati de appellationibus,& in l.commentarienſem.C.de cuſtodi.
reorum,cum alijs adductis per Parid.de ſyndica. in uerbo nun-
tius,col.vj.& ſeq.uerſic.fuit magiſtra quæſt.& faciunt not. per
doct.in l.j.in princ.ff.ſi quis iuſdicent. non obtemperauerit. &
in ti.ne quis eum fere per totum,& no.in l.ij.in fi.ff.ſi q is cau
tio.& quæ uult Ang.per illum tex.in auth.ut iudices ſine quo-
quo ſuffragio,in § ſcienter& Paris de ſyndica. in uerbo carcer.
col.iij.uerſi.poteſtas poteſt punire,& in uerbo præceptū & quo
niam ipſe Ioan.Petrus nedum recuſauit obedire,quinimmo, &
quod peius fuit contra dictum commilitonem exequentem di
ctum mandatum,& in conſpectu dicti domini Prætoris cogno
ſcentis de hac cauſa,denudauit,& euaginauit enſem admenan-
do dicto commilitoni uelle eum percutere dicto enſe, certiſſi-
4 mum eſt,quod per talem admenationem† & denudationem cō
miſit enorme crimen & punibile ut in leuioribus terminis eſt
tex.in d.l.item apud Labeonem.§.ſi pulſatus.ff.de iniur. Quem
Barto.ibi dicit eſſe ſingularem declando quæ dicatur admena-
tio,quod proprie eſt in caſu præſenti,quam doctrinam ſequitur
Ang.& Aug.de malef in uerbo admenauit, conualidantes ta-
lem actum eſſe punibilem,& Ange.in d §.ſi quis pulſatus idem
tenet prout etiam facit Iaſ.in l.j.§.hæc autem uerba.circa finem
ff.quod quiſque iuris,& uidetur concordare tex.in cap. ſi quis
5 pulſatus.de pœniten.diſtin.j.†quinimmo Mod.Bonoñ in l. qui
falſam,col.ij.nu. iij. & iiij.ff.ad l.Corne.de falſi.allegantes ua-
rias deciſiones concludunt,quod ille qui admenauit cum armis
nedum tenetur alia maiori pœna ſecundum uo. per Bart. in l.ſi
6 ex plagijs in §.tabernarius.ff ad leg.Aquiliam, † & tanto magis
prædicta geſta ab ipſo Io.Petro grauauit dictum delictum con
ſiderato loco in quo fuit commiſſum. Item & conſiderata per-
ſona commilitonis exequentis iuſtum præceptum factum ab ip
ſo dicto Prætore.Item & quia omnia prædicta ipſe eſt patratus
in conſpectu,& præſentia ipſius. d. Prætoris recognoſcentis de
eadem cauſa,quę facta fuere in uilipendium ipſius magiſtratus
ut plenè probatur in deciſionibus & iuribus adductis per ipſum
7 ſpectabilem do.Io.And.† Ad quorum confirmationem beneſa-
cit quod habetur in l.j.in prin.ff.de poſtulan. & in l.ſi familia in
prin.ff.de iuriſd.om.iud.& ij.q.c.ſi quis ab epiſcopo.& in c.Ro
mana de pœn.lib. vj. ubi concluditur quod quando oſtenditur
magiſtratus exercendo iuriſdictionem ipſemet poteſt uendica
re iniuriam quaſi illatam dignitati, & eſt optimum conſilium
Oldra.vij.in ordine & plura ad id adducit Paris de ſyndica. in
uerbo.iniuria.col.iiij.& v.uerſi.an ſi officialis proceſſit ſuper in
iuria,& ex iſtis etiam infertur quod tale crimē commiſſum per
8 dictum Io.Petrum modo quo ſuper fuit notorium, † quo fit ut
ipſe domi. Prætor. potuerit illud punire & de eo iudicare ſe-
cundum conſcientiam ſuam,quam habebat informatam ex di-
cto notorio ex quo ſibi cōſtabat ut iudici ut tenet Ang in §. ſci
mus in auth.de teſti.& Inno.in c.ad noſtram de iur. iur.& gl. in
l.j.C.qui & aduerſ.quos.& do.Abb.& Canon.in c.j.de offi. or-
di.& in c.paſtoralis.§.quia uero de off.deleg.& Aret.inſti.quib.
mod.tutel.fini. in princ.& Alex.in l.magiſtratibus.ff.de iuriſd.
om. iud.& plenè tangit Iaſ.in §.ſi cuius inſti. de actio. & ponit
Paris de ſindica.in uerbo iudex,col.ij.uerſi.iudex non debet iu-
dicare,quibus in locis concluditur,ꝙ quando crimen eſt noto-
rium iudex pōt procedere ad punitionem illius,iuris ordine non
ſeruato,& notorium dicitur,quando committitur in conſpectu
9 iudicis exercentis iuriſdictionem,† & ideo Bar.in l.ij.§.ſi publi-
co.ff.de adulter.dicit ꝙ quando crimen committitur coram iu-
dice poteſt ipſemet iudex procedere in iſto crimine & illud pu-
nire,& idem Bar.ī l. ſi quis obrepſerit,de falſis dicit ꝙ ſi iniuria
committitur contra familiam iudicis in actu iudiciario ipſemet
iudex poteſt ex officio procedere ſi crimen eſt notorium poteſt
talem offenſam factam in familiam punire quia in iſtis notorijs
iudex non dicitur facere niſi ſolam executionem ut no.Spec.in
ti.de noto.cri.& Cyn. in l.j. C.ne quis in ſua cauſa.& ibi etiam
not.Bal.& ad id plura adducit And.de Iſer.in conſtitu.regni hu
manitate ſuggerente.ubi uult ꝙ ſi quis delinquat iudice ſeden-
te pro tribunali perinde eſt ac ſi probatum eſſet per teſtes & iu-
10 dex ſtatim poteſt illum punire,& ij.q.j. c.quando. † Et Luc.de
Pen.in l.quoties de dignita.lib. xij. dicit ꝙ omne crimen quod
committitur coram iudice eſt notorium, quia ſemper ibi multi
aſtant & etiam propter acta quæ inducunt notorium,& ꝙ con-
tra tales delinquentes fit condemnatio ſine alio proceſſu, & e-
11 tiam executio,adducit iura & exempla,ut per eum,† unde quan
do in actu iudiciario fit aliqua iniuria coram iudice talis iniu-
tia

ṗla poterit puniri abſque aliquo proceſſu, ut plenè probat Paris de ſindica. in uerbo notorium. col. j. ij. & iij. & inter alia adducē do Bar. in l. ſcriptus de religioſis & ſumptib. funerum, dicit ꝙ iniuria facta corā tali iudice iudicāte poteſt ſtatim & eadē die puniri, ex mero officio & maxime quū examinati ſunt teſtes ꝓbātes
12 tale delictum, ut fuit in caſu præſenti, † & in tali delicto facta condemnatione non admittitur appellatio. ut in l. ab ſtinēdum. C. quorum appel. non recipi. & per Bar. in d. l. ſcriptus & per doctn. in l. ea quidem. C. de accuſ. & in iſtis notorijs in quibus non
13 deſideratur ordo iudiciarius † iudex in modo procedendi poteſt legem tranſgredi, ut dicit Paris de ſyndic. in uerbo præceptum. ceſſat enim in iſtis notorijs ſolennitas iuris, & in ipſia poteſt ꝓ
14 cedi ſine accuſatore. † Nec eſt neceſſe quod tali ita delinquenti detur copia repertorum. Nec propterea ſi non ſeruatur ordo, & ſolennitas in iſtis poterit dici de nullitate ut dicit Ang. de Maleſic. in uerbo etiam per modum notorij, ex quo in iſtis ordo eſt ordinem non ſeruare ut dicit Bal. in c. ad noſtram el tertio. de iure iu. & ibi Abb. Qui etiam in c. ſuper liis. de pœnis dicit, quod in delicto notorio, iudex poteſt mandare pœnam imponi delinquenti ſine aliqua condemnatione, allegat Inn. in c. ex parte. el j. de uerb. ſign. & ad id plura adducunt Moder. Bono. in repeti. rubr. C. de prob. col. iiij. & quinque ſeq. & faciunt quæ ponit Fely. poſt alios in c. euidentia de accu. & in c. ſciſcitatus de reſcri. in prin. & in c. cum non ab homine. de iudi. ubi allegando. c. peruenit de appel. & alias deciſ. dicit, contra talem notoriè delinquentem non requiri citationem, nec illi eſt dādus terminus ad ſe defendendum, ſecundum Dominicum de Sancto Gemin. in
15 c. ordinarij. §. j. de officio ord. lib. vj. † & Andr. de Iſer. in tit. quo tempore miles in uſibus feudorum in ca. ſcimus, expreſſe uult. quod quando delictum committitur, iudice ſedente pro tribunali dicitur crimen notorium, & in eo non requiritur ſententia ex quo poteſt procedi ad executionem ut per Bal in l. ictus fuſtium. ff. de his qui notan. infa. & ponit Inno. in c. ſtatuimus. de electi. lib. vj. & multa ad propoſitum noſtrum accumulant Moder. Bonon. in eorum practica crimina. in uerbo aggredior. nu. cxxv. Et pluribus ſeq. fo. mihi. lxij. Et in uerbo, ſecunda, fol. xlj. Et pluribus ſeq. ubi allegantes multas deciſi. concludunt in tali notorio non requiri cauſæ cognitionem nec citationem nec ſolennitatem ſententiæ, & quod in eis poteſt incipi ab executione ut etiam ipſi tenent in dicta practica in uerbo examinanda, nu. vij. & ſeq. & in uerbo, aggredior. nu. cxxxiiij. Ex quib. omiſſis pluribus alijs quę adduci poſſunt reſultat firma concluſio, & uera quod tale delictum fuit notorium, & enorme, & commiſſum in uilipendium magiſtratus, & conſequenter ualde punibile, & quod in eo contra ipſum Io. Petrum delinquentem, potuit
16 bene, & iuridice procedi prout fuit proceſſum. † Nec prædictis obſtat ſi dicatur quod omnia geſta contra ipſum Io. Petrum fuerunt nulla, eo quoniam ipſe Io. Petrus erat filiusfamilias, & in tali iudicio non interuenit conſenſus, & auctoritas patris, iuxta plene no. in l. non ſolum. §. neceſsitate. C. de bonis quæ liberis. & per ſcrib. in l. j. C. qui admit. cum concor. Nam aduertendum eſt, ꝙ in pſenti caſu pater non eſt legitimus adminiſtrator. Nec ſumus in caſu in quo tractetur de eius uſufructu, ex quo ſumus in delictis, in quibus poteſt procedi contra filium accuſatum, etiam ſine conſenſu patris ubi habetur per Bar. & alios ſcriben. in d. §. neceſsitatę, & ibi no. Pau. de Caſt. col. fi. uerſi. in glo. ibi vel aliud, in iſtis autem criminalibus filiusfamilias poteſt eſſe in iudicio ſine patris conſenſu ut dicit Bal. in l. pe. C. de noxa. & conſi. ſuo. lxxxiij. Verba libelli, colu. fin. in j. uolu. ubi uult, ꝙ quando filius conuenitur ex delicto non requiritur conſenſus patris, & ſequuntur Moder. Bonoñ. in eorum practica in uerbo expedita. numer. lxxxij. circa finem ſolio. xxix. Et in uerbo ſequens, nume. liiij. fol. lj. Eo potiſsime cum tale delictum fuerit notorium ut. ſup. dictum eſt, minus etiam obſtat ſi dicatur, ꝙ ipſe Ioannes Petrus erat minor. Nam ceſſat obiectio, ex quo iſtud non fuit allegatum, & cum eo tanquam cum maiore fuit proceſſum, & minor ætas non operatur, quin delinquens non
17 puniatur. l. auxilium. l. æmilius. ff. de mino. † & ſunt iura uulg. & deductum eſt conſilio præfati. d. Ioan. Andreæ qui bene potuit condemnare eo modo quo condemnauit alterando pœnam caſu quo prima non fuiſſet ſeruata, iuxta plene tradita per Angel. de Maleſ. in uerbo, quas ſi non ſoluerit, infra decem dies. & ī uerbo amputetur ſibi manus &c. & iuxta, no. in l. agraria. ff. de termi. amot. & per Paridem de ſyndi. in uerſic. paupertas. colu. mihi. xx. uerſicu. iudex pro pecuniaria pœna, cum alijs alleg. per præfatum excellen. conſultorem, quibus conſideratis, non poteſt in aliquo redargui. Nec etiam de exceſſu, cum uere in nullo exceſſerit quinimmo vſus fuerit omni humanitate.

Pariſius Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Quando plures ſint in rixa & reperitur uulneratus quis, & neſcitur à quo per totum conſilium.*

Conſideratur genus armorum, quo quis alium percutit.

Tortura contra inquiſitum poteſt reiterari quando per primam indicta non ſunt purgata etiam ſi non extarent noua ind. cia, & numero. 2.

3 *Quando plures ſint in rixa, & quis eſt uulneratus, & demum mortuus, & neſcitur a quo, an omnes ſint condemnandi, uel ſoluendi, ſeu puniendi, & qualiter, & 4.*

CONSILIVM CXLVIII.

VIDI proceſſum Criminalem ad me tranſmiſſum, per illuſtrem do. Sigiſmundum de Belliſpergo capitaneum de Teiuana fabricatum per ſpectabilem do. Vicarium de caſtro nouo ſeu iuriſdictionis Teluanæ contra, & aduerſus Ioan. filium ſer Baldaſſaris Bruſſamolini, & contra Ant. de Langelo. Nec nō contra Ant. filium Simonis del pyna de caſtro nouo, inquiſitos ſuper homicidio, & morte quondam Vincentij de Carpanodo iuriſdictionia Baſſani, & bene conſideratis diſpoſitionibus teſtium ſuper ipſo homicidio examinatorum ac etiam conſideratis depoſitionibus & cōfeſsionibus extra torturam. & in tortura factis per dictos inquiſitos. Reperio omnes prædictos, & etiam alios fuiſſe præſentes in dicta rixa In qua dictus quondam Vincentius fuit uulneratus, & poſtmodum ex dicto uulnere mortuus. Reperio inſuper omnes prædictos tunc tempore fuiſſe armatos. & euagniaſſę enſes ſeu mucronem, & quod in dicta rixa ipſe quondam Vincentius fuit uulneratus in brachio punctim & non ceſsim hoc eſt cum acumine unius armaturę. Quis autem prædictorum fuerit qui tale uulnus intulerit dicto quondam Vincentio, adhuc ex proceſſatis non apparet, bene verum, & ex depoſitionibus teſtium, & ex confeſsione dicti Antonij del pyna ſatis conſtat ipſum Anto. preſentem in dicta rixa fuiſſe armatum quodam ſtoccho ſeu mucrone, & quod ſtocchum ipſum euaginauit cōtra dictum quondam Vincentium. Necnon eum admenauit animo oſtendendi ipſum Vincen. & licet ipſe Antonius dicat quod admenauit ceſsim, & non punctim hoc eſt de taglio non de puncta, & ita admenando percuſsit dictum Vincentium in digito non autem in brachiū, tamen conſiderando qualitatem inſtrumenti, & armaturæ hoc eſt ipſius mucronis, & ſtocchi, cuius proprium eſt percutere punctim, & non ceſſim, ſatis urgens indicium inſurgit contra ipſum Anto. del pyna, quod ipſe fuerit qui dictum. q. Vincent. in brachio uulnerauit, ita ꝙ eius ictus ueniat conſiderandus, ut dicit text. in l. fin. ff. ad leg. Cor. de ſicca.
2 † & qualitas armorum quibus quis percuſſus eſt valde cōſideratur, vt in terminis noſtris dicit tex. in c. ſignificaſti. el ij. uerſi. ſi. ibi tum ratione inſtrumenti cum quo ipſe percuſsit extra de homicid. & eſt bon. tex. in l. j. §. ſed ſi clara. ff. de ſicca. & in l. j. C. de emenda. ſeruo. & bona doctr. Bal. in proœ. digeſtorum. co. iij. & ad id multa adducit Io. de Ana. in d. c. ſignificaſti. col. viij. uerſic. no. ꝙ moderamen. conſideratur, & etiam, d. Fel. ibi, col. iij. uerſi. ibi nota ratione inſtrumenti, unde cum conſtet ipſum Ant. del pyna præſentem in d. rixa euaginaſſe mucronem, & illum admenaſſe contra dictum. q. Vincen. animo ipſum offendendi, & proprium mucronis ſit percutere punctim, & non ceſsim, conſtet ꝙ dictum. q. Vinc. fuiſſe vulneratum in brachio punctim, & ꝙ ex. d. vulnere fuit mortuus, dico tale vrgens indicium cōtra ipſum Ant. adhuc non eſſe ſufficienter purgatum per torturam ſibi adhibitam, quo indicio adhuc ſufficienter non purgato dico partes ipſius ſpectabil. do. Vicarij, ſeu alterius qui iudicare habet eſſe, ut iterum ipſe Ant. del pyna ſubijciatur quæſtionibus, & torturæ ad hoc, vt tortura iterum adhibita habeantur, vel veritas iſtius delicti, vel purgatio vera. d. indicij, eſto enim ꝙ ipſe Anto. fuerit tortus, tamen ſtantibus prædictis, dico non fuiſſe ſufficien-
3 ter tortum, quo fit vt ſine alijs nouis indicijs, poſsit repeti, † & de nouo ſubijci torturæ ſecundum Bal. in l. ij. C. quo. appe. non recipia. & d. Catald. in trac. de ſind. ver. clx. Incipit adde, ꝙ torqueri

quæri non pōt,& no.Bar.in l.unius.§.j.ff.de qō. & in l.repeti.
ff.co.tit.& utrobique Mod.adducentes alias deciſio.& ſi ipſe
Ant.del pyna iam tortus confitebitur punctim.d.mucrone uul
neraſſe prædictum.q. Vincen.potuit condemnari iuxta formā
juris cōis,& ſtatutorum uigentiū in d.loco,ubi cā pñs agitat,ſi
uero inficiabiť,& perſeuerabit in ſuis ꝯfeſsionibus aliàs factis,
tunc erimus in caſu,qñ plures fuerūt in rixa,& ab ipſis fuit illa
tum unicū uulnus mortale ea quo uulneratus fuit mortuus ne
ſciť tñ quis tale uulnus intulerit.an oēs teneantur pœna capita
li,an uero tñ debeant condēnari punctaliter,in qua difficulta
3 te aliqui adducunt tex.in d.c.ſignificaſti † ꝙ oēs debent con-
demnari,& tex.in l.itē nulla.§.ſi plures,& in §.ſed & ſi ſeruum
plures.ff.ad l.aquil.& gl.In d.l.ſi.ad l.Corn.de ſicca.& Bar.ibi
col.pen.& ſi.tñ rectius conſiderando caſum pñtem reperio,ꝙ
tale homicidium caſualiter , & accidentaliter fuit perpetratū
non aūt doloſè apenſatè,& ex induſtria,nam ludentes poſtmo
dum rixati ſunt,conſtat ēt in facto ꝙ non oēs prædicti inquiſi
ti uulnerarunt d.ctum.q.Vincen.fuit.n.illi illatum unicū uul-
nus mortale,& incertum eſt a quo fuerit illatum,quib. ſtantib.
eſt in terminis ꝯſi.Pet.de Anc.in ordine.ccvj.Incipit,nos Bar-
tho.de Salyc.ubi ipſe Pe.de Anc.& alij doc.ibi nominati in pū
cto qōnis noſtrę determinarūt,& ꝯſuluerunt ꝙ nullus p̄dicto
rum debet puniri capitaliter, bene uerū ꝯcludunt ꝙ debeat ꝯ-
demnari pecuniariter per gl.in d.l.item nulla in d.§.ſed & ſi ſe
ruum plures,& per alias rōnes , & fundamenta quæ uideri pñt,
quod conſilium refert,& ſequiť Io.Ana.in d.c.ſignificaſti , col.
vij.& viij.uerſi.circa prædicta repetitur quoddā conſiliū,& ibi
rñ detur ad.d.c.ſignificaſti, ut procedat reſpectu irregularita-
tis,& ēt rñdent ad.d.l.item nulla,& ad gl.in d.l.ſi.ut procedant
quoad pęnam pecuniariam,& reſpondent ad.d.Bar.in d.l.ſi.ut
eius doctrina locum habeat,ꝙ oēs percuſerunt ut plenius tan-
git.d.Io.de Ana.in d.c.ſignificaſti.col.j.uer.no.ꝙ plures,&col.
vij.& viij.uer.no.ꝙ ſi diſcerni,& uer.quærit ēt,& Fel. ibi, col.
iij.uer.ſed difficilis qō eſt ubi adducit p̄dictū ꝯſi.Anch.&alio-
rum idem tenet.quam ēt ſnīam ſequit Ang.de Ari.in additi ad
Ang.de male.ſup.gl.in uer.Andream auxiliatorem, colu.iiij &
v.uerſ.& aduertas,& uer.tu aūt in hac materia ubi declarat in
quibus terminis procedat doc.Bar.in d.l.ſi.& adducit Archi.in
c.ſi.xxiij.q.ulti. & alios doc.idem firmantes, & in terminis eſt
ꝯſ.d.Ale.de Imo.av.uiſo proceſſu,col.ij.& ēt col.vj.&vij.uer.
iiij.moueor.& uer.v.moueor.in j.uol.ubi adducit d.conſi.Pet.
de Anc.& alias deciſi.& concludit p̄p incertitudinē , nullum
iſtorum debere condemnari pœna mortis , ſed tñ pęna pecu-
niaria,& idē uult Ludo.Ro.conſ.cccxj.eo p̄ſuppoſito, & Spec.
in tit.de homic.§.j.uer.pone ꝙ quatuor hoīes , & conſuluit ēt
Bal.conſi.lxxij.Præſuppoſito ꝙ in ciuitate.v.li.& in conſ. ccc-
xj.Quidam minor,& conſi.ulti.dř ꝙ certi.in iij.li. conſuluit ēt
Rap.cu.conſi.cxxxiij.Viſis,co.ij.& And.Bab.& ēt Alex.in plu
rib.alijs ꝯſilijs quæ referunt una cū alijs quotis.& deciſi.Mod.
boñ.repe.rub.C.de proba.col.lxxxiij.& ſeq.uer.item redeūdo
ad materiā incertitudinis ubi atteſtant in ꝯtingētia factiter cō
ſuluiſſe,& allegaſſe,& ſemper ita obtinuiſſe & hoc ēt firmāt ip
ſi Mod.Bon.in d.l.ſi.ad leg.Gor.de ſica.col.ij.uerſi.ego aūt cir
ca hoc,ubi ſe remittunt ad dicta per eos,in d. rub.de prob.C.
& idem ēt tenent in ſingulari corū.ccxvij.inci.ter.uel quater&
uideri ēt poſſunt eorum conſi.mō iam impreſſa.unde ſequēdo
has cōes do.ſi ipſe Anto.del pyna perſeuerauerit in ſuis ꝯfeſsio
nibus ex quo incertū eſt quis ipſorum tale uulnus mortale ita
lerit.d.q.Vincentio p̄p talem incertitudinem dico partes præ-
fati ſpectabilis.d. uicarij ſiue alterius qui iudicare habet fore,
& eſſe ad condemnandum prædictos inquiſitos ad pœnam tñ
pecuniariā in qua condemnatione ſi pœna erit limitata a ſtatu
to.illam poterit imponere & ad eam condemnare p̄dictos in-
quiſitos ſi aūt pęna pecuniaria nō reperiť taxata a ſtatuto, tūc
pęnam pecuniariam taxabit ſuo arbitrio minus tñ condemnan
do.d.Io.filium ſer Baldaſſaris Bruſſamolini & Ant.de Lang.in
plus autem condemnabit d.An.del pyna tanquam magis cul-
pabilem.conſiderabit itaque ipſe ſpecta. d. uicarius facultates
dictorum inquiſitorum & ſuo arbitrio cōdemnabit prædictos
ad pęnam pecuniariam mō, & forma quib. ſ. ſi pęna a ſtatuto
non reperitur limitata. P.Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Res ſacra & eccleſiaſtica,non poſſunt effici propria alicuius.*
2 *Laicus in iſtis poteſt ſibi quærere aliquod ius honorificum.*
Vt eſt ius patronatus.
3 *Et ius præcedendi,& ſedendi in loco eminentiori.*
4 *Laicus poteſt ſibi quærere iſtud ius honorificum , multipliciter & potiſsimum conſuetudine ſeu præſcriptione .*
5 *Qui tale ius honorificum habet , patronus & aduocatus dicitur.*
6 *Tale ius honorificum,poteſt etiam ſucceſsione acquiri.*
7 *Et idoneior & dignior ſucceſſor,alijs præfertur.& nu.8.eſto quod ad plures tranſeat.*
9 *Iſtud ius honorificum debet præſtari , nedum à laicis,ſed etiam ab ipſo adminiſtratore eccleſia.*
10 *Et ſi eripitur,agi poteſt contra eripientem,& nu. 11.*
12 *Et dicitur ex hoc affectus iniuria,& poteſt agi.& nu.16.*
13 *Iniuria committitur etiam rei.*
14 *Et re,& facto,nedum uerbo.*
15 *Et nedum præſenti,ſed etiam abſenti.*
17 *Non poteſt cōdēnari iniuriarum,qui non fuit in dolo,ſeu culpa.*
18 *Quæcunque cauſa excuſat à dolo.*
19 *Iniuria præſumitur facta , animo iniuriandi,niſi aliud probetur, & nu.21.*
20 *Non admittitur excuſatio,eſto quod iniurians dicat , non feciſſe animo iniuriandi.*
21 *Dolus conſiſtit in animo,& probatur ex coniecturis.*
22 *Animus declaratur uerbo,& facto.*
23 *Geſta à iudice præſumuntur geri ſine iniuria, ſecus quando geruntur à priuato.*
24 *Obtemperans mandato,in genere probibito non excuſatur propterea quin puniatur.*
25 *Agitur iniuriarum,quando fit contra honorem.*
26 *Inſcriptiones ſepulchrorum probant.*
Falſus in uno,in totum redditur falſus.

CONSILIVM. CXLIX.

IN Præſenti Cā uertente inter nobilē ac eximiū ar
tium &medicinæ doctorem.d.Hiero.Bretiū ſtel-
limaurum ex una, & Baptiſtā Angeli de Orzano
plebis Cinezani ex altera.vř prima facie dicendū.
ꝙ ipſe Baptiſta debeat abſolui & liberari tū quia ipſe.d.Hiero.
vř m lè tentaſſe actionē iniuriarum & non bene fundaſſe in
tentionem ſuā ꝯ eundem Baptiſtā,tū ēt quia vř ex parte ipſius
Bap.probatum,ſine dolo amouiſſe ſcānū,ſeu ſcabellū, quibus
conſideratis partes indicantis eſſe p̄ſupponunť in liberando &
abſoluendo,tñ rectius conſiderando , & facti ſeriē,& iuris di-
ſpoſitionem cir.utrumque uerior vř ꝯria opi.& primo aduertē
1 dum eſt.† Nam licet realiter res ſacræ &deo dicatæ,& eccleſiæ
non poſſunt effici proprię alicuius priuati.ita quod laicus quę
rat ſibi ipſarum proprietatem,nec in totum nec in partē , ut hř
in l.j.§.j.ff.de re.diu.& in l.ſacra.co.tit.& clarius inſti.eo.§. nul
lius.& in §.ſacræ.& in c.oēs baſilicæ & c. ſeq. xxj.q.vij.cū alijs
2 concor.† Tñ receptū eſt , ut ēt laicus in ędibus ſacris & in iſtis
religioſis & ſpūalibus,poſsit ſibi quærere aliquod ius honoriſi
cum ut puta ius p̄ſtandi,ius p̄cedendi & ius ſedendi in eminē-
tiori loco ut de iu.pa.p illū tex.plenè hř in c.q̄to extra de iud.
& in c.de iur.& per totū fere ti.extra de iu.pa. in antiq. & me-
3 lius in c.j.eo.tl.li.vj.& in cle.eo.tit.p totū,† & de iure p̄ceden
di ac ſedendi in eminentiori loco,hř.in c.piæ.& in c.frigentius.
xvj.q.vij.& in c.nobis in ſi.& ibi Abb.in ult.no.de iu.pa.in an
tiq.cū alijs addu. per Pau. de cittadi.in trac.de iu. pa. in vj.pte
prin.in j.q.ubi dicit Italos multū curare iſtos honores,adduc.
Gof.in ſum.eiuſdem rit.& iſtud ius honorificum à laico poteſt
multis modis quæri,inter quos ille receptus eſt,ut quęrať ꝯſue
tudine uel p̄ſcriptione declarando ut per Archi.in c.hortamur
lxxj.diſt.ut per Abb.& Fely.& alios in c.cām de præſcri.& per
eundem Abb.in conſ. cvj.caſus,uerſi.ij.principaliter in ij. li.&
ponit Alex.conſi.lxxv.uiſis.in ſi.in iiij.li.cum alijs accumu.per
Roc.de cur.in trac.de iu.pa.car.pe.& ſi.& per Pau.de citta. in
eo.trac.de iur.patro.in iij.parte prin.in quinta cā, ubi ꝯcludūt
ꝯſuetudine & p̄ſcript.poſſe tale ius quæri ēt a layco ſm Archi.
ubi.ſ.cuius opinio eſt uera.& iudicando & cōſulendo ſeruať
ab oībus,unde ꝯſiderādo tempus quo in d.eccľia anteceſſores
ipſius.d.Hiero.& ſucceſsiuè ipſe tenuerūt dictū ſcānū ſeu ſca-
bellū in loco.d.eccleſiæ unde fuit remotū ab ipſo Baptiſt. Cer
tū eſt cucurriſſe tp̄s habile ad cauſandū dictā p̄ſcri.& ꝯñr dictū
4 ius.† Itē ꝯſiderando gñalem conſuetudinē uigentē in d. loco,
ut nobiles & regulani dicanť aduocati.d.eccleſiæ. & poſsint te
nere ſcānum,ſeu ſcabellū in loco eminentiori.d.eccleſiæ. Et an
teceſſores ipſius d.Hieron.& ſucceſsiuè ipſe fuerit & ſint nobi

les.& regulani.iure dictante,uirtute dictæ conſuetudinis, meri
to potuerunt quærere, prout quęſiuerũt dictũ ius honorificũ,
deciſi.quibus.ſup. Nã ẽt ille qui habet dictũ ius honorificũ qñ
que non ſolum dr̃ patronus,ſed ẽt aduocatus.c.quia clerici. de
5 iu.patro.qui aduocatus dr̃ defenſor & curã habet defendendi
bona eccleſiæ, ↄñr nimirum ſi tale ius honorificum ſibi debeť,
& talis aduocatus ſeu patronus, nedum ↄſuetudine & pręſcri-
ptione ut.ſ̃.põt ſibi quærere tale ius honorificum, quinimmo
illud cõſequitur per ſucceſſionem ſuccedendo illi, qui tale ius
6 ↄſiuit,nedũ ſi ſuccedit ut ſuus,ſed ẽt ſi eſſet extraneus.† Nã per
ſucceſſionẽ,tale ius ẽt in extraneum transfertur. ut in c.j.& ij.
de iure patro.in antiq.& per Gofre. & Hoſtien. in ſumma dicti
tit.& per gl.magnam.in c.piæ mẽtis.xvj.q.vij.& in cle.fi. de iu.
patro.in clem cum alijs accumu. per Roc. de Cur.in d. tra. de
iu.patr.fol.xxa.col.j.& per Cita.in eo. trac. in ix. par.prin.q.j.
7 † & ut i dictis locis habetur nedũ tale ius trãſiret ad unũ tm̃ ſuc
ceſſorem,ſed ẽt ad plures, ſi plures ſunt. Et bene uerum ꝙ qñ
plures ſunt idoneior,& dignior præferendus eſt alijs arg.l.fi.ff.
8 de fid.iſtr.† & eorũ quæ notanť in l.ꝓcurator.C.de edẽ.cũ alijs
adductis per Roc.de Cur.in d.trac.fol.ix.col.ij.& iij.& in pun
cto ponit Pan.de citta.in ſimi.tract.in vj parte prin.uerſic. iij.
quæro & uerſ.v.ſi eſſent plures patroni. Vnde cum in facto cer
tum ſit tale ius honorificũ perueniſſe ad ipſum.d.Hiero.ex ſuc
ceſſione.q.nobilis do. Odorici de Rochabruna dicti de Sere-
gnano,ꝙ ita ↄſiderandum eſt in perſonam.d.d.Hiero. ſicuti cõ
ſiderabať in perſonam ipſius do.Odorici, & licet ipſe Baptiſta
conuentus dicat tale ſcãnum,ſeu ſcabellum fuiſſe.d.d. Vigilij
de Seregnano, & ↄñr ſuorum hæredũ, tñ ea hoc non tollit qđ
non fuerit.d.d.Odorici, & ↄñr ipſius do. Hiero. qui fuit & eſt
eius ſucceſſor & hæres,& ipſe.d.Hiero.tanq̃ dignior conſiderã
dus & præferendus eſt iuribus & deciſi.quibus.ſup. Quibus ac
cedat ꝙ tale ius honorificũ debeť illi,qui illud habet nedũ ab
9 alijs laycis, † ſed ẽt ab ipſomet adminiſtratore eccleſiæ ut hr̃ in
c.filijs.& c.quicunque.xvj.q.vij. & per doct.in c.nobis.in fi.ex
tra de iure patro.& in puncto ponit Pau.de Citta. in d.trac. in
10 vj.parte prin.in ij.q.in fi.† Hinc eſt ꝙ ſi talis honor denegatur
ſeu eripitur ꝙ põt agi ↄ eripientem.ut uo.in c.paſtoralis.de ap
pel.& c.cum Bertoldus.de re iudi.& in c.ſi decernimus.xvj.q.
vij.& per Abb.in c.cum aũt de iure patro.Ad quæ faciunt no.
per Abb.in c.quanto.prælleg.de iudi.circa fi.ubi uult ꝙ ſi lay
11 cus impeditur in iſtis iuribus hunc,iſi. is.† Prout ẽt in iure ſu
nerandi,& ſepulturæ,ꝙ põt agi ↄ talem impedientem,& a for
tiori,ↄ eripientem tale ius & Bal.ibi quem refert & ſequiť An-
dr.Barb.in addi.ad Abb.ferè in terminis, dicit quod ſi qs per
12 uiolentiam repellatur a iure patro.† & ſic a iure honorifico ſi-
bi debito quod dr̃ affici iniuria ꝓp quam põt agi ↄ ipſum ẽt co
ram iudice ſeculari.ſed nulli dubium ꝙ corã eccleſiaſtico agi
põt actione iniuriarum,ut ibi dicit Phil.Dec.col.fi. & oẽs con
cludunt ꝙ committiť iniuria,& quod põt agi iniuriarum, ꝙ vr̃
decidere caſum pñtem, ẽt ſi hoc fuiſſet commiſſum ab ipſomet
adminiſtratore eccleſiæ.¶ Ex quibus quoq; inferť ꝙ iniuria ẽt
committiť rei & iuri incorporali,prout de re eſt tex.in l. ſi ſta-
13 tua.ff.de iniu.cum ſimi.† Quo ſit,ut ipſe.d.Hiero.dicatur uere
iniuriatus per ammotionem dicti ſcamni, ſicut in ſimili dicit
tex.in d.l.ſtatua.ꝓp quã ammotionẽ,bene potuit agere iniuria
rũ,ut eſt ibi tex.in terminis, prout ẽr agere potuit ꝓp tale ius
honorificum ſibi ſublatum propter talem ammotionem, ut
dicunt omnes. in d. c. quanto. & etiã certum eſt ꝙ iniuria ne
14 dum uerbo,† ſed re & facto cõmittiť l.j.§. iniuriarũ.l.lex Cor
nelia.§.ſi quis librum.ff.de iniu.& inſti.eo.§.j.& ꝑ Azo.in ſum.
15 eod. tit † Prout ẽt uerum eſt,iniuriam nedum pñti ſed abſenti
fieri poſſe.ut.l.item apud.§.conuitium.ff.de iniu.& C. eo.ti.l.
ſi quidẽ.Quib. bene animaduerſis,apertę patet ꝓ dicta ammo
tione ſcamni,eidem.d.Hiero.fuiſſe illatam iniuriam, ↄñr eidẽ
16 iure permittente licitum fuiſſe agere iniuriarum. † prout egit,
& quod in d.loco & eccleſia,& in alijs uicinis & cohærentibus
tale ius honorificum poſſit quæri per nobiles & regulanos con.
ſuetudine,& qñ eſt ita quæſitum ꝙ poſſit tolli per quamcunq;
perſonam,& caſu quo ſcamnum,ſeu ſcabellum tolleretur de lo
co digniori ubi poſitũ erat & poneretur in loco inferiori,ꝙ ↄ
mittatur iniuria & poſſit agi iniuriarũ ↄ illum talia perpetran
tem expreſſ: deponunt magnifici & excellen. uiri producti in
teſtes per ipſum.d Hiero uidelicet,magnificus.d.Io. Cõtes de
Tolaco,& magnificus.d.Balthaſar de Cluſiu. & excellens do.
Io.Baptiſta Galaſius,& d.Fran.de ſalc,& notorium eſt dictã cõ
ſue.extare,quæ nobilibus & regulanis dictum ius honorificum
17 concedit,† & quod per ammotionem ſcamni cõmittiť iniuria.
unde attenta nobilitate.ipſius do. Hieron dignitate uerificata
inſuper per priuilegia & ſcripturas ꝓ̃ſtatas, attenta ẽt ignobi-
litate dicti Baptiſtæ ammouentis ſcamnum, iuſtus iudex eius
arbitrio taxare poterit dictam iniuriã, uel prout petitum eſt ꝑ
d.d.Hiero.uel prout eius ſano arbitrio melius uiſum fuerit, ut
plene no.in l.iniuriarũ æſtimatio.ff.de iniur.& per Abb. & Ca
no.in c.j & fi.extra de iniu.& dãno. dat.& per Ang.Aret.in ſti.
de iniur.in § pœna.& in §.in ſumma. patet itaque iniuriam per
dictum Baptiſtam fuiſſe illatam ipſi d. Hieronymo qui in-
iuriatus bene agit iniuriarum actione & optimẽ eius intentio-
nem probauit,ſolum ſupereſt ut diſcutiatur an cauſæ & defen
ſiones ad ſui excuſationem allegatæ per ipſum Baptiſtam ha-
beant ipſum iuuare ita quod condemnari non poſſit cum ut
iniuriarum condemnari poſſit neceſſe ſit ꝙ fuerit in aliquo
dolo uel culpa,aut in aliquo defectu cum alias iniuria non cõ-
mittať ſine effectu iniuriandi,ut in l.illud.ff.de iniu.& l. qui in
iure.in prin.& l.uerum.ff.de fur.& l.ſed & ſi quacunque.§.iniu
riam.& §.ſi magiſter.ff.ad leg aqui.& l.ſi non ↄuicij.C. de iniu.
& in dubio non eſt præſumendum ꝙ hoc fuerit animo iniuriã
di ut in ſimili no.in l.iniuriarum.§.is qui.ff.de iniu.ubi gl. not.
18 & Ang.in d.l.iniuriarũ.§.ſi quis,de honoribus.† Prout ẽt qñ
quæcunque cã ẽt iniuſta & beſtialis vr̃ excuſare a dolo.l. igitur
§.& gñaliter.ff.de libe.cau.& eſt tex.cũ gl.in l.j.in fi.ff.de abi-
ge.& gl.in l.plagij.C.ad l.flaui.de plagia.& facit etiam gl.in c.
j.§.fi.in titu.de t.Corra.& ulterius plures uidentur colligi con
iecturę ꝙ dictus Baptiſta non fuerit in dolo,nec in culpa. Pri-
ma quia ipſe amouit ſcamnum de mandato & ordinatione re-
ctorum dictæ eccleſiæ.Secunda quia ante ammotionem fuit pe
tita licentia ab hęredibus.d.Vigilij.Tertia quia ea cã fuit am-
motum pro peragendi negocijs dictæ eccleſiæ, tñ iſtis non ob
ſtan.conſiderando facti ueritatem,& iuris diſpoſitionem, ↄtriũ
19 vr̃ uerius.† Illud.n.certum eſt quod iniuria præſumiť cõmiſ-
ſa,& facta animo iniuriandi,niſi aliud probeť,cõis eſt conclu-
ſio oĩum per illum tex.& gl.in d.l.ſi non cõuitij.& l.j.C. ad leg.
20 Cor.de ſiccar.& in l.iij.ff.de iniu.† Nõ.n admittitur excuſatio
eſto ꝙ iniurians dicat non feciſſe animo iniuriandi,ut eſt text.
in c.j. ubi Cano.multa adducunt extra de præſum.& ratio eſt
qm̃ facere uel committere iniuriã eſt prohibitũ omni iure ẽt
naturali,& ideo nullus excuſať eã cõmittendo ſiue ſit ruſticus
ſiue maſculus ſiue fœmina,ut hr̃ per gl.& alios in l.uenia.C.de
in ius uocan.& per gl.in l.fi.§.licet.ff.de publi.& per Ang. in d.
l.plagij.cũ alijs adductis per Bar.Cæpolã ↄſi xxj.Ego Bartho-
lomeus.col.pe.uer.& ſi dicať,& ↄſi.xxiiij. Viſa accuſatione. col.
21 ij.aſtringimur.n.oĩ iure alteri iniuriã non inferre. † Quo fit ut
qñ quis iniuriã infert doloſẽ ꝓ̃ſumať iſtud facere.Cũ.n. dolus i
animo ↄſiſtat.§ aliæ.ubi gl.& doct.inſti.de actio. ita clare pro-
bari nõ põt,ſed ex ↄiecturis indicijs & facti qualitate colligitur
l.dolũ.C.de dol.c.fi.de renũ.li.vj.l.j.C.ad l.Cor.de ſica. & d.c.
22 j.de ꝓ̃ſump.† Ita.n.facto declaratur animus ſicut & uerbo.l.de.
quib.in fi.ff.de lib.l.Paulus.ff.rẽ ra.ha.l.ſi non reprehẽdẽda.C.
de inſti.& ſubſti.ↄñr ↄſiderãdo actũ geſtũ ꝑ ipſum Baptiſtã, q.
in clarã & notoriã ipſius.d.Hierõ.factus pparet ut.ſ̃.deductũ
eſt nõ põt aliud ꝓ̃ſumi,niſi qđ dolo ꝑ ipſum factus & geſtus fue
23 rit deciſio.quib.ſ̃.† Nec obſtat gl.& dictũ Angeli in d.l.iniu-
riarũ.§.is qui iure & §.ſi quis de honorib.q a loquunť qñ actus
geriť a iudice,ut tũc in dubio ꝓp iuriſdictionẽ ꝓ̃ſumať geſtus ſi
ne animo iniuriãdi,ꝙ ſecus eſt in priuato,& ita declarat Bart.
Cępo.ↄſi.lxxj.Viſa prius.col.iij.uerſ.nec in dubio eſt ꝓ̃ſumẽdũ
ꝙ ẽt probať ꝑ dictã.l.ſi nõ ↄuitij.cũ alijs.ã.adductis, ex qb.ne
ceſſario inferť ꝙ ipſe Baptiſta nõ põt ſe iuuare dicẽdo, nõ feciſ
ſe animo iniuriãdi,& ꝙ in dubio nõ ꝓ̃ſumiť dolus, nã ↄtriũ eſt
uerius ꝑ ſuperius adducta, & ẽt qa ſi hoc eſſet oĩa ferè delicta
eſſent impunita ut dicit Bar.Cępo.in d.ↄſi.xxj.& xxiiij.uerſ.ꝓ̃-
allegatis.ex quo quiſq; poſſet ſe excuſare dicẽdo,nõ obſtat alia
excuſatio ꝙ hoc fecerit de mãdato & ordinatione rectoris di-
ctę eccleſiæ,nã tale mandatũ nõ excuſat ipſum mandatariũ Ba
ptiſtã facientẽ ea quo tractamus de his q̃ ſunt de genere prohi
24 bitorũ omni iure,ut.ã.dixi.† Conſequẽter ipſe Baptiſta non
debebat obtẽperare & obtẽperãdo teneť & incidit in pęnã, ut
no.Bar.in l.non ſolũ.§.ſi mandato.ff.de iniur.cum alijs not.per
Bal.in l.liber homo.ff.ad l.aquil.& per Ang.de Maleſi. in uer-
bo ſempronium mandatorem,uerſi.iiij.q̃ro cum alijs adductis
ꝑ Bartho.Cępo.ↄſi.xxxiiij.xxxv.xxxvj.& duobus ſequ. & tãto
magis

magis prædicta procedunt qm̃ de iure ipſemet rector eccleſiæ non poterat tollere dictum ſcabellum ut ſuperius probatũ eſt, & ipſe Baptiſta non excuſatur errando in iure & credendo, ꝙ rector poſſet mandare cum fecerit ea, quæ omni iure ſunt prohibita & error iuris non excuſet. ut iura uulg. minus ẽt iuuat dum dicit petijſſe licentiam ab hæredibus.d.d. Vigilij, tũ quia iſtud minimè probat, tũ ẽt quia ſi probaret adhuc nõ deberet habere excuſationẽ, nã ipſe.d.Hiero. eſt regularis & aduocatus dictæ eccleſiæ
25 † & reſpectu.d Scãni.ita habebat ius honorificũ ſicuti habebant hæredes.d.d.Vigilij, nã tale ius apud plures eſſe põt & qñ apud plures eſt ille uenit ꝯſiderandus, qui eſt dignior nobilior & magis honoratus de uno quoq; iſtorum ſuperius ſigillatim dictũ eſt,& ꝯſiderando qualitates hæredũ.d.d.Vigilij & ipſius.d.Hiero.oĩbus patet eundem & digniorẽ honorib.ac nobiliorem eſſe conſideratis priuilegijs & ſcripturis pñtatis, unde licentia ammouendi ſcãnum erat ab ipſo petenda, nõ aũt an hæredibus.d.Vigilij,& qm̃ incõſulto eo ac inuito ſcãnũ fuit ſublatũ certa affectus fuit iniuria pro qua agere põt cũ perſonam & eius honorẽ ꝯcernat, ut dicit Bar. & alij doc.in l.iiij.§.Cato.col.pe.ff.de uer.obli.cũ alijs ibi accumu. p. Mod. repe.minus ẽt poterit ſe iuuare ipſe Baptiſta aſſerendo dictũ ſcãnum fuiſſe ammotũ ꝑꝑ neceſsitatẽ eccleſiæ. ut in eodẽ loco poneret armariũ rerũ eccleſiæ ꝑdictæ, nã ꝯſiderãdum eſt ꝙ ꝑꝑ hanc cãm, ita ꝑcipitanter propria auctoritate & incõſulto ipſo.d.Hiero.iſtud fieri nõ licuit, ut ſuperius apertiſsimè probatũ eſt, ꝑterea ſi ipſe ſuſtulit dictũ ſcãnum hac de cã ſaltẽ debuit illud ponere in alio loco.d.eccleſiæ digniori & eminentiori, ubi poni tunc cõmodè poterat dico in loco ubi mõ ſepultus apparet ille nobilis de familia triultiorũ, qui tunc tẽporis ibidẽ ſepultus non erat ut indicant inſcriptiones.d.ſepulchri & monu
26 menti iuxta no.in l.monumentorũ.C.de reli.& ſum.fu. † Et ea quæ hñr in c.ſane, el.ij.xxiiij.q.ij.& per Abb.in c.cũ cãm.colu.ij.uerſi.dico ergo.de proba.& per d.Ant.in c.j.col.aiij.de fi.inſtr.& licet aliqui teſtes producti per ipſum Baptiſtã dicant tpe ammotionis dicti ſcãni dictum monumentum & ſepulchrũ ex
27 tare tñ falſum deponunt.† Ex quo infert quod cum ſint falſi in uno ẽt in minimo ꝙ in totũ reddunt falſi.c.ſi ad ſcripturas, & ibi gl.ix.diſt.cũ alijs accumu.per Fely.in c.licet cãm.colu.v.de prob.& in c.fraternitatis.de teſti.& in c.fraternitatis de hær.& ponit Gandin. in rub.de falſ.uer.queſ. utilis. & prac.Pap. car. xxxj.col.j.in prin.uerſi.ſed quid dicendum.& Alex.conſi.xxix. & conſi.xlvij.lib.ij.& ponunt Mod.in l.ſi ex fal.C.de tranſ.prꝰterea ſaltem dictum ſcamnum debuit poni ante ſcamna ruſticorum exiſtentia in d.eccleſia prout prius poſitum erat & qualitas & dignitas ipſius.d.Hiero.expoſcebat ut ita poneret, ꝙ cum factũ non fuerit quinimmo ipſe Baptiſta illud poſuit poſt ſcamna ruſticorum certe nulla ratione excuſabili dici poteſt, quin iſtud factum non fuerit ad claram & notoriam iniuriam ipſius d. Hiero. ex quo apertiſsimè colligitur dolus & animus ipſius Baptiſtæ amouentis ſcamnum ad iniuriam ex quo ſequitur, ꝙ talis iniuria debet eſſe punibilis tum attenta facti qualitate, & quia ſumus in prohibitis omni iure, tum etiam quia nulla cadit uériſimilis & iuridica excuſatio in perſonam ipſius Baptiſtę ammouentis ſcamnum.

Pariſius Paduæ

SVMMARIVM.

1 *Per tranſactionem, an uideatur remiſſa actio criminalis, & quando, & nu.4.8.9.& nu.17.*
2 *Limitata cauſa limitatum producit effectum.*
3 *Poteſt agi criminaliter quando adhuc nulla actio fuit intentata*
4 *Non obſtãte pacto, & tranſactionibus facta ante actionem inſtitutam poteſt adhuc agi criminaliter.*
5 *Reſeruatio iuris operatur melius, nu.20.23.*
6 *Finita tranſactione non poſſunt ulterius ſuſcitari.*
7 *Tranſactio poteſt fieri ſuper lite futura, & quæ timetur.*
8 *Et ſi fuit generalis extenditur ad omnia.*
9 *Extenditur ad connexa, & acceſſoria.*
10 *In tranſactione ſufficit cogitatio in genere.*
11 *Super furto poteſt tranſigi, & nu.12. & ſeq.*
13 *Tranſigi poteſt ſuper crimine ingerente pœnam ſanguinis, & ſeq.*
14 *Reus tranſigens habetur pro abſoluto.*
15 *Qui deſtitit ab actione ciuili non admittitur ad accuſandum ſuper eodem facto.*
16 *Qui dicatur deſtitiſſe, & nu.18.*
17 *Tranſigens quando poſſit accuſare.*
19 *Si tranſactio ſit poſt proceſſum inchoatum.*
20 *Reſeruatio, & caſus exceptuatus includit alia.*
21 *Pro errore calculi non competit criminalis, ſed ciuilis.*
22 *Errans non dicitur in dolo, & delicto.*
23 *Vna actione electa excluditur alia.*
24 *Impeditur cumulatio quando abſolutoria, &c.*
25 *Deſiſtens non poteſt ulterius agere criminaliter.*
26 *Geminatio operatur.*
27 *Quo caſu procedat l.i.C.quando ciui. act.*

CONSILIVM. CL.

CONSIDERATA Facti narratione vř prima facie dicendum ꝙ.d. Alber.& d.Georg.filij,& hæredes q.magnifici.d.Georg.puchimer olim capitanij caſtri inni poſsit criminaliter agere de furto ꝓut agunt ꝯ ſer Gaſparinum Granellum, nam licet inter ipſos ex una & dictum Gaſparinum ex altera redditis rationibus per eundem de adminiſtratis,& exactis per eum fuerit facta tranſactio tñ non apparet in inſtrũ tranſactionis.d. Gaſpa. fuiſſe remiſſam aliquam actionem criminalem qua tenebatur ipſis.d.
1 Alb. & Georg. † Et conſequenter per eam non vř fuiſſe ſublata actio criminalis cõpetens ipſis, ut hř in l.age.& in l.ſi de certa.& l.ſub prætextu.la.ij.C.de tranſ.& in l.ſi ita quis. ff. de uer. ob.cum ſeq.ibidem alle.per Bar. & alios uolentes ꝙ nunquam tranſactio extenditur ad ea quæ nõ fuerant petita ſeu ꝓſequuta aut cogitata, ut ẽt not.Can.maximè Imol.& Pano. in c.j.de
2 tranſa.† Et cõprobantur ex illa trita regula, quæ habet ꝙ limitata cã limitatum producit effectum. l.in agris. ff. de acqui.re. do.l.milites agrum, ff. de re mil.præterea per ipſos.d. Albe. & Georg.non apparet fuiſſe intentatam aliquem actionẽ nec ci-
3 uilem, nec criminalem ꝯ ipſum ſer Gaſpar. † & ꝯñr cum nulla actio ciuilis ſit intentata, nec pendeat non vř eſſe ꝓhibitum agere criminaliter actione furti, prout agunt, ut eſt tex.in l.j.& ibi ſcrib.oẽs.C.quan.ciuil.ac.& no.per Bar. & alios in l.inter-
4 dum.ff.de publ.iud.& in l.ij.§.ſi.de ſepul.uiol.† Præterea tranſactio, & pactũ non operant, ut non poſsit agi criminaliter, & qñ ſit pactũ aut tranſactio ante accuſationem inſtitutam non ualet,& ipſemet qui remiſit per pactum uel tranſactionem, poterit accuſare, ne delicta remaneant impunita, ut hř in l. ij.§.ſi his.ubi Bar.& alij.ff.de ſepul.uiol.not.gl.in uerbo, non liceat, & ibi doc.in l.iuriſgentium.§.ſi paciſcar.ff.de pact.& glo. fi.& ibi Bal.& Sal.in l.accuſationem.C.qui accuſ. non poſ.& ponit Bart.in l.ſi maritus.§.ſi negauerit.col. ij. ff.ad l.Iul. de adult.& gl.in uerbo, licet,& ibi Bar.Cy.& Rayn.in l.trãſigere. C.de trãſ. ubi Ale.col.ij.dicit hanc eſſe communem opinionem, quando pactũ,& tranſactio fiunt ante accuſationem inſtitutam, & quia in caſu præſenti ita vř facta concludendum vř ipſoſmet do. Albertum & Georgium paciſcẽtes & tranſigentes poſſe criminaliter agere & accuſare dictũ Gaſparinũ nõ obſtante dicta trãſa
5 ctione. ¶ † Eo potiſsimè quia in trãſactione reſeruarũt ſibi ius agendi ſi in ea erratũ fuiſſet, q̃ reſeruatio habuit ꝯſeruare ius ipſorũ, ut larè ꝑ Bar.& alios in l.non ſolũ.§.morte.ff.de ope.no. nun.& per Cano.in c.cũ.M.Ferrarięſis.de ꝯſti.& in c.ſollicitudinẽ.de appel.Iſtis tñ nõ obſtan.rectè ſeriẽ ueritatis conſiderãdo ꝯrium vř uerius ꝙ ſtante dicta trãſactione ipſi do.Albertus & do.Georgius non poſsint agere criminaliter ꝯ ipſum ſer Gaſparinũ ad ita dicẽdũ moueor, qm̃ ipſi coegerunt dictũ ſer Gaſparinũ quẽ detinebant in Caſtro ad reddendũ rõnem de adminiſtratis, geſtis,& exactis per ipſum tpe quo uiuebat eorum pater & reddita rõne & factis cõputis & calculationib. inter eos ipſe ſer Gaſparinus remanſit eorũ debitor in rainenſib. 1428. & ſol.vij.& demum trãſigendo ex quo in dicta calculatione & redditiõe rõnis, poterat eſſe error, ex cã qa ipſe ſer Gaſparinus pertractauit bona,& exegit introitus & debitores dicti caſtri, & qa ẽt ſoluit aliquas pecunias, de quib.ipſi.d.Alber.& Georgius tanq̃ abſentes & inexperti poterãt habere iuſtã ignorãtiã. & ẽt qa poterat error interuenire nedũ in dictis rebus, ſed ẽt in alijs ꝑtinentib.ad iuriſdictionẽ & ad bona dicti caſtri, tũ ẽt qa rõnes poterãt eſſe in aliquib. duplicatæ & in aliquib. omiſſæ, ꝓpterea ambæ partes uoluerunt ꝙ ĩ.bienniũ tũc futurũ ſi reperiret aliquis error, ꝙ uiciſſim & reciprocè deberet emẽdari & corrigi & refici ita qđ ꝑꝑ dictũ errorẽ nulla dictarũ partiũ remaneret ĩ dãno,& ulterius alia die dũ ipſe Gaſparinus eẽt in d.Caſtro facta dicta cõpoſitione & trãſactione inde nõ potuit exire, niſi præſtitiſſet fideiuſſores de ſoluendis dictis rainenſib.

2418.& ſolu.vij. & ulterius coactus fuit dare fideiuſſores pro
alijs rainenſibus quingentis caſu quo fuiſſet lactus error in di
ctis computis & calculationibus & rônibus redditis ſi per er-
rorem ipſe Gaſparinus reperiretur debitor in dicta ſumma rai-
nenſium.500.& ſi reperiretur debitor in ulteriori ſumma, uo-
luerunt ipſum obligari ad ſolutionem ipſius, qua tranſlatione
facta Gaſparinus ipſe ſatisfecit & ſoluit integram ſummam in
qua ſe debitorem conſtituit, quibus conſideratis apertè patet,
partes ipſas noluiſſe in totum recedere ab omni controuerſia,
tam ciuili quam criminali quæ inter eas poterat exiſtere uirtu
6 te dictæ adminiſtrationis & cauſarũ prædictarum.† Per quã trã
ſactionem receſſum fuit ab omni lite tunc præſente ſeu futura,
quę per tranſactionem ipſam,fuit finita & ſopita, & ideo ulte-
rius ẽt de nouo intẽtari & reuiuiſci nõ põt.l.cauſas.l.fratris.C.
de tranſa.c.j.de litis conteſta.lib.vj.cum alijs uulgaribus, cum
enim uoluntariè dicta tranſactio facta appareat ſeruanda eſt l.
j.ff.de pactis.l.non minorem.C.de tranſact.cum alijs not.in l.
7 ſicut.C.de actio.empt.& uendi.† Licet enim non fuiſſet quæ-
ſtio mota,& controuerſia in iudicium deducta,tñ quia erat ti-
mor litis futuræ, quo ad tranſactionem ſiẽdam & ualidam idẽ
operatur ipſe timor litis futuræ,ꝙ operatur ipſa lis, cum nedũ
ſuper lite mota ſed etiam ſuper mouenda tranſactio poteſt fie
ri,ut notat.in d.l.cauſas.& in l.ij. C.de tranſa. & in l.iij. ff. eod.
tit.& ponit Alex.conſi.alij.Super premiſſa.col.antepe.in j.lib.
Quæ tranſactio conſideratis uerbis ipſius eſt ualde generalia
ſuper omnibus geſtis exactis & ſolutis per ipſum Gaſparinum
quomodocunque & qualitercunque de quibus omnibus quæ
8 mõ petuntur fuit cogitatũ per ipſos tranſigentes.¶ † Quo fit
ut ad omnia debeat extendi, & ſic ad ea quæ mõ criminaliter
petunť,ut eſt tex.& ibi Bar.& alij.in l.cũ aquiliana. ff.de tranſ.
& eſt gl.& ibi not.doct.in l.de his.ff.eod.tit & ponit Bart.in l.
Aurelio.§.Gaio.ff.de libe.leg.& Alc.conſi.xj. Viſo. col.iiij.li.
ij.ubi dicit hoc probari per text. expreſſum, in l.ſub prætextu
C.de tranſa.& ibi ſcrib.om.hoc firmant allegantes ad id alias
deciſiones,& ponit Bar.in l.fi.§.idem quæſiuit.ff.de condi. in-
9 deb.† Quod confirmatur quoniam tranſactio extẽditur ad cõ
nexa & acceſſoria ut probat in l.ſi de certa.& l.age. & l. ſub p̃-
textu.C.de tranſa.& Pau.& Ale.in l.ij.in prin. per illum tex.ff.
ſi quis caut.dicunt quod tranſactio facta ſuper ſorte etiam ope
ratur ſuper pęna,de quo plenè per Fely.in c.ſuper literis. colu.
10 xiij.extra de reſcrip.¶ Et etiam quia ſufficit cogitatio in gene
re.l.qui iure militari.ff.de teſt.mil.per Bar.in l.fi. C. in quibus
cau.reſti.in integ.non eſt neceſſaria & in d.l.ſub prætextu.ubi
diffusè Moder.nec obſtat ſi dicatur quod ſuper crimine furti
quod mõ intentatur non potuit fieri trãſactio cũ ſit crimẽ pri-
uatum & nõ ingeret pęnam mortis,ut not.doct.maximè Bart.
per illum tex.in l.trãſigere.C.de tranſa.col.iiij.uerſi. quæro qd
11 in priuatis criminibus.¶ † Nam aduertendum eſt quod ſuper
furto non põt tranſigi ut hẽ in l.athletas.§.fin.& l.ſeq.& ſeq.&
ibi gl. Bal.& alij not.ff.de his qui no.infa.qui tex.loquitur pro
prie in furto & gl.& doct.illum intelligunt procedere in tran-
ſactione quæ ſuper furto fieri põt,& licet tex.ille iuncta gl. di-
cat talem tranſactionem inducere infamiam & confeſsionem
delicti,tñ quod licitè omni reſpectu, poſsis ſuper furto tranſi-
gi ea parte utriuſque dico probari in d.l. tranſigere iuncto ſta-
tuto municipali, ꝙ pro furto imponit pęnã mortis & ſangui-
nis,unde conſiderata pœna quæ per ſtatutum imponitur, ſup
crimine furti & iuncta diſpoſitione,dictæ.l.tranſigere & eius ra
tione, licet crimen ſit priuatum tñ ſuper eo permiſſa eſt tranſa-
12 ctio.† Et licite põt fieri ea utraq; parte ex quo debet attẽdi qua
litas pœnę & non titulus criminis,ita Cyn. in iij. q. & Albe.de
Roſa.& Io.Fab.& Saly.col.xij.& Pau.de Ca.col.ij.in d.l. tranſi
gere.& Iaſ.ibi expreſsè hoc ponit col.ij.uerſi.item attende, qui
adducit Ant.de But.in c.j.de colu. deteg. & hoc idẽ ibi ponit
Io.de Ana.col.xj.uerſ.nunquid ſit licitũ. & ſic patet quod ꝯſi-
derato ſtatuto ſuper crimine furti põt licitè tranſigi & cũ tran
ſactio ipſa ſit permiſſa ea ea ſequunť effectus,q reſultãt ex tran
ſactione licita & permiſſa ſuper crimine ſuper quo põt trãſigi
qñ ea eo uenit imponẽda pęna ſanguinis p. d.l. trãſigere. cum
13 ſimi.† Qui effectus not.per Ale.Iaſ.& alios ſcrib.ibi poſt Pau.
de Ca.& alios antiquos.inter quos ille propriè ptinẽs ad caſũ
noſtrum eſt, ꝙ qñ ſit tranſactio ſuper crimine ingerente pęnam
ſanguinis ante accuſationem inſtitutam,ut eſt in caſu præſenti
talis tranſigens non põt reum amplius accuſare,ita Alex. in d.
l.tranſigere.colu.j.uerſi.& ſimiliter prodeſt poſt Bal. ibi.col.
iij.uerſi.oppono tertio.& Mod.oẽs ſequunť & maximè Iaſ. co
lum.j.& ij.uerſi.iij.quia adducentes tex.in l.qui deſtitit.ff. ad
turpil.& alias deciſio.& Pau.de Ca.ibi col.antepe.uerſi.in tex.
14 ibi tranſigere.† Idem firmat etiam in caſu fortiori,& col.j.cir.
uerſ.ſecundus articulus.& uer.iij.& ult.ubi uult quod qñ tran
ſactio eſt licita & accuſator eſt ille in quem fuit ꝯmiſſum cri-
men qđ reus trãſigens hẽ pro abſoluto ita quod tranſigens nõ
põt amplius accuſare,& Alex.in d.l.trãſigere.col.iij. uer.in gl.
magna.idem firmat & col.iiij.qñ fit an accuſationem ſuper cri
15 mine permiſſo.† quæ ꝓprobari põt per l.qui deſtitit.& ibi glo.
no & Bar.ff.ad Tur. ubi Bar.uult ꝙ ille qui deſtitit ab actione
ciuili,non admittit ad accuſandum criminaliter ſuper eodẽ fa
cto,ꝙ ẽt tenet Alex.in additio.ad Bar.in d.l.accuſationem.C.
qui accu.ꝙ ꝓpriè uerificať in caſu pñti,cũ iſti.d.Albe.& Geor
gius deſtiterunt ab actione ciuili mediante tranſactione ꝑmiſſa
ꝯtra non admitti debent ad accuſandum criminaliter ſuper eo
16 dem delicto.† Et ille dř deſtitiſſe qui cum aduerſario ſe com-
poſuit.l.ab accuſatione. ff. ad turpil. & gl.ibi intelligit qđ qñ
iſtud fit tranſigendo,& Bar.ibi & in §.j.dicit hoc fieri per actũ
ꝯtrarium accuſationi,ut in l.deſtitiſſe.eod. tit. & quod iſti aperto
deſtiterint probatur ex dictis Bar.in l.j.§.ſi quis aũt.ff. ad tur-
pil.in caſibus enim ingerentibus pœnam ſanguinis licita eſt
tranſactio ex utraque parte ẽt ante accuſationem, & hoc mõ
procedant ſuperius dicta ſecus ſi fieret in caſibus prohibitis.
17 † Tunc.n.non prohiberet tranſigens accuſare,& in iſtis termi
nis procedit gl.in d.§.ſi paciſcar.,cum alijs ſuperius in ꝯtrarijs al-
legatis,& ita pũctualiter declarat Pau.d.§.ſi paciſcar. in diſtin.
quã ibi ponit,& eſt gl.in d.l.accuſationẽ.C. qui accu. non poſ.
& ibi Bal.col.ij.& Saly.col.fin.& bene faciunt not.in l.q̃uis.&
ibi gl.& Saly.C.ad turpil.& ẽt quæ ponuntur per Bar.in l.quę
18 ſitum.ff.ad turpil. † Quæ ẽt comprobari poſſunt ex his quæ di
cit Azo.in ſumma.C.ad Turpil.col.ij.uerſi ſed & qui tranſigit
ubi uult quod qui tranſigit cum aduerſario dř deſtitiſſe. d.l.ab
accuſatione & reſpectu rei tranſigentis non diſtinguitur, ſup
quo crimine fiat tranſactio, quia eo ſemper licet tranſigi.
19 ¶ † Quæ tanto magis procederẽt,qñ talis trãſactio fuiſſet
facta poſt proceſſum inchoatum.Quo caſu tranſigens non poſ
ſet amplius accuſare per dictam.l.qui deſtitit.& l.mulier.§.fin.
ff.ad turpil.& l.q̃uis in fi.C.eod.& l.j.C.de gene.aboli. & per
Bal.in d.l.ſi maritus.§.ſi negauerit.in quæſtio.fi.cum alijs not.
per Bar.in d.l.trãſigere.col.iiij.uerſi mihi vř. & uerſi. prædicta
uera & uerſi.procedo ulterius.qñ aũt ſit ẽt ante accuſationem
ſuper crimine permiſſo, ut eſt caſus præſens attento ſtatuto ta
lis tranſigens ulterius accuſare non poterit de cæ. quibus. ſup.
q̃ rurſus apertiſsimè ſuadenť ꝯſiderata reſeruatione p ipſas par
tes trãſigẽtes exceptuata i dicta gñali trãſactione,quã uoluerũt
habere locũ & procedere in omnibus alijs caſibus excepto ca
ſu reſeruato,quæ reſeruatio ſolum excludit caſum reſeruatum
20 ut non compręhendatur in dicta trãſactione. † Alios enim om
nes admittit,ut notat Bar.& alij in d.§. morte & Cano. in d.c.
cum.M.& d.c.ſollicitudinem.ſicut dicimus de caſu exceptua-
to,qui ſolus excluditur, & omnia alia admittit,ut habetur in l.
nam quod liquidæ.§.fi. ff. de pen. leg.& in l.in his.ff.de legib.
unius enim excluſio eſt aliorum incluſio.c.nonne.de pręſump.
l.maritus C.de procu.l.cum prætor.in prin. ff. de iud. unde cũ
partes ipſę tranſigentes uoluerunt dictam tranſactionem pro-
cedere generaliter & omni caſu,& quod perpetuo deberet ſer
uari niſi reperitur aliquis error manifeſtiſsimè colligitur, qđ
in omnibus alijs debet eſſe firma & ualida niſi in caſu erroris
reſeruato & exceptuato,ex quo infertur quod uirtute dictæ re
ſeruationis,& etiam attenta diſpoſitione iuris,ſi ipſe domi. Al-
bert & Georgius prætendunt fuiſſe & eſſe errorem in aliquo
capite dictæ tranſactionis rationis redditæ & calculationis ut
puta quia fuit aliquid omiſſum ſeu duplicatum bene licitũ eſt
eis illud oſtendere & ciuiliter agere non autem criminaliter
prout agunť,ciuilis enim competit actio pro dicto errore non
criminalis,ut probatur in l.unica potiſsimè in fi.C.de erro.cal
21 cul.& C.ubi de ratio.agi.opor.per totũ. † Quæ uia ciuilis per
ipſos electa debet eis patere & eam debent proſequi.l.ſi mulier
in fin.ff.quod metus cau.nõ enim patitur æquitas,ꝙ quis pro-
ſequať cauſam criminis & inſtet conuentionem impleri, repel
litur enim tanquam ꝯtrarius ut dicit tex.in l.j. C. de fur.& ad ca-
ſum præſentem ſatis accomodať, nã cum partes ipſę exceptua-
uerint & reſeruauerint caſũ erroris certe excluſerũt oẽm dolũ
22 & fraudem.† Qui.n.errat non conſentit.l.ſi per errorem.ff.de
iuriſdi.

iuriſdi.omnium iudi.& delicta,ut eſt furtum non poſſunt com mitti ſine dolo & conſenſu.l.j.l.qui iniuriæ.ff.de furt.l.j.ff. ad legem Cornel.de ſicar.l.ſi nõ conuicij.C.de iniur.cum ſimil.unde cum ſibi reſeruauerint ius agendi pp errorem, non poſſunt agere pp dolum,prout modo agunt & ideo actio ciuilis eis reſeruata competit non uero criminalis a qua deſtirerunt tranſigendo ut ſupra,& ad illam caſu quo competijſſet amplius redire nõ poſſunt cum tranſactio fuerit facta ſuper caſu permiſſo,
23 ut ſuperius de ſingulis ſigillatim dictum eſt.† Et coadiuuant nam per talem reſeruationem elegerunt uiam & actionem ciuilem qua electa dormire debet criminalis,cum enim ad idẽ plures alicui competunt actiones , una electa alia dormit. l. quod in hæredem.§.eligere.ff.de trib.l.nemo.§.quoties.ff de reg.iur. not. Bar.& alij per illum tex.in l.interdum.ff.de pub.iudi.& in l.ij.§. hoc edicto.ff.ui bono.rapt.& in l.j.C. quam ciuil. actio. in ij.oppoſi.ubi uult quod pendente ciuili non põt intẽtari criminalis qñ ex eadem cauſa actiones competunt, & idem actor experitur ꝯ eundem reum,ut no.in l.iij.C.de ordi. iudi. & in l. quod ſenatus.& l.ſeq.§.j.ff.de iniu.& ponit Saly.in d.l.j.in v.op
24 po.&in vij.opp& in opp.x.in diſtin.ſua.] Vbi ẽt tractat an poſſunt cumulari,& pp quid impediat acumulatio dictarũ actionum,& an abſolutoria lata in ciuili præiudicet in criminali,cõcludens,ꝙ ſic.qñ ſuper facto profertur ꝙ remiſsiuẽ ſentit Bar. in d.l.j.& diffuſius in l.ij §.j.ff.ui bono.rapto.de quo per Dyn. & alios in reg.nullus pluribus,de reg.iur.lib.vj.& per doct.in l. edita.C.de edẽ.& in l.naturaliter.§.nihil commune.ff. de acq. poſ.& per Card.in c.ij.& iij.extra de libel. obl. & ꝯñr cum dicti.d.Alber.& Georgius per dictam trãſactionem & reſeruationem elegerint actionem ciuilem , quæ hucuſque non eſt finita ſed pendet, ea pendente criminalem inten tare non poſſunt.
25 † Prout a criminali ſunt penitus excluſi etiã in poſito quod ciuilis electa fuiſſet finita, propter eorũ deſiſtentiam a criminali a qua deſtiterunt trãſigendo ſup crimine & delicto ſup quo ex diſpoſitione iuris,iuncto ſtatuto & lege municipali, omni reſpectu licita & permiſſa fuit tranſactio omni tempore,ut ſupra probatum eſt,quibus omnibus cõſideratis reſultat aperta & uera concluſio ipſos dominos Albertum & Georgium, non poſſe agere criminaliter de furto cõtra ipſum ſer Gaſparinum,ſi autẽ prætendunt aliquem errorem fuiſſe commiſſum illum ciuiliter proſequi poſſunt,prout elegerunt & reſeruarunt, non obſtant adducta ſuperius in contrarium.ꝙ dicta tranſactio fuit limitata & non debet capere cauſam criminalem, nam ut ſuperius ꝓbatum eſt, dicta tranſactio fuit & eſt generaliſsima , & ea uerbis in ea contentis cumprehendit omnem cauſam & ciuilem & crimi. procedentem ex eodem facto prout eſt præſens quæ eſt annexa,& de ea abſque aliquo dubio fuit ſaltem in genere
26 bene cogitatum,ut ſupra in iure probatum eſt.¶ † Et coadiuuatur ex geminatione & reiteratione dictæ tranſactionis quæ poſt ſe habet inſtrumentum fideiuſsionis continens idem, & inſtrumentum ſolutionis quæ geminatio oſtendit enixam uoluntatem.lege.baliſta.cum uulga. ad Trebel. & am-
27 pliat iſtum,ut ibidem not.¶ † Non obſtat ſecundum,de l.j.C. quam.ciuil.act.cum concord. nam ceſſat quando ciuilis eſt electa & pendet ut.ſ.deductum eſt,item quando crimina.fuit ſublata mediante tranſactione & deſiſtentia , non obſtat tertium, nam in priuatis delictis in quibus uenit imponenda pœna ſanguinis & mortis prout eſt in furto ſtante ſtatuto municipali ꝑmiſſa eſt tranſactio utrinque & omni tempore ẽt ante accuſationem ex quo per eum inducta fuit deſiſtentia , quæ penitus excludit tranſigentem in caſu permiſſo & deſiſtentem,ut ulterius criminaliter ꝯ eundem reum agere non poſsit,ut pleniſsimè de uno quoque ſuperius dictum eſt, nõ obſtat ultimum de reſeruatione, nam retorquetur in contrarium & fortiter ſtringit contra dictos domi.Alber.& Georgium ut ꝯ ipſum ſer Gaſparinum non poſsint criminaliter agere prout agunt, rãtionibus,iuribus,& deciſi.ſup.adductis. Paulus Paduæ.

SVMMARIVM.

1 *Inditium probandum eſt per duos teſtes.*
2 *Vnus teſtis de uiſu directo deponens de maleficio ſufficiens eſt ad torturam.*
3 *Quod uerum quando talis teſtis eſt integer, & omni exceptione maior.*
4 *Mandatarius in delictis puniri debet,nec excuſatur propter mandatum,& nu.7.*
5 *Depoſitio mandatarij non facit inditium ad torturam contra & aduerſus mandantem.*
6 *Fallit in aſſaſsino.*
7 *Mandatarius non eſt idoneus teſtis contra mandantem.*
8 *Particeps & ſocius criminis,non eſt idoneus teſtis, & nu.9.*
9 *Interrogari non debet de alius regulariter ſocius criminis,& u.8.*
10 *Et depoſitio ſocij criminis ſola non facit indicium ad torturam,& nu.11.& 12.*
13 *Bona fama & uita inquiſiti purgat indicia,& in ſui fauorem multa operatur.*
14 *Arbitratrium iudicis eſt,an delicta ſufficiant ad torturam,tamẽ tale arbitrium debet eſſe regulatum & non abſolutum.*
15 *Antequam perueniatur ad torturam,neceſſario multa præcedere debent.*
16 *Socius criminis,in tortura nominans aliquem non operatur,quod nominatus ex hoc ſolo ſit torquendus.*
17 *Teſtis uilis ſine indicijs non debet torqueri , & ſi iſtud ſit eius diſpoſitio contra alias non probat.*
18 *Suſpitio de falſo quando habeatur pro ueritate.*
19 *Exemplum non facit fidem.*
Scribens allegationes iuris falſo quando puniatur, & per totũ cõſ.
20 *Iudex non tenetur ſequi allegationes iuris.*
21 *Falſum quid ſit.& nu.25.*
22 *Falſitas poteſt committi etiam in ſcriptura priuata.*
23 *Debet eſſe nociua falſitas,ut puniri poſſet aduerſus mandantem ſeu falſificantem,& ſeq.& nu.28.29.30.*
24 *Falſum ſtrictè ſumptum,ut puniatur leg.Corne. contineri debet in aliquo capite dictæ.l.*
25 *Mutare quid ſit.*
Scribens falſo ſcripturam non authenticam nec ſigillatam,qua pœna ſit afficiendus & ſeq.
26 *Falſo ſcribens priuilegium regis quando & qua pœna puniatur.*
27 *Abradens priuilegium regis,quando & qua pœna puniatur.*
28 *Falſitas requirit dolum.*
29 *Qualibet cauſa excuſat à falſo.*
Fabricans falſam ſcripturam , licet ea non utatur, & licet non ſit nociua,tamen puniri debet,non pœna leg. Corne.ſed alia arbitraria,nu.29.& 30.
30 *Scribens falſo priuatam ſcripturam teſtamenti,& dictãs ſeu mãdans non puniatur l.Cor.ſed alia pœna.*
31 *Qui non utitur ſcriptura falſa non punitur.*
32 *Obripiens iudici contra ueritatem , quando teneatur pœna falſi. ſeq.*
Intellectus plures dantur ad leg.ſi quis obrepſerit,& Bart. ibi.ff. de falſis,& ſeq.
33 *Dicta.l.obrepſerit procedit quando quis præſentauit aliquid obreptitiè,& obtinuit,non autem in ſcribente ſeu dictante falſas allegationes.*
34 *Nec procedit quando agitur ciuiliter.*
35 *Sed procedit in obreptione probatoria,non in ea quæ narratoria eſt quoniam iſta pertinent ad.l.Remmiam.*
36 *Allegans dicta,& apoſtillas alicuius doctoris falſo , quando teneatur falſi,& ſequenti.*
37 *Quando in ſcriptura continentur ueræ allegationes,& apponitur falſo nomen auctoris,non ueri, an committatur falſum , & quo caſu,& per quem,nu.39.*
38 *Allegans falſas ll.an committat falſum , & qua pœna puniatur.*
39 *In quibus caſibus procedat doctrina Bar.in l.ſi.ff.de falſis.*

CONSILIVM. CLI.

PAVCIS Agam circa præſentem conſultationẽ
1 in qua conſiderandum eſt,† ꝙ regulariter quodlibet inditium probandum eſt per duos teſtes,ut hř per gl.in l.fi.C.fami.erciſc.ubi Bart.& doc. & per Bar.& alios ſcriben.in l.fi.col.ulti.ff.de quæſt. & in l.admonendi.colu.xj.ff.de iu.iur.ponit Inn.in c. ſicut extra de ſimo. cum alijs adductis per Ang.in trac.maleſi.in uer. fama publica. car. ij.uer.quæro qualiter probetur indicium,& per Alex.in conſi. xviij.Viſo proceſſu,col.ulti.in j.libr.& per Barth.Cæpol.conſi, xl.Lucius,car.iij.colum.ultima.& per Sal.in l.fin.C.de quæſti.
2 † Tñ qñ eſt unus teſtis , qui deponit directo de ipſo maleficio ſufficiens eſt ad torturã,ut no gl.in l.ſi quis.C.ad l.Iul. maieſt. & in l.maritus,ubi ẽt Bar.ff.de quæſt.& ponit Bar.& Bal. in d. l.fi.C.fa.erc.& i l.i bonæ fidei.C.de iu.iu.& in l.admonẽdi.c.t.

ff. quo conſiderato vr̃ dicendum ꝙ ipſe Hierony. Caleita qui
inquiritur de falſitate poſſit ad eruendam ueritatem torqueri,
quum ꝯ ipſum ſit examinatus Martinus malpaga, qui depone-
re vł de ipſo maleficio, & falſitate, qm̃ aſſerit ſe ſcripſiſſe illas
allegationes, quæ prætendumur falſæ dictante, & mandante ip
ſo Hierony. caleita, & conſequenter eius depoſitio directo eſt
ſuper ipſo maleficio, & non ſuper inditio remoto, quo caſu di-
ctum unius vr̃ ſufficere ad torturam deciſionib. & iuribus ſupra
adductis, & per Phil. Cor. in conſi. ſuo. cclx. Viſa inquiſitione.
col. pe. uer. nec ob. in iij. lib. ubi uult ꝙ teſtis unus deponens di
recto ſuper delicto facit inditiũ ſufficiens ad torturã licet alias
inditia remota debeant probari per duos teſtes, ut. ſ. allegatũ
eſt, & eſto ꝙ dictum unius ſit dictum. l. iuriſiurandi. C. de teſti.
c. tam literis. c. licet ex quadam, extra de teſtib. ¶ Hoc tñ non
obſtante in caſu præſenti neceſſario concludendum eſt ꝯtrium,
nam ex pluribus depoſitio dicti Martini non ſufficit, ut dicto
Hieronymo tortura adhiberi poſſit, ſi. n. conſideramus eius de
poſitionem, ut unius teſtis, licet directo uideatur deponere ſup
ipſo delicto, tñ cum non ſit integer, nec idoneus, nec teſtis om
ni exceptione maior, eius depoſitio modo aliquo non ſufficit
3 ad torturam.† Tunc. n. dictum unius teſtis directo deponentis
ſuper ipſo maleficio ſufficit ad torturam. Qñ talis teſtis eſt inte
ger, idoneus, & omni exceptione maior alias ſecus, ita Barto. &
ſcriben. per illum tex. in l. j. §. idem Cornelio. in priu. & ibi Ale.
in addi. ff. de quæſtio. & idem Bar. eo. ti. in d. l. maritus. in ij. op-
po. & in. l. fi. eo. ti. & in d. l. admonendi, ubi Bal. & reliqui ſcrib.
& per Bal. & Saly. per illum tex. in l. fi. C. de proba. adducentes,
l. optimã. C. de ꝯtrahen. & com. ſtip. & ponit Bal. in l. cuſtos pop.
col. vj. C. de ſum. tri. & fid. catho. & Ang. in l. fi. C. de quæſtio. &
Bal. in l. milites. eo. tit. cum alijs adductis per Mod. poſt alios in
tract. de indi. & tortu. col. ij. Quod aũt dictus Martinus non ſit
integer, nec idoneus, nec omni excep. maior, ſatis aperte ꝯſtat
ex his quę per ipſum Hieronymum ꝯ eundem, & eius perſonã
ſunt oppoſita, & probata quæ reddunt ipſum nedum non inte-
grum, & non omni exceptione maiorem, ſed talem cuius dicto
4 nulla eſt fides danda.† Prout ẽt eius depoſitio in totum ruit co
qm̃ aſſerit ſe ſcripſiſſe dictas allegationes mandante, & iubẽte,
& dictante dicto Hieronymo quo fit, ut ſi falſę erant, eſto ꝙ ut
mandatarius ſcripſerit, tñ pęnam nõ euadit, cum mandatarius
in delictis puniri debeat. c. j. extra de offi. delega. l. non ſolum.
§. ſi mandato. ff. de iniurijs. l. ſi id quod ff. de iuriſdictione oĩum
iudicum. Vnde cũ ipſe Martinus fateatur ſe ſcripſiſſe dictas al-
legationes tanq̃ mandatarius dicti Hieronymi, & ꝯñc dicat de
liquiſſe exequendo & acceptando mandatum, eius depoſitio ꝯ
mandantem non facit inditium ad torturam. ita Bal. conſi. ſuo.
ccccxxix. An mandatarius criminis in iij. libro,† ubi uult quod
5 ſi mandatarius acceptauit mandatum & poſtmodum deponit
ꝯ mandantem eius depoſitio ſufficit ad inſtructionem, non aũt
ad probationem, nec ad torturam, ex quo deponit tanquam ſo
cius criminis, cuius depoſitio non ſufficit ad torturã ut ſtatim
plenè dicetur, & quod depoſitio mandatarij, non ſufficiat ꝯ mã
dantem ad torturam qñ acceptauit mandatum, ponit Bertach.
allegans dictum conſi. Bal. in repertorio ſuo in uerbo mandata
6 criminis,† ubi dicit hoc non procedere in aſſaſſino cuius depo
ſitio facit inditium ad torturam ꝯ mandantem, eſto quod aſſaſ
ſinus mandatarius acceptauerit mandatum per. l. non ideo. C.
de accuſa. unde in reliquis delictis concluſio uera erit in ꝯtrium
ut depoſitio mandatarij acceptantis mandatum non ſufficiat
ad torturam ꝯ mandantem, & refert & ſequitur Moder. bon in
l. j. §. diuus Antoninus. colu. ij. uer. an autem mandatarius. nu.
ix. ff. de quæſt. ubi in contrarium poſtmodum adducit conſiliũ
Alex. lxxxviij. Qm̃ omne. col. pen. in quinto lib. ꝙ ꝯſilium non
tollit p̃cedentẽ ꝯclu. quia in illo caſu erant plures mandatarij
& alia ꝯcurrebant quæ ceſſant in pñti caſu, & quod mãdatarius
nõ ſit idoneus teſtis tenet expreſſe. d. Phil. Cor. in ꝯſ. ſuo clxxij.
7 Viſa copia. colu. ij. in fi. & col. iij. in prin. in iij. lib. † ubi uult ꝙ
mandatarius in delictis non excuſatur. l. liber homo. ff. ad l. ac-
qui. & eſto ꝙ excuſaretur, tñ non eſt idoneus teſtis ad proban-
dum mãdatum, quia uerſatur ipſius ipſius intereſſe & ſic depo
nit de re ꝑpria, ꝙ nõ licet. l. oĩbus. C. de teſti. l. nullus. ff. eo. ti.
& idem tenet ipſe Phi. Cor. d. conſi. ccxlj. in iiij. lib. circa princ.
maximè qñ cum eorum dictis non concurrunt alia indicia, ut
eſt in caſu præſenti, & in terminis eſt deciſ. Ludo. Rom. & Ang.
in l. & ſi certus. ff. ad ſil. ubi uolunt quod depoſitio mandatarij
non eſt ſufficiens ad torturam, prout ẽt depoſitio. d. Martini
indicium prædictum facere nõ poteſt, ex quo aſſerit ſe ſcripſiſ-
ſe dictas alleg. tanq̃ mandatarius, ꝯñr fuiſſe participem crimi-
nis & delicti & debere in conſequentiam puniri caſu quo deli-
ctum eſſet punibile, ut. ſup. dictum eſt, ex quibus neceſſario in-
fertur ꝙ quum ſe participem & ſocium criminis dicat, ꝙ eius
8 depoſitioni ſtandum non erit.† Regulariter enim confeſſus de
ſe non debet interrogari de ſocijs. l. fi. ubi doc. C. de accu. l. re-
pe. §. j. ubi Bar. & alij. ff. de quæſt. l. qm̃ liberi. C. de teſti. c. ueni-
ens el. j. de teſti. c. j. de confeſ. cum alijs accumu. in dictis locis,
& per Mod. in d. trac. de indicijs & tortur. col. ix. & x. uerſi. addẽ
9 do ad ſupradicta.† Et licet ſint aliqui caſus ſpãles in quibus ſo-
cius criminis põt interrogari, de alijs qui enumerantur in d.
l. fi. & in alijs locis. ſ. adductis inter quos Ang. in d. l. & ſi certus
enumerat participem criminis poſſe interrogari, de mandante
quod vr̃ uerificari poſſe in caſu pñti, tñ eſto quod caſus præſens
eſſet de exceptuatis, in quibus interrogari poſſet, nihilominus
talis interrogatus de ſocijs & confeſſus non facit indicium ſuf
ficiens ad torturam ſi contra illum ꝯ quem interrogator non
ſunt aliæ præſumptiones & inditia, ita Saly. in d. l. fi. C. de accu.
10 † Quem refert & ſequitur Alex. in conſi. ſuo. xc. Viſo themate.
in iij. li. col. iij. uerſi. quinimmo ſecundũ Saly. ubi adducit alias
deciſ & clarius hoc tenet Ang. & Lud. in d. l. ſi certus in fi. ff. ad
ſil. & d. Phi. conſi. ſuo. lviij. Dicitur mihi. in j. lib. col. pe. & fi. ubi
uult quod licet ſocius poſſit interrogari in caſibus exceptuatis
& deponat de alio ſocio, talis depoſitio non facit inditium ple
11 num ad torturam.† Adducit ibi plures ad id deciſ. & idem uult
conſi. clxxij. in iij. lib. col. ij. & iij in prin. & conſi. ccxlj. in prin.
in iiij. lib. hoc idem uult Ang. de Aret. poſt Ang. in trac. de ma
le. in uer. fama publica. col. vij. uerſi. quæro an participes crimi-
nis. ubi adducendo Guid. de Suza. in tract. malefi. & gandi. di-
cit ꝙ nominatus a conſocio criminis etiam ſi eſſet malę condi-
tionis & famæ propter talem nominationem nõ debet torque-
12 ri.† Et idem ſequitur Mod. bon. in l. j. §. diuus Anto. col. ij. uer.
& in materia iſta ſcias. ff. de quæſt. ubi adducit conſi. Alexan.
& Imol. in c. j. de confeſ. & clarius ac diffuſius uoluit hoc idem
in ſingulari ſuo. ccix. incipit ſocius criminis. ubi adducit etiam
alias deciſ. & clarius hoc idem uoluit in d. trac. de indi. & tortu.
col. x. & ſeq. uerſi. ad ſecundum. ubi concludit tunc ſocium cri-
minis in caſibus exceptuatis in quibus poteſt interrogari face-
re indicium ad torturam contra ſocium nominatum, qñ ꝯ illũ
concurrerẽt aliæ præſumptiones & indicia alias ſecus ex quib.
patet ꝙ ſiue conſideremus dictum ipſius Martini tanq̃ teſtis ſi
ue tanquàm mandatarij ſiue tanquam ſocij & participis crimi-
nis, etiam in caſibus exceptuatis, ꝙ ſua depoſitio contra ipſum
Hiero. non facit modo aliquo indicium ſufficiens ad torturam,
nec dicatur, ꝙ alia indicia urgent contra ipſum Hiero. ex quo
in allega. ſcriptis per. d. Martinum ſunt aliquæ apoſtillæ, & ue-
rum conſilium. d. Frã. de Cur. erat penes ipſum Hiero. nam hęc
duo obiecta penitus ceſſant, qm̃ ipſæ apoſtillę non ſunt ſcriptę
manu ipſius Hieronymi, nec ẽt in facto uerum eſt, uerum cõſi.
ipſius. d. Franciſchini fuiſſe penes ipſum Hiero. & ideo contra
ipſum ſolum obſtare vł depoſitio. d. Martini, quæ quo ad tortu
13 ram nihil operatur, ut ſupra concluſum eſt.† Quibus etiam ac-
cedat qualitas ipſius Hieronymi, qui fuit, & eſt homo optime
famæ & uitæ etiam bene morigeratus, & perſona optimæ con
uerſationis & famæ, quo caſu ſi quod indicium contra ipſum eſ
ſet per tales probationes penitus eſſet purgatum per text. in l.
non omnis. §. a barbaris. ff. de re mil. & per Bal. in l. j. C. loca. cir
ca fi. & in l. j. col. iiij. C. de confeſ. cum alijs addu. per Barth. Cę
pol. conſi. ſuo. xl. inci. Lutius. col. viij. & conſi. xxj. col. pe. & fi. &
conſi. xxij. col. ij. ubi proprie loquitur de inquiſito ſuper falſita
te, & ponit Alex. in præalleg. conſi. xc. in iij. lib. colum. penu. in
prin. ubi etiam in materia propriæ falſitatis concludit probatio
nem bonę famæ purgare indicium ſi quod eſſet contra inquiſi
tum & d. Philli. Cor. in conſi. ſuo. xviij. Viſa inquiſitione. in ij.
lib. in litera. R. dicit probationem bonæ famæ & uitæ præcedẽ
tis inducere purgationem indiciorum & præſumptionum ad-
ductarum in ꝯtrium allegat optimas rõnes & deciſi. & compro-
bari poſſunt ex his quæ ponit Fely. in c. ſuper his. circa fi. de ac-
cu. & in c. cum contingat. de reſcri. cum alijs accumu. per noui.
ſcrib. in l. j. ad quæſti. colu. ij. & ſeq. & in §. fi. col. iij. & ſeq. ff. de
14 quæſt.† Ex quibus ẽt infert, ꝙ licet indicis arbitrio cõmittatĩ,
an indicia ſint ſufficientia ad torturã uel nõ. ſm Bartho. in l.
fi. col. ij. ff. de quæſt. & per Abba. in c. cum in contẽplatione. in
prin. de reg. iu. & per Alex. in ꝯſi. lxxvij. In cã. col. ij. in j. li. tñ ta-
le

le arbitrium non debet eſſe abſolutum ſed limitatum.l. & legis
diſpoſitionem conſiderando arbitrium recti iudicis in caſu pr̨e
ſenti non poteſt eſſe aliud, niſi vt ſe abſtineat a tortura per.ll. &
15 iura & deciſiones ſuperius adductas.¶ † Nam contra aliquem
iudex non debet procedere ad torturam niſi prius ſm̄ legis di-
ſpoſitionem uerificentur, ea quæ torturam præcedere debent q̄
ponuntur per Parid.de put.in trac.ſindicatorum in uerbo tor-
tura, & per Fran.Brun.in trac.de iodi.& tortur.in iij.q.prin. &
per Phil.Cor.in conſi.cj.In cauſa, in ij.lib.& plenius per nouiſ.
ſcrib.in l.j.in prin.ff.de qō.quæ requiſita ceſſant in caſu præſen-
16 ti, & aliter iudex procedendo non bene ſibi conſuleret.† Quum
in ſindicatu poſsit puniri, vt no.per Parid.de ſind.& alios ubi.ſ.
Infertur & ultimo q̄ dictus Martinus etiam ſi in tortura nomi
naret dictum Hiero. īn adhuc non faceret indicium ſufficiens
ad torturam, ut expreſſe dicit Ang.& Lud.in d.l.& ſi certus, cū
17 alijs.ſ.adductis.† Nec arbitror iudicem ꝯ ipſum Martinum ꝓ
cedere debere ad torturam, ex his quæ dicit Bar.in l. ex libero.
ff.de qō.& in l.j.§.idem Cornelio:i j.oppo.& in l. maritus in ij.
opp.ff.de qō. ubi uult q̄ etiam teſtis uilis non debeat torqueri
niſi præcedant indicia, & ſi ſine indicijs ꝯ alios torquet eius di-
ſpoſitioni ſtandum non eſt, q̄ clarius firmat Ang.in d.l. & ſi cer
tus, vbi proprie loquitur de mandatario & participe criminis in
tortura deponente ꝯ mandantem & ꝯ ſocium cuius dictum &
depoſitio non facit inditium ſufficiens ad torturam ꝯ eum con
tra quem depoſuit. Ceſſant etiam ex prædictis ea quæ ponit Ar
18 chid.in c.in memoria xix.diſt.† Nam procederent quando ſu-
ſpitio de falſitate eſſet fortiter probata, & quando contra ea nō
extarent ea quæ extant in caſu præſenti, & prout alias conſulen
do dixi. Vlterius conſiderandum eſt, quod dictæ allegationes
ſcriptæ per ipſum Martinum non fuerunt ſcriptæ, vt eſſent ori-
ginales, nec etiam ſubſcriptio appoſita in dictis allegationibus
fuit ſcripta tanquam originalis, ſed ſolum in modum exempli
omnia per ipſum fuere ſcripta eadem manu non transforman-
19 do nec falſificando literam ipſius do.Franciſcb.† Quo caſu ta-
lis ſcriptura ita exemplata nullam penitus faciebat neque facit
fidem, ut plene not.in auctentica ſi quis in aliquo documento.
C.de eden.cum ſimilibus Inſuper ipſe Martinus tanquam pri-
uatus prædicta ſcripſit & exemplauit, non autem tanquam no-
tarius, quo etiam fit ut dicta ſcriptura fidem non faciat, per
iura uulgaria. Inſuper in dicta ſcriptura, nō continetur aliquid
20 quod habeat in facto mutare ueritatem.¶ † Solum enim con-
tinet allegationes iuris, quæ dantur ad iudicis inſtructionem ꝓ
ueritate habenda ſecundum iuris diſpoſitionem, ut no.in l.j.C.
ut quæ deſint.aduocat.& iudex qui in iure peritus, & doctor p̄-
ſumitur iuxta notata.in l.ij.ff.quod quiſq; iuris. cum concord.
cui allegationes dantur nō cogitur illas ſequi, ſed ad uelle ſuū
eſt illas inſpicere, & ſecundum eas uel contra eas determinare,
ut quotidie fit. Quibus ſtantibus reſultat concluſio firma quod
talis ſcriptura non erat nociua, nec poterat nocere, & conſequē
ter ſcribens illam, & etiam mandans ſcribere, non tenetur pœ-
21 na falſi.¶ † Licet enim falſum ſit mutatio ueritatis, ut in au-
ctentico de inſtrum.caute.& fid.in princip.& per Azo. in ſum-
22 ma.C.de falſ.& in l.quid ſit falſum.ff.de falſis.† & poſsit com-
mitti & fabricari in ſcriptura etiam priuata, ut in l.j.§.qui in ra
tionibus.& in l.Paulus.§.Paulus.ff.de falſis.& C.eodem titulo.
l.qui ueluti.& l.damus.tamen quando talis ſcriptura non eſt no
23 ciua, nec de ſe fidem facit.† nec etiam nocere poteſt, non indu
cit crimen falſi, ut talis ſcribens uel mandans ſcribi poſsit tene
ri pœna falſi iuxta ea quæ habentur per Cyn.Bal.& Saly.in l.j.
C.de ſepulc.uio.& per Barto.in l.ſi quis legatum.ff.de falſis. &
eſt glo.penul.in cap.quanto extra de iure iuran. & per Barto.
& Imol.in l.is qui.ff.de falſis.& per Alexan.conſ.xxxv.Non pu
to.in j.libro, ubi uult quod inſtrumentum confectum a nota-
rio ſi eſt nullum alio reſpectu quàm falſitatis, notarius illud con
ficiens, non poteſt puniri.l. Cornelia.de falſis adducit Bald. in
l.iubemus.C.de teſtamen.& clarius hoc idem uoluit Alexand.
conſi.ſuo.lj.Ponderatis uerbis.in iij.libro, colum.j.uerſicu.con
firmatur ubi adducens Tancred.& notata in l. dictantibus. C.
de teſtamen.& in l.diuus.C.de falſis.dicit quod ille qui ſcien-
ter dictauit notam ex qua redactum eſt inſtrumentum nullum,
non punitur de falſo, quia illa nota eſt ſcriptura priuata quæ nō
facit probationem, & quod ſcriptura falſificata quæ nulli no-
cet, non facit puniri conficientem illam pœna. l. Corneliæ de
falſis, tenet idem Alexand.in conſi. ſuo lxxiij. Viſo teſtamen-
to.colum.iiij.& licet ſcripſiſſet in primo lib.tenet etiam Angel.
in ſuo tractatu, de maleſi.in uerbo falſario.colum.iij. & colum.
ij. uerſicu. habeas tamen pro fundamento. ubi ad id adducit
plures deciſiones, & idem uult Philippus Corn.conſi. alv. Ele-
ganter in iij.libro, colum.penul.& conſi.clxxij. Videtur prima
facie.in iiij.libro colum.penul.uerſi. & maximè.ubi dicit idem
eſſe in crimine ſtellionatus, & bene facit quod uolunt domin.
de ſacro conſi.Neapol.in deciſi.dicti conſi.xxij. quæ incipit, du
bitabatur, in facie penultima, uer.ij.pro hac parte. ubi apertius
& clarius hoc firmant, & idem uolunt in deciſi.cccciiij.quæ eſt
ultima, quibus in iure ſtantib. quum talis ſcriptura fuerit & ſit
nulla, nemini que nocuerit, nec nocere potuerit, neceſſario in-
fertur & ſcribentem & mandantem ſcribi non teneri pœna fal-
24 ſi.l.Corneliæ.† Quæ comprobantur, nam capiendo falſum ſtri
ctè & ad hoc ut puniatur pęna.l.Cor. de falſis debet eſſe falſum
ꝯtentum in aliquo capite.l.Corneliæ.de falſ. quæ enumerātur.
ff.& C.de falſ.& per Azo. in ſumma co. titu.in ij.q.& per Saly.
in l.j.C.de falſis.non enim ſufficit q̄ falſum cōmittatur ad hoc
ut quis puniatur.l. Cornelia de falſ. eſto quod ſit in dolo uel in
deceptione niſi ſimus in aliquo dictorum caſuum, ita Bar.in l.
quid ſit falſum.ff.de falſ.& Saly.in l.nec exemplum. C.de fal &
Ang.in d.tract.de maleſi.in uer.falſatio.col.ij.uerſi. quot mo-
dis.& Alex.in præalleg.conſi.lxxiij.in j. lib.& eſt deciſi. conſil.
Neap.præalleg.xxj.& quia caſus noſter non eſt de illis enume-
ratis in dictis locis, unde ceſſare debet pęna.l.Corn.de falſ.quę
etiam ſuadentur, nam in dicta ſcriptura, non uidetur eſſe aliqua
immutatio, nec celatio ueritatis, & ꝯñr non poteſt dici falſum.
25 † Patet quia mutare eſt facere & transformare aliquid in aliud.
vt l.dicere.§.ſi.ff.de arbi.& iſte Martinus ſcribens non mutauit
literas.d.d.Franciſchini, ſed ſolum ſcripſit exemplando alleg.&
ſubſcriptionem, & ſic non poſſunt dici literæ mutatæ nec alle-
gationes nec ſubſcri.ita in terminis eſt deciſi.d.conſi.Neapoli.
xxj.facie.ij. uerſi.facit pro iſta parte, & tenet.d.Phi.Cor.qui be
ne loquitur, in præallega.conſi.xlv.in iij.lib.col.j.uerſi.primum
autem delictum.& eſt de mente Bar. per illum tex.in d. l. quid
ſit falſum.in prin.prout etiam, nam licet aliquis falſo modo ſcri
bat ſi talis ſcriptura non eſt auctentica nec ſigillata non dicitur
26 falſitas.† Et ꝯñr ſcribens non punitur pœna.l.Corneliæ de fal-
ſis, deci.eſt præalleg.xxj.conſi. Neap. ubi in fortiorib. terminis
dicitur quod ſi quis falſo ſcripſit priuilegium nomine regis ſi, ta
le priuilegiū non fuit effectū auctentium ſeu ſigillatum ſcripto
non punitur pęna.l.Corneliæ de falſ.quū talis ſcriptura ſit nul-
27 la, & nihil ualeat nec potuerit nocere.† Et clarius hoc idem uo
lunt in deciſ.ccccliij.ubi concludunt, q̄ abradens priuilegium
regis, ſi talis abraſio non eſt alicui nociua, abradens non tene-
tur pęna.l. Corneliæ de falſis.ſed arbitraria, ut enim quia poſſit
puniri de falſo, neceſſe eſt qđ ſit tale q̄ noceat alicui, & ulterius
28 qđ ſit dolo factum & cōmiſſum, † quia alias ſi non dolo eſſet cō
miſſum non eſſet punibile, ut no.in d.l.damus. & in l.nec exem
plum.C.de falſis.& per Philip. Cor.in d.conſi.alv.in iiij. lib.&
per Hoſti.in ſumma.extra de crimi.fal.& in l.quid ſit falſum.&
29 l.diuus.ff.de falſis.† Hinc eſt quod quęlibet colorata & quodā
modo beſtialis cauſa excuſat, vt per Bartho.Cępollam in conſ.
xxx.col.ij.& col.iiij.& conſi.ſuo.xxj.col.pen.& conſi.xxij.& ꝯ-
ſi.xxiij.col.ij.in prin.& licet fabricans falſam ſcripturam mutā-
do ueritatem, eſto quod ea non utatur debeat puniri ratione fa
bricationis, ſiue talis ſcriptura ſit nociua ſiue non, ut no.c.licet
extra de cri.falſi.& in l.ſi falſos.C. de falſis.tamē ſi ſcriptura nō
eſt nociua non tenebitur pęna.l.Cornelię, ſed arbitraria, ut con
30 cluditur in d.deciſ.conſi.Neap.ccccliij.& xxj.† Accedat etiam
prædictis quod uult Bar.in l.j.§.ex illa.ff.de falſ.& Bal.in l.j.C.
de his qui ſibi aſcrib.cum alijs adductis per Alex.conſi.lj. Pon-
deratis uerbis.vbi concluditur quod ſi aliquis ut priuatus, & ēt
ut exequutor mandari alterius ſcribit aliquid tanquam a teſta-
tore relictum non incidit in pœnam falſi, cum teſtamentum
per illam ſcripturam non probetur, & etiam quia interpretatio
facienda eſt, ut falſum euitetur ſm̄ glo.& Bal.in l.iuriſgen §.&
quod ferè.ff.de pactis.& per Alex.conſi.xxxiij.Ponderatis uer-
bis.col.vj.circa medium in iij.lib.Infertur ex prædictis quod ip
ſe Martinus ſcribens non tenetur pęna.l.Corneliæ.& a fortiori
minus tenetur ille qui dictaſſet, ſeu mandaſſet ſcribere, minus
etiam tenetur aliqua pœna ille qui uerum conſilium domini
Franciſchini bona fide accommodaſſet, minus etiam tenetur
& pars principalis in cuius fauorem tendebant dictæ allega-
tiones iuris, tum quia eas non ſcripſit neque mandauit ſcri-
bere, tum quia illis non fuit uſus iuxta doctrinam Barto. &

31 aliorum in d.l.ſi falſos.C.de falſis.& in l.dinus. ff.eodem.† tom
etiam quia ẽt ſi ſcripſiſſet,& dictaſſet.Ex hoc non diceretur fal-
ſum commiſiſſe, vt patet ex ſuperius adductis,quæ tanto magis
procedunt cum non conſtet,nec appareat ꝙ dictæ allegationes
fuerint præſentatæ iudici per ſcribẽtem ſeu mandantem, vt ſcri
bens aſſerit,& falſo,ſeu per partem principalem in cuius fauo-
32 rem tendebant.† Solum prædictis obſtare vi.l.ſi quis obrepſe-
rit.& quæ ibi no.Bar.ff.de falſis.vbi obripiens iudici ꝯ veritatẽ
vr̃ teneri pœna falſi,& in caſu pñti per dictas alle.vr̃ iudici fuiſ-
ſe obreptum,& ꝯſit talis obripiens veniret puniendus ꝑ d.l.ſi
33 quis obrepſerit.quæ obiectio penitus ceſſat.† Non enim ap-
paret quis iudici dictas alle.pñtauerit,per qđ iudici poſſit ob-
rept.dicta.n.l.ſi quis obrepſerit, vt oẽs ſcrib.dicunt locum hẽt
qñ quis pñtauit aliquid iudici,per quẽ actum dr̃ obrepſiſſe,non
autẽ procedit in ſcribẽte ſeu dictante allegationes quas poſt-
modum minime iudici pñtauit. Præterea Bar.ibi loquit̃ qñ iu-
dici eſt aliquid præſentatũ obreptitie, per quã obreptionẽ ſiut
aliquid obtentum ab ipſo iudice ꝙ penitus ceſſat in caſu. pñti.
Prout ẽt ſi.d.l. procederet in caſu pñti locum ſibi vẽdicaret tñ
ꝯ Martinum ſcribentem.Non aũt ꝯ Hieronymum prædictũ,q
nec ſcripſit nec dictauit,nec mãdauit ſcribi,vt fuit plene dictũ.
ã.in primo dubio.Præterea.d.l. ſi quis obrepſerit non hẽt locũ
34 quando litigatur ciuiliter.† Nam tunc ſolum venit refectio ex-
penſarum.ita Bal.in l.ſi legibus. C. ſi contra ius vel uti.i publi.
quem refert & ſequitur Hippol.de Marſi.in d.l.ſi quis obrepſe-
rit,quæ procedit & locum habet in obreptione probatoria nõ
aũt in obreptione narratoria,q̃ pertinet ad l. Rhemam. in qua
prodeſt deſiſtentia , & producens falſam narrationem non te-
netur pœna falſi.Deciſio eſt in terminis Bald. in d.l.& ſi legib.
ner.interdũ obripitur.& eiuſdem in l.j.C.ſi nup.ex reſcri. per.
& clarius hoc vult Bal.qui omnino videatur in l.quicunq;.col.
35 fin.C.de ſer.fu.† Vbi ad literam dicit veritatem eſſe, obripien
tem iudici ex falſa accuſatione,ſeu narratione non teneri pęna
falſi per.d.l.ſi quis obrepſerit, quæ ſolum procedit in obreptio
ne probatoria , ſed ſolum tenetur.l.Rhemia.in qua prodeſt de
ſiſtentia,quam doctrinam refert & ſequitur Alex.in d.l. ſi quis
obrepſerit.in addi.ad Barto. in verbo quarto aliquis. & clarius
Mod.ibi col.fin.dictæ autem alleg.probationem aliquam in fa-
cto non continebant,narrabant enim ea quæ iuris erant , quæ
per iudicem poterant videri an facerent ad cauſam vel ne, illis
aliquis vſus non eſt ab eis pœnitus fuit & eſt ceſſatum, propter
illas aliquid obtentum non fuit , vnde neceſſario concludendũ
erit & ſcribentem & prætenſum mandantem ſeu dictantem in
36 aliquo non teneri.† Poſtremo non habent obſtare ea quæ dicit
Bar.in l.fi.per illum tex.ff.de falſ.vbi not. l. illam contra eos q
allegant apoſtillas & dicta tanquam aliquorum doctorum quæ
non ſunt,ꝙ videtur poſſe verificari in caſu præſenti,nam obie-
ctio tollitur ex pluribus , primo procedere poſſet quando corã
iudice eſſet allegatum vel quando iudici fuiſſent allegationes
datæ,quod penitus ceſſat in caſu præſenti,vbi dictus Martinus
ſolum ſcripſit,& dictus Hierony. prætenditur dictaſſe, & fal-
ſo vt ſupra,ſecundo obiectio procedere poſſet contra allegan-
tem,ſeu ſcribentem,& præſentantem,non autem contra ipſum
Hieron.qui nec ſcripſit nec dictauit, & minimè præſentauit ꝯ
quem non obſtat depoſitio.d. Martini, vt pleniſsimè dictum
37 fuit ſuperius.† Pręterea dicta ſcriptura continet allegationes
iuris, & in ea allegantur auctores veri, & legum,& deciſionũ,
vt ex ipſius lectura videri poterit, & licet ſubſcriptio dicat.d.al
legationes emanaſſe a do.Franciſchi.quod vltimum non præ-
tenditur eſſe verum tamen iſtud concernit ſcribentem doloſe,
vt fuit dictum ſupra,non autem alium ignarum, vt eſt caſus p̃-
ſens reſpectu Hieronymi,& quoniam ipſe Marti.ſolum ſcripſit
nec uoce allegauit nec ſcripturam præſentauit iudici,ceſſat pe-
nitus doctr.Bar.in d.l.fi.quæ intelligi debet ſecundum ea quæ
38 fuere dicta ſuperius ad intellectum.d.l.ſi quis obrepſerit.† Et
bene aduertatur quoniam Bar.in d.l.fin.non dicit ꝙ talis alle-
gans puniatur pœna.l. Corneliæ.ſed bene in argumentum ad-
ducit.d.l.contra tales allegantes,vt quãdo doloſè hoc faciunt,
& iudici pręſentant,ſeu coram ipſo allegant debeant puniri nõ
pœna falſi ſed alia,quod neceſſario ita intelligendum eſt , nam
dictæ allegationes continẽt tantum narrationem per quam nõ
incurritur pœna falſi ſed alia,ſecundum Bal.in d.l.quicunque.
in fin.& tanto magis quia nullus eſt vſus dictis allegationibus,
& ab eis fuit receſſum , & propter illas aliquid non fuit obten-
tum,& iura & deciſiones quæ in illis allegationibus adducun-
tur non ſunt nec falſæ, nec correctæ, & doctrina Barto.locum
habet quãdo allegatur dictum nouum alicuius doctoris , quod
in veritate non eſſet. nec appareret eſſe illius , & conſequenter
allegatio fit ſub falſo auctore,quod ceſſat in caſu noſtro,in quo
iura & deciſiones adductę in dictis allegationibus ſunt verę, &
39 veridicos continent auctores. † Non enim in illis aliquid non
attribuitur.d.Franciſchino,quo caſu loquitur doctr. Barto.ſed
ſolum ſubſcriptio illarum tanquam ab ipſo allegatarum attri-
buitur.d.dom.Franciſchino, quæ ſubſcriptio , & intitulatio li-
cet non eſſet vera tamen iſta ſcribens pœna falſi puniri non de-
bet vt plenè probatum ſuperius eſt,& ſi pur in aliquo eſſet pu-
nibilis pœna afficere debet ſcribentem certum , non autem
ipſum Hieronymum , & alios penitus ignaros , vt ſupra dedu-
ctum eſt.

Pariſi. Pad.

SVMMARIVM.

1 *Vt quis teneatur de auxilio , debet in inquiſitione apponi clauſula quòd ſcienter tale auxilium præſtitit aliàs non procedit.*
2 *Et debet apponi clauſula quòd tale auxilium præſtiterunt, ut habi lius tale delictum committeretur.*
3 *Abſens non poteſt diffinitiuè condemnari.*
4 *Et quid ſtante ſtatuto,nu.8.*
5 *Statutum non habet locum,ſi qualitas in eo requiſita,non probat̃. Qualitas probanda eſt.*
6 *Teſtis omni exceptione maior,quis dicatur.& nu.7. & ſeq. & 22.*
9 *Statutum interpretatur,ut minus deroget.*
10 *Teſtes non ſunt idonei,qui propter delictum affecti ſunt iniuria. Vt ſunt conſanguinei,& affines offenſi.*
11 *Familiares,& domeſtici,non ſunt teſtes idonei.*
12 *Qui interuenit in rixa,non eſt teſtis idoneus.*
13 *Nec inimicus idoneus erit teſtis.*
14 *Nec amicus offenſi.*
15 *Teſtis deponens de iudicio non probat.*
16 *Teſtis affectans , & deſiderans condemnari inquiſitum , non eſt idoneus.*
17 *Teſtis pauper an ſit idoneus.*
18 *Teſtes ſingulares non probant.*
19 *Variantes,& contrariantes,non ſunt integri.*
20 *Deponentes ambiguè dubiè,& obſcurè non probant.*
21 *Teſtis in uno falſus,in totum redditur falſus.*
22 *Non reddentes concludentem cauſam rationis non probant.*
23 *Teſtes an poſſint coniungi,vt probent,& quando.*
24 *Et in criminalibus,non iunguntur imperfecta.*
25 *Imperfecta,quando coniungantur.*
26 *Et quid ſi delictum non poteſt aliter probari.*
27 *Pater vt defenſor poteſt comparere pro filio inquiſito.*
28 *Prouocatus poteſt impunè ſe defendere.*
29 *Aſtans armatus maleficio, quando dicatur auxilium præſtare ita ut puniatur & ſeq.*
30 *Requiritur quòd ſcienter & doloſè aſſiſtat,& nu.31.32.*
33 *Vt quis teneatur de auxilio,neceſſe eſt,ut probetur quòd præceſſerit tractatus ad maleficium committendum.*
34 *Et non tenentur de exceſſu , quando congregatio fuit facta ad unum.*
35 *Sola præſentia non infert auxilium ſine alio actu,& numero. 36. 37. 40.*
37 *Auxilium debet eſſe cooperatiuum.& nu.38.cum fauore.*
39 *Præſtans auxilium,an puniatur,eadem pœna & ſeq.*
40 *Ceſſat eadem pœna,quando fuit ſola præſentia ſine actu.*
41 *Quando auxilium eſt præſtitum poſt delictum,non ita punibile eadem pœna nec eſt proprium.*
42 *Iudex immediatè ſine cauſa non debet procedere ad bannum.*
43 *Vt poſſit quis bannire requiritur quòd delictum ſit uerè probatum.*
44 *Nec ad id ſufficit ſola contumacia ibidem.*

CONSILIVM CLII.

VIDI Exemplum Inquiſitionis formatæ contra do. Georgium.do. Anto.& dom.Marianum fratres & filios magnifici.domi. Ioannis comitis de Trilaco comitis & cõtra alios,de auxilio vt dicitur per eos præſtito.dom.Paulo.domi.Ioannis comitis & Bolpato. circa uulnerationem & ſucceſſiuè mortem in perſonam. q. domi.Pauli de Taba-

1 de Tabarellis,in quo minimè reperio appoſitam clauſulam,ꝙ
ſcienter tale auxilium præſtiterunt & non ignoranter propter
cuius omiſsionem inquiſitio prædicta minimè procedit, vt di-
cit Bar.in l.omnes. C.de agri.& cenſi. & Ludo. Roma. conſilio
cccclxxiij.Circa propoſitum & Ang.in.§.iubemus in auc.de ec
cle.titu.& Alex.in appoſtillis ad Bar.in l.is qui opem. ff.de fur.
ſequitur Fely.in c.j.col.vij.verſicu.limita niſi præſtans de offic.
deleg.& in c.ſicut dignum colum.iij.verſi.& ideo Bar. & Mod.
bono.aſſeuerantes inquiſitionem aliter non procedere in corū
practica criminali, in uerbo conſtante nume.lxiij. verſi.teneas
2 etiam menti & nume. ſeq. † Et quare iſtud requiratur inferius
tangam,& prout etiam prædicta inquiſitio videtur deffectiua,
ex quo in ea minimè declaratur ꝙ auxilium prædicti inquiſiti
præſtitere,nec dicitur in ea,vt habilius tale dictum committe-
retur a prædictis domino Paulo & Bolpato propter eorum aſſi
ſtentiam ſeu opem,quòd neceſſario exprimendum erat , ut in-
quiſitio procederet,vt per Bar.in l.ſi rixa colum.pe.ff.ad l. Cor
nel.de ſica.vbi Mod.bono. plenè attingunt,& no.Ang. Areti.
in tract.de maleſi.in uerbo,dicto maleſi.ſemper aſtitit.in prin.
& plenè tangit Bar.Cœpo.conſi.j.col.iij.uerſi.præterea vbi ad-
ducunt deciſiones conformes & rationem, quare dicta clauſu-
la ſit apponēda,quarè eius omiſsio inquiſitionem vitiat,de quo
etiam per Bart.in l.qui ſeruo.ff.de fu[illegible] per Mod.bono. in eo-
rum practica criminali in uerſi.conſt[illegible] nume.lj. verſi.& ideo
3 ubi alia adducunt.† Rurſus aduer[illegible]ndum eſt,ꝙ de iure commu
ni,abſens inculpatus de delicto,non poteſt diffinitiuè condem
nari.l.abſentem.ff.de pœn. & ibi glo. allegans jura concordan-
tia,declarando,vt facit Barto.& alij in l.pen.§.ad crimen. ff. de
pub.iud.& per docto.in l.ſeruum quoque §.publice.ff.de proc.
& per Can.maximè d.Mari. Socin.in c.ueniens de accuſ.& per
Andr.de Iſer.in conſti.regni.terminum vitæ col.fin. & in con-
ſti.ſi quis in poſterum colum.ij.qua diſpoſitione iuris commu-
nis ſtante prædicti inquiſiti abſentes minimè poſſunt diffiniti-
ue condemnari,ſi vero conſideramus diſpoſitionem ſtatuti tri-
4 dentini, † volentis abſentem inculpatum de delicto in quo ue-
nit imponēda pœna mortis, vel abſciſsionis membri poſſe diffi
nitiue condemnari,adhuc conſiderandum eſt,ꝙ dictum ſtatu-
tum non ſimpliciter hoc permittit,ſed tunc demum quando ta
le delictum contra inquiſitum abſentem eſt manifeſtè proba-
tum per teſtes omni exceptione maiores,quæ qualitas proba-
tionis a ſtatuto requiſita,vt ſit locus ſtatuto,neceſſario interue-
nire debet, & verificari,alias ſtatutum minime locum haberet.
5 †Nam ut habeat locum neceſſe eſt,quòd qualitas de qua ſtatu-
tum loquitur,ſit probata,ita Bart.in l.j.§.ait prætor. ff.ne quid in
lo.publi.& conſi.xj.quidam deceſsit,& in l.diuus.ff. de re iudi.
per tex.in l. Fulcinius.§.j.ex quibus cau. in poſſ.ea. & in l. Ti-
tius.ff.de teſtam.mil.& nota.Ioan.And.in cap.j. de homici. li-
bro vj.& plura ad id accumulat Philip.Deci.conſi.xiij.& con-
ſi.cclxj.ſuperioribus diebus,colum.ij.nume.ij.prout etiam fa-
cit do.Soci.conſi.lvij.in cauſa filiorum,in iij.volum. colum.vj.
nume.xiij.ubi allegando Bald.in l.ſi quis non dicam rapere. C.
de epiſco.& cleri.& alias deciſiones cōcludit,quòd ille qui fun
dat ſe in aliquo ſtatuto debet probare,& uerificare omnes qua
litates a ſtatuto requiſitas.Nam quum talis qualitas , ſit cauſa
dicti effectus, neceſſariu, probanda eſt, vt dicit Franc. de Cur.
conſi xvj.& xvij.& xviij.colum.iiij.& conſi.lv.colum.iiij.& cō
ſi.lix. colum.vij.& conſi.lxxiij.colum.ij.notat etiam Alex.con-
ſi.iij.& conſi.lxxix.in iiij.uolum.& conſ.j.in iij.uolum. & Ang.
de Maleſi. & ibi Auguſti. in additionibus in uerbo , qui dictus
iudex addidit,uel extraxit,& Barto.Cœpol.conſi.lviij. Franci-
ſcus.colum.vltima,verſicu.poſtremo.& conſi.ij. & Signor. de
Amode.conſi.cxxxv.colum.fina.in princ. & ad id plura accu-
mulant Mode.Bono.in Rubrica.C.de probatio.colum. lxxxvj.
uerſicu.& ideo dicunt,& in ſingulari.clxxxvij.qualitas appoſi-
ta,& diffuſius in l.ſi quis,nume.cliij.& tribus ſeq.ff.de qō.pro-
ut & faciunt Mode. poſt Abb.& Fely.per illum tex in cap.licet
cauſam de proba.& idem Fely.in c.ij.colum.ij.de reſcrip. & in
6 cap.examinata colum.iij.de iud.† Teſtis autem omni exceptio
ne maior dicitur ille contra quem nulla poteſt opponi exce-
ceptio,vt habetur in l.optimam,& ibi nota.ſcriben. C.de con-
trahen.& commit.ſtipu.& facit tex.cum glo.in uerſi. idoneus,
in.§.item uerborum,& ibi no.Papi.adducentes Bald. in alijs lo
cis hoc firmantem,inſti.de inutil.ſtipula.& eſt glo.magna in c.
iij.loco,de proba.& optima glo.in cap.j.in verbo maiores , de
conſang.& affi.& ponit Alex.conſi.xviij.uiſo proceſſu,colum.
fin.in j.uolum.& conſi.cxlvj.in cauſa, & lite,colum.ix.verſicu.
præterea teſtes,in v.uolum.& plura adducit Philip.Deci. con-
ſi.cliiij.in cauſa matrimoniali,colum.v.uerſic.viij. opponitur.
& Bal.& Saly.in l.in exercēdis.C.de fide inſtr.dicunt quòd uer
bum omni exceptione maior inducit , vt etiam modicus defe-
ctus viciet teſtes,quando requiruntur omni exceptione maio-
res,vt eſt in caſu præſenti,& Bald.in d.l. optimam , dicit ꝙ ille
dicitur omni exceptione maior qui ſuperat omnem friuolam
exceptionem,ita quòd nulla exceptio contra ipſum poteſt op-
poni,& Abb.Imo.& Cald.in c.cum Ioan.Heremita, de fi.inſtr.
quos refert , & ſequitur ibi Felyn.colum.v.uerſi. quinto decla-
ra,per illum tex.dicunt,quod quando diſpoſitio ad probationē
alicuius actus requirit teſtes omni exceptione maiores, ꝙ iſto
caſu non ſufficit,ꝙ ſint alias ſimpliciter idonei debent enim ta
les eſſe contra quos nulla poſsit opponi exceptio,declarando,vt
ſupra declaraui,& Ang.& Bar.in l.j.§.ſi quis neget. ff.quemad-
7 mo.teſt.ape.dicunt neceſſe eſſe , ꝙ articuletur,& probetur,† ꝙ
teſtes tali caſu producti ſint talis qualitatis, & faciunt ad prædi
cta quæ ponit Ang.in l.vel necare,eodem titu.ubi uult, ꝙ ubi-
cunque optima opinio teſtium eſt ea ſit inductiua probationis,
quæ alias non eſſet,tunc eſt articulandum,& probandum de ta
li optima opinione,& infert ad materiam ſtatutariam, prout re
ferunt,& ſequuntur Mod.Bono.in d.l.ſi quis nu.cliij. ff.de quæ
ſtio.& bona eſt deciſio Abb.in d.c.j de conſang.& affini.col.j.
uerſi.item nota ꝙ teſtis,ubi inſerēdo propriè ad materiam ſta-
tuti requirentis teſtes omni exceptione maiores , dicit eſſe eos
qui nulla poſsūt exceptione legitima repelli,prout dicebat etiā
Soci.conſi.liiij.uiſis teſtib.nume.viij.in iij.uolu. ubi allegando
Bar.in l.admonendi.ff.de iur.iur.& Abb.in cap.at ſi clericus,in
in prin.de iudi.& dictum Ang.& Bar.de quo ſupra uult ,quòd
idonei teſtes illi dicuntur,qui non poſſunt aliqua occaſione re
pelli,& ꝙ iſtud debet articulari,& probari , iſti enim teſtes hu-
iuſcemodi qualitatis,habent prærogatiuas ultra alios , ut tan-
gunt,& accumulant Mod.Bono.in l.j.§.ſi quis ultro colum. iij.
.& iiij.de quæſtio.& non immerito ſtatutum talem qualitatem
8 in ipſis teſtib.neceſſariam reputauit. † Nam quum tractetur de
condemnatione diffinitiua contra abſentes merito uoluit te-
ſtes, per quos tale delictū probatur debere eſſe omni exceptio-
ne maiores cum tractetur de cauſa graui,& de uita hominis in
qua probationes debent eſſe clariſsimę, ut in l.fin.C de proba.
& in criminalib.etiam de iuri communi teſtes requiruntur om
ni exceptione maiores,ut dicit Bal.in l.fin.colum.ij. & Ioan.de
Ana.conſi.xvij.uiſa relatione,& per Alex.conſi. xxiij. animad-
uertas,colum.iij.in ij.uolum.& ponit Philip.Dec.in conſi. ſuis
nouiter impreſsis,nume.xvij.licet in cauſis,colum.ij.uerſic.iiij.
in criminalibus , ubi iſtud comprobat aliquibus medijs prout
etiam facit Io.Crot.in tract.de teſtib.colum.iiij.nume.xij.Qui
bus ſtantibus quum contra iſtos inculpatos de auxilio, &c. ali-
qua non appareat facta probatio niſi ſolum per teſtes licet in-
efficax, & nulla, ut uirtute illius ex diſpoſitione ſtatuti contra
ipſos abſentes poſsit procedi ad diffinitiuam,neceſſe eſt , quòd
qualitas dicti ſtatuti requiſita in ipſis teſtibus fuerit uerificata.
Hoc eſt,ꝙ tales teſtes recepti, & teſtificantes contra dictos in-
quiſitos fuerint omni excep.maiores,prout ſtatutum exigit, a-
lias enim ſi omni exceptione maiores non ſunt, propter eorum
depoſitiones minimè diffinitiuè poterunt condemnari,dicti in
quiſiti abſentes ex diſpoſitione iuris cōmunis de qua ſupra di-
ctum eſt cui diſpoſitioni per ſtatutum tali caſu,non eſt deroga-
9 tum. † Solum enim derogatio fit quando delictum manifeſtè
probatum eſſet per teſtes omni exceptione maiores, quod ceſ-
ſat in caſu præſenti,conſequenter ſumus in caſu omiſſo per ſta-
tutum,& ſic in diſpoſitione iuris communis ad not. in cap.nun
ne,de præſumptio.& in l.maritus.C.de procu.& in l. cum præ-
tor,in princ.ff.de iud.& ad no.in l.ſi extraneus.ff.de condi.cau.
dat.& plenè in l.ſi cum dotem,in princip.ff.ſolu.matri.Diſcur-
rendo itaque teſtes productos contra ipſos inquiſitos , nullus
ipſorum poteſt dici omni excep.maior,aut enim ſunt iniuria af
fecti propter tale homicidium, propter aſſertam iniuriam fa-
ctam.dom. Paulo de Taberellis , & iniuria facta uni cenſetur
10 facta omnibus de cognatione,taliter, † ꝙ a teſtimonio repellū
tur,ut dicit Bar.in l.lex Cornelia.ff.de iniur.& habetur in l.j.ij.
& iij.ff.de lib.cau.& bene facit tex.in l.j.C.de raptu uirg. & ibi
tangit Bald.in v.no.& ponit Alex.conſi.xxiiij. animaduerſis,co
lum.vij.in ij.uolum.& no.Philip.Deci. conſi.cxxxiij. uiſo pro-
ceſſu,colum.ij.& conſi.clxiij.præalleg. colum.iij.uerſi.iiij.alle-
gatur.

gstui. Hinc eſt, ꝙ conſanguinei, & affines offenſi, in cauſa cri-
minali contra inquiſitum nō ſunt idonei teſtes, & omni excep.
maiores, quia non admittuntur, vt dicit Bar. in l. qui teſtamen
to. §. quæcunque, colum. fin. verſic. quæro quid in criminalib ff.
de teſta. & habetur in c. accuſatores. iij. q. v. & in cap. j. & in c. ab
ſens. iij. q. ix. ibi, nec affinis teſtis admittitur, no. Abb. & alij ſcri
ben. in c. literas, col. iij. uerſi. ſecundo caſu, de præſum. & Philip.
Deci. d. conſi. cxxxiij. colum. ij. nume. iiij. & conſi. cccx. uiſia di-
ligenter, nume. iij. & bene tangit Bart. in l. admonendi, colum.
vij. uerſi. uenio ad tertium. ff. de iu. iu. & ibi Iaſ. nume. cxlvij. ubi
alia accumulat, nolentes teſtes non eſſe omni excep. maiores,
prout etiam vult Alex. conſi. xviij. viſo proceſſu, colum. ij. in j. li-
11 bro, & in alijs conſi. relatis per Deci. ubi ſupra. † Prout etiam
quia aliqui dictorum teſtium erant familiares dicti offenſi, &
domeſtici, propter ꝙ non poſſunt dici omni exceptione maio-
res, ut in cap. literis, vbi plenè Cano. extra de teſti. & in l. etiam,
& in l. eos. C. co. titu. & no. Angel. conſi. cxxviij. prout refert, &
ſequitur Philip. dec. præalle. conſi. cxxxiij. col. pen. nume. vj. po-
nit etiam practi. Papien. in rubri. de ſot. iur. teſti. in uerbo pro-
teſtante, colum. ij. uerſi. j. ij. dixi, & habetur in cap. repellantur
extra de accuſa. & in l. idonei, & in l. teſtes. ff. de teſtibus, & po-
nit Alber. de Roſa. in tractā. de teſti. in cap. quando teſtes repel
12 luntur, † & ratione domeſticitatis, ac familiaritatis, & potiſsi-
mè repellendus eſt famulus dicti do. Pauli offenſi qui interue-
nit in riaa, & erat armatus in fauorem dicti domi. Pauli, & fuit
percuſſus, & vulneratus in gutture ab ipſo Bolpato, ſeu a domi.
Paulo, quo caſu nedum tanquam familiaris. & domeſticus ue-
nit repellendus, ſed etiam tanquam inimicus, & tanquam pro-
ſequens iniuriam propriam, vt plenè tangunt Cano. in d. ca. re-
pellantur, de accuſa. & habetur in l. omnibus. C. de teſti. & ff. eo
13 dem titu. in l. nullus. † Prout etiam aliqui prædictorum teſtium
ueniunt repellendi, quoniam inimici fuerunt & ſunt dom. Ioan
nis cōtis patris dictorum inquiſitorum, & odio proſequuti ſūt
ipſum, & eius filios, cum quoiam litigarunt, & litigant, ut habe
tur in l. iij. in prin. ff de teſti. & in c. cum. p. mauconella. & c. mi-
nimus, de accuſa. ubi plenè ſcriben. & in c. accuſatores. iij. q. v.
& per Alex. conſi. cxxvij. in j. volum. & per Albe. in d. trac. de te-
ſti. in c. quando teſtis repellitur ratione domeſticitatis, & ponit
plura repet. bono. in l. fin. C. de prob. prout idem faciunt in ſin
gulari. clxxviij. inimicus, & Ioan. Crot. in trac. de teſtibus. nu.
xcvij. Prout etiam quia aliqui prædictorum teſtium erant ma-
gna amicitia coniuncti cum dicto do. Paulo offenſo, & cum cō-
14 ſanguinibus & affinib. ipſius. † Quo fit ut reddantur ſuſpecti,
& in cauſa criminali non poſſunt dici, & in c. cum oporteat de
accuſa. & nota. in l. liberi. C. de inoff. teſta. & per Cyn. & Bal. in
l. ſi quis teſtibus, col. fin. C. de teſti. & facit ꝙ vult Bar. in l. ſcien
dum. §. j. ff. de lega. & quæ ponit Iaſ. in l. exigendum, nume. vj. C.
15 de procur. & in d. l. admonēdi, nume. cxlvij. † Prout etiam quia
aliqui dictorum teſtium deponunt de iudicio ipſorum quorum
depoſitioni minimè ſtandum eſt, ut dicit Bar. in l. qui teſtamen
to. §. fin. ff. de teſta. & Ang. in l. ſciendum, colum. ij. ff. de uerbo.
& Alex. conſi. lxxiiij. uiſo teſtamento, col. iij. in j uolum. & Iaſ.
in rub. ff. de iur. iur. col. ij. & Philip. Deci. conſi. cclvj. in cauſa in
16 quiſitionis, colum. iij. num. v. † Prout etiam quia aliqui prædi-
ctorum teſtium ſunt affectantes, & deſiderantes, ꝙ prædicti in-
quiſiti deberent condemnari, & in hoc conſpirant cum conſan
guineis & affinibus dicti offenſi, & procurant, omni nia iſtud
poſſe fieri, quo caſu non poſſunt eſſe omni exceptione maiores,
immo ueniunt repellendi, ut in ſi. dicitur de aduocato in l. fi. ff.
de teſti. & in c. fi. co. titu. lib. vj. & in ſimili dicitur de procurato-
re, ut per dominos de Rota in antiquis, in deciſio. xj. & ſequen.
& no. Ang. conſi. cxxxiij. in cauſa, colum. iij. & Cano. in cap. ac-
cedens, el. ij. vt lit. non conteſta ponit etiam Alexan. conſ. cliij.
in v. uol. & Phili. Deci. d. conſi. cxxxiij. colum. iij. verſi. confirma
tur hoc, & not. etiam practi. Papi. in rub. de ſor. iur. teſtium, in
uerbo proteſtante, uerſi. viij dixi, & uerſi. nono dixi, & in uerſi.
17 xj. dixi. † Prout etiam quia aliqui dictorum teſtium ſunt pau-
peres, & uiles perſonæ, propter ꝙ non iudicantur integri, ut di-
cit practi. Papien. loco præallegato, verſic. vij. dixi. & no. Ioan.
Andr. Imol. & alij in cap. ſi quis teſtium, extra de teſti. & Alex.
conſi. xv. uiſo proceſſu, in iij. uolum. & Io. Crot. in tract. de teſti.
nume. xxiiij. & Aret. de maleſi. in uerbo, nec non ad querelam,
verſi. xviij. quæro, & plura accumulant Moder. Bono. in corum
practi. criminali in prin. nume. ix. Prout etiam contra perſonas
dictorum teſtium plures, & aliȩ poterūt dari exceptiones, & op-

poſitiones per excellentes dominos aduocatos interuenientes
nomine dicti dom Ioannis patris inquiſitorum, ex quibus aper
tiſsimè conſtabit ipſos non eſſe omni exceptione maiores, quas
18 nequaquam refero breuitatis cauſa. † Minimè tamen illud præ
termittendum cenſeo, ꝙ aliqui prædictorum teſtium in eorum
dictis ſunt ſingulares, quo caſu minimè probant. c. cum dilecti.
c. bonē de electio. c. licet cauſam, de probatio. l. ut iuriſiuran. C.
de teſti. & ibi Bal. col. iij qui dicit, ꝙ tantum probat unus quan
tum mille ſingulares, & ꝙ plures teſtes ſingulares minus probāt
quàm unus ſolus, & plenè per Bal. in l. de quibus. ff. de legi. & p
Iaſo. in l. admonendi, nu. ccxviij. & per Ioa. Crot. in tract. de te
ſtibus. num. cccxviij. & per Cano. in c. tam literis, extra de teſti.
& per Alex. conſi. lxxiij non puto, col. iij. in j. uolum. ponunt &
19 Moder. Bono. in ſingulari. cxiij. uulgatum, & tritum. † Prout
etiam quia aliqui prædictorum teſtium deponunt inuicem ua-
ria, & cōtraria, quo ſit, ut minus integri uideantur. l. quia uaria.
ff. de teſti. l. eos. ff de fal. & per Tinda. in ſuo tract. de teſt. uariā.
& no. Alex. in l. inter ſtipulantem. §. ſi ſtichum. col. v. ff. de uerb.
& plenè tangunt Mod. in c. per tuas, de proba. & pract. Papi. car
20 ta xxxij. colum. j. verſi. varij. & in uerbo, inuicē contrarij. † Pro-
ut etiam quia aliqui ipſorum ambiguè, dubiè. & obſcurè depo
nunt, & non concludenter, quorum dicta interpretanda ueniūt
contra producentem. cap. in præſentia extra de probationibus
per Bar. & alios in d. l. inter ſtipulantem. §. ſtichum. no. Socin. in
conſi. cclxxiiij. in cauſa, colum. iij. uerſi. circa primum, in ſecun-
21 do volum. & Ioan. Crot. in tract. de teſt. nume. cclxxxiij. † Pro-
ut etiam, quia aliqui ipſorum in parte ſunt falſi, & ideo ipſorū
dictum in totum redditur falſum. cap. ſi ad ſcripturas, & ibi gl.
ix. diſtin. ponit practi. Papi. car. xxxj. col. j. uerſic. ſed quid dice-
mus, & Soc. conſi. lvj. nu. xiij. in iiij volum. & Iaſo. in l. ea falſis,
in fi. C. de tranſactio. & Alex. conſi. cvj. in iij. lib. & Philip. Cor.
cxcvij uiſa in ij. volum. & Mod. Bono. in l. eos. ff. de fal. nu. xiij.
& in ſingulari. lxxvj. & Io. Crot. in trac. de teſte, nu. ccclxxxviij.
22 † Prout etiam quia aliqui prædictorum teſtium nōn reddunt
concludentem cauſam rationis eorum depoſitionis quo ſit, ut
in totū depoſitio ruat, ut plenè not. doct. in l. ſolam. C. de teſti.
& in c. cum cauſam, extra de teſtib. & no. Sal in l. fi. col. ij. C. de
proba. & Alex. conſi. xv. uiſo proceſſu col. vj. In primo vol. & pra
ctu. Papi. car. xxxij. col. j. in uerbo reddunt rationem, & Mode.
Bono. in prac. criminali, in uerbo, diligenter, num. xxxj. ubi plu
ra referunt multum facientia ad cauſam præſentem patet itaq;
ex iſtis apertiſsimè, teſtes productos ꝯtra ipſos inquiſitos, nul-
lo modo eſſe omni exceptione maiores, & conſequenter, quod
in perſonis ipſorum non eſt uerificata qualitas requiſita a ſta-
tuto, & in conſequentiam, quod nullo modo propter depoſitio
23 nes dictorum teſtium poterunt diffinitiuè condemnari. † Nec
prædictis obſtat, ſi diceretur, quod bene conſiderando unum-
quemque teſtem de per ſe nullus erit omni exceptione maior,
tamen ſimul iuncti bene conſiderātur, ut idonei, ut fides unius
ſuppleatur per alios, ut in ſimili tradit Bald. quem ſcriben. ſe-
quuntur in l. ſi quis ex argentarijs. §. primo. ff. de edendo. Nam
tollitur obiectio, ex quo nullus dictorum teſtium conſideratus
de per ſe, eſt omni exceptio. maior. & ideo ſumus extra caſum
24 domi. Bal. † Præterea tollitur obiectio, ex his quæ dicit Philip.
Deci. in conſi. cxxxiij. colum. ij. in fine, & colum. iij. & conſilio
cccx. & etiam conſi. præallegato xxxvij. nouiter impreſſo, nu.
xiij. Vbi uult, quod in criminalibus probationes imperfectȩ nō
iunguntur ad faciendam plenam probationem, ut dicit Bald,
in d. l. ſi quis ex argentarijs. §. primo, & plenè tangit ipſe Deci.
25 in capitulo, cum cauſam, colum. pen. de probatio. † Et ex iſtis
tollitur etiam obiectio quæ poſſet fieri, quod probationes ſemi
plenè iunguntur. &c. Nam procederet quando unaqueque de
per ſe eſſet perfecta in ſua ſpecie, ut no. in dicto capit. cum cau-
ſam & plenè tangit Iaſ. in d. l. admonendi, car. xxiiij. colum. j. uer
26 ſi. Iſtam concluſionem, ubi ad id plura accumulat. † Nec etiam
obſtat ſi diceret, ꝙ ſumus in caſu, in quo delictum non poteſt
aliter probari, nam ex ſui natura uериſimiliter bene poteſt pro-
bari, quo caſu teſtes inhabiles non recipiuntur, ita Cano. poſt
glo. in cap. iij. loco, de probation. & ponit Philip. Deci. dicto ꝯ-
ſil. cxxxiij. & conſi. cccx. Minus etiam obſtat ſi dicatur, quòd
non conſtat de prædictis oppoſitionibus, & exceptionibus ſu-
perius datis contra ipſos teſtes, ex quo dicti inquiſiti nunquam
comparuerunt, nec aliquam defenſionem fecerunt. Nam re-
ſpondetur ſatis conſtare cum dom. Io. Contis ipſorum legiti-
mus pater tanquam defenſor comparuerit, & compareat, &
prædi-

prædicta uellit in facto uerificare pro innocentia filiorum ſuo-
rum ℈ quos prætenditur diffinitiue procedi ad condemnatio-
nem uirtute ſtatuti,& tales probationes factę per ipſum patrē
bene proſunt ipſis filijs, quum ex illis conſtet de ipſorum innn
27 centia.† Qua pater deducere poteſt,& ut deffenſor,& ut pater,
ut dicit Bar.in l.ſeruum quoq;.§.publice,col.ij. ff. de procu.&
in l.pe.§.ad crimen,col.iij. uerſi. aduerte. ff.de pub.iud.& ſunt
multa conſilia ſuper id edita,& per do.Barth.ueron.& alios Pa
taui.ut pater in conſ.eiuſdem do.Bar.xlvj.Titius uulnerauit,&
in plurib.alijs conſi.ſeq.& ēt eſt conſi.Philip.Cor. cclaxiij.uiſa
inquiſitione,col.ij.& conſi eiuſdem.cccxxv.primo aduertendū
col.pen.in iij.uol.& eſt conſ.Phili.Deci.xxvij.præallegatum no
uiter impreſſum licet in cauſis,col.ij.ubi adducuntur aliæ deci-
ſiones concordantes,& Mod.bono.in eorum prac.criminali in
uerbo, ſequitur nu.xl.& ſeq.iſtud idem ſequuntur adducentes
plures alias deciſi. & maximè qñ ea forma ſtatutorum abſens
poteſt banniri,& diffinitiuè condemnari,& impune offendi, ut
eſſet in caſu præſenti , tunc.n.pro ipſo abſente poſſunt. deduci
cauſæ innocentiæ,ex quib.ēt infertur, ꝙ minimè poteſt proce-
di ℈ do.Pau.& Bolpa.principaliter inquiſitos de.d. homicidio,
quum teſtes ℈ ipſos producti non ſint omni exceptione maio-
28 res, † & ēt quia ipſe do.Paulus fuit prius prouocatus,& agreſ-
ſus a.d.d.Paulo offenſo,qui præparauerat inſidias,quo caſu li-
cite ad ſui honorem, & diffenſionem potuit facere ea quæ fecit
ad plenè no.in l.ut uim.ff.de iuſt.& iu.cum alijs concor. conſi-
derata potiſsimè originali cauſa.d.rixe quæ ortum habuit ab ip
ſo.q.do.Pau.indebite capiente decimam de iure ſpectantē ad
ipſum dn.Io.contis,& etiam conſiderata qualitate,& moribus,
dicti.q.dn.Pau.offenſi,& prædicti do. Paul.inquiſiti de quibus
ſuo loco plenius notandum erit,ulterius aduertendum eſt,ꝙ ſu
pradicti inculpati de auxilio ultra ſuperius deducta , non pñt
29 aliquo modo condemnari ex pluribus.† Licet.n. regulariter di
catur,ꝙ ille qui aſtat armatus maleficio ēt ſi nihil facit,quia dr̄
præſtare auxilium,ita ꝙ de eo uenit puniendus, ut dicit Ion.in
c.continentia,de cleri. percuſ. cum alijs plenè accumulatis per
Ang.de maleſi.in uerbo Andream auxiliatorem,uerſi.& aduer
tendum eſt,& in uerbo,dictus Andreas armatus,col.j. & p Fel
in cap.j.colum.viij. uerſi. & not.de offic.deleg.& plenius per.
eundem in c.ſicut dignum col.iij.uer.in iſta materia,& per Bar
th.ueron.conſi.ij.col.ij.uerſi.ſed licet primum,& conſi.xxxiiij.
col.iiij.uer.de iure autem cōi,& per Phil.Cor. conſil. cvij.uiſa,
col.ij.in j.uol.& conſi.viij.in iij.uol.in litera,f,&,g,& plura ad-
ducunt Mod.Bon.poſt Bar.in l.in rixa,nu.xij.ff.ad l.Corne.de
ſiccar.& diffuſius in eorum pract.criminali,in uerbo,conſtan-
30 te,nu.lvj.& lxj.† Tñ iſtud ꝓcedit qñ ſciēter,& doloſe quis fuit
præſens delicto,& ad illud committendum præſtitit auxilium,
& aſtitit,ſecus aut qñ ignoranter,uel per errorem, uel caſuali-
ter,& incidenter fuit præſens,& aſtitit,& non animo doloſo,&
31 appenſato præſtandi auxilium.† Tunc.n.non punitur , quum
careat dolo,nec ibi interuenerit,ut maleficium committeretur
hoc expreſsè probant deciſiones adductæ in principio iſtius ꝯ-
ſilij,ultra quas eſt deciſ.Fely.in c.quum uicesimum,in prin.ex-
tra.de offi.de leg.tenet ēt Sign.de amode.conſ.cxxxv.in q.col.
ij.uerſi.præterea eſt aduertendum,& bona deciſio Bal.in l.qui-
cunque,col.pe.uer.nota ſecto.C.de ſer.ſug. prout refert Fely.
in d.c.ſicut dignum,de homic.col.iij.uer.eſt uerum, ubi addu-
cit etiam alias deciſiones,& ea quæ ipſemet Fely.dicit, in d.c.ſi
quis epiſcopus extra de hæret.& multa ad id accumulāt Mod.
bono.in d.l.ſi,in rixa nu.xij.ff.ad.l.Cor.de ſicar.& ideo Bal. in
l.ob hæc uerba.ff.de his qui no.infa.dicit,ꝙ ille qui incidenter
32 reperitur pñs,licet ſit armatus.† Non dr̄ præſtare auxilium, qđ
refert,& ſequitur Ang. de maleſi. ubi bene loquitur in uerbo
dictus Andreas armatus,& eſt bonum conſi.Ludo. Ro. cxvj.ꝙ
refert,& ſequitur Fely.d.c.ſicut dignum,col.iij.uerſi. & omnia
iſta limita,uolentes,ꝙ ſi caſualiter,& incidenter quis reperitur
in delicto,ꝙ non tenetur de auxilio , & dicit Felyn.ꝙ in dubio
iſtud præſumitur allegando conſi.Pet.de Anch.ccxvij.in fin. &
Bald. in lectura antiqua in l.j.ff.de ſer.corrupti.& in c. j. de be-
neſi.fra.& bene tangit Bar.Cæpol.conſi.xxxiij.col.vj. & Phil.
Corn.conſi.cxlia.uiſo.col.pen.& ſi.in j.uolu.dicit,quod ſi quis
aſtat delicto armatus non tenetur de auxilio ſi ex alia cauſa ibi
aderat.& Mod.in d.l ſi in rixa,nu.xiij.dicunt ꝙ interueniens in
cidenter & caſu aliter non data opera non tenetur , & quod in
dubio iſtud pręſumitur,& ita etiam dicunt in l.nihil , nu.iiij.&
viij.eod.tit.adducunt deciſiones, ut per eos quas prius adducit
Fely.ubi ſupra,& in d.l.nihil,nu.xij.dicunt ꝙ ſi ignoranter,uel
erroneè inter uenerunt delicto,minimè tenentur de auxilio ex
quo requiritur dolus & ſcientia, quod probant auctoritate, &
exemplo,prout etiam ipſi dicunt in eorum practi.in uerbo, cō
ſtante,nu.xlvij.& xlviij.xlix.& lv.uerſ.quinto limita, & melius,
nu.xl.ubi concludunt,ꝙ ignoranter,& erroneè interuenientes,
ſeu incidenter,& fortuito,& caſualiter non tenētur de auxilio,
& quod in dubio iſtud præſumitur,niſi probetur ſcientia,& do
lus,ut etiam ipſi dicunt in l.unica.C.de rap.uirgi.nu.lxxxvij.&
eſt bona deciſio Ange.de maleſic.in uerbo,dictus Andreas ar-
matus,col.j.quę minimè in caſu præſenti deducta , & probata
apparent,nullus enim teſtium dicit,ꝙ prædicti do.Ant.& Mar
tinus ſcienter,& doloſe,ut dictū delictū committerent,ibi interue
nerunt,unde in dubio prę ſumendum eſt,ꝙ ignoranter, & erro
neè,& tanto magis iſtud procedit,conſiderata eorum etate,&
etiam quia ignoranter diſceſſerunt e domo ſequentes do. Pau-
lum eorum fratrem qui nec eos uocauit nec eis aliquid dixit,&
conſequenter licet fuerint præſentes aſſerto delicto, non ꝓpea
poſſunt teneri de auxilio,prout non tenetur.d.Georgius qui ca
ſualiter,& fortuito ibi interfuit, ut dicunt plures teſtes ex ad-
33 uerſo producti,& examinati.† Præterea ut quis tenetur de au-
xilio,neceſſe,eſt ꝙ ꝓceſſerit tractatus ad maleficium committē
dum,& ꝙ principaliter ad hoc fuerint coadunati,ut dicit Pet.
de Anc.conſi.ccxvij.nos Bar.& Alex.in l.ſi duo patroni in pri.
ff.de iureiur.alias ſi iſtud non probatur,præſumptio eſt , quod
ignoranter,& erroneè,uel caſualiter interuenerint, & ꝙ ſuper-
uenerint delicto abſque dolo ita quod de auxilio minimè te-
neantur , ut habetur in dictis deciſio.& in alijs accumulatis per
Mod.Bono.in d.l.nihil,nu.viij.& xj. Vbi ponunt quæ ſint pro-
banda per inquiſitores adhoc,ut inquiſiti poſsint puniri de au-
xilio,& idem ēt ipſi ponunt in l.unica.C.de rap.uirgi.nu.lxxxj.
& clxxx.& ſequen.prout ēt idem faciunt in eorum practi. cri-
minali,in uerbo,conſtante nu.xlv.xlvj.& nu.xlvij.concludon-
tes allegando plures,& plures deciſiones,& ad hoc, ut aliqui te
neantur de auxilio neceſſe eſt,ꝙ probetur,quod præceſſerit tra
ctatus,& ꝙ communicato conſilio,& deliberatione ad delictū
committendum iuerint.Nam alias ſola præſentia minime pro-
bat auxilium , & qñ de prædictis nihil probatum eſt ℈ dictos
inquiſitos, non poterunt de auxilio teneri , & condemnari.
34 † ad quæ bene facit qđ uult Pau.de Caſt.in ꝯſ.clxxxix.in cā in
carceratorum,quem refert,& ſequitur Auguſti.de Arimi.in ad
ditionib.ad Ang.de maleſi.in verbo,' Andręam auxiliatorem,
col.v.uerſi.ul.in hac materia,& in uerbo dictus And.armatus,
uer.intellige tñ prædicta, ubi uolunt ꝙ congregati ad baſtonā
dum aliquem non autem ut interficeretur ſi principalis delin-
quens ipſum interfecit tales auxiliatores non poſſunt teneri de
auxilio q ad iſtud principaliter nō iuerunt nec interuenerunt,
animus enim principaliter conſiderari debet,ad ꝙ etiam quo-
niam ſola præſentia non inducit auxilium,qñ neceſſe eſt ꝙ ul-
35 tra eam interuenerint alijs actus,† per quem ſaltim inſultās,&
offendēs reddatur audacior,& ſecurior ad maleficium commit
tendum,& offenſus reddatur timidior ut dicit Bald.in l. j.ff.de
ſer.corrup.quem refert,& ſequitur Ang.de maleſi.in uerbo, di
ctus Andreas armatus.uerſ.uide tamen,& in uerbo,dicto male
ficio ſemper aſtitit,in princip.& co. vij. uerſi.tu autem,& co.
ſi.uer.& aduertas ubi dicit ſe habuiſſe de facto ferratiæ,& neceſ
ſe eſt ꝙ ſpecifice dicatur , ꝙ & quale auxilium fuit præſtitum,
ex quo ſola præſentia non inducit auxilium,& ꝙ in dubio non
præſumitur ad hoc aſsiſtere niſi aliud appareat,allegat deciſio-
nes id probantes ut per eum,& Bar.Vern.in cōſi.j.dicit magis
credendum teſtibus deponentibus , quod non erat ibi animo
dandi auxilium quàm teſtibus deponentibus ℈riū ex quo iſtud
magis conuenit iuri , & colum.iij.& ſeq. addit , quod in dubio
iſtud præſumitur,qñ non interuenit aliquis actus denotans au
xilium,& quod conſiderari debent quæ cauſæ præceſſerint , &
ponit qualiter teſtes debent deponere, ut cōcludant auxilium,
& quod in dubio in mitiorem partem, & ſic in abſoluendo iu-
dicandum erit,unde ut quis teneaī de auxilio neceſſe eſt, ꝙ de-
clarentur,& probentur actus per quos dr̄ auxilium præſtitum,
alias præſumitur in benigniorem partē,ut dicit Bar.in l.qui ſer
uo.§.ſi.ff.de furt.& Bar.Vero.ꝯſ.lxiiij.Primum dubiū,colu.iij.
uerſi.uideamus modo ubi ēt uult,ꝙ inquiſitio nō procedit , qñ
36 in ea ſimpliciter dr̄,quod ꝓſtiterit auxiliū,&c.† Saltim eum de
bet poni,& probari,qđ per tale ꝓſentiā offendēs factus fuit au
dacior,& offenſus timidior,ut dicit Bal.in l. non idem col. pen.
uerſi.

uerſ.item quæro.C.de accuſatio.cum alijs allegatis per Fely.in
d.c.ſicut dignum,col.iij.uerſ.item notãdum eſt,& in d. c.j.col.
viij.uer.& nota.de offi.delega.& firmãt Mod.Bono.in l. nihil.
ff.ad leg.Cur.de ſicar.col.fin.& in d.l.in rixa nu.xviij. & in d.l.
unica.C.de rap.uirgi.nu.clxxxj.& in prac.criminali,in uerbo,
conſtante,nu.lxj.& lvj.Sola.n.præſentia ſimplicem fauorem in
ducit,& remotum pp quæ offendens minimè effectus eſt auda
tior, nec delictum dr̃ eſſe auctum, ꝓñr ea tali ſimplici fauore
37 quis non tenetur.†Nam tale auxilium,ut ſit punibile debet eſ-
ſe propinquum,& cooperatiuum ipſi delicto,& debet dare cau
ſam proximam illi,ita Ang. de malefi. allegans plures deciſio-
nes in uerbo,dicto maleficio ſemper aſtitit col.v.uerſi. iij. mo-
do,& diffuſius ubi Auguſt.in additio.col.ſequen.uerſi.item ad
de,iſtud proſequitur inferendo ad materiam ſtatutariam pu-
nientem auxiliatores, ut intelligatur de auxilio modo quo ſu-
pra,non ſimplici,& remoto,& qñ interuenit actus remotus,&
non proximus,nec circa cauſam mortis, & ſic qñ fuit coopera-
tiuum ut plenè ẽt hr̃ per Bar.Vero.cõſ.xxxiij. ſi unquam.col.
iiij.in ij.dub.& diffuſius,conſi.ij. ferè per totum, prout ẽt ipſe
uult,conſi.xxvij.requiſitus,col.iij.uer.præterea,& idem ẽt uult.
Philip.Cor.præallegato conſil.cxlix.col.pen.& fi.in j.lib.dicẽs
quod teſtes neceſſario debent concludere,& probare, quod au
xilium fuit præſtitum, & ꝙ ibi aſtabant animo præſtandi auxi-
lium,& hoc idem tenent.Moder.Bono.in d.l.in rixa nume.xv.
38 † Vbi declarat qñ dicatur ſimplex fauor,& qñ auxilium dica
tur cooperatiuum,prout declarat do.Bartholo.Veronẽ. conſi.
præallegatis,& idem uolunt præfati Bono. in ſingulari. xv. &
in pract.criminali,in uerbo,cõſtante,nu.xlix.& nu.l.& nu. lxj.
& nu.lxx.ubi adducunt plures deciſiones, firmantes concluſio
nem prædictam,ponit etiam practi.Papi.in uerbo,opem,& au-
xilium dedit,uerſi hic quæritur,& ponit ẽt Fel.in d.c.j.de offi.
deleg.uerſi.limita primo,co.vij.ubi adducit Salyce. in l.j.C.de
rap.uirg.& alias deciſiones,in d.c.ſicut dignum,col.ij.uer. mo
do aduerte,& diſcurrendo dicta teſtium productorum ꝫ dictos
inquiſitos nullus eſt, qui deponat,ꝙ prædicti do.Anto. & do.
Mar.aliquem actum fecerint.Minus ẽt probatur,ꝙ ipſi ſciẽtes,
& doloſè ibi communicato conſilio adfuerint. Nec ẽt probaĩ,
ꝙ do.Pau.& Bolpatus effecti ſint pp eorum præſentiam auda
tiores,& do.Pau.offenſiua timidior,idcirco neceſſario abſoluen
dus uenit ex quo illa ſola præſentia ipſorum, & ſimplex aſsiſtẽ
tia eis minimè nocuit,quum incidenter,ignoranter,& per erro
rẽ fuerit,& præſumatur præſtita,& licet aliqui teſtes dicant, ꝙ
dictus Anto.erat armatus,tñ iſtud nõ eſt uerum,ut in facto ꝓ-
babitur, item teſtes prædicta dicentes, non probant. Tum
quia ſingulares,Tum quia uarij, & non concludentes, Tum
etiam alijs de cauſis de quibus ſupra.Minus etiam d.Geor.no-
cet depoſitio duorum teſtium aſſerẽtium ipſum admenaſſe cũ
Iannettina,nam talib.teſtib.minimè credendum eſt, cauſis de
quibus.ſup.Prout ẽt quia ipſe do. Georg. nullum actum fecit,
& ſolum incidẽter ibi interuenit,quo fit,ut minimè puniri poſ-
ſit,& condemnari,rationib.& deciſionibus,quib.ſup. ex quib.
euidentiſsimè patet nullum penitus auxilium fuiſſe præſtitum.
d.homicidio per ipſos do.Ant.do.Marti.& do.Georg.ante ma
leficium commiſſum,uel tempore quo committebatur,& ideo
non eſt neceſſe examinare illum articulum,an ueniant punien-
di eadem pœna, qua puniri deberent principales occiſores.
39 † Nam licet regulariter dicatur ꝙ agentes,& cõſentientes pari
pęna puniuntur,ita ẽt,& auxilium præſtantes,& in l. nihil inte
reſt,& in l.in rixa.ff.ad.l.cor.de ſica.& in c.j.de offic.deleg.& in
d.c.ſicut dignum,& per Fely.in c.cum ſm̃,de offi. deleg. & per
40 Barth.uero.conſi.ij.& conſi.xxxiiij.col.iiij.cum ſi. † Tñ regula
iſta non habet locum qñ fuit ſola præſentia, & ſimplex ſine ali-
quo facto cooperatiuo,& quando fuit per errorem,& per igno
rantiam,ſeu incidenter,& caſu fortuito, & quãdo per eam of-
fendens non fuit effectus audatior,& offenſus timidior,& quã-
do per eam delictum non fuit auctum,tũc enim in nullo eſt pu-
nibile,uel ſi pœna danda eſſet,tunc minima deberet applicari,
ut patet apertiſsimè per deciſiones, & conſilia ſuperius allega
ta.ſingula ſingulis capitibus adaptando, prout etiam tãgit Bar
th.Veron.conſi.xxvij.col.iij.ubi etiam uult,quòd de iure com-
muni uere præſtans auxilium,non tenetur eadem pęna, prout
etiam dicit Phil.Cor.conſi.viij.lib.iij.col.j.& Ang.de maleſi.in
uerbo d.maleficio ſemper aſsiſtit,col.iiij.& Fran.de Cur. conſ.
xlj.& Mod.Bono.in d.l.nihil,num.iiij.& ſeq. & plenius, & in
ſingulari.xv.& in pract.criminali,in uerbo,conſtante, uerſi.&
nu.clxiij.ſupra alleg.& ponit Prac.Pap.in uerbo,opem,& auxi
lium,quanto magis in caſu præſenti puniri non debent eadem
pœna,immo in totum abſolui,cum uere auxilium minimè præ
ſtiterint,ut in iure,& in facto ſuperius deductum eſt,ſi autem ꝑ
facti inquiſiti dicerentur teneri, ex auxilio præſtito prædicto
41 do.Pau.& Bolpato poſt delictum commiſſum. † Aduertendũ
eſt,quod iſtud minimè probatum apparet formiter,& conclu-
denter, & aliqui teſtes ſunt ſingulares, nec adducunt conclu
dentem rationem depoſitionis ipſorum,quo fit,ut minimè pro-
bent,maximè,quia uere nullum auxilium præſtiterunt, poſt ta
le delictum commiſſum,conſiderata etiam ætate,& moribus.d.
Ant.do.Mart.& do.Georg.Nec d.Pau. & Bolpatus indigebãt
aliquo auxilio a prædictis, prout etiam quia ſi uere hoc fuiſſet
probatum,quod negat, tamen tale auxilium non eſt ita punibi
le ſicut illud quod præſtatur maleficio. Nec eadem pœna tale
auxiliũ uenit puniẽdũ,ita Ang.de malefi.in uerbo.d. maleficio
ſemper aſtitit uer.quæro qua pœna,& uerſi.quærit.Bar. adducẽ
do Bar.in l.furtum.§.non committit.ff.de fur.& Bar.& Ang. in
l.j.C.de his qui latro.& idẽ Ange.de malefi.in uerbo, Andreã
auxiliatorem,col.j.uerſi.poſt uero maleficia, & ibi Auguſt. de
arimi.uolentes,ꝙ auxilium præſtitum poſt delictum non dici-
tur propriè auxilium,& firmat Franciſ.de Curt.conſil.xlj. col.
fi.& Fel.in d.c.j.col. viij.uerſi. limita dũmodo,ubi allegat alias
deciſi.& ponit d.Sign.de amode.conſi.cxxxiij.co.ij.uer. aut di
cemus,& idem Fely.in d.c.ſicut dignum,col.iij.& Bar. uero.in
conſi.j.col.iiij.uer.circa tertium dubium, & conſi. xxvij. co. ij.
uer.unde uidendum eſt, & ad id plura adducunt Moder. Bon.
in d.l.ſi in rixa,nu.xv.uer.ſecundo limita, & in l.j.de rap. uirg.
nu.lxxxv.& ſeq.& nu.clxxxiiij.& clxxxvj.& in eorum prac.crimi
nali,in uerbo,conſtante,nu.liiij.ponit etiam Pract.pap.in uer-
bo,opem& auxilium,uer.poſt uero maleficium car.cxix.co.iij.
Quibus omnibus bene conſideratis dico & concludo, ꝙ præ-
dicti do.Georgius,do.Antonius,& do. Martinus nullo modo
poſſunt diffinitiuè condemnari de tali auxilio. Nec diffinitiuè
banniri ſiue cõſideremus diſpoſitionem iuris communis, ſiue
diſpoſitionem ſtatuti Tridentini,cuius qualitas, non eſt modo
aliquo uerificata, & etiam quia ipſi non poſſunt dici auxilium
præſtitiſſe, & taliter deliquiſſe propter quod deberent puniri
pęna mortis,uel abſciſsionis membri,quo fit,ut abſoluendi ue
niant,uel ad peius banniendi ad inquirendum, quod ultimum
etiam minimè fieri debet, quum non conſtet eos deliquiſſe, &
42 cum de innocentia ſatis apertè pateat, † ideo iudex non debet
procedere ad bannum ſine cã,& inordinatè.Nam ſi ad illud ita
procederet,certè nihil faceret,& nullum eſſet,nec haberet uim
ſententiæ,ut dicit Bal.in addit.ad Spe.in tit.de execu.ſententię
colu. pen.in uer.bannum,& etiam quia, ut quis poſsit ita ban-
43 niri,neceſſe eſt quòd delictum ſit probatum uere, † Ex quo ſo-
la contumacia illud non Induceret,etiam ſtãte ſtatuto permit-
tente inquiſitum non comparentem poſſe diffinitiue banniri&
condemnari,ut dicit Bal.& Imol.in l.mora.ff.ſol.ma. quod re-
fert Ale.in l.omne delictum,in additio.ad Bart.ff.de re milita.
prout etiam ſequuntur Mode.Bono.in eorum. prac. criminali
in uerbo,poſtquam,nu.liiij.cum ſeq. ubi illud cõprobant alijs
deciſio.Prout etiam ipſi dicunt in uerbo,poſtquam,nu. xlviij.
& quoniam ex ſuperius deductis ſatis conſtat præfactos inqui
ſitos licet contumaces non eſſe culpabiles, ſpectabilis iudex ꝫ
ipſos mõ aliquo procedere non poteſt ad condemnationem,ut
dicit Barto.conſil.c.x do.Cy.colu.vl. & Bart. Vero.conſi.xlix.
poſtquam,col.fi.cum alijs accumulatis per Mod. Bono. in di-
cta eorum prac.in uerbo,opportunè,nu.viij.& in uerbo.ij.quæ
ſtio.nu.xxix.& in uerbo,ultima quæſt.nu.xiiij.& in uerbo ag-
gredior.in fi.& ꝙ dictum eſt de prædictis do.Geor.do. Ant.&
& do.Marti. item concludendum eſt & de alijs inculpatis de
auxilio,ꝫ quos minimè probatum apparet aliquid concluden
ter, nec tale propter quod diffinitiuè poſsint condemnari.

Pariſius.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Temerè agens condemnatur in expenſis.*
2 *Qui agit,probare debet,& nu.uij.ix.*
3 *Nec reus aſtringitur iurare,actore non probante, & nu.5.*
4 *Criminaliter agens,probare debet,& nu.5.*
6 *In furto,non datur iuramentum accuſatori,ad probandum.*
7 *De ciuili,poteſt deueniri ad criminalem.*
8 *In criminali cauſa,prius iudici conſtare debet de delicto.*

20 *Veroſimile debet attendi,& nu.xxx.*
21 *Fama publica operatur,& in cauſa ciuili,& criminal,& n.xix.*
22 *Verum quando habet originem à perſonis fide dignis, non malino lis,& nu.17.*
23 *Et quando teſtes dicant audiuiſſe à maiore parte. & nu.xiiij.*
Ad quod datur cautela probandi.
25 *Et ſi non aßignant cauſam ſcientiæ,nihil probant.*
26 *Et fama debet eſſe legitima.*
18. *Contra malam famam,poteſt probari bona.*
19 *Fama formiter probata,quam probationem faciat.*
20 *Et an in ciuilibus,faciat ſemiplenam.*
21 *Et in criminalibus,an faciat indicium ad torturam.*
22 *Et quid quando non eſt uehemens,ſed uana uox.*
23. *Et quid ſi iungitur cum ſemiplena in criminali.*
24 *Quæ ſunt neceſſaria,ut perueniatur ad torturam.*
25. *In ciuilibus ceſſat tortura.*
26 *Confeßio extraiudicialis,facta abſente parte, an faciat ſemiplenam probationem & indicium ſufficiens.*
27 *Sed debet formiter probari,& per conteſtes,& nu.28.*
29 *Et quid ſi fuit geminata.*
30. *Confeßio non ueroſimilis, minimè attenditur.*
31 *Et debet eſſe certa,& tempore, & loco.*
32 *Contra negociantem,an ſit præſumptio furti.*
Expenſa pecuniarum,quando faciat indicium furti,& nu. xxiij.
34 *Vnum indicium,tollitur per aliud.*
36. *Bona fama inquiſiti,eam purgat.*
37 *Semiplena probationes,& indicia quando iungantur, & nu.37. & 38.*
38 *Vnum imperfectum, non poteſt facere aliud perfectum,etiam ſi eſſent plura.*
39 *Probatio debet eſſe concludens.*

CONSIL. CLIII.

IN Cauſa Iſta uertente inter Bulpam, & Moyſem
Iudæos,ex una actores,& Magiſtrum Petrum Sua
ſchie calcearium conuentum ex altera, breuibus
inſiſtendo ueritati,uiſo proceſſu, & alijs deductis
ꝫ ipſum magiſtrum Petrū firmiter,& abſque dubio, dico partes Magnifici,& Spectabilis dñi iudicare debentis, non poſſe
de iure eſſe alias niſi in abſoluendo ipſum magiſtrum Petrum
a petitis per ipſos actores qui omnimodo ueniunt condemnan
di ad expēſas,& ad damna quæ ipſe magiſter Petrus paſſus eſt,
ꝑ talem indebitam uexationem iuxta l.eum quē temere.ff.de
iudi.& in ſti.de pœn.temer.litigan.& C. de fur.& lit. expen. cū
1 ſim.† Et iſtud,dico,eo qm̄ iſti iudæi, modo aliquo non probauerunt intentionem ipſorum,& actore,ſeu accuſatore non probante reus uenit omnimodo abſoluendus,ſiue.n. cōſideremus
iudicium, & actionem ciuilem per ipſos hebręos intentatam,
ipſis non probantibus, magiſter Petrus conuentus abſolui debet l.ei.qui.l.ab ea parte.ff.de probatio.l. qui accuſare, & in l.
2 fi.C.de eden.c.j.extra ut eccleſiaſtica benefi.† Nō.n.ſunt probationes ſumendæ ex domo ipſius rei taliter,quod ſi ipſe actor
non probat intentionem ſuam, reus non aſtringitur ad iuramētum præſtandum obligatum per ipſum actorem iuxta termi-
3 nos.l.manifeſtę turpidinis. ff. de iure iur. † Prout ſingulariter
uoluit Specu.in tit.de iura. delati.§.j.uerſi. ſin autem actor,&
Bal.in l.fi.ff.ꝙ me.cau.& Abb.in c.fin. extra de iu.iur. cū alijs
accumulatis per Iaſ.in l.admonendi.ff.de iu.iur.car.mihi. viij.
4 col.iiij.& ſequen.† Pariter ſi dicimus ipſos Iudęos intentaſſe
iudicium criminaliter, ipſe magiſter Petrus accuſatus abſolui
debet,ex quo aliquid ſufficiens Iudæi non probarunt, ut dicta.
l.qui accuſare,& l.de minore.§.tormenta,& l. unius facinoris.
5 §.in ea cauſa.ff.de quæſtio.† Nam ſi conſideramus hāc cauſam
ut criminalem decidenda eſt ueris probationibus, non autem
iuramento partis,ut habetur in l.fi.C.de probatio.& in l.metū
C.quod met.ca. Hinc eſt ꝙ in talibus cauſis non defertur iuramentum in ſupplementum probationis ſecundum Petr. de Ancha.in c.mediatores,uerſi.not.tertio,de teſti.lib. vj.ubi adducit
gl.in c.tam literis,extra de teſti.uolentem in cauſa criminali et
ciuiliter mota non deferri iuramentum, licet habeat præſumptionem pro ſe, ex quo in tali cauſa habet locum regula ſuperius adducta,ꝙ accuſatore non probante, &c. & ponunt Mod.
in c.j. uer.ij.principaliter limita,extra de appella.& eſt tex.ꝑut ibi not.Bal.& Fel.col.ij.in c.ueniens el primo,extra de teſt.
uerſ. ultimo no.& iſtud uoluit gl.in c.cum ſint iura,de reg.iur.
in vj.& gl.in d.l.admonendi.& ibi plenè Iaſ.car. xxv. col.iij.&
6 Alex.conſi.ſuo.lxvj.uiſo proceſſu,col.j.in j.uol.† Hinc eſt,ꝙ in
furto non eſt locus iuramento accuſatorum ſecundum Bald.in
l.nauta.§.quæcunque.ff.nau.cau.ſtab.& tenet Alberi.de Roſa.
in ſecunda parte ſtatutorum quæſt.lxiij.incipit, itē quæro aliā
quæſtionem,etiam Alex.in l.ij ff.de dam.infec.& in conſi.clavij.requiſitus colu.j.in ij.uol.cum alijs adductis per Moder.in
7 d.§.tormenta,& in d.§.in ea cauſa.† Cum itaque præſens cauſa fuerit ciuiliter intentata, licet poſtmodum incidenter fuerit peruentum ad criminalitatem, & ſic ad crimen furti iuxta
notata per Bart.& alios.in l.falſus. §. qui alienum. ff.de fur.&
no.in l.ſi quis naufragio.ff.de incend. rui.& naufra. cum alijs
adductis per Fely.in c.cum oporteat,col.fin.extra.de accuſa.&
in c.poſtulaſti extra de iudæis,tamen quocunque modo conſideremus cauſam præſentem ſiue ut ciuilem, ſiue ut criminalē,
uera erit concluſio,quod ipſe magiſter Petrus, omni reſpectu
uenit abſoluendus,ex quo dicti Iudæi ꝫ ipſum nihil ſufficiens
probarunt,ſiue conſiderentur,ut actores, ſiue ut accuſatores,
iuribus & deciſionibus. de quibus ſupra ad ita tenendum moueor,quia ipſi Iudæi nihil docuerunt,ꝙ habuerint dictas pecunias quas dicunt perdidiſſe, nec etiam docēt illas perdidiſſe, quo non docto abſolutio ipſius magiſtri Petri ſequi debet.
8 † Antequam enim Iudex procedat ad cōdemnationem, ſeu ad
torturam debet ei conſtare,& liquere delictum, propter quod
uult condemnare,ſeu torquere eſſe commiſſum, alias ſi ſibi de
delicto non conſtat, non poteſt procedere maximè ad torturam,ita uoluit Tancre.In ſua compendioſa,quæſt. xvij. adducens bonum tex.in l.j.§.illud autem.ff.ad ſilla,& ibi Bart. hoc
tenet & Ludo.Ro.& idem Bar.in l.fi.col.j.ff.de quæſt.& in l.j.
ff.de teſtam.mili.& facit tex.in l j.C.ubi cau.fiſ.& in l. ſi quæramus.ff.de teſt.& idem uoluit Ange. Aret.in tract. malefi.in
uerbo,fama publica,car.xviij.uer.xij. Vbi inter cætera dicit,ꝙ
ſi dicitur eſſe commiſſum furtum,curia debet mittere officialē
ad locum ubi dr̄ cōmiſſum,& ſi aliter facit iudex, tenet̄ in ſindicatu,& bene facit,ꝙ uult Bal.& Ang.in d.§.illud aūt,& Bal.
in additionib.ad Spe.in ti.de ſententijs,col.xviij in fi. & in tit.
de confeſ.col.ij.uer. Titius confitetur,& idē Bal.in l. cū probatio.ff.de prob.& ꝙ uult Frā.Brun.in trac.de indi.& tortu.car.
ix.col.iij.& uideant̄ oino quæ ponit do. Paris de Puteo in ſuo
trac.ſind.car.xxxiij.col.j.& ꝙ uult Bar.in l.j.ff.fur.aduer. nau.
cau.Dicens,ꝙ ſi hoſpes intrauit hoſpitium, & poſtmodum dicit pecuniam ſibi fuiſſe ſubtractam,nō ſtat̄ dicto ſuo neq; iuro,
qa ꝯſtata debet baliſiā ſiue fardellū; fuiſſe portatū in domo hoſpitis, vñ cū ipſi Iudæi minimè probēt habuiſſe ſacculū pecuniæ
nec ēt ꝙ illū perdiderint obtinere minimè pñt ſiue pſens iudi-
9 ciū ꝯſiderēt ut ciuile, ſiue ut criminale. † Non.n.credendū eſt,
nec ſtandū aſſertioni ipſorū Iudæorū, in ꝑiudiciū alterius, ex
quo non ſufficit aliquid aſſerere,& dicere, ſed neceſſe eſt illud
ꝓbari,ſm gl. in uerbo dicet,in l.j.in pri.ff.ſi quadru. pau.feciſ.
dic.& eſt tex.& ibi gl.i uerb.egiſſet ubi Ale. & alij multa adducūt i l.ſi prius.ff.de ope.no.nū.eo potiſsimè i caſu nr̄o ꝓcedūt
ſuperius dicta,qm̄ ipſi Iudæi in ſecundo eorū c.dūt,ꝙ dum ipſe Moyſes tranſiret aquā ferſine ꝓpe perzinū de equo in ipſā
aquā cecidit unus ſacculus plenus pecunijs argenteis, quē habebat retro ſellā,& tñ non conſtat, ꝙ tpe quo tranſiuit hēret
dictū ſacculū.ꝑterea hoc abhorret, & alienū eſt ab oī uerośil.
ꝙ pecuniæ portent̄ in ſacculo,& talis ſacculus liget̄ retro ſellā,
a cōlter.n.accidentib.pecunię portant̄ intus baliſiā uel in cluſæ intus manticā,fardellū,ſeu aliū locū, nō āt ſacculus ipſe ſolus plenus pecunijs ligat̄ retro ſellā.& iō quū talis eorū aſſertio
nō ſit uerisimilis,non caret mendatio,& reijcienda uenit.l.nō ē
uerisiſe.ff.ꝙ me.cā.c,quia uerisiſe,extra de pſum. cū alijs addu
10 ctis per Mod.in rub.C.de proba.col.xxiiij.† & ꝙ abhorret ab
eo ꝙ cōmuniter accidit,ēt ſuſpicione non caret, uulga.l. neq;
natales, cum fi. C.de prob.& eo maximè quia actores Iudæi
ſunt,quorum natura,& fides,qualis,& quanta ſit,plene hr̄ ꝑ to
11 tū.C.& extra de iude.† & minutatim, ac ſigillatim ꝯſiderando
ꝓbōnes ipſorū Iudæorū, ꝫ ipſum magiſtrū Pe. adducit̄ fama
publica ꝙ erat in d.Burgo pzini,ipſos hæbreos amiſiſſe in d.flumine certā denariorū q̄titatem,& ꝙ ipſe magiſter Pe. inuenit
ſacculū dictarū pecuniarū proue deponit Gaſpar primus teſtis
iudæorū,& Iac.mirana Geor.cribellus,Bapt.Godardi, Criſtellus Geor.Ioan.lignanus,Laza.abizola,Pet.Sacchinus, & Ant.
Gaſsius,quæ fama publica tam in iudicio ciuili,quam in criminali,multū operatur,ſm doctor.Canoni.in d.c.ueniens.el primo.de

mn.de teſtib.& in c.qualiter& qñ.& c.cũ oporteat.extra de ac
cuſa.&per Bart. & alios in l.de minore.§. tormenta. alios in §.
pluriũ.ff.de qõnibus. & pleniſsimè poſt Bart.per repetentes,&
alios in l.admonẽdi.ff.de iure Iuran. Quę obiectio ꝫ ipſum ma
giſtrum Petrũ nihil penitus facit,eo qm̃ per teſtes pdictos,non
eſt formiter fama ꝓbata,ut decet, ꝙ.n.fama aliquid operetur
12 neceſſe eſt probari, † quod originem habuit a perſonis fide di
gnis,& nõ a maliuolis,ut in d.c.qualiter,& qñ,& ibi plenè Ca-
no.cum alijs adductis per Bar.in d. §. plurimum & ibi per do.
Alex.in additio.& per Saly.in l.ea quidem.C.de accuſa.& facit
tex.in c.iuuentute,extra de pur.cano.unde ſi nõ probet, ꝙ a ta
libus perſonis habuit originem fama non ſufficit , nedum quo
ad condemnationem, ſed ẽt non facit indiciũ ſufficiens ad tor
turam ſm Bal.in c.item ſi uaſallus in tit.de controuer. inueſti.
col.ul.in uſib.fend.& per Bal.& Saly.in d.l.ea quidẽ,& bene fa
cit tex.in d.c.qualiter,& qñ el.ij.& in l.miles,in §.mulier, ubi
ẽt Bar.ff.de adult.cum alijs infinitis concor. adductis p Mod.
in d.§.pluriũ,& per do.Phil.Dec.in conſi.xxxvij. in cã rigoro-
ſiæ,col.vj.nu.ia.& a.in j.uol.& conſi.cxxxij.uiſo proceſſu, ſed
ſic eſt ꝙ oẽs teſtes ipſorum Iudæorũ non dicunt talẽ famã ha-
buiſſe originem a perſonis fide dignis , unde perinde habetur,
ac ſi deducta non eſſet, ex quo informiter eſt probata , & talis
probatio informis,& non concludens nihil operatur.c.in pręſ
13 ſentia,extra de prob. l.non hoc.C.unde legi.† Præterea & ſecũ
do talis aſſerta fama informiter eſt probata, ex quo teſtes Iu-
dæorũ oẽs non dñt audiuiſſe a maiori parte populi,ꝙ eſt neceſ-
ſarium ad uerã probationem famæ ſm Bart.in d.§.plurium ad
ducentem gl.in l.iij.§.eiuſdẽ.ff.de teſti.& bene facit ꝙ uult Sa-
ly.in d.l.ea quidem.& Bar.in d.l.iij.& do.Ant.& Cano. in d.c.
ueniens,& in c.cum cãm extra de prob. cum alijs adductis per
Alex.conſi.lxxij.col.viij.in j.uol.inſpecto diligenter, & per eũ
dem cõſ.c.ſuper primo,col.vj.in fi.& conſi. xcuij.in cã, & lite
col.fi.in ij.uol.& ꝯſi.cl.in cã,& lite,in v.uol.& per Deci. in pal
legato conſi.xxxvij.& plenius per do.Phili.Cor.in ꝯſ.lxviij.ali
quandiu,in ij.uol.qui oẽs ꝯcludunt teſtes uolentes probare fa
mã debere dicere ꝙ audiuerũt a maiori parte populi illud de
quo dicunt eſſe famã & aliter deponendo non probant famã,
ſm ẽt Bal.ꝯſ.ſuo.cclxxx.ad euidentiam,in v.uol.& ꝯſ.cccxxiij.
utrum,in j.uol.& ideo Bar.in d.§.plurium,& in d.l.iij.§.eiuſdẽ.
14 ff.de teſti.& in l.labeo.ff. de ſupel.leg.† Dabat cautelã , ut te-
ſtes uolentes probare famã,dicant,ꝙ eſt publica uox, & fama,
quia publice dr̃ per ciuitatem a maiori parte populi.&c. Volẽs
ꝙ ſi teſtis,ſolũ diceret publica eſt uox , & fama non probaret,
quia tali caſu non reddit cauſam per aliquem ſenſum, & idẽ eſ-
ſet ſm Bar.ſi teſtis diceret,ꝙ audiuit publice dici,nam hoc nõ
ſufficit,niſi addat audiuiſſe publicè dici a maiori parte homi-
num ciuitatis,&c.Quæ oĩa penitus ceſſant in caſu præſenti,qm̃
teſtes inducti per ipſos Iudæos,hoc minimè dicũt, quia potuit
ꝙ unus tantum hoc dicebat publicè corã alijs, quã opinionem
Bar.ſequitur Imo. & Pau.in l hæredes.palã.ff.de teſta. & Mod.
in c.j.de appel.& ẽt Alex.conſi.xxv.in iiij.uolu.& do.Phili.De
15 ci.præallega.conſi.ſuo.xxxvij.in j.uol.† Tertio aſſerta fama ni
hil facit,ex quo teſtes ipſi non aſsignant cauſam famæ , & ideo
potius dr̃ uana uox uulgi quæ nihil operatur. l. decurionũ. C.
de pœn..& per Bar.& alios ſcrib.in d.§.plurium,& per do. Phil.
Cor.conſi.cxcviij.in ij uolu.& per Bal.in conſi.ſuo.ccxlv.inci-
pit,fama uiciniæ,circa fi.in iij uol. Debet enim teſtis deponẽs
ſuper fama aſsignare cauſam,& perſonas famæ ẽt non interro-
gatus,ut dicit Deci.multa adducendo in d.conſi.xxxvij.& per
do.Phil.Cor.cõſi.cxcviij.præallegato. uiſa inquiſitio.in l tera.
16 R.& conſi.cxxx.in iiij.uol.in col.fin.† Non.n.debemus capere
famam ſimplr̃,ſed legitimam,ſm Abb.& Fely.in d.c.ueniens,&
ibi Bal.dicens,ꝙ iudex diſcretus non ſolum debet interrogare
de fama,ſed ẽt de ratione famæ,ad ꝙ Fely.ibi plura adducit,&
plenius tangunt Mod.in d.§.plurium teſtes autem hæbreorum
nullam adducunt rationem aſſertę famæ,unde ipſorum depo-
ſitiones penitus ruunt.† Præterea & quatuor teſtes prædicti de
17 ponentes ſup fama interrogati a quib. pſonis audiuerũt,dicũt
non recordari,nec nominant perſonas hoc dicentes,& ideo ta
lis eorum depoſitio nulla eſt ſm Inno in d.c.qualiter, & qñ,&
ſm Bart.& alios ſcrib.in d.§.plurium , ubi Alex. adducit Saly.
in d.l.iij.§. eiuſdem & alias deciſiones, idem uolentes quãdo te
ſtis de hoc fuit interrogatus & Moder. ad hoc in d. §. plurium
multa alia accumulant,& do. Phili. Deci. in d.conſi.xxxvij.ex
quibus patet aſſertam famam tanq̃ informiter probatam,& nõ
concludentem,in aliquo non præiudicare dicto magiſtro Pe-
tro.eo potiſsimè quum per oppoſitum ipſe magiſter Pet. pro-
18 bet bonam famam ſuam,† quæ probatio bonæ famæ debet pręs
ualere malę famæ informiter probatę ſm Bar.in d.§. plurium,
& ibi Moder.ad hoc plura adducunt,& Cano.in c. quum opor
teat de accuſa.& per Abb.in c.cum in tua extra de ſponſal.& p
Alex.in ꝯſi.lj.qm̃ abunde circa fi.& Fely.in c.cum cõtingat,col.
ij.de reſcrip.& per do.Bar.Veronen.conſi.ſuo.xl.col.viij.& per
Cor.d.conſi.cxcviij in d.litera.R. Vlterius circa hanc aſſertam
famam aduertendum eſt,nam ſi conſideramus præſens iudiciũ
ciuiliter intentatum famam ẽt formiter probatam,nõ facit ple
nam probationẽ regulariter niſi in aliquibus caſibus exceptua
tis,enumeratis per Fely.in d.c.ueniens, & plenius per Mod. in
19 d.§.plurium,† inter quos caſus ſpeciales,non eſt caſus noſter,
& ideo tanq̃ omiſſus deciditur per communem regulã, quæ ha
bet in cauſis ciuilibus famam non facere plenam probationẽ,
ut plenè hr̃ per Bar.& alios ſcriben.in d.§.plurium,& in d. l.ad
monendi,& ibi Iaſ.car.xiij.col.iiij.& tenent , & ſequuntur oẽs
20 alij repet.ibi,& plenè per Cano.in d.cap.ueniens. † An autem
in ciuilibus faciat ſemiplenam probationem fuerunt uarię opi
niones relatę per Moder.repet.in d.l.admonendi , & per Mod.
in d.§.plurium,& per Fely.in d.c.ueniens,col.iij.& iiij.in ij.cõ
cluſione,& cõiter ꝯcludũt hoc eſſe arbitrariũ ꝯſiderata origine
famæ,& eius rõne , & alijs adminiculis,unde in caſu pſenti ꝯſi-
derando hoc iudiciũ,ut ciuile talis aſſerta fama nedum non fa-
cit plenam,ſed nec ẽt ſemiplenã probationem , cum informiſsi
mè,& non cõcludenter appareat probata ut ſuperius plenè di-
21 ctum eſt.† Si uero conſideremus præſens iudicium,ut crimina
le dico,ꝙ talis aſſerta fama,nedum non facit plenã probationẽ
nec ẽt ſemiplenã,quinimo non facit indiciũ ſufficiens ad tortu
ram ſm Io.And.in additio Spec.in tit.de proba.in §. uidendũ,
in uerſi.xiij. & ſm Bal.in l.mulieres.C.de qõ. cũ alijs adductis
per Ange.Areti.in tracta.malefi.in uerbo,fama publica, uerſi.
& an fama,& per Alex.in conſi.ſuo.v.col.ij.in j uol. & per Io.
Andr.in addi.Spe.in tit.de noto.crimi.§.fama,& iſtã opinionẽ
ueriorem,& ęquiorem ſequuntur Mode.in d.§.plurium , colu.
v.nu.xxx.& Abb.in c.j.in fi.de pur.can.& Imo.in l.fi.ul.col. ff.
de hære.inſti.& Fely.poſt alios in c.cũ oporteat,col.pe. uerſ.&
22 pdicta,extra de accuſa. † & eo potiſsimè dicendum eſt in caſu
pſenti,ubi huiuſmodi fama non eſt uehemens ſed potius uana
uox populi,item non habuit originem a perſonis fide dignis,
nec ẽt eſt formiter probata ut ſ. ꝙ ẽt ſequitur Paris de puteo
in tractatu ſindica.car.xcviij.uerſi.& an fama, & Franci. Brun.
in tracta.de indi.& tortu.cart.iiij.uerſi.an fama publica, & pdi
cta oĩa ꝯfirmantur, eo qm̃ fama ẽt iuncta cũ ſemiplena proba-
tione in criminalibus non eſt ſufficiens ſm gl.in d. c. ueniens,
Moder.in d.§.plurium,nu.lxij.& facit tex.in l.iij.§.eius.ff. de te
23 ſti.† Quanto magis in caſu nr̃o,ubi nulla ſunt adminicula, ut
infra dicetur , qñ.n.agitur de criminè ẽt ciuiliter fa . a cũ alia
probatione non ſufficit,ut per Abb.in d.c.ueniens,& ſi in iure
datur caſus , ꝙ coniungat cum alia probatione iſtud eſt qñ fa-
ma eſt perfecta in ſuo eſſe, & eſt formiter probata,tũc.n.iungit
alias ſecus ſm Bal.in l. ſi quis ex argentarijs, poſt principiũ.ff.
de eden.& per Fely.in d.c.ueniens,circa finẽ,& per Abb. & Fe
ly.in c.cum cauſam,col.pen.& fi. extra de proba.& plenius per
24 Mod.plura adducẽtes in d.§.pluriũ.col.xv.† Ex quibus neceſ-
ſario infertur aſſertã famã taliter probatam per teſtes ipſorum
iudeorum in nullo obeſſe,nec piudicare ipſi magiſtro Petro , ꝫ
quem ad torturam modo aliquo procedi non poteſt,quia non
ſunt uerificata ea quæ torturam pręcedere debent,quæ ponunt
per Paridem de puteo in tracta.ſindi.in uerbo,tortura , ac per
Fran.Brun.in d.tracta.de indi.& tortu.in iij.q.principa.& per
Mod.in l.j.ff.de quæſt.in principio.col.ij.& iij. quod dico con
ſiderando præſens iudicium, ut criminale,ſi uero conſideratur
ut ciuile,tunc firmatiſsima eſt ꝯcluſio, quod ad torturã perue-
niri nõ põt , ut hr̃ in l.diuus pius.ff.de quæſtio.in l. maritus.
eodem titu.& per Bald.conſi.ſuo.cclxxxj.incipit , factum tale
25 eſt,in iiij.uolu.¶ † Secundo principaliter ꝫ ipſum magiſtrum
26 Petrum adducitur eius confeſsio extraiudicialis, † ex quo con
feſſus fuit ser Antonello alias eius ſocero inueniſſe dictas pecu
nias in ſacullo quem penes ipſum Antonellum depoſuit,& etiã
confeſſus fuit magiſtro Franciſco cauponi,quod inuenit dictũ
ſacculum pecuniarum , & illi dedit quam plures ex dictis pecu-
nijs ad cambium,& talis confeſsio extraiudicialis facta abſen-
te etiam parte,uidetur facere ſemiplenam probationem, & in-
dicium

dicium ſufficiens ad torturam,ſecundum Bart.in l. capite.v.ff. de adulter.& in l.qu ero.ff.de edil.edic.& per eundem in d.l.ad monendi,& ibi Iaſ.car.xvj.col.ij.ubi ad idem plura adducit.,& per Franc.Bru.in d.tracta.in iij.q.prius.uer.aliud eſt indiciũ, & per Ang.de maleſi.in uerbo,comparuerunt dicti inquiſiti,& in uerſi.ſequenti , & per Felyn.in cap.olim , de reſcript. & in cap. ſi cautio.extra de fid. inſtr.&per Pari.de Put.in trac.ſindica.in uerbo,tortura,quæ obiectio confeſsionis extraiudicialis, nõ ha bet in aliquo p̃iudicare ipſi magiſtro Pet.primo q̃a dictus An tonel.& magiſter Franc,multas patiuntur exceptiones,ex quibus redd ũtur inhabiles, & non idonei ad teſtimonium perhibendum,prout ↄſtat in proceſſu,in quo patet, multa ↄ̃ ipſos eẽ probata,q̃ oĩa breuitatis cã omitto,& Magnifi. ſeu excellẽs ad uocatus dicti magiſtri Petri poterit illa oretim , ſeu in ſcriptis adducere, ſolum deduco,q̃ hmõi confeſsio extraiudicialis nõ

27 eſt formiter probata.† Nam ad hoc,ut formiter probetur, neceſſe eſt q̃ probetur per teſtes ad minus duos, qui deponere debent coram ipſis,eo.loco,&tpe confeſsionẽ fuiſſe factã ali.n.ſi unus teſtis deponit confeſsionem coram ſe fuiſſe factam certo loco,& tpe,& alius teſtis deponit confeſsionem coram eo factam diuerſo loco,& tpe,non dñr conteſtes, nec dicuntur deponere de eadem confeſsione,quinimmo ſunt ſingulares,& nõ debent coniungi ex quo deponunt de diuerſis confeſsionibus ita tenet Io.Calde.& do.Ant.de Bu.col.ul.in d.c.ueniẽs,de teſti.& do.Abb.poſt Bal.in c cũ cãm,co.ij.extra de proba.& Bal. in l.ſpadonem.§.q̃ iura.ff.de excuſa.tut.& do.Ant.de But.in c. licet ex quadã,extra de teſti. col. pe.uer. & pro hoc deciditur, & idem tenet.in c.ſi.col.añpe.de conſue.& Ale.conſi.lxxij.col. iij.in j.uol.& conſi.lxviij.uiſo proceſſu,in iij. uol. & idẽ uoluit

28 Bal.in l.j.uerſi.quilibet actus.C.de teſtib.† Eo qm̃ talis cõfeſſio,prout quodlibet aliud indicium debet probari per duos teſtes conteſtes,de loco,& tpe ſm gl.in l.fin.C.fami.ercif.& per Bar.in §.plurium,& per eundẽ in l.ſi.ubi pleuè Mod.ff. de quæſtio.& per Ang.in trac.maleſi.in uerbo,fama publica, & ita pũctaliter dicit Iaſ.in d.l.admonendi,car.xxiij col.iij. uerſ.p̃iſta conſidera,ubi reprehendit Pau.de Caſ.tenentẽ ↄrium in conſi. ſuo.cclxxvj.& conſ. ccclxxviij. & hoc idem dicunt Doctor. de conſi.Neapo.in deciſio.dicti cõſilij.in deci.ccclxiij.incipit,fuit deciſum & in deciſio. ccclxxv. quidã diomedes, q̃ ẽt ſequitur Alex.in d.ↄſi.ſuo.lxviij.in iij.uol.& ſequuntur Mod.in d.§. plurium,col.xv.nu.xcvij.dicentes,q̃ iudicium eſt probandum per duos teſtes,& conteſtes,taliter q̃ ſi duo teſtes deponũt de duabus confeſsionibus unus de una facta certo loco , & tempore, alius de alia conſimili facta diuerſo loco , & tempore,iſti dicũt teſtes ſingulares,& nõ ↄteſtes ,& nõ debẽt ↄiũgi, nec formiter dicũtur probare dictã ↄfeſsionem,adducunt do.Ant. ut ſupra, & Fely.poſt Abb.in d.c.cum cauſam,col.pen.& ſi.& conſi. do. Alex,ut ibi per oẽs,ad quæ bene faciũt adducta p̃ eoſdẽ Mod. in l.unius.§.teſtes torquendi.ff.de qõ.Certum aũt eſt.q̃ dictus Antonellus,& dictus magiſter Franciſcus deponunt de cõfeſſione ipſius magiſtri Petri facta ipſis diuerſo loco,& tpe ut aptè eſt uidere in eorum depoſitionibus, & ideo ſingulares ſunt, & non conteſtes nec debent coniungi, ut ſupra probatum eſt, ↄñr neceſſario ſequitur aſſertum indicium confeſsionis extraiudicialis,non eſſe formiter probatum,& ſic non facere, nec ſe

29 miplenã probationẽ,nec indicium ſufficiens ad torturam,† & q̃ in nullo habet obeſſe ipſi magiſtro Petro & per iſta tollitur obiectio,quę poſſet fieri , q̃ talis confeſsio multũ operatur ex quo fuit geminata iuxta no.per gl.& Bar.in l.cum ſeruus.ff. de agrico.& cenſ.& in l.baliſta.ff.ad Trebel.& per Fely. in d. c.ſi cautio.& per Moder.in l.j.§.q̃oni.ff.de qõ. Nam nulla dictarũ confeſsionum di formiter eſſe probata, ex quo quælibet ipſarũ probatur per ſingularem teſtem & ↄñr informiter, & ideo nedum non põt dici confeſsio geminata,ſed nec ẽt ſimplex,ut.ſ.

30 deductum eſt. † Præterea tales teſtes non deponunt confeſsionem habentem ueriſimile, & ideo dictis ipſorum teſtium minimè eſt ſtandum,quia talia dicta carent ueriſimili,& ſatis aperte hoc ſuadetur nam uerimile non eſt,q̃ ipſe magiſter Petrus hoc confeſſus fuerit,& ulterius,q̃ depoſitauerit ſacculum repertum pecunijs plenum penes dictum Antonelum, qui ſi haboit dictum ſaccum depoſitatum plenum pecunijs , debet illũ

31 reſtituere,† & ideo talibus depoſitionibus non ſapiẽtibus uerisimile iudex non debet fidem accomodare ſm Pet.de Auch. ↄſi ſuo.cclvij.ex ordine,col.ſi.& idem Pet.conſi.clvij.uiſa facti narratione,col.vij.in ſi.dicit,q̃ allegans non uerisimile , nõ debet audiri,& Bal.in l.ſi.in ſi.C.de eden.dicit,q̃ probatio debet eſſe uerisimilis alias tali probationi non eſt ſtandum , & Inno. in c.audiris , extra de præſcript. dicit q̃ teſtibus deponentibus non uerosimilia non eſt credendum,q̃ ſequitur Fely. in c. licet cauſam,extra de proba.in uer.nota.decimo,& Alex.in ↄſi ſuo. ccccxxxviij.circa primum,col.pẽ.ſm numerum,dicit quod teſtis dictum non uerisimile eſt ſuſpectum de falſo, & bene facit quia ſi confeſsio facta per principalem,non eſt uerisimilis, non nocet confitenti ſecundum Bald.in l.ſi quis in hoc genus.C.de epiſ & cleri.& ſecundum Fran.Bru.in d.trac. de indi. & tortu. in iij.q.princi.uerſi.aliud eſt indicium,& ſecundum Moder.ad id plura accumulantes in l.j.in prin. col. xij. & duabus ſequen. ff.de qõ.& per repeten.in rubri.C.de proba.col. xxiiij. cũ alijs adductis per Fely.in c.quia uerisimile,extra de præſum. & per ſcribentes in l.non uerosimile.ff.quod met.cau. Præterea tunc confeſsio facta extra iudicium aliquid operatur & facit indicium qñ eſt certo tempore,& loco,hoc eſt qñ cõfitens dicit de tempore,& loco commiſsi maleficij,ita Fran Brun.in d.trac.q. præallegata,iij.uerſi.aliud eſt indicium,&uerſi. aduerte tamen ſecundum quoſdam,quod minimè factum apparet,in caſu noſtro,ut eſt uidere in depoſitionibus dicti Antoneli,& magiſtri Fran.& ideo talis aſſerta confeſsio,ita informiter probata, per teſtes ſingulares,& deponentes non uerosimilia. prætetea,& p̃ teſtes inhabiles,& non idoneos,nihil facit , nec operatur ↄ̃ ipſum magiſtrum Petrum,tam in iudicio ciuili , quàm in iudicio criminali. Tertio principaliter, ↄ̃ ipſum magiſtrum Petrum adducitur alia p̃ſumptio,ſeu indiciũ, uidelicet, qđ ipſe poſt amiſſionem dictarum pecuniarum exercuit mercantias , & maiora

32 negocia,q̃ prius exercuiſſet.† Item quod expendidit monetam de illa forma,ſeu impreſsione de qua ipſi Iudæi aſſerebant eſſe cuſſam monetã deperditã,uidelicet,de ſtampa nurmiberge, q̃ indicia uidentur ſufficere ad torturam, & probare furtum ſecũdum Ange.in l. milites. C. de qõ. & bene facit in argumentũ. l.quintus ff.de dona.inter ui.& uxo.& q̃ ponit Bar.in l. ſi.ff.de qõ.Hæc præſumptio nihil obſtat ipſi magiſtro Petro.primo q̃a non eſt probatum , quod ipſi Iudæi amiſerint pecuniam talis formæ,nec aliam pecuniam,& ipſorum ſimplici aſſertioni ſtãdum non eſt.ut ſupra in princi.dictum,& concluſum fuit.Præterea tollitur ex alio eo qm̃ per oẽs fere teſtes productos per ipſos Iudæos interrogatos , & examinatos ſuper interrogatorijs ipſius magiſtri,Petri plenè probatur ipſum magiſtrũ Petr.maiora negocia exercuiſſe per prius, & ante aſſertam amiſsionem pecuniarum quàm poſt.Item probatur per eoſdem teſtes, & plenius per teſtes productos per ipſum magiſtrum Pet. qđ tpe aſſertę amiſsionis,& ante,& poſt currebat, & expendebat pecunia dictæ formę,& ſicut alij ipſam expendebant, ita & ipſe magiſter Pet.qui ſe exercebat in arte ſutoria,& ſimilibus , & ẽt in uendendis corijs,& ẽt in emendis,& uendendis frumentis, uinis,& alijs rebus & ẽt quia actu exercebat hoſteriam,hoſpiciũ ſeu tabernam,dietim capiendo & expendendo pecunias dictæ formæ,& aliarum impreſsionum quæ tunc temporis currebãt

33 † ex quibus reſultat uera concluſio, quod talis expenſio pecuniarum nullum facit indicium qñ ille qui expendit erat mercator,ita Ang.in d.l.milites.& Fran.Bru.in tract.de ind.i. in iij.q. prine.uerſi.item quia uiſus fuit expendere,& in uerſi ſeq. dicit quod ſi qualitas perſonę expeñ. eſt honeſta , quod purgat tale indicium,argumento.l.nõ omnes.§.a Barbaris.ff. de re milit. Nam unum iudicium,& una præſumptio tollit aliam,&illa p̃ualet quę eſt magis uerisimilis,& potens l.diuus.ff.de in integ. reſti.l.non ſolum.§.de uiro.ff.de rit.nup.c.literis extra de præſum.& bene facit.quod uult Bal.in l.in ciuile. C.de fur.& in l.

34 ſi.poſt Cy.C.de hære.iſti.& qđ uult Bar.i l.j §.j.ff.de qõ.† dicẽs unum indicium tolli per aliud, ut per Bartholomeũ Veronenſem in conſilio lxviij.circa primum,col.pe,in fin.col.ſi. Ex prædicta comprobantur eo quoniam pleniſsime probatũ eſt,& per teſtes productos per ipſos Iudæos,& ẽt per teſtes ipſius magiſtri Petri eundem magiſtrum Petrũ per annos uiginti uel circa,ſemper exercuiſſe legaliter & fideliter exercitia ſuperius dicta,& quod ſemper ſeruauit fidem , & ſoluit creditoribus ſuis, & quod fuit,& eſt perſona ualde induſtrioſa, & ſingulis annis ſuper lucrabatur aliquid, & ulterius,quod fuit,&eſt homo le-

35 galis,honeſtus,& bonæ conuerſationis,& famæ , † quo caſu,ſi qua indicia eſſent contra ipſum,quæ tamen nulla ſunt,cenſentur eſſe purgata,per tex.clarum.in d.§. a barbaris cum alijs adductis per Barthol.Vero.conſi.ſuo.xl. Lucius, colu. viij,& per

Dyn.

Dyn.& alios,in c.ſemel malus,de reg.iuris lib.vj.& domi. Phi-
lip.Corne.conſi.ſuo.lviij.uiſa inquiſitione,in ij.uol.in l.R. di-
cit probationem bonæ famæ,& uitę præcedentis inducere pur
gationem indiciorum,& præſumptionum adductarum in ꝯtriũ
adducit optimas deciſiones,ut per eum, bene faciunt quæ po-
nit Fely.in c.ſuper his,circa fi.de accuſa.& in c.cũ ꝯtingat, de
reſcri.cum alijs q̃plurimis accumulatis per Mode. in l.j.§.ad q.
col.ij.iij.& iiij.ff.de queſtio.& in d.l.j.§.fi.colu.iij.iiij.& v.Vbi
plura pp honeſtatem,& bonitatem alicuius uiri admittuntur,
recipiuntur,& tollerant ꝯ cões regulas,quod nõ debet eſſe alie
nũ,quo ad ipſum magiſtrum Petrũ honeſtum,& bonũ,& Chri-
ſti fidelem cui magis fides eſt adhibenda, q̃ Iudæis, potiſsimè
quum ipſe non fuerit,nec ſit pauper,ex quo ultra lucrũ, quod
ſingulis annis faciebat & facit lucro ei acceſſerunt dotes aliarũ
ſuarum mulierum præmortuarũ, nec aliquid ueriſimile urget,
ꝙ aſſertas pecunias inuenerit, & ꝙ recuſet illas reſtituere.
¶ Quarto principaliter magiſtro Petro non ob.ſi dicat, ꝙ li-
cet indicia,& pſumptiones ſupra adductę,non obſtent ipſi ma-
giſtro Petro,ſi unumquodque indicium, & unaqueq; præſum-
36 ptio conſideretur de perſe,& ſigillatim.† Tñ oia ſimul iuncta
bene debent facere probationem plenã, uel ſaltim indiciũ ad
torturam argumento illius regulę quæ habet,ut quæ non pro-
ſunt ſingula,tñ ſimul iuncta iuuant,ut dicit gl. & ſcrib. in l.in-
ſtrumenta.C.de probat.& per Bar.& alios latiſsimè in d. l.ad-
monendi,ubi ſemiplenę probationes iunguntur ad faciendum
unam plenam,& perfectam,& per docto.in d.c.ueniẽs, & in d.
37 c.cum cauſam,ubi plenè Fely. cum alijs ſimilib. † Nam obie-
ctio procederet,qñ unumquodq; indicium, ſeu præſumptio eſ
ſet perfectum,ſeu perfecta, ſecus aũt ſi unumquodq; de perſe
eſt imperfectum,quia tunc non iunguntur Nec illo caſu pro-
cedit illa regula,ſi non proſunt ſingula,&c.ita Bal. in l. ſi quis
ex argentarijs.§.j.ff.de eden.& do.Ant.in d.c.licet,extra de te-
ſtib.& Fely.in d.c.ueniens,in fine, & plenius in d. c.cum cau-
ſam,ita ẽt tenet Bald.in l.ſpadonum.§.quarta.ff.de excu. tuto.
& in l.iuriſiur.C. de teſtib. & Alex. in pluribus conſi.allegatis
per Mod.in l.unius facinorum.§.teſtes torquendi,colu.ij.de q.
hoc idem tenet Bartholo.uero.in conſi.ſuo.xxxij. quidam ru-
ſtici,col.vij.& do.Iaſ in d.l.admonendi,cart.xxiiij.col.j. uerſi.
iſtam concluſionem notabiliter limita, & ẽt in car. præceden.
dicens,ꝙ adhoc,ut iſta indicia,ſeu ſemiplenę probationes poſ
ſint iungi,& probent,neceſſe eſt,ꝙ unaqueque in ſua ſpecie de
perſe ſit perfecta,alias ſecus,quia tunc nullo pacto iunguntur,
adducit plures,& uarias deciſiones,& ibi per eum, in caſu aũt
nrõ præſumptiones,& indicia de quibus ſupra ſunt penitus de
perſe imperfecta,ut ſ.apertiſsimè dictum eſt, quo ad famam,
& aſſertam cõfeſsionem,& expenſionem monetæ, & ideo mo-
do aliquo non iunguntur imperfecta.n.duo non poſſunt face-
re unum perfectum,ut pleniſsimè probat Iaſ.in d.l. admonen-
di,car.& uerſi.pręallegatis,quæ concluſio eſt communis, & ab
oib.ibidem ſcrib.& repet.reuetur,& in actu practico, ita ſerua
tur,& bene faciunt quæ ponit Ale.conſ.ſuo.cl.in cauſa, & lite,
38 in quinto uolumi.& etiam in conſi.ſeq.† Vnde quum alia ꝯ ip
ſum magiſtrum Petrum non adducãt,& iſta quatuor ꝯ ipſum
adducta,de quibus ſupra,ſigillatim dictũ eſt, ſint penitus eua-
cuata,& in nullo obſtent ipſi magiſtro Petro,ſiue præſens iudi
cium conſideretur,ut ciuile,ſiue ut criminale,neceſſaria,& for
malis concluſio ſequitur ꝙ ipſe magiſter Petrus omni reſpectu
uenit abſoluendus,& liberandus,& ipſi Iudæi temere litigan-
tes,& calumnioſè inculpantes ipſum,debent ad omnes expen-
ſas condemnari iuribus,de quibus ſupra. Ad quæ etiã accedat,
uam probatum minimè apparet ipſum magiſtrum Petrum p
quiſiuiſſe dictas pecunias,& ſi quando in dicto flumine ferzine
perqſiuit hoc fecit præſente Iudæo qui apertè uidit ipſum ni-
hil inueniſſe,eo aũt abſente non perquiſiuit, nec ꝙ in eius ab-
ſentia per quiſiuerit probatum eſt. Vlterius, & alij potuere per
quirere poſito pro uero,ꝙ pecuniæ ceciderint,quod falſum eſt
ſupra,& ideo non ualet conſequentia magiſter Petrus perqui-
ſiuit ergo inuenit.quia qñ perquiſiuit Iudęi erant præſentes,&
non inuenit,& ipſis abſentibus nunq̃ perquiſiuit, & alij potu
runt perquirere,& inuenire,& ideo ꝯ ipſum magiſt.Pet.non ſe
quit concluſio,& ꝯña.l.ſiue poſsidetis.l.matrem. C. de proba.
39 l.non hoc C.vñ legit.c.in præſentia, extra de proba.† Non.n.
Iudæi probant,ꝙ nullus alius perquiſiuit.d.pecunias,quod ꝓ-
bare debebant euartando illã,ut poſſet aliquid inferri ꝯ ipſum
magiſt.Pet.iuxta no.in l.actor.C.de proba.& in l. in illa ſtipu-
latione ſi calendis.ff.de uerb. ob & in c.qm ꝯ, extra de proba.
cũ alijs concor.& eo magis procedunt pdicta, quia. d. Moyſes
egit ſolum ciuiliter,nec huc uſq; intentauit iudicium crimina-
le ſuper quo iudex ex officio procedere non põt ſtantibus ſu-
perius adductis, & ſi procederet neceſſario ipſe magiſter Pe-
trus uenit liberandus ut manifeſtiſsimè patet ex his quæ.ſup.
dicta ſunt ſiue conſideremus præſens iudicium,ut ciuile ſiue ut
criminale. Pariſius.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Clericus inculpatus de homicidio coram iudice laico remittẽdus eſt ad forum eccleſiaſticum,nedum ipſe,ſed alij complices,& cõſocij criminis,eſto quod ſint laici.*

2 *Lege antiqua impune permittebatur marito interficere uxorẽ comprahenſam in adulterio,& nu.etiam.xx.*

Per alias poſtmodum leges,poteſtas prædicta fuit limitata, ubi ẽt ponitur quid de iure regni,& nu.xx.

3 *Marito an licitum ſit impune interficere adulterum uilem repertum in adulterio.*

Quid de iure regni.

4 *Et quid quando adulter fuit præmonitus à marito.*

5 *Et quid ſi adulter reperitur in camera in aliquo actu uenereo.*

6 *Et qua ratione iſta ſuere permiſſa marita.*

7 *Et maritus iſta peragere poteſt,nedum ſolus, ſed etiam amicis & conſanguineis ſuffultas,& nu.etiam.16.*

8 *Cui conceditur aliquid,uidentur conceſſa omnia ſine quibus,&c.*

9 *Maritus autem non poteſt iſta demandare alteri.*

10 *Sed ſoli tantum filio,& nu.etiam.15.*

11 *Et licet lege ciuili marito iſta permittantur, tamen peccat mortaliter ſi ea patratur.*

12 *Et in terris eccleſiæ,iſta non ſunt permiſſa, & licita marita.*

13 *Et reſpectu cuius pœna euitanda, iſta dicantur permiſſa marito, & nu.14.*

15 *An excepto filio alij impune poſſint intereſſe cum marito ad iſta patrandum,& nu.16.& ſeq.*

17 *Qui poteſt prohibere delictum, & non prohibet, an debeat pati pœnam.*

18 *Delicta ſine dolo non committuntur,nec puniuntur.*

19 *Ignorantes,& aſſiſtentes, ac præſentes delicto,non puniuntur.*

20 *Præſtantes opem, & auxilium delinquenti non poſſunt maiori pœna puniri quam principalis delinquens,& nu.21.& 22.*

22 *Et iſti præſtantes opem,& auxilium marito prædicta committenti,minori pœna debent puniri,quàm puniatur maritus.*

23 *In delictis in quibus pœna relegationis tantum imponitur, poteſt accuſatus comparere per procuratorem.*

24 *Quando à lege pro delicto certa pœna impoſita eſt,iudex non poteſt ſuo arbitrio illam alterare.*

CONSILIVM CLIIII.

AD Reſolutionem Primi dubij,eſt ꝙ clericus incul-
patus de homicidio coram iudice laico remitten
dus eſt ad iudicẽ eccleſiaſticũ.c.ſi iudex laicum de
ſententia excom.lib.vj.cum ꝯcordan.& nedũ ipſe
uenit remittendus,ſed ẽt alij complices,qui inculpant, una cũ
ipſo clerico tale delictũ cõmiſiſſe, & hoc rationẽ, adiuncti &
quia magis dignum trahit ad ſe minus dignum, & etiam quia
continentia cauſæ non debet diuidi ut concludit Maria. Soci.
conſi.xij.in j.li.& in c.j.de fo.compe.& in c.fin.de mut.peti.&
idem ſequitur.d.Soci.filius in l.cum ſenatus in fi.ff.de reb. dub.
dicens in facto ita obtinuiſſe,refert & ſequitur Felyn. in cap.j.
col.iiij.de præſcri.& Crot.in l.j.in princ.nu.xv.in ij.nota.ff.de
de uer.ob.& ego dixi in d.c.j. & faciunt nota.per Iaſ.in l.ſi emã
cipati.C.de colla.& in l.naturaliter.§.nihil cõmune. ff.de acq.
poſ.& per Felyn.in d.c.j.ubi adducentes plures deciſiones, di-
cunt rõne adiuncti cõcedi qñque illud qđ principalr non ꝯce
derẽ & ad id alia adducit ſilua nup.ſol.cxlvij.col.iij. & tribus
ſeqn.ubi declarat qualiter iſtud ꝓcedat ex quib.inferẽ,iſtos ꝯ-
plices dicti delicti.laicos rõne dicti clerici remitti dẽre ad ec-
1 cleſiaſticum iudiciũ.† Ad reſolutionẽ ſecũdi dubij aduertendũ
eſt,ꝙ prima lex romanorum impune & ſine aliqua pęna per-
mittebat marito interficere uxorem repertam in adulterijs.Ita
aulus gel.li.x.noctium atticarum.c.xxiij.& concordat tex.in l.
ſi quia in graui.§.ſi maritus.ff. ad ſyl. poſtmodum autem indu-
ctum

2 ctū fuit, † ꝙ liceret marito iſtud facere impune quo ad pęnam
l.Cor.de ſiccar.& quo ad pęnā corporis afflictiuam,ſtatutū tñ
fuit ꝙ maritus non uilis pateret pœnā relegationis nō ꝑpetuā
ſed tpalē ita tex.in l.ſi adulteriū.§.Imperatores.ff.ad leg.Iul.de
adul.& tex.in l.j.in fi.ff.ad.l. Cor.de ſicar.& ibi ponit Ang.&
mod.Bon.ꝓut ēt ipſi Moderni ponūt in l.patre uel marito. co.
j.ij.& iij.ff.de qō.& in l.j.in prin.nu. x. ff.ad leg.Cor. de ſica.&
ponit Ang.de male.in gl.ī uerbo, che me hai adulterato la mia
donna,& doc.in l.Grachus.C.de adul.Abb.& Fely.in c.ſi uero.
el.j.de ſent.exc.& idē Abb.& Fely.in c.interfeciſti de homi.cū
alijs ꝯcor.de iure aūt regni impune licitū eſt marito eā interfi-
cere ut in ꝯſti.regni ſi maritus. † Pariter licitū eſt marito impu
3 nē interficerē adulterū repertū in adulterio,ſi eſt uilis ꝑſona ut
dicit tex.ī l.marito ī pri.ff.ad l.Iul.de adul.&eſt te.ī d.l.Grachus
ſi aūt adulter nō eſt uilis ꝑſona maritus occidēs eū nō tenetur
pęna.l.Cor.de ſicar.nec pœna corporis afflictiua ſed tñ pœna
exilij,ita tex.in d.l.Gracchus in fi.& hr̄ & no.ꝑ gl.in l.nec in ea
ff.de adul.& ī locis ſup l.ns adductis, de iure uero regni maritus
tale adulterū impune interficere pōt cuiuſcūq; ſit ꝯdōnis & in
quocunq; loco dūmō ꝙ reperiaī in actu ut hr̄ in d.ꝯſti.regni ſi
maritus,& hoc ibi firmat gl.& And.de Iſer.&idē And.in ſuo re
ꝑtorio in uerbo ſi maritus & uide quæ refert ſilua nupti.fo. x-
iiij.co.j.ij.& ſeq.cū qua ꝯſt. ꝯcordat tex. in §.is quoq;.in auc.ſi
4 quis.C.de adul.† ubi licitū eſt marito quēcunq; adulterū ꝑmo
nitū iuxta formā ibi traditā occidere prout intelligit gl.in d.l.
marito & Bar.& Ang.in d.§.is quoq; & Ang.de male.in d.glo.
in prin.& Sal.in d.auc.ſi quis & iſtē examināt Mode.in d.l.j.in
pri.ad leg.Cor.de ſic.nu.x.uer.iiij.limita,de quo latē i ſil nup.
5 fo.xv.& ſeq.co.iiij.& j.& ij.¶ † Et procedunt ꝑdicta ēt ſi adul
ter repiaī in camera in aliquo actu uenereo,ut tenet Bart.in l.
ꝙ ait lex.in prin.ff ad leg.Iul.de adult.& Ang.de male.in gloſ.
ꝑalleg.& Sal.in d.l.Gracchus.col.ij.& Mod. Bon.in d.l.patre
6 uel marito.§.de qō.num.iij.& in l.j.nu.j.C.de rap.uir.† Et qua
rōne ꝑmitaī marito hr̄ in iurib.ꝑalleg.& ēt quia hoc crimen ul
tra alia etiā multa habet priuilegia,& ſingularia de quib.ꝑ totū
ferē titu.ff.& C.ad leg.Iul.de adul.& per docto.in l.tranſigere.
C.de trāſac.& ꝑ Cano.in c.fi.de adul.& pulchrē ꝑ ꝑau.de Ca.
ꝯſ.cxcij.in carceratorū.colu.pe.ubi optimas apparētes & ſatis
palpabiles rōnes adducit.Et bñ facit ꝯ Bal.cccc.xxvij.li.v.& ſa.
te in ſil.nup.fo.xliij.col.iiij.& fo.vj.colu.j.ij.& iij.ubi plenē,&
7 nō ſolū maritus pōt ſuperius dicta exeq solus. † Quinimo pōt
amicos & ꝯſanguineos ꝯuocare,ut magis tute ſuperius dicta fa
ciat.ſi uerīſimilr̄ timet de adultero,& an ſit aſſociatus.Prout in
ſimili dicit gl.in uerbo incōtinēti.in l.iij.§.cū igi.ff.de ui & ui
arma & notār doct.Mod.in l.ut uim. ff. de iuſt.& iu.& latē ſil.
nup.fo.xv.col.ij.& iiij.&facit illa uulg.reg.uolēs ꝙ ſi alicui ꝑ
8 mittiſ.† & cōceditī aliquid eidē uīr ꝑmiſſa oīa ſine qbus illud
tute & uerīſimilr̄ fieri,& exequi nō potuiſſet, ut pleniſſimē no.
Cano.in c.ꝑterea.de offi.deleg.& doct.oēs in l.ij ff. de iur.om.
iud.ubi ad id adducūt iura,&plures deciſio.maximē Iaſ.qui ad
ducit dictū Bal.in c.fi.col.ij.de iura.calū.& eſt deciſio Pau. de
Ca.& aliorū in l.refectionis.ff.cōmu.ꝑd.& in l.raptores.col.ij.
C.de epiſ.& cle. & bonū ꝯſi.Barth.Vero.iiij.col. pe.de quo ip-
ſemet mentionē facit in trac.de ſerui.in j.par.c.xxiij.cir.fi.& ad
id plura adducunt Mod.Bon.in ſing.clxxv.Cōceſſo uno, & diſ
fuſius,& melius in l. j.colu.iij.& iiij.ou.xj.C.de rap.uirg.& eſt
9 ꝯſi.Pau.de Ca.præallegatum.cxcij.col.antepe.& pen. † Eſt be
nē uerū ꝙ maritus nō pōt iſtud demandare alteri,ut dicit Pau.
de Ca.in l.ſi cū dotē.§.trāſgrediamur.ff.ſol.mat.ſup gl.ij.& te
net Fel.in d.c.ſi uero.ubi allegat Bal.hoc tenentē in plurib.lo
cis & tenet Sal.in d.l.Gracchus,& Ang.de maleſi.in gl.ꝑalleg.
co.iij.uerſ.quid ſi pater.& col.xv.uer.an maritus poſſit, ut hr̄ ꝑ
10 Bar.in l.nō ſolū §.ſi mādato.& ibi Ale.tāgit.ff.de iniur.† Per-
miſit autē iſtud demādare filio ꝑ tex.ī d.l.Gracchus,& no. oēs
in locis ſ.adductis cū alijs pleniſſimē accumulatis per Mod. in
11 d.l.j.C.de rap.uirgi.col.ij.& iij.nu.iij.& ſeq.¶ † Eſt bene uerū
ꝙ maritus ꝑdicta faciens peccat mortaliter,ut tāgit Fel.in c.ec
cleſia.ſ.Mar.col.xvj.uer.itē poſſet,de ꝯſti.& Io.de Ana. in c.in
terfeciſti.de homici.col.iij.&Ange.de maleſi.in gl.ꝑalleg.col.
j.in fi.& Mod.Bon.in l.pater uel marito.col.ij.nu.vij.& duob.
ſeq.&pleniſſimē tāgit Fortunius in trac.de ultimo fi.iur.cano.
& ciuil.in xj.illatione.colum. xlvij.& alijs ſeq.ubi ad id plura
12 iura canonica adducit hoc probantia.† & Io.de Ana. in d.c.in
terfeciſti.expreſſē tenet ꝙ in terris eccleſiæ non licet marito in
terficere adulterā,& adulterum,&fortunius ubi.ſ.idē tenet,&
fortius cōcludit ꝙ ēt in terris imperij nō liceat eūprobare illud
rōne,& lege,& rñdet omnib.ꝯrijs,ut ꝑ eū,cōis tn̄ ꝯcluſio legi-
ſtarū , eſt ꝙ licitū ſit marito declarādo,ut.ſ.& hāc defendit ſil.
nup.fol.xiiij.col.ij.& ſeq.ubi rñdet ꝯrijs,nec ꝑdictis habet ob-
ſtare ſi diceret ꝙ deciſio.ſupius allegatę loquūt qñ lex ſeu ſtatu
tū ꝯcedit,& ꝑmittit uindictā ſeu homicidiū impunē , ꝙ nō eſt
in caſu ꝑñti,ea quo leges ciuiles puniunt tale homicidiū in d.l.
13 Gracchus,& in d.§.imperatores & in d.l.j §.fi.de ſicca. † Nam
aduertendū eſt ꝙ.d.l.bene puniūt tale homicidiū quo ad pęnā
relegationis,& circa hāc pœnā nō eſt ꝑmiſſum,immo ꝓhibitū
& punibile.Quantū uero ad pœnā leg.Cor.de ſica.& pęnā cor
ꝑis afflictiuā eſt ꝑmiſſum,& impunibile,ut patet ꝑ eadem et iu
ra,quo ſit reſpectu iſtius pęnę mortis,&corꝑis afflictiuę,liceat
& ꝑmittaī marito,ita qd impunibile reddit.Et reſpectu iſtius
capitis dicimus,licere marito impune,& nō ſolū ſibi,ſed ēt filio
ſi iſtud demādabiī,licebit ēt impune iſto caſu ꝯuocare amicos,
&ꝯſanguineos,& ita ꝯſiderando ꝓcedunt ſuperius dicta de iu
14 re ciuili.† Nō aūt habito reſpectu ad pœnā relegationis. Nā
quo ad hāc pœnā tale homicidiū erit punibile, nō ꝑmiſſum ēt
de iure ciuili,niſi adulter eſſet uilis,uel ꝑmonitus,ut.ſ.ſeruata
forma d.auc.ſi quis,& in corꝑe uñ ſumit.Nō.n. de iure ciuili ē
ſimplex homicidiū,&punibile ſimplr̄,nec ſimplr̄ ꝓhibitū , ſed
qualificatiuē,& ſm quid quo ad pęnā relegationis quo uero ad
alia eſt ꝑmiſſum,& impunibile,& hoc eſt de quo ꝗrimus, & re
ſpectu iſtius capitis,& ꝑtis erit licitū,& īpunibile,ut in fi.dr̄ in
l.uxores.ff. de dino. ut aliquid ꝯſideraī tale, quo ad qd & quo
ad qd nō ualidū eſt.n.argm̄ de ꝑte quo ad partē, ſicut ualet de
toto quo ad totū uulgata.l.quæ de tota.ff.de rei uē. & quia ꝓ-
hibitū in uno capite cenſeī eſſe ꝑmiſſum in alijs. l. cum ꝑtor in
15 prin.ff.de iudic.c.nonne de ꝑſump.¶ † Circa tertiū dubiū tex.
in d.l.Gracchus,& ibi gl.uidētur innuere ꝙ ſpeciale ſit in filio
ut impunē poſſit intereſſe qñ pater interficit adulterū,ꝯrr̄ oib.
alijs ur̄ eſſe prohibitum,& punctaliter.Angelus ibi circa prin-
cipiū,dicit ꝙ aſſociantes , & ꝑſtantes opē marito interficienti
adulterū,& adulterā puniunī exceptis perſonis quæ marito te-
nentur obedire,tñ pro ueritate textus ille loquiī in filio man-
datario,qui impunē pōt tale homicidium facere,ſicuti pōt pa-
ter mandans,nō aūt loquiī in aſſociante , & præſtante opē,&
ita illum tex.intelligit Bar.in d l.non ſolū.§ ſi mandato, & oēs
doctores in ꝑcedenti dubio adducti ex quo maritus non pōt
hoc demandare alteri niſi filio,ut per.d.l. Grachus ubi eſt ca-
16 ſus ſpecialis in filio mandatario.¶ † Licitū aūt eſt marito con
uocare amicos.& alios conſanguineos ut ſint ꝑſentes homici-
dio,non aūt ꝙ ipſi illud exequanī,ita Paulus de Caſt.in d.l.re-
fectionis,ita reſpondens,ad dictā.l.Gracchus,& idē Paul. in d.
ꝯſi.cxcij.col.pe.& Bartho.Veronenſis præallegato ꝯſi.iiij.co.
pe impune.o.alij euocati a marito poſſunt inter eſſe, ſicut pōt
maritus impunē occidere, ut dicunt Mod. repeten. in l.unica.
C.de raptu uirginum,col.iij.& iiij.ubi allegant alias deciſio-
17 nes id expreſſē probantes. ¶ † Et pro uera reſolutione dubij,
conſiderandum eſt qm̄ ſi iſti qui fuerunt præſentes inculpan-
tur,ea rōne quia potuerunt prohibere dicta homicidia,& non
prohibuerunt , certum eſt ꝙ ex hoc nullam pęnam merentur,
ut not.Cano.in c.non eſt ſine culpa,de regulis iuris libr. vj. &
gl.Guil.& alij maximē repeten.in l.ut uim.ff.de iuſtitia & iure
& ponit Bar.in l.culpa caret.ff.de reg.iur.Pro qua concluſione
dico in puncto nr̄o eſſe tex.in d.l ſi quis in graui. §. ſi maritus.
ff.ad Sillanianum.ubi ſerui uxoris adulteræ deprehenſę in adul
terio & occiſæ a marito non incurrit pœnam ſenatuſconſulti
Silleniani,ſi non prohibuerunt,nec reſtituerunt marito interfi
cienti dominam adulteram , ad quòd tenebantur ſi maritus
interfeciſſet non deprehenſam in adulterio & ille reat. a
fortiori probat quòd alij extranei & non ſerui qui caſu fuiſ-
ſent præſentes dicto homicidio , nullam pœnam incurrunt
propter præſentiam & eo quia ibi aſtabant, ea quo licebat ma
rito iſtud facere ut litera dicit, niſi probaretur ꝙ dolosè & ha-
bito tractatu,ibi interueniſſent, & eſſemus in caſu, in quo ma-
18 ritus deberet puniri.† Delicta enim conſiderantur ex animo
& propoſito,& ſine dolo non puniuntur.l.j.§.ad.l. Cor.de ſic-
ca.in §.diuus,& ibi Moder.in j.not.multa adducunt , & idem
faciunt in l.nihil intereſt eod.tit.col.pe. & in caſu eſt bona de-
ciſio Bal.in l.quicunque.col.pe.uer.nota.vj.C.de ſer.fu.& Fel.
in c.ſicut dignum.col.iij.de homi.plura adducit.Prout faciunt
repetē.in l.j.C.de rap.uir.nu.lxxxj.& idē Mod.Bō.in l.fi. ff.ad
19 l.Cor,de ſicca. nu. xv.& xvj.† Ignorātes.o.aſsiſtētes,& pñtes

delicto,in nullo puniunt.& in dubio ignorantia præſumit,niſi
probetur ꝯtrium ex coniecturis & indicijs arg. l. marito. ff. pro
ſoc.& per Bal.& Felyn. ubi ſupra cum alijs allegatis per Mod.
20 Bono.in d.l.fi.& in d.l.unica in numeris.ſ.alleg. † Et caſu quo
per coniecturas & indicia probaretur iſtos aſſociantes fuiſſe p̄
ſentes & conſcios,ēt concluſio uera erit,ꝙ ſi maritus interficiēs
eſt in caſu ſpeciali,ubi nulla pœna punitur ut fuit dictum ſ̄.in
ij.dubio ēt iſti nulla pęna debent puniri, ſi uero maritus eſt in
caſu in quo uenit relegandus iſti præſentes & conſcij non poſ-
21 ſunt pati maiorem pęnam q̄ relegationis. † Nam regula firma
iuris eſt,ꝙ pręſtantes opem & auxilium delinquenti non poſ-
ſunt maiori pęna puniri q̄ puniretur principalis delinquens.
Immo ut plurimum puniuntur minori uel ſaltim æquali,ut col
ligit ex dictis per Bart.in l.is qui opem. ff. de fur.& per doc.in
§.ope.inſtitu.de obliga.quæ ex delicto, & per Saly. in l.j. C. de
rap.uirg.& ibi Mod.repeten.plura accumulant nu.lxxx. & vij.
ſequen.& ad plenum tangit Fely.in d.c. ſicut dignum. & Ang.
de male.in uerbo Andream auxiliatorē, & in uerbo dicto ma-
leficio ſemper aſtitit.& ponit Bar.Vero.conſi.xxaiiij.colu.iiij.
& ſequent.incip.Si unquam magnifice & infinitas deciſiones
accumulant Mod.Bono.in d.l.fi.ff.ad leg.Cor.de ſicca. nu. xv.
22 & pluribus ſequenti.† Et tangunt ēt in ſing.xv. Statuta cōiter.
& in terminis noſtris eſt optima deciſio Paul.de Caſt.in præal
leg.conſi.ccxij.colu.antepe.& peu. ubi in fortioribus terminis
ēt includendo caſum præſentem concludit conſcios præſentes
& aſſociantes maritum in actu dicti homicidij, ac præſtantes
opem puniri debere mitiori pęna quàm principalis committēs
homicidium.Et faciunt quæ habentur in regula acceſſoriū de
reg.in.lib.vj.cum alijs notatis per moder.Bon.in ſing.aiij. Ac
ceſſorium ſequitur.Ex quibus concludit ꝙ iſti qui fuerunt præ
ſentes dicto homicidio,uel ad nullam pęnam tenent uel ad pe
ius tenentur cōſiderata omni rigoroſitate,eadem pęna qua pōt
teneri maritus occidens. Conſequenter tenebantur cōſiderata
omni rigoroſitate pœna relegationis non perpetua, ſed tempo
rali qua teneretur maritus interficiēs.Reſultat ex prædictis de
ciſio ultimi dubij, ſi enim ſeruus in caſu in quo maritus occi-
dens nullam pœnam meretur, ēt iſti præſentes & aſſociantes
nullam pęnam merebuntur.Conſequenter poterunt compare-
re per procuratorem,& ipſorum procuratori concedi debent,
defenſiones.Prout idē dicēdū erit ſi maritus eſt in caſu,in quo
meretur pęnam, nam illa non poteſt eſſe niſi relegationis. Et
ad plus eadem tenentur iſti,ut ſuperius utrūque deductum eſt
23 Conſequenter in iſto caſu comparere poſſunt per procurato-
rem,ut habetur per doctor.in l.ſeruum quoque. §. publicæ. ff.
de procur.& per Bar.& alios maximè Benedi.de Plumbino.in
l.pe.§.ad crimen.ff.de pub.iudi.& late tangit do.Maria.Soc.in
repet.c.ueniens.de accuſa.col.x.& ſeq.col.xliij.& ſequē.ubi al-
legando plures deciſiones,& uarias opiniones concludit,poſſe
interuenire procuratorem,qñ uenit imponenda pęna relega-
tionis.Item qñ ſententia pōt ferri ꝯ abſentem. Prout plenè &
diffuſe tangit Phili.Cor.conſi.avij.Licet.col.j.ij. & iij.& conſi.
cclxxiij.Viſa inquiſitione.& conſi.ulti.col.iij.in iij.uol. de quo
ēt habetur per Ange.de Maleſic.in glo. in uerbo qui iudex ui-
dens,ꝙ dicti inquiſiti non comparent,& in gl.in uerbo necnō
ad querelam,& per Bartho. uero. in conſi.xlj.Licet inuitus. &
conſi.xlvj.Titius uulnerauit.& in pluribus ſequen. & plene tā
gitur per Moder.Bono.in eorum practi.criminali in uerbo ſe-
quitur.nu.alij.alvj. ubi enumerantur caſus in quibus pōt quis
in cauſa criminali comparere per procuratorem & procurato
ri dandę ſunt defenſiones.¶ Nec prædictis obſtat ſi dicatur ꝙ
præſentia ipſorum reorum eſt neceſſaria qñ iudex ex arbitrio
ſuo fortaſſe uellet imponere pęnam carceris ad quàm ſubeun-
dam neceſſaria erit præſentia ipſorum reorum. Nam obiectio
ceſſat quoniam a lege iſto caſu certa pœna, & relegationis im-
poſita eſt.& ideo iudex non poteſt illam alterare, ex quo iſto
caſu eius arbitrium eſt limitatum, & pęnam a lege limitatam
egredi non poteſt.ut habetur in l.quid ergo. §.pęna grauior.ff.
de his qui no.infa.& in l.hodie.ff. de pęnis. & ponit Bald. in l.
Labeo.§.hæc aūt clauſula.ff.de arbitris.& Paris de ſindic.in uer
bo arbitrum.& faciunt no.per Mode.in l.j ff.de iuriſ.om. iud.
dum loquuntur de offi.& arbi. iudi.quando eſt limitatum a l.
Ex quibus infertur concluſio firma quod iſti inquiſiti de ope.
& auxilio pręſtito per eos marito,committenti dicta homici-
dia comparere poſſunt per procuratorem, cui ipſorum nomi-
ne dandę ſunt defenſiones. Pariſ.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Qui ſeipſum interficit,an,& quando bona eius.publicentur.*
2 *Et an tales habeant hæredes,& nu.3.*
3 *Et an teſtamentum ab iſtis conditum efficiatur irritum.*
4 *Et quid ſi ſtatutum diſponit,bona committentis homicidium debe-
re publicari,locum an habeat in iſtis.*
5 *Mors omnia ſoluit.*
6 *Omnia crimina morte finiuntur regulariter,& nu.8.*
7 *Exceptio firmat regulam.*
8 *Mortuus non poteſt condemnari regulariter, & ſi ſit non ualet ſen
tentia.*
9 *Ceſſat confiſcatio bonorum, delinquente mortuo,& ſi ſtatutum di
ſponet bona ipſo iure confiſcari.*

CONSILIVM. CLV.

VBI Eſt Caſus legis,nulla cadit iuris dubitatio.l.an
1 cillę.C.de fur.l.ꝙ labeo. ff. ad carbonia.† in caſu
præſenti qō deciditur per.l.fi.§.j. ff. de bo. eorum
qui ante ſen.& in l.fi.C.eo.ti. & in l.in fraudem.§.
eius.ff.de iu.fiſ.quibus in locis gl & doc.ſcrib. adduc. alia iura
concor.dicunt,ꝙ ſi quis non poſtulatus,nec accuſatus nec in-
quiſitus de aliquo crimine pro quo eius bona uenirent publicā
da ſiue ſuſpendio uitam finiuerit,ſiue aliquo alio modo, ut in
d.l.fi.C.de bo.eo.ſiue ēt ſe precipitauerit ut dicit tex.in l.ij.C.
qui teſta. face. poſ. ſiue proiecerit ſe in flumina,ut punctaliter
a dixit ibi Bal.in prin.† Iſti. n. ita finientes uitam habent hære-
des uel ex teſtamento uel abinteſtato.ad quos eorū bona tran
ſeunt ita.d.l.fi §.j.ff.de bo.eo.& d.l. ſi quis filio. §.ꝙ ſi quis.ff.
de inin rup.teſt.qui.n.ſe ipſum interemit, teſtatus moritur, ſi
3 prius teſtamentum fecit,† nec per talē mortem, eius teſtm̄ irri
tatur,ut.d.l.ij.& d.§.ꝙ ſi quis,ubi ſcrib.cōiter hoc firmant.Iſte
Ioannes Ludouicus ſanus mente teſtamentum condidit hære-
dem ſibi inſtituit licet poſtmodum tedio uitę,uel aliqua deſpe
ratione ductus ſeipſum in pręſente præcipitauerit uitamq; fini
uerit ea hoc teſtamentum ſuum non redditur irritum, & ideo
hæres ab ipſo inſtituta ex teſtō conſequetur hæreditatē & eius
bona, penitus excluſo fiſco, per dicta iura clara & deciſiones
apertas.Non enim ipſe Ioannes Ludouicus tpe quo uitam fini
uit.poſtulatus erat de aliquo crimine, & ideo eius bona tranſi
re debent ad hæredem teſtamentarium iuribus & deciſionibus
de quibus ſ̄.maximè per Bal.& alios ſcriben.in d.l.ij. dum ple-
nè diſtinguūt,& caſus noſter non eſt de illis de quibus bona ſe-
ipſum interficientis deberent publicari. quæ concluſio proce-
dit ēt in materia ſtatutaria diſponente ꝙ bona cōmittentis ho
micidium deberent confiſcari. † Nam tale ſtatutum non com-
4 prehendit ſeipſum interficientem ſi poſtulatus non erat de cri
mine ut ſupra,& ita uerba ſtatuti interpretāda ſunt,ſm dictas
leges & ſm dictum ius cōe,ſm.d.Phi.Cor. plenè tangentē ar-
ticulum,in conſ.cxcv.in ij.li.adductū per retroſcriptum excel
5 len.d.Conſultorem.† Quorum dicta comprobari poſſunt, eo
qm̄ mors oīa ſoluit uulgato. §. deinceps in auten.de nup. l.in
ſummā in fi.ff.de re iud.l.Neratius.ff.de reg.iu.omnia.n. crimi
na morte finiuntur.l.defuncto.ff.de pub.iud.cum uul.† & licet
6 ſint aliqui particulares caſus, qui ēt poſt mortem ꝯſiderant,&
in quib.pōt procedi poſt mortem de quib.per gl. & ſcrib. in §.
per ꝯrium inſti.de hę.quæ ab inte.deſe.& per Bar. in l.qui a la
tronib.§.j.ff.de teſt.cum alijs adductis per Ang.Are.in tra.ma
leſi.in uer.qui iudex uidens.& per Ang.ib. in addi. & per gloſ.
aiiij.q.ij.in ſum.& per Cepo.conſi aiij. Viſa colu.iij.& ſeq &
per Fely.in c.cum nobis,col.iiij.de præſ. & in c. contingit & in
c.a nobis el.ij.de ſen.excom.& per Mod.in l.fi.ff.de qō. tn̄ ca-
ſus noſter non ponit nec numerat inter dictos caſus exceptua
tos,quo fit ut debeamus ſtare rlę.l.ois diffinitio.ff de re.iur. l.
quotiens.ff.ſi quis cau.maximè quia exceptio firmat regulam in
7 caſib.non exceptuatis.l.nam ꝙ liquide §.fin.ff.de pe. leg. † rl'a
aūt eſt de qua in prin.dictū fuit.ꝙ bona ſe ipſum interficientis
non poſtulati nō debent ꝯfiſcari ſed tranſire debēt ad hæredes
ſuos uel ex teſtō uel ab inteſtato. Prout idē dicendū, eo qm̄ ſi
aliqua ſententia ferretur ꝯ dictū Ioannē Ludouicū,ſeu eius bo
na eſſent ipſo iure nulla.l.pen.ff.quæ ſententia ſine appel. cum
alijs adductis per do.Fran. de Cur. in ꝯſi. ſuo. lxx. Dux Philip.
col.vj.in prin & col.ſeq.ubi concludit adducendo uarias deci-
8 ſiones,† ꝙ morte ſequuta ante ꝯdemnationē extinguit oē cri-
men,nedum quo ad perſonam,ſed ēt quo ad publicationē bo-
norum

no'tum per.l.de qua re.§ cum abſentem obi Barto.& Ange.ff. de iudi.cum concordan.† Et ibi furtius concludit quod ſi ſtatutũ conſiſcaret bona ipſo iure, tñ ceſſat cunfiſcatio boōorum delinquente mottuo ante declarationẽ uel condemnationem, taliter quod camera fiſcalis, omnino eacluditur a bonis iilius quanto magis in caſu nr̃o ubi dictus Ioannes Ludouicus non fuit in aliquo delicto, nec poſtulatus de aliquo crimine, & ſtatutũ ſupra ſcriptum non facit publicationem committentis homicidiũ ipſo iure, quibus ſtantibus nũlla cadit ambiguitas quod bona dicti Ioannis Ludouici non debent confiſcari, nec publicari, ſed peruenire debent ad eius hæredem in teſtõ ſcriptã, & uideatur conſi.d.Decij cxxavj. Accurate, nouiter editum ſuper huiuſmodi facti contingentia emanatum. Pariſ.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Orator miſſus ad conſignandum pecunias, debet adimplere mandatum alias tenetur reſtituere.*
2 *Nec creditur illi aſſerenti pecunias fuiſſe furto ſubtractas.*
3 *Probare enim tenetur, talem amiſsionem & furtum.*
4 *Et in furto præſumitur culpa eius, qui tenetur de cuſtodia.*
5 *Et probare tenetur ſine ſui culpa furtum fuiſſe factum.*
6 *Quando culpa præcedit furtum & amiſsionem, adhuc tenetur culpoſus, & non liberatur.*
7 *Furtum uõ connumeratur inter caſus fortuitos ſed contra, nu.20.*
8 *Mandatarius non repetit ea quæ amiſit caſu fortuito. numero. 41. & 30.*
9 *Et potiſsimum quando ex hoc mercedem recipiebat & ſtipendium & nu.30.42.*
10 *Quando pecunia conſignatur ut quantitas periculum ipſius ſpectat ad recipientem eam. & nu.43.*
11 *Mala electio eſt culpa. & nu.12.*
12 *Mandatum uidetur eſſe datum, ſecundum alias ſolita in ſimilibus & num.43.*
14 *Et contra furem agendum eſt per mandatariũ, non per mãdantem & nu.40.41.*
15 *Semel liberatus non debet iterum moleſtari, & nu.41.*
16a *Furtum communiter clandeſtinè fit, & per indicia, & coniecturas probatur concludenter, & num.17.18.*
18 *Et eius probatio difficilis eſt, & ideo recipitur, ut ſupra.*
19. *Furtum poteſt committi ſine culpa, quando id probetur & ſeq.*
20. *Furtum domeſticum iudicatur caſus fortuitus.*
21. *Prout caſus fortuitus iudicatur quando ſine culpa committitur.*
22. *Confidens electo & miſſo à mandante non dicitur eſſe inculpa, nec tenetur de mala obiectione.*
23. *Qui confidit & credit uiro, communi exiſtimatione bono non eſt in culpa.*
24 *Quando quis facit quod communiter ſolet fieri excuſatur à culpa, & non tenetur de periculo, licet poſtmodum male ſuccedat.*
25 *Quando quis tradit rem nuncio ſibi dato, ſi contingat nuncium ſubtrahere dictam rem, periculum ſpectat ad dantem.*
26 *Et ſi nuncius ſubtraxit rem illi, cui fuit datus, dans tenetur damnum reſarcire.*
27. *Furtum poteſt dici commiſſum in genere, & non ſpecialiter per aliquem.*
Quando incidenter furtum deducitur probationes leuiores ſufficiunt.
28. *Bona fama inculpati, multum operatur.*
29. *Quando baliſia reperitur aperta, præſumptio inducitur aduerſus eum cui fuit conſignata.*
30. *Damnum quod patitur orator, in peragendo negocium, reſarciendum eſt à mittente illum, etiã quod pro expenſis mercedẽ aliquã recipiat. nu. etiam quadrageſimo ſecundo.*
Et ſi orator aliquid amiſit caſu fortuito reſarciendum eſt ei.
31. *Quod ſecus eſt in mandatario, in hoc differente ab oratore.*
32. *Et maxi. quando orator fuit rogatus & aſtrictus ſumere tale onus*
33. *Qui diuertit à uia redditur ſuſpectus & doloſus.*
34. *Ex inſuetis inſurgit ſuſpitio mali.*
35. *Pallidutas & mutatio uultus inducunt præſumptionem mali.*
36. *Qui per prius erat pauper, & poſt furtum pecunias expendit non caret ſuſpitione furti.*
37. *Et maxi. quando pecunia quæ expenditur, eſt eiuſdem forma, ſicut illa quæ dicitur furto ſubtracta.*
38. *Fama publica formiter probata inducit indicium.*
39. *Mandans agens contra aliquem ſuper re furto ſubtracta, uidetur ratificare geſta per mandatarium.*
40. *Furtum factum à miſſo, imputandum eſt mittenti.*
41. *Et actio intentata per mittentem, eſt ab ipſo proſequenda.*

CONSILIVM. CLVI.

VIDI Proceſſum ad me tranſmiſſum per magnificũ
dominũ Paulũ Maurocenũ poteſtatẽ & capitaneũ
ciuitatis ac diſtrictus Bellunenſis cauſæ & contro
uerſiæ uertentis inter magnificam cõmunitatem
Bellunenſem ſeu eius ſindicos actores ex una, & domi. Ant. Pil
lonum reum conuentum ea altera, de & ſuper reſtitutione du-
catorum cxax. & alias ut diffuſius in ipſo proceſſu, quo be-
ne conſiderato, prima faciæ vr̃ dicendum quod ipſa magnifica cõ-
munitas debeat obtinere, & ipſe domi. Ant. condẽnari. probat
enim quod ipſe tanquam orator recepit ducatos mille ſibi nume-
ratos noĩe dictæ communitatis partim Belluni & partim Ve-
netijs, ut eos cõſignaret ſereniſsimo principi, uel illi cui ipſe ſe-
reniſsimus mandaret, & ſolũ conſignauit & numerauit iuxta
formam dicti mandati duc. octingentos ſeptuaginta, reliquos
uero centum triginta minimè conſignauit dicto ſereniſsimo
1 † nec alteri ex mandato ipſius, quo fit ut ſi illos alicui tertio cõ
ſignauerit non propterea mandatum adimpleuit conſequenter
ad illorum reſtitutionem teneri uidetur, ut hr̃ in l. ſi uero non
remunerandi.§.dedi.& in l.ſi mandauero.§.ſi ubi. ff. manda.&
in l.caſsius.ff de ſolutio.& in l.ſi is cui. C. de fur. & in l. ſi quis
uxori.§.Iulian.ff.eo.& in l.ſi pupilli.§.ſi quis pecunia.ff. de neg.
geſt.iunctis his quæ habentur in uulgata.l.diligenter.ff.mand.
& in c.ſi cui de non ſacerdotali, de præb.lib.vj.& in c.cum dile
cta, de reſcrip.ubi fines mandati, ſunt diligenter cuſtodiendi.
Nec prædictis vr̃ obſtare, quod dicit ipſe.d.Anto.dictas pecu-
nias amiſiſſe caſu fortuitu, & fuiſſe ſibi furto ſubtractas, tõ qa
talis amiſsio & tale furtum non vr̃ ſufficienter & concludenter
probatum, conſequenter talis probatio non vr̃ ipſum releuare
iuxta ea quæ habentur in l. non hoc. C unde legit & in l.ne-
que nat ales.C.de prob. & in ca. in præſentia, extra de proba.
2 † Probare.n.ipſe.d Ant.tenebatur dictam amiſsionem & fur-
3 tum, ut tradit Bar. Alex.† & alij in l. ſi quis ex argentarijs.§.an
uero.ff.de eden.& hr̃ in §.fin. inſt. qui.mo. re cõhi.oblig.& per
Bal.conſi.cccclxxvj. Factum tale eſt.col.ij.li.j.& ſentit Ang.in
l.cum qui.§.ſi rem.ff.commo.& per Bar.& alios in l.ſi creditor
C.de pig.ac.cum alijs accumulatis per Phil.Cor.conſ.cccxviij.
4 pro uectuarali.col.ij.& iij.in iiij.lib.† & quoniam furtum præſumitur
factum culpa eius qui tenetur de cuſtodia ut hr̃ in l. cum duo-
bus.§.damna quæ.ff.pro ſoc.& inſti.quib. mod.re contr.oblig.
§.præterea, cum concord allegatis per Bart.Cæpol.conſi. xviij.
Statutum Vincentiæ, col.j.& per Philip.Cor.con.xxviij. in hac
5 conſultatione.lib.iij.† Non ſulum ipſe.d. Antonius tenebatur
probare amiſsionem & furtum quinimmo aſtrictus vr̃ ad pro-
bãdum p̃dicta eueniſſe ſine aliqua ſui culpa, ut habetur per gl.
in d.§.fi.ubi ſcrib. hoc firmant, & ponit Bart.& Alex. & Iaſo.in
d.l.ſi quis ex argentarijs.§. an uero, ubi allegantur aliæ deciſ.
concordantes, quo non probato, præſumptio eſt, culpam præ-
6 ceſsiſſe talem amiſsionem & tale furtum.† & quando culpa p̃-
cedit caſum non propterea culpoſus liberatur, quinimmo te-
netur.l.ſi creditor.l.creditor.l.ſi nulla.C.de pig.act.& d.l.cum
duobus.§.damna.l. ſi uendita.& l. lectos. ff. de peric.& com-
mod.rei uendi. & ponunt Can. per illum text.in cap. primo ex
tra de commod.& habetur in l.quod ſi fuerit inſti. de emptio.
& uend.& per Bartol.in l.ſi ut certo.§. ſed interdum. ff. com-
mod. cum alijs adductis per Phi. Cor. conſi. cviij. Videtur
prima, in princ.in j.uolu.& conſi.xxviij.in iij. uolu. & per Lu-
7 do.Rom.conſi.cccxcvj.colum.fin.eõ magis † quoniam furtum
non connumeratur inter caſus fortuitos ut habetur inſti. qui-
bus mod.re contrahi.oblig. §. ſed ſi is.& uerſi. ſequen. & in §.
8 præterea.† Eo etiam magis quoniam mandatarius non repetit
ea quæ caſu fortuito amiſit & perdidit.leg. inter cauſas.§.non
9 omnia.ff.mandati.† Etiam quia ipſe domi. Antoni. mercedem
recipiebat.d.l.inter cauſas. §. non omnia, & l. qui mercedem.
10 cum concor.† Prout et quia dicta pecunia fuit dicto do. Ant.
conſignata ut quantitas, non ut ſpecies. Quo vr̃ fieri ut pericu-
lum ſpectat ad ipſum.l.interdum. C. ſi cert.pet. eodem modo
quod ipſe conſignauerit eam Hierony.caballario, & ad domũ
Magnifici domini Ioannis Alouiſij Venereo, & poſt modũ ap-
pareat deperdita, talis amiſsio ipſum nõ excuſabit.l.ſi quis uxo
ri.§.apud labeonem.ff.de furt.ubi Dyn.& Bar.& in l. ſi ſeruum
§.hæc puto uera.eo.tit.& probatur in d.l.cũ duobus.§.damna.

& ſentit Pau.de Ca.in l.argentum. ff. cõmodati. Prout ẽt quia
non põt redargui niſi mala electio ipſius domini Antonij, tum
circa dictum Hieron.tum circa domum dicti do. Io. Alouiſij,
11 † quæ mala electio inculpa eſt,nec liberat actorem.l. cũ mãda
to ff.de mino.& melius in §.præterea is.inſti.quib.mod.re ↄtr.
oblig.& in l.qui nõ tam diui.ff.cõmodati.& in l. uã & ſeruius.
12 §.fi.ff.de negoc.geſt.& per Bal.in d.l.argẽtũ.† & quia dicto do.
Ant.vr̃ mandatu fuiſſe datũ ſm̃ alias in ſimilibus ſolita,ut per
Ro.ↄſi.xliiij.col.pe.in fi.& hr̃ in l.plenum.§.æquitij ff. ſi uſufr.
petatur.& in l.uel uniuerſorũ.ff.de pigno.act.cũ ſuis ↄcordan.
13 † Prout ẽt quia dictus Hieron.caballarius nõ fuit datus ad cu
ſtodiam per ipſam communitatem quo fit licet ipſe pecuniam
amiſerit ꝙ tale periculum nõ ſpectabit ad communitatem, ſed
ad ipſum domi.Ant.l.ſi ut certo.§.ſi me rogaueris.& §.ſeq.ſi de
14 me,ubi Bart.& alij.ff.cõmodati.† Prout ẽt quia ſi quod furtum
dictarum pecuniarum fuit factum ↄ̃ furem agendũ eſt per ip-
ſum do.Ant.non per ipſam communitatẽ iua.not. in l.cum in
plures.§.ueſtimenta.ff.locat.& in §. fulloni.inſti. de obligatio.
quæ ex delic.& in l.itaque. ff. de furt. & in ambaſciatore qui
paſſus eſt furtum,& deciſ.Baldi.in d.l. inter cauſas. §. non oia.
15 & facit.l.ſi is.ff.depoſiti.† Eo magis qm̃ dictus Hieronymus in
culpatus ab ipſo do. Anton.de dicto furto relaxatus fuit,ꝙ ex
alio non eſt præſumendum fuiſſe factum niſi ex innocentia, &
quia tale delictũ non commiſerit.l.ij.C.de offic.ciuil.c.in præ
ſentia.de renũ.l.hærennius.§.gaya.cũ ſim.ff.de euictio. ¶ Iſtis
tñ non obſtantibus attentis probatio.factis per ipſum do. An
to.ↄ̃ria ſententia eſt verior. Ad ita dicendum moueor. Primo
ex his quæ habentur in l.j.in princ.ff. de furt. & in §.j.inſti.de
16 obblig.quæ ex delicto.† ubi ponitur ethymologia furti, & cõ
eluditur cõiter fieri clandeſtinè & occultè. Hinc eſt ꝙ furtum
concludenter probatur per inditia & cõiecturas ut dicit Bar.
& ibi Alex.& Iaſ.ſequuntur allegantes plures deciſ. in prælle
gata.l.ſi quis ex argentarijs.§ an uero. & ponit Pau. de Ca.in l.
ſi creditor.colu.ij.C.de pign.act.ubi etiam alij doct.notant,&
Alc.ↄſ. 50.Viſis,col.v.in j.uol.& conſ.cxlvj.Viſo Themate.in
17 vj.uol.† Et ſuadetur rõne,nam cum probatio furti ſit difficilis
lex cõtẽtatur probatione per inditia & coniecturas.c.prætetea.
extra de teſtib.& per Bar.in l.de pupillo.§. ſi quis ipſi pextori.
col.vj.ff.de ope. no. nun. & in l.in illa ſtipulatione ſi calendis.
ff.de uerb.obli.& per Alex.conſi.cxlvj.prælle.ac ẽt conſ. clx-
xxia.In cã & lite.col.iij.in vj.uol.& plura adducit Iaſ.in l. cum
18 ea.col.ij.C.de tranſ.† Et certum eſt ꝙ talis probatio quæ ſit p
inditia & coniecturas,dr̃ euidens & manifeſta,ut dicit Bar.pec
illum tex.in l.licet Imperator.ff.de leg.j.& hr̃ in l. ſi quis locu-
plex.ff.de manu.teſt.& in terminis nr̃is hr̃ in l. creditor. C. de
pig.act.& no.Bar.in d.l.ſi quis ex argẽtarijs.§.an uero. & Abb.
in c.licet cãm,col.iij.in xj.not.& ibi Moder.plura accumulant,
extra de prob.& ponit Fran.de Cur.conſi. lvj. Super proceſſu,
col.viij.& Moder.Bon.ad caſum noſtrum in materia furti plu-
ra deducunt in eorum pract.crimi car.j.& ij.in priu.nu. vij.&
nu.xiiij.& duo.ſeq.prout idem ipſi faciũt in l.de minore.§. plu
rium.ff.de q6.nu.lxxv.ubi plura adducentes concludunt furtũ
probari ex iudicijs & coniecturis & ꝙ prædicta inducunt ple-
nam probationem.Ad quæ ẽt faciunt ea quæ ponit Phil. Cor.
conſ.xxxv.circa primũ,col.vj.uerſ.& in caſibus,& conſi. cxiij.
Circa primum,col.ij.uerſ.& in his,& uerſ.ſeq.in j.lib. & conſi.
cxcij.Viſo dicto puncto,col.fi.in iiij.lib. & hr̃ per Alex. conſi.
xlvj.lib.iiij.& conſi.xxvj. in ij.lib.Quibus ſtantibus conſidera
tis depoſitionibus teſtium productorum per ipſum do. Ant.di
co ſatis concludenter probari dictos ducatos centum triginta
fuiſſe amiſſos & furto ſubtractos, ↄñr ceſſat illud quod ſupe-
rius in ↄ̃rium dicebatũr,ipſum nõ probaſſe talem amiſsionem
& furtum,quia immo concludenter prædicta probanit ceſſat
ẽt illud quod in ↄ̃rium primo loco dicebatur ipſum non adim
pleuiſſe mandatum ſuſceptum.Nã obiectio procederet qñ di-
ſtuliſſet adimplere & fuiſſet in culpa adimplendi, quæ ceſſant
in caſu pñti,ex quo pp furtum non potuit adimplere, & tale
periculum non debet ad ipſum ſpectare conſideratis probatio-
nibus per ipſum factis cum quibus ẽt ↄcurrit iuris diſpõ, licet
enim ut ſuperius dictum eſt, furtum regulariter non uideatur
19 poſſe committi abſque culpa,tñ iſtud intelligitur † niſi probe
tur caſus abſque culpa.Ita Barth.Cæpo.conſi.lxa.in prin. cir-
ca primum,ubi iura adducit,& in uer.& eſt ratio, hoc compro
bat rõne,quia una præſumptio tollit aliam. l. non ſolum. §.de
uiro.ff. de ri.nup.l.diuus.ff.de in integ. reſt.c. literas, extra de
præſump.concludens ꝙ illa pſumptio uolens furtum regulari-
ter non committi ſine culpa, tollitur qñ furtum probatur com
miſſum abſque culpa, tunc enim furtum caſus fortuitus eſt &
uero dño tribuit damnum,ut per Bart. & alios in d.l.ſi quis ex
argentarijs.§.an uero.& per Mod.inſti.quib.mod.re ↄtc.oblig.
§.præterea cum alijs inferius allegãdis & licet ſoleat dici furtũ
20 non eſſe caſum fortuitum † ut ſuperius deduxi, tñ iſtud non
procedit qñ furtum fit a domeſticis,& famulis, tunc.n.caſus
fortuitus iudicatur ita gl.in d.l.cum duobus.§.dãna.ff.pro ſoc.
& ibi Albe.de Roſ.expreſsè dicit furtum domeſticum eſſe ca-
ſum fortuitum,& Sal.ibidem iſtud firmat.& Bald.& Sal.in l.j.
C.de poſ.idem uolunt,& idem ẽt firmat Abb.& alij Can. in c.
j.colu.pe.extra de commõd.in domeſtiris conſanguineis,licet
dubitet in famulo.& idem Bal.conſi.ccxxij.Hæc quæſtio, li.ij.
ubi bene loquitur proprie in terminis noſtris quando fit fur-
tum a perſona nota prout etiam ipſe Bald. innuit conſi. ſuo.c-
xxxij.Franciſcus dñi Bertholini in v.lib. & Alex. idem uoluit
in d.l.argentum.in apoſtil.ad Bar.& tenet Rom.in conſi. ccc-
xcv.col.fi.& ꝙ furtum domeſticum ſit caſus fortuitus expreſ-
sè firmat Chriſtoph.Porcus & Iaſ.inſt.quib.mo.re contr.obli.
§.item is cui,uerſ.item nota,col.ij.& melius in §.præterea,col.
ij.uerſ.gl.ſuper uerbo debet,& col.fi.circa fi.concludentes fur
tum domeſticum & factum a famulis eſſe caſum fortuitum, &
ꝙ fit ſine culpa cuius periculum ſpectat ad uerum dñm, quod
comprobatur. Nam qñ furtum eſt ſine colpa tunc iudicatur ca
ſus fortuitus ut dicit gl.in d.§.damna, & ſine culpa dr̃ commie
21 ti qñ fit ab eo de quo quis multum confidebat,† & qñ talis cui
committuntur pecuniæ erat in cõi exſtimatione uir probus
& bonę fidei iſtis enim caſibus,ſi ille qui ita reputabatur, cui
commiſſæ ſunt res,facit furtum illarum,certè tale furtum dice
tur caſus fortuitus,& fieri ſine culpa committentis res etiam ſi
ille qui furto ſubtraxit,non eſſet famulus, nec domeſticus, uel
conſanguineus illius,qui illi committit res. Ita expreſsè proba
tur in d.l.argentum.& in l.eum qui in fi.& l.ſeq.ff.commo. ubi
Bar.& alij in eorum diſtin.iſtud firmant ex quo eligendo talẽ,
eligens non eſt in culpa,& Ale. in d.l.argentum in apoſtil. di-
cit.iſtud procedere,etiam ſi ille talis electus eſſet pauper, dum
modo ꝙ non fuerit malæ famæ alleg.Bar.in l.ſuſpectum.ff. de
22 ſuſpec.tuto.† & hoc idẽ uult Bar.qñ talis electus erat idoneus
in d.l.ſi ut certo.§.ſi de me.uerſ.reaſſume in j. capite ſuę diſtĩc.
ff.commod dum ſe remittit ad ea quæ ipſe dixit in eadem. l.in
§.ſi ex me.ubi expreſſe idem firmat & alij doc. ſequuntur ibi,
& facit.l.apud labeonem.§.fi.ff.de præſcriptis uer. & hoc uult
ẽt Pau.de Caſt.in d.l.argentum dicens ꝙ quis poteſt licitè cõ-
fidere de eo,qui reputatur bonus,& Alb.de Roſ.ibidem,iſtud
ſequitur ẽt in d l.eum qui.§.fin.prout etiam.facit Saly. & in d.
l.eum qui.§.fi.& magis apertè eſt deciſ.Bal.in præal.conſ.ccxx
23 ij.in ij.lib.& præal.conſ.cxxxij.in v.lib.† Et comprobari poſ-
ſunt ex his quę accumulat Fel.in c.ſuper his.colu.fi.de accuſ.&
in c.Petrus.col.j.de homici.& Iaſ.in l.j.col.iij.uerſi. ij. limita.
ff.de eo per quem factum erit.& tangunt Mod. Bono.in eorũ
pract.crim.in prin.col.iiij.& v.faciunt etiam notata per glo. in
uerb.actiones,in l.titio fundus.ff. de cond.& dem. & per Bart.
in l.ſi ſolueres.ff.de ſolu.ubi uiro cõi eſtimatiõe bono,credẽdũ
24 eſt & credentes illi non ſunt in culpa. † Præterea qñ quis facit
illud quod communiter ſolet fieri,licet poſtmodum male ſuc-
cedat liberatur,& excuſatur a culpa, & periculum non ſpectat
ad ipſum,ſed dominium rei,ita tex.in l. pignus. C. de pig. act.
ubi Bal.& alij doc.notant maximè Pau.de Ca.in l.ſi creditori.
eod.tit.col.ij.in prin.& ponit Bal.in l.quæ fortuitis.C.eod.tit.
& facit tex.in l.iij.ff.ad mace.& in l.ſi quis ſit fugitiuus.§.apud
Labeonẽ.ff.de edi.edic.& eſt bona deciſ.Bar.in l.ſi negocia.C.
de negoc.geſt.& Sal.in d.l.cum duabus.§.dãna. & plura addu-
cit Phil.Corn.ↄſi.cviij.col.iij.uer.ↄ̃ctra aũt.in fi.in j.li.& conſ.
xxviij.circa princ.in iij.lib.faciunt ẽt not.per Bar.in l. qđ nec-
ua ff.depoſiti.& bon.tex.in l.ſi ſine.§.Lucius. ff.de admi. tut.&
ponit Spec.in tit.de inſtrum.edi.§.fi. uer. quid ſi. & quod uult
Bar.in d.l.eum qui.§.fi. ff. commo. dum conſiderat illud quod
25 conſuetum eſt.† Prętereа qñ quis tradit rem nuncio ſibi dato
uel miſſo a domino rei,ſi contingat poſtmodũ talẽ nunciũ ſub
trahere dictam rem,periculum ſpectabit ad uerum dominũ dã
tem ſeu mittentem nuncium. Non autem ad illum qui dictam
rem tradidit nuncio,ex quo iſto caſu non dicitur eſſe in culpa,
ita text.in dicta.l.eum qui.§.fi.ff.commodati.ubi gl. & docto-
res hoc firmant maximè Bar.in ſua diſtinctione, & etiã not. in
dicta.

d l.argentum & habetur per Bar,& omnes alios,per illum tex.
in d.l.ii.u. certo.§.ſi me,& §.ſi de me.ff.cõmodati,& facit ẽt text.
in l.ſi ſeruus communis.§.quid vero,& §.ſequenti.uerſi.certum
ff.de furtis,& eſt deciſio Bal.in puncto in præallegato ſuo conſ.
ccxxij.in ij.lib.Not.etiam Pau.de Ca.in l.is cui.C.de furt.etiam
tenet Bal.in præallegat.conſil. cxxxij.in v.lib.Immo & fortius
nedum illud damnum quod committit nuncius cedit periculo
26 domini mittentis.†Quinimmo ſi nuncius furto ſubtraxit pro-
priam rem illi cui fuit datum dominus dans tenetur damnum il
lud reſarcire,ut habetur in l.ſi tibi.§.j.ff.locati. ubi glo.adducit
iura concordantia, & etiam habetur in l. ſi ſeruus, communis
§.is etiam,& in §.ſeq.ff de fur.& facit quod uult Bal.in d.l. eum
qui.§ fi.& l.ſeq.ff.cummod. Conſiderando modo dictas cõclu-
ſiones in iure ueras applicando ad illas factum,& caſum præſen
tem,reperio in facto probatum ipſum do.Ant, per mediam per
ſonam.d.Hieronymi caballarij ſibi deſtinati,& dati a. d. Magni
fica communitate ad inſeruiendum in præſantimet negocio aſ-
portaſſe dictas pecunias Venetijs . & illico numeraſſe eas ibidẽ
& numeratione facta incluſas ſacculis ipſam repoſuiſſe in eina
quoddam Baſcherium bene ſutum omni ea parte, & integrum
claudendo illud claue quam penes ſe ſemper retinuit, & dictũ
Baſcherium ita clauſum cum dictis pecunijs vna ſecum trãſpor
tatum fuit ad officium quęſturum,ſeu Camberlingorum,ut ibi
pecuniæ deponerentur,ſeu numerarentur, & cum reperiſſet di-
ctum officium clauſum,iuſta de cauſa,quia ſatis urgens uigebat
ſuſpitio noluit illud tenere in domo ubi hoſpitabatur,& ideo cõ
ſultius,& cautius,ac ſecurius ſibi viſum fuit,prout unicuique vi
ro bono viſum fuiſſet dictum Baſcherium cum pecunijs depo-
nere penes Magnificum do.Io.Aloyſium venereo virum proba
tiſſimum,& ex omni parte integerrimum,mandando.d.Hiero.
vt cum dictis pecunijs . & Baſcherio clauſo cuius clauem penes
ſe habebat iret vna cũm ipſo.d.Ioanne Aloyſio, ad ipſius domũ
in cuius ſtudio Baſcherium fuit repoſitum, & demum inde re-
habitum , & aſportatum ad dictum officium camberlingorum,
quo aperto repertum fuit deſacculis,& pecunijs ibi poſitis defi-
cere duos continentes ſummam ducato.cxxx.repertumque fuit
dictum Baſcherium in latere deſutum per tantum ſpacium quo
inde dicti ſacculi pecuniarum poterant eatrahi,& numeratione
facta reliquarum pecuniarum ibidem exiſtentium aperte po-
tuit deficere ducatos. cxxx. furto ſubtractos , ex quibus pa-
tet probatam amiſsionem,& furtum dictarum pecuniarum per
ſuperius allegata.Patet etiam ꝙ non fuit in culpa non tenere. d.
pecunias in domo ubi hoſpitabatur iuſtiſsimis cauſis in proceſ
ſu deductis.Patet etiam licite,& ſine culpa potuiſſe illas depo-
nere prout depoſuit penes dictum do.Io.Alouiſium uirum no-
bilem diuitem,& integerrimum . Patet inſuper aperte ꝙ licite,
& ſine culpa potuit dictum Baſcherium,& pecunias tradere trãſ
ferendas.d.Hieron.prout fecit,& quia omnia prædicta bona fi-
de,& diligenter geſsit,& fecit,& ſicut ꝙ alij feciſſent, & facerent,
non poteſt de culpa redargui,nec aliquid ſibi concludenter im-
putari,u patet per deciſi.ſuperius adductas illas ſingulas iſtis ſin
gulis capitibus applicãdo,ex quibus infertur ꝙ ſiue ipſe.d.Ant.
conſideretur,vt negotio.geſtor ſiue vt mandatarius,ſiue vt con
ductor,ſiue vt orator de.d.furto,& amiſsione nullo pacto debet
teneri cum in nulla culpa fuerit,ut per Barto.latè in præalleg.l.
quod nocua,ſiue.d.pecuniæ fuerint furto ſubtractæ in domo.d.
magnifici do.Io.Aloy.Quod minimè ſuſpicandum eſt , ſiue per
dictum Hiero.quod præſumitur verum eſſe,vtroque.n.caſu ipſe
do. Ant. non fuit in culpa conſequenter furtum commiſſum ſi
ue alio modo,non debet ad ipſum ſpectare,ſed ad ipſam magnĩ
27 ficam communitatem iurib.† & deciſionib. quibus ſupra, ſiue
ẽt conſideremus furtum fuiſſe cõmiſſum ſaltim in genere,& uõ
ſpecialiter per aliquem,& adhuc habemus intentum,vt per Mo
de.Bono.in eorum prac.criminali in prin.col.v.nu.aij. & etiam
quia incidenter hic deducitur furtum,quo fit ut leniores proba
tiones ſufficiant,ut per Bar.in ſi.in l. quidam in ſuo.ff.de condi
tio. inſtitu. Siue conſideremus tale furtum fuiſſe commiſſum a
dicto Hieronymo.Quod verum eſſe præſumitur , vt infra dice-
28 tur a fortiori ipſe dom. Anto.non debet teneri† ad quorum cor
roborationem accedat integritas,& bonitas ipſius domini An-
tonij carentis omni ſuſpitione , & ſolum quo ad præſentem ca
ſum conuenti,& inquietati de culpa propter quam integritatẽ,
& bonitatem etiam in materia furti ipſius aſſertioni de amiſsio
ne prædicta credendum eſt,& ſi quid ſiniſtri in alijs poteſt ſuſpi
cari in eo ceſſat , vt ſuperius in iure fuit probatum,dũ locuti ſu

mus de eo qui credit viro communi æſtimatione bonorum .
29 ¶ †Accedat etiam quod dictum Baſcherium fuit datum per ip-
ſum do. Antonium integrum & clauſum & poſtmodum reper-
tum deſutum iuxta no per doctor.maximè Fulg.in l.j. §.ſi ciſia.
ff. depoſiti.& in l.j.ff.nautæ caupon.ſtabul.& in l.ſi quando. C.
vnde vi.& per Moder.in ſti.quib.mod.re contrahi.obliga.§.præ
terea,col.ij.uerſi.in caſu autem,& per Abb.in c.ſi. ꝙ metus cau
ſa,cum alijs adductis per Moder.in repet.rubricæ.C. da proba-
30 tionibus.col.xxiiij.uerſi.quæ iura.† Accedat etiam ꝙ ipſe dom.
Antoni. fuit electus ambaſciator & orator ad peragendum di-
ctum negociũ nec eã ambaſciatam procurauit, quinimmo coa-
ctus dictum onus aſſumpſit quod munus publicum eſt l.j.§.j.ff.
de muner.& oner.l.j.in prin.ff.de uaca.& excu.mune.& licet ha
buerit aliqualem mercedem pro expenſis faciendis . Non pro-
pterea poteſt dici ipſum aſſumpſiſſe officium procuratoris vt
dicit punctualiter Albe.de Roſ.Bal.& Fulg.in d.l.inter cauſas.
§.nõ omnia.ff.mand.& Bar.in l.ſi ſeruus communis.§.quod ve
ro.ff.de furt.In quibus locis,concludunt ſtantibus terminis pręę
31 dictis† ꝙ ſi talis orator dum peragit dictum officium caſu for
tuito amiſit aliquod proprium ꝙ omne illud ita deperditum de
bet ſibi reſtitui ab ipſa communitate mittente illum,& Fulg. in
in d.§.non omnia punctualiter dicit ꝙ ſi ambaſciator paſſus eſt
damnum in rebus domini mittentis ipſum indiſtinctè periculũ
ſpectat ad dominum per l.pignus.C.de pign.act.quæ deciſio ꝓ
prie eſt in terminis noſtris ubi damnum fuit in pecunijs ipſius
32 magnificæ communitatis,† & per illud tollitur illud quod ſu-
perius in contrarium adducebatur per tex.in præallegata. l.in-
ter cauſas §.non omnia.ex quo non procedit in ambaſciatore vt
dicunt ſcrib.omnes ibi,& Bar.in d.§.quod vero. & quoniam ip
ſe do.Ant.fuit rogatus,& coactus dictum onus aſſumere peri-
culum quod poſt modum ſuperuenit non ad ipſum,ſed ad rogã
tem cogente, & mittentem ſpectat.l.ſi gratuitam.§.j. ff.de præ
ſcriptis verbis,& in l.ſi rem.§.j.eodem tit.& plenè per Bar.in di
cta. l. quod nerua.ff.depoſi. Quod modo dictus Hieronymus
commiſerit tale furtum,multa uigent & adiuuat inditia & con-
iecturæ.Prima eſt,nam cum ipſe Hieron. primum habuit dictũ
Baſcherium cum pecunijs,vt iret cum dicto do. Io.Alouiſio uer
ſus domum ipſius,diuertit ab eo eundo per porticum Riui alti,
qui locus erat obſcurior & præbebat commoditatem deſuendi
dictum Baſcherium vt probatur per ſecundum teſtem ſuper. x-
33 viij.cap.†Et certum eſt ꝙ ille qui diuertit a via redditur ſuſpe
ctus,& in eo præſumitur dolus cum ea veriſimili ad bonum hoc
non tenderet,vt dicit Gandi.in ti.de præſump.& indi. col. ij.in
ſuo trac.maleſi.& dicit etiam Bal.in l.obſeruare,§.antequam. ff.
de offic.proconſ.& leg.& Barth.Cępo.in l.ſi fugiti.col. xij. C.
de ſeruis ſugit.Aliud inditium eſt,nam ſtatim poſito baſcherio
in cuſtodia dicti do.Ioan.Alouiſij, antequam haberetur aliqua
notitia de dicto furto ipſe Hieron. petijt licentiam redeundi
domum,vt deponit ſecundus & vltimus teſtis ſuper.xxxviij.ca.
& præter ſolitum eſt in caballarijs ad tale negocium deputatis,
qui debent inſeruire oratoribus eundo,ſtando,& redeundo, vt
34 aperte probatum eſt.†Ex quibus inſuetis inſurgit ſuſpitio ma-
li, ut dicit Bald.in l.cum de conſuetud.& l.ſequent ff. de legi.
& Barto.in l.quicunque.C.de apo.publi.lib.decimo, Eo magis
quia caballarij habent vnum ducatum pro ſeruiendo oratori-
bus portantibus cenſum & iſte affectabat recedere priuſquam
ſoluerentur pecuniæ dicti cenſus. Ex quibus inſurgit ſuſpitio,
quòd volendo diſcedere erat propter aliquod illicitum , vt di-
cit Bal.in l.prima.colum.viij.C.vnde vi per. l.illud.cum l.ſeq.ff.
de iniur.& no.Barth.Cæpol.conſi.j.colum.iij.ad quod facit gl.
in §.ſi vero.in authen.de eahib.re.volens ꝙ res furto ſubtractæ
præſumuntur ſubtractæ per familiarem fugitiue recedentem .
35 † Aliud inditium eſt , nam cum primum detectum fuit furtum
dictarum pecuniarum,& Baſcherium fuiſſe repertum deſutum
& orator conquereretur de tali furto,ipſe Hier.obmutuit & ſu-
bito effectus eſt palidus,iuxta not.per Barto.in l. de minore . §.
plurium.ff.de quæſt.cum alijs adductis per Ange. Arct. in trac.
de maleſi.in verbo ſama publ.col.xxiiij.uerſic.ix.quæro. & per
Franc.Bru.in tracta.de indi.colum.mihi. xij.verſic.alia quædam
inditia.& ponit Pariſ.in ſindi.prope in fi.in tract.dum loquitur
de inditijs,& facit illud,Heu quam difficile eſt crimen non ꝓ-
36 dere vultu.Aliud inditium & ſatis vrgens eſt.†Nã ipſe Hier.añ
dictũ furtum erat pauper grauatus familia & inutili,vt deponũt
teſtes plures,& poſt dictum furtum expendidit magnam quan-
titatem pecuniarum ſoluendo ſuis creditoribus,& faciendo va-

rias expenſas in conſtructione ſuæ domus & in alijs, quæ expen
ſę aſcendunt ad ſummam ducatorum.c.uel circa, quod maximã
inducit in materia furti coniecturam, ut dicit Bar.in l.fi.col. iij.
ff.de quæſt.arg.l.quintus.ff.de dona.inter uir. & uxor. & ſentit
Bal. in l.conuenticulam.C.de epiſ.& cle.& no. expreſſe Franc.
Bru.in trac.de indi.col.vj.in iij.q.prin.uer.item eſt aliud. Aliud
37 etiam inditium & urgens uiget contra dictum Hierony.† Nam
poſt dictum furtum expendidit monetam ſimilem illi quæ fuit
furto ſubtracta, & ſic eiuſdem qualitatis & formæ, ut dicit Ang.
in l.milites.C.de quæſt.& not. Bar.in l.fi.col.pen. ff.de quæſt.&
Fran.Bru in præal.tract.de inditijs.col.mihi.vj.in iij.q.prin.uer
ſi.item quia viſus fuit.ad quod faciunt no.per Bar.in l.eum qui
38 dam.§.j.ff.de acqui.hære. † Aliud etiam inditium contra dictũ
Hieron.eſt iſta fama publica, & vehemens quę originem ſum-
pſit a perſonis fide dignis, cum quę cõcurrunt etiam alia inditia,
quo caſu multum ſtringit, ut dicit Bar.in d.l.fi.de quæſt. & in l.
de minore.§ tormenta.co.ri.& Bal.in c.j.§.iniuria.col.ix. de pa
ce iuram.firm.& Aret.in c.veniens.de teſti.col.iiij.v.& vj.& Fe
ly.ibi.col.v.uer.limita tertio.& per Bar.conſi.cxcj.Domino pa
ci.& Bal.in l.eam quidem.C.de accuſatio.& Are.conſi.lxxiij.cũ
alijs adductis per Franc.Bru.in dicto tract.col. mihi.xij.uerſ.an
fama publica, & diffuſius per Moderniores Bononien. in dicta.
l.de minore.§. plurium.num.xxij.& ſeq.ff.de quæſtio.quibus in
ditijs conſideratis ratio aperte præſumitur & oſtenditur di-
ctum Hieronymum ſurripuiſſe, & furto ſubtraxiſſe dictas pecu
nias.propter quod ipſe dominus Antonius minimè debet tene
39 ri. † Periculum ergo dicti furti ſpectabit ad ipſam magnificam
communitatem, quæ iam egit ꝯtra dictum Hierony.per quam
actionem intentatam contra eundem vr̃ ratificaſſe illud, quod
fecit ipſe do.Ant.dum tradidit dictum Baſcherium cum pecu-
nijs dicto Hierony.vt dicit Bald. in d.conſi.cxxxij.in fin.lib.v.
40 † & male geſta per ipſum Hierony.ſunt imputanda dictæ com
munitati ipſum mittenti ad inſeruiendum dicto negocio iux-
ta no.in l.debet.ff.nau.cau.ſtabul.& per Bar.in l.j.§.familiæ.ff.
de publica.& in deci.Neap.lxxxij.Dubitatur.col.fi.cum alijs ſu
pra adductis & bene facit quod vult Bal.& Saly.in l.fi.C.de fur.
41 † vbi tangunt a quo talis actio furti contra dictum Hieronymũ
proſequenda erit, prout iam intentata fuit per ipſam communi-
tatem, nõ per ipſum do.Ant.ambaſciatorem quũ pecunia cõmu
nitatis ab eo fuerit furto ſubtracta, & nõ propriæ res ipſius do.
Antonij ut etiam hr̃ in præalleg.l.caſsius, & in l.ſi uxorem.§.Iu-
lianus.ff.de fur.& notat Bal.& Pau.in l.ſi is cui.C.eo.& idẽ Bal,
in d.l.inter cauſas.§.non omnia, & in d.conſi.cxxxij.lib.v.in fi.
Nec obſtat ꝙ ipſe Hieronymus fuit relaxatus. Nam talis relaxa
tio non fuit diffinitiua, & tunc ꝯ eum non cõſtabat de prædictis
Indicijs prout modo poterit conſtare. Præterea etiam ſi fuiſſet
diffinitiuè abſoluta, non propterea infertur ꝙ ipſe do.Anto. te-
neatur ex quo plenè probauit amiſsionem dictarum pecuniarũ
ſaltem in genere quod ſufficit, ut dictum eſt. Probauit etiam ꝙ
non fuit in culpa, & conſequenter ꝙ in nullo tenetur. Non ob-
ſtant allegata ſuperius in ꝯtrium. Nam ex deductis ſupra ad om
nia patet reſponſio, & iterum dicitur ꝙ procedunt.l.caſsius, & ſi
milia ex quo ibi expreſſe apparet de dolo mandatarij, hic autem
ſecus, immo conſtat de dolo nuncij miſsi ab ipſa communitate,
ut dictum eſt. Minus obſtat ꝙ dicebatur do.Ant.fuiſſe in culpa
& non probaſſe amiſsionem nam ꝯtrium eſt ipſa ueritas, ut.ſ.de
ductum eſt. Non ob.quod furtum non ſit caſus fortuitus quia
immo in pluribus caſibus hic uerificatis de quibus ſuperius ple
niſsime dictum eſt habetur, & reputatur ut caſus fortuitus. Nõ
obſtat quod dicebatur de mandatario non repetente &c. Nam
hic non ſumus in procuratore, ſed in ambaſciatore qui bene re
petit, & etiam quia res propriæ ipſius communitatis fuerunt fur
to ſubtractę ad quam ſpectabat periculum, & ipſe do. Ant.fuit
rogatus, & coactus dictum onus aſſumere, ut patet ex ſuperius
deductis. Non obſtat illud de mercede ex quo ipſe inuitus ac-
ceſsit, & non procurauit ambaſciatam, & ꝓpterea non iudicatur a
pari cum procuratore, & ita punctaliter reſpondit Bal.Alb. Sal.
42 & Fulg.in d.l.inter cæteras.§.non omnia.¶ † Minus obſtat qđ
dicit Pau.de Ca.in d.l.argentum cum alijs iuribus per eum alle
gatis ꝙ dicta pecunia fuit conſignata, ut quantitas, non ut ſpe-
43 cies.¶ † Nam in contrarium eſt ueritas, fuit enim conſignata di
cto do.Ant.ut illamet conſignaret Sereniſ.Principi, uel illi, cui
dictus Sereniſsimus uellet, ꝓſequẽter tanquam ſpecies, & ut cer
tum corpus eſt cõſideranda, ut hr̃ in l.plane.§.ij.& in l.ſed ſi cer
tos.ff.de leg.j.cum fi. & ſatis ſuadetur quia facta numeratione

dictarũ pecuniarum illamet fuit repoſita in baliſia, & poſtmo-dum in baſcherio, ut eadem conſignaretur, & ipſe do. Ant. ſemper habuit clauem ita ꝙ ut ſpecies, & ut certũ corpus fuit conſiderata. Quo ſtante ſumus in terminis concluſionis ſuperius ſtctæ. Non obſtante numeratione dictarum pecuniarum facta ipſi do. Ant.ex quo non fuit factum hoc ut in eum uſus ſeu dominium illarum eſſet translatum, ſed ut conſtaret de quantitate & an cenſus eſſet integer. Pecunia aũt illamet quæ ſibi fuit numerata erat conſignanda, ad quæ no.per Bar.in d.l.vt certo.§.uidendum.col.ij.ff.commoda. Non obſtat illud de mala elect. Nam ipſe.d. Ant.fuit in optima electione nolens tenere pecunias in domo vbi hoſpitabat, propter iuſtam ſuſpitionem, & illas deponẽdo penes.d.Io.Alouiſium uenereo, uirum probiſsimum, & ẽt tradendo eas ad transferendum dicto Hieronymo nuncio per dictam communitatem ſibi dato ad peragendum tale negocium cuius nuncij electio communitati, & non ipſi eſt imputanda vt dictum eſt. Nec eſt in ꝯſideratione ꝙ ipſe Hieronymus nõ fuit datus ad cuſtodiendum dictas pecunias. Nã ſatis fuit ipſum fuiſſe datum ad inſeruiendũ dicto negocio, cui merito ipſe do.Ant. potuit committere dictas pecunias, ut eas trãsferret, cum ad id ſpecifice fuerit ſibi datum a dicta communitate, & dolus ipſius Hieronymi non eſt imputandus ipſi.d.Ant.ſed communitati illum mittenti. Nec obſtat illud quod dicebat̃ de mandato ſm̃ cõſuetudinem, & ſolitum, nam nulla apparet probata conſuetudo ut per Bar.& alios in l.de quib.ff.de legib.& per eundem, & Bal. in l.j.C.quæ ſit longa conſuetudo, & facit.l.ij.ff.de probationibus. Quinimmo ex proceſſu conſtare vr̃ quod orator deputatus ad ſoluendum dictum cenſum ſuo arbitrio eligit cuſtodiam ubi pecuniæ ſtent quouſque numerentur illi cui Sereniſsimus mãdauerit dummodo ꝙ in eligendo careat culpa, vt contingit in ipſo do.Ant. vt.ſ.deductum eſt.¶ Non obſtat ultima obiectio quis habeat agere vel ne, nam ſuperius dictum eſt, ꝙ ipſa Magnifica communitas debet agere prout egit & relaxatio facta de.d. Hiero.non potuit præiudicare ipſi do.Ant. ut dictum fuit. ꝙre ſiue rigorem iuris conſideremus, ſiue curialitatem, iuxta not.in d.§.non omnis, & in d.l.ſi ſeruus communis, cum ſi. Dico & cõſulo partes magnifici domini poteſtatis, & capitanei ciuitatis & diſtrictus Bellimenſis fore & eſſe ad pronunciandum, & ſententiandum, & ita diffinitiuè ſententiet & pronunciet, dictum domi.Anto.reum conuentum fore, & eſſe abſoluendum & liberandum, a petitis in præſenti iudicio ab ipſo per dictam Magnificam communitatem, ſeu per ſpectabiles dominos ſindicos & agentes nomine ipſius, utranque partem ab expenſis hincinde factis ex cauſis non friuolis abſoluendo. Par.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Si propter delictum bona debent publicari, an in publicatione ueniat peculium aduentitium filijfamilias delinquentis. & nu. 57.*
2 *Filio familias interdicta eſt alienatio bonorum, ſine patris conſenſu.*
3 *Excepto peculio caſtrenſi.*
4 *Intellectus ad l.ſi.parag.filijs autem. C. de bon. quæ lib. & nume. 32.33.34.*
5 *Licet pater aliquib.in caſibus non habet uſumfructum in bonis aduentitijs filiorum, tamen in illis habet commoditatem. & nume.xlij.*
6 *Ceſſat publicatio bonorum propter delictum filijfamilias, ratione patriæ poteſtatis, & nu.7.*
8 *Delictum filij non debet præiudicare patri, etiam in acquirendis.nu. etiam, 43.44.*
9 *Spes acquirendi uſumfructum eſt conſiderabilis.*
10 *Pater poteſt retinere uſumfructum ſibi quaſitum ex perſona filij, et poſt extinctam patriam poteſtatem.*
11 *Factum filij non debet nocere patri, nu.etiam. 50.& 51.*
12 *Proprietas dicitur quaſita filio familias in hæreditate aduentitia, poſt ipſius aditionem.*
13 *Plures ſunt caſus, in quibus patri non quæritur uſusfructus in bonis aduentitijs.*
14 *Et unus eſt, quando expreſſe fuit cautum ꝙ non quæreretur.*
15 *Pater tunc habet legitimam adminiſtrationem in bonis aduentitijs filiorum quando in illis habet uſumfructum, alias ſecus, numero, 32.& 43.*
16 *Adminiſtratio bonorum filijfamilias in quibus pater non habet uſufructum ſpectat ad filium. & nu.32.43.& 49.*

17 Et

17 *Et de illis poteſt diſponere inter uiuos ſuo arbitrio ſine conſenſu patris.nu.18.32.33.& 49.*
18 *Dictio taxatiua includit alios caſus,præter exceptum.*
19 *Pro homicidio ex ordinatione ſtatuti,poteſt quis banniri & condẽnari cum publicatione bonorum, & condemnatus æquiparatur deportato.*
20 *Filiusfamilias,deportatus,bannitus,& condemnatus deſinit eſſe in poteſtate patris.*
21 *Patria poteſtas eſt cauſa acquirendi uſumfructum patri, & concedendi legitimam adminiſtrationem in aduentitijs.*
22 *Proprietas bonorum aduentitiorum uenit in publicatione bonorum pro delicto filij quando uſufructus eſt alterius.*
23 *Etiam ſi proprietas filio debeatur ſub conditione.*
24 *Si uxor delinquit conſtante matrimonio,proprietas bonorum ſuorũ iconfiſcantur,& uſusfructus reſeruatur marito.*
25 *Per has enim confiſcationes,non fit præiudicium uſufructuario.*
26 *Appellatione bonorum,continetur proprietas.*
27 *Prout etiam continentur iura.*
Et iſta ueniunt in confiſcatione bonorum propter delictum filij ſi tẽpore delicti erant quæſita.
28 *In publicatione bonorum non ueniunt futura.*
29 *Nec uenit hæreditas non adita.*
30 *Statutum loquens de confiſcatione debet operari.*
32 *Venit in publicatione bonorum propter delictum filij peculium aduentitium,quando patri non quæritur uſusfructus nu.38.*
34 *Diſpoſitio dicti paragra.filijs autem,non habet locum in alienatione neceſſaria,quæ fit per leg.nu.35.& qualiter textus procedat.nume.41.*
35 *Peculium aduentitium uenit in publicationem,quando pater renunciauit adminiſtrationi alias ſecus nu.38.*
36 *Peculium profectitium qua ratione in publicatione bonorum non uenit.*
37 *Peculium caſtrenſe,an ueniat in publicationem.*
Multum differt caſtrenſe,& aduentitium.
38 *Intellectus.l.ij.C.de caſtren.pecu.lib.xij.nu.39.*
39 *Vna lex declaratur per aliam.*
40 *Exceptio firmat regulam,non tamen ampliat.*
44 *Præiudicat patri filius delinquendo,ſi propter delictum perditur patria poteſtas.*
45 *Quod filius condemnatus reſtituatur eſt caſus fortuitus.*
46 *Reſtitutio condemnati non debet nocere alijs quibus erat ius iam quæſitum.*
47 *Reſtitutio intelligenda eſt,ſine damno tertij.*
48 *Geſta per filium condemnatum remanent firma etiam in præiudiciũ patris,licet filius poſtea reſtituatur.*

CONSILIVM CLVII.

NOBILIS Olim Franciſcus de Cathabenis orbatus & carens filijs, & habens tres fratres, vẓ Io.
Fran.Ludo.& Alex. ſuum ſolenne condidit teſtamentum, in quo plenum uſumfructuum bonorum
ſuorum & integrum eius uxori toto tempore ſuæ uitæ legauit,&
demum ſuos uniuerſales hæredes inſtituit filios lĩimos & naturales ſpectabiliũ & nobilium fratrum ſuorum prædictorum. d.
Io.Fran. Lud.& Ale.Defuncto prędicto teſtatore eius uxor omnium bonorum ſuorum habuit & recepit integrum uſumfructũ
prout de pſenti hẽt & recipit.Et qm̃ pdictorum fratrũ, alij non
extarent, nec extent filij lĩimi & naturales,niſi Nicolaus, Maria,&Cathabenus filij dicti.d.Lud.qui tanquam hr̃des inſtituti
ꝯſentiente ipſorum patre hr̃editatem pdictam tanquam aduentitiam adiuerunt.Nouiſsime ꝯtingit ꝙ dicti Nicolaus, Maria, &
Cathabenus,doloſe & apenſate ꝯmiſerunt homicidium,pp qđ
uirtute ſtatutorum inclitę ciuitatis Mantuanæ fuerunt ꝯdemnati & ipſorum bona publicata.Dubiũ modo oritur an in tali publicatione bonorũ ueniat,& ꝯprehendat̃ dicta hr̃editas aduentitia pdicti teſtatoris,quæſita dictis filijs homicidiarijs ꝯdemnatis,ut ſ.ita proprietas pertinens ad ipſos dicat̃ publicata & ꝯfiſcata,ſaluo remanente uſufructu legato prædictæ uxori quouſque uixerit.Et pro parte negatiua,ꝙ nó ueniat nec ꝯprehenda-
1 tur facit doct.Bar.quam cóiter ſequunt̃ oẽs ſcrib.ibi maxi.Im.
Pau.de Ca.col.fi.& Alex.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalib.col.iiij.
& v uer.vj.quæro.ff.de dã.infec & tradit Ang.Imo.& Lud.Rom.
in l.ſi filiusfamilias,in prin.co.ti.& ſentit ẽt Bar. p illum tex.&
per alia iura per eum ibidem allegata in l. Imperator. ff. de fideic.liber.& ibidem Bar.in l.j.col.ij.uerſi.iij. quæro. ff. de bon.
damna.& in l.ſi quis in tantũ.col.iij.uerſ.quæro an dñs. C.unde
vi.& Albe.de roſ.in trac.ſtatutorum.in iij.parte.q.xij.& Nellus
in trac.de banni.in j.parte ſecundi temporis.q. xxv. & Ang.Areti.inſti.de action.in §.attinẽs.col.v.uerſ.autem publicatis. nu.
xiij.in li.& Iaſ.ibi col.x.uerſ.tangit etiam hic Angel.& Aret.in
trac.maleſi.& ibi Auguſt. in addi. in glo. & eius bona publicamus.Quibus in locis & alijs quamplurib, ꝯcordantibus vi cõiter concludi,condemnato filio familias, & eius bonis publicatis,nó publicari aduẽtitia bona ipſius,nec proprietatem ipſorũ,
quam in illis filius habet, ex quo remanere debent penes patrẽ,
in illis habentem uſumfructum, ea ratione quoniam filio familias interdicta eſt omnis alienatio bonorum ſine patris conſen
2 ſu.l.fi.§.filijs autem.C.de bon.mater.† Et conſequenter uidetur
eſſe prohibita alienatio. Quam filius delinquens neceſſario facere vr̃.Mouetur ẽt per tex.in l iij. §. ſed utrum.in fin.ff. de minoribus.ubi etiam hoc uolunt Bar.Alber.& alij. qui tex.diſponit in publicatione bonorum patris non uenire peculium profectitium, ita non ueniet in publicatione bonorum ipſius filij.
Item per tex.in l.ſi filius.C.de bon.proſcrip.& damna. ubi plene ſcrib. omnes hoc firmãt qui tex.diſponit in plublicatione bonorum filij non uenire peculiũ caſtrenſe,etiam comprobari poteſt ſecundo.op.l.iſta per tex.in l.ij.C.de caſtren.pecu.lib. xij.uolentem filium familias nullius rei habere alienationem ſine uoluntate patris excepto peculio caſtrenſi,& illa dictio nullius rei
uniuerſalis includere uidetur quæcunque aduentitia. argumen.
l.Iulianus.ff.de lega.iij.& ca.ſolitæ.de maiorita. & obedientia.
3 † Et illa exceptio caſtrenſis peculij, regulam firmat in alijs non exceptuatis.l.nam quod liquidæ.§.penult.ff.de penu. legat.l. in
his.ff.de legibus.Prout & tertio adduci poſſunt rationes traditę per Imperatorem in d.§.filijs autem ibi, melius eſt enim coarctare iuueniles calores & ibi cum enim ſicut dictum eſt parẽtes alere eos compellentur &c.Quæ rationes ita militant,quando pater habet uſumfructum in bonis aduentitijs, & ipſorum
adminiſtrationem,ſicut quando prædicta nũ hẽt, & tales rationes generales non debent reſtringi ad illud dictum ſpeciale, &
ad caſum ibi poſitum quando pater habet uſumfructum & ad-
4 miniſtrationem,ut † in ſimili per illum textum tradit Bart. in l.
cũ pater.§.dulciſsimis.ff.de leg.ij.& in l.regula. §. & licet. ff. de
iuris & fac.ignoran.& facit tex.in d. l. fina. §. ſin autem es alienum,C.de bon.quæ li.Prout & quarto qm̃ licet pater in aliquibus caſibus non habeat uſumfructum in bonis aduẽtitijs filio-
5 rum,† tamen in illis habet quandam commoditatem, ut traditur in l.plurium.§.quanquam,& in l.filio.in fi.ff. de uſu & habitatione.& per Angel.Areti.inſtit. per quas perſon. nobis acquiritur.§.j.col.pen. uerſi.ſed an aduerte.nume. v. & reſpectu talis
commoditatis & iuris, etiam filio familias uidetur interdicta
alienatio dictorum bonorum fauore patris habentis talem commoditatem. Prout & quinto benefacit text. in l. cum ancillis.C.de inceſt. nupt. expreſſe volens ꝙ filiusfamilias committens delictum propter quod eius bona ueniunt publicanda ſi re-
6 peritur in poteſtate paterna ceſſabit bonorum publicatio. † Poteſtas enim patris talem publicationem bonorum impedit, ut
ſentit Bald.in apoſtillando illam literam,col.j.uerſ.ibi, libertatus.& Saly.expreſſe iſtud colligit in d.l.ſi filius,colum.j. uerſic.
7 iiij.pro caſu. C. de bonis damnat. † Præfertur enim pater fiſco
in publicatione bonorum aduentitiorum,ut tradit Bar.in l.ex ſequuto totum.col.x.uer.ſi uero ſit caſtrenſe.C.de executione rei iudic.& in l.reos.col. vj.uer.iſtud dico.C.de accuſation.Præterea
glo.in uerb.inuendo in l.iij.§.ſi filius.ff.quod quiſque iuris.communiter ab omnibus approbata apertiſsime vult,quod quando
filiusfamilias committit aliquod delictum.non propterea præiudicat patri, cuius conditio non poterit per talem actum fieri
8 deterior nedum i iuribus quæſitis patri per filium. † Sed etiam
in acquirendis in futurum, & Bald.ibi poſt Iaco.Butrig. iſtud
firmat & apertius,& diffuſius Iaſo.ibi in j.no.uolens allegando
iura, quod licet regulariter filius in acquirendis poſsit præiudicare patri,tamen quando patratur delictum conſiſtens in faciendo per tale delictum filius non præiudicabit patri etiam in
acquirendis per dictam gloſſ.* communiter approbatam vnde
per dictum delictum filiorum non uidetur poſſe pręiudicari c.d.
Lud.patri in iure quærendo poſt mortem vxoris dicti teſtatoris,
9 reſpectu vſusfructus dictorum bonorum aduenticiorum.† Maxime, quum talis ſpes quærendi dictum uſumfructum ſit conſiderabilis,ut in ſimili tradunt Bar.& alij in l.is poſt. ff.de acqu.

30 hære. † Eo etiam quia pater retinere poteſt uſumfructum ſibi
quæſitum mediante perſona filij, poſt finitam, & extinctam pa-
triam poteſtatem ut in l. de emancipatis. C. de legit. hære. in l. fi.
C. de uſufru. & ad corroborationem adduci poteſt titulus. C. ne
pater pro filio uel ne filius pro patre, & quæ in ſimili tradunt
Bal. & alij in l. ob maritorum. C. ne ux. pro mari. cum concord.
31 † Sed illis adhuc non obſtantibus pars affirmatiua verior uide-
tur, ꝙ proprietas dictæ hæreditatis ueniat in ipſa publicatione,
cum enim pro firmo ponamus talem hæreditatem eſſe aduen-
titiam aditam, proculdubio in dictis bonis aduenticijs, prædi-
ctis filijs delinquẽtibus, quæſitum fuit dominium, & uera pro-
32 prietas, † eſto ꝙ in poteſtate patris fuiſſent ut eſt text. apertus
in l. j. C. de bo. quæ libe. & inſt. per quas perſo. nob. acquir. §. j. &
plene traditur per omnes in l. placet ff. de acqui. hær. & in l. cum
filio familias, in j. & iij. parte, & in ij q. Barto. ff. de lega. primo
moueor, & ſecundo. Nam licet regulariter etiam hodie in ad-
uenticijs pr̃i quærat̃ uſuſfr. & lex illi cõcedat in dictis bonis legi
timam adminiſtrationem, ut in iuribus & deciſionibus paulo
33 ante adductis & quampluribus alijs concordantibus. † Tamen
multi ſunt caſus in quibus patri in bonis aduenticijs filiorum,
non quæritur uſuſfructus, qui caſus enumerantur in auth. exci-
pitur, & alijs ſeq. & per glo. Bal. & reliquos docto. ibi & in auth.
idem eſt. C. de bon. quæ libe. & per gloſſ. per illum text. in ver-
bo parentibus. in auth. vt licet matri & auiæ, & per docto. inſti-
tu. per quas perſo. uob. acqu. in §. j. & inter alios caſus ille reperi
tur expreſſus, quando filij familias ab aliquo inſtituti ſunt hære
des, & uſuſfructus hæreditatis relictus eſt alijs, tunc enim patri
uſufructus nõ quęritur probat tex. in d. auth. licet matri & auiæ
in princip. ibi hoc enim, & extraneis relinquere poterant, qui
34 caſus adamuſsim adaptatur præſenti diſcuſsioni. † Nam domi-
nus Frãciſcus teſtator inſtitutis filijs fratrum uſumfructum bo
norum ſuorum omnium plenum & integrum reliquit eius uxo-
ri, & ſic proculdubio domino Lud. patri talis uſuſfructus nõ po
tuit quæri per tex. apertum præallegatum ibi. vnde nulla paren-
35 tibus utilitas naſceretur &c. † Tertiam facio concluſionem ꝙ
pater ſolum habet legitimam adminiſtrationem in bonis ad-
uenticijs filiorum. Quando in illis habet uſumfructum ſi autem
ſumus in caſu in quo patri non quæritur vſuſfructus, tunc pater
non habet legitimam adminiſtrationem in bonis prædictis. Pri
ma pars probatur per glo. & ſcribentes in l. non ſolum. §. ſi pa-
ter. ff. de procura. & in l. j. vbi Bal. & alij oo. C. de bon. mater. &
per Bal. in l. ij. C. de contrahend. & commit. ſtipu. & in l. fi. §. ubi
autem, & §. ſin autem. C. de bo. quæ libe. & integram concluſio-
nem probat Bar. allegando iura in l. fi. §. j. uer. & eſt ratio, quem
communiter ibi ſequuntur docto. de uerb. oblig. & idem Bar. in
l. ſi filij. ff. de iniurijs, & in l. lis nulla. ff. de iudi. & eſt glo. ibi ſcri-
bentes ponunt in dicta auth. excipitur & Bal. in d. l. cum opor-
tet. §. ſed cum tacitas in fi. & tradunt omnes in d. l. fi. §. neceſsita
tem. C. de bonis quæ liber. & Moder. in l. non ſolum in princ. ff.
ſol. mat. maxime Iaſ. num. xv. Volentes, ſine difficultate iſtud p
cedere quando eſt caſus in quo patri non quæritur vſuſfructus
eo quia non poteſt quæri etiam ſi ipſe vellet prout eſt caſus præ
ſens, & ita etiam dicit Pau. de Caſt. in d. l. fi. §. filijs autem. C. de
16 bon. quæ libe. † Adminiſtratio igitur iſto caſu iſtorum bonorũ
ſpectabit ad filium ſi eius ætatis eſt, ut adminiſtrare poſſet, ſeu
conſtituetur curator, vt probat text apertus in d. auth. ut liceat
matri & auiæ in §. j. & ibi glo. in uerbo, rebus, adducens caſus ſi
17 miles eſt glo. clara in dicta authen. excipitur. † Quarta erit con-
cluſio ꝙ filiuſfamilias in bonis aduenticijs, in quibus patri non
quæritur uſuſfructus, habet liberam facultatem, & poteſtatem
per actum inter uiuos alienandi dicta bona, & de eis diſponen-
di ſuo arbitrio etiam ſine voluntate, & conſenſu patris, licet ſub
eius ſit poteſtate, ea ratione quia pater in illis non habet legiti-
mam adminiſtrationem, ex quo attributa eſt per legem ipſi fi-
lio ſeu eius curatori, ita tex. probat in d. aucte. ut lic. matri & a-
uiæ, in §. j. ibi licentiam habeant quo uolunt modo diſponere,
& poſt glo. ibi hoc firmant Bar. & Ange. & conſiderando illam
vniuerſalem, quomodo, includitur etiam caſus quando delin-
quendo filius alienat, maxime cum talis alienatio neceſſario ve-
niat ut inferius dicetur, & probatur etiam per tex. in d. l. fi. §. fi-
lijs autem ibi in his duntaxat caſibus in quibus uſuſfructus pa-
18 renti quæritur. † Non licere citra voluntatem parentum aliena
re &c. Quæ dictio taxatiua duntaxat, includit omnes alios caſus
præter excluſos, vt in l. iij. §. cum Titio. ff. de adminiſtr. lega. cũ
alijs in terminis nullis adductis per Lud. Roma. in conſi. naij.

Quoad primum, col. j. uer. fallit ſecundo, & in auth. ſimiliter cæ
ra. aij. C. ad legem Falc. vt eſt doctr. aperta Bar. in d. l. non ſolum
in prin. col. ij. uer. in contrarium dicit Dy. vbi concludit filium-
familias ſolum prohiberi alienare aduenticia in his in quibus
patri quæritur uſuſfructus, non autem in alijs, & Mod. ibi com-
muniter ſequuntur Bar. & expreſſe iſtud uult Pau. de Ca. in d. §.
filijs aũt in prin. dicens ꝙ tũc demum filius prohibetur aliena-
re aduenticia inter viuos eo caſu quo pater in illis habet uſum-
fructum, ſecus ſi non haberet. Nam tunc auctoritas patris nõ eſt
neceſſaria, & probatur per tex. clarum in fortioribus terminis
in d. l. fi. C. de bo. quæ liberis, diſponens, auctoritatem paternam
nullum præſtare impedimentũ, quando filius alienat aduẽticia
etiam eo caſu quo uſuſfructus momento quæreretur patri, quã
to ergo fortius in caſu noſtro, quando uſuſfructus nec momen
to patri poteſt quæri ut eſt præſens ꝙ filius inter uiuos pleniſsi-
mam habeat facultatem de bonis aduenticijs deponendi ſine
conſenſu patris uideantur quæ ad plenum tangunt doct. maxi-
me Alex. & Iaſ. in l. pe. C. qui teſtam. face. poſſ. ubi allegando iu
ra deciſiones & rationes firmant efficaciter concluſionem ſupe
19 rius factã. † Quinta ꝯcluſio erit, ꝙ ꝯſideratis ſtatutis iclitæ ciui
tatis Mantuæ illi filij homicidiarij & bãniti pro homicidio poſ
ſunt impune offendi, & perdunt omne commodum, nedum ci-
uitatis ſed & iuris ciuilis, & communis quoad bona exiſtẽtia in
dicta ciuitate, ex quo cum banno accedit publicatio bonorum
& ſic deportatis æquiparantur, ut tradit gl. & ibi ſcrib. omnes ſic
mant in §. relegati inſti. quib. mod. ius pat. poteſt. & gloſ. in c.
domino guerram in prin. in ti. hic finitur lex corradi, tradit Bar
so. & alij plene attingunt in l. j. C. de hære. inſti. & doct. in l. eius
qui. §. j. ff. de teſtam. & firmat Alex. conſi. cxviij. Animaduerſis
ſtatutis in ij. uol. & d. Nellus in j. par. in tract. de bannitis ſecun-
20 di temporis. q. iiij. † Hinc eſt ꝙ ſi tales delinquentes & banniti
ſunt filijfamilias deſinunt eſſe in poteſtate patris, ut habetur in
§. cum autem. inſti. quib. mod. ius pat. poteſt. ſol. & bene per
Bar. in l. fi. C. de ſent. paſſ. & per Nell. loco & quæſtione præalle
ga. & q aa. & q. xlv. in j. par. ſecundi tẽporis, & eſt doctrina Bar.
adducentis iura iſtud probantia. in l. ſi adulterium cum ince-
ſtu. §. liberto in fi. ff. de adult. & in l. eos. ff. de recepta. & plene tã
git Alexan. conſi. lxxv. Viſis & diligenter proſpectis in j. uolu.
21 † Concluſio etiam uulgata & communis eſt quòd patria po-
teſtas eſt cauſa acquirendi uſumfructum patri, & illi conce-
dendi legitimam adminiſtrationem in bonis aduenticijs
ſi enim filius reperitur ſui iuris non conſiderantur bona aduen
titia. l. fi. C. de inoff. teſtam. & exemplum patet quando filius e-
mancipatus eſt in cuius bonis pater nec uſumfructum nec admi
niſtrationem habet ea rõne quia ceſſat poteſtas paterna, quæ ẽ
cauſa acquiſitionis prædictorum, & iura omnia concedentia pa
tri talem acquiſitionem & adminiſtrationem expreſſe loquunt̃
quando filij ſunt in poteſtate, ut uideri omnia poſſunt, & ſic ceſ
ſante patria poteſtate ceſſabit & acquiſitio uſuſfructus & admi
niſtratio. c. ceſſante de app. ¶ Iſtis ſic præmiſsis certiſsimum eſt
ꝙ dicti filij delinquentes in dictis bonis hæreditarijs tp̃e deli-
cti, habebant veram proprietatem, ꝯſt talis proprietas uenit in
22 publicatione bonorum. † Probat hoc tex. & ibi Bar. & Ang. ſen-
tiuns in l. ſi poſtulauerit. §. iubet lex. ff. de adult, ubi diſponitur
ꝙ delinquens cuius bona ueniunt publicãda ſi nudam proprie
tatem habet, & uſuſfructus eſt alterius, nuda proprietas uenit
in publicatione, & iſtud idem firmat Ang. in auth. bona. damna.
col. j. uer. ſed te. C. de bon. damna. dicens ꝙ ſi delinquens habet
nudam proprietatem illa ſola publicatur. referunt & ſequuntur
Moder. in addi. ad Ange. de maleſi. in glo. & eius bona publica-
mus, in fi. & eſt de mente Bar. in l. ſi quis in tantam. col. iiij. uerſ.
item. C. unde ui. uolentis filiumfamilias inuadentem rem pecu-
lij aduentitij priuari illius proprietate, & ibi Albe. de Roſ. col.
ij. uer. item dicit, referendo antiquos tenet ꝙ talis proprietas cõ
23 fiſcatur filio delinquente. † Quando condemnatur filius in con
fiſcatione ſuorum bonorum uenit proprietas quæ ſibi debetur
ſub conditione ut firmat Saly. allegando iura iſtud probantia in
l. j. col. fi. uer. de eo quod. C. de bo. liber. & etiam ſuadetur. Nam
ſi uxor damnatur, & eius bona publicantur. licet maritus in il-
24 lis habeat uſumfructum. † Tamen proprietas confiſcatur. ¶.
quinque legibus, & l. ſeq. ff. de bo. dam. & notant doc. in l. ſi cõ-
ſtante, §. fi. ff. ſol. mat. & Nell. in d. tract. in j. parte ſecundi tem-
25 poris. q. xxia. † Eſto enim ꝙ proprietas confiſcetur & publicetur
non propterea præiudicatur uſufructuario, quoad uſumfru-
ctum quouſque durat, ut tradit Bal. in ti. de controuer. inueſti.

§ rur-

§.rurſus.col.ij.verſic.pone ergo & in.l.iij.§.ſi filius, in fi.ff.quod
quiſq; iur.& Alex.in d.§.ſi de vectigalibus,car.vij.col.iij.verſic.
ſed quid contra.& Nell.in d.tracta. in prima parte ſecundi tem
26 puris quæſtione.aavij. ¶ †Et quoniam ſtatuta Mantuana pu-
blicant omnia bona delinquentium, proculdubio ueniunt illa
quæ ad delinquentes pertinent.l.ij.& fin.C.de bon.damna. ue-
nit ergo dicta proprietas, quæ bonorum appellatione contine-
tur.l.non quod,in fi.ff.ad Trebel.l.ſubſiguatû.§.bona.& l.pro-
prie.ff.de verbo.ſigni.eo magis,quum ſtatuta prædicta abſolute
27 loquuntur de bonis. † Quorum appellatione etiam iuca & a-
ctiones ueniunt,in materia confiſcationis bonorum.l.ſi manda
uero.§.is cuius.ff.mand.& tradit Card.conſi.83.Secundum pu
ram,in fi.& Imo. in conſil.aaav.In caſu præmiſſo.colum.ante-
28 pen. † Eo atiam quia talis proprietas erat quæſita prædictis fi-
lijs, delinquentibus tempore delicti & ſic erant bona ipſorum
de præſenti. Per quod ceſſat obiectio quæ poſſet fieri q in pu-
blicatione bonorum non veniunt futura, ut plene tangit Nell.
in dicto tractatu in prima parte ſecundi tẽporis.q. aviij. & ſeq.
& Alexand.in d.l.iij.§.ſi filius,& Dec.in conſil.nouiter impreſ-
29 ſo.al.In cauſa.num.xa.Item ceſſat obiectio quæ poſſet fieri † q
talis hæreditas non eſſet adita vt plene tangit Dec. in d. conſil.
num.aviij.& ſequen.& Nellus in dicto tracta.in j.parte,ſecundi
30 tempo.quæſt.axx.eo etiam quia ſi iſta non uenirent † talis con
fiſcatio nihil operaretur contra.l.ſi quando cum vulgaribus,de
lega.primo,& in terminis noſtris tangit Ang. & Roma.in d.l.ſi
filius,& in dicto.§.ſi de vectigalibus.ff.de dãno infecto, & Nel-
lus in dicto tracta. in prima parte ſecundi temporis quæſtione
31 aav eo inſuper quoniam in talibus bonis † & proprietate dicti
filij habent plenam adminiſtrationem & poteſtatem diſponen-
di inter vinos etiam ſine conſenſu patris,quum ipſe non habeat
nec adminiſtrationem nec vſumfructum, ut ſuperius in præmiſ
ſis dictum eſt, & nihil obſtat quin dicta proprietas non ueniat
in dicta publicatione & cõfiſcatione iuribus & rationibus qui-
bus ſupra,& ita in puncto dicit & firmat Io.Croc.in repeti.l.fra
ter a fratre.ff.de condi.indebiti.col.mihi.vij.in fi.verſ.iij.& vlti
ma concluſio,& verſi.ea prædictis inſerri poteſt, uolens q ſi pa
tri non quæritur uſusfructus,peculium aduentitium uenit in pu
blicatione bonorum ſolum per tex. in d.aucten. ut liceat matri
& auiæ.§.j.ex quibus tolluntur & euacuantur omnia quæ in cõ
trarãum ſuperius adducta fuere pro parte negatina, tamen ne ſi
ne ſcrupulo aliquo & vt apertius præſentis conſultationis veri-
tas appareat ſigillatim accõmodabitur reſponſio prędictis obie
ctionibus, & primo non obſtat quod dicebatur peculium aduẽ
titium non uenire in publicatione bonorum condemnato filio.
32 † Nam illud eſt verum quando pater in talibus aduentitijs ha-
bet uſumfructum & legitimam adminiſtrationem. Tunc enim
dicti peculij aduentitij prohibita eſt alienatio fauore patris, &
ita procedit tex.in d.§.filijs autem,& deciſ.Barto.& aliorum in
d.§.ſi de vectigalibus,cum concord. & bene cõſiderentur dicta
doctorum ſuperius allegatorum in contrarium. Nam omnes ſe
fundant ſuper huiſmodi ratione quãdo vſusfructus quæritur pa
tri & filius non habet adminiſtrationem,& alienatio eſt prohi-
bita fauore alterius & ſic patris,quæ omnia ceſſant in caſu præ-
ſenti,in quo patri non quæritur vſusfructus nec illi conceditur
adminiſtratio ex quo filius habet talem adminiſtrationẽ & ple-
nam licentiam alienandi per actũ inter uiuos bona propria ad-
uentitia & proprietatem ipſorum,ſine aliquo conſenſu patris,
ut plenè iuribus & deciſio.extitit probatum ſuperius,in præmiſ
33 ſis in iij.& iiij.concluſione. † Et expreſſe ita ſe declarat Bart.in
d.l.ſi quis in tantam.col.iij.uerſi. ego fui tantæ audaciæ,ubi cõ
ſiderat cuius fauore prohibita ſit alienatio aduenticiorum, &
ita facit Pau.de Caſt.in d.§.ſi de vectigalibus.colum.fin.& fir-
mat Saly.in d.l.ſi filius,uerſi.quæro quid de peculio.C. de bon.
dam.& Bar.in d.l.Imperator.ff.de fidei.liber.& Arct. cõſi.xiiij.
Viſo colum.vj. cum alijs adductis per Modern. Bonoñ. in ſin-
gulari ipſorum.caiiij.Prohibitio alienationis,& quoniam in ca
ſu pręſenti ceſſant rationes. Quibus doct.præallegati tenẽt ad-
uentitia non publicari per delictũ filij, merito ipſorum aucto-
ritas nihil obſtabit argum. l. ambigere.§. quãuis.ff. de iure pa-
tro.& eorum quæ habentur in.l.ij.in fi ff.de donat. & per Ca-
non.in d.c.cum ceſſante,de appel.& etiam quia doct.pręallega-
ti fundãt ſe ſuper dicto.§. filijs autem qui tex. probat contrariũ
quando patri non quæritur uſusfructus, vt oſtenſum fuit ſupe-
34 rius in concluſionibus. † Ptont etiam quia dictus.§. filijs au-
tem non habet locum nec procedit in alienatione neceſſaria q̃
ſit per legem vt eſt tex.in.l.cum filij.C.qui bon.ced. poſſ. & ibi
notant ſcriben.maxi.Saly.in ij.notabi.uolens,in terminis fortio
ribus q etiam ſi pater in aduentitijs haberet uſumfructũ & ad-
miniſtrationem,tamen in illis filius poteſt facere alienationem
neceſſariam ſine conſenſu patris, & ita limitatur dictus.§. filijs
35 autem,ubi Saly. etiam hoc idem firmat. † Quanto igitur for-
tius,alienatio erit ualida,ſine conſenſu patris in caſu præſenti,
in quo pater nec uſumfructum nec adminiſtrationem habet ut
probatum fuit ſuperius in.ij.& iij. præmiſſo, & pręſens publica-
tio bonorum eſt neceſſaria propter delictum filiorum, & uic-
tute dictorum ſtatutorum.Committendo enim delictum filius
tacite peculium dicitur alienare arg.l.Imperatores.ff.de iure fi
ſci,ibi teq; hic pone ſubdidiſti, & ſuadentur etiam iſta ea bis q̃
tradunt Bart. & Imo.in d.§.ſi de vectigalibus dum uolunt q pe
culium aduentitium uenit in publicatione quando pater renũ-
ciaſſet adminiſtrationi, fortius ergo erit quando nullam habet
36 adminiſtrationem. † Nec obſtat text.in.l.iij.§. ſed vtrum.ff. de
minor.Nam loquitur in peculio profectitio quod filius fuit cõ
ſequutus,uel ex ſubſtantia patris,uel eius contemplatione, un-
de nimirum ſi non uenit in publicatione bonorum filij,qui non
habet aliquam poteſtatem illud alienãdi ut ad plenum poſt a-
lios tangit Alex. in d.l. ſi finita.§. ſi de vectigalibus & docto. in
d.§.ſed utrum,& Nell.in d.tract.in j.parte,ſecundi temporis.q.
avj. & Saly. in d.l.ſi filius. Quæ ratio ceſſat in peculio aduenti-
tio,eo caſu quo patri nõ quæritur uſusfructus nec adminiſtra-
tio. Tum quia tale aduentitium non proceſſit nec ea ſubſtan-
tia nec contemplatione patris. Tum etiam quia filius in caſu
prędicto per actum inter uiuos,habet plenam licentiam,& fa-
cultatem illud alienandi, & de eo diſponendi ut oſtenſum fuit
ſuperius.Nec obſtat illud quod dicebatur de.d.l. ſi filius.C. de
bo.dam. de peculio caſtrenſi. Nam licet multi tenuerint q ho-
die uenist in publicatione,ut dicit Ang.& Ro.in.l.ſi filiusfami
lias.ff.de dam.infe.& Ro.in d.§.ſi de vectigalibus,& Nell.in d.
q.xav. tamen quoniam quamplures alij tenuerunt contrarium
ut ad plenum tangit Alex.In d.§.ſi de vectigalibus.reſpondetur
iſtud quoad peculium caſtrenſe procedere ſpeciali ratione,quã
do ad filium peruenit iure ſpeciali ut tradunt communiter om
37 nes in locis ſuperius adductis. †Quæ ceſſat in peculio aduenti-
tio quod ad filium peruenit iure communi, & ex diuerſis nõ be
ne infertur uulg. §. nihil commune cum concor. Et quanta in
corpore iuris reperiatur differentia inter peculium caſtrenſe, &
aduentitium non oportet modo iura adducere,& loca,cum de
ſe pateant,& ius ſpeciale non ſit trahendum ad conſequentiã.l.
quod uero.l.ius ſingulare.ff.de legi.Non obſtat tex.in.l.ij.C.de
38 caſtren.pecul.lib.aij. †Nam procedit quando patri quæritur u-
ſusfructus,& ita gl.intelligit illum text. dum allegat dictum.§.
filijs autem,& clarius iſtud ſentit ibi Io.de Plat. dum vult q fi-
lius non poteſt alienare ſine conſenſu patris,pecũlium tex. quo
niam præiudicaret patri in uſufructu.d.§.filijs autem,& conſe-
quenter,quando ſumus in caſu quo patri non quæritur uſusfru
ctus,filius poterit alienare ſine conſenſu patris, ut probatũ fuit
ſuperius in.iiij.concluſione,& ita declarari & intelligi debet d.
39 l.ij.cum una lex recipiat declarationem per aliam, † eſto q lo-
quatur generaliter, & per dictionem uniuerſalem.l. ut grada-
tim.ff.de munerib.l.j.C.de ſacr.ſanc.eccle. iuncta.l.fi.C. qui te-
ſtam.face.poſ.& plenè tradit Bar.& alij Mod.in.l.j.§. nũciatio.
ff.de ope.no.nun. Et exceptio quoad peculium caſtrẽſe de qua
in d.l.ij.procedit, eo caſu quando patri quęritur uſusfructus in
aduentitijs,quę filius ſine eius conſenſu non poteſt alienare,be
ne tamen poteſt filius alienare caſtrenſia ſine patris uoluntate.
40 † Non autẽ debet exceptio referri ad caſum in quo patri in ad-
uentitijs non quęritur uſusfructus. Nam ſi iſtud diceremus eſ-
ſet contra tex.in auct.ut liceat matri & auię.in.§.j. & cõtra de-
ciſiones adductas ſupra in.iiij.concluſione, & exceptio licet fir
mat regulam in non exceptuatis, tamen non amplitat nec dila-
tat eam ut faciat comprehendi ea quę de ſui natura non com-
prehenduntur,ut concludit Bar.in.l.generaliter.§.uxori,per il-
lum tex.ff.de uſufr.lega.& ita erit in caſu iſto.Non obſtant.quę
tertio loco adducebatur ſcilicet ratiões adductę ĩ dicto.§. filijs
41 autem,quę uidentur generales,& non debent reſtringi. †Nam
dico rationes illas neceſſario eſſe intelligendas,eo caſu, quo pa
tri quęritur uſusfructus,ut probat ille text.in illa taxatiua dun-
taxat,ſi enim generaliter intelligeretur,deſtrueretur text.in di-
cta aucten. ne liceat matri & auię.§.j.& etiã corrigeretur text.
in dicta.l.final.§.fi.C. de bonis quę liberis.inductus ut ſupra,&
alię

aliæ deciſiones etiam ſuperius adductę, in iiij. concluſione, per
quā filio conceditur plena poteſtas per actum inter viuos alie
nandi aduentitia, quando in illis pater non habet adminiſtra-
tionem nec vſumfructum,& text.in d.l.fi.§ ſi autem es alienū,
ea preſſe loquitur,quando pater habet uſumfructum. Prout etiā
loquitur tex.ao.l.j.C.de bonis maternis. Tunc enim habet ad-
miniſtrationem,vt dixi ſuperius in tertia concluſione, alias ſe-
cus. Non obſtat quod quarto loco dicebatur ꝙ pater licet non
42 habeat vſumfructum tamen habet commoditatem. † Nā iſtud
procederet quando vſusfructus fuiſſet quæſitus filio tunc enim
licet pater non poſſit conſequi vſumfructum tñ habebit quan
dam commoditatem,& ita procedit tex. in.l.plenum.§. quan-
quam,& in.l.filia.ff.de uſu,& habi.vbi ſi uſus, & habitatio lega
tur filio, & uſusfructus eſt alterius,pater habet illam commodi
tatem habitandi,& uſus etiam, & perſona filij, licet non poſſit
habere uſumfructum,ex quo filius adhuc habet vſum, & habi-
tationem quam communicat cum patre, ut probatur in dictis
iuribus quæ ceſſant in caſu præſenti ubi dicti filij nec uſum,nec
habitationem habent, omnia enim iſta ſunt uxoris dicti teſta-
toris,& ideo commoditas aliqua conſiderari non poteſt, & ſic
ceſſat obiectio, prout etiam tollitur quoniam ſi uſusfructus eſ-
ſet filiorum, tamen ipſi poſſunt alienare etiam inuito patre, ut
probatum fuit ſuperius in quarta concluſione, & ſic pater pote
rit habere commoditatem quando filius habens proprietatem,
& uſumfructum non alienaſſet alienatione autem ſequuta ceſ-
ſabit dicta commoditas. Nam propter eam filius non prohibe
43 tur alienare,ut dictum eſt. † Non obſtat quod dicebatur de le
ge cum aocillis.C.de inceſtis nup.& per Bald.in d.l.exequuto-
rem, & in d.l.reos, uolentem patriam poteſtatem eſſe impedi-
mento publicationi,& confiſcationi bonorum, filio delinquen
te,& damnato. Nam uerum eſt quando pater ipſe habet admi-
niſtrationem, & uſumfructum, alias autē ſola patria poteſtas,
nihil impedit,quin filius poſſit alienare per actum inter uiuos,
ut eſt textus apertus in dicto.§.filijs autem,& in d.l.fi.§.fi.& cla
rius in § j.in auten. ne liceat matri, & auiæ, & aliæ deciſiones
quamplures adductæ ſuperius in iij.& iiij. concluſ. † Non obſti-
44 mum ob.de glo.communiter approbata in.l.iij.§.ſi filius.ff. qđ
quiſque iur. Nam omiſſis intelligentijs ac dictis antiquorum
quos ibi refert Alber.de Roſ.& etiā omiſſis dictis Fulg. & do.
Iaſo.ibidem.Dico illam gloſam procedere per delictum filij,&
condemnatione pater non priuatur poteſtate paterna,tunc enī
filius delinquendo nō poteſt præiudicare patri,ex quo licet de-
linquat,& condēnetur tamen adhuc durat patria poteſtas,pro-
pter quam non præiudicatur patri etiam in acquirendis, ꝙ om-
nia ceſſant in caſu præſenti, in quo propter delictum dictorum
filiorum dictus do.Ludoui. priuatus fuit paterna poteſtate, ut
probatum fuit ſuperius in quinta cōcluſione, & ceſſante patria
poteſtate ceſſabit acquiſitio,ut fuit dictum ſuperius in dicta cō
cluſione. Cum enim iſti filij deſierint, delinquendo & per con-
demnationem eſſe in poteſtate patris amplius paterna poteſtas
non eſt conſiderabilis,& conſequenter illa ſpes paterna conſe-
quendi uſumfructum moriente uxore.d. teſtatoris non erit con
templanda. Tum etiam quia eueniente tali caſu ipſe do. Ludo.
tunc temporis non habebit dictos filios in poteſtate, & cum ea
poteſtate careat nihil poterit acquirere. Tum quia carebit pa-
45 tria poteſtate,ut dictum eſt. † Tum quia ſperare ꝙ.d.filij in pri
ſtinum reſtituantur,eſt caſus fortuitus, & dependens a ſola uo-
luntate ſuperioris,& propterea non conſiderabilis, ut habet in
l.quarta.§.quid ergo.ff.de fideicom.liber. & in.l. apud Iulianū.
46 §.fi.ff.de leg.j. † Tum etiam quia ſi in priſtinum reſtituerētur,
tale beneficium non deberet nocere prioribus habentibus ius
ſuper dictis bonis propter delictum filiorum,& ipſorum condē
nationem,& bonorum publicationem.l.ij. & iij. C. de ſentētiā
paſſ.& plenè per Bar.& alios in.l.Gallus.§.& quid ſi tantū, col.
pen.ff.de lib. & poſth.& per Salyc.in.l.final.C. de exequutione
rei iudicatæ,& per Alexan.in d.§.ſi de vectigalibus uolentes in
peculio poſſe fieri condemnationem etiam patre inuito ſi debi
47 tum fuit cauſatum priuſquam peculium eſſet. † Tum etiā quia
reſtitutio intelligenda eſt, & interpretanda ſine damno tertij,
& ſic fiſci uel aliorum habentium cauſam ab eo c.quāuis,de re-
ſcrip.lib.vj.l.ij §.merito,&.§.ſi quis a Principe.ff. ne quid in lo-
48 co pub.plenè per Bart.& alios,in d.§.& quid ſi tantum. † Tum
etiam quia geſta per tales filios condemnatos remanet firma &
in præiudicium patris licet reſtituerentur in priſtinum, ut eſt
tex.apertus in.l.fi.C.de ſententiā paſſis, & bona deciſio Bal. in
d.auten.excipitur.C.de bonis quæ libe. circa principium uo-
lentis, patrem non poſſe acquirere uſumfructū hæreditatis de-
latę filio tempore quo pater fuit bannitus,licet poſtmodum ip
ſe pater ſit in priſtinum reſtitutus, ex quibus patet talem ſpē pa
tris eſſe fruſtratoriam,& nō conſiderabilem eo magis cum de-
pendeat a caſu & conditione,quæ poteſt ſe habere ad eſſe,& nō
eſſe arg.eorum quæ habentur in.l.unica.§. ſi autem ſub condi-
tione.C.de caduc.tollen. & in.l.Lucius §. Paulus.ff. de vulg. &
pupil Prout etiam glo.in d.§.ſi filius nihil obſtabit præſenti cō
49 ſultationi. † Cum iura uelint filium & per actum inter uiuos,&
delinquendo poſſe alienare & de rebus aduentitijs diſponere ſi
ne conſcoſu patris, caſu quo illi uſusfructus non quæreretur ut
plenè fuit deductum ſuperius in quarta concluſione, locum er-
go habebit dicta glo.quando eſſemus in caſu in quo patri quæ-
reretur uſusfructus. Tunc enim filius nec alienando nec delin-
quendo poterit præiudicare patri, ſi enim aliter diceremus ſe-
queretur correctio omnium deductorum in dicta quarta con-
cluſione contra ea quæ habentur in.l. præcipimus cum vulga-
rib.C.de appellation.& leges legibus ſunt concordandæ.l. uni
ca.C.de inoffic. doc e.cum expediat, de electionib.lib.vj. Nec
obſtat quod filius moriens ſeu delinquens non facit quod pa-
50 ter priuetur uſufructu.l.fi.C.de vſufructu cum ſimi. † Nam ue-
rum eſt,quando uſusfructus fuit quæſitus patri, mediante per-
ſona filij. Tunc enim illud ius quæſitum non poteſt tolli a patre
per delictum ſeu mortem filij eſto ꝙ priuetur,patria poteſtate,
& merito,per totum titulum,ne filius pro patre, & ne uxor pro
marito,& res inter alios acta,& quia alteri per alterum non de-
bet iniqua conditio deferri,quæſtio autem præſens eſt reſpectu
bonorum aduentitiorum in quibus, patri non fuit quæſitus u-
ſusfructus. Nec adminiſtratio,nec aliquod ius in quibus aduen-
titijs filio,data eſt facultas in caſu prædicto,ſuo arbitrio,& ſine
patris uoluntate per actum inter uiuos diſponendi, & per iſta
ceſſabūt adducta de titulo ne filius pro patre, & de lege ob ma
ritorum.C.ne uxor pro marito,procedunt enim in iurib.quęſi-
51 tis patri uel uxori, † quæ facto mariti,uel filij tolli nō poſſunt,
ex quibus omnibus,ut ſupra adductum eſt,firma ꝯcluſio in tali
publicatione bonorum uenire, & comprehendi proprietatem
hæreditatis prædictę, & dictorum bonorum aduentitiorum.

Pariſius Pad.

SVMMARIVM.

1 *Inſtantia de iure communi perimitur triennio, uel tempore à ſtatuto limitato.*
2 *Et quid, ſi à ſtatuto, tempus ſtatuatur iudici.*
3 *Et quid, ſi iudex profert ſententiam infra tempus limitatum à iure communi, poſt illud taxatum à ſtatuto.*
4 *Et quid ſi inſtantia cœpit initium aliter, quàm ex forma iuris communis.*
5 *Statutum de emendatione damnorum, an comprehendat furtum, & per totum, & nume.9.& 11.& ſeq.*
Furtum an ſit diminutio patrimonij, & ueniat appellatione damni.
6 *Tale ſtatutum, an ſit fauorabile.*
7 *Verba ſtatuti, debent aliquid operari.*
8 *Eadem ratio ſtatuti, uidetur militare in furto ſicut in damno.*
9 *Et quid ſi in furto adeſt culpa paſſi damnum nu.10.& 22.& ſeq.*
11 *Furtum, & damnum ſunt ut ſpecies ſeparatæ.*
12 *Tale ſtatutum eſt contra ius commune.*
Vnus non debet teneri pro alio.
13 *Verba ſtatuti, debent ſeruari, & ſtrictè intelligi.*
14 *Qui non exprimit contrarium, uidetur permittere.*
15 *Exempla declarant regulam.*
16 *Sequentia declarant præcedentia.*
17 *Et præcedentia declarant ſequentia, & reſtringuntur ad naturam res.*
18 *Dictio etiam, dictio alia, implicant.*
19 *Dictio prædicta, refertur ad ſuperiora.*
20 *Damnum poteſt capi, ut ſpecies ſeparata à furto.*
21 *Doctori aſſerenti communem uſum ſeu conſuetudinem, non eſt credendum.*
22 *Furtum commiſſum culpa paſſi damnum nō comprehenditur in ſtatuto loquente de emendatione damni.*
23 *Quod optimè procedat in furto pecuniarum, ſecus in furto equorum, & animalium propter diuerſitatem rationis.*
24 *Qualitas a ſtatuto requiſita obſeruari, & probari debet.*

25 *Aſſumptio*

25 *Aſſumptio notarij, debet ſcribi in actis per alium notarium.*
Relatio, & actus geſti die feriato, non ſubſiſtunt.
26 *Falſus in uno redditur falſus in omnibus.*
27 *Vt veniat emendatio damni, uirtute ſtatuti, neceſſariò damnum eſt probandum.*
28 *Nec iſto caſu poteſt probari per iuramentum paſſi damnum.*
29 *Ex quo non agitur contra principalem delinquentem, ſed cōtra tertium virtute ſtatuti pro facto alterius.*
30 *Licet capſa reperiatur fracta, non propterea probatur pecuniam fuiſſe intus.*
31 *Non creditur teſti deponenti non ueriſimilia.*
32 *Et plura adducuntur ad illud de veroſimile. nu. 33.*
31 *Argumentum à ſolitis, & communiter accidentibus ualet. nu. 31.*
32 *Non eſt veroſimile q quis furetur pecunias & dimittat ſacculos, intus quos ſunt recondita.*
Nec eſt veroſimile q quis diſceſſurus longius & per plures dies abfuturus dimittat pecunias domi, nullo ibi relicto, nu. 32.
33 *Suſpitio falſi, an habeatur pro falſitate.*

CONSILIVM CLVIII.

1 SI IVS commune † Attendimus, inſtantia præſentis cauſæ proculdubio perempta fuit, & eſt. l. properandum, in prin. vbi ſcrib. omnes tradunt. C. de iudicijs, prout etiam faciunt Cano. in c. venerabilis,
extra co. titu. & habetur in. l. ij. & iij. C. vt infra certum tempus
cum concord. & idem dicere cogimur, attenta diſpoſitione ſtatuti Bononi. reſtringentis & coarctantis tēpus de iure communi, conceſſum inſtātiæ, vt diffuſe traditur per omnes in locis pal
2 lega. ¶ † Nec Matthæus de Perectinis actor poterit ſe tueri aſſerendo inſtantiam minime eſſe peremptam, quum a ſtatuto tēpus ſtatuatur, ipſi iudici tantum. Quo decurſo, adhuc cauſa poterit terminari, ut habetur in. l. j. in fin. C. ut om. iud. tam ciuil.
quàm militares, & tradit Bart. circa fin. in d. l. properandum, in prin. Bal. & alij ſcribentes ibi maximè Paulus de Caſt. colum. ij.
uerſi. aut dirigit uerba & Iaſ. num. xxvj. verſic. limita primo cum alijs adductis per Fely. in d. c. venerabilia num. xxvj. & per Mari. Soci. ibi aſſerentem hanc eſſe communem in xij. artic. princ.
3 ver. ſed communis opi. ¶ † Nam procederet obiectio iſta, quando iudex hoc faceret poſt tempus a ſtatuto præfixum infra tempus. de iure communi conceſſum Inſtantiæ ſecus ſi poſt tempora prædicta uti contingeret in caſu præſenti, ſi cauſa terminaretur, tunc enim poſt dicta tempora terminari non poſſet, ita punctualiter firmat idem Maria. in d. xij. artic. princ. circa prin. verſi.
dummodo id faciat, quod ſatis comprobari poteſt ex his quę ipſemet Maria. adducit in d. c. venerabilis in. v. arti. prin. uer. item
4 aduerte. ¶ † Secundo tollitur obiectio, ex quo præſens inſtantia initium cępit aliter quàm ex forma iuris, quo caſu tempus etiā præfixum iudici præciſè debet obſeruari, ita q ſententia poſt tale tempus lata redderetur nulla ut in terminis tradit idem Mari. in d. c. venerabilis in xv. art. princi. in fin. & idem ipſe ſentit in xij. arti. princ. in fi. dum ſe remittit ad ea quæ dicit in d. xv. ar-
5 tic. in fi. ¶ † Si uero conſideremus merita ipſius cauſæ, concludendum erit eundem Matthæum nullo modo poſſe obtinere, licet enim intentauerit remedium ſtatuti Bon. ſituati ſub rub. de emendatione damnorum datorum à quibus ignoratur, & prima facie dicendum videatur tale ſtatutum comprehendere furtum continens patrimonij diminutionem, prout cōtinet damnum. Quod eſt diminutio patrimonij, ut habetur in. l. ij. ff. de dam. infec. Et damnum ita conſideratum tanquam genus comprehendere debet furtum, tanquam ſpeciem ipſius, iuxta. l. ſemper in generalibus. ff. de reg. iur. & etiam quia tale ſtatutum cē-
6 ſetur eſſe fauorabile, ut dicit Calca. conſi. lxij. col. fi. † Quum tēdat ad publicam utilitatem, & communem uigilantiam, & dili-
7 gentiam, & ut delicta euitentur. ¶ † Tum etiam cōſideratis uerbis dicti ſtatuti, ibi, uel alia maleficia, & ibi, & de omnibus alijs damnis. Quæ vltra ibi expreſſa comprehendere debent furtum ut aliquid operentur, & ne reddantur eluſoria. l. ſi quando. ff. de
8 leg. j. l. diuus. §. ſtipulatio iſta ff. ut lega. no. cau. cum ſimi. † Et ēt quia quamcunq; rationem conſiderare uolumus, qua moti fuerunt ſtatuentes ad tale ſtatutum condendum illam et militat in furto, ut diffuſe proſequitur Bartho. Vero. conſi. xviij. ſtatutum Vincentiæ, col. iiij. & v. vbi ex pluribus concludit tale ſtatutum locum ſibi vendicare etiam in furto, Quod conſi. refert, & citat Philipp. Deci. in. l. ſi familia nu. vij. & viij. ff. de iur. om. iud. præcipuè ſe fundantes ſuper communi uſu loquendi, qui ſe habet, paſſum furtum dici paſſum eſſe damnum, prout etiam illud 's tant Mod. in. l. de minore. §. tormenta nu. iij. & in. l. maritus, nu.
9 xv. ff. de quæſt. † & q tale ſtatutum locum habeat in furto firmare uidetur And. de Iſer. col. j. verſic. ſed ſecundus intellectus poſt glo. magnam ibi in conſti. reg. ſub rub. de maleficijs clan-
10 deſti. puni. † & procedere uidetur iſta uia, ſi in tali furto adeſſet culpa paſſi damnum, ut ſentit Bald. conſil. clxxiiij. Caſus talis eſt, col. ij. uerſi. ſed ad hoc, in ij. uolum. & Pau. de Caſt. aſſerens ita practicari conſi. cccxlvij. Statutum, col. ij. verſi. nec obſtat, & Barthol. Veron. d. conſil. xviij. colum. penult. uerſic. aut
11 t eſt probata, & uerſic. ſeq. † Contrarium tamen, & quod tale ſtatutum non uendicet ſibi locum in furto nec illud comprehendat tenuit expreſſe Bald. & Floria. in lege ſi ſeruus ſeruum. §. oliua. ff. ad legem Falcid. & in. l. nauta in fi. ff. nautę caupones ſtabularij. ex quo per illa iura furtum, & damnum ponūtur ut ſpecies ſeparatæ, & de uno ad aliud non eſt inferēdum iuribus vulgaribus, & idem firmat Bal. in. l. ait prętor in princ. ff. de iur. iur.
& in tit. de pace conſtantiæ, in uerbo poſſeſſionis, ſequitur hoc idem Alber. de Roſa. ſuper ſtatutis, in ſecunda parte, q. lxvij.
Item quęro aliam quæſtionem, & plenius hoc idem firmat poſt Romanum, ibi domi. Alex. in. l. ij. ff. de dam. infec. & diffuſius in conſil. ſuo. clxvij Requiſitus, in ij. uolum. nume. iij. & iiij. col. j.
quod conſilium eſt repetitum in. v. uol. conſi. xx. Vbi adducendo rationes, & deciſiones apertiſsimè. Hanc opinionem tenet prout etiam ipſe facit in d. l. ſi familia. ff. de iuriſd. om. iud. vbi domi. Claud. hoc idem ſequitur prout facit etiam ibi Iaſ. col. ij.
num. v. & in. l. ſi. quando. num. xlvij. C. vnde vi, & hanc ſententiā legendo ſequitur Philip. Dec. in. c. cognoſcentes in. ij. lectura, num. j. extra de conſtitutionib. & conſulendo etiam idem firmat, ut eſt uidere in conſi. ſuo. lxxiij. In cauſa colum. iij uerſic.
iiij. ad prædictum ſtatutum, & poſtremo iſtud idem allegando rationes, & deciſion. firmant Modern. Bonon. conſi. vj. In cauſa accuſatorum, colum. j. & ij. & etiam in eorum practica crim. in uerbo poſtquam. nu. iij. & iiij. & in uerbo expedita. col. iiij. num.
lxxv. Quibus conſideratis opinio iſta reddi uidetur magis communis, conſequenter ab ea iudicando minimè erit recedendum ſecundum communes opin. vulgares quæ ſatis etiam compro-
12 bari poteſt. † Nam eſto q tale ſtatutum uideatur fauorabile ratione de qua ſupra, tamen minimè inficiari pōt quin nō ſit contra ius commune, ut ex delicto vnius alter puniatur toto titulo, res inter alios acta, &. C. ne vxor pro mari. cum ſimi. & ſentit ipſe Dec. d. conſi. lxxxiij. uerſic. & primo, & Bartho. Veron. dicto conſi. xviij. col. iiij. verſi. ego autem, & ideo, ſtrictè ad unguem, & contextum debet ſeruari, & a uerbis ipſius minime eſt recędendum cum ſit præciſi fori, & ſtricti iuris. l. quod conſtitutū. de teſtam. mili. l. cōſtitutionib. ff. ad municip. l. quicquid aſtrin-
13 gendæ. ff. de uerb. obliga. cum concord. † Et quia ſi ſtatuentes uoluiſſent in ſtatuto comprehendi furtum, utique iſtud expreſſiſſent ſicuti alia expreſſerunt, & non exprimendo ſatis patet noluiſſe hunc caſum comprehendi, ſed illum omiſiſſe decidēdum ſecundum ius commune. l. ſi cum dotem. ff. ſolu. matr. in princ.
cum ſimi. & argum. c. ad audientiam, extra de decim. & in. l. j. §. ſin autem ad deficientis. C. de caduc. toll. quod quidem ſatis ſua-
14 detur, conſideratis uerbis dicti ſtatuti ibi, † & ad inquirendum de incendijs robarijs, arſuris &c. Quæ uerba, & exempla ibi poſita ſatis declarant animum ſtatuentium fuiſſe furtum non cō-
15 prehendi. licet enim exempla regulam non reſtringant. † Tamē illam declarant quibus in caſibus procedat, ut eſt text. apertus in. l. fin. §. cui dulcia. ff. de triti. uin. & ole. lega. & apertè proba-
16 tur in clemen. non poteſt de procur. in clemen. † Tum etiam quoniam per ſequentia declarantur præcedentia. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. & l. qui filiabus. ff. de lega. j. l. utrum. ff. de peti. hæred.
17 † & uerba illa generalia damnorum datorum & illa damnum aliquod & illa uel alia maleficia, & etiam illa, & de omnibus alijs damnis reſtrictionem & interpretationem recipiunt ex ſequentibus, ut dictum eſt, & reſtringuntur ad naturam rei. cui adijcitur, ut probatur in. l. ſtichus. ff. de leg. iij. & in. l. ex militari. ff. de re mili. & in. l. hæc actio. ff. de calumniato. & in ſimi. traditur in. l. Iubemus. C. ad Velleia. & in terminis noſtris apertè hoc uoluit glo. dictæ conſtitutionis reg. in glo. mag. uerſic. nec obſtat. ubi dicit per uerba illa generalia ſtatuti bene comprehēdi ſingula generum, & non genera ſingulorum, & conſequenter
18 non furtum, † & etiam quia illę dictiones, uel alia maleficia, & illę, de omnibus alijs damnis habent materiam implicandi ſi-
milia

miſſia expreaſis,& non alia, ut habetur in.d.clem. non poteſt, &
traditur in.c.ij.de reſcrip.lib.ſeato,& diffuſius in c.ſedes,de re-
ſcrip.in antiq.& ponunt doctor.onines in.l.ſed ſi quis.§.quæſi-
tum.ff.ſi quis cau.& in.l.ſi fugitiui.C.de ſeru.fugit. & etiam cõ
ſideratis uerbis dicti ſtatuti ſeq.ibi & de omnibus alijs damnis,
in dictis reb.& bonis,& ibi.& de prædictis pes quæ uerba ſit re
latio ad exempla ſuperius explicata,ut dicit Bart.per illum tex.
in.l.j.§.hoc edicto,in uerſ.ſeq.ff.de poſtulan.& in.l.talis ſcriptu
29 ra.ff.de lega.j.§.fin. † Nec obſtanr allegata in cõtrarium quod
30 in ſtaruto damnum capitur vt genus. † Nam conſideratis exẽ-
plis ibi poſitis & alijs de quibus ſupra,ponitur ur ſpecies ſepara
ta a furto ita ut comprehendat tantum ſingula generum & nõ
ſingulorum genera. Nec omnem patrimonij diminurionem, ad
quid enim ſtatuentes exempla illa poſuiſſent ſi damnum in ter
mino generico cepiſſent, cum iam tale genus omnia compre-
31 hendiſſet. † Nec illud quod dicebãt Barthol. Veroneñ.& Dec.
volentes communem vſum loquendi ita ſe habere,eſt admitten
dum, quoniam doctori iſtud aſſerenti minimè eſt danda fides,
facti enim iſta ſunt, & probari debent, & ideo ita aſſerentibus
abſq; alia probatione fides minimè eſt tribuenda, vt nota.Bal.
in.l.conſentaneum,in.v.oppoſitione in fi.C.quomodo,& quan
do ind.& Alex.in.l.poſt dotem,in ultima char.iu princ.ff. ſolu.
marri.& Areti.conſil.cxxiij.In cauſa.col.ij.& diffuſè Iaſ.in.l.
de quibus,col.pen.& fi.ff.de legi.& ipſemet Dec conſ.cxlij. Et
32 pro tenui.col.ij.nu.v, † Nec obſtat dictum Bal.& Pau.de Caſt.
relatum a Bartho.Veronen. in dicto ſuo conſil. xviij. Dum uo-
luit ſtatutum procedere etiam data culpa, & negligentia paſſi
damnum. Nam iſtud admittitur in caſibus in quibus ſtatutum
loquitur.Quod vtiq; non recipitur in caſu præſenti, ut dictum
eſt,& dum Veroneñ.conſiderat etiam in furto iſtud debere re-
cipi ex quo in eo habet locum ratio per quam ſtatutum emana
uit, aduertendum eſt ꝙ in illo caſu quo ipſe conſuluit, contin-
33 gentia facti erat ſatis diuerſa a præſenti. † Nam ibi furto fue-
rant ſubtracti equi.Qui non poterant ita aſportari. Quin ꝑ ter
ritorium non tranſijſſent, & a communiter contingentibus nõ
fuiſſent uiſi.At in caſu noſtro agitur de furto pecuniæ quę de fa
cili, & abſq; eo quod videatur a cõmuniter cõtingentibus huc,
& illuc aſportatur,& in furto equorum, poteſt imputari negli-
gentia hominibus Caſtri ſeu villæ,& mala cuſtodia,& vigilan-
tia. Quod ſecus in furto pecuniæ ad quod bene faciunt tradita
per Alber.de Roſa.& Bal.vbi ſupra,& diffuſè per Ludoui. Ro
ma.conſi.vj.Viſis,col.ij.verſi.aduertendum tamen, & per And.
de Iſer.in præallegata conſti.regni.col.pen.uerſi.qui facit. Præ
terea contingentia facti ibi ſe habebat aliter quàm in præſenti.
Nam ſtatuto illo diſponebatur, ſtandum eſſe iuramento paſſi
damnum ꝙ in eo damno non commiſit fraudem val dolum,ex
quibus infertur ꝙ ſi ſtatutum illud,ita non diſpoſuiſſet minimè
locum ſibi vendicaſſet quando nulla negligentia nec culpa po-
terat imputari hominibus Caſtri ſeu villæ, & quando craſſa cul
pa poterat imputari paſſo damnum, prout imputari poteſt præ
dicto Matthæo,vt ſunt deciſiones Bald.Alb.Roma.& And.de
Iſer.præallegatæ.Nullus enim iudicij recti pecunias ſuas dimi-
ſiſſet domi,& inde diſceſſiſſet ꝑ plures & plures dies nullo do-
mi relicto, & de facili ſi ſtatutum in furto pecuniarum interpre
taretur locum habere uia fraudibus aperiretur.Quiſq; enĩ poſ-
ſet palam pecunias oſtendere, & deinde diſcedere, & aſſerere
poſtmodum fuiſſe furto ſubtractas,cõtra.l iiij.ff. de pac. dotal.
cum vulgat. Quæ non ita procederent in furto equorum ſeu a-
liarum rerum, & cum in illis, & in furto pecuniæ diuerſa peni-
tus uigeat ratio.de uno caſu,& illo ad alium diuerſum,& ſic ad
caſum noſtrum, minimè eſt inferendum & arguendum vulga.
§.nihil commune, cum ſimili. ſtandum ergo erit communibus
deciſionibus ſuperius adductis,diſponentibus ſtatutum prædi-
ctum non comprehendere furtum & potiſſimum quando dici
tur factum in pecunia, & craſſa culpa poteſt imputari paſſo dã-
num,& nulla negligentia poteſt attribui hominibus Caſtri uel
34 uillæ. † Præterea & ſecundo ipſe Matthæus ex alio nõ poteſt uti
remedio dicti ſtatuti nec illo ſe iuuare. Quoniam non apparet
ſeruata forma,& qualitas a ſtatuto requiſita,quæ neceſſario ab
ipſo fuit formiter obſeruanda,ut dicit ipſemet Veronenſis in.d.
conſil.xviij.col.v.verſi.aut damnum,& ideo nõ poteſt gaudere
beneficio ſtatuti propter defectum formale ab eo requiſitum.
Neceſſario itaq; qualitas requiſita, probanda erat vt traditur in
c.vbi periculum.§.caterum de electio.lib.vj.& per Io. And. in
c.j.de homicid.eo.lib.& per Bart.in.l.ex facto in ij. oppo.ff. de
vulg.& pup.& in.l.j.§.ait prætor.ff.ne quid in loco publico,cũ
alijs alleg.per Alex.conſi j.in iij.vol.& per Soci.conſi.xxvij.Vi
ſis,nume.xiiij.in.iiij.volu.& per dictum conſilium.ccxxij. Viſo
puncto,num.ij.Diſponit igitur ſtatutum ꝙ ad petitionem dãm
ni paſſi iudex habeat tranſmittere unum ex eius notarijs ad vi-
dendum & inquirendum &c.& minimè apparet aſſertum nota-
rium qui dicitur acceſſiſſe ad id fuiſſe aſſumptum unde &c. Nec
25 illi aut eius aſſertioni credendum eſt de aſſumptione. † Quia te
ſtis eſt in facto proprio,& talis aſſumptio actis publicis demon
danda erit per alium notarium,ut dicit Io.And. in regula cum
quid de regu.iur.lib.vj.& Alex.aſſerens hanc eſſe communem,
conſi.ccxij.Viſo,col.iij.in.ij.vol.& tenet Abbas,Fely.& alij ma
ximè Dec.num.lix.in.c.quoniam contra extra de probationib.
vbi allegantur aliæ quamplures deciſiones. Prout etiam aſſerta
relatio per eum facta ruit.Nam ut ex ea eſt uidere, actus per ip
ſum geſti,& proceſſus factus confecti,& confectus apparet die
feriata in honorem Dei,ut per totum.ff.C.& extra de fer. pro-
ut etiam ruit,ex quo falſa redditur,cum in illa aſſeratur illa om
nia fuiſſe geſta præſente maſſario villæ,cuius contrarium appa-
26 ret probatum. † & falſus in vno in omnibus redditur falſus, ut
tradit gl.in.§.penult.in auten.de tabel.& Bal.in.l. iubemus.§.
ſane.C.de ſac.ſanc.eccl.& Mod. alia adducunt in.l.ſi ea fal. in
fi.C.de tranſ.& quia quælibet ſuſpitio falſi habetur pro falſo,ut
27 ſtatim dicetur. † Tertio principaliter ipſe Matthæus obtinere
non poteſt,quoniam minimè damnum quod prætenditur, appa
ret probatum,& eo non probato homines caſtri,& villæ ad ip-
ſius emendationem non tenentur. In iſta.n.materia emẽdatio-
nis damnorum hoc eſt maximum,& potiſſimũ ut minimè ho-
mines caſtri,& villę teneantur niſi damnum, robaria, ſeu furtũ
28 fuerit plene probatum. † Nec ſufficit illud probari per iuramẽ
tum,ut expreſſè firmat Barto.in.l.diuus.ff.de teſta. mil. eſto ꝙ
ſtatutum diſponeret de damno ſeu de quãtitate, & extimatio-
ne ſtari debere iuramento damnum paſſi,ut tradit idem Bar.in
l.ſi quando.C.vnde vi.poſt Cy.& ſequitur poſt eum Bald.& ibi
diffuſè proſequitur Iaſ.num.xxxvj.& ſeq.allegando quamplu-
res deciſio.& aſſerendo hanc eſſe communem ꝙ villa ſeu homi
nes de caſtro minimè teneãtur,niſi uere damnum probetur, &
hoc idem firmat Philip.Deci.in.d.ſuo conſ.lxxxiij.col.ij.num.
iij.& aperte iſtud ſenſit Bartho.Veron.d.conſil. xviij. colum.v.
in princ.verſic.aut damnum paſſus,& Barb.conſi.lxxvj.Sapien-
ter,colum.v.in fi.in.iiij. volu. vbi citat quamplures alios ita te-
nentes. Prout etiam faciunt Mod.Bono.in.l.j.col.ij.uerſic. ulte
rius ſcias.ff.de quæſt. & conſi.xxxiij. in cauſa colum.j.&.ij.nu.
29 xxxj. † & licet in practica ipſorum in princ. col.ij. &.iij. nu.vj.
& ſequen.dicant admitti probationes per coniecturas, quando
furtum aliter non poteſt probari,& recipi iuramentũ paſſi dam
num circa quantitatem,quando ille eſſet homo legalis bonę cõ
ditionis, & famæ & concurrerent aliæ coniecturæ, tamen illa
procedunt quando ageretur cõtra principalem delinquentem
contra quem poteſt inquiri,& ex coniecturis, & indicijs proce
di ad torturam, & ſucceſſiuè ad alios actus,vt ipſimet ibi decla
rant. Non autem vendicant ſibi locum quando uirtute ſtatuti
agitur cõtra homines caſtri ſeu villę qui pro delicto alterius ve
xantur, tunc enim plenè delictum, & furtum probandum eſt,
ſecundum communem omnium ſententiã de qua ſupra. In ca-
ſu vero pręſenti tale damnum, & furtum minimè probatum ap
paret, conſequenter homines caſtri ad emendationẽ nullo mo
do tenentur, onus enim iſtud probandi incumbebat.d. Matth.
actori, vt diſponunt iura communia, & vulgaria. Item ꝙ non
ſit probatum damnum apertè colligitur ex relatione ipſius no-
tarij, vt dicitur aſſumpti. Qui referendo aſſerit ignorari, & ꝙ
vere ignoratur damnum. Nec probationes factę per Matthęum
ſunt efficaces,& concludentes, licet enim dicant teſtes capſam
quandam repertam fuiſſe fractam & ianuam domus aliqualiter
commotam ex clauſura quę retro ſuſtinabatur quodam ligno,
30 non propterea ex iſtis probatio redditur concludens, † quia li
cet capſa ſit fracta,non ſequitur ergo pecunię erãt intus,vt tra-
dit Bar.in.d.l.ſi quãdo cum alijs ibi alleg.per Iaſ.nu.xliij.& per
Alex.conſi.liij.Viſo themate.in ij.vol.& per Mod.Bonoñ. cõſi.
viij.In cauſa,nũ.v.& teſtes deponentes die pręcedenti qua Mat
thęus diſceſſit, vrbem verſus vidiſſe quaſdã pecunias penes ip-
ſum Matthęum poſtmodum illas ponentem in capſa fracta.Nõ
propterea concludens redditur probatio ex quo poſtmodũ qñ
diſceſſit poterat illas ſecum aſportare & in capſa non dimittere
& ſic probatio redditur inconcludens & minus legitimè conſe-
quenter

quenter non recipienda ad not.in c.in præſentia de proba. In l.
non hoc.C.undè legi. Ad quod etiam qm̃ tales teſtes, minimè
deponunt uerosimilia.& quia per eundem fere ſermonẽ p̃dicta
aſſerunt. & per uerbum credere ad nota. in l.iij.ff. de teſtibus.
31 ¶ † Et plenè per Moder.in rubri.ff.de iure iur. a communiter
enim accidentibus & frequenter, & a ſolitis quod argumentũ
ualidum eſt.l.certi conditio.§.ſi nummos.ff. ſi cert. peta. & per
gl.in l.neque natales.C.de probationib.& in l. cum dotem.C.
de iure dotium.Qui pecunias habet,eas non palã oſtendit nec
uentilat, ſed tuto & ſecreto eas cuſtodit & tenet ex quibus de-
poſitio dictorũ teſtium redditur ualde ſuſpecta prout ẽt ſuſpe-
cta redditur dum deponunt cognouiſſe ſacculos intus quos il-
le pecuniæ erant repoſitæ.Nam quum ſemel tantum illos uide-
runt,nec deponant per quæ ſigna illos recognoſcunt eſſe eoſdẽ
32 probatio nacillat.¶ † Tum quoque conſiderando uerosimile
& q coiret & frequenter contingit fures furto ſubtrahẽtes pe-
cunias non dimittunt ſacculos,intus quos reconditæ ſunt. Nec
eſt uerosimile quod ipſe Matthæus diſceſſurus urbem uerſus,
noluiſſet dimittere dictas pecunias domi & intus dictã capſam
& nullum dimittere domi,& quæ non ſunt uerosimilia, imagi-
nem habent falſitatis ut dicit Bal.in l.j.col. iij. C. de ſeruis fu-
git.& probatio non conſona uerosimili reijcienda eſt ut tradit
Cardinalis in elem.ne Romani in prioc.de electionib.& iudex
non debet dare fidem ei quod non eſt uerosimile ut dicit Petr.
de Anch.conſi.ccvij.Si prædicta.colu.ſi.cum alijs accumulatis
per Moder.in reper.rubricę.C.de probationib.col. xxj. & ſeq.
33 num.cviij.Et quatuor ſequentib.¶ † Et quia ſuſpitio falſi pro
falſitate habetur ut dicunt Arcbidia.& Gemi.in c.In memoriã
xix.diſtinc.& Ana.in rubri.extra de crimine falſi.col.ſi.& Ale.
conſi.lxxvij.in cauſa.col.pen.in j.uol. quum ſimus in cauſa ci-
uili ut diffusè concludit Dec.allegando deciſiones, conſi.clx-
xxix.Lætatus ſum.nu.j.ij.& iij.& conſi.clxxv.In cauſa.nu. iiij.
¶ Infertur modo ex iſtis damnum & furtum minimè fore pro
batum,conſequenter homines de Caſtro Butrij minimè tene-
ri ad emendationem aliquam,& conſideratis ſuperius adductis
eos debere abſolui,& Mathæum ad expenſas cõdemnari. Quũ
ſimus extra caſum ſtatuti. Et quum forma & qualitas a ſtatu-
tu requiſita,minime appareat obſeruata & probata ut deductũ
eſt. Pariſ.Bon.

SVMMARIVM.

1 *An ſtatutum ſimpliciter & indiſtinctè loquens, cõprehendat ſub-
ditum delinquentem extra territorium, & quando & per totum
& nu.2.*
& quid ſi expreſſè ſtatuto id cauetur.
Et quid in alijs actibus,non tendentibus ad delictum.
3 *Diſpoſitio generalis magis uidetur afficere quàm ſpecialis.*
4 *Et ſi ſtatutum ſimpliciter loquitur, an liget ſubditum ratione ori-
ginis.*
5 *Delinquens duos habet iudices, unum ubi delinquit alium in pa-
tria,& origine qui poteſt puniri pœna illius ſtatuti. ſed contra.
nu.6.& ſeq.*
6 *Statutum ſimpliciter loquens,locum habet in delictis commiſſis in
territorio,non autem in commiſſis extra per ſubditum. nu.9.*
7 *Et iſto caſu ſolum contra ſubditum poteſt procedi per uiam accu-
ſationis,ad pœnam impoſitam de iure commun.num.etiam. 11.
contra.*
8 *Statutum non ligat ſubditum delinquentem extra territorium.
nu.etiam.9.*
10 *Statuentes non exprimendo aliquid uidentur illud omiſiſſe.*
11 *Statutum permittens inquiſitionem non uidetur permittere con-
demnationem.*
12 *De eodem delicto non debet ſæpius quæri.*
13 *Et ſatis eſt,quòd quis condemnatur ſemel in uno loco.*
*Contumax bannitus & mulctatus,una pœna, an,& quando poſſit
iterum puniri.*
14 *Qualitas à ſtatuto requiſita,neceſſario eſt probanda.*
15 *Statuta ſunt ſtricti iuris,& debent intelligi ut loquuntur, & omiſ-
ſum habetur pro omiſſo.*
*Statutum loquens de habitatione,locũ habet in illo qui retinet ibi
familiam,licet ſit abſens,nu.15.& 1?.*
16 *Niſi uerba ſtatuti loquantur de continuò habitante.*
*Scholaris non deſcriptus in matricula non poteſt dici habitare,
cauſa ſtudij.*
17 *Verba ſtatuti debent intelligi in caſu proprio, & uero non ficto re
gulariter,nu.etiam.18.*
18 *Sunt tamen plures caſus,in quibus recipitur caſus fictus.*

CONSILIVM CLIX.

AN Statutum Nobilis ciuitatis Briaiæ quinquage
ſimumſextum.Si quis homicidium fecerit,ſub ru-
brica de pęn.homici.comprehendat ſibi ſubditos
extra territorium ſuum exiſtentes,& delinquẽtes,
ꝑňr an liget nobilem domi.Aurelium,ut dr̃ delictum, & homi
cidium committentem Bononiæ,ita quod ꝯ ipſum per dictum
poteſtatem Briaiæ procedi & inquiri poſsit, & condemnãdus
1 ueniat pœna impoſita per dictum ſtatutum.† Inficiari non põt
quin doctores uario modo loquuti fuerint, & circa propoſitã
quæſtionem diuerſas,& ꝯtrias firmauerint opiniones. Barto.n.
relatis prius opinionibus antiquorum in l. cunctos populos.
C.de ſumma trini.& fide cath.in octaua princi.quæſt.nu.xliiij.
uerſi.dic ergo,& uerſi.aliqñ iuris,& nu.xlvij.uerſi.item quæro
diſtinguebat, an ſtatutum ſimpliciter, & indiſtinctè,loquereẽ
ut tunc non ligaret, ſecus autem. quando expreſsè mẽtionem
faceret de homicidio & delicto extra territorium commiſſo,iu
cibus & rationibus ibi per eum adductis,quę opinio, quando
ſtatutum expreſsè hoc decernit ſatis comprobari põt per. l. ſi.
ff.de decret.ab ordi.fac.& in l.ij.C.de enunc.cũ alijs ad plenũ
accumulatis per nouiſsimos repet.in l.ſi.ff.de iuriſ.om.iud. co
lu.ij.uerſi.ulterius quæro.nu.xlij.Et tribus ſeq. uolẽtes plures
in hoc decipi.Quando in fraudem ſtatuti prohibentis ꝯtium il
lum conficiunt extra territorium, putantes ſtatutum uires ſuas
2 eo caſu uoluiſſe locum habere † uerum in hoc Philip.Corn.cõ
ſi.xxxix.Viſo,col.iij.in litera,b,in iij.uol. firmat ꝯtrium uolens
ẽt iſto caſu non uendicare ſibi locum ſtatutum originis,allegã-
do plures deciſiones,& ipſius opinio quoad materiam delicto
rũ ſatis cõprobatur ex dictis per Ang.& Pau.de Caſt. in d. l. ſi.
col.ij.uerſi.ultimo per hoc,ubi reprobant hanc diſtinc. Bar. &
ꝯ ipſum concludunt,firmantes q ẽt ſi ſtatutum expreſsè hoc di
ceret.† Tñ adhuc non ligat ſubditum delinquentem extra ter-
3 ritorium ex eo qm̃ magis afficit generalis diſpoſitio q̃ ſpecialis
& ſi per generalem non ligatur,a fortiori minus,& per ſpecialẽ
Quam ſententiam ꝯ Bar.firmat Abb.in c.à nobis,col.pen. uer.
quo ad tertium,de ſen.excommunica.per rationem. c. ut ani-
marum.§.ſtatuto.de conſti. lib.vj & Card.flor.ibi iſtud ſequit
& apertius per optimas rõnes hoc idem firmat Abb.in c.ſi.nu.
xl.de foro compe.& domi.Card.in d.c.ut animarum, col.vj.&
ſeq.uer.aduerti tñ debet,& Gemi.ibidem in §.ſtatuto,& Cro-
tus.colu.iiij.uer.ult.no.& diffuſius repet. nouiſſ. ubi allegat
alias deciſio.& rõnes,col.vij.uer.fallit primo,& uerſi.ſeq. fallit
ſecundo.Quod ẽt comprobari poteſt ex his,quæ ſtatim adducẽ
tur,& quia prædictum ſtatutum expreſsè iſtud non diſponit, ex
quo loquitur ſimpliciter,& indiſtinctè,dubitandum uenit, an
4 liget ipſum de.Aurelium ſubditum ratione originis, † & uĩ pri
ma facie dicendum q ſic per.d.l.ſi.de decret. ab ord.facien. &
per l.ſi quis in hoc genus.C.de epiſ.& cler.& per alia iura,& ra
tiones adductas poſt Cy.per Bal. in d.l.cunctos populos colu.
pen.& ſi.uerſi.uiſo an forenſis,& uerſi.ultimo quæro, conclu-
dentem q ſi pœna appoſita a ſtatuto requirit ſnĩam,& factum
iudicis originarius,& ſubditus delinquens extra territoriũ te-
5 netur illa pęna.† duos enim habet iudices,unum ubi delinquit
alium in patria,& origine ut ſentit Sal.in d.l.cunctos populos.
col.iij.uer.ij.q.& apertius Franc.Areti.ibidem col.pen.uerſi.ul
timo quæritur,alleg.l.ij.& aucten.Qua in prouincia.C. ubi de
cri.agi.opo.& ea quæ habentur in c.ſi.de foro compe.& Alex.
ibidem in apoſtillis in uerbo,ciuitatis,allegando Ange. in ſua
diſputatione tenet,ſubditum ligari pœna ſtatuti loci originis,
& ſequitur Bal.ubi ſupra hoc idem uĩ firmare Ang.in trac.ma-
leſi.in prin.col.xv.uer.quærit hic,& ibi Ang. in addi.dicentes,
eõdem ſe habere q ꝯ ſubditum poſsit iſto caſu inquiri, & etiam
pœna imponatur tradita a.d.ſtatuto.Quando ſententia homi-
nis requiritur,allegantes quamplures alios doc.iſtud tenere,&
hoc ſentit Abb.in c.j.col.pen.uer.nunquid iudex, extra de rap
to.& ẽt Bar. quo ad pęnam in d.l.cunctos.nu.xlvij. & ita con
ſuluit Ludo.Bolo.conſ.lvij.Iudico reuerendiſsime.col. ij.uer.
6 & primo.† Contrarium autem tenuit Bar.in d.l. cunctos popu
los in viij.q.prin.nu.& uerſi.præalleg.ea ratione quoniam ſta
tutum loquens indiſtinctè,& ſimpliciter locum ſibi uendicat,
ſolum in delictis commiſsis in territorio, non aũt in illis com-
miſsis etiam per ſubditum extra territorium,per.d.l.ſin.& per
alia

alia iura,& rationes,ita q iure ratione originis, uel aliter ſub-
ditus ſtatuentibus delinquens extra territorium,uigore prædi
cti ſtatuti non poterit inquiri in loco originis, ut ét tradit Ia-
cob.de Belui.in d.l.j.C.ubi de cri.ag.opor.& ſenſit Bal. in d.l.
cunctos pop.col.xxxj.uer.viij.in ij.membro,& Bal.in addi. ad
Spec.in ti.de ſen.col.xxj.uerſi.ſententia lata ex inquiſitione, &
Io.An.in addi.ad Spec.in tit.de compet.iud.adit.§.j.uerſi. lon
ge plus,& iſtud apertiſſimè ſequitur Alex. allegando alias de-
ciſi.& firmando hanc eſſe cõem, & ab ea non eſſe recedendum
conſi.iij.ponderatis,colu.ij.& iij.nu.iiij.& v.& uer. & quum ſit
cõis,in j. uol.concludendo q ꝫ talem delinquentem,non põt in
7 quiri nec dicta uia procedi,nec puniri pęna ſtatuti. † Bene aũt
poterit procedi uia accuſationis , & ad pœnam impoſitam de
iure cõi,& utrunque ipſorum firmat domi.Sign.de Amode.cõ
ſi.cxxviij.factum dr̃,& allegando alias deciſiones hoc idem ſe
quitur Ludouic.Bologni.conſi.viij.ut in q.propoſita,ubi de ui
ta,col.j.uerſi.j.quia,& col.ij.uerſi.capio igitur,ubi aſſerit hanc
eſſe cõem,& hanc eandem ſententiam adducendo alias rõnes
& deciſiones firmant Modern.Bononi.& repetentes dictam.l.
fi.ff.de iuriſdi.omn.iudi.nu.cxxxiiij.Et quinq; alijs ſequentib.
dicentes ſe ita conſuluiſſe prout uere conſuluerunt, ut eſt uide-
re in ipſorum conſi.cx.In cauſa inquiſitionis,nu.x.& nu.xv. cũ
alijs ſequentibus,& ét in alio eorum conſi.lvij.Spiritus ſanctus
nu.vij.& nu.xxiiij.uerſi.item addo unum,& in ipſorum practi
ca in princ.in uerbo conſtante,nu.ia.ubi tenent hanc eſſe com
8 munem quod non poſsit inquiri.† & facit eo quia ſtatutum nõ
ligat ſubditum delinquẽtem extra territorium ut poſt alios di
cit Fely.in d.c.a nobis,nu.iij allegando deciſiones. & firmãdo
9 hanc eſſe cõem.† Nam ſtatutum non extenditur extra territo-
rium,ét ꝫ ſubditum per dictam.l.fi.& per dictum.§ ſtatuto, &
Gemi.& alij notãt,maximè nouiſ.repetẽtes. col.vj.uerſi. ij.cõ
cluſio.& col.xj.uerſi.ſucceſsiuè.& col. xv. uerſi. ſubſequenter,
in ij.ampliatione,& idem ſequitur Alber.Brun.in ſuo tract. de
conſtitutionib.& decre.in uerbo,territorium,uerſi.ſtatutũ pœ
nale,& uerſi.ſtatutum quod offendens,ubi allegando Bar.in l.
nullus in fi.C.de iudicijs,tenet ſtatutum non ualere qñ diſpo-
nit quod offendens ſubditum extra territorium puniatur , ſi in
loco delicti reperiatur iuſtitia , & quod intelligi ſtatutum
debet de delinquentibus in territorio ſm Bal.conſ.ccxix. in ij.
uol & Fulgo.conſi.clvij.col.ij.Quum igitur ſtatutum Brixiẽn-
ſe,ſimpliciter & indiſtinctè loquatur , proculdubio intelligen-
dum uenit in delictis commiſsis intra territorium , non in illis
commiſsis extra ét per originarium & ſubditum. ꝫ quem uigo
re dicti ſtatuti per uiam inquiſitionis non põt procedi,nec pę-
na dicti ſtatuti puniri põt,ipſe do. Aurelius rõnibus & deciſio
nibus quibus ſ.Quæ comprobari poſſunt ex his quæ adduxi ſu
perius ſm opinionem illorum tenentium tale ſtatutum non li-
gare ſubditum ét ſi expreſſe loqueretur de delicto commiſſo
extra territoriũ & coadiuuãtur ex alio ſtatuto octauo,de homi
cidijs & alijs delictis,& ex alio.lvij.de foreſe occidẽte &c. Quæ
ſtatuta expreſsè diſponunt de delicto commiſſo extra territo-
rium,ſicuti.n, ſtatuentes in iſtis duobus ſtatutis, uoluerunt &
expreſſerunt delinquentem teneri, & ꝫ ipſum poſſe procedi ét
ſi delictum eſſet commiſſum extra territorium, utique idem ex
preſsiſſent,ſi hoc uoluiſſent in dicto ſtatuto de pœna homici-
dij,& quia noluerunt,ideo non expreſſerunt.& in l.j.§.ſed cũ
10 deficientis.C.de cad.tol.& ad uudiẽtiam,exeri de decim.† Nec
dicatur q ꝫ.d.Aurelium põt procedi uirtute dicti ſtatuti octa
ui de homicid.& alijs delictis & alterius ſtatuti.lvij. de foren.
occidentis uolentiũ poſſe procedi ꝫ occidentem unum Brixiẽ-
ſem ét extra territorium.Nam circa hoc,tale ſtatutum non ui-
detur habere locum nec ſubſiſtere,quia per offenſionem perſo
næ ſubiectæ ſtatuentibus,iudex loci ſtatuti non efficitur com
petens , ex quo perſona offenſa non eſt habilis ad id, ut dicit
Bar.in l.cunctos populos.nu.xliij.uerſi.aliqñ ciuis,& ſequunt
Bal.& Saly.ibi col.iij.uerſi.ij.quæſtio,& apertius Franciſ. Are.
col.pe.uer.finaliter eſt uidendum,cum alijs allo.per Felyn.in c.
poſtulaſti.nu.xij.de foro compe.& ſi per aliquis uellet inſiſte
re & dicere,quod prædicta duo ſtatuta adhuc habent locum ꝫ
offendentem ciuem extra diſtrictum Brixiæ,ex quo de hoc ex-
preſſe loquuntur iuxta opinionem Bart.& aliorum. & ex eo qđ
per uiam accuſationis poterit procedi & pœna imponi de iure
cõi ſtatuta,ut ſuperius ſigillatim fuit deductum. Reſpondetur
dictum ſtatutum lvij.nihil facere,ex quo loquitur in foreſe q
peruenit in fortiam cõis Brixiæ, ꝫ quem uel aliter.contumacẽ

procedendum eſt ſm formam aliorum ſtatutorum quæ uia at
tingunt minime caſum præſentem,& ſtatutum octauum de ho
micidijs & alijs delictis ſolum concernit modum procedendi
per uiam inquiſitionis. Nihil autem loquitur de pęna nec de
modo condemnationis.Nec ad hunc caſum põt trahi.Nam ſta
11 tutum permittens inquiſitionem.† Non dr̃ permittere condẽ
nationem,ut tradit Inno. in c. exhibita de iudicijs, & Alex.in
additio.ad Bar.in l.qui procuratorem.ff.de proc.& quia ſi hoc
uoluiſſent ſtatuentes, expreſsiſſent ſicuti expreſſerunt in alijs
ſtatutis ut dixi ſuperius.Vnde ſi iudex procedit inquirẽdo uir
tute dicti ſtatuti non poterit condẽnare pęna dicti ſtatuti quin
quageſimiſexti de pęna homicidij, quum illud nõ loquatur in
delicto commiſſo extra territorium ut ſuperius oſtenſum fuit,
condemnabit ergo ad pęnam pecuniariam ſolum ſm formam
alterius ſtatuti.xx.Nullus corporaliter puniatur,niſi lege mu-
nicipali caueatur,de quo ſtatuto mentionem facit. d. Signor.
de Amod.conſi.cuia.Quæſtio talis eſt.Nam quum dictum ſta-
tutum octauum loquatur in delicto commiſſo extra diſtrictũ,
de quo delicto non apparet impoſita pęna corporalis per.l.mu
nicipalem.Neceſſario ſequitur quod quo ad pœnam & condẽ
nationem uenit declarandum per dictum ſtatutũ uigeſimũ im
12 ponens ſolum pęnam pecuniariam. † Et ad illud quod debet
imponi pœna ſm ius commune ſi proceditur per uiam accuſa
tionis.Reſpondetur procedere quando per iudicem loci ubi de
lictum fuit commiſſum. non fuiſſet inquiſitum & proceſſum
ꝫ delinquentem,tunc enim ſi fuiſſet proceſſum per iudicem lo
ci originis,non poterit inquiri nec procedi , quum de delicto
eiuſdem hominis non debeat ſępius quæri.l.licet.§. fin. ff.nau.
caupo.ſtabular.l.j.l.in delictis.§.fin. ff.de noxalibus.c.ſuper his
de accuſationibus.cum alijs bene ad propoſitum adductis per
Areti.conſi.lviij.diligenter conſideratis,col.pen. & pen. uerſi.
ij.principaliter adduco ubi ex pluribus iſtud comprobat,& in
terminis noſtris iſtud firmant Modern.Bonon.in eorum pra-
ctica crim.in princ.in uerbo conſtante.nu.xcj.& bene faciunt
tradita per Alex.poſt Bal.in l.ſanctio.ff.de pœnis,& per Bar.in
l.quid ergo.§.pœna.colu.j.ff.de his qui not.infa.ut per Cyn.&
alios in l.qui ſepulchra.C.de ſepulchro uiolato,& Bal.in l. da
ta,col.iij.C.qui accuſare non poſſ.& Imo in l.ij. ff. de publicis
iudicijs,& per Barthol.Veron.conſ.xiiij.col.ij. in princ.ubi uo
13 lunt,unam tantum pœnam debere imponi. † Qñ pro eodem
delicto imponitur duplex pœna per ſtatuta diuerſa,& quod ſa
tis eſt unam procedere condemnationem,ét ſi minor pœna ſta
tueretur per unum ſtatutum quã per aliud.& per ius cõmune
ut tradit Bar. in l.qui rem. ff.ui bon.rapt.& in l.ſenatus colu.ij.
ff.de accuſa.& in l.ſepul.ff.de ſepulchro. & Areti.in prælega-
to conſi.lviij.col.& uerſi.prællegatis,& licet Bar.in d.l.ſepul-
chri dicat iſtud non procedere ꝫ contumacem bãnitum,& ad-
huc non punitum.Nam in fauorem ſui non põt iſtud adducere
ne ex delicto præmium conſequatur. Tñ quia bononiæ ex for-
ma ſtatutorum poteſt procedi ad condemnationem ꝫ ibi de-
linquentem & contumacem ut in caſu præſenti ita fuit proceſ-
ſum,ꝫ ipſum domi. Aurelium,qui extitit corporaliter condem
natus & ulterius ad confiſcationem omnium bonorum,quæ cõ
demnatio ibi reſpectu bonorum in d.loco exiſtentium ſortitu
iam fuit effectum,ét & reſpectu barlni & cailij. Merito conclu
dendum erit in ciuitate Brixiæ ꝫ eundem pro eodẽ delicto, nõ
poſſe procedi,ét per uiam accuſationis,ut per Bar in d.l. ſepul
chri,& Aretin in prællег.conſi.lviij. Et ſi procederẽ pęna non
poterit eſſe niſi pecuniaria iuxta formam dicti ſtatuti uigeſimi.
Nullus corporaliter puniatur. Ad quod aduertendum eſt,qñ
dictum ſtatutum octauũ de homicidijs, & alijs delictis loquit
in delicto commiſſo ꝫ ciuem uel habitualem Brixien. conti-
nuè uel pro maiori parte anni , ibi habitantem, quæ qualitas u
ſtatuto requiſita,neceſſario erit uerificanda,ut ſtatutum poſſit
habere locum,ut tradit Ioan.Andr.in c.j.de homicidijs lib. vj.
& Bar.in l.j.§.ait prætor.ff.ne quid in flumine publico cũ con
14 cord. ¶† Iſte aũt qui a domi. Aurelio occiſus dr̃.eſto quod eſ-
ſet ciuis Brixien. Tñ cõtinue uel pro maiori parte anni,ibi mi-
nimè habitauit,quo ſit ut ſtatutum iſto caſu,non poſsit habere
15 locum, † quum qualitas in illo requiſita non poſsit uerificari
ſtatuta enim ſunt ſtricti iuris & ſtricto debent intelligi prout
loquuntur & prout uerba ſonant ita quod quicquid omiſſum
eſt a uerbis ſtatuti habeatur pro omiſſo,ut tradunt Bart. & alij
in l.quicquid aſtringendæ in princ.ff. de uerb oblig.& in l.Ti-
tius.ff.de teſta.mili,& in l. conſtitutio.ff.ad municip. Et licet
Bart.

Bar. in l. j. §. perimitur. nu. v. ff. de lib. agnoſc. dicat ſtatutum lo
quens de habitatione uerificari in illo qui habet ibi familiā li-
cet ſit abſens, ut ēt tradit Dec. allegando alias deciſio. in l. cū ſi
liusfamilias. nu. iiij. ff. ſi cert. peta. tñ illud quo ad caſum præſen
tem parum facit, eo qñ ſtatutum non loquitur ſimpliciter, de
habitante, ſed addit illam qualitatem continue uel pro maiori
16 parte anni. ¶ † Quæ uerba modo aliquo non poſſunt uerifica-
ri in ciue abſente pro maiori parte anni, quum ſi, uerbum, con-
tinuè, non cadat in iſto iuxta. l. continuus. ff. de uerb. oblig. &
ea quæ not. in l. j. § quotidiana. ff. de aqua quotid. & æſti. & in l.
j. §. item fluminum. ff. de flumini. cum alijs allega. per Ludoui.
Roma. conſi. cclxiiij. Vt io. nurſinus. uerſi. de hac autem, ubi de
clarat quis dicatur continuè habitare ut non uerificetur ēt in
illo qui abſens fuit pauciſsimo tempore ea cauſa iniuſta p tex.
in l. Paulus reſpondit. §. Gaius. ff. de liber. cauſ. & per tex. in l.
ſeruum qui. §. ſeruus. ff. de ſtatu. liber. ꝙ propꝛie uerificari pōt
in iſto occiſo, qui ꝯ præcepta illuſtriſsimi domi. Venetorum,
& ꝯñc iniuſtè moram trahebat Bononiæ, & illa uerba pro ma-
iori parte anni in illo adaptari non poſſunt, nec dici pōt illum
habitaſſe Brixiæ, ex quo abſens erat iuſta cā ſtudiorum, nā pri-
mo dr̄ cauſam hanc abſentiæ ſtante mandato & præcepto illu
ſtriſsimi domini eſſe iniuſtam. Secundo inficiatur ꝙ Bononiæ
cā ſtudij moram traheret ex quo in matricula ubi ſcolares de-
ſcribuntur minimè apparet deſcriptus iuxta l. j. & ij. C. de primi
cerijs. lib. xij. & l. matricula. de agen. in reb. eod. lib. & ea quæ
traduntur in l. in illa ſtipulatione. ff. de uerb. oblig. & C. de pro
17 feſsi. & medi. lib. x. ferè per totum cum uulgat. ¶ † Tertio ex
eo qñ talis habitatio non poſſet dici niſi impropria & ficta, &
ſtatutum & eius uerba debent intelligi in caſu proprio & uero
adeo ꝙ in caſu ficto non uerificantur. ut per illum tex. tradunt
Bart. & alij in l. lij. §. hæc uerba. ff. de nego. geſt. ea quo ſunt ſtri
cti iuris. & ibi Bal. dicens ꝙ ſtatutum loquens de offendente ci
uem, non comprehendit illū qui fictè ciuis eſt, & Alex. in d. §.
hæc uerba. in apoſtillis ad Bar. adducit quamplures alias cōcor
dantes deciſio. & maximè Bar. in l. j. ff. de fonte. & Bal. in l. ſi qs
18 ſeruo. C. de furt. ¶ † Et licet Alc. ibi & diſtulus. in l. j. §. lex Fal
cidia. ff. ad leg. Falcid. poſt Imo. conſideret plures caſus, In qui-
bus ſtatutum ſibi locum uendicat in caſu ficto, ut ēt tradit Fe-
ly. in c. inſinuāte, de ſimonia. & plures refert Albert. Bon. in ſuo
tract. de conſti. in uerbo fingere, & poſt Bart. in l. oēs populi. ff.
de iuſti. & iur. in vj. q. princi. ponūt Moder. repeten. tñ rectè ꝯ-
ſiderando ipſorum dicta, nullus illorum caſuum pōt adaptari
in præſenti difficultate, ex quo diuerſa uiget ratio in caſu ficto
ꝙ̄ in uero, item quia diſpoſitio eſt pęnalis. ut tradit Bart. in l. ſi
quis maior. C. de tranſa. & caſus uerus & fictus non reperiunt
iſto caſu æquiparati, & diſpoſitio. d. ſtatu. emanans præter ius
cōe limitata eſt ad certū effectū & ideo ſub ea nō cōprehendit
iſte caſus fictus ſm Io. Andr. in c. fi. extra de conſuetudine, &
per repeten. in dicta. l. omnes populi. in vj. q. Bartoli in vlt. cō
cluſione. ex quibus cōcludendum uenit pro dicto delicto ipſum
dom. Aurelium non poſſe moleſtari in dicta ciuitate Brixiæ,
nec ibi puniri aliqua pœna corporali, nec ēt pecuniaria. Pa. Bo.

SVMMARIVM.

1 *Carnaliter cognoſcens aliquam, an teneatur eam dotare, nu. etiam. 20. & per totum.*
3 *Pro ſtupro in uirginem quæ ſit pœna de iure ciuili.*
4 *Debebat eſſe honeſtæ uitæ & ſeq.*
5 *Et ita intelligitur l. i. C. de rap. uirg.*
6 *Quomodo & ex quibus dicatur uiuere non honeſtè & ſeq.*
7 *Palàm fieri dicitur per binum actum.*
8 *Et quæ admiſit tres maritos non dicitur honeſtè uiuere.*
9 *Et de ea quæ tranſiuit ad tertia uota.*
10 *Et quid de iſtis fanciollaſtribus.*
11 *Et procedunt iſta de iure ciuili & canonica.*
12 *Declaratio. c. primi & ſecundi. de adulterijs. extra nu. 13. & ſeq. & nu. 20. ut intelligatur in illa quæ honeſtè uiuit.*
13 *Inhoneſtè uiuentes, non debent dotari. & nu. 2.*
17 *Limitatio debet eſſe de regula.*
18 *Referens ſecundum relatum.*
19 *Vt limitatio procedat uari debent extrema habilia.*
21 *Conceſſa mulieribus, non habent locum in illis quæ uiuunt honeſtè.*
22 *Corrupta dicitur illa quæ mente ſola corrupta eſt.*
23 *Stuprans tenetur dotare, quando ſtupratus uirginem, non aliàs.*
24 *Ex quibus probatur, quam non eſſe uirginem. & nu. 23.*
25 *Coitus probatur per coniecturas.*
26 *Confeſsio ſuperat omnes probationes.*
27 *Præſumptio transfert onus probandi. & nu. 28.*
29 *Vna præſumptio tollit aliam.*
30 *Mulieri aſſerenti ſe ab illo fuiſſe defloratam quando ſit credendū, & quo caſu.*
31 *Communis opinio hominum, operatur.*
32 *Et transfert onus probandi. & nu. 33.*

CONSILIVM CLX.

DIFFICVLTAS uertitur. An Nicolaus teneat
dotare Theodoſiam quā ꝯfeſſus eſt carnaliter co
1 gnouiſſe. † & ipſa iureiurādo aſſerit a dicto Nico
lino fuiſſe defloratam, & vr̄ primo dicendum ꝙ
ſic per tex. in c. j. & ij. de adulte. & ibi Abb. & Io. de Ana. poſt
2 antiq. † Tñ aduertendum eſt, nam aſſertum ſtuprum non dr̄ cō
miſſum cum uiolentia, ſeu rapina. Sed uolente ipſa Theodoſia
& ſponte ſe conferente ad domū dicti Nicolini, ubi ab eo fuit
3 cognita, † & licet ſm leges ciuiles pro ſtupro in uirginem com
miſſo ſtatuta eſſet pęna, de qua in § item lex iulia. & uerſi. ſed
eadem inſti. de publi. iudi. & per Bal. in l. raptores. C. de epiſc.
4 & cleri. & per Ana. in d. c. j. & ij. cum ſimi. † Tñ lex ciuilis tunc
demum punit ſtuprantem, qñ ſtuprata fuit uirgo, ſeu uidua ho
neſte uiuens ſecus autem ſi ſtuprata uiuebat inhoneſte, ita tex.
5 in d. §. item lex Iulia. & ibi gl. in uerbo uiduam. † Prout in ſimi
li de rapiente uirginem hr̄ in l. unica. in prin. C. de raptu uirgi
num. qui tex. diſponit debere eſſe honeſtæ uitæ. & tenet glo. &
Pau. de Ca. in prin. in d. l. raptores. & d. Io. Baptiſta de ſancto ſe
ueri. in l. ſi qua illuſtris. colu. viij. & ſeq. C. ad orfic. & quia ipſa
Theodoſia anteꝗ̄ fuiſſet cognita a d. Nicolino. Nō uiuebat ho
6 neſte, ergo &c. oſtenditur hoc ultimū, † namq; corporis ſui co-
piam facit & permittit ut nuda ab hominibus tangaſ, & in pu
dibundis & quod oſculetur paſsiue & actiue, & ulterius ꝙ ſola
cum ſolis cōuerſetur in cubiculo & alijs locis obſcuris dici nō
pōt ꝙ honeſte uiuat, ut not. in d. §. item lex Iulia. & in l. palam.
ff. de ritu. nup. & ibi gl. & doct. & tradit Card. conſi. lxxxj. In ca
7 ſu præmiſſo. col. j. uerſi. item dicta lex. † ubi probatur quod pa
8 lam id dr̄ fieri qñ per binum actum exercetur, † & quia mulier
libidinoſa & meretrix dr̄ quæ ſaltim admiſit tres. c. uidua. xxx-
9 iiij. diſtin. & per Soci. conſi. l. Viſis. col. iij. in iij. uol. † Prout ſo-
lemus dicere, ꝙ mulier tranſiens ad tertia uota dr̄ inhoneſte
uiuere, & ꝯñc priuari debet legato, ſibi relicto ſub illa cōditio-
ne ſi honeſte uixerit, ſm Ang. in auct. qūo opor. epiſ. §. hæc de
deo. & in l. mulier. §. cum proponebat. ff. ad Trebel. & per Bar-
baciam conſi. xvij. Præclare ſcriptum eſt. col. ij. in prin. in ij. uo
10 lumi. & quod uult Ang. in d. l. ſi qua illuſtris. † Loquēs de iſtis
fantiolaſtribus modo unam domum, modo aliam ingredienti-
tibus, & eſto quod iſta procedant ſm legem ciuilem imponen-
tem pęnam ſtupranti, ſi ſtuprata eſſet honeſtæ uitæ, alias ſecus.
11 † Idem dicendum erit de iure cano. ut carnaliter cognoſcens
teneat dotare per dictum. c. j. & ij. ita demum ſi ſtuprata hone
ſtè uixerit, alias ſecus. Quod deducitur. nam tex. in d. c. j. dicit
12 ꝙ ſtuprans debet dare dotem. † Quam uirgines conſueuerunt ac
cipere ſed inhoneſte uiuentes, non merentur dotem, conſequē
ter tex. ille non procedit in ea quæ uiuit inhoneſte, ut vr̄ id ſen
tire Hoſt. in ſumma de adulterijs. uerſi. quomodo committitur
13 & Ana. in d. c. ij. † & quia mulier inhoneſte uiuens non debet
habere dotem, ut notatur in auctentica ſi poſt. C. de inoffi. te-
ſtam. & per Saly. in l. qui liberos. ff. de ritu nuptia. & ponit Bal.
nouel. in trac. de do. in vj. parte, in xvj. priuilegio car. xvij. col.
ij. & iij. & Moder Bono. in eodem trac. in iij. parte. ſecūdæ par-
14 tis prin. q xiij. † Accedat nam dictum. c. ſecundum loquitur in
uirgine honeſtè uiuente ut colligitur ex uerbis illius text. ibi,
de. l. ciuili erat plectendus. & gl. Innoc. Hoſti. & alij ſcrib. ibi in
telligunt illa uerba de lege ciuili ut relationem habeāt ad text.
15 in d. §. itē lex Iulia. qui loquitur de ea quæ uiuit honeſtè. † Et
ad idem facit tex. in d. c. ij. ibi nos aliquatenus mollientes duri
tiem legis ſcilicet ciuilis, de qua dixerat ſupra, quæ loquebatur
16 in muliere honeſta. † Ad quod ēt. nam dictum. c. primum &
ſm. limitans pœnam iuris ciuilis ut ſtuprans de iure canonico
17 teneatur dotare. † Licet de iure ciuili, eſſet ſecus, ut dixi ſupe-
rius, limitatio autem debet eſſe de regula. l. in his. ff. de legibus.
l. pen. §. nam quod liquidæ. ff. de pe. legat. l. j. ff. de regu. iur. re-
gula

gula aũt ſm ius ciuile, loquebatur, in muliere uiuente honeſte,
18 ut.ſup. pariter & limitatio. ¶ † Ad quod, nam in c.j.& ij. refe-
runtur leges ciuiles & limitãtur ꝯñr relatio continetur in refe
rente cum omnibus ſuis qualitatibus ſm Bar.in l.ſi quis ſeruũ.
§.fi.nu.v.ff.de legatis.ij.& in l.j in prin.ff.de recept.to.& in l.j.
19 in fi.ff.ſi familia.furt.feciſſ.dica. Eo ẽt quia ut limitatio pro-
cedat oĩa extrema debent dari habilia, arg.l.qui teſtã.in princ.
20 ff.de teſta.& l.furioſum.ff.qui teſt.fac.poſ. ¶ † Ex quibus con
cluditur dictum.c.primum, & ſm, uolentia ſtuprantem teneri
ad dotandum procedere qñ ſtuprata erat honeſtæ uitæ, ut etiã
21 ſentit do.Io.Bap.in d.l.ſi qua illuſtris, col.viij.& ſeq. † Ad qđ
facit illud uolens conceſſa mulieribus non habere locum in il
lis quæ luxurioſè, inhoneſtè, & impudicè uiuunt ſm gl.in c.pa
22 ſtoralis, de iud.& ibi Mod.plura accumulantes. † Prout ẽt quo
niam corrupta nedum dr̃ illa quæ corpore corrupta eſt, ſed ẽt
illa quæ mente ut hr̃ in c.propoſito, & in c.ſicut.& in c. Paulua
& in c.nec ſolus.xxxij.q.v.& per And.de Iſer.in ꝯſt.reg. ſi quis
23 rapere, de rap.uirg.col.pe.& fi. † Secundo principaliter aduer-
tendum eſt ꝙ ſtuprans tenetur dotare qñ ſtuprauit uirginẽ ſe-
cus ſi non uirginem, tunc.n.non tenetur ad dotem, licet eã co-
gnouerit, ut no.in d.c.j.& ij.& in d.l.ſi qua illuſtris, & quia tem
pore quo Nicolinus rem uenerẽ eam habuit cum.d. Theodoſia,
ipſa non erat uirgo, ſed ab alijs prius cognita unde &c. deducitẽ
hoc ultimum, nam ipſa fatetur, & per alios teſtes probatur ꝙ
anteq̃ Nicolinus eam cognouiſſet, ipſa amicitiam habebat cũ
alijs cum quibus tpe nocturno, & in locis ſecretis ſola ſtabat in
lecto permittens ſe ab illis paſſiuè, & actiuè oſculari, & in pu-
24 dibundis, tangi, † quæ præſumptiones ſunt uehementes, & ta-
les ꝙ ea eis, lex indicium facit eſſe uere cognitam, ut in c. lite-
25 ris, & in c.tertio loco, & ibi plenè ſcriben.de præſum. † Coitus
enim per ꝯiecturas probatur, ut eſt, qñ uir habet acceſſum ad
mulierem, qñ ſtat ſolus cum ſola, & per ſimilia ſm gl.in c.pro-
pterea de teſta.& no.in l.Lucius.ff.de condit.& demon. & per
26 Paul.de Caſtro, conſi.clxv.ſuper primo, col.pe. ¶ † Et quia nul
la eſt maior probatio q̃ partis propriæ confeſſio ſm glo. & do-
ctores in l.cum te.C.de trãſactionib.& in auct. generaliter. C.
27 de non nu.pecu.cum ſimil. ¶ † Nec danda eſt fides ipſi Theo-
doſiæ ad ſui excuſationem dicentis Nicolinum ipſam defloraſ
ſe, nam indicia, & præſumptiones ſuperius adductæ in eã unus
probandi transferunt, ꝙ tunc temporis eſſet uirgo alias ſi ex-
preſſe id non probat ꝯ ipſam iudicandum erit, ut in ſimilibus
conſuluit Pau.de Caſtro, ad id plura ſatis accomodata addu-
cens, in conſi.cclxxij. Quia per primum colum.v.& ſequenti.
28 ¶ † Licet enim in dubio mulier præſumatur bonæ, & honeſtæ
uitæ, & non deflorata, tñ non procedit iſtud qñ indicia, conie-
cturæ, & præſumptiones eſſent in ꝯtrium, ut conſuluit Barthol.
Veronenſis, conſi.lviij.Franc.de Biſſar.col.pen.una enim pſum
ptio tollit aliam, & debet attendi illa quæ fortior eſt.d.c. lite-
29 ris, & l.diuus.ff.de in integ.reſtit. ¶ † Et ad iſta facit quod uo-
luit Io.Andr.Card.Zaba.Panormi.& Io.de Ana.in d.c.ij.dicen
tes mulieri aſſerenti ſe fuiſſe defloratam uirginem eſſe creden-
30 dum qñ fuit cognita per uim. ¶ † Secundum ẽt Anto.de But.
ibi, & iſtè non caſus præſens, ſed qñ fuit cognita ſpontanee, &
uoluntariè, ſm Abba.& Ana. eſſet ẽt ſibi credendum qñ in ꝯ-
trium non eſſent coniecturæ, & præſumptiones, & iſto caſu ceſ
31 ſabit pena dotationis, de qua agitur.c.j.& ij ¶ † Prout ẽt quia
attentis deturpatis moribus Theodoſiæ, & eius mala conſuetu
dine, & conuerſatione cum alijs opinio erat tpe quo fuit cogni
ta à dn.Nicolino ipſam Theodoſiã fuiſſe uitæ inhoneſtæ im-
pudicam, & corruptam, quo caſu abſque pena dotationis po-
tuit cum ea Nicolinus coire iuxta tradita in c. cum iudex lai-
cus de ſententia excommunica.lib.vj.& per Bart.in l.itẽ apud
32 Labeonem.§.ſi quis uirginis.ff.de iniurijs. ¶ † Et ulterius talis
cõis opinio, onus probãdi transfert in ipſam Theodoſiam, ut
33 expreſſe firmat Cardi.& Abbas in d.c.ij. ¶ † Et ſtantibus iſtis
præſumptionib.per ipſam Theodoſiam dictæ qualitates hone
ſtæ, & bonæ uitæ, ac uirginitatis probandæ erant ꝙ in ipſa ade-
rant.eo tempore quo a do.Nicolino fuit cognita, ad plenè no-
tata in l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxalibus, & per Barth.
Veronen.d.conſi.lviij.cum concordan. Paul.Pad.

SVMMARIVM.

1 *Mandans uerberari aliquem, an teneatur pœna capitis, ſi ex uerbe ribus, ſequuta fuit poſtmodum mors, nu. etiam. 18.*
2 *Mandans uidetur cauſa proxima & idem tenetur.*
3 *In maleficijs inſpicitur effectus & euentus non animus.*
4 *Verbera & uulnera non dantur ad menſuram.*
5 *Homicidium eſt de genere prohibitorum.*
6 *Qui mandat uerberari dat operam rei illicitæ.*
7 *In delictis mandans & mandatarius non differunt.*
8 *In delictis & homicidio, ut puniatur quis capite, dolus uerus debet interuenire.*
9 *Et lata culpa non ſufficit, nec dolo æquiparatur.*
10 *Statutum imponens pœnam pro homicidio, ut procedat debet fieri cum dolo.*
11 *Conſtitutio regni terminum uitæ dolum requirit.*
12 *Si in homicidio & mandato, nõ interuenit dolus expreſſus nõ tenetur pœna capitis,*
13 *Quod quis non habuerit animum occidendi ex pluribus colligi põt & primo ex genere inſtrumenti quo percuſſit cum baſtone & ſi mi.nu.14.*
15 *Mandans & mandatarius non puniuntur eadem pœna, quando lex loquitur in perſonam.*
16 *Et idem quando ſunt diuerſæ qualitates.*
17 *Quando quis deliquit in pluſquam uoluiſſet, an & qualiter teneatur & puniatur.*
18 *An mandans teneatur de occiſo, ſi mandatarius exceſſit, nume. etiam. 1.*
19 *Et quid ſi mandauit uulnerari, & nu. 21,*
20 *Et quando eſt in facultate mandatarij non excedere.*
21 *Et an debeat puniri alia pœna arbitraria.*
23 *Confiſcatio bonorum, non uenit pro homicidio.*

CONSIL. CLXI.

DICENDVM prima fronte ur̃ Camillũ mandãtẽ
debere puniri pęna capitis, & l. Cor. de ſic toto
tit.ff.& C.ad l. Corn de ſica.& in conſti. reg. ter-
1 minũ uitæ.ſub rubr.de hõ. † Nã fuit cã Camillus
motiua, & principalis d. homicidij. Bernardinus.n.mãdatarius
2 & ociſor nõ pcuſsiſſet, nec in ꝯñtiã occidiſſet Antoniũ, † ſi ipſe
Camillus non mandaſſet, & ſic fuit cauſa proxima, & ipſe ur̃ oc
cidiſſe.l.qui occidit.§. in hac. ff. ad legem aquil.cum concord.
3 † Ad quod nam in maleficijs inſpicitur euentus, & effectus qñ
ſunt perfecta, & non uoluntas.l.aut facta.§.euentus.ff. de pęnis
cum ſimi.& facit doctri. Bar.& aliorum in l.qm̃ multa.C. ad le
4 gem.Iuliam.unde ui. † Et quia ipſe Camillus debuit ſcire, & co
gitare, ꝙ uerbera & uulnera non dantur ad menſuram, & iſta
non cogitare ur̃ lata culpa, quæ dolo æquiparatur, ut notatur in l.
5 j.§.j.ff.ſi menſor.fal.mod.& in l.cum nerua.ff.depoſiti. † Prout
quia homicidium eſt de genere prohibitorum, & iõ ius præſu
mit ꝯ occidentem uel mandantem.l.j.C.ad leg. Corne. de ſic-
6 ca.l.ſi non conuitij.C.de iniurijs.c.j.de præſum. † Et mandan-
do prædicta ipſe Camillus rei illicitæ operam dabat ꝯñr ei im
putandum eſt omne quod inde ſucceſsit.l.eum qui.§. ſi iniuria
ff.de iniur.& per Bar.in l.reſpiciendum.§. delinquunt. in fine.
7 ff.de pęnis. † Præterea in delictis mandans & mandatarius nõ
differunt, & eadem pœna debent puniri, ut per Bar. in l. ſi quis
id quod.ff.de iuriſdi.om.iud.& Cano. in c. mulieris de ſenten.
excom.cum concord.ſed occiſor debet mori, ita & mandans,
& ad prædictorum confirmationem adduci poſſunt quæ tradit
Bartho.Veron.conſi.xxxiiij.Si unquam.in tertio dubio. ¶ Sed
ipſis non obſtant.ꝯtrium uidetur uerius ꝙ Camillus ipſe, nõ te
neat̃ pęna mortis, primo quia regula & concluſio eſt, ꝙ in ma-
leficijs, & potiſſimum in homicidio, & quo ad penam leg.Cor.
8 de ſica. ¶ † Vt quis poſsit puniri interuenire debet dolus ex-
preſſus & uerus.l.j.l.in lege.l.qui cedem.ibi dolo malo.ff. ad l.
Cor.de ſicca.& doc.omnes hoc firmant, & Bar.in l.j.§.non aũt.
ff.ſi quis teſt.cum alijs inferius allegandis & in dictis locis tra
9 ditur alia & uera concluſio. ¶ † Quod in hõ dolus requiritur,
ut lata culpa nõ ſufficiat, ex quo in pęnis corporalibus lata cul
pa non ęquiparatur dolo ut ſunt apertę & plurea aliæ deciſi. ad
ductę in materia homicidij per Barth.Veronen.conſ.xxix.col.
10 pe.& conſi.xxx.xxxj.& xxxiij. † Quibus in locis datur alia &
iij.concluſio, ꝙ ſi ſtatutum imponit pro homicidio pęnam, ut
locum habeat neceſſe eſt quod occidens ſit in uero delicto, ex
quo recipit interpretationem a iure communi.l. ſi ſerui ueſtri.
C.de noxa.l.j §.ſublata.ubi Bar.& alij.ff.ad Trebel. & in termi
nis noſtris tradit Saly.in l.non ideo minus.col.x.& Bal.in l.nõ
11 data opera.col.v.ff.de accuſa. ¶ † Ex quibus infertur quod di-
cta conſtitutio regni terminum uitę. & eius pęna ut locum ha
beat,

beat, requiritur in occidente ſeu mãdante uerum & expreſſum
dolum, ut probant uerba. d. ꝯſti. ibi, aggreſſus, & ibi malignita
te animi, & ibi innocentia ꝯſilij, & apertius iſtud firmat Andr.
de Hiſer. ibi col. ij. uer. quid ſi uolens. & in fi. idem Andr. in tit.
de pac. iurã firma. in uerbo, homicidium circa finem principij
ibi & animo occidendi, & comprobantur iſtæ ea deductis in ꝯſi
12 lijs. ſup. alleg. † Et ex iſtis infertur ꝙ ſi in homicidio uel in man
dato, non interuenit dolus expreſſus occidendi, quia ille qui p
cuſſit ſeu mandauit percuti non habuerunt animũ occidendi,
licet ille percuſſus poſtmodũ mortuus fuerit, tñ percutiens ſeu
mandans ſine animo occidendi non teneatur pęna. d. l. Corne.
teat. eſt ad literam in l. j. C. ad l. Cor. de ſicca. & iſtud ibi doct.
oẽs firmant latè & cõprobãt & eſt tex. in l. j. §. diuus. ibi occidẽ
di animo. ff. eo. tit. ubi Bar. & alij expreſſe iſtud uolunt, & plu-
13 ra ad id adducit Barth. Veroñ. in p̃alleg. conſi. ¶ † Et ad cogno
ſcendũ quod percutiens ſeu mandans non habuerit animũ oc-
cidendi, poterit conſtare ex præſumptionib. & ꝯiecturis uериſi-
milibus, quas ponũt & accõmodant doctores in locis ſup. cita
14 tis. ¶ † Inter quas illa ꝯiectura cõprobatur ut id cognoſcatur
ex genere inſtrumenti, quo percuſsio facta fuit ut probatur in
c. ſignificaſti el. ij. ibi, non rõne inſtrumenti, extra de homicid.
& ſequuntur ibi doctores maximè Moder. alleg. concord. & fir
mat Bar. in d. §. diuus, per textũ, ibi claua percuſsit, proprie lo-
quens, de percutiente cũ baſtone, ut proprie conſuluit Alr. ꝯſi.
cxluij. Poſt redditum, col. fi. in ij. uol. & Barth. Vero. con. xxviij.
& xxix. & quia ipſe Camillus mandauit percuti Anto. baculo
in humeris & brachijs tñ prohibendo ne percuteretur in capi
te, animus ſuus apertus oſtenditur, quod non fuerit in occiden
15 do. † Ad quod ẽt quia mandatarius & mandans nõ debent pu
niri eadẽ pęna, qñ lex imponens pęnã loquitur perſonaliter, &
in perſonã ut eſt doctrina Bar. & aliorũ allegantiũ ꝯcord. in d.
l. ſi quis id ꝙ & uolunt Cano. in d. c. mulieres, & bene per Ale.
conſi. lix. In nomine, in iiij. uol. & Ang. Aret. in tract. maleſi. ĩn
uerbo, Semproniũ mandatorẽ, & maximè qñ ſumus in ſtatuto
16 & ita loquitur d. cõſt. reg. terminũ uitæ. ibi, occidit. † Prout ea
dẽ pęna non puniuntur qñ ſunt diuerſę qualitates non ex natu
ra perſonarum ſed aliunde ſm Bar. in l. is qui opẽ. ff. de furtis,
& in l. uerũ. ff. ad legẽ Põpe. de parrici. & hr in ꝯſili. Bar. Verõ.
xxxvj. in caſu iſto, col. pen. Demum prædictis accedat doctri.
Bar. in l. diuus. ff. ad legẽ Corne. de ſiccar. in fine, ubi ꝗrẽdo qñ
17 quis deliquit in pluſq̃ uoluiſſet, an & qualiter teneatur. ¶ † Di
ſtinguit ꝙ ſi delictum principaliter fieri propoſitũ non tende-
bat ad aliã ſpeciẽ delicti, ꝙ poſt modum fuit patratũ non tene
tur pec. l. uerum. ff. de furt. ubi Bar. in princ. idem tenet, & ita li
mitat nota. in d. l. qm̃ multa, ex quibus colligitur in d. l. cõſide-
rari animum & non euentum qñ deliquit in plus, incidendo p
pterea in aliã ſpeciẽ delicti, & hæc doctrina cõprobatur ex mul
tis deductis per Bart. Veron. ꝯſi. xxx. xxxj. & xxxvj. & quia Camil
lus habuit animum tñ uerberandi in humeris & brachijs pp
ꝙ inducebatur una ſpecies delicti ſi domi. Bernardinus manda
tarius exceſsit & plus operatus eſt id non debet imputari Ca-
millo, cum per talem exceſſum deuentum fuerit ad aliam ſpe-
ciem delicti, & ſic ad homicidium, quo caſu non conſideratur
euentus ſed animus. Et ex iſtis tolluntur ea quæ ſuperius in ꝯ-
18 tium fuere adducta. ¶ † Nã & ulterius ad hanc ſententiã facie
qm̃ ſi quis mandat alicui ut aliquem tñ uulneret expreſſè pro
hibens ne illum occidat ſi mandatarius exceſsit fines mandati
uulnerando & occidendo, an mandans teneatur de occiſo q̃ſt.
iſta in terminis ponitur ꝯſilio inſerto in ꝯſilijs Barth. Veron. ꝙ
eſt dom. Antonij Roſelli & aliorũ doctorũ in ordine. xxxv. xxx
vj. xxxvij. & 38. ubi illi doc. ex plurib. ꝯcludũt ꝙ dictus mandãs
ſolũ uulnerari, non tenetur de occiſo, nec pœna mortis, & eſto
ꝙ Bartho. Veron. in ꝯſi. ſuo. xxxiiij. in tertio dubio uideatur te
19 nere ꝯtrlum, eo caſu quo mandauit uulnerari, & nõ occidi. † Tñ
rõnes ſuæ ibidẽ allegatæ, minime ꝯcludunt in caſu nr̃o, in quo
ipſe Camillus mandauit percuti bacculo in humeris & ſpatulis
& ideo non tenetur de occiſo, ſi mandatarius exceſsit ſm Bal.
in d. l. non ideo minus, col. pe. uerſi. itẽ quæro, quẽ refert & ſe-
quitur Ang. Aret. in tract. maleficio. in uerbo Sẽpronium man
datorem. q. xviij. cõcludentes ꝙ qñ in delictis eſt in põtate mã
datarij non excedere fines mandati ſi mãdatarius exceſsit, mã-
20 dans non tenetur de exceſſu, † & in caſu nr̃o in põtate manda
tarij erat no excedere, unde &c. & bene facit qđ uoluit Pau. de
Caſt. ꝯ. lxxxia. In cã, & Ang. in additio. ad Ang. de maleficijs, in
uerbo Andream auxiliatorem, colu. v. uerſi. ulti. in hac materia,
21 & in uerſi. dictus Andreas, uerſi. Intellige tñ. † Prætcrea qñ qs
aliquem mandat percuti baſtone, ſi mandatarius taliter percuſ-
ſit ꝙ percuſſus mortuus eſt, mãdãs nõ tenetur pęna mortis, ſm
Bal. in l. ſi mandati. C. mand. quẽ referunt & ſequunť Mod. al
legãtes ꝯcor. in l. j. C. de ſer. fug co. vij & ideo puniẽdus erit aliæ
pęna arbitraria & non corporali ut ꝯcludunt doct. in ꝯſi. & lo-
22 cis ſup. citatis. † Et ex iſtis tolluntur ea quæ dicuntur per Bar.
23 Vero. in d. ꝯſi. xxxiiij in iij. dubio. † Nec iſto caſu uenit publi-
catio bonorũ ipſius Camilli per tex. in auct. bon dãnatorũ. C.
de bon. dã. & tradũt oẽs in l. is cui. ff. de teſtx. & in l. ij C. qui te-
ſtã. face. poſ. & per Ab. in c. ueritatis, de dol. & ꝯtuma. cũ ſimi. ꝙ
quidẽ procedit & de iure reg. ut tradit Andr. de Iſer. in titul. de
pac. iur. firm. in uer. homicidium, circa principium. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum de ſubſtantia debet continere præſentiam & deſcri ptionem teſtium.*
2 *Et ſine teſtibus non probat.*
3 *Et ad minus debent eſſe duo teſtes.*
4 *Duo teſtes deſcripti in inſtrumento ſunt numerarij & neceſſarij, & per eos inſtrumentum poteſt redargui de falſo.*
5 *Et contra inſtrumentum recipitur probatio in oppoſitum rem fuiſſe aliter geſtam, & hoc probato non meretur executionem.*
6 *Inſtrumentum falſum non eſt inſtrumentum.*
Falſum quid ſit.
7 *Et iſto caſu contra inſtrumentum recipitur probatio, etiam ſi alias eſſet prohibita.*
8 *Et poteſt id fieri etiam per unum teſtem neceſſarium.*
9 *Aſſerere negatiuam uidetur habere ſuſpitionem falſi.*
10 *Tamen poteſt negatiua probari in pluribus caſibus & maximè quã do eſt coarctata loco & tempore.*
11 *Et probatur per conteſtes.*
12 *Debent tamen teſtes formiter concludere, ut cum probent num. etiam. 13.*
14 *Satis probatur quando deponunt taliter quod uериſimile eſt eis eſ- ſe cognitum quod dicunt.*
15 *Prout ſufficit ſi dicatur audiui quia fui præſens.*
16 *Et probantes negatiuam debent eſſe conteſtes.*
17 *Teſtes concordantes in facto principali dicuntur conteſtes, licet di- ſcordent in circunſtantijs.*
18 *Et reducendi ſunt ad concordiam.*
19 *Et eorum dicta poſſunt comprobari per ſcripturas priuatas.*
20 *Inſtrumentum poteſt comprobari per conteſtes.*
21 *Quibus teſtibus magis credatur deponentibus pro inſtrumento an deponentibus contra illud.*
22 *Attendi debet tempus concluſionis contractus, & ipſa concluſio.*
23 *Et non ea quæ per partes dicuntur antè ſeu poſt.*
24 *Teſtes coadiuuantes inſtrumentum, debent eſſe ſufficientes, numero & conteſtes.*
25 *Subſtantiale fideiuſſionis eſt obligatio principalis.*
Falſitas in ſubſtantia conſideratur.
26 *Fideiuſſor ſolum tenetur pro illo pro quo intercedit & nõ pro alio.*
27 *Et teneri non poteſt quando non conſentit.*
28 *Et proteſtatio declarat conſenſum non adhiberi.*
29 *Fideiuſſor accedens conditionaliter, non tenetur, ſi conditio non adimpletur.*
30 *Falſitas tunc conſideratur quando eſt nocina.*
31 *Notarius falſarius poteſt condemnari.*
32 *Et torqueri ad ueritatem habendam,*
33 *Et maximè ſi ſolitus eſt alias falſum committere.*
34 *Suſpitio de falſo habetur pro ueritate.*

CONSILIVM. CLXII.

1 INSTRVMENTVM † Inter alias ſolẽnitates
habere debet p̃ſentiam & deſcriptionem teſtiũ. §.
ſed ſi inſtrumenta, in auct. de inſtr. caut. & fi. in §. ſi
uero adſunt, in auct. de hære. & Falci. & per gl. in l.
2 generali. C. de tabula. lib. x. ¶ † Hinc eſt ꝙ ſine teſtib. non pro
bat. l. donationibus. C. de dona. & per Imo. & alios in ca. qm̃ ꝯ.
3 de proba. & per Lap. alleg. lxxxj. † Et ad minus duo teſtes req-
runtur ſm gl. in uer. alliciatur, in dicto. §. & ſi inſtrumenta. per.
l. ubi numerus. ff. de teſtibus. ex quibus infertur, ꝙ duo teſtes
præſentes & deſcripti in inſtro ſunt numerarij & neceſſarij.

¶ † Et per tales inſtr̃m pôt reprobari & de falſo redargui per
tex.in c.cū ā lr̃is.in fi.de teſt.& not.in c.iij.loco. de proba. & per
4 Bar.&Alios in l.j.ff.quemad.teſta.ape.& p doct.lu l.in exercē.
C.de fi.inſtr.per Imo.&alios oēs in c.cū Ioan.hære.eo.tit.† Cō
5 tra.n.inſtr̃m recipitur ꝓbatio,maximè qñ per teſtes inſtrumē-
tarios & neceſſarios conſtat rē aliter fuiſſe geſtā, & hoc ꝯſtito
inſtr̃m tanq̃ ſuſpectū,non meret,exonerationē,ut tradit in iur.
& legi.ſ. citatis & bonus text. & ibi plenè doct.in l.fin. C.de
6 edict.diui.& per Soci.ꝯſi.clxxj.Cū tale.in ij.uol. † Et quia tale
inſtr̃m falſum non pôt dici inſtr̃m per.l.Paulus.ff.de uerb.ob.
& falſum dr̃ cū ueritas mutat.l.qđ ſit.& ibi Bar.& alij.ff.de fal.
& per gl.& alios in auct.de inſtr.caute.† Et eo magis,qñ teſtes
7 dicunt illud falſo fabricatum & rem aliter geſtā q̃ in eo ſit ſcri
ptū,quo caſu recipit probatio ēt ſi alias eſſe prohibita,ſm̃ Bar.
& Bal.in l.diuus.ff.de mil.teſta.& plenè per Fely.in d. c. cū Io.
8 col.vij.uer.ſed enumerat.¶ † Et procedunt iſta nō ſolū,qñ oēs
teſtes numerarij & neceſſarij ꝯdicunt ſed ēt ſi unus ex eis id at
teſtatur,nam facit inſtr̃m uacillare,ut per Bart.& Imo.in d.l.j.
§.ſi quis neget per Ant.de But.& Fely.poſt alios in d.c.cū Ioan
nes.col.ix.aſſerentē hanc eſſe cōem.pro qua eſt ꝯſi.Pau. de Ca.
mihi.clxiij.† Et quod teſtes inſtrumentarij deponant, rē aliter
9 geſtā deducit,nā licet uideant aſſerere negatiuā,rei ū natura im
probabilē.l.actor.C.de proba.c.bonæ.el.j.de elect.& ꝯñr depo
nentes negatiuā uideantur ſuſpecti de falſo.ut hr̃ in c. cū eccl'a
ſutrina.de cau.poſ.& proprie.& in d.c.iij.loco cum ſimi. † Tñ
10 plurib.in caſib.pôt negatiua ꝓbari & teſtes de ea deponentes
non reddunt ſuſpecti inter quos caſus ille modus & ꝑcipuus &
frequentatus eſt qñ negatiua probat coarctare. quo ad locū &
tp̃s ſm̃ gl.in c.clerici.lxxxj.diſti.& hr̃ in l.optimā.C.de ꝯbē. ſti
pu.& in §.itē uerborū.inſti.de inu.ſti.per gl.& alios in l.ſi pato
11 nius.§.rei perduellionis.ff.de acq.hær.cū ꝯcor.† Et q̃a duo te-
ſtes deponunt hāc negatiuā loco & tp̃e coarctatā,eorū depoſi-
12 tio ualida eſt.† Nec obſtat ſi dicatur ꝙ non ꝯcludunt ex quo
potuit eſſe qđ G.principalis fuiſſet noiatus & ipſi teſtex id in-
telligere nō potuiſſent,ut dicit gl.in §.ſi uero abſunt.in auct.đ
hære.& falc.gl.& Bar.in l.j.§.j.ff.de iti. act.priu.tex.in c. ex te-
nore.de teſti.Alex.ꝯſi.clvj. Viſo.in v.uol. Areti.ꝯſi.lxx.Diligen
ter.col.iij.& v.cū ſimil.nā dicti teſtes formiter & ꝯcludenter
deponunt,dū aſſerūt quod domi.G.dicto loco & tp̃e nunquā
fuit nominatus,& quod impoſſibile erat ipſum fuiſſe nomina
tū quin nō audiſſent ex quo ſtabant attēti , & ſi deponunt ſm̃
13 terminos iuris & probant,ut.ſ.† Et ex hoc tollit doctr. Bal.in
14 l.præſbi.la.j.C.de epiſ.& cle.& Imo.in d. c. cū Io.† Ad qđ ēt,
nā qñ teſtis deponit taliter ꝙ uerisſimile eſt faciliter id quod di
cit eſſe ſibi cognitū,tūc ēt in probatione negatiuę nō eſt opus,
ꝙ dicat,nec potuiſſet aliter fieri uel dici quin audiuiſſet ſed ſa
tis eſt ꝙ implicitè ſeu explicitè dicat ſe fuiſſe pñtem & non au
diuiſſe ita ſirmant Bal.& Are.in d.c.iij.loco.col.ij.uerſi.ſed ad
primū.allegantes tex.in §.hinc nobis in fi.in auc.de hær.& fal.
15 & Abb.ita intelligit.d.c.Fely.ibi col.pe.† Ad quæ bñ facit ꝙ
uult Aret.in c.cū cau.col.vj.circa fi.de teſti. ubi citādo tex. in
d.§.ſi uero abſens.&Bar.in d.l.j.in fi.quemad. teſta.aperi.dicit
ſatis eſſe ꝙ teſtis dicat non audiui qñ ſimpliciter id nō dicit ſed
ultra procedit dicendo quia fui pñs in loco,nec requiritur ꝙ
dicat nec potuiſſe dici,quin non audiuiſſem, & dato ꝙ hoc po
tuiſſet fugere ſenſum teſtis tñ quia coarctata eſt loco & tp̃e, &
teſtis ſtabat attentus ad diē & horā,bene probat pp magnam
16 concomitationem.¶ † Et quia in caſu iſto ſunt ꝯteſtes nō poſ-
ſunt argui de ſingularitate, ut poſt alios dicunt Mode.i d.c.cū
Io.col.ix.uerſ.ij.limita.nec obſtat ſi dicatur quod teſtes ꝑdicti
17 in aliquibus uidentur uarij diſcordes & ꝯrij.† Nam ex quo cō
cordant in facto principali, licet diſcordent in circunſtantijs
ex hoc nō dicunt uarij,ut pleniſſimè poſt Bal.dicunt Modern.
allegantes plures deciſio.in l.ij.C.de bono.poſ.ſec.tab. & ꝯſu
18 luit.Soci.con.cexliiij.& ꝯſi.cclxiij.in ij.uol.† Et quia de plano
oia poſſunt ad concordiā reduci,& ceſſabit uarietas ad no.in c.
cum tu.de teſti.& in l.ſi arbiter.ff.de proba.& per oēs in l. ij.§.
19 pen.ff.ſi cer.pet.& in l.qui ante calendas.ff.de uer.ob. † Et iſta
falſitas pôt cōprobari,ex illa cedula ſcripta,& ſubſcripta per di
ctos tp̃e ꝯctus,& notario præſente,ex qua patet, ꝙ d.G. nunq̃
fuit nominatus,quę cedula bene probat cum fuerit recognita.
l.iubemus.C.de teſta.& diffuſè per Bar.& alios in l.admonen-
20 di.ff.de iur.iu.cū ſi.† Nec obſtat ſi dicatur inſtr̃m coadiuuari di
ctis aliorum teſtiū per quos ur̃ tolli ſuſpitio falſi,ut firmat doc.
21 in d.c.cum Ioan.& Saly.in d.l.in exercendis.¶ † Nā unus ipſo
rum eſt proſoneta,& nihil deponit circa tp̃s quo ꝯctus fuit con
cluſus,& dictum alterius teſtis ꝯfunditur pp depoſitionē alio
rum teſtium inſtrumentariorum impugnantiū inſtr̃m,quibus
pluribus numero , & idoneorib .ad præſentē effectum magis
eſt credendū ſm̃ Ang.& Imo.in d.l.j.§.ſi quis neget,& Fely.in
22 in d.c.cum Ioannes,co.pe.uer.limi.ſecundo.† Prout ēt quia di
ctus teſtis nō ꝯcludit,ꝙ illo tp̃e d.G.fuit nominatus ex quo de
bet attēdi tp̃s ꝯcluſionis ꝯctus, & ipſa ꝯcluſio,& nō illa q̃ dicū
tur ante per ipſas partes uolentes ꝯhere ſm̃ Saly.in d.l.in exer-
cendis,col.pen.& Fely.in d.c.cum Ioannes,col.pen.uerſi. ſecū
23 do intellige.† Et quia multa dicuntur ante,& poſt ꝯctum in q
bus non fit concluſio conſequenter nō attenduntur ſm̃ Abb.
24 & alios citatos per Dec.conſi.xj.† Prout ēt quia ipſi teſtes co
adiuuantes inſtr̃m non ſunt ſufficiētes numero, & ideo ruit ip
ſorum depoſitio ſm̃ Imo.& alios in d.c.cum Ioannes,& ibi Fe-
ly.col.pen.uer.iij.intellige,nec obſtat ſi dicatur ꝙ hic nō fuiſ-
ſet cōmiſſa falſitas,ex quo notarius ſe retulit ad obligationem
factam heri , nec declarauit quis eſſet principalis obligatus.
25 † Nam obiectio ceſſat, ex quo iſte uolebat certificari de obli-
gatione facta heri,& notarius reſpondit ego certifico uos per
quæ uerba nihil certi exprimit de perſona obligata nec de mo
do obligationis,& ſic deficit illud quod erat de ſubſtantia ip
ſius cum iſte ueniret acceſſoriè tanquam fideiuſſor,& cum no-
tarius iſtud ſubſtantiale omiſerit non caret ſuſpitione,ut allegā
do deciſiones firmat Soc.conſi.xcvij.col.ij.in j.uol.ad quod ēt
quia iſte dicit uelle certificari,& proteſtatus fuit ꝙ nolebat fi
deiubere niſi pro illis trib.nec onq̃ fuit nominatus.d.G.quo ca
26 ſu eius obligationi non acceſsit nec conſenſit.¶ † Fideiuſſor
enim ſolum tenetur pro quo ſe obligat.& non pro altero.l. grę
cè.§.ſi quis ſtichum,ibi , ſed quia in alia,& in l.hæres.§. ſeruo
tuo.ff.de fideiuſſ.& probatur in l.blanditus.C.eo.& in l.v. §.ſa
27 tis acceptio.ff.de uerb.ob.† Et quia reſpectu d.G.defecit con
ſenſus ad not.in l.j ff.de pac.& in l.ꝯſenſu.ff.de act.& obli. com
28 unl.† Et quia ipſe proteſtatus eſt ꝙ nolebat ſm̃ Bar.&alios in
l.ita ſtipulatus.in j.oppo.ff.de uerb. obl. & diffuſè per oēs in l.
non ſolum.§.morte.ff.de ope.nou.nunc.& in c.cum.M. de con
ſti.& in c.ſollicitudinem.de appel.& in l.qui in aliena.ff. de ac
29 qui.her.† Prout ēt quia iſte Ioannes acceſsit obligationi factę
heri conditionaliter,ſi illi tres nominati releuarent ipſum indē
nem,pro quibus tribus tm̃,& non pro alio ur̃ acceſsiſſe, & con
ditionaliter quæ conditio non fuit adimpleta , & ideo ea defi-
ciente ruit diſpoſitio.l.arethuſa.ubi Bal.ff.de ſtat.homi. l. qui
hæredi.§.fin.ff.de condi.& demon.per Bar. in l.j.ff.de condi. &
30 demon.l.ap.allega.ex ia Alex.ꝯſi.xxvj in iiij. uol.† Minus ob-
ſtat ſi dicatur ꝙ iſta falſitas non eſt punibilis ex quo eſt noci-
ua ipſi Ioanni iuxta nota.in l.damus.C. de fal. nam ſatis eſt no
ciua,ergo punibilis,ut ibidem no.& ff.C.& extra de fal.per to-
tum,& ꝙ ſit nociua deducitur qm̃ iſte non acceſsit pro.G.& il
li tres promittentes indemnitatem pro ceſsione facta.G.nō te-
nentur,nec ſunt obligati ergo ualde nociua, prout ēt quia faci
lius quis obligat ſe pro uno nobili,& cognito, q̃ pro incognito
& ignobili,ut experientia docet.c.ubi periculum.de elec.in vj.
& quia noluit accedere pro.d.G.nec conſenſit , ut deductū eſt.
31 † Et ſtante.d.falſitate notarius puniendus uenit.l. qui ſenten-
tiam.C.de pen.cum ſi.Sequi.n.pôt condemnatio ſm̃ Areti. in
d.c.tertio loco.col.iij.& iiij.& Fely.ibi col.fi.& in c. quia ueri
32 ſimile.de præſum.& nota.in l.j.ff.ſi cert.pet. ¶ † Et ad magis
eruendam ueritatem poterit ipſe notarius torqueri ſm̃ Saly. in
d.l.in exercendis.col.iiij.& Fely.in d.c.cum Ioan.col.xvij. uerſ.
33 vj.& ultimo.† Eo magis quia inculpatus alias falſitates com-
miſiſſe ut tradit Alex.conſi. lxiij. In cā accuſationis.in iij. uol.
ubi plura adducit circa delictum falſitatis, & ut ex inditijs ad-
34 hibeatur tortura & ſm̃ Aret.in d.c.iij.loco. † Et quia ſuſpitio
de falſo habetur pro ueritate ſm̃ Archy.& Gem.in c.in memo
riam col.fi.xia.diſt.& ibi Mod.per tex.in l.pen.C.de proba. cū
alijs concor.de quo alias diximus. Pariſius.

SVMMARIVM.

1 *Crimen ſodomiticum & contra naturam nefandū & punibilē eſt.*
2 *Et nedum punibile , quando conſumatum extitit ſed etiam quando fuit attentatum per actus propinquos.*
Actus propinqui ad uenerem,ſunt oſcula,amplexus,& tactus mē brorum.
3 *Et præparatoria ſunt ad tale crimen & punibilia.*
4 *Actus uenereus nedū dicitur ſi actualiter in eo quis ſe exerceat,ue rum*

rum ſi inueniatur in præludijs,dicetur illum committere.
5 *Delictum nedum eſt improperandum uerum probandum neceſſariò eſt.*
6 *Ad probandum crimen & delictum minor annis decem non eſt idoneus teſtis.*
7 *Minor ætas in criminalibus non eſt apta ad teſtimonium.*
8 *Socius & particeps criminis non eſt idoneus teſtis.*
9 *Teſtis ſingularis nullam facit fidem.*
10 *Non eſt ueroſimile quod quis uoluerit ſubagitare minorem decem anno.*
Valet argumentum à ueroſimili.
In dubio præſumendum eſt licito amore,puerum deoſculari.
Crimen ſodomiticum , ut probetur dicto illius aſſerentis fuiſſe ſubagitatum per totum conſilium.
11 *Inditium probandum eſt per duos conteſtes.*
12 *Non præcedentibus inditijs,quis minimè torquendus eſt.*
13 *A tortura non eſt inchoandum.*
14 *Sola denunciatio maleficij,non eſt ſufficiens ad torturam.*
15 *Torturam præcedere debent inditia clara & legitima.*
16 *Bona opinio & fama inquiſiti ſatis illi prodeſt ad purgandum contra ipſum appoſita.*
17 *Et propter bonam & optimam famam,corruit inquiſitio.*
18 *Per teſtimonium participis criminis tantum, inquiſitio eſt formanda.*
19 *Fuga & diſceſſus,purgatur per bonam famam.*
20 *Fuga quando faciat inditium.*
21 *Inquiſitio non præcedente inculpatione & infamia non eſt formanda.*
22 *Et quando inquiſitio inepta eſt, omne quod ex ea ſubſecutum fuit nullum redditur.*
23 *Inquiſitione reddita nulla,ſequi non poteſt condemnatio.*
24 *Indebitè tortus & confeſſus condemnandus non eſt, nam confeſſio & ſucceſſiuè ratificatio facta in tortura non præcedentibus inditijs confitenti minimè nocent.*

CONSILIVM. CLXIII.

1 QVAM ſit deteſtabile.† Ac punibile neſandũ hoc
crimen ꝯ naturã & ſodomiticum apertiſsimè con
ſtat.per.l.cum uir.C.de adult.& in auct.ut non lu
au.ꝯ natur.& inſtituta de publi.iudi.§.item lex lu
lia & utrobique per doct.citantes ſimiles & concor.ll.traditur
& in c.clerici.de exceſ. prał.& in c.flagitia.xxij.q.vij.& copio-
ſe per Andr.Barb.conſi. lxiiij.Scribitur lib.exter.in j.uol. in ca
ce cuius hę quæſtio diſputata ſuper eodẽ crimine per dñ Ana.
plat.Mediolan.& alia deducit Lap.Calc.conſi.cia.Quia cã iſta
2 & al ibi pluries per doct.tũ legendo tũ ꝯſulendo.† Et nedũ cri-
men illud punibile reddit quia ꝯſumatum & perfectum extitit
uerum ẽt punibile extitit,qui ꝯſumatũ non fuit ſed ſolũ attenta
tum. dummodo quod peruen tum fuerit ad actum propinquum
exẽpli gratia ad oſcula & baſia,amplexus & tactus membrorũ
inhoneſtorum cum ſit crimen atrocitiſsimum & grauiſsimum,
ut probat tex.in l.j.in prin.& ibi gl.de iſtis præce.ad Venerem
loquens & apertius in puero ea.l.§.qui puero.ff.de extraor.cri
mi. ubi Bar.& alij doct.iſtud apertè firmant, ut ẽt faciunt Cy.
Bal.& alij in l.ſi quis non dicam rapere.C.de epiſ.& cler. cum
alijs ad plenũ accumulatis per Fely.in c.j.de præſum. & in ſuo
trac.xn & qñ ſufficiat conatus & per Moder. Bono.in l.is qui
cum telo.ff.ad leg.Cor.de ſicca.& in l.qui fal.ff. de fal.& in cõ
ſi.cv.nu.xiiij.xix.xxxj.& alijs & ad terminos ꝑprie nños, eſt am
3 pla deciſi.ꝯſi.Neap.cclxxvj.Sereniſsima Re...¶† Sũt etenĩ iſta
præparatoria ad actum illum ſceleſtiſsimum uenereũ & ad il-
lum propinqua per quæ actus ille probat ꝯñt & punienda.c.j.
§.j.titulo quibus mod.feu.ammi.& per Bal.in c.tuæ.uerſ.quid
ſi de procu.& tradunt Moder.in rubr.C.de eden.gl.Bar.& alij
in d.l.j.& in l.capite.v.ff.de adulte.¶† Actus.n.uenereus , non
4 ſõ dr ſi actualiter quis in illo reperiatur in dictis præludijs ad
Venerem ſm Bar.in d.l.j.& eundẽ poſt gl.in d.l.capite.v.& in
l.quid ait lex.eod.tit.cũ alijs accumu.per Moder.Bono.in l.pa
tre uel marito.col.j.nu.iij ff.de quæſt.& per eoſdem in l.unica.
col.j.nu.j.C.de rap.uirg.& qñ iſtum Io. Baptiſtã aſſeritur Ca
millum filium Martini pluries fuiſſe deoſculatum & amplexa-
tum & mẽbrum uirile tetigiſſe,ac pluries cũ eo dormiſſe ꝯclu-
dendũ ſequit eundẽ tale crimẽ ꝯ naturã cõmiſiſſe,ſeu ſaltim ac
tẽtaſſe & perueniſſe ad actus propinquos,ꝗ̃r omni capite con
ſiderato eſſe puniẽdum & plectẽdum iuribus & deciſi.ſuperius
adductis,potiſsimum cum e ciuitate Mediolani ubi morã tra-
hebat ſucceſsiue diſceſſerit.Quibus minimè obſtan. ꝯſiderata
facti ꝯtingentia.d.Io.Baptiſta a tali ſuſpitione & inculpatione
omni modo uenit abſoluendus & liberandus, procederet.n.
ſuperius qñ de tali crimine & alijs attẽtatis legitimè ꝯſtaret ue
rũ cũ in pñſenti iſtud minimè ꝯſtare poſsit neceſſario ſequi de-
bet abſolutio.† Non.n.ſufficit imputari crimen, ſed neceſſariũ
5 eſt illud probari & legitimè quo non docto ſequi debet abſo-
lutio.l.qui accuſare.C.de eden.l.ei qui. ff. de proba.l.actor.C.
eodẽ.l.j.ff.ſi quadru.pau.ſeci.dica.† Nec ad probandũ tale cri
6 men ſeu attentationẽ.ipſius ſufficiens & idoneũ erit teſtimo-
niũ & aſſertio do.Camilli ex pluribus tũ quia minor annis de-
cẽ.l.teſtiũ.ff.de teſti.& in §.teſtes quarta q.iij.& per Alex. cõſ.
lxiiij Viſo col.j.& conſi.acix.In cã.col.ul.in j.uol. & in ꝑprijs
terminis tradunt Moder.Bono.ꝯſi.xxviij.In cã.col.pen. nu.iij.
& ſeq.& in eorũ practica criminali,in uerbo diligẽter.nu.lxxa.
ſol.xvij.¶† Tum quoq; qñ uerſamur in cauſis criminalibus &
7 atrociſsimis,& talis ætas non eſt apta ad teſtimoniũ,ut per illũ
tex.tradit Ang.in auct.de teſtib.§.j. cũ alijs adductis per Mod.
in l.de minore.in prin.col.viij. ff. de quæſtio.& per eoſdẽ in d.
ꝯſi.xxviij.col.pen.nu.xv.tum ẽt quia iſte Camillus minor ſo-
cius eſt & particeps criminis,& ideo minimè idoneus.l.j.§. di-
uus. Ant.ff.de quæſtio.l.qñ ubi Bar.& Saly.C.de teſti.p Mod.
in c.ueniens extra.eodem.tit.ac etiam per Mod.alios in d.§ di
uus Ant.& in d.ꝯſ.xxviij.col.pen.nu.xvj. ubi in proprijs termi
nis loquuntur,& alia deducunt maximè nu.xvij.& nu. xviij.fir
8 mantes ipſum.† Camillũ participem criminis ita deponentem
ẽt ſi maior eſſet & ætate idoneus,non facere inditium aliquod
ad torturã,ex quo reperitur infamis,& detigit turpitudinẽ ſuã
citant iura & deciſ.ut per eos,ut ẽt tradunt ꝯſi.xviij.nu.v.& ꝯ.
xxij.nu.xxxviij.† Tum quoq; qñ ſingularis eſt , & nullã prorſus
9 facit fidẽ.c.bonę.de elec.c.licet cãm.ubi ſcrib.de ꝑb. l. ob
carmen.§.fi.ff.de teſti.† Et eo ẽt qñ conſideratæ ætate pdicti
10 Camilli.nulla cadit ueroſimilitudo ẽt ſi fuerit ipſum amplexa-
tus & oſculatus quod animũ habuerit ipſum ſubagitandi quod
argumentum recipiendum eſt.l.ſi.ff.ꝙ me cau.l.nuptura. in fi.
ff.de iu.do.c.quia uériſimile. ubi Fely.poſt alios de pſum.& ca
pienda potius eſt illa ꝯiectura quod licito amore & beneuolen
tia tales actus fecerit arg.l.merito.ff.pro ſoc.& ſm gl.in c.abſte
aj.q.iij.& Abb.in c.j.in fi.de cle.non reſi.& Mod in c.q̃to.col.
fi.de præſum.cũ ſimi.& alter filius. d. Martini ætatis annorum
octo deponens ſeipſum a.d.Ioan.Baptiſta fuiſſe pluries deoſcu
latum & amplexatum,nullum inditium nec fidẽ aliq̃ facit rõni
11 bus & cauſis deductis ſuperius ꝯ Camillũ eius fratrem † Et qñ
ſingulares redduntur minimè eſt ipſos facere aliquod inditiũ ꝯ
Io.Baptiſtã,nã inditium quodlibet per duos conteſtes , & ido-
neos ꝑbandũ eſt,ſm gl.uulgatã in l.ſi.C.famil.erciſ quã ibi ex
clamat Bar.& in l.ſi ff.de quæſti. cum alijs accumo. per Mod.
12 Bono.conſi.viij.In cauſa col.iij.nu.ix.† Et non præcedentib.
indicijs ipſe Io.Baptiſta minimè uenit torquendus.l.ſi quis ali
cui ubi gl.Cyn.Bal.& Saly.notant.C.ad l.Iul.maieſt.& Ang.in
l.fallaciter in fine.C.de xboli. & Ang.Areti. in tract. malefi.in
13 uer.che hai tradita la ſua patria.in prin. † Nam a tortora mini
mè eſt inchoandum.l.j.C de execu.rei iudi.l.j.in prin. ubi Mo
14 der.alia adducunt.ff.de quæſt. † & ſola denunciatio maleficij
& delicti non facit inditium ſufficiens ad torturam ꝯ denũcia-
tos,ut per illũ text.dicit Bart.in l.diuus.in iij.q.ff.de cuſto.reo.
& Saly.in l.ea quidem.C.de accu.Alea.citatus per Moder.Bo-
15 no.conſi.vj.In cã.col.fi.nu.ix.† Vt.n.ad torturam procedi poſ-
ſit,debent eſſe inditia clara & legitimè probata & a iure ad id
approbata ſm Bal.con.cexxix.Verba inquiſitionis.col.ij.in iij.
uol.argumento leg.fi.C.de proba.& aliorum adductorum per
16 Moder.Bono.conſi.xa.Maturè,circa prio.† Et potiſsimum cũ
ſatis appareat probata bona fama, uita , & conuerſatio ipſius
Io.Baptiſtę quæ omnem aliam malã famam ſi appareret,ꝙ hu
cuſque minimè doctum eſt habet purgare,ut dicit Bald. in l.fi.
col.vij.ff.de fer.per tca.in l.non omnis §.à barbaris.ff. de re mi
li.cum alijs alleg.per Fely.in c.cũ contingat.colu.ij. de reſcrip.
& per Mod.Bon.conſi.xv.Magnifice.col.v.nu.x.& conſi. xviij.
nu.xl.& alibi pluries,& probata & ſtãte eius optima & bona fa
17 ma ac uita.† Corruere debet oĩs inquiſitio ꝯ ipſũ formata ſm
Rapha.Cuma.ꝯſi.cxxxv.Ad primũ.col.ij.& dictos.Mod.Bon.
18 ꝯ.cxxxv.In pñti.col.pe.nu.aij.† Eo magis cũ p ſolã aſſertionẽ.
& teſtimoniũ.d.Camilli,& alterius fratris ĩpuberũ & ĩhabiliũ ꝯ

ipſum Io.Baptiſtã inquiſitio de iure formanda non erat, ut tra
dit Fulg.conſi.cxxxvj.In cã.col.fi.& conſi.cvij.Super eo. colu.
iiij.& Deci.conſi.clxxxix.Lectatua. col.v.&d.Mod.con.lxxviij.
19 Lecta.col.iiij.nu.xvij.† Nec.d.Io.Baptiſtę imputari põt diſceſ
ſua a ciuitate Mediolani,non.n. põt nominari fuga, ita ut inde
tanquam fugitiuus diſceſſerit,cũ uere Romã profectuius eſſet
nec pp ſuſpitionẽ & infamiã alicuius criminis inde diſceſſerit,
& optima uita & bona fama, oẽm purgat diſceſſum & fugã ac
abſentiã cũ alia de cã Romã profecturus inde diſceſſerit, ut tra
dit Arch.in c.decernimus.iij.q.ix.&Frã.Bru.in tract.de indi.&
tortu.fol.xxx.col.ij.in fi.& d.Mod.ꝯſi.ij.Circa hanc. colu.viij.
20 nu.xxxviij.† Vbi nu.præce.citantes quamplures deciſ.dicũt fu
gã nõ facere ĩdiciũ ad torturã qñ alia de cã diſceſſit& de crimi
nẽ minime erat ĩculpatus & nõ p̃cedẽte ĩculpatione& infamia,
21 † nõ potuit ꝯ ipſum formari inquiſitio.c.qualiter & qñ il.ij. de
accu.c.j.& ij.eo.ti.li.vj.cũ alijs accumu.per.d.Mod.ꝯſi.xl.Scri-
22 bit.col.ij.nu.vij.† Et cũ inquiſitio caſu quo fieret eſſet inepta,
& de iure nõ faciẽda nec recipiẽda,infert oẽ ꝙ ex ea ſubſequu
tuũ fuit,fuiſſe & eſſe ipſo iure nullũ ſm Ang.ꝯſi.clxxviij. Viſia
23 & dictos Mod.ꝯſi.cxxviij.Plura.col.ij.nu.viij.& ix.† Et ex ea
inualida,nulla põt ſequi ꝯdẽnatio,argu.l.cũ principalis.de reg.
iu.& per eoſdẽ Mod.ꝯſi.xxiiij.Viſo.col.v.nu.xxix. Hinc ẽt ſeq
24 tur ꝙ ſi ipſe Io.Baptiſta,ueniret torquendus.¶ † Et in torturã
aliquid ꝯfiteretur,talis ꝯfeſſio nulla erit nec in aliquo ſibi ha-
beret p̃iudicare tanq̃ facta&emanata nõ p̃ce.indicijs.ẽt ſi poſt
modũ ab ipſo fuiſſet ratificata ſm gl.in l.pe.ff.de q̃ſt.& Barto.
ibi cũ alijs plenè accumu.p.d.Mod.ꝯſi.viij.In cã.col.v.nu.xiij.
& ꝯſi.xviij.nu.viij.& ꝯſi.xij.nu.xxxix.& alibi pluries, ex quib.
ſolida reſultat ꝯcluſio, nõ obſtã.adducta ſuperius in oppoſitũ
lõge diuerſo caſu loquentib.& locũ ſibi uẽdicantib. ipſum Io.
Baptiſtã a p̃tenſa infamia delicti omnimodo eẽ abſoluẽdũ,&in
aliquo ẽt minimo non poſſe ꝯdemnari & ꝯ ipſum prædictorũ
occaſioue nõ poſſe p̃cedi,nec inquiri,nec ad torturã deueniri.

SVMMARIVM.

1 *Capitalis inimicus non recipitur in teſtẽ, nec receptus fidem facit.*
2 *Pauper non eſt idoneus teſtis.*
3 *Minor quatuordecim annis in cã criminali non eſt idoneus teſtis.*
4 *Conſanguineus in eadem cauſa non eſt idoneus.*
5 *Teſtis de auditu non probat.*
6 *Quis in rixa interueniens non eſt teſtis idoneus.*
7 *Teſtis receptus parte non citata non probat.*
8 *Accuſatore non probante liberatur accuſatus.*
De auxilio non poteſt condemnari non probato delicto.
9 *Sublato principali non conſiderantur ſequentia.*
10 *Stans armatus delicto auxilium dicitur præſtare etiã ſi nihil agat, & nu.ſeq.*
11 *Quod uerum quando ſcienter & doloſè fuit præſens aliàs ſecus.*
12 *Et in dubio non præſumitur quod doloſè.*
13 *Vt quis teneatur de auxilio multa ſunt probanda.*
14 *Et illis probatis non præſumitur quod doloſè fuerit præſens.*
15 *Sola præſentia alia non probato non probat auxilium.*
16 *Nec in dubio id erit præſumendum.*
17 *Præſentia ut probet auxilium habere debet alias qualitates.*
18 *Si ſtatutum tollit appellationem, non propterea tollit remedium ſupplicationis.*
19 *Ablatiui abſoluti conditionem important.*
Conditio antequam impleatur nihil ponit in eſſe.
20 *Fideiuſſores dati præſumuntur ſub illamet conditione, qua principalis tenetur.*
21 *Fideiuſſor non poteſt in plus obligari quàm principalis.*
22 *Pax non dicitur rupta per eum qui ſe defendit.*
23 *Item & quando aduerſarius dedit cauſam & fuit origo rixæ.*
24 *Minus etiam quando rixa fuit facta ex cauſa noua, dicitur rupta.*

CONSIL. CLXIIII.

ILLVSTRISSIMA Donatio tua p̃ueritatẽ
dignetur primo ꝯſiderare ꝙ ille Ale.Mazzolanus
ꝯſul terrę caſtri Bologneſi & denunciator fuit &
eſt inimicus capitalis iſtorũ denunciatorũ & uerſu
tæ nec ſine dolo una cũ alijs ẽt denũciauit Anto.de Baronſinis
mõ carceratũ ne tanq̃ teſtis negocij ueritatẽ poſſet &ualere ex
plicare,a quo Anto.Illuſtriſsima dominatio tua poterit totius
rei geſtæ ueritatẽ & ſeriẽ percipere & habere,necnon & a Ber-
nardo de Baldutijs uocatio ẽt a teſtib.examinatis per curiã, ꝙ
Bernardus pñs erat.d.rixę,& ab iſtis duob.Illuſtriſ.d. tua perci
piet perſonã dantẽ cãm & principiũ rixę culpabilẽ & doloſam.
Secundo dignetur aduertere ꝙ illa uinea pp cuius uindemiã
& uuas ſuborta fuit rixa erat & eſt cuiuſdã mulieris nominatæ
Nobilis in cuius fauorem binæ ſñiæ tangentes proprietatẽ &
poſſeſſorium.d.uineæ latæ fuerunt per Excellen.& doctiſsimũ.
d.Nicolaum auditorẽ ꝯ &aduerſus Iacobum de Carneuailibus
aduerſatiũ & iſti Sigiſmundus & Hiero.ꝯduxerant a.d. Nobi-
li iſtã uineã,eam laborantes potãtes & reddentes fructiferam,
proprijs expẽſis, ut apparet per inſtrm ꝯductionis & locatio-
nis,& d.Iacob.temere & doloſè ad dictã uineã ſe contulit.(d.
Hiero.ibidẽ exiſten.) ut eã uindemiaret,& uuas exportaret,ꝙ
cũ facere cæpiſſet,ſuborta fuit rixa.Cuius principium & origo
fuit.d.Iacobus, dans operã rei illicitæ,& ingrediens rẽ alienã,
& p̃tẽdẽs ꝯ oẽ iuris debitũ uindemiare & uuas exportare.Quæ
ſingula in facto ꝯſiſten.oſtenduntur uera & per dictũ inſtrm&
per ſñias latas ẽt per depoſitiones illorũ teſtiũ examinatorum
per curiã.Dr tertio Sigiſmundũ ſolũ inculpatũ eſſe de uulnere
per eundẽ ut aſſeritur illato in perſonã Io.dicti el fra.filij.d. Ia
cobi,ꝙ delictũ ꝯcludenter & ut iura requirunt minimè proba
1 tũ apparet.† Nã ꝯ dictos denunciatos & inquiſitos productus
& examinatus apparet quidam Thomas centulis qui deponẽs
dicit Sigiſmundũ uulneraſſe.d.Io.Qui Thomas fuit & eſt capi
talis inimicus dictorum inquiſitorũ,& ꝯñt in teſtẽ nõ poterat
recipi,nec fidẽ aliq̃ receptus facit.l.teſtiũ.in prin.& ibi gl.alle.
concor.ff.de teſti.c.per tuas.uerſi.nos uero de ſimo.ubi glo. &
doc.ꝯcor.adducũt deciſ.ut faciunt Mod.in trac.de teſti. maxi.
Alb.col.ij.uer.ſubſequenter.&traditur in c.cũ.P.mãnnella.&
2 in c.meminimus.de accu.& per Ale.conſ.cxxvij.in j.uol.† Pro
ut ẽt.d.Thomas teſtis idoneus minime dici põt,ex quo pauper
eſt.ut hr in d.l.iij.de teſti.&per Spe.eo.ti.§.j.uerſ.itẽ ꝙ eſt pau
per.& per Io.And.Imo.& alios in c.ſi quis teſtium. extra de te
ſti.& Alex.conſ.xv.Viſo proceſſu.in iij. uolu, Alius uero teſtis
Fabricius de parenterijs deponeos.d.Sigiſmundũ uulneraſſe.d.
Io.nullã ẽt facit fidẽ,tũ quia inimicus & pauper ut dictũ eſt,tũ
3 ẽt quia minor.xiiij.an.† & impubes , & ſumus in cã criminali,
ut hr in l.immiiti.in fi.& ibi gl.& in l.iij.§.leg. Iulia.ff.de teſti.
& ibi gl.& doc.concor.allegant,ut plenè traditur in d.trac. de
teſti.car.ix.ſub rub.qñ repel.teſt.rat.defe.perſo.col.ij. uerſi.re
4 pellitur ẽt teſtis.† eo ẽt quia ipſe Fabricius eſt nepos & conſan
guineus.d.Iac.iuxta no.in c.repellantur.& in c.cũ oporteat.de
accu.& in l.liberi.C. de inof.teſt.& per Cy.& Bald.in l. ſi quis
5 teſti.col.fi.C.de teſti.& in l.parẽtes.eo.ti. † Depoſitio ẽt Hiero.
dicti gerino nihil prorſus facit cũ ſolũ deponat de auditu.c.pp
ea.c.tã lrĩs.de teſti.c.teſtes.iij.q.ix.l.ſi arbiter.ff.de p̃ba. cũ ſi
6 mi.† Eo ẽt quia ipſe interuenit in rixa.arg.nu.in l.oibus. C.de
teſti.& in l.nullus.ff.de teſti.eo.tit.per Cano.in d.c. repellãtur
7 ut ipſemet fatetur interueniſſe.† Ex illis itaq; teſtib.cũ alij nõ
adſint,& ſi qui forte recepti eſſent,nihil probarent,& nullã fa-
cerent fidẽ cũ parte nõ citata recepti fuerint.c.in nomine com
uulgati.extra de teſti.Nullũ de iure dicere põt delictũ proba-
tũ fuiſſe,nec ipſos denunciatos,& inquiſitos potuiſſe condem
8 nari per.l.qui accuſare.C.de eden.cũ concor.† Et potiſsimum
condẽnari non potuit Ant.maria tanq̃ præſtans opẽ, & auxiliũ
cũ nullum delictũ factum eſſe concludenter probetur ut dedu
9 ximus.† Et ſublato principali non põt conſiderari acceſſoria,
& dependentia.c.acceſſoriũ.de reg.iur.lib.vj.l.cũ principalis.
ff.eo.tit.eo.ẽt qñ ſi plenè probatũ eſſet.d.Sigiſmund. uulneraſ
ſe.d.Io.quod quidẽ penitus inficiatur,ut deductum eſt.Tñ ad-
huc ipſe Ant.Maria non põt dici commiſiſſe aliquod delictum
uel offenſionem feciſſe aliquam,re,uerbo,ſeu facto , quod qui-
dẽ apertiſsimũ eſt,minus ẽt põt dici p̃ſtitiſſe auxilium ſeu opẽ
10 eſto,ꝙ in d.uinea fuiſſet pñs,& armatus tpe rixæ. † Nã licet re
gulariter dicatur ꝙ ille qui aſtat armatus maleficio, ẽt ſi nihil
faciat præſtare auxilium,Ita ꝙ de eo ueniat puniendus.ſm In-
no.in c.continentia de clerico percuſſore cũ alijs allegatis per
Fely.in c.j.col.viij.uer.& no.de offi.deleg. & per Ang. de ma-
lefi.in uerbo Andreã auxiliatorem,uerſi.&aduertendũ eſt,&in
11 uerbo.d.Andreas armatus,col.j.tñ iſtud procedit qñ ſcienter,
& doloſè qui fuit præſens maleficio & illi aſtitit , ſecus aũt eſt
qñ ignoranter,ſeu per errorẽ uel caſualiter,& incidẽter fuit p̃-
ſẽs,& aſtitit,tũc.n.nõ punit̃,q a caret dolo nec ibi interuenit,ut
ꝯmitteret maleficiũ,ut tradit Bar.ĩ l.oẽs.C.de agric.& cẽſi.l.x.
&Roma.ꝯſi.cccclxxiij.circa propoſitũ,cũ alijs alleg.per Alex.
in

In add.ad Bar in l.ſi qui opē.ff.de fur.& Fely.in d.c.j.colu.vij.
verſ.limita niſi præſtans,& in c.ſicut dignū,colu.iij.uer.& ideo
Bar.de homi.& in uer.eſt uerum,& Fely.in c.ſi quia eps,de hæ-
re.& in c.cu m uigeſimū,in prin.de offic.deleg.& Bal.in l.qui
cunq;.col.pen.uer.no.ult.C.de ſer.fug.& l.ob hæc.ff. de his q
no.infa.& refert Ang.de Maleſi.& ſequit in uerbo dictus An-
12 dreas armatus,& Lud.Ro.conſ.ccvj.¶ † Quibus in locis ↄclu
dit ꝙ quis non tenet de auxilio ſi caſualiter, & incidenter repe
rit in delicto armatus,& Fel.in d.c.ſicut dignū.colu.iij.uerſ.&
oīa iſta firmat,ꝙ in dubio ita præſumit,ut puniri nō debeat al
legat ↄſi.Pe.de Anch.ccxvij.in fi.& Bal.& ſequit Barth.Cæpo.
ↄſi.xxxiiij.col.vj.& Phil.Cor.conſi.cxlvij.Viſo.col.pen.& fi.in
j.uol.& Mod.in l.ſi in rixa.nu. xlij.ff. ad l.Cor.de ſica.& in cō
corū practica in uerbo ↄſtante nu.xlvij.& ſeq.uer.quinto limi-
ta,& nu.lx.& qm̄ in caſu pſenti nō ꝓbatur aliquis dolus ipſius
Antonij Mariæ,nec aliqua ſcientia,quinimmo totū oppoſitum
ex quo Sigiſmundus qui dr̄ uulneraſſe dictū Io. ſupuenit ad ui-
neā longe poſtq̄ ibi fuiſſet ipſe Ant. Maria, neceſſario ſequitur
ipſum in aliquo non teneri cū caſualiter,& incidenter reſpectu
dicti Sigiſmundi,ibi per prius fuiſſet armatus,& nō ad effectū,
ut pſtaret illi opē uel auxiliū cū ipſo abſente p peius ad uineā
13 ſe ↄtuliſſet. † Præterea,ut quis teneatur de auxilio neceſſe eſt
probari,ꝙ pceſſerit tractatus ad maleficiū committendū, & ꝙ
principaliter ad hoc fuerint coadunati,ut dicit Pet.de Anch.d.
ↄ.ccxvij.Not Bar.& Ale.in l.ſi duo patroni.in pri.ff.de iur.iu.
& ſi iſtud nō probat prout minimè in caſu nr̄o ꝓbatum appa-
14 ret.† Præſumptio eſt ꝙ ignoranter, uel caſualiter interuenerit,
& abſq; dolo,ut ēt dicunt Mod.in l. nihil. nu. viij. & xj.ff.ad l.
Cor.de ſica.& in corū practica in uerbo ↄſtan. nu. alv. & duo-
bus ſeq poſt alios ↄcluden. ꝙ ſi iſta ſuperius dicta nō probanē
ſola pn̄tia nō inducit,quod quis teneat de auxilio, prout ēt qm̄
15 ſola pn̄tia non inducit auxiliū,† quia ultra eā neceſſe eſt ꝓba-
re aliquē actū interueniſſe,per quē ſaltim inſultans,& offenſus
redditus fuerit audacior & ſecurior ad maleficiū cōmittendū,
& offenſus redditus timidior,ut dicit Bal.i l.j.ff.de ſer. corrup.
quē refert,& ſequitur Ang.de Maleſic.in uerſi.dicto maleficio
ſemper aſtitit,in prin.& col.vij uerſi.tu aūt,& col.fi.uer.& ad
uertas,ubi dicit ſe habuiſſe de facto Ferrariæ, & ꝙ neceſſe eſt
16 ſpecifice dici ꝙ & quale auxiliū fuit pſtitum. † Nā ſola præſen
tia non inducit illud,per quā in dubio nō pſumit ad hoc aſsiſte
re,allegat alias deciſiones,ut per eū,& Barth.Vero.conſ.j. col.
iij.& ſeq.& conſi.lxiiij.Primum dubiū,colu.iiij.uer.uideamus
17 mō.† Nec quidē immerito, nā ſola præſentia ſine aliquo actu
inducit ſolum fauorem ſimplicem,& remotum pp quē offen-
dens non dr̄ factus audacior,nec ppea dr̄ delictū eſſe auctum,
& ↄ ñr ex tali ſimplici fauore quis non debet teneri, nam auxi
liū, ut ſit punibile debet eſſe propinquum, & cooperatiuū ipſi
delicto,& debet dare cām proximam illi,ſm Ang.de malefi.in
uer bo dicto maleficio ſemper aſtitit.col.v.uerſi.iij.modo.& ibi
Auguſ.in addi.col.ſeq. uerſi. itē adde,ad id allegantes q̄plures
deciſi.ut ēt facit Barth o. Vero.conſi.ij.& conſi.xxxiij. Si unq̄.
col .iiij.in ij.dubio,& conſi.xxvij.Requiſitus.col.iij.uerſi. præ-
rea.& Phil.Cor.conſi.clix.col.pen.in fi.in j.uol.& Felyn.in d.c.
j.col.vij.uerſi.limita primo.& d.c.ſicut dignū.col.ij.uerſi. mo
do aduerte. & practica Papi.in uer.opem & auxiliū. uerſi. ſed
hic quæritur.& Mod.in d.l.in rixa.nu.xv & ſeq.& in corū pra-
ctica criminali,in uerbo conſtante.nu.xlix.& ſeq. & lxj.& lxx.
& qm̄ prædictorum aliquod ↄ ipſum Ant. Maria probatū non
apparet,pp ſolam ſuam præſentiam incidenter & caſualiter ibi
contingentem, condemnari de iure minimè potuit de auxilio
ſeu ope prout condemnatus apparet per magnificum & doctiſ
ſimum auditorem,& ſalua ſemper eius reuerentia,minus bene
18 & iuridice.† Et licet pdicta ſententia non concedatur appel.
& pōtas dicendi de nullitate,tn̄ non denegat quin per uiam re
curſus querelę & ſupplicationis non poſsit haberi ad illuſtriſsi
mā.D.tuā tanquam principem,prout habitus fuit, quæ digna-
bit ſuper prædictis inquiſitis & condemnatis, & potiſsimū.d.
Anto.Mariæ,bonū & optimū ius more ſolito miniſtrare iuxta
tradita in auct.quæ ſupplicatio.C.de preci.impe. offe. cū ſimi.
¶ Et qm̄ pp dictam rixam & aſſertum uulnus illi de carneua-
libus prætendunt fuiſſe ruptam pacem annis præteritis factam
inter ipſos,& illos de canibus, ut eſt uidere per inſtrum pacis,
inſtantes ad exactionem pęnæ ſtipulatę ↄ rumpentes & offen
dentes pacem,dr̄ per ipſos de canibus non fuiſſe ruptam pacē,
nec ipſos incurriſſe pœnā ſtipulatā in dicto inſtrō,ꝙ apertiſsi-
mē & concludenter,ex quamplurimis deducit,& primo ſi con
ſideramus uerba dicti inſtrumenti uti leguntur] & deſcripta ap
19 parent. † Illa uidelicet approbaturis & ratificaturis poſita in
ablatiuo abſoluto & ↄditionem importētia.l.a teſtatore.ff. de
condi.& demon.& per Iaſ.& alios Mod.in rub.ff.ſolu.ma.aper
tiſsimè ſequitur illos de canibus feciſſe pacem & pœnam pro-
miſiſſe caſu quo rumperetur non ſimpliciter pro oībus ſed ↄdi
tionaliter pro illis tm̄ qui approbarent & ratificarent dictum
inſtrm̄ pacis, & quia dicti Hieroni.Sigiſmundus,& Ant. Ma
ria,tale inſtrm̄ pacis nunquā ratificarunt nec approbarunt, &
dicta ↄditio per aliquem ipſorū non fuit adimpleta ex geſtis p
ipſos teneri non poſſunt illi facientes pacem ſub dicta ↄditio-
ne, quę antequā impleatur nihil ponit ineſſe.l. ſi quis ſub ↄdit.
ff.ſi quis omiſ.cau.teſta.l.cedere diem.ff.de uerb.ſig.cum con-
cor.nec circa iſtud aliquid operatur ſubſequens datio fideiuſſo
20 rum, ut pax ſeruaretur facta per iſtos de canibus. ¶ Nam in
ſtrm̄ in quo dantur dicti fideiuſſores omnimodam & totalē re-
lationē habet ad principale inſtrm̄ pacis ut in illo legitur, ↄñr
ſm illud declaratur & interpretatur uidelicet ut fideiuſſores
dati dicantur ſub illamet ↄditione.l.aſſe toto.ff.de hære. inſti.
l.in teſtamento.ff.de condi.& demon.per Bar.in l.ſi ſeruum.§.
21 fi.nu.v.ff.de leg.ij. & in l.j.ff.de recepta. † Eo ēt qm̄ fideiuſſor
non pōt in plus obligari quā obligatus eſt principalis,pro quo
fideiubet.l.Grecè.§.illud.ff.de fideiu.cū ſimi. & ſi quis in alio
ſenſu exponere & capere uellet dicta uerba ratificaturis & ap-
probaturis,adhuc dr̄ iſtos de canibus aliquā pœnā non incur-
riſſe,nec pacem fregiſſe,tum quia aliquod delictum per facien-
tes pacem in perſonā illorum,de carneuallibus, nec offenſa ali
qua fuit commiſſa & dictus Hiero.minimè offendit, cum eſſet
in uinea quam ↄduxerat,ut res ſuas defenderet, & dictus Ant.
Maria nullam nec re,nec uerbo aut facto fecerit offenſionem,
ex quo ſolum fuit ibi præſens,ut ↄcludenter ſuperius fuit oſtē
ſum & quia probatū non apparet ipſum Sigiſmundum uulne-
raſſe domi.Io.ut deduximus.Præterea quod pax non fuerit ru-
pta nec pęna cōmiſſa deducitur, nam licet dictus Hiero. & Si-
giſmundus ſint de canibus, tn̄ non ſunt de illo colunello, quo
erant & ſunt illi facientes pacem & promittentes pęnam, ſed
de alio penitus diuerſo, qui colonellus a quo deſcendunt dicti
Hiero.& Sigiſmundus tempore quo fuit pax facta ſequebatur
factionem illorum de carneuallibus,& illis adhærebat, & ini-
micus erat ipſorum de canibus tunc facientium pacem,ex quo
clarè patet illos facientes pacē nullo mō promiſiſſe nec illam fe
ciſſe pro iſtis Hiero.& Sigimundo deſcendentibus ex illo colo
nello eis tunc temporis inimiciſsimo & adhærenti & fauenti il
lis de carneuallibus eorū aduerſarijs & inimicis, & licet Anto.
Maria deſcendat ex illo colonello de canibus facien.pacem &
in caſu quo rumperetur promittente pœnā,tn̄ dici nō pōt ꝙ ip
ſe pacem ruperit uel offenſam aliquā re, uerbo, ſeu facto cōmi-
ſerit erga illos de Carneuallibus, ↄñr omni capite cōſiderato
ↄcludendum erit per iſtos de canibus pacem non fuiſſe ruptā
nec pœnam ruptę pacis fuiſſe commiſſam.Et quod per iſtos de
canibus,pax non fuerit rupta nec incurſa pęna aliqua oſtendi-
tur & apertius,nam d.Iacobus & Io.filius de carneuallibus fue
runt principium & origo aſſertę rixæ,& re ipſa primitus ipſi pa
cem ruperunt,ex quo ↄ omne iuris debitū ſe contulerunt ad di
ctam uineam,quā ↄductā habebant a. d.nobili domina uineæ
prædicti Hiero.& Sigiſmundus in qua uinea erat dictus Hier.
& Ant.Maria,& ibidem ipſis morā trahentibus iuridi.ē & in-
ſtiſsimè.dictus Iaco.& filius cum alijs temerè & doloſè ingreſ-
ſi ſunt dictam uineam uindemiantes eam, nolentes aſportare
uuas extra illam, & ſic re ipſa rumpentes & frangentes pacem
& incurrentes pœnam.d.caſu promiſſam & ſtipulatam ut clare
22 legitur in inſtrō pacis.† Et omni iure licitū fuit & erat permiſ-
ſum.d.Hieronymo res ſuas defendere & iniuriā propulſare.l.
ut uim.ff.de iuſti.& iure.l.iij.§.cum igitur.ff. de ui & ui armā.
l.j.C.unde ui.per gl.& alios ex quibus infertur.d. Hieronymū
& filiū dediſſe principiū & originē rixę & primitus eos rupiſſe
pacē,quo caſu ſine incurſione alicuius penæ pacis ruptę licitū
fuit Hiero.ſe defendere,& ſe ipſum defendēdo nō ppea dr̄ ru-
piſſe pacē nec pęnā icuriſſe eſto ꝙ uere fuiſſent offenſi dicti Ia
cob. ſeu filius,ex quo ipſi primo ruperūt pacē,& dederunt ori-
ginē & principiū rixę,deciſio eſt in terminis Ioān.Andreæ. in
regula fruſtra,in mercuriali,& in additione Spe.in tit. de treu-
ga & pace,in prin.& firmat Bar.& alij in l.cū pater.§. libertis.
de leg.ij.& in l.j.§.cum arietes.ff.ſi quad.paupe. feciſ.dica ſi

firmat Abb.in c.j.col.j.extra de treuga & pace,& ibi Fely. allegans ꝯcordantias.col.ij.nu.iiij.& ſeq.Bal.Saly.& Pau. de Caſt. in l.qui fidem.ff.de tranſact.& Alex.conſi.cxv. Viſo Themate. col.iij.in iiij.uol.& idem Alex.poſt Bal.& Saly.in l. cū propoſitas.nu.xiij.& Iaſo.ibi nu.vij.C.de pact. allegantes alias deciſi. prout facit idem Ale.in l.ſemel mora,col.j.& ij.ff.ſolut.matri. & in l.qui inſulam,colu.fi.nu.v.ff.de uerb.obli.& Corn.conſi. xlij.plura quæruntur.col.ij.uerſi.his non obſtan.& uerſi.ſeq.in ij.lib.cum alijs concor.Nec in hoc dubitandum eſt,quum ꝯcluſio iſta ſit communis & ab omnibus teneatur, ex qua infertur ꝙ dictus Iaco.& filius ruperūt pacem, & quod per iſtos de carneuallibus pax diceretur rupta,& ꝙ ipſi tenentur ad pœnā pa
24 cis ruptæ,& nō iſti de canibus.† Poſtremo quod pax non dicaē per eos rupta,nec ipſi teneantur ad aliquam pęnam deducitur. & magis apertè per doct.Bar.in l.aut facta.§. cā. ff. de pœn. & ibi Alex.in apoſtil.concor.adducit,& uolunt quod ſi pax eſt facta pp inimicitias & cauſas ueteres, ſi ſuperuenit noua rixa,& cā & offenſio de nouo, non propterea dr̄ pax rupta, nec pœna incurſa ex quo offenſio eſt ex cā noua.Allegant per eos iura id optimè probantia. Quod ſequitur Alexan.in d. l.ſemel mora uerſi.circa prædicta & tradit Bar.in l.qui inſulam præallegata, & Ang.ibi,Bar.Bal.& Auguſt. Imola.& alij in l.quid ergo.§.ſi hæres.ff.de lega.j.& quāplures alias ad id deciſi.adduxit Alex. aſſerens hanc eſſe cōem & perpetuo menti tenēdam in d. l.qui inſulam uerſi.In tex.Intereſt,col.j.& col.ij.nu.iiij.& Bal.in c.j. in prin.de pac.tenen.& in l.ſi prædium.col.pe.C.de edi. actio. & Roma.in d.l.ſemel mora.Ant.de Butr.& Imola.in c.cū inter.de renun.cum ſimili.& quia in facto.clare conſtat, huiuſmodi rixam nō proceſſiſſe ex inimicitijs & cauſis antiquis, ſed ex noua & ſuborta nouiter ex ſuperius deducta propter dictam uineam,uindemiam,& exportationem uuarum,neceſſario concludendum eſt per iſtos de canibus pacem illam nō dici ruptā, nec iſtos incurriſſe pęnam aliquam pacis ruptæ. Pariſ.Bono.

SVMMARIVM.

1 *Percutiens aliquem cubito,an dicatur illum offendere,& illi iniuriam facere,& per talem percuſsionem,an pax dicatur rupta,& an ita percutiens incurrat pœnam pacis ruptæ.& nu.2.7.10.11 12.13.14.15.16.*

2 *Iniuria committitur,etiam quando offenſio fit ſine armis.*

3 *Per minas ſolas,pax dicitur rupta.*

4 *Et per inferentem metum offendendi,etiam pax dicitur rupta.*

5 *Offendere quis dicitur, quando per illum actum offenſus prouocatur ad iram,& nu.17.declaratur.*

6 *Pace rupta,pœna non committitur,niſi ſemel.*
Fallit quando eſt adiecta clauſula toties quoties,uel illa rato manente pacto,& nu.25.

7 *Verba generalia,quocunque modo:quomodolibet,directè uel indirectè,debent operari effectum.& 18.melius.*

8 *Vt paci dicatur contrauentum, & per quem modum, habenda eſt relatio ad capitula, ſuper quibus pax fuit facta, & ad iniurias per eam remiſſas.*

9 *Credulitas,an,& quando exceſſet,& quando ſit probabilis, & recipienda,& nu.29.diffuſius.*

10 *Percutiens aliquem cubito tranſeundo quando dicatur illum offendere & nu.11.*

11 *Dubia probatio non habet effectum,ut ex ea quis condemnetur.*

12 *Mulieres non ſunt idonei teſtes,quando agitur de pœna fiſco applicanda.*

13 *Pax non dicitur rupta,per leuem & modicam offenſam.*

14 *Modica & maxima,non ſunt in conſideratione,& nu.15. 16.*

16 *Mos,& uſus patriæ,& regionis probandus eſt.*

19 *Qualiter intelligi debet illud,quod uerba non debent eſſe fruſtratoriè appoſita,ſed cum effectu operandi,& nu.7.*

20 *Quod non eſt expreſſum à partibus,uidetur omiſſum.*

21 *Vnius incluſio,eſt alterius excluſio,& econtra.*

22 *Primo inſultans dicitur rumpere pacem,& ipſe ſolus tenetur,& nō inſultati etiam ſi illum offenderent*

23 *Et inſultati non tenentur,nec debent fugere.*

24 *Qui ſe defendit,non dicitur offendere inſultantem.*

25 *Et inſultati non incurrant pœnam pacis ruptæ, etiam ſi adeſſet illa clauſula,toties quotiens, & illa rato manente pacto, & nume.6.*

26 *Quando ex noua cauſa quis percutit aliquem, cum quo fecit pacē non dicitur rumpere pacem nec incurrit pœnam pacis ruptæ.*

27 *Et in dubio dicitur offenſio fieri,ex cauſa noua,& non ex antiqua.*

28 *Pax & alia qualibet conuentio,& iuramentum, illam habent interpretationem,ut intelligantur promiſſa & facta rebus ſic ſtantibus.*

29 *Vehemens credulitas,habetur pro certitudine.*
Quando quis credit perſonæ fide dignæ,dicitur iuſtè credere,& excuſandus uenit.

30 *Quando pax rupta eſt,& effecta inualida,& nulla, non poteſt dici iterū rumpi,& ſequens offenſio nō inducit rupturā dictæ pacis.*

CONSILIVM CLXV.

PACEM Inter ſe fecerunt iſti de familia & agnatione de aſſentio,ex una, & illi de familia & agnatione de iurato,ex altera,quæ partes inuicem remiſſerunt Iniurias & offenſiones præteritas& Inuicem dictam pacem celebrando promiſſerunt ſub certa pęna ſe Inuicem in futurum non offendere cum armis uel ſine, & ꝙ dicta pęna ſtipulata cōmitteretur quoties pax fuiſſet uiolata & uoluerunt illam perpetuo durare,& cenſeri renouatam, ut oīa prædicta conſtans per inſtrm publicum, & quia unus de familia iſtorum de aſſentio pertranſiens cubito ut uulgo dr̄,urtauit ſeu tetigit quendam alium de familia illorum de iurato, quod factum & quaſi cubitalem percuſionem reputantes ad iniuriā dictæ familiæ,& agnationis de iurato prætendentes ex tali percuſsione pacem ruptam,per illos de aſſentio,& per eos fuiſſe ꝯuentum concordiæ & conuentionibus, armati enſibus, tormētis,partiſanis ſcupetis & alijs armorum generibus aggreſsi ſunt illos de aſſentio,quærentes eoſdem percutere,& interficere, & magnis clamoribus eos perſecuti ſunt,admenando ictus trahēdo,& actos propinquos,& proximos gerendo,ut eoſdem offenderent,& interficerent.& rumore prolato ipſos de iurato interfeciſſe quatuor,ſeu quinque de familia illorum de aſſentio,quidam.N.eiuſdem familiæ de aſſentio exiſtens in ſua poſſeſsione & extra ciuitatem in qua rixa commiſſa erat,percipiens a nonnullis fide dignis,illos de iurato interfeciſſe quatuor uel quinque illorum de aſſentio, ſe contulit ad quendam locū ubi erat unus illorum de iurato,quem uulnerauit, & dictus uulneratus ingrediens ciuitatem ad uindictam armatus enſe perſequutus eſt quendam alium de aſſentio,in ipſum plꝭs ictus enſis trahendo,& eundem quærens percutere & interficere,& quia de uulneribus mō nihil agitatur ſed ſolum dubitatur.an dicta pax ſit rupta,& per quā familiā dicaē rupta,& ꝯ q.pęna ſtipulata dicatur eſſe commiſſa, & quæ dictarum partium teneatur dictam pęnam ſoluere.Iccirco primitus dicendum vr̄,illos de aſſentio rupiſſe pacem & eos ſolos teneri ad pęnam ſtipulatam ex pluribus, & primo qm̄ ille pertranſiens fuit cā & origo prædictæ rixæ,& rupturæ dictæ pactis.Non enim debuit percutere cubi
1 to illum de iurato,† & percutiens cubito illum offendiſſe dr̄,& ſi nō armis,tn̄ ſine,per quā percuſsionē ita factam, ꝯuentū fuit paci & conuentioni ita ſtipulatæ & conceptæ,& quia ꝯdō illius per talem percuſsionē adimpleta fuit. merito pęna ab ipſis de aſſentio exigēda uenit.l.traiectitiæ.§.de illo.ff.de actio.& obli. l.ij.§.fi.l.idem iuris.l.iiij.§.cato.l.v.§. fi.cum alijs mille cōcor. ff.de uerb.obli.maximè in l in executione.§. fi. & diffuſius per oēs in l.ita ſtipulatus.co.ti.illa enim percuſsio, cubitalis facta
2 fuit ad iniuriam percuſsi.† Potiſsimum attenta communi conſuetudine regionis & patriæ eſto ꝙ dolus aliquod illatum nō ſit.l.ſed eſt quæſitum in prin.l.item apud Labeonem.§. ſi quis pulſatus. ff. de iniur. ſicut in ſimi. dr̄ pacem eſſe ruptam per ſolas
3 minas,† eſto ꝙ non fuerit ſequutus effectus minarū, ſm Ang. in l.ſi cum exceptione,in §.ſatis.ff.quod me. cau. quem referūt & ſequuntur Mod.in eorum practi.crimi.in §. diligenter.nu. xe.in l.j.in prin.col.x.in fi.ff.de qō. & in l.is qui cum telo nu. xxj.C.ad l.g.Corn.de ſicar. ſicut ēt pax rupta dr̄ per illum qui metum offendendi infert ut dicit idem Ang. loco ſuperius allegato quem referunt & ſequuntur Moder. in d. eorū pract. in
4 §.expedita,col.j.nu.vij. & eorum ſingulari.cccxxxvij. † Secutis homicidijs,in fi.& pōt adduci doc.Bart.in l.licitatio.§. quid licitè.ff.de publica.num.iiij.nolentis offenſam dici illam quę per eam iniuſte factam,quia prouocatur ad iram inferen. ad ruptu
5 ram pacis ſtipulatę,† & ibi Alex.in apoſti.poſt alios doc. concor.adducit,ut ipſemet, & alij faciunt in l. ſi ita ſtipulatus. §.
6 Griſogonus colu.pe. & fi.ff.de uerb.obl.† Item ad idem facit.

Nam

Nam licet de iure in dubio facta interpretetur perpetua,ut tra
dit in rubr.de treg.& pa.in c.j. de pa.ꝯſtan. & pena appoſita in
conuentione ſeruandæ pacis,ſi rupta eſt non committatur, niſi
ſemel per primam offenſam,ſm Io.And.in add.ad Spe.in ti.de
treg.& pa.in rubr.cir.fi.tñ qñ appoſita eſt clauſula, ꝙ toties cō
mittatur quotiēs ꝯfactum eſſet , tunc pena pluries cōmittitur
& idem qñ appoſita eſſet clauſula, rato manente pacto per.l.ſi
dun.§.j.ff.de arb.& ſm quod tradunt doc.in l. qui fidem. ff. de
tranſ.& in l.cum proponas.C.de pa.& per Ale.conſi.cxlij. uiſo
Themate.col.ij.uer.nec his obſtat.in iiij.uol.& ſequitur Anto.
Corſet.in ſuo trac.de poteſt.reg.q.iiij.fo.xviij.col.j.uerſ. laav.
& alia adducunt Mod.Bon.in d.eorum ſingulari.cccxxxvij. &
cccclxxij.Clauſula rato manente pacto.& in eorum pract.in §.
qñ.nu.xiij.uolentes,per illam clauſulam totiens quotiens, per
ꝯfactionem bis tantum pena poſſe exigi, & quia iſti de aſſentio
poſt illam percuſsionem cubitalem per horam euaginarūt pu-
giones ꝯ iſtos de giurato,uolentes ipſos percutere, & uulnera-
re,concludendum vr̄ eoſdem reiterato in dictam penam incur
riſſe,& dictam pacem rupiſſe. Nec poterunt dicere illam per-
cuſsionem cubitalem non fuiſſe offenſam & per eam pacem nō
fuiſſe ruptam.† Nam ultra ea quæ dicta ſunt.ſup.ipſis non erat
7 licitum talem percuſsionem cubitalem facere, conſideratis uer
bis & clauſulis appoſitis in inſtrumento pacis, ut non haberēt
ꝯ eam uenire,nec illos offendere directè ſeu indirectè; nec allo
8 quoquomodo,& ſimilibus.† Quæ cōſideranda ueniunt & unū
quodque illorū debet aliquid operari.l. ſi qñ de leg.j.& C.de
inoſſi.teſta.c.ſi papa.de priuile.lib.vj.& per Bal.in rubri. de ꝯ-
hē.empt.q.ix.Item quia pax illa fuit facta pro iniurijs, & offen
ſis præteritis ꝙ omnia. fuerunt remiſſa, & ſi ꝯuentū eſſet fuit ꝓ
miſſa pena , quæ ꝯuentio relationem habet ad offenſas p̄teri-
tas remiſſas,quæ cum fuerint leues,ēt ipſa ꝯuentio in leui offen
ſa uerificari debet,cū relatū contineatur in referente cū oibus
ſuis qualitatibus ſm Barto.in l.ſi ſeruū.§.fi.de leg.j.& l.j.ff de
recepta.& in l.aſſe toto. ff.de hæred.inſti.Præterea illi de aſſen
tio in dictam penam pacis ruptæ incurrerūt & tertio,dum ille.
N.uulnerauit illum de giurato.Nec cadit in dubium, ex dictis
uulneribus,pacem non fuiſſe ruptam,Nec dictus. N. poterit ſe
excuſari id feciſſe ex noua cā & pp rumorem & clamorem qui
9 bus dicebatur eſſe occiſos illos de aſſentio. † Nā falſus rumor
erat,& illi non debuit credere , & talis credulitas eum nō excu
ſat.l.j.§.j ff.de eo per quem fac.erit.Ex quibus infertur ꝙ cum
dicta pax fuerit rupta per iſtos de aſſentio, iſti de iurato pote-
runt aſſumere arma & ſe ipſos defendere , nec nō & offendere
dictos de aſſentio rumpentes primo pacem, nec propterea dr̄
incurriſſe penam aliquam ut ſtatim dicetur. item quia ex noua
cā id dr̄ feciſſe,quo caſu nō pōt dici eos fregiſſe pacē nec icur
riſſe penam aliquàm ut in ſequentibus dicetur,& cōcluſio erit
ipſos non teneri ad penam aliquam,ſed illam ſolam debere exi
gi,& ter ab iſtis de aſſentio pacem rumpentibus & illi ꝯuenien
10 tibus.† Iſtis tñ non obſtant.ꝯſiderata facti contingentia , alia
ſententia vr̄ eſſe uerior,& magis ſana , ꝙ pax iſta fuerit rupta.
per iſtos de iurato, & non per ipſos de aſſentio, & quia funda-
mentum illorum de iurato , totum conſiſtit in illa urtatione &
percuſsione cubitali,iccirco peritiſsimus & magnificus. d. iu-
dex primitus cōſiderare habet,an talis percuſsio cubitalis fue
rit facta,& per quem,poteſt.n.ambiguè interpretari & ꝯſr red
di incerta,cum dicatur ꝙ per tranſeundo & per uiam itineran
do fuerit facta & commiſſa interpretari poterit actiuè, & paſsi
uè, hoc eſt per illum de aſſentio in illum de iurato.& ex oppo-
ſito.per illum de iurato, erga illum de aſſentio, & conſideran-
do tranſitum,& iter,& ꝙ illo tpe percuſsio fuerit facta,uериſi-
militer diſcerni non potuit,a quo & in quem , & ſi iſtud eſſet,
dici minimè poterit,ipſos de aſſenſio urtaſſe, & cubito percuſ-
11 ſiſſe illum de iurato.† Et ſtante hac dubia probatione , iſti de
aſſentio minimè poterunt condemnari ut in ſimi.tradit Bar.in
l.ſi uxor.§.ſi quis uxorem.ff.de adulter.in fi.& in l.ij.in fi. ff.de.
12 duo.re.& in l.ſcio quoſdam.ff.de manum.uind. † Præterea ſi
teſtes concludenter firmarent illum de aſſentio cubitalem per
cuſsionem in illum de iurato intuliſſe aduertendum erit , qui
& quales ſint teſtes ipſi cum agatur de pena applicanda fiſco,
& mulieres in hoc non ſint teſtes idonei ſm Innoc.in c. forus.
§.j.de uer.ſigni.& Mod. in l. qui teſtō.§.mulier.ff. de teſt.& in
terminis nr̄is firmat Alex.conſi.xix. Viſo proceſſu, in prin.in j.
uol.conſiderandum ēt erit an dicti teſtes ſint inimici iſtorum
de aſſentio,& adherentes parti aduerſæ & affines & conſangui
nei illorū de iurato minimè ēt probarent ſi tales eſſent ſm de-
13 ciſiones cōes.† Præterea ſi teſtes eſſent idonei adhuc dr̄, illam
urtationem & percuſsionem cubitalem,non fuiſſe offenſam &
talem per quam pax dicatur rupta , potuit.n.fieri ſine dolo,&
animo offendendi & iniuriandi caſualiter & inaduertenter ꝑ
tranſeūdo,ut omni die ferè contingit in multis perſonis deam
bulātibus tum in uia tum in eccleſijs, & ceſſante dolo ceſſabit
omnis iniuria & offenſio.l.ſi non conuicij.C.de iniurijs.cū ſuis
concor.Dicitur ēt & fortius talem cubitalem percuſsionem &
14 urtationem non poſſe dici offenſam.† Nam parui momenti &
minima fuit,& appellatione offenſæ non uenit illa,quæ eſt le-
uis modica & parua.Quæ enim ſunt modici & minimi præiu-
dicij,non ſunt in conſideratione,nec attendi debent,cum inter
patum,& nihil.nihil intereſt.c.licet cauſam uerſi.quamquā ex-
tra de probatio.& per Lud.Rom.in ſingulari ſuo. xxxiij. hodie
quidam.& febricula non pōt dici febris.l.quæſitū.ff. de re iud.
nec uulnuſculus pōt dici uulnus.l.j.§.proinde.ff.de ædil. ed.&
ſm Bal.in l.ſi prædium.col.j.C.de edil.actio.& ad iſta leuia &
modica ꝙ non ſint conſideranda poſſent quamplura adduci ac
cumulata per Ant.Corſett. in tract.de immuni.quem inſeruit
in alio ſuo tract.de poteſta.reg.ſol.iiij.v.& vj.ubi inter alia di-
cit modicā iniuriā nō conſiderari ēt ad effectum reuocandi do
nationem factam iuxta terminos.l.fi.C.de reuoc.donatio.& ꝙ
dñs non pōt pro modica ſerui percuſsione. §. ſeruus inſtitu.
de iniur.& ad idem referendo quamplures alios,quamplura ēt
accumulant Mod.Bon.ꝯſi.lxxj.Propter anguſtiam.col.j. & con
ſi.ciij.in præſenti caſu.col.iij.& iiij.nu.xj.& ſeq. & in terminis
proprie noſtris conſi.lxxx.in hac cā inquiſitionis.col.j.ij. & iij.
ubi uolunt nu.xxxiiij.citando Bal.conſi.lviij. Laudare uos col.
iiij.uer. illud ſciendū in j.uol.pacē non poſſe dici ruptā ꝑꝑ le
uem & modicam offenſam & ꝙ ille qui promittit aliquem nō
offendere,non dr̄ illum offendiſſe propter leuem & modicā of-
fenſam,& minimè cadit in dubium talem cubitalem percuſsio
nem eſſe offenſam leuem & leuiſsimam poſito ꝙ concludēter
fuiſſet probata,& propter illam nō pōt dici pacem fuiſſe ruptā
per iſtos de aſſentio,cum leuis & modica fuerit offenſio, ut cō
cludunt deciſiones apertiſsimæ ſup.deductæ. Nec obſtabūt ad
ducta ſuperius in ꝯrium in quibus dicebatur talem cubitalem
15 urtationē tendere ad iniuriam & ad offenſam.† Nam conſide-
rando diſpoſitionem iuris cōis iſtud minimè uerum eſt per de
ciſio.ſup.adductas, loquentes, de uulnuſculo & de leui offenſa
16 & iniuria.† Nec mos regionis & patriæ poterit iſtud inducere
cum hoc deductum & probatum minimè appareat iuxta no-
tata per Bar.in l.Labeo.ff.de ſuppell.leg. & per Mod.oēa in ru
brica de oper.nou.nunc.& l.item apud Labeonē.§. ſi quis pul
ſatus cum concor.diuerſo ſatis caſu loquuntur ut patet ex ea-
dem lectura,& trahi nō poſſunt ad caſum præſentem.l.papinia
nus exuli.ff.de minori.l. naturaliter.§.nihil cōmune.ff. de acq.
17 poſſ.Nec obſtat illud quod dicebatur de minis, de metu. † Nā
in caſu præſenti,nullus adfuit metus,nec minæ interuenerunt.
minus obſtabit doctr.Bar.in l.licitatio.§.quid licitæ.ff. de pu-
18 blica. Nam ad caſum præſentem nihil facit † non.n. debuit ad
iram prouocari iſte cubito percuſſus,& alij de eius familia, cū
iſtud leue eſſet,& modicum & minimè cōſiderabile,& illa do-
ctrina Bar.alio modo declaratur per Alex.& alios in d.§. Gri-
ſogonus in fine,& illa uerba appoſita in inſtrumento pacis di-
rectè uel indirectè , quo quō quomodolibet,& ſimilia, de qui
bus plenè tangunt Mod. Bono.in d.eorum.conſi.lxxx.col. iiij.
nu.xxxvj.& alijs ſeq.non poſſunt operari nec inducere quam
tumcunque ſint generalia urtationē cubitalem eſſe offenſam
talem,per quam pax dicatur rupta,qm̄ reſtringi debent ſm ſu-
biectam materiam ad habilia & ad offenſam grauem non autē
modicam & leuem ut in terminis noſtris,ita reſpondentes di-
ctæ obiectioni dicunt & firmant allegantes quamplures deci-
ſiones.d.Mod.Bon.in prææallegatis eorum conſi.lxxx.colu.v.&
19 vj.& ferè per totum.nu. xlv. & alijs ſeq. † Nec obſtabit doctr.
Bal.in d.rub.C.de ꝯh.emp.in ix.q.uolentis unumquodque uer
bum debere operari,& nō cenſeri fruſtra appoſitum.d.c. ſi qñ
20 cum concordan.† Nam prædicta intelligi debent ut operen-
tur ſm tamen naturam ꝯctus & ſecundum naturam rei dedu-
ctæ in ꝯctu per l.ſi ſtipulatus.ff.de uerbo.oblig.& ita declarat
Imo.in c.ex literis,extra de iu.pat.quem refert & ſequitur Soc.
conſi.xlvij.colu.iiij.uer.preterea magis in primo uol.& ſentit
Laur.Calcan.conſi.xxv.& nu. j. dum ibi reſpondet contrarijs,
Nec obſtabit ꝙ circa iſtud ultimo loco dicebatur in hac pace

facta cõtineri leue offenſam ex quo fuit facta pro offenſionib.
præteritis ẽt leuibus & relatũ debet contineri in referente. Nã
nullibi iſtud apparet, offenſiones præteritas pro quibus facta
fuit pax fuiſſe ita leues, & modicas & ſic cauſatas per urtatinnẽ
ſeu percuſsionem cubitalem ut dr̃ fuiſſe iſtam: quæ minimè in-
cluditur in dicto inſtrumento & cõuentione pacis, cũ fuerit, &
ſit minima leuis & ſine ↄſideratione, & ſi partes uoluiſſent illã
fuiſſe incluſam, utique id expreſsiſſent & non exprimendo præ
ſumitur & colligitur noluiſſe eam includi, quinimmo excludi,
argumento eorum quæ habentur lo. l. j. §. ſed & ſi deficiẽtis. C.
de cad. tollen. & in c. ad audientiã de decim. & quia unius inclu
ſio eſt aliorum excluſio. c. nonne de p̃ſum. l. cõ prætor. in prin.
21 ff. de iudi. † Patet igĩ ex iſtis fundamentum illorum de giura-
to potiſsimũ ſuper iſta urtatione & cubitali percuſsione nõ eſ-
ſe conſiderabile qm̃ per talem actũ non põt dici pacẽ fuiſſe ru-
ptã per iſtos de aſſentio. † Videndũ modo erit, ao per ſm̃ actũ
22 dicatur fuiſſe ruptum ex quo p̃tendĩt iſtos de aſſentio poſt illã
cubitalẽ urtationem primo loco inſultaſſe cũ pugionibus eua-
ginatis iſtos de giurato, & illis admenaſſe, quærentes eos percu
tere, & uulneraſſe, quod minimè in facti contingentiã uerũ eſt
ut apertiſsimè ↄſtat ex proceſſu, licet. n. aliqui teſtes producti
per illos de iurato iſtud aſſerant, tñ illis fides minimè adhiben
da eſt, cum ſint cõplices, ↄſanguinei, affines illorũ de giurato,
ſint ẽt & mulieres, & apertè reprobati, & ulterius ſint & inimi-
ci illorũ de aſſentio quibus nulla adhibenda eſt fides iuribus &
deciſionibus uulgaribus, & qm̃ ut pleniſsime, & ſufficienter ꝓ
batum oſtendĩt, poſt illam aſſertam cubitalẽ percuſsionẽ iſtos
de giurato cæpiſſe arma, inſultaſſe iſtos de aſſentio, admenaſſe
& plures ictus in eos proiecſſe, & magno clamore intuliſſe mi
nas & metũ offendendi perquirentes ipſos, nedum percutere
ſed occidere, neceſſario ↄcludendum ſequitur per iſtos de giu-
rato pacem fuiſſe ruptam & fuiſſe ↄ̃uentum ↄuentioni & inſtr̃o
p̃dicto, & eos incurriſſe pęnã ↄuentam & ſtipulatam per doc.
Ang. ſuperius allegatã in l. ſi cũ exceptione. §. ſatis. ff. quod me
tus cã, & quia primo inſultans tenetur de pace fracta & rupta,
& inſultati ſe defendentes, ẽt ſi offenderint inſultantes nõ tenẽ
tur nec dicuntur propulſati, & ſe defendẽtes pacem rũpere ut
eſt deciſio in terminis Io. And. in regula fruſtra in mercuria &
in addit. ad Specu. in tit. de treuga & pace. in prin. & tradũt oẽs
per illum tex. in l. ut uim. ff. de iuſti. & iur. & in l. iij. §. cũ igitur.
ff. de ui & ui arma. & in l. j. C. unde ui, ubi oẽs poſt glo. & in ſpẽ
firmat Bar. in l. j. §. cum arietes. ff. ſi quadru. pau. fec. dica. & in l.
cum pater. §. libertis. ff. de lega. ij. & Abb. in ca. j. col. j. de treuga
& pace, & ibi Fely. allegans concor. col. ij. num. iiij. & v. & hoc
idem tenent Saly. Bal. Pau. de Ca. & reliqui Moder. in l. qui fidẽ
ff. de tranſactio. & idẽ Bal. Saly. Alex. & alij maximè Iaſ. nu. vij.
in l. cum proponas. C. de pact. & Ale. poſt alios in l. ſemel mora
colu. j. & ij. ff. ſolu. matri. & in l. qui inſulã. col. fi. nu. v. ff. de uer.
obli. & idem Alex. conſi. cxiii. Præallegato. in iiij. uol. col. j. & ij.
& col. fi. & Philip. Corn. conſi. xlij. Plura quæruntur. col. ij. uer.
his non obſtañ. & uer. ſeq. in ij. uol. & tradit Pau. de Ca. in cõſi.
lxxiiij. Quia fruſtra quẽ refert. & ſeq. Ant. Corſet. adducẽs alias
deciſiones in d. tract. de põta. reg. quæſt. xlj. colu. antepe. & pe.
23 uer. cxvij. † Conſiderandũ eſt. Non. n. debuerunt iſti inſultati
de aſſentio. pro eorum honore fugere ſm̃ docto. in d. l. j. C. un-
de ui. maximè Bal. uerſi. pone quidam. Bar. & oẽs in d. l. ut uim
& licitum fuit ipſis reſiſtere, & ſe ipſos defendere, & ſe defendẽ
tes non poſſunt dici offendiſſe illos de giurato, nec illis iniuriã
intuliſſe, ut patet in deciſ. ã. deductis, & in fortioribus terminis
firmat Soc. conſi. xa. ſępe num. col. xv. uer. circa ſm̃ poſito inter
conſi. Fran. de Cur. & Fran. ipſe de Cur. conſi. xxj. Deus æterne.
col. vij. & viij. uer. cum ſm̃, & ad id plura adducunt Moder. Bo-
24 non. conſi. iiij. † De uultu tuo. nu. viij. xvij. xxij. & fere per totũ
& ↄſi. xlj. In cauſa. num. xv. & ↄſi. lxxxj. Ex tenore. nu. ij. & ſequ.
25 † & iſto caſu ipſis inſultatis nihil obſtabit illa clauſula totiẽs
quotiens &c. & illa clauſula rato manente pacto ſm̃ Saly. &
Pau. de Caſt. in d. l. qui fidem, & Ale. d. ↄſi. cxiiij. in iiij. uol. col.
ij. uer. alia rõne, & uerſi. ſequen. Nam illę locum habebunt ad-
uerſus primo rũpentes pacẽ & non obſeruantes, & non ↄ̃ inſul
tatos ut ẽt dicit Iaſ. in d. l. cum proponas. colu. fin. & ſequuntur
Mod. Bon. in d. eorũ ſingulari. ccxxxvij. Vbi in fin. adducunt
quæ dicit ipſe Alex. conſi. xcvj. Viſo & oppono. colu. pen. in vj.
uolu. propterea iſti de aſſentio non poſſunt dici fregiſſe pacem
26 † ex quo inſultati cepeſũt arma ſe defendentes ex noua cã, quo
caſu ſi illos de giurato percuſsiſſent non propterea per eos dice-
tur pax rupta nec ꝓpea tenerentur ad pœnã conuentionalem
ſtipulatã, ut eſt aperta deciſio Bart. in l. aut facta. §. cauſa. ff. de
pęn. & ibi Ales. in apoſtil. adducens concord. & tradit Bart. in
l. qui inſulam, & Ange. ibi & Alex. aſſerens hanc eſſe cõem col.
j. & ij. ff. de uerb. ob. & idem Bar. Bal. Ang. Imo. & alij in l. quid
ergo. §. ſi hæres de lega. j. & Ro. & Ale. in l. ſemel mora uerſi. cir
ca prædicta. ff. ſol. ma. & Ant. de But. & Imo. in c. cũ inter de re-
nuncia. & Bald. in l. ſi prædium. col. fi. C. de edil. actio. ubi in du
bio dicit præſumendum eſſe nouam cauſam, & ꝙ offenſio fue-
rit facta ex noua non aũt ex antiqua, quo caſu pax non dr̃ ru-
pta, nec pęna ſtipulata incurſa ut aperte concludit idem Alex.
27 d. conſi. xix. Viſo. in j. uol. & præallegato conſi. cxiij. † Per totũ
in iiij. uol. & ẽt Anto. Corſer. in d. trac. de poteſt. reg. q. xlj. col.
iiij. uer. xxxj. adduco, & ad id plura accumulant Moder. Bono.
in rub. ff. de fideiu. ſol. ij. ou. clj. & in l. j. §. fi. nu. xxvj. ff. de quæ-
ſtio. & in conſi. ix. nu. lj. adiuua me, & conſi. cxix. Stante pace. ꝑ
totum, & conſi. cxxij. In præſentia. colu. pe. & fi. & conſi. lxxvj.
Largire mihi. col. pen. & fi. & eorum prac. crim. in §. aggredior
28 nu. lxxxv. & ſequentibus. † Nec quidem immerito quoniam in
conuentione pacis & in quacunque alia promiſsione & pacto
ẽt firmato iuramento, ſemper intelligitur ineſſe illa clauſula re-
bus ſic ſtantib. & aliquid de nouo non ſuperueniente. c. cum in
ter de renunc. c. quemadmodum de iure iur. per Bar. in l. j. §. &
poſt operis. ff. de ope. no. nunc. Ad illud ꝙ tertio, & ultimo lo-
co dicebatur pacem fuiſſe ruptam, & illi ↄ̃uentum per. d. N. uul
nerantem illum de giurato, reſpondetur, & dr̃ ueritatem eſſe
in oppoſitum. Nam dictus. N. illum uulnerauit ex cauſa de no
uo ſuperueniente, & non ex antiqua quod in dubio præſumitur
ſm̃ Bal. in d. l. ſi prædium, col. fi. & dictum fuit ſuperius. tenetur
igitur ille. N. de uulnere, & non ad pęnam propter pacẽ ruptã.
Nam ex. d. uulneribus. per eum illatis ex noua cã non põt dici
pax rupta. Nec per illam ↄ̃uentum paci, & cõuentioni, cauſa. n.
fuit noua. Nam rumor, & clamor inſurrexerat dictos de giura-
to uulneraſſe, & interfeciſſe illos de aſſentio, & dictus rumor
noui induxit cauſam qua. d. N. motus, & dolore cõpulſus uul-
nerauit illum de giurato, quæ noua cã, excuſat ab incurſione
penæ conuentionalis, & a dolo ſecundum deciſ. cões, & uulg.
29 † Nec obſtat, ꝙ dicebatur ipſum non debuiſſe eſſe credulum,
qm̃ talis credulitas non eſt culpanda nec reijcienda, quinim-
mo admittenda ex quo fuit uehemens, & iuſta de cauſa orta ꝙ̃
iam haberi debet pro certitudine, & excuſationẽ iuſtã tribuit,
ut ad plenum per illum tex. deducunt doc. maxime Fely. in c. li
cet hely. col. j. extra de ſimo. quando proceſsit a perſona fide di
gna, & cui credendum erat ſecundum gl. in l. Titio fundus, ff.
de condi. & demõ. cum alijs ad plenum accumulatis per eundẽ
Felin. in c. cum contingat. colum. iij. & iiij. extra de reſcri. num.
viij. & alijs ſeq. & eſt optima deciſ. d. Lapi. de Caſtilio. c. Factũ
ſuper quo, etiam trad. Fran. de Cur. conſi. lxxj. Principe defun-
ctus. colum. ix. uerſi. reſtant duæ difficultates, & text. in d. l. j. §.
j. ff. de eo per quem fac. er. loquitur in credulitate fatua, & inu
ſta, minimè autem procedit in credulitate uehementi, & habi-
ta a perſona fide digna, quę haberi debet pro certitudine, ut tra
dit idem Felyn. in c. j. circa fi. extra de lit. conteſt. & ſequuntur
Mod. Bon. adducentes alia in rubri. C. de proba. num. clxiiij. &
in rub. ff. de falſ. nu. ij. & conſi. xxvj. Status. colum. iij. nu. vij. &
ꝙ perſonæ fide dignæ, & eius dictis ſit credendum multa addu
cunt idem Mod. Bon. in eorum prac. crimi. in princ. colu. iij. &
30 iiij. nu. viij. † Ceſſabit ẽt obiectio ex alio. Nam pax prædicta ru
pta fuit per iſtos de giurato, qui aſſumpſerunt arma contra ip
ſos de aſſentio, ut dictum fuit ſuperius propter quam fracturã
pacis, & contrauentionem, pax prædicta reddita fuit nulla, & in
ualida cõſequenter ulterius non poterit dici rupta. Nam quod
nullum. & inualidum eſt rumpi non poteſt. l. nam & ſi ſub con
ditione. ff. de iniuſto rup. l. iiij. §. condemnatum. ff. de re iud. &
in terminis iſtis tradunt Mod. Bon. conſi. cxxv. In præſenti cau
ſa. colum. pen. num. xlv. & ſeq. ex quibus concludendum ſequi-
tur iſtos de giurato fregiſſe, & rupiſſe pacem, & condemnan-
dos eſſe ad pœnam conuentionalem, & ſtipulatam iuxta te-
norem inſtrumenti. & iſtos de aſſentio fore, & eſſe abſoluen-
dos, & liberandos, & ut iuſtiſsimo, & peritiſsimo. d. Iudici
iuſtius uidebitur circa expenſarum refectionem ad quam con
demnari ueniunt ſupradicti de giurato.

PARISIVS PADVAE.

S V M M A R I V M.

1 *Præſtans auxilium aſſaßinio debet plus puniri, quā ſi illud præſtitiſſe alteri homicidio, & nu. 6.*

2 *Aſſaßinus, quis proprie dicatur de iure communi, & ſtatutario, & nu. 3. & 4.*

8 *Intellectus ad ſtatutum Bono. uolens intelligi aſſaſſinum illum qui ſpe data ſeu recepta delictum commiſit.*

3 *Qualiter diſcernatur aſſaſſinium ab alio homicidio, & nume. 4. & 7.*

5 *Quando in diſpōne exigitur aliqua qualitas, illa debet interuenire, & probari.*

9 *Vnum caput ſtatuti declaratur per aliud.*

10 *Spes lucrandi litē, an inducat crimen aſſaßinij, ſi hac de cauſa quis fuit occiſus.*

11 *In delictis, & pœnis infligendis, attendi debet cauſa proxima, & immediata, & non remota, & mediata.*

12 *Confeſſio inquiſiti contraria iuri, & ueritati non eſt conſideranda.*

13 *Statutum loquens, de pœna eius cuius dolo fuit commiſſum qualiter ſit interpretandum, & intelligendum, & nu. 14.*

Vnum ſtatutum non debet eſſe contrarium alteri, concordari enim debent.

Expreſſa prouiſio unius ſtatuti, non ſubmittitur generali diſpoſitioni alterius loquentis generaliter.

15 *Non tenetur quis indicare delictum faciendum regulariter.*

16 *Suſcipiens mandatum ut indicaret occiſori, occidēdum exiuiſſe domum, qualiter ſit puniendus.*

Et an præſtans tale auxilium dicatur præſtitiſſe cauſam mortis neceſſariam.

17 *Et quid de eo qui ſuſcepit mandatum, ut in certo loco expectaret occiſores, & illis indicaret occidendum inde non tranſiuiſſe.*

18 *Et quid de eo qui alicui dixit, ut inſequeretur Barigellum indicaturus, ſi illa uia tranſiret.*

16 *Et an ex iſtis tribus actibus, homicidium ſubſecutum dicatur commiſſum fuiſſe dolo iſtius, & duob. ſeq.*

19 *Præſtans auxilium cooperatiuum in homicidio, eadem debet pœna puniri, qua occiſor, & nu. ſeq.*

20 *An ſtare & uidere aliquem exire domum, & iſtud indicare occiſori, ſit præſtare cauſam præciſam & neceſſariam mortis.*

21 *Præſtare auxilium homicidio incontinenti quomodo intelligatur.*

22 *Quando quis dicatur præſtare auxilium cooperatiuum in ipſo homicidio.*

Dictio in denotat intrinſecitatem.

23 *Item in domo qualiter intelligatur, & quid in materia ſtatutaria.*

24 *Multum differt an diſpoſitio loquatur de auxilio cooperatiuo, in homicidio, uel de auxilio, cooperatiuo ad homicidium, & nume. 25. 32. 33.*

25 *Intellectus ſtatuti bono. loquentis de præſtante auxilium in ipſo homicidio, & ſeq. & nu. 31. & 33.*

26 *Dictio alio ſimilem caſum importat.*

27 *Nullum uerbum ſtatuti debet eſſe ſuperfluum, & fruſtratorium.*

28 *Et caſus exceptuatus, debet eſſe de regula, & inducit ut regula in eo caſu loquatur.*

29 *Auxilium de iure cōmuni, ut ſit punibile, debet eſſe cooperatiuum & propinquum.*

30 *Scholaris gaudere debet beneficio ſtatuti.*

31 *Quo caſu procedant iura & deciſio, loquentes de auxilio præſtito ad mortem & dante cauſam morti.*

34 *Licet auxilium ſit præſtitum ad homicidium nec tamen ſequitur quod dicatur præſtitum in ipſo homicidio, licet homicidiū potuiſſet committi aliter, & non eo modo quo fuit commiſſum per auxilium præſtitum, & nu. 16. 17. 18. 25. & ſeq. & 36.*

35 *Sciens animum & deliberatonē occiſoris & gerens actus de quibus ſupra, an poßit dici principalis: & particeps in ipſo homicidio. ita ut nedum dicatur præſtitiſſe auxilium cooperatiuum ad homicidium, ſed aliquid plus.*

C O N S I L I V M CLXVI.

PRO Reſolutione dubiorum datorum primo aduertendum eſt facti contingentiā, & ipſius ueritatem, longe eſſe diuerſam, ſatiſq; differēter illi quæ uera præſuppoſitur in dubijs ipſis, & ſtante facti & expu ac ſpeciei diuerſitate, ſatis diuerſa reſultabit iuris deciſio & ſententia ab illa quæ concluditur ex præpoſita facti narratione in dubijs ipſis pro uera, cum uariatio facti ēt in mini-
1 mo iuris alteret diſpōnem. † Dicitur igitur in v. dub. ipſum Hānibalē inquiſitū, eadē pęna teneri, qua tenent Fed. & alij occiſores equitius Herculis Saxonij, cū ipſe auxiliū. d. homicidio, & aſſaſsinio pſtiterit, quæ qualitas aſſaſsinij, ſicut obeſt, & nociua eſt principalibus, ita & officere debet auxiliatori ut ius cōe diſponit & ſtatuto bono, idem caueat, ſub rub. de pęna aſ-
2 ſaſsinorum uer. & eiſdē ibi uel qui auxilium conſilium &c. † & ꝙ Fede. principalis aſſaſsiniū cōmiſſerit, ſatis vr̄. patefieri conſiderata diſpōne eiuſdē ſtatuti uer. & intelligatur aſſaſsinus. uolētis illum dici aſſaſsinum qui ſpe data uel recepta aſſaſsiniū cōmiſſerit & ipſe Fed. ſub ſpe lucrandi litē quā cū. d. equite Her-
3 cule agitabat eūdē occiderit. † Ad quā dubitationē ꝯſiderando ius cōe rūdet ut tale delictū non poſſe adaptari ad aſſaſsiniū cū uere illē aſſaſsinus dicatur, qui precio ꝓductus, uel pecunia homicidiū cōmittit, quæ qualitas, nec in ipſo Fed. nec in ipſo Hānibale uerificata mō aliquo oñditur, ꝯñr ceſſabit crimen aſſaſſinij, ut per illum tex. tradunt Archidi. & Io. And. in nouel. in c. j. de homi. li. vj. quos ſequitur ibi Pe. de Anch. col. ij. in vj. no. & Gem. in uer. cū igitur, & Bar. in l. Cicero. ff. de pęn. ubi Alex. in addi. concor. citat. ut ēt facit Ang. de male. in ſuo tra. in uer. Sempronīū mandatorem. col. j. uer. & in quantum, & Fran. de Cur. conſi. ax. Sæpenumero. quod eſt Soc. colu. xix. uerſ. omitto poſtremo qñ. n. nulla data pecunia ſeu promiſſa, ſed pp ſe ipſū
4 † & ad ſatisfactionem ſuæ uoluntatis cōmittitur homicidium uel mandatur ſeu perſuadetur fieri, nullo mō erit aſſaſsiniū nec locū habebunt pęnæ aſſaſsino conſtitutæ, erit. n. ſolum homicidiū ſeu ſeparatum, ſeparatū dico a qualitate aſſaſsinij, in quo locū habebunt aliæ pęnæ iure cōi conſtitutæ ſm Bar. in l. non ſolum. §. ſi mandato. nu. ij. ff. de iniur. & tradunt Io. And. & Phi.
5 Franc. in d. c. j. col. ij. in viij. notabili, cū ſimi. † Et iſtud comprobari poſſet multis deciſionibus diſponen. qualitatē requiſitam in aliqua diſpoſitione debere interuenire, & uerificari, qua ceſ-
6 ſante diſpoſitio ēt ceſſabit, † & caſu quo conſtare poſſet ipſum Fede. ꝑcio recepto, ſeu promiſſo homicidiū patraſſe, quod minimè doceri poterit, cum in oppoſitum ſe habeat ipſa ueritas, iſtud tñ obeſſe non pōt Hannibali, ſi qualitatē iſtam nō ſciuit, nec ei illa nota fuit, tunc. n. præſtans auxilium aſſaſsinio eadem pęna tenetur, qñ ſcienter illud pſtitit ſciens qualitatē delicti, & aſſaſsinij, ut cauetur dicto ſtatuto in uerſi. uel qui auxilium, ibi
7 ſcienter, † & ꝙ dictus Federi. tale delictum cōmiſſerit pp ſeipſum, & ad ſatisfactionem ſuę uoluntatis, & non aliquo pmio recepto, ſeu promiſſo nec ſub aliqua ſpe recipiendi illud, manifeſtè liquet tibi Illuſtriſsimo do. Gubernatori, tuoque excellētiſsimo, & doctiſsimo Auditori, tutiq; & uniuerſo palatio. Notoriè. n. conſtabant, & exiſtebant ex cauſis urgentiſsimis capitales inimicitiæ inter. d. Herculem equitem, & d. Federi. ita ut inter eos nihil aliud agitaretur, niſi ut locus eſſet præuentioni, & ut per prius unus occideretur ab alio, quæ omnia cū manifeſta ſint, & notoria alia ſpecificatione referre, minimè curo, quo fit, ut & ſm ius cōe ſupra citatum, & ſm ius ſtatutariū de quo in præallegato ſtatuto de pęn. aſſaſsino. uer. rurſus ſi aliquis, ix le delictum modo aliquo adaptari non poſsit ad aſſaſsiniū, cū
8 nullo præcio dato, uel promiſſo patratum appareat. † Nec obſtabit dictum ſtatutum in illo uerſi. & intelligatur aſſaſsinus uolens illum aſſaſsinum intelligi qui præmio habito, uel ſpe data, ſeu recepta delictum fecit, nam uerba illa, ſpe data, uel recepta intelliguntur qñ fuit data ſpes, uel recepta de præcio, uel præmio dando, ita punctualiter declarātur, & gloſſantur, per illud met ſtatutū, in d. uer. rurſus, ibi nullo præcio, uel præmio dato, promiſſo, uel cōuento, aut ſpe aliqua data de eo dando, & qm̄ ſtatutum ſe ipſum gloſſat, & declarat minimè recurrendum eſt ad alias gloſſationes, ut in ſimi. dicit Bal. in auct. niſi rogati. C.
9 ad Treb. col. ij. uerſ. nam ibi teſtatore, † & quia unum caput ſtatuti declaratur per aliud caput. l. utrum. ff. de peti. hæred. l. qui
10 filiabus. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. de leg. j. † Ex quibus tollitur illa gloſſatio de qua in dubio dato, ut illa uerba, uel ſpe data, poſſint intelligi de illa lucrandi litem, quam ut dr̄ inuicem habebant. d. Feder. & d. Herc. Tum quoque qm̄ ſpes illa ſub dubio eſt, adeo ut ſm aliquos caſus fortuitus reputetur. Tum quoque qm̄ lis principaliter, non erat inter eos, ſed inter uxorem. d. Federici, & uxorem. d. Hercu. matrem ſuam, & quæ lis adhuc durat, nec morte. d. Hercu. eſt finita. Tum ēt quia ipſa uxor Federici donataria eſt, & per conſtitutum, & præcarium poſſidet bo

na ſibi a matre donata,& ſe defendit., & nihil ulrerius pōt lu-
11 crari,& ſinguls iſta ea actis patent.† Tū ultimo,qm̄ Federi.ip-
ſe plurib.patefecit,aio iterſicere habere.d.Her.pp capitales ini
micitias,ante dictā linē inter eos uertentes,ēt ſucceſsiuè poſt cā
motā reiteratas,auctas,& innouatas,& quia dubitabat ab illo
interfici,ipſe per prius uoluit præuenire.& huiuſmodi cā fuit p̄
cipua immediata,& finalis quæ attendenda, & obſeruanda eſt,
non alia ſi qua diceretur mediata, quæ in pœnis inferendis non
debet attendi,ſed illa ſolum immediata,ut per illum tex.tradit
Bar.in l.auunculo.ff.de cōdi.ſi.cau.& Areti.in l.is pōs, col.iiij.
uerſi.multū tn̄ facit.ff.de acquir. hære. & iuxta tradita per oēs
12 poſt Bar.in l.ij.§.fi.ff.de don.† Nec iſtis obſtabit ꝯfeſsio.d.Ha
nibalis,dū in c.uī fateri ipſum Federi.feciſſe tale homicidium,
ſpe lucrandi litem, nam eo mortuo oīa erant finita, & ꝙ iſtud
tendebat ad aſſaſsinium,confeſsio namque iſta erronea eſt,& ꝯ
diſpoſitionē iuris cōis,& ſtatuti Bono.quib.conſideratis,aſſaſ-
ſinium non pōt dici,ut ſuperius deduximus,& eſt ꝯ ueritatē, cū
lis illa non fuerit,nec ſit finita,&illa uerba ſtatuti,uel ſpe data,
ſeu recepta,non capiant hanc interpretationē,ſed longe diuer-
ſam ex gloſatione eiuſdem ſtatuti,ut diximus, & uerisſimū eſt
confeſsionem erroneam, & non uerosſimilem. & ueritati iuris
cōmuni,& ſtatutario ꝯtriam nullo modo eſſe attendenda, nec
exequendam,ut dictant cōes,& uulga dnc.& doc.deciſ. maxi-
mè cum enunciatiuè tm̄,de aſſaſsinio in eo mētio habeatur ad
tradita in l.ex hac ſcriptura.ff.de dona. ſemoto igit̄ aſſaſsinio,
quod prorſus in aliquo conſiderandum non eſt inſtandum erit
13 circa reſolutionē aliorum dubiorum, † Et ad primuum in quo
dr̄ ſtatuto caueri,illum pœna ultimi ſupplicij puniendum, cu-
ius dolo commiſſum fuerit homicidium, & ꝙ hac pœna uenit
puniendus ipſe Hannibal qui fuit in tractatu de occidendo, &
conuenit ſpiare,& apoſtare poſtmodū neciſum, & camuffatus
eum ſpiauit.uocando,& auiſando occiſores, & iterum poſtmo
dum neciſum expectauit in loco dicto lo inferno, ubi homici-
dium patrandum erat,ita ut ipſius dolo tale homicidium dicat̄
commiſſum.Reſpondetur nullo modo poſſe dici eius dolo ho
micidium tale fuiſſe commiſſum. Nullam.n.cām habebat. nec
aliquas gerebat inimicitias,cum dicto Hercule, nec unquā mā
dauit alicui tale homicidium debere cōmitti, nec dolo uerſa-
tus eſt,ut tale homicidium cōmitteret,& quia iuuenis, potius
ſimplex,pacificus,minime rixoſus,bonæ, & laudabilis uitæ, &
In oibus ſe honeſtè gerens,quibus cōſideratis ſumus extra ter-
minos dicti ſtatuti,ſub Rubrica de pœna homicidæ, quod po
tisſimum loquitur in mandante,& in pœna illi inferenda, ut eſt
uidere ex uerbis dicti ſtatuti,ibi,& hoc ex eo,& ex uerbis ſtatu
ti ſequentis in princ.& ex uerbis rubricæ eiuſdem bene conſide
ratis,& ſucceſsiuè ex declaratione illorum in ipſo ſtatuto extē
ſo ad notata.in l.j.ff.ſi cer.pet.† Et dum tale ſtatutum conſide
14 rat illum cuius dolo homicidium fuit commiſſum,ſi extra man
datum iſtud intelligatur dandus eſt alius actus doloſus, qui ne
ceſſario dediſſet cām homicidio committendo ut colligitur ex
uerbis dicti ſtatuti,ibi,& ea prædictis maleficijs,& alterius, in
eo relati,ubi alia pœna puniendi ſunt,dantes auxilium, conſi-
lium uel fauorem ſcienter, & doloſè,iſta operantes in quibus
actibus,licet dolus interueniat,non ppea doloſè illa gerens te
netur pœna homicidij,ſed longe diuerſa, & ne ſtatuta inuicem
ꝯtrientur,&ut ad concordiā reducantur ut facere debemus.c.in
ter dilectos.§.porro,de.fide inſtrum. per Bar. In l.fi.§.idē quæ-
ſiit.ff.de condi.indeb.dicere cogimur ſtatutum iſtud debere in
telligi,ut pœna homicidij teneatur ille cuius dolo fuit commiſ-
ſum,qn̄ ultra,uel extra mandatum interuenit alius actus dolo-
ſus,& principalis præſtans cām neceſſariam homicidio, præter
illas concernentes auxilium,fauorem,ſocietatem, doloſè præ-
ſtitas,ad homicidium committendum de quibus ſpecificè lo-
quuntur,alia capita ſtatutorum,quæ cum iſtis in ſpecie prout
deatur non poſſunt ꝯtineri ſub illo generali uer.uel cuius dolo,
ſm̄ Bart.& alios in l.talis ſcriptura.§ fi.de lega. j. cum ſimil.&
uerisſimū eſt nullū actum doloſum,& propinquum dicto homi
cidio per Ipſum Hannibalem fuiſſe geſtū.Nec ꝙ Iſte induxerit
Federicum,&alios ad occidendum,deliberauerat.n.Federicus
omnino dictum Herculem interficere pp cauſas ſuperius rela
tas, † & licet talem animum ſuum,& deliberationem patefece
15 rit,& communi cauerit Hannibali,non propterea Hannibal ip
ſe debet pati pœnam,ſi tali delicto non obuiauit. nec illud pa
tefecit,nec indicauit, cum non ſaperet crimen læſæ maieſtatis,
uel ſimile,ut ad plenum,poſt alios tradit Fely.citando iura, &
alias deciſio.in c.j.col.ij.& iij.nu.v.& ſeq.de offi.deleg. Et qm̄
in dubio prædicto dicunt̄ aliqua per ipſum Hannibalem geſta
quæ uere per eundem minime patrata fuere. Non enim ipſe ac
ceſsit uocatum Federicum,& alios occiſores,nec cum illis mi-
nimè tractatum fecit de occidendo.d. Her. nec iterato reuer-
ſus eſt ad domum occidendi,ut perquireret, an eſſet reuerſus.
Iccirco neceſſarium erit conſiderare quos actus ipſe Hānibal
uere geſſerit,& an tales ſint qui dederint cām.d.homicidio, &
an per illos homicidium dici poſsit eius dolo cōmiſſum & ſuc-
ceſsiue,qua pœna ea illis puniēdus ueniat, & ſuperius diximus
nullus actus apparet per eum geſtus pp quem eius dolo homi-
16 cidium poſsit dici commiſſum.† quamuis Federicus ipſe decla
rauit eidem eius animum occidendi.d.Herculem, & cū roga-
uerit,ꝙ deberet ire uiſurus,an.d.Hercules exiret domū,& ſuc-
ceſsiuè exitum iſtum referre haberet ipſi Federico, & ipſe Han
nibal tale mandatum ſuſceperit,& fuerit illud camuffatus uo-
lens complacere Federico executo non propterea infertur ex
iſtis eius dolo homicidium commiſſum. Nec ꝙ ipſe præſtiterit
auxilium cooperatiuum homicidio,& ita proximum,& propin
quum,ut nō potuiſſet aliter committi. Poſtquam.n.uidit dictū
Herculem exeuntem domum,& iuit certioratum,ipſum Fede-
ricum de exitu,poterat illo intermedio.d. Hercules redire do-
mum. Prout ēt illa hora qua fuit occiſus, domum redire pote-
rat alia uia,quā illa inferni,ubi occiſores eum expectabant, &
prout alia uia ſolitus erat domū redire,ꝙ argumentū a ſolitis,
& conſuetis in iure receptum eſt,prout ēt illa nocte non pote-
rat domū redire,ſed extra domum dormire,prout alias facere
ſolitus erat.Nec ipſe Hannibal inſequutus eſt dictū Herculem
exeuntem domum,ut ſciret quo tenderet,& de hoc certioraret
Federicū,& occiſores,ſolum.n.ſpeculatus eſt, an exiret domū
quo exeunte exitum notificauit Federico, iſte igitur actus, ita
conſideratus,minimè infert homicidium dolo Hannibalis fuiſ-
ſe commiſſum,eſto ꝙ notum haberet animum Federici delibe
rantis necidere dictū d.Herculē, eſt.n.actus ualde remotus ab
homicidio,licet aliquatenus ſcienter tenderet ad homicidiū.
17 † Non propterea ex hoc debet capite puniri,unde inferius di-
cetur,ſimiliter alius actus ſucceſsiuè geſtus ab ipſo Hanniba-
le dum miſſus a Federico, iuit ad locum inferni ut expectaret
ibi Federicum,& alios quouſque illuc uenirent, & eis referret,
an illac rediſſet dictus Hercules,minimè conſiderari pōt, ut p
eum dici poſsit dolo Hannibalis,homicidiū commiſſum, cum
ipſe de.Hercules per prius potuiſſet domum rediſſe, uel extra
domum illa nocte dormire,uel domum ſuam redire, ſeu reuer
ti alia uia uti ſolitus erat,& actus prædictus neceſſario nō infe
rebat homicidium committendum,nec cauſam neceſſariā mor
tis,& homicidij præſtitit,pp quod ceſſāt dicta Saly.in l.unica.
C.de rap.uirgi. & aliorum ſequacium, ut ſtatim ſubijciemus,
eo etiam qm̄ ipſe Hannibal ad locum inferni inuenerat Fede-
ricum,& neciſores,& illis nunciauerat dictum Herculem illac
non tranſijſſe,ſed redijſſe,& ſtati m diſceſsit inde, & poſt ſuum
diſceſſum fere per quartum horæ ,occiſus fuit ipſe do.Hercules
ipſo Hannibale abſente,& ſolum illos duos actus remotos ab
homicidio gerente,ſine armis,& ſolum ut complaceret.d. Fe-
derico,ex quibus non pōt dici dediſſe cām homicidio,nec eius
dolo illud fuiſſe commiſſum,nec præſtitiſſe auxilium coopera
18 tiuum homicidio,ut dicemus ſtatim.† Nec alius actus dum di
xit fratri ſuo,ꝙ iret inſequuturus Barrigellum,erit conſideran-
dus cum ſit longe remotus,& eius fratri ſuſcepiſſet tale man-
datū à Federico, & licet illud eidem ſuo fratri reduxiſſet memo
riæ,non propterea infertur eius dolo homicidium commiſſum
nec pp illud dediſſe auxilium cooperatiuum homicidio,ceſſa-
bit igitur ſtatutum,ꝯñt,& dubium primum ſuper illo forma-
19 tum.† Ad ſm̄ dubium,in quo dr̄ ipſum Hannibalem præſtitiſ-
ſe auxilium cooperatiuum in ipſo homicidio, & ſic uirtute ſta
tuti eſſe puniendum,eadem pœna,qua occiſores, eo ēt quia p̄
buit cauſam morti & homicidium habuit originem ex ſuo tra-
ctatu,& ordinatione apenſata,& quia incontinenti, poſtq̄ ipſe
diſceſsit de loco inferni,fuit ſubſequutum dictum homicidiū,
& dedit neceſſariam,& præciſam cauſam illi,quibus conſide-
ratis,non pōt dici remotum,ſed coniunctum cum homicidio,
& in ipſo homicidio ſm̄ Saly.in d.l.unica, & caſus præſens uī
omiſſus a ſtatuto,& decidendus uenit ſm̄ deciſio.iuris cōis de
20 quibus per Saly.& ſequaces.† Dicitur primo non eſſe uerum,
ꝙ ipſe uocauerit occiſores,ſolum.n.certiorauit Federicum.d.
Herculem exiuiſſe domum,& ſucceſsiuè exiſtens in loco infer-

ni ip-

ni ipſum certiorauit, eundẽ.d.Herculẽ inde nõ trauſiuiſſe, qui
actus miſericordiæ cauſam ꝑbuere mortis, nec per eos põt dici
auxilium cooperatiuum præſtiтum in morte, & in homicidio,
ſed ſolum ad homicidium committendum, nec iſti actus dede
runt cãm præciſam, & neceſſariam homiridio immo remotam
& contingentem caſu ut aperte oſtenſum fuit in reſolutione ꝑ
21 cedentis dubij.† Nec põt dici tale homicidium inconsinenti
poſt diſceſſum.d.hannibalis a loco interni ſubſequutum fuiſſe
coniunctum cum dictis auxilijs, cooperatiuis, cũ per quartã ho
ræ poſt ſuum diſceſſum fuiſſet commiſſum, & ſm ſubiectã præ
ſentem materiam, dictio inconsinenti, non põt uerificari in tã
ta temporis dilatione, ad pleuẽ tradita in l.lecta.ff.ſi cer.pet.&
in l.ut uim.ff.de iuſti.& iur.& in l.j.§.qui præſens.ff. de uerbo.
22 oblig.† Cooperatiuum.n. auxilium interuenire debuit in ipſo
homicidio, boc eſt in actu homicidij, ut indicat illa dictio in
ipſo homicidio, quæ cum iungatur ablatiuo caſui, intrinſicitatẽ
importat, & exigit, ita ut cooperatio, in ipſo homicidio intrin-
ſecè requiratur, ut firmat Bar.Bal.& relIqui oẽs ſequuntur, in l.
Gallus.§.ille caſus.ff.de liberis, & poſthumis, ubi poſt alios
Alex.nu.xv.iſtud proſequitur, ut ẽt facit ibi Iaſ.nu.xxj. & p Fe-
ly.in c.iij.loco de præſumpt.col.ij.& Alex.conſi.cxvj. poſtquã,
in primo uol.& iu ſim.traditur per Alex. in l. cætera §. hoc ſe-
natus de lega.j.& in d.§.ille caſus, nu.xviij. & in l. pleriq;. ff. de
23 in ius uocan.ubi Iaſ.nu.xix.& duobus ſequeu.† Dũ loquunẽ
de aliquo geſto in porticu domus, ſeu in hoſtio extra clauſu-
rã, uel in ſcalis affixis muro, ut illud non dicatur factũ in do-
mo pp illam dictionẽ, in. importantem intrinſicitatem iurib.
24 allegatis per Bar.& alios in d.§.ille caſus.† Differunt.n.illa, an
diſpoſitio loquaẽ de auailio cooperatiuo, ĩ homicidio, uẽ de au
xilio cooperatiuo ad homicidiũ, illa.n.ad homicidium, nõ ita
importat ad intrinſicitatem, ſicut illa in homicidio, ut dicimus
qñ ſtatutum loquiẽ de actu gerendo ad domum, uel de geren-
do in domo, ut aperte firmat Albe.de Roſa.in ſuo dictionario
25 in uerbo, ad, citans ad id plura, & alias deciſiones, † & hãc diſ-
ferentiam apertiſſimè ſentit ſtatutũ Bon. ſub Rubrica de pẹn.
mandan.uerſ.j.diſponens, ꝙ q præſtat auxilium, uel conſilium
ẽt aſſociando, uel alium actum gerẽdo, ad homicidium cõmit-
tendum, ꝙ iſte ſolum uenit puniendus in lib.ccc. niſi auxilium
fuerit cooperatiuum in ipſo homicidio, tunc enim puniretur,
ut principalis, & illa uerba in ipſo homicidio, debent intelligi
intrinſecè, hoc eſt in actu homicidij iuribus, & deciſionibus,
quibus ã hoc idem diſponitur in alio ſtatuto de pẹna homici-
dæ, uer.& ex pẹdictis maleficijs, dum loquitur de præſtante au
xilium, & fauorẽ ſcienter, & ſe remittit ad illud ſtatutum de pẹ
na mandan.diſponentis, ut ſupra. Et conſiderandum eſt, nã.d,
ſtatuta loquuntur de dante auxilium, conſilium, & fau. rẽ, ad
26 homicidium committendum, † & quod fortius eſt de aſſocian
te uel alio modo cooperatiuum præſtante ad homicidium cõ-
mittendũ, ut patet ex illis uerbis, uel alio modo importãt alios
caſus ſimiles expreſſis.c.ſedes apoſtolica, de reſcrip. c. cum in
27 multis, eo.tit.li.vj.† Et ne aliter reddantur fruſtratoria ad ple
nè tradita, & relata per Iaſ.in l.ait prætor, in prin.ff. de iure iur.
28 † Et ꝙ loquantur de auailio cooperatiuo ad maleficium con-
mittendum patet ex illa except. & uerbis, niſi auxilium fuerit
cooperatiuũ in ipſo homicidio quæ exceptio debet eſſe dẹ re-
gula, & cum.d.exceptio ſit, & loquatur de auxilio cooperatiuo
in ipſo homicidio, neceſſario inducitur regulam præcedentem
loqui de auxilio cooperatiuo ad homicidium committendum
ne ſequatur abſurdum, exceptionem nõ eſſe de regula ꝫ not.in
l.in bis.ff.de legib.& per Mod.in l.j.ff.de regu.iur. cum uulga.
29 † Et quia de iure communi auxilium, ut ſit punibile debet eſſe
propinquum, & cooperatiuum ipſi delicto, & dare cauſam pro
ximam illi, ut tradũt iura. Ang.de malefi.& alias deciſio. In uer
bo.d.maleficio ſemper aſtitit, colu.v.uer.tertio modo, & diffu-
ſius, ibi per Auguſt.in addi.inſerentem, ad materiam ſtatutariã
noſtram, & per Bartho.Veron.conſi.ij.& xxvij.requiſitus, col.
iij.uerſi.præterea, & conſi.xxxiiij.ſi nunquam, col.iiij.in ij.du-
bio, & Cor. ꝯſi.cxlix.colu.pen.& fi.iu j.uolu.& per Prac. pap.
in uer.opem, & auxilium, & Fely.in c.j.de offi.deleg.col.vij.uer
ſi.limita primo, & diffuſius, poſt alios per eundem. in c. ſicut di
gnũ, col.ij.uerſ.modo aduerte, extra de homic. & Moder. Bo-
no.conſulẽdo.& legendo, ac in eorũ prac. ſequentes cõcluſio
30 nem iſtam, plura alia adducunt, † & qm̃ ſtatutum Bono. ꝑſen-
tem difficultatem decidens ab eo minimè recedendum erit, cũ
ſit eõe ipſi Hannibali ſcolari, qui beneficio. d. ſtatuti gaudere
debet, ſicuti gaudent alij ciues Bon.cum alio ſtatuto, ſub Rub.
ꝙ ſcolares uniuerſitatis, &c. diſpoſitũ ſit in oibus criminib. &
delictis, ſcolares cenſeri, & reputari ciues, & ut ciues pẹnis ſta-
tutarijs debere puniri, iunctis plene traditis in l.j.ff.de leg j.Ex
31 † quibus patet apertiſſimè caſum præſentẽ non eſſe omiſſum a
ſtatuto. immo expreſſe deciſum, cũ ſtatutum ſemper loquatur
de auailio cooperatiuo, & ſolũ faciãt differẽtiam, an ſit coope
ratiuum ad homicidium, uel cooperatiuum in homicidio, & ſic
ceſſabunt pẹnitus dicta Saly. & ſequacium & patet, actus ge-
ſtos per Hannib.non importare cooperatiuum auxiliũ in ho-
micidio, licet poſſent trahi ad cooperatiuum ad humicidiũ, &
ſic ad mortem. Nec dictos actus præbuiſſe neceſſariam, & præ
ciſam cãm homicidio, immo fuiſſe remotos, & non cõiunctos
homicidio, ꝯñr ex illis, ipſum nõ poſſe, nec debere puniri pẹna
capitis, ſed alia de qua in iſto ſtatuto, uel minori, ut erit arbi-
trium iudicis, ut in fine.d.ſtatuti cauetur, & per illum text.tra-
32 dunt oẽs in d.c.ſicut dignum, † ubi conſiderantẽ prædictæ qua
litates, & actus geſti ad homiridium committendum, & illi ge
ſti in ipſo homicidio, & bene facit.l.qua actione.§.Celſus.ff.ad
33 legẽ aquiliã.† & ea iſtis ita conſiderata tolluntur ea quæ di
cuntur per Barth.Vero.d.conſi.xxxiiij.& per Soci.conſi. clxxx
viij.in ij.uol.uiſa bulla, & quæ tradit Cy. in l. non ideo minus,
relatus a Bal.in l.unica.§.ne aũt, col.ſi uerſi.extra quæro.C.de
cad.tollen.ubi Alex.conſ.d.adducit.Satis.n. diuerſo caſu lo
quuntur dicto conſi.& deciſio.& in illis facti contingentia lon-
ge diuerſa eſt a præſenti, ut ex ipſorum lectura aperte oſtendi
tur, & ex diuerſis minime inferendum eſt, & minima facti mu
tatio in totum, uel ſaltim in partem iuris alterat diſpoſitionẽ,
prout penitus ceſſant, qm̃ illis caſibus non aderat ſtatutum, ut
adeſt in præſenti, & quod prorſus tollit omnem ambiguitatem
decidendo caſum præſentem, ut deduximus Nec obſtabit con-
feſſio Hannibalis dicẽtis præſtitiſſe auxilium cooperatiuum,
nam illud præſtitit ad homicidium non aũt in ipſo homicidio
34 ut ſuperius fuit concluſum.† Minus obſtabit, ſi dicatur pp ta
le auxilium homicidium fuiſſe ſubſecutũ, ꝙ ita & tali mõ non
fuiſſet executum, ſi tales actus non fuiſſent geſti per Hanniba-
lem, ꝯñr illos dediſſe cãm homicidio, conſequentia.n. iſta non
eſt neceſſaria, nec uera, ut per eam inferatur auxilium coopera
tiuum fuiſſe præſtitum in ipſo homicidio, Verum enim eſt quo
cunque auxilio præſtito poſſe dici ſine illo, delictum non fuiſ-
ſe taliter commiſſum tñ pp hoc non infertur omne auailium
eſſe cooperatiuum homicidio ut de ſe patet, & notatur, in c.pẹ
ſentia de proba.& in l.non hoc.C unde legiti.& in l.neque na-
tales.C.de proba.cum ſimi.nam licet Fede.alio modo interfe-
cturus eſſet. d. Herc.tñ non eo mõ interfeciſſet, ut interfecit
pp actus geſtos ab Hãnibale.ex iſtis tñ minime infertur dictos
actus præſtitiſſe auxilium cooperatiuum homicidio, ut ſtatutũ
requirit, & per eos Hannibal capite puniri non debet, ſed ſolũ
pœna ſtatutaria, potiſſimum, cum ipſe Federicus omnino deli
beraſſet, & animo concepiſſet, quacunq; alia uia ipſum do.Her
culem interficere, & de medio tollere, & ex iſtis apertiſſime tol
35 litur illud quod dr̃ in tertio dubio.† Qm̃ ipſe Hannibal nullo
pacto fuit principalis in delicto, nec particeps in tractatu, & or
dinatione, ut interficeretur do.Hercules licet ſciuerit animum
& ordinationem ipſius Federi.& eam non indicauerit. & quia
tanq̃ mandatarius Fede.executus fuerit illa duo mandata, & il
los duos actus non propterea ex illis dici poterit particeps, &
principalis in crimine, & homicidio, ſed ſolum præſtans auxi-
lium ad homicidium committendum, & maximè conſiderato
fine, cum ipſe non interuenerit in actu homicidij, & ſtante di-
ſpoſitione ſtatutaria non eſt puniendus capite, ſed ſolum pẹna
ſtatuti, & tanquam ꝑſtans auxilium ad homicidium, ut ex de-
ductis in præceden. pluſquam apertiſſime oibus conſtare pote
36 rit.† Quartum dubium prorſus ceſſat Tum conſiderato iure
cõi, Tum conſiderata diſpoſitione ſtatuti Bono. quod expreſſe
caſum ꝑſentem decidens, & terminans, & minimè illũ omittẽs.
qm̃ tales actus facti per Hannibalẽ, & auxiliũ per eum præſti-
tum non fuit cooperatiuũ in ipſo homicidio, licet poſſet trahi
ad cooperatiuum ad homicidium, eo ẽt quia non dederunt ꝑ-
ciſam.& neceſſariam cãm morti, ſed caſu contingentem, & Fe-
dericus omnino decreuerat homicidium patrare, nec plus deli
quit ipſe Hannibal, ut cenſeri poſſit, & iudicari factus eſſe ul-
tra merum auxiliatorem de quo in prædicto ſtatuto, qm̃ uere
caſum ꝑſentem ſtatutum minime omittit, immo illum deter-
minat, ut ſingula ꝑdicta ſuperius firmata, & aperta fuere, ex qui
bus

bus neceſſario reſultat concluſio, eundem Hannibalē non capi
te ſed pœna iūs ſtatuti eſſe puniendum. Vltimo dubio reſpōde
re minimè conuenit, nam & ſi arbitrium Illuſtriſsimæ.d.tuæ ſie
latiſsimū, tñ ſemper fuit iuſtiſsimum, & equiſsimum, & magis
inhærens æquitati, q̃ rigori, cui æquitati, & liberationi, ac abſo
lutioni potiſsimū in dubijs ſemper inherēdum eſſe oīa iura cla
mitant. Nec Illuſtriſ.d.tuā exagitet criminis atrocitas. & occiſi
qualitas, & facti contingentia in dubijs datis explicata. Nā il-
lius ueritas aliter ſe habet, ut in ſuperioribus deductum eſt, &
Hannibal ipſe nunquam habuit animum occidendi do. Hercu
lem, & ſolos illos duos actus geſsit, ut ſ̃.relatos in quibus, & ſi
ſa male geſſerit fatendum eſt eundem pœnas daturum nō tñ il
las, ut capite puniatur, ſed ſolum a ſtatuto expreſſas, uel mino-
res arbitrio Reueren.d.tuæ ſtatuendas, cum nihil uere manda-
uerit fratri ſuo, ſed illi ſolum memoriæ reduxerit, q̄ Federicus
mandauerat, & talis actus penitus remotus ab ipſo homicidio
minima, Immo ferè nulla pęna dignus eſt. Reliqui uero duo, p
ipſum geſti, modo quo.ſ̃.uere ut expoſitum eſt, minimè digni
ſunt morte, tum iuris cōis diſpoſitione cōſiderata, tū & illa ſta-
tutaria per quam prorſus, & omnino ceſſare habet capitalis pę
na, & ſtatuere oppoſitum eſſet uere quid exemplar, & uniuerſo
ſtudio Bono. cunctiſque ſcolaribus odioſum, & capitale cū re-
cto tramite, & omni honeſtate, & equitate iuris cōis, & ſtatuti
diſpoſitione accedente Hannib. ipſe ſimplicitate, & complacen
tia quadam dictos actus gerens capitis pęna non ueniat plectē
dus, nec Illuſtriſ.d.tua procedere habet, ac ſtatuere ipſum Han
nibalem torquendum, prout in calce dubij inſtatur, cum iā ip-
ſe confeſſus fuerit puram ueritatem modo quo.ſ̃.explicitā, &
quicquid fecit, & geſsit, iam pateſecerit, & carceribus largiori
bus fuerit repoſitus, ut illorum purgationē faceret, & ſe ipſum
defenderet, & eundem torturæ exponere nihil uere aliud eſſet
niſi eius mortem appetere cum ea fuerit, & ſit corporis qualita
te compoſitus, & Imbecillis, ut torturæ metu quicquid expoſtu
laretur fateretē, & cum iſta Illuſtriſ.d.tuæ ſatis aperta ſint, illa
miſericordiæ exequen. mandari firmiſsime tenemus. Pariſi. Bo.

SVMMARIVM.

1 *Venenum emens cauſa necandi hominem, puniendus eſt. etiam ſi nō ſequatur effectus, declaratur tamen quando id procedat, nu. 12. & 13.*
2 *Venena mala emere, & retinere punibile eſt, & flagitioſum, & nu. 14. declaratur.*
3 *Prohibetur etiam, & uenditio ueneni mali.*
4 *Adamas multas proprietates habet.*
Venenum poteſt conſiderari bonum, & malum, & nu. ſequent.
5 *Medecina uenenum eſt, bonum tamen.*
In dubio præſumendum eſt bonum, non malum.
6 *Ceſſat omnis ſuſpitio quando actus palam fit, & celebratur publicè*
7 *Retinens uenenum, non ad cauſam necandi aliquem, puniendus non eſt, ita & emens illud.*
8 *Qualitas requiſita à lege pœnali, neceſſario debet interuenire, & probari.*
9 *Bono uiro credendum eſt, & illi credens excuſatur.*
10 *Vendentes uenena, non ſemper puniuntur, ita nec ementes.*
11 *Sine dolo non committitur delictum, nec aliquis puniendus eſt.*
15 *In correlatiuis fit extenſio, etiam in pœnalibus.*
16 *Statuta recipiunt interpretationem paſsiuam.*

CONSILIVM. CLXVII.

HANNIBAL Panicus uī poſſe puniri arbitrio
iudicis, fatetē namque a Iulio de penſabenis, ſuſce-
piſſe mandatum, ut ex Venetijs aſportaret modi-
cum Adamantis puluerizati, & eidem Iulio trade
ret, & quia ipſe Hannibal executioni id mandauit puniendus
uenit, cum dederit operam rei illicitę, & prohibitæ, aſportaue-
ritque res uenenoſas, & nociuas aptaſque ad necem hominis.
1 † Qui.n.uenenum emit, & ſi non ſequatur effectus nociuus, pu
niendus eſt, ac ſi effectus ſecutus fuiſſet. uel ſaltim iudicis arbi
trio. l.eiuſdem in prin. ad l.Corn. de ſicca. l.j. in fi. ff. ad leg. pom
pe. de parri. ubi Bart. & alii not. & l.j. de maleſi. & mathem. C.
ubi doc. maxime Saly. & per Ang. de male. in uer. ex interuallo,
2 uer. ſed aduertas, & ibi Ang. in addi. † Flagitioſum namquàm
eſt, & punibile, uenena mala, nedum facere, uerum & retinere,
& emere. d.l.eiuſdem. §.j. & uer. adiectio autem, nec nō, & uer.
alio ſenatuſcon ſulto, ubi prohibitū eſt illa uendi per oēs, & ma
3 ximè pigmentarios, & aromatarios, † & ſicuti prohibita eſt uē
ditio, eodem mō prohibita erit, & emptio, cū iſta correlatiua
ſint arg. not. per Bar. & alios per illum tex. in l.fi. C. de indi. ui
du. tollen. & in l.fi. ff. de ſcceptila. & in l.j. C. de cupreſ. lib. xj. &
ita concludit Matth. de Afflic. in conſtit. regni, de malis, & no-
xijs medicamentis, conſti. prima, in princi. nu. iiij. & in conſtitu
tio. eadem pœna, & ad idem adduci poſſet ſtatutum Bon. ſub
Rubrica de pœna uenenante aliquem imponens uendentibus
prædictam pęnam arbitrariam, ut locum ēt ſibi uendicent in
in emptore, & in eo, qui mandato alterius. d. uenena aſportaue
rit, uerum iſtis non obſtan. dico ipſum Hannibalem in aliquo
4 non eſſet puniendum. † Secundum.n. naturales nec non, & Pli.
lib. a xvij. naturalis hiſtor. ca. iiij. Adamas multas habet proprie
tates, & plures bonas, quàm nociuas, ita ut dicere poſsimus illū
ſapere naturam, & ſpeciem ueneni boni, & mali, iuxta ea quæ p
illum tex. tradit Bar. in d.l.eiuſdem. §. adiectio. de quo ēt hī in
l.qui uenenum. ff. de uerb. ſigni. & in l. quid ſæpe. §. ueneni. ff.
de ꝯhen. empt. & in l.cæteræ. §. mala medicamenta. ff. ſamil. her
5 ci. & Alex. conſi. cciij. ſuper themate, nu. vj. uol. ij. † Sicut ēt di-
cimus de medicina in ſe continente uenenum bonum, & ſalu-
bre, ut probatur in d. §. adiectio, & in d.l.qui uenenum, & Han
nibal ipſe exequens mandatum prædicti Iulij excuſandus eſt,
cum crediderit, & ueræ opinionis fuerit ipſum uelle adamante
uti in bonum non aūt in malum, argumento. l.merito. ff. pro So
6 ci. cum uulga. † Eo ēt cum palam, & aperte iſta fuerit executus
ex quibus ceſſat oīs ſiniſtra ſuſpitio iuribus citatis per Bar. in l.
Frater a Fratre, ff. de conditione indebi. col. pen. nu. ij. & per gl.
in l.ſi in emptione. §. fi. & in l.fiſtulas. §. fundum. ff. de ꝯh. empt.
7 † Prout ēt, nam dictus Iulius mandans, minimè uolebat dicta
pulueribus uti ad malum, nec illis ad id uſus eſt cū iam eas ex-
hibuerit, & de ꝯrio nihil appareat, & ſi per Hannibalem fuerūt
pulueres illi traditæ, non propterea puniendus uenit, prout in
fortioribus terminis dicimus de retinente, & habente uenenū,
ſeu emente, ſi illud non retinet, nec habet cā interficiendi ali-
quem, ſeu nocendi alicui, ut probat text. in l.j. §. præterea. ff. de
ſicca. ibi, qui hominis necandi cā, uenenum confecerit, & in l.
eiuſdem prædlegata in princ. ibi necandi hominis cā fecerit,
uendiderit, uł habuerit, & in uerſi. ſeq. ibi, uel hominis necandi
cā habuerit, & tradit Pau. de Ca. expreſſe uolens hanc qualitatē
eſſe deducendam, & probandam conſi. clxxix uiſa inquiſitione
col. ij. uerſi. ſi tñ, nec apparet, & ſequit Mathæ. de Aflic. in dicta
conſtit. reg. nu. v. cum igitur de qualitate iſta de iure ad pęnam
requiſita minimè appareat, nec apparere poſsit. d. Hannibal tra
dens dictas pulueres Iulio puniri non pōt, cum ipſe Iulius prin
cipalis illas habens, & tenēs puniendus nō ueniſſet, ſi qualitas p̄
8 dicta non probaretur. † & lex pœnalis requirens qualitatem il-
la non probata ceſſat ſm Io. Andr. in c.j. de homicidijs li. vj.
per Bar. in l.j. §. hoc interdictum. ff. ne quid in loco publi. cum
9 ſimili. † Dictus inſuper Iulius mandans, & cōmittens aſporta
tionem iſtorum puluerum, pater ſamilias erat campſor, merca
tor diues bonæ uitæ, conditionis, & famæ, pp quas conditio-
nes ipſe Hānibal merito potuit credere ipſum nolle, uti pulue
ribus in malum iuxta glo. in uer. actiones, in l.Titio fundus. ff.
de cond. & demon. text. in l. non oēs. §. à barbaris. ff. de re mi-
litari, cū alijs accumulatis per Mod. ī eorū practi. crim. fol. j. &
10 ij. † Et illud potiſsimū eſt in iſtis aſſertis, delictis cōſiderandas
eſſe qualitates perſonarum, nam & Aromatarij uendentes pul-
ueres uenenoſas non ſemper puniuntur, ſed tunc demum qñ il
las uendunt, ignotis, fatuis, & perſonis inhoneſtis, at qñ probis
uiris, & patribus familiæ, in quibus nulla cadit ſuſpitio eas uen
dunt, minimè pęnam aliquam incurrunt, ut poſt Ang. firmant
Mod. Bono. in d.l.eiuſdem. §. alio ſenatuſconſul. exemplifican-
tes in uendentibus, & ementibus ad interficiendum mures, ſeu
alia animalia uenenoſa, & eſt ex mente tex. in d. uerſi. alio ſena
tuſcon. in illo, uer. temere, & ſequitur Math. de Aflic. in dicta ꝯ
11 ſtit. reg. nu. iiij. & v. dū conſiderat cām pp quā uēditur, † & ſua
dentur iſta ex illa uulga. & communi doctrina, diſponente ceſ
ſare pęnam, qñ ſine dolo quis emit, ſeu aſportauit, ut in termi-
nis nr̃is, hī in d. §. præterea, & ibi Mod. plura accumulant, & in
l.j. C. de ſicar. & in c. ſignificaſti, de homicidi. & in l.ſi non con-
uicij. C. de iniur. & per Paul. de Ca. & Ale. in conſi. ſuperius ci
tatis, & aperte probatur in d. §. præterea ibi, necandi cā, & ibi. d.
l.eiuſdē, in prin. & uerſ. j. & uerſi. ſed hoc ſolū notaī, & ibi, nō q
dem malo animo, & uerſi. ſeq. ibi, temere, cum igitur ipſe Han-
nibal caruerit dolo, penituſq; ignorauerit dictas pulueres eſſe

ſpias ad uenenum, & palam illas aſportauerit Iulio prædicto,
pp cuius qualitates potuit credere, prout credidit illum nõ uſu
rum pulueribus niſi in bonum, prout uerè fuit uſus, nullam de
bet ſubire pœnam, quinimmo abſoluendus uenit. Nec obſtant
in 3rium ſuperius adducta, nam ex dictis pulueribus nullũ fuit
attentatum maleficium, & delictum, quinimmo, nec cogitatũ
attentari, & uerſamur extra terminos illorum iurium punien-
tium attentationem, & cõnatum, hic.n. nullus adfuit, ut oſtẽſum
fuit, & non entis, nullę conſiderari poſſunt qualitates. l. eius q
22 in princ. ff. ſi cert. pet. † ceſſabitq; oĩs pęna impoſita ordinarie,
23 ſeu arbitrio iudicis pp conatum, & attentationem. † Prout ẽt
ceſſabit conſiderata generali conſuetudine totius mundi. ẽt ſi
fuiſſet attentatum, cum effectus non fuerit ſequutus, ſm ea quę
refert & ſequitur Augu. in additio. ad Ang. de malefi. in uer. &
ex interuallo & Fel. in trac. an, & qñ puniat̃ conatus, & prout
tangit Bar. Cæpol. conſi. lxxxj. uiſa inquiſitione, cũ alijs relatis
per Matthæum de Affſie. in præal. conſtitutio. reg. num. v. & p
24 Moder. in d. l. eiuſdem in princ. nu. viij. † Non ob. ſtagitioſum,
& punibile eſſe, emere, retinere, & habere uenena, nã id proce-
dit, ut deduximus, qñ p̃dicta exercentur cauſa necandi, uel nocẽ
di iuribus. & deci. ſ. citatis, quæ qualitas prorſus hic ceſſat, nec
25 attingere debemus diſceptationẽ illam, † an in materia pęnali
licita ſit extẽſio rõne correlationis de qua per Bar. & alios ma
xime Iaſ. in d. l. ſi. C. de indi. uidui. tol. & eundẽ in l. non tñ, col.
ij. ff. de re iudi. Nam ſiue conſideremus uendentem, ſiue emen
tem, tunc demum imponenda erit pęna qñ adſunt, & ꝯcurrunt
qualitates, & alia ſuperius adducta in caſu pñti prorſus ceſſan-
tia, unde, &c. ¶ Nec ob. ſtatutum Bono. nam & ſi ſingula ipſius
uerba conſiderentur minime attingunt caſum præſentem, nec
comprehendunt ipſum Hannibalem minime appotecarium,
ſeu aromatarium, nec uendentẽ, & ſi ut dicebaĩ illius fuerit exiẽ
ſio ad ementem, tñ id interpretandum erit in illo, in quo con-
currerent qualitates; & alia ſuperius deducta penitus ceſſant in
26 ipſo Hannibale, † cũ ſtatutum recipiat interpretationem paſ-
ſiuam a iure cõi traditam ſm Bar. & alios in l. j. §. lex falcidia. ff.
ad legem falc. per Saly. & alios in l. ſi ſerui ueſtri. C. de noxa. &
per doc. in l. ij. de leg. j. cum ſim. Pariſ. Bon.

SVMMARIVM.

1 *Officium iudicis latiſſimum, & ampliſſimum eſt.*
7 *Non eſt tamen abſolutum, ſed debet eſſe regulatum, & ſine graua-*
mine alterius,
2 *Cauſa, & ſecuritas de non offendendo, poteſt peti officio iudicis, &*
in alijs & ſeq. & nu. 4.
3 *Et quando, ita petitur, non requiritur cauſa cognitio, ſecundũ Din.*
tamen contraria opinio uerior eſt, ut in ſequentibus.
4 *Iudex non debet pati partes procedere ad arma, & mandare po-*
teſt, quod caueatur ne id ſuccedat.
5 *Et nedum quis cogitur præſtare dictam cautionem per ſe tantum,*
ſed etiam pro ſuis, & familiaribus, & complicibus, & num. 18,
19. 20.
6 *Non debet quis cogi ad dictam cautionem præſtandam, ſi nõ adeſt*
cauſa, & iuſta & alijs ſeq. maximè & nu. 10.
8 *Iudex uir bonus dicitur quando iuſtitiam facit, & neminẽ grauat.*
9 *Cogere aliquem ad cauendum, de non offendendo, eſt grauare &*
onerare ipſum, quod ſine cauſa fieri non debet.
11 *Nec ſufficiunt ſola mina, quoniam probandum eſt, minantem ſoli-*
tum eſſe illas ad effectum perducere.
12 *Quòd præſtetur cautio de non offendendo, non eſt mere arbitrariũ,*
ex quo requiritur cauſa, & nu. 6. 7. 8. 9. & 10.
13 *Litigantes ciuiliter, alio non apparente, non debent compelli ad*
cauendum de non offendendo.
14 *In quibus terminis procedat l. æquiſſimum, in principio. ff. de uſu-*
fru. & doctrina. Pau. de Caſt. in l. qui bona par. ngra, de illo. ff. de
dam. infec. & nu. 4.
15 *Stilus probandus eſt.*
16 *Offendens aliquem petere poteſt, ut ſibi caueatur ab eo, de non of-*
fendendo.
17 *Qui non poteſt cogi ad cauendum de non offendẽdo aliquem pro ſe,*
minus poteſt cogi ut præſtet eandem cautionem pro alijs.
18 *Declaratio ad doctrinam Bar. in lege illicitas paragra. ne potentio*
res. ff. de offi. præſid.
19 *An frater cogatur præſtare cautionem pro fratre.*
Familiares, qui uere dicantur, & nu. 18.
20 *Complices qui dicantur.*

CONSILIVM CLXVIII.

1 ET ſi iudicis † Officium ampliſsimũ & latiſsimũ ſit.
l. j. ubi diffuſè oẽs. ff. de iuriſ. om. iud. inductumq;
fuerit illud poſſe implorari, ut timẽtibus offenſio
nem, dicto officio ſuccurreretur, ne offenderent,
& ut ipſis per cautionem & ſecuritatem de non offendendo, ex
2 dicto officio prouideretur, † ut per illum tex. tradũt Bar. & alij
in l. illicitas. §. ne potẽtiores. ff. de offi. pręſid. & in l. denũtiamus
C. de his qui a d eccl. cõfug. cũ alijs collectis per Fel. in Rub. ex
tra de treg. & pa. col. v. uerſi. qui timet. poſt Ab. ibi & per Iaſ. in
3 l. ſi ſuper poſſeſsione co. ij. nu. vj. C. de tranſ. † Et Dyn. in l. ij. §. j.
in fi. ff. ſol. mat. noluerit iudicem motũ ex officio cogere poſſe
alios ad præſtandum dictam cautionem nulla præcedente cãæ
cognitione † & ex ſolo eius arb. abſoluto & non regulato, po-
4 tiſsimum cum non debeat ipſe iudex pati partes ipſas procede
re ad arma & rixam, ſed proprium ſuum ſit ſua iuriſd. partes ip-
ſas compeſcere, ne ad id procedant. l. æquiſſimum, in prin. ff. de
uſufr. per quem tex. Pau. de Ca. in l. qui bona. §. de illo. ff. de dã.
inf. in fi. uoluit in arb. iud. eſſe pp controuerſiam & litem inter
ipſas partes exiſtentes, pronunciare cauendũ iudicem eſſe de nõ
5 offendendo. & Bar. in d. §. ne potentiores † nedum uoluerit par
tes principales poſſe cogi ad p̃ſtandum dictam cautionẽ de nõ
offendendo pro ſe ipſis uerum ẽt & pro familiarib. & ꝯplicibus
ſuis, quẽ paſsim ſequunt̃ doc. ibi & alij citati per Fel. in d. rub.
de treg. & pa. col. pe. nu. xviij. in v. declaratione, & per Ang. de
malefi. in uer. uerba iniurioſa col. v. cum ſi. Quibus cunſidera-
tis, concludendum uẽ reueren. d. Gubernatorem licitè feciſſe p̃
ceptũ iſtis dñis de Lãbertinis ut inuicem & mutuo p̃ſtare de-
beant dictã cautionẽ de ſeipſos reciproce non offendendo, ne-
dum p ſe ipſis ſed ẽt pro frĩbus & alijs, tñ ꝯſiderata facti & iu
ris ueritate, iſtis non ob. d. Aldraiectus de Lambertinis, nec p
ſe ipſo & a fortiori nec pro. d. Egano eius fratre de iure aſtrin
6 gi pôt ad dictam cautionem p̃ſtandã. † Nam & ſi uerum ſit, offi
ciũ iudicis ad id poſſe implorari, & ex eius officio iudicẽ poſſe
partes cõpellere ad cautionem prædictam p̃ſtandam deciſio.
& iuribus quibus ſ. Tñ iſtud paſsim & indiſtinctè non pmittit̃
iudici a. l. ſed tunc demũ, qñ adeſt cã. & iuſta pp quã iudex im
ploratus uel ex mero officio motus id facere habet, abſoluto.
n. arbitrio & ſine cã nec imploratus nec ex mero officio id de
7 iure facere pôt, † Quamuis ipſius arbitriũ ampliſsimũ & latiſsi-
mũ ſit, tñ debet eſſe regulatum. l. & rõne. Nec cum dãno iniuria
& grauamine alterius concedendum eſt. Nec procedere debet
ut ad plenũ per oẽs traditur in d. l. ff. j. de iuriſdictione oĩum iu
8 dicum, & inſtituta de actio. in principio, cũ ſim. † Et ſi iudex id
faceret, alium grauando careret uero, & ſuo peculiari nomine,
nec quidem alteri faciens iniuſtitiam uir bonus dici poſſet. l. uir
9 bonus. ff. iud ſol. l. continuus. §. j. ff. de uer. ob. † Cogere igitur
aliquem ad p̃ſtandum fideiuſsionem alteri, de non offendendo
eſt illum onerare, & grauare ut ſatiſdet, quod ſepæ laborioſum
eſt. l. ij. §. ſi dubitetur. ff. de iud. & ipſum priuare ſua libertate,
quod ẽt graue eſt. l. non uſq; adeo. ff. ſi quis a paren. fue. manu.
& arg. eorũ quæ not. in l. teſtõ centurio. §. fi. ff. de manu. teſt. &
per Alex, & alios in l. turpia. ff. de leg. j. & in terminis nr̃is ſeq-
tur Fely. in rub. de treg. & pa. col. v. nu. xiiij. poſt Imo. in l. ij. §. j.
10 ff. ſo. mat. † Et ideo in præſenti diſceptatione doc. cõiter uolue
re, iudicem requiſitũ ſeu ex mero eius officio procedentẽ non
poſſe cogere aliquem ad p̃ſtandum. d. cautionem, ex ſuo mero,
& abſoluto arbitrio, & nulla præcedente cauſę cognitione, & iu
ſta, ſed tunc demũ, ad id procedere debet, qñ præcedit cã, & iu
ſta, cum talis cautio petatur præſtari a perſona perſonæ, ut fir-
mauit idem Bar. in d. §. ne potentiores, & not, in d. l. denuncia-
mus, ubi Alb. de roſ. & Sal. uoluere cauſam iuſtam debere præ-
cedere, ut ẽt uoluit Barto. & Imo. per illum tex. in l. hæc aũt. in
princ. ff. ſi cui pluſq̃ per. l. falcid. & poſt Guliel. de Cun. firmat
Alex. in d. l. qui bona. §. ſi quis inſta. ff. de dam. Infec, & Ang. de
Maleſic. in uerſi. uerba iniurioſa, col. v. uer. quid ſi uerba, & fir-
mat Bar. in l. capitalium. ff. de pęn. nolens ſecuritatẽ de non of-
fendendo præſtandam eſſe qñ præcedit iuſta cã, & ſpecificè re-
probans Dy, iſtud uoluit Imo. in d. l. ij. §. j. ff. ſol. ma. & Sal. in d.
rub. col. v. nu. xiiij, & etiam Alc. ꝯſi. lxxviij. Viſo, colu. vij. in v.
11 uol. cum alijs concord. & Immo. & fortius doc. ꝯſiderantes iu-
ſtam cãm debere præcedere uoluere minas ſolas ad id nõ ſuf-
ficere, qñ ulterius concurrere debet, ut ille minans, ſolitus eẽt
minas ſuas ad effectũ perducere ſm Bar. in d. §. ne potentiores,
& Abb. in c. ij. col. ij. de offi. deleg. & tradit Fel. citãs alias deci

ſin. in præalle. ub.colu.v.nu.xiiij.& Iaſ.In d.l. ſi ſuper poſſeſsio
ne,col.ij.nu.vj.ver.& ex ſolis minia.C. de tranſu.unde conſide-
ratis omnib.explicitis in præcepto facto per R.do. Gubernato
rem dr̃ nullam cãm ibidem expreſſam eſſe iuſtam nec ſufficien-
12 tem,nam illa q̃ hoc ſit mere arbitrarium minimè uera eſt.† Si-
ne iudex procedat requiſitus ſiue ex mero officio, nam præce-
dere debet cã,& iuſta, ut oſtendimus,illa ẽt cauſa ne lis ciuilis
efficiatur criminalis,uana eſt.Nam ſi ſola,& de per ſe ꝯſideraret
omni caſu procederet quod profecto abſurdum eſt dicere, ut
13 † propter litem mere ciuilem, alio non ſubſiſlente quis cogat
14 præſtare iſtam cautionẽ.† Nec obſtabit.d.l.æquiſsimũ. in prin.
diuerſo.n.caſu loquitur,qñ,ſcilicet partes paratę ſunt ad rixam
& arma uolentes uti poſſeſsione eiuſdem rei.tunc.n. ut ceſſet ta
le periculum iudex pôt dare illud remediũ de quo ibi, & pôt ẽt
mãdare ut caueri ſm Pau.de Ca.in d.§.de illo,in fi.qñ uidelicet
adeſt cã,& iuſta,qua iudex motus mandat caueri, ut aperte pa-
15 tet ex ſuperius deductis.† Nec illa cã allegata. ſ. ſtylus ciuitatis
procedere pôt cum de eo minimè conſtet,& ſit quid facti, nec
iſto caſu probari poſsit,iuxta ẽt plenè tradita per Bart.in l.La-
beo.ff.de ſuppel.leg.& per Fel.in c.ij.col.viij.& in c. ſuper lite-
16 ris,col.vj.de reſcri.& per Fr.de Cur.cõſi.xvj.col.vj.† Nec dicatur
adeſſe cãm.qm̃.d.d.Eganus fuit offenſus Romæ qua offenſione
ſtante,cogi poteſt ad cauendũ ſm Bar.& côiter alios in d.l. qui
bona.§.ſi quis iuſta.de dam.infec.& Fely.in rub.de treg & pace
col.pe.& fi.in viij.declaratione,& Iaſ.in d.l.ſi ſuper poſſ.ſ. col.
pen.nu.vj.uer.& iſtud procedit,ignorat.n.quis eum percuſſerit
& comes Cornelius cui, & in cuius fauorem cautio præſtanda
eſt minime fatetur ſeciſſe illũ percutere ꝯñr nulla adeſt cã qua
17 iudex requiſitus,ſeu ex mero officio cogere poſsit iſtos ad præ-
ſtandam.d.cautionem etiam pro ſe ipſis,† a fortiori igitur cogi
non poterunt eam præſtare probare pro alijs, tum quia permit
teretur factum alienũ, quod reprobatur a iure.l. ſtipulatio iſta
In prin.ff.de uerb.ob.cum ſi.tum ẽt quia unus pro altero nõ de
bet conueniri.C.ne uxo.pro mari.& totu tit.res inter alios acta. cũ
18 ſuiſ ſig.tum ẽt qm̃ dictum Bar.in d.§.ne potentiores minime pro
batur iure.† Et ſi obſeruaretur in practica procedit,ut teneatur
quis illam præſtare,quando.ſ.adeſt iuſta cauſa, ſm eũdem Bar.
& alios ſupra citatos, & iſtis concurrentibus tenetur eam præ-
ſtare pro ſuis familiaribus,& complicibus, ut uerba ſua aperte
19 dicant,† & d.Eganus frater.d.Aldrueſti,nõ eſt nec de ſuis,nec
eius familiarib.iuxta no.per Spec.in tit.de teſti.§.j.uerſi. ſed de
quo,& per Cano.in c.de literis,de offi.delega. citantes concor
dantes,& q̃uis fratres ſint,& in eadem domo habitent,tñ & ipſa
domus,& reliqua bona inter eos diuiſa ſunt,& unuſquiſq; por-
tionem ſuam cognoſcit,& oẽs ſunt principales, nec unus depen
det ab altero, & quiſque ipſorum propriam habet familiam, &
ſucceſsiue unus non poteſt dici familiaris alterius deciſio.quib.
20 ſ.† Nec ipſe.d.Eganus poteſt dici de complicibus, cum com-
plices illi ſunt qui ad malum ſocij ſunt,ſm Io.And. & Ana. col.
iij.& alios Mod.in c.cum oporteat de accuſa. & plene per Fely.
in d.rub.de treu.& pa.col.pen.nu.xviij.& xix. cõſequenter nec
pro ſeipſo,& a fortiori nec pro eius fratre cogi poteſt dictã cau
tionem præſtare. Pariſ.Bono.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitio poteſt contra delinquentes fieri,in pluribus caſibus uſque ad annos.uiginti.*
2 *Fallit niſi tempus inquirendi, eſſet minori tempore reſtrictum per ſtatutum.*
3 *Inquiſitio non poteſt fieri poſt tempus à ſtatuto præfixum.*
4 *Confeſsio facta per inquiſitum,poſt tempus à ſtatuto præfixum noci ua illi non eſt.*
5 *Neceſſarium tamen eſt,inquiſitum iſtud opponere, & de hoc exci- pere.*
6 *Statutum ut ualeat,interuenire debent à iure requiſita.*
7 *Pœnitentia facienda in foro poli,& cõſcientiæ, nõ præſcribit̃ tpe.*
8 *Statutum non poteſt indulgere facultatem delinquendi,nec iſta præ ſcribi poteſt.*
9 *Tempus,ad inquirendum limitatum,à ſtatuto,currit à die commiſsi delicti non à die ſcientiæ, & nu.ſeq.*
10 *Currit præſcriptio contra ignorantem factum ex quo cauſatur ius.*
11 *Præſcriptio regulariter currit contra ignorantes,*
12 *Præſcriptio ſtatutaria,ſubrogatur loco præſcriptionis inductæ de iu re communi.*
13 *Ceſſante cauſa quæ fuit conceſſum breue,ceſſat & reſcriptum.*
14 *Limitata cauſa,limitatum producit effectum.*
15 *Attendi debent ſtatuta confirmata,& non reſcriptum ob cauſam li mitatam derogans ſtatuto.*
16 *Iudex originis abſentis delinquentis extra territorium, non poteſt contra illum inquirere.*
17 *Statutum permittens inquiſitionem non extenditur ad delicta com- miſſa extra territorium.*
18 *Et maximè quando ſumus in terris eccleſiæ, ubi ius canonicum ſer- uatur.*
19 *Et quando ſtatutum ſpecialem pœnam imponit pro illo delicto ex- tra territorium commiſſo.*
20 *Moneta,& bona,& iuſti ponderis, non poteſt fabricari per aliquẽ ſine licentia ſuperioris.*
21 *Probationes in criminalibus,debent concludere.*
22 *Delicta,regulariter non probantur per ſcripturas.*
23 *Scriptura priuata non probant.*
24 *In crimine falſæ monetæ,non ſufficit conatus,niſi ſequatur effectus.*
25 *Fabricans aliam monetã,quã ſui principis nõ punitur pœna mortis.*
26 *Statutum loquens de moneta,intelligitur de illa quæ eſt uſualis illius loci non de alia.*
27 *Cudens monetam falſam,reprobatam tamen non punitur.*
Variatio licita eſt reo inquiſito.
28 *Expendens ſcienter falſam monetam & reprobatam non punitur.*
29 *Expendens ſcienter falſam monetam, qua pœna punitur.*
30 *Minus punitur,ſi expendit pro eo quod ualebant.*
Licitum eſt mercaturam fieri de monetis currentibus.
31 *Statutum loquens de expendente monetam qualiter interpretatur.*
32 *Minus puniendus eſt expendens falſam monetam quam fabricans il lam.*
Statutum imponens pœnam monetarijs,nõ intelligitur de pœna mor tis & nu.30.
33 *Inimicus capitalis,non eſt idoneus teſtis.*
34 *Nec conſpirator erit idoneus.*
35 *Affectantes inquiſitum condemnari,teſtes idonei non ſunt.*
36 *Teſtis ſingularis non probat.*
37 *Deponentes ambiguè & obſcurè minus probant.*
38 *Non reddentes concludentem cauſam ſuæ depoſitionis,idonei non iudicantur.*
39 *Teſtis deponens de indicio,& per uerbum,credo,non probat.*
40 *Teſtis deponens de auditu minus probat.*
41 *Offenſus,& iniuriatus,& paſſus damnum non eſt idoneus teſtis.*
42 *Teſtium dicta non coniunguntur in criminalibus,& nu.43.*
44 *Teſtes contra inquiſitum,debent eſſe idonei & omni exceptione ma iores,*
45 *Fama ut probet initium ſumere debet à fide dig.& non à malinolis, nu.49.*
46 *Et teſtes debent deponere audiuiſſe a maiori parte populi.*
47 *Nec ſufficit illos dicere eſſe publicam uocem,& famam,uel quod pu blicè dicebatur.*
48 *Debent etiã aſsignare cauſam famæ,nã aliàs eſſet uana uox uulgi.*
50 *Falſarius non poteſt produci in teſtem contra alium.*
51 *Mandatarius ſequendo mandatum iniuſtum puniendus eſt.*
52 *Mandatarius an ſit idoneus teſtis contra mandantem.*
Se exculpans,& agens de ſuo commodo idoneus teſtis non eſt.
53 *Rationes & computa abſoluta quãdo ueniunt retractanda, & quã do ualeant & durent.*
54 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*
55 *Falſitas quando dicatur cõmiſſa,& quando ſuper eo poſsit procedi*
56 *Falſitas ſine dolo non committitur.*
57 *Nec præſumitur falſitatem commiſſam fuiſſe dolo.*
58 *In dubio interpretatio facienda eſt,ut euitetur falſitas.*
59 *Præſumitur potius errore,quàm dolo fuiſſe geſtum.*
60 *Falſitas commiſſa errore non eſt punibilis.*
61 *Commiſſa circa ſcripturas, quæ de per ſe non probant non punitur falſitas.*
62 *Maximè quando committens ſocius eſt.*
93 *Mens inquiſiti deponentis conſideratur.*
64 *Vnus teſtis de uiſu,facit inditium ad torturam.*
65 *Quod uerum quãdo eſt integer,idoneus,& omni exceptione maior.*
66 *Tortura purgat inditia,& ſine alijs nouis,tortus non poteſt repeti.*
67 *Carnes non debent comedi die ueneris & ſabbati in quadrageſima, & uigilijs regulariter.*
Et an quando dictis diebus comeduntur incurratur peccatũ & iſtud inducat crimen hæreſis.& nu.68.
69 *Nõ ieiunare,an & quãdo ſapiat peccatũ uel inducat crimẽ hæreſis*

70 Te-

70 *Teſtes debent concludenter deponere contra inquiſitum de hæreſi.*
71 *In dubio præſumendum eſt, quem bene fuiſſe loquutũ & non malè.*
72 *Miſſam non audire diebus feſtis, an & quando ſit peccatum uel ſa*
piat hæreſim. & nu. 73.
74 *Fidelis chriſtianus debet confiteri, & eucharistiam ſumere.*

CONSILIVM. CLXIX.

1 ETSI Cõſiderata † Diſpoſitione iuris cõis de de
licto poſsit delinquẽs inquiri in caſibus permiſsis
de quibus poſt gl. per Bar. in l. ij. §. ſi publico. ff. de
adulte. Ang. de maleſi. in uer. hæc eſt quædã inqui
ſitio. & per Canon. in c. qualiter & qñ. de accu. cũ ſimi. uſq; ad
annos. xx. ſm Bar. Ang. Saly. & cõiter oẽs in l. q̃rela. C. de falſ.
arg. illius. l. loquentis in accuſatione, ſeu actione criminali quæ
tanto tpe intentari põt, & non ultra, ut utrunq; ꝓſequunt̃ Mo
der. citantes alias deciſiones in tract. præſcr. in iiij. parte. iiij. par
2 tis principalis. q. ij. ſol. mihi. xxx. col. iij. nu. iiij. & v. † Tũ ſi ſtatu
tum præfigit minus tpa ad accuſandum, ſeu inquirẽdũ, ultra il
lud ulterius inquiri non põt, ut firmat Bar. in d. l. quærela. quẽ
ſequuntur ibi Ang. & Saly. & Ang. de maleſi. & Augu. in addi-
tio. in uerſ. & hæc eſt quædã inquiſitio. col. xij. & per Moder. in
d. trac. præſcr. ubi. ſ. nu. vj. Pau. de Ca. conſi. ccvij. Viſa inqui-
ſitione. col. fi. & per do. Catal. in tracta. ſindi. uerſi. cxlvj. Adde
an iudex debeat, rõnibus & iuribus adductis per eos, & relatos
per Modern. Bonon. in eorum pract. crimi. in uerſi. conſtante.
3 nu. xxx. & ſeq. † Nec inquiſitio. poſt dictum tpſ a ſtatuto limi-
tatum facta tpe inhabili põt eſſe ualida, quinimmo ruit & pro-
ceſſus redditur nullus prout oĩa inde ſecuta ẽt redduntur nul-
la, tanq̃ ꝯ legem attẽtata. l. non dubium. C. de legi. cum alijs ci
tatis per Moder. Bon. conſi. cxvij. Plura profecto. col. j. & conſi.
lxxvij. In præſenti. colu. j. col. j. nu. vj. & hr̃ pec doc. ſ relatos.
4 † Et ſi inquiſitus poſt terminum a ſtatuto præfixum confiteret̃
delictum, talis ꝯfeſſio illi nociua non eſt, cum ꝯ ipſum inquiri
non potuiſſet ſm Bal. in c. fi. col. pen. uerſi. pone ꝙ maleficiũ. ex
tra de offi. deleg. referunt & ſequunt̃ Moder. in repe. l. fi. nu. j. &
ij. ff. de iuriſdi. om. iudi. cum igit̃ ſtatutũ Bon. ſub rub. de caſib.
In quib. d. Poteſtas tenet̃ inquirere, diſponat poſt quinquenniũ
& in aliquib. poſt bienniũ, non poſſe inquiri & in fine dicti ſta
tuti dicat̃ proceſſum alio tẽpore factum, ipſo iure non ualere &
ꝯdemnationẽ, & alia forſitan ſubſecuta, reddi inualida & inef-
ficacia, prout idem, & iterato diſponitur per aliud ſtatutũ ſub-
ſequens in uerſi. & ſi quis proceſſus, & uer. ſeq. in quo refertur &
firmatur ſtatutum præcedens, & ẽt cauetur proceſſus alio tpe
factos, ipſo iure reddi nullos, condemnationem inſuper & alia
inde ſecuta ipſo iure eſſe nulla, imponendo dominis iudicibus
aliter procedentibus pœnam. Camillus de magliatis inquiri ñ
põt, prout in præſenti inquiritur de fabricatione falſę monetæ
uel ꝙ illam ſcienter expenderit, cum tale aſſertum delictũ, ex tã
cie ipſius inquiſitionis aſſeratur commiſſum ante bieñiũ, & an
te quinquennium tpis quo formatur inquiſitio, & uirtute di-
5 ctorum ſtatutorum inquiri non poſsit. † cum decurſum ſit tpſ
a ſtatuto præfixum ad inquirendum & ipſe Camillus, iam op-
poſuerit. opponat & excipiat non poſſe inquiri, ſtante curſu di
cti temporis, obſeruaueritq; doctri. Bar. in l. j. §. accuſatione. ff.
ad Turpill. & in l. abſentem, col. fi ff. de pęn. quam ſequunt̃ Mo
der. in d. tract. præſcrip. loco ſuperius citato, & nu. xij. fol. xxxj.
6 col. j. † Nec dubitari conuenit de ualiditate prædicti ſtatuti. cũ
conditum appareat ab habentibus poteſtatem, & ſępe ſępius ꝯ
firmatum fuerit per ſedem apoſtolicam, ad notata in c. j. de cõ
ſtitutio. extra per Bar. & oẽs in l. cũctos populos. C. de ſum. tri.
& fide cath. & in l. oẽs populi. ff. de iuſti. & iur. cũ concor. & de
quo ſtatuto, expreſſa hr̃ mentio per Barba. in c. fi. col. iij. extra
de ꝯſue. quẽ refert, & ſequit̃ Roc. de Cur. ibidẽ col. iij. ubi poſt
Pet. de Anch. & Abb. ibidem, & eundem Abb. in c. cũ haberet
de eo qui dux. in matri. quam poll. per adul. citando. d. l. quære
la. alia iura & alias deciſiones concludunt delictũ cõmiſſum &
ꝯſumatum ipſiuſq; pęnam infligendã præſcriptione tpis poſſe
aboleri. addentes iudicẽ punientem tutum pſcriptione tpis in
ſindicatu debere decapitari. † Non. n. hic agitamus de pęnitẽ-
7 tia facienda in foro poli, & ꝯſcientiæ. quæ tpis diuturnitate ſub
uerti minime põt ſed loquimur in foro tẽporali & reſpectu pę-
næ temporis & publicæ uindictæ ſm Abb. in d. c. cum haberet
& doct. in c. fi. & Moder. in d. tracta. præſcrip. loco ſuperius cita
8 to num. vj. † minus ẽt ſtatutum prædictum indulget & remittit
pęnã delictorum futurorũ. iniquiſsimum nanque id eſſet, cũ di
linquendi licentia non præſcribatur ſm Bal. in repeti. l. primæ.
col. ij. circa fi. C. de emãcip. li. cũ ſimi. adductis p mod. in d. trac.
pſcrip. ubi. ſ. num. vij. ſed ſolũ ſtatuit curſu tpis delicta pterita
aboleri. Quod quidẽ & l. ciuili & ſtatuto diſponi proculdubio
9 põt, & diſpoſitũ ſeruandũ eſt iurib. & deciſio. quib. ſ. † Nec in-
ſuper impedimento erit, ſi allegaret̃ ignorantia delicti cõmiſsi
& ꝙ talis pſcriptio a ſtatuto inducta, incipiat currere non a die
cõmiſsi delicti, ſed a die ſciẽtiæ. Nã licet Bar. in l. ſi dolo malo
§. fi. alias in l. Labeo. ff. ſi fam. fur. ſec. dica. de hoc dubitauerit &
indeciſum hoc dereliquerit, tñ magis cõis opinio habet, talẽ p
ſcriptionẽ currere ñ a die ſciẽtiæ, ſed a die cõmiſsi delicti, ut ẽc
id ĩdicãt expreſſa uerba dictorũ ſtatutorũ, & q̃plures deci. doc.
10 citatæ p Ale. & alios in add. ad Bar. in l. Labeo. † Procedit. n. p
ſcriptio ſiue maleficiũ ſit manifeſtũ ſiue occultũ a die quo cõ-
mittitur & nõ a die ſciẽtiæ ſm Ang. in d. l. labeo Bal. & Saly. in
d. l. fi. C. de dolo. & per Ale. ibi & in l. cũ qui. §. in popularib. ff.
de iure iur. cũ alijs citatis per Mod. in d. eorũ practi. cri. in uer.
ꝯſtante. nu. lxxv. & alijs ſeq. & bene faciũt tradita p Fel. in c. ui
gilanti. col. iij. de pſcri. & per Soc. in l. cũ filius. §. in hac col. v. &
vj. uer. ſed aduerte. ff. de uer. ob. uolẽtes currere pſcriptionẽ ad
uerſus ignorãtẽ factũ, ex quo cauſat ius, licet quidã alij in hoc
ꝯriũ uoluerint relati p Mod. in d trac. pſcri. loco ſtatim citãdo
& nõ bene eo magis cũ delicta aſſerta de quib. camillus ipſe in
q̃rit̃, nõ aſſerant̃ fuiſſe occulta quinimmo notoria manifeſta &
11 notoria ut affirmãt uñr oẽs fere teſtes ꝯ ipſum producti. † Qđ
ſatis ſuadet̃, ex. l. fi. C. de pſcr. lon. tẽp. cũ ſimi. diſponẽtib. pſcri-
ptionẽ tñ currere ꝯ ignorãtes ẽt. prout ẽt ꝯ tales currit pſcrip.
12 a ſtatuto inducta ſubrogata† loco illius ĩductæ de iure cõi ſm
Bal. in l. ꝯtractibus in prin. in j. notab. C. de nõ nu. pecu. & in l. fi.
C. de tem. in integ reſt. petẽ. Fely. in c. illud. col. j. de pſcri. Iaſ.
in l. nemo põt. col. antepe. in ij. lectura de le. j. & Mod. ĩ d. tract.
pſcr. in iiij. par. iiij. par. principalis q. xxviij. nu. xcj. Poſtremo ñ
obſtabit breue Iulij ſecũdi abſolutũ die. x. Ianuarij. ann. 1507.
& iiij. ſui ponti. in quo tale ſtatutum vr̃ abrogatũ, & ipſe ponti
fex mandat nõ obſtante curſu quinquẽnij a die cõmiſsi delicti
poſſe inquiri. Nã aduerten. eſt, aſſeriũ breue ſolũ fuiſſe directũ
magnifico põtati ciuitatis Bon. & emanaſſe, ut nõ obſtãte cur
ſu tpis annorum quinque magnificus põtas poſſet inquirere ꝯ
delinquentes præteritos ꝯ quos inquiri non potuit, pp tiranni
cum ſtatũ aperte colligit ex uerbis dicti breuis ibi, & ꝙ pp ma
lam diſpoſitionẽ dictę ciuitatis & tirannicum regimen per re-
troacta tempora iuſtitia libere adminiſtrari non potuerit nec
ꝯ delinquẽtes inquiri in ata demerita tirãnicis iuſsionib. & me
tu inſtantibus quibus ex uerbis apertiſsima mẽs Iulij ſecundi
oſtẽdit̃ uoluiſſe prouidere delictis præteritis impunitis pp me
tũ & iuſſum tirãnicum & merito cũ offenſi, & curia pp talẽ me
tũ & iuſſum, ẽt ſi uoluiſſent minimẽ ꝯ delinquentes procedere
& inquirere potuiſſent, & ne delicta hac de cã remanerent im-
punita. Iulius ſecundus, ſtatuit expulſis tirãnis abſolui dictum
breue & hoc caſu abrogauit ſtatutũ. non aũt uoluit derogare.
ſtatuto, quo ad delicta quæ in futurũ cõmitterent̃, & poſt tirã
nos expulſos, & ciuitate Bono. reducta ad obedientiã & ſum-
13 mam iuſtitiã pontificis. † Tũ quia ceſſat cã. qua dictum breue
fuit inductũ unde &c. c. cũ ceſſante. cũ uulgari. de appellatio.
14 † Tũ quoque qm̃ non eſt uerofimile Iulium ſm uoluiſſe in totũ
derogare dicto ſtatuto ẽt pro delictis futuris & cõmittendis,
ſed ſolũ limitate mõ quo. ſup. ad notata in l. quia cancellauerat
ff. de his quæ in teſtã. del. & uulg. l. ne in agris. de acqui. re. dõ.
iunctis not. in l. ſi nuptura. in fine. ff. de iur. dot. & in l. fi. ff. quod
me. cau. & in c. quia uerisimile de pſumptionibus, & quia ipſe
Iulius ſecundus ſucceſsiue de ann. 1512. expreſſe ꝯfirmauit di-
cta ſtatuta ciuitatis Bon. ſigillatim diſponendo, ꝙ in modo ꝓ-
cedendi, cognoſcendi, iudicãdi. puniendi in quocũque foro &
officio quocũque officialitã ordinario q̃ extraordinario obſer
uarentur ſtatuta oĩa ipſius ciuitatis cũ clauſulis derogatorijs &
non obſtan. fortiſsimis. Prout ẽt ꝯfirmarũt alij ſucceſſores ſum
15 mi põtificis. † Et quod ſtatutum fuit & eſt in uiridi obſeruan-
tia poſt dictum breue, quo non obſtan. attendi debet diſpoſitio
dictorũ ſtatutorũ ad pleniſsimẽ notata. p Fel. poſt alios in c. nõ
nulli. de reſcript. & p Mod. in l. fi. C. ſi cont. iu. uel uti. pub. poſt
Bar. in extrauagan, ad reprimendũ. in uer. nõ obſtan. iunctis no
tatis in l. oẽs populi. & in l. de quibus. ff. de iuſti. & iur. & per do
16 cto. in c. fi. extra de ꝯſuetud. † Secundo principaliter aduertẽ
dũ erit, nã ꝯ dictum Camillũ, inquiritur hic Bononiæ de aſſer-
tis delictis per eundem commiſsis extra territoriũ Bononienſe

& certum eſt iudicẽ originis alicuius in alieno territorio delin
quentis non poſſe ꝯ illum inquirere, nec de talibus delictis ipſũ
punire per reg. l. fi. ff. de iuriſd. om. iud. uolentẽ iuriſdictionem
iudicis nõ extendi ad delicta cõmiſſa extra territoriũ. & plene
tradit per ſcrib. in auct. qua in prouincia & in corpore unde fu
mit. C. ubi de crimi. ag. opor. & per Cano. maximè Maria. Soci.
in c. fi. de foro cõpe. & ita interpretãdum erit ſtatutũ diſponẽs
17 iudicẽ poſſe de delictis procedere per inquiſitionẽ. † Nã intel-
ligitur de illis commiſsis in terminis ſm Bal. in l. cunctos popu
los. col. xax. uer. viij. C. de ſum. tri. & fide catho. & Alc. ꝯſi. cxj.
Ponderatis. uol. j. & q̃plura ad id adducunt Moder. in d. l. fi. nu.
cxxxv. & aliis ſeq. & in eorum practi. crimi. in uer. cõſtante. nu.
xc & acj. & conſi. xiiij. In præſenti. nu. ix. & ſeq. ac. ꝯſi. lxvij. Ve
18 riſ. nu. lxiij. & 64. & ꝯſi. cxxj. In cã nu. j. † & maximè ꝓcedũt iſta
in hac ciuitate Bono. ſubdita eccleſiæ, & de iure canonico cer-
tiſsimum eſt iudicem rõne originis non poſſe inquirere ꝯ ſub-
ditum de delicto per eum cõmiſſo extra iuriſdictionẽ & terri-
toriũ, ut uoluit Bal. in l. j. §. ij. celu. pe. ff. de offi. p̃fec. urb. quem
ſequitur Aug. de Arimi. in addi. ad Ang. de maleſi. in uer. hæc ẽ
quædã inquiſitio. car. viij. & idẽ faciunt Mod. Bon. in d. l. fin ff.
19 de iuriſ. om. iud. nu. cxl. † Eo ẽt qm̃ ſtatutũ Bono. pro delicto
falſæ monetæ ſpecialẽ pœnã imponit. quo fit ut tale ſtatutũ mi
nimè extendi debeat ad delictu cõmiſſum per ſubditum extra
territorium ut citandu Bal. firmat Io. de Imol. ꝯſi. lxxx. in caſu
præmiſſo, in fine & faciunt notata per Ang. in l. hęres abſens. §.
j. uerſi. ultimo circa iſtum articulũ. ff. de iud. refe unt & ſequun
tur Moder. in d. l. fi. nu. clxxiiij. & in ipſorum ſingulari. cexciij.
20 Odia reſtringi. † Præterea & tertio ꝯ eundem Camillũ oppo-
nitur crimen falſæ monetæ ꝙ duas vr̃ includere ſpecies. prima
ꝙ ipſe cuderit & fabricauerit, ſeu id mand uerit fieri. quod pro
fecto ſine ſuperioris licentia alicui priuato minimè ꝯceſſum re
perit, ẽt ſi eſſet bona & legitimi ponderis ut tradunt oẽs in l. j.
C. de falſ. mon. per. l. fi. eo. ti. & per Bar. in l. qui falſam. ff. ad leg.
Cornel. de falſ. Vbi Moder. nu. lix. alias & plures congerunt de
ciſiones, & ponunt dnĉt. in titulo quæ ſint regal. & Alc. ꝯſ. ciiij.
Statutum loquens col. pe. uol. j. & Math. de Affl. in ꝯſt. reg. adul
terinam, nu. v. ſub Rub. de cuden. falſ. monet. Ad quam ſpeciẽ
oppoſitam Camillus ipſe dicit ultra duas præcedẽtes exceptio
nes excludentes oẽm inquiſitionem, & proceſſum, nihil ꝯ ipſũ
de prætenſa criminis ſpecie oppoſita ꝯſtare nec aliquis teſtis ꝯ
eum productus iſtud atteſtatur, ut infertur, ut inferius dicetur.
21 Nec † literę ad ipſum ſcriptæ per illũ Virgilium, & receptæ, id
probant licet fuerint deziferatæ, cũ non concludant iuxta tradi
ta in l. fi. C. de proba. & in c. In præſentia extra eod. tit. & in l. ñ
hoc. C. unde legi. & quia regulariter crimina non probantur ꝑ
22 ſcripturas, † ut plenè attingit, Fely. in c. cũ in eccleſijs de mai.
23 & obe. & ponit Tho. de Faſtol. cau. j. dub. j. † Eo ẽt quia ſcriptę
a priuato qui ſcribere poterat ſuo arbitrio quod in buchã ue-
niebat, nec ꝑpa habent præiudicare tertio. l. nuda rõ ubi Bart.
& alij notant. ff. de dona. l. nõ epiſtolis. C. eo. & plenè poſt alios
per Fely. in c. ij. extra de fid. inſtru. & in l. epiſtola per doc. ff. de
pac. & in l. Publia. §. fi. ff. depoſi. & ſcrib. oẽs in l. admonendi. ff.
de iur. iur. & quamuis ab ipſo Camillo fuerint receptæ nõ ꝑꝑ
ea ex tali receptione infertur ipſum fateri uera eſſe quæ in il-
lis continebantur. Nam recipit ad alium finem ut ea illis doce
re poſſet dictũ Vire. illa ſcribentem, male & peſsimè ſe geſsiſſe.
24 † Prætereà in illis nihil protſus dicitur de fabricatione mone-
tæ, ſed ſolum de attentatione, & certum eſt in iſto crimine non
ſufficere attentatum niſi crimen fuerit perfectum. d. l. qui falsũ
ubi Bar. & alij Moder. nu. la. no. citantes alias deciſio, ut ẽt facit
25 Math. de Affl. in d. ꝯſti. adulterinam. nu viij. † Et quia cuderet
aliam monetã quam principis ſui non uenit plectendus pęna
mortis, ut concludunt Cuma. conſi. cxxviij hoc maximè, col.
pe. & Alex. in l. elegãter. §. qui reprobos. ff. de pig. actio. & d. ꝯ-
ſi. ciiij. col. ij. uol. j. & per Affl. in d. conſti. adulterinam, nu. ij. &
iij. & Mo. in d. l. qui falſam. nu. lij. & ciij. & diffuſius conſi. lxxj.
26 ꝑꝑ anguſtam. nu. xj. † Et ſtatutum bono. loquens de fabrican-
te monetam intelligunt de moneta uſuali illius loci. in quo ſta
tutum conditum eſt, & de ea quæ ibi currit, nõ aũt de alia, ſm
Alc. d. conſi. ciiij. col. pe. quem referunt, & ſequuntur Mod. in
l. fi ff. de iuriſ. om. iud. nu. clxvij & in d. l. qui falſam nu. liij. & ꝑ
27 Affli. in d. conſti. adulterinã. nu. iij. & ij. † Prout ẽt qñ ipſe Ca-
millus inquiritur de fabricatione monetæ falſæ reprobatæ tñ;
& certum eſt cudentẽ monetã falſam reprobatã non puniri ſm
Alc. d. conſi. ciij. & in d. l. elegantet. §. qui reprobus. referunt, &
ſequuntur Affl. in d. ꝯſti. adulterinã. nu. ij. & iij. & Mod. in d. l. q
falſam. nu. liij. Et ex iſtis tollitur illa ſuſpitio ꝯ ipſum Camillu
deducta ꝑꝑ capturam eius fratris, factã Regij de qua pluries in
proceſſu mentio hr̃: illa namque neceſſario non infert crimen
hoc fuiſſe commiſſum per eum toto titu. tes inter ali. acta cum
nul. nec ẽt infert neceſſario ꝙ frater habuerit illas ab ipſo Ca-
millo ẽt ut eas expenderet, nec apparet quæ & quales fuerint
an reprobatæ ſeu aliæ monetæ, & pecuniæ, ceſſabit ẽt obiectio
ſuæ uariationis, cum reo liceat uariare, & diuerſis ac ꝯrijs ad ſui
defenſionem exceptionib. & defenſionib. uti, regula nullus plu
rib. de reg. iu. li. vj. l. nemo ex his. ff. eo. l. nemo prohibetur. ff. d
excep. & per Barto. in d. § plurium, Ang. de maleſi. in uer. fama
publica car. xvij. uer. nono quæro, per Pari. de ſind. in uer. tortu
ra col. mihi. vij. uer. Viſo, de ind. indub. & per Mod. Bon. conſi.
xv magnificæ. nu. xv. & conſi. cxx. Viſo. nu. xlv. ad aliam ſpẽm
dicti criminis oppoſitã continentem ipſum Camil. ſcienter ex
pendiſſe monetas falſas, & ꝑꝑea debere puniri, & contra ipſum
poſſe procedi ſm formam ſtatuti Bono. imponuntis pęnã cor-
poralem, & mortis ultra exceptiones ſuperius adductas impe-
dientes proceſſum, & inquiſitionẽ ipſe dicit, & opponit id mi-
nimè conſtare, teſtes. n. ꝯtra ipſum product nihil concludunt,
ut ſtatim dicetur minus & literæ. d. Virgilij ad ipſum tranſmiſ
ſę, & per eundem receptæ, & diſcifferatæ rõnibus. & cauſis ſupe-
rius adductis, eo † ẽt qñ expendens falſam monetam ſcienter
28 reprobatam tñ prout erant illæ, quas aſſeritur ipſum Camil. ex
pendiſſe nulla pœna uenit puniendus per. d. l. eleganter. §. qui
reprobos, & plenè proſequitur Alex. plura ad id ad ducens pal-
leg. conſi. ciiij. uol. iiij. & Affl. & Mod. Bono. ubi ſ̃. Nec ſtatutũ
Bonon. iſto caſu procedit, ſed in illo qui expendit falſam mo-
29 netam non tñ reprobatam. † Prout ẽt qm̃ ſcienter expendens
falſam non punitur pęna mortis, ſed mitiori iudicis arbitrio,
ſm Bar. in l. lege Cornelia. & in l. ſaccularij. ff. de extraord. cri.
& Saly. in l. ij. C. de fal. mon. & Abb. in c. quanto. de iu. iur. & ple
nè proſequitur Affli. in d. conſti. adulterinam. col. fi. nu. ia. aſſe-
rens iudices magnæ curię uicariæ ſolitos eſſe punire expenden
tes falſam monetam extraordinariè per l. & ſi ſeuerior. C. de in
fami. cum concordan & idem uolunt Moder. in d. l. qui falſam.
numer. lxxiij. adducentes ad id plures alias deciſiones, ut ẽt ꝯ-
30 cludunt conſi. xlvij. In præſenti cã. nu. xj. & xij. † Minus ẽt puni
tur ſi animę habebat expendere, & ita fuerunt expenſũ ſm Bal.
conſi. cclvj. Reperitur in uol. ſtatutorum. in primo uolu. quem
referunt & ſequuntur Mod. in d. l. qui falſam, num. xcviij. & fa-
ciunt tradita per Afflic. ubi. ſ̃. nu. v. & ex iſtis tollitur oppoſitio
contra. d. Camillum facta in qua dr̃ eundem feciſſe mercaturã
hmõi monetarum, ut conſtat per liſtam computorum, ſua ma
nu deſcriptorum, & de qua in proceſſu, nam id fieri ſibi non de
negabat cum Flandriæ ubi dicti floreni cudebantur per eum
tranſmiſsi liceret illos habere & expendere & eos tranſmittere
quocunque ut conſtat per teſtes ibi examinatos, quorum atte-
ſtationibus appenſi & appoſiti ſunt floreni diuerſarũ qualita-
tum & formarum, ex paſsim uidemus de pecunijs fieri merci-
monias & mercaturas qñ plus ualent & expendunt uno loco q̃
alio. Nec obſtabit ſtatutum Bono. qm̃ ut ſuperius oſtẽdimus ñ
procedit iſto caſu, nec qñ expendit moneta falſa reprobata, &
illa quæ non eſt in uſu. uel qñ de ea fit mercimoniũ mõ quo ſ̃
31 pra. † Et hanc interpretationem paſsiuã a iure cõi traditam, re
cipere debet. l. ſi ſerui ueſtri. C. de noxal. per Bar. & alios in l. j.
§. lex falcidia. ff. ad l. falci. & per eundem & alios in l. ij. ff. de le.
32 j. cum ſimil. † Et quia mitius puniri debet expendens quam fa
bricans illam, & ſtatutum Bono. non debet adaptari, ut expen
dens teneatur pęna mortis, ſeu corporali, ſed alia ut diffuſe pro
ſequuntur Mod. Bono. citantes iura & deciſ. prælle. eorum ꝯſ.
xlvij. fere per totum, ꝙ aũt teſtes ꝯtra ipſum Camillum produ-
cti, nihil probent, nec ſufficientes ſint ẽt ad torturã ex multis
33 oſtenditur. † Et primo nam aliqui ipſorum fuerunt & ſunt ca-
pitales inimici ipſius, capitalique odio ipſum proſequuntur. l.
iij. in prin. ff. de teſti. c. cũ. p. manconella. c. meminimus, ubi ple
nè ſcrib. extra de accuſ. & iij. q. v. c. accuſatores, & c. ꝑ tuas. ex-
tra de ſimo. & Alex. conſ. cxxvij. uo. j. & l. j. § p̃terea. de quæſt. ff.
34 † Sunt ẽt & nõnulli ipſorum ꝯſpiratores q̃ eundẽ c. ꝑ tuas. cũ
35 alijs ibi citatis ꝑ gl. & Fel. † Deſiderant nõnulli ipſum inquiſi-
tum ꝯdẽnari, ac decapitari quo fit, ut idonei dici non poſsint.
ut in ſimi. hr̃ in l. fi. ff. de teſti. & in c. fi. eo. tit. li. vj. & per do. de
Rot. in antiq. deciſ. xj. & ſeq. Ang. ꝯſi. cxxxiij. In cã. ccl. iij. Alc.
conſi. cliiij. uol. v. & Deci. ꝯſi. cxxxiij. col. iij. uerſ. ꝯſi mai hoc.

36 † ſunt ēt & nonnulli ipſorū teſtiū ſingulares,ꝯ n̄r nihil proban
tes,eſto ꝙ plures ſsēt.e.cū dilecti.c.bonæ,de elect.e.licet cām,
de proba.l.ut iureiura.C.de teſti.& ibi per Bal.& Can.in c.tam
37 literis,extra eo.† Depon unt ēt nonnulli ambigue dubiæ &ob
ſcure,quorum dicta interpretanda ueniunt ꝯ producentē.c. in
pſentia,de prob.per Bar.& alios in l.inter ſtipulantē. §. ſticbū.
ff.de uerb.obl.& Soci.cōſi.cclxxiiij.In cā,col.iij.uerſi.circa pri
38 mum,in ij.uol.† Non reddunt ēt aliqui ꝯcludentē cām rōnis
&depoſitionis,quo fit ut eorū depoſitio in totū ruat ſm doc.in
l.ſolam.C.de teſtib.& in c.cū cām.extra eo.per Sal. in l. fi.col.
39 ij.C.de prob.& Alex.ꝯſi.xv.Viſo proceſſu.col.vj.uol.j.† Depo
nunt & nonnulli de ipſorū iudicio, & ꝙ ita credunt, quibus fi-
des minime adhibetur,ad plenè tradita per Iaſ.in rub. ff.de iu.
iur. poſt Bar.in l.qui teſtō.§.fi.ff.de teſtam. Ang.in l.ſciendum
col.ij.ff.de uerb.ob.Alex. ꝯſi.lxxiiij. Viſo col.ij.uol.j.& Dec.
40 ꝯſi.cclvj.In cā,col.iij.nu.v.† Deponunt & nonnulli de auditu
ꝯ n̄r nihil probantes,ut per Can.in c.licet ex quadam, extra de
teſti.& in l.ij.§.item labeo.ff.de aq.plu.arcen. & in l. ſi arbiter.
ff.de prob.per Bar.in l.diem proferre.§.coram.ff.de arbit.cū ſi.
41 † Teſtimoniū reddunt aliqui tanq̄ offenſi iniuriati & damnū
paſsi ab ipſo Camillo,quo fit ut eis minimè credatur,argu.no.
per Bar.in l.lex Cornelia.ff.de iniur. & eorū quæ habentur in
l.j.ij.& iij.ff.de lib.cau.per Alex.con.xxiiij.Animaduerſia, col.
42 vij.uol.ij.& Dec.ꝯſi.cxxxiij.Viſo,col.ij.† Et dicta ipſorum te
ſtium coniungenda minime ſunt,cum nullus ipſorum de per ſe
conſideratus ſit oī exceptione maior, nec concludenter probet
& ſic ceſſabunt dicta Bal.in l.ſi quis ex argētarijs.§.j.ff. de edē.
43 ut firmat Deci.conſi.cxxxiij.col.ij.& iij.& conſi.ccex.† Et ꝗa
probationes imperfectę in crialibus non ꝯiunguntur ſm Bal.
in d.l.ſi quis ex argentarijs.§.j. cum alijs adductia per Deci. in
c.cū cām.col.pe.de prob.& per Iaſ.in l.admonendi.ff.de iu.iu.
44 fol.xxiiij.col.j.uerſ. iſtā concluſ.† Et ꝯ inquiſitum teſtes debēt
eſſe idonei,ex oī exceptione maiores,ſm Bart.in l.qui teſtō. §.
quæcunq;,col.fi.uer.ſed quæro.ff.de teſta.per Abb.& alios, in
c.literas,col.iij.uerſ.ij.caſu,de pſump.& Ale.conſi.xviij. Viſo,
col.ij.uol.j.& alia refert Dec.d.conſi.cxxxiij.nu.iiij. & d.conſ.
cccx.nu.iij.& quatenus ipſorum aliqui deponūt,de publica uo
ce & fama,dr̄ tale teſtimoniū in nullo eſſe ꝯſiderabile,nā formi
ter,& prout iura exigunt illā non probant,minime declarātes,
45 unde habuerit originē,& a quibus perſonis, † nā a fide dignia
& non a maleuolis debuit initiū aſſumere.c. qualiter & qū ubi
diffuſe Can.extra de accuſ.per Bar.in l.de minore.§.pluriū. ff.
de quæſt.ubi Mod.alia adducunt poſt Alc.in addi.ad Bar.& p
Sal.in l.ea quidem.C.de accuſ.& Dec. conſi. xxxvij. In cā,nu.
46 ix.& x.† Prout ēt talis probatio ruit cū aſſerti teſtes minime di
cant id audiuiſſe a maiore parte populi.prout erat neceſſarium
ſm Bar.in d.§.plurium.citantē gl.in l.iij.§.eiuſdem.ff. de teſti.
ubi Bar.ēt not.& ſequitur Sal. in d. l. ea quidē.& Can.in c.ue-
niens,de teſti.& in c.cū cām,de prob.& per Alc.ꝯſ.lxxij. Inſpe
cto diligenter,col.viij.uol.j.& alibi pluries,& Cor.conſ.lxviij.
47 Aliquandiu.ij.uol.& Dec.d.ꝯſ.xxxvij.† Non.n.ſufficit ꝙ dica
tur eſſe publicam uocē & ſamā nec ꝙ publice audiuit dici ſm
48 Bar.& alios ubi ſ. † Eo ēt qm̄ teſtes ipſi minime aſsignāt cām
famę & ideo potius dicet̄ uana uox uulgi q̄ nihil operat̄.l. decu
rionum.C.de pęn.per Bar.&alios in d.§.plurium.& Cor.ꝯſi.c-
xcviij.uol.ij.Viſa inquiſitione.& Deci.d.conſ.xxxvij.Fely.poſt
49 Abb.& Bal.in d.c.ueniens.† Et quia minimè deponunt a qui-
bus perſonis id audiuerunt ſm Iun.in d.c.qualiter & qū.Bart.
& Alex.in d.§.pluriū.& Saly.in l.iij.§ eiuſdē.ff.de teſtib. cū ſi-
mil.Eo ēt qm̄ quā plures alij defectus teſtib. prædictis poſſunt
adaptari collecti ex ipſorū depoſitione & ex probōnibus re-
probatorijs,ꝯ per ipſos per dictum Camillū ſaciendis. ¶ Con
tra quē inſuper & principaliter inquiritur de aliquib.falſitatib.
per ipſum ut aſſeritur cōmiſsis in libris per eum deſcriptis,ꝯti-
nētib.rōnē d̄ adminiſtratione ſocietatis initę inter ipſū &alios
ꝯſocios,de quib.ſigillatim inferius dicā,necnō &de furtis ac de
prędationibus per eum ut dr̄ cōis erga ſocios & aduerſus alias
particulares perſonas,de quib. in ſpē ſtatim habebit̄ mētio, q̄
inquiſitiones ꝯ eundē Camillum minime de iure fieri potuerūt
ſtante præſcriptione ſtatutaria,&ꝗa aſſerit̄ aſſerta delicta fuiſſe
patrata extra territorium Bon.ut in præceden.fuit deductū, &
oſtēſum & ulterius in ſpecie dr̄ aſſertā falſitatē ſibi imputatū de
partita incipiē.a Lorēzo ſtrozzi.facta in præiudicium Gabriel
lis cabrini de qua deponit Leo unicus & ſingularis teſtis aſſe-
rens illam ſcripſiſſe de mandato.d.Camilli & quæ partita con-
tinet raſuram & cācellationē in loco ſuſpecto,& appoſita & de
ſcripta apparet in extremitate eiuſdem cartę & in præiudiciū
ipſorum ſociorum , falſitatem dico allegatam minus formiter
probari,tū quia d̄ ea ſolū deponit dictus Leo, qui tanq̄ unicus
& ſingularis nihil probat ut ſuperius deduximus , tū ēt qm̄ di-
50 ctus Leo ut ex ſui depoſitione conſtat falſarius eſt, † ꝯfitentur
enim ſe falſo dictam partitā ſcripſiſſe,& falſarius ꝯ aliū in teſtē
non recipitur ſm Bal.in margarita ſua,in uerbo cōfeſsio,in ij.
uerſi.citantem Inn.in c.j.de confeſsio,ut referunt & ſequuntur
mod.in rubr.ad leg.Cor.de falſis.nu.xiiij.Nec recipiēda eſt ex
cuſatio ipſius Leonis aſſerentis ſe id feciſſe mandato dicti Ca-
51 milli.† Tū quia de tali mandato nihil ꝯſtat , tum ēt qm̄ mini-
me excuſandus eſt exequendo mandatū iniuſtū ut erat iſtud,ut
hr̄ in c.j.de offi.dele.in l.non ſolū.§.ſi mandato.ff.de iniur.&in
fortioribus terminis traditur in l.meminerint.C.unde ui. & in
l.fi.C.ſi per uim uel al.mo.& per doct.in l.iuſte poſsidet. ff.de
52 acqui.poſ.cum uulg.† Potiſsimū cū ualde dubitandū ſit an &
quo caſu mandatarius recipiatur in teſtē ꝯ mandantē. ut plene
proſequitur Alex.ꝯſi.lxxxviij.Qm̄ oē col pe.uerſi.præterea.no.
v.& Bal.ꝯſi.xcviij. An mandatarius.uol.v.& Corn.ꝯſ.clxxij.Vi
ſa colu.ij.& iij.in prin.uol.iij.Et quia ipſe Leo, ita deponendo
uult & prætendit ſe excuſare a delicto per eū cōmiſſo agēs de
ꝯmodo ſuo quo fit ut idoneus teſtis nullo pacto dicatur ut pro
bat Bar.citando iura in l.differre.ff.de iure fiſci.& Cor. conſi.
cexlj.circa principium.uol.iiij. Ceſſabitque ēt cancellatio.&ra
ſura,& deſcriptio in fine illius cartæ , oīa nanque iſta confecta
fuere per.d.Leonem,cuius culpa & factū ipſi Camillo nocere
minime debet iuribus uulgarib.Eo ēt cum talis falſitas tende-
ret in præiudicium illius Gabriellis cabrini qui nihil dicit, nec
conqueritur,& ſi ſocij ipſius Camilli ex hoc prætendunt inte-
reſſe,nullū ꝓpea damnū pat. poſſunt, cū ipſe Camillus obtule
rit &offerat ſe paratū reddere rōnes iuſtas,ac ſoluere reliqua,ſi
in aliquo teneret̄ necnon,& corrigere oēm errorem, ſi aliquis
forſan interueniſſet,& eſſet in libris cōibus & partitis ex cā di-
ctę ſocietatis factis,eiſdemque modis tollitur,& alia aſſerta fal
ſitas circa aliā partitā Laurentij buſſoni, poſtmodū adaptatā in
Gabrielem Cabrinum. Pariter & alia ſcripta per dictū Leonē
erga Piperarios non facit ipſum Camillū falſariū,nā uere Pipe
rarij erant debitores, qui licet poſtmodū fuerint creditores ip
ſius Camilli a quo habēt chirographū,minimè illud reſtitue-
runt quo non reſtituto deſcriptio ſui crediti, bene potuit omit
ti,&omiſſum,reſtituto chirographo poterit deſcribi, & oīs er-
ror ſi quis eſſet poterit corrigi,ut ſe paratū obtulit& offert cor
53 rigere.† Ceſſabit ēt & illud negocium Virgilij cum ipſis Pipe
rarijs & Camillo cū conputa & rōnes inter eos fuerint factæ&
abſolute ut per Bar.& alios in l.inſtar.C.de iure fiſci,lib.x.& p
doc.in l.unica.C.de erro.calcu. Alia partita cōcernens Criuel-
los inefficax eſt,& nullius conſiderationis,tū quia ipſi Criuelli
nihil dicunt,nec de aliquo cōqueruntur,tū ēt quia inter dictos
Criuellos & Camillum q̄plura negocia fuere geſta, & agitata,
& de aſſerta partita nulla unq̄ facta fuit mentio ꝙ minime ue
roſimiliter tacendum fuiſſet ſi falſa fuiſſet, cū pſumendum nō
ſit illos uoluiſſe iactare ſuū & propriū uulg.l.cū de indebito.ff.
de prob.& dictus Leo potuit dictas pecunias penes ſe retinere
ſi ſolutæ non fuiſſent,nec ꝓpea imputandum erit ipſi Camillo,
54 † cui minime obſtare debet alia partita aſſertarū merciū abla-
tarū in ciuitate Tridentina a quibuſdā mercatorib. Hiſpanis,
cū illi nunq̄ aliquid dixerint,nec dicāt,quinimmo & tanq̄ be-
nemerita dicto Camillo in præmiū& pro ſuis laborib.ac diligē
tia eidē donarunt quandam pecuniā,quā ad cōmodū ſocieta-
tis ipſe Camillus deſcripſit.Nec eſt uerū ipſum Camillū abſtu-
liſſe a ſocietate ducatos.cxx.& alia uice ducatos. lxxij. nam id
ſolū deponit dictus Leo , cui quāta ſit adhibēda fides ſuperius
fuit oſtenſum,& qui uere dictas pecunias ad ſui cōmodum reti
nuit,& in propriū ꝯuertit uſum,nec ſe poterit excuſare prætex
tu ipſius Camili qui nūquā tales habuit pecunias.Partita illius
capſę uellaminū Camillo n̄eſt nociua.Nā de ea ſolū atteſtat̄ di
ctus Leo,&ſi ipſe Camillus dictā capſā repoſuit in alienā domū
id nō ꝓfecto fecit aīo furādi,ſed ut d.uellamina uenderent̄, ꝓ
minori p̄cio q̄ ſolitū erat& aliēo noīe nō ſocietatis cui' honor
minime erat ꝓ minori p̄cio uēdere & id fecit ut haberent̄ pecu
55 niæ citius ꝓ honore &negocijs d.ſocietatis pagēdis.† Et circa
p̄dictas partitas & falſitates īputatas ipſe Camillus dicit eē ad
uertēdū libros & rōnes nō fuiſſe deſcriptas manu ſua,nec illos
fuiſſe tales q̄ ꝓbarēt,&ſi quæ ī illis reperiat̄ falſitas p q̄ poſſet ꝓ

cedi & inquiri, ut plenè proſequitur Alc.ↄſi.lxxij. In caſu, uol.
56 lij.† Tñ id omne factum fuit errore & ooo dolo ſine quo falſi
tas cõmitti non põt, ut in auct.de inſtr.can.& fide.in principio
& in l.nec exemplũ.C.de falſis.cũ alijs collectis per modernio
res in rubrica.ff.eodem.in principio,& conſi.cxj. Lecto. num.
57 aiiij.† Vt non præſumitur falſitas dolo cõmiſſa. l. quotiens. §.
dolũ.ff.de proba.nec in dubio falſarius præſumitur ſm gl.in c.
accedens.de crimin.fal.cũ alijs collectis, per Moderniores Bo.
58 no.ↄſi.li.Licet.nu.xxxiij.† Et in dubio interpretatio facienda
eſt,ut euiretur falſum ſm gl.in l.iuriſgentium. §. quod ſere.ff.
da pact. ubi Moderniores alias adducunt ↄcordan.ut ẽt facit
Alc.ↄſi.aaxiij.Ponderatis.col.v.uerſi.non obſtat.uolu. vj.cum
59 alijs adductis per Decium,ↄſi.clxxv.In cã.nu.v.† Et per erro-
rẽ potius præſumunt illa fuiſſe deſcripta & annotata, ſeu omiſ-
ſa cum iura ita mandant præſumi.l.quod adhibitus. in fine.C.
de his qui in teſtamen.ſibi aſcri.& per Aret.ↄſi. xlvij. Viſis col.
ij.& Bal.in l.j.col.ſi.uerſi.item nota.ff.de legi.& plura adducit
60 Decl.d.ↄſi.clxxv,uu.v.† Et falſitas per errorem cõmiſſa puniẽ
da non eſt,cũ dolũ requirat ut conſtat ex ſuperius deductis, &
tradit Card.In clc.j.de priuileg,quæſt.axxix.& Ang.in auct.de
teſt.§.licet.col.ij.& alis adducũt Moderni.Bono.ↄſi.laij. In cã.
61 nu.vj.& alijs ſeq.† Eo magis cũ aſſeratũ cõmiſſa circa ſcripturas
quæ de per ſe non probant ſm gl.& docto.in c.quanto. de iur.
62 iuran.† Et cũ ipſe Camillus fuerit & ſit ſocius ad notata in l.
merito.ff.pro ſoc.& rõne ſocietatis capitur indiciũ errore po-
tius q̃ dolo prædicta fuiſſe cõmiſſa ut in ſimi.dicunt Moder.Bo
no ↄſi.xxvj Statuti nu.iij.eo ẽt cũ obtulerit & offerat ſe paratũ
fidelẽ & plenã rõnẽ reddere & omnẽ errorẽ qui appareret cor
rigere & emendare ad plene notata in d.l.unica.C.de erro.cal-
cu.& In d.l.inſtan.C.de iur.fiſc.lib.a.nec poſtremo ipſi Camil
63 lo obſtabit q̃ fuerit dubius in ſuis reſponſionibus,† & q̃ per ex
cellentiſsimum & peritiſsimũ.d.auditorem pluries ſub pœna ↄ
feſſi fuerit ſibi mandatũ ut clare reſponderet, nã ipſe putat &
dixit ſe clare reſpondiſſe, & prout ueritas eidẽ dictabat, & ſm
eius mẽtem in ſuis reſpõſionibus nullam iueſſe dubietatẽ, quæ
attendenda & cõſideranda eſt ut in ſum.traditur in l. ſi quis in
tentione ambigua,ff.de indi.& in l.inter ſtipulantem.§ ſtichũ.
ff.de uerbo.obli.prout ẽt oĩa iſta ceſſant ſtante præſcriptione
ſtatutaria,& quia aſſerta delicta,dicuntur commiſſa extra ter-
ritorium Bono.ↄcurrentibus ẽt & alijs ſuperius deductis, nec
Camillus ipſe potuit torqueri ex cã furti, ut aſſeritur per eũ cõ
64 miſſi In duobus rubinis & lapidibus prætioſis.† Nã & ſi dictus
Leo deponat ipſum cepiſſe dictos rubinos, quos inficiatur Ca
millũ cepiſſe,denegans ſocietati illos reſtituere, & qui teſtis li-
cet unicus ſit,tñ quia directo deponit de ipſo maleficio, & eſt
de uiſu eius teſtimoniũ ſufficiens redditur ad torturam ſm gl.
in l.ſi quis.C.ad leg.Iuli.maieſt.& in l.maritus.ubi Bart.& alij
notant.ff.de quæſtio.& idẽ Bar.& Bal.in l.fi.C.famil.erciſcun.
cum ſimilibus. tñ hoc non obſtan.torqueri non potuit nec cũ
65 ipſe Leo non fuerit nec ſit integer,& idoneus teſtis.† Nec om
ni exceptione maior ut ſup.oſtendimus qui licet deponat dire
cto de ipſo maleficio non ppea facit indicium ad torturã,cum
non ſit integer & idoneus quo caſu procedunt iura in ↄtrariũ
adducta & ita declarant per illum tex.Bar.Alex.& reliqui in l.
j.§.idem cornelio,& in l.maritus,in ij.oppo.& in l.fi.ff.de quæ
ſtio.& ſcrib.oẽs in l.admonendi ff.de iu.iur.Bald.& Sal.in l.fi.
C.de proba.& per Ang.in l.fi.C.de quæſt.& Bal.in l.milites,eo.
tit.& ad idẽ multa adducunt Mod.in trac.de indic.& tort. col.
66 ij.† Eo ẽt cum iam hac de cã Camillus ipſe fuerit tortus nihil-
que cõfeſſus fuerit,per quã torturam,ſi quid erat,purgatũ fuit,
& ſine nouis inditijs torqueri ulterius nõ põt,ut p Cy.& alios
in l.fi.C.de quæſt.Bar.& alios in l.unius.§.j.& in l.repeti.ff.de
67 quæſt.cum ſimi.† Crimen hæreſis & lutheranicum imputatũ
Camillo probatum minime apparet,nã & ſi aliqui deponant ip
ſum die ueneris & ſabbati,ac in quadrageſima, comediſſe car-
nes,& cibos prohibitos ↄ not.in c.ij.de obſerua.ieiu.extra.& in
c.de eſu.c.ſabbato,& alijs ſimil.de ↄſecra.diſtin.iij.id dicit ſeſe
ciſſe,non in contemptum ſed cã ſanitatis, & ut fugeret malam
68 corporis diſpoſitionem.† Quo caſu diſputant theologi & cano
niſtæ an incurratur peccatum mortale,uel ne,ut plene attingũt
ſummiſtæ in uer.gula,& in uer.ieiunium,pro abſoluto firman
69 tes id minime tendere in hæreſim.† Et idem concludunt ſi dic
bus ſtatutis & in quadrageſima non ieiunauit qñ in contẽptũ
id non fecit,ut per oẽs In rub.& in c.ij.extra de obſeruatio.ie-
iu.& per Summiſtas diffuſius in uer.ieiunium. Archy.& alios,
in c.utinam,lxxvj.diſtinc.& per Abb.in c.qm ↄ,in ulti. not. de
proba.& iam paſsim uidemus maiorem partem chriſtianorum
& fidelium,minime ieiunare,qui & ſi propterea peccent qñ ca-
ſum excuſabilem non habent non propterea hæretici iudican-
70 tur,nec ↄ eos inquirendum eſt de hæreſi.† Et illud quod eidẽ
Camillo obijcitur pluries fuiſſe loquutum de rebus fidei & opi
nionibus lutheranicis minime concludit, cum non dicatur de
quibus nec de ipſorum continentia ad nota.in c.in præſentia.
de probati.& in l.non hoc.C.unde legitimi,& in l.neq; natales
71 & in l.ſiue poſsidetis.C.de probatio.† Et quia in dubio præſu
mendum eſt ut bene fuerit loquutus de fide & non male argu.
72 dictę.l.merito.cum uulg.ff.pro ſoc.† Nec ẽt obſtat quod obij-
citur ipſum nõ audiuiſſe miſſam diebus feſtiuis prout de præce
pto tenebatũ. c.miſſas.c.ad celebrãdas,de ↄſecra.di.j.c.ut domi
nicis,de parrochi.ubi Abb.not.& extra de celebra. miſſa. nam
iſtud ſolum concernit peccatum mortale qõ non dareiur excu
ſatio ſm doct.in locis ſup.citatis,& plene per Summiſt. in uer.
73 ferię.& in uer.miſſas.† Minime aũt iſta omiſsio ſapit hæreſim
ſm theologos & Can.citatis locis ſup.relatis.Nec ppea tale cri
men detegitur ſi in eccleſia aſpatiatus eſt tpe quo celebratur,
& irreuerens fuit ſacramentis diuinis officijs & celebrationib.
miſſarum,nam ſi & qñque ex iſtis incurratur peccatum,non p
pterea illud ſapit hęreſim,ſi namq; iſtud affirmaretur oẽs Itali
alteriuſque regionis homines tanq̃ hæretici inquiri poſſent,cũ
74 prædicta paſsim & publice exequantur.† Nec conſtat ipſum
Camillum non fuiſſe ↄfeſſum,nec aſſumpſiſſe euchariſtiam,cũ
uere prædicta executus fuerit tanquam uerus & bonus chriſtia
nus obſeruaueritque præceptum traditum in c.omnis,utriuſq;
ſexus,de pœnitenti.& remiſsio.cum ſimi. Pariſi.Bon.

S V M M A R I V M.

1 *Raptus uirginis deteſtabilis eſt & punibilis.*
2 *Teſtes an probent,uel ne,arbitrio iudicis relinquitur.*
3 *Vero ſimile attenditur.*
4 *Raptus ceſſat, nec eſt punibilis, concurrente uoluntate ipſius rapta.*
5 *De iure ciuili,inter raptam,& raptorem,non poteſt matrimonium contrahi.*
6 *De iure uero canonico legitimè contrahitur.*
7 *In matrimonijs attenditur ius canonicum non ciuile.*
8 *Inſtrumentum publicum,manifeſtam, & euidentem inducit probationem.*
Matrimonium probatur per inſtrumentum.
9 *Verbum,ſponte,liberam arguit uoluntatem.*
10 *Mulier uiripotens,eſt in anno.xij.*
Eo tempore legitime matrimonium contrahit.
11 *Habet eo tempore legitimam perſonam ad contrahendum etiam ſi rapta eſſet.*
12 *Matrimonium legitimè contractum,non poteſt diſſolui uoluntate alterius.*
13 *Copula carnalis probatur per coniecturas,ſi ſolus cum ſola, &c.*
14 *Matrimonium conſumatum, non poteſt diſſolui per unum ex coniugibus uolente ingredi religionem.*
15 *Et ad impediendum ingreſſum monaſterij, ſufficit confeſſio ipſius raptæ aſſerentis matrimonium fuiſſe contractum,& conſumatũ.*
16 *Cogenda eſt talis uxor redire ad eius maritum.*
17 *Raptus purgatur per matrimonium ſubſequens,quando fuit contractum liberè,& ſpontaneè, & ex longo internallo,ſecus incontinenti.*
18 *Matrimonium metu contractum eſt ipſo iure nullum,fallit nu. 17.*
19 *Metus probatur ex coniecturis approbandis iudicis arbitrio,*
20 *Metus uidetur perdurare, & perſeuerare,quouſque durat eadem cauſa metus fallit nu. 17.*
21 *Metus ceſſat in ciuitate libera,in qua uiget iuſtitia.*
22 *Chorizare,& canere indicant liberam uoluntatem.*
23 *Qui poteſt e loco diſcedere,inde non diſcedendo,uoluntariè dicitur ibidem habitare.*
24 *Cohabitatia ſpontanea uxoris cum marito, purgat metum præcedentem.*
Metus præcedens purgatur per conſenſum ſubſequentem.
25 *Immiſſio annuli,& eius apportatio oſtendit ſignum liberæ uoluntatis.*
Sufficit ſignum per quod oſtendatur raptam conſenſiſſe.
26 *Metus purgatur per liberam uoluntatẽ, & conſenſum ſubſequẽtẽ.*

CON-

CONSILIVM. CLXX.

1 DETESTABILIS † Et ualde damnatus ac pu-
nibilis eſt raptus in uirginem per uioletiam com-
miſſus, & ꝯ raptorem inſurgunt iura, maxime ciui
lia, ut hr̄ in l. unica. C. de rap. uirg. & in l. raptorea
C. de epiſ. & cle. & in auct. de rap. mulier. & in c. cū cā. ubi ſcri
ben. poſt gl. extra de rap. & xxxvj. q. ij. & proſequitur. d. Sig. de
amo. conſi. clxxj. & ccix. & diffuſius Barba. conſi. ultimo, ſapien
ter, col. j. & ſeq. uol. ij. cum ſi. Nicolaus igitur de ſauijs inculpa-
tus de raptu per ipſum cum uiolentia commiſſo in perſonam
Meſinę filię. q. Iaco. de uaccharijs aſtrictus vr̄ dictis iurib. & di
ſpoſitione ipſorum, ſi uere raptum commiſiſſet, & per uiolen-
tiam ac ꝯ uoluntatē. d. Meſinę & ipſam de loco ad locū aſpor-
taſſet, uerū primitus aduertendum erit an aſſertus raptus ſit ꝓ-
batus, conſiderandi. n. erunt teſtes de eo deponentes, ſi nanque
ipſorum qualitatem attendimus, aut erunt ſingulares, aut ini-
mici, & odioſi ipſius Nicolai, aut domeſtici, & familiares partis
2 aduerſę. † Aut concludenter minime probantes, quę oīa ſano
arbitrio reuerendi, & peritiſsimi iudicare debentis ꝯtemplanda
relinquunt iuxta no. in l. iij. ff. de teſti. & diffuſius in l. admonē
di. ff. de iureiur. cum uulg. conſiderandi ēt erunt teſtes deponē
tes Meſinam præced. die qua dr̄ rapta dixiſſe ulterius non eſſe
3 inſpiciendā in illa domo. † Attendenda ēt erit ueriſimilitudo,
a qua ualidum eſt argu. l. nuptura. in fi. ff. de iu. do. l. fi. ff. quod
me. cau. c. inſpicimus, de reg. iu. lib. vj. c. quia uериſimile, de præ
ſump. nulli. n. cadit in caput ipſum Nicolaum abſque aliquo ꝯ-
ſenſu & uoluntate. d. Meſinæ, & ſine aliquo tractu. uoluiſſe ut
dr̄ aſportare eam, & demum cum illa ꝯhere matrimonium, qđ
ſuadetur diſpoſitione aliquorum teſtium dicentium ipſam Me
4 ſinam id confeſſam fuiſſe. † Et ſtante eius uoluntate proculdu-
bio hodierno iure ceſſabit raptus, ut plene traditur per oēs in
d. c. cum cā, & in d. l. unica. C. de rap. uirg. & per Barb. d. conſi.
ul. uol. ij. accedente inſuper confeſsione dictę Meſinæ aſſeren-
tis & circa alimenta, & circa ueſtes male & indecēter fuiſſe trā
ctatā & gubernatam per Thomaſium de Venchis & eius uxo-
rem, poſito autē pro conſtante ꝙ ipſe Nicolaus rapuerit. d. Me
ſinam adhuc dr̄ tale raptum & dictam rapinam fuiſſe prorſus
& in totū purgatam uel abolitam, per ſubſequens matrimoniū
libero arbitrio & conſenſu ac ſpontanea uoluntate ſucceſsiue,
& poſtmodū, ꝯctum inter ipſam Meſinam & dictum Nicolaū,
quo fit, ut allegatus raptus ſeu rapina quo ualiditatē ipſius ma-
5 trimonij, in nullo ueniat in præſentiarū ꝯſiderandus. † Quam-
uis. n. iure ciuili, inter raptā & raptorē matrimoniū ꝯhi nō po
tuiſſet, & ꝯctum non teneret. d. l. unica. C. de rap. uirgi. & d. l. ra
ptores, & in auct. de rap. mulier. & idem diſpoſitum fuiſſet ꝑ
antiquos canon. xxxvj. q. ij. c. de puellis. c. aūt. c. placuit, cum ꝯ-
6 cor. † Tn̄ hodierno iure ſtatutum fuit oppoſitū, ut inter ipſas ꝑ
ſonas mr̄imonium poſsit liberè ꝯhi & ꝯctum teneat, ita ut ra-
ptus præcedens dicatur purgatus per ſubſequens mr̄imonium
tex. eſt apertus in d. c. cum cā, & c. fi. extra de raptor. ubi poſt gl.
doct. maximè Abb. paſsim iſtud approbant, citantes iura alia
idem probantia, & quæ habentur in c. tria, & in c. deniq;. xxxvj.
q. ij. ut ēt faciunt not. in c. de muliere, extra de ſponſal. & firmāt
oēs maxi. Mod. nu. cxc. in d. l. unica, & in d. l. raptores, & gl. &
ſcrib. in c. ā. citatis, & ēt ipſe Barb. d. con ult. uo. ij. col. mihi ij.
7 uerſ. capio modo alia duo. † Nec erit dubitandum in cauſis ip-
ſis matrimonialibus ſtandum eſſe diſpoſitioni iuris canō. omiſ
ſo iure ciuili, ut tradit gloſ. inſti. de nupt. in prin. & in terminis
nr̄is Abb. in d. c. fi. & Moder. alia accumulant in d. l. unica. C.
de rap. uirg. nu. cxcj. & alijs ſeq. ut ēs facit Iaſ. in l. ſed eſt quæ-
ſitum, num. viij. ff. de lib. & poſth. quod aūt ipſa Meſina poſt aſ-
ſertum raptum & rapinam ex interuallo ꝯxerit mr̄imonium cū
d. Nicolao in ciuitate Ferrariæ ſponte & ex ſuo libero arbitrio
concludenter & manifeſte oſtēditur ꝯſiderata die qua dr̄ rapta
8 † & per publicum inſtrumentum inde confectum quod manife
ſtam & euidentem contentorum in eo inducit probationē. ca.
licet cām, de proba. ubi ſcrib. alia adducunt, ut ēt faciunt per
illum tex. poſt Abb. in j. no. in c. cum dilecti, de dona. & in c. cū
olim, de cenſib. & Bar. in l. j. col. ij. in j. q. ff. de oper. no. nunc. &
alia adducit Dec. ꝯſi. dclxxxij. In cā, col. j. & melius ꝯ. xxxv. Præ
ſtantiſsime doct. col. ij. nu. ij. quod mr̄imonium ēt, & per teſtes
9 productos per ipſum Nicol. adhuc ēt apertiſsime probaī † de-
ponentes ipſam Meſinā ſponte & hilari uultu, ſale matrimoniū
ꝯxiſſe, ut ēt aſſeritur & dicitur, in pręallegato publico inſtrumē

to ad not. in auct. ſacram. pub. C. ſi aduc. uend. & per glo. in c. ſ.
§. itē ſacramenta. in ti. de pa. iuramen. firm. & ibi no. Bal. in §. ul
furtum, uerſi. quæro utrum, & Bar. in l. j. §. ſi quis ultro. ff. de q.
Ang. in l. qui in aliena. §. Celſus. ff. de acq. hær. Barb. conſi. lx. Sa
10 pienter ſcripſit, col. mihi. x. uerſ. modo in caſu iſto. uol. j. † Et
quia tpe dicti matrimonij ꝯcti dicta Meſina uiri potens erat,
compleuerat nanq; annum. xij. inſti. de nup in pri. & quib. mo.
11 tut. fini. in prin. & l. fi. C. quan. tu. uel cura. cum ſimi. † Legiti-
mam perſonam dr̄ habuiſſe ad matrimonium prædictum ꝯhen
dum, cum nullum aliud obſtaret impedimentum, ut eſt tex. in
d. c. fi. extra de rapto. & ibi poſt gl. uot. Abb. Ioā. de Ana. & alij
ſcriben. in terminis propriè noſtris, & habetur per totum fere
extra de deſponſa. imp. & in pluribus capitulis de ſponſalibus
12 extra tit. generali. † Tale. n. matrimonium a. d. Meſina uiri pot.
& legitimam perſonam habente liberè & uoluntariè ꝯctū, diſ-
ſoluendum non uenit ſola uoluntate ipſius Meſinæ iuxta illud
uulgatum, quos Deus coniunxit &c. & c. ſæculares. xxxiij. q. ij.
& c. dixit dn̄s. xxxij. q. j. c. ex parte, & c. pen. extra de ſponſ. & di
uor. extra fere per totum, cum uulg. maximè cum fuerit carna
li copula cōſumatū, ut ipſa Meſina pluries ꝯfeſſa fuit, quæ licet
in præſenti id deneget, tn̄ attendi debet confeſsio Nicolai ma-
riti dicentis oppoſitum iuxta plene tradita, in c. ſi quis accepe
rit uxorem. xxxiij. q. j. & poſt gl per oēs per illum tex. in c. conti
nebatur, de ſponſa. impub eo magis cum aſſertio mariti dicen
tis eam carnaliter cognouiſſe, concordet cum confeſsione di-
ctæ Meſinæ, ſepius per eam repetita, prout ēt de dicta carnali
copula deponit illa teſtis, ſe uidiſſe linteamina ſanguinolenta,
die ſequenti, primam noctem qua dicti Meſina & Nicolaus in
ſimul dormierunt & ꝯcto matrimonio ſe inuicem coniunxerūt
& quia pluribus alijs noctibus, ut ēt ipſa Meſina fatetur, & per
plures teſtes probatur inſimul ſoli erant in cubiculo in eodem
lecto dormientes, & uigilantes, & de die ēt ſoli in cubiculo mo
13 ram trahebant. † Quibus ex actibus copula carnalis probatur,
cum alias directo probari non poſsit. c. literis, de præſum. c. pręte
rea. de teſtib. xvij. q. j. uerſi. nec aliqua, & per gl. in c. ſi quia ac
ceſſerit. xxxiij. q. j. & per Bal. in l. Deo nobis, col. iij. uerſ. ſed po
namus. C. de epiſ. & cler. & Alex. in l. j. col. v. uerſ. exemplum. ff.
ſi cer. pet. & alia adducit Dec. conſi. cccclxxvij. Viſo, col. iij. nu.
14 x. & ſeq. † Contracto igitur ac conſumato matrimonio prędi-
cto ipſa Meſina, maximè Nicolao reluctante non pōt illud diſ
ſoluere, ēt ſi uellet religionem ingredi prout aſſerit uelle, ut ꝓ
priè in terminis eſt tex. in d. c. cū cā, de raptor. extra. & ibi Abb.
in ult. notabi. & ēt Io. de Ana in notab. ad idem adducunt totū
fere titulum, de conuerſ. coniug. & alia iura poſt gl. ibi illa citā
tem, & in d. c. cum cā. tex. aperte diſponit ad impediendum in-
15 greſſum monaſterij, † ſufficere confeſsionē raptę affirmantis ſe
poſt rapinam ꝯtraxiſſe matrimonium cum raptore & ab eo fuiſ
ſe carnaliter cognitam, licet modo ꝯtrariū dicat. ut plene poſt
antiquos proſequuntur Abb ibi col. fi. & Io. de Ana. col. iij. co
genda igitur erit dicta Meſina redire ad dictum Nicol. eius ma
ritum, non obſtante, ꝙ aſſerat ſe uelle ingredi religionem, cum
16 id facere non poſsit. † Maximè inuito d. Nicolao iuribus & de
ciſio: quibus ſupra, & per dictum. c. cum cā diſponens eā eſſe cō
pellendam, ut redeat ad eius uirum, & firmat Abb. in c. ad id ꝙ
in ult. no. extra de ſponſal. & facit totus fere titulus, maxi. c. lite
ras, de reſti. ſpo. extra cum ſim. hæc iſtis obſtare habet ſi dicere-
tur ea procedere, & locum ſibi uendicare, qn̄ poſt rapinā, ex lō
go interuallo, fuit ꝯtractum matrimonium. & qn̄ per raptā fuit
17 ꝯtractum ſpontaneè & libero conſenſu. † Vt ad plenum proſe
quitur Barb. d. ꝯſi. ulti. uol. ij. col. mihi. xij. & alijs ſeq. & ꝯſi. liiij.
illud afferam. fol. pen. & conſi. lx. fol. pen. uol. j. quæ qualitates
non uidentur applicari poſſe in matrimonio ꝯtracto per Meſi
nam, cum ipſa poſt raptum ſteterit & fuerit in domo patris &
matris ipſius Nicolia & ſucceſsiuę Ferrariæ in domo cōſang ui
neorum prædictorum Nicolai & nunquam fuerit reſtituta ſuæ
18 priſtinæ libertati. † Quo caſu tale matrimonium uidetur per
eam ꝯtractum meticuloſè & ita ꝯtractum non tenet nec per il
lud purgatus raptus præcedens ēt ſequuta carnali copula. c. ue
niens. el. ij. c. cum locū. extra de ſponſ. & per gl. in c. ſignificauit
de eo qui dux. in matrimo. quam poll. cum alijs accumulatis ꝑ
Iaſ. in l. Titia, in prin. nu. vj. ff. de uerb. obli. & in l. interpoſitas.
C. de tranſ. & alibi plurieſ per doc. & legen. & conſulendo, & ꝙ
per metum ipſa Meſina matrimonium ꝯtraxerit uidetur colli-
19 gi ex coniecturis, † tū quia rapta, tum quia habitauit locis q̄b.
ſupra, & ibi erat tpe quo ꝯtraxit matrimonium & iudicis arbi-

trium conſiderata prima uiolentia, ad id ioclinare debet, cũ to-
tum iſtud eius iudicio relinquat ſm Bal. in l. ſi quis nec genus,
uerſ. adde tñ unom. C. de epiſ. & cler. cum alijs adductis per De
ci. in l. in oibus cauſis, col. ij. nu. vij. ff. de reg. iur. & Corn. conſi.
xlj. Videtur, col. pe. uer. prout, uol. ij. & metus ille primus iodo-
ctus per rapinã vr̃ duraſſe & perſeueraſſe ſ'o Bar. in l. ij. C. quod
me. cau. & Corn. adducentẽ alia. d. con. xj. col. pe. uerſ. merus. o.
20 præcedens, & Deci. d. l. in oibus, col. ſi. † Ceſſant. n. obiectiones
iſtæ conſiderata oera facti contingentia, non. n. incontinenti &
eodem contextu, quo ipſa Meſina dr̃ rapta ſuit ꝯctum mr̃imo-
nium ſed poſtmodũ per plures & plures dies & in ciuitate Fer
rariæ in qua uigebat & uiget iuſtitia, & quæ regit̃ & guberna-
tur ab Illuſtriſſ. Duce & alijs deputatis a ſua Excell. unicuique
ius ſuum reddentibus, & minimè patiẽtibus ac tollerantib. ali-
21 cui metũ & iniuriã inferri ad not. in l. ſi. ff. quod met. cau. † & ip
ſa Meſina poſt raptum illaris & læta erat in domo patris Nico-
lai in qua una cũ ipſius matre tripudiauit & chorizauit ꝓ quõ
22 actũ ſeqoentem. † nedum declaratur eius libera & nunc ſponta
nea uoluntas uerõ & præterita & quæ fuerit tp̃e raptus, ad no.
in l. hi qui adulterij. C. de adult. & in l. ſed Iulianus. §. ſed & ſi
ab initio. ff. ad Maced. & inſti. de res. diuiſ. §. Paoonum. & qui
actus oſtendit tractatum aliquem de prius interueniſſe inter ip
ſam Meſinam & Nicolaum, ut ipſe eam traduceret e domo do.
Thomaſij & ſucceſsiue cum ea ꝯheret mr̃imonium, & qui actua
approbare vr̃ dicta per ipſam Meſinam præcedenti die quo dr̃
rapta ut ſuperius diximus, & dum morã traheret Ferrariæ ſuo
23 arbitrio ut teſtes depooũt. † Poterat diſcedere & exire domoa
in quibua morã trahebat & inde aufugere, & inde minimè di-
ſcedendo, ſpontaneè ibidem habitauit, per quam ſpontaneam
cohabitationem, oĩs metus purgatus dr̃, ſi quis prius fuiſſet, ut
ipſemet Barb. vr̃ firmare. d. conſi. liiij. col. pe. & ſi. uol. j. & d. ꝯſi.
lx. eod. uol. & ꝙ per cohabitationem ſpontaneam, metus præce
dens purgetur probat tex. in d. c. ad id quod, extra de ſpõſ. & ibi
oẽs notant conſiderantes cohabitationem ſufficere ſi facta fuit.
24 † Et proceſsit minori tp̃e uoiua anni, cũ ſatis ſit ex ea colligi ta-
citẽ liberum conſenſum per quem ſubſequenter purgatur met'
antecedens ſi quis fuiſſet ut hr̃ in c. de muliere, & in c. ueniens,
el. j. eo. tit. de ſponſ. & in c. de illis. de ſponſ. impuber. & per Ge
min. conſi. xxiiij. Quia diffuſè, col. j. & quia ooluntas & conſen
ſus, ñ põt clari' exprimi q̃ oerbis, cũ oemo eximãdus ſit dicere
& loqui quod non prius agitauerit mẽte & uoluntate l. l. abeo.
ff. de ſuppel. leg. & ipſa Meſina pluries & pluries, oerbis apertiſ
ſimis iam expræſsit ſe ſponte & libera uoluntate mr̃imonium ꝯ
hære & ꝯxiſſe cum dicto Nicolao, ut conſtat per dictum inſtru
mẽtum matrimonij, & ẽt per teſtes, & ſi tunc alterius fuiſſet uo
luntatis, certe poterat ꝯdicere, & oõ ꝯdicendo ꝯſenſiſſe & libe
ram ooluntatem mr̃imooio præſtitiſſe intelligitor, arg. oo. in l.
25 ij. §. uoluntatem. ff. ſolu. mat. ¶ † Immiſsio ẽt annoli & eius ap-
portatio per ipſam Meſinam facta ſigoum efficax oſtendit eius
conſenſus purgans oẽm actum præcedentem meticuloſum, ẽt
ut io terminis nr̃is firmat Io. de Ana. in d. c. ſi. de raptorib. in j.
not. firmaos ſufficere aliquod ſigoum, per quod poſsit percipi
tacitus conſenſua ipſiua raptæ, & per quem conſenſum oĩa præ
cedentia dicuntur eſſe purgata, & ulterius in præſenti ſpecie &
diſceptatione, adſuot ſigna & alia apertiſsima quib. aperte oſtẽ-
ditur ipſam Meſinam libere conſenſiſſe dicto matrimonio, tum
quia Ferrariæ erat libera ibi canebat & corizabat, & abſente Ni
colao ſua libera uoluntate, ibat ad thalamum cum eo dormitũ,
de die ſimul ſtabaot, de mr̃imonio ꝯcto & copula iode ſequuta
contenta uidebatur, & per quæ ſigna & ẽt ſeq. ſatis apertè dicit̃
ſuam liberam ooluntatem præſtitiſſe & oſtendiſſe ad ꝯhendũ
dictom matrimonium, cum uolũtas nedum uerbis, uerum ẽt &
facto re ipſa oſtendator l. Paulus rñdet. ff. rem rat. hab. l. de qui-
bus. ff. de legib. l. rephendẽdũ. C. de inſti. & ſob. & ulterius adeſt
& aliud euidens ſuæ liberę uoluntatis ſignũ, nã qñ Barrigellua
eã inuenit & uoluit eaoi aſportare e domo, ubi morã trahebat
recuſabat inde diſcedere plorando & affirmando, Nicol. eſſe
eius maritũ, & cum eo matrimoniũ legitimè ꝯxiſſe, & cũ eo uel
le moram trahere, & quod fortius eſt qñ dictus Thomaſiua uo
luit annulum e digito dictæ Meſinæ extrahere & illi dicebat ꝙ
eum proijceret ipſa corã Bariſello, & alijs ſocijs aduerſus do.
Thomaſium, prædicta recuſauit facere affirmans Nicolaũ eſſe
eius maritum & cum ipſo mãtrimonium contraxiſſe, & oulli
dubium, ꝙ tunc corã Bariſello libera erat & in ſua libertate re-
poſita ad not. in d. l. ſi. ff. quod metus cã. Per iſta igitur ſigna ꝯ-
currentibus alijs ſ. enumeratis & cum minimè ꝯſtet, ipſum Ni-
colaum metum aliquem aliũ dictæ Meſinæ intuliſſe, neceſſario
vr̃ ꝯcludendum oẽm raptum & rapinã p̃cedentẽ, fuiſſe purga-
tã, & eodẽ modo purgatus fuit oĩs metus ſi quis prius interceſ
26 ſiſſet. † Cũ purgetur ex libero uoluntate, quæ poſtea expreſſe
oel ex aliquo actu depræheoditur maxi. accedente aliquo tem
poris ſpatio ſeu interuallo, ot tradunt Bar. & alij per illum tex.
in l. ij. C. quod. met. cau. cũ alijs adductis per Cor d. ꝯſ. xlj. col.
ij. uer. licet. n. & Dec. in d. l. in oibus, col. ſi. nu. xij. ex quibus ar-
bitriũ iudicis adaptaodũ oĩno uenit, tale matrimoniũ fuiſſe li-
27 bere ꝯtractum, & raptũ & metum per illud fuiſſe purgatũ. † Et
hoc mõ limitatur illud quod dicitur matrimoniõ metu contra
ctum eſſe ipſo iore nullũ, ut procedat oiſi metus apparet purga-
tus per aliquod ſignum, ut probat text. in d. cap. ad id quod &
in d. cap. ueniens & in d. capit. de illis cum alijs ſ. adductis, nec
metus dicit̃ perſeuerare & durare qñ ſuperuenit conſenſus &
ſpontaoea ooluntas, oedum expreſſa ſed tacita prout ioterue-
nit & multipliciter io caſu præſenti, & ita tolluntur illa quę in
oppoſitum adducebantur per l. ij. C. quod met. cau. cum alijs ſ
cit. quibus ꝯſ. de ratis ꝯcluditur matrimoniõ contractum inter
dictum Nicol. & Meſinam fuiſſe & eſſe ualidum & firmum, nec
poſſe ioſringi per aliquem metum. nec ꝓ aſſertam rapinã præ
cedentem, & qñ fuit carnali copula conſummatum, ẽt infert̃
ipſam Meſinam non poſſe ab illo retrocedere. tentando ingre-
di religionem, infertur poſtremo ipſam cogi debere ad redeun
dum, & cohabitandum cum dicto Nicolao eiua marito & iuris
remedijs illam eſſe eidem reſtituendam. Pariſi. Bon.

SVMMARIVM.

1 *Bãnum nullum, eſt inualidum, nec ligat aliquem, & nu. 2*
Actus nullus, & inualidus, nullius eſt conſiderationis, nec aliquid operatur.
3 *Diſpoſitio interpretatur, & intelligitur quando eſt ualida, non aũt quando eſſet nulla.*
4 *Sententia lata ex banno nullo, & inualido indicanda eſt nulla & inualida.*
5 *Bannum ut ualeat publicandum eſt ſicut publicari debet decretum ſeu conſtitutio.*
6 *Ignorantes non debent ligari banno, quod ignorant.*
7 *Effectus banni non extenditur extra territorium bannientis nec ligat ignorantes & ibi non conuerſantes.*
5 *Banni publicatio facienda eſt in omni loco, ut liget, nec ſufficit eã fieri, una loco.*
8 *Bannum licet ſit publicatum non tamen ligat forenſes, & ignorantes in dicto loco publicationis oon commorantes.*
9 *Armata, coadunatio, unnata, qua dicatur.*
Vt armata dicatur fieri, conſtare debet de aliquo principali eam faciente.
10 *De auxilio quis non poteſt inquiri, ſi non conſtat de aliquo principali committente delictum.*
11 *Armata & unnatu ut ſit punibilis, fieri debet ad damnum & iniuriam alicuius.*
12 *Bãnum & inquiſitio procedens cum aliqua qualitate, neceſſariò requirit probationem illius.*
13 *Et ſi plures requiruntur qualitates, omnes illa ſunt probanda, & nu. ſeq.*
14 *Probatio debet concludere.*
15 *Quando unus ex improuiſo ſe coniungit cum alio, & unus ſuperuenit ad alium licet plures ſucceſſiuè reperiantur non tamen poteſt dici feciſſe armatam ſeu unitatam, nec iſto caſu tenentur pœna ſtatuti emanati contra facientes prædicta.*
Initium delicti, & ille locus uenit conſiderandus & non locus exitus illius.
16 *Actus factus palam, excludit doli præſumptionem.*
17 *Vſus armorum de iure probibitus eſt.*
18 *Ceſſat tamen, data licentia.*
Ceſſat etiam ſtante conſuetudine, illa defferendi.
19 *Conſuetudo excuſat à pœna, quæcunque illa ſit.*
20 *Cauſa qualibet etiam iniuſta excuſat à dolo.*
21 *Tortura quæ imponitur ut pœna. non uenit infligenda, ſi de delicto non conſtat.*
22 *Tortura non imponitur, quando cauſa eſt pecuniaris.*
23 *Tortura ceſſat quando per reum. probata eſt eius bona fama.*
24 *Et purgat inditium, ſi quod eſſet contra inquiſitum.*
25 *Vnum indicium tollitur per aliud.*

26 *Pona*

26 *Bona ſama facit ceſſare inquiſitionem,& extinguit illam.*
27 *Inquiſitio non pōt formari pro delicto non punibili.*
28 *Appellatione pendente,nihil eſt innouandū & oīa geſta ſunt nulla.*
29 *Appellatio admittenda eſt,ſimpliciter nec debet admitti, cum qua litate illa quod ſoluatur pars tertia condemnationis.*
30 *Fideiuſſio.iudicatum ſolui , expirat lata ſententia in prima inſtan. per iudicem coram quo fuit præſtita.*
31 *Fideiuſſionis dies præſtita ſub conditione non dicitur ueniſſe neceſſiſſe ante purificationem conditionis.*
32 *Mandati fines non ſunt tranſgrediendi.*
33 *Fideiuſſor indebite exactus,non poteſt exactionem repetere ab illis pro quibus fideiuſſit ſi exactio proceſſit contra mandatum dictis fideiuſſoribus datum.*

CONSILIVM. CLXXI.

1 BANNA Etiam generalia † Aliquo reſpectu inordinata & minus legitimè executa,minimè ligant aliquos,ꝯ illa facientes,cum hoc reſpectu nulla iudicentur,argum.eorum quæ habentur per Dy.&alios in l.
iiij.§.condemnatorum.ff.de re iudic.& per Bal.in add.ad Spe. in
titu.de exec u.ſent.col.pe.uer.bannum.in prin. & alia adducūt
Mod.Bono.in eorū prac.crimi.in uer.ultima,col.iij.nu.ix.&ſa
cit quod uult Bal.poſt Inn.& gl.ibi,in c.cum cām,col.fi. de te
2 ſtib.& ea quæ adduci ſolent de actu nullo † & inualido,nullum
effectum producente,ad plene relata per Fely.in c.ex tenore ď
reſcri.& in c.gratum,& in c.cū cā,& in cap.ſignificantibus, de
offi.deleg.& in c.tua nos,col.iij.de iu.iur.& in c.qualiter,&qñ
3 col.ij.& iij.de accuſ.& in c.nobis de ſimo.† Diſpoſitio.n. intel
ligi debet de actu ualido,& non de nullo,argū.no.in l.hæc cōditio in prin.ff.de condi.& demō.& per Mod.Ferra.in rub.ff.ď
off.eius,col.iij & iō Bal.in add.ad Spe.in tit.de accuſ.in j. par.
col.v.uer.& no.dicebat ꝙ ſi bannum non ualet,minus ēt ualere poterit ſubſequens ſnia fundata in banno,ut referunt,&proſequuntur Mod.Bono.in ipſorū prac.crimi.uer.poſtq̄.nu.lvij.
4 & conſ.cxxxiiij.† In præſenti cā,col.fi.nu.xvj.iſti igit̄ de Lazaris,inquiſiti.& ſucceſſiue condemnati ꝙ in ſimul armari fecerunt armatam,& coadunationem, in feſto eccleſiæ ſanctæ Mariæ Caminatarum,ꝯ banna emanata ut dr̄ ab illuſtri.d. Leon.
Pio dño.d.Caſtri,de iure non potuere Inquiri, nec ſucceſſiue
condēnari uirtute aſſertorū bannorū cum illa minimè ligauerit iſtos de Lazeris,& ꝯñr hoc reſpectu fuerint nulla,& inualida.Tum quia.d. banna,minimè fuere publicata in d.Caſt. Caminatarum in quo aſſerit̄ delictū cōmiſſum prout de in. neceſſario erant publicāda,ſicut dicimus de decreto,& noua ꝯſt mi
nimè ligantib.alios ſi non ſunt publicatæ in loco,quo dr̄ aliqd
5 fuiſſe geſtum ꝯ tenorem illarū,† eſto ꝙ publicatæ fuerint per
alia loca,ut hr̄ in auc.ut lac.no.ꝯſti in prin.col. v.& per Cano.
maximè Imol.in c.ij.extra de conſtl.cū alijs adductis per Alex.
ꝯſi.clxxxj.In cā,col.pen.nu.xij.uol.vj.& per Barth.uero.ꝯſ.xiij.
6 †Stante quodā decreto.col.j.& iſtud ea rōne inductum oſtēdit̄
ne ignorantes ligent̄.l.fi.ff.de decre.ab ordi.fac.cū alijs citaris
per Alex.ubi ſupra,& eundē ꝯſi.xc.Omiſsis,in prin.uol. vij. eo
ēt qm̄ iſti de Laxeris nū erant nec ſubditi. d.illuſt.d.nec ēt mo
rā trahebant in d.loco Caminatarū,& forenſes erant, nec in dicto loco ꝯuerſationē habebant,quo fit ut effectus dictorū bannorū.minimè potuerit extendi ad ipſos ad plenè no.in l.fin.ff.
de iuriſ.om.iud.& per Bal.in l.j.col.iij.C.de hæred.inſt. cū alijs
7 citatis per Mod.Bono.conſi.cxxj.† In cā,nu.iij ꝯñr inquiri nō
potuerunt nec pñt uirtute.d.bannorum qui ēt ſi publicata fuiſſent in d.loco Caminatarū,tñ iſtis ꝯſideratis eacuſationē habere debēt,ut hr̄ in l.qui cū uno.§.fi.ff.de re mil. quem citat Bal.
in l.data opera.C.qui accuſ.non poſ.& eſt tex.in l. qui commea
8 tus.§.fi.ff.de re mili.quē adducit Iaſ.ꝯſi.clxxxiij.† In caſu, col.
ij.uerſi.confirmo,uol.j.allegans ēt alia firmat ēt Bal.in l. ius ciuile in fi.ff.de iuſti.& iure,& Bar.in l.cunctos populos,col.vij.
nu.xxj.q.ij.C.de ſum.tri.& fid.catho.Præterea aduertendū eſt,
nā banna prædicta ꝯtinent nullum ſubditū dicti illuſtriſſ.d.in
Caſtris,& locis iuriſdictionis ſuæ Illuſtr.dominationis debere
unt præſumere facere armatā coadunationem, ſeu andatā ſine
ipſius licentia Imponendo pęnam duc.xx.principali capiti ſeu
capitaneo.d.armatæ,& euntibus cum illo pęnā duc. ciij. ictuū
funis,& ucriſsimū eſt inquiſitionem inde formatam ꝯ iſtos de
9 Lazeris,nullo mō eſſe uerificatā.¶ † Tum quia minimè appareret de aliquo principali faciēte armatā,prout neceſſario requirebatur in terminis conſuluit Alex.conſi.ultimo,in ordine.cc-
xxiiij.Viſo proceſſu.col.ij.uerſi.teſtex aūt recepti,& uer.ſeq.&
ſeq.uol.ij.& Cor.conſi.cxcix.Licet in ꝯſultatione.col.ij.uer.circa hoc,& uer.tertio iuuatur.uol.iiij.ſequuntur Moder.Bon.in
practi.crim.in uer.conſtante.nu.xlj.ubi iſtud comprobant per
10 illud ſimile de auxilio.† Vt quis de eo non poſsit inquiri , nec
puniri qñ non conſtat de principali delinquente.ſm Bar.in l.ſi
quis.§.initium.ff.de fur.Anch.conſi.ccxvij.Nos Bartho.in ſin.
11 Alex.pluribus in ꝯſi.citatis in dicta prac.ubi ſ.† Eo ēt qm̄ probandum erat talem armatam ſeu andatam,fuiſſe factam ad iniuriam,& damnum alicuius cōſiderando mentem.& finem dictorum bannorum,& ſm Alex.præalleg.conſi.ul.uol.ij.col.ij.nu.
ix.x.& xj.citantem Bar.in l.j.§ ait prætor.ff.ne quid in flu. publi.concludentem id omnino eſſe probandum, & ulterius banna prædicta ꝯſiderarunt armatā fieri debere in loco ſubiecto.
d.Illuſtr.dño,quod ēt minimè uerificatū apparet, quo fit ut deficiente probatione dictarum qualitatū in bannis expreſſarū,
uirtute illorum non potuerit inquiri ita ut inquiſitio inde for
12 mata,† & ſucceſſiue ſententia ſubſequuta , reddantur prorſus
nulla & inualida,conſiderato defectu probationis dictarū qualitatū,ut per gl.& Bar.in d.l.j §.ait prætor.& Ioan.And. in c.j.
de homic.lib.vj.Bar.in l.cum actum.ff.de neg.geſt.& in l.non
ſolum.§ ſed ut probari.ff.de ope.no.nunc.& in l. denunciaſſe.
§.qui tn.ff.de adult.& in terminis nr̄is tradit Alex.d.conſi. ultimo,nu.viij & ix.& conſi.xx.nu.iiij.uol.vj.& Corne.d.conſi. cxcix.& Roma.conſi.cx.Quæſtio.conſultationis Bar.uern. cōſ.
lviij.Franci.col.ult.uerſi.poſtremo.&per Fel in c.mulieres col.
pe.de ſent.excom.Iaſ in d.l.non ſolum.§.ſciendum col.j. cū ſi.
13 & oēs iſtæ qualitates uerificandæ erāt. † Nec ſufficiēs erat unā
tm̄ uerificari,ſm Alex.d.conſi.ult.nu.v.& vj.ubi inſuper concludit ſequendam eſſe abſolutoriā qñ deducitur unum & ,pba
14 tur aliud iuribus ibidem per eum citatis.† Et probationes faciendæ per inquirentem neceſſario cōcludere debebāt, quo ad
oēs qualitates in bannis & inquiſitione contentis,ꝙ minimè in
præſenti diſceptatione factum oſtenditur , unde &c. ad notata
in c.in præſentia.de proba.& in l.non hoc.C.unde cogna.l.itemque natales C.de proba.& per Alex.d.conſi.ult.nu.xij. Potiſsime cū ex parte dictorum inquiſitorum apertiſsimè probet̄ nullam fuiſſe factam congregationem ſeu armatam ſed ſolū ex improuiſo unum acceſsiſſe ad dictam eccleſiam poſt alium,itaqđ
ab initio dicti acceſſus,nulla fuit congregatio,licet ex improuiſo itinerando ad dictam eccleſiam ſe congregauerint , qui acceſſus improuiſus & superueniētia alterius ad alterum non pōt
15 dici armatam nec congregationem fuiſſe factam.† Nec talis acceſſus & superuenientia adunationis poteſt dici punibilis nec
delictum aliquod inducere,conſiderato ſano initio dicti acceſſus & uniuſcuiuſque inquiſitorum accedentis & ſuperuenietis
ad alium,ut in proprijs terminis conſuluit Corn.d.conſi.cxcix
col.ij.uerſi.circa quid.& uer.iij.iuuatur.uol.iiij. Et quia initiū
conſiderandum eſt,& locus inſuper illius,& non locus exitus &
finis delicti ſm Bar.in l.libellorum.in prin.col.iij.uerſi.quarto
quid ſi aliquis.ff.de accuſa.& Ale.conſi.ccxvj.Pond.uu. ij.uol.
16 vj.† Potiſsimum cum dicti inquiſiti,ad dictā eccleſiam acceſſerint palam & publice,per quē actum ceſſat oīs præſumptio doli.l.fi.ff.de ritu nup.l.non intelligitur.§.ſi quis palam.ff. de iur.
fiſci.l.pupillus.§.p. nul.ff.de auct.tu.per Barth.Veron.conſi.lx
17 viij.circa princ.col.fi.uerſi.item quia palam. ¶ † Et licet uſus
armorum illicitus uideatur.& prohibitus ut.C.ut armo.uſ. li.
xj.& alijs cita.per Mod.in dicta prac.in uerſi. pro complemen
18 to nu.j.† tñ licitus erit ſtante licentia data,per ſuperiorē. ,pucoſtenditur data & conceſſa ipſis inquiſitis ſm Bald.& Ro.in ru
bri.C.qui admitti.cum alijs adductis in dicta pract.præall.uer
19 ſi.pro complemento,nu.vj.&ſeq.† Prout ēt licita erat ſtante ꝯſuetudine diſponente euntes ad feſtiuitatem alicuius ſancti,licite & impune poſſe illuc ſe conſerre armatos & congregatos,
&|quælibet conſuetudo ēt iniuſta & iniqua excuſationem con
cedit a pęna ſm Bart.in l.j in princ.in fi.ubi Mod.alia adducūt
ff.quod quiſ.iur.& per Iaſ.in l.de quibus.col.iij.ff.de leg.& repetentes in cap.fi.extra de conſuet.& quælibet ēt cā adhuc iniuſta excuſat a dolo,ſine quo delictum non pōt dici eſſe cōmiſſum l.igitur.§.pōt.ff.de lib.cauſa.l.j.in fi.ff.de abige.& per gl.
in l.plagij.C.ad l.flauiam de Plagiar.cum alijs alleg. per Iaſ.in
l.ſi id quod in viij.nota.ff.de iuriſd.om.iud.& Dec.conſi. cccc
20 cxviij.Vila.in fi.† Aduertendum eſt ēt qm̄ dicta banna imponunt pęnam pecuniariam aduerſus ꝯtrafacientes illis,imponūt
& ulterius pęnam trium ictuum funis quæ tortura tunc uenit et
imponenda

imponenda qñ banna apprehendiſſent iſtos inquiſitus, & pro
batum eſſet ipſos deliquiſſe & ꝯ dicta bāna feciſſe & qm̄ nullū
prædictorum procedere pōt, ut ſup. deduximus merito tortura
21 ceſſabit.† Cum conſideretur ut pęna ad quam nemo pōt con-
demnari niſi delinquat & niſi probatum ſit ipſum deliquiſſe
22 toto tit. ff. & C. de pęnis. cum uulg. ¶ † Si ēt conſideramus pę-
nam pecuniariam certe ceſſabit tortura, quæ maior eſt oī pęna
pecuniaria, ſm Bal. in auct. oēs peregrini in fi. C. cōm. de ſuc-
ce. argum. l. in ſeruorum. ff. de pœn. & alia adducunt Mod. in
dicto eorum tracta. in uer. expedita. nu. lviij. & ſeq. & in l. diuus
in princ. & l. maritus. ff. de q. & conſil. vj. In cauſa. col. fi. nu. x.
Si aūt poſtremo diceretur ipſos inquiſitos debere torqueri ad
inueſtigandam ueritatem & ad purgandum inditia ꝯ ipſos ex-
tantia adhuc dr̄ non poſſe eſſe locum torturę cōſiderata tortu
ra quæ per banna apponitur ut pœnam & ēt conſiderata pęna
pecuniaria per dicta bāna impoſita, in qua ceſſat tortura, ut de
23 duximus.† Quæ eo fortius ceſſare debebat probata bona fa-
ma & conditione ipſorum inquiſitorum ſm Bal. in l. j. in fi. C.
loca. & in l. ea quidem. col. pen. C. de accuſa. & in l. fi. colu. fi. C.
de prob. cum alijs cita. per Alex. in appoſt. ad Bart. in l. fi. ff. de
quæſt. & ꝯſi. lxxxix. Viſo themate. col. pen. nu. xiij. uol. iij. Cor.
conſi. lviij. Viſa col. fi. uol. ij. Barth. Vero. ꝯſi. xl. Lucius. col. ix. &
Dec. conſi. clxxxix. Lętatus ſum. col. penul. nu. xv. uerſi. accedat
bona fama. & Moder. Bono. conſi. cxxxv. in præſenti num. xiij.
24 ¶ † Volentes puſt docto. ſup. citatus, reum, & inquiſitum, non
poſſe torqueri uigore indiciorum urgentium ad torturam qñ
probata eſt bona fama, uita, & conditio, per quam tale indiciū
dr̄ eſſe purgatū & extinctum ſm ēt Bal. & Imo. io l. fi. ff. de hæ
re. inſti. & in l. j. C. commu. de leg. & ſm Alex. conſ. xviij. In cau
ſæ. col. pe. nu. ix. uolu. ij. & Augu. de Arimi. in addi. ad Ang. de
male. in uer. fama public. in addi. incip. tn̄ aūt in hac materia. &
25 per Mod. Bono. ꝯſi. lxxiiij. In cā nu. xxv. † Et quia unum indi-
tium tollitur per aliud ſm Bal. in l. ij. colum. j. C. quor. appel. &
Bar. in l. j. §. ad quæſt. uerſi. nec facile. ff. de quæſt. & Alex. conſi.
cxxiij. Qm̄ abunde. col. ij. uol. vj. maximè cum ꝯ ipſos inquiſi-
tos nullum ſufficiēs indicium probatum apparet per qḋ ad tor-
turam poſſet deueniri. iſta igitur bona fama uita & ꝯditio ho
26 rum inquiſitorum inducit, ut ceſſet ꝯ eos inquiſitio.† Et facta
corruit ſm Cum. ꝯſi. cxxxv. Ad primum col. ij. & Bal. in l. ea qui
dem. col. antepe. uerſi. item quæro an infamatus. C. de accoſ. &
27 per Mod. Bono. ꝯſi. prælle. cxxxv. nu. xij. † Et qm̄ aſſertū deli-
ctum ꝯ ipſos, non inquiſitos pōt eſſe punibile ut deduximus ꝯ
ipſos ñ potuit formari inquiſitio ſm Barto. & alios in l. ubi pa
ctū. C. de trāſ. & Bal. in l. decuriones. C. de inſa. & p Mod. Bo. ꝯ.
28 cxxviij. Plura. num. xxv. † Et aſſertę ſuiæ latę ꝯ iſtos inquiſitos
nullo modo ſubſiſtunt, ut ſuperius deduximus eo magis cū ab
illis fuerit appellatum, & appellatione pendente, nihil debeat
innouari, & inſuper factum iis nullum, & inualidum toto titu.
29 nil noua. appel. pen. cum uulg. † Et ipſe illuſ. d. Leonellus ad-
mittere debuit appellationē interpoſitam per ipſos inquiſitos
ſimpliciter ut iura mandant, ut per totum de appel. recip. nec
potuit apponere illam qualitatem, ꝙ inquiſiti admitterētur ad
appellandum ſoluta tertia parte cōdemnationis cum iſtud nul
libi cautum reperiatur, & erubeſcimus ſine lege loqui, & pro-
nunciare iuribus uulg. Ex quibus infertur aſſerta banna, non li
gaſſe ipſos inquiſitos, & uirtute ipſorum nō potuiſſe ꝯ eos inq
ri, & ſucceſſiue non potuiſſe condemnari, & ꝯūr oīa ꝯ ipſos ge-
ſta fuiſſe, & eſſe nulla inualida, & ſine aliquo effectu iuribus, &
deciſionibus ſuperius citatis, infertur ēt fideiuſſores datos per
30 ipſos inquiſitos, non eſſe moleſtādos, nec in aliquo teneri. † Tū
quia dominus capitaneus corā quo fideiuſſerunt pronunciauit
& ſententiauit, & finita dicta inſtantia per ſententiam. d. capi-
tanei, extincta prorſus fuit aſſerta fideiuſſio, ut per illū textum
cōiter concludunt Bar. & oēs alij maxime Alex. adducēs alias
concordan. in l. cū apud Sempronium. ff. de iudi. ſol. Tum ētqm̄
aſſerta fideiuſſio, fuit conditionalis, & data ac præſtita ad ſoluē
dam condemnationem faciend. de iure. Quæ conditio minime
fuit purificata prout de iure debebat purificari, & ſic illius dies
non dī nec ceſſiſſe, nec ueniſſe. l. cedere diem. ff. de uerb. ſigni.
31 cum ſi. † De iure. n. ipſi inquiſiti nō potuerunt nec poſſunt in
aliquo condemnari, ut ad plenum ſupra deduximus cum cōtra
ius inquietarenī, & uexarentur, ſeu in aliqua ſumma exigerenī
non ppea illud debet eſſe damnoſum ipſis inquiſitis qui mini
mè ipſis fideiuſſoribus mandatum dederunt, ut pro eis iſto ca-
ſu fideiuberent, ſed ſolum conditionaliter, & in illa prima inſtā
tia quæ iam extincta fuit, & conditio non extitit purificata ꝯūr
ipſis fideiuſſoribus ad aliud non tenentur ſi tranſgredientes fi-
nes mandati aliquid ſolueretur ad not. in l. diligenter. ff. mand.
& in c. cum olim de offi. deleg. c. cum dilecta de reſcrip. & per
32 Mod. in l. ſi procurator. C. de procur. † talis namq; exactio for
ſitan ꝯtra ipſos facien. imputanterit illuſt. d. Leonello qui pate
retur, & permitteret contra omnem iuſtitiam, & ęquitatem il-
lud exigi, & extorqueri a dictis fideiuſſorib. quod minimè cre-
dendum eſt ꝯſiderata uirtute, & qualitate ipſius illuſtriſſ. domi.

SVMMARIVM.

1 *Donator reſeruans ſibi uſumfruct. in donatarium tranſtulit poſſeſ-
ſionem.*
2 *Per conſtitutum transfertur poſſeſſio, & ciuilis, & naturalis.*
3 *In filios, & hæredes, mortuo patre, nulla transfertur poſſeſſio ſine
apprehenſione niſi conſtitutum ſit factum etiam pro hæredibus,
& nu. 4.*
4 *Vel niſi reſeruatus fuiſſet uſusfructus.*
5 *Poſſeſſio quando, & quo caſu poſſit interuerti.*
6 *Voluntatis mutatio non præſumitur.*
7 *Præſumendum non eſt quem incurrere in periurium.*
8 *Attentare non dicitur qui ſuam poſſeſſionem proſequitur, & conti
nuat, & nu. 9.*
10 *Nec quando poſſidebat ciuiliter, & poſtmodum, cepit natura-
lem.*
Nec iſto caſu dicitur ſpoliaſſe poſſidentem naturaliter, & nu. 11.
12 *Statutum loquens de ſoluenda gabellam pro acquiſitione penſionis
de qua intelligatur.*
12 *Attētatorum remedium non datur ad acceſſoria eorum, quæ geſta
erant ante litem.*
13 *Attentata poſt inhibitionem reuocantur, quando inhibitia nō fuit
ſurreptitia.*
*Fallit ſi inhibitio fuiſſe ſurreptitia, uel emanata ex commiſſione
ſurreptitia.*
14 *Item quando continuauit ſuam præcedentem poſſeſſionem.*
15 *Item quando inhibitia non fuit canonica.*
Inhibitio quando dicatur canonica, & quando non.

CONSILIVM. CLXXII.

1 IN Cauſa † Illorum de Verona conſiderādū eſt ꝙ
in donatarium, hoc eſt in do. Auto. translata fuit
poſſeſſio, ex quo Andr. donator reſeruauit ſibi to-
to tpe ſuæ uitæ uſumfructum bonorū donatorū
ut l. quiſquis. C. de donat. per quam reſeruationem uſusfruct⁹
tranſtulit ciuilem in donatarium uel ciuilem & naturalem ſecū
dum uarias opiniones de quibus late. in l. naturaliter in princ.
2 ff. de acquir. poſſ. † Sed in caſu nr̄o tranſtulit omnem poſſeſſio
nem, quia conſtituit ſe donator poſſidere nomine donatarij ut
in l. ꝙ meo ff. de acqui. poſ. & ibi Bart. ut probatur per oīa in-
ſtrumenta donationum in quibus eſt conſtitutum, & licet in ul
timo inſtrumento non ſit clauſula conſtituti, tn̄ donator refert
ſe ad alia inſtrumenta cum in quibus clauſulis, & oēs clauſulæ in
alijs inſtrumentis appoſitę cenſentur repetitę in hoc inſtrumē
to. l. ſi ita ſcripſero, & ibi Bar. ff. de condi. & demon. & l. ait prę
tor. §. ſi iudex, & ibi Bar. ff. de re iu. unde ꝯcludo ꝙ tpe quo mor
tuus fuit do. And. donator filij donatarij poſſidebant ciuiliter &
naturaliter per conſtitutum perquod fuit omnis uera poſſeſſio
3 tranſlata ut in d. l. ꝙ meo. ubi Bar. † Nec ob. ꝙ do. Ant. donata
rio mortuo nulla poſſeſſio tranſlata fuerit in filios ut l. cū hæ-
redes. ff. de acquir. poſſ. Quia poſt mortem do. Antonij p quin
que menſes. Andr. tenuit Caſtium, & bona hæredum do. Anto.
ut uſufructuarius & ēt quia conſtituit ſe poſſidere nomine hæ
redū & cum donator tenuerit bona dictis de cauſis poſt mor-
tem donatarij, & poſſeſſio ciuilis & naturalis mortuo donata-
4 rio uacaret. † Iterum donator acquiſiuit ipſis hæredibus poſ-
ſeſſionem ut in gl. & ibi doct. d. Alex. & Areti. & Soc. hoc de-
clarāt in l. qui uniuerſas. § . ꝙ per colonū. ff. de acqui. poſ. & hoc
caſu acquiritur hæredibus poſſeſſio ſine noua apprehenſione
per conſtitutum & reſeruationem uſusfructus ipſius donato-
5 tis ut pleniſſime præfacti declarāt, nec pōt donator dicere † ꝙ
poſt mortem donatarij incipit poſſidere nomine proprio & in
teruertit poſſeſſionē quoniā interuertere non poterat ſolus
cauſam poſſiden. l. cum nemo ubi plene. C. de acquir. poſſeſſi.
6 ¶ † Item mutatio uoluntatis non præſumitur. l. cū tacitum. ff.
7 de proba. ¶ † Item incidiſſet in periurium, ꝙ eſt præſumendū
L. meri-

l.merito.ff.pro ſocio.& ſi præſumeret nõ deberet audiri ut tra
ditum eſt in cap.j.de iureiu.in antiq.præſertim cum nunquã pe
tierit ſe abſolui a dicto periurio.¶ † Merito ergo filij d. Anto-
nij donatarij mortuo do. Andrea donatore petierunt a iudice
ſeu ſuperiore ut manu tenerẽtur in poſſeſsione ſua, & ſic in ſua
ciuili & naturali,& per conſequens non dicuntur aliquid inno
uaſſe & attentaſſe, & ſtante priore ſtatu. ante cauſam ceptam,
ſed potius feciſſe cauſa fugiendi maiores tumultus,& ut nõ tur
barentur in poſſeſsione,ut dicit Bald.& ibi Moder.peruſ.in ca.
an ſit de appellationibus,& dicuntur hoc feciſſe potius ex ur-
banitate q̃ ut aliquid attentarent ut dicũt Inno.Io.And.& Io.
de Imol.qñ dominus accipit poſſeſsionem propria auctorita-
te emphiteote in c.potuit.de loca.urbanius agendo adeũdo iu
9 dicem ꝑpea non dr̃ attentaſſe aliquid.† Immo cum per conſti
tutum eſſet tranſlata omnis poſſeſsio, accipiendo propria au-
ctoritate,hoc feciſſe præſumitur pro defenſione ut declarat no.
10 Bar.in l.creditores in iiij.prin.q.C.de pignora.¶ † Quinimo
fortius non dicerentur attentaſſe ſi poſſediſſent tantum ciuili-
ter,& accepiſſent naturalem ut eſt caſus.in c. cum ueniſſent &
ibi in ultimo no.do. Ab.de reſt.ſpo.per quem dicit ꝙ habens
ciuilem ſi accepit de nouo naturalem non dicitur de nouo ali-
11 quam poſſeſsionem acquirere ſed continuare, † ex quo infert
ꝙ ſtãte ſtatuto ꝙ pro noua acquiſitione poſſeſsionis ſoluatur
gabella non debebit ſolui ab eo qui habet ciuilem & occupat
naturalem,quia non dr̃ acquiſita noua poſſeſsio,ex quo natura
12 lis eſt acceſſoria ad ciuilem.† Confirmatur quia non datur re-
mediũ attentatorum ad[illegible]ſſoria eorum quę erant geſta ante
litem,ſed ante litem in caſu noſtro,erat queſita poſſeſsio,nedũ
ciuilis ſed naturalis ergo nullum datur remedium ẽt ſi dona-
tor poſſediſſet naturaliter tanquam naturalis fuit acceſſoria ad
ciuilem per ea quæ no.Io.de Imo.in cle.j.in j.opp.ut lit.pendẽ.
faciunt no.per Pan.in c.ut noſtrum de appel.fortius ergo in ca
ſu noſtro in quo omnis poſſeſsio erat tranſlata,& ſic concludo
ꝙ filij donatarij nihil innouarunt ſed urbaniter fecerunt adeũ
do iudicem,& non dicuntur aliquid attentaſſe de nouo, ſed cõ
tinuaſſe & ſe defendiſſe,ex quibus patet clara reſponſio ad in-
13 hibitionem factam ad quam reſpondetur tribus modis. † Pri-
mo ꝙ pars aduerſa in impetratione iudicis,ſuper attẽtatis nar
rauit falſum,ꝙ filij do.Ant.petierunt ſe mitti,& induci in poſ-
ſeſsionem,& hoc fuit falſum,quia ſolum petierunt ſe manute-
neri,& ſic reſcriptum commiſsionis fuit ſubreptitium quia ſu-
per manutentione non ꝯceſsiſſent,ꝙ attentata reuocarẽtur,ut
14 in c.ſuper literis,& ibi no.de reſcri.& alias conſului. † Secũdo
rñr,ꝙ poſt inhibitionem nihil innouarunt, ex quo iuſte conti
nuarunt in poſſeſsione,ſed potius pars aduerſa innouauit illis,
ſi non permittebat eos continuare poſſeſsionem,ut eſt gl.com
muniter approbata,in c.non ſolum in gl.magna,ad fi. de app.
15 & gl.in cle.ij.ut lit.pen.ut alias ẽt conſului, † Tertio rñr,ꝙ in-
nouata poſt inhibitionem reuocantur,ſi inhibitio eſt canonice
facta,ut in d.c.non ſolum de appel.li.vj.Requiritur enim pri-
mo,ꝙ conſtet appellationem interpoſitam , item ꝙ inceperit
cognoſcere de ueritate cauſæ,ut no.Io.Andr.& Mod.in d. c.ñ
ſolum.qui dicit,ꝙ inhibitio nunq̃ inducit reuocationem attẽ
tatorum,niſi qñ eſt canonice facta,& citata parte,ut dicunt ibi
domini,& alij.Sed hoc non erat neceſſarium, quia poſt inhibi-
tionem nihil fuit innouatum, ſed fuerunt manutenti in poſſeſ-
ſione præſertim,cum licet ſuper relaxatione iuramenti ꝯtrua
& appellatione penderet cauſa non dicebatur pendere ſuper
reſciſione contractus, & rebus donatis , ſed tantum ſuper rela
xatione iuramenti appoſiti ſuper contractu, ut conſuluit Fed.
de Sen.in conſi.ccxc, Pariſ.Romæ.

¶ Clariſsimi atq; Celeberrimi Iuris utriuſq; Excellen-
tiſsimi domini Petri Pauli Pariſij Conſentini,
Quartum uolumen Conſiliorum explicit,

FINIS.

Regiſtrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Omnes ſunt quaterniones præter Y Z, qui ſunt terniones.

REPERTORIVM
IN QVATVOR VOLVMI.
CONSILIORVM PETRI PAVLI
PARISII CONSENTINI.
V. I. D. CLARISSIMI,

OB EXIMIAM AC SINGVLAREM DOCTRINAM,
atque uirtutem à Paulo Tertio Pontifice maximo, Cardinalatus honore decorati:
Alphabetico ordine, reiectis ſuperfluis in eo qui proximè excuſus eſt, in
omnium gratiam nunc ſumma cum diligentia in lucem emiſſum.

VENETIIS,
Apud Nicolaum Beuilaquam, & ſocios.
M D LXXI.

INDEX MATERIARVM VERBORVM ET SENTENTIARVM,

QVAE IN QVATVOR LIBRIS CONSILIORVM P. PAVLI PARISII. V. I. DOCT. CLARISSIMI CONTINENTVR FIDELISSIMVS, NOVO ordine uſque ad hæc tempora non ſeruato: Iuris profeſſoribus utiliſsimus, reiectis ſuperfluis in eo qui proximè excuſſus eſt editus, fœliciter incipit.

Numerus margini præfixus. 1. Primam. 2. Secundam. 3. Tertiam. & 4. Quartam. & ultimam conſiliorum partem indicat.

De litera, A.

4 ABBAS de iure cõmuni, dicitur habere iuriſdictionem quaſi epiſcopalem. conſ. 22. nu. 14. fo. 34
4 Abbas habens iuriſdictionem poteſt deputare aliquem ad exercendum eam. ibi nu. 19. fo. eo.
Abbas poteſt habere ius inſtituendi ex priuilegio. conſil. 35. nu. 9. 48
4 abbas tenetur præſtare alimenta monachis etiam cum ea litigantibus. conſ. 49. nu. 29. 60
4 abbas minor propter defectum ætatis, non eſt uocandus, licet alias deberet uocari. conſ. 97. nu. 26. 117
4 abbas in inueſtitura a præſtare ſolet iuramentum de non alienando, ſine licentia ſedis apoſtolicæ, fallit quando alienatur res ſolita alienari. conſ. 85. nu. 11. & 11. 109
4 abbas benedictionem ſolennem, populo dare non poteſt, nam epiſcopis tantum eſt conceſſum, ius iſtud per abbates præſcribi non poteſt. conſ. 95. nu. 5. 116
4 abbatis præſentia in electione quando requiratur pro forma & quãdo non ſi requiritur quem actum facere debet. conſilio 97. numero 21. 117
4 abbates non poſſunt uti pontificalibus, niſi ſint exempti de qua habent docere conſ. 95. nu. 7. & 8. & 9. 116
4 abbatum ciſtercienſis ordinis electio facta concorditer non indiget cõfirmatione. conſ. 97. nu. 20. 117
Reliqua uide infra in litera, E. in uer. electio.
4 abbatiſſa poteſt conferre beneficia & eccleſias exiſtentes in territorio monaſterij, ſi a ſuperioribus ad iſta poteſtatem habet. conſil. 13. nume. 1. 26
4 abbatiſſa poteſt præſentare, & fœmina etiam laica ibi. nu. 3. fo. eo.
4 abbatiſſa eſt perſona religioſa. ibi. nu. 7. eo.
4 abbatiſſa & conuentus monialium poſſunt habere ius præſentandi in eccleſia parochiali præſcriptione tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria. conſ. 73. nu. 2. 101
4 abbatiſſa poteſt præſentare rectorem ad eccleſiam parochialem, & percipere decimas, dando certum quid rectori ibi nu. 4. eo.
4 abbatiſſa etiam in diœceſi aliena poteſt habere prædicta iura ex præſcriptione tanti temporis &c. ibi. nu. 5. eo.
4 abbatiſſa ex cauſa iuſta & approbata cum conſenſu ſuperioris poteſt uendere & alienare ius decimãdi, quod habebat in aliqua parochia ibi. nu. 6. & talia iura uendita transferuntur in emptorem ſicuti erãt penes uenditorem ibid. nu. 7. 101
4 abbreuiatores unde dicti. conſ. 111. nu. 9. 128
2 ab inteſtato ſuccedunt proximiores. in conſ. 50. nu. 11. 127
3 Et conſ. 81. nu. 17. 139
2 ab inteſtato proximiores ſuccedunt fœminæ & maſculi ſecundũ ius commune, fallit quando ſtatutum contrarium diſponit. conſ. 66. n um 1. & 2. 140
2 ab inteſtato ille debet admitti, qui tempore mortis teſtatoris proximior reperitur. conſ. 85. nu. 35. 172
2 ab inteſtato ita ſuccedunt fœminæ ſicut & maſculi. conſ. 89. numero. 27. 181
3 ab inteſtato. proximiores ſuccedunt mentecapto morienti. conſil. 87 numero 17. 147
1 ablatiui abſoluti conditionem important. conſ. 81. nu. 7. fol. 148. & conſ. 97. nu. 86. 174
2 Et conſ. 9. nu. 60. fo. 18. conſ. 12. nu. fo. 29. c. 17. conſ. 22. nu. 90. fol. 67. conſi. 51. nu. 28. fol. 128. conſi. 53. nu. 6. fo. 131. conſ. 85. nu. 32. & 34. fo. 171. conſ. 91. nu. 5. fo. 184. & conſ. 93. nu. 27. 189
3 Et conſ. 34. nu. 6. fo. 54. conſ. 49 nu. 21. fo. 77. conſ. 59. num. 30. fo. 98. conſ. 92. nu. 12. fo. 156. & conſ. 102. nu. 24. 167
4 Et conſ. 3. nu. 96. fo. 25. conſ. 11. nu. 12. fo. 25
2 ablatiui abſoluti diſpoſitionem inducunt, quando ſunt prolati ab habente talem poteſtatem. conſ. 23. nu. 26. 70
2 ab nepos repræſentat perſonam parentis & ſuccedit una cum matertera quando agitur de ſuccedendo aſcendentibus. conſilio. 40. numera 4. 111
2 In abnepote deſcendente ex fœmina deficit linea maſculina ibi. numero. 17. eo.
2 abortiuus ſuccedere non poteſt nec rumpit teſtamentum, eſto quod uiuus naſcatur & reprobatur opi. Cor. in l. ſi. C. de poſth. hæ. inſti. conſ. 56. nu. 8. & 9. 135
4 abraam duxit Sarram in uxorem neptam ſuam conſilio 68. numero 387. 85
4 abradens priuilegium regis quando & qua pœna puniatur. conſ. 151 nume. 27. 155
1 abbreuiatum &c. annotata in prouiſione de iudicio ſiſti, non comprehendit cautionem de iudicatum ſoluendo. conſ. 48. nu. 26. 107
4 abſentia quandoque excuſat ab intereſſentiam diuinorum, ita ut taliter abſentes participent de diſtributionibus quotidianis, & abſentia iſto caſu qualiter interpretatur & deſcribatur. conſilio. 32. numero 19. et 20. 45
4 abſentia non iuſta non excuſat, & in dubio non præſumitur. conſ. 99. nu. 12. & 15. 119
4 abſens uoluntariè an reſtitui debeat. conſ. 99. nu. 11. 119
4 abſens quando dimiſit aliquem, ceſſat reſtitutio ex illo capite ibi. numero. 14. eo.
Et idem ſi non dimiſit uerum potuit dimittere ibi. nu. 15. ea.
4 abſens non poteſt diffinitiue condemnari, & quid ſtante ſtatuto. cõſ. 152. nu. 3. 156
4 abſentes quando habeantur pro præſentibus & dicantur perſonaliter inſeruire eccleſia. conſ. 32. nu. 3. 45
4 abſentes non participant in diſtributionibus quotidianis a quibus ẽt priuilegiati excluduntur ibi. nu. 4. eod.
4 abſentes an poſſint participare de oblationibus ibi. nu. 21. 45
3 abſentibus utilis actio quæritur abſque aliqua ceſsione notarij. et ratificatione abſentium. conſ. 69. nu. 136. & 148. cum ſeq. 117
1 abſolutio generalis multum operatur. in conſ. 20. nu. 34. fo. 42. et potiſsimum quando partes uoluerunt eam extendi ad quecunq; cogitata, et in cogitata & ad pœnitus extra ibi. nume. 35. 77. & ſeq. & n. u 81. et 83. eo.
1 abſolutio an peti poſſit a renunciatione ualata iuramento. ibid. numero 41. 42
1 abſolutio & liberatio generalis referenda & reſtringenda eſt ad ea de quibus agebatur & non ad alia ibi. nu. 77. 42
1 abſolutio generalis referenda eſt ad narrata et expreſſa primitus, ſi ſaluara ratione recti ſermonis id poteſt fieri ibi. nu. 78. eo.
1 abſolutio a iuramẽto obtempta ſine cauſa cognitione nulla eſt, in cõſ. 44. nu. 14. 99
Et quid ſi fuit iuratum non petere abſolutionẽ a iuramenta iſto enim caſu primi peti debet relaxatia ab iſta qualitate iuramenti ita præſtiti ibid. nu. 15. eod.

a 2 1 abſolutio

1 *Abſolutio a iuramento per periurum peti non poteſt. ibi. nu. 16.* eo.

1 *Abſolutio a iuramento ut proſit petenda ob omnibus capitibus iuramenti praſtiti, nec ſufficit quod ab uno petatur ibi. nu. 17.* eo.

Et peti debet etiam a iuramentis praſtitis in prorogationibus. ibid. numero 18. eo.

1 *Abſolutio excommunicationis obtinenda eſt ut proſit, ab omnibus cauſis quibus fuit excommunicatus, nec ſufficit quod ob una. alias erit ſubreptitia ibi. nu. 1.* 99

1 *Abſolutio a iuramento male petita nihil prodeſt in cõſ. 44. n. 1.* 100

1 *Abſolutio a iuramento infra quot dies ſit petenda, ſtãte ſtatuto quod debeat reclamori infra tot dies ibi. nu. 1. & non eſt uera opi. Bologni. circa iſtud ibid. nu. 1.* 100

1 *Abſolutio a iuramẽto obtineri debet antequam reclamatur &c. ibi. nume. 16.* eod.

1 *Abſolutio a iuramento petendo eſt, quando fuit renunciatum illo praſtito. conſ. 45. nu. 52. & 53. fallit quando nullum fuit praſtitũ iuramentum. ibi. nu. 54.* 101

1 *Abſolutio à iuramento ad effectum agendi obtineri poteſt etiã aduerſario non citato. in conſ. 96. nu. 25. & 26.* 171

1 *Abſolutio a iuramento, ut ualeat o quoſi cõcedenda ibi n. 87.* 171

Et quid ſi fuit obtenta parte non citata ſine cauſa. ibi. nu. 88. eo.

Et quid ſi obtinetur non datio de læſione. nu. 89. & 90. eo.

Et quid quãdo aduerſus trãſactionẽ iuratã obtinetur ibi. nu. 90. eo.

Et an poſſit concedi periuro ibi. nu. 91. eo.

Et petenda eſt nedum ob uno iuramento, ſed ob omnibus alijs praſtitis. ibi. nu. 92. eod.

1 *Abſolutio a iuramento conceditur, quando quis re ipſa læditur enormiſſime. in conſ. 99. nu. 20.* 181

3 *Abſolutio a iuramento petenda eſt antequam iuramento contraueniatur. in conſ. 69. nu. 109.* 118

1 *Abſolutionem a iuramento in contractu ſimulato iurato non eſt neceſſe ſemper petere. in conſ. 54 nu. 86.* 115

4 *Abſolutio aliquo caſu reſeruata ſedi apoſtolicæ, non cenſetur eo coſu denegata legato de latere in conſ. 28. nu. 42.* 39

4 *Abſolutio ad cautelam conceditur, abſque probatione & ſolum præſtito cautione quando cenſuræ fuerunt nullæ ibi. nu. 35.* eo.

4 *Abſolutio ad cautelam fieri poteſt, etiam ſi non allegetur cauſa excõmunicationis. ibi. nu. 48.* eo.

4 *Abſolutio ad cautelam impetratur, abſque aliqua cauſa cognitione extra curiam ibi nu. 49.* eo.

1 *Abſolutio & liberatio facta a minore, nõ eſt eidem nociua conſ. 99 nume. 21.* 181

4 *Abſolutio ad effectum ualde prodeſt illi cui, ſit obtinenda beneficia in conſ. 19. nu. 14.* 40

4 *Abſolutio ob expenſis ſine cã fieri nõ poteſt in conſ. 106. nu. 2.* 124

4 *Abſolutio habita a non habente poteſtatem nulla eſt. in conſil. 120. nume. 21.* 134

3 *Abſolutione tollitur obligatio & hypotheca. fallit niſi ſit facta ſub conditione & cum reſeruatione. conſ. 102. nu. 23. & 24.* 167

1 *Abſolutoria ob obſeruatione iudicij, an ſit diffinitiua, uel interlocutoria in conſ. 67. nu. 1. 2. & 3.* 132

4 *Abſolutorio ſequi debet, ſi apparere non poteſt a quo ignis habuit originem. in conſ. 87. nu. 1. 2. 8. & 12.* 111

1 *Abſurdum fugiendum eſt & euitandum, in conſ. 8. nu. 40. fo. 20. & in conſ. 111. nu. 15.* 108

3 *Et conſ. 70. nu. 10. fo. 123. conſ. 72. nu. 59. 64. & 65. fo. 126. & cõſ. 96. nu. 21.* 161

4 *Et conſ. 71. nu. 9.* 97

1 *Abſurdum fugiendum, & ceſſare debet, & ideo debet aliquid operare, in conſ. 70. nu. 8. & 9.* 134

2 *Abſurdum eſt remotiores in gradu habere plus iuris, quam proximiores. in conſ. 56. nu. 30.* 135

2 *Abſurdum minime eſt reformationem corrigere ius commune ſeu ſtatutum in parte hæreditatis & non in perſonis agnatorum. ibid. num. 31. & 33.* eod.

1 *Abundans cautela non nocet. in conſ. 92. nu. 36.* 165

1 *Et conſ. 67. nu. 127.* 132

1 *ACCEPTATIO qualificata, in uno caſu excludit omnes reliquos, in conſ. 30 nu. 15.* 78

4 *Acceptatio eſt facti, & ſola mẽtis declaratio. in cõſ. 117. n. 10.* 130

4 *Acceptatio fortioris abſque alia prouiſione excludit expectãtes debiliores ibi. nu. 12.* eo.

Nec debiliores poſſunt obtinere ſi fortiores fuere negligentes uel ipſorum gratia non habe. et eff ctum ex aliqua cauſa ib. nu. 13. eo.

4 *acceptatio ſola expectantis acquirit ius ad re n, nu. 28. fo. 108. et cõſil. 19. nu. 29.* 31

4 *acceptatio & paſſio expectat ad publicationẽ. in cõſ. 118. n. 16.* 131

4 *Si acceptans prouiſus moritur pendente termino ad publicandum ſumus extra regulam ibi. nu. 17.* eod.

1 *acceptatio duelli ſub conditione habetur pro pura, illa uerificata. in conſ. 41. nu. 26. ſed contra. nu. 31. & 33.* 79

1 *acceptans literas dicitur eas approbare & in eis conſentire. in conſ. 91. nu. 2.* 164

1 *acceptare quis poteſt partem & non totum, quando oblatio continet diuiſibilia & non inuicem connexa. in conſ. 91. nu. 19.* 148

3 *acceptari poteſt unum & aliud refutari, quando capitula ſunt ſeparata & non connexa. in conſ. 30. nu. 18.* 78

3 *acceptans legata & ea ſatisfaciens, non propterea excluditur a petitione legitima. conſ. 43. nu. 34.* 66

4 *acceptans beneficium ſe obligat illud miniſtrare in conſ. quinto numero. 85.* 15

1 *acceptatio perſonarum ceſſat in iudicijs. in conſ. 101. nu. 48.* 185

1 *acceſſiones auctorum iunguntur ad præſcriptionem. in conſil. 1. numero 117.* 2

4 *acceſſiones ad ius canonicæ debent iudicari ut canonicatus. in conſil. 32. nu. 12* 45

4 *acceſſor ſi penitus ruit ſublato principali. in conſ. 18. nu. 15.* 31

1 *acceſſoria & ſequentia regulantur ſecundum principale. conſ. 64. numero 71.* 108

1 *acceſſoria obligatio quandoque tenet, licet principalis non ſubſiſtat. conſ. 16. nu. 111. & 112.* 43

1 *accipiens rem alterius certa lege, ſi illi non paret, tenetur ad omne intereſſe. in conſ. 91. nu. 21.* 164

4 *acolitus an ſit capax beneficiorum. conſ. 115. nu. 21.* 137

3 *accreſcendi ius quandoque locum habet in donatione. & in cõtractibus. in conſ. 69. nu. 153.* 118

3 *accumulatio uerborum debet aliquid operari. conſ. 71. nu. 191.* 124

4 *accuſatori furti, non datur iuramentum ad probandum conſ. 53. numero 6.* 65

4 *accuſare non probante liberatur accuſatus. conſ. 144. nu. 8.* 170

4 *accuſatorum & teſtium nomina an inquiſitis danda ſit conſ. 2. nume. 156. & 164.* 5

4 *accuſatus licite poteſt detineri quouſque ſatiſdet. conſ. 147. n. 1.* 152

4 *accuſatus non debet reſiſtere commiſſioni & executori ipſius iudicis ſed debet obedire, & reſiſtendo dicitur eſſe in culpa. ibi. n. 3.* 152

4 *accuſatus comparere poteſt per procuratorem, in delictis in quibus pœna relegationis tantum imponitur. in conſ. 154. nu. 13.* 160

3 *accuſare matrem de adulterio non poteſt filius, nec propterea illã occidere. conſ. 64. nu. 21.* 103

4 *ad accuſandum ſuper eodem facto non admittitur qui deſiſtit ab actione cum illo. in conſ. 150. nu. 15.* 154

1 *actus dicitur fieri motu proprio ex actu geminato. conſ. 1. nu. 43.* 2

1 *actus geſtus cum tyranno, quando præſumatur factus metu. ibid. numero 64.* 2

1 *actus quando fit contẽplatione alicuius, licet ille non ſit in eo expreſſus, tamen diſpoſitio ad illum porrigitur. conſ. 5. nu. 47.* 16

1 *actus quando fit ex certa ſcientia denominatur a confirmante. conſi. 19. nu. 22.* 41

2 *actus nullus & fruſtratorius minime eſt faciendus. conſil. 24. numero. 21.* 72

1 *actus nullus propter formæ omiſſionem non poteſt ratificari. conſ. 49 nu. 12. ſed contra ibi. nu. 61.* 108

1 *actus nullus ratificari non poteſt. conſ. 100. nu. 66.* 183

2 *actus nullus redditur in indiuiduis ſi pro parte tamen non ualeret. cõſil. 12. nu. 75.* 18

2 *actus nullus redditur ex omiſſione formæ. conſ. 33. nu. 14. fo. 99. & conſ. 18. nu. 59.* 50

1 *actus nullus redditur ex breuitate temporis. conſ. 115. nu. 17.* 225

4 *actus nullus & inualidus nullius eſt conſiderationis, nec aliquid operatur. conſ. 171. nu. 1.* 178

3 *actum nullum non eſt præſumendum quem facere uoluiſſe. conſi. 90. nume. 3.* 154

2 *actus annullatur quando requiſita pro forma non interuenere. conſi. 19. nu. 12.* 54

1 *actus agentium non operãtur ultra intentionem agentium. conſ. 88. nume. 22.* 158

2 *Et conſ. 65. nu. 27.* 47

3 *Et conſ. 109. nu. 13.* 174

4 *Et conſ. 19. nu. 11. fo. 31. & conſ. 141. nu. 14.* 146

3 *actus contrarius proteſtationi oſtendit mutatam uoluntatem proteſtantis.*

ſtantis.conſ.69.nu.114. 218
2 Actus contrarij primo facti per adulterum non derogant præcedentibus.in conſ.10.nu.11. 21
1 Actus factus palam caret fraudis ſuſpicione.conſ.13.nu.60. 33
4 Et conſ.171.nu.16. 178
1 Actus factus præcipitanter parum operatur conſ.115.nu.29. 215
2 Actus in dubio magis cenſetur factus ſub conditione, quã ſub modo. conſ.19.nu.253.254.& 256. 55
Et quid quando implementum requiritur ad originem.ibid.
2 Actus factus ab illo ad quem faciendum habebat mandatum ab aliã quo, præſumitur factus ex cauſa dicti mandati præcedentis ut illud adimpleret.conſ.72.nu.34. 153
2 Actus & ſolutio in dubio magis uidetur factus, ut quis ſe liberet quã do tenebatur illam facere, quam quòd de noua uoluerit illam inducere.ibid.nu.35. eo.
2 Et quid ſi fecit actum non ſub illa, nec forma qua mandatum erat, ſed in æquipollenti ibid.nu.36. eo.
3 Actus in dubio uidetur fieri ut ualeat.conſ.2.nu.69. 6
4 Et conſ.68.nu.224. 79
3 Actus unus præſumitur factus contemplatione alterius, quæ do eadem hora, momento & incontinenti omnia fuere geſta.conſi.97.numero.24. 163
4 Actus quilibet regulariter ita poteſt fieri per actum inter uiuos ſicut & per actum ultimæ uoluntatis.conſ.46.nu.22. 57
4 Actus diſpenſationis an præſumendum ſit ut in dubio ualeat in caſu permiſſo.conſ.68.nu.220. 85
Maximè cum actus ſit a principe ſupremo.ibid.nu.21. eod.
4 Et quando princeps facit actum contra ius in caſu in quo poteſt diſpenſare intelligitur diſpenſaſſe.ibid.nu.222. eo.
4 Actus factus a principe præſumitur factus de plenitudine poteſtatis quando aliter non poteſt ualere.ibid.nu.223. eod.
4 Actus faciendus cum conſenſu alicuius dicitur ad illum ſpectare.cõſil.76.nu.12. 105
1 Actus fruſtratorius reijcitur a lege conſ.101.nu.46.& 94. 185
4 Actus propinqui ad uenerem ſunt oſcula amplexus & tactus membrorum conſ.163.nu.2. 169
4 Et præparatoria ſunt ad tale crimen & punibilia.ibid.nu.3. eo.
4 Actus uenereus nedum dicitur ſi actualiter in eo quis ſe exerceat uerum ſi inueniatur in præludijs dicetur illum cõmittere.ibi.nu.4. eo.
1 Actus geſtus per metũ non ualet nec tenet, cõſ.10.n.27.& 30. 221
1 Actus geſtus præſumit̃ in fraudẽ ratione uicinitatis.cõſ.13.n.65. 33
1 Actus geſtus per procuratorem notus domino, ab eo uidetur approbatus ſi eum reuocat conſ.31.nu.40. 79
Fallit niſi ſit contractum per actus ſequentes qui declarant animum in præteritum.ibid.nu.61. 79
1 Actus geſtus contra formam poteſt quandoque ratificari.in conſ.49 nume.61. 108
1 Actus geſti poſt inhibitionem nullam tenent.conſ.108.nu.11. 202
2 Actus geſtus per ſeditionem & machinationem nullus eſt.conſi.26. nume.56. 81
2 Actus geſtus per aliquem in dubio uidetur geſtus nomine proprio, & ut de per ſe, & non procuratorio, ſeu executoria nomine.conſ.72. nume.30. 153
4 Et conſ.39.nu. 29. 52
3 Actus geſtus forma non obſeruata nullus eſt, ſi ſtatutum procedit annullando actum.conſi.47.nu.28. 77
3 Actus in dubio geſtus a furioſa præſumitur geſtus tempore furoris & non tempore ſanæ mentis, licet ipſe habuerit lucida interualla, conſi. 87.nu.13. 147
Et onus probandi oppoſitum, incumbit alleganti contrarium.ibid.numero 14. eo.
Idem dicendum etiam ſi actus factus per furioſum fuiſſet poſt furorẽ ex interuallo, & poſt longum tempus ibi.nu.15. eod.
Idem etiam ſi probaretur furioſum habuiſſe dilucida interualla poſt furorem.ibid.nu.16. eo.
3 Actus geſtus & celebratus non ſeruata forma a ſtatuta tradita eſt ipſo iure nullus.conſ.97.nu.2. 161
4 Actu geſto ſub conditione reſolutiua ſtat in naſcitur obligatio, & actio reſaluenda tamen &c.conſ.5.nu.13. 15
4 Actus geſtus per canonicus ſub aliqua conditione ruit, conditione non impleta.conſ.31.nu.17. 43
4 Actus geſtus a perſona prouida & honeſta, præſumitur iuſtus & factus in caſu poſsibili.conſ.41.nu.12. 53
Tollitur autem præſumptio ex factis contrarijs.ibi.nu.13. eo.
4 Actus geſtus forma non ſeruata redditur nullus.ibid.nu.15. eo.
4 Actus geſtus ſi non ualet uno modo ualere poteſt alio conſi.46. numero 39. 57
4 Actus inter uiuos geri poteſt etiam in ultima uoluntate.ibid. nume. 35.& 36. eo.
4 Actus talis quando & quo caſu poſsit fieri in ultima uoluntate.ibi. nume.37. eod.
4 Et actus ita geſtus dicetur factus inter uiuos.ibi.nu.37. eo.
4 Actus geſti die feriata non ſubſiſtunt.conſ.188.nu.25.
4 Actus gerendus, tunc eſt quando redderetur ualidus & non fruſtratorius & nullus.conſ.5.nu.42.& 55. 15
1 Actus geminatus enixam oſtendit uoluntatem.conſ.10.n.57.fo.22 conſ.131.nu.1. 229
1 Actus geminatus non tollit reſtitutionem in integrum.conſ.89.numero.66. 160
3 Actus geminatus magis operatur quam ſimplex.in conſ.47.n.100. fo.77.& conſ.69.nu.188. 118
3 Actus geminatus in malum magis aggrauat.conſ.67.nu.22. 111
3 Actus geminatus ſatis operatur.conſ.69.nu.52. 117
4 Affectus geminatus operatur effectum.conſ.5.nu.64. 15
2 Actus legitimandi in aliena iuriſdictione exercere non poteſt.conſ.2. nume.15. 7
2 Actus legitimandi eſt uoluntariæ iuriſdictionis, & poteſt extra territorium exercere.conſ.2.nu.5.& 14.fo.7.& conſ.3.nu.4.& 23. 8
2 Actus legitimationis an & quando probet illam.conſ.10.nu.20. 9
1 Actus præcedens declarat ſequentem, & econtra.conſ.14.nu.31.et 32.fol.35.& conſ.23.nu.108. 51
1 Actus præcedens nullus ualidatur quando ultra tẽpus ceſſatur impedimentum & ſuperuenit cauſa confirmans.conſ.49.nu.27. 108
1 Actus ſubſequens declarat animum qualis fuerit in præteritum cõſi. 8.nu.20.& 21.fo.18.conſ.23.nu.22.fo.51.conſ.24.nu.9.& 17. fo.62.cõſ.35.nu.20.fo.91.conſ.47.nu.106.fo.105.conſ.55.n.42. fo.118.cõſ.75 n.8.fo.141 cõſ.92 n.30 fo.205 cõſ.112.nu.43 211
2 Et conſ.23.nu.39.fo 70.conſ.43.nu.44. 117
4 Et conſ.2.nu.31.fo.5.conſ.3.nu.7.fo.11.conſ.5.nu.19.fo.15.conſi. 53.nu.56.fo.65.& conſ.142.nu.14. 148
1 Actus uoluntarij non extenduntur ultra quam geruntur.in conſ.84. nu.11.fo.153.conſ.85.nu.8.fo.158.conſ.68.nu.9.fol.157.in cõſi. 113.nu.22. 113
3 Et conſi.56.nu.4. 93
2 Actus uoluntarij non inducunt neceſsitatẽ in alijs.cõſ.81.n.58. 166
1 Actus loquens de hæredibus, quando & quo caſu intelligatur de primis.conſ.33.nu.37.38.39.40.& 41. 87
1 Actus ſequentes non ualidant contractum dolo factum.conſ.49.numera.6. 108
1 actus prohibitus a lege poteſt ſemper & quandocunque reuocari.cõſil.62.nu.15. 126
1 actus ſeparati ad effectum habendum, an iungantur. conſil. 67.numero 5. 132
1 actus quilibet & rei ueritas ita per teſtes ſicut & per ſcripturã poteſt probari.conſ.83.nu.10.fo.152.& conſ.120.nu.1. 219
1 actus cõtra formã ſtatuti celebratus nullus eſt.in cõſ.100.n.30. 183
1 actus non præſumitur fieri fruſtratoriè. conſ.113.nu.37. 213
actus poſſunt probari eo modo quo diſponitur in loco quo fuere geſti
1 & ſec nd minus ibi uigens debet res terminari.conſ.120.n.10. 219
2 actus celebratus ſine ſolennitate in dubio præſumitur damnoſus.cõſ. 22.nu.55. 28
2 actus qui conſiderẽtur circa probandã filiationẽ.conſi.13.nu.4. 36
2 actus principalis, & non ipſa traditio conſideratur in donatione cauſa mortis.conſ.16.nu.10. 42
2 actus & diſpoſitio intelligitur rebus ſic ſtantibus ibi.nu.16. eo.
2 actus non ſemper uitiatur omiſſione ſolẽnitatis.conſ.19.nu.180. 55
2 actus ſtatuentium iuriſdictionis eſt, nec extenditur extra iuriſdictionem.con.68.nu.9. 159
3 actus ſucceſsiui declarant quæ fuerit uoluntas in præteritum. conſi. 67.nu.76.& 78. 111
3 actus uitiatur omiſsione appoſitionis diei.conſ.68.nu.4. 116
3 actus quando & quo caſu uitietur ex falſa grãmatica & mala latinitate. ibi.nu.38. 116
3 actus ultimæ uoluntatis contrariatur actui inter uiuos. conſ.68.numero.171. 118
3 actus ſimplex donationis non arguit fatuitatem.conſi.88.n.46. 149
4 actus reciprocus dicitur eſſe equalis nec debet claudicare.conſ.5.numero 26. 15
1 actus non uitiatur ex poſitis ad cautelam, & demum omiſsis.ibid.numero.37. 1

4 3 4

4 Actus i dicantur diuerſi & ſeparati quando plures ſunt, & om ſſas habeatur oro omiſſ-, & non expreſſus, ac uola-tate exprimeatis dicitur omiſſus. in d. conſ. 5. nu. 40. & 41. 15
4 Actus quãdo momento expediri põt dies incerta legalis decurſa, non conſtituit debitorem io mora ſine interpellatione. ibi. nu. 50. 15
4 Actus annat ſi factus eſt, omiſſo uno ex requiſitis. in cõſ. 10. n. 19. 24
3 Actus renunciationis habet implicitum certam finem. in conſ. 9. nume. 8. 16
4 Actus & diſpoſitio, regulariter uerificatur in primo & in una uice. conſ. 14. nu. 14. 27
Fallit quando diſpoſitio redderetur temporalis, ſi de prima uice intelligeretur. ibi. nu. 15. eo.
Fallit ſecundo quando materia ſubiecta aliud ſuadet ſtante ſtillo. ibi. nume. 16. eod.
Fallit tertio quãdo datur facultas aliqua ad certũ tempus. ibi. n. 17.
Fallit quarto quando per primum actum non eſſet ſatisfactum menti diſponentis. ibi. nu. 18. eod.
4 Actus habens eandem uim, quam deſiderabit ſolennitas ſeu forma, ualet & tenet, licet ad unguem forma nõ ſit ſeruata & ſatis eſt quod forma ueriſimiliter ſeruetur, licet ſuperficialiter non uideatur ſeruata. conſ. 20. nu. 16. 17. 32
4 Actus qui inducant conſuetudinem. conſi. 31. nu. 44. 43
4 Actus põt confirmari ex cauſa ſuperuenients, maxime quando actus requirebat tempus ex natura rei, & ſi erat conditionalis ſi beneficiũ conferretur. conſ. 43. nu. 3. 4. 5. 55
4 Actus debet intelligi rebus ſic ſtantibus. conſ. 47. nu. 36. 58
4 Actus quilibet conſenſum requirit. conſ. 53. nu. 42. 65
4 actus debet eſſe purus liber & mutuus in inforna. ibi. nu. 43. 45. 65
4 actus requirit conſenſum ad ipſius ualiditatem. conſ. 60. nu. 2. 76
4 ad actus ualiditatem, ſi requiritur diſpoſitio qualificata, illa qualitas neceſſario debet interuenire. ibi. nu. 5. eod.
4 actus peccans in forma ſubſtantiali ipſo iure eſt nullus. conſ. 65. numero 4. 82
4 actus qui non ualet ut agitur non poteſt ualere alio modo. ibid. numero 5. eod.
4 actus qui non ualet in ſpecie an ſaltem ualeat in genere. ibi. nu. 6. 82
4 actus indecens perſonæ pontificis reputari debet impoßibilis, potißime ſi conſideratur indecentia reſpectu poteſtatis indacentis hanc impoßibilitatem. conſ. 68. nu. 54. & 55. 84
4 actus quando dicatur competere pluribus ut ſingulis. conſ. 90. numero 14. 113
4 actus producens malũ effectũ nõ eſt expectãdus. conſ. 119. n. 19. 133
4 actus continuatione & uicinitate ſumitur ueritatis præſumptio. cõſ. 142. nu. 12. 148
4 actus an magis attendatur quã habitus. conſ. 144. nu. 22. 149
1 actui præcedenti ſi aliquid additur nouam ſpeciem illud additũ cõſtituit. conſ. 91. nu. 22. 164
3 actui coram eo geſto non contradicens uidetur illi acquieſcere. conſ. 67. nu. 62. 111
4 actui conſentiens iura ſua perdere dicitur, & fortificare aliena conſ. 76. nu. 13. 105
1 actum celeriter an quid dicatur, iudicis arbitrio remittitur. in conſ. 79. nu. 14. 145
4 actum non facienti imputari non poteſt, ſi paratus erat illud facere et fuit impeditus. conſ. 5. nu. 52. cum alijs ſeq. 15
2 actu contrario receditur a uerbis primo dictis. in cõſ. 30. nu. 27. 78
2 Et conſ. 7. nu. 66. 14
2 actu ultimo receditur a primo. conſ. 2. nu. 10. 7
1 acta iudicij fidem faciunt cõtra illos quorum intereſt, quando illi habuerant notitiam dictæ litis. conſ. 116. nu. 84. 217
3 actus ſuper quibus eſt concluſum notorium inducunt. conſ. 53. n. 106 ſo. 84. & in conſ. 77. nu. 19. 135
3 acta in uno iudicio, quando & quo caſu, fidem faciunt in alio. conſil. 87. nu. 46. 147
3 acta facta in iudicio plenario, an faciant fidem in alio, & quando. ibi. nume. 57. eo.
3 acta iudicij faciunt rem notoriam. conſi. 98. nu. 25. 163
4 Et conſ. 111. nu. 7. 127
actor in rei uendicatione habet probare dominiũ. conſ. 104. n. 3. 191
3 actor & reus procedunt a pari. conſ. 82. nu. 33. 140
4 actor merus quis dicatur, & quid de eo qui fecit cauſam committere ſuper uaſtationibus & moleſtationibus &c. conſ. 81. nu. 27. 107
3 actori incumbit onus probandi errorem. conſ. 58. nu. 14. 95
1 actore non probante reus debet abſolui. conſ. 1. nu. 9. & 135. fol. 2. conſ. 22. nu. 66. fo 48. conſ. 104. nu. 1. fol. 191. conſ. 115. nu. 9. fol. 115. & conſ. 131. nu. 3. 219
4 Et conſ. 58. nu. 70. fol. 72. in conſ. 59. nume. 1. fol. 74. conſ. 138. numero 25. 144
4 actore non probante, reus non tenetur iurare. conſ. 153. nu. 3. 158
1 actio qualibet & omne ius per longißimam præſcriptionem tollitur. conſ. 15. nu. 12. 37
1 actio perſonalis quando & quo caſu competat contra ſingularẽ ſucceſſorem. conſ. 32. nu. 117. 84
1 actio ad redimendum quando competit heredibus unus ſolus, an & quo caſu poßit redimere conſ. 33. nu. 47. & 48. 87
1 actio iudicati ex ſententia & re iudicata oritur conſ. 33. nu. 71. 87
4 actio criminalis an uideatur remiſſa per tranſactionem & quando. conſ. 150. nu. 3. 4. 8. 9. & 17. 154
2 actio oritur ex pacto nudo quando ſumus in caſu in quo agitur de bono & æquo. conſ. 34. nu. 11. 89
1 actio nata ad intereſſe durat licet poſtmodum illud uarietur. conſ. 37 nume. 19. 93
1 actio oritur ex ſententia lata ab arbitro ſeu arbitratore &c. conſi. 42. nu. 4. & 6. 98
1 actio oritur ex ſententia arbitri emologata. conſ. 46. nu. 22. 104
1 actio nulla competit tranſgredienti formam. conſ. 47. nu. 41. 104
1 actio ad exhibendum an competat contra detinentẽ tabulas teſtamenti, & an competãt alia remedia ut actio in factum & interdictum de tabu. exh ben. conſ. 57. nu. 1. 2. 120
1 actio ad exhibendum quibus competat. ibi. nu. 7. eo.
1 actio quando uni aduerſus plures perſonas inſolidum competit ſuo arbitrio eſt eligere contra quam uult agere. conſ. 74. nu. 44. 140
1 actio non eſt neceſſario exprimenda. conſ. 76. nu. 6. 142
1 actio utilis abſenti quæritur per notarium ſtipulantem pro eo. conſi. 77. nu. 22. 23. 28. & ſeq. 143
1 actio realis competit minori pro rebus male alienatis. cõſ. 98. numero. 24. 178
1 actio intentata quando eſt incompatibilis alijs narratis redit libellũ & iudicium nullum. conſ. 131. nu. 8. 230
2 actio qua competat fideicommiſſario pro reſtitutione ipſius fideicommiſſi. conſ. 5. nu. 29. 11
2 actiones actiue & paßiue transferuntur in fideicommiſſarium facta fideicommißi reſtitutione. ibi. nu. 30. eo.
2 actio non poteſt quæri alteri, niſi illo ratificante. conſ. 12. n. 110. 29
2 actio competens heredi contra defunctũ an & quãdo per aditionẽ hereditatis cenſeatũ eſſe confuſa & extincta. conſ. 69. n. 33. & ſeq. 150
2 Et quid ſi coheredi creditori factum eſt prælegatum. ibi. nu. 34. eo.
2 Et quid ſi ſunt plures coheredes, & pro qua parte cenſeatur actio cõfuſa. ibi. nu. 35. eod.
2 Et quid ſi cohæres inuentarium confecit. ibi. nu. 36. eo.
2 Et quid ſi teſtator remiſit inuentarij confectionem. ibi. nu. 37. eo.
2 actio durat enim iſto caſu in beneficium heredis adeuntis. ibidem, numero. 38. eo.
Et hæres poterit trebellianicam detrahere. ibid.
2 Et quid ſi non confecit inuentarium, & grauatus eſt, poſt mortem reſtituere. ibi. nu. 39. eo.
2 actio an & quando connumeretur inter mobilia uel immobilia. in cõſi. 94. nu. 2. 191
2 actio quid incorporale eſt. ibi. nu. 7. 191
4 actio non competit illi qui non obſeruat in contractu reciproco. conſ. 127. nu. 8. 138
2 actio adhuc competit heredibus mariti exigere dotem & poſtmodũ eam ſoluere uxori. conſ. 95. nu. 4. 193
3 actio quanto minoris prætoria concluditur anno. in cõſ. 78. n. 1. 137
3 actio quanto minoris ex empto eſt perpetua. ibi. nu. 2. eod.
3 actionem quanto minoris habens, a fortiori poteſt opponere talẽ exceptionem. ibi. nu. 3. 137
3 actio præſcriptis uerbis in factum ſubſidiaria, poteſt competere pro quocunque damno. ibi. nu. 25. 137
3 actio qualibet præſcriptione. 30. ann. tollitur. in conſ. 93. nu. 19. 258
3 actio qualibet etiã naturalis extinguitur pſcriptione. ibi. nu. 21. 158
4 actio competit eccleſiæ pro decimis. conſ. 6. nu. 8. 22
4 actio negotiorum geſtorum an competat in materia cambiorũ. conſi. 231. nu. 27. 140
4 actio nunquã intẽtata nõ uenit in cõtrouerſijs. in cõſ. 134. n. 6. 142.
1 actioni hypothecariæ intentandæ quanto tempore præſcribatur cõtra tertios poſſeſſores. conſ. 50. nu. 2. 110
1 actionis hypothecariæ quæ ſunt eſſentialia. ibi. nu. 11. eo.
1 actio hypothecaria illis competit quibus bona ſunt obligata, licet ſit appoſitum ſolum uerbum pignus exprimens. ibi. nu. 14. eo.

1 *Actio hypothecaria competit haredibus creditoris.ibi.nu.16.* eo.
1 *Actio hypothecaria eſt realis.ibi.nu.18.* eo.
1 *Actione hypothecaria contra tertios agi non poteſt,niſi prius fiat diſcuſsio ſuper hypotheca ſpecial.ibi.nu.26.* 110
1 *Actio hypothecaria habet priuilegium prælationis.conſilio 80.nume.30.* 146
2 *Actio hypothecaria non tollitur haredi adeunti ſine beneficio inuentarij.conſi.25.nu.64.* 78
4 *Actio ciuilis & non criminalis competit pro errore calculi.cõſ.150 nume.21.* 154
2 *Actiones an & quando ueniant appellatione bonorum mobiliũ conſ. 94.nu.1.3.6 & 9.* 191
4 *Actione una electa excluditur alia in conſ.150.nu.23.* 154
1 *Sine actione nemo experitur conſ.70.nu.24.fo.154.& in conſ. 32. nu.1.in 3.vol.* 84
2 *Actiones paſsiue an tranſeãt contra legatarium.conſ.94.nu.21.* 191
3 *Actione iniuriarum, ſeu ſubſidiaria in factum agere poſſunt inſtituti in teſtamento contra illum qui dolo & fraude inſtat ut teſtamentum mutetur.conſ.57.nu.56.* 94
4 *A D A M A S multas proprietates habet conſ.157.nu.4.* 174
1 *Adducens mandatum illud probare habet.conſ.47.nu 36.* 104
3 *Ademptio & tranſlatio rei donatæ quando præſumatur facta in cõſ. 90.nu.27.* 154
3 *Ademptio quo caſu facta intelligatur.conſ.108.nu.51.* 173
4 *Adequatus proſequitur priuilegium illius ad quem adequatur, quando unus adequatur alteri.conſ.17.nu.3.* 30
4 *Adequatus alijs ex quibus uerbis inducetur.conſ.28.nu.2.* 39
2 *Aditus hæreditatis & ius ſuccedendi ſunt de iure ciui.in conſ.1. numero.60.* 2
2 *Aditio hæreditatis per quos actus inducatur.conſ.16.nu.40.41.& ſequenti.* 42
2 *Aditio hæreditatis fit ſoluendo credita,& exigendo debita.ibid.numero 41.* eo.
2 *Aditio hæreditatis fit ſoluendo legata,& diſpoſita per teſtatorem adimplendo.ibi.nu.42.* eo.
Et habitando cum alijs & communicando fructus.ibi.nu.43.44.
2 *Aditio hæreditatis inducitur per bonorum diuiſionem.ibi.nu.46.* eo.
2 *Aditio hæreditatis per celebrationem contractus nomine ſuo & aliorum inducitur.ibi.nu.45.* eod.
3 *Aditio hæreditatis facta per minorem formiter,remanet firma,ſi aduerſus eam non eſt petita in integ.reſt.conſ.69.nu.43.* 117
3 *Aditio & immixtio facta ex cauſa teſtamenti , nulla eſt data cauſa teſtamenti.conſ.33.nu.87.* 51
3 *Aditio non ualet,ſi in cauſa aditionis erratum fuit & deficit in ea cõſenſus,& idem ſi ſit ex cauſa falſa.ibi.nu.88.* eod.
3 *Aditio hæreditatis an poſſit ſuſpendi.conſ.23.nu.25.* 36
1 *Aditio facta ex cauſa inteſtati,nulla eſt ſi datur cauſa teſtati, & facta ex una cauſa non trahitur ad aliam.conſ.63.nu.27.* 127
3 *Aditioni hæreditatis præſcribitur annis triginta.conſ.48.nu.11.* 76
1 *Aditionem hæreditatis non arguunt neceſſario tutela recepta per matrem & alij actus ab ea geſti.conſ.50.nu.69.* 110
2 *aditione cohæredis cõfirmatur inſtitutio & legatũ cõſ.69.nu.3.* 150
1 *adiens cum beneficio inuentarij omnia iura ſua habet ſalua, in conſ. 63.nu.24.& 25.* 127
3 *adiens hæreditatem obſeruare debet ordinata per teſtatorẽ, in conſ. 33.nu.81.ſed contra ibi.nu.95.9 .98.& 100.* 51
3 *adiens hæreditatem omnia in præiudicium ſuum approbaſſe dicitur. & hæredum ſuorum.ibi.nu.82.* eod.
3 *adiens hæreditatem & ſe immiſcendo ,dicitur quaſi contrahere cum legatarijs & fideicommiſſarijs.ibi.nu.83.& 100.* eo.
3 *adiens ſemel ſeu immiſcens,non põt ulterius repudiare.ibi nu. 85. Et quid ſi ignorans teſtũ ſeu fideicommiſſum ſe immiſcuit,ibi.* eo.
3 *adiens hæreditatem cum beneficio legis & inuẽtarij,nullum debet pati damnum eo confecto.ibi.nu.90.91.* eo.
3 *adiens ſimpliciter ordinata per teſtatorem approbare dicitur.conſil. 44.nu.30.ſed approbando an dicatur renunciaſſe detractioni trebellianicæ.ibi.nu.31.& 38.* 51
3 *adiens hæreditatem & acceptans legata,non renunciat legitimæ.ibi. nume.36.* eod.
3 *adiens hæreditatem cum beneficio inuentarij non tenetur ultra uires hæreditarias.conſ.69.nu.160.* 118
2 *adiens hæreditatem ſimpliciter & ſine inuentario confundit omnes ſuas actiones.conſ.16.nu.49.* 42
3 *adeuntes cum inuentario uidentur approbare geſta per defunctũ nec poſſunt contrauenire.conſ.48.nu.7.* 76
1 *Aditum antiqua inueſtitura regulatur ſecundum aliqua antiqua.cõſil.22.nu.96.* 48
1 *Adiectio qualitatis nouum contractum inducit,maximè ſi concernat ſubſtantialia,ceſſabitque iſto caſu nouatio.conſ.91.nu.22.* 164
3 *Adiectus tantum ſolutioni,non habetur ut donatarius, & ab eo poteſt repeti ſibi ſolutum.conſ.107.nu.10.* 169
3 *Adiectus ſeu procurator ad unum actum extraiudicialem conſtitutus,non poteſt in iudicio agere.ibi.nu.11.* eod.
3 *Adiectus ſolutioni ſpecialiter quando quis dicatur.ibi.nu.30.* eo.
3 *Adiectus ſolutioni,in rem ſuam procurator conſtitutus uidetur quãdo intereſt adijcienti ſolui adiecto.ibi.nu.32.* eod.
3 *Adiectus ſolutioni,ut in rẽ ſuã habet utiles actiones,ibi.nu.33.* eo.
3 *Adiectus ſolutioni ſimpliciter poteſt recipere ſolutionem, eſto quod non poſsit agere,niſi eſſet adiectus in rem ſuam.ibi.nu.47.* 169
2 *Adiectiuum ſeu participium inteſtatus , in qua perſona proprie & ſtricte uerificetur.conſ.22.nu.15.* 66
2 *Adiectiuum ſeu participium inteſtatus ad perſonam refertur.ibi.nu. 82.fo.67.& conſ.23.nu.36.* 70
2 *Adiectiuum prolatum ſine al'o termino ex propria ſignificatione cõprehendit maſculum & fœmininum.conſ.23.nu.23.* 70
3 *adimpleri qñ quid poſſit in equipollenti.cõſ.9.nu.8.& alijs ſeq.* 16
1 *adiudicatio in ſolutum pro parte falſa in totum redditur falſa. conſ. 100.nu.32.* 205
2 *adiudicatio facta uni ex cohæredibus,licet unus illorum ſolueret totũ,alij tamẽ cohæredes tenentur ſoluere cohæredi ſoluenti partẽ debiti,pro quo res hæreditariæ ſunt obligatæ.conſ.69.nu.22.* 150
2 *adiudicentur uni ex cohæredibus,ſed non diuiduntur, credita & debita hæreditaria,nomina debitorum & creditorum.ibi.nu.20.* eo.
Et licet adiudicentur uni , non propterea creditori tollitur facultas quin agere poſſit cõtra oẽs hæredes pro uirili portione ibi.nu.21. eo.
3 *adminiſtratione declaratur dubitatio quæ poſſet eſſe in ſolo expreſſo in conſ.44.nu.50.* 70
3 *adminiſtratione quis conſequitur quod ex ſe non haberet in conſ.47. nu.75.in 3.uol.fo.71.conſ.50.nu.31.* 8
4 *Et conſ.3.nu.93.fo.11.& conſ.85.nu.5.* 119
3 *adminiſtratione diſpoſitio.alteratur.in conſ.74.nu.64.* 130
4 *admenſus cõmilitoni cũ enſe crimẽ enorme cõmittit nedũ pœna iniuriarum tenetur,ſed alia maiori pœna.conſ.147.nu.4.& 5.* 152
4 *adminiſtratio põt obtineri ex actu principis , abſque diſpenſatione ſi non eſt prælatura,maximè quãdo talis adminiſtratio eſt reuocabilis, ad nutũ ut ſunt cõmẽda ordinis hieroſolmitani.conſ.43 n.1.et.2.* 55
4 *adminiſtratio bonorũ filijfamilias in quibus pater non habet uſumfructum ſpectat ad filium.conſ.157.nu.16.32.43.& 49.fo.263.Et de illis diſponere poteſt inter uiuos ſuo arbitrio ſine conſenſu patris. ibi.nu.17.18.32.& 49.* 163
1 *adminiſtrans ſocietatem de ea tenetur reddere rationẽ,et reliqua ſoluere ac uero facere debitores ſocietatis.conſ.88.nu.6.* 158
1 *adminiſtrator qlibet aſtrictus eſt reddere rõnẽ.cõſ.96.n.1.et 34.* 172
1 *adminiſtrator reddens rationem ſatisfacere dicitur oneri ſibi iniuncto.ibi.nu.36.* eod.
2 *adminiſtratores locorum piorum poſſunt ipſorum arbitrio diſtribuere bona.nec poſſunt ab aliquibus iudicibus, etiam ſecularibus moleſtari.conſ.34.nu.51.* 101
Admiſſus ad ſocietatem cuius dicatur ſocius,in conſ.72.nu.4. 153.
4 *De Adonia et Abiſaac quid fuerit ſecutũ ,in conſ.68.nu.390.* 86
4 *adonias uolens copulari cum Abiſaac qua ratione fuit interfectus a Salomone.ibi.nu.421.* 86
2 *adoptio ut ualeat quæ requirantur.conſ.16.nu.20.* 42
2 *adoptatus non eximitur a poteſtate patris legitimi et naturalis.cõſ. 16.nu.21.* 42
2 *aduentus cõditionis quãdo cõſtituat quẽ in mora.cõſ.19.nu.193.* 55
2 *aductus mortis ſeu dies incerta qñ cõſtituat quẽ in mora ibi n.194.* e.
3 *aduerbium congregandi naturam habet congregare ad ſuum ſubiectum.conſ.79.nu.21.* 137
1 *aduerſarium uincere inſidijs et fraude,an et quando licitum ſit cõſi. 31.nu.7.24.48.et 49.* 79
4 *adulteriũ uxoris et fornicatio mariti cõpenſantur.cõſ.54.n.51.* 67
4 *adulterium dicitur notorium poſtquam eſt probatum,licet ab initio non eſſet ibi.nu.59.* eo.
4 *adulterium probatur ex præſumptionibus coniecturis et indicijs.ibi. nu.61.et alijs ſeq.* eo.
4 *adulterium coniecturatur ex literis amatorijs,ſi fuere recognitæ.ibi. nume.64.* eo.

4 *Adulterium an probetur per ſolam confeſſionem mulieris conſilio. 137.nu.28.* 144
4 *Adulterium probatur ex coniecturis & indicijs.ibi.nu.29.* fo.eo.
4 *Adultera non perdit dotē ſi maritus fornicatur. cōſ.54.nu.45.* 67.
4 *Adultera non poteſt ſe iuuare propter ſeuitiam mariti.ibi.n.40.* 67.
2 *Adulter nō debet per nominationem ſeu tractatum facere quem ſibi filium & ſubuertere pſumptiōes iuris & ſic excludere diſpoſitionē legis & uoluntatem teſtatoris.in conſi.10.num.24.& 107.21.& conſi.12.nu.248.* 29
Reliqua uide infra in litera.M.in uer.maritus.
3 *Adulta maritata facilius poteſt a marito perſuaderi & decipi quā alia non maritata.conſi.16.nu.41.* 24
1 *Adultus an poſſit ſocietatem contrahere.conſi.24.nu.55.* 63
1 *Adultus ſine curatore poteſt contrahere.conſ.99.nu.40.* 181
2 *Adultus non faciens teſtm̄ inteſtatus dr̄ mori.in conſi.22.nu.11.*66
3 *Adultus & pubes de iure communi poteſt teſtamentum condere, qđ procedit etiam ſi haberet curatorem.conſi.16.nu.1.& 2.* 24
4 *Aduocatus in cauſa an poſſit eſſe teſtis cōtra eum pro quo fuit aduocatus & quid pro illo pro quo aduocauit.in conſi.58.nu.17. 71.& conſi.70.nu.4.* 96
4 *AERIS ſalubritas conſeruanda eſt ut durat, & illāc corrumpētia tollenda ſunt.conſi.110.nu.12.* 127
4 *AFFECTA & reſeruata ſpectant ad Pontificem & in iſtis affectis & reſeruatis,ceſſat conſuetudo & ſtatutum de optando. conſi. 10.nu.4.& 5.* 24
4 *Affectans & deſiderans uictoriam pro eo pro quo deponit nō eſt idoneus teſtis.in conſi.53.num.17.conſi.55.nu.23. 69.conſi.61.numero 18.* 77
4 *Affectātes cām & ſolicitātes,nō ſunt idonei teſtes,cōſ.54.n.29.* 67
4 *Affectantes inquiſitum condemnari,teſtes idonei non ſunt conſ.169 nume.35.* 175
1 *Affectio lr̄ ad poſſeſſiōes q̄ fuerunt antiquorū.cōſ.32.nu.29.* 84
2 *Affectio & dilectio probans filiationem,in conſi.10.nu.60.* 21
2 *Affectio & pietatis coniectura multa operantur circa interpretationem mentis diſponentis.in conſi.83.nu.37.* 169
2 *Affectio dictat quem potius uelle uocare ſuos, quàm extraneos. ibi. nu.30.* eo.
3 *Affectio ordinata admittit primos, & excludit alios poſteros. conſi. 21.nu.15.* 32
3 *Affectio ad aliquam rem conſiderabilis eſt,conſi. 99.nu.47.* 77
3 *Affectio nuda recuperandi alienata,uana eſt ſine pecunia per quam poſſit recuperari,ibi.nu.48.* eo.
3 *Affectio ſola debitoris habentis immobilia non reddit eum idoneum, ibid.nu.49.* eo.
3 *Affectio illa an & quando ſit conſiderabilis arbitrio iudicis remittitur,ibid.nu.50.& 51.* eo.
4 *Affectio non cadit in nummis.conſi.131.nu.15.* 140
4 *Affictus an dicantur diſtributiones quotidianæ conſ.32.nu.5.* 45
4 *Affictus qui ponuntur in communi groſſo & ſemel in anno diuiduntur, an concedantur abſentibus priuilegiatis, ibid.nu.8.& 9.* eo.
3 *Affinitas quando & quo caſu conſideretur in teſte,conſi.87.nu.26. & alijs ſeq.* 147
4 *Affinitas & iuſtitia publicæ honeſtatis, impediunt matrimonium cōtrahi cum illo qui cognouit ſororem alicuius conſi. 57. numero. 30. & 31.* 83
4 *Affinitas poſt diſſolutionem matrimonij,adhuc durat, cum ſit cauſa prohibitionis,in conſ.68.nu.14.* 84
4 *Affinitas quo ſtatuto & iure ſit phibita.ibi n.317.343.& 359.*85
4 *Affinitas quo iure præſtet impedimentum.ibi.nu.358.* 85
4 *Affines non ſunt idonei teſtes,conſ.54.nu.26.* 67
4 *Affines offenſi a teſtimonio repelluntur,conſ.151.nu.10.* 156
4 *Affirmatiuam alleganti incumbit onus probandi non autem neganti conſ.31.nu.5.* 43
1 *Affirmans recepiſſe merces debet reddere rationē & ſoluere quod inde percepit,conſi.90.nu.13.* 162
1 Idem ſi geſſit negotia mercede conſtituta,ibi.nu.14. eo.
1 Idem ſi tanquam ſocius illa geſſit.ibi.nu.15. eo.
1 Idem ſi tanquam geſtor id fecit mercede non conſtituta.ibi.n.16.eo.
1 Idem ſi tanquā tranſmiſſor ſeu mandatarius id fecit,ibi.nu. 17. eo.
1 Idem ſi incertum eſſet quo titulo fuerit id executus.ibi.nu.18. eo.
4 *Affirmans falſum pro uiro in dolo eſt, quando tale mendacium eſt proficuum aſſerenti conſ.4.nu.16.& 17.* 13
1 *Affirmare dicitur nedum qui confitetur,ſed etiam qui negat,cōſ.30. num.7.* 78
2 *Aſſixio terminorum in prædijs & agris diſtinguunt & ſeparant illa, & quid ſi duplex eſt aditus, qualiter iudicandum ſit conſ.80.nu.18. & 10.* 165
1 *Affraneandi pactum eſt conſiderabile ad precij æqualitatem. in cōſ. 65.nu.15.* 131
1 *AGENS rei uendicatione & dicens ſe dominum, obtinet ſi præſcriptionē probat,conſ.104.nu.94.95.96.97.98.115.et 117.*191
2 *Agens ſine actione repellitur.conſ.15.nu.78.* 40
3 *Agens temere & iniuſte condemnandus eſt ad expenſas.cōſ.24.nume.41.* 126
4 Et conſ.153.nu.1. 159
3 *Agens ex iure ſibi conceſſo qđ eſt incōpatibile cū iure ſibi cōpetenti ex propria perſona, uř dictū iuri proprio renūciare,cōſ.72.n.17.*126
3 *Agens iure prothomiſios & congrui,neceſſe habet probare ſe eſſe dominum rei uicinæ.conſ.82.nu.31.* 140
4 *Agens probare debet.conſ.153.nu.1.4.& 9.* 159
4 *Agens criminaliter probare debet.ibi.nu.4.* eo.
4 *Agens remedio recuperandæ probare habet duo extrema.conſ. 99. nume.1.* 119
1 *Agenti poſſeſſorio obſtat exceptio prioris ſpolij per eum facti, conſ. 1.nu.144.* 2
1 *Et ipſum repellit licet ſpolium ſit purgatum quo ad poſſeſſionem, nā dicunt reſtitui damna,ibi.nu.145.* eo.
1 *Et agi poteſt contra primum ſpoliatum.ibi.nu.146.* eo.
1 *Agenti poſſeſſorio obſt.exceptio.præſcrip.30.an.ibi.nu. 153. etiā ſi agatur remedio.c.reinteg.3.q.1.nam illi præſcribitur.ibi.n.155.*eo.
1 *Agens poſſeſſorio recuperandæ,quæ habet probare.ibi.nu.156.* eo.
1 *Agenti poſſeſſorio recuperandæ obſt.exceptio dominij de quo notorie conſtat, uirtute ſententiæ latæ ſuper petitorio.ibi.nu.163.* eo.
1 *Agenti recuperādæ etiam remedio.c.reintegrandæ.3.q.1.obſtat exceptio quod culpa ſua cecidit a poſſeſſione.ibi.nu.164.* eo.
1 *Agens remedio.d.c.reintegrandæ,quæ probare habeat.ibi.n.167.*2
1 *Agenti poſſeſſorio quando obſtat exceptio dominij.ibi.nu.170.fo.eo.*
Et conſ.107.nu.14. 199.
1 *Agens poſſeſſorio recuperandæ probato ſpolio obtinebit etiam in petitorio.conſ.107.nu.17.* 199
4 *Agenti remedio poſſeſſorio intentato,iuxta.d.c.reintegrādæ,ſatis eſt probaſſe de antiquiori poſſeſſione.conſ.12.nu.1.& 2.* 26
4 *Agens poſſeſſorio recuperandæ in beneficialibus, nedum habet probare de antiquiori poſſeſſione,ſed etiam de tit.ſuo,ibi.nu.2.* eo.
Et tenetur probare,titulum canonicum et legitimum,ibi.nu.4. eo.
Et excluditur etiam ex defectu non iuris ſui notorij.ibi.nu.5. eo.
Et denegatur taliter non bene agenti fructuum reſtitutio. ibi. numero.6. eo.
4 *Agens remedio.d.c.reinteg.probare habet aduerſarium clam, uel iniuſte poſſidere reſpectu ſuæ poſſeſſionis.ibi.nu.9.* 26
1 *Agere ut quis poſſit debet ex ſui parte adimplere,conſ.33.n.57.ſed contra.ibi.nu.64.* 87
1 *Agere ut quis poſſit,exigere pœnam neceſſe eſt quod nō contrauenerit prius,iđ et pro parte ſua adimpleuerit prius.conſ.34.nu.21.* 89
4 *Agere criminaliter non poteſt ulterius deſideas.cōſ.150.n.25.*154
4 *Agi pōt criminaliter qđ adhuc nulla actio fuit intētata.ibi.n.3.*154
4 *Agi poteſt criminaliter nō obſtante pacto et tranſactione facta ante actionem inſtitutam ibi.nu.4.* eod.
1 *Agi an ſimul poſſit ad intereſſe et ad factum,conſ.34.nu.44.* 89
1 *Agi poteſt contra ſingularem ſucceſſorem, quando ius eſt quæſitum in rem.conſ.32.nu.116.* 84
4 *Agi poteſt uirtute bullæ ſi eius forma non ſeruatur,nec requiritur intimatio reſpectu eius,qui ſcit.conſ.123.nu.5.6.et 7.* 136
4 *Agitur iniuriarum quando fit contra honorē,conſ.149.nu.25.* 153
1 *Plus ualet,qđ uere agitur quā quod ſimulate geritur,cōſ.53.n.7.*113
1 *Si non ualet quod ago ut ago ualeat ut ualere poteſt, quando procedat,ibi.nu.41.* 113
1 *Quod agitur principaliter conſideratur,et non quod uenit in conſequentiam.conſ.73.nu.18.* 137
4 *Aggerum refectio probat confines,in conſ.4.nu.6.* 13
2 *Agnatio in maſculis conſideratur et per eos conſeruatur. conſ. 76. nume.1.* 160
3 Et conſ.15.nu.15.fo.75.et conſ.47.nu.9. 69
4 Et conſ.71.nu.13. 98
2 *Agnatio non conſeruatur per naturales filios,conſ.100.n.12.* 199
2 *Agnationis et familiæ conſeruatio conſiderata cenſetur, ſi facta eſt mentio maſculinitatis.in conſ.77.nu.14.* 160
3 *Agnationis appellatione qua perſonæ comprehendantur.conſ.22.n. 62.et 66.* 34
3 *Agnata fœmina an et quādo uocata dicatur ſi ſtatuti reformatio excludit*

cludit genus maternum & uocat & includit agnatos, conſi. 47. nu. 40. & alijs ſeq. 73
3 Agnata dicitur conſanguinea, ex linea maſculina ſicut maſculus. ibidem. nu. 41. 42. 43. & 44. fo. eo.
3 Et de iure communi eſt talis & deſcendens ex ea, & ita ſuccedit, ibi. nu. 41. & 45. fo. eo.
3 Agnata fœmina deſcendit ex linea maſculina ibi. nu. 60. & nu. 70.
3 Et agnata dicitur & conſanguinea quouſque uiuit. ibi. nume. 61. & 70. & nu. 105. eod.
3 Agnata dicitur uocata ad excluſionem cognatorum. ibi. nume. 64. 70. & 111.
3 Agnata filia continetur in linea agnatorum. ibi. nu. 65. eo.
3 agnata an dicatur excluſa per caput incluſiuum agnatorum. ibi. numero 69.
3 Agnata excluſa non dicitur ſi excluditur linea materna, ſeu agnatorum ibi.
1 Agnatus non poteſt in feudo paterno & antiquo alijs agnatis præiudicare per actum inter uiuus uel alio modo, conſi. 2. nu. 5. 9
1 Agnatis inuitis, poteſt quis in feudo nouo diſponere uti uult, conſil. 2. num. 9. 9
1 Agnatus renuncians feudo eccleſiaſtico decimali non præiudicat alijs agnatis, qui ad feudum ueniunt iure proprio & non ut hæredes conſi. 5. nu. 15. 16
1 Et licet dominus directus recipiat renunciationem feudi, tamen illa non præiudicat agnatis. ibi nu. 16. eo.
1 Etiam ſi facta eſſet, vt alius inueſtiatur & feudum cenſeretur nouum. ibid. nu. 17. & ſeq. eod.
1 Agnatis eſt ius quæſitum ex prima inueſtitura, & ideo non poteſt ab eis auferri per ſubſequentes inueſtituras. ibi nu. 20. eo.
1 Agnatis non præiudicat conſenſus agnatorum in iſtis feudis. ibi. numero 23. fo. eod.
1 Agnati deſcendentes ex primis inueſtitis ſuccedunt in feudo paterno uirtute primæ inueſtituræ & ex natura participij in quo feudum fundatur. conſi. 13. nu. 2. 32
1 Agnati tranſuerſales deſcendentes ex primo inueſtito ſuccedunt, licet non ſint hæredes illius qui feudum alienauit. ibi nu. 3. eo.
1 Etiam ſi feudum eſſet hæreditarium. ibi. nu. 4. eo.
1 Et ab agnatis excluduntur filiæ fœminæ vaſalli præcedentis. ibi. n. 5.
1 Et quia in materia feudali appellatione hæredum & deſcendentium, non ueniunt fœminæ ſed maſculi. ibi. nu. 6. eod.
1 Agnatus uiuente uaſallo & poſt mortem ipſius non dicitur poſſidere, & ideo non poteſt agere poſſeſſorio recuperandæ ſed ſolum acquirendæ, conſi. 13. nu. 83 & 87. 33
1 Agnatus ut ſuccedere poſſit in feudo quæ neceſſe probare habeat, conſi. 15. nu. 14. 37
1 Agnatus maſculus, qui ſupereſt ex primo inueſtito excludit filiam uaſalli prædefuncti de cuius ſucceſſione agitur ibi. nu. 17. eod.
1 Agnatus ueniens ad ſucceſſionem aſcendentium in feudo hæreditario neceſſario debet eſſe hæres feudatarii præmortui, & quando ſuccedit tranſuerſalis non eſt neceſſe quòd ſit hæres præmortui. ſed ſufficit quòd ſit hæres primi inueſtiti immediate ſeu mediate uel deſcendentium ab eo. ibi. nu. 18. 19. fo. eo. Et probare habet iſtud & quòd deſcendit a primo, & ex illa linea & legitime. ibi. nu. 19. nonnulli autem uoluerunt quòd ſit neceſſe ut ſit hæres uaſalli ultimo loco defuncti, & qui iſti ſint ponuntur, ibi nu. 21. eo.
1 Agnatus tranſuerſalis ſuccedit in feudis antiquis et auitis, & filias excludit, conſi. 17. nu. 8. 39
1 Agnatus maſculus ſuccedit in dictis feudis, eſto q non deſcendat ex primis acquirentibus, nec ſit hæres ipſorum dummodo ſit de agnatis & deſcendat ab aliquo ex anteceſſorib. prædictorum. licet inueſtitura dicat pro hæredibus ſucceſſoribus & deſcendentibus ex eis ſi feudum eſt conceſſum ut paternum & antiquum. ibi. nu. 9. eo.
1 Agnatis uocatis ex prima inueſtitura an poſſit per ſecundam præiudicari, ibid. nu. 14. eod.
1 Agnati collaterales ſuccedunt in feudo paterno & fœminam excludunt, in conſi. 21. nu. 12. 45
1 Agnatis non debet nocere delictum vaſalli, ita quòd propter delictum feudum non reuertitur ad dominum, niſi delictum vaſalli directo ſit commiſſum erga dominum, nam tunc eis nocet etiam in feudo paterno. ibi. nu. 51. & 52. & 54. 46
1 Agnati tranſuerſales non ſuccedunt in feudo nouo, ibi nu. 59. f. eo.
1 Agnati uaſalli defuncti non dicuntur legitimi contradictores quando hæres prædicti uaſalli petit ſe mitti in poſſeſſionem omnium bonorum quæ defunctus tenebat, nam ipſorum ius reſeruatur in iudicio proprietatis, in conſi. 22. nu. 66. 48
1 Agnati tranſuerſales non ſuccedũt in feudis ultra ſeptimum gradũ, conſ. 23. nume. 120. Fallit quando primo ueniunt ad deſcendentes ex acquiſitore primario, nam tunc in infinitum fit tranſitus, maxime in feudo paterno & antiquo, ibi. nu. 121. & 122. 51
1 Agnatus in feudo paterno venit iure proprio tanquam vocatus, & ex perſona propria ordine ſucceſſiuo & gradatim ſi inueſtitura facta eſt ad familias vtriuſq; ſexus, & idem quando in inueſtitura facta eſt mentio de liberis & idem in re emphiteotica. ibi. nu. 128. 23
1 Agnati non ueniunt in feudis ut quilibet hæres, ſed ex beneficio & prouidentia, & ex pacto, & contractu, & vt hæredes ſanguinis. ibi. nume. 135. 52
1 Agnatus in feudo antiquo ſuccedit, licet non ſit hæres illius vaſalli præmortui, nam ſatis eſt q ſit hæres mediate, ſeu immediate illius primi acquiſitoris & non illius tranſuerſalis mortui, quia uenit iſto caſu ex diſpoſitione legis, & non iure hæreditario præmortui, ibi. nume. 177. nu. 178. 52
1 Agnatus poteſt repudiare hæreditatem agnati vaſalli præmortui, & conſequi feudum. ibi. nu. 179. 52
1 Agnatus prætendens ſuccedere non differt a filio, nam uterq; debet eſſe hæres primi, ibi. nu. 180. Sed dubia eſt opinio illorum uolentium quòd debeat eſſe hæres vaſalli ultimo loco defuncti. vt ibi numero 181. eo.
1 Agnati in feudo antiquo non ſuccedunt vltra ſeptimum gradum, quando agitur de ſucceſſione tranſuerſali. ibi. nu. 261. & ſeq. 52
1 Agnatus naturalis tantum non eſt idoneus educator pupillæ eſto q eſſet legitimatus. conſi. 56. nu. 19. & 10. 119
2 Agnati tranſuerſales in feudis paternis & antiquis ſuccedunt, conſi. 1. nu. 115.
2 Agnati propter inueſtituram habent ſpem ſuccedendi in feudis, quæ eſt de iure poſitiuo, & continet ius quærendum & non quæſitum, & tale ius poteſt princeps tollere ſola voluntate legitimando, ibi. num. 126. & 127. & an tale ius dicatur eſſe in bonis. ibi nu. 127. 2
2 Agnati ad feudum ueniunt iure ſucceſſionis eis delata conſuetudine feudorum & conſtitutione imperatorum & non ueniunt iure pacti, ſeu contractu, ibi. nu. 128. & 136. Quod optime procedit in feudo hæreditario. ibi. nu. 129. eo.
2 Agnatus nõ ſuccedit in feudo hæreditario, niſi ſit hæres primi acquiſitoris aut deſcendentium ab eo. ibi. nu. 134. 2
2 Agnati citandi ſunt in diſpenſatione, in conſi. 14. nu. 47. 38
Agnatis auferri hæreditatem & bona anteceſſorum, & applicari extraneis, iniquum & durum eſt, in conſi. 28. nu. 27. 89
3 Agnatus etiam uocare dicitur qui conſanguineos ex linea maſculina uocat. conſi. 47. nu. 60. 61. 70. & 111. 73
3 Agnati quando & quo caſu dicantur poſiti loco excluſorum, ibid. nu. 114. & nu. 17. 18. 73
3 Agnati non admittuntur ad ſucceſſionem feudi, vt ex nunc ſed ut ex tunc, conſi. 65. nu. 19. 104
3 Agnato decedente ſine maſculis feudum tranſit ad alios agnatos maſculos & finitur in perſona illius qui moritur ſine maſculis & aperitur alijs agnatis, ibidem. nu. 23. eo.
3 Agnatus tranſuerſalis in feudo hæreditario ſuccedit ex legis diſpoſitione non vt hæres. ibid. nu. 33. 105
3 Agnatus tranſuerſalis ſuccedit in feudo hæreditario mixto, licet nõ ſit hæres uniuerſalis ultimi uaſalli habentis alium hæredem uniuerſalem. ibi nu. 34. eod.
3 Agnati volentes ſuccedere in feudo ſatis eſt, quòd habeant illam qualitatem ex eorum perſona, quam habebat vaſallus defunctus. ibi. nu. 36. eo.
3 Agnati tranſuerſales in ſucceſſione feudi hæreditarij mixti, qualiter ſuccedant vaſallo agnatu mortuo, an proximiores tantum uel omnes in ſimul, ibidem. nu. 39. 40. 41. & ſeq. 44. eo.
3 Et quid ſi ſuccedetur patruo. ibi. nu. 40. eo.
3 Et quid ſi alijs tranſuerſalibus vlterioribus in gradu. ibi. nu. 41. 105
3 Agnatus effectus maior, ſi per annum & diem nihil dixit de geſtis per prædeceſſorem in materia feudali, nec illis contradixit, an poſſit ulterius uenire contra geſta per eum, ex quo videtur illa tacite ratificaſſe. ibi. nu. 62. 105
4 Agnati tranſuerſales in feudis antiquis ſuccedunt, & fœminas ultimi uaſalli excludunt. conſi. 72. nu. 5. 98
4 Agnati in feudalibus ſuccedunt vltra. 7. gradum. ibi. nu. 103. 98
4 Agnati in feudalibus continentibus ius primogenituræ admittuntur in infinitum, ibi. nu. 104. eod.
1 Aggregatiu referenda eſt ad modium non ad quantitatem, in conſi. 111. nu. 19. in 1. uol. 208
1 Alberici de Roſate, quanta hēat authoritas, in cõſ. 73. nu. 39. 137

1 *Alienatio feudi ualet, quando non tendit in præiudicium domini uel reipublicæ.conſi.2.nu.11.* 10
1 *Alienatio facta per vaſſallum in feudo hæreditario quando præiudicat filijs & alijs ſi fiat cum conſenſu domini inter uiuos ſeu in ultima uoluntate,ibi.nu.31.& 32.cum ſeq.* eo.
1 *Alienatio feudi paterni non ualet in præiudicium agnatorum,etiam cum conſenſu directi domini,conſi.13.nu.10.11.& 37.* 33
1 *Alienatio facta fraudulenter non nocet agnatis,ibi nu.55.* 33
1 *Alienatio feudi hæreditarij facta per poſſidentem feudum ualet, & ſine conſenſu filiorum ſi adeſt aſſenſus principis directi domini ipſius feudi.conſi.106.nu.28.& 29.* 197
3 *Alienatio feudorum facta per prædeceſſorem etiam cum conſenſu directi domini, non præiudicat alijs agnatis ſucceſſoris,conſi.65.nume.49.& 50.* 105
3 *Alienatio quæ fit uirtute ſtatuti neceſſaria dicitur,in conſi. 91.numero 39.* 61
2 *Alienatio conditionalis purificata tenet.conſi.14.nume.22.23.& 24.* 35
1 *Alienatio facta in fraudem non tenet ibi nu.33.* eo.
4 *Alienatio præſumitur facta dolo,quãdo lite pendente fit.conſ.138.nume.28.* 144
4 *Idem quando parum ante ibi.nu.29.* 144
1 *Alienatio facta ab eo qui laborat in extremis,an præſumatur fraudoloſa,conſi.14.nu.34.* 35
1 *Alienatio rerum ſpectantium ad romanam eccleſiam facta per aliquos non ualet conſi.19.nu.1.Nec poteſt confirmari per occupatorem illius loci.vt ibi.nu.2.* 41
1 *Alienatio prædicta non recipit fomentum ex generali confirmatione pontificis.ibi.nu.4.7.8.& ſeq.* eo.
1 *Alienatio rerum minoris non ualet ſi de iure requiſita non interuenerunt,conſi.99.nu.1.fo.181.& conſi.c.nu.1.* 183
3 *Et conſi.85.nu.17.* 144
3 *Alienatio rerum minoris vt ualeat multa interuenire debent, conſi.85.nu.18.cum plu.ſeq.* 144
1 *Alienatio rerum minoris vt ualeat debet adeſſe vrgens cauſa alienandi, ut ad alimentum,conſi.99.nu.2.* 181
1 *Et quòd non adſint mobilia ex quorum uenditione poßit ſatisfieri creditoribus.ibi nu.3.* eo.
1 *Et iſtud debet liquere iudici per bonorum diſpoſitionem.ibi nu.4.* eo.
1 *Et ſuper iſto ferenda eſt interlocutoria.ibid.nu.5.* eod.
2 *Et debet uendi illa res quæ minus eſt damnoſa pupillo.ibid.nu. 6.& conſi.100.nu.2.* 183
1 *Alienatio rei minoris facta abſq; iudicis decreto & ſine cauſa cognitione nulla eſt in d.conſi.99.nu.6.& 10.* 181
1 *Alienatio rerum minorum requirit ſubhaſtationem,ibi.nu. 25.fol. 181 & conſi.100.nu.8.* 183
1 *Alienatio rerum minorum facta contra formam ſtatuti nulla eſt,cõſil.98.nu.25.in 1.174.& conſi.99.nu.26.* 181
1 *Alienatio rei minoris facta a tutore ſine iudicis decreto, nulla eſt, conſi.100.nu.27.* 183
3 *Alienatio immobilium interdicta eſt minoribus.conſi.85.n.11.* 144
2 *Alienatio rei prohibita alienari,an comprehendat emptorem ignorantem prohibitionem prædictam.conſi.81.nu.43.* 179
2 *Et quid ſi alienatio facta eſt per tertium ad quem res peruenit , & non per prohibitum alienare.ibi.nu.44.* eo.
2 *Et quid ſi fideicommiſſarius ad quem debebat dicta res peruenire cõſenſit alienationi.ibi.nu.45.* eo.
2 *Et quid ſi alienatio fit ex cauſa dotis tam conſtituendo quam reſtituendo.ibi nu.46.47.& 48.* eod.
2 *Et quid ſi dos non fuit congrua,ſed exceſſiua.ibi nu.49.* 179
2 *Alienatio prohibita cenſetur per teſtatorem diſponentem bona conſeruari in familia,in conſi.93.nu.23.* 189
2 *Alienatio prohibita ad tempus poſt illud permiſſa videtur .conſ.14.nu. 13.fol.32.& conſi.31.nu.34.35.& 36.* 82
2 *Alienatio prohibita ad certum tempus durat quandoq; poſt illud conſi.31.nu.39.* 96
3 *Alienatio prohibita ad tempus.an & quando iudicetur perpetua, conſi.7.nu.17.* 14
3 *Alienatio qualibet tam inter uiuos quam in ultima uoluntate dicitur prohibita, prohibita alienatione per teſtatorem. conſilio 39. numero 9.* 61
1 *Alienationis prohibitio facta uni perſonæ, non extenditur ad alias, in conſi.33.nu.13 ſed contra ib nu.36.& 37.* 87
1 *Alienationis prohibitio odioſa & exorbitans eſt & ideo reſtringenda.ibi nu.16.* eo.
1 *Alienationis prohibitio habens cauſam generaliorem dicto,ultra illud non extenditur.ibi.nu.36.37.38.& 44.* 87
1 *Alienationis prohibitio poteſt induci etiam per actum inter uiuos. ibi.nu.98.* 87
1 *Alienationis prohibitio odioſa eſt conſi.95.nu.10.* 169
2 *Alienationis prohibitio quo caſu & quando inducat fideicommiſſum.conſi.26.nu.15.fo.81.conſi.31.nu.33.fo.96.conſi. 52. nu.9. 11.& 12.fol.130.conſi.53.nu.13.fol.132.conſi.57.nu.7.f.135. conſi.75.nu.32.fol.177.& conſi.82.nu.12.& 14.* 168
1 *Alienationis prohibitio facta ad tempus , etiam poſt illud porrigitur, ex cauſa & ratione a teſtatore expreſſa,conſi.31.nu.37.* 96
2 *Alienationis prohibitio facta cum cauſa fideicommiſſum inducit,cõſil.52.nu.11.fol.130.conſi.75.nu.8.33.& 34.fol.177. & conſi. 92.nu.42.* 187
4 *Et conſi.18.nu.6.* 30
2 *Alienationis prohibitio extra familiam per teſtatorem expreſſa non ſe extendit ultra quartum gradum.Fallit quando contrariũ apparet ex mente teſtatoris.d.conſi.52.nu. 18.* 130
2 *Alienationis prohibitio ad tempus limitata, quando inducat fideicommiſſum, & per quæ uerba,conſi.55.nu.14.15. & 16.& quid ſi data eſt poteſtas alienandi inter ipſos hæredes,ibi nu.16* 134
2 *Alienatio in extraneis prohibita uidetur , ſi data eſt poteſtas uendendi,inter hæredes ibi nu.17.& 18.* 134
2 *Alienationis prohibitio,an inducat reciprocum fideicommiſſum cõſi.58.nu.2.& 8.& ſeq.Et an ſatis ſit ad excludendum ſubſtitutum, quòd grauatus tẽpore mortis reliquerit filios , licet poſt modum illi deceßerint ibi.* 137
2 *Et quid ſi illo decedens poſtmodum moritur ſine filijs ibi.nu.4*
2 *Alienationis prohibitio facta in perſonam unius non extenditur ad alios.ibid nu.8.fo.eo.& conſi,78.nu.13.* 179
2 *Alienationis prohibitio,in actu inter uiuos,non extenditur ad actũ ultimæ uoluntatis in conſi.58.nu.10.* 137
2 *Alienationis prohibitio , non concernit illam, quæ fit in familia diſponentis.ibid.nu.11.* eo.
2 *Alienationis prohibitio odioſa eſt , & non comprehendit niſi perſonas prohibitas alienare,in conſi.63.nu.2.* 142
2 *Alienationis prohibitio per actum inter uiuos , non comprehendit illam quæ fit per actum ultimæ uoluntatis.ibi.nu. 3.* eo.
2 *Alienationis prohibitio fideicommiſſum inducit gradatim, & ſucceßiuum ibid.nu.12.* eo.
2 *Alienationis prohibitio comprehendit perſonam etiam non expreſſam quando de coniecturata mente teſtatoris,ſic uolentis conſtat.ibi nume.20.* 143
2 *Alienationis prohibitio extra familiam per teſtatorem expreſſa includit prohibitam eſſe hæredis inſtitutionem ibi.nu. 22.* 143
2 *Alienationis prohibitio facta filijs,ut bona conſeruentur in familia porrigitur ad nepotes,& pronepotes ibid.nu.28.* eo.
2 *Alienationis prohibitio in conditionem conſtituta , conditione adimpleta impedit ipſam alienationem.in conſi.81.nu.23.* 166
2 *Alienationis prohibitio perpetuo inducta extenditur etiam ultra quartum gradum,in conſi.88.nu.23.* 179
2 *Alienationis prohibitio quãdo & quo caſu trahatur ad hæredes prohibiti alienare.ibi.nu.21.* eo.
3 *Alienationis verbo uenit omnis ſpecies alienationis & inter uiuos , et in ultima uoluntate.Maxime quando eadem ratio prohibitæ alienationis uiget utroq; caſu,conſi.7.nu.13.& 14.* 14
3 *Alienationis prohibitio,filijs facta,an & quando extendatur ad nepotes & alios ibi.nu.16.& alijs plu.ſeq.* eo.
Alienationis prohibitio extenditur quandoq; de perſona ad perſonam ibi.nu.18. 14
3 *Alienationis prohibitio facta ex cauſa quas perſonas comprehendat.conſi.22.nu.12.* 34
3 *Alienationis prohibitio limitata ad certas perſonas,cenſetur prohibita quo ad alias ibi.nu.25.* 34
3 *Alienationis prohibitio,an etiam comprehendat inſtitutionem hæredis legitimi.ibid.nu.50.* 34
3 *Alienationis prohibitio,an comprehendat actum alienandi,tam inter uiuos quàm per ultimam uoluntatem ibi nu.51.* eo.
3 *Et quid ſi adſunt uerba prærogatiua alienationem prohibentia ibi. nume.52.* eod.
3 *Et quid ſi teſtator in caſu alienationis uoluit bona peruenire ad tertium.ibid.nu.53.*
3 *Et quid ſi expreſſe fuit prohibita alienatio per actum ultimæ uoluntatis.ibid.nu.54.* eo.
3 *Et an cenſetur prohibita alienatio per uiam ſucceſſionis ab inteſta-*

toibi

tio ibi.numero 55. fo.eo.
3 *Alienationis prohibitio quandoq; inducit ſimplex fideicommiſſum quandoq; illud inducit ſecuta alienatione, & non aliter, conſi. 70. nume.3.* 123
3 *Alienationis prohibitio ſimpliciter & generaliter facta, debet intelligi ſimpliciter & generaliter, et ſi eſſemus in correctorijs, etiam ſi maior ratio vigeret in uno quàm in alio caſu ibi.nu.5. & 6.f.eo.*
3 *Alienationis prohibitio cuius fauore dicatur facta. conſil.74. numero 37.* 130
4 *Alienationis prohibitio in certis perſonis, quandoq; extenditur ad alias.conſi.72.nu.88.* 98
4 *Alienationis prohibitio facta per pactum ſeu contractum non impedit dominij tranſlationem, uerum alienans tenetur ad intereſſe.conſil.100.nu.1.* 119
Fallit quando non contrafacienti fuiſſet reſeruatum ius in re ipſa. ibi.nume.2.
Fallit etiam quando paciſcentes conſiderarunt ſolam alienationis attentationem.ibi nu.4. fo.eo.
Et quid ſi non alienauit ſed mandauit alienare.ibi.nu.5. eo.
3 *Alienatione prohibita cenſetur etiam prohibita tranſactio. in conſ. 85.nu.15.& 16.* 144
3 *Alienatione prohibita, cenſetur prohibitus contractus emphyteuticus & liuellarius.ibid.nu.8.* eod.
4 *Alienationem ſapit quando vna eccleſia ſubijcitur alteri. conſ. 92. nu.30. & 31.* 114
4 *Alienationem ſapit quando unum capitulum alteri ſubijcitur.ibid. nume.31.* eo.
4 *Alienationem ſapit dare de iure unius eccleſia alteri.ibi n.32.f.eo.*
1 *Alienatione prohibita intelligitur de ea qua inter uiuos & de ea qua fit in ultima voluntate.conſi.2.nu.14.* 10
4 *Alienatio uoluntaria & neceſſaria quae ſint.conſ.100.nu.21.* 119
2 *Alienatio qua fit inter uiuos magis proprie fieri dicitur facto alienantis.conſi.32.nu.35.* 84
1 *Alienatio rerum ſtabilium pupillorum & minorum qua neceſſario continere debeat.conſi.98.nu.1.licet in inſtrumentis dictarum alienationum allegetur iuſta cauſa onus.f. aris alieni, tamen id ſolum ſufficiens non eſt dicunt enim creditores inſtare vt eis ſoluatur ibi nume.2. & 3.* 178
1 *Alienatio qua non continet laeſionem, & ordine procedit ualida eſt nec reſcinditur ipſo iure, ſeu per reſtitutionem in integrum, ſecus ſi ordine iuris non proceſſit ibi nu.22.& 23.* 178
3 *Alienatio per haeredem grauatum poteſt fieri in unum ex familia quando id fit ſecundum uoluntatem teſtatoris, conſ.1.nu. 57.* 2
2 *Alienatio fieri poteſt per actum inter uiuos, & etiam in ultima uoluntate, conſ.44.nu.40.* 120
3 *Alienatio qua fit per hominem ſicut non prohibetur, ita nec legalis.conſ.74.nu.36.* 130
3 *Alienationis appellatione uenit contractus emphiteuticus & liuellarius, conſ.85.nu.8.* 145
2 *Alienata per filium cohaeredem imputantur in ſuam legitimam & trebellianicam quam elegiſſe uidetur in illis rebus alienatis. conſil. 44.nu.46.* 120
2 *Et quid ſi alij cohaeredes conſentiunt ibi.nu.47.* eod.
3 *Alienato per haeredem grauatum computantur in legitimam, conſ. 109.nu.34.* 174
3 *Alienandi poteſtas conceſſa alicui in qua uerificatur, an in illa qua fit inter uiuos, uel in illa qua fit per ultimam uoluntatē.cōſ.71.n.22.* 100
3 *Et omnis alienatio venit, quando conceſſa fuit, per uerba prout uoluerit.ibid.nu.23.* eod.
3 *Et an ueniat alienatio ſola tantum, qua ille fuit uſus in uita, numero 24.* eod.
3 *Et omnis alienatio uenit quando facta eſt per uerba prout uoluerit, uel ſimile, ibid.nu.25.* eod.
3 *Idem quando conceſſio fuit per illa uerba, prout uidebitur & placebit, ibid.nu.26.* eod.
3 *Alienatio qua fit per ultimam uoluntatem proprie dicitur alienatio hominis.ibid.nu.27.* eo.
3 *Alienatio legalis eſt illa qua fit per ſucceſſionem ab inteſtato.ibid. nume.28.* eod.
3 *Alienationum ſpecies tres ſunt.ibid.nu.28.* eo.
3 *Alienandi poteſtas conceſſa diuidentibus qualiter & quibus modis ueniat interpretanda.ibid.nu.33.* eod.
3 *Alienandi poteſtas conceſſa diuidentibus, poteſt intelligi nedum de alienatione qua fit inter uiuos, ſed etiam de illa qua fit per actum ultima uoluntatis.ibid.nu.34.* eod.
3 *Alienandi poteſtas conceſſa intelligitur quando fratres diuidentes appoſuerunt uerba concernentia actum inter uiuos, & per ultimam uoluntatem ibi.nu.39.* 174
3 *Alienandi & diſponendi facultas de rebus proprijs eſt fauorabilis ibi.nu.71.* eod.
2 *Alienandi prohibitio perſonalis & temporalis, ceſſat poſt illud tempus conſ.25.nu.23.* 78
2 *Et ſi facta eſt in fauorem unius, non debet in eius odium retorqueri.ibi nu.24.* eo.
2 *Alienandi poteſtate conceſſa dubitatur in qua qualitate uerificetur & quid ſi alienatio ſit in fraudem ſubſtituti ibi nu.25.* eo.
2 *Alienandi poteſtas conceſſa, capit alienationem fiendam in uita & in ultima uoluntate.ibi.n.17.22.& 25.fo.eo.et conſ.74.n.23.* 156
1 *Alienandi poteſtas non uenit ſub uerbis generalibus, cōſ.19.n.8.* 41
2 *Alienandi totalis facultas conceſſa alicui, liberum, & abſolutum arbitrium alienandi inducit, in conſi.74.nu.24.* 156
2 *Alienādi generalis poteſtas qua comprehēdat, conſ.95.nu.75.* 194
4 *Alienandi poteſtas conceſſa alicui, interpretatur, vt fieri poſſit & p actū inter uiuos & per actū ultima uoluntatis.conſ.46.n.20.* 57
1 *Alienare prohibitus, non cenſetur inter ſuos prohibitus teſtari & inter illos de familia, etiam remotiores, conſ.1.nu.39.& 46. & maxime quādo alienatio feudi fit inter ſuos liberaliter.ibid.num.40.* 10
2 *Alienare qui non poteſt minus poteſt facere actum, per quem ſequi poteſt alienatio.conſi.12.nu.42.* 28
2 *Alienare prohibitus non poteſt inſtituere foeminas excluſos a teſtatore.in conſi.26.nu.16.* 81
2 *Alienare prohibiti non cenſentur prohibiti alienare vni ex familia conſ.44.nu.19.& 22.* 120
2 *Alienare prohibitus, nedum ipſe uerum & eius ſucceſſores cenſentur prohibiti, ſi mēs teſtatoris talis fuit.cōſ.52.nu.16.& n.17.* 130
3 *Alienare dicitur qui extra familiam alienauit, etiam ſi legaret uxori ſua.in conſi.7.nu.11.* 14
3 *Alienare prohibitus aliquo precio, etiam cenſetur prohibitus alienare alio modo.ibid.nu.12.* eo.
3 *Alienare prohibitus inter uiuos, an cenſeatur prohibitus alienare p ultimam uoluntatem.conſi.70.nu.29.* 123
3 *Alienare prohibitus fauore deſcendentium ſuorum non poteſt alienare etiam per ultimam uoluntatem, ibid.nu.31.* eo.
3 *Alienare quis poteſt quando non eſt prohibitus, conſ.72.n.62.* 126
3 *Alienare poteſt quis rem ſuam, cui vult de iure communi. in conſil. 83.nu.1.& iſtud prohiberi poteſt per ſtatutum ſeu conſuetudinem qua attendi debent.ibid.nu.2.& 3.* 126
3 *Alienare prohibitus cadit a iure ſuo illico, quòd alienauit. conſ.109 nu.33.* 174
Reliqua uide infra in litera.P.in uerbo prohibitus alienare.
1 *Alienari ut poſſit res dotalis conſtante matrimonio, plura requirūtur.conſ.80.nu.52.* 146
3 *Alienare poteſt res minoris propter contractum factum a patre.in conſ.85.nu.50.* 144
3 *Alienans lege permittente, non per hoc committit fraudē nec dolum.conſi.72.nu.71.* 124
4 *Alienans pro parte an cadat in totum.in conſ.6.nu.19.* 22
4 *Alienans ut incidat in poenam, an & quando ſequi debeat traditio conſ.100.nu.13.* 119
2 *Alimentatio an probet filiationem.in conſi.10.nu.17.& nu. 102. fol.21.& conſ.12.nu.247.* 29
3 *Alimenta debentur filia ab haeredibus patris, uſq; quo nubat. conſ. 108.nu.47.* 173
2 *Alimenta non poſſunt conſtitui in rebus emphyteuticis.in conſi.98. nume.8.* 198
2 *Alimenta ſuper rebus ſubiectis fideicommiſſo, non poſſunt per grauatum alteri conſtitui.ibid.nu.13.* eod.
2 *Alimenta quando relinquuntur, & etiam dos, alimenta ueniunt taxanda ſecundum quantitatem dotis, & non ſecundum facultatem relinquentis.ibid.nu.32.* 198
2 *Alimentorum taxatio & moderatio facienda eſt, ſecundum quantitatem bonorum; de quibus poterat conſtituens diſponere, & conſiderandae ſunt facultates diſponentis.ibi nu.28. & 29.* eod.
Item & qualitas perſona cui ſunt relicta.ibi nu.30. eod.
Item & mores & conſuetudines illius, exiſtentes poſt mortem relinquentis.ibid.nu.31. eod.
3 *Alimentanda penes quas perſonas debeant morā trahere.conſi.74. nu.73.* 131
2 *Aliud eſt eſſe tale uel haberi pro tali.in conſi.22.nu.17.* 664
1 *Allegatio erroris & laeſionis tollitur, quando ſunt renunciantes ex*

certa ſcientia.conſ.: 0.*nu*.58.96.97.*&* 98. 42

1 *Allegare turpitudinem ſuam an & quando quis poſſit conſilio* 55. *num*. 64.65.66. 118

1 *Allegare ſolutionem non ſatis eſt, nec ſufficit, niſi probetur, conſ*.90. *nume*.19. 1(2

1 *Allegare non ſufficit, cum requiratur allegatorum probatio. conſil*. 112.*nu*.13. 210

1 *Allegare aliquid & dicere non ſufficit niſi probetur.conſ*.10. *numero* 35. 22

1 *Allegare & proponere idem important, & qui propoſuit affirmat. in conſ*.50.*nu*.9. 78

1 *Allegare ſtatuti ignorantiam quis non poteſt.conſ*.49.*nu*.37. 108

1 *Allegari poteſt turpitudo, & quis uenire contra iuramentum praeſtitum cum illa clauſula, omnia & ſingula eſſe uera.cõſ*.54.*n*.86. 115

1 *Allegans metum illud probare debet concludenter, & formiter nec ſufficit ſola proteſtatio ad eum probandum.conſ*.10.*nu*.34. 22

4 *Et conſ*.5.*nu*.168.*&* 169. 15

4 *Allegans litis penden. illam probare debet, conſ*.47.*nu* 41. 58

4 *Et quod ſi lis non eſt ſuper ciuilo, ſed ſuper criminali ibi. nu*.42. 58

4 *Et quod ſi a lite ſuit receſſum, & ſic ſuit finita ibi.nu*.43. eo.

4 *Allegans matrimonium illud probare debet, & eo non probãte pars aduerſa abſolui debet.in conſ*.61.*nu*.1.*&* 2. 77

4 *Allegans falſas leges, an committat falſum & qua pœna puniatur. in conſ*.151.*nu*.38. 155

4 *Allegans dicta & apoſtillas alicuius doctoris, falſo quando teneatur falſi.ibid.nu*.36.*&* 37. eod.

1 *Allegans aliquid affirmare illud dicitur.in conſ*.30.*nu*.8. 78

1 *Allegans contraria non auditur, ex quo illa dicitur affirmare.ibi numero* 2. 78

1 *Allegans turpitudinem ſuam non auditur, eadem ratione, ibidem, nume*.12. eod.

1 *Alleganti aliquid incumbit onus probandi.nu*.10. eod.

1 *Alleganti conſuetudinem incumbit onus illam probandi maxime quando illa eſt contra ius.in conſ*.31.*nu*.14. 79

4 *Et in conſ*.10.*nu*.14.*&* 15. 24

3 *Alleganti teſtatorem erraſſe incumbit onus probandi.in conſ*. 58. *nu*.13.*&* 24. 95

2 *Aliquorum res eſſe poſſunt, eſto quod non eſſent communes.in conſ*. 91.*nu*.39. 184

1 *Alternatiua reſoluitur quandoq; in coniunctam ex mente. in conſ*. 44.*nume*.2. 100

2 *Alternatiua incertitudinem inducit, ſi in utraq; ſui parte non inducit effectum requiſitum.in conſ*.12.*nu*.52. 28

3 *Alternatiua poſita inter perſonas, in ultimis uoluntatib.reſoluitur in coniunctam.in conſ*.21.*nu*.8. 32

2 *Alternatiua non comprehendit niſi ſimilia expreſſis.in conſ*.104. *nume*.16. 122

4 *Alternatiua conceſſa epiſcopo dicitur gratioſa & priuilegiata. in conſ*.144.*nu*.9. 149

4 *Et latiſſime uenit interpretanda in praeiudicium concedentis.ibidem nume*.10. eod.

4 *Et an per eam, & ex quib.uerbis uideatur epiſcopus exemptus a ſpectatiuis.ibid.nu*.11. eod.

4 *Alternatiua cõceſſio an ſit fauorabilis uel odioſa.cõſ*.42.*nu*.5. 54

1 *Alueus fluminis nõ eſt mutãdus ĩ alterius iniuriã.cõſ*.105.*n*.2. 196

1 *AMITTENTI Res competere põt actio contra plures, & ſi contra unum egit non eſt contra alios extincta.conſ*.74.*n*.42. 135

3 *Et quando offerat unica ſolutione eſſe contentum.ibi nu*.43. eo.

1 *Amicus, an & quando ſit idoneus teſtis.conſ*.83.*nu*.41. 149

4 *Et conſ*.53.*nu*.13. 65

4 *Amicus affectus non eſt idoneus teſtis conſ*.152.*nu*.14. 156

2 *Amita an dicatur propinqua, a parte patris, in conſ*.20.*nu*.31. 66

2 *Amita in quo gradu conſideretur, in conſ*.23.*nu*.16. 70

2 *Amita deſcendit ex patre & linea patris & eſt eius de familia & agnata, conſ*.20.*n*.33.*&* 34.*fo*.68.*&* *conſ*.23.*n*.20.*et* 21 70

3 *Amitini quem gradum faciant, conſ*.21.*nu*.23. 26

1 *Amor, nullus amor uincit paternum, in conſ*.106.*nu*.49. 197

2 *Amor paternus erga filios ualde conſiderandus eſt, conſ*.75. *numero* 55. 177

3 *Amor paternus potiſſimum conſideratur erga filios, magis quam in cognatos & agnatos.conſ*.3.*nu*.21. 8

2 *Amor inter amaſiũ et amãtẽ qualiter probetur, in cõſ*. 10*n*.35. 21

2 *Ampliatio ad §.reliquum in auth.de haereditat.ab inteſtat.uen.conſi*.99.*nu*.7. 199

2 *ANCILLA an ſit teſtis idonea.conſ*.32.*nu*.51. 98

3 *Ancilla producentis non eſt teſtis idonea.conſ*.67.*nu*.81. 111

2 *Animalia & ſeſe mouentia, an ueniãt appellatione mobiliũ: cõſ*.67. *nu*.1.*&* 2.*fo*.156.*conſ*.79.*nu*.41.*fol*.163.*&* *conſ*.96.*n*.10. 196

2 *Et an ueniat fœtus ipſorum animalium.in d.conſ*.96.*nu*.11. 196

2 *Anima mariti dicitur contriſtari & iniuria affici, per mulieris tranſitum ad ſecunda uota, conſ*.95.*nu*.21.*&* *nu*.56. 193

4 *Animae bonum conſiderandum eſt, & omnibus rebus praeferendũ. conſ*.51.*nu*.59. 62

1 *Animus & uoluntas verbis declaratur, conſ*.131.*nu*.20. 130

2 *Et conſ*.15.*nu*.20. 39

3 *Animus contrahendi domicilium, ex coniecturis comprehenditur, conſ*.12.*nu*.19. 20

3 *Animus repatriandi, ita ut domicilium non conſtituatur, declarari debet infra decennium.ibi nu*. 15. eod.

3 *Animus neceſſarius eſt & factum uſufructuarij, ultra patientiam ad acquiſitionem poſſeſſionis, in conſ*.37.*nu*.5. 57

4 *Animus ex proteſtatione declaratur, conſ*.53.*nu*.55. 65

4 *Animus declaratur uerbo & facto, conſ*.149.*nu*.22. 153

4 *Animus non inſpicitur in maleficijs ſed effectus & euentus conſilio* 161.*nu*.3. 165

4 *Animus non occidẽdi ex plurib. colligi põt, & primo in genere inſtrumenti quo percuſſit cum baſtono & ſimilib.ibi n*.15.*et* 14. 165

2 *Animi vehemens applicatio, circa modum faciendi inducit formam ſeu ſolennitatem neceſſariam.conſ*.19.*nu*.11. 54

2 *Animi declaratio ex quibus colligatur ibi.nu*.104. 55

4 *Animi deſtinatio cum tonſura, an ſufficiat, ut quis ſit capax beneficij eccleſiaſtici.conſ*.125.*nu*.11. 137

2 *Annona ciuiles an ueniant, quando mulier relicta eſt uſufructuaria &c. & in conſ*.96.*nu*.20. 196

1 *Annua penſio licita eſt in contractu locationis & conductionis. in conſ*.60.*nu*.9. 124

1 *Annua penſio licita eſt in contractu emphyteutico & liuellario, ibidem.nu*.10. eo.

1 *Annua penſio an licite poſſit taxari ad ſex pro quolibet centenario ibid.nu*.29. 124

1 *Annuus cenſus ſeu redditus licitus eſt, eſto ꝙ ſolutio fiat in pecunia. in conſ*.60.*nu*.13.*&* 14. 124

3 *Annui redditus & emphyteuſis, an imputentur in legitimam conſil*.55.*nu*.12.16.*&* 17. 91

3 *Annui redditus an & quando connumerentur inter immobilia, ibi. nu*.13.*&* 15.*fo.eo.&* *in conſ*.86.*nu*.7. 145

4 *Et conſ*.31.*nu*.8. 43

4 *Annus tertius, quĩ & ex qua cã concedatur, conſ*.108 *nu*.10. 125

4 *Annus tertius & ſecundum fatale quando & quo caſu concedi debent ibi nu*.29. 125

4 *annullus dari poteſt etiam ob aliam cauſam quàm contrahendi matrimonium, conſ*.60.*nu*.47. 76

4 *annulli tranſmiſſio de maſculo in fœminam an probet matrimonium ibi nu*.42. eo.

4 *annulli miſſio quando probet matrimonium & quid ſi nullus praeceſſit tractatus.ibid.nu*.49.*&* 50. eod.

2 *annulli geſtio & deportatio, an probet matrimonium contractum conſ*.15.*nu*.36. 40

4 *annulli immiſſio & eius aportatio oſtendit ſignum liberae uoluntatis.in conſ*.170.*nu*.25. 177

1 *antecedens conceſſum vĩ conceſſo ſubſequente.conſ*.35.*nu*.1. 91

3 *antecedentia regulantur a ſequentibus.conſ*.23.*nu*.15. 36

3 *antecedentia declarant ſequentia.conſ*.96.*nu*.11. 761

1 *antiquitas temporis inducit praeſumptionem quòd omnia requiſita interuenerint conſ*.104.*nu*.45. 191

1 *In antiquis probatio melior illa eſt, quae per inſtrumenta fit.ibidem. nu*.46. eod.

1 *In antiquis uerba enunciatiua probant, etiam inter alias perſonas. ibid.nu*.47. 204

1 *antiqua obſeruantia ſequenda eſt.conſ*.109.*nu*.59.

2 *antiquior familia quo tempore conſideretur, ut fideicommiſſum ita factum ſibi debeatur.conſ*.93.*nu*.31. 189

2 *antiquior ex quib.qualitatib.cõſideretur & dicatur.ibid.n*.31.*et* 32.*e*.

3 *APERTVRA teſtamenti in ſcriptis conditi, quam ſolennitatem cõtinere debet.conſ*.19.*nu*.7. 28

2 *apotheca ad quam dabatur aditus per domum an ueniat legatis domibus in conſ*.80.*nu*.4.*&* 21. 165

1 *appellatio an ſit mixti imperij.conſ*.8.*nu*.13. 19

1 *appellatio an ſapiat naturam cauſae primeuae, & iudicetur ſecundũ ipſam.ibid.nu*.14. eod.

1 *Appellatio an poſſit tolli per principem.conſ.46.nu.5.* 104
1 *Appellatio an poſſit tolli per ſtatutum.d.conſ.46.nu.6.* fo.eo.
1 *Appellatione in una cauſa non ſuſpendi iuriſdictionem iudicis a quo in alijs.conſ.66.nu.7.* 131
1 *Appellatio quando eſt limitata nõ poteſt proſequi in omnibus ſed ſolum in limitatis.ibid.nu.9.* eo.
1 *Appellatio unius quando proſit alijs non appellantibus.ibi.n.12.eo.*
1 *Appellatio non extinguit iudicatum,conſ.80.nu.49.* 146
1 *Appellatio in dubio non præſumitur deſerta.conſi.115.nu.1.* 215
1 *Appellatio licet denegetur aliquo caſu competit ſupplicatio, conſi.118.nu.4.* 218
2 *Appellatio ſuſpendit iudicatum.conſ.12.nu.116.* 29
3 *Appellatio legitima iuriſdictionem ſuſpendit.conſi.98.nu.8.* 163
3 *Appellatio a grauamine exceptionis reiectæ iuſtificatur quando excipiens eam probauit,uel ſe obtulit probaturum.ibid.nu.10.* eod.
3 *Appellatio geminata non nocebit.ibi nu.14.* eo.
3 *Appellatio ulterius non conceditur contra tres diffinitiuas ſententias,ibid.nu.20.* eod.
4 *Appellatio nulli eſt deneganda,in conſ.28.nu.11.* 39
4 *Appellatio in quacunq; cauſa in qua modus exceditur permiſſa eſt ibid.nu.12.* eo.
4 *Appellatio legitimè interpoſita transfert iuriſdictionem, & totum negotium ad iudicem ad quem.ibi nu.22.* eo.
4 *Appellatio legitimè interpoſita ſuſpendit iuriſdictionem in iudicio a quo.ibid.nu.23.* eod.
4 *Et eximit appellantem in omnibus ab illo.ibid.nu.24.* eod.
4 *Protegit nedum appellantem, ſed etiam adhærentes appellationi.ibid.nu.25.* eo.
4 *Appellatio non eſt neceſſaria ab actu nullo ſed ſolum ab actu iniuſto.conſi.41.nu.17.* 53
4 *Appellatio nunquam deuoluit cauſam ad curiam niſi probetur interpoſita ex cauſa legitima.conſ.49.nu.20.* 60
4 *Appellatio irrationabilis non ſuſpendit iuriſdictionem,ibi nu.21.60*
4 *Appellatio legitimè interpoſita deuoluit negotium ad ſuperiorem & omnia poſt modum ſequuta ſunt nulla.in cõſ.106.n.4.et 5.124*
4 *Appellatio interpoſita per procuratorem,quando & quo caſu ratificet ſententiam.conſi.108.nu.46.* 125
4 *Appellatio ſicut prohibetur a tribus,ita quando a prima & ſecunda ſtante ſtatuto.conſi.99.nu.15.* 126
4 *Appellatio admittenda eſt ſimpliciter,nec debet admitti cum qualitate illa,quòd ſoluatur pars tertia condemnationis conſi.171.numero 29.* 179
1 *Appellationis inſtantiam non eſſe peremptam in dubio iudicandam eſt.in conſ.124.nu.12.* 222
4 *Appellationis reiteratio a iure non eſt prohibita,maxime ſi quis pluries grauatur.in conſ.28.nu.13.et 14.* 39
1 *Appellationi interponendæ an poſſit renunciari,conſ.39.nu.25.95*
1 *Appellatione pendente nihil eſt innouandum, & attentandum & omnia geſta ſunt nulla in conſi.39.nu.2.fo.95.& conſi.105.numero 33.* 196
4 *Et conſi.28.nu.26.fo.39.& conſ.171.nu.28.* 179
1 *Appellatione pendente,quis poteſt continuare in ſua poſſeſſione,nec propterea dicitur aliquid innouare,ſeu attentare.conſi.39.nu.3.95*
1 *Appellatione pendente, quis non eſt ſua poſſeſſione priuandus. ibi.nume.4.* eo.
3 *Appellatione prohibita an et quando dicatur prohibita ſupplicatio ſeu recurſus ad ſuperiorem.conſi.54.nu.39.* 89
4 *Appellatione deſerta iuriſdictio reuertitur ad iudicem a quo. conſi.108.nu.32.& ſi alia profertur ſententia erit nulla tanquam lata a non ſuo iudice.ibid.nu.33.* 115
4 *Appellatum prius præſumitur,ſi eodem die appellatur,& obtinetur commiſſio.conſi.106.nu.17.* 124
2 *Appellatio hæredum comprehendit omnes,tam in inſtitutionib. quã in fideicommiſſis.conſi.52.nu.23.* 130
2 *Idem in diſpoſitione fauorabili tendente ad honorem & commodũ.ibid.nu.24.26.27.& 28.* eo.
2 *Appellatio filij comprehendit nepotes & alios deſcendentes.ibid.*
2 *Appellatio bonorũ & hæreditatis a pari procedunt.conſ.72.numero 37.* 153
2 *Appellatione mobilium,ſuppellectilium,maſſaritiarum &c. quæ ueniant.in conſi.21.nu.34.* 64
1 *Appellatione hæredum ueniunt omnes in infinitũ.conſi.10.n.7.* 42
1 *Appellatione ſucceſſorum ueniunt omnes in infinitum.ibi.nu.8.* 42
1 *Appellatione deſcendentium ueniunt omnes in infinitũ.ibi.n.11.42*
1 *Appellatione poſterum qui ueniant.ibid.nu.12.* eo.
4 *Appellatione filiorum in contractib.non ueniunt nepotes. ibi.nu.14.*
3 *Appellatione teſtamẽti quãdo ueniat codicillus.in cõſ.51.n.23.82*
3 *Appellatione domus & cippi qui ueniũt in cõſi.53.n.29.et 32.84*
3 *Appellatione filiorum non ueniunt quandoq; fœminæ.ibid.num.39.& 48.* 85
3 *Appellatione familiæ,ueniunt filij & alij.ibi.nu.101.102.* 85
3 *Appellatione liberorum qui ueniunt.in conſ.26.nu.28.* 40
1 *Appellans debet exprimere nomina illorum contra quos appellat.in conſi.66.nu.1.* 131
1 *Et quid ſi expreſſit nomen unius an ſufficiat.ibi.nu.2.* eo.
1 *Et qualiter procedat.ibid.nu.11.* eo.
1 *Appellans ab uno an dicatur appellaſſe ab alijs.ibid.nu.5.* eo.
1 *Appellans ab uno illud tantum debet proſequi ibid.nu.6.* eo.
1 *Appellans inſerto tenore ſententiæ,poteſt omnia capita illius proſequi.ibid.nu.9.* eod.
3 *Appellans coram iudice a quo,pro defenſione ſuæ poſſeſſionis nõ dicitur aliquid innouare nec appellationi renũtiare.conſ.54.n.21.89*
3 *Appellans dicitur rectè appellaſſe,eſto quòd non expreſſerit & nominauerit omnes aduerſarios ſed ſolum aliquos,quando unica eſt cã tangens omnes.ibid.nu.23.* eo.
3 *Appellans a grauamine et ſucceſſiue appellans a diffinitiua,non propterea dicitur renunciare primæ appellationi.conſi.98.nu.13.* 163
4 *Appellans debet ſolicitare, & ſi eſt negligens imputandum eſt ſibi.conſi.108.nu.8.* 125
4 *Appellans nõ habet inſtare,ut expediatur cauſa appellationis illud enim ſpectat ad appellantem.conſi.108.nu.2.& 4.* 125
1 *Appellare ſimpliciter ſatis eſt qñ una eſt cã.conſi.66.nu. 10.* 132
1 *appellare uel dicere de nullitate non eſt neceſſe,quando peccatur in forma.conſi.95.nu.39.* 170
4 *appellare quis poteſt a grauamine afferente intereſſe.conſi.28.nume.10.* 39
4 *Appellari poteſt a grauamine præterito,præſenti,& etiam de futuro.ibid nu.7.& 8.* eo.
4 *appellari iuſte põt ab abſolutoria expẽſarũ.conſ.106.n.1.et 2.124*
1 *appellari an & quãdo poſſit a ſententia lata in duello.conſi. 31. nu.75.& 86.* 79
1 *appellari põt a ſententia iudicis reductionis.conſi.45.nu.93.* 161
1 *appellari licet a ſententia lata ſuper poſſeſſorio, tamen non retardatur ipſius executio.conſ.108.nu.20.* 202
3 *appellari poteſt a iudice reijcienti exceptiones propoſitas, uel procedente ulterius illis non admiſſis,conſi.98.nu.11.* 163
1 *appellandum eſt a ſententia uicarij alicuius caſtri ad eum qui ipſum poſuit,& non ad ſuperiorem ponentis.conſi.8.nu.36.* 28
1 *appoſitio numeri per genitiuum facta non eſt conſiderabilis in conſil.65.nu.12.* 131
2 *appoſitio alicuius clauſulæ,denotat uoluntatem apponentis cãſuiſſe,ut ibi contenta ſeruentur.in conſi.9.nu.64.* 18
1 *appoſita in uno actu non debẽt ad alium referri.cõſ.73.n.59.* 137
3 *apponere ſeruitutem concernit damnum et non utilitatem.conſ.35.nu.64.* 11
3 *apponere fideicommiſſum,onus & grauamen eſt reſpectu rerum inſenſibilium.ibid.nu.65.*
3 *Reſpectu uero perſonarum,ſi eſt reciprocum,uidetur fauorabile conſiderando familiam & agnationẽ.ibi nu.66.contra.nu.73.fol.eod.*
1 *approbatio facta a ſuperiore,alienationis rerum minorũ facta ſine ſolemnitate,& non ſeruata forma iuris nulla eſt. conſ.99.n.22.181*
1 *approbatio ſententiæ nullæ ſolum ualet in uim pacti,& procedit quãdo facta eſt a perſona habili alias ſecus.in cõſ.100.n.58.et 59.183*
1 *approbatio ſentẽtiæ nullæ non põt operari ut ualeat ſententia & ex ea tertius extraneus nõ poteſt ſe iuuare.ibid.nu.60.& 61.* eodoe
2 *approbatio refertur ad petita, & nõ ad alia.in conſ.24.nu. 16.72.*
2 *approbatio expreſſa laudi ſolum ualet in uim conuentionis,ſeu tranſactionis,& ut ita ualeat ſimultaneus conſenſus neceſſarius eſt.ibid.num.162.& 163.* eo.
2 *approbatio teſtamenti facta per filium inducit ne trebellianica non poſſit detrahi, quando expreſſe ipſius detractio a patre teſtatore eſt prohibita.conſil.26.nu.32.*
2 *approbatio ueri teſtamenti uidetur inducere effectum,ut filius approbans uideatur remittere illud ius quòd habet aduerſus teſtamentum,ibidem,nu.33.* eo.
1 *approbatio teſtamenti facta per filios,an ualeat & ipſos obligat ad obſeruantiam,& quando & quo caſu.conſi.35.nu.41.* 103
3 *approbatio relatiue interpretatur ſecundũ relatũ.conſi.43.nu.29.* 66
3 *approbatio limitatè facta,debet limitatè intelligi ibi.nu.40.* eo.
3 *approbatio facta contra uoluntatem nihil operatur.ibi nu.41.* eo.

4 approbatio & confirmatio alicuius actus facta per pontificem ſatis operatur. in conſi. 11. nu. 5. & 7. 25

4 Approbatio pactionum facta ab executore apoſtolico cenſetur facta ab ipſa ſede apoſtolica. conſi. 30. nu. 8. 41

3 Approbans expreſſe teſtamentum non dicitur trebellianica renunciare, conſi. 43. nu. 38. 66

3 Approbans teſtamentum & legata facta nõ propterea excluditur a petitione legitimæ. ibidem. nu. 35. fo. eo.

3 Approbans perſonam alicuius intelligitur eam approbare, rebus ſic ſtantibus. in conſi. 99. nu. 45. 164

3 Approbans uoluntatem teſtatoris non poteſt aduerſus illam uenire. in conſi. 61. nu. 42. 100

1 Approbare an & quando uideatur qui non contradicit, conſil. 53. nume. 59. 87

1 AQVA griſolca, quæ ſit, aurum ab argento diuidens. conſil. 61 nume. 14. 115

4 Aqua non debet corrumpi per immiſſionem rei fœtidæ, ſed punitur iſta faciens. conſi. 110. nu. 13. & 14. 127

4 Aqua propria alicuius quando dicatur & quando non. conſi. 129. nume. 1. & 2. 139

4 Aqua impediri non poteſt a tertio non habente aquæ proprietatem. ibidem, nu. 3. fo. eo.

4 Et quid ſi aqua egreſſa eſt poſſeſſionem in qua naſcitur. ibi. nu. 4. eo.

4 Aqua publica ex quibus poſſit dici. ibi. nu. 7. eo.

4 Aqua publica an dicatur & ſit communis. ibi. nu. 8. eo.

4 Aqua publica primo occupanti conceditur. ibi. nu. 9. eo.

4 Et quid ſi longiſſimo tempore fuit occupata, & tamen in cuius contrarium &c. ibi. nu. 10. eo.

1 Aqua debetur poſſeſſionibus primis etiam facta diuiſione, debet tamen conſtare ſeruitutem fuiſſe tempore diuiſionis. conſil. 114. numero 17. & 19. 115

Et in dubio præſumitur occupata per habentes prædia ſuperiora. ibi nume. 3. eo.

Et de ea dominus dicti fundi poteſt facere quicquid uult. ibidem. nu. 23. 4. 5. 6. 7. & ſeq. eo.

Et poteſt eam retinere ille per cuius fundum tranſit. ibi. nu. 5. eo.

1 Aqua ex quibus dicatur occupata. ibi. nu. 8. eo.

1 Aqua per ſe fluens ad inferiora ſine uſu & facto hominis non inducit præſcriptionem. ibid. nu. 29. 215

Etiam ſi quis ea uteretur per annos mille. ibi. nu. 30. eo.

Et idem ſi facto hominis euenerit iure facultatis & non ſeruitutis. ibid. nu. 31. eo.

4 Aquæ commoditas poteſt capi ex publico. conſi. 129. nu. 5. 139

1 Aquæ proprietas illorum eſt, quorum in prædijs naſcitur, nec iſti cogi poſſunt eã concedere alijs, et illa indigentibus. conſi. 111. nu. 1. 210

1 Aquæ occupatæ ius durat ſi non apparet deperditum. ibi. nu. 9. eo.

1 Aquæ ſeruitus poteſt acquiri ut alternatis hebdomadibus inſeruiat prædijs multorum. ibid. nu. 12. eo.

1 Aquæ ſeruitus longo tempore præſcribitur. ibi. nu. 36. eod.

1 Aquam quem occupare in damnum & iniuriam uicinorum non eſt præſumendum ibi. nu. 10. & 11. eo.

3 Aquæ ductus qualis proprie dicatur. in conſi. 57. nu. 46. 94

4 In aquarum ductum quid ſit inſpiciendum, & conſiderandum. conſil. 129. nume. 6. 139

4 ARBITRARIVM iudicis eſt an indicia ſufficiant ad torturam, tamen tale arbitrium debet eſſe regulatum & non abſolutum. conſi. 151. nu. 14. 155

1 Arbitramentum ſapit tranſactionem. conſi. 118. nu. 21. & 25. 218

1 Arbitramentum bona fide factum ualet etiam in feudalibus. ibi, numero 21. eo.

2 Et maxime quando non poſſidebantur ab uno tranſigenti. ibi, numero 23. 198

2 Arbitramentum non poteſt inducere fideicõmiſſum reciprocum. conſilio 24. nu. 116. 72

1 Arbitramentum eſt quædam tranſlatio & amicabilis compoſitio. cõſil. 45. nume. 11. 101

1 Arbitrium plenum & liberam uoluntas quid importent. conſil. 111. nume. 13. 108

4 Arbitrium conceſſum alicui in re aliena, quibuſcunq; uerbis comitetur, non debet eſſe abſolutum. conſi. 8. nu. 21. 23

1 Arbitrio iudicis reſidet intra quod tempus debet liquidari debitum. conſi. 121. nu. 25. 220

4 Arbitrio iudicis remittitur, quis metus iuſtus dicatur. conſil. 53. numero 60. 65

Arbitria redacta ſunt ad inſtar iudiciorum. conſi. 45. num. 19. 104

1 Arbiter & moderator quilibet in re ſua. conſi. 72. nu. 3. 134

1 Arbiter non poteſt bis laudare, ſi non fuit ad id data poteſtas & maxime poſtquam fuit id ſibi inhibitũ, conſ. 45. nu. 33. & nu. 34. 101

1 Arbiter poſt laudum an poſſit corrigere errorẽ. cõſ. 46. nu. 23. 104

1 Arbiter non poteſt immutare laudum per eum latum per errorem. ibidem num. 24. eo.

2 Arbiter ultra petita pronunciare non poteſt. conſ. 24. nu. 137. 73

1 Arbitratoris ſeu electis ex forma ſtatuti æquiparantur ordinarijs. 10 conſ. 42. nu. 2. fo. 94. & conſ. 46. nu. 9. 104

2 Arbitratoris uel electi uirtute ſtatuti differũt a uoluntate electis, conſil. 45. nume. 84. 101

1 Arbitri habent notionem, etiam ſi careant iuriſdictione. conſ. 76. numero 17. 142

2 Arbitri procedentes ex bono & æquo, poſſunt diſponere, ut bona data pro dote retineantur. conſ. 100. nu. 50. 199

2 Arbitri prohibere non poſſunt alienationem bonorum. conſ. 24. numero 113. 73

1 Arbitrator condemnare poteſt ad aliud quam ſit petitum, conſ. 76. nume. 5. 142

2 Arbitrator an et quando poſſit extendere manus ad res non comprehenſas in fideicommiſſo conſ. 14. nu. 151. & 152. 73

2 Coram arbitratore requiritur talis qualis uerbalis petitio, informatio, & probatio. ibidem nu. 137. fo. eo.

4 Archidiaconus poteſt conſtituere uicarium. conſ. 50. nu. 12. 61

4 Archipresbyter uicarium conſtituere poteſt. conſ. 50. nu. 12 61

1 Argumentum a uериſimili ualidum eſt in iure. conſ. 8. nu. 29. fo. 20. conſ. 22. nu. 13. fol 47. conſ. 23. nu. 67. fo. 51. conſ. 32. nu. 48. fo. 84. conſ. 41 nu. 13. fol. 87. conſ. 47. nu. 104. fol. 105. conſ. 64. nu. 40. fo. 128. conſi. 74. nu. 37. fol. 140. conſ. 95. nu. 46, fol. 170. conſ. 113. nume. 39. fol. 186. & conſ. 117. nu. 15. 174

2 Et conſ. 9. nu. 80. fol. 19. conſ. 32. nu. 10. fol. 98. conſ. 23. n. 15. 70. conſ 80. nu. 25. & 46 fol. 165 & conſ. 81. nu. 55. 166

3 Et conſ. 10. nu. 14. fol. 17. conſ. 22. nu. 71. fol. 14. conſ. 58. nu. 60. fo. 66 conſ. 96 nu. 13. fol. 245. conſ. 97. nu. 19. 163

4 Et conſ. 5 nume. 25. fol. 15. conſ 7. nu. 9. fol. 23. conſ. 54. nume. 54. fol. 67. conſ. 55. nu. 9. fol. 60. conſ. 72. num. 57. fol. 99. conſ. 139. nu. 27. fol. 144 & conſ. 165. num. 10. 168

4 Argumentum a ueroſimili ualidum eſt affirmatiuè et negatiuè. conſil. 8. nume. 7. 23

2 Argumentum a communiter contingentibus ualet. conſi. 22. nu. 76. fol. 48. conſ. 104. num. 49. 191

2 Et conſ. 32. nu. 10. fol. 83. conſ. 33. nu. 16. 98

3 Et conſ. 34. nu. 27. fol. 54. conſ. 43. nu. 55. fol. 70. cõſ. 87. n. 24. 147

4 Et conſ. 46. nu. 26. et 27 fol. 57. conſ. 53. nu. 64. fol. 65. conſ. 60. nume. 26. fol. 76. conſ. 137. nu. 16. fol. 144. conſ. 159. nu. 26. fol. 145. & conſi. 158. nu. 31. 466

1 Argumentũ de emphyteoſi ad feudum an ualeat. conſ. 12. nu. 41. 29

2 Et conſ. 1. nu. 147. 2

1 Argumentum ab abſurdo ualet, conſ. 20. nu. 17. fol. 42. conſ. 32. nu. 47. & 83. 74

3 Et conſ. 41. nu. 8, & 71. 62

3 Argumentum ab abſurdo ualidum eſt in ultimis uoluntatibus, conſ. 3. num. 24. 8

3 Argumentum ab abſurdo quòd incontinẽti quo caſu ceſſat. conſ. 41 nu. 71. 63

2 Argumentum in ſubſtitutionibus ualet, hoc non dicit ſubſtitutio, ex quo illa non hẽt locum niſi in caſu expreſſo. conſ. 18. nu. 6. & 41. fo. 50. conſ. 32. nu. 6. fol. 80. conſ. 38. nu. 21. fol. 109. conſ. 74. nu. 22. fo. 176. conſ. 75. nu. 42. fo. 177. conſi. 86. nu. 11. fo. 174. conſ. 89. nu. 9. fol. 181. conſi. 92. nu. 3. fo. 176. conſ. 97. nu. 9. 197

3 Et conſ. 1. nu. 47. fol. 7. conſ. 7. nu. 56. fol. 14. conſi. 41. nu. 24. fo. 62 conſ. 50. nu. 6. fol. 70. & conſ. 63. nu. 7. 103

1 Argumentum a conſuetudine ualidum eſt. conſi. 22. nu. 77. 48

1 Argumentum a contrario ſenſu ualet. conſ. 30. nu. 16. 78

2 Et conſi. 22. nu. 71. fol. 67. & conſi. 25. nu. 15. fol. 78. conſ. 29. nu. 33. fol. 291. conſi. 64. nu. 23. 145

3 Et conſ. 29. nu. 29. 45

1 Argumẽtũ a contrario ſenſu ualet et in ſtatutis. conſ. 56. n. 32. 119

3 Et conſi. 16. nu. 14. & 48. 24

1 Argumentum a contrario ſenſu ualet in contractibus, conſil. 120. nume. 65. 205

2 Argumentum a contrario ſenſu in ultimis uoluntatib. ualidum eſt. conſ. 69. nu. 30. 150

1 Argumentum de ultimis uoluntatibus ad contractus ualet. conſ. 32. nume. 71. 84

3 Et

3 Et conſi.16.nume.50. 40
2 Argumentum a lege ad uoluntatem teſtatoris ualet.in conſi. 19.numero 219. 55
2 Argumētum ex ratione legis correcta ſumitur.conſi.29.nu.74. 91
3 Argumentum a coniecturata ratione & mente teſtatoris ualet. conſil.3.nume.30. 8
3 Argumentum a contrario ſenſu non ſumendum quando ex eo daremus in teſtatore contrarietas.conſi.53.nu.50. 131
2 Argumentum a contrario ſenſu ceſſat in teſtamento, quādo induceretur correctio et inualiditas uolūtatis teſtōris.conſ.57.nu.23. 136
2 Argumentū ualet a ſolitis & conſuetis.conſi.21.nu.76.fo.48.conſ.23.nu.99.fo.62.conſ.74.nu.38.fol.140.& conſi.117.nu.16. 217
2 Et conſi.4.num.13. 710
3 Et conſ.87.nu.24.fol.147 conſi.109.nu.47. 174
4 Et conſ.46.nu.26.& 27.fo.57.conſi.53.nu.64.fo.67.conſi. 60.n.26.fol.76.conſ.137.n.16.fol.144.& conſ.158.nu.31.et 32. 168
2 Argumentum a ſolitis ualet & denotat animum facientis. conſ.9.nume.79. 19
2 Argumentum ualet de præterito ad præſens.conſ.47.nu.71. 105
2 Argumentum ſumitur de præſenti in præteritum.conſi.74.num.34.cum ſeq. 140
2 Argumentum ualet de re ad tempus.conſi.94.nu.17. 167
2 Argumentum de matrimonio, ad generationem non eſt ualidum. conſ.29.num.70. 91
4 Argumentum ualet de matrimonio carnali ad ſpirituale. conſ.37.nu.10.fo.50.& conſi.65.nu.12. 82
2 Argumentum a maiori ualidum eſt.conſ.34.num.37.fo.101.et cōſil.61.nume.45. 141
2 Argumentum de fructibus ad trebellianicam,an ſit ualidum et quādo procedat.conſ.47.nu.18. 124
3 Argumentum de pacto ad ſtatutum an ualeat.conſ.16.nu.12. 24
3 Argumentum de alimentis ad dotem non ſemper eſt ualidum.conſi.29.nu.39.70.& 71. 45
3 Argumentum non ualet de ſtatuto ad teſtatorem,nam diuerſa ratione potuere moueri ſtatuentes,& alia diuerſa teſtator.conſi. 41.numero 83. 63
3 Argumentum ab æquiparatis procedit, quando illa ſint æquiparata per uiam regulæ.in conſi.49.nu.85. 77
3 Et quando uniuerſaliter.ibidem.nu.86. fo.eo.
3 Vel in caſu æquiparato in indiuiduo et nō in alijs ibid.nu.86. fo.eo.
3 Argumentum ab æquiparatis non procedit quando corrigeretur ius commune ſi æquiparatio fuit particularis.ibidem.nu.71. fo.eo.
3 Argumentum a cauſa ceſſante ualet.conſi.57.nu.21. 94
4 Argumentum non ualet de uno ſpeciali ad aliud.conſ.2.nu. 68
4 Argumentū an ſumi poſſit ex defectu cauſæ etc.cōſ.37.nu.22. 50
4 Argumentum a nomine ualidum eſt.conſ.67.nu.10. 83
4 Argumentum a ſufficienti partium enumeratione ualidum eſt.ibi.numero 18. eo.
4 Argumentum ab exemplis quādo ualeat.conſi.68.nu.254. 85
2 Argumentū a ratione ceſſante ualet.in conſ.71.nu.6.fo.135.conſ.77.nu.14.fol.143.cōſi.111.nu.42.fo.208.& cōſ.121.nu.6. 220
4 Et conſ.2.nu.163.fol.5.& conſ.70.nu.7. 96
2 Argumentum a ratione ceſſante ualidum eſt in ſtatutis & in diſpoſitionibus.conſ.78.nu.28. 161
3 Argui non poteſt in ſtatutis a ratione non expreſſa.conſ. 41. nume. 73.& 82. 63
4 Argui ex ſtylo non poteſt quando in probatione ipſius datur diſcrepantia.conſi.112.nu.14. 121
2 Argui non pōt a ratione ſtatuti non expreſſa.conſ.23.nu.30. 70
2 Armarium ſtudij an differat ab exercitio et officio cubiculi ſeu cameræ & quid ſignificent.conſ.80.nu.13.& 23. 165
4 Armata coadunatio & uiuata quæ dicatur.in cōſ.171.nu.9. 17
4 Armata ut dicatur fieri conſtare debet de aliquo principali eam faciente.ibi nu.9. eo.
4 Armata et muiata ut ſit punibilis fieri debet ad damnum et iniuriā alicuius.ibid.num.11. eo.
2 Armigeri an militare poſſint in campo aduerſarij & quando.in conſil.31.nume.66.& 96. 79
2 Armigerorum iudicia uaria ſunt nec illis eſt ſtandum. ibidem.num.120.12.& 16. 79
4 Armorū genus quo quis aliū pcuſſit cōſiderat̄.conſ.148. nu.1. 152
4 Armorum uſus de iure prohibitus eſt.in conſi.171.nu.17. 178
2 Armis inſignijs & diuiſa uirtute priuilegij quis uti poteſt et prout uſi fuerunt anteceſſores ſui.conſ.29.nu.1.6.& 7. 77
1 Item ex conſuetudine uetuſtiſſima & longiſſima præſcriptione in cuius contrarium &c.ibidem.nu.2.& 3. fol.eo.
1 Item poteſt quis uti uirtute ſententiæ & laudi,ibi. nu.5. fo.eo.
1 Arma alterius familiæ quis deferre pōt ex priuilegio.ibi. nu.7. eo.
2 Armis inſignijs & diuiſia alterius quis ſuo arbitrio non debet uti. ibi.nu.8.fol.eo. Eo magis ſi prohibetur ab illis quibus fuere conceſſa.ibidem.num.9. eo.
1 De armorum delatione, quando inter duos eſt quæſtio quis ſit præferendus & ex quibus cauſis.ibi.nu.12.& fere per tot. conſi. eo.
2 Arrogatio ualida facienda per aliquem minorem anno.60.fieri regulariter non poteſt niſi in aliquibus caſibus & rationabiliter.conſ.29.nu.31.& 31. 91
2 Arrogatio fieri debet cum cauſa cognitione & ſimpliciter ſeu indiſtincte.ibidem.nu.35. fo.eo.
2 Arrogatio naturam imitatur.ibi.nu.36. eo.
1 Arte illicita an & quanda ſit permiſſum.conſi.10.nu.82. 22
1 Articulus habens annexam iuriſdictionem non poteſt ſubdelegari. in conſi.83.nu.17. 152
2 Articulus impertinens eſt quando continet illud idem quod primus uel eſt nouus.in conſi.122.nu.1. 221
1 Idē in nouo cū pluralitas factorū non præſumatur.ibi.nu.2. eo.
2 Articulus nouus contrarius primis impertinens eſt.ibi.nu.6. eo.
Et quid ſi una cum teſtibus producit inſtrumentum.ibi.nu.7. eo.
Et quid ſi inſtrumentum ſeu ſcriptura nō eſt ualida.ibi.nu.9. eo.
4 Articulus & capitulum quando dicatur generale uel incertum. in conſi.67.num.1. 83
4 Articulus non concludens impertinens dicitur et reijci debet.ibi.numero 13. fo.eo.
4 Articulus non faciens ad cauſam reijciendus eſt.ibi.nu.15. eo.
4 Articulus etiam ſi eſſet probatus & non releuatus conſiderandus non eſt.ibidem.nu.16. 83
4 Articulus multipliciter intelligibilis neceſſario non concludit. ibid. nume.17. eo.
4 Articulus impertinens an poſſit recipi cum illa proteſtatione ſaluo iure impertinentium.ibidem.nu.38.& ſeq. 83
Et quid ſi non eſt dubius ſed ſumus in claro quod eſt impertinens.ibi. num.39.& 40. eo.
4 Articulus & punctus ſuper quo relatio eſt facienda dandus eſt partibus.conſi.132.num.23. 141
3 Articuli cōcernentes petitoriū ſunt ptinentes et ad poſſeſſoriū. ut per illos uerificatos eo magis roboret̄ poſſeſſoriū.conſ.60.nu.7. 100
3 Articuli ad probandum furorem & dementiam,quid debeant continere ut concludant.conſi.88.nu.55. 149
4 Articuli etiam concernentes petitorium an ſint pertinentes uel ne in interdicto retinendæ.conſi.31.nu.53.55.56.60. 43
4 Articuli tangentes proprietatem an & quo caſu admittantur in interdicto retinendæ.ibi.nu.55.56.& 60. eo.
1 Articuli impertinentes recipiendi non ſunt,conſi.97.nu.131. 174
4 Articulis impertinentib.non eſt rñdendum.in conſi.67.nu.14. 83
2 Articulos tangētes proprietatē in poſſeſſorio recuperandæ licitū eſt dare ad iuſtificādum poſſeſſionem de qua agitur.conſ.107.n.3. 199
1 ASCENDENS In feudis poteſt ſtipulari pro ſuis deſcendentibus.conſi.13.nu.139. 52
2 Aſcendentes in quocunque gradu ſint repellunt fratres defuncti ex uno latere tantum coniunctos.conſi.84.nu.1. 170
3 In aſcendentibus nulla fit diſtinctio bonorum paternorum ſeu maternorum.conſi.59.num.39. 80
4 Aſſaſſiniū qualiter diſcernat̄ ab alio homicidio.conſ.166.n.3. 173
4 Aſſaſſino præſtans auxilium plus puniri debet quàm ſi illud præſtitiſſet alteri homicidio.ibidem.nu.1. eod.
4 Aſſaſſinium an indicatur ex tempore lucrandi litem ſi de hac cauſa quis fuit occiſus.ibid.num.9. eo.
4 Aſſaſſinus quis propriè dicatur de iure cōmuni & ſtatutario, conſ. 166.nu.2.3.& 4. 173
4 Aſſaſſini depoſitio facit indicium ad torturam contra mandantem. in conſi.151.nu.6. 155
1 Aſſenſus præſtitus per dominum in obligatione feudi intelligitur præſtitus ſine præiudicio tertij.conſ.18.num.3. 40
1 Aſſenſus directi domini in alienatione rei feudalis an ſufficiat quòd interueniat poſt mortem alienantis, & quid in dote in alijs uidetur ſecus.conſ.13.nu.1.& 2. 32
1 Aſſenſus alienationi pōt præſtari poſt mortē alienantis ſtante conſuetudine feuda poſſe alienari cum conſenſu domini. Et ita præſtitus ualet in præiudicium domini illum præſtantis.ibi.nu.4.& 5. eo.
1 Aſſenſus ſuperueniens ualidat omnia.ibi.nu. 6. eo.
4 Aſſerens ſe qualificatum prius docere debet de qualitatibus,conſi. 94.nume.

94.num.14. 116
4 *Aſſerens ſe adamaſſe mulierem aliquam non propterea ex hoc probatur matrimonium inter illos contractum.conſ.60.nu.21.* 75
4 *Aſſerenti contenta in capitulo eſſe uera an et quando ſit credendū. in conſ.61.num.8.* 77
4 *Aſſerenti ſe fuiſſe nuncium & procuratorem non eſt credendum ibi. numero 5.* fol.eo.
4 *Aſſerenti aliquid incumbit onus probandi.conſ.63.nu.11.* 80
4 *Aſſerenti res eſſe emphyteuticas incumbit onus probandi.conſ.138. numero 15.* 144
2 *Aſſerenti teſtem depoſuiſſe falſum per corruptionem incumbit onus probandi.conſ.56.nu.19.* 135
1 *Aſſertio maioris ætatis licita eſt & honeſta.conſ.97.nu.114.* 174
2 *Aſſertio & confirmatio alicuius teſtamenti per aliquem facta non præiudicat tertio,conſ.81.nu.57.* 166
4 *Aſſertio ſuper actu qui non dependet a uoluntate aſſerentis, nec poteſt illum facere, non ualidat actum prædictum nec illum probat. in conſi.15.num.27.* 28
4 *Aſſertio iudicis delegati dicentis reperiſſe ſupplicata & narrata uera minime probat.in conſi.51.nu.55.* 621
4 *Aſſertio pontificis non ualidat actum minime dependentem ſimpliciter a uoluntate ſua in conſ.68.nu.228.* 85
4 *Aſſertio pontificis non debet tollere ius quæſitum alteri nıſi rectè. conſ.15.nu.26.28.& 31.* 28
4 *Aſſertioni pontificis regulariter ſtandum eſt quando atteſtatur de geſtis per eum uel coram ſe etiam ſi fuiſſent geſta ante papatum.conſil.15.num 19.* 28
4 *Contra aſſertionem pontificis nunquā cenſetur excluſa probatio per quam indirectè poſitum deducitur et oſtenditur.ibi.nu.22.* fo.eo.
4 *Aſſertioni pontificis non creditur de geſtis per alium & non coram ſe potiſſimū in his quæ faciat maximi præiudicij.ibi.nu.23.et 24.* 18
4 *Aſſertioni pontificis non creditur in illis in quibus non habet plenitudinem poteſtatis, ut eſt in prophanis & contra non ſubditum ſibi naturaliter licet ſubſit ratione cauſæ.ibi.nu.25.& 31.* fo.eod.
4 *Aſſertioni pontificis non eſt dandum in præiudicium non ſubditorū etiam ſi aſſerat de geſtis a ſe uel coram ſe.ibi.nu.24.* fo.eo.
4 *Aſſertioni pontificis in damnum tertij an & quando ſtandum ſit. in conſi.67.nu.28.* 83
4 *Aſſertioni pontificis an ſemper ſit ſtandum.in conſ.68.nu.219.* 85
4 *Aſſertioni pontificis non eſt ſtandum in his in quibus non habet plenitudinem poteſtatis.ibi.nu.227.* eo.
4 *Aſſertioni prædicta non eſt ſtandum in damnum alterius & animarum.ibid.nu.219.* eo.
Maxime in concernentibus præiudicium animarum et peccati incurſionem.ibid.nume.230. fo.eod.
4 *Aſſertioni pontificis non eſt ſtandum quando per euidentiam facti indirectè oſtenditur oppoſitum.ibid.nu.231.* eod.
4 *Aſſertio cardinalis intimata non tollit quin poſſit dici nulla.conſ.41 nume.15.* 53
4 *Aſſertioni cardinalis an ſit ſtandum.ibid.nu.12.* eo.
4 *Aſſertioni cardinalis ſtandum non eſt ſi conſtat de contrario.ibid. numero 16.* eo.
4 *Aſſertioni cardinalis etiam legati non creditur, & recipitur probatio in contrarium.conſ.136.nu.31.& 32.* 143
4 *Aſſertio nuda executoris ſine ſigillo & ſubſcriptione nullā prorſus facit fidem.conſi.57.nu.55.* 71
4 *Aſſertioni executoris & commiſſarij in præiudicium tertij non eſt credendum nec ſtandum ibid.nu.54.* eo.
1 *Aſſertio falſa patris non præiudicat ueritati.conſi.73.nu.69.* 137
1 *aſſertioni donātis ſtāt de meritis nec aliter ꝓbāda ſunt.ibi.n.11.* 137
1 *aſſertioni alicuius non eſt ſtandum quando ille non poteſt actum facere niſi in aliquo actu & caſu ſpeciali,caſus enim ille uere probandus eſt.ibid.nu.67.* 138
2 *Aſſertioni partium firmantium dubium eſſe de lite non eſt ſtandum. conſi.12.nu.34.* 28
2 *aſſertioni partium aliter dicentium quam ſit compromiſſum non eſt ſtandum,maxime quando compromittentes erant in pacifica poſſeſſione rerum de quibus poſtmodum apparet latum laudum.conſ.24. nu.125.& 126.* 73
2 *aſſertioni arbitratorum habentium poteſtatem procedendi.&c.an & quando ſit ſtandum.ibid.nu.139.* 73
2 *Et quid quando agitur de nullitate laudi.ibi.nu.140.* eod.
4 *aſſertioni prelati quando ſit ſtandum.conſ.3.nu.331.* 11
4 *aſſertioni quem eſſe uicarium ſtandum non eſt alio non docto.conſil. 12.nume.15.* 26
3 *aſſertioni executoris dicentis ſe citaſſe per edictum minime credendū eſt.conſ.31.num.28.* 50
1 *aſſertioni notarij ſeu iudicis dicentium interueniſſe ſolennitates in alienatione rerum pupilli non eſt ſtandum.conſ.98.nu.9.* 78
1 *aſſertiones tutorum & aliorum minime releuant nullitatem.ibidem, numero 13.* fo.eo.
4 *aſſertionibus contrahentium matrimonium quando ſtandum ſit. in conſ.51.num.5.* 62
1 *aſſumens onus probandi ad quod non tenetur debet illud exequi.cōſ. 66.nume.8.* 132
4 *aſſumptio notarij debet ſcribi in actis per alium notarium. conſ.158. nume.25.* 166
4 *aſtans armatus maleficio quando dicatur auxilium præſtare ita ut puniatur.in conſ.152.nu.29.31.& 32.* 156
4 *aſtans armatus ſcienter & doloſe maleficio auxilium præſtare dicitur & puniri debet.ibid.num.30.* eo.
4 *aſtans armatus delicto auxilium præſtare dicitur et ſi nihil agat,etc. uerum quando ſcienter et doloſe fuit præſens alias ſecus & in dubio non præſumitur quod doloſe.conſ.164.nu.10.11.& 12.* 170
4 *aſſiſtentes delicto & ignorātes non puniuntur.conſ.154.n.19.* 160
1 *ATTENDI debet quod agitur principaliter et non quod uenit in conſequentiam.conſ.13.nu.75.& 79.* fol.33
1 *attendi non debent ſupplicata ſed ſolum conceſſa. conſilio. 23. numero 119.* 52
1 *attendi debet conſuetudo regionis in qua contractus celebratur.conſil.64.num.71.* 128
1 *attendi debet mens potiſſimum in contractibus et obligationib.conſ. 78.num.10.* 144
1 *attendi debet communis practica & obſeruantia mercatorum.conſ. 93.nume.8.* 166
1 *attendi debet forma data præſcriptioni.ibi.nu.52.* 246
2 *attendi debent ea quæ contingere ſolent communiter & non quæ raro.conſ.29.num.50.* 91
3 *attendi debet quòd ſolitum eſt & conſuetum.conſi.24. nu.28.* 37
1 *attendi debet ueriſimile.conſ.111.numero 8.fol. 208.conſil.131. numero 21.* 230
3 *attendi debet ius canonicum quando aliquid dubium eſt de iure ciuili,& clarum de iure canonico.Fallit quando per ſtatutum diſponetur eſſe iudicandum ſecundum ius ciuile.conſi.27.nu.10. et 11.* 44
3 *Attendi debet ratio & cauſa in fideicommiſſis. conſil. 43. numero 47.& 84.* 70
3 *attendi debet ſub quo nomine per ſtatutum uocentur perſonæ. conſi. 47.num.63.* 73
3 *attendi debet ueritas & non fictio uel ſimulatio.conſilio.86. numero 20.* 145
4 *attendi debent proſequuta & probata, & ſecundum illa iudicādum eſt.conſi.54.nu.55.* 67
4 *attendi debent proſequuta ſuper quibus iudex ex officio procecat. conſ.126.num.14.* 137
4 *attendi debet in expeditionibus data ad quam recurritur. conſilio 112.num.16.* 128
4 *attendi debet quando agitur de præſtitutionibus iuris ablati. nume. 18.ibidem.* fol.eo.
4 *attendi debet ſtylus.conſ.113.num.4.* 119
4 *attendi debet contrahentium mens.conſ.127.nu.15.* 138
4 *attendi debet tēpus concluſionis contractus & ipſa concluſio et non ea quæ per partes dicūtur ante ſeu poſt.conſ.161.nu.23. et 24.* 169
4 *attendi debent ſtatuta confirmata & non reſcriptum ob cauſam limitatam derogans ſtatuto.conſi.169.nu.15.* 175
4 *attenditur quod principaliter agitur ita quòd ſi de certa ſpecie in illis non diſponitur etiam ſi de illis in clauſulis executiuis fiat mentio, non tamen de illa intelligitur diſpoſitum conſi.141.nu.15.* 146
1 *attenditur data & ex ea ſumitur prioritas.conſ.31.nu. 115.* 79
1 *attenditur locus in quo contractus celebratur quo ad ſolennitatem. conſi.99.num.54.* 181
2 *attenditur uoluntas teſtatoris priuſquam ſcriptura quæ præſumitur deſectiua.conſi.75.num.51.* 157
4 *attenditur concluſio & non narrata.conſi.107.nu.11.* 124
2 *attenduntur proſequuta non petita & ſuper illis eſt proferenda ſententia.conſi.113.num.1.* 213
1 *attentatum ceſſat inhibitione exiſtente nulla.conſ.108.nu.21.* 202
1 *Et quid ſi fuit attentatum infra decem dies datos ad appellandum. ibid.nume.22.* eo.
1 *Et quid ſi nihil fuit attentatum.ibi.nu.23.* fol. eo.
1 *attentatum non dicitur quando ſuper poſſeſſorio declaratur exe cutionem*

tionem fieri ibi.nu.24. 201
1 Nec quando ingreſſus eſt poſſeſſionem, & poſt appellationem.ibi. numero 25. eo.
Et quid ſi clare, & notoriè cõſtat, de oĩ iure appellãtis.ibi.nu.27.e.
1 Attentatum non dicitur quando appellatio eſt nulla. ibid.nu.26.eo.
Et quando ille fuit per ſententia a contumax. ibidem numero 28. eo.
4 Attentata poſt appellationem an ſint ipſo iure nulla in conſi.18. numero 27. 39
4 Attentata poſt inhibitionem, reuocantur quando inhibitio fuit ſubreptitia in conſilio 172.nu.13.179.
Fallit ſi inhibitio fuit ſubreptitia uel emanata ex commiſſione ſubreptitia.ibi.nu.15. eo.
Item quando continuauit ſuam præcedentem poſſeſſionem. ibidem numero.14. eo.
Item quando inhibitio non fuit canonica.ib.nu.25. eod.
Attentatorum remedium non datur ad acceſſoria eorum quæ geſta erant ante litem ib.nu.11. eod.
4 Attentare non dicitur. quis ſuam poſſeſſionem proſequitur & continuat in conſ.172.nu.8.& 9. 179
Nec quando poſſidebat ciuiliter, & poſtmodum cœpit naturalem.ib. num.10. eo.
3 Atteſtationes non publicatæ, nihil probant in conſilio 87. numero.47. 147
Atteſtationes in una inſtantia an probent in alia in qua agitur de re diuerſa ab illa prima.ibi.nu.48. eo.
2 Attinentes ſi ad legatum per teſtatorem uocantur an dicantur uocati omnes an uero proximiores in conſilio quadrageſimonono numero 9. 126
2 Attinentium appellatione qui ueniant in conſilio 40.nume. 10. & ſequen. 126
Attinentium appellatione an ueniant maſculi uel fœminæ in con.23. nu.18. 126
1 Authentica ſacramenta puberum, C. ſi aduer. uend. in quo iuramento procedat in conſilio 96. numero nonageſimoſecundo & 95. & ſequen. 171
1 Authentica prædicta an procedat in iuramento aſſertorio, ſeu confirmatorio.ibidem numero nonageſimotertio & plene numero 97. & 98. eo.
Et an quando fuit iuramentum præſtitum ex falſa cauſa ibid.numero 24.& 99. eo.
Authentica ſacramenta. puberum an procedat quando Iuramentum reſpicit præterita & non præſentia.ibi.nu.95. eo.
1 Authentica ſacramenta puberum in quo iuramento loquatur conſi. 97 nu.13.14 & 17. 174
Authentica ſacramenta puberum an habeat locum in impubere iurãte.ib.nu.49. eo.
2 Intel.auth.Item ſi quis ſine.C.de natur. lib. conſ.12. nume.229.& 331.cum alijs ſequentibus. 29
2 Authentica ſed iam ea.C.ad l.Falci.procedit & in Trebellianica. in conſi.9. 18
2 Authentica res quæ.C.de fideicommiſ.non habet locum in dote confeſſata, in conſilio 52.nu.40.& 43. 130
2 Auth. hoc inter liberos.C.de teſtamen.quomodo procedat in conſi. 34.nu.44. 101
Authentica ex cauſa.C de liber.præteri.cum ſimili.locum ſibi uendicat in fideicommiſſo uniuerſali in conſilio 60. numero undecimo 139.
2 Diſpoſitio dictæ auth. & ſimil. procedit etiam in præteritione linea materna.ibi.nu.12. eo.
Diſpoſitio dictorum iurium locum ſibi uendicat etiam in poſthumo ignoranter præterito.ibi.nu.13. eo.
Diſpoſitio d.auth.ex cauſa nihil innouat reſpectu inſtitutionis hæredis.ibi.nu.35. eo.
2 Diſpoſitio d.auth.procedit in præteritione linea materna & exhæredatione.nu.12.conſ.61. 141
Maximè quando teſtator potuit mutare teſtamentũ & non mutauit. nu.15. eo
Et quid ſi præteritio poſthumi fuit ignoranter facta numero decimo ſeptimo eo.
1 Authoritas & decretum iudicis quando reddant actum ualidum. cõſi.12.nu.74.& 92. 29
2 In conceſſione.immunitatis an intelligatur exceptuata ſuperioris authoritas ſi uellet hoſpitalitatem nec aliud propter ſuum exercitum in conſi.68.nu.32.
4 Superioris authoritas excuſat a metu in conſi.fo.133. 135. numero 10. fo.142
Authoritas pontificis regulatur ſecundum actum cui interponitur in conſi.5.nu.10. 15
4 Authoritas, & ſuperioritas ſola alio non concurrente non probant metum.ibi.nu.170.& 182. 16
4 Authoritas pontificis an ſuppleat ſolennitates in alienatione rerum eccleſiæ.in conſi.24.nu.4. 35
Authoritas pontificis maxima eſt in rebus eccleſiaſticis. ibidem numero.12. eo.
4 Authoritas papæ nedum præcedens uerum & ſubſequens purgare poteſt uitium pactionum illicitarum in conſi. 30. numero quinto & ſexto 41
Authoritate pontificis ſeu executoris ipſius non debet quis decipi. ib.nu.17. eo.
4 Authoritate ſedes appoſtolica quis non eſt decipiendus in conſi.68. no.177. 85
4 Authoritas doctorum an neceſſario ſit ſequenda in conſ. 68. numero 80. 84
4 Authoritatem præſtare actui nõ intelligitur ille qui ignorat eius qualitatem in conſ.130.nu.4.
1 Augmentum dotis procedere dicitur uoluntariè & f.139.& ex conuentione.conſ.126.nu.2. 214
1 Augmentum dotis non nouat dotem prius conſtitutam cum quæ eſſet cõtemptibile.ibi.nu.3. eo.
Iuſta cauſa iſtius eſt ut æqualitas inter filias inducatur.ibidem numero 4. eo.
Augmentum iſtud regulatur ſecundum naturam dotis. 16. numero 10. eo.
1 Augmentũ & multiplicatio neceſſario præſupponit illud cui fit augmentum.conſ.4.nu. 14
1 Auia caret omni maligna ſuſpitione. conſilio quinquageſimoſexto nu.26. 119
Et quandoque lex ordinat filium magis apud matrem quam patrem morari.nu.27.16. eo.
Et ſi concurrunt auus maternus & paternus iudicis erit arbitrium apud quem.nu.28. eo.
1 Auia poteſt eſſe legitima tutrix, & curatrix ſuæ neptis.conſi.56.numero 19 119
Et maximè ſi fuit conſiderata a patre pupilla numero. trentageſimo ibi. eo.
Et mater tranſiens ad ſecunda uota ſuſpecta eſt numero trigeſimoprimo ibi.
1 Auia materna excludit fratrem, uterinum tantum conſilio 14.numero 1. 19
Auia una cum ſorore defuncti, utrinque coniuncta de iure communi ſuccedunt æqualiter nu.6.ibi.
1 Auia negligens infra annum petere tutorem nepoti an excuſetur propter exiſtentiam matris pupilli negligentis etiam tutorem petere. numero uigeſimonono & numero trigeſimo. ibidem.
Et quid ſi mater præmortua eſt auiæ nu.30.ibi.
3 Auia materna in ſtatutis, an ueniat appellatione matris conſilio 49. nume.54. 77
Auia an dicatur ſurrogata in locum matris, nume. 61, & 78.diffuſius ibidem.
3 Auia uenit appellatione aſcendentium. conſil. quinquageſimonono numero.33. 98
Auia mortua matre aſſumit ſibi locum illius conſi. eodem numero 34.ibidem.
2 Auus nepotibus ex filia poteſt legatum facere de iure communi. conſi.54.nu.21. 132
Et quid ſi ſtatutum prohibet auum relinquere deſcendentibus ex fœmina, ſtantibus maſculis per lineam maſculinam. numero uigeſimoprimo ibid.
Auo & patri de iure communi qui ſuccedant numero trigeſimoprimo ibidem.
3 Auunculus in quo gradu computetur conſilio.uigeſimoprimo numero 23. fo.32.
4 Auxilium debet eſſe cooperatiuum.conſil. 152.numero 37.& 38. cum fauore. 156
Auxilium præſtans an puniatur eadem pœna & ſequentibus nu.39. ibidem.
Ceſſat eadem pœna quando fuit ſola præſentia ſine acta.nu.40. eo.
Auxilium quando eſt præſtitum poſt delictum non eſt ita punibile

eadem pœna nec eſt proprium.nu.41.ibidem.

4 Auxilium & opem præſtantes delinquenti non poſſunt maiori pœna puniri quam principalis delinquens conſilio 154.numero 20.21.& 22. fo.160

Auxilium & opem præſtantes marito prædicta committenti mitiori pœna debent puniri quam puniatur maritus. numero 22. Ibid.

4 Auxilium præſtans aſſaſſino debet plus puniri quam ſi illud præſtitiſſet alteri homicidio, conſilio 166.numero.1.& 6.fo.173

Auxilium licet ſit præſtitum ad homicidiũ non tamen ſequitur quod dicatur præſtitum.

4 In ipſo homicidio licet homicidium potuiſſet committi aliter, & non eodem modo quo fuit commiſſum per auxilium præſtetur conſi. eod. numero trigeſimoquarto 1 ,.17.18.digeſimoquinto & ſequent. & 36. fo.eo.

4 Auxilium quis præſtitiſſe non poteſt inquiri, ſi non conſtat de aliquo principali committente delictum conſilio.171. numero deci- fo.178.

De litera B

1 BALDI authoritas, quanta ſit conſilio ſeptuageſimo-tertio 137

1 Baldus in l.cum a ſocero quo caſu loquatur conſi. 77. nu.36. 143

1 Bannitus non amittit omnia bona quæ ubique locorum habet. conſi. 51.nu.3. 112

1 Bannitus in aliquo loco poteſt ſecundum ius contestari conſilio.eod. nu.4. eo.

3 Bannum latum contra contumacem non valet, ſi ex actis conſtat illum non eſſe contumacem.conſilio centeſimoſeptimo numero 114 170

Et ſi vere eſſet contumax ſi tamen.

Iudici de contumacia non conſtet proceſſus contra illum fabricatus nullus redditur numero 115.Ibidem

4 Bannum, nullum eſt invalidum nec ligat aliquem cõſ. 171.n.1.178

Bannum ut valeat publicandum eſt ſicut publicari debet decretum ſeu conſtitutio.conſi.171.nu.5. 178

4 Bannum licet ſit publicatum non tamen ligat forenſes & ignorantes in dicto loco publicationis non commorantes. ibidem numero octauo fo.eo.

4 Bannum & inquiſitio procedens cum aliqua qualitate neceſſario requirit probationem illius. Et ſi plures requiruntur qualitates omnes illæ ſunt probandæ, ibidem.nu.13. 178

4 Banni effectus non extenditur extra territorium bãnientis nec ligat ignorantes & ibi non converſantes.nu.7. fo.eo.

4 Banni publicatio facienda eſt in omni loco ut liget nec ſufficit eã fieri uno loco.ibi.nu.5. eo.

4 Banniri ut quis poſſit requiritur quod delictum ſit vere probatum. Nec ad id ſufficit ſola contumacia.conſ.152.nu.43.& 44. 156

4 Banniri quis poteſt & condemnari cum publicatione bonorum & cõdemnatus equiparatur deportato. conſi.157.nu.19. 164

Et quid ſi fuit cum clauſula ſi quis ſenſerit ſe grauatum.ibi.

Et an poſſit fieri contra poſſeſſores bonorum in illo loco. ibi. numero 118. fo.eo.

Et poſſint apponere pœnas & mulctas.ibi.nu.119. eo.

Et illas inſuper exigere ibi.numero 120.fo.eodem Et ſuper iſtis erunt iudices & exerceant iuriſdictionem & quando & quo caſu.ibi.numero 40.

1 Baro contra ius commune conſtitutionem edere non poteſt. conſ. 27. nu.60. 70

1 Baro imponens, collectas an ſuper illis ſit iudex competens. conſ. 25. nu.43.120.121.& 122. 64

1 Barones quibus ſunt conceſſa imperialia quid poſſunt vel ſimilia.cõſ. 25.nu.53.66. 64

1 Barones poſſunt ſtatuta condere & valent. ibi. numero 78. & aliis ſeq. 64

1 Barones poſſunt facere proclamata & generalia edicta.conſ.25. nu. 216.fo.64.& nu.117.118.& 40. 64

1 Barones in eorum territorio an poſſint imponere collectas & grauamina de iure communi & quando.conſilio uigeſimoquinto nu.63.& num.64.& ſeq.Et quæ cauſa imponẽdi eas dicantur iuſtæ. nu.64.& 65.& ſeq.& 7 . & aliis.& 46.Et quid ſi anteceſſores impoſuerũt vel communitas domini.nu.68. 64

1 Bar.authoritas maxima eſt.conſi.74.nu.36. 137

4 BENEFICIATVS non reſidens in beneficio non facit fructus ſuos.conſi.31.nu.1. 43

Fallit quando beneficiatus eſſet priuilegiatus priuilegio clauſo in corpore iuris.Et quando abeſt pro euidenti utilitate eccleſiæ.ibi. numero 2. fo.eo.

4 Beneficialibus illud tantum venit quod expreſſum eſt & non aliud.cõſi.31.nu.19. 43

1 Beneficio l.2.C.de reſcind.uend.poteſt renunciari. conſil.20.numero 89. 42

1 Beneficium tollitur per iuramentum.d l.2.niſi ab eo ſit petita abſolutio.ibi.nu.94. 42

1 Beneficium principis debet late interpretari. Eo magis quando in eo ſit mentio meritorum.conſ.23.nu.2.& 3. 51

1 Beneficio alterius quis conſequitur quod de ſe non haberet, & ſic habebit reſtitutionem.conſi.c.nu.73. 183

2 Beneficium competens minori communicatur aliis.conſi. 12. numero.73. 28

1 Beneficium ceſſionis differt a dilatione quinquennali conſ. 100.nu.8 & nu.ſeq.& 12. 183

4 Beneficium quis alteri non poteſt, quod per ſe non valet retinere.conſi.40.nu.29. 32

4 Beneficium affectum dicitur per appoſitionem manus pontificis. cõſ. 11.nu.4. 25

4 Beneficium certum ſi mandatur conferri, ad collationem epiſcopi ſpectantis, valet mandatum, eſto quod non ſpectet ad collationem epiſcopi, ſi de corpore beneficii conſtat, ſecus ſi mandatum eſt generale. cõſ. 44.nu.17. 55

4 Beneficium reſeruatum non poteſt conferri per ordinarium, & ſi confertur collatio redditur nulla.conſi.29.nu.22. 40

4 Beneficium reſignari poteſt.conſi.29.nu.23. 40

4 Beneficium unitum alteri deſinit habere nomen, & ſolũ conſideratur beneficium cui ſit unio. Eo maxime ſi beneficium unitum erat ſuppreſſum & extinctum.conſi.30.nu.10.& 11. 41

4 Beneficium electiuum non uenit in gratia facta per pontificem, ſi nõ fuit facta expreſſa mentio beneficii electiui conſi.31.nu.21. 43

4 Beneficiis non datur ſucceſſio.conſi. 39.nu.2.folio.51.& conſil. 46. nu.7. 57

4 Beneficiorum vacatio diuturna tollenda eſt.conſi.40.nu.5. 52

4 Beneficium ſufficiens qualiter intelligatur.ibi.nu.18. e.

4 Beneficium commendatum non dicitur vacare per mortem commendatarii ſeu alio modo.conſi.41.nu.7. 53

4 Beneficium vacans per reſignationem non poteſt conferri tanquã vacans per obitum.ibi.nu.8. eo.

4 Beneficium quando dicatur vacare per reſignationem.ibi.numero nono eo.

4 Beneficium ſuum quod proprie dicatur.conſi.43.nu.12. 55

4 Beneficium plenum conferri non poteſt.conſi.57.nu.11. 58

4 Beneficium vacare dicitur eſto quod aliquis de facto in illo ſe intruſerit.conſ.47.nu.33. 58

4 Beneficium quandoque non poteſt conferri alteri non habenti ordinẽ requiſitum.conſ.49.nu.17. 60

4 Beneficium litigioſum an fiat per ſolam citationem exequutam in curia & per totum.conſ.95.nu.1. 116

Fallit quando citatio emanauit a iudice incompetenti.ibi. numero 2. & 15. eod.

4 Beneficium poteſt deberi duobus, quamuis tribuendũ veniat uni.cõſ. 101.nu.13. 120

4 Beneficium & gratia conceſſa regi eſt late interpretanda.conſ.114 nu.10. 129

4 Beneficium affectum pro uno non poteſt per ordinarium conferre alteri.conſ.117.nu.18. 130

4 Beneficium commendatum non vacat durante commenda.conſ.118. nu.9. 131

4 Beneficium non debet ad tempus conferri.conſi. 119.nu. 16. 133

4 Beneficium vacat per profeſſionem.conſi.130.nu.4. 139

4 Beneficii appellatione comprehenduntur hoſpitalia. conſilio 44. numero 5. 55

4 Beneficia conſueta dari laicis tantum comprehenduntur in mandatis de prouidendo.conſ.44.nu.6. 55

5 Beneficium vacantis poſſeſſio non debet capi ante inſtitutionem.conſi.49.nu.18. 60

4 Beneficii eccleſiaſtici ut quis ſit capax an ſit neceſſe qđ ſaltẽ habeat primã tonſurã vel ordinem clericalẽ.con.125.nu.1.& aliis ſeq.137

4 Beneficii eccleſiaſtici adminiſtratio, a puro laico aſſerente ſe clericum, cum non eſſet non valet conſi.225.nu.2. 137

Et

4 Et quid ſi nullam de clericatu fecit mentionem, tamen mente deſtinabat eſſe clericalis. ibidem. nu. 3. fo. eo.
4 Et quid ſi poſtea factus eſt clericus. ibi. nu. 4. fo. eo.
4 Et quid ſi erat purus laicus & expreſſit quod deſiderabat aſcribi militiæ clericali. ibidem nu. 6. eo.
4 Et quid ſi adhuc non habebat primam tonſuram. ibi. nu. 7. eo.
4 Et ſi poſtmodum tonſuratur, an litera ſumant uire. ibi. nu. 8. eo.
4 Et quid ſi non erat clericus, ſed tonſuratus non ab epiſcopo ſeu abbate, ſed a ſuperiore monaſterij, & receptus ad habitum, ut religioſus, & pro tali ſe gerens. ibi. nu. 9. 13. & 20. eo.
3 beneficia ſtatutorum ne denegentur forenſibus, uel communicentur. conſ. 12. nu. 26. & 27. 20
4 Beneficia dare magis eſt quam conferre. conſi. 41. nu. 3. 51
4 Beneficia conferre pōt epiſcopus ſine capitulo, niſi conſuetudo contraria ſit. ibi.
4 Beneficia conferre non eſt conceſſum laicis, conſ. 40. nu. 21. 25
Et infra in litera. C. in uer. Conferre.
4 Beneficia per reſignationem in curia factam dicuntur affecta nec per alium quam per pontificem conferri poſſunt. conſ. 47. nu. 30. 58.
4 Beneficia uacantia in curia per mortem concedenti durant quo ad facultatem conferendi conceſſum alicui. conſ. 49. nu. 7. 60
4 Beneficia iuris patronatus regis non comprehenduntur ſub reſeruatione et in corpore iuris clauſa. conſ. 113. nu. 4. 18. & 19. 129
4 Beneficia ſpectantia ad collationem ſeu præſentationem regis ex priuilegio non cadunt ſub reſeruatione. Idem ſi Papa reſeruet nec iſta poſſunt acceptari per expectantes. ibi. nu. 4. 18. 19. 20. & 11. eo.
2 BIBLIOTECA ſeu armarium ſtudij & bibliotecarum differunt ab exercitio & officio cubiculi ſeu camera & quid ſignificent. conſ. 80. nu. 13. & nu. 23. 165
BONA an extent, & an quis ſit ſoluendo conſideratur tempore litis conteſtatæ conſ. 50. nu. 66. 80
1 Bona in bello capta poſſunt recuperari etiam ſtabilia, iure poſtliminij. conſ. 24. nu. 29. & quando id procedat declaratur, ponendo ad id requiſita. ibi. nu. 30. 63
1 Bona rebellis propter rebellionem poſſunt publicari conſ. 101. nu. 32. 185
1 Bona confiſcata poſſunt per fiſcū uendi uel donari. conſ. 1. nu. 110. 2
4 Bona alicuius ſi ſunt publicata poſtmodum non eſt agendum contra ipſum ſed contra fiſcum. conſ. 102. nu. 11. 221
1 Bona feudalia non comprehenduntur in confiſcatione bonorum, redeunt enim ad dominum. conſ. 101. nu. 35. 185
1 Bona in dubio præſumuntur allodialia & non feudalia. conſ. 20. n. 1. fo. 42. & conſ. 23. nu. 9. 51
4 Bona particularia ſubditorum poſſunt exponi pro bono communi & publico. conſ. 68. nu. 142. 85
4 Bona uniuerſitatis poſſunt multipliciter cōſiderari. con. 91. n. 2. 113
2 bona & familia conſeruantur per maſculos & non per fœminas. cōſi. 26. nu. 12. fol. 81. & conſ. 42. nu. 2. & 14. 115
2 Bona conſeruari in agnatione, referuntur ad liberos & deſcendentes maſculos conſ. 31 nu. 47. 96
3 Bona conſeruari in agnatione & familia, intereſt reipublicæ. con. 16 nu. 21. 24
3 Bona quod conſeruentur in familia fauorem filiorum reſpicit. cōſ. 52. nu. 27. & 29. 83
4 Bona conſeruari in familia laudabile eſt, & lege antiqua cautum. cōſi. 72. nu. 12. 98
2 Bona conſeruari in familia facile inducitur per fideicommiſſum. conſi. 9. nu. 21. 182
2 Bonorum conſeruatio in familia ualde eſt conſiderabilis. conſ. 23. nu. 37. 70
2 Bona perpetuo in familia conſeruari inducunt fideicōmiſſum in proximiores agnatos. ibi. nu. 22. eo.
2 Bona fideicōmiſſo ſubiecta non dicuntur quæſita hæredi grauato perpetuo & irreuocabiliter. conſ. 9. nu. 89. cum ſeq. 55
3 Bona fideicommiſſo ſubiecta, debentur fideicommiſſo purificato, conſi. 11. nu. 43. 19
2 Bona fideicommiſſo ſubiecta alienari non poſſunt, nec inter uiuos nec in ultima uoluntate. cōſ. 87. nu. 30. fo. 179. & conſ. 92. nu. 69. 187
3 Et conſ. 1. nu. 52. & 53. fo. 2. & conſ. 11. nu. 44. & 45. 29
4 Et conſi. 72. nu. 94. 98
3 Bona fideicommiſſo ſubiecta, non poſſunt alienari etiam pro parte. conſ. 18 nu. 15. 27
3 Bona quæ per fideicommiſſum pater grauatus erat reſtituere, nō includuntur in dote relicta filiabus per patrem teſtatorē. ibi nu. 36. 27
1 Bona fideicommiſſo ſubiecta an ſint obligata pro dotis reſtitutione ſi extant alia bona non ſubiecta tempore datæ dotis. cōſ. 119. nu. 5. 219
2 Bona fideicommiſſo ſubiecta obligari & alienari poſſunt pro dote reſtituenda. quam grauatus recepit. conſ 52. nu. 4. & 5. 129
2 Idem erit pro dote conſtituenda. ibi. nu. 31. & 34. cum uſq. ſeq. fo. e.
2 Bonis fideicommiſſo ſubiectis detrahendum eſt legitima debita nepotibus ex filio. conſ. 51. nu. 2. 128
1 Bona quæſita per tutorem ſeu adminiſtratorem bonorū ſunt tacite hypotecata pupillo uel illi cuius bona fuerunt adminiſtrata. Iſta hypoteca inducta a lege ideo tacita nominatur conſi. 8. nu. 34. 146
Et talis hypotheca eſt uera & non ficta. ibi. nu. 35. & 36. eo.
Et a pari procedit cū expreſſa quo ad prælationem & præfertur tam quam anterior tempore alijs habentibus poſteriorem expreſſam. ibi. nume. 37. fo. eo.
Et in ſubſidium præfertur habenti expreſſam, licet ipſa ſit generalis ibi. nu. 38. fo. eo.
1 Bona quæſita per filios exiſtentes ſub patris poteſtate quæruntur patri & eo mortuo diuidenda ueniunt inter filios. conſ. 85. nu. 1. 156
2 Bona teſtatoris poſt aditam hæreditatem ab hærede effecta ſunt unū patrimonium. conſ. 5 nu. 27. 11
2 Bonorum deſcriptio an ſuccedat loco inuentarij. conſ. 25. nu. 51. 78
2 Bona ut reſeruentur maſculis ualet conuentio ita facta. conſi. 26. nu. 101. 81
2 Bona quod ueniant de hæredibus in hæredes idē eſt ac ſi diceretur de deſcendente in deſcendentem. conſ. 30. nu. 27. 94
2 Bona alienata non computantur in portionem ipſius alienantis. conſi. 44. nu 41. 220
2 Bona intelliguntur deducto ære alieno conſi. 95. nu. 11. 293
2 Bona conſignata marito pro dote poſſunt per maritum licite retinere & talis cōſignatio bonorū licite fieri poteſt. cō. e. n. 27. & 28. 199
1 Bona alienata per filiū grauatū cōputantur ei in duobus quartis uſq; dum bus ad dimidiā ipſi filio ab inteſtato debitā. cōſ. 15. nu. 26. 134
3 Bona animæ reliquis bonis præferenda ſunt. conſi. 20. nu. 69. 29
3 Boni mores potiſſimum attendi debent. conſ. eo. nu. 70. eo.
3 Bona patris quo tempore debent conſiderari ut arguatur læſio enormiſſima. conſi. 26. nu. 75. 40
3 bona clericorū nō uidētur ſubiecta ſtatutis laicorū. cōſi. 40. nu. 9. 61
3 bona patrimonialia clericorum differunt a bonis eccleſiaſticis nec a pari procedunt. conſ. 40. nu. 24. 61
3 bona conſiderantur tempore teſtamenti an de illis omnibus fuerit factu diſtributio & non alio tempore futuro. conſ. 43. nu. 100. 66
3 bonum animæ præferendum eſt. conſi. 67. nu. 63. 111
3 bonorum appellatione nedum ueniunt mobilia & immobilia, ſed etiā iura. conſ. 84. nu. 2. 143
3 Bona minoris non poſſunt alienari in emphiteoſim & libellum, Et minor non poteſt ea gerere cū conſenſu tutoris. conſ. 85. nu. 9. 144
3 bona mobilia facile pereūt qđ nō eſt in immobilibus. cō. 99. n. 53. 164
4 bona eccleſiæ & dos poſſunt præſcribi. conſ. 3. nu. 15. 11
4 boni mores & bona indoles excludunt omnem ſiniſtram ſuſpicionē conſ. 52. nu. 22. 62
4 bona parafernalia data extimata marito efficiuntur mariti & de illis iudicandum erit. prout de dote extimata. conſ. 64. nu. 22. 81
3 bonorum immobilium appellatione non ueniunt mobilia. Differunt enim inter ſe. conſ. 86. nu. 1. 145
2 bonorū appellatione an ueniant emphiteotica conſ. 21. nu. 61. 65
2 bonorum mobilium appellatione an & quando ueniant actiones. cōſ. 94. nu. 1. & nu. 3. 6. & 9. 191
2 bonorū appellatiōe ueniūt pecuniæ & nomina debitorū. ibi. n. 12. 191
4 bonis in quibus habet locū ius primo genituræ ſuccedūt transuerſales etiā qui non eſſent primogeniti illius defuncti cui prætendunt ſuccedere. co ſ. 72. nu. 111. 98
4 Et hoc ſi feuda ſunt diuiſibilia. ibidem. nu. 112. eo.
4 Et quando feudū ad quod prætendit ſuccedere eſt indiuiſibile uel res ad quas ſuccedere pretendit habent naturam feudalium. ibi. n. 113. & 114. eo.
4 bona fama & uita inquiſiti purgat indicia & in ſui fauorem multa operatur. conſi. 54. nu. 30. fo. 67. conſ. 151. nu. 13. fo. 155. & conſi. 153. nu. 35. fo. 159. con. 156. n. 28. fo. 133. & conſ. 163. n. 16. 170
4 bona fama facit ceſſare inquiſitionem, & illam extinguit. conſ. 161. nu. 26. 179
2 bona fama & opinionis probatio ualde attēditur. cōſ. 29. nu. 23. 91
1 bona fides requiritur omni tempore. conſ. 50. nu. 8. 110
3 bona fides & titulus neceſſaria in præſcriptione. conſ. 32. nu. 15. 50
3 bona fides præſumitur ex temporis diuturnitate etiam in titulo nō apparente. conſ. 32. nu. 18. 80
1 bona fides in dubio præſumitur. conſi. 104. nu. 110. 192
3 Et conſi. 48. nu. 28. fo. 76. & conſ. 93. nu. 25. 158

1 Bona fides requirit reſcriptionem.conſi.104.nu.108. 192
1 Bona fides adeſt quando quis putat rem eſſe tradeatis.num.109.ibi.
1 Bona fides præſumitur ex curſa annorũ triginta.cũſ.111.nu.60.208
1 Bona ſeu mala fides indicijs & coniecturis probatur.conſi.112.nume.52. 211
1 Bona fides præſumitur propter poſſeßionem longißimam. Et ſine tit.
3 Eo magis quando non apparet alius antiquus poſſeſſor.conſi.15.nu.22.& 23. 37
1 Bona fides ſatis eſt quod allegetur.licet aliter non probetur.Et ſufficit quod tacite allegetur dicendo præſcripſiſſe.ibi.nu.25.& 26. 37
2 Bona fides cauſatur etiam ex legato.conſi.16.nu.148. 43
3 Bona fides in quibus caſibus non requiritur in præſcriptione. conſi.92.nu.8. 156
3 Bona fides præſumitur per tempus longiſſimum.conſ.93.nu.26.158
1 Bonæfidei in contractibus ceſſat pœnitentia.conſi.64.nu.19. 128
3 Bonam fidem allegare ſatis eſt.conſ.93.nu.27. 158
4 Bono uiro credendum eſt,& illi credens excuſatur.conſ.167.numero.9. 174
1 Bono pro uiro præſumendum.conſ.68.nu.17. 121
1 BREVI manu pecunia in uno in alium tranſit. conſi. 42.numero.34. 98
1 Breuitas temporis reddit actum nullum.conſ.115.nu.27. 223
2 Breuitas temporis tollit cauſa cognitionẽ,& arguit omnia fuiſſe geſta præcipitanter.conſ.12.nu.62. 28
1 Breuitas temporis tollit præſumptionem quæ capitur ex decreto.etiã ſi notarius atteſtetur ſolemnitates,& cauſa cognitionem interueniſſe conſ.95.nu.33.& 34. 169
1 Breuitate temporis,& uicinitate,oritur coniectura ſimulationis. cõſi.55.nu.40.& 43.& 44. 118
1 Breuitate temporis non præſumitur ratio bene reddita , nec aliquid ſufficienter explicatum.conſ.96.nu.6. 171
4 Breue an cenſeatur ſuſpectum,propter reiectionem alicuius commiſſionis.conſi.41.nu.11. 53
Et quid ſi Papa atteſtatur,ſe aliquid recte conceſſiſſe, an de nouo uideatur ad concedere.ibidem.
4 BVLLAE tenor uerificandus eſt.conſi.95.no.14. 116
4 Bulla ſixtina.quando & quo caſu cogit uicinum ad uendendum domum contiguam per totum fere conſ.123.nu.1. 135
Et quid ſi illa non indiget uicinus.ibi.
Et ſi duo uicini concurrunt,an ſit locus praeuentioni.nu.2.ibi.
4 Bulla ſe referens ad contractum,intelligenda eſt,ſecundum illum cõſ.137.nu.10.& 11. 144

De Litera, C.

1 CALCVLATIO inſufficienter reddita. & erroneè denuo reddenda eſt.conſ.131.nu.17. 229
1 Calculatio & computatio malefacta , reiteratu reducenda eſt ad ueram computationem.ibi nu.28. eo.
1 Calculatores electi de conſenſu partium dicuntur legitimè electi , & calculatoribus ipſorum ſtandum eſt,nam fidem faciunt. conſi. 79.nu.4.& 5. 160
1 Calculi error ceſſat quando poſt illum ad pactum deuentum fuit & ſtipulationem.ibidem.nu.6.& nu.39.contra. 160
1 Calcula error ceſſat quando interuenit tranſlatio.ibi.nu.11. 160
1 calculi error ceſſat quando fuit ſententiatũ.ibi.nu.13.61.& 62.160
1 Calculis & computationibus factis a deputatis & electis, quandoq, non eſt ſtandum.ibidem.nu.35. 160
3 Calculus erroneus & computatio per errorem facta poteſt reiterari. conſi.55.nu.28. 93
4 Calores & amores iuueniles non inducunt probationem matrimonij. conſi.55.nu.41. 69
3 calor iudicij,& iudicis præſentia facit dictam donationem irreuocabilem.conſi.69.nu.150. 181
1 calor iudicij plures producit effectus.ibi.nu.151. 133
1 Cambia licita quæ ſint.conſ.91.nu.4. 164
1 Camera fiſcalis occupat bona confiſcata & in illis præfertur alijs cõſi.108.nu.1. 201
2 cameræ & cubiculum ſunt partes & mẽbra domus.con.80.n.7.165
1 camera præſidentibus creditur , quando aſſerunt de ſpectantibus ad eorum officium.conſi.82.nu.46. 149
2 camera appellatione,an ueniat ſtudium ad quod dabatur acceſſus & aditus per illam cameram.conſi.80.nu.119.& 20. 165
campana quod non pulſetur eſt contra bonos mores.conſi.92.numero.4.& 5. 114
cancellari æqualiter procedat in extenſione commißionis.conſi.45.numero.11. 56
4 cancellaria ſolet apponere clauſulam qui cupit, in promouendo laico ad ordinem clericalẽ,ut ſit capax beneficij eccleſiaſtici.con. 125 nu.5. 137
2 cancellatio & interlineatura diei appoſita in inſtrumento an inducat ſuſpicionem falſitatis,maxime ſi in tali caſſatione & cãcellatione nulla iudicis interuenit autoritas.conſ.28.nu.8.9.41.42.43.44.45.46.47.48.& ſeq. 89
2 cancellatio in ſcriptura originali fieri poteſt per eundemmet notariũ maxime quando fit incontinenti & antequam inſtrumentum detur parti,& preſentetur in iudicio.ibi.nu.41,& 42. 89
2 cancellatio quando & quo caſu reddat inſtrumentum ſuſpectum.ibi.nu.44.cum alijs ſeq. 89
2 cancellatio cuius mandato præſumatur eſſe facta.ibi.nu.45. 89
2 cancellatio non eſt nociua,nec ſuſpicionem inducit,quando ex præcedentibus & ſequentibus colligi poteſt ſcripturam debere ſtare,prout continetur in raſura.ibidem.nu.46. fo.eo.
4 canonicatus per conſuetudinem poteſt obtineri cũ beneficio.conſ.40.nu.15. 52
4 canonicatus reſignans ante receptam reſignationem habet poſſeßionem canonicatus.conſ.93.nu.8. 115
Et ſi denuo ad canonicatum fuit permiſſus poteſt continuare poſſeſſionem in qua prius erat,in choro & ſtallo,ſi Papa iſtud mandauit.ibi.nu.10.& 11.cum ſequen. 115
4 canonici de capitulo paruo præſumuntur ſcire propter paucitatem, & ideo puniantur propter patientiam,& non prohibitionem. conſi.21.nu.40. 32
4 canonicus regularis pro eccleſia ſua non poteſt agere ſine mandato aliorum.ibidem.nu.56. 32
4 canonici uocari debent quando celebratur actus concernẽs eccleſiã & fructus ipſius.conſ.31.nu.13. 43
4 canonici noui nouiter ſuperuenientes an debeant de iſtis participare. conſ.22.nu.10. 34
4 canonicus non reſidens in eccleſia propter aliquem defectum an & quo caſu participet de diſtributionibus.ibi.nu.24. 34
4 canonicus ſupernumerarius dicitur canonicus in herbis.conſ.83.nu.1. 108
4 canonicus qui poſt receptionem expectat præbendam habet ius ad rẽ cui faciliter derogatur.ibi.nu.18. 108
4 canonicus receptus habet ius ad rem.conſ.117.nu.31. 130
Reliquas uide infra in litera.R.in uer.receptus.
4 canonicorum conuocatio & capituli ſub qua forma ſit facienda conſi.31.nu.15. 43
4 Canonicorum expreſſus conſenſus requiritur.quando alienantur res eccleſiæ nec ſufficiat tacitus.ibi.nu.16. 43
4 Canonicorum pars aliqua non poteſt aliquid conſtituere,ſeu aſſignare in præiudicium menſæ capitularis.conſ.31.nu.6. 43
4 Canonicorum conuocatio ad quem ſpectet.conſi.31.nu.40. 43
1 Cupiens rem cum facultate uendendi,ſi non uendit non conſtituit. debitorem ſuum ita trudentem in mora.conſ.91.nu.18. 164
1 Capitale in ſocietate quomodo conſideratur.conſ.82.nu.70. 149
1 Capitale in ſocietate conſideratur.conſ.83.nu.12. 156
1 Conſiderantur & perſona illã exercẽtes & opera ipſarũ.ibi.n.13.e.
4 Capitaliter factum quando dicatur.conſ.92.nu.17. 114
4 Capitalis inimicus non recipitur in teſtem,nec receptus fidem facit conſi.164.nu.1. 170
1 Capitulum unum declaratur per aliud.conſ.56.nu.33. 119
4 Capitulum,is cui de præben.li.6.in quo iudice] procedat. conſi. 40.nu.14. 52
4 Capitulum ſuper eo.de teſti.loquens in matre extenditur ad ſorores & alios conſanguineos.conſ.58.nu.25. 72
4 Capitulum impertinens & non concludens reijciendum eſt parte opponente,alias ſecus.conſ.68.nu.11. 83
4 Capitulum,tranſlato.de conſtitu.quo caſu procedat.conſ.68.nume.340. 85
4 Capitulum non poteſt facere ſtatuta in his in quibus non ſuccedit ſede uacante.conſi.90.nu.2. 113
4 Idẽ quando non iminet neceßitas ſtatuendi,& quando non poſſet epiſcopo uiuente.ibidem.nu.3. eo.
4 Idem quando ſtatutum tenderet in præiudicium prælati,uel eccleſiæ.ibi.nu.4. eo.
4 Capitulum poteſt deputare aliquos in actibus gerendis,& deputati totum capitulum repreſentant.conſ.21.nu.5. 32
4 Capitulum & canonici contrauenientes tranſactioni incurrunt pœnã conuentionalem.ibi.nu.11. eo.

Capitulum

4 Capitulum dicitur collegium paruum, & an propter hoc puniatur. ibidem.nu.39. 51
4 Capitulum non præſumitur mandare illud, propter quod incidit in pœnam.ibid.nu.41. 51
4 Capitulum & canonici facientes aliquid debent illud obſeruare, & cõtra factum proprium non poſſunt uenire.conſ.31.nu.1. & declaratur.nu. 10.& ſeq. 43
4 Idem quando aliquid fit a maiori parte capituli.ibi.nu.2. fo.eo.
4 Idem uidetur in lõgæua ſolutione alicuius quantitatis per capitulum facta.ibi.nu.3. fo.eo.
4 Capitulum ſub qua forma debeat citari & intimari.ibi.nu.32. eo.
4 Capitulum et canonici ultra præbendas diſtinctus, poſſunt habere aliqua bona, quorum fructus diuidantur in fine anni.conſ.32.nu.9. 45
4 Capitulum & canonici an poſſunt ſtatuta facere.conſi.31.nu. 42.f. 43.& conſi.92.nu.1. 114
4 Capitulum & canonici non poſſunt facere ſtatuta quæ tendunt cõtra bonos mores & continent inhoneſtum.conſ.92.nu.2.& 3. 114
4 Capitulum æquiparatur minori & læſum reſtituitur . ibidem.nume. 28. 114
4 Capitulum & canonici non poſſunt alienare niſi ſeruatis &c.ibi.nu. 18.19.& 28. 114
4 Capitulum & canonici an & quando poſſunt tollere ſtatuta etiã iurata.ibi.nu.43. 114
4 Capitulum, ſede uacante non diſpenſat ſuper defectu illegitimitatis. conſi.96.nu.25. 117
4 Capitulum ſede uacante non diſpenſat ſpurium ad obtinendum beneficia & dignitates.conſ.136.nu. 2. 143
4 Capitulum, uel alius, cui committitur ſede uacante poteſt dare literas commendatitias.ibi.nu.39. 143
1 Capitulum finale ad omnia præcedentia uenit referendum conſi. 47. nu.39. 104
2 Capitulum pacis loquens de poſſeſſionibus intelligitur de iuſtis.non autem de uiolentis, doloſis, & de occupatoribus, & inuaſoribus. conſ. 24.nu.34. 63
2 Capitulum pacis de bonis reſtituendis poſſeſſoribus qualiter ſit interpretandum.ibidem nu. 30.cum ſeq. 63
1 Capitulum pacis loquens de reſtitutione facienda poſſeſſoribus de bonis occupatis, declaratur & multiformiter.ibi.nu. 36. eo.
3 Capitula ratione pacis inita inter aliquam communitatem & regem an locum ſibi uendicent in teſtamento uel in alijs. Et quid ſi capitula loquuntur generaliter.conſi.12.nu. 28.& 29. 10
4 Capitula & conuentiones facta inter aliquos, comprobate per ſedem apoſtolicam ualent & tenent.conſ.46.nu. 2. 57
3 Capitula intelligi debẽt ſecundũ mentẽ cõtrahentiũ.ibi.n.31.eo.46.
3 Capitula diſponentia Ianuenſes ligant conſtitutionibus Hiſpanorum, quo caſu procedant ibi.nu.43. eo.
3 Caput teſtamenti quod refertur ad aliud caput. debet intelligi ſecundum qualitates appoſitas in illo, ad quod refertur.con.74.n.30. 130
3 Caput unum teſtamenti declaratur per aliud.conſi.25.n.16.fol.38. & conſi.36.nu.22. 56
1 Caput unum diſpoſitionis declaratur per aliud.conſ.30.nu.114. 78
1 Caput unum contractus declaratur per aliud.con.22.nu.56.75. 48
1 Caput unum clarum, declarat alia quatenus dubia eſſent. conſ.35. nu.24. 91
3 Capellanus hoſpitalis, an ſit integer teſtis ad probãdum hoſpitale fuiſſe inſtitutum.conſ. 24.nu.36. 37
3 Captatoria uoluntas prohibita eſt, etiam in milite & in legatis.conſ. 89.nu.42.& 43. 152
3 Captura debitoris ſuſpecti.inducitur, ut ſatiſdet.& præſtita ſatiſdatione relaxetur.conſi.99.nu.44. 164
3 Captura ſi indebite proceſſit, poteſt tamen ualidari per confeſſionem debitoris ſucceſſiuam.ibidem.nu.35. eo.
4 Captura capere uxorem fratris uel alium perſonam iure diuino prohibitum, peccatum eſt & turpitudo.conſi.68. nu.48. 84
4 Captus in bello iuſto, an habeatur pro mortuo.conſ.19.nu.14. 31
2 Carbonianum edictum, competit impuberi etiam haredi inſtituto, ut filio ſi negatur filius eum inſtituentis.conſ.11.nu.34. 27
2 Carbon.edict.& remedium non competit, niſi prius impubes ſatiſdationem præbet ibidem.nu.35. 27
2 Carbo.edict.ceſſat quando teſtamentum dicitur nullum, & inualidũ, ex quo impubes uenit.ibidem.nu.36. eo.
2 Carbo.edict.ut non competat neceſſe habet impubes probare ſummariẽ ſe eſſe filium illius, cuius poſſeſſionem bonorum prætendit conſequit.ibidem.nu.37. eo.
2 Carbo.edic.non conceditur ſine cauſa cognitione.ibi.nu.38. eo.
2 Et in iſto Carbon.edict.negantes illum eſſe filium audiendi ſunt, & admittendi ad id probandum.ibidem.n.38. fo.eo.
2 Et probare dicuntur ſi docent illũ natum ex coniugata habitante cũ marito.ibidem nu.39. eo.
4 Carcer regulariter uiuentis eſt ad cuſtodiam.conſ.2.nu.148. 5
4 Carcer ad pœnam de iure canonico, in aliquibus caſib.deputatus eſt. ibidem.nu.149. eo.
4 Carceratus de facto & iniuſte non tenetur mittere procuratorem. cõſi.102.nu.3. 121
4 Carceratus propter delictum ſui culpa habere dicitur impedimentũ neceſſarium, ita ut non teneatur conſtituere procuratorem, & ſententia contra eum lata eſt nulla.ibi.nu.4. fo.eo.
Et quid ſi non habet facultatem ſe defendendi per procuratorẽ.ibid. nu.5. fol.eo.
Vel ſi cauſa eſt ardua.ibidem.nu.6. eo.
Et quid ſi impedimentum eſt duraturum longo tempore uel paruo. ibid.nu.8. fo.eo.
4 Cardinalis non poteſt iudicari niſi a Papa & ſuis collegis, & nõ ab alijs.conſ.78.nu.1. 105
4 Cardinalis illuſtris eſt, & perſonaliter in iudicio non debet comparere.conſ.99.nu.16. 119
4 Cardinalis citatus a papa comparere debet, nõ ſi ab alijs niſi coram illis quibus papa delegaſſe, & alij ſunt iudices incompetentes cardinalium.conſi.78.nu.2.3.4. 105
1 Cardinales poſſunt recuſari ex illis cauſis, quibus repellitur teſtis.cõſi.31.nu.98. 79
4 Cardinales in conſiſtorio contradicunt, quando proponitur aliquid tãgens ius ipſorum.conſi.76.nu.16. 105
4 Cardinales ſolent contradicere & loqui, quando in conſiſtorio proponitur aliquid tangens intereſſe ipſorum.ibidem.nu.19. eod.
4 Charitas regulariter dictat, ut primo nobis, & noſtris debemus ſubuenire.conſ.26.nu.32.& nu.33. 37
4 Carnaliter cognoſcens aliquam, an teneatur eam dotare.conſi. 106. nu.1.cum ſeq. 168
4 Carnes non debent comedi die ueneris & ſabbati in quadrageſima & uigilijs regulariter.conſi.169.nu.67. 175
4 Et an quando dictis diebus comedantur an incurratur peccatum & iſtud inducat crimen hæreſis.ibid.nu.68. eo.
3 Caſatæ appellatio qui ueniant.conſi.35.nu.3. 55
2 Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis conſi.41.num. 14.fo.113.conſi.42.nu.3.fo.115.conſ.90.nu.7.fo.182.& con.92. nu.4. 186
3 Et conſ.4.nu.25.fo.10.conſi.5.nu.7.fo.11.conſ.50.nu.7.& 51.f. 80.conſ.53.nu.7 fo.84.& conſ.108.nu.39. 173
4 Et conſ.2.nu.83.fo.5.conſi.72.nu.97.fo.98.& conſi. 81.numero. 12. 107
2 Caſus a teſtatore omiſſus remanet decidendus ſecundum iuris communis diſpoſitionem.conſi.75.nume.41. 157
3 Et conſ.1.nu.17.fo.2.& conſ.11.nu.8.fo. 19.conſ.63.nu.8.fo.103 conſi.66.nu.3.fo.106.& conſ.73.nu.4. 128
2 Caſus omiſſus in reformatione decidendus eſt ſecundum ſtatutũ antiquum corrigens in hoc ius commune.conſ.56.nu.16. 134
2 Caſus non dicitur omiſſus quando ex uerbis ſeu mente ſtatuentiũ cenſetur diſpoſitus conſ.66.nu.12. 148
2 Caſus expreſſus reſtringitur ex uериſimili mente teſtatoris cõtra proprietatem uerborum.conſ.70.nu.15. 151
1 Caſus non dicitur omiſſus ſi uenit ex mente teſtatoris.conſ.75.numero.38. 141
2 Caſus omiſſus ſeu expreſſus quando & ex quibus dicatur & conſideretur.conſ.77.nu.30. 161
2 Caſus plures in quibus excluſis filiabus non uidentur excludere nepotes & alij ſequentes.conſi.86.nu.64. 174
2 Caſus contingens præter ordinẽ teſtatoris nõ includitur in eius diſpoſitione ẽt ſi in illo eſſet maior rõ diſponendi.conſi.89.nu.20. 181
2 caſus non dicitur omiſſus ſed comprehenſus attenta mente & rõne diſponentis.conſ.92.nu.47. 187
3 caſus non dicitur omiſſus quando aliquo modo a teſtatore fuit conſideratus ẽt ſi ex coniecturis illud colligatur.conſi.1.nu.49.& 30.fo. 2.& conſi.25.nu.38. 38
2 caſus omiſſus a ſtatuto ſeu conſtitutione municipali remanet decidendus ſecundum diſpoſitionem iuris communis.conſ.54.nu.25.fo.122 conſ.56.nu.25.fo.135.& conſ.78.nu.24. 162
3 Et conſ.12.nu. 3. 20
3 caſus non expreſſus a ſtatuto cenſetur omiſſus.cõſ.16.nu. 15. 24
3 caſus in quo uiget ratio ſtatuti dicitur a ſtatuto expreſſus & nõ omiſſus.

ſas.ibid.nu.24. fo.eo.
3 Caſus expreſſus dicitur a ſtatuto ſi ſtatuentes de eo cogitaſſent idem ſtatuiſſent ſive de eo fuiſſent interrogati.ibi.nu.43. 24
2 Caſus mixtus nõ continetur ſub ſimplicibus in materia ſtatutaria & exorbitãti ac odioſa.conſ.54.no.10. 132
3 Caſus dicitur expreſſus & non omiſſus quando ex mente illud cõſtat conſ.66.nu.60. 107
3 Caſus ſequens ex expreſsis non poteſt dici omiſſus.ibi.nu.61. 107
3 Item quando eadem aequitas & ratio uiget in alio caſu, ſeu perſona. ibid.nu.63. fol.eo.
3 Caſus quando dicatur omiſſus ſeu expreſſus.conſ.83.nu.50. 142
4 Caſus inductus fauore fidei non debet trahi in conſequentiam. conſ. 68.nu.258. 85
4 Caſus magis frequentatus attendi debet, etiam & ille qui alias fuit obſeruatus.conſ.69.nu.11.& 12. 97
4 Caſus dubius ad quod tempus referendus eſt.conſ.71.nu.13. 97
4 Caſus non dicitur omiſſus ſed expreſſus quando colligitur ex mẽte diſponentis idem quando diſponens ita ſtatuiſſet ſi de hoc fuiſſet interrogatus.nu.98.& 99. 97
1 Caſus plures in quibus geſta per tyrannum ualent.conſ.1.num.60.& 61. 2
1 Caſus in quibus ualet tranſactio facta ſuper feudo etiam ſine conſenſu domini ponuntur.ibi.nu.132.133.& 134. 2
1 Caſus in quibus præſcriptio non currit ſed dormit.conſ. 27. numero.144. 70
1 Caſus ſpeciales non ſunt trahendi ad cõſequentiã. cõſ.31.n.102.79
1 Caſus dicitur comprehenſus non extenſus ubi eadem eſt ratio. conſ. 32.nu.72. 84
1 Caſus ſuperueniens non liberat conductorem a caſu culpa præcedentis.conſ.37.nu.10. 93
1 Caſus ſuperueniẽs an & quãdo liberet a culpa.ibi.nu.15.& 16.93
1 Caſus exceptuatus declarans alium incluſum in quibus terminis loquatur & procedat.conſ.58.no.15. 132
4 Caſus exceptuatus aliquo reſpectu non eſt trahendus ad conſequẽtias conſ.68.nu.260. 85
1 Caſus exceptuatus in contractu extẽditur ex identitate rationis, nec iſto caſu dicetur illud omiſſum.conſ.32.nu.74.75.& 80. 84
1 Caſus exceptuatus alios includit.con.37.no.8.& 9. 93
4 Caſus exceptuati a regula probandi ſunt per excipientem.conſ.5.numero 6. 15
1 Caſus exceptuati includunt alios ſub regula, nec debent ad alios extendi.conſ.43.nu.18.& 19. 127
1 Caſus plures in quibus mater excuſatur non petendo tutorem.conſ. 76.nu.21. 157
2 Caſus fictus aequiparatur uero in materia ſtatutaria legali & ſimili. conſ.21.nu.41. 67
2 Caſus iſte fictus quod pupillus habeatur pro inteſtato procedit in quacunque ſucceſſione.ibi.nu.43. eo.
2 Caſus aduerſus non eſt in conſideratione.conſ.25.no.26. 78
2 Caſus ſpecialis de quo in d.l.ſi nõ ſpeciali.C.de teſta. poteſt dari quãdo aliqua eſſet infirma peſte.& ſtaret in aliqua caſula paruula abſque lumine & teſtes haberent uocem ipſius.conſ.33.nu.22. 99
2 Caſus non poteſt dici omiſſus quando comprehenditur in ratione & cauſa a diſponente expreſſus.conſ.42.nu.15. 115
1 Caſtro uendito an dicatur uendita iuriſdictio.conſ.10.nu.29. 42
1 Caſtro uendito cum pertinentijs & iur.an dicatur uendita iuriſdictio ibi.nu.29.& 22. eod.
1 Et quid quando expreſſe eſt uendita iuriſdictio.ibi.nu.32. eo.
1 Caſtrum & iuriſdictio ſi conſiderantur ut feudum uendito caſtro nõ dicitur uendita iuriſdictio quando de ea nulla facta eſt mentio et quãdo uenditio fit ſine conſenſu domini.nu.46.& nu.48.& 49. eo.
1 Caſtrum poteſt uendi ut res particularis, & ut locus in quo eſt edificatum & clauditur muris & foſſa & iſto caſu eo uendito nõ dicitur uendita iuriſdictio.ibi.nu.50.55.& ſeq. 42
1 Caſtrum quod dicatur uenditum tanquam res particularis poteſt colligi ex uerbis contrahentium.conſ.20.nu.56. 42
1 Item ex quantitate precij.ibi.no.57. eo.
1 Caſtrum poteſt uendi ut quid uniuerſale, & differt a territorio.ibid.nume.58. eo.
1 Caſtrum quando uenditur ut quid uniuerſale dicitur uendita iuriſdictio regulariter.ibi.nu.58. 42
Fallit quando uenditor non fuiſſet in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis. ibi.nu.59. eo.
Itẽ fallit quãdo uẽditor ignoraret iuriſdictionẽ ſibi cõpetere ex quo principaliter attenditur & eius mens & cõſenſus.ibi.n.60.& 61.eo.
Itẽ fallit quãdo iuriſdictio nõ cohærebat caſtro.ibi.nu.61.& 62. eo.
Prout fallit quando precium quo fuit uenditum non eſt correſpondẽs extimationi & ualori caſtri & iuriſdictionis.ibi.nu.70. 42
1 Caſtrum omne in regno eſt feudum quaternatum. Poteſt tamen concedi in uim meræ donationis & non erit feudum.conſ.23.nu.15. 51
1 Caſtrum deſtructum ſine ſpe refectionis perdit omnia iura quæ habebat.conſ.101.nu.32.34.& 38. 185
4 Caſtrum ſituatum intra prouinciam ſeu regnum uel patrimonium eccleſiæ poteſt eſſe liberum & non feudale, ſi de dicto caſtro nunquã fuit data aliqua inueſtitura, nec præſtitum aliquod ſeruitium. conſil. 16.nu.18.& 19. 29
4 Caſtrum de iure communi non habet territorium.ibi.nu.20. eod.
4 Caſtra ſituata in territorio alicuius hodie dicuntur habere territorium & iuriſdictionem de conſuetudine.ibi.no.23. 29
4 Cathedraticum et cenſus diuerſa ſunt & differunt.conſ.22.nu.2. et nume.ſeq. 34
4 Cathedraticum ſoluitur in ſignum ſubiectionis et in honorem cathedræ & debetur ordinario ex lege diœceſana.ibid.
3 Cauſa æſtimationis limitat & declarat affectum ipſius. Et ſi non eſt apta ad emptionem eam non inducit, ſed facta cenſetur ut ſciatur pro qua quantitate conſignatur.conſ.81.nu.11.& 23. 139
4 Cauſa finalis debet attendi & non uerba.conſ.10.nu.13. 32
1 Cauſa finalis in contractibus debet attendi.conſ.32.nu.42. 84
4 Cauſa finalis in contractibus ſignificat principalem intentionem. cõſil.72.nu.52. 98
1 Cauſa finalis colligitur ex proœmio & ex uerbis narratiuis conſ.14.nume.38. 63
3 Cauſa finalis eſt inſpicienda propter quam facta fuit renunciatio generalis & ſecundum illam regulatur conſ.49.nu.43. 77
4 Cauſa finalis attenditur & non impulſiua.conſ 4.nu.34. 13
Cauſa durante durat effectus, ſicut cauſa ceſſante ceſſat effectus cõſ. 32.nu.54. 45
4 Cauſa debet exprimi nec ſufficit quod habeatur pro expreſſa in caſu quo requiritur cauſa ad eſſentiam actus.conſ.68.nu.226. 85
4 Cauſa diſsimilis diſpenſationi facta, propter cauſam rationabilem non debet attendi.ibid.nu.234. eo.
4 Cauſa quando eſt expreſſa alia non præſumitur.ibi.nu.235. eo.
4 Cauſa ſopita eſt nec habet ſtatum per lapſum fatalium.conſil. 108. nume.14. 64
4 Cauſa qualibet etiam iniuſta excuſat a dolo.conſ.52.nu.36.fo. 64. conſ.143.nu.18.fo.153.& conſ.171.nu. 0. 178
3 Cauſa eſt conſideranda propter quam a parentibus recepta eſt renũciatio ab uno filio & non ab alijs.conſ.69.nu.45. 117
1 Cauſa remuneratoria multa habet priuilegia Et ex dicta cauſa poſſunt alienari res mobiles eccleſiarum.conſ.11.nu.45.& 46. 25
1 Cauſa proxima dicitur quæ in ſe rationem continet & propria eſt.cõſil.32.nu.52. 84
1 Cauſa limitata limitatum producit effectum.conſ.33.num.49.fo.90 co ſi.94.nu.18.fo.167.& conſ.116.nu 8. 217
2 Et conſ.14.nu.14.fo.37.& conſ.61.nu.42. 161
3 Et conſi.1.nu.14.fo.2.conſ 41.nu.77.fo.63.& conſ.96.n.12.161
1 Cauſa limitata abſolutionis limitatam producit liberationem.conſ. 102.no.16. 190
1 Cauſa & tit.conſideratur quibus dominium quæritur. conſ. 42. numero 27. 98
1 Cauſa proxima reuocationis donationis eſt natiuitas filiorum quæ attendi debet.conſ.72.nu.15. 135
1 Cauſa in ſententia non eſt neceſſario exprimenda, ſi tamen exprimitur eſt a cauſa expreſſa regulanda.conſ.102.nu.1.& 2. 190
1 Cauſa proxima & immediata debet attendi.conſ.127.nu.4. 226
3 Et conſ.41.nu.7. 62
1 Cauſa expreſſa falſa & inepta reddit libellum nullum.conſi.131.numero 6. 230
2 Cauſa pia, pro cauſa pia, nõ ſemper eſt iudicandũ.conſ.86.n.70.174
2 Cauſa pia multa habet priuilegia.conſ.70.nu.28. 152
4 Et conſ.115.nu.12. 129
2 Cauſa pia non excludit ſubſtitutum contra uoluntatem teſtatoris.cõſil.86.nu.76. 174
2 Cauſa pia ſub conditione ſubſtituta non admittitur niſi conditione adimpleta.ibid.no.78. eo.
2 Cauſa pia ſubſtituta in certis & limitatis caſibus non admittitur in alijs.ibid.nu.79. eod.
3 Cauſa pia uocata ſub aliqua conditione non poteſt uenire illa non adimpleta.conſ.74.nu.1. 130
3 Cauſa pia limitata & limitatè uocata in uno caſu non poteſt uenire per alium

alium omiſſum ibi.nu.10. 130
3 Cauſa pia non poteſt dici ſubſtituta quando uocatur limitate ad relictum particulare.conſi.74.nu.38. 130
3 Cauſa pia fauor non attenditur, quando adeſt uoluntatis defectus.ibi nu.22 130
2 Cauſa pia in dubio fauendum eſt.conſi.86.nu.68. 174
2 Pia cauſa & eccleſiæ non ita fauendum ut fiat iniuſtitia, conſi.86. nu.71. 174
3 Cauſa pia fauor non attenditur quando uerſamur in claro conſi.86. nu.69. 145
3 Et conſi.74.nu.23. 130
2 Cauſa pia non eſt fauendum in materia ſubſtitutionis contra communes regulas.conſ.86.nu.74. 174
1 Cauſa falſa tollit uires iuramenti.conſi.96.nu.24. 171
2 Cauſa falſa uitiat actum.conſi.12.nu.99 28
3 Cauſa falſa in ſententia, uitiat ſententiam.conſi.107.nu.138 170
3 Cauſa falſa & error ſatis apparet ex uerbis ſententiæ, habentibus relationem ad acta.ibid.nu.139. fo.eo.
4 Cauſa falſa & demonſtratio nõ uitiat, quando illa appoſita eſt ſine neceſſitate & ſuperfluo.conſi.4.nu.33 13
1 Cauſa expreſſa & intentio quando eſt inepta libellus nullo modo põt ſaluari nec producit iudicium.conſ.131.nu.9 226
2 Cauſa quod legitimatus nihil peccauit, & quod primeuo iure oẽs naſcebantur legitimi non eſt ſufficiens, nec etiam illa iõ conſeruandæ agnationis erit ſufficiens.conſ.9.nu.39 18
4 Cauſa non dicitur auocata per commiſſionem negotij principalis.conſi.49.nu.24 60
4 Cauſa & ſecuritas de non offendendo poteſt peti officio iudicis.conſi. 168.nu.2.Et quando ita petitur non requiritur cauſa cognitio.ibidẽ nu.3.cum ſequentib. 175
2 Cauſa non præſumitur in dubio in comite legitimante quæ debet eſſe rationabilis & exprimenda eſt.conſi.12.nu.162 29
2 Cauſa in legitimatione quod nihil peccauit legitimatus non eſt cõcludens.conſi.11.nu. 161 293
2 Cauſa matrimonialis grauis eſt & ardua, & requirit teſtes idoneos, & omni exceptione maiores.conſ.15.nu.13 39
4 Et conſi.53.nu.4.& 9.fol. 138.conſ. 14.15.& 16.fol.160.conſi. 59.nu.4.fol.74.& conſ.61.nu.30. 77
2 Cauſa teſtati præfertur cauſæ inteſtati.conſ.17.nu.8.fol.41.& conſ. 59.nu.1.fol.116.& conſ.85.nu.56. 1712
3 Et conſ.3.nu.6.fol.10.& conſ.73.nu.26. 229
2 Cauſa falſa non uitiat fideicommiſſum.cõſ.75.nu.29. 177
3 Cauſa attendenda in fideicommiſſis per quam regulantur. conſi. 41. nu.12. 62
3 Cauſa illa pro expreſſa haberi debet quando unica poteſt eſſe. conſi.
5 51.nu.11. 62
3 Cauſa in literis poteſt delegari.conſ.54.nu.46. 89
3 Cauſa teſtati & inteſtati longe differunt.conſ.59.nu. 49. 98
3 Cauſa ſuſpicionis aduerſus debitorem debet ſuperuenire de nouo poſt contractum debitum.Sufficit tamen quod fuerit eo tẽpore ſi creditor illam ignorabat.conſ.xcix.nu.25. 164
4 Cauſa conceſſionis prædictæ facultatis conſideranda eſt.conſi.45.numero.23. 57
4 Cauſa nunquam auocatur per ſecundam commiſſionem non facientẽ mentionem de commiſſione præcedenti.conſ.49. nu.22. 60
4 Cauſam non eſt ueriſimile papam uelle auocare a primis iudicibus. ibidem nu.23. eo.
3 Cauſam de nouo oriri uel de nouo peruenire ad notitiam creditoris, paria ſunt.conſi.89.nu.26. 164
2 Cauſa ceſſante non ceſſat diſpoſitio, quando illa uigẽte ſortita eſt effectum.conſ.85.nu.50. 177
Reliqua uide infra in uer.ceſſante.
4 Cauſa & rõne ceſſante quibus inducta fuit regula ceſſare debet eius diſpoſitio.conſ.5.nu.57. 15
4 Cauſa quæ excuſent delinquentes ad cõparẽdũ.conſ.120.n.13. 154
1 Cauſa ingratitudinis poſſunt probari uiuente patre.con.1.nu.137.2
Declarando ut ibi & debent eſſe uera.ibi.nu.138 eo.
Et poſſunt remitti per reconciliationem.ibi.nu.140. eo.
2 Cauſæ ingratitudinis reuocantes donationem factam quæ & quales ſunt conſi.26.nu.76.& 77. 81
Cauſæ quibus facta fuit donatio ceſſant natis filijs.conſ.72. numero.57. 135
1 Cauſa mercatorum tractandæ & decidẽdæ ſunt de bono & æquo.nec in eis diſputatur de apicibus iuris. Et in eis ueritas attenditur alijs omiſſis.conſ.88.nu.3.4.& 5. 128
1 Cauſa expreſſe in ſententia ad quæ capita ſunt referenda.conſi.103 nu.8. 215
1 Cauſa feudales poſſunt per arbitrium ſeu arbitramentum terminari conſi.118.nu.24. 238
Ita etiam & finem accipiunt per tranſactionem.ibidem nu. 15.22. & 23. fol.eo.
3 Cauſa exhæredationis ſolum ſunt illæ de quibus.in §.aliud quoque capitulum.conſi.29.nu.9.& nu.10.11.& ſeq.& 28. 45
3 Cauſa reſtitutionis in integrum conceſſa infra quod tempus debeant expediri.conſ.65.nu.60. 105
3 Cauſa ſuſpicionis ſagæ debent allegari ac iuſtæ & concludentes per creditorem.conſ.99.nu.24. 164
1 Cauſarum diuerſitas ex quibus colligitur.conſ.108.nu.8. 203
1 Cautela ut proteſtetur non eſſe admittendos articulos proprietatem tangentes.conſi.109.nu.25. 199
1 Cautela ut proteſtetis non admitti tangentia petitorium.conſ. 113. nu.7. 213
1 Cautela arguunt quandoque dementiam.conſ.88.nu.14. 158
2 Cautio præſtanda eſt ſuper reſtitutione rerum mobilium quæ uſu conſumuntur.conſi.21.nu.39 65
4 Cautio, nedum quis cogitur præſtare cautionem de nõ offendendo per ſe tantum, ſed etiam pro ſuis & familiaribus, & complicibus. conſi. 165.nu.5.18.19.& 20. & non debet quis cogi ad dictam cautionẽ præſtandam, ſi non adeſt cauſa & iuſta.ibi.nu.6.& 10 cum ſeq.171
4 Cautio de non offendendo quod præſtetur, non eſt mere arbitrarium, ex quo requiritur cauſa.ibidem.nu.6.7.8.9.10.& 12. eo.
4 Cautio, qui poteſt cogi ad cauendum de non offendendo aliquem pro ſe, minus poteſt cogi ut præſtet eandem cautionem pro alijs. ibidem nu.17. 171
1 CEDENS Et conſignãs nomina debitorum tenetur illos facere ueros. Et ſi ex illis ad eum aliquid peruenit tenetur illud reddere ceſſionario, & etiam omne illud quod peruenit ad ſuum anteceſſorem. conſi.88.nu.13.& 14. 158
3 Cedens poſt ceſſionem paciſcendo ſeu tranſigendo cum debitore hoc ſciente ceſſionario non præiudicat.conſ.19.nu.63. 28
3 Cedens recipiens ſolutionẽ qũ præiudicet ceſſionario.ibi.67. eo.
3 Et quid ſi cedens tranſtulit in ceſſionarium omnia iura ſua. ibidem nu.68. eo.
3 Et quid ſi cedens non ſit ſoluendo.ibi.nu.69. eo.
3 Cedẽs uſumfructũ alteri omni uſufructu priuatur.cõſ.37.nu. 9. 57
3 Cedens non poteſt in ceſſionariũ transferre plus iuris quam ipſe habeat.conſ.73.nu.16. 128
4 Cedenti ſub conditione ſeu pactis poſtmodum non ſubſecutis tanquã ſpoliato conceditur reſtitutio.conſi.5.nu.11. 15
4 Cedens & dans aliquid ut liberet fratrem iuſte carceratum non põt illud reſcindere prætextu metus.conſ.5.nu.178. 16
3 Cedula ad quam teſtator ſe retulit qualiter poſſit comprobari. conſ. 19.nu.17. 28
3 Cedula ad quam fit relatio ut probet quid debeat continere. ibidem. nu.27. eo
3 Cedulæ prædictæ identitas probanda.eſt.ibi.nu.25 eo.
3 Cedulæ identitas an probetur per comparationem literarum.ibidem. nu.31. 28
1 Celator teſtamenti in pœnam falſi incidit.conſi.55.nu.9. 117
4 Cenſuarius non poteſt repelli ſi cenſum ſoluit.conſ.23.nu.8. 34
4 In dubio an quis præſumatur ut cenſuarius magis quam emphyteuta libellarius.nu.9.& 10. eo.
1 Cenſuræ appoſitæ inhibitione habent tacitam conditionem ſi in ea expreſſa uera ſunt & ſi preces ueritate nituntur.conſ.31.nu.29. 79
1 Cenſus redditus annui & libelli connumerantur inter mobilia. conſ. 86.nu.7. 157
4 Cenſus poteſt preſcribi. Et pro eo cõpetit & poſſeſſorium & petitoriũ conſ.12.nu.12.& 13. 27
4 Cenſus ſolutio a priuato actiue poteſt præſcribi, etiam ſi non probetur de conſtitutione ipſius, nam ſufficit quod allegetur, dummodo ſolutio probetur facta per.x.annos.ibi.nu.14. eo.
4 Cẽſus cõſtituit & debeẽ ex alia cã quã cathedraticã.cõſ. 22.n.3.54
4 Cenſus & reſeruata principi regulariter non poſſunt præſcribi cõtra ſupremos.cõſ.25.nu.19.contra tamen dominos inferiores bene præſcribuntur.ibi.nu.20. 36
1 Certitudo debet attendi quæ groſſo modo capitur & non illa quæ prouenit per partes deſignatas per quotas.conſi.61.nu.45. 125
1 Certitudo inducitur etiam per relationem.conſ.78.nu.9. 144
3 Et conſ.3.nu.17.fo.8 & conſ.9.nu.16. 16
1 Certa qualibet pars põt poſsideri & ſi non ſit quotidiana, ut cap ſunt

& docto.& alij ibi.nu.47. 112
3 Certum qualiter dicatur eſſe factum ſeu nominatū.conſi.2.nu.54. 6
3 Certum dicitur illud quod per relationem apertum demonſtratur.cōſil.110.nu.52. 176
4 Ceſſatio cauſa impulſiua nunquam facit ceſſare diſpoſitionem. conſi. 49.nu.14. 60
4 Ceſſante cauſa diſpoſitionis ceſſare debet eius effectus.conſi.lxxij. numero.110. 98
4 Ceſſante cauſa qua fuit conceſſum breue ceſſat & reſcriptum. conſi. 169.nu.13. 175
1 Ceſſante ratione ſtatuti ceſſare uidetur eius diſpoſitio.conſil. 98.numero.30. 178
4 Ceſſatio cauſa impulſiua quando & quo caſu uitiat gratiam. conſil. 4.nu.35. 13
1 Ceſſio quando ſit cum reſeruatione exequutio qualiter ſit facienda. conſi.lviij.nu.9.& nu.11. 121
1 Ceſſio quandoque ſit ad commodum cedentis, quandoq; ceſſionarij. ibidem.nu.13.& 14. ſo.eo.
1 Ceſſio poteſt gratis fieri & ita grata ualet.conſi.125.nu.10. 223
3 Ceſſio & donatio iurium & hereditatis an ſint illicita & reprobata. conſi.9.nu.18.Et an illis poſſit renunciari.ibidem.nu.19.nu.57.cum ſequen. 16
3 Ceſſio & conſtitutio procuratoris in rem ſuam ualida ſunt nec prohibentur a iure.ibidem.nu.54. 16
3 Ceſſio & donatio hereditatis ualida eſt.ibi.55. ſo.eo.
3 Ceſſio facta per aliquē an & quo caſu poſſit reuocari.ibi.nu.57. eo.
3 Ceſſio quando facta eſt ad cōmodum ceſſionarij.ibi.nu.64. eo.
3 Ceſſio poteſt fieri ſimpliciter & liberaliter, item & pracio ſtatuto. conſi.82.nu.29. 140
3 Ceſſio facta aliquo precio certo accedit emptioni & uenditioni & nō donationi.conſi.82.nu.19. 140
3 Ceſſio cenſetur facta titulo emptionis quando non fuit expreſſa aliqua cauſa & facta fuit pro certo pracio.ibi.nu.20. eo.
3 Ceſſio an & quo caſu poſſit fieri abſenti.conſi.107.nu.7. 169
3 Ceſſio & mandatum ſimplex differunt.ibi.nu.8. eo.
3 Ceſſio ualida eſt quando nomen debitoris fuit datū in ſolutum nec talis dicitur propterea redemptor litium.ibi.nu.57. 169
3 Ceſſio an iudicač ex illis uer.pro me uel noīe meo.cōſ.107.n.48.169
4 Ceſſio per ſuperiorem acceptata excludit cedentem cū in ſe cōtineat perfectionem.conſi.5.nu.63. 15
4 Ceſſio ut ſit bona & procedat ex quibus colligitur. conſi. 75.numero.35. 104
3 Ceſſionarius tenet obſeruare oīa ea q̄ tenebat̄ cedēs.conſi.nu. 25 38
4 Ceſſionarius dotis an gaudeat eod.priuilegio quo cedens circa interuſurium dotis non reſtituta,per totum conſi.64.nu.1. 81
4 Ceſſionarius talis iuris ex cauſa onerosa poteſt licite tale interuſuriū percipere.ibid.nu.6.& 7. eo.
4 Ceſſionarius ex cauſa onerosa licite proſequitur ius ceſſum. ibidem nu.15. eo.
4 Ceſſionarius poteſt exigere intereſſe quod poterat cedens. conſil.75. nu.18. 104
4 Et quando gaudeat eod. priuilegio quo gaudere poterat cedens. ibi. nu.19. eo.
3 Ceſſionario & donatario non praiudicat confeſſio cedentis. conſi.9. nu.59. 16
4 CHIRVRGIA eſt prohibita clericis.conſi.136.nu.34. 143.
4 Chirurgiam exercens priuatur a promotione ſtenda.ibi.nu.35. 143
4 Chirurgiam exercens ſit irregularis quando ſuis in exercitio ſecuta mors,uel membri abſciſſio maxime ſi lucri cauſa exercuit.ibidem nu.36.& 37. eo.
4 Chriſtianus ut ſaluari poſſit qua debet credere & ſequi.conſi.68.numero.53. 84
3 CIPPVS domus quot modis capiatur.conſi.35.nu.1. 55
3 Cippus & ſtipes ſinonima ſunt.ibi.nu.2. eo.
3 Cippus domus capit deſcendentes per lineam maſculinam non fœmininam.ibi.nu.9. eo.
1 Cippus domus capitur pro ſtirpe,generatione ſeu progenie. ibidem numero.6. 31
3 Cippus domus an conſeruetur in fœmina.conſi.48.nu.10.76.& nu. 13.14.& nu.50.& ſequentibus.57.& alijs. 76
3 Cippus domus quid importet & quos capiat.ibidem nu.51.& nu.52 & alijs ſequentibus. 76
2 Citandus eſt ſubſtitutus in legitimatione ad hoc ut excludatur a legitimato.conſi.9.nu.24. 18
4 Citandus in quolibet actu fiendo per quem quis poteſt ledi uel ille qui poteſt ex eo ledi & offendi.conſi.63.nu.11. 80
3 Citatio facta pro die feriata cadit in diem ſequentem.conſi. 107.numero.94. 170
4 Citatio per edictum ut fieri poſſit quæ forma requiratur.conſi.31.numero.29.& 30. 43
4 Citatio per edictum in caſu quo conceditur ad minus affigenda eſt in duobus locis.nu.31. eo.
4 Citatio partis neceſſaria eſt quando cauſa committitur cum clauſula conſilio de aſſeſſis.conſi.45.nu.9. 56
4 Citatio partis requiritur in ſummaria cognitione.ibi.nu.11. 56
4 Citatio an habetur pro executiua ſi ſtat per aliquem quominus exequatur.conſi.81.nu.14. 107
4 Citatio nulla eſt ſi proceſſit non ſeruata forma ſignaturæ.conſi.94.numero.5. 116
4 Citatio non eſt quo ad illud facienda quando certum eſt illi defenſionem non competere.conſi.111.nu.9. 127
1 Citatio in multis caſibus non requiritur.conſi.1.nu. 32. 1
1 Citatio non requiritur quando certum eſt alicui non competere defenſionem.ibi.nu.33. eo.
1 Citatio non requiritur in ſententia declaratoria quando profertur ſuper notoria quod non poteſt tergiuerſari & celari.ibi.nu.35.& 38.2
1 Citatio contra contumacem & abſentem qualiter ſit facienda ut ſententia ualeat & proceſſus.conſi.45.nu.88. 101
1 Citatio illorum non requiritur quando certum eſt nullam eis competere defenſionem.conſi.101.nu.123. 186
1 Et idem quando uerſamur in notorijs.ibi.nu. 124. eo.
1 Citatio omiſſa reddit ſententiam nullam & quid eſt in ſupremo principe.conſi.118.nu.15. 218
1 Citatio non requiritur quando certum eſt principem uelle auferre ius alterius & poteſt procedi extraiudicialiter conſi.1.nu.27.& 28. 2
2 Citatio eſt defenſio & tolli non poteſt etiam in ſententia declaratoria ibi.nu.19.20.23.24.& 28. 2
2 Citatio non requiritur aliorum agnatorum in legitimatione facta uiuente & petente patre.conſi.2.nu.24. 2
2 Citatio non requiritur quando conſtat principem fuiſſe diſpoſitum ad ita faciendum preciſe & quando dicatur illud conſtare.ibi.nu.72.2
2 Citatio agnatorum an & quando ſit neceſſaria in legitimatione.conſi.10.nu.130. 22
2 Et quid ſi comiti palat.data eſt poteſtas legitimandi citatis & nō citatis agnatis.ibidem.nu.131. eo.
3 Citatio quando interrumpat præſcriptionem.conſi.32.nu.8. 30
4 Citationis executio reſpectu cuius requiritur,actoris uel rei.conſi.81 nu.10. 107
4 Citationis commiſſio eſt quoddam preparatorium ad iudicium.ibi.numero.16. 107
1 Citationis defectus reddit ſententiam nullam.conſi.125.nu.23. 223
3 Citatus una die ad uidendum iurare teſtes ſi eadem die non iurant ſed alia illorum depoſitio nulla redditur.conſi.24.nu.32. 37
3 Citatus ad locum habentem aerem corruptum non tenetur illuc ire, eſto quod in tali loco redderetur ius.idem ſi ibi ſaeuit peſtis procedens ex aeris corruptione.conſil.28.nu.1.& 2. 45
4 Citatus ad talem locum poteſt ſtatim appellare. Et ſi notorie iſta conſtant,citatio erit ipſo iure nulla a qua inſuper appellari poteſt. ibi. nu.34.& 5. 39
4 Citatus ad locum non tutum appellare poteſt etiam ſi fuerit excommunicatus.ibid.nu.9. eo.
4 Citatus ad comparendum perſonaliter, non poteſt per procuratorem comparere.conſi.120.nu.2. 134
4 Citati ob crimen uiolenter commiſſum uel leſæ maieſtatis non cōparentes poſſunt excōicari,& ab eis pœna exigi.conſi.110.nu.11.134
4 Citari perſonaliter quis nō poteſt regulariter.conſi.110.nu.1. 134
4 Citari ad perſonaliter comparendum poteſt quis omni caſu per papā. ibid.nu.3. eo.
4 Ita & per delegatum pape ſi ſpecialiter eſt ſibi commiſſum. ibidem nu.4.& 5. eo.
4 Et in citatione inſeri debet tenor poteſtati.ibi.nu.5. eo.
4 Citari poteſt ad perſonaliter comparendum in cauſa criminali. ibid. nu.6. eo.
4 Talis cauſa,cuius qualitatis debeat eſſe.ibi.nu.7. eo.
1 Ciuilis poſſeſſio ſola inducit præſcriptionē.conſi.24.nu.13. 62
1 Ciuilis poſſeſſio ſola eſt cauſans præſcriptionē.cōſ.104.nu.126.191
1 Ciuiliter poſſidenti,licitum eſt propria autoritate deijcere poſſeſſorē naturalem & turbatorem,& inconuenienti dicitur illud facere cū ſua ciuilis continue turbetur per illam naturalem.conſi.24.nu.14. 63.
3 Ciuis quis proprie dicatur conſi.54.nu.90. 89

1 Ciuis

1 Ciuis efficitur quia ciuitate aliqua in ciuē receptus eſt, & ita aſſumptus perinde habetur ac ſi originarius fuiſſet, & efficitur ex hac ratione ciuis uere & non fictè, & uera ciuilitas iſto modo quæritur, & per quæ uerba. conſi.71.nu.3.4.5.& 8. 135
1 Ciuis efficitur receptus ad ciuilitatem per priuilegium, maxime cum de fauore agitur. conſ.71.nu.9.& 10. 135
1 Ciuitas poteſt concedere immunitatem exteris uenientibus ad habitandum. conſ.71.nu.12. 135
3 Ciuitas an & quando poßit condere ſtatuta. conſ.36.nu.1. 56
1 Ciuitas ſeu caſtrum quæ paſſa eſt in feudum dari non pōt contradicere ulterius, nec ſe ex priuilegio exemptionis iuuare ſi per longiſsima tempora id paſſa eſt, conſi.23.nu.111.& nu.112.& 113. 51
1 Ciuitas quando poßit concedere immunitatem. conſ.68 nu.8. 132
1 Ciuitas concedendo immunitatem licet ſuperioribus non præiudicet tamen ſibi bene præiudicium affert. ibi.nu.33. 132
4 Ciuitas ponitur pro loco circundato muris. conſ.27.nu.12. 38
3 Ciuitas, in una eadem ciuitate habitare poſſunt plures uiuētes diuerſis moribus & legibus. conſ.53.nu.91. 85
3 Clamores & iurgia conſanguineorum & attinentiū an & quādo dicantur præſtare impedimentum ne quis teſtetur. conſ.67.nu.43. 116
1 Clandeſtina poſſeßio quæ ſit. conſ.107.nu.37. 199
2 Clandeſtinum quando dicatur contractum. conſ.13.nu.14. 35
4 Clandeſtinum matrimonium dicitur illud quod non eſt legitime contractum nec in faciem eccleſiæ. conſ.7.nu.3. 71
4 Clandeſtinum etiam dicitur matrimonium quando procuratur, ne ueniat in notitiam alterius, maxime illorū quorū intereſt. ibi.nu.12. 71
4 Item quando actus qui publice ſolet fieri celebratur coram duobus. ibid.nu.17. fo.eo.
4 Item quando contrahitur inter illos qui conſueuerunt palam & non occulte contrahere. ibi.nu.13. 71
4 Clandeſtina matrimonia non carent ſuſpicione. conſ.57.nu.4. 71
Reliqua uide infra in litera. M. in uer. matrimonium.
4 Clandeſtinitas non reddit matrimonium nullum conſ. 54.nu.1. 65
4 Clandeſtinitas ſola an uitiet matrimonium. conſ.58.nu.5. 72
4 Clandeſtinitas non uitiat matrimonium, conſ.60.nu.35. 76
1 Clauſula ex certa ſcientia non ſupplet ea quæ in facto conſiſtunt ſed operatur in his quæ ſunt iuris. conſ.1.nu.81.fo.2.& conſ.11. numero.121. 26
2 Et conſ.4.nu.30. 10
4 Et conſ.3.nu.56. 11
1 Clauſula ex certa ſcientia nihil operatur quando probatum eſt cōtrarium & conſtat rem aliter ſe habere. conſi.1.nu.82. 2
2 Et conſ.4.nu.31.& 32. 10
4 Et conſ.4.nu.60. 13
1 Clauſula ex certa ſcientia non operatur quando erratum eſt ſuper priuilegij ſubſtantia & eſt ſubreptitia. conſ.1.nu.83. 2
1 Clauſula ex certa ſcientia non capit interpretationem per quam alteri præiudicatur, nec operatur in his quæ ſunt magni præiudicij. conſ.1.nu.84. 2
4 Et conſ.3.nu.62. 11
1 Clauſula ex certa ſcientia & ſimiles multum operantur remiſſiue. conſ.22.nu.83.44.conſ.106.nu.42. 197
4 Et conſ.22.nu.10. 34
4 Clauſula ex certa ſcientia maximi eſt effectus. conſ.30.nu.30. 41
1 Clauſula ex certa ſcientia tollit ſimulationem. conſ.54.nu.16. 115
4 Clauſula ex certa ſcientia tollit ſubreptitionem & obreptionem, & defectum intentionis. conſ.3.nu.70.& 71.fo.11.& conſ.5.nu.120. fol.15.& conſ.141.nu.2. 146
1 Clauſula ex certa ſcientia non tollit ius tertij. conſ.82.nu.65. 148
4 Et conſ.5.nu.115. 15
4 Clauſula ex certa ſcientia non inducit præiudicium alterius. conſ.11 nu.121. 25
1 Clauſula ex certa ſcientia cum alijs uerbis ſolitis apponi tollunt omnem errorem & ignorantiam. & allegationem doli. conſ.96. numero.70. 171
4 Clauſula ex certa ſcientia iuncta cum alijs magis operatur quam ſola. conſ.3.nu.91. 11
2 Clauſula ex certa ſcientia tollit citationem. conſ.1.nu.70. 2
2 Clauſula ex certa ſcientia non ſupplet erroneam & falſam informationem. conſ.4.nu.33. 10
4 Clauſula ex certa ſciētia facit ceſſare præſumptionem malæ informationis & intentionis defectus. conſ.5.nu.124. 16
2 Clauſula ex certa ſcientia non ſupplet ignorantiā. conſ.4.nu.30. 10
4 Et conſi.5.nu.114. 16
2 Clauſula ex certa ſcientia excludit omnem ignorantiam & errorem & probationem quæ in contrarium poſſet fieri per quam dicenti in contrarium imponitur ſilentium. conſi.15.nu.60.& 61. 40
4 Et conſi.3.nu.74. 11
4 Clauſula ex certa ſcientia non prodeſt quando ſubſtantialia deficiunt & narrata ſunt falſa. conſ.3.nu.51. 71
Fallit niſi interueniat ſcientia ſupplendi, & omnium ſuppletio. ibidē nu.53. eo.
4 Clauſula ex certa ſcientia æquiparatur clauſulæ motu proprio. conſ.3.nu.57. 11
4 Clauſula ex certa ſcientia & motus proprij conſideratur dupliciter. conſ.3.nu.57. 11
4 Clauſula ex certa ſcientia non ſupplet defectum ſubſtantialium. cōſ.3.nu.61. 11
4 Clauſula ex certa ſcientia præiudicat illi cui eſt ius quæſitum. conſ.3.nu.46.& 77.fo.11.& 11.& conſ.5.nu.127. 16
4 Clauſula ex certa ſcientia æquiparatur clauſulæ de plenitudine poteſtatis, conſ.3.nu.78. 11
4 Clauſula ex certa ſcientia, oſtendit apponentem illam ita proceßiſſe, conſ 5.nu.118. 16
4 Clauſula ex certa ſcientia ſuper facto proprio oppoſita ſatis operatur. conſ.5.nu.123. 16
4 Clauſula ex certa ſcientia, non tollit ea quæ per uiam contractus conceſſa ſunt nec trahitur ad iniqua conſ.11.nu.123. 25
2 Clauſula ex certa ſcientia tollit omnem ignorantiam, per quam patet principem uoluiſſe præiudicare alijs. conſ.1.nu.67. 2
3 Clauſula ex certa ſcientia ſtandū eſt, tanquam ſi eſſet in facto proprio. conſ.3.nu.75. 11
1 Clauſula ſcienter, & ex certa ſcientia, & non per errorem &c. nō trahitur ad diuerſa extranea, & ſeparata. cōſ.20.nu.96. 42
3 Clauſula ex certa ſcientia, & deliberate, quid operetur. conſ.56. numero.48. 91
2 Clauſula de plenitudine poteſtatis non producit effectum in his quæ conſiſtunt in facto & quæ ignoratur. conſ.1.nu.85. 2
1 Clauſula de plenitudine poteſtatis non ſupplet niſi defectus iuris poſitiui. conſ.1.nu.86. 2
1 Clauſula de plenitudine poteſtatis non tollit ea quæ conceſſa ſunt per uiam contractus. conſi.1.nu.87. 2
1 Clauſula de plenitudine poteſtatis multum operatur. conſi. 106.nu.40. 197
4 Et conſ.1.nu.79.& 80.fo.2.& conſ.22.nu.10. 34
2 Clauſula de plenitudine poteſtatis ſupplet omnes defectus, conſ.15.nu.64. 40
1 Et conſ.1.nu.80. 2
3 Clauſula de plenitudine poteſtatis quid importet. conſ.46.nu.43. 71
4 Clauſula de plenitudine poteſtatis habet uim clauſulæ derogatoriæ ad omnem legem contrariam continentem ēt derogatoriam clauſulam. conſ.5.nu.93. 16
4 Clauſula de plenitudine poteſtatis non tollitur a regula tollente motum proprium, & certam ſcientiam. conſi.5.nu.94. 16
1 Clauſula de plenitudine poteſtatis maximi eſt effectus. conſ.30. numero.30. 78
4 Clauſula de plenitudine poteſtatis quando exprimitur oſtendit apponentem illam ita proceßiſſe. conſ.5.nu.119. 16
4 Clauſula de plenitudine poteſtatis tollit ſubreptionem obreptionem & omnes defectus intentionis. conſ.5.nu.120. 16
2 Clauſula de plenitudine poteſtatis tollit citationem. conſ.1.nu.71. 2
2 Clauſula de plenitudine poteſtatis, operatur quod principi nō poteſt dici cur ita facis. in conſ.1.nu.68. 2
2 clauſula de plenitudine poteſtatis ſuperat omnes alias. conſ.1. numero.68. 2
1 Clauſula motu proprio tollit defectum citationis. conſ.1.nu.74. 2
3 Clauſula motu proprio non operatur in præiudicium tertij. cōſ.1.nu.75.& cōſ.82.nu.67. 149
4 Et conſ.79.nu.9. 106
1 Clauſula motu proprio non operatur ultra mentem & ſcientiam concedentis. conſi.1.nu.76. 2
1 Clauſula motu proprio non importat ſcientiam. cōſ.1, nu. 77. 2
1 Clauſula motu proprio non tollit inhabilitatem nec inducit diſpenſationem. conſ.nu.78. 2
4 Et conſi..74 nu.37.fo.102.& conſ.140.nu.8. 146
1 Clauſula motu proprio non tollit qualitates & defectus extrinſecos ultra narratos. conſi.1 nu.79. 2
4 Et conſi.74.nu.41. 102
1 Clauſula motu proprio non includit non ueriſimilia. conſi.1.nu.80. 2
2 Et conſi.4.nu.28. 10

4 Et conſi.74.nu.42. 102
1 Clauſula motu proprio non tollit defectum intentionis & mentis nō uerisimilis.conſ.1.nu.78.fo.2.& conſi.82.nu.66. 149
4 Et conſ.5.nu.113.fol.16.conſi.42.nu.76.fol.54.con.74.nu.23.fol. 102.conſi.89.nu.21.fol.112.& conſ.140.nu.7. 146
2 Clauſula motu proprio tollit omnem ſubreptionem & iuſtam cauſam importat.conſi.4.nu.27.fo.10.& conſi.15.nu.58. 40
4 Et conſ.17.nu.15.fo.30.conſ.74.nu.22. 102
2 Clauſula motu proprio in exorbitanti materia tale & ample interpretatur.conſ.15.nu.58. 40
2 Clauſula motu proprio appoſita ſemper præſumitur adeſſe iuſta cā. a leo ut non admittatur probatio in contrarium.conſi.15.nu.58. 40
2 Clauſula motu proprio non ſupplet errorem & alios defectus. conſ.4 nu.28. 10
4 Clauſulæ motus proprij multum operatur.conſ.22.nu.10. 34
4 Clauſula motus proprij non tollit falſitatem cauſæ expreſſæ.conſi.68. nu.217. 85
2 Clauſula motu proprio & ex certa ſcientia oſtendit diſponentem uel l: ati plenitudine poteſtatis.conſi.15.nu.63. 40
4 Clauſula motus proprij & non obſtantibus multum operantur. conſ. 44.nu.23. 55
1 Clauſula motus proprij.& nō poſsit dici de defectu intentionis tollāt ſubreptionem.conſi.11.nu.120. 26
1 Clauſula ſupplentes,non ſupplet inhabilitatem & defectus ſubſtantiales nec inducit diſpenſationem ſed ea ſolum quæ ſunt iuris poſitiui. cōſi.1.nu.88. 2
3 Et conſi.46.nu.42. 71
3 Et conſ.3.nu.64. 9
1 Clauſula ſupplentes non habet locum in his quæ ignoranter & in facto conſiſtunt.conſ.1.nu.89. 2
4 Et conſ.3.nu.64. 11
4 Clauſula ſupplentes omnes defectus,non prodeſt quando ſubſtātialia deficiūt & narrata fuere falſa.fallit niſi interueniat ſuppletio omniū & narrata fuere falſa.conſi.3.nu.52.& 53. 11
4 Clauſula ſupplentes,tollit omnem ſolennitatem iuris poſitiui.conſi.5. nu.3. 16
4 Clauſula ſupplentes non tollit defectum ſubſtantialium,nec ignorantiam facti.conſ.5.nu.116. 16
4 Clauſula ſupplentes,tollitur ſubreptio obreptio.& omnis defectus intentionis.conſ.5.nu.120. 16
4 Clauſula ſupplentes omnes defectus tollit ſingulos defectus iuris poſitiui & trahitur ēt ad non ſpecificatos.conſ.11.nu.4. 25
3 Clauſula ſupplentes oēs defectus quæ inducat.conſi.19.nu.21.45.& 47. 31
4 Clauſulæ ſupplentes omnes defectus, idem operatur ut ex certa ſcientia.conſ 3.nu.45. 11
1 Clauſula non obſtantibus non auget gratiam.conſi.1.nu.90. 2
1 Clauſula non obſtantibus regulatur a mente concedentis. conſi.1.nu me.90. 2
1 Clauſula non obſtantibus non operatur in his quæ ſunt ignorata. conſi.1.nu.90. 2
1 Clauſula non obſtantibus non operatur ultra narrata,cōſ.1.nu. 91.2
1 Clauſula non obſtantibus ſubreptitia dicitur ſi ſubſtantia priuilegij eſt ſubreptitia,nec ſe extendit ad ignorata.conſ.1.nu.92. 2
1 Clauſula non obſtantibus non tollit ius tertij.conſ.1.nu.93.fol. 2.& conſ.11.nu.119.& 123.fo.26.& conſ.81.nu.62. 149
4 Et conſ.89.nu.24. 106
1 Clauſula non obſtantibus,comprehendit inualida & defectus non expreſſos.conſ.1.nu.94. 2
1 Clauſula non obſtantibus,non tollit niſi defectum expreſſum.conſ.1. nu.95. 2
1 Clauſula non obſtantibus,non nocet non ſubdito.conſ.82.nu.61. 149
1 Clauſula non obſtantibus generalis non derogat legibus contrarijs conſi.72.nu.62. 135
1 Clauſula non obſtantibus , tollit diſpoſitiones confirmatas.conſi.82. nu.64. 149
2 Clauſula non obſtante,quando opponitur uolūtas principis cognoſcatur conſ.1.nu.66. 2
2 Clauſula non obſtante etiam generalis,ſufficit quo ad derogationem. conſi.1.nu.142. 2
2 Clauſula non obſtantibus generalis uel ſpecialis quid operetur. conſ. 15.nu.68. 40
4 Clauſula non obſtantibus,quanta ſit efficacia remiſsiuè.conſi.45.numero.29. 71
1 Et conſ.1.nu.82.fo.2.& conſ.11.nu.5. 25
4 Clauſula non obſtantibus,quos defectus tollat.conſi.3.nu. 66. 11
4 Clauſula non obſtantibus,tollit conſuetudinem & ſtatutum.conſ.x. nu.8. 24
4 Clauſula non obſtantibus,quod ſtatuta tollat præterita præſentia uel futura.conſ.24.nu.15. 35
1 Clauſula non obſtante conceſsione alteri facta,intelligitur de inualida,conſ.101.nu.66. 186
4 Clauſula non obſtante quæ obſtantiæ cenſeantur ſublatæ.conſ.79.numero.26. 106
4 Clauſula non obſtante,non perimit ius alterius, ſed illud differt.conſ. 83.nu.19. 109
4 Clauſula non obſtante nunquam tollit diſpoſitiones cōfirmatas niſi de confirmatione fiat mentio.conſ.140.nu.6. 146
4 Clauſula non obſtantibus tollit & derogat ius quæſitum ad rem.conſ. 5.nu.92. 16
4 Clauſula non obſtantibus priuilegijs ſub quacūque uerborum forma conceptis,quid importet.conſ.42.nu.17. 54
4 Clauſula non obſtantium,uel quod habeantur pro expreſſis &c. non operatur pluſquam motus proprius, nec tollit defectus de quibus in conſ.74.nu.55. 102
1 Clauſula quod obſtantia habeātur pro expreſsis & ſpecificatis quid operetur.conſi.11.nu.15. 25
3 Et conſ.46.nu.41. 71
4 Et conſ.1.nu.84.fol.1.& conſ.11.nu.6. 25
1 Clauſula quod obſtantia habeantur pro expreſsis quos defectus tollat.conſ.1.nu.96. 2
2 Clauſula habentes pro expreſsis habet uim expreſſæ derogationis.cōſi.1.nu.93. 2
4 Clauſula habentes pro expreſsis quos ſuppleat defectus.cōſ.3.nu.65 98.99.& 100. [illegible]
2 Clauſula pro expreſſis habentes habet omnia pro expreſſè enumeratis.conſ.15.nu.66. 40
2 Clauſula pro expreſſis habentes,declarat mentem cōcedentis qualis fuerit.conſ.15.nu.58. 40
4 Clauſula pro expreſsis habentis,procedit quando in prima diſpoſitione non ſunt clauſulæ geminatæ & fortes derogatoriarum derogatoriæ.conſ.42.nu.27. 54
4 Clauſula pro expreſſo habentis,an deroget priori diſpoſitioni habenti fortiores clauſulas.conſ.42.nu.18. 54
4 Clauſula quod tenor haberi debeat pro expreſſo.an operetur quando de alia conceſsione facienda eſſet expreſſa mentio.conſ.42.nu.12. 54
4 Clauſula tenore habito pro expreſſo , refertur ad principalem diſpoſitionem,non autem ad uerba derogatoria contenta in illa , & idem in clauſula non obſtantibus priuilegijs conſ.12.nu.18 .19.& 21. 26
2 Clauſula ſaluo iure ſuccedentium ab inteſtato limitat facultatē.conſ. 14.nu.42.& 43. 38
1 Clauſula ſaluo iure omnium perſonarum ſemper ſubintelligitur , eſto quod non exprimatur,& multum operatur,maxime, quando eſt geminata & reiterata. conſ.5.nu.26.27.& 28. 16
1 Clauſula ſaluo iure appoſita in inueſtitura multum operatur.cōſ. 13 nu.12. 32
3 Et conſ.65.nu.51. 105
1 Clauſula ſaluo iure,præſumitur ſemper appoſita, & multū operatur conſ.15.nu.11. 37
1 Clauſula ſaluo iure impertinentium quando locum habeat.conſ.97. nu.133.& 134 171
3 Clauſula ſaluo iure, appoſita in inueſtitura conſeruat ius tertij. conſ. 70.nu.19. 123
3 Clauſula ſaluo iure coloni,appoſita per uēditorem multum operatur, & quid ſi nullus adeſſet colonus,adhuc tamen iſta clauſula ſatis operatur.conſ.70.nu.16.& 17. 123
13 Clauſula ſaluo iure appoſita per creditorem pro hac uerba,ſaluo iure reſidui & ſoluti ſatis operatur.conſ.70.nu.18. 123
3 Clauſula ſaluo iure,uim habet exceptionis & æquipollet illi.conſ.70 nu.21. 123
3 Clauſula ſaluo iure uerbum limitat & reſtringit præcedentia.uerum etiam limitat & reſtringit ac declarat ſequentia. conſ. 70. numero. 22. 123
3 Clauſula ſaluis alijs præmiſsis,declarat limitat & reſtringit ſequētia conſ.70.nu.13.15.& 16. 123
3 Clauſula ſaluis &c.quid importet ex ſui natura, & attenta mēte diſponentis.conſ.70.nu.28. 123
1 Clauſula ſine præiudicio tertij appoſita in inueſtitura , quomodo & qualiter ſit intelligenda,& interpretanda.conſ.16.nu.30. 37
1 Clauſula ſine præiudicio alicuius qualiter ſit intelligenda.conſ. 70. numero.

nu.2.4.5.6.7.12.& 13. 134

1 Clauſula ſine praiudicio apponitur ad cautelam abundantem. conſ. 70.nu.10. 134

1 Clauſula ſine praiudicio intelligitur preter quam in conceſſione continetur.conſ.70.nu.12. 134

2 Clauſula pro inſ: ctis haberi annullat omnia obſtantia.con.15. numero.65. 40

1 Clauſula ius & iuſtitiam miniſtrari producit effectum ut obtineat actor. Si deduxit unam cauſam, & produxit aliã.conſi.131.nu.9. 230

1 Clauſula ius & iuſtitiam miniſtrari, nihil operatur circa ea quæ cõtinent repugnantiam.conſi.131.nu.11. 230

1 Clauſula ius & iuſtitiã miniſtrari procedit quando ſumus in caſu certo & actione certa, & probationes ad id non tendunt.ibi.nu.12.fo.e.

1 Item & quando generaliter peteretur iuſtitiam miniſtrari.ibi.nu.13.

1 Clauſula peto mihi ius &c.quid operetur.conſi.76.nu.8. 142

1 Clauſula ſola ueritate inſpecta, effectum producit, ut actor obtineat ſe unam cauſam deduxit & aliã probauit. conſi. 131.numer. 14. fallit niſi lex uel ſtatutum poſt dictam clauſulam ulterius procedat. Item quando adeſſet repugnantia, & quando actio intentata eſt incompatibilis alijs in libello narratis.ibid.nu.15.16.& 17. 230

1 Clauſula omni melior modo, & ſimiles oppoſita ex ſtilo notariorũ nõ firmat actum inualidum & nullum.conſi.83.nu.72. 152

3 Clauſula omni meliori modo, cuius ſit uirtutis.conſi.33.nu.28. 51

1 Clauſula omni meliori modo, quid importet.conſi.76.nu.9. 142

2 Et conſ.50.nu.9. 127

3 Clauſula omni meliori modo plures producit effectus.conſi. 3. nu.8. fo.8.conſ.21.nu.53.fo.32.& conſ.62.nu.9.& 10. 142

4 Et conſ.126.nu.15. 237

2 Clauſula omni meliori modo.quos defectus ſuppleat.conſi.54. numero.9. 132

2 Clauſula omni meliori modo, multum operatur.con.79.nu.31. 163

3 Et conſi.90.nu.11.fol.154.& conſi. 107.nu.110. 170

4 Et conſi.46.nu.40. 57

1 Clauſula omni meliori modo.concernit expreſſa, & nõ alia extranea conſ.12.nu.68.& 69. 30

2 Clauſula omni meliori modo, &c.appoſita in ultimo teſtamentu, cum illis uerbis quod præferatur alijs cõtinet ſpecificam derogationẽ.con. 24.nu.31. 72

2 Clauſula omni meliori modo, an & quando ſuppleat hæredis inſtitutionem.conſi.50.nu.9. 127

2 Clauſula omni meliori modo &c.habet uim clauſula codicillaris, & tendit ad conſeruandam uoluntatem teſtatoris.cõſi.61.nu.16. 143

2 Clauſula omni meliori modo &c.appoſita in teſtamẽto producit effectum ut relicta per patrem filijs ſimpliciter, cenſeãtur relicta iure inſtitutionis.conſi.3.nume.9. 8

3 Clauſula omni meliori modo multum operatur, non tamen trahitur, ad caſum, quem ordinare non poterat ille, qui eam appoſuit.conſi. 54 nu.28. 89

3 Clauſula omni meliori modo &c.inducit facultatem implorandi officium iudicis.conſ.107.nu.120. 170

2 Clauſula omni meliori modo, operatur ut prælegatum ſaltim ualeat in uim donationis cauſa mortis, conſi.79.nu.32. 163

1 Clauſula appellatione remota qualiter interpretetur.cõſ.8.n.27. 20

1 Clauſula poſita in capitulo ſequenti non refertur ad præcedens habens clauſulam propriam & determinationem ſpecificam. conſi.36. nu.16. 92

1 Prout non refertur quando daretur impoſſibilitas & nullitas referẽtis ad relatum ibi.nu.17. eo.

1 Nec etiam refertur quando relatio eſſet contraria menti diſponentis ibid.nu.18. eo.

1 Item & quando ſequeretur abſurdum, ſi talis relatio fieret.ibi.numero.19. eo.

1 Nec etiam refertur quando appoſita eſt non de per ſe ſed per contextum capituli ſequentis & acceſſorie ſeu incidenter.ibi.nume. 20.21. & 22. fo.eo.

1 Clauſula quando dicatur appoſita de per ſe & quando ad qualificandum diſpoſitionem.ibi.nu.20.21.& 22. eo.

1 Clauſula poſita in diuerſa oratione non refertur ad aliam orationem diuerſam & maxime in contractibus & quando agitur de rebus & locis.ibid.nu.23.& 24. eo.

1 Clauſula poſita in uno capitulo refertur ad aliud quando eadem uiget ratio. Fallit autem in pluribus.ibi.nu.25. eod.

1 Clauſula iuramenti omnia & ſingula eſſe uera excludit exceptionem ſimulationis.conſ.54.nu.11. 115

1 Clauſula renunciationis doli & in factum idem operatur.ibi.nu. 17

Sed contra.nu.40. 115

1 Clauſula obſeruare omnia & non contrauenire non alterat diſpoſitionem.ſed regulam ſecundum illam.nu.38. eo.

1 Clauſula illa omnia & ſingula eſſe uera an ſit impedimento quin poſſit ſimulatio opponi quando ſuit uallata iuramento.conſi.55.nu.64. 65.& 66. 118

2 Clauſula omnia & ſingula quid operetur.conſ.16.nu.17. 42

3 Clauſula omnia & ſingula effectum indiuiduæ expreſſionis operatur conſ.1.nu.105. 2

1 Clauſula omnia & ſingula quæ comprehendat.conſi. 97.nu. 87.91. 120.& 121. 174

1 Clauſula ad omnia & ſingula habet relationem ad præcedentia.cõſ. 32.nu.101. 84

4 Clauſula cuilibet eorum, quid operetur.conſi.13.nu.16. 27

1 Clauſula & alijs confinibus uerioribus inducit menſuram poni taxatiue.conſi.64.nu.28 ſed contra.nu.74.& 75. 118

1 Clauſula ad habendum omnia infra confines.&c. comprehendit illa. ibid.nu.34. 128

1 Clauſula quas omnes res uendicat includit omnia poſſeſſa per uenditorem.ibi.nu.46. 128

1 Clauſula generalis ſubſequens an & quando comprehendat maiora. conſi.68.nu.17.28.& 29. 133

1 Et quid ſi eſt appoſitum ſignum uniuerſale uel geminatum. ibidẽ.numero.29. eo.

1 Et quid quando ſalua ratione recti ſermonis, non poſſunt aliter ſtare. ibid.nu.30. fo.eo.

1 Et quid ſi ſuperior poteſt in libello aliter prouidere.ibi.nu. 31. eo.

1 Clauſula generalis non trahitur ad expreſſe ordinata conſi.70.numero.13. 134

1 Clauſula ex alijs importat ſimilia expreſſis.conſi.73.nu.71. 137

1 Clauſula & cætera ad quæ extendatur.conſi.76.nu.7. 142

1 Clauſula promiſit non contrauenire intelligitur rebus ſic ſtantibus. conſ.87.nu.48. 143

1 Clauſula ſingula ſingulis & congrua congruis quid operetur. ibidem nu 91. eo.

1 Clauſula quæ pœna ſoluta, &c.operatur ut poſſit peti promiſſum. cõſi.109.nu.36. 181

1 Clauſula de rato obligat mandantem etiam ultra fines. conſi. 117. nu.27. 174

1 Clauſula generalis appoſita in mandato trahitur ad alia ſimilia non Expreſſa.nu.28. 174

1 Clauſula & quouis modo quid ſignificet.conſ.118.nu.29.& de eius effectu.nu.30. 227

1 Clauſula & quouis modo, oſtendit enixam uoluntatem, apponentis. eam.conſ.128.nu.30. 227

3 Clauſula & quouis modo cuius ſit effectus.conſi.33.nu.19. 51

4 Clauſula uel alio quouis modo, non ſupplet defectum reſeruationis. conſ.138.nu.11. 144

4 Clauſula uel alio quouis modo.quos defectus ſupplet.ibi. nu. 12.eo.

1 Clauſula ſi plus ualet domo.ad quæ referatur.conſi. 128. nume. 32. & 33. 227

2 Clauſula etiam ſi talia eſſent, &c.habet uim expreſſæ derogationis. conſi.1.nu.92. 2

2 Clauſula illa ſi ita eſt & ſi preces ueritate nitantur, in priuilegijs ſubintelligitur.conſi.4.nu.29. 10

2 Clauſula illa & ex alijs iuſtis & rationibus cauſis, &c.qualiter debeat interpretari.conſ.6.nu.41. 12

2 Clauſula illa ex alijs rõnabilibus cauſis, &c.non eſt ſufficiens.conſ. 9.nu.41. 42

2 Clauſula confici denotat fiduciam committentis, qui non alias commiſiſſet.ibid.nu.61. 42

2 Clauſula continens actum geri debere cum ratione, moderamine, & honeſtate denotat arbitriũ boni uiri, & multipliciter interpretatur importatque diſcretam inſpectionem actus gerendi. ibi. numero. 65. & 66. 42

2 Clauſula promiſit obſeruare, adimplere, non contrauenire, &c.qualiter intelligitur et interpretatur.conſi.12.nu.92. 28

2 Clauſula ex alijs iuſtis & rationalibus cauſis qualiter interpretetur & ad quæ referatur.ibi.nu.65.& 166. 28.& 29

2 Clauſula confiſi de ratione, moderamine & honeſtate actus per nos faciendi quid importet, ibi.nu. 180.cum alijs ſeq. 29

2 Clauſula prout ratio dictaret, intelligitur poſita iuſtificatiue.ibi.numero.191. eo.

2 Clauſula prout ordo rõnis exegerit, idem importat.ibi.nu.192. eo.

2 Clauſula citatis & nõ citatis qualiter intelligatũ.cõſi.12.n.217. 29

2 Clauſula quod legitimatus comprehendatur in quacunque diſpoſitione loquente, de legitime nato qualiter intelligatur. conſi. 12. nume. 211. 29

2 Item illa quod æquiparetur in omnibus & per omnia natis ex legitimo matrimonio. ibi. & nu. ſeq. 29

2 Clauſula abſque præiudicio uenientium ab inteſtato. quid importet. conſ. 14. nu. 43. 38

2 Clauſula abſque præiudicio uenientium ab inteſtato. inducit ut legitimatus proprie dicatur diſpenſatus. conſ. 14. nu. 45. 38

2 Clauſula bene informatus excludit omnem ignorantiam & errorem & probationem quæ in contrarium poſſet fieri per quam dicenti contrarium imponitur ſilentium. conſi. 15. nu. 60. & 61. 40

2 Clauſula non aliter nec alio modo habet naturam præciſam. conſ. 19. nu. 16. 54

2 Clauſula appoſita in primo capitulo, quando & quo caſu referenda ſit ad alia. ibi. nu. 65 66. & 67. 55

2 Clauſula appoſita in uno capitulo, quando & quo caſu referenda eſt ad alia. ibi. nu. 79. 80. & 81. 55

2 Clauſula generalis ſi qua mihi cauſa. &c. concedit reſtitutione in integrum fallit quando quis non adimplet uoluntatem teſtatoris. nu. 248 conſ. 19. nu. 247. 52. 55

2 Clauſula continens derogationem poteſtatis teſtandi, poteſt per teſtatorem de facili tolli. ibi. nu. 26. eo.

2 Clauſula approbans teſtamentum in omnibus & per omnia an habeat effectum indiuiduæ approbationis & expreſſionis. conſi. 26. numero. 42. 81

2 Clauſula actum. &c. denotans perfectionem actus regulariter attendi debet. conſ. 27. nu. 15. 86

2 Non tamen probat publicationem & rogitum. ibi. nu. 16. eo.

2 Nec actum perfectum denotat, quando poſt talem clauſulam ſcripta fuerant alia aliqua geſta. ibid. nu. 17. eod.

2 Clauſula præſentibus. &c. inducit præſumptionẽ rogitus, niſi ſcriptura talis reperta fuerit extra prothocolla & imbreuiaturas notarij. conſ. 27. nu. 18. 86

2 Clauſula appoſita in inſtrumento præſentibus teſtibus uocatis, & rogatis ad omnes refertur. conſ. 28. nu. 51. 89

2 Clauſula quod bona conſeruentur in familia an uideatur inducere grauamine in alijs omnibus perſonis a teſtatore non uocatis, nec expreſſis & alijs ſequentibus. conſ. 31. nu. 23. 96

2 Clauſula derogatoria teſti non obſtat, quando in ultimo teſtamẽto expreſſa & indiuiduo facta eſt mentio dictæ clauſulæ. conſ. 24. nu. 8. & nu. 9. 72

2 Clauſula derogatoria effectum ſolum producit in his in quibus derogat non autem in alijs. conſ. 24. nu. 14. 72

2 Clauſula derogatoria teſtamenti faciendi, quando & quo caſu locum ſibi uendicet. ibid. nu. 108. 72

3 Clauſula derogatoria contenta in primo teſtamento tunc operatur effectum, quando fuit ſcienter appoſita a teſtatore. conſ. 10. nu. 10. 17

3 Et quid ſi fuit appoſita per teſtatorẽ maxime quãdo teſtator eſt ignarus literarum, clauſulæ ſunt ignotæ ipſi teſtatori. ibi. nu. 11. & 12. eo.

3 Clauſula derogatoria appoſita in uoluntate minus ſolenni, nihil operatur. ibi. nu. 19. 17

3 Clauſula derogatoria appoſita in codicillis, non operatur ualiditatem teſtamenti, ſed ut ualeat iure codicillorum. ibi. nu. 20. eo.

3 Clauſula derogatoria derogatum uidetur pluribus modis. ibidem. nu. 20. 21. 22. 23. 24. & 25. eo.

3 Clauſula derogatoria ad ſequentia excludit conſenſum ab illis. conſi. 43. nu. 42. 66

2 Clauſula derogatoria nihil operatur ſi apparet de uoluntate & intẽtione contraria condendi ſecundum. conſ. 34. nu. 57. 73

2 Clauſula derogatoria ceſſat quando inter primum teſtamentum et ſecundum decurſum eſſet decẽnium etiam ſi primum eſſet conditum inter liberos. ibid. nu. 58. 73

3 Et conſi. 10. nu. 17. 17

4 Clauſula derogatoria quo caſu non ſit neceſſaria alterius conſtitutionis habentis clauſulam derogatoriam. conſ. 42. nu. 6. fo. 54. & quid ſi derogatio fit per modum legis. ibi. nu. 13. 24

2 Clauſula derogatoria ſimplicis, facilius derogatur quã clauſulis fortioribus derogatorijs. conſ. 42. nu. 7. 15. & 26. 115

1 Clauſula in fine appoſita non refertur ad præcedentia in ſpecie deciſa, & idem in relatione ſeu alia diſpoſitione. conſ. 39. nu. 20. 95

1 Clauſula in fine poſita non refertur ad omnia, ſi ſequeretur abſurdũ. conſ. 87. nu. 22. 158

2 Et conſi. 53. nu. 34. 131

1 Clauſula in fine appoſita non refertur ad ea quæ habuere ſpecialẽ determinationem. conſ. 86. nu. 32. & 33. 157

2 Et conſ. 36. nu. 20. 104

1 Clauſula in fine appoſita ad quæ referantur. conſ. 97. nu. 90. 93. 98. & 102. 174

2 Et conſ. 53. nu. 31. fo. 131. conſi. 66. nu. 17. fo. 126. conſ. 70. nu. 22. fo. 129. & conſ. 86. nu. 41. 174

2 Clauſula in fine appoſita referenda eſt ad omnia. conſ. 9. nu. 23. 18

2 Clauſula in fine appoſita quando ad omnia referri debeat. conſi. 53. nu. 32. fo. 131. & conſi. 86. nu. 43. 174

2 Clauſula appoſita in fine, limitat & reſtringit præcedentia. conſi. 9. nu. 58. 18

2 Clauſula appoſita in fine, limitat & declarat præcedentia. conſi. 12. nu. 178. 29

2 Clauſula in fine poſita referenda eſt ad omnia præcedentia. conſi. 12. nu. 175. fo. 20. conſ. 42. nu. 20. fo. 115. & conſi. 85. nu. 10. 172

2 Clauſula in fine appoſita, non eſt referenda ad aliam diſpoſitionẽ quãdo non eſt appoſita de per ſe nec principaliter, ſed ſolum ad qualificãdum conſ. 36. nu. 21. 104

2 Clauſula appoſita in fine unius capituli, an ſit referenda ad omnia præcedentia. conſ. 50. nu. 14. 127

2 Clauſula in fine appoſita an & quando ſit referenda ad proxima. cõſi. 50. nu. 15. fo. 127. & conſ. 53. nu. 11. 131

2 Clauſula in fine appoſita eſt generalis, nec adeſt ratio quare magis ad proxima, quam ad omnia referatur. conſ. 50. nu. 17. 127

2 Clauſula in fine appoſita fruſtratoriè & ludibrio appoſita cenſeretur ſi ad omnia non referetur. conſ. 53. nu. 33. 131

2 Clauſula in fine appoſita ad omnia eſt referenda. cum conſtet de mente teſtatoris uolentis ad omnia referri. conſ. 53. nu. 35. 131

2 Et quid ſi eſt appoſita in contextu & fine unius uerſiculi & eadem ratio urgeret quo ad alia. ibi. nu. 36. eo.

2 Et quid ſi non poteſt referri ad uerſiculum præcedentem habentẽ diſpoſitionem determinatam, & perfectam. ibi. nu. 37. eo.

2 Clauſula in fine appoſita non eſt referenda ad caſum præcedentem iã deciſum. conſ. 66. nu. 18. fo. 148. & conſ. 85. nu. 49. 172

2 Clauſula in fine appoſita non eſt referenda ad caſum exorbitantem a iure communi. conſ. 66. nu. 19. 148

2 Clauſula in fine appoſita refertur ad tempus futurum uel clauditur ſub unica ratione. conſ. 86. nu. 44. 174

4 Clauſula in fine appoſita declaranda uenit ex præcedentibus, ne inducatur correctio. conſ. 50. nu. 27. 41

2 Clauſula in fine poſita referenda eſt ad omnia præcedentia fallit quãdo læderetur rectitudo ſermonis, & implicaret cõtradictionem & abſurdum. conſi. 36. nu. 15. & 16. 104

2 Clauſula poſita in uno capite teſtamenti an uideatur repetita in alio capite. conſ. 38. nu. 18. 109

2 Clauſula poſita in medio, an debeat connumerari in præcedenti, ſeu ſequenti capitulo. conſ. 38. nu. 30. 109

2 Clauſula denotans tractum temporis inducit fideicom. conſ. 41. numero. 37. 113

2 Clauſula codicillaris, an trahatur ad fideicommiſſum, quando ſubſtitutio eſt directa & quid ſi directa habet tractum ſucceſſiuum temporis. nu. 54. ibid. nu. 53. & 54. 132

2 Clauſula ſi non ualet iure teſtamenti, ualeat iure codicillorũ uel alio meliori modo, &c. an & quando ſuppleat hæredis inſtitutionem. cõſ. 50. nu. 9. 127

2 Clauſula codicillaris ſupplet defectum nullitatis cauſatæ ex præteritione & etiam illam procedentem ex morte hæredis ante teſtatorem conſ. 60. nu. 22. 139

2 Clauſula codicillaris reſoluit inſtitutiones in fideicommiſſum, maxime quando talis clauſula reſpicit tempus futurum. ibi. nu. 24. eo.

3 Et conſ. 12. nu. 2. 28

2 Clauſula codicillaris ſuſtinet teſtamentum, in quo facta eſt exhæredatio. conſ. 60. nu. 25. 139

2 Clauſula, quod teſtamentum ualeat omni meliori modo, &c. operatur ut diſpoſitio ſaltem ualeat in uim codicilli. ibi. nu. 26. 139

3 Clauſula codicillaris appoſita a notarijs an aliquid operetur. ibidem nu. 27. 100

2 Clauſula codicillaris, an aliquid operetur in poſthumo ignorãter prætento. ibid. nu. 28. eo.

3 Clauſula codicillaris, appoſita in teſtamento ſubſtinet illud eſto quod in eo filij ſint præteriti. conſ. 3. nu. 10. 8

3 Clauſula codicillaris fideicommiſſum importat. conſil. 11. numero. 33. 19

3 Clauſula codicillaris operatur ut inſtitutio facta in re particulari, reſoluatur in uim fideicommiſſi. conſi. 17. nu. 43. 25

3 Clauſula codicillaris ſubſtinet diſpoſitionẽ in uim ultimæ uoluntatis. conſi.61.nu.40. 100

2 Clauſula codicillaris, an aliquid operetur, circa perſonam non uocatam. nu.29. ibidem.

2 Clauſula codicillaris operatur ut relicta in teſtamento, debeantur a uenientibus ab inteſtato. conſ.60.nu.20.fo.139.cõſ.61.nu.19. 141

3 Et conſ.18.nu.3. 26

2 Et quod ſi in teſtamento fuere inſtituti alij cohæredes, & unus ipſorũ mortuus eſt uiuo teſtatore. conſ.61.nu.21. 141

2 Clauſula codicillaris ſupplet defectum teſtamenti. conſ.61.nu.22.f.219. & conſ.64.nu.16. 146

2 Clauſula codicillaris ſuſtinet teſtamentum, etiam ſi in illo fuiſſet præterita poſthuma. ibid.23. 146

2 Maxime quãdo dicta clauſula reſpicit tempus futurũ. ibi.nu.24.fol. eo.

2 Clauſula quod teſtamentum ualeat omni meliori modo. &c. operatur effectum, ut diſpoſitio ualeat ab inteſtato. ibi.nu.25. fo.eod.

2 Et hoc quando a teſtatore prædicta clauſula fuit ſcienter appoſita. ibidem.nu.26. eo.

2 Clauſula codicillaris ſemper præſumitur appoſita in teſtamento cõdito inter liberos. conſi.62.nu.13. & ſeq. 143

2 Clauſula codicillaris operatur, ut ſubſtitutio facta uerbis directis, trahatur ad fideicommiſſum. conſ.61.nu.13. & 14.fo.143. & conſi.91 nu.22.fo.184. & conſ.93.nu.11. 189

2 Clauſula codicillaris operatur, ut relicta in teſtamento debeantur a uenientibus ab inteſtato eſto quod ex teſtamento non poſſit hæreditas adiri per inſtitutum uiuo teſtatore conſ.64.nu.31 & 14. 146

2 Clauſula codicillaris ſuſtinet teſtamentũ, in quo poſthumus fuit præteritus ſi de eo teſtator ſaltem in genere cogitauit. ibi.nu.17. eo.

2 Clauſula, tunc, & eo caſu, referenda eſt ad teſtatorem eo magis ſi teſtator ſciebat eius filium habere bona aduentitia. conſ.73.nu. 21. & 22. 155

2 Clauſula, ſi non ualet iure codicillorum, &c. ualeat, &c. multũ operatur conſi.74.nu.16. 156

2 Clauſula poſita in uno capite ſtatuti, an & quando referatur ad alia. conſ.85.nu.40. 172

2 Clauſula poſita in cõtextu unius capituli an referatũ ad alia. n.48 ibi.

2 Clauſula ſtans de per ſe, an referatur ad alia. nu.49. ibi.

2 clauſula non refertur ad omnia, quando aſsignari poteſt ratio, ut magis referatur ad unum quam ad aliud. conſ.eo.nu.50.uol. eo. 172

2 clauſula non refertur ad illa, in quibus certum ſtatutum eſt. numero. 51 ibi.

2 clauſula in fine poſita declaratur & interpretatur antecedentibus & ſequentibus nu.53. ibi.

2 clauſula ſequens, non extenditur ad caſum expreſſe prius diſpoſitum. conſ.90.nu.35. 183

3 clauſula appoſita executiue nõ ampliat diſpoſitionẽ. cõſ.54.n.29. 89

3 clauſula, pleno iure, uerificatur quandoq; in habente tantum directũ dominium. conſ.58.nu.41. 95

3 clauſula illa renunciationis exceptionis doli mali in factum &c. cõtinet renunciationem omnis exceptionis. cõſ.75.nu.10. 144

3 clauſula, quocunque alio modo, &c. comprehendit alia capita non expreſſa. conſ.90.nu.10. 154

3 clauſula ſine exceptione aliqua ſatis operatur. ibi.nu.20. 154

3 clauſula habẽs rata grata &c. tollit ſuſpicionẽ doli. cõſ.93.n.17. 158

3 clauſula animo deliberato ſine aliqua exceptione, &c. tollit omnem errorem & ignorantiam. ibi.nu.18. 138

3 clauſula una interpretatur aliam. conſ.96.nu.34 161

4 clauſula, quod non poßit dari de defectu intentionis. conſ.1.nu.75. 2

4 clauſula, & ne prætextu erroris, quid operetur. conſ.3.nu.80. 10

4 clauſula quatenus totum, uel pro parte. conſ.3.nu.80. 10

4 clauſula non aſtringens &c. quid operetur. conſ. 53 nu.41. 65

1 clauſula iuribus noſtris & curia ſemper ſaluis multum operatur. conſi.21.nu.55. 46

4 clauſula, pleno iure conceſſa alicui abbati quid operetur. conſi. 22. nu.14. 34

4 clauſula, quod debeant obſeruari narrata &c. cuius ſit effectus. conſ. 21.nu.8. 32

4 clauſula decreti inficit & titulum & poſſeſſionẽ. conſ.22. nu.19. 34

4 clauſula, donec eas duceret renouandas conditionem importat. conſi. 18.nu.6. 30

4 clauſula, ut eſt moris, comprehendit præſtationem iuramenti & ſimilia. conſ.20.nu.11. 32

4 clauſula præſtationis iuramenti, quod nulla ſimoniaca interceſſerit conuentio &c. qualiter intelligi debeat, & de quibus conuentionibus. conſ.30.nu.29. 41

4 clauſula ſiue alio quouis modo, quẽ effectũ inducat cõſ.37.n.16. 50

4 clauſula mandans ab omnibus iudicibus ita iudicari, & diffiniri, quid importet. conſ.38.nu.7. 51

4 clauſula generalis ſubiecta mandato premiſsis aliquibus requirentibus mandatum ſpeciale an extendatur ad collationem beneficiorum. conſ.41.n.1. 53

4 clauſula prędicta non includit maior expreſſis. ibi.nu.2. 53

4 clauſula conſtito ſummarie de aſſertis, inducit conditionem, & de illis debet conſtare, & aliter geſta redduntur nulla. conſ.41 nu.14. 53

4 clauſula, non ualeant expectatiuæ, niſi in eis fiat expreſſa mentio de alternatiua quid operetur, ſi in gratia alternatiua apponitur. cõſ. 42 nu.13. 54

4 clauſula. ſtatum cauſæ habentes pro expreſſo, an uerificetur in æquipollenti. conſ.42.nu.14. 54

4 clauſula illa cum derogatione literarum latiſsime extendenda, qualiter intelligatur & interpretetur. conſ.42.nu.23. 54

4 clauſula perinde ualere, quæ priuilegia dicatur tollere. ibi.nu.45. 54

4 clauſula perinde ad quæ ſit referenda. conſi.45.nu.25. 56

4 clauſula, perinde ualere, quem effectũ producat. cõſ.44.nu.6. 55

4 clauſula perinde ualere, latiſsima eſt, & plures producit effectus. cõſ. 44.nu.22. 55

4 clauſula illa etiam et perinde ac ſi quem effectum producat. conſ.44 nu.7. 55

4 clauſula in oĩbus et per omnia cuius efficacia ſit. conſ.44.nu. 9. 55

4 clauſula ſi conſtiterit. appoſita in reſcripto, illud reſoluit in conditionem. conſ.45.nu.5. 56

4 clauſula ſi conſtiterit, tradit formam in procedendo, qua omiſſa, omnia redduntur nulla. ibi.nu.7. 55

4 clauſula decreti, ligat oẽs ordinarios ẽt ignorãtes. cõſ.47.nu.31. 58

4 clauſula appoſita in regula prærogatiuarum qualiter ſit intelligenda conſ.50.nu.24. 62

4 clauſula, ſi ita eſt, appoſita in reſcripto, & clauſula, ſi rapta non fuerit, conditionem important, & uerificandæ ſunt. Etiã in reſcriptis gratioſis. conſ.57.nu.48. et 49. 71

4 clauſula, ſi ita eſt, et ſi eſt idoneus, a pari uidentur procedere. conſ.57 nu.51. 71

4 clauſula, ſi eſt idoneus requirit pronunciationem ſuper idoneitate. cõſi.57.nu.52. 71

4 clauſula inſtitutionis hæredum in ſtirpes, et non in capita, quem effectum producat. Et an referenda ſit, nedum ad natos, ſed etiam ad naſcituros. conſ.71.nu.11. et 12. 97

4 clauſula, æquis portionibus, equalitatem inducit. cõſ.71.nu.16. 97

4 clauſula decreti ligat manus omnium, conſ.79.nu.18. 106

2 clauſula ex nunc pront ex tũc, operatur effectũ ut cõditio retrotrahatur, et ut actus videatur a principio pure factus. conſ.62.nu.23. 143

2 Clauſula ex nunc prot ex tunc, et econtra importat vt vnum tempus videatur ineſſe alterum ita vt ex quolibet tempore dici poſſit actũ ſumere initium. conſ.16.nu.128. 82

4 clauſula ex tũc, prout ex nũc, et econtra appoſita ſuper gratia conditionali quando operatur Et ſi appoſita eſt ad unum effectũ an trahatur ad alios. conſ.82.nu.17. et 18. 108

4 clauſula vel alio quouis modo, quid importet, et quem effectum producat. conſ.83.nu.19. 109

4 clauſula ſi preces veritate nitantur in quolibet reſcripto intelligitur conſ.108.nu.12. 115

2 clauſula ſi talia forent. quid operetur. conſ.1.nu.143. 1

4 clauſula conſtito de impedimento et refectis expenſis qualiter intelligatur. conſ.108.nu.15. 115

4 clauſula illa præterquam, etc. nõ debet referri ad reſeruata. conſ.114 nu.3. 129

4 clauſula illa poſita in gratia, ſi neutri videlicet ſi per euentum litis etc. qualiter intelligatur. conſ.117.nu.46. 130

4 clauſula amoto quolibet, non tollit ſubreptionẽ. cõſ.110.nu.18. 134

4 clauſula illa conſtito de aſſertis, poſita in ſignatura partis citationẽ exigit. conſ.124.nu.24. 136

4 clauſula, ſuper quibus producit effectum. conſ.126.nu.15. 137

4 clauſula, vocato, titio et alijs, qui fuerint euocandi, qualiter ſit intelligenda. conſ.138.nu.6. 144

4 clauſula generales derogatoria non. præiudicant priuilegiatis de iure quales ſunt pauperes clerici, indigenæ in ſua patria. n.x. cõſ.140 146

4 clauſula inſolita appoſita in reſignatione idem arguit. conſ.143. numero.17. 148

4 clauſula ex certis cauſis animum mouentibus, de quibus debet intelligi. ibi.nu.25. et 26, 148

4 clauſula etiam ſi præſentationes, nominationes, etc. ius qualium perſonarum

ſonarum reſeruat.conſ.144.nu.1. 149

4 Clauſula uniuerſalis,ſeu quam ex aliam diſpoſitionem,licet in materia reſtringibili non importet diuerſum ſpeciem a poteſtate conferendi a ſpecificatis,tamen ſecus eſt in materia largu ſin priuilegiatiua. conſ.134.nu.14. 149

4 Clauſula cōiter.uel diuiſim qualiter interpretet̃.cōſ.144.n.19. 149

4 Clauſula dummodo alia gratia tibi conceſſa non ſit,debet intelligi de ſimili,non de alijs non ſimilibus.conſi.145.nu.25. 150

4 Clauſula illa dummodo,alia gratia non ſit conceſſa,debet intelligi de alia,qua habuit effectum.ibi.nu.29. 150

1 Clauſula renunciationis,exceptionis.doli,&c.& illa ex certa ſciẽtia quem effectum operentur.conſ.12.nu.71.72.73.& plene nu.77.78 cum ſeq.fo.2.nu.62.73.& plene nu.87.88.& ſeq. 48

2 Clauſula appoſita ad cautelam non nocet.conſi.19.nu.46. 41

1 Clauſula promiſerunt habere,rata.grata,& firma,& ea obſeruare,& nō contra facere,multum operatur.cōſ.20.nu.40.& nu.102.& ſeq. 42

1 Et ſi uallata eſt iuramen.an poſſit peti abſolutio.ibi.nu.41.& num. 105.& 106. fo.eo.

1 Clauſula illa quod debeat extẽdi ad cogitata.incogitata, & inſolita, interpretat̃.quo ad concernentia, rem , de qua agebatur,nō aũt ano ad alias res ſeparatas,& penitus extraneas.conſ.20.nu.84.& 85. & ſeq. 42

1 Clauſula conſulte,deliberate,ex certa ſcientia,& non per errorẽ, nō extenduntur ad incognita,incogitata,& extranea a rebus,de quibus agebatur,eſto quod detur generalis cogitatio.ibi.nu.85. 42

1 Clauſula appoſita ex conſuetudine notariorum parum operantur.cōſi.20.nu.87.fo.42.& conſ.110.nu.101. 205

5 Et conſi.74.nu.68. 130

2 Clauſula appoſita uidentur potius de ſtilo notariorum & ideo non alterant.conſ.16.nu.18. 42

3 Clauſula appoſita ex capite notariorum non ſunt in conſideratione. conſ.19.nu.20. 18

3 Clauſula appoſita acceſſorie & executiue motus proprij , de gratia ſpeciali,ex certa ſcientia de plenitudine poteſtatis,& non obſtantibus parum operantur.rem ſtine conſi.23.nu.153. 36

1 Clauſula in compromiſſo poſita obligant ẽt ad pœnã eo magis ſi laudum a ſuperiore fuit approbatum conſ.29.nu.15.& 16. 77

4 Clauſula ſolita apponi & oppoſita.nō arguunt ſuſpicionẽ,& idẽ quã do apponuntur ad executionem diſpoſitis quã non alterant. conſi.5. nu.189.& 190. 15

1 Clauſula inſolita arguunt ſuſpicionem.con.54.nu.39. 115

4 Et conſi.5.nu.166. 16

1 Clauſula libelli generales peto ius. &c. nihil operantur circa ea quæ continent repugnantiam.conſ.7.nu.21. 18

1 Nec circa ea quæ nullo modo ſunt narrata.ibi.nu.22. 18

1 Nec qñ actiones non competunt ad ea quæ petuntur.ibi.nu.23. 18

2 Clauſula & renunciationes appoſita in contractu ſimulato indicantur ſimulata conſ.53.nu.13. 115

2 Clauſula ẽt appoſita inſtrumento ſimulato ſimulata præſumuntur.cōſi.54.nu.35.& nu.40. 115

2 Et præſumuntur appoſita acceſſoriẽ & ad executionem etiam inutile ibi.nu.37. f.eo.

1 Clauſula appoſite exequutiue non alterant diſpoſitionem.conſi. 89. nu.72.uol.1. 160

1 Clauſula acceſſorie & poſita ad executionem reſtringuntur ad caſus in quibus loquitur principalis diſpoſitio.conſ.110.nu.101. 205

1 Clauſula in fine libelli ſolite apponi ſuſtinẽt libellum. conſi. 125. numero.6. 223

2 Clauſule appoſita in inſtrumento donationis cauſa mortis non alterant eius naturam.conſ.16.nu.17. 42

1 Clauſula acceſſoria ad principem illam non alterant.conſi.75.numeru.34. 147

2 Clauſula poſite ad executionem diſpoſitionis illam non alterant.ibi. nu.35. eo.

3 clauſula poſita ad executionem non alterant.conſi.33.nu.9. 51

3 Clauſula appoſita in renunciatione,cam non ampliat , cum ſint acceſſoria.conſ.49.nu.46. 77

3 Clauſula appoſita in inſtrumento de non contrauenicndo tollunt propter enormiſſimam leſionem.conſ.75.nu.32. 133

3 Idẽ in clauſula renũciationis,& ex certa ſciẽtia.& ſimil.ibi.n.33.c.

3 Clauſula & renunciationes appoſite in contractu ſimulato,iud.cantur eſſe nulla ſimulata & ineſſicaces.conſ.86.nu.25. 145

4 Clauſula aliquando tollunt ius ad rem.conſ.119.nu.8. 133

4 Clauſula importantes derogationem.conſi.145.nu.14. 133

1 Clauſula exequutiua,& acceſſoriẽ poſita non ampliant diſpoſitionẽ. conſ.11.nu.134. 26

1 Clauſula in cō promiſſo poſita obligant ẽt ad pœnam eo magis ſi laudum a ſuperiore fuit approbatum conſ.29.nu.15.& 16. 77

1 Clauſula illa promiſerunt non contrauenire.&c.non operatur, quin non poſſit peti iuſtum precium. ibi.nu.102. 77

2 Nec habet locum quando agitur de re ſeparata.& non incluſa in cōtractu. bi nu.103. fo.eo.

1 Et dicta clauſula poteſt dupliciter intelligi.ibi.nu.104. fo.eo.

1 Et data enormiſſ.læſione poteſt contrauenire.ibi.nu.105. fo.eo.

4 Clericatus an ſit probandus per diſpenſatium ad promotionem ordinis & profeſſionis faciendæ.conſ.44.nu.4. 55

2 Clericus an coram laico poſſit reddere teſtimonium,ſine licentia ſui ſuperioris.conſ.83.nu.35. 152

1 clericus non poteſt prorogare iuriſdictionem,etiam uoluntariam.conſi.2.nu.16. 9

4 Clericus in concernentibus utilitatem eccleſiæ poteſt in iudicio cōparere.& aſſumere defenſionem.conſ.32.nu.25. 45

4 Clericus ab inteſtato habet ſucceſſorem in bonis quæſitis ex induſtria labore & intuitu perſonæ.conſ.33.nu.26. 46

4 Clerico ab inteſtato morienti quis debeat ſuccedere. ibidem. nu. 29. & 30. fo.eo.

4 Clericus coniugatus cum uirgine,an poſſit eſſe ſubexecutor in expectatiuis,& prouidere expectanti.conſ.40.nu.10.& ſimplex clericus poteſt iſta facere.ibi. 46

4 clericus tranſeundo ad matrimonium explicat actum contrariũ clericatui, & renunciare uidetur priuilegio cleri.ibi.nu.24. eo.

4 Clericus coniugatus non poteſt eſſe officialis , ſeu uicarius epiſcopi. ibidem.nu.25. eo.

4 Clericus coniugatus nec adminiſtrator rerum eccleſiæ, nec ſindicus uniuerſalis eſſe poteſt ibi.nu.26. eo.

4 Clericus coniugatus non poteſt conferre.ibi.nu.22.& 29. eo.

4 Clericus per matrimonium ſubſequens, amittit beneficium quod habebat.ibi.nu.30. eo.

4 Clerico coniugato,duo tantum priuilegia reſeruantur,in reliquis,ut laicus reputatur.ibi.nu.21. eo.

4 Clerico cõiugato cenſentur prohibita.prohibita laicis exceptis duobus caſibus.ibi.nu.27. eo.

4 Clericus an poſſit exercere artem chirurgiæ,& non incurrere irregularitatem.conſ 96.nu.8. 117

4 Clericus quis dicatur lato ſumpto uocabulo.conſ.135.nu. 10. 137

4 clericus inculpatus de homicidio coram iudice laico remittendus eſt ad forum eccleſiaſticum,nedum ipſe,ſed alij cõplices,& conſocij criminis.eſto quod ſint laici.conſ.154.nu.1. 160

4 clerici gaudent beneficio ſtatuti conditi a laicis.conſ.48.nu. 15. 59

2 clerici abſentes pro ſeruitio epiſcopi ſeu papæ.quo caſu habeãtur pro præſentibus,quo ad omnia.conſ.22.nu.44. 67

4 Coadiutor quando dandus eſt prælato.conſ.49.nu.38.39. 60

2 codicillus ut ualeat,quas ſolennitates continere debet.conſ. 24 nume.3. 101

2 codicillus non ualet in uim codicilli,quando in eo adeſt inſtitutio directa.conſ.35.nu.9. 103

2 codicillus non ualet ut teſtamentum ſi deficit numerus teſtium, de iure requiſitus.ibi.nu.10. fo.e.

2 codicillus ita factus non ualebit,ut ultima uoluntas.ibi. nu. 12.fo.e.

3 codicillus trahitur ad tempus teſtamenti.conſ.2.nu. 42. 6

3 codicillus cenſetur confirmatus per teſtamentum.ibi.nu.43. e.

2 codicilli conditi contra formam ſtatuti nulli ſunt.conſ.12.nu. 4. 26

3 codicillorum ſcientia præſumitur,quando publice conditi ſunt.conſil.2.nu.44. 6

3 Et quando de ipſis conditis adeſt publica uox & fama.ibi.nu.45.f. e.

3 codicillorum uerba ſunt interpretanda, ne aliquid abſurdum contineant.conſ.25.nu.19. 38

3 codicillorum uerba interpretanda ſunt & declaranda, ne ex illis detur contrarietas & correctio.ibi.nu 42. 31

4 cogere aliquem ad cauendum de nō offendẽdo eſt grauare, & onerare ipſum quod ſine cã fieri non debet.conſ.168.nu.9. 287

4 cogitatio pōt eſſe in genere & in ſpecie.cōſ.134.nn.6. 314

1 cogitatio in genere an ſufficiat conſ.68.nu 18. 132

1 cogitatio patris non habet preiudicare filius.conſ.71.nu.33. 234

4 cogitatio in genere conſideratur.conſ.118.nu,36. 138

4 cogitatio in genere an tollat ſubreptio ẽ.cōſ.118.nu.37. 138

4 cogitatio ſufficit in genere,ut ſuper illa arbitri poſſint laudare. conſ. 134.nu.7. 142

4 cognatus an poſſit in uxorem capere relictam quæ fratris ſui ſine prole

prole defuncti ex diſpenſatione ſummi Ponti.conſ 68.nu. 1. & per totum.conſ.84. 84

4 *cognatus uel in eodē gradu attinētia,quo eſt frter.ibi.nu.11.& 12.e.*

2 *Cognitio & probatio ſummaria qualis debeat eſſe.cōſ.11.n. 40.* 25

Cognitio & deciſio contentorum in ſupplicatione ſpectat ad ſuperiorem iudicantem.conſi.118.nu.7. 218

1 *Cognitio cauſæ non præſumitur ex temporis breuitate ſi eadem die omnia fuere geſta.conſi.99.nu.11.* 181

1 *Cognitio primarum cauſarum,ad quos ſpectet.conſ.8.nu. 19.* 19

1 *Cohabitatio fratrum nō inducit communionem bonorum,quo ad dominium,et proprietatem.conſ.85.nu.2.* 156

1 *Cohabitatio et retentio bonorum in communem an indicant renouationem ſocietatis.conſi.87.nu.5.7.et ſeq.* 157

4 *Cohabitatio ſpontanea uxoris cum marito purgat metum præcedentem.cōſ.170.nu.14.* 177

4 *Cohabitatio maſculi & fœminæ, et reputatio tractatus ſimultaneus ac fama uicinia an neceſſario probent matrimonium.cōſ.59.0. 10.*74

3 *Cohabitatio ſponſi in domo ſponſæ non operatur,ut ſpōſalia tranſeant in matrimonium.conſ.62.nu.4.* 102

2 *Cohæres alienando partem,illa deſinit cōis et in portionem ſuam cōputatur,et reliqua pars applicatur cohæredi,et non uenit diuidenda. conſ.44.nu.44.* 110

Cohæres poteſt ab alijs cohæredibus petere diuiſionem hæreditatis. iudicio famil æ herciſcundæ.conſ.69.nu.13. 126

Cohæres in diuiſione hæreditatis,ultra cohæredes,conſe qui debet prælegatum.conſ.69.nu.32. 116

*Chorizare et canere indicant liberā uoluntatē.conſ.170.n.22.*177

Coitus probatur ex præſumptionibus.conſi.57.nu.34. 137

Coitus inter aſcendentes & deſcendentes etiam in brutis reprobatur.conſ.57.nu.353. 72

Coitus probatur per coniecturas.conſi.160.nu.25. 168

Collatio non habet locum niſi in bonis prouenitis ab eo de cuius hæreditate agitur.conſ.130.nu.6.uol.1. 229

collatio facta de canonicatu ualet,eſto quod non eſſet canonicatus, ſed clericatus.conſ.15.nu.7. 28

Collatio facta alicui per obitum Hieronymi,ualet,licet beneficiū uacet per obitum Romanelli talis enim error non impedit collationem, dummodo quod conſtet de corpore.ibi.nu.8. 28.

Collatio beneficiorum uacantium in curia,ad ſolum papam ſpectat. conſ.47.nu.29. 38

*Collatio de beneficio uinctis,& ſic plene,nulla eſt.cō.74.nu.45.*102

Collatio facta criminoſo nulla eſt.conſi.96,nu.18. 117

Collatio facta criminoſo propter literas ad beneficia & de prouidēdo eſt nulla ipſo iure & quid ſi eſt facta perſonæ irregulari.nu.39. ibid. conſ.136.nu.38.& 39. 117

Collatio papæ interpretationem capit,ſi literæ fuerint expeditæ ſecūdum tenorem regulæ.conſ.142.nu.15. 148

Collatio epiſcopi de iure patronatus,maxime clerici,ab initio nō eſt nulla ſed bene uenit irritanda per præſentationem patroni.conſ.144. nu.4. 149

Collatione prima,nulla exiſtente de iure,poteſt procedi ad ſecundam ualidam conſ.47.nu.38. 58

Collateralium appellatione,uenit et filius fratris.cōſ.82.nu.13. 168

Collecta ſolui debet alibi pro rebus ibidem ſitis,licet ſit forenſis. cōſ. 25.nu.85. 64

1 *Collecta ex nouis cauſis poteſt imponi & potiſſimum propter bella,peſtem,& ſimilia.ibi.nu.112.& 113.* 64

1 *Collectas, uectigalia,& alia imponere onera qui poſſunt, & an iſta reſeruata ſint ſupremo principi.conſ.25.nu.1.* 64

1 *Collectæ an imponi poſſint ab inferioribus principibus,& recognoſcentibus ſuperiorem & quando & quo caſu.conſ.25.nu.2.14.33.41 52.53.63.64.94.& alijs.* 64.

1 *Collectæ an imponi poſſint forenſibus.poſſidentibus bona in territorio imponentium eas.conſ.35.nu.4.6.75.76.& ſeq.* 64

1 *Collectæ an propter generalem conſuetudinem Italiæ poſſint imponi a baronibus communitatibus & ſimilibus.conſ.25.nu.16.18.& 19 & nu.54.& 55.* 64

1 *Collectæ & noua grauamina imponi non debent.conſ.69.nu.9.* 133

1 *Collectarum impoſitio an poſſit fieri pro pluribus annis. conſ.25. nu. 92.* 64

1 *Collectarum impoſitio non eſt de reſeruatis principi.ibi.nu. 93.* 64

1 *Collectari duobus locis quis non debet pro eiſdem rebus. conſ. 25.nume.84.* 64

4 *Collegium ipſorū,eſt religioſum,& ad epiſcopum ſpectat ipſum uiſitare & cognoſcere an bona deputata ad uſum perſonarum miſerabiliū diſtribuantur ſecundum uoluntatem relinquentium.con.34.n.8.*40

4 *Collegium non moritur.ibi.nu.37.* 23

3 *colonus in fine locationis poteſt repetere melioramenta & computare expenſas factas in illis cum penſione.conſ.79.nu.16.* 137

1 *Coloni cultiuantes poſſeſſiones forenſiū an ſint exempti ab iſtis oneribus.conſi. 25.nu.10.* 64

1 *Coloni etiam dictorum exemptorum gaudere debent dicta immunitate concessa principaliter rebus & prædijs.conſ.69.nu.6.* 133

1 *Coloni tenentur ad collectas quæ imponuntur contra habitantes.cōſ. 25.nu.98.* 64

2 *Comes non debet uti poteſtate ſibi data legitimandi cum præiudicio alterius ſine cauſa cognitione,& ſine citatione.conſ.1.nu. 44. 45. & 95.* 2

2 *Comes creatus de plenitudine poteſtatis,non pōt illa uti, licet creans illum poſſit uti.nu.45.& nu.ſeq.ibi.Sed contra.nu.74.& ſeq.* 2

2 *comes legitimando an poſſit excludere ſubſtitutum conſ. eodem. nu. 101.uol.eo.* 2

2 *Et an poſſit legitimare & habilitare contra teſtamentū.nu.103.ibi.*

2 *Et an circa legitimationem poſſit facere ea quæ poteſt ipſe princeps. nu.104.ibi.*

2 *Et tota eius poteſtas dependet a priuilegio,ut ſupra nu. 105. & nu. 106,& 107.ibi.*

2 *Et legitimando transfert ſucceſſionem in alium.nu.108. Ibi.* 2

2 *Et poteſt id facere ſine cauſa.nu.109.*

2 *Et uti plenitudine poteſtatis,quando id expreſſe conceſſum eſt. nam. 110.& nu.111.ibidem.*

2 *Et quando dicatur plene informatus.nu.113.ibid.* 2

2 *Comes,qui dicit ſe habere poteſtatem legitimandi habet iſtud probare per priuilegium cuius tenor debet attendi.conſ. 2.nu.8. fo. 7.cōſ. 3.nu.10.fo.8.& conſ. 4.nu.6.* 9

2 *Comiti aſſerenti habere hāc poteſtatem,non creditur.conſ.2.nu.9 f. 7.& conſ.3.nu.11.* 8

2 *Nec iſtud probatur per longitudinem temporis.conſ.3.nu.10.fo.& conſ.5.nu.12.* 8

2 *Nec per notarium afferentem priuilegium.conſ.2.nu.11.fo.7.conſi. 3.nu.13.fo.8.conſ.14.nu.38.* 38

2 *Comes palatinus debet probare,ſe eſſe illum, cui fuit conceſſa talis poteſtas,uel quod deſcendit ab illo.conſ.2.nu.12.* 7

2 *Comes palatinus an & quādo poſſit legitimare infantem.conſ.3.nu. 22.fo.9.& conſ.8.nu.17.fo.17.& conſ.13.nu.52.* 39

2 *Comes palatinus an poſſit legitimare filium ſacerdotis.conſ.2.n.24. fo.7.& conſ.8.nu.19.* 17

2 *Comes non poteſt uti clauſula non obſtantibus. nec de plenitudine poteſtatis.conſ.1.nu.46.& 112.fo.2.& conſ.2.nu.32.* 7

2 *Comes palatinus ultra exhibitionem priuilegij habet neceſſe probare alias qualitates.conſ.3.nu.14.* 8

1 *Comes quando poſſit exercere etiam extraordinaria.conſ.5.n.5.* 11

2 *Comes legitimando non poteſt tollere dominium quæſitum alijs. conſi.6.nu.24.* 12

2 *Comes etiamſi appareat ſibi data pleniſſima poteſtas,& cum præiudicio alterius tamen non debet illa uti ſine cauſa & non uocatis & auditis his,quorum intereſt conſ.6.n.nu.26.* 12

2 *Comes palatinus nō præſumitur,quod faciat legitimationē cum cauſa,nam illa debet exprimi,et debet eſſe ſpecialis,rationabilis,et cōſonans iuri.ibi.nu.37.et 39.* 12

2 *Nec de cauſis eſt credendū comiti aſſerēti facere ex cā.ibi.n.38. eo.*

2 *Nec cauſæ generales nō ſunt iuſtæ,et illa nō peccauit,et illa quia primeuo iure omnes naſcebātur legitimi.ibi.nu.39.* eo.

2 *Comes palatinus ſi ultra ſupplicata cōcedit alia nō caret ſuſpicione. cōſ.6.nu 43.* 12

2 *comes an poſſit legitimare quo ad quid.et in parte debet ad id ſpecificam poteſtatem habere.conſ.7.nu.21.* 14

2 *Comitis poteſtas dependet a priuilegio.ibi.nu.50.* 14

2 *Comes palatinus creatus a ſummo Pontifice poteſt legitimare filiū ſacerdotis abſque dubio.conſ.8.nu.20.* 17

1 *Comes palatinus legitimando,non poteſt tollere ſubſtitutis ius fideicommiſſi ſine cā,et ſi habeat amplam poteſtatem,non citatis.quorum intereſt.conſ.9.nu.32.* 21

2 *Comes palatinus non poteſt uti clauſula, et poteſtate ſibi conceſſa ibi.nu.80.et.81.* 19

2 *Comes palatinus an et quando poſſit legitimare ſeu diſpēſare ſine cā et ſine citatione.conſ.8.nu.16.fo.17.et conſ.10.nu.119.* 22

1 *Comes palatinus non poteſt uti plenitudine poteſtatis, et tollere fideicommiſſum conſiderabile.conſ.12.nu.172.* 30

2 *Comes palatinus debet uti poteſtate ſibi data,cum ratione modera*

mine,& honeſtate.ibi.nu.159. 29
2 Comni palati.non ſufficit poteſtas data cum plenitud ne,ſed debet adeſſe cauſa uera,& non putatiua.ibi.nu.160. fo.eo.
2 Comes palatinus non debet egredi poteſtatem ſibi datam; & tantum debet ea uti quantũ illi conceſſa eſt.cõſi.12.n.204.205.& 206.29
2 Comes palat.non põt legitimare quo ad ſucceſſionem feudarũ,atſi expreſſe iſtud concedatur,& ſi haberet ad id poteſtatẽ adhuc eſt neceſſe,ut legitimet ad feuda.conſi.14.nu.29.& 30. 38
2 Comes palat.papalis an poſſit quo ad ſucceſſiones legitimare in terris imperij.ibi.nu.33. 38
1 Comes palatinus poteſt legitimare.perſcriptum.conſi.15.nu.49. 40
1 Comitatus eſt dignitas,& in plus ſe habet,quam feudũ ſimplex.con.9.nu.9. 21
1 Commatio & mina,quando ſunt in conſideratione,ut actos praſumatur factas in fraude.conſi.14.nu.41.42.43. 35
1 Cõmiſſio obreptitia,ſeu ſurreptitia nõ prodeſt.cõſ.39.nu. 17. 95
4 Commiſſio etiam ſubreptitia auocans iuriſdictionem ab alio, tribuit iuriſdictionem.conſi.124.nu.23. 136
4 Comiſſio ſubreptitia dicitur in qua nulla facta eſt mentio de poſſeſſione aduerſarij & omnia geſta uirtute commiſſionis ſubreptitiæ ſunt nulla.conſi.146.nu.1. 151
3 Commiſſio & abligatia ſine cauſa redditur nulla.con.96.nu.8.161
3 Commiſſio ſuper pluribus rebus data in dubio determinare debet equaliter omnes illas.conſi.107.nu.16. 169
3 Commiſſio prædicta ſi eſſet facta nomine proprio.an inducat delegationem.ibi.nu.18. 169
4 Commiſſio citationis eſt quoddam præparatorium ad iudiciũ.conſi.81.nu.16. 107
4 Commiſſio,ſi non habet aliam extenſionem,intelligitur cõceſſa,prout de iure.conſ.108.nu.14.& nu.15. 125
4 Commiſſarius ſeruare debet formam mandati ſibi facti,& aliter procedendo,nulliter dicitur procedere.conſi.57.nu.47. 71
4 Cõmiſſa circa ſcripturas,quæ de per ſe non probant non pũitur falſitas maximè quando committens focius.conſ.169.n.41.& 62. 175
4 Committens crimen leſæ maieſtatis,iuſte carceratur,& condẽnatur, nec ex iſtis põt allegare metũ.conſ.5.nu.172.& n.173.& 176.16
4 Committens crimen & cogens aliquem per metum ad faciendũ actũ puniendus eſt.conſi.58.nu.74. 72
4 Committens cãm uř commiſiſſe ea omnia &c.conſ.108.nu,16.125
1 Committens ſe arbitrio alterius illo non declarante, affirmare nõ dicitur,quod illius arbitrio commiſit.conſi.30.nu.26. 78
1 Cõmittẽs ſe declarationi alterius,intelligit ſi fuerit iuſta.ibi.n.30.78
1 Idem ſi remittit ſe iudicio.ibi.nu.31. eo.
1 Idem ſi remiſit,prout illi uiſum fuit ibi.nu.32. eo.
2 Commodũ eccleſiæ põt eſſe ſine cõſideratione aliqua quo ad feuda eccleſiæ.ſi filius naturalis legitimatur.conſi.1.nu.148.nu.ſeq. 2
2 Commoditas temporis & interuſurium multum conſiderantur circa eſtimationem ueri ualoris.conſ.81.nu.37. 166
1 Cõia non debent propria autoritate capi.conſ.75.nu.10. 141
1 Communitates non habentes iuriſdictionem,an poſſint imponere collectas,uectigalia,& alia onera,& quando & quo caſu.conſ.25.nu.3.69.70.& 71. 64
1 Comunitates , ſubiecta an poſſunt imponere collectas,& grauamina & quando.ibi.nu.69. 64
Et an poſſint cogi ad eas imponendum.nu.70.ibi.
1 Communio paſcuorum inter cõitates uicinas,quando præſumatur & ſi ana eſt deſtructa.conſ.27.nu.131. 70
1 Communio paſcuorũ alienatio eſt,& ſine aſſenſu ſuperioris non pãt fieri.ibi.nu.233. fo.e.
2 Cõmunio parit diſcordiam.con.c.n.3.f.183.& conſ.106.n.18.197
2 Et conſ.34.nu.41. 101
1 Communio poſſeſſionum,& diuiſio arguunt bonamfidem.conſ.113.nu.28. 213
3 Communio nedũ poteſt eſſe ratione dominij,ſed etiam ratione poſſeſſionis.conſ.71.nu.59. 124
3 Communiter accidentia conſiderantur.conſ.64.nu.20. 104
3 Communis opinio ſequenda eſt.conſi.64.nu,28. 104
1 Commune quod eſt,regulariter negligitur. conſi.106.nu.18. 197
2 Et conſ.69.nu.15. 150
1 Commune non eſt quod proprium eſt.conſi.115.nu.15. 216
3 Comparatio literarum,quæ extrema habilia habere debeat.conſ.19 nu.32.fo.28.iat.36.& 37. 28
3 comparatio literarum poteſt fieri ex ſcriptura ex qua,& ex ſcriptura ad quam.ibi.nu.58. eo.
4 Comparatio literarum quando probet & fidem faciat. Et quid quando deficiunt extrema.conſi.55.nu.9.10.12.& 13. 69
4 Comparatio a quibus eſt capienda.ibi.nu.13. eod.
2 Comparatio ſola literarum in ualidandis teſtamentis ſufficere non uidetur.conſi.17.nu.70. 87
2 Comparatio literarum an ſufficiat,ut ſcriptura poſſit releuari.conſ.27.nu.44. 86
2 Et quid ſi ſcriptura corroborata eſt dicto unius teſtis.ibi.nu.45. 86
2 Et quid ſi ſcriptura fuit publica , & notarius ſcribens mortuus eſt.ibi.nu.46. 86
2 comparatio literarum quando & quo caſu facienda ſit.conſi.27.nu.49.50.51.& 52. 86
3 Et conſ.19.nu.34. 28
2 Comparatio literarum inducit probationem fallacem & deceptibile conſ.27.nu.52. 86
3 Et conſi.19.nu.32. 28
2 Comparatio literarũ,quid effectualiter concludit.conſ.27.n.53. 86
2 Comparatio literarum non comprobat inſtrumentum uitioſum.& carens ſolennitate.ibi.nu.54.& 55. fo.eo.
1 Comparatio literarum ex ſcriptura priuata ad quam ſit , quando & quo caſu probet.ibi.nu.56. eo.
1 Comparatio literarum quando probet.cõſ.112.nu.17.& 18. 211
3 Et conſi.19.nu.33.34.41.& 42. 28
1 cõparatiuũ quandoq; capitur pro ſuo poſitiuo.conſ.95. nu. 14.216
4 Comparens pro intereſſe ſuo,non admittitur niſi prius de intereſſe doceat ſummariè.conſ.94.nu.16. 116
2 Compendioſa continere poteſt in ſe uulgarem fideicommiſſariam ,& pupillarem.conſ.43.nu.19.& 31. 120
2 Cõpẽdioſa facta per uerba cõmunia,ſiue dinumeratione ætatis.& reſtricta ad bona ſeu hæreditatẽ teſtatoris filio moriente in ætate pupillari interpretatur fideicommiſſaria.conſi.73.nu.20.22.& 54.155
2 Compendioſa facta maiori uerbis directis omni tempore, ualet ut fideicommiſſaria,& non ut directa.conſi.61.nu.2. 142
2 Compendioſa facta impuberi uerbis directis poſt pubertatem nullo iure ualet.ibi.nu.3. 142
2 Cõpendioſa an poſſit iudicari pupillaris.conſi.73.nu.4. 155
2 Cõpendioſa cõprehendit fideicommiſſariam, quæ inducitur uerbis expreſſis fideicommiſſum indicantibus,conſ.53.nu.1. 131
3 Compendioſa fideicommiſſariam in ſe continet.conſi.11.nu.37.f.19 & conſ.73.nu.4. 128
3 Compendioſa ſubſtitutio dicitur illa,quæ facta eſt poſt mortem filiorum.conſi.15.nu.13. 23
3 Compendioſa ſubſtitutio dicitur quando facta eſt ſub illa conditione, ſi inſtitutus decedat ſine filijs.ibi.nu.14. 23
3 Compendioſa continet plures ſubſtitutiones quæ uidentur pariformiter procedere.conſ.71.nu.30. 126
3 Fallit quando inter eas concurrit diuerſitatis ratio.ibi.nu.31. eo.
3 Et tales ſubſtitutiones comprehenſæ in cõpendioſa diuerſo modo terminantur.ibi,nu.32. eo.
3 Cõpendioſa dr,quæ plura complectitur tẽpora.cõſ.73.nu. 1. 128
3 Compendioſa continet in ſe pupillarem ſubſtitutionem,ibi.nu.3.fo.eo.
3 Compendioſa facta per uerbum commune omni tempore uidetur fideicommiſſaria.conſ.73.nu.3. 128
3 compendioſa continet uulgarem ſubſtitutionem.ibi.nu.7.fo.eo.
3 Compendioſa etiam,eſt quando continet plura tempora,licet non apponatur diſtributiuum quandocunque.ibi.nu.8. e.
3 Compendioſa erit ſi continet conditionem mortis. ibi.
3 Idẽ qñ facta iſt ſub illa conditione,ſi decedat ſine filijs.ibi. nu.9.eod.
3 Compendioſa facta cum illa clauſula,uulgariter pupillariter & per fideicommiſſum concedit ſubſtituto electionem , ut poſſit ſuccedere, per quam uult nec erit diſtinguendum an expreſſe dictæ ſubſtitutiones fuerint enumeratæ.ibi.nu.11. e.
2 Compendioſa continet fideicommiſſariam.conſi.27.nu.2. 49
2 cõpendioſa facta per uerbũ cõe continet uulgarẽ.cõſ.19.n.173.55
2 compendioſa & fideicommiſſaria locum habere poſſunt,etiam in perſonam pupilli.conſi.41.nu.56. 113
1 compenſatio non poteſt fieri propria autoritate nec fit ipſo iure , & inuito debitore.ibi.nu.82.& 83.conſi.82.nu.82.& 83. 149
1 compenſatio non cadit in ſocietate.ibi.nu.13. 149
1 compenſatio põt fieri pro canone ſoluendo.conſ.108.nu. 50. 202
1 Cõpenſatio datur in aliquo caſu,licet denegetur petitio. conſ.121.nu.36. 220
Compenſatio non erit facienda propter alimenta preſtita filio per patrem.conſ.130.nu.2. 229
2 cõpẽſatio fieri põt reſpectu pecuniæ debitæ ſup ulijs.bõis.cõſ.c.n.31.
2 Compenſatio an fieri poſſit de ſpecie ad quantitatem.ibi.nu.32. 19?

Compen-

1 compenſatio ſpeciem habet retentionis.ibi.nu.32. eod.
2 compenſatio quandoque capitur pro retentione.ibi.nu.34. 199
3 competentia dotis,& congruitas,qualiter, & ex quibus conſideretur,& in patre dotante,quo tempore iſta conſiderantur . conſil.26. nu.88.& 89. 40
1 compilatio feudorum quo tempore fuit facta.conſ.23.nu.156, 52
4 complices qui dicantur.conſ.168.nu.20. 175
1 computa doloſa reijcienda ueniunt.conſ.90.num.31. 161
1 computationib.factis per electos a partibus, & cōprobatis a ꝑtore non eſt recedendum habet enim uim ſententiæ. conſ.89.nu.11. 160
1 comprehenſum intra confines eſt illius cuius ſunt confines quando prius exprimitur locus,& demum adijcitur menſura.conſi.104.nume.33.& 34. 191
1 cōpromiſſum uallatū ſtipulatione,actionē ꝓducit.conſ.29.nu.11.77
1 idem ſi fuit iuramento firmatum.ibi.nu.22. fo.eo.
1 idem quando fuit emologatum, & approbatum . ibidem nu.13. eo.
1 Et ſi emologatio eſſet tacita.ibi.nu.14. eo.
1 compromiſſum & iuramentum ſub conditione præſtitum non ſortitur effectum conditione impleta.conſ.45.nu.6. 101
2 compromiſſum ſi fuit factum,ſi partes eſſent diſcordes, ut ex eo poſſit ſequi ſententia,& laudum conſtare debet de diſcordia nec de tali diſcordia ſtandum eſt aſſertioni arbitri,ſeu arbitratoris . Et ſi in caſu diſcordia eligendus eſt tertius, ille tertius nulliter iudicat ſi prius nō conſtat de diſcordia.conſ.45.num.19.20.& 21. 101
1 compromiſſum non debet extendi niſi ad ſpecificata. Et idem etiam ſi fuiſſet iuramento uallatum.nu.27.& 37.ibi.nu.26.27.& 18. eo.
2 compromiſſum quæ comprehendat.conſ.5.nu.19. 11
2 compromiſſum generale non refertur ad ea, quæ dependent ex teſtamento,etiam ſi compromittentes habeant ſcientiam teſtamēti,etiam ſi appoſitum ſit iuramentum.conſ.24.nu.104. 73
2 compromiſſum factum ſuper teſtamentis,& codicillis ſeu alia ultima uoluntate non ſe extendit ad legata & fideicommiſſa etiam ſi appoſita eſſet clauſula ſuper omnibus litibus controuerſijs inter ipſas partes ortis & quæ oriri poſſent quauis de cauſa, & ſpecialiter occaſione hæreditatis Titij,& de omnibus & ſingulis dependētibus, nam illa uerba, quauis occaſione uel cauſa, intelliguntur de ea, quæ erat de præterito uel de præſenti,& nō de cauſa futuri fideicommiſſi.ibi. nu.106.107.& 108. 73
2 compromiſſum & laudum generale non comprehendit iura de futuro,maxime quando adeſt fideicommiſſum conditionale.ibi. nu. 109. & 110. fo.eo.
2 compromiſſum non poteſt fieri de rebus,de quibus non poteſt fieri alienatio.conſi.23.nu.215. 71
2 compromiſſum inualidum inducit inualiditatem laudi inde lati. ibidem.nu.117. fol.eod.
2 compromiſſum an & quando dicatur tranſactio proprie ſeu improprie.ibi.nu.118. eod.
2 compromiſſum debet fieri ſuper eo,de quo erat lis, uel controuerſia. ibid.num. 123. fol.eo.
2 compromiſſum & laudum debet eſſe tale,ut per illud recedatur a cōtrouerſia,& lite nec fieri poteſt ſuper re clara & generale reſtringitũ ad res tantum deductas in lite,nō alias.ibi.no.130.131.& 132.71
2 compromiſſum generale refertur ad proſecuta tantum,& non ad alia.ibi.num.134. fo.eo.
4 compromiſſum quantumcunq; generale in illis tantum præiudicat rebus,in quibus facta eſt proſequutio,& ſuper quibus fuit laudatum. conſi.134.nu.1. 142
4 Et quid ſi in compromiſſo fuit dictum quòd extendatur ad incogitata,& ad ea quæ dolo geſta ſunt.ibi.nu.2. eo.
4 Et an propterea uideantur omnia remiſſa.ibi.nu.3. eo.
4 compromiſſum fieri non poteſt ſuper ſpiritualibus,& eius cōnexis & tangentibus alienationem rerum,& iurium eccleſiæ.ibi.nu.10. 142
4 compromiſſum quando & quo caſu poteſt fieri a procuratore . ibid. nume.32. eo.
4 Et quid ſi mandatum procuratoris fuit limitatum. ibid.nu.13. eo.
2 compromiſſi uerba ſtrictè ſunt interpretanda . conſ. quadrageſimoquinto.num.25. 122
2 Et conſ.24.num.99. 73
4 compromittere eſt ſpecies alienationis.conſ.134.nu.11. 142
4 conatus ad delinquendum punitur quando,&c.conſilio 220. numero.decimoquarto. 134
4 conatus perficit crimen legis Iuliæ de ui publica.ibi.nu.25. eo.
4 concedens conſequentia,uidetur concedere & antecedentia. conſ.9. nume.4. 14
1 concedens caſtrum in feudum non poteſt cognoſcere de primis cauſis. conſ.8.nume.30. 10
4 Concedens rem uidetur ſolum concedere ius quod in illa habet.conſ. 24.num.24. 35
4 Concedens priuilegium in recipiendis annalibus non uidetur concedere illis,qui ueteres decimas percipiebant.conſ.74.nu.58. 102
1 Concedentes immunitatem non poſſunt illam reuocare,tenentur namque eam obſeruare,& cuſtodire.conſ.59.nu.5. 122
3 Concepti & nati poſt mortem teſtatoris,adhuc uiuētes,quando fideicommiſſum factum eſt per uerba denotantia tractum futuri temporis.conſ.66.num.55. 107
2 Concedimus uerbum appoſitum in inueſtitura rei feudalis, denotat meram donationem.conſ.33.nu.1. 99
1 Conceſſio.Ex quibus præſumatur conceſſionem potuiſſe eſſe factam in uim donationem quam in feudum.conſ.10.nu. 2. Et quid quando concedens,nil ſibi reſeruauit.ibid.nu. 3. & quando uerbum nullum fuit expreſſum de feudo,ibi.num.4.Et quid ſi conceſſio fuit facta propter benemerita.ibi.num.5. 42
1 Conceſſio feudalis comprehendit omnes deſcendentes, quando facta eſt pro hæredibus & ſucceſſoribus.ibi.nu.6. eo.
1 Conceſſio quando ſit propter fidelitatem, uidetur reſeruatum ſeruitium, etiam ſi expreſſe non fuit reſeruatum . Et conceſſio præcedens præſumitur feudalis, quando alij deſcendentes ex primo inueſtito ſucceſſiue præſtiterunt fidelitatem. conſ. 23. numero 19.20.21. 23.& 24. 51
2 Conceſſio in aliquibus alternans naturā feudi in alijs non expreſſis ſortitur naturam feudi,& iudicabitur feudalis.conſ.23.nu.26. 51
1 Conceſſio facta in damnum eccleſiæ,non tenet. Et eccleſiæ aduerſos eam competit reſtitutio.conſi.16.nu.16.& 17. 69
1 Conceſſio facta de territorio iuribus & pertinentijs,comprehēdit omnia exiſtentia in dicto territorio,& intra fines.conſ.27.nu.14. 70
1 conceſſio campi facta tempore limitato,expirat illo finito.cōſ.31.nu. 28.& nu.26.27.& 76.& 82. 79
1 conceſſio ciuitatis facienda eſt per coadunantiam,& populum ciuitatis,niſi a conſilio ciuitatis concedatur.conſi.71.nu.13. 234
1 Conceſſio paſculandi an excludat buſcationem & inciſionem.conſi. 111.nume.19. 208
1 Conceſſio aquæ ductus non poteſt fieri niſi a domino.conſil.126.numero 2. 217
1 Conceſſio aquæ ductus limitata limitatum producit effectum . ibid. numero 4. fol.eo.
1 Conceſſio aquæ ductus generalis declaratur per actus ſequentes. conſi.113.nu.13. 213
1 Et an trahatur ad prædia poſtmodum quæſita.ibidem nume.decimo quarto . eo.
1 Conceſſio aquæductus interpretanda eſt ſine incommodo concedentium.ibi.nu.16. 213
2 Conceſſio limitata limitatum producit effectum.conſi.duodecimo,numero 179. 29
4 Et conſi.112.nu.19. 128
2 Conceſſio feudi pro recipiente & filijs hæredibus & ſucceſſoribus interpretatur,hoc eſt pro filijs,non autē extraneis.Et pro filijs maſculis,non autem pro fœminis.conſ.106.nu.22.& 23. 197
1 Conceſſio unius eſt aliorum excluſio.conſ.111.nu.5. 208
4 Et conſi.3.nu.2. 10
1 Conceſſio principis facta intelligitur ſine præiudicio tertij, maximè ſi non contineat clauſulam non obſtante.Et conceſſa in una re non extenditur ad alias . conſilio centeſimo decimoquarto,numer.13.14. 15.26.& 27. 215
4 Et conſ.51.num.16. 62
1 Conceſſio facta ut ipſi & eorum filij &c.dicitur inſolidum facta & operatur ut ſit locus iuri accreſcendi.Et facta duobus,et filijs unius uel alterius,operatur ius accreſcendi.conſi.6.nu.18.& 19. 27
1 Conceſſio facta ex largitate eſt latiſſime interpretanda.conſi. 8.numero 3. 19
1 Conceſſio generalis eſt generaliter intelligenda.ibi.nu.7. eo.
4 Et conſi.114.num.9. 129
1 conceſſio prima præfertur puræ ſecundæ,etiā quòd poſt conceſſionē ſecundæ ſuperuenerit conditio.conſ.11.nu.40. 26
1 Conceſſioni primæ non cenſetur derogari per ſecundam, etiam factā motu proprio.ibi.num.131.& 133. 26
1 conceſſio noua relatiua ad cauſas intelligitur ſecundum illas,conſ.9. numero 141. 11
1 Conceſſio quando facta fuit conditionalis,& ſecunda pura præualet ſecunda.conſ.11.nu.11. 25
1 Conceſſio facta propter benemerita multa habet priuilegia,et habet

nium contractus.conſ.11.nu.44.& nu.49. 25

1 conceſſio facta per uiã ſupplicationis & priuilegij abſq; aliqua traditione transfert dominium rei conceſſæ ibi.nu.58. fo.eo.

1 conceſſio ſecunda redditur ſubreptitia,& nulla quando in ea nõ ſunt expreſſæ qualitates primæ conceſſionis propter quas princeps non cõceſſiſſet,uel ſaltem reddebatur difficilior.conſ.11.nu.137. 26

conceſſio ſecunda quando præferatur primæ.ibi.nu.126. 26

1 conceſſio facta interpretatur ſine damno alterius. Et in illa cenſetur ſemper reſeruatum ius aliorum.conſ.116.nu.18.& 19. 217

1 Et per ſecundam conceſſionem ducendi aquam non præiudicatur primæ. Et primus occupans aquam præfertur ſecundo illam occupanti, ibid.nu.10.& 21. 189

4 conceſſio & ſignatura pontificis interpretationem recipit a ſupplicationis tenore.conſi.20 num.8. 62

3 conceſſio quinquennalis dilationis tollit beneficium ceſſionis.conſil.100.nume.1. 166

3 conceſſio facta per uiam reintegrationis,non dicitur noua conſ.105 numero 5. 168

4 conceſſio reciproca,magis admittitur quã ſimplex.conſ.3.nu.83. 9

4 conceſſio quando fit ad ſupplicationem partis, quando dicatur fieri ex certa ſcientia,ſi expreſſe iſtud dicitur.conſi.3.nu.55. 9

4 conceſſio prima,non dicitur ſublata per ſecundam in qua de prima nulla eſt facta mentio. Et ſecunda generalis interpretatur, ne primæ deroget. Et poſteriores a primis interpretationem aſſumunt & ſecundam interpretationem paſſiuam recipit.conſilio 10.numero 10. 11.& 12. 24

4 conceſſio & diſpoſitio pontificis de uacanti, quam cauſa conſiderationem inducat.conſi.37.nu.24. 50

4 conceſſio perceptionis fructuum poſt reſignationem intelligenda eſt cum illis qualitatibus,quibus percipi poterant ante reſignationem.conſil.39.nu.11. 51

4 conceſſio de beneficio prouidentis prohibet uicarijs, ante nominationem cardinalis ne conferant alij quam nominandis.conſ.40.numero 1. 52

4 conceſſio in emphyteoſim perpetuã facta per canonicos cum authoritate papæ tendens in euidentem utilitatem,ualet,& non poteſt reuocari.conſ.84.num.1. 109

4 conceſſio expeditione quando perficiatur.conſi. centeſimoduodecimo.nume.17. 128

4 conceſſio ad primum,& ſi non ad illud ad ſecundum, & ſic deinceps qualiter intelligatur.conſi.112.num.31. 128

4 conceſſio conditionalis ad actum non poteſt deduci,niſi prius conditione impleta.conſ.130.num.17. 139

4 conceſſio facultatis diſpenſandi, probanda eſt.conſilio 136.num.uigeſimonono. 143

1 conceſſione ſimpliciter facta a principe,includuntur omnia iura quæ habet.conſ.8.nu.6. 19

1 conceſſione aliqua quæ comprehenduntur ueniunt licet non exprimãtur.conſi.9.nume.23. 21

4 conceſſum alicui per priuilegium poteſt reuocari per concedẽtem ẽt ſine cauſa,licet eſſet ius quæſitum.conſi.5.nu.87. 15

1 conceſſum non uidetur quod eſt plus,cui conceditur quòd eſt minus.conſ.107.num.81. 199

1 conceſſum dicitur quòd eſt minus, cui conceditur quòd eſt plus ibid.numero 82. eo.

4 conceſſum aliquibus ex cauſis nõ ita de facili præſumitur ſublatum.conſi.42.nume.10. 53

4 conceſſum quid uideatur per dictionem ſummariè,abſque adiunctione copula.conſi.45.nu.11.& 12. 56

4 conceſſum quod non eſt,denegatum uidetur.conſi ſeptuageſimoſeptimo.num.7. 105

4 conceſſum in fauorem alicuius nationis,per clauſulam generalẽ non obſtanti,non cenſetur ſublatum.conſ.140.nu.5. 146

4 conceſſum ius patronatus ſub conditione,non cenſetur conceſſum,niſi conditione purificata.conſ.112.nu.1. 128

4 conceſſum de conſenſu intelligitur de legitimo ibi.nu.3. eo.

4 conceſſum per modum conditionis impleri debet in forma ſpecifica.ibid.num.4. eo.

4 conceſſum per merita an requirat ipſorum ſpecificationem. ibid.numero 17. eo.

1 conceſſo uno alia intelliguntur denegata.conſ.101.nu.43. 185

1 Et conſi.9.num.8. 21

1 conceſſo uno uidentur conceſſa omnia,ſine quibus conceſſum nõ poſſet explicari.conſ.105.nu.21. 196

1 conceſſo uno intelliguntur conceſſa omnia tendentia ad executionẽ illius.conſi.8.nume.11. 19

1 conceſſo caſtro quæ dicantur conceſſa.conſ.8.nu.4. 19

1 conceſſo mero & mixto imperio,& omni iuriſdictione uidetur cõceſſa cognitio cauſarum appellationum contra Iacob.ibi. num. 31.32. 33.34.& 35. 19

1 conceſſo ſubſequente uidetur conceſſum antecedens.conſilio 35.numero 1. 91

1 conceſſo caſtro an dicatur conceſſa iuriſdictio.conſ.20.nu.30. 41

4 conceſſa omnia ſine quibus uidentur cui cõceditur aliquid.conſ.154 numero 8. 121

1 cõceſſo caſtro an dicatur conceſſa iuriſdictio.conſ.10.nu.30.39. 42

1 conceſſa per metum & coacta minimè ualent.conſ.16.nu.15. 69

1 conceſſa pluribus ab omnibus debent geri,& non ab uno inſolidum.conſi.47.nume.83. 105

4 conceſſa præpoſituræ pro dote de bonis monaſterij tenent, non autem ueniunt alia minime expreſſa.conſ.3.nu.2. 10

4 conceſſa fauore alicuius,non debent inducere reſtrictionem.conſ.42.numero 1. 55

4 conceſſa priuilegio,eandem habent ſubſtantiam,quam naturaliter in eſſe producta.conſ.141.nu.18. 147

4 conceſſa mulieribus non habent locum in illis quæ uiuunt inhoneſtè.conſ.160.num.27. 168

1 conceſſa poteſtate alienãdi uenit illa quæ fit per actum inter uiuos & per actum ultimæ uoluntatis.& quæ ab inteſtato,ſicut iſta ueniunt, econtrario alienatione prohibita.conſ.23.nu.44. 51

4 conceſſa poteſtate libera percipiendi fructus non propterea illi dicuntur donati.conſ.8.num.8. 13

4 conceſſa poteſtate conferendi in genere,illi præualet conceſſio ſpecialis nulla facta mentione de prima.conſ.83.nu.16. 109

1 conceſſa iuriſdictione quæ uideantur conceſſa.conſi.8.nu.5. 19

1 conceſſa iuriſdictione cum mero & mixto imperio, dicitur eſſe conceſſa cognitio omnium cauſarum,ſiue ſint ſimplicis iuriſdictionis,ſiue meri imperij ſiue mixti.ibi.nu.10. eo.

1 conceſſa iuriſdictione & cognitione cauſarum, conceſſa etiam intelligitur cognitio appellationum.ibi.nu.12.& 15. 19

1 conceſſa ſeruitute paſculandi,denegata uidetur ſeruitus alia incidendi ligna.conſ.111.num.4. 108

2 conceſſa facultate legitimandi non uenit poteſtas diſpenſandi.conſ.2.nume 23. 7

3 concluſio teſtamenti conſiſtit in puncto indiuiſibili.conſilio 67.numero 35. 111

3 concluſio facta per iudicem cenſetur reuocata, ſi poſt illã iudex admiſit ſcienter partem ad probandum.conſ.107.nu.101. 170

4 concluſio finalis eſt attendenda in conceſſionibus principis.conſ.41.numero 3. 146

1 concluſio in cauſa præſumitur in dubio facta infra tempus.conſ.115 numero 2. 215

1 concluſio ſatis eſt quòd ex narratis appareat.conſ.76.nu.10. 142

2 concordia ſuper dependentibus ex teſtamento quando ualeat.cõſ.15.numero 77. 40

4 concordia tendens in alienationem non ualet inter clericos, niſi interueniant requiſita a iure.conſ.92.nu.18.& 29.& ſeq. 114

3 concordiã dare debemus et euitare contrarietatem in ſtatutis.conſ.47.nume.76. 73

1 concubina differt ab uxore & uidua.conſ.80.nu.23. 146

4 concubitus loth cum filiabus fuit condemnatus.conſilio 63. numero 353. 80

4 concubitus inter aſcendentes & deſcendentes reprobatur apud gentiles.ibid.nu.354. eo.

4 concubitus quales prohibiti ſunt lege ciuili.ibidem nu. 384.et 385.& nume.423. 80

4 concurrens magis obſtat,quàm excluſus.conſ.101.nu.3. 120

3 condemnandus in expenſis quis non eſt,quando habet coloratam cauſam litigandi. Idem ſi habet pro ſe opiniones & ſententias iuriſconſulti.conſ.7.nu.43. 14

4 condemnatus capitaliter habet iuſtam & neceſſariam cauſam non comparendi ſi coram alio conuenitur.conſ.102.nu.12. 122

4 condemnatio ad hoc ut ſequi poſſit probationes debent eſſe claræ & apertæ.conſ.2.num.101. 5

3 conditio uoluntariè appoſita reſtringenda eſt in caſu ſuo & non extendenda.conſ.41.nu.29. 62

3 conditio ab inteſtato reſpicit tempus habile conſ.44.nu.19. 70

3 conditio ſoluendi hæredi,an tranſeat ad hæredem illius.conſ.57.numero 11. 54

1 conditio ſine filijs legitimis,& naturalibus excludit naturalem. tantum.

tam.conſi.14.nu.23. 36
2 conditio,ſi deceſſerit ſine filijs inſtitutus,expirat,& deficit,eo moriẽte cum filijs & conditio talis uerificatur etiam in filijs fœminis, cum appellatione filiorum ueniat etiam fœmina,quod declaratur. cõſ.17. nu.2.3.& 4. 50
2 conditio filiorum maſculorum poſita in uno capite teſtamenti cenſetur repetita in alio capite in quo ſimplex fit mentio filiorum. Et quãdo in uno capitulo, & in eadem oratione talis qualis fuit expreſſa. conſ.18.nu.2.& 22. 50
2 conditio,ſine filijs,in quibus filijs uerificetur,& cuius temporis. ibi. nume.43. 50
3 conditio illa ſine filijs appoſita in ſubſtitutione compendioſa,qualiter interpretetur.conſ.73.nu.32. 129
3 conditio ſi ſine filijs appoſita in compendioſa, quam interpretationẽ habeat,ibi.nu.47.& alijs ſeq.& nu.32. fol.eo.
3 conditio ſi ſine filijs quis decedat,uerificatur in grauato moriẽte impubere.conſ.74.nu.25. 131
3 conditio uoluntaria adimplenda uenit in forma ſpecifica. conſil.74. nume.6. 131
3 conditio perſonarum in contractibus ualde attenditur. conſilio 96. numero 14. 161
3 conditio illa de reſtituenda hæreditatem ſi ſine filijs natis &c. inſtitutus moriatur, non eſt in conſideratione, quando fuit appoſita in perſonam alicuius conſtituti in ſacris. conſilio 109.numero.2.& nu.3.& 4. 174
Et uocatus ſub tali conditione excluditur.ibidem.
4 conditio reſolutiua differt a conditione ſuſpenſiua.conſ.5. nume.12. & alijs ſequen. 15
1 conditio ſuſpenſiua,quæ ſit,& quæ reſolutiua.ibidem. 11
1 conditio reſolutiua ceſſat,& nullum producit effectum,ſubſecuto implemento conditionis & declarandum eſt defeciſſe conditionem reſolutiuam,ut actus ſub ea geſtus reddatur inualidus. ibidem. numero. 29.& 30. 11
4 conditio ſuſpenſiua purificata reddit actum purum perinde ac ſi ab initio ita fuiſſet geſtus. Et ſecuto adimplemento conditio retrotrahitur.conſ.5.nu.31.& 32. 16
4 conditio,ſi uoluerit uti,ſatis dicitur adimpleta per uſum.conſ.19.numero 25. 35
4 conditio tolerata de iure communi appoſita in collatione, illam non uitiat.conſ.29.num.8. 40
4 conditio ex quibus uerbis colligatur.conſ.46.nu.41. 57.
4 conditio poteſtatiua habetur pro defecta, quando deficit per caſum uenientem in perſonam eius, qui debet adimplere.conſil.119. nume.26. 133
3 conditio adimplenda eſt in forma ſpecifica,potiſſimum quando eſt uoluntaria.conſ.138.nu.4.& 5. 144
4 conditio antequam impleatur nihil ponit in eſſe. conſilio 194. numero 19. 170
1 conditio concedentis in re communi,quandoque potior eſt,quam prohibentis.conſ.115.nu.33. 216
2 conditio cauſam finalem importat.conſ.19.nu.14. 54
3 Et conſ.91.nu.17. 156
2 conditio aſſumendi arma.& nomen teſtatoris,præciſe eſt obſeruanda & conditio talis dicitur tradita pro forma ſubſtitutionis. ibid.nu.4. cum alijs ſeq.& num.21. fol.186
2 conditio aſſumendi arma & cognomen teſtatoris tendit ad memoriã ipſius,& conſeruationem honoris.conſ.19.nu.33. 54
2 conditio appoſita incontinenti ſubſtitutioni,ipſam ſubſtitutionem conditionalem reddit.ibi.nu.26. 54
2 conditio aſſumendi cognomen,& arma teſtatoris,continet præceptũ honeſtum ualidum facile & uoluntarium ibidem. numero 28.29. 30.31.& ſeq. fol.eo.
2 conditio prædicta obſeruanda eſt,& non reijcienda,ſicut alia continens præceptum honeſtum ibi.nu.29. eo.
2 conditio facilis & poteſtatiua quæ ſit ibi. nu.30.31.& 32. eo.
2 conditio conſiſtens in dando,an ſit poteſtatiua ,& uoluntaria. ibid. nume.32. eod.
2 conditio a teſtatore appoſita in totum eſt adimplenda,& nõ pro parte. Et formaliter adimpleri debet.ibi.nu.41.& 42. 54
2 conditio nihil ponit in eſſe antequam impleatur & implemento deficiente non ſortitur effectum. Et in totum ſuſpendit actum.ibid.nume. 45.& 46. eo.
2 conditio non adimpleta habetur pro defecta, reſpectu eius, qui non adimpleuit.ibi.nu.54. eo.
2 conditio quando poteſt uerificari in uita grauati teſtator nõ uidetur apponere illam conditionem. Si ſine filijs deceſſerit & ceſſat diſpoſitio.l.cum auus ff.de condi.& demon.conſi.19.nu.96. 5
2 conditio teſtatori. eſt obſeruanda & adimplenda, & non remittitur. conſ.15.nu.80. 40
2 conditio ſuſpendit actum & diſpoſitionem.conſ.19.nu.156. 55
2 conditio modalis adimpleri debet per prius quando expreſſe ſeu tacite poteſt apparere teſtatorem id uoluiſſe.conſi.19.nu. 257. 55
2 conditio regulariter adimpleri debet in forma ſpecifica. conſ.22.numero 8. 66
2 conditio ſi ſine filijs inſtitutus moriatur, pura redditur illo moriente ſine filijs.conſ.26.nu.8. 81
2 conditio ſi inſtitutus decederet ſine filijs inducit ſubſtitutionem compendioſam. Etiam ſi non eſſet appoſitum illud diſtributiuum, quandocunque.conſ.37.nu.9.& 10. 116
2 conditio autem ſi fuit uerificata,& extitit ſubſtitutio illa conditionalis effecta eſt pura.ibi.nu.16. eo.
2 conditio appoſita per teſtatorem ſi inſtitutus moriatur ſine filijs uerificatur etiam in pupillo.conſ.41.nu.56. 113
2 conditio ſine ſucceſſoribus,de quibus intelligatur. conſilio 51. numero 37. 128
2 conditio appoſita in perſonam unius, an cenſeatur repetita in perſona hæredum illius. Et quid de conditione illa, ſi ſine filijs deceſſerit & conſ.60.nu.54.& 55. 119
2 conditio appoſita in perſonam grauati an cenſeatur repetita in illis uenientibus ab inteſtato.ibi.nu.56. eod.
2 conditio retrahens ab ingreſſu monaſterij,eſt impeditiua libertatis eccleſiæ. Hinc eſt quod in totum reijcitur,ſicut & illa quæ retrahit ad matrimonium carnale contrahendum.conſ.65.nu.14.et 15. 143
2 conditio mortis compendioſam ſubſtitutionem inducit.conſ.73.numero 3. 155
2 conditio ſi hæres moriatur inteſtatus comprehendit tempus maioris ætatis poſt pubertatem.ibi.nu.26. 155
2 conditio ſi inteſtatus deceſſerit interpretatur ſi nõ fecit teſtamẽtum, uel ſi facere nõ potuit. Et quid ſi ulterius appoſita eſt alia conditio, ſi ſine liberis deceſſerit,& quid ſi circa illa apparet mens teſtatoris clara.ibi.nu.30.32.& 33. fo.eo.
2 conditio habens tractum in futurum fideicommiſſariam importat. Etiam ſi non eſſet appoſita,dictio,quandocunque decederent grauati. conſ.75.nu.5.& 6. 157
2 conditio uoluntaria per teſtatorem appoſita reſtringitur ad terminos ſuos,& ad alium caſum non porrigitur.conſ.89.nu.19. 181
2 conditio ſi grauatus decedat ſine liberis expirat illo mortuo cum liberis.conſ.87.nu.19. 177
3 conditio in totum ſuſpendit actum,& nihil poteſt fieri ante eius implementum,& prius adimplenda eſt.conſ.8.nu.22. 15
3 conditio uidetur appoſita eo animo ut adimpleatur & purificetur ibid.num.26. eod.
3 conditio uoluntarie appoſita,non extenditur ad alios caſus.conſ.20. nu.19. Et melius.nu.40.et 41. 29
3 conditio de iure impoſſibilis non uitiat diſpoſitionem.conſ.38.nu.19. Sed contra.nu.82.& ſeq. 58
3 conditio continens diſpoſitionem captatoriam,uitiat illam.ibidem nume.53.& 81. 58
3 conditio impoſſibilis,de iure,contra bonos mores, non uitiatur ſed uitiat.ibi.num.82. 58
3 conditio iſta uitiat captatoriã diſpõnem, & deducit rem ad cauſam inteſtati. Et idẽ ſi teſtãor putabat eã eſſe poſſibilem. Nec põt de facto adimpleri cũ ſit cõtra bonos mores.cõſ.38.nu.82.83.84.& 85.58
1 conditio non poteſt adimpleri in æquipollenti,ſed contra.conſ.23.nu. 7.& num.66.& ſeq. 84
1 conditio non trahitur ad caſum non expreſſum.ibidem nu.8.& 12. cum ſequen. 84
1 conditio appoſita in perſona unius non extenditur ad alias.ibi. 84
1 cõditione pendente primæ conceſſionis,ſi facta eſt ſecunda pura illa præfertur etiã ſi poſtmodum conditio prima adimpleatur.conſ.11. nu.22.23.24.67.& 37. 25
1 conditio purificatiua in contractibus trahitur retro,quãdo extrema ſunt habilia.conſ.11.nu.28. 25
1 conditio nihil ponit in eſſe,ſed ea adimpleta,actus iudicatur purus. nu.12.conſ.48.nu.11,& 12. 10
1 conditio in cõtractibus eſto ꝙ trahatur retro quo ad obligationes, & quædam alia, tamen ſecus non eſt quo ad acquiſitionem dominij. conſi.11.nu.31.& plene.n.103. Et attendi debet tempus quo conditio ,extitit quãdo alias ſuſpenditur in euentum cõditionis poteſtatiuæ etiam collatæ in uoluntate tertij,nec trahitur retro.n.32.ibi.

Et quando poteſtas commenſuratur ab ipſo concedente, cõditio poſtea exiſtens non trahitur retro.nu.33.ibi. 25

1 conditio poſtea exiſtens non trahitur retro quando poteſtas commenſuratur ab ipſo concedente.ibi.nu.33. 25

1 conditio dependens ab arbitrio alterius tenuis eſt, & illi præfertur conceſſio ſecunda pura.conſ.11.nu.34. 25

1 conditio non trahitur retro in ſcriptis ad beneficia. ibidem. numero 36. ſo.eo.

1 conditio dependens a facto & uoluntate tertij, non eſt poteſtatiua. conſ.11.nu.61. 25

1 conditio caſualis ſeu mixta in contractibus, ſecuto adimplemento ſi trahitur retro ad initium contractus, tunc dicatur dominium translatum.conſ.11.nu.62.& nu.63.65.& 68. 25

1 conditione caſuali pendente, illa poſtmodum purificata, producuntur effectus ſuperius annotati.conſ.11.nu.83.& nu.84.& ſeq. 25

1 conditione caſuali pendente in contractibus ſi interuenit uera ſeu ficta traditio immediatè dominium dicitur eſſe translatum etiam conditione pendente.conſ.11.nu.66. 25

1 conditio poteſtatiua dependens a mera uoluntate diſponentis, multum differt, an ſit in contractu appoſita. Nam tunc non trahitur retro, & an apponatur conditio caſualis ſeu mixta, quæ trahitur retro ad initium contractus, etiam in præiudicium tertij, cui medio tempore fuiſſet facta conceſſio. ibidem.nu.69.70.71.& 97. 25

1 conditio in ultimis uoluntatibus non trahitur retro, ita & in reſcriptis ad beneficia, quæ ſimilitudinem habẽt maiorem cum ultimis uoluntatibus.conſ.11.nu.76. 25

1 conditio quo ad translationem dominij, retrotrahitur, etiam in contractibus, quando traditio non eſt neceſſaria.conſ.eodem. num. 103. 104.& 105. 26

1 conditio nihil ponit in eſſe, & proteſtatio iuuat proteſtatem, nõ tamẽ ſemper remiſſiuẽ.conſ.23.nu.229. 52

1 conditio quòd adimpleatur momẽto, licet non daret, ſatis eſt.conſ.23. nume.84. 52

1 Et quid ſi conditio requirit perſeuerantiam.ibi.nu.86. eod.

1 Et quid ſi momento perficitur.ibi.nu.87. eod.

1 conditio quando infirmitam irroget.conſ.75.nu.25. ſo.141

1 conditio conſiderans effectum poteſt in æquipollentia adimpleri.conſil.97.nu.118. 105

4 conditio gratiæ ſi eſt caſualis, & extitit an trahatur ad tẽpus datæ, uel conditionis exiſtentis. Et quid ſi decretum in ea appoſitum eſt ſine clauſula retrotractiua.conſ.81.nu.19.& 20. 108

4 conditio ſi extitit, an trahatur retro & quo caſu.ibi.nu.21. eo.

1 conditionis primæ ad implementum ſi dependet a uoluntate grauandi, ſeu obligandi non trahitur retro.conſ.11.nu.35. 25

1 conditionis adimplementum non trahitur retro in præiudicium tertij, cui medio tempore fuit ius quæſitum.conſ.11.nu.27. 25

2 conditionis defectus non operatur priuationem ſed effectum, ut non habeatur pro inſtituto conditionaliter uocatus. conſilio 19. numero 51. 55

3 conditionis defectus, non priuat aliquem, ſed operatur effectum, ut diſpoſitio habeatur pro non facta.conſ.8.nu.25. 15

3 conditiones plures copulatiuè poſitæ, omnes ſunt uerificandæ. Item ſi alternatiuè ponuntur conditiones illæ ſi deceſſerit ſine filijs, uel ab inteſtato.conſ.72.nu.56. 124

4 conditiones appoſitæ in collatione, quando dicantur ſimoniacæ. Et quæ dicantur honeſtæ uel continentes temporalitatem.conſ. 29.nume.6.& 7. 40

4 conditiones continentes temporalitatem appoſitæ in collatione ſimoniam ſapiunt.conſ.29.nu.9. 40

4 conditiones conſiſtentes in temporalitate, ſunt prohibitæ tanquã ſimoniacæ non quia ſimoniacæ. Et ita prohibita ſunt iure poſitiuo, in quo papa diſpenſat.conſ.30.nu.4. 41

1 conductio rei propriæ reprobatur.conſ.54.nu.75. 115

1 conducens rem propriam quando transferat dominium.conſ.59.nu. 30.& quando transferat poſſeſſionem.31.& 32. 122

1 Et quid ſi fiat appoſitum conſtitutum.ibi.nu.32. eo.

1 Et quid ſi per conducentem fuit ſolutus affictus et penſio.ibidem.numero 34. eo.

4 conductor tenetur ſoluere mercedem pro toto tempore, quo poſſedit & tenuit rem conductam.conſ.100.nu.41. Et quid ſi fuit impeditus uti.nu.42.43.& 44.ibid.& alijs. 119

1 conductor an teneatur de caſu.conſ.37.nu.2. 93

1 conductor ſi non poteſt uti & frui re conducta locator omnia damna debet emendare.conſ.38.nu.1. Et procedit ſiue caſus prouidentia diuina, ſiue hominis facto proceſſerit.nu.2. Et conductori facienda erit iſto caſu remiſſio mercedis.nu.3. Et facienda eſt in totum, ſine pro parte, quando propter aquarum impedimentum non potuit fructus percipere.nu.4. Et ſi actum eſt, ut pro una cauſa fiat remiſſio, aliæ cauſæ excluſæ uidentur.nu.7. 94

1 conductor uti & frui debet re conducta. Et ſi id conſequi non poteſt nedum remiſſionem mercedis habere debet, quinimo a locatore omnia damna poteſt conſequi. Et tenetur locator ad totale intereſſe.conſi.40.nu.1.2.& 3. 96

1 conductori petenti remiſſionem, incumbit neceſſitas probandi damnum.conſ.38.nu.16. 94

1 conductori tunc remiſſio facienda eſt, quando damnum paſſus eſt, ſecus ſi ob id non lucraretur.conſ.38.nu.12.& 13. 94

2 confectio inuentarij, an poſſit relaxari.conſ.25.nu. 48. 78

4 conferre beneficia, priuare, amouere & transferre, quibus ſit conceſſum.conſ.36.nu.3. 49

4 conferre beneficia non eſt conceſſum laicis. conſilio 40. numero 12. 23.& 29. 52

4 conferre quis alteri beneficium non poteſt, quod per ſe non ualet retinere.ib.nu.29. eo.

1 confeſſio inducit plenam probationem.conſ.34.nu.13. 90

1 confeſſio extraiudicialis facta parte præſente, et acceptante probat. conſi.eo.nu.28. 90

3 Et conſi.77.nu.39. 135

1 confeſſio extraiudicialis inducit ſemiplenam probationem.conſi.75. nume.12. 141

1 confeſſio extraiudicialis an poſſit probari per teſtes uarie deponentes de loco & tempore.ibi.nu.13. 141

4 confeſſio extraiudicialis ad minus probãda eſt per duos teſtes. et ita probata ſemiplenam facit probationem.conſ.60.nu. 45.& 46. 76

1 confeſſio extraiudicialis facta abſente parte ſemiplenè probat. conſ. 120.nume.6. 219

4 confeſſio extraiudicialis facta abſente parte, nihil prodeſt.conſ.71. nume.14. 97

1 confeſſio extraiudicialis liberatoria plenè probat. conſilio 120. numero 5. 219

1 confeſſio extra iudicium facta parte abſente non inducit plenam probationem. Et ſi inducit ſemiplenam, probari debet per conteſtes. conſil.57.nu.14.15. Sed contra.nu.42. 120

2 confeſſio extra iudicium incidenter enunciatiuè & propter aliud nõ probat. fallit quando fit parte præſente.conſ.10.nu.47.& 49. 01

1 confeſſio extra iudicium de æquiuoco canonica probat.conſ.120.numero 7. 219

4 Et conſi.7.nu.12. 22

1 confeſſio extra iudicium facta non ualet, etiam geminata & reiterata.conſi.120.nu.6. 219

4 Et conſ.153.nu.29. 160

1 confeſſio extra iudicium a parte aduerſa non acceptata minime præiudicat.conſ.151.nu.18. 239

4 confeſſio extraiudicialis facta abſente parte an faciat ſemiplenam probationem & indicium ſufficiens.conſ.153.nu. 26. Sed debet formiter probari & per conteſtes.ibi.nu.27. 156

1 confeſſio procuratoris non habet nocere ſuo principali. conſ.42.nu. 51.ſo.58.& conſi.45.nu.12. 101

1 confeſſio procuratorum de diſcordia principalium, non probat eam. conſi.45.nu.22. 101

1 confeſſio uoluntaria prohibita eſt procuratori, ex quo habet inſtar donationis.conſ.47.nu.92. 105

1 confeſſio procuratoris non habentis ad id mandatum, non præiudicat.conſi.115.nu.18. 219

1 confeſſio continens illud, quod non erat demandatum non prodeſt. cõſil.47.nu.90. 105

1 confeſſio redditur ſuſpecta, quando contra eam adſunt probationes. conſ 47.nu.93. 105

1 confeſſio facta poſitionibus per uerbum credit nocet confitenti.conſ. 58.num.2. 121

1 confeſſio facta in iudicio efficax eſt, conſ.58.nu.4. eod.

1 confeſſio geminata oſtendit emxam uoluntatem. conſilio 58. numero 3. 121

1 confeſſio geminata plenè probat.conſ.58.nu.5. 121

3 Et conſ.77.nu.41. 135

1 confeſſio cedentis quando & quo caſu noceat ceſſionario. conſ.58. nu.8.12.13.14.& 15. 121

1 cõfeſſio nõ eſt noua diſpoſitio, ſed probatio.ibidem.nume.16. fol.eod.

1 confeſſio facta inter perſonas, inter quas non conſiſtit donatio, cenſetur ſimulata.conſ.62.nu.6. 126

1 confeſſio

1 confeſſio facta ad ualidandum actum non valet quando non dependet actus a libera uoluntate confitentis ibi.nu.7. 126
1 confeſſia ſi eſt facta in fauorem incapacis donationis non ualet.ibid. nume.07. 126
1 confeſſio facta in fauorem dotis quo caſu non ualet.ibidem, numero 9. 126
1 Nec talis confeſſio mariti ualidat aſſertionem mulieris.ibidem,numero 10. 126
1 confeſſio mariti uidetur uim donationis habere, quæ morte illius confirmatur,niſi excedat ſummam quingentorum,& non fuerit inſinuata.conſi.62.nu.19.20.& 30.Et nõ ualet,quia ſimulatu, & in fraudem factu præſumitur.Et qua ratione lex illud præſumat.ibid.num. 21.22.& 23. 126
1 confeſſio quæ non ualet in uim cõfeſſionis,quomodo & quo caſu poſſit ualere,ut donatio.conſi.61.num.12.& 13.Et procedit etiam ſi confeſſio mariti fuit iurata.nu.14. 116
1 confeſſio eſt actus reiterabilis.conſi.58.nu.46.fo.107.& conſ.75. nume.14. 121
1 confeſſia exorta per dolum & deceptiuè nihil operatur.conſi.89.numero 32. 160
1 confeſſia concernens præterita non firmatur iuramento.conſ.96.numero 22. 171
1 confeſſio minoris continens ueritatem, & iurata bene probat & obſeruanda eſt.conſi.96.nu.85. 171
1 confeſſio deliberatè facta cum iuramento ualet, nec reſcindi poteſt ſola prætextu minoris ætatis,nec aduerſus eam datur reſtitutio.ibi. nume.86. fa.ea.
1 confeſſio omnes alias ſuperat probationes.conſilio 112.numero 49. fol.211.conſil.115.nume.12.fol.215.conſil.121.num.30.fo.220 & conſi.131.nu.2. 229
3 Et conſi.103.nu.10. 168
4 Et conſ.160.nu.28. 168
2 confeſſio ſuperat omnem aliam ſpeciem probationis, potiſſimũ quando ſit ab infirmo & morte proximo & quando fit a perſona honeſta & bona & probata uita.conſi.75.nu.52.53.& 54. 157
1 confeſſio an probet malam, vel bonam fidem. conſilio 112. numero 49. 211
1 confeſſio debet eſſe certa non dubia.conſ.115.nu. 16. 216
1 confeſſio defenſoris ſine mandato non præiudicat.ibi. nu.19. fo.eo.
1 confeſſio alicuius ſine mandato non præiudicat.ibi.nu.20. eo.
1 confeſſio curatoris quando præiudicat adulto.ibi.nu.21. eod.
1 Idem ſi reſpondeat libello,ut illa non præiudicet.ibidem,nu. 22
1 Et per quem modum iuriſdictionis dicatur illa facta & quid ſi fuit facta ex abrupto.ibi.nu.22.24.25.26.27.& 28. fol.eo.
1 confeſſio erronea ſemper reuocari poteſt.conſi.131.nu.34. 229
1 confeſſio erronea non præiudicat confitenti. conſilio 131.numero 34. 229
4 Et conſi.49.nu.47. 60
1 confeſſio erronea etiam pluries ratificata confitenti non nocet.conſ. 131.num.35. 229
1 confeſſioni erroneæ non eſt ſtandum quando illi repugnat euidentia facti conſi.131.nu.36. 229
1 Item quando in computo non fuere admixta,quæ debebant admitti, ual ex oppoſito.ibi.nu.31. eo.
1 confeſſio tollit præſcriptionem iuris & de iure. conſilio.121. numero 31. 220
3 confeſſia facta in ſcriptura priuata non præiudicat tertio.conſil.19. numero 47. 28
3 confeſſio cedentis ceſſionario & donatario non præiudicat.conſ.19. nu.59.& 61.Satis eſt quod debitor habuerit notitiam ceſſionis.ibi. nume.62. 28
2 confeſſio patris ei nocet, & non poteſt reuocari . conſilio 7. numero 44. 14
4 confeſſia inquiſiti contraria iuri,& ueritati non eſt conſiderãda.conſil.162.nu.11. 173
2 confeſſio & aſſertio matris quando & quo caſu probat filiationem reſpectu patris.conſ.10.nu.14. 21
2 confeſſio adulteri,an & quando probat filiationem, & numeris ſequentibus.ibi.nu.44. 21
Quid quando cum confeſſione & aſſertione parentum concurrit fama.ibi.nu.45.47.& 48. fa.eo.
Si fit in iudicio probat.ibi.nu.47. eo.
Quando de per ſe & principaliter.ibi.nu.45.& 46. 21
Et quando fit in ſupplicatione,ibi.nu.48. eo.
2 confeſſio negatiua filiationis factu per patrem probat negatiuè, niſi aliud doceatur.conſ.10.nu.54. 21
2 confeſſio iſta negatiua præfertur affirmatiuæ.ibi.nu.55. eo.
2 confeſſio facta in articulo mortis ſatis attenditur quo ad ueritatem habendam tam contra confitentem,quam contra alios.conſil.10.numero 134. 22
2 confeſſio uiri an probet contractum matrimonium.Et quid ſi allegatur longiſſimo tempore contractum & quid ſi uiuentes inuicem ſe tractant,ut maritus,& vxor.conſi.13.nu.15.16.& 17. 36
2 confeſſio teſtatoris dicentis feciſſe teſtamentum, non inducit teſtamenti factionem,tamen ex ea præſumitur teſtamentum fuiſſe factã. conſi.33.num.44. 100
2 confeſſio dotis recepta quibus præiudicet.conſi.2. nu.41 7
2 confeſſio facta patre præſente præſumitur ab illa acceptata ſi in illius fauorem tendit. Eo magis cum ad id concurrat publica uox & fama.conſ.75.nu.58.& 59. 157
3 confeſſia relatiuè facta,ſemper regulanda venit ſecundum formam relati.conſi.7.num.4. 14
3 confeſſio & declaratio facta per defunctum præiudicat hæredibus, qui non poſſunt eam reuocare.conſi.17.nu.24. 25
3 confeſſio factu inter aliquos non præiudicat tertio . conſilio 19. numero 60. 28
3 confeſſio qualificata an in totum ſit acceptanda conſilio 62.numera 39. 83
3 confeſſia partis, inducit malæfidei probationem.conſilio 66.numera 103. 107
3 confeſſia partis præferenda eſt depoſitionibus teſtium.conſi.72.numero 12. 126
confeſſia partis factu reſpondendo poſitionibus,& dubia, interpretanda eſt in fauorem confitentis . Ex conceſſione partis non poteſt quis ſe iuuare,quando illam impugnabat.ibi.nu.15. fo.eo.
3 confeſſio partis ſupplet defectum ſcripturæ,quæ neceſſario requirebatur.conſ.77.nu.40. 135
3 confeſſio partis uim habet inſtrumenti.conſi.99.nu 12. 77
3 confeſſio partis,ſuperat omnes alias probationes . conſilio 99.numero 12. 77
1 confeſſioni partis non eſt ſtandum,quando illi repugnat facti euidentia conſ.89.num.24. 160
3 confeſſio rei interpretanda eſt in fauorem confitentis quando eſt dubia.conſ.99.nu.8.& 10. 77
3 confeſſia inducit notorium.ibi.nu.13. 77
4 Et conſ.111.num.6. 127
3 confeſſio includitur in quacunq; diſpoſitione loquente de probatione conſi.99.num.14. 77
4 confeſſio prælati an & quando præiudicet eccleſiæ . conſilia 3. numero 29. 11
4 confeſſia & declaratio facta præſente parte probat.conſil. 7.numero 10. 22
4 confeſſio prælati,ſeu rectoris aut capellani,quando noceat eccleſiæ. ibi.num.13. 22
4 confeſſio in articulis facta poterit pro parte acceptari,& pro parte non.conſ.21.nu.23.24.& 25. 32
4 confeſſio facta abſente parte non probat.conſ.49.nu.46.fol. 51.& conſ.59.nu.18. 74
4 confeſſio alicuius dicentis ſe contraxiſſe matrimonium cum tali nõ probat illud matrimonium,maxime in præiudicium alterius matrimonij.conſ.59.num.17. 74
4 confeſſia reperti in aliquo actu non licito,præſumitur per metum facta,ſi metus tunc inſtabat.conſi.60 nu.37. 76
4 confeſſio incidenter factu propter aliud non probat.ibi.nu.40. 76
4 confeſſia precij recepti tollit ſuſpicionem,& quòd illud non interuenerit.conſ.75.nu.40. 104
4 confeſſio etiam papa facta non poteſt reuocari.conſ.88.n.17. 111
4 confeſſio mutui factu per prædeceſſorem an præiudicet ſucceſſorib. conſ.137.num.9. 144
1 confeſſio non ueriſimilis reijcitur.conſ.131.nu.3. 229
4 confeſſia non ueriſimilis minime attenditur.Et debet eſſe certa et tẽpore & loco.conſi.153.nu.30.& 31. 160
4 confeſſio facta per inquiſitum poſt tempus a ſtatuto præfixum nociua illi non eſt. Neceſſarium tamen eſt inquiſitum illud opponere & de hoc excipere.conſ.169.nu.4. 175
3 confeſſioni factæ per aliquem pro exoneratione ſuæ conſcientiæ ſtandum eſt.conſi.196.nu.28. 161
4 confeſſum.Contra confeſſum nullæ ſunt partes,niſi in condemnando. conſi.111.nu.10. 127
4 confeſſores deputati pro iubileo . non poſſunt recipere teſtes ſuper

diſſolutione matrimonij & talibus con‹ſ›eſſoribus aliquid aſſerentibus non eſt danda fides.conſ.67.nu.26.& 27. 81
4 confidens electo & omiſſo a mandante non dicitur eſſe in culpa nec tenetur de mala obiectione.conſ.156.nu.22. 162
4 confidens & credens uiro communi exiſtimatione bono nõ eſt in culpa.ibi.num.23. 162
1 confines probantur per inſtrumenta antiqua.Et maxime quando ſumus in antiquis.conſi.27.nu.15.16.& 17. 70
1 confines appoſiti reddunt locum certum.conſ.64.nu.9. 128
4 confines probantur ex pluribus.conſ.4.nu.6. 13
1 confines probantur ſemiplenis probationibus, etiam per probationes minus perfectas ac per coniecturas.nu.8.ibid.conſi. 107.nume.7.& 8. 199
4 confines poſſunt praeſcribi.conſ.3.nu.12. 11
1 confinia probantur etiam per inſtrumenta antiqua & ex uerbis enunciatiuis.conſi.103.nu.26. 190
1 confinia duo an reddant rem certam.conſ.64.nu.67.& qualiter iſtud conſideretur.ibi.nu.68. 128
1 confinia qualiter probentur.conſ. 104.nu.24. 191
1 confinium diuerſitas inter nouos & antiquos tollitur, ſi de corpore conſtat ibi.nu.25. fo.eo.
1 confinium appoſitio & unitas precij demonſtrat qualiter fuerit facta uenditio conſ.64.nu.59. 128
3 confinium deſignatio includit omnia intra fines comprehẽſa. conſ.2. num.63.& 64. 10
1 confirmatio generalis non producit effectus illos quos producit ſpecialis.conſ.19.nu.8.9.11.& ſeq. 41
3 confirmatio generalis non capit iniuſta ſtatuta.conſ.50.nu.21. 80
3 confirmatio ſtatuti facta a ſuperiore ſatis operatur in iuramẽto.conſil.33.nu.14. 51
3 confirmatio ſtatutorum nihil prodeſt ſi obſeruata non fuit &c.conſ. 33.num.49. 51
3 Et minus operatur ſi fuit facta in forma communi & ſimplici. ibid. numero 50. fo.eo.
3 Et quid ſi eſt facta ex certa ſciẽtia,et in forma ſpecifica.ibi.n. 51.eo.
3 Et quid ſi eſt dictam cauſa cognita,et quae requirantur ut dicatur facta ſpecificè & ex certa ſcientia.ibi.52. fol.eod.
1 confirmatio ualet ut noua quando apparet uelle primam renouare & de nouo concedere.conſi.19.nu. 19. 41
1 Idem & quando refertur tenor primae conceſſionis.ibi.nu.20. eod.
1 confirmatio ut noua conſideratur quando conceſſioni dat originem & robur.conſ.19.nu.16. 41
1 Et idem quando confirmatum de per ſe non poteſt ſtare. ibidem. numero 17. fo.eo.
1 confirmatio cadit ſuper re poſſeſſa iuſtè & pacificè.cõſ.19.n.23.41
1 confirmatio non plus operatur quàm ipſa datio de nouo. conſil. 29. nume.26. 41
1 confirmatio cõſiderata ut reintegratio refertur ad tempus conceſſionis.conſ.19.nu.30. 42
1 confirmatio facta ad augmentum non importat diminutionem.conſi. 20.nume.15. 42
1 confirmatio facta occupatoribus rerum alienarum nulla eſt. conſil. 101.num.68. 186
3 confirmatio referenda eſt ad actus ualidos et non inualidos.conſ.33. nume.55. 51
3 Et ſi in confirmatione exceptuantur aliqua an reliqua uideãtur confirmata & quando & quo caſu.ibid.nu.56. eod.
4 confirmatio ſubreptitia & obreptitia non ualet.conſ.3.nu. 50. 11
4 confirmatio non debet operari contrarium eius ad quid emanauit. conſ.79.nu.7. 106
4 confirmatio retrotrahitur ad rem prouiſionis perinde ac ſi nullus concurſus interueniſſet.conſ.117.nu.43. 230
2 confirmatio tutoris nulliter in codicillis datis inualida eſt & inefficax.conſ.11.nu.6. 26
1 confirmationis actus ſpectat ad uerum ſuperiorem. conſil.19. numero 3. 41
1 confirmatum quando poteſt ſtare de per ſe & eſt ualidum ex ſeipſo,illud attenditur.conſ.19.nu.36. 41
1 confirmatum continetur in confirmante cum omnib. qualitatibus ſuis,maxime quando confirmatio eſt facta cum inſerto tenore confirmati.conſ.22.nu.57. 48
1 confirmare quid ſit conſi.19.nu.18. 42
2 confirmare & dare an ſint contraria et diuerſa.ibi.nu.24.et 25.eo.
4 confiſcatio bonorum ceſſat delinquente mortuo & ſi ſtatutum diſponet bona ipſo iure confiſcari.conſi.155.nu.9. 161
4 confiſcatio bonorum non uenit pro homicidio.conſ.162.nu.13.168
3 congregandi aduerbium,naturam habet congregandi ad ſanum ſub effectum.conſ.79.nu.21. 129
1 confirmans nullum ipſo iure de nouo dicitur dare. conſil. 19. numero 15. 41
1 confirmans ualidum non dicitur de nouo dare.conſ. 19.nu.35. 41
1 confirmans trahitur ad tempus confirmati.conſ.19.nu.37.fo.& idẽ quando eſt de per ſe perfectum.ibi.nu.38.et quando confirmatio nõ dat eſſe ſed ſit ad bene eſſe.ibi.nu.39. 41
1 Et quando praecedens exiſtentia eſt cauſa confirmationis illud attenditur.ibi.nu.40. 41
1 Et idem quando confirmans uenit executiuè gratia confirmati. numero 41. 42
1 Et idem quando confirmatio fundata eſt ſuper conceſſione primaeua. ibid.nu.42.& 45. 41
1 confirmans actum qui in aliquo caſu poteſt ualere dicitur confirmare non dare de nouo.Et idem quando confirmat priuilegia antiqua. conſi.19.nu.44.& 45. 41
1 confirmans quando poteſt utrunq; prout confirmatum ualidum eſt, ſed non capitur in uim confirmationis ſeu nouae conceſſionis, & dicitur continere naturam mixtam.conſ.19.nu.48.& 49. 41
4 confirmans in uirtute ſua quos defectus tollat, & unde tale uerbum deriuatur.conſ.42.nu.14. 54
1 confirmantis potiſſimum mens attenditur in confirmationibus.conſ. 19.nume.50. 41
4 Et conſi.3.nu.54. 11
4 confirmatio ſedis apoſtolicae ualidat actum inualidum.conſil.4.numero 38. 13
1 confirmatio facta a pontifice non tollit ius tertij.conſ.20.nu.24.41
3 confirmatio ſtatutorum facta per pontificem dicitur habere uim ſtatuti papalis.conſi.106.nu.3.Ceſſat tamen iſtud ſi confirmatio facta eſt in forma communi.ibidem. numero 4.Et quid ſi facta eſt in forma ſpecifica.& quando dicatur ita facta,et quae concurrere debeãt. ibidem nume.5. 169
4 confirmatio pontificis poteſt fieri in forma communi,et ita facta plures producit effectus.conſi.3.nu.35.& 36.& an inducat conceſſionem de nouo.ibi.nu.37. 11
4 confirmatio poteſt fieri in forma ſpeciali,& ex certa ſcientia.conſi. 3.num.38. 11
4 confirmatio ex certa ſcientia confirmat inualidum & quod nullum eſt.conſi. 3.nu.39. 11
4 confirmatio ex certa ſcientia tribuit ius de nouo.conſ.3.nu.40. 11
4 confirmatio ex certa ſcientia gratuito facta,tribuit robur & originem confirmato.& iſto caſu attendi debet confirmans,& non confirmatum conſ.3.nu.41.& 42. 11
4 confirmatio ex certa ſcientia facta dicitur,quando tenor confirmati apponitur.conſi.3.num.43. 11
4 confirmatio dicitur fieri ex certa ſcientia.quando totum negotiũ reſeruatum fuit pontifici,& ipſa confirmat.conſ.3.nu.47. 11
4 confirmatio ex certa ſcientia facta dicitur,quando in confirmatione fuit expreſſus tenor geſtorum.conſi.3.nu.48. 11
4 confirmatio ex certa ſcientia dicitur facta, quando ex clauſulis ſeu narratis iſtud colligitur.conſi.3.nu.49. 11
1 confirmatio generalis quando dicatur facta ex certa ſcientia. conſi. 19.nu.12.& 23. 41
2 confirmatio generalis facta ex certa ſcientia,referenda eſt ad ea quae ſunt iuſta & licita non autem ad alia diuerſa iſtis. conſilio 19.numero 14. 41
3 Et conſ.33.nu.53.fol.51.& conſ.106.nu.6. 169
4 Et conſi.10.nu. 27. 24
3 congregatio ſimultanea temporis identitatem importat.conſ.79.numero 22. 137
3 congrua dos an poſſit eſſe minus legitima.conſ.36.nu. 20. 36
3 Et ideo tranſmitti poterit.ibi.nu.21. eo.
3 Et tranſmittit moriens,etiam nulla facta declaratione quãtitatis dotis.conſ.36.num.23. 56
3 coitus inter aſcendentes et deſcendentes etiam in brutis reprobatur conſ.68.nu.35. 96
4 coitus probatur per coniecturas.conſi.160.nu.25. 168
3 coniectura una ſi non ſufficit de per ſe plures ſimul iunctae erunt ſufficientes .conſ.66.nu.79. 107
3 coniectura una excludit aliam,& illa praefertur alijs minus potentibus,quae potentior eſt.conſi.69.num.46. & 47. 98
3 coniectura illa capienda eſt per quam diſpoſitio teſtatoris reddatur conformis diſpoſitioni iuris,& non illa contraria.conſ.25.nu.18.38

3 coniectura

3 Conictura capitur ſi teſtator conſiderauit maſculinitatem.cōſi. 50 nu.19. 80
2 Coniectura & præſumptiones quibus probatur filiatio an ſint coniungendæ.conſ.10.nu.13.fol.26.& nu.fol.27.plenius. fol.21.ſed contra.nu.nu.106. 21
2 Coniectura quibus probatur filiatio poſſunt per teſtes,bene & concludenter probari.ibi.nu.41. 21
2 coniectura colligi debent ex teſtamento,et ex uerbis prolatis a teſtatore. Et neceſſe eſt, quòd mens ipſius tranſeat in aliquam diſpoſitionem,nec ſufficit dicere,quòd ueroſimiliter teſtator ita diſpoſuiſſet,cōſil.31.nu.11.& 11.fol.96.& conſi.87.nu.16.& 17. 177
3 Et conſ.74.num.16. 110
2 coniectura ceſſant in caſu certo.conſ.43.nu.37. 100
2 coniectura ex quibus colligantur.conſ.78.nu.7. 162
2 coniectura & præſumptiones liquidiſsimæ ſunt probationes.conſ.79 nume.27. 163
1 coniectura duæ,an ſufficiant ſeu præſumptiones, an uero requirātur tres ad probandam ſimulationem.conſ.55.nu.29.& 30. 118
1 coniectura quæ & quales ſufficiant ad probandam ſimulationem iudicis arbitrio relinquitur.conſ.54.nu.22. 115
3 coniectura oſtendunt manifeſtam uoluntatem diſponentis. conſ.17. numero 41. 25
3 coniectura uoluntatis teſtatoris non debent capi, niſi ex uerbis expreſsis.conſ.41.num.23. 62
3 coniectura apertiſſimam inducunt probationem.conſ.50.nu.48. 80
3 coniectura dicuntur apertiſſimæ probationes,& illam inducunt.conſil.66.num.61. 107
3 coniectura ex quibus colligitur propter ordinem ſeruatum a teſtatore uoluiſſe ſubſtitutum præmorientem grauatum tranſmittere fideicommiſſum ad hæredes ſuos.conſi.66.nu.77. 107
3 coniectura poſſunt colligi nedum ex teſtamento & uerbis ipſius, ſed etiam ex alijs.ibi.nu.11.& 80. 107
4 coniectura quibus præſumitur quis donare,& ſi procedant in laico, tamen non habent locum in prælato.conſ.8.nu.4. 23
4 coniectura legales manifeſtam probationem inducunt. conſilio 54 nume.65. 67
4 coniectura inducunt liquidiſsimam probationem.conſilio 71.numero 56. 98
4 coniectura inducunt ualidam probationem.conſ.137.nu.18. 144
4 Ex coniecturis procedi poteſt ad diffinitiuam, maxime liberatoriā. conſ.137.nu.20. 144
1 coniectura ex quibus fraus præſumitur.conſ.13.nu.67. 33
1 coniectura dicuntur legitimæ probationes.conſ.57.nu.34. 120
2 coniecturas neceſſe eſt eſſe uériſimiles & ſufficientes. conſ. 87. numero 18. 177
2 coniuncta perſona quæ dicatur,& quæ ueniant eius appellatione.cōſil.49.num.12. 116
2 coniuncti & familiæ appellatione qui dicantur & ueniant.conſ.23. numero 22. 70
2 coniuncti re & uerbis conſiderantur ut unum corpus. conſil.18.numero 84. 51
2 coniuncti re & uerbis qui dicantur.conſi.25.nu.11. 78
3 coniuncti ſi in uſufructu iudicantur ut legatarij, portio deficientis non accreſcit ipſo iure alteri inuito,ſed uolenti & petenti. conſ.37. nume.10. 57
3 coniuncti uidentur uocati inuicem & non alij ſeparati & ſegregati. conſ.109.nu.10. 109
2 coniunctorum appellatione qui ueniant.conſ.23.nu.19.fo.55.conſ. 49.nu.11. 126
3 coniunctorū appellatione ueniunt etiā fœminæ.conſ.81.nu.23. 139
3 coniunctio ſcripturæ & teſtis recipienda eſt,& utrunq; probat licet unum de per ſe non probaret.conſ.68.nu.26. 116
4 coniunctio matrimonialis licet reperiatur aliquo caſu prohibita,tamen eius diſpenſatio non uidetur prohibita,& declaratur,conſ.68. nume.172. 85
4 coniunctio inter affines qua lege & ratione etiam hodie ſit prohibita.conſ.68.nu.380. 86
2 conſanguinei & parentes in cauſa matrimoniali repelluntur a teſtimonio.conſi.15.nu.14. 39
3 conſanguineus uel uicinus habens ius congrui, non poteſt illud cedere alteri quando ceſsio facta eſt ſimpliciter & ſine interuentu alicuius rei,alias ſecus.conſ.82.nu.26. 140
4 conſanguineus præſumitur ſcire ſuos conſanguineos et natiuitates ipſorum,& ſi habeant filios uel nepotes.conſ.71.nu.7. 97
4 conſanguineus in eadem cauſa non eſt idoneus teſtis.conſilio.164. numero 4. 170
4 Conſanguinei in tertio gradu prohibentur matrimonium contrahere conſ.52.nu 37. 64
4 Conſanguinei & affines non ſunt idonei teſtes.conſi.54.nu.26. 67
4 Conſanguinei & proximi an ſint idonei teſtes in cauſa matrimoniali. conſi.58.nu.2.& 77. 72
4 conſanguinitas bene poteſt probari per conſanguineos.conſ.58. nume.22. 72
4 conſanguinitas qualiter probetur.conſ.115.nu.6 123
1 conſenſus principis ſuperueniens ex poſtfacto ualidat occupationē præcedentem quando de ea facta eſt mentio.conſ.1. nu.105. 2
1 conſenſus directi domini non præiudicat agnatis in iſtis feudis.conſ. 5.nume.21. 16
1 Nec conſenſus agnatorum habet præiudicare alijs agnatis. ibidem. nume.13. fol.eod.
1 conſenſus limitatus non capit alios caſus. conſilio 18. numero 5. 8.& 9. 40
1 conſenſus præſtitus ad unum effectum non debet operari contrarium. conſ.18.nu.8. 40
1 conſenſus domini præſtitus poſt mortem obligantis feudum bene nocet domino conſentienti, non tamen nocet alteri cui medio tempore fuit ius quæſitum de utroque.ibi.nu.10. fol.eo.
1 conſenſus ſuperioris quòd non requiratur in alienationibus rerum eccleſiaſticarum,conſuetudine poteſt induci.conſ.13.nu. 14. 32
1 conſenſus domini quòd requiratur conſuetudine poteſt induci ut uaſallus cum tali conſenſu poſsit alienare feudum in præiudicium agnatorum.ibid.nu.25.& 26. eo.
1 conſenſus poſt mortem præſtitus non habet extremū habile, et ideo non trahitur retro in præiudicium tertij conſ.18.nu.11. 40
1 conſenſus domini quo ad præiudicium tertij requiritur pro ſolemnitate & forma,& poſtmodum præſtitus non ualidat actum nullum.conſil.18.nu.12.& 15. 40
1 conſenſus domini præſtitus poſt mortem uaſalli an ualidet reſeruationem dotis factam ſuper feudo,et quid in feudo hæreditario.ibi.num. 13. & 16. fo.eod.
1 conſenſus præſtitus tempore inhabili non nocet.ibi.nu.17. eod.
2 conſenſus & animus deficit ubi adeſt error & ignorantia.conſil.12. nume.79. 28
2 conſenſus requiritur expreſſus,nec ſufficit tacitus,ut poteſtas comitis poſſit prorogari.conſ.14.nu.34. 38
2 conſenſus eſt neceſſarius ad matrimonium.conſ.15.nu.19. 39
2 conſenſus tacitus per curſum quinquennij inductus ualidat omnia. conſ.16.nu.96. 43
3 conſenſus generaliter præſtitus nocet in omnibus.conſ. 38. 58
3 conſenſus limitatus limitatum producit effectum.conſ.19.n.49. 28
4 Et conſ.5.nu.8. 25
3 conſenſus datus reſpectu unius hæreditatis non extenditur ad aliam. conſ.49.nu.42. 77
3 conſenſus eius cuius bonis renunciatur ſatis operatur.conſi.69.numero 81. 118
3 conſenſus principis reputatur conſenſus fiſci.conſ.81.nu.195. 136
3 conſenſus non ſuppletur per iuramentum.conſi.97.nu.7. 162
3 conſenſus limitatus quo ad certum iudicem limitatum producit effectum.conſi.98.nu.17. 163
3 conſenſus præſtitus alienationi non præiudicat quando non fuit uiſum teſtamentum quod nunquam fuit uiſum.conſ.109.nu.35. 174
3 conſenſus unius non præiudicat alijs prætendentibus intereſſe. ibid. nume.36. 174
4 conſenſus principis reputatur conſenſus fiſci.conſi.1.nu.29. 2
4 conſenſus præſtandus eſt quando extremum eſt habile.conſil.5.numero 55. 15
4 conſenſus canonicorum expreſſus requiritur quando alienantur res eccleſiæ nec ſufficit tacitus.conſi.31.nu.16. 43
4 conſenſus an dicatur ſuppleri per non contradictionem. cōſilio 41 nume.27. 53
4 conſenſus etiam capitur & inducitur ex tranſmiſsione & munerum receptione,& ſi ita ſe nominabant.conſi.51.nu.4. 62
4 conſenſus præſtitus ſecūdæ uxori uiuente prima fuit nullus,nec matrimonium induxit quo ad ſponſum, licet prima moriatur.conſi.52. nume.6. 64.
4 conſenſus a principio nullus propter aliquod impedimentum non ualidat matrimonium ſecundum eſto quod tale impedimentum ceſſet maxime ſi uxor prima mortua fuit pendēte lite, eſto etiam quòd prima poſtmodum mortua non fuiſſet carnaliter cognita ab eius uiro. ibid.num.7.& 8.

4 *conſenſus ſuperioris præſumitur interueniſſe propter antiquitatem. conſi.85.nu.13.* 109

4 *conſenſus præſitus in genere ad primum ius patronatus uacaturum eſt nullus. Et an poſſit conceſſio intelligi de nulliter præſtito, ita ne ſuppleatur ex declaratione pontificis approbatio.conſi.* 112.*nu.*5.6.7.*&* 22. 115

4 *conſenſus nulliter præſitus an ſit in ſuppoſitione narrandus. ibid. nume.*20. *ſo.eo.*

4 *Conſenſus an dicatur præſtitus ex aliquo actu illum importante, & an ſufficiat taciturnitas per tempus a iure ſtatutum.ibidem.numero* 24.*&* 25. *ſol.eo.*

3 *conſentiens teſtatori leganti rem propriam conſentientis ſibi præiudicat.conſi.*2.*nu.*21. 6

4 *conſentiens prouideri alicui de beneficio in quo habet ius uidetur illi renunciare.conſi.*76.*nu.*10. 105

4 *conſentiens actui ſua iura dicitur perdere & fortificare aliena.ibid. nume.*13. 105

2 *conſeruatio bonorum minime inducitur, ſi illorum alienatio non eſt prohibita.conſi.*16.*nu.*62. 39

2 *conſeruatio familiæ & agnationis ſuper maſculos.conſ.*17.*n.*10. 49

2 *conſeruatio familiæ & agnationis non poteſt commodè fieri ſine bonis.conſi.*26 *nu.*94. 81

2 *conſeruatio bonorum ſit per maſculos & non per fœminas.conſi.*42. *nume.*11. 115

2 *conſeruatio bonorum in familia ualde eſt conſiderabilis. conſil.*24. *nume.*37. 73

4 *conſcientia non eſt facienda per quemcunque ſuo capite. conſil.*68. *nume.*4. 84

1 *conſideranda ſunt ſingula uerba ſententiæ prout eſt contractus.conſ.* 102.*nume.*16. 190

3 *conſiderandus eſt ille in quem dirigitur intentio uoluntatis teſtatoris, & non ille in quem uerba diriguntur.conſ.*3.*nu.*62. 9

4 *conſiderato iure communi tale ius patronatus dicetur mixtum eccleſiaſticum & laicale.conſi.*35.*nu.*7. 48

4 *conſiderari debet quid agitur non quod ſimulate concipitur. conſil.* 142.*nume.*13. 148

2 *conſideratio ſeruandi bona in agnatione haberi debet pro expreſſa ab ipſo teſtatore quando alia conſiderari non poteſt.conſilio.*77.*numero* 17. 161

2 *conſideratio an bona perueniant ex linea paterna uel ex linea materna quando & quo caſu locum ſibi uendicet.conſi.*84.*nu.*3. 170

2 *conſiderandum eſt quod principaliter agitur quam quod uenit in conſequentiam.conſi.*24.*nu.*86. 73

2 *conſignans debitores exactos tenetur illos facere bonos.conſ.*88.*nu.* 17.25.*& alus ſeq.* 179

4 *conſignare aliquid de fructibus menſæ capitularis tendit in perpetuã alienationem fructuum dictæ menſæ.conſ.*31.*nu.* 7. 53

4 *conſignationes bonorum facta per præpoſitum eadem authoritate etiam ualent.conſ.*3.*nu.*2. 10

3 *conſilium Pauli de Caſtro uolentis appellatione filij non uenire nepotes quo caſu & quando procedat.conſi.*52.*nu.*41. 50

4 *conſilium doctorum theologorum non eſt neceſſario ſequendum in decidenda & terminanda cauſa matrimoniali.conſ.*67.*nu.*30. 83

4 *conſilium mutare de bono in melius laudabile eſt. conſilio* 81.*numero* 23. 34

1 *conſequens qui uult uidetur uelle antecedens neceſſarium ad illud. conſ.*82.*nu.*73. 149

2 *Et conſ.*37.*nu.*29.*fol.*166.*& conſ.*89.*nu.*7. 181

3 *Et conſil.*2.*nume.*2.*fol.*6.*conſ.*6.*numero* 19.*fol.*11.*& conſ.* 76.*numero* 31. 134

4 *conſpiratores repelluntur a teſtimonio.conſ.*2.*nu.*66. 5

1 *conſtante matrimonio mulier poteſt agere contra tertios poſſeſſores ſi maritus incœpit male uti ſua ſubſtantia. conſilio* 80. *numero* 46. 146

1 *Notorie dicitur conſtare debitorem non eſſe ſoluendo quando bonis ceſſit.nume.*48.*ibid.* *ſo.eo.*

4 *conſtare de debito ex quibus dicatur.conſi.*121.*nu.*10. 135

4 *conſtituens ſimpliciter procuratorem ad conferendum, uidetur conſtituere ipſum ad uacatura.conſ.*50.*nu.*9. 61

2 *conſtituens uſumfructum in aliqua re, eſt illam alienare. conſ.*98.*numero* 5. 198

1 *conſtituens poſſidere tertiam partem fundi transfert dominium. conſil.*61.*nume.*35. 125

2 *conſtituere uſumfructum in feudo, eſt conſtituere ius in re. conſ.*98. *numero* 6. 198

2 *In rebus feudalibus etiam generaliter non poſſunt prædicta conſtitui.ibid.num.*7. *ſo.eo.*

1 *conſtitutus in extremis poteſt matrimonium contrahere. conſ.*13. *num.*56.*& nu.*68.*&* 71. 12

4 *conſtitutio regni terminum uitæ dolum requirit. conſilio* 141.*numero* 11. 168

1 *conſtitutiones regni obſeruantur ibidem & præferuntur alijs.conſ.* 21.*num.*18.*&* 19. 45

1 *conſtitutiones regni admittentes filiam & ſororem ad ſucceſſionem feudi non ſunt odioſæ, ſed fauorabiles ibid.nu.*20.*&* 52. *eod.*

1 *conſtitutiones regni locum habent in quocunque feudo.conſi.*21.*numero* 3. 45

1 *conſtitutiones regni locum habent in feudo conceſſo pro hæredibus maſculis & fœminis, uel pro hæredibus utrinſque ſexus.ibid.nu.*28. *cum ſeq.* 45

1 *conſtitutiones regni an locum habeant in feudo conceſſo ſub quacunque inueſtitura.conſ.*21.*nu.*4.18.29.*& ſeq.* 45

1 *conſtitutionibus feudorum inductum fuit fœminas ad ſucceſſionẽ feudorum eſſe inhabiles contra ius commune.ibid.nu.*1. *& qua ratione id fuerit inductum ponitur rem.ſine.nu.*2. *eod.*

1 *conſtitutionibus regni inductum eſt contra conſuetudines feudorum filiam patri & ſororem fratri in feudo ſuccedere excluſis alijs agnatis.ibid.num.*3.*&* 13. 45

3 *conſtitutiones Marchiæ non ligant curiales.conſ.*53.*nu.*89. 85

1 *conſtitutum precarium & traditio ſimulata etiam iudicantur.conſi.* 50.*nume.*32. 115

1 *conſtitutum appoſitum non transfert dominium nec poſſeſſionem. conſ.*59.*nu.*17. 122

1 *conſtitutum regulatur ſecundum contractum principalem.conſ.*59. *nume.*25. 122

1 *conſtitutum uim traditionis habet, et omnem transfert poſſeſſionem. conſ.*128.*nu.*11.*&* 16. 227

1 *conſtitutum transfert etiam dominium.conſ.*59.*nu.* 22. *fol.*108.*& conſ.*128.*nu.*12.14.*&* 15. 227

3 *Et conſ* 33.*nu.*30.*ſo.*51.*& conſ.*77.*nu.*8. 135

1 *conſtitutum ualidat donationem inter uirum & uxorem.conſ.* 128. *nu.*13.*&* 14. 227

1 *conſtitutum appoſitum ſuper contractu nullo an operetur.ibidem.nume.*18.*&* 22. *fo.eod.*

2 *conſtitutum nihil operatur quando confertur post mortem conſtituentis.conſ.*98.*nu.*20. 198

2 *conſtitutum non attenditur quando eſt conditionale, et confertur ad res incertas.ibid.nu.*22. *fo.eo.*

1 *conſtitutum poſſeſſionem transfert.conſ.*59.*nu.*22. 122

2 *Et conſ.*98.*nu.*20. 198

3 *Et conſ.*33.*nu.*30.*ſo.*51.*& conſ.*77.*nu.*8. 135

1 *conſtitutum appoſitum ſuper uenditione incerta ratione loci, & quote, quid operetur.conſ.*59.*nu.*23. 122

1 *conſtitutum appoſitum ſuper contractu incerto nihil operatur.ibid. nume.*24. *fo.eod.*

3 *conſtitutio quæ poteſt ſe habere ad cõmodum & incommodum ligat clericos.conſ.*61.*nu.*38. 100

3 *conſtitutio edita a laicis non tollit uires iuramenti. Et ſi loquitur in contractibus & ſimilibus non habet locum in declarationibus, ſtricte enim eſt intelligenda & non debet extendi.conſi.*53.*nu.* 62.63. 66.67.*&* 68. 85

3 *conſtitutio & ſtatutum loquens de contractu minorum qualiter intelligendum.ibid.nu.*63.*& ſeq.* 85

3 *conſtitutio facta a principe quando & quo caſu producat effectum. conſ.*81.*nu.*28. 139

3 *conſtitutio iuris congrui ſeu protbomiſios etiam locum ſibi uendicat in preſenti & in iuribus poſte.conſ.*84.*nu.*1. 143

3 *conſtitutio iuris congrui locum habet in re communi uendita alijs.ibidem.nu.*10. 143

1 *conſtitutio quando locum habet in præteritis. conſilio* 9. *numero* 43. 21

4 *conſtitutio regulariter intelligenda eſt in caſu vero non ficto uel improprio.conſ.*29.*nu.*14. 40

4 *conſtitutio intelligi debet in caſu vero non ficto, & improprio.conſ.* 30.*num.*16. 41

4 *conſtitutio intelligenda eſt, rebus ſic ſtantibus, & excepta ſuperiorũ authoritate conſ.*32.*nu.*26. 45

4 *conſtitutio pœnalis loquens in uno caſu, non debet extendi ad alium. ibidem.* 45

4 *conſtitutio ad hoc ut liget, an neceſſario ſit publicanda. Et an liget* illos

illis, qui eius habent notitiam ante publicationem. Et quid ſi erit publ.ex nota.conſ.49.nu.2.3.& 4. 60

4 Conſtitutio an expiret per mortem condentis etiam literis non confectis.ibid.nu.5.& 6. 60

4 Conſtitutio Pij emanata circa impetrationem beneficiorum Britanniæ declaratur.conſ.49.nu.1. 60

4 Conſtitutio prædicta Pij quam ob cauſam fuit inducta. ibidem.numero.12. 60

4 Conſtitutio facta propter id quod aliquando fuit procedit etiam ſi nō adſit illa qualitas.ibid.nu.13. eo.

4 Conſtitutio concilij tacite habet clauſulam derogatoriam. conſ. 68. nume.404. 83

Conſtitutio contra ius commune edita ſtricte interpretanda eſt,& extendi non debet.nu.68.ibid.

Conſtitutio generaliter loquens derogationibus & reuelationibus inſtrumentorum non debet extendi ad materiam teſtamentalem.nume.71.ibidem.

4 Conſtitutionem nouam facit qui addit uel detrahit. conſil. 140. numero 13. 146

4 Conſtitutiones nouæ uariantur propter temporum uarietatē maxime ubi maius periculum & ſcandalum euitetur.conſ.1.n.136.et 137.5

4 Conſtituens procuratorem contra omnem perſonam non uidetur conſtituere contra uniuerſitatem.conſ.91.nu.6. 113

2 Conſtructio murorum & caſtri an ſit iuſta cauſa imponendi grauamina.conſ.25.nu.71.73.& 74.Et ipſorum impoſitio quod munus concernat.nu.75.& 5.6.90.& 91. 64

1 Conſuetudo loci ubi feudum eſt ſitum attendi & obſeruari debet in decidendis cauſis feudalibus.conſ.13.nu.18. 32

1 Conſuetudo poſterior præfertur priori.ibi.nu.20. eo.

1 Conſuetudine poteſt induci ut fœmina ſuccedat in feu.ibidem. numero.21. eo.

1 Et pariter ut poſſit uaſallus de feudo teſtari.ibi.nu.22. eod.

1 Pariter etiam ut feudum poſſit alienari irrequiſito domino. ibidem. numero.23. 32

1 conſuetudine poteſt induci quod non requiratur conſenſus ſuperioris in alienationibus rerum eccleſiaſticarum.ibid.nu.24. eod.

1 conſuetudine poteſt induci quod requiratur conſenſus domini & uaſallus cum talı conſenſu poſſit alienare feudum in præiudicium agnatorum.ibid.nu.25.26.& 27. eod.

1 conſuetudo notoria & inueterata non eſt probanda.ibid.nu.32. 32

1 conſuetudo notoria & inueterata per quos teſtes ſit probanda.ibidem.nume.33. eo.

1 conſuetudo quando dicatur notoria & inueterata.ibid.nu.35. eo.

1 conſuetudine qui uſus eſt non poteſt eam impugnare.cōſ.13.n.36. 32

1 conſuetudo obſeruata in uenditione,an locum habeat in datione inſolutum.ibid.nu.38.41.42.43.& ſeq. 32

1 conſuetudo obſeruata in uno caſu an habeat locum in alijs. ibid. nu. 39. Et an debeat extendi.& nu.ſeq.& 50.51.52.& 53. 32

1 conſuetudo in materia feudali extenditur, ad caſum ſimilem. conſil. eod.nume.53. 32

1 conſuetudo differt a præſcriptione.ibid.

1 conſuetudo præſtans licentiam alienādi feudum illud reduxit ad qualitatem feudi noui & ideo inuitis agnatis poteſt alienari & præſtari aſſenſus poſt mortem,dummodo ſit de ea certus.conſ.14.n.7.et 8.35

1 conſuetudines,conſtitutiones,& ſtatuta loci ubi feudum eſt ſitum attendi primitus debet in decidendis cauſis feudalibus.cōſ.21.n.14.45

1 conſuetudo infeudandi dum ſtat.poſſunt ſubditi iterum in feudum dari inuiti & contradicentes.conſ.23.nu.101. 51

1 conſuetudo poſterior præfertur & attenditur.conſ.21.nu.17. 45

1 conſuetudo facti eſt,& ideo probanda.conſi.25.nu.18.& 101. 64

1 conſuetudine tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria poſſint induci.ibid.nu.19.& 23. 64

1 conſuetudinem iſtam probare difficile eſt nu.20.& 105. eo.

1 Et quid ſi habet uiolentum initium.ibid.nu.21.106.& 108. eo.

1 Iſta præſumitur in hac materia uiolentum habuiſſe principium. ibi.numero.2. eo.

1 conſuetudo an liget forenſes.conſ.eo.nu.24. 64

1 conſuetudo collectandi ſi fuit ſuper una re & ſpecie,minime debet extendi ad alias.ibid.nu.25.26.86.& 102. 64

1 conſuetudo antiqua eſt obſeruanda in materia imponendi collectas, & onera,& qualis debeat eſſe,& quanto tempore. conſilio 25.numero. 54. 64

1 conſuetudo promittens homines poſſe imponere collectas etiā ſine uoluntate ſuperioris & officialibus ſuis non uocatis ualet. conſil. 25. numero 24.& 57. 64

1 Et ſufficit ſi inducta eſt per annos triginta uel decem.ibidem. numero.58.& 59. 64

1 Et procedit etiam contra forenſes habentes ibi prædia. ibidem. numero.60.& 61. eod.

1 Et tanto tēpore inducitur,licet ſit contra ius,ibid.nu.62.& 37. eo.

1 Et idem a fortiori ſi eſſet tanti temporis in cuius contrariū,&c.ibid.

1 Et quos effectus iſta producat.ibid.nu.62. eod.

1 conſuetudo collectandi in una ſpecie locum habet in alia & quando nu.85.conſ.25.n.85.& alijs ſeq.& 86.Et quando & quo caſu iſtud procedat.ibi.nu.87.& 89.Et per quos actus probatur iſta conſuetudo.ibid.nu.88. 64

1 conſuetudo & præſcriptio an & quando poſſint ſimul concurrere.cōſil.27.nu.26.& 56. 70

1 conſuetudo longa inducit laicos aduerſus eccleſiam in bonis ipſius poſſe ius quærere.ibid.nu.27. eo.

1 conſuetudo ſpatio.30.annorum præſcribitur.conſ.27.nu.28. 70

1 conſuetudo.40.annorum ſpatio inducitur.ibi.nu.29. eo.

1 conſuetudo paſculandi in territorio alieno ualet,& quando.conſ.eo.nu.30.41.152.& 153. 70

1 Et idem ſi eſſet tanti temporis in cuius contrarium non extaret memoria.ibid.nu.31. eo.

1 conſuetudo etiam onoroſa eccleſiæ ualet præſcripta annis.40.cōſ.27 nu.32.& 41. 70

1 conſuetudo tanti temporis in cuius contrarium &c.quam uim habet & quos effectus producat.ibi.nu.33.34.& quando nu.47.49.50. quando caret ratione.& n.51.52.53.54.& 55.Et in ea non requiritur ſcientia ſuperioris.ibi.nu.34. eo.

1 conſuetudo cum ſit facti probanda eſt.conſ.27.n.35. Et qualiter ſit probanda.& qualiter teſtes debeant deponere.& nu.37. Et de quibus actibus.nu.39.40.et 36.ibid. 70

1 conſuetudo habens ab initio uiolentiam minime tenet.ibid.nu.41.70

1 conſuetudo ſpecialiter inducta in odium alterius non ualet. ibidem. numero.42. eo.

1 conſuetudo inducta a laicis contra eccleſias, et res ipſius ,et contra clericos non ualet ,nec eos ligat. Et idem ſi oneroſa eccleſiæ uel contra libertatem. Item ſi eſt irrationabilis,et dat cauſam peccandi,non debet habere comites.ibi.nu.43.44.45.et 46. eo.

1 conſuetudo tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria, qualiter ſit probanda.conſ.27.nu.47. Et qualiter ſuper ea habeant teſtes deponere.nu.48.Et quid ſi caret ratione.n.50. 51.et 52.et ſi eſt nutritiua peccati.et nume. 54. et 55. Et repugnat fini eterno. nume.54. 70

1 conſuetudo inducta iure familiaritatis nihil obſtat.conſilio. 27. numero.56. 70

1 conſuetudo et præſcriptio in aliquo actu non debet ad alium extendi. conſi.27.nu.149. 70

1 conſuetudo et ſtatutum,ut uicinus uel conſanguineus præferatur in uenditionibus alijs,et inducentes ius congrui,ſeu prothomiſios , ualent.Et uirtute dictæ conſuetudinis ſeu ſtatuti poſſunt uenire et deſcēdentes alienantis,tamen non habent locum quando bona alienantur per tranſactionem.conſ.32.nu.105.106.et 107. 84

1 conſuetudo et ſtatutum etiam ceſſant quando res alienata recuperatur uirtute pacti de retrouendendo,uerum procedunt quando de nouo alienaretur poſt recuperationem factam.conſ.eo.nu.109. eo.

1 conſuetudo ſummiter eſt probanda.conſ.47.nu.67. 84

1 conſuetudo contra ſtatutum an ſit attendenda et quando.conſ.98.nume.81.et 82. 178

1 conſuetudo infeudandi ſine ſolennitatibus induci poteſt ſpatio temporis in cuius contrarium &c.conſ.101.nu.30. 185

1 conſuetudo tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria, obſeruatur.conſ.111.nu.28. 208

1 conſuetudo tanti temporis in cuius contrarium etc.habet uim cōſtituti etc.conſ.112.nu.43.et 49. 208

2 conſuetudo non debet eſſe maioris effectus et operationis,quā ſit priuilegium.conſ.1.nu.131. 2

2 conſuetudine poteſt induci ut legitimatus ſuccedat in feudo, ita etiā per priuilegium.conſ.1.nu.131.et 132. 2

2 conſuetudo perſonarum conſideranda eſt.conſ.25.nu.80. 78

2 conſuetudo de ſuccedendo certo modo,ualida eſt ,conſ. 26. numero. 98.et 99. 81

2 conſuetudo in donationibus propter nuptias & in contradote obſeruanda eſt.conſ.95.nu.35. 193

3 conſuetudo et uſus teſtatoris attendi debet.conſ.3.nu.50. 9

3 conſuetudo loci in quo teſtator habitabat attendi debet.ibidem.numero.51. eod.

3 Con

3 Conſuetudo diſponens inſtrumentum ualere ſi non habet diem nõ erit obſeruanda conſi.68.nu.3.& 25. 116
3 Conſuetudo id poteſt operari ut ſcriptura habeat robur ad probandũ ibi.nume.19. 116
3 Conſuetudo loquens circa res minoris in præiudicium ipſius quo ad alienationem rerum ipſius an et quando ſit ualida. conſilio. 85. numero.31. 144
4 Conſuetudo ex quibus actibus probetur.conſ.23.nu.13. 34
4 Conſuetudo minuens quotam decimæ,ualida eſt.conſ.25.nu.21. 36
4 Conſuetudo uetus toleranda eſt,& ſequenda, & contra talem conſuetudinem in præſtandis cenſibus nihil eſt innouandum.Conſuetudo prædicta ualet ib d.nu.24. eo.
4 Conſuetudo locorum conuicinorum ſatis iuuat conſuetudinem loci, in quo odeſt quæſtio ſuper decimis ſoluendis.ibid.nu.36. 36
4 Conſuetudinis ſpecies quamplures ſunt,ut eſt conſuetudo prouinciæ. ibid.nu.37.& 38. eo.
4 Conſuetudo diœceſis.ibid.nu.39. eo.
4 Conſuetudo regni & uicinarum prouinciarum.ibid.nu.40. eo.
4 Conſuetudo loci ſeu oppidi quæ ſeruanda eſt.ibid.nu.41. eo.
4 Conſuetudo ciuitatis uel loci extenditur ad oppida & alia loca particularia illi ſubiecta ſi non habet propriam conſuetudinem contrariã. ibid.nume.42. eod.
4 Conſuetudo uigens Romæ extendi debet ad alias prouincias. conſilio 25.nume.43. 36
4 Conſuetudo generalis in diœceſi probatur etiam per teſtes ſingulares conſi.25.nu.46. 36
4 Conſuetudo etiam mala & iniqua quando excuſat a pœna.conſi.29. numero.18. 40
4 Et conſuetudo per quos actus inducatur.conſi.31.nu. 44. 43
4 Conſuetudo per quantum tempus dicatur præſcripta. conſilio. 31. numero.46. 43
4 Conſuetudo dictans aliquem non poſſe agere per procuratorem niſi habeat priuilegium,quo tempore priuilegium debeat obtineri.conſil. 43.numero.7. 55
4 Conſuetudo an ualeat quod habentes dignitatem in eccleſia poſſint conſtituere procuratorem ad conferendum beneficia ante uacationẽ. conſi.50.nu.11. 61
4 Conſuetudo inducens peccatum non tenet nec ſubſiſtit.Idem quando eſt contra ius diuinum. & tranſgreſſio ipſius peccatum induceret. cõſil.68.nume.52. 84
4 Conſuetudo ſuper matrimonijs illicitis & prohibitis lege diuina non debet attendi.conſ.57.nu.249. 72
4 Conſuetudo contra tale ius inducta nulla eſt.ibi.nu.393. 72
4 Conſuetudo contra tale ius inducta nulla eſt.ibi.nu.393. 72
4 Conſuetudo quid facti eſt & probari debet.Et non extenditur de actu ad actum.nu.12.conſ.86.nu.11.& 12. 110
4 Conſuetudo quod mortuo emphyteota ſoluatur aliquid ab hæredibus pro noua conceſſione an ualeat.ibid.nu.11. 110
4 Conſuetudo in electionibus obſeruanda ſi de ea conſtat.conſil.97.numero.30. 117
4 Conſuetudo alterans formam iuris in alienationibus rerum eccleſiæ ualida eſt.conſ.97.nu.9. 117
4 Conſuetudo quod libere feuda poſſint uendi & alienari an ualeat & idem fieri poterit per priuilegium.conſ.103.nu.9. 122
4 conſuetudines feudales iuris ſunt poſitiui & alterari poſſunt. ibid. numero.11. eo.
4 conſuetudo ſancti Antonij.Vienen.quid ſeruet in beneficijs & præceptorijs.conſi.125.nu.19. 137
4 conſuetudo,ut capitulum diſponat de tertia,qualiter ſit intelligenda. conſi.144.nu.23. 137
4 conſuetudo quod credatur ſcripturis presbyteri an ualeat.& quãdo conſi.246.nu.3. 151
4 conſuetudo excuſat a pœna,quæcunq; illa ſit conſ.171.nu.19. 178.
3 conſulis omiſſio non uitiat hodie inſtrumentum. conſilio. 48. numero.20.& 21. 76
2 conſumpta & alienata per filium computantur in legitimam & Trebellianicam.conſ.63.nu.65. 144
4 conſumptio actuum datarum uxori ad quem ſpectet. conſilio. 64. numero.21. 81
4 conſumptio proprie fit per aſſecutionem.conſi.145.nu.19. 150
4 contemnere an & quando dicatur non comparens nec parens cenſuris uel ſententia excommunicationis ſuperioris.conſ.41.nu.24. 53
2 contumacia & delictum commiſſum in contrafaciendo maior eſt illa commiſſa in omittendo conſ.19.nu.101. 55
1 contumacia habetur pro præſentia quando legitime procedit.conſ. 9 5.nu.26.Fallit quando præſentia in aliquo actu requiritur pro forma.nume.27. 169
3 contumacia arguit in ſe dolum præſumptum. conſilio. 107. numero.113. 170
4 contumax bannitus & mulctatus una pœna an & quando poſſit iterum puniri.conſ.159.nu.13. 167
4 Contumelia afficitur uocatus coram petito iudice. conſilio. 78. numero.11. 105
4 Contumelia unde dicta eſt.ibid.nu.12. eod.
4 Continuatio præſupponit aliquid antecedens cui annectitur. conſ.41 nume.22. 77
4 Contrahens in ſecunda,poſtmodum mortua prima,relicta ſecũda, poteſt cum alia tertia contrahere.conſ.52.nu.43. etiam ſi ſecunda cogeret illum iudicialiter conſentire,& lis ſuper hoc penderet. nu. 44. maxime attenta nobilitate ipſius ſponſi.nu.45. 64
1 Contrahens an uideatur contrahere procuratorio nomine,an ut principalis & propria.conſ.78.nu.46. 144
4 Contrahens cum aliquo præſumitur habere notitiam qualitatis illius conſi.57.nu.24. 71
4 Contrahens matrimonium occultè nõ excuſatur ab ignorantia iuris ibid.nume.26. eo.
1 Contrahentes ſemper uidentur ſe uelle conformare cum conſuetudine ſeu ſtatuto loci.conſ.13.nu.29. 32
1 Contrahentes ſemper uidentur uelle ſeipſos conformare cum conſuetudine ſeu ſtatuto loci.conſ.21.nu.47. 46
1 Contrahentes poſſunt apponere conditiones quas uolunt.conſilio.32 nume.28. 84
1 Contrahentes uidentur ſe ſubijcere ſtatutis quæ in loco contractus uigent & ſeruantur.conſ.53.nu.25. 113
2 Contrahentes poſſunt apponere legem & conditionem in contractu. conſ.11.nu.103. 28
2 Contrahentes uoluiſſe auferri liberum arbitrium teſtandi & diſponendi & illud reſtringere non eſt præſumendum, & eſt illud contra bonos mores.conſ.12.nu.33. 28
3 Contrahentes diſponere poſſunt de rebus ipſorum.conſ.1.nu.116. 2
3 Contrahentes cogitantes & facientes mentionem de controuerſia et lite intelligendi ſunt loqui de lite & controuerſia non iniurioſa.conſ. 71.nume.47. 124
4 contrahentes non exprimendo,uidentur non expreſſa omiſiſſe.conſi. 21.numero.19. 32
2 contrahentium mens attendenda eſt & non uerba. conſilio. 26.numero.118. 82
3 Et conſ.12.nu.32.fo.20.& conſ.71.nu.47. 124
4 Et conſ.127.nu.15. 138
3 contrahentium mens debet attendi & reſtringit generalitatem.cõſ. 12.nume.39. 10
3 contrahentium mens attenditur non obſtante ratione diſtributiua per eos appoſita.conſ.71.nu.43. 124
1 contrahere quis non poteſt cum extranea perſona, & contrahendo non obligatur,etiam ſi promittat ſe curaturum dummodo diligentiã faciat.conſ.115.nu.1.& 2. 217
2 contrahi dicitur in feudalibus.conſi.1.nu.116. 2
1 contractus quantumcunque clauſulatus & firmatus iuramento nunquam excludit geſta per dolum & iſto caſu poteſt reſcindi.conſi.20 nu.107.Et idem eſt quando interuenit dolus re ipſa qui colligitur ex læſione enormiſſima.nu.108. 42.& 43.
1 contractus emptionis licitus eſt, & permiſſus. conſilio. 26. numero.1. 69
1 contractus locationis & conductionis præſumitur quando factum eſt ſolitum locari.Item & quando uſus rei locari ſolet. conſilio. 34. numero.5. 89
1 contractus innominatus reſultat,ut facio,ut facias.Et quando in illo quis adimplenit pro parte ſua ſtatim orta eſt obligatio naturalis & ciuilis.ibid.nu.6.& 7. eod.
1 contractus,quando eſt dubium, an ſit nominatus, ſeu innominatus, præſumendus eſt innominatus.conſ.eo.nu.8. eo.
1 contractus et conuentiones ligant omnes,nec ab eis poteſt recedi cõſil.35.nu.16. 91
1 contractus dolo factus cum minore non ualidatur eo facto maiore & nihil dicente quinquennio.conſ.49.nu.5.Et ſicut expreſſa ratificatio non ualidat talem contractum,ita & tacita.nu.6.8.& 14. 96
1 contractus bonæ fidei dolo initus eſt ipſo iure nullus, niſi ſcienter dolus remittatur.ibid.nu.46. 96
1 contractus geſtus cum minori confirmatur poſt maiorem ætatem per curſum annorum quinque.conſ.49.nume.24.Et ſit iſtud ex legis diſpoſitione.

ſpoſitione, non facto hominis. an. 25. ibid. 10

1 Contractus uerus & non fictus & ſimulatus attendi debet conſ. 55. numero 19. 118

1 Contractus ſimulatus eſt ipſo iure nullus nec ſubſtantiam habet. ibidem. numero. 10. eo.

1 Contractus ſimulatus non ualidatur per iuramentum. conſi. 53. nu. 14. fo. 113. & conſ. 54. nu. 41. 43. 44. 45. & 83. fo. 115. & conſil. 55. nume. 24. 118

1 Contractus ſimulati fiunt occulte, ſecreto, & uerſute. conſ. 55. num. 27. & 28. & probari poſſunt per indirectū & per coniecturas, quæ ſunt probationes liquidiſſimæ. 118

3 Contractus ſimulatus caret conſenſu & ſubſtantia. conſilio. 86. numero. 23. 145

3 Contractus ſimulatus non firmatur iuramento. ibid. nu. 28. & 46. cum ſequen. 145

1 Contractum ſimulatum quis poteſt dicere & detegere ſuam turpitudinem licet regulariter quis non poſſit uenire contra factum proprium conſ. 53. nu. 15. & 16. 113

3 Et conſ. 86. nu. 27. 145

2 Contractus quando eſt fictitius & ſimulatus, quis poteſt contra factum proprium uenire. conſ. 54. nu. 52. 115

1 Contractus ut præſumatur ſimulatus & feneratitius, quæ concurrere debeant & ut tria, uel duo ſufficiant, modicitas precij & pactum de retrouendendo. conſ. 54. nu. 61. 62. & 63. 115

1 Contractus ſimulatus iuratus non ſemper neceſſario requirit abſolutionem a iuramento. ibid. nu. 86. 115

1 Contractus in dubio præſumitur uerus non fictus, nec uſurarius conſ. 54. nu. 1. & nu. 6. fallit. nu. 81. Et talis præſumitur, qualis apparet ex facie inſtrumenti. nu. 2. ibi. 115

1 Contractus ſimulatus dicitur depictus, & ſine ſubſtantia. Et caret ſpiritu. nu. 21. & 28. ibid. nu. 26. 27. & 28. 115

1 Nec ex illo transfertur dominium, etiam ſecuta traditione. ibi. n. 29 & nu. 10. & 27. eo.

1 Nec etiam ciuilis poſſeſſio per conſtitutum ſeu precarium. ibidem. numero. 30. eo.

1 Contractus principalis ubi non tenet omnia inde ſequentia ruunt cōſ. 54. nume. 31. 115

1 Contractus uenditionis nullus eſt, ſi ſit de tornaturis incertis reſpectu quota, & loci. Et iſta totalis incertitudo uitiat eum. conſ. 55. nu. 1. 2. & 12. Et non transfertur ex illo dominium, nec poſſeſſio nu. 2. et nu. 4. & 11. Et quæ omnia remanſerunt penes uenditorem. nume. 3. Et pars incerta omni reſpectu non poteſt poſſideri. 1. nu. 4. Et conſtitutū & precarium nihil operantur. nu. 5. & nu. 6. Et ſi ſit per nomina numeralia, non poteſt reduci ad certitudinem, reſpectu quota contra Iaſo. & Deci. & nu. 8. & 9 Etiam ſi eſſet appoſita clauſula, & pro indiuiſo. nume. 10. 17 & 18.

1 Contractus emphyteuticus licitus eſt utroque iure. cōſ. 40. n. 11. 124

1 Contractus liuellarius erit licitus, ſi non adeſt exceſſiua penſio. ibid. numero. 12. eo.

1 Contractus quilibet in dubio iudicandus eſt licitus. ibi. nu. 15. 124

4 Contractus emptionis & uenditionis eſt licitus ibi. nu. 6. 124

1 Contractus donationis tendit ad dominij translationem. conſilio. 71. numero. 2. 135

1 Contractus & obligationes potius ab effectu, quàm ex uerbis iudicantur. Ex mentis identitate quis incluſus dicitur, licet uerbis nō fuerit expreſſus. conſ. 78. nu. 11. & 12. 144

1 Contractus factus a præſidentibus cameræ uim legis obtinet. Nec debet reuocari per mandatum ſummi Pontificis. conſ. 82. nu. 47. 149

1 Contractus celebratus cum camera apoſtolica tranſit ad pontificem ſucceſſorem. ibid. nu. 51. 149

1 Cōtractus ſocietatis eſt bonæfidei. conſ. 88. nu. 1. & 2. Et in eo proceditur iure fraternitatis. 158

1 Contractus potius ab effectu, & re ipſa iudicatur quàm ex uerbis. conſi. 20. num. 62. fol. 47. conſil. 42. num. 43. fol. 75. & conſil. 88. numero. 20. 158

3 Et conſ. 33. nu. 38. 51

4 Et conſ. 72. nu. 54. 98

1 Contractus interpretatur ſecundum ueroſimilem mentem contrahentium. conſ. 88. nu. 25. 158

1 Contractus uerba interpretantur ſecundum materiam ſubiectam. cōſil. 88. nu. 21. 158

1 Contractus uerba interpretanda ſunt ne contraria ſint, & repugnēt. & ad concordiam ſunt redigenda. ibi. nu. 26. eo.

1 Contractus uerba recipiunt interpretationem a loci conſuetudine. ibidem numero. 37. 158

1 Contractus uerba generalia debent generaliter intelligi. conſilio. 36. numero. 1. 92

1 In contractibus uenit illud quod honeſtum eſt. conſ. 88. nu. 39. 158

1 Contractus & conuentiones regulantur & interpretantur ſecundū morem & obſeruantiam regionis. conſ. 90. nu. 45. 102

1 Contractus a minore geſtus ualet de iure communi ſi per iuramentum confirmatorium fuit uallatus. conſ. 97. nu. 32. 70

1 Contractus unum caput declaratur per aliud caput conſilio. 32. numero. 56. 84

1 Contractus qualitas intelligitur ſecundum mentem. ibi. nu. 59. eo.

1 Contractus iudicandus eſt ſecundum principalem mentem. ibidem. numero. 60. eo.

1 Contractus regulatur ab ipſorum contrahentium intentione. ibidem numero. 61. eo.

1 Contractus origo & initium attendendum eſt, & non titulus. cōſ. 54 nu. 66. cum ſeq. 115

1 Contractus cum principe factus uim legis habet. conſ. 11. nu. 56. 26

1 Contractus appaltus ſeu uectigalium qualis ſit. conſil. 82. nume. 5. cum ſequen. 149

1 Contractus emptionis & uenditionis non finitur morte & ad hæredes tranſit, & idem eſt in contractu conductionis & locationis. conſ. 82. nu. 6. 7. & 8. 149

1 Contractus uerba non cenſentur appoſita fruſtratorie & ludibrio, maxime quando ius commune ad hoc conſentit. conſil. 111. numero. 1. 33. 34. & 181. 208

2 Contractus ſunt de iure gentium. & non poſſunt tolli per principem quo ad feuda. conſ. 1. nu. 117. & 118. 2

2 Contractus iudicatur ex ſuo effectu & non ex nominatione. conſil. 12. numero. 5. 28

2 Contractus iudicatur indiuiduus ex uoluntate contrahentium. ibidem. numero. 74. 28

2 Contractus redditur nullus ex defecta cauſæ finalis. conſilio. 12. numero. 97. 28

2 Contractus celebratus ſub conditione illa ceſſante non ſortitur effectum. conſ. 12. nu. 104. 18

2 Contractus quando per minorem geſtus eſt illi utilis, ſtatutum nō habet locum. conſ. 16. nu. 57. 43

2 Contractus quando tendit ad utilitatem eccleſiæ ualet licet ſolennitates non ſint ſeruatæ. conſ. 16. nu. 99. & 101. eo.

2 Contractus celebratus cum perſona cum qua nulla cadit ſuſpicio ualet non ſeruata forma ſtatuti. conſ. 16. nu. 105. eo.

2 Contractus legem accipiunt ex conuentione contrahentium declaratur. conſ. 24. nu. 44. & 75. 72

3 Et conſ. 92. nu. 4. 156

2 Contractus cum particularis poteſt conferri poſt mortem. conſilio. 24. nume. 57. 72

2 Contractus factus calore iracundiæ non ualet. conſ. 50. nu. 30. Fallit quando fit ad pias cauſas. ibid. nu. 31. quod intelligi debet quando ſublato calore ille perſeuerauit nume. 32. Et ſi probaretur contradictio poſtmodum ſubſecuta, actus prædictus factus pijs locis non ualebit. numero. 33. 127

2 Contractus poſſunt quandoque in teſtamento celebrari. conſilio. 2. nume 0. 19. 7

2 Contractus clandeſtinus quando dicatur. conſ. 13. nu. 14. 35

2 Contractus factus non ſeruata forma ſtatuti ualidatur iuramento. conſ. 33. nu. 48. 100

3 Contractus & res inter aliquos geſta non extenditur ad alios. conſi. 56. nume. 6. 93

3 contractus emphyteuticus & liuellarius de iure permiſſi ſunt, & dicti contractus neceſſario non requirunt ab initio præſtari aliquā quātitatem. conſ. 77. nu. 12. 135

3 contractus liuelli ſui natura debet eſſe perpetuus. ibid.

3 contractus emphyteuticus ſeu liuellarius an poſſit fieri & celebrari ſine ſcriptura, tum de iure, tum de conſuetudine. ibi. numero. 15. 16. 17. & 18. eod.

3 contractus liuellarius a pari procedit cum contractu emphyteutico. conſi. 85. nu. 4. 143

3 contractus liuellarius ſui natura debet eſſe perpetuus. ibi. nu. 5. eo.

3 contractus liuellarius tendit in alienationem. ibid. nu. 6. eo.

3 contractus emphyteuticus inducit alienationem. ibid. nu. 7. eo.

3 contractus emphyteuticus & liuellarius uenit alienationis appellatione. conſ. 83. nu. 8. 143

3 contractus emphyteuticus & liuellarius cenſetur prohibitus, prohibita alienatione. ibid. eo.

3 contractus purus dicitur quando contractus ſimpliciter fuit celebratus

tus ſiue die uel conditione.conſ.107.nu.99. 170
4 Cōtractus uſurarius præſumi ſi quis percipit fructus aſcendentes ad creditum,quod propterea erat ipſo iure extinctum.conſilio.75.numero.1. 114
4 Contractus cenſualis ad decem pro centenario an ſit ſuſpectus uſuraria prauitatis.conſ.75.nu.1. Et quid ſi iſte contractus habet alium præcedentem licitum.nu.3. Et quid ſi factus eſt cum fideiuſſore præcedentis contractus liciti.ibid. Et quid ſi primeuus contractus erat ſuſpectus.nu.4. 114
4 Contractus cenſualis de iure permiſſus eſt.ibi.nu.17. eo.
4 Contractus cenſualis quando dicatur & ſit.ibid.nu.28. eo.
4 Contractus cenſualis an ſit licitus ad rationem decem pro quolibet centenario.ibid.nu.39. eo.
4 Contractus uſurarius non iudicatur ſi quis confitetur ſe debitorem in in mille,& propterea uendat domum.conſ.70.nu.37. 96
4 Contractus in dubio præſumendus eſt licitus non illicitus. conſi. eod. numero.43. 96
4 Contractus cenſalis,magis,quam emphyteuticus ex quibus colligatur.conſ.84.nu.9. 109
4 Contractus conductionis & locationis a iure approbatur.conſil.98. numero.1. 118
4 Contractus unus non alteratur per alium geſtum inter alios. conſil. 122.nume.13. 135
4 Contractus nullus redderetur,ſi conditiones in illo appoſitæ non ſeruarentur.conſ.127.nu.7. 138
4 Contractus collatus in arbitrium tertij illo non arbitrante, reſolutus eſt.conſ.32.nu.1. 45
Fallit quando ſoluta eſſet maior pars precij.nu.2.& 11. Idem & quando res non eſſet integra.nu.3. 45
1 Contractum fuiſſe pure factum uel ſub conditione ea poſtmodum purificata,paria ſunt.conſ.11.nu.64.65.& 84.cum ſeq. 15
1 Contractu locationis,neceſſario interueni e debet merces certa,& in pecunia poſt quam tamen interuenit merces certa & in pecunia loco ipſius poteſt præſtari alia res,nec propterea uitiabitur locatio & conductio.conſ.34.nu.3. 89
1 Contractu illud potiſſimum attenditur,quod inter partes fuit conuentum.conſ.17.nu.6. 93
1 Contractibus uoluntas attenditur,magis quam uerba. conſilio. 32. numero.40. 84
1 contractibus potiſſimum attenditur mens & conſenſus. conſil.10. numero.60. 42
1 Contractibus cauſa finalis attendi debet & non uerba. conſil. 32. numero.42. 84
4 Et conſ.72.nu.52. 98
1 Contractibus quodlibet uerbum operari debet.conſ.113.n.43. 213
1 Contrarietas euitanda eſt.conſ.8.nu.28. 20
1 Contrarietas fugienda eſt,& dari debet concordia.conſ.21. nu. 10. fo.47.& conſ.70.nu.7. 134
4 Et conſi.4.nu.28. 13
1 Contrarietas reprobatur.conſ.31.nu.45. 79
2 Et conſi.25.nu.20. 78
1 Contrarietas fugienda eſt.conſi.78.num.20.& nume.19.21.& repugnantia. 144
1 Contrarietas reijcitur.conſ.102.nu.19. 190
2 Contrarietas a teſtatore euitanda & fugienda eſt.conſ.41.n.66. 113
2 Contrarietas ſi qua reſultat in teſtamentis adimenda eſt per diſtinctionem,ita ut contraria reducantur ad concordiam.nu. 30. conſil. 92.nu.29.& 30. 187
3 Contrarietas in omnibus euitanda eſt,& ſemper eſt nitendum,ut non inducatur.conſ.7.nu.7. 14
1 Contrarietas tollitur per diſtinctionem.conſ.10.nu.22. 42
4 Et conſi.1.nu.72. 2
2 Contrarietas reprobatur etiam in legibus conſ.33.nu.7. 99
4 Contrarietas in conſtituente & diſponente tollenda eſt. conſilio. 72. numero.101. 98
1 Contrariorum eſt eadem diſciplina.conſ.31.nu.122. 79
4 Contrariorum eadem debet eſſe diſciplina quando in utraque eadem uiget ratio.conſ.82.nu.49. 108
2 Contrarij & uarij & detrahentes ſibijpſis minus probant. conſilio. 15.numero.18. 39
3 Contraria non recipiuntur.conſi.43.nu.91. 66
4 Contraria & inuicem repugnantia non poſſunt concurrere. conſil. 77.nume.5. 105
4 Contrarius ſibiipſi repellendus eſt.conſi. 5.nu.157.fo.17.& conſil. 53.nu.19.23.& 24.ubi de uario ſibiipſi. 65
1 Contrarius ſibiipſi quis eſſe non debet.conſ.70.nu.6.& 11. 134
2 Contra dos an poſſit peti a muliere tranſeunte ad ſecunda uota.conſi. 95.nume.41. 195
2 Contra dos non poteſt in totum peti ſoluto matrimonio ad lucrū uxoris niſi pro rata,pro qua fuit dos ſoluta.ibi.nu.41. eod.
2 Contradictor fideicommiſſi conſiderandus eſt & aduertendum erit, quis eorum præferendus ſit conſ.81.nu.25. 166
1 Contradicere non poſſunt in poſſeſſorio iudicio qui non poſſident, & qui litem aliquam non mouerunt. conſ.21.nu.99. 48
1 contrafacientes legi uel ſtatuto in dolo dicuntur uerſari. conſi. 100. numero.67. 183
4 contrauenient pro parte an incurrat pœnam pro toto. conſilio. 6. numero.19. 12
3 controuerſia quæ proprie dicatur.con.71.nu.56. 124
3 contrauenient iuramento non poteſt ulterius ab illo petere abſolutionem,& tanquam periurus uenit excludendus.conſilio.69.numero. 106.& 107. 118
1 contrauenire laudo non dicitur qui illius iniquitate deducit & allegat.conſi.89.nu.52. 160
2 contrauenire non dicitur qui utitur natura contractus.conſilio. 16. numero. 5. 42
1 controuerſiæ duellares terminantur legibus imperialibus & iure cōſultorum,niſi in contrarium adſit ſtylus ſeu conſuetudo militaris,& allegantieam incumbit onus probandi.conſ.31.nu.12.13.& 14. 79
3 controuerſia ſuper bonis ſubiectis fideicommiſſo poteſt eſſe etiam cū extraneis.conſi.71.nu.56. 124
1 controuerſia & lite durante non currit tempus. conſiliu. 108. numero.56. 202
2 Et quiſque contradicere poteſt licet citatus non fuerit. ibidem. numero.16. eod.
1 conuentio ut paſcua ſint communia ualet.conſ.27.nu.76. 70
1 conuentio ultima inter ſocios attendi & obſeruari debet. conſilio. 81.numero.4. 148
1 conuentio dat legem contrahentibus.conſ.90.nu.40. 162
1 Conuentio ne liceat alicui aquam quærere ualida eſt.conſi.11, numero.41. 213
2 conuentio facta quando eſt lis ſeu timor probabilis litis,largo modo dicitur tranſactio,& ualebit conuentio tanquam contractus diuiſionis qui innominatus dicitur.conſ.12.nu.4.& 6. 28
2 conuentio habetur pro adimpleta,quando ſtat per illū,qui debet adimplere,quo minus adimpleatur.conſi.11.nu.15. 28
2 conuentio nallata ſtipulatione regulariter obſeruanda eſt. conſilio 24.numero.43. 72
2 conuentio iuramento firmata ſeruanda eſt,maxime quando non tollit liberam teſtamenti factionem.ibi.nu.46.& 47. 72
2 Et quando conuentio eſt reciproca.ibi.nu.48. eo.
2 Et quando tendit ad conſeruationem familiæ,& agnationis,quod fauorabile eſt.ibid.nu.49.& 51. eo.
2 conuentio reciproca inter fratres facta, & continens bona præmorientis peruenire in alium ſuperuiuentem ualida eſt. conſilio.24.numero.52. 73
2 conuentio & pactum de non contraueniendo intelligitur rebus ſic ſtantibus & non ſecuta mutatione.ibid.nu.72. 73
2 conuentio regulatur a uoluntate illius,de cuius bonis & hæreditate fuit conuentum.ibi.nu.67. 73
2 conuentio & promiſſio interpretatur ſecundum materiam in qua interponuntur.ibi.nu.69. eo.
2 conuentio facta ſuper fideicommiſſo reciproco,quando ualeat & teneat.ibid nu.77. 73
2 conuentio reciproca inter fratres facta,& continens bona præmorientis peruenire in alium ſuperuiuentem ualida eſt.conſ.24.nu.52. 73
2 conuentio enim prædicta regulatur a uoluntate illius de cuius bonis, & hæreditate fuit conuentum.ibi.nu.67. eod.
2 conuentio,& promiſſio interpretantur ſecundum materiam in qua interponuntur.ibi.nu.69. eod.
2 conuentio & pactum de non contraueniendo intelliguntur, rebus ſic ſtantibus,& non ſecuta mutatione.ibi.nu.72. eo.
2 conuentio tollens liberam teſtamenti factionem nulla cenſetur.cōſi. 26.nu.57. 81
2 conuentio cōtinens futuram ſucceſſionem nulla eſt , & inualida etiā ſi reciproca eſſet,& promiſſum fuiſſet conuentionem ipſam non reuocare.ibi.nu.58.59.60.61.& ſeq. eo.
2 conuentio interpretanda eſt,ut concepta & facta dicatur eo modo, quo de iure ſubſiſtit ibid.nu.119. 81
3 conuentio de ſuccedendo in bonis particularibus ualida eſt, & approbatur.

probato.conſil.1.nume.112. 2
3 Conuentio approbans teſtamentum & fideicommiſſa per alios facto ualida eſt.conſ.eod.nu.113. 2
3 conuentio facta inter fratres, quod ſuccedant maſculi excluſis fœminis ualida eſt. Non enim eſt contra bonos mores, cum ſit de parte hæreditatis, & non de tota.ibi.nu.114.115.127.& 118. 2
3 Conuentio continens ſucceſſionem bonorum, inter aliquos facta quando & quo caſu ſit ualida & firma.ibi.nu.123. eo.
3 Conuentio facta inter patrem & filium, ut ualeat ualida eſt maxime quando per conuentionem filij reponuntur in priſtinum locum & ſtatum.conſ.1.nu.17.& 18. 6
3 Conuentio, inhoneſta non ueniet in generali conuentione. conſil. 12. numero.35. 20
Nec uenit illud quod non eſt ueriſimile contrahentes ſenſiſſe aut diſpoſuiſſe.ibid.nu.36. 20
3 Conuentio partium habetur pro lege.conſ.109.nu.24. 174
4 Conuentio per quam fœmina excluduntur a ſucceſſione, ualida eſt conſil.72.nu.18. 98
4 Cõuentio facta inter nobiles quod ad ſucceſſiones eorum admittãtur maſculi & non fœminæ, ualida eſt. Nec erit neceſſarium ſeruare formam aliquam uerborum in conſtituendo eam, nec habere licentiam ſuperioris.ibi.nu.20. eo.
4 Conuentio ſimoniaca non propterea ſanatur, quia facta inter intelligentes & conſentientes, niſi papæ adſit authoritas.conſilio.130.numero.13. 139
1 Conuentiones & pacta contrahentium habentur pro lege, & obſeruanda ſunt.conſ.35.nu.2.fol.91.& conſi.36.nu.1. 92
4 Et conſ.6.nu.3.fol.18.& conſ.21.no.1. 22
1 conuentiones ultimæ ſunt obſeruandæ, & nõ primæ.conſ.52.n.7.112
1 conuentiones ſtricti ſunt iuris, conſ.77.nu.27. 144
2 conuentiones reciprocæ, & æquales non inducunt uotum captandæ mortis.conſ.26.nu.76. 81
3 conuentiones contra bonos mores factæ inualidæ ſunt. conſilio.69. numero.119. 117
4 conuentiones & pacta nulla ſunt, ſine authoritate ſuperioris. conſil. 5.numero.28. 15
1 conuictus ad ſoluendum electionem habet, quod debitum uelit compenſare.conſ.121.nu.21. 220
3 conuictus de periurio non probat.conſ.24.no.22. 37
3 conuictus quis dicatur.conſ.67.nu.32. 111
4 conuictus de falſo, & ſic de crimine publico redditur infamis. ſiue contra eum proceſſum ſuit per accuſationem ſiue per inquiſitionem conſil.88.nu.1.& 2. 111
3 conuerſi contra conuerſos nouiter ad fidem inquiri poteſt de hæreſi. conſ.1.nu.48. 6
4 conuerſi fidem chriſtianam ſeruare tenentur.ibi.nu.49. 5
4 conuerſi nouiter & uiles non recipiuntur in teſtes.ib.nu.84. 5
1 copia iudicis dicitur deeſſe, quando ſupremus princeps eam tulit. conſ.24.nu.20. 63
2 copula inter amatores, & conſuetudo ex quibus probetur.conſi. 10. numero.32. 21
4 copula carnalis probatur per coniecturas, ſi ſolus cum ſola &c.conſil.170.nu.13. 177
4 copula carnalis probatur, ſi quis fuit deprehenſus cum illa in lecto, idem ſi iſte filio illius aliquid annuum reliquit. conſilio. 57. numero. 32.& 33. 71
4 copula requirit concurſum omnium copulatorum, fallit quando ad unum effectum copulata ponuntur poſita ad cautelam, & demum omiſſa, non uitiant actum Nec requiritur concurſus iſtorum copulatiue poſitorum.conſi.5.nu.35.36.& 37. 15
3 copula & quando ponitur inter duo ſubſtantiua diuerſa, ſtat augmentatiue.conſi.7.nu.31. 15
1 copula, & ponitur inter diuerſo.conſil.36.nume.14.fol.92. conſi. 92.numero.13. 165
2 Et conſ.75.nu.62. 157
3 Et conſ.7.nu.30. 14
1 copula & operatur diſpoſitionem factam uerificari debere in omnibus copulatis.conſ.92.nu.14. 165
2 copula, & dicitur repetitiua copulatorum.conſi.18.nu.24. 50
2 copula & quandoque ſtat continuatiue, & non copulatiue.conſ.38. numero.26. 109
2 copula, & appoſita inter uer.filius & uer.liberis, & quando ſtet reſtrictiue, et qualificatiue, et quando ampliatiue, et augmentatiue. conſil.75.nu.61. 157
3 copula, et poſita inter uer.filij, et uer.hæredes, non poteſt ſtare reſtrictiue, et qualificatiuè, ſed ſtabit amplificatiuè, et augmentatiuè. conſil.7.nume.29. 14
4 copula, et quo ordine dicatur copulare.conſi.40.nu.1. 52
2 copulatiua requirit concurſum utriuſque copulati regulariter, fallit tamen, quandoque ex coniectura ta mente teſtatoris. conſilio. 43. numero.49. 117
3 cordula & linum neceſſaria ſunt in teſtamento in ſcriptis condito claudentes illud.conſ.19.nu.5.& nu.6. 28
1 Correctio ſui ipſius fugienda eſt.conſ.39.nu.19. 95
1 Correctio inſtanter euitanda eſt.conſi.47.nu.74. 105
4 correctio iurium euitanda, & concordia recipienda eſt. conſilio. 2. numero.105. 5
4 correctio includit facultatem puniendi & caſtigandi, & quibus iſta competant.conſ.11.nu.18. 32
4 correctio quo caſu, & quando debeat fieri per prælatos clauſtrales. conſ.28.nu.20. 39
4 correctionis modus ſi exceſſus eſt, ab eo appellari poteſt. ibidem. numero.11. eo.
3 correlatiuorum idem debet eſſe iudicium conſ.81.nu.33. 140
3 correlatiuis diſpoſitum in uno cenſetur diſpoſitum in alio. conſil. 2. numero.16. 6
4 corrigere non præſumitur quis ſeipſum uelle incontinenti. conſil. 27. numero.47. 38
2 corrigere ſe incontinenti quandoque quis uidetur.conſ.7.nu.13.14.
4 corrupta dicitur mulier quæ mente ſola corrupta eſt. conſil. 160. numero.21. 168
4 CREDENS fide digno excuſatur a dolo.conſ.52.nu.32. 64
4 credere, quando quis credit perſonæ fide dignæ, dicitur iuſte credere, & excuſandus uenit conſ.160.nu.29. 171
2 credita & debita hæreditaria, nomina debitorum & creditorum non diuiduntur, ſed adiudicantur uni ex cohæredibus, & licet adiudicentur uni, non propterea creditori tollitur facultas, quin agere poſſit contra omnes hæredes pro uirili portione.conſ.69.n.20.& 21.159
4 creditum cum fructibus perceptis quando & quo caſu compenſatur ipſo iure, & an compenſatio ſit neceſſario petenda in iudicio, uel extra conſ.75.nu.24.& 25. 104
4 creditum uerum ex quibus probatur.conſ.75.nu.34. 104
4 creditor ſimpliciter recipiens creditum, uidetur remiſiſſe intereſſe, et pœnam.conſ.5.nu.202.& 203.& idem quando recipitur pars crediti ſcienter, uidetur facta donatio.nu.204. 16
2 creditor pro ſuo credito petere poteſt, quod ſibi aſſignetur una res hæreditaria de qua poterit ad libitum diſponere. conſilio. 69. numero.41. 150
3 creditor præiudicat ſibi recipiendo alium debitorem. conſilio. 102. numero.11. 167
3 creditor non mittitur in poſſeſſione rei hypothecatæ, ſi debitor non eſt in mora.ibid.nu.12. eod.
3 creditor poteſt uti generali hypotheca, uirtute primi inſtrumenti, in quo non adeſt ſpecialis, eſto quod in ſecundo inſtrumento etiam conſtituatur ſpecialis, quando in ſecundo cautum eſt quod illud non derogetur primo.conſ.103.no.1. 168
3 creditor an & quando habens generalem & ſpecialem hypothecam poſſit uti generali non facta diſcuſſione ſuper ſpeciali, conſilio. 103. per totum. 168
3 creditor in culpa eſt, ſi non explorauit conditionem debitoris. conſil. 107.nume.58. 169
3 creditor præiudicat ſibi in recipiendo alium debitorem.conſil. 102. numero.11. 167
1 creditores mariti poſſunt reuocare bona uxoris, & hæredes.conſ 42 nu.11.12.15.16.17.18.& 24. 98
1 creditores anteriores, an ſit doti præferendi.conſ.119.nu.6. 219
4 credulitas an & quando excuſet, & quando ſit probabilis & recipienda.conſ.165.nu.9. 172
4 credulitas uehemens habetur pro certitudine.ibid.nu.29. eo.
4 crimen hæreſis exceptuatum eſt.conſ. nu.50. 5
4 crimen hæreſis eſt ualde priuilegiatum.ibi.nume.51. ſed uide nume. 67.& 68. eo.
4 Et admittuntur teſtes uariantes.no.51.ibi ſed uide.n.70.& 71.
4 Et perſonæ inhabiles, quæ alias non admitterentur, & uide num.53. 69.& ſequen.
4 Et ad accuſandum admittitur inimicus capitalis.
4 crimen hæreſis grauiſſimum eſt, & ualde punibile, & in eo mature procedendum, et non omnes in teſtes recipiendi ſunt, et contra teſtes et eorum dicta poteſt opponi.conſ.2.nu.95.et 96. 5
4 Nec in iſto crimine attenditur fama habens originem ab inimicis. ibidem.

ibid.nu.98. 5

4 *Nec quis debet de iſto crimine condemnari propter præſumptionem. etiam uehementem.ibi.99.* eo.

4 *Et an poſſit in parte ex leui præſumptione.ibi.nu.100.* eod.

4 *Et ut poſſit ſequi condemnatio debent adeſſe probationes claræ & apertæ.ibid.101.* eo.

4 *Et licet in iſto crimine poßit procedi ſummariè, tamen neceſſariæ ſunt probationes.ibid.nu.102.* eo.

4 *Et teſtes debent eſſe concludentes.ibi.nu.103.* eo.

4 *Et an ſufficiat unus teſtis cum fama.ibid.nu.104.* eo.

4 *Crimine hæreſis eſt mere eccleſiaſticũ,& in omnibus ſpectat ad ſummum pontificem.conſ.2.nu.105.* 5

4 *Crimine hæreſis inquiritur contra mortuos,ibid.nu.208.* 5

4 *Et qualiter ſit procedendum & memoria defuncti condemnanda. ibidem.numero.207.* eo.

4 *Et in iſto caſu qualiter filij poſſunt ſe defendere.ibi.nu.208.* eo.

4 *Crimen probatum per uiam exceptionis, infamat infamia facti.cõſ. 88.nume.12.* 111

4 *Crimen legis Iuliæ de ui publica, quando committatur. conſil. 120. numero.8.* 134

4 *Crimen commiſſum uiolenter congregata & coadunata gente cũ armis,ac ſapiat ſpeciem criminis læſæ maieſtatis.ibid.nu.10.* 134

4 *Crimen ſodomiticum & contra naturam nefandum & punibile eſt, & nedum punibile,quando conſummatum extitit, ſed etiam quando fuit attentatum per ulctus propinquos.nu.2.conſ.163.n.1.& 2.*169

4 *Crimen ſodomiticum,an probetur dicto illius aſſerentis ſe iſſe ſub agitatum.ibi.nu.10.per totum conſilium.* 170

4 *Criminis ſodomitici quæ ſint præparatoria & punibilia.ibi.n.3.*169

3 *Crimen læſæ maieſtatis afficit etiam filios committentis illud.con.69 numero.163.* 118

4 *Crimina eccleſiaſtica ad ſummũ pontificem ſpectant.conſ.1.nu.7.* 2

4 *Crimina autem futura papa remittere non poteſt, nec de illis poteſt concedi indulgentia.ibid.nu.9.& 10.* eo.

4 *Criminoſi admittuntur in teſtes in crimine hæreſis. conſilio. 2.numero.53.* 5

1 *Cronicis eſt credendum,& probant.conſ.1.nu.50.* 2

2 *CVBICVLVM & camera ſunt pares & membra domus.conſ. 80.nume.7.* 165

4 *Cudens monetam falſam reprobatam tamen non punitur.conſi.169 numero.27.* 175

4 *Culpa leuißima in omittendo,non facit quem teneri ad emendam dãni.conſi.87.nu.11.* 111

1 *Culpa adeſſe dicitur,quando conductor uitioſum opus fecit.conſi.37 numero.11.* 93

1 *Culpa ordinata ad factum,quando nocent.conſ.37.nu.13.* 93

4 *Culpa lata non ſufficit nec dolo æquiparatur in pœnis corporalibus. conſ.161.nu.9.* 168

4 *Culpa ſi ex leuißima uenit incendium, non propterea quis tenetur. conſ.87.nu.10.* 111

Culpa præcedens operatur, ut caſus ſequens non liberet culpoſum. conſ.47.nu.95. 111

1 *Culpa non præſumitur niſi probetur.conſ.90.nu.48.* 162

1 *Culpa præcedens caſum operatur,ut damnum ſpectet culpoſo.conſil. 113.numero.* 224

1 *Culpa leuis,quæ dicatur.ibid.nu.6.* eod.

2 *Culpa quando & quo caſu imputanda eſt moroſo ſiue culpoſo, ita ut impedimentum poſtmodum ſequens illi non præſtet auxilium. conſil. 32.numero.32.* 98

3 *Culpa non debet imputari habentibus probabilem cauſam litigandi. & opi.doct.conſ.92.nu.44.* 156

4 *Culpa non ordinata ad actum,non tollit remedium quod competebat conſ.53.nu.68.* 65

4 *Culpa habet excuſare ut matrimonium non ualeat.ibi.nu.69.* eo.

4 *Culpabilis non excuſatur aſſerendo ſe feciſſe iocoſe.cõſ.21.n.46.*32

4 *Culpoſus adhuc tenetur.& non liberatur,quando culpa præcedit furtum & amißionem.conſ.156.nu.6.* 162

3 *Cura animarum non poteſt committi regulariter, & ſecũdum ius cõmune,niſi ſacerdotibus abſque diſpenſatione.conſ.61.nu.20.* 106

3 *Curatum beneficium non poteſt committi niſi ſacerdoti,ſecũdum ius commune.conſ.61.nu.21.* 106

1 *Curator datus prodigo tenetur inuentarium conficere,alias ut ſuſpectus poteſt remoueri.conſ.95.nu.47.* 270

2 *Curator non eſt dandus,ut authoretur donationi.conſ.12.56.* 28

1 *Curia & locus debet eſſe proprius illius prohibentis,& id probandũ eſt.conſ.115.nu.4.* 215

3 *Curia quæ proprie dicatur, & qualiter capiatur.conſ.58.nu.48.*95

1 *Curſus temporis longißimi mandatum non probat. conſilio. 47.numero.38.* 104

2 *Curſus temporis quando inducat peremptionem inſtantiæ.conſi.47. nu.20.& 22.* 104

1 *Curſus temporis quandoque operatur.conſi.40.nu.29.* 108

3 *curſus quinquennij inducit ratificationem.ibi.nu.49.* 108

1 *curſus naturalis attendi debet & non incidens.conſ.56.nu.10.* 119

2 *curatoris autoritas non ſupplet defectum nullitatis, nec tollit beneficium minoris,ſi illis eſt præiudicialis uel damnoſa.conſilio.12. numero.54.& 54.* 28

1 *curator tenetur redere rationem.conſ.96.nu.2.* 171

1 *curator alius dandus non eſt curatorem habenti.cõſ.125.n.25.*223

1 *curſus anni an & quando obſtat.conſ.28.nu.10.* 76

4 *cuſtoditus & obſeruatus ab inimicis ſuis iuſtè dicitur timere.conſil. 60.nume.17.* 76

1 *cuſtos & depoſitarius aſtrictus eſt reſtituere res depoſitas, ſine deteriorutione.conſ.74.nu.1.* 140

1 *cuſtos in dubio,an præſumatur in dolo.ibi.nu.48.* 140

1 *cuſtos omni tempore debet diligentiam adhibere.ibi.nu.22.* eo.

De Litera, D.

DAMNVM quando non ſucceßit culpa locatoris,ſed facto tertij locator non tenetur ad intereſſe lucri ceſſantis ſed ſolum ad remißionem, maxime quando locator offert ſuo periculo recipere fructus ad excludendũ conductorem petentem remißionem,ſeu intereſſe, & quid ſi fructus etiam exigui illo anno fuere in magna æſtimatione. conſilio.38. numero.17. 94

1 *Damnum & incommodum intolerabile,iſto caſu quod dicatur.conſ. 38.nu.20.nu.ſeq.& in iſtis attenditur uulgi opinio.nu.21.& quid ſi non percipit dimidium eius,quod ſolitum fuiſſet percipi.nu.22,& ſi non ſint leſas in amißione fructuum ultra dimidiam.nume.23.& quid ſi recipiuntur tot fructus,& reddunt ſufficientes ad ſolutionem penſionis.num.24.* 94

1 *Damnum occurrens mandanti,non mandatario imputandum eſt conſil.47.nu.22.* 104

1 *Damnum & lucrũ non conſideratur,niſi finita negociatione,& cõputatis computandis.conſ.90.nu.43.* 162

1 *Damnum caſu fortuito eueniens ad dominum rei ſpectat.conſil.100. numero.42.* 183

1 *Damnum magnum patientibus competit interdictum reſtitutorium, ut demoliatur.conſ.105.nu.16.* 37

1 *Damnum imputandum uenit culpoſo.ibi.nu.27.* eo.

1 *Damnum eſt patrimonij diminutio.conſ.111.nu.23.* 208

4 *Damnum debet eſſe culpoſi & negligentis .conſ.6.nu.17.* 22

4 *Damnum & deterioratio ad quem ſpectet.conſi.64.nu.20.* 81

4 *Damnum quod patitur orator in peragendo negotium,reſarciendum eſt amittenti illum, eſto quod pro expenſis mercedem aliquam recipiat,& ſi orator aliquid amiſit,caſu fortuito,reſarciendũ eſt ei, quod ſecus eſt in mandatario,in hoc differente ab oratore. numero.31. & maximè quando orator fuit rogatus & aſtrictus ſumere tale onus. numero.32.* 81

4 *Damnum poteſt capi,ut ſpecies ſeparata a furto. conſilio.158.numero.20.* 165

3 *Damnati ad mortem naturalem, efficiuntur ſerui pœnæ. conſil. 46. numero.11.& iſta inhabilitas rumpit teſtamentum præcedens.numero.12.* 71

4 *Dans operam lenocinio non caret infamia.conſ.55.nu.22.* 69

1 *Dare & confirmare an ſint contraria,& diuerſa. conſilio. 19.nume.24.& 25.* 41

4 *Dare de iure unius eccleſiæ alteri alienationem ſapit. conſilio.92. numero.32.* 114

4 *Data attenditur in reſcripto,& illud non alterant,quæ accidunt poſt datum,maximè quando reſcriptum non tendit ad præparationẽ cauſa,& ad determinationem illius.conſ.45.nu.2.& 3.* 56

1 *Data priuilegij conſideratur reſpectu temporis. conſilio. 101. numero.115.* 186

4 *Data ad quam recurritur,attendi debet in expeditionibus. conſilio. 112.nu.16.* 228

4 *Data inſtrumenti probat prioritatem.conſ.102.nu.4.* 121

4 *Datum pro ruptis fluminis,diuerſum eſt ab illo,quod imponitur pro pennellis.conſ.21.nu.21.* 32

1 *Datio inſolutum habet uim uenditionis.conſ.11.nu.41.& fo.24.et conſ.160.nu.41.* 25.& 62.

3 *Et*

3 *Et conſi.82.nu.18.fo.140.& conſ.102.nu.12.* 167
1 *Datio inſolutum, non præſumitur uſuraria, nec ſimulata propter modicitatem precij.conſ.54.nu.8.ſed contra.nu.82.* 115
1 *Datio inſolutum ex quibus appareat, ſimulatam & fictitiam fuiſſe. conſ.54.nu.78.* 103
2 *Datio inſolutum an ſapiat alienationem.conſ.81.nu.22.* 166
2 *Datio inſolutum redditur nulla quando res ita data longe plus ualet quam ſit ſumma, & quantitas pro qua inſolutum data fuit.conſ.81.nu.24.maximè ſi precium dictæ rei excedit medietatem eius quantitatis, pro qua fuit inſolutum data.nu.25.maximè ſi dicta datio inſolutum fuit facta ſimpliciter, & non ſtatuto, nec limitato certo precio.nu.26.& nu.34.idem ſi poſſeſſio fuit aſsignata locu pignoris & hypotheca, & non inſolutum.nu.26.* 166
2 *Datio inſolutum ualet, nec admittit præſentiam.ibid.nu.27.* 166
2 *Datio inſolutum non poteſt reuocari reſpectu ſimulationis. ibi. numero.30.* fo.ee.
2 *Datio inſolutum reputatur uenditio, & per eam transfertur dominium.ibid.nu.31.* 166
2 *Datio inſolutum pro dote fieri poteſt, & de ea ſoluenda eſt gabella. ſtante ſtatuto id dictante.ibid.nu.33.* eo.
2 *Datio inſolutum facta precio ſtatuto ualida eſt.ibi.nu.34.* eo.
2 *Datio inſolutum inducit ſolutionem crediti, & debiti.ibi.nu.35.* eo.
2 *Datio inſolutum transfert dominium.ibid.*
2 *Datio inſolutum facta a iudice, ſi in minimo eſt falſa, in totum redditur falſa.ibi.nu.36.* eo.
2 *Datio inſolutum facta pro certa quantitate, & pro interuſurio ualida eſt ibid.nu.40.* 166
2 *Datio inſolutum aſtringit dantem, ut teneatur ad intereſſe, & ex perſona propria.ibid.nu.51.* 166
2 *Datio tutela nulla eſt, quando datur illi, qui habet tutorem, & ſi aliquo caſu habendi tutorem poteſt dari tutorem, ſi ob illam cauſam nõ datur, ſed ob aliam talis datio adhuc erit nulla etiam ſi interueniſſet iudicis decretum.conſ.85.nu.1.& 2.* 172
2 *Datio inſolutum, cum modicitate precij. & pacto de retrouendendo, non arguunt contractum uſurarium.conſ.75.nu.33.* 157
1 *DEBENTES trahere gabellam poſſunt illam repetere a communi, quando ab eius ſolutione aliquem exemit conſilio.35. numero.13.* fo.91
4 *Debiliores expectantes non poſſunt obtinere, ſi fortiores fuere negligentes uel ipſorum gratia non habuerit effectum ex aliqua cauſa. cõſil.127.nu.13.& nu.22.* 130
3 *Debitor non releuatur, ſi poſſidet immobilia extra iuriſdictionẽ ubi conuenitur.conſ.99.nu.38.* 164
3 *Debitor ſoluens dotem ſorori ex pecunia habita ex uenditione immobilium non releuatur.conſ.eo.nu.40.* 164
3 *Debitor non poteſt capi, ut ſuſpectus de fuga, ſi poſt obligationem & poſtquam contraxit, ſuam conditionem non deteriorauit.conſi.101. numero.5.* 166
3 *Debitor ad hoc ut tanquam ſuſpectus de fuga capi poſſit, multa neceſſario concurrere debent conſ.101.nu.6.* 166
3 *Debitor ſi male captus eſt, ante omnia uenit relaxandus, & reſtituẽdus primæ libertati, nec poteſt in carceribus recommendari, etiam ſi ſuperueniſſet dies obligationis & ſolutionis.ibid.nu.7.* eo.
3 *Debitor in diem licet poſſit, ut ſuſpectus ante ceſſionem diei & obligationis capi, tamen poſtmodum captura iuſtificanda eſt ex alijs, qui per euentum diei & temporis dati ad ſoluendum.ibid.nu.8.* 166
3 *Debitor promittens pro creditore uoluntate illius a dicto creditore liberatur, & obligatur illi, cui promiſit.conſ.107.nu.20.* 169
3 *Debitor ſuſpectus de fuga ſequeſtrari poteſt.conſ.107.nu.53.* 169
3 *Debitor non ſoluens per prohibitionem a iudice ſibi factam, non dicitur conſtitui in mora.conſ.107.nu.112.* 169
3 *Debitor poteſt ſoluere creditori ſui creditoris etiam inuito ſuo creditore.ibid.nu.128.* eo.
4 *Debitor qui dicatur.conſ.5.nu.10.* 15
4 *Debitor ſolutione liberatur, ita etiam & per dationem inſolutum.cõſil.69.nu.14.* 95
4 *Debitor in præiudicium creditorum non poteſt donare bona ſua, etiã ſi donaret partem bonorum, ſeu res particulares conſ. 70.nu.31.* 96
4 *Debitor cogitur ſatisfacere ſuis creditoribus, ſuper omnibus bonis ſuis & de pecunia collecta ex uenditione rerum ſuarum.ibi.n.34.* 96
1 *Debitor priuatur dominio & poſſeſsione, quando iure ſua paſſus eſt immiſsionem ex ſententia.conſ.42.nu.40.* 98
1 *Debitor qui ſoluit non poteſt dici debitor.conſ.88.nu.17.* 158
1 *Debitor cedendo bonis liberatur, niſi fuerit in culpa, dolo, ſeu fraude ſeu decoxerit.conſ.92.nu.10.& nu.ſeq.* 167
1 *Debitor poteſt cedere bonis, & euitare carceres.ibi.n.55.* 167
1 *Debitor poteſt lucro renunciare in præiudicium creditorũ.conſi.127 numero.17.* 226
2 *Debitor non poteſt præſcribere, etiam ſi ſtatutum excluderet creditorem.conſi.49.nu.11.* 126
2 *Debitor uoluntariè dans pignus inſolutum perdit remedium.l.1.C. de reſcin.uen.conſi.81.nu.38.* 166
2 *Debitor factus hæres creditoris confundit actiones ſuas in totum, ſeu pro parte, prout illis ſucceſſit.conſi.94.nu.27.* 191
2 *Debitor a ſuo creditore cogi & aſtringi poteſt ad ſoluendum. conſil. 96.numero.44.* 196
3 *Debitor in diem ſuſpectus conueniri poteſt, ut caueat de ſoluendo adueniente die conſ.99.nu.1.* 164
3 *Debitor qui tempore contracti debiti aſſeruit ſe idoneum qui in ueritate non erat, capi poteſt & detineri, etiam ſi eius conditionem non deterioraſſet conſ.99.nu.28.* 164
3 *Idem ſi debitum contractum debitor ipſe deterius & profuſius condẽ tionem ſuam mutauit.ibid.nu.29.* eo.
3 *Debitor ut ſuſpectus poſſit capi, multa requiruntur.conſil.99. nu.3. & ſufficit, quod probetur debitum in diem.nu.4.* 164
3 *Debitor ſuſpectus præſumitur ſi dimiſit apothecam, quam tenebat, et exercebat.conſi.99.nu.18.& idem quando alienauit capitale apotheca ſeu exercitij.nu.19.ibi.idem quando ſe implicuit ludis a iure prohibitis.nu.20.idem quando capit pecuniam ſub uſuris, datis pignoribus.n.21. & idem quando non poſsidet tãta immobilia per qua eſſet ſuſpicio.nu.23.& 36.* 164
2 *Debitor qui non reperitur nec eſt, non tenetur rationes reddere.conſ. 89.nu.3.& 33.* 181
2 *Debitor ſi ſemper remanſit in poſſeſsione rei uenditæ.contractus ſimulatus præſumitur.conſ.54.nu.71.* 132
2 *Debitor qui poſt contractum ſoluit datia & grauamina pro re uendita, contractus præſumitur ſimulatus.conſ.54 nu.72.* 132
1 *Debitoris quando plures ſunt hæredes, executio non eſt contra unum facienda.conſ.42.nu.39.* 98
3 *Debitoris bona an ſint ſufficientia iudicis arbitrio relinquitur.conſ. 99.numero.37.* 164
3 *Debitoris cauſa ſuſpicionis, quod de nouo peruenerit ad notitiam probabitur per iuramentum creditoris.conſ.99.nu.27.* 164
3 *Debitorum qualitas & conditio perſonæ ualde conſideranda eſt, & qualis ſit iudicis arbitrio relinquitur.conſ.99.nu.42.& 43.* 164
3 *Debitoris præſentia & eius conſeruatio in ciuitate non releuat eum a ſuſpicione, quando concurrunt aliæ coniectura in oppoſitum.conſi. 99.numero.63.* 164
3 *Debitorem ſuſpectum non releuant immobilia modica & parua conſil.99.nu.36.* 164
1 *Debitorem non eſſe ſoluendo notoriè conſtare dicitur, quando bonis ceſſit.conſ.80.nu.48.* 138
4 *Debitore mortuo ſi liquidatio fuit facta contra fideiuſſores an ſufficiat.conſ.21.nu.12.* 32
3 *Debitorum appellatione an ueniant onera & factiones, & grauatus a teſtatore ſoluere debita, an & quando ad hæc teneatur. conſ. 57. numero.3.* 94
3 *Debitum durare præſumitur, ſi non apparet fuiſſe ſolutum ſeu ſatiſfactum.conſ.99.nu.9.* 164
4 *Debitum anteceſſoris, an ſucceſſor epiſcopus ſoluere teneatur, conſi. 137.nu.5.* 144
1 *Debitum iuratum ſecundum communem non poteſt regulariter compenſari.conſi.121.nu.37.& 38.fallit quando agitur de euictione pœna & periurij.ibid.nu.39.& quãdo ius compenſandi ſuperuenit poſt obligationem iuratam, uel quando iurans eſt oppreſſus paupertate, et onere filiorum.nu.40.& 41.* 220
3 *Debiti probatio fieri poteſt per inſtrumenta, & teſtes, & per confeſſionem debitoris.conſ.99.nu.5.* 164
1 *Debita, & credita remanent communia inter fratres mortuo patre, conſ.85.nu.4.* 156
3 *Debita potius concernunt perſonam illa facientis, onera uero et factiones, concernunt res, quarum cauſa imponuntur.conſilio.57.numero.5.* 94
4 *Debitum eſſe beneficium, idem eſt uel ad illud habere ius ad rem cõſil.118.nu.30.* 130
3 *Decedere ſine filijs non dicitur, qui uno relicto deceſſit. conſil.e.14. numero.18.* 22
1 *Deceptio et inequalitas inter contrahentes conceditur. conſilio.117 numero.19.* 217
1 *Imputatur contrahentibus, ſi nulliter contrahunt.ibi.nu.20.* eo.

1 Deceptio

1 deceptio ultra dimidiam, arguit dolum, & tali decepto competit remedium l. 2. C. de reſcin. uen. conſ. 49. nu. 50. 108

1 Deceptus & errans in ſubſtantia facti dicitur errare in acceſſorijs, & clauſulis poſitis exequutiue. conſ. 1. nu. 73. 2

1 Deceptis & non decipientibus iura ſubueniunt. conſ. 95. nu. 47. 170

1 Decipere poſſunt ſe ipſos contrahentes. conſ. 117. nu. 21. 217

1 Decimæ prædiales ſi non fuerunt petitæ ſuo tempore, uidelicet recollectionis fructuum non poſſunt amplius peti. niſi conſuetudo ſit in contrarium. conſ. 15. nu. 26. 37

1 Decimæ, & quæ poſſunt a laicis exigi. conſ. 29. nu. 19. & quid cõtra tertium poſſeſſores. nu. 30. ibid. 77

1 decimæ debent ſolui etiam de rebus feudalibus. conſ. 101. n. 29. 185

1 decimæ poſſunt deberi principaliter, & non ut ſequela alicuius caſtri ſeu territorij. ibid. nu. 36. 185

1 decimæ poſſunt præſcribi ſpacio tanti temporis in cuius contrarium &c. etiam per laicos. nu. 84. ibid. ſed contra. nu. 107. 185

4 decimæ præteritæ an & quando peti poſſunt. conſ. 6. nu. 11. 22

4 decimæ ſunt ſoluendæ a poſſeſſoribus non ab alijs. nu. 12. ibi. eo.

4 Per non ſolutionem decimarum quis non cadit a iure ſuo. numero. 13. ibidem. eo.

4 decimæ perſonales paßiuè poſſunt præſcribi, ut non ſoluantur. conſi. 25. numero. 7. 36

4 decimæ perſonales debentur iure poſitiuo, & conſuetudo non ſoluendi eas prodeſt, & excuſat. ibid.

4 decimæ perſonales, quæ ſint. ibid. nu. 8. eo.

4 decimæ reales, & prædiales, debentur diuino, & præſcribi non poſſunt. ibid. nu. 9. eo.

4 decimæ prædiales, & reales an poſſint præſcribi aduerſus laicum infeudatum de decimis, uel habentem ius conſequendi eas ex priuilegio, uel conſuetudine ante conſilium lateranen. ibi. nu. 10. & 11. 36

4 decimæ quota præſcribi poteſt. conſ. eo. nu. 21. 36

4 decimæ diminutio præſumitur conſenſu proceßiſſe, ſtante præſcriptione tanti temporis, in cuius contrarium. ibid. nu. 22. eo.

4 decimæ per priuilegium poſſunt minui, ita & præſcriptione præællegata. ibid. nu. 23. eo.

4 decimæ iure diuino debitæ, poſſunt per legem poſitiuam diſtingui & moderari. ibid. nu. 26. 36

4 decimæ quota poteſt remitti priuilegio & conſuetudine, & ſufficit tempus annorum. 40. ibid. nu. 27. & 28. eo.

4 Decimæ tempore præterito non petitæ ulterius peti non poſſunt. ibid. numero. 35. eo.

4 Decimæ, & affictus an dicantur diſtributiones quotidianæ. conſi. 32. numero. 5. 45

4 Decimæ & affictus qui ponuntur in communi groſſa, & ſemel in annu diuiduntur, an concedantur abſentibus priuilegiatis. ibidem. numero. 8. & 9. 45

4 Decimæ & noualia ſpectant ad parochialem eccleſiam, & eius rectorem fallit in quibuſdam caſibus conſ. 73. nu. 1. 101

4 Decimæ minores, & maiores, quæ ſint. ibid. nu. 8. 101

4 Decimæ non debent ſolui rectori, ſi priuilegio reperiuntur cõceſſæ alteri. ibid. nu. 21. 101

4 Decimæ an ſint deferendæ ad domum eccleſiæ, & cuius expenſis. cõſil. 6. numero. 6. 22

4 Deciſio in dubijs & cauſis arduis remittenda eſt correctioni maiorum habentium poteſtatem plenam determinandi. conſilio. 68. numero. 427. 85

4 Deciſio. Ioan. mona. in c. ſtatutum de reſcrip. li. 6. quo caſu procedat. conſ. 40. nu. 20. 52

4 Deciſionibus doctorum iuris canonici, & non theologorum ſtandum eſt in cauſis matrimonialibus idem in materia uſurarum & ſimiliũ. conſ. 67. nu. 31. & 32. 83

4 In deciſionibus cauſarum ſtandum eſt canonibus & decretalibus, et non dictis ſanctorum. conſ. 67. nu. 35. 23

1 Declarans nihil de nouo dat. conſ. 8. nu. 18. 19. & conſ. 9. nu. 25. 21

1 Declaratio & limitatio ad l. quoties. C. de rei. uen. cõſ. 11. n. 103. 16

2 Declaratio multiplex ad dicta paridis de put. in trac. de re milita. li. 2. nu. quæſtio. de uno nobili, & alijs pluribus ſequentibus. conſilio. 31. numero. 103. 79

1 Declaratio. gl. in §. ſi. inſti. de uſ. ind. conſ. 42. nu. 30. 98

1 Declaratio. l. multum intereſt. C. ſi quis alteri cum ſimili. ibidem. nu. 35. 36. & 37. 98

2 Declaratio ad l. neque affeneratio. C. de teſta. conſ. 39. nu. 10. 91

2 Declaratio. l. filium, cum ſimi. ff. de his qui ſunt ſui uel alie iur. ibi. n. 89. 94. 101. & 92. 91

4 Declaratio & limitatio. l. filiusfami. §. diui. de lega. 1. conſilio. 37. numero. 25. 106

2 Declaratio & limitatio ad gl. in l. Lucius. ff. de hæredi. inſtitu. conſil. 37. nu. 35 106

2 Declaratio ad §. cum filius. inſt. t. de hære. quæ ab inteſta. defer. conſi. 37. nume. 71. 106

2 Declaratio ad §. cum filius. inſtitut. de ſucceſ. ab inteſt. conſi. 27. nume. 71. & 83. 106

2 Declaratio ad gl. in l. cum ita. §. in fideicommiſſu. de leg. 2. conſi. 9 18 nu. 13. & alijs ſeq. 109

2 Declaratio ad gl. in uerſ. proximo. in l. cum ita. §. in fideicommiſſo. de leg. 1. conſ. 40. nu. 36. 111

2 Declaratio plurium iurium in materia de ſubſtitutione pupillari loquentium. conſ. 43. nu. 40. 117

2 Declaratio ad l. Titia. §. ſeia libertis. de leg. 2. ibid. nu. 53. 117

2 Declaratio ad gl. in l. Lucius. ff. de hær. inſtituen. contra opi. Pau. de Ca. Decij. & aliorum. conſ. 44. nu. 11. 12. 13. & alijs ſeq. 120

3 Et conſ. 5. nu. 35. 15

2 Declaratio ad gl. in l. Lucius. ff. de hær. inſti. ut non procedat, quando concurrit coniectura ta mens diſponentis. conſ. 57. nu. 22. 136

3 Declaratio ad glo. in l. Lucius. ff. de hæred. inſtitu. ut ſecundum aliquos non procedat, quando facta eſt mentio de filijs maſculis. conſi. 6. nume. 17. 13

2 Declaratio ad l. omnimodo cum ſimi. C. de inoffic. teſt. conſilio. 58. numero. 19. 137

2 Declaratio ad conſi. Ang. & Soc. ac ſequac. conſi. 91. nu. 93. 184

3 Declaratio conſi. Pau. Alex. & Cor. conſ. 2. nu. 75. 6

3 Declaratio ad l. cum anus. cum ſimi. conſi. 20. nu. 52. 29

3 Declaratio. l. cum anus. ff. de condit. & demonſtr. & ſequen. conſil. 41. numero. 35. 62

3 Declaratio. l. cum acutiſſimi. C. de fideicom. & ſeq. conſ. 40. n. 36. impugnatur opi. Soc. & ſeq. nu. 37. ibi. 62

3 Declaratio ad §. Chriſogonus. ff. de uer. ob. conſ. 50. nu. 52. 80

3 Declaratio ad l. Imperator. §. fina. & l. ſeq. de lega. 2. conſilio. 55. numero. 67. 91

3 Declaratio ad conſ. Cor. 129. & Dec. conſ. 88. nu. 92. 150

3 Declaratio dictorum Alex. Fran. de Cur. Iaſ. & Alber. Bru. conſil. 91. nu. 45. & nu. 46. 155

3 Declaratio ad dicta Bal. in l. 1. C. de inof. dot. ibid. nu. 47. 155

3 Declaratio ad dicta Paul. de Caſt. in l. ſi uenditor. conſilio. 64. numero. 60. 103

3 Declaratio ad dicta Soc. conſ. 32. conſ. 64. nu. 61. 50. & 104

2 Declaratio conſ. Soc. 57. in 1. uol. conſ. 65. nu. 21. 131

1 Declaratio conſ. Soc. 98. ibi. nu. 24. 131

3 Declaratio ad dicta Soc. conſ. 35. nu. 48. 55

1 Declaratio ad conſ. Cor. 59. in 4. uol. conſ. 65. nu. 10. 152

3 Declaratio ad Cle. 1. de re iud. conſ. 98. nu. 11. 163

4 Declaratio ad dicta Bal. q. 9. in rub. C. de contrahen. emptio. conſil. 5. numero. 44. 15

4 Declaratio ad doctrinam. Bald. in rubric. de uſur. conſilio. 74. numero. 13. et 14. 102

4 Declaratio ad l. creditor. C. de uſur. & l. operis. C. de ope. liberto. cõſil. 8. nu. 5. 23

4 Declaratio ad c. quamuis de pact. lib. 6. cum. concor. conſilio. 8. numero. 26. 23

4 Declaratio cõſtitutionis pij emanatæ circa interpretationem beneficiorum Britanniæ. conſ. 49. num. 1. 60

4 Declaratio Leuitici. c. 18. & quæ litera ſit uera. conſ. 68. nu. 2. 85

4 Declaratio Leuitici. c. 20. ibid. nu. 4. eo.

4 Declaratio euang. Matth. Mar. & Lu. ibi. nu. 6. eo.

4 Declaratio illorum uerborum, relinquet patrem & matrem, & adhærebit uxori &c. conſ. 68. nu. 352. 85

4 Declaratio. l. in criminali. C. de iuriſ. omni. indi. conſil. 78. nume. 28. & nu. 8. & alijs præce. Et in terminis. d. l. an requiratur dolus, uel error excuſet. ibid. 85

4 Declaratio ad c. ſi apoſtolice de præben. in 6. conſ. 79. nu. 18. 106

4 Declaratio gratiæ, ſi neutri conſ. 101. nu. 21. & per dictam gratiam Papæ, quibus uidetur derogare. nu. 23. & 24. 120

4 Declaratio ad c. 1. de eo qui mit. in poſſeſ. ibi. nu. 16. eo.

4 Declaratio ad euangelia loquentia de Herode tenente uxorem fratris. conſ. 68. nu. 74. 75. & 89. 84

4 Declaratio conſilij Card. quo ad unionem. conſ. 128. nu. 29. 138

4 Declaratio. l. Lucius. ff. depoſi. conſ. 131. nu. 41. 140

4 Declaratio. c. 1. & 2. de adul. conſ. 160. nu. 12. & nu. 13. & ſeq. & nu. 20. ut intelligatur in illa quæ honeſtè uiuit. 168

4 Declaratio ad doctri. Barto. in l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de offic.

preſi.conſ.168.nu.18. 17
1 declaratio poſtmodum facta non tollit ius medio tempore alteri quæſitum.conſ.30.nu.23. 78
1 declaratio ſequens referenda eſt ad illud. quod primo loco eſt nominatum.conſ.65.nu.5. 131
1 declaratio retrotrahitur ad principium.ibi.
1 declaratio dicitur ineſſe ipſi diſpoſitioni,& referenda erit ad omnia, quæ inſimul,& ſemel proceſſere cum ipſa diſpoſitione.ibi.nu.6. eod.
1 declaratio commiſſa alterius arbitrio,debet eſſe iuſta,& honeſta. conſi.78.nu.51.& nu.ſeq. 144
1 Declaratio quo caſu,& quando facienda ſit.conſi.117.nu.9. 217
3 declaratio & confeſſio facta per teſtatorem in ſuo teſtamento , ſuperat omnem aliam ſpeciem probationis , maximè quando fit ab infirmo & morti proximo.conſ.17.nu.21.& 22. 25
4 declaratio ita facto,ſicut uerbis inducitur.conſ.3.nu.11. 10
4 declaratio ordinarij ualet, quandoque ſine confirmatione ſuperioris conſ.3.nu.37. 13
4 declarandum eſt defeciſſe conditionem reſolutiuam ut actus ſub ea geſtus reddatur inualidus.conſ.5.nu.30. 15
4 declaratio nihil noui adducit.ſed ſolum detegit præterita.conſ.5.nu.98. 15
4 declaratio expirationis reſeruæ fauorabilis eſt.conſ.18.nu. 19. 30
4 declaratio libelli.permiſſa eſt,& fieri põt licitè.conſ.31.nu.59. 43
4 declarationi facta per Papam aliquem eſſe familiarem tali tempore an ſit ſtandum.conſ.50.nu.26. 61
3 declaratio quæ non concernit dubium in iure , ſed in facto, non debet præiudicare tertio.conſ.50.nu.38. 80
4 declaratio & additio ad monitorium fieri poteſt cum aduerſarius nõ ledatur.conſ.113.nu.10. 129
4 declaratio mentis meæ non impedit declarationem mentis alterius conſ.117.nu.11. 130
4 declaratio fit ſuper re dubia,non ſuper clara.conſ.141.nu.35. 147
4 declaratio mentis,qualiter uult uti gratia facienda eſt,& coram notario.conſ.149.nu.21.Et quid ſi alibi eſt facta.nu.22. 153
4 declaratio quæ non concernit dubium in iure ſed in facto non debet præiudicare tertio.conſ.50.nu.38. 61
4 declaratoria & cenſuræ emanatæ uirtute decreti nulli,etiam nullæ iudicantur.conſ.41.nu.31. 33
4 declaratoria trahitur ad præterita non ad futura conſ. 141. numero.37. 147
1 decoctio ſola ad ſocietatem diſſoluendam non ſufficit.ſed alia requiruntur.conſ.82.nu.41.& 41. 149
1 decoctione non liberatur debitores decoquentes.nec per iſta ſolutiſi poſtmodum fuit reuocata.ibi.nu.43.& 44. eo.
4 Decoctor & debitor fugitiuus non eſt idoneus teſtis. conſ. 55. numero.26. 67
1 decoctores & falliti fraudatores & deceptores,non habent beneficium ceſſionis.conſ.93.nu.11. 167
1 decoctores & fugitiui an poſſint cedere bonis conſ.94.n.58.59.60.& 61.Et quid ſi unus ſociorum decoctor,eſt in culpa,an noceat alijs ibi.nu.62. 167
4 decretum prætoris tollit ſuſpicionem fraudis.conſ.39.nu.15. 51
4 decretum an & quando liget ignorantes.conſi.40.nu.6. 52
4 decretum prædictum quam prohibitionem inducat.ibi.nu. 8. eo.
4 decretum interpoſitum contra ius partis, eſt ipſo iure nullum. conſi.41.nu.19.& nu.20. 53
4 decretum interpoſitum in monitorio continente clauſulam , conſtito de aſſertis eſt ipſo iure nullũ,ſi de illis prius nõ cõſtat.ibi.nu.19. eo.
4 decretum contra formam datum,ac lege nulla emanatum, eſt ipſo iure nullum.ibi.nu.21. eo.
4 decretum iudicis an ſit neceſſarium in dote conſtituenda per puellam minorem.conſ.62.nu.35. 78
4 decretum citationis non exequuta,nullam inducit controuerſiam ſeu iuris moleſtationem.conſi.81.nu.21. 107
4 decretum regulatur ſecundum naturam gratiæ conſ.82.nu.15. 109
4 decretum irritans non trahitur retro,quãdo eſt appoſitum ſuper gratia conditionali.ibi.nu.16. eod.
4 decreta illicita poſſunt reuocari & ab illis recedi.cõſ.92.nu.51. 114
4 decretum expectantis fortioris impedit debiliorem quantumcunque. conſ.101.nu.4. 120
4 decretum nedum ordinarium uerum executorem expectantis,debilioris afficit,ibi.nu.9. 120
4 decretum appoſitum in literis expectantiũ,an obſtet poſſeſſori in proceſſu minus diligenti,ut non poſſit acceptare,& ſibi facere prouideri infra menſem.Et uidetur quod non ſtantibus alijs in proceſſu diligentioribus.conſ.117.nu.8. 130
4 decretum fortius non impedit debiliores,niſi fortiore acceptante,ibi.nu.9.10.& 11. 130
4 decretum in cauſa reſeruationis,an & quando liget.conſi. 118. numero.23. 132
4 decretum fortius ualde conſideratur.ibi.nu.31. 132
4 decretum Papæ irritans ubicunque eſt contra commiſſionem, commiſſio non ualet nec dat iuriſdictionem etiam ſi partes conſentiant,cõſi.49.nu.16. 60
4 decretum fortius qui habet poteſt excludi ab alio expectante,ita ipſe excludit debiliores.conſ.117.nu.21. 130
4 decretum fortius habeas impedit debiliorem. licet ille ex aliqua cauſa careat gratia.ibi.nu.22. eod.
1 decretum principis habet uim legis,& illo poteſt induci,ut aliquo caſu procedatur ſine citatione.conſi.1.nu.44. 2
1 In decreto & lege condita per principem,præſumitur cauſa. ibid.nu.45.& ſequen. eo.
1 decretum præſumptionem inducit, quod ſolennitates requiſitæ interuenerint.conſ.33.nu.2. 87
1 decretum interpoſitum ſine cauſæ cognitione nullum eſt conſ.89.numero.58. 160
1 decretum interpoſitum ex falſa cauſa,etiam nullum eſt,ibi.nu. 59. e.
1 decretum quando continet iniuſtitiam & iniquitatem nullum eſt.ibi.nume.60. eo.
1 decretum iudicis non tollit reſtitutionem in integrum.ibi.nu.60. eod.
1 decretum interpoſitum ex falſis aſſertionibus & allegationibus dicitur obreptitium & nullum conſ.98.nu.16. 178
1 decretum non præſumitur pro decreto,in quo ſunt allegandæ & probanda cauſa iuſta & legitima.ibi.nu.17. eo.
1 decretum quando eodem inſtanti,quo celebratur alienatio interponitur,pro eo non præſumitur,ibi.nu.18. eo.
1 decretum quando eodem momento interponitur , non præſumitur interpoſitum cum cauſa cognitione.ibi.nu.19. eod.
1 Et idem quando iudex non potuit ſufficienter informari. ibidem numero.20. eo.
1 Pro decreto iudicum minorum non præſumitur.ibi.nu.21. eod.
1 decretum de alienando res minoris antequam interponatur, quid conſtare debeat.conſi.100.nu.6. eo.
1 decretum quando non concordat cum alienatione non ualet. ibid. nume.7. 178
1 decretum poſt interpoſitum,ſi nulla ſubſequuta eſt ſubhaſtatio rei minoris non ualet alienatio.ibi.nu.8. eo.
1 decretum & licentia alienandi diuerſa ſunt.ibi.nu.14. eo.
1 decretum an & quando præſumendum ſit pro decreto.ibi.nu.6. eo.
2 decretum,non præſumitur pro decreto quando non interuenit cauſæ cognitio.conſ.12.nu.61. 67
2 decretum præſumitur pro decreto iudicis quando in enunciante ſunt ſolennitatis requiſita,& debent in eo exprimi nominatim. conſ. 12. nu.57.& 58. eod.
2 decretum cum cauſæ cognitione interponendum eſt ſuper alienatione rerum minoris alias nullum redditur nec pro decreto aliter interpoſito erit præſumendum.conſ.99.nu.7.8.9. 181
1 decretum pro decreto regulariter præſumitur,quando ſumus in antiquis alias ſecus,fallit quando ſumus in claro.conſ.99.nume.12.13.& 14. 181
1 decretũ eſt ſtricti iuris,& ſtricte debet intelligi.cõſ.100.n.23. 183
1 decretum habens relationem ad ſupplicata eſt ſecũdum illa interpretandum ibi.nu.23. eo.
1 decretum eſt quid indiuiduum.ibi.nu.31.& 32. eo.
1 decretum pro parte falſum in totum erit falſum.ibi.nu.31.& 35. eo.
2 decretum interpoſitum ex falſis allegationibus & cauſis, nullum eſt. conſ.11.nu.63. 67
3 decretũ redditur nullum ex defectu citationis,conſ.54.nu.20. 88
3 decretum notoriè iniuſtum etiam ſi eſſet ſummi põtificis nunquã tranſit in rem iudicatam. Et contra tale decretum ſemper poteſt offenſus uenire & ſi fuiſſet præſens & nõ appellaſſet cõſ.85.nu.44.& 45. 91
3 decretum tale nullum redditur,quando omnia momento temporis fuerant geſta & celebrata.ibi.nu.46. 91
3 decretum ſuper rebus minoris factum,ſine cauſæ cognitione nihil nocet.ibi.nu.48. eod.
3 decretum quando emanauit ſub breuitate temporis nullũ eſt.ibi. eo.
3 decretum quando conſtat de enormi læſione,eſt nullum.ibi.nu.49. eo.
3 decretum non tollit præſumptionem doli.ibi.nu.49. eod.
4 decretum irritans afficit etiam ignorantes.cõſ.29.nu.21. 40
4 decretum irritans,ligat & ipſum papam & ſucceſſores.Etiam ſi appoſita

poſita eſſet illa clauſula, nulli liceat, & conſ. 37. nu. 2. & 3. 50

1 Decreti forma non eſt recedendum. conſ. 100. nu. 25. 183

4 Decreti natura eſt ut ſequatur diſpoſitionem præcedentem. conſ. 40. nu. 3. 52

4 Decreti clauſula afficit etiam concedentem. fallit ſi decretum eſſet cō ditionale ante euentum conditionis. conſi. 82. nu. 13. & 14. 108

1 Decreto non obſtante quo caſu poſſunt alienata minoris recuperari conſ. 100. nu. 20. 183

3 Deductio Trebellianicæ poteſt tranſmitti. conſ. 30. nu. 3. 49

3 Deducta in poſitionibus inducunt probationem & confeſſionem. cō ſi. 79. nu. 6. 137

4 Deducto uno uidetur etiam deductum antecedens neceſſarium ad illud. conſ. 113. nu. 8. 129

1 Defectus electionis tollit communem reputationem. conſ. 11. numero. 51. 185

1 Defectus citationis reddit ſententiam nullam. conſ. 125. nu. 29. 223

2 Defectus formæ priuat obtinentem, & deuoluit hæreditatem ad aliū conſ. 19. nu. 145. 55

2 Defectus formæ potentior eſt, quam defectus renunciationis. ibi. nume. 146. fo. eo.

1 Defectus formæ inducit defectum conſenſus, & uoluntatis. conſ. 47. nu. 55. 204

2 Defectus ſolennitatis requiſitæ, de facili oſtenditur per exhibitionem inſtrumenti inde confecti maximè quando non uerſamur in facto antiquo, nec ſtandum eſt inſtrument. & præſump. ſit de indu. Ita, ſed uer ta ti. conſ. 12. nu. 52. & 53. 67

2 defectus rogitus ſcripturā ipſam uitiat. conſ. 27. nu. 69. 87

4 Defectus alius quàm inhabilitatis perſonæ quando ſit in conſideratione. conſ. 136. nu. 8. 143

2 Defectus iuriſdictionis & iudicis recuſati ac ſuſpecti concernunt naturalem rationem conſ. 98. nu. 24. 163

4 Defectus ſubſtantiales non tollunt præſcriptionem, tranſactionem, confeſſionem, & alia rite geſta. conſ. 3. nu. 67. 11

4 Defectus conditionis, ſuſpendit prouiſionem. conſ. 133. nu. 3. 141

2 Defectus ætatis remouet ſpem generandi, & coitus conſ. 29. numero 41. 91

4 Defectus tituli notorius, obſtat petenti reſtitutionem beneficij. conſ. 13. nu. 3. 26

4 Defectus ubi non eſt in perſona ſed in re attenditur tempus, quo extat conditio. conſ. 42. nu. 6. 55

4 Defendere alios optimum opus reputatur. conſ. 2. nu. 176. 5

1 Defenſio regulariter non poteſt tolli, conſ. 46. nu. 3. 104

4 Defenſio in cauſa criminali quod nō poſſit a principe tolli, etiam ſi cā ſummaria agitetur. conſ. 2. nu. 157. & 158. 3

1 Defenſionis modus poteſt uariari. ibi. nu. 4. fo. 9

3 Delegatio & ceſſio, a a conſtituant principalem creditorem illum in cuius beneficium eſt facta. conſ. 107. nu. 1. 169

3 Delegatio an dicatur ex illis uerbis, ut committo, & dico, che facia te per me a meſſer tale, la conſignatione de panni, & lordine ſuo. ibi. nu. 3. eod.

3 Delegatio fit, quando promittens eſt debitor delegantis, & promittit at debitor illius, etiam ſi ille, cui promittitur, non eſt præſens. ibi. nu. 21. & 22. 169

3 Delegatio fit, quando quis promiſit ſoluere alicui, loco alterius, uel per alia uerba ſimilia. ibi. nu. 23. eo.

3 Delegatio an intelligatur facta ex illis uerbis. committo tali. quod lo co mei, ſeu uice mea, tibi ſoluat. ibi. nu. 44. 169

1 Delegatione in generali iuriſdictionis tranſeunt ea quæ ſunt meri & mixti imperij eo caſu quo poteſt delegari. conſ. 9. nu. 21. 21

1 Delegatus ad recipiendum iuramenta teſtium, & examinationem debet ipſe iuramentum deferre. Et notarius non poteſt illud facere, ſine partium cōſenſu. conſ. 83. nu. 15. & 16. 152

1 Delegatus ab inferiore non ſubdelegat, nec propter impedimentū, nec propter abſentiā nec de partium conſenſu. conſ. 124. n. 7. 8. & 9. 222

5 Delegatus proferens ſententiam iniuſtam, cenſetur nulliter iudicare contra formam mandati. conſ. 41. nu. 21. 53

4 Delegatus in quo loco debet ſententiam proferre. ibi. nu. 30. 53

4 Delegatus ſe reddere debet conformem eius intentione delegantis, alij contrauenire. conſ. 51. nu. 41. 62

4 Delegatus aliquid iniuſte faciens, non dicitur repreſentare delegantem, ibi. nu. 46. eo.

4 Delegatus procedere debet ſecundum intentionem delegantis, & nō ſuo arbitrio. ibi. nu. 47. eod.

4 delegatus proferens ſententiam ſeparationis matrimonij contra formam reſcripti, nulliter procedit. ibi. nu. 48. eo.

4 Delegatus ſententiando functus eſt officio ſuo. conſ. 105. num. 10. Et deferendo eius autoritas & iuriſdictio ceſſat etiam ſi appellatio ſit friuola eſſet. ibi. nu. 21. & 22. 1:4

4 Delegatus Papæ poteſt citare ad perſonaliter comparendum ſi ei ſit ſpecialiter ſibi commiſſum. & in citatione inſeri debet tenor poteſtatis. conſ. 120. nu. 4. & 5. 154

5 Deliberans committere delictum, & poſtmodum teſtamentum faciens, reddit illud ſuſpectum. conſ. 46. nu. 15. 71

4 Deliberatio maturius fit per congregatos, quàm particulariter. conſ. 90. nu. 23. 112

4 Delictum prius iudici conſtare debet in criminali cauſa. cōſ. 153. nume. 6. 158

4 Delictum qui prohibere poteſt & non prohibet, an debeat pati pœnam. cōſ. 154. nu. 17. 160

4 Delictum faciendum regulariter non tenetur quis indicare. conſ. 166 nu. 15. 73

4 Delictum non committitur ſine dolo, nec aliquis puniendus eſt. conſ. 167. nu. 111. 174

1 Delictum reiteratum & geminatum, non ita de facili remittitur. conſi. 1. nu. 70. 2

1 Delictum uaſalli non debet nocere agnatis, ita quod propter delictum feudum non reuertitur ad dominum. conſ. 21. nu. 51. Niſi delictū uaſalli directo ſit commiſſum erga dominum, nam tunc eis nocet etiam in feudo paterno. Nam in feudo nouo nullus dubitat quin non noceat. nu. 52. & 53. & 54. ibi. 46

1 Delictum commiſſum a populo quando nocet uniuerſitati. conſ. 79. nu. 14. 140

4 Delictum conſummatam ſubſecuta pœna non tollitur per pœnitentiā. conſi. 77. nu. 15. 105

4 Delictum conſideratur maius, & reſpectu loci, & reſpectu perſonæ, & quia in præſentia magiſtratus commiſſum. conſ. 147. nu. 6. 152

4 Delictum ſi eſt factum a pluribus an & quando poteſt agi contra uniuerſitatem. conſ. 90. nu. 24. 113

4 Delictum notorium commiſſum coram iudice poteſt ab ipſomet puniri, ex quo ſibi conſtat, ut iudici. Etiam ordine non ſeruato, & notorium dicitur quando coram magiſtratu committitur. conſ. 147. nu. 8. 9. 10. & 15. 152

4 Delictum filij non debet præiudicare patri, etiam in acquirendis, conſi. 157. nu. 8. & nu. 43. & 44. 164

4 Delictum ſodomiticum nedum eſt improperandum, uerum probandū neceſſario eſt. conſ. 163. nu. 5. 170

4 Delicto non probato accuſatus non poteſt condemnari de auxilio. cōſi. 164. nu. 8. 170

4 Delicto aſſiſtentes ignoranter non puniuntur. cōſ. 154. nu. 19. 160

3 Delicta non patrari, intereſt reſpublicæ. conſ. 71. nu. 73. 124

4 Delicta regulariter non probantur per ſcripturas. conſi. 169. numero. 22. 175

4 Delicta ſine dolo non committuntur, nec puniuntur. cōſ. 154. numero. 18. 160

4 Delicta quod non remaneant impunita eſt intereſſe ſecūdarium. conſi. 1. nu. 12. 2

4 Delictis in notorijs non ſeruatur ordo nec ſolemnitas. conſ. 147. n. 13. 14. & 15. 58

4 Delinquens duos habet iudices, unum ubi delinquit, alium in patria, & origine, qui poteſt punire pœna illius ſtatuti. conſilio. 159. numero. 5. 167

4 De eodem delicto non debet ſepius quæri. nu. 2. ibi. eod.

4 Et ſatis eſt, quod quis condemnatur ſemel in uno loco. nu. 13. ibi. eo.

4 Delinquens in plus quam uoluiſſet, an & qualiter teneatur, & puniatur. conſ. 161. nu. 17. 168

4 Delinquenti notoriè non datur copia repertorū. conſ. 147. n. 14. 152

4 Delinquenti notoriè poteſt iudex mandari pœnam imponi, ſine aliqua condemnatione. ibi. nu. 14. eo.

4 Delinquenti notoriè eſt dandus terminus ad ſe defendendum. nec requiritur citatio, nec requiritur ſententia. ibi. nu. 15. eo.

4 Delinquētes nō poſſunt amplius moleſtari, delictis per principem remiſſis. conſ. 1. nu. 61. eo.

4 Delinquentes coram iudice, notorie delinquere dicuntur, & contra eos proceditur ex officio, & ſola executio committenda eſt. Nec requiritur proceſſus ordinarius & facta condemnatione non recipitur appellatio. conſ. 147. nu. 14. 15. & 16. 152

1 Demandata quando plura ſunt, omnia ſunt obſeruanda. conſ. 48. numero. 70. 105

3 Dementia ſeu furor non probatur ex diſpoſitione, & ratione generali. conſ. 88. nu. 53. 149

Dementia

3 *Dementia non probatur ex eo quod quis facit ſe uocari dementem. ibidem nu.60.* 149

3 *Dementia non probatur ex eo ſolo quod quis non cepit uxorem.conſi.88.nu.64.* 149

3 *Dementia non probatur ex eo ſolo quod quis non confitetur peccata uel non audit miſſam.ibi.nu.65.* e.

3 *Dementia non arguitur ex eo, quoniam quis ignorat orationem dominicam ſeu angelicam ſalutationem.ib.nu.66.* fo.e.

3 *Dementia an probetur ex eo, qd illi datus eſt curator.ibi.nu.70.* 149

3 *Demens non poteſt alienare nec uendere.conſ.87.nu.11.* 147

3 *Dementes quandoque prudenter loquuntur quando faciunt ſigna prudentia non tamē propterea dicuntur ſigna ſana mētis.ibi.nu.44.* 147

1 *Demonſtratio ſignificatiua affinitatis uel conſanguinitatis reddit diſpoſitionem nullam ſi reperitur falſa. Et appoſita uidetur tanquam cāſualis.conſ.uiq.nu.10.* 10

4 *Demonſtratio, in dubio, an dicatur taxatiue, ſeu demonſtratiue. conſ. 4.nu.36.* 13

4 *Demōſtratio falſa nō uitiat qñ de corpore cōſtat.cōſ.43.nu.16.* 55

4 *Denegata uidentur, quæ non ſunt conceſſa.conſ.77.nu.7.* 105

3 *Denunciatio inducit ſcientiam & malam fidem.cōſ.66.nu.60.* 107

4 *Denunciatio ſola maleficij non eſt ſufficiens ad torturam. conſ. 163. nu.14.* 170

1 *Deponentes dubie & obſcure non probant, & contra producentē fit interpretatio.conſi.104.nu.142.* 191

1 *deponentes nō uerofimiliora minime probant.conſ.107.nu.70.* 199

4 *deponentes ambigue, dubie, & obſcure non probant.conſ.152.numero.20.* 156

1 *deponenti actio competit contra furem, & contra depoſitarium. culpoſum.conſ.74.nu.45.* 140

1 *deponenti quando competat actio contra depoſitarium.ibidem, numero.47.* fo.eo.

4 *deportatus reſtitutus, recuperat priorem ſtatum conſ.94.nu.25.* 115

1 *depoſitarius de dolo & latiore culpa tenetur.cōſ.74.nu. 25.* 140

1 *Depoſitarius quando in re depoſita non adhibet illam diligētiam, quā in ſua adhibuiſſet in dolo uerſari præſumitur.ibi.nu. 26.* eo.

1 *depoſitarius quando rem depoſitam deduxit per locum periculoſum in fraude & dolo præſumpto uerſatur.ibid.nu.28.* eo.

3 *depoſitarius tenetur rem reſtituere.conſ.107.nu. 75.* 169

4 *depoſitarius qui ſe obtulit depoſito tenetur de leuiſſima, & de fortuito tenetur quando culpa caſum præceſſit.conſ.151.num.3. Et quid ſi fuit conuentum, ut periculum ſpectaret ad depoſitarium.nu.5. Et qd ſi recepit præcium pro cuſtodia.n.6. Et quid ſi mora præceſſit caſum. nu.7. & 9. Et an debeat de caſu teneri.nu.21.* 146

1 *depoſitario nociua eſt tolerantia & patientia.conſ.74.nu.23.* 14

1 *depoſitio dubia & obſcura teſtium interpretatur cōtra producentem conſ.107.nu.65.* 199

1 *depoſitio unius teſtis non integri ſuppletur per alios integros. conſ. 120.nu.3.* 219

2 *depoſitio unius teſtis dicentis notariū fuiſſe rogatum an ſit ſufficiēs. conſ.17.nu.21.* 86

3 *depoſitio facta in poſitionibus, & relata ad teſtamentum reſtringenda & regulanda uenit ſecundū formā dicti teſtamēti.cōſ.7.n. 4.* 14

4 *depoſitio effectū capit a reuelante eam, quæ fuerat nulla.conſ. 141. nu.32.* 147

4 *depoſitio mandatarij non facit indicium ad torturam contra & aduerſus mandantem. Fallit in aſſaſsino.conſ.151.nu.5. & 6.* 138

4 *depoſitio ſocij criminis ſola non facit indicium ad torturam.cōſ.151. nu.10.* 155

4 *depoſitioni iurata notarij ſtatur, & non eius aſſertioni factæ in ſcriptura.conſ.80.nu.7.* 107

4 *deputatio ſeu actus geſtus per canonicos ſub aliqua conditione, ruit, conditione non impleta.conſ.31.nu.19.* 43

4 *deputati autoritate iubilei, quæ poſſint facere, & quæ non. conſ. 67. nu.20.* 83

4 *deputati autoritate iubilei ſeruare debent formam commiſsionis, contra quam ſi aliquid gerunt, nihil agunt.ibi.nu.21.* eo.

4 *deputati ad iubileum non poſſunt diſponere aliquid in foro cōtentioſo.ibi.nu.22.* eo.

3 *deputatus a teſtatore ad declarandum, nominandum, ſeu eligendum aliquem tenetur tale onus adimplere, ſi illud acceptauit. conſil. 23. nu.1.* 35

1 *deroganda quando ueniunt multa capita, ſi derogatur uni non cenſetur derogatum alteri.conſ.1.nu.112.* 2

4 *derogando iuri poſitiuo, non requiritur cauſa.conſ.1.nu.77.* 2

3 *derogatoria expreſſa plus operatur quam tacita.conſilio 49. numero.5.* 77

1 *derogatio, non derogatur per ultimum capitulum præcedentibus, quando uenit ad confirmationem illorum.conſi 47.nu. 73.* 105

4 *derogatio iuris patronatus, non includit regium.conſ. 114. numero 21.* 130

4 *derogatio de primo indulto non ſufficit, niſi etiam fiat de ſecundo ad confirmationem primi emanato, eo maxime ſi ſecundus de nouo ſtatuit.conſ.140.nu.11.* 146

4 *derogatoria derogatoriarum non ita de facili cenſentur ſublatæ.conſi.79.nu.27.* 106

3 *derogatam quando uideatur diſpoſitioni l. hac edictali. C. de ſecun. nupt.conſi.11.nu.40.* 62

1 *deſcendentia probanda eſt.conſ.23.nu.233.* 32

2 *deſcendens ex parte patris dicitur de familia patris eſto, quod ſit fœmina. Et etiam agnata, & de ſtirpe patris, conſ. 20. numero. 33. & 34.* 62

1 *deſcendentes agnati ex primo acquiſitore ſundatarij, non poſſunt præiudicare in feudo alijs agnatis.conſi. 23.nu. 147. ſiue faciant actum expreſſum ſiue tacitum, ex quo alij ueniunt iure proprio uirtute primeuæ inueſtituræ.nu.108.ibi.* 32

2 *deſcendentes ex parte patris an ſint preferendi in bonis prouenientibus a patre & ſimiliter deſcendentes ex parte matris an ſint preferrendi in bonis prouenientibus a matre.ibi.nu.37.* 70

2 *deſcendentes ex fœmina dicuntur propinqui ex parte patris. ibidem. nu.41.* eod.

2 *deſcendentes ſuccedentes aſcendenti ab inteſtato, ſubintrant locū parentum præmortuorum.conſ.30.nu.45.* 94

2 *deſcendentes uocantur hæredes ſecundum communem uſum, conſ.31. nu.49.* 96

2 *deſcendentes quando & quo caſu dicantur uocati ordine ſucceſsiuo, & gradatim. ita quod primus in gradu præferatur alijs in ſucceſsionibus, & unus non ſubintret locum alterius.conſ.36.nu.11.* 104

2 *deſcendentes non intrant locum parentum, quando parentes erant uiui tempore diſpoſitionis conſ.18.nu.68.* 49

2 *deſcendentes uocati ad fideicommiſſum gradatim, & ordine ſucceſsiuo uenire debent.conſ.40.nu.12.* 111

2 *deſcendentes ex filia an dicatur extranei.conſi.54.nu.32.* 127

2 *deſcendentes ex filia non ſunt in poteſtate aui materni.conſ.eo. numero.34.* eo.

3 *deſcendentes, an & quando gradatim cenſeantur eſſe uocati.conſ.8. nu.11.* 13

3 *Deſcendentes non ſubintrant locum parentum, ſi uiuo teſtatore parentes mortui erant.cōſ.21.nu.19.* 32

3 *deſcendentes uocati poſt parentes eorum, non poſſunt dici directi hæredes. Ex quo cenſentur uocati gradatim. & non inſimul & iure obliquo tantum ueniant, ut fideicommiſſarij conſi.48.nu. 1.* 76

3 *deſcendentes ueniunt ad ſucceſsionem auiæ maternæ iure proprio, & non ex eo, quod auia ſit ſubrogata loco matris.conſ.49.nu.77.* 77

2 *Deſcendentes ſubintrant locum parentum præmortuorum.conſ. 40. nu.6.* 111

2 *Inter deſcendentes ex filijs non ſucceditur per ſtirpes, ſed per capita. ibidem, nu.35.* eo.

1 *Deſcenens ex primo acquiſitore feudi uidentur uocati limitate, quilibet de per ſe & habent dominium limitatum tempore uitæ ſuæ, & unus uenit poſt alium ordine ſanguinis, prout eſt proximior, nec unus poteſt alteri præiudicare. Et unus non habet cauſam ab alio ſed omnes a primo, & agnatus uenit ad ſucceſſionem ut ex tunc non autem ut ex nunc.conſ.23.nu.129. & 130.* 52

4 *Deſcendentes maſculi ex primis acquiſitoribus ſuccedunt in feudis ex pacto & prouidentia, eſto quod non ſint hæredes illius uaſalli ultimo loco defuncti.conſ.72.nu.4.* 98

4 *Deſcendētes ex fœminis ſequuntur familiam patris non matris. conſ. 72.nu.25.* 98

2 *Deſcendentes nepotes ex ſubſtitutis quando & quo caſu cenſeantur uocati.conſ.18.nu.59.* 50

1 *Deſcendentium appellatione, ueniunt omnes in infinitum.conſ.20.numero.11.* 42

2 *Et conſ.30.nu.42.fol.94.conſ. 88.nu.14.fo.179. & conſ.93.numero.62.* 215

3 *Et conſ.4.nu.30.* 10

2 *Deſcendentium appellatione ueniunt tam maſculi quam fœminæ . ita ut ſubſtitutū eo caſu excludant, etiam ſi concepti eſſent poſt mortē teſtatoris.conſ.51.nu.30. & 31.* 128

2 *Deſcendentium appellatione ueniunt omnes poſteri.conſ.87. numero.24.* 177

3 *Deſcendentium appellatione, plures perſonæ, & plures gradus continentur. conſ. 11. nu. 17.* 19

2 *Deſcendentium appellatione ueniūt & fœminæ. cōnſ. 20. nu. 19. f. 21 & conſ. 26. nu. 34.* 81

4 *Deſcendentium appellatione ueniunt maſculi, & fœminæ. conſ. 72 nu. 6. Fallit in materia feudali, in qua non ueniunt omnes maſculi. nu. 7. ibidem.* 98

4 *Deſcendentium appellationē in materia feudali ueniunt omnes maſculi in infinitum. ibi. nu. 8.* fo. e.

2 *Deſcriptio bonorum, an ſuccedat loco inuentarij. Et an ſufficiat, ut Trebellia. poſſit detrahi. conſ. 25. nu. 51. & 52.* 78

2 *Deſcriptio, & annotatio bonorum ſubiectarum fideicōmiſſo bene probat. conſ. 31. nu. 55.* 96

1 *Deſignatio loci & confinium appoſitio, an inducant ſubſtantiam, qualitatem, ſeu demonſtrationē, referenda tantum ſunt ad omnia diſpoſita, & ad primum. conſ. 65. nu. 7.* 130

3 *Deſignatio bonorum conſtituit fideicommiſſarium particularem non uniuerſalem. conſ. 43. nu. 82.* 66

3 *Deſignatio confinium includit omnia intra fines comprehenſa. cōſ. 2. nu. 63. & 64.* 6

4 *Deſignatio uoluntate partium facta probat. conſ. 4 nu. 7.* 13

1 *Deſignum factum conſenſu probat. conſ. 104. nu. 18.* 191

4 *Deſiſtens non poteſt ulterius agere criminaliter. conſi. 130. numero 25.* 154

4 *Deſponſatio facta in actu uenereo & illicito nulla eſt conſ. 59. numero. 21.* 61

4 *Deſtitiſſe quis dicatur. conſi. 150. nu. 16. & 18.* 154

4 *Deſtinatio animi cum tonſura, an ſufficiat, ut quis ſit capax beneficij eccleſiaſtici. con. 125. nu. 11.* 137

3 *Detentus in carceribus poteſt recedere impune ſolutione facta ſuo creditori ad cuius inſtantiam detinebatur. conſ. 107. nu. 109.* 110

3 *Detentus ob non ſolutionem, facta ſolutione poteſt, recedere ſine aliquali licentia. ibi. nu. 133.* eo.

4 *Determinabilia duo, debent pariformiter determinari. conſ. 140. nu. 9. Et ibi declarantur uerba dictæ regulæ.* 146

4 *Determinanda ſunt eodem iure, plura contenta ſub eadem determinatione. conſ. 3 nu. 14.* 13

1 *Determinatio debet fieri æqualis quando diuerſa ratio non poteſt aſſignari. conſ. 45. nu. 77. fo. 19. & conſ. 46. nu. 27.* 104

3 *Determinatio una pariter determinare debet omnia contenta ſub eadem determinatione. conſ. 23. nu. 14.* 36

3 *Determinatio una reſpiciens duas ſubſtitutiones, debet illas pariformiter determinare. conſ. 73. nu. 14.* 129

3 *Determinatio equalis debet eſſe in duobus poſitis in eadem oratione. conſ. 108. nu. 48.* 173

3 *Determinatio una quando & quo caſu determinare debet omnia determinabilia. conſ. 110. nu. 15.* 176

3 *Determinatio una reſpiciens duo determinabilia debet illa determinare pariter reſpectu temporis. conſ. 79. nu. 23.* 87

3 *Determinatio una determinat pariter omnia, ad quæ refertur. conſ. 74. nu. 84.* 131

4 *Determinatio una reſpiciens plura, debet illa pariformiter determinare. conſ. 72. nu. 38.* 98

4 *Determinatio una recipiens plures perſonas debet equaliter illas determinare. conſ. 71. nu. 17.* 97

2 *Detractio quartarum tranſmittitur ad hæredes et extraneos. conſ. 18. nu. 95. Et in dictis quartis filius poteſt habere hæredem. num. 96. ibidem.* 51

2 *detractio Trebellianicæ an poſſit prohiberi in filijs primi gradus. Et quid ſi filius approbauit teſtamentum patris. numero. 97. 98. 99. & 100.* 51

2 *Detractio Trebellianicæ an ceſſet per prohibitionem alienationis. ib. nu. 101. Et an iſtud conſideretur in filijs primi gradus. ibid. nu. 102. Et an duæ quartæ detrahantur, ſi teſtator diſpoſuit Trebellianicam imputari in legitimam. ibi. nu. 103.* 51

3 *detractio falc. dia & Trebellianica expreſſe & tacite prohiberi pōt. conſ. 1. nu. 81.* 2

4 *Dei & papæ idem eſt conciſtorium. conſ. 5. nu. 76.* 15

2 *DICENS ſe tale, id probare debet, conſ. 14. nu. 32.* 38

4 *Et conſ. 113. nu. 2.* 129

1 *Dicens omne nihil excludit. conſ. 35. nu. 5.* 91

2 *Et conſ. 32. nu. 79. fo. x. & conſ. 61. nu. 36. fol. 141. conſ. 63. nu. 41. fo. 144. & conſ. 94. nu. 10. 191* 123

3 *Et conſ. 1. nu. 121. & 128. fo. 4. conſ. 11. nu. 5. fo. 6. & conſ. 70. nume. 26.* 113

4 *Et conſ. 33. nu. 17.* 46

4 *Dicenti ſe ignoraſſe illa quæ ſunt publicè & notoria, non eſt credendum. conſ. 57. nu. 25.* 71

2 *Dicenti incumbit onus probandi. conſ. 23. nu. 58.* 52

4 *Dicenti aliquem fuiſſe uicarium, incumbit onus probandi. conſ. 80. nu. 2.* 107

4 *Dicentibus erraſſe eſt parcendū, maximè exiſtentibus in loco in quo non eſt copia peritorum. conſ. 78. nu. 21. & 22.* 106

3 *Dicere non ſufficit aliquid, cum neceſſe ſit illud dictum probari. con. x. nu. 35. fol. 21. & conſ. 115. nu. 37.* 216

2 *Et conſ. 26. nu. 71.* 81

4 *Dicere teſtatorem uero ſimiliter ita uoluiſſe, non eſt ſatis: neceſſe namque eſt quod proceſſerit ad aliquam diſpoſitionem. conſi. 90. numero. 5. & 6.* 111

3 *Dicere licet unicuique facta ſua, apud teſtatorem, & inſtare alios ſatagentes damnum ipſius. conſ. 17. nu. 39.* 111

1 *Dictio alia includit diuerſa ab expreſſis. conſ. 91. nu. 5.* 164

2 *Dictio alia includit cauſas ſimiles expreſſis. conſ. 29. nu. 77.* 92

1 *Dictio alia uerificatur in minimo. conſ. 58. nu. 9.* 119

3 *Et conſ. 33. nu. 91.* 51

1 *Dictio omnia uniuerſalis eſt cuncta includens. conſ. 90. nu. 6.* 162

1 *Dictio quæcunque idem operatur ibi. nu. 7.* fo. e.

1 *dictio & capitur pro etiam, & ſit implicatiuè. ibi. nu. 15.* e.

1 *Dictio implicatiua addit præcedentibus. ibi. nu. 16.* 162

1 *Dictio, maxime, implicatiua eſt. ibi. nu. 17. fo. eo. & conſ. 65. numero. 18.* 130

1 *Dictio, ſcilicet, an ſit reſtrictiua, & limitatiua. conſ. 92. nu. 33.* 165

1 *dictio infraſcripta, relationem habet ad ſequentia. conſ. 93. numero 24.* 166

1 *Ita & illa dictio ſupraſcripta. ibi. nu. 25.* f. eo.

1 *Dictio, & copulatiua eſt, & cadit inter diuerſa, etiam quandoque multiplicat. conſ. 95. nu. 6. & 8. & de natura copulatiua eſt, ut omnia copulata uerificentur & adimpleantur. nu. 7. ibi.* 169

1 *Dictio, niſi, exceptiua eſt. & præcedentium limitatiua. conſ. 17. num. 22 fo. 39. & conſ. 96. nu. 109.* 171

2 *Dictio niſi poſita poſt prohibitionem alienandi, concedit potentiam illo caſu id faciendi. conſ. 31. nu. 35.* 96

4 *Dictio niſi, quid importet. conſ. 6. nu. 14.* 22

1 *Dictio quia nobis cauſam & rationem indicat, & ipſarum expreſſionem. conſ. 102. nu. 8.* 190

1 *Dictio cetera, generalis reſtringitur quandoque nu. 27. ibi.* eo.

1 *Dictio eorum repetitiua, relatiua & reſtrictiua eſt diſpoſitionis. conſ. 103. nu. 14.* 190

1 *Dictio circa in modio uerſatur. conſ. 104. nu. 13.* 191

1 *dictio nunc, omnem tollit dilationem. conſ. 105. nu. 30. Aliam habet etiam ſignificationem, hæc eſt, uſque quo, &c. nu. 31. ibi.* 196

1 *Dictio ita tamen, reſtrictionem, & limitationē præcedētium inducit. conſ. 106. nu. 9.* 197

1 *dictio undique quid importet. conſ. 111. nu. 11.* 108

1 *dictio abique quid ſignificet. ibi. nu. 12.* eod.

1 *dictio & aduerbium, una, cum, congregat. ibi. nu. 17.* 208

1 *dictio, cum, coniunctionem, & ſimilitudinem denotat. ibi. nu. 18.* 208

2 *Et conſ. 19. nu. 12. & conſ. 35. fol. 103. & conſ. 35. nu. 18.* 103

3 *Et conſ. 38. nu. 76.* 58

1 *dictio quando conditionem importat. conſ. 81. nu. 6.* 84

1 *dictio, nec copulat, & continuat ad proxima. conſ. 112. nu. 25.* 208

1 *dictio copulatiua, cuius natura ſit, ibi. nu. 26.* eo.

1 *dictio autem aduerſatiua eſt, & quibus aduerſatur. ibi. nu. 27.* eod.

1 *dictio magis quandoque comparatiue quandoque electiue ponitur. cōſi. 115. nu. 13.* 215

1 *dictio & clauſula ad cautelam includitur. conſ. 117. nu. 14.* 217

1 *dictio omnibus quid ſignificat. conſ. 126. nu. 18.* 224

1 *dictio tunc denotat temporis extremitatem. conſ. 31. nu. 26.* 79

2 *Et conſ. 9. nu. 21. fo. 18. conſ. 23. nu. 9. fo. 70. conſ. 30. nu. 56. fo. 94. conſ. 86. nu. 34. fo. 174. & conſ. 92. nu. 9.* 215

1 *Et conſt. 8. nume. 31. fo. 15. conſ. 50. nu. 52. folio. 93. & conſi. 105. nu. 10.* 168

2 *dictio tunc, extremitatem denotat & limitationem & reſtrictionem importat. conſ. 38. nu. 28.* 109

2 *dictio tunc reſtrictiua eſt, & extenſionem non capit. conſ. 87. numero. 11.* 177

3 *dictio tunc extremitatem temporis importat, et reſtrictionem ad caſum expreſſum limitat. conſ. 14. nu. 9.* 22

3 *dictio tunc diſpoſitionem reſtringit & limitat. conſ. 20. nu. 15. quod tamen limitatur. nu. 36, et 37.* 29

Dictio

3 dictio tone ad cauſam expreſſam tamen adaptatur. ibi.nu. 16.fo.eo.
3 dictio tunc & eo caſu reſtrictiua & limitatiua eſt.conſi.108. numero.26. 173
2 dictio.de.& dictio,ex,cauſam immediatã & proximam important. conſi.9.nu.44. 18
2 dictio ut ſupra relatiua eſt ad præcedentia.conſ.19.nu.68.fol. 34 conſi.41.nu.65 fo.113.con.48.nu.14.fo.115.con.66.n.6.fo.148 conſ.75.nu.11. 157
3 Et conſ 1.nu.129.fo.2.conſ.18.nu.8.fol.52.& conſi.71.nu.7.114
2 dictio ut ſupra repetitiua eſt præcedentium.conſ.80.nu.49. 165
3 Et conſ.72.nu.13.fol.125.& conſ.108.nu.35. 173
2 Dictio,ſi ambo decedant &c.uniuerſalis eſt,& in omnibus uerificanda uenit.conſ.14.nu.9. 37
2 dictio,ſi,conditionem importat.conſ.18.nu.1.fol. 50.conſ.26.nu.6. fol.81.& conſ.30.nu.34. 94
3 Et conſ.8.nu.8. 15
2 dictio,m,conditionem importat.conſ.18.nu.16. 50
2 dictio,item,eſt repetitiua copulatorum,quæ idem operatur,ut copula,& ibi.nu.24. eo.
2 dictio,eorum repetitiua,reſtringitur,ſecundum diſpoſita in præcedentibus,ad quæ ſit relatio.ibi.nu.32. 50
2 dictio dum & ſimiles conditionem important.conſ.95.nu. 47. 193
3 dictio ſinautem conditionem importat.conſ.8.nu.29. 15
2 dictio,in ponitur pro non.conſ.22.nu.25. 66
2 dictio equaliter.multum importat in ſuet eſſ.bartdi.conſ.38. numero.81. 109
2 dictio non aliter taxatiua eſt & reſtrictiua.conſ.7.nu.13. 14
2 dictio non aliter qualitatem importat & naturam præciſam a qua nõ eſt recedendum.conſ.19.nu.15. 54
2 dictio non aliter taxatiua & præciſa eſt.ibi.nu.17. eo.
2 dictio non aliter importat neceſſitatem cum negatiue ponitur. ibidẽ nu.18. eod.
2 dictio autem,aduerſatiua eſt præcedentium.conſ.44.nu.10. 120
2 dictio,& qualitas maſculinitatis an inducat uocatos ſub conditione cenſeri uocatos diſpoſitione.nu.11.ibi,nu.12,& ſeq. f.eo.
2 dictio,cuilibet,& pro quolibet diſtributiua eſt.conſ.49.nu.3.f.126
2 dictio,unicuique,nullum excludit.ibi.nu.7. eo.
2 dictio ſeu ſermo ſuus,ad præteritum & ad præſens, quãdo refertur, & non ad futura.conſ.50.nu.19. 127
2 dictio hæredes,capit omnes deſcendentes in infinitum.conſ.51. numero.19. 130
2 dictio.autem,aduerſatiua eſt ad proxima præcedentium.conſ.53.numero.11. 132
2 dictio autem,& aduerſatiue,& pro certe,& pro ſed,capi poteſt. ibi. nu.30. eod.
2 dictio eius,referri poteſt ad hæredem cui ſubſtitutio facta eſt.cõſ.73. nu.11.& 18. 155
4 Dictio ex tunc refertur ad extremum tempus de quo eſt præmiſſum. conſi.143.nu.1. 148
2 Dictio forte,dubitationem inducit,& non excludit omnes caſus. conſi.29.nu.18. 91
2 Dictio inter,quid importet.conſi.20.nu.74. 63
2 Dictio Item,continuatiua eſt conſ.49.nu.48. 126
2 dictio Item non inducit repetitionẽ ſtante diuerſitate rõnis.conſ.87. nu.40. 177
2 dictio Ita quod repetitiuo eſt præcedentium.conſ.92.nu.53. 115
2 dictio ipſa,relatiua eſt.conſ.95.nu.14. 121
3 dictio itaque ad præcedentia uenit declaratiue.conſ.22.nu. 39. 34
4 dictio itaque ad præcedentia continuatiue refertur. conſ. 40. numero.9. 52
3 Dictio idem,repetitiua eſt præcedentium.conſi.16.nu.44. 24
3 dictio intereſſe,relatiua eſt præcedentium declarantiũ ſequentia.cõſ. 22.nu.46. 34
3 dictio iuxta,quid importet.conſ.58.nu.58. 95
3 dictio incontinenti,prolata per teſtatorem quid importet.conſ. 70 nume.2. 123.
3 dictio in ſimul ſignificat congregationem & uniuerſitatem.conſ.79. nu.20. 137
3 dictio ſpecialiter.equipollet dictioni expreſſe.conſ.9.nu.14. 16
3 dictio ſaltem,eſt diminutiua & ſubſidiaria.conſ.34.nu.7. 54
3 dictio ſecundum relatiua eſt.conſ.39.nu.4. 61
3 dictio ſed,aduerſatur præcedentibus.conſ.45.nu.8. 70
3 dictio ſuus relatiua eſt.conſ.47.nu.47. 72
3 dictio ſcilicet taxatiua eſt,& reſtrictiua.conſ.47.nu.72. 72
3 dictio huiuſmodi repetit dicta in præcedẽtibus,cum ſui. qualitatibus. conſ.52.nu.32. 83
4 dictio huiuſmodi denotat præcedentem qualitatem.conſ.40. numero.8. 52
2 dictio tantum modo poſita in ſtatuto ſui natura reſtrictiua eſt. comprehendit caſus ſimiles.conſ.85.nu.14. 172
2 dicto tantummodo reſtrictiua eſt. ibi.nu. 48. 172
3 dictio tamen aduerſatiue uenit præcedentibus.conſi.28.nu. 75. 45
3 dictio libere & perpetuo importat idem quod ſemper & infinitum. conſ.81.nu.4. 199
3 dictio perpetuo & ſemper a pari procedunt.conſilio.53.numero.33. & 24. 84
3 dictio perpetuo importat idem quod ſemper & in infinitum.conſ.81. nume.5. 139
3 dictio perpetuo importat perpetuitatem temporis non tamen excludit præſcriptionem longiſſimam.conſ.90.nu.2. 154
4 dictio perpetuo, quod tempus, & emnia uitam comprehendat.conſ. 100.nu.34.36.& 39. 119
2 dictio alij ſimilitudinaria eſt.conſ.64.nu.31. 146
2 dictio alijs importat ſimilitudinem expreſſorum. conſilio. nono numero.41. 18
2 dictio alijs excludit nominataſ, & includit alia omiſſa in præcedenti diſpoſitione.conſ.78.nu.21. 162
2 dictio alijs quando dicatur appoſito per teſtatorem uel per notarios ibi.no.23. 162
2 dictio uniuerſalis in fine poſita ad omnia præcedẽtia refertur.ibi.nu. 35.Fallit quando de contrarietate conſtaret, & diuerſa ratio urgeret.nu.36.ibi.Fallit etiam quãdo reſultaret abſurdum ſi ad omnia referretur.nu.37.ibi.Prout quoque fallit quando reſultaret contrarietas ſeu correctio præcedentium.nu.38.ibi. 162
2 dictio totum uniuerſalis eſt.conſ.80.nu.48. 165
2 dictio dicti repetitiua eſt perſonarum ſuperius expreſſarum.conſ.31 nu.16. 96
2 dictio ſolum taxatiua & reſtrictiua eſt.conſ.7.nu.13. 14
2 dictio ſupra ſcripti repetitiua eſt præcedentium.conſilio. 37.numero.59. 107
2 dictio ſuus,ſeu ſua referri poteſt ad perſonam teſtatoris ad perſonam hæredis.conſ.51.nu.28.& 34. 134
2 dictio ſemper perpetuitatem inducit.conſ.75.nu.34 fo.134.& conſi.90.nu.28. 183
3 Et conſi.92.nu.11. 156
2 dictio ſemper exponitur id eſt omni tempore & omni caſu.conſ.93. nu.17. 189
2 dictio dictu relatiua eſt ad præcedentia.conſ.86.no.36. 174
3 Et conſ.1.nu.131.fo.2.& conſ.74.nu.34. 130
4 Et conſ.4.nu.25. 13
2 dictio eorum relatiua & repetita qualiter ueniat interpretando.conſi.86.nu.58. 174
2 dictio in omnibus autem aduerſatiua eſt præcedentibus.conſ.87.numero.41. 177
2 dictio uero qualiter capiatur.conſ.53.nu.30. 32
2 dictio uero diuerſimode ponitur.ibi.nu.43. eo.
2 dictio hoc amplius dictio ſupra dictio preter dictio, & ultra repetitiua ſunt præcedentium, & de nouo aliquid inducunt. conſilio 95. nu.19. 193
3 dictio cuiuſuis uniuerſalis eſt.conſ.1.nu.100. 2
3 dictio ultra incluſiua eſt aliorum.conſ.2.nu.65. 6
3 Repetit etiam,& extendit expreſſa ultra illa.nu.66.ibi. e.
3 Confirmat etiam antea diſpoſita inutiliter.nu.67.ibi. eo.
3 dictio dictus repetitiua eſt & relatiua præcedentium. conſ. 5.nu.5. 43.& 44. 11
3 dictio alius ad idem tendit.ibi.& nu.43.& 44. e.
3 dictio alius relata ad filios quas perſonas comprehendat. ibidem nume.44. 11
3 dictio de bonis cauſam materialem denotat,& poteſt ſtare declaratiuẽ & demonſtratiuẽ.conſi.18.nu.37. 27
3 dictio in diuerſimode in iure capitur.ibi.nu.38. 27
3 dictio alius ſimiles includit.conſi.20.nu. 54. 29
3 dictio ipſi relatiua eſt præcedentium.nu.55.ibi. 29
3 dictio dicta repetitiua eſt,& relatiua præcedentium.conſ.11. numero.37. 32
3 dictio per lineam non ſolum denotat continuationem lineæ,ſed etiam quandam perſonam mediam inter ipſum diſponentem, & deſcendentes ab eo.conſ.12.nu.45. 34
3 dictiu alternatiua,uel capitur quandoque in uim ordinis.conſ.31.numero 8. 50

Dictio eſt reſtrictiuè quandoque ampliatiuè capitur & augmentatiuè. & ponitur inter diuerſa.conſ.42.nu.9. 65
3 Dictio d ctorum, & ipſius eſt repetitiua.conſ.53.nu.11. 84
3 Dictio, & copulatiua eſt. & requirit concurſum omnium. conſi. 63. nu.14. 103
3 Dictio, & non ultra excluſiua eſt aliorum non expreſſorum.conſ.68 nu. 9. 116
3 Dictio eidem, & ſimilis patam conſideratur in ſubſtitutione pupillar.conſ.73.nu.43. 131
3 Dictio, & ulterius in qua tempore uerificetur.conſ.78.nu. 20. 137
3 Dictio, & aliter denotat conditionẽ & formã.conſi.92.nu.13. 156
3 Dictio, & aliter non fuiſſet facta eſt ſignificatiua qualitatis.conſ.92. nu.18. 156
3 Et habet naturam praeciſam.nu.18.ibi. fo.eo.
3 Et eſt taxatiuè poſita. nu.19.ibi. fo.e.
3 Dictio, & quando ſlet copulatiuè, uel ſeparatiuè & quo caſu.conſi. 108.nu.55. 173
3 Dictio alij repetitiua eſt ſimilium.conſ.109.nu.15. 174
4 Et conſ.72.nu.33. 98
3 Dictio, & ultra repetitiua & implicatiua eſt.Et idem operatur quod dictio ſupra.conſ.109.nu.48.& 49. 174
3 Dictio aut exponitur praedicti..õſ.110.nu.18. 176
1 Dictio etiam implicatiua eſt.conſ.36.nu.9.fo.91.conſ.65.nu.18.fo. 331.conſ.98.nu.69.fo.178.& conſ.99.nu.53. 181
4 Dictio etiam implicatiua eſt ad maiora, & diuerſa ab expreſſis etiam in materia ſtricta & exorbitanti.conſ.46.nu.30.Et auget augenda, implicanda.nu.31.ibi. 57
4 Dictio etiam dictio alia implicant.conſ.158.nu.18. 165
4 Dictio ex nunc transfert diſpoſitionem ſine aliqua dilatione. ibidem nu.44. eo.
2 Dictio ex nunc operatur ut omnis conditio retro fingatur. conſ. 19. nu.120. 55
4 Dict a pretenſo titulo non excludit uerum titulum.conſ.49.n. 9. 60
4 Dictio aliquatenus equiparatur illi clauſulae, quod nec in minimo reciperetur.conſi 58.nu.34. 72
4 Dictio omnes eſt uniuerſalis diſtributiua.Et conſideratur materia ſubiecta.conſ.91.nu.11.11.& 15. 113
2 Dictio ſeu ampliat & auget..conſ.7.nu.28. 14
2 Et quandoque ſtat alternatiuè & diſiunctiuè.ibi.nu.39. eo.
3 Dictio ſeu quando ſtet declaratiuè & reſtrictiuè, uel ampliatiue & augmentatiuè, ad praecedentia.conſi.22.nu.64.68.& 69. 34
4 Dictio ſeu alterutrumque caſum comprehendit.conſi.101.nu.22. 120
3 Dictio ſeu uenit augmentatiue.conſ.42.nu.8. 65
4 Dictio ſiue quarum concurſum requirat.conſ.117.nu.27. 130
4 Dictio an, & tanquam improprietatem denotãt,con.115.nu.7. 129
4 Dictio ex cauſam immediatam deſignat.conſ.114.nu.12. 129
3 Dictio ex cauſam immediatam importat.conſ.47.nu.85. 73
4 Dictio ex ſignificat extremitatem temporis a quo actus geri poteſt, & non ante.conſ.130.nu.16. 139
2 Dictio ex cauſam proximam denotat.conſ.20.nu.39. 62
4 Dictio eo ipſo denotat miniſterium iuris abſque aliquo interuallo.conſi.133.nu.6. 141
4 Dictio alius ſignificat ſimilitudinem expreſſi cui ſubijcitur.conſ.141 nu.5. 146
4 Dictio alius ſimilitudinem implicat.conſ.145.nu.15. 150
4 Dictio taxatiua includit alios caſus praeter exceptum.conſ.157.numero.18. 164
4 Dictio praedicta refertur ad ſuperiora.ibi.nu.19. eo.
4 Dictio alio ſimilem caſum importat conſ.166.nu.26. 173
3 Dictio taxatiua in ſtatuta poſita non excludit alias perſonas in quibus eadem ratio uiget.conſ.47.nu.22. 73
1 Dictio.cuiuſcunque, unica que, quiſque ac unumquemque, & collectiua.& diſtributiua quandoque eſt.conſ.6.nu.14.& nu. 15.16. & 17. 17
3 Dictio uidelicet capi poteſt reſtrictiuè & limitatiuè, & quandoque declaratiuè.conſ.58.nu 18.fo.78.& conſ.63.nu.2. 95
1 Dictio, uidelicet reſtrictiua eſt.Et ſolet apponi ex ſtilo notariorum.& conſequenter parum operabitur.conſi.6.nu.22.fol.17.& conſi.91. nu.53. 163
2 Dictio uidelicet reſtrictiua eſt praecedentium & ſequentium.conſ.83. nu.47. 172
2 Dictio uidelicet reſtrictiua, & taxatiua eſt uerborum generalium praecedentium.conſ.17.nu.58. 49
2 Dictio ita tamen ponitur reſtrictiuè limitatiuè, modificatiuè. & iam conditionaliter.conſ.17.nu.19. 39
1 Dictio, tamen ſine copula aduerſatur praecedentibus. ibi.nu.20 fo.e.
1 Dictio & copulat importat uerificationem & coniunctionem praecedentiam.ibi.nu.23. fo.eo
1 Dictio & quando pariter geminate auget, & non reſtringit, & uenit implicatiue.ibi.nu.24. 39
1 Dictio, cum, & dictio ſi conditionem importat.ibi.nu 15. 39
1 Dictio in perpetuum habet tractum ſucceſſiuum, & importat perpetuitatem non perſonalitatem conſ.20.nu.13. 42
1 Dictio omnimoda multos operatur effectus nam per eam transfertur uniuerſalis iuriſdictio, & merum & mixtum imperium.conſ.9. nu.4. 5.& 8. 21
3 Dictio omnimodo praeciſa eſt.conſi.38.nu.78. 58
4 Et conſi.1.nu.16. 2
2 Dictio omnino quid importet.conſi.21.nu.25. 64
1 Dictio omnino eſt praeciſa.conſ.21.nu.40. 46
1 Dictio ex nunc prout ex tunc operantur effectum tempore congruo. conſi.22.nu.44. 48
1 Dictio non aliter excludit alia non expreſſa.conſ.31.nu.17. 79
1 Dictio & copulat.conſ.31.nu.131. 79
1 Dictio poſt quã excludit omne tẽpus anterius.conſ.31.nu.83. 79
1 Dictio nec quandoque capitur pro neq; quandoque continet connexã implicatiuam.conſi.36.nu.9. 92
1 Dictia & ponitur inter diuerſa.conſi.39.nu.21. 95
1 Et quid de dictione alij.ibi.nu.22. 95
1 Dictia quomodolibet qualiter exponatur.conſi.58.nu.10. 121
1 Dictio penitus quid importet.conſ.58.nu.11. 121
1 Dictio tamen aduerſatur praecedentibus.conſ 78.nu.2. Et quãdo eſt ſine copula aduerſatur in iure, & in facto.nu.3.ibi. 144
1 Dictiones diuerſo modo capiuntur ſecundum ſubiectam materiam. conſi 103.nu.36. 191
1 Dictiones alterantur, & impropriantur ex coniectura tu mente teſtatoris.conſ.45.nu.45. 117
3 Dictiones denotantes modum & ordinem prolata ab homine in dubio cenſentur appoſita pro forma potiſſimum quando ad idem cocurrit mens diſponentis.conſi.92.nu.14 & 15. 156
2 Dictiones taxatiue & praeciſe appoſitae in diſpoſitione de aliquid faciendo ſolemnitatem & formam important & ipſarum tranſgreſſio uitiat actum.conſi.19.nu.11. 54
1 Dictum ſemel non poteſt reuocari.conſi.30.nu.24. 78
1 Dictum aliquod non debet acceptari pro parte omiſſa qualitate quae fuit expreſſum.ibi.nu.25. f.eo.
1 Dictum ſingulare nõ eſt trahendã ad cõſequẽtiã.cõſ.122.n.13. 221
2 Dictum in uno capitulo non cenſetur repetitum in alio penitus ſeparato.conſ.44.nu.55. 120
3 Dictum doctoris debet intelligi ſecundum quod loquuntur iura per eum citata, & conſ.71.nu.12. 114
4 Dictum teſtis non integri ſuppletur per alios.conſ.3.nu.94. 11
1 Dictum generale reſtringitur per rõnẽ ſpecialem.conſ.102.n.6. 190
1 Dictum in uno capitulo ex ſeparatis non debet ad aliud referri.conſ. 36.nu.10. 92
1 Dict unius boni uiri creditur quandoque.conſ.57.nu.51. 120
1 Dicta in capitulis plene probant contra capitulantem. conſi. 104. nu.27. 191
1 Dicta teſtium declarantur a ratione & cauſa ſcientiae data per eos. conſ.107.nu.69. 122
1 Dicta in uno capitulo quandoque cenſentur in alio repetita.conſi.86 nu.54. 157
1 Dicta in uno.c.firma remanent ſi in ſequentibus non mutantur.conſ. 111.nu.10. 208
1 Dicta reſpondendo petitioni confeſſionem probantem inducant. conſi.115.nu.12. 216
1 Dicta in ſupplicatione libello poſitionibus, & ſimilibus confeſſionem inducunt.conſ.115.nu.30.quod uerum quando fuere iſta acceptata alias ſecus.nu.31.ibi. 216
1 Dicta per reum in exceptionibus confeſſionem inducunt. conſ. 125. nu.17.fallit in pluribus iſta regula.nu.19. 225
1 Dicta in libello, & in poſitionibus probant contra libellantem ponentem & reſpondentem.conſi.131.nu.5. 229
2 Dicta uerba omnia & ſingula geminata ſunt.conſi.11.nu.176. 29
3 Dicta in poſitionibus, & acceptata plene probãt.conſ.54.nu.15. 89
3 Dicta in uno cap te teſtamenti cenſentur repetita in alio conſ. 55. nu.10. 91
3 Dicta & qualitas expreſſa in uno capite ſtatuti ſeu alterius diſpoſitionis, & quando repetita cenſeantur in alio capite eiuſdem ſtatuti, & diſpoſitionis.conſ.56.nu.10. 93

Dicta

3 *Dicta in poſitionibus, & ipſarum reſponſionibus probant. conſi. 57 nu. 9.* 95
3 *Dicta in libello acceptata per aduerſarium inducūt confeſſionem. cōſi. 81. nu. 14.* 139
4 *Dicta in ſupplicatione probant ſi fuere acceptata. conſi 3. nu. 30.* 13
2 *Dictis iur. conſul. ſtandum abſque aliqua probatione. conſ. 22. nume. 33.* 66
2 *Dictum Bal. in conſ. 428. incipi. quaedam puella declaratur. conſ. 26. nu. 52.* 81
2 *Dictum Bal. in l. fi. C. de indic. uidui. tol. quando procedat & locū ſibi uendicet. conſ. 97. nu. 32.* 197
1 *Dictum Ioſ. in l. in actionibus qualiter intelligatur. cōſ. 74. n. 41.* 140
3 *Dictū Rom. in aut. ſimiliter quo caſu procedat. conſ. 74. nu. 17.* 130
5 *Dict. probi uiri, & eius diſpoſitioni quandoque ſtandum eſt. conſ. 3. nu. 46.* 9
4 *Dictis ſanctorum patrum noui ac ueteris teſtamenti ſtandum eſt. cōſi. 11. nu. 206.* 25
4 *Dicta in articulis poſſunt per aduerſarium reenſari ſi habent praeſumptionem iuris in contrarium. conſ. 21. nu. 25.* 32
4 *Dicta in exceptionibus reus fateri uidetur ſi fuere acceptata a parte. conſ. 111. nu. 5.* 127
4 *Dies incerta legalis decurſa, non conſtituit debitorem in mora ſine interpellatione. conſ. 5. nu. 49. Eo maxime quando actus poteſt momento expediri. nu. 50. Et idem quando obligatio contineret factum ſucceſſiuum, & dependeret à uoluntate creditoris. nu. 51.* 15
4 *Dies incerta pro conditione habetur. conſ. 82. nu. 5.* 108
1 *Dies ante conditionis euentum nec uenit nec ceſſit. conſ. 32. nu. 6.* 84
4 *Dies octo dati ad probandum excommunicationem a quo tēpore currunt. conſ. 109. nu. 14.* 127
4 *Dies appoſita ſolutioni interpellat. conſ. 139. nu. 29.* 145
3 *Dies relicti fideicommiſſi poſt mortem grauati ſecuta morte dicitur ceſſiſſe & ueniſſe. conſ. 8. nu. 1.* 15
4 *Dies fideiuſſionis praeſtita ſub conditione non dicitur ueniſſe nec ceſſiſſe ante purificationem conditionis. conſ. 171. nu. 31.* 172
3 *Differens teſtamenti factionem non dicitur tunc habere uoluntatem teſtandi. conſ. 68. nu. 54.* 112
1 *dictim an operas quis locet an opus faciendum ſuſcipiat differt. conſ. 37. nu. 14.* 93
1 *Differentia inter habentem cauſam, uel non quo caſu procedat. conſ. 50. nu. 19.* 110
2 *Differentia eſt ante aditam uel poſt aditam haereditatem, & ante ius quaeſitum uel non quaeſitum conſ. 19. nu. 216.* 55
2 *Differentia adeſt, quando uerba diriguntur ad perſonam uel quando ad rem conſ. 21. nu. 29. Et quid ſi ad utrunque diriguntur, quod erit conſiderabile. nu. 30. ibi.* 64
2 *Differentia probabilis minime eſt an uerbū ab inteſtato determinet uerſi. ſuccedat an uero uerbum decedat. conſ. 22. nu. 35.* 67
2 *differentia probabilis an ſit inter uer. inteſtatus, & uer. ab inteſtato. ibi. nu. 38. & 39.* eo.
2 *differentia conuentionis facta inter bona particularia, & quotā haereditatis an & quando ſubſiſtat. conſ. 26. nu. 106.* 81
3 *differentia eſt inter delatam haereditatem & non delatam ius quaerendum ſeu quaeſitum. conſ. 16. nu. 85.* 40
3 *differentia magna eſt an perſona eligenda ſit omnino incerta an incerta de certis. conſ. 38. nu. 31. 32. & 33.* 38
3 *differentia & diſtinctio in iure conſideratur. conſ. 71. nu. 64.* 124
4 *differentia conſideratur inter accuſatorem & teſtem, & unus recipiatur alter uero reijciatur. conſ. 2. nu. 75. & 76.* 5.
4 *differentia debet eſſe in perſona actiua & paſſiua ne idem actus cadat in una & eadem. conſ. 12. nu. 13.* 26
3 *differentia & diſtinctio in iure conſideratur. conſi. 71. nu. 64.* 124
4 *differentia eſt & magna an ſponſalia contrahantur per uerba de futuro uel per uerba de praeſenti. conſ. 51. nu. 29.* 62
3 *differentia an ſit ſi relinquitur perpetuo, uel in infinitum, conſ. 74. numero 86.* 131
2 *differunt an quis ſit haeres ſcriptus, & an adeat haereditatem. conſi. 62. nu. 8.* 142
1 *difficile reputatur facto legem adaptare. conſ. 65. nu. 1.* 130
4 *difficilius conceſſa tolluntur, quam concedenda. conſ. 74. nu. 31.* 102
2 *difficultas non excuſat permittentem factum alienum etiam facta diligentia. conſ. 16. nu. 122. fo. 42. & conſ 71. nu. 53.* 166
1 *difficultas operatur ut illae probationes recipiantur quae alias non reciperentur. conſ. 71. nu. 18.* 141
4 *difficultas praeſtationis non impedit, rem pluribus inſolidum deberi poſt quā ab initio ſtipulatio fuit uiliter cōtracta. con. 117. n. 32.* 130
1 *difficultas probationis ad id iuſtam cauſam inducit. conſ. 75. numero 16.* 141
1 *difficultas excuſat promiſſorem facti alieni. Et quid ſi promiſit ſe curaturum & actiuum. conſi. 109. nu. 4. 5. & 8.* 204
1 *difficultas liberat ab obligatione & a poena. conſi. 217. nu. 3.* 217
1 *difficultas ratihabitionis una excuſat promittentem etiam facta diligentia. cū in contrarium euentum ſe expreſſe obligauerit ad poenā ſeu intereſſe conſi. 16. nu. 122. & 123. Et idem ſi promiſit conſeruare indemnem. ibi. nu. 122. & nu. 125. & 126.* 38
1 *differentia de re dependenti libero arbitrio. nana eſt. conſi. 10. num. 78. & 81.* 12
4 *digna ſpeciali nota exprimi debent nec ueniunt &c. conſi. 112. num. 35.* 128
3 *dignitas probitas, & bona qualitas iudicis an excludat ipſius recuſationem. conſi. 31. nu. 67. 68. & 99. Et quid ſi facit, ut cauſa ſuſpicionis ceſſet. nu. 96. ibi.* 50
2 *dignitas familiarum per diuitias potiſſime conſeruatur. conſi. 91. nu. 53.* 184
2 *dignitas ſine bonis ſordeſcit. conſ. 93. nu. 22.* 189
3 *Et conſ. 66. nu. 39.* 106
3 *dignitas & honor familiarum conſeruatur bonis & diuitiis. conſ. 1. nu. 28. fo. 2. conſ. 3. nu. 45. fo. 8. conſ. 18. nu. 34. fo. 26. conſi. 20. nu. 15. fo. 29. conſ. 66. nu. 38.* 106
3 *dignitas & honor familiarum conſeruatur per maſculos. conſ. 3. nu. 44. fo. 8. conſi. 18. nu. 30. fo. 26. & conſi. 22. nu. 18. fo. 26. & conſi. 66. nu. 37.* 106
3 *dignitas familiarum non conſeruatur per foeminas. conſi. 22. numero 14.* 26
3 *dignitas & nobilitas teſtium quando attendatur. conſ. 67. numero 111.* 111
4 *dignitas prima poſt pontificalem in eccleſia cathedrali quae ſit conſideratur ſecundum conſuetudines prouinciarum & eccleſiarum. conſi. 31. nu. 39.* 43
4 *dignitas doctoratus multum attendi debet. conſ. 38. nu. 15.* 51
4 *dignitas eccleſiae ſemel extincta an poſſit renouari, uel de nouo conſtitui. conſi. 45. nu. 19.*
dignus non eſt lege qui in legem committit. conſ. 47. nu. 60. 57
dilatio differt beneficium ceſſionis a dilatione quinquennali. conſi. 100. nu. 1. cum ſeq. 119
3 *dilatione quinquennali in concedenda conſideratur maior pars creditorum. ibid. nu. 3.* 166
3 *Et idem ſi renunciauit haereditati debitoris ibi. nu. 4.* eo.
3 *Et quo caſu & quando debent creditores conuenire. ibi. nu. 5.* eo.
3 *dilatio quinquennalis concedi poteſt eo caſu, quo non conceditur beneficium ceſſionis ibi. nu. 12.* eo.
3 *dilationis quinquennalis beneficium fallitu etiam conceditur. ibi. nu. 1. 2. 3. 4. 5. & 12.* 166
1 *dilapidatio fructuum quando timetur prouideri poteſt remediū ſatiſdationis dandae, ſecundum formam iuris, & per quam ceſſat ſequeſtratio. conſ. 41. nu. 49.* 97
1 *diligentia ſolita ab alijs praeſtari conſideratur, & ea requiritur quae in proprijs rebus ſolet adhiberi. conſ. 123. nu. 7. & 8.* 222
4 *diligens minus non poteſt acceptare, nec ſibi facere prouideri ſtante concurſu aliorum expectantium, qui ſunt diligentiores. conſi. 101 nu. 2.* 12
4 *diligētior in proceſſu excludit alios minus diligētiores. cō. ci. n. 7.* 120
2 *dimidia uenit appellatione partis & portionis, & quandoq; totum & quandoque quarta debita filio. Etiam ſi apponatur dictio aliqua, ſeu minima licet alias uerificetur in modica. conſ. 7. nu. 24. & 25.* 14
3 *directo uocatus agere debet contra poſſidentem bona. conſi. 54. nu. 14.* 89
3 *directo ſubſtitutus non poteſt propria authoritate apprehēdere poſſeſſionem occupatam ab haerede grauati. ibi. nu. 32. Et idem ſi poſſeſſio eſſet cuſtodiſſima. nu. 33. ibi. Et quando eſt incertitudo omni reſpectu non poteſt acquiri poſſeſſio. nu. 34. ibi.* 89
4 *diſcedere qui non poteſt e loco, inde non diſcedendo, uoluntarie dicitur ibi habitare. conſ. 170. nu. 23.* 177
4 *diſcordia ſtante de ſtilo camerae non inconuenit debere recurri ad cācellariam. conſ. 112. nu. 15.* 128
4 *diſcrepantia quando datur in probatione ſtili, ex ea argui non poteſt conſ. 112. nu. 14.* 128
2 *diſcretio arbitrium boni uiri importat. conſi. 9. nu. 67. fo. 18. & cōſ. 12. nu. 188.* 29
1 *diſcuſſio licet regulariter quando agitur contra tertios poſſeſſores actione hypothecaria pcedere debeat tamen illa fieri pōt pendente iudi*

tio intentato contra dictos tertios poſſeſſores.conſi. 80.nu.40. 146
Pront iudicium tale procedit ſi dicitur illo pendente in bonis debitoris principalis nihil eſſe.& ſic non intereſſe deponentis exceptionẽ excuſſionis.ibi.nu.41. fo.e.
1 Diſcuſſio non eſt facienda quando notorium eſt principalem debitorem non eſſe ſoluendo.conſi.80.nu.42. 146
1 diſcuſſio non eſt facienda in bonis debitoris exiſtentibus extra territorium,& iuriſdictionem illius qui iudicare habet.ibi.nu.43.fo.eod.
1 diſcuſſio ceſſat ſi debitor alienaſſet illam rem pendente lite contra eũ intentata.ibi.nu.44. eo.
3 diſiunctiua poſita inter perſonas inter quas cadit ordinata affectio ſtat proprie,& non reſoluitur.conſ.21.nu.11. 32
3 diſparitas in matrimonio inter utrum & uxorem repellit teſtes.conſ. 15.nu.25.26. 23
4 diſparitas coniugatorũ conſideratur ex bonis & diuitijs.con.57.nu. 37.& nu.72. 72
4 Item & reſpecta amicorum cum amicitia ualde conſideretur.ibidem nu.38. fo.eo.
4 Item & reſpecta morem honeſtatis,& bona conuerſationis. ibidem nu.39. eo.
4 Item & reſpectu honoris & nobilitatis.ibi.nu.40. eo.
4 diſparitas uerificata in uno ex illis quatuor requiſitis ſufficiens eſt licet omnia illa quatuor copulatim non uerificentur.ibi.nu.46. 72
4 diſpendia multa patiuntur propter interdictum ea ...ci capitulum, & populus conſi.28.nu.19. 39
4 diſpenſata per papam reperiretur deluſa ſi diſpenſatio non teneret.cõſi.68.nu.177.& nu.301.& ſeq.declaratur. 85
4 diſpenſatio ſubreptitia,& obreptitia ipſo iure uitiat etiã in cauſa matrimoniali.conſi.68.nu.213. 85
4 diſpenſatio emanata ex cauſa falſa,& non uera nulla eſt.ibi.nu.214 fo.eo.
4 diſpenſatio fundata ſuper qualitatibus falſis,& nõ ueris nulla eſt.ibi. nu.215. eo.
4 diſpenſatio ceſſat ceſſante cauſa diſpenſationis.ibi.nu.216. 85
4 diſpenſatio facta contra ius non praeſumitur facta ex cauſa niſi illa exprimatur,& ſit certa & aperta.ibi.nu.225. eo.
4 Diſpenſatio de qua in c.ſi.de diuortijs.an ſit declaratoria iuris antiqui uel promulgatoria noui.ibi.nu.262. 85
4 diſpenſatio ſi diſpenſatur aliquo caſu contra ius diuinum non erit ſtricta,ſed impropria pro declaratione & interpretatione. ibi. numero. 264. 85
4 Diſpenſatio ſecunda non faciens mentionem de prima nulla eſt. conſ. 74.nu.56.59.& 60. 102
4 diſpenſatio ſuper delicto an tollat infamiam,& an rehabilitet ad obtinendum.conſ.88.nu.19. 111
4 Diſpenſatio ſtricti iuris eſt.ibi.nu.20. 111
4 diſpenſatio obtenta ex falſa cauſa non ualet.conſi.96.nu. 26. 117
4 diſpenſatio reſtringenda eſt.ibi.nu.24. eo.
4 diſpenſatio odioſa eſt,& ſtrictè intelligenda.conſi.137.nu.2. 144
4 diſpenſatio ex cauſa falſa obtenta nihil ualet.conſ.144.nu.27. 149
4 diſpenſatio eſt operatio miniſtrorum praeſupponens inſtitutionem & fundamentum qua concedi non debet ad deſtructionem illorum. cõſ. 68.nu.35. 84
4 diſpenſatio pontificis continens iniuſtum & peccatum non reddit eatum diſpenſatum.ibi.nu.58. 84
4 diſpenſationes contra legem diuinam & praeceptum morale facta decolorant ſtatum eccleſiae.ibi.nu 46. 84
4 diſpenſatio non continet poenam ſed gratiam.ibi.nu.67. 84
4 diſpenſatio non eſt lex ſed remiſſio legis facta ex cauſa ab habẽte poteſtatem.conſ.eo.nu.70. eo.
4 diſpenſatio induxit relaxationem legis ex aliquo reſpectu, & cauſa. ibi.nu.71. eo.
4 diſpenſatio papae quo caſu praeferenda eſt iuri diuino.ibi.nu. 126. 85
4 Diſpenſatio praedicta tollit peccatum,& diſpenſatus erit tutus. ibid. nu.127. eo.
4 Et diſpenſatum erit licitum ſublata obligatione iuris diuini. ibidem nu.128. eo.
4 Et quod in homicidio furto,& teſtis.ibi. 85
4 diſpenſatio nulliter facta a quo poſſit reuocari.conſ.68.nu.173.86
4 diſpenſatio multipliciter deſcribitur.ibidem numero.194.& alijs ſequenti. 149
4 diſpenſatio non debet paſſim concedi ſed ex cauſa.cõſ.68.n.196.85
4 diſpenſatio,ut ſit bona quae requirantur.ibi.
4 diſpenſatio in iure diuerſimode recipitur.ibi.nu.197. eo.
4 diſpenſatio proprie contra ius diuinum,& praecepta moralia reperitur prohibita ex defectu poteſtatis non ex defectu cauſae.ibidem. nu. 102. 84
4 diſpenſatio quod non ſuffragetur niſi literis deſuper confectis regula illa quo caſu procedat.conſ.44.nu.12. 55
4 diſpenſatio magis nominanda eſt diſſipatio quae fit contra ius diuinũ quam diſpenſatio.conſ.68.nu.51. 84
2 diſpenſatio legitimandi eſt odioſa & reſtringenda.conſ.2.nu. 21. 7
2 diſpenſatio quando dicatur.ibi.nu.22. eo.
2 diſpenſatio an poſſit fieri a principe ſeculari ibi. fo.e.
2 diſpenſatio huiuſmodi non poteſt concedi a comite palatino ſine cã. ibi.nu.28. fo.eo.
2 diſpenſatio non poteſt fieri ſine citatione.ibi.nu.29. 7
2 Diſpenſatio non ualet facta ſine cauſa, & non citatis filijs legitimis. conſ.7.nu.14. 14
2 diſpenſatio eſt quando habilitatur ius ad perſonam legitimatio quando perſona ad ius.ibi.nu.19. eo.
2 diſpenſatio proprie eſt quando in parte aliter non legitimando legitimatio eſt quando in plena forma conceditur.ibi.nu.20. eo.
2 diſpenſatio licet ſtricte interpretetur tamen in ea uenit expreſſum & conceſſum & tacite,& ueniunt acceſſoria,& quae ex praecedentibus & ſequentibus colliguntur.ibi.nu.23. 14
2 diſpenſatio cauſam,& citationem continere debet.con.8.nu. 22. 17
2 Diſpenſatio & legitimatio differunt,& una conceſſa uenit non alia. conſ.12.nu.208. 29
2 diſpenſatio non poteſt fieri niſi cauſa.ibi.nu.209.Et quando ita ſit dicitur diſſipatio.ibi.nu.210. eo.
2 diſpenſatio non poteſt fieri ſine citatione illorum quorum intereſt.ibi. nu.211. eo.
2 diſpenſatio non poteſt ſine cauſa fieri a Comite.conſi.14.nu. 46. 38
2 diſpenſatio citationem agnatorum requirit.conſi.14.nu.47. 38
4 diſpenſatio facta lite pendente ualet licet de ea nulla ſit facta mentio.conſ.30.nu.42. 41
4 diſpenſatio commiſſa fieri a Pontifice per aliquem ut ualeat facienda eſt ex cauſa rationabili.conſi.51.nu.60. 62
4 diſpẽſatio obreptitia & ſubreptitia ipſo iure uitiat & in matrimonio. conſi.51.nu.18. 62
4 diſpenſatio emanata ex falſa cauſa nulla eſt.ibi.nu.31. 62
4 diſpenſatio ceſſat ceſſante cauſa ipſius diſpenſationis.ibi.nu.32. 62
4 diſpenſatio in gradu prohibito,ſtrictiſſime intelligenda.conſi.52.numero.58. 64
4 diſpenſatio ſuper iſtis obreptia & ſubreptitia nulla eſt.ibi.nu.59. 64
4 diſpenſatio non cenſetur prohibita, licet aliquid iure prohibeatur. conſ.56.nu.3. 70
4 diſpenſatio per quam fit reductio ad primeuum ius,facilius concedi debet,cum hoc ſit fauorabile ibi.nu.10. eo.
4 diſpenſatus non poteſt ſequi conſcientiam propriam contra diſpẽſationem.conſ.68.nu. 181.declaratur nu.185.& ſeq. 85
4 diſpenſatus contra legem poſitiuam fundatam in ratione naturali, & ſuper iure diuino,an remanet tutus & ſecurus.conſ.68.nu.4.13.86
4 diſpenſatus & male non redditur tutus,& ſtare debet conſciẽtiae ſuae & non diſpenſationi.conſ.68.nu.185. eo.
4 diſpenſatus ad ordinem non intelligitur diſpenſatus ad beneficia.conſi.88.nu.21. 111
4 diſpenſatus ad ſimplicia, non dicitur diſpenſatus ad alia. cõſ. 136. nu.22. 143
4 diſpenſatus quod poſſit promoueri ad omnes ordines & ad quaecunque beneficia &c.non comprehendunt regularia profeſſionis ſeu religionis militum ſancti Ioanis Hieroſolymitani.conſi.44.nu.5. 55
4 diſpenſatus a Papa contra ius diuinum, non remanet tutus nec ſecurus cum diſpenſatio ſit nulla,nec tollat peccatum conſi.68.nu. 57. & ſeq. 84
4 diſpenſare quid proprie ſit.conſ.68.nu.195. 85
4 diſpenſandi iuſta cauſa,an ſit pax et concordia ac amicitia, et conſideratio et declaratur qualiter procedat.conſi.68.nu.129.207. 208 209. 85
4 diſpenſandi cauſa iuſta poteſt eſſe qualitas perſonarum.ibi.nu.131. & nu.137.& ſeq.declaratur. 85
4 Diſpenſandi iuſta cauſa poteſt eſſe euitatio ſcandali.ibi. nu. 132. nu. 241 et ſeq.declaratur. 85
4 Item diuturnitas longi tẽporis quo diſpenſati perſeuerauerunt in copula,et matrimonio.nu.133.et nu.245.et ſeq.declaratur.ibi. 85
4 diſpenſandi iuſta cauſa poteſt eſſe conſuetudo,et obſeruantia. ibi. nu. 136.et nu. 249. et ſeq.declaratur. eo.
2 Diſpenſandi poteſtas non uenit conceſſa facultate legitimandi. conſ. 2.nu.23. 7

2 diſpoſitio comprehendit illum, in quo concurrit qualitas demonſtratiua. conſi. 5. nu. 46. 16

1 diſpoſitio quando actus ſit contemplatione alicuius, licet ille non ſit in eo expreſſus, tamen ad illum porrigitur. nu. 47. ibi. fo. eo.

1 diſpoſitio ſuſpenditur per conditionem appoſitam. conſ. 11. nu. 21. 25

1 diſpoſitio limitata limitatum producit effectum. conſi. 17. nu. 27. 39

1 diſpoſitio uerificatur in primo actu. conſi. 31. nu. 40. 84

1 diſpoſitio conditionalis ante conditionis euentum nihil ponit in eſſe. conſ. 32. nu. 4. & 17. Et non ſubſecuta conditione perinde eſt ac ſi facta nunquam fuiſſet diſpoſitio. nu. 5. ibi. 84

1 diſpoſitio purificata conditionalis habetur pro pura. conſi. eodem. nu. 17. 84

2 diſpoſitio duplici ratione durat. licet ceſſat una ratio, ſi uiget alia. cõſi. 72. nu. 50. 135

1 Diſpoſitio ceſſat ceſſante cauſa finali. conſi. 65. nu. 11. 231

1 diſpoſitio ceſſat ceſſante ratione. conſ. 68. nu. 26. fol. 117. & conſ. 73 nu. 6. 137

1 diſpoſitio generalis referri debet ad ſpecificata, quando ſalua ratione recti ſermonis id poteſt fieri, & non alias. conſi. 81. nu. 18. 148

1 diſpoſitio intelligi debet rebus ſic ſtantibus. conſ. 88. nu. 30. 158

1 diſpoſitio tendens ad exonerandam conſcientiã teſtatoris dicitur pia. conſ. 90. nu. 10. 162

1 Diſpoſitio ſortitur effectum in primo actu. conſ. 91. nu. 5. Etiam in actu inter uiuos. nu. 6. Et quando reiterato induceret praeiudicium. nu. 7. 164

1 diſpoſitio generalis generaliter uenit intelligenda. conſ. 92. nu. 8. & nu. 32. 43. & ſeq. 165

4 Et conſ. 46. nu. 5. 57

1 diſpoſitio generaliter loquens reſtringitur quandoque. conſ. 92. nu. 32. 43. & ſeq. 165

1 diſpoſitio quando loquitur conditionaliter, dicitur illud inducere pro forma. conſ. 95. nu. 20. & 21. 169

1 diſpoſitio quando mandat aliquid fieri dicitur illud eſſe inductũ de ſubſtantia niſi aliud diſpoſitum reperiatur. nu. 23. ibi. f. eo.

1 Diſpoſitio an loquatur in perſonam, an in rem, differt. conſi. 99. nu. 71. 181

2 diſpoſitio minus conuenit, cui non conueniunt uerba. conſi. 4. numero 19. 10

2 diſpoſitio, ut uerba generalia reſtringenda ueniunt ad terminos habiles. conſ. 9. nu. 54. 18

2 diſpoſitio & diſponere uerbum proprie uerificatur per actum ultimae uoluntatis. conſ. 21. nu. 48. 65

2 diſponendi poteſtas ſi data eſt, quam licentiam importat. ibidem numero. 49. eo.

2 diſpoſitio noua ſuperueniens loquens in uno caſu locum habet in alio illi aequiparatu & in materia correctoria. conſ. 22. nu. 42. 67

2 diſpoſitio ſpecialis ſequens in caſu uero, an & quando trahatur ad fictum. ibi. nu. 46. 67

2 diſpoſitio facta contemplatione alicuius concedit illi actionem etiam ſi uerba ad alium dirigantur. conſ. 23. nu. 18. 70

2 diſpoſitio referens aliam, debet intelligi ſecundum relatam, cum ſuis qualitatibus. conſ. 30. nu. 53. 94

2 diſpoſitio facta ſub conditione expirat conditione deficiente. con. 31. nu. 2. 96

2 diſpoſitio facta in teſtamento, ut codicillis interpretanda eſt ne contrarietur. conſ. 34. nu. 50. 101

2 diſpoſitio teſtatoris obtinet uim legis. conſi. 90. nu. 2. 182

2 diſpoſitio teſtatoris, quod quis uocetur de ſua familia ualet, & iſta cõditio eſt obſeruanda. & adimplenda, & non remittitur. conſ. 15. nu. 78. & 80. 40

2 diſpoſitio teſtatoris uolentis bona conſeruari penes maſculos non poteſt effectum ſortiri niſi comprehendat omnes eius deſcendentes. conſ. 37. nu. 34. 106

2 diſpoſitio teſtatoris facta in uno caſu regulariter non extenditur ad alium. conſ. 38. nu. 28. 109

2 diſpoſitio teſtatoris interpretanda eſt ne contineat quid durum iniquum & abſurdum. conſ. 20. nu. 26. 62

2 Diſpoſitio teſtatoris uocans filios naſcituros ex tali uxore non comprehendit filios naſcituros ex alia. conſi. 52. nu. 2. fallit tamen & declaratur. nu. 25. & 26. 128

3 diſpoſitio teſtatoris extenditur de perſona ad perſonam quandocunq; conſ. 50. nu. 54. contra Aret. & Deci. nu. 58. ibi. nu. 56. 57. 58. 59. 60. & 61. 80

4 Diſpoſitio teſtatoris non debet eſſe in ſuſpenſo. conſi. 71. nu. 25. fallit quando uerba teſtatoris inducerent ſuſpenſionem. ibi. nu. 26. 97

2 Diſpoſitio certa redditur propter adiectionem alicuius qualitatis. cõſi. 75. nu. 19. 157

2 diſpoſitio certa redditur quando equipollens certum eſt. ibidem nu. 20. 157

2 diſpoſitio non ceſſat ceſſante cauſa quando illa uigente ſortita eſt effectum. conſ. 85. nu. 50. 172

2 Diſpoſitio facta ſub conditione non habet locum deficiente conditione. conſ. 86. nu. 3. 174

3 Diſpoſitio an ſit conditionalis, uel ueniat reſoluenda differt. conſ. 92 nu. 22. 156

3 diſpoſitio conditionalis ex quibus arguatur. nu. 21. ibi. fo. eo.

3 diſpoſitio loquens in caſu ſimplici an comprahendat mixtum. conſi. 108. nu. 19. 173

3 diſpoſitio loquens in uno caſu trahitur ad alium. nu. 21. ibi. & n. 39. & ſeq. declaratur concurrente maxime teſtatoris uoluntate. numero. 22. 173

4 Diſpoſitio quelibet conſideratur ab effectu, & re ipſa, & non a uerbis. conſ. 20. nu. 4. 32

4 Diſpoſitio reducens rem ad primeuum ius fauorabilis eſt, conſi. 42. nu. 5. 54

4 Diſpoſitio conditionalis non poteſt reddi ualida conditione nõ adimpleta. conſi. 46. nu. 42. 57

4 diſpoſitio conditionalis adimpleta conditione redditur pura. ibid. nu. 45. fo. eo.

4 diſpoſitio ubi poteſt referri ad ea quae ſunt de iure. & ad ea quae non ſunt relatio potius facienda eſt ad ea quae ſunt de iure. conſ. l. numero. 27. 61

4 diſpoſitio quando requirit aliquam qualitatem illa probanda eſt. cõſi. 54. nu. 6. 67

1 diſpoſitio feudi haereditarij ualet dummodo non fiat in extraneos. cõſi. iij. nu. 19. nu. 20. & 21. Et quid quando ſit liberaliter in perſona alterius infeudati. nu. 22. ibi. 12

1 diſpoſitio iudicanda eſt in dubio ut ualeat. conſi. 111. nu. 36. 208

4 diſpoſitio requirens aliquam qualitatem non ſortitur effectum niſi illa adſit, & uerificetur. conſi. 71. nu. 96. 98

4 Diſpoſitio an poſſit conferri ad tempus habile. conſ. 109. nu. 18. 127

4 Diſpoſitio conditionalis non habet effectum ante conditionem impletam. conſ. 119. nu. 18. 133

4 Diſpoſitio loquens in mutuo uero, & naturali non uerificatur in ciuili. conſ. 137. nu. 8. 144

4 Diſpoſitio declaratoria quando & quo caſu locum ſibi uendicat. cõſi. 141. nu. 34. 146

4 Diſpoſitio principis ſequens declaratur, & limitatur ſecundum diſpoſitionem principis praecedentem. conſi. 142. nu. 16. 148

4 Diſpoſitio requirens duo ambo adeſſe debent nec ſufficit unum. conſ. 143. nu. 11. 148

4 Diſpoſitio interpretanda eſt, ut non laedat ius tertij. conſil. 144. numero. 15. 149

4 Diſpoſitio generalis magis uidetur afficere quam ſpecialis. con. 159 nu. 3. 145

4 Diſpoſitio interpretatur, & intelligitur quando eſt ualida non autem quando eſſet nulla. conſ. 171. nu. 3. 167

3 Diſpoſitio facta ſi non poteſt ualere in uim teſtamenti ualere poterit in ultima uoluntate. conſ. 61. nu. 39. 100

1 Diſpoſitio & alienatio feudi ualet quando illa non tendit in praeiudicium domini uel reipublicae. conſ. 1. nu. 11. 9

2 Diſpoſitio uniuerſalis omnia diſponit. conſi. 94. nu. 11. 191

3 Diſpoſitio generalis comprehendit omnes caſus, licet in uno eſſet maior ratio quam in alio. conſi. 12. nu. 30. 20

3 diſpoſitio odioſa dicitur coarctãs facultatem teſtandi, & ideo ſtricte intelligenda. ut non comprehendat foreuſes. ibi. nu. 42. 20

3 Diſpoſitio facta ſub conditione non habet locum deficiente conditione. conſ. 14. nu. 3. 22

3 Diſpoſitio quod fiat in actu quo ualet, & non eo quo redditur inualida, & nulla in dubio praeſumendum eſt. conſ. 11. nu. 52. 32

3 Diſpoſitio, quod bona conſeruentur in familia, & non alienentur honeſta eſt. conſ. 22. nu. 60. 34

3 Diſpoſitio cõditionalis purificata conditione efficitur pura. ibid. numero. 64. 34

3 Diſpoſitio non probatur per teſtes non idoneos & legitimos quando in illis requiritur dicta qualitas. conſ. 14. nu. 18. 37

3 Diſpoſitio loquens de tempore intelligitur de continuo. conſi. 37. numero. 16. 57

4 Diſpoſitio ante implementum conditionis non ſumit effectum conſi. 222. nu. 4. 135

Diſpo-

4 *Diſpoſitio multum differt an loquatur de auxilio cooperatiuo in homicidio,uel de auxilio cooperatiuo ad homicidium.conſ.166.nu.24 & nu.25.32.33.* 173

3 *Diſpoſitio quando dicatur continere cauſam piam, ſeu prophanam. conſ.38.nu.20.& nu.22.& 23.* 58

3 *Diſpoſitio poteſt pro parte eſſe ualida, & pro parte uitioſa. ibidem nu.34.* 58

3 *diſpoſitio pro parte poteſt adimpleri,& pro parte non.ibid.nu.36.& nu.47.* 58

3 *Diſpoſitio commiſſa arbitrio alieno uitioſa eſt,& nulla.nu.37. ibi.n. 41.42.43.44.& 58.* 58

3 *Et debet eſſe ualida de per ſe,& nõ pendere ab arbitrio alieno.ibi.n. 38.* fo.eo.

3 *Et idem ſi conſeruntur ad ſecretu uoluntatis alienæ.ibi.nu.39.* fo.eo.

3 *Diſpoſitio quando imperfecta dicatur in materia & forma & contra bonos mores.ibi.nu.42.* fo.eo

3 *Diſpoſitio captatoria eſt quando ſubſtantia diſponentis commiſſa eſt alieno arbitrio.ibi.no.45.58.70.* 58

3 *Diſpoſitio captatoria quæ ſit.con.45.nu.12.Et ceſſat in relictis pijs. nu.13.* 70

3 *Diſpoſitio quando non poſſet referri niſi ad unum ad illud eſt referenda.conſ.53.nu.12.* 84

3 *Diſpoſitio conditionalis ante purificatum conditionem nulla eſt.conſ. 57 nu.15.* 94

3 *Diſpoſitio relatiua reſtringitur ad relata,& ſecundum illa limitatur conſ.68.nu.3.* 103

3 *Diſpoſitio & alius actus per conteſtes probari debet.conſi.58. numero.6.* 116

3 *diſpoſitio ultima eſt obſeruanda.conſ.45.no.11.* 70

3 *diſpoſitio non debet cenſeri fruſtratorie facta.conſ.70.nu.9.* 123

3 *diſpoſitio facta in uno caſu non trahitur ad alium caſum omiſſum.cõſi.74.nu.7.9.& 10.* 130

3 *diſpoſitio hominis ponens aliquid conditionaliter formam inducit. cõſi.92.nu.16.* 256

2 *diſpoſitio hominis uerificatur in primo actu.conſi.42.nu.23.* 126

2 *diſpoſitio ubi uiget eadem ratio uigere debet & eadem iuris diſpoſitio.conſi.41.nu.12.* 115

4 *diſpoſitione qualibet generali uidetur excluſus cardinalis.conſ.141 nu.7.* 146

3 *diſpoſitio.l.quiſquis.C.ad legem Iul.maieſta.an habeat locum in donatione facta per matrem filijs.conſ.69.no.164.& alijs.ſeq.* 118

3 *diſpoſitio dicte.l.quiſquis quo caſu procedat reſpectu bonorum maternorum.ibidem.nu.171.* eo.

3 *diſpoſitio.l.hac edictali.C.de ſecun.nup.continent ius poſitiuũ, quod poteſt tolli per ſtatutum.conſ.91.nu.18.* 155

2 *diſpoſitio.l.hac edictali.C.de ſecun.nupt.inducta eſt fauore filiorum. conſ.72.nu.51.* 153

1 *diſpoſitio.l.Quoties.C.de rei uendica. an habeat locum in principe. conſi.11.nu.17.* 25

1 *diſpoſitio.d.l.Quoties.an locum habeat in feudis ibi.nu.18.* e.

1 *diſpoſitio.d.l.quoties an habeat locum in perſonis eccleſiaſticis.ibi.n. 19.& 20.* fo.eo.

1 *diſpoſitio.l.ſi unquam.C.de reuo.don.qua ratione ſoit inducta. conſ. 71.nu.10.& nu.12.19.25.& alijs ſeq.* 135

1 *diſpoſitio.d.l.ſi unquam procedit quando donatio facta fuit extraneo & non deſcendentibus.conſ.eo.nu.20.* eo.

1 *diſpoſitio.d.l.ſi unquam habet locum nedum quando naſcitur filius naturalis,& legitimus ſed ẽt ſi naſcatur naturalis tñ dũmodo poſtea legitimetur.ibi.nu.21.Et eo magis in legitimato per ſubſequens matrimonium.nu.22.ibi.nu.21.* 135

1 *diſpoſitio.d.l.ſi unquam ceſſat,quando donatio facta eſt ob cauſam. conſ.73.nu.9.46.& 58.* 237

1 *diſpoſitio.d.l.ſi unquam non habet locum in filio adoptiuo.ibi.nume. 29.* fo.eo.

1 *diſpoſitio.d.l.ſi unquã.ceſſat quando donatio facta eſt propter merita ſeo obſequia præſtita donanti.conſ.73.nu.10.& nu.9.& 63.& ſeq. Et de meritis ſtatur aſſertioni donantis,nec aliter probanda ſunt.ibi. n.11.* 137

4 *diſpoſitio.l.curabit.C.de actio.emp.tranſit in ſucceſſorem.conſ. 64. nu.8.* 81

4 *diſpoſitio.l.per diuerſas.& l.ab anaſtaſio.C.man. quando & quo caſu procedat.conſ.64.nu.16.* 81

4 *diſpoſitio.l.curabit.quo caſu procedat.conſ.85.nu.14.* 104

4 *diſpoſitio.d.l.curabit.procedit quando quis non poteſt uti pretio.ibi. nu.15.* eo.

4 *diſpoſitio.d.l.curabit procedit de iure canonico pp moram tñ,uel fructuũ perceptionem.Item ſi quis promiſit uendere,& nõ uendidit. Procedit ẽt in ceſſionario.Et procedit in oĩbus contractibus correſpectiuis.Et an ueniant tẽpore traditionis,uel perceptionis fructuũ. Et quid ſi fructus non fuerunt percepti,ſed potuere percipi. Et quid ſi res eſt ſterilis,uel intereſſe non eſt in uſuris.ſed aliunde.conſ.25.nu.17,* 36

2 *diſpoſitio.l.ab eo.C.de fideicommiſ.& l.lucius.ff.de heredi.inſtituẽ, non procedit.quando uerſatur cauſa pia.conſ.86.nu.73.* 174

3 *diſpoſitio.l.iubemus.C.de trebel.quando & quo caſo procedat.conſ. 1.nu.98.* 2

3 *diſpoſitio.d.l.an ſit correcta.per.l.ſcimus.§.repletionem. C. de inoff. ibi.nu.99.* 2

3 *diſpoſitio.l.pactum.C.de pac.quo caſu & in qua ſucceſſione procedat.ibi.nu.120.* 2

3 *diſpoſitio.l.omnino.§.impuberi.C.de inoff.teſta. quo caſu.procedat. conſ.56.nu.18.* 93

2 *diſpoſitio.auth.hoc amplius.C.de fideicom.quando locum habeat. cõſi.19.nu.193.& 202.* 255

2 *diſpoſitio ceſſat.d.auth.hoc amplius quando appoſita eſt pœna priuationis,& in alium facta tranſlatio.ibi.nu.* fo.e.

2 *diſpoſitio.d.auth.hoc amplius ceſſat poſt aditam hereditatem. ibid. nu.214.* eo.

2 *Diſpoſitio auth.res quæ.C.commu. de fideicõ. non habet locum in dote confeſſata conſi.52.nu.40.* 128

2 *diſpoſitio auth.res quæ an procedat in expreſſa prohibitione alienationis facta per teſtatorem.conſ.63.nu.36.* 143

2 *diſpoſitio.d.auth.res quæ ceſſat quando teſtator reliquit bona ultra illa prohibita alienari.ibi.no.37.* eo.

2 *diſpoſitio.d.aut.ceſſat quando teſtator expreſſe uoluit bona ſubiecta fideicommiſſo non poſſe alienari ẽt ex cã dotis.ibi.nu.38.* f.eo.

2 *diſpoſitio.d.auth.res quæ ceſſat ſi teſtator reliquit filijs legitimã & trebellianicam.ibi.nu.45.* eo.

2 *diſpoſitio.d.auth.ceſſat ſi filius duxit uxorem poſt mortem patris,& poſt onus fideicommiſſi.ibi. nu. 46. Et quid ſi dos fuit data filio poſt mortem teſtatoris.nu.48.ibi.* f.eo.

2 *diſpoſitio.d.auth. res quæ, ceſſat quando pater grauatus habet alia, bona.ibi.nu.49.* 128

2 *diſpoſitio.d.auth.non uendicat ſibi locum in dote confeſſata. ibidem nu.57.* 128

2 *diſpoſitio auth.ex cã.C.de lib.præte.procedit ẽt in poſthumo præterito de quo teſtator cogitauit.conſ.64.nu.6.* 146

2 *diſpoſitio.d.auth.ex cã procedit ẽt in fideicommiſſo uniuerſali. conſ. 60.no.11.fo.139.& conſ.63.nu.8.* 143

2 *diſpoſitio.d.auth.ex cã & ſimi.procedit etiam in præterito de linea materna.conſ.60.nu.12.fol.130.& conſ.61.nu.12.* 141

2 *diſpoſitio.d authenti.ex cauſa.& ſimi.locum ſibi uendicat etiam in poſthumo ignoranter præterito.in d.conſ.60.nu. 23.fol. eo.& conſ. 61.nu.17.* 139 & 141

2 *diſpoſitio.d.auth.ex cauſa nihil innouat reſpectu inſtitutionis heredis.conſ.60.nu.36.* 239

2 *diſpoſitio.d.auth.ex cauſa procedit, quando teſtator potuit mutare teſtamentum & non mutauit.conſ.61.nu.15.* 141

2 *diſpoſitio auth.dos data.C.de donatio.propter nupt. cum ſimilibus. an hodie ſeruetur.conſ.95.nu.35.* 194

3 *diſpoſitio auth.ſed in ea.C.ad legem falcidiam.loquens in falcidia ẽt locum habet in trebellianica.conſ.17.nu.31.* 25

3 *diſpoſitio illius auth.an procedat in filijs primi gradus.ibi.nu.32.eo.*

2 *diſpoſitio auth.Sed in ea.C.de falcid. locum etiã ſibi uendicat in trebellianica.conſ.26.nu.35.* 81

2 *diſpoſitio.l.de his ff.de tranſact.procedit ſi inſtrumento renunciationis appoſita eſſent illa uerba,conſulte,deliberate, ex certa ſciẽtia & non per errorem.conſ.12.nu.82.* 28

Quare.d.l.induxit cautelam de qua ibi.nu.81.ibi.

2 *diſpoſitio.d.l.procedit etiam ſi renunciatio eſſet facta in genere,non cum ſufficit generalis cogitatio.nu.83.ibi.* eo.

2 *diſpoſitio.d.l.qua ratione ſoit inducta, illi diſpoſitioni ẽt in ſpecie nõ poteſt renunciari. nu.84.ibi.* eo.

2 *Nec ualet illa clauſula,omni legum auxilio.nu.85. ibi.*

2 *Quo caſu dicta clauſula producat effectum.nu.86.ibi.*

2 *diſpoſitio.d.l.procedit etiam ſi fuiſſet renunciatum cum iura. ibi.nu. 87.88.* fo.eo

2 *Diſpoſitio.l.cum unus.ff.de condi.& demon.locũ habet ẽt in fœminis nepotibus,& pronepotibus.ẽt naturalibus. conſ.19.no.65.* 55

2 *diſpoſitio.l.cum unus.locum habet in ſubſtitutione fideicommiſſaria, non autem in uulgari.ibi.nu.91.92.& 93.* eo.

Diſpoſi-

2 Diſpoſitio.d.l.cũ auus.locum non habet quando filius uocatur cũ ali qua qualitate non concurrente in nepotibus.ibi.nu.94. fo.eo.
2 Diſpoſitio.d.l.cum auus non habet locum quando teſtator conſiderauit deſcendentes grauatos.ibi.nu.95. eo.
2 diſpoſitio.d.l.cum auus non habet locũ quando fideicommiſſum deberetur in uita grauati conſ.19.nu.97. 55
2 diſpoſitio.d.l.cum auus locum non habet, quando teſtator non cogitauit de liberis eſt nepotibus.ibi.nu.93. fo.eo.
2 diſpoſitio.d.l.cum auus.non habet locum, quando teſtator in alijs ſubſtitutionibus expreſſe appoſuit illam conditionem, ſi ſine liberis.&c. ibidem nu.99. eo.
4 diſpoſitio.d.l.cum auus.non procedit quando facta eſt mentio de maſculis.conſi.72.nu.47. 98
3 diſpoſitio.d.l.cum auus.cum ſimilibus quo caſu procedat. conſi. 20. nu.49.loquitur enim in patre inſtituente filium & eum grauãte poſt mortem.nu.50. 29
2 Diſpoſitio gl.in l.Lucius.ff.de haredi. inſtituen. locum habet & ſi expreſſa eſſet qualitas maſculinitatis conſ.31.nu.21. 96
2 diſpoſitio ceſſat.l.lucius.ff.de hare.inſtit.quando per teſtatorem facta eſt expreſſia maſculinitatis ſecundum aliquos.conſ.41.n.71.113
3 Diſpoſitioni.l.de tit.ff.de tranſac.cum concor.an ſpecifice poſſit renunciari.conſ.95.nu.24. 160
4 Diſpoſitio.§ ex imperfecto an locum habeat in filiabus excluſis per ſtatutum a ſucceſſione.conſ.146.nu.10. 151
4 Diſpoſitio.§.filij autem. non habet locum in alienatione neceſſaria quæ fit per leg.conſi.157.nu.34.& num.35.& qualiter textus ille procedat.nu.41.ibi. 115
2 Diſpoſitio gl.in l.Lucius ff.de haredi.inſti. quando & quo caſu locũ ſibi uendicet.conſ.86.nu.80. 174
2 Diſpoſitio gl.in l.lucius.ff.de haredi.inſtitu. ſecundum aliquos limitatur, quod non procedat quando facta eſt mentio aliorum maſculorũ. conſ.87.nu.27. 177
2 Diſpoſitio.l.ab eo cum concor.& gl.in d.l.lucius locum ſibi uendicãt etiam ſi hares fuerit grauatus caſu quo deceſſerit ſine filijs maſculis ibi.nu.32. f.eo.
2 Diſpoſitio.l.ſi alij.ff.de uſufructu legato.quando & quo caſu procedat.conſ.97.nu.17.& nu.18. & 19. Et an habeat locum in harede habente proprietatem.nu.19.ibid. 19
2 Diſpoſitio.d.l.ſi alij.an habeat locum in legatis particularibus quando apparet de mente & uoluntate teſtatoris.ibi.nu.21. eo.
3 Diſpoſitio gl.in d.l.is cui.ff.de actio. & obli. quo caſu poſſit ſaluari. conſ.5.nu.15. 11
3 Diſpoſitio.l.ſcribit celſus.ff.ad trebel.quo caſu procedat. conſi. 15. nu.39. 91
4 Diſpoſitio clemen.1.de ſequeſtratio.poſſeſ. & fruct. an habeat locũ in bonis hoſpitalium.conſ.36.nu.16. 52
4 Diſpoſitio.c.is cui.in quo beneficio procedat, ut quis non poſſit obtinere dignitatem in eccleſia regulari niſi ſit profeſſus.conſ.40.nu.17 & nu.16.ibi. 5
4 Diſpoſitio.c.1.de eo qui dux &c.quo caſu loquatur & procedat an in polluta & cooſcia, uel in alia ſecunda non polluta cunſcia. tamen ſubſecuta morte primæ uxoris.conſ.52.nu.23. 67
4 diſpoſitio.c.1.§.deinde.cum ſimili.de cenſi.li.6. in quo loco pio uerificentur.conſ.34.nu.42. 47
3 Diſpoſitio.c.cum tibi.de teſta.quo caſu procedat.conſ.38.nu.22.58
3 Diſpoſitio.c.quamuis de pactis.li.6.locum habet in quocunque foro. conſ.26.nu.15. 40
1 Diſpoſitio.c.1.de eo qui ſi.& hæredibus ſuis limitatur per cõſtitutionem regni.conſ.11.nu.30.cum ſeq. 46
3 Diſpoſitio.c.cum contingat,&c.licet ceſſat data enormiſſima leſione conſ.75.nu.27. 133
1 Diſponere quis poteſt ſuo arbitrio in rebus allodialibus,& ſuper illis ordinare,& relinquere fideicommiſſum.conſ.2.nu.52.fo.11.& conſi.30.nu.1. 78
1 Diſponere non ſemper quis poteſt de rebus ſuis.conſi.72.nu.44.135
2 Diſponere poteſt teſtamento quiſque de rebus ſuis.conſ.93.n.1.189
4 Diſponere uerbum nedum per ultimam uoluntatem, ſed per actum inter uiuos uerificatur.conſ.33.nu.16. 46
2 Diſponens ſi dicat facio teſtamentum in quo lego &c. & in illa ſcriptura non opponit haredis inſtitutionem ualebit ut codicilli, & ultima uoluntas.conſ.32.nu.46.Et legata ita relicta debentur a quolibet ſuccedente illi ita diſponenti.ibi.nu.47. 98
3 Diſponentes uoluiſſe facere actum inualidum & fruſtratorium non eſt præſupponendum.conſi.1.nu.136. 2
4 diſponentes quod non expreſſerunt omiſiſſe uidentur.conſ.72. numero.22. 98
1 diſpoſitum ualet ſi quis in ſpecie aliquid diſponit,& poſtmodum ſe referat ad aliud in quo relato illud diſpoſitum non continentur. conſi. 39.nu.18. 95
1 Diſpoſitum in uno ex equiparatis cenſetur diſpoſitum in alio. conſi. 77.nu.11. 14
3 Diſpoſitum in uno ex correlatiuis cenſetur diſpoſitum in alio. conſi. 2.nu.16. 6
3 Diſpoſitum uidetur, quod teſtator ueroſimiliter ordinaſſet ſi de eo cogitaſſet, uel de eo fuiſſet interrogatus,conſ.25.nu.36. 38
3 Diſpoſitum aliquid per uerba equipollentia.conſ.47.nu.33. 73
4 Diſpoſitũ in uno cenſetur diſpoſitum in alio.conſ.5.nu.15. 15
4 Diſpoſitum quod fuiſſet per concedentem id habet uim expreſſi ſi de eo fuiſſet interrogatus.conſ.114.nu.17. 119
2 Diſpoſita in primo teſtamento ipſo iure intelliguntur reuocata per ſecundum teſtamentum niſi &c.conſ.24.nu.42. 72
3 Diſpoſita in teſtamento minus ſolenni poſſunt per partes comprobari conſ.67.nu.23. 11
3 Diſpoſita in teſtamento firma manent ſi in codicillis non ſunt alterata.conſ.108.nu.27. 173
2 Diſpoſita uno tempore prohibita & diſpoſita illo finito contrarium operantur.conſ.14.nu.13. 37
4 Diſputare de poteſtate pontificis ſacrilegium eſt.conſ 5.nu.70. 15
4 Diſputare non licet de poteſtate ſummi pontificis. conſ. 56.numero. 70
3 Diſtinctio nulla fit in aſcendentibus bonorum paternorum ſeu maternorum.conſ.59.nu.39. 98
4 Diſtinctio bona circa caſus fortuitos cum intellectu plurium iurium. conſ.105.nu.14.Et de quibus caſibus debeat intelligi.nu.15.Et quid de his quæ rariſſime contingunt.nu.16. 123
1 Diſtributio diuerſa eſt a ſolutione.conſ.35.nu.15. 91
3 Diſtributio differt ſatis an ſit facienda ex fructibus, uel ex pecunia redigenda ex fructibus.conſ.74.nu.51. 130
4 Diſtributionis natura eſt attribuere actum cuilibet in ſolidum. conſ. 26.nu.3. 29
4 Diſtributiones quotidianæ quæ propriè ſint,& dicantur.conſ. 32.numero.6.& 13.& 14. 45
4 Diſtributiones propriè quæ ſint,& quibus debeantur.nu.13. eo.
4 Et quid ſi redditus ponuntur in communi, ut diſtribuãtur ſingulis horis intereſſentibus.ibi.nu.14. f.eo.
4 Diſtributiones quotidianæ regolariter non dantur abſentibus.Fallit tamen in pluribus caſibus.ibi.nu.18. eo.
4 Diſtributiones quotidianæ introductæ ſunt in fauorem cultus diuini. Et debentur intereſſentibus tantum & pro ſeruitijs labore. & onere impenſo cultui diuino.conſ.33.nu.1.2.& 3. 46
4 diſtributiones appellãtur redditus caſuales.& incerti,& ſunt extra corpus præbendæ & non computantur in ualore nec in fructibus nec computantur in decimis papalibus nec ueniunt appellatione beneficiorum.ibi.nu.4.5.& 6. eo.
4 diſtributiones quotidianæ ualde differunt a fructibus præbendarũ & ab alijs diſtributionibus.ibi.nu.7. eod.
4 diſtributiones quotidianas percipientes illas faciunt ſuas, ut ueri dominum, maxime quando actualiter fuerunt habitæ & receptæ.ibi.nu.8. & 9. eod.
4 diſtributiones tales percipientes poſſunt de illis eorum arbitrio diſponere teſtando,& inter uiuos.ibi.nu.10.Quæruntur enim ex labore & perſonali ſeruitio,& ex induſtria de quibus ita quæſitis quiſque diſponere poteſt.nu.12, Etiam per actum inter uiuos.nu.13.Et donando inter uiuos.nu.14. 46
2 diſtributiuum quicunque an debeant adaptari uerbum decidendi an uerbum ſuccedendi.conſ.43.nu.46. 117
2 diſtributiuam quandoque ſtat collectiue,& non ſecundum propriam ſignificationem.ibi.nu.48. eo.
2 diſtributiuũ attribuit actum cuilibet inſolidum.conſ.49.nu.5. 126
2 diſtributiuum quandocunque fideicommiſſariam ſubſtitutionem importat. conſ.92.nu.16. 187
3 diſtributiuum quandocunque compendioſam ſubſtitutionem inducit. conſ.1.nu.7. 2
3 diſtributiuum quandocunque plura complectitur tempora.conſ.66. nu.34.fo.106.& conſ.72.nu.29. 126
2 diſtributiui natura eſt, unicuique inſolidum attribuere rẽ de qua agitur.conſ.49.nu.4. 126
2 diſtributiui natura eſt, ut ſinguli habeantur pro expreſſis. conſ. 49. nu.6. 126
2 diſtributiue ſiue collectẽ an aliqui uocentũ ſatis differt. ibi.n.8. 126

quod

2 diuerſa ſunt an paciſcatur de ſuccedendo ipſis contrahentibus, uel quod ipſorum bona perueniant ad alter,& an contrahentes paciſcantur de ſuccedendo,uel non ſuccedendo alteri.conſ.24.nu.54. 73
1 diuerſa. Non infertur ex diuerſis.conſ.100.nu.29. 183
1 diuerſitas nominis inducit diuerſitatem rerum.conſi.36.nu.13. 92
3 diuerſitas nominum arguit diuerſitatem effectus.conſ.57.nu.4. 94
3 diuerſitas facti diuerſam iuris diſpoſitionē inducit.cōſi.99.n.58.164
2 diuerſitas literarū,cācellationes,& apoſtillæ reddunt protbocollum ſuſpectum.conſi.12.nu.29. 28
1 diuerſitas cauſarum ex quibus colligitur.conſ.108.nu.8. 202
3 diues ſemel, an præſumatur ſucceſſiue diues.conſ.99.nume.57.164
4 diuidentes debent habere ſcientiā fideicommiſſi ad hoc ut illi cenſeantur per diuiſionem factam amplius uerbis renunciatum.conſ.71.nume.10. 124
3 diuidentes uidentur renunciaſſe fideicommiſſo quando fecerunt refutationem generalem omnium iurium, & actionum competentium in parte alterius.ibi.nu.14. fo.eo.
3 diuidentes uidentur renunciaſſe fideicommiſſo, ſi inter eos cōceſſa eſt libera facultas diſponendi & alienandi,maxime quando data,& cōceſſa fuit dicta facultas prout ipſi diuidentes uoluiſſent. Idem ſi fuit data dicta poteſtas prout uidebitur,& placebit cuilibet ipſorum diuidentium.conſ.71.nu.15.16.& 17. 124
3 diuidentes poſſunt ſtipulari nedum pro ipſis, ſed etiam pro eorū deſcendentibus hæredibus,& ſucceſſoribus nec non & diſtributiue pro quolibet hærede.ibi nu.35. 124
1 diuiſio in ſocietate qualiter ſit facienda inter ipſos ſocios.conſ.85.nu.13.& nu.ſeq. 165
2 diuiſio bonorum facta per patrem inter filios etiam iuramento uallata reuocari poteſt.& ſi filij conſenſiſſent.conſ.24.nu.60.62.Et ſiue ſit facta ſimpliciter ſiue ſub conditione.nu.62.ibi.Etiam ſi ille de cuius hæreditate ſit pactum conſenſiſſet.nu.63.ibi. 73
2 diuiſio bonorum an & quando tollat uires fideicommiſſi. conſ. 26. nu.51. 81
2 diuiſio bonorum inter filios facta per patrem etiam iurata non ualet quin poſſit mutari. Etiam ſi promiſſum fuiſſet illam conuentionem nō reuocare. Etiam ſi iuramento fuiſſet firmata.ibi.num.62.63.& 64. Etiam ſi pactum contineret altero ſiue filijs moriente bona defuncti uenire ad ſuperſtitem.nu.65.ibi.Etiam ſi tale pactum impediret liberam teſtamenti factionē nedum reſpectu totius ſed ſolum reſpectu partis hæreditatis,& bonorum.nu.66.ibi. 81
2 diuiſio & aſsignatio bonorū facta per patrem filijs an ualeat in uim donationis,uel alia uia,an talis diuiſio,& aſsignatio ualeat in uim ultimæ uoluntatis.conſ.34.nu.3.& 1.41.42.& 43. 101
2 diuiſio facta per patrem inter filios ēt ſcriptura non interueniente obſeruanda eſt ex quo habet uim,& ordinationem ſupremi iudicij.cōſ. 34.nu.13. 101
2 diuiſio facta per patrem inter filios,confirmata in ultima uoluntate ualida eſt,& ſeruari debet.conſ.34.nu.15. 101
2 diuiſio facta per patrem inter filios,ualet in uim prælegati non obſtāte inequalitate.conſ.34.nu.23. 101
2 diuiſio alienationem continet.conſ.34.nu.29. 101
2 diuiſio facta per patrem inter filios ſeruanda eſt.conſ.61.nu.33.141
2 diuiſio operatur ſtatum magis pacificum.conſ.69.nu.16. 150
2 diuiſio ſi prohibita eſt cenſetur prohibitio facta quo ad diuiſionē dominij non autem quo ad diuiſionem fructuum, & iuris fruendi. ibid. nu.17. eo.
2 diuiſio hæreditatis inter cohæredes facienda eſt in omnibus bonis hæreditatis ibi.nu.18. eo.
2 diuiſio hæreditatis non facit inſtitutos hæredes particulares legatarios.conſ.94.nu.50. 191
3 diuiſio bonorum,& renunciatio trahitur ad ius de futuro quando ex præterito non adeſt cauſa.conſ.71.nu.15. 124
2 diuiſio bonorum & conſignatio filijs facta per patrem non ualet nec tenet.conſ.16.nu.37. 42
2 diuiſio non cadit niſi ubi eſt communio.conſ.19.nu.47. 55
2 diuiſio & aſsignatio bonorum facta per patrem inter filios ualet in uim ſupremi iudicij.& non per actum inter uiuos.cō.34.nu.42.101
4 diuiſio rei quæ eſſet inefficax non eſt petenda nec concedenda. conſ. 127.nu.14. 138
2 diuiſio appellari poteſt tranſactio.conſ.12.nu.7. 28
3 diuitiæ conſeruant familiam,& agnationem honorem, & dignitatē ipſius.conſ.6.nu.14. 13
3 diuitiæ,& quod quis ſit idoneus,& ſoluendo qualiter probetur. cōſ. 99.nu.58. 164
3 diuitiæ & idoneitas non probantur ex illa præſumptione, quod quis non iactet ſummas ibi nu.59.& 61. 164
4 diuturnitas i acturnitatis conſiderabilis eſt.conſ.64.nu.23. 81
4 diuturnitas temporis aggrauat peccatum.conſ.68.nu.245. 85
4 diuturnitatis longi temporis quo diſpenſati perſeuerarunt in copula & matrimonio eſt iuſta cauſa.conſ.68.nu.133.nu.245.& ſeq. declaratur. 84
4 DOCTOR intelligi debet ſecundum deciſiones quas allegat.conſ. 128.nu.28. f.138
4 doctoris authoritas eſt probabilis non neceſſaria.conſ. 131.numero.10. 140
3 doctoris opinio quæ ſit attendenda,ſi unum dixit legendo & aliud dixit conſulendo.conſ.91.nu.47.48.& 49. 126
3 doctoris dictum debet intelligi ſecundum quod loquuntur iura citata per eum.conſ.71.nu.12. 124
4 doctori aſſerenti communem uſum ſeu conſuetudinem non eſt credendum.conſ.158.nu.21. 165
4 doctori dicenti,aliquid ſeruari de conſuetudine an ſit credendum.cōſi.105.nu.7. 129
1 doctori aſſerenti de conſuetudine,an & quando & quo caſu credendum ſit.conſ.25.nu.16.& 17.18.& 100. 64
1 doctori allegauti conſuetudinem non creditur,nam eſt uariabilis.cōſi.41.nu.15. 79
4 doctori dicenti aliquid ſeruari de conſuetudine,an ſit credendum. diſ. conſ.105.nu.7. 129
4 doctores theologi non habent poteſtatem decidendi & terminādi cās matrimoniales.conſ.67.nu.29. 83
1 doctorum authoritas an ſit conſideranda & pondus.conſ.73.numero.35. 137
4 doctorum authoritas an neceſſario ſit ſequenda.conſ.68.nu.80. 84
4 doctrina Bar.in l.ſi.ff.de ſal.in quibus caſibus procedat. conſ. 151. nu.39. 155
3 doctrina Bart.in l. quandiu.de acquir.hære.in qua ſubſtitutione loquatur.conſ.73.nu.44.fo,105.loquitur etiam ſiue primus ſubſtitutus moriatur relictis filijs ſiue non,ibi.nu.45. eo.
1 doctrina Bar.in l.1.§.permittitur.de aqua quoti.& eſti.ſit communis & an uera.conſ.28.nu.1.Et ſi uera eſt,an procedat ſolum re exiſtente integra uel non.nu.2.ibi.Et quid ſi prius alteri fuit facta conceſſio.ibi.nu.3.ibi.Vel procedat etiam re non integra.nu.4.ibi.137
3 doctrina Bal.in conſ.438.incip.quedam puella.in 1. uol. declaratur conſ.26.nu.52.53.cum ſeq. 40
4 doctrina Io.Mil.declaratur.conſ.36.nu.21. 49
1 doctrina decij in conſ.12,quo caſu procedat.conſ.91.nu.19. 164
1 doctrina Ang.& Cuma.in l.Apud Iulianum.§.pe. ff. ex qui. cauſa. in poſſeſſio.ea.& Aret.in §.hæres quoq;.Inſti.de obliga.quæ ex quaſi cont.quo caſu loquatur.conſ.99.nu.49. 181
2 doctrina Corne.in l.ſi.C.de poſthu.hæredi.inſtit.reprobatur, conſ.56 nu.9. 135
4 doctrina Bal.in rub.C.de uſur.declaratur.conſ.64.n.13.& 14. 81
4 dolus & lata culpa tantum uenit in depoſito.conſ.131.nu. 2. 140
4 dolus & bona fides,ut paſsiones animi,ex quibus probentur.conſ.78 nu.23. 105
4 dolus cōſiſtit in animo,& probaē ex cōiecturis.cōſ.149.nu.21.153
4 dolus uerus debet interuenire in delictis & homicidio,ut quis copite puniatur.conſ.161.nu.8. 168
4 dolus expreſſus ſi non interuenit in homicidio & mandato, non tenetur pœna capitis.ibi.nu.12. 168
1 dolus & inſidiæ tutoris & aliorum non debent nocere pupillo. conſ. 10.nu.86. 22
1 dolus ex propoſito & re ipſa equiparantur.conſ.12.nu.81. 30
1 dolus ex propoſito & re ipſa an procedant a pari.conſ.20. nu. 45. 108.& 109.fol.42.& conſ.96.nu.20.48.49.57.61.& 62. 171
3 Et conſ.26.nu.72. 40
1 dolus arbitri non poteſt probari ex noniter deducendis, ſed ex deductis.conſ.45.nu.92. 101
1 Dolus in quacunque diſpoſitione ſemper cenſetur exceptuatus. conſ. 49.nu.4. 108
1 dolus non præſumitur niſi probetur.conſ.eo.nu.28. 108
2 dolus poteſt cōſiderari dupliciter uerus & præſumptus,& qualiter comprehendatur.conſ.49.nu.30. 108
1 dolus quando non ſit uerus ſed præſumptus.ibi.nu.31. 108
1 Et quando talis dolus dicatur uerus.ibi.nu.32. eo.
1 dolus uerus,& præſumptus in quibus differūt.cōſ.99.nu.34. 181
1 dolus futurus remitti non poteſt.conſ.49.nu.35.fo.108.Et conſ.90. nu.33. 162
1 dolus uelatus minor eſt quam expreſſus.conſ.49.nu.36. 108

Dolus

1 *Dolus uerus præteritus poteſt remitti.ibi.nu.45.* 108

1 *Dolus ex coniecturis apparet, & deducitur.conſ.75.nu.31.* 141

1 *Dolus non includitur in generali liberatione.conſ.90.nu.35.* 162

1 *Dolus non uenit in legato liberationis ſed largum eſt. conſ. 84. num. 30.& 34.* 153

1 *Dolus præteritus uel futurus an dicatur exceptuatus.conſ.84. numero.31.* 153

1 *Et quid ſi eſt dolus conſiſtens in faciendo.ibi.nu.32.* fo.eo.

1 *Et quid ſi eſt dolus conſiſtens in omittendo, & negligendo.ibidem numero 32.* eo.

3 *Et conſ.67.nu.15.fo.111.conſ.82.nu.13.fo.140.conſ.83. nu. 47. fo.142.& conſ.96.nu.27.* 161

1 *Dolus & fraus indicijs & coniecturis probãtur.conſ.89.n.29.* 160

3 *Dolus & fraus ſemper intelliguntur exceptuati in generali commiſſione & ampliſſima ac libero mandato.conſ.96.nu.26.* 161

3 *dolus & fraus non debent prodeſſe doloſo fraudem committenti.ibi. nu.31.* eo.

1 *Dolus & fraus non præſumuntur.conſ.13.nu.57.* 32

2 *Et conſ.25.nu.27.* 78

1 *Dolus præteritus poteſt remitti quando id cõſtat.cõſ.90.nu.34.* 162

1 *Dolus præſumptus a ſtatuto reſcindit liberationem & factã per trãſactionem.conſ.96.nu.28.* 171

1 *Dolus re ipſa uel ex propoſito reſcindit tranſactionẽ.ibi.nu.48.* 171

1 *Dolus re ipſa arguitur & probatur ex leſione enormiſſima.ibid. numero.21.* 171

1 *Dolus & ignorantia non cadunt quando fit tranſactio ſuper illis de quibus erat quæſtio.ibi.nu.71.* 171

1 *Dolus re ipſa an idem operetur quod dolus ex propoſito. conſ. 99. nu.20.* 181

1 *Dolus præſumptus a lege ſeu ſtatuto non indiget alia probatione.cõſi.100.nu.68.* 183

1 *Dolus præſumptus reſultat ex læſione enormiſſima.conſ.103. numero.primo.* 190

2 *Dolus & fraus a quo probari debeat.conſ.26.nu.70.* 81

3 *Dolus & mala fides ex titulo putatiuo etiam erroneo excluditur, & uidetur includi fides bona.conſ.66.nu.46.* 106

3 *Dolus impedientis ne quis poſſit teſtari cõſideratur.cõſ.67.nu.9.* 111

3 *Dolus in quacunque diſpoſitione ſemper intelligitur excluſus.ibi.numero.14.* 111

3 *Dolus malus excludi poteſt dolo bono.conſ.67.nu.58.* 111

3 *Dolus re ipſa propter enormiſſimam leſionem collectus equiparatur dolo ex propoſito.conſ.75.nu.19.& 20.* 133

3 *Dolus uterque tollit iuramentum.ibi.nu.20.* 133

3 *Dolus ex propoſito non præſumitur, qui probari non debet.cõſ. 93. nu.16.* 158

4 *Dolus in dubio non præſumitur.conſ.52.nu.27.* 64

4 *Dolus eſt probandus ab eo qui eum deducit, & allegat.ibi.nu.28.* 64

4 *Dolus non committitur ſcienti.ibi.nu.29.* 64

4 *Dolus & fraus non præſumuntur ſi in actu interuenit conſenſus & authoritas ſuperioris. ibi.nu.30.* eod.

4 *Dolus & fraus non præſumuntur quando palã & publice actus fuit geſtus.ibi.nu.31.* 64

4 *Dolus in his quæ ſunt de genere prohibitorũ præſumitur.conſ.eo.n.33. Fallit quando ille actus coiter reputatur licitus.nu.34. ibi.* 64

4 *Dolus ex quibus indicijs & coniecturis præſumatur interueniſſe uel non.ibi.nu.35.* eo.

4 *Dolus conſideratur in iniuria illata ex parte committẽtis iniuriam. conſ.78.nu.15.* 105

4 *Dolus præſumitur in prohibitis in genere.ibi.nu.16.* eo.

4 *Item præſumitur quando qualitas facti illum præſumit.nu.17.ibi.f.e.*

4 *Item præſumitur ex moderate geſtis.ibi.nu.18.* f.eo.

1 *Dolum uerſatur qui non facit quod facere debet.conſ.34.nu. 34.fo. 90.& conſ.74.nu.29.* 140

1 *Dolum ſatis eſt fuiſſe ſemel commiſſum.conſ.74.nu.30.* 140

1 *Dolum uerſatur qui non reſtituit.conſ.74.nu.34.35.& 36.* 140

1 *Dolũ ſciẽter cõmiſſum ratificãdo remittere vr.conſ.49.nu.44.* 108

1 *Dolo præſumpto eſſe dicitur contrafaciens legi uel ſtatuto.conſ.49. nu.33.* 108

1 *Dolo deceptus nõ dicitur cõſentire.ibi.n.44.fo.eo.& cõſ.e.n.72.* 108

1 *Dolo nullus præſumitur uerſari,ideo dolus probandus eſt. conſ. 96. nu.43.67.& 68.* 171

2 *Dolo qui deſiit poſſidere adhuc poterit conueniri ad reſtitutionem fideicommiſſi.conſ.5.nu.26.* 11

4 *Dolo inductus ad aliquid faciendum ſibi non præiudicat. Et a fortiori non præiudicat alijs.conſ.25.nu.31.& 32.* 36

4 *Doloſe an dicatur uerſari qui generalitate utitur.conſ.42.n.22.* 54

1 *Domeſticus & familiaris nõ eſt idoneus teſtis.cõſ.85.nu.42.* 152

1 *Domeſtici & familiares admittuntur in teſtes propter difficultatem probationis.conſ.75.nu.22.* 141

4 *Domeſtici & ſimul cohabitantes, & ſimul uiuentes non ſunt integri teſtes maxime quando talis familiaritas & domeſticitas habet cõiũctam conſanguinitatem.conſ.58.nu.13.& 14.* 721

1 *Domeſticis nota præſumunt quæ domi gerũtur.conſ.109.n.18.* 204

4 *Domicilium contrahitur per decem annos.conſ.12.n.15.& n.1.* 10 *etiam in caſu dubio.* 26

1 *Domicilium conſtituit ciuilitatem.conſ.108.nu.49.* 202

3 *Domicilium ſequens curiam imperatoriã uel regis diuerſis in locis nõ uidetur in illis contraxiſſe.ibi.nu.16.* 173

3 *Domicilium non contrahitur quando ille habet animum repatriandi & non perpetuo habitandi in loco domicilij.nu.17.ibi.* 173

3 *Domicilium per habitationem decem annorum contrahitur eſto quod ille non ſubierit onera illius loci.ibi.nu.21.* eo.

3 *Domicilium quando conſtituatur per habitationem decẽnij.conſ.34. nu.10. Et quid ſi ibi non habet maiorem partem bonorum.nu.21.ibi Et ſi non habuit animum perpetuo ibi ſtandi.nu.22. Reſpondetur ad conſ.deci.283.nu.23.ibi.* 54

3 *Domicilium & habitatio per decennium quando & quo caſu conſtituat ciuilitatem.conſ.52.nu.91.* 85

3 *Dominium adhuc eſt de iure gentium, licet quæratur per modos & actus ciuiles.conſ.1.nu.108.* 2

1 *Dominium non transfertur per inueſtiturã uerbalem nec poſſeſſio nec ius in re ſed ſolum ad rem.conſ.13.nu.58.* 31

1 *Dominiũ & poſſeſſio rerũ eccleſiaſticarũ debent eſſe penes eccleſiã & ipſius prælati habeant ſolã adminiſtrationem.conſ.14.nu.5.* 62

1 *Dominium per priuilegium, & conceſſionem transfertur ipſo iure. conſ.27.nu.20.* 70

1 *Dominium quando probetur per inſtrumentum locationis & conductionis.conſ.27.nu.25.* 70

1 *Dominium eſt probandum quando de eo agitur.conſi.eo.nu.128.* 70

1 *Dominium iure gentium quæritur ex poſſeſſione.conſ.47.n.24.* 98

1 *Dominium hoc iure ciuili quæritur multis in caſibus ſine poſſeſſione. ibi.nu.25.* eo.

1 *Dominium facilius quæritur quam poſſeſſio ibi.nu.26.* eo.

1 *Dominium conſideratur cã, & titulus quibus dominium quæritur. ibi.nu.27.* e.

1 *Dominium quæritur quando datio in ſolutum fit in re certa. ibi. nume.10.* 98

3 *Dominium transfert ſi eſt dominus qui tenetur dare.cõſ.53.nu.25.* 87

1 *Dominium quæritur ex ſententia, etiam arbitramentali, & quando. conſ.42.nu.28.29.30.& 31.* 98

1 *Dominium poteſt transferri ex tit.ficto.conſ.42.nu.42.* 98

1 *Dominium rei in dubio eſt præſumendum fuiſſe illius contra quẽ executio facta fuit.conſ.eo.nu.43.* eo.

1 *Dominium rerum emptarum per procuratorem quæritur mandatarijs. Et periculum illarum debet ad ipſos ſpectare.conſ.47.num.16. & 17.* 104

1 *Dominium non ſtatim transfertur in legato quantitatis.conſ.77.nume.4.* 143

1 *Dominium legatæ quantitatis an ſtatim in eccleſiam transferatur. ibi.nu.6.* eo.

1 *Dominium utile per feudum transfertur, & retinetur directum. conſi.23.nu.11.* 51

1 *Dominium rerum emptarũ contra formam non quæritur mandanti. conſ.47.nu.62. Sed remanet penes gerentem actum.nu.63.ibi. et dãnum, et periculum ad ipſum ſpectabit.nu.64.ibi.* 104

4 *Dominium ex numeratione transfertur, ita ut depoſitarius teneatur ex caſu.con.132.nu.8.* 140

4 *Dominium quod ex numeratione non transferatur.ibi.nu.16.* 140

3 *Dominium in legato conditionali non transfertur in legatarium. conſi.58.nu.55.* 96

1 *Dominium utile transfertur per emphyteuſim.cõſ.50.nu.21.* 110

1 *Dominium non transfertur, ex contractu ſimulato & ſecuta traditione.conſ.53.nu.22.fo.113.et conſ.55.nu.11.* 118

1 *Dominiũ et poſſeſſio transfertur per cõſtitutũ ficte.cõſ.59.n.21.* 122

1 *Dominium an perdat, et poſſeſſionem.qui rem propriam ſcienter conducere.conſ.59.nu.141.* 122

1 *Dominium, et poſſeſſio poſſunt acquiri pro indiuiſo pro qualibet parte etiam non quotidiana.conſ.61.nu.39.ſufficit quod pars ſit expreſſa nec requiritur certitudo quotæ.nu.40.ibi.* 122

1 *Dominium tunc rei uenditæ in eccleſiam abſq; traditione transfertur*

quando

quando precium fuit ſolutum uel de eo fides habita, extremorum habilitas concurrere debet. conſ. 77. nu. 13. 143
1 Dominium probatur indicijs. conſ. 104. nu. 103. 191
1 Dominium quæritur ſine aliquo actu de patre in filium, & de auo in nepotem. ibi nu. 111. fol. eo.
1 dominium ao probetur per librum extimi. ibi. no. 169. f. eo.
1 dominium quæritur ex longæua poſſeſſione concurrentibus alijs, licet non probaretur tradentẽ fuiſſe dominũ. & c. cõſ. 107. n. 9. et 10. 199
2 dominium qualiter acquiratur. conſ. 107. nu. 32. 199
1 dominium quod eſt penes parentes ipſos iure tranſit in deſcendentes. conſi. 107. nu. 15. 199
1 dominium deductũ incidenter probatur per poſſeſſionẽ ſeu qoſi. conſi. 115. ou. 8. 215
1 Dominium quæſitum iure gentium noo poteſt tolli. conſi. 1. nu. 107. f. 2. & conſ. 101. nu. 69. & 30. 215. & 126
2 Et conſi. 6. nu. 49. 22
4 dominium incidenter deductum probatur per poſſeſſionem ſecus ſi principaliter deduceretur. conſ. 57. no. 44. 72
4 dominium quando eſt tranſlatum res dicitur noo integra, conſ. 132. nu. 24. 145
1 dominus directus non eſt aſtrictus feudum ad ſe deuolutum concedere illis qui longiſſima præſcriptione fuerunt excluſi. conſilio. 22. numero. 40. 48
1 dominus directus poteſt uiuente uaſſallo feudum alteri concederẽ ſub conditione ſi ille ſine filijs moriatur. ibi. nu. 41. Eo magis ſi accedat uoluntas uaſſalli. nu. 42. Eo etiam ſi perſona ad id uocata eſt de comprehenſis in primis inueſtituris. nu. 43. 48
1 dominus directus poteſt concedere feodum com illa qualitate ut ſapiat naturam feudi paterni auiti & antiqui, & potiſſimum quando dicta uerba ſunt prolata a principali diſpoſitione conſ. 17. oumer. 1. 2. 3. & 5. 39
1 dominus directus habens ſub ſe uaſallos & feudatarios particulares in ſuo dominio poteſt facere ea qua imperatur. ibi. oa. 4. 39
2 dominus directus feudum ad ſe reuerſum poteſt alteri concedere. cõſi. 17. nu. 12. fo. 39. & coſ. 22. nu. 19. fo. 47. & conſ. 13. 51
2 dominus directus poteſt inueſtire fœminam etiam in feudo antiqoo multis de cauſis, ut etiam quando prima inueſtitura fuit facta mixtim, & quando in feudo, alias deficiente maſculo fœmina fuit admiſſa, & inueſtita. conſ. eo. nu. 72. 51
1 dominus directus qui feudum conceſſit non poteſt illud reuocare, & ſe penitere. conſ. 13. nu. 77. & no. 83. & 49. Tenetur enim obſeruare & adimplere conceſſionem. ibi. & nu. 81. 51
1 dominus directus ſi alienauit contra tenorem pactorum an teneatur redimere & inueſtire heredes primi inueſtiti. conſ. 18. nu. 21. Et qua remedia contra ipſum competant. oo. 22. ibi. 763
2 dominus directus retinet ciuilem poſſeſſionem rerum feudalium in quibus recognoſcitur ab alijs retinentibus illas. conſ. 101. numero. 37. 185
2 dominus directus non poteſt uenire conceſſiones & inueſtituras. ibi nu. 40. & ſeq. eod.
2 dominus directos poteſt reſpectu ſui iuris conſentire quod feuda tranſeant ad alias perſonas ad quas de ſoi natura non tranſirent. conſi. 1. nu. 154. 2
2 domini directi conſenſus in alienatione feudi debet congruo tempore interuenire. conſ. 77. nu. 41. 143
1 dominus de præterito præſumitur dominus & de præſenti. conſ. 104. num. 13. 191
1 dominus quis efficitur per adiudicationem ritè factam ſecundum ius commune & ſtatutorum. conſ. 42. nu. 19. 98
1 dominus prædiorum habet in facultate aſſignare oiam uno loco uel alio. conſ. 115. nu. 6. 215
2 dominus ille efficitur qui miſſus eſt in poſſeſſionem authoritate iudicis & ſententia. Et idem quando mittitur uirtute ſecundi decreti. cõſ. 42. nu. 18. & 24. 98
1 dominus poteſt ignorare factum a ſuo procuratore. conſ. 47. onmero. 103. 104
1 dominus argenti & materia illa reducta io aliam ſpeciem adhuc remanet dominus materia & argenti ſicut prius erat cum illa ſpecies reduci poſſit ad primæuam materiam, & tali domino omni tempore competit rei ueodicatio. conſ. 80. ou. 1. 146
2 dominus aquarum poteſt de illis ſuo arbitrio diſponere. conſ. 114. nu. 6. 215
1 dominus alicuius rei præſcos in teſtamento io qoo grauatur non præiudicat ſibi in re propria maxime ſi eo tempore nõ fuit grauatos ſed poſt modum. conſ. 3. nu. 13. & 14. 10
3 dominus præſumitur ultimus ſcire dedecus domus. conſ. 64. numero. 20. 103
3 dominus rei uenditæ per alterum ſuo conſenſu tenetur. de euictione. conſ. 78. nu. 12. & nu. 13. 117
3 dominus de rebus ſuis poteſt pro arbitrio diſponere. conſ. 89. numero. 38. 152
4 dominus an teneatur ex incendio commiſſo per familiam. conſ. 87. nu. 6. 111
4 dominus tenetur ex incendio commiſſo per famulos ex ordinatione domini. conſ. 87. nu. 18. 111
1 domini conſenſus qui requiratur in alienatione feudi poteſt conſuetudine induci ut uaſallus cum tali conſenſu in præiudicium agnatorum poſſit alienare feudum. conſ. 13. ou. 25. 32
2 domini ſi duo ſunt, & unus uult liberare uaſallum, alius condemnare ſtandum erit liberanti. conſ. 14. nu. 13. 35
1 domini uidentur omnes conſiderari. ibi nu. 14. 35
1 domini poſſunt expendere pecunias, & de fructibus feudi diſponere eorum arbitrio. conſ. 22. nu. 93. 48
1 dominus prædiorum an & quando liceat facere munitiones & penellos prope ripam fluminis cui inhærent prædia. eorum. conſ. 105. n. 1. cum ſeq. 196
2 domus conſideratur ut quid uniuerſale ſeu integrale continens ſub ſe plures partes ab uſo eius. conſ. 80. no. 3. 165
2 domus plures partes in ſe continent. ibi. nu. 6. eo.
2 domus habet diuerſa membra & partes inter ſe differentes, & unius appellatione non ueniunt alia. ibi. nu. 8. & 22. eo.
2 domus una põt in duas diuidi, pariete interiecto. ibi. n. 17. & 19. eo.
2 domibus legatis, an ueniat apotheca ad quam dabatur aditus per ipſam domum. conſ. 80. nu. 4 165
3 domus & cippi appellatione, qui ueniant. conſi. 53. nu. 20. 84
3 domus ſtipitis ſeu caſatæ appellatione, qui ueniant. conſi. 55. nu. 3. fo. 55. Et ut capiatur pro familia. ibi. nu. 4. fo. eod. & conſi. 47. nu. 33. 54. & 55. 73
3 domus agnationis & familiæ dignitas per maſculos conſeruatur. cõſ. 35. nu. 15. 55
1 donans priuatur dominio rei donatæ, nec poteſt poſtea in rei donatæ onus apponere. conſ. 93. nu. 16. 127
2 donans reſeruando ſibi uſumfructum, transfert in donatarium poſſeſſionem ciuilem conſ. 72. nu. 1. 135
4 Et conſi. 16. nu. 11. 421
2 donans ſeruando ſibi uſumfructum, uidetur tradere donationem & poſſeſſionem. conſi. 16. nu. 11. 421
3 donans rem alicui cum pacto ne alienet, ualebit alienatio per quam in alium transfertur dominium. conſ. 69. nu. 117. Quod tamen plene declaratur. nu. 137. & 144. 118
3 donans rem alicui cum pacto ne alienet, & ſi alienaret uel ad actum alienationis ueniret per diem, tunc dominiũ reuertatur ad donantem non poterit in alium per donatarium dominium transferri. quando appoſita eſt clauſula conſtituti. conſ. 69. n. 117. 143. & 144. 118
3 donans & reſeruans ſibi uſumfructum non propterea arguitur mente captus. conſ. 88. nu. 45. 116
3 donans coram minori numero quinque teſtium uidetur inter uiuos donare, licet in illa fiat mentio mortis, nam uidetur collecta ſolum ad illud tempus. conſi. 90. nu. 4. 154
3 donantis aſſertioni ſtatur de meritis donatarij nec aliter probanda ſunt. conſi. 73. no. 1. 128
1 donantem eccleſiis poteſt pænitere antequam habeatur ratum, ſi donatur quantitas. conſ. 77. nu. 37. & 40. 143
1 donatarius ſecundus præferrendus eſt primo, quo ad dominij acquiſitionem quando ſecundo facta fuit traditio rei donatæ. conſi. 77. numero. 1. 143
4 donatarius non poteſt tollere ius antiquorum creditorum. conſi. 70. num. 75. 99
2 donato caſtro, cenſetur donatum merum & mixtum imperium. conſ. 9. nu. 18. & omnimoda iuriſdictio. nu. 18. & 19. 22
1 donandi poteſtas includitur io mandato quantumcunque generaliſſimo. conſ. 45. nu. 51. 201
3 donare quis poteſt per cedulam poſt mortem ſuam. conſi. 90. nu. 1. & ferre per totum. 154
3 donare res ſuas & de illis diſponere unuſquiſque poteſt. conſi. 76. nu. 5. 134
4 donare inter uiuos quis poteſt. conſi. 70. nu. 18. 96
4 donare quis poteſt eccleſiæ & loco religioſo. ibi. nu. 19. eod.
1 donatio & conceſſio propter merita, & antidora, eſt ualde priuilegiata. conſ. 8. nu. 2. 16

Donati

Donatio inter patrem & filium, auum & nepotem in poteſtate non ualet regulariter. conſ. 53. no. 1. Valet tamen facta in præmium emãcipationis. Et idem ſi ſit emancipato. nu. 2. 84
1 Donatio & contractus regulariter non præſumitur ſimulatus. ibid. nu. 6. fol. eo.
1 Donatio inter patrem & filium morte patris donantis confirmatur. conſ. 53. nu. 4. 113
1 Donatio præſumitur, quandu ſit de maiori parte bonorum. conſi. eod. nu. 17. 113
1 Donatio quando ſit conſanguineo in præiudicium alterius ſimulata præſumitur ibi. nu. 18. fol. eo.
1 Et quandu ſit nepoti & priuatur filius. nu. 19. ibi. eo.
1 Et idem quando poſt contractum, donans permanſit in poſſeſſione, & fructus percepit, & horum nihil habuit donatarius. ibi. nu. 20. eod.
1 Idem etiam ſi bona donata remanſere in extimo donantis. ibi. numero. 21. fol. eo.
1 Donatiu ſimulata facta filio emancipato, non ualet. ib. nu. 27. 113
1 Donatio poteſt reuocari, quando exceptiue quis uenit contra eam. ibidem. no. 38. 113
1 Donatiu non confirmatur morte, quando fuit ſimulata. nu. 40. ibid ſi non ualet quod ego, ut ergo ualeat ut ualere poteſt quando procedat. nu. 41. ibi. eo.
Donatio morte confirmatur, quandu præceſſit traditio, ſeu quaſi. ibi. nu. 43. eo.
1 Donatio facta filio ualidatur iuramento. conſi. 53. nu. 3. & 4. fol. 113 & conſ. 63. nu. 15. 127
3 Et conſ. 2. nu. 2. 6
1 Donatio corroboratur iuramento, ut contra eam non poſſit ueniri. cõſi. 71. nu. 4. Sed contro. no. 15. & ſeq. 135
1 Donatio facta omnium bonorum an ſit ualida. ibi. nu. 5. eo.
1 Donatio reuocatur ipſo iure per ſuperuenientiam liberorum, niſi donans cogitaſſet de filijs. ibi. nu. 6. eo.
1 Donatio bonorum ultro dimidiam reuocanda uenit per ſuperuenientiã. liberorum. Etiam ſi iuramento talis donatio fuiſſet uallata. Nec requiritur iuramenti relaxatio in reuocatione iſtius donationis, uedum conſideratur fauor patris & eius cõſenſus tacitus ſeu expreſſus Sed fauor filiorum principaliter. ibi. nu. 14. 15. & ſeq. & nu. 19. 25. & ſeq. eod.
1 donatio facta a patre ſuperuenientia filiorum eorum fauore reuocatur. ibi. nu. 27. eo.
1 Donatio facta eccleſie per natiuitatẽ filiorum reuocatur pro parte, in totum uero quando ſit extraneo. ibi. Qua autem ratione. ibid. numero. 30. eod.
1 donatio facta extraneo patre natis filijs tanquam inofficioſa fauore filiorum reuocatur. Et ſi eſt pater filio reuocatur pro parte, & qua ratione. ibi. nu. 28. & 29. 135
1 donatio inofficioſa re ipſa facta extraneo reuocatur in totum. Facta uero uni filiorum pro parte tantum. conſ. 63. nu. 31. 135
1 donatiu facta extraneo non reuocatur per filium poſtmodum adoptatum. ibi. nu. 32. 135
1 donatiu facta ſimpliciter per patrem conditionem recipit, niſi filij naſcantur. ibi. nu. 43. 135
1 donatio inter matrem & filium, & econtra fieri permittitur, nec eſt prohibita. conſ. 73. nu. 1. 137
1 donatio reuocatur ipſo iure, ſi poſt eam naſcuntur filij ipſius donantis. ibi. nu. 2. eo.
1 donatio quando facta eſt propter merita ſeu obſequia præſtita donanti, ceſſat diſpoſitio l. ſi unquam. C. de reuocan. donatio. & de meritis ſtatur aſſertioni donãtis, nec aliter probanda ſunt. ibi. n. 10. & 11. eo.
1 donatio ſimpliciter & pure factẽ tacitam in ſe habet conditionem, niſi filij donantis naſcantur. ibi. nu. 12. Et iuramentum ſuper ea appoſitum eandem habet conditionem, nec obſtat filijs natis. ibi. & nu. 48. 49. & 53. Si fuerit omnium bonorum, ſiue partis quotitatiuæ, ſeu rei particularis ſpectabilis, & notabilis reuocanda uenit filijs natis. nu. 13. ibi. Et procedit quando facta eſt extraneu cuicunque exceptis deſcendentibus. nu. 13. ibi. 137
1 donatio quod reuocetur natiuitate filiorum concernit commodum & utilitatem ipſorum & per oppoſitum eſſet damnum & ceſſaret oĩs ſpes conſequendi bona donata. ibi. nu. 19. eod.
1 donatio facta eccleſiæ per natiuitatem filiorum non reuocatur in totum, ſed ſolum quo ad legitimam. Eſto quod pater exhæredet, ſeu prætereat filium, tamen contra eius uoluntatem filius admittitur. conſ. 73. nu. 24. 137
1 Donatio re ipſa & conſi. inofficioſa facta extraneo per patrem habentem filios reuocatur in totum. Et idem in caſu l. ſi unquã. C. de reuo. dona. fauore filiorũ non recipitur conſideratio Bar. facientis differentiam inter hos caſus. ibi. nu. 26. 29. & 30. eod
1 Donatio facta per patrem filio non reuocatur in totũ natiuitate aliorum filiorum ſed ſolum quo ad legitimam. conſ. 73. n. 27. & 28. 137
2 donatio facta inter matrem & filium reuocatur per natiuitatem filiorum. ibi. nu. 47. 137
1 donatio facta propter alimenta ualet ad quantitatem alimentorũ & & non ultra. ibi. nu. 70. 137
1 Donatio eccleſiæ facta per principem, non indiget inſinuatione. conſ. 27. nu. 3. 70
1 donatiu facta eccleſia nullo pro ea acceptãte, an poſſit reuocari, eſto quod poſtmodum acceptetur. 77. nu. 15. & nu. 16. Et quid ſi notarius acceptauit, & recepit pro eccleſia. nu. 17. ibi. 70
1 donatiu facta eccleſia ualida eſt, quando notarius pro eccleſia ſtipulatur. ibi. nu. 27. 28. & ſeq. 70
1 donatio eſt contractus nominatus. ibi. nu. 18. Et iſte contractus ſui natura eſt irreuocabilis. nu. 19. Et a tali contractu nominato non põt diſcedi. no. 20. Et quando eſt facta pijs locis nõ põt reuocari n. 21. 70
2 donatio facta abſenti ualida eſt ſi notarius pro ipſo eam acceptauit. ibi. nu. 26. Sequi tamen debet ratificatio donatarij. nu. 28. & 29. & ſequen. & 33. Et conſenſus illius pro quo notarius eſt ſtipulatus. ibidem. nu. 35. 70
1 donatio mortuo donatore ante ratificationẽ non põt ulterius ratificari. Nec põt trahi retro in præiudiciũ tertij. conſ. 77. n. 38. & 39. 143
1 donatio in dubio non præſumitur. conſ. 85. nu. 4. 141
1 donatio reuocatur per filium legitimatum. conſ. 9. nu. 88. 55
1 donatio cauſa mortis expirat per præſentiam, & reuocationem donãtis. conſ. 16. nu. 1. 42
2 donatio cauſa mortis quæ, & quando ſit. ibi. nu. 3. & 17. 42
1 donatio cã mortis eſt cũ mortis expreſſio facta eſt. ibi. nu. 4. eo.
1 donatio ſecunda ſe referens ad primam, ſecundum illã interpretanda uenit. ibi. nu. 5. & 8. eo.
2 donatio cauſa mortis ex quibus qualitatibus comprehendatur. ibid. nu. 6. 42
2 donatio cauſa mortis non alteratur per traditionem. ibi. nu. 9. eo.
2 donatio inter uiuos per quos actus inducatur. ibi. nu. 12. eo.
2 donatio inter uiuos quando inducatur per illa uerba, promiſit non cõtrafacere. &c. Et quid ſi expreſſe facta eſt poſt mortem cum dictis uerbis. ibi. nu. 13. & 14. eo.
2 donatio cauſa mortis tacitam habet conditionem, niſi donatorem præniteat. ibi. nu. 17. 42
2 donatio ſimplex inter uiuos non ualet inter patrem & filium. ibi. nume. 19. eo.
1 donatio ut ualeat quæ requirantur. conſ. 16. nu. 10. 42
2 donatio inter patrẽ & filium quãdo cõfirmatur morte. ibi. n. 22. eo.
2 donatio non inſinuata redditur inualida. ibi. nu. 23. eo.
2 donatio inter patrem & filium facta contemplatione matrimonij ualet. conſ. 16. nu. 23. 42
1 donatio ob cauſam non indiget inſinuatione. conſ. 16. nu. 25. 26. 27. & 28. 42
2 donatio excedens ſummam quingentorum aureorum facta a patre filio propter nuptias uel ob cauſam matrimonij eſt inſinuanda. conſi. 16. nu. 26. & 27. 42
2 donatiu prædicta facta a patre filio, non confirmatur morte quando non fuit inſinuata etiam ſi res donata fuiſſet tradita. conſi. 16. nu. 28. 29. 30. & 31. 42
1 Donatio ob cauſam quandu indigeat inſinuatione, & quando non. cõſi. 16. nu. 28. 42
2 Donatio facta filio uenit conferenda, conſi. 16. nu. 33. & 34. 42
2 Donatio propter nuptias uenit conferenda ibi. nu. 34. 42
1 Donatio facta per patrem filio pro legitima eſt ualida. Tamen uenit conferenda. ibi. nu. 35. & 36. 42
1 Donatio omnium bonorum an & quandu ualeat. cõſ. 26. nu. 68. 81
2 Donatio quandu & quo caſo poſſit reuocari propter ſuperuenientiã filiorum. ibi. nu. 79. 81
2 Donatio inofficioſa per patrem facta, an & quando poſſit per filium reuocari. ibi. nu. 130. 73
2 donatio facta per patrem filio exiſtenti in poteſtate non ualet. conſi. 34. nu. 1. 101
1 Donatio propter nuptias quibus perſonis poſſit relinqui. conſ. 59. numero. 17. 138
3 donatio facta per patrem filio emancipato ualida eſt, & firma. conſ. 2. nu. 1. 6
3 Donatio facta ad remunerationem laborum & expenſarum non uenit in fideicommiſſo uniuerſali, in quo donatarius fuit inſtitutus hæres.

res,& grauatus.ibi.nume.12. fo.eo.

3 Donatio poteſt reuocari per conſenſum donatarij poſtmodum inſtitu ti.ibi.nu.20. 6

3 donatio an reſoluatur per ſimplicem conſenſum uel reſolutio requirat actum retroſimilem.ibi.num.25.Et quid ſi poſt conſenſum ſecuta fuit effectualis approbatio.ibi.nu.26. f.eo.

2 donatio eſt contractus de iure permiſſus.conſ.25.nu.48. 38

3 donatio facta abſenti regulariter non ualet.ibi.nu.50. Fallit quando fuit facta patri praeſenti,& acceptanti nomine illius abſentis donatarij.nu.51.Fallit etiam quando data fuit licentia abſenti donatario capiendi & retinendi res donatas.nu.52. 38

3 donatio excedens ſummam quingentorum ducatorum ſi non eſt inſinuata regulariter redditur nulla.ibi.nu.53. 38

3 donatio inofficioſa an ualeat,& in qua ſumma.ibi.nu.54. eo.

3 donatio expreſſe facta per patrem filio in poteſtate.non ualet. conſi. 53.nu.11.Et quid ſi eſſet uallata iuramento plene.nu.12.& nu.35. & 36.Et quid ſi in donatione non fuit ſeruata forma tradita a ſtatuto.nu.13.& nu.47.& 48. 51

3 donatio aſcendens ſummam quingentorum minime ualet.ibi. nu. 15. Nec etiam ualidatur iuramento,ſed contra.nu.16. & 45. eo.

3 donatio excedens ſummam quingentorum aureorum, inſinuanda eſt. conſ.69.nu.93.Nec iuramentum ſupplet inſinuationem. nu. 94. Sed contra.nu.95.97.& 162. 118

3 donatio facta propter cauſam non indiget inſinuatione.ibi.nu.96 eo.

3 donatio ſeu pactum conceptum in poenam mutationis uoluntatis non ualet.ibi.nu.112. 118

3 donatio in dubio non praeſumitur.conſ.96.nu.9. 161

3 donatio cauſa mortis quo ad ſui ordinationem ſapit natura conſi.97. nu.3. 162

3 donatio cauſa mortis facta per filiumfami.non ualet ſine patris conſenſu.ibi.nu.22. 162

4 donatio non praeſumitur,cum id non exprimatur.conſi.8. nu. 1. 23

4 donatio & iactatio ſui in dubio non praeſumitur.ibi.nu.2. 23

4 donatio facta priori alicuius eccleſiae praeſenti & ſtipulanti ualet & tenet.conſ.70.nu.10.& ſeq. 96

4 donatio facta ualide nõ põt reuocari per filios donantis.ibi.n.21.eo.

4 donatio facta eccleſiae non indiget inſinuatione, ſi non excedit ſummã quingentorum.ibi.nu.22. eod.

Idem ſi dictam ſummam excederet,fauore eccleſiae.nu.23.ibi.

4 donatio facta eccleſiae inofficioſa poteſt reuocari per filios uſque ad ſupplementum legitimae.ibi.nu.26.Quando re ipſa eſt inofficioſa, & non ex conſ.nu.27.& nu.28.& 29. eo.

3 Donatio facta per maritum uxori inter uiuos confirmatur praemortuo marito.conſ.90.nu.15.Et an iſto caſu ſit neceſſaria traditio rei donatae.nu.16.Et quid ſi maritus in ſe retinuit uſumfructum.nu.17.traditio ficta in iſto caſu an habeatur pro uera.nu. 18.Et res donata & non tradita ſine uitio reperitur penes donatarium reddit donationẽ ualidam nu.19. 154

5 Donatio inter uiuos facta abſenti regulariter non ualet.conſ. 90. nu. 21.& nu.21.Et quid quando fit praeſente notario.nu.23.Vel donatarius reperitur in poſſeſſione rei donatae ſine uitio.nu.24. eo.

3 donatio inter uiuos facta per maritum uxori non cenſetur reuocata ſi maritus fecit teſtamentum,& in illo appoſuit generalem clauſulam derogatoriam.ibi.nu.25. eo.

3 Minus etiam cenſetur reuocata per uniuerſalem inſtitutionem haeredis factam per maritum.ibi.nu.26. eod.

3 Minus etiam reuocata cenſetur ſi idẽ maritus donauit praedictae uxori donatrici aliquid aliud.nu.27.ibi.& nu.28. eo.

5 Ademptio & tranſlatio rei donatae quando praeſumatur facta. ibid.

4 Donatio cauſa mortis,uel inter uiuos qualiter diſcernatur. conſ. 46. nu.18. 57

4 Donatio cauſa mortis ſapit ultimam uoluntatem.nu.29.ibi. eo.

4 Donatio cauſa mortis morte ſecuta ualidatur.conſ.113.nu. 10.129

4 Donatio cauſa mortis,an per ſolam reconualeſcentiam cenſetur reuocata.ibi.nu.13.& 14. eo.

1 Donatio facta inter maritum & uxorem non ualet.conſ. 128. nu.5. Confirmatur tamen mariti morte.ibi.n.19. Et iſto caſu an ſit neceſſaria rei donatae traditio.nu.6.& nu.89.Tamen ſufficiens erit traditio ficta.nu.7.& nu 89.Idem ſi aliud interuenit traditionis loco.nu. 9. Et idem ſi interuenit conſtitutum.nu.10. 227

1 Donatio inter uirum & uxorem,an ſit penitus prohibita. Et an aliquo caſu ſit permiſſa.ibi.nu.14.& 32. eo.

1 Donatio an facta intelligatur de modico ſub uerbis ſi illud plus ualet dono.ibi.nu.32.& quando & quo caſu procedat.nu. 33. 227

1 Donatio transfert dominium.ibi.nu.43. 227

3 Donatio facta abſenti et recepta per notarium poteſt reuocari ſi non fuit prius ratificata per donatarium,et ante reuocationem.conſ. 69. nu.110. 118

3 Donatio facta per matrem filio,ualida eſt.nu.125.et 126. Maximè quando eſt uallata iuramento.nu.127.ibi. eo.

3 Donatio facta per patrem filio in poteſtate exiſtenti,ualidatur iuramento.ibi.nu.128. eo.

3 Donatio iuramento uallata non poteſt reuocari.ibi.

3 Donatio ab initio uoluntaria eſt facta tamen neceſſario obſeruanda uenit.ibi.nu.129. 18

3 Donatio conditionalis purificata conditione debet effectum ſortiri. ibi.nu.130. eo.

3 Donatio conditionalis ſecuto adimplemento habetur perinde ac ſi ab initio fuiſſet pure facta.ibi nu.133. eod.

2 Donatio facta abſenti in iudicio,et acceptata per iudicem,erit ualida licet donatarius non ratificauerit illam.ibi.nu 149. 18

3 Donatio primo loco facta ſine traditione praeualet contractui ſecundo loco facto cum traditione quando in prima donatione fuere appoſita illa uerba, quod per diem ante etc.cum clauſula conſtituti. ibid. nu.154. eo.

3 Donatio poteſt fieri abſenti patre illius praeſente, et acceptante. conſ. 76.nu.9. 154

3 donatio facta per maritum uxori an ſit ualida et nulla.conſ. 86. nu. 13.Et quid ſi facta eſt per ſponſum ſponſae ante contractum matrimonium.nu. 14. et numero.15. Et an tale donatum poſsit conuerti in dotem, 145

3 Donatio facta per maritum uxori in recompenſationem dignitatis & nobilitatis uxoris ualida eſt & firma.ibi.nu.18.et nu.21.& 45. melius. eo.

3 Donatio facta per maritum uxori corroborata iuramẽto ualida eſt ibi.nu.19.et nu.46.47.48.et ſeq. eo.

3 Donatio facta a furioſa ſeu mentecapto an ualeat et teneat.conſ.88. nu.2. 149

3 Donatio eſt dilapidatio,et non cadit in hominem ſanae mentis.ibi.nu. ro.13. eo.

3 Donatio facta abſenti regulariter nõ ualet.ibi.nu.25.nu.89.et alijs ſeq.plene.et nu.91.et 94. 150

3 donatio facta propter bene merita indiget probatione meritorum, et quando et quo caſu.ibi.nu.16. 150

3 donatio facta nepoti ex fratre maturè dicitur facta, et non a mente capto,cum bona proueniant,et conſeruentur in familiam,quod ſapiẽ eſſiimi eſt.conſ.88.nu 44. 149

4 donatio obſeruata per plures annos,ita de facili non debet retractari.ibi.nu.47. eo.

3 donatio facta abſenti retento uſufructu ualida eſt.ibi.nu. 95. 149

3 donatio facta abſenti cum conſtituto operatur tranſlationem dominij.ibi.nu.96. 149

3 Item ualida eſt ſi fuit notificata abſenti, et recepit poſſeſſionem rei donatae.ibi.nu.97. eo.

3 donatio facta abſenti praeſentibus quinque teſtibus factã ualet in uim fideicommiſsi,et ultimae uoluntatis.ibi.nu.98. eo.

3 donatio facta propter bene merita illis ſpecificatis ualet, licet aliter non probentur.ibi.nu.99.Valet etiam quando fit eo modo inter perſonas non prohibitas.nu.100.Vlterius etiam ualet,quando ultra dictam clauſulam donator dixit ſe dare pure libere,et ſimpliciter.nu. 101.Tunc enim aſſertio meritorum in genere non habet alterare dictam donationem libère et pure factam.ibi. eo.

3 donatio poteſt per epiſtolam fieri abſenti.conſ.89.nu.10. 15

5 donatio gemmata eſt magis ualida quàm ſimplex.ibi.nu.11. eo.

3 donatio facta abſenti perficitur per epiſtolam receptam ab abſente. ibi.nu.36. eod.

3 donatio cauſa mortis arguitur quando fit mentio mortis, et reſeruatur poteſtas mutandi et corrigendi conſ.90.nu.1. 154

3 donatio cauſa mortis debet fieri in praeſentia quinque teſtium, alias nõ ualet.ibi.nu.2. eod.

3 donatio ualet ut inter licet in illa ſit appoſita cõditio,ſi donator praemoriatur,uel ſi reſeruata poteſtas mutandi.ibi.nu.5. eod.

3 donatio poteſt fieri in cedula licet nõ fuerit lecta,et promulgata coram teſtibus.ibi.nu.8.Idem in teſtamẽto et codicillis et ſimilibus. nume.9. eo.

3 donatio acta per maritum uxori inter uiuos regulariter non ualet. ibi.nu.12.Fallit quãdo facta fuit propter benemerita et ſeruitia et propter quae ſeruitia.n.13.ibi.Et ſi excedit merita et ſeruitia in quo reddatur ualida.ibi.nu.24. 154

3 donationis titulus ualidus eſt et permiſſus ſiue pure ſit celebratus

ſi. c

ſine ſub conditione ſubſecuta eius purificatione. conſ. 86. numero. 4. & 5. 145
3 Donationis ſimplex actus non arguit ſanitatem. conſilio. 88. numero. 46. 71
3 Donationis titulus transfert dominium. conſ. 89. nu. 37. 152
3 Donationi ſimplici primo loco factæ, ſecundus actus validatus traditione rei ſeu quaſi iurium præfertur. conſ. 69. nu. 121. 118
1 Donatione reuocata per natiuitatem filij bona donata ad patrem reuertuntur, etiam ſi filius natus incontinenti moriatur. conſi. 73. nu. 7. & 8. 137
4 Donec dictio conditionem importat. conſ. 18. nu. 4. 30
4 Donec dictio ſententiam & reſeruationem temporalē inducit, quæ finito tempore expirat. ibi. nu. 5. 30
4 Dotatio iuris patronatus eſt mixta partim de bonis laicalibus, & partim eccleſiaſticis. conſ. 128. nu. 12. 138
2 Dos & donatio propter nuptias, an procedant a pari. conſil. 95. numero. 39. 193
2 Dos in legato facto uxori per maritum continente tantum quantum eſt ipſa dos, ultra eam ueniunt comprehenditur dos ſoluta uerum & promiſſa nec non & præparamenta. conſ. 95. nu. 12. 193
3 Dos prælegata potius dicitur reddi, quam dari. conſilio. 2. numero. 74. 6
3 Dos ſine matrimonio eſſe non poteſt. conſ. 16. nu. 44. 24
3 Dos ſuccedit legitimæ loco. conſ. 26. nu. 83. 40
3 Dos an poſſit eſſe minus legitima & quando & quo caſu & tempore & quid ſi filia excluditur a ſucceſſione p ſtatutū. conſ. 25. nu. 91. 40
3 Dos quando ſuccedat loco legitimæ. conſ. 29. nu. 68. 45
3 Dos quod ſit proprium patrimonium filiæ. conſ. 29. nu. 69. 45
3 Dos per quas coniecturas dicatur tacite conſtituta. conſilio. 34. numero. 124. 54
3 Dos quando dicatur repetita tertio medio, quæ fuit data primo, uel ſecundo marito. ibi. nu. 25. 54
3 Dos danda uirtute ſtatuti, excludentis a ſucceſſione an ſit loco legitimæ. conſ. 36. nu. 17. 56
2 Dos cōgrua & exceſſiua ex quibus conſideretur. cōſ. 81. n. 49. 166
3 Dos congrua, an poſſit eſſe minus legitima. conſ. 36. num. 30. Et idem tranſmitti poterit. nu. 21. fo. 56
3 dos etiam conſideratur in filia ingreſſa monaſterium quæ poteſt eſſe apta ad dotem, & dici poteſt dotata. conſ. 62. nu. 6. 102
2 dos congrua & honeſta, quæ dicatur. conſ. 63. nu. 14. 141
3 Et conſ. 93. nu. 13. & 15. 158
3 dos confeſſata habet ſuſpicionem, nec præiudicat ſemper ueris creditoribus. conſ. 102. nu. 15. 167
3 dos conſtituenda uenit ſecundum qualitatem perſonarum. conſ. 109. numero. 32. 174
4 dos ſi conſiſtit in rebus ſtabilibus non uenit ex hac cauſa reſtituenda ſi maritus illas bene adminiſtrat. conſ. 54. nu. 5. 67
1 dos conſtituta filiæ per patrem uiuentem præſumitur congrua & cū decens. conſ. 106. nu. 50. 197
1 dos poteſt per patrem contracto matrimonio augeri ipſi filiæ. conſil. 126. nu. 11. 214
1 dos & donatio propter nuptias hodie non procedunt a pari ibidem. numero. 6. eo.
1 Et in iſtis conſuetudo patriæ attenditur an donatio propter nuptias cenſeatur facta. ibi. nu. 7. eod.
1 de augmento dotis idem dicimus ſicut de dote, & de principali alio. ibi. nu. 8. eo.
1 dos ſatis exprimitur, ſi prædia dotalia ſunt expreſſa. conſil. 127. numero. 19. 226
1 dos recepta a filio non eſt communicanda ſuis fratribus. conſil. 130. nu. 17. Propria eſt enim ipſius filij, & de communi patrimonio uenit detrahenda. nu. 18. Quando matrimonium durat tempore quo pater moritur eſt præcipua filij. nu. 19. 229
1 dos aduentitia non confertur hodie habito ab alio. ibidem. numero. 20. 229
2 dos data filiæ uenit conferenda. conſ. 16. nu. 34. 42
2 dos ſuccedit loco legitimæ, quæ in filia poteſt pecunia conſtitui. ibi. numero. 12. 42
2 dos competens quæ dicatur. Item an habeat reſpectum ad legitimam & debeat illi correſpondere. conſ. 16. nu. 77. & 78. 43
2 dos an & quando ſuccedat loco legitimæ. Et an prius ſit deducenda ab hæreditate, ſuper qua litigatur tanquam æs alienum. conſ. 25. nu. 39. & 41. 78
2 dos relicta filiæ quando eſſet nubilis ætatis ad quem ſpectet, ſi illa mortua eſt nupta, & ante nuptias. conſ. 25. nu. 58. & 59. 78
2 dos confeſſata an gaudeat priuilegio dotis. conſi. 52. numero. 39. & nume. ſeq. 91
2 dos quo caſu ſuccedat loco legitimæ. conſ. 54. nu. 14. 132
2 dos data per teſtatorem an computetur in legitimo. conſ. 60. numero. 43. 139
2 Et quid ſi dos fuit data matri, an computetur in legitima neptis. ibi. numero. 44. eo.
2 Et quid ſi dos fuit data matri nepoti ſeu nepti illam petenti. ibidem. numero. 45. 191
2 Et quid ſi teſtator dotans ſuperuixit filiæ dotatæ. ibi. nu. 46. eo.
2 dos ſoluta filio a patre, quæritur filiæ. conſ. 61. nu. 28. 141
2 dos congrua intelligitur reſpectu legitimæ. conſ. 63. nu. 51. eo.
1 dos cōgrua conſideratur ſecundum mores regionis & conditionē patris, & familiæ. ibi. nu. 52. & 53. eo.
2 dos per ſtatutum reſeruata filiæ an ſuccedat loco legitimæ. conſ. 68. nume. 3. 150
2 dos iſto caſu an debeat eſſe tanta quanto eſſet legitimo. ibi. nu. 4. eo.
1 dotis lucrum in ſpe conſiſtit, & poteſt pacto remitti. conſil. 127. numero. 36. 216
1 dotis fructus percepti a filio uiuente patre non conferuntur. conſilio 130. nu. 23. 229
2 dotis fructus cedunt marito. conſ. 100. nu. 24. 199
1 dotis cauſa comprehenditur in diſpoſitione generali, niſi ſit caſus in quo dos reperitur ſpecialiter priuilegiata. conſ. 18. nu. 14. 40
2 dotis reſtitutio an impediatur ex cauſa compenſationis, ſeu retentionis uel alterius debiti. conſ. 95. nu. 7. 193
2 dotis appellatione quę ueniant. ibi. nu. 7. eo.
3 dotis competentia & congruitas qualiter & in quibus cōſideretur. conſilio. 26. numero. 88. Et in patre dotante iſta conſiderantur. numero. 89. 40
3 dotis priuilegia multa ſunt. conſ. 81. nu. 8. 137
4 dotis augmentum an iudicetur ut dos. conſ. 62. nu. 34. 78
4 dotis augmentum cōſideratur ut acceſſorium, & ceſſat ſublato principali. ibi. nu. 36. eo.
1 dotes receptæ non cenſentur communicātæ. Nec bona empta ex redditibus & fructibus dotium. conſ. 85. n. 9. 156
1 dotes datæ filiabus ſociorum an computentur. ibi. nu. 18. eo.
3 dotes debitæ a teſtatore detrahendæ ſunt de bonis fideicommiſſo ſubiectis. conſ. 86. nu. 10. 145
4 dotari non debent inhoneſtē uiuentes. conſ. 160. nu. 13. 168
4 dotare quis poteſt altare exiſtens ſine dote etiam non requiſita licentia a conſtructore altaris. conſ. 35. nu. 4. 48
4 dotare tenetur mulierem qui eam carnaliter cognouit. conſil. 160. nu. 1. cum ſeq. 168
2 DVBIETAS unius capituli declaranda & interpretanda uenit ex præcedentibus & ſequentibus. conſ. octuageſimoſexto. numero. 52. 174
1 dubietas aliqua ſi in cōtractu emptionis oritur eius fit interpretatio contra uenditorem. conſ. 64. nu. 50. 128
1 dubitans quando dicatur habere bonam fidem ſeu malam. conſ. 50. nu. 9. Et quando dicatur præſcribere. nu. 10. 110
4 dubitans & neſciens, an æquiparentur. conſ. 81. nu. 17. 107
3 dubitatio non cadit in claris. conſ. 81. nu. 6. 139
4 dubium an primus maritus uiuat, non excuſat ſecundo contrahentes quoniam debet eſſe omnium ſcientia mortis primi. conſil. 57. numero. 16. 71
4 In dubio pro matrimonio iudicandum eſt. conſilio. 53. num. 3. fo. 64. Declaratur tamen quando procedat. nu. 32. fo. 55. conſ. 58. n. 7. fol. 72. & conſ. 59. nu. 32. 75
1 In dubio præſumitur bona fides non mala. conſ. 15. nu. 21. 37
1 In dubio præſumitur uſus iure familiaritatis. conſ. 27. nu. 111. 70
3 In dubio præſumitur quis poſſidere ex titulo præcedenti. conſ. 77. numero. 9. 135
1 In dubio ſtandum eſt publicis inſtrumentis. conſ. 54. nu. 1. 115
1 In dubio attendi debent uerba contractus & illius executio. cōſ. 40. numero. 5. 124
1 In dubio quilibet contractus iudicandus eſt licitus. conſil. 60. numero. 19. 124
1 In dubio uerba cenſentur oppoſita demonſtratiue non taxatiue. cōſ. 64. nu. 47. 128
1 In dubio iudicandum eſt pro poſſeſſore. conſilio. 64. numero. 53. & 54. 128
1 In dubio cuſtos non præſumitur in dolo. conſ. 74. nu. 48. 140
1 In dubio res empta per tutorem ſeu adminiſtratorem bonorum pupilli ſeu minoris an præſumatur empta ex pecunia redacta ex uenditione

ſione rerum pupilli.conſ.80.nu.27.& 28. 246
1 In dubio an & quando præſumatur cauſa in principe conſ. 82. numero.54. 149
1 In dubio præſumitur principem uti nolle plenitud ne poteſtatis. conſ. 101.nu.63. 185
1 In dubio in principe non præſumitur iuſta cauſa quæ debet concernere fauorem publicum quando diſponit contra iuſgentium & maxime quando agitur de magno præiudicio & non de modico.conſ.101. nu.72.& 73. 185
1 In dubio uerba interpretāda ſunt ut actus ualeat & eſt regulare fallit quando talis interpretatio eſſet futura nimis grauis ſeu onerosa promiſſori.conſ.120.nu.57.Item fallit nam non debet interpretatio fieri ita ampla,ut actus ualeat omni meliori modo. ibidem. numera.58. 185
3 In dubio,a uerbis non eſt recedendum.conſ.80.nu.10. 138
Et conſ.3.nu.19. 8
1 In dubio appellatio non præſumitur deſerta.conſ.115.nu 2. 215
3 In dubio iudicandum eſt appellatione inſtantiam non eſſe perempta conſ.124.nu.12.
2 In dubio,an pro matrimonio ſit ſemper iudicandum. conſ.25. numero.39. 39
2 In dubio fideicommiſſum ita cēſetur iniunctum ut omnimodo ualeat conſ.18.nu.52. 50
2 In dubio an & quando cenſeatur fideicommiſſum iniunctum poſitum in conditione quando potuit euenire caſus,in quo ab illis,poſſet ualere.conſ.18.nu.53.& 54. 50
2 In dubio fideicommiſſum cenſetur relictum ab eo, a quo omni caſu potuit relinqui.conſ.18.nu.55. 50
3 Et conſ.42.nu.11. 65
2 In dubio,fideicommiſſum cenſetur iniuncta in primo hæredi, & non eius filijs.conſ.75.nu.64. 157.
2 In dubio,teſtator uoluiſſe præſumitur quod uerbis expreſſit.conſ.44 numero.26. 120.
2 In dubio teſtator uidetur uocare ſubſtitutos,prout ueniunt ab inteſtato.ibid.nu.57. fo.eo.
2 In dubio,actus magis cenſetur factus ſub conditione quam ſub modo conſ.19.nu.253. 55
2 In dubio quis uidetur habere uoluntatem conformem cum diſpoſitione ſtatuti.conſ.22.nu.59. 67
2 In dubio,notarius præſumitur eſſe rogatus.conſ.27.nu.19. 86.
2 In dubio facienda eſt interpretatio pro ualiditate actus,quod procedit quando uere conſtat de ipſo actu,ſecus ſi de eo dubitatur. conſ. 27.nu.40. 80
2 In dubio,præſumendum eſt falſitatis ſuſpicionem excludi. conſ. 28. numero.50. 89
2 In dubio hæres inſtitutus uidetur non animo compenſandi ſed merita.conſ.69.nu.26. 150
2 In dubio,piæ cauſæ fauendum eſt.conſ.86.nu.68. 174
3 In dubio,præſumendum eſt,diſpoſitionem fieri in actu, quo ualet & non eo quo redditur inualida,& nulla.conſ.11.nu.52. 32
3 In dubio,non præſumitur donatio,niſi aliud appareat.conſ. 33.numero.37.& 40. 51
3 In dubio,teſtator legando rem,uidetur legare ius quod habet in illa conſ.58.nu.36.& ſeq.& nu. 50. 95
3 In dubio,capienda eſt illa coniectura,per quam filij minus priuantur hæreditate parentum,uel parentes hæreditate filiorum.conſ.67.numero.114. 116
3 In dubio,capienda eſt illa uia.per quam nemini inferatur damnū. conſ.74.nu.80. 131
4 In dubio illa uia eligenda eſt quæ minus præiudicium infert partibus conſ.18.nu.9.& declaratur.nu.49. 72
3 In dubio,quilibet præſumitur ſanæ mentis,& non demens nec mente captus.conſ 87.nu.1.Fallit quando contrarium probaretur ibid. nu.2.fo.118.& conſ.88.nu.18. 147.& 149
3 In dubio quis contrahere præſumitur nomine proprio.conſ.107. numero.2. 169
3 In dubio actus geſtus a furioſo,præſumitur geſtus tēpore furoris & non tempore ſanæ mentis.licet ille habuit lucida interualla.conſ.87. nu.13. 147
3 In dubio iudicandū eſt in fauorē reorū.conſ.88.nu.48. Etiam ſi probationes actoris excederent in aliquo probationes rei nu.49. 149.
3 In dubio interpretatio facienda eſt,ut donatio facta cenſeatur & iudicetur ualida.conſ.88.nu.50. 149
4 In dubio,non præſumitur donatio & iactatio ſui.conſ.8.nu.3. 23
4 In dubio,potius præſumitur ſeruitus quā donatio.conſ.8.nu.6. 23
4 In dubio,non præſumitur principem male tractare ſubditos. conſ.5. numero.18. 15
4 In dubio,caſtrum & res præſumitur alodialis & non feudalis conſ. 16.nu.14. 29
4 In dubio præſumitur interueniſſe conſenſum.conſ.35.nu.12. 48
4 In dubio,quis actum gerere uidetur,nomine & iure ſuo non alieno conſ.39.nu.29. 51
4 In dubio,illud ſequendum eſt,quod partibat eſt minus damnoſum cōſil.53.nu.4. 65
4 In dubio contractus magis iudicatur cenſualis, quā emphyteuticus. conſ.83.nu.11. 109
4 In dubio ad uerisimilia recurrimus.conſ.88.nu.4. 111
4 In dubio non eſt iudicandum pro irregularitate.conſ.96.n.10. 117
4 In dubio,non eſt iudicandum pro reuocatoria.conſ.141.nu.12. 146
4 In dubio,præſumendum eſt licito amore,puerum deoſculari. conſil. 143.nu.10. 148
4 In dubio,præſumendum eſt bonum & non malum.conſilio.167. numero.5. 174
4 In dubio,interpretatio facienda eſt, ut euitetur falſitas. conſ.169. numero.58. 175
4 In dubio præſumendum eſt,quem fuiſſe bene locutum & non male. conſ.169.nu.71. 176
3 In dubia promiſſio an cenſeatur facta cauſa donationis. conſ. 76. numera.8. 134
1 Duellum an ſit prohibitum,& quo iure uel permiſſum.conſ.31.nu.1. Et quid hodie de facto,& de communi obſeruantia.nu.2. 79
1 Et quid ſi partes aſſerunt licere,& in hoc conueniunt.ibi.nu.3. eo.
1 Et prouocatus ad duellum,non poteſt illud ſaluo ſuo honore recuſare.nu.4. eo.
1 Et ſubterfugiens non ſatisfacit honori,& aduerſarium facit uictorē. ibi.nu.5.6.& 8. eo.
1 Et diſtinctio illa recipitur,an recuſet antequam perueniatur ad certamen,an uero poſt ibi nu.7. eo.
1 Duellum contra recuſantem duellum quæ remedia competant prouocanti.conſ.30.nu.8. 78
1 Duellum eſt ad inſtar iudicij contentioſi.& in utroque proceditur pariter.conſ.100.nu.9. 183
1 Prouocatus non tenetur reſpondere nouæ querelæ.nu.10.ibi. eo.
1 Repellitur infamis in utroque ibi.nu.11. eo.
1 Duelli acceptatio ſub cōditione habetur pro pura illa uerificata. ibi. nu.20.Sed contra nu.32.& 33. 183
1 Duelli locum offerens non poteſt uariare & pœnitere.ibi.nu.21.22. & 23.Sed fallit.nu.37.38.& ſeq. 183
1 Duelli campum offerens,liberatur ſi non fuit oblatio formiter acceptata.ibi.34.Et aduerſarius in mora conſtituitur.nu.35. 183
3 Duo quando parificantur à lege antiqua,lex noua loquēs de uno habebit locum in alio.conſ.49.nu.59. 77
3 Duo copulatiuæ probanda ſunt.conſ.64.nu.6. 104
3 Duæ cauſæ lucratiuæ diuerſis reſpectibus poſſunt concurrere.conſ.80 numero.7. 138
4 Duo eandem rem inſolidum poſſidere non poſſunt.conſ.29.n.25. 51
4 Duo quando ſic ſe habent, quod unum inducitur ad inſtar alterius quod dicitur de uno etiam iudicatur de eo ad cuius inſtar deducitur conſ.46.nu.19. 57
4 Duo æqualis potentiæ ubi concurrunt,unum non perimit effectum alterius.conſ.117.nu.36. 130
4 Duos inſolidum idem beneficium conſequi impoſsibile eſt.conſ. 117. numero.33. 130
1 Duas uxores quis eodem tempore habere non poteſt. conſ. 52.numero.1. 112
3 Dummodo dictio,quot modis capiatur.conſ.47.nu.7.& 8. 72
3 Dummodo dictio includit caſum contrarium præcedentibus, quibus aduerſatur.ibi.nu.8. eo.
3 Dummodo dictio qualiter capiatur.conſ.57.nu.16. 94
1 Dux Mediolani in ſuo ducatu,poteſt ea quæ Imperator in toto orbe ita & Rex Siciliæ in regno.Et habet fiſcum,& ius confiſcandi.conſ. 1.nu.25.& 26. 2

De litera E.

1 EA quæ Sunt iuriſgentium , ut dominium non poſſunt ſine cauſa ab imperatore tolli. conſilio. 1. numero.107. 2
Ea quæ in animo cōſiſtunt non poſſunt ſine ſpeciali mādato explicari.conſ.31.nu.112. 79
1 Ea attendi debent quæ contingere ſolent communiter non quæ raro.conſ.

ro conſ.19.nu.50. 91

4 ECCLESIA inferior & eius rector tenetur ſoluere cenſum antiquitus impoſitum illi eccleſiæ.conſ.13.nu.10. 27

4 Eccleſia ponitur quandoque pro uniuerſitate eccleſiæ,& pro prælato & capitulo.conſ.27.nu.10. 34

4 eccleſia in materia interdicti ponitur pro loco conſecrato,& circundato parietibus,in quo ſolitum eſt deum orari.ibi.nu.11. 34

4 eccleſia facere mentionem de unica eccleſia minime neceſſe eſt, nec propterea incurritur ſubreptio.conſ.74.numero.12. Et quid ſi unio ſint temporalis tantum an de ea ſit mentio facienda.ibidem.numero.13.& 44. 102

4 In eadem eccleſia quis duas dignitates habere non poteſt.ibidem. numero.14. fo.eo.

4 eccleſia in ſeculari non poteſt quis dignitatem obtinere niſi ſit profeſſus.conſ.40.nu.16. 52

4 eccleſia poteſt habere plures beneficiatos, & unus ex eis habere curam.conſ.49.nu.43. 60

4 eccleſiæ una ſi ſubijcitur alteri alienationem ſapit.conſ.92.num.30. Idem de uno capitulo ad aliud.nu.31. 124

2 eccleſia extincta inueſtitura tenetur inueſtire alium de agnatione primi inueſtiti.conſ.1.nu.149.Nec per legitimationem factam de filio naturali dicitur tolli ius aliquod certũ iam reſpectu agnatorũ tum reſpectu eccleſiæ directæ dominæ.nu.150. 2

4 eccleſia interdicta non poteſt clerus transferre ſe alio,ad celebrandũ ſi ex hoc ſcandalum oriretur.conſ.27.nu.25.Et dicta translatio,& celebratio non admittitur ſi ſit in contemptum interdicti.num.26.Et quando permiſſa eſt de iure celebrantes non incurrunt irregularitatẽ nu.27.Nec etiam incurruntur cenſuræ.nu.28.Nec etiam celebrantes incurrunt peccatum. numero. 29. Et an iſtis intereſſentibus debeantur diſtributiones quotidianæ. nume. 30. Poſſunt etiam ire ad proceßiones cum uexillo crucis, & imaginibus ſanctorum. numero31. 38

4 eccleſia.ſi clerus alicuius eccleſiæ eſt interdictus excluſis culpabilibus alij clerici poſſunt in illa eccleſia non interdicta celebrare.ibidem numero.3. 38

4 eccleſia parochiali interdicta ſacerdos poteſt parochianos ſuos alibi ſepelire,& habebit portionem canonicam eſto quod interim non inferiat eccleſiæ.ibi.nu.35. eod.

4 eccleſia interdicta propter culpam alicuius, quouſque tale quid durat uel ſimile non ſufficit quod illud non duret ſed neceſſaria eſt declaratio, ut poßit interdictum relaxari.conſ.27.nu.46. 38

Cetera uide infra in litera.I.in uer.Interdictum.

4 eccleſia ex officio,ut coniuges inſimul redeant cogere poteſt.conſ. 54. numero.41. 67

4 eccleſia.Ratio recta dictat in eccleſia eſſe aliquem loco Dei, qui periculis & infirmitatibus penſatis poßit obuiare.conſ.ſexageſimooctaua.nume.121. 85

4 eccleſia in caſibus lege diuina prohibitis non diſpenſat. conſ.68. numero.101. 85

4 eccleſia uniuerſalis regitur ſpiritu ſancto.Et ſtatuit ne quis cõtra ius diuinum diſpenſaretur.conſ.68.nu.409. 86

4 eccleſia unita non conſideratur,quia per unionem amiſit nomen & titulum conſ.77.nu.1. 105

2 eccleſia poteſt habere feudum & per alium inſeruire. conſ. 22. numero.34. 47

1 eccleſia reſpectu feudi ſubiecta eſt iudici ſeculari. conſ. 23. numero.3. 51

1 eccleſia capax eſt rerum feudalium.ibi.nu.4.folio. 56.& conſ.26. numero.5. 69

1 eccleſia nunquam deſijt poſſidere,& nunquam moritur.conſ.14.numero.7. 62

1 eccleſia ſemper dicitur ciuiliter poßidere.ibi.nu.9. 62

1 eccleſia agere poteſt pro uexatione facta ſuis colonis. ibidem. numero.11. 63

1 eccleſia ſubijcitur iudicio ſeculari quo ad feuda quæ retinet.conſ.27 numero.9. 70

1 eccleſia,& clericus & quando & quo caſu ſint incapaces feudi.ibidem.nu.11. eo.

1 eccleſia recedere poteſt a communione paſcuorum. ibidem. numero.123. 70

1 eccleſia nunquam moritur.conſ.101.nu.134. 189

1 eccleſia eſt capax feudi & illi poteſt feudum donari.conſ.101.nu.1 & 2.Et hoc per ſupremum principem,& ita declarantur iura dicentia oppoſitum.nu.3. 189

1 eccleſia poteſt præſcribere feudum,& præſcribendo præſumitur inueſtituram præceßiſſe. Et maxime per præſcriptionem tanti temporis in cuius contrarium non extaret memoria,etiamſi eſſet ius regale.ibi. nu.5.6.& 18. eo.

2 eccleſia de iuis feudis poteſt alios infeudare.numero. uigeſimoſexto. ibidem. eo.

4 eccleſiæ res poteſt in emphyteuſim perpetuam concedi & tranſit ad hæredes & extraneos.conſ.84.nu.2.3.& 4. 109

1 eccleſia competit reſtitutio aduerſus conceſſionem in eius damnum factam.conſ.26.nu.17. 69

2 eccleſia & piæ cauſæ non eſt ita fauendum,ut fiat iniuſtitia. conſil 86.nu.71.Maxime quando interpretatio fieret contra uoluntatem diſponentis.ibi.nu.72. 274

1 eccleſiæ res feudales poſſunt præſcribi.conſ.27 nu.69. 70

1 eccleſia an interſit recipere uaſallos quos non uellet.conſ.primo.numero.151. 2

4 eccleſia competit ius & actio pro decimis.conſ.6.nu.8. 22

4 eccleſiæ nocet negligentia prælati.conſ.3.nu.15. 11

4 eccleſiæ bona & dos poſſunt præſcribi.ibi.nu.16. eo.

4 eccleſiæ inſeruiens,pro tempore quo inſeruiuit eſt uerus creditor diſtributionum ſibi debitarum.Idem ſi fuerint ſibi premiſſa. conſ. 33. numero.23. 46

4 eccleſiæ ſtatus non decoloratur, & ceſſant omnia abſurda inconuenientia.Papa declarante diſpenſationem factam fuiſſe ex cauſa & ex mente legis diuinæ & authoritate ipſi conceſſa. conſilio. 68. numero.186. 85

4 eccleſiæ utile eſt quod eſt honorificum.conſilio. nonageſimoſecundo. numero.16. 114

1 Contra eccleſiam romanam debet eſſe præſcriptio annorum centum. conſ.27.nu 66. 70

3 Contra eccleſiam præſcribitur annis.40.conſ.3.nu.14. 11

4 eccleſiam fundans poteſt paciſci quod ius patronatus tranſeat ad hæredem extraneum.conſ.48.nu.3. 59

1 eccleſiarum res mobiles poſſunt ex cauſa remuneratoria alienari.cõſil.11.nn.46. 25

4 eccleſias propter cenſum ſimoniacum eſſet conferre,qui propter hoc conſtitueretur cenſetur cenſus antiquitus impoſitus debetur & licite exigitur.conſ.13 nu.16. 27

1 EDERE conſtitutionem non poteſt baro,contra ius commune. cõſ. 17.nu.60. 49

4 Edictum de teſtibus regulariter eſt prohibitorium certarum perſonarum & generaliter permiſſorum omnium.conſ.70.nu.6. 96

1 EFFECTVS & non uerba conſiderari debent. conſilio. 32. numero.44. 48

3 Et conſilio.38.nu.73.fol.58.conſ.43.nu.63.fol.70.& conſ.83.numera.52. 143

4 Effectus attendi debet non figura literarum.conſ.20.nu.3. 32

4 Effectus durat durante cauſa inducente illum. conſilio. 72.numero.59. 98

2 Effectus ſicut ceſſat,ceſſante cauſa & ratione, ita ea durante debet durare.conſ.32.nu.54. 84

1 Effectus ſemel inductus durat licet ceſſet cauſa. Et maxime quando effectus eſt momentaneus.conſ.32.nu.95.& 96. 84

1 Effectus quando eſt conſummatus durat, eſto quod ſuperueniat caſus a quo non potuit incipere.ibi.nu.97. eod.

1 Effectus ſatis eſt quod ſit cõſummatus & perfectus,licet perueniatur ad caſum quo actus non poſſet incipere.conſ.73.nu.45. 137

4 Effectus ceſſare debet ceſſante cauſa.conſ.18.nu.10. 30

1 Effectus directarum actionum expirat poſt ſententiam.conſ.48.numero.18. 107

1 Effectus ſi habetur non eſt de modo curandum. conſilio. 47.numero.4. 104

4 Effectus & euentus non animus inſpicitur in maleficijs. conſ. 141. numero.3. 168

2 EIVS dictio referri poteſt ad hæredem,cui ſubſtitutio facta eſt.conſil.73.numero.11.& nume. 18. Referri etiam poteſt ad teſtatorem, nec propterea impedit,quin compendioſa ualeat iure directo.nu.12. & nu.18. 155

1 ELECTIO nulliter facta ad oblationem præcedentem non eſt conſideranda.conſ.81.nu 13. 148

1 Electio nulla aſſerenti dat facultatem uariandi. Et uariare poteſt quando res eſt integra.Et integra dicitur dictis duobus modis. num. 14.ibid. eo.

3 Electio conceſſa alicui ſtatim & incontinenti fieri debet. conſ. 22. numero.6. 36

3 Electio conceſſa uſque ad certum tempus,ſi ante illud non eſt facta nõ propterea habeas eligere dicitur in mora conſtitui.ibi.nu.20. 36

e 2 Electio

3 *Electio facta de præſenti, quæ fuit conceſſa uſque ad certum tempus an & quando ualeat. ibi. nu. 12.* fo. eo.

3 *Electio facta durante tempore ad eligendum, afferens præiudiciũ tertio non ualet nec tenet. ibi. nu. 13.* fo. eo.

4 *Electio perſonarum ad diſtribuendum bona à teſtatore relicta facienda eſt ſecundum mentem teſtatoris. conſ. 26. nu. 19.* 57

4 *Electio in loco interdicto, an & quando fieri poſſit. conſilio. 27. numero. 13.* 38

4 *Electio Pont. ſi eſſet mortuus in loco interdicto facienda eſt in loco uicmori non interdicto. conſ. 27. nu. 15.* 39

4 *Electio non eſt actus ſacramentalis, tamen non poteſt fieri, niſi capitulariter & collegialiter. ibi. nu. 16.* 39

4 *Electio a principio nulla, ex conſenſu tacito uel expreſſo poſtmodum non poteſt ualidari. conſ. 31. nu. 38.* 45

3 *Electio perſonarum poteſt committi nec propterea erit captatoria uoluntas committentis electionem perſonarum. conſ. 38. nu. 2. 3. 4. 5. & 58. Et uidetur eſſe commiſſa ſub conditione antequam eligat & electio ſequens eſt complementum illius. nu. 5.* 58

3 *Electio perſonarum certi generis quando committitur non eſt captatoria. ibi nu. 10. 18 & 48. & 49.* eo.

3 *Electio incertæ perſonæ ſi demandatur in cauſa propbana, de certis ualet, nec erit captatoria. conſ. 38. nu. 31. Et quid ſi datur incertitudo perſonarum omnimoda. nu. 32. Et magna eſt differentia an perſona eligenda ſit omnino incerta an incerta de certis. nu. 33. & ſupra. nu. 31. & 32.* 58

3 *Electio incertis de incertis ualet niſi numerus illorum certorum eſſet magnus. ibi. nu. 49.* 58

2 *electio eſt beneficiata, in gratijs & expectatiuis. conſil o. 7. numero. 42.* 14

4 *electio ubi plura ita ſe habent, quod eorum alterum eſt eligendum interim non poteſt fieri alia diſpoſitio in præiudicium electionis. conſil. 107. nu. 38.* 125

2 *electio perſonarum in quas diſtributio facienda eſt, an poſſit fieri per deputatum a teſtatore. conſ. 83. nu. 32. Et no poſſit eligere ſuos conſanguineos, & attinentes. 33.* 169

3 *electio cadit in pluribus, & non in uno conſ. 73. nu. 12.* 130

4 *electio epiſcopi ad capitulum & canonicos ſpectat, de iure communi, mortuo epiſcopo. conſ. 19. nu. 1.* 31

4 *electio facta a canonicis mortuo Pontifice ualida eſt ſubſecuta confirmatione. conſ. 19. nu. 8.* 31

4 *electio bene facta confirmari debet a ſuperiore. numero decimoquinto. ibidem.* 31

4 *electio præcedens reſeruationem, non erit ualida per reſeruationem ſubſequentem. conſ. 19. nu. 22.* 31

4 *electio promiſſio confirmatio differunt, & ſtatutum loquens in uno non habet locum in alio. conſ. 93. nu. 6.* 115

4 *electio facta ſine uoluntate abbatis, cuius uoluntas ex priuilegio ſeu conſuetudine requirebatur non eſt nulla, dummodo non requirebatur pro forma. conſ. 97. nu. 1. Et ſi abbas qui debet cõſentire eſt puer eius conſenſus non requiritur. nu. 2. & 5. 12. 26. Et eo tempore quo requiritur uoluntas debet eſſe abbas. nu. 3. & 5.* 117

4 *electio facta per inſpirationem non requirit alias ſolemnitates. ibid. numero. 19.* 117

4 *electio abbatum ordinis Ciſtercienſis facta concorditer non indiget confirmatione. ibi. nu. 20.* eo.

4 *electio quæ debet fieri de conſilio nulla eſt facta illo uocato tamẽ nõ expectato. ibi. nu. 27. Et conſilium nedum eſt petendum, uerum expectandum numero. 28. Et an alias poſſit agi de contemptu, & quando numero. 29.* 117

4 *electionis iuramento non eſt facienda. conſil. nonageſimoſeptimo. numero. 31.* 117

4 *electionem habens, ſi ſtatim cum poteſt non eligit, moroſus eſt, & priuatur facultate eligendi. conſ. 23. nu. 5.* 36

3 *electus a teſtatore, ut diſtribueret hæreditatẽ liberis ſuis, quibus uellet, illorum electio & hæreditatis diſtributio ſtatim, & ſine interuallo debet fieri. conſ. 23. nu. 2.* 36

4 *electus ante confirmationem habet ius in actu non in habitu. conſil. 19. num. 26.* 31

4 *electus in terminis. c. duobus. facta electione per ordinarium habet ius in beneficio, magis promiſſione executoris quam electione ordinarij. conſ. 101. nu. 14.* 120

4 *electus & confirmatus moriens ante conſecrationem facit uacare eccleſiam. conſ. 118. nu. 14. & nu. 15.* 131

3 *electis ad diſtribuẽdum aſſertioni non eſt credendum ſi dicit diſtribuiſ conſ. 45. nu. 23.* 70

4 *electio danda eo poſſeſſio ſecuta confirmatione. conſ. 19. nu. 17.* 31

4 *eligendus eſt minus impeditus ex pluribus impeditis. conſ. 101. numero. 8. Excluditur ab illis, qui habent, quod ipſe habet, & plus aliquid. nu. 9.* 120

3 *eligendi poteſtate data alicui ſtatim & incontinenti ille eligere debet. conſ. 23. nu. 4.* 36

3 *eligendi & declarandi alicui poteſtas conceſſa, & permiſſa certo tempore, cenſetur poſt illud tempus prohibita. conſ. uigeſimotertio. nume. 8. & 21.* 36

3 *eligendi facultas, an & quando tranſmitti poſſit ad hæredes. ibi. aru. numero. 12.* eod.

3 *eligendi pauperes qui poteſtatem habet debet illos eligere & debet eligi pauperes & non alij, & aliter facta non ualet, & an poſſint eligi conſanguinei. conſ. 45. nu. 14. & 15.* 70

4 *eligendi poteſtas deuoluitur ad ſuperiorem proximum, ſi capitulum & canonici non eligunt intra tempus ſtatutum. conſil. decimonono numero. 1.* 31

Cætera uide infra in litera. P. in uerſ. Poteſtas eligendi.

4 *eligas puerum honeſte nat ... in captatoria eſt, & incerta de certis. conſ. 38. nu. 48.* 51

4 *eligere arbitrium eſt apponere conditionem, quæ ceſſat illis non arbitrantibus. conſ. 132. nu. 4.* 141

4 *A perſona electa poteſt recedi de iure canonico licet de iure ciuili ſit dubium. Et uoluntarie poteſt etiã recedi. conſ. 131. n. 5. & 6.* 141

3 *eligens unum debitorem pro alio, an uideatur nouare ſiue ille ſit debitor, ſiue non. conſ. 107. nu. 19.* 169

4 *eligens expeditionem per unam uiam non poteſt poſtmodum expedire per aliam & uariare. conſ. 77. nu. 2.* 105

4 *eligens unam uiam uidetur alijs renunciare ad quã reuerti non poteſt. ibi. nu. 6.* 105

1 *eligentis perſona diuerſa eſſe debet ab electa. conſ. 8. nu. 39.* 20

1 *EMANCIPATIO liberat a patria poteſtate niſi eſſet ſimulate facta. conſ. 53. nu. 39.* 115

4 *emendatio damni ut ueniat uirtute ſtatuti neceſſario damnũ eſt probandum. conſ. 158. numero. 27. Nec in iſto caſu poteſt probari per iuramentum paſſi damnum. numero. 18 Ex quo non agitur contra principalem delinquentem ſed contra tertium uirtute ſtatuti pro facto alterius. nu. 19.* 166

1 *emens ſcienter in fraudem creditoris poteſt conueniri ab illo. cõſ. 32. nu. 119.* 84

1 *emens quotam pro indiuiſo habet partẽ in quolibet ceſpite. conſ. 59. numero. 17.* 122

4 *emens res alienas excuſatur a furto. poteſt tamen uerus dominus rẽ ſuam conſequi. conſ. 113. nu. 12.* 129

4 *emens uenenum cauſa necandi hominem puniendus eſt etiam ſi non ſequatur effectus. conſ. 147. nu. 1. Declaratur tamen quando id procedat. nu. 12. & 13.* 152

4 *emere uenena mala, & retinere punibile eſt. & flagitio ſum. ibid. numero. 2. & nu. 14 declaratur. Prohibetur etiam, & uenditio ueneni mali. nu. 3.* 152

4 *emergentia de nouo nouo indigent remedio. conſ. 2. nu. 135. fo. 3. & conſ. 58. nu. 119.* 85

1 *emologatio ualidat laudum in uim pacti. conſ. 46. nu. 15.* 104

1 *emologatione dicitur uera tranſactio. ibi. nu. 16. Maxime ſi compromiſſum fuit iuratum. nu. 17.* 104

1 *emolumenta exercitij iuriſdictionis applicari debent exercenti illam conſ. 106. nu. 15.* 197

1 *emphyteuſis ſiue in generatione conceditur agnatis primorum. conſ. 19. nu. 34.* 41

1 *emphyteuſis conceſſa pro legitimis hæredibus quos comprehendat. conſ. 20. nu. 10.* 42

1 *emphyteuſis perpetua non finitur annis. 29. conſil. uigeſimooctauo. numero. 9.* 76

1 *emphyteuſis conceſſa alicui, ex filijs capit filios per ſubſequens matrimonium legitimatos. conſ. 71. nu. 23. Item in nato poſt donationẽ & legitimato per reſcriptum ibid. Si autem natus eſſet ante donationem & legitimatus per reſcriptum an ſit idem. nu. 24.* 154

1 *emphyteuſis conceſſa pro ſe & deſcendentibus, & quibus dederit comprehendit etiam hæredes extraneos. conſ. 71. nu. 44. Habẽt enim iſti hæredes facultatem alienandi uigore ſtipulationis facta a prædeceſſoribus in ipſum fauorem. nu. 45. ibi.* 154

3 *emphyteuſis proprie contractus eſt. conſilio. ſeptuageſimoprimo. numero. 50.* 114

4 *emphyteuſis ſecunda conceſſio an & quando præiudicet primæ. cõſ. 24. nu. 21.* 35

4 emphy-

4 Emphyteuſis ſeu feudum cõceſſum alieni, ex filiis, & hæredibus, ſibi non transmittitur niſi ad illos habentes duas qualitates. conſ. 48. numero. 10. 59

4 Emphyteoſis eccleſiaſtica etiam ad extraneos tranſit. conſ. 85. numero. 17. 109

4 Emphyteuſis. Res eccleſiæ poteſt in emphyteuſim perpetuum concedi, & tranſit ad hæredes & extraneos. conſi. 74. nu. 2. & 3. 109

1 Emphyteuſi finita per generationem, tenetur dominus directus concedere ſucceſſoribus illius primi. conſ. 108. nu. 55. 208

1 Emphyteuta non ſoluens propter locum non tutum non incidit in caſum pœnam. conſ. 108. nu. 41. Idem ſi non habet poſſeſſionem rei emphyteuticæ. nu. 11. Et purgatur mora non ſoluendi propter ſequentē ſolutionem receptam. nu. 43. 201

1 Emphyteuta paratus compenſare non cadit a ſuo iure ſi ceſſauit triēnio ſoluere canonem. ibi nu. 51. 208

2 emphyteutica an ueniant appellatione bonorum conſi. 22. nu. 61. Et quid ſi ſolum tractatur de præiudicio laicorum, eſto quod bona ſint emphyteutica, & eccleſiaſtica. nu. 62. ibid. Et quid ſi tempore ſtatuti dicta bona emphyteutica fuerant recepta, & de illis facta inueſtitura. nu. 63. ibi. 39

2 emphyteuticæ res eccleſiaſticæ non tranſeunt ad hæredes extraneos. conſ. 98. nu. 8. 198

2 In rebus emphyteuticis non poſſunt conſtitui alimenta. ibidem. numero. 8. 198

2 In dictis rebus emphyteoticis non poteſt diſponere etiam teſtando in præiudicium illorum, qui ad illas uocantur per inueſtituram. ibid. numero. 10. 198

2 De emphyteuticis bonis an idem ſit dicendum ſicut de alijs ſtante ſtatuto id diſponente. conſ. 22. nu. 86. 67

2 emphyteuta dum uiuit poteſt in dictis rebus alimenta alteri cōſtituere dicta tamen conſtitutio durat quouſque ille uiuit, eius tamen morte finitur. conſ. 98 nu. 11. & 12. 198

4 emphyteuta alienans irrequiſito domino cadit a iure ſuo. conſ. 6. nu. 18. fallit in ſeq. nu. 22

4 emphyteuta tenetur ſoluere canonem rei eccleſiaſticæ. conſ. 24. nu. 19. Et nedum futurum uerum etiam & præteritum. nume. 17. Eſto quod emphyteuta ceſſauerit ſoluere per triennium, & ultra nomero. 18. 35

4 emphyteuta quando priuetur propter non ſolutionem. ibidem. numero. 19. 35

4 emphyteuta a re ipſa etiam eccleſiaſtica non poteſt repelli nec etiam ſui hæredes ſi adimpleuerunt conditiones appoſitas in inueſtitura. cōſil. 86. nu. 1. 110

4 emphyteuta non poteſt repelli. eſto quod alius meliorem afferat conditionem etiam ſi res fuiſſet eccleſiaſtica. ibi. nu. 3. 110

4 emphyteuta cadit propter non ſolutum canonem. ibi. nu. 6. Niſi ipſe offerat ſoluere, & recuſetur ſolutio. nu. 7. eo.

4 emphyteuta nouus, habens petere renouationem, quis dicatur. ibid. numero. 9. 10

4 emphyteuta ut cadat, propter non petitam renouationem, multa debent concurrere. ibi. nu. 10. eod.

4 emphyteuta. Conſuetudo quod mortuo emphyteuta ſoluatur aliquid ab hæredibus pro noua conceſſione an ualeat. ibidem. numero. 11. & 12. 110

4 emphyteuta alienans irrequiſito domino cedit domino uolente. ibid. nu. 13. & 15. etiam ſi in alienatione apponatur clauſula nec aliter, nec alio modo. nu. 14. & nu. 15. Et quid ſi domino directo ſolui debebat quarta pars precij. nu. 25. 110

4 emphyteota non eſt nociua locatio ad modicum tempus facta. conſi. 6. nu. 20. Et ſi ad nouem annos fuit facta idem. Et quid ſi fuit data licentia alienandi, & an iſto caſu directus dominus ſit requirendus. ibi. nu. 21. Et pacta ſuper iſtis ualent. ibid. nume. 22. Et quid ſi fuit reſeruatum ius dominij uel alienauit tanquam emphyteuta. ibi. nu. 23. Et quid ſi dictum fuit non aliter nec alio modo. ibid. nu. 24. Vel ſub illis uerbis & ſi quantum poſſum, & non aliter, uel ſub illa conditione, ſi conſenſus domini acceſſerit. ibi. nu. 25. 22

4 emere nolle, uel offerre precium uile paria ſunt. conſilio. 123. numero. 14. 136

4 emere quis inuitus cogi non poteſt. ibi. nu. 8. 136

4 emphyteuticas contractus. In dubio iudicandus eſt contractus magis cenſualis, quam emphyteuticus. conſ. 84. nu. 12. 109

1 emptum nomine proprio per unum ex ſocijs erit ementis, nec communicatur. conſilio. 84. numero. 14. & numero. 54. & 55. Maxime ſi non apparet ex cuius pecunia fuerit emptum. numero. 14. Præſumitur enim quæſita pecunia ex propria ſua negotiatione. numero. 15. 153

1 empta per patruum nomine proprio ſua propria ſunt. conſ. 87. nume. 8. Maxime quando non conſtat ex qua pecunia fuere empta. num. 10. & nu. 11. 157

1 empta per patruum ſunt eius propria. conſ. 86. nū. 10. Etiam ſi pecunia fuiſſet ſocietatis. nu. 11. & nu. 17. 157

1 emptio inducitur per adiudicationem rei inſolutum conſilio. 41. numero. 21. 98

1 emptio & uenditio præſumitur, ubi in contractu ſit mentio de precio conſ. 82. nu. 10. 149

4 emptio conſenſu perficitur. conſilio. centeſimotrigeſimonono. numero. 2. 145

1 emptio conditionalis ſequuta conditione trahitur retro. conſi. 11. numero. 100. 26

1 emptionis appellatione in materia ſtatutaria ſolum uenit contractus uulgaris non alius. conſ. 82. nu. 21. 149

3 emptionis appellatione, an & quando ueniat alias contractus per quem transfertur dominium. conſilio. octuageſimoſecundo. numero. 9. 15. 16. 17. cauſ. quen. & 27. fol. 140. & conſilio. 83. nu. 29. 30. & 51. 142

1 emptor percipiens fructus ex uenditione facta ad menſuram an licite id faciat conſ. 59. nu. 35. 122

1 emptor an licite poſſit ſingulis annis conſequi aliquid ſi uenditor recepit precium & fructus rei uenditæ. conſ 60. nu. 1. Et ſi contractus ſapit uſuram uitium uidetur quod non poſſit. nu. 2. & ſi certa quantitas uenit ſoluenda uidetur illicitum. Maximè ſi uenditio fuit ficta & ſimulata. nu. 3. & 4. 124

1 emptor præſumitur dominus ſi uenditor eſt dominus. conſ. 104. numero. 56. 241

1 emptor ſuccedit in locum uenditoris. conſ. centeſimoquarto. numero. 56. 141

1 emptor non habet probare ſemper neceſſe uenditorem fuiſſe dominū. conſ. 104. nu. 98. Et maximè quando ſumus in dubio quoniam ſatis eſt probari illa tria. nu. 99. 141

3 emptor poteſt uenditori concedere rem emptam in emphyteuſim ſeu libellum cum ſolutione annui cenſus. conſ. 77 nu. 14. 135

3 emptor recipiens rem uenditam, non in bonitate ſibi promiſſa, & nihil dicens an poſſit excipere de quanto minori ualeat. conſilio. 78. nu. 8. Et opponendo talem exceptionem poteſt differre ſolutionem, licet regulariter contra. nume. 9. ibi. & numero. 10. & 11. Per iſtas actiones & exceptiones nedum differtur ſolutio, uerum extinguitur creditum pro concurrenti quantitate quanto minoris. numero. 11. 137

1 emptori licitum erit habere aliquid annuatim licet uenditio ſit incerta ratione loci, & quota. conſ. 60. nu. 27. 124

1 emptori omne quod reperitur plus quærit. conſilio. 64. numero. 60. 128

1 emptorem licitum eſt ſoluere aliquid uenditori pro precio non ſoluto conſ. 60. nu. 21. Illud enim ſoluendum uenit ob retardatam precij ſolutionem. nu. 22. Et idem quando precium fuit ſolutum propter promiſſionem de uendendo. nu. 23. & 24. 124

4 emptorem non conuenit retinere rem & precium. conſilio. 139. numero. 28. 145

2 ENARRATA plura copulatiue debēt uerificari in omnibus & non in parte. conſ. 31. nu. 129. 96

1 ens. Non entis nullæ ſunt qualitates. conſ. 26. nu. 18. fo. 69. conſilio. 31. nume. 116. fo. 79. conſ. 45. num. 45. fo. 101. conſil. 107. nu. 28. fol. 199. conſ. 119. numero. 8. fol. 228. & conſ. centeſimotrigeſimoprimo. nu. 10. 230

3 Et conſ. 11. nu. 7. fo. 6. conſ. quinquageſimoſeptimo. nume. 8. fol. 94. & conſ. 67. nu. 121. 111

4 Et conſ. 3. nume. 5. fo. 11. conſ. 4. nume. 21. folio. 13. conſ. 5. numero. 220. fol. 16. conſ. 30. numero. 35. fol. 41. conſ. 31. nume. 13. fo. 47. et conſ. 55. nu. 3. 69

1 enumeratio bonorum quando & quo caſu reſtringat uerba generalia & uniuerſalia. conſ. 92. nu. 31. 33. & ſeq. 165

1 enumeratio quando non ſit taxatiue, ſed limitatiue non reſtringit ibidem. nu. 33. Et quid ſi enumeratio facta eſt ampliatiue, & implicatiue. nu. 34. Vel ad abondantem cautelam. nu. 35. eo.

1 Et quid quando numeratio rerum ſit ad tollendam dubitationem. ibi. nu. 39. & 40. 165

1 enumeratio ſi ſumus in dubio qualiter iudicanda ſit. ibidem. numero. 41. eo

1 enunciatio quando conſiſtit in ſe ipſa, nec terminatur ad aliud ſemper eſt diſpoſitiua. conſ. 127. nu. 45. 226

1 Enunciatio quando dicatur fieri propter ſe.ibi.nu.46. fol.eo.
1 Enunciationi minime ſtandum eſt, quando in decretis ſolennitates ex plicita non ſunt enumerata.conſ.100.nu.18. 185
2 EPISCOPATVS Et diœceſis limites & fines ponunt: praſcri bi.conſ.101.nu.21. fo.185
2 Epiſcopus contra ius commune conſtitutionem facere non poteſt. cõ ſil.17.nu.59. fo.87
3 Epiſcopus dicitur perpetuus executor,& quando habeatur loco hæ redis conſ.74.nu.71. 130
4 Epiſcopus captus a paganis inducit ut capitulum adminiſtret.ac ſi ſe cundus uacaret per mortem.conſi.19.nu.11. Idem ſi caperetur ab hæreticis.ſcu latronibus.nu.12. 31
4 Epiſcopus non habens uelle,nec nolle,tribuit poteſtatem capitulo.ibi dem.nu.13. eo.
4 Epiſcopus in loco exempto etiam in diœceſi ſua exiſtente non poteſt tribunal exigere ſine licentia abbatis dicti loci.conſ.22.no.20. 34
4 Epiſcopatus non poteſt abſoluere exemptos ad cautelam. conſil.28. numero.36. 39
4 Epiſcopus non poteſt abſoluere moniales etiam exemptas propter monaſterium ſitum in diœceſi.ibi.nu.39. eo.
4 Epiſcopus an poſſit uiſitare fraternitates,& loca pia,& per totum. conſ.34.nu.1. 47
4 Epiſcopus habet fundatam intentionem,quo ad omnes eccleſias, & loca religioſa,& pia exiſtentia in eius diœceſi.conſ.34.num.1.Fallit niſi contrarium oſtendatur.nu.2. 47
4 Epiſcopus poteſt uiſitare locum pium.ibi.nu.3. eo.
4 Epiſcopus in illo non habet inſtitutionem nec deſtitutionem. ibidem. numero.11. 47
4 Epiſcopus ſuper locis leproſorum,& bonis ipſorum,& adminiſtratoribus,nullam habet iuriſdictionem.Subijciuntur enim iudici ſeculari ibi.nu.28.& 29. 47
4 epiſcopus non poteſt ſe intromittere ſuper redditibus dictorum locorum,nec contra adminiſtratores.nu.30.ibi.& nu.31. eo.
4 epiſcopus ſuper dictis locis non poteſt deputare nouos adminiſtratores.ibid.nu.31. eo.
4 epiſcopus non habet ius uiſitandi dicta loca,nec exigendi procurationem.ibi.nu.33.Nec in dictis locis habet iura epiſcopalia.n.34. 47
4 epiſcopus an poſſit uiſitare talia loca mortuo ediſicante priuato ad effectum uidendi an relicta dictis locis bene diſtribuantur. ibi. numero.38. 47
4 epiſcopus non temporalis non poteſt ſe in iſtis intromittere. numero.47.ibidem. 47
4 epiſcopus habet facultatem in iſtis locis priuatis uiſitãdi, & inquirẽdi ad effectum,ut uideat,an ibi fiat illud propter quod locus fuit conſtructus,& an ibi exerceantur ea ſecundum uoluntates relinquentiũ conſ.34.nu.43.Quod procedit mortuo illo qui edificauit ſecus ſi uiuit.nu.44.Item procedit data negligentia deputatorum.num.45.& nu.47.Item procedit quando loca eſſent conſtructa authoritate epiſcopi,uel eſſemus in dubio,alias ſecus.num.46. Item procedit prout poſſet epiſcopus ſe intromittere pro alijs legatis relictis pro anima,et non aliter.nu.47.Et quid ſi legata ſunt relicta fraternitati ſimpliciter.nu.48.Quid enim ſi adeſſet præſcriptio tanti temporis, in cuius contrarium non extaret memoria.nu.49. 47
4 epiſcopus poteſt conferre beneficia ſine capitulo niſi conſuetudo contraria ſit.conſ.41.nu.3. 33
4 epiſcopus uel alius collator non poteſt conſtituere procuratorem ad conferendum beneficia.conſ.50.nu.1. 61
4 epiſcopus ſi nõ iure deuoluto,ſed primordiali diſpoſuit de eccleſia patronata infra tempus præſentandi talis collatio ualet , & ſola ratificatio quæ ſurgit tacite & lapſu temporis roborat ipſam collationẽ conſ.144.nu.1. 149
4 epiſcopus per alternatiuam & ex quibus uerbis uideatur exemptus a ſpectatiuis.conſ.144.nu.12. 149
4 epiſcopus ſucceſſor an teneatur ſoluere debitum anteceſſoris, conſi. 137.nu.5. 144
4 epiſcopus non eligitur per capitulum & canonicos ſede uacãte per mortem pontificis ſed expectatur futurus pontifex.cõſ.19.n.19. 31
4 epiſcopus & uicarius idem tribunal,& conſiſtorium faciunt conſil. 89.nu.10. 11
4 epiſcopus quo ad monaſteria ſita intra ſuam diœceſim poteſt exercere iura epiſcopalia.conſ.95.nu.1. 118
4 epiſcopus in monachos commorantes in monaſterijs intra diœceſim ſuam ſitis habet iuriſdictionem.conſ.95.nu.3. 116
4 epiſcopus poteſt monaſteria & monachos uiſitare.ibi.nu.4. eo.
4 epiſcopus exercens iuriſdictionem ſuam nõ dicitur alicui inferre moleſtiam.ibi.nu.16. 116
4 epiſcopus poteſt ſubſidium charitatiuum implorare,& contra denegantes uti armis ſpiritualibus.conſ.105.nu.1. 123
4 epiſcopus in iſto ſubſidio charitatiuo , an ex cauſa poſſit x ... ſummam taxatam in extrauaganti Bo e ... ibi.in numero.6. & ſequenti. eo.
4 epiſcopus in bonis aliunde quæſitis poteſt habere hæredem quẽ ... conſ.118.nu.19. 138
4 epiſcopus in ſua diœceſi poteſt facere conſtitutiones ſinodales. Et iſtæ ligant omnes.conſ.137.nu.21. 138
4 epiſcopus an & quando.& quo caſu poſſit dici ante conſecrationem conſ.141.nu.30.& ſeq. 147
4 Si ſubiecta materia loquens de epiſcopo concernat ea quæ non ſunt ordinis uerificatur in epiſcopo confirmato nondum adhuc conſecrato.ibi.nu.31. eo.
2 epiſcopi conſtitutio facta ad ſupplicationem alterius tendens ad dãnum tertij non ualet,etiam ſi conſtitutio eſſet generalis dummodo ex coniecturis conſtare poſſit illam eſſe editam in damnum tertij.conſi. 27.nu.61.& 62. 87
4 epiſcopi principes dici poſſunt.conſ.141.nu.25. 147
4 epiſcopi illuſtres etiam dici poſſunt ibi.nu.26. eo.
4 epiſcopi habent inſuper culmen dignitatum.ibi.nu.27. 147
4 epiſcopi pares etiam Papæ uidentur quo ad quædam.ibidem. numero.28. eod.
4 epiſcopo excommunicato eius uicarius non poteſt iuriſdictionẽ.exercere.conſ.89.nu.6. 112
1 epiſtola ſemper loquitur,conſ.127.nu.30. 226
2 Et conſ.89.nu.32. 181
2 epiſtola obligat mittentem eam.conſ.127.nu.31. 226
2 epiſtola & litera quando probent,& ſi habet ſubſcriptionem mittentis,ſeu teſtium & proprium ſigillum. conſilio. 19. numero. 105. & 106. 55
1 epiſtola tranſmiſſa & acceptata diſpoſitionem inducit. conſil.127. numero.30. 226
1 epiſtola poteſt donatio celebrari,maximè ſi res donata reperitur penes donatarium.ibi.nu.34.& 35. eo
1 epiſtola & litera hinc inde tranſmiſſa obligant mittentes & recipiẽtes ad omnia in illa contenta,quibus non contradixerunt.conſil. 91. numero.3. 164
1 epiſtolam recipiens,& tacens conſentire dicitur contentis in illa cõſ. 127.nu.32. 226
1 AEQVA & benigna ſequenda ſunt.conſ.71.nu.42. fo.155
1 equalitas inter fratres ſeruanda eſt.conſi.92.nu.13. 165
1 equalitas inter filios,ut ſeruetur conſiderandum eſt.conſil.106.nu. 12.fo.197.& conſ.126.nu.30. 224
2 Et conſil.o.24.numero.36.folio.104.conſil.25.nume.24.folio.78. conſilio.34.nume.7.folio.101.conſil.61.nume.30. & melius num.. 32.& ſeq. 142
3 Et conſ.2.numero.27.folio.6.conſi.69.nu.19.fol.98.& conſ.109 numero.212. 174
4 Et conſ.71.nu.16. 97
2 equiparatio & adequatio quem effectum producat. conſil. 12. numero.12. 28
3 equipollens an & quando ſuppleat requiſitum. conſilio. 119. numero.47. 174
1 equipollens.Non differt an fiat ſub equipollenti. conſilio. 8. numero.18. 19
3 equipollens.Quando quid adimpleri poſſit in equipollenti. conſil. 9. nume.8. 16
4 In equipollenti non adimplentur ea quæ pro forma requiruntur.cõſi. 97.nu.13. 117
4 equitas ſcripta præfertur rigori quando in ſpecie eſt ſcripta. conſil. 2.numero.195.197.198.& quid ſi concurrit naturalis , & diuina iuſtitia nu.196. 5
4 equitas ſola conſideratur inter mercatores & procedendum eſt de bono & æquo.conſ.69.nu.17. 95
4 equitas.l.curabit.C.de act.& obli.procedit quando quis non poteſt uti precio.conſ.75.nu.15. 204
2 equitas amplectenda eſt.conſ.101.nu.30. 199
2 equitas & non rigor inter mercatores attenditur. conſ. 95. numero.3. 192
1 equitas.l.curabit.C.de actio.& obl.dictat,ut emptor detur aliquid. conſ.60.nu.15. 129
1 equus mortuus culpa mandatarij dat incommodum mandatario. cõſil.123.nu.1. 212

1 Equi·

2 Equi & ſeſe mouentia an ueniant in legatu mobilium. conſilio. 67. numero. 1. 149
1 ERRANS non conſentit. conſi. 72. nu. 60. fo. 135. & conſi. 131 numero. 36. 230
1 Errans in ſubſtantia facti dicitur errare in acceſſorijs, & clauſulis poſitis executiue. conſ. 1. nu. 73. 2
2 Errans & ignorans non dicitur conſentire. conſ. 12. nu. 245. 29
4 Errans in calculatione non dicitur in dolo & delicto. conſil. 150. numero. 22. 61
1 Errantibus ſubueniendum. conſ. 131. nu. 37. 230
1 Error ſi adeſt in una pecia terræ, an ex hoc uitietur uenditio in totum conſ. 64. nu. 69. 128
1 Error calculi ſemper poteſt allegari, & deduci conſ. 131. n. 26. 230
6 Error calculi ceſſat, quando poſt illum fuit deuentum ad pactum & ſtipulationem. conſ. 89. nu. 6. & nu. 39. contra. 160
1 Error calculi ceſſat, quando peruenit tranſactio. ibid. nu. 12. eo.
1 Error calculi ceſſat, quando fuit ſententiatum. ibidem. nume. 13. & nu. 61. & 62. 160
1 Error calculi probatur, quando fuerunt admiſſa non admittenda, & omiſſa quæ debeant admitti. ibid. nu. 27. 160
1 Error calculi aduerſus tranſactionem, quando poſſit allegari. ibidem numero. 57. 160
1 Error probatur quando euidentia ei contrarium oſtendit. numero. 38. ibidem. eo.
1 error facti alieni probabilis eſt. conſ. 89. nu. 37. 160
1 error probatur, eo ipſo quod oſtenditur, rem aliter ſe habere. conſil. 89. nu. 37. fo. 160. conſi. 97. nu. 30. ſed contra. nu. 31. & 82. fo. 74. & conſ. 131. nu. 29. 230
3 Et conſi. 7. nu. 6. 14
3 error probare poteſt per duos teſtes. conſ. 3. nu. 35. & 36. 9
1 error an poſſit allegari. in caſu l. 3. C. ſi min. ſe ma. dixer. conſi. 97. numero. 81. 174
2 error excludit conſenſum. conſ. 12. nu. 98. 28
2 error & ignorantia ceſſat in facto proprio. conſ. 66. nu. 110. 148
1 error cadit etiam in facto proprio. conſ. 131. nu. 32. 200
1 error iuris in præſcribendo, non bonam ſed malam fidem inducit, & maximè quando contractus ex quo reſultat titulus eſt a iure reprobatus. conſ. 27. nu. 135. & 136. 70
3 error iuris non ſufficit ad præſcriptionem complendam conſilio. 66. numero. 124. 107
3 error iuris, non bonam, ſed malam fidem inducit. ibidem nume. 107. etiam in præſcriptione longiſſimi temporis. nu. 116. ibid. eo.
3 error & falſa cauſa ſatis apparet ex uerbis ſententiæ habentibus relationem ad acta. conſ. 107. nu. 140. 170
4 error ſuppletur & ignorantia quando ex uerbis illud colligitur. & maximè quando defectus non potuit peruenire, niſi ex errore. conſ. 3. nu. 87. 88. 11
4 error iuris nõ poteſt allegari per illum qui eſt in loco, ubi adeſt copia peritorum. conſ. 5. nu. 60. 15
4 error non impedit collationem beneficij dummodo quod conſtet de corpore. conſ. 15. nu. 8. 36
4 errore potius præſumitur quàm dolo quid fuiſſe geſtum. conſil. 169 numero. 59. 175
2 ES ALIENVM æqualiter ab omnibus hæredibus ſoluendum eſt. conſi. 69. nu. 23. 150
1 es alienum a filio deducendum eſt antequam legitima. conſilio. 33 numero. 20. 87
3 eſſentia ſtatuti conſiſtit in mente & ratione ſtatuentium. conſil. 16. numero. 27. 14
3 eſt dictio reſtrictiue, quandoque ampliatiue capitur. & augmentatiue. & ponitur inter diuerſa. conſ. 42. nu. 9. 65
2 AETAS maſculi ad generandam quo tempore duret, & dicatur apta, & non ultra conſ. 29. nu. 26. fo. 91
2 etas maior & ſterilitas a pari procedunt ad generationem impediendam. conſ. 29. nu. 51. 52. 67. 68. 78. & 79. 91
2 etas ad generandum, quo tempore & quibus annis dicatur eſſe apta. ibid. nu. 35. eo.
2 etas ann. 60. in maſculo eſt terminus ad generandum. ibid. nu. 37. & hoc comprobatur authoritate Ariſtotelis. nu. 38. ibid. 91
1 etas minor eſt cauſa inducendi reſtitutionem & nulitatem. conſi. 97 numero. 40. 17
1 etas minor qualiter ſit probanda quando minor uerbotenus iurauit ſe maiorem. ibid. nu. 31. eo.
3 etas ruſticorum qualiter probetur. conſ. 88 nu. 78. 150
1 etas perfecta & legitima, quæ dicatur. conſi. 121. nu. 33. 210
2 etates hominum ſecundum ſubiectam materiam uario modo limitantur, & terminantur. conſ. 29. nu. 25. 91
4 etiam dictio implicatiua eſt ad maiora, & diuerſa ab expreſſis, etiã in materia ſtricta & exorbitanti, & auget augendo & implicando. conſ. 46. nu. 30. & 31. 57
4 etiam implicatiua ampliat gratiam, & maxime ne diſpoſitio reddatur eluſoria. conſ. 144. nu. 15. & 16. 149
4 EVENTVS rei, & actus ſequens oſtendunt, qualis fuit animus in præteritum conſ. 143. nu. 16. fo. 148
3 EVICTIO promiſſa a quo debeat fieri, ad hoc ut promiſſor illius teneatur. conſ. 71. nu. 11. fo. 124
3 euidens æquiparatur manifeſto & notorio. conſilio. 20. numero. 67. 39
3 euidentia rei ſuperat omnes præſumptiones. conſilio. 99. numero. 56. 164
2 euidentia facti conſiderata temporis breuitate excludit omnem præſumptionem. conſ. 12. nu. 60. 28
3 euitanda eſt in teſtatore contrarietas. conſi. 53. nu. 27. 85
1 euitanda eſt iuris communis correctio, & danda eſt concordia. conſi. 100. nu. 85. & 86. 183
4 euitatio ſcandali in pluribus conſideratur & declaratur. conſi. 58. numero. 8. 72
1 EXACTIO intereſſe non impeditur per appoſitionem pœnæ conſil. 119. nu. 55. 204
3 Et conſi. 76. nu. 16. 134
4 exactio fieri non poteſt ante terminum, & diem ſolutionis. conſi. 45. numero. 26. 56
1 examini, qui ultro non citatus ſe offert ſuſpectus eſt. conſilio. 83. numero. 18. 152
4 excedens fines mandati non præiudicat mandãti. conſilio. 61. numero. 9. 77
2 exceptio non numera. pecu. infra quod tempus poſſit opponi, conſilio. 51. nume. 39. 128
2 exceptio non ampliat regulam. conſ. 67. nume. 16. fallit quando non uenit ampliatiue, ſed confirmatiue. ibidem. Item fallit quando ſub uerbis generalibus prolatis in exceptione, neceſſario includeretur ampliatio. nu. 17. ibid. 128
3 exceptio oritur ex pacto conſ. 78. nu. 7. 137
3 exceptio multo magis danda eſt cui datur actio. conſilio. 78. numero. 4. 137
3 exceptio & remedium proueniens ex natura ipſius rei, nunquam cenſetur eſſe excluſum per quãcunque generalem prouiſionem. conſi. 81 numero. 31. 139
1 exceptio operatur in caſu exceptuato, & in illo præfertur regulæ cõſil. 78. nu. 24. 144
1 exceptio inducta eſt ad reſtringendum & diminuendum. conſil. 78. numero. 25. 144
1 exceptio ſpolij probanda eſt infra. 15. dies. conſi. 1. nu. 149. fol. 2. & conſ. 107. nu. 23. 199
1 exceptio dilatoria poteſt opponi ante litem conteſtatam. conſil. 50. numero. 44. 110
1 exceptio firmat regulam in alijs non exceptuatis. conſilio. 33. numero. 39. 40. & 41. fol. 87. conſil. 35. numero. 8. fol. 78. conſil. 99. numero. 30. fol. 181. conſi. 101. nume. 10. fol. 197. & conſilio. 109. numero. 31. 104
2 et conſilio 63. numero. 25. folio. 116. & conſilio. 94. numero. 5. 191
3 et conſilio 7. numero 15. folio. 14. conſilio 25. numero. 41. folio. 38. conſilio. 31. numero. 4. folio. 30. conſilio. 33. nu. 59. fol. 51. & conſ. 69. nu. 58. 117
4 et conſilio. 2. num. 162. folio. 5. conſilio. 5. numero. 146. folio. 10. conſilio. 9. numero. 7. fol. 24. conſilio. 21 nu. 25. fo. 32. & conſ. 155 numero. 7. 161
1 exceptio regulam declarat. conſ. 78. nu. 16. 144
1 exceptio diſcuſſionis etiam ceſſat, quando agitur cõtra unum ex principalibus debitoribus. conſ. 80. nu. 45. 146
1 exceptio debet eſſe de regula. conſ. 96. nu. 110. 171
4 Et conſilio 85. numero 21. folio. 109. & conſilio. 214. numero. 5. 129
1 exceptiones excludentes aduerſarium. conſi. 97. nu. 128. 174
1 exceptio iuramenti. de qua in l. 3. C. ſi mi. ſe ma. di. excludit agentem. conſ. 97. nu. 129. & nu. 130. 174
1 exceptio præſcriptionis abſtat agenti. conſ. 100. nu. 84. 183
1 exceptio & limitatio debet eſſe de regula. conſilio. 111. numero. 19. 208

1 *Exceptio compenſationis poteſt opponi poſt ſententiam in exequutione ipſius.conſ.121.nu.18.* 220

1 *Exceptio compenſationis competit contra inſtrumentum dotale. cõſ. 121.nume.19.* 210

4 *Exceptio capitalis inimicitiæ cauſatur iure naturali,& per principem non poteſt tolli conſ.2.nu.64. & quid quando cauſata eſſet in fraudem.nu.65.* 5

3 *Exceptio appoſita in confirmatione,reſeruans ea,quæ eſſent contra libertatem eccleſiæ,qualiter ſit intelligenda.& quem ſenſum capiat conſi.106.nu.7.* 169

1 *Exceptio dominij quando obſtat agenti poſſeſſorio.conſ. 1. nu.170. & quid ſi intẽtatu eſt poſſeſſorium,& petitorio inſimul.n.171.ibi.* 2

1 *Exceptio dominij non admittitur in poſſeſſorio recuperandæ, tamen probationes de eo factæ & admiſſæ inducunt exceptionem dominij. conſ.112.nu.60 & 61.* fo.218

4 *Exceptio quando dicatur generalis & incerta.conſ.67.nu.2.* 85

4 *Exceptio incerta non debet recipi nec admitti parte opponente. cõſ. 67.nume.3.* 85

4 *Exceptio generalis,& non propoſita in ſpecie non debet admitti. cõſil.67.nu.4.* 85

4 *Exceptio obſcura iudicatur propter generalitatem, & habetur pro non appoſita.ibidem nu.5. & ita oppoſita calumnioſa iudicatur, & ſic reijcienda,& conſequenter admitti non debet ex quo non releuat ibid.nu.7.& 8.* eo.

4 *Exceptio propriè eſt actionis excluſio.ibid nu.9.* 85

4 *Exceptio excommunicationis,an & quando ſuſpendat proceſſum.conſil.109.nu.11.& nu.12.& quando per iudicem fuit admiſſa probãda eſt nu.12.ibid.& ſi illa oppoſita, & pendẽte oppoſitione fuit proceſſum,an & quando reddatur nullus.nu.13.* 126.& 127

4 *Exceptio nullitatis prohibens in tribus ito & in duobus ſtante ſtatuto.ibid.nu.16.* 127

4 *Exceptio non ampliat regulam,ut in illa comprehendatur quæ alias non comprehenderetur.conſ.114.nu.6.* 129

4 *Exceptio licet firmat regulam,tamen eam non ampliat ad comprehenſionem ſpecierum de quibus in exceptione , ſi in diſpoſitione non comprehendantur.conſ.141.nu.13.* 146

4 *Exceptio iuri communi conformis recipit omnes illas extenſiones, quas ius ipſum commune,etiam ſi appoſita eſſet dictio taxatiua tantum etiam in odioſis.ibid.nu.23.& 24.* 147.

4 *Exceptio firmat regulam non tamen ampliat.conſ.157.nu.40.* 164

1 *Exceptio in quacunque materia excludatur,nunquam intelligitur excluſa illa,quæ notoria eſt conſ.1.nu.57.* 2

1 *Exceptio non ampliat confirmationem.conſ.19.nu.10.* 41

1 *Exceptio ſuſpecti iudicis,eſt ante alias proponenda.conſi. 32.num. 62.fall.i nu.94.* 79

1 *Exceptio illa eſt in ſcriptis proponenda,nec debet eſſe friuola, & temeraria.ibid.nu.63.& 64.* eo.

2 *Exceptio in caſu excepinato uincit regulam.conſ.35.nu.17.* eo.

2 *Exceptio non habet locum in caſu de quo non loquitur. ibidem. numero.19.* eod.

2 *Exceptio perimij debet opponi,alias illi uidetur renunciatum. conſi. 45.nume.57.* 101

2 *Exceptio diſcuſſionis impedit agi contra tertium poſſeſſorem. conſil. 50.nume.40.* 110

2 *Exceptio rei iudicatæ impedit agentem ex ſimulatione. conſil. 54. numero.18.* 115

2 *Exceptio competit etiam pro debito non adhuc liquido , quando illud fuit liquidatum per confeſſionem partis tantum.conſilio. 121. numero.22.* 120

2 *Exceptio compenſationis tranſit ad heredem.conſ.121.nu.5.* 120

2 *Exceptio quem de euictione tenet actio &c. aſtringit heredem.conſ. 16.nume.* 143

2 *Exceptio hodie conſtat hodie ogatur,excludit alias & illis præfertur ibid.nu.119.* eo.

3 *Exceptio diſcuſſionis eſt dominatoria, nec poteſt opponi per rem iudicatam conſ.103.nu.6.& 7.* 168

3 *Exceptio oppoſita in primo iudicio,poteſt opponi in ſecundo licet ſententia in primo fuerit lata contra ipſum opponentem, ſi primum iudicium tendit ad diuerſum effectum,ad quem tendit ſecundum.conſi. 87.nu.52.* 147

1 *Exceptioni ſimulationis non poteſt renunciari .conſ.54.nu. 33.101. & conſ.55.nu.60.* 118

4 *Exceptione facta de regibus & principibus , etiã uidetur includi cardinalis.conſ.141.nu.10.* 146

1 *Excipiens debet ſuam exceptionem probare,quia in ea,ut actor conſideratur.conſ.45.nu.2.fo.181.& conſ.105.nu.60.* 196

1 *Excipicas non confitetur.conſ.125.nu. 18. fallit in pluribus regula eſt.nu.19.ibid.* 196

4 *Et conſ.1.nu.80.87.& 89.* 2

4 *Excipiens à munere uidetur non augere.conſ.141.nu.15.* 146

4 *Exceptuat o confirmat regulam in non exceptuatis. conſilio.91. numero.18.* 155

1 *Exceptuata confirmant conceſſionem in alijs.conſ.16.nu.8.* 69

1 *Exceptuatus caſus in contractu extenditur ex identitate rationis. conſ.32.nu.74.* 84

1 *Exceptuatus caſus a regula porrigitur ad ſimilem.conſilio.23. numero.10.* 87

4 *Exceptuatus caſus debet eſſe de regula & inducitur regula in eo caſu loquatur.conſ.166.nu.28.* 163

1 *Exceptuati caſus obſeruantur & non regula.conſ.47.nu.79.* 105

4 *Exceptuati caſus a regula probandi ſunt per excipientem.conſil. 5. numero.6.* 15

4 *Exceſſus uicinus & adhærens concordia non habet uiciare,dummodo quod non ſit iniuſtus.conſ.20.nu.19.* 32

4 *Exceſſus modicus & paruus ex quibus conſideretur.cõſ.42.n.2.* 54

2 *Excludens filios proprios a fortiori uidetur extraneos excludere.conſ. 9.nu.47.non debet eſſe in poteſtate hæredis grauata excludere ſubſtitutum per legitimationem.ibid.nu.48.* 18

2 *Excludens filias a fortiori uidetur excludere neptes natas ex filiabus conſ.86.nu.46.64.65.66.& 76.* 174

3 *Excludens neptes uidetur excludere ſorores.conſ.52.nu. 32. & nu. 30.etiam pronepies.* 83

3 *Excludere matrem a ſucceſſione filij odium eſt.conſ.108.nu.5.* 175

3 *Excludere qui noluit filios a fortiori uidetur excluſiſſe nepotes ex filijs.conſ.109.nu.17.* 174

4 *Excluſiſſe omnem caſum uidetur qui nihil dixit nec exceptuauit.conſil.68.nu.42.* 84

1 *Excluſa ſemel a feudo dicitur perpetuo excluſa,licet excludens eam poſtmodum moriatur ſine filijs.conſ.22.nu.15.* 47

1 *Excluſa per ſtatutum dicitur perpetuo excluſa.ibid.nu.16.* 47

1 *Excluſa per fratrem a ſucceſſione patris poteſt tamen fratri eam excludenti ſuccedere.ibid.nu.17.* eo.

2 *Excluſa ſemel non dicitur perpetuo excluſa,quando conceſſio non cõtinet feudum.ſed donationem.ibid.nu.19. & idem quando feudum eſſet improprium.nume. 20. & idem quando non excludantur perpetuo ſed ſolum temporaliter & conditionaliter.nu.21.* 47

3 *Excluſa ab hæreditate matris per ſtatutum,an uideatur excluſa ab hæreditate auiæ maternæ.conſil.49.nume.51.& diffuſe in omnibus alijs ſequen.* 77

3 *Excluſa per ſtatutum a ſucceſſione unius,uidetur excluſa a ſucceſſione alterius,ex identitate ſeu maioritate rationis.ibi.nu.51.& diffuſius in alijs ſequentibus,& maximè.nu.57.64.& 66.* 77

3 *Excluſa a ſucceſſione,uidentur excluſi omnes deſcendentes ex ea ibi nu.58.& nu.75.* 77

3 *Excluſa a ſtatuto ab inteſtato,& in re certo inſtituta non poteſt petere ſupplementum.conſ.53.nu.73.& quid ſi excludantur eam illa qualitate dotandi.nu.76.ibid.& quando dos ſuccedat loco legitimæ.nu.77.ibi.* 85

3 *Excluſa ab hæreditate,an & quando dicatur perpetuo excluſa & omni caſu,ſeu ſolum ad tempus.conſ.59.nu.15.* 98

4 *Excluſa matre a iure patronatus a fortiori excluſa cenſetur eius filia.conſ.48.nu.13.* 59

4 *Excluſi ſemel a ſtatuto cenſetur perpetuo excluſa.ibi.nu.14.* 59

4 *Excluſo ſemel legitimæ perpetuo cenſerunt excluſa etiam deficientibus illis,qui eam excluſerunt.conſ.62.nu.79.* 77

4 *Excluſa matre a fortiori cenſentur excluſi filij ipſius.ibi.nu.80.* eo.

1 *Excluſus a probatione non eſt recipiendus ad eam faciendam.conſi. 97.nu.127.* 174

2 *Excluſus a ſucceſſore propter nõ petitum tutorẽ intelligitur & excluſus a ſucceſſione,quæ illi deferebatur per ſtatutũ.conſ.84.n.26.* 170

2 *Excluſus temporaliter per ſtatutum poteſt ſuccedere finito tempore. conſ.85.nu.4.* 172

2 *Excluſus temporaliter ſeu conditionaliter poteſt petere a poſſidente hæreditatem ſatiſdationum de bonis conſeruandis,ſi eueniet caſus illeci.nu.5.* eo.

3 *Excluſus a teſtatore ne ſuccedat , non affert damnum monaſterio, ſed ſolum tollitur ſpes ſuccedendi.conſ.22.nu.8.eo magis ſi teſtator uoluit bona ſua conſeruari in familia & agnatiõe n.9.ibi.& n.10.* 34

3 *Excluſus ſemel cenſetur perpetuo excluſus,quando conſideratur tempus quo fuit excluſus,circa prælationem.conſ.81.nu.25.* 139

3 *Excluſus a ſubſtitutione non poteſt ad illam uenire a qua fuit excluſus & ſegregatus.conſ.109.nu.1.* 174

4 *Excluſus conditionaliter,& limitatè non cenſetur perpetuo excluſus.co ſ.72.nu.192.* 98

4 *Excluſus a diſpoſitione qualibet generali uidetur cardinalis.cõſ.141 numero 7* 146

2 *Excluſo uno a ſucceſſione an alij ſuccedentes dicantur excluſi.conſ. 84 num 8.* 170

3 *Excluſo uno cenſentur excluſi eius filij & deſcendentes.conſ.20.numero 65.* 29

3 *Excluſorum loco quando & quo caſu agnati dicãtur poſiti.conſ.47 nu.114.& nu.9.& 8.* 72.& 73

2 *Excluſus exiſtentibus in potiori gradu a fortiori excluſi uidentur illi,qui ſunt in remotiori.conſ.56.nu.30.*

3 *Excluſus a teſtatore perſonis magis dilectis,cenſentur excluſa magis remota.conſ.74.nu.75.* 130

2 *Excluſio fœminarum,an contineat odium uel fauorem . conſ.35.nu. 26.& nu.34.35.& ſeq.* 103

1 *Excluſio certarum perſonarum eſt incluſio aliarum.conſilio 35.numero 2.* 91

2 *Excluſio fœminarum ſucceſſione diſponentis , oſtendit ipſum uoluiſſe bona conſeruari in maſculis.conſ.37.nu.32.* 106

2 *Excluſio filiarum,an & quo caſu cẽſeatur temporalis uel perpetua. conſ.43.num.21.* 117

3 *Excluſio certarum perſonarum , ſeu certi generis non eſt trahenda ad alias etiam ſi alia perſona eſſet ſimilis expreßis. conſilio 47.nu. 77.& 78.* 73

2 *Excluſio hæreditatis pœna eſt.conſi.89.nu.38.* 181

3 *Excluſio ſi eſt perſonalis non extenditur ad alias perſonas. conſ.41. nume.57.* 63

1 *Excluſio unius eſt aliorum incluſio & econtra.conſi.8.nume.9.fol. 19. conſil.19.num.6.& 9.fo.41.conſ.33.nu.50.fo.87.conſ.35.nume.9.fo.91.conſ.47.nu.48.fo.104.conſ.93.num. 44.fo.166.conſ. 106.nu.11.fol.197.conſ.111.num.21.* 208

2 *Et conſil.12.num.185.fol.29.conſi.14.num.15.fol.37.conſ.20.nume.41.fol.62.conſ.23.num.24.fol.70.conſi.24.nu.41.fol. 32.& conſ.29.nu.33.* 91

3 *Et conſi.1.nu.135.fo.5.conſi.5.num.43.fo.11.conſi.6. nu.12.fol. 13.conſi.11.num.15.fo.19.conſi.16.num.13.& num. 47.limitatur niſi eadem adſit ratio in utroque.fo.24.conſi.10.nu.10.fol.29. conſ.49.nu.24.fo.63.conſ.50.num.4.& 47.fo.65.conſ.53.nu.46. fol.70.conſi.57.nume.6.fo.77.conſ.63.nume.5.fol. 103. conſ.86. nume.3.fol.145.conſil.107.nume.63.fol. 169.& conſi. 108.numero 52.* 173

4 *Et conſ.5.nu.145.fo.16.conſ.21.nu.14.fo.32.conſ.28. nu.18.fo. 39.conſ.31.nu.18.fo.43.conſ.72.nu.21.fo.98 conſ.133.num.10. fol.141.& conſ.165.nu.21.* 171

4 *Excommunicatio prolata poſt appellationem interpoſitam uenit retractanda per uiam attentati.conſ.28.nu.18.* 39

4 *Excommunicatio poſt legitimam appellationem fulminata , eſt ipſo iure nulla.ibid.nu.19.* fo.eo.

4 *Excommunicatio fulminata pro ſimplici contumacia , de facili habet abſolutionem ad cautelam.conſ.28.nu.44.* 39

4 *Excommunicatio quod proceſſerit poſt appellationem, qualiter probetur.ibid.nu.50.* 39

4 *Excommunicatio,an probetur per denunciationem in dubio præſumptiue.conſ.104.nu.3.& in aduerſarium an transferatur onus probandi de nullitate ipſius.nu.4.ibi.& nu.7.* 222

4 *Excommunicatio timenda eſt.conſi.120.nu.19.* 154

4 *Excommunicatus ab homine etiam ad cautelam , an poßit abſolui ab alio,quam ab excommunicatore.conſ.28.nu.53.* 39

4 *Excommunicatus repellendus eſt.conſ.77.nu.10.* 98

4 *Excommunicatus an poſſit exequi literas apoſtolicas , & conferre propter clauſulam cæteram &c.conſ.89.nu.5.* 212

1 *Excommunicato non currit tempus,etiam ſi ipſe cauſam dediſſet.cõſil.108.nume.40.* 202

4 *Excommunicatum non uidetur ſe fateri,licet quis dicat ſe abſolutũ. conſ.1.num.88.* 2

4 *Excommunicato non poteſt conferri beneficium nec prouideri .conſ. 29.num.4.* 40

1 *Excommunicationis abſolutio obtinenda eſt ut profit ab omnib. cauſis quibus fuit excommunicatus nec ſuffi.it quod ab una alias erit ſurreptitia.conſ.43.nu.20.* 99

4 *Excommunicatus hoc modo poſt interpoſitam appellationem legitimè non tenetur deſiſtere a diuinis.conſ.28.nu.30.* 39

4 *Excommunicati celebrantes uel ſcientes celebrare uel audientes diuina incurrunt irregularitatem.conſ.120.nu.20.* 154

4 *Excommunicati admittantur in teſtes in cauſa hæredis. conſi.2.numero 53.* 5

3 *Exculpatio & declaratio offenſi multum prodeſt exculpato.cõſ.67. numero 119.* 111

3 *Exculpatio non prodeſt delicto conſummato & probato.ibidem.numero 120.* fol.eo.

3 *Exculpatio prodeſt etiam delicto commiſſo,quãdo exculpatur amicus ſeu conſanguineus ibi.nu.122.& nu.123.* 111

3 *Exculpatio ſuſpecta & affecta ac procurata non debet prodeſſe. ibi. nu.126.& num.129.* fo.eo.

3 *Exculpatio obtenta ad tollendum probationem,nõ debet attendi,prodeſt ſatis habere declarationem & exculpationem ab aliquo , mediante inſtrumento publico ad effectum , ut per illud haberi poßit in promptu probatio ueritatis.ibid.nu.127.& 129.* 112

3 *Exculpationem & declarationem obtinere licitum eſt ab illo qui dicitur impeditus teſtari.conſ.67.nu.128.* 112

4 *Exculpans ſe & agens de ſuo commodo non eſt idoneus teſtis.conſi. 169.num.52.* 175

4 *Excuſatio non comparendi poteſt aßignari propter loci intemperiem. conſ.110.nu.16.* 127

4 *Excuſatio iniuriarum non admittitur,eſto quod iniurians dicat , non feciſſe animo iniuriandi .conſ.149.nu.10.* 153

4 *Excuſandus uenit,& dicitur iuſte credere,quando quis credit perſonæ fide dignæ.conſ.165.nu.29.* 171

1 *Excußio quando fit,quæ bona conſiderentur.co ſi.50.nu.63.* 110

1 *Excußio mortuo principali debitore facienda eſt contra ipſius hæredem,& quando non adeſt hæres contra hæreditatem iacentem dato curatore ibid nu.41.& 42.* 110

1 *Excußio prius fieri debet ſuper bonis principalis debitoris ibid.numero 43.* 110

1 *Excußio bonorum quando facienda eſt an neceſſaria ſit pronunciatio & ſententia iudicis.ibi.nu.45.* eo.

1 *Excußio fieri poteſt cõtra tertium poſſeſſorem iudicio pendente.conſi.eod.num.46.maxime ſi iudex iam interloquutus eſt.num.47.Item ſi fuit oppoſitum & iudex proceßit ad ulteriora.nu. 48.& quando procedit illa communis practica , quando offert actor ſe probaturũ, alia bona debitorem non eſſe ſoluendo.nu.51.* 110

3 *Et conſ.103.nu.9.& 11.* 168

3 *Excußio ceſſat quando debitor conſtituit ſe nomine creditoris poßidere bona hypothecata.conſ.103.nu.8.ceſſat etiam quando non adſunt ſpecialiter hypothecata.nu.9.ibid.* 168

3 *Excußio non debet fieri ſuper re in qua adeſt controuerſia. ibidem numero 12.* 168

1 *Executio non debet impediri per exceptiones requirentes altiorem indaginem.conſ.12.nu.26.& 114.* 28

4 *Executio iuris non inducit metum , nec iniuriam . conſilio.5.numero 175.* 16

1 *Executio,quod non extent bona præſumitur,ex executione facta mãdato iudicis.conſ.50.nu.64.* 110

4 *Executio quando in reſcripto committitur nulla præcedente cognitione ſeu excußione ipſo iure cenſetur nulla.conſ.45.nu.3.* 56

4 *Executio citationis reſpectu cuius requiritur actoris uel rei.cõſ.81. nume.10.* 107

1 *Executio fit contra hæredes,quando uaſſallus committit fellonıam. propter quam ipſo iure fuit priuatus,conſ.1.nu.53.* 2

1 *Executio quando ſunt plures hæredes debitoris,non eſt contra unum facienda.conſ.42.nu.39.* 98

2 *Executio quando fit a lege ſeu ab homine circa translationem hæreditatis ceſſat æquitas canonica.conſ.19.nu.245.* 55

1 *Executio laudi impeditur propter læſionem enormißimam.conſ.45. nume.49.* 101

2 *Executio laudi impeditur ſi continet enormißimam læſionẽ et conceditur clamatio & reductio ad arbitrium boni uiri. Nec tali læſioni poteſt renunciari,& ſi renunciatur nõ ualet renunciatio . conſ. 24. nu.149.& 150.* 33

1 *Executio & tenuta , qua ſub forma facienda ſit . conſilio 125.numero 30.* 223

4 *Executio interlocutoriæ quæ tranſit in rem iudicatam,uſq; ad annos triginta fieri poteſt,maximè quando approbatur ab aduerſario. conſi.107.nu.18.& 118.* 125

4 *Executioni rei iudicatæ quãto tpe præſcribitur.cõſ.116.nu.5.* 130

4 *Executor excedens mandati fines male dicitur procedere. conſ.120 nume.16.* 234

3 Executor

3 *Executor electus ſub uerbis importantibus arbitrium boni uiri non debet abuti poteſtate ei cõceſſa, & malè arbitratus. peſſimè agit & ad ſuperiorem poteſt haberi recurſus, & ab illa poteſtate ſemper intelligitur excluſus dolus.conſ.43.nu.18.19.& 20.* 70
3 *Executor datus ad diſtribuendum iudicandus eſt, qualis iudicatur ille propter quem datus eſt.conſ.74.nu.42.* 130
3 *Executor ad diſtribuendum precium redigendum ex uenditione rerũ non tenet locum hæredis ibi.nu.43.* fo.eo.
3 *Executor datus ad unum caſum non dicitur datus in alijs.Ibidem.numero 52.* 130
3 *Executor & diſpenſator pluribus nominibus ſynonimis appellatur. conſ.26.nu.4.* 40
4 *Executor poteſt facere expenſas in exigendis redditus de bonis hæreditatis.ibid.nu.18.*
4 *Executor expenſas itineris facere poteſt.ibid.nu.19.* fo.eo.
4 *Executor non debet eſſe negligens, quoniam talis negligentia iudicatur, ut dolus.ibidem.nu.20.* fo.eo.
4 *Executor teſtamentarius poteſt bona diſpenſare erga perſonas ab ipſo teſtatore nominatas.conſ.26.nu.22.& ſi ſibi per teſtatorem commiſſa eſt electio perſonarum poteſt ſeipſum eligere. num. 23. poteſt etiam eligere, & monaſterium in quo moram trahit pluribus ex cauſis.nume.24.* fo.37
4 *Executor grauatus anno quolibet maritare puellas pauperes quas puellas habet eligere. Et an intelligatur teſtator diſpoſuiſſe de matrimonio carnali uel ſpirituali, & ſic de ingredientibus monaſterium. conſ.26.nu.36.* 37
4 *Executor grauatus dotare pauperes, an poſſit alicui pauperi ſupplere dotem pro parte, ſine qua non poſſet matrimonium cõtrahere. ibi. numero 38.* fo.eo.
4 *Executor procedens uirtute litterarum ſurreptitiarum, nulliter dicitur procedere.conſ.31.nu.25. Idem ſi proceſſit cum ſeruata forma ſibi tradita a ſuperiore.nu.26.* 43
4 *Executoris officium expirat, mortuo concedente executionem. conſ. 18.num.14.* 31
4 *Executori aſſertioni dicentis ſe citaſſe per edictum minime credendum eſt.ibid.nu.28.* 43
4 *Executori aſſerenti ſupplicata Pontifici fuiſſe uera, non eſt credendum Papa committens cauſam cum illa clauſula, ſi tibi conſtiterit. &c. uidetur eam commiſiſſe ſub conditione, & narrata uerificari debent. Et partes quarum intereſt citandæ ſunt.ibidem.nu.32. 33.& 34.* 43
3 *Executores perpetuo dati regulãtur ſecundum perſonas, quas repreſentant, & perſonæ repreſentatæ nihil plus capiũt ex perſona executorum.conſ.74.nu.72.* 130
4 *Executores teſtamentarij negligentes tenentur. & quamprimum poſſunt debent diſtribuere bona, ſecundum teſtatoris uoluntatem.conſi. 26.num.21.* 37
3 *Executores dati in teſtamento alio dato hærede, non habentur loco hæredum. Tamen ſunt loco hæredis quando dati ſunt ad diſtribuẽdum rem certam particularem.conſ.74.nu.39.& 41.* 137
4 *Executores expectationarum uicem obtinent delegatorum.con.117 numero 4.* 130
3 *Executores. In executores teſtamentarios, non transfertur aliquod dominium ſed ſolum adminiſtratio, & tenentur de mala adminiſtratione.conſ.74.nu.70.* 130
4 *Executores plures ubi prouident pluribus expectantibus, concurrentibus inuicẽ, nulla erit lõuitis, nam pendent ex futuro euentu a confirmatione ſuperioris conſ.117.nu.40.* 130
3 *Executores teſtamentarij non poſſunt diſtrahere fructus irrequiſito hærede. Poteſt enim hæres retinere fructus & offerre precium illorũ conſ.74.nu.53.& 54.* 130
3 *Executores dati ad diſtribuendum bona poſt mortem hæredis, habentur loco hæredis.ibid.nu.55.& 56. Limitatur autem iſtud multipliciter.num.57.* 130
4 *Executorum officium expirat illis mortuis, & eorum mortuorum poteſtas deuoluitur ad alios iuxta diſpoſitionem teſtatoris.conſ.35.nume.18.& 19.& quid ſi talis poteſtas alicui conceſſa fuit intuitu eccleſiæ.ibi.nu.20.* fol.48
3 *Executoribus datis ſuppletur uerb. accipiant, quod directum eſt.conſ. 74.nume.58. Quo caſu iſtud procedat, & locum ſibi uendicet ibid. nume.59.* 130
4 *Exemptio allegantis priuilegium qualiter ſit probanda. Et qualiter ſuper ea ſint firmandi articuli.conſ.95.nu.10.& nu.11.*
4 *Exemptio ut poſſit præſcribi multa debent concurrere. ibidem. numero 17.* fol eo.
1 *Exemptio & immunitas præſcripta non poteſt tolli. conſilio 25.numero 34.* 64
1 *Exemptio & immunitas nõ ſoluendi collectas, & onera, ut poſſit præſcribi quantum tempus exigatur, & quæ alia.ibi.nu.103.& nume. 17.& 109. Et quid ſi nunquam ſuperuenit caſus illas imponendi.nume.105.& num.110.* 64
1 *Exemptio & immunitas conceſſa poteſt propter ingratitudinem reuocari.conſ.25.nu.155.* 64
4 *Exemptiones limitatę non trahuntur ad alius.conſ.9.nu.5.* 24
4 *Exempti ab alijs grauati, poſſunt ad dictum legatum appellare, et ab ipſo ad cautelam abſolui.conſ.28.nu.33.& 34.* 39
Cætera in materia exemptionis uide infra in litera.I. in uerſicu. Immunitas.
4 *Exemplum extractum ab originali præſumptionem & ſemiplenam probationem inducit, quando allegatur originale deperditum. conſ. 17.nume.19.* 30
4 *Exemplum probat quando originale fuit uiſum, & lectum in forma probante una cum eius tenore, & ſubſtantia. ibidem. numero 20.* fo.eo.
4 *Exemplum non probat.conſ.135.num. 9.* 142
4 *Exemplum non facit fidem.conſ.151.num.19.* 155
1 *Exemplum probat quando non poteſt haberi originale.conſi.104 nume.52. Et idem ſi per partes ſint præſentatum, & approbatum originale.nu.53. Et idem quando pluries ſuit iudicatum, ſecundum originale exemplatum.nu.54.* 191
1 *Exemplum antiquum probat.ibi.nu.55.* fol.eo.
1 *Exemplum inſtrumenti non probat.conſ.104.nu.4.* 191
2 *Exempla legitimationum factarum per principes ſupremos, declarant, poteſtatem per eos datam comit.palat.conſ.12.nu.202.* 29
2 *Exempla non reſtringunt regulam.conſ.33.nu.8.* 99
2 *Exempla plura habentur, quibus patet fœminam maiorem anno.50 peperiſſe.conſ.29.nu.11.* 91
4 *Exempla declarant regulam.conſ.158.nu.15.* 165
4 *Exempla non reſtringunt, nec excludunt caſus ſimiles.conſil.55.numero 32.* 69
4 *Exempla plura in quibus Papa diſpenſauit in gradu prohibito iure diuino.conſ.68.num.137.& numero 138.& num.251. & ſequen. declaratur.* 85
1 *Exempla non alterant.conſ.66.num.13.* 132
1 *Exempla licet non reſtringant, tamen declarant. conſilio 110. numero 62.* 205
3 *Et conſ.67.num.7.* 111
4 *Exempla quando & quo caſu debent attendi.conſ.68.nu. 253.* 85
2 *Exempla maiorum noſtra ſunt inſtructio.conſ.9. nu.78.* 18
4 *Exemplis Pontificis, quibus & quando ſit ſtandum.ibidem. numero. 255.* 18
1 *Exemplis etiam principum non eſt iudicandum. conſilio 31. numero 17.* 79
4 *Exemplis maiorum quando ſit iudicandum, & ſtandum.conſi.30.numero 20.* 41
2 *Exemplis minimè eſt iudicandum.conſ.31.nu.30.* 98
3 *Et conſ.81.nu.30.fol.139.& conſ.91.nu.61.* 156
4 *Et conſ.68.num.251.* 85
4 *Exercens actum, habens poteſtatem & uoluntatem, ualidat illum, licet erret in qualitate extrinſeca.conſ.15.nu.8.* 28
4 *exercens leuiora, ut iudex cum non ſit punitur extraordinariè.conſ. 124.num.16.* 136
4 *exercens priuatur a promotione fienda.conſ.136.nu. 35.* 143
4 *exercens ſit irregularis, quando fuit ex exercitio ſequuta.&c. Maxime ſi lucri auiditate exercuit.ibid.nu.36.& 37.* 143
4 *exercitium & collatio ſacramentorum ſolum tollitur interdicto loco.conſ.15.nu.14.* 28
1 *exercitus inſtans an inducat iuſtum metum.conſ.10.nu.51.* 22
1 *exhæredatio ut ualeat, multa requiruntur.conſ.1.nume.136.et nu. ſequenti.* 2
2 *exhæredatio matris, quo ad filium, reddit teſtamentum nullum. conſ. 61.num.4.* 141
3 *exhæredatio per ſtatutum inducitur.conſ.47.nu.96.* 73
3 *exhæredatio ſeu præteritio filiarum non reddit teſtamentum nullum quando conſtitutio ſeu ſtatutum iſtud diſponit & mandat ipſas tantum dotari & maritari.conſ.3.nu.7.* 8
3 *Exhæredatio filiæ non extenditur ad nepotem ex filio.conſil.41.numero 55.* 63
3 *Exhæredatus pro mortuo habetur.conſi.29.nu.44.* 45
1 *Exhibens aliam ſcripturam, quam petitam, mendax eſt.conſi.quinquageſimo-*

geſimoſeptimo nume.40. 120
1 Exhibens rem deteriorem adhuc tenetur.ibi.nu.13. 120
4 Exigere decimas ſpectat ad eccleſiam & agentes pro ea & nō ad cō ductares territorij ipſius eccleſiæ & emphyteutas & non tenentur exigere ſi ad id non ſunt uoluntarie obligati et maxime ſi agētes pro eccleſia id ſibi reſeruarunt.conſ.6.nu.1.2.& 3. 12
1 Exiſtens in mala fide,& capiens poſſeſſionem uiolenter alium ſpoliā do non præſcribit.conſ.23.nu.206.fo.52.& conſ.50.nu.4. 54
2 Exiſtens in anno.70.uerus ſenex dicitur,& decrepitus.conſ.29.numero 29. 91
4 Exiſtens in libertate,et declarans contraxiſſe matrimonium per metum ſatis oſtendit libere illud non contraxiſſe.conſ.60.nu.31. 76
2 Exiſtentes in anno.80.generare non poſſunt,carent enim tali ſpe,& æquiparantur caſtè natis.ibi.nu.40. 91
2 Exiſtentes in pari gradu æqualiter ſuccedere debent.conſil.83.numero 15. 109
1 Exonerans ſa non eſt idoneus teſtis.conſ.74.nu.20. 140
4 Exorbitantia & prohibita ſunt contra rem iudicatam.conſil.108.nume.19. 125
4 Expeditio,clauſula donec eas duxeret reuocandas,conditionem importat,quæ conditio adimpleta dicitur ſi per pontificem facta fuit expeditio literarum.conſ.18.nu.6. 30
4 Ex tunc dictio,refertur ad extremum tempus de quo eſt præmiſſum.conſ.143.nu.1. 148
4 Expulſus a poſſeſſione authoritate Papæ,non poteſt agere recuperādæ.conſ.99.nu.18.Et cui id committitur,hoc poteſt exequi poſſeſſore aliter non citato.nu.19. 119
4 Expectans an præferatur prouiſo a Papa,uel econtra.conſil.119.nume.9. 133
4 Expectans debilior,quo caſu & quo ad quid poſſit defendi aduerſus potentiores.conſ.101.nu.6. 120
4 Expectantes partes in data,& proceſſu mutuo ſe impediunt,& ad ordinarium recurritur.conſ.101.nu.1. 120
4 Expectantes plures mutuo ſe impediunt,ne prouiſiones executorum expectatiuarum ſortiantur effectum ſine alio adminiculo.conſ.117.nu.1.& alijs ſeq. 130
4 Expectantes eſt non ſe impediunt,ut cenſeantur nullum ius habere,uel ut ſit locus acceptationi,& prouiſioni alterius expectantis habētes ius debilius.conſ.117.nu.7.& ſeq. 130
4 Expectantes non impediuntur acceptare ratione concurſus.ibi.numero 29. 130
4 Expectantium data paritate recurrendum ad electionem ordinarij,ſiue plurium delegatorum parium numero,ſe inuicem impediunt.conſi.117.nu.2.3.& 20. 130
4 Expectantium ſtante concurſu ordinarius eligit non tamen propterea præiudicatur tertio. Et quid ſi expectantes fortiores concurrerent,& debilior poſſideret.conſ.217.nu.23.et 24. 130
4 Expectantibus an quæratur ius abſconditum & paleatum.cōſ.118.nume.20. 132
4 Expectatiuæ conceduntur ſecundum taxationem decimæ,cui ſtandum eſt.conſi.160.nu.16. 168
4 Expectatiuarum executores uicem obtinent delegatorum.conſ.117.nume.4. 130
4 Expeditio quæ fit per cancellariam in quo differat ab illa,quæ fit per cameram.conſ.112.nu.9. 128
4 Expeditio nec uni,nec alteri uidetur conceſſa,per quam tollatur ius alterius.ibid.nu.10. eo.
4 Expeditio quæ fit per cameram non poteſt dictum ius tollere.ibid.nume.11. 128
4 Expendens ſcienter falſam monetam & reprobatam non punitur.conſ.169.nu.28. 175
4 Expendens ſcienter falſam monetam qua pœna punitur.ibidem numero 29. fo.eo.
4 Expendens falſam monetam minus punitur,ſi expendit pro eo quod ualebat.ibid.nu.30. 175
4 Expendens falſam monetam mitius puniendus eſt,quam illam fabricans.ibid.nu.32. eod.
4 Expenſio pecuniarum quòd faciat indicium furti.conſi.153.nume.32.& 33. 160
1 Expenſa quæ,& quæ melioramenta debeantur.& quot ſint illarum ſpecies.conſ.33.nu.55. 87
4 Expenſæ debent ſolui cum effectu.conſ.106.nu.3. 124
4 Expenſæ impendia & ſimilia in omnibus litigantibus ſunt cōmunia.conſ.108.nu.9. 125
1 Experientia eſt rerum magiſtra.conſi.47.nume 72.fol.105.& conſil.107.nume.50. 199
3 Et conſi.19.nu.45. 28
4 Et conſi.46.nu.26. 57
4 Experientia rerum magiſtra ſatis attenditur.conſ.137.nu.17. 119
3 Expilator hæreditatis quis dicatur.conſ.109.nu.29. 174
1 Expirata iuriſdictione iudex non poteſt illi adhærere.conſilio 31.nume.77. 79
3 Expreſſa in renunciatione & ſine ueniunt.conſ.49.nu.39. 77
3 Expreſſe fieri dicitur quod colligitur ex mente,& ratione,& quando illud oſtenditur per relationem.conſ.2.nu.56. 6
1 Expreſſio ſpecialis facta dicitur quando id ex præcedentibus poteſt colligi.conſ.78.nu.7. 144
2 Expreſſio maſculinitatis an inducat,ut filij poſiti in conditione cenſeantur diſpoſitiuè uocati.conſ.86.nu.29. 174
3 Expreſſio ſpecialis,de qua in §.& generaliter,quando dicatur facta,& ſit neceſſaria.conſ.19.nu.6. 28
1 Expreſſio nihil operatur quando exprimitur illud quod tacitè ineſt.conſ.110.nu.47. 1205
1 Idem quando expreſſio induceret contrarium effectum iuris communis.ib.nu.48. fo.ea.
1 Item & quando magis explicitè declaratur illud quod erat expreſſum.ibid.nu.49. fo.eo.
1 Idem eſt ut non operetur contra naturam contractus,ſeu rei in contractum deductæ.ibid.nu.50. 205
4 Expreſſio.Exprimenda ſunt omnia quæ poſſent reddere papam difficiliorem ad concedendum.conſ.49.nu.34. 11
3 Expreſſio facta in ſtatuto,de auo paterno,excludit auiam maternā.conſ.49.nu.73. 77
3 Expreſſio maſculinitatis facta cenſetur ad excluſionem fœminarum.conſ.72.nu.35.Et ſolum operatur in caſibus expreſſis,non autem in omiſſis.nu.36.ibid.Nec operatur ad conſeruationem bonorum in familia,ſi aliud non eſt expreſſum.nu.37.ibid. 126
2 Expreſſio cauſæ an & quando in legitimatione requiratur.conſ.10.nume.127. 22
2 Expreſſio cauſæ,an requiratur in diſpenſatione.ibi.nu.128. fo.eo.
2 Expreſſio aliqua quando a lege requiritur ad aliquem,poteſt adimpleri in æquipollenti,ſi illud æquipollens tendit ad dictum finem.conſi.9.num.15. 18
3 Expreſſio unius cauſæ inualidæ inducit inualiditatem omnium.conſil.35.num.43. 55
3 Expreſſio loci inducit certitudinem.conſ.110.nu.49. 176
4 Expreſſio eius quod tacitè ineſt,quid operetur.conſilio.30.numero 13. 41
4 Expreſſio falſa quando & quo caſu uitiet conceſſionem.conſilio 42.nume.7. 54
4 Expreſſio facta ad effectum demonſtrationis non producit alium effectum.conſ.128.nu.18. 138
4 Expreſſio facta per impetrantem ſupplicationem probanda eſt,nam dicitur pars gratiæ.conſ.138.nu.1. 144
2 Expreſſio qualitatum oſtendit animum exprimentis uolentis illas obſeruari.conſ.12.nu.184. 29
2 Expreſſio bubulcarum an dicatur facta limitatiuè,& reſtrictiuè,an enunciatiuè.conſ.64.nu.22. 128
1 Expreſſio numeri ſi eſt falſa,non propterea uitiat uenditionem ex alijs certam.conſ.65.nu.8. 131
2 Expreſſum habetur,quod teſtator expreſſiſſet,ſi de eo cogitaſſet,cōſ.70.nu.16.128.& conſ.95.nu.18. 51.52.& 193
2 Expreſſum debet haberi quando unica tantum ratio diſpoſitionis poteſt conſiderari & aſſignari.conſ.48.nu.11. 125
2 Expreſſum habendum eſt illud quod ad unum tantum poteſt referri.conſi.27.nu.64. 87
3 Expreſſum haberi debet illud ad quod neceſſario relatio habenda eſt.conſ.2.nu.28.fo.2.& conſi.77.nu.28. 135
1 Expreſſum facit ceſſare tacitum,& præſumptum.conſ.72.nu.13.fo.135.conſ.73.nu.5.fo.137.& conſi.131.nu.7. 230
2 Et conſ.44.nu.75. 110
2 Et conſ.49.nu.31.fo.63.& conſ.74.nu.28. 126
2 Expreſſum dicitur quod uerbis generalibus colligitur.conſi.97.numero 106. 197
3 Expreſſum etiam dicitur illud quod ſignis,coniecturis,& mente poteſt colligi.conſilio 3.nume.55.fo.9.conſi.5.nu.45.fo.11.& conſ.11.num.42. 19
3 Expreſſum dicitur quod teſtator uerum putabat.conſilio tertio.numera 60. 9
3 Expreſſum diuerſimodè capitur,& ſecundum ſubiectam materiam

uerſ.ca-

uerificatur.conſ.9.nu.25. 16

3 Expreſſum dicitur & habetur quando unicum tantum fundamentũ ad id poteſt applicari.conſ.20.nu.28. 29

3 Expreſſum & comprehenſum dicitur, quod ex mente teſtatoris procedit.nu.29.ibid.& nu.30. fol.eo.

3 expreſſum dicitur quòd uenit ex mente & ſententia. conſi.50. numero 49. 80

2 expreſſum dicitur quod teſtator diſpoſuiſſet,ſi de eo fuiſſet interrogatus.conſ.42.nu.51.fo.113.conſ.51.nu.24.fo.128.conſ.57.nu.14.fo.136.& conſ.92.nu.7. 186

3 et conſilio 7.num.22.fol.14.conſil.22.num.72.fol.34.& conſ.66.nume.51. 107

3 Quo caſu uero iſtud procedat uide conſ.63.nu.18. 103

3 expreſſum & non aliud ſolum uenit in materia excluſiua,& priuatiua.conſi.41.nu.56. 63

3 expreſſum. Non expreſſum in ſtatuto habetur pro omiſſo.conſi.56. numero 7. 93

4 et conſ.3.nu.3. 10

3 expreſſum quod non eſt a teſtatore,omiſſum uidetur maximè quando omnia erant ſibi nota.conſ.58.nu.7.& 8. 95

1 expreſſum quod nõ eſt pro omiſſo habetur.conſi.36.nu.5.fo.92.conſi.52.nu.6.fo.102.& conſ.64.nu.35. 128

2 et conſ.65.nu.30. 147

4 et conſi.21.nu.18.fo.32.conſi.31.nu.20.fo.43.conſi. 141.num.4.fo.146.& conſ.165.nu.20.

2 expreſſum haberi debet illud quod ſtatuẽtes diſpoſuiſſent,ſi de eo fuiſſent interrogati.conſ.22.nu.70. 67

4 et conſi.71.nu.58.

3 expreſſum quod non eſt,ſed omiſſum,interpretatur id fuiſſe ex mente omittentis.conſ.69.nu.180. 117

4 expreſſum ex certa ſcientia principis,pro uero habetur.conſ. 3. nu. 72.Nec poteſt in dubium reuocari,nec contra illud opponi , nec poteſt reuocari ſeu infringi.nu.73. 11

4 expreſſum tantum quod eſt uenit in ſtipolationibus & conuentionib. ſtricti iuris.conſ.21.nu.16. 32

4 expreſſum in uno capitulo an cenſeatur in alio repetitum. conſ.21. numero 20. 32

4 expreſſum uerbis generalibus dicitur comprehenſum in diſpoſitione. conſ.33.num.21. 46

4 expreſſum dicitur illud,quod ex uoluntate diſponentis colligitur.conſi.71.num.5. 97

4 expreſſum ſatis dicitur,quando relatio non poteſt fieri niſi ad unum. conſ.121.nu.6. 135

4 expreſſum haberi debet illud, quod concedens expreſſiſſet , ſi de eo fuiſſet interrogatus.conſ.5.nu.135.fo.16.conſ.114.nu.17.fo.129 & conſ.141.nu.7. 46

2 expreſſum ſatis dicitur,quando in alia parte teſtamenti fuit explicitum.conſ.18.nu.33. 50

2 expreſſum & nominatum , ex quibus colligatur factum. conſ.76.numero 44. 160

2 expreſſum multis modis dicitur.conſ.86.nu.11. 160

3 expreſſum in uno capite teſtamenti,non dicitur repetitum in alio. cõſi.74.num.14. 130

1 expreſſum habetur quòd continetur ſub expreſſo.conſilio octauo.numero 16. 19

1 expreſſum quæ continentur ſub genere habentur ut expreſſa. ibid. numero 17. fo.eo.

1 expreſſum qui non expreſſit quod poterat dicitur illud omiſiſſe.conſ. 35.num.18. 91

1 expreſſum dicitur,nedum illud quod uerbis exprimitur, ſed quòd mẽte.conſ.44.nu.7. 100

3 Et conſ.66.nu.59. 107

1 expreſſum quod non fuit non dicitur uelle.conſ.32.nu.15.fol.84.cõſ. 73.nu.60.fo.137.& conſ.103.nu.10. 190

2 Et conſ.7.nu.2. 14

3 Et conſ.89.nu.41. 152

4 Et conſi.3.nu.30.fo.11.conſ.8.nu.2. 13

1 expreſſum,ſufficit colligi ex expreſſis.conſ.97.nu.107. 174

1 expreſſum ſatis dicitur,quod colligitur ex ſignis euidentiſſimis.conſ. 32.nu.78. 84

1 expreſſum dicitur,quod uenit ex mente & ratione ,ex quo uirtualiter comprehenditur.conſi.eod.nu. 79. fo.eo.

1 expreſſum habetur , quod ſequitur ex uerbis expreſſis. conſi.44.numero.4 100

1 expreſſum habetur , quod colligitur & infertur ex uerbis .conſilio 44.numero 5. 100

2 expreſſum haberi debet,quod teſtator ueriſimiliter diſpoſuiſſet.conſ. 99.num.17. 199

4 expreſſum. Si quis non expreſſit ut debuit ſed incontinenti poſt ſe excuſatur ſi ius aduerſarij non eſt factum deterius. conſilio 145. numero 23. 150

2 expreſſio uitiato,an uitietur tacitum.conſi.43.nu.42.& 23.fo.117 & melius.nu.70.71.72.73.& ſeq. 117

1 expromiſſores,qui propriè dicantur,& ſint.conſil. centeſimodecimo numero 14. 205

1 expromiſſores facti alieni an excuſentur propter difficultatẽ, et quo caſu teneantur , quando promiſerunt ſe curaturos.ibid.nu.80.et numero 81. 105

3 extenſio fit in correctorijs de caſu ad caſum , & etiam ex identitate rationis.conſ.16.nu.17.Etiam ſi maior ratio urgeret illo caſu ad quẽ extenſionem facere uolumus.nu.18.ibid. Maximè quando in ſtatuto nulla exprimitur ratio,& plures poſſunt conſiderari.nu. 19.ibi. & nu.49.& 50.fo.24.& conſ.83.nu.11. 142

3 extenſio fit in ſtatutis correctorijs ex ratione in illis expreſſa.ibi.nu. 21.& nu.35.& ſeq.& 12.& ſeq.fo.19.& conſ.47.nu.20.79.89. & alijs.& ſi ratio expreſſa conſideratur,ut genus,continebit omnes eius ſpecies.conſ.16.nu.21. 24

3 extenſio ex rationis identitate in ſtatuto expreſſe fit de caſu ad caſum uirtute comprehenſionis magis quam extenſionis.conſi.26.num. 25. & num.ſeq. 24

3 extenſio in correctorijs fit a maioritate rationis expreſſa,ſeu coniecturata.ibi.nu.42. eod.

3 extenſio fit de caſu ad caſum,ſi effectus excluſionis conſideratur.conſi.20.num.20. 29

3 extenſio de caſu ad caſum in ultimis uoluntatibus admittitur . conſ. 20.nu.34. 29

3 extenſio de perſona ad perſonam in ſubſtitutionibus nõ recipitur.ibi. nume.48. 29

3 extenſio ceſſat in odioſis & pœnalibus . conſilio uigeſimonono. numero 12. 45

3 extenſio fit in odioſis & pœnalibus , ne delicta paterentur . ibidem. numero 51. 45

3 extenſio ut fiat omnimoda ratio debet concurrere expreſſa,& quod non poſſit dari diuerſa. conſ.47.nu. 72.& 73.

3 extenſio non uidetur poſſe fieri de perſona ad perſonam in ultimis uoluntatibus.conſilio quinquageſimo.num.9.ſed contra.nume. 54.& alijs ſequen. 80

3 extenſio ſtatuti fit ex rationis identitate.conſ.56. numero 9. 93

3 extenſio non eſt facienda de perſona ad perſonam.cõſ 63.nu. 12.fo. 103.& conſ.66.num.5.fo.106.ſed contrarium uerius.num.66.& ſeq.ubi diffuſe. 167

3 extenſio fit de perſona ad perſonam ex mente teſtatoris. conſ.66.nu. 66.& quando eadem urget ratio in utraque.nu.67. ibi. & alijs ſeq. maximè quando ex coniecturis id colligitur,itaque idem diſpoſuiſſet. nu.68.& maximè quia uigente identitate rationis,uerſamur in caſu incluſiuo,non extenſiuo,nu.69. 107

3 extenſio non fit ad caſum omiſſum quando contingit præter teſtatoris uoluntatem etiam ſi in illo adeſſet maior ratio diſponendi. conſi.74.nu.24. 130

3 extenſio quando & quo caſu in correctorijs fiat ex ratione expreſſa ſeu ad caſos ſimiles.conſ.47.nu.89. cum ſeq. 73

3 extenſio ceſſat in correctorijs ubi adſunt uerba taxatiua . conſ.47. nu.90.& nu.91.& 92.quando & quo caſu. 73

3 extenſio in materia extenſionis circa correctoria tutius eſt inhærere deciſionibus quæ in indiuiduo reperiuntur,& non ipſis regulis.conſ. 47.nume.93. 73

3 extenſio an fiat quando iuri tertij derogatur . conſilio 94. numero. 82. 159

2 extenſio de una perſona grauata,ad aliam non grauatam prohibita eſt.conſ. 31.num.9.fol.90.conſil.96.nu.35.ſo.174.& conſ.87.numero 12. 177

3 et conſ.14.num.10. 22

3 extenſio in correctorijs recipitur ex identitate rationis, quãdo ratio eſt ſcripta in lege corrigente.conſ.78.nu.178.fallit quando ratio de ſcripta non eſſet finalis,ſed impulſiua.nu.179. 137

3 extenſio ceſſabit,quando in lege adſunt aliæ rationes finales. cõſ.69. numero 181. 118

3 extenſio ceſſat in correctorijs ex ratione expreſſa,quando adſunt pluræ od a.nu.183.& 184. fo.eod.

3 extenſio ceſſat etiam ex ratione expreſſa,quando ſumus in correctorijs &

riis & pœnalibus.ibid.nu 189. 118
3 Extenſio ceſſat etiam quando caſus ad quem fieret extenſio, nõ comprehenderetur ſub lata ſignificatione uerbi expreſſi in ratione.ibi.nume.190.cum ſeq. 118
3 Extenſio de caſu ad caſum,quo caſu fiat.conſ.49.num.81.fo.77.& conſ.70.num.29. 123
3 Extenſio in ſtatutis etiam correctorijs fit ſecundum aliquos, quando eadem omnimoda uiget ratio in caſu omiſſo, quæ uiget in expreſſo. conſ.83.nu.24. 142
3 Extenſio in ſtatutis fit a ſignificatione minus lata ad magis latam, ubi eadem uiget ratio.ibid.num.31. fol.eo.
3 Extenſio in materia ſtatutaria etiam in exorbitãtibus licita eſt ad caſum ſimilem, concurrente identitate rationis & mente ſtatuentium.ibi.nu.39. 142
3 Extenſio non fit aduerſus promittentes pro alijs niſi illi pro quibus promiſſum fuit ſint prius excuſſi.conſ.102.nu.11. 167
3 Extenſio quæ fit ex regula dicitur paſſiua,& in omni materia eſt permiſſa.conſ.107.num.83. 170
3 Extenſio,ceſſat de caſu ad caſum,quando in contrarium adeſt diſponentis uoluntas,maximè de perſona ad perſonam.conſ. 108.numero 41.& 42. 173
3 Extenſio ſtatuti de caſu ad caſum etiam in materia fauorabili nõ eſt facienda,quando in caſu in quo fit extenſio non uiget tanta fortis ratio,ſicut in caſu expreſſo.conſ.110. nu.22. 176
3 Extenſio nec fieri debet ad caſum in quo uiget minor ratio,etiã ſtante fauore publico ibi.num.23. fo.eo.
4 Extenſio facta motu proprio,& ex certa ſcientia ad omnia ſe porrigit.conſ.141.num.17. 141
4 Extenſio fit in correlatiuis etiam in pœnalibus. conſilio 167. numero 15. 174
1 Extenſio fit ad caſum in quo uiget eadem ratio, & extenditur conſuetudo de caſu ad caſum ex identitate rationis.conſilio 21.nu.43.& nume.44. 45
1 Extenſio ceſſat,quando ſumus in materia intenſiua,ſeu comprehenſiua.conſ.32.nu.77. 84
1 Extenſio etiam fit ubi eadem,ſeu maior uiget ratio.nu.73. 137
2 Extenſio de uno caſu ad alium non fit in materia ſequeſtrationis. cõſil.41.nume.48. 97
2 Extenſio non fit ad diſsimilia,& ſeparata,& non connexa conſ.45.nume.55. 101
2 Extenſio fit data rationis identitate in fauorabilibus & exorbitantibus.conſ.99.num.47. 181
2 Extenſio fit de caſu expreſſo ad caſum ſimilem quando conſtat de uoluntate diſponentis.conſ.70.nu.12. 151
2 Idem quando caſus omiſſus ſimilis eſt expreſſo.ibi.nu.13. fo.eo.
2 Idem conſiderata ueriſimili mente teſtatoris,ut diſpoſitio facta de filijs extendatur ad nepotes.ibi.nu.14. eo.
4 Extenſio ad quæ fieri debeat.conſ.41.nu.24. 54
2 Extenſio de caſu ad caſum ſimilem cõceditur in materia limitatoria conſ.32.num.14. 98
2 Extenſio in priuilegijs non conceditur, etiam ex maioritate rationis, habet tamen locum comprehenſio. fallit quando priuilegium eſt conceſſum ratione loci, & neceſſitatis ac impedimenti.ibidem.numero 26.& 27. fo.eo.
2 Extenſio,ſi ratio ſtatuti uiget in caſu omiſſo,an debeat fieri extenſio ad illud.conſ.54.nu.35. 132
2 Extenſio ceſſat ubi eadem eſt ratio,ex qua locum habet comprehenſio.conſ.22.nu.51. 67
2 Extenſio in ſtatutis,quæ præferunt agnatos fœminis, non habet locum,quando extraneus fœmina, pater, & agnati. conſilio 54. numero 38. 131
2 Extenſio ceſſat in materia correctoria ex identitate rationis. ibidem numero 41. fo.eo.
3 Et conſ.47.nu. 10.29.& 79.fo.59.& conſ.89.nu.175. 137
1 Exteris uenientibus ad habitandum ciuitatem poteſt ab immunitate concedi.conſ.71.nu.12. 135
1 Extimatio an debeatur, quando legatur res feudalis.conſilio.7.numero 12.ſed plene quod non contra Ioan.fab.& alios.num. 14.15. 26.& ſeq. 18
1 Extimatio non debetur,ſi legatur res quæ non eſt in commune cõmercio conſ.eo.num.16. eo.
2 Extimatio & ualor rei conſideratur tempore mortis patris & non illo quo creuit propter melioramenta facta. conſilio 16. numero 81.& 82. 43
2 Extimatio & ualor rei conſideratur tempore quo fit contractus,& non quo facta ſunt melioramenta.conſ.16.nu.83. 43
2 Extimatio bonorum duo operatur. conſ.81.nu.41. 166
2 Extimatio bonorum dotalium quando & quo caſu inducat emptionẽ ita ut ſit ualida & non poſſit retractari.ibi.nu. 42. fo.eo.
3 Extimatio in dubio an faciat emptionem.conſilio 81.nume. decimo & quid ſi extimatio non eſt congrua ad precium rei.nume. undecimo.ibidem. 139
3 Extimatio in dubio non facit emptionem,quando in contrarium adeſt tacita mens contrahentium.ibi.nu.16. fo.eo.
4 Extimatio rei dotalis,quando & quo caſu facit emptionem. cõſ.64 numero 17. 81
4 Extimatio dotalium rerum,quando transferat dominium in maritũ. ibid.num.18. 81
4 Extimatio damni quanti plurimi a quo tempore ueniat.conſ.87.nume.19.& nu.20 & 24.& uſq; ad quod tempus creſcat. nu.20.& 21.& uſque ad quod tempus creſcat.nu.20.& 21. et quid ſi fuit appellatum.nu.21.& quid ſi reus non fuit condemnatus ad extimationem ſed ad frumentum.num. 22. maximè ſi actor ſemper recipere paratus fuit nume.23. 112
4 Extimatores & relatores electi quid habeant facere. conſ.132.num. 7.& quid ſi extimatio tranſiuit in rem iudicatam.nu.7.ſi cõtractus eſt firmatus, in reliquis ad arbitrium boni uiri recurritur. numer.8. & ſatis eſt partes fuiſſe præſentes, ſi arbitratur inique receditur a perſona .nume. 9. illico quod eſt arbitratum contractus fuit firmatus.nume.9. 141
4 Extinctum ſemel non poteſt reuiuiſcere.conſ.45.nu.21. 56
1 Extraneus contrahens cum uno ex ſocijs non habebit alios conſocios obligatos.conſ.94.nu.25. 167
3 Extraneus poteſt ſtipulari dotem pro extraneo. ibidem. numero 13. conſi. 76. 134
3 Extraneus quilibet poteſt pro filia ſtipulari ex cauſa dotis.conſ.76. nu.11.& maximè quando executio promiſſionis, et ſtipulationis fuit collata in perſona ipſius filij.nu. 12.ibidem. 134
2 Extranei non ſuccedunt,ex quo excluduntur per conſanguineos proximiores.conſ.83.num.8. 169
2 Excluduntur etiam per hæredes ſcriptos.ibi.nu.9. 169
2 Et an ueniunt proximiores teſtatoris,ad quos de iure ſpectabat hæreditas.ibid.num.10. fol.eo.
2 Extranei non debent eſſe melioris conditionis quam deſcendentes.cõſil. 54.num.34. 132
3 Extranei in feudi appellatione hæredum quorumcunq; uel ſimilium ueniunt.conſ.71.nu.54. 124
4 Extranei hæredum appellatione ueniunt.conſ 85.nu.18. 109
3 Extraneus reſpectu teſtatoris quis dicatur.conſ.4. nu.1. 10
3 Extranea perſona quando dicatur comprehenſa in diſpoſitione. conſ. 58.nume.2. 95
3 Extraneis poteſt fieri legatum, & in eos conferri hæredis inſtitutio. conſ.64.num.8. 104
1 Extraordinarium onus ſuper indictum appellatur. conſil. 68. numero uigeſimo. 132
4 Extrauagans benedic.ad regimen, an expiret morte contentis, ſed contrarium.conſ.19.nu.8. 31
4 Extrauag Bon fa.viij.& Pau.ij.in qua ſimonia.diſponũt.cõſ. 29.nu. 12.tales extrauagã.pœnales ſunt conſequenter reſtringenda.nu.13. & pœna dictarum extrauagantium non incurruntur ſine dolo.nu.9. fo.40.& conſ.30.nu.15.& 18. 41
4 Extrauagans Benedicti,uas electionis,quo ad taxam, non fuit recepta.conſ.105.nu.6.et 10. 125
Si fuit ſolutum ultra illam taxam,non fuit ſtatuta pœna.nu.11.ibid.
1 Extremum a quo debet eſſe habile in potentia & exiſtentia, & tale quod actus ille qui retrotrahitur, poſſit tunc inchoari. conſilio 11. numero 28. 25
1 Extremum in quibus caſibus non eſt habile.conſ.11.nu.98. 25
1 Extremum a quo poteſt dici habile,eo quia res perijt, uel ex defectu perſonæ concedentis,uel ex defectu conditionis non purificatæ. conſ. eo.nume.94. 25

De litera F.

1 FABRICATOR ſuſcipiens curam ædificandi ſi opus per ipſum factum ruit an iterum teneatur illud reædificare.conſ.37.nu.1.& ſeq. 93
1 Et ſi ſint in culpa fabricandi an caſus ſuperueniens eum liberet.idem.num.3. fo.eo.
1 Fabricator iſte,aſtrictus eſt arbitrio boni uiri fabricare, & ſi uitioſe fabricauit iterum tenetur fabricare,uel ad intereſſe, nam perinde tenetur

netur ac ſi non fabricaſſet et tenetur quod promiſit adimplere. et uſque quo opus approbetur periculum ad fabricatorem ſpectat. ibi. nu. 4.5.6.8.& 9.& 11.82. 93
4 Fabricans falſam ſcripturam, licet ea non utatur, & licet non ſit nocita tamen puniri debet, non pœna. l. Corne. ſed alia arbitraria. conſ. 151. num. 29.& 40. 155
4 Fabricans album monetam, quam ſul principis non punitur pœna mortis. conſ. 169. nu. 25. 175
1 Facere in fraudem nō dicitur, qui facit ſecundum conſuetudinē. conſ. 11. nume. 59. 53
2 Facere quod ius diſponit, prudentis eſt. conſ. 26. nu. 74.
3 Facere quando propriè & ſtrictè quis dicatur. conſ. 58. nu. 12. 95
4 Facere quis non tenetur illud quod factum non releuaret. conſilio 5. numero 44. 15
4 Facere ſi uidetur qui per alium facit. conſ. 100. nu. 12. 119
4 Facere actum nullum non eſt præſumendum quem uoluiſſe. conſ. 90. numero 3. 112
4 Facere ſculam non licet in muro communi. conſ. 116. nu. 14. 114
3 Faciens melioramenta in rebus eccleſiaſticis hæredem habet ex teſtamento & ab inteſtato in melioramentis prædictis etiam fœminæ ſuccedunt inſolidum, & pro parte per legitima. conſilio 28. numero 3.& 4. 45
3 Faciens breui tempore plures alienationes præſumitur non ſanæ mentis. conſ. 87. nu. 17.& 18. 19.& ſeq. 147
4 Faciens actum, uidetur illum facere in poteſtate licita, & permiſſa, ſi illum poterat facere dupliciter. conſ. 31. nu. 45. 43
4 Faciens illicitum non excuſatur propter ignorantiam iuris. conſ. 78. numero 25. 84
4 Idem in prohibitis iure naturæ & iure ciuili. nu. 26. ibid. 84
1 Faciens per ultimam interpretatiuè dicitur facere, conſilio 98. numero 51. 178
2 Faciens uoluntariè unum actum non poteſt cogi quod illud iterato faciat. conſ. 79. nu. 11. 163
4 Faciens quod communiter fieri ſolet excuſatur a culpa et nō tenetur de periculo licet poſtmodum male ſuccedat. conſ. 156. nu. 24. 162
1 Faciens non tenetur de eo quod ſucceſſit, quando fit quod communiter ab alijs ſolet fieri & ceſſat culpa. conſ. 90. nu. 47. 161
2 Factio teſtamenti impediri poteſt per ſtatutum. conſ. 85. nu. 7. 172
3 Factionem teſtamenti qui differt non dicitur tunc habere uoluntatē teſtandi. conſ. 67. nu. 54. 111
4 Facilius derogatur clauſulæ ſimplicis derogatoriæ, quam clauſulis fortioribus derogatoriarum derogatorijs. conſ. 42. nu. 16. 54
4 Facilius præſumitur renunciatum iuri ad rem, quam iuri in re. conſ. 76. nume. 9. 105
1 Factum anteceſſoris in feudo hæreditario præiudicat ſucceſſori, qui tenetur obſeruare geſta per prædeceſſorem. conſ. 23. nu. 198. 52
1 Factum a particularibus an dicatur factum ab ipſa uniuerſitate. cōſ. 27. nume. 15. 70
1 Factum præter formam eſt ipſo iure nullum. conſ. 47. nu. 50. 104
1 Factum negatiuum poteſt reddi notorium. conſ. 50. nu. 32. 110
1 Factum a conſilio populi dicitur factam a toto populo. conſ. 71. numero 16. 135
2 Factum a ſingulis dicitur factum ab uniuerſitate, quando illud fit pro executione iuris quæſiti. conſ. 121. nu. 71. 208
1 Factum in re communi ſcientia, & patientia conſocio, non poteſt tolli. conſ. 115. nu. 36. 116
1 Factum alienum promittens quis non obligatur, & debet quis implere conuentiones pro parte ſua. conſ. 52. nu. 11.& 12. 112
1 Factum contra proprium factum regulariter non poteſt quis uenire & allegare turpitudinem ſuam, fallit quando actus eſt ſimulatus, contra quem & ipſe & hæres poteſt uenire. conſ. 53. nu. 15.& 16. fol. 113.& conſ. 54. nu. 51.& 52.& quid ſi iuratam ſuit omnia & ſingula eſſe uera. ibid. nu. 53. 115
4 Factum, ſicut quis nō poteſt uenire cōtra illud quod ex uerbo expreſſit, ita nec aduerſus factum proprium. conſ. 5. nu. 200. 16
4 Factum contra proprium factum non licet uenire. conſilio 96. numero 17. 96. 117
1 Factum, fruſtra quis admitti debet ad faciendum aliquid, quod factū non releuaret. conſ. 101. nu. 41.& 94. 185
5 Factum publicè quando dicatur. conſ. 54. nu. 9. 54
4 Factum ex certa ſcientia principis, dicitur factum pro uero & non ignoranter, nec tale factum poteſt in dubium reuocari. conſ. 5. nu. 121.& 122. 16
4 Factum limitatè & reſtrictiuè qualiter colligatur. conſilio decimo. num. 28. 24
4 Factum ex certa ſcientia quando dicatur, debet illud exprimi. conſ. 3. num. 46. cum ſeq. 10
4 Factū ex certa ſcientia principis non poteſt in dubium reuocari nec contra illud opponi. ibid. nu. 73. 10
4 Factum ſi narratur ceſſat omnis mala ſuggeſtio & ſuſpicio, & ſiniſtra informatio & ſimilia. ibi. nu. 76. fo. eo.
2 Factum contra formam ſtatuti eſt nullum, et inualidum. conſ. 16. numero 87. 43
2 Factum non dicitur niſi illud factum duret. conſ. 14. nu. 71. 33
3 Factum & turpitudo matris non debet eſſe nociua filio. conſ. 64. numero 12. 104
4 Factum & ſtatutum a capitulo cum authoritate legati, contra legē communem non ualet. conſ. 10. nu. 13. 24
4 Factum a minori parte capituli non tenet. conſ. 31. nu. 12. 41
4 Factum a ſingulis cenſetur factum ab uniuerſitate, quando uniuerſitas ſciuit, paſſa eſt, nec contradixit, & factum non erat momentaneum. conſ. 91. nu. 19. 113
4 Factum filij non debet nocere patri. conſ. 157. nu. 11. 163
2 Facti contingentia non inducit iuris diſpoſitionem. conſ. 32. numero 29. 98
3 Facti alieni ignorantia præſumitur. conſ. 64. nu. 19. 104
1 Facti quæ ſunt probanda ueniunt. conſ. 24. nu. 25. 63
1 Facti contingentia narrata obreptitia, ſeu ſubreptitia non attenditur. conſ. 31. nu. 121. 79
1 Facti ſola narratio ſufficit quū proceditur ſummariè & ſine ſtrepitu. conſ. 76. nu. 1. 142
1 Facto proprio in quibus caſibus poteſt quis contrauenire, & a fortiori eius hæredes. conſ. 23. nu. 200. 52
1 Facto declaratur uoluntas ſicut uerbis. conſ. 31. nu. 61. 79
1 Facta legem adaptare reputatur difficile. conſ. 65. nu. 1. 130
1 Facta plus eſt aliquid facere re ipſa quam uerbo exprimere. conſ. 5. nume. 199. 16
1 Facto ipſo uenit reuocandum illud quod de facto proceſſit. conſ. 5. numero 222. 16
1 Facta plura quando deducuntur in eadem obligatione, an unica tantum ſit obligatio uel plures. conſ. 34. nu. 21. 90
1 Facta non præſumuntur, niſi probentur. conſ. 47. nu. 37. 104
2 Et conſ. 24. nu. 84. 73
1 Facta incontinenti ineſſe dicuntur. conſ. 78. nu. 1.& 19. 144
3 Facta incontinenti & unico contextu, arguunt ſimulationē propter temporis breuitatem. conſ. 86. nu. 34. 145
1 Facta nulliter & informiter, habentur pro non factis. conſilia 95. numero 11. 101
3 Facta a priuatis nihil ualent. Si a principe non ſunt confirmata. cōſ. 80. numero 29. 138
4 Facta multa tenent, quæ alias fieri non poſſunt. conſ. 68. nu. 176. fol. 74.& nu. 296. fo. 11. quæ regula recipit plures limitationes, de quibus. ibi. nu. 196. 197. 198.& nu. 199. fo. 72
4 Factis in antiquis, ſi non adſunt inſtrumenta & teſtes, recurritur ad communem hominum memoriam & famam. conſ. 138. nu. 16. 144
3 Factores & inſtitores quando & quo caſu teneantur inſolidum. cōſ. 94. nu. 33. 34. 35.& 36. 267
1 Facultas alienandi & diſponendi ſuo arbitrio conceſſa uaſſallo conſtituit feudum improprium. conſ. 23. nu. 40.& idem quando conceſſio facta eſt pro ſe, & quibus dederit. nu. 41. et per talem facultatem feudum tranſit ad fœminas. ibidem, etiam ſi clauſula prædicta apponantur executiuè, & acceſſoriè. nu. 42. ibid.& nu. 43. 51
1 Facultas conceſſa diſponendi de feudo facit feudum hæreditarium. cōſi. 23. num. 169. 52
2 Facultas datur filio grauato detrahendi legitimam, et Trebellianicā. conſ. 18. nu. 93. 51
2 Facultas teſtandi conceſſa parentibus reſtringitur quo ad legitimam debitam filijs. conſ. 36. nu. 104. 104
2 Facultas datur notario extendi, et declarandi primam imbreuiaturam. conſ. 28. nu. 38. maxime quando fit incontinenti, & antequam inſtrumentum detur parti, & præſentetur in iudicio. nu. 42. 89
2 Facultas data per teſtatorem alicui de diſpenſandis aliquibus pecunijs, an & quando ſit cuptatoria uel permiſſa. conſ. 83. nu. 28. et nu. 29. et alijs ſeq. et quid ſi talis facultas non eſt, quo ad inſtitutionem, ſed reſpectu legatorum. nu. 29. & quid ſi ſubſtantia legatorum commiſſa eſt arbitrio hæredis. nu. 31. 179
1 Facultas imponendi collectas et onera competit ex iuriſdictione. cōſ. nu. 5. et 56. 57.& 59
3 Facultas quod quiſq; poſſit rem propriā alienare, cui uult eſt fauorabilis, poteſt tamen dicta facultas reſtringi per ſtatutum et conſtitutionem

aem ſuperioris.conſ.81.num.1. 139

4 Facultas uniendi, an comprehendat caſum uacationis apud ſedem. conſ.36.nu.13. 49

4 Facultas uniendi ex quibus cenſeatur reuocata per diſpoſitionem ſummi pontificis.ibid.num.14. 49

4 Facultas conceſſa per teſtatorem reſtituendi bona illi, quem elegerit in morte, electio poteſt fieri per utrunq; actũ.conſ.46.nu.32. & 33. idem quando data eſt facultas eligendi quandocunque. nu.34. 57

4 Facultas diſponendi uenit per illa uerba, & quibus ipſe dederit. & per actũ inter uiuos, & per actũ ultimæ uoluntatis.conſi.83.nu.22. 109

4 Facultas nominandi fauorabilis iudicanda eſt.conſ.141.num.9.talis facultas non comprehenditur in generali reuocatione niſi fiat ſpecialis mentio.nu. 10. 146

3 Facultas accedentes debitori poſt præſtitam ſatiſdationem, non probant eam iniuſtam.conſ.99.nu.41. 164

2 Facultates patris conſiderantur, tempore quo moritur.conſ.16.nume.80. 43

1 Falcidia in ſeruo legato debetur, & petitur ut pars, non ut quota, cõſil.66.num.20. 132

3 Falcidia & Trebellianica an poſſit prohiberi in filijs primi gradus. conſi.43.nu.16. 66

3 Falcidia detrahitur de omnibus legatis non pijs. conſilio 74.numero 84. 151

3 Falcidiæ prohibitio expreſſe facienda eſt, & an poſſit fieri in equipollenti.conſi.9.num.9.& 10. 16

3 Fallito conceditur beneficium dilationis quinquennalis. conſil.100. num.12. 166

4 Falſa cauſa & demonſtratio nõ uitiat quãdo illa appoſita eſt ſine neceſſitate, & ſuperfluo.conſi.4.nu.33. 13

4 Falſa menſura adiectio non uitiat uenditionem.ibid.nu.33. fo.eo.

4 Et quando ſine illa diſpoſitio ualet & eſt certa non uitiatur propter falſum cauſam adiectam.ibid.nu. 34. eod.

4 Falſarius non poteſt produci in teſtem contra alium. conſilio 169. num.50. 175

1 Falſus in uno in reliquis præſumitur falſus.conſ.13.nu.253. 52

4 Et conſi.61.nu.11. 77

1 Falſus in uno in omnibus redditur falſus.conſi.84.num.21.fol.140. conſ.83.num 39. fol.13.conſ.103.num.141.fol. 141. conſ. 167. num.58. 199

3 Et conſi.13.nu.19.fol.22.& conſi.77.nu.86. 135

4 Et conſi.13.nu.19.fo.27.& conſi.77.nu.86. 105

4 Et conſ.53.nu.20.fo.67.conſ.149.nu. 27.fol.155.conſi.152.num. 21.fo.156.& conſi.158.nu.26. 156

4 Falſitas & ambiguitas ut remoueantur quando pro ſolennitate requiritur aliquid, illud non dicitur requiri pro forma ſubſtãtiali, & actus geſtus ea omiſſa ualet, quando apparet ambiguitatem & falſitatem ceſſare.conſi.33.nu.41. 46

4 Falſitas poteſt committi etiam in ſcriptura priuata, conſilio 151. num.22. 155

4 Falſitas debet eſſe nociua ut puniri poſſit aduerſus mandantem, ſeu falſificantem.ibi.nu.22.et ſeq.& nu.28.29.& 30. 155

4 Falſitas requirit dolum.conſi.151.nu.28. 155

4 Falſitas in ſubſtantia conſideratur.conſ.162.nu. 16. 169

4 Falſitas tunc conſideratur quando eſt nociua.conſ.165.nu.50. 170

4 Falſitas quando dicatur commiſſa & quando ſuper ea poſſit procedi conſi.169.nu.55. 175

4 Falſitas ſine dolo non committitur, nec præſumitur falſitatem commiſſam fuiſſe dolo.ibi nu. 56 & 57. eo.

4 Falſitas ut euitetur in dubio facienda eſt interpretatio.conſ.169. numero.58. 175

4 Falſitas commiſſa errore non eſt punibilis.conſ.169.nu. 60. 175

1 Falſitatis imaginem habet, quòd a ueroſimili remotum eſt.conſ.113. num.40. 213

3 Et conſi.10.nu.14.fol.17.& conſi.86.nu.33. 145

4 Et conſi.55.nu.5. 69

2 Falſitatis inſtrumenti ſola ſuſpicio an habeatur pro concludenti probatione.conſ.28.nu.7. 89

2 Falſitatis ſuſpicionem, an inducat cancellatio & interlineatura dici appoſita in inſtrumento.ibi.nu.8.41.42.43.44.45.46.47.& 48. cum ſequen.maxime ſi in tali ceſſatione & cancellatione nulla iudicis interuenit autoritas.ibi.nu.9. 89

2 Falſitatis ſuſpicionem excludi, in dubio præſumendum eſt. conſi. 28. nume.50. 89

3 Falſitatis ſuſpicio an habeatur pro ueritate.conſi.88.nu.81. 130

4 Falſum quid ſit.conſ.151.num.21.& 15.fol.153.& conſi. 162. nume.6. 139

4 Falſum committunt dicentes habere poteſtatem quam non habent. conſi.124.nu.14. 136

4 Falſum committitur quod habet expreſſe imaginem falſitatis. conſ. 130.num.19. 139

4 Falſum ſtrictè ſumptum ut puniatur lege Cornelia contineri, debet in aliquo capite dictæ legis.conſ.151.nu.24. 155

4 Falſum a qualibet cauſa excuſatur.conſ.151.nu.29. 155

4 Falſum an & quo caſu committatur & per quem quando in ſcriptura continẽtur uera allegationes, & apponitur falſo nomen authoris non ueri.conſ.151.nu.37.& 39. 155

4 Falſi pœna quandoque capitalis eſt, quandoque alia. conſ. 124. nume. 15. 136

4 Falſi ſuſpicio an habeatur pro falſitate.conſi.158.nu. 33.fol. 166. & conſ 162.nu. 34. 169

4 Falſi ſuſpicionem uidetur habere aſſereas negatiuam.conſ.162. numero 9. 169

4 Falſo ſcribens priuilegium regis quando & qua pœna puniatur.cõſ. 151.num.16. 155

3 Fama quid ſit.conſ.61.nu.24. 100

1 Fama publica qualiter probari debeat. Et qualiter teſtes habeant de ea deponere.debẽt enim cauſam & rationẽ illius aſſignare, & interrogati debent dicere a quibus audiuerunt. Et quid ſi fama originem habuit a perſonis ſuſpectis.cõſi.27.nu.99.& 100.fol.78.conſ.104. nu.60.& 61.fol.191.& conſ.112.nu.25.26. 27.& 28. 211

2 Et conſ.27.nu.36.37.38.& 39. 86

3 Et conſ.67.nu.105.cum alijs ſeq. 111

4 Et conſ.61.nu.25.26.& 27. 77

1 Fama publica in ciuilibus quando faciat ſemiplenam probationem conſ.75.nume.17.fol.141.conſi.104.nume.165.fol.192.& conſ. 153.num.20. 160

2 Fama publica an & quando probet filiationem.con.10.nu.19. 21

1 Fama & uox publica ſatis operatio.conſi.104.nu.19. 191

4 Fama publica operatur in cauſa ciuili & criminali quãdo habet originem a perſonis fide dignis non autem maliuolis. Et quando teſtes dicunt audiuiſſe a maiori parte. Et ſi non aſſignant cauſam nihil probant. conſ.153.nu.11.12.14.15.16.& 17. ad quod datur cautela.nu.14. 160

4 Fama ut probet initium ſumere debet a fide dignis.& non a maliuolis & teſtes deponere debent audiuiſſe a maiori parte populi. Nec ſufficit illos dicere eſſe publicam uocem & famam, uel quòd publice dicebatur, debent enim aſſignare cauſam famæ, nam alias eſſet uana uox uulgi.conſ.169.nu.45.46.47.& 48. 175

4 Fama ut probet qualiter ſit deducenda & probanda.conſ. 115.nume. 3. 129

1 Fama ut probet qualiter ſit probanda teſtibus.conſ.23.nu.255. 52

2 Fama probat etiam ſi de ea teſtes informiter deponãt, dummodo ſint ultra decem.conſi.77.nu.26.105.106.107.& 108. 135

3 Fama qualiter probanda, & quid in curia Romana. conſ.52.numero 52. 83

2 Fama in antiquis plene probat.conſ.23.num.236.fol.72. conſ.27. num.19.fol.86.& conſ.104.nu.20. 192

3 Et conſ.52.nu.50. 83

4 Fama qualiter debet probari, conſ.87.nu.15.fol.111.& conſ.188. nume.22.23.& 24. 144

1 Fama in antiquis habet uim notorij.conſ.23.nu.237. 52

1 Fama in antiquis non operatur contra præſcriptionem. ibi. numero. 243. fol. eod.

1 Fama probat deſcendentiam.conſ.23.nu.240. 52

1 Fama. Ad probationem famæ multa requiruntur.remiſſiue, ibidem num.239. 52

1 Fama quãdo tractatur de probatione in qua requiritur uerus actus, & non ſufficiunt uerba non probat.ibi.nu.130. fol.eod.

1 Fama contraria contra unam famam poterit probari. ibidem numero 242. fol.eod.

3 Fama una tollitur per aliam famam contrariam. conſi. 64. numero 24. 104

3 Fama una tollit aliam.conſi.67.nu.107. 111

2 Fama ultima præualet in duabus famis.conſi.10.nu.92. 22

4 Fama & communis opinio formiter probata conſiderabilis eſt conſ. 60.nu.32. 76

4 Fama debet eſſe legitima.conſi.133.nu.16. 139

4 Fama bona contra malam famam poteſt probari.ibid.nu.18. fo.eo.

4 Fama formiter probata, quam probationẽ faciat.ibi.nu.19. fol.eo.

4 Fama an in criminalibus faciat indiciũ ad torturã.ibi.nu. 21. 159

Et

Et quid quando non eſt uebemens ſed uana uox.ibid.nu.23.& quid ſi ungitur cum ſemiplena in criminali.ibi.nu.23. fol. eod.

4 fama publica ſormiter probata inducit indicium. conſil. 156. numero. 38. 162

1 fama attendi debet poſterior, & illa quæ continet ueritatem,& eſt uerisimilior, & quæ fundatur meliori indicio. conſilio. 23. numero 242. 52

1 fama ut probet debet eſſe coniuncta alijs coniecturis ſola enim diuturnitas nō ſufficit, nec prodeſt ſi contrariatur longiſſimæ poſſeſſioni ſeu titulo.ibi.nu.257. 258.& 259. 52

1 fama debet eſſe legitima non ſimplex, nec probatur ſi teſtes dicunt non recordari a quibus audierunt dici.conſilio 104.nume.165. & 164. 192

1 fama a quibus debet habere originem.conſi.107.nu. 51. 199

3 fama bona uel mala multum conſideratur.conſi.29.nu. 27. 45

4 fama ſola non ſufficit,ſed requiruntur probationes concludentes in cauſa matrimoniali.conſ.58.nu. 19. 72

fama non ſtatur,quando actus ſubſequentes ſunt illi contrarij.conſ. 23.nu.256. 46

1 fama quando ſunt contrariæ, una eliditur pro aliam. conſ. 23. nume.242. 52

2 familia non licet paſſim aſſumere nomen alterius familiæ, & facere inſignia & arma illius,cum tendant ad honorem & dignitatem familiæ.conſ.19.nu.36. 54

2 familia & agnatio conſeruatur per maſculos, & non per fœminas. conſil.30.nume.25.fol.94 conſil.63.nume.25.fol.144. & conſil. 93.num.22. 189

3 Et conſi.18.nu.30. 27

4 Et conſi.72.nu.23. 98

2 familia una & eadem ſeu cognatio,poteſt habere diuerſas deriuationes,& deſcendentias generales quo ad totam familiam, & ſpecialē & propriam ipſius teſtatoris quæ attendi debet.conſ.51.nu.10.14. 18.& ſeq. 128

2 familia terminus,continet omnes procedentes ex maſculis,et ex eodem ſanguine.ibi.nu.12. 128

2 familia. Quando uocantur illi de familia ad fideicommiſſum, gradatim & proximiores uidentur uocati.Et admitti debent illi de familia teſtatoris & proximiores.ibi.nu. 14.15.18.& 19. 128

4 Et conſi.72.nu.91. 98

2 familia ſine diuitijs ſordeſcit.conſi.35.nu.33. 103

3 Et conſi.108.nu.31. 173

3 familia.Quod bona conſeruentur in familia & agnatione, honeſtum eſt & utile reipublicæ.conſi. 1.nu.65. 2

3 familia.Quando uocantur illi de familia,ſatis eſt quòd unus illorum ſit in quo adimpleatur teſtatoris uoluntas. conſilio 4. numero 28. & 29. 10

3 familia.Quod bona conſeruentur in familia omne tempus comprehendit.conſi.25.nu.37. 38

4 familia.Poſſunt ali qui de familia facere conuentionem. quòd in bonis ipſorum ſuccedant maſculi & non fœminæ.conſ.72. num. 11.15. & alijs ſequen. 98

1 familia quando uocatur uocantur & ueniant ſolum maſculi, & non fœminæ. conſ.33.nu.44.45.& 46. 87

2 familia quas perſonas capit.conſi.93.nu.35. 189

2 familia & agnatio non conſeruatur per filios naturales.conſil.100. nume.12. 199

3 familia propriè conſideratur illa,quæ deſcendit ab ipſo teſtatore,& ab eius ſtipite,& non ab alio tranſuerſali.conſi.1.nu.60. 2

3 familia præſumitur magis eſſe prædilecta quàm alij extranei. conſ. 20.nu.33. 29

1 familiæ nomen,poteſt referri ad perſonas,& includit omnes deſcendentes ex ſanguine gradatim.conſ.23.nu. 45. 51

2 familiæ non conſeruantur per fœminas ſed extinguuntur. conſil.23. num.54. 67

1 Et conſi.22.nu.14. 47

2 familiæ appellatione qui ueniant.conſi. 51.nu.5. 128

3 familiæ & agnationis appellatione, quæ perſonæ comprehendantur. conſi.22.nu.62. 34

3 familiæ appellatione ueniunt filij & alij. conſilio 53. numero 101. & 102. 85

2 familiæ dignitas & honor per diuitias conſeruatur. conſil. 91. numero 53. 3

3 Et conſil. 1.nume.28. fol.2.conſi.18.numero 34.fol.27. conſi. 20. num.13. 29

4 familiæ dignitas ſine bonis & diuitijs ſeruari non poteſt. conſi. 71. nume.30. 98

3 familiarum dignitas & honor ſine diuitijs regi & conſeruari non poteſt.conſi.17.nu.12. 25

3 familiarum dignitates conſeruari intereſt reipublicæ. conſi. 16. numero 31. 24

2 familiæ erciſcundæ.In iudicio familiæ erciſcundæ, an habeatur ratio rerum communium conſumptarum & alienatarum,per unum ex haredibus & in portionem ipſius cōputentur & quid ſi alienatio fieret per ultimam uoluntatem.conſi.44.nu.42.& 43. 120

1 familiaritas.Qui iure familiaritatis utitur,non præſcribit, nec ius ſibi quærit.conſi.26 nu.19. 69

2 familiaritas.Qui iure familiaritatis aliquid capit non dicitur poſſidere.conſi.93.nu.19. 198

4 familiaritatis iure concedi poteſt reſignanti habitatio & fructuum perceptio.conſi.29.nu.27. 40

4 familiaritas expectantis debet eſſe tempore data. conſilio 50. nume. 21. 61

4 familiaritas an debeat eſſe tempore uacationis beneficij reſpecta dictæ regulæ.ibi.nu.29. eo.

4 familiaris filius non comprehenditur in uerbis regulæ prædictæ de familiaribus.conſi.50.nu 33. 61

4 familiaris prædictus,non debet præferri habentibus primarias preces.ibi.nu.35. eo.

1 familiaris an ſit teſtis idoneus.conſi.83.nu.41. 152

1 familiares & domeſtici ſunt idonei teſtes propter difficultatem probationis & propter ſubiectam materiam.conſi.75.nu.22. 141

4 familiares & domeſtici non ſunt teſtes idonei. conſilio 152. numero 31. 156

4 familiares,qui uerè dicantur.conſ.168.nu.19. 175

2 famulus & ancilla an ſint idonei teſtes tempore peſtis. conſilio 32. nume.51. 98

3 famulus producentis,& ſalariatus non eſt teſtis idoneus. Prout nec conſanguineus erit idoneus.conſi.67.nu.85. 111

3 fatuus & mentecaptus recipiens iudicium rei,non ita ſubtiliter, ut alij non æquiparatur furioſo,nec uere mentecapto.conſi. 88. numero 38. 149

3 fatuus habens curatorem,an poſſit teſtari.ibi.nu.40. fo.eo.

4 fatalia,an currant propter paupertatem.conſil.30.nu.37. 41

1 fauor patris,& eius conſenſus tacitus,ſeu expreſſus nedum conſideratur ſed fauor filiorum principaliter,in reuocatione donationis bonorum ultra dimidiam facta.conſi.71. numero 19. & numero 25. & ſequen. 135

1 fauor patris,non autem filiorum quod conſideretur, multa faciunt. conſi.72.nu.61. 135

1 fauor tamen filiorum ex illis non excluditur.nu.62.ibi. eo.

1 fauor illius non ceſſat,cuius cauſa aliter habet beneficium.conſ.73. num.17. 137

1 fauor & priuilegium,conquaſſatur cum alio priuilegio & fauore. conſi.73.nu.28. 137

1 fauor filij non ceſſat,licet per natiuitatem ipſius reuocetur donatio, & bona reuertantur ad patrem.nu.43.ibid.& alijs ſeq. eod.

1 fauor publicus præfertur quandoque commodo priuatorum. conſ. 105.nume.19. 196

1 fauor quando eſt diuiſibilis poteſt illi renunciari. conſi. 127. numero 12. 126

1 fauor publicus ceſſare uidetur contracto matrimonio.nu. 11. eo.

2 fauor filiorum,& mors ipſorum quando ſit conſiderabilis.conſ.31. nume.28. 64

2 fauor familiæ contra uoluntatem teſtatoris non attenditur in fideicommiſſis.conſi.24.nu.78. 73

3 fauor conſanguineorum & uicinorum principaliter conſideratur in alienationibus.conſi.83.nu.6. 142

2 fauori ſuo renunciare quis poteſt.conſi.25.nu.50. 78

1 fauori introducto in beneficium alterius quis non poteſt renunciare. num.41.ibi.Nec poteſt renunciare fauori mixto.Et ſi renunciatur, an & quando in totum infringatur renunciatio.nu.42.ibi. 137

2 fauore filiationis & matrimonij præſumendum eſt honeſtum magis quàm illicitum.conſi.12.num.236. 29

2 fauendum non eſt ita piæ cauſæ & eccleſiæ, ut fiat iniuſtitia. conſi. 86.nu.71.Maximè quando interpretatio fieret contra uoluntatem diſponentis.nu.72.ibi. 174

1 fauorabile eſt, rem reduci ad primum ſtatum. conſil. 19. numero 32. 41

3 fauorabile eſt reductionem fieri ad ius commune. conſilio 53. numero 96. 85

3 fauora-

3 fauorabilis eſt reductio ad primeuum ius.conſ.68.nu.116. 111
1 FAEDERA Contra rumpentē fœdera pacis,poteſt quis uti etiam molentia.conſi.10. nu. 87. fo. 22
3 fœmina. In fœmina ſufficit minor metus.conſ. 26.nu.64. 40
4 fœmina regulariter excluditur a dignitatibus. conſ.72.nu. 76. 98
3 fœmina comprehenditur appellatione ſtipitis,domus ſeu caſſata dicitur enim de familia ſi deſcendit ex maſculo.conſi.35.nu.5. 55
3 fœmina deſcendens ex linea maſculina an ueniat appellatione cippus. ibi.num. 10. 55
3 fœmina uenit appellatione ſtirpis.conſ.35.nu.6.fo.44.& conſi.47. nume.55. 73
3 fœmina appellatione generationis uenit conſi 35.nu.7.fol.44. & cōſil.57.nu.58. 73
3 fœmina appellatione progeniti uenit.conſ.30.nu.8.fol.44. & conſi. 57.num.59. 73
3 fœmina deſcendens ex maſculo,agnata eſt.nu.29.ibi. 73
3 fœmina uidetur excluſa,cum in ea cippus domus non conſeruetur. cōſil.47.nu. 13.& nu.10.14.& 50. 73
3 fœmina agnata deſcendit ex linea maſculina.conſi.47.nu. 60. 73
3 fœmina quòd excludatur a ſucceſſione maſculorum aſcendentiū fuit ratio conſeruanda agnationis.conſi.49.nu.55.Quod autem excludatur a ſucceſſione aſcendentium fœminarum fuit ratio alia, uidelicet maſculinitatis.nu.56 ibi.& nu.72. 77
3 fœmina nupta dicitur de familia & domo patris. conſilio 81. numero.20. 139
3 Inter maſculum et fœminam non debet conſtitui differentia,niſi in caſibus a iure expreſſis.conſi.81.nu.21. 139
4 fœmina etiam laica ex priuilegio poteſt conferre beneficia.conſi.13. nu.2. 26
4 fœmina uirtute ſtatuti,excludentis fœminas repellitur a iure patronatus.conſi.48.nu.16. 59
4 fœmina excluditur a primogenitura.in bonis in quibus ipſa non poteſt ſuccedere,ſecus ſi poſſet.nu.100.ibi. 59
1 fœmina, & minor non eſt apta inducere rixas & ſcandala.conſ.41. num.32. 97
2 fœmina maior ann.50.non eſt apta ad generandum contrariū tamen ſuccedere poteſt.conſ.29.nu.19. 91
2 fœmina maior ann.l.generare an poſſit,& alij ſequent.conſi.29.numero.44. 91
2 fœmina.Qua ratione antiquitus inductum fuit,ut maſculus maior annorum.60.& fœmina maior ann.50.non poſſent matrimoniū contrahere.conſi.29.nu.73. 91
2 fœmina pariens certa eſt.ibi.nu.45. eod.
2 fœmina ſunt caput & finis familia.conſi. 57.nu.32. 106
3 Et conſi.6.nu.10. 13
2 fœmina uocata deficientibus maſculis ab illis penitus excluduntur. conſ.40.nu.44. 112
3 fœmina non ueniunt appellatione filij in materia fideicommiſſaria. conſi.48.nu.10. 76
2 fœmina deſcendens ex maſculo & maritata adhuc dicitur de familia teſtatoris.conſi.55.nu.13. 128
2 fœmina uocata deficientibus maſculis, dicitur uocata poſt mortem ipſorum.conſ.53.nu.3. 131
2 fœmina etiam maritata dicitur de familia teſtatoris.conſi.53. nu.4. ibidem & declaratur.nu.23. 131
2 fœmina ſicut & maſculus,ipſa natura ſucceſſibilis eſt conſ. 85. numero 17. 172
2 fœmina ſemel excluſa propter maſculos,an cenſeatur perpetuo excluſa illis deficientibus.conſi.75.nu.58.& nu.59. 157
2 fœmina excluſa ad tempus per dictionem quouſque uel ſimiles reintegratur quandoque ad ſucceſſionem.nu.45.ibi. eo.
2 fœmina poteſt excludi a ſucceſſione ab inteſtato per ſtatutum ſi illi aliquid reſeruatur.conſ.85.nu.53. 172
2 fœmina an dicatur habere familiam, & quam. conſilio 88. numero.26. 179
2 fœmina poteſt petere poſſeſſionem feudi.conſi.98.nu. 15. 198
3 fœmina a ſucceſſione excluditur,quandoque per legem.conſi.1. numero.115. 2
1 fœmina ſuccedit etiam in iuriſdictione.conſi.4.nu.12. 14
1 fœmina de iure communi ſuccedit ſicut & maſculus. conſi. 4. numero.1. 14
2 Et conſi.63.nu.1.fol.121.conſ.83.nu.11. 169
1 fœmina ſecundum conſuetudinem feudorum regulariter et rationabiliter non ſuccedit in feudo.conſi.4.nu.2.& 3. 14
1 fœmina quòd excludatur exorbitans eſt & quòd admittatur eſt fauorabile.conſi.4.nu.5.fol.13.et conſi.12.nu.1. 14
1 fœmina poteſt in feudis ſuccedere pluribus in caſibus.conſi.4.num.5. fol.14.et conſi.12.nu.12.fol.20.conſi.23.nu.29. 51
1 fœmina quando expreſſè uocatur in inueſtitura ſuccedit.in feudo cōſil.4.nu.11.cum ſeq.fol.14.conſ.9.nu.26.27.30.& 33.fol.21.cōſilio.12.numer.13.fol. 29.conſi.16. numero.4.fol.37.& conſ.22. nume.2. 47
1 fœmina quando facta eſt conceſſio,& donatio,non tendens in feudū, ſed in ueram & puram donationem.Etiam ſi facta appareret pro recipiente,& eius legitimis hæredibus,ſeu pro poſteris ſeu pro coniunctis uel proximus,in feudis ſuccedit.conſi.4.nu.7.8.9.& 10. 14
1 fœmina ſuccedit in feudo pro quo præſtantur ſeruitia determinata,et quæ per fœminam poſſunt præſtari.ibi.nu.18. 14
1 fœmina ſuccedit ad feudum quando pro illo præſtatur ſeruitium.ibid. num.19.
Nec obſtabit iuramentum fidelitatis,quod plura continet.nu.20. ibidem.Ex quo illa uidentur ſibi remiſſa,& ſuper illis & iuramento uidetur cum ea diſpenſatum.nu.21.ibi.& n.22.23.24.25.& 26.fo. 14.& conſi.23.nu.30. 51
1 fœmina ſuccedit in feudo conceſſo ſub annuo cenſu, ex quo tale feudum eſt improprium,& in eo ceſſant conſuetudines feudales.conſ.4. nume.22. 14
1 fœmina ſuccedit in feudo conditionato.ibi.nu.16. eo.
1 fœmina in feudo conditionato & improprio ſuccedit pariter cum maſculo.conſi.12.ibi.nu.20. & 21. Nec mixtis admittuntur maſculi ſed omnes pariter.nu.23. 29
1 fœmina ita ſuccedit ſicut & maſculus in feudo libero & pro quo nullum ſeruitium præſtatur.ibi.nu.4. 29
1 fœmina quādo in inueſtitura poſt maſculos,ut maſculus poſſit admitti & excludere fœminas neceſſe habet probare dictas qualitates. cōſil.17.nu.22. 39
1 fœmina & deſcendens ex ea in feudis auitis & antiquis ad ſucceſſionē minime admittitur.conſi.17.nu.7. 39
1 fœmina ſuccedit in feudo ſi deficiente linea maſculina uocatur in inueſtitura.ibi.nu.13. 39
1 fœmina uocata ad feudum limitatē et cum aliqua qualitate ad illud nō admittitur,niſi qualitas illa ſit uerificata.ibi.n.18.26.& ſeq. 39
1 fœmina non ſuccedit in feudo.conſi.20.nu.18. 42
4 Et conſi.72.nu.75. 98
1 fœminam ad ſucceſſionem feudorum eſſe inhabilē inductum fuit per conſtitutiones feudorum contra ius commune.conſi.21.n.1. Et qua ratione id fuerit inductum ponitur remiſſiue.nu.11.ibi. 45
1 fœmina regulariter non eſt capax feudi. Nec filij ipſius poſſunt ſuccedere.conſi.22.nu.1.fo.47.& conſi.23.nu.27.& 28. 51
2 fœmina quandoque eſt capax feudi.conſi.98.nu.15. 19
1 fœmina iure hæreditario poteſt eſſe capax marchionatus,regni & alterius dignitatis,& poteſt iuriſdictionem exercere.conſi.22.num.3. fol.43.& conſil.23.nu.14. 51
1 fœmina admittitur quando inueſtitura eſt pro maſculis & fœminis, maſculis non extantibus.conſi.22.num.4. 47
4 fœmina cōprehenſa in inueſtitura.tunc demū ſuccedit in feudo,quādo non extarent maſculi.conſi.16.nu.15. 29
1 fœmina poteſt reddi habilis & ſeruire feudo,et adimplere ea,ad quæ tenetur uaſallus ex perſona ſui mariti.conſ.22.nu. 32. 47
1 Fœmina etiam ſuccedit in rebus mere donatis.conſ.23.nu.16. 51
2 Fœminæ etiam comprehenduntur illis uerbis pro hæredibus et ſucceſſoribus,in feudo improprio.conſ.23.nu.38. 71
1 Fœmina dicitur eſſe de familia et agnata quouſque uiuit, licet deſcendentes ex ea ſequantur aliam familiam & agnationem patris.conſi. 23.num.45. 51
1 Fœmina ad feudum uocata dicitur,et ſuccedere poteſt per uerba illa utriuſque ſexus in inueſtitura appoſita.conſ.23.nu.47. 51
1 Fœmina ita uocata non ſuccedit una cum maſculo,ſed ſolum illo deficiente.nu.48.& num.105.Et idem quando inueſtitura facta eſt pro maſculis,& fœminis.nu.49.ibi. 51
4 Fœmina ſemel excluſa a feudo perpetuo excluſa cenſetur. conſil. 16 numero 5. 29
1 Fœmina ſemel excluſa perpetuo cenſetur excluſa in materia feudali, etiam ſi excludens eam decedat ſine filijs.conſi.23.nu.50.Et idem in allodialibus.quando excluditur per ſtatutum.nu.51.ibi. 51
1 Fœmina ſemel excluſa a ſucceſſione feudi improprij poteſt ſuccedere poſtmodum illi,qui eam excluſit.ibi.nu.55.Et idem quando excluſa fuit temporaliter et cōditionaliter.nu.56.Nam circa hanc excluſionē cōſiderari debent uerba per quæ fœmina ipſa excluditur.n.57. Et idem quando per ſtatutum excluditur temporaliter,ſeu conditionaliter

ter in bonis allodialibus.nu. 58. Et quando maſculus in inueſtitura, ſeu ſtatuto uocatur limitatè quouſque extat,ſeu quouſque uiuit. numero 59.

Et ſemel excluſa uenit,ſi de nouo feudum.conceditur. nu. 60. 51

1 Fœmina multum differt, an excludatur perpetuo ſeu temporaliter uel quis uocetur ſimpliciter & limitatè.& idem etiã in materia ſtatutaria.conſ.21.num. 12.& 13. 47

1 Fœmina ſemel excluſa perpetuo cenſetur excluſa eſto quòd moriatur ille qui eam excluſit.conſi.12.nu.7.& 8.contrarium uide. ibi. numero. 35. 19

3 Fœmina ſemel excluſa a ſtatuto,an cenſeatur perpetuo excluſa conſ. 48.nu.21.fol.125.& conſi.85.nu.31. 172

4 Fœmina excluſa a ſtatuto,an habeatur ut exhæredata & nõ ut ſua. conſ.145.nu.18. 151

1 Fœmina ut ſuccedat in feudo conſuetudine poteſt induci. conſi. 15. num.21. 32

1 Fœmina ut ualeat ſuccedere in feudis obſeruantia multum operatur. conſi.91.nu.24. 47

1 Fœmina in ſucceſſione feudi poteſt habilitari a pontifice qui & tollere agnatis maſculis ius ſuccedendi poteſt.conſ.16.nu. 16. Eo magis quando fœmina uocatur in inueſtitura,& feudum nõ præſtat ſeruitium.Et ſuo arbitrio poteſt mutare regulam ſuccedendi nec iſto caſu neceſſaria eſt citatio agnatorum.nec obſeruatio ſolennitatum alias requiſitarum.ibi.nu.27.28.& 29. 38

1 Fœmina non uenit,ſed ſolum maſculus appellatione hæredum in materia feudali.conſi.22.numero.5.Quod non procedit quando expreſſa fœmina apparet uocata:nam tunc uenit appellatione hæredum. ibi.num.6. 47

1 fœmina poteſt a principe gratificari & habilitari ad feudum propter merita parentum.conſ.22.nu.31. 47

1 Fœmina poteſt per alium.deſeruire in fedo improprio. Et redditur capax ex perſona mariti.quia ſubſtantiale feudi non eſt ſeruitium ſed fidelitas.conſi.23.nu.34.35.& 36. 51

1 Fœmina in feudo antiquo propter meritum paternum poteſt inueſtiri in præiudicium agnatorum.conſ.13.nu.74.Sed contra.nu.156.& 157.Et primum procedit,quando directus dominus ex poteſtate abſoluta & eius plenitudine id fecit.ibi.nume.75. Sed contra.numero 157.& 158. 51

1 Fœmina ſuccedens feudo poteſt propria authoritate apprehendere poſſeſſionem ipſius.conſ.13.nu. 85.Et maxime ſi in inueſtitura data eſt talis poteſtas.nu.86.& 88. Et idem ſi inueſtituris ſubſequentibus apponitur tenor patria.nu.87.Idem quando adſunt alia uerba ſimilia.nu.88.Et ſi dicta poteſtas non eſſet conceſſa, tamen poſſeſſio eidem erit aſſignanda,& agnati in hoc non ſunt legitimi contradictores.nu.89.Et fœmina in poſſeſſionem iſtis caſibus debet conſeruari, donec cognoſcatur de meritis cauſa.nu.90.Et propter melioramenta poteſt poſſeſſionem retinere.nu.91. 51

4 Fœmina an & quando ſuccedat in feudo empto & quo caſu.conſ.16. num.10. 29

4 fœmina a ſucceſſione feudi antiqui excluditur,& ipſa & deſcendentes ab ea.conſ.71.nu.9. 98

4 fœmina in feudo non ſuccedit,etiam deficientibus maſculis. conſi.72. num.78. 98

4 fœmina a ſucceſſione feudorum quare excludatur. conſilio. 103. numero 6. 129

1 fœmina non obſtat iuramentum fidelitatis quando ad feudum uocatur ex quo cenſetur remiſſum. & cum ea diſpenſatum ut poſſit per ſubſtitutum ſeruire conſ. 16.n.5.6.7.& ſeq.fol.37.& conſi.11.numer.21.23.& 14. 45

1 fœmina habilitatio ad feudum facta cõditionaliter locum habet quando conditio adimpleta eſt & non aliter.conſi.17.nu. 19. 39

2 Fœmina ſuccedunt in ſolidum & pro parte pro legitima in melioramentis factis a uaſſallo in re feudali.conſi. 18.nu.4. 40

1 Fœmina non ueniunt in materia feudali hæredum & deſcendentium appellatione ſed maſculi. conſ.13.nu.6. 32

4 Et conſi.16.fo.29.& conſi.71.nu.6.& 7. 98

3 fœmina etiam ueniunt & extranei in feudis appellatione hæredum quorumcunque uel ſimilium.conſi.71.nu. 54. 136

4 fœmina excluduntur in feudis ab agnatis tranſuerſalibus, in feudis antiquis conſ.71.nu.5. 98

1 Fœmina quandoque non ueniunt appellatione filiorum.conſ.53.numeru 39. 131

2 Fœmina & maſculi ueniunt propinquorum appellatione.conſ.10.nume.18.fo.62.& conſ.22.nu.53. 66

2 Fœmina & maſculi filiorum appellatione ueniunt.Fallit quando teſtator expreſſam mentionem fecit de maſculis.conſ.39.nu.1.et 2.fo. 111.& conſi.48.nu.4.& 5. 115

2 Fœmina hæredum & deſcendentium appellatione ueniunt.conſi.88. nume.12. 179

3 Et conſil.69.nu.49. 117

2 Fœmina.Poſterorum et proximorum appellatione ita ueniunt fœminæ deſcendentes ex eis ſicut & maſculi.conſi.88.nu.13. 179

3 Et conſi.81.nu.21. 159

2 Fœminæ extinguunt nomen familia & ipſarum familiarum dignitates, & in alienas familias per eas unius familia bona transferuntur nec dicuntur illa conſeruare in familia patris.conſ.57.n.12.fo.206. conſi.53.nu.2.fo.132.conſi.63.nu.16.fo.143.conſ.75.nu.15.fol. 157.conſ.90.nu.19. 182

3 Et conſ.1.nu.16.fo.1.conſ.3.nu.65.fol.9.conſ.11.num. 18.fol.19. conſi.18.nu.31.& 32.fol.17.conſi.31.n.29.fol.50.Et conſi.108. num.30. 173

4 Et conſi.70.nu.26. 96

4 Fœmina non transferunt bona in alienas familias.conſi.25.num.26.

3 Fœminæ non habent familias.conſ.25.nu. 25. 38

4 Fœmina tranſeunt in alienas familias.conſi.70.nu.14. 96

3 Fœmina depauperant familiam paternam nubendo,& transferendo bona in alienas familias.conſi.6.nu.11.& 12. 13

1 Fœmina ſucceſſiones trans ferunt in familias alienas. conſi. 78. numero 17. 162

4 Fœmina dicuntur deſcendere ex linea maſculina,& dicuntur agnata & de familia fallit niſi diſpoſitio uocet maſculos. conſ.72.n.95. 98

3 Fœmina uocata a teſtatore quæ & quales eſſe debeant.conſilio 53. num.10. 131

2 Fœmina per teſtatorem ultimo loco uocata ueniunt etiam ſi eſſent ipſius filia.conſi.53.nu.18. 131

2 Fœmina excluduntur ſtantibus maſculis uocatis a teſtatore.cõſi.57. num.12. 136

3 Fœmina cẽſentur excluſa,ſi teſtator illis reliquit dotes,& prohibuit ultra petere,& alios uniuerſales inſtituit hæredes.cõſ.22.nu.31. 34

3 Fœminarum excluſio includit maſculos.conſi.25.nu.25. 38

3 Fœminis conueniunt ſimilia nomina, ſoboles progenies. conſi. 23. num.260. 52

3 Fœminis non conuenit terminus,maſculis.conſi.39. nu. 3. 111

3 Feneſtrã facere in muro communi quis ualeat. uide. infra. in litera. M.in uer.Murus.

1 Feudum quid ſit conſ.23.nu.7. 51

1 Feudum eſt contractus reciprocus nec ſubiacet imperatori. conſi. 1. num.11. 2

1 Feudum in ſe continet plus commodi quàm oneris.conſi.11.nu.3. 25

1 Feudum eſt contractus nominatus.remiſſiuè.conſi.23.num.79.& ex eo oritur actio.nu.80. 51

4 Feudũ præſtans ſeruitia iudicatur ut res feudalis.conſi.16.nu.11. 29

2 Feuda originem habuerunt a publico.conſi.1.nu. 124. 2

2 Feuda ſunt indiuidua quo loco & quando.conſ.17.nu.19. 49

1 Fendorum plures ſunt ſpecies.conſi.2.num.16.fo. 9.& conſilio.3. num.7. 12

3 Feudorum conſuetudines regulariter non trahuntur in conſequentiã conſ.71.nu.53. 124

2 Feudorum iura.& conſuetudines,inducta ſunt iure poſitiuo & ideo per principem ſola uoluntate poſſunt alterari.conſi.1.nu.125. 2

1 Feudorum confirmationes & reformationes neceſſario petendæ ſunt conſi.11.nu.14. 47

1 Feudum hæreditarium,quale eſt.conſi.1.nu.5.fo.2.conſi.2.nu. 17. 19.fol.10.conſi.3.nu.8.fol.12.conſi.4.nu.17.fo.14.conſi.5.nu.4. fol.16.conſi.16.nu.11.fo.37.& conſi.106.nu.21. 197

2 Et conſi.1.nu.133. 2

3 Et conſi.55.nu. 10. 91

1 Feudum hæreditarium non tranſit niſi ad illos,ad quos tranſit hæreditas conſi.1.nu.6. 2

1 Feudum hæreditarium poteſt uni filiorum relinqui, licet regulariter de feudo non poſſit teſtari.ibi.nu.8. 2

1 Feudo hæreditario nullus poteſt ſuccedere,niſi ſit hæres primi inueſtiti ſeu ultimo defuncti & ſolus hæres poteris reuocare feudum alienatum.conſi.2.nu.18.ibid.fo.10.conſi.3.nu.12.& 18.fol.12.& cõſil.4.nu.28. 14

1 Feudum non tranſit ad agnatos,niſi ſit hæres primi inueſtiti,ſeu ultimo defuncti.conſi.2.nu.18.& ſeq.nu.25.26.27.28. 10

1 Feudum in dubio ſimpliciter cõceſſum abſque aliqua expreſſione præſumitur hæreditarium.nu.18.ibi. 10

1 Feudo hæreditario an ſufficiat quod ſit hæres ſingularis, uel ſit neceſſe

quòd

quòd ſit hæres uniuerſalis.nu.28.ibi. 10
1 feudum hæreditarium erit quando inueſtitura facta eſt pro ſe & hæredibus, licet non apponatur dictio quibaſcunque. conſilio 2. nume.19.& 23. 10
1 feudo hæreditario qui ſuccedit, tenetur ſeruare geſta per prædeceſſorem & non poteſt feudum acceptare,& repudiare hæreditatem.cõſil.2.nu.30.& nu.31. 10
1 feudum hæreditarium quando & quo caſu,uni agnatorum,ſeu filiorum poſſit relinqui,uel concedi per actum inter uiuos.nu. 32.ibi.& alijs ſeq.Siue interueniat conſenſus domini,ſiue non.n.45.ibi.Et quãdo ſuper iſtis habetur conſenſus,an ſit neceſſe, quòd citentur agnati. nu. 33.ibi. & nu.ſeq. 10
1 feudum hæreditarium poteſt alienari in proximiorem.cõſ.2.n.ibi.10
1 feudum hæreditarium poteſt alienari inter agnatos.conſi.11,numero 38.& 39. 10
1 feudo de hæreditario,idem iudicatur,quod de alia re hæreditaria.cõſil.11.nu.42.Et ideo uenit in petitione hæreditatis,& in reſtitutione fideicommiſſi,ex quo eſt hæreditarium.nu.43.ibi.fo.10.& conſi.3.nu.25. 12
1 feudum in dubio an præſumatur hæreditarium.conſ.3.nu.9. 12
1 feudum hæreditarium poteſt uni filiorum, ſeu agnatorum prælegari.nu. 19.ibi.& nu. 20.& ſeq. 12
1 feudum an iudicetur etiam hæreditarium quando ſit mentio de hæredibus in clauſulis executiuis.conſi.5.nu.5. 16
1 feudum paternum hæreditarium poteſt per uaſſallum alienari cum conſenſu directi domini, & præiudicatur filijs & agnatis. numero.43.ibid. eod.
1 feudo hæreditario nullus ſuccedit niſi ſit hæres primi inueſtiti uel deſcendentium ab eo & eſt neceſſe quòd ſit hæres uniuerſalis ex quo non ſufficit quod ſit ſingularis.conſ.16.nu.13.& 14.fo.16.& conſ.116.nu.24. 217
1 feudum hæreditarium non poteſt acceptari ab eo qui hæreditatem refutauit.conſ.16.nu.44. 38
1 feudum hæreditarium eſt quando in inueſtitura appoſitum eſt uerbũ hæredibus. Et idem quando apponitur uerbum ſucceſſoribus. Idem quando pro liberis,& ſucceſſoribus ſeu hæredibus.Prout idem quando ſucceſſio eſt facta pro filijs & hæredibus. Et idem quando facta eſt pro ſe & hæredibus & deſcendentibus ut etiam eſt quando facta eſſet pro maſculis hæredibus ſeu deſcendentibus.conſ.24.num. 160.161.162.163.164.& 165. 63
3 feudum hæreditarium mixtum in pluribus conſideratur ſecundum naturam feudi ex pacto & prouidentia & an in iſtis feudis requiratur quòd ſit hæres primi acquiſitoris uel ſufficiat quòd ſit hæres particularis.conſ.65.nu.37.& 38. 105
1 feudum conceſſum pro ſe & hæredibus quibuſcunque eſt hæreditariũ proprie.conſ.23.nu.170.& 171. Et idem quãdo adſunt alia uerba equipollentia.nu.169. 52
1 feudum conceſſum pro ſe & hæredibus,non uenit omni caſu in petitione hæreditatis,ſeu reſtitutione fideicommiſſi.ibi.nu.173.hæreditarium igitur erit ſecundumdum quid propter illam qualitatem,quia requiritur quod ſit hæres maxime in filio & deſcendente uolente ſuccedere patri ſeu aſcendentibus.nu.175. 52
1 feudum hæreditarium dicitur accidentaliter tanquam annexum hæreditati,& ſic ſecundum quid.ibi.nu.182.Et ſatis eſt, quòd agnati habeant illam qualitatem,quam habebat uaſſallus defunctus,et propter quam habuit feudum.nu.183. 52
1 feudum hæreditariũ tranſit ad filios,non tanquam ad hæredes,ſed dũmodo ſint hæredes.conſi.24.nu. 184. Nec eſt neceſſe, quod agnatus ſit hæres prædefuncti,quando illius hæreditas non eſt ad ipſum delata,ſed ad alios.nu.185.Excepta illa qualitate,quod debeat eſſe hæres tale feudum, in reliquis erit ut feudum ex pacto & prouidẽtia. numero,186. 52
1 feudum hæreditarium & non hæreditarium differunt poſt aditã hæreditatem,& non ante.conſ.23.nu.187. 52
1 In feudo hæreditario neceſſe eſt,ut ueniens ad illud probet ſe deſcendere ex primo acquiſitore,& quod fuerit hæres illius mediatè, ſeu immediatè. ibi.n. 188. Et quod fuerit hæres uniuerſalis.nu.189. ibi. & n.192. Eſto quod multi teneant ſufficere,quod ſit hæres particularis.nu.190. Et ſecundum hanc opinionem neceſſe erit quod fuerit hæres particularis in illo feudo de quo agitur.nu.191. 52
1 feudum hæreditarium poteſt per patrem prælegari uni ex filijs. conſil.106.nu.33. Dummodo quod ille in quem diſponit, ſit unus de illis in quem poterat feudum tranſire. num.34. Et conſenſus ſuperioris in iſtis obtineri deberet parte non citata.nu.35. 197
1 feudum hæreditarium extraneis non poteſt relinqui filijs uero, & agnatis ſic.conſ.106.nu.36. Maxime accedente ſuperioris conſenſu. num 37. Et quando ſit liberaliter,& gratis alienatio feudi in unam ex iſtis perſonis adhuc erit ualida. numero trigeſimo octauo Spectat enim diſpoſitio talis feudi ad uaſſallum defunctum. numero 39. 197
3 feudum hæreditarium dicitur,quando eſt conceſſum pro recipientibus & hæredibus.conſi.65.nu.6. 104
3 feudum hæreditarium dicitur etiam ſi eſſet dictum pro hæredibus legitimis.ibi.nu.7. eod.
3 feudis hæreditarijs,ut quis poſſit ſuccedere, nedum debet eſſe hæres ſanguinis,ſed ulterius requiritur,quòd ſit hæres hæreditatis.ibi. numero.9. fo.eod.
3 feudum hæreditarium poteſt conſiderari,ut ſit hæreditarium ſimpliciter.item quod ſit hæreditarium ſecundum quid & mixtum. ibid. nu.10.& 30. 104
3 feuda hæreditaria mixta,non ueniunt in petitione hæreditatis nec in reſtitutione fideicommiſſi.prout ueniunt feuda hæreditaria ſimpliciter.conſi.65.nu.12. 104
3 feuda hæreditaria an conſiderentur,ut alia res hæreditaria,& quando.ibidem.nu.13. 104
3 feudo hæreditario,in quo ſit mentio de hæredibus tantum,nõ ueniunt omnes hæredes ſed ſolum hæredes ſanguinis,& filij & deſcendentes maſculi ex primis acquiſitoribus.conſil.65.nu.14. Et tales deſcendentes maſculi ueniunt ex perſona ipſorum tanquam uocati in inueſtitura & ordine ſucceſſiuo,& gradatim.nu.15.ibi. Et uidentur eſſe uocati limitate, hoc eſt quilibet de per ſe, & unus poſt alium, ita quòd unus non poteſt præiudicare alteri ſucceſſuro, ex quo ille habuit dominium limitatum,tempore ſuo tantum,& eo mortuo, illud erit deſcendentium ex eorum perſona ex tenore primæ inueſtituræ,& quia omne ius mortui ſuit extinctum & reſolutum, & alij deſcendentes ueniunt poſt mortem illius, prout quiſque eſt proximior in gradu.n.16.ibi. Et circa prædictos una conceſſio uidetur facta in perſona recipientis,& alia in perſona cuiuslibet deſcendentis uenientis ex iure quæſito generi maſculino & iure mortalitatis.nu.17.ibi. Et quo ad iſtos unus non habet cauſam ab altero,ſed omnes habent cauſam a concedente,& a primo inueſtito.nu.18. ibi. Et agnati non admittuntur ad ſucceſſionem dicti feudi,ut ex nunc,ſed ut ex tunc. nu.19.ibidem. 104
3 Feudo hæreditario ſatis eſt quòd ſit hæres primi inueſtiti a quo habet cauſam. Et ſatis eſt quòd deſcendat a primo acquiſitore,& quòd ſit hæres illius mediate & immediate. conſilio. 65. numero.11.12.& 31. 104
3 Feudum hæreditarium mixtum in pluribus conſideratur,ſecundũ naturam feudi ex pacto & prouidentia. An in iſtis feudis requiratur quòd ſit hæres primi acquiſitoris uniuerſalis, uel ſufficit,quòd ſit hæres particularis.ibi.nu.37.& 38. 104
1 Feudum poteſt præſcribi contra priuatum conſ. 1.nu.123. 2
3 Feudum paternum quale ſit.conſi.65.nu.1. 104
1 Feudum paternum & antiquum quale ſit.conſi.2.nu.fo. 2. conſ.5.nu.9.& 10.fo.16.conſi.13.nu.1.fo.32.& conſi.23.nu.122. 51
2 Et conſi.13.nu.55.& 56. 36
4 Et conſi.72.nu.1. 98
1 feudum longo tempore poſſeſſum præſumitur antiquum.conſi.2. numero 2. 9
1 feudo paterno & antiquo non poteſt quis teſtari nec aliter diſponere in præiudicium agnatorum etiam cum conſenſu aliorum.numero 3.ibi. 9
1 feudum poteſt alienari in proximiorem,alias ſucceſſurum. nume.4.ibidem. 9
1 feudo paterno,& antiquo non poteſt agnatus alijs agnatis præiudicare per actum inter uiuos,uel alio modo.nu.5.ibi. 9
1 feudo paterno agnati collaterales ſuccedunt & fœminam excludũt.conſi.21.nu.12. 45
1 feudum paternum & nouum quale ſit.conſi.6.nu.2. 17
1 feudo illi quibus eſt ſtipulatum, uocantur iure contractus non iure ſucceſſionis.conſ.2.nu.7.ibi. 9
1 feudum nouum,quod ſit.conſi.2.nu.8.fo.9. & conſi.3.nu.15. 12
3 Et conſi.65.nu.2.et 3. 104
3 feudum nouum aliquo reſpectu poteſt dici.conſi.65.nu.5. 104
1 feudum poteſt dici nouum,et antiquum reſpectu diuerſarum perſonarum.conſi.6.nu.25. 17
1 feudo nouo poteſt quis diſponere,uti uult etiam agnatis inuitis. conſil.2.nu.9. 9
1 feudo nouo agnati tranſuerſales non ſuccedunt. conſilio 21. numero 59. 45

1 *Feudum an comprehendatur in fideicommiſſo uniuerſali.conſ.3.nu.1.& nu.16.plenè.* 12

1 *Feuda an comprehendantur in diſpoſitione generali.nu.3.ibi.& nu.34.& 35.plenius.* 12

1 *Feudum receptum pro ſe & hæredibus, intelligitur de maſculis, & non fœminis.conſ.4.nu.4.* 14

1 *Feudum poteſt acquiri pecunia,& in illo ita quæſito ſuccedere poteſt fœmina.conſ.4.nu.39.* 14

1 *Feudum an poſſit dari in dotem.nu.46.* 14

1 *Feudum ſimpliciter conceſſum in dubio præſumitur hæreditariũ.conſil.5.Fallit tamen ibi.nu.8.* 14

1 *Feudum ex pacto & prouidentia,quale ſit.conſ.5.nu.1.* 16

4 *Et conſ.82.nu.3.* 108

1 *Feudo ex pacto & prouidentia non requiritur,quod ſit hæres ſed ſatis eſt, quod ſit filius ſeu deſcendens. conſ.5.numero.3.& numero.21.* 16

1 *Feudum ex pacto & prouidentia paternum & antiquum,non poteſt alienari in præiudicium filiorum & agnatorum.Et non obſtante dicta alienatione filius & agnatus proximus admittitur, & excluditur dominus directus.conſ.5.nu.24.& 25.* 16

1 *Feudum ex pacto & prouidentia non poteſt alienari occaſione et ex cauſa legitima debita filio.conſ.5.nu.33.Et tale feudum non imputatur filio in legitimam.nu.34.ibi.Quid autem ſi in feudo hæreditario ponitur.nu.35.ibi.* 16

1 *In feudo ex pacto & prouidentia non currit præſcriptio,cõtra alios non natos.Nec nocet naſcituris.conſ.23.nu.199.* 52

1 *In feudo ex pacto & prouidentia, negligentia & factum anteceſſoris non nocet ſucceſſori.conſi.23.nu.119.* 51

1 *feudum ſi conceditur aliquibus & filijs uniuſcuiuſque ipſorum dicitur filijs conceſſum inſolidum,& erit locus iuris accreſcendi. conſi.6.nu.13.& 19.* 17

1 *feudum non uenit appellatione hæreditatis ſeu appellatione bonorũ plene.conſ.7.num.1.& num.3.4.5.6.7.Ex quo infertur ad multas quæſtiones decidendas contra Speca.& Modernos.nu.4.ibi.* 18

1 *feuda non uenire ſub generali appellatione bonorum & hæreditatis,qua ratione inductum ſit conſ.7.nu.3.4.5.& 9.* 18

1 *feudum dignitatis quale eſt.conſi.1.nu.3.* 2

1 *feuda dignitatum regulariter ſunt indiuidua,& in illis ſuccedit primogenitos.conſi.10.n.10.Quod procedit quãdo in inueſtitura uocatur ſolus primogenitus,uel quando adeſt conſuetudo pro primogenito.nu.1.* 22

1 *feudum non erit comitatus,ſi conceditur ut paternum & antiquum, eſto quòd ſint inueſtiti de comitatu.nam poteſt comitatus concedi in feudum,ut illi ſint comites,& tamen feudum non erit comitatus. ibi nu.12.& 13.Et iſta feuda ita conceſſa poſſunt diuidi, & tranſeunt ad omnes filios.nu.14.* 22

1 *feuda dignitatum Italiæ per generalem conſuetudinem diuiduntur, & in illis non habent locum primogenituræ.conſ.10.nu.15.Et poſſunt diuidi ſtante præſcriptione temporis,in cuius contrarium &c.nu.16.Et quando diuiduntur de conſenſu directi domini.nu.17. Et quando ſunt plura feuda.in quibus commode cadit diuiſio.nu.18. Et quia adminiſtratio,& exercitium iuriſdictionis poteſt diuidi.n.19.Prout etiam quando dubium eſſet,ne partes deuenirent ad arma.nu.20.Et diuidi poſſunt alijs caſibus.nu.21.* 22

1 *feudum regale & dignitatis habent ſucceſſores in infinitum.cõſ.23.nu.124.* 51

1 *feuda iſta dignitatum ex generali conſuetudine ad hæredes tranſmittuntur,licet regulariter contra.ibi.nu.125.* eod.

4 *Et conſ.71.nu.105.& 106.* 98

1 *In feudis iuriſdictionum ſuccedi tur in infinitum.conſilio.23.numero 126.* 52

1 *feudum iuriſdictionis,unicuique uidetur inſolidum concedi.ibid.nume.126.* eo.

1 *feudis dignitatum uſque ad quem gradum ſuccedatur.cõſ.23.nume.267.* 52

1 *feudum dignitatis regulariter non diuiditur, applicatur enim primogenito.fallit quando inueſtitura aliud diſponeret.Item et quando adeſſet generalis conſuetudo diuidendi,ut eſt Italiæ.nu.6.Item & quando ſunt ſolita diuidi tanto tempore in cuius contrarium non extaret memoria.nu.7.conſ.106.nu.5.* 297

1 *feudum cõditionatum propter quã poteſt feudum appellari. cõſ.12.num.26.* 29

1 *feuda non comprehenduntur in generali diſpoſitione.Et maxime quãdo ſunt feuda eccleſiaſtica.numero 49.& numero 52.conſilio 12.num.47.48.* 29

1 *feuda non ueniunt in generali obligatione.conſi.12.n.57.& nu.60.61.63.& 69.* 29

1 *Feuda non ueniunt in generali uenditione bonorum.nu.58.ibi.fol.eo.*

1 *Feuda non ueniunt in generali renunciatione & quietatione hæreditatis & bonorum paternorum.numero 59.60.& ſeq.& numero 62.& 64.* eod.

1 *Feudum receptum ad bonum uſum & legem feudorum regulatur ſecundum conſuetudinem ſpecialem loci.conſ.13.nu.28.* 32

1 *Feudum inter uaſſallos poteſt præſcribi,dummodo concurrant alia requiſita.conſ.15.nu.11.& nu.14.* 37

1 *Feudũ quæſitum præſcriptione aſſumit ſibi ordinariam naturam feudi.ibi.nu.15.* 37

1 *Feudum quando & quo caſu poſſit in dotem dari. conſi. 16. nume.31.* 38

1 *Feudum per directum dominum poteſt concedi cum illa qualitate, ut ſapiat naturam feudi paterni,auiti & antiqui.conſ.17.nu.1.3.& 5.Et potiſſimum quando dicta uerba ſunt prolata in principali diſpoſitione.nu.2.* 39

1 *Feudum reuertitur ad dominum & excluditur filia fœmina deficiente linea maſculina.conſi.17.nu.2.* 39

1 *Feudum ex priuilegio poteſt tranſire ad incapaces & inhabiles.ibi.num.15.* 39

1 *Feudum non poteſt obligari ſine conſenſu domini,& pro reſtitutione dotis.conſi.18.nu.1.Et magis quando in inueſtitura iſtud expreſſe continetur.nu.2.& 15.* 40

1 *feudum & iuriſdictio poſſunt diuidi.conſi.20.nu.10.* 42

1 *Feudum non continetur in generali alienatione.nu.47.ibi.* 42

1 *feudum defuncto uaſſallo ſine filijs reuertitur ad directum dominum.conſ.22.nu.25.* 42

1 *feudum reuerſum ad principem denuo per ipſum alteri concedendũ eſt.Et penes dominum directum non poteſt reſidere feudum. nu. 27,ibid.nu.28.* 42

1 *Feudum ad ſe reuerſum per lineam finitam,Cæſar debet concedere potius filiæ defuncti quàm alijs,ſicut etiam dicitur in emphyteuſi.cõſ.22.nu.36,Et potius debet gratificare hæredi quàm alijs.nu.37.Nec ad id audiri debent aliæ perſonæ prætendentes ius ſi fuerunt in mora.nu.38,ibi.* 48

1 *feudo transfertur utile dominium,& retinetur directum. conſi.23.num.2.* 51

1 *feudum nullum dicitur præſtare ſeruitium,eſto quod id non exprimatur,quando facta eſt libere & ex uerbis pregnantibus.cõſ.23.n.31.Et quando nullum fuit reſeruatum ſeruitium.nu.32.Licet tacite iuramentum fidelitatis & ſeruitium uideatur reſeruatum tamen in ſummam detur eſſe remiſſum ſeruitium. nu. 33. Et idem quando feudum eſt improprium. numero. 34. ibidem. Sed contra, numero.104.* 51 & 52

1 *Feudum proprium,quale ſit.conſi.1.nu.2.* 2

3 *feudum ut dicatur proprium multa requiruntur.conſi.4.nu. 13.fol.14 & conſi.23.nu.40.* 51

1 *feudum improprium tranſit ad fœminas.conſ.4.nu.14.* 14

3 *feudum improprium cognoſcitur ex pluribus qualitatibus contrarijs tibus feudo proprio.conſ.23.nu.39.* 51

1 *feudum improprium conſtituitur ex facultate alienandi & diſponendi ſuo arbitrio conceſſa uaſſallo.conſi.23.nu.40.Et idem quando cõceſſio facta eſt,pro ſe & quibus dederit,& per talem facultatẽ feudum tranſit ad fœminas,etiam ſi clauſulæ prædictæ apponantur executiuæ & acceſſoriæ.nu.41.& 42.* 81

3 *feudum reuertitur ad directum dominum mortuo uaſallo ſine deſcendentibus & finita linea.conſi.23.nu.60.* 51

3 *Et conſ.101.nu.31.* 185

1 *feudum poteſt alicui concedi uiuente uaſallo poſt mortem ipſius.conſ.23.nu.76.* 51

2 *feudum trãſit ad agnatos nec reuertitur ad dominum,& cõcluditur fœmina quando uaſallus poſſeſſor mortuus eſt ſine maſculo. conſilio 23.num.132.* 52

3 *feudum agnato decedente ſine maſculis tranſit ad alios agnatos maſculos,& finitur in perſona illius qui moritur ſine maſculis & aperitur alijs agnatis.conſ.65.nu.23.* 104

1 *feudum in quo ſuccedit primogenitus equiparatur feudo ex pacto & prouidentia.conſi.23.nu.130.* 52

1 *feuda inter uaſallos poſſunt præſcribi concurrentibus qualitatibus a iure requiſitis.conſ.23.nu.193.Et maxime quando adeſt præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria.numer.194.* 52

1 *feudũ prohibetur præſcribi quando alienatur a prohibito, ſecus ſi ab*

ab alia perſona non prohibita. Et idem eſt in alia re probibita alienari & ſuppoſita fideicommiſſo. ibid. nu. 196. 52
1 Feudum an indiſtinctè poſſit præſcribi aduerſus omnes. ibidem nume. 197. eo.
1 Feudum ſi reuertitur ad directum dominum tenetur illud concedere agnatis uaſalli præmortui. conſ. 23. numero 244. Quod uerum quando iſte qui petit renouationem eſt hæres illius prædefuncti. numero 245. Et quando eſt proximior alijs prædefuncto nu. 246. 52
1 Feudum eccleſiaſticum decimale poteſt per uaſallum refutari & renunciari epiſcopo directo domino inuicte. Et de iſto renunciato poteſt epiſcopus inueſtire alium & talis renuncians perdit omne ius ſuum. conſ. 5. nu. 12. 13. & 14. 16
1 Feudi eccleſiaſtici poteſt Papa diſponere, & concurrit cum ordinario conſi. 16. nu. 24. 37
1 Feuda penes eccleſiam cenſentur eſſe libera. conſi. 26. nu. 6. 69
1 Feudum inter priuatos poteſt præſcribi, & quando. conſ. 27. n. 77. et num. 91. & 92. 70
1 Feudum ut præſcribatur, quæ requirantur. nu. 92. 70
1 Feuda exiſtentia in alieno territorio poſſunt haberi & retineri per alios exiſtẽtes in alio territorio & diœceſi priuilegio ſeu præſcriptione temporis in cuius contrarium, &c. conſ. 101. nu. 14. & 25. 185
1 contra eccleſiam priuatam præſcribi poteſt annis. 40. ibi. n. 16. 185
1 Feudum contra utilem dominum præſcribi poteſt maxime præſcriptione tanti temporis in cuius contrarium &c. conſilio. 101. nume. 17. & 19. 185
1 Feudum poteſt præſcribi longiſſimo tempore, & ita declarantur iura impugnantia præſcriptionem feudi. conſi. 101. nu. 77. 185
1 Feudum ut præſcribatur quæ requirantur. nu. 91. ibi. & ſeq. 185
1 Feudum ad filias nõ tranſit, niſi ſint hæredes. conſ. 106. nu. 25. 19
1 Feudo paterno quando ſucceditur tranſuerſali, filius fratris pariter ſuccedit cum patruo, & æquales in hoc ſunt. conſ. 3. nu. 43. 12
2 Feudis detractis in reliquis debetur legitima. conſilio. 17. nume. 30. & 29. 49
2 Feudi inueſtitura recepta pro filijs & hæredibus quos hæredes dicatur uocare. conſi. 10. nu. 66. 94
2 Feuda an comprehenduntur in fideicommiſſo relicto per teſtatorem. ibid. nu. 68. Et quid ſi feuda ſunt hæreditaria. nu. 69. eod.
3 Feudi ſucceſſione ita admittitur conſanguineus tantum ſicut admittitur utrinque coniunctus. conſi. 59. nu. 9. 98
3 Feudum poteſt conſiderari dupliciter, quandoque paternum quãdoq; nouum reſpectu diuerſarum perſonarum. conſ. 65. nu. 4. 104
3 Feudis nõ ſimpliciter hæreditarijs ſed mixtis multa diſponuntur quæ ceſſant in feudo hæreditario ſimpliciter. conſi. 65. nu. 10. eo.
4 Feudum conceſſum pro maſculis & fœminis, exiſtentibus maſculis, fœminæ excluduntur conſi. 16. nu. 6. & 23. 29
4 Feodis conceſſis per ſupremos principes & etiam duces locum ſibi uendicat ius accreſcendi. conſi. 16. nu. 7. 29
4 Feudum poteſt dici fœmineum, tamen fœmina in illo non poterit ſuccedere ſi ſemel fuit excluſa. conſ. 16. nu. 9. 29
4 Feudum poteſt eſſe liberum quo ad ſolutionem, poterit tamen eſſe obnoxium alicui ſeruitio propter quod dicetur feudum. conſil. o. 16. num. 24. 29
4 Feudum poteſt eſſe, licet de eo nulla appareat inueſtitura dummodo aliquid fuerit pro eo præſtitum alicui domino tanquam de re feodali. conſ. 26. nu. 27. 29
1 Feudum prius alteri conceſſum non continetur in ſecunda conceſſione. conſi. 101. nu 64. 186
1 Feudum ut poſſit alienari irrequiſito domino conſuetudine poteſt induci. conſ. 23. 23. 32
3 Feudum non poteſt alienari ſine conſenſu directi domini niſi alienetur in proximiorem. conſ. 31. nu. 24. 50
1 Feudi diſpoſitio & alienatio ualet quando illa non tendit in præiudicium domini uel reipublicæ conſ. 2. nu. 11. 20
1 Feudi alienationem poſſe fieri inter uiuos uel in ultima uoluntate, in alium agnatum quo caſu procedat. conſ. 2. nu. 50. 10
1 Feudi capaces ſunt perſonæ inhabiles & inſeruiunt per alium. cõſi. 22. nu. 33. ſicut etiam eſt in eccleſia clerico, & ſimil. nu. 34. 47
1 Feudi in ſucceſſione conſideratur principium origo & ſtirpes, & ultimus ſemper eſt ſucceſſor primi acquiſitoris etiam ſi per mille annos & ultra feudum ambularet. conſ. 23. nu. 132. 52
2 Et conſ. 10. nu. 93. 22
3 Et conſ. 65. nu. 10. & 21. 103
1 Feudi in ſucceſſione nõ extenditur proximitas reſpectu perſonæ a qua uacat, ſed reſpectu illius a quo incepit, & conſideratur pactum & contractus illius. conſ. 23. nu. 132. 51
3 Et conſi. 65. nu. 22. 101
1 Feudi res particularis non poteſt præſcribi. conſ. 27. nu. 93. 70
1 Feudi ius habens ſi patitur ſcienter alium inueſtiri ſibi præiudicat accedente curſu temporis. conſ. 23. nu. 225. 52
4 Feudi inueſtitura pro ſe & filijs habilitat ſpurios, ſi de illis inueſtiẽs notitiam habebat. conſ. 44. nu. 16. 55
1 Feudo quando ſucceditur proximior admittitur, cuius debet eſſe proximior. conſi. 3. nu. 6. 12
3 Feudo ſucceditur ſecundum quod diſponitur per ius commune quando per conſtitutiones feudales aliud non eſt diſpoſitum. conſilio. 65. num. 43. 105
1 In feudis poteſt quis alteri ſtipulari. conſ. 6. nu. 24. 17
1 In feudis non datur propria ſucceſſio hæreditaria, & deſcendentes & agnati non ueniunt ut quilibet hæres, ſed ex beneficio & prouidentia & ex facto & contractu, & ut hæredes ſanguinis. conſilio 23 num. 135. 52
3 Et conſi. 65. nu. 24. & 27. 105
2 In feudis an poſſit fieri compromiſſum & proferri laudum. & an poſſit tranſigi renunciari & ſententiari. conſi 23. nu. 231. 53
2 In feudis quòd ſuccedatur ſtipiti quomodo intelligatur. conſi. 23. nume. 262. & 263. 52
2 In feudis paternis & antiquis, ſuccedunt agnati tranſuerſales. conſ. 1. num. 125. 2
3 In feudis conſideratur ſanguis, ita quòd deſcendentes non ueniunt ut ueniunt alij hæredes ſimpliciter, ſed ueniunt ut hæredes ſanguinis. conſ. 65. nu. 25. 105
3 In feudis conſideratur hæres ſanguinis & non hæreditatis. conſ. 65. num. 18. 105
Cætera in materia feudorum uide ſupra in litera. A. in uer. agnatus, & uer. alienatio. in litera. C. in uer. conceſſio. in litera. D. in uer. dominus. & infra in litera. F. in uer. filia. & in uer. filius. in litera. H. in uer. hæres. in litera. I. in uer. inueſtitura. in litera. N. in uer. nepos. in litera. P. in uer. papa. in uer. pater. in uer. præſcriptio. & in uer. princeps. in litera. R. in uerſic. renunciatio. in litera. S. in uer. ſucceſſio. in litera. T. in uer. tranſactio. in litera. V. in uer. uaſallus.
4 Feudalis res debet continere ſeruitutem. conſ. 16. nu. 16. 29
4 In dubio caſtrum & res præſumitur allodialis & non feudalis. ibid. num. 14. 29
1 Feudalis res, non poteſt alienari ſine conſenſu directi domini. conſi. 27. num. 130. 70
1 Feudalis res. Super re feudali poteſt fieri cõtractus etiam ſine conſenſu domini, quando fit inter eos ad quos feudum poterat tranſire. conſil. 1. num. 131. 3
1 Feudalia non ueniunt in generali diſpõe. conſ. 12. n. 63. 67. et 68. 29
2 Feudalia poſſunt alienari cũ conſenſu directi domini. cõſ. 36. n. 4. 92
1 Feudatarij domini poſſunt moram trahere extra territoriũ & poſſunt de pecunijs et fructib. feudi, ipſorum arbitrio diſponere. conſ. 23. nu. 109. & 210. 52
4 Feriæ an ſemper ſint ſeruandæ. conſ. 68. nu. 267. 58
2 FICTIO & retrotractio ceſſat, quando pendente conditione ſuperuenit impedimentum impediens coniunctionem extremorum. cõſ. 21. nu. 30. & plene. nu. 91. 92. & 93. Et potiſſimum quo ad acquiſitionem dominij. nu. 31. 25
1 Fictio ut procedat habere debet ſubiectum habile. conſ. 77. numero 8. 243
2 Fictio legis idem importat, quod ipſa ueritas, nec in contrarium recipitur probatio. conſi. 22. nu. 10. 66
2 Fictio poſita a lege equipollet ueritati. conſ. eo. nu. 36. 67
3 Fictio non attenditur ſed ueritas. conſ. 36. nu. 20. 56
4 Fictio iuris non tollit ueritatem. conſ. 74. nu. 47. 102
4 Fictio in caſu ficto tantum operatur, quantum ueritas in caſu uero. conſi. 218. nu. 32. 132
1 Fictione tranſlatiua duo habilia debent concurrere, & qualiter. cõſil. 11. nu. 29. 25
3 Fideicommiſſaria ſubſtitutio, ex quibus uerbis inducatur. conſ. 11. nu. 33. 19
3 Fideicommiſſaria compẽdioſam continet, quando habet tractum ſucceſſiuum. & in futurum, ibid. nu. 34. 19
2 Fideicommiſſaria ceſſat, quando inſtitutus mortuus fuit uiuo teſtatore. conſ. 62. nu. 5. 142
2 Fideicommiſſaria, ut locum habeat, requirit hæreditatem eſſe aditã. conſ. 6 . nu. 7. 142
2 Fideicommiſſarius pro reſtitutione fideicommiſſi agere poteſt, & cõtra eum qui dolo deſijt poſſidere. conſi. 5. nu. 26. 21
2 Fideicommiſſarij ſub conditione uocati conſequi debent fideicũmiſſum

ſum ſubſecata conditione.conſ.9.nu.13. 18
2 *fideicommiſſarius eſt legitimus contradictor. conſilio 12. numer. 114.*
2 *fideicommiſſario regulariter per grauatum reſtitutio facienda eſt con- ſil.12. numero 115. Fallit conſiderata æquitate canonica. numero 115. ibi.* 18
2 *Item quando grauatus pendente conditione alienauit bona. ibidem num. 118.* fo.eod.
2 *Item quando ſemel facta fuit reſtitutio.ibi.nu.117.* 18
2 *Item quando bona erant uacantia.ibi.nu.118.* eod.
2 *fideicommiſſarij citandi ſunt quando legitimatur filius grauati.conſ. 12.nu.154.* 29
2 *fideicommiſſarius non poteſt ſuccedere antequam cedat dies fideicō- miſſi.conſ.19.nu.157.* 55
2 *fideicommiſſarius uocatus ad fideicommiſſum ſub conditione poteſta- tiua & facili tenetur eam adimplere abſque monitione & interpel- latione.ibid.nu.215.* 55
2 *fideicommiſſarius uniuerſalis conſideratur ut heres.ibidem numero 217.& 220.* 55
2 *fideicommiſſarius moriens ante grauatū tranſmittit quandoq; ius fideicommiſſi ad eius filios.conſ.30.nu.50.* 94
2 *fideicommiſſarius ſuccedit teſtatori & non grauato. conſ. 62. nu- mero . 5.* 142
2 *fideicommiſſarius moriens pendente conditione fideicommiſſi tale ius non tranſmittit ad ſuos.conſi.74.nu.10 fo.156.& conſ. 75. nu. 45.fol.157.& conſ.88.nu.34.* 179
2 *fideicommiſſarius poteſt de rebus per fideicommiſſum ad eum per- uentis ſuo arbitrio diſponere.ibi.nu.18.* 179
3 *fideicommiſſarius dicitur conſequi bona ex primo teſtamento & non ex ſecundo in quo illud idem ſuit ſibi relictum. conſilio 75. nume- ro 30.* 157
2 *fideicommiſſarius regulariter non poteſt bona fideicommiſſi propria autoritate capere.conſ.81.num. 18. Fallit niſi datus eſſet legitimus adminiſtrator in dictis bonis.nu.19.ibid.* 166
2 *fideicommiſſarius & executor poteſt propria authoritate bona cape- re.nu.19.ibi.& nu.20.* eo.
Et quid ſi cum eo dati fuere per teſtatorem alij executores. nume- ro 21. ibid.
2 *fideicommiſſarius mortuus ante grauatum deducit fideicommiſſum in cauſam quaſi caduci.conſi.88.nu.33.* 179
3 *fideicommiſſarij ſub conditione morientes pendente conditione ante grauatum non poſſunt tranſmittere ius fideicommiſſi in alium.conſ. 4.num.6.* 10
3 *fideicommiſſarius conditionalis non admittitur ante euentum con- ditionis.conſ.20.nu.59.* 29
3 *fideicommiſſarius alterius hereditatis ſeu bonorum non eſt uniuer- ſalis.conſ.43.nu.83.* 70
3 *fideicommiſſarius regulariter debet capere fideicommiſſum per ma- nus grauati.conſ.53.nu.103.& 105. Alias poſſeſſio per ipſum ca- pta uitioſa iudicatur.ibid.nu.104.* 83
3 *fideicommiſſarius eſt legitimus contradictor ſi incontinenti de iure ſuo poteſt docere.ibi.nu.110.* 84
3 *fideicommiſſarius uniuerſalis de manu heredis grauati capere debet bona per fideicommiſſum ſibi relicta.conſ.54.nu.3.5.& 12. Nec poteſt propria autoritate illa capere,& ſi capit punitur.nu.4. Nec etiam legitimus cōtradictor in poſſeſſorio aduerſus heredem uniuer- ſalem.ibid.nu.6.* 89
3 *fideicommiſſarius poteſt propria authoritate capere bona per fidei- commiſſum relicta ſi teſtator id ordinauit expreſſe.ibi.n.30. Idem ſi fuerunt conſtituti executores teſtamenti.nu.31.* 89
3 *fideicommiſſarius quòd capiat bona de manu heredis iuſtius et con- uenientius eſt quàm quod heres ab ipſo habeat petere legitimam,et alia quæ ſibi debentur.conſ.54.nu.50.* 89
3 *fideicommiſſario uniuerſali imputantur ſoluta per heredem grauatū legatarijs & alijs creditoribus teſtatoris,& ad ipſum fideicommiſ- ſarium ſpectant dicta opera.conſ.55.nu.27.* 91
3 *fideicommiſſarius & ſubſtitutus moriens ante grauatum non tranſ- mittit fideicommiſſum etiam ad ſuos.conſ.66.nu.10.& 11. Et licet hoc non procedat quando conſtat de contraria uoluntate teſtatoris, procedit quando coniectura colligantur ex teſtamento & uerbis a te- ſtatore prolatis.nu.12. ſed contra.nu.80. Non ſufficit dicere talem fuiſſe mentem teſtatoris,& ſi cogitaſſet, quod idem diſpoſuiſſet, nam requiritur q; ſua mens tranſeat in diſpoſitionem.ib. nu. 13.* 100
3 *fideicommiſſarius ſub conditione,illa impleta, poteſt fideicommiſſum petere.conſi.68.nu.31.& 46.* 116
3 *fideicommiſſario ante impletam conditionem fideicommiſſi nulla currit præſcriptio.conſ.68.nu.45.* 116
2 *fideicommiſſario an debeant reſtitui animalia mortua ſine culpa. conſi.55.num.27.* 114
1 *fideicommiſſum relinqui poteſt de rebus allodialibus, & ſuper illis ordinare quis poteſt, & ſuo arbitrio diſponere. conſilio 2. nume- ro 52.* 10
1 *fideicommiſſum conditionale regulariter non tranſmittitur. conſ.3. nu.37.46.& 47.* 12
1 *fideicommiſſum cōditionale quo ad expreſſe uocatos tranſmittitur. nume. 46. Et idem quando eſt coniecturata mens teſtatoris. nu- me. 47. ibi.* 12
2 *Et conſi.75.nu.68.* 157
2 *fideicommiſſum conditionale quando dicatur quæri. conſilio. 1. nu- mero 62.* 2
2 *fideicommiſſum relictum ſub illa conditione ſi heres grauatus deceſ- ſerit ſine filijs expirat illo moriente cum filijs.conſ.8.nu.1.& 2. Et ſatis eſt hoc colligi a contrario ſenſu.num. 1. Et ſufficit unus tantum filius.nu.3.* 17
2 *fideicommiſſum ſub conditione factum deficit quando conditio ipſa non extitit.ibi.nu.3.* 17
2 *fideicommiſſo conditionali purificato ad illud ueniunt ſubſtituti ex- preſſe uocati iure proprio,& ex propria perſona , & non iure tranſ- miſſionis ſi ipſorum pater etiā uocatus fuit præmortuus ante graua- tum conſ.9.nu.19.fol.18.& conſ.48.nu 1.* 125
2 *fideicommiſſum conditionale ſi ſine liberis grauatus moriatur: &c. debetur purificata conditione. nu.29.ibi.* 125
2 *fideicommiſſum conditionale reſpicit tempus limitatum, illo imple- to non.conſi.14.nu.13.* 37
2 *fideicommiſſum conditionale debetur ſubſtituto purificata condi- tione.conſi.18.nu.19.* 50
2 *fideicommiſſum collatum poſt mortem alterius conditionale eſt con ſil.19.nu.2.* 54
2 *fideicommiſſum ſi eſt factum in diem incertum, & ſecuta morte pu- rificatur conditionale eſt.ibi.nu.3.* eod.
2 *fideicommiſſum conditionale poſt mortem grauati,aſtringit eius he- redes ad reſtitutionem.conſi.24.nu. 133.* 33
2 *fideicommiſſum conditionale tranſmittitur ſubſtitutis etiam mor- tuis ante grauatos,quando apparet mentem teſtatoris talem fuiſſe. conſ.25.nu.5.* 78
2 *fideicommiſſum conditionale adimpleta conditione debetur,& eius dies dicitur ceſſiſſe,& ueniſſe.conſi.26.n.8.fol.81.& conſ.30.nu- me.35.& 36.* 94
3 *fideicommiſſum conditionale an & quando tranſmittatur ad ſuos fi- deicommiſſarios mortuos ante grauatum.conſ.37.num. 77.& ſeq. Et quid ſi in contrarium adeſt coniecturata mens teſtatoris. nu- me. 79.* 106
2 *fideicommiſſum conditionale non expirat ſubſtituto mortuo ante grauatum , quando uocati ſunt etiam liberi ſubſtituti. conſil. 38. nu.11.& 16.* 109
2 *fideicōmiſſum relictum ſub conditione,non debetur conditione adim- pleta.conſ.44.nu.2.& nu.111.* 120
2 *fideicommiſſum relictum ſub duplici conditione expirat ſi prima cō- ditio non fuit purificata,a qua dependet ſecunda.ibid.nu.4.& num. 8. & ſequen.* 120
2 *fideicommiſſum conditionale renunciari poteſt per pactum ſeu ſti- pulationem.conſi.45.nu.22.* 121
2 *fideicommiſſum conditionale inductum dicitur, quando quis uoca- tur poſt mortem grauati.conſ.60.nu.47.* 139
2 *fideicommiſſum conditionale non purificatum regulariter non trāſ- mittitur. Fallit quando conſtaret de contraria mente teſtatoris. conſ. 70.nu.7.* 151
2 *fideicommiſſum conditionale habetur ut purum conditione adim- pleta.conſ.72.nu.14.* 153
2 *Fideicommiſſum conditionale expirat . quando fideicommiſſarius pendente conditione mortuus eſt.conſilio.78.num. 21. Fallit quando teſtator ad fideicommiſſum uocauit non ſolum fideicommiſſarium ſed deſcendentes ex eo. numero 22. Idem fallit quando alij erant uo- cati in teſtamento alterius aſcendentis.num.23. Fallit etiam quan- do adeſſent coniectura,ex quibus appareret teſtatorem uoluiſſe da- re fideicommiſſum poſt mortem ſubſtituti morientis pendente con ditione.nu. 24.* 157
2 *Fideicommiſſum conditionale tranſmittitur,quando eſt unitum cum iure accreſcendi.conſ.76.nu.15.* 160
2 *Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur ad heredes, fideicō- miſſario*

miſſario moriente ante conditionis euentum conſi. 78. num. 2. Contra gloſſ. in l. is cui. ff. de actio. & obli. num. 3. ibi. 161

2 Fideicommiſſum inducitur uerbis etiam negatiuis ex quibus conſtat de mente teſtatoris. conſi. 77. nu. 7. 161

3 Et conſi. 5. num. 10. 11

2 Fideicommiſſum conditionale ex coniecturata mente teſtatoris tranſmittitur fideicommiſſario moriente pendente cõditione. ibid. nu. 10. & nu. 24. 161

2 Fideicommiſſum conditionale tranſmittitur, quando teſtator proceſſit ad plures gradus ſubſtitutionis, & in ultima uocauit extraneos conſ. 77. nu. 19. & nu. 21. Idem quãdo grauauit hereditatem, nu. 20. Idem ſi teſtator ita diſpoſuiſſet ſi de hoc fuiſſet interrogatus, nu. 22. Idẽ quando in ſubſtitutione unicum eſſet ius accreſcendi. n. 23. 161

2 Fideicommiſſum conditionale, an & quando tranſmittatur fideicommiſſario moriente ante euentum conditionis. conſi. 78. nu. 1. Et quid ſi conſtat de coniecturata mente teſtatoris. nu. 22. 162

2 Fideicommiſſum conditionale an poſſit tranſmitti, ſi fideicommiſſarius mortuus eſt ante euentum conditionis, maxime ſi nulla poteſt cõſiderari coniectura teſtatoris uolentis contrarium. conſil. 83. nume. 3. 4. & 5. 169

2 Fideicommiſſum conditionale dicitur effectum purum conditione impleta, ibi, nume. 5. 169

2 Fideicommiſſum conditionale deficiente conditione expirat. cõſ. 14. nu. 3. fo. 73. conſ. 86. num. 2. fol. 174. & conſi. 87. num. 4. fol. 177. & conſi. 89. nu. 12. 181

3 Et conſi. 1. nu. 14. 2

2 Fideicommiſſum relictum ſub conditione, ſi grauatus deceſſerit ſine filijs expirat exiſtentibus filijs, licet poſtmodum illi defecerint. conſ. 87. nu. 5. 177

2 Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur. conſi. 87. nu. 25. Fallit quando etiam deſcendentes actiuè ſeu paſſiuè uocantur. numero 25. ibid. 177

2 Fideicommiſſum relictum ſub conditione ſi inſtitutus moriatur ſine liberis euaneſcit, illo moriente cum filijs. conſi. 88. nu. 8. 179

2 Fideicommiſſum relictum ſub conditione, ſi inſtitutus ſine filijs deceſſerit expirat eo moriente relictis filijs, eſto quod poſtmodum filij moriantur ſine filijs. nu. 13. conſ. 89. & nu. 14. & 25. 181

2 Fideicommiſſum conditionale debetur per euentum conditionis. cõſi. 81. nume. 8. 166

2 Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur, ſi fideicommiſſarius moritur ante grauatum conditione pendente. nume. 19. ibid. & nume. 41. & ſeq. eo.

2 Fideicommiſſum conditionale tranſmittitur, eſto quod fideicommiſſarius pendente conditione moriatur, quando teſtator uoluit ſibi ſucce di per ſtirpes. conſi. 91. nu. 42. Item quando teſtator tranſgreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionum, & poſt mortem omnium prouidet de ulteriori ſubſtituto. nu. 43. Idem quando apparet de coniecturata mẽte teſtatoris. nu. 44. Idem ſi teſtator conditionaliter uocauit ſubſtitutum, ſi inſtitutus decederet ſine liberis, ſeu deſcendentibus. numero 45. 184

2 Fideicommiſſum conditionale purificata conditione efficitur purum & adimpletũ uenit. conſ. 53. n. 9. fo. 131. & conſ. 92. n. 15. fol. 187. & conſ. 93. nu. 30. 189

2 Fideicommiſſum conditionale dicitur ceſſiſſe & ueniſſe conditione purificata. conſ. 93. num. 28. 189

2 Fideicommiſſum conditionale per euentum conditionis efficitur purum. ibid. nu. 19. fol. 189. & conſi. 99. nu. 9. 196

3 Fideicommiſſum quando dicatur conditionale. conſ. 4. nu. 5. 10

3 Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur ad heredes fideicommiſſario mortuo ante euentum conditionis. conſ. 5. nu. 1. & reprobatur op. gl. in l. is cui. ff. de actio. & oblig. nu. 1. ibi. & nu. 3. fo. 11. cõſil. 21. nu. 1. & 2. fol. 31. & cõſ. 50. nu. 1. 2. 10. cũ ſeq. 18. et 44. 80.

3 Fideicommiſſum relictum poſt mortem conditionale dicitur. cõſ. 8. numero 2. 15

3 Fideicommiſſum conditionale, ſeu factum in diem incertam, ſecuta die efficitur purum, & debetur. ibid. nu. 4. fo. eod.

3 Fideicommiſſum conditionale an tranſmittatur ad ſuos heredes fideicommiſſario præmoriente ante conditionis euentum. nu. 5. ibi. & nume. 14. & ſeq. 15

3 Fideicommiſſum relictum ſub una conditione uidetur ademptum per contrariam conditionem. ibid. nu. 18. 15

3 Fideicommiſſum ſub conditione relictum debetur, licet ipſius conditio exiſtat poſt mortem inſtituti. conſ. 15. nu. 4. 23

3 Fideicommiſſum conditionale quandoque tranſmittitur ad heredes etiam fideicommiſſario mortuo ante euentum conditionis. conſi. 17. nume. 25 25

3 Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur fideicommiſſario mortuo ante grauatum. conſi. 20. nu. 46 29

3 Fideicommiſſum conditionale per euentum conditionis efficitur purum, & debetur. conſi. 25. num. 1. Et reſtitui debet fideicommiſſario & ſubſtituto. nu. 2. ibid. 38

3 Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur. conſil. 42. numero 21. & 23 65

3 Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur. conſ. 52. nu. 17 84

Niſi conſtet de contraria mente teſtatoris. nu. 18. ibid.

Et uenit iſto caſu nepos appellatione filij. nu. 19. ibid.

Et idem ſi in nepote uiget eadem ratio, quæ in filio. num. 20. ibid. & num. 23. & 24.

Et idem ſi aſcendens ſimpliciter tale uerbum protulit. num. 21. ibid.

Et idem ſi non ſunt nominati ſpecifice, & non erant tunc nati, & in euentum futurum filij tantum fuerunt appellati. nu. 22. ibid.

Et idem ſi nomen filij eſt appoſitum per modum cauſæ & conditionis in fauorem eorum. nu. 25. ibi.

3 Fideicommiſſum conditionale poteſt remitti. conſ. 53. nu. 10. 84

3 Fideicommiſſum conditionale tranſmittitur ante conditionem impletam propter mentem teſtatoris. nu. 18. ibi. 84

3 Fideicommiſſum factum ſub conditione mere uoluntaria non extenditur ad alium caſum non expreſſum conſi. 63. nu. 11. 105

3 Fideicommiſſum factum ſub conditione euaneſcit, cõditione non adimpleta. conſ. 72. nu. 1. 126

2 Fideicommiſſum & ipſius ualiditas eſt de iure ciuili. conſ. 1. n. 61. 2

2 Fideicommiſſum poteſt remitti per pactum & ſtipulationem. conſilio 12. nu. 8. 28

2 Fideicommiſſum non poteſt remitti niſi cognitis & lectis uerbis teſtamenti illud continentis. ibid. nu. 16. niſi de eo aliter habita fuerit notitia. nu. 17. uel niſi unicum tantum adhereretur fideicommiſſum, ad quod neceſſario relatio eſſet facienda. nu. 18. ibi. & nu. 93. 28

2 Fideicommiſſum ſimplex continet utilitatem & ſpem probabilem. cõſil. 12. num. 37. 28

2 Fideicommiſſum relictum, ſi ſine filijs decedat, euaneſcit relictis filijs. conſi. 14. nu. 10. 37

2 Fideicommiſſum quando inducatur per prohibitionem alienationis. conſ. 17. nu. 12. 49

2 Fideicommiſſum nec grauamen in legitima non poteſt apponi & appoſitum reijcitur conſ. 17. nu. 15. fo. 49. conſ. 45. n. 3. & 4. fol. 121. & conſ. 52. nu. 3. 129

2 Fideicommiſſum inductũ ex prohibitione alienationis quando & quo caſu dicatur. ibid. n. 48. Non uocati poſſunt grauari quando adſunt coniectura. nu. 49. Et maxime quando hæreditas ipſa fuit grauata. nu. 50. Et quando fideicõmiſſum fuit iniunctum primis inſtitutis ſub duplici conditione. nu. 51. 129

2 Fideicommiſſum in dubio ita cenſetur iniunctum ut omnimodo ualeat, ibi nu. 52. 119

2 Fideicommiſſum in dubio an & quando cenſeatur iniunctum poſitis in conditione quando potuit euenire caſus in quo ab illis poſſet ualere. conſ. 18. nu. 53. & 54. eo.

2 Fideicommiſſum in dubio cenſetur relictum ab eo a quo omni caſu potuit relinqui, & in omnem euentum grauari. ibid. nu. 55. eo.

2 Fideicommiſſo in quo uocantur proximiores filij fratrum an inſimul ſuccedant cum patruo. conſ. 18. nu. 58. eo.

2 Fideicommiſſi dies cedere dicitur a morte grauati. conſ. 19. nu. 1. 54

2 Fideicommiſſum relictum in primo teſtamento cenſetur ſublatũ per ultimum in quo non fuit repetitum, nec confirmatum. conſilio 24. num. 39. 72

2 Fideicommiſſũ ſola uoluntate tollitur. n. 40. ibi. declaratur. n. 83. 72

2 Fideicommiſſo, & ſubſtitutioni conditionali, locus factus eſſe dicitur purificata conditione, tunc enim debetur ipſis ſubſtitutis. conſ. 25. nu. 1. 78

2 Fideicommiſſum relictum poſt mortem filiorum inſtitutorum conditionale eſt. conſ. 25. nu. 1. Et ſubſtitutis mortuis ante inſtitutos, tale fideicommiſſum dicitur relictum in cauſam caduci, & tranſmitti nõ poteſt. nu. 4. 78

2 Fideicommiſſum inductum dicitur quando teſtator illud ordinauit. conſi. 30. nu. 9. 94

2 Fideicommiſſum factum poſt mortem plurium an dicatur factum ultimo morienti, & caſu quo omnes decederent. ibid. nu. 17. eo.

2 Fideicommiſſum an dicatur inductum ad prohibitionem alienationis, & quo caſu. ibid. nu. 22. eod.

2 Fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur ex mente teſtatoris collecta ex cauſis per eum expreſſis. conſi. 30. nu. 30. 94
2 Fideicommiſſum perſonale non extenditur ad alias perſonas. conſil. 31. nu. 8. 96
2 Fideicommiſſa inducuntur ex coniecturis. conſi. 31. nu. 32 96
2 Fideicommiſſa ampliatur & reſtringuntur ex mente & ratione a teſtatore expreſſa. ibid. nu. 38. 96
2 Fideicommiſſum inducitur per uerba denotantia tractum temporis. conſi. 31. nu. 40. 96
2 Fideicommiſſum pōt dari & adimi in codicillis. conſi. 33. num. 1. 103
2 Fideicommiſſum factum in teſtamento per quae uerba dicatur ademptum in codicillis. ibid. nu. 2. 103
2 Fideicommiſſum unitū cū ſubſtitutione & illi annexū nō pōt reuocari in codicillis propter indiuiduitatē. ibi. n. 15. & alijs numeris ſeq. 103
2 Fideicommiſſum reciprocum inter filios, uocans maſculos, an ſit fauorabilius quam reuocatio ipſius. conſ. 35. nu. 26. & alijs ſequen. & 31. & alijs omnibus. eod.
3 Fideicommiſſum reciprocum ex quibus uerbis inducatur. conſ. 7. num. 38. 14
3 Fideicommiſſum reciprocum inter plures ſubſtitutus quando cenſeatur iniunctum. conſ. 11. nu. 10. 19
3 Fideicommiſſum reciprocum factum poſt mortem plurium quando et qua caſu cenſeatur inductum, ita ut ſubſtitutus excludatur. conſ. 11. num. 47. 19
2 Fideicommiſſum reciprocum an cenſeatur inductum inter plures inſtitutos ſucceſſiue grauatos in tota hereditate ſi accederēt ſine filijs. conſ. 43. nu. 1. 117
2 Fideicommiſſum reciprocum remitti poteſt. conſ. 36. nu. 21. 113
3 Fideicommiſſum reciprocū inter fratres parit diſcurdiā. conſi. 33. nu. 69. et continet conditionem penitus incertam. nu. 70. Et poteſt remitti per minorē tale reciprocum. Et aduerſus talem remiſſionem nō datur reſtitutio. nu. 71. quae conceditur contra remiſſionem fideicommiſſi conditionalis in qua dicitur laedi. nu. 72. ibid. 51
3 Fideicommiſſum reciprocum an & quando dicatur factum inter plures legatarios. conſ. 39. nu. 7. 61
2 Fideicommiſſum relictū familiae an debeatur gradatim & ſalua ordinis praerogatiua, ita ut proximior ueniat, & alij ulteriores nō ſubintrent locum praedefunctorum. conſi. 36. nu. 12. 104
2 Fideicommiſſum iniunctum filijs an cenſeatur iniunctum deſcendentibus poſitis ſub conditione. conſi. 37. nu. 19. 106
2 Fideicommiſſum inducitur nedum uerbis expreſſis a teſtatore, uerum etiam ex tacita & coniecturata mente ipſius. conſ. 37. num. 39. fol. 106. conſi. 43. nu. 23. fo. 117. conſ. 71. nu. 8. fol. 153. conſi. 75. num. 39. fo. 157. conſi. 90. nu. 14. 182
3 Et conſi. 41. nu. 19. 65
2 Fideicommiſſum relictum ſalua gradus praerogatiua non includit filios praemortuorum. conſ. 37. nu. 57. 107
2 Fideicommiſſo eo ordine ſucceditur quo ſucceditur ab inteſtato. cōſ. 40. nu. 5. 111
2 Fideicommiſſum relictum familiae ſeu agnatis uel cognatis debetur nominatis, & ſucceſſiue ſi non ſunt alij proximioribus in gradu. cōſil. 40. num. 11. 111
2 Fideicommiſſum induci poteſt quibuſcunque uerbis. conſ. 41. numero. 17. 111
2 Fideicommiſſum inducitur etiam uerbis enunciatiuis ex quibus conſtare poſſit de mente teſtatoris. ibi. nu. 18. fo. eo.
2 Fideicommiſſum an cenſeatur relictum a filio uel ab haeredibus filij, ita quod de eo nō trahatur legitima, & quid in dubio. ibidem num. 44. 45. & 127. fo. eod.
2 Fideicommiſſa ampliantur, reſtringuntur, & limitantur a ratione & cauſa per teſtatorem expreſſa. conſi. 42. nu. 13. 115
2 Fideicommiſſum tacitum non euaneſcit, uitiato expreſſo. conſi. 43. num. 70. Et quid ſi tacitum non dependet ab expreſſo ſed ſtat principaliter. nu. 82. 117
2 Fideicommiſſum tacitum quandoque tollit expreſſum, licet regulariter expreſſum faciat ceſſare tacitum. ibi. nu. 74. et 75. fo. eo.
2 Fideicommiſſum non cenſetur remiſſum per ſimplicem diuiſionem factam inter haeredes grauatos, nec propterea fideicommiſſo cenſetur renunciatum, conſi. 55. nu. 14. 134
2 Fideicommiſſ. per haeredes grauatis quae bona ueniant reſtituenda. conſil. 45. nu. 23. 121
2 Fideicommiſſum an cenſeatur remiſſum pro diuiſionem factā inter ipſos haeredes grauatos. conſi. 46. nu. 9. Et quid ſi diuiſio ſimpliciter eſt facta. nu. 9. Et quid ſi in ea appoſita eſſet clauſula habentes ratū & firmum &c. & promittentes non contrauenire. nu. 12. 123
2 Fideicommiſſo uidetur renunciatum in diuiſione haereditatis ſi apponitur clauſula, quod de cetero, quaelibet pars de bonis ſibi in partem prouenatis per ſe & ſuos haeredes poſſit agere, &c. & facere ſuam uoluntatem, prout quilibet uerus dominus facere poſſet. conſi. 46. nu. 23. & 24. Et quid ſi in diuiſione datur libera poteſtas, & abſoluta diſponendi. nu. 25. Si datu eſt talis poteſtas, quilibet poteſt alienare, & emptor tutus eſt, nec poteſt moleſtari ratione fideicommiſſi. num. 26. Siue alienatio fiat inter uiuos, ſiue in ultima uoluntate. ibid. & nu. 28. Et quando poteſtas concernit futurum tempus, extenſia ſit ad futura. nu. 29. 123
2 Fideicommiſſa & legata inducuntur, ampliantur & reſtringuntur ex coniecturata mente teſtatoris. conſ. 49. nu. 19. 116
2 Fideicommiſſum ad quem gradum ſe extendat. conſ. 51. nu. 8. 128
2 Fideicommiſſum limitatum ad perſonam alicuius, non comprehendit eius nepotes & deſcendentes. conſ. 52. nu. 1. 129
2 Fideicommiſſum relictum familiae debetur gradatim & ordine ſucceſſiuo. conſ. 52. nu. 10. 130
2 Fideicommiſſum relictum familiae cum prohibitione alienationis gradatim debetur illis de familia. ibid. nu. 12. eod.
2 Fideicommiſſum uerbis etiam negatiuis inducitur. conſi. 53. numero 15. 131
2 Fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur ex ratione, reiecta uerborum proprietate conſi 53. nu. 17. 131
2 Fideicommiſſum inducitur per uerbum uolo. conſi. 55. nu. 1. 134
2 Fideicommiſſum inducitur per illa uerba prolata a teſtatore dicente quod haereditas ſua uadat de haerede in haeredem, ex quo directa non poteſt tranſire. conſi. 55. nu. 2. 134
2 Fideicommiſſum non debetur ſubſtitutis uocatis caſu quo grauatus moreretur ſine filijs maſculis, ſi mortuus eſt illis relictis. conſi. 57. numero 1. 136
2 Fideicommiſſum uerbis negatiuis etiam inducitur. conſilio 57. numero 5. 136
2 Fideicommiſſis ſucceditur eo modo quo ſucceditur ab inteſtato, & eo modo regulantur. conſi. 57. num. 16. 136
2 Fideicommiſſum ſuſtinetur ex diſpoſitione authen. ex cauſa, & per clauſulam codicillarem. conſi. 60. nu. 48. 139
2 Fideicommiſſum factum uidetur fauore familiae quando in illo facta fuit mentio maſculinitatis. conſ. 60. nu. 50. 139
2 Fideicommiſſum inducitur etiam uerbis enunciatiuis ex quibus colligitur mens diſponentis. conſilio 63. num. 10. fol. 143. & conſi. 79. nume. 8. 163
2 Fideicommiſſum inducitur uerbis enunciatiuis, in quibus conſtat de mente teſtatoris. conſ. 70. nu. 5. 151
2 Fideicommiſſum quibus uerbis inducatur. conſ. 63. nu. 31. 144
2 Fideicommiſſum non poteſt reſtitui ipſiſmet inſtitutis. conſi. 64. numero. 22. 146
2 Fideicommiſſum relictum incapacibus non debet applicari fiſco, ſed habetur pro non ſcripto, & remanere debet penes haeredē grauatū. conſi. 65. nu. 17. 147
2 Fideicommiſſum relictum religioſis capacibus bonorū ualet et tenet. ibi. nume. 19. 14
2 Fideicommiſſum iniunctum in caſu decedentium filiorum locum ſibi uendicat etiam illis non natis. Et quid ſi filij nati ſunt & poſtmodū mortui ſine filijs. conſi. 70. nu. 7. 151
2 Fideicommiſſa induci poſſunt quibuſcunque uerbis a teſtatore prolatis. conſ. 72. nu. 7. 155
2 Fideicommiſſa ſubſiſtunt & inducuntur ex coniecturata mente teſtatoris. conſi. 74. nu. 6. 156
2 Fideicommiſſi conditio dicitur ueniſſe & ceſſiſſe conditione purificata. conſ. 75. nu. 14. 157
2 Fideicommiſſum iſto caſu redditum fuit purum & ſimplex. conſilio 75. nu. 15. 157
2 Fideicommiſſum non ſubſiſtit propter incertitudinem perſonarum quibus relictum eſt. ibid. nu. 16. Fallit ſi incertitudo poteſt reddi clara per relationem alterius ſcripturae et teſtamenti. nu. 17. ibi. eo.
2 Fideicommiſſo uniuerſali an derogatum uideatur per fideicommiſſum particulare. conſ. 75. nu. 46. 157
2 Fideicommiſſum inducitur ex tacita uoluntate teſtatoris ex coniecturis collecta. conſ. 75. nu. 50. eod.
2 Fideicommiſſum iniunctum haeredi ſub duplici conditione tranſit in nepotem mortuo primo haerede. conſ. 75. nu. 63. 157
2 Fideicommiſſum in dubio cenſetur iniunctum primo haeredi & non eius filijs, & deſcendentibus. ibid. nu. 64. eod.
2 Fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur ex ratione & cauſa per teſtatorem conſiderata. conſ. 76. nu. 4. 160

2 Fide-

2 Fideicommiſſa ampliātur & reſtringuntur ex ratione & cauſa per teſtatorem expreſſa & conſiderata.conſi.77.nu.16.fo.136.& cōſ. 78.nu.18. 162

2 Fideicommiſſum factum per verba univerſalia habetur ut in ipſius reſtitutione ueniant etiam prælegata.conſ.79.nu.5. 163

2 Fideicommiſſum relictum poſt mortem grauati aſtringit etiā eius hæredes ad reſtituendum.conſ.81.nu.9. 166

2 Fideicommiſſum relictum poſt mortem filij,cenſetur relictum ab hæredibus filij,& non ab ipſo filio.conſ.81.nu.10.Et quid ſi filius mortuus eſt ante pubertatem.nu.2.ibid. 166

2 Fideicommiſſum factum filio ſpurio ex cauſa alimentorum ualidum & firmum eſt conſ.82.nu.7. 168

2 Fideicommiſſum in quorum fauorem cenſeatur eſſe inductum.ibi.numero.16. eo.

2 Fideicommiſſum an dicatur defeciſſe,& reductum in cauſam caduci,ſi fideicommiſſarius mortuus eſt ante euentum conditionis,& uiuente hæredes inſtitutos & grauatos.conſ.83.nu.1.& 2. 169

2 Fideicommiſſum regulatur ſecundum naturam ſucceſſionis ab inteſtato.conſ.83.nu.14. 169

3 Et conſ.1.nu.14. 2

2 Fideicommiſſum relictum a filijs filiorum an ſit ualidum. conſilio. 86.nu.10. 174

2 Fideicommiſſum relictū ſi ſine filijs inſtitutos decedat maſculis locū habet non obſtante expreſſione maſculinitatis contra Dec.et Guid. pap.co ſ.86.nu.15.13.& 14. 174

2 Fideicommiſſa inducuntur ex coniecturis.conſ.86.nu.19.Quod uerum quando coniectura colligatur ex teſtamento.nu.20.Alias autem non ſatis eſt dicere teſtator ita diſpoſuiſſet.nu.21.ibid. eo.

2 Fideicommiſſum grauamen & onus inducit.conſ.79.nu.24.fo.163 conſ.86.num.26.fo.174.conſi.87.nu.23.fol.177.conſ.89.nume. 21.& 57. 179

3 Et conſ 52.nu.16.fo.83.conſ.86.nu.5. 145

2 Fideicommiſſum perſonale non comprehendit alias perſonas non grauatas.conſ.87.nu.10. 177

2 Fideicommiſſa inducuntur ex coniecturata mente teſtatoris. ibidem numero.15. 178

2 Fideicommiſſa & uniuerſali & particulari præſcribi poteſt. Et cum mala fide ſecundum aliquos.conſ.87.nu.55.& 56. 177

2 Fideicommiſſa etiam uerbis enunciatiuis inducuntur,in quibus conſtat de mente teſtatoris.conſ.88.nu.5. 179

2 Fideicommiſſum limitatum quo ad perſonas grauatas,& uocatas,illas non tranſgreditur.conſ.38.nu.9. 179

2 Fideicommiſſum gradatim & ordine ſucceſſiuo inductum dicitur, per illa uerba de hærede in hæredem.ibi.nu.18. 179

2 Fideicommiſſum gradatim conſtitutum proximiores uocat. ibidem. numero.19. 179

2 Fideicommiſſa ampliantur & reſtringuntur ex mente & cauſa quibus teſtator motus fuit.nu.25.ibid. eo.

2 Ad fideicommiſſum uenit etiam ille qui tempore conditi teſtamenti non erat natus nec conceptus.nu.32.ibi.& nu.31. eo.

2 Fideicommiſſa inducta uidentur ad conſeruationem familiæ.conſ.89 numero.3. 181

2 Fideicommiſſum iniunctum in perſonam grauati non extenditur ad hæredes ipſius grauati.conſ 89.nu.11. 181

2 Fideicommiſſum iniunctum filijs an dicatur iniunctum etiam nepotibus.conſ.89.nu.12. 181

2 Fideicommiſſum an & quando propria autoritate poſſit apprehendi.ibid.nu.42. 181

2 Fideicommiſſum gradatim inductum proximioribus debetur. conſil. 90.numero.31. 183

2 Fideicommiſſum inducitur per uerbum uolo.conſ.92.nu.1. 184

2 Fideicommiſſum inducitur per uerba bona deueniant.ibid.n.2. 184

2 Fideicommiſſum an & quando inducatur per probationem alienationis.ibi.nu.9. eo.

2 Fideicommiſſum non inducatur ex illis uerbis quod bona immobilia teſtatoris perpetuo reſeruarentur in hæredes maſculos.ibi.nu.9. 184

2 Ad fideicommiſſum uocantur primitus nominati per teſtatorem, & alijs præferuntur.nu.10.ibi.& nu.40. 184

2 Ad fideicommiſſum plures uocati ordine ſucceſſiuo & gradatim admittuntur.nu.22.ibid. 184

2 Fideicommiſſum eo ordine uidetur deferri quo defertur ſucceſſio ab inteſtato.ibi.nu.13. 184

2 Fideicōmiſſum conſiderans familiam ſatis uerificatur ſi bona uni ex familia relinquuntur per grauatum.conſ.91.nu.16.& num.17. Et iſto caſo prohibitus alienare prohibitus cenſetur ſi alienaret extra familiam non autem quando alienat in unum ex familia.nu.18. 184

2 Fideicommiſſum inducitur ex uoluntate teſtatoris etiam tacita. cōſ. 92.nu.14. 187

2 Fideicommiſſum inducitur ex illis uerbis hæreditas mea ſit & uadat ibi.nume.36. 187

2 Fideicommiſſum inducitur uerbis habentibus ſucceſſiuum tractum. ibid.nume.37. eo.

2 Fideicommiſſum inducitur etiam quo ad onus reale ex illis uerbis, quod bona deueniant de liberis ad liberos.ibi.nu.45.Idem ſi teſtator uoluit bona ſua ſemper debere eſſe filiorum , & deſcendentium, & quod tranſeat de hærede in hæredem.nu.46. 187

3 Fideicommiſſa particularia & uniuerſalia poſſunt in codicillis relinqui & diſtribui.conſ.1.nu.1. 2

3 Fideicommiſſum perpetuum induci præſumitur ex illis uerbis a teſtatore prolatis uoluit mandauit.conſ.1.nu.2. 2

3 Fideicommiſſum induci uidetur ex illis uerbis quandocunque aliquis ex inſtitutis decederet ſine filijs.ibi.nu.3. eo.

3 Fideicommiſſum inductum uidetur ſi ſubſtitutio facta eſt filijs puberibus.ibi.nu.9. 2

3 Fideicommiſſum iniunctum filia teſtatoris non expiret eo decedente relictis filijs.ibi.nu.12. eo.

3 Fideicommiſſum relictum ſi inſtitutus decederet ſine filijs extinguitur illo cum filijs decedente nec alterius inquirendum eſt de alijs filijs filiorum grauati.nu.15.ibi.& melius.nu.46. 12

3 Fideicommiſſo grauari non poteſt qui a teſtatore non fuit honoratus. conſ.1.nu.16.& 48. 2

3 Fideicommiſſa ceſſante hæres de bonis ſibi relictis ſuo arbitrio diſponere poteſt.ibi.nu.18. 2

3 Fideicommiſſum factum pro conſeruatione familiæ actiuē & paſſiuē comprehendit omnes perſonas ipſius familiæ.ibi nu.44. 2

3 Fideicommiſſo non præiudicatur per contractum factum per hæredē conſ.2.nu.15. 6

3 Fideicommiſſum uniuerſale ſibi ipſi a ſe ipſo relinqui non poteſt cōſ. 3.nume.53. 8

3 Fideicommiſſum regulatur ſecundum naturam ſucceſſionis ab inteſtato.conſ.3.nu.26. 11

3 Fideicommiſſum locum ſibi uendicat in bonis relictis a teſtatore , & non in alijs bonis hæredis grauati.conſ.7.nu.8. 14

3 Fideicommiſſum an & quando inducatur per prohibitionem alienationis.ibi.nu.10. 14

3 Fideicommiſſum in dubio cenſetur impoſitum primo hæredi , & non filijs ipſius in conditione poſitis.conſ.7.nu.34. 14

3 Fideicommiſſum an cenſeatur factum perpetuo nedum in primo grauato,uerum & in alijs deſcendentibus ſi patria conſuetudo iſtud habet ibi.nu.40. 14

3 Fideicommiſſum præſumitur factum ſecundum conſuetudinem loci, & patriæ ipſius teſtatoris.ibi.nu.41. eo.

3 Fideicommiſſum inductum dicitur etiam quo ad deſcendentes ſi teſtator uoluit bona ſua non alienari,ex quo uolebat illa remanere in deſcendentibus de familia.conſ.8.nu.7. 15

3 Idem ſi teſtator addit quod bona applicentur aliorum deficiente deſcendentia nepotum ſuorum.nu.8.ibi. 15

3 Idem ſi teſtator tranſgreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionum.ibi. numero.8. 15

3 Idem ſi uocauit deſcendentes maſculos.ibi.nu.9. 15

3 Fideicommiſſum non præſumitur factum niſi appareat.cōſ.11.n.1. 19

3 Fideicommiſſum non loquens aliquo caſu non poteſt deduci nec allegari.conſ.11.nu.6. 19

3 Fideicommiſſum inducitur quando expreſſe de fideicōmiſſo facta eſt mentio.ibi.nu.31. 19

3 Fideicommiſſum inductum uidetur per prohibitionem alienationis factam cum inſertione cauſæ.conſ.17.nu.1. 25

3 Fideicommiſſum inducitur per uerba enunciatiua,quando ſunt prolata per modum cauſæ.ibi.nu.1. eo.

3 Fideicommiſſum inducitur per uerba enunciatiua quando ſunt prolata per modum cauſæ.ibid.nu.2. eo.

3 Fideicommiſſa ex coniecturis inducuntur , licet ex uerbis de eis expreſſe non appareat.conſ.17.nu.17. 25

3 Fideicommiſſum inductum uidetur per illa uerba iuſſit & ordinauit ibid.nume.19. 25

3 Fideicommiſſum probatur per confeſſionem.nu.23.ibi. eo.

2 Fideicommiſſum directum in perſonam filiorum an comprehendat. nepotes.conſ.63.nu.6. 143

3 Fideicommiſſum ſimpliciter factum abſque uerbis uniuerſalibus non comprehendit alia relicta in eodem teſtamento.conſ.18.nu.12. 45

Fideicommiſſum

1 Fideicommiſſum eſſe alterius poſt mortem alterius conditionale indicatur.conſ.20.nu.43.& nu.44. 39

3 Fideicommiſſis uniuerſalibus an ſit receptum, quod poſſint uniu hereri.conſ.38.nu.67.& nu.66.& 68.Et quid in particularibus nu per coniecturas,& unin.nu.67.ibi. 58

3 Fideicommiſſum an extendatur ultra quartum gradum.conſ.39.nu.1.Et quid ſi eſt appoſitum uerbum perpetuum,& infinitum.n.2. 61

3 Fideicommiſſum dicitur expirare deficiente conditione ſub qua fuit factum.conſ.41.nu.32.Etiam ſi nepos non eſſet hæres grauati tamen eius natiuitate fideicommiſſum expirat.nu.33.& n.32. Et etiã ſi mortua eſſet poſt mortem grauati.conſ.41.nu. 34. Vbi erat filius teſtatoris ſubſtitutus exiſtens in primo gradu nu. 36. Et quando non eſt facta mentio maſculorum per teſtatorem.nu.38.& nu.20.Videtur teſtator nepotem grauati antepoſuiſſe filio ſuo proprio.numero.41.& nu.43. 62.& 63

3 Fideicommiſſa deferuntur eo ordine quo defertur ſucceſſio ab inteſtato.conſ.21.nu.4. 32

3 Fideicommiſſum debetur maſculis quorum contemplatione fuit factum.conſ.22.nu.34. 32

3 Fideicommiſſum limitatum ad tempus pupillaris ætatis expirat inſtituto mortuo poſt pupillarem.ibi.nu.7. 32

3 Fideicommiſſis procedimus per coniecturas.conſ.42.nu.18. 65

3 Ad fideicommiſſum deſcendentes ex teſtatore ueniunt eo ordine quo uenirent ab inteſtato.ibi.nu.26. 65

3 Fideicommiſſum particulare ex quibus colligitur. conſil. 43.nume.46.& nu.84. 66

3 Fideicommiſſum eſſe tranſmiſſibile ad deſcendentes quid arguat.cõſi.50.nume.20. 8

3 Fideicommiſſa ampliantur,& reſtringũtur ex cauſa,& ratione quibus teſtator fuit motus.conſ.50.nu.24. 80.

3 Fideicommiſſa inducuntur ex coniecturis.conſ.52.nu.40. 83

3 fideicommiſſum relictum ſi hæres moriatur ſine filijs expirat ſi cum filijs moritur.conſ.53.nu.1.Idem ſi moritur relicto poſthumo, quia filius eſt.nu.2.Idem & ſi relicta filia fœmina etiam uiuen.nu. 3.Sed contra.nu.24.& ſeq.& 48. 76

Iſta conditio intelligitur tacitè etiam ſi non exprimatur. per l.cum auus.de cond.& demon.nu.4.ibi nu.49. 76

3 fideicommiſſa relicta ab aſcendentibus uel a tranſuerſalibus differũt conſ.63.nu.19. 103

3 fideicommiſſum immediato ſequens referendum eſt ad proxima.cõſ.63.nu.23. 103

3 fideicommiſſum an & quando uideatur factum contemplatione tantũ,uel omnibus inſtitutis.nu.24.ibi. 103

3 fideicommiſſa coniecturis etiam inducuntur.conſ.66.nu.25.Et uerbis nedum affirmatiuis,ſed etiam negatiuis.nu.26.Itẽ & uerbis enunciatiuis.nume.27. item & ex qualitate rei relictæ per fideicommiſſum.nume.28. 106

Et in fideicommiſſis recedimus a uerbis,& attendimus mentẽ teſtatoris coniecturatam.nu.29.ibi. 106

Ad fideicommiſſum ueniunt alij nominati ex perſona propria mortuo primo ſubſtituto ante grauatum,nu.75.ibi. 107

3 fideicommiſſa uniuerſalia poſſunt præſcribi ſpatio annorum 30. cõſ.66.nu.92.& 93.Etiam cum mala fide.Sed declaratur melius.num.129.id procedere quando non eſſet agnitum,alias ſecus. 107

3 fideicommiſſum reciprocum non intelligitur ſublatum per ſimplicem diuiſionem bonorum factam inter fratres grauatos fideicommiſſo.cõſil.17.nu.1.fo.25.Etiam ſi in diuiſione bonorum appoſita eſſet clauſula de non contrauenendo diuiſioni. nu. 2. Quod limitatur quando uerba in diuiſione appoſita ultra dictam clauſulam eſſent ampla & prægnantia.Et quæ uerba iſtud inducant.nu.3.& num. 4. Et quid ſi fuit dictum diuidentes uelle ſtare diuiſioni in perpetuum, & alter ab altero quicquam petere non poſſit aliqua ratione uocetur.nu.5.Idem ſi promiſerunt ſtare diuiſionibus factis,& diuiſis.nu. 6. Idem ſi promiſerunt de defendendo a quibuſcunque perſonis proprijs ſumptibus & omni tempore toties quoties, & uoluerunt teneri de euictione.numero.9. 25.

3 fideicommiſſo dicitur renunciatum per poteſtatem alienandi conceſſam diuidentibus.conſ.71.nu.30. 114

3 fideicommiſſo ut dicatur renunciatum potiſſimum conſideranda ſunt rationes quibus moti diuidentes uenerunt ad concordiam.conſil. 71.numero.60. 124

3 fideicommiſſum factum ſuper rebus immobilibus non comprehendit mobilia.conſ.86.nu.1. 145

3 fideicommiſſo quod renuncians ignorabat nũ poſſit renunciari.conſ.95.nu.10.Et quid ſi renunciatio fuit generalis an extendi debeat ad ignorata,& incognita,& ſeq. 160

3 fideicommiſſum relictum in defectum conditionis a iure reprobatæ non uidetur.conſ.109.nu.3. 174

4 Fideicommiſſum regulariter non durat ultra quartum gradum.cõſ.72.nu.8 .Et ultra quartum gradum bona non ſunt ſubiecta fideicommiſſo.nu.83.Fallit quando ſi eſt relictum deſcendentibus tunc enim durat perpetuo.nu.84.Item fallit quando fuit inductum, ut bona in familia,& agnatione conſeruarentur.nu.85.& ſeq. 98

4 Fideicommiſſum relictum in familia durat perpetuo.nu.92.ibi. eo.

3 Fideicommiſſum inducitur etiam uerbis enũciatiuis.per modum cauſæ prolatis.conſ.1.nu.33.fol.2.conſil. 11.nu.24.fol. 19.conſil.68.numero.36. 116

3 Fideicommiſſum locum habebit nedum in primis grauatis uerum etiam in filijs & in deſcendentibus quando a teſtatore conſideratur maſculinitas.conſ.5.nu.19. 11

3 Fideicommiſſa ampliantur,declarantur & reſtringuntur per rationẽ & cauſam quibus teſtator fuit motus ad illa faciendum.conſ.1.n.36 37.& 38.fo.2.conſ.5.nu.21.fo.11.conſ.6.nu.20.fo.13.conſ.7.nu.20.fo.14.conſ.11.nu.26.fo.14.conſ.18.nu.21.fo.26.conſ.20.nu.31.fol.29.conſ.2.nu.35.fo.68.conſ.25.nu.20.& 30.fo. 18.conſ.22.nu.20.fo.34.conſ.52.nu.36.fo.85.& conſ.66.nu.42. 106

3 Fideicommiſſi dies relicti.poſt mortem grauati ſecuta morte dicitur ceſſiſſe & ueniſſe.conſ.8.nu.1. 15.

3 Fideicommiſſum relictum poſt mortem dicitur adiectum in diem incertum.ibi.nu.3. eo.

3 Fideicommiſſum relictum ſub duabus conditionibus locum habet ſi uerificatur ſecunda conditio,eſto quod conditio illa exiſtat poſt mortem grauatorum conſ.42.nu.10. 65

3 Fideicommiſſum in dubio ut ualeat cenſetur iniunctum primis hæredibus,& non ipſorum filijs.conſ.42.nu.11, 65

3 Fideicommiſſum reciprocum non cenſetur onerosum.conſilio.52.numero.37. 83

3 Fideicommiſſi reciproci remiſſio eſt fauorabilis multis ex cauſis nec ſapit donationem,& facta per minores non arguit læſionem conſequenter aduerſus eam non reſtituuntur.cõſ.71.n.68.69.& 70.124

3 Fideicommiſſa etiam coniecturis inducuntur.conſ.1.nu.39.fo.2.cõſil.6.nu.7.& 8.fo.13.conſ.11.nu.11.fo.19.conſ.20.nu. 32.fo. 29.conſ.22.nu.36.fo.34.conſ.25.nu.34. 38

1 Per fideicommiſſum ſuccedidur teſtatori illud facienti non grauato conſ.3.nu.38. 12

2 Et conſ.17.nu.7.fo.49.conſ.18.nu.56.fo.50.conſ.24.nu.58.fol.73.conſ.26.n.10.fo.81.conſ.30.nu.37.fo.94.conſ. 31. n. 50.fol.96.conſ.36.n.1.fo.104.conſ.37.n.40.fol. 106. conſ.38. n.15.fol.109.conſ.39.n.4.& 12.fo.111.conſ.40.n.3.fo.111.conſ. 64. nu.29.fo.145.conſ.77.n.15.fo.161.conſ.74.n.19.fo.175.conſ. 76.nu.5.fo.160.conſ.88.nu.29.fo.170.conſ.90.nu.47.fo.183.conſil.91.nu.15.fo.184.& conſ.99.nu.18. 199

3 Et conſ.4.nu.16.fo.16.conſ.5.nu.25.fo.11.conſ.21.nu. 20.fo.32.conſ 22.nu.18.fo.34.conſ.50.nu.28.fo.80.conſ.53.nu.88.fo.85.conſ.66.nu.48. 106

4 Fideiuſſor iudicatum ſolui nũ expiret lata ſententia in prima inſtantia per iudicem coram quo fuit præſtita.conſ.171.nu.30. 179

4 Fideiuſſionis dies præſtita ſub conditione non dicitur ueniſſe nec ceſſiſſe ante purificationem conditionis.conſ.171.nu.31. 179

4 Fideiuſſionis ſubſtantia eſt obligatio principalis. conſilio. 162.numero.25. 167

3 In fideiuſſione ueniunt damna & intereſſe uerum.cõſ.104.n.12.168

3 Fideiuſſor qui temere litigauit cum illo cui fideiuſſit , & ſuccubuit fuitque ad expenſas condemnatus non poterit illas a reo principali pro quo fideiuſſit repetere.conſ.104. nu.1.& n.11.& ſeq. 168

3 Fideiuſſor debet ſoluere,& non litigare temere.ibi. n. 4. Nec debet tranſgredi fines mandati.n.5. eo.

3 Fideiuſſor dicitur mandatum habere ad ſoluendum non ad litigandũ ibi.n.4.Et quod ſoluit poteſt repetere a ſuo reo principali.n.6. In nulla enim eſt culpa ſi ſoluit.n.7. 168

3 Fideiuſſor ſi non habet unde ſoluat poterit ſoluere de bonis debitoris pro quo fideiuſſor extitit.ibi.n.8.Et damnum quod ſua culpa paſſus eſt repetere non potiſt.n.9. eo.

3 Fideiuſſores ſoluentes liberati dicuntur .conſ.107.n.135. 170

4 Fideiuſſor in mater a euictionis poteſt accedere.conſ.111.n.1.Et accedens eo modo tenetur quo principalis.nu.2. Et an res debeat cum eius ſententiam,ut teneatur.n.3.Et quid ſi eſt certum & notorium uendiſſe rem alienam.n.4. 127

4 Fideiuſſor euictionis qua actione tenetur.ibi.n.11. 127

4 Fideiuſſor ſoluere tenetur quod tenebatur principalis.conſ.121.nu.1.Et

1. Et ſatis eſt liquidare debitum principalis in iudicio agitato contra fideiuſſores.nu.2. 135

4 Fideiuſſores ſoluere quicquam talem debere cauſiterit neceſſe eſt debitum liquidari cum debitore non poſt mortem.conſ.121.num.5. Et procedit quando fideiuſſor conſiderauit tempus futurum alias ſecus.nu.5. Et ſi promiſerunt ſoluere debitum de quo iam conſtabat tenentur.nu.6. Et quid ſi uno debitore conſtaret de debita.nu.9. 135

4 Fideiuſſor ſolum tenetur pro illo pro quo interceſſit, & non pro alio. conſ.161.n.26. Et teneri non poteſt quando non conſenſit.n.26. 169

4 Fideiuſſor accedens conditionaliter non tenetur ſi conditio non adimpletur.ibi.nu. 9. 169

4 Fideiuſſores dati præſumuntur ſub illamet conditione qua principalis tenetur.conſ.164.nu.20. 170

4 Fideiuſſor nõ poteſt in plus obligari quàm principalis.ibi.n.21. 170

4 Fideiuſſor indebite exactus non poteſt exactionem repetere ab illis pro quibus fideiuſſit ſi exactio proceſſit contra mandatum dictis fideiuſſoribus datum.conſi.171.nu.33. 179

1 Fideiuſſor exiſtens ſub iuriſdictione alicuius coram quo fideiuſſit, poterit præciſe cogi ad præſentandum illum pro quo promiſit etiam ſi ille alterius eſſet iuriſdictionis.conſ.48.nu.5. 107

1 Fideiuſſor tenetur pro tempore prorogato quando facta eſt fideiuſſio ſimpliciter.ibi.nu.14.& nu.15. 107

1 fideiuſſor quando uideatur promiſſe de iudicio ſoluendo. ibidem. numero.23. 107

1 Fideiuſſor an & quando poſſit animo nouandi, & principaliter promittere, & quo caſu.cõſ.110.n.13.15.66.67.69.& alijs.ſeq. 205

1 Fideiuſſor animo nouandi, & ut principalis promittẽs quo caſu obligatur, & quando conſi.110.n.69.& n.70.71.72.73.74.75. 205

1 Fideiuſſor quis proprie dicatur.nu.70.ibi.& ſeq. 205

1 Fideiuſſor an poſſit promittere factum alienum, & quando, & quo caſu obligetur.ibi.nu.78. eo.

1 Fideiuſſor ſuccedens debitori pro quo fideiuſſit eſt liberatus illa obligatione fideiuſſoria quæ fuit confuſa & ſolum tenetur ut principalis, conſ.121.nu.2.& nu.5.bene, fallit quando ex hoc ius creditoris efficeretur deterius.nu.3. Item & quando ipſe fideiuſſor adiuiſſet hæreditatem cum beneficio inuentarij.nu.4. Tamen concluſio prima procedit quando ſuccedit debitori obligato naturaliter & ciuiliter. Et cui competebat exceptio quæ ſui natura tranſit ad hæredem, & fideiuſſorem.nu.5.ibi. 220

1 fideiuſſor poteſt opponere exceptionem compenſationis. conſ. 121. nu.7.nu.5.& ſeq. ſiue talis exceptio nata ſit ante ſeu poſt ſuam obligationem.nu.8. dicta exceptio realis non perſonalis eſt nu. 9. Et competit fideiuſſori etiam inuito debitore principa.n.10.& nu.12. Etiã ſi debitor excommunicatus non poſſet illam opponere.nu.11. Et maxime ſi principalis debitor non eſſet ſoluendo.nu.13. 220

2 fideiuſſor obligatur ſi accedit contractui geſto per minorem. conſil. 16.nu.110. 43

2 fideiuſſor obligatur quandoque, licet principalis contractus non teneat.ibi.nu.112.& nu.111.& 113. Et idem ſi promiſit, ut principalis, & animo nouandi.nu.113. 43

3 fideiuſſor mandans ac expromiſſor poſſunt uti exceptionibus, et defenſionibus quibus poteſt principalis.conſ.96.nu.39. 161

3 Fideiuſſor non poteſt in plus obligari, & teneri quã ſit obligatus principalis.ibid.nu.42. eo.

4 Fidelis an illi poteſt ſaluari peccando.conſ.68.nu.53. 84

4 Fidelis Chriſtianus debet confiteri & eucharistiam ſumere.cõſ.169. numero.74. 176

3 Fides a iudice non eſt danda non ueroſimili.conſ.50.nu.15. 17

1 Fides habita de pacto non inducit fraudis ſuſpicionem.conſilio. 13. numero.63. 35

1 Fides bona in dubio præſumitur non mala.conſ.15.nu.21. 37

1 Fides quibus teſtibus ſit danda, quando contrariantur alijs teſtibus. conſ.107.nu.72. 199

3 Fides præſumitur bona, & probatur ex poſſeſſione longi temporis, et a fortiori longiſſimi.conſ.66.nu.87. 107

3 Fidem ſeruari intereſt mercatorum.conſ.96.nu.4. 161

4 Fidem Chriſtianam conuerſi ſeruare teneatur.conſ.2.nu.49. 5

1 Fides bona præſumitur in præſcriptione tanti temporis cuius contrarium non eſt memoria eſt præſcriptio iuris de iure.conſ.27.n.81. 82.& 85.fo.65.ſed contra.nu.121. 70

1 Fides bona & titulus requiritur in præſcriptione ſoluendi libellum. conſ.50.nu.5. 110

3 Fides bona in præſcriptione requiritur quando aduerſario competit actio alias ſecus.conſ.92.nu.7. 156

1 Fieri non poſſe id dicitur, quod commodè & cum honeſtate fieri nequit.conſ.101.nu.93. 186

1 Fieri incontinenti quæ dicantur.conſ.97.nu.100. 174

3 Fieri nominatim quando quid dicatur.conſ.15.nume. 23.fol.36.& conſi.9.nu.11. 16

4 Et conſ.145.nu.24. 250

1 Fieri dicitur nominatim quod ſit per relationem maxime quando relatio non poteſt niſi ad unum referri.conſ.122.nu.3.& 4. 221

1 Fieri multa impediuntur quæ iam facta tenent.conſ.55.nu.10. 101.

4 Et conſ.2.nu.45.fo.5.conſ.5.nu.62. 15

4 Fieri ex cauſa multa permittuntur quæ alias non licerent. conſil. 58.numero.118. 85

1 Fieri quod poteſt per pauciora fruſtra fit per plura. conſilio.121. numero.17. 210

4 Fieri tempore habili, uel conferri ad tempus habile paria ſunt qualiter & quo caſu procedat.conſ.100.nu.35.36.& 37. 119

4 Fieri palam dicitur per binum actum conſ.160.nu.7. 168

2 Fieri quod poteſt per ſtatutum illud per pactum poteſt celebrari.conſil.16 nu.75. 81

4 Figuralia hodie ceſſant.conſ.68.nu.95. 84

4 Figuratum, & ſignificatum an hodie remaneant & debeant attendi conſ.98.nu.197. Et licet ipſum figuratum contineat moralitatẽ tamen ſuper eo poteſt Deus diſpenſare.nu.100. ibi. 118

2 Filiatio an coniectura & præſumptiones quibus probatur filiatio ſint coniungendæ.conſ.10.nu.23.fo.21.& plenius.n.67.fo.20. Sed contra.nu.106. 21

2 Filiatio an probetur per epiſtolas & literas miſſiuas per patrem filio uel alijs conſ.10.nu.16.& nu.56.& 101. 22.& 22

2 Filiatio an ex alimentis probetur.ibi.nu.17.& 102.fo.eo. & conſ. 11.nume.25. 26.& 27

2 Filiatio an & quando ſimilitudine probetur.conſ.10.nu.18.& 59. & plenius.nu.103. 21.& 22

2 Filiatio an & quando fama publica probetur.ibi.nu. 19. & 57. & plenius.nu.104. 21.& 22

2 Filiatio an & quando ex acta legitimationis probetur.ibi.n.20.65. 66.67.& 105. 21.& 22

2 Filiatio probatur ex tractatu etiam quo ad patrem.conſ.13.na. 4. Et qui actus conſiderentur circa iſtud.ibi. 35

2 Filiatio an probetur quando pater petijt legitimari filium. conſilio. 13.numero.5. 35

2 Filiatio an probetur per nominationem factam per patrem.conſ.11. n.15.51.52.53.85.99.& 100.fo.18.conſ.11.n.24.fo.26. Et conſ. 13.nu.6.fo.30.& Quid ſi facta a patre nedum inter uiuos uerum, et in morte.in d.conſ.13.nu.7. eo.

2 Filiatio an probetur per communem reputationem patris, filij & aliorum.conſ.13.nu.8. 35

2 Filiatio an per communem famam uiciniæ & ciuitatis probetur.ibi. nume.9. eo.

2 Filiatio probanda eſt per eum qui ſe aſſerit filium ſiue agat ſiue conueniatur ibi.nu.28. ſed contra.nu.109.conſ.10. 21

2 Filiatio ſpuria & adulterina etiam ex maritata cohabitãte cum marito ex quibus coniecturis probari poteſt.conſ.10.nume.58.& numero ſequenti. 21

2 Filiatio probatur ex coniecturis, & præſumptionibus ibidem. nume. 38.39.& 96. 21

2 Filiatio nedum probatur per plures coniecturas ad id concurrentes ſed etiam per unam approbatam a iure.ibi.nu.72.& 73. 22

2 Filiatio ut dicatur per tractatum probata quando ſunt diuerſi tractatus ultimus attenditur.conſ.10.nu.89. 22

2 Filiatio uere ex coniecturis probatur nedum quaſi poſſeſſio filiationis.ibi.nu.96. 22

2 Filiatio ſemper probanda eſt ab eo qui ſe filium aſſerit.conſilio.11. numero.19. 27

2 Filiatio an probetur per aſſertionem & confeſſionem matris. conſi. 11.nume.41. 27

2 Filiatio ex parte patris probatur præſumptiue, ut quia natus ex ſoluta in domo retenta, uel quia natus ex uxore in domo retenta. & quid ſi erat alteri maritata.conſ.13.nu.1.& nu.2.3.& 4. 35

2 Filiationis quaſi poſſeſſio & tractatus non tollunt præſumptionem legis diſponentis natum ex coniugata eſſe filium mariti.conſi.11.nu. 10.cum alijs ſeq. 27

2 Filiationis quaſi poſſeſſio expirat morte illius, qui reputabatur pater ibi.nu.22. 3

2 Filiationis quaſi poſſeſſio limitata & certo modo facta non producit effectum quo ad alia.ibi.23. eo.

2 Filiationis quaſi poſſeſſio non eſt præferenda ueritati ibid.nu. 27.e.

2 Filiatio-

2 Filiationis quaſi poſſeſſio non operatur contra præſumptionem lega lem. Et in deciſorijs talis quaſi poſſeſſio non eſt ſufficiens. ibid. nume. 28. & 29. eo.

2 Filiationis quaſi poſſeſſio non debet præferri ueritati. conſ. 11. numero. 37. 27

2 Filiationis probatio reſpectu patris difficilis reputatur. conſ. 10. nu. 1. & 39. fo. 21. & conſ. 64. nu. 1. in 3. uol. 145

2. Poteſt tamen præſumptiue probari, quando maritus & uxor ſimul cohabitabant, & naſcitur filius in domo mariti, etiam tempore generationis. conſ. 10. nu. 1. & 3. fo. 21. Et iſta præſumptio eſt iuris & de iure, contra quam non admittitur probatio. ibi. nu. 3. Sed contra, nu. 41. 82. 83. 84. & 85. 21. & 22

2 Filiationis ius ſeparatum eſt a iure ſuccedendi. conſ. 7. nu. 11. 14
Cætera in materia filiationis uide ſupra, in litera. C. in uerſ. Confeſſio. & infra, in litera. I. in uer. Indicia. in litera. N. in uer. Nominatio in litera. Q. in uer. Quaſi poſſeſſio filiationis. & in litera. T. in uer. Tractatus.

1 Filia poteſt mitti in poſſeſſionem rei feudalis. conſ. 13. nu. 84. Et ſingularis ſucceſſor poteſt idem petere. nu. 86. ibi. 33

1 Filiam patri & ſororem fratri in feudo ſuccedere excluſis alijs agnatis inductum eſt per conſtitutiones regni contra conſuetudines feudorum. conſ. 21. nu. 2. & 13. & d'ictæ conſuetudines regni, ut locum habeant in omni feudo conceſſo ſub quacunque inueſtitura. nu. 4. ibi. & nu. 28. 29. & ſeq. 45. et 46

1 Filia excluſa a ſucceſſione patris per fratrem poteſt ſuccedere fratri etiam in bonis, quæ fuerunt patris. conſ. 13. nu. 53. & 54. 31

3 Filiam priuare ſucceſſione non eſt afferre damnum ſed tollere lucrū conſ. 29. nu. 43. 45

3 Filia in bonis fideicommiſſo ſubiectis dotari poteſt etiam ſi filia eſſet maritata. conſ. 63. nu. 33. & 34. 103

3 Filiam non extare, & extare & non poſſe ſuccedere propter renunciationem a pari procedunt. conſ. 16. nu. 41. 40

2 Filia excluſa per ſtatutum a ſucceſſione ſi pater ei in teſtamento reliquit minus legitima, an poſſit agere ad ſupplementum. Et quid quando excluditur a ſucceſſione per hominem. conſ. 7. nu. 28. 14

2 Filia poteſt inſtitui de dote nedum conſtituta uerum etiam conſtituenda. conſ. 16. nu. 72. 42

2 Filia renuncians inſtitutioni, & ſubſtitutioni ex teſtamento conſentiente patre poteſt adhuc per patrem hæres inſtitui. cōſ. 24. n. 25. 72

3 Filia enormiſſime an poſſit uenire contra renunciationem. conſ. 26. nu. 73. 75. & 76. 40

2 Filia fœmina an & quando faciant numerum in computatione legitimæ. Et quid ſi ſtatutum ſuper hoc aliter diſponat. conſil. 25. nume. 37. & 38. 78

2 Filiæ poſſunt detrahere dotem matris, etiam ſi ſucceſſerint patri debitori ſine inuentarij confectione quandoque ſunt legatu. conſil. 25. numero. 63. 78

2 Filiæ excluſæ a ſtatuto a ſucceſſione aſcendentium, an & quando faciant partem, & connumerentur cum alijs filijs. conſ. 36. nu. 27. 28 & ſeq. Et quid ſi filiæ excluduntur contemplatione agnatorum ſeu maſculorum. nu. 29. ibid. 104

2 filia fœmina quando & quo caſu ſit connumeranda in numero filiorum, in computatione legitimæ. conſ. 17. nu. 27. & 28. fo. 49. conſil. 25. nu. 33. & nu. 37. diffuſius. & nu. 38. 39. 40. & 41. fo. 78. & cōſil. 53. nu. 13. & alijs ſeq. 131

3 Et conſ. 55. nu. 14. & 15. 91

3 filia non dicitur præſtare impedimentum patri teſtandi ſi eo inſtanti procurabat patri medicinas. conſ. 67. nu. 37. 111

3 filia a fortiori excluſa cenſetur excluſa matre. conſ. 48. nu. 13. 76

3 filia non prohibetur ſuccedere ſi tempore renunciationis & iuramenti de non ſuccedendo pater habebat filios maſculos qui poſtea eo uiuente mortui ſunt. conſ. 26. nu. 19. Et alijs ſeq. contra, nu. 45. 46. & alijs & 51. 52. Et quid ſi ſint mortui maſculi tranſuerſales. ibi. nu. 22. & 24. Et quid ſi alia appareat patris uoluntas. ibidem. numero. 23. 24. 25. & 26. & plene ſeq. Et quid ſi adeſt aliqua perſona de liberis. ibidem, nume. 29. 40

3 filia quæ patris hæreditati renunciauit non excluditur, per alias ſorores quæ non renunciauerunt. ibi. nu. 22. 40

3 filia quando nullam dotem recepit an procedat diſpoſitio c. quamuis de pactis. lib. 6. e conſ. 26. nu. 69. 70. & 71. Et quid ſi dos ſuit cōgrua & minime conueniens. ibi. 40

3 filia quæ dote contenta renunciauit hæreditati paternæ cum iuramento, iuramentum ſeruare tenetur, nec eſt ei abſolutio concedenda. ibi. numero. 87. 40

3 filiæ excluſa a ſtatuto, ſi fuit a patre inſtituta, an ſit connumeranda in numero filiorum circa computationem legitimæ. Et quid ſi ſuit inſtituta in certo, & erat dotata. conſ. 54. nu. 17. 18. & 19. 132

3 filia excluſa per ſtatutum a ſucceſſione reſpectu certarum perſonarum pariter excluſa uidentur a patruo. conſ. 50. nu. 33. 135

2 filia ab inteſtato matri morienti ſuccedit. conſ. 59. nu. 13. 138

2 filia fœmina dicitur agnata patri, & de eius familia. cōſ. 63. n. 5. 143

2 filia licet ſit de familia patris tamen in eius perſona familia finitur. conſ. 63. nu. 4. 144

2 filia fœmina ingreſſa monaſterium, & grauata reſtituere hæreditatem in caſu mortis, an faciens locum fideicommiſſario & inſtituto in dictum caſum mortuo. conſ. 65. nu. 4. 147

2 filia excluſa a ſucceſſione paterna propter maſculos poteſt ab illis dotem petere. conſ. 68. nu. 2. 150

2 filia ſuper bonis paternis poteſt dotem petere, licet per ſtatutum ſit excluſa a ſucceſſione patris, & ulterius poteſt ſuccedere fratri ab inteſtato morienti. Eſto quod in hæreditate fratris, non eſſent alia bona quàm paterna. conſ. 68. nu. 5. & 6. 150

2 filia excluſa a ſucceſſione temporaliter ſeu conditionaliter exiſtentibus maſculis, non uidetur propterea excluſa perpetuo, & maſculis deficientibus poteſt ſuccedere. conſ. 85. nu. 1. & nu. 2. & 40. 172

2 filia excluſa propter filium & nepotem, non reintegratur uno illorum exiſtente. conſ. 85. nu. 44. 172

2 filiarum appellatione an & quando ueniant neptes. conſilio. 88. nunumero. 45. 174

2 filias excludens a fortiori uidetur excludere neptes natas ex filiabus conſ. 86. nu. 46. 64. 65. 66. & 67. 174

2 filia fœmina etiam nupta dicuntur de familia teſtatoris. conſil. 88 numero. 20. 179

2 filia neptis ex filio grauato, an excludat ſubſtitutum uocatum caſu quo inſtitutus ſine liberis decederet. conſ. 89. nu. 4. 181

3 filiæ excluſæ uidentur a patre ab uniuerſali ſucceſſione ex pluribus coniecturis collectis ex uerbis per patrem teſtatorem prolatis. conſ. 3. nume. 19. 8

3 filia teſtatoris dicuntur deſcendentes per lineam maſculinā, quod declaratur. conſ. 22. nu. 21. et nu. 44. 34

3 filia teſtatoris dicuntur de domo, et familia ipſius. conſ. 22. nu. 22. et nume. 43. 34

3 filia teſtatoris agnata etiam dicuntur. nu. 23. et nu. 42. ibi. eo.

3 filia quando renunciat patri et hæreditati paternæ non cadit læſio. conſ. 26. nu. 77. Et non obſtabit. l. 2. C. de reſcin. uen. Et quo caſu dicta lex procedat. nu. 78. ibi. nec obſtabit. c. cum contingat. de iureiurando cum ſimilibus. nu. 79. ibid. 40

3 filia quando renunciat patri hæreditati maternæ ſeu alterius ſibi delatæ, uel renunciat fratribus iſtius hæreditatis, uel paternæ conſideratur læſio. nu. 80. ibi. et nu. 73. Et quid ſi renunciat patri hæreditati paternæ, et apparet læſa conſideratis bonis paternis an poſſit eam reſcindere. nu. 8. ibi. et alijs ſeq. Et uidetur quod non conſiderando uerba renunciationis nu. 82. ibi. 40

3 filia de iure ciuili ſine conſenſu patris non poteſt matrimonium cōtrahere, de iure uero canonico ſecus. conſ. 29. nu. 1. 2. & 4. 45

3 Filia cōtrahens matrimonium inuito patre an poſſit exhæredari hac ex cauſa. nu. 6. ibi. & ſeq. pluribus & nu. 13. Et quid de iure ciuili n. 7. ibi. & nu. 8. 45

3 Filia contrahens matrimonium inuito patre ſucceſſibilis uidetur ſaltem quo ad legitimam. conſ. 29. nu. 15. 45

3 filia ante. 25. ann. inuito patre contrahens matrimonium cum indigno poteſt exhæredari. conſ. 29. nu. 16. 17. & 18. cum ſeq. 45

3 filiam exhæredandi iuſta cauſa eſt iſta quando nupſit indigno, ut ſupra. conſ. 29. nu. 28. & alijs ſeq. & nu. 39. & 41. 45

3 filia exhæredatur ex iniuria atroci. nu. 33. ibi. Iſta cauſa exheredādi non eſt ſublata iure canonico. nu. 36. ibi. ſunt & aliæ cauſæ exhæredandi expreſſæ in 8. cauſas. nu. 51. ibi. & ſeq. 45

3 filia nubens indigno ut ſupra non eſt dotanda nec alimentanda. n. 64 ibi. fo. 51. & ſeq. & nu. 71. Et iſto caſu non erit dos priuilegiata. nu. 65. Et poteſt priuari legitima. nu. 66. & nu. 6. & 28. & alijs ſeq. ibi. Et quid ſi nupſit nulla promiſſa dote. nu. 67. 45

3 filia & ſoror quæ ſuccedat. nu. 75. ibi. 45

3 filia excluſa per ſtatutum a ſucceſſione an poſſit dicere teſtamentum nullum. conſ. 56. nu. 17. Et ſi reſeruatum a ſtatuto eſt conditionale. ſi filia moriatur antequam impleatur conditio non tranſmittit illud. an. 18. ibi. Et ſi filia excluditur a ſtatuto ſimpliciter & nihil ei reſeruatur debet tamen congrue dotari. nu. 19. ibi. 56

3 filia in portione relicta patri dicitur plus dilecta quàm ſubſtitutus. conſ. 41. nu. 42. & 69. 62. et 63

3 filia teſtatoris inſtituta et ſubſtituta una cum maſculis dicitur plus dilecta.

dilecta ibi.nu.70. 63

3 filia in bonis paternis habere debet legitimam.conſ.44.nu.1. 69

3 Filia grauata per fideicommiſſum uniuerſale poteſt conſequi trebellianicam.conſ.43.nu.3. 66

3 filia ind tab us quartis grauata poteſt habere haredes quos uult in ſuo teſtamento.conſ.43.nu.6. 66

3 filia prohibita alienare an poßit deducere legitimam.conſ. 43. nu. 7.13.15.& ſeq. 66

3 filia inſtituta ſub conditione non alienandi ſi hæreditatem adiuit uidetur ſe cund tioni aſtringere.conſ.43.nume.8.ſed contra. numero. 14.& 15. 66

3 filia in legitima conſideratur ut creditrix,& eam poteſt alienare.cõſil.43.nu.13.Et alienando uſque ad legitimam non dicitur contrauenire.nu.17.Et ſimpliciter adeundo non ſibi præiudicat quo ad legitimam.nu.18. 66

3 filia accep ata legata & ea ſatisfac con non propterea excluditur a petitione legitimæ,idem & ſi expreſſe approbat teſtamentum et legata facta.conſ.43.nu.34.et 35. 66

3 filia non excludit ſubſtitutum uocatum ſub illa conditione ſi hæres moriatur ſine filijs maſculis.conſ.53.nu.34. 84

3 filiæ inſtitutæ faciunt partem,& computantur in numero filiorum. conſ.53.nu.80. 83

3 filia quando per ſtatutum excluditur a ſucceßione an et quando con numeretur in numero filiorum ad computationem legitimæ.conſ.55. numero.16. 91

3 filia excluſa ſtantibus maſculis intelligitur de maſculis agnatis non de cognatis.conſ.62.nu.2. 102

3 filia excluſa propter agnatos ſi eſt præterita illis minime inſtitutis poteſt dicere teſtamentum nullum,dummodo ipſa cum alijs ad ſuccedendum admitti poßit.conſ.62.nu.10.et 11. 102

3 filia ſpuria et naturalis præterita a patre non rumpit teſtamentum. conſ.72.nu.14. 102

3 filia non eſt excluſa a bonis maternis quibus bene poteſt ſuccedere quando expreſſe illis non renunciauit,et quantitas pro bonis maternis fuit promiſſa in dote.conſ.80.nu.6. 138

3 filia renuncians hæreditati paternæ adhuc poteſt ſuccedere ex teſtamento patris,et conſequi ſibi relicta.conſ.95.nu.28. et nu. 30. 31. 32.et ſequen. 16

2 filia ſi uocatur et earum filij per fideicommiſſum filia tamen præferuntur earum filijs.conſ.18.nu.78. 51

3 filia legitima et naturalis quæ etiam non fuit non nocet filij legitimatio.conſ.55.nu.19. 91

2 filius grauatus reſtituere alteri hæreditatem intelligitur grauatus eo caſu quo deceßiſſet ſine filijs.conſ.58.nu.7. 187

2 filius grauatus reſtituere hæreditatem poteſt etiam detrahere trebellianicam.conſ.64.nu.26. 146

2 filius grauatus fideicommiſſo poteſt detrahere legitimam iure naturæ debitam.conſ.81.nu.4. 166

Hanc detractionem filius præmoriens tranſmittere poteſt ad eius hæredes.nu.5.ibi.

2 filius grauatus reſtituere in dubio præſumitur grauatus poſt mortem ibi.nume.6. 166

2 filij quod grauati extent,licet poſtmodum moriantur ſatis eſt ad excluſionem ſubſtituti.conſ.86.nu.4. 174

1 filius grauatus fideicommiſſo ultra legitimam iure naturæ debitam detrahere etiam poteſt trebellianicam.conſ.93.nu.47. 189

2 filius has duas quartas tranſmittere poteſt ad hæredes etiam extraneos.ibi.nu.43. 189

3 Et conſ.1.nu.80. 2

3 filius grauari non poteſt in legitima.conſ.1.nu.77.et nu.96. 2

3 filius grauatus fideicommiſſo ultra legitimã detrahere poteſt et trebellianicam.nu.78.ibi. eo.

2 filij filiorum grauati etiam aſtringuntur fideicommiſſo.licet conditio fideicommißi exiſtat poſt mortem primi grauati.conſ.7.num. 32.et alijs ſeq. 14

3 filij grauati fideicommiſſo deducere poßunt legitimam iure naturæ debitam.conſ.15.nu.43. 38

3 filius grauatus fideicommiſſo poteſt ad hæredes ſuos extraneos etiam tranſmittere ius,et facultatem detrahendi legitimam et trebellianicam.conſ.17.nu. 1. in iſtis duabus quartis computantur ea quæ ad ipſum filium peruenerunt.nu.2.et omnia per ipſum conſumpta et diſſipata.nu.3.item et reliqua omnia quæ per ipſum fuere alienata.nu.4.ibi. 44

3 filius grauatus reſtituere hæreditatem ſub conditione,et ad aliud tẽpus poteſt de iure canonico detrahere duas quartas cõtinuentes me dietatem illius partis quæ ad ipſum peruenit.conſ.eo.nu.7. 44

3 Filius grauatus reſtituere extraneo ſecundum magis communem in ſua trebellianica imputare debet fructus medio tempore perceptos. conſ.17.nu.19. 44

2 Filius hæres particularis non poteſt grauatus detrahere legitimã & trebellianicam.conſ.17.nu.26. 49

2 Filius ſuper bonis paternis conſequi debet legitimam nec in ea poteſt grauari fideicommiſſo,& ſi grauatur grauamen reijcitur. conſ. 17 nu.15.fo.49 conſ.26.nu.11.& nu.21.fo.81.conſ.43.nu. 3. & 4. fo.121.& conſ.50.nu.3. 129

2 Filius grauatus fideicommiſſo detrahere debet trebellianicam.conſi. 26.nume.22. 81

2 Filius grauatus fideicommiſſo ultra legitimam detrahere poteſt trebellianicam,& ſic duas quartas.conſ.45.nu.10. 121

3 Filius grauatus fideicommiſſo poteſt detrahere legitimam, & quartam trebellianicam conſ.46.nu.4. 123

2 Filius poteſt diſponere ſuo arbitrio de legitima trebellianica debita filio grauato.conſ.47.nu.5. 124

2 Filius grauatus fideicommiſſo detrahere poteſt trebellianicam.conſ. 47.nume 9. 124

2 Filius grauatus fideicommiſſo poteſt detrahere trebellianicã,de qua poteſt ſuo arbitrio diſponere in qua computantur fructus medio tempore percepti.conſ.9.nu. 9.10.& 11. 10

3 Filius grauatus de rebus fideicommiſſo ſub eſſis teſtari non poteſt. conſ.50.nu.42.Et alienata per eum computantur in ſuam legitimã & trebellianicam.nu.43.ibi. 80

2 Filij maſculi & fœminæ poſſunt a patre hæredes inſtitui de iure communi.conſ.54.nu.1.Et quid ſi ſtatutum expreſſe prohibet filias inſtitui,uel ab inteſtato eas ſuccedere.nu 2.ibi & alijs ſeq. 132

2 Filij maſculi, & fœminæ ab inteſtato de iure communi ſuccedunt patri æquis portionibus ibi.nu.12. 132

2 Filius tenetur matrem inſtituere,uel ex iuſta cauſa exhæredare.cõſ. 58.nu.14. 137

2 Filius ab inteſtato dicitur hæres legitimus patris,& ipſe habet legitimam ſucceßionem.nu.10.ibi. 137

2 Filij appellatione an ueniat nepos.conſ.63.nu.6. 143

2 Filius in legitima iure naturæ ſibi debita grauari non poteſt.conſ.64 numero.25. 146

2 Filius in fideicommiſſis an repreſentet perſonam patris,& poßit ſuccedere una cum patruo.& quo caſu iſtud procedat.ibidem. numero. 33.& 34. 146

2 filiorum appellatione an ueniant nepotes.conſ.75.nu.65. 157

Et quid ſi tractatur de ipſorum commodo.nu.66 ibi.

Et quid ſi concurrit mens teſtatoris, & eadem uiget ratio in nepotibus quæ in filijs.nu.67 ibi.

2 filij poſiti in conditione,an & quando cenſeantur diſpoſitiue uocati. conſi 78.nu.6.& ſeq.Et quid ſi adſit coniecturata mens teſtatoris. numero.7.ibi. 162

2 filij poſiti in conditione non cenſentur diſpoſitiue uocati.conſi.70.nu 8.Fallit quando in contrarium concurreret coniecturata mens teſtatoris,& diſponentis,nu.9.ibi. 162

2 filij poſiti in conditione excludunt ſubſtitutum.conſ.86.nu.1.fo.174. & conſ.87.nu.3. 177

2 filij etiam maſculi poſiti in conditione non uidentur diſpoſitiue uocati contra Deciam & Guidonem Pap.ibi.nu.16.et alijs ſeq. 177

2 filij poſiti in conditione an cenſeantur diſpoſitiue uocati.conſ.86.nu. 27.et nu.28. 174

2 filij maſculi poſiti in conditione cenſentur appoſiti ad excluſionem ipſarum fœminarum.ibi.nu.31. 174

2 filij poſiti in conditione in uno capitulo non propterea cẽſetur ita poſiti in alio capitulo in quo expreſſe et diſpoſitiuè uocantur. ibidem. numero.40. eo.

2 filij maſculi poſiti in conditione nõ uidẽtur diſpoſitiuè uocati.et ideo nec ipſi nec deſcendentes ab eis potuere grauari.conſilio.87.nume. 6.et 7. 174

2 filij poſiti in conditione an et quando poſſint grauari. conſil. 89.numero.32. 181

2 filij poſiti in conditione non cenſentur poſiti in diſpoſitione nec uocati a teſtatore.conſ.18.nu.10. 50

2 filij poſiti ſub conditione non cenſentur uocati a teſtatore.conſ.51 nu.5.Et ideo non potuerunt grauari nec uidentur grauati regulariter.nu.4.Et ceſſant ſuperius adducta quando contrarium appares de coniecturata mente teſtatoris ibi.nu 10. 50

2 filii poſiti in conditione cum illa qualitate maſculi cenſentur diſpoſitiue uocati.conſ.27.nu.35. 1.6

2 Filij poſiti in conditione, & ulterius grauati per eum tenentur præſtare fideicommiſſum a teſtatore relictum.nu.36.ibid. Et idem quando teſtator digreſſus eſſet ad plures gradus ſubſtitutionum. numero. 37.ibid.
3 Filij poſiti in conditione cenſentur uocati quando adeſt coniectura mentis teſtatoris. Et iſti habent qualem qualem teſtatoris uoluntatē. conſ.53.nu.40.& 41. 85
3 Filij poſiti in conditione non cenſentur diſpoſitiue uocati, conſ.63.n. 10.fo.103.& conſ.73.nu.16. 118
3 Filij poſiti in conditione ſecundum unam opinionem non dicuntur diſpoſitiue uocati.conſ.66.nu.15. Alia uero opinio fuit, quod tacite uocati dicantur.nu.16. Et iſta opinio eſt æquior iuſtior, & humanior, et poteſt in practica ſeruari.nu.17.ibi. 106
3 Filij poſiti in conditione cum illa qualitate, maſculis dicuntur uocati diſpoſitiue conſ.66.nu.50. 106
3 Filius poſitus in conditione ſubſtitutum excludit.conſ.72.nu.5. 126
2 Filiorum appellatione ueniunt & maſculi & fœminæ.conſil. 78. numero.8. 162
2 Filiorum appellatione quando ueniant nepotes.nu.10.ibi.& nu.11. Et quid ſi eadem ratio uiget in nepotibus quæ in filijs.nu.11.ibi. eo.
2 Filius ex eo ſolo non iudicatur legitimus quoniam teſtator ipſum legitimum appellauit.conſ.80.nu.52. 165
2 filij ſeu fratris appellatione an & quando ueniat nepos. conſil. 85. numero.46. 172
2 filius quando dicatur mori teſtatus.conſ.85.nu.61. 172
2 filiorum appellatione in ultimis uoluntatibus, an & quando ueniant nepotes.conſ.86.nu.22. 174
2 Et quid ſi uerba referuntur ad tempus futurum.numero.23. ibidem. & numero.24. eo.
2 Et quid ſi repertus eſt filius in primo gradu in quo filio uerificata fuit diſpoſitio.nu.25.ibi. eo.
2 filius regulariter non repræſentat perſonam patris.conſilio.90. numero.46. 123
2 filius pluribus in caſibus ſubintrat locum patris præmortui in fideicommiſſis, & ſuccedit una cum patruo, ut eſt quando uocantur filij præmortuorum.conſ.91.nu.34.& nu.35.& 43. 184
2 Item admittuntur quando teſtator conſiderauit ſucceſſionem paſſiuā in ſtirpes.nu.36. eo.
2 filius inſtitutus hæres a patre, & ab eo minime grauatus libere poteſt diſponere de rebus paternis.conſ.92.nu.5. 186
2 filius an & quando in fideicommiſſis ſubintret locum patris, & ſuccedat una cum patruo.conſ.92.nu.64.& nu.65. 189
2 filius an & quando ſubintret locum patris ſeu matris. conſilio. 99. numero.5. 199
3 filius in bonis paternis legitimam iure naturæ ſibi debitam conſequi poteſt.conſ.1.nu.76. 2
3 filius poteſt detractioni legitimæ & trebellianicæ renūciare.cōſ.1.n. 101.maxime interueniente iuramento, & ſcientia.nu.103.ibi. Et ſi filius approbauit omnia diſpoſita in teſtamento patris in quo erat prohibita detractio.nu.104.ibi. 2
3 filius poteſt diſponere de legitima & trebellianica ſuo arbitrio. ibidem.nume.108. 2
3 filius conſentiens exhæredationi eam reddit ualidam. conſilio. 2. numero.23. 6
3 filij patri ab inteſtato decedenti ſuccedunt.conſ.3.nu.1. 8
3 filij præteriti poſſunt dicere teſtamentum nullum, & illud reducere ad cauſam inteſtati.ibi.nu.3. 8
3 filij uiuente patre dicuntur quaſi domini.conſ.3.nu.11. 8
3 filios ſatis eſt extare nec ulterius quærendum eſt de ipſorum filijs.cōſ. 4.nu.26.& nu.27. 10
3 filij & deſcendentes quando, & quo caſu cenſeantur reciproce ſubſtituti.conſ.7.nu.39. 14
3 filius an ſubintret locum patris in fideicommiſſis. conſilio. 8. numero.6. 14
3 filius mortuo patre poteſt teſtamentum patris approbare, ut excludatur a querela inofficioſi, & a petitione ſupplementi.conſilio.9. numero.1. 16
3 filius ſimpliciter agnoſcendo teſtamentum reddit ſe conformem cum diſpoſitione patris, ut poſſit petere ſupplementum.ibi.nu.3. eo.
3 filius petens ſupplementum legitimæ non dicitur impugnare teſtamentum patris, conſ.9.nu.27. Limitatur quando expreſſe eſſet prohibitus, & ipſe approbaſſet patris teſtamentum, & demum ſupplementū peteret.ibi. 16
3 filij & deſcendentes quando inſtituto ſubſtituuntur illi cenſentur uocati, & ſubſtituti ordine ſucceſſiuo, ut excluſa prole in gradu admittuntur ſequentes.conſ.11.nu.2.& 3. 19
3 filius an & quando ſubintret in locum patris, & ſuccedat una cum patruis in fideicommiſſis conſ.11.nu.3. 52
3 filius quando ſubintret locum patris in ſucceſſione legali.ibid.nu.25. Et quid ſi mens teſtatoris oſtendit contrarium.nu.26. 33
3 filij fœminarum non ſunt de familia aut materni.conſ.21.nu. 27. nec dicti nepotes dicuntur de domo ceppo ſeu caſata teſtatoris aut maternæ nu.32. 34
3 filius in bonis paternis conſequi debet legitimam.ibi.nu. 5. Et in illa pater non poteſt apponere aliquod grauamen nec fideicommiſſum et appoſitum reijcitur.nu.6. 34
3 filio quando ſuccedit, & fratri ſeu ſorori in bonis ad quæ pater una cum filijs ſuccedit non habet uſumfructum.conſil. 29.numero.95.et nu.96.& 97. 43
3 filijs primi matrimonij fit iniuria per tranſitum ad ſecunda uota.conſ. 29.numera. 75. 45
3 filijs maior infertur iniuria quādo mater tranſit ad ſecunda uota quā quando pater.nu.78.ibi. eo.
3 filium ſe probare non ſufficit ſed neceſſe eſt, ut doceat ſe hæredem ad hoc ut iure tranſmiſſionis poſſit uenire, nec ſufficit, quod ſe hæredem quis ſit aſſerat nam alia ſunt probanda.conſ.32.nu.2.& 3. 50
2 filius in fideicommiſſis non intrat locum, ut poſſit una ſuccedere cum patruo.conſ.9.nu.30. 18
2 filij nominati & expreſſe uocati tantum ueniunt, & non filij præmortuorum.conſ.9.n.12. Et idem quando fuere uocati ſuperuenientes uel extantes.nu.23. 18
2 filius legitimatus excludit ſubſtitutum ſecundum unam opinionē.conſil.9.nu.27. 18
2 filius adulter naſci poteſt ex muliere maritata retenta in domo mariti & cohabitante cum ipſo.conſ.10.nu.38.& 37.& 78. 21
2 filius an debeat credere matri aſſerenti illum eſſe filium talis. conſil. 10.nume.98. 21
2 filius natus ex coniugata, & maritata præſumitur filius mariti etiā ſi probaretur uxorem ſuam tunc temporis fuiſſe ab alio carnaliter cognitam.conſ.11.nu.13. 27
2 filius natus ex coniugata aſſerens ſe filium adulteri id probare habet.conſ.11.n.15. 27
2 filij naturales tantum quando faciant deficere fideicommiſſum.conſ. 14.nu.21.& nu.ſeq. 37
2 filij nati ex ea cum qua non poterat eſſe matrimonium ſunt legitimi ſi illa erat ignorans.conſ.15.nu.44. 40
2 filij naturales qui dicantur.conſ.15.nu.54. 40
2 filio maiori.14.an.grauato fideicommiſſo ſucceditur quo ad legitimam.conſ.16.nu.55. 39
2 filius in bonis paternis conſequi debet legitimam.conſ.17.n.13.fol. 41.& conſ.18.n.90. 49
2 In computatione legitimæ quæ & quanta ſit, an connumeretur filia fœmina.n.27.ibi.& n.28.
2 filium ſatis eſt tempore mortis grauati extare ad defectum conditionis ſi deceſſit ſine filijs nec ulterius quærēdum eſt quid de filijs ſequutum ſit, & iſte caſus quid ſequatur de filijs omiſſis dicitur. conſilio. 18.n.4.& 5. 50
2 filij fœminarum alterius familiæ & agnationis dicuntur. numero.41.ibi. 50
3 filius poteſt de legitima diſponere, & illam poteſt tranſmittere ad ſuos hæredes, & grauatus fideicommiſſo uniuerſali poſt mortem poteſt detrahere trebellianicam, & ſic duas quartas quæ capiunt medietatem.conſ.30.nu.7.8.9.10.& 12. 48
2 filius inſtitutus hæres particularis an poſſit detrahere duas quartas. n.104.ibi. 51
2 filius an poſſit detrahere duas quartas ſi nullum fecit inuentarium. n.152.ibid. In computatione legitimæ & trebellianicæ, quæ bona cōſiderentur.n.108.ibi. Et an conſumpta per filium imputentur.n.109 ibi. Et an imputentur etiam per eundem alienata.n.110.ibi. 51
2 filius quando repræſentet perſonam patris in materia ſtatutaria.cōſ. 20.nume.23. 62
2 filius in ſucceſſione quando repræſentet perſonam patris de iure communi.n.15.ibi.& n.16.27. eo.
2 filij renunciantes diſpoſitioni faciendæ per patrem, etiam cum iuramento non tenentur illam ſeruare, ex quo talis renunciatio continet pactum de non ſuccedendo ex teſtamento.conſ.24.nu.85. 71
2 Filij fratris uenientes ad ſucceſſionem cum patruis, an ſuccedant in ſtirpes uel in capita, & quid ſi ueniunt cum filijs patruorum.cōſ.25. nu.9. Et quid ſi filij ſubſtitutorum fuere expreſſe uocati, quo ordine ſuccedunt.nu.10.ibi. 73

2 Filius

2 Filius tranſmitti t ad ſuos hæredes ius petendi legitimam, & trebellianicam.nu 29.ibid. 73
2 Filius non conficiens inuentarium an perdat beneficium deducendi trebellia.conſ.25.nu.41.Et quid ſi inter filios & hæredes aliter conuentum eſt.nu.44.ibid.fo.73.& conſ.64.nu,28. 145
3 Et conſ.27.nu.17. 43
2 Filij etiam ulterioris gradus detrahere poſſunt duas quartas. conſi.25.nume.56. 78
2 Filij agnationem patris ſequuntur non matris.conſ.26.nu.13. 81
2 Filius detractionem duarum quartarum tranſmittere poteſt ad ſuos hæredes.conſ.26.nu.24. 81
2 Filius præſumitur natus ex marito cohabitante cum eius uxore licet illa fuerit adultera ta,etiam ſi ipſa fateatur filium eſſe ſpurium. conſ.29.nu.12.& nu.97.98.& alijs ſeq. 91
2 Filius ſuccedendo ſubintrat locum patris,quando tractatur de ſucceſſione aſcendentis.conſ.30.nu.1.& nu.38.39.40.Idem quando tractatur de ſucceſſione patrui.nu.2.ibid.In alijs uero caſibus non ſubintrat,nec poteſt ſuccedere inſimul cum patruis.nu.3.ibi. 94
2 Filius in ſucceſſione aſcendentium repreſentat perſonam patris, & ſuccedit una cum patruis.conſ.30.nu.38.fo.81.& nu.40.Reprobatur opi.Aret.in§.cum filius.inſtit.de ſucceſſio.ab inteſt.nu.39.ibid.
2 Filij præmortuorum non poſſunt dici proximiores, ſi alij in gradu illos præcedant.conſ.30,nu.59. 94
2 filius in fideicommiſſis regulariter non intrat in locũ patris,ſed prior in gradu ſuccedit.nu.61.ibid. 94
2 Et quid ſi fideicommiſſum relictum eſt ab aſcendente.nu.62.
2 Et quid ſi teſtator expreſſe uocauit proximiores.nu.62.ibi.
2 filij in materia teſtamentaria dicuntur priuilegiati,& unus non poteſt uti priuilegio aduerſus alium.conſ.35.nu.9. 103
2 filij & deſcendentes,an & quando poſſint detrahere quartam trebellianicam ex fideicommiſſo relicto per anteceſſores prohibentes illã detrahi,& an poſſit prohiberi in filijs primi gradus,& alij.conſ.36.nu.23.& nu.24. 104
2 filij & nepotes an & quando repræſentent locum parentum præmortuorum,& illum ſubintrẽt ita ut ſuccedãt una cum patruis. Et quid quando tractatur de ſucceſſione aſcendentis.conſ.37.nu.1.& 2. Et quid quando tractãt de ſucceſſione patrui.Et quid quando in reliquis ſucceſſionibus tranſuerſalium.nu.3.ibid. Et an prior in gradu in iſtis præferatur.nu.4.ibi. 106
2 filij fratris premortui in fideicommiſſo an inſimul ſuccedant cum patruis.conſ.37.nu.50. 107
2 filius in fideicommiſſis non repræſentat perſonam patris. conſil.91.numero.14. 184
2 filius in fideicommiſſis non intrat locum patris.conſ.37.nume.69.
Et quid ſi fideicommiſſum eſt factum ab aſcendente. Et quid quando uocantur ſuperuenientes & ſuperſtites, & proximiores. numero.70.ibidem. 107
2 filius præmortui non intrat in locum patris, quando ad ſucceſſionem uocantur proximiores illum excludentes.conſi.40.num. 18. Idem ſi teſtator conſiderauit gradus prærogatiuam.nume.18.ibi. Et filij præmortuorum una cum ipſo inanime ſuccedunt.nume.22. ibid. Et quid ſi nepos tempore mortis teſtatoris,non erat natus nec conceptus.nu.23.ibidem. 111
2 Filius regulariter in ſucceſſione fideicommiſſi non intrat in locũ patris præmortui.nu.14.ibid.Et quid ſi fideicommiſſum relictum eſt ab aſcendente.nu.25.Et quid ſi teſtator aſcendens uocauit proximiorẽ & uoluit ſuccedi ordine,& iure ſucceſſiuo & ſeruata gradus prærogatiua.nu.26.ibid. 111
2 filij maſculi alicuius inſtituti,poſiti in conditione excludunt ſubſtitutum uocatum in caſu in quo inſtitutus decederet ſine filijs maſculis. conſ.44.nu.1.& n.11. 110
2 filius legitimus & naturalis in bonis & hæreditate paterna conſequi debet legitimam iure naturæ debitam.conſ.45.nu.1. 121
2 filius de legitima diſponere poteſt,& inter uiuos,& in ultima uoluntate.conſ.45.nu.7. 121
2 filius de quarta trebellianica diſponere poteſt ſuo arbitrio inter uiuos & in ultima uoluntate.conſ.45.n.14. 121
2 filius detractionem quartæ trebellianicæ tranſmittere poteſt ad quoſcunque hæredes.conſ.45.n.15. 121
2 Filius teſtando diſponere poteſt,& de legitima, & de trebellianica. conſ.45.nu.18. 121
2 Filio cui debentur,quæ bona ueniant imputanda in legitimam & trebellianicam.conſ.45.nu.21. 111
2 Filius de duabus quartis ſuo arbitrio,& inter uiuos, & in ultima uoluntate poteſt diſponere.nu.6.ibid. 121
2 Filius in bonis paternis conſequi poteſt legitimam iure naturali ſibi debitam.conſ.47.nu.3. 124
2 Filij nati ex fœmina non dicuntur de familia aui materni, ſequuntur enim familiam patris.conſ.51.nu.27. 128
2 Filij appellatione comprehendi nepotes,& alios deſcendentes.conſ.52 numero.24. 130
2 Filius non habet electionem bonorum ſubiectorum fideicommiſſo pro ſua legitima obtinenda.nu.30.ibid. 130
1 Filius malamente exhæredatus non ſuccedit in feudo hæreditario. conſ.1.nu.7.& nu.136. 2
1 Filius exhæredatus non ſuccedit in feudo hæreditario.conſ.2.nu.29.fo.7.& conſ.107.nu.26. 197
1 Filij omnes æqualiter ſuccedunt in feudis paternis & antiquis.conſil.10.nume.1.Et primogenitus non excludit alios.ibid.fol.20. & conſil.106.nume.31. 197
1 filius non poteſt repudiare hæreditatem & acceptare feudum hæreditarium ſecundum communem opinionem.conſ.23.nu.176. 52
1 filij hæredis alienantis & renunciantis & poſſidentis aliquid de bonis feudi hæreditarij,& non conficientis inuentarium,poſſunt reuocare alienationem & renunciationẽ.conſ.16.nu.41.& n.43.in fi.38
1 filius non dicitur bona,quæ fuere patris poſſidere iure hæreditario,ſi illius hæreditatem repudiauit.conſ.50.nu.67.Nec præſumitur adita per curſum ſex menſium.nu.68.ibid. 110
1 filius præſumitur ignorare teſtamentum patris.conſ.63.nu.22.127
1 filij qua ratione non debeat exhæredari,& inſtitui extranei.cõſ.72.numero.17. 135
1 filius ſuſceptus poſt donationem non prohibetur habere bona donata a patre licet ſit patris hæres.conſ.72.nu.56. 135
1 filij ad ſucceſſionem patris quaſi eis debitam uocantur ratione naturali.conſi.73.nu.21. 137
1 filij quod ſuccedant,& habeant bona paterna nedum inducitur uoto parentum uerum etiam filiorum fauore.nu.22.ibid. 137
1 filius non tenetur ex contractu geſto per patrem. conſilio. 94. numero.14. 167
1 filius non tenetur conferre ſuis fratribus bona quæſita induſtria ſua, uigilijs & laboribus extra ſubſtantiam patris.Nec erit facienda cõpenſatio propter alimenta præſtita filio per patrem,& quo ad dominium & proprietatem iſta quæruntur filio,& pleno iure mortuo patre ad ipſum filium ſpectant & ratione congrua fuit iſtud inductum. conſ.130.nu.1.2.3.4.& 5. 229
2 filius legitimatus poteſt ſuccedere patri & ex teſtamento, & ab inteſtato conſ.1.nu.19.& nu.ſeq.Et nedum quo ad legitimam,ſed etiã quo ad omnia quando nullus adeſt alius filius.ibi.Et an poſſit eis prohiberi legitima ſeu trebellianica.nu.19.ibid. 2
2 filius naturalis poteſt legitimari etiam ad ſucceſſionem feudorum,dũmodo id expreſſe agatur.conſ.1.nu.122.& 123. 2
2 filius legitimatus poteſt ex teſtamento ſuccedere patri.conſ.3,nu. 5. Et quid ſi pater inſtituit eum tanquam legitimatũ,& ordinauit quod uolebat eum eſſe legitimum uirtute dicti teſtamenti.nu.6.ibid. & n.18.& ſeq.& nu.24. 8.& 9.
2 filius legitimatus ſimpliciter,ſuccedit eius patri ab inteſtato una cũ alijs legitime natis,& illis non extantibus excludit alios agnatos et cognatos.conſ.7.nu.1.fo.14.& conſ.10.nu.74.& 76. 22
2 filius legitimatus præteritus dicit teſtamentum nullum, & exhæredatus habet querelam.conſ.7.nu.2. 14
2 filius legitimatus ſibi debetur legitima in bonis patris.nu. 3.ibi. Et agit ad ſupplementum ipſius.nu.4.ibi. 14
2 filius legitimatus a patre & quo ad quid ut ſuccedat patri in ea parte quæ patri placuerit dicitur diſpenſatus.nu.6.ibid.& num.8.9. & 10.ſed limitatur ut plene.nu.17.& 22.& ſeq.& 45.46.& 48.et ita diſpenſatus nõ poteſt dicere nullum nec querelare nec ei debetur legitima nec ad ſupplementum agit.nu.7.ibid.& nu.8.9. 10. & 11. Etiam ſi in primo teſtamento fuiſſet hæres inſtitutus, & illud poſtea per ultimum fuiſſet reuocatum ibi. 14
2 filius legitimus & naturalis quis dicatur.conſ.8.nu.5. 17
1 filius legitimatus uenit appellatione filij legitimi,& naturalis.conſi.8.nume.6. 17
2 filius legitimatus æquiparatur filijs legitime natis.conſ.8.nu.7. 17
2 filius legitimatus ſecundum opinionem aliquorum nec excludit ſubſtitutum.conſ.8.nu.8.imo communis eſt in contrarium quod eum excludat.nu.9.ibid. 17
2 filius ſacerdotis non poteſt legitimari prohibente concilio generali, nec ſufficit generalis clauſula non obſtantibus.conſ.1.n.30.et 31.17
2 filius ſacerdotis an & quando poſſit legitimari per comitem Palatinum creatum ab Imperatore.conſi.8.nu.18.& ſeq.& per comitem Palat:-

Palatinum creatum a ſummo Pontiſice poteſt ſine dubio legitimari. nu.:0.ibi.& ſeq. 17
2 filius ſacerdotis non poteſt legitimari ſed ſolum diſpenſari.conſ.8. n. 21.& in diſpenſatione interuenire debet cauſa & citatio. ibid. fallit quando data eſſet poteſtas a ſuperiore id faciendi ſine cauſa, & cita tione.nu.21.ibid. 17
2 Filius naturalis legitimatus ioſtitui poteſt.conſ.9.nu.1.& 2. 18
2 Filius naturalis ſuccedit ab inteſtata patri.conſ.9.nu.1. 18
2 Filius natus in domo ex uxore præſumitur mariti eſſe quod mulier eo tempore eſſet ab alijs carnaliter cognita.conſ.10.nu.4.& qua ra tione iſtad ſit inductum.ibi.nu.5. 21
3 Filius natus ex coniugata habitante cum adultera ad quam maritus poterat habere acceſſum ſuo arbitrio præſumitur mariti, & nõ adul teri.conſ.64.nu.8. 104
2 Filius legitimus & naturalis ſuper bonis paternis habere debet legi timam debitam iure natura. conſ.9.nu.5. 18
2 Filius de legitima poteſt diſponere & teſtari ut uult.nu.8.ibi. fo.eo.
1 Filiusfamilias poteſt contrahere, & ex contractu obligari,& poteſt etiam contrahere ſocietatem.conſ.94.nu.1.& 2. 167
1 Filiusfamilias inſolidum obligatur,& tenetur ex geſtis per ipſum tã quam ſocium.nu.6.ibi.& nu.63. 167
1 Filiusfamilias ſi non eſt ſoluendo carceratur.conſ.94.nu.8. & n.39 & alijs ſeq.& nu.65. 167
1 Filiusfamilias minor poteſt in integrum reſtitui niſi ſit in culpa frau de uel dolo.conſ.94.nu.9. 167
1 Filiusfamilias iuuatur beneficio.ff.quod cum eo.l. ij. cum ſimile. ex contractu geſto uiuente patre.conſ.94.nu.12.& nu.43.& ſeq.Fal lit tamen quando eſſet decoctor doloſus, & frauduleatus. numero. 23.ibidem. 167
1 Filiusfamilias uidetur contrahere potius ob reuerentiam paternam quàm aliam ob cauſam.nu.31.ibi. 167
1 Filiusfamilias contrahens cum pecunia paterna quærit commodum, & incommodum patri.nu.32.ibi. 167
1 Filijfamilias exercentes ſocietatem,& bancum habẽtur ut factores & inſtitores.nu.33.ibi. 167
1 Filijfami.minores contrahentes,& læſi reſtituuntur in integrum etiã ſi cum iuramento contrahant.nu.38.& 39. 167
1 Filiusfamilias minor contrahens uiuente patre eo mortuo non poteſt inſolidum conueniri.conſ.94.nu.43.& ſeq. Et quid ſi uiuente patre filiusfamilias fuit conuentus,& condemnatus.nu.46.Et quid ſi poſt medum efficitur ſui iuris per emancipationem.nu.47.ibi.& nu.49. uel alio modo ſui iuris efficiatur.num.48.ibi.Et quid ſi filiusfamilias cedit bonis.nu.49.ibi.Et quid quando creditor eſſet pauperior.n. 50 ibi.Vel ſi filiusfamilias reperitur factus locupletior.nu.51. ibi. Vel ſi filiusfamilias habebat peculium.nu.52.ibi.et n.64.Et quo caſu poſ ſit conueniri eatenus quatenus.&c.nu.53.ibi. Et quid ſi eſſet doloſus fraudulentus,et in culpa.nu.54.ibi. 167
1 Filiusfamilias gaudet beneficio cuitandi carceris.conſ.94.nu.56. Eo etiam gaudent ceſſantes ſoluere.& fugitiui.nu.57.ibi.et n.58. 167
4 filiusfamilias delinquens punitur,et in iudicio criminali cõtra ipſum intentato non requiritur conſenſus patris ex quo in iſtis poteſt eſſe in iudicio ſine ipſius conſenſu.conſ.147.nu.16. 152
4 Filiofamilias interdicta eſt alienatio bonorum ſine patris conſenſu. conſ.157.nu.2.excepto peculio caſtrenſi.nu.3.ibi. 163
4 Filiusfamilias deportatus bannitus, & condemnatus deſinit eſſe in poteſtate patris. conſ.157.nu.20. 164
3 Filijfiliorũ qua per uerba dicantur expreſſe uocati.conſ.42.n.6. 65
3 filij non ſubintrant locum parentum in fideicommiſſ.s.conſ.42.num. 22. Et quid ſi filij fideicommiſſarij ueniunt iure proprio, et non ex tranſmiſſione.nu.24.ibid. 65
3 filius hæres inſtitutus et grauatur ultra legitimam an poßit detrahe re falcidiam de legato particulari.conſ.43.nu.71. 66
3 filij appellatione an et quando ueniat nepos in grauamine. conſ. 52. nu.15.& alijs ſeq.& primo quod non.ibi. 66
3 filius legitimus debet conſequi legitimam in bonis patris legitiman- tis.conſ.54.nu.10. 89
3 filius legitimatus non poteſt in legitima ſibi debita grauari per fidei commiſſum & grauamen appoſitum reijcitur conſ.55.nu.4. 91
3 filius legitimatus non detrahens legitimam moriens poteſt illius de- tractionem tranſmittere ad hæredes.nu.5.ibi. 91
3 filius adeundo approbans teſtamentum patris non propterea uide- tur renunciare legitima.conſ.55.nu.6.Nec in dictam legitimam im putandi ſunt fructus percepti per filium grauatum reſtituere. nume- ro.7.ibi. 91
3 filius licet non poßit in legitima grauari tamen ſuccedentes ſib po- terunt per patrem in illa grauari.nu.8.ibi.Et in dubio tale grauamẽ uidetur appoſitum hæredibus filij.nu.9.ibi. eo.
3 filius quando expreſſe fuit grauatus reijcitur grauamen.conſi.55.n. 10.& 11. 91
3 filius ſuccedens patri adeundo ſeu ſe immiſcendo non ſemper extin- guit nomen hæreditarium conſ.59.nu.10.& ſeq.Durat enim in plu- ribus non obſtan.aditione.nu.11.ibi.& nu.12.13.& 14. Et quia ſi hæreditas non fuit adita,& tranſmittitur.nu.14.ibi. 27
3 filius ſpurius non eſt capax inſtitutionis ſeu legati ſibi relicti a patre adulterino.conſ.64.nu.1. 103
5 filius natus ex coniugata & coniugata.& in domo mariti uicinis ſciẽ tibus præſumitur filius mariti.Etiam ſi ad uxorem alius habuiſſet cõ ſuetudinem & conſeruationem.ibi.nu.3.& 4. eo.
3 filius non poteſt accuſare matrem de adulterio nec propterea illam occidere.conſ.64.nu.21. 104
3 filius ſequitur conditionem patris non matris.ibi.nu.22. eo.
3 filius impediens patrem teſtari poteſt et ex hoc exhæredari.conſ.67. nu.99.& nu.100. 111
3 filius ne excludatur ab hæreditate patris,quandoque recedimus a re gulis iuris.conſ.67.n.115. 111
3 filij ex pluribus capitibus poſſunt parentibus ſuccedere. conſil. 69. numero.12. 117
3 filij ad bonorum poſſeſ.pet eadem ex omni capite habẽt annũ extra- nei uero dies centum.nu.13.ibi. 117
3 filius ex quocunq; capite uult ſuccedere,ſemper excludit alios.num. 15.ibidem. 117
3 filius renuncians excluditur ab hæreditate eius cui renunciauit ad quam admittuntur alij non renunciãtes ex coniecturata mente pa- rentum recipientium renunciationem.conſ.69.nu.45. 117
3 filius in bonis parentum habet ſpem probabilem ſuccedendi.conſ.69 numero.80. 118
3 filius habẽs legitimam poteſt pacto renunciare hæreditati.conſi.69. numero.101. 118
3 filij hæredes matris obligatæ alteri,non poſſunt uenire cõtra geſta & facta per matrem.nu.122.ibi.Obſtabat enim hæredibus exceptio il- la,quem de euictione tenet actio.&c.nu.123.ibi. 118
3 filius damnati patris crimine læſæ maieſtatis quod non quæritur ex expreſſa uoluntate matris inter uiuos,ſeu in ultima uoluntate, illud ipſo iure quæritur fiſco.conſ.69.nu.192. 118
3 filij appellatione an ueniat nepos in fideicommiſſis. conſilio. 72.nu- mero.1. 126
3 filius ſubſtituti mortuus ante inſtitutum non eſt in conſideratione. conſ.73.nu.15. 128
3 filius mortuus in pupillari ætate,habens ſubſtitutum pupillarem di- citur mori teſtatus non inteſtatus.conſ.107.nu.5. 173
3 filius acceptans legata ſibi a patre relicta non propterea uidetur ap probaſſe teſtamentum in totum,quin poßit petere ſupplementum le- gitimæ.nu.17.ibi. 173
3 filij iudæorum paruuli & infantes an inuitis parentibus poſſint ba- ptizari.conſ.2.nu.38.& nu.ſeq. 6
4 filij iudæorum an ſint in poteſtate patrum.conſi.2.nu.39.& nu.40. Et quod non poſſint illis inuitis,& ab eis eripi.nu.41. ibi. & nume. 42.Et quid ſi ita baptizati maiores effecti longo tempore tacuerũt. nu.43.ibid.Et ita paruuli baptizati pares quos debeant moram tra here.nu.44.ibi. 6
4 filij nati ex ſecundo matrimonio ſtante primo,non poſſunt eſſe legiti mi.conſ.57.nu.1.Nec prodeſt allegare ignorantiam primi.nu.2.ibi. Nec allegatio bonæ fidei ſecundi matrimonij,ex qua præſumitur ſciẽ tia primi.nu.3.ibi.& nu.4. 71
4 filij,ut legitimi iudicentur fauendum eſt in dubio,ſecus quando ſu- mus in claro.conſ.57.nu.22. 71
4 filius naturalis tantum an dicatur de domo.conſ.57.numero. 41.Et quid ſi naturalis fuit legitimatus, an dicatur uere legitimus. nume. 42.ibidem. 72
4 filius moriens an poßit in matrem tranſmittere ius petendi bona ſo- ceri uel patris.conſ.65.nu.15. 82
4 filius regis,etiam uiuente patre rex uocatur.conſ.141.nu.20. 147
4 filius præiudicat patri delinquendo.ſi propter delictum perditur pa- tris poteſtas.conſ.157.nu.44. 164
4 filius condemnatus quod reſtituatur,eſt caſus fortuitus.nu.45.ibi.e.
1 filiorum fauore principaliter inducta fuit diſpoſitio.l. ſi unquam.C. de reuocan.dona.conſ.73.nume.14.& alijs.ſequen. & numero.31. & ſequen. 187
2 filiorum appellatione in ultimis uoluntatibus an & quando ueniant nepotes.conſ.87.nu.20. 177

2 Fl q

2 Et quid ſi primus grauatus mortuus eſt cum filijs excedentibus ſubſtitutum.nu.21.ibid. eo.
2 Et quid ſi filius extitit in primo gradu in quo uerificata fuit diſpoſitio.nu.12.ibi. eod.
3 Filiorum appellatione ueniunt nepotes in fauorabilibus & in concernentibus eorum commodum.conſi.17.num.7.& nu.9. 25
3 Filiorum appellatione quando ueniant nepotes & deſcendentes, ſi reperitur filius in primo gradu,in quo diſpoſitio locũ habuit.conſ.10.nu.56.Nec ueniunt quando relatio fit ad certus.ibi.n.57. Item quādo nepotes non erant nati,nec concepti tempore diſpoſitionis, & tempore mortis teſtatoris.ibi.nu.58. 29
2 Filiorum appellatione ex meo corpore natorum , ueniunt etiam nati ex filia.conſi.18.nu.60. 50
2 Filiorum appellatione in ultimis uoluntatibus,an & quando ueniant & comprehendantur nepotes.conſi.33.nu.13.& n.24.& 25. 99
2 filiorum appellatione ueniunt & maſculi & fœminæ conſilio.39.nu.1.Fallit quando teſtator expreſſam mentionem fecit de maſculis.nu.2.ibi.& nu.ſeq. 111
2 Filiorum appellatione ita ueniunt fœminæ ſicut & maſculi,conſ.48.nu.4.Fallit quando factu eſt mentio de filijs maſculis tunc enim fœminæ non ueniunt.nu. 5. ibi. 111
1 Filiorum natiuitate quod reuocetur donatio concernit commodum & utilitatem ipſorum,& per oppoſitũ eſſet damnum.& ceſſaret omnis ſpes.conſequendi bona donata.conſi.73.nu. 29. 137
2 filiorum appellatione uenit legitimatus.conſil.1.nu.55.& nu.56.& 57. Prout uenit appellatione filiorum legitimorum & naturalium.nu.56.ibi. 2
3 filiorum appellatione ita fœmina ſicut & maſculi ueniunt.conſil.41.nume.25. 62
2 filiorum appellatione non ueniunt quandoq; fœminæ. conſi. 52.nu.39.nu.48. 85
1 finalis cauſa ex proemio elicitur.conſ.8.nu. 1. 19
1 finis unius legis ad quæ ſit referendus.conſ. 98. nu.67. 178
1 fines mandati, qui tenetur obſeruare tenetur ad omnia in eo contenta.conſi.97.nu. 41. 104
2 fines mandati,& poteſtates date non ſunt tranſgrediendi.conſilio.9.num.81. 19
4 Et conſ.171.nu.32. 176
3 finis renuntiatio,& liberatio facta per ſororē fratribus de hereditate materna paterna &c.an ualeat & per totum . conſi.93.nu.1. Et quid ſi eſt uallata pacto uel per ſtipulationē.n.2.ibi.fo.158.Et conſ.94.nu.1.Et quid ſi fuit ex illa enormiſſime læſa.ibi.nu.1.& 2. 158
2 finis & renuntiatio facta per filiam de hereditate paterna cum iuramentu intelligitur rebus ſic ſtantibus, & ideo ſi tunc temporis erunt filij maſculi ipſis poſtmodũ defunctis filijs qua renuntiauit poterit ſuccedere, & idem quando pater cui renuntiatum eſt moritur nullis relictis deſcendentibus.conſ.3.nu.27.28. & 29. 9
3 finis & renuntiatio factu patri per filiam dotatam de non ſuccedendo non ualet de iure ciuili tamen de iure canonico eſt ualidu ſi iuramentu fuit uallata. conſ. 26.nu.6. & 7.Et qua ratione de iure ciuili fuerit reprobata.ibi.nu.8. 40
4 finis correſpondere debet principio.conſ.67. nu. 263. 83
4 fines.omnes illud quod continetur intra fines deſignatos cedit ad commodum illius cui facta eſt conſignatio. conſi. 4.nu.1. 13
2 fiſcus uendens rem poſtmodum euictam non tenetur ad duplum ſed ad illum ſolum quod recipit.conſi.101.n.54. 189
4 fiſcus in pœnis habet cauſam lucratiuam. conſ.1.nu.12. 2
2 FLVMINE publico non licet aliquid facere,& quando dicatur factum conſ.105.nu.3. fo.
3 FORENSIS non dicitur quis ratione domicilij imo ſubditus.conſi.12.nu.12. 20
3 Forenſis an gaudeat beneficio ſtatuti exiſtentis alibi.nume.24.ibi.& alijs ſeq.& nu.26.& 27.Maxime ſi ſtatutum factum fuit in beneficium ſubditorum nume.25.ibi. 20
3 forenſis an gaudeat beneficio ſtatuti de dote lucranda. conſi.34.nu.14.Et quando in loco ſtatutis non ſubit onera nec grauamina.nu.15. Et quando ſtatuentes de forenſibus minime cogitarunt. nume. 16.Et quando idem diſpoſuiſſent ſi de illo fuiſſent interrogati . numero. 17. Et quid ſi in ſtatuto nulla expreſſa eſt ratio an forenſes gaudeant.nu.18. 54
3 forenſis non gaudet ſtatutis aliorum.conſi. 54.nu. 99. 85
2 forenſes an collectarẽ poſſint pro bonis quæ poſſident in territorio imponentium collectas conſi.25.nu.4.& 6. & num. 75.76.& ſeq.Et quid ſi imponuntur alia de cauſa,quam pro conſeruatione prædiorũ. ibi.nu.8.9.& 76. 78
3 forenſibus an denegentur beneficia ſtatutorum uel excõmunicentur. conſi.12.nume.26. 20
1 forenſes compelli non poſſunt ad collectas impoſitas pro conſtructione murorum ſeu caſtri faciendi pro cuſtodia, & ſecuritate loci in quo bona poſſident conſi.25.n.7.fo.58.& nu.71.& 96. 64
2 forma tradita a teſtatore in ſuccedendo ad unguem,& præciſe uenit obſeruanda conſi. 19.nu. 58. 55
2 forma defectus fortior eſt quàm defectus renuntiationis.conſ.19.numero.60. 55
2 Qui ſpernit ſeruare formam recuſare dicitur facere actum.ibidem numero.61. eo.
2 formæ defectus inducit priuationem facultatis reſpectu eius qui omittit.ibid.num. 62. 55
2 forma ſubſtantialis quæ ſit ex quibus inducatur.conſ.19.n.185.51
2 forma etiã leuis omiſſa uitiat actum quando conſtaret de mente diſponentis ita uoluiſſe.ibi.nu. 186. eo.
2 Si diſponens proceſſit ultra annullando actum uidetur uoluiſſe formã ſubſtantialem inducere.nu.187.ibi. eod.
2 forma & ſolennitas requiſita in actu celebrando remitti poteſt ex iuſta cauſa.conſi.32.nu.16. 98
2 forma uidendi teſtatorem adimpleri debet ſpecifice. conſil. 33.nu.4. Dicta ſolẽnitas & forma ul.quo caſu ſpeciali relaxatur.n.5 ibi.Et tali caſu ſpeciali ad minus teſtes audire debent uocem teſtatoris , & eam habere notam.nu.6.ibi.In dicto ſpeciali an adhuc urgeat ſuſpicio falſitatis,& fraudis,nu.6.ibi. 99
2 forma non debet omitti,& omiſſa uitiat actum. conſil.11.nu.47.& 48.ſo.28.& conſi.14.nu.23.fo.37.& conſ.33.nu.14. 99
2 forma & ſolennitas tempore neceſſitatis relaxari poteſt, & eo tempore actus geſtus forma nona adhibita minime uitiatur.n.28. ibi.eo.
3 forma & ſolennitas in aliquo actu requiſita poteſt adimpleri in equipollenti neceſſitatis tẽpore Et maxime quando impedimentũ ẽ ſacti. conſi.32.nu.13.& 14.fo.83.& conſi.33.nu.29. 100
2 forma & eius obſeruatio remittitur quando periculum imminet. nume.30.ibi. 100
2 forma & ſolennitas requiſita in aliquo actu licite remitti poteſt ex iuſta cauſa.ibid.nu.33. 100
2 In teſtamẽtis de forma & ſolennitate eſt teſtatorẽ proprio ore nominare debere perſonas heredis.nu.34.Illud tamen adimpleri poteſt in equipollenti ſi notarius ſeu alius nominat heredem coram teſtibus teſtatore hoc approbante.nu.34. ibi. eo.
2 forma & ſolennitas poteſt omitti quando modus ſeruatus ſufficeret, & uirtualiter intereſſet ex quo ſuccedit loco illius forma.conſ.33.n.34.fallit in cæco teſtante.Sicuti teſtes debent uidere teſtatorẽ ita teſtator debet ipſos teſtes uidere.nu.36.ibi. 100
3 forma quæ ſit ſeruanda in teſtamento.cõſi.46. nu.3 . Si non ſeruatur teſtamentum non ualet ut in ſcriptis.ibi.& n.4. Minus nec ut nuncupatiuũ.nu.4.ibi.& plenius.nu. 9. 71
3 forma a ſtatuto tradita nihil poteſt addi uel minui.conſi.61.nu.15 . Et impleri debet ſpecifice,& non in equipollenti.nu.16.ibi.Et præſertim quando requiritur in teſtamentis.nu.17.ibi. 100
2 forma a ſtatuto introducta ſatis dicitur obſeruata quando uirtualiter & effectualiter fuit executum requiſitum a ſtatuto licet ſuperficialiter appareat non ſeruata.conſi. 99. nu.15.& nu.11. 164
3 forma ſtatuti poteſt quandoque adimpleri in equiualenti ibidem nume.17. 169
4 forma a ſtatuto requiſita ſatis eſt quod tacite includatur in actu qui geritur.conſi.20.nu.14. 32
4 forma debet eſſe conueniens,& non repugnans materia ſubiecta.conſi.20.n.23. 32
4 forma tradita per pontificem ad unguem ſeruanda eſt per executorem.conſi.30.nu. 20. 41
4 forma data a lege mortua ſeu uiua ſeruari debet. & actus geſtus ea ſeruata redditur nullus.conſi.41.nu.15. 53
4 forma data a pontifice circa tranſlationem penſionis obſeruanda eſt. conſi.46.nu.15. 57
4 forma profitendi quæ & qualis debeat eſſe conſ.65.nu.7. 82
1 formæ et mandati tranſgreſſor nõ poteſt ſe ex illis iuuare.conſ. 47.nu.59.& 61. 104
1 forma ſubſtantia non poteſt aliquid addi uel minui.conſil.95.numero.24. 169
2 Et conſi.11.nu.49.ſo.10.& conſ.19.nu.188. 29
4 forma defectus non ſemper uitiat.conſi.97.nu.25. 117
1 forma & ordo datus declarat uoluntatem mandantis. conſilio.47 numero.54. 104
1 forma ubi nõ ſeruatur ibid.nõ præſumitur utilitas. ibi.nume.57. eo.

1 *Forma continens tempus decurſum reddit mandatum nullum . conſi. 47.na.68.* 105

1 *Forma non eſt obſeruanda quando non intereſt eam ſeruari conſilio 47 nu. 69.* 105

1 *Forma tradita a communione ſeruanda eſt conſi. 63.nu.6.* 99

1 *Forma & modus in ſocietate appoſitus ſeruandus eſt. conſilio . 93 num. 30.* 166

1 *Forma data præpoſitioni debet attendi. conſ. 93.n.52.* 166

1 *Forma requiſita adimplenda eſt ſpecifice & non in equipollenti conſ. 95.num.25.* 169

1 *Forma conceßionis aquaductus attenditur conſilio.93.numero.12 fo.213.& conſi.117.nume. 5.* 217

1 *Forma conceſſionis ſeruanda eſt nec ab ea recedendum eſt.conſi.116 nume.7.* 217

1 *forma quando peccatur in forma non eſt neceſſe appellare uel dicere de nullitate conſ.95.nume.59.* 170

1 *forma decreti obſeruari debet nec ab ea eſt recedendum.conſili.100 num. 25.* 183

1 *forma & ſolennitas requiſita in alienatione rerum minorum . conſi. 99.na.1.ſo.181.& conſ. 100.nu. 1.* 183

1 *forma tradita a ſtatuto non poteſt per iudicem peruerti conſilio. 95. nume. 28.* 169

1 *forma tradita à ſtatuto ad unguem obſeruanda eſt alias actus erit nullus.conſ.99.na.25.* 181

2 *Et conſi.12.na.47.& 48.ſo.10.& conſ.33.na.14.* 99

3 *Et conſi.46.nu.6.& 14.fol.71.conſi.68.num.17.fol.116.& conſi. 99.nu. 11.* 164

1 *Forma ſtatuti non obſeruatur quando contractus celebratur extra territorium ſtatuentium.conſi.99.nu. 55.* 181

2 *forma & ſolennitas a ſtatuto tradita cenſetur ſubſtantialis ita ut actus aliter geſtus reddatur nullus conſi.12.nu.46* 28

2 *Forma & ſolennitas a ſtatuto tradita adimplenda eſt ſpecialiter & non in equipollenti.conſi.12.nu.50.* 28

2 *Forma & modus in faciendo aliquid in diſpoſitione hominis formam inducit maxime;quando apparet ponentem ordinem uelle illum præciſe ſeruari & quando apparet de mente diſponẽtis, quod uoluit indu cere formam & de uehementi affectione.conſ.19.n.8.9.& 10.* 54

2 *forma ſeu ſolennitas neceſſaria inducitur uehementi animi applicatione circa modum faciendi.conſi.19.nu.11.* 54

4 *Forma ſupplicationis attendi debet.conſi. 3. nu.56.* 11

4 *forma quæ interuenire debet in ſacramento Baptiſmi, & quid ſi non interueniret.conſi.11.nu.24.* 5

4 *formam aliquam uerborum non eſt neceſſariũ ſeruare in conſtituendo conuentiones inter conſeudatarios,nec habere licentiam ſuperioris.conſi.72.nu.10.* 98

4 *forma certa ſuccedendi per fideicommiſſum dari poteſt quando hæredes ſubſtituti ſeruare tenetur.conſ 72.n.17.* 98

2 *Forma requiſita, non adimpletur in equipollenti. conſ.14.nu.24.*

4 *Et conſi.97. nu. 13.* 217

2 *forma qua notarius debet ſubſcribere inſtrumentum per alium ſcriptum.conſi.12.nu. 130.* 28

2 *forma inducitur ex poſito conditionaliter in diſpoſitione legis uel hominis conſi.19.nu.13.* 54

2 *forma ſubſtantialis ſublata,tollitur omnis effectus. conſi.decimonono.nu.183.* 55

3 *forma, quibus ex uerbis dicatur aliquid eſſe inductum ſeu ſtatutum pro forma.conſ.9.nu. 7.* 182

3 *forma iuuenis bene diſpoſita,conſideratur in contrahendo matrimonio.conſi.29.nu.13.* 45

2 *forte dictio dubitationem inducit,& non excludit omnes caſus.conſi. 29.nu. 18.* 91

4 *forus conſcientiæ & contentioſus differunt.conſi.67.nu.23.* 83

1 *FRAVS & colluſio præſumitur,ſi diligentia & opera præſtita per promiſſorem non habuit ratum ille pro quo fuit promiſſum.conſ.110 nu.24.ſed contra.nu.103.* 205

1 *Fraus ceſſat in alienatione facta iuſto precio.conſ.13. nu. 62.* 33

2 *fraus & dolus in dubio non præſumuntur. conſi.25.nu.27.* 78

2 *fraus & dolus tolluntur ex coniecturis.conſi.25.nu. 82.* 71

2 *fraus & falſitas non cenſetur adhibita quando de facili non poteſt committi.conſi.33.nu.38.* 100

3 *fraus præſumitur per alienationem omnium bonorum.conſil. 72 numero.78.* 126

3 *fraus & dolus non debent prodeſſe doloſo,& fraudem committenti. conſi.96.nu. 31.* 161

3 *Fraus & dolus coniecturis probantur.conſi. 97. nu. 17.* 163

4 *Fraus penitus ceſſat in actibus permiſſis a principe.conſilio.39.numero.12,* 51

4 *Fraus præſumitur propter diſparitatem generis,& nobilitatis.conſ. 57.nu. 19.* 71

4 *Fraudantes in expoſitionibus camerum, an eare re debeant gratia. conſi.77.nu.11.& na.ſeq.* 71

4 *Fraus pſumitur ex uicinitate actus,et cõtinuatiõe cõſ.144 n.21.*159

4 *Fraus ſecreta in animo conſiſtens ſimoniam arguit.ibi.nu. 30.* 159

1 *Frangenti pacem impune eſt alteri eam frangere.conſ.10.nu.89.* 22

4 *Frangenti fidem fides frangatur.conſi.92. nu. 52.* 114

4 *Frangenti iuramentum frangatur eidem.ibi.nu.53.* 114

2 *Frater fratri ab inteſtato defuncto ſuccedit conſi.14.nu.1.* 37

4 *frater poteſt ſuccedere fratri in feudo nouo,ſi ex uerbis inueſtituræ id apparet conceſſum.conſi. 16.nu. 4.* 29

2 *frater in feudis antiquis & paternis ſuccedit fratri.conſi.14.nu.57. fo.36.& conſi.14.nu. 2.* 37

4 *frater & quando ſuccedat.fratri.conſi. 104.na. 27.* 122

4 *frater an cogatur præſtare cautionem pro fratre . conſi. 168.nume. decimonono.* 175

2 *fratris appellatione qui ueniat.conſil. 37.nu.63.* 107

2 *fratres patrueles,an ueniant appellatione fratrum ſimpliciter ibid. nu.64.* 107

2 *frater uterinus tantum excluditur a ſorore utrinque coniuncta.conſ. 84.nu.2.* 170

2 *frater ſuccedit fratri,de iure communi ſi non eſt alius proximior conſi.100.na.5.* 199

2 *frater quærens bona præſumitur illa quæſiuiſſe ex induſtria ſua,quã do communia erant modica. & uix ſufficientia ad uictum.nu.19.ibi. nu. 20.* 199

2 *frater dotem habitam ab eius uxore . & poſitam in communi poteſt detrahere de bonis communibus.ibi.na.21.Et prius quando cum fratre diuiduntur bona,dos prædicta uenit detrahenda.nu.22.* eo.

2 *fratres exiſtentes in communi expenſas debent habere de communi, eſto quod unus habe.maiorẽ familiã altero cõſ.100.n.23.& 25.*199

2 *frater poteſt retinere dotes ſuæ uxoris in diuiſione facienda cum fratre.ibi.nu.29.* 199

2 *fratres in diuiſione facienda inter fratres retinere poſſunt per uiam bona conſignata pro dote eius uxoris. conſi.100. nu.26.* 199

3 *fratres plures quando uocantur a teſtatore ad legatum ſeu fideicommiſſum uidentur inſimul uocati & non ordine ſucceſſiuo . conſilio.4. num.2..* 10

3 *fratrum appellatione continentur ſorores, quod declaratur conſilio. 22.nu.20.* 34

3 *fratris appellatione,an,& quando ueniat ſoror.conſi. 49.nu.30.*77

3 *fratres uocati in ſubſtitutione utrinque coniuncti excludunt alium ex uno latere tantum coniunctum conſi.59.nu.41.* 98

3 *frater inſtituens turpem ſeu infamem perſonam exhæredato ſeu præterito fratre inofficioſe teſtatur. & aduerſus eius teſtamentum competit querela.conſi. 64. nu.11.* 104

3 *fratribus exhæredatis ſeu præteritis turpi perſona inſtituta, nõ competit querela.quando ipſis aliquid per fratrem teſtatorem fuit relictum conſi.74. nu. 26.* 104

3 *frater poteſt ratificare donationem pro ſe ipſo, & eius fratribus pupillis.conſi.69.nu.151.* 118

3 *fratres diuidẽtes & ſtipulantes pro quolibet hærede ipſorum perinde eſt,ac ſi ſtipulati fuiſſent pro quibuſcunque hæredibus conſilio. 71. num.41.* 124

3 *fratres uiuentes in communi poßunt committere uni ipſorum adminiſtrationem,eſto quod alij ſint ſapientißimi.conſi.58.nu.62.* 96

3 *fratres tenetur dotare ſororem , pro hæreditarijs portionibus. conſi. 101 na.10.* 167

3 *fratres utrinque coniuncti quo ad ſucceſſionem præferuntur alijs ex uno latere tantum coniunctis.conſi.109.nu.13.* 174

2 *fratres minores penitus incapaces ſunt bonorum ex legis diſpoſitione.65.nu.18.* 147

3 *frater ordinis prædicatorum profeſſus an poßit uenire ad fideicommiſſum.conſi. 22. nu. 3.* 34

3 *frater ordinis mendicantium prohiberi poteſt a teſtatore, ut nihil cõſequatur de bonis ſuis ibid. na.4.Taliter profeſſus excluditur a ſucceſſione.nu.5.ibid.An autem poßit petere legitimam.nu.5.ibi. An in illis teſtatoris diſpoſitio ſit obſeruanda.nu.6.ibi.Et quid ſi talis profeſſus fuit ante conditum teſtamentum. na.7.ibi.* 34

3 *frater religioſus, an poßit teſtimonium deponere ſine licentia ſui ſuperioris.conſi.24.nu.33.* 37

3 *frater religioſus an poſſit eſſe teſtis in teſtamento. numero.34.& numero.*

mero.35.ibidem. 47
4 Fraternitas an dicatur locus pius.conſi. 34.num.4. 47
4 Fraternitas tenẽs hoſpitalitatẽ, an ſubſit epiſcopo. ibi.nu. 6. fo.eo.
4 Fraternitas conſtructa per laicos non ſubeſt epiſcopo. ibi.n.7 f.eo.
4 Fraternitates ita conſtructæ non dicuntur loca pia. ibi.nu.20.Et de iſtis locis iudicãdũ eſt, ut de alijs prophanis.nu.21.Nec illis cõceditur in integrũ reſtitutio quæ locis pijs ſolet concedi.nu.22. eo.
4 Fraternitates prædictæ non ſunt loca pia, & relicta illis in ultima uoluntate neceſſario requirunt ſolennitates iuris communis, nam non ſunt loca pia.ibi.nu.23.Sunt enim loca ſecularia licet legata eis facta ſint ad pium uſum. nu.26. 47
4 Fraternitas battutorum, an ſint loca pia, & quo ad quæ.Et loca prædicta dicuntur loca approbata, & collegia licita. Et ſunt capacia recipiendi relicta, & oblationes.conſi.34.n.27.& 29. 47
2 Fraternitates adminiſtratæ per laicos, an dicãtur loca pia.cõſ.50.n.27.Et perſona eccleſiaſtica, an poßint in illis ſe intromittere nu.26. Et an gaudeant priuilegijs conceſſis eccleſijs, & pijs locis.nu.27.Et de legatis relictis illis, poßit detrahi quarta trebellianica numero.28. ibid. 127
4 Fraternitates laicorum tempore interdicti, an poßint publice facere rogationes.conſ.27.nu. 32. 38
4 Fratiſſa cogebatur contrahere cum fratre defuncti. conſilio. 68.numero.61. 84
1 Fructus quando ſunt ſeparati, & ablati a ſolo, cuius ſit periculum. conſ.40. nu.7. 96
1 Fructus quando dicantur pendentes, & quando exacti. ibi.nu.8.Et ad quem ſpectet periculum.nume.9.ibi.Et quid quando fructus ſunt in paleis, & nõ aſportati.nu.10.Et quid ſi præceßit culpa locatoris nu.12.Et quid ſi fructus corrumpuntur. nu.13. & nu.14. eo.
1 Fructus an liceat percipere ex uenditione conditionali. conſilio. 69 numero.35. 122
1 Fructus ita percepti an ueniant computandi in ſortem.ibi. nume.37 Et quid ſi uenditor habuit pretium & ulterius percipit fructus, an ſit aſtrictus emptori ſoluere aliquid nu.38. eo.
1 Fructus in ſocietate an habetur ratio fructuum conſumptorum nec expenſarum.conſ.85.nu.16. 156
1 Fructus percepti an ueniant computandi conſ.85.nu.19. 156
1 Fructus percepti ex falſa adiudicatione, an & quando dicãtur bene percepti, & ueniant imputandi in ſortem & reſtituendi.conſ.centeſimo.nu. 33. 183
2 Fructus medio tempore percepti per hæredem extraneum computãtur in Trebellianica.conſ.9.nu.18. 18
2 Fructus percepti ex hæreditate, ueniunt computandi ad conſumptionem & extinctionem crediti quod habet hæres aduerſus fideicommiſſum.conſ.25.nu. 65. 78
2 Fructus tales non computantur ipſi creditori, ſed bene computantur hæredibus debitoris percipientibus illos. conſ. 25.nu.66.Et quid ſi debitũ uel quaſi hæredi procedit præter mentem teſtatoris ex alia cauſa an tales fructus compenſentur. nu. 67.ibi. 78
2 Fructus triennio tantum ſeruari poſſunt.conſ.25.nu.75. 781
2 Fructus percepti per hæredem grauatum, an & quãdo computẽtur in Trebellianicam.conſi.25.nu.53. Et quid in filijs primi gradus.Et quid quando duæ quartæ detrahuntur.ibid.nu.54.& 55. 78
2 Fructus percepti an computentur filijs primi gradus in detractione trebell.conſ.36.nu.24. 104
2 An bona ſit illatio de fructibus ad Treb.ibi.nu.25. eo.
2 Fructus percepti per hæredem ex rebus hæreditarijs in quartam Trebellianicam computantur.conſi. 45.nu. 16. Fallit in filijs primi gradus quibus non imputatur.ibi.nu.17. 104
2 Fructus medio tempore percepti per hæredem grauatum computãtur in Trebellianicã.fallit in filijs primis gradus.cõſ.47.nu.12.124
3 Et conſi.43.nu.80.& 81. 66
2 Fructus percepti per grauatum non ueniunt reſtituendi in reſtitutione fideicommißi. conſi. 83.nu. 19. 169
2 Fructus prædicti iudicio teſtatoris percepti imputantur in quartam Trebellianicam.ibi. nu. 20. eo.
2 Fructus ipſi quatenus concurrunt cum quarta trebellianica & non illud quod eam excedit ibi.nu 21. eod.
2 Fructus medio tempore percepti an computentur in Trebellianica. conſi.93.nu.53.Et quid ſi filij ſunt grauati reſtituere extraneo, & ſunt in primo gradu.nu.54 ibi.& nu. 55. 169
2 Fructus redditus, & prouentus ueniunt etiam appellatione bonorũ. conſi.94.nu.13. 191
2 Fructus an & quando intelliguntur, deductis expenſis. conſilio. 94 nume.15. 191
2 Fructus intelliguntur deductis expenſis.conſ.96.nu.25. 196
2 Fructus dotis cedunt marito.conſ.100.nu.24. 199
2 In diuiſione facienda inter fratres retineri poſſunt per unum bona cõſignata pro dote eius uxoris.cõſ.100.nu.26. Et talis conſignatio bonorum licite fieri poteſt.nu.28. ibi. 199
3 Fructus percepti an computentur in Trebellianica in filijs primi gradus quando detrahuntur duæ quartæ.conſ. 1.nu. 97.& nu.98. 2
3 Fructus percepti imputantur in Trebellianica.conſi.17.n.35 Fallit in filijs primi gradus. nu.36. ibi. 25
3 Fructus medio tempore percepti, an & quando cõputentur in Trebellianica.conſil.21.numero.54.Et quid in filijs primi gradus.num.55.ibidem. 32
3 Fructus percepti in Trebellianica per filium primi gradus, an ueniãt computandi, quando detrahuntur duæ quartæ.conſi.27.nu.15. 44
3 Fructus non computantur in legitima.conſ. 30.nu. 6. 49
3 Fructus percepti per filios primi gradus non computantur in Trebellianicã.nu.14 ibi. nu. 16. Et quid ſi fuit expreſſè ſeu tacitè prohibita per teſtatorem, an teneat prohibitio in filijs primi gradus.n.15 ibi.Et quando duæ quartæ detrahantur an fructus computẽtur.nu.16.ibi. 49
3 Fructus percepti imputantur in Trebellianicam conſi. 43. num.30. Fallit in filijs primi gradus.nu.83.ibi. 49
3 Fructus hæreditatis an poßint peti, & quando, & qui conſilio.49. nume.38. 77
3 Fructus percepti per hæredem grauatum non ſunt reſtituendi in fideicommiſſario.conſi.55.nu.25.Nec reſtituenda ueniunt bona hæreditaria uſu conſumpta, & ſine culpa hæredis deperdita. nu.26. 91
3 Fructus percepti per hæredem imputandi ſunt in quartam Trebellianicam.num.32.ibi.& melius nu.41.ubi non imputantur in filijs primi gradus. eo.
3 Fructus percepti a teſtatore reſtituendi ueniunt. nu. 35.ibi.nu.35. & melius numero.38. 91
3 Fructus percepti per hæredem, poſt mortẽ teſtatoris, non augent hæreditatem.ib.nu.39.Spectant enim ad commodum & incommodum hæredis.nu.40. ibi. 91
3 Fructus ſeu redditus quando quis emit per certos annos naſcituros in aliquo prædio quid uideatur emere.an corpora fructuum, an uero ius uſusfructus.n.45.ibi.& n. 46.& 47.Et quid in caſu dubio. nu.48.ibi. 91
3 fructus magna eſt differentia an fructus legati ſeu empti poßint percipi manu propria. an uero percipi debeant de manu alterius. conſi.55.nu.46.& 47. 91
3 fructus triennio conſumuntur.conſi.55.nu.60. 91
3 fructus percepti per uaſallum in rebus feudalibus non ſunt reſtituendi.ibi.nu. 53.& 61. 91
3 fructus, differunt an ſint fructus diſtribuendi & an pecunia religendæ ex fructibus.conſ. 74.n.49. 106
4 fructus poſiti in gloſſa debentur etiam abſentibus priuilegiatis licet in eccleſia diſponatur, quod dicti fructus non dentur niſi intereſſentibus.conſi.32.nu.16. 45
4 frumentũ.pecunia, & ſimilia, quæ diſtribuuntur canonicis ſingulis menſibus, uel hebdomadis, an debeantur etiam abſentibus priuilegiatis.conſ.32.nu.31. 45
4 FVGA & diſceſſus probatur per bonam famam. conſi. 163.numero.19. 170
4 fuga quando faciat indicium.conſi.143.nu.20. 170
Cætera uide infra.in litera.S.in uer.Suſpicio fugæ.
1 fugitiui gaudent beneficio euitandi carceris. conſilio. 94. numero.57.& 58. 167
2 funeris impenſa deducenda eſt, ut æs alienum. conſil. 94. numero. uigeſimotertio. 162
4 fundans ſe ſuper iure patronatus debet illud probare conſilio 114 nume.13. 129
4 fundans ſe ſuper aliqua conſtitutione, illius formam obſeruare tenetur conſi 10.nu. 17. 24
4 fundans eccleſiam poteſt paciſci quod ius patronatus tranſeat ad hæredem extraneum conſ.48.nu.3. 59
4 fundans ius patronatus, uolens quod illud ſpectet filio ſuo, & deſcendentibus ſi non habet illos, ſed ſolum hæredes collaterales, & extraneos, an & quando iſtis tale ius competat.nu.21.ibi.& nu.22. & alijs ſequen. Et quid ſi tunc temporis habebat filios & deſcendentes.n.23.ibi. Et quid ſi fundans uoluit deficiẽtibus hæredibus & deſcendentibus ſuis tale ius ſpectare ad priorem alicuius fraternitatis. nume.24. ibidem. 59
1 fundus quando uenditur cũ dolijs omnia ueniunt.cõſ.64.n.64. 128

1 Fundus totus fuiſſe poſſeſſus præſumitur parte fundi poſſeſſa. conſil. 107.nu.13. 199
1 Fundus uenditus ſi non eſt tantæ menſuræ, ut dictum fuit, an uenditor teneatur ſupplere. conſ.65.nu.20. Declaratur conſ.Soci. num.21.
3 ibid.& nu.22. 131
Fundus ius uſusfructus, perceptio fructuum diuerſa ſunt, & differūt.
3 conſ.75.nu.54. 118
Fundus dotalis poteſt per maritum alienari ſi uxor præſtat conſenſum alienationi cum iuramento. conſ.73.nu.1.& nu. 2.13.& ſeq.
3 Et prædictum iuramentum tranſit ad hæredes mulieris.nu.3. 133
Fundus dotalis ſi fuit datus ineſtimatus in eo ceſſat prælatio uirtute iuris prothomiſeos. conſ.81.nu.9. Si uero fuit datus æſtimatus, æſtimatione faciente emptionem erit ſecus.n.10.ibi.& alijs ſeq. 139
1 Furtum cul.t in arboribus inciſis, & poſtmodum aſportatis. conſil. 111.nu.24. 208
4 Furtum probari debet, & in furto præſumitur culpa eius qui tenetur de cuſtodia, & probare tenetur ſine ſua culpa furtum fuiſſe cōmiſſum. conſ.156.nu.3.4.& 5. 162
4 Furtum quando culpa præcedit furtum & amiſsionem adhuc tenetur culpoſus & non liberatur.ibi.nu.6. eo
4 Furtū non connumeratur inter caſus fortuitos. conſ.156.nu.7.162
4 Furtum communiter clādeſtinē fit & per indicia & coniecturas probatur concludenter.ibi.nu.16.& nu.17.& 18. Et eius probatio difficilis eſt, & ideo recipitur, ut ſupra.nu.18. 162
4 Furtum poteſt committi ſine culpa quando id probetur, ibid.nu.19. & ſequentibus. 162
4 Furtum domeſticum iudicatur caſus fortuitus.ibi.nu.20. Prout caſus fortuitus iudicatur quando ſine culpa committitur.ibi.nu.21.
4 Furtum poteſt dici commiſſum in genere, & nō ſpecialiter per aliquē ibid.nu.27. eo.
4 Furtum quando incidenter deducitur probationes leuiores ſufficiunt ibi.num.27. eo.
4 Furtum factum a miſſo imputandum eſt mittendi, & actio intentata per mittentem eſt ab ipſo proſequenda. conſ.156.nu.40.& 41.163
4 Furtum an ſit diminutio patrimonij, & ueniat appellatione dāni. cōſ. 158.nu.5. 165
4 Furtum & damnum ſunt ut ſpecies ſeparatæ.nu.11.ibid. 165
4 Fur uncommiſſum culpa paſſi damnum nōn comprehenditur in ſtatuto loquente de emendatione damni.ibi.nu.22. Quod optimē procedit in furto pecuniarum, ſecus in furto equorum, & animalium propter diuerſitatem rationis.nu.23. eo
4 Furti ſuſpicione non caret, qui per prius erat pauper & poſt furtum pecunias expendit, maximē quando pecunia quæ expenditur eſt euſdem formæ ſicut illa quæ dicitur furto ſubtracta. conſil. 156. nume. 36.& 37. 162
4 Furti præſumptio, an ſit contra negotiantem. conſ.152 nu.32. 156
3 Furor & mentis inſania probantur ex geſtis & ſermonibus conuenientibus fatuis, & mente captis. conſ.87 nu.4. 147
3 Furor & dementia, ex quibus probentur.ibi.nu.5.& 6. eo.
3 Furor & dementia probatur ſi a conſanguineis, & alijs fuit ita reputatus & tenens.ibi.nu.7. eo.
3 Furore ſeu demētia alicuius ſemel probata inſurgit præſumptio, quod ille perſeueret in furore, & dementia. conſ.87.nu.12. 147
3 Furor & inſania mentis nō uidetur tamen ex aliquibus probari poſſe. conſ.88.nu.1.& nu.3.& ſeq.& nu.11.& ſeq. Probatur etiam ſi parentes & conſanguinei reputabant ipſum inſanum & mente captum.nu.5.& 69. 149
3 Furor per ſolum uiſum non probatur ibi.nu.57. 149
3 Furor & dementia non probatur ex eo ſolo, quod quis non cepit uxorem.ibi.nu.64. 150
3 Furor & dementia non probatur ex eo ſolo quod quis non confitetur peccata, uel non audit miſſam.ibi.nu.65. eo.
3 Furor & dementia non arguitur ex eo quoniam quis ignorat orationem dominicam ſeu angelicam ſalutationem.ibi.nu.66. 150
3 Furor & dementia, an probetur ex eo, quod illi datus eſt curator.ibi numero.70. eo.
4 Furor & dementia qualiter probentur. cōſ.15.nu 9. 28
2 Furioſus non poteſt adire hæreditatem uiuatis nec agnoſcere bonorū poſſeſſionem. Et ſi moritur in furore, non tranſmittit illam hæreditatem ad eius hæredes. Peruenire enim debet una cum fructibus perceptis ad proximiores illius primi defuncti, ac ſi furioſus non fuiſſet in rerum natura. conſ.99.nu.1.2.& 3. Idem ſi curator furioſi adiuit ſeu agnouit. Talis enim aditio, & agnitio per curatorem facta, ſtat in pendenti, ſi furioſus reſipiſcat, & conſentiat.ibi.nu.4. 199
2 Furioſus habetur pro mortuo. conſ.99.nu.15. 199
2 Furioſus & mente captus habetur pro abſente. conſ.110.n.13.195
2 Furioſus & mente captus, non poteſt adire hæreditatem, nec agnoſcere bonorum poſſeſſionem. Curator autem eius hoc poteſt illo facere. Et licet curator hoc faciat, ſi furioſus & mente captus moriatur eſt, antequam reſipiſcat, non tranſmittit illam hæreditatem ad eius hæredes. conſ.100.nu.17.& 18. 199
2 Furioſus & mente captus, an poſſit uere, tacitē, expreſſē, uel ſictē cōtrahere ſocietatem. conſ.100.nu.39. 199
3 Furioſus probatur ex teſtibus ſingularibus, dummodo aſſignent cauſam & rationem. conſ.87.nu.8.& 9. 147
3 Furioſus & mente captus non poteſt alienare nec uendere.ibidem.numero.10. 147
3 Furioſus & mente captus procedunt a pari. conſ.88.nu.38. 149
3 Furioſi & dementes, quandoque prudenter loquuntur, & quandoque faciunt ſigna prudentiæ, non tamen propterea dicuntur ſanæ mentis. conſ.87.nu.44. 247

De litera, G.

1 GEMINATA Confeſsio plenē probat & ualet. cōſ. 71.nu.6. fo 141
1 Geminatio multum operatur. conſ.6.nu.12.ſo.17.& conſ.54.nu.67. 115
2 Et conſ.11.nu.69.ſo.28.& conſ.59.nu.12. 138
4 Et conſ.31.nu.29. 45
1 Geminatio oſtendit enixam uoluntatem. conſ.10.nu.57.ſo.22. conſ. 32.nu.51.ſo.84.& conſ.131.nu.1. 230
2 Et conſ.9.nu.43.ſo.18. conſ.12.nu.145. conſ.24.nu.30.& 311.ſo. 101.& conſ.94.nu.4. 191
3 Et conſ.3.nu.43.ſo.8. conſ.10.nu.29.ſo.17. conſ.15.nu.20.ſo.23. conſ.26.nu.30.ſo.49.& conſ.50.nu.21. 80
4 Et conſ.1.nu.26.ſo.2. conſ.10.nu.31.ſo.24. conſ.48.nu.24.ſo.59. conſ.50.nu.15.ſo.61. conſ.52.nu.18.ſo.64. conſ.62.nu.44.ſol.79. & conſ.72.nu.45. 98
1 Geminatio uerborum ſatis operatur. conſ.71.nu.6. 135
1 Geminatio & accumulatio nominum & uocabulorum ſynonimorū parum operatur, & diuerſum effectum non producit. conſ. 110.nu. 45.& 46. 205
2 Geminatio actus confirmat rem geſtam. conſ.19.nu.122. 55
3 Geminatio renunciationis ſatis conſideratur. conſ.9.nu.19. 16
3 Geminatio renunciationis fungitur uicē ſpecialis expreſsionis, ſeu nominationis.ibi.nu.20. eod.
3 Geminatio literarum uim habet motus proprij, qui exprimendus eſſet.ibi.nu.21. eod.
3 Geminatio actus operatur effectum, etiam ſi fiat incontinenti dummodo in ſcripturam redigatur. conſ.58.nu.10. 95
3 Geminatio & repetitio multum operatur. conſ.66.nu.36. 56
3 Geminatio & accumulatio uerborum debet aliquid operari. conſil. 71.nu.19. 124
3 Geminatio in actibus, ut operetur debet habere temporis interuallū. n.10.& 21. Fallit in geminatione & cumulatione uerborum, ne unū ſtet ſine effectu.n.21. eo.
3 Geminatio demonſtrat conceptum mentis, magis quàm ſimplex diſpoſitio. conſ.89.n.12. 152
3 Geminatio inducit deliberatam, & appenſatam mentem diſponentis. ibi.nu.23. eo.
4 Geminatio actus, operatur effectum conſ.5.nu.64. 15
4 Geminatio contingit uiris intellectum ueritati. conſilio. 38. numero.8. 51
4 Geminatio inducit electionem induſtriæ & ſcientiam illis ad quos refertur.ibi.nu.9. 51
3 Geminationis uirtus quæ ſit. conſ.9.nu.22. 16
2 Geminatus conſenſus minoris parum operatur. conſ.12.nu.71. 18
4 Generalis alicuius ordinis poteſt religioſos uiſitare. conſilio. 9. numero.1. 24
4 Generalis poteſt uiſitare religioſos obſeruantes.ibi.n.17. 24
4 Generalis poteſt ſublata non debet per priuilegia conceſſa religioſis. conſ.9.n.9. 24
1 Generalia per ſequentia reſtringuntur. conſ.102.nu.6. 190
1 Generalitas reſtringitur, ut non comprehendat exceptuata. conſ.47. num.77. 105
1 Generalitas reſtringitur per ſpecificata. conſ.78.n.22.& n.28.144
1 Generalis non eſt attendenda, quando ab ea fuit receſſum per ſequentia. conſ.103.n.9. 190
1 Generalitas regulariter attendi debet. conſ.111.n.15. 208
3 Generalitas reſtringitur ad ſpecificata, quando ſub a ratione recti ſeruentis

monis poteſt id fieri.conſ.49.nu.44. 77

3 *generalitas reſtringitur per aeroſimilia.conſ.96.nu. 15. Et ad illad quod eſt commodum proferenti eam.nu.16.Et non ad aliud tendens ad totale eius incommodum.num.17. Et reſtringenda eſt,ut euitetur onus graue.nu.18 Nec extenditur ad ea quæ propter ipſorum magnitudinem exigunt ſpecialem expreſſionem.nu.19.* 161

3 *generalitas parit ambiguitatem & obſcuritatem.ibid.nu.22.* 161

3 *generalis interpretanda uenit arbitrio boni uiri,& ſecundum modū eundem.ibid.nu.25.* eo.

3 *generalis commiſſio,& ampliſſima ac liberum mandatum ſemper habent exceptuatum dolum & fraudem.ibi.nu.26.* eo.

4 *generalitate qui utitur & ſcienter an dicatur doloſe uerſari.conſ.42 numero.22.* 34

4 *generaliter appoſita non continent in ſe aliquid certum, quod excipiat.conſ.67.nu.6.* 83

2 *generandi impedimentum multiplex reperitur.conſ.29.nu.55.* 91

2 *generatio impeditur propter infirmitatē,& inualitudinem.conſ. 29. numero.55.* 91

2 *generatio in quibus perſonis uerificetur.conſ.93.nu.34.* 191

4 *gener a ſocero licite poteſt percipere interuſurium propter dotē non ſolutam.conſ.64.nu.14.* 81

1 *genitus importat cauſam finalem.conſ.65.nu. 9. Quandoque tamen ſecus eſt propter ſubiectam materiam.nu. 10.ibi.* 131

2 *genitiuus dominium ſignificat.conſ.21.nu.32.* 64

1 *Et conſ.58.nu.57.* 121

4 *gentiles cum filiabus coire prohibuerunt,& tales concubitus reprobarunt.conſ.68.nu.354.* 85

4 *gentiles abhorruere talia connubia multis rationibus. ibidem. numero.383.* 85

2 *genus eſſentialiter non eſt res mobilis nec immobilis ſed conſiſtens in intellectu.conſ.94.nu.8.* 191

1 *genus maternum differt a paterno & quo ad ſucceſſionem & quo ad dotationem.conſ.47.nu.108.& 109.* 105.

1 *generi & regulæ ſtandum eſt.conſ.78.nu.23.* 144

1 *generi per ſpeciem derogatur.conſ.47.nu.82.fol.105.& conſ.78. nu.15.& 17.* 144

1 *generi per ſpeciem quomodo dicatur eſſe derogatum.conſi.92. num. 37.& 38.* 165

1 *Et quid ſi genus non exprimitur per adiectiuum ſed per nomina ſubſtantiua.ibi.nu.37.* eo.

1 *genera contenta habentur ut expreſſa.conſ.8.nu.17.* 19

2 *gerens actum uidetur illum facere ſecundum leges de eo loquentes & ad illas ſe aſtringere.conſ.7.nu.26.* 14

4 *gerens actum cum tertio non inferente metum nec conſecuto commodum non poteſt contra illud agere propter metum.conſil.5.nu.179. Et idem quando actus ſit per carceratum.num.180.ibid.Et maximè quando appoſitum fuit iuramentum nec aliter conſtat de metu,& non fuit a iuramento abſolutio obtenta.nu.181.ibi.* 16

4 *gerens ſe pro uicario,& ita reputatus poteſt aliqua gerere.conſ.80 numero.11.* 107

2 *gerundium recipiens tempus futurum conditionem importat. conſi. 19.nume.4.* 54

2 *gerundium modum,& formam ſignificat,& declarat actum uerbi, & illum informat.ibi.nu.5.* eo.

4 *geſtum a prælato an ſit obſeruandum ab eius ſucceſſore.conſilio.31 numero.14.* 11

1 *geſtum a muliere maiore ab ipſa obſeruandum eſt,& etiam ſuos hæredes.conſ.33.nu.17.& 18.* 87

1 *geſta per tyrannum in quibus caſibus ualeant.conſ.1.nu.60.* 2

1 *geſta per inhabilem ualent aliquo caſu.conſ.1.nu.62.* 2

1 *geſta per procuratorem in uno iudicio non nocent domino in alio.cōſil.31.nu.51.* 79

1 *geſta appellatione pendente nulla ſunt.conſ.31.nu.87.* 79

1 *geſta per alium ultra ordinem datum poſſunt haberi rata. conſi.47. nume.32.* 104

1 *geſta per ſocium proprio nomine non autem ſocietatis non obligant alios conſocios.94.nu.21.* 167

1 *geſta contra formam traditam per ſtatutum ſunt nulla & inualida. conſ.95.nu.16.* 169

1 *geſta per falſum procuratorem poſſunt ratificari.conſ.100.nu. 53. Fallit quando id tenderet ad commodum ratificantis, & contra abſentem iudicium fuiſſet agitatum.nu.54.* 183

1 *geſta per curatorem de cuius cura non conſtat,pupillis non præiudicant.ibi.nu.55.* 185

1 *geſta per occupatores nulla ſunt & inualida,conſ.101.nu.50.* 185

1 *geſta a comite Palati. uidentur geſta a concedente illi poteſtatem. conſi.25.nu.69.* 40

2 *geſta a minore redduntur ualida,ſi maior factus per quinquennium taceat.conſ.16.nu.95.* 43

3 *geſta per filiam metu paterno non tenent,etiam data præſentia propinquorum.conſ.26.nu.63.* 40

4 *geſta ſingula per propoſitum cum monachis ualent confirmata per pontificem.conſ.52.nu.1.* 64

4 *geſta a priuatis & particularibus non præiudicant uniuerſitatibus. conſ.25.nu.34.* 36

4 *geſta poſt reuocationem poteſtatis conceſſa ante notitiam an ualeāt conſ.40.nu.6.* 52

4 *geſta per metum non tenent.conſ.112.nu.28.* 128

4 *geſta per iudicem a quo poſt inhibitionem nulla ſunt.conſ. 124.n.5. Et quid ſi iudex ad quem reuocauerat inhibitionem.nu.6. ibi. Et an poſſit illam reuocare.num.7.ibi. Et quid ſi a primo iudice cauſa fuit ſublata per uiam auocationis.nu.8.nu.10.11.& 12.Plus operatur auocatio quam appellatio.ibi.Et quid de ſtilo curiæ.nu.9.ibi.* 136

4 *geſta a iudice præſumuntur geri ſine iniuria ſecus,quando geruntur a priuato.conſ.149.nu.23.* 153

4 *geſta per filium condemnatum remanent firma etiam in præiudiciū patris,licet filius poſtea reſtituatur.conſ.147.nu.48.* 152

1 *geſtis per prædeceſſores ex perſona ſua propria poteſt quis contrauenire.conſ.23.nu.200.* 52

1 *geſtor negotiorum,non tenetur de caſu fortuito.conſ.47.nu.23.* 104

3 *GLOSAE & doctori allegantı conſuetudinem non creditur nam eſt uariabilis.conſ.31.nu.15.* 79

2 *Gloſa in l.cum ita.§.in fideicommiſſo.de leg ij.quando & quo caſu procedat.conſ.30.nu.65.fo.94.conſ.37.nu.74.ibi.* 107

3 *Et conſ.21.nu.27.& 24.* 32

1 *Glo.in l.is cui.ff.de acti.& obl.quo caſu pcedat.conſ.37.n.77.* 107

3 *Glo.in l.ſequens quæſtio.ff.de legatis ij.impugnatur.conſi. 2. nume. 47.& 48.* 6

3 *Glo.in l.is cui.ff.de acti.& obl.reprobatur.conſ.5.nu.2.* 11

3 *Glo.in l.Lucius.ff.de hære.inſtituen.declaratur & limitatur. conſi. 37.num.35.* 57

3 *Gloſa in l.Lucius.ff.de hære. inſti. procedit etiam ſi de filio maſculo facta fuiſſet mentio.conſ.14.nu.21.* 22

3 *Glo.in l. Lucius.ff.de hær.inſti.procedit de plano quando ſubſtitutio facta eſt extraneo.conſ.44.nu.14.* 69

3 *Gloſa in l.ſuus.ff.de lib.& poſth.communiter reprobatur.conſ.66 numero.70.* 107

1 *Gloſ.in l.1.C.de ſide.inſtru.lib.10.quo caſu procedat.conſil.98.numero.21.* 178

2 *GRADATIM ſuccedere idem importat,quod ſecundum ordinē ſucceſſionis ab inteſtato.conſ.36.nu.15.* 104

2 *Gradus qualiter cōputentur.conſ.5.n.16.fo.9.& cōſ.39.n.14.* 111

2 *Gradus quando uocat r ſecundum prærogatiuam,uel ſeruato iuris ordine nepotes præmortui non ſuccedunt una cum patruo. conſil. 9. numero.25.* 18

2 *Gradus primus ſubſtitutionis ſi locum habet,alij ex illo ſequentes & dependentes ceſſant.conſ.14.nu.8.* 37

2 *Graduum computatio ſecundum quod ius conſideretur.conſ.23. nu. 25.Et an poſſint laici ſuper hoc ſtatuere.nu.25.* 70

2 *Gradus prrogatiua in ſucceſſione tranſuerſaliū ſeruatē.cōſ.30.n.6.* 94

2 *Gradus proximior & ulterius ac remotior quomodo cognoſcatur cōſil.57.nu.7.* 106

3 *Gradus primus excludit alios ſequentes.conſ.18.num. 6.* 27

2 *Gradus an computentur ſecundum ius ciuile,uel ſecundum ius canonicum,in ſucceſſionibus.conſ.51.nu.9.* 128

2 *Graduum computatio in ſucceſſionibus fieri debet ſecundum ius cōmune & ciuile.conſ.66.nu.5.* 148

2 *Etiam ſi ſtatutū diſponat ſucceſſionem fieri gradatim. Et quid ſi ſtatutū expreſſe diſponit circa computationem graduum.nu.6.ibi.*

2 *Gradu pari exiſtentes æqualiter ſuccedere debent.conſ.83.n.15.* 169

1 *Gradus cognatur uidetur & in codē gradu attinentia quo eſt frater & ſic in primo.conſi.68.nu.11.& 12.* 132

1 *Gradus primus affinitatis, qua lege ſit prohibitus.conſ.68.nu. 289. & nu.311.317.& 343.* 85

4 *Gradus prohibitus lege diuina non defenditur temporis diuturnitate.conſ.eo.n.247.* 85

3 *Grammatica falſa,mala latinitas,quando quo caſu uitiat actū.conſ. 68.nu.38.* 116

2 *Grammaticorum authoritas probabilis eſt.conſ.23.nu.37.* 70

1 *Gratia facta ſecundo loco pure & pendente conditione primæ præfertur*

ſeruetur prima quamuis eius conditio ad impleatur poſt conceſſionem ſecunda.conſ.11.nu.22.& nu.23.& 24. 25

Gratia & priuilegium non debet interpretari,ut nulliter dicatur conceſſa nec debet reddi eluſoria.conſ.70.nu.4.& 5. 134

Gratia immunitatis & exemptionis cuius damnum debet interpretari.conſ.79. nu. 14. Et ſi præiudicat tertio debet intelligi de præiudicio modico.nu.15.Niſi uerba priuilegij id non patiantur.nu.16. Nõ enim requiritur derogatio iuris tertij.nu.17. 134

Gratijs & in beneficijs alternatiuis electio eſt beneficiati. conſil. 7. numero.41. 14

Gratia conceſſa ad commodum aliquorum non eſt retorquenda in dãnum.conſ.1.nu.86. 2

Gratia ſubreptitia non nocet,quando dolo fuit obtenta , & quando non fuere narrata illa quibus intellectis princeps nõ conceſſiſſet. conſil.52.nu.58. 64

Gratia abſque literis ſolo uerbo principis perficitur, & ille ſolũ præſtant probationem.conſ.5.nu.60. 15

Gratia odioſa eſt,& ideo reſtringibilis.conſ.12.nu.10. 26

Gratia conceſſa epiſcopo ad obtinendum beneficia,debet intelligi de illis,quæ ſunt in ſua diœceſi.ibi.nu.11.Et maxime ad obtinendum primam dignitatem poſt Pontificalem in ſua eccleſia.nu.12.Et quando eſt appoſita clauſula quod non moleſtetur ab ordinarijs.nu.13. eo.

Gratia pluries executa continet præſumptionem,quod fuerit conceſſa.conſ.17.nu.18. 30

Gratia alicui conceſſa per ſummũ Pontificem quando poſſit dici obreptitia ſeu ſubreptitia uel emanata contra formam concordia facta inter Pontificem & Regem Franciæ.conſ.20.nu.1. 32

Gratia facta poſſeſſoribus,an ualeat , licet in ea nulla ſit facta mẽtio litis pendentia.conſ.30.nu.44. 41

Gratia ſub certa forma conceſſa,redditur nulla forma non ſeruata.conſ.31.nu.23. 43

Gratia facta ſub conditione,nulla redditur conditione non adimpleta.ibid.nu.34. eo.

Gratia non faciens mentionem priuilegij conceſſi a Pontifice indicabitur nulla.conſ.37.nu.4. 50

Gratia per ſubreptionem,an ipſo iure ſemper uitietur,& quo caſu.nu.18.ibid.& alijs ſeq.& preceden. eo.

Gratia bina conceſſa motu proprio,quæ illarum ſit præferenda.conſil.42.nu.15. 54

Gratia facilius conceduntur nobilibus & literatis perſonis quã alijs conſ.49.nu.32. 60

Gratia conceſſa ad remunerationem irreuocabilis efficitur.conſ.50.numero.36. 61

Gratia ſecunda in qua nulla fit mentio de prima conceſſa eidem perſona ſubreptitia eſt.conſ.74.nu.1.4.5.6.11.& 54. 102

Gratia ſubreptitia redditur,ſi in ea nulla facta eſt mentio de iure ad rem competenti impetranti ex alia prima gratia etiam non ſortita effectum.ibi.nu.2. eo.

Gratia redditur ſubreptitia ſi impetrans tacet aliam gratiam ſibi factam etiam inualidam.nu.3.ibi.& nu.10. Etiã ſi impetrans uelit renunciare prima gratia,& ſe offerat dimittere primam.nu.5. eo.

Gratia ſecunda in beneficialibus ſubreptitia eſt,ſi in ea non ſit ſpecialis,& expreſſa mentio de literis obtentis ad beneficia,nec ſufficit generalis.nu.7.ibi.& nu.61. eo.

Gratia ambitioſa & odioſa ſtrictiſſime eſt intelligenda.ibi.n.14. 101

Gratia ſecunda obtenta lite pendente,uirtute prima gratia non faciens mentionem de lite ſubreptitia eſt.ibi.nu.15.& 18. eo.

Gratia facta lite pendente an motu proprio ualidetur, ſi de ea nulla facta eſt mentio.ibi.nu.17. 101

Gratia ipſo iure nulla redditur,ob ſubreptionẽ,in beneficialibus.ibid. numero.20. eo.

Gratia in beneficialibus ſtrictè intelligenda eſt & in ea proceditur ex coniecturata mente concedentis.ibi.nu.28. 102

Gratia conceſſa contra intentionem concedentis eſt ipſo iure nulla. ibi.nume.32. eo.

Gratia ambitioſa & odioſa cenſetur tendens in damnum tertij. ibid. numero.34. eo.

Gratia principis in damnum tertij ſtrictiſſimè interpretanda eſt.ibi.33.& nu.preceden. 102

Gratia redditur ſubreptitia,ſi in ea nulla facta eſt mentio de concordia,& penſione promiſſa.ibi.nu.43. eo.

Gratia ſubreptitia iudicatur,ſi pontifici fuiſſent expoſita ea quæ retraxiſſent eum a conceſſione,uel ſi non ita de facili conceſſiſſet.conſ.74.nume.23. 101

Gratia extinguitur in beneficialibus,per aſſecutionem incompatibilis.ibi.nu.30. eod.

Gratia ſecunda non faciens mentionem de unionibus præcedentibus redditur nulla.ibi.nu.44. 102

Gratia nulla eſt de beneficio uiuentis,niſi reualidetur poſt mortẽ poſſeſſor.ibi.nu.46.& ſeq. 102

Gratia non exprimens modum uocandi ambitioſa eſt.ibi.n.49. eo.

Gratia habens clauſulam ſi qua ſeu quod uacat ſeu uacauerit nõ faciens mentionem de prima uacatura,non comprehendit futurum modum uacandi per mortem in quo Papa expreſſe prouidit alicui. ibid. numero.51. 102

Gratia redditur nulla ſi in ea nulla facta eſt mentio modi uacandi diſpoſitiuè ſeu conditionaliter.ibi.nu.52. eo.

Gratia ſecunda exprimens defectum illegitimitatis adhuc redditur nulla ſi in ea non ſit mentio de prima obtenta ad beneficium ſine cura.ibid.nu.57. 102

Gratia ſecunda adduatiuè dicitur uenire ad primam.conſil.74. numero.57. 102

Gratia per ſolam ſignaturam perficitur.conſ.77.nu.12. 105

Gratia ruit propter falſum expreſſionem, qua Papa ſuit motus ad facilius concedendum.ibi.nu.16. 105

Gratia ruit ſi uerus ualor non fuit expreſſus conſ.77.nu.17. 105

Gratia papa non uidetur derogare indulto Cardinalis nulla de ipſo mentione facta.conſ.79.nu.20. 106

Gratia conditionalis imperfecta eſt, ante purificatam conditionem. conſ.82.nu.6. 108

Gratia conditionalis non afficit beneficium ante purificatam conditionem.ibi.nu.7. 108

Gratia ſecunda pure facta pendente conditione prima gratia præualet eſto quod poſtmodum conditio purificetur.ibi.num.8.Non enim trahitur retro in præiudicium ſecundi habentis gratiam puram. numero.9. eo.

Gratia & poteſtas conceſſa regulatur a uoluntate donantis eam.cõſil.82.nu.12. 108

Gratia de certo beneficio pleno,odioſa eſt.conſ.82.nu.27. Et reſtringi debet.nu.28. 108

Gratia conceſſa propter ſententiã fauorabilis iudicatur.ibi.n.29. eo.

Gratia ſecunda non faciens mentionem de prima cenſetur ſubreptitia,& ſic nulla.ibi.30.Fallit quando prima continet ius ad rem , de quo in ſecunda mentio non eſt facienda.nu.31.Item fallit quando in ſecunda ſunt clauſula tollentes ſubreptionem.nu.32.Prout fallit quãdo penſio in ſecunda gratia fuit cõſtituta in curia in qua omnes erãt præſentes.nu.33.Idem ſi papa conceſſiſſet etiam expreſſione facta. numero.35. 108

Gratia concedens coadiutoriam facit illum ſucceſſorem ulterius.ibi. numero.38. eo.

Gratia ſecunda in qua poſita eſt clauſula anteferri an tollat ius ad rem.conſ.80.nu.9.& 10.Et quid ſi prima facta eſt ab uno ſecunda uero ab alio.ibi.nu.10.& 11. 108

gratia per quam papa prouidet præfertur illi per quam mandat prouideri.conſ.83.nu.10. 109

gratia per quam mandatur prouideri eſt in fieri , & non facta. ibid. numero.11. 109

gratia quando dicatur in ſecunda gratia facta mentio primæ. conſil. 83.nume.14. 109

gratia ſubreptitia inualida eſt.conſ.88.nu.7. 109

gratia obreptitia non ſanatur propter ignorãtiam.cõſ.97.n.27. 117

gratia non amplius nec ualet propter ignorantiam.ibidem.numero.28. 117

gratia ſi uentri quo caſu locum habere poteſt.conſ.101.n.11.& n.16.17.& ſeq. 120

gratia ſi neutri ut locum habeat quid concurrere debeat.conſ. 117 numero.26. 130

gratia expectatiua an trahatur ad reſeruata.conſ.118.nu.18. 130

gratia ſi habentes fortius decretum non faciunt diligentias gratiam habentium minus reſurgit.conſ.119.nu.4. 130

gratia beneficialis æquiparatur ultimæ uoluntati.conſilio.119. numero.11. 130

gratia facta ſub conditione an ualeat.ibi.nu.15. 130

gratia ſubreptitia,& ignoranter obtenta nulla eſt,quando ius illi reſiſtit.conſ.136.nu.25. 143

gratia conditionalis ruit nõ purificata.conditione.138.nu.1. 144

gratia ſubreptitia dicitur ſi modus facti non fuit narratus.conſ.143 nu.28.Et ſi ſuper ſymoniaca reſignatione emanauit,adhuc nulla eſt. nu.29.Et in iſtis attendi debent tenores mandatorum.nu.31. 148

gratia quando & ex quibus dicatur conſumpta .conſ.145.nu.35. Et

un per

an per adoptionem beneficij inualidam conſumatur.nu.17.Et quid ſi conſequitur aliud incompatibile cum gratia.nu.18. 150
4 Gratia in forma pauperum ſub qua forma concedatur, & in quo differunt ab illa gratia inſtitia.ibi.nu.26.& nu.27. 150
4 Gratia in forma iuſtitia & communi qualiter fiat, & in quo differat ab alijs.ibi.nu.27. 150
4 Gratia ſubſtantia quando eſt ſubreptitia etiam clauſula ſubreptitia iudicantur.conſ.79.nu.25. 106
4 Gratia dua non poſſunt obtineri obſtante regula cãcellaria,nec quis poteſt illis uti etiam in reſeruationibus.conſ.74.nu.54. 102
4 Gratia inualida mentio non eſt facienda.conſ.119.nu.13. 133
4 Gratia cui renunciatum eſt,mentio non eſt facienda.nu.28.ibid.
4 In gratijs ſi neutri,ſi nulli in quibus eſt locus gratificationi quis dicatur potior.conſ.117.nu.25. 130
4 Gratijs duabus quis uti non poteſt.conſ.141.nu.32.& 38. 147
4 Gratijs pluribus & titulis ad defenſionem quis uti poteſt.conſil.44.nume.19. 55
4 Gratijs diuerſis ſibi conceſſis ſub eadem data,quis an poſſit uti.cõſi.77 nume.8. 105
2 Gratificatio inducitur quando quis confert beneficium in illum, ad quem beneficium debebat peruenire.Etiam ſi gratificans non exprimat iſtud facere,ex cauſa illa neceſſaria cum expreſſio prædicta non ſit neceſſaria.conſ.72.nu.31.& 32. 153
2 Gratificando enim uidetur ob dictam cauſam facere ut pareat grauamini ſibi iniuncto.conſ.72.nu.33. 153
4 Gratificatio quando locum habeat.conſ.117.nu.44. 130
4 Gratificationi locus eſt,inter præſentatos ad idem beneficium. ibid. numero.45. 130
2 Grauatus quando per fideicommiſſum poteſt retinere tres quartas, an debeat in illis imputare alienata per eum.conſ.46.nu.25.Aliam tamen quarta integra debetur fideicommiſſario.nu.26.& n.27. 104
2 Grauatus poteſt alienare legitimam,& quartam trebellianicam, in quas alienata computantur.Reliqua non poteſt alienare, nec hypothecare in damnum fideicommiſſi.conſ.12.nu.30.& 31. 28
2 Grauatus non poteſt apponere onus rebus ſubiectis fideicommiſ. cõſi.12.num.116. 28
2 Grauatus ſi decedat ſine filijs illis relictis poteſt ſuo arbitrio diſponere de rebus,quibus fuit grauatus,& inter uiuos,& per ultimam uoluntatem.conſ.14.nu.16. 37
2 Grauatus moriens pendente conditione,grauare dicitur ſuum hæredem in portione,qua ad eum peruenit ut eam reſtituat alteri fideicõmiſſario.conſ.18.nu.73. 51
2 Grauatus a teſtatore facere aliquid conditionaliter ſiue diſpoſitiue ſi illud non fecit quam primum potuit incurrit pœnam.conſ.19.n.190. Neceſſaria tamen requiritur interpellatio.nu.191.ibidem.quod declaratur nume.197.198.& 199.Et monitio,ut adimpleat præcedere debet.nu.192. 55
2 Grauatus facere illico quod potuit facere,& non fecit incurrit pœnã etiam ſi eſt appoſitum a conditione quando ſumus in ultimis uoluntatibus.ibi.nu.204.Et nulla neceſſaria eſt interpellatio cum pœna debeatur propter euentum conditionis,& non reſpectu moræ.nu.205. Et idem erit quando mora eſſet irregularis.nu.206.ibi. 55
2 Grauatus fideicommiſſa diſponere non poteſt de rebus fideicommiſſa ſubiectis.conſ.26.nu.11. 81
2 Grauatus fideicommiſſo non poteſt hæredes inſtituere ſuper rebus fideicommiſſo ſubiectis.Et in inſtitutione facta per eum non includuntur bona alienari prohibita, & fideicommiſſo ſubiecta. ibidem. nume.18.& 19. 81
2 Grauatus diſponere poteſt de alijs bonis fideicommiſſo non ſubiectis. conſ.31.nu.51. 96
2 Grauatus reſtituere ſubſtituto nedum portionem in qua fuit inſtitutus reſtituere tenetur,ſed etiam aliam quam per fideicommiſſum fuit conſecutus ab alio cohærede grauato.conſ.48.nu.20. 125
2 Grauatus reſtituere hæreditatem quæ teneatur reſtituere.conſi. eod. numero.24. eo.
2 Grauatus decedens cum filia non excludit ſubſtitutum uocatum fauore agnationis,& maſculinitatis.conſ.57.nu.12. 136
2 Grauatus relinquere partem bonorum ſeu hæreditatis electionem habet ſoluendi æſtimationem illorum.conſ.72.nu.38. 153
2 Grauatus reſtituere ſi decederet ſine filijs intelligitur grauatus poſt mortem.conſ.81.nu.8. 166
2 Grauatus reſtituere hæreditatem tenetur fideliter miniſtrare,gubernare bona,& illa reſtituere,& de illis rationem reddere eueniente caſu fideicom.conſ.81.nu.12. 166
2 Grauatus reſtituere hæreditatem tenetur de culpa & negligentia et reſtituere omne damnum contingens in rebus fideicommiſſarij, eius culpa & negligentia.Et ad omne damnum & intereſſe.ibi.numero.13.& 14. 166
2 Grauatus reſtituere per fideicommiſſum detrahere poteſt trebellianicum.conſ.83.nu.17. 169
2 Grauatus poteſt de trebellianica ſuo arbitrio diſponere,& illã tranſmittere ad ſuos hæredes.ibi.nu.18. eo.
2 Grauatus fideicommiſſa,non tenetur reddere rationem fideicommiſſario de fructibus per eum perceptis aſcendentibus trebellianicã.cõſ. 83.num.22. 169
2 Grauatus fideicommiſſo tenetur prius ſatisfacere legata legatarijs,et demum reſiduum reſtituere.ibi.nu.24.& nu.26. eo.
2 Grauatus fideicommiſſo deducere poteſt nedum quartam trebellianicam,uerum etiam & fructus dictæ quartæ.ibi.nu.25. eo.
2 Grauatus ſi decedat ſine filijs non includit caſum quo filij grauati decederent ſine filijs conſ.87.nu.13.Fallit quando in contrarium adeſſet mens teſtatoris coniecturata.nu.14.ibi. 177
3 Grauatus a teſtatore ſoluere debita, an & quando tenetur ſoluere onera & functiones.conſ.57.nu.3. 94
2 Grauatus caſu quo decederet ſine filijs maſculis, illis relictis poteſt de bonis hæreditatis ſuo arbitrio diſponere.ibi.nu.30. 177
2 Grauatus fideicommiſſa conditionali,deficiente conditione,poteſt bona per fideicommiſſum relicta libere alienare,& de eis diſponere.n.52.& nu.53. 177
2 Grauatus a teſtatore ſimpliciter poſt mortem cenſetur grauatus caſu quo decedat ſine filijs.conſ.90.nu.9. 182
2 Grauatus fideicommiſſa propter maſculos poteſt uni ex illis bona ſua relinquere.conſ.90.nu.36.Quod uerum quando ſimpliciter uocati eſſent maſculi:ſecus ſi uocati ſunt proximiores.nu.37.ibi. 182
3 Grauatus ſi decederet ſine filijs poteſt in ſuos filios diſponere.conſ.1.nu.20.Maximè quando reddit ſe conformem uoluntati primi teſtatoris.nu.21.ibi.& nu.55.& ſeq.& nu.61. 2
3 Grauari poteſt etiam ille qui non fuerit honoratus.nu.48.ibid. 2
3 Grauatus uno tempore,uidetur liberatus alia.conſ.57.nu.7. 94
3 Grauatus ſoluere hæredi nomine proprio nuncupato, & etiam appellatiuo,an teneatur ſoluere hæredi hæredis, uel ſit liberatus, & quando.ibi.nu.11.& no.12.& 13. 94
3 Grauatus fideicommiſſo conditionaliter defecta conditione poteſt de rebus illis ſuo arbitrio diſponere.conſ.63.nu.10. 103
3 Grauatus fideicommiſſo,& eius hæredes non poſſunt bona fideicommiſſo ſubiecta alienare.conſ.66.nu.111. 107
3 Grauatus fideicommiſſo non debet illud peruertere alienando omnia bona.conſ.72.nu.67. 126
3 Grauatus fideicommiſſo ſub conditione illa pendente poteſt alienare bona, & ualet alienatio perpetuo ſi conditio fuit poſtmodum purificata.ibi.nu.70. eod.
4 Grauatur quis,& quando per ſententiam tollitur ius ſuum. conſilio 107.nume.12. 124.
3 Grauatus fideicommiſſa poſt mortem,ſi reliquit filios, qui ſine ſuis mortui ſunt locum facit fideicommiſſa.conſ.7.nu.32. 14
3 Grauatus ſi decedat ſine filijs moriens cum filijs extinguit ſubſtitutionem.Fallit ſi alio caſu & forma grauatus eſt.nume. 36. ibidem. numero.16. 14
3 Grauatus relicto filio,poteſt diſponere de bonis in quibus fuit grauatus ſuo arbitrio.conſ.14.nu.19. 22
3 Grauatus fideicommiſſa non poteſt alienare bona ſub dicto grauamine relicta.conſ.16.nu.5. 23
3 Grauatus ſi decederet ſine filijs,& ab inteſtato ſub duplici conditione dicitur grauatus.ibi.nu.6. 23
3 Grauatus reſtituere hæreditatem non poteſt de eius bonis diſponere in præiudicium fideicommiſſariorum & ſubſtitutorũ.cõſ.20.n.5. 29
3 Grauatus fideicommiſſo non poteſt habere hæredem ab inteſtato in bonis fideicommiſſo ſubiectis.ibi.nu.6. 29
3 Grauatus reſtituere poſt mortem,uel uſq; ad certum tempus an poſſit ſtatim reſtituere & ualet reſtitutio ſi intereſt aliorum. conſ. 23. nume.22. 36
3 Grauatus ſi decedat ſine hæredibus maſculis intelligitur grauatus ſi decedat ſine filijs.conſ.25.nu.21. 38
3 Grauatus fideicõmiſſo põt diſponere de rebus quæſitis per ipſum ſeu aliũde prouẽtis ex quo nõ ſunt fideicõmiſſo ſubiecta.cõſ.23.n.47. 36
3 Grauata eligere quando fuit inſtitutu ſub conditione futura non præterita.conſ.18.nu.52.Et an dicatur commiſſa in tacitam,ſeu uelatam uoluntatem.nu.53.ibi.Et extrinſecum aliquid non eſt peragendum.nu.54.ibi. 54
3 Grauatus ſi decedat ſine filijs relicta filia,& nepte teſtatoris in ſu

tis propriis filias ir parte, & in reſ. duo eas excludentis an & q. an do nepotis excludat [illegible] inſtitutum. conſ 51. nu. 1. & per totum. Et licet ſubſtitutio non ſit expreſſe facta nepotibus an ſit tacitu. num. 2. ibi. Et an ſit efficax coniectura, quia filiam in parte inſtituit maſculos in uniuerſa. nu. 4. ibi nu. 5. Et an ead. m ratione uideatur neptes ex filio excluſiſſe. nu. 5. ibi. & nu. 9. 15. 54. 75. & 74. Et quia filia ipſi teſta tori erat ia primog. adu ſed reſpondetur. num. 6. ibid. Et alia ratione & cauſa teſtator id non dicitur feciſſe, niſi propter differentiam ſexus. nu. 10. ibi. 82
3 Grauatus fideicommiſſo detrahit trebellianicam in qua multa imputantur. conſ. 44. nu. 17. 69
3 Grauatus ſi decedat ſine filijs & ab inteſtata licet faciat teſtamentū erit lacus fideicommiſſo, ſi de illis rebus non teſtatur. ibi. nu. 18. eo.
2 Grauamen nec fideicommiſſum opponi non poteſt in legitima, & appoſitum reijcitur. conſ. 9. nu. 6. Nec in ea imputantur fructus per filium percepti exiſtentem in primo gradu. nu. 7. conſ. 17. nu. 15. fo. 49 & conſ. 47. nu. 4. 124
3 Et conſ. 43. nu. 1. 66
2 Grauamen appoſitum inſtitutis ſub conditione ſi deceſſerit ſine filijs non uidetur appoſitum ipſis filijs regulariter. conſ. 32. nu. 5. 96
2 Grauamen unum compenſatur cum altero. conſ. 35. nu. 40. 103
2 Grauari non poteſt a teſtatore, qui non eſt uocatus & honoratus ab illo. conſ. 37. nu. 20. 106
2 Grauari non poteſt, qui non eſt honoratus. conſ. 41. nu. 61. 113
2 Grauamen non poteſt apponi in legitima debita filij, & appoſitum reijcitur. Etiam ſi filius teſtamentum patris approbaret. conſil. 66. nume. 2. & 3. 148
2 Grauari poteſt qui honoratus eſt. conſ. 46. nu. 8. 123
2 Grauamen iniunctum ſub conditione, illa deficiente tollitur & diſpoſitio remanet pura. conſ. 74. nu. 2. 156
2 Grauamen perſonale non egreditur perſonam eius cui fuit iniunctū. conſ. 86. nu. 12. 174
2 Grauari nō pñt qui a teſtatore non eſt honoratus. conſ. 52. n. 13. 150
2 Grauari quandoque poteſt, qui non eſt honoratus. conſ. 88. num. 179 Quod uerum quādo circa id appareret de coniectu rata mente ipſius teſtatoris. nu. 18. ibi. 179
2 Grauari nō poſſunt illi, qui nō fuere honorati. conſ. 89. nu. 28. 181
3 Grauari non poteſt qui a teſtatore non eſt honoratus. conſ. 15. numero. 5. 23
3 Grauamen ſeu onus in rebus donatis poſtmodum non debet apponi. conſ. 33. nu. 74. 51
3 Grauamen deferendi arma iniunctum ſubſtituto, arguit ipſum uniuerſalem. conſ. 63. nu. 53. & nu. 55. 95. 103
3 Grauari non poſſunt non honorati. conſ. 55. nu. 8. 84
3 Grauare & moleſtare quis dicitur per ſolam uerbalem moleſtationē factam in iudicio. conſ. 54. nu. 12. 84
3 Grauamen quando fuit iniunctum ſucceſſoribus filij locum tantum habet durante pupillari ætate, ea autem finita, expirat tale fideicommiſſum. conſ. 55. nu. 12. 91
3 Grauamen commenſurandum eſt oneri iniuncto conſ. 57. nu. 19. 94
3 Grauaminis cauſa ſi commodum eſt, illa diminutia diminuitur & grauamen & contra. nu. 20. ibi.
3 Grauamen fideicommiſſi iniunctum filijs extenditur ad nepotes ex coniectura ta mente teſtatoris. conſ. 66. nu. 74. & n. 81. 106. et 107.
3 Grauamen fideicommiſſi tollere fauorabile eſt conſ. 71. nu. 74. 124
4 Grauari non poteſt unus pro alio in decimatione. conſil. 6. num. 10. & nume. 15. 21
4 Grauamen reale durat perpetuo in omnibus perſonis poſſidētibus res grauatas. conſ. 72. nu. 89. Idem ſi, ut dictum, quod bona tranſiuēt de antiquiore in antiquiorem. nu. 90. 98
3 Groſſolanus homo quis dicatur. conſ. 88. nu. 37. 149
3 Groſſolanus teſtari poteſt. ibi. nu. 39. 149
2 GVBERNATOR quis & quot modis dicat. cōſ. 21. n. 23. 64
4 Gubernator qua die poteſt ſententiam proferre. conſ. 126. u. 1. 137

De litera, H.

4 HABENS Beneficium non eſt uiriſimile pati alterum gaudere benificii fructus percipere. conſilio. 39. numero. 5. 51
4 Habens poteſtatem percipiendi fructus, conuenientius eſt, ut ipſe manu propria percipiat quam per manus alienas. ibi. numero. 10. 51
4 Habens mandatum diſpenſandi ſuper matrimonio, non poteſt diſpenſare niſi præcedente inquiſitione, & ſeruata forma reſcripti. conſ. 57 numera. 52. 71
3 Habens hortum ſeu curtem uicinam, non habet ius congrui ad domū coniunctum horto ſeu curti, licet ſint de domo. conſi. 82. nu. 45. 149
3 Habens obligatum nomen debitoris poteſt illum prohibere ne ſoluat principali creditori. conſ. 107. nu. 66. Debet tamen in prohibitione cauſam exprimere. nu. 67. ibi. Ulterius & de dicta cauſa certiorare debitorem debet cuius nomen eſt ſibi obligatum. ibi. nu. 68. 169
3 Habens hypothecatum nomen debitoris, dicitur etiam habere actionem utilem perſonalem. nu. 74. ibi. eo.
3 Habens utiles actiones petere poteſt executionem crediti. numero. 89. ibidem. 169
3 Habens nomen debitoris obligatum debet in exigenda pecunia per illum debita præferri omnibus alijs. conſ. 107. nu. 109. 170
4 Habens notitiam alicuius actus, quem non reprobat, uidetur illum approbare. conſ. 25. nu. 45. 56
4 Habens fortius impedit debiliorem licet ille ex aliqua cauſa careat gratia. conſ. 117. nu. 22. 150
4 Habentes fortius decretum ſi non faciunt diligentias gratia habentius minus reſurgit. conſ. 119. nu. 4. 135
4 Habens poteſtatem uendendi uidetur habere poteſtatem recipiendi precium. conſi. 122. nu. 1. 135
4 Habens poſſeſſionem ciuilem ingrediens naturalem uacantem uel in ea non exiſtentem aliquem non dicitur de nouo illam acquirere, ſed continuare. conſ. 145. nu. 1. 150
4 Habens ciuilem poteſt propria authoritate repellere habentem naturalem, & agere poteſt interdicto, uti poſſidetis. nu. 2. ibi. 150
4 Habens ciuilem quando & quo caſu poſſit agere de ſpolio, & unde ui nu. 4. ibidem. eo.
2 Habeas electionem loci an poſſit eligere ſuſpectum. conſ. 31. nu. 25. ſed contra. nu. 47. 73. & 90. 96
2 Haberi pro tali improprietatem denotat, & fictionem. conſilio. 21. nume. 18. 66
2 Haberi pro ciue uero ciuem facit in materia ſtatutaria. conſil. 22. numero. 35. 67
2 Haberi pro tali ſimpliciter magna potentia eſt. conſ. eo. n. 48. Et quid ſi ſumus in materia correctoria, & pœnali. nu. 49. ibi. Et quid ſi ratio ſtatuti, ita militat in pupillo ſicut in alijs. nu. 50. ibi. 67
3 Haberi debet pro expreſſo illud quod teſtator diſpoſuiſſet ſi de eo cogitaſſet. conſ. 66. nu. 51. Et quando fecit plures gradus ſubſtitutionis idem decidendum erit. nu. 52. ibi. 107
4 Habetur pro probato id cuius contrarium non eſt ueroſimile nec credibile. conſ. 53. nu. 67. 65
4 Habens ius in re uel ad rem poteſt illi expreſſe, uel tacite renunciare. conſ. 76. nu. 1. 105
4 Habens ius in beneficio ſi eo præſente & tacente de illo prouidetur alteri ſibi præiudicat, & dicitur renunciare. nu. 14. ibi. & nu. 5. Ex quo cū præſentia & taciturnitate interuenit alius actus. n. 15. ibi. e.
4 Habens mandatum de prouidendo debet uti diligentia. conſilio. 79. numero. 13. 106
4 Habens poteſtatem conferendi idoneis eius perſona induſtria uidetur electa, & ſeq. conſ. 80. nu. 10. 107
4 Habens poteſtatem conferendi idoneis, an poteſt delegare. nume. 23. ibid. & nu. 20. 107
4 Habens titulum licita poteſt cedere tertio. conſ. 135. nu. 14. 142
4 Habilia præſumuntur reliqua, quando de uno dubitatur. conſil. 30. numero. 1. 41
1 Habilitata fœmina & feudum facta conditionaliter locum habet quando conditio adimpleta eſt, & non aliter. conſi. 17. nu. 29. 38
4 Habitatio & fructuum perceptio reſignanti iure familiaritatis cōcedi poteſt. conſ. 39. nu. 27. 51
4 Habitatio ſolita qua dicatur. conſ. 41. nu. 31. 53
1 Habitatio ſimultanea multorum quando & ex quibus inducat ſocietatem eſſe contractam, & communis perceptio fructuum. conſ. 84. n. 10. & nu. 11. 13. 15. 56. ibi. 153
2 HAEREDITAS quid ſit. conſi. 25. nume. 70. fol. 71. & conſi. 59. numero. 8. 138
3 Hæreditatem non adiens re ſeu uerbo, eam non tranſmittit etiam ad ſuos. conſ. 40. nu. 10. & nu. 25. 61
1 Hæreditas aduentitia qua dicatur. conſ. 119. nu. 4. In illa patri quæritur uſusfructus regulariter. ibi. Limitatur tamē aliquibus in caſibus nu. 5. ibi. Habet etiam pater uſumfructum ſuper pecunijs, & alijs mobilibus aduentitijs. nu. 6. ibi. 228
3 Hæreditas differentia eſt inter hæreditatem delatam & non delatā, ius quæſitum ſeu quærendum. conſ. 26. nu. 85. 40
2 Hæreditas differentia eſt ante aditam uel poſt aditam hæreditatem, & ante ius quæſitum uel non quæſitum. conſ. 19. nu. 216. 55

Hæredit. s

2 *Hæreditas dicitur adiri per mandatum donandi partem hæreditatis. conſi. 19. nu. 117.* 55

2 *Hæreditatis aditio ſit cedendo iura competentia hæreditati. nu. 118. ibidem.* 55

2 *Hæreditatis aditio ſola animi destinatione perficitur. cõſ. 19. n. 102. Et abſque aliquo facto dummodo animus declaratur. nu. 103. ibi.* 55

2 *Hæreditatis aditio ſit ex illo ſolo uerbo uolo eſſe hæres. conſi. 19. numero. 104.* 55

2 *Hæreditatis aditio non poteſt fieri citra ius, & nomen hæredis. conſil. 19. nu. 116.* 55

2 *Hæreditas adita non dicitur amplius defuncti ſed proprium patrimonium hæredis adeuntis. conſi. 20. nu. 1. fol. 62. conſi. 56 nu. 4. 135 conſi. 65. nu. 23. fo. 147. conſi. 75. nu. 27. fol. 147. conſ. 84. nu. 4. fo. 170. et conſi. 85. nu. 37. & 59.* 172

2 *Hæreditas inter uiuos dari non poteſt. conſi. 24. nu. 19.* 32

2 *Hæreditas ipſa an & quãdo, & per quæ uerba cenſeatur realiter grauata. conſi. 37. nu. 22.* 106

2 *Hæreditas an poſſit tranſmitti ad ſuos hæredes filio moriente ante aditionem. conſi. 59. nu. 14. & nu. 15. Et quid iuxta terminos l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. nu. 15. ibi. Et quid ſi filius mortuus eſt minor, an tranſmittat beneficium reſtitutionis in integrum. nume. 16. ibi. Et ſucceſſiue per tranſmiſſionem conſequi poſſit ius hæreditarium. nu. 16. ibid.* 138

2 *Hæreditas filij dicitur, & non patris poſtquam filius hæreditatem patris adiuit, ſeu illi ſe immiſcuit. conſ. 68. nu. 7.* 150

2 *Hæreditatis appellatione ueniunt omnia bona diſponentis. conſil. 75. num. 26.* 157

2 *Hæreditas teſtatoris fideicommiſſum ita facientem ad quos dicatur ſpectare mortuis inſtitutis, & ſubſtitutis, nullis relictis hæredibus. Et an ueniant illi, qui ſucceſſuri erant hæredibus inſtitutis. conſ. 83. nu. 6. & nu. 7.* 169

3 *Hæreditas & ſucceſſio inter uiuos dari non poteſt. conſi. primo numero. 109.* 2

3 *Hæreditas patris quo reſpectu dicatur quaſi debita filijs. conſi. 3. num. 63.* 9

3 *Hæreditas in codicillis directo dari non poteſt. conſi. 10. nu. 27.* 17

3 *Hæreditas data in codicillis effectum ſortitur in uim fideicommiſſi. nu. 30. ibi.* 17

3 *Hæreditatis aditio an poſſit ſuſpendi. conſi. 23. nu. 25.* 36

3 *Hæreditas directo dari non poteſt in codicillis. conſi. 25. num. 4. De æquitate tamen ualebit inſtitutio hæredis in uim fideicommiſſi. nu. 5. ibi. Maxime ſi in codicillis appoſita eſſet clauſula, quòd ualerent omni meliori modo. nu. 6. ibi.* 38

3 *Hæreditas conſideratur poſt mortem illius de cuius bonis agitur. conſil. 69. num. 83.* 118

3 *Hæreditas adita unitur patrimonio adeuntis, ita ut illud dicatur unicum patrimonium. nu. 84. ibi.* eod.

3 *Hæreditas adita non dicitur amplius defuncti ſed hæredis. conſi. 74. nume. 74.* 151

3 *Hæreditati uiuentis, & ſic iuri de non ſuccedendo poteſt renunciari. conſ. 94. nu. 28.* 158

3 *Hæreditati delatæ renunciari poteſt. nu. 31. ibi.* eod.

3 *Hæreditas non dicitur amplius patris, & poſtquam filius illi ſe immiſcuit uel eam adiuit. conſ. 108. nu. 10.* 175

4 *Hæreditas an poſſit adiri, ſi ſtat ſpes quòd alij inſtituti naſcantur. conſil. 71. nu. 17.* 97

3 *Hæreditatem & bona anteceſſorum auferri agnatis & applicari extraneis iniquum & durum eſt conſi. 20. nu. 27.* 29

3 *Hæreditaria credita & debita nomina debitorum & creditorum nõ diuiduntur ſed adiudicantur uni ex cohæredibus & licet adiudicentur uni non propterea creditori tollitur facultas quin agere poſſit cõtra omnes hæredes pro uirili portione. conſi. 69. nu. 20. & 21.* 117

3 *Hæres uerbum in materia feudali ſignificat qualitatem ſucceſſoris & non qualitatem ſucceſſionis. conſi. 65. nu. 26.* 105

3 *Hæres ſanguinis & hæreditatis conſideratur in feudis conſilio 65. num. 28.* 105

1 *Hæredum appellatione ueniunt omnes in infinitum. conſilio. 20. numero. 7.* 42

1 *Hæredes legitimi qui proprie dicantur. conſ. 20. nu. 9. & 10.* 42

1 *Hæredum appellatione in materia feudali uenit ſolum maſculus, & non fœmina. conſi. 22. nu. 5. Quod non procedit, quando expreſſè fœmina apparet uocata, nam tunc uenit appellatione hæredum. ibid. nume. 6.* 42

1 *Hæres uaſalli defuncti poteſt petere ſecundum ius commune ſe immitti in poſſeſſionem omnium bonorum, quæ defunctus tenebat. conſ. 22. num. 64. Etiam feudalium. nume. 65. ibid. Poteſt enim ſua intereſſe multipliciter ſi aduerſarius non probaret uel alia de cauſa numero. 66. ibidem.* 84

1 *Hæredum appellatione in materia feudali, ueniunt hæredes ſeu ſanguinis & maſculi deſcendentes ex primo acquiſitore. conſi. 23. numero. 115.* 51

1 *Hæres conſideratur dupliciter ut ſanguinis, & hæreditatis. conſi. 23. nume. 138. & num. 135. & in materia feudali conſideratur ut ſanguinis. ibid.* 52

1 *Hæres primus eſt, qui ſuccedit feudo etiã hæreditarie, et tenetur ſeruare geſta per illum, & non geſta per uaſallum prædefunctum. conſi. 23. nume. 200.* 52

1 *Hæredes quando uocantur, omnes debent uenire, & non ſolus unus. conſi. 33. num. 42.* 51

1 *Hæres in teſtamento ſcriptus conſequi poteſt poſſeſſionem omniũ bonorum exiſtentium pœnes teſtatorem tempore ſuæ mortis. conſi. 41. nu. 1. Etiam ſi fœmina eſſet inſtituta hæres & bona adhuc eſſent feudalia. nu. 2. ibidem. In iſtis enim quo ad poſſeſſorium agnati ipſius defuncti non ſunt legitimi contradictores. numero 3. ibidem. Intereſt enim hæredis etiam fœmina habere poſſeſſionem prædictam ex multis. nume. 4. ibi.* 96

1 *Hæredi grauato per fideicommiſſum imputantur per eum alienata in duobus illis quartis, quas poteſt detrahere. conſi. 46 nu. 28.* 104

1 *Hæres uenit contra iuramentum a defuncto præſtitum abſque reatu periurij. conſi. 54. nu. 93. & nu. 95. & ſeq.* 115

1 *Hæres non tenetur petere abſolutionem a iuramento. conſi. 54. num. 96. & nu. 97. & 99.* 115

1 *Hæres non poteſt dici periurus, nec turpitudinem ſuam allegat ſi uenit contra factum defuncti iuratum, & cum clauſula omnia & ſingula uallatum. conſi. 55. nu. 66.* 118

1 *Hæredes inſtituti unus in ſeptem, & alter in quinque quas partes habeant. conſi. 61. nu. 37.* 125

1 *Hæres emptoris præſumitur in bona fide, & licite præſcribit. conſil. 64. num. 81.* 128

1 *Hæres extraneus quis dicatur. conſi. 129. nu. 8.* 228

2 *Hæres grauati tenetur fideicõmiſſario reſtituere fideicommiſſum re aut uerbo. conſi. 5. nu. 28.* 11

2 *Hæres grauatus per fideicommiſſum poteſt diſponere de bonis per eũ quaſitis, eo non obſtante. conſi. 19. nu. 4.* 18

2 *Hæres grauatus fideicommiſſo non poteſt nec inter uiuos, nec in ultima uoluntate alienare bona illi ſubiecta. conſi. 9. nu. 90.* 19

2 *Hæres grauatus fideicommiſſo quo reſpectu dicatur acquiſiuiſſe dicta bona conſi. 9. nu. 92.* 19

2 *Hæres adeundo confundit omnia iura. conſ. 12. nu. 17.* 28

2 *Hæres grauatus non debet ſuo arbitrio fideicommiſſum ſubuertere per legitimationem. conſ. 12. nu. 150.* 29

2 *Hæres non poteſt uenire contra diſpoſitionem teſtatoris, debet enim illam ſeruare. conſi. 16. nu. 38.* 42

2 *Hæres quando dicatur adiuiſſe, ſeu immiſ. niſſe. nu. 37. ibi.* eo.

2 *Hæres grauatus fideicõmiſſo tenetur reſtituere quod percipit ex ſubſtitutione pupillari. conſi. 16. nu. 54.* 42

2 *Hæres grauatus fideicommiſſo tenetur reſtituere quod percepit per aliud fideicommiſſum. nu. 56. ibi. Et iſtud quando grauamen, & fideicommiſſum ſubſequitur. nu. 57. ibi.* 42

2 *Hæres renunciantis filia non poteſt illi contrauenire nec uenire contra eam. conſi. 16. nume. 75. Et quid ſi ex ea eſſet læſa enormiſſimè. nu. 76. ibid.* 42

2 *Hæres non poteſt uenire contra factum defuncti. conſil. 16. numero. 126.* 22

2 *Hæres contraueniendo priuatur hæreditate. conſ. 19. nu. 155.* 55

2 *Hæres ſemel non poteſt regulariter deſinere eſſe hæres. nu. 176. ibid. Fallit quando teſtator hoc diſponit ante aditam hæreditatem. n. 177. ibi. Item quando hæres non uult parere uoluntati teſtatoris. nu. 178. Item quando lex aliud diſponat. nu. 179. ibi.* 55

2 *Hæres adimplens conditionem quam primum poteſt non priuatur hæreditate. conſ. 19. nu. 218.* 55

2 *Hæres grauatus fideicommiſſo tenetur fideicommiſſario reddere rationem de bonis teſtatoris. conſi. 25. nu. 72. Et quid de pecunijs, quæ erant tempore, & de alijs exactis poſtmodum, & alijs ſeq. Et quid de bonis conſumptis. nu. 73. ibi.* 78

2 *Hæres inſtitutus uiuo teſtatore moriens reddit teſtamentum nullum, & quaſi caducum. conſ. 26. nu. 46. Fallit quando datus fuit ſubſtitutus. ibi. nu. 47. & 48. Et quando conditum apparet ſecundum conſil. Galli Aquilæ nu. 48. Et quando in teſtamento fuit appoſita clauſula codicillaris. ibid. nu. 49.* 81

2 *Hæres*

2 Hæres grauatus fideicommiſſo uniuerſali illud poteſt deducere, eſto quod inuentarium non confecer i.conſ.33.nu.52. Nec propterea us detur illi renunciaſſe nu.53.ib. 100

2 Hæres grauatus tenetur fideicommiſſario, reſarcire damnum per eũ datum.conſ.45.nu.24. 121

2 Hæres non tenetur legatario præſtare rem legatam quæ non eſt penes hæredem ſine culpa.nu.25.ibi. 121

2 Hæres an teneatur de negligentia commiſſa de non exigendo debito res nu.26.ibi. Et cedendo fideicommiſſarijs ſeu legatarijs actiones liberatus dicatur.nu.27.ibi. 121

2 Hæres extraneus ſcire præſumitur contenta in teſtamento, & de illis notitiam habere.conſ.49.nu.31. 126

2 Hæres inſtitutus quando mortuus eſt uiuente teſtatore, deducit teſtamentum nullum quaſi caducum.conſi.6.nu.1. 139

2 Hæres mortuus uiuo teſtatore reddit teſtamentum quaſi caducũ.cõſil.61.nu.1.& nu.20.& 21. 141

2 Hæres. differunt an quis ſit hæres ſcriptus, et an adeat hæreditatem. conſi.62.nu.8. 142

2 Hæres ſi moritur uiuo teſtatore ſuccedẽtes ab inteſtato tenentur præſtare fideicommiſſum, ſi in teſtamento ſuit appoſita clauſula codicillaris.conſi.62.nu.15. 143

2 Hæres inſtitutus moriens uiuo teſtatore, reddit teſtamentum quaſi caducum & nullum.conſi.64.nu.1. 145

2 Hæres inſtitutus in uita uidetur inſtitutus in plena proprietate & pleno iure, & poſt mortem grauatus fideicommiſſo. conſi. 65.numero. 16. 147

2 Hæres inſtitutus ex ſemiſſe uſq; ad paſcha ſi alius eſt inſtitutus in eodẽ ſemiſſe poſt paſcha, & alius in alio ſemiſſe ſimpliciter ualebit inſtitutio conſi.69.num. 1. 150

2 Hæres inſtitutus ad tempus, & alius inſtitutus poſt illud tempus, conſequitur ab illo primo hæreditatem per fideicommiſſum. nume. 2. ibidem. 50

2 Hæres in dubio inſtitutus uidetur non animo compenſationis, ſed propter merita.conſ.69.nu.26. 150

2 Hæres adiens hæreditatem ſine beneficio inuentarij, non propterea amittit actionem hypothecariam ſuper bonis defuncti ſibi competentem.conſi.69.nu.40. 150

2 Hæres adeundo hæreditatẽ non cenſetur repudiare nec remiſiſſe creditum ſuum.nume. 42. ibi. Et talis aditio non habet uim ſolutionis. ibidem. eo.

5 Hæres adeundo hæreditatem facit bona hæreditaria propria ita ut ſint ipſius proprium patrimonium, & non hæreditaria.conſi.1.n.19 & 51.fo.2.& conſ.11.nu.43. 19

2 Hæres grauatus reſtituere uni ex familia, poterit uni ex illis legare, & talis legatarius conſequetur fideicommiſſum. conſil. 72. nu.12. Et alia facultas legandi uni ex familia, non inducit uoluntatem captatoriam.nu.13.ibi. 153

2 Hæres faciens actum conſimilem diſpoſitioni teſtatoris præſumitur illum feciſſe, ut adimpleret illius uoluntatem.nume.uigeſimooctauo. ibidem. 153

2 Hæres grauatus ſubſtitutione compendioſa, moriens in pupillari ætate facit illam iure directo ualere.conſ.73.nu.8. 155

2 Hæres grauatus fideicommiſſo diſponens illa bona peruenire ad illum fideicommiſſarium, non aſtringit eum, quominus illa conſequatur uirtute primi teſtamenti, & non ſecundi.conſ. 75.nu.30. 157

2 Hæres grauatus ſuper dictis bonis non habet poteſtatem diſponendi nu.31.ibid. eo.

2 Hæredum & deſcendentium appellatione nedum maſculi uerum & fœminæ continentur.conſi.88.nu.12. 179

2 Hæredum appellatione in fideicommiſſis, filij tantum ueniunt. conſi. 89.num.5. 181

2 Hæredum appellatione ueniunt filij & ueniunt primi non alij poſteriores.nu.23.ibi.& nu.24.ibi. eod.

2 Hæres prohibitus alienare ſi poſtmodum alienat, an dicatur priuatus portione ſibi perueniente.conſ.91.nu.46.& nu.65.& ſeq. 184

2 Hæres inſtitutus præſumitur ſcire contenta in teſtamento ex pluribus.nu.47.ibi. eod.

2 Hæres non obſeruans teſtatoris præceptum honeſtum efficitur odioſus teſtatori & illi dicitur iniuriam inferre.nu.55.ibi. Et propter nõ obſeruantiam ipſius priuandus uenit omnibus bonis & emolumentis a teſtatore ſibi relictis. numero 56.ibidem. Et iſtud eo quoniam ſpreuit teſtatoris uoluntatem. numero.58.ibidem. Et aliud iſto caſu non conſideratur, niſi contemptus & contumacia hæredis ſpernentis. nume.58.ibidem. Maxime ſi teſtator in pœnam alienantis, & contrauenientis uoluit ipſum eſſe priuatum ipſo facto, et iure.n.59.ibi. 184

2 Hæres contrauenientes teſtamento non poteſt ſe iuuare aliquo beneficio ipſius nec petere fideicommiſſum.conſ.91.nu.64. 184

2 Hæres contrauenientes uoluntati teſtatoris, ex quibus uerbis dicatur priuatus commodo hæreditatis.nu.65.ibi.& alijs ſeq. eod.

2 Hæres non obſeruans uoluntatem teſtatoris priuatur hæreditate, nedum ipſe, uerum & omnes deſcendentes & hæredes ſui.numero. 67. ibidem. eod.

2 Hæres grauatus fideicommiſſo nõ poteſt diſponere de bonis fideicommiſſo ſubiectis.conſi.93.nu.37. 189

2 Hæres grauatus fideicommiſſo, & inſtituens alios non uidetur illos inſtituiſſe in bonis fideicommiſſo ſubiectis.n.38. eod.

2 Hæredes in rebus particulariter legatis, non poſſunt dici particulares legatarij.conſi.94.nu.48.& alijs ſeq. 191

3 Hæres dans operam lenocinio efficitur infamis conſ.20.nu.67. Maximè ſi lenocinium exercent erga uxorem.nu.68.ibi. 29

3 Hæredum appellatione, quæ perſona ueniant.conſi.uigeſimoſexto numero.27.28. 40

3 Hæres filij grauati reſtituere hæreditatem tenetur fideicommiſſarijs reſtituere omne illud, quod ipſe filius plus ſibi debito percepit, reſpectu quartarum conſi.27.nu.20. 44

3 Hæres conficiens inuentarium poteſt uenire contra factum defuncti. conſi.33.nu.95. Et idem quando geſtum a defuncto fuiſſet inualidũ uel quando quis permittit.nu. 96.ibi. Et idem ſi tendit in fraudem & damnum hæredis.nu.97.ibi. 51

3 Hæres propria authoritate poteſt capere poſſeſſionem rerum hæreditariarum.conſi.37.nu.22. Et an dicatur cepiſſe ciuilem, & etiam naturalem.ibi. 57

3 Hæres inſtitutus ſi moritur uiuo teſtatore eius inſtitutio quaſi caduca nulla eſt.conſi.44.nu.1. Et portio ipſius accreſcit ſuo cohæredi & coniuncto.nu.2.ibi. Verum ſi adeſt ſubſtitutus ille admittitur excluſo coniuncto.nu. 3.ibi. Et filij uidentur ſubſtituti in parte in qua pater fuit inſtitutus.nu.4.ibi. 69

3 Hæres grauatus ſi adiuit ſine inuentario, habet ſalua ſua credita ſecus quando fideicommiſſarius adiuit ſimpliciter hæreditatem grauati alienantis.conſil.48.nu.8. 76

3 Hæres grauatus non poteſt alienare bona ſubiecta fideicommiſſo cõditionali.cõſ.48.n.16. Et fideicommiſſarij eueniente conditione reuocant [illegible]nata, niſi conſenſerint alienationi.nu.17.ibid. Et incipit currere a die purificati fideicommiſſi.ibi. 76

3 Hæres inſtitutus poteſt grauari.conſ.51.nu.8. 82

3 Hæres uniuerſaliter inſtitutus poteſt petere ſe immitti in poſſeſſionem bonorum, quæ teſtator tempore mortis poſſidebat.conſi.54. numero.1. 88

3 Hæres uniuerſalis propria authoritate poteſt capere poſſeſſionem, et tenutam bonorum hæreditariorum, quæ fuerunt teſtatoris. numero. 2.ibidem. 88

3 Hæres particulariter inſtitutus dato alio cohærede uniuerſali & adeunte hæreditatem contra ipſum non debet audiri in poſſeſſorio.nume.8.ibi. Et idem quando fuit inſtitutus in rebus non certis nec liquidis.nu.9.ibid. 89

3 Hæres adeundo hæreditatem cum beneficio inuentarij ſaluum habet omne ſuum creditum.nu.11.ibi. 89

3 Hæres grauatus inſtituens fideicommiſſarium facere id dicitur ex neceſſitate, non autem uoluntariè. Et inſtitutus ab hærede grauato uenire debet ex primo teſtamento non ex ſecundo.nu. 13.ibi. 89

4 Hæredis appellatione, qui ueniat.conſ.48.nu.25. Et an tantum ueniant filij, & deſcendentes.nu.26.ibi. 59

3 Hæres alienando contra uoluntatem defuncti facit locum fideicommiſſo & ſubſtitutio.conſ. 1.nu.54. 2

3 hæres inſtituendo unum de familia uocatum a primo teſtatore, non poteſt illum onere fideicommiſſi grauare conſi.1.nu.55. 2

3 hæres prædictus non poteſt ſa prædictum ſubſtitutis apponere grauamen & onus hæreditati.ibi.nu.56. 2

3 hæres non poteſt in fraudem fideicommiſſi diſponere, contra uoluntatem primi teſtatoris.ibi.nu.61. 2

3 hæres ſpernens præceptum honeſtum teſtatoris odioſus efficitur illi, quem iniuria afficit.ibi.nu. 67. 2

3 hæres non ſeruans præceptum teſtatoris priuatur omnibus ſibi a teſtatore relictis.ibi.nu.68. eo.

3 hæres non ſeruans teſtatoris uoluntatem priuatur omni eius commodo.ibi.nu.74. 42

Et ita contraueniendo non poteſt gaudere aliquo beneficio. nume. 75.ibidem. 2

3 hæres ſine beneficio adiens hæreditatem, ſibi ualdè præiudicat.conſi. 2.nu.29. Nedum ſibi, uerum etiam & ſuis hæredibus.ib.num.30.6

hæres

3 Hæres adiens hæreditatẽ uidetur quaſi contrahere cum legatarijs, et fideicommiſſarijs. nu. 31. ibid. 6
3 Hæres præſens teſtamento ſimpliciter poſtmodum adiens hæreditatem tenetur obſeruare omnia diſpoſita etiam in rebus ſuis proprijs. cõſil. 2. num. 33. 6
3 Hæres grauatus fideicommiſſo non poteſt diſponere de rebus in fideicommiſſo contentis. conſi. 2. nu. 80. 6
3 Hæres an & quando poſſit uenire contra factum ſui autoris. conſi. 3. nu. 38. 8
3 Hæredes quando uocantur uidẽtur uocati poſt mortem præcedẽtium. conſ. 4. nu. 3. 10
3 Hæredes & deſcendentes non ſuccedunt cum eorum parentibus uiuentibus, ſed poſt mortem illorum, conſi. 4. nu. 4. 10
3 Hæredum appellatione nedum filij, uerum etiam & nepotes & deſcẽdentes ueniunt. conſi. 8. nu. 28. 15
3 Hæredes declarantes uerba teſtamenti, non poſſunt a tali declaratione diſcedere. conſi. 11. nu. 39. 19
3 Hæres inſtitutus moriens uiuo teſtatore reducit teſtamentum in cauſam quaſi caduci, & nullum. conſi. 18. nu. 1. Fallit quando teſtator illi dediſſet ſubſtitutum ibi. nu. 2. Item fallit quando in illo teſtamento appoſita eſſet clauſula codicillaris. ibi. nume. 3. 26
3 Hæredum appellatione in feudis quorumcunque uel ſimilium ueniũt etiam fœmina & extranei. conſ. 71. nu. 54. 124
3 Hæres uniuerſalis dicitur etiam inſtitutus in legatis, & fideicommiſſis particularibus, quæ præſtare habet illis, quibus relicta ſunt. conſilio. 54. nume. 49. 89
3 Hæres grauatus fideicommiſſo, poteſt deducere expenſas per eum factas, & etiam melioramenta. conſi. 55. nu. 12. & alijs ſeq. 91
3 Hæres poteſt grauari reſtituere fructus per eum percipiendos. nume. 29. ibidem. eod.
3 Hæres tenetur reſtituere fructus repertos in hæreditate, tempore mortis teſtatoris. nu. 31. ibi. 91
3 Hæres grauatus non tenetur reſtituere precium ſolutum per teſtatorem ementem fructus alicuius poſſeſſionis. pro aliquo tempore. nume. 28. ibi. eo.
2 Hæredis inſtitutio non eſt neceſſaria in ultima uoluntate ſicut requiritur in teſtamento. conſi. 32. num. 41. 98
3 Hæres ex fructibus perceptis tenetur ſupplere ius peremptum fideicommiſſo uniuerſali. conſi. 55. 33. & 58. 91
3 Hæres hæredis grauati nõ tenetur reſtituere extimationẽ fructuum perceptorum per ipſum hæredem. nu. 62. ibi. 91
3 Hæres an & quando teneatur uendere res & quas, & ſeruare precium fideicommiſſario. nu. 64. ibi. 91
3 Hæres alienando legatum, uel fideicõmiſſum ſub cõditione. non præiudicat legatario eueniente poſtmodum conditione ſiue ſit particulare. conſi. 57. nu. 12. Siue uniuerſale fideicommiſſum. nu. 23. ibi. 94
3 Hæredum appellatione ueniunt uniuerſales non particulares. conſi. 62. nume. 5. 102
3 Hæres grauatus fideicommiſſo conditionali interim cogitur præſtare cautionem de qua in titulo ut lega. nom. cauea. Fallit quando fideicommiſſum fuiſſet extinctum. conſi. 63. nu. 1. 105
3 Hæres quando & quo caſu poſſit uenire contra factum prædeceſſoris ſui defuncti, conſi. 65. nu. 32. 105
3 Hæres grauatus non uidetur diſponere de rebus ſubiectis fideicommiſſo. conſi. 66. nu. 11. 106
3 Hæredũ appellatione etiã fœminæ continentur. conſ. 69. n. 49. 117
3 Hæredum appellatione ueniunt etiam & liberi, quorum appellatione ueniunt deſcendentes utriuſque ſexus. nu. 50. ibid. & nu. 56. 117
3 Hæredis uoluntati non eſt præſumendum teſtatorem uoluiſſe relinquere ſuæ diſpoſitionis ualiditatem. conſi. 70. nu. 2. 123
3 Hæredum appellatione, qui hæredes ueniant in materia non tranſitoria ad hæredes extraneos. conſ. 71. nu. 36. Et quid ſi uerbum hæredũ ſit additum illud uerbum & ſucceſſor. ibi. & nu. 37. 124
3 Hæredum & ſucceſſorum appellatione, an & quando ueniant hæredes etiam extranei, conſi. 71. nu. 40. Et quid ſi ſumus in materia non trãſitoria ad extraneos. nu. 41. ibi. 114
3 Hæredum appellatione ueniunt maſculi tantũ ex natura rei; & quãdoque ſecundum uoluntatem diſponentis. nu. 46. ibi. 124
3 Hæredum appellatione uenit hæres etiam ab inteſtato. nu. 51. ibi. eo.
3 Hæredum appellatione omnes ueniunt quando uerſamur in re ſui natura non tranſitura ad extraneos. conſi. 71. nu. 63. Quid autem ſi tranſmiſſio impeditur, non propter naturam rei ſed propter conditionem appoſitam. ibidem. Et quid ſi tranſmiſſio impeditur propter iniquitatem, uel quia contra mentem concedentis. numero. 64. ibidem. 124
3 Hæres hæredis, dicitur hæres primi teſtatoris. conſi. 74. nu. 39. 106
3 Hæres non ligatur iuramento præſtito ab eius prædeceſſore. conſil. 75. num. 11. 133
3 Hæres non habet neceſſe petere abſolutionem a iuramento, poteſt tamen ad cautelam id petere. nu. 23. ibi. Et dicta petitione non obſtante iudex habet determinare ſuper meritis primæ cauſæ. n. 25. ibi. 133
3 Hæres contra factum defuncti uenire non poteſt. conſi. 70. numero. 17. 134
3 Hæredis nomen uerificatur in uniuerſali hærede, non autem in particulari. conſi. 109. nu. 7. 174
3 Hæres particularis loco legatarij habetur. nu. 8. ibi. Etiam in materia ſubſtitutionis. nu. 9. ibi. eod.
3 Hæres repræſentat perſonam defuncti, actiuè & paſſiuè. n. 25. ibi. eo.
4 Hæres poteſt poſſeſſionem capere abſque licentia abbatis. conſi. 85. nu. 16. 209
4 Hæredum appellatione ueniunt etiam extranei. conſ. 85. nu. 18. 109
4 Hæres an cadat ſi poſt mortem emphyteotæ nõ petiit renouationem. conſ. 36. nume. 8. Quomodo, quando & quo caſu procedat, declaratur. ibid. 110
4 Hæres tenetur ſeruare facta per defunctum. cõſ. 100. n. 8. Niſi adeat hæreditatem illius cum beneficio legis & inuentarij. nu. 9. ibi. 119
1 Hæredibus ſuis poteſt quis contrahendo præiudicare, & rebus ſuis imponere legem. conſi. 33. nu. 19. 51
4 Hæreticus non poteſt proprie dici, qui non perſeuerat. conſi. 2. numero 199. 55
4 Hæreticus quis proprie dicatur. nu. 200. ibi. eod.
4 Hæreſis crimen. De crimine hæreſis poteſt inquiri contra mortuos. conſi. 1. nu. 208. 5
Cetera uide infra in liter. S. in uer. ſuſpicio.
4 Hæretici patiuntur etiam publicationem bonorum. conſi. 1. nu. 112. Et pro parte iſta bona publicata applicãtur fiſco laicali. n. 113. ibi. Et de iſtis bonis debent tres partes fieri. nu. 114. ibi. 5
4 Hæreticum eſt negare Chriſtum. con. 11. nu. 189. 16
1 HOMO unus conſiderari poteſt ut duplex. conſilio. 84. numero. 43. 109
4 Homo præſumitur uiuere uſque ad annos centum qualiter intelligatur conſ. 86. nu. 19. & nu. 20. 21. Quod quis uiuat a quo deducendũ & probandum eſt. nu. 21. ibi. Quo quis habuerit filios facti eſt a quo iſtud ſit probandum. nu. 22. ibi. 110
4 Homicidium inſtituentem eſt quærere & non perdere. conſilio. 39. numero. 6. 58
4 Homicidium eſt de genere prohibitorum. conſi. 161. nu. 5. 168
2 Honeſtas nihil turpitudinis continet. conſi. 9. nu. 74. 28
Honeſtas non patitur uoluntates teſtatorum ſine cauſa ſubuerti. nume. 74. ibid. eod.
2 Honeſtas præferri debet omni lucro etiam proprio. nu. 75. ibi. eod.
2 Honeſtas omni lucro & comodo præferenda eſt. conſi. 12. n. 199. 29
1 Honeſtum & in contractibus uenit illud quod honeſtum eſt. conſil. 88. nu. 39. 159.
3 Honor & reuerentia debetur parentibus. conſi. 29. nu. 54. 45.
4 Honor omni lucro eſt præponendus. conſ. 58. nu. 12. 72
4 Honorati grauari poſſunt per eundẽ teſtatorem. conſ. 30. nu. 31. 41
2 Honoratus a teſtatore grauari poteſt conſi. 90. nu. 8. 182
3 Honorati a teſtatore poſſunt grauari fideicommiſſo. conſ. 52. n. 4. 83
4 Horror maior eſt coire cum ſorore quam cum fratriſſa. conſi. 68. numero. 192. 85
3 Hortus coniunctus domui res ruſtica dicitur, & non urbana. conſil. 82. num. 46. 140
1 Hoſpitalitas quæ proprie ſit. conſi. 26. nu. 9. 69
4 Hoſpitalia an comprehendantur in generali reuocatione facta per Papam. conſ. 36. nu. 14. 49
4 hoſpitalia an ueniant & comprehendantur appellatione beneficiorum ibi. & ſeq. nu. 17. ibi. eod.
4 Hoſpitalia comprehenduntur beneficij appellatione. conſ. 44. n. 5. 55
4 HVIVSMODI dictio denotat præcedentẽ qualitatẽ cõſ. 40. n. 8. 52
3 Huiuſmodi dictio repetit dicta in præcedentibus, cum ſuis qualitatibus conſi. 81. nu. 31. Et idem in relatione. nu. 33. ibi. 139
4 HYPOTHECARIA non poteſt agi contra ementem, niſi diſcuſſis principalibus. conſ. 75. nu. 39. 104
1 Hypothecaria illis competit, quibus bona ſunt obligata. conſ. 50. numero. 14. 110
Licet ſit appoſitum ſolum uerbum planius exprimens. n. 15. ibi. 110
1 hypothecaria competit hæredibus creditoris. nu. 16. ibi. eod.
1 hypothecaria eſt actio realis. nu. 18. ibi. eo.
1 hypotheca generalis etiã ad futura illa comprehendit. nu. 21. ibi. eo.
1 hypotheca & obligatio generalis comprehendit etiam rem uendicãnum.

nu.23.ibi.& nume.24. eod.
1 Hypothecaria ut agi poſſi: quæ probatio requiritur. nume. 19. 20. & ibidem. eod.
1 Hypothecaria ut agi poſſit contra tertios poſſeſſores principalis debitor debet eſſe in mora.conſi.80.nu. 39. Licet regulariter quando agitur contra tertios poſſeſſores actione hypothecaria procedere debeat diſcuſſio,tamen illa fieri poteſt pendente iudicio inčtato contra dictos tertios poſſeſſores.nu.40.ibi. 146
1 Prout iudicium tale procedit,ſi dicitur illo pendente in bonis debitoris principalis nihil eſſe,& ſic non intereſſe opponenti exceptionem excuſſionis.nu.41.ibid. 146
2 Hypothecaria locum habet pro dote reſtituẽda,& in donatione propter nuptias.conſ.69.nu.41. 150
3 Hypothecaria prius præferenda eſt alijs poſterioribus.conſ.69. numer. 157. 118
3 Idem quando ſecundus contractus ſcienter factus eſt in fraudem primæ donationis.nu.158. 118
3 Hypothecaria conſtituitur,ſi debitor eſt in poſſeſſione rei iudicatæ, uel illa eſt in bonis ipſius.conſ.102.nu.3. 167
3 Hypotheca tollitur per nouationem.conſi.102.nu. 13. 167
3 Hypotheca expreſſa pro dote,incipit a die promiſſionis,non autem a die ſolutionis.Et trahitur retro ad tẽpus promiſſionis.n.16.17. 167
3 Hypotheca expreſſa & anterior etiam ſub conditione facta præfertur poſteriori puræ.n. 18.ibi. 167
3 Hypothecam habens & ſi poſterior creditor ſit, tamen præfertur anteriori habenti perſonalem tantum.conſ.102.num.23.Et præfertur tam in agendo quã in excipiendo quã etiam replicãdo.ibi.n.14. 167
3 Hypothecare poteſt quiſque bona ſua.conſi. 109.nu.50. 174
3 Hypothecaria regulariter non poteſt agi contra tertium poſſeſſorem non diſcuſſo principali.nu. 51.ibi. Quod uerum quando fuit oppoſitum,alias ſecus.nu.52.ibi Et opponi debet ante litem conteſtatam. nu.53.ibi.Fallit etiam quando notorium eſſet principalem non eſſe ſoluendo.nu.54.ibi. 174

De litera, I.

4 IACTARE ſuum nemo præſumitur.cõſ.39.n.5.f.51
1 IDENTITAS rei plene probatur per confines notificatos.conſi.67.nu.10.& 116.132.& conſil.107. nume.6. 174
1 Idem iuris de toto,quod de parte, quo ad totum uel quo ad partem. conſi.128.nu.28. 216
3 Idoneitas requiſita per legem in gradu ſuperlatiuo , articulanda & probanda eſt.conſi.24.nu.17. 37
4 Idoneus quis dicatur ad beneficia.conſi.40.nu.12. 52
4 Idoneus nomen an intelligatur ſecundum ius commune.nu.13.ibi.52
4 Idoneus qualis debet eſſe ſi talis qualitas fuit appoſita in fundatione iuriſpatronatus.conſi.50.nu.20. 61
4 Idoneus teſtis quis dicatur.conſ.58.nu.11. 72
4 Idoneis uerba de quibus perſonis intelligantur,& de qua idoneitate. conſ.40.nu.13. 52
4 IGNIS debet habere certum autorem,& an ſit imputandus inhabitantibus.conſi.87.num.5. 111
1 Ignorans & errans non dicitur conſentire.conſi.20.n.60.61.&63.
2 Et conſi.12.nu.145. 28
1 Ignorans non dicitur conſentire.conſi. 23.nu.130. 52
1 ignorãs nõ uidetur remittere illud quod ignorat.cõſ.49.n.43. 108.
3 Ignorans nõ dicitur renunciare.conſi.69.nu.6. 117
3 Ignorans non dicitur approbare,nec conſentire.conſi.99.n.46.164
4 Ignorans habere facultatem eligendi unum ex pluribus , accipiendo unum non præiudicat iuri eligendi.conſ.117.nu.37. 30
4 Ignorans factum nunquam dicitur ratificare.conſi.143.nu.33.148
4 Ignorantes & aſſiſtentes,ac præſentes delicta non puniuntur. conſil. 154.nu.19. 160
4 Ignorantes nõ debẽt ligari banno,quod ignorant.conſ.171.n.6.178
4 ignorantia & error ſuppletur quando ex uerbis illud colligitur.cõſ. 3.nu.87.Et maxime quando defectus nõ potuit peruenire niſi ex errore.nu.88.ibid. 11
1 ignorantia in ſummo Pontifice propter multitudinem negotiorum datur,datur etiam in facto proprio.conſi.11.nu.132. 26
1 ignorantia præſumitur.conſi.20.nu.64. 42
uem ex alijs circunſtantijs,& ex actа ſeq.& ex iuramento.n.65.ibi.
1 ignorantia ſupina tollit reſtitutionem.conſi.13.nu.28. 52
1 ignorantia probatur proprio iuramento.nu.30.ibi. 52
1 ignorantia non cadit in facto proprio.conſi.31.nu. 128. 79
1 ignorantia excludit conſenſum.47.nu.101. 105
1 ignorantia in facto alieno admittitur.conſ.47.nu.102. 105
1 ignorantia eſt,quæ impedit ratificationem , non dolus. conſi. 49.numero.52. 108
1 ignorantia poteſt probari per iuramentum.conſi.95.nu. 46. 170
2 ignorantia præſumitur in facto alieno.conſi.12.nu.77. 28
2 ignorantia teſtamenti ceſſat,propter qualitates inducentes ſcientiã. conſi.16.nu 48. 42
3 Ignorantia præſumitur in filio.conſ.33.nu.86. 51
1 ignorantia non excuſat contrahentes.conſi.93.nu.53. Et ſi contrahit in aliam cauſam non tenetur præponens.nu.54.ibid. & 55. 56. & 57. 146
1 ignorantia iuſta & probabilis cauſatur,quando publice quis ſe gerit pro tali.conſi.95.nu.47. 170
3 ignorantia & error ceſſat in facto proprio.conſi.66 n.120. 106
3 ignorantia legum,& iuris,non eſt admittenda.conſi.69.nu.88.118
3 ignorantia non præſumitur in geſtis communibus,& de quibus erat publica uox & fama conſi.81.nu.27. 139
3 ignorantia ex quibus coniecturis tollatur.ibi. eod.
3 ignorantia facti alieni probabilis eſt conſi.99.nu.31. 164
4 ignorantia generalium conſuetudinum prorſus excluditur.conſi.44. nume. 21. 55
4 ignoranti tempora non currunt in commodum uel incommodum ipſius.conſi.44.nu.27. 55
4 ignorantia non præſumitur in contractibus perpetuis & importantibus,ut eſt matrimonium,& ẽt in facto longinquo.cõſ.57.n.23.71
4 ignorantia iuris non præſumitur.conſi.68.nu.302 85
4 ignorantia etiam iuris in delictis excuſat.conſi.78.num.19.& melius.nu.24.25.26.27.Declaratur quando & quo caſu illud procedat.num.20.ibid. 106.
4 Ignorantia iuris non excuſat in iudicialibus.nu.27.ibi. eod.
4 Ignorantia probabilis in tacendo, tollit uitium ſurreptionis. conſil. 82.nu.34.Idẽ ſi papa cõceſſiſſet,ẽt ex expſſiõe facta.n.35.ibi. 108.
4 Ignorantia iuris quando tractatur de lucro, nunquam excuſat.conſ. 96.nu.19. 117.
3 ILLATIO non bene fit ex ſeparatis.conſ.18. nu.9. 27.
4 Illicitum faciens non excuſatur propter ignorantiam iuris. conſ.78. nu.15. 106.
1 IMAGINEM obtinet falſitatis,quòd non eſt ueroſimile. conſ. 131.nu.24. 230.
2 Imbreuiatura notarij ſub qua forma eſſe debeat,ut fidem faciat.cõſ. 27.nu.2. 86.
1 Imminentia mortis nõ fraudem ſed ſalutẽ arguit.cõſ.14.nu.36.35.
2 Immiſſio in poſſ.petita uirtute edicti di. Adria. impeditur quando aduerſarius incontinenti offert probare impedimenta obſtantia dictæ immiſſioni.conſ.11.nu.18. 27.
4 Immiſſio annuli & eius apportatio oſtendit ſignum liberæ uoluntatis.conſ.170.nu.25. 177.
1 Immiſſio ex.2.decreto ſeu traditio , quando & quo caſu ſit neceſſaria.& an ſufficiat ex primo.conſ.41.nu.31. 98.
1 Immiſſio prima an continuetur per ſecundam factam alteri ſine ratificatione.nu.32.ibi.& nu.33.& 38. eod.
1 Immixtia qualiter probetur.conſ.50.nu. 17. 110
3 Immobilia modica & parua non releuant debitorem ſuſpectum.cõſ. 99.nu.36.Et an bona ſint ſufficientia , iudicis arbitrio remittitur. nu.37.ibid. 164.
1 immunitas concedi poteſt per imperatorem & confirmari per dominum,cui ille eſt ſubditus.conſ.68.nu.1.iuſta cauſa concedendi eam eſt propter benemerita.ibi.nu.3. 132
1 immunitas conceſſa,an extendatur ad bona quæſita poſtmodum.nu. 7.ibi.& nu.8.& ſeq.Et quid ſi tractatur de magno præiudicio.nu.8. ibid .Si priuilegium non eſt coarctatum finibus rerum,nu.10.ibi. Et munitas an liberet a collectis impoſitis pro refectione murorũ.n.13. ibi.Et quid ſi ſunt impoſita propter belli neceſſitatem.nu.14. ibi.& quid ſi indefinite fuit conceſſa.nu.11.ibi. Et quid ſi expreſſe fuit conceſſa pro oneribus etiam futuris et imponendis.nu.12.ibi.Et iſta immu.15.17.& ſeq. & 22.& 31. Et an iſte caſus comprehendatur propter clauſulas appoſitas in conceſſione,ut eſt illa, etiam ſi de illas oporteret facere mentionem. nu.16 ibi.& alijs ſeq. 232
1 immunitas & exemptio conceſſa reddit immunem exemptum a grauaminibus,& impoſitionibus & futuris ac imponendis oneribus. conſ.69.nu.4. 133
1 immunitas & exemptio poteſt longo tempore præſcribi. Et præſcripta non poteſt tolli,ſed obſeruanda eſt.ibi.nu.7.& 8. 133
1 Immunitatem concedentes non poſſunt illam reuocare tenetur namque eam obſeruare , & cuſtodire. conſi.69.nu.3. 133

3 *immunitate conceſſa principaliter rebus & prædiis, coloni etiam dictorum exemptorum gaudere debent dicta immunitate. conſilio. 69. num. 6.* 133

1 *immunitas concedi poteſt a ciuitate exteris uenientibus ad habitandum. conſi. 71. nu. 11.* 135

4 *immunitas an ſit extendenda & quando. conſ. 105. nu. 23.* 123

1 *immunitas & exemptio non ſoluendi collectas & onera ut poſſit præſcribi quantum tempus exigatur, & quæ alia. conſi. 25. nu. 103. & alijs ſeq. n. 27. & 109. Et quid ſi nunquam uenit caſus illas imponendi. nu. 105. Non currit quando habuit initium uiolentum. nu. 108. & 111. Et iſto caſu non ſufficit allegare titulum. Et ſi concedatur immunitas non præiudicat ſucceſſoribus. nu. 107.* 64

1 *immunitate ſi quis uſus eſt in uno, non propterea poteſt illa in reliquis uti. ibi. nu. 111.* 64

2 *impedimentum generandi multiplex reperitur. conſil. 29. nu. 79.* 91

1 *impedimentum quando superueniens impediat retrotractionem conſ. 11. num. 91.* 25

1 *impedimentum peſtis, an & quando ſit iuſtum & conſiderabile. conſ. 34. nume. 18.* 90

1 *impedimentum ut ſit conſiderabile, quid aliud interuenire debet. nu. 19. ibi. et an requiratur proteſtatio ſuper tali impedimēto. n. 10. ibi.*

1 *impedimentum quando ultra tempus ceſſat, & ſuperuenit cauſa confirmatus ualidatur actus præcedens nullus. conſi. 49. nu. 17.* 108

1 *impedimentum notorium non indiget proteſtatione. conſi. 101. numero. 94.* 186

1 *impedimentum leue quando proſit, uel noceat. conſi. 124. nu. 11.* 232

2 *impedimentum facti præſtat cauſam, ut omiſſio formæ requiſitæ in aliquo actu non habeat illum uitiare. conſi. 33. nu. 32.* 100

3 *impedimentum qui dicit, & proponit, aliquem dediſſe alicui ad teſtandum, neceſſe habet probare tria copulatiue, alias obtinere non poterit. conſil. 67. nu. 30. Primum neceſſarium probandum eſt, quod fuerit ille impeditus, & prohibitus per actus inducentes prohibitionē. nu. 31. ibi. Secundum requiſitum probandum eſt, quod ille impeditus eo tempore uolebat teſtari. nu. 33. ibi. Et quod feciſſet tunc ualidum teſtamentum, ſi impeditus, & prohibitus non fuiſſet. nu. 34. ibi. Tertium requiſitum probandum eſt quòd ille impeditus uolebat inſtituere hæredes iſtos querelantes. ibi. nu. 36.* 111

3 *impedimentum teſtandi patri præſtare non dicitur filia, ſi eo inſtanti procurabat patri medicinas. nu. 37. ibi.* 111

3 *impedimentum præſtitum dilationi teſtandi, propter malam infirmi diſpoſitionem, punibile non eſt. nu. 55. ibi.* 111

3 *impedimentum uerum, quod propriè & ſtrictè dicatur. n. 64. ibi.* 111

3 *impedimentum alterius, non nocet alteri, quando non præſtitit cauſam immediatam, ne teſtamentum fieret. nu. 65. ibi.* 105

3 *impedimentum debet probari concludenter, & per cōteſtes non uariantes. nu. 90. ibi.* 105

4 *impedimentum procedens facto ſupremi principis iuſtus reputatur. conſi. 5. nu. 52.* 15

4 *impedimentum caſus fortuiti, iuſtum eſt. nu. 54. ibi.* eod.

4 *impedimentum paupertatis urgens in ſecundo & tertio anno nō impedit curſum fatalium, uerū operatur, ut detur reſtitutio in integrū. conſilio. 30. nu. 38. Et ſi conceditur reſtitutio in integrum, tamen non tollit ius quæſitum. nu. 39. ibi.* 41

4 *impedimentum contrahendi matrimonium inter conſobrinos & coniunctos in ſecundo gradu conſanguinitatis inductum eſt ſtatuto canonico, & lege poſitiua. conſi. 56. nu. 1. poteſt tamen ſummus Pontifex ſuper tali impedimento diſpenſare. nu. 2. ibi. Declaratur, an id ſit uerum, & quando procedat. nu. 67. ibi. Non tenetur proteſtari, quando notorium eſt, diligentiam fuiſſe fruſtatoriam. nu. 68. ibi. Et idem quādo conſtaret de animo impediti parati facere actū. n. 69. ibi.* 70

4 *impedimentum contrahendi matrimonium inter duos conſobrinos & filios duorum fratrum, non eſt inductum iure diuino. Nec etiam inductum eſt iure naturali, ſed ex dictamine naturalis rationis, nec de iure ciuili. conſi. 56. nu. 8. & 9.* 70

4 *impedimentum publicæ honeſtatis, quo iure ſit inductum. conſilio. 68. nu. 410.* 86

4 *impedimentum, quo conductor fuit impeditus uti re conducta, notificandum eſt locatori. conſi. 100. nu. 44.* 199

4 *impedimenti cauſæ quando remedium introducant. conſi. 102. numero. 1.* 121

4 *impedimentum ex quibus uerificetur, & de eo quando dicatur conſtare. conſi. 102. nu. 1.* 121

4 *impedimentum iuſtum reputatur, quando quis non poteſt habere documenta pertinentia ad cām pro ipſius defenſione. nu. 10. ibi.* 121

4 *impedimentum allegatum probandum eſt conſi. 108. nu. 11.* 125

4 *impedimentum expediendi literas infra terminum an & quando excuſet. conſi. 145. nu. 3. Debet tamen concludenter apponi & probari. nu. 4. ibi. Et quid ſi alij non obſtante illo impedimento, expedierunt literas infra terminum. n. 5. ibi. Et quid ſi impedimentum fuit iuſtum tamen pars nullam fecit diligentiam. nu. 6. ibi.* 148

4 *impeditur cumulatio quando abſolutoria fertur. cōſ. 150. n. 14.* 154

3 *impediens aliquem dolo teſtari, tenetur prætendentibus intereſſe, actione de dolo, uel alia ſubſidiaria in factum. conſi. 67. nu. 20.* 111

4 *impeditus docere habet de ſua diligentia, & quod non fecit propter impedimentum. conſi. 5. nu. 65. Et de impedimento proteſtationem facere debet. nu. 66.* 15

3 *implementum conditionis operatur ceſſionem, & euentum diei. conſ. 69. nume. 131.* 118

3 *implementum conditionis facit contractum retrotrahi ab initio. nume. 132. ibid.* eod.

1 *implicatiua dictio etiam, quandoque implicat ſimpliciter & abſolutè, quandoque diuerſimode, quo ad quædam, nō autem quo ad omnia ſecundum ſubiectam materiam. conſ. 36. nu. 10. & ſeq.* 92

4 *implicatiua dictio, etiam conferendi quæcunque beneficia, non inducit nec implicat poteſtatem uniendi. conſi. 41. nu. 5.* 53

4 *impendia expenſæ & ſimilia in omnibus litigantibus ſunt communia conſ. 108. nu. 9.* 125

2 *impenſa funeris deducenda eſt, ut æs alienum. conſi. 94. n. 13.* 162

4 *imperfecta quomodo iunguntur. conſi. 53. nu. 37.* 65

4 *imperator propter ſui ſolennitatem in mentione facta de regibus & reginis non comprehenditur. conſi. 50. nu. 30.* 61

4 *imperator ante coronationem habet omne priuilegium imperatoris. nu. 31. ibid.* eo.

1 *imperator non poteſt ſe intromittere in his, quæ concernunt ducatū mediolanenſem. conſi. 1. nu. 97.* 2

1 *imperator ſuo arbitrio pōt feudum concedere. conſi. 23. nu. 78.* 51

1 *imperator concedendo feudum contrahere dicitur. nu. 79. ibi.* eod.

1 *imperator tenetur uaſſallo tradere poſſeſſionem exiſtentem penes ſe conſi. 23. nu. 81. Et tenetur uaſallum defendere ſi feudum penes aliū eſſet. ibid. nu. 82. Nec poteſt reuocare inueſtituras præcedentes. ibidē nu. 84. & 146.* 51

2 *imperator per reſcriptum poteſt legitimare filios naturales. conſil. 1. num. 1.* 2

2 *imperator poteſtatem legitimandi poteſt concedere comitibus palatinis. nu. 2. ibi. & nu. 96. & ſeq.* 2

2 *imperator ante coronationem poteſt exercere iura imperij, & omnia quæ pōteſt ipſe imperator poſt coronationem. nu. 4. ibi.* eo.

2 *imperator an poſſit legitimare ubique locorum & quid in comite. nume. 7. ibid.* 2

2 *imperator ubique locorum habet fundatā iuriſdictionem. n. 12. ibi.* 2

2 *imperator eſto quòd in aliquo loco nō exerceat iuriſdictionem, tamē dicti loci ſunt ſubiecti Imperatori in his, quæ ſunt illi reſeruata in ſignum ſuperioritatis, & quæ non fuerunt ab aliqua præſcripta. num. 13. ibi. & n. ſeq. Et talis præſcriptio debet fieri priuatiuè. n. 14. ibi.* 2

1 *imperator non poteſt ſine cauſa tollere ea quæ ſunt iuris gentium ut dominium. conſ. 1. nu. 107.* 2

2 *imper. & com. pala. non poſſunt tollere citationem nec uti plenitudine poteſtatis aduerſus non ſubditos. conſ. 1. nu. 38. ſed contra. nu. 81. & præceden.* 2

2 *impera. per reſcriptum, an poſſit tollere diſpoſita in teſta. nume. 48. ibid. & nu. 86.* 2

2 *imperator habet poteſtatem legitimandi. conſi. 2. nu. 1. Et poteſt illam alijs concedere. nu. 2. ibi.* 2

2 *imperator & comes palatinus an poſſint legitimare filium ſacerdotis patre uolente & petente. nu. 3. ibi. & nu. 13. 17. & ſeq.* eo.

2 *imperator an poſſit legitimare in terris eccleſiæ & extra territoriū. conſi. 2. nu. 4.* 2

2 *imperator quo ad actum legitimandi non recognoſcitur in regno in ducato mediolanen. & ſimilibus. conſi. 1. nu. 18. 19.* 2

1 *imper. poteſt legitimare filios naturales. conſi. 3. nu. 1. Et poteſt hāc facultatem concedere alteri. num 2. ibi. Et comes palatinus habens hanc facultatem poteſt legitimare naturales patre uolente, & petente. nu. 3. ibid.* 8

2 *imperator & Papa poſſunt legitimare filios naturales ſpurios & adulterinos per reſcriptum. conſi. 10. 114. Et poſſunt hanc poteſtatem & facultatem concedere comiti palatino. nu. 115. ibi* 22

2 *imperator etiam ante coronationem poteſt legitimare. n. 17. ibi.* eo.

2 *imperator eſto quod in aliquo loco non exerceat merum imperium, tamen ibi recognoſcendus eſt, quo ad ea, quæ ſunt ſibi reſeruata, & non fuerunt præſcripta priuatiuè. nu. 111. ibi. & nu. 112. & 123.* 22

4 imperator non poteſt ſine cauſa bona infidelibus auferre. conſil. 2. nume.14. 5

1 impetrans aliquod reſcriptum, debet contra ſe illud obſeruare. conſi. 39. nu. 10. 95

4 impetrans commiſſionem tenetur uerificare omnia narrata, quæ red diderunt Papam faciliorem ad concedendum. conſ. 49. nu. 30. 60

4 impetratio habens clauſulam, ſi non fuit ulterius quæſitum uit propter electionem prius factam. conſ. 98. nu. 7. Et quid ſi electio illa ueniret reuocanda. nu. 8. ibi. 118

4 impetrans ſi in gratia narrat ſe bacchalarium tenetur id probare. cõſil. 49. nu. 31. 60

4 impetrans parochialis infra annum moriens, ante inam ſuit promiſus per ſui obitum facit uacare beneficium. conſi. 119. nu. 28. 133

4 imponere ſeruitutem præeminentiæ alicuius eccleſiæ alienare eſt. conſi. 92. nu. 34. 114

4 impotentia & paupertas probanda eſt. conſi. 108. nu. 13. 125

4 imputari non poteſt non facienti actum, ſi paratus erat illud facere, & fuit impeditus. conſi. 5. nu. 52. & alijs ſeq. 15

4 impugnans actum non poteſt ſe ex eo iuuare. conſi. 75. nu. 13. 104

4 impunè poſſidetur, quod principe autore poſſidetur. conſilio. 39. numero. 16. 51

3 impuberes non admittuntur ad teſtimonium. conſ. 88. nu. 77. 150

4 IN caſum quis admitti debet ad aliquid faciendum quod factũ nõ releuaret. conſ. 101. nu. 45. 120

4 incendium debet habere concludentem petitionem, ut iudicium contra aliquem poſſit deduci. conſi. 87. nu. 2. 111

4 incendium, an ſit caſus fortuitus. nu. 3. ibi. 111

4 incendium an ſit imputandum inhabitantibus, & ipſorum culpa. nume. 4. ibi. & nu. 7. 111

4 incendium ſi ex culpa leuiſſima uenit non propterea quis tenetur. cõſil. 87. num. 10. 111

4 incendium ſi proceſſit ex culpa hominis incerti non tenetur inhabitans. ibid. nu. 13. eod.

3 incerta perſona hæredis inſtitui, quæ poſtmodum uenit certificanda non reddit teſtamentum nullum. conſi. 111. nu. 12. 12

3 incerta perſona poteſt reddi certa ex ratione & ex alijs. n. 14. ibi. e.

2 incertitudo uiget in utroque de ſe conſiderato, ſi primo ponitur corpus demum numerus, ante deſignationem loci & confinium & tamen ualet per ſequentem deſignationem. conſ. 65. n. 3. Et ſequens deſignatio reddit certitudinẽ utrinſq; & ad primũ referẽ. n 4. ibi. 131

1 incertitudo reducta ad certitudinẽ non nocet. conſ. 81. nu. 30. 149

3 incertitudo perſonæ poteſt reddi certa ex præſumptionibus & coniecturis. conſi. 3. nu. 12. & nu. 13. 8

3 incertitudo perſonæ poteſt declarari ex coniecturis, nec erit captatoria. conſi. 28. nu. 9. 58

3 incertitudo an & quando uitiet actum. conſi. 89. nu. 27. 152

3 incertitudo poteſt reddi certa per actus ſequentes, nec uitiabit contractum. conſi. 96. nu. 7. 161

3 incertitudo non uitiat, ſi ex antecedentibus & ſequentibus poteſt reddi certa. nu. 10. ibid. 161

1 inciſio ſcripturæ quem effectum operatur. conſ. 104. nu. 118. 191

1 inciſio lignorum, non eſt actus momentaneus. conſ. 111. nu. 72. 208

1 incluſio unius eſt alterius excluſio. conſi. 33. nu. 50. 87

3 incluſio unius eſt excluſio alterius ſi prima fuit uniuerſalis, ita uidetur & ſecunda. conſ. 43. nu. 59. & 96. 66

2 incluſio aliquarum qualitatum requiſitarum in actu gerendo denotat excluſionem dicti actus poſſe geri ſine dictis qualitatibus. conſi. 9. num. 64. 78

3 incluſio unius temporis eſt alterius excluſio. conſi. 68. nu. 32. 116

4 Et conſi. 68. nu. 104. 84

4 incluſio maſculorum eſt excluſio fœminarum. conſi. 72. nu. 21. 98

3 incontinenti dictio prolata per teſtatorem quid importet. conſi. 70. numero. 2. 123

4 incontinenti. ſi quis non expreſſit ut debuit, ſed incontinenti poſt fecit excuſatur ſi ius aduerſarij non eſt factum deterius. conſi. 145. num. 23. 150

4 incontinenti fieri quando quid dicatur. conſi. 145. nu. 24. 150

4 inconueniens. eſt mulierem regiam reperiri concubinam ſi diſpenſatio non teneret. conſ. 68. nu. 179. 85

1 incommodum maximum, ſeu paruum indicatur ex perſonarum qualitate. conſi. 38. nu. 5. 94

2 incommoda etiam ſequi debent, quem ſequuntur commoda. cõſ. 45. nume. 30. 121

3 inhoneſtum non uenit in generali conuentione. conſ. 12. nu. 35. Nec uenit illud, quod non eſt ueroſimile contrahentes ſenſiſſe aut diſpoſuiſſe. nu. 36. ibid. 20

4 Incorrigibilis poteſt priuari. conſi. 137 nu. 23. 144

1 incrementum non indiget noua inueſtitura. conſi. 22. nu. 97. 48

1 indefinita reſtringitur & quando equipolleat uniuerſali. conſi. 88. num. 25. & 36. 158

2 indefinita equipollet uniuerſali. conſ. 53. nu. 22. 131

3 indefinita quando equipolleat uniuerſali. conſ. 12. nu. 41. 20

3 indignus cum quo matrimonium contrahitur, quis dicatur. cõſ. 29. nu. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. & ſeq. 45

4 indicium probandum eſt per duos teſtes. conſi. 163. nu. 3. 109

4 indicium probandum eſt per duos conteſtes. conſ 163. nu. 11. 169

4 indicia an danda ſint inquiſito de crimine hæreſis & quando & quo caſu. conſ. 2. nu. 159. Et quid ſi non imminet periculum etiam ſi dentur. ibi. nu. 160. & 161. & danda ſunt exempto eo caſu potentiæ. ibi. nume. 164. 5

2 indicia & coniecturæ quæ ſufficiant ad probandum filiationem iudicis arbitrio relinquitur. conſi. 10. nu. 81. 22

2 indiuiduum fideicommiſſum ſola uoluntate diſponentis conſtituitur. conſ. 35. num. 7. 103

3 indiuiduum conſtituitur ſola uoluntate diſponentis. conſilio 58. numero. 59. 96

3 induci poteſt quis ad teſtandum blandis uerbis dummodo abſit dolus malus & fraus. conſi. 67. nu. 10. 111

3 inducta ad unum effectum, non debent operari contrarium. conſ. 78. nume. 17. 137

4 inducta propter infirmitatem aliquarum gentium non debent trahi in conſequentiam. conſi. 68. nu. 259. 85

4 Indultum habet uim iuris ſingularis reſpectu illius cui conceditur. conſi. 38. nu. 10. 51

4 indultum conceſſum Epiſcopo, de conferendis triginta beneficijs: an præiudicet regulæ de quatuor menſibus conceſſis ordinarijs, conſilio 42. nu. 1. & alijs ſeq. 54

4 indulta & priuilegia hac de cauſa conceſſa ſunt fauorabiliter intelligenda. conſ. 140. nu. 2. 145

4 indulgentia an etiam importet remiſſionem bonorum. conſ. 1. nu. 33. & 51. ſeq. Et quid ſi bona fuerunt alienata, & per tertiam perſonã poſſidentur. nu. 34. ibi. & 43. & 44. Poſſunt per principem recuperari bona confiſcata, & exacta. nu. 36. ibi. Et quando facta eſt plenarie, iſta ueniunt. nu. 37. ibi. 12

4 Indulgentia conceſſa per Pontificem interpretatur & intelligi debet ſecundum communes regulas conſi. 14. nu. 1. fo. 27. Et communes regulæ dictant indulgentias conceſſas eſſe interpretandas ſecundum quod uerba conceſſionis ſonant. nu. 2. ibi. 27

4 indulgentiarum effectus & uis in totum dependet a uoluntate concedentis. conſi. 14. nu. 3. 17

4 indulgentiarum conceſſio interpretatur perpetua ex mente & uerbis concedentis. nu. 6. ibi. 27

4 De indulgentijs interpretãdis conſiderantur cauſæ propter quas fuere conceſſæ. nu. 5. ibid. 27

4 indulgentiæ non ſunt interpretandæ, ut ſint indiſcretæ, & ut inducãt indiſcretionem, & importent uilipendium. Fallit quando ex uerbis & mente cõcedentis totum oppoſitum colligitur. nu. 7. ibi. 27

4 indulgentia in dubio interpretatur perpetuo conceſſa, uel ad tempus, & alijs numeris antecedentibus. & nu. 10. ibi. 27

4 indulgentia conceſſa una die per Papam alio non expreſſo, cenſetur perpetua. nu. 11. & nu. 13. ibi. eo.

4 indulgentia plenaria concedi poteſt per pontificem. nu. 19. ibi. 27

4 Indulgentia plenaria cõceſſa per pontificem etiam eo mortuo adhuc durat. nu. 20. ibi. 27

1 induſtria ſociorum conſideratur in ſocietate ex qua portiones redduntur inequales. conſi. 84. nu. 16. 153

1 induſtria ualde conſideratur in ſocietate. cõſ. 86. nu. 12. 157

4 Induſtria perſonæ quãdo eſt electa, impeditur ſubdelegatio. cõſ. 80. nu. 21. Et quid ſi eſt in hoc data expreſſa facultas. nu. 22. ibi. 107

1 inequalitas ſola precij non infert uenditionem ad menſuram factam cõſi. 55. nu. 16. Et circa iſtud cõſiderãdum eſt, quæ uerba ſunt appoſita. nu. 17. ibi. 131

4 inequalitas bñficiorũ arguit ea, quæ ſecreto committũtur. cõſ. 130. nume. 3. 139

3 infamia facti, quæ dicatur. cõſi. 64. nu. 12. & 13. 104

3 infamia facti paſſiua quæ dicatur. ibi. nu. 16. 104

3 infamia facti non oritur niſi ex facto dilucidè probato. conſilio. 64. num. 17. 104

3 infamiã facti non enim oriri poteſt ex facto occulto. ibi. nu. 18. eo.

3 infamia facti contraria facti probatione & contrario facto tollitur

tur.ibi.num.23. 104
4 Infamia facti, reddit quem inhabilem ad obtinenda, non autem priuat obtentis.conſ.88.nu.6. 111
4 infamia facti longe & magis & facilius reſultat, quàm illa iuris.cõſ. 88.nu.11. 111
4 Infamia an inſurgat ex confeſſione non ſubſecuta ſententia. conſ.88. nume.18. 111
3 Infamia alicuius condemnati poteſt per principem aboleri.conſi.98. num.168.& nu.169.fol.98.Et maximè quando princeps illi reſtitutionem conceſſit.nu.170.ibi. 1
4 Infamia iuris, nedum reddit inhabilem ad obtinenda, uerum priuat obtentis.conſ.88.nu.4.& 5. 111
4 Infamia facti non eſt idoneus teſtis. conſi.54. num. 28. 67
2 Infans an & quando poſſit per comitem legitimari.conſ. 3. nume. 22.In actu legitimationis debet interuenire expreſſus conſenſus prorogantis, & non ſufficit tacitus.nu.23.ibi. 9
2 Infans quando poſſit per comitẽ palati.legitimari.conſi.8.nu.17. 17
2 Infans non poteſt eſſe in iudicio.conſ.11.nu.3. 26
2 infans non poteſt ſibi quærere quaſi poſſeſſionem filiationis. conſil. 11.num.11. 27
2 infans quando poſſit a comite legitimari.conſ.15.nu.52. 40
2 infans dicitur mori inteſtatus.conſ.22.nn.23. 66
3 infans tranſmittit ius ſuccedendi.conſi. 36. nu.12. 56
3 infans quicquid uidet, præſumitur ignorare.conſ.87.nu. 17. 150
3 infans ignorat quicquid uidet.conſi.88.nu.76. 150
1 infirmus & proximus morti alienando, an præſumatur id facere in fraudem, & quid ſi contrahit matrimonium, uel religionem ingrediatur.conſ.13.nu.56. 32
1 infirmus poteſt alienare et teſtari, etiam ſi laboret in extraneis.conſ. eod.nn.66.& 56.Et poteſt aſſumere habitum religionis.nu. 67. ibi. & nu.56.Et ſine fraude poteſt ingredi religionem.ibi. 32
1 infirmus qui moritur confeſſus & ſuſcipiens euchariſtiam dicitur remittere omnem iniuriam, & rancorem, & ſolũ cogitare de ſalute animæ.conſi.13.nu.56. 32
2 infirmus renuncians beneficio an præſumatur facere in fraudem.nu. 56.ibidem. 32
1 infirmi non omnes moriuntur.nu.70.ibi. eo.
2 infirmus tempore peſtis, eodem morbo, fugitur & euitatur ab omnibus.conſ.32.nu.8. 98
2 infirmus peſte grauatus ſi coram quinque teſtibus dixit uelle facere teſtamentum & non fecit hæredis inſtitutionem ſed ſolum legata an ualeant in uim ultimæ uoluntatis.conſ.32.nu.45.& 46. 98
2 infirmo morbo peſtifero, imputanda non eſt culpa, quare prius teſtamentum non condiderit.idem in alijs impeditus.nu.31.ibi. 98
2 infirmus peſte, an poſſit condere ultimam uoluntatem coram quinq; teſtibus.nu.39.ibid.& nu.40.& ſeq.Et quid ſi teſtes eſſent rogati, uel eſſent fœmina.ibid. 98
4 infirmus corpore habet iuſtum impedimentum non comparendi. cõſ. 102.nu.13. 121
1 infeudatio confirmatiua non eſt noua, ſed potius executio prima. conſil.22.num.79. 48
1 infeudatio ſuper decimis concedi poteſt.conſ.101.nu.28. 185
1 inferior a principe poteſt collectas, & alia onera imponere, ſi a principe talis facultas ei conceditur.conſ.25.n.52. Et idem ſi ſunt conceſſa imperialia, & regalia.nu.53.ibi. 64
1 inferior non poteſt ſe impedire de facto ſuperioris.cõſ.118.n. 6. 218
4 inferior ab epiſcopo poteſt conſtituere uicarium ad tempus.conſ.50. nume.6. 61
Etiam ſi non haberet iuriſdictionem.nu.7.ibi.
4 inferior non poteſt tollere legem ſuperioris.conſ.68.nu.24. 84
2 inferiores a principe habentes iura principis non poſſunt etiam cum cauſa auferre rem alieni.conſi.6.nu.31. 12
2 inferiores a principe quamuis habeant iura principis non poſſunt ſine cauſa auferre rem alteri.conſ.9.nu.36. 18
2 inferiores a principe licet habeant iura principis, tamen ſine cauſa non debent auferre rem alteri.conſ.11.nu.161. 29
3 infinitas euitari debet.conſi.92.nu.4.declaratur.nu.50. 156
4 informatio capta ſufficit ad decernendum an citatio ſit neceſſaria. conſi.120.nu.12. 134
4 ingrediens religionem ordinis hieroſolymitani, an neceſſario debeat eſſe nobilis.conſi.44.nu.14. 55
1 inhabiles quando uocantur ad feudum, cum ipſis dicitur diſpenſatum.conſ.4.nu.14.25.& 26. 14
1 inhabiles multi ad ſeruitium admittantur ad feudum.conſi.25.num. 37.Et quia ſubſtantiale feudi nõ eſt ſeruitiũ, ſed fidelitas.n.34.ib. 58
4 inhabiles admittuntur in teſtes in crimine hæreſis.conſ.1.nume.53. 69.& ſequen. 5
4 inhabiles recipiuntur in teſtes in crimine læſæ maieſtatis.conſilio.2. num.61. 5
4 inhabilis ſi recipitur in una ſpecie, non debet extendi ad alias inhabilitates.nu.71.ibi. 5
1 inhabilitas autem conſiderata ex eo, quia pendente conditione caſualis fuit facta ſecunda conceſſio, non eſt conſiderabilis, nec recipitur. conſ.11.nu.95.& nu.ſeq.& 102. 25.& 26
1 inhabilitas extremi quando proficiſcitur facto diſponentis non impeditur retrotractio.nu.99.ibi.& nu.101. 26
1 inhærens ſententiæ dicitur illud affirmare, quod in ea continetur, cũ pro ea præſumatur.cõſ.20.nu.13. 78
3 inhærere tutius eſt deciſionibus, quæ indiuiduo reperiuntur, & nõ ipſis regulis, in materia extenſionis circa correctoria.conſi.47.nu.93. Et unica ratio collecta haberi debet pro expreſſa.nu.94.ibi. 73
1 inhibitio eſt regulanda, ſecundum ſupplicationem, & ſignaturam, nec ad ulteriora põt extendi, & quod ultra fit, nullũ erit.cõſ.39.nu. 9. 95
1 inhibitoria reſpectu unius cauſæ non eſt ad aliam trahenda. nu. 28. ibidem. 95
1 inhibitio ut effectum producat, debet continere cauſas uerui. conſ. 108.nume.5. 201
1 inhibitio debet eſſe canonica ut proſit.nu.6.ibi & nn.11. & facta in diuerſa cauſa non obſtat, nec proceſſum impedit.nu.7. ibi. Et quid ſi inhibitio eſt friuola.nu.9.ibi.
1 inhibitio nulla non ligat iudicem a quo.nu.10.ibi. eod.
1 inhibitio ſubreptitia, & inde geſta reuocanda ſunt.nu.12.ibi.fo. eod.
4 inhibitio quãdo dicatur canonica, & quãdo nõ.conſ.172.nu.15. 179
4 inimicus repellitur a teſtimonio.conſ.58.nu.73. 72
4 inimicus repellitur a teſtimonio etiam quod inimicitia ſui culpa non proceſſerit.conſi.61.nu.16.Satis eſt quod inimicitia ſit tempore quo teſtis producitur & iurat, licet antea non fuerit.nu.17.ibi. 77
4 inimicus capitalis non eſt idoneus teſtis.conſ.169.nu. 33. 175
4 inimici capitales non recipiuntur in teſtes in crimine læſæ maieſtatis.conſ.2.num.61. 5
4 inimicus capitalis ad accuſandum admittitur in crimine hæreſis. conſ.1.nu.54. 5
4 inimicitia capitalis contrahitur ex homicidio, & iniurijs.conſi. 11. nu.55.Et iſta inimicitia nedum inter maſculos, ſed etiam inter fœminas cadit.nu. 56. ibid. Et durat etiam ſi ſecuta fuiſſet reconciliatio num.57.ibi.Et capitales inimici in iſto crimine in teſtes non admittuntur.nu.58.ibi.& nu.63.Et repellitur a teſtimonio etiam in alijs criminibus excepto.n.59.ibid.Et propter odium præſumitur eos mentiri.nu.60.ibi. 5
4 inimicitia cauſatur ex eo, quia aſtabat cum aduerſario.conſ.53.numero 14.& 16. 65
4 inimicitia capitalis repellit a teſtimonio.nu.26.ibi. 65
4 inimicitia capitalis, repellit etiam ſi procedat culpa illius contra quem deponit.nu.27.ibi.Et ſatis eſt, quod inimicitia ſit tempore, quo iurat ſeu deponit.nu.28.ibi. 65
2 iniquum eſt, & abſurdum quòd legitimatus plus conſequatur, quàm legitimè natus.conſi.12.nu.172. 29
3 iniquum eſt & pœnale interdicere alicui alienationem bonorum.cõſil.72.num.72. 116
2 iniuria facta uni, dicitur facta omnibus alijs agnatis & cognatis.cõſil.15.num.28. 39
3 iniuria atrox quæ.conſi.29.nu.35.& 54.55.& 56. 45
3 iniuria nedum uerbo, ſed re & facto committitur.conſi.29.n.56. 45
4 iniuria eſt omne, quod non iure fit.conſi.78.nu.10. 105
4 iniuria illata dignitati eo grauior eſt.nu.13.ibi. eo.
4 iniuria committitur etiam rei.conſ.149.nu.13. Et re & facto nedũ uerbo.n.14.ibi.Et nedũ præſenti, ſed etiã abſenti.nu. 15.ibi. 153
4 iniuria præſumitur facta animo iniuriandi, niſi aliud probetur.n. 19. ibi.& nu.21.ibi. eod.
4 iniuria committitur etiam quando offenſio fit ſine armis.conſi.100. num.2. 171
4 iniuriarum condemnari non poteſt qui non fuit in dolo, ſeu culpa.cõſil.149.nu.17. 153
4 iniuriarum actio non datur niſi dolus intercedat.conſi. 73.numero.14.& nu.15. 107
1 iniuſtitia manifeſta, æquiparatur nullitati.conſi.45.nu.91. 102
3 initium rationis probat particulas ſequentes, ad quas referendum eſt. conſi.96.nu.31. 161
4 initium delicti, & ille locus uenit conſiderandus, & non locus exitus illius.quãdo unus ex improuiſo ſe coniungit cũ alio, et unus ſuperuenit

uenit ad alium, licet plures ſucceſſiue reperiantur non tamen poteſt dici eos feciſſe armatam ſeu ina'atam, nec iſto caſu tenētur pœna ſtatuti emanati contra facientes prædicta. conſ. 171. nu. 15. 178
3 Inobediens teſtatori, efficitur illi odioſus. conſi. 20. nu. 62. 29
4 Inonata ex quo actu inducātur. conſi. 81. nu. 11. 107
4 Inordinatè quando procedatur & ex abrupto, præcipitanter, & nō ſeruato iuris ordine, nulliter proceditur. conſ. 5. nu. 106. 15
4 Inquiri an poſſit ex leui præſumptione. conſi. 2. nu. 100. 25
4 Inquiri poteſt de hæreſi contra conuerſos nuniter ad fidem. conſi. 2. nume. 48. 5
4 Inquiſitus de hæreſi condemnatur quandoque ad carcerem, qui durus dicitur & hæreticalis. conſ. 2. nu. 150. Et an iſtis inquiſitis danda ſint nomina accuſatorum, & teſtium. nu. 154. ibi. & a ſeq. & 64. Regulariter inquiſitis datur. n. 155. ibid. & nu. 156. Necnon & nomina & copia inquiſitionis iudiciorum & actorum. nu. 156. 5
4 Inquiſitis de hæreſi defenſiones non ſunt denegandæ immo offerendæ. conſ. 2. nu. 170. Et ad eas faciendas per iudicem monendi ſunt. ibi. num. 171. 5
4 Inquiſitis de hæreſi non denegatur audientia ad defenſiones parandas. ibi. nu. 172. eod.
4 inquiſitis de hæreſi licitum eſt appellare ſi in proceſſu cauſæ grauarentur. ibid. nu. 173. eo.
4 Inquiſiti de hæreſi bona an ſint concedenda filijs orthodoxis. conſi. 2. n. 180. & 182. etiam in quibus locis iſtud procedat. ibi. nu. 181. Et quid ſi filij fuere concepti & nati ante tale crimen commiſſū. ibi. nu. 183. & in hac confiſcatione bonorum an ſit conſiderabile intereſſe fiſci laicalis. ibi. nu. 184. 5
4 inquiſitus de hæreſi ſi reuerſus eſt ad fidē, & abiurat hæreſim an bona ſint ab ipſo auferenda. cōſi. 2. nu. 185. Et quid ſi poſt condemnationem reuertitur & abiurat. ibi. n. 186. & 188. & et ſint reſtituēda bona & honores de humanitate. ibi. nume. 188. 190. 191. 192. & 202. 5
4 inquiſitus & condemnatus de hæreſi ſi reuertitur, an recuperet ius patronatus. conſi. 2. nu. 87. & 203. 5
4 inquiſiti de hæreſi poſſunt dare ſuſpectum ipſum inquiſitorem conſil. 2. nume. 174. 5
4 Inquiſitores non poſſunt paſſim de omnibus inquirere ſed ſolum de illis, quæ uerā ſapiunt hæreſim. conſ. 2. nu. 207. Et qualiter ſit procedendum, & memoria defuncti condemnanda. nu. 209. Et iſto caſu filij qualiter poſſunt ſe defendere. nu. 210. 5
4 Inquiſitio nō præcedente inculpatione et infamia non eſt formanda. conſi. 163. nu. 21. 170
4 inquiſitio quando inepta eſt, omne quod ex ea ſubſecutum fuit, nullū redditur. nu. 22. ibi. eod.
4 inquiſitione reddita nulla, ſequi non pōt cōdemnatio. nu. 23. ibi. eod.
4 inquiſitio poteſt contra delinquentes fieri in pluribus caſibus uſque ad annos uiginti. conſi. 169. nu. 1. fallit niſi tempus inquirendi eſſet minori tempore reſtrictum per ſtatutum. nu. 2. ibi. 275
4 Inquiſitio nō poteſt fieri poſt tēpus a ſtatuto pſixū. n. 3. ibi. Neceſſariū tamē eſt, inquiſitū iſtud opponere, & de hoc excipere. n. 5. ibi. eo.
4 inquiſitio ut fiat, quæ præcedentia habere debet. conſil. 88. n. 8. 112
4 inquiſitio in quib. plus operatur quā accuſatio. n. 9. ibi. et n. 10. 118
4 inquiſitio, confeſſio, & ſententia infamant. nu. 23. ibi. 118
4 inquiſitio non poteſt formari pro delicto non punibili. conſ. 171. numero. 27. 179
4 Inſcriptiones ſepulchrorum probant conſ. 149. nu. 26. 153
1 Inſinuatio ſuppletur per ſententiam iudicis. conſ. 96. nu. 40. 171
1 inſtantia ſtatutaria concernens ordinem ſeruanda eſt, etiam in forenſibus. conſi. 48. nu. 19. Et quid ſi terminus ſtatuitur ad litem finiendam. nu. 21. ibi. & nu. 20. Et quid in termino dato ad proſequendum appellationem. nu. 22. ibi. 107
1 inſtantia iudicij quando tranſeat de una perſona in aliam. conſi. 108. nume. 2. 201
Et quid ſi detinens ſemper fuit uitioſus. nu. 3. ibi.
4 inſtantia de iure communi perimitur triennio, uel tempore a ſtatuto limitato. conſi. 158. nu. 1. Et quid ſi a ſtatuto tempus ſtatuatur iudici. nu. 2. ibi. Et quid ſi iudex profert ſententiam infra tempus limitatū a iure communi, poſt illud taxatum a ſtatuto. n. 3. ibi. Et quid ſi inſtantia cœpit initium aliter, quā ex forma iuris cōmunis. n. 4. ibi. 165
1 inſtantia an dicatur finita per lapſum termini ſtatuti a iudice. conſ. 48. nume. 16. 107
4 inſeruiens eccleſiæ pro tempore quo inſeruiuit, eſt uerus creditor diſtributionum ſiue d. bitarum. conſi. 33. n. 23. Idem ſi fuerint ſibi promiſſa. ibid. 46
2 inſpiciendum eſt in quem effectus ſermonis confertur, & non ille, cū quo quis loquitur. conſ. 27. nu. 63. 87
1 inſtitor quis proprie ſit. conſ. 93. nu. 1. 166
1 Ex geſtis per inſtitores inſolidum tenentur illi, qui eos propoſuerūt. nu. 11. ibi. & nu. 2. & 5. eod.
1 inſtitor ſtipulando nomine ſocietatis acquirit ſocijs, ſecundum portiones, quas habent in illa. conſ. 94. nu. 29. Et quid ſi fuit mandatum negotiari emere, uendere. &c. nu. 30. ibi. 167
1 inſtitores & factores quando, & quo caſu teneantur inſolidum. nu. 35. ibid. & nu. 33. 34. & 36. 167
2 inſtitutio facta in codicillis an & quando dicatur ualida ſeu nulla. conſ. 91. nu. 20. & n. 21. Et an ualeat ſaltem in uim fideicommiſſi. n. 21. ibi. Et quid ſi in codicillis appoſita eſt illa clauſula quòd ſi nō ualeret iure codicillorum diſpoſitio ualeret iure cuiuslibet. &c. num. 9. 22. ibidem. 184
3 inſtitutio in re propria hæredis non ualet. conſ. 11. nu. 7. 19
3 inſtitutio hæredis, & ultima uoluntas mutari poteſt. conſ. 11. nu. 39. Et ignorantia ſuper iſtis non admittitur. nu. 40. ibi. 9
3 inſtitutio & diſpoſitio facta in teſtamento, poteſt in codicillis declarari. nu. 41. ibi. 9
3 inſtitutio hæredis neceſſaria eſt in teſtamento, cuius omiſſio reddit illud nullum & inefficax. conſ. 3. nu. 4. 8
3 inſtitutio hæredis facta de perſona incerta reddit teſtamentum nullum. nu. 5. ibid. & nu. 12. 8
3 inſtitutio facta de eo nominato in tali ſcriptura ualet & tenet cōſ. 3. nume. 15. 8
3 inſtitutio hæredis ualida eſt facta per illa uerba, uolo q bona mea uadant, oue ſono andate quelle de mio padre. nu. 16. ibi. 8
3 inſtitutio hæredis non uitiatur per errorem. n. 34. ibi. Error probari poteſt per duos teſtes. nu. 35. ibi. & nu. 36. 8
3 inſtitutiones, fideicommiſſa & legata, ut plurimum propter amorem & dilectionem fiunt. conſi. 3. nu. 47. 8
3 inſtitutio hæredis præſumitur facta propter amorem & charitatem. conſi. 18. nu. 29. 27
3 inſtitutio limitata ad certum tempus, ultra illud non extenditur. conſil. 20. nu. 7. 29
3 inſtitutio hæreditatis facta ſub conditione, ante illius euentum & purificationem ſtat in ſuſpenſo. conſ. 23. nu. 25. 34
3 inſtitutio poteſt fieri ſub conditione pendente ex alterius uoluntate. nec eſt captatoria. conſ. 58. nu. 6. Habet namque facti adminiculum & ceſſat captatio. nu. 7. ibi. 58
3 inſtitutio de illo, quem ſecreto teſtator dixit hæredi ualet, nec eſt captatoria. nu. 8. ibi. 58
4 inſtitutio ordinarij ſequi debet poſt præſentationem. conſ. 47. n. 2. 58
4 inſtitutio facta de filijs fratrum an comprehendat etiam filios naſcituros poſt teſtamentum & mortem teſtatoris. conſ. 71. nu. 8. 97
4 inſtitutio de hominibus non extantibus in rerum natura nulla eſt. nu. 10. ibi. Idem ſi facta eſſet de filijs alicuius, qui nullos haberet. ibi. 97
4 inſtitutio de filijs fratrum, referri debet ad naſcituros, ſi eo tempore nulli erant nati. nu. 14. ibi. & nu. 15. eo.
4 inſtitutio facta de filijs fratrum ſimpliciter intelligitur de filijs natis & non naſcituris. nu. 18. ibi. Fallit quando non poſſet uerificari niſi in naſcituris ex mente teſtatoris. nu. 20. ibi. Item fallit, quando inſtitutio eſſet facta per uerba denotantia tractum futuri temporis, quo caſu comprehendit illos naſcituros etiam poſt mortem teſtatoris. nume. 22. ibi. 97
4 inſtitutio de perſonis incertis facta, nulla eſt. nu. 23. ibi. Fallit niſi eſſent perſonæ incertæ de incertis. ibi. nu. 24. 97
1 inſtitutio aliorum hæredum non reuocat donationem. conſ. 128. nume. 41. 227
2 inſtitutio hæredis de filio naturali ualidabitur per ſubſequentem legitimationem alias erit nulla. conſ. 1. nu. 28. 2
2 inſtitutio facta de incapace non ualet. conſ. 3. nu. 20. Et annullata inſtitutione ſuccedunt proximiores. nu. 21. ibi. 9
2 inſtitutio facta de filio legitimato nulla eſt non probata legitimatione. conſ. 16. nu. 21. & nu. 108. 21. & 22
2 inſtitutio facta de aliquo, ut de filio nulla eſt, ſi non probatur talē inſtitutum eſſe filium illius. conſ. 11. nu. 14. 27
2 inſtitutio hæredis facta de aliquo, ut de filio legitimato, non ualet, ſi legitimatio eſt nulla. conſ. 12. nu. 227. Et ſine dubio procedit, quando facta eſt ut de filio, qui uere non eſt filius. 228. ibi. 29
2 inſtitutio hæredis non obſeruantis uoluntatem teſtatoris reducitur ad cauſam caduci. conſ. 19. nu. 147. Et propter talem inobedientiam admittitur ſecundo loco uocatus. nu. 148. 55
2 inſtitutio alicuius facta tanquam de filio, an & quando ualeat ſi filiatio non probatur. conſ. 29. nu. 113. 91

2 inſtitutio

2 Inſtitutio hæredis non eſt neceſſaria in ultima uoluntate, ſicut requiritur in teſtamento. conſ. 32. n. 41. 98
2 Inſtitutio facta in codicillis licet non ualeat, ualent tamen reliqua. conſ. 55. n. 3. 103
2 inſtitutio prima facta in teſtamento ſolemni ualet licet in codicillis fuerit reuocata. conſ. 55. n. 8. 105
2 inſtitutio continet titulum pleniorem, & honorabiliorem. conſ. 54. numero. 6. 132
1 inſtitutio facta in re certa, an excludat inſtitutum petere ſupplementum. nu. 15. ibi. 132
2 inſtitutio in re certa non operatur ultra illud quod teſtator diſpoſuit nu. 16. ibid. 132
2 Differunt ſatis an quis inſtituatur uniuerſaliter, ſeu in quota, uel particulariter. n. 20. ibi. eo.
2 inſtitutio hæredis nulla operatur, ut omnia relicta in teſtamento, reddantur nulla. conſ. 62. nu. 18. 143
2 inſtitutio hæredis continet in ſe titulum honorabilem. conſilio. 70. numero. 9. 151
2 inſtitutio hæredis communiter procedit amore, & beneuolentia. nu. 10. ibid. eo.
2 inſtitutio facta de filio naſcituro poſt mortem teſtatoris, locum habet ſi filius naſcatur in uita ipſius. conſ. 70. n. 17. 151
4 inſtitutio & præſentatio, quando & quo caſu iudicantur ut diuerſa conſ. 144. nu. 17. 160
3 inſtitutus quis hæres non poteſt in fraudem legatariorum, & fideicommiſſariorum omittere cauſam teſtati, & ſuccedere ab inteſtato conſ. 61. nu. 45. Nec poteſt uti remedio teſtati & inteſtati non enim iſta compatiuntur. n. 46. ibi. 100
2 inſtitutus in uita & poſt eius mortem habens ſubſtitutum, ualebit inſtitutio, & ſubſtitutus admittetur per fideicõmiſſu. cõſ. 69. n. 4. 150
2 inſtitutus hæres uſque ad annum ſi poſt annum teſtator uoluerit illũ non eſſe hæredem ualebit inſtitutio. Cogitur tamen reſtituere hæreditatem illi, cuius contemplatione appoſita fuit illa clauſula. nu. 6. ibi. Talis inſtitutio erit perpetua quo ad uitam inſtituti, tamẽ poſt ipſius mortem cenſetur grauatus per fideicommiſſum reſtituere hæreditatẽ proximioribus ab inteſtato ſuccedentibus teſtatori. nu. 7. ibi. 150
2 inſtitutus in uita nulla alia facta diſpoſitione per fideicommiſſum tenetur reſtituere hæreditatem uenientibus ab inteſtato. nu. 8. ibi. & n. 9. & 10. eo.
2 inſtitutus & rogatus reſtituere partem hæreditatis poteſt petere diuiſionem illius. nu. 14. ibidem. eo.
2 inſtitutus uidetur animo compenſandi ſi unus cohæredum eſt debitor ſicuti fit quando eſt creditor. conſ. 69. n. 24. eod.
2 inſtitutus primo loco uidetur magis prædilectus, quàm ſubſtitutus. conſ. 70. n. 11. 151
2 inſtitutus grauari põt ſub duplici conditione, ſi ipſe ſine eius filij moriantur ſine filijs. conſ. 86. n. 9. 174
2 inſtitutio uerbum directum eſt. conſ. 93. n. 7. & n. 8. 189
2 inſtitutus hæres an & quando concurrat cum uſufructuario in uſufructu. conſ. 94. n. 10. 191
3 inſtitutus in re certa, nullo dato cohærede cenſetur inſolidum inſtitutus. conſ. 17. n. 40. Fallit quando conſtat teſtatorem uoluiſſe illum ſolum inſtituere in particulari. n. 41. ibi. Tunc enim ceſſat ius accreſcendi, & res deducitur ad cauſam inteſtati. ibi. 25
3 inſtitutus excludit ſucceſſuros ab inteſtato conſ. 19. n. 16. 18
3 inſtitutus quando eſt rogatus reſtituere diuerſis perſonis totum illud quod eſt ſibi relictum fideicommiſſum erit uniuerſale. conſ. 43. n. 61 & 98. Et idem erit, quando totius patrimonij facta eſt diſtributio. n. 63. ibi. Et quid ſi in rebus enumeratis conſiſtit totum patrimonium. n. 64. ibi. Et ſi fideicommiſſum ſit uniuerſale poteſt capere denominationem ab inſtitutione. n. 65. ibi. Et quando conſideranda ſit ſpecificatio, & non generalitas. n. 66. ibi. & n. 82. & 101. 66
3 inſtitutus in hæreditate alterius ex ſtato penes teſtatorem dicitur particulariter inſtitutus, & eſt loco legatarij. conſ. 54. nu. 7. 89
2 inſtitutione excluſo, an cenſeantur excluſi eius filij conſ. 19. n. 84. 55
2 inſtituti non cenſentur ſubſtituti eorum filijs, & deſcendentibus. conſil. 43. n. 31. 110
2 inſtituti uidentur magis dilecti quàm ſubſtituti. conſilio. 48. numero. 16. 115
3 inſtituens aliquem in aliqua re ſtabili, in qua habebat partem, uidetur illam inſtituiſſe in illa parte. conſ. 2. nu. 5. & nu. 62. 61. & ſeq. In alia uero parte propria inſtituens, non ualet inſtitutio. n. 6. ibi. 6
3 inſtituens hæredem cum teſtamento dicitur mori licet ſpecifice nihil diſponat de bonis ſibi a teſtatore relictis, in quibus fuit grauatus fideicommiſſu. conſ. 72. n. 60. Et circa bona uero poteſt quis mori pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus. nu. 61. ibi. Quod uero ad dationem tutelæ, conceditur contrarium, ex quo diuerſa eſt ab inſtitutione hæredum concernente bona. n. 62. ibi. & nu. 63. 126
3 inſtituo, quos talis nominauerit, an ualeat, conſ. 39. n. 16. 66
3 inſtituo illum, quem Titius elegerit, non ualet. conſ. 38. n. 46. 58
3 inſtituo omnes homines mundi, an ualeat. n. 51. ibi. eod.
4 inſtituere, & deſtituere proprie competit ordinario. conſ. 21. n. 15. Poteſt etiam competere Abbati, ex priuilegio. ibi. 54
4 inſtrumentum publicum, legitimam inducit probationem. conſ. 122 nume. 11. 135
4 inſtrumentum continens plusquam originale falſum præſumitur. cõſ. 146. nu. 4. 151
4 inſtrumentum de ſubſtantia debet continere præſentiam & deſcriptionẽ teſtium. conſ. 141. n. 1. Et ſine teſtibus non probat. n. 2. ibid. Et ad minus debent eſſe duo teſtes. n. 3. ibi. 142
4 inſtrumentum falſum non eſt inſtrumentum. n. 6. ibi. 142
4 inſtrumentum poteſt comprobari per conteſtes. conſ. 162. n. 20. 169
4 inſtrumentum publ. cum manifeſtam & euidentem inducit probationem. conſ. 170. n. 8. 177
1 inſtrumentum publicum facit rem notoriam. conſ. 10. n. 70. 22
1 inſtrumentum facit rem liquidam & euidentem. conſ. 10. n. 95. 22
1 inſtrumenta antiqua inducunt opinionẽ & famam cõſ. 27. n. 18. 70
1 inſtrumentum plene probat. conſ. 27. n. 21. 70
1 inſtrumentis publicis in dubio ſtandum eſt. conſ. 54. nu. 1. fallit numero. 80. 115
1 inſtrumentum inducit probationem probatam. n. 3. ibi. 115
1 Et continet ueritatem apparentem. n. 4. ibi. eod.
1 inducit probationem euidentiſſimam. n. 5. ibi. eo.
1 inſtrumentum publicum plene probat. conſ. 58. n. 1. 121
1 inſtrumentum præſumitur in dubio uerum non ſimulatum conſil. 60. numero. 6. 114
1 inſtrumentum de quantitate expenſarum rerum & pecuniarum acceptarum poteſt præſtari coram arbitro. conſ. 76. nu. 14. 141
1 inſtrumenta publica probant, & confeſſio partis idem operatur conſ. 89. nu. 2. 160
1 inſtrumentum eſt ſcribendum manu notarij de eo rogati. conſ. 104. n. 60. Et quid ſi eius manu ſcriptum per comparationem literarum uerificatur. Ex quibus colligatur, quod fuerit illius manu ſcriptum. nu. 61. ibid. 191
1 inſtrumẽtum inducit probationem manifeſtã. n. 64. ibi. & n. 67. 191
1 Pro inſtrumento præſumitur quod ſit uerum. nu. 65. ibi. 191
1 inſtrumentum eſt ueritas apparens. n. 66. ibi. 191
1 inſtrumentum locationis non probat poſſeſſionem nec dominiũ, quo ad tertios. conſ. 104. n. 81. & n. 85. 86. fo. 215. Fallit quando concurrunt alia adminicula. n. 82. ibi. Item quando per cepta eſſet põſſio n. 83. ibi. Et ex tali poſſeſſione præſumptiue dominium probatur. nu. 84. ibid. 215
2 inſtrumentum ſumptum ex prothocollo, non debet facere maiorem fidem quàm prothocollum originale. conſ. 12. n. 127. 28
2 inſtrumentum non requiruntur dotalia, quocunque loco contrahatur matrimonium. conſ. 13. n. 53. 36
2 inſtrumentum publicum, ut de per ſe probet, quas ſolennitates continere debeat, ut fidem faciat. conſ. 27. n. 1. 86
2 inſtrumentum ut probet, & de ſe fidem faciat, debet eſſe ſcriptũ manu eiuſdem notarij, qui fuit de eo rogatus. conſ. 28. n. 1. 89
2 inſtrumentum ſcriptum manu unius, & ſubſcriptum manu alterius uidetur ſuſpectum. n. 2. ibi. & melius. n. 34. ibi. 89
2 inſtrumentum an reddatur ſuſpectum de falſo propter omiſſionẽ loci. n. 10. ibi. 89
2 inſtrumentum an reddatur ſuſpectum propter omiſſionem rogitus notarij, & teſtium. n. 11. ibi. & n. 51. 52. 53. 54. 55. 56. & 75. Et quid ſi nomina teſtiũ apparẽt deſcripta diuerſa manu & diuerſo attramẽto, quã fuerint deſcripta in illa notula. n. 12. ibi. & plenius. n. 58. 89
2 inſtrumentum an reddatur ſuſpectum propter omiſſionem ſigni notarij. n. 13. ibi. & plenius. n. 62. 63. 89
2 inſtrumentum ſolenniter celebratum præſumptionem habet quod ſit ſolemne, & quod omnia uerba in eo cõtenta cenſeãtur prolata a partibus. n. 19. ibi. 89
2 inſtrumentum ſcribi poteſt manu alterius, dũmodo notarius, qui fuit rogatus illud ſubſcribat. n. 29. ibi. & n. 30. 89
1 inſtrumentum plene probat. conſ. 107. n. 5. 199
2 inſtrumentum non eſt in conſideratione, quãdo caſſata ſunt uerba ex quibus induci poteſt uariatio. conſ. 28. n. 42. 89
3 inſtrumentum publicum, plene probat conſ. 53. n. 59. 85
3 inſtrumentum teſtamenti celebratum præter formam traditam a ſta

tuto nullum eſt.conſ.61.nu.10. 100

3 inſtrumentum uitiatur propter amiſſionem diei & conſul.i.conſilia. 68.nume.1. 116

3 inſtrumentum teſtamenti plene probat,quando eſt legitimè confectū conſ.72.nu.8. 120

3 inſtrumentum inducit plenam probationem quouſque probetur contrarium.conſ.77.nu.1. 126

3 inſtrumentum habet probationem probatam.n.2.ibi. 126

3 inſtrumentum inducit probationem realem.n.4.ibi. 126

3 inſtrumentum in dubio præſumitur uerum & non ſimulatum,ita & contractus in eo celebratus.n.5.ibi. 126

3 inſtrumentum plene probat niſi contrarium oſtendatur conſil.85. numero.7. 143

3 inſtrumentum publicam præſumptionem habet pro ſe, de contentis in eo.conſ.87.nu.3. 147

3 inſtrumentum publicum inducit probationem probatam.conſil.88. nume.19. 149

3 inſtrumentum factum ſecundum formam cameræ quem effectū producat.conſ.103.nu.3. 168

3 inſtrumentum probans intentionem ſuam obtinere debet.conſi.109. numero.39. 174

4 inſtrumentum mutui celebratum inter tertios,probat mutuum fuiſſe quo ad omnes.conſ.5.nu.212. 16

4 inſtrumentum plene probat inter ipſos contrahētes.cōſ.21.n.13. 32

4 inſtrumentum factum cum uno non nocet alijs.conſ.23.n.10. 34

4 inſtrumento ſcripto per notarium,alias de falſo accuſatum, non datur plena fides.conſ.57.nu.36. 71

4 inſtrumentum in quo quis confitetur aliquam eſſe ſuam uxorem & eam carnaliter cognouiſſe,non propterea probat matrimonium, cōſ. 60.nu.41. 76

4 inſtrumenta confecta per notarium excommunicatum,an & quando ualeant,& per totum.conſ.89.n.1.Et an ſatis ſit quod notoriè ſit excommunicatus.nume.2.ibi.& ſequentibus.Et quid ſi communis opinione habebatur pro non excommunicato.num.3.ibi.Et quid ſi illud exercet ī longinquo in quo ignorat an ſit excōmunicatus.n.4.ibi. 112

4 inſtrumentum ut probet concludere debet.conſ.97.nu.17. 117

4 inſtrumentum & conſuetudo non extenduntur ad illa quæ in eis non continentur.nu.18.ibi. 117

2 intellectus.c.cum tibi.extra de teſtamen.conſ.83.n.30. 169

2 intellectus.c.ſollicita.de reſti.ſpo.ut non procedat,quando renunciationes ſunt reciproca, uel quando ultra renunciationem interuenit alius actus , ſeu concurrunt aliæ qualitates,quæ non aderant in eo caſu.conſ.10.nu.66. 22

2 Nec d.c.procedit quando renunciatur in manibus ſuperioris, & conſtat de notorio defectu proprietatis ipſius renunciantis.n.67.68.& 69.70.& 74.ibid. eod

2 Et dictum.c.ſollicite.loquitur in beneficialibus,non in prophanis , & non procedit quando quis renunciat ex cauſa rerum cittarum,propter quas non poteſt ibi ſtare.nu.71.ibi. 22

Nec procedit quando in inſtrumento diceretur ſponte, & non metu. Et idem quando diceretur ex certa ſcientia.ibi.nu.72. eo.

2 Et quando renunciatum eſſet poſſeſſorio,& omnibus iuribus.ibid.numero.73. 22

2 Et quando renunciatio facta eſt coram ſuperiore.nu.74 ibi. eo.

2 Vel quando poteſt allegari aliquid propter quod diminuitur de præſumptione.d.c.& cū ſimili.iuri.conſ.10.nu.75. eo.

2 Et quando longo tempore poſt renunciationem ſpoliatus acquieſcit ibi.nu.76. eod.

3 intellectus ad c.quamuis.de pac.li.6.conſ.27.n.15.54.& 69. 44

4 intellectus ad c.ſi pro te.de reſcri.li.6.communiter datus, dubius eſt. conſ.11.n.72.Alius datur per Gemin.& do.de Rot.n.73.ibid.Et alias per doctores antiquos.n.74.ibi.Alius per modernos & Papienſes.ibi.n.75.Et poſtremo alius.nu.76.Datur ultimo ad d.c. alius intellectus,ut procedat in beneficialibus ratione de qua.ibi. 25

2 intellectus ad c.quamuis cum ſimili.de reſcrip.li.6.ibi.n.82. 25

1 intellectus.c.tuam.de pœnis,remiſſione.conſ.34.n.33. 90

3 intellectus.c.per tuas.contra Abbatem,& alios.conſ.64.n.56.Contrarietas Alex.in hac diſceptatione n.57.ib. 1:8

3 intellectus.c.quicunque.17.quæſt.ult.conſ.72.n.26.ſo.126.& cōſ. 73.nu.21. 129

2 intellectus ad c.ſerles.de teſtib.extra.conſ.111.n.17. 221

2 intellectus.ad c.ſuper ea.de teſti.conſ.15.n.25.& 27. 39

2 intellectus.c.tuam.de pœnis.conſ.19.n.243. 55

2 intellectus gl.in c.apud miſericordem.32.quæſt.2.ibi. ead.

2 intellectus.c.cum tibi extra de teſta.conſ.83.nu.30. 169

3 intellectus.c.cum iuramento.extra de homicid.conſ.89.n.9. 152

4 intellectus ad c.quod ſuper.de renunc.n.& c.ſolicite.de reſti.ſpol.cōſil.5.nu.182. 16

4 intellectus.c.primi.de oſ.leg.li.6.conſ.17.n.6. 30

4 intellectus.c.ſi eo tempore.de elect.li.6.conſ.19.n.22. 41

4 intellectus.c.1.de eo qui dux.conſ.52.n.16. 64

4 intellectus.c.uidetur de eo qui dux.in matri.& c.conſ.58.n.23. 72

4 intellectus.c.uerum.& c.ex publico.de conuer.coniug.conſ.65.nu. 17.& n.93.& alijs.præced. 82

4 intellectus.c.literas.de reſti ſpo.conſ.78.nu.40.& n.180. 106

4 intellectus.c.fi.de diuortijs.conſ.68.n.256. 85

4 intellectus.c.cum igitur.& c.primi.35.q.1.conſ.68.n.344. 85

4 intellectus.c.duobus in fi.de reſcriptis.conſ.117.n.41. 50

4 intellectus.ad c ſi tibi abſenti.conſ.119.n.10.& n.6.& ſequen.alijs multis. 133

4 intellectus ad extrauag.Benedicti.conſ.105.n.17. 123

1 intellectus.l.titius.ff.quæ res pigno cum ſimilibus.conſilia.11.numero.69. 25

1 intellectus ad l.qui abſenti.§ prima.ff.de acquir.hered.conſil.11.nu numero.87. 25

1 intellectus & declaratio.§.titius.conſ.28.n.10. 76

1 intellectus ad l.ſi.§.primo.ad legem rhodiam. de iactu. cum ſimilib. conſ.37.n.21. 93

1 intellectus.l.iulianus.ff.qui ſatiſd.cog.conſ.48.n.9. 107

1 intellectus.ad l.cum tabernam.§.fi.de pignorib.conſ.50.n.25. 110

1 intellectus.l.qui fundum ff.de euictio.conſ.64.n.42. 1:8

1 intellectus.l.patre furioſo.conſ.38.n.11. 94

1 intellectus multiplex ad l.ſocietatem.§.diſſociamur.ff.pro ſocio. cōſ. 82.nume.41. 49

1 intellectus ad l primam.§.is qui nauem. ff. de exercito. & quo caſu procedat.conſ.93.n 58. 166

1 intellectus & interpretatio illius tituli.ff.quod cum eo.conſ.94. nu. 441.& alijs ſeq. 167

1 intellectus.l.1.in prin.ff.de rebus eorum.conſ.98.n.42. 178

1 intellectus & declaratio ad l.ſi uehenda.§.pe. ff. ad legem rhod ā de iactu.cum alijs ſimilibus.conſ.110.n.28.& 29.& 30. 205

1 intellectus ad l.mulier.§ ſi quis.ff.de conditione indebiti. cū ſimili. conſ.110.n.85. 205

1 intellectus.l.qui autem.§.ſed ſi.ff.de conſtituta pecu.ibi.n.87.88.c.

1 intellectus.l.ſi fideiuſſor.§.ſi neceſſario.ff.qui ſatiſ.cog.ibidem,num. 88.& 89. 205

1 intellectus.l.ſi procurator.in prin.ff.rem ratam haberi.ibi.n.91. 205

1 intellectus.l.ſtipulatio iſta.in prin.ff.de uer.ob.conſ.110.n.92. 205

2 intellectus illius clauſulæ.Comitum,Baronum militumq; filijs exceptis,& qui comprehendantur in illa clauſula.conſ.5.n.10. 11

2 intellectus ad ſtatu.Bono.ſub rubri.de contrac.fac.cum minor. conſ. 12.nu.43. 28

2 intellectus.l.poſthumus.§.ſi quis.ff.de inofficio.teſta.conſilio. 2. numero.76. 28

2 intellectus.l.de his.ff.de tranſac.conſ.15.n.77. 40

2 intellectus ſtatuti Vicentini,de bonis paternis non alienan.conſ.16. n.92.& n.ſeq.& 106.& ſeq. 43

2 intellectus.l.qui habebat.ff.de uulg.& pup.conſ.18.n.45. 50

2 intellectus.l.credendum.§.ſi uero.ff.qui pet.tut.conſ.22.n.7. 66

2 intellectus.l.prima.ff.de ſuis & legi.nu.10.ibi.& alijs ſeq.& n.24. & ſequenti. 66

2 intellectus tituli de ſuis & legiti.conſ.22.n.27. 66

2 intellectus.l.ſi fratres.§.idem reſpondit.ff.pro ſocio.conſilio.26. numero.110. 81

2 intellectus.l.miles.§.defuncto.ff.de adulterijs.conſ.10.nu.83.ſo.22. & conſ.19.nu.97.Cōtra doct.Bononien.in l.1.§.ad quæſtionem.col. fi.ff.de quæſt.n.98.ibi. 91

2 intellectus.l.ſed eſt quæſitum.ff.de lib.& poſth.conſ.29.n.102.103 104.& 107. 95

2 intellectus.l.ſi quis poſthumus.in prin.ff.de lib.& poſth.conſ.29.nu. 105.106.& 107. 91

2 intellectus ad l.ex facto.§.penul.ff.ad trebellianum.conſil.36. numero.45. 104

2 intellectus aliquorum conſ.Alex.conſ.40.n.37. 112

2 intellectus plurium ll.loquentium in materia de ſubſtitutione fideicōmiſſaria conſ.43 n.62 117

2 intellectus ad l.proculus.ff.de uſufru. & an inducta ad diminutionē &c.conſ.71 n.2 153

2 intellectus ad l.ſi alij ff.de uſufr.legato & quo caſu loquatur cōſ.94 nu.34 & n.54 191

3 intellectus.l.ſequens quæſtio.ff.de legatis.ſecundo. cum concordan. conſ.2.nu.37. 6
4 intellectus ad ſtatutum Bono.uolens intelligi aſſaſſinum illum qui ſpe data aut recepta delictum commiſit.conſ.166.nu.8. 173
4 intellectus ſtatuti Bononi.loquentis de præſtante auxilium in ipſo homicidio.nu.25.ibi.& ſeq.& nu.31.& 33.. fo.eo.
3 intellectus.d.l.ſequens quæſtio.§.ſi ita uer.nominatim.conſ.2.nu.59. ibi.& nu.60. 6
3 intellectus.l.tertia.§.ſi rem.ff.de legatis tertio.nume.73. & alijs ſequen.ibid. 6
3 intellectus.l.Caius.ff.de pign.nu.72.ibi.& nu.78. 6
3 intellectus ad l.3.§ ſi emancipatus.ff.de contratabulas.conſ.19.numero.40. 45
3 intellectus.l.utrum.§.cum quidam.ff.de reb.dub.cum ſimi.conſ. 38. numero.59. 58
3 intellectus ad l.patronus.§.libertis.de legatis.3. conſilio. 58. numero.56. 95
3 intellectus ad l.diuus.ff.de uſu & habitatione.conſilio.58. numero. 29.ibidem. 95
3 intellectus.l.ſi quis ita.§.fina.ff.de teſtament. tute. conſilio. 66. numero.71. 107
3 intellectus. ad §.Chryſogonus.ff.de uerborum obligationibus. num. 72.ibidem. eo.
3 intellectus.l.titia ſeio.§.ſeia libertis.ff.de legatis.2. conſilio. 72. numero.39. 126
3 intellectus.l.codicillis.ff.de uſufr.lega.nu.41.ibi. eo.
3 intellectus plurium.ll.contra Soc.conſ.72.nu.62. 126
3 intellectus.l.qui habebat ff.de uulg.& pup.quo caſu procedat.cõſil. 75.nume.40. 129
3 intellectus.l.cariademus.ff.de pollic.conſ.89.nu.35. 152
3 intellectus.& declaratio.l.ſi ita ſtipulatus a ſeio.ff.de fideiuſ.conſil. 96.nume.19. 24
3 intellectus.l.creditor.§.Lucius ff.mandati conſ. 107.nu.36. 169
4 intellectus.l.ſi debitorem.ff.de nouatio.conſ.107.nu.45. 169
4 intellectus regula de acceptando &c.conſ.119.nu.17. 133
4 intellectus.l.die ſponſaliorum.conſ.131.nu.10. 140
4 intellectus plures dãtur ad l. ſi quis obrepſerit,& Bar.ibi.ff.de falſis & ſeq.conſ.151.nu.31. 159
1 intellectus ad l.3.C.ſi mi.ſe ma.dixe.contra Barb.conſ.97.nu. 108. 109.& 110.cum ſeq. 174
4 intellectus ad l.1.C.de raptu uirg.conſ.160.nu.5. 168
1 intellectus.l.ſecunda.C.de pericu.& commo.rei uendita. conſil. 57. numero.20. 120
1 intellectus ad l.ſi quando.C.unde ui.cum ſimilibus. conſilio. 75. numero.28. 141
1 intellectus.l.ſancimus.C.de fideiuſſoribus.conſ. 110.nu.90. 205
2 intellec.auth.item ſi quis ſine.C.de natu.libe.conſ.12.n.229.& nu. 231.& alijs ſeq. 29
2 intellectus.l.donationis.C.de donatio.inter uirum & uxo.conſ. 16. numero.16. 42
2 intellectus.l.ſi.§.ſimilique modo.C.de iure dotium.ibi.nu.27. eo.
2 intellectus.l.pactum.C.de pactis.conſ.16.nu.109. 86
2 intellectus.l.ſi maior.de legit.hære.conſ.19.nu.108. 91
2 intellectus.l.auunculo.C.commu.de ſucceſ.conſ.30.nu.43. 94
2 intellectus.l.ſi non ſpeciali.C.de teſta.conſ.35.nu.5. 99
2 intellectus authentica hoc inter liberos.C.de teſta.conſilio. 34. numero.34. 101
4 intellectus.l.apud hoſtes.C.de ſuis & legit.conſ.65.nu.26. 82
3 intellectus ad l.iubemus.C.ad treb.conſ. 1.nu.86. 2
3 intellectus.l.ſi quando.§.illud.C.de inoſſicioſo teſtamento.conſil. 9. numero.5. 16
3 intellectus.d.l.ſi quando.§.& generaliter.in illis uerbis ſpecialis expreſſio,ſeu renunciatio.nu.16.ibi. 16
3 intellectus.l.3.C.de noua.qualis uere ſit.conſ.19.nu.65.Concluditur contra deciſio.conſ.Neap.nu.66.ibi. 28
3 intellectus authenticæ ſed ſi ea.& in corpore,unde ſunt tut.conſ.29. numero.30. 45
3 intellectus.l.dudum.C.de contrahen.emp.conſ.83.nu.5. 14
3 intellectus.l.ſecunda.C.de pact.conſ.39.nu.34. 61
3 intellectus.l.ſecunda.C.de pign.conſ.103.nu.1. 68
4 intellectus ad l.ſi.§.plus autem.C.de bonis quæ liber.conſil.157.numero.4. 165
4 intellectus.l.ſecunda.C.de caſtren.pecu.li.12.nume.38.ibid.& numero.39. 165
1 intellectus ad cap.primũ.in titu.de natu.ſucceſſio feud.conſilio. 23. nume.264. 52
1 intellectus ad c.primum.in titu.ſi uaſſal.feud.priuetur.numero.265 ibidem. 52
3 intellectus.c.primi in fine de natu.ſucceſſio.feudorum.conſil.65.numero.44. 105
3 intellectus.c.1.§.ſi clientulus de alienatione feudorum cum ſimilib. conſ.65.nu.8. 105
4 intelligentia uera quæ ſit.conſ.20.nu.2. 32
4 intentio facti excludenda uenit per exceptionem intentionis & facti conſ.5.nu.221. 16
4 intentio concedentis aliquid potiſſimum attenditur.conſil. 144. numero.13. 149
3 intentans petitorium,dominium ſe præſupponit. conſilio. 65. numero.10. 105
4 interdicta eccleſia parochiali ſacerdos poteſt ſuos parrochianos alibi ſepelire,& habebit portionem canonicam,eſto quod interim nõ inſeruiat eccleſiæ.conſ.27.nu.36. 58
4 interdictum poteſt apponi ſuper una eccleſia,& demum ſuper aliam & poſtremo ſuper cathedrali.conſ.27.nu.37. 58
4 interdictum non poteſt relaxari,niſi obſeruata forma contraria interdicto.ibi.& nu.58. eod.
4 interdictum appoſitum ſuper una eccleſia,poteſt extendi ad alias. n. 38 ibi.& nu.37. eo.
4 interdictum appoſitum quandiu principales excommunicati. &c. ibi fuerint &c.& per tres dies continuos poſt receſſum &c. non poteſt relaxari niſi dicta forma adimpleatur.nu.41.ibid. Et ſubſecuta ſatisfactione,& ceſſante abſentia.nu.41.ibi. eod.
4 interdictum appoſitum,quouſque quis ſatisfaciat,non relaxatur,niſi ſequatur ſpecialis abſolutio.nu 43.ibi. 58
4 idem eſt in iſtis ſiue perſona ſit interdicta,ſeu ſuſpenſa,uel eccleſia.n. 44.ibid. 58
4 idem ſi eccleſia eſt interdicta propter culpam alicuius,quouſq; fuerit ſatisfactum,nam non poteſt interdictum relaxari,niſi ſecuta ſatisfactione,& declaratione ſuper ea.nu.45.ibi. 58
4 interdicta ciuitate,ſeu eccleſia,ſi non ſunt interdictæ perſonæ ſacerdotes loci interdicti poſſunt celebrare , & miniſtrare ſacramenta in alijs locis non interdictis.conſ.27.nu.2.ibi. eo.
4 interdicta eccleſia manſionarij, ſacerdotes beneficiati & canonici illius poterunt in alijs eccleſijs non interdictis celebrare, & ſacramenta miniſtrare.conſ.27 nu.5. 58
4 interdicta eccleſia ſacerdos proprius poteſt exire cum ſuis parrochianis & celebrare in alio loco non interdicto exclusis culpabilibus. n. 6.ibi. Et poſſunt iſti celebrare,non ſolum ut ſinguli ſed etiam collegialiter ſi eccleſia eſt collegiata.conſ.27.nu.7.ibi. 58
4 interdicta eccleſia non intelligitur interdictum capitulum illius, nec econtra.ibid. eod.
4 interdicta uniuerſitate non intelligitur interdictus locus conſ. 27.n. 8.ibid. 58
4 interdicta eccleſia,an intelligantur interdicti canonici,non ut ſinguli,ſed ut collegium.conſ.27.nu.9. 58
4 interdicta ciuitate propter delictum rectoris,ciues extra ipſam poſſunt licite intereſſe diuinis,dummodo non ſint culpabiles. conſ. 27. nume.24. 58
4 interdicta eccleſia propter culpam alicuius quouſque tale quid durat,uel ſimile nõ ſufficit,quod illud non duret, ſed neceſſaria eſt declaratio,ut poſſit interdictum relaxari.nu.46.ibi. 58
4 interdictum poſſeſſorium retinendæ,quando dicatur intentatum.conſil.31.nu.49.Tale interdictum an competat pro iuribus incorporalibus.nu.50.ibi. 43
4 in interdicto retinendæ,quis magis obtinere debeat.nu.53.ibi. 43
4 in dicto interdicto,retinendæ articuli etiam concernentes petitoriũ an ſint pertinentes uel ut ibi nu.53.55.56.& 60. 43
4 interdicto retinendæ & etiam recuperandæ, an & quo caſu admittãtur articuli tangentes proprietatem.ibi.nu.55.56.& 60. eo.
4 interdictum retinendæ concurrit cum petitorio,quando agitur de iuribus incorporalibus.nu.54 ibi. 43
4 interdictum retinendæ & recuperandæ penitus contrariantur.n.57 ibidem. 43
4 interdicto retinendæ,ille obtinet qui de ea antiquiori docet.conſ.125 numero.1. 137
4 interdictum recuperandæ & retinendæ, an inſimul poſſunt intẽtari, & quando & quo caſu.nu.13.ibi. 157
1 interdictum uti poſſidetis,& recuperãdæ differũt,& licet unus poſſideat tamen alius poteſt in illis habere ſeruitutem.conſ.27.n144.70
1 interdicto uti poſſidetis eſt probandum aduerſarium poſſediſſe clan-

 deſtinè

deſtina & uitiuſa.conſ. 104.n.119. 191

1 *interdicto uti poſſidetis quæ probationes prævaleant.n.125.ibi.f.e.*

4 *interdicto ſuppoui poteſt quandoque aliqua particularis eccleſia, & non perſona illius, quandoque econtra.conſ.27.n.1.* 58

4 *interdicto loci perſonæ non ſunt interdictæ.conſ. 27.n.2.ibid.fo.eo.*

4 *interdicto poſito in aliqua eccleſia, extra illam celebrari poterit alta uoce.conſ.27.n.4.* 58

4 *interdictum non debet eſſe ſine effectu, & eluſorium.conſ.27.n.17. Quod procedit quando in totum euacuaretur, & penitus redderetur inutile, alias ſecus.nu.18.ibi.* 58

4 *interdictum poteſt poni propter inobedientiam canonicorum, et clericorum.n.20.ibi.* 58

4 *interdictum propter interdictum canonici capitulũ & populus multa diſpendia patiuntur.conſ.27.n.19.* 58

4 *interdictum quando poſſit relaxari.nu.21.ibi.* 58

4 *interdicti cauſa ceſſante, an ceſſet eius effectus.conſilio.27.numero. 22.ibidem.* 58

4 *interdicti tempore fraternitatis laicorum an poſſint publice facere rogationes.conſ.27.nu.32.* 58

4 *interdictu collegio an cenſeantur iterdicti ſinguli.conſ.27.nu m.58. An maior contentio ſit, quod ſint interdicti capitulariter, uel ut ſinguli.nu.24.ibi.* eo.

4 *interdicto loco ſolum tollitur exercitium & collatio ſacramentorũ. conſ.27.nu.14.* 58

1 *interdictio facta alicui ut prodigo, qui prodigus non eſt, an ualeat. conſ.95.nu.13.* 169

3 *interlocutoria nulliter data etiam ſi de facto fuerit executa poteſt declarari nulla.conſ.54.nu.44. De nullitate iudicabit, & iudex qui ſententiam protulit, & etiam eius ſuperior.nu.45.ibid.* 89

3 *interlocutoria, an & quando poſſit per iudicem reuocari. Et an requiratur citatio partis.conſ.107.n.103.* 107

4 *interlocutoria quæ tranſiuit in rem iudicatam exequi debet. conſil. 107.nu.16.* 224

1 *interpellatio tunc facienda eſt quando iudex adeſt, ſed cui copiam nõ facit, uel quando occurrit aliud impedimẽtum, quo quis prohibetur facere, quod tenebatur.conſ.24.nu.23.* 63

1 *interpellatio non eſt neceſſaria, quando occurrit extra prædicta alia cauſa.nu.24.ibid.* 63

1 *interpellatio non eſt facienda ſpoliatori, ut rem reſtituat.n.24.ibi.* 63

1 *interpellatio ſcienti fieri debet.ibi.* eo.

1 *interpellatio quando certum eſt interpellationem nihil operaturam fieri non debet.ibi.* eo.

1 *interpellatio non eſt neceſſaria, ne poſſit pœna exigi, quando in obligatione eſt appoſita pœna, & dies certa.conſ.34.n.15.* 87

1 *interpellatio eſt neceſſaria, quando non eſt appoſita dies certa, ut poſſit quis in mora conſtitui, & pœna exigi.n.16.ibi.* 87

1 *interpellatio facta extra, & poſt tẽpus nihil operat.cõſ.34.n.26.* 87

2 *interpellatio non eſt neceſſaria, ſi tranſiuit tempus infra quod grauatus poterat commode facere.conſ.19.n.197.* 55

2 *interpellatio non eſt neceſſaria, quando ineſt dies tacita in faciendo. nu.100.ibi. Idem quando tempus apponitur ad incurrendam pœnam priuationis & miniſterium alterius non requirebatur.ibi. Idem quãdo aduerſarius nullã habebat ueroſimilẽ excuſationẽ.nu.201.ibi.* 55

2 *interpellatio non eſt neceſſaria quando lex ipſa exequitur diſpoſitionem teſtatoris.conſ.19.n.203.* 55

2 *interpellatio non eſt neceſſaria quando præceptum teſtatoris eſt clarum & procedit alterius dando ordinem.conſ.19.nu.207.* 55

2 *idem quando præceptum & monitum fit a iudice.ibi.n.208.* 55

3 *interpellatio an interrumpat præſcriptionem. conſilio. 92. numero.56.* 156

1 *interpretatio facienda eſt contra eos, qui clarius potuere loqui.conſ. 35.nu.23.* 91

2 *interpretatio ſtatuti Tridentini.conſ.96.nu.106.& nu.109.& duobus ſequentibus.* 171

1 *interpretatio humana & æqua amplectenda eſt.conſ.111.n.7.* 208

1 *interpretatio illa capienda eſt per quam ius commune minus offenditur.nu.10.ibid.* 208

2 *interpretatio ceſſat in claris.conſ.6.nu.5.* 11

1 *interpretatio facienda eſt, ut uideatur actus geſtus in caſu quo poteſt ualere.conſ.9.n.95.* 19

2 *interpretatio per quam fit reductio ad ius commune, & primarũ recipitur.conſ.16.n.107.* 43

2 *interpretatio in dubio facienda eſt pro ualiditate actus. conſil. 27. nu.40. Quod procedit quando uere conſtat de ipſo actu, ſecus ſi de eo dubitatur.nu.41.ibi.* 86

2 *interpretatio fit ſtricta in ſtatutis exorbitantibus, ut reducantur ad ius commune quod eſt fauorabile.conſ.54.nu.26.* 132

2 *interpretatio facienda eſt contra eum, qui ſe fundat ſuper aliqua diſpoſitione dubia.conſ.81.nu.54.* 166

3 *interpretatio intellectiua, & comprehenſiua dicitur ineſſe ſicuti ſpecies generi.conſ.16.nu.26.* 24

3 *interpretatio facienda eſt, ne teſtator reddatur ſibijpſi contrarius.cõſil.22.nu.12.* 34

3 *interpretatio in codicillis capienda eſt illa quæ faueat teſtamento.cõſil.25.nu.20.* 38

3 *interpretatio data ſtatutis, ſequenda & tenenda eſt.cõſ.43.n.96.* 71

4 *interpretatio fieri debet ut actus ualeat.conſ.46.nu.38.*

4 *interpretatio in bonam partem ſumenda eſt, ut quis non delinquat. conſ.51.nu.23* 61

4 *interpretatio large dicitur diſpenſatio.conſ.68.nu.198.* 85

1 *interpretatio fit contra uenditorem, ſi aliqua dubietas oritur in cõtractu emptionis.conſ.64.nu.50.* 128

1 *interpretatiue dicitur facere, qui per alium facit.conſ.98.n.51.* 178

4 *interrogari non debet de alijs regulariter ſocius criminis.conſ. 151. numeru.9.* 155

1 *intereſt potius non ſoluere quàm ſoluta repetere.conſ.121.n.16.* 220

2 *intereſt & reipublicæ, ut bona in familia cõſeruentur.cõſ.16.n.51.* 42

3 *intereſt mercatorum fidem ſeruari.conſ.96.nu.4.* 161

4 *intereſt ſatis ultimi ex paciſcentibus habere libere rem prohibitã alienari.conſ.100.nu.29.* 119

4 *intereſt etiam & hæredis ipſius eam libere conſequi.nu.31 ibi.* 119

1 *intereſſe alterius non conſideratur, quando lata eſt ſententia ſuper petitis.conſ.37.nu.22.& nu.24.& 27.* 93

2 *intereſſe ut dicatur quod tempus conſideretur.conſ.37.nu.20.* 93

1 *intereſſe. Ad intereſſe obligatur qui erat conductor ante caſum ſuperuenientem.conſ.57.nu.16. Et quid quando actio cepit competere cũ effectu.ibi.nu.17.* 93

3 *intereſſe multis temporibus conſideratur.nu.26.ibi.& nu.15.* eo.

1 *intereſſe ac conſideretur, licet poſtmodum deſinat.nu.16.ibid.& ſequentibus.* eod.

1 *intereſſe an peti poteſt pro augmento dotis.conſ.126.nume. 21. Et quando diſpar eſt ratio inter dotem & augmentum ipſius.nu.22. Et ſi eſt uneroſum ceſſat augmentum de principali ad augmentum. nu. 23.ibid.* 214

4 *intereſſe aduerſariorum non conſideratur ad legitimationem filiorũ probandam.conſ.57.nu.45.* 70

4 *intereſſe uerum quam plurimi, uſque ad quod tempus conſideratur. conſ.87.nu.14.* 111

4 *intereſſentia abbatis in electione quando requiratur pro forma cõſ. 97.nu.11.& 12.* 174

4 *intereſſentes electioni debent eſſe profeſſi.conſ.97.nu.5.* 174

3 *integritas & dignitas teſtium attenditur, non numerus. conſil. 107. numero.73.* 199

1 *interruptio ſubuertit præſcriptionem nedum per actum ciuilem uerũ & per naturalem inducta.conſ.101.nu.90.* 186

1 *interruptio ciuilis fit mediante citatione.conſ.104.nu.150. Et a fortiori cauſatur per conteſtationem litis.nu.151.ibi.* 192

1 *interruptio ciuilis quando dicatur finita.nu.152.ibi. Et quid de iure canonico.nu.153.ibi.* 192

4 *interuſurium prædictum concernit dictam dotem, & non perſonam mulieris, & eſt priuilegium reale non perſonale.conſ.64.nu.5.* 81

4 *interuſurium prædictum tranſit ad ceſſionarium, cum concernat ipſam dotem.nu.10.ibid. maxime quando ceſſio euidenter tendit ad utilitatem mulieris cedentis.nu.11.ibi.* 81

4 *interuſurium ut iudicetur lucrum illicitum, quæ qualitates ſint conſiderandæ.nu.14.ibi.* 82

1 *interuallum mutare ſolet contractus nominatos, & innominatos.conſil.54.nu.9. Fallit quãdo celebrare ĩ cũ perſona incerta.n.10.ibi.* 89

4 *interuenire qui debebat electioni, ſi non adfuit, tamen nunquam contradixit, non propterea uitiat electionem.conſ.97.nu.6.* 117

4 *intruſus non eſt tuendus in ſua poſſeſſione.conſ.47.n.32.* 58

4 *intruſus etiam ille dicitur qui habet titulum, uel colorem, non canonicum, uel ab eo qui non habebat poteſtatem conferendi.n.40.ibi.* 58

4 *intruſus non dicitur habens beneficium ab eo qui dare poteſt, licet de uiribus tituli diſputetur.conſ.125.nu.25. Nec ille qui bona fide poſſedit fretus doctorum autoritate.n.26.ibi Sufficit colorata poſſeſſio n.27.ibi. Licet poſſet eſſe defectus ex parte recipientis.n.28.ibid.* 56

4 *inuis aſi allegantes ius tertij non ſunt audiendi.conſ.79.nu.15.* 106

3 *inteſtatus dicitur mori, qui facit diſpoſitionem captatoriam. conſ. 38.nu.57.* 58

2 Inteſtatus dicitur pupillus moriens, etiam in materia correctoria. cõſil. 21. nu. 39. Et idem habetur in conſtitutionibus principum & in edictis pratorum. nu. 40. ibi. 67

2 Inteſtatus & ab inteſtato, inter hæc uerba, an ſit differētia effectualis & conſiderabilis & quas perſonas dicta uerba capiant. conſ. 60. nu. 83. & nu. 82. 67

3 inteſtatus mori dicitur, qui teſtamentum fecit inualidum & irritum ue nullum. conſ. 3. nu. 2. 8

3 inteſtatus dicitur mori, quando eius teſtamentum eſt nullum præteritione filij. conſ. 72. nu. 11. 126

3 inteſtatus dicitur mori qui facit teſtamentum, & expreſſe non diſponit de bonis ſibi relictis, in quibus fuit grauatus fideicommiſſo, licet teſtator conceſſerit facultatem teſtandi, ſed contrarium eſt uerbis, ut in ſeq. conſ. 72. nu. 57. Et talis poteſtas teſtandi uidetur conceſſa limitate, ut teſtetur erga deſcendentes ipſius teſtatoris, & non erga alios. ibid. 126

2 inualidas quo ad membrum generare non poteſt. conſilio. 29. numero. 80. 91

1 inuaſores poſſeſſionis ſequeſtrata priuandi ſunt omni iure quod in illa habebant. conſ. 41. nu. 41. 97

1 inuentarium reddit tutum, & ſecurum adeuntem cum eius beneficio & ſalua confert omnia ſua iura, & reddit eum ſine aliquo damno. cõſil. 63. nu. 25. 127

2 inuentarium non iuuat, quando in illo ſcienter aliquid fuit omiſſum. conſ. 12. nu. 18. 28

2 inuentarij confectio an poſſit per teſtatorem remitti. conſilio. 21. numeru. 54. 64

2 inuentarium ut proſit ad deducendum trebellianicam, ſub qua forma eſt conficiendum. conſ. 25. nu. 47. & nu. 51. & 52. 78

2 inuentarium confectum ſuper bonis hæreditarijs probat. conſil. 45. numero. 20. 121

2 inuentarium eſt caput rationum reddendarum, quas tenetur reddere grauatus fideicommiſſo. conſ. 79. nu. 17. 163

2 inuentarij confectio remitti poteſt per teſtatorem. conſ. 79. n. 18. 163

3 inuentarij beneficium ualde prodeſt adeuntibus hæreditatem prædeceſſoris alienantis feuda. conſ. 65. nu. 48. 105

3 inuentarium quo tempore debeat confici & celebrari. conſ. 65. ibi. e.

3 inuentarium conſeruat iura adeuntis hæreditatem cum dicto beneficio, nec confundit actiones. conſ. 69. nu. 161. 118

4 inuentarium etiam pœnam reſeruat. conſ. 100. nu. 20. 119

1 inueſtitura quando eſt facta pro ſe & hæredibus erit hæreditarium licet non apponatur dictio quibuſcunque. conſ. 2. nu. 19. & 23. 10

1 inueſtitura illa pro te & hæredibus, de tuo corpore legitimè deſcendētibus, & de iure regni facit feudum eſſe hæreditarium. ibi. nu. 20. fo. 10. conſ. 4. nu. 33. fo. 14. & conſ. 21. nu. 34. 46

1 inueſtitura ſi dicit pro filijs, uel pro maſculis, adhuc feudum erit hæreditarium, ſi adiungitur uerbum pro hæredibus, uel ſucceſſoribus, cõtra aliquos tenētes oppoſitū. conſ. 11. n. 21. & alijs quinq; ſeq. 10

1 inueſtitura quando eſt pro filijs, ſeu maſculis, ſeu deſcendentibus, nullo alio addito, feudum erit ex poſt facto, & prouidentia. ibi. n. 22. 10

1 inueſtitura ſi ſit pro ſe & hæredibus intelligunt pro filijs & deſcendentibus. Et ibi q̃ pro maſculis, non fœminis intelligitur. ibi. n. 23. 10.

1 inueſtitura prima debet attendi, & non ſequentes. ibid. nu. 14. fol. 10. conſ. 17. nu. 16. 39

1 inueſtitura recepta pro ſe & deſcendētibus ſuis operatur, ut tale feudum non tranſeat ad filios alterius fratris, ſed bene tranſit ad filiam uaſſalli mortui ſine maſculis. conſ. 4. nu. 34. 14

1 inueſtitura pro ſe & deſcendentibus facit feudum eſſe generis a quo non excluditur fœmina. conſ. 4. nu. 36. 14

1 inueſtitura facta pro maſculis, & fœminis uel pro filijs utriuſque ſexus pariter admittit fœminas, ſicut & maſculos, quādo ſumus in feudo improprio & conditionato, & tranſitorio ad fœminas, quod ſecus in alijs feudis proprijs. conſ. 4. nu. 37. 14

1 inueſtitura pro hæredibus quibuſcunque facta feudum hæreditarium facit. conſ. 3. nu. 11. 12

1 inueſtitura facta pro hæredibus, ac cui uel quibus ius ſuum dare uoluerit, feudum hæreditarium facit, & per eam datur poteſtas alienandi. conſ. 3. nu. 13. & 29. 12

1 inueſtitura pro hæredibus reddit & facit feudum hæreditarium. cõſ. 23. nu. 160. 52

1 inueſtitura p̄ ſucceſſoribus facit feudū hæreditariū cõſ. 23. n. 161. 52

1 inueſtitura pro liberis & ſucceſſoribus ſeu hæredibus reddit feudum hæreditarium. conſ. 23. nu. 162. 52

1 inueſtitura facta pro filijs & hæredibus, feudum hæreditarium facit conſ. 23. nu. 165. 52

1 inueſtitura pro ſe & hæredibus ſeu deſcendentibus facta, feudū hæreditarium reddit. conſ. 23. nu. 165. 52

1 inueſtitura pro maſculis hæredibus, ſeu deſcendentibus, facit feudum hæreditarium. conſ 23. nu. 164. 52

1 inueſtitura pro ſe & hæredibus ſeu ſucceſſoribus non facit feudū hæreditarium ſimpliciter, nam ut hæreditarium ſit, plura requiruntur, ſed erit hæreditarium ſecundum quid conſ. 23. nu. 173. & ſeq. 52

1 inueſtitura loquēs p̄ ſe & hæredibus ex ſuo corpore natis legitimè deſcēdētib. de iure regni facit feudū eſſe hæreditariū. cõ. 4. n. 33. 14

1 inueſtitura intelligi debet eſſe facta ſecundum qualitates, & tenores aliarum ad quas relatio ſit. conſ. 5. n. 6. 16

1 inueſtitura facta tanquam de feudo paterno, & antiquo, operatur, ut tale feudum habeatur tanquam paternum, & antiquū n. 2. ibi. 16

1 inueſtitura pro maſculis & fœminis admittit fœminas. cõſ. 9. n. 27. Quod uerum quando non extant maſculi, & ſeq. nu. 29. ibi. Ex quo per hæc uerba copulantur uerbaliter non in ſenſu, & uerba iſta ponuntur in uim ordinis ſecūdum naturā feudorū. n. 30. ibi. & n. 31. 21

1 inueſtitura pro deſcendentibus utriuſque ſexus, admittit maſculos et fœminas. Sed primo maſculos, & eis deficientibus fœminas. Quod uerū in feudo proprio & uero, & in feudo ex pacto & prouidentia. cōſ. 9. nume. 30. 21

1 inueſtitura facta in fauorem primogeniti non nocet alijs habentibus ius ex prima. conſ. 10. n. 5. 22

1 inueſtitura pro hæredibus utriuſque ſexus, primo uocat maſculos, et illis deficientibus fœminas ſucceſſiue. conſ. 12. n. 3. & n. 14. 15. et ſo. 27. & conſ. 21. n. 6. 7. & 25. 34 45

1 inueſtitura pro hæredibus vtriuſq; ſexus uidetur ſimilis illi facta pro maſculis, & fœminis per quam fœminæ ueniunt, deficientibus maſculis. conſ. 12. n. 4. fo. 27. & conſ. 21. n. 8. 45

1 inueſtitura pro hæredibus vtriuſq; ſexus, videtur copulare uerba et nō ſenſum & ponūt in uim ordinis. cōſ. 12. n. 5. f. 27. et cōſ. 21. n. 9. 45 Et idem quando inueſtitura eſt facta tam pro maſculis quàm fœminis in d. conſ. 12. n. 5. & 6. 29

1 inueſtitura pro hæredibus utriuſque ſexus pariter, & inſimul uocat fœminas ad feudum, ſicut & maſculos. conſ. 12. n. 14. 31. & n. 15. Et ſimilis eſt illi facta pro maſculis cum fœmininis, per quā inſimul et eodem tempore uocātur. n. 16. ibi. & n. 17. Differt ſatis an fiat pro maſculis & fœminis, an pro maſculis cum fœminis. n. 17. ibi. & n. 18. 29

1 inueſtitura pro hæredibus & deſcendentibus utriuſque ſexus ita uocat fœminas ſicut & maſculos inſimul. conſ. 13. n. 15. & n. 17. Et maximē quando apponitur clauſula cuiuslibet eorū. n. 16. ibi. Quæ attribuit unicuique actum inſolidum diſtributiue. n. 16. ibi. 32

1 inueſtitura pro hæredibus utriuſque ſexus, adaptatur ad fœminas & ad maſculos inſimul. conſ. 16. n. 2. & 3. 37

1 inueſtitura pro ſe et hæredibus ſeu ſucceſſoribus non facit feudū hæreditarium ſimpliciter: nam ut hæreditarium ſit plura requiruntur, ſed erit hæreditarium ſecundum quid. conſ. 23. n. 173. et n. ſeq. 52

1 inueſtitura non transfert poſſeſſionē ab alijs occupatā. cōſ. 1. n. 16. 2

1 inueſtitura an transferat poſſeſſionē, et quo et quādo. cōſ. 15. n. 6. 37

1 inueſtitura prima attēditur & non poſterior per quam non poteſt tolli ius quæſitum ex prima. conſ. 1. n. 98. fallit tamen. n. 91. & ſeq. fol. 2. conſ. 17. n. 16. & 17. fo. 39. conſ. 22. n. 8 fo. 47. et cōſ. 23. nu. 145 146. & 158. 52

1 inueſtitura ſecunda an poſſit præiudicare agnatis. conſ. 17. nu. 14. 15. 16. & 17. 39

1 inueſtitura ſecunda non præiudicat alijs habentibus ius ex prima. conſ. 11. n. 36. 37. & 38. 29

1 inueſtitura uerbalis non transfert dominium neque poſſeſſionē nec ius in re. Sed ſolum ad rem. conſ. 22. nu. 58. Tamen per eam inueſtito dicitur conceſſa licentia apprehendendi poſſeſſionem propria autoritate. maximè quando talis inueſtitura facta eſt a ſupremo principe. ibi. nu. 59. & 60. Declarantur circa hoc dicta aliquorum doctorum ibi. nu. 61. nec requirit aliquod ſignum corporeum. ibi. n. 62. 48

4 Inueſtitura. De prima inueſtitura quando facienda eſt mentio ut ceſſet ſurreptio. conſ. 101. n. 14. 121

2 Inueſtitura & conceſſio utendi debet. conſ. 1. n. 1. fo. 2. conſ. 2. n. 15 fo. 7. conſ. 3. n. 14. fo. 8. conſ. 4. nu. 6. fo. 9. conſ. 5. nu. 1. fo. 11. conſ. 6. nu. 5. fo. 12. et conſ. 21. nu. 13. 27

1 Inueſtitura feudi ex pacto, & prouidentia non requirit quod quis ſit hæres. Sed ſatis eſt q̃ ſit filius ſeu deſcendens. conſ. 5. n. 3. et 21. 16

1 Inueſtitura pro ſucceſſoribus quod feudum faciat. cõſ. 23. n. 161. 52

1 Inueſtitura pro liberis & ſucceſſoribus ſeu hæredibus quod faciat feudum. conſ. 23. nu. 162. 52

1 Inueſtitura pro filijs et hæredibus facit feudum hæreditarium. conſ. 23. nu. 163. 52

1 *Inueſtitura facta pro maſculis hæredibus & ſucceſſoribus facit feudum hæreditarium.conſ.13.nu.164.* 52
1 *Inueſtitura loquens de feudo recto impropriatur quando feudum eſt improprium & conditionatum.conſ.4.nu.17.& 20.* 24
1 *Inueſtitura ut unus alteri ſuccedat ſeu ſuccedant refertur ad tempus quo tractatur de hæreditate.conſ.16.nu.16.* 37
1 *Inueſtituras facere ſolitus eſt cæſar ſine aliquo ſigno corporeo. Sed ſolo & ſimplici uerbo.conſ.22.nu.63.* 48
1 *Inueſtitura ſecunda non præiudicat alijs habentibus ius ex prima. conſ.12.nu.36.37.& 38.* 29
2 *Inueſtitura ſimpliciter facta ſemper referenda eſt ad conſuetudinem patriæ,ut ſecundum illam intelligatur,licet nihil ſit dictum.conſi.13. nu.30.& nu.31.* 36
1 *Inueſtitura non excludit filias a poſſeſſione rei feudalis. conſilio.13. numero.83.* 33
1 *Inueſtitura uera propria,& realis quæ ſit conſ.15.n.4.& n.5.* 31
1 *Inueſtitura uerbalis quæ dicatur.nu.5.ibid.* 37
1 *Inueſtitura propria,& realis præfertur abuſiuæ & impropriæ.nu.7. ibid.Etiam ſi appareat facta ſecundo loco.nu.8.ibid.* 37
1 *inueſtitura præſumitur per præſcriptionem.30.ann.& præſtationem iuramenti fidelitatis.nu.10.ibi.& ſunt loco ueræ inueſtituræ.* 37
1 *inueſtitura facta pro ſe & ſuis hæredibus utriuſque ſexus,primo ueniunt maſculi deſcendentes ſeu tranſuerſales illius lineæ in qua reperitur uaſſallus præmortuus,& non exiſtentibus ex illa linea,ueniunt agnati ex filia deſcendentes tamen ex primo acquirēte,& omnes ex eludunt fœminam.nu.11.ibi.& nu.10.& 26.conſ.21.* 45
1 *inueſtitura ſuper uno feudo facta non ſe extendit ad alia feuda. ibid. numero.27.* 45
1 *inueſtitura relata ad uſum regni interpretatur ſecundum dictū uſum conſ.eo.nu.45.& nu.46.& ſeq.* 46
1 *inueſtitura neceſſario refertur & interpretatur facta ſecundū uſum & cōſuetudinē patriæ,licet in ea de ipſis nihil ſit ex p̄ſſū.ibi.n.48.* 46
1 *inueſtituræ ſubſequentes recipiunt declarationem a prima.conſil.22. numero.7.* 47
1 *inueſtituræ primæ attenduntur,& non poſteriores,per quas nō poteſt tolli ius quæſitum ex primis.ibi.n.8.* 47
1 *inueſtituræ ſequentes quando ueniunt ad corroborationem,& confirmationem primarum,non debent operari diminutionē.ibi.nu.11.* 47
1 *inueſtitura quando mixtim loquitur de maſculis & fœminis facilius fœmina poteſt habilitari.conſ.32.nu.16.* 84
1 *inueſtitura ſi eſt uniuerſalis ſuper toto territorio,loca particularia nō poſſunt reclamare.conſ.22.nu.98.* 48
1 *inueſtitura noua non requiritur in incremento ad feudum. conſi.23. numero.18.* 47
1 *inueſtituræ ſequentes declarant præcedentes.nu.24.ibi.*
1 *inueſtituræ ſubſequentes declarantur per præcedentes,cōſ.5.n.6.fol. 16.conſ.23.nu.64.* 51
Et primæ debent attendi & non poſteriores.conſ.23.nu.6.ibid.
Maximè quando in poſterioribus fit relatio ad primas.nu. 66. ibid.
Et ne inducatur contrarietas,quæ fugienda eſt.conſilio.23. numero 67.ibidem.
Et quando poſteriores ueniunt ad confirmationem & coroborationē primalem, & non ad derogationem.nu.68.ibi.
Et quia alias impetrantibus,poſteriores,inferretur damnum. nume. 70.ibidem.
Et quia neceſſe habebant petere renouationem.nu.7.ibid.1
1 *inueſtitura ſimpliciter facta de feudo alio non expreſſo conſtituit feudum hæreditarium,& non ex pacto & prouidentia.conſ.23.nu.159 ſed contra.nu.134.* 52
1 *inueſtitura facta ſimpliciter interpretatur pro recipiente, & hæredibus.nu.114.ibid.* 52
1 *inueſtitura facta ad familias utriuſque ſexus principaliter uocat maſculos,& ſucceſſiue fœminas.nu.116.ibi.* 52
1 *inueſtitura facta ſimpliciter de feudo uidetur conſtituere feudum ex pacto & prouidentia.Et idem quando facta eſt pro ſe & hæredibus. ibi.conſ.23.nu.133.& nu.134.* 52
1 *inueſtitura ad utriuſque ſexus familias,recipit paſſiuam interpretationem,ut primo maſculi,& demum fœminæ ueniant.nu.140.ibi.* 52
1 *inueſtituræ ſecundæ in quibus non fit mentio de agnatis, & qui non fuerunt citati uidentur reddi nullæ. conſ.23.nu.149.Et etiam reddūtur ſubreptitiæ,quamuis factæ eſſent de plenitudine poteſtatis.n.150 ibi.Licet in genere facta ſit mentio de agnatis,ſi perſonæ non ſunt nominatæ,& adſunt plures.nu.151.ibi.* 52
1 *inueſtituræ,& priuilegia præſtant titulum ad præſcribendum rē feudalem.conſ.23.nu.197.& nu.213.* 52
1 *inueſtitura ſi non eſt petita infra annū,& diem præiudicatur illi qui prætendit ius habere.conſ.13.num.226. Niſi alius ſit in poſſeſſione. Quod uerū ſi nō fuit in negligentia perſequendi ius ſuum.n.127.* 52
1 *inueſtitura. Plures ſunt caſus in quibus non præiudicatur eſto quod inueſtitura non fuerit petita remiſſiue.conſ.23.nu.228.* 52
1 *inueſtitura & conceſſio facta ſuper una re & limitata non extenditur ad alias.conſ.101.nu.42.* 185
1 *inueſtitura facta pro uno non præiudicat alijs filijs nemētibus ex primis inueſtituris.conſ.106.nu.2.Nec pater poterit aliud diſponere teſtando in præiudicium aliorum filiorum.nu.3.ibi.* 197
2 *inueſtitura facta pro legitimis nō includit legitimatos.cōſ.1.n.120.* 2
2 *inueſtitura pro hæredibus maſculis facit,quod legitimatus ſuccedit, & excludit agnatos,nu.135.ibi.* 2
2 *inueſtitura pro legitimè natis admittit legitimatū.conſ.1.nu.144.* 2
2 *inueſtitura facta per Imperatorem comprehendit feuda eccleſiaſtica non in præiudicium eccleſiæ,ſed ſolum in præiudicium agnatorum & laicorum.nu.145.ibi.* 2
4 *inueſtitura conceſſa pro tribus,& eorum quolibet & cuiuslibet eorum filijs inducit ius accreſcendi etiam in feudo nouo.cōſ.16.n.2.* 29
4 *inueſtitura feudi pro te & filijs habilitat ſpurios,ſi de illis inueſtiens notitiam habebat.conſ.44.nu.16.* 56
4 *inueſtitura prima an poſſit reuocari per ſecundam.conſ.85.n.6.* 169
4 *inueſtitura ſolenniter facta per Abbatem,ualet etiam ſine Pontificis conſenſu.n.10.ibi.* 109
4 *inueſtitura facta pro recipiente, et quibus ipſe dederit,tranſit ad hæredes etiam extraneos.n.14.ibi.Quod procedit et in feudalibus,et in emphyteuticis.n.15.ibi.* eo.
4 *inueſtitura antiqua uocātes fœminas,attēdi debēt.cōſ.103.n.10.* 122
1 *in inueſtituris contrarietas fugienda eſt.conſ.23.nu.117.* 51
4 *IRREGVLARITAS non incurritur niſi in caſibus expreſſis in iure.conſ.96.n.9.et n.30.31.32.33.* 117
4 *Et in caſu dubio non eſt iudicandum pro irregularitate.n.10.ibi.* eo.
4 *Et quid ſi nullus periit culpa exercentis chirurgiam.n.11.ibi.* eo.
4 *Tale exercitium in urbe paſſim permittitur.et ſic an excuſet conſuetudo.n.12.ibi.et n.13.et 35.* eod.
4 *Et ſi culpa adeſſet,illa ad mortem non fuiſſet ordinata conſequenter excuſabilis.nu.14.ibi.* eo.
4 *in irregularitate proceditur de ſimilibus ad ſimilia.n.33.ibi.* 46
4 *irregularis non poteſt acquirere beneficia ſine diſpenſatione,bene tamen poteſt retinere quæſita.conſ.136.n.40.* 143
2 *ITEM dictio eſt continuatiua.conſ.49.n.48.* 112
3 *IVBENS debitorem ſuum ſoluere alicui id ſtipulanti non inducit nouationem.conſ.107.n.4.* 269
4 *Iudæum eſſe quo reſpectu ſit crimen et delictum.conſ.2.n.1. Non eſt tamen punibile.nu.2.ibi.* 5
4 *iudæi an ſint ſerui chriſtianorum.ibi.nu.4.5.7.& 8.* eo.
4 *iudæi an poſſint habere bona et poſſeſſiones uel ab eis poſſint auferri ibid.nu.6.* eod.
4 *iudæi an ſint capaces iuris et legis ciuilis et ſtatutorum.ibi.n.9.* eo.
4 *iudæi tolerari debent.ibi.nu.10.* 5
4 *iudæis aliqua ſunt permiſſa.ibi.nu.11.* eod.
4 *iudæis ſine cauſa non eſt aliquid faciendum.ibi.n.13.* 5
4 *iudæis et infidelibus per Papam et Imperatorem nō debent bona auferri.ibi.nu.14.* eod.
4 *iudæi per reges et principes nō debent expelli ab eorū regnis ſine cauſa.Et principibus ne illud faciant perſuadendum eſt a ſummo Pontifice.ibi.nu.15.et 16.* eod.
4 *iudæi adulti non ſunt cogendi ad baptiſmū et fidē ſuſcipiendā præciſe et coacte.conſ.2.n.17.19.et 34.Et quid ſi coactio nō eſt præciſa, ſed cōditionalis.n.18.et 23.Et uolentes nō ſunt ſtatim baptizādi.n.20.* 5
4 *iudæi baptizati per uim præciſam non poſſunt dici chriſtiani. ibi. nu. 21.Et multum differt iſto caſu uis præciſa & coacta a ui cōditionali nu.22.ibi.et nu.23.et 28.* 5
4 *iudæi baptizati ſine reſponſali a ſacerdote non imminente neceſſitate non ſunt baptizati.ibi.nu.25.* 5
4 *iudæi ſi baptizati ſunt per uim præciſam poſtmodum nihil dixerunt an dicatur uis illa purgata.ibi.nu.26.& nu.28.Et quid ſi perpetuo durauit illa cauſa coactionis præciſa.ibi.nu.27.* 5
4 *iudæi adulti etiam inuitis parentibus poſſunt ad baptiſmum uenire et chriſtiani fieri.ibid.nu.25.* 5
4 *iudæi an habeant filios in poteſtate. ibi.nu.39.& 40.* 5
4 *iudæi,& ad fidem conuerſi non ſunt habendi uilipendio & dedecori, conſ.2.nu.12.Sunt nāque promouēdi ad honores & dignitates,ſi habiles ſunt ad beneficia,& officia,& an ſine diſtinctione.nu.212.* 5
4 *Iudex ad quem prius debet cognoſcere de ueritate,ſeu mendacio præ*

cum.conſi.108.nu.6.Et male impetrantem repellere debet.numero.7.ibidem. 115

4 iudicis arbitrio remittitur,an metus ſit probatus. conſilio. 139. nume.10. 145

4 iudex maleficij ſtatim poteſt capere malefactorem, & delinquentem.conſ.147.nu.1. 152

4 iudex poteſt condemnare ad pœnam, & caſu quo non ſolueretur poteſt in dicta ſententia pœnam alterare.conſi.147.nu.17. 152

4 iudex non tenetur ſequi allegationes iuris.conſi.151.nu.10. 155

4 iudex immediate ſine cauſa non debet procedere ad bannũ.conſi,152 numero.42. 156

4 iudex non debet pati partes procedere ad arma, & mandare poteſt quod caueatur ne id ſuccedat.conſ.168.nu.4. 175

4 iudex uir bonus dicitur,quando iuſtitiam facit, & neminem grauat.ibi.nu.8. ſn.eo.

4 iudex originis alicuius delinquentis extra territorium, non põt contra illum inquirere.conſ.169.nu.16. 175

1 iudex ſemel electus non poteſt recuſari.Fallit.nu.49.quando ſuperuenit noua cauſa.conſ.31.nu.62. 79

1 iudex ſuſpectus an poſſit allegari iure militari.nu.73.ibi. & nu. 90. & alijs ſeq.Et quid ſi ſuſpectus proceſſit cum conſilio aliorum nedũ ſuorum.nu.74.ibi. 79

1 iudex expirata iuriſdictione non poteſt illi inhærere.ibi.nu.77. 79

1 iudex ſi promiſit certo & limitato modo iudicare,ſi aliter facit nullum eſt.conſi.eo.nu.80.81.82.& ſeq. 79

1 iudex duelli,qualis eſſe debeat.nu.90.ibi.& nu.100.103.& ſequẽtibus.104 & 107. 79

1 iudicem recuſandi iuſta ponuntur cauſa,nu.91.ibi. & in ſeq. etiam numeris. Et iuſta eſt cauſa ſi fuit procurator uel aduocatus alterius.nu.92.ibi. 79

1 iudex redditur ſuſpectus ex illis cauſis,quibus repellitur teſtis.nu.93.ibidem. 79

1 iudex ultro ſe offerens iudicare,ſuſpectus redditur ſicut teſtis. nume.110.ibi. 79

1 iudex recuſatus ſuſpectus,non debet ipſe cognoſcere, & iudicare de cã ſuſpicionis.nu.119.ibi. 79

1 iudex non habet querere niſi partium concordantiam.conſi. 33. nu. 69.& 68. 87

1 iudex abſoluere poteſt utranque partem ab expenſis in iudicio factis iuſtis ex cauſis.conſ.34.nu.48. 90

1 iudex aditus per uiam appellationis a ſententia iudicis reductionis poteſt pronunciare ſuper nullitate procedente ex defectu poteſtatis.conſ.45.nu.97. 101

1 iudex cuncta conſiderare debet,& ueritatem inquirere.conſi. 83.nume.44. 152

1 iudex non poteſt ſe fundare ex actu nullo geſto non ſeruata forma requiſita.conſ.95.nu.40. 170

1 iudex etiam non petitus poteſt iſtu caſu ſuum officium impartiri. nu. 43.ibi. eod.

1 iudex laicus cognoſcere poteſt an abſolutio a iuramento fuerit rite, & recte conceſſa.conſ.96.nu.94. 171

4 iudex ſecularis tenetur exequi ſententiam contra damnatum de hæreſi ab inquiſitore.conſ.1.nu.179. 5

1 iudex non admittit probationes impertinentes.conſ.97.nu. 134.& quando recipiendo pars læderetur.nu.135.ibi. 174

1 iudex ſi.10.petuntur & in 5.condemnat,in alijs.5.uideatur abſoluere.conſ.103.nu.3. 190

1 iudex debet interponere decretum cum cauſæ cognitione in alienatione rerum minoris,aliàs decretum nullum erit.Nec pro decreto aliter interpoſito erit præſumendum,& alienatio inde ſecuta erit ipſo iure nulla.conſi.99.nu.7.8.& 9. 181

1 iudex an uideatur ſuper toto iudicaſſe.Et ſi nõ facit an propterea ſententia reddatur nulla.conſ.101.nu.28.& 29. 190

1 iudex appellationis poteſt ſuper parte pronunciare, & reliqua omittere.conſ.103.nu.4. eod.

1 iudex poteſt teſtibus clare deponentibus fidem detrahere. conſ.107.numero.49. 199

1 iudex non dat fidem,ubi non cadit ueriſimile.conſ.131.nu.24. 230

3 Et conſ.10.nu.15. 27

3 iudex adiri poteſt,ne prouideat impedito teſtari.conſ.67.nu.32. 111

3 iudex recuſans deferre recuſationi & ſuſpicioni ue appellationi legitimæ efficit aduerſarius exceptiones & appellantis.conſi.98.n.9. 163

3 iudex procedendo ulterius non obſtantibus exceptionibus oppoſitis dicitur grauamen inferre.nu.11.ibi. 163

3 iudex delegatus habet neceſſe pronunciare,& expreſſe, & non per proceſſum ad ulteriora,ſuper exceptionibus oppoſitis tãgẽtibus eius iuriſdictionẽ & ualiditatẽ reſcripti ac ipſius recuſationẽ.n.15.ibi.e.

3 iudex procedens de facto parte non citata, an & quando poſſit illud reuocare parte non citata.conſi.107.nu.106. 170

3 iudex an poſſit contra decretum ſuum circa executionem conceſſum uenire.nu.108.ibi. e.

3 iudex poteſt dare dilationem ad oſtendendum eſſe alia bona principalis obligati,quæ ſine cõtrouerſia poſſent poſſideri,quo termino elapſo,& aliter non docto,excuſſio dicitur facta.conſ.109.nu.55. 174

4 iudex quando iniuſtitiam facit id caſu fortuito adſcribendum uenit.conſ.5.nu.54. 15

4 iudex remiſſoria ad recipiendum teſtes datus, poterit eam recipere & inſtrumenta ac ſcripturas corã ipſo præſentatas.conſ.15.n.6. 28

4 iudex ex quibus poteſt informare animum ſuum ad ſententiam proferendam.nu.21.ibi. 28

4 iudex ad quem poteſt abſoluere excommunicatos appellãtes ad cautelam.conſi.28.nu.35.& 37. 39

4 iudex ad quem abſoluit excommunicatum per iudicem a quo etiam parte non citata.nu.47.48.ibi. 39

4 iudex quando debeat arbitrari pro taliter abſentibus.conſi. 32. numero.23. 45

4 iudex datus ſub conditione non cenſetur habere iuriſdictionem, niſi prius conditio fuerit purificata.conſi.45.nu.6. 56

4 iudex non debet dare fidem ei quod non eſt ueriſimile.conſ.55.nu.7. Et inſpicitur quod eſt ueriſimile,non illud quod eſt poſſibile.nume. 8. ibidem. 69

4 iudex ſummariè ſe habet informare,an citatio præceſſerit.conſ. 81. nume.15. 107

4 iudex datus ſub conditione,incompetens eſt,ſi procedit conditione nõ purificata.conſ.94.nu.8.Nec ante poteſt procedere ad decretum citationis.nu.9.ibi.Et ſi fuit proceſſum actus eſt nullus.num. 10.ibi.Si proceditur non ſeruata forma data omnia ſunt nulla.nu.11.ibi. 116

4 iudex incompetens dicitur quando proceſſit non ſeruata forma commiſſionis.nu.3.ibi.& nu.8.12. 116

4 iudex a quo ſi detulit,omnia ſecuta poſtmodũ ſunt nulla. conſi. 106. nume.6. 124

4 iudex ſuper negotio principali adhuc non inſtructo,procedere poteſt ad ſententiam.conſ.106.nu.15. 124

4 Iudex delegatus ſententiando functus eſt officio ſuo. conſi. 106. nu. 20.& 24. 124

4 iudex deferens appellationi non poteſt procedere ſuper negotio principali.conſi.106.nu.11. 124

4 iudex delegatus a cuius diffinitiua appellatur,deferens appellationi eſto quod non conſtet ipſum aliter pronunciaſſe,an a ſe iuriſdictionem abdicauerit.nu.20.ibi.& alijs ſeq. 124

4 iudex deferendo etiam ſi re integra reuocet grauamen nõ propterea recuperat iuriſdictionem.num.25.ibi.Deferendo abdicat a ſe iuriſdictionem.actu quod ſolum appelletur uoce,& non ſint petiti apoſtoli,& in appellatione non ſit cauſa inſerta.nu.26.ibi. 124

4 iudex ad quẽ prius debet procedere ſuper grauaminib. & demũ ſup negotio principali,quando utrunq; eſt cõmiſſum,& non e cõtra. cõſ. 107.nu.2.Et quid ſi cũ grauamine,eſt cõmiſſum negotiũ principale.nu.3.ibi.& alijs ſeq.4.5.Et quid ſi ſeparatim eſt commiſſum grauamen,& ſeparatim negotiũ principale.nu.5.ibi. Et quid ſi cõmiſſio dat iuriſdictionẽ in euentũ,ſi grauamina ſunt purgata.nu.6.ibi. 124

4 iudex procedit ſuper crimine coram eo commiſſo,& illud punit.conſi.147.nu.9. 152

1 iudicis decretum ualidat conſtitutionem procuratoris factam per minorem.conſ.33.nu.26. 87

1 iudicis dignitas,probitas & bona qualitas,an excludat ipſius recuſationem.conſ.31.nu.67.68.& 97.& quid ſi facit ut cauſa ſuſpicionis ceſſet.ibi.nu.96. 79

1 iudicis officium eſt rem oculis exhiberi etiam poſt concluſum in cã conſ.67.nu.12.& 13. 132

4 iudice deferente eius authoritas & iuriſdictio ceſſat,etiam ſi appellatio friuola eſſet .conſ.106.nu.21.& 22. 124

4 iudice nolente ſcribit quod pronũtiauit,non propterea illud parti nocere debet.conſ.106.nu.23. 124

1 iudicandum eſt ſuper omnibus proſequutis conſ.112.nu.56. 211

1 iudicandum eſt pro poſſeſſore in dubijs,& pro eo iudicandum eſt in caſu dubio.conſ.63.nu.53.& 54. 128

2 iudicãdũ eſt ſimul de oĩbus præiudicialibus.conſ.16 .nu. 130. 43

2 iudicandũ eſt in ſubſtitutionib. contẽtis ſub cõpendioſa,prout iudicaretur ſeparatim de utraque; conſ 4 .n.68.Et licet cõcepta uideantur ſub unitate ſermonis, & ſub una determinatione, tñ diuerſimoda

 deutis

de illis iudicatur,nu.69.ibi.& nu.68.ibi. 117
3 Iudicari poteſt in diuerſis cauſis ſuper una alia dimiſſa.conſi. 37.numero.23. 57
1 Iudicium redditur in inuitum.conſi.30.nu. 19. 78
1 Iudicia habentia ſententiam in rem iudicatam tranſactam, amplius non retractantur.conſi.46.nu.20. 104
2 Iudicium ex remedio diui Adriani ſummariū eſt.conſi.11.nu. 1. 26
2 iudicium tale & aliud quodcunque ſummarium legitimationem perſonarum exigit,& in illo perſonæ debent plene legitimari,& de ipſarum legitimatione conſtare.ibi.& nu.2.& 11. 26
2 Iudicium idem habetur de lucro radicato & perfecte acquiſito,quod de damno.conſ.19.nu.244. 55
2 Iudicium idem erit de pecunia,quod de fructibus, qui triennia conſumuntur.conſ.67.nu.14. 149
2 Iudicium,coram arbitro an dicatur extra iudicium. conſi. 76.numero.19. 160
4 iudicium per duos teſtes probari debet regulariter.cōſ.2.nu. 87. 5
4 iudicium ex quibus actis dicatur ceptum.conſ.81.nu.19. 107
3 Iudicio poſſeſſorio retinendæ pendente non eſt poſſeſſio capienda.Et ſi capitur per uiam attentatorum,eſt reſtituenda & reſtituta poſſeſſione,procedendum erit ſuper remedia retinendæ.cōſ.37.nu.18. 57
4 iudicio quando quis interactus non poteſt ex iuſta & neceſſaria cā non tenetur conſtituere procuratorem,& ſententia contra ipſum lata eſt nulla ipſo iure.conſ.102.nu.1.& 3.4.5. 121
4 iudicialia quo reſpectu,& qua de cauſa fuerunt inſtituta,& uſque ad quod tempus.conſ.56.nu.107. 82
4 iungenda ſunt ſingula,ut probent.conſ.7.nu.22. 22
1 iunior poſſeſſio clandeſtina præſumitur.conſ.112.nu.75. 211
2 iuuenis morboſus,& inualidus,ac infirmus generare non poteſt.conſ.29.nu.54. 91
3 iuramentum habet illam tacitam conditionem, quam habet contractus ſuper quo interponitur.conſ.86.nu. 44. 145
3 iuramentum carens conſenſu dicitur carere ſpiritu.conſilio 86. numero.51. 145
3 iuramentum intelligitur ſecundum principalem naturam contractus ſuper quo apponitur,& non plus ſe extendit, quam uerba patiātur.conſ.95.nu.13. 160
1 iuramentum non debet eſſe uinculum iniquitatis, & continere debet tres comites.conſ.12.nu.78.fo.29.conſ.20.nu.111 fo.42.conſ.54.nu.19.fo.115.conſi.77.nu.47.fo.143.& conſ.99.nu.19. 181
3 Et conſi.75.nu.29.fo.133.conſ.86.nu.49.fo.141.& conſ. 95.numero.14. 160
3 iuramentum præſtitum ad unum actum non producit effectum quo ad alios.conſ.95.nu.27. 160
3 iuramentum recipit tacitam conditionem,quā habet actus ſuper quo interponitur.nu.36.ibi. 160
3 iuramentum intelligitur præſtitum deo.conſi.107.nu. 50. 169
4 iuramentum non extenditur ultra cauſam illam in qua fuit iuratum.conſ.10.nu.33. 24
4 iuramentum regulatur ſecundum naturam actus, ſuper quo interponitur.conſ.10.nu.34. 24
4 Iuramentum recipit omnes conditiones a iure ſubintellectas.conſ.10.nume.35. 24
4 iuramentum ſuppletorium nō datur,quando nullus teſtiū eſt idoneus.conſ.53.nu.38. 65
4 iuramentum non præſtatur in cauſa matrimoniali in qua agitur de ſtatu,& ſeruitute.nu.39.ibi. 65
4 iuramentum de iure diuino fuit inductum.conſi.68.nu.155. 85
4 iuramentum perſonale eſt ex parte iurantis.conſ.91.nu.40. 114
4 iuramentum an ualidet pacta illicita,& ſimilia.nu.41.ibi. 114
4 Iuramentum tollitur ſublato ſtatuto nec propterea incurritur periurium.conſ.92.nu.45.& 46. 114
4 Iuramentum præſtitum contra illud quod eſt honorificum eccleſiæ dicitur præſtitum contra utilitatem eccleſiaſticam.nu.47.ibi. eo.
4 Iuramentum ſuper rebus eccleſiaſticis præſtitum non ualet.numero 49.ibidem. 114
4 iuramentum recipit omnes illas qualitates.& conditiones. &c.nume.48.ibidem. 114
4 iuramento obſtant plures exceptiones.num.50.ibi. eod.
4 iuramentum ſeruandi ſtatuta non ſe extendit ad illicita, & ſimilia.conſi.10.num.26.fo 24.conſ.92.nume.57 Et ſi ea non ſeruant,non propterea incurrunt periurium.nu.58.ibi.nec tenetur petere abſolutionem a iuramento.nu.59.ibi. 114
1 iuramentum operatur effectum in quacunque parte actus fuerit appoſitum.cōſ.97.nu.99. 171
1 iuramentum appoſitum in fi.inſtrumenti.ad quæ referatur.num.112.ibidem. 165
1 iuramentū præſtitū a pupillo nihil operatur.conſ.99.nu.17. 181
1 iuramentū metu præſtitum nihil operatur.conſ.99.n.18. 181
1 Iuramentum an præciſe cogat promittentem ad factum. conſ.109.numero 21. 204
ita permittens nedum tenetur ad diligentiam, uerum & ad aliud.nume.22.ibidem.
1 Iuramentum temerarium non attenditur.nu.12.ibi. fo.eod.
1 iuramentum non aſtringit ad impoſſibile,nec tollit difficultatem, & eo non obſtante difficultas liberat promittentem.conſ.110. numero 31.& 31. 205
1 iuramentum limitate præſtitum,limitatum producit conſenſum & effectum.ibi.& nu.33. 205
1 iuramentum recipit illas conditiones quas habet contractus principis.conſ.110.nu.34. 205
1 iuramentum non auget nec ampliat principalem diſpoſitionem. ibid.nu.36. 205
1 iuramentum quos effectus producat, quando quis promiſit factum alienum eo præſtito.conſ.110.nu.37. 205
1 iuramentum quando,& qua cauſa,& in quibus habet uim expreſſi,& in quibus non.nu.38.& nu.5. ibi. 205
1 iuramentum minoris ſupplet etatem.conſ.118.nu.20. 218
1 Et conſ.53.nu.60. 315
2 iuramentum ſimpliciter præſtitum per minorem ſolum facit eum maiorem,nec alios defectus.conſ.12.nu.64. 28
2 iuramentum minoris ceſſat,data enormiſſima leſione.nu.65.ibi. 28
2 iuramentum nihil operatur.quando fuit præſtitum per errorem, & ex falſa cauſa.nu.66.ibi. 28
2 iuramentum non tollit allegationem erroris & ignorantiæ, quando iurans non eſt certus de facto.nu.67.ibi. 28
2 iuramentum non ſupplet defectum ſcientiæ,& cōſenſus.n.68.ibi. 18
2 iuramentum non ſe extendit ad ignorata & incogitata.conſi.12.nu.89.& nu.91. 28
2 iuramentum quando, & quo caſu dicatur habere uim expreſſi & ſpecialis diſpoſitionis.conſ.12.nu.90. 28
3 Et conſ.49.nu.49. 77
2 iuramentum ſupplet defectum inſinuationis.conſ.16.nu. 32. 42
2 Iuramentum ſupplet ſolennitates alias requiſitas.cōſ. 16.nu.88. 43
2 Iuramentum ad hæredes,quo ad obſeruantiā tranſit.nu.128.ibi. 43
2 iuramentum facit minorem haberi pro maiore.cōſ. 16.nu. 145. 43
2 iuramentum illam tacitam conditionem habet,quam continet promiſſio ſuper qua interponitur.nu.74.ibi 42
3 iuramentum appoſitum renunciationi excludit renunciātem.conſi.26 nu.2.Et comprehendit ius etiam de futuro.nu. 3.ibi.& nu.4. 40
3 iuramētum & renunciatio limitata,limitatum producunt effectum.nu.20.ibi.Et debent intelligi rebus ſic ſtantibus.nu.21.ibi. 40
3 iuramentum pōt ſupplere plures defectus.conſ.33.nu.46. 51
3 iuramentum nō ſupplet conſenſum. conſ.49.nu.47. 77
3 iuramentum refertur ad caſum,de quo loquitur principalis diſpoſitio nu.48.ibi. 77
3 iuramentum ualidat pactum,quod non eſt contra bonos mores. cōſ.69.nu.27. 117
3 iuramētum præſtitum intelligitur,rebus ſic ſtātibus.nu.42. ibi. 117
3 iuramentum confirmat contractum alias de ſe inualidum. conſ. 69.nu.127. 118
3 iuramentum eſt perſonale,quo ad reatū periurij,& quo ad uinculū animæ,quo uero ad robur contractus eſt reale,& tranſit ad hæredes mulieris.conſ.75.nu.4.& nu.5. 133
3 iuramentum ſeruandum eſt quando ſeruari poteſt ſine interitu ſalutis eternæ.nu.6.ibi. A tali iuramēto hæres iurantis non poteſt petere abſolutionem.nu.7.ibi.Etiam ſi mulier allegaret enormem leſionem ſecundum aliquos.nu.8.ibi.Etiam ſi allegaret enormiſſimam, ſecundū opinio.aliquorum.nu.9.ibi. Maxime ſi adeſt clauſula renūciationis exceptionis,doli mali,in factum &c.nu.10.ibi. 133
3 Iuramentum tollit enormem leſionem. conſ.75.nu.11. 133
3 iuramentum dolo præſtitum non tenet nec ualet.nu.19.ibi 133
3 iuramentum non debet cenſeri ludibrio appoſitum.nu.28.ibidem.& nu.7. 133
3 iuramentum iniuſtum cenſetur captioſum,& plenum fraude, nec ſeruari.nu.31.ibi. 133
3 iuramentum aduerſarij requiritur contra expilatorem hæreditatis circa quantitatem expilatam.conſ.109.nu.39. 174
2 iuramenta contrauenire,& incurrere periurium non licet per uias indirectas.conſ.10.nu.91. 22

Iura-

Iuramentum fidelitatis ceſſat in feudo improprio & condonato. conſi.4.nu.15. 14
1 *Iuramentum fidelitatis cõcernit ea quæ ſolita ſunt exigi a domino directo, non alia contenta in iuramento quæ cenſentur remiſſa. numero 23. ibidem.* 24
1 *Iuramentum fidelitatis, continet ſeruitium perſonale, & alia in quib. fœmina non eſt capax. conſ.12.nu.9.* 29
1 *Iuramentum fidelitatis non obſtat fœmina eo caſu, quo admittitur ad ſucceſsionem feudi, ex quo non extenditur ad expreſſa. conſ. 12.nu. 28.& nu.29.* 29
1 *iuramentum fidelitatis non continet non ſolita exigi.nu.30. ibid. Et quando ſolitum eſt ita fieri & obſeruari in ſimilibus.nu. 31. Et prout eſt in regno Neapo.& alijs caſibus, in quibus fœmina ſuccedit non obſtante iuramento fidelitatis.nu.32.* fo.eo.
1 *Iuramentum non comprehendit feudalia.nu.75.ibi.* fo.eo.
1 *Iuramentum fidelitatis eſt indiuiduum quo ad ipſam fidelitatem tamen quo ad corpus feudale eſt indiuiduum.conſ.14.nu.21.* 35
1 *iuramentum fidelitatis non obſtat fœmina, quando ad feudum uocatur, ex quo cenſetur remiſſum, & cum ea diſpenſatum, ut poſſit per ſubſtitutum ſeruire. conſ.16.nu.5.6.7.8.9.10.& 11.* 35
1 *Iuramentum fidelitatis eſt ſignum & demonſtratio feudi. conſ.23. nu.6.& nu.19.* 51
1 *iuramentum habet uim clauſulæ derogatoriæ.conſi.10.nu.50.* 22
1 *iuramentum plures operatur effectus.conſ.12.nu.70.* 29
1 *iuramentum recipit ſemper illam tacitam conditionem, quam habet actus principalis ſuper quo interponitur, nec in plus extenditur. cõſ. 12.nu.76.fo.28.conſ.14.nu.17.fo.37.& conſ.20.nu.116.* 63
1 *Iuramentum non ſupplet conſenſum.conſ.12.nu.77.fo.29. & conſ. 20.nu.113.* 42
1 *iuramentum tunc habet uim clauſulæ, omni meliori modo &c. quãdo ſumus in eo de quo agebatur alias ſecus.conſ. 12.nu.79.* 29
1 *iuramentum non operatur quando non eſt enormiſsima leſio. conſi. 12.nu.80.* 30
1 *iuramentum non operatur, quando adeſt enormis leſio.conſi. 12.numero.83.* 30
1 *iuramentum iſtis caſibus non obſtabit, & ab eo poteſt peti abſolutio.conſ.12.nu.86.* 30
1 *iuramentum facit ceſſare fraudis ſuſpicionem.conſi.13.nu.61.* 33
1 *iuramentum eſt indiuiduum, & diuiduum diuerſa reſpectu. conſi.14. nu.15.& 16.* 35
1 *iuramentum continet illam clauſulam, ut actus ualeat, eo modo quo melius poteſt ualere. conſi.24.nu.18.* 35
2 *Et conſ.16.nu.129.* 43
1 *iuramentum reddit actum diuiduum, licet id ſuper quo apponitur, ſit indiuiduum.conſ.14.nu.19.* 35
1 *iuramentum regulatur ſecundum mentem contrahentium.conſi.14. nu.10.* 35
1 *iuramentum tollit beneficium l.ij.C. de reſcindenda uendi. conſ. 20. nu.37.* 42
1 *iuramentum eſt ſeruandum, nec debet concedi abſolutio ab eo, ſi contractus iuratus remanet firmus.nu.41.ſed contra.nu.110.* 42
1 *iuramentum eſt ſeruandum, quando ſine interitu ſalu. eternæ poteſt obſeruari.nu.42.ibi.ſed cõtra.nu.101.& ſeq. Fſto quod interueniat dolus re ipſa ſi non interuenit, ex propoſito contractus tenet.nu. 43. ibid.& nume.44.ſed contra.nu.107.108. 109.fo. 42. & conſ.43. nume.23.* 99
1 *Iuramentum non obſtat data enormiſsima leſione, ſeu totali. cõſ. 20. nu.105. Et ab eo poteſt peti abſolutio.nu.106.ibi.* 42
1 *iuramentum non eſt fruſtratorium quando ab eo non eſt petita abſolutio.conſ.20.nu.110.* 42
1 *iuramentum non ſupplet ignorantiam facti.conſ.20.nu. 121.* 42
1 *Iuramentum non, trahitur ad incogitata.conſi.20.nu.113.* 42
1 *iuramentum non ſupplet errorem.conſi.20.nu.114.* 42
1 *iuramentum non impedit conditionem indebiti & repetitionem. conſi.20.nu.115.* eo.
1 *iuramentum debet intelligi, rebus ſic ſtantibus conſ. 20.117.fol. 42 conſ.72.nu.45.fo.134.& conſ.73.nu.49.fol.137.& conſi.77.nu. 45.fo.143.& conſ.110.nu.35.* 205
1 *Et conſi.24.nu.73.* 73
3 *Et conſ.95.nu.35.* 160
ſolum dat illi robur, & non extenditur ultra.conſi.20.nu.118. 42
1 *iuramentum ſolum refertur ad caſum, in quo loquitur principalis diſpoſitio.conſ.20.nu.119.* fo.eo.
2 *iuramentum non debet referri ad non ueriſimile.conſ.20.n.119.* 43
1 *iuramentum habet uim caſus expreſſi, nec in contrarium poteſt allegari error.conſi.20.nu.120. Fallit quando adeſſet error & ignorantia facti, nam in iſtis non habet uim expreſſi.nu.121.ibi. Itẽ fallit quãdo datur conſenſus in eo, de quo agitur. tunc enim habet uim expreſſi. in alijs autem a quibus non conſentitur, uim expreſſi habere non dicitur.nu.122.ibi.* 43
1 *Iuramentum habet uim expreſſi.conſ.20.nu.41.fo.39.& conſ. 32. nu.50.* 84
1 *iuramentum operatur, ut actus ualeat omni meliori modo &c.n.51. ibi.fo.84.& conſi.109.nu.10.* 204
1 *iuramentum conſtituit minores maiores.conſ.33.nu.2.* 87
1 *iuramentum ualidat conſtitutionem procuratoris factam ab adulteis. nu.25.ibi.* eo.
1 *iuramentum ſuper uno capitulo præſtitum, non extenditur ad aliud. conſ.45.nu.5.* 101
1 *iuramentum non obſtat, nec tanquam periurus poteſt quis repelli quãdo fuit admiſſus ad probandum, & probante aduerſario nihil dicente.conſ.45.nu.9.* 106
1 *iuramentum nõ ſupplet defectum laudi iniqui & doloſi n. 18.ib.* 101
1 *iuramentum firmat contractum conſi.54.nu.10.ſed contra.41. plene.& 45.& 83.* 97
1 *iuramentum ligat hæredes iurantis, & ad eos tranſit.nu. 13.ibi. ſed contra.nu.93.& alijs ſeq. Et idẽ quando iurauit obſeruare, ea quæ gerebat.nu.14.ibi.* 97
1 *iuramentum regulatur ſecundum naturam contractus.conſ. 54.nu. 42.& 46. Nec eſt neceſſarium petere abſolutionem a iuramento.nu. 45.ibi.& nu.84.85.86.* 115
1 *Iuramentum continet conditionem, ſi conuentiones ſeruentur uera.nu 47.ibid.* eod.
1 *Iuramentum habet illas conditiones, quas habet contractus.conſ.54 nu.48.* 115
1 *iuramentum non ampliat principalem diſpoſitionem. conſ. 54. numero.49.* 115
1 *iuramentum eſt perſonale, & non tranſit ad hæredes. conſilio 54. numero.98.* 115
1 *Iuramentum excludit ſimulationem.conſ.58,nu.6.* 121
1 *Iuramentum non confirmat contractum in diſpendium alterius.conſ. 72.nume.17.* 135
1 *iuramentum quando habeat uim expreſſi conſenſus, & ſpecialis renunciationis.conſ.72.nu.18.* 135
1 *Iuramentum errore præſtitum non tenet.conſ.72.nu. 53.* 135
1 *Iuramentum quando habeat uim ſpecialis expreſsionis & renunciationis, & illius clauſulæ omni meliori modo.conſ.73.nu.52.* 137
1 *iuramentum. De rebus abſtractis ſtatur iuramento paſsi damnũ.conſi.75.nu.27.& 28 Et erit iuramentum in litem ueritatis.ibi.nu.29. & ſatis eſt ut iuramentum iſtud deferatur, res non apparere. ibi. nu. 32. Et iſtud in odium doloſi & ſubtrahentis.ibi.nu.33.& iſtud iuramentum differt ab illo quod defertur parti in ſupplementum probationis.ibi.nu.34.& 36.& defertur unicuique damnum paſſo, & eo mortuo defertur eius hæredi, quando informatus eſt, & habet notitiam ueritatis & arbitrium iudicis uerſatur circa rerum & pecuniarum quantitatem.ibi.nu.36.37.& 38.* 141
1 *iuramentum illas recipit conditiones, quas habet contractus principalis.conſ.73.nu.46.* 137
1 *iuramentum præſtitum a minoribus illis ualde nociuum eſt.conſi.89. nu.14.* 169
1 *iuramentum appoſitum in compromiſſo, in ſe continet conditionem illam, ſi arbiter fuerit æque arbitratus.conſ.89.nu.51.* 160
1 *iuramentum non ualidat geſta per dolum.conſ.89.nu.66.* 160
1 *iuramentum ſimplex præſtitum a minore ſolum facit illum maiorem non tamen tollit alia impedimenta.nu.67.ibi.* 160
1 *iuramentum ceſſat, & nihil operatur, data enormiſsima leſione, & doloſa, ex propoſito ſeu re ipſa.conſ.89.nu. 68.* 160
1 *Iuramentum relaxandum eſt propter minorem etatem aptam & ſuppoſitam deceptioni.nu.69.ibi. Etiam ſi iuraſſet non contrauenire, & omnia ac ſingula eſſe uera.nu.70.ibi.* 160
1 *Iuramentum interpoſitum ex cauſa falſa, & ex errore nihil operatur.nu.71.ibi.* 160
1 *Iuramentum non eſt deferendum mendaci.conſ.90.nu.30.* 162
1 *iuramentum non debet eſſe uinculum iniquitatis. conſilio. 95. numero.17.* 171
2 *iuramentum præſtitum a minore reddit ipſum maiorem, & ualidat geſta per eum ſine ſolennitatibus de iure requiſitis.conſ.96.n.52. Nec illi competit aduerſus geſta per ipſum, ut ſupra reſtitutio in integrũ. nu.53.ibi.* 171
1 *iuramentum quod poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis ſeruandum eſt.*
conſi.

conſilio eodem.nume.54. 171
1 Iuramentum an tollit beneficium l.2.C.de reſcin.uen.nu.64. ibi. Et quid ſi adeſt enormiſsima læſio.nu.65.ibi.& nu.66. 171
1 Iuramentum aſſertorium dicitur quatenus continet præterita. conſi. 96.nu.97. 171
1 iuramentum an poſſit eſſe principaliter aſſertorium,& ſecundario cõfirmatorium.nu.98.ibi. 171
1 iuramentum ſupplet ſolennitates a ſtatuto requiſitas. numero. 101. ibidem. 171
1 iuramentum præſtitum, an poßit præſumi per ſtatutum doloſum & fraudulentum.conſi.97.nu.5. 174
1 iuramentum confirmatorium uidetur eſſe minoris ualoris, quã aſſertorium.conſi.97.nu.8. 174
1 Iuramentum aſſertorium contra ueritatem præſtitum non eſt obſeruandum.nu.27.ibi.191.nu.71. 174
1 Iuramentum confirmatorium,an tollat nullitatem.nu.28.ibi. nume. 76.& ſeq. 174
1 Iuramentum errore præſtitum,non habet obſtare.nu.29. ibi. & nu. 80.& 81. 174
1 Iuramentum intelligitur rebus ſic ſtantibus.nu.31.ibi.& nu. 82.& 83.limitatur. eod.
1 iuramentum corporaliter præſtitũ,debet plus operari,quã illud præſtitum uerbotenus.nu.44.ibi. 174
1 iuramentum præſtitum ſuper facto negatiuo tollit omne remedium. nu.45.ibi. 174
1 Iuramentum corporaliter præſtitum in caſu.l.3.C. ſi mi.ſe ma.dix. inducit præſumptionem iuris, & de iure.nu.46.ibi.& nu. 47. 174
1 iuramentum duplicatum plus operatur quam unicum.nu.54. ibi. Et quid de iure canonico.nu.55.ibi.& nu.59. 174
1 iuramentum quando facit ius.conſi.97.nu.171. 174
1 iuramentum obligat,etiamſi ueritate comitem non habet. numero. 74.ibidem. 124
1 iuramentum confirmatorium,quando & quo caſu ſit maioris autoritatis quam aſſertorium. 174
1 Iuramenti tranſgreßio, peccatum inducit & animæ læſionem. conſ. 69.nu.31. 133
1 Iuramenti obſeruatio fauorabilis eſt.conſi.97.nu.11. 174
1 iuramentum damnum paßi præſtatur de damnis.conſi.1.nu.150.2.
3 iuramento contrauenîens non poteſt ulterius ab illo petere abſolutionem & tanquam periurus uenit puniendus.conſi.69. nume. 106.& 107. 118
1 Iurans omnia & ſingula eſſe uera,de quibus intelligatur iuraſſe.conſi.97.nu.87. 174
1 iurans non poteſt uenire contra iuramentum,& detegere ſuam turpitudinem.conſ.54.nu.12. 105
1 Iurans ſe maiorem,an poßit allegare nullitatem. conſ.97. nu.23.& ulijs preceden.& ſeq. 174
1 Quando dicatur quem iuraße ſe maiorem,& ex quibus colligatur.cõſi.97.nu.84.ibi.& nu.89.101.103.& 104. 174
2 iuratur in litem contra adminiſtratorem omittentem facere inuentarium.conſ.25.nu.47. 78
4 Ius ſingulare exorbitans,non debet trahi ad alios caſus. conſil. 58. nu.30. 72
4 Ius reale indiſtincte tranſit ad ceßionarium cui competit actio uendicandi tale ius.conſi.64.nu.9. 72
4 Ius diuinum ſtricte dicitur illud, quod continetur in ueteri & nouo teſtamento.conſ.68.nu.8. 84
4 Ius diuinum & præceptum morale dicitur immutabile. numero.32. ibidem. 84
4 Ius diuinum ex cã poteſt limitari & diſtingui.conſi.68.nu.125. 73
4 Ius diuinum in caſu particulari poteſt limitari.nu.84. 85
4 ius diuinum continens moralia non myſtica, nec cerimonialia dicitur ius naturale.conſ.68.nu.371. 86
4 iura ad concordiam reducenda ſunt conſ.68.nu 78. 84
4 Iura mutantur ex proceſſu & temporis uarietate.nu.134. ibi. 85
4 Ius naturale dicitur quod conſiſtit in lege ueteris teſtamenti. conſi. 67.nu.337. 85
4 ius naturale primæuum proprie quale ſit.conſ.68.nu.352. 85
4 Ius naturale quibus principijs ſit inductum.nu. 360.ibi. 85
4 ius naturale quid ſit.nu.361.ibi.& nu.370. eo.
4 ius naturale proprie quod dicatur immutabile.nu.363.ibi. eo.
4 ius naturale ex cauſa,an poſſit interpretari,& limitari,& pro parte tolli.nu.377.ibi. eod.
4 Ius naturale pluribus modis capitur.nu.367.ibi.& ſeq. 85
4 ius naturale,ut conueniunt homines,& non brutis quod proprie ſit.nu. 370.ibi. 85
4 Ius naturale prædictum dicitur ius diuinum, quando &c. & an ſit diſpenſabile.nu.361.ibi. 85
4 Ius naturale ſubiectum rationi & conueniens homini,quem effectum producere debeat.nu.375. 86
4 iuris naturalis ignorantia neminem excuſat.conſ.68.nu.378. 86
4 De lege naturæ nedum ſunt illa principia practica uel cõcluſiones deſcendentes ex illis,ſed etiam illa,quæ ſunt conſona dictis principijs & concluſionibus,& illis conformia.nu.379.ibi. 86
1 Ius gentium,in tollente quæ ſunt iuris gentium, non præſumitur cauſa.conſ.1.nu.109. 2
4 ius primogenituræ ſapit naturam feudalium.conſ.72.nu.74. 98
4 ius decimandi præſcriptum,quo ad decimas antiquas,non extenditur ad noualia.conſ.74.nu.15.Fallit niſi in contrarium adſit iuſta & rationabilis cauſa.nu.16.Cauſa iuſta & rationabilis iſto caſu, quæ ſit. nu.17.ibi. 102
4 Ius decimandi in aliena diœceſi per priuilegium poteſt concedi alteri nu.21.ibi. 102
4 Ius in re,& ius ad rem differunt.conſ.83.nu.17. 109
1 Ius canonicum ſeruatur in præſcriptionibus.conſ.112.nu.12.
3 ius canonicum in quibus ſeruatur,in terris imperij, magis quàm ius ciuile.in conſ.13.nu.51. 36
3 Ius canonicum attendi debet,ſi aliquid dubium eſt de iure ciuili, & clarum de iure canonico.conſ.27.nu.10.Fallit quando per ſtatutũ diſponeretur,eſſe iudicandum ſecundum ius ciuile.nu.11.ibi. 44
3 Ius canonicum circa matrimonium ubique obſeruatur.conſ.29. numero.3. 45
4 ius canonicum & non ciuile in matrimonijs ſeruandum eſt.conſi.56 nu.9. 70
3 ius canonicum non permittit indiſtincte cum omnibus matrimonium contrahi.conſ.29.nu.48. 45
3 iuri canonico & non ciuili ſtatur in materia præſcriptionis & peccati,& procedit iſtud etiam in præſcriptione ſtatutaria.conſilio 66. nume.97.& 98. 106
1 iuri canonico ſtandum eſt in materia præſcriptionis quo agitur de peccato conſ.27.nu.115. 70
1 iuris error in præſcribendo non bonam ſed malam fidem inducit. Et maxime quando contractus ex quo reſultat titulus eſt à iure reprobatus.nu.136.ibi.conſ.27.nu.135. 70
1 Ius paſculandi in qua ſeruitute,& iure cadit.conſ.27.nu. 152. 70
1 ius paſculandi poteſt conſiderari ut ius ſeruitutis & poteſt præſcribi. conſ.27.nu.69 70.71.& 72. 70
1 Iura exorbitantia,ſeu correctoria,non habent locum in eo, qui habetur pro tali.conſ.20.nu.19. 62
2 Iura loquentia de tranſactione prædicta locum habent in pactis, & conuentionibus oneroſis,ſeu gratuitis.conſ.34.nu.121. 101
2 Iuri ſibi competenti quiſque poteſt renunciare.conſi.16.nu. 45. 81
3 ius petẽdi ſupplementum legitimæ,poteſt tranſmitti ad hæredes,conſ. 94.nu.3. 158
3 iuri de futuro & hæreditati non delatæ poteſt renunciari per pactum & ſtipulationem.conſ.94.nu.29. 159
3 iuri futuro,fideicommiſſo legato, & legitimæ renunciari poteſt per pactum,uel ſtipulationem.conſ.95.nu.2. 160
3 ius nunciandi poteſt competere alicui,cui non competit ius prohibendi conſ.107.nu.80. 170
4 ius ſpeciale facilius tollitur,& ita conceſſum,quã ius commune,& illo iure conceſſum.conſi.5.nu.56. 15
4 iuri futuro renunciari poteſt ,pacto & ſtipulatione.con.5.num.144 & nu.158.& 159. 16
4 item & per appoſitionem iuramenti ſimpliciter,renunciatur iuri futuro.nu.144 ibi.& nu.160. 16
4 ius in materia ſtricti iuris cuius omiſſus,pro omiſſo habetur.conſ.5. nu.147. 16
4 ius ſuperueniens lite mota,prodeſt & conſiderabile eſt.conſilio.21. nu.53. 32
4 ius quaſitum nõ tollitur modico tempore.cõſ.25.nu.33. 36
4 iura loquentia de diſtributionibus quotidianis in quibus uerificentur.conſ.23.nu.6. 34
4 ius & beneficium qui perdit , poteſt quandoque illud adminiſtrare, maxime permutente Papa.conſ.39.nu.20. 51
4 ius poteſt eſſe penes unum commoditas autem penes alium.conſ.39 nu.13. 51
3 iura inſurgunt contra teſtes non deponentes ueroſimilia. conſi. 88. nu.79. Et ſuſpecti propterea redduntur.nu.80.ibi. 150
1 iura feudorum conſuetudine fuere quaſita.conſi. 13.nu. 19. Et ideo

contra-

contraria conſuetudine poſſunt tolli.nu.20. 32
1 Ius quæſitum tertio non tollitur, licet aliud reſtituatur. conſil.32.numero.93. 84
1 Iuri & honeſtati non conuenit, quod quis utatur re, & nihil ſoluat. conſ.34.nu.17. 89
1 ius alterius non poteſt eo inuito ſibi auferri.conſ.35.nu.3. 91
1 ius liuelli poteſt conſiderari, ut quid incorporale.conſ.50.n.71. 110
1 iura non exigunt certitudinem reſpectu quotæ ſemper dummodo aliter adſit.conſ.61.nu.30. 125
1 ius ſingulare non trahitur ad conſequentias.conſ.77.nu.44. 143
1 ius diuinum an poſſit limitari per ſtatutum ſubſiſtente cauſa.conſ.96 numero.102. 171
1 iura Epiſcopalia præſcribi poſſunt in parte.diœce.cōſ.101.n.20. 163
1 ius decimandi non poteſt haberi in diœce.aliena fallit niſi eſſet præſcriptio tanti temporis.&c.nu.21.ibi.& nu.39.& 84. eo.
1 ius ſuperueniens authori meo ualidat conceſſionem mihi factam.cōſ.1.nu.104. 2
1 ius agnatorum quæſitum eſt eis ex prima inueſtitura, & ideo non pōt ab eis auferri, per inueſtituras ſubſequentes, conſ.5.nu.20. 16
1 ius competens hæredibus ex emphyteuſi hæreditariū uidetur, & ipſis hæredibus quæſitum, & illis omni caſu & omni tempore debet cōpetere.conſ.28.nu.5.& 6. 76
1 ius quæſitum ex contractu tolli non poteſt per principem etiā de plenitudine poteſtatis.conſ.11.nu.55. Iſte enim contractus uim legis habet.nu.56.ibid. 25
1 ius tertij non tollitur illa clauſula motus proprij & quod non poſſit dari de defectu intentionis.conſ.11.nu.120. 26
1 ius omne & omnis actio tollitur per longiſſimam præſcriptionem.conſil.15.nu.12. 37
1 ius quæſitum per primam inueſtituram non tollitur per ſecundam, in qua reſeruatur ius tertij expreſſe.conſ.23.nu.141.& 142. 52
1 ius tertij ſemper intelligitur reſeruatum.nu.143.ibid. 52
1 ius imponendi collectas, & alia onera, quæri pōt per præſcriptionē. conſi.25.nume.82.& nume.ſequen. Et quanti temporis debeat eſſe. ibi.& nu.83. 64
1 ius ſibi quod quærit, nec præſcribit, qui utitur iure familiaritatis.conſil.16.nu.19. 69
1 ius facto debet applicari.conſ.32.nu.23. Et in iſto conſiſtit totū pondus & diligentia.nu.24.ibi. 51
1 iure poſtliminij bona ſtabilia prius occupata per hoſtes recuperata poſtmodum reuertuntur ad priores dominos.conſ.101.nu.58. 185
1 ius directum non poteſt cedi per prælatum eccleſiæ.conſilio.108. numero.38. 202
2 ius ſuccedendi quæſitum ſpe, non poteſt tolli.conſ.1.nu.43.fol.2. ſed contra.nu.63.ibid.& ſeq. 42
2 iura & conſuetudines feudorum inducta ſunt iure poſitiuo. conſ. 1. nu.125. Et ideo per principalem ſola uoluntate poſſunt alterari.ibid. & nu.63. 2
2 ius ſuccedendi in feudo, quod habent agnati poteſt per principem tolli.nu.137.ibid. 2
2 ius futurum facilius tollitur quàm quæſitum de præſenti.nume.138. ibidem. 2
2 ius principale præfertur iuri communi.conſ.5.nu.18. 11
3 ius poſitiuum fundatum ſuper ratione naturali & ſuper moralitate & bonis moribus ſine cauſa poteſt tolli per principem.conſil.6. numero.50. 13
2 iuribus & fauori ſuo quis poteſt renunciare.conſ.7.nu.59. 14
2 iuri de futuro per pactum, & ſtipulationem renunciari poteſt.nume. 60.ibidem. 14
2 iura loquentia de filijs legitimè natis habet locum in filio legitimato conſ.8.nu.7. 17
2 ius fideicommiſſi poteſt remitti pacto & ſtipulatione ſi fuit reciprocum.conſ.15.nu.75. 40
2 ius quærendum facilius perditur quàm ius quæſitum.conſil. 19. numero.338. 55
2 ius legitimæ ſucceſſionis, quando, & quo caſu cenſeatur reſeruatum inter plures inſtitutos, quibus ſucceſſiue facta fuit ſubſtitutio. conſi. 42.nu.24. Et quando iſto caſu ſit locus ſucceſſioni ab inteſta. ita ut ſubſtitut as excludatur.nu.25.ibid. 115
2 ius legitimæ ſucceſſionis, quando dicatur reſeruatum inter plures inſtitutos quibus poſtmodum facta fuit ſubſtitutio.conſ.43.num.9. Et quid iuris in ſucceſſione pupillari.nu.10.ibid. Quid etiam iuris in ſubſtitutione uulgari facta pluribus, & uno repudiante.nu.11.ibi. 117
2 ius legitimum ſuccedendi ab inteſtato cenſetur ſaluum inter eos reſeruatum in ſubſtitutione pupillari facta pluribus, & non inductum reciprocum fideicommiſſum.nu.42.ibid. 117
2 ius legitimæ ſucceſſionis, quando, & quo caſu dicatur reſeruatum, & in qua ſubſtitutione.conſ.43.nu.54. 117
1 ius accreſcendi locum habet in feudo paterno, & tranſuerſales ſuccedunt.conſ.6.nu.1.fo.16.& conſ.13.nu.7. 35
1 ius accreſcendi in feudo nouo locum habet in aliquibus caſibus licet regulariter ſit oppoſitum.conſ.6.nu.4.6.11.13.19.& 23. 12
2 ius accreſcendi ſeu non decreſcendi, habet locum in feudo ſui natura indiuiduo, ſeu ex domini conſtitutione, & nedum quo ad uaſſallos ſed etiam quo ad dominum iudicatur indiuiduum.conſ.6.nu.6.& 7. 12
1 ius accreſcendi ſeu non decreſcendi, licet locum habet in feudo nouo inualido, tamē uaſſallus qui uult ut ei accreſcat, debet ſoluere æſtimationem partis, quam uult ſibi accreſci.conſ.6.nu.8.& 9. Dubitatur an iſtud habeat locum in eccleſia directa domina.ibid.n.9.& 10. 17
1 ius accreſcendi locum habet in feudo, quādo inueſtitura facta eſt pro ſupplicante & alijs uel aliorum nomine.conſ.6.nu.23. 17
1 ius accreſcendi locum habet, quando inueſtitura facta eſt cum illa clauſula, & uno alteri ſuccedenti.conſ.13.nu.8. 32
1 ius accreſcendi habet locum quando inueſtitura facta eſt cum clauſula illa diſtributiua, & cuilibet eorum.conſ.13.nu.9. 32
4 ius accreſcendi in feudis regulariter ceſſat, ſicuti ceſſat in contractibus conſ.16.nu.2. Limitatur tamen ſi conceſſio eſſet facta pluribus diſtributiue.ibid.nu.3.& alijs ſeq. 29
2 ius accreſcendi in feudis locum habet.conſ.13.nu.54. 36
2 ius accreſcendi durat, niſi probetur ſublatum per teſtatorem conſ.18 numero.85. 50
2 ius accreſcendi regulariter ceſſat poſt aditam hæreditatem. Fallit quando adeſſet præſumpta mens defuncti in contrarium. conſil. 43. numero.36. 117
4 ius accreſcendi locum habet etiam in iure patronatus. conſilio. 48. numero.20. 59
2 ius accreſcendi, quando locum habeat ex natura rei. conſilio. 43. numero.55. 117
2 ius accreſcendi locum habet in ſubſtitutione uulgari. conſilio. 43. numero.56. 117
2 ius accreſcendi poteſt prohiberi de iure canonico.cōſ.69.n.12. 150
2 ius accreſcendi an tranſmittatur.conſ.25.nu.12.fo.65.& conſ.76. numero.14. 160
3 Et conſ.5.nu.41. 11
3 ius accreſcendi locum habet in ſubſtituto in re certa.conſ.74.n.66 Quo caſu id procedat, declaratur.nu.67.ibi. Fallit in poteſtate data executoribus, & etiam alibi.nu.68.ibi. 130
3 ius accreſcendi locum habet in uſufructu.conſ.37.nu.7. Ceſſat tamē quando prius nullam portionem ipſius acquiſiuit.nu.8.ibi. 57
3 ius accreſcendi non obtinet locum alluuionis in uſufructu.nu.11.ibi. Et tunc eſt loco alluuionis, quando portio accreſcit portioni, ſecus ſi perſonæ.ibid. 57
3 ius accreſcendi tollitur uoluntate teſtatoris.conſ.44.nu.11. Defenditur opinio Ang.ibid. 69
3 ius accreſcendi ceſſat in perſonam legatarij, quando alter collegatarius legatum acceptauit, licet poſtmodum moriatur.conſi.63.n.21. & numero.23. 103
2 iura loquentia de priuatione, quo caſu procedāt.conſ.95.n.27. 193
3 iura loquentia de tranſeuntibus ad ſecunda uota, locum habent etiā in marito.conſ.29.nu.77. 45
3 iuri pro ſe introducta poteſt renunciari.nu.89.ibid. 45
3 ius adeundi annis.30.præſcribitur.conſ.32.nu.16. 50
3 ius hæreditarium fideicommiſſario quæritur per reſtitutionem animi rei.conſ.37.nu.17. 57
3 iuri poſitiuo poteſt princeps derogare.conſ.46.nu.35. 71
3 ius commune ſeu ſtatutum quando tollit remedium appellationis nō dicitur tollere remedium ſupplicandi & querelandi. conſil. 54. numero.19. 89
3 ius uſusfructus peremptum morte teſtatoris, hæres grauatus non tenetur reſtituere fideicommiſſario.conſ.55.nu.52. Nec tenetur reſtituere res hæreditarias, & iura hæreditaria deperdita ſine culpa ipſius hæredis.nu.53.ibi.& nu.63. 91
3 ius uſusfructus ſtipulatum a patre filio ſuo, hæredi non imputatur in legitimam ipſius filij quanti uendi poteſt.conſ.56.nu.21. Quod capit filius extra ſubſtantiam & patrimonium parentis nō imputatur in eius legitimam.nu.22.ibi. 93
3 ius uſusfructus ſtipulatum a patre filio hæredi, non dicitur eſſe in bonis, & hæreditate patris, & quæritur filio ex perſona ſua, & iure radicato in ipſo, & non iure hæreditario, nec ex obligatione hæreditaria.conſ.56.nu.23.& alijs ſeq. Et in iſto uſufructu ita ſtipulato non

procedit

procedit.l.hæreditarium ff.ex quibus cauſis in poſſeſsionem eatur,et quo caſu procedat.d.l.hæreditarium.nu.24.ibi.Contra Bir. & Iaſ. tenentes illud quæri filius ſuo hæredi,ex obligatione & ſtipulatione hæreditaria.ibid.Et quæſitum filio ex dicto iure, & ſit pulsatione paterna,non uenit imputandum in eius legitimam.ibid. 93
3 ius fideicommiſſi conditionalis quo caſu transmittatur.conſilio.5.numero.38. 11
1 ius qui habet in feudo & patitur alium inueſtire ſibi præiudicat accedente curſu temporis.conſ.23.225. 52
3 ius tertij,quando opponi poſsit,conſ.47.nu.16.48.& 49.ſo.73.conſil.56.nu.1. 93
2 ius tertij non poteſt opponi.nu.152.conſ.1. 2
3 ius tertij opponi poteſt,quando ipſo iure eſt excluſiuum iuris agentis.conſ.70.nu.14. 123
3 ius protomiſios,uocatus propinquos & conſanguineos intelligitur de proximioribus excludentibus alios remotiores.conſilio.81.numero.18. 139
3 ius congrui & protomiſios quot modis poteſt [illegible] & conſiderari.conſ.82.nu.16. 140
3 ius conſiderandum eſt realiter & non ex uerbis.nu.14.ibi. eo.
3 ius ſuperueniens pendente iudicio,an & quando proſit actori.num.50.ibidem. 140
Et quid in exceptione.ibid. Et quid ſi ſuperuenit ex cauſa de præterito,uel ex cauſa de nouo ſiue facto aduerſarij.ſiue alterius.ibi. 140
3 ius præferendi ſicut non poteſt uendi extraneo ita etiam non poteſt cedi.conſ.83.nu.45.Niſi ceſsio fiat cum re ipſa,& fundo prius habito.nu.46.ibid. 140
3 iuri offerendi competenti debitori aduerſus creditorem quanto tempore præſcribatur.conſ.97.nu.9.& 10. 163
3 iuri offerendi,quo tempore poſſit præſcribi,& quo caſu.conſ.eo.nu.52.54.55.57.& ſeq. 163
3 ius non formatum minime præſcribitur.nu.55.ibi. eo.
3 idem iuris eſt de deducente ſicut de deducto.nu.59.ibi. eo.
3 ius offerendi concernens exceptionem,& retentionem non poteſt præſcribi.nu.60.ibid. 163
3 ius offerendi poteſt cedi,& in alium transferri.nu.65.ibi. 163
3 ius hæreditatis prætermiſſa poteſt remitti per pactum uel ſtipulationē.conſ.93.nu.3. 158
3 ius futuræ ſucceſſionis remitti poteſt.nu.4.ibi. 158
4 ius ciuile de bonis eccleſiaſticis non poteſt diſponere.conſil.85.numero.20. 109
4 ius tertij quando,& quo caſu poteſt allegari,ut proſit.conſ.86.numero.18. 110
4 ius ad rem facilius tollitur,quàm ius in re.conſ.91.nu.25. 115
4 ius alterius pendens impedit impetrationem donec annulletur.conſ.97.nu.9.& 10. 117
4 ius,plures in eodem beneficio an poſſint habere ius.conſil.101.numero.18. 120
4 ius licet ſuper beneficio non poſsit quæri pluribus inſolidum,poteſt tamen quæri ad beneficium.ibi.nu.18.ſu.120.& conſ.117.n.29. 130
4 ius,idem eſt beneficium eſſe debitum,uel ad illud habere ius ad rem.conſ.117.nu.30. eo.
4 ius competens agnatis ex inueſtituris eſt in ſpe & non dicitur eſſe in bonis antequam &c.conſ.103.nu.3.Et illi iuri poteſt per principem præiudicari ut ſit per legitimationem,& ſimilia.nu.4.ibi. 122
4 ius quæſitum an poſſit eſſe eodem tempore pluribus in eodem beneficio.conſ.119.nu.22. 133
4 ius quæſitum per confeſsionem non poteſt tolli per contrariam probationem.conſ.144.nu.26. 149
1 iure ſuo priuatur,qui infra terminum ſtatutum non comparet,quando directo iſtud cautum eſt.conſ.1.nu.54.& 55. 2
1 ius.Quod iuris eſt de toto quo ad totum,idem iuris eſſe debet de parte quo ad partem.conſ.64.nu.40. 128
2 Et conſ.26.nu.67.& 105. 81
1 iuris communis correctio euitanda eſt & danda eſt cōcordia.cōſ.100 nu.85.& 86. 185
4 ius patronatus an quæratur dotanti aliquod altare, exiſtens in aliqua eccleſia.conſ.55.nu. .& 13.& ſeq.Et quid ſi teſtator mandauit talem dotationem fieri.nu. .ibi. 69
4 ius patronatus iſto caſu,debet eſſe commune eccleſiæ reſpectu fundi & conſtructionis altaris,& illius qui dotauit.Et eccleſia in qua eſt ſitum altare eius compreto.ibi.nu.5.Et quid ſi conſuetudo adeſt in contrarium,ut ſoli dotanti quæratur tale ius.ibi.nu.6. 69
4 ius patronatus nedum induci poteſt expreſſo conſenſu diœceſani.uerum & tacito.ibi.nu.8. eo.
4 ius patronatus laicorum poteſt effici eccleſiaſticum.ibidem, numero.21. 69
4 ius patronatus quæritur dotanti,eſto quod expreſſe non reſeruauerit illud ſibi,& hæredibus ſuis.ibi.nu.26. 69
4 ius patronatus quæri poteſt ex dilatione.conſ.47.nu.20. 58
4 ius patronatus quæri poteſt etiam poſt eccleſiam conſtructam & dotatam accedente conſenſu ſuperioris.nu.2.ibi. 54
4 ius patronatus quæri pōt conſuetudine & præſcriptione.n.22.ibi. 58
4 ius patronatus regulariter tranſit ad hæredes etiam extraneos.cōſ.48.nu.4.Et maſculos & fœminas.num.5.ibi. Niſi patronus aliam conditionem appoſuit,ut puta,quia noluit tranſire ad hæredes ſanguinis tantum.nu.6.ibi.Idem quando fuit conuentum,quod competeret illis de parentela tantum.nu.7.ibi. 59
4 ius patronatus non tranſit titulo particulari ſed uniuerſali.num.12.ibidem. 59
4 ius patronatus,quando prouidetur,ſeu mandatur prouideri de iure patronatus intelligitur de conſenſu patroni.conſ.112.nu.1. 128
4 ius patronatus mixtus,qualiter conſideretur.conſ.114.nu.14. 129
4 ius patronatus poteſt concedi priuilegio propter augmentum dotis.nu.15.ibid. eo.
4 ius patronatus,ex quibus colligatur conſtructum ab epiſcopo, ut ordinario.conſ.118.nu.1. 138
4 ius patronatus ex quibus appareat fundatum,ut eccleſiaſticum.nu.2.ibi.In dubio præſumendum eſt eccleſiaſticum.ibid.nu.3. eo.
4 ius patronatus eccleſiaſticum præſumitur ex translatione. numero.4.ibidem. eod.
4 ius patronatus conſtructum ab ordinario ex quibus bonis præſumatur dotatum.nu.6.ibi. 138
4 ius patronatus eccleſiaſticum præſumitur,ſi dotatum apparet ex bonis quæſitis ex fructibus eccleſiæ.nu.7.ibidem.In dubio idem. nu. 8.& nume.9. eo.
4 iuri patronatus laicorum Papa an deroget.nu.10.ibid.Et quid ſi eſſet regium.nu.11.ibi.Quid ſi dotatio eſt mixta partim de bonis laicalibus & partim eccleſiaſticis.nu.12.ibi. 138
4 ius patronatus mixtum regulatur ut eccleſiaſticum num. 13.ibi. Et quid reſpectu derogationis.nu.14.ibi. eo.
4 ius patronatus eccleſiaſticum erit,ſi perſona ad quem translatum eſt erunt eccleſiaſtica.conſ.128.nu.20.Et quid quo ad effectum derogationis.ibi.nu.21. 138
4 iuri patronatus renunciari poteſt expreſſe uerbo & etiam tacite ipſo facto,& per aliquem actum.conſ.144.nu.8. 149
4 ius patronatus commune epiſcopi & capituli ſi totum fuit deuolutū ad Epiſcopum,poteſt ipſe conferre & plene diſponere de illo. conſil.144.nu.10.& actus iſte collationis, an uitietur,attenta primordiali natura.nu.21.ibi. 149
1 iuriſdictio non præſcribitur cum mala fide.conſ.1.nu.59. 2
1 iuriſdictio poteſt extendi & prorogari.conſ.8.nu.22. 19
1 iuriſdictio poteſt capi,ut genus,& ut ſpecies, & quando capitur ut genus continet ſub ſe merum & mix.impe.& ſimplicem iuriſdictionem.conſ.9.nu.1. 41
1 iuriſdictio quando capitur ut ſpecies continet tantum ſimplicem iuriſdictionem.nu.1.ibi. eo.
1 iuriſdictionis omnimoda operatur,ut capitur iuriſdictio,ut genus .numero.3. 41
1 iuriſdictio ſi conceditur plena,ſeu pleniſsima conceſſum uidetur & merum & mix.imp.licet de eis non ſit expreſſum.nu.7.ibi. eo
1 iuriſdictio omnimoda donata cenſetur donato caſtro. ibidem. nume.18.& 19. 41
1 iuriſdictio & territorium uenit conceſsis pertinentijs.ibi.nu.10.eo.
1 iuriſdictio,conceſſa re particulari per principem, non dicitur cōceſſa iuriſdictio,neque uendita,nec dicitur conceſſum ius exigendi uectigal quod ſolitum eſt exigi in illa re.conſ.20.nu.51.52.& 53. 42
1 iuriſdictio an cohæreat perſonæ,ſeu caſtro.conſ.10.nu.68. 42
1 iuriſdictio expirata non poteſt prorogari.conſ.31.nu.76. 79
1 iuriſdictio limitata limitatum producit effectum.n.82.ibi. eo.
3 iuriſdictio prorogari poteſt.conſ.54.n.14. 89
4 iuriſdictio & eius exercitium indiuiſibile iudicatur.conſ.16,n.8. 29
4 iuriſdictio ineſt territorio.ibi.n.23. eod.
4 iuriſdictio præſcribi poteſt per præſcriptionem tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria,merum & mixtum imperium,in aliquo caſtro,etiam aduerſus Papam,& ſupremum principem. ibi.numero.28. 29
4 iuriſdictio contra aliquos,an cenſeatur ex obſeruantia per aliquos actus adminiſtrata.conſ.34.n.36. 47

4 iuriſ-

4 iuriſdictio tributa alicui ſub certa forma illa non ſeruata ſi procedi tur nulliter procedi cenſetur.conſ.41.nu.12. 53

4 iuriſdictionis defectus an ſuppleatur non contradicendo. nume. 26. ibidem. 53

3 iuriſdictione conceſſa cum mero & mixto imperio,dicitur eſſe cōceſſa cognitio dictarum cauſarum.conſ.8.nu.10. 28

2 iuriſdictione conceſſa & cognitione cauſarum conceſſa etiam intelligitur cognitio appellationum.conſ.8.nu.18. 28

3 iuriſconſulti poteſtatem habebant dandi ueras ſignificationes uerborum.conſ.22.nu.30.Et poſſunt detrahere propria ſignificationi, & naturali & etiam addere illi.nu.31.ibi. 66

3 iuſta cauſa imponendi collectas quæ dicantur.conſ.25.n.64.65.72 & alijs.& 96. 64

4 iuuare ſe an quis poſſit,ex eo quod impugnat & quando,conſilio. 1. numero.75. 2

De litera, L.

4 LAICI An poſſint præſentare poſt quatuor menſes,& poſt inſtitutionem factam in perſonam alterius, & quā do conſ.47.nu.17. 58

4 Laici patroni poſſunt in genere conſtituere aliquem ad præſentandum etiam ante uacationem beneficij.conſ.50.nu.4. 61

2 Laudum latum inter fratres quod uno præmorięte ſine filijs alter ſuccedat minimè ualet.conſ.24.nu.114. 73

2 Laudum latum a duobus primo electis,& a tertio aſſumpta, per eos in caſu diſcordiæ,non ualet ſi non conſtat de diſcordia.n.142.ibi. 73

2 Laudum comprobans aliqua dicitur illa continere.n.143.ibi. eo.

2 Laudum latum contra expreſſum iuris errorem nullū eſt.n.144. ibi.

2 Laudum latum ex errore & falſa cauſa,etiam eſt nullum , nec debet exequi.ibi.nu.145.Et ſi approbat teſtamentum nullum erit,& reddetur nullum.nu.146.ibid. eo.

2 Pro laudo præſumendum eſt maximè lato partibus præſentibus. nu. 153.ibi Quod uerum in laudo antiquo,non autem in illo quod de recenti fuit datum.ibid. 73

2 Laudum emologatum & ratificatum,quando & quo caſu reddatur ualidum.nu.154.ibi.Et quid quando emologatio fuit facta ante laudum latum.nu.154.ibid.Et quid ſi non fuit ab eo reclamatum infra decem dies.nu.155.ibi.Et quid ſi poſt latum expreſſa fuit ſubſecuta ratificatio.nu.156.ibi.Et quid ſi fuit prolatum ultra , & extra formam compromiſſi.nu.157.ibid. 73

2 Laudum ratificatum non ſe extendit ad ea quæ continent manifeſtā iniquitatem.nu.159.ibid.Et reſcinditur ex magna læſione.ibi.Et latum partibus præſentibus non ualidatur.n.160.ibid. 73

3 Laudum prolatum prout in cedula, nullum redditur ſi cedula nō apparebat,nec de ea conſtabat in actis.conſ.49.nu.91. 77

4 Laudum latum poſt tempus,nullum eſt.conſ.134.nu.14. 142

4 Laudi prorogatio,quando poteſt fieri.nu.15.ibid.Et a quo poſſit fieri.nu.16.ibid. 142

1 Laudum an proferri poſſit & fieri compromiſſum in feudis, an poſſit tranſigi,renunciari,ſententiari.ibid.conſ.23.nu.231. 52

3 Laudum latum contra unum tranſit ad ipſius hæredes.conſ.29.n.19 Pariter & effectus ipſius laudi.nu.30.ibid.Etiam ſi in compromiſſo, & laudo,nulla fuit facta mentio hæredum.nu.21.ibid. 77

1 Laudum exequendum eſt etiam quo ad partes.conſ.44.n.9. 100

1 Laudum eſt nullum.ſi fuit latum,non uerificata conditione , ſub qua fuit factum compromiſſum.conſ.45.nu.19. 101

1 Laudum nullum redditur ex defectu poteſtatis.nu.23.ibi. eo.

1 Laudum nullum eſt quando fuit latum ultra illud quod fuit compromiſſum.nu.24.ibi. eod.

1 Laudum nullum non uenit appellatione laudi.nu.30.ibi. 101

1 Laudum nullum aliquem effectum producit,nec debet exequi.nu.51 & nu.31.& 61.Etiam ſi fuiſſet iuramento uallatum.nu.32. ibi. & nu.46.56.& 61. 101

1 Laudum iniquum,& re ipſa doloſum, & continens enormiſſimam læſionem non firmatur iuramento.conſ.45.nu.47. Et iuramentum non ſupplet hos defectus. 101

1 laudum nullum,non indiget reductione,& quando continet manifeſtum & euidentem exceſſum.nu.67.ibi. 101

1 Pro laudo regulariter præſumitur.num. 98. Fallit quando fuit ab eo proclamatum & pendet reductio.ibi Et idem quando fuit pronunciatum nullum,& iniquum.ibid.& idem quando non eſt antiquum , ſed recens,& de recenti prolatum.ibid. 101

1 laudum & arbitramentum emologatum habetur,ut tranſactio,conſil.89.nu.47. 160

1 laudum latum præcipitanter,& ſine cauſæ cognitione eſt nullum. cōſil.89.nu.47. 160.

1 laudum nullum etiam redditur,quando continet iniquitatem,& manifeſtam læſionem.nu.48.ibi.& ſi confirmat et eſſet decreto prætoris non tamen tollit reſtitutionem in integrum.n. 49.ibi.Nec geminatus conſenſus minorum ipſis eſt nocuus.nu.50.ibi. 160

1 laudum nullum non poteſt ratificari tacitè nec expreſſe,ut in uim laudi ualeat.nu.54.ibid.& ſi per approbationem ualeret in uim pacti ſeu tranſactionis,tamen aduerſus iſta competunt remedia de iure cōmuni introducta aduerſus pactum & tranſactionem. numero. 55. ibidem. 160

1 Pro laudo præſumitur.conſ.89.nu.8.fo.140.Quod declaratur.ibid. nu.46.& alijs ſeq. 160

1 laudo emologato a partibus ab eo non eſt recedendum.conſilio. 89. numero.9. 160

1 laudum ſeu arbitramentum ad quem iudicem ſit reclamandum , non enim ſemper ad iudicem rei ſed quandoque ad iudicem actoris. conſi. 45.nu.11. 101

1 laudum poteſt reclamari,& illud dici nullum.conſ.44.n.3. 100

1 laudum,non poteſt quis uenire contra compromiſſum & laudum iuratum.ibi.nu.4.Fallit quando adeſt dolus ſeu enormiſſima læſio.ibid. nu.7.& 8. 100

1 laudum iniuſtum & nullum,tamen emologatum ualet.conſil. 46. numero.14. 104

1 laudum ſi ex forma ſtatuti habet executionem paratam ſicut ſententia,attenditur forus arbitratoris.conſ.45.nu.13. 101

1 laudum in aliquo dubium declarationem recipit ex alijs qualitatibus.conſ.111.nu.57. 208

1 laudum compromiſſum & laudum debet eſſe tale . quod ut per illud recedatur,a controuerſia & lite.Nec fieri poteſt ſuper re clara. cōſ. 24.nu.130.& 131.& generale reſtringitur ad res tantum deductas in lites non ad alias.ibi.nu.132. 65

2 laudum nullum,non poteſt appellari laudum.conſ.24.nu.95.Et nullū poteſt producere effectum.nu.96.ibi.& nu.147. 73

2 laudum latum ſuper eo,quod non continebatur in cōpromiſſo eſt nullum.nu.97.ibidem.& num.100,101.& ſequentibus. Nec poteſt extendi de re ad rem,ſi compromiſſum fuit limitatè celebratum.nume. 98.ibidem. 73

1 Laudo contrauenire non dicitur qui illius iniquitatem deducit ſeu allegat.conſ.89.nu.32. 160

1 laudo contrauenire poteſt data enormi læſione quibuſcunque clauſulis etiam celebrato.conſ.89.nu.53. 160

2 Laudo non poteſt declarari,quem debere eſſe hæredem patris ſui ſub aliqua conditione.conſ.24.nu.111.Nec declarari poteſt,quod cōpromittentes ſuccedant certu modo.nu. 112.ibid.Nec arbitri prohibere poſſunt alienationem bonorum.nu.113.ibi. 73

2 laudi executio impeditur,ſi continet enormiſſimam læſionem,& conceditur reclamatio,& reductio ad arbitrium boni uiri.conſ.24.num. 149.Nec tali læſioni poteſt renunciari,& ſi renunciatur , non ualet renunciatio.nu.150.ibi. 73

3 lachrimæ & preces doloſæ mariti,erga uxorem conſtitutam in articulo mortis,reddunt inualidum legatum relictum marito.conſil. 67. numero 71. 111

1 largitas & liberalitas principis,reſpectu ipſius large interpretatur. conſ.9.nu.11. 21

2 laicus iudex de nullitatibus & ſubreptionibus abſolutionis a iuramento obtenta cognoſcere poteſt & cogere poteſt partes ad ſoluendum ſi ipſe uidet abſolutoriam iſtam a iuramento calumnioſè obtentū conſ. 43.nu.21.& 22. 117

1 iudex laicus quo caſa declarare poſſit iuramentum non tenere. conſi. 53.nu.24. 113

1 laicus longiſſimo tempore præſcribere poteſt res eccleſiæ. conſ. 101. numero.81. 149

1 laicus non poteſt poſſidere,nec præſcribere decimas.nu. 107. conſil. 101.Etiam præſcriptione tanti temporis in cuius cōtrarium extaret memoria.nu.108.conſ.101. 186

1 laicus poſſidere decimas,ſi de illis fuit inueſtitus ante concilium lateranen.nu.110.ibi. 186

2 laicus non habet iuriſdictionem etiam incidenter ſuper concernentibus res eccleſiaſticas,& tangentibus illam iuriſdictionem.conſ.2.nu. 107.Nec debet ſe ſuper iſtis intromittere & legem imponere eccleſiaſticis.ibid.nu.108. 7

4 laici poſſunt facere ſtatuta,quæ ipſos ligēt,etiam ſuper illis quæ ſunt de temporali iuriſdictione eccleſiæ.conſ.1.n.117.Et maximè quādo ſtatutum tangit temporalia.nu.118. ibi. Et ſuper iſtis poſſunt priuilegia

legia concedere.nu.119.ibi. 5

4 laicus purus ex priuilegio poteſt conferre beneficia.conſ.13.n.4. 26

4 laicus per præſcriptionem,non poteſt ſibi quærere ius percipiendi decimas.conſ.25.nu.1.Etiam ſi præſcriptio eſſet tanti temporis in cuius contrarium non extaret memoria nu.2.ibi Limitatur tamen iſta quando laicus fuiſſet feudatus de dictis decimis ante concilium Lateranen.nu.3.ibi. 36

4 laici ſunt incapaces poſſidendi ſpiritualia.nu.1.ibi. fo.e.

4 laici an poſſint ſe tueri,ut non ſoluant decimas mediante præſcriptione,ſeu conſuetudine & alijs pluribus ſeq.ibid.nu.3.& alijs pluribus ſequentibus. 36

4 laicus aduerſus iſtum laicum poteſt tales decimas præſcribere præſcriptione communi. Et fortius præſcribere poteſt tanto tempore in cuius contrarium non extat memoria.nu.13.ibi. 36

4 laici propria autoritate poſſunt conſtruere locum & fraternitatem, & apponere modum & formam illam gubernandi.conſilio.34.numero.9. 47

4 laici quo caſu poſſint dici compatroni & habere ius præſentandi.cõſ.25.nume.25. 36

4 laici etiam recipiuntur in ordine militum ſancti Ioannis Hieroſolymitani.conſ.44.nu.4. 55

4 laicus in ſacris rebus poteſt ſibi quærere aliquod ius honorificum,ut eſt ius patronatus.conſ.149.nu.2.Et ius præcedendi & ſedendi in loco eminentiori.nu.3.ibi. 153

4 laicus poteſt ſibi quærere iſtud ius honorificum multipliciter & potiſſimum conſuetudine ſeu præſcriptione.nu.4.ibi. 153

2 LEGATA particularia prædiorum facta pluribus reſpectu uſusfructus,omnes illi concurrunt.conſ.94.nu.30.& nu.31.ibi.Et quid ſi unus eſt inſtitutus hæres,& alter legatarius.nu.31.ibid.Et quid ſi ſunt inſtituti extranei.nu.32.ibi. 191

2 legatum factum per maritum uxori,non uidetur factum animo compenſandi cum dote,niſi exprimatur.conſ.95.nu.10. 193

2 legato facto uxori per maritum,continere tantum quantum eſt ipſa dos,ultra eam nedum comprehenditur dos ſoluta,uerum & promiſſa necnon & præparamenta.nu.12.ibid. 193

2 legatum non dicitur incertum quando illud poteſt certificari per relationem ad aliud certum.nu.16.ibi. eod.

2 legatum factum uxori,an præſumatur reuocatum,ſi ipſa tranſiuit ad ſecunda uota.nu.17.ibi.& nu.18.& ſeq. eod.

2 legatum factum uxori,donec uitam uidualem ſeruaret, annuum eſt.nu.32.ibid. 193

2 legatum factum uxori per maritum an cenſeatur factum animo cõpenſandi cum dote.nu.34.ibi.& nu.37.& ſeq. 193.

2 legatum factum creditori a debitore,an & quando cenſeatur factum animo compenſandi.nu.37.ibi. 193

2 legatum factum uxori donec uitam uidualem & honeſtam duxerit, annuum eſt.conſ.95.n.44.Et in quolibet anno tale legatum nouum eſt.nume.45.ibid.Et licet uxor exiſtens uidua,habere poteſt tale legatum annuum.nu.46.ibid. 193

2 legatum tale ceſſat in uxore tranſeunte ad ſecunda uota.nu.48.ibi. Et licet tranſeat ad ſecunda uota, non propterea tenetur reſtituere fructus,quos antea percepit uirtute dicti legati.nu.49.ibid. & nu.50.Non enim tenetur ſemper perſeuerare in uiduitate propter fructus perceptos in præteritum.nu.51.ibid. 193

2 legatum factum mulieri a marito,tribus modis poteſt conſiderari.n.52.ibidem.

Primo ſub conditione ſi non nupſerit,& inducit perpetuam in uiduitatem,& perſeuerantiam in ea,& ſi nupſerit, tenetur etiam reſtituere fructus perceptos.nu.53.ibid.

Secundo fieri poteſt ſub conditione ſi uxor ad uiduitatem peruenerit & in ea perſeuerantiam,& ſi nupſit ſecundo omnes fructus perceptos reſtituere uidetur.nu.54.ibid.

Tertio fieri poteſt ſub conditione, donec uidua erit,& non inducit uiduitatem perpetuam ſed ad tempus,& ſi uxor ſecundo nupſit,non tenetur fructus perceptos reſtituere,priuatur tamen perceptione futurorum.nu.55.ibid. 193

2 legatum factũ uxori de uſufructu inſtitutis extraneis hæredibus plenum eſt,& in illa ueniunt omnes fructus.nu.56.ibi. 193

2 Per legatum uſusfructus factum uxori per maritum non cenſentur adempta alia legata facta eidem uxori,per eundem.nu. 59. ibid. Et quid ſi ipſa uxor fuit in bona fide,& in poſſeſſione bonorum & percepit fructus.nu.6 ,.ibi. 193

2 legatum factum ad tempus,poſt tempus reuertitur ad hæredem.cõſ.97.nume.4. 197

2 legatum relictum ad uitam reuertitur ad hæredem hæredis, licet hæres mortuus fuerit ante legatarium.nu.8.ibi. fo.eo.

2 legata fideicommiſſa & ſimilia relinquuntur propter amorem & affectionem.conſ.99.nu.19. 199

3 legatum factum a ſe ipſis ſibi ipſis non ualet.conſ.3.nu.26. 8

3 inter eum cui legatur,& a quo legatur debet eſſe differentia. nume.26.ibidem. eo.

3 legata reſtringuntur & ampliantur ex cauſa,qua motus fuit teſtator conſ.13.nu.12. 22

3 legatum quando ſit quod aliquo reſpectu eſt nullum,quando & quo caſu debeatur æſtimatio.conſ.7.nu.15.& nu.16.& ſeq. 18

3 legata quandoque regulantur ſecundum fideicommiſſum uniuerſale ſubſequens.conſ.18.nu.25. 27

3 legatum factum abſque eo, quod teſtamentum ſit ſcriptum uel in illo ſit facta hæredis inſtitutio quandoque ualet.conſ.24.nu.3. 37

3 legatum factum monaſterio , ualet , eſto quod nomen monaſterij non fuiſſet expreſſum.nu.4.ibi. eo.

4 legatum pium quod dicatur,& cenſeatur.nu.7.ibi. eo.

3 legatum ad pias cauſas poteſt fieri nutu,& ad interrogationem alterius.nu.9.ibi. 37

3 legatum factum ad interrogationem præsbiteri, an & quãdo ualeat etiam ſi ſit pium.nu.30.ibi. eod.

3 legatum factũ ad pias cauſas,ſeu eccleſiæ an poſſit probari per duos teſtes religioſos eiuſdem eccleſiæ.Et quid ſi religioſus habet affectionem ad talem diſpoſitionem.nu.37.ibi. 37

3 legatum factum illi quem hæres elegerit,ut pium ualet.conſ.38.nu.12.ſed contra.nu.65. 58

3 legatum in alterius uoluntatem poteſt conferri.nu.13.ibi.Sed declaratur.nu.66.Et idem ſi confertur in arbitrium boni uiri.nu.14.ibid.& nu.68.69.71.& 72. 58

3 legatum factum per uerbum pleno iure,idem importat quod plenum dominium conſ.45.nu.2. 70

3 legatum bonorum mobilium,non dicitur ſublatum,per uniuerſalem inſtitutionem hæredum in eodem uel teſtamento factam, ſuper omnibus bonis conſ.45.nu.4.Et quando in inſtitutione appoſita eſt dictio illa,alijs.nu.5.ibid. 70

3 legatum factum de re aliena,quando ualet & debeatur.conſ.57.numero.25. 94

3 legatum rei obligatæ quis teneatur luere.conſ.57.nu.26. 94

3 legato molendino,uenit ſtabulum illi deſeruiens.conſ.58.nu.39.Veniunt etiam & inſtrumenta neceſſaria ad molendina.nu.40.ibi. 95

3 legatum,Quando res in ambiguitatem deducitur propter qualitates adiectas a teſtatore,& non conuenientes expreſſioni illud quod eſt minus cenſetur legatum.conſ.58.nu.27. 95

3 legatum uſusfructus cum prohibitione alienationis,quãdo importet legatum proprietatis.conſ.74.nu.60. 130

3 legato non agnito præſcribunt ſpacio triginta annorum cum mala fide quod bene declaratur.conſ.91.nu.36. 156

3 legatum factum ſub conditionibus duabus non debetur , niſi illis adimpletis nec ſufficit adimpleri.conſ.108.nu.24.n.25. 173

3 legatum relictum in uita alicuius,non debetur poſt illius mortem.cõſil.109.nu.38. 174

3 legatum factum alicui ſancto,ſeu imagini an ualeat,& an ſit incertum.conſ.110.nu.39. 176

3 legatum factũ clericis alicuius loci,aliter non nominatis,an ualeat.nu.40.ibid.195. 176

3 legatum factum ciuibus alicuius loci,an ſit ualidum.nu,41.ibidem. Tale legatum factum clericis an debeatur unicuiq; pro rata,uel uniuerſitati clericorum.n.41.ibi. eo.

3 legatum prædictum,an habeat locum,tam in clericis præſentib.quã futuris.nu.42.ibid. 176

3 legatum prædictum,an dicatur certum uel incertum.nu.63.ibidem.folio.eod.

3 legatum prædictum certum eſt licet clerici non fuerint nominati.n.65.ibidem. 176

3 legatum factum clericis ſancti Petri,certum eſt.n.50.ibi. eo.

3 legatum factum fratribus ſancti franciſci an ualeat.n.51.ibi. eo.

3 legata quæ dicantur certa.& quæ incerta.nu.23.ibi. eo.

4 legatum daadum uni ex pluribus eligendo a tuto a quo iſta dicetur conſequi legatum.conſ.101.nu.15. 120

4 legatum conditionale conditione defecta non tranſmittitur ad hæredes legatarij ſed remanet penes hæredes teſtatoris.conſ.110.n.1.& nu.8.& nu.11. 127

4 legatum factum filiæ pro dote,an ſit conditionale,uel purum. nu.2.ibid.& n.3.& alijs.4.ſeq. eo.

4 legatum an fiat pro dote,an per illa uerba cum nupſerit differt. ibidem.

dem.numero.5. 127

4 legatum pro dote quam ob cauſam eſt conditionale n.6.ibi.Conditionale eſt,& ita conſuetudine ſeruatur.nu.7.ibi.Iſta legataria,eſto interim,an habeat conſequi alimenta.n.9.ibi.& n.10.Et quid ſi ſtatutum loquitur per alia uerba.n.10.ibi. 127

4 legatum uni,quem Titius elegerit,intelligitur datum a teſtatore nõ ab eligente.conſ.117.n.42. 130

4 legatum conditionale reuertitur ad hæredes conditione defecta. cõſ. 123.n.18.Et quid in ultimis uoluntatibus declaratione non facta. n.19.ibi.Et ad quos hæredes reuertitur uniuerſales, uel particulares n.20.ibid. 136

2 legata ſoluta per grauatum non ueniunt in reſtitutione fideicommiſſi conſ.25.n.82. 78

1 legatum factum ſub conditione ſi uidua efficiatur ,momento perficitur.conſ.31.n.90. 84

1 legatum relictum ob cauſam,illa non ſequuta non debetur. conſ.84. numero.15. 153

1 legatum liberationis qualiter poteſt interpretari.n.27.ibid.& num. 28.& ſeq.& 30.& alijs.Et factum ob cauſam quando debeatur.n. 29.ibi.& n.25. 153

2 legatum de rebus pertinentibus ad teſtatorem,quas res capiat.conſ. 21.nu.38. 64

2 legatum temporaliter relictum,non eſt perpetuum,& finito tempore reuertitur ad hæreditatem.n.38.ibi. 64

2 legatum poteſt fieri hæredi a legatario poſt certum tempus.num.40. ibidem. 65

2 legatum tale conditionale eſt,& ante euentum cõditionis,legatarius moriens non tranſmittit legatum.n.42.ibi.& n.41. 65

2 legatum factum uxori quouſque uixerit,ſeu ſimili modo finito tẽpore bona legata conſolidantur cum hæreditate,& ad poſſidentem hæreditatem tranſeunt.n.44.Etiam ſi hæres mortuus ſit ante grauatũ,etiã ſi facta eſſet mentio hæredis.n.45.ibi & n.46. 65

2 legatum factum pro dote,an capiat illam interpretationem,ſi maritabitur,& conſequenter an ſit conditionale,uel tranſmiſsibile.cõſi. 25.n.59.& n.60.& ſeq.Et quid ſi ſtatuto aliter ſit promiſſum. ibid. numero.61. 78

2 legatum factum a debitore creditori,an ſit conſiderabile.n.67. ibi.

2 legata ſoluta per grauatum non ueniunt in reſtitutione fideicommiſſi n.82.ibi. eo.

2 legata ab inteſtato relicta coram quinque teſtibus,ualent per ultimam uoluntatem.conſ.32.nu.44. 98

2 Et quid ſi grauatus peſte, coram quinque teſtibus , dixit uelle facere teſtamentum,& non fecit hæredis inſtitutionem.ſed ſolum legata,an ualeant in uim ultimæ uoluntatis.n.45.ibi.Et legata ita relicta corã minori numero quinque teſtiũ,non debentur etiam in foro conſciẽtiæ n.49.ibi.Requiruntur enim teſtes quinque,& omni exceptione maiores.n.50.ibi. 98

2 legata pia relicta corã duobus teſtib.& præsbytero parochiano ſunt ualida,ſi nulla etiam appareat facta hæredis inſtitutio.n.53.ibi. eo.

2 legatum factum cognatis debetur illis qui nominati ſunt.conſ.49.nu. 13.Et an ueniant non exiſtentibus nominatis proximiores.n.14. 126

2 legatum factum cognatis,quibus debeatur.nu.15.ibi. eo.

Differt an legetur cognatis,uel cognationi.n.16.ibi. eo.

2 legatum factum familiæ quibus debeatur.n.17.ibi. eo.

2 legatum factum fratribus debetur illis qui utrinque ſunt coniuncti. 2 nu.18.ibid. eo.

legatum factum attinentibus,quibus debeatur. conſilio. 49. nume- 2 mero.20. 126

legatum factum attinentibus debetur hæredibus attinentis mortui, 2 antequam tale legatum fuerit petitum iure tranſmiſsionis.nume.27. ibidem. eod.

2 legata cum mala fide non poſſunt præſcribi.n.33.ibi. eo.

1 legatum relictum pauperibus chriſti,non erit inualidum ratione incertitudinis.conſ.50.n.18.Et quid ſi legatũ fuit tranſlatum in aliũ uſum & in alias perſonas pauperes.ibi.n.20. 127

2 legatum relictum eccleſijs,in effectu pertinet ad homines, & perſonas adminiſtrantes,& gubernantes illas eccleſias.n.25.ibi. eo.

2 legatum relictum familiæ debetur familiæ propriæ teſtatoris.cõſ.51 numero.5. 128

2 legatum factum titio,& hæredibus ſuis de cuius hæredibus intelligatur.n.33.ibi. 128

2 legatum factum de bonis ſuis intelligitur de bonis ipſius teſtatoris, & non hæredis.n.35.ibi. 128

2 legata & fideicommiſſa ſuſtinentur per diſpoſitionem auth.ex cauſa, ſi prætereito poſthumo fuit facta ignoranter , & relicta non aſcendunt dimidiam patrimonij.conſ.60.n.17. 139

2 legatum dotis an ſuſtineatur ſi fuit ſoluta dos uiuente teſtatore,nu. 31.ibid.& n.32.Et an ſolutio dictæ dotis cõputetur in legato ipſius n.13.ibid. 139

2 legata & fideicommiſſa particularia ſuſtinẽtur ex diſpoſitione auth. ex cauſa.C.de libe.præte.conſ.61.n.11. 141

2 legata facta cohæredibus non conferuntur.n.34.ibi. 141

2 legatum factum familiæ,uno illorum electo,electus ut creditor habetur.conſ.81.n.79. 168

2 legatum fieri non poteſt de ſe ipſo,ſibiipſi.conſ.79.n. 1. Ratio quare id conſtitutum fuerit.n.2.ibi. 168

2 legata & fideicommiſſa ampliantur , & reſtringuntur conſiderata charitate affectione & amore , quem teſtatur gerebat erga legatarium.n.15.ibi. 168

2 legatum quod non uenit in reſtitutione fideicommiſſi,remanere debet penes hæredes grauatus.n.29.ibi. 168

2 legatum omnium mobilium an comprehendat nomina debitorum et an,& quando comprehendat pecunias.ibi.nu.44. & 45. Et quid ſi appoſita eſt dictio uniuerſalis omnia Et an comprehendat merces & alia deputata ad uendendum. Et an comprehendat etiam repoſita ad tempus ut ſtarent in aliquo loco.ibi.n.47.& 48. 168

2 legatum habitationis & horrei alicuius domus , an comprehendat hortum & cenaculum ad quod dabatur aditus per domum ſeu horreum.conſ.80.nu.2. 165

2 legatum bonorum repertorum in camera,quæ bona comprehendat, & an ſi ibi erat ſtudium,ueniant libri.n.22.ibi. 165

2 legatum ampliatur & declaratur ratione ſanguinis.conſi.80.n. 44 Maxime ſi ſumma & quantitas pecuniarum erat magna.n.45.ibid. Eo magis quando teſtator conſiderauit certum tempus ipſius legatarij.n.47.ibi. 165

2 legatum factum ſpurio regulariter non ualet,ultra alimenta.nu.51 ibidem. eo.

2 legatum ſpecificum non uenit computandum in legato generaliter facto pluribus perſonis.conſ.83.n.34. 169

2 legatum factum de his quæ reperiuntur in aliquo loco non cõprehendit illa ibidem poſita ad beneplacitum.conſ.80.n.27. 165

2 legatum quantumcunque generale non comprehendit libros. ibi. numero. 31. 165

2 legatum bonorum exiſtentium in aliquo loco,non comprehendit bona ſtabilia deſcripta in inſtrumentis & ſcripturis ibidem exiſtentibus conſ.80.nu.32.Nec comprehendit nomina debitorum deſcriptorum in dictis inſtrumentis & alijs ſcripturis.Maxime quando tales ſcriptura & inſtrumenta nõ erant ibi repoſita ut perpetuo ibi eſſent,ſed tantum ad beneplacitum. Nec etiam in tali legato uenit memoriale in quo continentur negocia ipſius teſtatoris nec liber rationum.ibid. nu.33.34.& 35. 165

2 legatum ſi factũ eſt de his quæ ſunt in domo illa ueniunt quæ ad uſum domus ſunt deſtinata & non ibi repoſita ad beneplacitum.ibi.n.40. Nec ueniunt ea quæ ibi fuere poſita poſt conditum teſtamentum. Et pecunia in prædicto legato minime etiã ueniunt.ibi.n.41.ee.42. 165

2 legatum indebite ſolutum an poſsit repeti.nu. 39.ibi.Et quid ſi omni iure eſt indebitum.n.30.ibi.& n.43. 126

2 legatum ſi per errorem fuit ſolutum,an poſſit repeti.conſilio.49.numero.41. 126

2 legatum ſolutum ex cauſa de præterito falſa repeti poteſt. Et quid ſi fuit promiſſum & non ſolutum.conſ.49.n.44.& 45. 116

2 legatum & inſtitutio confirmatur per aditionem cohæredis.conſ.69 numero.3. 126

2 legatum uſusfruc.pecu.comprehendit etiam proprietatem cum onere reddendi illam finito uſufruc.conſ.94.n.18. 126

2 legatum factum uxori donec uitã uidualẽ & honeſtã duxerit annuũ eſt,& in quolibet anno tale legatũ nouũ eſt & licet uxor exiſtens uidua habere põt tale legatũ annuum.conſ.95.n.44.45.& 46. 193

1 legatum qui tanquam hæres ſoluit legatũ,poteſt illud repetere ſi poſt modum fuit ab eo hæreditas euicta quod uerum quando integra fuit euicta.& ſolutum non repetitur quãdo ante orta erat controuerſia. conſ.51.n.1.2.5.& 6. 112

2 legati ademptio & tranſlatio iuridice fieri poteſt.conſil.77. numero.13 161

5 legata particularia in teſtamento nullo non ualent.conſilio.46.numero.18. 71

5 legataria uſusfructus omnium bonorum,an teneatur ſatisfacere & ſoluere creditoribus hæreditarijs.conſ.94.n.20.& ſeq. 167

1 legatarius excluditur a petitione legati,præſcriptione.30.ann. cõſ. 7.nu.24.26.& 27. 18

2 legatarius

2 *legatarius an teneatur ſatiſfacere creditoribus, hæreditarijs. conſil. 94. nume. 21.* 19

2 *Legatarius particularis alicuius prædij an in uſufruct illius concurrat cum uſufructuario legatario omnium bonorum. nu. 43. ibidem. & nu. 33. & alijs ſeq. Et quid ſi conſtet de contraria mente teſtatoris. n. 45. ibi.* 191

2 *legatario & fideicommiſſario dari poteſt facultas capiendi rem legatam propria autoritate. conſ. 82. n. 8.* 198

2 *legatarij non propterea deſinunt eſſe utiles hæredes, etiam ſi plures utiliter hæredes inſtituti & poſtmodum conſtituti particulares. conſ. 94. num. 53.* 191

2 *legatarius priuatur legato ſi non adimplet conditionem quam primum poteſt. conſ. 19. n. 219.* 55

2 *legatarius quando poſſit propria autoritate capere rem legatã. conſ. 21. num. 51.* 65

2 *legatarius quando propria autoritate poſſit capere alimenta. nu. 52 ibidem.* fo. eo.

2 *legatarius ſi non agnouit legatũ, hæres illud præſcribit. etiam ſi ſcientiam habeat legati. conſ. 49. n. 34. & n. 36. & 37. ibi.* 126

3 *legatarius poteſt de rebus ſimpliciter ſibi legatis diſponere ſuo arbitrio. conſ. 18. n. 11.* 27

3 *legatarius & fideicommiſſarius non poſſunt detrahere falcidiã. cõſi. 43. n. 23. Et quid & quãdo eſt prohibitus hæres ultimus. n. 24. ibi.* 66

3 *legatarij tenentur obſeruare diſpoſita per teſtatorem. conſ. 39. numero. 6.* 61

2 *legatarij poſſunt eſſe teſtes in teſtamento in quo eſt eis legatum. conſi. 32. nu. 52.* 98

2 *legatarij an & quando conſiderentur ut hæredes in prælegatis. conſ. 94. nume. 52.* 191

4 *legatio pluribus modis poteſt frui. conſ. 18. n. 12. Maxime quando limitata fuit tempore. n. 13. ibi.* 30

4 *legatus de latere habet iuriſdictionem in omnes exemptos ſuæ prouinciæ. conſ. 28. n. 31.* 39

4 *legatus de latere poteſt abſoluere exemptos excommunicatos in loco extra prouinciam, eſto quod excommunicationem alibi incurrerint. nu. 38. ibi.* 39

4 *legatus de latere poteſt abſoluere excommunicatum propter manus iniectionem in clericum. n. 51. ibi. Et quid de alijs excommunicatis. nu. 52. ibid.* 39

4 *legatus de latere an poſſit talem excommunicatum abſoluere. nu. 54 ibi. Et quid ſi ſumus in caſu, in quo abſolutio poteſt concedi ſine cauſæ cognitione, uel ſumus in leuibus, uel quando petens abſolutionẽ eſt ſubditus illi a quo petit & ad eum appellauit. nu. 55. ibi. & n. 56.* 39

4 *legatus de latere, an poſſit reſeruare ſibi beneficia. conſil. 29. numero. 20.* 40

4 *legatus prædictus reſeruando an poſſit apponere clauſulam decreti irritantis. n. 21. ibi.* 40

4 *legatus de latere, an poſſit conferre altare & præiudicare iuri patronatus laicorum. conſ. 35. n. 13. & nu. ſeq. Et quid ſi eſt data facultas præſentandi clericum perpetuum. nu. 10. ibi.* 48

4 *legatus patrono laico & inuito non poteſt præiudicare. n. 15. ibi. Idẽ in iure patronatus mixto laicali, & eccleſiaſtico. n. 16. ibi. & n. 23. Et quid ſi donatio facta fuit de bonis laici licet poſtmodum ius patronatus effectum ſit eccleſiaſtic um. n. 17. ibi.* 48

4 *legatus de latere an poſſit conferre ius patronatus eccleſiaſticum. cõſil. 35. n. 22. Et quid ſi ius eligendi cappellanum non ſpectat ad rectorẽ eccleſiæ, ſed perſonas laicas. n. 24. ibi. Et an iſto caſu laici poſſunt dici compatroni & habere ius præſentandi. n. 25. ibi.* 48

4 *legatus non poteſt cum illegitimo diſpenſare. conſ. 136. n. 26.* 143

4 *legatus non diſpenſat ſuper pluralitate incompatibilium. n. 27.* 143

4 *legati poteſtas finitur poſt lapſum temporis. Idem quãdo ceſſat cauſa ob quam fuit conceſſa. conſ. 18. n. 20. & 21.* 30

2 *legato de latere non creditur in his quæ uacant in generali commiſſione, & longitudo temporis non probat hanc poteſtatem. conſ. 12. n. 134. & 135.* 28

2 *legitima quanta ſit conſ 16. n. 67. fo. 42. conſ. 17. n. 14. 17. & 28. fo. 49. conſ. 41. n. 43. fo. 115. conſ. 45. n. 2.* 121

2 *legitima uere quanta ſit conſ. 25. n. 34.* 78

3 *legitima quanta ſit quando filij ſunt quatuor. conſ. 25. n. 44.* 38

3 *legitima debita uni filio, quanta ſit ſi ſunt plures. conſ. 30. n. 4.* 49

3 *legitima filij quanta eſſe debeat conſ. 30. n. 3. fo 49. conſ. 55. n. 14. fo. 91. & conſ. 53. n. 67. 70 & 71. Et quid quando agitur de legitima debita uni tantum filio. ibi. nu. 71.* 85

3 *legitima quanta ſit, ſtante ſtatuto excludente fœminas, & an illæ faciãt partẽ, & cõputentur in numero filiorum. conſ. 53. num. 7. & 73.*

& alijs ſequentibus. 85

2 *legitima debita filiæ, quanta ſit conſideratur tempore mortis patris. conſ. 45. n. 35.* 121

2 *legitima quota ſit. conſ. 23. n. 4. fo. 70. & conſ. 36. n. 28.* 104

3 *legitima eſt quota bonorum & dicitur incerta reſpectu loci & quota, & ideo in illis nulla quæritur poſſeſſio. conſ. 17. n. 19. & 20.* 57

2 *legitima non poteſt apponi grauamen nec fideicommiſſum. & appoſitum reijcitur. conſ. 9. n. 6. fo. 18. conſ. 17. n. 15. fo. 49. conſ. 18. n. 42. fol. 50. conſ. 16. nume. 10. & 21. fol. 81. conſil. 45. nu. 3. fol. 121. cõſ. 46. nume. 1. & 2. fo. 123. conſ. 47. nu. 4. fo. 105. conſ. 51. num. 2. fo. 108. conſil. 52. num. 3. fol. 110. conſil. 64. nume. 25. fo. 123. & cõſ. 93. nume. 41.* 189

3 *Et conſi. 27 num. 6. fol. 35. conſilio. 30. nume. 1. fol. 39. conſilio.* 43 *numero. 2. fo. 66. conſ. 108. n. 11. folio. 173. & conſilio. 109 numero. 5* 174

2 *legitima an poſſit in pecunia conſtitui. conſ. 16. nu. 71.* 42

2 *legitima conſtitui non poteſt per teſtatorem in pecunia, nec per iudicem. conſ. 45. n. 6.* 121

2 *legitima quo tempore detrahatur. conſ. 25. n. 55.* 78

2 *legitima ſuper quibus bonis ueniat detrahenda. conſ. 16. n. 69. & ſeq. & an iſtud ſit arbitrio iudicis commiſſum. ibi. n. 70.* 42

3 *legitima iure naturæ debita extrahenda eſt in rebus corporalibus & non in pecunia. conſ. 28. nu. 5.* 45

3 *legitima iure naturæ debita filio conſtitui debet ſuper corporibus hæreditarijs, uno ſiue pluribus iudicis arbitrio. conſ. 45. n. 5.* 70

2 *legitima iure naturæ debita, omnia bona computantur filio grauato nolenti legitimam detrahere. & poſſime ea quæ fuere per eum conſumpta & dilapidata. conſ. 17. n. 31. & 38. fo. 49. conſ. 52. n. 29. fo. 130. & conſ. 93. n. 56. & 57.* 189

2 *Et conſil. 1. nume. 89. & 90. fo. 4. conſil. 7. numero. 9. fo. 11. conſ. 53. numero. 57.* 131

2 *legitima iure naturæ debita quæ ueniant imputanda & ad ſupplementum legitimæ prædictæ, quæ bona conſideranda ſunt ut eam ſuppleãt conſi. 60. n. 41. & 42. fo. 139. conſ. 90. n. 44. & 45. fo. 183. conſil. 93. nume. 56.* 189

2 *legitimæ imputantur omnia alienata per filium. conſ. 17. n. 33. fo. 41 & conſ. 93. n. 58.* 189

3 *Et conſ. 1. n. 91.* 2

2 *legitimæ imputantur fructus per filium percepti exiſtente in primo gradu. conſ. 9. n. 7.* 18

3 *legitimæ iure naturæ debitæ imputantur fructus percepti ex hæreditate uiuente teſtatore. conſ. 1. n. 91.* 2

2 *legitimæ imputantur fructus medio tempore percepti. conſ. 9. nu. 11. fo. 18. & conſ. 45. n. 9.* 121

3 *legitimæ iure naturæ debitæ imputantur fructus per filium percepti ex bonis relictis fideicommiſſo poſt tempus quo fideicommiſſi dies ceſſit & uenit & poſt moram illius, etiã ſi eſſemus in filijs primi gradus. conſ. 1. n. 92. & 93.* 2

3 *legitimæ imputandi non ſunt fructus per filium grauatum reſtituere. conſ. 55. n. 7.* 91

1 *In computatione legitimæ quæ & quantum ſit, an connumerentur filia fœmina. conſ. 17. num. 27. & 28. fo. 42. conſil. 25. num. 37. fo.* 67 *& conſ. 54. nu. 13.* 132

3 *Et conſ. 55. n. 14. & 15.* 91

2 *legitima debita nepotibus ex filio de bonis ſubiectis fideicommiſſo detrahenda eſt. conſ. 51. n. 2.* 128

2 *legitima iure naturæ debita filio quo ad filios tranſmitti poteſt de fideicommiſſo in quo grauatus eſt filius deducenda eſt, & in ea non cõputantur fructus percepti. conſ. 55. n. 22.* 15

3 *legitima non poteſt capi nec detrahi, de bonis legatis a teſtatore. cõſil. 53. n. 58.* 85

3 *legitima de fideicommiſſo uniuerſali detrahenda eſt, & illud quod debetur hæredi. conſ. 54. n. 50.* 89

3 *legitima non conſideratur in hærede uniuerſali. conſ. 43. n. 9.* 66

3 *legitima iure naturæ debita patris inter filios diuidenda ae[illegible] conſ. 7. numero. 9.* 14

2 *legitima iure naturæ debita, ſine aliquo onere & grauamine debetur filio. conſ. 6. n. 1.* 147

2 *legitima debita eſt filio & fauorabilis iudicatur. conſ. 45. n. 32.* 121

2 *legitima iure naturæ debita non debet eſſe deterioris conditionis, quã ſit legitima iure inſtitutionis debita. conſ. 45. n. 34.* 112

2 *legitima & eius ſupplementum, quando & quo caſu poſſit detrahi per filium illi renunciante. conſ. 26. n. 40. 41. 42. 43. & 44.* 81

3 *legitima an poſſit deduci a filia prohibita alienare. conſ. 43. n. 7. 13. 15. & ſeq.* 66

2 legitima

2 legitima an & quo caſu poſſit tolli a ſtatuta.conſi.23.nu.5.& 6. 70

3 legitima poteſt per ſtatutu minui.conſ.26.nu.3.fo.56.& conſ.94. nume.24. 159

3 legitima poteſt augeri per legem municipalem.conſ 12.nu. 5. 20

3 legitima iure natura debita, an aliquo caſu poſſit prohiberi. conſil. 21.nu.51. 32

2 legitima an diminuatur diminutis bonis poteſt mortem teſtatoris.cõſil.45.num.36. 121

2 legitima De legitima poteſt filius diſponere & inter uiuos & in ultima uoluntate. conſ.9.nu. 8.fo.16.& conſ.45.nu.7. 121

3 Et conſ.30.nu.7. 49

2 legitima non poteſt capi ſuper bonis feudalibus.conſi.17.n.29. 49

2 legitima detractis feudis in reliquis debetur.conſ.17.nu.30. 49

2 legitima poteſt tranſmitti ad quoſcunque.conſ.16.nu. 68. 42

2 legitima tranſmitti poteſt ad hæredes, etiam extraneos. conſ. 9. nu. 8.fol.18.& conſ.45.nu.8. 121

2 Et conſi.53.nu.56. 131

3 legitima debita filio tranſmitti poteſt ad ſuos hæredes.conſ. 30.numero.8. 49

2 legitima ao prohiberi poſſit legitimato.conſ.1.nu.20. 2

3 legitima filio legitimato debetur.conſ. 55. nu.3. 91

3 legitima.Quod non confertur minime imputatur in legitimam.conſ. 56.num.20. 93

3 legitima.Ius uſusfructus ſtipulatum a patre filio ſuo hæredi, non imputatur in legitimam.conſ.56.nu.21. 93

5 legitima noo imputatur quod capit filius extra ſubſtantiam & patrimonium parentis.conſi.56.nu.22. 93

5 legitima non comprehenditur in quacumque diſpoſitione niſi de ea fiat mentio.conſ.108.nu.13. 173

3 legitima filius uidetur eſſe creditor.conſi.108.nu.12. 173

2 legitima ſupplementum petens non uenit contra teſtamentũ, nec contra uoluntatẽ patris, & poteſt agere ad ſupplementum non obſtante quòd pater prohibuerit eũ poſſe plus petere.conſ.7.n.54.& 55. 14

3 legitimẽ ſupplementum quando poſſit peti.conſ.108.n.14.Eſto quòd pater prohibuerit peti ſupplementum.nu.15. 173

2 legitimẽ onus reijcitur, etiam ſi filius teſtamentum patris approbaret.conſ.47.nu.7.& 8. 124

2 legitima quando poſſit renunciari.conſ.26.nu.43. & 44. 81

3 legitima expreſſe eſt renunciandum.conſ.43.nu.36. 66

3 legitime & eius ſupplemento poteſt expreſſè renunciari pacto ſeu ſtipulatione.conſ.69.nu. 103.Maxime appoſito iuramenta & conſiderato iure canonico.ibi.nu.104.Et ita iurans non poteſt conſequi abſolutionem a iuramento.ibi.nu.105 118

5 legitima & eius ſupplemento expreſſè renunciari poteſt potiſſime ſi interuenit iuramentum, maxime ſi ex ea renunciatione renuncians non fuit enormiſſimè læſus.conſ.94.nu.20.21.& 22. 159

2 legitimam petens non uenit contra teſtamentum, nec dicitur illud nõ obſeruare.conſ.7.nu.53. 14

3 legitimam iure natura debitam conſequi poteſt filius in bonis paternis abſque grauamine.conſ.1.nu.76.& 77.fol.2. & conſi. 27. numero. 5. 44

3 legitimam in bonis paternis habere debet filia.conſi.43.nu.1.fo.66. & conſ.53.nu.56. 85

3 legitimam filio relinqoere ſatis eſt parentibus, nam de reliquo poſſunt eorum arbitrio diſponere.conſ.69.nu.44 118

2 legitima & trebellianica quanta ſit.conſ.25.nu.31.34.& ſeq. 78

2 legitima & trebellianica a filio grauato poſſunt detrahi.conſ. 18.n. 95.fo.51.& conſ.46.nu.4. 123

2 legitima & trebellianica detrahuntur per filium grauatum reſtituere hæreditatem.conſ.25.nu.30. 78

2 legitima.In computatione legitimæ & trebellianicæ, quæ bona conſiderantur.conſ.18.nu.108.fo.51 & conſi.45.nu.21.& 22. 121

2 legitima, In computatione legitimẽ et trebellianicæ, an conſumpta et alienata per filium imputentur.conſ.18.nu.109.fo.51.et conſi.63. numero.45. 144

2 legitima, In computatione legitima et trebellianica, ao imputentur alienata per filium.conſ.18.nu.110. 51

2 legitima. De legitima et trebellianica filio grauato debita, poteſt filius diſponere ſuo arbitrio.conſ.47.nu.5. 124

3 Et conſ.1.nu.108. 2

2 legitima et trebellianica detrahi poteſt per hæredes filij grauati, ſi per ipſum non fuit detracta.conſi.47.nu.6. 124

3 legitima et trebellianica non poſſunt detrahi per filium, quando ipſe approbauit teſtamentũ patris et renunciauit illi.conſi.1.nu.95. 2

3 legitimam et trebellianicam qui detrahit, non dicitur impugnare teſtamentum conſ.43.nu.33. 66

2 legitimatio quid ſit et a quo obtineri debeat. conſ.1.num. 34.fol.1. conſ.2.nu.7.fo.7.et conſi.3.nu.9. 8

2 legitimatio eſt donum et gratia principis.conſ.1.nu.51.fol.2.et conſil.7.num.41. 14

2 legitimatio eſt ſpecies alienationis.conſ.9.nu.48. 18

2 legitimatio facta in perſonam ſubiectam et in loco non ſubdito concernens ſucceſſionem bonorum minime ſubiectorum legitimati, an & quando ualeat.conſi.1.nu.5.et nu.11.13.et ſeq.et num.17.et 18.et an iſta facta, ſolum præiudicet proroganti uel alijs.ibi.nu. 6. 2

2 legitimatio facta uiuente patre et uolente poteſt fieri in ſubſidium et extra territorium. Et quando fit prorogatio de loco ad locum requiritur conſenſus expreſſus conſ.1.nu.8.et 9. 2

2 legitimatio eſt actus iuriſdictionis uoluntariæ, et talis iuriſdictio põt prorogari et exerceri in territorio alieno.conſ.1.nu.10.et 11.et prorogatio facta per patrem non nocet alijs agnatis.ibi.nu.12.fo.1.cõſi. 2.nu.4.5.13.14.15.et 17.fol.7.conſ.3.nu.4.et 23.fo.9. et conſil.10.nu.118.119.et 120. 22

2 legitimatio, ſeruanda eſt conſuetudo uolens legitimationem poſſe fieri in alieno territorio & in perſonas non ſubditas.conſ.1.nu. 15. 2

2 legitimatio poteſt peti fieri mediante procuratore.conſ.1.nu.18 2

2 legitimatio facta uiuente et petente patre, quando nulli alij exiſtant filij legitimi, non requirit aliquam cauſam nec ipſius expreſſionem. conſ.1.nu.21.et 22.Locus in diſpenſatione, quæ cauſam requirit.ibi. nu.22.fo.7.conſ.10.nu.117.et 128. 22

2 legitimatio facta uiuente et petente patre non requirit citationem aliorum agnatorum.conſ.1.nu.24.25.26.81.et 83.Nam ſolum habet ius in ſpe ſuccedendi quod non eſt conſiderabile.ibi.nu.25. 2

2 legitimatio facta uiuente et petente patre non neceſſario requirit in ea fieri mentionem de agnatis et alijs niſi ſolum de filijs.conſi. 1.nu. 27. et 28. 2

2 legitimatio facta a comite palatino mentionem de agnatis habere debet.conſ.1.nu.47. 2

2 legitimatio de filio naturali, dicitur ſimplex, uera propria uniuerſalis reſtitutiua collatiua, et fauorabilis, et ad quæ iſta extendatur.conſil.1.num.53. 2

2 legitimatio reſtitutiua trahitur retro ad tempus natiuitatis etiam in præiudicium aliorum quibus fuit quæſitum ius ſpe.conſ.1.n.58. 2

2 legitimatio a principe facta tollit obſtaculum de iure ciuili. conſ. 1. nu.75.et nu.129.Et quando conſtat principem id uelle, non requiritur cauſa nec citatio.ibi.nu.76. et 82. 2

2 legitimatio facta per imperatorem non extenditur ad feuda eccleſiaſtica.conſi.1.nu.121. 2

2 legitimatio non tollit ſucceſſionem, ſed modificat et dat nouam formam ſeu regulam ſuccedendi. Et princeps poteſt iſtam facere ſine citatione.conſ.1.nu.139.et 140. 2

2 legitimatio facta de filio naturali non dicitur tollere ius aliquod certum, tum reſpectu agnatorum, tum reſpectu eccleſiæ directè dominæ. conſi.1.num.150. 2

2 legitimatio facta per Imperatorem ualida eſt, etiam quo ad feuda eccleſiaſtica, conſentiente eccleſia, ſeu ratificante.conſi.1.nu. 153. 2

2 legitimatio filij ſacerdotis an fieri poſſit ab imperatore et comite palatino, patre uolente et petente.conſi.2.nu.3.fo.7.et conſi.8. numero 19. 20.21. 17

2 legitimatio eſt actus reſeruatus in ſignum ſuperioritatis .conſilio.ſecundo.num.7. 7

2 legitimatio facienda eſt erga perſonam ſubditam.conſi.2.nu.13 7

4 legitimatio filij, neceſſario requirit expreſſionem de filijs ſeu nepotibus legitimis alias nulla.conſi.3.nu. 16. 8

2 Legitimatio requirit expreſſum conſenſum prorogantis, et non ſufficit tacitus.conſ.33.nu. 13. 8

2 Legitimatio poteſt fieri etiam de abſente. Nam poteſt ratificari uerbo et facto.conſil.5.nu.7 .8.et 9. 11

2 Legitimatio filij non poteſt fieri poſt mortem patris a Comite palatino niſi Comiti conceſſa ſit talis poteſtas.conſ.6.nu.4. 12

2 legitimatio facta ſine conſenſu patris non ualet, ſicut non ualet quãdo facta eſt poſt mortem patris id non ordinantis . conſilio. 6. num. 32.et 33. 12

2 legitimatio referenda eſt ad tenorem ſupplicationis, et ſi ultra ſupplicata Comes palatinus concedit alia non caret ſuſpicione, conſ.6. numero. 41. 12

2 legitimatio facta de aliquo, ut de filio nulla eſt ſi non probatur talem legitimatum eſſe filium illius.conſ.6.nu.44.fo.12 conſi.11.nu.14.f. 27.et conſ.12.nume.227. 29

2 Legitimatio poteſt fieri in parte, et quo ad quid, ut ſuccedat in ea parte qua

te quā patri placuerit.conſ.7.nu.5. 14
2 legitimatio poteſt fieri quo ad perſonam in plena forma.conſ.7.n.14 & limitate quo ad ſuccedēdū, & erit uera legitimatio.ib.n.16.et 17 Et conſiderāda circa id ſunt uerba legitimationis.ibi.nu. 18. 14
2 legitimatio quando facta eſt ad portionem certum, uſque ad illam cōſequendam legitimato competit ius.conſ.7.nu. 32. 14
2 legitimatio ſatis eſt quòd habeat certam portionem, in prima inſtitutione licet ceſſit in ſubſtitutione.conſi.7.nu.36. 14
2 legitimatio poteſt fieri patre nolente ſine citatione filiorum, Idem ſi Comiti data eſt poteſtas ut id facere poſſit citatis, & non citatis.conſil.7.nu.48.& 49. 14
2 legitimatio facta ſine præiudicio & ex, eſt diſpēſatio.cōſ.7.n. 52 14
2 legitimatio limitata ualet, in illa portione.conſ.7.nu. 56. 14
2 legitimatio licet fiat uiuente patre & nolente & ualeat alijs nō citatis quo ad bona de quibus pater poteſt diſponere. Tamen non ualebit quo ad alia bona de quibus pater diſponere non poteſt.conſ.9.nu.30 & 31.fol.18.& conſ.12.nu.155.& 156. 29
2 legitimatio cum cauſa & ratione a principe fieri debet nec ſufficit cauſa putatiua, & abſolutum eius arbitrium.cōſ.9.n.34.et 35. 18
2 legitimatio, In Comite legitimante non præſumitur cauſa nam exprimenda eſt, & debet eſſe rationabilis ſpecialis nec ſufficit generalis & conſtare debet de ipſius ueritate. Nec creditur Comiti legitimanti ita aſſerenti.conſ.9.nu.37.& 38. 18
2 legitimatio, Cauſa quòd legitimatus nihil peccauit, & quod primeuo iure omnes naſcebantur legitimi non eſt ſufficiens. Nec etiam illa ratio conſeruanda agnationis erit ſufficiens.conſ.9.nu.39.& 40.fo. 18.& conſ.12.nu.163.& 164. 29
2 legitimatio regulatur ſecundum ſupplicationem.con.9.nu. 42.fol. 18.& conſ.12.nu.67. 28
2 legitimatio reſeruata eſt ſupremis principibus.conſi.9.nu.82.poteſt tamen inferioribus poteſtatem legitimandi communicare.ibi. nume. 83.communicatur autem catenus quatenus apparet conceſſa & nō ultra.ibi.num.84. 19
2 legitimatio facta obreptitie & ſubreptitie redditur nulla, & modica ſubreptio uitiat eam.conſ.9.nu.86.& 87.fo.10.& conſ.15.nu. me.54.55.& 57. 40
2 legitimatio poteſt fieri limitatè & pro parte.conſ.9.nu. 94. 19
2 legitimatio nulla redditur ſi filiatio non probatur.conſil. 10. nume. 21.et 108. 21.& 22
2 legitimatio pōt fieri ab imperatore ante coronationem.conſ.10.numero.117. 22
2 legitimatio nō pōt eſſe quando adeſt impedimentum de iure canonico tūc enim erit diſpenſatio ſeu habilitatio.conſ.12. nu. 207. 29
2 legitimatio non probat filiationem.conſ.12.nu.239. Et qui aſſerit ſe filium id probare debet ſiue agat ſiue conueniatur. Maxime quando prætendit hæreditatem conſequi.ibi.nu.240.& 241. 29
2 legitimatio facta per ſubſequens matrimonium facit filios ſucceſſibiles etiam natos ante matrimonium & conceptos lite pendente infantes.conſ.15.nu.1.2.5.& 8. Etiam ſi matrimonium fuiſſet contractum in mortis articulo ibi.nu.3. Maxime ſi interuenit inſtrumentū dotale.ibi.n.4.etiam ſi nullus filiorum cōſenſus interueniat.ibi.n.5.39
2 legitimatio poteſt ſecundo fieri ad abundantem cautelam, nec una tollitur per aliam.conſ.15.nu.48. 40
3 legitimatio filij non nocet filia legitima & naturali quæ citata nō fuit.conſ.55.nu.19. 91
3 legitimatio tollit ius aliorum agnatorum. conſ.56.nu.44. 93
4 legitimatio filiorum probatur leuioribus probationibus dempta uera probatione matrimonij.conſ.57.nu.42. 71
4 legitimatio filiorum probatur per matrimonium præſumptum, & per leuiores probationes cōſi.57.nu.43. Nec conſideratur ad legitimationem filiorum probandam, intereſſe aduerſariorum. Nam illud erit conſiderato intereſſe matrimonij, non reſpectu intereſſe reſultantis ex legitimatione.ibi.nu.45.& 46. 71
2 legitimatus a Comite, dicitur legitimatus ab imperatore.conſ.1. nu 3.fol.2.conſi.5.nu.3.fo.8.& conſi.10.nu.116. 22
2 legitimatus per imperatorem, nō ſubditus, non propterea deſinit eſſe ſubditus domini ſui.conſ.1.nu.17.fo.2.& conſi.10.nu. 128. 22
2 legitimatus poteſt ſuccedere patri & ex teſtamento.& ab inteſtato. Et nedum quo ad legitimam. Sed etiam quo ad omnia, quando nullus adeſt alius filius conſ.1.n.19. Et an poſſit eis prohiberi legitima, ſeu trebellianica.ibid.nu.20. 2
2 legitimatus poteſt ſuccedere omnibus agnatis & cognatis. Eſto quòd liſorum conſenſus non interuenerit in legitimatione, legitimatus non excludit ſubſtitutum, nec includitur in fideicommiſſo.conſi. 1.nu.33. 34.& ſeq. Sed contra.nu.64 & ſeq. 2
2 legitimatus indiſtinctè non excludit ſubſtitutum ſecundum aliquos. conſ.1.nu.39.fo.3. Sed contra.nu.64.65.78.& 85. 2
2 legitimatus nō includit in fideicommiſſo ſi teſtator ita diſpoſuit cōſ. 1.nu.40.fo.3. Sed contra.nu.94.& ſeq.& nu.83. Et maxime quando teſtator eſt nobilis & magnificus.ibi.n.42.& 81. Et quando ius fuit quæſitum ſubſtitutis & fideicommiſſarijs.ibi.num.43. 2
2 legitimatus uenit appellatione filiorum.conſ.1. nu. 55. 2
2 legitimatus uenit legitimorū et naturaliū appellatione.cōſ.1.n.56.2
2 legitimatus an & quando æquiparetur legitimè natis, & ita ſinguntur.conſ.1.nu.57.fol.2.et conſi.12.nu.213. 29
2 legitimatus includitur in inueſtitura facta pro legitimis.conſ. 1.numero 120. 2
2 Legitimatus an ſuccedat in feudis. conſi.1.n. 114. 2
2 Legitimatus poteſt ſuccedere.conſi.2. nu. 6. 7
2 Legitimatus poteſt ſuccedere, & ex teſtamento & ab inteſtato. conſi.5.nu. 11. 11
2 legitimatus an comprehendatur & quando in ſtatuto uocante maſculos & excludente fœminas.conſi.5.nu.12.13.14.& 15. 11
2 legitimatus ſuccedit patri ab inteſtato. conſi.4.nu.4. 9
2 legitimatus habetur quo ad illam partem, expreſſe habilitatus ad ſuccedendum patri in parte. conſi. 7.nu. 22. 14
2 legitimatus ad portionem de qua in tali teſtamento. dicitur legitimatus ad certum, eſto quod illud teſtamentum ſit reuocatum.conſi.7.numero.58. 14
2 Legitimatus quando excludit ſubſtitutum, an citandi ſint ſubſtituti & fideicommiſſarij.conſi.8.nu. 13. & 16. 17
2 legitimatus licet ſecundum unam opinionem excludat ſubſtitutum. tamen eum non excludit quando ſubſtitutio facta eſt ſub illis uerbis deficientibus natis. Et idem quando teſtator eſſet nobilis, & abhorret prolem illegitimam.conſ.9.nu.45.46.& 47.fol.18.& conſ. 12.nu.143. 144.& 149. 18.& 19
2 Non debet eſſe in poteſtate hæredis grauati excludere ſubſtitutum per legitimationem.ibi.nu. 48. 28
2 Legitimatus patri legitimanti poteſt ſuccedere ab inteſtato una cum alijs filijs legitimis, & illis non extantibus excludit alios agnatos & cognatos.conſi.10.nu. 74. & 76. 22
2 Legitimatus in ſucceſſione nihil differt a legitimis.conſi.10.n.75.22
2 Legitimatus etiam adulterinus & natus ex maritata poteſt hæres inſtitui, & ſuccedit patri inſtituenti.conſi.10.nu. 77. 22
2 Legitimatus non excludit fideicommiſſarios & ſubſtitutos uocatos in euentum quo hæres inſtitutus deceſſeret ſine filijs ex legitimo matrimonio natis.conſi.11.nu.12.fol.27.& conſi. 12.nu. 147. 29
2 legitimatus per ſubſequens matrimonium, in omnibus & per omnia habetur ut uerè legitimus & in ſuccedendo omnibus alijs præfertur conſ.13.num.37.& 38.fol.36.& conſi. 15.nu. 6. 39
2 legitimatus per ſubſequens matrimonium excludit ſubſtitutum & fideicommiſſarium.conſi.13.nu.19.fol.36.conſ.15.nu.6. 39
2 legitimatus per ſubſequens matrimonium uenit appellatione legitimè natorum.conſi.13.nu.40.fol.36.& conſi.15.nu.7. 39
2 Legitimatus ſimpliciter per reſcriptum non ſuccedit in feudo, nec in emphiteuſi eccleſiaſtica.conſi.13. nu.41. & 42. 36
2 Legitimatus per ſubſequens matrimonium ſuccedit in emphiteuſi eccleſiaſtica.conſi.13.nu.43. 36
2 Legitimatus per ſubſequens matrimonium ſuccedit etiam ad feuda. conſi.13.nu. 44. 36
2 Legitimatus per ſubſequens matrimonium ſuccedit in omnibus bonis etiam anteceſſorum.conſ.15.nu.8. 39
2 Legitimatus per ſubſequens matrimonium promoueri poteſt ad dignitates & etiam ad ſacros ordines.conſ.13.num.45. 36
2 Legitimatus per ſubſequens matrimonium ſuccedit etiā ſi inſtrumentu dotale non interuenerit.cōſi.13.nu.46.47.52.& 53. Et quid in locis non ſubiectis eccleſiæ temporaliter. Et quid de iure ciuili & canonico.ibi.nu.47.48.49.& 50. 36
2 Legitimatus excludit ſubſtitutū uocatū ſub conditione ſi grauatus deceſſeret ſine filijs legitimis & naturalibus.tū ſubſtitutus citādus eſt in legitimatione & aliter factu nō ualet.cōſ.14.n.31 & 32. 32
2 Et conſ.63. nu. 10. 80
2 legitimatus proprie dicitur diſpenſatus, propter clauſulam appoſitā in legitimatione abſq; præiudicio uenientiū ab inteſtato. cōſ.14.numer. 45. 38
2 Legitimatus excludit ſubſtitutū fideicōmiſſarium.conſ.15.n.51.40
4 Et.conſ.58.nu.43. 52
3 Legitimatus ſimpliciter & in ampla forma ſuccedit patri ab inteſtato mortienti, & ab eo faciente teſtamentū præteritus. uel non rite exhereaatus pōt illud rūpere & quærelare. Et tali filio legitimato debetur le-

tur legitime.conſi.55.nu.1.2.& 3. 91

4 legitimatus non debet uocari ſpurius.conſ.58.num.44. 72

4 legitimatus, quo ad omnia etiam nobilis dicitur.conſilio. 58. nume-ro. 45. 72

2 legitimandi priuilegium poteſt concedi ſine citatione.conſi. 1. num. 50.fo.2.conſi.8.nu.11. 17

2 legitimandi poteſtas conceſſa comiti debet regulari ſecundum tenorē priuilegij conceſſi per principem.conſ.1.n.35.46.50.97.& 98. fol.2.& conſ.5.nu.4.fol.11. Et quid quando eſt data poteſtas legitimandi citatis & non citatis.conſ.1.nu.98. 99.& 100. Et an poſſit tollere ius quæſitum per aditionem.ibi.nu.100. 2

2 Et quid ſi conceditur quòd poſſit legitimare parentibus uiuentibus ſeu mortuis.conſi.5.nu.6. 11

2 legitimando Comes nõ poſſit excludere ſubſtitutum.conſ.1.n.101.2

2 legitimare & habilitare, an poſſit comes contra teſtamentum conſi. 1.n.103.fol.5. Et an circa legitimationē poſſit facere ea quæ poteſt ipſe princeps.ibi.n.104. Et tota eius poteſtas dependet a priuilegio. ibi.nu.105.106.& 107. Et legitimando transfert ſucceſſionem in alium.ibi.nu.108. 2

2 legitimare poteſt comes ſine cauſa, quando id a principe eſt ei conceſſum.conſi.1.nu.109. Et uti plenitudine poteſtatis, quando id expreſſe conceſſum eſt.ibi.nu.110.& 111. Et poteſt uti clauſula non obſtãte.ibi.n.112. Et quando dicatur plene informatus.ibi.n.113.2

2 legitimandi facultate conceſſa, nõ uenit poteſtas diſpenſandi differũt enim & infertur ad ſtatutum.conſi.2.nu.13. 7

2 legitimandi poteſtatem habens comes palatinus poteſt legitimare naturales patre nolente & petente.conſ.3.nu.3. 8

3 legitimare eſt actus ſupremæ poteſtatis & de reſeruatis principi. conſil.3.nu.8. 8

2 legitimandi poteſtas competit ſupremis principibus, uel illis quibus ipſi conceſſere.conſi.12.nu.231.fol.28.& conſi.14.nu.35. 38

2 legitimandi poteſtas alicui conceſſa tanquam conſanguineo alicuius & tanquam de tali familia, nulla eſt ſi dictæ qualitates non probantur, & dictæ qualitates debent adeſſe in perſona illius tempore conceſſionis priuilegij.conſ.4.nu.7.8.& 9. 9.& 10

2 legitimandi poteſtatem poteſt imperator alteri concedere.conſ.2.n. 2.fo.7.conſi.3.nu.3.fo.8.conſi.5.nu.1.fo.11.& conſ.6.nu.2. 12

2 legitimandi poteſtas cõceſſa comitibus non intelligitur conceſſa in præiudicium alterius cui fuiſſet ius quæſitum re ipſa etiam ſi appareat data poteſtas pleniſſima & cum præiudicio alterius tamen comes non debet illa uti ſine cauſa & non uocatis & auditis his quorum intereſt.conſ.6.nu.35.& 36. 12

2 legitimari non poteſt filius poſt mortem patris, niſi comiti conceſſa ſit talis poteſtas.conſi.6.nu.4. 12

2 legitimandi priuilegium conceſſum Comiti palatino interpretandum eſt ut minus lædat ius commune. Et quando lædit ius tertij reducendum eſt ad terminos iuris communis.conſ.9.n.51.& 52.fo. 78. Procedunt iſta etiam ſi appareat de mente concedentis uolentis præiudicare, tertio non ita ueniunt interpretanda. Et uerba illa appoſita in priuilegio ut legitimatus ueniat contra teſtamentũ quando eſſet præteritus ſeu iniuſtè exhæredatus.ibi.nu.53. eod.

2 legitimandi poteſtas limitatur ſecundum qualitates appoſitas in fine priuilegij.conſi.9.nu.59.cum ſeq. 18

2 legitimando nedum comites palatini uerum etiam & ſupremi Principes a peccato & iniuſto & inhoneſto celebrando abſtinere debent conſi.9.nu.76. 18

2 legitimare non poteſt quis aliquem facere ut eius filium, ſi ille uerè eſt filius alterius.conſ.12.nu.230. 29

2 læſio enormis qualiter probetur.conſi.12.nu.84. 30

2 læſio non præſumitur, niſi probetur.conſi.49.nu.29. 10

2 læſio magna reſpectu precij uſq; ad quam partem conſideratur.conſi. 55.nu.49. 118

2 læſio probatur quando quis approbat, quod approbare non debeat. conſ.89.nu.30. 160

2 læſus ex tranſactione ultra dimidiam poteſt illam reſcindere non obſtan.iuramento.conſ.96.nu.50. 171

2 læſio ultra dimidium an poſſit conſiderari in cõtractu tranſactionis. n.59.ibi.& alijs ſeq. Et quid ſi eſt iuramento uallata.n.60. eo.

2 læſio & dolus probanda ſunt conſ.90.nu.67.& nu.68. & 69. 171

4 læſio ſola non probat iactum, nec modica receptio pro maximo remiſſo.conſ.5.nu.191. 16

4 Nec læſio uitiat renunciationem, & ceſſionem, ſeu donationem. ibi.

3 l.cum auus.ff.de conditionibus & demonſtratio.cum ſimilibus quo caſu procedant.conſ.20.n.49.& alijs ſeq loquuntur casu in patre inſtituente filium & eum grauante poſt mortem.ibi.nu.50. 29

3 l.cum auus cum ſimilibus declaratur conſ.20.nu.52. 29

4 l.qui romæ.§.auge-ius.ff.de uerb.obl. quomodo intelligatur, & procedit quando fideiuſſor conſiderauit tempus ſ[illegible] at as ſecus.conſilio.121.nu.5. 135

1 l.ſi fideiuſſor.§.ſi quis ex his ff.qui ſatiſda.cogan.quo caſu procedat. conſi.48.nu.8. 107

2 .l.filium.ff.de ſiu.hom.loquitur de filijs legitimis & non in alijs.conſil.10.nu.57. 21

4 l.æquiſſimum.ff.de uſufru.in quibus terminis procedat.conſi.168.numero.14. 175

2 l.de his.ff de tranſact.non procedit, quando fuiſſet renunciatum omni ll.aux lio.conſi.12.nu.20 Sed contra.85.& ſeq. Et dem quando fuiſſet renũciatio uallata iuramẽto ibi ſed cõtra.n.88.& ſeq.28

1 l.ſunt perſonæ ff.de reli.& ſum.pt.fune.quo caſu procedat.conſ.77. nume.42. 143

3 l.ſale pactum.§ ſi.ff.de pac.quo caſu loquatur.conſi.26.n. 57. 40

3 l.ſi ex pompus.ff.de dote prælegata quo caſu, & quando procedat. conſ.38.nu.62.& nu.63.& 64. 58

3 l.lucius.ff.de hære.inſti.quo caſu procedat.conſilio.52.nu.8. & nume.4.& ſequen. 81

3 l.lucius.de hære.inſti.ceſſat, quando facta eſt mentio de maſculis.cõſil.54 nu.44. 89

3 l.titius.& l.penul.ff.ad trebel.quo caſu loquuntur & procedant.cõſil.72.nu.69. 126

1 l.item quæritur.§.qui impleto.ff.loc. quo caſu procedat. conſi. 48. numero.15. 107

1 lex barbarius.ff.de offi.præto.non procedit in duobus caſibus.conſi. 1.num.58. 3

1 l.ſi quis arbitratu.ff.de uer.obli.procedit quando ambæ partes committunt ſe arbitrio alterius.conſi.30.nu.33. Nec procedit quando remittentes habent illud pro firmo, & nõ remittitur firmitas actus & ſubſtantia, ſed aliud ibi.nu.34. Nec quando committitur executio actus ſeu obligationis formata Et quando res non eſſet integra. ibi.nu.35.& 36. 78

1 l.ſi ſti pulatus.§.chriſogonus.ff.de uerb.obli.qualiter procedat.conſil.48.nu.15. 107

1 l.ſi fur.§.ſi ff.de uſuc.qualiter intelligatur. conſilio. 41.nume. 31. & 46. 125

2 l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de uerb.obl.cum concordan.quando & quo caſu procedat.conſ.26.nu.111. 81

2 l.filius.ff.de teſta.ho.declaratur, contra Abba.& alios.conſi.10.nume.42.& nu.78.79.& 82. 21.& 22

1 l.communis obſeruantia & reputatio circa l.Barbarius.quando procedat.conſi.124.nu.30. 222

1 l.clam poſſidere in qua poſſeſſione procedat.conſ.10.n.79. 22

1 l.ſunt perſonæ.ff.de religio.& ſumpt.fune.quo caſu procedat. conſi. 76.nume.42. 142

1 l.1.§.ii qui nauem ff.de exerci.cum ſimili.quo caſu procedat conſil. 93.nu.61. 166

2 l.de his.ff.de trãſa.quare induxit cautelã de qua in cõſ.12.n.81. 28

2 l.gallus.§.quidam rectè.ff.de lib. & poſthu. quomodo intelligatur. conſ.36.nu.34. 104

3 l.3.§ ſi emancipatus.ff.de contra tab.an ſit correcta.conſi.29.num. 7.31.32.& alijs ſeq. 45

3 l.iudex poſtquã.ff.de re iudic.quõ intelligatur.conſi.54.n.43. 89

3 l.1.ff.de damno infec.quo caſu procedat. conſi.92.nu.23 156

3 l.de his.ff.de tranſa.cum concordan.an ſpecifice poſſit renunciari cõſil.95.nu.24. 160

4 l ſi quis obrepſerit.ff.de fal.procedit quãdo quis præſentauit aliquid obreptitiè, & obtinuit, non autem in ſcribente ſed dictante falſas allegationes. Non procedit quando agitur ciuiliter. Sed procedit in obreptione probatoria non in ea qua narratoria eſt quoniam iſta pertinent ad l.rhodiam.conſi.101.nu.33.34.& 35. 255

1 l.3.ſi.min.ſe ma.dixe.non uidetur loqui de iuramento præſtito, et quia a ſtatuto præſumitur fraudulentum.conſi.97.nu.26. 174

1 Dicta l.tertia quæ remedia tollat.nu.35.ibi.et nu.38.ſi utrunque dependet ab ipſa ætate.nu.37.ib. Si in caſu.d.l.tertiæ.concederetur nullitas eſſet diſpoſitio fruſtatoria.nu 39.ibi. 174

1 Dicta.l.tertia tollit remedium nullitatis.nu.50. ibid.et nu.51.52.et ſeq. et num.58.66.77. et.79. 174

1 D.l.3. non eſt per ius canonicum correcta.ibid. nu.73. 174

1 D.l.3. in fi.quomodo intelligatur.ibid.nu.116.et. 117. 174

1 Dicta.l.3. loquitur de nullitate iure communi inducta.nu.63.ibidem et nu.64. 174

1 Dicta.l.3. pœnam inducit, et quo reſpectu. nu.122.ibid. 174

1 Dicta.l.3.non debet extendi.n.123.ibid. 174
2 l.iubemus.C.ad Trebel.quo caſu procedat.conſi.18.nu.106. 51
3 Et conſi.21.nume.45. 32
2 L.iubemus.C.ad Trebel.an procedat quando filij primi gradus fuere grauati reſtituere extraneo. conſi. 25.nu. 57. 78
2 l.iubemus.C.ad trebellia.quo caſu locum habeat, & an poſſit extendi ad alium caſum ibi non expreſſum.conſ.20.nu.38. 81
1 Lex properandum.C.de iudic.quo caſu loquatur. conſ.67.nu.3. 143
1 l.unica.C.de erro.calcu.loquens de tranſactione,quo caſu procedat. conſi.39.num.57. 160
3 l.iubemus.C.ad trebellia.intelligi debet in caſu ſuo,& non debet extendi ad alios caſus in illa non expreſſos.conſ. 27.nu.16. 44
2 l.iubemus.C.ad treb.an procedat,quando detrahuntur duæ quartæ. conſi.25.nu.55. 78
3 Et conſi.30.nu.16. 49
3 l.iubemus.C.ad treb.locum habet etiam quando duæ quartæ ueniũt detrahendæ.conſ.45.nu.73.& nu.74.& ſequen. 66
3 l.cum uirum.C.de fideicommiſ.quo caſu loquatur.conſ.55.nu.43. 91
3 l.prima.C.de legit.hæredi.quo tempore,& quo caſu procedebat, & procedit.conſ.59.nu. 2. 98
3 l.quiſquis.C.ad .l.Iul.maie.correctoria eſt quo ad bona materna.cõſil.69.nu.176.& nu.ſeq. 118
3 l.2.C.de hæredibus inſtituendis,quo caſu procedat.conſ.74.n.62. 89
1 lex quoties.C.de rei uendica.locum habet in feudis.conſ.1.n.106. 2
1 lex quoties.C. de rei uendi.an locum habeat in eccleſiis & pijs locis conſ.77.nu.26.& ſeq.Et quid quãdo donatur quãtitas.ibi.n.3. 143
1 l.quoties an locum habeat in principe uendente ſeu donante.conſil. 11.nu.59. 25
1 lex bene a zenone,locum habet in donationibus,& uenditionibus factis a duce mediolani.ibi.nu.121. 25
1 l.fi.C.de edic.diui.adrian.locum habet.quando oſtenditur teſtamentum,ſed idem erit in cauſa inteſtati per officium iudicis. conſil. 21. nume. 67. 48
1 lex bene a zenone,quo caſu procedat,an habeat locum contra eccleſiam.conſi.27.nu.88. 70
1 l.i.C.ſi ma.ſac.non debet reſtringi,ſed generaliter procedit.conſ.49. nu.9.contra.nu.14.& ſeq.& nu.56. 108
1 Dicta l.prima non procedit quando interuenerunt alij defectus. nu. 10.ibi.& nu.11.ibi. eo.
1 l.i.C.ſi ma. loquitur in dolo uero, non autem in præſumpto.conſ.49. nume.38. 108
1 Item dicta.l.non procedit,quando tempore ratificationis ille ſciret dolum commiſſum.conſ.49.nu.42.& nu.44. 108
1 Dicta l.prima.quod remedium tollit.nu.47.ibi.
1 l.fi.C.ſi ma.quo caſu loquatur.nu.56.ibi.& nu.57. 108
1 l.2.C.de pig.habet locum,etiam ſi extranea perſona poſſideret.conſ. 50.num.11. 110
1 lex 2.C.de pigno.quo caſu procedat.ibi.nu.29. eod.
1 lex 2.C.de pig.locum non habet in tertio poſſeſſore.ibid.nu.30. 110
1 Dicta l.2.procedit,quando ſecundus creditor habet ſpecialem. ibid. numero.31. eod.
1 Dicta.l.eſt exorbitans & corrigit alias leges.ibi.nu.32. eo.
1 Dicta.l.2.procedit de æquitate.nu.33.ibi.contra.nu.35.36.& 37. ibidem. eod.
1 Dicta.l.2.procedit,in ſecundo habente generalem. ibidem. numero. 34.38.& 39. eod.
1 lex.fi.C.de ſacroſanct.eccle.quo caſu procedat.conſ.77.nu.6. 145
1 lex curabit.C.de actio.& oblig.dicat ut emptori detur aliquid.conſ. 60.nume.25. 124
1 l.curabit prædicta locum habet etiam in pacto de uendendo. ibidem numero.25. eo.
1 l.curabit prædicta,habet locum in uenditione non perfecta. ibidem. numero.27. eo.
1 l.curabit,prædicta an locum habeat ſi res uendita eſt ſterilis.ibidem numero.28. 124
1 l.ſi unquam.C.de reuocand.donatio. an poſſit renunciari. conſi. 72. nu.7.8.9.& 10.Sed contra.nu.19.& alijs ſeq. 133
1 l.2.C.unde ui.quo caſu loquatur.conſi.74.nu.8.& 9. 140
2 l.ſi non ſpeciali.C.de teſta.locum ſibi uendicat etiam in codicillo. cõſilio.30.nu.45. 94
2 l.omnimodo.cum ſimili.C.de inofficio.teſtament. declaratur. conſil. 58.nume.19. 137
2 l.caſus ſpecialis de quo in l.ſi non ſpeciali.C.de teſta.poteſt. dari.quã do aliqua eſſet infirma peſte & ſtaret in aliqua caſula paruula abſque lumine , & teſtes haberent notam uocem ipſius.conſil. 33. numero.22. 199
2 l.ſi unquam.C.de reuocand.donatio.quo caſu procedat.conſilio. 26. nume. 62. 81
3 l.ab eo.C.de fideicommiſſ.,non procedit quando adeſt coniecturata mens teſtatoris.conſ.52.nu.5. 83
3 L.ſi unquam.C.de reuocan.donatio.quo caſu ceſſet.conſi.69. nume. 99.& 100 118
3 L.hac edictali.C.de ſecun.nup.continet ius poſitiuum quod poteſt tolli per ſtatutum.conſi.91.nu.11 100
2 L.2.C.de reſcin.uen.an habeat locum in contractu tranſactionis.cõſi.96.num.51 196
1 Lex repellens exceptionem non uidetur repellere nullitatem. conſil. 97.num.14.& num.68.Maxime ſi de nullitate conſtat notorie,nume.25.ibid.& nu.68 174
2 Lex communis omnimodam probationem inducit.conſi.num.37. 57
2 Lex quandoq; prouidet his quæ raro contingunt,ſi naturaliter poſſunt contingere.conſi.29.nu.20 91
2 Lex quandoque corrigitur quo ad dictum , non autem quo ad eius rationem.nu.74.ibid. 91
2 Leges loquentes de falcidia, locum habent in trebellianica.conſi.51 num.31 130
3 Lex quando in aliquo acta requirit expreſſionem ſimpliciter,& non formaliter,non requiritur ſingularis,& indiuidua,ſed ſatis eſt,quod adimpleatur in æquipollenti.conſi.9.nu.26 16
3 Lex municipalis tollens liberam teſtandi factionem, an cenſeatur fauorabilis uel odioſa.conſi.12.nu.6 20
3 Lex municipalis diſponens matri certam partem bonorum filij conſtituere uidetur illam partem loco legitimæ.nu.5.ibi. eo.
3 Lex municipalis limitata ad ſubditos. non capit alios forenſes. nu. 9.ibid.& nu.10.11.& ſeq. 20
3 Lex municipalis an locum habeat , quando quis moritur ab inteſtato,quo ad bona illius exiſtentia alibi, & extra locum ſtatuti. nume.47.ibi. 20
1 Lex generaliter loquens declaratur per aliam. conſil.105.nu.23. fol.196.& conſi.106.nu 44 197
1 Lex contenta eſt ea probatione quæ poteſt haberi in his quæ ſunt difficilis probationis.conſi.55.nu.32 fol.118.& conſi.75.nu. 120
1 Lex una declaratur per aliam.conſi.72.nu.20 137
1 lex utitur remedio fictionis & retrotractionis in multis caſibus. conſil.11.nu.98. 26
3 lex noua loquens de uno habebit locum in alio , quando duo pariſicantur in lege antiqua.conſi.49.nu.59. 77
3 lex generaliter loquens,debet generaliter intelligi.conſ.67.n.8. 111
3 lex interpretans aliquam legem intelligenda eſt ſecundum naturam legis interpretatæ.conſ.69.nu.34. 117
3 lex præſumit patrem magis diligere filium , quam extraneos. conſ. 72.num.21. 126
3 lex uno caſu ſi punit negantem , non eſt ad alios caſus extendenda. conſ.100.nu.11. 166
3 l.2.C.de pigno.eſt exorbitans & correctoria , & non extendenda. conſ.103.nu.4.Et procedit quando adeſt ſecũdus creditor, cui fuit cõſtituta hypotheca.nu.5.ibi. 168
1 lex reprobans conſuetudinem,quam intelligatur reprobare.conſ.37. nume. 53. 93
1 lex faciens mentionem de dolo,debet intelligi de potentiori,& ſic de uero.conſ.49.nu.40. 108
1 lex diuina mandat iuramenta reddi, & ſeruari.conſ.54.nu. 4. 115
1 lex non fingit ſuper incerto.conſ.77.nu.7. 143
1 lex noua interpretationem recipit ab antiqua.ibid.nu. 12. eo.
1 lex quandoque ordinat filium magis apud matrem quàm patrem morari. conſ.56.nu.27. 119
1 lex & ſtatutum poteſt inducere,ut quæratur poſſeſſio partis omnino incerta.conſi.61.nu.41.Ita etiam & conſuetudo inducere id poterit.conſ.61.nu.41 ibi. 125
3 legi ſatisfecit requirenti expreſſionem ſpecialem , quando illa fit per relationem ad aliud,dummodo id pro forma non requiritur. conſ.9. nume.18. 16
3 lex quando in aliquo actu requirit expreſſionem ſimpliciter. & non formaliter,non requiritur ſingularis & indiuidua expreſſio,ſed ſatis eſt quod adimpleatur in æquipollenti.nu.26.ibi. 16
3 lex inſtat ut falſitates tollantur in ultimis uoluntatibus. conſi. 19. numero. 28. 28
4 lex contenta eſt,ut ea,quæ ſunt difficilis probationis,indicijs,& coniecturis probentur.conſ.60.nu.23. 76
3 lex uolens aliquem præciſe cõpelli ad quid faciẽdum intelligi debet, niſi

niſi ille aliquam iuſtam cauſam excuſationis allegaret. conſi. 107. nume. 117. 170
4 lex diuina poteſt per legem poſitiuam diſtingui. conſ. 25. nu. 26. 36
4 lex contenta eſt coniecturis in his, quæ ſunt difficilis probationis. cõſil. 53. nu. 63. 65
4 lex poſitiua referens legem diuinam non eſt diſpenſabilis per ſucceſſorem ad nutum. conſ. 68. nu. 43. 84
4 lex leuit. de nõ ducen. relictam fratris in uxorem, qualiter fuerit promulgata, ſimpliciter uel ſub conditione. n. 60. ibi. 84
4 lex deuteron. noua eſt, et obſeruari debet quo ad omnes. n. 67. ibi. eo.
4 lex prædicta allegari poteſt in deciſione cauſarũ ſi per legem nouam non apparet immutatam. nu. 69. ibi. 84
4 lex prædicta deuteron. continet præceptum generale, & non diſpenſationem. nu. 70. ibi. & nu. 71. eod.
4 lex prædicta deuterono. non continet peccatum ibi. nu. 72. 84
4 lex referens ſe ad aliam legem ſecundum illam intelligenda eſt. ibid. numero. 79. 84
4 lex una generaliter loquens poteſt diſtingui per aliam. n. 18. ibi. 84
4 lex euangelica noua quo caſu uidetur reformare legem diuinam antiquam. nu. 85. ibi. & ſeq. 84
4 lex moſaica & deuteron. an hodie debeat ſeruari in dictis cauſarum. nu. 98. ibid. 84
4 lex deuteron. poſitiua & iudicialis an poſſit per pontificem ſtatui, quòd ſeruetur uel non. nu. 105. ibi. 84
4 lex iudicialis licet dicatur mortua, & non obliget, tamen obligabit, ſi Papa mandat illam ſeruari. ibi. eod.
4 lex deute. de qua ſupra uſque ad quod tempus durauit. n. 109. ibi. 84
4 lex leuiti. intelligenda eſt niſi ſubſit cauſa propter quam poſſit declarari & immutari. nu. 124. ibi. eo.
4 lex leuitici. an ſit moralis poſitiua uel iudicialis. conſ. 68. n. 312. 85
4 lex moralis abſoluta an dari poſſit. nu. 321. ibi. eo.
4 lex naturæ & moralis & diſpenſabilis. nu. 322. ibi. 85
4 lex naturæ quæ proprie ſit ita ut immutabilis reddatur. n. 323. eo.
4 lex naturæ & moralis, an poſſit diſpenſari quantum ad obſeruantiã & caſus particulares contingentes. nu. 324. ibi. 85
Maximè ſi præceptũ non continet reuerentiam diuinam, ſed priuatam. num. 325. ibi.
4 lex moſaica quando poſſit allegari, & attendi. nu. 341. ibid. 85
4 lex poſitiua referens ius diuinum & naturale non poteſt tolli per Pontificem. nu. 342. ibi. eo.
4 lex leuitici. prædicta qualis ſit, & in quo gradu naturalitatis. num. 348. ibi. 85
4 Lex ut ſit bona, quid debeat continere. nu. 365. 85
4 lex ciuilis prohibet hanc diſpenſationem. nu. 408. ibi. 81
4 lex quandoque ſinonime utitur omnibus & ſingulis, uniuerſis & ſingulis. conſi. 91. nu. 13. 113
4 lex habet pro probato illud, cuius contrarium non eſt credibile: conſil. 139. nu. 20. 145
4 lege antiqua impune permittebatur marito interficere uxorem comprehenſam in adulterio. conſ. 154. nu. 2. Per alias poſtmodum leges poteſtas prædicta ſunt limitata, ubi etiam ponitur quid de regni. nu. 2. ibid. & nu. 20. 160
2 legibus quæ uidentur contrariæ danda eſt concordia. conſ. 73. nu. 21. fol. 121. conſ. 106. nu. 45. 137
2 LIBELLVS ut certus procedit, ſi adeſt certitudo aliter quam per quotam. conſi. 61. nu. 33. 125
1 libellus in rei uendicatione qualiter concludatur. conſ. 125. n. 4. 223
1 libellus in rei uendicatione procedit. nu. 13. ibid. 223
4 libellus quando dicatur generalis & incertus. conſi. 67. nu. 2. 83
4 libellus articulatus in curia poteſt dari, licet ab initio debeat offerri. conſ. 113. n. 2. & n. 3. Item & tẽpore quo fertur ſentẽtia 129
4 libellus attendi debet, & non monitorium reſolutum in uim citationis. nu. 6. ibi. 129
4 libellus ſaluandus eſt, & ut procedat, multa improprіantur. numer. 9. ibidem. 129
0 libelli tenor eſt conſiderandus. conſi. 13. nu. 78. 33
1 libelli concluſio debet attendi. conſ. 125. nu. 3. 223
0 libelli declaratio fieri poteſt. conſi. 125. nu. 9. 223
0 libello continente cauſas generales ius ſuperuenient pendente iudicio an proſit actori. conſ. 125. nu. 11. & 12. 223
0 libertas non ſoluend. decimas poteſt præſcribi conſi. 15. nu. 18. 37
0 libertas non ſoluendi collectas & immunitates ab oneribus an poſſit præſcribi & quanto tempore. conſ. 15. nu. 27. 28. 29. 30. 31. 32. & nu. 103. & ſeq. 64
0 liberi quando uocantur, & liberorum liberi, adaptantur potius ad uniuerſum quàm particulare. conſ. 43. nu. 56. 66
2 liberi filiorum teſtatoris quando uocantur ad fideicommiſſum, qui ueniant, & quo ordine. conſi. 36. nu. 14. 104
3 liberi ui ſimul cum patre uocati an eodem tempore ueniant uel ſucceſſiue. conſ. 44. nu. 7. Et quid quando nomine collectiuo uocantur. conſi. eod. nu. 8. ibid. 69
3 liberi appellatione hæredum ueniunt etiam liberi quorum appellatione ueniunt deſcendentes utriuſque ſexus. conſil. ſexageſimonono. nume. 50. & 56. 117
3 liberorum maſculorum appellatione, ueniunt omnes deſcendentes. conſ. 42. nu. 17. 65
2 liberorum appellatione ueniunt pronepotes, & alij deſcendentes. conſil. 36. nu. 4. 104
2 liberorum appellatione ueniunt omnes deſcendentes. conſilio. 38. numero. 7. 109
4 liberans aliquem, licite recipit aliquid. conſi. 135. nu. 14. 142
3 liberatio informiter facta nihil. conſi. 100. num. 60. Et ex ea tertius extraneus non poteſt ſe iuuare. conſi. eo. nu. 61. ibi. 183
1 liberatio perſonalis non egreditur perſonam. nu. 63. ibi eod.
1 liberatio eſt ſtricti iuris & ſtrictè interpretanda. conſ. 100. nu. 64. Ibidem. eod.
2 liberatio adminiſtrationis, quot modis poſſit fieri. conſi. 21. n. 58. 65
2 liberatio a redditione rationis non comprehendit adminiſtrationem doloſam. conſi. 80. nu. 53. & nu. 54. Nec ſe extendit ad furta ſubtracta, & doloſè geſta. nu. 55. ibi. Nec ſe extendit ad adminiſtrationem futurorum. nu. 56. ibi. 165
3 liberatio & ſolutio tollit obligationem. conſi. 109. numero. 44. & nume. 60. 174
3 liberatio & quietatio limitata limitatum producit effectum. nu. 45. ibi. & nu. 60. eod.
3 liberatio facta in una quantitate, non ſe extendit ad alias. nume. 46. ibidem. eo.
1 liberatione generali non includitur dolus. conſi. 90. nu. 35. 162
1 liberatio & quietatio ſeu abſolutio generalis multum operatur. cõſ. 20. nu. 34. Et potiſſimum quando partes uoluerunt eam extendi ad quæcunque cogitata & ad penitus extranea. ibid. num. 35. 77. & ſequen. 82. & 83. 42
1 liberatio quod abſolutio generalis referenda & reſtringenda eſt, ad ea de quibus agebatur, & non ad alia, & referenda eſt ad narrata & expreſſa primitus, ſi ſalua ratione recti ſermonis id poteſt fieri. cõſil. 20. nu. 77. & 78. 42
1 liberatio adminiſtrationis relicta, quæ comprehendat, & ſub ea quæ ueniant. conſi. 84. nu. 21. nu. 22. 30. & ſeq. Non enim ueniunt geſta dolo & ea non obſtante tenetur reſtituere libros & reliqua, & omnia quæ penes ſe habet. nu. 22. ibi. & nu. 33. 153
1 liberatio relicta a rationis liberatione, quæ capiat, & quæ non. conſil. 87. nu. 17. & nu. 23. & ſeq. 158
1 liberatio generalis non includit dolum. conſi. 88. nu. 40. Siue ſit relicta in ultima uoluntate, ſiue inter uiuos nu. 41. ibi. Non enim uidetur dolus remiſſus. nu. 42. ibi. 159
1 liberatio generalis continens manifeſtam iniquitatem non comprehendit occulta. nu. 44. ibi. Nec capit errorem, & illud in quo eſt erratum. conſi. eod. num. 45. ibi. Nec extenditur ad incogitata, etiam ſi fuiſſet uallata iuramento. nu. 46. ibid. Nec ad exorbitantia, & ad lucra in damnum alterius. nu. 47. ibi.
1 generatio generalis omnia complectitur. conſi. 89. nu. 7. & numeo. 40. contra. 160
0 liberatio generalis doloſe facta nihil ualet, nec comprehendit ea quæ exiſtunt penes liberatum, & quæ tenebatur reſtituere. nu. 40. Etiam ſi facta eẽt per actum inter uiuos. nu. 41. ibid. Et quando contineret iniquitatem, ad illam non extenditur. nu. 42. ibid. Nec comprehendere debet exorbitantia. nu. 43. ibid. Nec in iſtis caſibus talis liberatio poteſt reddi ualida per iuramentum. ibid. num. 44. 160
1 liberatio & quietatio non tenet quando inducit enormem læſionem. conſi. 99. numero. 4. 181
1 liberatio & confeſſio redduntur inualidæ quando ſunt factæ ab imperitis & ignorantibus. numero. 10. ibidem. Stante maxime negotij grauitate. & ætate minori numero. 11. ibidem. Et quando confeſſio ſit de his quæ uerſimiliter non poterant cadere in eorum peritiam. nu. 12. ibid. 181
1 liberatio facta a minore nõ obſeruata ſolẽnitate ſtatuti minime tenet nu. 13. ibi. & nu. 16. Idẽ quãdo facta ẽ alicui exiſtẽti in dolo. n. 14. ibidem. 181
1 liberatio facta per actum inter uiuos non remittit dolum nume. 15. ibidem. Et facta contra formam ſtatuti non ualidatur iuramento.

numero.decimoſeſtu ibidem. 181

2 Liberatus a confectione inuentarii tenetur reddere rationes, & reſtituere reliqua, nec propterea cenſetur liberatus a dolo & fraude. conſi.21.nu.59. 65

2 Liberatus a redditione rationis, & a confectione inuentarij, non liberatur a dolo, & reſtitutione reliquorum conſ. .nu.19. 163

2 Liberatus a redditione rationis tenetur adhuc illas reddere, ſi doloſe uerſatus eſt conſ.80.nu.53. 165

4 Liberatus ſemel non debet, iterum moleſtari.conſ.156.nu.15. 261

3 Liberè & perpetuo dictum importat idem quod ſemper & in infinitum.conſ.81.nu.4. 139

1 Liber eſtimi, an & quando probet.conſi.53.nu.21. 113

1 Libri cronicarum & hiſtoriarum non probant. conſi. 23. nu. 233. Niſi in eis non allegaretur locus authenticus, nu.234.ibi. Et niſi dicti libri non eſſent approbati, uel eis non eſſet fides adhibita, & quando agatur de magno præiudicio.nu.235.ibi. Et quando alij libri cronicarum contrariantur.ibi. 87

1 libri ſocietatis plene probant inter ſocios. conſilio.82.nu.71.149

1 libri rationum poſſunt uendicari ab hærede, non obſtante legato liberationis.conſ.84.nu.32.& nu.36. 153

1 libri continentes rationes poſſunt uendicari.conſ.87.nu. 22. 158

1 liber rationum regulariter non facit fidem in fauorem ſcribentis. cõſil.90.num.1.& nu.23. Si tamen continet data, & recepta, & unus uult ſe iuuare ex illo in ſui fauorem, debet etiam acceptare. quæ contra ipſum faciunt.n.2.ibid. Sed declaratur.n.24.& 25.quando poſſent ſeparari.ibid. 162

1 liber rationum facit fidem in fauorem ſcribentis conſiderata quantitate & qualitate rei ac ſimilitudine, & concurrente probationis difficultate.nu.6.ibi.& nu.28. 162

2 liber priuatus regulariter non probat.conſi.104.nu.74. Fallit quando eſſet deſcriptus manu defuncti.nu.76.ibi. Quando mortuus eſt ille qui ſcripſit.nu.77.ibi. 191

2 liber antiquus monaſterij probat quo ad bona in eo deſcripta. conſil.107.num.16. 299

2 liber extenſorum eſt originale, & uerum protocollum.conſilio. 28. numer.25. 89

1 libri.ſi legatur ſtudium ſeu armarium, an uideantur legati libri in illo exiſtentes.conſ.80.nu.23. 165

2 libri non ueniunt in legatu quantumcunque generali.conſi.octuageſimo.num.31. 165

4 liber alicuius defuncti an probet ſemiplene.conſilio ſeptimo.numero decimoquinto. 12

4 liber continens redditus eccleſiæ probat.nu.19.ibi. eod.

4 liber ſalis & cenſualis probat.conſ.4.nu.5. 13

4 liber actorum alicuius capituli, an probet contra canonicos ipſius. conſi.21.nu.28. 32

1 libris occultatis unus teſtis facit ſemiplenam probationem. conſil. 57.nu.35. 120

4 libris cameræ apoſtolicæ adhibenda eſt fides. conſi.140.n.27. 146

4 liber quis dicatur.conſi.45.nu.14. 56

4 licentia data apprehendendi poſſeſſionem, excludit ſpolium.conſi.5. nume.27. 25

4 licentia faciendi fornacem conceſſa perſonis talis loci, an uideatur. conceſſa uniuerſitati & alijs.conſi.91.num.5. 113

4 licentia conceſſa contra omnes talis loci non uidetur conceſſa contra uniuerſitatem.nu.6.ibid. 113

1 licentia & decretum alienandi diuerſa ſunt.conſ.100.nu.24. 183

2 limitata diſpoſitio, quæ ad certas perſonas limitatum producit effectum.conſ.85.nu.45. 172

1 limitatio & declaratio ad l.qui iure militari.cum ſimilibus. conſil. 20.nume.86. 42

1 limitatio ad l.filium. ff. de ſtatu hominum, ut non procedat quando maritus detentus impedimento non poterat coire.conſ.10.n. 36. 22

2 limitatio ad l.filium.ff. de his qui ſunt ſui.& ad.l.miles. §. defuncto. de adul.conſ.12.nu.244. 29

2 limitatio ad.c.tanta.qui filij ſunt legitimi.conſi.15.nu.45. 40

2 limitatio ad.l.omnimodo.& l. quoniam in prioribus.C.de inoffi.teſt. conſ.36.nu.38. 104

3 limitatio & declaratio ad.l.conficiuntur.ff. de codicil. conſ.26.numero.18. 40

3 limitationes plures ad l.cum a matre.C.de rei uendic.& alijs ſeque. conſ.34.num.98. 51

4 limitationes quinque dantur ad uulgatum illud, quod uerba debent aliquid operari, & quòd non debent eſſe fruſtratoria.conſi. 110.nume.44.& 6.ſequentibus. 113

3 Limitationes & declarationes ad l.quoties.C.de rei uendicatio. conſil.69.num.155. 118

3 limitatio ad.c.quamuis de pactis.lib.6.conſi.16.nu.23. 40

2 limitationes & declarationes plures ponuntur ad l.lucius.ff. de hære.inſti.conſi.41.nu.67.& 71. 113

2 limitatio ad c.primum, de eo qui ſibi & hære. ſu. per conſtitutiones regni.conſ.21.nu.30. 46

2 limitatio ad.l.lucius.ff. de hæredibus inſtituen. conſilio 87. numero 24.& 35. 177

4 limitatio ut procedat dari debent extrema habilia.conſ.160. nume. decimonono. 268

3 limitatio poteſt eſſe nedum reſpectu cauſæ ſed etiam reſpectu temporis.conſil.33.nu.63. 52

4 limitatio debet eſſe de regula.conſi.116.num.17. 130

1 limites & fines epiſcopatus & diœceſis poſſunt præſcribi.conſi.101. nume.22. 185

1 linea capitur quandoque in perſona efficiente eam, & quandoque cõtentiue ut in ea contineatur aliqua perſona.conſ.40.nu. 42. 112

2 linea fœminina a teſtatore aliquo caſu uocata debet eſſe conſiderabilis, ita ut non penitus excludatur.conſ.51.num.25.& num.5.& ſequen.& nu.27. 128

3 linea materna ſi excluditur ſeu cognatorum non dicitur excluſa agnata.conſi.157.num.69. Et uocans conſanguineos ex linea maſculina etiam agnatos dicitur uocare.nu.70.ibid.& nu.60.61.& 111. Et ſi eſſet excluſa, & alia admitteretur beneficio eius uenire poſſet.nu. 71.ibi.& nu.73.& 74. Et ſi excluditur genus maternum, non dicitur excluſa auia paterna.ibi.
Quando excluſa concurrit cum alia perſona, non excluſa admittitur. num.74.ibid. 73

3 linea deſcendens alicuius dicitur incipere a primo eius deſcendente. conſi.74.nu.2. 130

3 Linea quæ non incepit, non poteſt finem accipere.nu. 3. ibi. eo.

3 linea deſcendentis ex quibus dicatur conſiderata a teſtatore, ut quid diuerſum a ſtipite, & a quo debet deſcendere.nu.12.ibi. 130

3 linea appellatione quandoque continetur ipſe ſtipes non ſolum deſcendentes.nu.31.ibi. Fallit quando uoluntas diſponentis appareret in contrarium.nu.32.ibi.

2 linea directa deſectu comprehenditur caſus non expreſſus. conſilio 32.num.46. 84

2 linea maſculina ſeu fœminina appellatione, ueniunt omnes deſcendentes ex dicta linea.conſ.40.nu.1. 111

1 liquidi ad non liquidum non admittitur compenſatio. Niſi non liquidum poſſit liquidari intra tempus conceſſum iudicatis. conſil. 122. nume.23.& 24. 230

1 litigioſi uitium qualiter cauſetur, & quem producant effectum. conſil.104.num.155. 192

1 lite pendente non eſt priuandus quis poſſeſſione ſua, nam poteſt illam continere, nec propterea dicitur attentare illa pendente.conſ.39. nu. 5. Nec dicitur ex hoc moleſtare, & turbare alios.n.6.ibi. Nec alijs uim inferre.nu.7.ibi. Et non obſtante inhibitione poteſt continuare ſuam poſſeſſionem.nu.8.ibi. 95

3 litis conteſtatio quando interrumpat præſcriptionem. conſi. 32. nu. 10. Et quid ſi fit a procuratore minus legitimè cõſtituto.n.11.ib.50

3 lites & iudicia permiſſa ſunt & non reprobata.conſi.69.n.146.218

3 lis & controuerſia ſuper bonis ſubiectis fideicommiſſo poteſt eſſe etiam cum extraneis.conſi.71.num.55. 114

3 lis non iniurioſa quæ proprie dicatur.nu.62.ibi. eo.

2 lis non poteſt quis ſe iuuare ex contractu ſuper quo pẽdet lis & quæſtio.conſ.12.nu.218.& 222. 28

2 lis, compromiſſum debet fieri ſuper ea de qua erat lis uel controuerſia.conſ 24.nu.123. 73

4 lis quando dicatur pendere per præſentationem commiſſionis & citationẽ decretã nõ tamẽ executã.conſ.45.n.31. Et an ex parte actoris, uel ex parte rei conuenti, & quem ipſorum decretum afficiat. numero.32. 56

4 lis mota in caſu regulæ de triennali quòd generaliter intelligatur.cõſil.71.num.1. 97

3 litis conteſtatio facta cum illa clauſula nego narata &c. in multis operatur.conſ.104.nu.16. 168

3 litigandi quando quis habet coloratam cauſam non eſt condemnandus in expenſis, idem ſi habet prò ſe opiniones & ſententias iuriſconſulti.conſ.7.nu.43. 24

4 litigantes ciuiliter alio non apparente non debet compelli ad cauendum de non offendendo.conſ.168.nu.13. 275

2 litera & epiſtola quando probent.conſ.19.nu.105. Et ſi habet ſub

ſcriptionem mittentis ſeu teſtium & proprium ſigillũ.n.106.ibi. 155
Litera transmiſſa, & acceptata probant.conſ.47.num.1.Et maxime ſi ſunt aliter comprobata.nu.2.ibi. 104
1 Litera miſſiua probant.conſi.90.nu.7. 162
1 Litera miſſiua probant contra ipſum ſcribentem.conſ.90.nume.12.ibidem. 162
1 Litera recognita & acceptata probant.conſ.112.nu.44. Quando ille ad quem mittuntur illas recipit, & tacet.nu.45.ibid. 162
4 Litera ſi non ſunt præſentata, collatio ante facta nulla eſt. conſi.12.numero.18. 26
4 Litera Pontificis nominantes quē eſſe nuncium ſedis apoſtolicæ, probant illum eſſe nuncium.conſi.17.nu.1. 30
4 Litera ſubreptitiæ contingentes gratiam ſunt ipſo iure nulla.conſ.49.num.27.Nec reconualeſcunt, etiam ſi partes expreſſè conſentirent.nu.28.ibi. 60
4 Literæ emanatæ a Pontifice declarandæ & intelligendæ ſunt ſecundum formam ipſarum & ſupplicationis datæ.conſ.51.nu.17. 62
4 Literæ dirimentes matrimonium odioſæ ſunt, & ſtrictiſſimè interpretandæ.nu.18.ibid. 62
4 Idem quando agitur de intereſſe alterius
4 Idem quando obtentæ ſunt expreſſo falſo.ibi.
4 Literæ continentes diſpenſationem, uel per quas mandatur diſpenſari odioſæ ſunt & ſtrictæ interpretandæ.nu.18.ibi. 62
4 Litera apoſtolica obreptitiè impetratæ ipſo iure ſunt nulla & odioſa ac uitioſa.nu.27.ibi. 62
4 Idem quando emanarunt ex cauſa falſa.ibid.nu.28. 62
4 Idem quando per falſam demonſtrationem fuere impetrata. nume.29.ibidem. 62
4 Idem quando fundantur ſuper qualitatibus minime ueris immo falſis.num.30.ibid. 62
3 Literæ amatoriæ dant coniecturam adulterij, ſi fuere recognita.conſ.54.nume.64. 89
4 Literæ expediuntur ſuper ſupplicatione & gratia præcedente. conſ.77.nume.14. 105
4 Literis loquentibus de facto apud dantem celebrato credendum eſt, nec contrarium probatur.conſ.143.nu.2. 148
4 Literæ apoſtolicæ non poſſunt eſſe ſecretæ, cum per tot manus expediantur & tranſeant.conſi.142.nu.5. 148
4 Literatura & ſcientia ualde laudanda & commendanda.conſ.140.numero.1. 146
1 Liuellarij & affictuales non poſſunt concedere ſeruitutem aquæductus.conſ.113.nu.15. 213
3 Liuellus quando dicatur exceſſiuus.conſ.77.nu.46. 134
3 Liuelli contractus ſui natura debet eſſe perpetuus. conſilio.77.numero. 12. 134
3 Liuelli contractus ſui natura debet eſſe perpetuus. conſilio. 77. numero.12. 134
3 Liuelli ſeu emphyteuſis contractus, licet requirat ſcripturam tamen poteſt probari per teſtes & per alias ſcripturas probantes contractum.conſ.77.nu.21. 135
3 Liuellum ſoluens longo tempore, tenetur ad illud ſoluendum propter diutinam præſtationem, eſto quod de illo non appareat ſcriptura nec poſſit aliter probari.conſi.77.nu.42.& 43. & ſeq. 135
3 Liuellarius tenetur ſoluere liuellum proprijs expenſis.conſi.77. nume.45.Idem in canone, quando ſunt diuerſi fori, tum de iure, tum de conſuetudine.ibidem. 135
4 Liuellarius non habet minus ius quàm emphyteuta. conſil. 23. numero.6. 34
4 Liuellarius ex quibus præſumatur magis quàm emphyteuta. numero.7. ibidem. 34
4 In dubio an quis præſumatur, ceſſionarius magis quàm emphyteuta ſeu liuellarius.nu.9.ibi.ſeq. 34
1 LOCATIO de re aliena non ualet.conſ.55.nu.12.Et minime tenet, ſi facta eſt de re propria locata & conducta Et inde ſolutum eſt male ſolutum, & tanquam uſura poteſt repeti, uel imputandum uenit in ſortem principalem.numero.14.ibidem.& nume.15.25.61.62.& 63. 117.& 118
1 Locatio inter contrahentes probat poſſeſſionem & dominium. conſ.121.nume.44. 208
4 Locatio ad modicum tempus facta per emphyteutam, non eſt illi nociua.conſ.6.nu.20.Et ſi ad nouem annos fuit facta idem.nu.21.ibid. Et quid ſi fuit data licentia alienandi.Et an iſto caſu directus dominus ſit requirendus. 22
4 Locationes factæ de bonis præceptoriæ, an inducant prouiſionem ſortitam fuiſſe effectum, & quando.conſ.36.nu.19. 49
4 Locatio ad modicum tempus non dicitur alienatio.conſilio. 98. numero.10. 97
4 Locatio ad longum tempus fieri non poteſt a monachis.conſi.98.nu.6.Et ſi eſt ſolita res ad modicũ tempus locari ceſſant extrauagantes. Idem ſi eſt ſolita locari ad longum tempus.ibi.nu.7.& 8. 118
1 Locator omnia damna debet emendare, ſi conductor non poteſt uti et frui re conducta.conſ.38.nu.1.Et procedit ſiue euſus prouidentia diuina, ſiue hominis facto proceſſerit.nume.2.ibi.Et conductori facienda erit iſto caſu remiſſio mercedis.nu.3.ibi.Et facienda eſt in totum ſiue pro parte, quando propter aquarum impedimentum non potuit fructus percipere.nu.4.ibi.In iſto contractu illud potiſſimum attenditur, quod inter partes fuit conuentum.nu. 6. ibi. Et ſi actum eſt, ut pro una cauſa fiat remiſſio, alia cauſa excluſa uidentur.nu. 7.ibi. Et tales conuentiones obſeruandæ ſunt eo magis ſi alias ſuper iſto impedimento fuit indicatum & illud conductori notum erat. ibid. numero.9.& 11. 94
4 Locator tenetur ſeruare pacta appoſita in cõtractu locationis ad unguem.Et ſi ea non ſeruat tenetur conductori bonæ fidei, etiam ad totale integrum intereſſe, ex quo reijcitur facto locatoris, & quia nõ poteſt uti re conducta facto illius.Tenetur etiam ad ſumptus & expenſas factas in re conducta, etiam ſi expenſa eſſent utiles.conſ.97.nu.12.13.14.15.16.& 17. 118
4 Locus iuri accreſcendi an ſit inter fideicommiſſarios uniuerſales, ſi coniuncti aliquo modo fuerunt a teſtatore.conſi.131.num.28. 140
1 Locus redditur certus per confines appoſitos.conſi.64.nu.9. 128
1 Locus paludoſus & uallinus dimenſurari non bene poteſt.cõſ.104.numero.31. 191
2 Locus in quo uiget peſtis non dicitur eſſe tutus.conſi.33.nu. 13. 99
2 Loci qualitas in quo moram trahit infirmus peſte conſideranda eſt.nu.14.ibid. eo.
2 Loca ſancta an indicentur, ut cenſus & redditus annui.conſi.96.nu.17.Et an ueniat uſusfructus ſuper rebus cenſualibus, & commodum penſionum.nu.18.ibid.Et an ueniant redditus gabellarum emptarũ.nu.19.ibi.Et an ueniant annonæ ciuiles.nu.20.ibi. Et an ueniant uſuræ, quæ percipiuntur ex pecunia.nu.21.ibi.Et an talis uſufructuaria teneatur ſoluere onera hæreditaria, & legata. numero . 22. ibidem. & num.23.& 24. Et an teneatur ad expenſas funeris.ibid.Et an teneatur ad expenſas pro cuſtodia & regimine caſtrorum & locorum.nu. 24.ibid. 195
4 Locus dicitur certus etiam ſine confinibus, quando oſtenditur per alias qualitates.conſ.4.nu.32. 15
4 Locus non tutus etiam dicitur propter timorem carceris comminati ab ipſo citante.Et grauamen prædictum iuſtam præbet cauſam appellandi.conſ.28.nu.6.& 7. 39
4 Locus pius dici uidetur in quo exercentur opera pietatis.conſ 34.numero.4. 47
4 Locus prædictus & fraternitatis, non dicitur locus ſacer nec religioſus.nu.10.ibi. eod.
4 Locus prædictus poteſt deſtrui ad nutum laicorum edificantium etiam ſi ibi eſſet oratorium ſeu altare.conſ.34.nu.12. 47
4 Locus prædictus eſt priuatus non publicus.nu.13.ibi. eod.
4 Locus prædictus non eſt ſacer nec religioſus.nu.13.ibi.& nu.18.& ſequen.Eſto quòd in tali loco eſſet campanella, uel altare portabile.num.15.ibid. eod.
4 Locus religioſus ſeu ſacer non conſtituitur ex prædictis.num.decimoſexto.ibid. 47
4 Locus prædictus dicitur priuatus, nec uenit appellatione pij loci, nec poteſt uiſitari.nu.16.ibid.Dicitur enim locus prophanus.nu. 17. In tali loco ceſſant priuilegia conceſſa locis religioſis & pijs.nu.18.ibi. Talis loci bona poſſunt ad libitum alienari ſine ſolennitate.nu. 19. ibid.& nu.25. 47
4 Loca prædicta dicuntur loca approbata, & collegia licita.n.39.ibi. Et ſunt capacia recipiendi relicta & oblationes.nu.39.ibi. Potiſſimum ſtante longæua conſuetudine.nu.40.ibi. 47
4 Loci intemperies excuſat quem a comparendo conſ.110.n.16. 127
4 Locutum fuiſſe bene, quem in dubio præſumendum eſt & non male.conſ. 169.nu.7. 176
2 Longitudo temporis non probat quempiam habere poteſtatem legitimandi, niſi priuilegium oſtendat.conſi.12.nu.135. Nec etiam creditur notario aſſerenti ſe uidiſſe priuilegium &c. etiam ſi eſſent plures.nu.136.ibid.& nu.137.& 138. 28
1 LVCRVM quæſitum ex negotiatione eſt proprium quærentis nomine ſuo.conſ.84.nu.9. 153
1 Lucrum tractari dicitur ubi agitur de ſucceſſione.conſ.13.n.54. 32
1 Lucrum dotis an dicatur aduentitium.conſ.127.nu.5. 216

1 Lucrum prædictum an poſſit remitti per maritum.nu. 9. ibid. & ſequen. Et illi poteſt per maritum renunciari.nu. 10.ibid. 226
1 Lucri prædicti ſpes conſiderabilis eſt.nu. 13.ibid. Si non poſſet maritus illi renunciare eſſet ſibi moleſtum.nu. 14.ib. Et nō poteſt renunciare in præiudicium ſuorum creditorum.nu. 15.ibi. 226
1 Lucrum dotis ſi ſpe conſiſtit, & pacto poteſt remitti.nu. 36.ibi. 22
2 Lucrum radicatum in perſonam alicuius conſideratur, qui dans .nu. conſ. 49.num. 42. 126
2 Lucrum quæſitum ſocietate finita morte ſocij eſt aliorum illud acquirendum.conſ. 87.nu. 4. 157
3 Et conſi. 25.nu. 58. 38
4 Lucratiuam cauſam in pœnis habet fiſcus.conſi. 1.nu. 22. 12

De litera, M.

3 MACINAE Molendini quæ ſint, & an differant a mola, & a rota.conſi. 58.nu. 42. fo. 95
3 Magnitudo rei ſpecialem requirit expreſſionem.conſ. 96. nume. 20. fol. 161
1 Maior natu & primogenitus quis dicatur.conſi. 19.nu. 114. uol. 2. 116. 117. 118. 119. 130. 161. Et quid quando teſtator uocat maiorem ex filijs alicuius.nu. 125.ibi. 41
1 Maior in diuidendo bona quis dicatur.nu. 130.ibi. 141
2 Maior ann. 40. dicitur ſenex & minime habilis ad prolem ſuſcipiendam.conſ. 29.nu. 26. 51
2 Maior in maiore anno. 20. ita præſumitur ſcientia ſeu ignorantia ſicut in alio quocunque maiore.conſ. 7.nu. 10. 153
3 Maior affectio habetur in filios, & deſcendentes, quàm in transuerſales.conſi. 22.nu. 63. 34
3 Maioribus competit beneficium ex perſona minoris ex perſonaque ulterius quis conſequitur, quod ex ſua propria habere non poteſt. conſ. 66.nu. 118. 107
3 Maior pars creditorum conſideratur in concedenda quinquennali dilatione.conſi. 100.n. 3. Et idem ſi renunciant hæreditati debitoris. nu. 4.ibid. Et quo caſu & quando creditores debeat in unum conuenire.nu. 5.ibi. 166
4 Maior pars quando & quo caſu præiudicat abſentibus.conſ. 90.numero. 21. 113
4 Maior pars quod facit, minor ſequi debet.conſ. 105.nu. 5. 123
1 Maioritas & primogenitura multa habet priuilegia.conſ. 134. numero. 126. 212
4 Maioricatus, quibus uerbis indicatur & idem eſt ius primogenituræ & in hiſpania ita appellatur.conſi. 72.nu. 80. 98
4 Maioricatus conſtitutio, ea ratione conſtituitur ut bona conſeruentur in primogenitis maſculis. nu. 81.ibi. eo.
1 Mala fides præſumitur continuata in quoſcunque ſucceſſores in facto arduo, ut eſt occupatio feudis dignitatis.conſil. 23.nu. 108. fol. 52. et conſ. 23.nu. 12. 63
1 Mala fides defuncti præſumpta & cauſata ab errore iuris non nocet hæredi uolenti præſcribere.conſi. 23.nu. 114. 63
1 Mala fides & rei alienæ ſcientia coniecturis probatur.conſi. 16.numero. 24. 69
1 Mala fides authoris & antecessoris, an & quando noceat ſucceſſori.nu. 25.ibi. & nu. 26. 69
1 Mala fides particularium, & ipſorum clandeſtina poſſeſſio non prodeſt uniuerſitati.conſ. 27.nu. 106. Imo nocet uniuerſitati, ut per iſta illi poſſit quæritus.nu. 107.ibi. Et ſatis eſt dare malum initium, eſto quòd poſtmodum ceſſet.nu. 108.ibid. 69
1 Mala fides præſcribentis, ex quibus probetur.nu. 22.ibid. et nu. 123. 124. & 126. 69
1 Mala fides præſumitur in cauſa ardua, & feudali & in occupatione, quo ad ſucceſſores etiam.nu. 125.ibid. eod.
1 Mala fides anteceſſorum an & quando noceat ſucceſſoribus.ibi. nu 137. & nu. 138. 139. 140. & 141. 69
1 Mala fides autoris nocet ſucceſſori.conſ. 29.nu. 25. Etiam ſi nollent. uti acceſſione anteceſſoram.nu. 26.ibi. 77
1 Mala fides autoris in facto arduo nocet ſucceſſoribus conſi. 101.numero. 98. 186
Maximè ſi ſucceſſores uti uellent acceſſione autoris.ibid. 186
1 Mala fides autorum particularium non prodeſt imo nocet uniuerſitatibus.nu. 99.ibid. & nu ſeq. 186
1 Mala fides ſatis probatur ex iniuſtitia tituli.nu. 101.ibi. eod.
1 Mala fides probatur multis modis.nu. 103.ibi. eo.
1 Mala fides in dubio præſumitur deficiente titulo. conſilio. 104. numero. 131. 191
1 Mala fides particularium de uniuerſitate nocet uniuerſitati. nume. 133.ibidem. eod.
1 Mala fides cauſatur per litis conteſtationem cum qua nulla currit præſcriptio conſ. 104.nu. 154. 192
1 Mala fides cauſetur ex defectu tituli.conſ. 107.nu. 143. 199
1 Mala fides an præſumatur, & ex quibus, & bona etiam fides. conſi. 112.num. 48. 211
1 Mala fides præſcriptionem excludit.conſ. 113.nu. 23. 213
3 Mala fides adminiſtratoris & procuratoris nocet domino.conſi. 66. nu. 105. 107
3 Mala fides autoris nocet ſucceſſori & conſideratur illa, quæ fuit ab initio etiam ſi ceſſaret in perſona ſucceſſoris.conſ. 66.nu. 106. Maximè quando ſucceſſores uolunt uti acceſſione defuncti.nu. 107.ibi. Et idem ſi uellent præſcriptionem incohare a ſe ipſis. n. 108. 107
3 Mala fides cauſatur per ſcientiam. conſ. 92.nu. 25. 156
3 Mala fides autoris, nocet ſucceſſori, & defuncti mala fides nocet hæredi.nu. 37.ib. 156
3 Mala fides probatur ex ſcientia poſſidentis rem alienam. conſ. 110. nu. 30. 176
4 Mala electio eſt culpa.conſ. 156.nu. 12. & nu. 43. 162
3 Malitia prorumpens in damnum tertij, dolus dicitur.conſil. 67.numero. 21. 118
1 Malum nomen arguit ſuſpicionem.conſ. 83.nu. 32. 152
3 Mali mores prorſus fugiendi ſunt.conſ. 20.num. 71. Bene morigeratus ualde commendandus eſt.nu. 71.ibi. An & quando, quilibet in dubio præſumatur bonus.nu. 72.ibi. 19
3 Mala conuerſatio arguit malum.conſ. 29.nu. 24. Ita & malum nomen, & inhoneſtum.nu. 25.ibi. 45
4 Malus ſemel ſemper præſumitur malus in eodem genere mali. conſil. 54.num. 11. 67
4 Mandans & non mandatarius agit contra furem. conſil. 156. nume. 14. 40. & 41. 162
4 Mandans agens contra aliquem ſuper re furto ſubtracta, uidetur ratificare geſta per mandatarium.conſi. 166.nu. 39. 161
4 Mandans uerberari aliquem an teneatur pœna capitis, ſi ex uerberibus ſecuta fuit poſtmodum mors.conſ. 161.nu. 1. & nu. 18. 168
4 Mandans uidetur cauſa proxima & ideo tenetur.nu. 2.ibi. eod.
4 Mandans uerberari dat operam rei illicitæ.nu. 6.ibi. eo.
4 Mandans & mandatarius in delictis an differant.n. 7.ibi. eod.
4 Mandans & mandatarius non puniuntur eadem pœna, quando lex loquitur in perſonam.n. 15.ibi. Et idē quando ſunt diuerſæ qualitates.nu. 16.ibid.
4 Mandans an teneatur de occiſo, ſi mandatarius exceſſit.nu. 18.ibi. et nu. etiam. 21. Et quid ſi mandauit uulnerari.nu. 19. & nu. 22.ibid. Et quādo eſt in facultate mādatarij non excedere.n. 20.ibi. Et an debeat puniri alia pœna arbitraria.n. 21.ibid. 138
3 Mandans fideiuſſor, uel expromiſſor, conſiderātur ut acceſſorij. cōſ. 96.nu. 38. 161
3 Mandans ſuo debitori, ut ſoluat alteri, an & quando ille in cuius cōmodum fuit factum mandatum, ſeu commiſſio poſſit agere ſine ſucceſſione.conſ. 107.nu. 40. & nu. 41. 169
4 Mandas prouideri dans executorem antequam executor prouideat, non prohibetur ipſe prouidere, & locus erit præuentioni. conſil. 79. nu. duodecimo. 106
4 Mandans tenetur perinde ac ſi ipſe feciſſet. conſi. 100. nu. 13. 119
4 Mandans alienare per actum ultimæ uolūtatis, habetur pro uero alienante.nu. 14.ibi. 119
4 mandans an teneatur, non ſequuto effectu.ibid. Et quid ſi eſt peruentum ad actum intrinſecum.nu. 15.ibi. Et quid ſi lex punit conatum ſolū, & attentationem.nu. 16. ibi. eo.
1 mandatarius debet indemnis ſeruari. conſi. 47.nu. 21. 104
1 mandatarius faciens expenſas bonafide poteſt illa repetere a mandante.conſi. 90.nu. 38. 162
1 mandatarius non debet affici damno.nu. 39.ibid. eo.
1 Mandatarius tenetur de culpa.nu. 46.ibi.
1 mandatarius capiens cambiu obligat mandantem ad intereſſe, quod currit.conſ. 91.nu. 4. 164
1 mandatarius acceptans mādatum tenetur illud adimplere, aliàs aſtrictus eſt ad intereſſe.nu. 10.ibi. Etiam ſi aliter negotium non geſſerit. nu. 11.ibid. Et mandatarius id acceptans ſi illud poſtmodum nō exequitur non caret dolo & ſuſpicione.nu. 13.ibi. Et præſtare debet bonam fidem, & non dilapidare, tenetur q; propterea ad omne intereſſe.nu. 14.ibid. Et an ſit idem ſi creditori dantur res pro pignore cū facultate illas uendendi.nu. 15.ibid. An aſtrictus ſit uendere nu. 15. ibid. Et quid ſi dictum ſuit quod uenderet, & in eo quo minus credito uenderentur, ſolueretur illud creditori.n. 16.ibi. Et pactum & conuen-

tio iſta quid in ſe contineat, & an obliget creditorem ad uendendam. nu.17.ibid. eo.
1 Mandatarius penes ſe nihil debet retinere ex negotio geſto uirtute mandati.nu. 26.ibid. 264
1 mandatarius debet cogitare, quod poteſt faciliter euenire conſ. 123 num. 9. 222
4 mandatarius in delictis puniri debet, nec excuſatur propter mandatum.conſi.151.nu.4. 155
4 Mandatarius non idoneus teſtis contra mandantem. nu. 7.ibi. 155
4 Mandatarius non repetit ea qua amiſit caſu fortuito.conſi.156.nume.8.Et potiſſimum quando ex hoc mercedem recipiebat & ſtipendium.nu.11.ibid.& nu.30.42. 155
4 Mandatarius ſequendo mandatum iniuſtum puniendus eſt conſ.169. num.51. 175
4 Mandatarius an ſit idoneus teſtis contra mandantem. nu.52.ibi.eo.
1 Mandatarijs quaritur dominium rerum emptarum per procuratorē & illarum periculum debet ad ipſus ſpectare, & caſus ſequutus non concernit procuratorem maxime ſi illi caſui procurator non potuit prouidere.conſi.47.nu.16.17.18.& 19. 105
2 Mandatum ad compromittendum, non cenſetur datum ad iurandum conſil.45.nu.5. 101
2 Mandatum ſpeciale requiritur ad iurandum.conſil.45.nu.41 101
2 Mandatum ad compromittendum, eſt ſeparatum ab illo ad iurandum & ſimilia.nu.55.ibi. 101
2 Mandatum recuſare dicitur qui non uult ſeruare formam, & ordinem datum.conſi.47.nu.58. 104
2 Mandatum ad unum non capit aliud diuerſum. conſi. 47. nume.87. & nu.88.& 105. 104
1 Mandatum cum libera, ex quibus colligatur. conſi.38.nume. 29.& nu.30.31.& 32. 144
2 Mandatum principis contra ius, contra legem, & contra ius tertij non ualet.conſ.82.nu. 57.Et non praſumitur conceſſum ad damnum tertij, ſed per importunitatem.n.58.ibid.Et minus ualet ſi in eo nulla ſit mentio de damnato pracedenti.nu.59. ibi. 149
2 Mandatum ultimum attendi debet conſi.90.nu.41. 162
1 Mandatum. Ea qua in animo conſiſtunt non poſſunt ſine ſpeciali mandato explicari.Et idem in illis qua concernunt magnum praiudicium & patrimonij adminiſtrationem. Et idem quando ſequeretur uoluntaria confeſſio domino praiudicans.conſi.31.n.112.113.& 114.79
4 Mandatum illicitum, quod ſonet in delictum, non includitur in mandato quantumcumque generali.conſi.51.nu. 25. 62
1 Mandatum poteſt per epiſtolā & literas celebrari.coſi.91.n.1.164
1 Mandatum ad capiendam pecunias ad cambium, non extenditur ad cambia reiterata, ſed ſolum in primis locum habet.nu.1. ibi. 164
1 Mandatum continens capturam cambiorum reiteratam limitatum ad tempus non poteſt illud tranſgredi. nu. 8. ibi. 164
1 Mandatum dari poteſt ad uendendum rem mandantis. num. 12.ibid.
1 Mandatum limitatum denominationis limitatam producit obligationem.conſi.93.nu.51. 166
1 Mandatum licet contineat ſolum commodum mandantis, tamen ſit ut teneri mandatarium de culpa. De qua autem culpa teneatur.cōſ. 123.nu.4.& 5. 222
2 Mandatum non praſumitur etiam ex temporis diuturnitate.conſi.2. nu.27. 7
3 Mandatum procuratorium in rem ſuam non poteſt reuocari. conſi. 19.nu.58. 28
3 Mandatum non poteſt reuocari, quando factum fuit apud acta niſi. &c.conſi.69.nu.145. 18
4 Mandatum ſub pœna priuationis poteſt fieri presbytero concubinario, quod dimittat concubinam.conſ.137.nu.22. 144
4 Mandatum procuratoris ad facienda non operatur in iam factis operatur tamen ratihabitionem factorum.conſi.143.nu.32. 148
4 Mandatum ſi eſt ad penſionem non extenditur ad reſeruationem fructuum nu.35.ibi. 148
4 Mandatum debet intelligi ſecundum relatum.ibid. eo.
4 Mandatum uidetur eſſe datum ſecundum alias ſolita in ſimilibus. conſ.156.nu. 11. 162
3 Mandatum non uitiatur propter incertitudinem, ſi mandatur ad cābium capi pecuniam non expreſſa quantitate.conſi.96.nu.7. 161
3 Mandatum & commiſſio generalis uenit limitanda & reſtringenda ex cauſa antecedente.conſi.96.nu.10. 161
3 Mandatum & commiſſio generalis, de credendo pecuniam alteri intelligenda eſt rebus ſic ſtantibus.nu.24.ibid. Et niſi ille pro quo fuit datum, mutaſſet conditionem ſuam & ab illa declinaſſet nume. 25. ibidem. 161.
3 Mandati fines diligenter ſunt obſeruandi.nu.36.ibi. 161
4 Mandati fines ſunt cuſtodiendi.conſi.136.nu.6. 143
1 Mandati fines qui obſeruare tenetur, tenetur ad omnia in eo contenta conſ.47.nu.41. 104
3 Mandati fines non exceduntur ſi in modico fieret exceſſus, quando illud eſt contiguum uicinum & proximum & in iſtis permittitur ad implementum in equipollenti.conſi.61.nu. 28.& 29. 100
3 Mandatum iubentis debitorem ſuum ſoluere alicui id ſtipulanti.operatur, ut talis debitor ſoluendo liberetur.conſi. 108.nu.5.& ille cui pōt ſolui.nō pōt agere cōtra debitorē, niſi ei datur act.o.n.5.ibi.169
3 Mandatum pradictum non inducit ceſſionem.nu.6.ibi.Tale mandatum & commiſſio uidetur adijcere illum ſolutioni tantum. nume.9. ibidem. 169
4 Mandatum procuratoris finitur lata ſententia.conſi.17.nu.23 30
4 Mandatū procuratoris generale, quod non comprehendat quod procurator petat aliquod per quod dominus in pœnam incidat.conſ.21. num.41. 32
4 Mandatum nunquam praſumitur ex temporis ſpacio. conſil. 36.numero.5. 49
4 Mandatum procuratoris, trahitur ad futurum quando conſtituens de praſenti non habet aliquid ſuper quo illum conſtituat. conſilio. 45. num.13. 55
4 Mandatum de diſpenſando circa matrimoniū conditionale, non habet uim diſpenſationis, ſi forma ipſius non fuit ſeruata & adimpleta.conſi.57.nu.53. 71
4 Mandatum de prouidendo, non comprehendit tunc actum uacantem eccleſiam.conſi.69.nu.2.& ſeq. 106
4 Mandatum & gratia ſumit uires a mente mandantis.nu.4.ib. eo.
4 Mandatum de prouidendo in genere & incerto an comprehēdat tunc uacans nu.9.ibi.Et quid ſi nullus modus uacandi ſuit expreſſus nec diſpoſitiue nec conditionaliter.nu.10.ibi. 106
4 Mandatum habens de prouidendo debet uti diligentia. Et ita negligens nullum conſequitur ius.conſ.79.nu.13.et 14. 106
4 Mandatum conſumitur per factum principalis cenſ.112.n.30. 128
1 Mandatum factum ſine cauſa cognitione. & ex falſa cauſa eſt nullū, conſi.116.nu.22.Et quando continet clauſulam ſi ſenſeris te grauatum. &c.reſoluitur in uim citationis.nu.23.ibi. 217
1 Marchia regulariter eſt feudum regale, & dignitatis.conſ. 23.num. 14.& nu.17.Poteſt tamen competere fœminis, iure hæreditario, nā poſſunt eſſe regina, Marchioniſſa, & habere alias dignitates cum iuriſdictione.nu.14.ibi. 51
1 Marchia in feudis ſuccedit primogenitus. conſi.23.nu.137 52
1 Marchiones & alij domini in eorum territorio dicuntur habere iura imperialia, & in illis poſſunt facere ea qua poteſt ipſe imperator. conſi.69.nu. 3. 153
1 maritus & uxor pro una perſona reputantur. conſi.23.nu. 108. 51
1 Maritus non obſtante ſua confeſſione poteſt res emptas ab uxore uendicare.conſi.62.nu.2. 126
1 Maritus ſi fecit expenſas in re empta ab uxore illas repetit conſ. 62.nu.16. 126
1 Maritus ſi eſt praſens contractui in quo dicitur pecuniam proceſſiſſe ex bonis uxoris, quando praiudicetur marito & hæredibus.conſi.62 nu.25.& 26.& 28.& melius.n.30.Et quid ſi maritus ſciebat uxorem quarere ex bonis & tacuit, ualebit ut donatio.ibi.nu.27.29.& 30.Et maritus an poſſit cōſequi res emptas uel pretiū.ibi.nu.31.126
1 Maritus conſtante matrimonio reſtituendo dotem regulariter non liberatur.conſi.119.n.9.fallit tamen in pluribus caſibus. nu.10.ibi. Et quando uxor ex illa reſtitutione facta eſt locupletior. nu.11.ibid. Et ſi ſoluto matrimonio habuit poſtmodum illam ratam.nu.12. ibidem. 219
1 Maritus cui dos fuit promiſſa etiam diſſoluto matrimonio morte uxoris habet actionem ad illam conſequendam, quam eſt alijs conſtituturus.conſ.121.nu. 1. 220
1 Maritus poteſt dotem conſiſtentem in pecunia commutare in fundū. conſil.128.nu.1.Quando id cedit in uxoris utilitatem. nu. 2.ibi. Et ualida eſt iſta permutatio & commutatio pro concurrenti quantitate.nu.2.ibi. nu. 3. Et quid ſi fundus commutatus plus ualet quàm quantitas data.ibi.n.4. 227
1 Maritus donans debet in donatione perſeuerare uſque ad mortem, ut ualeat.conſi.128.n.38. 227
1 Maritus praſumitur perſeuerare in donatione facta.nu. 39. ibid. Ac dicatur reuocata per teſtamentum ſucceſſiue factum in quo non fit mentio de illa.nu. 40.ibid. 227
2 Maritus praſumitur naturaliter cognoſcere uxorem cohabitantem conſi.10.nu.6.fo.21.& conſi.12.nu. 257. 2

Maritus

2 *Maritus legans uxori non uidetur legare animo compenſandi Dotem conſi.69.nu.26.Et uxor iſto caſu poteſt utrunque petere.nu.17.ibid. & nu.18.* 150

2 *Maritus inſtituens uxorem, non uidetur in dubio inſtituiſſe animo cõpenſandi cum dote.n.27.ibi.Maxime quando ex uerbis prolatis per teſtatorem illud colligi poteſt.nu.29.ibid.* eo.

2 *Maritus non exigendo dotem, an ſit in culpa, ita quod teneatur ipſe eius hæredes dotem reſtituere.conſ.95.nu.1.* 193

2 *Maritus poteſt uxori legare ultra dotem tantum quantum eſt ipſa dos.nu.8.ibid.* 193

2 *Maritus relinquens uxorem dominam madonam, & uſufructuariã, & e.licite hoc facit,& legatũ hoc ualidũ eſt.conſ.95.nu.41.* 194

3 *Maritus & uxor correlatiua ſunt & diſpoſita in uno locũ habẽt & in alio.conſi.29.nu.87.* 45

3 *Maritus alienam rem dotalem & recipiens precium illius conſentiente uxore eius præſentia uidetur adhibita ad cautelam emptoris animo intercedendi,& nihil operatur.conſi.75.nu.14. Etiam ſi precium prædictum non eſt conuerſum in utilitatem uxoris iurantis poteſt dici enormiſſime læſa, & põt reſcindere cõtractum.n.25.ibi.* 133

2 *maritus & uxor pro uno reputantur, conſi.22.nu.91.* 48

2 *Maritus eſt dominus rerum dotalium, & poteſt pro illis agere conſi.33.nu.67.* 87

3 *Maritus etiam inequalis confitens recipiſſe dotem, arguit eius confeſſio ſimulationem.conſi.86.nu.35.* 145

3 *Maritus non poteſt donare uxori deſponſatæ per uerba de præſenti licet non ſit introducta ad eius domum.conſi.86.nu. 42. Idem ſi donatio eſt facta in uia, quando uxor traducitur ad domum mariti.nu.43.ibid.* 145

4 *Maritus non debet timere aliquid machinari ab eius uxore, quæ ſub ipſius iuriſdictione debet umbram trahere.conſi.51.nu.22.* 62

4 *Maritus an cogi poſſit per ſecundam ad præſtandum conſenſum de nouo,mortua prima.conſi.52.nu.16.& alijs ſeq.maxime.17.ibid.* 64.

4 *Maritus an poſſit cogi per ſecundam ſi non fuit in dolo & fraude. nu.24.ibid. Et quid ſi ſecunda erat conſcia ſtante fraude & dolo mariti.nu.25.ibidem.* 64

4 *Maritus & uxor ſunt ſocij diuinæ & humanæ domus. conſilio.54 nu.8.* 67

4 *Maritus cum cauſa põt uerberare uxorem & uiolare. conſ. 54. num.33.* 67

4 *Maritus licite corrigit uxorem etiam poſt præſtitam cautionem de non offendendo.conſi.54.n.14.* 67

4 *Maritus monere debet,ne oſtendat ſeuitiam erga uxorẽ.ib.n.48.* 67

4 *Maritus committens fornicationem non debet pati ſeparationem,thori,& reſtituere dotem, ſi mulier etiam adulterium commiſit. conſil. 54.nu.51.* 67

4 *Maritus. Dubium an primus maritus uiuat non excuſat ſecundo contrahentes quoniam debet eſſe commoda ſcientia mortis primi.conſil. 57.nu.16.* 71

4 *Marito non eſt interdictum uendere & alienare merces & alia uenalia,licet eius uxor habeat hypothecam ad bona mariti.conſi.69. num.3. Et quid ſi ſtatutum ſuper hoc prouidet. nu.3.ibi.* 95

4 *Maritus dominus domus a quo uenit incendium nõ tenetur ex culpa uxoris commiſſa ad id.conſi.87.nu.9.& nu.17.* 111

4 *Marito lege antiqua permittebatur interficere uxorem comprehenſam in adulterio per alias poſtmodum leges poteſtas prædicta fuit limitata.ubi etiã ponitur quid de iure regni.cõſ.154.n.2.& 10.* 160

4 *Marito an licitum ſit impune interficere adulterum uilem repertam in adulterio. Quid de iure regni.conſ.154.nu.3.Et quid quando adulter fuit præmonitus a marito.nu.4.ibi Et quid ſi adulter reperitur in camera in aliquo actu uenereo.n.5.ibid.Et qua ratione iſta ſunt ſuere permiſſa marito.nu.6.ibi. Et maritus iſta peragere poteſt, non ſolus ſed etiam omnis & conſanguineis ſuffultus.nu.7.ibi. & nu. etiam.16.* 160

4 *maritus autem non poteſt iſta demandare alteri. nu.9.ibi.Sed ſoli tãtum filio.nu.10.ibid.& nu.15.Et licet lege ciuili marito iſta permittantur tamen peccat mortaliter,ſi ea patratur.n.11.ibi.Et in terris eccleſiæ iſta non ſunt permiſſa,& licita marito.n.13.ibid.& n.14.Ac excepto filio alij impune poſſint interſſe cum marito ad iſta patrandum.nu.15.ibid. nu.16.& ſeq.* 160

1 *Maſculus agnatus deſcendens excludit fœminas. conſilio uigeſimotertio.nu.127.* 52

1 *Maſculi deſcendentes ex primo inueſtito ſuccedunt in infinitum in feodis paternis & antiquis ex pacto & prouidentia.conſ.5.nu.30.* 16

2 *Maſculi non fœminæ ueniunt in fideicommiſſo quando fuit conſiderata maſculinitas.conſi.17.nu.9.* 49

2 *maſculi conſeruant dignitates,& familiarum & reipubli. conſi.19. nu.24.* 101

2 *maſculi quo tempore ſint conſiderandi,an adſint,uel ne.conſi.78.numero.31.* 162

1 *maſculi conſeruant dignitates familiarum.conſ.85.n.14.* 172

2 *maſculi uniuerſaliter inſtituti.eo reſpectu inſtitui, ut excludant fœminas particulariter inſtitutas.conſ.90. nu.18.* 182

3 *maſculi ſub conditione expreſſi cenſentur diſpoſitiue uocati quando teſtator conſiderauit conſeruationem familiarum.conſi.6.nu. 16.* 13

3 *maſculi conſeruant agnationes & familias.conſi.8.nu. 10* 15

3 *maſculi uocati a teſtatore excludunt fœminas. conſi. 18.nu.5.* 27

3 *maſculi conſeruant agnationem & familiam.conſi.10.nu.12.* 29

3 *maſculi fratres quorum contemplatione renunciatio cenſetur facta, & ſi ſunt mortui remanente filia fœmina, iſta renuncians poteſt ſuccedere & alijs ſeq.conſ.16.nu.19.nu.45.46.& alijs.& 51.& 52.* 40

3 *maſculus ſubſtitutus proprijs filiabus præfertur ita & nepotibus. conſ.53.nu.27.* 84

3 *maſculus in.14 fœmina uero in.12.teſtari poteſt.cõſ.80.nu 41.* 138

4 *maſculus quod tetigerit manum conſanguinei aſſertæ uxoris non propterea probatur matrimonium.conſi.56.nu.16.* 74

1 *maſculus maior ann.60.filios procreare quandoque poteſt. conſ.29. nu.11.* 91

2 *maſculis deficientibus fœmina uocata ab illis penitus excluduntur. conſi.40.nu.44.* 112

2 *maſculus dicto uerificatur in deſcendentibus & non extraneis.conſ. 31.nu.48.* 96

2 *maſculus maior.ann.60.& fœmina maior ann.50. ut non poſſent matrimonium contrahere qua ratione antiquitus inductum ſuit. conſil. 19.nu.73.& nu.71.* 91

2 *maſculina ſeu feminina lineæ appellatione ueniunt omnes deſcendentes ex dicta linea.conſi.40. nu. 1.* 111

1 *maſculinum concipit femininum.conſi.56.nu.34.* 119

3 *maſculinum an concipiat fœ.conſi.41.nu.15.& num. 26.76.77.& ſeq.* 61.& 63

3 *maſculinum an concipiat fœmininum in materia indifferenti nu.76. ibi.& nu.77.fo.63.& conſi.53.nu. 37.* 85

3 *maſculinum, conſanguineos in materia etiam differenti concipit fœmininum.conſ.47.n.66.& nu.16.& 111.Et idem ut agnata ueniat, quando per ſtatutum uocantur agnati ad excludendum genus maternum. nu.67.ibi.nu.3.* 73

3 *maſculinum in ſtatutis an concipiat fœmininum. conſi.49.nu.12.& nu.30.31.& 32.33.34.36.& 37. Et quid in materia indifferenti. nu.11.ibi.& nu.30.31.32.34.36.& 37.* 77

2 *maſculinitas conſiderata per teſtatorem, aliam ob cauſam non uidetur conſiderata,niſi fauore agnationis,& ut bona conſeruentur in familia.conſi.48.nu. 10.* 125

2 *maſculinitas a teſtatore conſiderata uidetur propter conſeruationem familiæ,& agnationis.conſi.57.nu. 9.* 136

2 *maſculinitas a teſtatore expreſſa uidetur conſideranda cauſa conſeruandæ agnationis & familiæ.conſi.63.nu.14.* 243

1 *maſculinitas conſiderata a teſtatore operatur ut maſculi fœminis præferantur.conſi.73.nu. 13.* 156

2 *maſculinitas conſeruat dignitatem & honorem familiæ. conſi.92. nu.40.* 287

3 *maſculinitas a teſtatore cõſideratur ut dignitas familiæ conſeruetur. conſ.108.nu.29.* 173

4 *maſculinitas conſiderata per diſponentes ut bona conſeruentur in familia debet haberi pro expreſſa.conſi.72.nu.29.* 98

1 *mater tranſiens ad ſecunda uota ſuſpecta eſt.conſ.56.nu.32.* 119

3 *mater ſuccedens filio grauato,an quærat poſſeſſionem reſpectu legitimæ & Trebellianicæ.conſi.37.nu.19.* 57

3 *mater & ſoror ab inteſtato filio & fratri ſuccedunt.conſ.49.n.1.* 77

3 *mater & auia an ſint in omnibus æquiparatæ de iure antiquo.n.59. ibi. & nume. 83.& 84.* 77

3 *mater & auia non ſemper procedunt a pari.nu.84.ibi.* 77

3 *mater præfertur ſorori,ex uno latere tantum coniunctæ, & idem de auia conſi.59.nu. 35.* 98

3 *mater non præſumitur odio uelle proſequi filiũ. conſi.69.nu.43.Fallit niſi aliud appareat,et quãdo magis fauet uni filio quam alteri, & quando fecit unum renunciare hæreditati,& non alios.n.43.ibi.* 117

3 *mater filio ab inteſtato defuncto ſuccedit.conſi.108.nu.1.Et præferenda eſt in hac ſucceſſione alijs uenientibus ex tacita pupillari. nu. 1.ibid.* 173

3 *mater excluditur a ſucceſſione filij per expreſſam pupillarem. nu.4 ibid.& nu.8.* 17

mater

3 matri ab inteſtato morienti, ita ſuccedunt filij maſculi ſicut & fœminæ. conſi. 110. nu. 27. Et quiſque ſuccedit pro uirili, & contra occupatores agi poteſt hæreditatis petitione. nu. 28. ibi. 176

4 mater non poteſt deponere in fauorem filii in cauſa matrimoniali data diſparitate. conſi. 59. num. 25. 74

4 mater & frater ſuccedunt filio & fratri ab inteſtato mortuo. conſi. 146. nu. 26. Etiam in hæreditate filio & fratri ſoſanti delata. nu. 27 ibidem. 151

4 mater ſuccedit filio etiam in hæreditate illi delata nondum adita. nu. 23. ibid. eo.

2 mater de iure communi ſuccedit filiæ mortuæ in ætate infantili. conſ. 20. n. 3. Per ſtatutum autem contrarium poteſt diſponi. ibi. 62

2 mater an cogi & aſtringi poſſit ad deponendum ex cuius ſemine ſit conceptus & generatus filius. conſi. 11. nu. 43. 27

2 mater in totum excluditur per pupillarem ſubſtitutionem pupilli. conſi. 85. nume. 63. 172

1 mater non ſuccedit filio pupillo, ſi illi tutorem non petijt. conſilio. 86. nu. 19. Nec excuſatur ſi alius adminiſtraſſet bona pupillorum. num. 20. ibidem. 157

1 mater in quibus caſibus excuſetur non petendo tutorem. conſilio. 86 nume. 21. 157

1 mater a ſucceſſione filij poteſt excludi per ſtatutum. nu. 22. ibi. eo.

2 mater poteſt excludi a luctuoſa hæreditate filij. conſi. 22. nu. 66. 67

4 mater ſpem ſuccedendi filio adulto habet pariter eam habet ſuccedendi filio pupillo. nu. 72. ibid. 67

2 mater ad ſucceſſionem filij de iure communi admittitur. conſi. 23. numero. 26. 70

2 matris aſſeueratio quo ad filium reſpectu patris ſatis attenditur. conſi. 29. nu. 24. & nu. 3. 91

2 mater non petens tutorem filio excluditur a ſucceſſione. filij. conſi. 41. nu. 56. Fallit quando mater eſſet minor. nu. 58. ibidem Item quando alium haberet tutorem. nu. 59. ibidem. Et negligentia alterius conſanguinei iſto caſu non prodeſt matri negligenti. nu. 60. ibid. 115

2 mater filio ab inteſtato morienti ſuccedit. conſ. 58. nu. 13. 137

2 mater non petens infra annum filio pupillo tutorem dare excluditur ab illius ſucceſſione. conſi. 84. nu. 21. Idem ſi auia paterna, ſeu materna negligens fuit prouidere nepotibus de tutore. nu. 22. ibidem. Idem ſi matri, ſeu auiæ, ſucceſſio deferebatur nedum de iure communi ſed etiam iure ſtatutario. nu. 23. 130

2 mater minor excuſatur ratione ætatis, ſi filio impuberi infra annum non petijt tutorem dari. nu. 28. ibi. 170

2 mater quando tranſit ad ſecunda uota, maior iniuria infertur filijs quàm quando pater. conſi. 29. nu. 78. 91

2 mater relicta uſufructuaria per filium extraneo inſtituto hærede, an teneatur conficere inuentariũ. conſi. 96. nu. 1. Et ſi inuentarium non confecit, quas pœnas patitur. nu. 2. ibi. Et an teneatur ſatiſdare, de utendo & fruendo arbitrio boni uiri. nu. 3. ibi. An etiam teneatur ſatiſdare de rebus reſtituendis finito uſufructu. nu. 4. ib. Et quid ſi uſuſfructus relictus eſt ſuper bonis mobilibus. nu. 5. ibi. 196

2 mater & ſoror filio & fratri ſuccedũt ab inteſtato. conſ. 49. n. 1. 126

3 mater ab inteſtato ſuccedit filio mortuo ſine deſcendentibus. conſilio. tertio. nu. 32. 8

3 mater præterita filio teſtante, poteſt dicere teſtamentum nullũ conſilio. 12. nu. 1. Fallit quando matri factum eſt legatum, & eſt poſita illa clauſula omni meliori modo. ibi. 20

3 mater legataria in teſtamẽto filij, & præterita poteſt de iure communi petere ſupplementum legitimæ. nu. 4. ibi. 20

3 matrẽ noluiſſe priuare filium & dare bona ſua extraneis, nulla eſt ueriſimilitudo. cõſi. 97. nu. 18. 163

2 materno genere excluſo non dicitur excluſa auia paterna. conſi. 46. nu. 72. 153

2 materia non eſt danda & occaſio delinquendi. conſi. 12. nu. 173. 29

2 materia in ſtatutaria & exorbitanti, ac odioſa ſub ſimplicibus non cõtinetur caſus mixtus. cõſ. 54. n. 27. Maxime in materia ſtatuti excludentis fœminas a ſucceſſione. nu. 28. ibi. 132

3 Materia iuramenti potius ampliãda, quàm reſtringenda. conſilio. 26. nume. 56. 40

3 materia in ſtatutaria emptionis appellatione ſolum uenit contractus uulgaris, & non alias. conſi. 82. nu. 21. maxime quando communiter ſtatutum ſeu conſtitutio ita ſuit interpretata. nu. 22. ibi. 140

4 materia cambij quando pecuniæ uniis peruenerunt ad alium, ut ille teneatur propter æquitatẽ. l. ſi me et titiũ. conſ. 131. n. 25. 140

1 materia probationum arbitraria eſt. conſilio. 57. nu. 38. fol. 120. & conſi. 107. nu. 48. 199

2 matertera ſuccedit ſorori & filius uterinus ſororis. cõſ. 99. nu. 5. 199

4 matrimonialis cauſa plenas probationes requirit. conſ. 54. nu. 18. 69

4 matrimonialis cauſa grauis eſt ardua & in ea teſtes debent eſſe idonei & omni exceptione maiores. conſi. 55. nu. 18. & 19. fo. 69. & conſilio. 51. n. 53. fol. 63. conſi. 55. n. 8. & 9. fo. 65. conſi. 57. nu. 38. fo. 71. & conſi. 61. nu. 6. 77

4 In matrimoniali cauſa licitũ eſt uictorem uenire contra propriam cõfeſſionem etiam iuratam eſto quod ſententia eſſet promulgata. conſi. 52. nu. 54. 62

4 matrimonium inter relictam fratris, & cognatum prohibitum eſt lege ciuili conſi. 68. nu. 394. Item lege canonica. n. 305. Item & ſtatuto eccleſiæ per concilium generale. nu. 396. 86

4 matrimonium ſi impeditur ratione publicæ honeſtatis, an Papa ſuper eo diſpenſare ualeat. ibi. nu. 416. 86

4 matrimonium no poſſit contrahi cum deſponſata a cognato, per uerba de præſenti, adhuc tamen non cognita. ibi. nu. 417. eod.

4 matrimonium an cõtrahi poſſit cum ſorore uxoris & ſponſæ illa pri prima mortua. ibibid. nu. 418. eod.

Et quid de iure ciuili. ibi. nu. 419. eo.

4 matrimonium an poſſit contrahi cum relicta fratris cum dubium reſultat, an talis relicta fuerit cognita carnaliter a fratre præmortuo an uero remanſerit uirgo. Et an eius aſſertioni in hoc ſit ſtãdũ. conſ. 68. nu. 425. 86

4 matrimonium non poteſt contrahi de iure ciuili inter raptam & raptorem de iure uero canonico legitime contrahitur. conſi. 170. num. 5. & 6. 177

4 matrimonium ut non ualeat an culpa habeat excuſare. conſilio. 53. numero. 69. 65

4 matrimonium conſenſu contrahitur conſi. 63, num. 6. 80

4 Matrimoniũ. Affinitas & iuſtitia publicæ honeſtatis impediunt matrimonium contrahi cum illo qui cognouit ſororem mulieris conſilio. 57. nu. 30. 71

2 matrimonium. Impedit matrimonium contractum cum conſanguinea illius quæ prius a coniuge fuit cognita. conſi. 15. nu. 46. 40

4 matrimonium inter ſe contrahere quæ perſonæ ſint prohibitæ iure diuino. conſi. 68. nu. 5. 84

4 matrimonium probatur per inſtrumentum. conſ. 170. nu. 8. 177

4 matrimonium legitime contractum, non poteſt diſſolui uoluntate alterius. conſ. 170. nu. 12. 177

4 matrimonium conſummatum non poteſt diſſolui per unum ex coniugibus uolentem ingredi religionem. Et ad impediendum ingreſſum monaſterij ſufficit confeſſio ipſius raptæ aſſerentis matrimonium fuiſſe contractum, & conſummatum. ibid. nu. 14. & 15. 177

4 Matrimonium ſeparatur quo ad thorum propter ſæuitiam & ſeueritatem mariti, & dos uenit reſtituenda uxori iſto caſu & conſtante matrimonio. conſi. 54. nu. 7. 67

4 matrimonium poteſt per epiſtolam contrahi. conſi. 55. nu. 1. Et qualiter teſtis debet deponere de tranſmiſſione literæ, ut probet nu. 2. ibid. Probatio debet eſſe concludens ibidem. Et literæ debent apparere nam non extis, non poſſunt eſſe qualitates. nu. 3. ibi. Quod fuerit otreſtituta conſtare debet. nu. 4. ibi. 69

4 matrimonium per quæ uerba contrahatur. conſ. 55. nu. 14. Et an uerba debeant ſtatim interuenire, & inuicem. ibid. Et quid ſi ex interuallo alter reſpondet. ibid. & an conſenſus unius & alterius poſſit præſtari diebus ſeparatis. nu. 15. ibi. Et quid ſi ille primo conſentiens perdurauit in cõſenſu uſque ad illud tempus, quo ſecundus cõſenſum præſtitit. nu. 16. ibid. Et quid quando contrahitur per literas, an mittens eas debeat in conſenſu perſeuerare, uſquequo conſentiat ille, ad quem ſunt miſſæ. nu. 17. ibid. Et quia eſt grauis & ardua, teſtes debent eſſe idonei, & omni exceptione maiores. nu. 19. ibi. 69

4 matrimonium non poſſe contrahi inter coniunctos & conſanguineos uſque ad ſeptimum gradum iure antiquiſſimo canonico ſtatutum fuit, poterat tamen ſuper tali impedimento diſpenſari conſi. 56. nu. 4. 70

4 matrimonium quando uenit ad iudicium incidenter, & per modum cauſæ ſufficiunt leuiores probationes. cõſi. 57. nu. 46. 71

4 matrimonium primum præſumitur. ſi illa uxor prima fuit traducta tanquam uxor, nam per tacitum conſenſum præſumuntur uerba præceſſiſſe de præſenti conſil. 57. nu. 6. 71

4 matrimonium primum præſumitur ex cohabitatione ſimultanea & ex fama loci. nu. 7. ibid. Item & ex confeſſione ipſorum coniugum. n. 8. ibid. 71

4 matrimonium clandeſtinum probatur. quia factum in domo extranei & ſi fuit occultum illis, qui ſoliti ſunt ſcire. nu. 10. ibid. & n. 11. Item ſi fuit dictam, quod ſecreto teneretur. ibi. & nu. 11. 71

4 matrimonium publice eſſe contractum notario aſſerenti, minime eſt credendum in præiudicium tertij. nu. 10. ibi. 71

5 Matri

4 *matrimonium quando non deducitur principaliter in iudicio, ſed incidēter per muſicā cauſę, quia principaliter agitur de ſucceſſione probari poteſt, quo ad fidem legitimitatis & ſucceſſionis per quamlibet ſpeciem probationis, licet præiudicetur illis, qui nolebant ſuccedere numero. 41. ibi.* 72

4 *matrimoniū probari poteſt per duos teſtes maſculos ſiue fœminas. cōſi. 58. nu. 6.* 72

4 *matrimonium metu contractum eſt ipſo iure nullum conſi. 53. nume. 41. fo. 51. conſi. 58. nu. 56. & nu. 91. & ſeq. fo. 72. & conſi. 60. numero, 1.* 76

4 *Matrimonium ſecundum præfertur primo per metum contracto electam non petita reſciſsione primi. nu. 57. ibi.* 153

4 *Matrimonium perficitur conſenſu, & non copula carnali. conſil. 51. num. 10. fol. 52. & conſi. 59. nu. 19.* 62

4 *Matrimonium ad reſcindendum probationes debent eſſe apertæ & concludentes. conſi. 59. nu. 33.* 75

4 *Matrimonium contractum, lite pendente ſuper alio an ſubſiſtat. nume. 34. ibidem.* eo.

4 *Matrimonium uerum contrahi poteſt, lite pendente, ſuper alio matrimonio nullo. nu. 35. ibid.* eod.

4 *Matrimonium ſecundum tenet & ualet non obſtante primo contracto per metum. conſi. 60. nu.* 76

4 *Matrimonium requirit conſenſum cum plena libertate & ſecuritate. conſi. 60. nu. 3.* 76

4 *Matrimonium requirit uoluntatem cum plena libertate & ſic utrumque. conſi. 58. nu. 60.* 72

4 *Matrimonia debent eſſe libera, & omni libertate gaudere. conſilio. 61. nu. 31.* 77

4 *Matrimonium & ſponſalia maritus, & ſponſus, uxor, & ſponſa differunt. conſi. 62. nu. 7.* 74

4 *Matrimonium conſumatum quando dicatur, & quid ſi non per maritum. nu. 29. ibi.* 74

4 *Matrimonium metu contractum eſt ipſo iure nullum, & idem in matrimonio ſpirituali. 165. nu. 11.* 82

4 *Matrimonium conſummatum dicitur eſſe de iure diuino. conſilio. 65 nu. 23.* 82

4 *Matrimonium contractum ſine pompa & concurſu conſanguineorum & coram minori numero quinque teſtium, præſumitur fraudulentum. conſ. 57. nu. 28.* 71

4 *Matrimonium conſenſu contrahitur. conſ. 60. nu. 36. fol. 64. & conſ. 63. nu. 6.* 80

4 *Matrimonium inter cognatum & uxorem. q. fratris ſui ſine prole defuncti an ſit prohibitum contrahi iure diuino, ſimpliciter uel ſub aliqua qualitate, & an Papa poſsit ſuper eo diſpenſare, & quo caſu, diſpenſatus an ſit tutus utroque foro, & alijs quam pluribus ſeq. conſi. 68. nu. 1.* 84

4 *Matrimonium prædictum uidetur prohibitum iure diuino, ita ut Papa non poſsit diſpenſare. ibi.* eo.

4 *Matrimonium in primo gradu conſanguinitatis & etiam affinitatis de iure diuino uidetur eſſe prohibitum. ibi. nu. 13.* eo.

4 *Matrimonia cōtracta tempore infidelitatis, an durent illis demum ad fidem conuerſis. conſi. 68. nu. 261.* 85

4 *Matrimonia in relictam fratris & cognatum per gentiles apparent reprobata. conſi. 68. nu. 335.* 85

4 *Matrimonium inter relictam fratris mortui ſine ſobole & cognatum an ſit prohibitum iure naturali, & Papa poſsit ſuper eo diſpenſare. nu. 351. ibi. & ſeque.* 85

4 *Matrimonia quæ de iure naturali impediebantur. conſilio. 68. numero. 152.* 85

4 *Matrimonia inter tranſuerſales, primæuo iure naturæ non erant reprobata, pluribus exemplis iſtud comprobatur. nu. 355. ibi.* 85

4 *Matrimonia inter tranſuerſales, quo iure & qua lege ſint prohibita. nu. 357. ibi. Et quare differant iſta matrimonia, ab illis, inter aſcendentes & deſcendentes. nu. 358. ibi.* 85

4 *Matrimonium contrahi cum relicta fratris, an ſit prohibitum iure naturali. nu. 362. ibidem.* 85

4 *Matrimonium prædictum quo iure fuit prohibitum. nu. 364. ibi.* 85

3 *Matrimonia debent eſſe libera. conſi. 29. nu. 4.* 45

1 *Matrimonium poteſt contrahi in articulo mortis. conſilio. 14. numero. 34.* 35

2 *Matrimonium an probetur contractum ex mutua aſſertione & confeſſione ipſorum principalium. conſi. 1 .. nu. 10.* 35

2 *Ad matrimonij ſubſtantiam non requiritur ſcriptura. n. 11. ibi. Nec publicatio in eccleſia. nu. 12.* eo.

2 *Matrimonium quando dicatur publice contractum. nu. 13. ibi.* 35

2 *Matrimonium no probetur eſſe contractum ex confeſsione uiri. conſilio 13. nu. 15.* 35

2 *Matrimonium an probetur, ſi allegatur longiſsimo tempore contractum. ibi. nu. 16.* eo.

2 *Matrimonium an probetur ſi uiuentes inuicem ſe tractant ut maritus & uxor. ib. nu. 17.* 35

2 *Matrimonium an probetur an ſolus tractatus ſufficiat uel aliud requiratur. ibid. nu. 18. Et an unumquodque de per ſe conſideratum ſufficiat & quid ſi ſunt ſimul iuncta. ibi. nu. 19. & 20.* 35

2 *Matrimonium ex ſola cohabitatione non præſumitur. conſ. 13. nume. 21. Sufficit tamen reſpectu filiorum, ut dicantur legitimi. numero. 22.* ibi.

2 *Matrimonij quaſi poſſeſsio ſufficit, ut filij legitimi dicantur. num. 23. ibi. Et hanc quaſi poſſeſsionem non grauantur al quo onere probandi quinimo in aduerſarium transfertur num. 24. ibi. Et quid ſi conceſsio matrimonij facta eſt in teſtamento. nu. 25. ibid.* 35

2 *Matrimonium ſolo conſenſu contrahitur. nu. 25. ibi.* 35

2 *Matrimonium ſubſequens reddit legiti. filius illegitime natos. conſi. 13. nu. 33. Et quaſi per ſubſequens matrimonium eos reddit habiles ad omnia nu. 34. Etiam ſi matrimonium contraheretur in mortis articu. nu. 35. ibi. Et etiam ſi nullus filiorum conſenſus interueniſſet. nu. 36. ibi. Et ita legitimati in omnibus & per omnia habentur, ut ueri legitimi. nu. 37. ibid. & in ſuccedendo omnibus alijs præferuntur. nu. 38. Et ita legitimatus excludit ſubſtitutum. & fideicommiſſaria. nu. 39. ibid. Et uenit appellatione legitimè natorum. nu. 40. ibi.* 35

2 *Matrimonium requirit uerba apta. conſil. 15. nu. 21.* 39

2 *Matrimonium non probatur ſola nominatione, & reciproca licet mutuo ſe coniuges nominent. conſi. 15. num. 33. Et quid ſi tractant ſe ut coniuges in eodem lecto & ſimilibus. ibi. num. 34. Et quid ſi concurrit fama uicinia. ibi. nu. 53.* 39

2 *Matrimonium quando dicatur publice contractum. conſilio. 15. numero. 41.* 39

2 *Matrimonium per legem iuliam uel papiam prohibebatur contrahi cum maſculo maiore an. 60. uel cum fœmina maiore ann. 50. cōſ. 29. nu. 1. & nu. 71. & ſequentibus.* 91

2 *matrimonium hodie legitime contrahi poteſt cum ſenibus etiā decrepitis, & cum uetula ſterili. num. 2. ibi. & nu. 69.* 91

2 *matrimonium eſt ſacramentum, & ætas ſeu ſterilitas non ſunt impedimento. nu. 3. ibi.* 91

2 *matrimonium contrahi poteſt cum aliquo exiſtente in articulo mortis. nu. 4. ibi.* 91

3 *matrimonium iure ciuili inter liberos contrahebatur. conſilio. 29. numero. 31.* 45

3 *matrimonium in ſubſtantia perficitur ſolo conſenſu, nec requirit copulam carnalem. conſi. 86. nu. 39.* 145

3 *matrimonio contracto per conſenſum abſque copula impedit donationem fieri inter maritum & uxorem. nu. 40. ibi.* eo.

3 *matrimonium an poſſit contrahi a mente capto non carente omnimodo intellectu. conſi. 88. nu. 40.* 149

4 *matrimonium reducit clericum ad inſtar meri laici. conſil. 40. numero. 23.* 52

4 *matrimonium legitime contractum non poteſt ſeparari ſolo conſenſu & uoluntate ſponſi nec etiam accedente conſenſu ſponſæ conſ. 51. numero. 11.* 61

4 *matrimonium ſecundum contractum per uerba de præſenti nullum eſt, nec præiudicat primo matrimonio. nu. 12. ibi. & nu. ſeq.* 62

4 *matrimonium per uerba de præſenti contractum, an poſſit dirimi & tolli per ſummum. Ponti. & quo caſu, & quando. nu. 14. ibi.* 62

4 *matrimonium male ſeparatum a quolibet de populo poteſt in dubiū refricari. nu. 51. ibid. maxime ſi fuit ſeparatum ex depoſitionibus falſorum teſtium. numero. 52. ibi. Etiam ſi ſeparati tranſiſſent ad ſecunda uota. ibi.* 62

4 *matrimonium primum funditus dirimit ſecundum de facto contractū conſ. 52. nu. 2.* 64

4 *matrimonium impeditur celebrari multis ex cauſis ultra conſanguinitatem. nu. 3. ibi. & nu. 4.* 64

4 *matrimonij impedimenta, quamplura ſunt. ibid.*

4 *matrimonium primum dirimit ſecundum etiam prima muliere mortua. nu. ibid.* 64

4 *matrimonium ab initio nulliter contractum confirmari non poteſt. nu nu. 6. ibi.* 64

4 *matrimonium contractum cum ſecunda mortua prima aliquo caſu reualidatur nu. 9. ibid. Quod uerum quando mortua prima interuenit nouus conſenſus ſaltem tacitus circa ſecundam. nu. 10. ibi.* 64

4 *matrimonium ſecundo contractum, non ualidatur mortua prima, eſto*

quod ſecunda illud ratificet, ſi uir de nouo ſaltem tacite non conſentit, & fortius ſi contradicit. nu. 11. ibi. Procedit illud ſi cam ſecunda facta eſt pollutio. nu. 12. ibi. Quid autem ſi nulla ſuit cũ ſecunda ſubſecuta copula, ac mortua prima matrimoniũ cũ ſecunda duret. ibidem. Et quid ſi ſecunda notitiã habuit primi matrimonij. num. 13. ibidem. Et quid ſi mortua prima nullum conſenſum ſaltem tacitum maritus præſtitit erga ſecundam ibi. & nu. 15. Et quid ſi ſecunda illud peteret, & maritus non contradiceret. & uellet cum alia tertia contrahere. ibi. 64
4 matrimonium inter conſanguineos contractum etiam per uerba de præſenti, cum ſit nullum non eſt impedimento. quo minus contrahentes poſſint alia matrimonia contrahere. nu. 40. ibi. 64
4 matrimonium per uerba de præſenti contractum inter coniunctos non ualet etiam ſi Papa diſpenſaſſet quando unus non uult ſtare dicta diſpẽſatione, ſeu uult cum alia contrahere. nu. 41. ibi.
Idem ſi Papa diſpenſat ad petitionem unius, non alia pars non poteſt cogi uti illa diſpẽſatione n. 42. ibi. 64
4 matrimonium. In dubio pro matrimonio iudicandum eſt. conſi. 54. nu. 3. Declaratur tamen quando procedat. ibid. nu. 32. fo. 67. & conſi. 58. nu. 7. fo. 72. conſi. 59. nu. 32. 75
1 matrim. cõtrac. uidetur fauor publicus ceſſare. conſ. 127. n. 11. 226
4 matrimonii actus dẽt eſſe purus liber & mutus. conſi. 53. nu. 43. 65
3 MEDIA declarantur ex antecedentibus & ſubſequentibus. conſi. 109. nu. 37. 174
4 mediator & proxeneta, non eſt teſtis idoneus. conſi. 55. nu. 21. 69
4 mediator non admittitur ad teſtificandum. conſ. 58. nu. 82. 72
4 medicina uenenum eſt bonum tamen. conſi. 168. nu. 5. 174
3 medulla rerum debet attendi, & uerborum corticem fugere debemus conſ. 83. n. 36. 142
3 melioramenta facta in re eccleſiaſtica debentur hæredibus illius qui ea fecit. conſ. 18. nu. 1. 45
3 melioramenta facta per uaſſallum in re feudali tranſeunt ad hæredes facientis. nu. 2. ibi. eo.
3 melioramenta faciens in illis hæredem habet ex teſtamento & ab inteſtato. nu. 3. ibi. eod.
3 melioramenta facta de fructibus rerum feudalium, quæruntur uaſſallo, & ſuis hæredibus. conſil. 55. nu. 23. Et in melioramentis ſuccedit hæres facientis. nu. 24. ibi. 91
3 melioramenta facta per emphyteotam ſpectant ad ipſum & eius hæredem etiam extraneum. conſi. 55. n. 54. 91
1 melioramenta ut debeantur, quid probandum ſit. conſi. 33. numero. 35. 87
1 Pro melioramentis & expenſis factis quæ remedia competant. conſ. 23. nu. 34. 51
1 melioramenta quæ debeantur, & quæ expenſæ. ibi. nu. 55. eo.
2 meliorationes factæ poſt contractum cedant commodo meliorantis nec augent precium rei. conſi. 19. nu. 36. 42
4 membra omnia, & quæcunque ſingula ſunt conſideranda. conſ. 165. nume. 22. 123
2 memoriale & ſcriptura patris de natiuitate filij qualiter illam probet. conſi. 10. nume. 58. 21
3 mendacium & negatio multa operatur. conſ. 100. nu. 6. 165
1 mendacium dicere aliud eſt, & aliud dicere quem mentiri conſil. 30. nume. 1. 78
1 mendax in uno præſumitur in reliquis mendax. conſi. 90. nu. 29. 162
3 mendax non gaudet aliquo beneficio. conſi. 66. nu. 125. 94
1 mendax. Contra mendacem multa ſunt inducta. conſi. 75. nu. 9. 141
3 Mendax contra mendacem inſurgunt iura. conſi. 57. nu. 41. 120
3 Mendicantium ordo prohibet & interdicit poſſidere & retinere bona. conſi. 22. nu. 1. 34
1 mens teſtatoris attendenda. conſi. 83. nu. 39. 153
Cætera uide infra in litera. T. in uer. Teſtatoris mens.
4 Mens finalis concedentis & cauſa, colligitur ex proœmio & narratiua. conſi. 38. num. 19. 51
1 Mens principis præſumitur, quæ eſt legis. conſi. 1. nu. 114. Et ideo nõ eſt præſumendum quod uoluerit per priuilegium ſuum præiudicare tertio ibidem nu. 114. & 115. 21
2 Mens ſtatuentium potiſſimum conſideranda eſt. conſ. 44. nu. 11. 100
2 Mens & ratio condentium ſtatuta potiſſimum attendi debet, & obſeruari potius quàm uerba. conſi. 85. nu. 9. 172
3 mens & ratio ſtatuti potiſſimum conſideratur quæ ſtatuentes illa condiderunt & præualet ſignificationi uerborum. conſilio. 83. num. 13. 142
3 mens & ratio ſtatuti ubi poteſt adaptari alicui caſui caſus ille dicitur in ſtatuto comprehenſus. conſ. 83. nu. 14. 142
3 mens ſtatuti magis quàm uerba attendenda eſt conſi. 61. nu. 34. 100
4 mens & affectus ſtatuentium attendi debet & non quod uerba prima facie ſonant. conſi. 10. nume. 2. 32
1 mens & uoluntas contrahentium attendi debet. conſ. 92. nu. 28. 165
2 Et conſilio. 16. nu. 118. 82
1 mens contrahentium primum & maxime attendi debet. conſil. 64. nume. 37. 128
3 Et conſ. 92. nu. 41. 156
1 mens potiſſimum in contractibus & obligationibus debet attendi. conſi. 78. nu. 10. 144
1 mens contrahentium qualiter interpretetur. conſi. 110. nu. 61. 205
3 mens contrahentium attenditur non obſtante oratione diſtributiua. per eos appoſita. conſi. 71. nu. 48. 124
3 mens contrahentium uerbis præferenda eſt conſi. 78. nu. 19. fol. 110. & conſi. 83. nu. 34. 142
3 mens contrahentium inſpicitur & conſideratur in contractibus non nomen & uerbum. conſ. 83. nu. 33. 142
3 mens contrahentium debet attendi & reſtringit generalitatem. cõſ. 12. num. 59. 20
4 mens & uoluntas contrahentium attendi debet ſecundum intentionem primariam & ſecundariam, & etiam tacita ſicut expreſſa. conſ. 72. nu. 48. & ſequenti. 98
3 mens colligitur nedum uerbis expreſſis ſed etiam tacite ex coniecturis. conſi. 66. nu. 24. 106
3 mens præualet uerbis, & illis præfertur. conſ. 3. nu. 57. Eſto quod uerba non paterentur interpretationem illam. num. 85. ibid. Nec ſunt in conſideratione in caſu prædicto. num. 59. ibi. 9
1 mens & ratio eſt anima diſpoſitionis. conſi. 32. nu. 63. 84
1 mens & ratio eſt prima in diſpoſitione. nu. 64. 84
1 mens & ratio declarat, ampliat, & reſtringit diſpoſitionem. nu. 65. ibidem. 84
2 mens & ratio regulant diſpoſitionem, & non uerba. conſil. 102. numero. 6. 190
2 mens potiſſimum debet attendi. & declaratur ex coniecturis. conſil. 4. num. 23. 10
2 mens ubi deficit & conſenſus dicitur adeſſe error, qui uitiat actum. nume. 24. ibidem. 10
2 mens in ſcripturis attendi debet non uerba. conſilio 28. nume. 36. 89
Et ſi in ſubſtantia nulla eſt contradictio, nec uarietas, illa attendi debet poſtpoſitis uerbis. num. 37. ibi. 89
2 mens & uoluntas uerbis declaratur. conſ. 39. nu 7. 111
3 mens & cauſa finalis debet attendi. conſi. 12. nu. 37. 20
3 menti uerba debent inſeruire. conſ. 14. nu. 11. 22
3 mens & ratio inter ſe non differunt. conſ. 16. nu. 28. 24
3 mens & ratio magis attendi debent quàm ipſa uerba, nu. 19. ibi. 24
3 mens magis attendenda eſt, quàm uerborum ſignificatio. conſ. 23. nu. 10. Etiam ſi mens non eſſet expreſſa, ſed ſolum coniecturata. numero. 11 ibid. 37
3 mens prædominatur uerbis. conſ. 25. nu. 33. 38
3 mens teſtatoris magis attendenda eſt quàm uerborum expreſſio. cõſ. 57. nu. 16. Fallit, quando in qualitatibus expreſſis, non poteſt adaptari error. nume. 17. ibid. & nume. 15. ibidem. Fallit & ſecundo quando teſtator habebat nomina rerum legatarum num. 20. ibi. Fallit tertio quando res erat perfecte demonſtrata, nam tunc qualitas poſtmodum adiecta, ſi rei demonſtratæ conueniat, reijcitur nec uitiat diſpoſitionem demonſtratam. nu. 21. ibi. Et potiſſimum ſi qualitates poſtmodum expreſſæ poſſint adaptari res demonſtratæ. nu. 22 ibid. Et quando expreſſioni poſſint adaptari aliquæ, licet pari numero aliæ non poſſunt adaptari. nu. 23. ibi. 95
4 mens & uoluntas nedum uerbis expreſſis oſtenditur, uerum & alijs demonſtrationibus colligitur & percipitur. conſi. 14. nu. 4. 27
4 mens diſponentium attendi debet, nec eſt impedienda propter nimiam ſubtilitatem. conſi. 72. nu. 60. 98
4 mens & ratio eſt anima diſpoſitionis. nu. 65 ibi. Et potiſſima in intentione diſponentis, ibid. Et declarat, ampliat. & reſtringit contractum & omnem diſpoſitionem. nu. 66. ibid. 98
4 mens & intentio potiſſimum attendenda. conſi. 79. nu. 5. 106
4 mens & uoluntas iudicis ex coniecturis probatur. nu. 11. ibi. 106
4 mens uiroſimulis attendi debet. conſ. 105. nu. 18. 123
4 mens & intentio conſideratur in qualibet diſpoſitione. conſilio. 114. numero. 16. 129
4 mens ipſa eſt ſubſtantia contractus. conſi. 131. nu. 19. 140
4 mens in quaſi ſui deponentis conſideratur. conſi. 169. nu. 63. 175
1 mẽſura in cauſa oneroſa uidetur appoſita taxatiue. cõſ. 64. n. 29. 128
1 menſura non ponitur ſemper demonſtratiue in contractu oneroſo. cõſil o.

ſilio.64.nu.76.& nu.29. 128

1 menſura. Ad menſuram talis regionis uidetur taxatiue poſita menſura.conſi.64.nu. 26. 128

2 mentecaptus & nullum penitus habens iudicium, & carens intellecto furioſo æquiparatur.conſi. 100. nu.1. 199

2 mentecaptus & furioſus ſuccedit patri, & ipſo iure efficitur eius hæres ſine conſenſu curatoris.nu. 2.ibi. Sunt enim in poteſtate patris, & ipſi etiam habent ſuos filios in poteſtate.nu.3.ibi. 199

2 mentecaptus non ſuccedit in regno, nec in feudo, nec in maioricatu. num.14.ibid.

In alijs autem bonis allodialibus ſuccedit.nu.15.ibi. 199

3 mentecaptus æquiparatur furioſo & ſtulto conſilio. 88. numero. 6. & nu.7. 149

3 mentecaptus. In dubio quis præſumitur eſſe ſanæ mentis & non demens nec mentecaptus.conſi.87.nu.1. Fallit quando contrarium probaretur.ibi.nu.2.fol.14. Et conſi.88.nu. 18. 149

3 mentecaptus non poteſt alienare nec uendere. conſilio. 87.numero. 10.& .11. 147

3 mentecaptus & fatuus recipiens iudicium rei, non ita ſubtiliter ut alij non equiparatur furioſo nec aere mentecapto.conſi.88.n.38. 149

3 mentecapto ab inteſtato morienti ſunt proximiores. conſilio.88.numero. 17. 149

4 mentecaptus matrimonium contrahere non poteſt. conſilio. 63.numero.3. 80

4 Quod quis careat mente & intellecta percipi non poteſt, niſi ex actibus extrinſecis.nu.14.ibid. 80

1 mentio ſpecialis eſt facienda de priuilegijs conceſſis, cauſa miſerationis.conſi.39.numero.14. Et etiam de clauſula derogatoria derogatoriarum.nu.15.ibi. 95

1 mentio ubi requiritur ſpecialis non ſufficit generalis. conſil.97.num. 85.& nu. 104.105.115. 174

2 mentio fieri debet de agnatis in legitimatione facta a comite. conſil. 1.num 47. 2

4 mentio eſt facienda in legitimatione, ut ceſſet uitium ſubreptionis omnium qualitatum, quæ haberent mouere concedentem ad non concedendam ſeu difficilius concedendum.conſil. 61.nu. 219. Debet etiam fieri expreſſio facti conſumati in ſpecie, & non in genere nu.220.& nu.223. Et nominanda ſunt perſonæ, quas tangit intereſſe, & numerus ipſarum.nume.221.ibidem.& nu.220. 26

2 mentio ſimpliciter facta de filijs intelligitur de maſculis, propter diſpoſitionem ſtatutariam conſi.38.nu.8. 125

2 mentio ſi fit in teſtamento de maſculis etiam conditionaliter cenſentur uocati & fœminæ excluſa, adeo ut maſculi tãquam honorati poſſunt grauari fideicommiſſo.conſ.57.n.18. 124

2 mentio filiorum quando facta eſt a teſtatore, cadit coniectura, ut fideicommiſſum conditionale tranſmittatur etiam fideicommiſſario moriente ante euentum conditionis. conſ. 77.num. 18. 161

3 mentio precij quando facta eſt appellatione uenditionis nõ uenit alius contractus.conſ.81.n.17. 140

3 mentio precij.ſi ſit in ceſſione, conſideratur ut emptio, & non ut ceſſio.conſi.83.nu. 17. 142

1 mentio quando fit de hæredibus in clauſulis executiuis, an iudicetur feudum eſſe hæreditarium. conſi.5.nu.5. 16

2 mentio de maſculis ſi fit in uno capite teſtamenti, an talis qualitas cenſeatur repetita in alio capite conſi.38. nume. 10. & plenius numero.27.& .23. 109

2 mentio quando fit de hæredibus natis ex ſuo corpore, qui ueniant.conſil.31.num.25. Et quid quando fit mentio de linea in lineam.nu.26.ibi. Vel quando mentio fit de hærede in hæredem.nu.27.ibi. 84

4 mentio quando facienda ſit de prima inueſtitura ut ſurreptio ceſſit. Et quæ taciturnitas reddat gratiã ſurreptitiam. conſ.102.nu. 14. 121

1 mentita contra aliquem facta ſub conditione non operatur effectum, ſi conditio quo ad illum non fuit purificata, & adimpleta. conſi.31. nu.127.& 128. 79

1 mentitus quis dicatur primo mentitus.nu.31.nu.125.& 127. 79

1 mentitus poteſt confugere ad iudicium ciuile conſil. 31. nu.133. Et mentiens eum poteſt tale iudicium ciuile proſequi. 79

1 mentitus remanet mentitus etiã quod confugiat ad iudicium ciuile. conſ.31.nu.134. 79

1 mercatores contra mercatores ſolitus rec pere & facere cambia illicita præſumitur.conſ.91.nu.25. 164

3 mercatores ſcribere debeat data & recepta, debita & credita conſi. 96.nu.40. 161

3 mercatores inter, de bono & æquo procedi debet, omiſſis alijs ſubtilitatibus & apicibus iuris. conſi.78.nu.22. 137

3 mercatores nudo pacto obligantur. conſi.96.nu. 1. 161

3 mercatores priuatam ſcripturam obligantur.nu.2. eod.

3 Inter eos attenditur æquitas non rigor.nu.3.ibi. eod.

3 mercatorum intereſt fidem ſeruari.ibi.nu.4. eo.

3 mercatorum intereſt fidem ſeruari.ibi.nu. 4. eod.

3 mercatorum libris bene ſcriptis ſtandum eſt conſi.96.nu.41. 16[illegible]

1 merces certa, & in pecunia debet interuenire neceſſario in contractu locationis.conſi.34.nu.3.& 6. 89

1 merces certa poſtquam tamen interuenit, & in pecunia, loco ipſius poteſt præſtari alia res nec propterea uitiabitur locatio, & conductio. ibid.nu 4. 89

3 merces dicuntur res mobiles.conſ.86.nu.2. 145

3 meretrix non eſt idonea teſtis. conſ.67.nu.80. 111

3 meretrix eſt infamis infamia facti.conſi.54. nu. 49. 89

1 meritorum cauſa naturalis quando exprimatur. & ſucceſſiue cauſa accidentalis attenditur prima & non ſecunda conſilio. 73. numero. 62. 137

1 merita generaliter aſſerta minime proſunt.nu.63.ib. & alijs ſeq.contra Dec.& Iaſ. 137

1 merum & mixtum imperium poteſt præſcribi.conſi.9.nu. 11. 21

1 merum & mixtum imperium cõceſſum uidetur a principe concedente omnimodam iuriſdictionem.conſi.9.nu.3.4.5.6.7.& . 8. 21

1 merum & mixtum imperium uidetur conceſſum, conceſſa plena ſeu pleniſſima iuriſdictione licet de eis non ſit expreſſum. conſilio.9.numero.7. 21

1 merum & mixtum imperium conceſſum intelligitur, conceſſa in aliquo loco iuriſdictione ſimpliciter.conſ.9.n.14. 21

1 merum & mixtum imperium conceſſum intelligitur quando conceduntur oppida & uillæ, cum omnibus poſſeſſionibus, territorijs & pertinentijs conſi.9.nu.16. 21

1 merum & mixtum imperium cenſetur donatum, donato caſtro conſilio.9.nu.17. 21

3 metus minor ſufficit in fœmina.conſi.26.nu.64. 40

3 metus paternus reuerentialis, non præſumitur ſed probandus eſt. conſi.26.nu.66. 40

3 metus iuſtus dicitur quando ſtatibus imminet periculum. conſil.67. nume.39. 111

3 metus & coactio.ut quis teſtetur, uel non debet eſſe talis, qui cadat in conſtantem uirum. nu. 41.ibi. eod.

4 metus contrarius eſt penitus libero arbitrio, & liberæ uoluntati.conſilio.1.nu.29. 5

4 metus conſanguineorum iuſtus eſt, ſed declaratur.conſi.5.n.161. 1[illegible]

4 metus iuſtus conſideratur arbitrio iudicis conſi.eodem. numero.26[illegible] ibidem. 16

4 metus ſi non poteſt dici iuſtus, in iſto carcerato, minus erit iuſtus in alio tertio libero.nu.172.ibi. 16

4 metus non poteſt eſſe iuſtus, in eo quod iudex iuſte facit. nume.174. ibidem. 16

4 metus quid ſit.conſi.53.nu.47. A quo fuit inductum metu geſta non eſſe rata.conſi.eo.nu.48.ibi. 65

4 metus contrariatur uoluntati & libertati.conſi.eo.nu. 49.ibi. 65

4 metus iuſtus, qui dicatur.nu.51. ibi. 65

4 metus iuſtus eſt etiam ſi actualiter ius non inferatur.nu. 57.ibid. & nu.58.& .59. 7[illegible]

4 metus iuſtus ex quibus arguatur.nu.58.ibid.& num.51.52.53.57. 59.60.& .66. 65

4 magis creditur duobus de metu deponentibus quàm pluribus deponentibus de ſpontanea & libera uoluntate.nu.62. ibi. 65

4 metus præſumitur, quando non fit, quod eſt uériſimile.nu. 66. ibi. 65

4 metus attenditur etiam ſi ſua culpa quis in metum inciderit. nume. 68.ibidem. 65

4 metus quando et ex quibus dicatur purgatus.conſi. eo.nu.70.ibi. 65

4 metus iuſtus reddens matrimonium nullum eſt metus mortis et cruciatus corporis.conſi.58.nu.64. 72

Idem quando quis timet uulnerari, nam non debet expectare. quod uulneretur.nu.65.ibi.et nu.66.et. 75.

Idem quando ſubeſt cauſa, propter quam debet timeri futurum damnum.ibidem.

Idem quando facta eſt offenſa alicui a quo tunc uidet poſſe offendi. ibidem et nu.66.

Idem quando timet poſſe compelli. ibi.

Idem quando adeſt iuſta ſuſpicio eſto quod non ſequatur effectus.nu. 66.ibi.et nu.76. 72

4 metus

4 *Metus eſt ualde contracius conſenſui. conſi.58.nu.66.* 72

4 *metus præſumitur, quando remittitur, uel ſit aliquid quod eſt non ueriſimile.nu.77.ibi.* 72

4 *metus purgatur per actum ſubſequentem, uoluntarium.num. 69.ibi. nume.87. Niſi in eodem actu, duret eadem cauſa metus. ibidem. numero.87.* 72

4 *metus quid ſit.conſi.60.nu.8.* 76

4 *metus eſt contrarius uoluntati & libertati.ibi.nu.9.* 76

4 *metus mortis & cruciatus corporis iuſtus metus dicitur.ibid.numero.12.* 76

4 *metus an ſit iuſtus iudicis arbitrio remittitur.conſi.eo.ibi.nu.18.* 76

4 *metus an operetur erga illum qui ſui culpa incidit in actum metus. ibidem.nu.19.* eod.

4 *metus probari debet ab eo, qui illum allegat.ibi.nu.10.* eod.

4 *metus an ſit probatus uel ne iudicis arbitrio remittitur. ibidem. numero.15.* 76

4 *metus præſumitur quando ſit aliquid non ueriſimile fieri.ibidem.numero.28.* eo.

4 *metus per actum ſubſequentem liberum purgatur. Quod uerum niſi ſubſiſtat in illo actu eadem cauſa metus.conſi.5.nu.207.fo.16.conſi. 60.nu.33.& 14.fo.76.& conſi.170.nu.26.* 176

4 *metus & coactio contrariantur conſenſui.conſi. 65.nu.14.* 82

4 *metus ex quibus probetur.ibi.nu.14.* 82

4 *metus qualis debet eſſe, ut excludat actum profeſſionis. numero.20. ibidem.* 82

4 *Metus minor in muliere ſufficit quam in uiro.nu.21.ibi.* 82

4 *metus qui cadat in conſtantem uirum, eſſe debet ut renuntiatio facta per metum nulla & inualida ſit. conſ.66.nu.3.* 82

4 *metus an cadat in curia.conſilio.66. nu.5.* 82

4 *metus per quem actum probari debet.nu.5.ibi.* 82

4 *metus an probetur ex coniecturis & circunſtantijs. numero.ſexto. ibidem.* 82

4 *metus purgatur ex uoluntarie poſtmodum geſtis, & quando ceſſabat cauſa metus.nu.12.ibi.& nu.13.&.15.* 82

4 *metus limitatus limitatum producit effectum.nu.14.ibi.* eo.

4 *metus non inducitur per uim impulſiuam, ſeu inquietatiuam. conſil. 135.nu.5.* 142

4 *metus non inducitur per ſolam accuſationem inſtitutam. conſi.135. nume.7.* 142

4 *metus debet eſſe continuus & de præſenti.nu.8.ibi.* eod.

4 *metus debet eſſe cum eiſdem, non cum alijs.conſi.135.nu.12.* 142

4 *metus quando conſideratur.nu.13.ibi.* eod.

1 *metus ceſſat, ubi poteſt quis per procuratorem comparere.conſil.1. numero.56.* 2

4 *metus quid ſit, metus impedit liberum arbitrium.conſil. 139.numero.3.& 11.* 145

4 *metus per quos actus indicatur.nu.5.ibi.& n.11.15.& 16.* 145

4 *metus continet dolum, & ex coniecturis & indicijs probatur.cõſ.53 nu.61.fo.56.conſi.58.nu.63.& 86.fo.63.conſ.60.nume.21.fo.64 & conſi.139.nu. 6.& 7.* 145

4 *metus contrariatur uoluntati & conſenſui.conſi. 139.nu.12.* 145

4 *metus mariti in uxorem.ex quibus colligatur. nume. 12. ibi. & numero. 15.* 145

4 *metus iuſtus eſt, ubi adeſt iuſta ſuſpicio.conſilio.139.numero.13.17. & 18.* 145

4 *metus præſumitur, quando remittitur, uel uenditur, quod non eſt ueriſimile.nu.19.ibi.* 145

4 *metus per quem debet inferri.nu.22. ibi.* eo.

4 *metus an tollatur per præſentiam affinium, & quando. nu. 23.ibi. Et quod ſi adeſt copia iudicis, uel ſuperioris.nu. 24.ibi.* 145

4 *metus quando & ex quibus dicatur purgatus.nu.25.ibi.* eo.

4 *Poterunt hæredes uendentes per metum, ratificare uenditionem. nume.18.ibidem. Et conſequenter pretium una cum intereſſe conſequi. nu.18.ibidem.* eo.

1 *metus conſiderabilis, debet eſſe talis, qui cadat in conſtantem uirum. conſ.10.nu.56.* 22

3 *Et conſ.67.nu. 40.* 111

4 *Et conſi.5.nu.171.fo.17.conſi.51.nu.10.fo.53.& conſil. 135.numero. 6.* 142

1 *metus precedens debet durare, alias purgatur ſi tempore actus geſti ceſſat.nu.58.& nu.59.* 22

1 *metus adhibitus per alium, non habet nocere tertio.nu.61. ibid.* 22

4 *metus probatur ex coniecturis approbandis iudicis arbitrio. conſil. 170.nu.19.* 177

4 *metus uidetur perdurare & perſeuerare, quouſque durat eadem cauſa metus.conſi.170.nu.10. Fallit.nu.27.* 178

4 *metus ceſſat in ciuitate libera, in qua uiget iuſtitia. conſil. 135.nu. 12.fo.142.& conſi.170.nu.11.* 177

1 *metum purgat patientia longa.conſi. 10.nu.60.* 22

4 *metum non inducit carcer iuſtus & publicus conſi.5.nu. 176.* 16

3 *metum non arguit præſentia patris niſi alia præcedant. conſi.26.numero.67.* 40

3 *metum excludit præſentia propinquorum.conſi.26.nu.68.* 40

4 *metus præcedens purgatur per conſenſum ſubſequentem. ibidem. numero. 24.* 34

2 *MIHI dictio appoſita per teſtatorem, quãdo & quo caſu impediat pupillarem.conſ.73.nu.56.* 155

3 *miles ſine teſte.poteſt ſua manu propria ſcribere teſtamentum.conſil.68.nu.17.* 116

4 *milites Hieroſolymitani, quibus intendere & uacare debent. conſil. 44.nu.10.* 55

3 *militia empta a patre filio, in ipſius legitimam imputatur. quanti uẽdi potuit.conſ.56.nu.11.& 18.* 93

3 *minæ tunc ſunt in conſideratione, quando minans ſolitus eſſet illas ad effectum deducere. conſi.67.nu.42.* 111

4 *minæ parum conſiderantur quando calore iracundiæ procedunt. conſi.54.nume.32*

4 *minæ ſuperiorum quando inducant iuſtum metum. conſilio.66.nume. 10.& 11.* 82

4 *minæ ſolæ non præſtant iuſtum impedimentum.conſi. 100.nu.45.nec uerbis & aſſertioni minantis eſt credendum, & ſtandum. nu.46.ibidem.* 119

4 *minæ ſolæ non ſufficiunt ad cauendum aliquem de non offendendo quoniam probandum eſt minantem ſolitum eſſe illas ad defectum perducere.conſ.168.n.11.* 175

3 *minima non ſunt conſideranda.conſi. 31.nu.7.* 50

4 *minima & modica non ſunt in conſideratione.conſi.165.nume.14. & nume.15.16.* 171

1 *miniſtri & contrahentis perſona non conſideratur, ſed illius cuius res & negotia geruntur.conſi.98.nume.39.* 178

1 *minor ſumma quod inſit in maiori quo caſu & quando procedat conſil.81.nume.24. Et quod quando de utraque habetur diſtincta prouiſio.nu.25.* 148

1 *minor habens curatorem poteſt conſtituere procuratorem. qui habeat gerere acta. ibi. & nu.22.& 23.* 148

1 *minores poſſunt uenire aduerſus tranſactionem. conſi. 33.nu.14.* 87

1 *minor tenetur tranſactionem obſeruare, ſi ex illa factus eſt locupletior, nec poterit uenire contra eam.conſi.33.nu.18. 29. 30. & 34.*

1 *Idem quando poſt maiorem ætatem ratificauit illam, re ſeu uerbo.nu. 29.ibid.& nu. 30.31.& 32.* 87

1 *minor quando tacuit per quinquennium poſt maiorem ætatem dicitur ratificare geſta in ætate minori nu. 30 ibi. & nu.29.31 & ſeq. Et per hanc ratificationem a lege inductam ceſſat reſtitutio in integrum.* 87

1 *minores in iudicio non poſſunt comparere, niſi ſeruato iuris ordine. conſi.41.nu. 43.* 97

1 *minor factus maior, re ipſa dicitur ratificare contractum ante factu. conſi.49.nu.17.117.et 18. Secluſo dolo intelligitur.nume.19.ibi. Ceſſat enim iſto tempore minor ætas quæ erat cauſa contractus nulli.n. 20.ibi. Dantur et aliæ rationes.ibi.et nu. 21.et 22.* 108

1 *minor compromittendo eo ipſo dicitur lædi, et ei competit reſtitutio. conſi.89.nu. 46. Etiam ſi conſanguinei minoris eſſent præſentes. & iuraſſent compromiſſum tendere in utilitatem minoris.conſi.eo.num. 46.ibid.* 160

1 *minor.25.an. poteſt pro debito priuato carcerari. conſil.94.nu.40. Fallit ſi ſit filiusfam. n.41.ibidem, & quid ſi eſt frauduloſus, & doloſus.nu.42. ibid.* 167

1 *minor liberans tutorem, ratione non reddita ſatis dicitur lædi, & dãnificari, ita ut in integrum poſſit reſtitui cõſ.96.n.8.& 9.& 4.* 171

1 *minor quando iurauit non uenire contra ratione, &c. clauſula iſta ſatis operatur conſi.91.nu. 63.* 164

1 *minor ueniens contra tranſactionem, ſeu actum per eum geſtum prius debet reſtituere ſeu offerre omnia, quæ inde recepit. conſ. 96. nu. 112. maxime quando illa recepit autore prætore, & decreto iudicis. nu.113.ibi. Et quando ex prædictis factus ſuit locupletior. numero. 118.ibid.* 171

1 *minor contrahendo & alienando cum iuramento reddit ualida omnia geſta.conſi.97.nu.1. Et procedit quando faceret contractum iuratum non ſeruata forma ſtatuti.nu. 2.ibid.* 174

1 *minor excluſus a reſtitutione poteſt allegare nullitatẽ. n.19.ibi.* 174

1 minor

1 *Minor iurans ſe maiorem non habet reſtitutionem in integrum. conſilio.97.nu.31. Si probatur maior ceſſat omne remedium. nu. 47. in toto illo titulo præſupponitur uerè fuiſſe minorem.nu.48.* 174

1 *minores propter ætatem faciliter decipiuntur, quod ſecus in tutoribus & curatoribus.conſ.98.nu.27.* 178

1 *Minor ſictè dicitur cõtrahere mediãte perſona tutoris ſeu curatoris. nu.33.ibidem.* 178

1 *Minor multa interuenire debent in alienatione rerum minorum ut ualeat.conſi.98.nu.1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12.13.& 14.fo.18. 99.nu.1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12.13 14.& 15.& conſi. 100. nu.1. cum plu.ſeq.fol.183.conſ.85. nu.18.21.22.& 23.* 156

1 *Nec creditur inſtrumento in quo aſſeritur iuſtam cauſam eſſe æris alieni etiam ſi eſſet æs alienum iſtud non ſufficit.ibi.n.19.& 20.* 156

Sententia interlocutoria præcedere debet ſuper dictis. ibi.n.23. 156

Requiritur etiam & decretum iudicis cum cauſa cognitione & cauſæ probanda ſunt antequã interponatur decretum.ibid.n.25.26.27. & 28.nec creditur iudici aſſerenti prædicta interueniſſe.ibi.nu.29. Nec ulterius ſufficit aſſertio notarij. ibi.nu. 30. 156

Solennitates prædictæ in rebus minorum ſeruanda ſunt etiam contractu emphyteotico ſeu liuellariu.ibi. nu. 35. 156

1 *minor contrahens procuratorio nomine alicuius non tenetur ſeruare formam traditam a ſtatuto loquente de contractu minoris.nu. 35.ibid. Et idem eſt ſi minor contraheret tutorio nomine alterius.nume.36.ibi.* 156

1 *minor dictum de minorinoribus loquitur de geſtis per minores & tamen comprehendit geſta per tutorem & curatorem, ac adminiſtratorem.conſ.98.nu.40.* 156

1 *minor conſtituens procuratorem ad cõtrahendum procurator ille obſeruare debet formam iuris communis, et ſtatuti diſponentis ſuper tali contractu.conſ.98.nu. 46.& 47.* 156

1 *Minor contrahens cum autoritate tutoris, ſeu curatoris poteſt dicere contractum nullum uel habere reſtitutionem in integrum. nu. 54 ibidem.* 156

1 *minor cum iuramento ratificans alienationem factam non ſeruata forma a iure tradita an eam ualidet.conſ.99.n.16.17.& ſeq.* 156

1 *minor quando contrahit an diuerſa ſit ratio ab illa quando curator contrahit.conſi.99.nu.33.& 48.* 156

1 *minores quando alienant, qualiter eis de iure communi prouideatur. nu.34.ibid.* 156

1 *minor iurans excluditur a beneficio minoris ætatis. conſi. 97.numero.57.* 174

1 *minor quando dicatur iuraſſe ſe maiorem, & ex quibus colligatur. conſ.97.nu.84.* 174

1 *minor iurans ſe maiorem nullo remedio iuuatur.conſ.121.n. 32.* 220

1 *minor factus locupletior tenetur, eſto quod in actu cum eo celebrato non fuerit obſeruata ſolennitas a iure requiſita.nume.33.ibid. Et non reſtituitur in integrum, quando non probat de læſione. nu. 34 ibidem.* 220

1 *minor aduerſus tranſactionem põt petere reſtitutionem in integrum, & alij eius conſocij gaudere poſſunt dicto beneficio.conſ.11.n.31.* 25

1 *minor fideicõmiſ.reciproco poteſt renunciare.conſ.12. num. 11.36. & 37.* 29

1 *minor cum authoritate curatoris poteſt tranſigere.nu.12. ibi.* 29

2 *minor excuſatur a negligentia per eum cõmiſſa.conſ.45.nu.28.* 121

2 *minoribus negligentibus concedenda eſt in integrum reſtit. num. 29 ibidem.* 121

3 *minor læſus non debet reſtitui.conſi.53.nu.61.* 75

3 *minor an poſſit in integrum reſtitui aduerſus aditionem hæreditatis factam ſine beneficio inuentarij, & an poſſit reſtitui, ut inuentarium conficiat.conſi.65.nu.55.* 105

3 *minores adeuntes hæreditatem poſſunt tanquam læſi per reſtitutionem in integrum ſe ab illa abſtinere.conſi.69.nu.159.* 118

3 *minoris bona non poſſunt alienari in emphyteuſim & liuellum.conſilio.85.nu.9.* 143

3 *minor non poteſt etiam prædicta gerere cum conſenſu tutoris. ibide.*

3 *minoribus interdicta eſt alienatio immobilium.ibi.nu.11.* eo.

3 *minor prohibitus eſt facere contractus.conſ.86.nu.51.* 145

4 *minor reſtituendus eſt.conſ.85.nu.5.* 143

4 *minori læſo, non conceditur reſtitutio aduerſus ſententiam.conſil.17. nume.47.* 39

3 *minori non denegatur reſtitutio in integrum eſto quod contra tutorẽ habeat actionem.conſi.100. nu.61.* 183

1 *minori competit actio realis pro rebus ſuis male alienatis.conſil.98 numero.14.* 178

4 *minor quatuordecim annis in cauſa criminali non eſt idoneus teſtis. conſ.164.nu.3.* 170

4 *minor ætas in criminalibus non eſt apta ad teſtimonium.conſ.163.numero.7.* 170

4 *minor ann.10.non eſt idoneus teſtis ad probãdum crimen, & delictũ. conſi.165.nu. 6.* 170

4 *miſſam non audire diebus feſtis an & quando ſit peccatum, uel ſapiat hæreſim.conſi.169.nu.72.* 176

1 *miſſum in poſſeſſionem uirtute ſententiæ inducit pignus prætorium.cõſi.42.nu.8. Et miſſus ſequitur tenutam.& detentionem.nu.9.ibi. Et iſta poſſunt animo retineri etiam ſi miſſus per plures annos poſſeſſionem non ingrediatur.nu.10.ibi.* 98

1 *miſſus in poſſeſſionem uirtute ſententiæ arbitramentalis naniſcitur poſſeſſionẽ.n.11.ibi.& n. 12. Et quid quando immiſſio ſit ex ſecundo decreto uirtute dictæ ſententiæ.nu.22.ibi.* 98

1 *miſſus in poſſeſſionem authoritate iudicis & ſentẽtia efficitur dominus.nu.22.ibi. Et idem quando mittitur uirtute ſecundi decreti. nume.24.ibidem.* 98

4 *Miſticum licet ceſſet in figura tamen inquantum continet moralitatẽ ſeu legẽ iudicialem, an remaneat firmũ et ualidum, quo ad moralem intelligentiam ſibi annexam. conſi.68.nu.96.* 84

4 *Miſtica & figuralia hodie penitus ceſſant maxime in ſignificante.cõſilio.68.nu.95.* 84

4 *miſticu & figuratiuu fuerunt & ſunt ſublata.nu.108.ibi.* 84

4 *Mixtus caſus non comprehenditur ſub ſimplicibus in odioſis.conſil. 114.nu.13.* 129

3 *MOBILIA non ueniunt appellatione bonorum immobilium. Differunt enim inter ſe conſil.86.nu. 1.* 145

2 *mobilium appellatione, an ueniant ſeſe mouentia. conſilio eodem.nu. 2.ibid.* 145

2 *mobilium appellatione, an ueniant nomina debitorum. nu.5.ibid.& melius.nu.9.& 10* 145

2 *Mobilium & ſuppellectilium appellatione, an ueniat pecunia, & quo caſu.conſi.eod.nume.11.ibid.& nu 12.& 13.ibid.fo. 116.& conſi.89.nume.46.* 181

2 *mobilium appellatione an ueniant merces & alia deputata ad uendẽdum.conſi.79.nu.47.& an ueniant repoſita ad tempus ut ſtarent in aliquo loco.ibidem. nu. 48.* 163

2 *mobilium appellatione an ueniant ſeſe mouentia, & animalia. conſi.67.nu.1.fo.120.conſi.79.nu.41.* 149

2 *mobilium bonorum apellatione, an & quando ueniant actiones.conſilio.94.nu.1.* 191

2 *mobilium appellatione an ueniant iura & nomina debitorum. nu.3. ibi. Et an iſta ſiat ſpeciei de per ſe ſeparata nu.3. ibi.* 191

2 *Mobilium appellatione an ueniant animalia, et ſeſe mouentia. conſi. 96.nu.10. Et an ueniant fœtus ipſorum animalium.nu. 11.ibid. In locum deficientium animal ũ an teneatur ſummittere alia. nu. 12.ibi. Et an debeat habere uſumfructum, quo ad ſeruos & partus ancillarũ n.13.ibi. Et quid in nominibus debitorum.n.14.ibi.* 196

2 *Moderamen procedere debet cum cauſa et iuſtu, et non uoluntate abſoluta.conſi.11.nu.71.* 27

4 *moderator et arbiter quiſque in re ſua eſt.conſi.5.nu.191.* 16

4 *modica et nimia non ſunt in cõſideratione.conſil.3.nu. 31.fo. 11.et conſi.165.nu.14.15.et.16.* 171

2 *modicum tempus eligendi et declarandi terminari debet iudicis arbitrio.conſi.23.nu. 3.* 70

4 *modicum tempus infra decennium intelligitur.conſil. 98.nu.5.* 118

1 *modicitas pretij ualde conſideratur in ſimulatis contractibus.conſi. 54.nu.68. Et et ſatis eſt, precium fuiſſe taxatum.nume.79.ibid. Et quid ſi creditor de rebus nullam capit informationem nu. 70. ibi. Et quid ſi debitor ſemper remanſit in poſſeſſione. nu. 71.ibi. Et quid ſi poſt contractũ ſoluit datia, et grauamina.n.72.ibi. Et quid ſi factũ eſt pactũ, ut quouſq; redimeret, et haberet annuatim ſoluere aliquid nu.73.ibi.* 115

1 *Modicitas pretij inducit præſumptionem ſimulationis. conſilio.55. numero.41.* 118

2 *modus & forma in faciendo aliquid in diſpoſitione hominis formam inducit.conſi.19.nu.8. Maxime quando apparet ponentem ordinem, uelle illum præciſe ſeruari.nu.9. ibid. Et quando apparet de mente diſponentis, quod uoluit inducere formam, & de uehemẽti affectione. num.10.ibi.* 54

2 *modus adimpleri poteſt poſt hæreditatem acquiſitam et poſt ſucceſſionem.conſ.19.nu.249.* 55

4 *modus procedendi et inquirendi contra hæreticos eſt iuris poſitiui. conſ.2.nu.140.* 55

1 *molendinum habens ius ducendi aquã pro molendino, non poteſt ex-*

truere

uenire aliud molendinum conſi. 116. n. 6. 217

3 Monachus comprehenditur ſub ſtatuto uocante maſculos excluſis fœminis. conſ. 47. nu. 62. 73

2 Monachus poteſt eſſe in iudicio ſine conſenſu abbatis ad ſui commodum. conſ. 16. nu. 100. 43

3 Monachi poſſunt locare prædia monaſterij alijs. conſil. 98. n. 2. 118

2 Monaſterium an habeatur loco filij, ad excluſionem ſubſtituti. conſ. 65. nu. 6. & melius. nu. 10. & ſeq. Et quid ſi filia grauata ingreſſa eſt monaſterium prorſus incapax bonorum in particulari & in communi. nu. 7. ibi. Taliter ita ingreſſo, an ſtatim ſuccedant ſubſtituti in caſu mortis, ſeu uenientes ab inteſtato. nu. 8. ibi. 147

4 monaſterio & monachis non licet recedere a locatione. conſil. 98. nume. 11. 118

4 Monaſteria religioſorum de iure communi, exempta ſunt ab his, quæ debentur ordinario ex lege diœceſana. conſi. 22. nu. 4. Conſequenter non tenetur ſoluere cathedraticum. ibi. 34

4 monaſteria prædicta ex priuilegijs exempta ſunt. nu. 5. ibid. 34

4 Monaſteria inter diœceſim ſita non ſunt exempta a lege iuriſdictionis conſ. 95. nu. 2. 116

4 Monaſterij poſſeſſiones poſſunt ad modicum tempus locari per adminiſtratores. conſ. 98. nu. 3. 4. & 10. 118

4 Moneta & bona & iuſti ponderis, non poteſt fabricari per aliquem ſine licentia ſuperioris. conſ. 169. nu. 20. 175

4 De monetis currentibus licitum eſt mercaturam fieri. conſilio. 169. num. 30. 175

4 In crimine falſæ monetæ, non ſufficit conatus niſi ſequatur effectus. conſi. 169. num. 24. 175

4 monitio, & denunciatio quid operetur. conſi. 173. num. 9. Et tenetur monentes, quatenus ad id tenerentur. num. 10. ibid. Et an ſit facienda in iudicio, uel ſufficiat extra iudicium. nu. 11. ibi. Et an poſſit fieri diebus feriatis. nu. 12. ibi. Et quot uicibus ſit facienda. n. 13. ibi. 136

2 Monitio iudicis non requiritur quando teſtator expreſſam mentionē fecit priuationis hæreditatis in caſu inobedientiæ. cōſ. 19. n. 210. 55

4 Monitorium redditur nullum ex defectu iuriſdictionis. conſil. 45. & numero. 5. 56

4 Monitorium iniuſtum & iniquum & non iuſtificatum ſuſtineri non poteſt. nu. 2. ibi. 56

4 Monitorium reſoluitur in uim ſimplicis citationis, comparente monito. conſ. 113. nu. 1. 129

1 Mora quando non eſt periculum allatura ceſſat ſequeſtrum. conſil. 41. nume. 34. 97

1 Mora ſoluendi canonem, an poteſt purgari. conſ. 108. nu. 57. 202

1 Mora Non dicitur in mora ſoluendi qui compenſando ius habet. cōſilio. 121. nu. 20. 220

1 Mora præcedens interitum ſpectat ad moroſum. conſ. 123. n. 3. 222

1 Mora quando quis dicatur in mora conſtitutus. conſi. 124. nu. 6. 222

2 Mora an poſſit purgari, quando appoſita eſt dies & pœna de rigore. conſ. 19. nu. 195. Et quid de æquitate canonica. nu. 196. ibid. & nu. 239. & alijs ſeq. declaratur. nu. 196. ibi. 55

2 Mora cauſatur ex lapſu dici legalis. nu. 198. ibi. 55

2 Mora non poteſt purgari in ultimis uoluntatibus ſi dies, & pœna apponuntur a teſtatore expreſſe uel tacite ex euidenti mente ipſius. numero. 222. ibi. 55

2 Mora non purgatur quando inſtitutus ſub conditione illud non fecit infra tempus & quando teſtator proceſſit ultra. nu. 213. ibi. 55

2 Mora non purgatur, quando executio fit a lege licet non ſit facta ab homine. nu. 223. ibi. & nu. 22. eo.

2 Mora non purgatur, quando quis contrauenit uoluntati teſtatoris non ſeruando eius uoluntatem. conſi. eo. nu. 226. ibi. eo.

2 Mora non purgatur quando pœna eſt propter ius cōpetens moroſo & tranſlatum in alium. nu. 227. ibi. eo.

2 Mora commiſſa in non adimplendo conditiones impurgabilis eſt numero. 234. ibi. 55

2 Idem quando quis eſt moroſus circa quærendam ſibi actionē & quærendum ſibi ius nu. 236. ibi. Siue conditio conſiſtat in dando, ſiue in faciendo dummodo faciliter potuiſſet adimpleri. nu. 237. ibi. 55

2 Moræ purgatio ceſſat poſt diem appoſitum a lege. conſilio. 19. numero. 199. 54

2 Moræ purgatio ceſſat ex pluribus. conſ. 19. nu. 21. 54

2 Moræ purgatio non recipitur in ultimis uoluntatibus quando executio fit ipſo iure. ibi. nu. 225. 55

2 Moræ purgatio ceſſat, quando lex poſt lapſum termini facit executionem. ibi. nu. 230. eod.

2 Mori quis non poteſt cum pluribus filijs ante pubertatem. conſilio. 83. num. 25. 169

3 Mori cum teſtamento dicitur qui hæredem inſtituit licet ſpes ſiue nihil diſponit de bonis ſibi a teſtatore relictis in quibus fuit grauatus fideicommiſſo. conſ. 72. nu. 60. 126

3 Mori pro parte teſtatus & pro parte inteſtatus quis non poteſt. ibi. numero. 73. eod.

2 Mori ſine filijs maſculis conſiderabile non eſt conſilio uigeſimoquinto. numero. 81. 78

2 Moriens ab inteſtato an tacitē uocet ſibi ſuccedentes ab inteſtato omni iure. conſ. 22. nu. 58. 67

3 Moriens ab inteſtato tacite dicitur uocare proximiores ſuos. conſil. 79. nume. 8. 137

3 Moriens tranſmittit etiam nulla facta mentione quantitatis dotis. conſ. 36. nu. 23. 56

3 morientibus ultimo quando poſt mortem pluribus eſt quis ſubſtitutus illi dicuntur inuicem ſubſtituti & grauati. conſi. 53. nu. 42. 85

3 moriente fideicommiſſario pendente conditione fideicommiſſum uniuerſale non tranſmittitur, etiam ad ſuos. conſi. 93. nu. 9. 158

2 Mortuo ab inteſtato ita ſuccedunt fœminæ ſicut & maſculi. conſ. 89. num. 27. 181

2 Mortuus in dubio an quis præſumatur in pupillari ætate, uel poſt, et cui incumbat onus probandi iſtud. conſi. 36. n. 43. & nu. 46. Et quid in illa conditione per quam quis uocatur, ſi inſtitutus mortuus eſſet ſine liberis. nu. 43. ibi. & nu. 46. 104

2 Mortuus relicto filio mortuus dicitur cum filijs, & non ſine. conſil. 85. nume. 42. 172

3 Mortuo primo ſubſtituto ante grauatum ad fideicommiſſum ueniunt illi nominati in perſona propria. cōſ. 66. nu. 75. 107

4 Mortuo debitore ſi liquidatio fuit facta contra fideiuſſores an ſufficiat. conſ. 121. nu. 12. 135

4 Mortuo illo qui habet declarare ante declarationem quid agendum conſ. 123. nu. 17. 135

4 Mortuus non poteſt condemnari regulariter, & ſi fit non ualet ſententia. conſ. 155. nu. 8. 161

2 Mors ciuilis an æquiparetur naturali in fauorem ſubſtituti. conſilio. 65. num. 5. 147

2 Mors ciuilis iſto caſu an producat eundem effectum, quem produceret mors naturalis. nu. 9. ibi. 147

4 Mors ciuilis quando operetur effectum mortis naturalis, & quando illi æquiparetur. conſ. 5. nu. 117. 16

4 Mors ciuilis æquiparatur naturali in caſibus a iure expreſſis & non alijs. nu. 149. ibi. fo. 24. nu. 117. 16

4 Nec æquiparatur quando per omnia non producit eundem effectum etiam in diſpoſitione hominis. conſi. eo. nu. 150. ibi.

4 Et idem quando ſpecialiter facta eſt prouiſio & expreſſio de morte naturali. ibi. 151. ibi.

4 Et idem in caſu præcedenti, quando eſſemus in diſpoſitione legali. nume. 152. ibi.

4 Et idem ut non ueniat mors ciuilis, quando diſpoſitio uitiaretur ſi nō expectaretur mors naturalis. nu. 154. ibi.

4 Mors tantum uidetur operari, quantum iuramentum. conſil. 7. numero. 18. 22

4 Mors ciuilis, quo caſu æquiparetur naturali. conſ. 19. nu. 18. 22

4 Mors uoluntas, negligentia, in quibus æquiparantur. conſ. 119. numero. 27. 127

4 mors omnia ſoluit. conſ. 155. nu. 5. 161

1 Mos ſolitus in cambijs recipiendis ſeruandus eſt conſilio. 91. numero. 24. 164

4 Mos & uſus patriæ & regionis probandus eſt. conſilio. 165. numero. 16. 171

1 Mores multum conſiderantur. conſ. 29. nu. 26. 77

4 Mores boni & bona indoles excludunt omnem ſiniſtram ſuſpicionem. conſi. 51. nu. 21. 62

4 Mores boni & mali, ex quibus indicantur & apparent. conſi. 68. numero. 336. 85

2 Motus proprij clauſula, & ex certa ſcientia oſtenditur diſponentē uelle uti plenitudine poteſtatis. conſ. 15. nu. 63. 40

1 motus proprius non tollit defectum intentionis & mentis. conſilio. 1. numero. 74. 2

2 Et conſ. 3. nu. 27. 9

4 Et conſ. 42. nu. 26. fol. 54. conſilio. 74. numero. 23. fol. 102. & conſ. 69. nume. 22. 95

1 Motus proprius non operatur in præiudicium tertij. conſi. 1. n. 75. 2

4 Et conſ. 79. nu. 22. 100

1 Motus proprius non operatur ultra ſcientiam & mentem concedentis. conſ. 1. nu. 76. 2

1 *Motus proprius non importat ſcientiam.conſi.1.nu. 78.* 2
1 *Motus proprius non tollit inhabilitatem, nec inducunt diſpenſationem, incompatibilium.conſ.1.nu.78.* 2
4 *Et conſ.74.nu.37.& 38.* 102
1 *Motus proprius non tollit qualitates, & defectus extrinſecos ultro narratos.conſ.1.nu.79.* 2
4 *Et conſ.74.nu.41.* 102
1 *Motus proprius non includit non uériſimiliora.conſ.1. nu. 80* 2
2 *Et conſ.4.num. 28.* 10
4 *Et conſ.74.num.42.* 102
2 *Motus proprius ſupplet errorem et alios defectus.conſ.4.n.35.* 10
2 *Motus proprius tollit omnem ſurreptionem, et iuſtam cauſam importat.conſ.15.nu.58.* 40
4 *Et conſ.18.num.15.fol.36.conſ.42.numero.3.fol. 54.conſ.74.numero.22.* 102
2 *Et ſi apponitur ad ſupplicationem partis adhuc uiget motus proprius.conſ.15.nu.59.* 40
4 *Motus proprius & ex certa ſcientia conſideratur dupliciter.conſ.3. numero. 57.* 11
4 *Motus proprius ex certa ſcientia, an operetur ualiditatem monitorij nulli.conſi.45.nu.33.* 56
4 *Motus proprius non tollit falſitatem cauſæ expreſſæ.conſil. 68.numero.217.* 85
4 *Motus proprius non ualidat gratiam factam lite pendente, ſi de ea nulla facta eſt mentio.conſi.74.nu.17.* 84
4 *Motus proprius neceſſario non includit ſcientiam concedentis.conſ. 74.nume. 29.* 102
4 *Motus proprius non tollit ſurreptionem in præiudicium tertij.conſil. 74 num.33.* 102
4 *Motus proprius non uenit contra ueritatem.ibi.nu.48.* 102
4 *Motus proprius ſi eſt procuratus non præſtat rubur procurãti.conſil.eo.nu.23.* eo.
4 *MVLIER coniugata ſi habitat cum adulterio, & maritus ſuo arbitrio poterat ad eam habere acceſſum, natus ex eo præſumitur filius mariti & non adulteri.conſi.64.nu.9.* 81
2 *Mulier conſtante matrimonio poteſt agere contra tertios poſſeſſores ſi maritus incepit male uti ſua ſubſtantia.conſi.80.nu. 46.* 146
2 *Mulier contrahens tanquam tutrix alterius non tenetur ſeruare formam ſtatuti loquentis de contractu mulieris.conſ.98.nu.37.* 178
2 *Mulier maior habẽs maritum poteſt contrahere & alienare nulla ſeruata ſolennitate etiam marito abſente.nu.61.ibi.* 178
2 *mulier & minor contrahentes per procuratorem uidentur ficte cõtrahere.nu.66. ibi.* 178
2 *Mulier tranſiens ad ſecunda uota priuatur legato quo caſu & in quibus terminis iſtud procedat.conſ.95.nu.26.* 193
2 *Mulier licet tranſeat ad ſecunda uota non propterea tenetur reſtituere fructus quos antea percepit uirtute dicti legati.ibi.nu.49.& 50. Non enim tenetur ſemper perſeuerare in uiduitate.ibi.nu.51.* 193
2 *Mulier relicta uſufructuaria facit fructus ſuos, et ſi non fecit inuentarium, nec ſatis dedit, ſi hæres ſuper inſtantia nõ fecit.conſi.96.nu. 6. Et quid ſi hæredes non fecerunt inuentarium. conſilio. eodem. num. 7.ibi.* 196
2 *Mulier relictã uſufructuaria omnium bonorum &c. an debeat habere uſumfructum locorum comparatorum annua.nu.10.ibi.& ſeq.nume.16.& ſeq.* eo.
3 *Mulier maritata.& minor.25.anno.an comprehendatur in ſtatuto diſponente minorem.25.ann.non poſſe teſtari.conſi.16. nu.12* 24
3 *Mulier quando & ex quibus dicatur non honeſte uiuere.conſil.29. nu.57.& ſeq.* 45
3 *Mulier ſecundo nubens uidetur marito illã dotem conſtituere, quam primo conſtituit.conſi.34.nu.1. Et ſi tertio nubit, uidetur tertio marito dotem illam conſtituere quam conſtituit ſecundo, ibi.nu.2. Attenditur ultimus ſtatus.nu.3.ibi.* 54
3 *Mulier conſentiens alienationi factæ per maritum cum iuramento etiam datæ enormi læſione quod non poſſit petere abſolutionẽ. cõſi. 75.nu.8.& etiam ſi allegaret enormiſſimam ſecũdum opi. aliquorũ. ibi.nu.9. Maxime ſi adeſt clauſula renũtiationis & exceptionis doli mali in ſolidum &c.ibi.nu.10. Et quid ſi mulier præſtans conſenſum alienationi non poteſt habere recurſum ad bona mariti, ex quo non extant.ibi.num.13* 133
3 *Mulier. In contractu geſto cum muliere præſumitur ſimplicitas, & iuramentum eſſe captioſum.conſi.26.nu.74* 40
3 *Mulier quod excludatur a ſucceſſione propter conſeruationẽ agnatis, cenſetur fauorabile.conſi.110.nu.1* 176
1 *Mulier conſentiens marito alienanti, & renunciãs iuri ſuo põt uenire contra talem renunciationem, quando non extant bona mariti, ſuper quibus poſſit ſe iuua e.conſi.75.nu.16. Et ſi maritus tempore renunciationis habebat bona, ſi poſtmodum reperitur illa non ſufficere reſtitutioni dotis, idem erit nu.17.ibi.* 133
3 *Mulier uiuens & nihil dicens, poſtmodum moriens liberatur a reatu periurij.nu.20.ibi* 133
3 *Mulier uiuens, & nihil dicens contra iuramentum, eius hæredes poſſunt petere abſolutionem a iuramento ad cautelam, non tamen neceſſario.nu.21.ibi.* eo.
3 *Mulieris fragilitas laborat contra propria commoda, numero. 30. ibidem.* eod.
3 *Mulier ſecundo marito, an poſſit concedere pluſquam continetur in l.hac edictali.C.de ſecun.nup.conſ.91.nu.36.* 155
3 *Mulier in dote habens expreſſam hypothecam poſteriorem, præfertur anteriori habenti tacitam.conſ.102.nu.5. Et iſta anterior expreſſa præfertur poſteriori, quamuis illi fuerit tradita res nu. 7. ibidem. Præfertur etiam nedum pro ſorte principali, ſed adhuc pro uſuris. num. 8.ibi.* 167
4 *mulier adultera non perdit dotem quando maritus fornicatur, conſiliu.54.nu.45.* 67
4 *mulier confitendo ſe eſſe cognitam ab aliquo non probat.conſi.54.n. 48.& aliis ſeq.* 67
4 *Mulier ſoluto matrimonio ab hæredib. uiri, licitè poteſt capere quid annuum quouſque dos ſibi ſoluatur.conſi.64.nu.1.* 81
4 *Mulier ſoluto matrimonio, quouſque dotem recipiat debet alimentari ab hæredibus mariti.conſ.64.nu.3. Et loco dictorum alimentorum poteſt capere interuſurium conceſſum per ſtatutum. Et quæ qualitates ut id licite capiatur, debent concurrere.nu.4.ibi.* 81
4 *mulier licitè poteſt tale interuſurium in alium transferre n.6.ibi.eo.*
4 *Mulier an & quando teneatur reſtituere res, quas aſſeritur apportaſſe nu.26 ibi.* 81
4 *Mulier poſt contractum matrimonium, an poßit ingredi religionem, & infringere matrimonium adhuc non conſummatum.conſi. 65. nume.1. Et quid ſi poſt profeßionem per triennium in illa perſeuerauerit.nu.2.ibi.* 82
4 *Mulier facultatem habet contracto matrimonio ingrediendi religionem.conſi.125.nu.15. Fallit quando matrimonium fuit conſummatum.num.16.* eod.
4 *Mulier non poteſt habere duos maritos.conſ.68.nu.75. Nec dimiſſo primo poterat capere alium.nu. 76.* 72
4 *Mulier quæ admißit tres maritos non dicitur honeſte uiuere. conſi. 160.num.8.* 168.
4 *Mulier tranſiens ad tertia uota dicitur inhoneſte uiuere. conſ. 160. nume. 9.* eo
4 *mulieri aßerenti ſe ab illo fuiße defloratam quando ſit credendum & quo caſu.conſ.60.nu.30.* 76
4 *Mulieres non ſunt idonei teſtes, quando agitur de pœna fiſco applicanda.conſi.165.nu.11.* 171
4 *mulier uiri potens eſt in anno.12. Eo tempore legitimè matrimonium contrahit. Habet eo tempore legitimã perſonam ad contrahendum etiam ſi rapta eſſet.conſilio.170.nu.10.& 11.* 177
2 *Mulier maior poteſt contrahere, nec contra illum poteſt uenire.conſiliu.33.nume.16. Et geſtum ab ipſa eſt obſeruandum. nu. 17.ibid. Et etiam per ſuos hæredes.num.18.ibi. Et hæredibus ſuis futuris, poteſt quis contrahendo præiudicare, & rebus ſuis imponere legem. nume.19.ibi.* 87
4 *Mulierem nolle damnum mariti, omnis præſumptio eſt.conſilio. 87. nume.16.* 111
1 *Multa impediunt fieri quæ iam facta tenent.conſilio.quadrageſimoquinto. num.10.* 101
1 *Et conſ.45.nu.10.* 101
4 *Et conſilio.2.numero.45.fol.5.conſilio.5.num.62.fol.15.& conſ. 68.nu.176.* 85
3 *Multa ſimul iuncta magis operantur.conſi.29.nu.38.* 45
4 *Et conſ.1.nu.194.* 5
4 *Multa permittuntur tranſire per quandã uniuerſitatẽ, quæ non tranſeunt per ſe ſpecialiter.conſ.50.nu.3.* 61
4 *Multa fuerunt permiſſa a Deo, quæ hodie prorſus denegantur. conſi. 68.nu.101. Et quid ſi fuerunt permiſſa non perpetuo ſed figuratiue. nume.102.ibid.* 84
4 *multi quando ſunt, qui habeant rem communem, & ut ſinguli nõ poſſunt ſuper illa diſponere regulariter, niſi omnes conſentiant. conſiliu. 90.nume.12.*
Ita ut factũ ab omnibus alijs non præiudicet uni.n.13.ibi. In re competente pluribus, ut ſinguli non iure ſingulari, ſed de iure eccleſiæ pu

teſt maior pars ſtatuere.nume.15.ibidem. 113
1 Multiplex remedium competit ad recuperandum res abſtractas. cõſil.75.nu.24. 141
1 Munera patrimonialia quæ & an ab eis excuſentur aliqui.conſi.25. nu.75.Et ſi imponuntur ratione rerum forenſes non excuſantur. nu. 76.ibi.Et idem ſi prædia forenſium ſunt alibrata. nu. 77. & ibi.nu. 114. Et idem ſi ſtatu. loci forenſes aſtringerentur. nu.78. ibi.& nu. 79.81.& 35.& 36. 64
4 Munera hincinde tranſmiſſa.& recepta non probant matrimonium. conſil.61.nu.15. 77
4 Munuſcula hincinde miſſa non probant matrimonium fuiſſe contractum inter illos ea mittentes.conſi.59.nu.20. 75
1 Munitiones facere an & quando liceat dominis prædiorum & penes los prope ripã fluminis.cui inhærẽt prædia, et per totum.conſ.105. nume. 1. 196
3 Mutanda non ſunt,quæ certam habuerunt interpretationem.conſil. 82.nu.21.fo.140.& conſ.92.nu.64. 156
4 Mutans iudicium intentatum.condemnandus uenit in expenſis.conſ. 21.nume.1. 34
4 Mutans iudicium,condẽnandus eſt in expenſis.conſ.31.nu. 51. 43
3 Mutare uoluntatem quis poteſt quouſq; uiuit.conſ.77.nu.75. 111
4 Mutare quid ſit.conſ.151.nu.25. 155
3 Mutatio uoluntatis debet eſſe libera non obſtante aliquo pacto.conſi.69.nu.10. 117
4 Mutatio uultus & palliditas inducunt præſumptionem mali. conſil. 156.nu.55. 162
4 Et conſ.66.nu.6. 84
1 Murus exiſtens in medio an cenſeatur cõis.conſi. 63.nu. 1. Et poſtmodum inde ædificatum,commune cenſetur.n.2.ibi. 127
1 In muro cõi non poteſt quis feneſtas facere.nu.5.ibi. Et facta debent recludi.nu.4.ibi.Maxime ſi murus communis fuit deſtinatus, & poſitus ad certum uſum.nu.5.ibi. 127
1 In muro communi unus ſociorũ altero inuito,non poteſt aliquid facere.nu.7.ibi.Et inuitus dicitur iſto caſu,quando non conſentit. nu.8. ibi.Et ſola præſentia non inducit conſenſum.nu.9.ibi.& nu.10. 127
4 In muro communi ſocius inuito alio ſupra culmen poteſt facere feneſtras.nu.12.ibidem.Niſi non appareat conſuetudo, & ius nõ permittit.nu.13.ibidem. 117
1 Murus cõis poteſt eleuari in parte conſocij.conſ.63.nu.14.ibi. 127
4 Murus quòd ſit communis,ex quib.probetur.conſi.116.nu.9. 124
4 Muri proprietas per quæ ſigna probetur.ibi.nu.10. eo.
4 In muro alterius quis non poteſt aliquid facere.ibi.nu.13. 124
4 In muro communi non licet facere ſcalam.ibi.nu.14. eo.
1 Mutuantibus reſtituendum eſt mutuum in ſua qualitate, & bonitate & ſine diminutione.conſ.35.nu.10. 91
4 Mutus & ſurdus ſimul a natura an poſſit matrimonium contrahere. conſ.63.nu.1.& nu.ſeq.& nu.4.Et quid ſi ex accidenti fuerit mutus & ſurdus.nu.2.ibidem. 80
4 Mutus & ſurdus a natura reputatur, ut mente captus.nu. 4.ibi.Et quid ſi talis mutus & ſurdus a natura ſignis & coniecturis oſtenderet intellectum.nu.5.ibi.& nu.7. 80
4 Mutus & ſurdus a natura, an ſignis & coniecturis oſtendat intellectum relinquitur arbitrio iudicis.nu.8 ibi. 80
4 Mutus & ſurdus eueniente ætate habili, ſi matrimonium contrahere permittitur per gubernantes illos uocandi ſunt ſubſtituti.num. 9.ibidem. 80
4 Mutus & ſurdus a natura,an poſſit condere teſtamentum. num.15 ibidem. 80
4 Mutum & ſurdum a natura habere intellectum ex quibus ſignis, & coniecturis probetur.nu.13.ibi. 80

De litera, N.

1 NARRATIO Sola facti ſufficit, quando proceditur ſummariè,& ſine ſtrepitu.conſ.76.nu. 1. Et ſi non eſt facta concluſio & petitio in proceſſu ſatis eſt quòd de iſtis per alia uerba conſtet & poteſt id apparere ex alijs ſcripturis maxime ſi proceſſus dependet ab illis. ibidem numero 2.3.& 4. 141
1 Narratio & proœmium cauſam finalem denotant.conſ. 96. numero 45. 171
4 Narratiua,an & quando reddat diſpoſitionem ſurrepititiam. conſil, 103.nume.13. 122
3 Natiuitas facta in domo mariti tanquam potentior præfertur tractatui. & nominationi factæ per adulterum patrem.conſilio.10. numero 13. 21
2 Natiuitas filij qualiter probetur per memoriale & ſcripturam patris.conſ.5.nu.58. 11
1 Natus ex maritata retẽta in domo adulteri, præſumitur filius adulteri,& non mariti. conſi.10.nu.34. 22
2 Natus ex coniugata poteſt eſſe quandoque filius adulteri,& non mariti.conſ.12.nu.107. 28
2 Natus ex marito & uxore in domo mariti præſumitur generatus ex ſemine mariti.nu.232.ibi.& nu.234. 28
2 Natus ex uxorata poteſt eſſe filius adulteri, ſi conceptus fuit tempore quo maritus erat abſens.ſeu infirmus.nu 242.ibi. Poteſt etiam id induci,quando aliæ coniecturæ concurrerent,per quas conſtaret illũ eſſe filium adulteri.nu.143.ibid. 28
2 Nati ex uxorato ſpurij ſunt. conſi.15.nu.10.Idem quando non poterat tempore natiuitatis eſſe matrimonium inter eos, ex quibus nati ſunt.nu.11.ibi. 39
2 Nati ex filia fœmina aliam patris agnationem ſequuntur.conſi.19. numero.35. 54
2 Natus in domo præſumitur filius mariti, licet eius uxor ex qua natus eſt,quãdoque fuerit ab alijs cognita.conſi.29.nume.11.& 97. & ſequ.declaratur. 91
2 Natus in octauo menſe uiuere non poteſt. conſilio. 56.nu.6.& alijs ſequent. 148
2 Natus. Non natus,nec conceptus uiuo.teſtatore nec tempore teſtamenti nec tempore mortis adhuc illi ſuccedere poteſt.conſil.83. numero.12.& 13.Et quo caſu iſtud procedat & locum ſibi uendicet.ibi. 169
2 Natus ex fœmina annorum.50. maiore an dicatur legitimus & ſit ſucceſſibilis & iſto caſu ut dicatur legitimus & ſit ſucceſſibilis quæ requirantur probationes.conſi.29.nu.45.cum ſeq. 91
2 Natus tempore immaturo nec uolens uiuere ſecundum curſum naturalem,iudicandus eſt,ut abhortiuus.nu.8.ibi. 91
2 Natus ex filia, non uenit appellatione domus, nec familia,ſeu cippi ipſius teſtatoris.conſi.63.nu.26. 144
3 Natus ex uxorata abſente marito præſumitur generatus ex ſemine alterius quam mariti.Debet tamen iſtud concludenter probari.cõſ. 64.numero.5. 104
4 Natus imperfectus in 5.& 6. & 7.menſe licet ſtatim moriatur,an rũpat teſtamentum.conſi.145.num.13. 57
1 Naturalem tantum habens poſſeſſionem non præſcribit etiam longiſſimo tempore. conſ.104.nu.127. 191
2 Naturalis,filius tantum ad feuda non poteſt ſuccedere.conſi.14.numero.18. 57
2 Naturalis tantum non uenit ſub illa conditione,ſine filijs legitimis, & naturalibus.nu.19.ibi. eo.
2 Naturalis tantum differt a legitimo & naturali.n.20.ibi. eo.
2 Naturales tantum debent habere alimenta ſuper bonis paternis.nu. 27.ibi.Niſi habeant unde aliter uiuere poſſunt.n.28.ibi. 37
2 Naturales tantũ pro qua parte poſſunt ſuccedere patri.n.25.26. 37
2 Naturalis capi poteſt pro quocunque filio.conſ.15.n.56. 40
4 Naturalis lex,quæ propriè dicatur.conſ.68.n.347.
4 Natura de lege,nedum ſunt illa principia practica uel concluſiones deſcendentes ex illis ſed etiam illa quæ ſunt conſona dictis principijs & concluſionibus & illis conformia.conſ.68.nu.379. 86
4 Natura fœdus uiget inter has perſonas,ſcilicet cognatum & relictã fratris,prohibens coniunctionem concubitus.conſ.68.nu.381. 86
1 Natura copulatiua eſt ut omnia copulata uerificentur & adimpleãtur.conſ.95.nu.7. 169
1 Naulum ſoluendum eſt pro tota naue cõducta,etiam ſi pro parte fuerit uacua.conſ.96.nu. 49. 171
1 NEC dictio, quandoque capitur pro neque quandoque continet connexam implicatiuam.conſ.36.nu.9. 91
1 Neceſſarium.Qui uult conſequens uelle uidetur neceſſarium antecedens.conſ.81.nu.75. 149
2 Et conſ.37.nu.29.fo.106.& conſ.89.nu.7. 181
5 Et conſilio.2.nume.22.fo.6.conſi.6.nu.19.fo.13.& conſil.76.numero.31. 134
4 Et conſ.3.nu.104. 11
2 Neceſſitas legem non habet,& neceſſitatis cauſa contra communes regulas quamplura ſunt inducta conſ.32.nu.12. 98
2 Neceſſitatis cauſa quomplura conceſſa ſunt,contra communes concluſiones.conſ.55.nu.23. 99
2 neceſſe eſt coniecturas eſſe ueroſimiles, & ſufficientes. conſilio.97. numero.18. 197

3 *Neceſſitas excuſata forma tradita per ſtatutum.conſ.46.nu.25.* 71
4 *Neceßitas permittit plures uiſitationes poſſe fieri.conſi. 105. numero. 24.* 113
4 *Neceßitatis priuilegia remißiuè.nu.25.ibi.* eod.
4 *Negans pontificis poteſtatem ut hæreticus habetur. conſi. 1 numero ſeſto.* 2
3 *negans dubium an & quando admittatur ad beneficium ceßionis, ſeu quinquennalis dilationis.conſ.100.nu.6. Et quid quando mendacio & negatione procuratoris non adeſt dolus.ibid.nu.8. Et quid ſi facta eſt per illa uerba nego narrata prout narrantur &c.ibi.n.9.* 166
4 *negans aliquid non poteſt interpretari ut affirmet. conſilio.141.numero.13.* 146
4 *negantes non poßidere, turbare dicuntur.conſi.126.nu.9.* 137
4 *negare Chriſtum hæreticum eſt.conſ.1.nu.189.* 5
1 *negatiua quandoque probãda eſt.conſ.022.nu.23.* 190
3 *negatiua per rerum naturam regulariter eſt improbabilis.conſi.13.nu.16.Fallit quando eſt coarctata loco & tempore.nu.17.* 22
3 *negatiua coarctata, quando probet concludenter.conſ.19.nu.23.* 28
4 *negatiua dictio præcedens, abnegat omnem poteſtatem, & imponit neceßitatem, ut actus non fiat.conſ.58.nu.35.* 72
4 *negatiua quãdoque probanda eſt per negantem.conſ.138.n. 2.* 144
4 *negatiua probari poteſt in pluribus caſibus, & maxime quando eſt coarctata loco & tempore probatur per conteſtes debent tamen teſtes formiter concludere, ut eam probent. Et ſatis probatur quando deponunt taliter quòd uerisimile eſt eis, eſſe cognitum quod dicunt prout ſufficit ſi dicatur, audiui quia fui præſens.conſi.161. nu. 10. 11.12.13.14.& 15.* 169
4 *neglecta uidentur, quæ ſpeciali nota digna ſunt.ſi ſpecialiter non deſignantur.conſi.74.nu.8.* 102
4 *negligens petere inueſtituram priuatur iure ſuo. conſilio. 103. numero. 16.* 122
2 *negligentia imputatur, quando ſpoliatus potuit per uiam iuris conſequi ſuum. Quod minime procedit, quando nulla aderat copia iudicis tunc enim licitum eſt propria authoritate rem ſuam recuperare.conſil.24.nu.18.& 19.* 63
2 *negligentia alicui non poteſt imputari, quando diligentia nihil profuiſſet ſi fuiſſet adhibita.conſ.24.nu.22.* 63
2 *negligentia prælati nocet eccleſiæ circa præſumptionem rerum illius. conſi.101.nu.83.* 186
3 *negligentia ex quibus non debet imputari.conſ.92.nu. 51.* 156
4 *negligentia prælati nocet eccleſiæ.conſi.3.nu.15.* 11
2 *negligentia & factum antecesſoris in feudo ex pacto & prouidentia non nocet ſucceſſori.conſi.23.nu.199.* 52
2 *negotiationi nauali an uero terreſtri, an quis proponatur multum differt.conſi.93.nu.59.* 166
4 *negotiorum geſtorum actio competit in materia cambiorum.conſilio. 131.num.27.* 140
1 *nemo appellando contra ſententiam ſupremi principis uenire poteſt conſi.118.nu.1.* 218
2 *nemini licet uenire contra tranſactionem propriam uallatam iuramento.conſi.10.nu.92.* 22
2 *nemo contra iuramentum audiri debet, non petita abſolutione. num. 93.ibidem.* 22
3 *nemo poteſt repudiare hæreditatem in feudo hæreditario, & illud acceptare.conſ.26.nu.44.* 38
2 *nemo regulariter poteſt promittere factum alienum, & promittendo non obligatur.conſ.16.nu.114. Fallit ſi promittit ſe facturum, & curaturum.conſ.eo.num.115.ibi.Videtur enim iſto caſu factum pro proprium promittere, & non adimplendo tenetur ad intereſſe. conſil.eodem, numero.116.ibidem.*
Et quid ſi in contractu principali, ſuper quo iſte ita promiſit, eſt nullus.nu.117.ibi. 43
2 *nemo in alium transfert quod non habet.conſi.7.nu.8.* 18
2 *nemo dat quod non habet.conſi.15.nu.71.* 40
4 *Et conſi.65.nu.10.* 82
2 *nemo poteſt ſe iuuare ex aliquo actu, quem non acceptat. conſi. 31. nume.40.* 79
2 *nemo præſumitur iactare ſuum.conſi.35.nu.21.* 91
4 *Et conſi.7.nu.8.fo.22.& conſi.169.nu.54.* 145
4 *nemo poteſt in alium plus iuris transferre, quam ipſe habeat.conſil. 25.num.30.* 36
2 *nepos ex fratre an ſit talis perſona quæ ex præſumpta mente defuncti debeat excludere ſubſtitutum.conſi.42.nu.28. Et an talis perſona debeat eſſe ex deſcendentibus ipſius teſtatoris.ibi. Et quid ſi ſubſtitutus eſt in æquali gradu cum cohærede pendente ipſum excludere.numero.19.ibi.* 115
2 *nepotes ſtante matre filia teſtatoris, non poſſunt auo materno ab inteſtato ſuccedere.conſi.54.nu.22.* 132
2 *nepos ſeu neptis mortuo patre ſeu matre, reſpectu aui teſtatoris obtinet primum locum, & debet inſtitui ſeu exhæredari ex cauſa, alias præteritus ſeu præterita reddit teſtamentum nullum.conſi. 60. numero. 2.5.& 9.* 139
2 *nepos mortuo patre occupat dictum locũ, ita ut debeat inſtitui, ſeu exhæredari ex cauſa.conſi.64.nu.2. Occupat enim primum locum patris.nu.3.ibi.* 145
2 *nepos repræſentans perſonam patris ſuccedit una cum patruo. num. 19. ibid.* 145
2 *nepos in fideicommiſſo, an ſuccedat una cum patruo.nu.29.ibidem. & num.30.* 145
2 *nepos præſumitur ignorare diſpoſita, & contenta in teſtamento aui. conſ. 72.nu.18.* 155
2 *nepos præſumitur habere ſcientiam teſtamenti auiti, & contentorum in eo, geſſit aliquid relatiuum ad tale teſtamentum.nu.22.ibi.* eo.
2 *nepos admittitur una cum patruo ad fideicommiſſum, ex coniecturata mente teſtatoris.conſilio.38.numero. 14.fol.93.conſilio.77. nume.13.* 160
2 *nepotes non uati tempore diſpenſationis, an & quando ueniant in cõſideratione.conſ.77.nu.29.* 161
2 *nepos ex fratre excludit ſororem tranſuerſalem, ſi nepos eſt filius maris.conſ.85.nu.59.* 172
2 *nepos natus ex filia teſtatoris, natus dicitur ex eius proprio corpore.conſi.88.nu.11.* 179
3 *nepotes nec deſcendentes non comprehenduntur appellatione filiorũ, quo ad grauamen inducendum.conſi.14.nu.15. Minus etiam includitur nepos, quando reperitur filius in primo gradu in quo diſpoſitio fuit uerificata.nu.16.ibi. Minus etiam comprehenduntur in grauamine fideicommiſſario.nu.17.ibi.* 22
3 *Nepos ab inteſtato ſuccedit una cum matertera auunculo ſuo.conſ. 31.nume.5.* 50
2 *Nepos appellatione filij an & quando ueniat in grauamine.conſilio. 87.num.23.* 177
3 *Et conſi.52.nu.15.& alijs ſeq.* 83
3 *nepos comprehenditur appellatione filij ex coniecturata mente teſtatoris.conſ.52.nu.19.* 83
3 *nepos uenit appellatione filij quando eadem ratio uiget in nepote quam in filio.conſ.52.nu.20.* 83
3 *nepotes comprehenduntur quando teſtator aſcendens protulit ſimpliciter uerbum filijs.conſi.52.nu.21. Et idem ſi non ſunt nominati ſpecifice & non erant tunc nati & in euentum futurum filij tantum fuerunt appellati.ibi.nu.22. Et idem ſi nomen filij eſt appoſitum per modum cauſæ & conditionis in fauorem eorum.ibidem.nu. 25.* 83
3 *nepos admittitur cum patruo in fideicommiſſa in quo ſuccedit teſtatori, & non grauato.conſ.42.nu.24. Et quando ſuccedit aſcendenti, nepos uenit una cum patruo, & auunculo.nu.25.ibi.* 65
3 *nepotes ex fratre ſuccedunt patruo.conſi.109.nu.27.* 174
4 *nepos deſcendens ex primogenito præfertur patruo in iure primogeniture.conſ.72.nu.106.* 98
2 *nepotes non ueniunt in contractibus appellatione filiorum.conſi.20. numero.14.* 62
1 *nepotes & omnes deſcendentes in conceſſione feudali ueniunt appellatione filiorum.conſi.10.nu.23.* 42
1 *nepotes an & quando ueniant appellatione filiorum.conſilio.89.numero.21.* 160
3 *nepotes an ſuccedant una cum patruo in allodialibus.conſi.65. numero. 42.* 105
2 *nepos ex fratre in feudis pariter ſuccedit cum patruo.conſ.2.nu.44. & nu.48.fo.10.& conſi.10.nu.4.* 22
2 *nepos repræſentat perſonam patris, quãdo ſuccedit auo, & admittitur una cum patruo.conſi.3.nu.39. Et idem quando expreſſe uocatur, & de primo.n.40.ibi.& nu.42. In ſucceßione fideicom.notatur ſicut in ſucceßione ab inteſtato.nu.41.ibi.* 12
2 *nepos ex filia ſuccedit una cum matertera auo.conſi.3. nu. 15.* 8
2 *nepotes & pronepotes, an inſimul ſuccedant cum matertera.conſil. 18.nu.56.& plene.nu.80.& 81.* 51
2 *nepotes non poſſunt ſuccedere inſimul cum patruo, eodem tempore. nu.76.ibidem. Et quid ſi inſtitutio facta eſt de fratre, & filijs eius. nume.77.ibi.* 51
2 *nepotes & deſcendentes quandoque uidentur uocati, & honorati actiuè, non autem paßiuè grauati.conſi.31.nu.25.* 96
2 *nepotes poſſunt dici uocati actiuè, & non paßiuè.nu.28 . ibi.* 89

2 nep

2 Nepotes nati & concepti poſt mortem teſtatoris, quandoq; cenſentur uocati per fideicommiſſum. conſ. 31. nu. 41. 96
2 Nepotes uocati ad fideicommiſſum, ad illud uenire poſſunt, ſiue eorum pater alienaſſet, ſiue non. nu. 54. ibi. 96
2 Nepos ab auo, an poſſit grauari in legitima, et quando ſi eſt pupillus. conſ. 36. nu. 17. 104
2 Nepos & deſcendens repræſentat perſonã patris in ſucceſſione aſcẽdentium. conſi. 37. nu. 41. 106
2 Nepotes in fideicommiſſo relicto per aſcendentes ſuccedãt una cum patruo. nu. 15. ibid. 106
2 Nepotes ex fratre præmortuo, an & quando ſuccedant in fideicommiſſo una cum patruo. conſ. 39. nu. 4. & nu. 12. 111
2 Nepos non ſubintrat locum patris, quando tractatur de ſucceſſione patrui magni. nu. 12. ibidem. 111
2 Nepos ut ſuccedat in locum patris, an debeat eſſe ſaltẽ conceptus, ſeu natus uiuente teſtatore. nu. 15. ibi. Et quid quando teſtator uocat ſuperextantes, ſeu ſuperexiſtentes. nu. 16. ibi.
2 Nepos & pnepos tantũ ſuccedũt ĩ locũ patris, & nõ alij ulteriores. cõſi. 40. nu. 18. Et iſti in duobus tantũ caſibus repræſentãt locũ parẽtum præmortuorum. nu. 29. ibidem. In alijs uero caſibus non ſubintrant. nu. 30. ibidem. 112
3 Nepotibus non eſt utile fideicommiſſum habere locũ in illis, imo oppoſitum. conſi. 41. nu. 62. 63. & 64. 63
2 Neptis quando poſſit ſimul ſuccedere cum patruo repræſentans perſonam anteceſſoris ſui. conſi. 20. n. 22. 62
3 Neptem poſſe habere plus quam filia non inconuenit. conſi. 41. nu. 65. & nu. 75. Et quia teſtator nullam dotem reliquit filiabus naſcituris. nu. 65. ibi. 63
2 Neptis ex maſculo dicitur deſcẽdere per lineã maſculinã, & eſt agnata. conſi. 40. nu. 38. & nu. 41. 112
2 Neptis nata ex filio dicitur de familia teſtatoris, etiã q̃ ſit nupta extra familiam. nu. 39. ibi. eo.
2 Neptis ex filio deſcendens ex uirili ſexu, & coniuncta per uirilẽ ſexum. nu. 40. ibi. eo.
2 Neptis ex filio, an comprahendatur ſi teſtator conſiderauit maſculos. conſi. 40. nu. 43. 112
3 Neptis an poſſit dotari ex legitima et trebellianica. cõſ. 41. n. 61. 63
2 Neptis teſtatoris excluditur a ſubſtituto exiſtente de familia ipſius teſtatoris. conſi. 48. nu. 18. 125
2 Neptis ex fratre, an obtineat locũ patris, et ſuccedat una cũ patruo. conſi. 50. nu. 11. 127
2 Neptis naſcens poſt mortem aui condentis teſtamentum, an reddat nullum illud, & reliqua in eo relicta, & quid ſi eſt appoſita clauſula codicillaris. conſi. 60. nu. 30. 139
2 Neptis ſuccedit una cum matertera, quo ad bona aui. nu. 34. ibi. 139
2 Neptis ſuccedit in locum matris præmortuæ. cõſi. 61. nu. 1. Et præterito reddit teſtamentum aui nullum. nu. 2. ibi. & nu. 6. 141
2 Neptis occupat locum matris, beneficio legis uelleyn. nu. 9. ibi. 141
2 Neptis ex filio, an & quando uideatur excluſa, ſi teſtatoris filia fuit excluſa. conſi. 89. nu. 35. 36. 39. & ſequen. 181
2 Neptes ex filio ſunt melioris conditionis, quàm filia propria teſtatoris. conſ. 35. nu. 22. Et quia filiæ nominatim ſunt excluſæ. nu. 23. ibid. Et quia filiabus expreſſe prouidit neptibus minime. nu. 24. Et priuatio facta filiabus, non eſt trahenda ad neptes. nu. 25. ibi. Et quæ non proſunt ſingula, quando & quo caſu procedant. nu. 26. ibi. 2 nume. 27. & 28. 58
2 Neptis ex filio excludit ſubſtitutum. attento iure communi. conſil. 41. nu. 19. Et quid quãdo in teſtamento nulla facta eſt mentio maſculorum. nu. 20. ibi. 62
3 Neptis eſt quandoque melioris conditionis, quàm mater uel filia teſtatoris. nu. 72. ibi. & nu. 71. 62
3 neptis ex filio agnata eſt. nu. 78. 62
2 NISI dictio poſita poſt prohibitionẽ alienãdi, concedit potentiam in illo caſu ad faciendi. conſi. 31. nu. 35. 96
3 NOLLE permittere, idem eſt, quod prohibere. conſilio. 67. numero. 13. 117
1 Nomen al cuius qui conſentit apponi in negotiatione inſolidũ obligatur. conſi. 93. nu. 9. & 12. Et maximè in patre reſpectu filij. nu. 10 Et qui nedum fuit præſens, ſed conſentit expreſſe. nu. 11. ibi. 166
1 Nominis impoſitione conceſſa, uidetur cõceſſa libera adminiſtratio. nu. 12. ibi. Et quia pater non contradixit geſtis per filiã. nu. 13. ibi. Et quia recepit pluries literas ſub dicto nomine celebratas. nu. 14. ibi. Et ex iſtis habetur pro conſentiente. nu. 15. ibi. eo.
1 Nominis appoſitio ſola non debet attendi, ſed precij ſolutio. cõſi. 42. nume. 36. 98
1 Nomina per numeralia ſi fiat uenditio, an ſit certa reſpecta quota. cõſilio. 59. nu. 26 122
1 Nomina quotitatiua denominantur a numeris. conſi. 69. nu. 11 133
3 Nomen hæredis in teſtamento nuncupatiuo corã teſtibus eſt nuncupandum. conſi. 19. nu. 11. 22
3 Nomen heres, an uerificetur in primo tantum, & quo caſu. conſi. 57 nume. 21. 94
3 Nomen hæres, ſi profertur a teſtatore in conſtitutione, qualiter intelligatur. nu. 14. ibidem. eo.
3 Nomen idem quando poteſt capi, ut genus, & ut ſpecies in dubio uidetur expreſſum in ſpecie. conſi. 58. n. 6. 95
3 Nomẽ debitoris ſequeſtrari poteſt & prohiberi. coſ. 107. n. 77. 169
4 Nomina ſinonima non inducunt diuerſitatem in effectu. conſ 5. numero. 104. 15
4 Nomina diuerſa arguunt diuerſitatem in effectu. conſ. 21. nu. 13. 32
4 Nomen dos, proprie in qua dote uerificetur in materia ſtatutaria. cõſi. 62. n. 32. & n. 33. Et quid ſi mulier habet alia bona. n. 33. ibi. 78
2 Nomina debitorum an ueniant ſub legato omnium mobiliũ. cõſ. 79. nu. 44. Et an & quando ueniant pecunia. nu. 45. ibi. 163
1 Nomen familiæ poteſt referri ad perſonas, & includit omnes deſcẽdentes ex ſanguine gradatim. conſ. 21. nu. 45. & nu. 106. 51
2 Nomen alterius familiæ nõ licet paſſim aſſumere, & facere inſignia & arma illius cum tendant ad honorem & dignitatem familiæ. conſil. 19. nu. 36. 54
2 Nomina teſtium deſcribi debent in fine notulæ. conſ. 28. num. 12. & plenius. 59. 60. & 61. 89
2 Nomina debitorum non computantur in bonis ſtabilibus, faciunt enim tertiam ſpeciem. conſ. 50. nu. 121. 127
2 Nomina debitorum non comprehenduntur in iuribus depẽdentijs & utilitatibus bonorum ſtabilium. nu. 24. ibi. 127
2 Nomina debitorũ, in quibus bonis cõnumerẽtur. conſ. 96. n. 15. 196
2 Nomen hæredibus, de filijs intelligitur, & deſcendentibus. con. 32. num. 1. & nu. 25 98
4 Nomina debent conuenire rebus, & ex diuerſitate nominum inducitur diuerſitas rerum. conſi. 3. nu. 6. 11
4 Nomina nuda non conſiderantur. conſi. 49. nu. 40. 60
1 nominatim quid celebrari quando dicatur. conſ. 117. nu. 8. 217
3 nominatim aliquid fieri, quando dicatur. conſi. 2. nu. 49. ſol. 6. & cõſil. 110. nu. 45. 176
3 nominatim fieri, & exprimi dicitur etiam per relationẽ. nu. 57. ibid. Et quid ſi pro forma requiritur uerbalis nominatio. nu. 58. ibi. 6
3 nominatim quandoque capitur pro certitudinariẽ. nu. 60. ibi. 6
3 nominatim factam dicitur expreſſo nomine effici, uel expreſſa alia deſignatione. conſi. 110. nu. 46. 176
1 nominatim dicitur fieri, quod fit per relationem. conſ. 122. nu. 3. Maxime quando relatio non poteſt niſi ad unum referri. n. 4. ibi. 211
2 nominati per teſtatorem præferuntur alijs in ſucceſſione fideicõmiſſi. conſ. 38. nu. 4. fol. 93. & conſi. 64. nu. 32. 109
2 nominatus per teſtatorẽ ad fideicommiſſum uenit. conſ. 40. n. 2. 111
2 nominatus a teſtatore præfertur alijs. nu. 21. ibi. 111
2 nominati & expreſſè uocati a teſtatore, omnibus alijs præferuntur. conſ. 39. num. 8. 111
2 nominati ſub conditione quandoque cenſentur uocati. conſil. 57. numero. 20. 136
2 Si uocatur aliquis, & etiam eius filij, & deſcendentes cenſentur omnes inſtituti. & honorati gradatim tamen, & ordine ſucceſſiuo. numero. 21. ibi. 136
3 nominati a teſtatore, uidentur ab eo uocati ad fideicommiſſu. conſ. 5. nume. 30. 11
3 nominatus expreſſè, excludit alios nominatos collectiuè. conſi. 21. numero. 16. 32
4 nominatus ab habente facultatem nominandi an iuuetur per gratiã conceſſam nominanti, & quando & quo caſu cenſeatur dicta facultas reuocata & per totum. conſi. 141. nu. 1. 246
4 nominatus a quo dicitur gratiam conſequi a nominante, uel a concedente facultatem nominandi. nu. 38. ibid. 146
4 nominatio conceſſa cardinali de beneficijs prouidendis, qualiter interpretari debeat. conſ. 40. nu. 1. 82
Nominati ſub nomine collectiuo pro uno habentur. Et a quis partibus admittuntur. conſ. 49. nu. 1. & 2. in. 2. uola. fol. 10. Et quid ſi nominati ſint diſtributiuè. ibi. nu. 3. & 4. eod.
4 nominatio facta coram perſona in dignitate conſtituta magis prævalet. conſ. 46. nu. 25. 57
4 nominatio uxoris & mariti, de muliere coniuge. et marito, non probat matrimonium, maxime quãdo in præiudicium alterius matrimonij

 dici-

dicitur facta.conſi.59.nu.7.& 8. 74

4 *Nominatio prædicta etiam in inſtrumēto facta non probat matrimonium præſumitur enim facta ad detegendum peccatum & fornicationem.ibi.numera.8.& 9.* 74

4 *Nominatio in aliquo inſtrumēto factu de aliqua muliere pro cõiuge non probat matrimonium.conſi.61.nu.24.* 77

2 *Nominationes quando ſunt diuerſæ de filio,cuius ſit filius,cui illarū ſtandum ſit.conſi.10.n.99.& 100.* 22

2 *Nominatia quando probet filiationem.cõſilio.10.numero.7.& numero.15.51.52.& 53.* 21

2 *Nominatio filiationis facta per patrem quando probet filiationem eius reſpectu.nu.15.ibi.& nu.51.52.53.86.97.& 100.21.& 22*

2 *Nominatio facta de aliquo prout de filio neceſſario non probat filiationem.con.11.nume.24. Et idem dicendū eſt de præſtatione alimentorum.numero.25.ibi.* 27

2 *Nominatio ſola non probat filiationem.conſi.12.nu.246.* 29

2 *Nominatio filiorū facta in teſtamēta per patrem facit eos légitimos conſi.13.nu.17.& nu.32.Et quæ interuenire debent in hac nominatione,ut producat effectum iſtum.nu.27.ibi. Et an conſideratur, an ſit facta principaliter uel enunciatiue.n.29.ibi.Et quid ſi illi conſtituit tutorem.nu.30.Vel pupillariter ei ſubſtituitur.nu.31.ibi.* 36.

2 *Nominatia filiationis, & inſtitutio factu in teſtamento, probat illum eſſe filium.conſt.29.nu.10.& plenius.nu.95.96.& 113.* 91

2 *Nominatio ſolu,& reciproca non probat matrimonium,licet mutuo ſe coniuges nominent.conſ.15.nu.33.Et quid ſi tractunt ſe ut coniuges in eodem lecto,& ſimilibus.nu.34.ibi.Et quid ſi concurrit fama uicinia.nu.35.ibi.* 39

3 *Nominationem fuiſſe factam implicite ſatis tamē eſt per relationem ad aliquam ſcripturam ſeu cedulam.conſilio.19.nume.12.& nume.26.& ſeq.*
Idē erit in legato & fideicōmiſſo & in hæredis inſtitutione.n.13.ibi. In hæredis inſtitutione contrarium communiter ſeruatur. numero.14.ibid. 28

2 *Non entis nulla ſunt qualitates.Vide.ſupra.in literu.Et in uer.Ens.*

4 *Non refert quid ex æquipollētibus fieri Dummoda mentem diſponentis ſeruemus.conſt.5.nu.103.* 16

4 *Notu ſpeciali quæ digna ſunt, exprimi dicunt & non ueniunt &c. conſ.111.nu.33.* 128

3 *Notarius poteſt pro abſentibus recipere & ſtipulari. conſt. 69. nu.135.& nu.148.ibi. & ſeq.Et quæritur utilis abſentibus abſque aliqua ceſſione notarij & ratificatione abſentium.nu.136. ibi. & nu.148.ibi.& ſeq.* 119

3 *Notarijs aſſerentibus contrahentem eſſe ſana mentis non datur fides. conſi.87.nu.43.* 147

3 *Notarius poteſt ſtipulari pro donatario abſente. conſ. 88.num. 90. Et quando uideatur ita ſtipulari,uel ne.nu.91.ibi.* 150

3 *Notarius ſtipulans pro abſente unam donationem non uidetur ſtipulari aliam.nu.91.ibidem.* eod.

4 *Notario aſſerenti citatos & uocatos fuiſſe canonicos,non creditur alio non apparente.conſi.31.nu.14.* 43

3 *Notario aſſerenti matrimonium publice eſſe contractū minime credendum eſt in præiudicium tertij.conſi.57.nu.30* 71

4 *Notario aſſerenti ſibi aliquid eſſe commiſſum per iudicem non creditur.conſi.61 nu.7.* 77

4 *Notarius deputatus in remiſſoria, an poſſit eſſe teſtis de his, quæ antea ſciebat. conſi.70.num.16.* 96

4 *Notarius falſarius poteſt condemnari.conſi.162.nu.31.* 169

4 *Notarius falſarius poteſt torqueri ad ueritatem habendam. ibi. nu.32.eod.*

2 *Notarium eſſe rogatum multæ coniecturæ ſunt.conſilio Vigeſimoſeptima.nu.20.* 86

4 *Et maximè ſi ſolitus eſt alias falſum committere.ibi.nu.33.* eo.

2 *Notarij conficiunt librum in quo regiſtrant omnia inſtrumenta, & demum in alia charta ſcribunt tenorem contractus, & illam dant partibus & liber ille habetur pro originali, & protocollo.conſ.28.nume.22.* 89

2 *Notarij induſtria non eligitur in ſcribendo, ſed ut fidem det geſtis, & publicando,& ſubſcribendo fidem accōmodet.cōſi.28.nu.30.* 89

2 *Notarius publicare poteſt inſtrumentū ſub illa notula prius ſcripta a partibus dummodo illum ſubſcribat.conſ.28.nu.31.* 89

2 *Notario datur facultas extendendi & declarandi primam imbreuiaturam.conſi.28.nu.38.* 89

2 *Notarius corrigere poteſt errorem propria autoritate, & ſine iudicis decreto.conſi.28.nu.42.* 89

2 *Notarius corrigere poteſt errorem,etiā parte non uocata:conſi.28.numero.48.* 89

2 *Notarius præſumitur integer & legalis.nu.49.ibi.* 89

2 *Notarius in ſubſcriptione dicens ſe fuiſſe rogatum probat rogitum. conſi.28.nu.52.* 89

2 *Notarius ſe ſubſcribens,& publicans inſtrumentum præſumitur rogatus.nu.52.ibi.& nu.53.& 56.* 89

2 *Notarius qui patitur ſe deſcribi inſtrumento præſumitur rogatus. conſi.28.nu.57.* 89

2 *Notarius omittēs ſcribere inſtrumentum ſecundum ordinem conſuetum,falſi ſuſpicionem non incurrit.conſi.28.nu.61* 79

2 *Notarius an computetur in numero teſtium in teſtamentis & codicillis.conſi.34.& nu.43.* 10e

2 *Notarius non tenetur dare copiam inſtrumenti ſine mercede. conſil.31.num.17.* 79

2 *Notarius non debet apponere iuram.etiā ſi eſſet ſolitum niſi ſit præſtitum.conſi.45.nu.40.* 108

2 *Notarius intelligitur rogatus apponere clauſulas ſolitas & conſuetas,& quando.nu.42.ibi.& num.44. Debet tamen illas apponere, dum actus eſt in fieri, & non poſtquam eſt perfectus & uulgarizatus.nu.43.ibid.* 108

1 *Notarius ſecundum ſuam cōſuetudinem poteſt illam abbreuiaturam &c.extendere.conſi.48.nu.27.* 107

2 *Notarius poteſt pro abſente,& altero ſtipulari, & ualet.conſi.32.nu.2.* 149

2 *Notarius quando computetur in numero teſtium.conſi.51.nu.4.& numero.6.& 7.* 112

3 *Notarium in dubio non eſt præſumendum committere falſum & delinquere.conſi.38.nu.37.* 95

3 *Notarij rogati de aliquo inſtrumento tres ſolent cōficere ſcripturas conſi.61.nu.2.Et quādo una differt ab alia,ſemper recurritur ad originale,& protocollum.nu.2. ibi.* 100

3 *Notarius pōt,& tenetur errorē corrigere.& emēdare.n.8.ibi.* 100

2 *Notarius & ſacerdos ſunt alijs teſtibus digniores.cōſi.67.nu.3.* 111

1 *Notoria inducunt ſcientiam conſi.13.nu.120.* 52

1 *Notorium an & quando requirat declarationē.conſi.52.n.54.* 110

1 *Notorium quod ſit.conſi. 1.nu.34.* 2

2 *Notorium facti Dicitur in his quæ procedunt & ſunt diſpoſita ſecundum naturam.conſ.56.nume.7.* 134

1 *Notorius defectus proprietatis obſtat agenti poſſeſſor.recu.conſi.10 nume.68.* 22

2 *Notula prima. & originalis ſcripta manu diuerſorum redditur ſuſpecta conſil.18.numero. 3. Maximè quando notarius nullam mentionem facit, cuius manu originalis notula fuerit ſcripta.nume. 4. ibidē.& plenius,nu.35.& 36.& 38.Et quid ſi in notula originali in ſuo principio appoſita eſt una dies,& a tergo folij ipſius notulæ appoſita eſt alia dies,an talis uariatio ſit nociua.n.5.ibi.& n. 39.& 43. Et an dies propter talem uariationem uideatur omiſſa, & eius omiſſio uitiet.nu.6.ibi.& nu.39. & 40.* 89

2 *Notula ſcripta manu teſtatoris multum operatur ad tollendam ſuſpicionem falſitatis.nu.16.ibi.* 89

1 *Noua uectigalia & collecta,& noua grauamina,imponi debēt. conſilium.69.nu. 9.* 133

1 *Nouatio propria quæ ſit,& quādo dicatur fieri.cōſ.110.n.66.* 205

5 *Nouatio non inducitur,niſi expreſſe agatur.conſi.78.nu. 18.* 137

3 *Nouatio ex quibus uerbis inducitur.conſi.107.nu.25.* 169

3 *Nouatio inducitur,ſi dicatur,pro decē,quæ tibi debeo,promitto quindecim nu.27. ibi.* eo.

3 *Nouatio inducit.& cauſat liberationem.nu.28.ibid.* eo.

4 *Noualia,quæ propriè dicātur.conſi.73.nu. 30.* 101

4 *Nunc Variantur cōſtitutiones propter temporū uarietatem.n.136 ibidem.Maximè ut maius periculū & ſcandalum euitetur. numero. 137. ibid.* 5

4 *Nouo indigent remedio,quæ de nouo emergunt.conſi.1.nu.133.* 5

1 *NVLLITAS ſi opponitur contra tres conformes ſententias.ea non obſtante.mandantur executioni. Nec ulterius conceditur appellatio.Fallit niſi allegaretur nullitas ex defectu iuriſdictionis.Et quando nullitas appareat ex eis demo actis,& ex eodem proceſſu.nu.22.& 23.prout fallit quando eſſet nulla ex defectu iuris naturalis. nu.24.conſi.93.nu.20.& 21.* 189

2 *Nullitas patens ex lectura laudi opponi poteſt, & illius executionem impedit.nu.148.ibi.* 65

1 *Nullitas ex defectu poteſtatis nunquam dicitur excluſa, etiam ſi ſtatutum nullitatem tolleret.conſi.45.nu.28.Et etiā ſi ſuit promiſſum, non poſſe de nullitate dici.nu.29. ibid.* 101

2 *Et conſi.14.nu.102.& 12.& 3.* 72.& 73

1 Nullitas

1 *Nullitas quæ præſupponat.conſ.97.n.34* 174
1 *Nullitas quando allegatur reſpectu ætatis, qualiter ſit probanda. nu. 43.ibi.nu.56.* 274
1 *Nullitas laudorum influit ad nullitatem ſententiarum inde emanatarum ſecus econtra quando in ualiditate laudorum quæ non influit ad ualiditatem ſententiarum.conſ.105.nu.15.* 190
1 *Nullitas propter ordinem omiſſum iuris poſitiui eſt.conſil. 118. numero.14.* 218
1 *Nullitas impedit executionem.conſ.54.nu.41.Et infra quantum tẽpus poteſt deduci.ibi.* 115
4 *Nullitas cognoſcenda eſt, eſto quòd appellatio ſit deſerta.cõſ.106.numero.19.* 124
4 *Nullitas notoria, & iniuſtitia nullitati equiparatur.conſ.107.n.9. Et non debet exequi, & exequenti poteſt reſiſti.nu.10.ibi. Notoria iſto caſu quando dicatur. nu.11.ibi.* 214
4 *Nullitas ſententiæ ex eo capite, quia termini non ſeruati, ex quibus tollatur.conſ.126.nu.1.* 137
1 *Nullitas quando dicatur principaliter ſeu incidenter deduci. conſil. 95.nume.37. Et ſi deducitur replicando incidenter dicitur deduci. ibidem.* 170
2 *Nullum uerbum in priuilegio cenſetur fruſtatoriè appoſitum.conſil. 9.nu.62.Nec ſine effectu operandi.nu.63.ibi.* 18
3 *Nullus dandus eſt regreſſus renunciantibus & remittentibus. conſi. 26.nume.2.* 40
4 *Nulla cauſa adduci poteſt, quin peccatum iure diuino inductum non ſit peccatum.conſi.68.nu.51.* 84
1 *Numeralia uerba reducenda ad quotam, quid operantur reſpectu dominij.conſi.69.nu.28.Et quid ſi per uerba numeralia ſit pro indiuiſo.nu. 29.ibi.* 133
4 *Numeratio non operatur contra mentem contrahentium.conſi.131. nume. 18.* 140
4 *numeratio ac non transfertur dominium.conſi.131.nu.16.* 240
1 *Numerus dicitur appoſitus cauſa limitanda & reſtringenda diſpoſitionis quando apponitur in diuerſa oratione.conſ.64.nu. 23.* 128
2 *Numerus filiorum in caſu legitima & trebellianica conſideratur in maſculis & in fœminis.conſ.25.nu.31.* 78
2 *Numerus pluralis uerificatur in pluribus.conſ.27.nu. 72.* 87
2 *Numerus ſeptem teſtium in celebrandis teſtamentis, qua de cauſa fuit adhibitus, & quando poſſit remitti.conſ.31. nu. 35.* 98
2 *Numerus ſeptem teſtium in teſtamento requiſitus, non eſt neceſſarius tempore peſtis, & tempore neceſſitatis & impedimenti.conſ.33. num.26.& 27.* 102
2 *numerus pluralis non uerificatur in uno, ſed in pluribus.conſ.58. numero. 1.* 137
2 *Numerus pluralis quandoque reſoluitur in numerum ſingularem. nume.6.ibidem.* 137
3 *Et conſi.58.nu.47.* 95
1 *Numerus quindecim, quomodo poſſit ad quotam reduci.conſ.61.nume.7.Et quid in numero nouennario.nu.8.ibi.* 125
1 *Numerus ſi eſt impar, an poſſit diuidi in quotas equales. nume. 21. ibidem.* 125
1 *Numerus dicitur quantitas diſcreta.conſ.61.nu. 26.* 125
1 *Numerus pluralis non in uno, ſed in duobus ſaltem uerificatur.conſi.31.nu.84.ſo.79.& conſ.95.nu.1.* 169
3 *Numerus teſtium quando ueniat conſiderandus. conſilio. 77. numero. 110.* 135
3 *Numerus teſtium non attenditur, ſed qualitas ipſorum, & rationes, & cauſa per eos aſſignata.conſi.87.nu.42.* 147
3 *Numerus pluralis non uerificatur in ſingulari.conſ.108.n.45.* 173
4 *In Nummis non cadit affectio.conſ.131.nu. 15* 240
1 *Nunc dictio omnem tollit dilationem.conſi.105.nu.30. Aliam etiã habet ſignificationem hoc eſt, uſquequa.& c.nu.31.ibi.* 196
4 *Nuncius cum poteſtate legati de latere poteſt conferre beneficia. cõſil.17.num.3.* 30
4 *Nuncius cum poteſtate legati de latere, ita reputatus a domino, ad quod miſſus fuit, habet præſumptionem pro ſe, quòd nuncius eſſet.nume.2.ibidem.* eo.
4 *Nuncio exercenti aliquam poteſtatem credendum eſt.n.9.ibi.Quod nedum procedit in cardinale, ſed etiam in alia perſona grani. numero.10.* ibi.
Nec eſt neceſſe quòd oſtendatur originales literæ.ibid. Quoniam de facili poteſt adiri ſuperior concedens literas.nu.11.ibi. 2
4 *Nuncio apoſtolico aliquid aſſerenti, an ſit credendum.nu.12.ibi.eo.*
4 *Nuncius an poſſit conferre beneficium uacans in uno octo menſium reſeruatorum.conſ.18.nu.3.* 30
4 *Nuncio ſibi dato quando quis tradit rem ſi contingat nuncium ſubtrahere dictam rem periculum ſpectat ad dantem. Et ſi nunc ſubtraxit rem ille cui fuit datus dans tenetur damnum reſarcire. conſil. 156.num.25.& 26.* 113
3 *Nuper, dictio, denotat actum de propinquo factum.conſilio.58.numero. tertio.* 95

De litera, O.

4 *OBEDIENTIAE Præſtatio facienda Pontifici fauorabilis eſt, cum eius contrarium ſit odioſum. conſil. 42.nume.4.* 54
4 *Oblatio non purgat commiſſionem antecedentem pœnæ incurſa per actum conſumatum & perfectum.conſil.21.nu. 45.* 32
4 *Oblatio obligat offerentem ad eius obſeruationem ſi per eius aduerſarium fuit acceptata.nu. 48.ibi.* 33
1 *Oblatio alternatiua non eſt recuſanda, & ſecundo loco facta. conſil. 31, nume.46.* 79
1 *Oblatio quando poteſt referri ad actum ualidum, & inualidum, referenda eſt ad ualidam ex mulcis.n.55.ibi.& nu.56. & 57.* 7
4 *Oblatio quando & quo caſu eſt facienda, ut quis agere poſſit.conſil. 33.nume. 52.* 44
4 *Oblatio quando eſt qualificata, & conditionalis non obligat offerentem, ſi qualitates & conditiones non ſunt adimpletæ per eum, cui facta eſt oblatio.conſi.81.nu.5.Qui offerendo non poteſt uariare, ſed contra.nu.13.& 14.ibi.* 1.7
3 *Oblatione acceptata uidetur receſſum per actus contrarios ſucceſſiue geſtas.conſ.31.nu.43.& nu.44.& 45.* 50
1 *Oblatione ſecunda uidetur renunciatam prima & ab ea receſſum. conſ.31.num.51.* 79
4 *Obiectus, qui dantur contra gratiam, probandi ſunt in ſpecie & concludenter, non autem præſumptiue.conſ.5.nu.133.* 16
4 *Obiectus & exceptio debet clare deduci, & probari nec ſufficit præſumptiuè.conſ.104.nu.2.* 123
4 *Obiectus, quòd gratia ſit conſumpta per acceptationem alterius beneficij, qualiter ſit probandus.nu.3.ibi.* 123
4 *Obiectus male ſpecificati, an & quando poſſunt melius & clarius ſpecificari.nu.14.ibi.* 123
3 *Obligans omnia bona ſua uidetur etiam obligare nomina debitorum. conſi.107.nu.65.* 169
2 *Obligans ſic ut principalis tenetur, licet primus contractus non teneat.conſ.16.nu.118.* 43
4 *Obligatia eſt in utraque re in obligationibus alternatiuis. conſil. 207.num.34.* 330
4 *Obligatio in quolibet inſolidum conſiſtit in pluribus reis debendi & credendi.nu.35.ibi.* eod.
2 *Obligatio acceſſoria quandoque tenet licet principalis non ſubſiſtat. conſi.16.nu.112.& 112.* 43
2 *Obligationes diuiduæ per defunctum cõtractæ inter cohæredes æqualiter diuiduntur.conſ.69.nu.19.* 150
1 *Obligatio ex contractu locationis & conductionis ualida & reciproca hincinde oritur.conſ.34.num.1.* 89
1 *Obligatus ad factum cum oppoſitione pœnæ non euitat pœnam, ſi pro parte tantum facit.conſ.34.nu.18.* 90
1 *Obligatus quando quis eſt ad factum momentaneum interpellandus eſt, eſto quòd appoſitus fuiſſet dies.nu.23.ibi.* eod.
1 *Idem erit, quando quis obligatus eſſet ad factum ſucceſſiuum infra terminum certum tamen eius præſtatio dependebat ex facto et uoluntate aduerſarij.nu.24.ibi.& nu.ſeq.* 90
1 *Obligatio an una tantum ſit quando plura facta deducuntur in eadem obligatione.conſ.34.nu.22.* 90
1 *Obligatio bonorum facta per debitorem quæ bona comprehendat.conſil.127.nu.26.* 226
1 *Obligatio ad intereſſe regulariter ſuccedit in obligationibus facti.conſi.34.nume.45.* 90
1 *An & quando per obligationem pœnalem, inducatur nouatio præcedentis obligationis. nu.46. ibi.* eod.
2 *Obligatio & hypotheca generalis, an comprehendat futura.conſil. 50.nume.13.* 210
1 *Obligari quis non debet præter ſuum conſenſum & uoluntatẽ. conſil.127.nu.10.* 217
3 *Obligatio tendens ad annuam præſtationem reputatur inter immobilia.conſ.85.nu.10.* 144
4 *Obligatus in uno uidetur abſolutus ab alijs.conſi.6.nu.4.* 22
3 *Obligari quis non poteſt ſibi ipſi.conſ.31.nu.43.* 50

3 Obligari quis non poteſt ſibi ipſi.conſ.31.nu.43. 50
4 Obligatio non impeditur propter difficultatem actus. conſi. 33. numero.42. 46
4 Obligatio tollitur mediante ſolutione.conſi.45.nu.4. 56
4 Obligatio plurium debitorum quid operatur.conſ.101.nu.12. 110
4 Obreptio & ſubreptio quando committatur.conſi.9.nu.85. 24
2 Obreptio & ſubreptio reddit ipſo iure legitimationem nullam.conſ. 12.num. 218. 29
2 Obreptio etiam modica uitiat legitimationem.nu.222.ibi. eo.
4 Obreptio & ſubreptio probanda eſt ab opponente.conſ.3.n.50. 11
4 Obreptio & ſubreptio infra quantum tempus ſit probanda.numero. 69.ibidem. 11
4 Obreptio & ſubreptio doloſa & falſa uitiat conceſſionem. conſi. 4. nume.13.
Etiam ſi motu proprio facta ſit.nu.14. 13
4 Obreptio & ſubreptio ipſo iure annullant reſcripta emanata ad beneficia.conſ.31.nu.22. 43
4 Obripiens iudici contra ueritatem.quando teneatur pœna falſi. conſil.151.nu.32.& ſeq. 155
1 Obſcuris in rebus quod minimum eſt attenditur.conſi.110.n. 56. 205
1 Obſequialia,iure naturali debito non inducunt merita , nec inſtant cauſam donandi.conſ.73.nu.61. 137
1 Obſeruantia multum operatur in feudis,ut fœmina ualeat ſuccedere. conſi.22.nu.24. 47
1 Obſeruantia & conſuetudo in materia feudali multum operatur.conſilio.23.nu.23. 51
1 Obſeruantia antiqua attendi debet.conſi.25.nu.55. 64
2 Obſeruantia alicuius ſtatuti,ſeu reformationis ſequenda eſt , & continuanda.conſi.56.nu.35. 135
1 Obſeruandum eſt etiam in præſenti,quod alias obſeruatum . & interpretatum fuit.conſ.36.nu.8. 91
1 Obſeruari denuo debet quod alias in feudo fuit obſeruatum. conſil. 16.nume.11. 37
3 Obſeruatio iuramenti concernit bonum animæ & fauorabilis iudicatur.conſ.69.num.76. 118
4 Obſtacula quando ſunt plura,de ſingulis mentio eſt facienda, conſi. 140.num.15. 146
2 Obſtetricibus deponentibus de partu immaturo ſtandum eſt, & fides adhibetur.conſ.56.nu.11. 135
2 Obſtetrices iudicare poſſunt natus ſit moriturus.uel ſit partus maturus uel ne,& ipſarum aſſertioni ſtandum erit.nu.21.ibi. 135
4 Obtemperans mandanti in genere prohibitorum non propterea excuſatur quin puniatur.conſ.149.nu.24. 153
4 Obtinens beneficium per ſimoniam,nullum ius nec titulum acquirit. conſi.29.nu.11. 51
4 Obtinens plura diſpenſatiuè,non poteſt impetrare aliud, & ſi impetrat nulliter agit.conſi.74.nu.40. 102
4 Obtinens parrochialem authoritate ordinaria poteſt capere poſſeſſionem & adminiſtrare.conſil.135.nu.1. 142
4 OCCASIO Peccandi mortaliter non eſt danda.conſ.12.n.8. 26
4 Occidens ſeipſum,an & quando bona eius publicentur. conſ. 156. n. 1.Et an tales habeant hæredes.nu.2.ibi.& nu.3.Et an teſtamentum ab iſtis conditum efficiatur irritum.nu.3.ibi.Et quid ſi ſtatutum diſponit , bona committentis homicidium debere publicari locum , an habeat in iſtis.nu.4.ibi. 161
1 Occidendi animum quod quis non habuerit , ex pluribus colligi poteſt.Et primo ex genere inſtrumenti quo percuſſit cum baſtono & ſimi.conſ.161.nu.13.& 14. 268
1 Occupans per uim rem ſuam,priuatur dominio illius.conſi.107. numero.51. 199
1 Occupatores rerum alienarum non poſſunt illas alijs uendere.conſi. 101.num.49. 185
1 Occupatores tenentur ad fructus.conſi.108.nu.58. 202
3 Occultantes ſcripturas , non carent ſuſpicione. conſilio. 67. numero.28. 111
3 Contra occultantes ſcripturas inſurgit præſumptio quòd ſint illis nociua.conſi.67.nu.27. 111
3 ODIORVM Multiplicatio inducit maius periculum. conſil.69. nume.186. 118
4 OFFENDERE Quis dicitur , quando per illum actum offenſus prouocatur ad iram.conſi.165.nu.5. 171
4 Offendens aliquem petere poteſt.ut ſibi caueatur ab eo, de non offendendo.conſi.168.nu.16. 175
4 Qui non poteſt cogi ad cautionem de non offendendo aliquem.pro ſe, nec unus poteſt cogi ut præſtet eandem cautionem pro alijs.n.17.ibi.e.
4 Offenſus & iniuriatus & paſſus damnum non eſt idoneus teſtis.conſ. 169.nu.41. 175
1 Offerens locum duelli,non poteſt uariare,& penitere.conſil.31.nume. 21.& nu.22.& 23.ſed fallit.nu.37.38.& ſeq. 79
1 Offerens campum liberatur ſi non fuit oblatio formiter acceptata. nu.34.ibi.Et aduerſarium in mora conſtituit.nu.35. ibi. eod.
1 Offerens unum ſemel,non tenetur iterato illud uel offerre.nu.36.ibi. & nume.41. 79
1 Offerens poteſt uariare,quando non fuit prima formiter acceptata. nu.37.ibi.Et idem quando res eſt integra.nu.38.ibi.Et nu.39.ibid. in iudicio contentioſo.ibi. 79
1 Offerens ſe cuſtodire tenetur eo caſu,quo alias non teneretur. conſil. 74.nu. 32. 140
1 Offerendo adimplere , quod promiſit , poteſt quis exigere pœnam in contractibus innominatis.conſi.34.nu.27. 90
1 Officiali dicenti feciſſe actum iudicis commiſſione non eſt credendum. conſi.115.nu.28. 223
2 Officium & exercitium ſtudij & bibliotecæ differt ab exercitio & officio cubiculi ſeu cameræ.conſ.80.nu.14.Idem non ſunt,quæ diuerſo nomine nuncupantur.nu.16.ibi. 155
1 Officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum.conſi.47.nu.24. 105
1 Officium ſibi non commiſſum nõ debet quis aſſumere.n.65.ibi. 105
4 Officium iudicis latiſſimum & ampliſſimum eſt.conſ.168.n.1. Non eſt tamen abſolutum.ſed debet eſſe regulatum,& ſine grauamine alterius.nu.7.ibid. 175
4 Officium executoris expirat mortuo concedente executionem.conſil. 18.num.24. 32
4 Officio iudicis poteſt cogi ad reſtituendum, quando quis habet rem meam uel mihi obligatam ſine cauſa,ne locupletetur.&c.conſ.131. nume.16. 140
1 OMISSIO inuentarij,quando ſit nociua,& quando nõ.conſ. 87. nume.25. 158
2 Omiſſio formæ reddit actum nullum.conſ.15.n.23. Nec poteſt adimpleri in æquipollenti.nu.24.ibid. 39
2 Omiſſio alicuius qualitatis,quando reddat gratiam ſeu legitimationem nullam.nu.57.ibi. 39
2 Omiſſio formæ non uitiat actum in foro conſcientiæ.conſilio.33.numero.40. 100
2 Omiſſum uidetur,quod non eſt expreſſum.conſi.80.nu.11. 165
1 Omiſſio regiſtrationis inſtrumenti non reddit illud inualidum. conſi. 104.nume.62. 191
3 Omiſſio appoſitionis diei in aliquibus uitiat actum. conſi. 68 .numero.4. 216
3 Omiſſio conſulis nõ uitiat hodie inſtrumentũ.n.20.ibi.& n.21. 126
1 Omiſiſſe & noluiſſe illud dicitur,qui nõ expreſſit,quod poterat. conſil.35.nu.11. 91
2 Omiſſum & non expreſſum in uenditione habetur pro omiſſo. conſ. 20.num.55. 42
1 Omiſſum habetur pro omiſſo in ſtipulationib.conſ.48.nu.13 107
1 Omiſſum in contractu habetur pro omiſſo.conſ.117.nu.6. 217
3 Omiſiſſe dicitur quod teſtator non expreſſit.conſi.14.nu.8. 22
3 Omiſſum in ſtipulatione & contractu dicitur illud omne , quod non fuit expreſſum.conſi.56.nu.2. 93
3 Omiſſum dicitur quod non eſt expreſſum in ſtatuto.nu.7.ibi. 93
3 Omiſſum ad caſum non fit extenſio,quando contingit præter teſtatoris uoluntatem.etiam ſi in illo adeſſet maior ratio diſponendi . conſi. 74.nume.14. 130
5 Omiſſum haberi debet pro omiſſo.conſ.82.nu. 6. 140
4 Omiſſa in ſupplicatione intelliguntur denegata , etiamſi non fuerint cancellata per ſignantem.cõnſ. 45.nu. 10. 56
2 Omittens adimplere iuſtum præceptum teſtatoris priuatur.conſi.19. nume.181. 55
1 Omne caſtrum in regno eſt feodum quaternatum.conſ.13.nu.15.Poteſt tamẽ concedi in eum mera donationis,& non erit feudum.ibi.52
1 Omne uerbum ſtat in ore duorum.conſ.18.nu.13. 40
3 Omnes comprehenduntur dictione uniuerſali.conſ.53.nu. 45. 85
1 Omnis res in dubio præſumitur libera & allodialis,non autem feudalis.conſi.15.nu.1. 37
2 omne uerbum,ſyllaba, & dictio appoſita in aliqua diſpoſitione non iudicatur appoſita fruſtra.ſed cum miniſterio operandi. conſil.3.numero. 21. 10
1 omnia dictio , uniuerſalis eſt,& omnes complectitur. conſil. 53.numero. 21. 131
1 omne qui dicit,nihil excludit,ſub genere omnia includuntur . conſil. 35.nu.5. 91

1 Omne

1 Omne plus contentum in prædio uendito ad menſuram cedit commodo temporis. conſi. 64. nu. nu. 58. & nu. 60. Et idem ſi anus tantum fundus uenderetur. nu. 39. ibi. & nu. 42. 43. & 60. 128
3 Omnimoda, dictio præciſa eſt. conſi. 38. nu. 78. 58
4 Omnia quæ poſſent reddere Papam difficiliorem ad concedendum ſunt exprimenda. conſi. 47. nu. 34. 60
4 Omnia crimina morte ipſa regulariter finiuntur. conſi. 155. nu. 6. & nume. 8. 162
3 ONVS probandi errorem incumbit actori. conſi. 58. n. 24. & nu. 13. Et idem ſecundum al quos etiam plures aliæ expreſſæ non conuenirent. nu. 25. ibi. Et quando res in ambiguitatem deducitur propter qualitates adiectas a teſtatore, & conuenientes expreſſioni. illud quod eſt minus cenſetur legatum. nu. 27. ibi. Etiam ſi legatarij eſſet coniuncta perſona teſtatori. nu. 28. ibi. Et dictus error poterit probari, ſi teſtator ante teſtamentum coram teſtibus declarauit uelle legare talem rem, & demum in teſtamentum aommauit aliam. num. 30. ibi. Et ſatis eſt iſtud probari per duos teſtes num. 31. ibid. Sed contra nu. 33. ibid. 95
1 Onus mixtum, quod proprie ſit. conſ. 15. nu. 4. & nu. 5. & ſeq. & nu. 75. 90. 91. & 95. 64
1 Onus extraordinarium quale ſit. nu. 5. ibi. & nu. 75. 90. 91. & 95.
2 Onus probandi contrarium transfert in eius aduerſarium, qui eſt in quaſi poſſeſſione filiationis. conſi. 10. nu. 70. & nu. 71. 21. & 22
2 Onus probandi ei incubit, contra quem adeſt iuris præſumptio. conſi. 11. nu. 16. 27
2 Onus poteſt quis apponere rebus ſuis ad commodum alterius abſentis. conſ. 12. nu. 21. 28
2 Onus reale quando eſt impoſitum hæreditati, ipſam hæreditatem grauat ex quo reale onus. & hæreditatem grauat, quocunq; uadat. conſi. 30. nu. 29. 94
2 Onus appoſitum in legitima reijcitur. conſi. 47. nu. 7. Etiam ſi filiat teſtamentum patris approbaret. nu. 8. ibi. 224
2 Onus dotandi neptem natam poſt mortem um ad quem ſpectet. conſi. 52. nu. 35. & nu. 36. Et quid ſi teſtator expreſſe prohibuit alienationem etiam ex cauſa dotis. nu. 37. 130
2 Onus dotandi neptem, ad quos ſpectet. conſ. 63. nu. 47. Et quid ſi dos fuit data filio, poſt mortem teſtatoris. nu. 48. 144
2 Onus reale tranſit ad omnes perſonas, ad quas tranſit ipſa res grauata. conſ. 90. nu. 43. 183
2 Onus reale adiectum hæreditati fideicommiſſum inducit reſpectu omnium perſonarum ad quas bona peruenerunt. conſ. 91. nu. 45. 184
2 Onus reale adiectum bonis per teſtatorẽ locum ſibi uendicat in omnibus perſonis ad quas bona illa peruenerunt. conſi. 95. nu. 24. Idem ſi teſtator uoluit bona ſua tranſire de hærede in hæredem. numero. 26. ibid. 189
1 Onus probandi dominium incumbit inuadenti poſſeſſionem per uim & uitioſe. conſ. 107. n. 38. 199
1 Onus probandi quod interſit uel non interſit ad quem ſpectet. conſi. 34. nu. 43. & nu. præcedẽ. 90
1 Onus extraordinarium non procedit a pari cum ordinario. conſil. 35. num. 14. 91
1 Onera realia ſoluenda ſunt a poſſeſſoribus rerum. conſ. 51. nu. 1. Nec a dicta ſolutione poſſunt liberari aliqua uia legio ſeu cauſa. num. 2. ibid. Nec ualet pactum, ut poſſeſſor non teneatur. nu. 3. ibid. Et eo non obſtante poſſeſſor teneatur ſoluere. nu. 4. ibid. 112
1 Onus reale rem ipſam & poſſeſſorem ſequitur. nu. 5. ibid. 112
1 Onus reale an quis poſſit pacto ad res ſuas transferre. nu. 8. ibi. 112
1 Onus aliquod ſuſcipiens alicuius negotiationis mandatarius iudicatur. conſ. 90. nu. 36. 262
3 Onera & factiones an ueniant appellatione debitorum & grauatus a teſtatore ſoluere debita, an & quando teneatur ad iſta. conſil. 57. numero. 3. 94
3 Onus iniunctum pro legato illo diminuto debet & ipſum minui. conſil. 57. nume. 17. & nu. 18. & ſeq. 24. Et ſicut recipit augmentum. ita etiam & diminutionem. nu. 18. ibid. Si commodum eſt cauſa grauaminis illo diminuto. diminuitur, & grauamen & contra. num. 20. ibidem. 94
3 Onus probandi teſtatorẽ erraſſe incumbit allegantiillud. conſilio. 58. nume. 13. 95
3 Onus probandi errorem incumbit actori. nume. 24. ibidem. nu. 13. 95
3 Onus reale omnes poſſidentes rem aſtringit. conſi. 109. nu. 26. 174
4 Onere duplici ſoluendæ penſionis non eſt præſumendum grauari beneficiatum. conſi. 5. nu. 134. 16
4 Onus decimarum eſt annexam prædijs & reale. conſ. 6. nu. 9. 22
4 Onus probandi reconualeſcentiã cui incumbit. conſ. 115. nu. 14. 130
4 Onus probandi pupillum mortuum intra pupillarem ætatem, cui incumbat ſubſtituto, uel alijs. nu. 15. ibid. eo.
4 Onus probandi ſurreptionem, cui incumbit. conſilio. 124. numero. 18. 136
1 Onus probandi tempus limitatum incumbit illi. qui ſe fundat ſuper eo. conſi. 47. nu. 49. 104
1 Operas uitioſe præſtans nullas præſtare uidetur. conſilio. 37. numero. 7. 93
3 Opinio doctoris uariantis quæ ſit ſequenda. conſilio. 41. nu. 46. 63
2 Opinio matrimonij colorata facit filios legitime naſci. conſilio. 15. n. 45. Et idem in patre ignorante, & ſic reſpectu ignorantis non ſcientis ibidem. 40
2 Opinio æquior, & benignior, et magis humana amplectenda eſt. conſi. 32. num. 4. 98
2 Opinio magis communis attendi debet nu. 6. ibid. 98
2 Opinio Bar. § permittitur, an ſit uera remiſſiue in conſi. 23. numero. 247. et an procedat in non integra exiſtente, remiſſiue ibid. nu. 248. Et non procedit quando currit annus, & dies ibid. nume. 249. Et procedit de iure poſitiuo, cui per principem poteſt derogari. ibi. nu. 250. & non habebit locum quando princeps propter merita parentũ uult inueſtituram concedere fœminæ. ibid. nu. 241. 52
1 Opinio Paul. de Caſtr. in. l. in ratione la. ij. in prin. ff. ad l. Fal. dubia redditur. conſ. 45. nu. 31. 101
2 Opinio æqua, & uerior, & optimis rationibus & iuribus fulcita, amplectenda eſt in iudicando & conſulendo. conſ. 47. nu. 15. 124
1 Opinio communis in iudicando & conſulenda ſequenda eſt. conſilio. 59. nu. 19. 122
1 Opinio roborata æquitate in iudicando eſt ſequenda. conſilio. 71. nume. 41. 135
1 Opinio æqua & benigna ſequenda eſt. ibid. nu. 42. eo.
1 Opinio communis & magis uera. quæ dicatur conſi. 73. nu. 32. & numero. 34. Et quid ſi una probatur melioribus rationibus, & alia communiter. n. 33. ibi. Et an ſit conſideranda autoritas et pondus doctorum. nu. 35. ibid. 137
1 Opinio quæ ſit obſeruanda in iudicando. conſ. 97. nu. 61. 174
1 Opinio doctoris quæ ſit attendenda, ſi unum dixit legenda & contrarium affirmauit conſulendo. conſi. 110. nu. 20. & nu. 52. 205
1 Opinio communis ſequenda eſt. ibi. nu. 27. eod.
3 Opinio magis æqua, attendi debet. conſi. 6. num. 24. ful. 3. & conſilio. 50. num. 60. 80
3 Opinio communis in iudicando obſeruanda eſt & retinenda. conſil. 27. numero. 9. 44
3 Opinio ſingularis alicuius doctoris, non debet attendi. conſ. 73. numero. 36. 129
4 Opinio obſeruata communiter in iudicando tenenda eſt conſilio. 33. nume. 27. 46
4 opinio ueritati non conſona eſt reijcienda conſ. 55. nu. 6. 69
4 opinio conſuetudine obſeruata & approbata ſequenda eſt. conſi. 62. nu. 23. Et quid ſi eſt magis æqua, & applaudens opinioni uulgari nume. 24. ibid. 78
4 opinio communis, quod reputatio, quando ſit in conſideratione. conſi. 136. nu. 7. 143
4 Opinio communis hominum operatur. conſ. 160. nu. 31. Et transfert onus probandi. nu. 32. ibid. & nu. 33. ibid. 168
4 opinionibus canoniſtarum & non theologorum ſtandum eſt in cauſis matrimonialibus quando contraria reperiuntur. conſi. 68. numero. 426. 86
1 oppida & uillæ quando conceduntur cum omnibus poſſeſſionibus territorijs, & pertinentijs conceſſũ intelligitur, & merum & mixtum imperium. conſ. 9. nu. 16. 21
2 Oppoſitum in oppoſito idem operatur quod propoſitum in propoſito. conſ. 25. nu. 21. 78
1 Opponendum eſt de impertinentibus. conſ. 97. nu. 132. 174
1 oppoſitio de iure tertij non procedit regulariter. conſilio. 101. numero. 25. 185
1 opponere non ſufficit, uerum eſt neceſſaria probatio. conſilio. 107. numero. 29. 199
4 oppreſſus infirmitate, mente tamen ſanus poteſt actus ualidos gerere. conſ. 15. nu. 9. Eſto quod propter infirmitatem ſenſus rectius aliquatenus effectus eſſet imbecilis, licet etiam propter infirmitatem loquatur quandoque uaria & non ad propoſitum. incontinenti ceſſante infirmitate ſanam mentem recuperat. ibid. nu. 10. & 11. 28
3 opus non eſt coniecturis in rebus claris. conſ. 108. nu. 54. 173
2 opus uitioſum recipere non tenetur locator. conſ. 37. nu. 9. 93
1 Differt an dietim operas quis loces. an opus faciendum ſuſcipias. numero

nu.14.ibidem. 93

1 Operari non poſſunt contrarium, quæ fuerunt inducta ad unum effectum.conſ. 10.nume.16. 42

2 Orationes ſi ſunt diuiſæ,& ſeparatæ, etiam ſi adſit identitas rerum & perſonarum qualitas expreſſa in uno capite,ſic gradata, non cenſetur repetita in alijs conſi.38.nu.25. Etiam ſi adiecta eſſet copulatiua.& nu.26.ibi. 109

1 Oratio uniuerſalis falſa redditur,ſi in omnibus non uerificatur. conſi.85.nu.11. 172

1 Oratio copulatiua requirit concurſum amborum.conſ.10.nume.37. Fallit quando ille ratione ſtarent de per ſe,& principaliter,& non reſpectiue ad aliud.nu. 38.ibid & nu. 39. 78

1 Oratio abſoluta non copula habet,& pro coniuncta capitur. conſil. 78.nu.6. 244

4 Orator miſſus ad conſignandum pecunias debet adimplere mandatū, alias tenetur reſtituere.conſ.156.nu.1. Nec creditur illi aſſerenti pecunias fuiſſe furtu ſubtractas.n.2.ibid. Probare enim tenetur talem amiſſionem furtum.nu.3.ibi. Et probare tenetur ſine ſui culpa furtū fuiſſe factum.nu.5.ibid. 162

4 Ordinarius poteſt conferre alias beneficiato conſ.40.n.10.Idem facere poteſt uicarius epiſcopi conceſſa ſibi facultate conferendi idoneis. ibid.& nu.11. 52

4 Ordinarius poſt menſes elapſos an poſſit prouidere.conſilio.118.numero.37. 132

4 Ordinarius poteſtatem habet diſponendi de eccleſijs.conſi.144.numero.6.Etiam poſt actum inter medium in præiudicium tertij numero.7.ibid. 149

1 ordinatio patris,& diuiſio facta per eum aliud continens quàm iure ſtatura,nihil ualet.conſ. 106. nu. 4. 197

1 ordo iuris & iudicij in declaratorijs non eſt neceſſarius nec requiritur conſ.101.nu.121 186

4 ordo & ſolennitas iuris non ſeruatur,ſed ſola ueritas quando proceditur contra regulares.conſ.11.nu.1.& 7. 25

3 ordo ſcripturæ non attenditur,quando de mente conſtat. conſi.32.numero 9. 30

2 ordo datus in præcedenti declarat ſequentia. conſi.36.nu. 62. 81

2 Ordo charitatis dictat ut conſanguinei amentur, & eis relinquatur. conſ.50.nu.29. 117

2 ordo ſuccedendi de iure communi,qualiter conſideretur,& quos gradatim uocet.con.84.nu.9. 170

3 ordo mendicantium prohibet, & interdicit poſsidere & retinere bona.conſ.22.nu.1.Fallit autem quando autoritate apoſtolica illa retineret.nu.2.ibid. 34

3 ordo obſeruatus a teſtatore conſiderādus eſt conſ. 66. nu.33.& numero.35. 106

3 ordo in ſtatutis non inducit correctionem primi per aliud poſterius. conſ.97.nu.13. 163

4 ordo iudiciarius poteſt per ſummum ponti.alterari.conſ.2.num.44. Et poteſt omnem ſolennitatem iuris poſitiui alterare & circunſcribere.nu.45.ibid. & maxime in dilationibus & in terminis dandis. nu. 46.ibid. 5

4 ordo attendi debet.conſ.40.nu.2. 52

4 ordo datur ab epiſcopo, habente poteſtatem per literas etiam dimiſſorias.conſ.97.nu.6.& nu.21. 117

4 ordo regulæ prærogatiuarum obſeruandus eſt.conſ.119.n.1. 133

4 ordo receptus ab alieno epiſcopo,ſine literis commendatitijs, non ualet quo ad exequutionem.conſi. 136. nu.4. 143

1 ordo & forma quid indiuiſibile eſt conſi. 47.n.45. 104

1 Opponere quando quis poteſt de iure tertij.conſi.33.nu.43 87

3 opponere poteſt quis de iure tertij,eo nolente,ſed non contradicente, quando tale ius eſt ipſo iure excluſiuum iuris agentis, & alterius.conſi.62.nu.13.Item de dicto iure opponere poteſt,& ſi ipſo iure non ex cluderet ius agentis,quando illud attendi ad hoc,ut etiam alijs proſit. num.14. ibid. 102

4 opponere de iure tertij quando & quo caſu quis poſſit conſilio. 12. nume.10. 26

2 originale & prothocollum remanere debet penes notarium rogatum conſ.28.nu.24. 89

4 originarius præferendus eſt alijs in beneficijs uacātibus in ſua patria. conſ.38.nu.13 51

4 originis & patriæ cauſa quam plura inducta ſunt.conſ. 38.n.14.51

3 origo ſemper conſideratur in feudis,ex quo ultimus ſemper dicitur eſſe ſucceſſor primi acquiſitoris & a quo habet cauſam & originē conſi.65.nu.20. 104

1 origo & initium contractus attendendum eſt, & non titulus conſi. 54.nu.56.& nu.57.58.59.& alijs ſeq. 115

1 origo attenditur in contractu uſurario,& ſimulato.nu.5.6.ibi. eo.

3 origo in feudis ſemper conſideratur. ex quo ultimus ſemper dicitur eſſe ſucceſſor primi acquiſitoris,a quo habet cauſam & originem. cōſilio.65.nu.20. 104

1 oriri & extingui quid non poteſt eodem tempore.conſi. 110.numero.68. 205

1 oriundus in comitatu,& aſſumptus in ciuem non debet ſoluere onera in comitatu, conſ.71.nu.1.Ex quo eſt translatum ad ciuitatem, locum,& comitatum dominantem.nu.2. ibi.& nu.11.ibi. 135

De litera, P.

4 PACTIO, & conditio appoſita in collatione.a iure reprobata quam ſimoniam inducat,& quem effectum.cōſil.29.nu.11. 40

4 Pactiones illicitæ,appoſitæ in collatione,non continentes ueram & puram ſimoniam, licet ſapiant ſpeciem illius an inducant nullitatem collationis,& priuationem beneficij. uel ipſa uitientur.conſ.29.nu.10. 40

4 Pactiones ſi conceſſæ a iure exprimuntur an ueniant conſ. 30. numero.13.ibid. 41

4 Pactiones factæ poſt literas pontificis, an uitient collationem, & quid ſi eadem die facta fuit reſignatio, unio, & conſtitutio,ac pactio conſilio.30.numero.23.& nume.24.ibid.Et quid ſi tales conuentiones fuere factæ in euentum quo ſequeretur unio,& approbatio,a ſede apoſtolica & eius executoribus.nu.25.ibid. 41

3 Pactiones & conuentiones celebratæ inter ipſos contrahentes ſeruari debent in contractu locationis,& cōductionis.conſi.79.n.18.137

4 Pactiones illicitæ,non continent puram & meram ſimoniam, ſed ſolum ſpeciem illius conſi.30.nu.14. 42

4 Pactiones illicitæ,an uitient collationem beneficij. ibi. eod.

2 Paciſcentes de hæreditate alicuius teſtatoris ipſo præſente non obligant illum,quin poſſit recedere a teſtamento per eum condito ſecundum tale pactum,requiritur enim expreſſus conſenſus illius,nec ſufficit tacitus.conſ.24.n.15.& 16.nō enim ſufficit ſola ſcientia illius,de cuius hæreditate illi paciſcuntur.n.16.ibid.Et ſi ille expreſſe conſenſit adhuc recedere poteſt a tali conſenſu. & ad reuocandum talem conſenſum & uoluntatem non eſt neceſſaria ſpecialis derogatio. numero.18.& 19. 72

2 Pactum & conuentio de non contrauenienda intelliguntur rebus ſic ſtantibus,& non ſecuta mutatione.conſi.24.nu.72. 73

3 Pactum & conuentio ita facta,quod bona reſeruentur maſculis ualet conſi.1.nu. 114. 2

1 Pacta in feudis recipiuntur etiam extranea,& debent ſeruari.conſi. 13.nu. 14. 30

1 Pacta in contractu emptionis appoſita, ſeruanda ſunt conſ. 26. nu. 2.Et tranſeant iſta omnia ad hæredes contrahentium.nu. 3.ibi. 69

1 Pactum de renouando de annis.29.in.29.obſeruandum eſt & obligat conſ.28.nu. 7. 76

1 Pacta ſunt ſeruanda & conuentiones appoſitæ in contractu locationis & conductionis.conſ.34.nu.2. 89

2 Pactum futuræ ſucceſsionis non ualet etiam iuramento firmatum,ex quo hæreditas inter uiuos dari non poteſt.conſ.24.nu. 55. quod non procedit quando uerba conuentionis fundantur in perſona permittentis ſub futura conditione poſt ipſius mortem. ibid.nu.56. 72

2 Pactum de hæreditate alterius nullum eſt,& a iure reprobatur. conſi.24.nume.59 73

2 Pactum de ſuccedendo inter aliquos factum,an & quando. & quo caſu ualeat.conſi.26.nu.69.& nu.81.82.83.et ſeq. 85

2 Pactum de conſeruandis bonis in familia probabile eſt & laudabile nu.73.ibid. 85

2 Pactum factum inter fratres, quod ſtantibus maſculis filia fœmina ſuccedat ualidum eſt.nu.84.ibid.& nu.90. 81

2 Pactum de ſuccedendo in re particulari,an & quando ualeat.nu.85 ibid.& nu.86.87.& ſeq.et quid ſi facta eſt reſeruatio diſponendi de certis rebus.nu.89 ibid.et nu.87.88. 89. 81

2 Pactum factum inter fratres, quod non poſsint alienari bona ſtabilia etiam per ultimam uoluntatem,ualidum eſt.nu.91. eod.

2 Pactum de ſuccedendo in certis bonis ualidum eſt. n.95.ibi. et alijs ſequen. et quod certa perſona ſuccedat ualiditatem habet. nu. 96. ibi.et nu.97. eo.

2 Pactum reciprocæ ſucceſſionis an et quando ualeat.nu.103. ibi.81

2 Pactum de non ſuccedendo in certis bonis an et quando ualeat numer.113.ibi. 81

1 Pacta et renuntiationes ſeruanda ſunt.conſ. 39.nu. 21. 95

1 Pacta et conuentiones potiſſimum ſunt attendenda. conſi 40. num. 4. Et procedunt, ſiue impedimentum factu hominis proceſſerit ſiue diuina prouidentia. nu. 5. ibid. Nunquam tamen uenit conſiderandus caſus proueniens culpa locatoris. nu. 6. ibi. 96

4 Pacta & conuentiones ſuper decimis facta ualent. conſi. 6. nu. 7. 22

4 Pacta ſuper locatione facta ualent. conſ. 6. nu. 22. Et quid ſi ſuit reſeruatum ius domini. nu. 23. Vel alienauit tanquam emphyteuta. ibi. Vel ſub illis uerbis, & ſi quantum poſſum, non aliter. nu. 25. Vel ſub illa conditione, ſi conſenſus domini acceſſerit. nu. 25. ibid. 22

4 pactum de non reuocando procuratorem, an ualeat conſi. 8. numer. 23. Et quid in ſpiritualibus. nu. 24. ibid. Et an firmetur iuramento. nu. 25. ibid. 23

4 pacta & conuentiones facta inter religioſos obſeruanda ſunt. conſil. 11. nu. 1. 24

4 Pactum & conuentio noua poſt ſpolium facta impedit reſtitutionem fieri ſpoliato. nu. 13. ibi. eo.

2 Pactum quo cauetur debitore non ſatisfaciente infra certum tempus rem cedere inſolutum ualidum & firmum eſt. conſ. 81. nume. 28. & nu. 29. & 30. 166

2 pactum de redimendo limitatum ad tempus, extinguitur illo tempore decurſo. nu. 31. ibid. 166

2 pactum de lucranda contradote, mortuo marito, an & quando ualeat conſ. 95. nu. 39. 193

1 Pacta ſunt ſtricti iuris. conſ. 52. nu. 9. Et uerba dubia ipſorum interpretantur contra illum qui ſe fundat in illis nu. 10. ibi. 112

1 pactum de computandis fructibus in ſortem nocet conſil. 54. nume. 74. Et quid ſi non poſſet redimere niſi aliquid ultra ſortem ſolueret. nu. 75. ibid. Et quid ſi debitor erat pauper, & in neceſſitate conſtitutus. num. 78. ibid. 115

1 Pactum de retrouendendo inducit præſumptionem ſimulationis. conſilio. 55. numero. 44. Et attendi debet origo, & non titulus. num. 45. ibi. 118

1 Pactum de retrouendendo. & de ſe affrancando præciſe infra certum tempus magnam inducit ſimulationis præſumptionem. numero. 46. ibid. 118

1 Pacta & clauſulæ ac conuentiones inſolitæ ſimulationem inducunt, conſi. 55. Et quæ ſint aliqua colligitur. ibid. 118

1 Pactum de retrouendendo ſolum non facit contractum illicitum. conſ. 60. nu. 7. Et licet ſit incertus ratione loci, & quota non propterea eſt illicitus nu. 9. ibide. Potiſſime ſi emptori conceſſa fuit electio loci. nu. 8. ibi. 124

1 Pactum nudum geminatum actionem producit conſ. 82. nu. 16. Idem quando fit inter mercatores. nume. 18. & num. 19. ibidem. Inter eos expeditur de bono & æquo, omiſſis iuris apicibus. nu. 19. ibid. & numero. 20. 149

2 Pactum concernens duas qualitates non uerificatur in illo qui habet unam tantum. conſi. 49. nu. 9. & nu. 18. & 19. 126

1 Pacta in ſocietate appoſita ſeruanda ſunt conſ. 83. nu. 4. 152

1 Pactum ualet ut unus ex ſocijs adminiſtret & alius ponat pecuniam & nihil operetur. nu. 5. ibid. 125

1 Pactum generale debet generaliter intelligi. conſ. 88. num. 16. 158

1 Pactum & ſtipulatio non excludunt errorem calculi. conſi. 89. numero. 39. 160

1 Pactum ad renouandum in annos. 29. non alterat contractum. conſi. 108. nume. 54. Et tale pactum ſolet apponi ex quadam conſuetudine. nu. 52. ibid. 202

1 Per hoc pactum acquiritur ius emphyteutæ, ut ualeat. numero. 54. ibidem. &c. eo.

4 pacto an perimi ti poſſit quod per ſtatutum poteſt fieri. conſilio. 72. nu. 14. 98

4 pactum quod aliqua res non deueniant ad certas perſonas, ualidum eſt. nu. 15. ibi. eo.

3 Pactum de quota litis, an & quando ualeat conſilio. 19. num. 51. & nume. 53. 31

1 pactum quid ſit. conſ. 127. nu. 27. 226

1 Et quid ſi ſit abſens per epiſtolam. nu. 28. ibi. 226

1 Et an ualeat & pactum inducat. nu. 29. ibi. 226

3 Pactum renunciatiu, & finis facti patri per filiam dotatam de non ſuccedendo non ualet de iure ciuili. conſ. 16. num. 6. Tamen de iure canonico eſt ualidum ſi iuramento fuit uallatum. num. 7. ibid. Et qua ratione de iure ciuili fuit reprobatum. nu. 3. ibid. Qua ratione non obſtant quando fuit appoſitum iuramentum nu. 9. ibid. De iure ciuili uallatum iuramento uidetur ualere. numero. 10. ibidem. Et quid ſi filia renuncians ſit in poteſtate. patris. nu. 11. ibid. Et. l. pactum. C. de collatio. an procedat in hac filia. numero. 12. ibidem. Et quid ſi filia eſſet minor. numero. 13. ibid. Et tali minori renuncianti & iuranti denegatur reſtitutio. nume. 14. ibid. Et cap. quamuis, de pact. lib. 6. locum habet in quocunque foro. num. 15. ibid. 40

4 pacta appoſita ſuper re emphyteotica ſunt ſeruanda. nec ab illis eſt recedendum. conſ. 86. nu. 4. 110

4 pacta contra leges non ualent. conſ. 92. n. 20. 114

4 pacta ſi ſunt contra bonos mores non ualent. nu. 21. ibid. eo.

4 pacta ſi ſunt illicita, inhoneſta non ualent. nu. 23. ibi. 114

4 pactum ſuper re ſpirituali non obligat ſucceſſorem. nu. 27. ibi. 114

4 pacta quando & quo caſu debent ſeruari. nu. 36. ibid. eo.

4 pacta illicita, iniuſta inhoneſta, & ſimilia tractu temporis non reconualeſcunt. numero. 37. ibi. Etiam reciproca ad uſum ſunt ſeruanda. ibid. num. 38. 114

4 pacta quæ tendunt ad detrimentum animæ non ſunt ſeruanda. ibidem. nu. 24. 114

4 pactum turpe non eſt ſeruandum. conſ. 91. nu. 25. 114

4 pactum de non diuidendo, & quod res remaneat perpetuo communis regulariter non ualet. & per totum. conſ. 127. nu. 1. Fallit ſi appoſitum eſſet iuramentum. num. 2. ibi. In re propria poteſt apponi pactũ obligans rem. nu. 4. ibid. 138

4 pactum conſideratur ut pars precij. nu. 5. ibid. eo.

4 pacto fieri poteſt, quod res ſit cõmunis, & ſeruiat utriq; n. 6 ibi. 138

4 pactum de reſtituendo tantundem, uel illud idem in materia depoſiti an ualeat. conſ. 131. nu. 12. 140

4 pactum de non alienando rem propriam, an ualeat. nu. 13. ibi. fo. eo.

3 pactum & ſtipulatio de non ſuccedendo, non ſubſiſtit, nec ualet de iure ciuili. conſ. 69. nu. 3. 117

3 pactum de non ſuccedendo uallatum iuramento eſt ualidiſſimum. nu. 22. ibi. Et ualebit uallatum iuramento etiam de iure ciuili. n. 23. ibi. & nume. 24. & 40. & 49. Qua ratione de iure ciuili tale pactum. non ſubſiſtebat. ibi. n. 29. Et de iure ciuili etiam redditur ualidum. per iuramentum. ibid. nu. 19. 117

3 pactum prædictum, uallatum iuramento ſeruandum eſt, in quocunque foro nume. 30. ibi. 117

3 pactum de non ſuccedendo alicui uiuenti uallatum iuramento ualidum eſt. conſ. 69. nu. 79. 118

3 pactum appoſitum alicui contractui de non faciendo concordiam, an ſit obſeruandum, uel ne. nu. 110. ibi. & ſeq. 118

3 pacto nõ põt quis ſe aſtringere, ne poſſit mutare uoluntatem. ibi. 118

3 pactum de non faciendo concordiam cum aliquo uidetur illicitum. conſ. 69. nu. 119. 118

3 pactum de non reuocando procuratorem aliquo caſu eſt ualidum. nume. 145. ibid. 118

3 pactum & conuẽtio inter cõtrahentes ſeruanda eſt cõſ. 78. n. 5. 137

3 pactum captiuſum reijciendum eſt. nu. 23. ibi. 118

3 pactum de retrouendendo etiam ſimulationem arguit. conſil. 82 numero. 39. 140

3 pactum nudum geminatum producit actionem. conſ. 89. nu. 24. 152

3 pactum cauſatur conſenſu duorum. nu. 31. ibi. eo.

3 pactum de reuocando uel non reuocando non alterat naturam donationis inter uiuos. conſ. 90. nu. 6. 154

3 pactum de retrouendendo an præſcribatur ſpacio. 30. annorum. cõſilio. 92. nu. 1. & nu. 2. 156

3 pactum prædictum an perpetuo ualet, nec contra illud currat præſcriptio. ibi & nu. 3. & ſeq. 156

3 pacto prædicto & tali facultati an præſcribatur ſpatio decem annorum. nu. 5. ibidem. 156

3 pactum de retrouendendo continet in ſe conditionem ſi infra. 30. annos iſtud fiat. nu. 31. ibidem. Concluditur contra Angel. tenentem contrarium in hac diſceptatione. ibid. & nu. 32. & 48. Concluditur etiam contra Bald. tenentem iſto caſu, currere præſcriptionem cum mala fide. nu. 33. & nu. 34. & 49.

3 pactum quod non currat præſcriptio an ualeat. nume. 45. ibi. Et quo caſu. nu. 46. ibid. 156

3 pactum de retrouendendo, ſeu redimendo appoſitum in datione inſolutum ualet & tenet. conſ. 92. n. 66. 156

3 pactum factum ſecundum ordinationem ſtatuti. ualet & tenet. conſi. 93. nu. 158

3 pactum de non ſuccedendo ualet ſi iuramẽto fuit uallatum. conſilio. 94. num. 13. Et nocet etiam hæredibus iurantis numero. 14. ibidem. & numero. 15. ibidem. Et ualet etiam reſpectu futuræ hæreditatis. numero. 16. ibidem. & nu. 17. 18. & 19. Idem & ſi ſit cum fratre. nam illi quæritur, potiſſimum ſi ſtatutum excludit fœminas a ſucceſſione ibid. numero. 18. & 19. 159

3 pactum

3 Pactum de futura ſucceſſione de iure ciuili non ualet.conſ. 95.nume.3.& nu.4.5. 160

3 pactum de non ſuccedendo uallatum iuramento ualet, maxime ſi remiſſio, & renunciatio tendit ad tempus & ius futurum.conſil.95.nu.4.& 5.Et ſi ſaltem in genere ſuit cogitatum in renunciatione, de iure futuro ibidem.nu.6. Et quid ſi in renunciatione nulla ſuit facta mentio teſtamenti continentis legatum ſeu fideicommiſſum.ibid. numero.7.Et ſi legatum uel fideicommiſſum fuit relictum poſt renunciationem.ibi.nu.8. 160

3 pactum de recuperando bona alienata, non conſideratur ſi fuit amiſſum.conſ.99.nu.23. 161

2 pactum de ingrediendo rem hypothecatã,mandatur executioni,quando debitum eſt liquidum conſi.102.nu.19. 168

2 pacta illa quæ a iure non reprobantur ſeruanda ſunt conſilio.24.numero.75. 73

2 pactum de non ſuccedendo,quando & quo caſu ualeat. numero. 87. ibidem. 73

3 paganus ad tempus non poteſt maiori directo ſubſtituere. conſi.67.nu.30.Et quando id facit,obligatur diſpoſitio, ut ualeat in uim fideicommiſſi.nu.30.ibi. 111

2 paganus puberi non põt directo ſubſtituere.conſ.73.n.47. 155

2 paganus pater filio ſuo poſt pupillarem ætatem non poteſt directo ſubſtituere.conſ.92.nu.2. 186

3 paganus non poteſt decedere cum duobus teſtamentis. conſi.7.nu.23 Et ſi duo teſtamenta confecta apparent attenditur illud. quod fuit cõprobatum & publicatum.nu.24.ibi.& nu.23. 14

3 Paganus non poteſt decedere cum duobus, ſeu pluribus teſtamentis. conſ.10.nu.1. 17

3 paganus non poteſt directo quem hæredem facere poſt mortem primi.conſi.37.nu.15.Et ſi ut fideicommiſſaria conſideratur propria authoritate non potuit id facere.nu.16.ibi. 57

4 palliditas metum arguit.conſi.53.nu.53. 65

4 palliditas,& mutatio uultus inducunt præſumptionem mali. conſil.156.numero.35. 162

2 papa non debet ſe intromittere de his,quæ concernunt, regnum Apuliæ.conſ.1.nu.99. 2

4 papa poteſt mandare de ſic iudicando.conſ.5.n.133. 16

4 papa in terris lex uiua & animata eſt conſ.5.nu.153. 16

4 poteſt facere regulas reſeruationum,& priuare canonicos & capitulum electione conſ.19.nu.21. 31

4 papa faciens gratiam de beneficio eccleſiaſtico non erat opus facere mentionem de canonicatu,nec præbenda, ſi intentio ſua erat illa cõcedere.conſ.20.nu.9. 32

4 papa poteſt concedere exemptionem monaſterij,& præiudicare ordinarijs.conſ.22.nu.11. 34

4 papa ſuo arbitrio poteſt tollere iura unius eccleſiæ,& ordinarij,& præſtare immunitatem alijs. nu. 12.ibi. 34

4 papa non poteſt concedere per priuilegium ius præſentandi conſilio.47.nu. 19. 58

4 papa patronis etiam inuitis præiudicare poteſt. numer. 26.ibidem. Maxime quando tale ius competit laicis ex priuilegio, uel dotatione ſeu conſuetudine.uel præſcriptione.nume.27.ibid.Item etiam papa expreſſè nõ derogaret iuri patronatus dummodo quod notitiã & ſcientiam de illo haberet,& diſponeret.nu.28.ibid. 58

4 papa an poſſit tollere præceptum diuinum. & ſuper eo diſpenſare cõſilio.68.nume. 24. 84

4 papa ſeruus dicitur.nu.26.ibi. 84

4 papa legem diuinam uſque ad animam, & ſanguinem tenetur defendere.nu.30.ibidem. 84

4 papa contra ius diuinum,& præceptum morale, non poteſt diſpenſare.nu.31.ibid. 84

4 papa contra ius diuinum habens efficaciam de præſcri,& continens præceptum morale non poteſt diſpenſare. nu.34.ibid. 84

4 papa non poteſt ſubuertere ius diuinum perpetuum, & immutabile habens perpetuam cauſam prohibitionis.nu.36.ibid.& nu.37 48

4 papa an poſſit diſpenſare in primo gradu iure diuino prohibito, & qua ratione.nu.38 ibid.Et quid in gradibus, iure & lege diuina prohibitis.nu.50.ibid.& ſeq.& nu.45. 84

4 papa an poſſit in ſecundo gradu diſpenſare.nu.44. ibi. 84

4 papa an poſſit diſpenſare contra ſtatuta poſitiua quando diſcoloraretur ſtatus eccleſiæ,et ipſa eccleſia ex tali diſpenſatione.nume. 47. ibidem. 84

4 papa an poſſit diſpenſare,ſi diſpenſatio haberet peccatum,et ad illud induceret diſpenſatum. nu.49.ibid. 84

1 papa non eſt obediendum, quando ex obedientia ſequeretur peccatum a deo prohibitum nu.50.ibi. 84

4 papa an poſſit diſpenſare circa legem diuinam,eo caſu, quo dicta lex diuina reperitur limitata per aliam legem diuinam.n.82.ibi. 84

4 papa an & quando poſſit limitare legem diuinam & declarare .nu.82.ibid.et nu.199.& alijs ſeq. 84

4 papa an poſſit facere de peccato non peccatum, quando peccatum eſt inductum mero iure poſitiuo.nu.101. ibid. 84

8 papa an poſſit perpetuare legem diuinam temporalem.nu.110.ibid. Et quid ſi lex diuina fuit ſimpliciter prolata.nu. 11.ibi. 84

4 papa ex magna cauſa,an poſſit diſpenſare contrahi matrimonium iure diuino prohibitum.nu.112.ibi. 84

4 papa licet generaliter non poſſit iſta diſpenſare,an in caſu ſpeciali ſubſiſtente cauſa poſſit. nu.114.ibid. & ſeq. 84

4 papa licet in uniuerſo non poſſit diſpenſare contra ius diuinum. & morale,an in caſu particulari poſſit. nu.115.ibidem. Et an poſſit in primo gradu affinitatis.nu.116.ibid. Et quid in gradibus diuina lege prohibitis.ibi. nu.117.& ſeq.& nu.311. 84

4 papa ſi ex cauſa diſpenſat in iſtis, non propterea dicitur facere contra iſta præcepta.nu. 123.ibid. 84

4 papa poteſt ex cauſa declarare, & limitare præcepta moralia etiã negatiua & ius diuinum. nu.139. ibid. 85

4 papa an poſſit diſpenſare,ex cauſa,ut monachus ducat uxorem. nume. 148 ibi. 85

4 papa ſuper decimis an diſpenſare poſſit.nu.150.ibid.& nu. 151.& declaratur.num.272.& ſeq. 85

4 papa ſuper iuramento an poſſit diſpenſare.nu.156.ibidem.& nume.277.declaratur. 85

4 papa an poſſit diſpẽſare in bigamo.num.157.ibide.& nume.278.& ſeq.declaratur. 85

4 papa deus eſt in terris.conſ.5.nu.75.fo.15.et conſ.68.nu.161. 85

4 papa conſiſtorium,& dei,idem uidetur eſſe.conſ.68. & conſil.5.nu 76.fo.15.nu.162. 85

4 papa uicarius dei eſt in terris.conſ.68.nu. 163. 85

4 papa ex cauſa magna poteſt ſe intromittere in his quæ ſunt iuris diuini.nu. 164.ibi.& declaratur nu. 288. 85

4 papa poteſt ualidare matrimonium nullum ex impedimento legis diuinæ.ibid.declaratur.nu.286.& ſeq. eo.

4 papa cognoſcit etiam de articulis fidei .ibidem.declaratur numero. 289.& .290. eo.

4 papa in dubijs poteſt declarare an cauſa diſpenſandi ſit iuſta,uel nõ iuſta, & eius declarationi eſt ſtandum.n.166.ib.Contra talem declarationem nulli licet contrauenire.nu.168.ibi.& nu.285.& ſeq.Et ſi declarando,ut homo errat,talis error non poteſt corrigi niſi ab ipſo.nu.169.ibi.declaratur.nu. 284.294.& 300. 85

4 papa diſpenſando contra ius diuinum ſine cauſa, peccat nu.170.ibi.& nu.266.& 287.diſpenſatio tamen tenet.ibid.nu.171.172.eod.

4 papa ex mente legis diuinæ poteſt illam declarare. numero. 185. ibidem. eod.

4 papa poteſt declarare,& limitare ius diuinum,non autem contra illud diſponere propriè.nu. 200.ibi.Et quid ſi præceptis moralibus uel in alijs indultis ex lege ueteri uel noua. ibid. 85

4 papa oblitus uidetur prioris gratiæ,quando concedit ſecundam in eadem eccleſia.conſ.74.nu.36. 102

4 papa caſu quo poſſit diſpenſare inter relictam fratris, & cognatum, an debeat hoc facere in cauſa, & illa ſit exprimenda, & qualis requiratur,& quid ſi cauſa non fuit uera.conſ.68.nume.414.& alijs ſequen. 86

4 papa an poſſit ſuper illo diſpenſare. n.410.ibi. eo.

4 papa ſuper hoc impedimento publicæ honeſtatis, an ſola uoluntate poſſit diſpenſare,uel requiritur cauſa.num.414.ibid. Et quid ſi dubium reſultat an talis relicta fuerit cognita carnaliter a fratre præmortuo,an uero remanſerit uirgo nu.425.ibid. Et an eius aſſertioni in hoc ſit ſtandum.ibi

4 papa confirmando mandatum de prouidendo Cardinali non propterea tollit eius poteſtatem.conſi. 79.nu.16. 106

4 papa dominus eſt beneficiorum, & de eis ſuo arbitrio poteſt diſpenſare.conſ.82.nu.22. 108

1 papa ſi in feudum concedit caſtrum duobus quæ conceſſio præualeat prima an ſecunda.conſ.11.nu.1.Et quod ſecunda præferatur, adducitur,nam ipſe princeps concedens uni poteſt ſine cauſa id auferre et concedere alteri.nu.2.ibi.Sed contra declarando.nu.109.et 110. Et iuſta cauſa reuocandi uidetur illa quia ipſe conceſſit.nu.3.ibid.et nume.109.et 110. 25.et 29

1 papa aſſumptus eſt in plenitudine poteſtatis & ſtandum eſt eius ultimæ diſpoſitioni.nu.4.ibid.et nu.111.contra ſicut diſponitur in teſtamentis

mentis. nu.4.ibid. & nu. 112. 25
papa non poteſt præfigere legem, a qua non liceat recedere. nu.5. ibidem. & nu.113. Ex quo poſſet ſequi caſus in quo propter difficultatē facti & urgente neceſſitate eccleſia non poſſet tollere priuilegium. nu.6. ibi. & nu.114. 25
papa ex certa ſcientia & plenitudine poteſtatis ſine cauſa poteſt uaſallum ſuum priuare feudo illi conceſſo. ibi. nu. 7. Sed contra nu.115 & 116. & ſeq. Et pōt illis præiudicare, & tollere ius quæſitum. nu. 8. ibid. ſed contra. nu.116. & ſeq. Et quod id uelit etiam uidetur apparere, quando uult ſecūdam conceſſionem non poſſe uitiari ex defectu intentionis. num.9. ibid. Et in facto ſuo proprio non cadit ignorantia. nume.10. ibid. ſed contra nu.122. maxime quando inter primam, & ſecundam breuis curſus temporis interueniat. num.11. ibid. Et quando in ſecunda apponuntur clauſulæ generales & ſpeciales derogatoriæ. nu.12. ibid. 25
papam quando conſtat uoluiſſe derogare primæ conceſſioni, præualebit ſecunda, licet in ea ſpecifice non ſit facta mentio de prima. nu.13. ibid. Neceſſario minime requiritur, quod in ſecunda fiat mentio de prima nominatim ſingulariter & in indiuiduo. nu.14. ib. 25
papa quando precio accepto concedit feudum, ueram uenditionem dicitur facere, eſto quod utatur uerbo indulgemus uel ſimili. conſil.11 nume.43. 25
papa non poteſt facere ſecundam conceſſionem in præiudicium primæ habentis ium contractus nu.47. ibid. & nu.49. & ſeq. 25
papa non habet facultatem derogandi conventiones, contractus, & conſuetudines feudales, nam obligatur ex iſtis tenetur ea obſeruare. ibidem. & nu.48. & ſeq. nec poteſt uenire contra uim contractus ſine cauſa etiam aduerſus ſubditum, nec poteſt uti plenitudine poteſtatis. nu.50.51. & ſequentibus. 25
papa in beneficialibus habet plenitudinem poteſtatis. conſilio.11. numero.77. 25
papa in rebus feudalibus etiam eccleſiaſticis non habet illam poteſtatem quam habet in beneficijs. nu.79. ibid. & nu. 81. Et in iſtis feudalibus habet eandem, quam habet Imperator. nu.80. 28
papa in ſucceſſione feudi poteſt habilitare fœminas, & tollere agnatis maſculis ſpem ſuccedendi. conſ.16. num.26. Eo magis quando fœmina uocatur in inueſtitura, & feudum non præſtat ſeruitium. nu.28. ibid. Et ſuo arbitrio poteſt immutare illam regulam ſuccedendi. num. 28. ibid. Nec iſto caſu eſt neceſſaria citatio agnatorum, nec obſeruatio ſolennitatum alias requiſitarum. nu.29. ibid. 37
papa in beneficialibus pleniſſimam habet poteſtatem conſilio. 30 numero.7. & 48. 41
papa mandans informationem, capi citatis, & uocatis quorum interest. ſi exequutor proceſſit illis non citatis, nulliter proceſſiſſe dicitur. conſi.31. nume.27. 43
papa ad ualliditatē actus a ſe geſti poteſt fingere in primis literis fuiſſe expreſſum, quod uere non fuit expreſſum. ibid.
papa conferens beneficium inhabili ſcienter, uidetur cum illo diſpenſare. nu.15. ibid.
papa prouidens de epiſcopatu ſpurio, ſcienter uidetur ſecum diſpenſare. nu.17. ibid.
Idem ſi uероſimiliter ſcire præſumebatur. nu. 18. ibi.
Ad defenſionem quis uti poteſt pluribus titulis, & gratijs. nu.19. ib.
papa an & quādo, & quo caſu poſſit decimas remittere. nu.272. ibidem. & ſequenti. conſ. 68. 85
papa diſpenſando contra ius diuinum, peccat, & nulliter diſpenſat. nec ualet diſpenſatio. nu.287. ibid. 85
papa an poſſit diſpenſare in præceptis poſitiuis utriuſque teſtamenti traſitutis a deo & concernentibus bonos mores. nu.331. eo.
papa quando & quibus caſibus poſſit diſpenſare circa præcepta moralia, & iuris naturalis. nu.351. ibid. & alijs ſeq. 85
papa ſup iſtis an poſſit diſpenſare. nu.385. ibi. & ſeq. & nu.392. 86
papa an poſſit diſpenſare contra concilia generalia. nu.397. ibidem. & ſequenti. 86
papa an ſit ſupra concilium. nu.400. conſ. 68. 86
papa poteſt interpretari concilia generalia, & ſuper illis diſpenſare. nu.401. ibi. 86
papa ſolus an poſſit tollere conſtitutiones conciliares. numero. 403. ibidem. eo.86
papa an poſſit diſpenſare ſuper iure poſitiuo, ſtatutis & eccleſiæ. numero. 406. ibi. 86
papa de non licito poteſt facere licitum. & liberare aliquem a peccato inducto lege poſitiua. nu.407. ibid. & nu 412. 86
papa an poſſit diſpenſare contra legem poſitiuam, fundatam ratione naturali & ſuper iure diuino. nu.410. ibid. ſeq. iſtis concernentibus non dicitur ſimplex, & merum ius poſitiuum, ſed pendens a diuino & a iure naturali. nu.411. ibi. 86
papa non poteſt tollere pactum lege diuina inductum. nu.412. ib. 86
papa de poteſtate papæ diſpenſare ſacrilegium eſt. conſ.5. nu.70. 15
papa eſt omnia & ſuper omnia. conſ.5. nu.71. 15
papa habet plenitudinem poteſtatis. conſ.5. nu.72. 15
papa ſanctus cum ſua ſede eſt. conſ. 5. nu.73. 15
papa dei miniſter eſt a quo dependet omnis iuriſdictio. conſilia. 5. numero. nu.74. eo.
papa in terris non habet ſuperiorem. conſi.5. nu.77. 15
papa a ſolo deo iudicatur. conſi.5. nu. 78. 15
papa adequat quadrata rotundis. conſi.5. nu. 79. 15
papa quando procedit de poteſtate abſoluta & ex certa ſcientia non poteſt ei dici ita facis. conſ.5. nu.80. 15
papa nō ſubijcitur quæſtionibus ſuis aut aliorum prædeceſſorum. cōſi.5. nu.81. 15
papa eſt ſupra ius poſitiuum, & contra illud diſponere poteſt arbitrio ſuo. conſ.5. nu.82. 15
papa diſpenſare poteſt circa ius poſitiuum etiam ſine cauſa & indiſtinctē. conſ.5. nu.83. & eo. fortius ſua poteſtas præualet in beneficialibus ipſorum, & maxime circa penſiones imponendas, transferendas & extinguendas. Et iſta facere poteſt inuito beneficiato ſine cauſa & eo non citato. conſi.5. nu.83.84. & 85. 15
papa poteſt diſpenſare circa ius poſitiuum, etiam ſine cauſa, & indiſtinctē. conſ.5. nu.83. Et eo fortius ſua poteſtas præualet in beneficialibus, & fructibus ipſorum. nu.84. ib. Et maxime circa penſiones imponendas transferendas, & extinguendas. nu.85. ibid. 15
papa quando mandat conferri canonicatum, & præbendam, quæ diſtinctio admittatur. conſ.83. n.6. 109
papa ſi ſecundo prouidet, an tollat ius ad rem quæſitum primo. nu.8. ibid. Et quid ſi in ſecunda gratia eſt appoſita clauſula anteferri. nu.9. ibid. & nu. Et quid ſi in prima eſt facta ab uno ſecunda uero ab alio. nu.10. & quando. nu.10. ibid & 11. Per clauſulam anteferri. quod ius uidetur ſublatum primo & quando. nu.12. ibid. & nu.9.10. & ſequenti.
Et quid ſi beneficium uacauit, & fuit acceptatum per habentem primam gratiam. nu.13. ibid.
papa licet poteſtate det conferrendi tamen penes eum remanet maior, & ſua præualet. nu.15. ibid. 109
papa non poteſt auferre ius, & utile dominium aliorum faciendo aliam inueſtituram. conſ. 85. nu.7. 109
maxime quando ſecunda per papam facta eſt ſine cauſa numero.8. ibidem.
papa ſtatutis etiam iuratis alicuius eccleſiæ poteſt derogare. conſil. 93. nu. 5. 115
papa dominus eſt beneficiorum. nu.11. ibid. & nu. 24. eod.
papa eſt lex animata, & in iſtis poteſt fingere. conſ. eodem. numero. 18. ibidem. 115
papa non præſumitur uelle præiudicare tertio. nu.20. ibidem. etiam minimo. nu.11. ibid. 115
papa ſuper bonis eccleſiaſticis liberam habet facultatem diſponendi. conſ.103. nu.1. 122
papa poteſt ſuper rebus feudalibus facere inueſtituram, et concurrere cum ordinario. ibid. Et inueſtituram factam per ordinarium poteſt extendere ad fœminas. nu. 2. ibid. Et maſculis poteſt præiudicari, ut fit per legitimationem et ſimilia ibid. Vt eſt etiam in filio adoptiuo. nu.5. ibid. eod.
papa poteſt dare nouam formam ſuccedendi in feudalibus. numero.7. ibid. 122
papa non præſumitur uelle præiudicare iuri tertij. conſil. 112. nu.1.
papa apponendo manus, ſet nulliter, reſultat beneficium. conſilio. 118 nume.7. 132
papa non poteſt prouidere de beneficio conceſſo abſenti antequam ille non conſentiat. cōſ.119. n. 6. Et quod illi erat quæſitū ius ad rem. conſ. eo. nu.7. ibid. 133
papa pōt diſponere de iure patronatus eccleſiaſtico. conſi.128. numero.5. 138
papa diſponens onus tranſire. etiam ad ſucceſſores, intelligendum eſt de primis. conſ.137. nu.1. 144
papa non intendit derogare reſeruationi generali. conſilio. 138. numero.10. 144
papa quando confirmat actum perfectum. et ualidum quem potuiſſet tollere, ſi confirmat animo inducendi de nouo uidetur illum primū reuocare. et de nouo inducere. conſ.140. n.12. 146
papa quando in reſeruatione proceſſit ad collationem an ſit acquiſi

iure

tum aliquid in beneficio, ita ut data uacatione, non requiratur alia acceptatio. conſil. 142. nu. 7. Per ſimplicem reſeruationem, quod ius quaeratur, & quaadanu. 8. ibidem. 148
4 papa cum ſuper u tio ignorato, non dicitur diſpenſare. conſ. 143. numero. 25. 148
1 Paratus emphyteota compenſare nõ cadit a ſaa iure ſi ceſſauit triennio ſoluere canõnem. conſ. 108. nu. 51. 202
2 parentes naturaliter appetunt incrementum, & bonũ filiorum. conſi. 73. nu 155
4 parentes regulariter in teſtes non admittuntur. conſi. 55. nu. 27. fal lit in cauſa matrimonial. fauore matrimonij nu. 28. ibid. Sed declaratur. 30. 31. & ſequent. & quid ſi adeſt diſparitas inter eos. numero. 29. ibid.
Et quid ſi in eis concurreret aliqua qua qualitas detrahens de fide. nume. 30. ibid. 69
3 parentes non habẽt poteſtatem diſponendi, quo ad legitimam debitam filijs. conſ. 1. nu. 119. 2
3 parentes ab inteſtato decedentes non dicuntur tacitè uocare filios, quos fecerunt renunciare haereditati. conſi. 69. nu. 35. 117
3 parentes poſſunt ſtipulari pro haeredibus. conſi. eo. nu. 54. ibid. 117
3 parentes inter filios poſſunt facere partes inaequales. nume. 74. ibid. max ime ex cauſa parentes mouente. nu. 75. ibid. 118
3 parentes poſſunt in uita dare legitimam filio, & ab illo recipere ualidam renunciationem. nu. 2. ibi. 117
4 parentes praeſumuntur capere bonum & ſanum conſilium pro filijs. conſi. 71. nu. 76. 97
1 parentes uelle praeiudicare poſteris non eſt ueroſimile. conſi. 22. numero. 12. 47
4 par in parem non habet imperium conſ. 68. nu. 28. 84
1 paria ſunt contractum fuiſſe pure factum uel ſub conditione ea poſtmodum purificata. conſ. 11. nu. 64. & nu. 65. 84. & ſeq. 25
1 paria ſunt non eſſe quid probatum uel minus legitime. conſilio 83. nume. 12. 152
1 paria ſunt quod quid uerba exprimatur, ſeu per relationem. conſi. 97. nu. 96. 174
1 paria ſunt non eſſe, uel eſſe, & non apparere. conſ. 104. nu. 2. 191
3 paria ſunt, quod quid exprimatur per ſe, uel per relationem ad aliud conſ. 2. nu. 54. 6
3 paria ſunt impedire notarium, ſeu teſtes ne ſeipſos ad teſtatorem cõferant uel reuocare notarium. ſeu teſtes coram teſtatore exiſtentes, & ordinare ne ad eum reuertantur. conſ. 67. nume. 46. Poteſt enim quis inſtare ne quis teſtetur aduerſus eos inſtantes ut teſtetur impune. n. 50. ibi. Sicuti licet inſtare ſine dolo et fraude, ut quis teſtetur, ita licet alijs operari oppoſitum aduerſus eos, non autem aduerſus teſtari uolentem. nu. 51. ibidem. Licet inſtitut. ſuo primo teſtamento inſtare ne illud mutetur aduerſus alias ſatagentes, ut mutetur. nu. 52. ibi. Non enim reperitur illud are prohibitum. nu. 53. ibi. 111
4 paria fieri tempore habili, uel conferri ad tempus habile, qualiter & quando procedat. conſi. 100. nu. 35. 179
3 paria ſunt quem non extare, uel extare, & non poſſe ſuccedere. conſ. 69. nu. 64. 117
4 paria ſunt, quod quis compellatur, uel timeat compelli. conſi. 139. nu. 14. 145
4 paria ſunt non eſſe, uel non poſſe diſponere. conſi. 144. nu. 25. 149
3 paria ſunt cauſam de nouo oriri, uel de nouo peruenire ad notitiam creditoris. conſ. 99. nu. 26. & nu. 27. 28. & ſequen. 164
3 paria ſunt dicere facias uel ſoluas pro me, uel dicere ſoluas nomine meo conſi. 107. nu. 12. 169
3 paritas inter contrahentes matrimonium qualiter conſideretur. conſilio. 29. nu. 22. 45
3 partes poſſunt facere, ut ſcripturae priuatae detur plena fides conſili. 68. nume. 24. 116
4 partes poſſunt ualidare aliqua, & multa facere, quae lex non concederet. conſ. 132. nu. 11. 142
4 partes habuiſſe contractum. ſi conſtat pro perfecto receditur a perſona. nu. 13. ibi. eod.
4 partes ſi habuerunt reſpectum ad promulgationem laudi tantum, ſufficit promulgatio eſt in quod non appareat promulgatum. conſil. 135 numero. 7. & alijs ſequen & numero. 6. Aliud eſt laudum aliud contentum in laudo, aliud eſt inſtrumentum, aliud contentum in inſtrumento. nu. 8. ibidem. Et ſi conſideratum fuit promulgatum, non contentum in illo. nu. 9. ibid. 143
1 partes quod tacite uoluerunt, exprimere debent, & non exprimendo dicuntur nolle. conſ. 33. nu. 84
2 pars una teſtamenti declaratur per aliam. conſ. 38. nume. 19. fol. 93. conſ. 40. nu. 16. fol. 111. & conſ. 83. nu. 15. 169
3 Et conſ. 57. nu. 2. 94
1 partes ſeparatae & diſtinctae, diuerſa loca, officia & ſeparata exercitia habent. conſ. 80. nu. 9. 165
1 partes in cõſideratione numerorũ, qualiter intelligãtur. conſ. 61. numero. 10. 125
1 pars non quotitatiua per partes uel numeros poteſt poßideri, ſi nihil ſuperſit uel deficiat cõputatione, & reductione facta nu. 28. ibi. 125
2 pars una teſtamenti. quod declaretur per aliam quando & quo caſu procedat. conſ. 87. nu. 49. 177
1 partes in ſocietate erunt. uti conuentum eſt. conſ. 82. nu. 69. 149
3 partem unam eſſe ueram ſufficit in alternatiuis. conſi. 29. nu. 18. 46
3 pars haereditatis incerta poteſt ad ri. conſ. 37. nu. 21. Incerta tamen omnino poſſeßio non poteſt quaeri. ibi. & nu. 20. 57
4 parthi ſororibus copulabantur. conſi. 67. nu. 356. 85
4 particeps delicti & criminis non eſt idoneus teſtis. conſi. 58. num. 72. fo. 72. & conſ. 163. nu. 8. 169 120
4 particeps, & ſocius criminis non eſt idoneus teſtis. conſil. 151. nu. 8. & nu. 9. 155
2 participium exiſtentium exponitur ideſt ſi exiſtant, & in quo tempore uerificatur. conſ. 21. nu. 33. 64
2 participium ſeu adiectiuum inteſtatus, in qua perſona propriè & ſtrictè uerificetur. conſ. 21. nu. 15. 66
3 particularis fideicommiſſarius ſi eſt in teſtamento, & alius uniuerſalis omnia bona conſignanda ſunt uniuerſali a quo particularis petere habet ſuum particulare fideicommiſſum. conſ. 54. nu. 47. 89
4 paſſi iniuriam, & damna, non poſſunt aliquid dicere, facta per principem remiſſione. conſ. 1. nu. 65. Et maxime ſi princeps illis tollit omne ius, & omnem actionem. numero. 66. ibidem. Et idem ſi mandat abſolutos non poſſe moleſtari. & e. nume. 76. ibid. Nec contra eos poſſet procedi ciuiliter, aut criminaliter. num. 68. ibid. Et iſtis quibus facta eſt remiſſio, an teneantur confiteri delictum, ſi uolunt gaudere illa. nu. 69. ibi. 2
1 pater regulariter habet uſum fructum in haereditate aduentitia. conſilio. 128. numero. 4. Limitatur tamen in aliquibus caſibus. ibidem. numero. 5. 227
1 pater habet uſumfructum ſuper pecunijs & alijs mobilibus aduentitijs conſi. 129. num. 6. Et ſi extraneus eos inſtituit quid iuris ibid. nu. 9. Et quid ſi patri legatũ tantum fuit factum. ibid. nume. 10. & ſi in legato contineretur quod pater debeat eſſe pro contentus ibid. numero. 11. Etiam ſi expreſſe non fuiſſet prohibitus ab uſufructu poterit illũ petere, licet teſtator dixerit debere patrem eſſe cõtentum legato relicto. ibi. nu. 13. maxime cum ſciret filium quem inſtituit eſſe in ſua patris poteſtate. ibi. nu. 14. 228
1 pater uolens poteſt remittere tacite uſumfructum aduentitiorum. conſi. 130. nu. 10 Et quando ſunt conſumpti non debentur. nu. 11. ibid. Et quid ſi pater uolens permiſit filium illos accipere. nume. 12. ibi. nu. 13. 229
1 pater non propriè & uerè po eſt donare filio. numer. 13. ibid. Poteſt tamen tacitè ut in caſu praecedenti. nu. 14. ibid. maxime ſi filius ſeorſum a patre habitabat. nu. 15. ibi. 229
3 pater notam praeſumitur habere aetatem filij conſ. 25. nu. 8. 36
3 pater filio pupillo poteſt ſubſtituere per fideicommiſſum. numero. 9. ibid. eod.
3 pater ſi ſtipulatur renuntiationem pro ſe & haeredibus uidetur ſtipulatus ad commodum haereditatis. conſ. 26. nu. 31. 40
3 pater poteſt pro haeredibus ſtipulari. conſil. 26. nu. 32. Et quid ſi extat aliquis ex deſcendentibus. nu. 33. ibid. 40
3 pater poteſt filiam ſuis bonis priuare teſtando excepta legitima. conſi. eodem. nu. 48. Ita & per actus inter uiuos poterit facere. num. 49 ibid. & nu. 48. 40
3 pater poteſt filijs in uita dare legitimã, et ualebit renuntiatio, ſi facta fuit abſque iuramento. conſi. 26. nu. 94. 40
3 pater afficitur iniuria quando filia nubit indigno, eo inuito. conſi. 29. nu. 53. et nu. 54. et 55. 45
3 pater tenetur dotare filiam. conſi. 29. num. 60. Etiam diuitem. Etiam ſi ſit nupta et maritata. nu. 62. ibi. Etiam ſi inuito patre nubat ſecundum aliquos. nu. 63. ibi. 45
3 pater inter uiuos diuidens bona ſua inter filias nõ uidetur illis, de ea donationem feciſſe. conſ. 35. nu. 1. Et potius uim habet ſupremi iudicij quod eſt ambulatorium, ſed contra nume. 32. nu. 40. ibi.
Etiam ſi dictum fuerit talem diuiſionem eſſe perpetuo ratam. nu. ibidem ſed contra in ſeq. Et diuiſio iſta ſuccedere uidetur loco po-

tius

tionis hæreditaria.nu.3.ibi.& nu.16.& ſeq.& 40.Et ſalſa uidetur ut inter filios æqualitas ſeruaretur. nu.4.ibidem. Sed declaratur in ſequenti. 51

3 pater in bonis aduentitijs filij, habet ius uſusfructus, non tamen tenetur fructus perceptos reſtituere. conſ.55.nu.57. 91

3 pater præſumitur æqualiter uocare filios quocunque ex matrimonio natos.conſ.59.nu.5.nu.7.& 49. Et quo ad bona paterna uocati per ſtatutum potius iudicantur legatarij. quàm hæredes. numero. 7. ibi.& nu.49. 98

4 pater eſt legitimus adminiſtrator, & poteſt actiones mouere.conſi. 109.nume.7.Et poteſt dari curator,& ſic duas perſonas repræſentare.nu.8.ibi. 126

4 pater non poteſt accuſare durante tempore conceſſo marito contra uxorem adulteram conſi.117.nu. 16. 130

1 pater uiuens, dotans filiam non uidetur illam dotem computare in legato dotis facto filiæ.conſ.61.nu.37.& nu.38. & 39. 125

2 pater bonorum fideicommiſſariorum relictorum filio, dicitur legitimus adminiſtrator.conſ.81.nu.19. 166

2 pater ſibi,& filio pupillo poteſt teſtamentum facere. conſil. 85.numero.60. 172

2 pater tenetur relinquere filio legitimam iure naturæ debitam. conſi. 93.nu.40. 189

3 Et conſ.30.nu.2. 49

2 pater expreſſe,& tacite trebellianicam prohibere poteſt. conſ. 93. nume.45. 189

2 pater in legitima debita filio non poteſt apponere onus uel fideicommiſſum.conſ.93.nu.41. 189

2 pater an filijs primi gradus poſſit prohibere trebellianicam.num.46. ibidem. 189

1 pater contrahendo & legando poteſt filijs præiudicare,ſecus donando.conſ.71.nu. 39. & conſideratur fauor mixtus patris,& filij adhuc idem.nu.40.ibi. 135

1 pater poteſt renuntiare,ſecundum unam opinionem beneficio l.ſi unquam.C.de reuocan.donatio.conſ.75.nu. 5.& nu.6.& 7.ratio. d.l. ſi unquam fuit præſumpta uoluntas patris & fauor ipſius. nu. 4.ibi. & nu.2.6.7.ſed contra.numero.24.& ſeq.& num. 41.& ſequent. præſumitur patrem non donaſſe, ſi de filijs naſcituris cogitaſſet ibid. & nu.6.7. 137

1 pater non poteſt renuntiare beneficio dictæ legis in præiudicium filiorum.nu.14.ibi. eo.

1 pater tale beneficium habet cauſa filiorum quorum fauor principalis eſt.nu.17.ibid. eo.

1 pater renunciando,quãdoque non præiudicat filio.conſ.37.nu.55.93

1 pater renunciando uidetur errare, ſicut errat donando filijs poſtmodum natis.nu.56.ibi. eod.

1 pater ſicut non poteſt directo,& expreſſe renunciare beneficio.d.l.ſi unquam in præiudicium filiorum, ita nec per indirectum poteſt præiudicare eis faciendo donationem ob cauſam meritorum,ſi illa non ſunt uera nec æquiualentia. nu. 68.ibi. eo.

1 pater & filius una & eadem cenſentur perſona.conſ.84.nu.48.153

4 pater & filius ſunt una & eadem perſona, qualiter intelligitur.conſ. 68.nu.188. 84

1 pater non obligatur pro filia,ſed quandoque ſic.conſi.93. nu. 17.& nu.19.21.ibi.Nec alter pro altero. nu.18.ibi. 106

1 pater etiam ſciens non uidetur fideiubere pro negotio geſto per filium. nu. 39.ibid.Etiam ſi filius tutelam aſſumat. numero.40.ibid. & nu. 42.

Et quid quando aſſumitur ad magiſtrum numer. 41. Et quid ſi pater prohibet expreſſe.nu.42. 166

1 pater quando & quo caſu de peculio uel tributoria teneatur. nume. 47.ibi. 166

1 pater non poteſt prohibere filium,ne contrahat ſicut poteſt dominus ſeruum,nume.48.ibid.& nu. 49. eo.

1 Pater quando & quo caſu teneatur inſtitoria nu.50. ibid. eo.

4 pater filio moriente occupat omnia iura peculij. conſ. 45. nume.28. Idem in auo moriente nepote. ibid. Et quid ſi filius, uel nepos habet bona aduentitia caſtrenſia, uel quaſi.nu.19.ibid. 56

1 pater poteſt facere filios inæquales,& dare plus uni quàm alteri,dũmodo uni non det minus ſua legitima.conſ. 106. nu.46. 197

1 pater melius quàm alij conſilium capit pro filijs.nu.47.ibi. eo.

1 patri quod uidetur competens pro filio, non debet illud alijs uideri incompetens.nu.48.ibid. eod.

3 pater ultra legitimam non tenetur relinquere bona filijs. conſilio.3. nu.64. 9

3 pater excludens fœminas ab uniuerſali ſucceſſione, & ad illam uocans maſculos,uidetur id feciſſe ad conſeruationem familiæ & agnationis conſ.6.nu.9. 13

3 Pater relinquens filio minus legitima, poteſt poſt eius obitum conſequi relictam & adhuc ſupplementum,conſ. 9. nu.2. 16

3 patris teſtamentum agnoſcens filius ut repellatur a petitione ſupplementi debet ſpecialiter illi renunciare, facere uidetur quando pater facto legato filio excluſit eum a reliquis & etiam a legitima. nume.4.ibi. 16

3 pater filijs ſuis pupillis poteſt teſtamentum facere.conſilio.15.numero.7. 23

3 pater filio pupillo compendioſe ſubſtituens dicitur etiam pupillariter ſubſtituere.nu.9.ibi. eod.

3 pater relinquens filiabus dotem non taxando eam illa uenit arbitranda,arbitrio boni uiri,& ſecundum numerum filiorum & facultatem & dignitatem.conſ.18.nu.41.& attendi debet conſuetudo patria in qua pater uoluit illas maritari nu.42.ibi. 27

1 Pater mentecaptus an cenſeatur ſe obligare pro dote reſtituenda quam filius cepit.conſi.119.nu.1. 219

1 Pater augendo dotem uidetur debitum agnoſcere potius quàm donare,& uidetur recompenſare conſilio.126.nume.24.Et quando pater concedens augmentum illud conceſſit dotis intuitu. num.25.ibidẽ. Et quando datur ſimpliciter regulatur ſecundum naturam dotis. nume.26.ibi. 224

1 Pater regulariter non poteſt cogi emancipare filium. conſi. 129.numero.1.limitatur pluribus in caſibus remiſſiue.nu. 2. ibi. 228

2 pater inteſtabilis non poteſt exhæredare.conſ. 1.nu. 141.quando obſtat ius tertij.nu.142. 2

2 pater poteſt inſtituere filium naturalem inſolidum,ſi non habet alios filios legitimos.conſ.1.nu.29. 2

2 pater poteſt in ſuo teſtamento ordinare, quod filius ſuus naturalis legitimetur.nu. 22.ibi. eo.

2 pater inſtituens filium tanquam legitimatum non ualidatur inſtitutio, ſi legitimatio filij erat nulla.conſilio.3.numero.18.& numero.19. 9

2 pater ut in teſtamento poſſit diſponere erga filium legitimandum certa forma ſeruanda eſt.nu.24.ibid. Nec poteſt ordinare quod uirtute ſui teſtamenti efficiatur legitimus num.25. ibid.Et aſſertio patris erga filium naturalem facit ipſum legitimum ſi pater habebat prolem legitimam.nu.26. 9

2 pater habens uoluntatem legitimandi filium ſi id non duxerit ad effectum poterit ab ea recedere,& id poterit conſtare pluribus coniecturis.conſil.6.nu.40. 12

2 pater relinquens filio partem uidetur legitimam relinquere. conſi. 7.nu.25. 14

2 pater renuncians feudo hæreditario non nocet filio illi ſuccedenti,cũ beneficio inuentarij.conſ.10.nu.6.& nu.7. & 9.Et etiam ſi talis renuntiatio facta appareat de conſenſu directi domini. nu.8.ibi. 22

2 pater poteſt ſubſtituere uulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum.conſ.16.nu.52. 42

2 pater poteſt per ſubſtitutionem pupillarem grauare filium etiam in legitima,& excludere omnes licet ſecus ſit per fideicommiſſum. nu. 53.ibi. 42

2 pater filio ſuo pupillo poteſt teſtamentum facere.conſ.12.nu.2.& filius pupillus dicitur iſto caſu mori teſtatus,& cum teſtamento num. 2.ibi.nu.3. 70

2 pater filio pupillo non prouidendo,uidetur uocare ſuccedentes illi ab inteſtato quos poteſt grauare.nu.12. ibi. 70

2 pater non prouidendo filio pupillo uidetur uelle ipſum mori inteſtatum.nu.13.ibi. 70.

2 pater poteſt filio pupillo teſtamentum facere,ita ut filius dicatur teſtatus mori conſ.23.nu.42. 70

2 pater inter filios per actum inter uiuos poteſt diſponere de ſuis bonis, tamen talis diſpoſitio ualet in uim legati,& reuocari poteſt, conſenſus enim iſte aſſumit naturam ultimæ uoluntatis quæ reuocari poteſt etiam tacitè, & per talem conſenſum nullum ius quæritur illis paciſcentibus & contrahentibus.conſ.24.nu.21.23.& 24. 72

1 pater poteſt inſtituere filiam quæ renunciauit eius ſucceſſioni.nume. 88.ibid.Et iſtud inductum eſt,ne tollatur ipſi patri libera facultas teſtandi.nu.89.ibid. Etiam ſi filia renuntiaſſet ſucceſſioni ex teſtamento.nu.90.ibid.Et quid ſi incontinenti poſt renunciationem pater inſtituit filiam.nu.91.ibi. 73

2 pater contrahendo inſolidum filijs præiudicare poteſt. conſil. 26.numero.129. 11

2 Pater grauatus fideicommiſſo,non poteſt bona fideicommiſſo ſubiecta inter uiuos, ſeu in ultima uoluntate relinquere uni filiorum contra diſpoſi-

diſpoſitionem primi teſtatoris.conſ.35.nu.11.Et plenius nume.40. declaratur quo caſu procedat. 101

2 pater uni filiorum,& non alteri poteſt apponere onus, ut ſoluat do tem,uel æs alienum.nu.14.ibi. 101

2 Pater in codicillis poteſt bona ſua diuidere filijs & aſsignare plus uni,quàm alteri.nu.16.ibid.& nu. 20. 101

2 Pater in codicillis ſuis coram minori numero teſtium, facere poteſt diuiſionem ſuorum bonorum,& unicuique aſsignare quod uult & erit ualida,obſeruanda.nu.19.ibid. 101

2 Patri libera teſtandi cõceditur facultas de rebus ſuis dummodo filio relinquat legitimam iure naturæ debitam. nu. 24.ibi. 101

2 Pater poteſt uni filiorum prælegare,& relinquere plus uni,quàm alteri.nu.25.ibi.& nu.26.Et iſto caſu ceſſat argumentum æqualitatis ſeruanda.nu.25.ibi. 101

2 Pater poſt conditum teſtamentum poteſt inter uiuos alienare bona, ſeu partem bonorum,in quibus inſtituerat filios.n. 28.ibi. 101

2 Pater inter filios poteſt in minus ſolemni uoluntate, etiam coram duobus teſtibus per ultimam uoluntatem,ſeu extra de rebus ſuis diſponere.num.35.ibid. & nu.36. 101

2 Pater in ſua ultima uoluntate poteſt apponere pœnam filijs, ut habeant illam ſeruare nu. 38.ibi. 101

2 Pater an diſponere poſſit,quod filius in ſua legitima computet trebel. conſ.36.nu.26. 104

2 Pater in teſtamento apponere poteſt conditiones filijs ſuis hæredibus inſtitutis.conſ.46.nu.1.& nu.8. Et excepta legitima poteſt apponere onus,& grauamen.nu.1.ibi. 123

2 Pater an poſſit diſponere,quod filius in ſua legitima computet trebellianicam,& quo caſu.conſ.47.nu. 19. 124

2 Pater filia excluſa a ſtatuto, an poſſit de bonis ſuis legare quicquid uoluerit.conſ.54.nu. 3. 132

2 Pater filio ſuo pupillo poteſt teſtamentum condere.conſilio.58.numero.15. 137

2 Pater poteſt grauare filium pupillum in legitima.nu.18.ibi. 137

2 Pater filio pupillo exiſtenti in poteſtate poteſt pupillariter ſubſtituere.conſ.59.nu.2. 138

2 pater poteſt plus uni filiorum prælegare,& relinquere plus uni, quã alteri.conſ.34.num.25. Et iſto caſu ceſſat argumentum æqualitatis ſeruanda.nu. 25.ibi. 101

3 Pater ſubſtituendo alium poſt mortem plurium collectiuè uocatorũ & indeſinitè quo ad bona, uidetur inter inſtitutos induxiſſe tacitum fideicommiſſum.conſi.72.num. 25. Et maxime quando facta eſt pluribus filijs inſtitutis.nu. 26.ibi. Et facta cenſetur in tota hæreditate quando ſit illis inſtitutis in tota.nu. 27.ibi. 126

3 Pater filio decedenti ſuccedit ab inteſtato.conſ.73.nu.5. 128

4 Pater licet aliquibus in caſibus non habet uſumfructum in bonis aduentitijs filiorum tamen in illis habet commoditatem. conſi. 156. nume.5. 163

1 Pater non ſemper poteſt de rebus ſuis diſponere.conſ.71.nu.34.135

1 Pater cogitando de filijs & renuntiando.l.ſi unquam.C. de renocatione donatio.non habet locum diſpoſitio dicta legit.conſi.71.nu.51.135

2 pater donãdo uidetur errare ita & renunciando.conſ. 72.n.52.153

1 pater donans ſi nihil exprimit nulla attẽditur eius uoluntas.conſi.71.nu.33. 135

2 pater quando natis filijs donat extraneo donatio tanquam inofficioſa uocatur fauore filiorum,& ſi facta eſt filia reuocatur pro parte, & pro parte non.conſ.72.nu.28.& 29. 153

2 Pater non poteſt renunciare.d.l.ſi unquam etiã cum iuramento ſi de filijs cogitat ibi.nu.36.& 37. eo.

2 Pater non poteſt filia prohibere legitimam iure naturæ debitam. conſ.58.nu.23. 137

2 Pater teſtando non poteſt præiudicare filijs in feudis paternis & antiquis nec poteſt plus unquam alteri relinquere neque quando primogenitus ſolus ſuccedat.conſ.10.nu.2.& 3. 21

4 Pater ut defenſor poteſt comparere pro filio inquiſito. conſil.152 nume. 22. 156

3 Pater non poteſt alienando rem dotalẽ obligare filios uxoris ad quos bona dotalia debent peruenire.conſ.76.numero.1.Et ſi promiſit pro eis de non contraueniẽdo uidetur promittere factũ alienumque promiſsio nulla eſt.numero.2.ibi.& numero. 14.15.& 16.Secus ſi promiſit factum proprium, & ſupplere omne illud quod filij poſſent conſequi.ibi. 134

3 Pater poteſt donare filia ex cauſa dotis.conſ.eodem.numero.10. Et quilibet extraneus poteſt pro filia iſto caſu ſtipulari. numero.11. ibid.

Et maxime quando executio promiſsionis, & ſtipulationis fuit collata in perſona ipſius filij.nu. 12.ibi. eod.

4 Pater poteſt retinere uſumfructum ſibi quæſitũ ex perſona filij etiam poſt extinctam patriam poteſtatem.conſ. 157.nu.10. 163

4 Pater tunc habet legitimam adminiſtrationem in bonis aduentitijs filiorum quando in illis habet uſumfructum alias ſecus.numero. 11 ibid.& nu.32.& 43. 163

3 pater uiuens tenetur dotare filiam congrue, & eo mortuo hæredes ſui.conſ.26.nu.8. 84

3 Pater ſoluens dotem nomine filiæ uidetur de ſuis proprijs bonis illam ſoluere eſto quòd filia ſit diues conſ.80.nu.1.Idem ſi pater dotem promiſit.ibid.Etiam ſi pater exceſsiſſet modum in dotando. nu.2.ibidem Item ſi pater dotando dixiſſet dotare filiam tam de bonis ſuis, quàm de bonis maternis ipſius.nu. 3.ibi. 138

3 pater ſatis dicitur eſſe ſoluendo ſi habet facultates aſcendentes ad dotem promiſſam.n. 3.ibid.Idem ſi filia conſenſiſſet prædicta dotationi facta a patre,& hanc renunciaſſet.n.4. ibi. Idem ſi filia fuiſſet nupta tempore dictæ dotationis ſeu promiſsionis.nu.5.ibi. eo.

3 Pater tenetur filiam etiam nuptam dotare de ſuis proprijs bonis. nu. 6.ibi. eod.

3 Pater conſentiendo filia donanti ad ſui commodum non ualidat donationem.conſ.97.nu.20.& 21. 165

3 Pater quando ſpecifice conſenſit filia donanti patri uel alteri recipienti ad commodum patris.nu.23.ibi.Et quando eadem hora & incontinenti omnia prædicta fuere geſta.nu. 24.ibi. eod.

2 pater adminiſtrator bonorum filij an teneatur reddere rationem de pecunijs aduentitijs filij,& illas reſtituere.conſ.15.nu. 79. 78

2 Pater in legitima debita filio non poteſt apponere aliquod grauamen ſeu fideicommiſſum.conſ.155.nu.3. Et ſi apponeretur aliquod grauamen ſeu fideicommiſſum.conſilio.45.numero.3. Et ſi apponeretur reijcitur ibid.etiam ſi filius teſtamentum patris approbaret.numero 4.ibid. 121

2 Patri licet plus uni filio quàm alteri relinquere.conſ.35.nu.27.103

1 patientia longa metum purgat.conſ.10.nu. 60. 22

1 Patientibus magnum damnum competit interdictum reſtitutorium. conſ.195.nu.26. 196

4 Patria poteſtas eſt cauſa acquirendi uſumfructum patri & concedendi legitimam adminiſtrationem in aduentitijs. conſilio. 157.numero. 21. 164

4 Patria poteſtas non attenditur in ſpiritualibus prout idem traditur in matrimonio contrahendo.conſi.1.nu.36. & 37. 2

4 patria poteſtatis ratione ceſſat publicatio bonorum propter delictũ filij familias.conſ.157.nu.6. 163

3 Patria eſt dulcis & deſiderabilis.conſilio duodecimo nume. decimo octauo. 20

1 Patria & locus originis dulcis reputatur, & multa de patria remiſſiue.conſ.26.nu.47. 60

2 Patrimonium poſt hæreditatis aditionem dicitur adeuntis, & non defuncti.conſ.90.nu.3.quod declaratur. nu.39.ibi. 18:

2 Patrimonium,& pars illius pro dote poteſt conſignari.conſilio.100 nume.28. 199

1 Patrimonium & facultates non debent pandi.conſ.75.nu.30. 141

4 Patrimonium uxoris & ſic bona paraphernalia an ueniant in augmentum dotis.conſ.62.n.34. 70

4 Patroni infra tempus a iure conceſſum præſentare poſſunt in beneficio iuris patronatus uacante.conſ. 47.nu.1. 58

4 patroni ſemel præſentantes unum non poſſunt præſentare alium. nume.3.ibi. 58

4 Patroni quando poſsint uariare in præſentando.nu.4. ibi.& numero. 33. Et quo tempore uariatia iſta ſit permiſſa.nu.5. ibid. & numero.35.Et an fieri poſsit poſt inſtitutionem.nu.6.quid ſi non eſt facta accamalatiue.nu.7.ibi.Et quid ſi primus præſentatus conſequutus eſt poſſeſsionem.nu.8.ibi. 58

4 Patroni non poſſunt præſentare quando papa primo prouidit. nume.34.ibi. 58

4 Patroni an poſsint proſequi litem inceptam per præſentatum poſtea mortuum.nu.44.ibi. 56

4 Patronus in fundatione eccleſiæ ſeu capellæ poteſt apponere conuentiones. & onera quæ uult honeſta tamen de conſenſu ordinarij conſi.48.nu.1. 59

4 Patronus in creatione iuris patronatus poteſt adijcere onus,ut præſentetur aliquis de ſuo genere tantum. nume.8.ibidem. Virtute uel pacti tale ius præſentãdi non tranſit niſi ad illos qui ſunt hæredes,& deſcendentes ex fundatore.nu.9.ibi. 59

4 Patroni patatiut non ſunt in conſideratione. conſil. 138.nu. 16.Et quid iuris quando fieret unio. nu.27.ibi. 158

4 Patr-

4 patroni conſenſus ſufficit interuenire poſt institutionem. conſ. 144. numero.2. 149
4 patronus & aduocatus dicitur ius honorificum habẽs, & tale ius honorificum poteſt ſucceſſione acquiri.conſ.149.nu.5.& 6. 159
4 patronorum laicorum quando non eſt facienda mentio.conſ. 128.numero.25. 158
2 patruus non tenetur dotare neptem.conſ.16.nu.79. 43
2 patruus ad fideicommiſſum præfertur nepotibus ex alio fratre exiſtẽtibus.conſ.38.nu.3. 109
4 pau.de Ca.doctrina.in l.qui bona.§.de illo.ff.de dam.infect.in quibus terminis procedat.conſ.168.nu.14. 175
4 pauper qui per prius erat & poſt furtum pecunias expendit non caret ſuſpicione furti.cõſ.156.n.36.Et maxime quãdo pecunia quæ expenditur eſt eiuſdem formæ ſicuti illa quæ dicitur furto ſubtracta.nu.37.ibidem. 162
4 pauper non eſt idoneus teſtis.conſ.164.nu.2. 170
4 pauper an & quando ſit teſtis idoneus.conſ.53.nu.12. 65
4 pauper dicitur non habere facultatem mittendi procuratorem.conſ.103.nu.9. 121
4 paupertas occurrens in primo anno facit ut fatalia non currant & quod concedatur ſecũdus annus iure ipſo abſque aliqua reſtitutione.conſ.30.num.38. 41.
4 Paupertas non priuat maritum fructib.rerum dotalium. conſil.54.num.4. 55.
4 Paupertas mariti formiter probanda eſt, ut conſtante matrimonio dos reſtituatur.ibi.nu.6. eo.
4 Paupertas an & quando repellat teſtem.ibi.nu.27. eod.
3 paupertate ſordeſcunt familiæ conſ.6.nu.14. 13.
4 pax rupta dicitur cum aliquis in ea comprehenſus fuit interfectus.conſ.133.nu.1.Et quid ſi non fuit facta pax nec data ſecuritas. nu.2.ibidem. 141
1 pax poteſt quandoque quis cogi per magiſtratum & ſuperiores ad concordiam & pacem conſ.10.nu.62.& 63. 21.
3 pax & concordia amplectenda eſt conſ.69.nu.119. 118.
4 pax non dicitur rupta per eum qui ſe defendit. conſ.164.nu. 22.Itẽ & quãdo aduerſarius dedit cãm & fuit origo rixæ.nu.21. ibi. minus etiam quando rixã fuit facta ex cauſa dicitur rupta.nu.24.ibi.170.
4 pax dicitur rupta per minas ſolas. conſ. 165.nu.3.Et per inferentem metum defendendi etiam pax dicitur rupta.nu.4.ibi, 170,
4 pace rupta pœna committitur niſi ſemel.conſ.eo.nu.6.ibi,Fallit quãdo eſt adiecta clauſula toties quoties,uel illa rato manente pacto.nu.6.ibidem. 170
4 pacti ut dicatur contrauentum & per quem modũ habenda eſt relatio ad capitularia ſuper quibus pax fuit facta & ad iniurias per eã remiſſas.conſ.165,nu.8. 171
4 pax non dicitur rupta per legem.& modicam offenſam.n.13. eo.
4 pacem rumpere & primo inſultans,& ipſe ſolus tenetur.& non inſultati & ſi illum offenderent.nu.22.ibi.Et inſultati non tenentur nec debent fugere.nu.23.ibi.Qui ſe defendit non dicitur offendere inſultantem.n.24.ibi.Et inſultati non incurrunt pœnam paces ruptæ etiam ſi adeſſet illa clauſula toties quoties,& illa rato manente pacto.nu.25.ibid & num.26. eo.
4 Quando ex noua cauſa quis percutit aliquem cum quo fecit pacem non dicitur rumpere pacem nec incurrit pœnam pacis ruptæ.nu.26.ibi.Et in dubio dicitur offenſio fieri ex cauſa noua, & non ex antiqua.nu.27. 171
3 pax,& alia qualibet conuentio,& iuramentum illam habent interpretationem ut intelligantur promiſſa & facta rebus ſic ſtantibus.ibi.nu.28. 171
4 pax quando rupta eſt,& effecta inualida, & nulla non poteſt dici iterum rumpi & ſequens offenſio non inducit rupturam dictæ facis nu.30.ibid. eo.
1 pax contra rumpentem fœdera pacis poteſt quis uti uiolentia. conſi.10.nu.87. 22
1 pax rumpitur propter uiolentiam & iniuriam.conſi.10.n.88. 21
1 pacem frangenti impune eſt alteri eam frangere.nu.89.ibi. eo.
1 pax commendabilis eſt,& amplectenda.conſ..106,nu.16. 197
4 pax,& concordia plura habent priuilegia.conſ.68.nu.130. 5
4 pax non poteſt ubi inſidiæ latent.nu.210.ibi. 85
4 pax inducens cauſam peccati imperfecta eſt, et ſimulata nume.211 ibidem. 85
4 pax ex qua reſultat iniuſtitia,et detrimentum animarum non dicitur pax nu.212.ibi. 85
2 PECCANT qui trebellianicam detrahunt contra teſtatoris uoluntatem.conſ.16.nu.61. 46
4 peccatum nulla cauſa adduci poteſt quin peccatum iure diuino inductum non ſit peccatum conſ.68.nu.51. 84
4 peccata & crimina remiſſa non redeunt amplius in u'tionem. conſi.1.nu.42.Etiam ſi abſolutio facta fuerit per uiam diſpenſationis.num.63.ibidem.
4 peccatum ita uiget in coniungendo non coniungendos ſicuti in ſeparãdo non ſeparandos.conſ.58.nu.47. 72
4 peccatum tanto maius conſideratur quantu quis maior eſt.conſi.68.numero.238. 85
4 peccando nullus fidelis ſaluari poteſt.conſ.68.nu.53. 84
4 peculium aduentitium filij familias delinquentis an ueniat in publicatione,ſi propter delictũ bona debent publicari.conſ.157.n.1.163
4 peculium aduentitium filij uenit in publicationem bonorum propter delictum quando patri non quæritur uſusfructus.conſ.eo.nu.31.163
4 peculium aduentitium uenit in publicationem quando pater renũciauit adminiſtrationi,alias ſecus.conſ.157.nu.35.& nu.38. 164
4 peculium profectitium qua ratione in publicatione bonorum non uenit.nu.36.ibi. 101.
4 peculium caſtrenſe an ueniat in publicationem.nu.37.ibi. e⁻.
4 peculium multum differt caſtrenſe,& aduentitium.ibi. eo.
1 pecunia breui manu dicitur ſoluta uni ab altero,& ab illo alteri. cõſil.35.nu.4. 91
4 pecunia.Licet capſa reperiatur fracta non propterea probatur pecuniam fuiſſe intus.conſ.158.nu.30. 166
2 pecunia an & quando ueniant ſub legato omnium mobilium.cõſ.79 numero.45. 163
2 pecunia an ueniant appellatione mobilium.conſ.79.nu.46. 163
2 pecunia an computentur inter res quæ ſeruando ſeruari non poſſunt conſ.nu.46. 163
1 pecunia quando præſumatur quæſita facto proprio,& ſua induſtria.conſ.80.nu.7. 146
1 pecunia redacta ex re furtiua,uel ex re communi non eſt furtiua nec communis.conſ.80.nu.11. 146
1 pecunia pupillorum qualiter ſit collocanda.conſ.86.nu.14. 157
4 pecunia & quid ſi ſoluta ſecundo creditori uel merces datæ in ſolutũ extarent an primus creditor excludatur.conſ.69.nu.13.& ſeq. 95
3 pecunia minuatim tranſmiſſa poteſt conuerti in emptionem alicuius rei.conſ.89.nu.39. 151
4 pecunia quando conſignatur ut quãtitas periculum ipſius ſpectat ad recipientem eam conſi.136.nu.10.& 43. 133
2 pecunia an ſit de rebus quæ ſeruando ſeruari poſſunt, & quando dicatur conſumi.conſ,25.nu.72.& nu.74. 78
2 De pecunia an & quando ſit iudicandum ut de re mobili.nu.76.eo.
4 pecunia in materia cambij quãdo pecunia unius peruenerunt ad aliũ ut ille teneatur propter æquitatem.l.ſi me & titium conſilio.131.numero.140
1 pœna ut poſſit exigi probãdũ eſt eam fuiſſe incurſam conſil.o.33.numero.28. 90
1 An & qua caſu requiratur declaratio ad hoc ut pœna poſtmodum poſſit exigi.nu.30.ibi. eod.
1 pœna ut quis poſſit agere & exigere pœnam neceſſe eſt,quod non cotrauenerit prius.Item & pro parte ſua adimpleuerit per eum promiſſa conſ.34.nu.21.Et quid ſi in uno capitulo non tenebatur adimplere aliud in alijs uerũ ſic an poſſit pœna exigi reſpectu illius in quo nihil habebat facere.ibi.nu.22. 90
2 pœna appoſita propter contemptum,& contumaciam nihil aliud cõſiderat niſi contumaciam. conſ.19.nu.57. 55
2 pœna appoſita a teſtatore,& translatio iuſta,& honeſta ualida eſt.nu.137.ibi. 55
2 pœna de iure canonico quando poſſit exigi nu.145.ibi. 55
1 pœna adiecta ad explicandum factum affirmatiuum illo non explicato exigibilis eſt.conſ.34.nu.12. 89
1 pœna adiecta quantitati præſumitur in fraudem appoſita,ſecus ſi adiecta eſt facto affirmatiuo.nu.32.ibi. 90
1 pœna adiecta facto affirmatiuo poteſt exigi etiam de iure canonico.nu.33.ibidem. eo.
1 pœna non ualata ſtipulatione an & quando poſſit exigi.n. 31.ibi.e.
1 pœna incurſa non præſumitur remiſſa eſto quod pars quæ poteſt illã exigere receperit rem principaliter quando receptio fuit facta cum proteſtatione,& reſeruatione.nu.36.ibi. 90
1 pœna an & quando promiſſa poſſit exigi ſi ceſſat intereſſe.n.37.ibi.& nu.ſeq. 90
1 pœna in dubio uidetur adiecta ad limitandum intereſſe. numero.38.ibidem. 90
1 pœna promiſſa ratione contumaciæ & contemptus poteſt exigi etiã

ſi non intereſt.nu.40.Et loco contemptus & contumacia præſumitur appoſita quando expreſſum fuit,ut deberetur nomine pœna. numero.41.ibid. eo.
1 pœna an & quando agitur de bono & æquo poſſit exigi ſi ceſſat intereſſe.nu.42.ibi. eo.
1 Pœna conuentionalis commiſſa poteſt exigi.conſi.39.nu.26. 95
2 Pœna ſine culpa imponenda non eſt.conſi.32.nu.33. 98
2 Pœna per teſtatorem poteſt apponi contra non obſeruantes quando illud quod diſponit eſt honeſtum.& non turpe conſi.34.nu.38. 101
3 Pœna appoſita ingredientis monaſterium an debeat haberi pro non appoſita.conſi.65.nu.12. 147
2 Pœna non poteſt imponi ex coniecturis.conſ.89.nu.38. 181
2 Pœna apponi poteſt a teſtatore,& appoſita obſeruanda & exequenda eſt.conſ.91.nu.63. 184
4 Pœna extrauag.Bonif.8.& Pau.2.non incurruntur ſine dolo.conſi.29.num.19. 40
4 Pœna conſtitutionum ſine dolo non incurruntur.conſilio.30. numero.18. 41
3 pœna priuationis omnium a teſtatore relictorum imponitur hæredi propter ſpretam teſtatoris uoluntatem.conſi.1.nu.69. 2
1 pœna nec intereſſe non incurritur ubi non eſt mora.conſil, 110. numero.26. 205
3 pœna tranſeuntis ad ſecunda uota an & quæ ſublatæ ſint de iure canonico.conſ.19.nu.37.& nu.42.43.& 46.79.& alijs ſeq. 45
4 pœna priuationis beneficij inuentarij non eſt imponenda.conſi.106. numero.10. 124
3 pœna debet tenere ſuos authores,& non alios conſi.69.nu.183.118
2 pœnam non meretur qui lege permittente facit actum.conſilio.12.numero.105. 28
4 pœna duplici non eſt quis multandus.conſi.1.nu.104. 5
4 pœna publicationis bonorum irrogatur ipſo iure ſed executio fit poſt latam ſententiam ab eccleſiaſtico.conſ.2.nu.178. 6
4 pœna eſt tollere liberam adminiſtrationem bonorum ſuorum.conſi.5 numero.295. 16
4 pœna pro ſtupro in uirginem quæ ſit de iure ciuili.conſ.160.n.3.168
4 pœna criminis legis Iuliæ de ui publica quæ ſit.conſi.120.nu.9.134
4 pœnæ appoſitio in caſu contrauentionis exequenda eſt.conſilio. 21. numero.10. 32
4 pœna conuentionalis poſt actum perfectum non tollitur per præſentiam.conſi.eo.nu.47. 32
4 pœnæ appoſitio facta in teſtamento in caſu non obſeruantiæ,& tranſlatio in alium facta eo caſu ualida ſunt.conſi.26.nu.18. 37
1 pœna.l.ſi quis maior.C.de tranſac.non tranſit ad hæredes.conſi. 54. numero.100. 183
1 pœna priuationis nunquam locum habet niſi in caſibus expreſſis cõſ. 97.nume.88. 174
4 pœnitentiaria non poteſt prouidere contra ius diuinum poſitiuum & ſtilum curiæ.conſi 65.nu.22. 82
3 pœnitentia ceſſat in contractibus.conſi.98.nu.6. 161
4 pœnitentia facienda in foro poli,& conſcientia non præſcribitur tempore.conſ.169.nu.7. 175
1 pœnitentia ceſſat quando actio eſt uallata iuramento.conſil.77.num. 24.Et quando promiſit habere eam ratam & firmam. numer. 25. ibidem. 143
4 pœnitentia quibus caſibus admittatur,& quando. conſilio. 78. numero.8. 105
4 penſio etiam ante expeditionem literarum dici poteſt conſtituta.cõſi. 5,nume.59. 15
4 penſio ex quibus actibus dicatur conſtituta,& in eſſe deducta. num. 60.ibidem. eo.
4 penſio reſeruata in certum caſum nõ includit alios minime expreſſos nu.145.ibi. 16
4 penſio reſeruata præſumitur caſibus expreſſis ita ſe habentibus. nu. 148.ibid. 16
4 penſio principalis attendi debet,& non ea quæ ueniunt in augmentũ conſi.50.nu.19.Et de omnibus alijs acceſſorijs iudicandum eſt,ut de principali.nu.20.ibi.Poſt ademptum beneficium poteſt conſtitui aliquid in tẽporalitate etiam unica uice præſtãdum.n. 21.ibi.Et quid ſi fuit conſtitutum ante ademptum beneficium nu.22.ibi. 41
4 penſionis tranſlatio qualiter interpretanda ſit,& fieri debeat.conſi. 45.nu.18. 56
4 penſio quando dicatur renouata ſeu noua.nu.21.ibi. 56
4 penſio pro quo tempore,& a quo dic ſit ſoluenda per poſſeſſorem beneficij.nu.23.ibi. 56
4 penſio legitimè conſtituta debetur.Et ad ſucceſſores tranſit ſi papa id mandauit,dummodo quod bulla ſucceſſori intimentur iuxta regulam cancella.conſi.82.nu.1.2.& 3. 108
4 penſio poteſt conſtitui ſuper beneficio reſeruato ſine conſenſu habentis reſeruationem ſeu coadiutoriam.ibi.nu.4. eo.
4 penſio conceſſa ut tranſeat ad ſucceſſores quoſcunque capit ſucceſſores.conſi.82.nu.36. 18
1 perceptum omne ex contractu uſurario,& ſimulato eſt in ſortem cõputandum.conſi.54.nu.79. 115
1 perceptio fructuum inducit dominij probationem.conſi.104.nu.87. & nu.88.& 89. 191
4 percutiens aliquem cubito an dicatur illũ offendere . & illi iniuriam facere,& per talem percuſſionẽ an pax dicatur rupta,& an ita percutiens incurrat pœnam pacis ruptæ.conſi.165.nu.1.& nu.2.7.10. 12.13.14.15.16. 171
4 percutiens aliquem cubito tranſeundo quando dicatur illum offendere.nu.10 & nu.11. eod.
3 perempto primo gradu ſubſtitutionis admittitur ſecundus gradus. cõſil.73.nu.30. 128
4 periculum æſtimatarum rerum dotalium ad quem ſpectet.conſi.65 numero.19. 80.
2 peritis in arte credendum eſt,& ſtandum ipſorum opinionibus.conſi. 56.nu.13. 135
1 periurus non poteſt petere abſolutionem a iuramento.conſi. 43. numero.16. 99
1 periurus infamis eſt,& a nullo audiendus.nu.14.ibi. 99
1 periurus non auditur nec poteſt petere ulterius abſolutionem a iuramento.conſi.10.nu.94. 22
1 periurus non poteſt petere abſolutionem a iuramento.conſil.54. numero.15. 115
3 periurus infamis eſt,& agere non poteſt.conſi.26.nu.95. 40
4 periurus repellendus eſt.conſi.5.nu.160. 16
4 periurus an poſſit allegare exceptionem ſimulationis.con ſi.111.nu. 12.Et quid ſi iurauit omnia & ſingula eſſe uera.nu.113.ibi. 127
4 periurus poteſt priuari.conſi.137.nu.23. 144
4 periurium non eſt præſumendum quem incurrere.conſ.172.n.7,179
1 permiſſio limitata limitatum producit effectum.conſ.112.n.53.211
4 permiſſio comprehendit cauſam ex qua producitur effectus.conſ.39. numero.9. 51
4 permutatio ex quibus arguatur fraudulenta & nulla per totũ conſ. 130.nu.1. 139
2 perpetuatio nõ poteſt induci ſi permitteretur omni caſu alienatio rei prohibitæ alienari.conſi.63.nu.42. 144
2 perpetuum dicitur illud quod non habet temporis præfinitionem.cõſi. 90.nu.29. 283
3 perpetuo & ſemper dictio,a pari procedũt.cõſ.53.n.24.& n.33.84
1 perſeuerare in primis dicitur qui non aliter diſponit.conſil.111.numero.21. 208
3 perſeuerare dicitur in ſua uoluntate qui eam mutare potuit & non mutauit.conſi.95.nu.37.Concluditur contra Corne.in ſuis conſilijs, nu.39.ibid. 160
4 perſeuerantia neceſſario præſupponit principium & antecedens.cõſi. 61.nu.21. 77
1 perſeuerantia non exigitur quando actus eſt conſummatus.conſi.32 numero.94. 84
2 perſona alia non ueniunt ad ſucceſſionem limitatam per teſtatorem niſi illa exiſtentes intra gradum in quo uocantur conſilio.20. numero.60, 94
3 perſonarum electio poteſt committi,nec propterea erit captatoria conſi.58.nu.2.& nu.34.& 58.ibi. Et uidetur eſſe commiſſa ſub conditione antequam eligat,& electio ſequens eſt complementum illius, nu.5.ibid. 58
3 perſonarum electio certi generis non eſt captatoria quando committitur.nu.10.ibi.& nu.18.48.& 49.Valet commiſſio electionis pauperum nec erit captatoria.nu.11.ibi. 58
1 perſonarum certarum ſeu certi generis excluſio non eſt trahenda ad alias.conſi.47.nu.77.Etiam ſi alia perſona eſſet ſimilis expreſſis.nu. 78 ibidem. 124
2 perſona magis prædilecta a defuncto an & quo caſu ſit præferenda ſubſtituto.conſi.43.nu.14.Et quid ſi grauatus prædefunctus teſtamẽtum fecit.nu.15.ibi. 117
2 perſona prædilecta a teſtatore plurimum attenditur.nu.47.ibi. 117
1 perſona eligens ab electa debet eſſe diuerſa.conſi.8.nu.39. 20
1 perſonæ inhabiles ſunt capaces feudi,& inferũt per alium.cõſ.22. nu.33.ſicut etiam eſt in eccleſia clerico,& ſimilibus.nu.34.ibi. 47
4 perſonæ ſori eccleſiaſtici nõ ligantur ſtatutis laicorũ.cõſ.2.n.109.5

1 perſona

1 Perſona extrinſeca non præſumitur.conſ.86.nu.6. 157
1 Perſona extranea & extrinſeca non ſubintelligitur.conſi. 117. numero.12. 217
1 Perſona diligens non uidetur ſuum ius negligere.nu.17.ibi. fo.eo.
1 Perſona non nominata a ſtatuto non poteſt dici excluſa quando mortua eſt nominata quæ de iure communi poterat excludere non nominatam conſi. 57.nu.87.& nu.88. 105
3 Perſona turpis inſtituta, purgat turpitudinem, ſi uiuente teſtatore reuerſa eſt ad bonos mores, & bonam frugem.conſi.64.nu.25. 104
2 Perſona quando adeſt prædilecta, &c. an ſolum cenſeatur reſeruatū ius legitimæ ſucceſſionis, uel etiam inductum cenſeatur reciprocū fideicommiſſum contra Corne.conſi.41.nu.66. 113
3 Perſona an eligenda ſit omnino incerta, an incerta de certis, magna eſt differentia.conſ.38.nu.33.& nu.31.32.& 33. 58
3 Perſona qualis eſſe debeat, quæ ex præſumpta mente defuncti excludat ſubſtitutum, conſ.39.nu.8. 61
3 Perſona clerici actiue comprehenditur, nam poteſt ſuccedere fratribus, & excludit ſorores fœminas.conſ.40.nu.20. Et ſoror ipſius excluſa erit ab eius ſucceſſione a fratribus maſculis.n.21.ibi. 61
2 Perſonæ omnes etiam non militantes exiſtentes in loco hoſtili poſſunt teſtamentum condere ex forma & modo quibus poſſunt milites.cōſi. 32.nu.25. Priuilegium iſtud conceditur propter neceſſitatem & periculum nu.25.ibi. 98
2 Perſona prædilecta quæ cenſeatur.conſi.70.nu.26. 152
2 Perſonæ qualitas circa legata ualde attenditur. conſil.80.n.24. 165
4 Perſonæ commorantes in loco fraternitatis, uidentur miſerabiles, & ſuppoſitæ Epiſcopo.conſ.34.nu.7. 47
4 Perſonarum acceptio reycienda eſt.conſ.68.nu.237. 85
4 Perſonarum qualitas, & dignitas, quo caſu debet attendi, & conſiderari.nu.240.ibi. eo.
4 Perſonarum coniunctio.conſ.130.nu.8. 139
4 Perſonarum coniunctio ſimulationem, & fraudem arguit.conſi.143 numero.22 148
2 Perſona turpis & reprehenſibilis uitæ repellitur a teſtimonio.conſ. 15.nume.16. 39
3 Perſuaſiones & ſuggeſtiones doloſæ, uim continent, & coactionem. conſ.67.nu.12. 111
Pertinentia quid importent.conſi.3.nu.10. 11
4 Pertinentijs conceſſis uenit territorium & iuriſdictio.conſi.9.numero.20. 18
2 Peſtis quod ſit in aliquo loco qualiter probetur.conſi.33.n.11. 99
2 Peſtiferum locum pendentes ſugiant propter periculum cōtagionis imo propter periculum mortis.con.33.nu.12. 99
1 Petens uiam non fieri per locum, & curiam ſuam audiri, debet & eſſe debet conſtituta in loco ſolito.conſi.115.nu.2. Et quid ſi in loco ſolito de facili & breui deuaſtaretur.nu.3.ibi. 215
4 Petens aliquid, ut conſanguineus, ſeu proximus defuncto id probare debet, alias excluditur.conſ.115.nu.1. 129
3 Petens plus quam ſibi debeatur, eſt condemnandus ad expenſas. cōſ. 104.nu.13. Et qui plus debito conuenitur, poteſt negare totum. nu. 14.ibi. Nec tenetur offerre partem, ad quam uerus eſt debitor. num. 15.ibidem. 168
4 Petenti dotem reſtitui an poſſit opponi retentio.conſ.64.nu. 24. Et an poſſit opponi compenſatio.nu.25.ibi. 81
1 Petere. A pari procedunt non petere, & nulliter petere. conſil. 44. numero.1. 100
1 petitio abſorbet poſſeſſorium.conſ.113.nu.5. 213
1 petitio fit illa die qua profertur ſententia, ſecundum practicam Rot. conſ.76.nu.11. 142
3 Petitio hæreditatis intentanda eſt a ueris & directis hæredibus.cōſi. 48.num.12. 77
3 petitio hæreditatis ipſius aditionem præſupponit.conſil.48.nu.9. Et ſi grauatus adiuit, non ex hoc infertur, quod ſubſtituti adiuerint. nu. 10.ibidem. 76
4 petitio bona eſt, in qua quis petit rem ſibi reſtitui, ſi extat, alias eius ualorem.conſ.113.nu.5. 129
3 petitioni hæreditatis ſpacio.ann.30.præſcribitur.conſ.48.nu.13. Et non datur regulariter contra titulo poſſidentem.nu.14.ibi. Et obſtabit præſcriptio ann.10. ſi poſſidētes iuſto titulo tenuerūt.n.15.ibi.76
1 petitorium eſt ſuſpendere in facultate ſpoliati.conſ.107.n.27. 199
1 petitorio quæ ſint probanda.conſ.1.nu.135. 2
1 PICTVRA probat quod aliquis ſit rebellis.conſ.1.n.51. 2
2 pietas, & affectio dictat, quem potius uelle uocare ſuos, quàm extraneos.conſ.73.nu.38. 155
3 pia cauſa ſubſtituta uno caſu non poteſt uenire per alium caſum.conſil.74.nu.10. 130
2 pignus iudiciale qualiter conſtituatur.conſi.42.nu.14.& 15. 115
2 PHISICIS, quando agitur de partu immaturo ſtandum eſt, & ipſorum dicto.conſ.56.nu.12. 135
1 PLEBANVS poteſt conſtituere uicarium in temporalibus, & ſpiritualibus.conſ.50.nu.8. 110
1 plures rei debendi quando poſſunt promittere factum alienū & quo caſu obligentur promittendo.conſ.110.nu.79.& nu.16. 205
3 plures uocati nomine appellatiuo, uidentur uocati uiriliter & æquali portione.conſ.4.nu.8. Maxime quando teſtator expreſſe uocauit eos æqualiter & æquis portionibus.nu.9.ibi. 10
3 plures uocati nomine collectiuo admittuntur ad unam portionem tātum reliqua autem applicantur alijs.n.19. ibi. Quod procedit quādo uellent ſuccedere una cum alijs ſecus ſi ueniunt principaliter & iure proprio.nu.20.ibi. 10
2 plures hæredes inſolidum eſſe non poſſunt.conſi.43.nu.48. 117
3 plures uocati non admittuntur pariter ſed ſolum primo nominati quando inter eos cadit ordo ſanguinis & affectionis.conſ.11.nu.10. & nu.21.& ſeq. 20
3 plures diſiunctiue uocati ſi extant primi alij excluduntur.conſi. eod. numero.13. 20
3 plures diſiunctiue uocati uenire debēt ordine ſucceſſiuo.n.18.ibi.20
3 plures collectiuè uocati ad fideicōmiſſum ſi inter eos cadit ordo ſucceſſionis proximiores in gradu tantum admittuntur alijs excluſis.n. 22.ibidem. 20
3 plures uiuentes diuerſis moribus & legibus in una, & eodem ciuitate habitare poſſunt.conſ.53.nu.92. 85
3 plura odia magis obſtant & conſiderantur quàm unum. conſil. 69. numero.185. 118
4 plures quando ſunt in rixa, & reperitur uulneratus quis, & neſcitur a quo per totum.conſ.148.nu.1.& ſeq. 152
4 plures quando ſunt in rixa, & quis eſt uulneratus demum mortuus & neſcitur a quo an omnes ſint condemnandi, uel abſoluendi, ſeu puniendi, & qualiter.nu.3.ibi. eo.
2 pluralitas præſumptionum non attenditur ſed illa quæ magis ſtringit, & eſt certior, & magis concludens.conſ.29.nu.93. 94
1 pluralitas quando reſoluatur in ſingularitates conſ.70.n.25. 151
4 pluralitas in rebus præſumitur.conſi.104.nu.11. 191
4 pluralitas non præſumitur.conſi.77.nu.13. 105
4 pluralis numerus an uerificetur in ſingulari.conſi.42.n.8. 54
2 pluralis numerus reſoluitur in ſingularem in ſubſtitutione fideicommiſſaria in qua conſiderantur plures effectus.conſi.30.nu.19. 94
1 pluralis numerus non in uno ſed in duobus ſaltem uerificatur. conſi. 31.num.84. 79
1 plura copulatiuè enarrata debent uerificari in omnibus, & non in parte.nu.129.ibi. 228
4 plura ſimul iuncta plus operantur quàm unum.conſi.2.nu.194. 2
2 plures collectiuè uocati admitti debent gradatim, & ordine ſucceſſiuo ita ut proximior admittatur.conſi.40.nu.13. Et quod quando inter perſonas uocatas cadit ordo charitatis & affectionis, licet non cōcurrat ex parte teſtatoris neceſſitas inſtituendi.nu.15.ibi. 311
2 plures uocati ad uſumfru. uel habitationem, & poſt eorum mortē aliquis ſubſtituitur, an inter illos uocatos ſit locus iuri accreſcendi, ſeu non decreſcendi, ita ut ſubſtitutus excludatur.conſi.43.nu.7.& nu. 12.32.56.57.& ſeq. 117
Et quid ſi illi plures inſtituti ſunt in hæreditate, ſeu proprietate.nu.7 ibi.& nu.32.36.37.38.& ſeq. 117
1 plus ualet, quod uere agitur quam quod ſimulatè geritur. conſi. 53. numero.7. 214
4 plura ſi narrantur in commiſſione ſatis eſt quod unum ex illis uerificetur.conſi.42.nu.8.& ſeq. 54
4 plura copulatiuè expreſſa probanda ſunt, ut diſpoſitio in qua exprimuntur effectum ſortiatur.conſi.45.nu.8. 56
3 POLLICITATIO inducitur per conſenſum ſolius offerentis. conſi.89.nu.28. 152
3 pollicitatio non obligat etiam naturaliter, nec inducit diſpoſitionē regulariter.nu.29.ibi. eod.
3 pollicitatio ſit abſenti citra nuncium, uel epiſtolam, alias ſecus.num. 30.ibidem. eod.
4 pontifex ſummus ſuper crimine eccleſiaſtico amplam habet poteſtatem.conſi.1.nu.81.
1 pontifex ſummus præſumitur habere ſcientiam iuris.conſi.11.n.27. & quando facit ſecundam conceſſionem ex obliuione prima quæ præualeat.ibi.nu.128.131.132.& 133. 26
4 pontifex maximus poteſt delicta præterita remittere & delinquen-

bus indulgere, & pœnam relaxare, & de illis ueniam concedere. cõſi. 1. nu. 1. 2. cum ſeq. 8. 11. & 23. 2

4 Pontifex maximus poteſt facere oblationem & extinctionem delictorum & pœnarum inde incurſarum. conſi. 1. nu. 2. 2

4 Pontifex maximus omnia poteſt exceptis articulis fidei omnibus diſpenſare. conſ. 1. nu. 4. 2

4 Pontifex maximus omnia poteſt quando non agitur de præiudicio tertij, ſed ſolum offenditur Deus & eccleſia. conſ. 1. nu. 5. 2

4 Pontifex poteſt confirmare ſtatuta laicorum concernentia res eccleſiaſticas & hanc iuriſdictionem, & hæreticorum inquiſitionem. cõſ. 2. nu. 138. 139. & 147. Et poteſt pontifex ſuper illis diſpenſare. ibid. numero. 141. 5

4 pontifex non ligatur ſtatutis canonicis. conſ. 2. nu. 142. 5

1 Pontifex poteſt bona eccleſiæ in feudum concedere laicis. conſil. 19. numero. 5. 41

4 Pontifex an præſumatur conceſſiſſe, quatenus narrata eſſent uera cõſil. 3. ſnu. 84. Fallit tamen iſtud in pluribus. conſil. eo. nu. 85. & alijs ſequentibus. 11

4 Pontifex non aſtringitur regulis cancellariæ. conſ. 5. nu. 58. 15

4 Pontifex extinguere poteſt penſionem conſtitutam, & etiam non cõſtitutam ſed debendam. nu. 60. ibi. & nu. 61. 15

4 Pontifex contra non ſubditos non poteſt uti plenitudine poteſtatis. cõſil. 15. nu. 26. & nu. 31. Nec illi credendum eſt quando per indirectũ auferret ius quæſitum, & tenderet in damnum tertij. ibid. & nume. 29. & 31. 28

4 Pontifex ſummus ad ualiditatem actus a ſe geſti poteſt fingere in primis literis fuiſſe expreſſum quod uere non fuit expreſſum. conſ. 44. numero. 8. 55

4 Pontifex ſummus conferendo beneficium inhabili ſcienter uidetur cũ illo diſpenſare conſ. 44. nu. 15. 55

4 Pontifex ſummus prouidens de epiſcopatu ſpurio ſcienter uidetur ſecum diſpenſare. Idem ſi ueroſimiliter ſcire præſumebatur. ibidem. nu. 17. & 18. 55

4 Pontifex conſtitutionibus ſuorum prædeceſſorum non ligatur. conſ. 2. nume. 143. 5

4 Pontifex ſummus alterare poteſt ordinem iudiciarium. ibidem. numero. 144. 5

4 Pontifex ſummus poteſt omnem ſolennitatem iuris poſitiui alterare & circumſcribere. ibi. num. 145. maximè in dilationibus & terminis dandis. ibi. nu. 146. 4

4 Pontifex eſt lex animata in terris, & eius aſſertioni uidetur ſtãdum ſicuti ſtatur diſpoſitioni legis mortuæ. conſ. 17. nu. 16. 30

4 Pontifices aſſerentis aliquid a ſe factum credendum eſt nec contrarium poterit probari. nu. 17. ibi. eo.

4 Pontifex captiuus an dicatur ciuiliter mortuus. conſ. 19. nu. 10. Et an dicatur habere uelle uel nolle. ibi. 31

4 Pontificis morte ſede uacante capitulum & canonici non eligũt epiſcopum ſed expectatur futurus pontifex. nu. 19. ibi. 31

4 Pontifex captus, & detentus non dicitur ciuiliter mortuus. nu. 27. ibi. Et quando & a quibus perſonis cuſtodiatur, & detineatur conſi. dicendum eſt, nu. 28. ibi. 31

4 Pontifex detentus & carceratus ac in exilium poſitus a Chriſtianis poteſt adhuc aliquos actus gerere. conſ. 19. nu. 29. ibi. 31

4 Pontifex non aſtringitur ſeruare formam quando gerit aliquem actũ qui ex hoc non uitiatur, licet ab alio geſtus uitiaretur propter formã non ſeruatam. conſ. 20. nu. 20. 32

4 Pontifex ſummus poteſt concedere immunitatem & exemptionem conſ. 70. nu. 1. 96

4 Pontifex ſummus non præſumitur uelle grauare eccleſiam, & ſucceſſores in infinitum. conſ. 137. nu. 7. 144

4 Pontifex poteſt dictam reſignationem poteſt prouidere de dicto beneficio iuris patronatus laicorum. conſ. 47. nu. 25. 58

4 Pontifex ſummus habet pleniſsimam poteſtatem diſponendi circa ius poſitiuum. conſ. 47. nu. 18. 58

4 Pontifici ſtatuenti contra legem diuinam non eſt parendum nec obediendum. conſ. 68. nu. 27. 84

4 Pontificis ſummi iudicium debet eſſe conforme iudicio & ſtatuto diuino. nu. 29. ibi. 84

4 Pontifex contra articulos fidei, & concernentes fidem non poteſt diſpenſare. conſ. 68. nu. 53. 84

4 Pontifici omnia licent niſi contra fidem faciat. nu. 159. ibid. & num 180. & alijs ſeq. declaratur. 84

4 Pontificis poteſtas, & præeminentia maxima. n. 260. & declaratur nu. 280. & ſeq. eo.

4 Pontificis poteſtas maior reperitur in contrahendo matrimonio, quã in diſſoluendo contractum. nu. 174. ibi. Pluries contractum matrimonium tenet, licet ab initio ſit prohibitum contrahi. nu. 175. ibi. & nu. 195 declaratur. 83

3 Pontifex poteſt derogare ſtatutis Bononiæ. conſ. 46. nu. 23. 7

3 Pontifex poteſt legatis pijs derogare, quia habet in illis plenitudinẽ poteſtatis. nu. 47. ibi. 7

4 Pontificis poteſtas ceſſat quando facit actum contra ius diuinum. conſil. 68. nu. 236. 85

4 Pontifici diſpẽſanti non eſt obediendũ quando diſpenſatio inducit peccatum, & eſt contra legem diuinam. nu. 305. ibi. 85

4 Pontificis concedentis mens, & intentio principaliter eſt conſiderãda. conſ. 74. nu. 27. 102

4 Pontificis inueſtitura an ſit obediendum quando illam conceſſit malè informatus. conſ. 85. nu. 9. 109

3 populus poteſt committere aliquibus ut faciãt ſtatuta, & reformationes. conſ. 47. nu. 27 & ſatis eſt, quod deputati ad iſtud, & repræſentantes populum iſta faciant. nu. 26. ibi. Et ab ipſis obſeruanda eſt forma eis commiſſa. nu. 27. ibi. & nu. 29. & 30. 124

Et licet ſit datum plenum arbitrium tamen non poſſunt ſtatuere contra alia ſtatuta. ibi. nu. 32. Et quid ſi reformatio nunquam fuit publicata. ibi. nu. 33. Et quid ſi ante, & poſt reformationem fuit purificatum, & obſeruatum contrarium. ibi. nu. 33. 24

2 Portio an ueniat in reſtitutione fideicommiſſi quam grauatus reſtituere conſecutus fuit ab alijs cohæredibus. conſ. 83. nu. 16. 169

1 Portio filiæ a ſucceſſione quibus ſit applicanda. conſilio. 36. numero. 30. 154

1 Portio pro diuiſo poteſt conſiderari reſpectu quotæ, & reſpectu loci conſi. 50. nu. 70. 110

3 Portio renunciantis accreſcit non renunciantibus. conſilio. 26. numero. 39. 40

3 Portio filij renunciantis accreſcit alijs filijs non renunciantibus quorum fauore & beneficio renunciatio dicitur facta cum illi ſint hæredes recipientis renunciationem. conſ. 69. n. 48. & nu. 53. & 61. 117

2 Portio illa acquiſita hæredi per mortem cohæredis an & quando ueniat in reſtitutione fideicommiſ. conſ. 26. nu. 50. Et quid quando teſtator uſus eſt ſigno uniuerſali. nu. 51. ibi. 81

4 Portio alienantis accreſcit non alienanti. conſ. 100. nu. 20. Per iſtud pactum acquiritur fortius ius quã ſi alienatio prohibetur per fideicommiſſum. nu. 22. ibi. 119

1 Portio incerta ratione loci, & quota tradi non poteſt. conſilio. 59. numero. 16. 12

1 Portio applicanda capitali qua & quanta ſit. conſilio. 85. numero. 14. 156

3 Portio in uſufructu non accreſcit portioni ſed perſonæ. conſi. 37. nu. 11. Et ſi ius accreſcendi ipſo iure competeret non propterea ſequitur quod ipſo iure poſſeſſio dicatur quæſita ſine apprehenſione. n. 13. ibi. Et ſi ipſo iure aliquid quæritur non tamen procedit reſpectu poſſeſſionis. ibid. 57

1 Portiones in ſocietate quales eſſe debeant. conſ. 85. n. 10. 156

2 Portiones in reſtitutione fideicommiſſi an quando ueniant peruenientes ad grauatum per mortem aliorum & an ſit diſtinguẽdum an procedat legatum, & fideicommiſſum an uero grauamen conſi. 36. numero. 22. 104

3 Poſiti in libello per actorem inducunt confeſſionem contra ipſum libellantem. conſi. 24. nu. 10. 37

4 Poſita ad maiorem declarationem non alterant diſpoſitionem. conſ. 4. nume. 9. 13

4 Poſita in articulis probant contra articulantem. conſilio. 21. numero. 22. 32

1 Poſita in conditione non inducunt formam quando tendunt ad alium finem. conſi. 97. nu. 119. 174

4 Poſito conſequente an & quando cenſeatur poſitum antecedens. nu. 26. conſi. 21. 1

3 Poſiti in conditione uidentur habere talem qualem teſtatoris uoluntatem. conſi. 5. nu. 32. 1

3 Poſiti in conditione quandoque uidentur diſpoſitiue uocati ex mente teſtatoris. nu. 35. ibi. Et quid ſi poſiti ſunt in conditione cum illa qualitate maſculi. n. 36. ibi. Et quid ſi teſtator inſtituit filios, & eos ſubſtituit reciproce & demum illis alium dedit ſubſtitutum conſi. 5. nu. 37. ibid. An illo caſu ius fideicommiſſi conditionalis tranſmittatur. nu. 38. ibi. & nu. 39. Et quid ſi teſtator progreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionis. nu. 40. ibi. 1

3 Poſiti in conditione ſecundum aliquos cenſentur eſſe diſpoſitiue uocati. conſi. 6. num. 1. contraria tamen opinio magis communis uidetur. nu. 2. ibi. Non tamen procedit quando diceremus procederet aliqua cũ

teſtaru.nu.3.ibi. 13
3 poſiti in conditione habere dicuntur talem qualem teſtatoris uoluntatem.nu.4.ibi.fo.13.& conſ.66.nu.18. 104
3 Poſiti ſub conditione excludunt ſubſtitutum tantum nec cenſentur diſpoſitiue uocati.conſ.20.nu.52. 29
1 Poſitio quando dicitur ſimplex, & non captioſa.conſilio.131.numero 38. 130
3 poſiti ſub conditione non dicuntur uocati nec diſpoſitiue poſiti.conſ.50.nu.3.& n.36.37.& 45. Et ſi uocauit ſuperſtites non uidetur eorum filios uocuſſe.ibi.contra.nu.35.& 46. 80
3 poſiti in conditione ueniunt ſi apparet de coniecturata mente teſtatoris.conſ.eo.nu.36.ibi.& nu.3.& 37.Et quid ſi expreſſe fecit mentionem de maſculis.nu.39.& nu.19.& 39.Et ſumus in diſpoſitione iuris communis non ſtatutaria.n.39.Et idem ſi in patria extaret conſuetudo iſtud firmans.nu.42.ibi. 80
3 poſiti & nominati conditionaliter non dicuntur diſpoſitiue uocati.cõſil.66.nu.6.Maximè quando extraneis facta eſt ſubſtitutio, per illa uerba ſi ſine liberis deceſſerit.nu.7.ibi. 106
3 poſiti in conditione cenſentur nominati & uocati ad excluſionẽ aliorum ſubſtitutorum tantum,ſed contra in ſeq.nu.8.ibi. 106
3 poſiti in conditione per ablatiuos abſolutos uidentur diſpoſitiue uocati.nu.19.ibi. 106
3 poſiti in conditione intelliguntur grauati ex coniecturata mente teſtatoris.conſ.eo.nu.22.ibi.& nu.74. eo.
3 poſiti in conditione cenſentur a teſtatore magis dilecti.nu.53. ibi. Et quemadmodum ſubſtituendo patrem dicitur illum dilexiſſe ita,& filios illius in conditione poſitus.nu.54.ibi. 207
2 poſiti in conditione an & quando cenſeantur diſpoſitiue uocati.conſ.37.nu.2.fo.91.conſ.43.nu.67.fo.167.conſ.74.nu.3.fo.156.& cõſil.77.nu.1. 161
3 Et conſ.5.nu.4 fo.11.& conſ.14.nu.4. 22
2 poſiti in conditione cenſentur diſpoſitiue uocati etiam ex coniecturata mente teſtatoris.conſ.41.nu.67. 113
2 poſiti in conditione habent talem qualem diſpoſitiuam uoluntatẽ teſtatoris.nu.68.ibi. 113
2 poſiti ſub conditione regulariter non poſſunt grauari.conſ. 44.numero.5. 120
2 poſiti ſub conditione non dicuntur a teſtatore uocati ſed ſolum ſuccedunt ab inteſtato ſeu ex teſtamento ſi inſtituti apparent a grauatis.nu.6.ibid. eo.
2 poſiti in conditione cum qualitate maſculinitatis an cenſeantur diſpoſitiue uocati.conſ.35.nu.30. 100
2 poſiti ſub conditione non cenſentur poſiti in diſpoſitione.nu.9.ibi.& melius.nu.29. 100
2 poſiti ſub conditione non dicuntur diſpoſitiue uocati nec honorati,& conſequenter grauari non poſſunt.conſ.75.nu.43. 157
2 poſiti ſub conditione excludunt ſubſtitutum illo caſu uocatum.nume.44.ibidem. 157
2 poſiti in conditione cenſentur quandoquẽ diſpoſitiue uocati, & quandoque adeſt coniecturata mens diſponentis.conſ.eo.nu.26.ibi.& nu.24.& alijs ſeq. 157
2 poſiti in conditione non uidentur diſpoſitiue uocati. conſilio. 86. numero.6. 174
2 poſiti in conditione poſſunt grauari fideicommiſſo ex quo non fuerũt honorati.conſ.eo.nu.8.ibi. 174
3 poſiti in conditione poſſunt ab inteſtato ſuccedere grauato.conſ. 14. numero.5. 22
3 poſiti in conditione non dicuntur ſubſtituti nec diſpoſitiue uocati.nu.24.ibidem. 22
2 poſiti in conditione non dicuntur uocati diſpoſitiue,niſi adſit coniectura in oppoſitum.conſ.42.nu.22.Et ita limitatur gl.in l.lucius, ff. de hæredibus inſtituendis.ibi. 113
2 poſitum conditionaliter in diſpoſitione legis uel hominis inducit formam.conſ.19.nu.13. 54
2 poſitus in conditione non poteſt fideicommiſſo grauari.conſil. 30.numero.31. 94
3 poſſeſſio transfertur per conſtitutum.conſ.2.nu.3. 6
3 poſſeſſio quæſita uni aliquo titulo non poteſt effici illius titulo hæreditario ſeu inſtitutionis.nu.4.ibi. 6
1 poſſeſſio particularium non infert poſſeſſionem uniuerſitatis.cõſ.221.nu.63.Fallit tamen quando particulares iſta gererẽt tanquam in re uniuerſitatis.nu.64.ibi.& ſeq.& 73.Et idem quando crederent uniuerſitatem habere ibi ius.nu.65.ibi.& nu.66.Idem quando ſingulares facerent animu poſſidendi uniuerſitatẽ.nu.67.ibi. 208
1 poſſeſſio in dubio præſumitur iniuſta quando deficit titulus & cauſa.conſ.107.nu.34.Et quando uitioſa non poteſt inducere dominij acquiſitionem.nu.35.ibi.Idem in poſſeſſione clandeſtina reſpectu agentis.nu.36.ibi.& nu.37. 195
1 poſſeſſio clandeſtina quæ ſit.conſ.107.nu.37. 199
1 poſſeſſio decem annorum facit ceſſare clandeſtinitatem.conſil.11.nume.73.Verum quando habentes antiquam deſerta poſſidere.num.76.ibidem.Idem ſi illi per ann.10.mala fide poſſiderunt.numero.77.ibidem. 111
1 poſſeſſio antiqua titulo,& ueroſimilis præfertur.n.78.ibi. eo.
1 poſſeſſio ciuilis inducit præſcriptionem conſ.113.nu.25. 213
1 poſſeſſio naturalis tantum non cauſat præſcriptionem, numero. 26. ibidem. eo.
1 poſſeſſio ut proſit carere debet uitio.conſ.eo.nu.35.ibi. 213
3 poſſeſſio & dominium transfertur per retentionem uſusfructus.cõſ.33.nu.31. 51
4 poſſeſſio facti eſt.conſ.96.nu.3. 117
4 poſſeſſio an probetur propter demolitionem ædificij,& quando.conſ.99.numero.2. 119
4 poſſeſſio an probetur per actum geſtum a procuratore.num.4.ibi. Et quid ſi eſt factus iure familiaritatis.nu.5.ibi. 119
4 poſſeſſio an probetur ex proiectu ſordium ſeu prohibitione ne proijciantur.nu.6.ibi. 119
4 poſſeſſio tradita nomine pontificis poſſidens eo nomine dicitur poſſidere.nu.17.ibi. 119
4 poſſeſſio minor,& clandeſtina non iuuat.conſ.126.nu.3. 137
4 poſſeſſio naturalis,& ciuilis an perdatur cum quis dubitat ſe poſſe repelli.nu.10.ibi.& nu.11.Et quando & quo caſu iſtud procedat.nu.11.ibid. 137
4 poſſeſſio naturalis acceſſoria eſt ad ciuilem.conſ.145.nu.1.Ita ingrediens non dicitur aliquem ſpoliare.ibi. 150
4 poſſeſſio antiqua iuſtior dicitur.nu.5.ibi. eo.
4 poſſeſſio non probatur per inſtrumenta.numero.8. ibidem. & numero.9. eod.
3 poſſeſſionis commoda multa ſunt conſiderabilia.conſilio.74.numero.87. 119
1 poſſeſſio longæua cauſat iuſtam præſcriptionem. conſilio. 1. numero.117. 2
1 Quæ de iure requirantur ad præſcribendum.conſ.eo.nu.119.ibi.
1 poſſeſſio ciuiliſſima continuatur a defuncto in hæredem ſine aliqua apprehenſione.conſ.1.nu.156.Et locum habet quando ab alio non eſt poſſeſſio occupata.nu.154.ibi.Etiam ſi iſte hæres offerret probare uelle incontinenti.nu.159.ibi. 2
1 poſſeſſio non tranſit in hæredem niſi apprehendatur.nu.168. ibid. Et procedit etiam in feudalibus.n.161.ibi.
1 poſſeſſio ab alijs prius occupata non transfertur per inueſtituram.n.162.ibid. 2
1 poſſeſſio poteſt occupari a domino ſi illa uacant.nu.171.ibi. 2
1 poſſeſſio realis non transfertur in hæredes.conſ.13.nu.84. 35
1 poſſeſſio non debet tradi alicuius Caſtri cuius recuperatio eſſet difficilis.conſ.22.nu.100.Et quo caſu iſtud procedat nu.101.ibi.Et non procedit quando primæuus dominus eſt potentior, & uaſallus obediens.nu.102.ibi.Et quando ille qui petit mitti in poſſeſſionem præſtaret cautionem de reſtituendo fortilicia quando condemnaretur in petitorio.nu.103.ibi.Et idem quando ille cui traderetur eſſet ſub eodem principe,ſubditus eidem domino coram quo agitanda eſſet cauſa petitorij.nu.104.ibi. 48
1 poſſeſſio rerum eccleſiæ nunquam dicitur uacare etiam mortuo prælato cum ipſa ſemper poſſideat.conſ.24.nu.8. 61
1 poſſeſſio longiſſima,& prælatio ſeruitiorum probant conceſſionem etiam quod non appareat ſcriptura bene.conſ.27.nu.22. Et maximè ſi talis poſſeſſio eſſet antiquiſſima.nu.23.ibi. 70
1 poſſeſſio paſcuorum & ſaltuum, & quaſi poſſeſſio dicti iuris qualiter probetur.nu.24.ibi. 70
1 poſſeſſio ſeu quaſi particularium perſonarum de uniuerſitate nõ prodeſt ipſi uniuerſitati nec illi quæritur ius per talem poſſeſſionem ſeu quaſi.conſ.eo.nu.104. 78
1 poſſeſſio quæ continuatur in hæredem uirtute ſtatuti ciuiliſſima eſt, artificialis.conſ.41.nu.6.Et iſta ciuiliſſima ſtatuto inducta nõ eſt impedimento,ut quis poſſit quærere poſſeſſionem,realẽ & ueram,& ea non obſtante poſſunt intentari alia remedia adipiſcendæ.nu. 8. ibid. Dicta autem ciuiliſſima poſſeſſio ſtatuto inducta non cauſat nec inducit remedium recuperandæ.nu.8.ibi. 96
1 poſſeſſor etiam uiolentus tuendus eſt in ſua poſſeſſione.conſil.41.nu.19.Nec ſpoliandus eſt ille per uiam ſequeſtri inducentis ſpolium.nu.20.ibidem. 97

1 Poſſeſſio quæritur ignoranti etiam ſine ratihabitione.conſil.0.41.numero.18. 97
4 Poſſeſſio illa non datur in locis paludoſis,& uallium quæ in alijs conſideratur.conſ.3.nu.8.Quando autem deſiccantur bene poſſidentur, & dominium eſt illorum quorum erant prædia.nu.9 ibi. 11
4 Poſſeſſio antiqua,& de præſenti inducit mediam,& continuatam cõſil.1.nu.22. 11
4 Poſſeſſio continuata & tolerantia inde ſecuta probant conſil.4. nu.5 & nu.3. 13
4 Poſſeſſio probatur per perceptionem fructuum.conſi.5.n.21.& nu.22.fo.15.Probatur etiam quando in loco ſeu eccleſia ponuntur perſona arbitrio & uoluntate alicuius qui dicitur poſſidere.n.23.ibi.15
4 Poſſeſſio ut plurimum per fructuum perceptionem conſiſtit.conſi.39 numero.8. 51
4 Poſſeſſio uera in beneficialibus conſiſtit in adminiſtratione ſpirituali. nu.24.ibid. 51
1 Poſſeſſio præſumitur cauſata ex tit.præcedenti.conſ.64.n.12. 118
1 Poſſeſſio quæritur per conſtitutum.n.13.ibi. 128
4 Poſſeſſor tuendus eſt in ſua poſſeſſione.conſi.47.nume.8. declaratur tamen.nu.39.140.Nec amouendus eſt ſine cauſa cognitione. nume.9.ibidem. 58
4 Poſſeſſor non tenetur dimittere poſſeſſionem niſi cauſa cognita.conſ.49.nume.15. 59
4 Poſſeſſor male facit dimittere poſſeſſionem ad ſolum mandatum executoris ſine cauſa cognitione.nu.17.ibi. 60.
4 Poſſeſſor dicitur grauare aliquem ſi non relaxat poſſeſſionem. nume.19.ibidem. eo.
1 Poſſeſſio probatur ex receptione mercedis & penſionis.conſil. 104. numero.79. 191
1 Poſſeſſione probata extremitatum probatur illa medij temporis.cõſ.104.nu.92. 191
1 Poſſeſſio longæua cum titulo emptionis ſolutione precij traditione inducit acquiſitionem & probationem dominij.n.93.ibi. 191
1 Poſſeſſio clandeſtina non prodeſt.conſ.104.n.131. 191
1 Poſſeſſio aliqua non fuit quæſita uniuerſitati ex poſſeſſione particularium.nu.132.ibi. 191
2 Poſſeſſio medij temporis probatur probatis extremitatibus.cõſi.17. numero.11. 199
2 Poſſeſſa parte fundi præſumitur totus fundus fuiſſe poſſeſſus.num.13 ibidem. 199
1 Poſſeſſio probatur per teſtes deponentes n.18.ibi. 199
2 Poſſeſſio lõgæua probatur ſi teſtes deponũt illum poſſediſſe annis.30 nu.19.ibid. 199
1 Poſſeſſio locatoris probatur per colonum laborantem nomine ipſius num. 1.ibi.Probatur etiam & per fructuum perceptionem. nu. 20. ibidem. 199.
1 Poſſeſſio tanti temporis in cuius contra.&c.eſt loco tituli,& conſtituti.conſ.107.nu.39.Et iſta alios plures producit effectus.n.40.ibi. Et qualiter ſit probanda & ſuper ea articulandum.n.41. Et non currit ſine bona fide.nu.42.ibi. 199
1 Poſſeſſio quæ attendatur in interdicto retinendæ. conſilio. 107. numero.46. 199
1 Poſſeſſio naturalis non cauſat præſcriptionem.n.47.ibi. 199
1 Poſſeſſio precaria & iure familiaritatis eſt ſine effectu.n.69.ibi.199
1 Poſſeſſio requiritur tempore litis conteſtatæ.n.70.ibi.& nu. 71.Et iſtud qualiter probetur.n.71.ibi.
3 Poſſeſſio non eſt capienda pendente iudicio poſſeſſorio conſ. 57. num. 18.Et ſi capitur per uiam attentatorum eſt reſtituenda.ibid. Et reſtituta poſſeſſione procedendum erit ſuper remedio retinendæ. ibidem. 57
4 Poſſeſſio & ciuilis & naturalis per conſtitutum transfert.conſi.172 numero.2. 179
Poſſeſſio nulla transfertur in filios & hæredes mortuo patre ſine apprehenſione niſi conſtitutum ſit factum etiam pro hæredibus.cõſ.182 nu.3.& 4.uel niſi reſeruatus fuiſſet.ibi.nu.4. 179
4 Poſſeſſio facta contra formam ſtatutam nulla eſt. conſilio. 65. numero.8. 82
4 Poſſeſſio tanquam odioſa operatur effectum circa poſſeſſum tantum conſilio.71.nume.12.Nec extenditur ad caſum ſimilem.numero.23 ibidem. 101
4 Poſſeſſionem quis habere dicitur ſi per eum ſtat quominus illam conſequatur.conſ.74.nu.19. 102
4 Poſſeſſio apprehenſa uirtute gratiæ, & proceſſus ſuper ea nulliter fulminati cenſetur nulla,& inualida,& ideo de nouo apprehendenda eſt uirtute gratiæ reualidatæ,& proceſſus denuo fulminandi.cõſ.74.numero.53. 102
4 Poſſeſſio penes aliquem præſumitur eſſe uigore tituli præambuli.cõſil.75.nu.5.Et præſumitur capta ex cauſa potiori,& ualidiori.n.6. ibi.Et potius nomine proprio,quàm alieno.n.7.ibi. Et in dubio iure licito,& non pignoris.n.7.ibi. 104
4 Poſſeſſionis ius impeditur ratione incertitudinis.conſilio.81. numero.24. 117
4 Poſſeſſio debet eſſe pacifica non uiolenta nec clandeſtina.coſiſil.95. nume.18.Et debet eſſe cum bona fide.nume.19.ibidem.Debet etiam eſſe continua non interrupta numero.10.interrumpitur namque unico actu contrario.nu.11.ibi.Debet etiam habere cauſam ſaltem coloratam.nu.12. 116
4 Poſſeſſio quando,& quo caſu poſſit inuerti.conſ.171.nu.5. 179
2 Poſſeſſionem capiens iuſto titulo, & authore prætore non dicitur aliquem ſpoliare,& ſpoliatus iſto caſu ut poſſit obtinere neceſſe habet probare illam a ſe clam uel precario poſſidere.conſi.98. numero.26.& 27. 197
1 Poſſeſſionem ſuam qui proſequitur attentare non dicitur. conſil. 41. numero.38. 97
4 Et conſ.95.nu.8.& continuat.& nu.9. 96
1 Poſſeſſionum communio & diuiſio arguunt bonam fidem conſi.123. numero.28. 213
4 Poſſeſſor pacificus multis modis conſideratur.conſi.81.n.4.& alijs ſeq.& n.18.Et ſi triennio exercuit curam animarum & percepit fructus.n.4.ibi.Vel ſi per triennium contra ipſum lis non fuit mota. n.5.ibi.Vel ſi nõ fuit facta moleſtia ſeu cõtrouerſia.n.6.ibi.Vel ſi alius triennio fuit pacificus.n.7.ibi.& n.8. 107
4 Poſſeſſor ſi timens litem ſibi inferri fecit cauſam committi,& decretum citationis abſque tamen executione an ex hoc non dicatur pacificus.n.9.ibi. 107
4 Poſſeſſor tuendus eſt in ſua poſſeſſione.conſ.47.n.8.declaratur tamẽ n 39.& 40.Nec amouendus eſt ſine cauſa cognitione ibi.n.9. 58
4 Poſſidere an quis deſinat ſi fecit committere cauſam & citationem impetrauit.conſ 81.n.15.ibi.Et quid ſi cauſa eſt commiſſa ſuper inquietationibus,& moleſtationibus.n.16.ibi. 107
1 Poſſidens non eſt priuandus ſua poſſeſſione ſubſiſtente timore ſcandali mediante ſequeſtro.conſ.41.n.35.Conſeruari enim debet in ſua poſſeſſione,& aduerſarijs fieri debet præceptum ne ipſum poſſeſſorẽ moleſtent.ibi Semper enim pars poſſet fingere timorem & ſcandala.nu.35.ibidem. 97
1 Poſſidere quod quis non poſſit partem incertam reſpectu loci, & quota quo iure,& qua conſideratione procedit.conſ.61.nu.43. 125
4 Poſſidens rem priuati longo tempore,& aliquid pro ea ſoluens annuatim quo titulo,& iure præſumatũ illa poſſidere,& ad tenere perpetuo uel ad tempus.conſ.13.nu. 4. Et quid in poſſidente rem eccleſiæ.ibi.Et quæ & cuius tẽporis præſcriptio ſit neceſſaria.n.5.ibi.44
1 Poſſidentes ad meliorandam uoluntatem domini nunquam præſcribunt.conſ.104.nu.134. 191
4 Poſſidens precario nullam poſſeſſionem præſumitur habere.conſ.75 numero.9. 104
1 Poſſidentes decem annis cum titulo complent præſcriptionem.conſil. 66.numero.82. 131
1 Poſſidens iure pignoris non poteſt agere iure congrui.conſi.82. numero.32. 149
1 Poſſidens bona in terri.alicuius an ob illa poſſit aſtringi ad præſtandum iuramen.fideli.& conſ.25.n.44.& n.45.46.47.& n.123.64
1 Poſſidens precario ius aliquod contra concedentem non habet conſi. 113.nu.44. 213
4 Poſſidens ius decimandi uniuerſaliter in tota diœceſi etiam uidetur præſcripſiſſe ea quæ de nouo creantur.conſ.73.n.19. 101
4 Poſſidens fauore ſeculari ſi deijcitur non eſt reſtituendus. numero. 17.ibidem. eod.
1 Poſſidere debet qui interdicto retinendæ agit conſ.37.n.9. 93
4 Poſſidetur impune quod principe authore poſſidetur conſilio.39.numero.16. 51
2 Poſſidere non dicitur qui iure familiaritatis aliquid capit.conſi. 98. numero.19. 198
1 Poſſidere qui dicit neceſſe habet iſtud probare.conſ.113.n.34.213
4 Poſſidere,& deſijſſe poſſidere quando procedat a pari. conſil. 138. numero.30. 144
4 Qui dolo deſijt poſſidere tenetur ad extimationem.nu 31.ibi.
4 Poſſidere naturaliter quis dicatur,& quis ciuiliter.conſilio.145 numero.6. 150
4 Poſſeſſor iuſtus dicitur qui authore prætore poſſidet.conſilio.39.numero.13. 51

1 Poſſeſſorium & petitorium ibi conſideratur ubi agitur de conſuetudine.conſ.99.a.16. 199

1 Poſſeſſorium uti poſſidetis & retinendæ quas probationes requirat. conſ.13.n.79.& n.80.Et an ſit neceſſe probare poſſeſſionem tempore litis conteſtatæ.n.81.ibi Tale interdictum poſſeſſorium tuetur poſſeſſorem.nu.82.ibi. 33

2 Poſſeſſorium & petitorium intentari poteſt pro hæreditarijs rebus conſil.21.nu.50. 65

1 Poſſeſſorium recuperandæ quando dicatur intentatum,& ex quibus id colligitur conſi.107.n.1. 199

1 Poſſeſſorium illud eſt ualde priuilegiatum,ut ante omnia fiat reſtitutio.nu.2.ibi.In iſto poſſeſſorio licitum eſt dare articulos tangẽtes proprietatem ad iuſtificandum poſſeſſionem de qua agitur.nume.3.ibidem.& nu.30.Poteſt cum iſto poſſeſſorio cumulari petitorium.nu.4.ibidem.

1 Poſſeſſorium recuperandæ quando dicatur intentatum.conſ.112.nu.58.In iſto requiritur poſſeſſio tempore ſpolij.nu.59.ibid. Non admittitur in iſto regulariter dominij exceptio.n.60.ibi. Tamen probationes de eo factæ, & admiſſæ inducunt exceptionem dominij.n.61.ibi. Et quando notoriè conſtat de poſſeſſione,& dominio alterius aduerſarij.n.62.ibi.& n.63. 211

1 Poſſeſſoriam quod ſit intentatum attenditur concluſio libelli ut indicetur.n.64.ibi.Uti poſſidetis competit etiam pro iuribus incorporalibus.nu.65,ibi.& poſſeſſio bonæfidei requiritur in iſto poſſeſſorio ad obtinendum.n.56.ibi.& nu. 67. Et in eo non debet quis poſſidere ui, clam ſeu precario.n.67.ibi.Idem ſi poſſidet precario, & iure familiaritatis.n.68.ibi. 211

1 Poſſeſſorium recuperandæ cum petito.poteſt cumulari.conſ.125.numero.5. 223

3 Poſſeſſorium retinendæ & acquirendæ an poſſint cumulari.conſ.37.numero.25. 57

1 In poſſeſſorio aquæductus an ſufficiat probare uſum per unam diẽ & noctem.conſ.113.n.27. 213

De poſſeſſorio recuperandæ prius eſt agitandum & poſtmodum de petitorio.conſ.107.n.26. 174

2 Poſthumus ſuccedit patri,& omnibus alijs præfertur etiam ſi mortuus fuerit infra quatuor dies poſt natiuitatem.conſ.56.n.11. 135

2 Poſthumus uenit in conſideratione quando agitur de conſeruatione bonorum in familia,& agnatione.conſ.76.n.7. 160

4 Poſthumus ex filio primogenito excludit alios tranſuerſales in iure primogenituræ.conſ.72.n.108. 98

1 poſterorum appellatione qui ueniant.conſ.10.n.12. 42

2 poſterorum,& proximiorum appellatione ita ueniunt fœminæ,et deſcendentes ex eis ſicut & maſculi.conſ.88.n.13. 179

4 poſterior euentus formatur a primordio.conſ.48.n.15. 59

4 potentia ratione multa ſunt introducta contra communes regulas. conſ.2.n.168. 5

4 potentior qui iudicetur.conſi.96.n.16. 117

2 poteſtas principis magna.conſ.6.nu.10. 12

2 poteſtas ſuprema conceſſa princ p: non comprehendit,ut ipſe poſſit facere aliquid continens inhoneſtum & iniuſtum,& ideo non poteſt auferre dominium nec habet poteſtatem committendi peccatum.conſil.6.n.51.Et faciendo actum peccat non poteſt illum facere, quia caret poteſtate.nu.52. 12

2 poteſtas patria eſt inextimabilis.conſilio.ſeptimo. numero quadrageſimotertio. 117

2 poteſtas limitatè conceſſa limitatum producit effectum.conſil. 9.numero.59. 18

2 poteſtas non uidetur conceſſa ut fiat iniuſtum & committatur peccatum.n.75.ibi. 18

2 Satis differt an poteſtas concedatur abſolutè an ad arbitrium boni uiri.n.77.ibi. 18

2 poteſtas comitis palatini tota pendet ex priuilegio eidem conceſſo. conſ.10.n.132,Et an & quando poſſit derogare legibus,ſtatutis, & conſuetudini & uti illa clauſula,non obſtantibus.n.133. 22

2 poteſtas legitimandi competit ſupremis Principibus, uel illis quibus ipſi conceſſere.conſ.12.nu.131. 29

2 poteſtas principis ſuprema non inducit,ut poſſit facere iniuſtum, & inhoneſtum,& committere peccatum.nu.200.ibid.Differt an poteſtas ſit conceſſa abſolutè, an uera limitatè ad arbitrium boni uiri. nu.201.ibi.Non eſt ueroſimile principem uoluiſſe concedere comi. palati.poteſtatem legitimandi eo caſu quo ipſe ea non utitur, nec uti ſolitus eſt.nu.103.conſ.12. 29

2 poteſtas conceſſa cubicularijs legitimandi,quem locum comprehẽdat conſ.14.nu.40. 38

2 poteſtas alienandi conceſſa,capit alienationem fiendam in uita. & in ultima uoluntate.conſ.25.n.17.& n.22.25. 78

1 poteſtas imperatoris ampliſſima eſt remiſſiue. conſilio. 23. numero.216. 52

1 poteſtas prorogandi conceſſa arbitris intelligitur de prima a ee tentum.conſ.43.n.13. 99

1 poteſtas data procuratori ad faciendum omnes actus, &c. ad quos extendatur.conſ.45.nu.36. 101

1 poteſtas data ad iurandum,non dicitur data ad iurandum, de non allcendo leſionem enormiſſimam.a.50.ibi. 101

1 poteſtas donandi non includitur in mandato quantumcunque generaliſſimo.nu.51. 101

1 poteſtas arbitri tota a compromiſſo dependet. conſilio. 41. numero.18. 97

1 poteſtas deſtruendi illud, quod erat facti, & diſpoſitum ab ipſa committente,nunquam cenſetur data per commiſſionem generalem.cõſi. 47.nume.84. 105

4 poteſtas utendi quando datur,ut re ſua,uel quis conſtituitur ſeu ponitur loco alterius quid poſſit facere.conſi.8.nu.13. 23

4 poteſtas uiſitandi conceſſa uicario alicuius congregationis dicitur cõceſſa cumulatiuè non extinctiuè,quo ad generalem. conſilio. 9. numero.11.Et nihil iuuat dicere,nunquam fuimus uiſitati.numero. 15. ibidem. 14

4 poteſtas conceſſa alicui,cũ facultate legati de latere iudicatur perinde ac ſi ille eſſet cardinalis,& gaudere debet prærogatiua, qua gaudent Cardinales.conſi.17.nu.7. 30

4 poteſtas legati finitur poſt lapſum temporis. conſilio. 18. numero. 20.Idem quando ceſſat cauſa, ob quam fuit conceſſa. numero. 21. ibidem. 30

4 poteſtas papæ in rebus eccleſiaſticis maxima eſt. conſilio. 24. numero.12. 35

4 poteſtas uniendi quibus perſonis ſit attributa.conſ.36.nu.1. & ſequen.& nu.4.Si attributa eſt uni,an competat eius locum tenenti.n. 11.ibi.& nu.6. 49

4 poteſtas uniendi an queratur ex diuturnitate temporis. numero. 5. ibidem. 49

4 poteſtas prædicta an poſſit præſcribi per inferiores.nu.7.ibi. 49

4 poteſtas conferendi beneficia debet eſſe expreſſa.conſi.41.num.1.Et an ueniat ſub illa clauſula generali,etiam ſi requireret mandatũ ſpeciale.ibidem. 43

1 poteſtas diſponendi inter uiuos ſi reſeruatur,nõ uenit illa,quæ fit per actum ultimæ uoluntatis.conſ.63.nu.20. 127

4 poteſtas & facultas transferendi penſionem,conceſſa alicui per pontifi.qualiter interpretetur,ut transferri poſſit per actum inter uiuos, uel per actum ultimæ uoluntatis.conſ.46.n.1.& per totum. Dicta poteſtas concedi poteſt per pontifi.n.1.ibi. 57

4 poteſtas nominandi ſucceſſorem intelligenda eſt,tam de nominatione per actum,inter uiuos,quàm per actum ultimæ uoluntatis. numero. 17. ibidem. 57

4 poteſtas transferendi penſionem,etiam in articulo mortis conceſſa alicui per papam,per quem actum poſſit exerceri.n.18.ibi. 57

4 poteſtas decidendi cauſas matrimoniales conceſſa fuit pontificibus, & non ſanctis.conſ.67.nu.36.& 37. 83

4 poteſtas illa, quodcunque ſolueris, &c. qualiter debeat intelligi,& interpretari.conſ.68.n.281. 85

3 poteſtas conceſſa ad tempus,cenſetur permiſſa durante illo.conſ.23. numero.21. 36

4 poteſtas maior illa,quàm mandatario conceſſit per indultum, penes papam remanet.conſ.79.nu.19. 106

4 poteſtas conſtituendi aliquem loco ſui quid importet.conſi.80.n.18 & nume.19. 107

4 poteſtas conferendi non uenit in generali conceſſione. numero. 17. ibidem. 107

4 poteſtas in concedente remanet,non obſtante poteſtate conceſſa alteri.conſ.82.n.11. 108

4 poteſtas,& gratia conceditur regulariter a uoluntate donantis eam. nu.12.ibid. eo.

3 poteſtas teſtandi limitate conceſſa debet limitatè intelligi.conſ.44 nu.20.Et non debet extendi extra perſonas exiſtentes in familia.nu. 21.ibidem. 70

3 poteſtatem habens eligendi pauperes debet illos eligere.conſ.45.nu. 14.Et debent eligi pauperes & non alij, & aliter facta non ualet.n. 15.ibi.Et an poſſint eligi conſanguinei.ibi. 70

4 poteſtas limitata non debet excedere limites. conſilio. 136.numero.28. 14

3 Poteſtas teſtandi conceſſa per teſtatorem ſimpliciter & non limita, et intelligenda uenit generaliter erga omnes perſonas. conſil. 72. numero. 64. 126
3 Poteſtas diſponendi pro anima & cauſa pia quando datur alicui uelet diſpoſitio ipſo eo ſi. 89. n. 44. Quando talis poteſtas commiſſa eſt arbitrio alicuius honorati a teſtatore. n. 45. ibi. 152
4 Potior & magis prærogatiuatus quis dicatur an clericus cameræ apoſtolicæ, uel abbreuiator de maiori. conſi. 58. nu. 1. Magis prærogatiuatus an dicatur primo nominatus, uel reſpectiue maioris adminiſtrationis. nu. 1. ibi. Et quid ſi abbreuiator eſt deſcriptus, & adæquatus inter familiares pontificis. ibi. Et quid ſi in priuilegio adæquationis eſt clauſula proinde ac ſi &c. uel clauſula in omnibus, & per omnia. n. 3. ibi. Princeps hanc adæquationem facere poteſt. n. 4. ibi. 51
1 PRACTICA rota habet, ut illa die qua profertur ſententia fiat petitio. conſ. 76. nu. 11. fo. 142
1 Practica deducendi præſcriptionem tanti temporis in cuius contrarium &c. qualis eſſe debet. conſ. 101. nu. 114. 186
3 Practica & modus querelæ inſtituendæ aduerſus aliquem prohibentem ne quis poſſit teſtari ſeu mutare teſtamentum primo loco factum. conſ. 67. nu. 1. 151
1 Prata ſi aqua erat ſolita ſeruire certis pratis an poſſit trahi ad alia nouiter acquiſita. conſ. 112. nu. 54. 211
4 Præbenda ſacerdotalis tribus modis dici poteſt. conſ. 50. n. 16. 61
1 Precarium ſeu precaria quod proprie ſit. conſ. 36. nu. 10. 69
1 Precario qui poſſidet ius aliquod contra concedentem non habet. conſil. 113. n. 44. 213
3 Præcedentia declarant ſequentia in aliquo obſcura. conſilio. 66. numero. 45. 106
1 Præcedentia declarant ſequentia. conſi 55. nu. 41. fol. 104. & conſi. 90. nume. 41. 162
2 Præceptum teſtatoris iuſtum, & honeſtum ad unguem obſeruandum eſt conſi. 19. nu. 57. 54
3 Et conſ. 1. nu. 66. fo. 2. & conſ. 22. nu. 59. 34
2 Præceptum honeſtum a teſtatore appoſitum adimplendum eſt n. 39. ibi. Maximè quando teſtator uoluit illud adimpleri. ibi. n. 40. 54
2 Præceptum traditum ſub conditione inducit formam non leuem, ſed formalem. nu. 184. 55
2 Præceptum teſtatoris non minus potens eſt, quam iuſſus & priuatio legis. conſ. 19. nu. 209. 55
2 Preceptum teſtatoris quando inducat ſolennitatem ſubſtantialem. nu. 182. ibi. & nu. 83. 55
2 Præceptum antecedens habetur loco monitionis, & interpellationis. nu. 211. ibi. 55
2 Præceptum teſtatoris æquiparatur præcepto iudicis. n. 313. ibi. eo.
2 Præceptum quando præcipitur aliquid fieri certo modo ſub pœna illud dicitur traditum pro forma & aliter factum non tenet. conſ. 19. n. 23. 54
2 Præceptum & monitio facta a iudice a pari procedunt. conſi. 19. numero. 208. 55
2 Præceptum factum gratia alicuius, & non ſolius hæredis ualidum eſt in fauorem illorum, quorum gratia fuit appoſitum. conſ. 72. n. 3. Et ſi fideicommiſſum in illorum fauorem inducit. ibi. nu. 4. 153
4 Præcepta leuit. promulgata fuerunt ab ipſo Moyſe. conſilio. 68. numero. 9. 84
4 Præceptum prohibens matrimonium, uidetur eſſe morale. n. 19. 84
4 Præceptum morale quale propriè ſit. nu. 19. ibi. & nu. 20. & ſequenti. 22. & 23. eo.
4 Præceptum morale, & negatiuum obligat ſemper, & in omni tempore. nu. 21. ibi. eod.
4 Præceptum diuinum non poteſt tolli niſi ab ipſo conditore. numero. 24. ibidem. eod.
4 Præceptum de non ducendo relictam fratris in uxorem an fuerit abſolute prolatum uel conditionatum. nu. 59. ibi. 84
4 Præceptum tale qua ratione fuit inductum & an fuerit ante præceptum Deutero. & Ruth. ibi. nu. 62. & 63. Et an præcepta prædicta inſimul & eodem tempore fuerint promulgata. ibi. 84
4 Præceptum Deutero. & Ruth. fuit obſeruatum ante legem leuit. de qua dicto. c. 18. n. 64. ibi. 84
4 Præceptum, Deutheron. Ruth, & Geneſ. an potius inducant exceptionem, & diſpenſationem ad illud generale Leui. n. 65. ibi. Et an potius induxerint legem generalem ad omnes. n. 66. ibi. & n. 68. 84
4 Præceptum Deute. prædictum non continet peccatum. nu. 72. ibi.
4 Præceptum diuinum non ſimpliciter ſed conditionaliter loquens ſi eſt reuocatum per legem Euangelicam ſimpliciter ac cenſeatur in eo eum ſublata conditio. nu. 84. ibi. 84
4 Præcepta de ducendo relictam fratris in uxorem fuerunt myſtica & figuratiua. conſ. 68. nu. 90. & ſeq. Prima figura quæ fuit ibi. Alia figura traditur ibi. n. 91. & alia traditur. ibi. n. 92. 84
4 Præceptum figuratiuum ſeruare hodie apud Chriſtianos eſſet iudaizare, & ſic peccare mortaliter. n. 93. ibi. 84
4 Præceptum de baptiſmo, circunciſione, & ſabbato an euanuerit hodie. nu. 94. ibid. 84
4 Præcepta omnia nunc diuinent moralitatem eſto quod eſſent diuina. nu. 99. ibi. 84
4 Præcepta iudicialia ueteris teſtamenti obligant ſi ſunt confirmata per Papam. ibi. nu. 106. eo.
4 Præcepta ſecundæ tabulæ, & alia moralia de quibus in lege Moſayca & Euangelio impoſitis per Papam in aliquo caſu particulari limitari, & diſpenſari. nu. 113. ibi. & ſeq. 84
4 Præcepta moralia an poſſint recipere interpretationem in aliquo ſpeciali ex cauſa. ibi. n. 120. 85
4 Præcepta inducta fuere ut conuenientia pluribus non ut omnibus, & per omnia ſupereſſent immutabilia. nu. 121. ibi. 85
4 Præceptum negatiuum decalogi non occides qualiter interpretatum fuerit, & limitatum. n. 140. ibi. & n. 265. declaratur ſimiliter, & illud non furtum facies. n. 141. ibi. & n. 266. declaratur. Et quid de illo præcepto ſabbatum ſanctifices. 143. ibi. n. 268. & 269. declaratur. Et quid etiam de horis canonicis dicendis, nu. 144. ibi. & n. 145. 169 declaratur. Quid inſuper uotis remittendis, uel commutandis, n. 146. ibi. & ſeq. & nu. 149. & declaratur. n. 270. & ſeq. 85
4 Præcepta decalogi, exceptis duobus, an ex cauſa ſint diſpenſabilia & mutari poſſint. n. 158. & declaratur. n. 280. 85
4 Præceptum illud Leuit. an ſit iudiciale, & hodie euacuatum. n. 323. ibid. & nu. 318. & ſeq. Et quid ſi lex poſitiua mandat illud ſeruari. nu. 314. ibi. & nu. 318. & ſeq. Et an ſit iudiciale. n. 315. ibi. Et quid, ſi coniunctiones ſunt in linea tranſuerſali. nu. 316. ibi. Tale præceptum an fuerit morale omni tempore & an omni tempore ante legem ſcriptam uel poſt obligaret. ibi. n. 119. & 120. 85
4 Præceptum prædictum Leuit. quale fuerit. n. 328. ibi. Talis prohibitio, an inducat peccatum mortale. n. 329. ibi. eo.
4 Præcepta iudicialia, qua ratione non obligant. n. 330. ibi. eo.
4 Præceptum iudiciale poteſt etiam conſiderari mortale & naturale. nu. 339. ibi. 85
4 Præcepta moralia, contenta in lege ueteri, ſeu in euangelio, dicuntur ius naturale. n. 373. ibid. Natura enim hoc eſt ipſe Deus illud docuit nos ibi. n. 374. 85
4 Præceptum iſtud prohibitum quo reſpectu poſſit dici de iure naturali ibi. nu. 392. 85
1 Præcepta nude quando ualeant. conſ. 119. n. 3. 217
3 Præceptum teſtatoris ſi non obſeruatur, operatur ut bona perueniant ad uocatum, eo caſu ab ipſo. Maximè ſi teſtator uoluit ipſo iure & facto bona ad illum peruenire. conſ. 22. n. 60. & 61. 34
4 Præceptum principis ſeu regis uel domini iuſtum metum inducit conſ. 2. n. 30. Eo magis quando interuenit proteſtatio. n. 31. ibi. 5
4 Præceptum teſtatoris iuſtum & honeſtum adimpleri & obſeruari debet. conſ. 26. n. 13. Non ſeruantes iuſtum præceptum teſtatoris, priuantur omni legato ſub illa conditione eis relicto. n. 14. ibi. 37
2 Præceptum teſtatoris quod bona per hæredes non alienentur ualidum eſt & firmum conſ. 91. n. 51. Maximè ſi uoluit propter id bona conſeruari in familia. n. 52. ibi. 184
4 Præceptoriæ ſancti Antonij habentur ut diſpenſationes bonorum. conſi. 135. n. 17. An in iſtis ultra profeſſionem requiratur clericatus. nu. 18. ibidem. 137
4 Præceptoria ordinis ſancti Ioannis Hieroſolimitan. hoſpitalia etiam nuncupantur. conſ. 36. n. 27. 49
4 Preces potentum metum inducunt. conſ. 5. n. 162. quod intellige ut in nu. 189. ibi. 16
1 Precium iuſtum, ſeu modicum in hac materia de retrouendendo quale ſit conſ. 55. n. 47. Et magna læſio in hac materia uſque ad quam precium conſiderari reſpectu ſpecij. n. 49. ibi. Et quod ſi læſio uerſatur circa aliud. n. 50. ibi. 118
1 Precium iuſto, & æſtimatio quo tempore conſideratur. conſ. 64. n. 45. 128
3 Precium ſuccedit loco rei. conſ. 55. n. 36. & diffuſius n. 65. & ſeq. maximè. 68. 91
3 Precium quod ſuccedat loco rei qualiter intelligatur. nu. 66. ibi. & alijs ſeq. 91
3 Precij modicitas arguit ſimulationem. conſ. 82. nu. 36. & nume. 37. & ſequen. 139
3 Precium an ſit iuſtum, quod arbitrio iudicis remittitur. n. 38. ibi.
3 Precium redactum ex uenditione rerum, non ſemper ſuccedit loco rei uendita. conſ. 99. n. 41. 164
2 Prædilectus circa inſtitutionem uidetur eſſe prædilectus ad excludendum

dendum alios ſubſtitutos.conſ.42.n.18. 115

3 Prædium, dominium ipſius, fructus inde percepti diuerſa ſunt.conſi. 55.num.55. 91

4 Præferendus eſt ille, qui eſt magis qualificatus.conſil.38.nu.17. Et quid ſi prærogatiua conceſſa clericis derogens indultui, & illis, qui habent ad inſtar ſub quibuſ is uerbis.n.38.ibi. 31

4 Præferendus eſt ille, qui ſalcitus eſt in prærogatiuis, pluribus qualitatibus ibi annotatis.n.11.ibi. Idem in eo, qui pluribus ſuffragijs, eodem tempore eſt decuratus.n.12.ibi. 31

2 Præiudicium alterius non inducitur ex illa clauſula, ex certa ſcientia.conſ.11.nu.121. Et operatur in his, quæ conſiſtunt in iure non in conſiſtentibus facto, nu.122.ibi.& nu.124. Nec tollit ea, quæ ſunt conceſſa per uiam contractus.nu.123. ibidem. Nec trahitur ad iniqua.ibidem.

2 Præiudicare quis poteſt ſuis deſcendentibus.conſ.15.n.72. 46

1 Prælatus nouus dicitur poſſidere bona eccleſiæ ſine aliqua noua apprehenſione conſ.24.n 6. 62

1 Prælatus præiudicat eccleſiæ negligendo, licet non alienando. cõſ. 27.nu.63.& nu.64. 76

4 Prælatus debet fructus beneficiorum rectè erogare.conſilio.8. numero.5. 23

4 Prælatus deſtinatus ad prouinciam cum facultate legati de latere poteſt conferre beneficia ſicut poteſt legatus, cui adæquatur.cõſ.17. n.4. Iſta eſt communis opi.contra alios tenentes cõtrariũ.n.6.ibi. 30

4 Prælatus clauſtralis, an poſſit excommunicare ſuos religioſos nulla præcedente admonitione.conſ.28.n.16. 39

4 Prælati inferiores poſſunt conferre eccleſias ſubiectas eis pleno iure. Vnire autem non poſſunt.ibi.conſ.41.n.4. 53

4 Prælatus principalis, & habens curam, quis proprie dicatur.cõſ.49. numero.41. 60

4 Prælatus, an percipientes fructus dicantur prælati & habere curã. conſ.49.n.42. 60

4 Prælatura quæ propriè dicatur.conſ.44.n.2. 55

2. Prælegata an, & quando ſuccedant loco portionis hæreditatis conſ. 91.n.51. Et quando in iſtis prælegatis, legatarij conſiderentur, ut hæredes.nume. 52. ibid. An detur concurſus in uſufructu inter prædictos.ibid. 184

3 Prælegata an & quando ueniant in reſtitutione fideicommiſſi.conſil. 18.nu.13. Et quid ſi ſubſtitutio eſt congruens perſonis & non rebus ibi.& melius n.23. Et quid ſi illa clauſula continens fideicõmiſſum immediate apponitur poſt inſtitutionem uniuerſalem.n.14.ibi. 27

3 Prælegata facta hæredi poſtmodum grauata per fideicommiſſum an & quando contineatur in illo uniuerſali.n.13.ibi.& nu.alijs.ſeq. Et quid ſi præceſſerunt fideicommiſſum.ibi. Et quid ſi prælegata abſorbent maiorem partem hæreditatis.nu.16.ibi. Et quid ſi fideicommiſſum factum eſt ſimpliciter & ſine aliqua commemoratione hæreditatis uel portionis ipſius.nu.17.ibi. Et quid ſi mens teſtatoris fuit illa includi. nu.18. ibi. Et ſi eſt appoſita clauſula quod bona uadant de hærede in hæredem & propterea prohibita fuit alienatio. ibidem. numero.20. 27

3 Prælegata, an & quando includuntur in fideicommiſſo uniuerſali.cõſil.63.nu.22. 103

2 Prælegatum non uenit in reſtitutione fideicommiſſi, quando teſtator id ſtatuiſſe, & mandaſſe uidetur.conſ.79.nu.20. 163

3 Præmortui an tranſmittant ad ſuos hæredes ius quod habent.conſil. 109.nu.16. 174

2 Præparamenta an ueniant dotis appellatione. conſilio. 95. numero.13. 193

2 Præparamẽta data uxori æſtimata, dotalia cenſentur.n.15.ibi. 193

2 Præpoſito ex cauſa in proximam, & immediatam importat. conſil. 11.num.146. 29

4 Præpoſito alicui negotiationi bene poteſt ſolui.conſ.122.n.2. 135

2 Præpoſteratio ordinis, quando & quo caſu habeat uitiare.conſ. 28. numero.60. 89

2 Prærogatiua gradus habet, ut proximior, & magis coniunctus præferatur.conſ.41.nu.49. 113

2 Prærogatiua gradus ſeruatur in ſucceſſione tranſuerſalium.conſilio. 30.nu.6.& nu.7. 94

4 Presbiter prohibetur nuptijs clandeſtinis interuenire.conſi.34.numero.21. 65

4 Presbiteri alias condemnati de falſo non poſſunt eſſe idonei teſtes in ſtrumentarij conſi.56.nu.37. 70

4 Presbiter prohibetur intereſſe nuptijs clandeſtinis.n.38.ibi. 70

4 Presbiter capellanus, qui debet interuenire teſtamento, non habet poteſtatem faciendi inſtrumentum teſtamenti, ſi aliter non eſt notarius.conſ.146.nu.2. 151

1 Præſcribens ſeruitutem debet habere titu.conſ.26.n.20. 69

4 Præſcribens tanto tempore præſumptionem habet ex aliqua cauſa legitima non ſoluiſſe illud ad quod de iure tenebatur, nec admittitur probatio in contrarium.conſ.25.n.15. 36

4 Præſcribens decimas in una parte agri culti an cenſeatur præſcripſiſſe in toto agro poſtmodum culto.conſ.25.n.36. 36

4 Præſcriptio ſeruitutis ut proſit, neceſſariam requirit probationem quod iure ſeruitutis & iure ſuo ſit uſus, conſ.114.n.19.& n.21. Simplex namque uſus non inducit illius acquiſitionem.nu.20.ibi. Et iſta qualitas probanda, & multa ad illius probationem requiruntur.nu. 21.ibi.& 22. 215

1 Præſcriptio facta ad unum effectum minime ad alium eſt porrigenda.n.23.ibi.conſ.114. 215

1 Præſcriptio tanquam odioſa reſtringenda eſt, & tantum cẽſetur præſcriptum, quantum apparet poſſeſſum.n.24.ibi.& n.25. 215

1 Præſcriptio limitata limitatum producit effectum.n.26.ibi. 215

4 Præſcriptio non currit erga obedientiam, quam Abbas tenetur præſtare Epiſcopo.conſ.95.nu.15. 116

4 Præſcriptio non currit aduerſus uiſitationem.n.16.ibi. 116

3 Præſcriptio non currit, non ualente agere.conſ.58.n.44. 116

4 Præſcriptio currit contra ignorantem factum ex quo cauſatur ius cõſil.169.n.10. 175

4 Præſcriptio generaliter currit contra ignorantes.conſilio. 169.numero.11. 175

4 Præſcriptio ſtatutaria, ſubrogatur loco præſcriptionis inductæ de iure communi.nu.12.ibi. 175

4 Præſcriptio.40.ann.conceſſa eccleſijs, an uendicet ſibi locum in bonis hoſpitalium.conſ.36.n.15. 49

1 Præſcriptio ſtatutaria non procedit cum mala fide.conſ.87.n.13.et numero.14. 158

1 Præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria habet uim tit. legitima conſtituti.conſ.101.n.7.& nu.86.fo.185.& conſ.114.n.1. 215

1 Præſcriptio habet etiam & uim priuilegij, nec non & uim legis.cõſi. 101.n.8.ibi.& n.9.fo.162.& conſ.114.nu.2. 215

1 Producit etiam & alios effectus & ex ea præſumitur.tit.conſi.114. nu.10.ibi.& n.11.fo.162.& conſ.114.n.2. 215

1 Et per eam quæritur dominium, nedum utile, ſed directum.conſ.101. nume.12.ibi. 185

1 Et per eam quæritur omne illud quod quæri poteſt priuilegium.num. 13.ibidem. eo.

1 Præſcriptio cum mala fide, & uitioſa non procedit, conſilio. 101. numero.52. 186

1 Præſcriptio feudi quæ requirat, accedente curſu longiſſimi temporis conſ.101.nu.79.91.& ſeq. 186

1 Præſcriptio longiſſima omnem actionem excludit.conſilio.101.numero.80. 186

1 Præſcriptio tribuit omnem ſecuritatem præſcribenti. numero. 81. ibidem. 186

1 Præſcriptione ſublata per legem non intelligitur ſublata in cuius cõtrarium non extat memoria.nu.84.ibi. eo.

1 Præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium, &c. facit præſumere titulum.n.86.ibi. eo

1 Præſcriptio tanti temporis, &c. inducit præſumptionem bonæ fidei etiam ſi non allegetur.n.87.ibi. eo.

1 Præſcriptio continet diſpoſitionem rigoroſam & odioſam, & in aliquibus iudicijs reijcitur.nu.88.ibi. Vt eſt quando proceditur coram arbitro uel coram iudice procedentibus ſecundum ueritatem.numero.89.ibid. 186

1 Præſcriptio non currit non ualenti agere.n.92.ibi. 186

1 Præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium, &c. difficilime probatur.nu.104.ibi. 186

1 Præſcriptio non datur ſine poſſeſſione ſeu quaſi.nu.105. ibi. Et poſſeſſio ciuilis eſſe debet.nu.106.ibi. 186

1 Præſcriptio ceſſat tanti temporis in cuius contrarium, &c. quando poſſeſſor eſt incapax poſſeſſionis.nu.109.ibi. 186

1 Præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium, &c. non procedit cum mala fide.nu.111.ibi.& nu.113. Fallit tamen quando eſſemus in caſu dubio.n.112.ibi. Minus etiam procedit, quando conſtaret de iniuſto titulo ab initio.nume.113 ibidem. & numero.ſequen. Practica deducendi talem præſcriptionem qualis eſſe debet.ibidem. numero.114. 186

1 Præſcriptio longi temporis omnem excludit actionem conſi.104. numero.14. 191

1 Præſcriptio

1 Præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium,&c.eſt loco conſtituti.nu.15.ibi.Habet etiam uim legis.nu.16.ibi.Et alios producit effectus.nu.17.ibi. 191

1 Præſcriptio qua ratione fuit inducta.n.18.ibi. eo.

1 præſcriptio quæ requirat.conſ.104.n.105.poſſeſſionem continuatã,titulum,bonam fidem.ibi.n.106.107.& 108. 191

1 præſcriptio currit & contra abſentem ignorantem.conſilio.104.numero.120. 191

1 præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium &c. qualiter ſit articulanda & probanda.num.121.& 122.ibi. Nec currit ſine bona fide.num.123.Et teſtes de ea deponentes, cuius ætatis debent eſſe.nu.124.ibi. fo.eo.

1 præſcriptio non datur contra ciuiliter poſsidentem.ibi.n.128. 191

1 præſcriptio non currit ſine bona fide.n.130.ibi. 191

1 In præſcriptione non computatur tempus quo quis fuit exul & relegatus.ibi.nu 143.& 144. Et tale impedimentum abſentiæ etiam & carceris illi prodeſt ad hoc & datur reſtitutio etiam ſi curreret.ibid.nu.143.& 144.Et quando impedimentum non eſt iuſtum quid de iure ciuili & canon eo.& quid ſi culpa proceſſit.ibi.n.145. 191

1 præſcriptio non currit lite pendente tanquam interrupta. conſ.104.numero.149. 192

1 præſcriptio nulla currit cum mala fide, quæ cauſatur per litis conteſtationem.n.154.ibi. 192

1 præſcriptio quare introducta,& per eam tollitur omnis actio,& quæ in ea requirantur.conſ.107.nu.45. 199

1 præſcriptio tanti temporis,in cuius contrarium,&c.habet uim tituli conſ.111.n,48.Item & uim priuilegij. n.50.ibi. Et plures alios producit effectus.nu.51.ibi. 208

1 præſcriptio procedit,etiam quando uniuerſitas præſcribit contra aliã uniuerſitatem.n.52.ibi. 208

1 præſcriptio requirit ſcientiam & patientiam illorum cõtra quos præſcribitur.conſ.111.n.53.Fallit in præſcriptione tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria.ibi.n.54. 208

1 præſcriptio an currat aduerſus ſententiam & rem iudicatam.nu.50.ibid.& 58. 208

1 præſumitur bona fides in præſcriptione tanti temporis,in cuius cõtrarium.&c.n.59.ibi. eo.

1 præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium,&c.habet uim conſtituti conſ.112.n.21.Et tamen formiter probanda, & quæ ſit eius forma.nu.22.ibi.Et teſtes de ea qualiter debent deponere.n.23.ibi. Et cuius ætatis debent eſſe ipſi teſtes.nu.24.ibi. 211

1 præſcriptio non currit cum mala fide.n.33.ibi. Etiam ſi eſſet tanti temporis,in cuius contrarium non extaret memoria.nu.34.ibi. Maxime ſi de mala fide conſtat.nu.35.ibi. 211

1 præſcriptio incipit currere a tempore,quo interuenit actus hominis.nume.39.ibi. 211

1 præſcriptio in præſcriptione tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria bona fides præſumitur.conſ.114.nu.4. 215

1 præſcriptio longiſſima ceſſat,quando apparet de titulo iniuſto.conſ.104.nu.10. 215

1 præſcriptio non datur contra ciuiliter poſsidentem.conſilio.105.numero.128. 196

3 præſcriptio quo caſu & quando currat contra pupillares & minores conſ.48.nu.24.Et quid ſi originem habuit ex actu geſta per defunctum.ibi.& nu.25.& 26.Et ceſſabit reſtitutio,ſi trahit originem ut ſupra & fuit completa in ætate maiori.n.26.ibi. 76

1 præſcriptio legitima tollit omnem actionem & impedit litis ingreſſũ.conſ.1.n.121. 2

3 præſcriptio currit contra ignorantem & abſentem.n.124.ibi. 2

3 præſcriptio etiam cum mala fide procedit,quando agitur de tollendo iure non quæſito,ſecus ſi agitur de tollendo iure quæſita.conſ.66.n.94.& nu.129. 107

1 præſcriptione.30.ann.legatarius excluditur a petitione legati quia hic non atteſt mala fides.conſ.7.n.24.& n.26.& 27. 18

1 præſcriptio cum mala fide non currit regulariter.nume. 24.ibidem. Fallit hoc in hærede contra legatarium propter ipſius negligentiam, & quando ius non eſt quæſitum,ſed quærendum.nu.26.ibi.& nume.24.& 27. 181

1 præſcriptio nulla concurrit & procedit cum mala fide.conſil.15.numero.29. 37

3 Et conſ.65.nu.97.fo.107.& conſ.92.nu.47. 136

1 præſcriptio ut ualeat multa debent concurrere.conſ.20.n.26. 42

1 præſcriptio inducta a ſtatuto non currit cum mala fide. numero. 28. ibidem. eod.

1 præſcriptio in feudo ex pacto & prouidentia non currit contra alios non natos,nec nocet naſcituris.conſ.23.n.199.Et præſcriptio contra unum non ualet contra alium,ad quem peruenit feudum alia uia,quã ut ad hæredem,n.199.ibi.Et in præſcriptione rei feudalis idem uidetur dicendum in feudo hæreditario,ſicut diximus in feudo ex pacto et prouidentia.nu.200.ibi. 52

1 præſcriptio in feudo hæreditario nocet deſcendentibus quando ſunt hæredes negligentis & patientis,ſecus ſi alterius.n.204.ibi. 52

1 præſcriptio etiam in ſucceſſoribus prohibetur propter uiã reale.conſil.24.n.10. 62

2 præſcriptio longiſſimi temporis omnem tollit actionem.conſ.16.nu.131.& nu.132.& 133. 43

2 præſcriptio currit illo caſu,ſiue cum bona,ſiue cum mala fide poſſidentis.n.134.ibi. eo.

2 præſcriptio currit contra ignorantem.n.136.ibi. eo.

2 Aduerſus præſcriptionem longiſsimi temporis,an concedatur reſtitutio.nu.137.ibi.Et quid aduerſus illam.40.ann.n.138.ibi.Et quid ſi eſt ignorantia craſſa,ſupina,& iniuſta.n.139.ibi.

3 præſcriptio an,& quando currat aduerſus pupillum,& minorem. n.143.ibidem. eo.

2 præſcriptio ſine titulo,& bona fide non currit.n.146.ibi. eo.

3 præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria,quos effectus producat,& quam uim habeat.conſ.26.nu.27.poteſt probari hanc præſcriptionem non interueniſſe, & contra eam datur probatio.n.30.ibi.Et ad probandum talem præſcriptionem,multa debent concurrere.n.29.ibi.Et talis præſcriptio non procedit cum mala fide.n,31.ibi Et aduerſus talem præſcribentem poteſt obtineri denunciatio euangelica.n.32.ibi.Et minime talis præſcriptio procedit,ſi habuit initium iniuſtum,& uiolentum.n.33.ibi. 69

1 præſcriptio contra particularem eccleſiam competit.conſil. 27.nume.56.& nu.58.ſi eſt annorum. 40.& 59. in dote ipſius.Et ſi eſt.30.uel 40.anno.omnem actionem excludit, & præſtat ſecuritatem præſcribendi.nu.57.ibi.Et locum habet in re donata eccleſiæ. nume.60.Et qua ratione concedatur præſcriptio contra eccleſiam. nume.61.ibidem. 70

1 præſcriptio annorum centum debet eſſe contra eccleſiam Romanam conſ.27.n.66. 70

1 præſcriptio cadit in paſcuis eccleſiæ.conſ.27.nume.62.& num.87.152.& 153. 70

1 præſcriptio eſt probanda ab eo qui illam deducit.conſil.27.numero.89.Et probandæ ſunt omnes qualitates requiſitæ ad eam inducendã.nu.90.ibi. 70

1 præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium &c.habetur loco tituli legitime conſtituti.conſ.27.n.77. 70

1 præſcriptio iſta quos effectus producat.ibidem.numero. 78.79.& alijs ſequen. 70

1 præſcriptio iſta an procedat ſine titulo.ibi.nu.80.& 110.& ſeq Et an in ea præſumatur bona fides.ibi.n.81.Et eſt præſcriptio iuris.ibi.nu.82.85.contra.n.121. 70

1 præſcriptio prædicta procedit ſine ſcientia & patiẽtia ſuperioris.ibi.nu.83.110.& ſeq. eod.

1 præſcriptio iſta non interrumpitur per actus iudiciarios. ibidem.numero.84. eo.

1 præſcriptio iſta nunquam cenſetur excluſa per legem tollentem præſcriptionem.ibi.n.85. eo.

1 præſcriptio tanti temporis in cuius contrarium,&c.qualiter ſit probãda,& an per inſtr.uel ſcripturas.n 95.ibi.Et an per teſtes & qualiter articuli ſint formãdi.n.96.ibi. Et qualiter debẽt eſſe teſtes eã probantes.n.97.ibi. 70

1 præſcriptio nulla etiam ſi eſſet mille annorum currit ſine poſſeſſione ſeu quaſi.n.100.ibi. 70

1 præſcriptio ut procedat probandum eſt quod quis fuit uſus iure ſeruitutis & ſuo,& non iure familiaritatis.nu.110.ibi. In dubio præſumitur uſus iure familiaritatis.n.112.ibi.& nu.113. Quod ſit uſus iure ſuo,& non familiaritatis,qualiter ſit probandum.n.114.ibi. eo.

1 præſcriptio an currit contra ciuitatem deſtructam. conſilio. 27.numero.132. 70

2 præſcriptio non currit ſine poſſeſſione ciuili.n.142.ibi. e.

3 præſcriptio quibus caſibus non currit ſed dormit. conſilio. 27.numero.144. 44

1 præſcriptio ex quibus interrumpatur.n.145.& n.146 ibi. 70

1 præſcriptum cenſetur quantum poſſeſſum.nu.150.conſil. 27.nume.150.& 151. 70

1 præſcriptio decimarum in parte extenditur ad alias. numero. 151. ibidem. 70

1 præſcriptio non procedit cum mala fide, etiam ſi eſſet tanti temporis. conſi.

conſ.29.n.24. 77

1 Præſcriptio fit contra ſententiam & eius executionem annis.30.cõſil.29.nu.18. 77

1 Præſcriptio currit contra uniuerſitatem, & rempublicam.conſ.35.numero.27. 91

1 Præſcriptio cum mala fide nulla eſt.conſ.42.nu.41. 98

4 Præſcriptio tollit omnem actionem.conſ.3.nu.17. 11

4 Præſcriptio præſtat ſecuriſſimam liberationem.nu.8.ibi. fo.eo.

4 Præſcriptio centum annorum operatur.nu.19.ibi Quæ habet uim priuilegij, & alios producit effectus.nu.20.ibi.& nu.21. eo.

2 Præſcriptio.30.ann.currit cõtra ignorantem.conſi.49.n.19.Et excludit omnem actionem.n.29.ibi. 126

2 Præſcriptio cum mala de iure canonico non procedit.n.30.ibi. eo.

4 præſcriptio accumulatiua, & non extinctiua minime nocet.conſil.9.numero.17. 24

4 præſcriptio temporis, in cuius contrarium non extat memoria habet uim priuilegij conſtituti, & conceſſiui.conſ.13.n.15. 27

2 præſcriptio currit etiam contra ignorantem.conſ.87.n.55. 177

4 præſcriptio uera ut inducatur quæ requirantur.conſ.3.n.13. 11

4 præſcriptio & conſuetudo in multis differunt.conſ.25.nu.4.Non tamen ſunt contraria, & poſſunt cumulari cum tendant ad idem.nume.5.ibidem. 36

4 præſcriptio habens annexam conſuetudinem contenta eſt curſu anno.40.Etiam contra Papam & Roman.eccleſiam.nu.6.ibi. 36

4 præſcriptio laici aduerſus laicum quo ad decimas præſcribend.habetur loco tituli legitimè conſtituti.nu.12.ibi.Habet etiam uim priuilegij.nu.13.ibi.Habet etiam legis.nu.14.ibi. 36

4 præſcriptio iſta ſecundum aliquos procedit indiſtincte, cum bona ſeu mala fide.nu.16.ibi. 36

4 præſcriptio iſta, nunquam cenſetur excluſa, quantumcunque lex utatur uerbis generalibus.nume.17.ibi.Et ſatis eſt allegare titulum abſque aliqua ipſius probatione ſtante præſcriptione prædicta.numero.18.ibidem. 36

4 præſcriptio ualida quod, & quantum tempus requirit conſil.31.numero.47. 43

4 præſcriptio nullo modo procedit cum mala fide.n.48.ibi. eo.

3 præſcriptio contra adultum currit ſed illi aduerſus eam datur reſtitutio conſ.66.nu.113. 107

3 præſcriptio nulla currit quando apparet de titulo iniuſto ab initio etiam centenaria ex quo ex iniuſtitia dicti tituli ſemper præſumitur mala fides & cautela eſt quod non allegetur.conſ.66.n.118. 107

3 præſcriptione ann.30.ſublatum eſt omne ius.conſi.32.nu.5.Et ſi deficiunt pauci dies ad dictum tempus complendum non eſt curandum.nu.6.ibid. 50

3 præſcriptio res prohibita fideicommiſſo & prohibita alienari tacitè ſeu expreſſe poteſt præſcribi.conſ.48.nu.19. 76

3 præſcriptio ann.30.obſtat fideicommiſſarijs.ibi.n.10. eo.

3 præſcriptio contra fideicommiſſarios negligentes currit per ann.30.etiam data mala fide.ibid.nu.22.Et ſi cauſam habent a primis emptoribus in bona fide præſumuntur.ibidem.numero.21.Et ſi non emerunt a prohibito ſed ab alijs, iuuant præſcriptionem anno.10.ibidem numero.23. 76

2 præſcriptio longiſſimi temporis omnem actionem perſonalem & obligationem tollit.conſ.66.nu.81.quod etiam declaratur.n.119. 148

3 præſcriptio longiſſimi temporis, currit contra ignorantem, & abſentem.conſ.66.nu.89. 107

3 præſcriptio ſtatutaria ſubrogatur, & ſuccedit loco præſcriptionis inductæ de iure ciuili.n.102.ibi. 107

3 præſcriptio inducta a iure communi & etiam ſtatutaria, non currit durante tempore pupillaris ætatis etiamſi eſſet incohoata cum defuncto.nu.114.ibi. 107

3 præſcriptio longiſſima tollit omnem actionem.conſi.75.nu.11.& n.14.& ſequen. 133

3 præſcriptio non currit durante matrimonio.n.34.ibi. eo.

3 præſcriptio non currit non ualenti agere.nu.35.ibi. eo.

3 præſcriptio non currit in fauorem illorum, qui ſunt in mala fide.num.35.ibidem. eo.

3 præſcriptioni odioſæ an poſſit renunciare.conſ.92.nu.6. 136

3 præſcriptione requiritur bona fides quãdo aduerſario competit actio, aliàs ſecus.nu.7.ibi. eo.

3 præſcriptio non currit in capiente & poſſidente rem ſibi debitam ſub conditione, conditione non adimpleta.nu.24.ibi. 136

3 præſcriptionis in materia ſtandum eſt iuri canonico.ibi.nu.30. 156

3 præſcriptio cum mala fide non currit exceptis aliquibus caſibus.cõſ.35.ibidem. 156

3 præſcriptio non currit tempore bellorum, nec tempore peſtis.nume.35.ibidem. eo.

3 præſcriptio non currit aduerſus ea, quorum precario nomine res ab alijs poſſidetur.nu.39.ibi. eo.

3 præſcriptio an poſſit tolli per pactum.nu.43.ibi.& nu.47. 156

3 præſcriptio ann.30.tollit omne ius & omnem actionem.conſi.93.n.19.fo.128.& conſ.94.n.25. 159

3 præſcriptio inducta per ſtatutum ſubrogatur præſcriptioni inductæ de iure communi.conſ.93.nu.20. 138

3 præſcriptio extinguit omnem actionem etiam naturalem.numero.22.ibidem. 138

3 præſcriptio cum mala fide nullo modo eſt conſideranda.conſi.110.numero.19. 176

1 præſcribi an poſſit libertas non ſoluendi collectas, & immunitates ab oneribus impoſitis, & quanto tempore.conſ.15.nu.17.& nu.28.29.30.& ſeq.55.& ſeq.Et an ſufficiat præſcriptio cum allegatione tituli.nu.30.ibi. 64

1 præſcribitur contra iudicis officium.conſ.111.n.38. 208

2 præſcribitur iuri adeundi.conſ.16.nu.133. 45

1 præſcribi etiam poteſt ius paſculandi, & poteſt conſiderari, ut ius ſeruitutis.conſ.27.nu.69. 64

4 præſcribi contra ſupremos cenſus, & ea quæ ſunt reſeruata principi regulariter non poſſunt.conſ.25.nu.19.Contra tamen dominos inferiores bene præſcribuntur.nu.20.ibi. 36

4 præſcribi non poteſt per Abbates ius benedicendi.conſilio.95.numero.6. 116

1 præſcribi poteſt contra eccleſiam priuatam annis.40.conſilio.101.numero.16. 185

4 Et conſ.3.n.14. 11

4 præſentatio fieri non debet lite pendente etiam per paternos latus.conſ.47.nu.12.& 13. 58

4 præſentandi ius tanto tempore præſcribi poteſt in cuius contrarium non extat memoria.conſ.73.nu.5. 101

4 præſentatio, & conſenſus ante uocationem nihil ualet.conſi.141.nu.32.Declaratur qualiter procedat.ibi. 147

4 præſentatus a patronis poteſt renunciare iuſpatronatus in manibus pontificis conſ.47 nu.24. 58

1 præſentia iuſtiſſimi magiſtratus tollit omnem metum.conſil.10.numero.53.Et eius præſentia, & maioritas non inducunt iuſtum metũ.nu.54.ibid. 22

1 præſentia perſonarum fide dignarum tollit metum.n.55.ibi. eo.

1 præſentia conſanguineorum quando reddat actum ualidum.conſ.12.numero.74. 19

1 præſentia perſonarum fide dignarum, & directi domini tollit ſuſpicionem fraudis.conſ.18.nu.64. 40

2 præſentia enim & approbatio non inducit ualiditatem in omnibus, ſed in illis ſolum tendentibus in fauorem.conſ.24.n.160. 73

1 præſentia principis & ſuperioris excludit omnem fraudem & ſuſpicionem.conſ.96.nu.38.Excludit etiam allegationem deceptionis, ſi eſſet ultra dimidium.nu.39.ibi. 171

1 præſentia iudicis inducit præſumptionem actus celebrati bona fide, & non doloſè.nu.41.ibi. 171

1 præſentia amicorum purgat omnem ſuſpicionem.n.42.ibi. 171

1 præſentia & patientia nociua in iudicialibus.conſ.115.n.9. 213

3 præſentia patris non arguit metum, ſi non præcedant alia.conſ.26.n.67.Et maxime ſi tempore quo renunciauit erat in domo mariti & ſoceri.nu.68.ibi. 40

3 præſentia propinquorum excludit metum ibi.& nu.65. eo.

4 præſentia ſola in præiudicialibus an ſufficiat.conſil.90.numero.6.& numero.3. 112

3 præſentia & taciturnitas filiæ ſibi non eſt nociua, quando pater eam dotauit, & de bonis maternis.conſ.80.nu.8. 158

4 præſentia ſola alio non probato nõ probat auxilium.conſ.164.n.16.Nec in dubio id erit præſumendum.nu.17.ibi. 171

4 præſentia, ut probet auxilium habere debet alias qualitates.nume.17.ibidem. eo.

3 præſentia debitoris & eius conuerſatio in ciuitate non releuant eum a ſuſpicione, quando concurrunt alia coniectura in oppoſitum.conſil.99.nume.63. 164

4 præſens & ignorans non dicitur conſentire.conſilio.21.numero.50.& numero.34. 32

4 præſens & tacens non dicitur conſentire in reſpicientibus eius præiudicium & ius perſonale.nu.51.ibi. eod.

4 præſens & tacens non dicitur conſentire, ſi celebratur actus qui ab ipſo non poteſt prohiberi.nu.52.ibi. eo.

4 præ-

4 Præſens, & tacens quando habetur pro conſentiente.conſilio.32. numero.28. 45
1 Præſens quando dicatur conſentire.conſi.93.nume. 41. alijs pluribus ſequen. Et quid quando contradicendo non poterat actum impedire.num.45.ibid. Et quid quando agitur de magno præiudicio. numero.46.ibid. 166
4 Præſens, & tacens, quando uideatur conſentire.conſ.66.n.19. 82
4 Præſens & non contradicens, an ſibi præiudicet.conſ.76.n.8. 105
4 præſentes & tacentes uideatur conſentire, quando illi actui congregantur, prout ſinguli, ut de collegio.n.11.ibi. 109
4 præſens & tacens, uidetur conſentire quando ſit actus quem contradicendo poteſt impedire.nu.17.ibi. Maximè quando agitur de præiudicio reali.nu 18.ibi. 105
4 præſens reſignationi beneficij, in quo habet penſionem & tacens an uideatur iuri ſuo renunciare.conſ.104.nu.1. 122
4 præſens & tacens in iudicio, habetur pro conſentiente etiam in ſui præiudicium.conſ.132.n.27. 141
3 præſens, & tacens teſtatorem diſponere de re ſua propria, ſibi præiudicat.conſ.2.nu.34. 6
4 præſtans auxilium cooperatiuum in homicidio eadem debet pœna puniri, qua occiſor.conſ.166.n.19. 173
4 præſtantes opem & auxilium delinquenti, non poſſunt maiori pœna puniri, quam principalis delinquens.conſilio. 154.nume. 10. & nu.21.& 22. Et iſti præſtantes opem & auxilium marito prædicta committenti, maiori pœna debent puniri quàm puniatur maritus.nu.12.ibi. 160
4 præſtare auxilium homicidio incontinenti quomodo intelligatur.conſil.166.nu.21. 173
4 præſtare auxilium, quando quis dicatur cooperatiuum in ipſo homicidio.nu.21.ibi. fo.eo.
4 præſtare cautionem poteſt quis cogi de non offendendo.conſi.137.n.26. Per adulterium commiſſum, & ſi reddidit eam prægnantem & partum ſurripuit.nu.27.ibi. 144
4 præſtare authoritatem actui, non intelligitur ille, qui ignorat eius qualitatem.conſ.130.nu.14. 139
4 præſtare authoritatem inualidam, uel non præſtare a pari procedunt, conſil.89.nu.8. Siue authoritas ſit uoluntaria, ſiue neceſſaria.nume.9.ibidem. 112
1 præſtans cautionem de ſtando iuri coram iudice non ſuo, an uideatur prorogare iuriſdictionem.conſ.48.nu.1. An iſta promiſſio dicatur cõditionalis ſi teneretur coram illo.ibi.& n.11. Et an cenſeatur ex neceſſitate præſtita per quam non inducitur prorogatio.n.2.ibi. Et per ſatiſdationem iudicatum ſolui non dicitur iuriſdictio prorogata.n. 3.ibi. Et fideiuſſor iſtis caſibus datus an dicatur, quo ad ſe iuriſdictionem prorogaſſe.n.4.ibi. 103
4 proteſtationes quando præſumuntur plures, uel tantum unica conſi.30.nu.12. 41
4 præſtatio, uel ſolutio per aliquod tempus facta non inducit præſumptionem, quando facta ſuit contra prohibitionem iuris, & iure reſiſtente.conſ.31.nu.37. 43
3 præſtans impedimentum incurrit pœnam, licet poſtmodum impeditus potuerit condere teſtamentum.conſ.57.nu.14. 111
2 præſumptiones quando plures concurrunt contrariæ, quæ illarum debeat attendi.conſ.10.nu.25.& nu.13.& 80. 22
2 præſumptio uolens filium natum ex coniugata reputari filium mariti præferenda eſt alijs præſumptionibus & coniecturis contrarijs.cõſil.11.nu.26. 27
2 præſumptio decreti ceſſat, quando eo tempore non potuerunt interuenire ſolennitates.conſ.12.nu.60. Etſi quod notarius aſſerat eas interueniſſe cum cauſa cognitione.ibi. 28
1 præſumptio iuris quando eſt in contrarium, quæ conſuetudo exigatur & qualis.conſ.25.nu.23. 64
1 præſumptiones ſunt probationes liquidiſſimæ. conſilio. 32. numero.45. 84
4 præſumptio eſt, quod qualibet res ſit libera niſi ex aduerſo probetur eſſe feudalis.conſ.16.n.15. 29
1 præſumptio eſt quod ſpecialis hypotheca ſit ſufficiens.conſil.50.numero.28. 110
1 præſumptio ſimulationis magna inſurgit, ſi uenditor ſemper remanſit in poſſeſſione, conſ.55.nu.53. Et ſi ſemper pro re uendita ſubſtinuit & ſoluit onera & collectas, & quando remanſit in ſuo æſtimo.nu. 54.ibid. Et quando ultra ueram ſortem redimendo debebat ſoluere plus.n.55.ibi. Et ſi eſt factum pactum, quod teneretur omnes expenſas ſoluere.n.56.ibi. 118
1 præſumptiones plures in ciuilibus quando iunguntur, & faciant plenam iuxta illud, & quæ non proſunt ſingula. & c.conſ.57.n.17.& n.18.& ſeq. Et tunc ſemiplene iunguntur, quando unaquæque in ſua ſpecie eſt perfecta.nu.21.ibi.& nu.55.& 56. 420
1 præſumptiones iuris ſunt probationes liquidiſſimæ. conſilio. 62. numero.4. 126
1 præſumptiones tres oriuntur ex publico inſtrumento.conſil.104. numero.68. 191
1 præſumptiones & coniectura iuris inducunt probationem liquidiſſimam.conſ.80.n.14. Et comprobationem ueram & non fictã & onus probandæ in aduerſarium transferunt aſſerenti cõtrarium.ibi.n. 15. Et locum ſibi uendicant etiam ſi diſpoſitio per uiam conditionis probationem exigeret.ibi.nu.16. 146
1 præſumptio tacitandi ſuum non cadit in perſona diligenti. conſil. 82. numero.73. 149
1 præſumptiones a ſtatuto inductæ arguunt probationem liquidiſſimam conſi.97.nu.6. 174
4 præſumptiones iuris ceſſant, nec locum habeat, ubi non adeſt uериſimilitudo.conſ.104.nu.13. 122
4 præſumptio non eſt, quod princeps uoluerit facere iniuſtitiam, & priuare aliquem ſuis bonis ſine cauſa.conſ.135.n.10. 142
4 præſumptio transfert onus probandi.conſilio. 160. numero. 27. & numero.28. 168
3 præſumptio ſimulationis, quæ arguitur ex naturali coniectura, & ratione intellectus eſt ſatis ualida.86.nu.57. 145
3 præſumptiones ualiditatis actus ſuperãt omnes alias præſumptiones conſ 88.nu.51. 149
1 præſumptio fit contra mercatores ſolitos recipere & facere cambia illicita.conſ.91.nu.25. 164
2 præſumptiones iuris inducunt liquidiſſimam probationem.conſil.12. numero.244. 36
2 præſumptio potentior præferenda eſt alijs non ita potentibus. nume.249.ibidem. eo.
1 præſumptio una tollit aliam, & potentior attenditur. conſil. 14. numero.40. 35
2 Et conſ.29.nu.84. 91
3 Et conſ.11.nu.21. 20
4 Et conſ.160.nu.29. 168
2 præſumptiones legum ſunt manifeſta, & liquidiſſimæ probationes.cõſil.29.nu.14.& nu.76.& 91.& ſeq. 91
2 præſumptiones & coniecturæ tendentes ad eundem finem inducunt probationem.nu.15.ibi. eo.
2 præſumptiones tolluntur per contrariam probationem.nume.76.ibi.& nu.82.& ſeq. 91
2 præſumptiones affirmatiuæ, quod ſit filius, tolluntur per negatiuam.nu.83.ibidem. 91
2 præſumptio in ſpecie tollit præſumptionem in genere. numero. 87.ibidem. 91
2 præſumptio exiſtens contra illum probare debentem, eum afficit duriori probatione.nu.90.ibi. 91
2 præſumptio habet ſe ad eſſe, & non eſſe. & elidibilis eſt per contrarium præſumptionem magis certam.nu.92.ibi. eo.
4 præſumptio legis, liquidiſſima dicuntur probationes.conſilio.39. numero.35. 51
4 præſumptiones ueroſimiles habentur per uera probatione.conſi. 57. numero.35. 71
3 præſumptiones dicuntur liquidiſſimæ & apertiſſimæ probationes.cõſil.3.nu.13. 8
3 præſumptio per quam partes uidentur ſe incontinenti correxiſſe reijcienda eſt conſi.78.nu.16. 137
1 præſumptio doli eſt iuris, & de iure, & contra eam non admittitur probatio.conſilio.49.numero.3.contra.nu n.53.fol.107.conſi.100 numero.70. 183
2 præſumptionum pluralitas non attenditur ſed illa quæ magis ſtringit, & eſt certior potentior, & magis concludens. conſilio. 29. numero.93. 91
4 præſumendum eſt pro geſtis a ſummo Pontifice, non & pro geſtis a iudice.conſ.5.nu.33. 15
4 præſumendum non eſt, quem uelle ſoluere indebitum.conſilio.21. numero.24. 32
2 præſumendum eſt, quem incontinenti noluiſſe ſe corrigere.conſil. 36. numero.17. 104
4 præſumendum eſt pro ſententia, quæ tranſiuit in rem iudicatam.conſ.71.n.56. Fallit autem pluribus in caſibus.ibi. Et maxime ſi talis ſententia refert ſe ad acta probatoria, ex quibus detegitur error.nume.57. Item ſi pars pro qua lata eſt, confitetur illam eſſe iniuſtam, & ini

quam

quam.nu. 18.ibi. 113

3 Præſumendum non eſt, patrem uelle priuare eius filias bonis, & hæreditate ſua.conſ. 77.nu.68. Nec eſt præſumendum patrem uoluiſſe ſcribere uocttua ſuis filiabus.nu.69.ibi. 135

3 Præſumendum eſt teſtatorem ſe uelle reddere conformem diſpoſitioni iuris.nu.134.ibi. 135

4 Præſumendum non eſt quem uelle incidere in peccatum.conſ.51.numero.26. 61

1 Præſumendum non eſt dominum eſſe duriorem.conſilio.27.numero.89.& 90. 70

2 Præſumitur pro decreto principis regulariter.conſ.12.nu.12. 28

4 Præſumitur pro re iudicata & ſententia niſi cõſtet de nullitate ipſius conſ.125.nu.31.& 32. Nec præſumitur quando in ea non fuere enumeratæ ſolemnitates.ibi.nu.33. Idem & quando contrarium apparet ibi.nume.34. 223

4 Præſumuntur omnia proceſſiſſe ſcienter, ſolẽniter & iuridice ex curſu temporis.conſ.25.nu.44. 36

1 Præſuppoſitum ſi non eſt uerum, ceſſat conſequentia.conſil.49.numero.83. 108

3 Præterita ius dicendi nullum communicat alijs.conſ.62.nu.11. 83

2 Præteritio matris & aſcendentis ex linea materna, habetur pro exhæredatione.conſ.60.nu.3. 139

2 Præteritio matris & aſcendẽtis ex linea materna, habetur pro exhæredatione.conſ.61.nu.1. 141

3 Præteritio ſeu exhæredatio filiorum non reddit teſtamentum nullum quando conſtitutio ſeu ſtatutũ iſtud diſponit, & mandat ipſas tantum maritari & dotari.conſ.3.nu.7. 8

1 Prima inueſtitura debet attendi, & non ſecũda per quam derogatur prima regulariter iſtud procedit.conſ.1.nu.98. fallit tamen.nu.101. & ſequenti. 2

2 Primo ſubſtituto de medio ſublato aliquo modo, ſecundus ſubſtitutus admittitur conſ.19.nu.140. Et talis caducitas locum habet etiã poſt aditam hæreditatem.nu.150.ibi. Et ita excluſus pro mortuo habetur ad commodum ſecundo loco uocari.nu.151.ibi. 55

3 Primus gradus excludit alios ſequentes.conſ.18.nu.6. 27

3 Primum dicitur, quod ante ſe nihil habet.conſ.70.nu.24. 113

2 Primogenitus ſuccedens in feudis, an in ſuam legitimam computet feuda.conſ.17.nu.29. 49

2 Primogenitus dicitur, nedum reſpectu ætatis, ſed etiam primo cognitus a iure.conſ.19.nu.127. 55

1 Primogenitus non excludit alios fratres in feudis paternis & antiquis.conſ.106.nu.1. 197

1 Primogenitus ſolus quando non ſuccedat in feudo.conſilio. 20.numero.19. 42

2 Primogenitus in feudo Marchiæ ſuccedit.conſ.22.n.137. 65

4 Primogenitura in feudis, excludit fœminas.conſ.72.nu.10. 98

4 Primogenitura dignitas quædam eſt.nu.69.ibi. eo.

4 Primogenitura unde traxit originem.nu.70.ibi. eo.

4 Primogenitura maſculis competit & non fœminis.nu.71.ibi. Potiſſimum in rebus feudalibus, uel in alijs habentibus naturam feudalium nu.72.ibi.& nu.73. eo.

4 primogenitura locum ſibi uendicat etiam in feudis diuiduis.num.77. ibidem. eo.

4 primogenitura non datur inter tranſuerſales, cum tranſuerſalis non poſſit generare tranſuerſalem.n.109. eo.

4 primogenituræ priuilegia multa ſunt conſ.72.nu.68. 98

2 primogenituræ & maioritati renunciari poteſt.conſ.19.n.131. 55

2 primo nominati uidentur magis dilecti.conſ.18.nu.73. 51

1 princeps ſupremus an & quando poſſit legitimare extra territorium & in Ducatu Mediolani & in regno Siciliæ.conſ.1.nu.102. 2

1 princeps ſupremus non præſumitur quod uellit per priuilegium ſuum præiudicare tertio.conſ.1.nu.115. 2

1 princeps ſupremus non poteſt derogare ſtatutis & decretis Ducatus Mediolani.conſ.1.nu.116 2

1 princeps, quod dependit a uoluntate principis non dicitur eſſe in commertio. Et idem quando dependet a uoluntate illius qui eſt dominus illius loci conſ.7.nu.15.16.17.& 18. 18

3 princeps aliquid alicui concedendo in dubio uidetur concedere omne ius ſuum.conſ.9.nu.13. 16

1 princeps ſupremus poteſt renunciare iuri ſuo & illud alteri concedere & derogare iuri poſitiuo.conſ.22.nu.35. 47

1 princeps derogare poteſt diſpoſitioni. S. permittitur. in l.1.ff.de aqua quoti.& eſti.conſ.22.nu.39. 48

4 principis conceſſio, nec publicationem, nec inſinuationem requirit.cõſil.39.nu.14. 51

1 principe authore pœnam quis pati non debet.nu.18. 51

4 princeps in dubio non præſumitur uelle uti plenitudine poteſtatis, & tollere ius cõmune, & præiudicare tertio, & illis quibus eſt ius quæſitum.conſ.51.nu.15. 62

4 princeps nunquam præſumitur aliquid concedere in præiudicium tertij.conſ.67.nu.24. Nec eſt præſumendum ſine cauſa uelle ius tollere nu.25.ibi. 85

1 princeps ſupremus poteſt feudum concedere.conſ.101.n.55. 186

1 princeps ſupremus ſine cauſa poteſt auferre ius tertij.nu.56.ibi. ſed contra.nu.69.& ſeq. 186

1 principes eſſe debent eccleſiarum defenſores.nu.62.ibi. 186

1 In dubio non præſumitur principem uti uelle plenitudine poteſtatis. nu.63.ibidem. fo.eo.

1 princeps non poteſt auferre dominium alterius quod eſt iuriſgentium ſine cauſa.nu.65.ibi.& nu.71. Et ſi fuiſſet dominium quæſitum per modos inductos iure ciuili.nu.90.ibi. 186

1 In dubio in principe non præſumitur iuſta cauſa quæ debet concernere fauorem publicum, quando diſponit contra iuſgentium.nu.72.ibi. Et maximè quando agitur de magno præiudicio, & non de modico.n.73.ibidem.

1 princeps ſupremus ſolitus eſt inueſtituras facere ſine aliquo ſigno aperto & ſimplici uerbo.conſ.12.nu.63. 48

1 princeps ſupremus derogare poteſt traditioni ſubditorum cum iure poſitiuo inducta ſit.conſ.22.nu.87. 48

1 principis a uoluntate dependet ſumiſſio rerum feudalium.conſil. 23. nume.105. 51

1 princeps ſciens ueritatem non debet procedere per tramites iuris. cõſil.101.nu.122. 186

1 princeps poteſt procedere declaratiue non ſolum quando declarat uerbo, uerum etiam quando facto & re ipſa declarationem facit. nu. 125.ibidem. 186

1 princeps poteſt remittere omnem caducitatem propter canonem non ſolutum.conſ.108.nu.39. 202

4 princeps non debet uelle, niſi quod eſt æquum, & iuſtum. conſil. 68. numero.242. 85

4 princeps poteſt fingere in his, quæ ſunt iuris uel facti.conſilio.93.numero.17. 115

3 princeps poteſt obſtaculum in ſucceſſionibus tollere.conſilio. 46. numero.45. 71

3 princeps poteſt contractum nullum reddere ualidum.nu.46.ibi. eo.

4 princeps difficilius derogat iuribus litigantium, quàm aliorum.conſi. 101.nu.25. 110

3 princeps in dubio concedendo reſtitutionem, non uidetur uelle præiudicare tertio.conſ.69.nu.167. 152

3 princeps reſtituendo aliquem, uidetur illi conceſſiſſe omnia bona, & iura quæ erant apud fiſcum, & illi competebant.nume.194. ibid. & numero.196. 152

4 princeps concedendo priuilegia, cenſetur ſe conformem reddere cum iure communi.conſi.141.nu.22. 147

4 principis appellatione, an ueniant barones, & qui nu.29.ibi. eo.

4 princeps non poteſt ligare ſucceſſorem.nu.42.ibi. 147

4 princeps non poteſt facere, ut factum ſit non factum.nu 55.ibi. 147

1 princeps quando procedit non tenetur ſeruare, & ſequi iuris ordinẽ, & ibi aliqua de principe.conſ.1.nu.28.& nu.ſeq. 2

1 princeps de abſoluta poteſtate poteſt procedere, etiam parte non citata.ibi.nu.31.& 42. eod.

1 princeps nedum uerbo ſed ipſo facto poteſt declarare, & procedere contra notoriè rebelles.& nu.39.& 40. etiam ſi non ſit ſupremus. 2

1 principi aſſerenti aliquid, quando ſit credendum.ibi.nu.41. 2

1 princeps facere dicitur ex plenitudine poteſtatis, quãdo ex certa ſciẽtia facit.ibi.nu.42.& 43. 2

1 princeps condendo legem generalem poteſt priuare quem dominio, ſuo, etiam in feudalibus, & iſto caſu non tenetur ad aliquam precij reſtitutionem.ibi.nu.45.46.47.& 49. 2

1 princeps poteſt remittere rebellionem.nu.69.ibi. 2

1 princeps ſi uult tollere, quæ ſunt iuriſgentium cum cauſa, uel de plenitudine poteſtatis non poteſt contra non ſubditos, & in rebus exiſtẽtibus extra ſuum territorium.conſi.1.nu.110. Et ſi contra ſubditos id facit ex cauſa debet ſoluere precium.nu.111.ibi. 2

1 princeps poteſt tollere ſpem ſuccedendi feudis puta per legitimationẽ ſeu alio modo.conſi.2.nu.35. 10

1 princeps in feudis poteſt præiudicare maſculis, & illud applicare fœminis, ſi in inueſtitura fœmina uocat̃ uel quando iſtud facit propter benemerita, & ſeruitia patris, & anteceſſoris, uel quando feudũ eſt promiſcuum maſculis & fœminis.conſ.4.n.41.& n.42.& 43.& 44 8

f

princeps poteſt libere iſtud facere agnatis etiam non citatis. nume. 43. ibidem. 14

1 Princeps ſuper iure poſitiuo poteſt libere diſponere. conſi. 1. n. 63. & numero. 29. 2

2 princeps legitimando poteſt præiudicare ſubſtitutis & fideicommiſſarijs, & alijs habentibus ſpem ſuccedendi. nu. 64. ibi. & nu. ſeq. Et ſola voluntate ſua poteſt iſta facere. nu. 65. ibi. Et voluntas colligitur, quando apponitur clauſula non obſtante. nu. 66. ibi. & nu. 67. Et per clauſulam de plenitudine poteſtatis. nu. 68. ibi. 2

2 princeps poteſt tollere ius & ſpem ſuccedendi etiam ſine citatione illorum prætendentiū intereſſe. n. 68. ibi. & n. 74. 75. 78. 79. & 80. 2

2 princeps legitimando tollit obſtaculum de iure ciuili. nu. 75. ibid. Et quando conſtat principem id velle non requiritur cauſa nec citatio. nu. 76. ibi. & nu. 81. 2

3 princeps legitimando plus poteſt, quàm ipſe comes. nu. 94. ibid. Niſi legitimet. auth. Ceſa. & circa ea quæ ſunt ſibi conceſſa. nu. 95. ibi. & nume. ſeq. 2

2 princeps ſine cauſa non poteſt tollere vaſſallo dominium vtile. conſ. 1 numero. 119. 2

2 princeps legitimando ſolum tollit obſtaculum inductum de iure ciui. nu. 129. ibi. Et facit incapacem capacem quod poteſt etiam ſine cauſa. nu. 130. ibi. 2

2 princeps per reſcriptum poteſt legitimare filios naturales. conſi. 6. n. 1. Et iſta poteſtas poteſt concedi comiti palatino. nume. 2. ibidem. & numero. 46. 12

2 princeps poteſt tollere ius poſitiuum. nu. 8. ibi. ſed contra. nu. 48. 49. & 50. ibid. 12

2 princeps an poſſit tollere dominiū quæſitū de iure ciuili. n. 9. ibi. 12.

2 princeps poteſt legitimare in præiudicium illorum, quibus erat ius quæſitum. nu. 11. ibi. 12

2 princeps concedendo priuilegium videtur concedere poteſtatem limitatē, ſicut & ipſe habet. conſ. 6. nu. 30. 12

2 princeps ſupremus legitimando poteſt præiudicare ſubſtitutis & fideicommiſſarijs quando iſtud intendit facere. conſ. 8. nu. 12. & 18. & alijs nu. ſeq. ibi. Et poteſt iſtud facere aliqua citatione. nu. 13. 17

2 princeps legitimando tollit obſtaculum iure ciuili inductum. num. 14. ibidem. eo.

2 princeps poteſt concedere poteſtatem legitimandi eo modo, quo ipſe poſſet. nu. 15. ib. Etiam ut poſſit fieri ſine cauſa, & ſine citatione. nu. 16. ibi. Et comes pala. habens hanc poteſtatem poteſt iſtud facere ſicuti poſſet ipſe princeps. ibid. eo.

2 princeps licet poſſit uti abſoluta poteſtate, tamen comes non poteſt illa uti ſine cauſa, licet ſit ſibi conceſſa. conſ. 9. nu. 33. Debet enim talē legitimationem facere cum ratione, & cauſa nu. 34. ibi. Nec ſufficit cauſa putatiua, & abſolutum eius arbitrium. nu. 35. ibi. 18

2 princeps poteſt reuocare priuilegium, & legitimationem, quam conceſſit gratis. conſ. 12. nu. 22. 18

2 princeps poteſt declarare ea quæ in facto proprio conſiſtunt. numero. 225. ibid. eo.

1 princeps concedens omnimodam iuriſdictionem, concedere videtur et merum & mixtum imperium. conſi. 9. nu. 3. 21

1 princeps ſine cauſa non poteſt auferre alicui dominium. conſi. 11. numero. 57. 25

1 princeps ſine cauſa non poteſt primum vaſſallum diueſtire, & infeudare alium. nu. 107. ibi. 25

1 princeps quando ex plenitudine poteſtatis tollit ius quæſitum, debet illi ſolui precium. nu. 116. & nu. 117. Etiam ſi apponatur clauſula non obſtante. nu. 118. ibi. eo.

1 princeps non præſumitur concedere in damnum tertij. conſil. 11. numero. 136. 26

1 princeps in inueſtitura poteſt alterare naturalem qualitatem feudorum. conſ. 17. nu. 8. 39

1 princeps non præſumitur tollere ius quæſitū alteri. conſ. 20. n. 25. 42

1 princeps propter merita parentum poteſt gratificare fœminæ & eam habilitare ad feudum. conſ. 22. nu. 31. 47

1 princeps concedens inueſtituram tenetur illam obſeruare. conſ. 22. n. 45. Nec poteſt ipſam reuocare, & ſe penitere. n. 46. ibi. eo.

1 princeps concedendo feudum dicitur contrahere. nu. 47. ibi. Et talem contractum tenetur obſeruare, nec poteſt illum reuocare. n. 48. ibi. 48

1 princeps non pōt antiquas inueſtituras infringere, & alterare. n. 49. ibi. Maximè ſi illas confirmauit. nu. 50. ibi. 48

1 princeps tenetur per omne inueſtito tradere poſſeſſionem feudi penes ipſum exiſtentem. nu. 51. ibi. Nec debet pati ut vaſſallus poſſideat. n. 52. Nec circa iſta debet ſe reddi difficilem, ſed fauorabilem, ex quo tenetur defendere, & coadiuuare vaſſallum nu. 53. ibi. 48

1 principis beneficium latiſſime eſt interpretandum. conſilio. 22. numero. 56. 48

1 princeps poteſt loco ſui conſtituere alium ſine conſenſu populorum. conſi. 22. nu. 86. 48

1 princeps ex cauſa neceſſitatis poteſt transferre ſubditos in alium. nume. 88. ibid. Non eſt præſumendum dominum eſſe duriorem. nu. 89 ibi. & nu. 90. 48

1 princeps non tenetur concedere iterato feudum illi, vel eius ſucceſſori a quo ceciderunt propter præſcriptionem contra vos factam conſi, 23. numero. 252. 52

1 princeps ſupremus poteſt donare eccleſiæ etiam feuda. conſil. 24. numero. 1. 62

1 princeps ſupremus poteſt donare eccleſiæ, & illi concedere feudū. conſil. 27. nu. 3. Et non indiget talis donatio inſinuatione. n. 3. ibi. 70

1 princeps non poteſt ius non ſubditis auferre etiam ex cauſa. conſ. 82. numero. 53. 149

1 In principe an & quando præſumatur cauſa in dubio. conſil. 82. nu. 54. & 55. 149

1 princeps non poteſt alteri actionem auferre. ibi. nu. 56. 149

1 princeps in dubio non præſumitur uti plenitudine poteſtatis. conſil. 82. num. 60. 149

2 princeps per modum conſtitutionis an poſſit ſtatuere, ut ſcriptura priuata releuetur, & fidem faciat. conſ. 22. nu. 57. 67

2 princeps an poſſit per modum conſtitutionis tollere ſolemnitates. num. 58. ibidem. 67

2 princeps ſola voluntate poteſt alterare iura & conſuetudines feudorum. conſ. 1. nu. 125. 2

2 princeps poteſt ſuccedendi tollere legitimandū naturalem. ibidem. numero. 127. 2

2 princeps poteſt legitimare ad feuda ſine citatione, maxime ſtāte clauſula ex certa ſcientia & de plenitudine poteſtatis. ibi. n. 140. 2

2 princeps legitimando filium naturalem non dixit tollere ius aliquod certum tum reſpectu agnatorum tum reſpectu eccleſiæ directa dominæ. ibi. nu. 150. 2

2 princeps ſupremus poteſt legitimare filios naturales per reſcriptū & hanc poteſtatem poteſt concedere alteri. conſi. 5. n. 1. & 2. 12

4 princeps poteſt delicta præterita remittere, & delinquentibus indulgere, & pœnam relaxare, & de illis veniam concedere. conſi. 1. nu. 1 & alijs ſeq. & nu. 8. 11. & 23. Et poteſt facere abolitionem & extinctionem delictorum, & pœnarum inde incurſarum n. 2. ibi, 2

4 princeps eſt ſupra ius poſitiuum, & habet plenitudinem poteſtatis. nu. 3. ibid. 2

2 princeps an poſſit dominium, quod eſt iuris gentium, quæſitum uni in alium transferre. nu. 32. ibi. 2

4 princeps licet non poſſit auferre ius quæſitum tertio, tamen poteſt ordinare, quod ille non audiatur. nu. 38. ibi. 2

4 princeps poteſt alicui audientiam denegare. n. 41. 2

4 princeps poteſt iuri poſitiuo, & communi derogare, ſi de eius voluntate conſtat. nu. 42. ibi. Et poteſt tertio præiudicare ex certa ſcientia, & cum clauſula non obſtante. nu. 43. ibi. & nu. 44. 45. & 52. ex voluntate ipſius ſatis apparere dicitur ſi motu proprio diſponit. ibidem. numero. 46. 2

4 princeps procedens in materia iuris poſitiui, præſumitur procedere cum cauſa rationabili, licet non ſit expreſſa. conſ. 5. n. 136. Maximè quando appoſita apparet clauſula motus proprij. nu. 137. ibi. Et idē ſi non eſt appoſita dummodo conſtet de mente. nu. 138. ibi. 16

4 principi non præſumitur placere niſi iuſtū & honeſtū. n. 139. ibi. 16

4 princeps legitimando tollet ius quærendum. n. 142. ibi. eo.

4 præſumendum in dubio non præſumitur male tractare ſubditos. nu. 182. ibi. & nu. ſeq. conſi. 5. 16

1 principes ſupremi poſſunt concedere immunitatem & exemptionē. conſi. 59. nu. 1. Ita etiam poſſunt concedere eam alij domini ſupremi comites, & marchiones ſi ipſis a ſupremo principe talis facultas fuit attributa. nu. 2. ibi. 135

4 princeps ex cauſa poteſt alteri auferre ius quæſitum in regen. conſ. 1. nu. 49. ibi. Et quid ſi princeps fecit de plenitudine poteſtatis. nu. 50. ibidem. 2

4 princeps poteſt concedere reſtitutionem aduerſus ſententiam & condemnationem. nu. 59. ibi. & n. 60. Et potiſſimum in crimine blaſphemiæ & ſimilibus etiam poſt condemnationem. nu. 60. ibi. eo.

4 principes ſeculares nō poſſunt ſuper crimine hæreſis, aliquid ſtatuere conſ. 2. nu. 104. Eſt namque mere eccleſiaſticū & in omnibus ſpectat ad ſummum Pontificem nu. 105. ibi. 5

4 princeps laicus non poteſt aliquid ſtatuere ſuper concernentibus res eccleſiaſticas & tangentibus illom iuriſdictionem, & ſtatuta nō valent.

nu.106.ibi.Et etiam incidenter ſuper iſtis laicus non habet iuriſdictionem.nu.107.ibi.Nec debet ſe ſuper iſtis intromittere, & legem imponere eccleſiaſticis.nu.108.ibi. fo.60
4 Princeps laicus non poteſt concedere priuilegia circa inquiſitionem hareticam.nu.111.ibi.& nu.104. & ſeq. Et intelligantur conceſſa ſine praiudicio tertij.nu.111.ibi. 5
4 Principes ſeculares poſſunt remittere portionem bonorum,eorum fiſcis applicandam.nu.115.ibi. Et circa hanc partem bonorum ualere debent ſtatuta per eos condita.nu.119.ibi. 5
4 Princeps,an & quando poſſit in ſuo arbitrio priuilegium per eũ conceſſum reuocare.conſi.2.nu.120.Et an iuſta cauſa reuocandi ſit illa quia ipſe conceſſit.nu.121.Et quid quando conceſſerunt illud ſuper quo non poterant diſponere.nu.122.ibi.& n.124. Et quid ſi nõ uult ſtare & perſeuerare priuilegio,& conceſſioni.nu.123.ibi.& n.124 Et quid ſi priuilegium fuit acceptatum bona fide & ſine dolo.n.125 ibi.& nu.126.Et quid ſi priuilegium fuit conceſſum ob remunerationem & recompenſationem damnorum.n.127.ibi. Et quid ſi trãſit in uim contractus & conuentionis.nu.128.ibi.Et factus in uim contractus non poteſt reuocari eſto,quod ſonet in priuilegium. nu. 129. ibid.& nu.133. 5
4 Princeps ligatur contractu per eum celebrato etiam cũ ſubdito. nu. 130.ibi.Et obligatur ex eo ſicuti quilibet priuatus.nu.131.ibi. 5
4 Princeps tenetur obſeruare geſta & promiſſa per ſuum prædeceſſorẽ nu.132.ibi.Et quid ſi cauſam lucratiuam priuilegium continet.num. 134.ibidem. 5
4 Princeps non poteſt in cauſa criminali tollere defenſionem.conſi. 2 nu.157.Etiam ſi ſummariè iudicium agitetur.nu.158.ibi. 5
4 Princeps licet non poßit ſine cauſa uaſallum diueſtire tamen poteſt ponere feudum ſub certa regula.conſ.103.nu.8. 122
4 Princeps quando aliquid concedit non ſunt citandi illi,quorum poteſt intereſſe.conſ.103.nu.12. 122
4 Princeps poteſt iuri competenti agnatis praiudicare,ut ſit per legitimationem & ſimilia.conſi.103.nu.4. 122
4 Princeps non poteſt facere,ut factum non ſit factum.conſil.141.numero.56. 147
4 Princeps,quando procedit extraiudicialiter,ex certa ſcientia,& motu proprio non requiritur citatio.conſi.5.nu.107. Minus requiritur quando notorium eſt citandum non poſſe impedire actum nu. 108. Et idem quando procedit ex poteſtate abſoluta.n.109.Et maximè in beneficialibus & in diſponendis fructibus ipſorum. num.110. ibi. Et in iſtis procedere poteſt,nullo iuris ordine ſeruato.nu.111.ibi. Procedunt autem iſta quando certum eſt principem uelle ita procedere,ſecus in dubio nu.112.ibi. 16
4 Princeps quod facit ex certa ſcientia dicitur factum pro uero & nõ ignoranter,nec tale factum poteſt reuocari in dubium.ibidem.nume. 121.& 122. 16
2 Principum exemplis non eſt iudicandum.conſi.31.nu.17. 79
4 Principales alicuius religionis habent magnam poteſtatem.conſil.5. numero.33 15
2 Principalis iurans moriens,liberatur a periurio.conſ.54.nu.94.115
2 Principaliter ſeu incidenter deduci quando dicatur nullitas.conſ. 95. nu.37.Si deducitur replicando incidenter dicitur deducta.ibi. 170
2 Principalis ſciens & non contradicens uidetur conſentire geſtis per procuratorem.conſi.117.nu.26. 217
2 principali conceſſa tribuuntur ad illius augmentum.conſilio.126.nu numero.9. 224
1 Principium,origo,& ſtipes conſideratur,& ultimus ſemper eſt ſucceſſor primi acquiſitoris,etiam ſi per mille annos , & manus feudum ambularet.conſi.23.nu.151. 51
3 Principium & ſtirpes attenditur in feudis.conſi.65.nu.11. 105
4 prioratus ordinis Hieroſolimitani,an habeat adminiſtrationem & iuriſdictionem.conſ.44.nu.2. 55
4 prioratus regularis ad nutum emouibilis,dicitur quando non eſt iuratus,uel conuentualis.nu.5.ibi. 60.
4 prioratus an & quando dicatur curatus.conſ. 49. nu. 35. Et penes quem debet eſſe cura ipſius.nu.36.ibi.Et quid habet facere,& quod ſit officium prioris.nu.37.ibi. 60
4 prior in gratia,non ualens capere,ſi ſubeſt cauſa,quod in futurum capere poßit,excludit interim ſequentem in ordine.cõſ.117.n.19.150
1 priuatus poſſeſſione habet facultatem illam recuperandi.conſil. 10. numero.80. 22
4 priuatus a iudice iuris ordine non ſeruato,quando ſit reſtituendus.cõſil.11.nu.7. 25
4 priuatus non poteſt exercere iuriſdictionem.conſilio,67. numero. decimonono. 83
1 priuati non habentes ius,non poſſunt alienare res feudales. conſ. 27. nu.119.Et non prodeſt tit.uenditionis niſi doceatur uendentes habere ius.ibi.& nu.128. 70
2 priuare aliquem admiſtratione & diſpoſitione bonorum ſuorum pœna eſt conſ 73.nu.44. 137
2 priuari poſſeſſione ſua ſeu quaſi exigendi quis non debet propter depoſitum factum ab eius aduerſario.conſ.49.nu.1. 95
2 priuatio & prohibitio præſupponit habitum.conſ.31.nu.116. 96
2 Et conſ.19.nu.140.fo.50.& conſ.41.nu.14. 123
2 Et conſ.5.nu.14. 15
4 poteſt quis ſe obligare ſub pœna priuationis.conſ.157.nu.25. 144
1 priuatur iure ſuo qui infra terminum ſtatutum non comparet.conſ.1 nu.54.quando decreto iſtud eſt cautum.ibi.nu.55. 2
1 priuilegium obreptitium & ſubreptitium,non ualet conſi.1.nu.71. Debet fieri mentio de detentore & poſſeſſore.nu.71.ibi. Et de alijs qualitatibus aggrauantibus,quæ ſi forent expreſſa reddidiſſent concedentem difficiliorem ibi.& nu.71.& 72. 2
1 priuilegium & gratia non debet interpretari,ut nulliter dicatur conceſſum.conſ.70.nu.4.Nec debent reddi eluſoria.nu.5.ibi. 134
2 priuilegium legitimandi poteſt concedi ſine citatione.conſilio. 1. numero.150. 2
2 priuilegium conceſſum propter aliquam qualitatem non uidetur conceſſum perſona nominata non nota concedenti,& in qua dicta qualitas non adeſt.conſi.4.num.12. Et attendi debet ſtilus habens ſimilia priuilegia concedi ad dignitatem familiæ , & honorem conſanguineorum.nu.14.ibi. 10
2 priuilegium conceſſum ſub aliqua qualitate,ut effectum ſortiatur,neceſſe eſt,quod dicta qualitas inſit tunc temporis,& quod probetur. nu.15.ibi.& nu.16. 10
2 priuilegium principis late interpretatur contra concedentem, quando interpretatio ſit ſecundum ipſius mentem,non quando contra nu. 21.ibidem. 10
2 priuilegium legitimandi conceſſum Co.Palatino interpretandum eſt ut minus ledat ius commune,quàm fieri poßit.conſ.6.nu.12. 12
2 priuilegium conceſſum contra ius commune ſtrictißime eſt interpretandum.nu.13.ibi. 12
2 priuilegium quando praiudicat alteri,& infert damnum tertio in iure iam quæſito reducendum eſt ad terminos iuris communis,uel ut intelligatur conceſſum ſine praiudicio tertij nu.14.ibi.Etiam ſi priuilegium conceſſum ſit motu proprio ex certa ſcientia,& agatur de modico praiudicio.nu.15.ibi.Quod uerum niſi appareat de mente concedentis,quod uoluerit ꝓiudicare in aliquo.n.16.ibi. Et quãdo iſtud eſt interpretatio eſt facienda,ut minus derogetur & praiudicetur.nu. 17.ibidem. 12
2 priuilegium legitimandi conceſſum Comiti palatino interpretandum eſt ut minus ledat ius cõe.conſi.9.num. 51. Et quando ledit ius tertij reducendum eſt ad terminos iuris communis.nu. 52. procedunt iſta etiam ſi appareat de mente concedentis uolentis præiudicare tertio, nã ita ueniũt ĩterpratãda.n.53.ibi.Et uerba illa apposita ĩ priuilegio ut legitimatus ueniat contra teſtamentũ,quando eſſet præteritus uel iniuſte exhæredatus.ibi. 17
2 priuilegium legitimandi qui ſe dicit habere,illud habet oſtendere,cõſil.12.nu.131.Nec creditur Comi.pala.dicenti ſe habere priuilegiũ numero.135. 28
2 priuilegium continens conceßionem inſolitam redditur ſuſpectũ.conſ. 12.nu.140. 28
1 priuilegium Com.pala.interpretandum eſt,ut minus ledat ius cõmune.conſ.12.nu.168.Et ut minus noceat tertio, & illi damnum inferat.nu.169.& nu.170.ibi.Et minimum & leue damnum debet uenire in dicta poteſtate conceſſa.nu.170.ibi. 28
2 priuilegij uerba,quod legitimatus poſſit uenire contra teſtamentum qualiter interpretentur.nu.171.ibi. 28
2 priuilegij uerbum nullum cenſetur fruſtratoriè appoſitum n.182.ibi. & nu.183.Nec ſine effectu operandi.nu.183. 28
1 priuilegium conceſſum ſubdito per uiam contractus non põt reuocari a Papa conſ.11.n.52.Ex quo ligatur dicto contractu nec põt illã reuocare.n.53.ibi.Et in hoc utitur iure cuiuslibet priuati.n.54.ibi. 2
1 priuilegium etiam inualidum,ſi erretur in iure,præſtat iuſtã cauſam præſcribendi.conſ.33.nu.213. 17
2 priuilegium conceſſum, & limitatum certo loco non habet locum 1 alio.conſi.14.nu.41. 28
1 priuilegium principis plene probat donationem,& conceſſionem ipſius.conſ.24.nu.1. 62
2 priuilegium imponendi collectas,& grauam na exhibendũ eſt. conſi. 25.nu.11.& nu.99.Et interpretandum eſt ſine alterius præiudicio. nu.12

nu.12.ibi. Et an per priuilegium poſſint imponi noua uectigalia.nu.
14.ibid.& nu.52. 78
1 Priuileg um ualet conceſſum ad inſtar alterius.conſ.15.n.50. 64
1 Priuilegium conceſſionis factum alicui probat illam.conſ.27.nu.1.
Et facit idem notoriam nu.1.ibi. 70
1 Priuilegium probat iuriſdictionem & confinia iuriſdictionis. nu. 12
ibi.& nu.13.ibi. 70
1 Priuilegium conceſſum ad inſtar alterius diſponit licet aliud non ex-
hibeatur.conſ.33.n.2.Pront idem quando relatio facta eſt inter eaſ
dem perſonas diſpoſitiue & animo celebrandi actum.num.12. ibid.
Item & quando contrahentes habēt poteſtatem ſibi ipſis praeiudican
di.nume.13.ibidem. 87
1 Priuilegio qui non utitur, & iure,large,ſed ſtricte uidetur illi renun
ciare,ut poſtmodum non ualeat illo uti large.conſ.35.n.22. 91
1 Priuilegium clauſum in corpore iuris,regulatur ſecundum ius cōmu
ne.conſ.32.nu.18. 98
1 Priuilegium quod ſuis ſuccedat in locum patris,non eſt extenſibile
conſ.37.nu.5. 106
4 Priuilegia reſtringenda ſunt contra tertium.conſ.9.nu.6. 24
Nec per priuilegia conceſſa religioſis dicitur ſublata poteſtas gene-
ralis.nu.9.ibid. 24
1 Priuilegium nouum non uidetur tollere antiquum. conſilio. 61.nu-
mero.49. 141
4 Priuilegium tollens facultatem ordinarijs,an & quando ſit ſtricte in
terpretandum.conſ.17.nu.8. 30
4 Priuilegium quando unus adequatur alteri , adequatus proſequitur
priuilegia illius ad quem adequatur.conſ.17.n.3. 30
4 Priuilegium conceſſum uni ad inſtar aliorum conceſſorum alijs ſorti
tur eundem & parem effectum cum illis ad quae adaequatur.conſilio.
22.num.5. 54
4 A uerbis priuilegiorum,& propria ſignificatione non licet recedere
eſto quod alteri ſit nociua.nu.6.ibi. 34
4 Priuilegia probant exemptionem.nu.7.ibi. 34
4 Priuilegia praedicta ualent eſto quod in illis,nulla ſit mentio de iuri-
bus ordinarijs cui infertur praeiudicium.nu.8.ibi.Potiſſimum ſi appa
ret de mente Pont.uolentis praeiudicare ordinarijs.nu.9.ibi.Ex qui-
bus colligitur mentem Ponti.hanc fuiſſe.nu.9.ibi. 34
4 Priuilegium an & quando noceat illis,qui ſunt in quaſi poſſeſſione
percipiendi aliquid,ſi nulla facta eſt mentio de dicta quaſi poſſeſſio-
ne.nu.23.ibi. 34
4 Priuilegium ſtud priuationis conceditur directo domino, non emphy
teutae.conſ.24.nu.20. 35
4 Priuilegium curiale & ſpirituale,utrunque fauorabile eſt,& a pari
uidetur procedere.conſ.26.nu.37. 37
4 Priuilegium nullam faciens mentionem de litis pendentia, an ſit ſub
reptitium conſ.30.nu.31. 41
4 Priuilegium non debet praeiudicare iuris tertij.nu.32.ibi. 41
4 Priuilegium concernens gratiam , ualet etiam ſi ea eo nulla facta ſit
mentio de litis pendentia.nu.41.ibi. 41
4 priuilegium habens clauſulam ex certa ſcientia de plenitud.ne pote-
ſtatis,& alias derogatorias multos producit effectus.conſ.30.nu 46
per dictas clauſulas,an tollatur ius tertij ſine aliqua citatione.n.47.
ibi.Et quid in materia beneficiali.ibi. 41
4 Priuilegium poteſt obtineri lite finita,eſto quod de lite nulla ſit facta
mentio.nu.45.ibi. 41
4 priuilegia conceſſa locis religioſis & pijs in quo loco ceſſent.conſ.34
numero.18. 47
4 priuilegium conceſſum aliquibus poteſt per Papam concedentem tol
li & ſubuerti.conſ.38.nu.20. 51
4 priuilegium inquantum fieri poteſt,reduci debet ad terminos iuris cō
munis.conſ.40.nu.7. 52
4 priuilegia & gratia mente reſtringenda ſunt conſ.42.n.5. 54
4 priuilegium quando conceditur aliquid per quod ſit reductio ad ius
commune non ſonat in priuilegium in conſ.42.n.5. 54
4 priuilegium uel gratia impetrata lite pendente non ualet. conſil. 45.
numeru.30. 56
4 priuilegium primum non debet tolli per ſecundum,in quo non ſit men
tio de primo.conſ.50.n.38. 63
1 priuilegium & inſtrumenta publica plene probant.conſilio.101.nu
mero.4. 185
1 priuilegium interpretari debet conceſſum ſine praeiudicio tertij. conſ.
101.n.59.& n.62.Poteſt opponi defectus intentionis etiam ſi adeſ-
ſet clauſula motus proprij n.60. 185
1 priuilegium interpretatur eſſe conceſſum,cum illa clauſula,ſaluo ui-
de licet iure alterius,& ſimilibus.conſ.eo,nu.65.ibi. 185
1 Priuilegium & titulus emptionis inducunt fidē.conſ.101.n.85.185
1 Priuilegio poteſt concedi ,quod exteri gaudeant conceſſionibus fa-
ctis ciuibus.conſ.108.nu.46. 218
4 Priuilegium alleganti incumbit onus probandi.conſ.95.n.8. 116
4 Priuilegium Papae an praeiudicet ordinarijs.nu.12.ibi. 116
4 Priuilegia,quae tantum ſunt conceſſibilia,non praeſcribuntur.nu.23.
ibi.Fallit niſi eſſet praeſcriptio tanti temporis in cuius contrariam.
&c.nu.24.ibi.Iſta praeſcriptio qualiter ſit probanda, & articulāda.
nu.25.ibi.& nu.24. 116
3 Priuilegia curialibus conceſſa ſunt late interpretanda.conſilio. 53.
numero.102. 85
3 Priuilegia dotis multa ſunt.conſ.81.nu.8. 159
4 Priuilegium exigendi decimas extenditur etiam ad noualia.conſ.73
nu.20& nu.40.Idem dicendum,quando ultra praeſcriptionem adeſ-
ſet priuilegium ibi. 101
4 Priuilegium circa decimas concedi poteſt, ut non ſoluantur , prout
etiam concedi poteſt,ut exigantur in aliena dioeceſi.nu.22.ibi. 101
4 Priuilegium non extenditur ad futura regulariter ſed ſtricte eſt in-
terpretandum.nu.23.ibi.& nu.28.& 32.declaratur.Fallit quando
conceditur circa decimas exigendas.nu.24.ibi. 101
4 Priuilegium leſiuum iuris alterius reſtringi debet, & non extēdi ma
xime,ſi ledit ius parochialis eccleſiae circa decimas.nu.25.ibi.& n.
38.Fallit quando eccleſiae parochiali concederetur aliquid,quod ſuf
ficeret.nu.26.ibi.& nu.27. 101
4 Priuilegium a maioritate rationis extenditur,quādo eius uerba pro-
portionantur ad extenſum.nu.29.ibi. 101
4 Priuilegium concedens nouales,nedum comprehendit illa,quae erant
tempore dati priuilegij,ſed etiam futura.nu.31.ibi. 101
4 Priuilegium conceſſum ſuper decimis percipiendis nouales,de qui-
bus nouales ſit intelligendum.nu.34.ibi. 101
4 Priuilegium referens ſe ad poſſeſſiones,comprehendit omnes etiā no-
uas reductas ad nouales.nu.35.ibi. 101
1 Priuilegi conceſſi miſerationis cauſa ſpecialis mentio facienda eſt
conſ.39.nu.14. 95
4 Priuilegia pacis remiſſiue.conſ.50.num.37.fo.52.& conſ.133.nu-
mero.14. 141
4 Priuilegia conceſſa a pluribus Roma.Ponti.ſucceſſiue id indulgenti
bus,& ex certa ſcientia non cenſentur ſublata per clauſulam gene-
ralem non obſtantibus conſ.140.nu.4.Idem u detur,quando apparet
conceſſum in fauorem ubicunque rationis.nu.5.ibi. 146
4 Priuilegia cauſa literaturae & ſcientiae conceſſa ſunt fauorabiliter in
telligenda.Et abſurdum uidetur talia priuilegia ſimpliciter tolli per
clauſulam illam non obſtante &c.conſ.140.nu.2.& 3. 141
3 Priuilegia multa ſunt conceſſa fauore piae cauſae.conſ.74.nu.16. &
numero.17. 130
3 Priuilegia iſta non ſunt extendenda.nu.19.ibi. eo.
1 Priuilegium non debet continere repugnantiam conſilio.70.nume-
ro.11. 134
3 priuilegiatus non gaudet priuilegio contra alium priuilegiatū.conſi.
53.nu.64. 85
4 Priuilegiati an etiam debeant intereſſe ut participent. conſilio. 32.
numero.15. 45
4 Probandi onus incumbit aſſerenti res eſſe emphyteuticas.conſ.131.
numero.25. 144
4 probare neceſſe eſt nec ſufficit aliquid dicere.conſ.61.nu.3. 77
4 Priuilegiati de iure quales ſunt pauperes clerici indigenae in ſua pa-
tria per clauſulas generales derogatorias non praeiudicatur. conſil.
140.num.10. 146
4 Probatio ſi tollitur facto aduerſarij comburentis ſcripturas,opera-
tur ut ſtetur iuramento partis.conſ.134.nu.9. 142
4 Probatio potentior uincit aliam minus potentē.conſ.146.n.11.151
4 Probationes in criminalibus debēt concludere.conſ.141.n.21.147
1 probationes nouē recipiantur etiam non probato dolo arbitri ad de-
tegendam iniquitatem laudi & dolum re ipſa & enormiſſimam leſio
nem.conſ. 45. nu.94.Non dicuntur nouae probationes illae productae
coram arbitro ſi non fuerunt in ſcriptis redactae.n.95.ibi. 101
1 Probatio non recipitur contra praeſumptionem de qua in l.3,C.ſi mi.
ſe ma.dixe.conſ.97.nu.116. 174
1 Probatio contra decretum recipitur in contrarium conſ.100.nu.19
Et decreto non obſtante poſſunt alienata recuperari.n.20.ibi. 183
3 Probatio contra inſtrumentum & decretum iudicis recipitur in con
trarium conſ.85.nume.40. Et ſtandum erit ipſis probationibus &
non inſtrumento nec decreto. Et tale decretum interpoſitum ſuper
rebus minoris nunquam tranſit in rem iudicatam. ibidem. numero.
41.& 42. 144

4 probatio plena in excommunicatione declaratione, & cenſuris requiritur.conſ.41.nu.13. 53
4 Probatio in contrarium contra illud quod fingit Papa, non admittitur.conſ.44.nu.10. 55
4 Probationes requiruntur in cauſa matrimoniali, concludentes nec ſufficit ſola fama.conſi.58.nu.19. 72
4 Probatio quæ facienda eſt cum aliqua qualitate ubi non qualitas illa non eſt probata, nã qualitas requiſita probanda eſt.nu.13.ibi. 72
4 Probationes ſemiplenæ et indicia quãdo iũgũtur.cõſ.153.n.37.159
4 Probatum haberi debet id cuius contrarium non eſt credibile, nec perſuadendum bono uiro.conſ.60.nu.29. 76
4 Probationum materia non eſt anguſtanda.conſ.70.nu.8. 96
3 Probatio debet neceſſario concludere.conſ.19.nu.27. 28
4 Et cõſ.33.n.12.f.46.conſ.106.nu.18.f.124.et cõſ.153.n.39.159
4 Probare debet quis ea, quæ ſunt fundamentum ſuæ intentionis.conſi.97.nu.16. 117
3 Probatio illa recipienda eſt in materia difficilis probationis, quæ haberi poteſt.conſ.67.nu.19. 111
3 Probationes debent eſſe concludentes quando agitur de impedito ſeu prohibito teſtari.conſi.67.nu.67. 111
3 Probationes imperfectæ non coniunguntur ad faciendum unam perfectam.nu.89.ibi. 111
3 Probatio non uerisimilis reijcienda eſt.conſi.24.nu.27. 37
3 Probatio bonæ famæ & opinionis ualde attẽditur.cõſ.29.n.23. 45
2 Probatio contraria admittitur aduerſus præſumptiones filiationis.conſi.29.nu.81. 91
2 Probatio certa ſuperat probationem præſumptam.n.85.ibi. eod.
2 Probatio & præſumptio potentior præualet.nu.86.ibi. eo.
2 Probatio concludere debet neceſſario, & nõ per poſſibile.n.87.ib.e.
3 Probatio facta per terminum ualet, quando in termino fuit producta copia, & poſtmodum producitur originale.conſ.54.nu.16. Idem in cauſis ſummarijs.n.17.ibi.Idem quando parte præſente et nõ contradicente fuit probatio facta poſt terminum.nu.18.ibi. 89
3 Probatio bonæ famæ, bonitatis, & probitatis, ſatis operatur, & attẽditur.conſ.64.nu.14. 104
1 Probatio mixta per ſcripturam & teſtes eſt ualida etiam in materia requirente ſcripturam.conſi.77.nu.22. 143
3 Probationem & confeſſionem inducunt deducta in poſitionibus.conſil.79.num.6. 117
4 Probatio dubia non habet effectum, ut ex ea quis condemnetur. conſil.165.nu.11. 171
1 Probatio recipitur etiam poſt mortem in crimine læſæ maieſtatis.cõſil.1.nu.52. 2
2 Probatio filiationis reſpectu patris eſt difficilis.conſ.10.nu.1. Poteſt tamen præſumptiuè probari, quando maritus & uxor ſimul cohabitabant, & naſcitur filius in domo mariti, etiam tempore generationis.nu.2.ibi.& nu.3.ibi.Sed contra.nu.42.& 85.83.84.& 89. Præſumitur filius mariti eſto quòd mulier eo tempore eſſet ab alijs carnaliter cognita.nume.4.ibid.Qua ratione iſtud ſit inductum. numero. 5.ibi. 21
2 Probationes iuris, ſunt probationes liquidiſſimæ.conſ.10.n.40. 21
2 Quod non poteſt probari directo ſui natura, de facili admittitur probatio per indirectum, & per coniecturas.ibid.& nume.38.39.& quadrageſimoprimo. eo.
4 Probatio contra præſumptionem iuris, & de iure recipitur in contrarium per confeſſionem partis, conſ.10.nu.84. Item ſi probatio recepta fuit contra illam præſumptionem licet non deberet recipi conſideranda eſt.nu.85. 24
4 Probatio debet eſſe certa in utraque parte alternatiue, ut concludat.conſ.12.nu.52. 26
2 Probatio contra præſumptionem decreti recipitur in contrarium, & illi ſtatur.conſ.12.nu.59. 28
1 Probatio uera excludit præſumptionẽ contrariã.conſ.12.n.60. 29
1 Probatio filiationis difficilis reputatur.nu.133.ibi. 29
2 Et indicijs tamen approbatis a lege aſſumitur probatio.nu.134.ibi. Procedit dicta præſumptio & probatio, etiam ſi aliquis habuiſſet cõuerſationẽ, & rẽ ueneream cũ coniugata et maritata.n.235.ibi.28
1 Probatio non eſt aperta facienda de rebus deperditis.conſi.74.nume.40. 140
1 Probatio nulla eſt maior, quam illa quæ fit per confeſſionem. conſil.75.nu.3.Et quando facta eſt parte præſente & acceptante.n.4.ibi. Et illa facta in poſitionibus & acceptata, ualida eſt n.5.ibi. Et quãda fuit geminata, ualet.nu.6.ibi.Et per reſtitutionem bonorum inducta eſt confeſſio res reſtitutas penes habere.nu.7.ibi. 141
1 probatio debet eſſe concludens, in fi.conſ.23.nu.243.fo.51.& conſil.104.num.2. 191
1 probatio per inſpectionem ocularem in iure recipitur. conſ.36.numero.12. 92
2 probatio filiationis directo ex parte patris fieri non poteſt.conſ.29.nu.5.Probari tamen poteſt ex coniecturis, ut ſi natus eſt ex marito, & uxore ſimul cohabitantibus in eadem domo, & uicinis ſcientibus nu.6.ibi Vel ſi ipſe tractatus fuit ut filius a marito eius ex qua natus eſt & ſi ita fuit reputatus & nominatus uel fama uiciniæ concurrit uel eſt in quaſi poſſeſſione filiationis.Et ſi tanquam filius fuit alimentatus educatus & gubernatus.ibi.7.8.& 9.& plenius.n.75. 91
2 probatio alicuius actus a communiter accidentibus & de ſui natura difficilis ſatis habet ut fiat per præſumptiones et coniecturas.conſi.29.nume.13. 91
1 probationes leuiores ſufficiunt in antiquis.conſ.104.nu.42. Et ſufficit qualis licet non ſit plena.nu.43. 191
1 probatio non concludens minimè releuat.conſi.47.nu.94. 105
3 Et conſ.13.nu.18. 22
1 probatio nulla eſt maior confeſſione propria.conſi.5.nu.177. 16
4 probari quæ difficulter poſſunt probantur per coniecturas, & per ea quæ haberi poſſunt.conſ.55.nu.31.Et lex contentatur iſtis probationibus.nu.32.ibi.Et iunguntur probationes imperfectæ. numer.33.ibidem. 69
1 probatio recipitur ſecundum ſubiectam materiam.conſilio.57.numero.37. 120
1 probatio concludens eſt, quando iudex adducitur ad fidem indubitatam.nu.39.ibi. eo.
1 probationes diuerſæ coniunguntur ad unã faciendã.cõſ.67.n.6.116
1 probatio per uſum efficax eſt.nu.11.ibi. eod.
1 probatio quæ fit per euidentiam facti, etiam poſt ſententiam recipitur.n.24.ibi.Et iſta nunquam cenſetur eſſe excluſa.nu.15.ibi.120
1 probatio bonæ famæ in genere ſuccumbit probationi contrariæ ſpecificæ.conſi.74.nu.45. 140
1 probatio recipitur ſecundum ſubiectam materiam cum arbitrarium ſit.conſi.75.nu.21. 140
1 probatio p uiſum præfertur alijs probationib.conſ.95.nu.19. 169
1 probationes non ſunt reſtringendæ.conſ.97.nu.42. 174
1 probatio dominij difficilis eſt reperitur tamen conſ.104.nu.7.191
1 probatio dominij de præterito non infert neceſſario ad probationem dominij de præſenti.nu.8.ibi.& nu.114.Conſtare debet de identitate rei contentæ in inſtrumento.nu.9.ibi.& nu.11. 191
1 probatio plena reſultat ex diuerſis coniecturis ad idem tendentibus.conſ.104.nu.44. 191
1 probatio illa in antiquis melior eſt quæ fit per inſtrumentum. nume.46.ibidem. eo.
1 probata poſſeſſione extremitatum probatur illa medij temporis.conſil.104.nu.92. 191
1 probatio dominij non inducitur ex ſola poſſeſſione.conſilio.107.numero.33. 199
1 probans de antiquiore poſſeſſione, debet in iſto poſſeſſorio obtinere.conſi.112.nu.73.& nu.74. 211
1 probatio dominij ualde confert huic poſſeſſorio retinendi. numero.79.ibidem. 211
1 probatio recipitur in contrarium aduerſus præſcriptionem, in cuius contrarium.&c.conſi.113.nu.24.& nu.23. 213
1 probare an ſufficiat uſum per unam diem, & noctem in poſſeſſorio aqueductus.nu.27.ibi. 213
1 probatio præſcriptionum tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria difficilis erit.conſ.114.nu.18. 215
1 probanda eſt identitas rerum.conſ.119.nu.7. 219
4 probatio contra inſtrumentum recipitur in oppoſitum rem fuiſſe aliter geſtam & hoc probatur non meretur executionem. Et iſto caſu contra inſtrumentum recipitur probatio etiam ſi alias eſſet prohibita & poteſt fieri etiam per unum teſtem neceſſarium.conſilio.162.nume.5.7.& 8. 269
4 probationes neceſſariæ ſunt in crimine hæreſis licet ſuper eo poſſit ſummariè procedi.conſ.11.nu.102. 5
1 probationes in his quæ ſunt difficilis probationis iungũtur quæ alias non iungerentur.conſ.75.nu.20. 141
3 probationes factæ poſt terminum reijciuntur.conſi.109.num.40.Et quid ſi de nouo peruenerunt ad notitiam partis.ibi.nu.41. Et an circa iſtud ſtandum ſit iuramento partis.ibi.nu.42.& 43. 174
3 probationes factæ in una cauſa, an & quando faciant fidem in alia cauſa inter eaſdem perſonas.conſ.87.nu.55. 147
3 probatio una declaratur ab alia.conſi.3.nu.39. 8
3 probatio furoris & dementiæ difficilis eſt.conſ.88.nu.54. 149

4 *Probatio non pōt fieri ante ultimū diē termini parte nō citata nec ſufficit e tatio facta pro illa die ultima.conſ.107.nu.92.& 93.* 170

3 *Probat o ublatio, interpellatio facta die ſequenti non ualet n.93.eo.*

3 *Probationes omnes ſunt arbitrariæ.conſ.55.nu.34.fol.117.conſi.57 nu.38.fo.120.& conſ.107.n.48.* 199

3 *Et conſ.88.nu 51.* 149

4 *Probanda multa ſunt, ut quis teneatur de auxilio.conſ.164.nu.13. Et illis non probatis non præſumitur, quod doloſè fuerit præſens.nume.14.ibid.* 170

4 *Probare debet litis pendentiam qui eam allegat.conſ.47.nu.41. Et quid ſi lis non eſt ſuper titulo, ſed ſuper criminibus.ibi.nu.42. Et quid ſi ubi te fuit receſſum & ſic fuit finitu.ibi.nu.43.* 58

4 *Probare quando quis ſpecialiter aliquid debet non ſufficit id probare præſumptiue.conſi.204.nu.8.& 9.* 129

4 *Probandum eſt ſpecialiter & clare quòd beneficium fuerit creatū poſt datam gratia.ibi.nu.10.* 129

1 *Probare duas cauſas copulatiuè propoſitas quis non aſtringitur. conſi.30.nu.40* 78

1 *Probare debet mandatum qui illud adducit.conſi.47.nu.36.* 104

1 *Probari dēt metus ab eo qui eū allegat formiter.conſ.10.n.24.* 22

1 *Probandum qualiter ſit quòd quis ſit uſus iure ſuo & non familiaritatis.conſi.27.nu.214* 70

3 *Probandum neceſſario eſt quòd quis fuerit hæres alterius.conſ.24 num.40* 37

2 *Pro dictio denotat cauſum & modum.conſi.49.nu.21* 126

2 *Pronomen, meum dominium denotat.conſ.50.nu.22.* 127

1 *Procedere ſufficit per rationem, ubi legem non habemus. conſi.24. num.40* 63

4 *Procedens ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis uidetur uoluiſſe præiudicare illi cuius eſſet quæſitum.conſ.5.nu.227. Et quādo conſtat de mente diſponētis, nō cōſiderantē iſta clauſula.n.228.ib.* 26

4 *Procedens ſine iuriſdictione nulliter procedit.conſi.124.num.11. Et taliter procedens punitur.nu.12.ibi. Idem, quando dicit ſe officialē, & non eſt.nu.13.ibi.* 136

4 *Proceſſus factus dilatione pendente, nullus eſt.conſi.206.num.14. Super negotio principali, adhuc non inſtructo, procedi non poteſt ad ſententiam.nu.15.ibid.* 130

4 *Proceſſus agitatus per delegatū, cui tantū erat commiſſum negotiū grauaminis nō ſubiacet uitio nullitatis, ſi in omnibus proceſſit ut delegatus abſq; noua commiſſione.conſ.15.nu.2. Quod uerū quando cōmiſſio fuit ſibi facta cū omnibus ſuis depēdentijs incidentibus & cōnexis poterit enim tunc ꝓcedere ſuper cauſa principali.nu.2.ibi.* 28

4 *Proceſſiſſe omnia præſumuntur ſcienter, ſolenniter & iuridice ex curſu longiſſimi temporis.conſi.25.nu.44* 36

1 *Proceſſus celeris, & feſtinanter factus non inducit nullitatem. conſi.79.nu.13.* 145

4 *Proceſſus factus a ſecundo delegato, an ualeat, ubi non fuit oppoſitum de prima commiſſione.conſi.49.nu.25* 60

4 *Proceſſus, & omnia obſecuta uirtute literarum prædictarum, non ualent, nec tenent.conſi.51.nu.37. Eo magis cum abſente parte, & non citata fuerint geſta.ibid.* 62

4 *Proceſſus & inde ſequuta nulla ſunt quando cauſa fuit delegata, & commiſſa ultra unam dietam reſpectu loci, in quo aduerſarius morā trahebat.num.38.ibi. Etiam ſi pars nihil opponeret.nu.39.ibid. Talis impetratio eſt ipſo iure nulla, nec ualidatur etiam conſenſu partium.nu.40.ibi.* 62

4 *Proceſſus, & inde ſecuta redduntur nulla, quando fabricatus fuit uirtute reſcripti ſurreptitij, contra quod aduerſario poterant competere exceptiones notæ, & cognitæ impetranti.nu.41.ibi.* 62

4 *Proceſſus talis delegati redditur nullus ex prædictis, etiā ſi non fuiſſent oppoſita.nu.42.ibid.* eo.

4 *Proceſſus, & inde ſecuta, geſta per delegatum contra formam reſcripti ſunt ipſo iure nulla.num.43.ibid.* 62

4 *Proceſſus conuenire debet narrationi, & concluſioni ipſius reſcripti.nu.44.ibid.* 62

1 *Proceſſus & agitata a falſo procuratore nulla ſunt.conſi.100.nu.51. De nullitate dici poteſt, etiam poſt ſententiam.nu.52.ibi.* 183

4 *Proceſſus factus, & fulminatus ſuper gratia reuocata, & nulla & iudicatur nullus.conſi.74. nu.53* 102

4 *Proceſſus factus uirtute reſcripti ſurreptitij, parte non opponente, ualet.conſi.124.nume.29. Et quid ſi ſecunda commiſſio ſurreptitia, nedum conferat iuriſdictionem, uerum illam reuocat ab alio.nume.21.ibid.* 136

3 *Proceſſus factus per iudicem formiter recuſatum eſt ipſo iure nullus, conſi.98.nu.7.* 163

3 *Proceſſus nulliter factus non facit deſinere rem eſſe integram.nu.27 .ibidem.* 163

1 *Proclamata & bannimenta an poſſint ſuper collectis ſoluendis fieri. conſi. 25.nu. 40. Et quid ſi ſit generalis impoſitio a Barone. nu. 41. ibi.& nu.116.117.& 118.* 64

1 *Proclama generale non afficit nec refertur ad perſonas certas.conſ. 101.n.128. Et eius effectus ceſſat in perſonis, in quibus ceſſat cauſa inducens proclamationem.nu.129.ibi.* 186

4 *Proclama ſi non habet inſertum tenorem commiſſionis, an & quando ualeat.conſi.199.nu.9. Et quid ſi ſit in urbe, quando adeſt Papa. nu.10.ibid.* 129

2 *Procreati ex fœminis ſequuntur familiam patris non matris. conſi. 10.nu.42.* 62

4 *Procurator in cauſa, an poſſit produci in teſtem contra ſuum principalem.cōſi. 70.nu.1.& ſeq. Et an poſſit eſſe teſtis in iudicio pro ſuo principali, & in eius fauorem.nu. 2.ibid. Et an inuitus poſſit cogi ad deponendum contra ſuum principalem.nu.3.ibi.* 96

4 *Procurator quare non admittitur in teſtem pro ſuo principali.conſ. 70.nu.5.* 96

4 *Procurator appellantis, an poſſit recipi in teſtem pro appellante, uel contra ſuum principalem.nu.9.ibi.* eo.

4 *Procurator poteſt eſſe teſtis pro ſuo principali parte aduerſa conſentiente.nu.9.ibi.* 96

4 *Procurator, & aduocatus, an a pari procedant circa teſtimoniū perhibendum.nu.22.ibi.* 96

4 *Procurator, an poſſit eſſe teſtis, ut deponat ea, quæ ipſe ſciuit, poſt quā fuit procurator. nu.13.ibid. Et quid de his, quæ antea ſciebat. nume. 14.ibi.* eo.

4 *Procuratoris conſtitutio ſeu reuocatio facta in fraudem non debet nocere tertio.conſi.70.nu.14.* 96

4 *Procurator, an poſſit cogi ad deponendū ut principalis.nu.15.ibi.e.*

3 *Procurator prius debet legitimare ſuam perſonam.conſe.24.nu.38. Et hoc non probans male agit, & puniri debet.nu.39.ibi.* 37

3 *Procurator minus legitimè conſtitutus, & admiſſus nocet admittenti.conſ.32.nu.13.* 50

3 *Quando poſſit dici de falſo procuratore.nu.14.ibi.* 50

4 *Procurator primus an, & quando cenſeatur reuocatus per conſtitutionem ſecundi.conſ.88.nu.22.* 111

4 *Procurator primus conſtitutus ad negotia non cenſetur reuocatus per ſecundum conſtitutum ad lites.nu.23.ibi.* 111

4 *Procurator non cenſetur reuocatus per actum poſtmodum geſtum per principalem.n.24.ibi.* 111

4 *Procurator primus non cenſetur reuocatus ſi ſecundo loco ipſemet conſtituitur, ſub eadem forma, qua prius, ſecus, ſi ſub diuerſa. nu. 25 ibid.& nu.26.* 111

4 *Procurator conſtitutus collegialiter an poſſit reuocari à particularibus de collegio, an poſſint uariare, & qualiter.conſilio.90. nume. 27.& etiam nu.28.* 113

4 *Procuratorem conſtituere quis nō tenetur in cauſa ardua.conſ.101. nu.3.& nu. 5.6.7.* 121

4 *Procurator non poteſt renunciare appellationi.conſ.108.n.40.* 125

4 *Procurator an poſſit prorogare terminum.conſ.134.nu.17.* 142

4 *Procurator conſtitutus ad conferendum, qualis debeat eſſe, ut ceſſet infra.conſ.50.nu.10.* 61

4 *An ualeat conſuetudo, quod habētes dignitatē in eccleſia poſſint cōſtituere ꝓcuratorē ad cōferēdū beneficiū ante uacationē.n.11.ibi.* 61

4 *Procurator & ſollicitator non ſunt idonei teſtes conſilio quinquageſimotertio.nu.18.* 65

1 *procurator poteſt prorogare. conſi. 117.nu. 24. Etiam cerꝛim arbitro. nu.25.ibi. Et ſi principalis ſciuit, & non contradixit uidetur cōſenſiſſe geſtis per procuratorem.nu.16.ibi.* 217

1 *Procurator ſimpliciter cōtrahendo, uidetur procuratorio, & nō proprio nomine in dubio contrahere. nu. 19.ibi.* 217

3 *procurator conſtitutus cum pacto de non reuocando poterit tamen reuocari.cōſi.69.nu.118. Etiam ſi appoſitum eſſe iuramentum, licet reuocans efficiatur periurus.nu.129.ibid.declaratur.nu.145.* 128

3 *procuratori in rem ſuam transferuntur utiles actiones. conſil.117. numero.33.* 169

3 *procurator in rem ſuam ſeu adiectus in rem ſuam quando quis dicitur.conſi.117.nu.34.* 169

3 *procurator in rem ſuam conſtitutus dicitur, quando data fuit facultas diſponendi de re aliqua prout de re propria.nu.35.ibi.* eo.

3 *procurator ſimplex cum liberu, non habet utiles.nu.36.ibi.* eo.

3 *procuratorio nomine Titij comparens in iudicio, reliquos actus ſucceſſiue factos, & ſimpliciter non expreſſo noīe intelligitur facere &*

procuratorio nomine.nu.39.ibi. eod.

3 Procurator in rem ſuam conſtitutus dicitur, ex illis uerbis, & ut ſe gerere & ſaceret in ordine ſuo.n.4..ibi. Potiſſimum ſi intererat committentis illi deſtinato ſolui. nu.46.ibi. 169

4 Procurator ita conſtitutus in iudicio, ſeu extra, quid poſſit facere. conſi.8.nu 14. 23

4 Procurator ſi actus exactos tenetur reſtituere.nu.16.ibid. Et non reſtituendo ad quid teneatur.nu.17.ibi. eod.

4 Procurator non habens mandatum ſpeciale, uel cum libera, non poteſt iuriſdictionem prorogare.conſi.15.nu.3. 28

4 Procurator conſtitutus ad proſequendum reſeruationem, illa reuocata, caret poteſtate.conſ.18.nu.22. 31

4 Procuratoris mandatũ finitur lata ſententia.conſ.18.nu.23. 31

4 Procuratoris negligentia, ſeu patronorũ, an & quando deuoluat collationem ad ſuperiorem.conſ.41.nu.11. 53

4 Procurator an poſſit conſtitui ad conſentiendum penſioni imponendæ ſuper tali beneficio, quod adhuc non erat conſtituentis, ſed debeat ſibi conferri.conſ.45.nu.1.& ſeq. 55

4 Procurator conſtitutus ad lites ſuas, an poſſit exercere futuras, ſi de præſenti conſtituens nullas habet.nu.14.ibi. eod.

4 Procurator quando exercet actum, ſemper attenditur ubi eſt ut dicto tempore & loco uideatur conſtituens actum exercuiſſe.nu.8.ibi. Maximè quando incontinenti illa facienda erant.nu.9.ibi. 55

1 Procurator ſeruans fines mandati, non tenetur.conſ.78.nu. 33. Nec debit pati damnum ſi illos ſeruauit.nu.34.ibi. Tenetur nanque mandans non procurator ex geſtis per procuratorem.num. 35.ibid. Et ſatis eſt procuratori oſtendere mãdatũ, & docere de illo.n.37.ibi. Maximè quando mandatum ſit gratia mandantis tantum.nume.38. ibidem. 144

1 Procurator conſtitutus ad iudicia, non tenetur ſi ſeruat fines mandati.num.39.ibi. 144

1 Procurator ad contrahendum finito officio, ulterius non tenetur cõparere. conſ. eo.nu.40.& nu.41.& ſeq.& 46. Et eſt uera concluſio, & reſpondetur contrarijs.nu.41.ibi.& nu.42. Et procedit, etiam ſi contractus eſſet, ultra eiuſque obligaterius.nu.43.ibi. Et quando principalis eſt ſoluendo.n.44. Et quando in actu geſto fuit expreſſa cauſa tangens mandantem.nu.45.ibi. 144

1 Procurator minoris ſeu mulieris quando contrahit non procedit a pari cum tutore ſeu curatore.conſi.98.nu.63. Quandoque tamẽ procedunt a pari, ſi in utroque eadem uiget ratio.nu.64.ibi. Et ſatis eſt identitatem rationis concurrere in illo, de quo quæritur, licet in alijs differat.nu.65.ibi. 178

1 procurator minoris ſeruare tenetur formam a ſtatuto traditam.conſil.99.num 27. 181

3 Procurator nunquam uidetur habere mãdatum ut faciat actum per quem ſuus principalis in pœnam incidat.conſi.100.num.7. Et quid quãdo in mendacio & negatione non adeſt dolus.nu.8.ibid. Et quid ſi facta eſt.p illa uerba, negn narrata prout narrantur.n.9.ibi.& c. 176

1 Procurator ſine ſpeciali mandato, non poteſt offerre campum. conſ. 31.nu.50.& nu.52. 79

1 Procurator ad unum actum conſtitutus non poteſt gerere alia. nu. 52.ibidem. 79

1 Procurator non poteſt ſine ſpeciali mandato renunciare ſuſpicioni iudicis.nu.54.ibi. 79

1 Procurator an poſſit iuriſdictionem prorogare. conſ. eod. nume.71. ibidem. 79

1 Procurator non poteſt allegare ſuſpectum iudicem ſine mandato ſpeciali.nu.72.ibi.& nu.115. eod.

1 Procurator non tenetur ſuum mandatum oſtendere, ſi non eſt petitum.conſi.51.nu.118. 79

1 Procurator poteſt iuriſdictionem prorogare.conſi.45.nu.15. 101

1 Procurator conſtitutus ad compromittendum, non poteſt ſuper compromiſſo iurare nec renunciare enormiſſimæ læſioni.nu.35.ibi. 101

1 Procurator poteſt conſtitui per literas & epiſtolam, & dari mandatum.conſ.47.nu.14. 104

1 Procurator gerens negotia procuratorio nomine præſumitur gerere. num.26.ibidem. maximè ſtante conſuetudine mercatorum. num. 27. ibidem. 104

1 Procurator nedum formam tenetur obſeruare, ſed etiam qualitates ipſius.nu.48.ibi. Etiam ſi in modico conſiſterent omittenda non ſunt num.43.ibid. 104

1 Procurator formæ & ordini dato non poteſt addere, ſeu minuere.nu. 44.ibid. 104

1 Procurator probare habet ſeruaſſe formam datã.n.46.ibi. Et maximè tempus infra quod habebat actum gerere.nu.47.ibi. 104

1 Procurator non poteſt obligare dominum mandantem ultra ordinem datum.nu.51.ibi.& nu.56. Quando aliter mandatum non erat daturus, niſi ſecundum formam datam.nu.51.ibi. Et prohibere uidetur omne, quod ultra formam datam fieret.nu.53.ibi. 104

4 Procurator conſtitutus ad præſtandum conſenſum pluribus ex cauſis excuſatur, ſi illum non præſtat.conſ.5.nu.44.& nume.41 & ſequen.& 63.& ſeq. 15

4 Procurator ſimpliciter recipiens inſtrumentũ mandati, uidetur illud acceptare nec põt pœnitere.conſ.5.nu.105. Et item quãdo ſimpliciter recipiuntur literæ cambij, et illis nõ contradicitur.n.106.ibi. 16

4 Procurator conſtitutus ad percipiendum fructus, cum ampla poteſtate ita ut poſſit fructus ad ſuos uſus conuertere, an illos lucretur, et an teneatur reſtituere dicta licentia non obſtante.conſi.8.nu.1. 23

4 Procurator quando quis cenſeatur conſtitutus in rem ſuam. conſ.8. num.9. Et quid ſi non eſt facta aliqua ceſſio. n.10.ibi. Et quid ſi nulla cauſa poteſt colligi, ut ita uideatur conſtitutus.nu.2. ibi. 23

2 Prodigus non obligatur ad ſui damnum, contrahit tamen ad ſui utilitatem.conſ.16.nu.98. 41

1 Producens inſtrumentum falſum uel minus ſolenne tenetur illi ſtare. conſi.125.nu.20. Et ſimpliciter facta non poteſt poſtmodum colorari. nume.21.ibid. Et quid ſi produxit in parte & partibus. conſ. eo. num.22.ibi.
Et ita producens fatetur quando aduerſarius dixit ſe uelle uti. num. 23.ibidem. 223

1 Producens unam cauſam, & probans aliam ſuccumbere debet. conſi.131.num.4. 229

3 Producens ſcripturam uidetur approbare eam & omnia contenta in illa.conſ.79.nu.3. 147

4 Producens in ſecunda inſtantia nouas materias non continenti ius commune dolo non caret.conſ.130.nu.10. 139

4 Profeſſio facta contra formam ſtatutam nulla eſt. conſ. 75. numero.7.& 8. 103

4 Profeſſio mulieris ingreſſæ monaſterium, poſt contractum matrimonium an illam obliget ſaltem in genere.conſ.65.nu.3. 104

2 Prœmium, & præfatio oſtendunt enixam uoluntatem diſponentis. conſ.4.nu.34. 7

1 Prœmium denotat mentem & cauſam finalem.con, 88.n.24. 158

2 Et conſ.24.nu.32.fo.72.& conſ.83.nu.26. 169

3 Et conſ.11.nu.9.fo.29.conſ.33.n.17.fo.51.& conſ 64.n.11. 104

2 Prœmium probat mentem, & uoluntatem teſtatoris.conſi.84. numero.27. 169

3 Prœmium inducit cauſam finalem conſ.77.nu.45. 135

4 Prœmium, & præfatio conſiderantur.conſi.42.nu.21. 54

4 Prœmium inducit cauſam finalem diſpoſitionis.conſi.46. num. 24. fo.37.& conſ.68.nu.257. 85

4 Prœmium ſtatuti oſtendit cauſam finalem ſtatuendi.conſi. 69. numero. 5. 95

4 Prœmium mentem & uoluntatem denotat.conſi.134.num.4. 142

4 Prohibitum a lege non poteſt fieri etiam per indirectum. conſi. 27. nume. 33. 38

3 Prohibita matre uidetur a fortiore prohibitus & eius filij.conſi.88. nume. 38. 158

4 Prohibitum directo cenſetur prohibitum ne per indirectum fiat.conſil.3.num.33. 5

4 Prohibita ad tempus, cenſentur conceſſa ad tempus. conſil. 18. numero. 8. 21

4 Prohibita laicis, cenſeatur prohibita clerico coniugato, exceptis duobus caſibus.conſ.40.nu.27. 52

3 Prohibita uno tempore, cenſentur etiam alio tẽpore prohibita, quãdo utroque tempore eadem uiget ratio.conſ.10.nu.45. 24

3 Prohibita ad tempus ex cauſa & ratione cenſentur prohibita perpetuo.nu.46.ibi. 24

3 Prohibita aliqua ratione, cenſeatur etiam prohibita omnia per quæ ſequi poſſet effectus illorum prohibitorum conſi.83.nu. 38. 14

3 Prohibita alienatione cenſetur prohibitus contractus emphyteuticus & libellarius.conſ.85.nu.8. 143

2 Prohibitio alienationis comprehendit eam, quæ fit inter uiuos, & illam quæ fit per ultimam uoluntatem.conſ.9.nu.14. 18

2 Prohibitio & excluſio unius, eſt alterius incluſio.conſ.14.nu.15. 37

1 Prohibitio generalis comprehendit omnes ſuas ſpecies, & econtra conſi.13.nu.42. 3

1 Prohibitio alienandi facta uni perſonæ non extenditur ad alias. conſi.32.nu.13. 8

1 Prohibitus alienare non poteſt id facere nec inter uiuos, nec in teſtamento.ibi.n.32.& n.55. Et an comprehendatur illa quæ uenit neceſ

ſario & ab inteſtato nu. 33.ibi.& nu.34. 84
1 Prohibitio alienationis habens cauſam generaliorem dicto, ultra illud non extenditur.nu.26.ibi.& nu.37.38.& 46. 84
1 Prohibitio alienationis facta uni perſonæ extenditur ad alias. num. 8.ibidem. 84
2 Prohibitus facere ad tempus poſt illud uidetur habere permiſſionem. conſi.25.nu.14. 78
2 Prohibitio alienandi perſonalis, & temporalis ceſſat poſt illud tempus.nu.15.ibi. 78
2 Prohibitio perſonaliter facta, non porrigitur ad nepotes. conſi. 31. numero.27. 96
2 Prohibitus alienare, an poſſit inſtituere hæredes.conſ.58.nu.9. 137
2 Prohibitus petere in præteritum, non uidetur prohibitus pro tempore futuro.conſ.65.nu.20. 147
2 Prohibitus petere, intelligitur de petitione facti, & iniuſta, non autē de iuridica, & iuſta.nu.21.ibi. eo.
2 Prohibitio facta per teſtatorem uolentem eius hæredem non poſſe teſtari de aliquibus bonis antequam perueniat ad ætatem annorum uiginti inducit fideicommiſſum.conſi.72. nu.1. 153
2 Prohibitio facta ad tempus expirat ueniente dicto tempore. num.2. ibidem. 153
2 Prohibitus teſtari uſque ad 20.annos.ſi nihil diſpoſuit, bona teſtatoris ueniunt ad coniunctos & affines ipſius, qui hoc caſu dicerentur diſpoſitiue uocati.nu.10.ibi. 153
4 Prohibitio unius eſt aliorum permiſſio.conſ.18.nu.9. 21
2 Prohibitio perſonalis de non alienando perſonam prohibitā nō transgreditur.conſ.88.nu.10. 179
2 Prohibitio ad tempus facta cenſetur perpetua ex ratione, qua teſtator fuit motus.conſ.92.nu.50. 187
2 Prohibitus alienare cenſetur nedum ipſe, ſed etiam eius deſcendentes prohibiti, conſiderata ratione prohibitionis, qua teſtator fuit motus.nu.51.ibi.& nu.52. eo.
3 Prohibitione alienationis cum cauſa facta inducitur fideicommiſſum.conſ.1.nu.35. 2
4 Prohibitio quæ fit per ultimam uoluntatem, eſt magis potens, quam illa quæ fit per actum inter uiuos.conſ.46.nu.16. 57
1 Prohibitio petendi redditionem adminiſtrationis limitata ad certas perſonas non extenditur ad alias, cum fuerit perſonalis. conſil. 14. nu.26.& nu.37.& ſeq. 135
1 Prohibitio expreſſa impedit conſenſum, etiam ſi ad actum aliquem ſit proceſſum.conſi.93.nu.43. 166
1 Prohibitio ſub qua forma eſt facienda.conſ.93.nu.60. 166
3 Prohibitio de non alienando facta filio extenditur ad nepotes & deſcendentes quando mens teſtatoris ad id applicari poteſt. conſil.1. nume. 38. 2
3 Prohibitio falcidiæ & trebellianicæ an ſit obſeruanda in filijs primi gradus.conſ.1.nu.82. 2
4 Prohibitio de contrahendo matrimonium cum relicta fratris deſcripta in leuit. an ſit diſpenſabilis in caſu particulari, ſecundum materias occurrentes.conſ.68.nu.466. 85
4 Prohibitio dicti matrimonij, uidetur moralis, & inducta ſecundum bonos mores, & contra malos & turpes.nu.380.ibid. 85
4 Prohibitio prædicta, quas perſonas comprehendat.nu.382. ibi. 85
3 Prohibitus alienare non poteſt detrahere trebellianicam. conſi.45. nu.10. Idem in falcidia per auth.ſed in ea.C.ad leg.Falcid.n.11 ibi. & nu.12.& ſeq. Et quid ſi in hæreditate adſunt ultra prohibita alienari alia bona in quibus poteſt detrahi legitima & trebellianica.nume.12.ibidem. 66
3 Prohibitio alienandi reijcitur, quo ad legitimam.ibi.nu.21. 66
4 Prohibitio alienandi facta legatario ſeu fideicommiſſario ualet.nume.22.ibi. eo.
3 Prohibitione non obſtante poſſunt bona alienari ut ſatisfiat creditoribus & alijs grauaminibus.ibi.nu.29. eo.
3 Prohibitio de non alienando facta uni perſonæ extenditur quando que ad alias.conſ.7.nu.18.fo.14.conſ.50.nu.61.& nu. 60. 80
3 Prohibitio facta filijs extenditur ad alios, ex mēte coniecturata.cōſ. 52.n.45. Et quādo fideicōmiſſū eſt reciprocū ueniunt nepotes.n.36. ibi. Et tale fideicommiſſum nō cēſetur oneroſum.nu.37.ibi.84.et 85
3 Prohibitio alienationis inducit fideicommiſſum fauore illorum pro quibus eſt facta.conſ.52.nu.45. 85
3 Prohibitio de non alienando facta filijs, quando extendatur ad nepotes.conſ.4.nu. 20. 84
3 Ex prohibitione de non alienando reſultat fideicommiſſum graduum.nu.13.ibi. 84
3 Prohibitio de non alienando iniuncta filijs, non extenditur ad nepotes.conſi.66.nu.73. Fallit niſi adeſſet coniecturata mens teſtatoris. conſ.eodem.ibi. 107
3 Prohibitio facta in uno tempore extenditur ad aliud ex coniecturata mente teſtatoris.ibi.
3 Prohibitus teſtari dicitur ille ad quem fuit prohibitus acceſſus notarij, ſeu teſtium.conſ.67.num.5. item & ille qui alio modo impeditus fuit, doloſe tamen.nu.6.ibi.& ſeq.& nu.71. 111
3 Prohibitus dicitur pater teſtari, ſi trāſmiſit filium ad uocandum notarium, & ille eum non uocauit.conſ.68.nu.70. 111
3 Prohibitio falcidiæ ſeu trebellianicæ expreſſe facienda eſt.conſ 9.nume.9. Et an poſſit fieri in æquipollentes.ibi. 16
3 Prohibitus uno tempore, non cenſetur prohibitus alio.conſil. 16.n. 11. Fallit.nu.45. 24
3 Prohibitus alienare per fideicommiſſum non poteſt alienare, nec inter uiuos, nec per ultimam uoluntatem.conſ.17.nu.4. 25
1 Prohibitio de non alienando tacita & expreſſa an procedat a pari. conſ.119.nu.4. 218
3 Prohibitus alienare, quām partem alienare dicatur prohibitus.conſil.22.nu.47. Et quid ſi in prohibitione alienationis, adiecta eſt cauſa.num.48.ibi. Vel alienationis, prohibitio facta eſt in rem.num.49. ibidem. 34
3 Prohibitus alienare incertas perſonas curare debet ne ad illas aliquo caſu, bona perueniant conſi.22.nu.56. 34
3 Prohibitus alienare contra præceptum teſtatoris facit, ut bona alienatu perueniant ad illum, in quem teſtator eo caſu noluit peruenire. num.58.ibid. 34
2 Prohibitio limitata ad tempus, ceſſat illo finito.num.32.ibidem.& numero.35. 44
Et eo finito dicitur prohibens permittere.nu.33.ibi.
3 Prohibitio non contrahendi matrimonium cum uno, ualet, licet generalis ſit nulla.conſ.29.nu.49. 45
4 Prohibitio facta ſub hominibus talis loci, an cenſeatur facta ut ſingulis, uel uniuerſitati.conſ.91.nu.18. 113
4 Prohibitio prima de non alienando facta per pactum ſeu contractū non impedit dominij tranſlationem, uerum alienans tenetur ad intereſſe.conſi.100.nu.1. Fallit quando non contrafacienti fuiſſet reſeruatum ius in re ipſa.ibidem.nu.2. Qui ius reſeruatum dicitur quando adiecta fuit hypotheca & obligatio bonorum ibid.nu.2. Fallit & quādo paciſcentes conſiderarunt ſolam alienationis attentationē ibidem nu.4. Et quid ſi non alienauit ſed mandauit alienare, ibid.nu.5. & 6. Et conſequenter ſufficere uidetur ſolus conatus etiam effectu non ſecuto ibi.n.7. Et quid ſi mandauit alienare poſt mortem paciſcentis & ſic ad tempus habile.ibi.nu.11.& prohibitio iſta non excludit hæredem ab inteſtato.ibi.nu.17. 119
4 Prohibitus alienare capit omne tempus.conſi.100.nu.18. 119
4 Prohibitus perpetuo alienare intelligitur durante eius uita, uel ue. nu.34.ibi.& nu.37.38.39. 119
4 Prohibitus alienare dicitur perueniſſe ad actum alienationis qui illā alteri legauit & cum dicta uoluntate mortuus eſt.nu.28.ibi. 119
4 Prohibitus a minoribus, uidetur prohibitus a maioribus.conſi.136. numero.3. 143
3 prohibitio de uendendo facta a lege contra regulas iuris communis non comprehendit alios contractus ex quibus transfertur dominiū conſ.82.nu.10. 140
3 Prohibitus uendere, an & quando cenſeatur prohibitus cedere. nume.28.ibi. 140
1 Prohibitus alienare non cenſetur inter ſuos prohibitus teſtari etiam inter illos de familia, etiam remotiores, & quando maxime quādo alienatio feudi ſit inter ſuos liberaliter.conſ.11.n.39.40.& 46.25
3 prohibitio de non ſoluendo poteſt etiam fieri authoritate iudicis.cōſ. 107.num.69. 169
3 Prohibitio de non ſoluendo principali creditori, ſi non ualet in uim ſequeſtri ſimplicis tamen ualebit in uim ſimplicis prohibitionis.conſil.107.nu.70. 169
3 Prohibitio & nunciatio noui operis differunt.conſ.107.nu.71. 169
3 Prohibitio perpetua erit, nec remittitur per ſatiſdationem. nume. 78.ibi. eo.
3 Prohibitio an ſit ualida, ſi de debito, facta eſt fides parte non citata. num.98.ibid. 170
3 Prohibitio facta parte non citata, an & quando poſſit de facto, & parte non citata reuocari.nu.105.ibi. eod.
3 Prohibitus alienare non cenſetur prohibitus alienare in cohæredem. conſ.109.nu.18. 174
3 Prohibitus alienare non cenſetur prohibitus quando alienat ex cauſa neceſſaria.nu.19.ibi. eo.

3 Prohibitus

3 Prohibitus alienare poterit uſque ad legitimam alienare. numero. 20.ibidem. eo.

3 Prohibitus alienare per uerba futuri ſubiunctiui poterit alienare, tenetur tamen ad examinationem.conſ.eo.nu.21.ibi. eod.

3 Prohibitus non poteſt dici notarius,ſi ab infirmo teſtatore non fuit uocatus.conſi.67.nu.58. 111

4 prolata in generali prolatione non uidetur comprehẽdi ea quorum prolatio ipſi proferrenti eſſet pœnalis & prohibita.cõſ.21.n.42. 32

4 proles aderat ex Philippo fratre Harodis, & ſic ceſſabat præceptũ mandans quod caperetur fratiſſa.conſi.68.nu.77. 84

2 prolis ſuſceptio in matrimonio potiſſimum attenditur.conſ. 29. numero. 72. 91

4 proles, quando & quo caſu debet reputari legitima,propter ignorãtiam parentum contrahentium in gradu prohibito.conſilio.68. numero. 306. 85

1 promiſſum ut intereſſe dici non poteſt . quando permittitur quid ut principale.conſi.34.nu.39.

1 promiſſum ſub conditione non debetur conditione non adimpleta. cõſil.52.num.13. 112

4 promiſſa iurata quis ſeruare non tenetur illis qui eadem iurata non ſeruant.conſi.92.nu.54. 114

2 promiſſa non obſeruare quãdo liceat & ſua recuperare ſua. conſ.10. nu.83. 22

2 promiſſio de donando,non eſt donatio.conſ.16.nu.2. 42

2 promiſſio ratihabitionis alterius,eſt ualida.conſ.16. nu. 120. 43

2 promiſſio idoneitatis,& defenſionis a pari procedunt.n.125.ibi. 43

2 promiſſio facti alieni non ualet.conſ.14.nu.82. 73

4 promiſſio de non reuocando procuratorem , qualiter interpretetur. conſ.8.nu.27. 113

1 promiſſio recepta per notarium pro abſentibus non tenet , ſi illi ratũ non habeant.conſ.78.nu.49.Et tales ratificatio , & acceptatio ſequi debet tempore congruo.nu.50.ibid. 144

1 promiſſio & obligatio annua , iudicatur , ut res immobilis.conſilio. 100.nu. 18 . 173

1 promiſſio facti alieni ualet,quando eſt appoſitum iuramentum.conſ. 32.nume.110. 84

Item & quando eſt appoſita pœna,ſeu potiſſimũ intereſſe.n.111.ibi. Item & quando promittitur per uerba denotantia effectum illius facti.nu.112.ibi. 84

1 promiſſio de iudicio ſiſti uidetur excludere illam de iudicatum ſoluendo.conſi.48.nu.15. 107

1 promiſſio facti alieni ualet , quando fuit adiecta pœna, uel promiſſum intereſſe,& quando difficultas erat ab initio promiſſionis promittens potuit de ea ueroſimiliter cogitare.conſ.109.nu.26. & nu. 27.& 28.29.& 30. 204

1 promiſſio indemnitatis & defenſionis a pari procedunt.conſil. 109. num.58. 204

1 promiſſio et obligatio facti alieni regulariter nõ ualet cõſ.110.n.1. Fallit quando quis promittit aliquẽ ratũ habiturũ.nu. 2.ibid. Itẽ quado quis promittit ſe facturum,& curaturum,num.3.ibid.& numero. 4.

Itẽ quãdo quis ſe effecturũ promittit.n.4.ibi.Item et quãdo appoſita eſt pœna.nu.5.ibi.Nnenon quando appoſitum eſt iuramentum.n. 6. ibi.ſed contra.nu.31.& ſeptem ſeq.Et procedunt iſta etiã ſi feciſſet oẽm diligentiam & ſuum poſſe,& omnem conatũ.n.7. ſed contra. num.25.26.27.28.29.& 30.plene. Et quando apparet de mente promittentis quod noluerit teneri etiam præſtita diligentia ,& non obſtante difficultate.nu.8.ibi.Et de mente ſatis dicitur cõſtare ſi promiſit ſeruare aliquem indemnem.nu.9.ibi.& 63.Prout etiã de mente conſtat quando promiſit ſoluere de ſuo,& de proprio , nam tenebitur non obſtante difficultate.nu.10.ibi.& nu.66.67.& 68. Et idẽ erit quando de mente conſtaret ex alijs uerbis idem importantibus. nu.11.ibi.& nu. 59.60.61.62. 205

1 promiſſio nulla,nullum producit effectum.conſ.110.nu.94. 205

1 promiſſum ab uno ex contrahentibus nõ cenſetur promiſſum ab alio conſ.127.nu.6.& nu.11. 217

4 promiſſio prima regulariter debet ualere,non ſecunda. conſ.82.nu. 23.Fallit in caſu,quando prima eſt cõditionalis,ſecunda uero pura. nu.24.Et quando ante purificatam conditionem prima fuit conceſſa ſecunda.n.25.ibi.Fallit quando beneficium uacauit tempore ſecunda & non tempore prima.nu.26.ibi. 108

4 promiſſio facti alieni nulla eſt.conſ.13 .nu.26. 143

5 promiſſio ſine cauſa nulla uidetur.conſ.76.nu.6.Fallit in donatione qua cauſam aliquam non exigit.nu.7.ibi. 134

promiſſio in dubio,an cenſeatur facta cauſa donationis.nu.8. ibi. 134

4 promiſſio appenſatè facta.etiam per uerba generalia ualet et tenet conſ.89.num.12. 112

3 promiſſia indemnitatis nõ præſtat occaſionem temere litigandi.conſ. 104.num.11. 68

1 promittens factum alienum cũ iuramento.&c.conſ.109.n.11. 104

1 promittens de rato,uidetur promittere ſe acturum &c.& obligatur. nu.14.ibid. 204

1 promittens de rato obligatur,& tenetur ad intereſſe. nume. 15. & nu.16.ibid. 204

1 promittens factum alienum de iure canonico tenetur.nu. 23. ibid. Nec eſt interpellandus ita promittens,ut faciat illum ratificare.nume.24.ibi.& nu.25. 204

1 promittens factum alienum tenetur,ſi in contrarium euentum ſe obligauit ad pœnam & intereſſe eſto quòd fecerit diligentiam.n.31. ibi. Tenetur proculdubio,quando nulla fuit facta diligentia.nu.33. ibi. Et quando promittens fuit in culpa conſ.eo.nu.34.ibid. 204

promittens conſeruationem indemnitatis tenetur licet factum alienum promittat.nu.37.ibi.& nu.39.& 40. 204

1 promittens ſe facturum & curaturum cum effectu tenetur non obſtante difficultate licet operam præſtiterit.conſi.110.nu.17. 205

1 promittens factum alienum uidetur promittere impoſſibile & ut actus ualeat iudicatur promiſiſſe intereſſe , ſeu indemnitatem. conſil. 110.num.19.ſed contra.nu.53.& quinque ſeq. 205

1 promittens per illa uerba cum effectu uidetur renunciare difficultati & ſi operam præſtiterit.num.23.ibi.ſed contra.n.96.& 95. 205

1 promittens ſe facturum & curaturum quo reſpectu uidetur promittere factum principalis.conſ.110.nu.53.& nu. 54. Et in dubio non uidetur promittere intereſſe,ſeu indemnitatem,ſed illud quod eſt ſibi minus damnoſum.num.54.ibi. 205

1 promittens reficere damna & intereſſe,an dicatur promiſiſſe indemnitatem.conſ.110.nu.53.& 64. 205

1 promittens aliquem ratum habiturum tenetur ad intereſſe illo ratũ non habente.conſ.117.nu.4. 217

3 promittens nullum habere regreſſum ad bona parentum. perinde habetur ac ſi illarum hæreditatibus renunciaſſet.conſ.69. nu. 25. Idem enim iſta important.nu.26. 117

3 promittens factum alienum,& inuentum contrarium intereſſe tenetur ad illud cõſ.76.n.14.& n.15.16.18.ſeu ad pœnã promiſſã. 134

3 promittens indemnitatem,tenetur ad omne damnũ,& intereſſe licet promittat factum alienum.nu.21.ibi. 134

3 promittens bona,ita quòd promiſſor poſſit facere de eis in uita & in morte ad ſuam uoluntatem, præciſe obligatur adimplere promiſſa. conſ.89.nu.10. 152

2 promittens factum alienum cum iuramento,obligatur.conſi.16.numero.119. 43

2 promittens intereſſe in caſu non obſeruationis obligatur.n.121. 41

2 promittens indemnitatem ad intereſſe tenetur. conſ. 16.num. 124. 125.& 126. 43

1 promittens aliquid ratum habiturum illo non ratificante ſolum ad intereſſe tenetur. conſi.83.nume.62. Et ſi ſtipulatoris non intereſt in nulla tenetur.conſ.eo.nu.63.ibi. 87

2 promittens ſe ſoluturũ quod erat relictũ in teſtamento Titij, nõ tenetur ſoluere,ſi teſtãm illud a Titio fuit reuocatum conſ.24.nu.68. 73

2 promittens ſtare laudo in uno,non uidetur approbare in alijs. nume. 161.ibid. 37

1 promittentes præſtare fideicommiſſum , tenetur ad illud præſtandum,non obſtante diuiſione bonorum inter ipſos cohæredes facta. conſ.26.nu.54. 65

4 promittens facere aliquid non expreſſo tempore, obligatus uidetur illud facere infra tempus,quo commode illud poteſt fieri conſi.5 .nu. 45.Iſtud tamen tempus arbitrarium eſt conſ.eo.n.46.ibi. Et quando locus in quo debet fieri.eſt incertus,obligatus facere non dicitur in mora conſtitutus niſi interpelletur.n.47.ibi.Quod inſuper procedit Et poſt lapſum & decurſum diei certa.nu.47.ibid. Creditor enim debuit eſſe paratus,in quo loco uolebat id fieri.ibi. Et ſit creditor interpellaret ,adhuc neceſſe habet exprimere diẽ & locũ.n.48.ibi. 15

2 promittens factum alienum tenetur ad intereſſe ſeu ad pœnã promiſſam.conſ.81.nu.52. 166

3 Et conſ.76.nu.20. 134

4 Et conſ.111.nu.14. 1[illegible]7

4 promittens obſeruare aliquid,& contrarium non facere præciſe tenetur curare,ne contrarium fiat.conſ.21.nu.43. 5

1 promittens factũ alienũ ſimpliciter quis nõ obligatur.conſ.52. n.11. Et debet quis implere conuentiones pro parte ſua.nu. 12. ibi. 112

1 promittens perpetuo habere ratum habet uim mãdati.cũ libera.cõſ.

78.o.30.Maximè quãdo coniũgitur cũ illis n.32.ibi.& n.30. 144
1 Promittens uno contrauenire tenetur obſeruare, quæ geſſit. conſil. 89.num.15. 160
1 promittens cum iuramenta non contrauenire tale iuramentum ſuturum reſpicit & noo præteritum .conſ.96.nu.96. 171
1 Promittens factũ alienum non obligat illum pro quo promittit cõſ. 109.n.1.Nec & ipſe promittẽs uidetur obligari.cõſ.e.o.2.ibi. 203
1 Promittens factum alienum tenetur ad pœnam quam promiſit.nume. 3.ibid. 204
1 Promittens ſe curaturum &c.uidetur ſolum ad diligentiam faciendam obligatus.nu.6.ibi. 204
1 Promittens ſe curaturum &c.obligatur.n.8.ibi.& nu.9. Ita promittẽs uidetur factum proprium promittere.nu.9.ibi.Et tenetur ſaltem ad intereſſe ita promittens.conſ.eo.nu.10.ibi. 204
2 Promittere factum alienum quis oon poteſt regulariter. Et promittendo non obligatur.conſ,16.n.114.Fallit ſi promittit ſe facturum & curaturum.ibi.o.15.uidetur enim iſto caſu propriũ promittere. Et nõ adimplendo tenetur ad intereſſe.Et quid ſi cõtractus principalis ſuper quo iſta ita promiſit eſt nullus.ibi.oo.16. & 17. 43
1 Promptiores ad liberandum & abſoluendum.conſ.117.nu.22. 217
2 Pronepotes ſimul ſuccedunt cum nepotibus ad ſucceſſionem proaui.conſ.36.nu.1.Idem quando tractatur de fideicommiſſo,per quod ſuccedıtur aſcendenti.Secus ſi per fideicommiſſum ſuccederetur trãſuerſali tunc enim nepos non ſubintrat locum patris.nu.2.ibidem. Et quando ſuccedıtur aſcendenti, ſucceſſio erit per ſtirpes , & non per capita.nu.3.ibi. 104
1 pronepotes concepti,& nati poſt mortem proaui teſtatoris adhuc ſuccedunt una cum nepotibus in fideicommiſſo.conſ.36.num.9. Et quid ſi ſuccederetur prorſus ab inteſtato quod tempus conceptionis debeat attendi.nu.9.ibi. 104
2 pronomen ſuum poſſeſſiuum eſt , & dominium denotat . conſil.5. numero.89. 55
1 pronomen ſuum denotat dominium conſ.23.nu.10. 51
2 pronomen hoc eſt demonſtratiuum & ad proxima referendum.cõſ. 19.nu.7.fol.54.& conſi.35.nu.20. 103
3 Et conſ.38.nu.77.fol.58.& conſ.68.nu.14. 116
2 pronomen hic demonſtratiuum eſt.Et ad proxima referrẽdum. conſ. 20.num.48.& 49. 63
2 pronomen ſuum,ueſtrum,noſtrum dominium denotat. conſil. 104. numero.90. 169
3 pronomen meum non includit res alienas.conſ.1.nu.61.& 62. 6
3 pronomen & relatiuum,ſui,ad quoi referendum ſit.conſ.7.n.35. 14
3 pronomen,meum,relationem habet ad tempus præſens.conſ.55.numero.34. 91
4 pronunciatio ſuper competentia,quando ualeat, & quando non.conſil.108.nu.44.& nu.42. 125
4 pronunciandũ eſt ſuper petitorio,& poſſeſſorio.conſ.95.n. 27. 116
2 propinquorum appellatione ueniũt maſculi & fœminæ.conſ.20. nu. 18.fol.67.& conſ.22.nu.53. 67
3 propinquior fratri defuncto,dicitur ſoror utrinque coniuncta. conſ. 59.nu.18.Idem ſi ſtatutum diſponit,mulierem non poſſe contrahere,ſeu compromittere ſine conſenſu fratris propinquioris,intelligitur enim de utrinque coniuncto,& non de alio.nu.19.ibi. 98
3 propinquior dicitur conſiderato ordine ſuccedendi , & non paritate gradus.nu.20.ibi. 98
3 prophana in cauſa ſi demandatur electio incerta perſona, de certis, ualet,nec erit captatoria.conſ.38.nu.31.& aliis ſeq.Et quid ſi datur incertitudo perſonarum omnimoda.nu.32 ibi. 58
3 prophanis in cauſis nulla lex limitat captatoriam uoluntatem.conſ. 38.nu.29. 58
3 prope , dictio,& dictio iuxta,quid importent.conſ.58.nu. 58. 96
1 prorogari & extendi poteſt iuriſdictio.conſi.8.nu. 22. 19
1 proponenti & allegantı aliquid incumbit onus illud probandi.conſi. 31.nume.10. 79
1 propoſitum.Idem operatur propoſitum in propoſito ſicut oppoſitum in oppoſito.conſ.31.nu.122. 79
4 proprietas dicitur quæſita filiofamilias in hæreditate aduentitia poſt ipſius aditionem.conſ.157.nu.12 163
4 proprietas bonorum aduentitiorum uenit in publicatione bonorum pro delicto filii,quando uſusfructus eſt alterius.nu.22.ibid. Etiã ſi proprietas filio debeatur ſub conditione.nu.23.ibi.Per has enim cõfiſcationes non fit præiudicium uſufructuario.nu. 25.ibi. 3
4 proprietas continetur appellatione bonorum.nu.26. ibi. Prout etiã continentur iura.nu.27.ibi.Et iſta ueniunt in confiſcatione bonorũ propter delictum filii ſi tempore delicti erant quæſita. ibi. In publicatione bonorum non ueniunt futura.nu.28.ibi. Nec uenit hæreditas non adita . nu.29.ibi. 535
2 Proprietas,& uſusfructus differunt.conſ.65.nu.25. 147
1 Proprietas aquarum eſt illorum in quorum prædiis habent originẽ, uel illa ingrediuntur.conſ.114.nu.5. 215
4 Proprietatis reſpectu quis poteſt, eſſe dominus non autem reſpectu iuriſdictionis.conſ.16.nu.24. 29
1 Proprium quod eſt commune non eſt.conſ.115.nu.15. 206
4 propria authoritate non licet alicui ſibi ius dicere de facto, & id faciens,punitur.conſ.91.nu.20. 113
4 proprius motus non tollit falſitatem cauſæ expreſſe. conſ. 68. numero. 217. 85
1 prorogationes compromiſſi an & quando faciant nouum compromiſſum.conſ.43.nu.1.Et quid ſi prorogando,de nouo compromiſerunt.nu. 3.ibi.Et iuramentum ſuper iſto actu præſtitũ diuerſum erit iudicandum a iuramento præſtito ſuper primo.numero.4. & nume. 6.ibi.Et præſtitum ſuper primo an dicatur repetitum in ſecundo actu.nume.5. 99
1 prorogatio compromiſſi quo caſu inducat unum, & idem compromiſſum ſeu nouum , ſi durante termino primi factum.nu. 7.ibi. 99
1 prorogatio facta ab arbitrio quando ualeat.n.9.ibi.& n.8.& quid ſi in prorogatione appoſuere maius tempus,quam eſſet in primo.ibi. Et quid ſi in ea fuit admixtum quid nouum,& noua qualitas.n. 10. ibi. Non enim poterit tunc ualere in uim prorogationis.nu.11.ibid. Et partes in prorogatione eligentes tertium , nouum dicuntur facere compromiſſum.nu.12.ibi. 99
4 Prorogatia iuriſdictionis,nedum uerbo,uerum facto, & tacite fieri poteſt.conſ.15.nu.4. 82
4 Prorogatio fieri poteſt de re ad rem,& de cauſa ad cauſam, & per proſequutionem.nu.5.ibi. 28
1 Prorogatio inducta fuit ex conſenſu præſtito uirtute dictæ ſatiſdationis.conſ.48.nu.6. 107
Prorogatio an ſolũ noceat principali,an etiam ſuo fideiuſſori. conſ. 48.nume.13. eo.
4 Prorogatio compromiſſi quando fieri poſſit,ut laudum inde latum ualeat.conſ.41.nu.23. 53
4 prorogatio temporis ſubreptitia,nihil prodeſt.conſi.quadrageſimonono.num.33. 60
3 Prorogatio compromiſſi quo tempore facienda eſt ut reddatur ualida.conſi.28.num.6. 45
4 Prorogatio fieri debet,durante termino,& non poſt.conſi. centeſimo trigeſimoquarta.n.18.Et an de nouo poſſit compromitti per procuratorem.nu.19.ibi. 142
1 Prorogandi compromiſſum poteſtas conceſſa arbitris intelligenda eſt ſi partes conſentiant uel ſaltem ipſis ſit notificata .conſ.43.num. 8. & 13. 99
1 proſapia,quæ proprie dicatur.conſ.93.nu.33. 189
2 Proſequuta magis quàm petita attenduntur.conſi.112.nu.55. 211
4 Proſequuta debent attendi,& ſatis eſt ſententiam illis eſſe conformem.conſ.23.nu.7. 129
1 Proteſtatio ao poſſit proteſtari.conſil.decimo nume. uigeſimonono. & nume.31. 21
1 Proteſtatio ſola non ſufficit ad probandum metum.nu.36.ibi.& nu. 37.Et ſi quod quandoque ſufficiat,ſola proteſtatio,tamen fallit quãdo fit ſuper metu.nu.37. 22
1 Proteſtatio facta ex cauſa non uera non prodeſt proteſtanti.nu.40. ibid. Et idem quando actus geſti non dependebant ,a ſola uoluntate proteſtantis.nu.41.ibi.& nu.44.Et quãdo prodeſt,uel ne, ſi non fuerit intimata.nu.42.ibi.& nu.43.46.& 47. 22
1 Proteſtatio tendens in captionem & deceptionem alterius non prodeſt.nu.45.ibi. 22
1 Proteſtatio tollitur per actum facti,contrarium proteſtationi. numero.48.ibi. 22
1 Proteſtatio non prodeſt ſi in ea non ſit mentio iuramenti, quod interueniat in actu.nu.49.ibi. 24
4 Proteſtatio ſola non ſufficit ad probandum metum.conſilio quinto. numer.169. 16
4 proteſtatio declarat conſenſum non adhiberi.conſi.162. nume.uigeſimooctauo. 169
4 proteſtatio facta & continens actum metu fieri prodeſt proteſtanti. conſ.5.nu.167.ſed contra.nu.194.& ſeq.259.195. 16
4 proteſtatio ut iuuet,debet continere aliam cauſam, quàm metus conſil.5.num.194. 16
4 proteſtatio non prodeſt quando fit clandeſtina,& non fuit intimata. num.ibid. 16

4 Proteſtatio non tollit actus præcedentes conſummatos, & perfectos nam neceſſarij ſunt ex poſtfacto. num. 196. ibid. maxime quando in proteſtatione non fuit facta mentio iuramenti præſtiti ſuper actu geſto num. 197. ibidem. fo. eo.

3 Proteſtatio & reſeruatio irritum ſatis operatur. conſil. 80. numero 12. 147

4 Proteſtatio facta per mulierem poſtmodum profeſſam, quo tempore facienda, ad hoc, ut ualeat. conſ. 65. nu. 18. 82

4 Proteſtatio quando & quo caſu iuuet. conſi. ſexageſimoſexto. numero. 10. 81

1 Proteſtatio contraria facto non conſideratur. conſilio. 112. numero. 57. 211

1 Proteſtatio contraria facto non conſideratur. conſi. 113. nu. 20. maxime ſi actus ſequens proteſtationem fuit acceptus. nu. 11. ibid. 213

3 Proteſtatio contraria facto an inducat præſumptionem deficientis uoluntatis, ſi facta eſt ex interuallo. conſi. 10. nu. 18. 17

4 Proteſtatio non eſt nociua ignoranti, & contrahenti contra illius tenorem. conſ. 69. nu. 95. Quando in proteſtatione non requiratur alicuius præſentia. nu. 116. & nu. 142. 95

3 Proteſtatio & reſeruatio conſeruat ius. conſi. 70. nu. 20. 123

3 Proteſtatio ſolum conſeruat ius, non autem dat nouum. conſi. 104. numero. 10. 168

3 Proteſtationes alia præſtita ſatiſdatione remittuntur. conſi. 127. numero. 79. 170

3 Proteſtatio conſeruat ius proteſtantis. conſi. 119. nu. 61. 174

2 Prothocollum & imbreuiatura ſcribi debet per notarium rogatum, uel ſaltem ipſe ſubſcribere debet. conſi. 12. nu. 120. Alias ſi non ſcribit, nihil probat. nu. 121. ibid. 28

2 Ex prothocollo & imbreuiatura nulla non poteſt reaſſumi publicū documentum. nu. 122. ibid. eo.

2 Prothocollum ſi nullum eſt ſumptum ex eo etiam erit nullum. conſilio. 12. numero. 128. 28

2 Prothocollum teſtamenti de ſe non probat teſtū. conſ. 27. nu. 3. 86

2 Prothocollum exiſtens nullum, etiam ſumptum ex eo erit nullum. numero. 14. ibidem. 86

2 Prothocollum ſcribi poteſt manu alterius quàm notarij, & ita ſcriptum eſt ualidum. conſ. 18. nu. 28. 89

4 Prouidere & mandare prouideri differunt. conſ. 79. nu. 3. 186

1 Prouiſio noua inducitur per adiectionem factam interrogationi. conſi. 81. numero. 26. 148

1 Prouiſio correſpondens ſpolio capitur pro reintegratione, & reſtitutione conſi. 19. nu. 29. 41

2 Prouiſio ſpecialis facit ceſſare generalem legis. conſ. 15. nu. 74. 40

2 prouiſio facta a teſtatore in uno caſu, an extendatur ad alium, quem teſtator uerìſimiliter prouidiſſet, ſi de eo cogitaſſet. conſ. 62 nu. 24. 143

2 prouiſio facta in unum caſum, an porrigatur ad alium de quo teſtator uerìſimiliter idem diſpoſuiſſet, ſi de eo cogitaſſet, uel interrogatus fuiſſet. conſ. 89. nu. 8. 181

4 prouiſio, quæritur ius in iure per prouiſionem. conſ. 89. nu. 4. 51

4 prouiſio papæ de uacaturo regulariter non ualet. conſi. 74. numero. 50. 152

4 prouiſio beneficij, ab initio nulla, non poteſt reconualeſcere. conſil. 117. numero. 14. 130

4 Prouiſio noua obtenta durante tempore dato expectantibus ad publicandū, an ualeat, uel ne. conſ. 118. nu. 1. & per totum, & num. 3. & 5. 131

4 Prouiſio noua unde dicatur, papa poteſt titulos multiplicare. nu. 2. ibidem. An quæratur ius plenum reſolutiuum, & quid ſtāte regula. nu. 4. ibid. & nu. 14. An quæratur tale ius, quod perditur per nō publicationem. nu. 15. ibid. & nu. 16. Et quid ſi minus prorogatiuatus acceptat, & obtinet prouideri, & pendente termino ad publicandū tertius obtinet ſibi de nouo prouideri, an ualeat noua prouiſio. nu. 6. ibi. Et tale ius quæſitū ſit reſolubile. n. 7. ibid. Aliqui uolunt talē nouā prouiſionem eſſe nullam. ibid. num. 8. Et iſta prouiſio an ſit in ſuſpenſo. ibidem. 131

4 Prouiſione, & acceptatione an quæratur ius, uel ne. nu. 10. ibid. eo.

4 Papalis non tollitur per ſubſequutam prouiſionē. nu. 11. ibid. eo.

4 Prouiſiones apoſtolicæ an laborent uitio ſurreptionis. nu. 12. ibid. Et quid ſi omnes fecerunt diligentiam. nu. 13. ibid. eo.

4 Prouiſio, facta alicui pēdente termino ad acceptandū nulla eſt, in præiudicium illorum qui habent fortius decretum. cōſ. 119. num. 23. 24. & 20. 133

4 Prouiſio facta ab executore inhabili, nihil ualet. nu. 29. ibid. 133

4 Prouiſio apoſtolica an præualeat habenti reſeruatio. ad primo uocaturas. conſ. 142. nu. 1. 148

4 Prouiſio redditur nulla, ſi non implentur contenta in illa. conſi. 163 numero. 36. 148.

4 Prouiſiones plures ubi concurrunt factæ ab eadem perſona ſuper eadem beneficiu, nec apparet de prioritate, ambæ prouiſiones ſunt inualidæ. conſi. 101. nu. 10. 120

4 Prouiſus de beneficio non poteſt illius poſſeſſionem ingredi niſi cauſa cognita, & citato poſſeſſore. conſi. 49. nu. 16. 60

1 Prouocans ad duellum infamis repellitur. conſi. 31. nu. 11. 79

1 Prouocanti quæ remedia competant contra recuſantem duellum. conſi. 31. nu. 8. 79

1 Prouocatus non tenetur reſpondere nouæ querelæ. conſilio 31. numero 10. 79

1 Prouocatus ad duellum non poteſt illud ſaluo ſuo honore recuſare. conſi. 31. num. 4. 79

1 Prouocato licet opponere contra perſonam prouocantis, quia eſt legitimanda. conſi. 31. nu. 18. 79

4 Prouocatus poteſt impunè ſe defendere. conſi. 151. nu. 28. 156

1 Prouocatus an poſſit iure ſuo duelli locum eligere. conſi. 81. nu. 24. & numero 4. 79

2 Proximiores in gradu qui dicuntur. conſi. 36. nu. 7. 104

2 Proximior qui reperitur tempore mortis teſtatoris, ille debet admitti in ſucceſſione ab inteſtato. conſi. 85. nu. 35. 172

Proximior quis dicatur in ſucceſſione feudi. conſi. 2. numero 47. & numero ſequen. 7

1 Proximior, quando ſucceditur feudo proximior admittitur cuius debet eſſe proximior. conſi. 3. nu. 6. 12

2 Proximior, & propinquior ab inteſtato morienti ſuccedit. conſ. 20. numero 2. 62

2 Proximior quibus modis conſideretur. nu. 20. ibid. 62

2 Proximior quis dicitur. nu. 21. ibid. 62

2 Proximior intelligitur ſecundum ordinem ſucceſſionis, ſi profertur a ſtatuto. numero 19. ibid. 62

2 Proximior in gradu ſucceſſione præfertur alijs regulariter. nu. 28. ibidem. 62

2 Proximior ex linea, ſeu ex parte patris qui dicatur in diſpoſitione teſtamentaria. nu. 38. ibi. 62

2 Proximiores uocati ad fideicommiſſum habent, uti filij præmortuorum ueniant una cum patruis. conſ. 40. num. 8. & plenius. num. 12. & ſequen. 111

2 Proximiores in gradu in fideicommiſſis præferuntur alijs. conſi. 74. numer. 12. 156

2 Proximiorum appellatione, nedum maſculi, uerū & fœminæ ueniunt. conſ. 89. nu. 40. 181

3 Proximiores excludunt remotiores. conſ. 21. nu. 24. 32

3 Proximiores ſuccedunt mentecapto morienti ab inteſtato. conſ. 88. nume. 17. 149

2 Proximior in gradu tranſuerſalium, & prior in gradu ſuccedit excluſis alijs in gradu poſterioribus. conſ. 30. nu. 4. Niſi caſus eſſet exceptuatus. nu. 5. ibi. 54

2 Proximiores in fideicommiſſo uacante admittuntur filij fratrum ſimul cum patruis. conſ. 60. nu. 48. fol. 60. & conſ. 37. nu. 44. 106

2 proximior in gradu regulariter præfertur alijs, niſi uerſemur in caſu exceptuato. conſ. 37. nu. 6. 106

2 proximior tanquam nominatus alijs præfertur. conſi. 40. n. 31. 112

2 proximior de iure communi ſuccedit. conſ. 60. nu. 3. 148

4 proximus accingi habetur pro accincto. conſ. 43. nu. 10. 55

4 pſalmiſta an ſit capax beneficij eccleſiaſtici, conſi. 125. nu. 22. 137

1 proximitas non attenditur in ſucceſſione feudi reſpectu perſonæ, a qua uacat, ſed reſpectu illius a quo incepit, & conſideratur pactum, & contractus illius. conſ. 33. nu. 131. 52

3 proximitas conſideratur in ſucceſſione feudi, & contractus illius a quo feudum incepit, & non reſpectu perſonæ eius a quo uacat. conſ. 65. num. 12. 105

2 proximum excludit antecedentia et uerificatur in ultimis. conſ. 24. nume. 31. 72

4 PVBES contrahens per uerba de præſenti matrimoniū cum muliere habente octo annos non poteſt diſſentire. & contrauenire, ſi illa perueniens ad ætatem legitimam ratam habuit illam deſponſationem, ita factam. conſ. 51. num. 1. Iuris enim interpretatione talis diſpenſatio reſoluta fuit in ſponſalia de futuro. nu. 1. ibi. 62

4 publica inſtrumenta plene probant. conſ. 70. nu. 24. 56

4 publicare propriè quid ſit. conſ. 39. nu. 30. 51

2 publicatio matrimonij in eccleſia non eſt neceſſaria. conſilio. 15. numero. 42. 40

Publicatio alicuius chartelli præſumitur prius facto ex data ipſius eo ſ.10.nu.1. Et ob ueram publicationem, quæ requirantur.n.3.ibi. Nec dicitur publicatio facta, ſi ſolum legitur corā domino ſuperiore publicare uolentis.nu.4.ibi. Etiam illo prohibente.nu.3.ibi. 78

2 Publicatio eſt de ſolennitate intrinſeca.con.18.nu.52. 89

4 Publicatio facta inter miſſarum ſolemnia, uel in ſermone aſtante populo ſufficiens eſt.conſ.39.nu.31. 51

4 Publicatio apud certiores, fruſtatoria eſt.nu.34.ibi. eo.

4 Publicatio inſtrumenti eſt de ſubſtantia.conſ.80.nu.8. 107

4 Publicatio, & petitio poſſeſſionis debent fieri ab illo reſignatario, non reſignante, uel ſatisfiat regulæ.conſ.145.nu.7. 148

3 Publicè factum quando dicatur.conſi.34.nu.9. 54

1 Punctus loco copulæ habetur.conſ.31.nu.131.fol.74.& conſi.78.numero.4. 144

1 Punctus operatur incluſionem copulati præcedentibus ita ut omnia includantur.conſi.88.nu.5. 144

3 Punibile non eſt quando ſit aliquid permiſſum, licet ex illo ſequi poſſit ſpecies alicuius delicti.conſ.67.nu.60. 111

4 Punibile ut ſit auxilium de iure communi, debet eſſe cooperatiuum, & propinquum.conſ.166.nu.29. 142

1 Pupilla, quilibet & etiam extraneus poteſt petere ut pupilla moram trahat in aliquo loco & apud perſonas honeſtas, & minime ſuſpectas.conſil.56.nu.1. Et in iſtis ſuccedit iudicis arbitrium etiam quandoque contra patris uoluntatem & ordinationem.ibi.num.2, & 3. Et quando pater nihil ordinauit iudex id faciet.nu.4.& tale iudicis arbitrium non eſt abſolutum ſed regulatum.n.3. Et iſto caſu ſuſpectus erit qui ſuccedere poſſet pupillo.n.6. Et circa quæ uerſari debet iudicis arbitrium.n.7. Et qualibet minima ſuſpicio repellit educatorem.nu.8. Et ſi perſona eſt debitrix ſuſpecta erit.n.10. Item & quando lites ſunt futuræ inter eos.n.11. Et quando urget ſuſpicio inſidiarum et malignæ fabricationis.nu.12. Et quando educatores eſſent minores.n.13. uel quando moribus honeſtis & bonis carerent.nu.14. 119

1 Pupilla debet libertate frui.conſ.65.nu.13. Et non debet detineri, cũ id ſit ſeruitutis ſpecies.nu.16.ibi. Et reponi debet in loco libero. nu.17.ibi. Et potiſſima cauſa pudicitia eſt conſideranda.n.18.ibi. Et bene poterit educari, & retineri ab auia.nu.21.ibi. Et quæ habet amorem erga neptem.nu.22.ibi. Et maiorem affectionem.13.ibid. Et nullus amor uincit ſuum.n.24. Et pro deſcendentibus rapit optimum. ibi.nu.25. Et ſi concurrunt auus maternus & paternus iudicis erit arbitrium apud quem.ibi.nu.18. Et ſi conſanguinei ſunt ſuſpecti iudex eliget extraneum eſto quod eligendus habitet extra territorium iudicis illum conſtituentis.ibi.nu.36.37. 119

2 Pupillus dicitur mori teſtatus & cum teſtamento quando pater filio ſuo pupillo teſtamentum facit.conſ.22.nu.1. 66

3 Idem quando pater reciprocam fecit ſubſtitutionem filio ſeu compendioſam.ibi.nu.4.& 5. 66

2 Idem quando pater filio inteſtato decedenti ſubſtituit.ibi.n.6. eo.

3 Pupillus moriens inteſtatus dicitur mori, & in eo uerificatur ſignificatio.conſ.22.nu.9. 66

2 pupillus non poteſt per fideicommiſſum grauari in legitima.conſ.41. numero.44. 67

2 Pupillus non poteſt facere teſtamentum.conſ.58.nu.12. 137

3 Pupillus moriens in pupillari ætate, facit locum ſubſtituto.conſi.39. numero.3. 138

3 Pupillus multum differt an acquiratur res ex pecunia pupilli, an ex pecunia redacta ex uenditione rerum pupilli. conſi.80.nu.10. ſollic in ſubſidium.ibi.nu.29. 146

2 pupillus cui per pupillarem ſuccediitur, non dicitur mori inteſtatus. conſ.73.nu.28. 155

2 pupillus an dicatur ſuccedere inteſtatus.conſ.84.nu.7. 170

1 pupillus quando & ex quibus poſſit reuocare ſocietatem.conſ.84.n.8.& nu.47.50.51.52.53.et alijs. 133

1 pupillus agendens tutore authore nihil agit.conſi.98.nu.55. 178

2 pupillus ſolus non poteſt contrahere.nu.56.ibi. Etiam ſi iuramentũ præſtiterit.nu.57.ibi.

1 pupillus uidetur contrahere, quando tutor pro eo contrahit. conſil. 99.nume.38. 181

2 pupillus non poteſt contrahere aliquo caſu per ſe.nu.39.ibi 181

4 pupillo ſuccediitur per pupillarem, cui eſt facta, & quo ad eius bona. conſi.146.nu.29. 151

3 pupilli morientes in pupillari ætate dicuntur mori teſtati, quãdo pater illis ſecundas tabulas fecit.conſ.15.nu.8.& n.10.11.& 12.23

3 pupillus communiter non poteſt habere filios. conſ.25.nume.22. Et communiter accidẽtibus filij procreantur poſt pupillarem ætatem. nume.23.ibidem. 38

2 pupillaris ſubſtitutio facta ad bona ipſius teſtatoris non excludit quia ſubſtitutus in omnibus bonis pupilli ſuccedat.conſi.60.n.9. 139

2 pupillaris expirat, ſi peruentum eſt ad ætatem pubertatis.conſi.82. numee.2. 168

2 pupillaris an adaptetur filio naturali.conſi.13.nu.32. 35

3 pupillaris tranſmittitur ad ſecundum ſubſtitutum, ſicut trãſmittitur uulgaris & fideicommiſſaria.conſ.73.nu.41. 129

2 purgatio moræ ceſſat poſt idem appoſitum a lege. conſilio. 19. numero. 199. 33

1 purgatio moræ non recipitur in ultimis uoluntatibus, quando executio fit ipſo iure.nu.225.ibi. 33

2 purgatio moræ ceſſat quando lex poſt lapſum termini facit executionem.num.230.ibid. eod.

2 purgatio moræ ceſſat, quando pœna ponitur ratione delicti. numer. 231.ibid. eod.

2 Item quando quis delinquit in teſtatorem.nu.233.ibi.

2 purgatio moræ quando reſpicit damnum tertij, ceſſat æquitas canonica.nu.236.ibi. Et quid quando ſumus in foro contentioſo & iudiciario.nu.241.

Et quid quando unus tractat de damno uitando, & alius de lucro.numero.142.ibi. 55

1 purgatio pœna incurſa ceſſat, quãdo in obligatione eſt appoſita dies certa conſ.34.nu.35. 90

1 purgatio moræ ceſſat ex pluribus.conſi.19.nu.221. 33

4 purus laicus non poteſt beneficia præſcribere.conſi.13.nu.9. 27

De litera, Q.

3 QVALITAS appoſita in uno gradu ſubſtitutionis, nõ cenſetur repetita in alio gradu.conſ.87.n.46. maxime quando diſpoſitio eſt uoluntaria.nu.47.ibi. 177

2 Qualitas appoſita in uno capite an cenſeatur repetita in alio, quando orationes ſunt diuerſæ. nu.48. ibidem. Et quando capitula ſunt prorſus ſeparata.ibid. 177

2 Qualitas maſculinitatis a teſtatore expreſſa non ob aliud cenſetur conſiderata niſi ad conſeruationem agnationis, & familiæ, & ut bona remaneant in illa.conſi.13.nu.35.fol.16.conſ.27.num.31.fo. 86.conſi.41.nu.38.fo.113.conſi.44.nu.15.fo.120.conſ.55.nu.9. fol.134.& conſi.90.nu.15.& 23. 182.& 183

3 Et conſilio.5.nu.18. 12

2 Qualitas appoſita in uno capite teſtamenti an & quando cenſeatur repetita in alijs.conſi.37.nu.58.fol.107.conſ.38.nu.20.27.& 32. fol.109.& conſi.68.nu.12.fo.150.conſ.95.nu.28. & alijs ſeq. Et quid ſi ita repetendo ſequeretur abſurdum.nu.34.& nu.30. Quid & ſi ſequeretur contrarietas ipſius teſtatoris.nu.30.ibi. Et quid quando eſt diuerſitas rerum, & orationes ſunt diuerſæ, licet cõcurrat identitas perſonæ.nu.31. 193

3 Et conſ.18.nu.10. 27

Qualitas delicti eſt narranda ut ualeat remiſſio.conſi.1.nu.123. 2

1 Qualitas requiſita in aliqua diſpoſitione probanda & uerificanda eſt.conſ.17.nu.28. 39

Qualitas hæredum alterat naturam feudi, & facit illud hæreditariũ conſi.23.nu.167. Etiam ſi dictum uerbum hæredibus, eſſet appoſitum in clauſulis acceſſorijs, & executiuis.nu.163.ibi. 52

1 qualitas adiuncta uerbo intelligenda eſt ſecundum tempus uerbi, cui apponitur.conſ.24.nu.33. 63

4 Et conſ.50.nu.13. 61

1 Qualitas rei inducit præſumptionem inter contrahentes. conſ.32. numero.31. 84

1 Qualitas contractus intelligitur ſecundum mentem.nu.56.ibid. 84

2 Qualitas pretij infert, ut menſura dicatur appoſita demonſtratiue. conſ.64.nu.44. 228

2 Qualitas repugnans menti contrahentium nunquam cenſetur repetita.conſi.88.nu.19. 158

3 Qualitas maſculinitatis conſiderata cenſetur ſolum in caſibus promiſſis & expreſſis, non autem in alijs omiſſis.conſi.14.nu.22. Reprobatur opinio Guido.pa.& Dec.nu.23.ibi. 22

3 Qualitas maſculinitatis expreſſa a teſtatore penitus excludit fœminas.conſi.22.n.26. Talis expreſſio maſculinitatis facta uidetur propter maſculos ad excluſionem fœminarum.nu.27.ibi. 34

3 Qualitas & conditio uni legato adiecta ſub una oratione contento, intelligitur repetita alteri legato in eadem oratione comprehenſo.cõſil.25.nu.13. 36

3 Qualitas a ſtatuto requiſita neceſſario debet interuenire. conſilio. 34.n.10. Et non ſufficit actum celebrari, ſi non adeſt ipſa qualitas. nume.11.ibidem. 54

3 *Qualitas maſculinitatis, uno caſu conſiderata per teſtatorem, non capit alium caſum. conſ. 35. num. 16. Et conſideratur in caſibus expreſſis tantum & non in alijs. nu. 17. ibid.* 55

3 *qualitas expreſſa in uno capitulo, an & quandu cenſeatur in alia repetita conſ. 35. nu. 16.* 55

3 *Qualitas maſculinitatis limita limitatum producit effectum. conſil. 35. nu. 20.* 55

3 *Qualitas ſtatuti loquentis de dotata uerificanda eſt in uerſic. qua uiuente fratre. conſ. 40. nu. 14.* 61

3 *Qualitas maſculinitatis expreſſa ſatis operatur. conſil. 42. numero. 14. Et quando qualitas maſculinitatis eſt appoſita actiuē & paſſiuē num. 15. ibid. Et quid ſi teſtator tranſgreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionum. nu. 16. ibid. Et quid ſi idem ſtatuiſſet, ſi de hoc fuiſſet interrogatus nu. 17. ibid.* 65

3 *Qualitas filiorum maſculorum, quando & quo caſu procedat. conſil. 63. nu. 15.* 103

3 *Qualitas maſculinitatis ita uiget in nepote ſubſtituto, ſicut in ſuis maſculis poſitis in conditione. conſi. 66. nu. 40. Et in uerſ. ſiue propter rationis indentitatem, debet habere locum fideicommiſſum, & diſpoſitio. nu. 41.* 106

1 *Qualitas requiſita a ſtatuto neceſſario probanda eſt, ut ſtatutum poſſit procedere & habere locum. conſ. 97. nu. 124. fol. 174. conſ. 66 112. & nu. 113. & nu. 104.* 132. & 133

3 *Et conſ. 59. nu. 32.* 98

4 *Et conſ. 62. nu. 42* 79

2 *Qualitas a ſtatuto requiſita omnino probanda eſt. conſilio 12. numero. 51.* 28

2 *Qualitas illa natiuitatis appoſita à teſtatore debet adeſſe eo tempore. conſ. 13. nu. 146.* 36

2 *Qualitas quod ſit filius tempore legitimationis neceſſario probanda eſt. nu. 128. ibid.* 36

2 *Qualitas expreſſa in uno non uidetur repetita in alio quando capitula ſunt ſeparata. & habent orationem perfectam, maxime quando adeſt diuerſitas perſonarum, & rerum. conſ. 18. nu. 28.* 89

2 *Qualitas quæ eſt cauſa admiſſionis alicuius probanda eſt. conſili. 4. nu. 18.* 10

2 *Qualitas filiorum maſculorum poſita in uno capitulo non cenſetur repetita in alio in quo ſimpliciter fit mentio de filijs conſil. 18. nume. 8.*

8 *Contrarium tamen habetur ibidem. numero. 21. & ſequen. pluribus maxime. 34. 37.* 50

2 *Qualitas unius capituli non cenſetur in alio repetita, quando induceretur quid exorbitans, & correctorium iuris. ibi leui numer. 9. ſed melius. nu. 37.* eod.

2 *Qualitas quando ponitur inter plura quæ reguntur ab eodem uerbo & in eadem oratione deſcribitur. debet omnia pariformiter qualificare ibi. nu. 25.* eod.

2 *Qualitas aliquod uerbum qualificans dicitur qualificare omnia, quæ ab eodem uerbo reguntur. ibi. nu. 26.* 50

2 *Qualitas illa, ſine filijs maſculis. conſiderata per teſtatorem excludit filias fœminas, & deficientibus maſculis purificat diſpoſitionem relictam ſub illa qualitate, & conditione. conſ. 25. nu. 11.* 78

2 *Qualitas expreſſa in conſtitutione integruente debet alias cōſtitutionis diſpoſitio ceſſat. conſ. 27. nu. 75.* 87

2 *Qualitas maſculinitatis non poteſt locum habere niſi fideicommiſſum eſſet inductum quo ad omnes deſcendentes quando propter id maſculinitas fuit conſiderata. conſ. 30. nu. 26.* 94

2 *Qualitas maſculinitatis expreſſa a teſtatore, uidetur facta gratia conſeruandæ familiæ, & agnationis. conſ. 31. nu. 18.* 96

2 *Qualitas maſculinitatis an uideatur inducere grauamen fideicommiſſi nepotibus, & alijs ſequentibus. nu. 16. ibid.* 96

2 *Qualitas maſculinitatis an inducere uideatur effectum, ut ita poſiti in conditione, cenſeantur diſpoſitiue uocati nu. 19. ibi.* 96

2 *Qualitas maſculinitatis finem capit in perſona expreſſa. conſil. 31 nu. 20. Dicta qualitas maſculinitatis, cenſetur appoſita ad excludendas fœminas. & ad excludendum ſubſtitutum. numero. 22. ibid. Non bene locuti ſunt illi, qui circa iſtud contrarium dixerunt. nu. 22 ibidem.* 96

2 *Qualitas adiecta in uno capite, ſeu gradu, non cenſetur repetita in alio capite, & alio gradu. conſil. 38. nu. 23.* 109

2 *Qualitas & conditio adiecta perſonæ primitus nominatæ non cenſetur repetita in alijs perſonis poſtmodum nominatis. conſi. 38. numero. 28. Et maxime quando aſſignari poteſt diuerſa cauſa. & ratio. ibidem. Et mens teſtatoris in illis potiſſime conſideranda eſt. ibi.* 109

2 *qualitas maſculinitatis ſolū conſideratur in caſibus expreſſis, & nō in alus. conſi 44. nu. 10.* 120

2 *Qualitas maſculinitatis, & familiæ ſatis dicitur adimpleta, ſi ad unū de familia bona peruenere. nu. 18. ibid.* 120

2 *Qualitas maſculinitatis appoſita uidetur fauore agnationis, & ut bona cōſeruentur in familia. conſ. 51. numero. 13.* 128

2 *Qualitas maſculinitatis a teſtatore expreſſa fœminas excludit & maſculi proximiores cenſentur uocati. conſ. 55. n. 18. & 12.* 134

2 *Qualitas maſculinitatis excludit fœminas. conſ. 63. n. 21.* 144

2 *Qualitas maſculinitatis nō alterat diſpoſitionē ſtante ſtatuto excludēte fœminas. conſ. 86. nu. 17. Quid autem ſit de iure communi dubitatur. ibidem.* 174

2 *Qualitas dotandi filias non alterat primam ſubſtitutionem nec alias ſequentes. conſ. 86. nu. 63.* 174

2 *Qualitas maſculinitatis, expreſſa in primo gradu non extenditur ad alios gradus ſubſequentes. conſi. 87. nu. 31.* 177

2 *Qualitas maſculinitatis, uidetur appoſita ad excluſionem fœminarum tantum. nu. 33. ibi.* 177

Reprobatur opinio Guidi Pa. & Deci. ibid.

2 *Qualitas expreſſa per teſtatorem in uno capitulo non cenſetur repetita in alio diſtincto & ſeparato & habente perfectam orationē. conſilio. eodem. nu. 44.* 177

2 *Qualitas appoſita de natis ex legitimo matrimonio debet adeſſe tempore natiuitatis, nec uerificatur ac ſuppletur per legitimam. conſilio 9. nu. 45.* 18.

1 *Qualitas noua appoſita in inueſtituris ultimis attēditur. conſi. 6. numero. 11.* 18

3 *Qualitas & conditio perſonæ ipſius debitoris ualde conſideranda eſt conſ. 99. nu. 43. Et qualis ſit arbitrio iudicis remittitur. n. 44. ibi.* 164

4 *In qualitate rei non requiritur tanta ſolennitas, ſicut in ſubſtantia. conſi. 44. nu. 11.* 55

4 *Qualitas debet interuenire tempore quo celebratur actus. conſ. 50. nu. 22.* 61

4 *Circa qualitatem perſonæ non prouenientem ex natura beneficij, attenditur tempus datæ. nu. 23. ibid.* 61

4 *Qualitas a lege requiſita probanda eſt. con. 52. nu. 26.* 64

4 *Qualitas informat ſubiectum. cui inhæret. conſ. 53 nu. 45.* 65

3 *Qualitas adiecta in una re ex pluribus copulatis in eadem oratione ad omnia ibi poſita porrigitur, ſtante potiſſimum diſponentis mente. conſi. 108. nu. 49. & 50.* 173

4 *Qualitas requiſita ad ſubſtantiam actus, ſi non interuenit uitiat actū conſ. 38. nu. 58.* 712

4 *Qualitas cum informat ſubiectum. cui inhæret. nu. 59. ibi.* 72

4 *Qualitas informat ſubiectum cui inhæret. conſ. 60. nu. 6.* 76

4 *Qualitas adiecta uerbo regulatur ſecundum tempus uerbi. & quo tempore debeat adeſſe. conſ. 62. nu. 37.* 79

4 *Qualitas a ſtatuto requiſita, adeſſe debet eo tempore quo requiritur a ſtatuto. nu. 38. ibi.* 79

4 *Qualitas requiſita in aliquo actu, neceſſario interuenire debet conſi. 53. nu. 44. fo. 65. & conſ. 62. nume. 39 Et prius conſtare debet de dicta qualitatis interuentu. n. 40. ibid. Nec ſufficit, quod talis qualitas poſtmodum interueniat. nu. 41. ibi.* 79

4 *Qualitas additamenti ponit illud in noua ſpecie. conſ. 68. nu. 327.* 85

4 *Qualitas maſculinitatis, appoſita in principio unius capituli, an cenſeatur repetita in alijs. conſ. 72. nu. 31.* 98

4 *Qualitas maſculinitatis appoſita in una parte capituli, cēſetur repetita in alia, ſi eadem orōne complectitur. nu. 35. ibi. nu. 34. maxime ſi adeſt copula. & quæ uniformiter cadere poteſt in unoquoque ex copulatis. nu. 39. ibi.* 98

4 *Qualitas appoſita inter plura, quæ reguntur in eadem ratione, & ab eodem uerbo qualificare debet omnia pariformiter. nu. 36. ibid.* eod.

4 *Qualitas appoſita in una oratione cēſetur relata ad omnes illos ſub illa oratione comprehenſos. nu. 39. ibid.* eo.

4 *Qualitas debet eſſe illo tempore, quo actus fit. conſ. 136. nu. 33.* 143

4 *Qualitas unius uerbi declarationem recipit ab alio. conſilio. 143. numero. 10.* 148

4 *Qualitas requiſita a lege pœnali neceſſario debet interuenire, & probari. conſ. 167. nu. 8.* 174

2 *Qualitates appoſitæ per principem non uidentur appoſitæ ſine effecta. conſi. 4. nu. 20.* 10

3 *Qualitates a ſtatuto requiſitæ uerificandæ ſunt, alias ceſſat ſtatutum conſi. 49. nu. 19.* 77

3 *Qualitates adiectæ legato quando non conueniunt expreſſioni nominis illis ſtandum eſt & non expreſſioni. fallit. conſ. 58. nu. 14. Et per has qualitates adiectas probabitur error nu. 15. ibi.* 95

3 *Qualitas adiecta tempori, intelligitur ſecundum illud tempus. conſi. 67. nu. 104.* 111

3 Qualitates & modificationes a ſtatuto expreſſa uidētur eſſe inducta pro forma & pro ſubſtantia.conſ.67.n.1.Et ex quibus præſumuntur inducta forma,& ſubſtantia ibi. 231

4 Qualitates quæ ſint conſideranda,ut interſitium indicetur lucrum illicitum.conſ.64.nu.14. 81

1 Qualitates non entis non poſſunt eſſe conſil.16.nu.28.fo.69.conſi.31.nu.116. 76

Et ſupra in litera.E.in uerſ. Ens.

3 Quandocunque,dictio diſtributiua eſt,& compendioſam inducit.conſ.11.nu.36. 19

3 Quandocunque dictio diſtributiua eſt, & plura tempora complectitur.conſ.73.nu.1. 228

3 Quandocunq; dictio ſemper,& perpetuo denotat perpetuitatem temporis non tamen excludunt præſcriptionem longiſſimam.conſil.91.nu.11.& declaratur.nu.42. 255

1 Quantitas frumenti poteſt conſiderari, ut ſpecies,conſilio.83.numero.23. 248

4 Quantitas rei non requirit tantam ſolennitatem.ſicut ſubſtantia.conſilio.44.nu.11. 15

2 Quarta reſtituēda quo caſu fideicommiſſarijs erit omnium bonorum quæ fuerant defuncti tempore mortis.conſ.15.nu.28. 78

4 Quarta trebellianica poteſt detrahi de legatis factis fraternitatibus.conſ.34.nu.24. 47

2 Quartas duas detrahit filius grauatus fideicommiſſ. quæ capiunt dimidiā eius partis, quæ ad filiū peruenire debuiſſet,tranſmittitur etiā ad hæredem extraneum.conſ.9.nu.12.fol.18.conſil.27.num.16.& 17.fo.49.conſi.18.nu.93.94.95.96.fo.51.conſ.25.nu.36.fo.78.conſ.26.n.23.& 24.fo.81.conſ.45.n.10.& 11.fo.121.conſ.46.nu.5.fo.123.conſ.47.nu.10.& 11.fo.224.& conſ.65.n.3. 147

3 Et.conſ.1.nu.79.fo.2.conſ.27.nu.7.fo.44.conſ.44.n.4.& 5.fo.66 & conſ.52.nu.10. 83

2 Et in iſtis duabus quartis computantur omnia quæ ad ipſum filium peruenerunt conſ.18.nu.108.109.& 110.fol.51.& conſ.44.numero.43. 120

3 Et conſ.27.nu.2.fo.44. Et omnia per ipſum filium.conſumpta & diſſipata.ibid.nu.3. Item & reliqua omnia quæ fuere per ipſum alienata.ibi.nu.4. 44

3 Quartæ duæ quando ueniunt detrahendæ an imputentur fructus in filijs primi gradus.conſ.43.nu.77. 66

2 Quaſi poſſeſſio filiationis, quando in actu qui non congruit niſi filio proferuntur uerba filiationis,bene dicitur quis eſſe in quaſi poſſeſſione filiationis.conſ.10.nu.50.cum ſequenti. 22

2 Quaſi poſſeſſio filiationis non debet præferri probationi continenti ueritatem.conſ.10.nu.26.folio.19.& nu.90.95.& 96. 22

2 Quaſi poſſeſſio filiationis, an ſufficiat in deciſorijs, conſ.10.numero.10.& 27. 21

2 Quaſi poſſeſſio filiationis datur nedum in filijs legitimis, ſed etiam adulterinis & ſpurijs.conſ.10.nume.35. 21

2 Qui eſt in quaſi poſſeſſione filiationis,transfert onus probandi in contrarium in eius aduerſarium.conſ.10.nu.70.& 71. 21.& 22

2 Quaſi poſſeſſio filiationis an expiret morte patris adulteri dicentis illum eſſe filium.conſ.10.nu.12.ſed contra.nu.97. 21.& 22

2 Quaſi poſſeſſio an ſit ſufficiens in deciſorijs.conſ.12.nu.251. 29

1 Quaſi poſſeſſio in iuriſdictionalibus quæritur per unum actum.conſilio.8.nu.22. 19

2 Quatuor de nouem,quæ partes ſunt.conſ.61.nu.34.& nu.36. 125

3 Quædam honeſte poſſunt capi,quæ tamen inhoneſtè petuntur.conſil.67.nu.57. 112

1 Quæ non ſupplentur per clauſulam habentes pro expreſſis, poſitam in reſcriptis.conſ.39.nu.16. 95

1 Quæ incontinenti fiunt &c.conſ.40.nu.11.& 12. 96

4 Quæ faciant pro apoſtolico,& quæ contra, conſi.118.nume.21.Si minus prorogatiuatus acceptauit,& fuit prouiſus, & alius impetrauit a Papa.nu.22.ibi. 131

1 Quæ conſiderari poſſunt iure familiaritatis factæ non arguunt poſſeſſionis acquiſitionem.conſ.37.nu.4. 93

1 Qualibet pars certa poteſt poſſideri, & non ſit quotitatiua, ut capiunt doc.& alij.conſ.01.nu.47. 25

2 Querelantes contra prohibentem. ne quis poſſit teſtari debent oſtendere intereſſe,alias.querela non procedit.conſ.67.n.11.Et ꝓpter impedimentum datum teſtatori, querelantes conſequuntur duplum æſtimationis.nu.3.ibi.& nu.4.Primum,ſecundum,& tertium requiſitum probandum eſt. quod ille impeditus uolebat inſtituere hæredes iſtos querelantes.nu.32.33.34.& 36. 149

1 Quæritur ius alteri ex dictis in allegationib. ſeu ſcriptura acceptatis conſ.30.nu.23. 78

1 Quæſitum quod proprie dicatur.conſ.9.nu.91. 21

4 Quæſitum iure poſitiuo per ſupremum per principem tollit etiam ſine cauſa.conſ.5.nu.88.Et idem ſi tale ius fuiſſet quæſitum iure naturali ueniret tamen acceſſorie ad ius eccleſiaſticum.nu.89 15

3 Quæſitum filio poſt mortem patris ex contractu & ſtipulatione paterna non erit imputandum in legitimam ipſius filij,nec erit conferendum.conſi.56.nu.12. 93

2 Quæſita per uxorem conſtante matrimonio licet præſumantur quæſita ex bonis mariti,tamen ad illa non competit rei uēdicatio ipſi marito niſi in ſubſidium.conſi.80.nu.9.& nu.25. 246

2 Quæſita per hæredem grauatum,fideicommiſſario non debent reſtitui.conſi.45.nu.13. 121

1 Quæſita iuſto bello non debent reſtitui.conſi.24.nu.26 63

1 Quæſita per uxorem præſumuntur ex pecunijs mariti quæſita. conſil.62,nu.1.& nu.22.Et ius,ita præſumitur, niſi probetur contrarium.nu.2.ibid.Nec creditur ſibi ſi aliter non probat.nu.3.ibid.& nume.23. 126

3 Quæſitis ex rebus eccleſiæ qui ſuccedunt.conſ.109.nu.48. 174

1 Quæſtio quando eſt inter duos de armorum delatione quis ſit præferrendus,& ex quibus cauſis.conſ.29.num.17.& fere per totum conſilium. 73

4 Qui non exprimit contrarium,uidetur permittere.conſ.157.numero.14. 165

1 Qui eſt in poſſeſſione petere poteſt,ut in ea confirmetur.conſilio.41.nu.15. 97

3 Qui unum includit,alia excludit,conſ.59.nu.3. 98

4 Qui non exprimit, præſumitur non expreſſum minime uelle.conſ.8.nu.11. 23

1 Qui uult conſequens,uelle uidetur neceſſarium antecedens, ad illud.conſ.82.nu.73. 249

2 Et conſ.42.nu.26. 115

Et conſ.1.nu.32,fo.2.conſ.8.nu.11.fol.17.conſ.11.nu.21.fol.27.conſ.88.nu.94.fo.139.& conſ.89.nu.17. 181

4 Et conſ.72.nu.28.& 86. 98

Et ſupra in uerſ.conſequens.

4 Qui uidet & patitur ſolui alij.ut inſtitori.approbare uidetur.conſil.72.nu.3. 135

4 Qui non admittitur ad partem un & quando facit partem,conſ.117 nu.10. 130

4 Qui non debebant cōtrahere,et contrahendo dicuntur eſſe in mala fide.conſ.57.nu.18. 71

1 Quid quod non ſit uel ſit & probari non poſſit a pari procedunt, conſ.97.nu.125. 174

4 Quibuſcunque dictio ampla eſt generalis,& complectitur omnem actum.conſ.33.nu.18. 46

2 Quiſque inſtare poteſt,ut miſſio in poſſeſſionem facta uirtute edicti diui Adriani ſortiatur effectum.conſ.81.nu.17. 266

2 Quicunque dictio diſtributiua eſt, & unicuique inſolidum attribuit actum.conſ.43.nu.4. 117

2 Quinquennalis dilatio cōcedi poteſt eo caſu quo non conceditur beneficium ceſſionis.conſ.100.nu.12.& nu.13.ibi. 166

1 Quod ex ſe quis habere non poteſt, id medio alterius conſequitur cōſi.67.nu.8. 132

1 Quod communiter poſſidetur, communiter negligitur regulariter.conſ.34.nu.39. 161

2 Quod nullum eſt minime uenit conſiderandum.conſi.30.nume.17.& nu.5.Niſi approbetur,uel niſi tendat ad declarationem uoluntatis.ibi.& nu.18. 94

1 Quod iuris eſt de toto quo ad totum, idem & de parte quo ad partē.conſ.64.nu.40. 228

2 Quod ſemel placuit,amplius diſplicere non poteſt.conſilio.26.numero.78. 81

4 Quod nullum eſt annullari non poteſt.conſ.49.nu.10. 60

4 Quod capitur ratione lucri ceſſantis licito capitur.conſ.54.numero.1.& 2. 81

4 Quod non poteſt fieri per pactum,non poteſt fieri per ſtatutum, & ē contra,an ualeat argumentum.conſ.91.nu.10, 114

4 Quod dependet a uoluntate principis impoſſibile iudicatur.conſilio.135.nu.27. 142

1 Quota ita deſignatur per nomina numeralia ſicut per quotitatiua.cōſi.61.nu.25. 125

4 Quota decimæ quando conſuetudine minuitur ualida eſt illa conſuetudo.

tudo.conſ.25.nu.21. 36
1 Quota an deſignetur per nomina numeralia.conſ. 61.n.4.Sed contra quando per illa quota poteſt reddi certa.nu.5.ibi. 125
1 Quota quæ ſit & ipſius diffinitio.nu.12.ibi. eod.
1 Quota quot modis capitur.nu.13.ibi. eod.
1 Quota capitur pro quacunque parte alicuius rei.nu. 15.ibi. eo.
1 Quota unde dicatur.n.15.ibi. eod.
1 Quando numerus eſt impar,an poſſit diuidi in quotas æquales.ibidem nume.21. 125
1 Quota certitudo non requiritur,ſed ſufficit. quod pars ſit expreſſa.cõſilio.61.nu.40. 125

De litera, R,

4 RAPTA, inter raptam & raptorem de iure ciuili matrimonium contrahi non poteſt.conſilio. 256.numero.5.de iure canonico legitime contrahitur.ibidem. numero.6. 177
4 Raptus uirginis deteſtabilis eſt punibilis.conſilio 170.nu. 1. 177
4 Raptus ceſſat,nec eſt punibilis concurrente uoluntate ipſius raptæ. ibi.nu.4. 177
4 Raptus purgatur per matrimonium ſubſequens quando fuit contractum liberè & ſpontaneè, & ex longo interuallo, ſecus ſi inconitnenti.ibi.nu.17. 177
2 Raro contingentia & quæ contra iuris præſumptionem conſtant de illis uerè conſtare debet.conſ.29. nu. 39. 91
1 Ratio illa, quod minor eſt magis facilis ad decipiendum, quàm tutor non eſt finalis,ſed impulſiua.conſ.98.nu.53.& nu.59. & ſeq. 178
1 Ratione rei ſitæ in aliquo loco multa conceduntur,quæ alias non concederentur.conſ.99.nu.61. 181
1 Ratio & cauſa attenditur non uerba.conſ.102.nu.4. Et ab illis uerba declarantur & limitantur.nu.5.ibi. 190
3 Ratio pro expreſſa habetur, quando unica tantum diſpoſitio poteſt conſiderari.conſ.5.nu.22. 11
3 Ratio & cauſa attendenda in fideicommiſſis per quam regulatur.cõſi.41.nu.12. 62
3 Rationes quibus pater potuit excludere filiam & non neptem ex filio.nu.66.ibi.nu.54.& 75. & ſeq. Ceſſat argumentum ſi excluſit filiam ergo & neptem ex filio.nu.67.ibi. 62
3 Ratio unica qua teſtator potuit moueri habetur pro expreſſa. conſ. 43.nu.57. 66
1 Ratio diuerſa quando aſſignari poteſt, tunc nunquam porrigitur ad aliud.conſ.36.nu. 26. 92
3 Ratio ſtatuti excludentis filiam non fuit illa ſola conſeruatio uidelicet agnationis.conſ.41.nu.68. 63
3 Ratio eſt,quæ ampliat dictum,& diſpoſitum conſ. 52.nu.24. 83
3 Ratio,ut ſit bona & concludens,debet differre a dicto.conſ. 70.numero.27. 123
3 Ratio generalis non aſtringitur per dictum particulare. conſ.83.numero.16. 142
3 Ratio ubi eadem uiget uerſamur in materia comprehenſiua,non extenſiua.nu.21.ibi.Etiam ſi eſſemus in correctorijs.nu.22.ibid.Etiam ſi ratio non eſſet expreſſa, ſed unica tantum poſſet conſiderari.numero.23.ibi. 142
3 Ratio eadem uiget in ceſſione facta certo precio,quæ uiget in ipſa uenditione.conſ.83.nu.25. 142
4 Ratio eadem militat in alijs deſcendentibus, quæ militat in nepote, quando ſucceditur aſcendentibus.conſ. 30.nu.44. 94
4 Ratio quare inter perſonas conſanguineas matrimonium ſit prohibitum.conſ.68.nu.16. 84
4 Ratio rectè dictat in eccleſia eſſe aliquem loco dei, qui periculis & infirmitatibus penſatis poſſit obuiare.nu.121.ibi. 84
4 Ratio naturalis ligabat etiam infideles ne quis duceret in uxorem relictam fratris nedum ſororem.conſ.68.nu.146. 85
4 Ratio expreſſa in ſtatuto comprehendit omnes caſus comprehenſos ſub ratione expreſſa etiam ſi ſequatur correctio iuris.conſ.69.numero.6.& 15. 95
4 Ratio generalis attenditur,& non dictum ſpeciale.conſilio.96.numero.32. 117
4 Ratio naturalis,potiſſima eſt in quacunque interpretatione.cõſ.105 nu.19. 113
4 Ratio eadem ſtatuti uidetur militare in furto ſicut in damno. conſ. 158.nu.8. 165
4 Rationes & computa abſoluta quando ueniãt retractanda.& quando .[illegible].& [illegible].conſ. 169.nu.32 167
1 Ratio ubi eſt eadem,dẽt eſſe eadem iuris diſpoſitio.conſ.11.n.41. 46
1 Ratio ubi eadem uiget tractatur de comprehenſione, non extenſione.nu.42.ibi. 46
1 Ratio maior dicto non reſtringitur.conſ.49.nu.59. 108
1 Ratio unica habetur pro expreſſa licet uerbis non ſit expreſſa.conſ. 72.nu. 22. 135
1 Ratio generalis non reſtringitur per dictum particulare.numero.27. ibid. 135
1 Ratio præſumptæ uoluntatis paternæ.quod reuocetur donatio natiuitate filiorum quando & quo caſu. procedat. conſ. 73. numero.54. & 55. 137
1 Ratio & cauſa finalis anima ſunt ipſius diſpoſitionis. conſ.78.numero.13. 144
1 Ratio fructuum conſumptorum nec expenſarum non habetur in ſocietate.conſ.85.nu.16. 156
1 Ratio reddita debet iterum reddi, quando allegatur error calculi.cõſilio.89.nu.18.& 34. 160
1 Ratio & male & inſufficienter ac non plene reddita, debet iterum reddi.nu.19.ibi. 160
1 Ratio reddita & male compoſita reducenda eſt ad ueſtram compoſitionem.nu.26.ibi. 160
1 Rationes quæ ſunt deſcripta in libro,pro maiori parte ſi ſunt approbata,præſumptio inſurgit,ut reliquæ præſumantur uere.conſilio. 90. nume.3. 163
1 Rationes hæredibus reddenda ſunt eo modo. quo reddenda erant defuncto.nu.8.ibi.& nu 31.ibi. & ſeq. eo.
1 Rationes faciunt fidem quando pars ſoluit ſtare illis,fallit ſi ſint doloſæ.nu.9.ibi.& nu.31.& ſeq eo.
1 Ratio recti ſermonis conſideratur,an uerba generalia ſint reſtringenda.conſ.92.nu.44. & 45. 165
1 Ratio malè reddita,& doloſè habetur pro nõ reddita,& de nouo reddenda eſt.conſ.96.nu.3. 171
1 Ratio realiter a capite reddenda eſt cum calculatione. numero. 5. ibidem. 175
1 Ratio reddita uidetur quando fuit reuiſa, & calculata per arbitros, & ad id electos.conſ.96.nu.28.Et tali reuiſioni ſtandum eſt niſi fuerit reclamatum.nu. 29.ibi. 172
1 Ratio reddenda eſt arbitrio boni uiri.nu. 31.ibi. eod.
1 Ratio ſemel reddita non eſt ulterius reddenda.conſ.99.nu. 79. Maxime ſi ſubſecuta fuit liberatio & quietatio.ibid.nu.80 Etiam ſi minor eſſet læſus dummodo quod iurauerit.nu.81.ibi. Item quando rõ fuit confirmata per ſententiam ſeu tranſactionem.nu.82.ibi. Reſpondetur.conſ.Pet.dè Ancha.Soc. & nu.84.ibi. 181
2 Ratio exponitur pro cauſa, & multipliciter interpretatur clauſula cõtingens actum geri debere cum ratione,moderamine, & honeſtate quæ denotat arbitrium boni uiri.conſ.9.nu.65 21
2 Ratio debet eſſe bona,& ea ſublata ceſſat diſpoſitio. conſ.12.numero.189. 29
2 Ratio honeſti non patitur,ut inferatur damnum tertio.numero.198. ibidem. 29
4 Ratione potentiæ multa ſunt introducta, contra communes regulas. conſ.2.nu.168. 5
1 Rationes reddere non tenetur,qui non repetitur nec eſt debitor.conſ. 89.nu.3. 160
2 Ratio debet attendi,& non dictum.conſ.15.nu. 25. 39
2 Ratio decedentis inteſtati ſeu ab inteſtato militans in adulto, an pariter dicatur militare in pupillo.conſ.22.nu.57 67
2 Ratio conſiderabilis non eſt, quando illa uenit contra legis diſpoſitionem.nu.60.ibi.Et quando diſponentes redderentur defectiui, & non prouidentes omni caſu.nu.61.ibi. 67
2 Ratio & mens ſtatuti excludentis matrem a ſucceſſione filij ab inteſtato,ſeu ex teſt.,quæ fuerit.conſ.23.nu.40. 71
2 Ratio quare clauſula derogatoria annullat ultimum teſtamentum. conſ.24.num.33 72
2 Ratio generalior dicto præfertur dicto,nec per illud reſtringitur.conſilio.32.nu.23. 98
3 Ratio fideicommiſſi comprehendit omnes etiam non nominatos poſſidentes bona hæreditaria.conſ.37.nu.26. 57
2 Ratio qua motus eſt teſtator amplius fideicommiſſum. numero. 27. ibidem. 57
2 Ratio an habeatur rerum communium conſumptarum, & alienatarum per unum ex hæredibus, & in portionem ipſius computentur,iudicio familiæ erciſcundæ.conſ.44.n.42.Et quid ſi alienatio fieret per ultimam uoluntatem.nu.43.ibi. 130
2 Ratio & cauſa,quibus teſtator fuit motus potiſſimum attendi debit. conſ.

conſ.58.nu.13. Et expreſſe haberi debet, quod teſtator diſpoſuiſſet, ſi de eo fuiſſet interrogatus.nu.14.ibi. Præſumendum eſt teſtatorem uoluiſſe reddere conformem cum diſpoſitione ſtatuti.nu.15.ibi. 137
3 Ratio & cauſa finalis ex proœmio colligitur.conſ.47.nu.40. 73
2 Ratio pro expreſſa habetur, ſi unica tantum poſſit aſſignari, & conſiderari conſ.75.nu.69. 157
2 Ratio conſeruationis bonorum ita uiget in poſthumo nepote teſtatoris ſicut in eius filio.conſ.76.nu.3. 160
2 Ratio unica, eſto quod ſit expreſſa, tamen pro expreſſa habetur, ſi alia non poteſt adduci.nu.10.ibi. 160
2 Ratio unica ſi poteſt conſiderari in diſpoſitione a teſtatore facta illa haberi debet pro expreſſa, conſ.77.nu.15. 161
1 Ratio pro expreſſa habetur, quando unica tantum poteſt aſſignari. conſ.11.nu.22. 27
Et idem operatur ac ſi expreſſa fuiſſet, & quod operatur expreſſa. nume.23.ibi.
3 Ratio ipſa in ſtatutis conſideratur, ut anima, uerba autem tanquam corpus & ſuperficies, & ratio regulat ſtatutum.conſ.16.nu.30. 24
Idem quando unica tantum ratio poſſet aſſignari, eſto quod non eſſet expreſſa.nume.33.ibid. & nume.36. & 37. etiam in correctorijs, & diffuſius.nu.38. 19
1 Ratio ubi eadem uiget caſus dicitur comprehenſus non extenſus.conſil.13.nu.45. 32
1 Ratio. A ratione etiam præſumpta ualet argumentum.conſ.32.numero.76. 84
3 Ratio. A ratione non expreſſa argui non poteſt in ſtatutis. conſ.41 nu.73. & 82. 63
2 Ratio quando unica tantum conſiderari poteſt illa pro expreſſa habetur.conſ.90.n.17. 183
3 Et conſi.6.nu.13.fo.13.conſ.25.nu.27.fo.38.conſ.50.nu.26.fo.80 & conſ.66.nu.43. 106
3 Ratio generalis ad omne tempus non limitatur tempore.conſ.25.numero.28. 38
3 Ratio illa non adeſt in nepte excludenda quæ uiget in filia. conſ.41. nu.54.55.58.60. & 73. 63
3 Ratio illa non ualet quod neptis poſſit dotari ex legitima patris ſui. ibi.nu.61. 63
3 Ratio & cauſa ampliant & reſtringunt fideicommiſſa.conſil.43.numero.87. 66
3 Ratio unica collecta haberi debet pro expreſſa conſilio. 47. numero.94. 73
3 Ratio ubi eadem idem ius.conſ.30.nu.23. 80
2 Ratione carens extirpandum uenit.conſ.9.nu.69.fol.18. & conſ.12 nu.190. 29
1 Rationis data identitate, uenit ſimilis caſus quo uiget.conſ. 24.numero.39. 63
3 Rationem & cauſam in fideicommiſſis quibus motus fuit teſtator, magis attendimus quam ipſam expreſſionem uerborum.conſi. 17.numero.18. 25
3 Rationibus pluribus concurrentibus illatio ceſſat. conſilio. 41.nu. 74. 63
2 Ratificatio eodem momento facta cum actu præced. & non ſeruata forma ſtatuti, nocina minima eſt.conſ.12.nu. 70. 28
2 Ratificatio facta ex falſa cauſa, & ab ignorante nihil nocet.num.72 ibidem. 28
2 Ratificatio ſubſequi debet re integra, & non poſtmodum.nu.112. 28
1 Ratificatio facta ex interuallo tollit nullitatem & allegationem doli. conſi.96.nu.77. 175
1 Ratificatio actus doli facta a minore non tenet conſ. 100. numero. 69. 183
1 Ratificatio non extenditur ad ignorata.nu.71.ibi. eo.
1 Ratificatio promiſſa ſtatim ſequi debet promiſſionem.conſi.109.numero.17. 204
1 Ratificatio ualet etiam poſt ius quæſitum.conſi.14. num.25. Et iſta facultas ratificandi tranſit ad heredes.nume.26. ibidem. Et ius dicitur quæſitum tempore quo notarius ſtipulatur. numero. 27. ibidem. & nu.28. & 29. 35
4 Ratificatio retrotrahitur. conſ.5.nu.34. 15
4 Ratificatio non trahitur retro in præiudicium tertij.conſilio. 11.numero.17 26
1 Ratificatio an operetur in præiudicium tertij, cui medio tempore fuit ius quæſitum.conſ.14.nu.3. 35
1 Ratificatio non ſe extendit ad ignorata.conſ.47.nu.97. Et ut ualeat præcedere debet notitia ante geſtorum.nu.98. & ſeq. 105
1 Ratificatio minoris actus geſti in illa ætate poteſt conſiderari tripliciter.conſ 49.nu.7. 108
1 Ratificatio ceſſat, quando actus primus ad quem refertur, non ualuit nu. 3.ibi. eod.
1 Ratificatio de qua in caſu præſenti poteſt uerbo & facto fieri.nume. 15.ibi. eo.
1 Ratificatio prædicta eandem producit effectum, quem contractus geſtus in ætate maiori.nu.48.ibi. 108
1 Ratificatio i a facto ſicut uerbo poteſt fieri. conſi. 77.numero.34. Et conſenſus illius, pro quo notarius eſt ſtipulatus debet ſubſequi. numero.35.ibi. 143
3 Ratificatio facta per minores poteſt reſcindi per reſtitutionem in integrum.cōſ.66.nu.61. 131
3 Ratificatio facta per minores poteſt reſcindi beneficio reſtitutionis in integrum.ibi. eod.
4 Ratihabitio ex quibus poſſit colligi.conſ.11.num.33. Et quid ſi actus non eſt momentaneus, ſed ſucceſſiuus, & tolleratus uniuerſaliter numero.33.ibi. 32
1 Ratihabitio mandato æquiparatur, & iuuat negotia gerentem. conſ. 47.nu.30. & 31. 104
1 Ratihabitio habetur inſtar mandati ſpecialis.nu.33.ibi. 104
1 Ratihabitio uerbo & facto poteſt fieri.nu. 34.ibi. 104
1 Ratihabitio non refertur ad actum nullum. conſ.55. nu. 59. Et per tranſactionem non uidetur ſimulationi renunciatum.nu.60. ibi. 118
1 Ratihabitio, ita facto ſicut uerbo poteſt fieri. conſ. 33. numero.60 Maxime quando concurrit antiquitas unita cum poſſeſſione. numero.61.ibi. 87
1 Ratihabitio retrotrahitur & mandato comparatur.conſilio. 78.numero.12. 144
3 Ratihabitio nedum uerbis, uerum & facto induci poteſt conſil.107. nu.17. 169
1 Ratam qui ſemel habuit contradicere non poteſt.conſ. 47.n.15. 104
1 Rata haberi non poſſunt quæ nomine illius non ſunt geſta. conſ. 47. nume.96. 105
1 REBELLIS quis propria dicatur. & in non ſubdito non cadit rebellio.conſ.101.n. 33. 185
1 Receptus ad ciuilitatem per priuilegium, uerus ciuis efficitur. conſ. 71.nu.9. Maxime cum de fauore agitur.nu.10.ibi. Quando receptus eſt de loco inferiori ad ſuperiorem.nu.11.ibi. & nu.1.2. & 17. 135
4 Receptus authoritate apoſtolica canonicus ſupernumerarius dicitur habere ius ad rem in præbenda uacatura non in re.conſ. 83. numero.5. 109
2 Recedere quis poteſt a renunciatione ſibi facta.conſ.6.nu. 64. 14
1 Recedere non licet a uerbis, quæ declarant eius formam & qualitatem.conſ.31.nu.10. 84
1 Recedi poteſt a proteſtatione facta in libello.conſ.113.nu.8. 213
1 Recedi poteſt a uendicatione uoluntate ipſarum partium.conſil.118 nu.2. 219
3 Recedendum eſt a uerborũ proprietate niſi &c.ſi conſ.108.n.46. 173
1 Recedendum non eſt a propria ſignificatione uerborum.conſ.92.numero.9. 165
2 Recedendum minime eſt a uerbis.conſ. 16.nu. 7. 41
1 Receſſum ab expreſſe ordinatis non dicitur per clauſulam generalem.conſi.47.num. 75. & 76. Nec a limitatis ſuperius & ſpecifice exceptis & diſpoſitis.ibi. 105
4 Receptus canonicus ſupernumerarius, dicitur canonicus in herbis. conſ.83.nu.1. 108
1 Receptus a capitulo & epiſcopo, non præfertur recepto authoritate apoſtolica.ibi.nu.2. eod.
4 Receptus quando dicatur authoritate apoſtolica. & quando ordinaria.ibi.nu.5. eod.
4 Receptus authoritate apoſtolica, dicitur habere ius ad rem in præbenda uacatura, ibi.nu.5.fol.108. & conſ.117.nu. 31. 125
4 Recipiens ſimpliciter canonem non ſolutum triennio, uidetur remittere caducitatem.conſ.5.nu.20. 16
1 Recipiens inueſtituras uidetur illas recepiſſe ſecundum ſtatuta patria conſ.12.nu.44. 29
1 Recipiens litteras, & illis non contradicens acceptare uidetur contenta in illis.conſ.81.nu.15. Fallit, niſi contradicat uerbo. uel facto.ibi. fol.150. & conſ.91.nu.2. 148
1 Reclamatio ſubditorum in deuolutis & reuerſis ad principem non datur quia in illis habet ampliſsimã poteſtatem.conſ.21.n.74. Nam ſummiſſ a iſtorum dependet a uoluntate principis.nu.85.ibi. 48
1 Reclamatio a laudo infra quot dies concedatur.conſ.44.nu.15. 100

1 *Antequam reclametur obtineri debet abſolutio a iuramento.numero.16.ibi.* eod.
1 *Reclamatio ad arbitrium, & ex laudo infra quantum tempus debet proponi.conſ.45.nu.58.59.60.63.& 64.* 101
1 *Reclamatio menſuræ non factæ infra quod tempus concedatur. conſilio.64.numero.30. Et quid ſi demonſtratio menſuræ eſt falſa. nume.32.ibi.* 128
1 *Reclamari poteſt a laudo,& illud poteſt dici nullum.conſ.45. numero.5.* 101
1 *A laudo ſeu arbitramento, ad quem iudicem ſit reclamandum.numero.11.ibi. & alijs ſeq.* eo.
1 *Non enim ſemper ad iudicem rei, ſed quandoque ad iudicem actoris ibidem.* eod.
4 *Reclamari an poſſit a relatione,& dici de nullitate. conſilio. 132. nu.26.* 141
1 *Recognoſcens aliquem in dominum,& præſtat illi fidelitatem uidetur renuntiare iuri quod habet.conſ.23.nu.218.* 52
1 *Recognoſcetes ſuperiorem,an poſſint collectas uectigalia & alia onera imponere,& quando & quo caſu.conſ.25.n.1.14.33.41.52.55 63.64.94.& alijs ſeq.* 64
3 *Recognitio ſcripturæ factæ in iudicio, habet, uim iudicati. conſilio. 77.nu.24.* 135
4 *Recomendanti,& confæderanti, non propterea dicuntur feudatarij illorum,quibus confederantur, nec propterea dicuntur illis præſtare aliquam ſeruitutem.conſ.16.nu.25.* 29
4 *Rector alicuius eccleſiæ,ex quibus actibus dijudicetur.conſ.39.numero.28.* 51
4 *Rector tolleratus a populo in adminiſtrando optimam præſumptionem pro ſe habet.nu.55.ibi.* 51
1 *Recuperandæ poſſeſſorio agens quæ probare habet.conſ.1.nu.156.* 2
1 *Recuperare ſua & non obſeruare promiſſa quando liceat. conſ. 10. nume.85.* 22
1 *Recuperatio poſſeſſionis licita eſt non obſtante præcepto iudicis contrario quando id permittitur de iure uel ex priuilegio uel excommunicatione partium.conſ.41.nu.40.* 97
4 *Recurrendum eſt ad protocollum, quando diſcordat cum inde ſumpto.conſ.112.nu.8.* 118
3 *Recuſatio ſuſpendit iuriſdictionem recuſati.conſ.98.nu.7.* 163
1 *Recuſationi iudicis an poſſit tacite renuntiari,& per procuratorem. conſ.31.nu.70.* 79
1 *Reddens rationem ſatisfacere dicitur oneri ſibi iniuncto.conſ.96. nume.27.* 171
1 *Reddere rationem uere,& confiteri eſſe redditam,differunt.conſ.96 nume.7.* 171
1 *Reddere qui tenetur rationem,poteſt petere, quod ponãtur calculatores & reuiſores.nu.30.ibid.* 171
1 *Redditio rationis & adminiſtrationis non uidetur remiſſa,ſi teſtator dicit ſtari debere conſcientiæ & diſcretioni adminiſtrantis. conſ.84 nume.55.* 153
1 *Redditio rationis doloſe facta,non lenatur per ſententiam, quin ratio ſit de nouo reddenda.conſ.89. nu.61. Et quid ſi ſententia refert. ſe ad acta,in quibus apparet error.nu. 61. ibi.* 160
1 *Redditio rationis adminiſtrationis ſi committitur conſcientiæ alicuius quid iſtud importet.conſ.84.nu.7.24.& 15.* 155
3 *Redditus annui & emphiteoſis,an imputentur in legitimam. conſil. 56.nu.12.13.16.& 17.* 95
3 *Redditus annui an connumerentur inter immobilia ibi.numero. 13. & 15.* 95
1 *Redditus annuus licitus eſt eſto quod ſolutio fiat in pecunia. conſ.60. nu.15.& 14.* 124
1 *Reductio ad priſtinum ſtatum eſt facilis & fauorabilis.conſ.32.nume.30.fo.84.conſ.104.nu.20.f.191.& conſ.111.nu.9.* 208
2 *Et conſ.35.nu.37.* 103
3 *Et conſ.2.nume.24.fo.6.& conſ.67.nume. 116.fol. 111.& conſ. 105.nu.6.* 168
4 *Et conſ 1.nume.74.fo.6.conſ.21.nu.9.fo.32.& conſ.28.nu.19.* 39
1 *Reductio impedit executionem laudi.conſ.45.nu.60.* 101
1 *Reductio a laudo coram quo ſit petenda.nu.65.ibi. & nume. 11. Et quid ſi extat ſtatutum,quod laudum exequatur,ut ſententia alterũ. nu.66.ibid.& ſeq.& nu.14.& 73 Et quid ſi ex laudo oritur actio. nu.67.ibi. A pari procedunt quod oriatur ex eo actio, uel quod ſtatutum concedat executionem illius.nu.68.ibi.& nu.8.* 101
3 *Reductionem fieri ad ius commune fauorabile eſt.conſ.53.nu.96.* 85
4 *Refectio aggerum probat confines.conſ.4.nu. 6.* 13
4 *Refectio actus facilius permittitur. quàm noua conceſſio. conſil.44. nume.15.* 55
1 *Referens, non apparente relato non probat concludenter. conſ. 35. nu. 1.& 5. Sicut etiam inſtrumentũ referens aliud.nu.2.ibidem. Fallit quando refertur illud, quod tunc temporis fuit geſtum.numero.4. ibid. Probat enim referens.& ſi relatum non exhibeatur.nu. 5.ibid. Item fallit quãdo relatum reperitur,& apparet n.6.ibi. Ex quo in referente explicite habetur certitudo uoluntatis.nu.7. ibidem. Item fallit,quando relata eodem tempore poterunt interuenire.nu.8.ibidem. Item & quando in referente inſeritur tenor relati.nu.9.ibid. Prout etiam quando relatio facta eſt per illas perſonas, quæ potuiſſent diſponere.nu. 10.ibi.* 87
1 *Referens intelligi debet & declarari ſecundum tenorem, & qualitatem relati cum omnibus qualitatibus ſuis.conſ.55.nu.7.fo.91.& conſ.72.nu.59.* 135
2 *Et conſ.20.nu.5.fo.62.& conſ.24.nu.50.* 72
3 *Et conſ.56.nu.5.fo.93.& conſ.79.nu.10.* 157
3 *Referens non probat,niſi exhibeatur relatum.conſ.102.n.9.* 167
4 *Referens continetur ſub relato cum ſuis qualitatibus. conſil. 73.numero.36.* 101
4 *Referens probat,ut relatum.conſ. 80.nu.14.* 107
4 *Referens & iudicans partibus præſentibus, & reclamantibus rem iudicatam inducit.conſ.152.n.17.& nu.18.& 28. De commiſſione ad referendum,qualiter debeat conſtare.nu.19.ibi. Cardinali ita aſſerenti credendum eſt.nu.20.ibi. Et quid ſi referens hoc eſt perſona fide digna.&c.nu.21.ibi.* 141
4 *Referens nihil probat,niſi relato apparente. declaratur.conſi.134. nu.5.12.& 6.& ſeq.* 142
2 *Referri ad aliud non debet quod dicitur in uno capitulo & ex ſeparatis.conſilio.36.nu.10.* 92
2 *Reformatio ſtatuti quando ualiditatem habeat.conſi.20.nu. 7.* 62
2 *Reformatio facta poſt ſtatutum,corrigit ſtatutum in caſibus,in quibus reformatio diſponit contrarium.conſ.56.nu.23.* 135
2 *Reformatio declarationem & interpretationem a ſtatuto antiquo magis quàm a iure communi recipit.nu.27.ibi.* 135
2 *Reformatio limitata ad certas perſonas, nõ uidetur in alijs ſtatutum antiquum corrigere.nu. 29.ibid.* 135
2 *Reformatio interpretata certo modo obſeruari debet ſecundum eandem interpretationem.nu. 34. ibi.* 135
3 *Reformatio ualet,quando formiter eſt facta & debet obſeruari.conſ. 47.n.11.& nu.10.23.24.& ſeq. Et ſi facta eſt poſt ſtatuta illis præfertur.nu.12.ibid.* 72
3 *Reformatio uocans agnatos maſculos limitatè limitatum producit effectum.nu.17.ibi.* 72
3 *Reformatio eſt faciẽda,ab habentibus poteſtatem, alias non ualeat. nume.23.ibidem. Et qualiter ſit facienda,& ſub qua forma.num.24 ibi.* 72
3 *Reformatio quando & quo caſu ualeat non ſeruatu forma tradita. conſ.47.nu.50.* 73
3 *Reformatio in quibus differt, & diſcernitur a ſtatuto. numero. 36. ibid. Et quid ſi iſta,ut poſterior, & generalis contrariatur ſtatuto anteriori,an ualeat.num. 58. ibi. Et quid ſi ſtatutum anterius continet clauſulam derogatoriam ad ſequentes reformationes.nu.39.ibi.* 75
3 *Reformatio ſi excludit genus maternum,& uocat & includit agnatos,an dicatur uocare agnatam fœminam,& quando.nu.40.ibi.* 73
1 *Reformationes & confirmationes feudorum neceſſario ſunt petendæ conſ.22.nu.13.* 47
4 *Regalis dignitas excepta uidetur a generali diſpoſitione.conſi. 141. nu.21.* 147
1 *Regentes & adminiſtrantes ciuitatem poſſunt conſuetudinem inducere.conſ.55.nu.26.* 91
5 *Regiones locorum differentes ſunt,et una expreſſa non uenit alia. cõſil.58.nu.4.* 95
4 *Regreſſus quid ſit.conſ.5.nu.8.* 15
4 *Regreſſus competit ad beneficium ceſſum cedenti ſub conditione, ſi conditio adimpleta non fuit.conſi.5.nu.8.* 15
4 *Regreſſus non datur renuntianti,ad ius cui renunciauit. nume. 156. ibidem.* 16
1 *Regula quod prior in tempore limitatur.conſ.11.nu.16.* 25
1 *Regula non ualenti agere &c. quando & qualiter procedat. conſ.1. nume.125.* 2
4 *Regula in alternatiuis uerificatur in uno.conſ.55.nu.55.* 69
4 *Regula illa quando & quo caſu procedat. Et quæ non proſunt ſingula.nu.46.ibi.& nu.47 & 48.* 69
4 *regula de non tollendo ius quæſitum, intelligitur de iure quæſito pure non conditionaliter conſ.8?.nu.37.* 108

4 *Regula*

4 Regula de triennali unde habuit originem.conſ.81.nu.1. 107
4 Dicta regula effectus, an impediatur per decretum citationis non executa.nu.2.ibi.& nu.12.& per totum. 107
4 Regula iſta tuetur pacifice poſſidentes in negligentiam & contumaciam.nu 3.ibi. 107
4 Regula de triennali tuens poſſeſſionem.intelligi debet de habili?. conſi.96.nu.1. 117
4 regula de triennali an locum habeat in ſpurio & illegitimo. nu.2.ibi. & nu.6.19.& 20. 117
4 regula prædicta ſolum tuetur a moleſtijs.n.5.ibi. 117
4 regula de triennali an extendatur ad caſus ſimiles exceptuatos in ea nu.20.ibi. 117
4 regula de triennali, quando & quo caſu & in quibus procedat . conſ. 31.nu.58. 43
4 regula de triennali poſſeſſore tuetur illum. conſ.47. nu. 10.declaratur.nu.39.& 40. 43
4 Regula de quo caſu, prouidet ultra ius cõmune. conſ.118.n.19.132
4 regula uult non uacare ex perſonis illarum propter diligentias non factas. conſ.118.nu.34. 132
4 regula contra non expedientes litteras gratiæ expectatiuæ extenditur ad non expedientes literas reſeruationis.conſ.142 nu.1. 148
4 regula una per aliam incontinenti ſequentem declaratur . nu. 3.ibi. Et ex utraque ſumitur mens condentis illas. nu.4.ibi. 148
2 regula illa quod in fideicommiſſis magis mens teſtatoris quàm uerba attendi debeat, quando & quo caſu procedat.conſ.89.nu.3. 181
2 regulæ ſtandum eſt regulariter & contra eam allegantis caſum exceptuatum incumbit onus probandi.conſ.11.nu.17. 27
2 regula coequationis, & æquiparationis non ſemper procedit.cõſ.12. nume.114.Vt etiam, quando reperitur limitata & reſtricta per aliam legem.nu.215.ibid.Vel quando traheretur ad inhoneſta, inſolita, & afferentia damnum tertio.nu.21.ibid. Vel quando ſequeretur abſurdum, ſeu inconueniens & iniuſtè pateretur quis damnum. num. 217.ibid. 29
4 Regulæ ſtandum eſt, & non caſibus exceptuatis, niſi probentur.conſi.5.nu.5. 15
4 regula ne extinctæ penſiones ſuſcitentur &c.quando procedat . conſi.5.nu.86. 15
4 regula tollens motum proprium & certam ſcientiam, non uidetur tollere clauſulam ad plenitudinem poteſtatis.nu.94.ibid . 15
4 regula de non tollendo ius quæſitum procedit in caſu dubio non autẽ in claro.nu.95.ibidem. Nec loquitur de iure quæſito conditionaliter ad rem.nume.96.ibid. Quod conditionaliter competit leue reputatur nu.96.ibidem. Et idem dicimus quando aliquid competit in diem incertum.nu.96.ibi. 15
4 regula ſecunda derogatoria primæ tollit præcedentem.conſil. 18. numero.15. 30
4 Regula cancellariæ de non expediendis literis reſeruationis, ſine conſenſu &c. Quando procedat.conſ.5.nu.56. 15
4 regula prædicta nunquam odioſa, non eſt extendenda.nu. 59.ibid. 15
4 regulæ cancellariæ non aſtringant pontificem.nu.91.ibi.
4 regulæ cancellariæ reſeruationum fuerunt in uiridi obſeruantia annis centum, & ultra conſ.19.nume.18. 31
4 regulæ cancell.de iure quæſito, non tollendo qualiter intelligantur, & quo caſu procedat.conſil.30.nume.49. 41
4 regula cancel.decernens beneficium reſignatum uacare per mortem, ſi prouiſus intra ſex menſes &c.quando, & quo caſu procedat, & locum habeat.conſ.39.nu.1.& ſeq. Et quid, ſi promiſſus realiter inſeruiuit eccleſiæ in diuinis & miniſtrauit ſacramenta & reliqua nondũ expeditis literis.ibi. 51
4 regula prædicta ob quam cauſam emanauerit.numero.1.ibidem. & nu.1. eod.
4 regula prædicta diſpoſitio ceſſare debet ceſſante cauſa dictæ regulæ introductiua nu.19.ibi. 31
4 regulæ cancell.extinguuntur per mortem papæ.conſ.49.nu. 8. 60
4 regula cancellariæ reſeruatoria iſtius electionis, habet eandem uim, quando papa utitur illa poteſtate.conſ. 19.nu.3. 31
4 regulæ & reſeruationes odioſæ ſunt, & ideo reſtringendæ.nu.4. ibid. & numero.24. Et deſtruunt ius commune in materia electiua. nu.5. ibidem. 31
4 regulæ dictæ ſunt canones ſpeciales, & morte Pontificis eas concedentis expirant.nu.6.ibi. 31
4 regulæ dictæ clauſulam illam habent, ſi papa illis uoluerit uti.nume. 7.ibidem. 31
4 regulæ prædictæ morte naturali expirant, an eodem modo expireat morte ciuili.nu.9.ibi. 31
2 regula & quæ non proſunt ſingula multa iuuant, quãdo & quo caſu procedat & l. cum ſibi uendicet.conſ.47.nu.76. 58
1 regula l.patre furioſo quo caſu.procedat.conſ.28.nu.11. 76
1 regula quod quiſque iuris locum habet contra illum, qui reſcriptum impetrat.conſ. 39.nu. 11. 95
1 regulæ ſtandum erit, niſi probetur exceptio, ſeu fallentia ipſius. conſilio.41.nu.16. 97
1 regula ex quibus colligatur uenditionem factam ad corpus , & non ad menſuram.conſ.64.nume.31.& nu.55.& ſeq. 118
1 Regula quod in re communi potior eſt conditio prohibentis , limitatur multis modis.conſ.115.nu.56. 216
3 Regula illa, ſi uinco uincentem te, quando procedat.conſ. 47. numero.113. 73
4 Regula quod non ualeat acceptatio uigore gratiæ expectatiuæ literis non expeditis.quando, & quo caſu procedat.conſ.44.nu.14. 55
4 Regula quod diſpenſatio non ſuffragetur niſi literis deſuper confectis quo caſu procedat, nume. 11.ibid. 55
4 Regula prohibens de nouo conſtitui ſeu ſuſcitari penſiones extinctas qualis intelligitur.conſi.45.nu.12 55
1 Regula ſtandum eſt alio non docto.conſ.76.numero.14. & 125.& conſi.93.nu.20. 166
2 Regulæ duæ quando concurrunt una negatiua & prohibitiua alia permiſſiua & affirmatiua attendi debet prohibitiua , niſi in caſu de quo expreſſe loquitur .conſ.56.nu.29 135
4 Ad regulam de pluribus expectantibus, an minus prærogatiuatus propter non factas diligentias ab alijs præferatur & beneficium per obitum cuius dicatur uacare.conſi.119.nu.2.& alijs ſeq. 116
1 Regiſtrationis inſtrumenti omiſſio non reddit illud inualidum. conſilio.104.nu.62. 191
3 Rei uendicatio quando competat fideicommiſſario uniuerſali nulla facta reſtitutione.conſ.52.nume.46.& alijs ſequẽ.quando ſecuta fuit alienatio. Et quando grauatus moritur, nullo hærede relicto.nu. 47.ibidem. Et de æquitate canonica, quid iuris.nu.48. Et quando expreſſe eſt prohibita falcidia & trebellianica.nu.49.ibi. 83
1 Rei uendicatio & hipothecaria competere poſſunt eidẽ ad eandẽ rẽ aliquo caſu licet regula ſit in oppoſitum.conſ.80. nu. 33 146
1 Rei uendicatio præſupponit dominium.conſ.84.nu.34 153
3 Rei uendicatio competit fideicommiſſario particulari.conſi.52.nume.41 83
3 Reipublicæ intereſt dignitates familiarum conſeruari. conſ.16. nume.31 24
3 Reintegratio in ſe continere debet reſtitutionem omnium quibus quis fuit ſpoliatus conſ.105.nu.nu.2.& 3. 168
4 Reintegratio facienda eſt ad bona & fructus, conſi.138.nu.31.144
2 Relatiuum illud & coram ſil orum, æquiuocum eſt, & dic attendum uenit ex qualitate ſiturum appoſitæ in alio capite teſtamenti.conſil. 18.nu.31 50
2 Relatiuum in dubio relationem facit.conſ.26.nu.31. 81
2 Relatiuum eius, an referatur ad teſtatorem uel ad grauatum. conſi. 59.num.7. 1,8
2 Relatiuum eos, æquiuocum qualiter ſit interpretandum. conſil. 86. num.57. 174
2 Relatiuum ad quã magis ſit referendum.nu.59.ibi. Et quid ſi relatiuũ clare fuit appoſitum in alio capitulo.nu. 60.ibi. 174
2 Relatiuum limitatum limitate debet intelligi.nu.62.ibi. eo
3 Relatiuum procedit ſecundum ueritatem patentem ex coniunctione ſcripturarum relatarum , & referentium , & hæc eſt eius natura. conſi.2.nu.55 6
3 Relatiuum nedum refert ſubſtantiam uerum & omnes qualitates.conſilio.9.nu.16. 10
3 Relatiuum quæ limitat & reſtringit antecedentia .conſ. 17 . numero.37. 205
3 Relatiuum aliqua partitiuum non uerificatur in uno, ſed in pluribus. conſ.71.nu.61. 124
1 Relatiua intelligi debent, ſecundum relatum.conſil.97. nu.94. Et cu omnibus ſuis qualitatibus.nu.95.ibi. 174
2 Relatiua & copulatiua regulatur a ſuo antecedente.conſi. 80.num. 57. Et ab illo reſtringuntur.nu.58.ibi. 163
1 Relatiuum ſi non appareat referens nihil diſponit.conſil.o.35. numero.6. 91
1 Relatum continetur in referente, & expreſſum dicitur cum omnibus qualitatib. ſuis,conſ.22.nu.9.fo.47.conſ.25.n.51.fo.64. conſi.39. nu.13.fo.95.conſ.47.nu.40.fo.104 conſ.70.nu. 8.fo.144.conſil. 82.nu.

81.nu.14.fo.149.conſ.92.nu.22.fo.165.conſ. 108.nu.47.fo.207 conſ 112.nu.16.fo.108.& conſ.122.nu.5. 221

2 Et conſ.7.nu.23.fo.14.conſ.16.nu.5.fo.42.conſ.16.nu. 30.fol.81 & conſ.75.nu.18. 134

3 Et conſ.1.nu.106.fo.2.conſ.9.nu.17.fo.16.& conſ.21.nu. 32.fol. 32.& conſ.108.nu.36. 173

4 Et conſ.5.nu.17. 15

1 Relatum conſiderandum eſt,non referens.conſ.94.num.20.fol. 167 & conſ.92.nu.21. 165

3 Et conſ.10.nu.16. 17

2 Relatum in dubio conſiderationem facit.conſ.26.nu.31. 81

4 Relatum attendi debet.conſ.128.nu.15. 238

3 Relati ſecundum formam ſemper uenit regulanda confeſſio quæ fuit relatiue facta.conſ.7.nu.4. 14

2 Relatio facienda eſt cum omnibus ſuis qualitatibus.conſ. 19.nu.71. Maxime quando teſtator eſt indefinite locutus & in numero plurali. nu.72.& nu.73. Et quando adeſt uerſimilis mens ipſius teſtatoris. nu.74.ibi. 55

2 Relatio tam generalis,quàm ſpecialis reſtringitur.conſ.36.nu.18.Et intelligi debet ſecundum relata.nu.19.ibi. 104

2 Relatio nõ debet fieri quando reſultaret abſurdum & uariatio.conſ. 70.nu.23. 127

2 Relatio facta uidetur cum omnibus qualitatibus contentis in relato. conſ.47.numero.15.fo.124.conſ.72.numero.22. fo.153. & conſ. 80.nu.50. 165

3 Et conſ.39.nu.5. 61

2. Relatio fieri debet cum omnibus ſuis qualitatibus præcedentis diſpoſitionis.conſ.86.nu.37. 174

2 Relatio in dubio facienda eſt ad ea,quæ ſunt poſita diſpoſitiue & non conditionaliter.nu.39.ibi.

2 Relatio facta ad teſtamentum non limitatur,ſi teſtes ultra contenta in teſtamento aliquid dixerint.conſ.94.nu. 48. 191

2 Relatio facienda eſt ad proxima.conſ.24.nu.31. 63

2 Et conſ.16.nu.108.fo.43.& conſ.59.nu.8. 138

3 Et conſ.34.nu.4. 54

1 Relatio petitorum communiter aſſumptorum probat. conſil.34.numero.14. 89

1 Relatio intelligenda eſt exceptis alijs expreſſe diſpoſitis.conſilio.39. nume.18. 95

1 Relatio habens relationem ad aliud debet ſecundum illud interpretari.conſ.100.nu.21.Et ſecundum tenorem & qualitatem relati debet intelligi.ibi.nu.12. 183

1 Relatio limitata limitatum producit effectum.conſ.102.nu. 25. 190

1 Relatio ſententiæ ad libellum limitate facta limitatè uenit intelligenda.conſ.103.nu.2.Et quando ſententia habeat conſequentiam ad libellum.ibi.

Non eſt uerum iudicem præſumi ſuper toto iudicare. numero. 12. ibidem.

Diuerſa ratione potuit moueri libellans ab illa,qua motus eſt iudex. nu.13.ibi. 190

3 Relatio ad teſtamentum cenſetur facta ſecundum omnes qualitates in teſtamento contentas.conſ.2.nu.50. 6

3 Relatio nedum refert ſubſtantiam ſed etiam omnes qualitates. numero.53.ibi. 6

3 Relatio reſtrictiue intelligenda eſt ſecundum relatum. conſilio. 7.numero.3. 14

3 Relatio ſi aliud continet quam relatum, ſtãdum erit relato & non referrenti.conſ.7. nu.5. 14

3 Relatio an ſemper ſit facienda ad proxima.conſ. 18.nu.24. 27

3 Relatio facta cenſetur cum omnibus ſuis qualitatibus contentis in relato.conſ.21.nu.38. 32

3 Relatio quando non poteſt fieri niſi ad unum illud pro expreſſo habetur.conſ.51.nu.17. 82

3 Relatio non fit ad illud caput, continens diſpoſitionem perfectam & abſolutam.conſilio.68.numero. 40. Nec quando ex relatione reſultaret abſurdum.nume.41.ibidem. Et quando diuerſa adeſt ratione ad illud relatio fiat.nu.42.ibi.Et quoniam repugnat intentio diſponentis.nu.43.ibi. 116

3 Relatio non poteſt referri ad capitulum quod per ſe habet ſpecialem prouiſionem.conſ.87.nu.33. 147

4 Relatio facienda eſt ad ſtatuta ualida & non inualida. conſ.10.numero.25. 24

4 Relatio partibus præſentibus facienda eſt conſ.132.nu.22. Et ſufficit eſſe partes præſentes ſine citatione. nu.23.ibi. 241

4 Relatio an requirat cauſæ cognitionem.conſ.132.nu. 24. 241

4 Relatio quando fit partibus præſentibus tacentibus,& non reclamãtibus,cenſetur ab ipſis approbata,nec poteſt appellari. numero. 28. ibidem. 241

4 Relatio facta ad actum uerificatur,ſi de actu conſtat,licet non apparest contentum in actu.conſ.133.nu.12. 241

4 Relatio & actus geſtus die feriata non ſubſiſtit.conſ.158.n.25. 166

4 Relatio quando & quo caſu requirat conſenſum in relato apparere nu.13.ibi. 165

4 Relationi facta ab aliquo, quid de nouo poteſt diſponere & actũ facere credendum eſt.conſ.17.nu.14. 30

1 Relationibus calculatorum ſeu arbitratorum ſtandum eſt, nam executioni illa mandantur.conſ.96.nu.31. 171

1 Relaxare bona quis non poteſt, quorum reſtitutio eſt irreparabilis. conſ.10.nu.85. 22

2 Relictum factum uxori,ut poſt mortem eius reuertatur ad filios. & hæredes eorum in totũ reuertitur ad filios ſuperſtites, nõ ad hæredes conſ.18.nu.79. 51

2 Relictum factum familiæ intelligitur ſecundum ordinem ſuccedendi ab inteſtato.conſ.57.nu.43. 106

2 Relictum factum ſingulis præiudiciale eſt,& debetur proximioribus conſiderato tempore teſtamenti conſ.49.nu.24.Vel illis qui tempore mortis reperiebantur.nu.25.ibi. Non enim ueniunt illi quos teſtator ignorabat.nu.26.ibid. 126

3 Relictum contemplatione familiæ inducit grauamen ſucceſsiuum & gradatim.conſil.63.nu.13. 143

2 Relictum factum alteri poſt mortem uxoris uidua locum habet ſi ipſa ſecundo nupſerit.conſ.70.nu. 18. 152

2 Relictum ſimpliciter ſoluendum diuerſis temporibus non eſt conditionale & ideo tranſmittitur.conſ.57.nu.6.Et quid ſi datus eſt ſubſtitutus.nu. 10.ibi. 156

2 Relicta in teſtamento ruunt,quando ex eo non põt hæreditas adiri. conſ.61.nu.10. 143

4 Relicta alicui fraternitati pro animabus defunctorum dicuntur relicta ad pias cauſas.conſ.34.nu. 5. 47

3 Relicta ſub eodem ſermone, & oratione requirunt implementum omnium.conſ. 108.nu.33. 173

4 Relictam fratris deducendo in uxorem præcepta fuerint myſtica, & figura.conſ.68.nu.90. 84

4 Relicta fratris non carnaliter cognita, ſed ſolum diſponſata an poſſit capi in uxorem a cognato.conſ.68.nu.415. 85

3 Religionem ingreſſurus,poteſt donationem ſuorum bonorum ac ſucceſsionis ſibi debita facere ſuis fratribus Maxime quando expreſſe facta eſt de legitima & de omni alia ſucceſſione futura.conſ. 22.nume.15.& 16. 34

4 Religioſus cauſtralis,etiam de ordine mendicantium,poteſt in ultimis uoluntatibus conſtitui diſpenſator & executor.conſ.16.nu. 1. Et qua ratione iſtud permittatur.nu.2.Et nedum ad pias cauſas,uerũ & ad alias non pias poteſt executor conſtitui. nu. 3. 37

4 Religioſus pro utilitate monaſterij,de licentia ſuperioris poteſt eſſe extra clauſtrum,& etiam executor teſtamentarius.ibi.nu.5.Et ſi uoluntate ſuperioris ſuſcepit tale officiũ,cogi poteſt illud proſequi.nu. 6. Etiam cum bona conſcientia,& abſque ſcrupulo,non obſtante profeſſione.nu.7.Poteſt etiam conſtituere procuratorem ad iſta proſequendum.Nec requiritur alia licentia ſuperioris,ſi ſemel fuit obtenta.nu. 8.ibid. 37

4 Religioſus habens eligere perſonas ad diſtribuẽdum bona a teſtatore relicta poteſt ſuo arbitrio illas eligere.ibi. nu.25. 37

2 Religioſus an poſſit eſſe executor teſtamentarius,& quando. conſil. 39.nu.75. 55

2 Religioſus an poſſit eſſe arbiter,ſeu arbitramentator. nu.76. ibi. 55

2 Religioſus nõ poſſit recuſari iudex duelli.conſ.31.nu.101. 79

4 Religioſi ſubſunt generali totius ordinis.conſil. 9.nu. 3. 24

3 Religioſi ſunt idonei teſtes in teſtamento.conſ.71.nu. 8. 126

4 Religioſis per priuilegia conceſſa, non dicitur ſublata poteſtas generalis.conſ.9.nu.9. 24

4 Religioſi propter malam uitam,peſſimoſque mores fratrum, & religioſorum poſſunt priuari domo & conuentu, & illa poterit in alios religioſos transferri.conſ.21.nume.1. Quando proceditur contra regularem non ſeruetur ordo,& ſolennitas iuris,ſed ſola ueritas.num. 2.ibi.& nu.7. 25

4 Religioſi an poſſint appellare a correctione in eos facta per ipſorum ſuperiores.conſ.28.nu.15. 39

4 Religioſi an poſſint appellare a dicta correctoria, quæ fit contra ſtatuta ordinis.nu.17. ibi. 39

4 Religioſi abſolui poſſunt ab ipſorum ſuperiore. Et ſi ſuperior non eſt

ad id ſufficient obſolui poſſunt ab epiſcopo.nu.40.& 41.ibi. 39
4 Religioſus depoens ſine licentia ſui ſuperioris quando probet.conſi.54.nu.24. 67
4 Religioſi in aliena dioceſi poſſunt præſcribere ius decimandi, ut ipſi non cogātur ad ſoluendas decimas.conſ.73.nume.9. 101
4 Item poſſunt præſcribere tale ius ſpacio annorum quadraginta, cum titulo ut ab alijs decimas percipiant.nu.10.ibid. Quod a fortiori procedit in præſcriptione tanti temporis.&c.nu.11.ibi. 101
4 Religioſi ordinis ciſtercien.in decimis percipiendis ſunt magis priuilegiati,quam alij religioſi.conſ.73.nu.33. 101
4 Religioſus profeſſione et habitu an ſit capax beneficij eccleſiaſtici,cōſilio.125.nu.12.Quid ſi iſte nihil dixit de clericatu,ſed profeſſus eſt. numero.14.ibi. 137
3 Relinquens pluribus oſtendit animum ſuum non fuiſſe relinquere uni tantum conſ.18.nu.40. 27
4 Relinquens integrum dominium domus,an uideatur relinquere proprietatem,uel uſumfructum.conſ.123.nu.15. 186
4 Reliquiæ quod non oſtendantur eſt contra bonos mores,conſ.92.nume.4.& 6. 214
4 Remedium quod eſt ſufficiens in materia turbatiua. conſilio.126.numero.4. 137
1 Remedia quæ competant pro melioramentis & expenſis factis,conſi.33.nu.54. 87
1 Remedium edicti diui adriani non eſt poſſeſſorium, quaſi recuperanda,ſed ſolum adipiſcenda.conſi.41.nu.13.Fallit quando ſtatutum diſponit cōtinuari poſſeſſionem in hæredem,ſapit enim iſtud poſſeſſorium naturam recuperādæ,ita ut non admittatur probatio alicuius dominij,etiam ſi fieret incontinenti.nu.13.ibidem.Et ſi probationes ſuper dominio eſſent receptæ non attenduntur.numero.13.ibi.
Et in iſto remedio poſſeſſorio inducto per ſtatutum proceditur eo modo,quo iura diſponunt eſſe procedendum in remedio recuperandæ.nu.14.ibid. 96.& 97
1 Remedium attentatorum ceſſat,quando præceptum ſeu decretū fuit nullum.num.36.ibi.Item ceſſat quando attentans fuit admiſſus ad probandum de iure ſuo & probauit.nu.37.ibid. 97
1 Remedium ciuile non famoſum pro pecunijs ſubſtractis competere poteſt.conſ.76.nu.13. 132
1 Remedium nullitatis non uidetur eſſe ſublatum minori contrahenti contra formam ſtatuti.conſ.97.numero.20.Et quid quo ad terminos l.tertiæ C.ſi mi.ſe.ma.dixe.numero.21.ibidem. Et quid ſi iuramentū eſt præſtitum uerbotenus.& non corporaliter. nu.22.ibi. 174
1 Remedium ſupplicationis,ceſſat,ſi ſententia tranſiuit in rem iudi.& fuit a partibus approbata.conſi.118.nu. 8. 201
1 Remediū l.2.C.de pigno. quo caſu procedat.conſ.50.nu.29.& 30. 31.& 34.& 35. 110
1 Remedium.l.ſi colon.quando locum habet.conſ. 1.nu. 178. 2
1 Remedium.l.ſecunda.C.de reſcinden.uenditio . quo caſu procedat . conſ.128.nu.34. 227
1 Remedium.d.l.2.non procedit in ſciente ualorem rei uenditæ. ibidem nume.36. eo.
3 Remedium petendi ſupplementum,qua ratione fuit inductum. conſi.32.nu.4. 50
3 Remedium edicti diui adri.non tantum competit ei qui nunquam poſſeſſionem adeptus fuit,ſed etiam competit illi qui poſſidet, & petit ſe in ſua poſſeſſione confirmari.conſ.60.numero.1.Remedium tale competeret quando appareret inſtrumentum,non autem quando ſumus in cā integra , uerum iſto caſu competit officium iudicis . numero . eo.100
4 Remedium.c.reintegrandæ ſapit naturam interdicti retinendæ,& recuperandæ.conſ.31.nu.52. 43
1 Remedium.dict.c.reintegrandæ agens quæ probare habet conſilio.1. numero.167. 2
1 Remedium.d.c.reintegrandæ non competit malæfidei poſſeſſori. ibid. nu.168. 2
1 Remedium d.c.reintegrandæ non competit quando a malefidei poſſeſſore poſſeſſio peruenit ad uerum dominum.ibid. nu. 169. 2
1 Remedium.c.ſæpe de reſtitutio . ſpoliato quando locum habet conſ. 1.nume.179. 2
4 Remedio nouo indigent ea quæ de nouo accidunt. conſil. 67. numero.35. 83
4 Remedia multa pro poſſeſſione recuperanda.conſ.116.nu. 16. 137
4 Remedium attentatorum non datur acceſſorijs eorum quæ geſta erāt ante litem.conſ.172.nu.11. 179
1 Remedium multiplex competit ad recuperandum res abſtractas.conſi.75.nu.24. 141
1 Remedium omne tollitur a iuramento præſtito ſuper facto negatiuo. conſ 97.nu.45. 174
1 Remiſſa caducitas an & quando uideatur per receptionem canonis.conſ.108.nu.45. 202
4 Remiſſio & indulgentia delictorum in utroque foro locum habet. conſil.1.nu.13.Et quid ſi facta eſt limitatè quo ad unum forum.nu.14. ibid. Et quid quando facta eſt plenariè.nume.15.ibid. Et talis remiſſio & indulgentia omnem etiam infamiam abſtergit. nume. 17.ibid. & nu.90.Et quando & quo caſu id procedat.nu.18.ibi. & nu.19. & 20.
Remiſſio & indulgentia iſta comprehendit omnem pœnam pecuniarium.nu.21.ibi.nu.23.& 24. 2
4 Remiſſio iſta an ualeat,ſi in ea non exprimitur cauſa, & facti qualitas.nume.25.ibid.Et quid ſi ceſſat obreptio,& ſurreptio. & particeps uoluit remittere.nu.26.ibid. 2
4 Remiſſione iſta an uideatur ſublata pœna applicanda alicui particulari,& quando & quo caſu ibid.nu.31. cum alijs ſeq. 2
2 Remiſſio fideicommiſſi reciproci non inducitur per diuiſionem factā uirtute compromiſſi,& arbitramenti conſ.24.nu.116. 73
2 Remiſſio ſpecialis non extenditur ad alia non ſpecificata. conſil. 65. nu.19. 147
1 Remiſſio non conceditur pro damno leui & minimo,ſed pro maximo conſ. 38.nume.14.Nec conceditur propter fructuum exiguitatem. nume.15.ibid. 94
1 Remiſſio adminiſtrationis præteritæ bene ualet.conſ.87.nu.19. & nume.20.& 24. Et capit dolum præteritum , quando eſt facta amplis uerbis. nu.20.ibid. & nu. 23. Et quando adeſt conſanguinitas & coniunctio.nu.21.ibid. Et quid ſi dolus eſt in faciendo ſeu omittendo.ibi.24. 158
3 Remiſſio inuentarij conficiendi, conceſſa uxori per maritum qualiter eſt interpretanda.conſi.45.num. 21. Et illa non liberat a reſtitutione bonorum,nec a dolo,& fraude.nu. 22.ibid. 70
3 Remiſſum conſcientiæ, & diſcretioni alicuius arbitrium boni uiri importat.nu.24.ibi. 70
1 Remittere omnem iniuriam & rancorem & ſolum cogitare de ſalute animæ dicitur.qui moritur confeſſus & ſuſcipiens eucharistiam, conſ.13.nu.67. 33
3 Remitti poteſt iniuria tacitè & expreſſe,quando fit tranſitus ad ſecūda nota.conſ.19.nu.82.& 83. & 84.& 85. 45
3 Remitti non poſſit iniuria per patrem,& fiſco quæratur aliquid.conſ. 67.nu.101. 111
1 Remittens omnia,& nihil ſibi reſeruans nullum ius habet . conſilio . 26.nu.7. 69
1 Remittentes ſe declarationi alicuius debent illi ſtare.conſil. 91. numero.14. 165
3 Remotum uero ſimili imaginem habet falſitatis.conſ.10.nu.14.14. Et infra in litera.V.in uerſ. Veroſimile. 17
3 Veroſimile ſi quid non eſt, iudex non debet illi fidem dare . conſ. 20. nume.15. 17
3 Renuncians hæreditati contentus ſibi datis iudicandus eſt in totum ſucceſſiſſe.conſil.69. nu.70. 117
1 Renuntias hæreditati & bonis paternis dicitur etiam renuntiare bonis feudalibus conſ.12.nu.53.ſed contra plene.nume.59. & ſeq.Et quid quando fit per uerba generalia & uniuerſalia.nu.54.ibi.& n. 67.& 68. 19
3 Renuncians hæreditati uiuentis poteſt eam conſequi non obſtante renunciatione.conſ. 69.num.2. 1[illegible]
3 Renuncians hæreditati uidetur renunciare illi ſibi competenti ex teſtamento & non ſucceſſioni ab inteſtato.nu.7.ibi. 117
3 Renuncians hæreditati,poteſt adhuc illam conſequi,ſi ad eam uocatus eſt per illum,in cuius manibus renunciauit. nume. 10.ibid.& numero.39. 95
3 Renuncians ex uno capite poteſt admitti ex alio.nu.14.ibi. 95
1 renuncians exceptioni in factum & doli ſibi præiudicat.conſilio.30. nu.37.& nu.95. 42
1 renuncians omni legum auxilio,ſibi præiudicat.nume. 39.ibi.nume. 99.contra. 42
1 renuncians omni legum auxilio,ex eo non purgatur, nec ſuppletur error & ignorantia,nec renunciatio extenditur ad iſta & ad alia ſeparata,& renuncianti competit adhuc remedium iuris.nume.99.ibid. Et ita renuncians etiam cum iuramento poteſt petere abſolutionem ab illo;& uenire contra.nu.100.ibi.Et maxime quando ante dictam clauſulam nullum auxilium ſpeciale legis, ſeu iuris fuit expreſſum. nu.101.ibi. 42
1 renuncians omni legum auxilio,uidetur excluſus ab omni exceptione & iuris et facti.coſ.110.n.22.ſed cōtra.n.97.98.99.100.et 101.205

2 *Renunciantí non eſt ulterius dandus regreſſus, ad ius cui renunciauit.conſ.12.nu.10.* 28
3 *Et conſ.26.nu.1.fol.40.& conſ.69.nu.20.* 117
4 *Et conſ.5.nu.156.* 26
3 *Renuncians non ſuccedere,cum pacto,ſeu ſtipulatione, ualidam reddit renunciationem.nu.11.ibi.conſ.69.* 117
3 *Renuncians,etiam ab inteſtato non poteſt ſuccedere illi cui renunciauit.conſ.69.nu.31.* 117
3 *Renuncians excluditur,etiam per fœminam non renunciantem.conſ.69.nume.31.* 117
3 *Renuncians non ſuccedit,exiſtente aliquo deſcendente ex illo,cui renunciauit.nu.55.ibi.* 117
3 *Renuncians hæreditati de bonis, renunciare dicitur omni iuri, quo poterat illam conſequi.nu.95.ibi.& nu.ſeq.* 118
3 *Renuncians debet habere legitimam,ut renunciatio reddatur ualida.num.101.ibi.& nu.ſeq.* 118
4 *Renuncians beneficio ad illud uenire non poteſt.conſ.79.nu.5.* 106
4 *Renuncians beneficio quo ad illud pro mortuo habetur.Et uacans in curia non comprehenditur ſub conſuetudine ſeu ſtatuto de optando.conſ.10.nu.2.& 5.fol.24.& conſ.93.nu.26.* 115
3 *Renuncians de quo nullam habeat notitiam ſibi non præiudicat conſ.95.num.9.* 160
4 *Renuncians non poteſt ulterius ad beneficium redire, nec ſe intromittere.conſ.135.nu.2.* 142
1 *Renunciare quis non uidetur rei & iuri quod ignorat. conſilio.20.num.29.* 42
1 *Renunciare quis non poteſt fauori introducta in beneficium alterius Nec poteſt renũciare fauori mixta introductu in beneficiũ alterius. Et ſi renunciatur,an & quando in totum infringatur renunciatio.cõſil.73.num.41.& 42.* 137
2 *Renunciare quis poteſt iuribus & fauori ſuo.conſ.7.n.59.fol.14.& conſi.12.nu.9.fol.24.& conſ.65.nu.14.* 147
3 *Et conſ.21.nu.30.fol.34.conſi.72.nume.18.fol.128.& conſi.95.numero.1.* 160
2 *Renunciare quis poteſt ſententia in ſui fauorem latẽ conſilio. quinto num.42.& 43.* 11
1 *Renunciare læſioni enormiſſimæ eſt donare.conſ.45.nu.50.* 101
1 *Renunciari poteſt enormi læſioni.conſ.96.nu.75.* 171
1 *Renunciari poteſt beneficio.l.2.C.de reſcind.uend.conſ.10.n.89.* 42
3 *Renunciari an poſſit dationi iurium & hæreditatis.conſilio.19.numero.19.* 28
3 *Renunciari licet non poſſit iuri de futuro tamen pacto & ſtipulatione poteſt tolli.conſ.26.nu.4.& 5.* 40
2 *Renunciari poteſt iuri futuro,fideicommiſſo legato,& legitimè, per pactum uel ſtipulationem.conſ.7.nu.60.& 61.* 14
3 *Et conſ.95.nu.2.* 160
1 *Renunciatio eſt ſtricti iuris,& in illa ueniunt tantum expreſſa.conſ.110.num.96.* 205
1 *Renunciatio generalis capit ſolum caſus ſimiles expreſſis,& non maiores ſeu grauiores.nu.97.ibi.* eod.
1 *Renunciationes factæ per fideiuſſores minimè tenent, ſi debitor a ſui princ.non eſt obligatus.nu.99.ibi.* eod.
1 *Renunciationes, & clauſulæ generales quando & quid operentur.nu.96.ibi.& nu.97.& quatuor ſeq.* 205
1 *Renunciatio diminutio eſt patrimonij.conſ.127.nu.16.* 226
3 *Renunciatio facta per hæredem præiudicat ſibi.conſ.1.nu.78.* 6
3 *Renunciationem ſi pater ſtipulatur pro ſe & hæredibus uidetur ſtipulatus ad commodum hæreditatis.conſ.26.nu.31.* 40
3 *Renunciatio hæreditatis donatio ſapit.conſ.96.nu.58. Et ſi aſcendit ſummam quingentorum inſinuanda eſt.ibi.Et an talis defectus purgetur iuramento.ibi.nu.59.& 60.Ceſſat inſinuatio,quando donatio fit ob cauſam,& etiam in caſu.d.c.quamuis.nu.59. Et an iſta renunciatio tollatur per natiuitatem filiorum an.61.& 62.* 161
3 *Renunciatio ſimplex,non trahitur ad ius de futuro, nec illud tollit conſ.69.nu.1.* 117
3 *Renunciatio iurium uim habet donationis.conſ.65.n.57.* 105
3 *Renunciatio trahitur ad ius quod competebat tunc temporis de præſenti re,uel ſpe.conſ.69.nu.5.& nu.86.& ſeq.* 117
3 *Renunciatio hæreditatis collata cenſetur in tẽpus quo præfertur hæreditas.conſ.69.nu.63.* 117
3 *Renunciatio habens relationem ad hæreditatem,& ad ius futurum, ualida eſt.nu.65.ibi.* eo.
3 *Renunciatio facta ob cauſam adimpletam,ualida eſt, nec retractari poteſt.nu.66.ibi.* eod.
1 *Renunciatio in dubio præſumitur facta ſimpliciter, & pure, numero.67.ibidem.* eod.
3 *Renunciatio habens relationem ad futurum ius, illud complectitur nume.69.ibi.* 117
3 *Renunciatio ſimplex factu præſente parte,ualida eſt.nu.77.ibi. Idẽ quando geminatis uerbis oſtenditur facta.nu.78.ibi.* 118
3 *Renunciatio uallata ſtipulatione,& pœna alicuius hæreditatis, ualida eſt.nu.82.ibi.* 118
3 *Renunciationis uerba futurum concernent u comprehẽdunt ius poſtmodum quæſitum.nu.87.ibi.* 118
3 *Renunciatio ſimpliciter facta alicuius hæreditatis comprehendit omnia capita quibus renuncians poterat illam conſequi.nu.90.ibi. Idem quando renunciatio fit indeterminatè,& in rem,& non limitatè.nu.91.ibi.& nu ſeq conſ.69.* 118
1 *Renunciatio etiam ſimulata præſumitur.conſ.54.num.34.* 115
4 *Renunciatio hæreditatis non redditur inualida,eſto quòd renuncians poſtmodum filios ſuſcipiat.conſ.69.n.98.Ceſſat iſtu caſu, oppoſitio. l.ſi unquam.C.de reuo.dona.nu.99.ibi Ceſſat etiam quando donatio eſſet factu propter cauſam.nu.100.ibi.* 118
3 *Renunciatio dotis non numeratæ, arguit præſumptionem ſimulationis.conſ.86.nu.36.* 145
3 *Renunciatio hæreditatis alicuius,illo conſentiente ualet in beneficiis tertij cui renunciatur.conſ.94.nu.26.* 159
3 *Renunciatio poteſt fieri per ſororem fratri de hæreditate fraterna.nu.17.ibidem.* 159
3 *Renunciatio facta per matrem,an noceat filijs.ibi.nu.31. Et quid ſi mater renuncians recepit dotem.nu.32.ibi.Et quo iure filius excluditur.nu.32.ibi.Et an poſſit uenire ex perſona propria,uel ex perſona renunciantis.nu.33.ibi.* 159
3 *Renunciatio iuris non competentis renuncianti non ualet.conſ.95.nume.15.* 160
3 *Renunciatio intelligitur facta rebus ſic ſtantibus.nu.16.ibi.* 160
3 *Renunciatio non ſe extendit ad ea, quæ continetur in teſtamento ſi de illo non fuit habitu mentio.nu.17.ibi. Requiritur enim mentionem fieri de teſtamentu.nu.18.ibi.* 160
3 *Renunciatio generalis factu per ſororem fratri,an & quando ualeat & ſuper quibus.nu.19.ibi.* eo.
3 *Renunciatio etiam iurata non trahitur ad ius ſuperueniens de futuro.nu.29.ibi.* eod.
3 *Renunciatio omnium iurium non capit illa,quæ ortum habẽt ex cauſa de futuro.nu.33.ibi.* 160
3 *Renuntiatio intelligitur rebus ſic ſtantibus.nu.34.ibi.Ita & iuramẽtum.nu.35.ibid.* 160
3 *Renunciatio ſpecialis differt a ſingulari & indiuidua et in plus ſe habet ſingularis & indiuidua,quàm ſpecialis. In ſpeciali ſufficit actus in æquipollenti,quod ſecus in ſingulari & indiuidua.cõſ.9.n.23.* 16
3 *Renunciatione & fine ueniunt tantũ ea quæ expreſſa ſunt & facta de una hæreditate non ſe extendit ad aliam.Et ſi non appuret facta non præſumitur & facta limitate limitatum producit effectum.conſil.49.nu.39.40.& 41.* 77
4 *Renunciatio beneficij iuriſpatronatus recepta per Papam, nocet patronis.conſ.47.nu.15.* 58
4 *Renuntiatio beneficij facta per metum nulla eſt et inualida.conſ.65.nu.1.Et quid ſi metus illatus fuit conſanguineis.nu.2.ibi.Metus prædictus qualis debet eſſe.nu.3.ibi.* 82
4 *Renunciatio tacita,ex quibus reſultare uidetur.num.17.ibidem & numero.18.* 82
4 *Renunciatio tacita ita præiudicat ſicut expreſſa.conſi.76.nu.2.quãdu per ſuperiorem fuit admiſſa.nu.5.ibi.* 105
4 *Renunciatione beneficium uacare dicitur.nu.4.ibi.& nu.5.* 105
2 *Renunciatio & finis facta de hæreditate paterna fratri legitimato, an & quando ualeat.conſ.3.nu.7.* 8
2 *Renunciatio & finis facta per filiam de hæreditate paterna cum iuramentu intelligitur rebus ſic ſtantibus.nu.27.ibi.Et ideo ſi tunc tẽporis erant filij maſculi ipſis poſtmodum defunctis filia, quæ renunciauit poterit ſuccedere.nu.28.ibi.Et idem quando pater cui renunciatũ eſt,moritur nullis relictis deſcendentibus.nu.29.ibi.* 8
2 *Renunciatio hæreditatis firmatur iuramento.conſ.7.nu.67.* 14
2 *Renunciatio ſine iuramento facta per filiam patri non ualet.nu.68.ibidem.* eod.
2 *Renunciatio intelligitur rebus ſic ſtantibus,nec extenditur ad ius ſuperueniens in futurum.nu.70.ibi.& nu.71.& 73.Nec includit ea, quæ ortã habent ex facto illius,cui fuit renunciatum.nu.72.ibi.* 14
2 *Renunciatio eſt ſtricti iuris,& ſtrictè interpretanda.nu.73.ibi.* 14
2 *Renunciatio etiam iuramento uallata uenit retractanda propter læſionem enormiſſimam.nu.74.ibi.* 14

2 Renunciatio non extenditur ad ignorata, & incognita. conſ. 12. numero. 78. 18

2 Renunciatio facta de fideicommiſſo minime ualet, ſi in ea non appa-ret facta mentio de teſtamento. nu. 80. ibi. eo.

2 Renunciatio & remiſſio eſt ſtricti iuris, & in ea non ueniunt, niſi ex preſſa nu. 94. ibid. 18

2 Renunciatio limitata limitatum producit effectum. nu. 95. ibi. 18

2 Renunciatio facta ex falſa cã et p errorẽ nõ eſt uacua. n. 101. ibi. 18

4 Renunciatio recepta & admiſſa obſtat renuncianti. conſ. 5. nu. 155. & num. 185. 16

4 Renunciatio, & ceſſio facta per metum, non tenet. nu. 161. ibidem. & numero. 163. 16

4 Renunciatio & ceſſio facta ut liberetur frater a carceribus non tenet. conſ. 5. nu. 161. 16

4 Renunciatio beneficij, ſeu prabenda, ſi fit in curia, ibi dicitur uacare. conſ. 10. nu. 1. 24

4 Renunciatio debet eſſe ſimplex, & non conditionalis. nu. 18. ibi. 24

4 Renunciatio eſt ſtricti iuris. nu. 20. ibi. Et in ea ſolum uenit, quod exprimitur. num. 21. ibi. Et ſi facta eſt limitatẽ, & limitatum producit effectum. num. 22. ibi. Et facta uno uiro, non nocet alteri. numero. 23. ibidem.

4 Renunciatio, an ualeat, uel ne, & an noceat reſignanti. conſilio. 15. numero. 12. 28

2 Renunciatio & finis facta per filiam cum iuramento eſt ualida. conſil. 16. nu. 73. & maxime quando per eam non fuit læſa enormiter. num. 74. ibi. 4[illegible]

2 Renunciatio tacita inducta lapſu temporis, uel propter inobedientiã magis operatur, quàm expreſſa repudiatio ad excluſionem, ita tacitẽ repudiantis. conſ. 19. nu. 153. 55

2 Renunciatio intelligitur rebus ſic ſtantibus. conſ. conſ. 24. nu. 92. 73

2 Renunciatio hæreditatis uiuentis non ualet niſi &c. nu. 94. ibi. eo.

1 Renunciatio non extenditur ad incognita & ignota. cõſ. 20. n. 90. 42

2 Et conſ. 46. nu. 13. 123

4 Et conſ. 76. nu. 6. 205

2 Renunciatio facta in uno caſu, non porrigitur ad aliura. conſilio. 65. numero. 26. 147

1 Renunciatio debet attendi limitata ad fines limitationis, & non ultra, niſi cauſa motiua & finalis mouens renunciantem aliud & diuerſum ſuadeat, tunc enim non ſtatur limitationi, ſed cauſa finali. conſil. 5. num. 44. 16

1 Renunciatio beneficij præſumitur fieri coactẽ, et idem quando ſpoliatus poſtmodum renunciauit, uel aliud actũ fecit. conſ. 10. n. 64. 22

1 Renunciatio debet ſtrictẽ interpretari. conſ. 12. nu. 65. 29

3 Renunciatio limitatẽ facta, limitatum producit effectum. conſ. 19. n. 31. fol. 28. conſ. 69. nu. 14. 117

1 Renunciatio limitata facta limitatum tantum producit effectum, maxime quo ad perſonas. conſ. 12. nu. 90. & nu. 91. 30

1 Renunciatio facta ob cauſam ea ceſſante, nihil operatur. numer. 91. ibidem. 30

1 Renunciatio unius aſcendentis præiudicat poſteris. conſ. 16. n. 43. 38

1 Renunciatio quando fit enormi læſioni, non dicitur renunciatum enormiſſimæ. Et quando renunciatur enormiſſima, non dicitur renunciatũ totali & integro. conſi. 20. nu. 91. & 93. 42

1 Renunciatio exceptionis, deceptionis, & damni enormis, ſeu enormiſſimi multum operatur. conſ. 20. nu. 50. 42

1 Renunciatio exceptionis doli in factum non trahitur ad incogitata nec ſupplet errorem. nu. 95. ibi. 42

1 Renũciatio generalis debet generaliter intelligi, nec reſtringi ad præcedentia expreſſa, quando ſalua ratione recti ſermonis id non poteſt fieri. conſi. 39. nu. 17. 95

1 Renunciatio generalis non ſufficit ad tollendum beneficium. L. ſi unquam. debet enim eſſe ſpecifica, & ad hunc effectum. conſi. 73. n. 50. & nu. 52. & 53. Nec ſufficit, quod ſit cogitatum in genere de filijs naſcituris. ibidem.

Nec ſufficit quod pater donans cogitet de poſthumo naſcituro. num. 53. ibidem. 137

1 Renunciatio ſtrictẽ interpretanda eſt conſ. 89. nu. 44. 160

1 Renunciatio & liberatio regulari debet a cauſa propter quam facta eſt. num. 45. ibi. 160

1 Renunciatio generalis ad qua trahatur. conſ. 96. nu. 72. 171

4 Renunciatio ſimoniaca ex quibus coniecturis probetur. conſ. 143. n. 12. Vt ſi renuncians unicum tantum habeat beneficium. n. 13. ibid. Et quia non præſumitur quis ſuum iactare. n. 14. ibi. & n. 15. Et ſi ſit ita retinuit reſignans omnes ſructus. nu. 16. ibi. & nu. 10. 148

1 Renunciationes quando ſiunt ex certa ſcientia tollitur allegatio erroris & læſionis. conſ. 20. nu. 38. & nu. 96. & 97. & 98. contra. 42

4 Repetitio qualitatis non eſt facienda, quando reſultaret aliquod abſurdum, ſeu correctio iuris. conſ. 72. nu. 46. 98

2 Repreſentantes locum prædefuncti non dicuntur eſſe in ulteriori gradu, ſed in pari. conſ. 46. nu. 8. 104

4 Repertus in domo alicuius mulieris, & metu contrahens matrimonium poteſt illud reſcindere tanquam per metum contractum, licet culpoſus in hoc reperiatur. conſ. 60. nu. 19. 96

1 Replicatio. Qui replicat habetur ut actor. conſ. 95. nu. 36. 170

3 Repetita in augmento cenſentur dicta in præcedentibus. conſi. 126. num. 19. 224

4 Reprobata & de ſe mala concedi non debent. conſ. 68. nu. 51. 84

3 Repudians uentrem, poteſt ex alio uenire. conſ. 69. nu. 11. 117

2 Repudiatio tacita inducta per inobedientiam ſufficiens eſt ad excluſionem. conſ. 19. nu. 154. 55

3 Repudiatione hæreditatis quando fit mentio filij, & matris, uidetur renunciatum ſolum ex eo capite, quo poterat uenire, ut filius, & non ex alijs capitibus. conſ. 69. nu. 17. 117

4 Requiſita ad tutelã illam recuperandã. conſ. 116. nu. 12. 157

4 Requiri debet alter paciſcens, ſi uult emere ante alienationem. conſi. 100. num. 40. 119

3 Requirentia longiorem indaginem, reſeruanda ſunt in iudicio petitorio, nec habent impedire poſſeſſorium. conſ. 60. nu. 8. 100

4 Reſcriptum pontificis in beneficialibus ualet, etiam ſine cauſa ſi de eius uoluntate conſtat. conſ. 5. nu. 90. 15

1 Reſcripta ſunt ſtricti iuris, tamen attenditur mens, & ex ea attenditur. conſ. 32. nu. 68. 84

1 Reſcriptum impetratum ab aliquo fit commune ſuo aduerſario, & quando & quo caſu. conſ. 59. nu. 12. Et extraneis non eſt inhibendũ ſed ſolum litigantibus. n. 9. ibi. Et quid ſi Papa cauſam ad ſe aduocaſſet. nu. 7. ibidem. 95

3 Reſcriptum quòd iudex delegatus procedat cum conſilio alterius eſt ualidum. conſ. 118. nu. 2. 163

3 Reſcriptum ualet in quo impetratur iudex, & alij dãtur ſuſpecti propter perrexreſcentiam, et quia interpretans iurat in partibus nõ poſſe iuſtitiam conſequi. ibi. 163

3 Reſcriptum obreptitium, & ſubreptitiũ doloſẽ impetratum non tribuit iuriſdictionem; & eſt ipſo iure nullum. numero. 3. ibidem. 98. Et ſi regulariter ſurreptitium & obreptitium reſcriptum iuriſdictionem tribuat, tamen quando opponitur, irritatur proceſſus uirtute illius facti. nu. 4. ibi. 163

3 Reſcriptum ſecundum quando aduocat cauſam a primo iudice, & ſurreptitiẽ impetratur ope exceptionis redditur nullum. n. 5. ibi. 163

3 Quando in ſecundo reſcripto non eſt facta mentio de iudicibus datis in primo, uel de clauſulis notabilibus contentis in illo redditur ipſo iure nullum. nume. 6. ibid. eod.

3 Reſcriptum conceſſum ſuper grauaminibus; cum toto negotio principali non tribuit iudici commoranti in partibus iuriſdictionem, niſi prius iuſtificetur grauamẽ, & aliter procedendo nulliter dicitur procedere. conſ. eo. nu. 16. ibi. 163

4 Reſcriptum geminatum tollit obreptionem & ſurreptionem. conſ. 1. n. 2. Idem quando motu proprio fuit conceſſum. ibi. n. 28. 1

4 Reſcriptum ſurreptitium, & obreptitium reddit proceſſum nullum. conſ. 45. num. 1. 56

4 Reſcriptum principis non debet interpretari in grauamẽ et præiudiciũ tertij, ſed ut minus lædatur ius commune. n. 24. ibi. & n. 23. 56

4 Reſcriptum ſurreptitium. poſtquam fuit oppoſitum nullam tribuit iuriſdictionẽ. conſ. 106. n. 7. & nu. 12. Surreptitium eſt ſi in illo nulla ſit mentio de re iudicata. nu. 8. ibi. & nu. 3. 124

4 Reſcripto contradicenti iuri, non eſt ſtandum. conſ. eo. nu. 11. ibi. 124

4 Reſcriptum intelligendum eſt, ut nõ tollat ius alterius. n. 10. ibi. 124

4 Reſcriptum conditionale non tribuit iuriſdictionem, niſi conditione adimpleta. nu. 11. ibi. 124

4 Reſcriptum ſumit uires ab intellectu reſcribentis. cõſ. 107. n. 23. 124

4 Reſcripta recipiunt interpretationem reſtrictiuam. nu. 23. ibi. eo.

4 Reſcriptum reduci debet ad ius commune, ut illud non lædat, & ad illud eſt reducendum in dubio. nu. 22. ibi. 125

4 Reſcriptum non tollit ius niſi expreſſe deroget. ibi. eod.

4 Reſcriptum reduci debet ad ius commune, ut illud non lædat, & ad illud eſt reducendum in dubio. nu. 25. ibi. 125

4 Reſcriptum non tollit ius niſi expreſſẽ deroget. ibi. eod.

4 Reſcriptum contra legem non ualet. nu. 24. ibi. 125

4 Reſcriptum ſi concedit aliquid contra iuris ordinem, qualiter ſit interpretandum. n. 25. ibi. 125

4 Reſcriptũ alternatiuũ, quãdo & quo caſu ualeat. cõſ 107. n. 26. 125

4 Reſcripta ad lites ſunt ſtricti iuris, & extendi non debent. conſ. 108. nume 0. 18. 125

4 Reſcriptum ſurreptitium non eſt nullum ipſo iure, ſed uenit annullandum. conſ. 124. nu. 11. & nu. 21. & 22. 22

4 Rei iudicata magna eſt autoritas. conſ. 108. nu. 35. 125

1 Re iudicata ſtante non eſt ulterius diſceptandum. conſilio. 125. numero. 16. 223

3 Res propriæ ipſius inſtituti grauati non comprehenduntur in fideicõmiſſo uniuerſali. conſilio. 2. nume. 8. Nec ueniunt alia bona ipſius hæredis grauati etiam ſi illa habuiſſet a defuncto grauante, numero. 9. ibidem. limitatur, & bene. numero. 71. & alijs ſequen. Eſto etiam quòd in illis appareat inſtitutus hæres ab ipſo teſtatore. numero. 10. ibidem. 6

3 Res, nec bona, quæ non fuerunt teſtatoris non comprehenduntur in fideicommiſſo uniuerſali. nu. 11. ibi. 6

3 Res obligata ſi legatur, quis teneatur eam luere. conſ 57. nu. 26. 94

3 Res ſatis dicitur demonſtrata per duas qualitates expreſſas, licet eius confinia non ſint deſignata, uel ipſorum omiſſio non uitiat talem demonſtrationem. conſ. 58. nu. 1. & alijs ſeq. 95

3 Res teſtatoris quando eſt unica facilius demonſtratur & ad eum habetur relatio, quàm quando plures eſſent. nu. 1. ibi. 95

3 Res quando legatur pleno iure, intelligitur de utili & directo dominio. conſ. 58. nu. 33. Sed contra. n. 35. & 41. & 51. & ſeq. 95

3 Res data in emphiteoſim, quibus uerbis a domino directu ſit legẽda. nu. 58. ibidem. 95

4 Res quando bene geritur, actus ualet etiam omiſſa ſolennitate. conſ. 117. num. 14. 130

4 Re in communi habet quis partem in quolibet ceſpite. conſilio. 100. numero. 19. 119

1 Res exiſtentes intus capſam, an ſint particulariter conſignandæ. conſil. 74. nu. 2. & 3. Et communis habet quod non contra Accurſium. ibi. nume. 2. 140

1 Rerum exiſtentium intus capſam qualiter ſufficiat conſtare per iuramentum damnum paſſi. conſ. 74. nume. 4. Et ſi capſa prius ſignata fuit reſtituta, diſſigillata & non ſignata. ibidem. num. 6. Et iuramentum iſtud erit ueritatis & non præſtandum. ibi. n. 7. & 39. & circa iſta uerſatur plurimum iudicis arbitrium. ibi. n. 10. & 16. et quæ qualitates circa iſtud ueniant conſideranda. ib. n. 11. 12. 16. & 39. 140

4 Rem meam uel mihi obligatam quando quis habet ſine cauſa poteſt cogi officio iudicis, ad reſtituendum, nec locupletaretur & c. conſil. 131. num. 26. 140

4 Rem & precium retinere, non debet emptorem. conſ. 139. n. 28. 145

1 Res an reddatur certa per duo confinia. conſ. 64. nu. 67. Et qualiter iſtud conſideretur. conſ. eo. nu. 68. ibi. 128

1 Res multum differt, an acquiratur ex pecunia pupilli, an ex pecunia redacta ex uenditione rerum pupilli. conſi. 80. nu. 10. 146

1 Res quod fuerit empta ex pecunia pupilli probari, poteſt, per coniecturas, & præſumptiones. nu. 13. ibid. & alijs nu. ſeque, & nu. 1. 2. 3. & ſeq. Et probationem ueram & non fictam, & onus probandi in aduerſarium transferunt, aſſerenti contrarium n. 15. ibi. Et locum ſibi uendicant, etiam ſi diſpoſitio per aliam conditionis probationem exigeret. conſil. eo. nu. 16. ibi. In electionem pupilli. Et minoris, eſt uti remedio reali ad conſequendam rem emptam ex ſua pecunia. conſil. eod. num. 17. ibid. Et ſi empta eſt ex ſua pecunia per tutorem, ſeu administratorem ſuorum bonorum, eidem pupillo, quæritur quocunque nomine ematur. nu. 18. ibi. Et ſi per extraneum de ſua pecunia empta eſt non quæritur pupillo, fallit niſi emptor non ſit ſoluendo, nam in ſubſidium pupillo ad illam datur rei uendicatio. numero. 19. ibidem, & nume. 20. 146

1 Res empta in dubio per tutorem, ſeu administratorem bonorum pupilli, ſeu minoris an præſumatur empta ex pecunia quæ erat pupilli, an uero ex pecunia redacta ex uenditione rerum pupil. nu. 27. ibi. & nume. 28. eo.

3 Res quando in ambiguitatem deducitur propter qualitates adiectas a teſtatore & non conuenientes expreſſioni, illud quod eſt minus cenſetur legatum. conſ. 58. nu. 7. Etiam ſi legatarij effectus coniuncta perſonæ teſtatori. nu. 28. ibi. 95

3 Res quando commodam diuiſionem non recipit aſſignanda uenit uni & alteri datur compenſatio in pecunia. conſi. 28. nu 5. 45

3 Res ſubiecta fideicommiſſo, & prohibita alienari tacitè ſeu expreſſè poteſt præſcrib.. conſ. 48. nu. 19. 70

3 Res allodiales ſui natura transferuntur ad omnes hæredes. conſi. 71. numero. 65. 124

3 Res pupilli ſicut non poſſunt alienari, ita etiam non poſſunt obligari. conſ. 85. nu. 13. 144

3 Res minoris poteſt alienari propter contractum factum a patre. numero. 50. ibidem. 144

3 Res uenales non includuntur in legato generali bonorum conſ. 86. n. 8. Fallit niſi contrarium oſtendatur ex mente teſtatoris n. 9. ibi. 146

3 Res iudicata non obſtat, ſi agitur ſuper alia re. coſ. 87. nu. 54. 147

3 Poſt rem iudicatam & ſententiam, ſi recipiuntur teſtes probantes illius iniuſtitiam reſcinditur ſententia. nu. 51. ibi. eo.

3 Res iudicata non obſtat, quando illud quod eſt deductum in primo iudicio per uiam exceptionis deducitur in alio ad alium finem & effectum. nume. 54. ibid. 147

3 Res aliena præſcribi non poteſt, ſtante mala fide. conſi. 92. num. 26. & nu. 27. Etiam ſi uerſamur in actionibus perſonalibus, in quibus nõ requiritur poſſeſſio. num. 28. ibid. 156

4 Res iudicata, tollit omne ius prætenſum aduerſarij. conſ. 30. n. 33. 41

4 Res iudicata finem imponit liti. nu. 34. ibi. 41

4 Res iudicata tollit pendentiam litis. nu. 36. ibi. 41

1 Res eccleſiarum mobiles poſſunt ex cauſa remuneratoria alienari. conſ. 11. nu. 45. 25

4 Res immobiles, ſeu redditus eccleſiæ non poſſunt alienari, ſine ſolennitatibus, a iure requiſitis. conſ. 31. nu. 9. Quid alienarunt, uenire poſſunt contra alienationem & factum proprium. n. 10. ibi. Idem quando alienatio ſit lege prohibente. nu. 9. ibi. 43

1 Res quælibet præſumitur libera. conſ. 15. nu. 1. ſol. 37. & conſil. 26. numero. 14. 69

4 Et conſ. 16. nu. 17. 29

4 Res demonſtrari poteſt nedum uerbo, ſed re ipſa, & facto. conſ. 39. numero. 32. 51

3 Res depoſita, an & quando autoritate iudicis poſſit ſequeſtrari, uel ſuper ea fieri prohibitio. conſi. 107. nu. 73. 169

4 Res poteſt emi ex pecunia uſuraria, nec propterea emptio eſt inualida. conſi. 75. nume. 78. 104

4 Res eccleſiæ poteſt in emphiteoſim perpetuam concedi. conſ. 84. nu. 2. Et tranſit ad hæredes, & extraneos. nu. 3. ibid. & nu. 4. 109

4 Res reuertitur ad proprietarium mortuo uſufructuario. conſi. 129. numero. 16. 136

4 Res donata eccleſiæ nihil habet ulterius laicale conſ. 128. nu. 16. Et in illis donatis ſolum conſideratur eccleſia donataria. nume. 17. ibidem. 135

4 Res dicitur non integra cum dominium eſt tranſlatum. Idem quando ſolutum precium in totum uel in parte in contractu uenditionis. conſ. 132. nu. 14. & 15. 141

4 Res euentus & actus ſequens oſtendunt, qualis fuit animus in præteritum. conſ. 135. nu. 16. 148

4 Res ſacræ & eccleſiaſticæ non poſſunt eſſe propria alicuius. conſi. 149. numero. 3. 158

3 Res etiam hæredis grauati non ueniunt in fideicommiſſo uniuerſali, nec illa quæ ſunt extra patrimonium teſtatoris. conſ. 31. nu. 75. Nec illa quas prius habuit hæres grauatus ab ipſo teſtatore inter uiuos. nu. 76. ibi. Et quid quando donatio facta prius per patrem non ualuiſſet inter uiuos. num. 77. ibi. Et quid ſi poſt donationem pater inſtituit filios donatarios hæredes, & in rebus donatis appoſuit fideicommiſſum an ualeat. nu. 78. ibi. & nu. 79. contra gl. Et hoc uerum quando ſimpliciter adiuit ſed quando cum inuentario ſecus. conſ. eod. nu. 80. ibi. & nu. 89 & ſeq. 51

2 Res geſta inter aliquos non capit alias perſonas nec illis actio quæritur. conſ. 12. nu. 109. Fallit in dote. ibi. 28

4 Res ſatis dicitur eſſe certa per deſignationẽ alicuius rei intra cuius confines reperitur eſſe. Etiam ſi nomine proprio non expreſſo conſignatio facta fuit. conſ. 4. nu. 1. & 3. & 32. 13

Res inter alios acta, quandoque prodeſt alteri. conſ. 5. nu. 209. 16

4 Res iudicata obſtat, & nocet omnibus ſcientibus. conſ. 10. nu. 36. 24

4 Res eccleſiæ regulariter alienari non poſſunt. conſi. 24. n. 1. Poſſunt tamen alienari quando alienatio fit in euidentem utilitatem. num. 2. ibi. Et an ultra cauſam iuſtam interuenire debeat tractatus, & ſolennitas requiſita. nu. 3. ibi. Et quid ſi facta eſt ſeruata forma reſcripti apoſtolici an in dubio præſumatur facta in utilitatem. conſ. e. n. 5. ibi. Et quid ſi talis alienatio fuit obſeruata pluribus annis. nu. 6. ibi. Euidens utilitas quo tempore ſit conſideranda. num. 7. ibi. Et quid ſi ſucceſſiuis temporibus creuit ualor. ibi. Vel res alienata fuit meliorata per illum in quem facta fuit alienatio. nu. 8. ibi. Et an poſſit in iſtis allegari obreptio ſeu ſurreptio licentia data a Pontifice. n. 9. ibi. Et quid ſi in reſcripto inſertus eſt tenor extrauagan. Pauli ſecundi. nume. 10. ibidem.

Et an Papa poſſit talem licentiam concedere. nu. 11. ibi. 35

2 Res eccleſiæ ſterilis meliorata non reſcindit emphyteuſim. con-

ſil. 16. numero. 85. 43
2 *Res quæ ſeruando ſeruari poſſunt an poſſit per minorem alienari ſine ſolennitate.conſi.25.nu.77.* 78
3 *Res non debent minuatim diuidi ita ut dilacerentur. conſilio.34. nume.40.*
1 *Res donata ſatis eſt quod reperiatur penes uxorem licet non tradatur, & ſi maritus uoluit donationem ualere in uim relicti non requiritur traditio. Quod uerũ quãdo &c.conſ.128.n.25.26.et 27.* 227
2 *Res ſubiecta fideicommiſſo an poſſint alienari per filium hæredem grauatum ducentem uxorem poſt mortem teſtatoris, & poſt onus fideicommiſſi.conſ.52.nu.34.& num.36. Vel quando liberi concepti ſunt poſt mortem teſtatoris.ibi.& nu.35.* 130
1 *Res inter alios acta non præiudicat tertio.conſ.100.nu.62.fo.185. conſ.115.n.17.fo.216.& conſ.122.nu.8.* 221
2 *Et conſ.81.nu.56.* 166
3 *Et conſ.96.nu.35.fo.161.& conſ.102.nu.10.* 167
2 *Res ſubiecta fideicommiſſo poſſunt alienari per ignorantem ignorantiaconſ.87.nu.54.* 171
1 *Res ſuper feudali poteſt fieri contractus etiam ſine conſenſu domini, quando fit inter eos ad quos feudũ poterat tranſire.conſ.1.n.131.* 2
2 *Res quod ſit feudalis qualiter probandum eſt.conſ.15.nu. 2.* 37
2 *Res reperta intra confines datos feudo feudalis dicitur. numero.9. ibidem.* 37
1 *Res quando eſt prohibita alienari extra familiam, & alienata eſt illi qui conſenſerunt poſſunt reuocare.conſ.23.n. 202. Et conſenſus patientia, & negligentia prædeceſſorum, & parentum non habent nocere deſcendentibus.nu.203.ibi.* 52
2 *Res contenta infra confines expreſſos in priuilegio præſumuntur eſſe illius cuius ſunt fines niſi aliud doceatur.conſ.27.num.13.& nu. 14.15.& 129.* 70
2 *Res feudalis eccleſiæ poteſt præſcribi.conſ.27.nu.69.* 70
2 *Res particularis feudi non poteſt præſcribi.nu.93.ibi. et n.94.* 70
2 *Res feudalis non poteſt alienari ſine aſſenſu directi domini. conſ.27. nume.130.* 70
2 *Res an ſit integra quo caſu procedant leges id conſiderantes. conſil. 28.nume.12.* 76
2 *Res iudicata pro ueritate habetur, & ius facit.conſ.29.nu. 10.* 76
2 *Res alienata per hæredem imputatur in legitimam licet eam recuperet conſ.32.nu.92.* 84
1 *Rem propriam qui ſcienter conducit an perdat dominium, & poſſeſſionem.conſ.59.nu 14.& nu.30.& ſeq.* 122
2 *Res aliqua ut poſſit poſſideri neceſſe eſt ut ſit certa, & ſatis eſſe dicitur certa ratione loci uel quota.conſ.61.nu.23.& 24.* 125
2 *Res corporalis dicitur quantitas continua.conſ.61.nu.27.* 125
1 *Res ſubrogata loco alterius ſapit naturam illius.conſ.80.nu.2.* 146
1 *Res permutata fungitur uice permutati dominij.nu.3.ibi.* eod.
1 *Res una ſuccedit loco alterius in uniuerſalibus.ibi.* 125
2 *Res empta ex pecunia alterius non acquiritur domino pecuniæ, ſed ementi.nu.4.ibi.* eod.
2 *Res empta ex pecunia minoris ſeu pupilli, ut quæratur minori & pupillo, an ſit neceſſe in indiuiduo probari fuiſſe emptam ex ſua pecunia.nu.5.ibi.& nu.13.& 22.* eo.
2 *Res empta ex pecunia pupilli eſt obligata pupillo, & ad illam habet hypothecariam, & rei uendicationem ad ſui electionem. numero. 30.ibid.fol 160.& alijs ſeq. Et talis actio hypothecaria habet priuilegium prælationis. Et procedit ſpeciali fauore etiam ſi non ſit in ſpecie hypothecaria.num.31.ibi. Procedit etiam quocunque nomine res illa ematur. Et competere poſſunt ad eandem rem rei uendicatio & hypothecaria aliquo caſu, licet regula ſit in oppoſitum. ibi. num.31.& 32.* 125
2 *Res quando datur cum pacto ſuperius annotato cuius fauorem illud reſpiciat.conſ.91.nu.20.* 164
2 *Res inter alios acta, & inſtrumentum quo ad alios non probat ſed contra in antiquis.conſ.104.nu.50.contra.* 192
2 *Rei identitas probatur per confines.nu.21.ibi. Et per teſtes de auditu & opinione.nu.22.ibi. Et etiam per reſponſiones aduerſariorum maximè in antiquis.nu.23.ibi.* 191
2 *Res hypothecata pro dote remanet etiam obligata uxori. conſ.119. nu.14. Niſi uxor eius alienationi conſentiat.nu.15.ibi. Vel quando cum marito eſſet alius obligatus qui eſſet ſoluendo.nu.16.ibi.* 219
1 *Rei identitas probanda eſt.conſ.109.nu.7.* 219
1 *Rei ſuæ quilibet eſt moderator & arbiter conſ.24.num.45. Declaratur.num.66.* 63
4 *Reſeruata beneficia ſemel & affecta perpetuo dicuntur reſeruata & affecta.conſ.18.nu.2.* 30
2 *Reſeruata arguunt in alijs conceſſionem.conſ.8.nu.8.* 19
4 *Reſeruata, & affecta ſpectant ad Pontificem.conſ.10.n.4 Et in iſtis reſeruatis, & affectis ceſſat ſtatutum & conſuetudo de optando.ibi. numero.5.* 24
4 *Reſeruata non ueniunt ſub generali prouiſione.n.7. ibi.* eod.
4 *Reſeruata Papa non cenſentur denegata legato de latere ſi leuiaſint.conſ.28.nu.43.* 39
4 *Reſeruatio, & commenda conceſſa ſpurio an ualeat.conſ.37.n.2.* 50
4 *Reſeruatio in mente retenta inducit iuſtam cauſam ignorantia, et excluſionis doli.nu.21.ibi. Declaratur deci.10.iuli.in iſtis terminis loquentis, & alijs præced.uſque ad nu.15.ibi.* 50
4 *Reſeruatio facta motu proprio, & mentali fauorabilis eſt.conſ.104. numero.11.* 229
4 *Reſeruatio generalis refulcat in familiaribus cardinalium, & ad quẽ effectum.conſ.188.nu.7.* 144
4 *Reſeruationes plures ubi concurrunt ex una uacatione, uel ex unius perſona de omnibus eſt facienda mentio.nu.8.ibi. Et quid de illa quæ inducitur per regulam.nu.9.ibi.* eod.
4 *Reſeruationes ſpeciales an ſortiantur effectum literis non expeditis. conſ.141.num.2.* 148
4 *Per ſimplicem reſeruationem quod ius quæratur, & quando. numero.7.ibidem.* 148
4 *Reſeruatio facta per Papã in perſonam ſui, ut poſſit prouidere &c. an ſit alijs fauorabilior, & quando.conſ.eo.nu.2.ibi.* 148
4 *Reſeruatio ut effectum habeat quæ continere debet. conſilio. 145. numero.13.* 150
4 *Reſeruatio & caſus exceptuatus includit alia.conſ.150.n.20.* 154
4 *Reſeruatiua regulariter non ſimpliciter reſeruat, ſed conditionaliter & temporaliter.conſ.18.nu.4.* 30
4 *Reſeruans ſibi aliqua omnia alia uidetur. conceſſiſſe. conſilio. 84. numero.8.* 109
1 *Reſeruatione aliquorum conceſſa uidentur alia non reſeruata.conſ. 9. nume. 11.* 21
2 *Reſeruatio alicuius iuris recipit interpretationem paſſiuam. conſil. numero.35.*
3 *Reſeruatio diſponendi limitata limitatum producit effectũ. Et ſi fuit conceſſa per actum inter uiuos non uenit illo qui fit per ultimam uoluntatem.conſ.33.nu.58.& 60.* 51
4 *Reſeruatio facta cauſa renunciationis non includitur nec comprehenditur ſub renunciatione ſeu reuocatione generaliter facta de gratijs reſeruatis conceſſis ſeu concedendis.conſ.104.nu. 15.* 122
2 *reſeruatio legitimæ ſucceſſionis in ſubſtitutione fideicommiſſaria facta maioribus non poteſt conſiderari prout conſideratur in alijs ſubſtitutionibus.conſ.43.nu.61.* 117
4 *Reſeruatio inducta per regulam an impediat collationem factam ab alijs.conſ.18.nu.1.* 30
4 *Reſeruatio limitata ad tempus limitatum producit effectum. numero.7.ibidem.* 30
4 *Per reſeruationem ordinarij, & habentis poteſtatem conferendi non cenſentur excluſi perpetuo, ſed ad tempus.nu.8.ibi.* 30
4 *Reſeruatio reuocata per Pontificem antequam beneficium uacaret expirat.nu.14.ibi. Maxime quando reuocatio facta eſt per uiam legis & regulæ.ibi.nu.16. Idem ſi pacificè facta fuit cum de mente pontificis reuocantis conſtet.ibi.nu.17.* 30
4 *Reſeruatio præcedens electionem reddit electionem ſubſequentẽ nullam.conſ.19.nu.23.* 31
2 *Reſeruatio iuris alterius appoſita in ſententia multum operatur.conſil.5.nu.29.* 16
2 *Reſeruatio illa ſine præiudicio &c. reſtringitur per ſequẽtia.conſi.6. nu.10.& ſeq. Et non eſt referenda ad ea quæ ſuperius fuere ſpecificata.num.23.ibid.* 17
2 *Reſeruatio iuris tertij operatur.conſ.19.nu.4.* 40
1 *Reſeruatio fidelitatis appoſita in clauſulis exequutiuis, & acceſſoriè non alterant conceſſionem & donationem.conſ.23.nu.13.* 51
2 *Reſeruatio ſatis operatur.conſ.96.nu.33.* 171
2 *Reſeruatio facta limitate non extenditur ultra.conſ.63.num.17.& numero.16.* 127
2 *Reſeruatio conſeruat ius perſonis ad quas dirigitur.conſilio.69.numero. 10.* 133
3 *Reſeruatio conſeruat ius reſeruati.conſ.101.n. 26. Proteſtatio. tñ operatur.ibid.* 167
3 *Reſeruatio iurium ſatis operatur.conſ.103.nu.2.* 168
3 *Reſeruatum a ſtatuto an ſuccedat loco legitimæ.conſ.36.nu.4.& n. 9.10.17.& 19. Et an iudicetur conditionale, & quando & quo caſu.n.5.ibi.n.9.& 10. Et an in illo reſeruato a ſtatuto poſſit apponi*

anu-

onus.nu.6 ibi. Et grauamen & onus appoſitum reſpectu temporis an reijciatur.nu.7.ibi.& nu.13. Et an ſtatutum poſſit prohibere ſupplementum legitimæ peti.n.8.ibi. Et an tale reſeruatum tranſmittatur ad hæredes.nu.11.ibi.& nu.13. 56
4 Reſiduum quod tempus reſpicit.conſ.121.nu.8. 135
4 Reſignatio facta per procuratorem habentem mandatum ad reſignandum in fauorem certæ perſonæ,& non aliter nec alio modo &c. conſ.15.nu.12.quando ualeat uel ſit ſimoniaca. 28
4 Reſignatio beneficij an poſſit fieri in fauorem certæ perſonæ,& corā quibus.nu.16.ibi. 28
4 Reſignatio poteſt fieri uerbis expreſſis,& etiam tacitè,& tacita ita operatur ſicut expreſſa.conſ.66.nu.16. Et quid ſi procurator non reſignauit ſecundum formā mandati,ſed ſimpliciter. Et quid ſit potius attendendum an mandati forma uitioſa,uel reſignatio ſimplex facta per procuratorem ualida.ibi.n.14. Et quid ſi procurator non ſimpliciter acceptauit formam mandati uitioſi. Sed aliter executus eſt mandatum per actum factum a iure approbatum.ibi.nu.15. Et an in iſtis reſignationibus ſit conſiderandus actus renunciationis,& non uoluntas mandantis reſignare.ibi.nu.17.& 18. 82
4 Reſignatio limitatè facta obſeruari debet aliàs prouiſio illius cauſa facta nulliter proceſſit.conſi.114.nu.7. 129
4 Reſignatio facta ſub conditione continente temporalitatem,& unio inde ſecuta an ſubſiſtant ſi geſta fuere authoritate Pontificis. conſi.30.nu.3. 41
4 Reſignatio ſimoniaca nō priuat reſignantē titulo.conſ.135.n.3. 142
4 Reſignatio meticuloſa non ualet,nu.4.ibi. 142
4 Reſignatio meticuloſa ipſo iure ualet.nu.15.ibi. 142
4 Reſignatio ſimplex ualida eſt nu.16.ibi. Etiam ſi mente concipiat renunciare in fauorem certæ perſonæ.nu.17.ibi. 142
4 Reſignatio facta abſenti tollit ſuſpicionem ſimoniæ.n.19.ibi. eod.
4 Reſignans omittit ius & poſſeſſionem.conſ.39.nu.3. 51
4 Reſignans remanens in poſſeſſione ex promiſſione Pontificis reſeruantis illi perceptionem fructuum nullā retinet præſumptionem fraudis.conſ.39.nu.7. 51
4 Reſignans retinens unum alijs uidetur renunciare.conſi.47.n.4. 58
4 Reſignans quo ad beneficium reſignatum pro mortuo habetur.conſil.144.nu.8. 149
4 Reſignās nō debet manere in poſſeſſione,nec fructus percipere, alias intruſus eſt.nu.18.ibi. Nam reſignando uoluntarie priuatur beneficio.nu.19.ibi. Attenditur magis quod uere agitur,quam quod ſimulatæ concipitur ex pluribus.nu.20.ibi. 149
3 Reſpondens poſitionibus per relationem ad inſtrumentum non uidetur confiteri ſi inſtrumentum dicit oppoſitum,uel demat a reſponſione.conſ.99.nu.6. Confitetur tamen ſi inſtrumentum præſentatur & contrarium non continet.nu.7.ibi. 164
2 Reſponſio debet eſſe conueniens interrogationi,et oblationi.conſ.81. numero.11. 148
1 Reſponſio conditionalis ad oblationem ſimplicem nulla eſt.nume.12. ibidem. eod.
1 Reſponſio implicita & duplicita non eſt recipienda.nu.21.ibi. 148
1 Reſponſio ſi non ualet quo ad omnia in ea contenta ualere tamen debet quo ad caput in quo conuenit cum interrogatione.nu.22.ibi.eo.
3 Reſponſio interpretanda eſt ut congruat interrogationi. conſilio. 13. numero. 6. 22
3 Reſponſio facta petitioni alicuius inducit probationem.conſ.79.nu. 4.& num.5. 137
3 Reſponſio limitat & reſtringit interrogationem.conſ.110.n.44. 170
2 Reſtitutione fideicommiſſi nō ueniunt bona quæ hæres grauatus aliūde habuit,quam ab ipſo teſtatore grauante.conſi.47.nu.1. Et de illis ſuo arbitrio poteſt diſponere.nu.2.ibi. 124
2 Reſtitutione fideicommiſſi non ueniunt bona quæſita per grauatum ſeu eius hæredes,ſed ſolum illa quæ fuerunt teſtatoris grauantis.conſil.51.num.1. 128
2 Reſtitutione fideicommiſſi multis in caſibus non ueniunt prælegata.conſ.79.nu.30. 163
2 Reſtitutione fideicommiſſi quæ bona ueniant dependet ex uoluntate diſponentis.nu.33.ibi. In illa enim non ueniunt prælegata quando fideicommiſſum factum eſt ſub commemoratione hæreditatis ſimpliciter.nu.34.ibi. 163
3 Reſtitutio facienda eſt per hæredes grauati fideicommiſſario uniuerſali.conſ.37.nu.16. 57
1 Reſtitutio aduerſus præſcriptionē.40.ann.conceditur ex capite ignorantiæ ſecundum magis communem.conſ.23.nu.211.& n.222. Tamen non conceditur aduerſus præſcriptionē tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria.nu.221.ibi. 51
1 Reſtitutione bonorum inducta eſt confeſſio res reſtitutas penes ſe habere.conſ.75.nu.7. 141
1 Reſtitutio concedenda eſt in integrum minoribus & læſis. conſ. 89. numero.28. 160
1 Reſtitutio in integrum non tollitur per præſentiam propinquorum iurantium geſta per minorem tendere in illius utilitatem. numero. 65. ibidem. 160
1 Reſtitutio in integrum competit minoribus læſis aduerſus tranſactiones,& pacta.conſ.89.nu.61. 160
1 Reſtitutio quæ præſupponat,& in quo differat a nullitate.conſi. 97. numero.33. 174
1 Reſtitutio in integrum non eſt neceſſaria ubi adeſt nullitas. conſilio. 100.nu.36. 183
1 Reſtitutio in integrum competit maioribus ex capite ignorantiæ,& ex illa parte,ſi quis mihi &c.conſ.100.nu.74. 183
1 Reſtitutio in integrum quando impediat ſententiæ executionem. nume.80.ibi.& nu.81.82.& 83. eod.
3 Reſtitutio ceſſat quando conſtat de non iure agentis notorie. conſil. 53.nu.108. Maximè ſi petitorium nunquam fuit ſuſpenſum. nume. 109.ibidem. 85
3 Reſtitutio fideicommiſſi poteſt fieri re ipſa quando grauatus præſtat patientiam.nu.111.ibid.& nu.112. Et non eſt neceſſaria reſtitutio quando non eſt detrahenda trebellianica.nu.113.ibi. Et quando nihil remanere debet penes grauatum.nu.114.ibi. Et etiam conſiderato iure canonico.nu.115.ibi. 85
3 Reſtitutio non ualet in re propria hæredis.conſ.33.nu.74. 51
3 Reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum repoſitio. conſi.105.nu.4. Et concedit tantum quantum abſtulit læſio & ſpoliatio.ibid. 168
3 Reſtitutio ſpoliatis facienda eſt cum integritate,et ſine diminutione. nu.7.ibi. Et reſtituendus eſt ad priſtinam cauſam,& omnem utilitatem quā fuiſſet habiturus ſi non eſſet ſpoliatus.nu.8.ibi. Et fit ad omne id quod ſpoliatus tenebat.nu.9.ibi.& ſeq. Et ad tempus quo fuit deiectus.ibi.& ſeq. 168
3 Reſtitutio etiam fit ad intereſſe ipſius ſpoliati.conſi.eo.num.11. ibid. Fit etiam ad omnia iura quibus ille ſpoliatus fuit.ibi. eod.
4 Reſtitutio debet eſſe limitata ad impedimentum. conſilio. 108. numero. 27. 115
4 Reſtitutio in integrum non impedit executionem poſt tres ita & poſt duas ſtante ſtatuto.conſ.109.nu.17. 127
4 Reſtitutio calumnioſè petita non impedit executionem ſententiæ.nu. 18.ibidem. eo.
1 Reſtitutio in integrum per minorem contra ſententiam peti poteſt.conſil.100.nu.56. Etiam ſi minor fuit defenſus iuſtè.ibi.nu.57. 18[illegible]
2 Reſtitutione fideicommiſſi quæ bona ueniant,& quid de pecunia.conſi.25.nu.68. Et quid de nominibus debitorum.nu.69. ibi. 73
2 Reſtitutio competit minori læſo renuncianti fideicomm conſilio.12. numero.35. 28
4 Reſtitutio quando facienda eſt ſub aliqua conditione illa non purificata ceſſabit.conſ.11.nu.12. Et quando facienda eſt ſub aliqua qualitate neceſſario qualitas eſt uerificanda.nu.14.ibi. 25
4 Reſtitutio ceſſat quando ſpoliatus paſſus eſt probationes recipi ſuper proprietate & per eas conſtat de dominio ſui aduerſarij. numero.18.ibidem. 25
2 Reſtitutio fideicommiſſi facienda eſt ſubſtituto eueniente conditione.conſ.17.nu.6. 49
2 Reſtitutione fideicommiſſi an ueniant illa quæ grauatus acquiſiuit per ſubſtitutionem pupillarem.conſ.36.nu.39. 104
2 Reſtitutio fideicommiſſi facienda eſt adimpleta conditione illius.conſil.37.nu.18. 106
2 Reſtitutio fideicommiſſi quando inuicem facienda eſt eluſoria conſideratur.conſ.60.nu.40. 139
2 Reſtitutio dotis an impediatur ex cauſa compenſationis ſeu retentionis uel alterius debiti.conſ.95.nu.7. In cuius electione ſit uxoris an hæredum mariti conuenti hæredes illius pro reſtituenda dote non exacta,uel ipſi liberentur cedendo actiones.conſ.eod.nume.5. ibi.& numero.6. 193
2 Reſtitutione dotis poſſunt bona fideicommiſſo ſubiecta alienari.conſil.63.nume.35. 144
2 Reſtitutio eſt ad primæuum ſtatum reductio.conſ.98.nu.17. 19[illegible]
1 Reſtitutio ceſſat,quando notoriè cōſtat de proprietate.cōſ.1.n.36. [illegible]
2 Reſtitutio non debet fieri ſpoliato quando adeſt periculum non recuperandi ulterius rem illam.conſ.1.nu.177. 2
1 Reſtitutio & legitimatio quare non trahuntur retro in præiudicium tertij cui fuit ius quæſitū medio tpe.cōſ.11.n.82.88.89.et 90. 25
1 Reſtitutio relationem habet ad principium.conſ.19.nu.31. 4[illegible]

2 Reſtitutio ceſſat ubi non datur ſtatus.conſ.98.nu.15. 198

1 Reſtitucio aduerſus præſcriptionem competit ignoranti.conſ. 23.numero.217.Non tamen procedit data ſcientia eo quis uenit.nume.218.ibi.Et quia erãt conſanguinei,& affines.cunſ.eod.nume.219.ibidem. 52

1 Reſtitutio an & quando cõpetat aduerſus præſcriptionem.conſ. 27.nu.147.148.& 155. 70

1 Reſtituto in integrum peti debet infra quadriennium. Item ceſſat quando nulla apparet læſio.conſ.33.nu.55.& 36. 87

1 Reſtitutio in integrum ſtante iuramento minori non competit,conſi.96.nume.55. 171

1 Reſtitutia non datur minori certiorato ſi iurauit.conſi.96.num.73. Maximè ſi renunciauit dicto beneficio.nu.74.ibi. 171

1 Reſtitutio dotis facta ſoluto matrimonio concedit marito liberationem.conſ.119.nu.13. 219

3 Reſtitutione fideicommiſsi,quæ bona comprehendantur.conſi.25.n.45.Et an ueniant illa ſubrogata loco rerum hæreditariarũ ſubiectarũ fideicommiſſo.nu.46.ibi. 88

5 Reſtitutio in integrum non conceditur non læſo.conſ.61.nu.44.88

3 Reſtitutiones factæ per prædeceſſores in feudis etiam hæreditarijs non præiudicant ſucceſſoribus.conſ.65.n.47.Etiam ſi illi adiuiſſent hæreditatem cum beneficio legis & inuẽtarij.ibi. 88

3 Reſtitutio in integrum competit minoribus læſis.nu.66.ib. 88

3 Reſtitutio in integrum quo tempore debet peti & cauſa & inſtantia ipſius reſtitutionis petitæ infra quantum tempus debeat finiri.numero.58.ibid. 88

3 Reſtitutio facta per principem damnatorum non tollit ius quæſitum tertio.conſ.69.nu.165. 118

3 Reſtitutio non trahitur retro per extremum ad quod inhabile. num.166.ibid. 118

3 Reſtitutione facta per principem non ueniunt bona in alium alienata.num.196.ibi. 118

3 Reſtitutio facta per principem trahitur retro quando non tollit ius quæſitum alteri.nu.197.ibi. 159

4 Reſtitutiu impeditur quando poſt ſpolium dominium illius rei de nouo fuit quæſitum.conſ.11.nu.13. 25

4 Reſtitutio non debet fieri ſpoliato in beneficialibus propter periculũ animæ ſi notorium eſt de ipſius iniuſtitia.conſ.12.nu.7.& nu.8. 26

4 reſtitutio in integrum non eſt in conſideratione cum dependeat a uoluntate principis.conſ.30.nu.40. 41

4 Reſtitutus ad beneficium quod renunciauit ad quæ uideatur reſtitutus.conſ.95.nu.27. 115

4 Reſtitutio intelligitur conceſſa ſine præiudicio tertij.conſ.119.numero.5. 133

4 Reſtitutio condemnati non debet nocere alijs, quibus erat iam ius quæſitum.conſ.157.nu.46. 164

4 Reſtitutio intelligenda eſt ſine damno tertij. conſilio.eodem numero.47.ibidem. eo.

3 Reſtrictio ceſſat quando ex ea reſultaret aliquod exorbitans. conſi.69.nu.73. 118

2 Retentio in pluribus conceſſa eſt.conſ.100. nu.35. 199

2 Retentio quandoque conceditur,licet compenſatio denegetur.num.36.ibidem. 199

4 Retinens uenenum non ad cauſam necandi aliquem puniendus non eſt ita, ut emens illud.conſ.167.nu.7. 174

4 Retrotractio licet in præiudicium tertij non poſsit fieri quando actus a principio erat nullus ſecus quãdu actus a principio habuit ſubſiſtentiam,licet potuerit irritari,nam tunc fit.conſ.144.n.3.& nu.4.149

4 Reualidatio ſecunda non faciens mentionem de prima redditur inualida.conſ.74.nu.9. 102

3 Reuerentia ſola paterna non affert timorem.conſ.29.nu. 91. 45

3 Reuerentia & honor parentibus debetur.conſ.29.nu.54. 45

4 Reuerentia quibus alijs perſonis quam fratriſſe debeatur. conſ.68.nume.191. 85

2 Reuerſio ad ius commune,& priſtinum fauorabilis eſt.conſ.85.numero.12. 172

4 Reuerſis & pœnitentibus conceditur facultas teſtandi.conſi.ſecundo numero.201. 5

1 Reuiſores rationum & calculatores arbitri appellantur.conſi. 96.nume.31. 171

2 Reuocatio expreſſa clauſula derogatoriæ facta in ſecundo teſtamento proculdubio tollit primum etiam conditum inter liberos.conſil.24.num.12. 72

1 Reuocatio donationis propter natiuit.filio.non pendet a ſola uoluntate patris.conſ.73.nu.64. Et licet reuocatio impediatur quando donatio fit propter merita neceſſario tamen requiritur merita probari,& quod ſint æquiualẽtia rebus donatis.n.65.ibi.Nec iſto caſu ſtãdum eſt aſſertioni paternæ generali ſeu ſpeciali.n.66.ibi. 137

1 Reuocatio emphiteuſis,& liuelli facta per minorem,an indigeat ſolennitate.conſi.99.nu.29. 181

3 Reuocatio præcepti iudicialis ex quibus præſumatur.conſ.107. numero. 100. 170

3 Reuocatio non præſumitur facta,ſi non adeſt animus reuocandi. numero.107.ibid. eod.

4 Reuocatio conſenſus quando ſit intimanda.conſi.112.nu.29. 128

4 Reuocatio conceſſionum & gratiarum non eſt extendenda.conſ.141 numero. 11. 146

4 In dubio non eſt iudicandum pro reuocatoria.conſ.141.nu.12. 146

4 Reus abſoluendus eſt actore male agente,& non probante. conſilio.87.numero.1. 111

4 Reus tranſigens habetur pro abſoluto.conſ.150.nu.14. 154

1 Reus abſolutus facilius conſequitur executionẽ,quàm faciat actor. conſ.45.num.81. 101

1 Reorum permittentium eſt minime facere illud propter quod poſſunt in pœnam incidere.conſ.34.nu.24. 90

Et ſupra in litera. P. in uerſ.Plures.

1 Rex Franciæ non cognoſcit ſuperiorem,& ideo non poteſt recuſari, ut iudex duelli.conſi.31.nu.104. 79

1 Rex Apuliæ poteſt in ſuo regno eccleſiæ donare, eſt enim in illo monarcha.conſ.27.nu.4.5.6.7.& 8. 70

1 RIPA fluminis qualiter capiatur.conſi.105.nu.4. 215

1 Ripas ſuas cuique munire & purgare licet.num.5.ibi.& n.2. Licet etiam reficere penellum antiquum ad riparum tuitionem.nu. 8. ibi. Etiã quod reficiendo plus elongauerit,quàm eſſet antiquus.nu.9.ibi. Licet iſta fieri authoritate ſtatuti municipalis.nu.10. ibi. Etiam & per principes & ſuperiores dominos nu.11.ibi.Vel ſenatus authoritate.nu.12.ibi.Vel authoritate alicuius populi habentis regalia.n.13.ibi.Dummodo ſine alicuius tertij incommodo,& damno iſta fiat n.14.ibi.fallit nu.15.16.Niſi modicum illius eſſet damnum & magnum commodum facientis.nu.15.ibi.& nu.17.& nu.25. 216

4 Rixa ſi quando eſt inter plures,& quis eſt uulneratus,& demũ mortuus,& neſcitur a quo,an omnes ſint condemnandi, uel abſoluendi, ſeu puniendi,& qualiter.conſ.148.nu.4. 152

1 ROGITVS in contractibus regulariter non requiritur.conſ.104. numero.70. 191

1 Rogitu præſumitur ex illa clauſula,actum.conſil.104. numero. 72. ibidem.&c. 191

2 Et conſ.28.nu.55. 89

3 Et conſi.61.nu.7. 110

1 Rogitus in dubio præſumitur.conſi.104.nu.73. 191

3 Et conſi.61.nu.5. 100

3 Rogitus teſtium de iure ciuili,& poteſt per principem ſuppleri. conſil.46.nu.23. 71

3 Rogitus notarij,& teſtium in teſtamentis neceſſario requiritur.conſil.61.num.1.Sufficit tamen,quòd appoſitus & deſcriptus ſit in prothocollum.nu.2.ibi.Et ſi in ſcriptura tradita partibus, & extenſa, non eſt appoſitus,tamen in illa apponi debet,cum reperiatur in prothocollo.nu.2.ibi. 100

3 Rogitus notarij præſumitur per illam clauſulam quæ ſolet apponi in fine omnibus uocatis & rogatis.Et idem ſi adeſſet clauſula adhibitis & uocatis.conſ.61.nu.3. 100

3 Rogitus præſumitur quãdo notarius paſſus eſt ſe inſcribi.ibi.n. 6.eo.

4 Rogitus eſt de ſubſtantia ad ſcripturam publicam.conſ.80.n.6.107

3 RVBRICA habens perfectam orationem ualet ad deciſionem cauſarum.conſ.54.nu.93. 89

3 Rubrica generaliter loquens,non reſtringitur per nigrum in ſtatutis. nume.95.ibi. 89

3 Rubrica continens orationem perfectam probat.conſ.81.nu.2.139

2 Rudis & obtuſi ingenij,ac groſſolanus poteſt teſtari. conſ. 88. numero.39. 179

3 Rumor & fama publica differunt.conſ.66.nu.132. 107

4 Ruptura fluminis,& pennelli an inter ſe habeat antecedentiam & conſequentiam.conſ.21.nu.21. 32

2 Ruſticus regulariter,non excuſatur,non reſeruando communem formam & ſolennitatem,niſi &c.conſ.32.n.18.Non enim iſtud eſt extendere,utrum caſus dicitur comprehenſus.nu.18.ibi. Idem quando in lege ratio non eſſet expreſſa,ſed unica tantum poſſet conſiderari. nu.22.ibidem. 89

1 Ruſticus & ſimplex iuuatur quandoque.conſ.49.nu.55. 208

3 Ruſticũ prædium nõ trahit urbanũ,nec econtra.conſ.82.n.47.140

2 S 4

De litera, S.

2 SACERDOS Non poteſt prorogare iuriſdictionem iudicis laici. conſilio. 2. numero. 25. fo. 7
3. Sacerdos quis proprie dicatur, & idem eſt dicere de rectore habente curam animarum. conſ. 60. nu. 10. 100
3 Secundum ius commune, beneficium curatum non poteſt conferri, niſi ſacerdoti, nu. 21. ibi. 100
4 Sacerdotem eſſe illum an ſit neceſſe, ut alicui concedi poſſit prepoſitura. conſ. 50. nu. 14. & praeced. & ſeq. 61
4 Sacrilegium eſt diſputare de poteſtate pontificis. conſilio. 68. numero. 165. 85
4 Sacriſta maior poteſt conſtituere ſacriſtã minorẽ uicarium ſuũ, cum poteſtate conferendi. conſ. 50. nu. 5. 61
4 Salarium aduocati in cauſis quale debeat eſſe. conſ. 105. nume. 20. Et quid ſi ſunt aduocati magnorum uirorum, uel in arduis cauſis. ibi. numero. 21. 123
3. Saltem dictio eſt diminutiua, & ſubſidiaria. conſ. 34. nu. 7. 54
4 Saluus conductus datus bannito obſeruandus eſt. conſilio. 68. numero. 178. 85
4 Sanctus Io. baptiſta non habebat facultatem legis condendae. conſi. 68. nume. 86. Et quid ſi dicta ipſius ſunt ſcripta in nouo teſtamento. nu. 87. ibid. Et quid ſi ſimpliciter tantum referantur an diſponant. num. 88. ibid. 84
4 Sanctorum dictis non eſt ſtandum in deciſionibus cauſarum, ſed canonibus, & decretalibus. conſ. 63. nu. 35. 83
3 Sanguis conſideratur in feudis ita quod deſcendentes non ueniunt, ut uenirent alij haeredes ſimpliciter ſed ueniunt ut haeredes ſanguinis. conſi. 65. nu. 25. 105
1 Satiſdatio non omni caſu ſufficiens eſt ad tollendum ſequeſtrum. cõſil. 41. nu. 50. 96
1 Satiſdatio praeſtita per eum qui non poterat conueniri de ſtando iuri an teneat. conſ. 48. nu. 7. 107
1 Satiſdatio non finitur de iudicio ſiſti ſi ſuperuenit legitimatio perſonae. nu. 9. ibi. Et quid quando non mutatur actio nec res nec cauſa nec perſona. nu. 10. ibi. 107
1 Satiſdatio de iudicio ſiſti, & iud. ſol. an pereat inſtantia perempta. nu e 7. ibi. Et poſt ſententiam expirat effectus dictarum actionum. num. 18. ibidem. eo.
2 Satiſdatio praedicta an poſſit remitti a teſtatore. conſi. 96. nu. 8. 196
2 Satiſfaciens creditoribus alicuius, poteſt ab illo repetere quod ult. conſ. 94. nu. 22. & nu. 26. 191
4 SCALAM non licet facere in muro communi. conſil o. 316. numero. 14. 130
4 Scandalum eſt euitandum. conſ. 53. nu. 5. ſed declaratur. nu. 33. 65
4 Scandalum ut euitetur conſiderabile eſt. conſ. 59. nu. 33. 75
4 Scandali euitatio in pluribus conſideratur. conſ. 58. nu. 8. & declarata. nu. 48. 72
4 Scolaris non deſcriptus in matricula non poteſt dici ibi habitare cauſa ſtudij. conſ. 159. nu. 16. 167
4 Scolaris gaudere debet beneficio ſtatuti. conſ. 166. nu. 30. 173
1 Scientia iuris praeſumitur in ſummo Pontifice conſi. 11. nu. 127. 26
1 Scientia per famam non eſt ſufficiens ubi agitur de magno praeiudicio. conſ. 23. nu. 241. 52
1 Scientia praeſumitur in actorẽ, & quando penes ſe habuit ſcripturas. conſ. 100. nu. 87. 183
1 Scientia ex coniecturis probatur. nu. 88. ibi. eo.
1 Scientia praeſumitur ex qualitate factorum. conſ. 111. n. 55. 208
2 Scientia ſeu ignorantia in maiore anno. 20. ita praeſumitur ſicut in alio quocunque maiore. conſ. 72. nu. 20. 153
2 Scientia etiam praeſumitur ſi pluries confeſſus eſt ſe eſſe haeredem ex teſtamento. n. 23. ibi. Idẽ ſi exemplum authenticum teſtamenti erat penes ipſum, & fuiſſet repertum cum alijs ſuis ſcripturis. nu. 24. ibi. idem ſi adulens ſatisfecit legata, & diſpoſita in illo teſtamento. n. 25. ibi. idem ſi in illo loco erat communis opinio & fama quod ille feciſſet teſtamentum, & in illo ita diſpoſuiſſet. n. 26. ibi. idem ſi conſideramus ſtilum et obſeruantiam notariorum rogatorum de teſtamẽto qui poſt mortem teſtatoris ſoliti ſunt publicare omnia quando teſtamentum eſt nuncupatiuum. nu. 27. ibi. 153
2 Scientia probatur per coniecturas. conſ. 12. nu. 19. 28
2 Scientia teſtamenti ex pluribus colligitur. conſ. 15. nu. 76. 40
1 Scientia & patientia illorum requiritur in praeſcriptione cõtra quos praeſcribitur. conſ. 111. nu. 53. Fallit in praeſcriptione tanti temporis in cuius contrarium non extat memoria. nu. 54. 208
1 Scientia & patientia aduerſarij in praeſcribenda ſeruitute requiritur. conſ. 113. nu. 20. An ſola patientia ſit ſufficiens, & quando. cõſ. eod. nu. 21. ibi. 213
2 Scientia teſtamenti, & contentorum in eo praeſumitur ex pluribus. conſ. 91. nu. 47. Potiſſimum ſi teſtamentum, & codicilli fuere nuncupati. n. 48. ibi. Idem quando haeres adimpleuit contenta & ordinata in teſtamento. ibi. n. 49. prout idem quando haeres confeſſus eſſet habuiſſe notitiam. ibi. nu. 50. 184
3 Scientia fideicommiſſi qualiter probetur. conſ. 71. nu. 11. 124
3 Scientia & taciturnitas an inducant conſenſum. conſ. 89. n. 36. 152
4 Scientia ſecundae uxoris de prima conſtituit eam in mala fide. cõſ. 52. n. 18. Et quid ſi ſcientia ſuperuenit ex poſt facto, licet a principio fuerit ignorans. n. 19. ibi. Et datu ſcientia filij nati ex ſecundo matrimonio nullo nõ propterea ualidatur dictum ſecundum matrimoniũ numero. 20. ibi. 64
4 Scientia quibus coniecturis, & indicijs probetur. nu. 21. ibi. Et quid ſi ſecunda non fuit corrupta nec carnaliter cognita ſcientia tamen habebat primi matrimonij an poſſit cogere maritum ad conſentiendum mortua prima. nu. 22. ibi. & alijs ſeq. 64
4 Scientia ſecundae uxoris tollit bonam fidem. conſ. 57. nu. 5. 71
4 Scientia primi matrimonij praeſumitur ex publica uoce & fama quae uiget in illa ciuitate. nu. 14. ibi. 71
4 Scientia, & dolus praeſumitur in his quae ſunt de genere prohibitorum nec in illis poteſt allegari ignorantia. conſ. 57. nu. 27. 71
4 Scientia ex quibus praeſumatur. conſ. 68. nu. 304. 85
4 Scientia ex modicitate temporis actus ad actum praeſumitur. conſi. 76. num. 7. 105
4 Sciens animum & deliberationem occiſoris, & gerens actus de quibus ſupra an poſſit dici principalis et particeps in ipſo homicidio ita ut nedum dicatur praeſtitiſſe auxilium cooperatiuum ad homicidium ſed aliquid plus. conſ. 166. nu. 35. 173
3 Scilicet dictio taxatiua & reſtrictiua eſt conſ. 47. nu. 71. 73
4 Scribens allegationes iuris falſe quando puniatur & per totum. cõſil. 151. nu. 19. 62
4 ſcribens falſo ſcripturam non authenticam nec ſigillatam qua poena ſit afficiendus. nu. 25. eo.
4 Scribens falſo priuatam ſcripturam teſtamenti, & dictans ſeu mandans non puniuntur leg. corne. ſed alia poena. nu. 30. ibi. eo.
4 Scriptura per notarium actuarium quando, & quo caſu probat. conſil. 80. nu. 11. & nu. 10. 107
1 Scriptura illud dicitur continuri quod legitur, et non aliud. conſ. 117. nume. 7. 217
3 Scriptura priuata plene probat contra ſcribentem confitentem illa. cunſi. 77. nu. 23. Quando ſcicater cõſenſic uel recognonit quid tacibiu praeſumitur. nu. 16. ibi 13.
3 Scriptura priuata, & approbata plene probat. conſi. 59. nu. 1. 117
3 Scriptura priuata, & ſubſcripta per aliquem probat contra ſcribentem. nu. 1. ibid. eod.
3 Scriptura priuata, & ſubſcripta ac recognita ſeu approbata plene probat. conſ. 81. nu. 13. 139
3 Scriptura priuata mercatorum inter eos probant. conſ. 96. nu. 39. & num. 43. 161
3 Scriptura una ſuppletur per aliam. nu. 33. ibi. 161
3. Scriptura priuata inter mercatores probant. nu. 43. ibi. eo.
4. Scriptura publica plene probat. conſ. 7. nu. 7. 22
4 Scripturae quando, & quam fidem faciant. conſ. 11. nu. 29. 3
4 Scriptura priuata, ut fidem faciat qualis debet eſſe. cõſ. 80. n. 3. 107
4. Scriptura publica, ut probet quas ſolennitates continere debet. n. 4. ibi. & nu. 5. & alijs ſeq. 107
3 Scriptura priuata uitiatur propter omiſſionem diei & conſulis. conſ. 68. nu. 2. ſed contra. nu. 21. 116
5 Scriptura priuata debet recognoſci, & parte citata praeſentari. cõſ. 115. num. 5. 28
4 Scriptura facta per actuarium probat plene. nu. 11. ibi. eo.
4 Scriptura falſa qui non utitur non punitur. conſ. 151. nu. 31. 155
3 Scripturã qui ſemel habuit illã tenetur exhibere. cõſ. 67. n. 29. 111
4 Scriptura praeſentata per aliquem contra ipſum probat. conſilio. 31. numero. 4. 41
3 Scriptura producta, & approbata per aliquem non poteſt ab eo poſtmodum reprobari. conſ. 7. nu. 26. 14
3 Scriptura clauſa in ſacculo debent habere os ſacculi ligatum. conſi. 19. nume. 6. 2[illegible]
3 Scriptura ex qua fit comparatio qualis eſſe debeat. num. 39. ibidem. nu. 40. Et quid ſi teſtes dicuntur habere notam manum, & ſcripturas ipſius teſtatoris, et indicant eſſe ſcriptam manu illius. nu. 43. ibidem. Et quid ſi dicunt agnoſcere ſcripturam indubitãter, & ita tenent. nu

mero.44.ibidem. 28
3 Scriptura priuata poteſt comprobari per confeſſionẽ illius qui ſcripſit, ſ alijs autem confeſſio non præiudicat tertio.ibi.nu.46.& 47. 28
3 Scriptura originalis quando contrariatur libro extenſorum recurrendum eſt ad originale.conſi.18.nu.26. 89
3 Scripturam qui habuit, tenetur illam edere, niſi probet eam reſtituiſſe ſeu amiſiſſe.conſi.67.nu.92. Et ſtatur eius iuramento, ſi eſſet homo bonæ conditionis, & famæ.nu.93.ibi. 111
3 Scripturam non poteſt quis petere exhibitionem ſi ſua non intereſt.nu 94.ibi.& nu.ſeq. 111
3 Ad exhibendum ſcripturam non tenetur iure actionis, ſed officio iudicis, qui non tenebatur illam cuſtodire.nu.96.ibi. 111
3 Scriptura priuata neceſſario non requirit di m.conſ.68.nu.11. 116
3 Scriptura ſine die etiam probabit contra ſcribentem & eius hæredes. ibidem. eod.
3 Scriptura priuata cõprobat, & ſi fuerit ſcripta manu illius fidem facit num.22.ibi. 116
3 Scriptura publica, & priuata in actis producta inducunt effectum illũ quẽ inducerent ſcriptura ab initio celebrata.conſ.77.n.20. 111
3 Scriptura priuata, ſubſcripta, & recognita plene probat contra ſcribentem.nu.23.ibi. 111
2 Scriptura reperta in folio non poteſt dici publica, ſed priuata. conſ. 27.nu.47 Et quid ſi fuit reperta in archiuio publico . num. 48. ibi. & num.49. 86
2 Scriptura continens omnia requiſita ad ualiditatem publica ſcripturæ plene probat ſolennitates ad ualiditatẽ inſtrumẽti publici, a iure requiſita, ſi interuenerunt robur plenũ dant tali ſcripturæ. conſ. 28. nume. 18. 89
2 Scriptura poſita in libro extenſorum appellatur originalis ſeu prothocollum de more notariorum licet prima ſcriptura ſoleat poni in folio ſeu baſtardello, & quandoque ſoleat lacerari.nu.21.ibi. eo.
2 Scriptura poſſita in baſtardello ſeu ſolio non cancellata habet in ſe, ut ad illã recurratur quãdo fides inſtrumẽti uacillaret.n.23.ibi. 89
2 Scriptura facta per patrem diuidentem bona inter filios ualet, et probat.conſ.34.nu.12. 101
2 Scripturæ remanere debent penes hæredem, non penes legatariũ. conſil.80.nu.36.& nu.39. Maximè quãdo concernunt defenſionem hæreditatis, & patrimonij.nu.37.ibi. 165
1 Scriptura ut poſſit reteuari in publicam formam reperiri debet inter imbreuaturas notarij.conſi.27.nu.73. 87
2 Scriptura non poteſt corroborari ex friuolis depoſitionibus teſtium. conſi.27.nu.29. Quod uerum quando formiter, & concludenter probata apparet.nu.31.ibi. Et quando teſtes de iſtis uario modo deponunt attendi non debet.n.32.ibi. Et niſi talis ſtilus induceret illã ſcripturam eſſe uitioſam.nu.33.ibi. Et niſi talis ſcriptura appareret confecta aliter, quàm ſecundum communem obſeruantiam.nu.34.ibi. Et niſi dicta teſtium ſuper iſtis non concluderent.nu.35.ibi. 86
1 Scriptura priuata recognita plene probat.conſ.45.nu.1. 101
1 Scriptura computi contra ſcribentẽ, & producentem plene probat. conſ.47.nu.3. Etiam ſi partita non ſunt deſcripta manu principa. ſed alterius.nu.4.ibi. Et quid ſi ſcripturam producit omnia in ea contenta dicitur confiteri.nu.5.ibi. 104
1 Scripturæ priuatæ non probant pro ſcribente, ſi non ſunt acceptata. nu.7.ibi. Et quid ſi continent data & accepta & quo caſu.ibi.nu. 8.10.11.& 13. Et quid quo ad expẽſas & minima.ibi.n.9. Et quid ſi ſunt cõnexa.ibi.n.10.& uerſatur in iſtis iudicis arbitrium.ibi. numero.12. eo.
1 Scriptura priuata ſubſcripta fidem facit.conſ.82.nu.11. Item quando eſſet recognita.nu.10.ibi. 149
1 Scriptura priuata recognita probat.conſ.83.nu.2. Et quid ſi eſt ſubſcripta a dictis partibus.nu.3.ibid. 152
1 Scriptura approbata non poteſt reprobari.nu.20.ibi. 152
1 ſcriptura falſa in uno in reliquis præſumitur falſa.conſi.90.nu.4. Et reperta uera in pluribus in omnibus præſumitur uera.nu.5.ibi. 162
1 Scriptura priuata alicuius uiri legalis probat.conſ.104.nu.78. 191
1 Scriptura ſine anno & die non probat.conſ.112, nu. 19. Et priuata in fauorem ſcribentis minimè probat.nu.20.ibi. 211
1 Scriptura in uim priuilegij facta quæ debeat continere. conſ. 114. numero.7. 215
1 Scriptura priuata, & recognita probat.conſ.121.num.26. Maximè ſtante ſtatuto diſponente iſtam habere uim inſtrumenti publici. numero.27.ibi. 220
1 Scriptura priuata non probat.conſi.125.nu.14. 225
4 Et conſ.169.nu.23. 275
1 Scriptura publica quæ debet continere.conſ.125.nu.15. 223
1 Scriptura probat dominium in præiudicium eius qui eam fieri fecit. num.24.ibid. eod.
1 Scriptura inducit paratam, & promptuariam probationem. conſil. 131.nu.19. 230
2 Scriptura priuata & recognita probationem facit.conſi.19.n.109. Et ſi non recognoſcitur comprobari poteſt per comparationem. ibid. numero.110.
Sufficit quod duo ex ſubſcribentibus illam approbent.ibi.n.112. 55
2 Scriptura priuata probat quo ad declarandum animum mittentis eam.nu.24.ibi. 54
2 Scriptura ut in publicam formam poſſit redigi, et per alios notarios releuari quam formam continere debeat.conſ.27.nu.4. 86
2 Et quid ſi talis ſcriptura caret ſubſcriptione illius qui eam ſcripſit. ibi.num.5. 86
1 Et quid ſi caret ſigno notarij ſcribentis.ibi.nu.6. 86
1 Et quid ſi in illa ſcriptura nihil dicitur notarium eam ſcribentem fuiſſe rogatum.ibi.nu.7. eo.
1 Et quid ſi talis ſcriptura non fuit publicata ſed remanſit imperfecta. ibi nu.8. eod.
2 Scriptura de ſe non faciens fidem tamen releuata formiter probat.n. 9.ibid. Et quando & quo caſu procedat iſtud.ibi.n.10.11.& 12. 86
4 Scriptura quando continet ueras allegationes, & apponitur falſò nomen authoris non ueri, an committatur falſum, & quo caſu, & per quem conſ.151.nu.39.ibi. 155
1 Scripturam qui producit omnia in ea contenta dicitur confiteri.cõſ. 47.nume.5. 104
1 SECRETA patrimonij non debent pandi nec manifeſtari. conſi. 74.nume.4. 140
3 Secunda hypotheca non præiudicat primæ.conſ.103.nu.11. 268
3 Secunda conuentio non derogat primæ niſi ſit illi contraria.conſ.78. nu.14. Stat prima ſi per ſecundam illa non tollatur.nu.15.ibi. 137
1 Secundum decretũ poteſt ex cauſa reuocari.conſ.42.nu. 44. 98
1 Securitas præſtita a domino campi an inducat excluſionem neceſſario.conſ.31.nu.65.& nu.95. 79
3 Secundum dictio relatiua eſt.conſ.19.nu. 4. 61
3 Sed dictio aduerſatur præcedentibus.conſ.45 .nu.8. 70
3 Semifatuus quis dicatur.conſ.87.nu.30. 147
3 Semifatuus an poſſit contrahere, & diſponere de rebus ſuis. numero. 31.ibidem. eod.
4 Semiplena probatio tunc conſideratur quando de per ſe in ſua ſpecie eſt perfecta . conſi.59.nu.29. 75
4 Semiplenæ probationes, & indicia quando iungantur.conſ.153.nu. 37.& num.27. 159
2 Semper dictio perpetuitatem inducit.conſ.75.nu.34. 157
1 Semper dictio idem importat quod perpetuo.conſ.90.nu.28. 183
3 Senectus morbus eſt.conſ.67.nu.63. 111
4 Sententia redditur nulla ex omiſſione probationis neceſſariæ. conſil. 108.num.25. 125
4 Sententia delegati nulla eſt lata non ſeruata forma delegationis. numero.16.ibid. 125
4 Sententia lata ſine inſtantia nulla eſt.nu.29.ibi. 125
4 Sententia infirmatoria primæ ualidæ non impedit illius executionem nu.30.ibi. Et ſi profertur poſt decurſa fatalia nulla eſt, & ſic appellatione deſerta.ibi.nu.31. 125
4 Sententia contra ſententiam lata non ualet nu.34.ibi.& nume. 39. & ſequen. 125
4 Sententia facit notorium.nu.38.ibi. Et quid ſi iudex exequendo ſubit ſententiam contra primam.nu.40.ibi. 125
4 Sententia ſecunda lata contra primã quo caſu ualeat.n.41. ibi. 125
4 Sententia ſecunda contra primam dicitur nulla non ex defectu iuriſdictionis ſed alijs.nu.42.ibi. 125
4 Sententia lata contra notorium non ualet.nu.45.ibi. eo.
4 Sententia nulla facto priuatorum non poteſt ualidari.nu.47.ibi. 125
4 Sententia ſi fuit nulla appellando ita non præiudicat domino. nume. 49.ibidem. 125
4 Sententia ſecunda confirmatoria primæ ſi tranſiuit in rem iudicatam ulterius dici non poteſt de nullitate primæ, & fere per totum. conſil. 109.nu.1. Etiam ſi nullitas primæ deducatur ex defectu iuriſdictionis.nume.2.ibi. 125
4 Sententia an poteſt dici nulla propter exceptionem excommunicationis oppoſitam.nu. 9.ibi. Et quid ſi per ſtatutum prohibetur exceptio.nu.9.ibi. 125
4 Sententia a qua non fuit appellatum tranſit in rem iudicatam. conſ. 116.nu.1. Et pro ueritate habetur.nu.2.ibi. Et ius facit inter ipſas partes.nu.3.ibi. Et exequi debet.n.4.ibi. 130

4 Sententia

4 Sententia lata contra aliam quæ tranſiuit in rem iudicatam nulla eſt nu.6.ibi.& nu.7.& 13. 130
4 Sententia reuocans aliam in uno capite in reliquis eam confirmat. nu.8.ibi. 130
4 Sententia lata non uiſis actis præcipitanter, & ſine cauſæ cognitione nulla eſt ipſo iure.conſ.124.nu.1.& nu.3.& 22. Siue ſit diffinitiua ſiue interlocutoria.nu.2.ibi. Maxime ſi cauſa fuit commiſſa cum illa clauſula.conſtito.& c.nu.4.ibi. 136
4 Sententia lata ex banno nullo,& inualido iudicādu eſt nulla, & inualida.conſ.171.nu.4. 178
3 Sententia diffinitiua proferenda eſt tamen poteſt probari per teſtes.conſ.77.nu.21. 135
4 Sententia poteſt dari contra rem iudicatam de exceptione limitante. conſ.107.nu.13. 124
4 Sententia non eſt neceſſaria in notorijs.conſ.111.nu.8. 127
3 Sententia ſuper poſſeſſorio diffinitiua eſt conſ.54.nu.42. 79
3 Sentētia nulla poteſt ſuſpendi,& declarari nulla per ordinarium eam proferentem.nu.43.ibi. Secus per delegatum,& intellectus. l.iudex poſtquam de re iudicata iſte eſt.nu.43.ibi. eod.
3 Sententia nulla eſt ex defectu citationis.conſ.58.nume.61. Et idem quando citatio ſeu monitio facta eſt perſonis inhabilibus.ibi. 96
3 Sententia interlocutoria procedere debet ſuper dictis.conſ.85.numero.23. 144
3 Sententia lata præcipitanter nihil ualet.nu.47.ibi. 144
3 Sententia in dubio præſumitur lata contra actorem eo quia non probatum.conſ.87.no.53 147
3 Sententia nulla executionem non meretur.conſ.98.nu.1. 163
3 Sententia diffinitiua prolata poſt appellationem ab interlocutoria non mandatur executioni pendente appellatione ſuper interlocutoria.nu.18.ibid. 163
3 Sententia ſi profertur diffinitiua in tertia inſtantia & ante quā proferatur appellatum fuit a grauamine debet mandari executioni ſi illa eſt conformis alijs duabus.nu.19.ibi.& nu.21. Fallit quando eſſet nulla ex defectu iuriſdictionis uel nullitas apparet ex eiſdem actis.ib.& nu.22.23.& 24. 163
3 Sententia lata a ſupremo rege, & non recognoſcente ſuperiorem nulla ex defectu iuriſdictionis exequenda non eſt.nu.24.ibi. 163
3 Sententia lata præcipitanter nulla redditur.nu.26.ibi. 163
4 Sententia & res iudicata habetur pro ueritate,& illi ſtandum eſt.cōſi.11.nu.16. 25
4 Sententia lata ſuper poſſeſſorio impedit reſtitutionem fieri ſpoliato. nu.15.ibi. eo.
4 Sententia lata a clerico coniugato uti uicario eſt nulla.conſ.40.numero.18. 52
4 Sententia lata contra ius partis non eſt ipſo iure nulla.conſ.41.numero.20. 53
4 Sententia cenſurarum non ſemper & omni caſu ſit timenda. Et quid ſi lata eſt contra formam mandati & delegationis facta.ibi.numero.25.& 26. eod.
4 Sententia cenſurarum non tranſit in rem iudicatam. Maxime quando ſententia cenſura lata eſt per uiam præcepti ſeu monitorij cauſa non cognita.conſ.eo.ibi.nume.28.& 29. eod.
4 Sententia nulla non tranſit in rem iudicatam nec exequi debet.conſi.51.num.49. 61
4 Sententia lata in cauſa matrimoniali non tranſit in rem iudicatam. ibid.nu.50. 62
4 Sententia euidenter iniuſta,& manifeſte iniqua, ex eiſdem actis non eſt confirmanda nec exequenda.conſ.54.nu.1. 67
4 Sententia arbitramentalis approbata producit effectum.conſ.75.numero.26. 104
4 Sententia contra aliquem lata ſuper falſitate reddit eum infamem infamia iuris.conſ.88.nu.1 111
4 Sententia ex confeſſione non ſubſecuta an inſurgat infamia. numero.18.ibid. 111
4 Sententia lata contra carceratum,qui non poterat adeſſe iudicio eſt nulla.conſi.101.nu.1 121
4 Sententia confirmans primam nullam erit & ipſa nulla.conſil.106.num.16 124
4 Sententia ſecunda confirmans primam nullam non meretur executionem.conſi.108.nu.1 124
4 Sententia lata contra intentionem reſcribentis nulla eſt. numer.14. ibid. 124
4 Sententia nulla pōt cōfirmari in cauſa appellationis quando eſſet diffinitiua ſecus ſi interlocutoria.conſi.107.nu.15 124
4 Sententia ſecunda lata contra primam quæ tranſiuit in rem iudicatam nulla eſt nu.19.ibid. Siue ſuntus in diffinitiua ſiue interlocutoria. num.20.ibid. eod.
4 Sententia lata confirmatoria prima nulla de nullitate primæ non poteſt dici ulterius quando ſecunda confirmatoria fuit lata ex nouo cauſa ſecus ſi ex eiſdem.nu.8.ibi. Item utrum quando confirmatoria tranſiuit in rem iudicatam eo quia non appellatum.ibid. Item ſecus quando prima eſſet nulla ex defectu iuriſdictionis nam tunc confirmari non poteſt.ibi. 124
4 Sententia epiſcopi an poſſit exequi ſtante ſecunda informatoria illius primæ.conſi.108.nu.1 125
4 Sententia per lapſum fatalium remanet firma nu.3.ibid. Et ipſa iure confirmatur & tranſit in rem iudicatam.nu.5.ibi. 125
4 Sententia ſecunda ex quibus reddatur nulla.nu.21.ibi. eod.
4 Sententia lata ſuper libello inepto nulla eſt.nu.22.ibi. eod.
4 Sententia idem ſi profertur ſuper inepta ſupplicatione.nu.23.ibi.eo.
4 Et quid in cauſis ſummarijs.nu.24.ibi. eod.
1 Sententia lata contra uaſallum ſuper feudo an & quando noceat domino directo uel alijs agnatis uel hæredibus.conſ.5.num.36.37.38.39.40.41.& ſeq. 16
1 Sententia lata contra uaſallum an & quando noceat alijs.conſi.16 num.36.& nu.45 38
1 Sententia lata contra minorē an & quando illi noceat. ibi.n.46. 38
1 Sententia lata uirtute edicti,& proclamatis generalis non ligat eos qui certi ſunt.conſ.25.nu.42.& nu.116.& alijs ſeq. 64
1 Sententia quæ tranſiuit in rem iudicatam, & a partibus fuit approbata pro ueritate habetur.conſ.29.nu.5. 77
1 Sententia lata contra proprietarium poteſt exequi contra emphyteutam poſſeſſorem.conſ.28.nu.20. 76
1 Sententia lata contra patronos an & quando noceat poſſeſſoribus. nu.13.ibi. 76
1 Sententia ſi eſt lata contra proprietarium non nocet emphyteutæ.nu.14.ibi.& nu.13.19. Et quid ſi emphyteuta fuit ſciens.& paſſus eſt. nu.19.ibi.& nu.13.14. 76
1 Sententia lata contra creditorem an præiudicet debitori.n.15.ibi.e.
1 Sententia lata contra principalem an noceat ſucceſſori,& ſingulari. n.16.ibi. Et quid quando defenſio pertinet ad unū, & ſecundario ad alium.nu.17.ibi. 76
1 Sententia lata contra debitorem an præiudicet creditori.numero.18. ibidem. eod.
1 Sententia tranſit contra hæredes,& contra ipſos exequitur.conſ.29 nu.21. Et quid ſi laudum non fuit in parte exequutū.nu.23.ibi. 77
1 Sententia lata a ſuſpecto,& recuſato iudice nulla eſt. conſilio.31.nume.88. 79
1 Sententia contraria iuriſdictioni non tenet nec ualet.nu.130.ibi. 79
1 Sententia poteſt ferri ſecundum partium uoluntatem.conſ.33.num.68.& nu.69. 87
1 Sententia & decretum a partibus approbatum poteſt exequi.nume.70.ibi. 87
1 Sententia lata ab arbitro ſeu arbitratore electo uoluntate partium omologata expreſſe ſeu tacite exequenda eſt,in rem iudicatam trāſit Et ex tali ſentētia oritur actio.conſ.42.nu.5.6.& 7.fo.98.conſ.46 nu.12.& 13.14.& 15. 104
1 Sententia habens uim diffinitiuæ non poteſt reuocari. conſilio.62.nu.46. 126
1 Sententia reuocans aliam ſeu ſecundum decretum nulla eſt. num.47. ibi.& nu.48. Etiam ſe facta ſit parte præſente, & contradicente numero.48.ibi. Vt tollatur ſecundum decretum quæ ſunt neceſſaria.nume.49.ibi. 126
1 Secundum decretum pro executione ſententiæ non poteſt reuocari. nu.50.ibi. 126
1 Sententia non debet interpretari ut de uento ſeruiat.conſ.43.numero.6. 100
1 Sententia poteſt reddi nulla ex defectu citationis, & iuriſdictionis. conſ.45.numero.16. 101
1 Sententia poteſt reformari,& confirmari.nu.18.ibi. 101
1 Sententia iudicis reductionis ex defectu citationis redditur nulla.nu.86.ibid. Item ex defectu conteſtationis litis, & quando iſtud procedat.nu.87.ibid.& nu.90. Coram eo ſeruandus eſt ordo iudiciarius & quando id procedat.nu.87.ibi.& nu.90. 101
1 Sententia diffinitiua a iudice appellationis contra contumacem ferri poteſt.conſ.45.nu.89. 101
1 Sententia poteſt dici nulla,& iniqua ex defectu probationum. num.91.ibidem. 101
1 Sententia uicinij alicuius capri appellatur ad eum qui ipſam poſuit, et non ad ſuperiorem ponentis.conſi 8.nu.38. 19

Sentē

1 Sententia lata in duello an & quando poſsit appellari. conſil.31.nume.75.85.& 86.plene. 79
1 Sententia iudicis reductionis appellari poteſt.conſ.45.nu.93. 101
1 Sententia ſupremi principis non poteſt appellari etiam ſi lata eſſet ex partium commiſsione ſeu prorogatione.conſ.118.n.1.& 2. Nec competit contra dictam ſententiam reclamatio ſeu ſupplicatio. ibi.nu.3.& 5.& ſeq. 218
1 Sententia arbitri ſeu arbitratoris quando & quo caſu poſsit dici iniqua ex probationibus nouis,uel ſolum ex illis coram eo productis.nume.94.& nu.92.93.95.& 96. 101
1 Sententia lata per iudicem reductionis poteſt reformari per nouas & ueras probationes ſi fuere factæ coram iudice appellationis. nu. 96. ibidem. 91
1 Sententia lata ſuper eo quod non fuit petitum non ualet. nu. 99.ibid. Fallit quando lata fuit ſuper proſequutis.nu.100. ibi. Idem & quando adeſt petitio tacita ſeu implicita.nu.101.ibi.Vel quando profertur ſuper illis quæ eſſent de natura petitorum,uel illis correſpondentia aut annexa.nu.101.ibi.Item & alijs pluribus caſibus. nu.103. ibidem. 101
1 Sententia lata ab arbitris iuris ſeu ſtatutorum eſt proprie ſententia & tranſit in rem iudicatam, & habet executionem & ex ſententia iſtorum arbitrorum actio oritur conſil.42.nu.1.3.& 4.fo.87.& cõſi.49.nu.8.9.& 10.& 22. 101
1 Senteatia quando dicatur una uel plures.conſ.66.nu.3. 131
1 Sententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij an ſit diffinitiua uel interlocutoria.conſ.67.nu.1.2.& 3. 132
2 Sententia tot ſunt quot ſunt capitula eius licet una ſcriptura claudantur.nu.4.ibi. eo.
2 Sententia regulanda eſt ſecundum probata,& proſecuta conſ.76.numero.12. 142
1 Sententia lata non uiſis actis, uel ſine cauſa cognitione,an & quando ſit ipſo iure nulla.conſ.79.nu.1.& numeris.ſeq.maxime.5.declaratur.nu.9.Et quid quando lata eſt principaliter.nu.2.ibi. Et quid ſi eſſet bona,& recte lata.nu.3.ibi.Et quid ſi breui tempore fuit promulgata.nu.4.ibi.Et quid qñ omnes proceſſus, & ſcripturæ fuerunt præſentata & pars aduerſa fuit negligens nec aliquid fecit.nu.6. ibidem.Et quid ſi adhibito aliquali temporis ſpacio fuit lata.nu.7.ibi.Et quid ſi in cauſa fuit aliquid agitatum.nu.8.ibi. 145
1 Sententia lata nullis datis dilationibus ualet.conſ.79.n.10. Et quid quando nullæ fuere factæ probationes.nu.10.ib. 145
1 Pro ſententia præſumitur.conſ.79.nu.16.fo.128.& conſ. 225.numero.31. 223
1 Sententia debet eſſe conformis libello.conſ.90.nume.1.limitatur.nume.20.& ſeq. 162
1 Sententia lata ſuper ætate facit ius.conſ.47.nu.53. 104
1 Sententia præcedere debet bona alia minoris non extare, ut ſtabilia poſſint alienari.conſ.100.nu.4. 183
1 Sententia nulla eſt quãdo ab eo profertur qui ſuo officio functus eſt. conſ.100.nu.44.Idem quando finita inſtantia fuit promulgata.num.45.ibi.An currat inſtantia ſi appellatum eſt ab interlocutoria. num.46.& 47.
Et impediatur eius curſus ſi fuit prorogatum.nu.48.ibi.Et pacto adhuc iurato non impediatur curſus eius.nu.49.ib.Et idem eri in inſtãtia ſtatuta.nu.50.ibi. 183
1 Sententiæ nullitas dici poteſt etiam poſt ſñiam.conſ.100.nu.52.183
1 Sententia nulla exequenda minime eſt.nu.76.ibi.Et maxime quando adeſt defectus iuriſdictionis.nu.77.ib.Et quando nullitas incontinenti oſtenditur apertè.nu.78.ibi.Et quando per uiam exceptionis eſt deducta nu.79.ibi. Et an ſit diſtinguendum utrum requirat altiorem indaginem.ibi.nu.81. Et quid ſi ſententia eſt regia ſeu principis ſupremi.ibi.nu.72. 183
1 Sententia & quid ſi eſt regia ſeu principis ſupremi.nu. 92. ibi. 183
1 Sententia generalis refertur ad proſequuta.conſ.102. nu.15. 190
1 Seatentia referenda eſt ad petita niſi uerba contrarientur.nume.24. ibidem. 190
1 Sententia aliud non præſumit niſi illud quod eſt dictum conſili. 103. nume.2. 190
1 Sententia non erit nulla ſi pronunciatur ſuper uno,& non ſuper alijs ſi libellus plura,& diuerſa continet capitula,conſ.103.nu.5.Et idem quãdo ex diuerſis cauſis una ſumma petitur.nu.6.ibi.Et uerba ſequẽtia declarant generalitatem ſententiæ.nu.7.ibi. Et cauſa expreſſa in ſententia ad quæ capita ſunt referenda.nu.8.ibi. 190
1 Sententia tranſiens in rem iudicatam exequenda eſt. conſilio.105 nu.29. 196
2 Sententia non debet eſſe ludibrio & eluſoria.nu.31.ibi. eo.
1 Sententia prima iuſte lata confirmanda eſt.conſ.108.nu.19. 102
1 ſententia ſtr ſti iuris eſt,& uerba ipſius ſtricta ſunt intelligenda.conſ.111.nu.3. 108
1 Sententia proferenda eſt ſuper poſſeſſorio,& petitoria quando utrunque ſuit proſequutum. conſ.113.nu.1. 213
1 Sententia regulariter debet eſſe conformis libello.nu.3.ibi.Fallit quo ad proſequuta.nu.4.ibi. 213
5 Sententia non dicitur promulgata a dantibus uotum ſeu conſilium. nu.118.un.17. Nec aduerſus talem ſententiam competit reſtitutio in integrum.nu.19.ibi.Et quando ſententia fuit ratificata, eo magis iſto procedunt.nu.19.ibi.Etiam.nu.20. 113
1 Sententia lata infra inſtantiam ualida eſt,& quod eſt tale tempus de iure communi.conſ.225 nu.1. 223
1 Sententia ruit ex defectu actorum iudicialium.nu.26.ibi. 223
1 Sententiæ uerba non debent trahi ad iniuſtum.conſ.111.nu. 6.108
2 ſententia uerba ſtrictè interpretanda.conſ.5. nu.20. 11
2 Sententia poteſt renuntiari.conſ.5.nu.17. 21
2 Sententia lata ſuper poſſeſſorio reſpectu filiationis non præiudicat in petitorio.conſ.10.nu.30. 21
2 In ſententia poſt reſeruari ius partibus.conſ.eo. nu.31.ibi. 21
2 Sententia & res iudicata facit ius.conſ.13.nu. 70. 40
2 Sententia lata abſente aduocato fiſci in fauorem fiſci ualet. conſ.16. nu.102. 43
2 Sententia nulla ratificata nihil operatur. conſ.24.nu.158. 73
1 Sententia quando lata eſt partibus præſentibus præſumitur cum cauſa cognitione id actũ eſſe,uel altera contumace .conſ.79.nu.17.160
3 Sententia lata ſecundum quod continetur in conſilio nulla redditur ſi de illo conſilio non conſtabat in actis conſ. 49.nu.91. 77
1 Senſus & mens contrahentium colligitur ex uerbis per eos prolatis. conſ.24.nu.37. 63
3 Senſus perfectus non requiritur in teſtante ſufficit enim quod ſit ſanus & quod non ſit omnimodo a mente alienatus. conſ.88. nu.41.Licet quis patiatur in aliquibus defectum cerebri tamen teſtari poteſt cum nullus uiuat ſine aliqua particula dementiæ.nu.41.ibi. 249
3 Sentiens damnum facto alterius poteſt illud.conſequi. conſil.78.numero.24. 137
2 Sentire non debet commodum percipiendi fructus qui non ſentit periculum.conſ.59.nu.36. 133
2 Senex generare poteſt licet cum difficultate.conſ.29.nu.17. 91
1 Senex ſecundum ſubiectam materiam dicitur uario modo.nume.28. ibidem. eod.
2 Senex non habet ſpem generandi.ibi.nu.42. eo.
2 Senex generare non poteſt.ibi.nu.53. eod.
2 Senex dicitur & minime habilis ad prolem ſuſcipiendam maior annorum.60.& ſenex in ea ætate dicitur quo ad iſtum effectũ.conſ.29.nu.26.& 27. 91
2 Contra ſenes quam plura adducunt doctores.ibi.nu.42. eo.
3 Separatio bonorum & hæreditatum conceditur.conſ.48.nu.1. 57
2 Separatio & diuiſio non cadit niſi ubi eſt communio conſil. 16. numero.47. 42
1 Separata uel communa quando dicãtur capita.conſ.66.nu.13.& nu.14.& 15.& ex quibus iſtud cognoſcatur.ibi. 132
1 Separata ex ſeparatis & diuerſis non bene infertur.conſ. 102.numero.38. 185
1 Separatio,& affixio terminorum in prædijs,& agris diſtinguunt,& ſeparant illa.conſ. 80.nu. 18. 165
4 Separatio tori non conceditur propter paupertatem mariti. conſ.54 nume.1. 67
4 Separatia tori fit quando maritus capitali odio proſequitur uxorem. ibi.nu.12. 67
4 Separatia tori fit propter ſæuitiam mariti etiam ſi uxor dederit cauſam timoris.ibi.nu.13. eo.
4 Separatio tori, & reſtitutio dotis procedere debent ex cauſa iuſta. ibid.nu.37. 67
4 Separatio tori eſt concedenda quando maritus uxorem uerberat, cõſi.54.nu.35.& 39. 67
4 Separatio tori & dotis reſtitutio non eſt concedenda propter ſæuitiã mariti & timorem uxoris alijs enim remedijs poterit eſſe conſultum conſ.54.nu.38. 67
4 Separatio tori & dotis reſtitutio non eſt concedenda propter fornicationem mariti etiam ſi maritus fornicetur cum ſoluta. ibid. nume.42.& 43. 67
2 Sequenda eſt opinio æqua benigna ac humana.conſ.63.nu.40.137
2 Sequens in gradu onus habet petendi tutorem mortuo præcedente in gradu.conſ.64.nu.50. 170

1 Sequens

3 Sequens curiam imperatoris ſeu regis diuerſis ē in locis non uidetur in illis domicilium contraxiſſe.conſ. 12.nu.16. 20
1 Sequentia declarant præcedentia.conſ.78.nu.18.fo.144.conſ.117 nu.97.fo.217.conſ.102.nu.9.fo.190.& conſ. 117.nu. 13. 217
2 Et conſ.75.nu.28. 157
3 Et conſ.2.nu.58.fo.6.conſ.33.nu.61. 51
4 Et conſ.158.nu.16. 166
1 Sequentia declarantur ex præcedentibus.cōſ.23.nu.74.fo.33.conſ. 81.nu.20.fo.148.conſ.106.nu.15. 197
3 Et conſ.1.nu.126.fo.2.conſ.3.nu.37.fo.8.& conſ.43.nu.52. 66
4 Et conſ.158.nu.17. 165
1 Sequentia in mandato nedum ueniunt expreſſa ſed omnia ſequentia illa acceſſoria ac tangentia mandatum principale tanquam ſequela, conſ.90.nu.37. 162
1 Sequeſtratio conceditur quando timetur dilapidatio, & conſumptio fructuum.conſ.41.nu.44.Quod procedit quando prolata fuit prima ſententia & pendet appellatio ſecus ſi ſumus in prima inſtātia maxime quando percipiens fructus eſt ſoluendo.nu.45.ibi.Et quando lata eſt prima ſententia,& pendet appellatio conſtare debet de dilapidatione,ut fiat ſequeſtrum.nu.46.ibi.Et quando nulla prolata eſt ſentētia poſſeſſor ſuo arbitrio poteſt de fructibus diſponere.nu. 47.ibi.97
3 Sequeſtratio regulariter prohibita eſt.conſ.107.nu.52. 169
1 Sequeſtra regulariter ſunt odioſa.& prohibita.conſ.41. num.17.Et iſtud propter commodum poſſeſſionis.nu. 18.ibi. 97
1 Sequeſtrum non relaxatur liberè,& abſolutè arbitrio iudicis, fieri enim debet in caſibus a iure conceſſis.nu.22.ibi. 97
1 Sequeſtrum ut concedatur dandus eſt caſus exceptuatus, & probandus & quando conceditur fieri debet,inſtrumentū,& deputandi ſunt ſequeſtratores.nu.21.ibi. 97
1 Sequeſtrum factum parte non citata nullum eſt.nu.23.ibi. 97
1 Sequeſtrum ſi factum apparet iuris ordine non ſeruato,& ſine cauſa cognitione nullum eſt.nu.24.ibi.& nu.23. 97
1 Sequeſtrum factum contra ius reuocari debet.n.25.ibi. 97
1 Sequeſtrum ſi contra minorem fuit factum,& ex cauſa falſa nullum. erit.nu.26.ibid. 97
1 Sequeſtrum ſi de facto fuit conceſſum etiam de facto reuocatur. nu. 27.ibid. 97
1 Sequeſtrum ſi lite pendente proceſſit etiam reuocatur nu. 28.ibi.97
1 Sequeſtrum factum a prædeceſſore nulliter reuocandum uenit a ſucceſſore.nu.29.ibi. 97
1 Sequeſtrum fieri poteſt quando imminet timor armorum ut euitētur rixa,& ſcandala.nu.30.ibi.Et hoc quando quæſtio eſt de poſſeſſione & ignoratur quis poſſideat, capienda eſt tamen de prædictis per prius ſummaria informatio, & cauſa cognitio, & iudici iſta oſſerenti minime creditur.nu.31.ibi. 97
1 Sequeſtrum qui uiolauit non poteſt ad ſui commodum illi inhærere. conſ.41.nu. 41. 97
3 Sequeſtrum & prohibitio differunt.conſ. 107.nu. 71. 169
3 Sequeſtrum factū ſi nō ualet ut ſequeſtrum tamen ualere pōt ut prohibitio uel alio modo habili.nu.76.ibi. eod.
3 Sequeſtrum præſtita ſatiſdatione reſoluitur.nu.79.ibi. eod.
3 Sequeſtrum poteſt fieri abſque eo quod debitor ſit ſuſpectus quando &c.nu.83.ibi. eod.
3 Sequeſtratio regulariter prohibetur attamen aliquibus caſibus conceditur.nu.84. 170
3 Sequeſtrum redditur ualidum facta fide de credito.nu. 86.ibi. 170
3 Sequeſtrum factum ut quis ſoluat ſolutione facta reſoluitur.nu.134. ibidem. 170
4 Sequeſtrum an inducat turbationem.conſ.126.nu. 7. 137
2 Sermo pluralis numeri in ſubſtitutione fideicommiſſaria reſoluitur in ſingularem.conſ.30.nu.18. 94
2 Sermo pluralis non uerificatur in uno nec in numero ſingulari. conſ. 42.numer. 1. Si plures poſiti ſunt in conditione an ſit neceſſe omnes præcedere.nu.2.ibi. 115
2 Sermo pluralis numeri reſoluitur in ſingularem in materia fideicommiſſaria.nu.8.ibi. 115
2 Sermo pluralis ſub illis uerbis comprehenſus ſi ſine filijs hæres moriatur reſoluitur in ſingularitatem.conſ.74.nu.5. 156
Sermo generalis uerificandus eſt in omnibus.conſ.94.nu.41. 191
2 Sermo pluralis uerificatur quandoque in ſingulari.conſ. 108.nu.23
3 & nu.45.& ſeq. 173
4 Sermo indefinitus æquipollet uniuerſali.conſ.46. nu.19. 57
1 Seruanda eſt generalitas,quando ſalua ratione recti ſermonis pſequentia non poteſt reſtringi ſeu antecedentia expreſſa alias.ſecus cōſi. 102.nu. 12.Et ceſſat illud.qui omne dicit.&c.nu.13.ibi. 190
1 Seruitutes conſtituuntur pactionibus.conſ.26.nu.13. 69
1 Seruitus quæri poteſt præſcriptione.num.18.ibi. 69
1 Seruitus diſcontinua quando tempore præſcribatur.nu.22.ibi. 69
1 Seruitus iuris lignandi,ſeu buſcandi quæritur præſcriptione. conſili. 27.nu.73. 70
1 Seruitutis acquiſitionem non inducit uſus ſimplex. nu.3.ib. 70
1 Seruitus diſcontinua præſcribitur tanto tempore in cuius contrariū, &c.conſ.111.nu. 45. 108
1 Seruitus incidendi ligna præſcribitur longo tempore.numero. 46.ibidem. 108
1 Seruitus aquæ longo tempore præſcribitur. conſ.112.nu.36.Requiritur tamen quod uſus fuerit iure ſuo & ſeruitutis.ibi. nu. 37. Quod uſus fuerit iure ſuo & ſeruitutis an iure familiaritatis ex quibus colligi poſſunt.ibi.nu.8. 210.& 211
1 Seruitutis præſcriptio non currit, niſi ſciente,& patiente aduerſario nec procedit cum mala fide.ibi.nu.47.& 48. eod.
1 Seruitus conceſſa uidetur tanta,quæ prædio dominari ſufficiat, & nō alia ulterius.conſ.114.nu. 12. 215
1 Seruitus aquæductus poteſt præſcribi.conſ.116.nume. 16.Item & uetuſto in cuius contrarium non extat memoria quæri poteſt.nu. 17. ibid. 217
1 Seruitutis iure aquam duxiſſe an ſufficiat ſe credere.conſ.113.numero.19. 213
1 Seruitus paſculandi poteſt acquiri per uniuerſitatem præſcriptione. conſ.27.nu.32. 70
1 Seruitute paſculandi,denegata uidetur ſeruitus alia incidendi ligna. conſ.111.nu.4. 208
1 Seruitus ſi ſunt appoſita in re communi altero ſocio ſciente & patiente an ſit potior conditio concedentis quàm prohibentis. conſ.115.numero.34. 216
3 Seruitus annuæ præſtationis non poteſt imponi ſuper rebus pupilli. conſ.85.nu.11. 144
4 Seruitus poteſt imponi futuro edificio.conſ. 43.nu.2. 55
4 Seruitus poteſt apponi in re propria.conſ.127.nu.10. 138
4 Seruitus eſt contra libertatem.conſ.92.nu.15. 114
4 Seruitutis impedimentum per fictionē tollitur.conſ.118.nu. 33.13[illegible]
4 Seruitutem imponere alienare eſt.conſ.92.nu. 34. 114
4 Seruitutes ſunt perpetuæ,etiam reales.conſ.127.nume.11.Et reales tranſeunt ad omnes cum ipſa re.ibi.nu 12.& 13. 138
4 Seruitus conſideratur ſuper quolibet ceſpite,& propterea facit ceſſare diuiſionem & iudicationem.nu.16.ibi. eo.
1 ſeruus.Vnus in ſeruo habens dominium in ſeptem, alter in quinque partes in eo dicantur habere.conſ.61.nu.38. 125
1 Seruus contrahens uoluntate domini, dominum inſolidum obligat. conſ.93.nu.16.nu.48.& 49. 166
1 Seruo in legato debetur falcidia,& petitur ut pars. non ut quota.cōſilio.61.nu.20. 125
3 Seu dictio quando ſtet declaratiue,& reſtrictiue,uel ampliatiue, & augmentatiue ad præcedentia.conſ.22.nume.64.& melius. nume. 68.& 69. 34
3 Seu dictio uenit augmentatiue.conſ.42.nu. 8. 65
2 Seu dictio ampliat.& auget conſ.7.nu.38. 14
2 Et quandoque ſtat alternatiue,& diſiunctiue.nu.40.ibid. 14
4 Seu,dictio quorum concurſum requirat.conſ.117.nu.27. 130
4 Sæuitia ceſſat,quando maritus præſtat ſatiſdationem, conſil. 54.numero.35. 67
4 Et an ſit talis,cui non poſſit prouideri,per ſatiſdationem remittitur iudicis arbitrio.ibid.nu.36. eod.
1 SFORTIADE in ducatu Mediolanenſi,quales fuerint. conſ.1. nu.61.& ſeq. 22
2 SI, DICTIO conditionem importat.conſ. 30.nu.34. 94
3 Si autem, dictio,conditionem etiam importat.conſ.8. nu. 29. 15
3 Sicut dictio,& prout dictio relatiuæ ſunt, & relatum continetur in referente.conſ.47.& nu.46. 73
2 Sigillum etiam priuatum adhuc probat.conſ.19. nu. 108. 55
2 Significatio uerbi approbata iuriſconſ. attendenda eſt.conſ.21.numero.28. 66
2 Significatio capitur ex conſuetudine,& uſu.conſ.eo.nu. 29.ibid.66
2 Significatio uerbi inteſtati,quæ ſit.nu.74.ibi. 67
4 Signatura ſola quæritur ius & gratia ualet.conſ.12.nu. 23.Et regula cancellariæ iſta quando procedat. conſ.eo.nu.23.ibi. 21
3 Signatura attendenda eſt,& non ſupplicatio. conſ.110.nu.43.176
4 Signatura attendi debet,& non ſupplicatio.conſ.94.nu. 4. 116
4 Signatura continens conſilio &c.habet ut prius conſtare debeat.antequam procedatur.nu.13.ibi. 116

4 Signatura

4 *Signatura debet attendi, & nõ narrata. conſ. 107. nu. 21. Attenditur enim concluſio, non narrata ibi.* 116
4 *Signatura quando ſe refert ad ſuppoſitionem, intelligitur concedere, quæ in illa continentur & non alia. conſ. 108. nu. 20.* 125
4 *Signum ſufficiens, per quod oſtendatur raptam conſenſiſſe. conſil. 170. nu. 15.* 177
2 *Signi notarij appoſitio in inſtru. quando ſit neceſſaria. conſi. 18. num. 61. Et quid ſi ſignum notarij eſt appoſitum in protbocollo, & non in prima ſcriptura. nu. 63. ibi.* 89
2 *Similitudo an & quando probet filiationem. conſ. 10. nu. 18. & nu. 59. plenius. & 103.* 22
3 *Similitudo non dicitur adeſſe, ubi non eſt eadem ratio. conſilio. 107. nu. 62.* 169
3 *Simplicitas & iuramentum eſſe captioſum præſumitur in contractu geſto cum muliere. conſi. 26. nu. 74.* 40
4 *Simplicitas etiam in materia ſimoniaca executionem habet. conſi. 29. nu. 17.* 40
4 *Simplicium ſub diſpoſitione non cõprehenditur caſus mixtus in odioſis. conſ. 114. nu. 13.* 112
4 *Simonia uera quæ dicatur. nu. 5. ibid.* 122
4 *Simonia mentalis tollitur per pœnitentiam. conſ. 135. nu. 18.* 142
4 *Simonia non eſt quando promittitur quod ineſt, & quod eſt debitum de iure communi. nu. 21. ibid.* 142
4 *Simonia commiſſa cum tertio non eſt nociua alijs. nu. 22. ibid. Et ex ea transfertur titulus &c. nu. 23. ibi.* 142
4 *Simonia an committatur per ſolam promiſſionem factam a tertio. nu. 25. ibi.* 142
4 *Simoniacum eſſet conferre eccleſias propter cenſum, qui propter hoc conſtitueretur, cenſus antiquitus impoſitus debetur, & licite exigitur conſ. 13. nu. 16.* 27
4 *Simoniacus an ipſo iure ſit priuatus, uel ueniat priuandus, conſ. 15. nu. 13.* 28
4 *Simoniacus ipſo iure excommunicatus eſt. conſ. 29. nu. 5.* 40
4 *Simoniam committens, licet nõ poſſit illud beneficium obtinere ea uice tamen ſuccedente alia uacatione eiuſdem beneficij per intermediam perſonam poterit illud ſe obtinere. conſi. 29. nu. 36.* 40
4 *Simoniaco nullum quæritur ius ſuper beneficio, in quo ſimoniam cõmiſit. Et inhabilis redditur, etiam ad alia beneficia ſi non fuit diſpenſatus. conſ. 29. nu. 1. 3. & 24. fo. 34. & conſ. 30. nu. 2.* 41
4 *Simoniacum eſt omne illud, quod datur ad conſequendũ beneficia, ſeu poſſeſſionem illorum. conſ. 93. nu. 1.* 115
3 *Simul dictio, ſignificat congregationem, & connexitatem. conſ. 79. nu. 10.* 137
3 *Simulatio contractus ex quibus colligitur, & comprehendatur. conſi. 182. nu. 48.* 140
3 *Simulationis ſpecies illa uera eſt quando uere agitur unum & fingitur aliud. conſ. 80. nu. 22.* 145
3 *Simulatio directo non poteſt probari, ſed per coniecturas, & præſumptiones. nu. 29. ibi.* eo.
3 *Simulationis exceptio poteſt perpetuo opponi licet ſecus ſit in exceptione, non numeratæ dotis. nu. 35. ibi. & nu. 52.* 145
3 *Simulationis præſumptio, quæ arguitur ex naturali coniectura, & ratione intellectus eſt ſatis ualida. nu. 37. ibi.* 145
3 *Simulatio ex quibus coniecturis probetur. nu. 38. ibid.* 145
3 *Simulationem arguunt propter temporis breuitatem, quæ incontinẽti fiunt, & unico contextu. nu. 34. ibi.* 145
1 *Simulatio probatur coniecturis, & præſumptionibus. conſ. 53. nu. 8.* 113
1 *Simulatio eſt, quando donans fingit donare, & uere nihil intendit agere. conſ. 53. nu. 19.* 113
1 *Simulationem poteſt tertius allegare pro ſuo intereſſe non obſtante iuramento. nu. 35. ibi. Item & quando per indirectum quis uenit contra iuramentum. nu. 36. ibi. Item fallit quando quis fuit admiſſus ad iurandum. nu. 37. ibi.* 113
1 *Simulatio in uno non inducit ſimulationem in alio, fallit quando &c. nume. 42. ibi.* 113
1 *Simulatio nedum eſt allegãda, uerum & probanda, & in ſpecie conſi. 54. nu. 7.* 115
1 *Simulatio regulariter probatur per indirectũ ex coniecturis & præſumptionibus. nu. 21. ibi. Et quæ, & quales ſufficiant, iudicis arbitrio relinquitur. nu. 22. ibi.* 115
1 *Simulatio probari poteſt directo per duos teſtes de ueritate. conſi. 55. nu. 26. 35. 37.* 118
1 *Simulationis coniectura oritur ex breuitate temporis & uicinitate. conſ. 55. nu. 40. 43. & 44.* 118
1 *Simulationem inducunt pacta & clauſula, ac conuentiones inſolitæ. conſ. 55. nu. 52. Et quæ ſint aliqua colliguntur. ibid. & numero. 52. & 57.* 118
1 *Simulationis magna inſurgit præſumptio ſi uenditor ſemper remanſit in poſſeſſione. conſ. 55. nu. 53.* 118
1 *Simulationum multæ ſunt ſpecies. conſ. 53. nu. 8. fo. 100. & conſ. 54 nu. 23. Et illa potiſſima eſt quando agitur uere contractus pignoris, & hypotheca & fingit contractus emptionis. nu. 24. ibi. Et maxime quãdo. contractus uerus poteſt ineſſe conſenſu, & re ſine ſtipulatione. nu. 25. ibi.* 115
3 *Et. conſ. 83. nu. 21.* 145
1 *Simulatio poteſt fieri de contractu ad contractum. conſ. 55. num. 16. Et de perſona ad perſonam. nu. 17. ibi. Et perſona uera debet attendi, & non ficta interpoſita. nu. 18. ibi. Et debet attendi contractus uerus & non fictus. & ſimulatus. nu. 29. ibi.* 118
1 *Simulationis ſpecies ſunt exprimendæ. conſ. 58. nu. 7.* 121
3 *Et conſ. 85. nu. 21.* 144
3 *Simulatio non ſolum debet allegari, quinimo probanda eſt. conſ. 77. nu. 6.* 109
3 *Simulatio non arguitur ex eo ſolo, quod uenditor remanſit in poſſeſſione. nu. 8 ibi.* eod.
3 *Simulatio nõ præſumitur, eo quod uenditor remãſit in poſſeſſione rei uenditæ, & pro illa ſoluit liuellum. nu. 10. ibi.* eod.
1 *Simulatus contractus non habet ſubſtantiam, & eſt ipſo iure nullus. conſ. 55. nu. 20. Ex eo non trasfertur dominiũ nec poſſeſſio. num. 21. ibid. & num. 22. Et clauſula in illo appoſitæ, etiam fictitiæ, & ſimulatæ dicuntur. nu. 23. ibi. Et ſimulatus contractus non ualidatur per iuramentum. nu. 24. ibi.* 118
1 *Simulatus contractus deficit conſenſu ſubſtantia & ſpiritu. conſ. 53. nu. 11.* 113
1 *Simulati contractus fiunt occulte, ſecreto & uerſute & probari poſſunt per indirectum & per coniecturas quæ ſunt probationes liquidiſſimæ. conſ. 55. nu. 27. & 28.* 117
1 *Singula quæ non proſunt ſimul iuncta iuuãt. conſ. 58. nu. 18. fo. 107. conſ. 113. nu. 13.* 213
2 *Et. conſ. 15. nu. 37.* 40
Et quando & quo caſu regula iſta procedat. ibi. nu. 35. eo.
3 *Et conſ. 3. nu. 54. fo. 99. Et conſ. 79. nu. 14* 137
4 *Et conſ. 137. nu. 19.* 144
3 *Fallit quando unumquodque ſingulare de per ſe eſſet imperfectum. conſ. 79. nu. 15.* 137
4 *Singula quæ non proſunt ſimul iuncta probant. conſ. 17. nu. 21* 30
4 *Singula ſi non proſunt, an ſimul iuncta faciant fidem, qualiter procedat. conſ. 59. nu. 28. & 29.* 75
1 *Singularitas non obſtat, quando adeſt iuſta cauſa. conſi. 75. nu. 15. Et difficultas probationis ad iuſtam cauſam inducit. nu. 16. ibi.* 141
1 *Singularitas teſtium quo caſu non obſtabit. conſ. 57. n. 26. & nu. 27 28. 29. 43. Et ſeq. Et iunguntur etiam ſi confeſſio eſſet facta incidenter excepto mutuo n. 30. ib. & n. 31. In ciuilibus dictum unius teſtis cum alijs adminiculis facit plenam. nu. 31. ibi. & nu. 32. In his quæ de facili non poſſunt probari recipiuntur probationes, quæ poſſunt haberi. nu. 33. ibi.* 120
1 *Singularitas teſtium obſtatiua nocet non illa, quæ eſt adminiculatiua. nu. 43. ibi.* 120
1 *Singularitas teſtium conſideratur nedum reſpectu actuum, ſed etiã reſpectu finis nu. 44. ibi.* 120
Et ſufficit quod reſpectu finis concordent. nu. 45. ibi. 120
1 *Singularitas non obſtat quando adeſt iuſta cauſa, quæ iudex potuit moueri. nu. 48. Et quando adeſt difficultas probationis, & materia ſubiecta. nu. 49. ib. Et quando adeſt qualitas teſtium. nu. 50. ibidem & nu. 52.* 120
3 *Singularitas teſtium ex pluribus colligi poteſt. conſilio. 24. numero. 29.* 37
3 *Singularitas teſtium non ſemper adiuuatur alijs adminiculis. conſ. 67. nu. 88.* 111
4 *Singulares non probant. conſ. 53. nu. 25.* 65
4 *Singularitas in teſtibus non nocet, quando illi tendunt ad probandũ uerum finem. & ſcientiam alterius. conſ. 57. nu. 19.* 71
4 *Singulare ius non dẽt & cõtra iões regulas extẽdi. cõſ. 55. n. 31.* 69
2 *Singuli de uniuerſitate aliud ſunt, & aliud eſt ipſa uniuerſitas. conſ. 17. n. 101. Et ſi particulares de uniuerſitate uſi ſunt, nõ dicitur uſa ipſa uniuerſitas niſi cõſtet de mãdato. n. 103. ib. & n. 104. & 105.* 70
1 *Siſti de iudicio, & iudicatum ſolui differunt. conſ. 48. nu. 24.* 107
4 *Sita infra territoriũ an præſumãtur eſſe domini territorij & quo caſu. Et an iſta procedant reſpectu iuriſdictionis & qũ. conſ. 16. n. 20. 21 & 22.* 29

1 Schol-

1 SOBOLES progenies, & ſimilia nomina conueniunt etiam fœminis.conſi.14.nu.160. 63
4 Soboles ex coniugijs reprobatis non poſſunt ſuccedere. conſi.68.numero.18. 84
4 Socer an teneatur inſtituere,uel exhæredare nurum. conſilio.65.numero.27. 82
1 Socius tenetur reddere rationem de adminiſtratis arbitrio boni uiri. conſ.83.nu.6.Et tenetur ſoluere reliqua.nu.8.ibi. 152
1 Socius tenetur reddere rationem ſocietatis adminiſtratæ per eũ arbitrio boni uiri.conſ.84.nu.17.& nu.18.19.Et tenetur etiam conficere librum rationum,& illum oſtendere.& exhibere.numero.18. ibi. & num.19. Et quod continere debeat liber iſte rationem & inuentarium.nu.19. 153
1 Socius patruus debet pecuniã nepotũ pupillorũ cõuerteř in emptionẽ rerum ſtabiliũ,uel eam ponere ad lucrum honeſtum.nu.20.ibi. 153
1 Socius tenetur reddere rationem de adminiſtratis, & ulijs eſt etiam aſtrictus.conſi.87.nu.15.Et tenetur facere librum rationum, & illum exhibere.nu.16.ibi.& num.15.Si non conficit librum rationum doloſus præſumitur.nu.18.ibi. 158
1 Socius uerſatur in dolo. & fraude, ſi debitores ſocietatis exigit, & pecuniam exactam non ponit in communi.conſi.88.nu.7. 158
1 Socius tenetur de geſtis dolo fraude,& culpa.nu.8.ibi.& nu.9. 158
1 Socius non indicans exacta,in dolo uerſatur.nu.43 ibi. eod.
1 Socius ſemel reddens rationem adminiſtrationis ſocietatis, non tenetur iterum illam reddere.conſ.89. nu.1. 160
1 Socius adminiſtrans ſocietatem tenetur reddere rationes, & ſoluere reliqua.& conficere librum,& illum exhibere.nu.16.ibi.& nu.17. & 25. 160
1 Socius tenetur in inuentario,& libro apponere,& deſcribere omnia, & non aſcribendo nec annotando tenetur de dolo & act.fur.ſi illa in proprium uſum conuertit.nu.20.ibi.Tenetur etiam de geſtis dolo,& fraude.nu.21.ib.Necnon & de culpa.nu.22.ibi. 160
1 Socius omittendo prædicta uerſatur in dolo,& fraude.nu.23.ibi.160
1 Socij ſi ſunt plures unius negotiationis moram trahentes in diuerſis locis ad inuicem uidentur præpoſiti & quilibet inſolidum tenetur. conſ.93.nu.4.Si duo præpoſuerunt aliquem negotiationi,ad ipſos ſpectat periculum.num. 6. Et prohibitio de non contrahendo debet fieri formiter.nu.7.ibi.& nu.60. 166
1 Socius tenetur ex geſtis per ſocium.nume.22.ibi. & nu. 26.27.28. & ſeq. 166
1 Socius contrahendo ſeipſum obligat non conſocios niſi &c.nu.27.ibi dẽ.& nu.28.29.30. & ſeq.Et forma & modus in ſocietate appoſitus ſeruandus eſt in demandatis inuicem non obligatur ultra quantitatem qua uoluit teneri.ib .nu.30.& 31. 166
1 Socius non tenetur inſolidum ex geſtis per ſocium.nu.32.ibi. 166
1 Socius tenetur ex contractu geſto per alium conſocium. conſ.93.numero.7. 166
1 Socius non tenetur ex geſtis per alios conſocios ante contractam ſocietatem nu.15.ibi. 166
1 Socius contrahens extra caſum comprehenſum in ſocietate obligat alios conſocios.nu.23.ibi .Maxime quando ille contractus eſt fraudulentus & talis qui non præſumitur mandatus.nu.24.ibi. 166
1 Socius contrahens ſecundum mandata, & conuentiones factas in ſocietates alios conſocios ſolum pro quantitate, quam alij ſocij habent in corpore ſocietatis & non ultra.nu.28.ibi.& nu. 37. 165
1 Socius in re communi non poteſt imponere ſeruitutem.conſil.115.numero.10 216
3 Socius non poteſt conueniri niſi inquantum facere poteſt etiam finita ſocietate.conſ.99.nu.64.Nec poteſt propterea carcerari. nu.65. ibidem. 164
3 Socius inſolidum põt conueniri ex ulijs contractibus, nu.67.ibi.164
1 Socius,& particeps criminis repellitur.a teſtimonio.conſ.53.numero.25. 65
4 Socius criminis repellitur a teſtimonio,& nõ probat.cõſ.54.n.50.67
4 Socius criminis in tortura nominans aliquem non operatur quòd nominatus ex hoc ſolo ſit torquendus.conſ.151.nu.16 155
4 Socius & particeps criminis non eſt idoneus teſtis.conſi.63.n.8. 80
1 Socius tenetur de culpa & non de ulijs.conſ.81.nu.3 148
1 Societas contractu ſuper una negotiatione ualet & tenet. conſilio. 81.nu.1.& partes lucri,& damni debent eſſe communes, ſi nihil aliud eſt dictum.num. 1.ibi. 148
1 Societas non poteſt ſtare ſine capitale.conſi.82.nu.2. 149
4 Societas matrimonio æquiparatur.conſi.55.nu.24 69
1 Societas poteſt contrahi ſuper una negociatione.conſi.93.num.3. Et contrahitur inter plures, licet non ſint æquis facultatibus.numero.4. ibidem. 166
1 Societas una non trahitur ad aliam ſocietatẽ nec ad diuerſum actum geſtum per unum ex ſocijs nu. 17.ibi. 166
2 Societas inter fratres communiter habitantes an præſumatur contracta.& qualis.conſ.100.nu.37 199
3 Societas morte unius ex ſocijs finitur.conſ. 25.nu. 55. Et poſt mortem non tranſit ad eius hæredes.nu.56.ibi. 38
3 Societas finita morte ſocij poteſt renouari per eius hæredes. num.57 ibid. eod.
3 Societas an & quando præſumatur propter cohabitionem.nume.59 ibid. eo.
3 Societas finitur contraria uoluntate ſociorum recedentium ab ea.cõſi.99.nu.66 164
4 Societas & inſtitoria morte finitur.conſi.113.nu.2 129
1 Societas non dicitur contracta inter fratres, ſi unus fratrum mortuo patre negotiatur.conſ.86.nu.13 157
1 Societas contracta ſuper una negotiatione ualet & tenet. conſil.81. num.1. 148
Et partes lucri & damni debent eſſe communes, ſi nihil aliud eſt dictum.num.1.ibi. 148
1 Societas non poteſt ſtare ſine capitale.conſ.82.nu.11. 149
1 Societas contractu nomine appellatiuo & collectiuo hæredum, non finitur morte.conſi.82.nu.15 149
1 Societas ſoluitur multis modis.num.24.ibi. 149
1 Societas reſoluitur renunciatione,& diſſenſu.nu.25.ibid.Quod uerũ quando prius & declaratur tempeſtiuè.ibi.nu.15.Item niſi facta eſſet ad tempus certum.ibi.nu.27.29.& 39.Item niſi interſit alterius ſocij quòd non diſſoluatur.ibi.nu.28.Item niſi contrahatur ſuper gabellis publicis.ibi.nu.30 149
1 Societas regulariter finitur morte.fallit nu.31.ibi.& nu. 15.32.& alijs ſeq.
Item fallit, quando actum fuit, quod ad hæredes tranſiret.nu. 33.ibi.
Item & quando contrahitur pro gabellis publicis.n.u.34.ibi.Item fallit quando renouatur expreſſe ſeu tacite.nu.35.ibi. 149
1 In renouatione tacita ſocietatis quæ debent interuenire.nu. 36.ibid.
Poteſt inter ſocios conuenire, ut licet unus ipſorum nihil operaretur. nu.37.ibi.& nu.70.Et licet finiatur morte unius tamen ius elementarum bene tranſit ad hæredes actiue,& paſſiue.nu.38.ibid.& nu.39.
Et quid ſi fuit actum, ut duraret certo tempore.nu.39.ibi. 149
1 Societas finitur regulariter egeſtione paupertate,& decoctione. nu. 40.ibi. 149
1 Societas ſolo conſenſu contrahitur.nu.68.ibid. 149
1 Societas contrahi poteſt ſuper una negotiatione,numero.69.ibi.eod.
1 partes in ſocietate erunt uti conuentum eſt.nu. 70. ibi. eo.
1 Societas poteſt contrahi ſuper una negotiatione.conſ.83.nu. 1. 152
1 Societas omnium bonorum, quando & ex quibus dicatur contracta conſ.84.nu.1.& nu. 50.51. & ulijs.Et finitur morte unius ex ſocijs nu.2.ib.& nu.46.Nec tranſit in hæredes ſocij mortui.nu.3.ibi.152
1 Societas morte ſocij finita, an & ex quibus dicatur renouata inter filios & hæredes mortui maiores etiam & pupillos. n.4.ibi.& 4.7.8. 16.& 47.51.Et an pupillus hæres maior factus poſſit eam ratificare nu.5.ibi.Et quid ſi ſocius moriens mandauit illam continuari. & ex quibus tale mandatum colligatur.nu.6.ibi. 152
1 Societas & ſi morte ſocij finiatur tamen emolumenta ſocietatis durant,& ad hæredes tranſeunt ſicut onera.conſ.84.num.23.Quando committitur diſcretioni alicuius quid ueniat & quid ſit diſcretio.nume.24. ibi. 153
1 Societas contracta cum uno non extenditur ad alios.nu. 49.ibi. eo.
1 Societatem an poſſit adultus contrahere.nu.53.ibi. eod.
1 Si unus ex fratribus adminiſtrauerit, an propterea dicatur contracta inter fratres ſocietates.nu.53.ibi.& nu. 59. eod.
1 Societas contracta dicitur inter fratres & conſobrinos communiter habitantes ex multis.conſ.85.nu.5.Et quæ ſocietas inter eos contracta dicatur.nu.7.ibi. 156
1 Societas debet eſſe iuſta.& æqua.nu. 12. ibi. 156
1 In ſocietate conſideratur capitale. nu. 12.ibi.Conſiderantur & perſona illam exercentes.& opera ipſarum.nu.13. ibi. 156
1 Societas an præſumatur contracta inter patruum & nepotes cohabitantes.conſ.86.nu.1.Et quid ſi nepotes ſunt pupilli & minores num. 2.ibi.Et an poſſit inter eos continuari.nu.3.ibi. Et quando ex parte pupillorum nullus interuenit actus.nu.4.ibid.Et quid ſi patruus nihil geſſit nomine communi.nume.5. ibid. Omne quæſitum per eum ſuum proprium eſt.nu.5.ibi. 157
1 Societas morte unius ex ſocijs finitur.nu. 18.ibi. 157
1 Societas morte unius ſocij finitur. conſ.87.nu.1.Nec tranſit ad hæredes

uedes.nu.1.ibi. Nec poteſt cenſeri renouata inter pupillos, & minores & patruum.nu.3.ibi.& nu.6. 157

1 Societas finitur morte,& curſu temporis ad eam limitati.conſil.88. nu.10. Tenetur tamen hæres ea finita ſeruare conuenta,& promiſſa, tranſeunt enim ad ipſum emolumenta & onera.nu.11.ibi.& numero.12. 158

1 Societas leonina reprobatur.conſi.90.nu.44. 162

1 Societas omnium bonorũ ex quibus præſumatur contracta inter duos fratres.conſ.92.nu. 28.& per totum conſilium probatur id quando per eos expreſſo hoc declaratum fuit.nu.30.ibid. Item & per actus ſubſequentes, per duos declaratur uoluntas quæ fuit in præteritũ.nu. 31.ibi. 165

4 Socia criminis repellitur a teſtimonio.conſ.54.nu. 54. 67

Sodomiticum crimen an probetur dicto illius aſſerentis fuiſſe ſubagitatam.conſ.163.per totum. 169 & 170

4 Sodomitico in crimine per teſtimonium participis criminis tantum, inquiſitio eſt formanda.conſ.163.nu.18. 170

4 Sola præſentia non infert auxilium, ſine alio actu.conſ.142.onm.35. & nu.36.37.& 40. 150

2 Solennitas iuris requiritur in tranſactione, et alienatione rerum minoris.conſi.11.nu.39. 28

2 Sicut bona immobilia minoris non poſſunt alienare, ſine ſolennitate, ita etiam non poſſunt obligari.nu.41.ibi. 28

2 Solennitates requiſitæ in alienatione rerum minoris.nu. 40. ibi. 28

2 Solennitates requiſitæ quando ſunt enunciatæ in decreto iudicis, præſumitur pro eo.conſ.12.nu.57. 28

3 Solennitates a ſtatuto requiſitæ an poſſint ſuppleri per principem.conſi.46.nu.34. 71

4 Solennitas leuis, et modici præiudicij omiſſa, non uitiat actum. conſi. 20.nu.18. 32

1 Solennitates requiſitæ in alienatione rerum minorum quæ ſint. conſi. 89.nu.63. 169

1 Solennitas legis ſeu a ſtatuto requiſita, ſi leuis eſt, omitti poteſt, et omiſſa non uitiat.conſ.98.nu.74. Et poterit adimpleri in æquipollẽti nu.75.ibi. 159

1 Solennitas requiſita in alienationibus minorum grauius iudicatur, et non leuis et ſi omiſſa eſt, uitiat actum.nu.76.ibid. 159

1 Solennitas inducta a ſtatuto obſeruanda eſt ad unguem, nec ſatis eſt, quod adimpleatur in æquipollenti.nu.77.ibi. 159

2 Solennitatis omiſſio non ſemper uitiat actum.conſ.19.nu.180. 55

2 Solennitas requiſita in teſtamentis quandoque remittitur, ſi adhiberi non potuit tempore conditi teſtamenti.conſ.33.nu.17.et nu.18. 99

2 Solennitas a iure requiſita in teſtamentis celebrandis remittitur tempore peſtis, ex quo adhiberi non potuit.conſ.32.nu. 31. 98

3 Solennitates in rebus minorum ſeruandæ ſunt etiam in contractu emphyteutico, ſeu libellario.conſ.85.nu.55. 144

1 Solennitates a ſtatuto requiſitæ quo caſu requirantur. conſilio. 96. nu.108. 171

4 Solẽnitas leuis omiſſa non uitiat.conſ.97.nu. 23. 117

4 Solennitas tanta non requiritur in qualitate rei ſicut in ſubſtantia. conſ.44.nu.11.et nu.13. 55

1 Solicitator cauſæ, et illam affectans non eſt teſtis idoneus.conſil. 83. nu.40. Et quid de domeſtico et familiari.nu.41.ibi. 152

1 Solitum circa infeudationes multum conſideratur.conſ.103.nu.23. Prout conſideratur etiam in inueſtitura recepta ab aliquo aduerſariorum nu.24.ib. 185

2 Solita attenduntur & conſueta.conſ.12.nu.140. 28

4 Solitum, & conſuetudo alicuius in concedendis mandatis attendi debet.conſ.79.nu. 1. 106

2 Solum tantum non aliter dictiones taxatiuæ ſunt, & reſtrictiuæ.conſ. 7.nu.13. 14

1 Soluere qui non poteſt tamen carcerari, & detineri.conſilio. 94.numero.8. 167

4 Solutio cenſus actiue poteſt præſcribi a priuato etiam ſi nõ probetur de conſtitutione ipſius nam ſufficit quod illud allegetur dummodo ſolutio facta per decem annos.conſ.13.n.14. 27

4 Soluiſſe ſponte, & uoluntarie capitulum, quando dicatur.conſil. 21. nu.49. 32

4 Solutio facta ab uno ex canonicis regularibus non nocet monaſterio nu.55.ibi. 32

4 Solutio facta per aliquos uoluntarie, non includit neceſſitatem in futurum non ſoluendi.conſ.34.nu.35. 43

4 Solutio uoluntarie facta per aliquos canonicos, non præiudicat ſucceſſoribus.nu.36. 43

4 Soluere & promittere uidentur a pari procedere.conſ.33.nu.23. 46

4 Solutio pecuniæ facta ſecundo creditori conſiderata iuris diſpoſitione an præiudicet primo creditori habenti hypothecam ſuper bonis debitoris & per totum.conſ.99.nu. 1. Et quid ſi conſiderata æquitate, & ne commercium inter mercatores prohibeatur, & ne litibus implicentur.u.nu.ibi.& nu.8.& ſeq. Et quid ſi nomina debitorum fuerunt data in ſolutum an præiudicetur primo creditori habenti hypothecam, conſiderata ſtatuti diſpoſitione.ibid.nu.7.9.& 10. 119

4 Solutio, & ſatisfactio a pari procedunt.nu.16.ibi. 119

4 Solutio annuæ reſponſionis facta per annos quadraginta quem contractum præceſſiſſe oſtendit cenſualem, uel emphyteuticum.conſ.85 nu.1. Et an præſumatur ſaltem emphyteuticus.nu. 2.ibi. Et ſi non appareat ad quam generationem extendatur, in dubio in re eccleſiaſtica præſumitur uſque ad tertium.nu.3.ibi. Si conſtat per appocas de ſolutione trium annorum ultimorum præſumitur facta pro præteritis. nu.5.ibi. 109

4 Solutum authoritate rei iudicatæ, an poteſt repeti, & indebitum conſi.108.nu.36. Pro re iudicata præſumitur.nu.37.ibi. 125

4 Solutio facta illi, qui erat inſtitor, & etiam ſocius, quo nomine cenſeatur facta.conſ.112.nu.1.& nu.13.& 14. 135

4 Solutio prædicta fuit ualida & liberationem præſtitit.nu. 4.& nu. 14. Idem ſi pecunia ſoluta uerſa apparet in utilitatem principalium nu.5.ibi. 135

4 Solutio in dubio applicari poteſt facta in caſum eligendum per debitorem.nu.6.ibid. Vel in debitum antiquiſſimum, & uetuſtius. nu.7. ibi. Vel in debitum, cuius dies ceſſerat tempore ſolutionis.nu. 7.ibid. Vel in debitum, cuius dies ceſſerat tempore ſolutionis.num.8.ibidem. Vel in debitum durius nu.9.ibi. Vel in debitum grauius.nu.10.ibid. Vel in debitum efficacius.nu.11.ibid. Vel in aliud, quod erat pœnale. ſi non ſolueretur.nu.12.ibi. Vel in aliud. quod poterat exigi 135

3 Solutio unica non parit obligationem pro futuris penſionibus, nec liberationem.conſ.79.nu.13 135

1 Soluens unum de alternatiuis ſatisfacit promiſſioni alternatiuæ. conſi.33.nu.11. 87

1 Soluere, & non ſoluere contraria ſunt.conſ.102.nu.18. 190

1 Soluere. Intereſt potius non ſoluere quam ſoluta repetere.conſ. 121 nu.16. 210

1 Solutio mercedis ſuccedit loco fructuum.conſ.105.nu.89. 191

1 Soluens canonem tribus annis continuis præſumitur ſoluiſſe toto tẽpore præterito.conſi.108.nu.31.& nu.32. Nec ſoluens canonem ipſo iure non dicitur priuatus antequam directus dominus illud declararet nu.33.ibi.& nu.34. 202

1 Soluere & compenſari procedunt a pari.conſ.121.nu.14 202

1 Solutione tollitur obligatio.nu.15.ibi. eod.

2 Solutione eius, quod debetur tollitur om̃is obligatio.cõſ.52.n.38. 130

2 Solutio per teſtatorem facta poſt legatum, an inducat compenſationem legati.conſ.61.nu.40. 141

2 Solutio dotis facta per patrem, quo caſu uidetur ſubrogata, in locum prælegati, facti ab eodem.nu.47.ib. 141

1 Solutionem allegare non ſatis eſt nec ſufficit niſi probetur.conſil.90. nu.19. 162

1 Solutionem ad annuam qui tenetur propter caſum fortuitum liberatur.conſ.100.nu.37.& 38. Et quid ſi fructus non ſunt nati. ibi. numero.38. 162

2 Soluto matrimonio adhuc competit actio hæredibus mariti exigere dotem, & poſtmodum ea ſoluere uxori.conſ.95.nu.4. In cuius dictione ſit uxoris, an hæredum an mariti. conuenire hæredes illius pro reſtitutione dotis non exacta, uel ipſi liberentur cedendo actiones. nu. 5.ibi.& nu.6. 193

3 Soluens libellum, longo tempore tenetur ad illud ſoluendum propter diuturnam præſtationem, eſto quod de libello non appareat ſcriptura, nec poſſit aliter probari.conſ.77.nu. 42. 111

3 Solutio & numeratio pecuniæ ſimulata, perinde habetur, ac ſi facta non fuiſſet.conſ.86.nu.30. 145

3 Solutis adiectũ ſolutioni, non ſemper repetitur.conſ.107.nu.31. 137

3 Soluens pro aliquo mutuo contra eum non habet actionem: ſolũ enim liberatur ille qui ſoluit. conſ. 107.n.129. Niſi ſoluens eſſet debitor illius pro quo ſoluit, & eius nomẽ fuiſſet hypothecatũ.n.130.ibi. 170

1 Soluendi libellum, ſeu penſionem iure quanto tempore præſcribatur. conſ.50.numero.1. 110

1 Soluendo quem non eſſe, qualiter probetur.conſ.50.nu.62.& numero.63.& 64. 110

1 Soluendo non eſſe præſumitur, quando quis moritur in carceribus nu.61.ibidem. 110

Soluendo

1 Solnendo an quis ſit conſideratur tempore litis conteſtata. ibidem numero. 66. eod.
1 Solnendo non eſſe debitorem notoriè conſtare dicitur quando bonis ceſſit. conſ 80 nu. 48. 149
2 Soluens legatum tanquam hæres poteſt illud repetere, ſi poſtmodum fuit ab eo hæreditas euicta. conſi. 51. nn. 1. & nu. 5. & alijs. Quod uerum, quando integra fuit euicta nu. 2. ibi. 112
2 Solutum non repetitur quando ante orta erat controuerſia. nume. 3. ibi. Ex quo uidetur eſſe in culpa, & dolo. nu. 6. ibi. Et quãdo hæreditatem adiuit ſine beneficio inuẽtarij. nu. 8. ibi. Et obſtat repetitioni curſus decem annorum uirtute ſtatuti. nu. 9. ibi. 112
2 Solutum indebite poteſt repeti. conſ. 52, nu. 14. 112
2 Soluens aliquid uoluntariè, ad quod non poteſt iterum cogi ad illud ſoluendum. nu. 15. ibi. 112
2 Solutio ſequens non ualidat actum ſimulatũ & ſolutum poteſt repeti uel imputatur in conſ. 63. n. 15. 25. 26. 71. 02. & 63. Etiam ſi ſoluens iuraſſet non repetere. ibi. num. 61. Et fieri poteſt repetitio etiam ab hærede uſurarij. ibi. nu. 63. 130
2 Solutio ſequens recepta purgat moram non ſoluendi. conſ. 108. numero. 43. 202
4 Solutio cenſus fit in ſignum ſubiectionis. conſ. 13. nn. 11. 27
2 Soror de iure communi ſuccedit fratribus ab inteſtato mortuis. conſi. 84. an. 41. De iure uero ſtatuto. aliud diſponente ſecus erit. num. 42, ibi. & nu. 41. 153
2 Soror de iure communi ſuccedit fratri mortuo ab inteſtato, cum alijs fratribus. conſ. 86. nu. 22. 157
2 Soror ſuccedit matertera, & filius alterius ſororis. conſ. 99. numero. 5. 199
3 Soror etiam uidetur excludi, ſi ab agnatis maſculis excluditur a ſtatuto mater conſ. 47. nn. 18. & nu. 2. 113. & 114. Et quia in locum matris excluſa. uidentur poſiti agnati maſculi. nu. 19. ibi. & nu. 103 & 104. 73
3 Soror tertij ordinis, & mantellata, an poſſit ab inteſtato ſuccedere fratri una cum alijs fratribus de iure communi. conſ. 40. num, 1. Et ſi extat ſtatutum, quod ſtantibus maſculis fratribus ſorores excludantur. nu. 2. ibi. 61
3 Soror tertij ordinis mantellata non eſt proprie perſona religioſa, & eccleſiaſtica. nu. 12. ibi. Et ideo ligatur ſtatutis laicorum. nu. 14. ibi. & nu. 16. Et ſeq. Et excludi debet, ſi poſt conditum ſtatutum habitum ſumpſit ẽt ſi eſſet religioſa. nu. 16. ibi. & nu. 8. Statutum enim inijcit uinculum antequam habitum aſſumeret ibi. Et quando ſtatutum loquitur generaliter. ſiue in ſpecie de eis ibi. & n. 15. Et an ſit facienda differentia ſi ſtatutum loquitur in rem uel in perſonam. ibi. Et quando ſtatutum concernit ius quærendum. & non quæſitum, an ualeat contra iſtos nu. 17 ibid. Et ualet conſuetudo excludens eam, quando poſt conſuetudinem ſuſcipit habitum. nu. 18. ibi. 61
3 Soror de iure communi ſuccedit fratri ab inteſtato mortuo. conſ. 47 nn. 1. & nu. 45. 72. & 73
3 Soror de iure communi ſuccedit una cum fratre. conſ. 49. nu. 10. 77 ſoror utrinque coniuncta in ſucceſſione fratris ab inteſtato defuncti, excludit ſororem ex uno latere tantum cõiunctam de iure communi. conſ. 59. nn. 16. Et utrinque coniuncta dicto iure præfertur in omnibus undecunque prouenientis. nu. 17. ib. Idem etiam ſi extaret ſtatutum uocans propinquiorẽ ex parte patris. nn. 17. ibi. & nu. ſeq. & 20. 98
2 Soror non poteſt querelare teſtamentum patris, niſi inſtituta turpi perſona. conſ. 85. nu. 58. 172
3 Soror renuncians hæreditati fraternæ excludenda uenit exſtente ſorore non renuntiauit. conſ. 26. nu. 38. 40
3 Soror renuncians excluditur a ſucceſſione patris per aliam ſororem non renunciantem. conſ. 69. nu. 60. 117
3 Soror renunciãs ſi fuit læſa an petere poſſit ſupplementum legitimæ. conſ. 93. nu. 9. Et quid ſi fuit legitima, & ſupplemento expreſſe renũciatum. nu. 10. ibi. Et appoſitum iuramentum. nu. 11. ibi. 158
3 Soror fratri ab inteſtato mortuo ſuccedit. conſ. 108. nu. 9. Fallit numero. 10. 173
4 Soror in cã ciuili, an ſit idonea teſtis pro ſorore. conſ. 58. n. 1. Et quid ſi cauſa eſt matrimonialis. num. 2. ibi. Et quid ſi inter litigãtes ſuper matrimonio non eſt diſparitas. nu. 3. ibi. Et quid ſi diſparitas ſit modica. nu. 4. ibi. 72
3 Soror & conſanguinei regulariter non ſunt integri teſtes pro conſanguineo. nu. 12. ibi. & nu. 27. 72
4 Soror in cauſa matrimoniali non debet recipi in teſtem, data diſparitate coniugum. nn. 18. ibi. & nu. 24. 72
4 Soror conſanguinei data diſparitate ab initio repellendi ſunt, & non admittendi in teſtes. nu. 14. ibi. & ſeq. 72
4 Soror in primo gradu eſt, & ſic prohibetur duci uxor a fratre. conſ. 68. nu. 11.
4 Soror iure naturali, & diuino, ante legem ſcriptam poterat capi uxorem conſ. 68. n. 192.
3 SPACIO decem annorum inducitur obliuio. conſ. 10. nu. 17. 17
2 Spado, qui coire non poteſt, nec generare, matrimonium contrahere poteſt. conſ. 19. nu. 69. 55
2 Specialia duo an & quando ad idem concurrere poſſint. conſilio. 80. nume. 6. 14
3 Species differunt in ſubſtantia, & ſub expreſſione unius non uenit alia. conſ. 58. nu. 5. 95
3 Specificatio bonorum nõ obſtabit quia facta gratia maioris expreſſionis. conſ. 43. nu. 68. & nu. 94. & 95. 6
3 Specificatio & enumeratio ſequens quando reſtringat genus, & quo caſu. nu. 69. ibi. Et in dubio dicatur facta ex abundanti. n. 70. ibi. 66
1 Specificata, genus reſtringunt. conſ. 102. nu. 14 190
2 Spes fideicommiſſi conditionalis regulariter non tranſmittitur præmortuo fideicommiſſario ante grauatum. conſ. 37. nn. 46. 106
4 Spes acquirendi uſumfructum eſt conſiderabilis. conſ. 157. nu. 9. 71
4 Spes lucrandi litem an inducat crimen aſſaſſini, ſi hac de cauſa quis fuit occiſus. conſ. 166. nu. 10. 173
2 Spernens præceptum teſtatoris, ed inſus efficitur ipſi teſtatori. conſi. 18. nu. 32. Et teſtatorem ipſum dicitur iniuria afficere. numero. 53. ibi. 30
4 Spiare & uidere aliquem exire domum & iſtud indicare occiſori an ſit præſtare cauſam præciſam & neceſſariam mortis. conſilio. 166. an. 20. 173
3 Sponſa etiam uerificatur in illa quæ per uerba de præſenti fuit deſponſata. conſ. 86. nu. 41. 145
3 Sponſus ſponſæ futuræ donare poteſt. nu. 44. ib. 40.
5 Spõſalia per uerba de præſenti contracta ſuperueniente legitima ætate ambobus in illis perſeuerantibus tranſeunt in uerum matrimonium etiam nulla copula ſubſecuta. conſ. 51. nu. 3. & nu. ſeq. 6
4 Sponſalia ab initio contracta per uerba de futuro per ſuperuenientiã legitimæ ætatis ſolum non tranſeunt in legitimum matrimonium, & ſi ita nominaſſet, & trãſmiſiſſent munera. et ſecuti fuiſſent amplexus & oſcula. n. 17. ibi. Neceſſario enim ſubſequi debet conſenſus, & ratihabitio expreſſa, uel ſaltim tacita per copulam ſubſecutam. nu. 2. ibidem.
4 Secus autem erit quando fuere facta per uerba de præſenti. nume. 9. ibidem. 62
4 Sponſalia per uerba de præſenti contracta non ſoluuntur per aliud ſubſequens matrimonium, contractum per uerba de præſenti etiam ſi eſſet conſummatum. nu. 13. ibi. 6
4 Sponſalia metu contracta ſunt ipſo iure nulla. conſ. 58. an. 62. Etiam ſi prædicta eſſent iuramento uallata. nu. 63. ibi. 7
4 Sponſalia de futuro contracta per metum ſunt ipſo iure nulla conſ. 60. nu. 10. Etiam ſi matrimonium, & ſponſalia eſſent iuramento firmata nu. 11. ibi. 76
4 Sponſalia contracta in ætate minori per uerba de futuro non tranſeunt in matrimonium per ſuperuenientium ætatis nec per oſcula nec per amplexus. conſ. 62. nu. 1. et an. 3. & ſeq. 78
4 Sponſalia modo prædicto contracta non tranſeunt in matrimonium. niſi ſubſequatur copula carnalis. nu. 2. ibi. Oſcula, amplexus, & ſimiles actus cenſentur fieri ſpecie futuri matrimonij. nu. 3. ibi. 78
4 Sponſalia per uerba de præſenti contracta in minori ætate iuris interpretatione reſoluuntur in ſponſalia de futuro. nn. 8. ibi. Et an ſponſalia ita contracta ſuperueniente maiori ætate per oſcula amplexus cohabitationem, & tranſmiſſionem munerum, & reciprocam nominationem in coniuges tranſire dicantur in matrimonium. nume. 9. ibidem. Et quid reſpectu ſtatuti concedentis lucrum modo, quo ſupra. nume. 10. ibid. 78
1 Spoliator primus purgare debet ſpolium per eum factum alias non auditur. conſ. 61 nu. 42. 125
1 Spoliatus a iudice non poteſt agere poſſeſſorio etiam per cap. redintegranda. conſ. 1. nu. 61. 2
1 Spoliatus non poteſt dici qui non poſſidebat. conſ. 1. nu. 173. Et idem quando tunc temporis poſſeſſio tenebatur ab alio. nu. 174. ibi. Et idẽ quando ille qui occupat habet facultatem eam intrandi propria authoritate. nu. 175. ibi. Et propter uim compulſiuam non competit remedium recuperandæ. nu. 176. ibi. 2
1 Spoliato non debet fieri reſiſtentio, quando adeſt periculum non recuperandi ulterius rem illam conſ. 1. nu. 177. 2
1 Spoliatus facto poteſt recuperare fortilitia, quando ſe præbet occaſio, & id dicitur fieri incontinenti. conſ. 23. nu. 225. Reſpectu i nume.

proſequotionis,per uiã iuridicam eũrris contra ipſum præſcriptio. 51
1 Spoliatus poteſt etiam per longum tẽpus recuperare rem dummodo quod fecerit diligentiam,& præparamenta.alias ſecus. conſ. 24. nu.17. 62
Excuſator tamẽ ſi præparamẽta facere non potuit,uel ſi feciſſet,nihil profuiſſent.nu. 18.ibi. 63
1 Spoliatus non uenit reſtituendus, ſi ſpolians habent bonum ius ſuper proprietate quando capitula pacis loquuntur de reſtitutione.nu.36. ibi Declaratur & multiformiter capitu.pacis loquens de reſtitutione facienda poſſeſſorib.& de bonis occupatis,et n. 36.& alijs ſeq. 63
1 Spoliatus quando dicatur per metum renunciare.conſilio.23.numero.131. 52
1 Spoliatus poteſt renunciare ſuo priuilegio, ut ante omnia reſtituatur.conſ.113.nu.6. 113
2 Spoliatus aliquo ſtatu, ſeu facultate percipiendi aliquid propria authoritate debet ad illum ſtatum reſtitui.conſ.98.nu.1. 198
2 Spoliatus ut poſſit reſtitui probare habet extrema. num.23.ibid.& num.24. eo.
4 Spoliatus non eſt reſtituendus, quando notoriè conſtat de non iure ſuo,& pleno iuramenti aduerſarij.conſ.11.nu.10. 15
4 Spoliatus ante omnia reſtituendus eſt priſtinæ poſſeſſioni. conſilio.70 nu.25. 99
1 Spoliato licitum eſt incontinenti recuperare ſua. conſ.10.nu.84.& nu.ſeq fo.22.& conſ.41.nu.39. 97
1 Spoliato licitum eſt recuperare poſſeſſionem incontinenti.conſ.1.nu. 143.Vbi dicitur quod debet fieri plena reſtitutio,& declaratur quæ ueniant in eadem.nu.147.ibid.Etiam ſi ſpoliator non poſſideret, ſed alius.nu.147.ibi. 2
1 Spoliato licitum eſt continuare ſuam poſſeſſionem & deijcere ſuum ſpoliatorem incontinenti,& illud in continenti intelligitur quãdo continue turbatur & ſemper retinuit eiuſdem.conſ.14.nu.15.Prout incontinenti dicitur illud facere etiam ſi poſt.10.annos & ultra ſe præbuit occaſio & facultas recuperandi ſuam poſſeſſionem.& negligentia illi non poteſt imputari.ibi.nu.16.& 18. 63
4 Spolium ceſſat quando poſſeſſio fuit quæſita uoluntate & conſenſu aſſerentis ſe ſpoliatum.conſ.5.nu.16. 85
1 Spolium & uiolentia inducunt uitium mere reale.conſil. 14.numero.10 62
1 Spolium & uitium reale nunquam purgatur, niſi res ipſa ad priorẽ dominum reuertatur.nu.1. ibi. 63
1 Spolium ultimo primò purgandum eſt.nu.31.ibi. 63
4 Sponte uerbum liberam arguit uoluntatem.conſ.170.nu. 9. 177
2 Spurius & adulterinus filius non poteſt ſimpliciter per patrem adulterinum hæres inſtitui.conſ.11.nu.10. 27
3 Spurijs ex cauſa dotis poteſt legari.conſ.64. nu. 9. 104
3 Spurius poteſt inſtitui ſuper alimentis, & pro hac cauſa poteſt ei legari.conſ.9.nu.3. 16
4 Spurius,& alias inhabilis poſſidere poteſt.conſ.96.nu.4. 117
4 Spurius eſt habilis ad obtinenda beneficia & dignitates niſi diſpenſetur.conſ.136.nu.1. 143
4 STABILIMENTA religionis hieroſolimitanorũ poſſunt dare formam,& modum uiuendi.conſ.36.nu.11.Et forma prædicta & modus datus ſeruandus eſt ibi. nu. 11. 49
1 Statur declarationi in ambiguis,& dubijs.conſ.30.nu. 19. Secus in claris.& nu.20.ibi. 78
2 Status ubi non datur,ibi ceſſat reſtitutio.conſ.98.nu.15. 198
3 Stans per annos triginta ad non petendum hæreditatem poteſt tamẽ illam habere ex alio capite.conſ.69.nu. 16. 117
4 Stans armatus delicto auxilium dicitur præſtare,etiam ſi nihil agat. conſ.163.nu.10. & nu.ſeq. Quod uerum quando ſcienter & doloſe fuit præſens,alias ſecus,& in dubio non præſumitur quod doloſe.ibi. nu.11.& 12. 170
2 Statuentes,ſi interrogati fuiſſent, de caſu de quo idem diſpoſuiſſent ille caſus haberi debet pro expreſſo.conſ.22.nu.70. 67
2 Statuentium mens potiſſime conſideranda eſt,& attendi debet.conſ. 22.nu.52. 67
3 Et conſ.110.nu.12. 176
2 Statuentium mens conſideratur eo tempore, quo ſtatutum fuit conditum.conſ.22.mens conſideratur eo tempore,quo ſtatutum fuit conditum.conſ.21.nu.56. 67
2 Statuentes cenſentur diſpoſuiſſe eo caſu in quo diſpoſuiſſet ſi de eo fuiſſent interrogati,uel cogitaſſent.conſ.78. 162
3 Statuentes quod non expreſſerunt noluiſſe dicuntur.conſ.49.numero.14. 77
4 Statuentium mens,& effectus attendi debet,& non quod uerba primæ faciè ſonant.conſ.20.nu.11 32
4 Statuentes quando poſſunt recedere a ſtatuto, iam iurato & confirmato à ſuperiore.conſ.91.nu.5.Et quid,ſi eſt ſtatutum confirmatum a ſuperiore.nu.56.ibi. 114
4 Statuentes non exprimendo aliquid uidentur illud omiſiſſe.conſ.159 nume.10. 167
1 Statutum cuius loci debeat attendi.conſ.45.nu.63. 101
4 Statuta,& conſuetudines canonicorum,non ualent contra canones. conſ.10.nu.6. 24
4 Statutis derogatum quando cenſeatur,& per quas clauſulas.conſil. 24.nu.13.Et quid ſi non apponitur in reſcripto tenor ſtatutorum.nu. 14.ibi. 35
4 Statuta obſeruata iudicant, ut ſecundum illa iudicandum ſit. conſ. 31.nu.41. 43
4 Statuta etiam iurata quando ligant ſucceſſores.conſ.91.nu.42. 114
4 Statutum diſponens debere aliquid ſolui pro ingreſſu,ſeu poſſeſſione non ualet.conſ.93.nu.11.& nu.15.Etiam ſi illud,quod exigitur conuertitur in pios uſus.nu.3.ibi. 115
4 Statutum non ualet quando caret aliquibus. qualitatib.n.4.ibi. 115
4 Statuta alicuius eccleſiæ non inducunt promiſſiones faciendas à ſuperiore. nu.7.ibi. 115
4 Statutum loquens de ingrediente poſſeſſionem, non habet locum in regrediente ſeu continuante.nu.16.ibi.& nu.11.& 21. 115
4 Statuta ſtricti iuris ſunt,& ſtricte intelligenda.nu.22.ibi. 115
4 Statutum non obſeruatum non ligat, & quando dicatur non receptũ conſ.105.nu.8. 123
4 Per contrariam obſeruantiam ſuperior patiens uidetur illud ſtatutum tollere.nu.9.ibi. 123
4 Statutum uolens non poſſe dici de nullitate,non capit illum procedentem ex defectu iuriſdictionis.conſ.100.nu.3. Quod procedit ſi eſſet defectus totalis iuriſdictionis.nu.4.ibi.Et quid ſi non fuit oppoſitum nu.5.ibi. Et quid ſi fuit appoſita,& ſucceſſiue reiecta.nu. 6.ibi. 126
4 Statutum non habet locum,ſi qualitas in eo requiſita non probatur. conſ.131.Qualitas probanda eſt.ibi. 156
4 Statutum interpretatur,ut minus deroget.nu.9.ib. 156
4 Statutum loquens de confiſcatione,debere operari.conſ.157.n. 164
4 Statutum de emendatione dannorum an comprehendat furtum.conſ. 157.nu. 5. Tale ſtatutum an ſit fauorabile,uide ibi.nu.6. 163
4 Statuti eadem ratio uidetur militare in furto ſicut in damno. ibi.nu. 8.Et quid ſi in furta adeſt culpa paſſi damnum.ibi.n. 9. 10.11.& ſeq.Tale ſtatutum eſt contra ius commune.ibi.nu.12. 163
3 Statutũ ſimpliciter & indiſtincte loquens, an comprehendat ſubditum delinquentem extra territorium,& quãdo per totum.conſ.159 nu.1.Et quid ſi expreſſe ſtatuto id caueatur. ibi. Et quid in alijs actibus non tendentibus ad delictum. ibi. 167
4 Statutum,ſi ſimpliciter loquitur an liget ſubditum originis.nu. 4.ibidem. 167
4 Statutum ſimpliciter loquens locum habet in delictis commiſſis in territorio,non autem in commiſſis extra per ſubditum.n.6.ibi.et nu. 9.Et iſto caſo ſolum contra ſubditum poteſt procedi per uiam accuſationis ad pœnam impoſitam de iure communi.nu. 7.ibi. et nu. Etiam 12.contra. eo.
4 Statutum non ligat ſubditum delinquentem extra territorium. nu.8. ibi.et nu.9 167
4 Statutum promittens inquiſitionem, non uidetur promittere condemnationem.nu.11.ibi. 167
4 Statuta ſunt ſtricti iuris debet intelligi ut loquuntur,et omiſſum habetur pro omiſſo.nu.15.ibi. 167
4 Statutum loquens de habitatione,locum habet in illo qui retinet ibi familiam licet ſit abſens,niſi uerba ſtatuti loquantur de continuo habitante.nu. 15.& 16.ibi.
4 Statutum imponens pœnam pro homicidio, ut procedat debet fieri cum dolo.conſ.161.nu.10. 168
4 Statutum ſi tollit appellationem,non propterea tollit remedium ſupplicationis.conſ.164.nu.18. 170
4 Statutum loquens de pœna eius cuius dolo fuit commiſſum qualiter ſit interpretandum,& intelligendum.conſ.166.nu.13.& n.14. 171
4 Statutum unum non debet eſſe contrarium altero concordari enim debent.ibid. eo.
4 Statuti unius expreſſa prouiſio non ſubmittitur generali diſpoſitioni alterius loquentis generaliter. ibi.
4 Statuta recipiunt interpretationem paſſiuam.conſ.166.nu.16. 174
4 Statutum ſi fiat in re communi pluribus, ut ſingulis iure eccleſia in fauorem aliquorum non imminente neceſſitate,ſed ſola uoluntate,& conſenſus omnium requiritur,& unius contradictio alios impedit. cõſilio.90

conſi.90.nu.18.Si capitulum uult aliquid facere contra conſuetas conſtitutiones unus ſolus poteſt contradicere.nu.19.ibi.Si collegium uult facere ſtatutum non generale ſed derogans iuri ſingularium perſonarum non ſufficit conſenſus maioris partis,uerum omnes concorditer debent conſentire alias &c.nu.10.ibi.& ſeq.& nu.25. 113
1 Statutum loquens de debitu puro,& liquido comprehendit debitum cond itionale purificatum poſtmodum.conſ.11.n.85. 25
2 Statutum loquens de hæred tate,& bonis,an comprehendat feudalia conſ.12.nu.39.& nu.40.45.47.& ſeq.& n.61.63.66. Et an comprehendat bona emphyteutica.n.41.ibi. Et quando tractatur in præiudicium laicorum ſtatutum conditū ab ipſis,de rebus feudalibus ualet.n.43.ibi. 30
1 Statutum factum ſuper rebus feudalibus ſpectantibus ad laicos ualet,& tantum ſi expreſſe loquitur de feudis.n.45.ibi. 29
1 Statuta ſunt ſtricti iuris,tamen attenditur mens ſtatuti & ex ea extenduntur.conſ.32.n.66. 84
1 Statutum diſponens poſſeſſionem continuari in hæredem ſine alia apprehenſione ualet,& obſeruatur.conſ.41.n.5. 96
1 Statutum prædictum procedit quando poſſeſſio uacat ſecus ſi ab alio fuiſſet occupata.nu.7.ibi.Fallit niſi ſtatutum ultra procedens diſponeret poſſeſſionem interim ab alio captā eſſe nullam, & haberi pro non capta,& pro infecta.n.9.ib.Fallit ſecundo,ſi ſtatutum diſponeret continuari in hæredem quo ad omnes iuris effectus.nu.10.ibi.Maxime ſi ſtatutum diſponit illud debere eſſe præciſum. Effectus uerborum diſponentium ſtatutum,ſeu decretum debere eſſe præciſum.n.11 ibi.& nu.ſeq.12. 85
2 Statutum reſtringens tempus præſcriptionis ualet concurrente bona fide.conſ.15.n.19. 37
1 Statutum Bonon.de praeceptis fiendis qualiter intelligendum.conſ.44 numero.10. 100
1 Statutum loquens de habitante citando in qua habitatione uerificetur.conſ.45.nu.17. 101
1 Statutum debet intelligi ſecundum ius commune, & debet illud minus lædere.conſ.46.nu.68.& n.70. Et in illis ſtricta debet fieri interpretatio.nu.71.ibi. 101
1 Statutum uolens ex laudo actionem oriri quando habeat in fauorem rei.n.72.ibi.& n.79. 101
1 Statutum prædictum an ſolum procedat, quando ab ipſo fuit conceſſa poteſtas arbitro,& quid ſi fuit conceſſa a partibus.nu.74. ibi. & nu.82.83,84.diffuſius. 101
1 Statutum loquens de materia iuris communis,debet intelligi, ut illi aliquid addat.n.75.ibi.Et qualis debet fieri determinatio,quando diuerſa ratio non poteſt aſſignari.n.77 ibi.& n.78. 101
1 Statutum Venetum de compromiſſis faciendis. conſilio. 46.numero.1. 101
1 Statutum iſtud an ſit ualidum,& firmum,plene nu.2.ibi. eo.
1 Statutum an poſſit dare executionem,& robur laudo. numero. 3. ibidem. 101
1 Statutum an poſſit tollere defenſionem,& appellationem numero.6. ibidem. eo.
1 Statutum poteſt inducere,ne a laudo reclametur.n 7.ibi. eo.
1 Statutum præſumens dolum qualiter intelligendum.conſi.49.numero.53. 108
1 Statutum non debet eſſe ſuperfluum.n.54.ibi. eo.
1 Statuta ualent inducentia ſimulationem emancipationis.conſ.53.numero.22. 113
1 Statutum præſumens ſimulationem propter acquiſitionem præſumit etiam omnia ſimulata ad illa tendentia.n.26.ibi. eo.
1 Statutum præſumens emācipationem ſimulatam præſumit etiam donationem inde ſecutam.n.23.ibi.Quando adeſt eadem ratio, incluſio eſt non extenſio.n.23.ibi. eo.
1 Statutum non tollit iuramentum,nec uires illius.n.28.ibi. Fallit quādo deficit conſenſus iurantis,& actus fuit ſimulatus.nu.29.ibid. Et quid ſi eſt appoſita clauſula,omnia & ſingula uera eſſe, operatur ut non poſſit contra iuramentum uenire regulariter,& allegare ſuā turpitudinem.n.30.ibi.Fallit,quando oſtendit aduerſarium carere actione.n.31.ibi.Item non obſtante dicta clauſula,poterit agi rei uenditione.n.32.ibi.Item fallit,quando lex præſumit ſimulationem in contractu,nam iuramentū nihil operatur.nu.33.ibid. Item iudex etiam laicus poteſt declarare iuramentum non tenere iſto caſu numero.34. ibidem. 113
1 Statutum limitans tempus inſtantiæ ad dies utiles deducitur, in illo omne impedimentum proueniens facto, & cauſa iudicis.conſ. 124. nu.1.Nec ſuper iſto impedimento erit neceſſaria proteſtatio, ex quo agitur de excuſatione negligentiæ.ibi.n.3.& 4.Et quando neceſſaria fuit proteſtatio & ad quem effectum ibi.n.5. 212
1 Statutum ſuper inſtantia prouidere poteſt.n.2.ibi. eo.
1 Statuta de dote,locum habens in eius augmento.conſ.126.n.13. Et ſi locupletur maritus ex augmento,ſicut ex dote.nu.14.ibid. Et ex utroque poteſt petere intereſſe.n.14.ibi. 224
Et ſi non fuit augmentum,poteſt fieri intereſſe.ſicut ex dote non ſoluta.n.15.ibi. 224
1 Statutum,ſeu conſuetudo,quod ſoluatur intereſſe dotium ualet.n.16 ibidem.& nume.17.Ita poteſt peti,& reſpectu augmenti.nume. 18. ibidem. ſu.eo.
1 Statutum cōcedens marito lucrum dotis uxore prædecedente qua ratione inductū fuit.conſ.127.n.1.De iſto lucro an ſit idem iudicandū, ſicut de damno euitando.nu. 2. ibi. Et alia ratio adducitur ex mente al.nu.3.ibi. 226
1 Statutum prohibens renunciationem lucri,qua ratione fuit inductū. n.24.ibi.Et quid ſi uxor fuiſſet mortua,uel alia cauſa adeſſet.nume. 25.ibidem. 226
2 Statuta condita a laicis habent locum in bonis emphyteuticis, et feudalibus eccleſiaſticis, quando ſolum tractatur de præiudicio laicorū conſ.1.n.146. 2
2 Statutum inducens nouam ſolemnitatem in alienatione rerum minoris,non propterea uidetur tollere alias ſolennitates,de iure communi requiſitas.conſ.12.n.43. 28
2 Statutum tollens reſtitutionem in integrum,non propterea tollit alia remedia.n.43.ibi. 18
2 Statutum correctorum regulariter non extenditur.n.44.ibi. Et intelligi debet,ut tertio minus damnum inferatur.n.45.ibi. 28
2 Statutum poteſt diſponere ſuper iuramen.ſi ſpecifice fuit confirmatiuum.prius.n.68.ibi. 28
2 Statutum laicorum non poteſt ſuper iuramento diſponere.conſil.16. nu.88.& n.89.90.& ſeq Et quid ſi ſtatutum præſumit contractum aliter geſtum doloſum & ſimulatum ibi.n.90.& 91. Et quid ſi probatio recepta oſtendit contrarium.ibi.n.91. 43
2 Statuta ſunt ſtrictiſſimi iuris.n.92.ibi. Nec extendi debent de caſu ad caſum.n.93.ibi. 43
2 Statutum uincenti.de bonis pub.non alie.an locum habeat in eo qui agnouit legatum.conſ.16.n.94. 43
2 Statuti uerba interpretanda ſunt,ut minus ius commune corrigant. nume.106. 43
2 Statuta ualida a quibus poſſunt condi.conſ.20 n 4.
2 Statutum excludens matrem a ſucceſſione filio non ualidum eſt. n.5. ibi.& n.6.& 7. 61
2 Statutum uocans alios excluſa matre uidetur illos ſubrogare in locum matris.n.6.ibi. 62
2 Statuti proprietas eſt prouidere futuris.n.17.ibi. 62
2 Statutum loquens de ſucceſſione decedentis ab inteſtato an comprehendat inteſtabilem,& pupillum.n.24 ibi.& n.29. 62
2 Statutum diſponēs uerba debere intelligi proprie,ut iacent an ſit præciſum.conſ.20.n.29. 62
2 Statutum uocans propinquos ex parte patris, comprehendit maſculos,& fœminas.conſ.20.n.30. 62
2 Statutum locum habet eo caſu,quo eius uerba conueniunt, num. 32. ibidem. 62
2 Statutum uocans proximiores ex parte patris, & præferens genus paternum,ualidum eſt.conſ.20.n.36. 62
2 Statutum uocans aliquem ad ſucceſſionem cum aliqua qualitate neceſſe eſt in illo qualitatem illam concurrere.n.42.ibi. 62
2 Statuti remedium implorās neceſſe habet uerificare qualitates a ſtatuto requiſitas.n.44.ibi. 62
2 Statuta ſunt reſtrictiue intelligenda.n.45.ibi. Et ſi ſunt exorbitāda extendi non debent.n.46.ibi. eo.
2 Statuta interpretari debent ſecundum ius commune. nume. 47. ibidem. 63
2 Statutum excludens aliquem a ſucceſſione, an etiam comprehendat bona emphyteutica eccleſiaſtica.conſ.21.n.60. 65
2 Statutum excludens matrem a ſucceſſione filij ab inteſtato deſuncti exiſtentibus proximioribus propinquis,uſque ad quartum gradū ualidum eſt.conſ.22.n.1. 65
2 Statuti uerba ſtricte,& proprie intelligi debent.n.16.ibi. eo.
2 Statutum contra ius commune loquens in caſu uero,non trahitur ad fictum.n.20. 66
2 Statuta recipiunt interpretationem paſſiuam.n.38.ibi. eo.
2 Statutum loquens de ſucceſſione inteſtati,comprehendit omnem ſucceſſionem.n.47.ibi. 67
1 Statutum loquens in caſu uero extenditur ad fictum quādo ſumus

in fauorabilibus, & adeſt rationis identitas. conſi. 18. nu. 49. ibi. & nume. 50. 40
Statutum locum habet in caſu, in quo ſtatuentes idem diſpoſuiſſent, ſi de hoc fuiſſent interrogati. nu. 51. ibi. 40
Statutum prohibens mulierem contrahere ſine præſentia &c. licet ſit fauorabile, tamen exorbitat a iure commun. n. 60. ibi. 40
Statutum de alienationibus minorum aliam continet rationem. num. 61. ibidem. 40
Statutum loquens de alienatione rerum minorum comprehendit omnem minorem & ſic adultum, & pupillum & pupillus indiſtincte de iure communi non poteſt alienare. n. 67. ibi. & n. 68. 40
Statutum prædictum an comprehendat pupillum alienantem, & quo caſu. nu. 69. ibi. 40
Statutum loquens de propinquis adhibendis intelligitur de non ſuſpectis. conſi. 98. nu. 71. 178
Statuti beneficium prodeſt illud intentanti. n. 78. ibi. eo.
Statutum loquens de alienationibus minorum, an habeat locũ in quacunque alienatione uoluntaria ſeu neceſſaria. n. 79. ibi. & n. 80. 178
Statuta municipalia quas perſonas ligant. conſ. 99. nu. 23. & aliis ſequentibus. 181
Statuta debent condi ab habentibus poteſtatem. nu. 24. ibi. 181
Statutum laicorum an poteſt ſuper iuramento diſponere. nu. 27. ibid. Niſi per indirectum tollat iuramentum. nu. 28. ibi. 151
Statutum loquens de alienatione rerum minorum, an locum habeat in tutore alienante. nu. 31. ibi. 181
Statutum requirens in contractu mulieris præſentiã proximorum, an locum habeat, quando tutor alienauit. nu. 32. ibi. 181
Statutum qua ratione emanauit, an propter fragilem ætatem. nu. 33. ibi. & nu. 48. 181
Statutum loquens de minore comprehendit contractum geſtum ſuper re minoris. nu. 35. ibi. 181
Statutum non enim conſiderat perſonam, ſed rem minoris. num. 36. ibidem. 181
Statutum loquens de minoribus, comprehendit & pupillum. nu. 41. ibi. Et locum habet, nedum in rebus adultorum, ſed etiam pupillorũ. nu. 41. ibi. 181
Statutum loquens in perſona uera trahitur ad fictam n. 43. ibi. & numero. 45. 181
Statutum loquens de alienatione adulti habet locum in ea, quam facit eius curator. nu. 44. ibi. 181
Statutum loquens de alienationibus rerum minorum fauorabiliter iudicetur. nu. 46. ibi. 181
Statutum prohibens mulierem contrahere ſine attinentibus exorbitans eſt. nu. 51. ibi. 181
Statutum concernens fauorem minorum, ipſos ligat quocunque loco contrahant. nu. 56. ibi. Et quid ſi non contraheret cum ſubdito ſtatuentium ſed cum alio. nu. 56. ibi. Et quid, ſi ille non ſubditus haberet ſcientiam ſtatuti. nu. 58. ibi. Et quid, quando in fraudem contrahunt extra territorium. nu. 59. ibi. 181
Statutum locum habet quocunque celebretur contractus, ſi re ipſam reſpicit. nu. 60. ibi. 181
Statutum loquens de geſtis per minores, non capit geſta cum impuberibus, & pupillis. conſ. 100. nu. 10. 183
Statutum tollit reſtitutionem in integrum, non dicitur tollere nullitatem. n. 11. ibi. 183
Statutum ſi eſt correctorium iuris communis, non debet extendi. nu. 12. ibi. & in ſeq. 183
Statutum non obſeruatum non eſt conſiderabile. conſ. 104. numero. 9. 191
Statutum loquens de præſcriptione interpretatur quando proceſſit cum bona fide. nu. 166. ibi. & nu 168. 191
Statutum loquens de poſſeſſione non extenditur ad dominium. num. 167. ibidem. 191
Statutum prædictum qualiter interpretetur. nu. 167. ibi. & aliis ſequentib. 191
Statutum diſponens mulierem non poſſe contrahere ſine conſenſu cõſanguineorum non habet locum in patre contrahente cum filia. conſ. 106. nu. 50. 191
Statutum & quid ſi diſponit non eſſe locum priuationi propter canonem non ſolutum. conſ. 108. nu. 36. Statutum prædictum ualidum eſt nu. 37. ibi. 202
Statutum diſponens uerba debere intelligi ad literam ut iacent, qualiter intelligendum. conſi. 117. nu. 18. 217
Statutũ ſi diſponit in materia iuris, & excipit aliquos caſus propter illos exceptos non uidentur incluſi alii. conſ. 119. nu. 11. 219
Statutum requirens ſcripturam ad probationem alicuius actus non habet locum, ſi actus geritur extra territorium ſtatuentium. conſil. 120. nu. 8. 219
Statutum, quo ad ordinationem iudicii, habet locum etiam in geſtis extra territorium, ſecus quo ad ea quæ deciſionem litis concernunt. nu. 9. ibi. Et tales actus poſſunt probari eo modo quo diſponitur in loco, quo ſunt geſti, & ſecundum ius ibi uigens debet res terminari. n. 10. ibidem. 219
Statutum in uno foro, non habet locum in alio. conſ. 122. n. 28. 219
Statuta cum ſint ſtricti iuris non debent extendi. n. 19. ibi. 219
Statutũ loquens de maſculo intelligitur de habili. conſ. 56. n. 35. 219
Statutum loci circa deciſionem cauſæ, & circa probationem, non attenditur, ſed conſideratur ſtatutum loci, ubi contractus, & actus geritur. conſ. 83. nu. 11. 152
Statutũ locum ſibi uendicat in rebus ſituatis in territorio ſtatuentiũ. conſ. 84. nu. 42. 152
Statutum poteſt loqui in rem, item & in perſonam. n. 44. ibi. 152
Statutum an comprehendat forenſem reſpectu bonorum exiſtentium in territorio ſtatuentium. nu. 45. ibi. 152
Statutum inducens nouam ſolemnitatem in dubio non uidetur derogare aliis ſolẽnitatibus, de iure cõmuni introductis. cõſ. 89. n. 63. 160
Statutum inducens aliquam ſolemnitatem, non propterea tollit reſtitutionem in integrum. nu. 64. ibi. 160
Statutum interpretatur, & reducitur ad terminos iuris communis, nam paſſiuam recipit interpretationem. conſi. 95 n. 3. & 4. 169
Statutum requirens aliquam qualitatem non habet effectum, niſi illa qualitas uerificetur. nu. 9. ibi. 169
Statutum poteſt derogare ſolennitatibus inductis de iure communi in aliquo actu celebrando. nu. 14. ibi. 169
Statutum poteſt dare formam, ſecundum quam aliquis actus uenit celebrandus. nu. 15. ibi. 169
Statutum arctans tempus allegandi nullitatem locum habet etiam ſi nullitas eſt notoria. nu. 35. ibi. Et ſiue dicatur de nullitate principaliter ſiue incidenter deduci. nu. 37. ibi. Si deducitur replicando incidenter dicitur deductũ. nu. 38. ibi. Tale ſtatutum interpretandum eſt, ut loquatur de nullitate principaliter deducta. nu. 37. ibi. 169
Statutum interpretatur, ut minus corrigat ius commune quam ſit poſſibile. nu. 38. ibi. 169
Statutum poteſt tollere appellationem, quando eſt factum ab habentibus poteſtatem. n. 42. ibi. Et quando eſt confirmatum a ſuperiore iſtã poteſtatem habente. n. 43. ibi. 169
Statutum conditum a laicis non poteſt euertere uires iuramenti. cõſi. 96. nu. 100. 171
Statutum præſumens dolum, & fraudem, an ualeat. n. 102. ibi. 171
Statutum intelligitur in caſu, quo lederetur minor non quando conſequitur commodum. n. 104. ibi. Et an procedat quando actus fuit reiteratus, & geminatus. n. 105. ibi. Et an tale ſtatutum fingat dolum, ſeu illum præſumat. n. 106. ibi. Et an contra talem præſumptionem recipiatur probatio. n. 106. ibi. & n. 107. 171
Statutum laicorum poteſt diſponere ſuper iuramento. conſil. 97. numero. 3. 174
Statutum an poſſit præſumere dolum & fraudem in contractibus. nu. 4. ibi. Et iuramentum præſtitum, an poſſit præſumi per ſtatutum doloſum, & fraudulentum. nu. 5. ibi. 174
Statutum loquens in iuramento an locum habeat, tam in aſſertorio quam confirmatorio. n. 7. ibi. Et an comprehendat iuramentũ de quo in l. 3. C. ſi mi. ſe ma. dixe. ibi. nu. 9. 14. 15. 16. & 20. 174
Statutum loquens de geſtis per minores non habet locum quando geruntur per maiores. n. 10. ibi. eo.
Statutũ in materia iuramenti non debet extendi. n. 11. ibi. & n. 12. e.
Statutum loquens de uno iuramento non extenditur, quando interuenerunt duo & ſic ad caſum mixtum. n. 18. ibi. & n. 54. 174
Statutum mandans capitula recipi cum illa proteſtatione ſaluo iure impertinentium qualiter ſit intelligendum & interpretandum. num. 136. ibidem. 174
Statutum interpretatur ſecundum ius commune. n. 136. ibi. eo.
Statutum requirens in contractu mulieris præſentiam proximorum non habet locum, quando tutor, ſeu curator mulieris contrahit. conſ. 98. nu. 26. 178
Statutum loquens in minore contrahente, non debet extendi, quando tutor contrahit. n. 29. ibi. 178
Statutum loquens in contractu non extenditur ad quaſi contractum. nu. 31. ibi. 178
Statutum loquens in caſu uero non ſe extendit ad caſum fictum. num. 32. ibidem. 178

Statutum

1 Statutum loquens de mino. locum habet in contractu celebrato ſuper re minoris. nu. 34. ibi. 178
1 Statutum diſponens filiumfami. non obligari ſine conſenſu patris, nõ habet locum in filiofami. contrahente & gerente negotia aliena. nu. 38. ibidem. 178
1 Statutum loquens de alienationibus, factis per minores comprehendit illas factas per tutorem, ſeu curatorem ſuper re minoris. num. 41 ibidem. 178
1 Statutum recipit paſſiuum interpretationem, quam recipit ius cãnone. nu. 42. ibi. 178
1 Statutum conſiderans rem minoris, locum habet in quocunque res illa alienetur. nu. 45. ibi. & nu. 47. 178
1 Statutum loquens de perſona uera trahitur ad perſonam fictum repræſentantem. n. 48. ibi. 178
4 Statutum ut ualeat interuenire debent a iure requiſita. conſil. 169. numero. 6. 175
4 Statutum non poteſt indulgere facultatem delinquendi, nec ita præſcribi poteſt. nu. 8. ibi. 175
4 Statutum permittens inquiſitionem, non extenditur ad delicta cõmiſſa extra territorium. nu. 17. ibi. Et maxime quando ſumus in terris eccleſiæ, ubi ius canonicum ſeruatur. nu. 18. ibi. Et quando ſtatutum ſpecialem pœnam imponit pro illo delicto extra territorium commiſſo. nu. 19. ibi. 175
4 Statutum loquens de moneta, intelligitur de illa, quæ eſt uſualis illius loci, non de alia. nu. 16. ibi. 175
4 Statutum loquens de expendente monetam, qualiter interpretetur. n. 31. ibid. 175
4 Statutum imponens pœnam monetarijs, non intelligitur de pœna mortis. nu. 32. ibi. & nu. 30. 175
4 Statutum loquens de ſoluendo gabellam pro acquiſitione penſionis de qua intelligatur. conſi. 175. nu. 11. 179
3 Statutum diſponens aliquid propter conſeruationem familiæ an uendicet ſibi locũ in uno caſu, & in quacunque perſona. con. 110. numero. 10. 176
3 Statutum quod poteſt intelligi diuerſimode interpretandũ eſt, ut procedat in caſu firmo, & tuto & non in caſu dubio. n. 21. ibi. 176
3 Statutum excludens ſororem propter fratrem non habet locum in patre exheredato. nu. 24. ibi. 176
3 Statutum loquens in dotata, non habet locum in alia non dotata. nu. 25. ibidem. 176
3 Statutum excludens dotatam, intelligitur reſpectu bonorum dotantis, & non aliorum maxime dotantium. nu. 31. ibi. 176
3 Statutum interpretandum eſt, ut reducatur ad concordium. nu. 33. ibidem. 176
3 Statuti caput unum declaratur per aliud. nu. 34. ibi. eo.
3 Statutum interpretandum eſt, ut uitetur damnum aliorum. num. 36 ibidem. 176
3 Statutum interpretandum eſt ſecundum ius commune. n. 37. ibi. eo
3 Statuti illa interpretatio amplectenda eſt per quam ius commune minus corrigatur. nu. 38. ibi. 176
2 Statutum loquens de alienatione rerum minorum an locum habeat quando tutor ſeu curator alienat rem minoris. conſ. 98. n. 25. 198
1 Statutum de lucro dotis an habeat locum in ſponſa de præſenti, non tamen tranſducta conſi. 127. n. 6. Et quid ſi matrimonium durat momento. nu. 7. ibi. Alia ratio dicti ſtatuti. nu. 8. ibi. 226
3 Statuto qui non ligatur, gaudere non poteſt commodo & beneficio ſtatuti. conſ. 11. nu. 41. 20
4 Statutum concedens marito lucrum dotis præmoriente uxore nõ habet locum in ſponſalibus contractis per minores, & per uerba de futuro. conſi. 62. nu. 5. 78
4 Statutum loquens de marito, & uxore & an & quãdo extendatur ad ſponſum & ſponſam. nu. 6. ibi. 78
4 Statutum loquens de lucro dotis, an locum ſibi uendicet in ſponſalibus contractis inter maiores per uerba de præſenti, licet ſponſa nõ ſit tranſducta ad domum mariti. nu. 11. ibi. & nu. 19. & 20. Et quid ſi ſimul cohabitarunt, uel fuit tranſducta ad domum mariti tamen nõ carnaliter cognita. n. 13. ibi. & n. 19. & ſeq. Et an habeat locum in taliter deſponſata, eſto quod non fuerit trãſducta, nec carnaliter cognita, ſi de proximo erat cognoſcenda. n. 14. ibi. & n. 19. & ſeq. 78
4 Statutum prædictum qua ratione fuerit inductum. nu. 15. ibi. et alijs ſeq. & nu. 25. 78
4 Statutum prædictum an ſit ualidum, & firmum & ſeruandum. num. 16. ibidem. 78
4 Statutum prædictum an ſit fauorabile. n. 17. ibi. Et an ſit amplianduum uel reſtringendum. nu. 18. ibi. eo.
4 Statutum prædictum an uendicet ſibi locum in deſponſata modo prædicto. an. 19. ibi. Et quid ſi in ſtatuta facta eſt mentio de liberis. n. 20 ibi. Vel maritus nulla ſuſtiamit uera matrimonij. n. 11 ibi. 78
4 Statutum excludens nuptam an extendatur ad deſponſatam & quã comprehendat nu. 22. ibi. 78
4 Statutum prædictum correctorium, eſt iuris communis. n. 26. ibi. 78
4 Statutum loquens de dote lucranda quo caſu locum habeat. nu. 27. ibi. Et ut locum habeat an ſit neceſſe, quod mulier ſit dotata, & copulata carnaliter cognita, & ante maritum mortua. n. 28. ibi. 78
4 Statutum prædictum an habeat locum in dote data, uel promiſſa, ſeu deſtinata. nu. 30. ibi. 78
4 Statutum loquens in dotata an habeat locum in deſponſata per uerba de præſenti uel requiratur matrimonij conſumatio. n. 31. ibi. 78
4 Statuti remedium intentans, non poteſt obtinere, niſi probet qualitates a ſtatuto interueniſſe. nu 43. ibi. 78
4 Statutum uolens capitula debere recipi cum illa proteſtatione, ſaluo iure &c. quo caſu, & quando procedet, maxime quando apparens eſſe impertinentia. conſ. 67. nu. 41. 83
4 Statutum interpretationem paſſiuam recipit a iure communi. n. 42. ibidem. 83
4 Statuta in conſilijs generalibus nõ ſemper dicũtur edita à Spiritu ſancto. conſi. 68. nu. 402. 85
4 Statutum comprehendit caſum non expreſſum uerbis ſi mens ſtatuentium ad illum porrigitur. conſ. 69. nu. 10. 95
4 Statutum diſponens ſtatuta debere intelligi ad literam & prout iacẽt quam interpretationem ſtatutorum excludat. nu. 18. ibi. & nu. ſeq. Et quid ſi interpretatio uenit ex alio capite ſtatutorum n. 19. ibi. Et quid, ſi non eſt extrema, nec extrinſeca interpretatio. n. 20. ibi. 95
4 Statuta Italiæ hoc etiam ſtatuerunt ex cauſa prædicta. conſilio. 71. nume. 13. 98
4 Statutum factum per canonicos, an ualeat in præiudicium aliorũ beneficiatorum in eadem eccleſia & per totum. conſ. 90. 112
4 Statutum epiſcopi non ualet in concernentibus eccleſias inferiores, ni ſi conſentiant illi quorum intereſt. n. 5. ibi. 112
4 Statutum quando dicatur factum in præiudicium aliorum & ex quibus colligatur. nu. 8. ibi. Idem quando tendit contra ordinem charitatis, & antiquum & contra ius quæſitum alijs. nu. 9. ibi. 112
4 Statutum conditum a capitula non integro, & alijs nõ uocatis, quin imo contemptis, non ualet. n. 10. ibi. Et quid ſi poſtmodum ſingulariter conſenſerunt alij facientes maiorem partem. n. 11. ibi. 112
4 Statutum etiam iuratum contra charitatem, & laudabilem conſuetudinem non ualet. conſ. 91. nu. 7. 114
4 Idem, quando eſt contra diuinum cultum, & bonum publicum. num. 8. ibidem. eo.
4 Idem quando tangit ſtatum, honorificentiam, ſeu reuerentiam eccleſiæ. nu. 9. ibi. eo.
4 Statuta facta per canonicos in caſu licito, ut ualeant ſub qua forma debent fieri. n. 11. ibi. & n. 12. Et ſi ſtatutum ſit ad alienandam quam formam debet habere. n. 13. ibi. Et quia ſi collegium eſt primum, ut canonicorum. n. 14. ibi. Debent congregari ad illum effectũ, & non caſu. n. 13. ibi. Et capitulariter debet fieri, & illud dicendũ eſt. n. 16. ibi. 114
3 Statutum loquens de contractibus celebrandis ſub certa forma locũ habet in donatione cauſa mortis. conſ. 97. n. 3. & n. ſeq. 163
3 Statutum laicorum poteſt diſponere ſuper iuramento, ſi per pontificẽ fuit confirmatum ex certa ſcientia, & in forma ſpirituali. numero. 6. ibidem. eo.
3 Statutum loquens alternatiuè de faciente ultimam uoluntatem ſeu donationem cauſa mortis, locum habet in ea, quæ eſt ſui iuris, & etiã in ea, quæ eſt ſub poteſtate patris, diuerſis conſideratis reſpectibus. n. 8. ibidem. 163
3 Statutum dans formam mulieribus cõtrahentibus qualiter interpretatur. n. 8. ibi. & n. ſeq. eo.
3 Statutum unum interpretationem paſſiuam recipit ab alio ſtatuto. numero. 14. eo.
3 Statutum unum ſuppletur ab alio n. 15. ibi. eo.
3 Statutum unum interpretationem, & declarationem potius recipit ab alio ſtatuto quàm a iure communi. n. 16. ibi. eo.
3 Statutũ requirẽs probationẽ per inſtrumẽtũ ſeu teſtes, uerificatũ qñ probatio fit per confeſſionem aduerſarij. conſ. 99. n. 12. & n. 15. 164
3 Statuti mens, & non uerba attendi debent. n. 17. ibi. eo.
3 Statutum diſponens debitum ultra lib. c. non poſſe per teſtes probari an ualeat, & tencat cõtra perſonas eccleſiaſticas. cõſ. 106. n. 1. 169

3 Statutum laicorum honeſtum, an l get perſonas eccleſiaſticas. nu. 2. ibidem. fo. eo.
3 Statutum loquens de ſequeſtris faciendis an uendicet ſibi locum in fo renſibus. conſi. 107. n. 59. 169
3 Statutum diſponens procedendum eſſe de ſimilibus ad ſimilia conti. nere debet eandem rationem in omnibus. n. 61. ibi. eo.
3 Statuta interpretationem accipiunt a iure communi. n. 64. ibi. eo.
3 Statutum diſponens poſſe petere executionem inſtrumenti locum etiã habet in ceſſionario. n. 90. ibi. 170
3 Statutum prohibens poſſe excipi aduerſus executionem, habet locũ contra tertium excipientem, ſeu agentem pro ſuo intereſſe. nu. 111. ibidem. 170
3 Statutũ non uidetur conſtructũ in praeiudicium tertij. n. 111. ibi. eo.
3 Statutum reputans aliquem contumacem, interpretatur niſi ille cuius alleget iuſtam cauſam excuſationis. n. 116. ibi. eo.
3 Statutum nolens aliquam exceptionem poſſe opponi ſi tamen illi contra quem petitur executio competit aliqua iuſta cauſa, poteſt implorare officium iudi. ut repellat agentem. n. 118. ibi. eo.
3 Statutum appellationem tollens non habet locum contra tertium. n. 121. ibidem. eo.
3 Statutum nolens detentum in palatio non nadere exire ſine licentia creditoris, poteſt ſine illius licentia recedere facta illi prius ſolutione crediti. n. 136. ibi. eo.
3 Statuti uerba interpretanda ſunt ſecundum ius commune. conſi. 109 numero. 57. 174
3 Statutum interpretãdũ eſt ut de nouo aliquid inducat. n. 58. ibi. 174
3 Statutum diſponens ad conſeruandum cippum domus mulierem dotatum excludi a ſucceſſione, an eam excludat nedum a fratre carnali, ſed etiam a patruo per totam. conſ. 110. n. 1. 174
3 Statutum ita diſponens praeſumitur id diſpoſuiſſe ob hanc rationem etiam ſi expreſſa non fuiſſet. n. 2. ibi. eo.
3 Statutum praedictum intelligitur, ut in omnibus perſonis aequalis determinatio ſit facienda. n. 3. ibi. 13
3 Statutum praedictum non cenſetur mere fauorabile n. 14. ibi. eo.
3 Statutum praedictum correctorium eſſe cenſetur iuris communis, & etiam diuini. n. 5. ibi. 174
3 Statutum interpretandum eſt, ut minus corrigat ius commune. nu. 6. ibidem. eod.
3 Statutum interpretandum eſt, ut in aliquo operetur & in alijs nõ corrigat ius commune. ibi. eo.
3 Statutum excludens fœminas propter fratres, de quibus fratribus intelligatur. n. 7. ibi. per totum uſque ad. n. 17. 174
3 Statutum loquens de fratribus de quibus fratribus intelligatur. n. 8. ibidem. eo.
3 Statutum nouum omittens caſum expreſſum in ſtatuto antiquo uidetur illum caſum omiſiſſe. n. 10. ibi. eo.
3 Statutum aliquid nõ diſponens, uidetur illud omiſiſſe. n. 12. ibi. 174
3 Statutum excludens fœminam ſtante maſculo uel patruo non extenditur ad patruum magnum. n. 13. ibi. eo.
3 Statutum excludens ſororem propter fratres intelligitur de patrib. conſobrinis primis, & non de ulterioribus. n. 14. ibi. 174
3 Statutum loquens de ſucceſſione matris, non praeſumitur factum propter conſeruationem familiae. n. 16. ibi. eo.
2 Statutum diſponens non poſſe molendinum aedificari ſine licentia ſuperiorum, ſatis eſt petere licentiam, et ſatisfit. cõſ. 113. n. 28. 187
3 Statutum poteſt expreſſe derogare l. hac edictali. conſ. 91. n. 16. & n. 17. Ita etiam & tacite, quando ex uerbis ſtatuti poteſt illud colligi ibi. & n. 18. 19. 20. & alijs. & n. 29. 30. 31. 32. 33. & 34. 155
3 Statutum diſponens muliere praedecedente relicto ſtrumento de dote reſtitui debere marito lucrabitur integram dotem excluſis filijs primi matrimonij n. 21. ibi. eo.
3 Statutum deferens lucrum marito non extantibus communibus liberis, intelligitur de liberis communibus etiam ex ſecundo matrimonio. n. 22. ibi. Idem ſi ſtatutum uſſert lucrum quando uxor decederet ſine filijs amborum duorum. n. 23. ibi. eo.
3 Statutum deferens lucrum dotis marito praemoriente uxore ſi filij ex eis non extarent, lucratur totam dotem excluſis filijs primi matrimonij. n. 24. ibi. 155
3 Statutum uolens uxore moriente ſine filijs eiuſdem matrimonij, maritum lucrari dotem, ſecundus maritus eam lucrabitur in praeiudiciũ filiorum primi matrimonij. n. 25. ibi. 155
3 Statutum promittens lucrum permittit donationem dotis, ex qua ſequitur lucrum. nu. 27. ibi. 155
3 Statutum an poſſit operari, ut mulier ſecundo marito poſſit concedere plusquam continetur in l. edictali. C. de ſecund. nup. numero. 16. ibidem. 155
3 Statutum exceptuans filios, de quibus filijs, & cuius matrimonij intelligatur. n. 41. ibi. & n. 42. Inter filios, quando & quo caſu debent eſſe aequalis determinatio. n. 43. ibi. Et quid, ſi extant ex utroque matrimonio, quo ad terminos. d. l. hac edictali. 155
3 Statutum excludens fœminas, an ualeat. conſi. 93. n. 7. 158
3 Statutum ut ſit ualidum, quae requirantur. ibi. 158
3 Statutum excludens fœminam ab haereditate an, & quo caſu uidentur eam excludere a legitima. n. 12. ibi. Et quid ſi dos data illi aſcendit ad legitimam. n. 13. ibi. 158
3 Statutum praefigens tẽpus ad agẽdum, eo decurſo impedit proceſſum fieri. n. 11. ibi. 154
3 Statutum reſtringens praeſcriptionem an, & quo caſu ualeat. n. 23. ibi. & n. 24. 158
3 Statutum excludens fœminas a ſucceſſione uo uideatur eas excludere a legitima. conſ. 93. n. 23. 158
3 Statutum poteſt legitimam minuere. n. 24. ibi. 158
3 Statutum excludens fœminas, uidetur etiam excludere omnes deſcẽdentes ex eis. n. 34. ibi. 158
3 Statutum excludens fœminas a ſucceſſione, eſt ualidum, & firmum. n. 35. ibid. 158
3 Statutum loquens de uenditione, & prohibitione de uendendo uõ cõprehendit aliam contractum per quem transfertur dominium. n. 19 ibidem. 158
3 Statutum loquens de uenditione uo habeat locum in alijs contractibus. n. 9. ibi.
Et quis ſi in ſtatuto ſit mentio de precio. n. 10. ibi. 158
3 Statutum loquens de uenditione, an uendicet ſibi locum in datione in ſolutum. n. 11. ibi. 158
3 Statutum locum habet in caſu non expreſſo, ſi ſtatuentes ueroſimiliter idem ſtatuiſſent, ſi de eo fuiſſent interrogati. n. 15. ibi. 158
3 Statutum loquens in uenditione locum ſibi uẽdicat in ceſſione facta aliquo precio certo. n. 18. ibi. 158
3 Statutum late interpretatur etiã in materia odioſa quando alias ceſſaret diſpoſitio ſtatuti n. 16. ibi. 158
Idem quando ſtatutum non poſſet commodè effectum ſortiri. nu. 18. ibidem. 158
Idem quando ſtatuentes idem diſpoſuiſſent, ſi de eo fuiſſent interrogati. n. 18. ibi. 158
3 Statutum limitatorium extenditur de caſu ad caſum. n. 40. ibi. 158
3 Statutum loquens de uenditione, comprehendit etiam ceſſionem. nu. 42. ibi. & n. 44. & 45. 158
3 Statutum ſemper recipit ampliſſimam interpretationem ne per fraudem reddatur eluſorium. n. 49. ibi. 158
3 Statutum diſponens minorem. 15. ann. teſtari non poſſe ualidum eſt. conſi. 88. n. 43. n. 43. 149
3 Statutum uolens maritum omni caſu lucrari dotem praedecedente muliere, non praeiudicat filijs primi matrimonij. conſ. 91. n. 7. 155
3 Statutum uolens uxore mortua ſine filijs dicti matrimonij, uirum lucrari totam dotem, non propterea praeiudicatur. l. hac edictali. C. de ſecun. nup. n. 8. ibi. 155
3 Statutum diſponens maritum lucrari, dotem, & donationem ſi nõ habuerit filios ex illo matrimonio nõ habet locum in praeiudicium filiorum primi matrimonij. n. 1. ibi. Idem ſi ſtatutũ dicat maritum lucrari dotem ſoluto matrimonio, ſine liberis ex eodem matrimonio. n. 9. ibidem. 155
3 Statutum praedictum an excludat filiam monialem. n. 10. ibi. 155
3 Statutum derogans iuri communi nõ recipit interpretationem ab eo. n. 12. ibid. 155
3 Statutum praedictum an poſſit tollere legitimam filiorum. nume. 14. ibidem. 155
3 Statutum loquens de dotatu, non uerificatur in eo, cui pater certam pecuniam reliquit conſ. 62. n. 7. 102
3 Statutum loquens de dote intelligitur de dote limitata, & taxata a lege. n. 8. ibi. 101
3 Statutum poteſt limitare tempus praeſcriptionis inductum de iure cõmuni. conſi. 66. n. 91. 111
3 Statuta loquentia de praeſcriptione intelligi debent, quando praeſcriptio procedit cum bona fide. n. 100. ibi. 111
3 Statuta recipiũt interpretationem paſſiuã a iure cõi. n. 101. ibi. 111
3 Statutum diſponens teſtamentum poſſe celebrari coram uno teſte nõ ualet. conſ. 68. n. 8. & n. 5. 116
3 Statutum legitime editum obſeruandum eſt. n. 9. eo.
3 Statutum poteſt derogare ſolennitatibus de iure ciuili introductis. n. ibi. & n. 16. eo.

Statutum derogare poteſt ſolennitatibus de iuri communi introductis, & tollere formam, dicto iure traditam. nu. 16. ibi. eo.

Statutum priuatæ perſonæ poteſt dare robur, ut probet. n. 18. ibi. eo.

Statutum diſponens teſtamentum, ſcriptam manu propria teſtatoris cum uno teſte, ualere non dicitur diſponere contra ius gentium. nu. 26. ibidem. fo. eo.

Statutum generaliter loquens an porrigatur ad caſum dotis. conſ. 81 numero. 9. 139

Statutum, quod in uenditionibus conſanguineus ſeu uicinus præferatur extraneo ſeruandum eſt in locis ubi apparet conditum. conſ. 82. n. 2. & n. 3. Tale ſtatutum exorbitans dicitur, & reſtrictiuum iuris communis, & ſtricte, & propriè uenit intelligendum, & exorbitandū eſt in caſu tantum, in quo loquitur. n. 4. ibi. & n. 5. 140

Statutum loquens de uenditione locum habet in ceſſione, per quam transfertur dominium. n. 8. ibi. 140

Statutum ſeu conſuetudo mandans rem non poſſe uendi extra confraternam niſi alteri confratri, confrater habens tale ius non poteſt illud alteri cedere. n. 12. ibi. 140

Statutum loquens de uenditione, debet ſtricte intelligi in ipſa mera uenditione. n. 15. ibi. 140

Statutum loquens in uenditione non habet locum in datione in ſolutum. n. 18. ibi. 140

Statutum excludens fœminas eſt odioſum in capite excluſiuo. conſil. 47. n. 95. & alijs ſeq. Et repugnat uinculo naturali non facienti differentiam. n. 97. ibi. Et odioſa pluribus ex capitibus maius dat impedimentum, quam ſimplex ex uno. n. 98. ibi. Et ubi eſt maius periculum. &c. n. 99. ibi. Et quid ſi ratio in ſtatuto expreſſa non eſt finalis. nu. 102. ibi. Et quid ſi eſt limitatiu. n. 103. ibi. Et quid ſi perſona ad quas prætenditur extenſionem fieri non ſunt ſimiles expreſſis nec eadē urget ratio. n. 106. ibi. Et datur diuerſitas. ibi. n. 107. 73

Statutum contra ius ſtrictiſſime eſt interpretandū. conſ. 50. n. 23. 80

Statutum tollitur per contrariam obſeruantiam. n. 22. ibi. 80

Statutum loquens in teſtamento redigendo in ſcripturam non procedit, quando eſt nuncupatiuum. n. 24. ibi. 80

Statutum loquens in teſtamēto an habeat locum in codicillis & alia ultima uoluntate. n. 25. ibi. & alijs ſeq. Et quid quando non urget in utroque eadem ratio. n. 26. ibi. 80

Statutum excludens fœminas. continet fauorem maſculorum. conſ. 52 n. 27. & n. 28. 83

Statuta excludentia filias procedunt ab inteſtato, non autem condito teſtamento. conſ. 53. n. 79. & n. 82. 85

Statuta non ligant forenſes. n. 84. ibi. Etiam reſpectu bonorum, quæ poſſident in illo territorio. n. 85. ibi. Non enim loquuntur in rem ſeu perſonaliter. n. 86. ibi. & n. 87. Nec etiam comprehendit forenſes, habitantes in territorio ſtatuentium. n. 87. ibi. & n. ſeq. 85

Statuta non obſeruata nulla ſunt. n. 98. ibi. 85

Statuta loquentia in perſonam, non capiant filios illarum perſonarū. n. 100. ibi. 85

Statutum excludens fœminas propter filios maſculos, an & quando includat filium legitimatum, ut poſſit ipſe fœminas excludere. conſil. 55. n. 17. Nec filia iſto caſu eſt cauenda tempore, quo fit legitimatio contra Soc. n. 19. ibi. 91

Statutum excludens a ſucceſſione filias fœminas propter maſculos an & quando comprehendit filium legitimatū. conſ. 56. n. 8. & nu. 7. 76

Statuti extenſio fit ex rationis identitate. n. 9. ibi. eo.

Statutum in ſucceſſione ab inteſtato cōſiderans proximiorem ex parte patris quo ad bona paterna, & proximiorem ex parte matris, quo ad bona materna, non uidetur conſiderare coniunctionem ex utroq; latere, ſed ſolum ex uno tantum conſ. 59. n. 1. 98

Statutum prædictum an diſponat in rebus aliunde quæſitis. n. 2. ibid. & n. ſeq. Et quid in ſucceſſione tranſuerſali. n. 4. ibi. 98

Statutum conſiderans agnationem ſeu cognationem non uidetur curare coniunctionem ex utroque latere. n. 8. ibi. & n. 46. & 47. 98

Statutum paſſiuam recipit interpretationem de iure communi traditam. n. 21. ibi. 98

Statutum intelligitur ad ſimilitudinem iuris communis. n. 22. ibi. 98

Statutum debet interpretari, ut minus lædat ius commune quām fieri poſſit. n. 23. ibi. 98

Statutum correctorium iuris communis, reſtringendum uenit, ut minus lædat tertium. n. 24. ibi. & n. 37. & 38. 98

Statutum non debet continere abſurdum. n. 25. ibi. 98

Statutum non debet eſſe fruſtratorium, debet enim aliquid operari. n. 26. ibi. 98

Statutum uocans proximiores ex parte patris, quos effectus operetur ultra ius commune. n. 27. ibi. 98

Statutum prædictum, quam ueram intelligētiam recipiat, & habeat n. 28. ibi. & n. ſeq. & 42. & 43. 98

Statutum loquens de una perſona, non comprehendit aliam quando ex tali comprehenſione reſultaret unam perſonam excludere aliam magis proximiorem, & propinquam, ibi. n. 45. Ratio prædicti ſtatuti quæ fuerit. ibi. n. 46. 98

Statutum quando præteritus communē tradit formam celebrandi teſtamenti, illa ſeruanda eſt ut ſolennitas, & forma ſubſtantialis. conſil. 61. n. 13. Et pro forma illud uidetur traditum, quando ſtatutum procederet ultra annullando actum. n. 14. ibi. 166

Statuto an ſatisfactum ſit requirenti expreſſionem ſacerdotis ſi denominatio facta eſt de rectore habente curam animarū. n. 20. ibi. 100

Statutum requirens aliquid illud requiſitum intelligi debet ſecundum ius commune, & non ſecundum ius ſingulare, & diſpenſatiuum, & ſecundum, quod frequenter contingit. n. 22. ibi. 100

Statutum comprehendit etiam nomen æquipollens expreſſo. num. 16 ibidem. 100

Satis eſt quod qualitas a ſtatuto requiſita interuenerit tempore quo actus celebratur. n. 17. ibi. 100

Statutum quando tollit probationem faciendam per teſtes non tollit eam, quæ mixtim fit per teſtes, & per ſcripturam. n. 38. ibi. 100

Statutum quando ſeipſum gloſſat, & declarat, alia declaratio requirenda non eſt. n. 41. ibi. 100

Statutum Bono. de forma adhibenda in teſtamentis, quales interpretationes recipiat. n. 10. ibi. & pluribus alijs ſeq. 100

Statutum excludens a ſucceſſione filiam dotatam, includit non dotatum pluribus cauſis. conſ. 62. n. 1. 102

Statutum excludens fœminam propter maſculos, intelligitur dummodo maſculi ſint heredes. n. 3. ibi. Et debent eſſe hæredes uniuerſales nō particulares. n. 4. ibi. 102

Statutum uocans maſculos, & excludens fœminas quo reſpectu dicatur fauorabile ſeu odioſum. conſ. 100. n. 6. Et uocans fratrem ad ſucceſſionem intelligitur de fratre ſeu alio agnato apto ad prolē, & ad generandum. n. 7. ibi. Et an habeat locū in clericis, uel monachis uel alijs qui non poſſunt generare. n. 8. ibi. 199

Statutum excludens fœminas, aduocans maſculos, uidetur conditum ad conſeruationem filiorum per lineam maſculinam. n. 10. ibi. Et an locum habeat in mente capto, & furioſo. n. 11. ibi. Nec locum habet in eo qui non poteſt matrimonium contrahere licet poſſit habere filios naturales. 199

Statutum prohibens aliquem diſponere de rebus ſuis odioſum eſt. cōſil. 12. n. 7. Et ideo ſtricte intelligendum. n. 8. ibi 20

Statutum limitans perſonas ciuium, & ſubditorum non comprehendit forenſes. n. 10. ibi. 20

Statutum prohibens perſonas, non comprehendit forenſes. nume. 12. ibidem. 20

Statutum an uendicet ſibi locum extra territorium ſtatuentium. n. 48. ibidem. 20

Statutum diſponens minorem annorum uiginti, non poſſe teſtari, ualidum eſt. conſ. 16. n. 3. Maxime quando conditū eſt ab habentibus poteſtatem, & confirmatum a ſuperioribus. ibi. 37

Statutum tollens liberam teſtandi factionem iniquum dicitur. nu. 4. ibidem. 37

Statutum prohibens fieri diſpoſitionem bonorum odioſum dicitur, & ideo ſtricte debet intelligi. n. 5. ibi. 37

Statutum auferens cauſam teſtandi, ad tempus tantum ualidum eſt. n. 6. ibi. & n. 7. & alijs ſeq. 37

Statutum prohibens minorem. 25. ann. teſtari ualet, & locum habet ut etiam non poſſit codicillari. ibi. n. 6. eo.

Statutum prohibens matrem teſtari in fauorē filiorum ualet. num. 8. ibidem. 37

Statutum prohibens matrem relinquere uxori, & econtra, an ualet n. 9. ibidem. 37

Statuta prædicta non cenſentur iniqua, nec odioſa. n. 10. ibi. 37

Statutum correctorium iuris communis ſtrictiſſime debet interpretari. n. 16. ibi. 37

Statutum prohibens mulierem teſtari in fauorem quorum præſumatur factum. n. 21. ibi. 37

Statuta excludentia fœminas propter maſculos dicuntur fauorabilia. n. 21. ibi. 37

Statuti eſſentia conſiſtit in mente, & ratione ſtatuentium. nume. 27 ibidem. 37

Statutum prohibens mulierem minorem. 25. ann. teſtari qua ratione potuerit moueri. n. 34. ibi. 37

Satis eſt, quod in ſtatuto adſit tacita ratio etiam præſumpta & coniecturata. n. 40. ibi. 37

3 Statutum diſponens ſtatuto debere intelligi ad literam, & prout ſonant, & prout iacent adhuc recipit interpretationem ex mente ſtatuentium. nu. 51 ibidem. 37

3 Statuta recipiunt interpretationem congruam, & laudabilem. num. 52. ibidem. 37

3 Statutum unum declaratur per aliud. nu. 53. ibi. 37

3 Statutum laicorum contrarium iuri canonico confirmatum per pontificem, obſeruandum, & ſecundum illud iudicandum erit. conſi. 17. nu. 12. quando talis confirmatio per papam facta eſt in forma ſpecifica, & ex certa ſcientia, & non in forma commun. n. 13. ibi. & 14. 44

3 Statuta laicorum etiam pœnalia contra matrimonium diſponentia non ualent. conſ. 29. nu. 5. 45

3 Statuta laicorum per quæ mulieres redduntur timidiores ad matrimonium non ualent. nu. 14. ibi. & nu. 47. eo.

3 Statuta priuantia filiam dote, non ſunt iure canonico correcta. n. 45. ibi. nu. 46 & aliis. 4

3 Statutũ præferẽs in ſucceſſione maſculos fœminis ualidũ eſt. n. 73. 45

3 Statutum excludens fœminas a ſucceſſione ceſſat quando fit tranſitus ad ſecunda uota. nu. 78. ibi. 45

3 Statuti pœna ceſſant contra tranſeuntes ad ſecunda uota, quãdo trãſitus fit uoluntate expreſſa, ſeu tacita filiorum. nu. 81. ibi. & aliis ſequen. 45

3 Statutum excludens latus maternum duo habet capita, excluſiuum, ſcilicet & incluſiuum. conſ. 31. nu. 11. Et perſona incluſiue excludũt alias quando ſunt ex illo latere ſub quo uocantur. ib. nu. 2. Quæ perſona latere paterna. n. 3. ibi. Et qualiter ſtatutum prædictum procedat ibidem. 50

3 Statutum interpretationem recipit a iuramento communi. nume. 6. ibidem. ſo. eo.

3 Statutum conditum a laicis ſuper iuramento nihil ualet. conſil. 33. numera. 47. 51

3 Statutum de dote lucranda locum habet etiam in tacita conſtitutione dotis. conſi. 34. n. 1. 54

3 Statutum requirens duo, illa debent interuenire, & non ſufficit alterum nu. 8. ibi. 54

3 Statuta interpretationem paſſiuam recipiunt. nu. 26. ibi. 54

3 Statutum excludens matrem a ſucceſſione filii obſeruandum eſt. conſ. 36. nu. 2. 50

3 Statuta diſponentia in caſu inteſtati non procedunt in caſu teſtati nu. 15. ibi. 56

3 Statutum conditum a laicis, an comprehendat ſorores mantellatas. conſi. 40. nu. 2. & nu. 3. & ſeq. 61

3 Statutum conditum a laicis an & quando liget perſonas eccleſiaſticas. nu. 3. ibi. & aliis ſeq. & nu. 17. Et alia ſtatuta non ualent ex defectu poteſtatis, etiam ſi nominatim eam excluderent. nu. 4. ibi. 61

3 Statuta laicorum non ualent contra priuilegia perſonarum religioſarum. nu. 5. ibi. & ſeq. Et contra ea quæ illis competunt de iure communi nu. 6. ibi. Nam uidetur reddi timidiores ad religionem ingrediendã. nu. 7. ibi. Et quid ſi tales perſonæ ingreſſæ ſunt religionem poſt conditum ſtatutum. nu. 8. ibi. & nu. 16. Et quid, ſi agitur de ſucceſſione clerici. nu. 9. ibi. 61

3 Statuta condita a laicis ualent quando ſeruata forma condita ſunt. nu. 11. ibi. Et quando ſunt a ſummo Ponti. approbata. nu. 12. ibid. Et ſtatuta excludentia ſorores, etiam deſcendentes ex eis excluduntur. nu. 13. ibi. & nu. 19. 61

3 Statuta loquentia circa temporalia, ualent & obſeruari debent in foro canonico. nu. 23. ibi. 61

3 Statutum excludens filiam a ſucceſſione a fortiori uidetur excludere neptem. conſi. 41. nu. 16. Eo quoniam factum cenſetur fauore agnationis. nu. 12. ibi. 62

3 Statutum non debet extendi, conſ. 46. nu. 16. 71

3 Statutum requirẽs ſcripturam, ceſſat in cauſis propriis. n. 23. ibi. 71

3 Statutum excludens dotatam a ſucceſſione fratris, qualiter intelligatur. conſ. 47. nu. 2. Et quid ſi loquitur alternatiue, qualiter debeat intelligi. nu. 3. ibi. & nu. 4. & 5. Et quid ſi plures perſonas ſtatutum alternatiue exprimit. nu. 5. ibi. Et quid ſi frater nullis relictis filiis mortuus eſt. nu. 6. ibi. & nu. 7. 8. & 9. 72

3 Statutum continens caput excluſiuum & aliud incluſiuum uocans lineam paternam excludere uidetur ſororem. nu. 15. ibi. 72

3 Statutum non ualet, ſi non eſt inſertum in uolumine ſtatutorum. nu. 37. ibidem. 72

3 Statutum ultimum, contrarium primo, debet attendi. conſ. 49. n. 2. Et eo magis ſi primum non derogat poſterioribus. n. 3. ibi. 77

3 Statutũ excludens fœminas fauore maſculorum a cetur factum. n. 13 ibi. Et quid ſi alia ſtatuto caueatur, quod maſculinum concipiat fœmininum, & qualiter procedat. nu. 14. ibi. & nu. 37. 77

3 Statutum excludens dotatam exurgente in hæreditate dotantis. nu. 15. ibi. Et quid ſi ſtatutum non loquitur ſimpliciter, ſed procedit ultra enumerando perſonas. nu. 16. ibi. Et quid ſi non loquitur eas copulatiue, ſed alternatiue. nu. 17. ibi. Et an excludat a ſucceſſione perſonarum non nominatarum in ſtatuto nu. 8. ibi. 77

3 Statutum excludens fœminas a ſucceſſione unius, non uidetur excludere a ſucceſſione alterius. nu. 25. ibi. 77

3 Statuta ſunt ſtricti iuris, & non extendenda. num. 26. ibi. Et ſunt ſort præciſi, & obſeruanda ad unguem. nu. 27. ibi. Potiſſimum cum loquãtur circa ſucceſſiones. nu. 28. ibi. & nu ſeq. 29. & 30. 77

3 Statutum loquens in matre, uendicat ſibi locum in auia materna. nu. 50. ibi. & aliis ſeq. 77

3 Statutum diſponens, quod ſtatuta attendantur ad caſum ſimilem quẽ caſum comprehendat. n. 61. ibi. & n. 80. & duob. ſeq. 77

3 Statuti uerba ſi non conueniunt, minime conuenit ipſius diſpoſitio. n. 65. ibidem. 77

3 Statutum excludens a ſucceſſione matris, nõ uidetur excludere a ſucceſſione auiæ maternæ. n. 64. ibi. & aliis ſeq. Et quando tale ſtatutum eſt derogatorium iuris alterius appellatione matris non uenit auia. ibi. n. 65. & 66. Et idem quod non ueniat, quando in ſtatuto fit mentio de deſcendentibus & linea paterna ſeu maſculina. ibi. n. 67. prout idem quando extaret aliud ſtatutum quo caueretur uerba ſtatutorum debere intelligi ut iaceant & ut ſonant ibid. n. 68. Vel quod non reciperent interpretationem. ibi. n. 69. & diffuſius. numera. 89. & 90. 77

3 Statutum correctorium iuris communis loquens limitate & reſtrictiue non debet extendi nec in conſequentiã trahi. n. 70. ibi. & n. 71. 77

3 Statutum excludens dotatam in qua muliere dotata uerificetur. nu. 74. ibi. eo.

3 Statuti qualitas poteſt adaptari matri, & non auiæ maternæ. n. 79. ibidem. 77

3 Statuta non extenduntur ex identitate, ſeu maioritate rationis, etiã ſi unica ratio præſumpta poſſet tantum aſſignari, quando alio ſtatuto diſponeretur, uerba ſtatutorum eſſe intelligenda, prout ſonant, & prout iacent, & quod non deberent recipere interpretationem. n. 90. ibidem. 77

3 Statutum conditum a laicis in terris eccleſiæ, non ualet quando eſt contra ius canonicum. conſi. 51. n. 18. & 19. Et quando non fuit a ſuperiore confirmatum. n. 10. ibi. 82

2 Statutum loquens de inteſtato comprehendit furioſos, & ſimiles. conſil. 22. n. 62. 67

2 Statutum non debet inducere abſurdum. n. 63. ibi. eo.

2 Statutum loquens de moriente ab inteſtato comprehendit pupillum. n. 64. ibidem. 67

2 Statutum loquens ab inteſtato non trahitur ad caſum teſtati. n. 72. ibidem. 67

2 Statutum loquens de moriente ab inteſtato uerificatur in pupillo. n. 76. ibi. In pupillo utraq; ſucceſſio uerificatur, teſtati, & inteſtati. n. 77. ibi. Quod etiam & de iure proprio locum habet. n. 78. ibi. eo.

2 Statutum laicorum loquens de rebus an, & quando comprehendat res eccleſiaſticas, & emphyteuticas. n. 85. ibi. 67

2 Statutum interpretationem recipit ab alio ſtatuto, ſicuti lex communis ab alia lege. n. 87. ibi. 67

2 Statutum loquens de uniuerſali ſucceſſione comprehendit etiam bona emphyteutica. n. 88. ibi. & n. 89. & ſeq. 67

2 Statutum ad ſucceſſionem uocans aliquos, uidetur illis deficientibus uocare alios. n. 93. ibi. & n. 92. 67

2 Statuti ualiditas multa exigit. conſ. 23. n. 1. 70

2 Statutum excludens matrẽ a ſucceſſione filii ualidum eſt. n. 2. ibi. 70

2 Statutum prædictum an poſſit priuare matrem a legitima. n. 3. 70

2 Statutum an poſſit tollere legitimam. n. 5. ibi. Et quo caſu legitimam poſſit tollere. n. 6. ibi. n. 7. 70

2 Statutum excludens matrem a ſucceſſione filii conditum præſumitur fauore agnationis. n. 8. ibi. 70

2 Statutum contra ius commune loquens in genere maſculino, an concipiat fœmininum. nu. 9. ibi. 70

2 A uerbis ſtatuti, non eſt recedendum. n. 10. ibi. eo.

2 Et in ſtatutis ſequi debemus literalem intellectum. n. 11. ibi. eo.

2 Vbi habetur ſtatuti determinatio, ulterius non eſt quærendum. num. 12. ibidem. eo.

2 Vbi conueniunt uerba ſtatuti, ibi conuenit eius diſpoſitio. nume. 13. ibidem. eo.

2 Statutum excludens unam perſonam, uidetur alias excludere. n. 25. ibidem. 70

2 Statu-

2 *Statutum non uidetur conſideraſſe agnationem ſi aliquo caſu uocat fœminas.nu.19.ibi.* 70
2 *Statutum excludens matrem a ſucceſſione filij.an habeat locum in fi lio pupillo.nu.31.ibi.& nu.32.& alijs ſeq.* 70
2 *Statutum loquens ab inteſta.non trahitur ad cauſam teſtati nu.41. ibi.& an ratio ſtatuti prædicti ita militet in pupillo ſicut militat in adulto.ibi.nu.43.* 71
2 *Statutum uocãs proximiores in primo gradu an excludat filium præmortui.conſ.37.nu.75. Et quid in inueſtitura uocante proximiores. nu.76.ibid.* 107
2 *Statutum inducens præſcriptionem cum mala fide an,& quando & quo caſu ualeat conſ.49.nu.38.* 126
2 *Statutum circa teſtamenti factionem diſponens obſeruandum eſt.cõſ. 50.n.3. Et quid ſi addit nouã formã,& nihil diſponit de ſolemnitatibus requiſitis de iure communi.nu.4.ibi.* 127
2 *Statutum derogans iuri ciuili,quo ad unam ſolemnitatem, non dicitur derogare alijs.nu.5.ibi.* 127
2 *Statutum correctorium ſtrictiſſime eſt interpretandum.n.6.ibi.* eo.
2 *Statuta excludentia fœminas a ſucceſſionibus propter maſculos ualent.conſi.54.nu.3. Etiam ſi eas excludat ex teſtamento.numero. 3 ibidem.* 132
2 *Statutum permittens patri relinquere aliquid filiæ excluſæ a ſucceſſione non intelligitur de modico,ſed ad beneplacitum.nu.4. ibi. Et talis poteſtas relinquendi intelligitur eſſe conceſſa,in caſu quo extarẽt maſculi.nu.5.ibi.* 132
2 *Statutum unum declaratur,& ſuppletur per aliud.n.10.ibi.* eo.
2 *Statutum concedens patri facultatem relinquendi filiæ certam partẽ & non ultra,an ſit ualidum & tollerabile.nu.11.ibi.* 132
2 *Statutum tollens liberam teſtamenti factionem reſtringendum eſt, ut minus lædat ius commune,quam ſit poſsibile.nu.23.ibi. Nec locũ habet niſi in caſibus in eo expreſſis.nu.24.ibi.* 132
2 *Statuta interpretationem paſſiuam recipiunt.nu.30.ibi.* eo.
2 *Statutum excludens matrem ſtante patre an habeat locum ſi extarẽt patruus,& ſoror utrinſque coniuncta.nu.36.ibi.* 132
2 *Statutum præferens agnatos fœminis non habet locum,quando extarent fœminæ pater,& agnati.nu.37.ibi.* eo.
2 *Statuti ratio, locum habet in caſibus perſonis expreſsis, & nominatis,& non in alijs.nu.39.ibi. Et ſi nulla ratio exprimitur,ad extenſionem ſtatuti argui non poteſt.ibi.nu.40.* 132
2 *Statutum antiquum non cenſetur a ſecundo derogatum,nec a reformatione,niſi expreſſe illud dicatur.conſ.56.nu.28.* 135
2 *Statutum excludens fœminas ab inteſtato non habet locum in cauſa teſtati conſ.61.nu.12.* 142
2 *Statutum excludens a ſucceſsione fœminas,contemplatione aliquorũ uidetur alios uocare.conſ.66.nu.6.* 148
2 *Statutum correctorium iuris communis, ſtrictiſſime interpretandum.nu.6.ibi.* 148
2 *Statutum corrigens ius commune obſeruandum eſt reſpectu eorũ quæ corriguntur.nu.7.ibi.* eo.
2 *Statutum corrigens ius commune non capit interpretationem deuiatem a correctione.nu.8.ibi.* 148
2 *Statuti uerba ſeu diſpoſitio interpretanda eſt,ne reddatur eluſoria.n. 9.ibidem.* 148
2 *Statuti uerba aliquid operari debent,ne ludibrio cenſeantur appoſita.nu.10.ibi.& nu.ſeq.* 148
2 *Statutum non uidetur diſponere in caſu omiſſo,quem potuit exprimere,& non expreſſit.nu.13.ibi.* 148
2 *Statuti diſpoſitio,quamuis dura obſeruanda eſt.numero.15.ibidem. & num.14.* 148
2 *Statutum excludens a ſucceſsione fœminas dummodo dotentur a maſculis fœminæ poſſunt dotem petere.conſ.68.nu.1.* 150
2 *Statutum unius ciuitatis excludens fœminas a ſucceſſione,an & quãdo locum ſibi uendicet in bonis exiſtentibus extra territorium,& iuriſdictionem ſtatuentium nu.8.ibi.* 150
2 *Statutum diſponens quod ſuccedant fratres,& filij fratrum non exiſtentibus aſcendentibus uel deſcendentibus non excludit materterã, nec amitam,nec earum filios.conſ.78.nu.20.* 162
2 *Statutum loquens in cauſa inteſtati non uendicat ſibi locum in caſu teſtati.nu.21.ibi.* eo.
2 *Statuta ſtrictiſsimi iuris ſunt & ſtrictiſſime debent intelligi. nu. 22. ibidem.* eod.
2 *Statutum interpretari debet,ut minus corrigat ius commune,quam ſit poſſibile.nu.13.ibi.* eod.
2 *Statutum prædictum uidetur emanaſſe,ut bona conſeruentur in familia,& agnatione.nu.26.ibi.* 162
2 *Statutum excludens fœminas ſtantibus maſculis, illis deficientibus uidetur fœminas uocare.nu.31.ibi.*
2 *Statutum excludens fœminas,ſi maſculi extant neceſſe eſt qualitatẽ illam uerificari,ut fœminæ excludantur.nu.33.ibi.* eo.
2 *Statuti diſpoſitio ceſſat,ſi qualitas in eo requiſita non poteſt uerificari.nu.34.ibi.* eod.
2 *Statutum excludens fœminas propter maſculos,ut locum habeat neceſſe eſt,quod adſint maſculi tempore quo defertur & acquiritur ſucceſſio.nu.35.ibi.* 162
2 *Statutum uocans fratres,& ſucceſſiue ſorores intelligitur de fratribus utrinque coniunctis,uel de conſanguineis tantum ex parte patris nec comprehendit fratrem uterinum tantum.conſ.84.nu.5.* 170
2 *Statutum an interpretetur & intelligatur ſecũdum quod intelligitur & interpretatur ius commune.nu.11.ibi.* 170
2 *Statutum reſtringitur etiam ſi nihil operaretur ne quis ex eo dannũ indebite patiatur.nu.11.ibi.* fol.eod.
2 *Statutum an interpretari debeat,ut aliquid operetur.nume.13. ibi. & nu.14.15.* 170
2 *Statutum reſtringi,& interpretari debet ne quis indebite lucrũ perdat.nu.14.ibi.* 170
2 *Statutum interpretationem paſsiuam recipit a iuramento,communi. nu.15.ibi.* eo.
2 *Statutum uocans ad ſucceſſionem fratrem,& ſororem, non propterea excludit matrem.nu.17.ibi.* 170
2 *Statutum uocans patrem ad ſucceſsionem,in cuius defectum uocat, alios,non propterea excludit matrem & ſororem defuncti. numero. 18.ibid.* eo.
2 *Statutum excludens ſororem propter patruum, non habet locum in filijs patrui.n.19.ibi.* 170
2 *Statutum admittens aliquos ad ſucceſsionem, & excludens aliquos ſtricte debet intelligi.nu.20.ibi.* eo.
2 *Statutum uocans certam perſonam,ut illa ſuccedere poſsit,aliam debet excludere.n.24.ibi.* 170
2 *Statutum uocans aliquem ad ſucceſſionem,interpretatur, ut ille uocatus ſit habilis,& ſucceſsibilis.nu.25.ibi.* eod.
2 *Statutum diſponere põt, ut quis ſit hæres alicuius dũ uixerit,& poſt mortem deſinat,& alius efficiatur hæres directa.conſ.85.n.3.* 171
2 *Statutum cum ſit ſtricti iuris,loquens de ſucceſſione filij ſeu fratris, non debet extendi ad ſucceſſionem nepotis.nu.7.ibi.* 17
2 *Statutum loquens per uerbum uniuerſale,omnes comprehendit. nu. 11.ibidem.* eod.
2 *Statutum excludens fœminas propter maſculos,illis deficientibus fœminas admittit.n.16.ibi.* 172
2 *Statutum excludens fœminas dotatas non uidetur eas excludere niſi dote data,& conſtituta.n.20.ibi.& nu.21.31.51.& ſeq.* eo.
2 *Statuta obſeruanda ſunt eo loco,quæ emanarunt.n.22.ibi.* eo.
2 *Statutum excludens fœminas,& uocans maſculos.ualidum eſt.nu.*
2 *Statutũ mandans filiam dotari à fratribus excludit eam a ſucceſſione,& ſolum illi dat facultatem petendi dotem.n.54.ibi.* 17
2 *Statutum excludens ſororem a ſucceſsione fratris mortui ab inteſtato propter maſculos,ualidum,& firmum eſt.n.55.ibi.* 17
2 *Statutum excludens fœminas,& uocans fratrem defuncti interpretari debet,ſecundum ius commune.conſi.100.n.4.* 199
1 *Statuta contraria debent ad concordiam reduci conſ.44.n.14.* 5
2 *Sterilitas,& ætas maior a pari procedunt ad generationem impediendam.conſi.29.nu.51.& nu.52.67.68.78.& 79.* 91
4 *Sterilitas plurimum attenditur in damnum mulieris ſterilis.conſ.52. numero.46.* 64
1 *Stilus obſeruandus.conſi.44.nu.8.* 100
1 *Stilus curiæ habet uim legis.nu.17.ibi.* 100
1 *Item facit ius.nu.19.ibi.* 100
1 *Stilus notariorum circa originale,& radicem uarius.conſ.104.n.63. Et attenditur.nu.74.* 191
2 *Stilus ſupremorum principum attenditur,& conſideratur.conſi.12 nume.141.* 21
2 *Stilus ipſorum probatur ex inſpectione aliorum priuilegiorum.num. 142.ibidem.* eod.
2 *Stilus ſolitus concedentis priuilegium attenditur. conſilio. 14. numero.42.* 38
2 *Stilus,conſuetudo,& obſeruantia notariorum attendi debet.conſ.27 nume.30.* 86
2 *Stilus notariorum,ut rogati de inſtrumento primo conficiunt ſcripturam in uno folio,quod ponunt in filza ſeu baſtardello, demum illam ſcribunt extenſe in eorum libro,nominata extenſorum,demum illam a libro extenſorum traſcribunt publicũ inſtr.quod partibus ex ſoler*

leue dare.conſi. 8.nu.21. 89

3 Stilus loci,a quo iudiciũ agitatur attendi debet.cõſ.108.n.87. 170

4 Stilus curiæ,qualiter colligatur,& probetur.conſ.24.nu.8. 27

4 Stilus attendi debet,& obſeruari,& ſecundum illum iudicandum eſt nu.9.ibid. 27

4 Stilus curiæ circa interpretationem indulgentiarum qualis ſit.nume. 13.ibidem. 27

4 Stilus ſcribentis attendi debet.conſ.20.nu.7.& 8. 32

4 Stilus an,& quando attendi debent. conſ. 212. nu. 12. Et qualiter ſit probandus.nu.13.ibi. 228

4 Stilus attendi debet.conſ.112.nu.4. 139

4 Stilus cancellariæ attendi debet.conſ.128.nu.24. 138

4 Stilus quando papa uult derogare generali reſeruationi.conſil. 128. numero.12. 144

4 Stilus probandus eſt.conſ.168.nu.25. 175

3 Stipitis appellatione,qui ueniant.conſ.47.nu.53. 73

3 Stipitis,domus ſeu caſatæ appellatione,qui ueniant.nu.54.ibi. An capiantur iſta pro familia,& an ueniat fœmina.n.55.ibi.Et quid ſi eſt nupta alteri.nu.56.ibi. 73

3 Stipitis domus ſeu caſatæ appellatione,qui ueniant.conſ.35.nu.3 60. & nu.4.Et an capiatur pro familia.nu.4.ibi. Et an ſub iſtis nominibus comprehendatur fœmina.n.5.ibi.& n.29.& alijs. Dicitur eam de familia,ſi deſcendit ex maſculo.ibi. 53

1 Stipulari poteſt quis alteri,quando in conſequentiam ſua intereſt.cõſil.12.nu.23.Idem conſiderata æquitate cano.& interueniente iuramentu nu.24.ibi.Et ſi per ſtatutum idem diſponeretur, quod ualidum eſt.nu.25.ibid.Per alium non habẽtem commodum,poteſt alijs quæri commodum.ibi. 28

1 Stipulari alteri quis poteſt,& ualet iure canonico ſtipulatio. conſil. 8. num.1. 149

1 Stipulari in feudis alteri quis poteſt.conſ.6.nu.24. 17

1 Stipulationes & cõuentiones ſunt ſtricti iuris,& omiſſũ habetur pro omiſſo,ſed contra.conſ.32.nu.9.& nu.72.& alijs.7.ſeq. Non licet recedere a uerbis,quæ declarant eius formam,& qualitatem.nume. 10.ibidem. 84

1 Stipulator poteſt exigere pœnam,in quam promiſſor incidit , uerum in dicta quantitate computari debent expenſæ factæ per promiſſorem de uoluntate ſtipulatoris licet pro parte illas fecerit,minime adimplẽdo totum,quod promiſerat conſ.34.nu.47. 90

1 Stipulatio facta nomine alterius ualet,illo ratum habente.conſil.82. numero.3. 149

1 Stipulatio pœnalis,uel ſimilis,incipiens a præcedenti conuentione nũ committitur,niſi promiſſor ſit in mora conſ.109.nu 7. 204

1 Stipulatio de rato prætoria eſt,& ex ea quis obligatur.nu.9.ibi. 209

3 Stipulatio ſi facta eſt hæredibus quibuſcunque,tunc ueniunt etiã hæredes extranei & fœminæ.conſ.71.nu.42. 114

3 Stipulatio an poſſit celebrari per epiſtulam conſ.89.nu.33. 152

3 Stipulatiu facta alteri ualet de iure canonico,ſi appoſitum fuit iuramentum.conſ.107.nu.51. 169

4 Stipulatio ſtricti iuris eſt,& omiſſum habetur pro omiſſo tamen comprehenditur caſus ex ueroſimili mente ſtipulantis. conſ. 72.n.67. 98

4 Stipulationibus & conuentionibus ſtricti iuris,uenit illud tantũ,quod eſt expreſſum.conſ.21.nu.16. 32

1 In ſtipulationibus omiſſum habetur pro omiſſo.conſ.78.nu.52. 144

2 Studium ſeu armarium ſi legatur,an uideantur legati libri in illo exiſtentes.conſ.80.nu.23.& 24. 165

2 SVBARRATIO poſt aliqua uerba an ſufficiat.conſil.15.numero.22. 39

4 Subarratio quandoque appellatur matrimonium.conſ.60.nu.48. 76

4 Subarratiu quæ fit per tranſmiſſionem annuli,neceſſario non probat matrimonium.ibi. eo.

1 Subſcriptio ita obligat ſicut ſcriptura principalis.conſi.47.n.6. 104

1 Subſcriptio manu propria facta obligat ſubſcribentem ſicut obligat ſcriptura.conſ.93.nu.5. 266

1 Subſcriptio idem operatur quod propria ſcriptura. conſil. 101. numero.57. 286

1 Subſcriptio facta ratione officij non nocet.nu.74.ibi.Et idem,quando quis ſe ſubſcripſit actui qui inuitu ſubſcribente poterat celebrari. nume.75.ibi.Et idem quando ſubſcriptio fit alieno nomine, numero. 76.ibidem. eod.

1 Subſcriptio notarij,& publicatio faciunt præſumi rogitum.conſ.104 numero.72. 191

1 Subſcriptio neceſſaria eſt , quæ dat robur.conſilio. 11. nume. 123. & 124. 30

2 Subſcriptio ſola ita probat ſicut propria ſcriptura. conſilio. 19. numero.107. 55

3 Subſcriptio,& publicatio facta per notarium probat rogitum ipſius. conſ.61.nu.4. 100

3 Subſcriptiu alicuius inducit ſcientiam ſubſcribentis.conſ.88.nu. 34. Idem in eo qui apponit ſigillum.ibi. 149

1 Subditi poſſunt contradicere ne dentur in feudum alijs , & inuiti per directum dominum in alium transferantur.conſ.22.nu.70. Nẽ poſſeat habere dominum duriorem.nu.71.ibi. Et quia intereſſet ipſorũ dominos moram tradere apud eos.nu.73.ibid. Et intereſſet ipſorum non habere plures dominos.nu.72.ibid.Et ut pecunia ibidem expendantur & non extrahantur.nu.74.ibi.Tamen ſi ſubditi ſemel conſenſerunt & ſoliti ſunt dari & transferri in alium non poterunt poſtmodum contradicere.nu.75.ibi.& nu.78.80. 48

1 Subditi eſſe ſoliti non debent deficere ab ea ſeruitute,in qua nati ſunt nu.90.ibi.Non inconuenit quod ſubditi habeant plures dominos.nu. 91.ibid.Nũ conſideratur circa iſta,quod domini debeant eſſe præſentes uel abſentes.nu.93.ibi. 48

1 Subditi poſſunt contradicere,ut non dentur in feudum alteri per dominum directum,& ne alter inueſtiatur conſi.23.nu 92.Quia poſſunt habere dominum duriorem,& imponentem onera.n.93.ibi. 48

1 Subditorum intereſt non habere plures dominos.nu.94.ibid.ſed contra.nu.107.& 108.Et quando feudatarij habent moram trahere alibi.nu.85.ibi.& nu.109.& 110. 48

1 Subditi quando ſunt ſoliti dari in feudum,poſſunt reiterata dari etiã ipſis contradicentibus & inuitis.nu.96.ibi. Et quia quando iterum dantur,non eſt noua infeudatio ſed potius exequutio primæ. nu. 97. ibi.Et quia ſolita infeudari poſſunt reiterato concedi,ex quo in feudalibus attenditur ultimus ſtatus.nu.98.ibi.Maxime quando fuerunt pluries reiterata,& per ſecula,& tempus in quorum contrariũ non extat memoria.nu.100. 48

1 Subditi ſtante conſuetudine infeudandi poſſunt iterum in feudum dari inuiti & contradicentes conſi. 23. nu.101.Et quando ſemel conſenſerunt non poſſunt ulterius contradicere.ibi.nu.202.Prout etiam non poſſunt quando cum territorio toto transferuntur in alium, & non ſeparatim.ibi.nu.203.Et quando tranſlatio & conceſſio facta eſt ex certa ſcientia & de plenitudine poteſtatis,& cum clauſula nõ obſtantibus.ibi.nu.204. 51 & 52

1 Subditi transferri poſſunt in alium in caſu neceſſitatis eis etiam inuitis,& contradicentibus.ibid.nu.206. eo.

2 Subditus quis dicatur,conſ.182.nu.50. 149

2 Subditi.Non ſubditi per Imperatorem legitimati , non propterea deſinunt eſſe ſubditi dominorum ipſorum.conſ.1.nu.17. 2

2 Subditi domino,adhuc remanent ſubditi illius licet imperator ibidem exerceat actum iuriſdictionis uoluntariæ.conſ.20.nu.123. 22

3 Subditus dicitur propriè,& ratione domicilij & ratione originis maximè ſi in loco domicilij habet maiorem partem bonorum.conſi.11. nu.14.15. 10

4 Subditorum bona particularia pro bono communi & publico poſſunt exponi.conſi.68.nu. 142. 85

1 Sublato conſequente cenſetur ſublatum & antecedens. conſil. 97. numero.60. 274

1 Subhaſtatio requiritur in alienationibus rerum minorum.conſi. 99. numero.15. 181

1 Subhaſtationes etiam neceſſario interuenire debent conſil. 98. numero.10. 178

1 Subiectum poſtæ,& paſculorum eſt ſuper re ſtabili & immobili.cõſi 84.nu.3.Tale ius eſt incorporale & in eo datur quaſi dominium. n. 4.ibid.Tale ius perſonale eſt competens perſonis ſuper re ſtabili.nume.5.ibidem. 153

4 Sublato principali non conſiderantur ſequentia conſ.164.n.9. 146

3 Sublato reatu periurij hæredibus uxoris iurãtis,competunt ea remedia,quæ competerent ipſi uxori.conſi.75.nu.26. 133

4 Subſidium charitatiuum adeo eſt debitum , uti minui non poſſit per ſtatuta capituli ſede uacãte.Implorari poteſt ex iuſtis cauſis & quæ ſint iuſta & rationabiles.conſ.105.nu.2.& 3. 123

4 Subrogatio ſurreptitia nulla eſt conſ.47.nu.45. 58

4 Subrogatio odioſa eſt,et non concedenda.nu.46.ibi.Et quid ſi ille cui ſubrogatur erat uitioſus poſſeſſor.ibi.nu.47. eo.

1 Subrogatio nanciſcitur locum illius cui ſubrogat. conſilio. 41. numero.17. 98

3 Et conſ.43.nu.54.et 93.ſo.55.et conſi.105.nu.1. 66

4 Et conſi.73.nu.8. 101

4 Subrogatus in locum et ius alterius gaudere debet eodem iure, quo gaudebat ille cui ſubrogatus eſt conſi.47.nu.14. 58

3 Subrogatus ſapit naturam eius,in cuius locum ſubrogatur. conſilio

ſilio.43.nu.54.& 93. 66
1 Subſtantia ſpiritus, & conſenſus deficit in contractu ſimulato.conſil. 53.nume.11. 115
4 Subſtantia gratiæ quando eſt ſurreptitia, etiam clauſulæ ſurreptitiæ indicantur conſ.99.nu.25. 119
3 Subſtantiam & effectum magis, quàm uerba conſiderare debemus. conſ.89.nu.16. 152
1 Subſtantiale feudi non eſt ſeruitium ſed fidelitas.conſ.21.n.22. 45
4 Subſtantiale fideiuſsionis eſt obligatio principalis.conſilio.112.numero.25. 128
2 Subſtitutio non cadit, quando electa eſt induſtria perſonæ. Et iſto caſu procurator, etiam ad negotia non poterit ſubſtituere.conſi.47.nume.88.& 89. 105
2 Subſtitutio pup. facta filio naturali ſi reddetur ualida poſtmodum legitimatur conſ.1.nu.31. 2
2 Subſtitutio ad fideicommiſſum an poſsit tolli per reſcriptum. numero. 48.ibidem. 2
2 Subſtitutio fideicommiſſaria inducitur per uerbum fideicommiſſum. conſ.14.nu.4. 37
2 Subſtitutio fideicommiſſaria dicitur quando confertur poſt mortem grauati.nu.5.ibi. fo.eo.
2 Subſtitutio fideicommiſſaria dicitur quando apponitur conditio, ſi ſine liberis.nu.6.ibi. eod.
2 Subſtitutio fideicommiſſaria dicitur quando confertur poſt puberem ætatem.ibi.nu.7. eod.
2 Subſtitutionis primus gradus ſi locum habet alij ex illo ſequentes et dependentes ceſſant.conſ.14.nu.8. 37
2 Subſtitutio compendioſa quibus uerbis concipiatur. conſil. 18.numero.1. 49
2 Subſtitutio conditionalis purificatur conditione ſubſiſtente. ibidem. nu.4.& 5. eod.
2 Subſtitutio ſecunda dependens a prima, euaneſcit ſublata & deficiente prima, quod declaratur.conſ.18.nu.7.& nu.44.& ſeq. 58
2 Subſtitutio per uerba ſupradicta facta puberi compendioſa eſt. ibidem numero.14. eo.
2 Subſtitutionis conditionalis caſus ueniſſe dicitur conditione purificata.ibi.nu.17.& 18. eo.
2 Subſtitutiones duæ unitæ operantur, ut una ſumat de natura alterius & econtra.ibi.nu.27. eo.
2 Subſtitutio prima defecta minimè annullat ſecundam nam licet deficiat primus gradus non deficit ſecundus.nu.38.ibi. 50
2 Subſtitutio fideicommiſſaria duplex, ſi deficit prima, tamen habebit locum ſecunda nu.39.ibi. 50
2 Subſtitutio facta intelligitur, ſecundum inſtitutionem.n.75.ibi. 51
2 Subſtitutio facta ſub duplici conditione requirit purificationem, & implementum ambarum.conſ.19.n.2. 55
2 Subſtitutio compendioſa continet fideicommiſ.& uulgarem. numero. 91.ibidem. 55
2 Subſtitutio compendioſa, quæ ſit & ex quibus inducatur.n.170.ibi. & 171.& 172. 55
2 Subſtitutio compendioſa continet fideicommiſſariam.conſilio.26.nume.1. Maximè quando facta eſt filijs puberibus. nume.2.ibidem. Et quando appoſitum eſt uerbum diſtributiuum, quandocunque. nume. 3.ibidem. 81
2 Subſtitutio conditionalis purificatur per euentum conditionis, & dicitur eius dies ceſsiſſe.nu.6.ibi.& nu.7. 81
2 Subſtitutio compendioſa continet fideicommiſſariam & inducta dicitur, quando appoſita eſt conditio, ſi grauatus decederet ſine filijs.cõſ. 30.numero.12. Item quando appoſita eſt dictio diſtributiua temporis.numero.13.ibidem. Item quando facta apparet poſt mortem inſtitutorum eorum hæredum in defectum deſcendentium. numero. 14.ibidem. 81
2 Subſtitutio facta poſt mortem plurium & ab ultimo moriente, & in tota hæreditate, an inducat reciprocam ſubſtitutionem in perſonis inſtitutorum.nu.20.ibi. Et an iſto caſu fideicommiſſum cenſeatur factũ in portionem illius ultimi tantum nu.21.ibi. Et quid ſi facta fuit propter illam cauſam, ut bona perpetuo peruenirent de hærede in hæredem.ibi.nu.23. 81
2 Subſtitutio facta ſub illa conditione, ſi inſtitutus deceſſerit ſine filijs euaneſcit relictis filijs, poſitis ſub conditione. conſilio. 31. numero. 1.& 2. 96
2 Subſtitutio pupillaris reciproca facta perſonis imparibus an & quãdo locum habeat ſi pupillus mortuus eſt.conſ.36.nu.32. 33.& ſeq. Et quid quando apparet de mente teſtatoris, licet facta ſit perſonis imparibus.nu.34.ibid.& num.35. Et quid quando reciproca eſt ſimplex ſed cum illa adiecta eſſet compendioſa, & fideicommiſſaria. nu 36.ibidem. 104
2 Subſtitutio facta poſt mortem inſtituti, & in defectum filiorum fideicommiſſariam inducit.conſ.37 nu.11. 106
2 Subſtitutio facta puberibus, fideicommiſſariam importat. numero. 13.ibidem. 105
2 Subſtitutio fideicommiſſaria collata in futurum euentum conditionalis eſt.nu.15.ibi. 106
2 Subſtitutio facta ab ultimo decedente ſine maſculis in tota hæreditate, inducit reciprocam ſubſtitutionem inter omnes liberos, & deſcendentes.nu.38.ibi. 106
2 Subſtitutio facta perſonis imparibus quam ſpeciem ſubſtitutionis inducat.conſ.41.nu.1. Et quid ſi eſt facta per uerba reciproca.num.2. ibi. Et quid ſi eſt facta extraneo.n.3.ibi. Et quid ſi eſt facta alicui nõ nato nec concepto uiuente teſtatore.nu.4.ibi. 113
2 Subſtitutio facta per illa uerba, uos inuicem ſubſtituo, an inducat cõpendioſam, & fideicommiſſariam, uel uulgarem tantum, & directam alijs præced.nu.5.ibi. 113
2 Subſtitutio in dubio iudicatur directa, & non fideicommiſſaria. num. 12.ibidem. 113
2 Subſtitutio habens tractum ſucceſsiuum in futurum inducit fideicommiſſariam.nu.21.ibi. 113
2 Subſtitutio pupillaris excludit matrem pupilli.nu.22.ibi. 113
2 Subſtitutio reciproca facta per uerbum commune, habens tractum futuri temporis fideicommiſſariam inducit. nume.30.ibidem.& numero.31.47. 113
2 Subſtitutio facta poſt mortem, uerificatur in fideicommiſſaria etiam poſt hæreditatem aditam.nume.33.ibidem. Et idem quando facta eſt ſub memoratione mortis, & plura tempora complectitur. numero. 34.ibidem. 113
2 Subſtitutio reciproca iuncta cum compendioſa comprehendit fideicõmiſſum.conſi.41.nu.35. 113
2 Subſtitutio reciproca, ex mente teſtatoris continet fideicommiſſariã conſi.41.nu.36. 113
2 Subſtitutio facta de filijs, & nepotibus, ac deſcendentibus ex eis intelligitur facta ordine ſucceſsiuo, nu.63. 113
2 Subſtitutio facta, ſi inſtituti deceder̃et an uerificetur uno decedente conſi.42.nu.1. 115
2 Subſtitutio facta pluribus, ſi decederent ſine filijs, cenſetur facta unicuique ipſorum.nu.9.ibi. 115
2 Subſtitutio fideicommiſſaria facta poſt mortem plurium inſtitutorum inter eos an uideatur inducere reciprocam ſubſtitution̄e & quando.nu.23.ibi. 115
2 Subſtitutio facta poſt mortem plurium an reſoluatur in numerum ſingularem, perinde, ac ſi facta eſſet unicuique illorum.conſi.43. nu. 2. Et quid ſi teſtator in ſpecie, ſubſtituit uni, & alijs filijs ſuis, an ſubſtitutio iſto caſu dicatur eſſe facta ab ultimo moriente.nu.3.ibi. Et quid ſi teſtator non dixit de omnibus filijs ſed uſus eſt dictione diſtributiua.nu.4.ibi. 117
2 Subſtitutio facta ultimo morienti in tota hæreditate inducit inter illos inſtitutos reciprocam ſubſtitutionem.nu.8.ibi. Et quid ſi adeſt perſona quæ ex præſumpta mente defuncti excluderet ſubſtitutum. ibidem nu.9. 117
2 Subſtitutio facta poſt mortem plurium, an & quando dicatur facta ultimo morienti.nu.13.ibi.& alijs præced. eo.
2 Subſtitutio facta, ſi decederent inſtituti ſine filijs compendioſa eſt.nume.19.ibid. 117
2 Subſtitutio uulgaris & pupillaris, facta pluribus reſeruat ius accreſcendi, & legitimam ſucceſsionem, non tamen inducit fideicommiſſum.nu.20.ibi. 117
2 Subſtitutio expreſſa, an euaneſcat per illam tacitam reciprocam inductam inter plures grauatos quibus ſucceſſiue ſubſtitutio facta fuit nu.21.ibid. 117
2 Subſtitutio fideicõmiſſaria facta per mort̄e plurium inſtitutorũ ab ultimo moriente, & in tota hæreditate cenſetur per prius reciproca facta inter ipſos ſubſtitutos.nu.25.ibi.& nu.27. 117
2 Subſtitutio facta poſt mortem plurium, & in omnibus bonis, uidetur eſſe facta in ultimo moriente.nu.26.ibid. Et quid ſi ſubſtitutio facta eſt ſimpliciter ſeu nomine collectiuo, an præſumatur facta ultimo morienti quando ſupereſt perſona quæ ex præſumpta mente defuncti excludit ſubſtitutum.nu.28.ibid. Et quid ſi facta eſt filijs teſtatoris inſtitutis, & decendentibus.nu.29.ibi. Et quid ſi facta eſt poſt mortem aliquorũ, & ſimpliciter, uel facta eſt poſt mort̄e omniũ n.30.ib. 117
2 Subſtitutio facta in toto, & poſt mort̄e plurium an dicatur facta ab ultimo, ita ut inter inſtitutos non dicatur inductum fideicommiſſum

recipro

reciprocum.nu.33.ibi.& ſeq. Et quid ſi occurreret aliqua qualitas ut puta, ſi conditio ſubſtitutionis fuit uerificata in perſonam primi & non in perſonam ult.nu.34.ibi.& 33. Vel ſupereſt perſona deſcendens a teſtatore nu.35.ibi. 117
2 Subſtitutio facta uni filio & alijs filijs, an & quando inducat ſingulos cenſeri grauatos in portione ſua. Et quid ſi facta eſt diſtributiue, uel ſimpliciter & ſupereſt perſona prædicta.nu.44.ibi. 117
3 Subſtitutio fideicommiſſaria facta in toto, & ultimo morienti, & adeſt perſona prædicta, illa uenit, non per ius legitimæ ſucceſſionis, ſed uirtute fideicommiſſi ne alias teſtatoris uoluntas eluſoria reddatur. nu.64.ibi. 117
2 Subſtitutio expreſſa non facit ceſſare tacitam caſu quo tacita conſideratur principaliter, & de per ſe.nu.76.ibi. eo.
3 Subſtitutio facta poſt mortem plurium poſitorum in cõditione ab ultimo moriente, & in tota hæreditate, non inducit reciprocum fideicõmiſſum inter ipſos inſtitutos, & grauatos.conſ.44.nu.29. 120
3 In reſtitutione reciproca, in quo inducitur fideicommiſſaria æqualitas ſeruanda eſt inter omnes perſonas.nu.30.ibi. eo.
3 Subſtitutio facta in tota hæreditate, & poſt mortem plurium an dicatur facta ab ultimo moriente.nu.17.ibi.& nu ſeq. Et quid ſi adeſt perſona quæ ex præſumpta mente defuncti excludit ſubſtitutum. nu.38.ibi.& n.37.& ſeq. Et qualis & cuius qualitatis debeat eſſe iſta perſona.nu.39.ibi. 120
2 Subſtitutio fideicommiſſaria diſtributiue, & ſingulis facta in perſonã uniuſcuiuſque hæredis decedentis ſine filijs, locum habet uno illorum decedente ſine filijs, nec opus eſt illam uerificari in perſonam omniũ. conſ.48.nu.2. 125
2 Subſtitutio facta maioribus amplectens plura tempora compendioſa eſt, & fideicommiſſaria.conſ 53.nu.4. 131
2 Subſtitutio conditionalis purificata conditione effecta eſt pura, & ſuũ effectum producit.nu.7.ibi.& nu 6.8.& 9. 138
2 Subſtitutio facta in re certa cum diſtributione temporum facta uerbis communibus admittit ſubſtitutum in totum pupillo moriente in pupillari ætate.conſ.59.nu.11.& nu.15. 138
3 Subſtitutio compendioſa reputatur, quando teſtator ſubſtituit grauatu, caſu quo decederet ab inteſtato & ſine filijs. conſilio. 62. numero.1. 142
2 Subſtitutio habens tractum in futurum tempus compendioſa reputatur.nu.1.ibi. 142
2 Subſtitutio uidetur reddi nulla quando inſtitutio effecta eſt quaſi caduca.nu.11.ibi. 142
2 Subſtitutio facta ſub una conditione ruit, ſi illa conditio non fuit adimpleta.nu.27.ibi. 143
2 Subſtitutio conueniens uerbis, & perſonis in dubio iudicanda eſt directa.conſ.73.nu.9. 155
2 Subſtitutio dubia qualiter ſit interpretanda.nu.13.ibi. 155
2 Subſtitutio eſt ſecunda inſtitutio.nu.16.ibi. eod.
2 Subſtitutio ad inſtitutionem refertur.nu.17.ibi. eo.
3 Subſtitutio facta pupillo, ſi deceſſerit inteſtatus interpretatur fideicommiſſaria.nu.29.ibi. eo.
2 Subſtitutio facta per illa uerba, hæredes mihi facio, non inducunt directam, ſed fideicommiſſariam ſubſtitutionem.nu.43.ibi. eod.
3 Subſtitutio faciens mentionem de pupillari ætate etiam facta teſtatori, non impedit pupillarem.nu.53.ibi. 155
3 Subſtitutio facta ſibi, uel alijs uerbis ſimilibus non impedit pupillarem.nu.54.ibi. 155
2 Subſtitutio collata poſt mortem fideicommiſſum inducit & compendioſam continentem fideicommiſſariam.conſ.75.nu.3. 157
2 Subſtitutio expirat, ſi grauatus mortuus eſt cum filijs eſto quod filij poſtmodum moriantur ſine filijs.& nu.40.ibi. 157
2 Subſtitutio conditionalis redditur pro conditione, adimpleta, & uerificata.nu.13.ibi. 157
2 Subſtitutio compendioſa reſoluitur in fideicommiſſariam, quando facta eſt per uerbum commune.conſ.81.nu.1. 166.
2 Subſtitutio facta a matre filio puberi fideicommiſſaria eſt. numero. 3.ibidem. eod.
2 Subſtitutio reciproca inter filios facta an contineat uulgarem tantũ uel etiam pupillarem.conſ.82.nu.1. 168
2 Subſtitutio uulgaris expirat poſt aditam hæreditatem.nu.3.ibidem. folio eodem. 168
2 Subſtitutio fideicommiſſaria, ſimpliciter facta filijs, ſemper in ſe continet illam conditionem ſi filij moriantur ſine filijs.nume.45.ibidem Et ſi filius moritur relictis filijs expirat ſubſtitutio fideicommiſſaria nu.6.ibi. 168
2 Subſtitutio prima ſi deficit, omnes aliæ ſubſtitutiones dependentes ab illa etiam expirant.conſi.86.nu.5. 174
2 Subſtitutio facta ſub conditione, ſi ſine filijs inſtitutus moriatur, diſpoſitio non uidetur eos uocare.nu.7.ibi. eo.
2 Subſtitutio conditionalis, non habet locum, ſi conditio deficit. nume. 33.ibidem. 174
2 Subſtitutio facta in uno caſu non extenditur ad alium fauore piæ cauſæ.nu.77.ibi. 174
2 Subſtitutio fideicommiſſaria conſideratur per uerbum moriatur. conſilio, 87.numero.1. Item & per diſtributiuum quandoque. numero 2.ibidem. 177
2 Subſtitutiones dependentes a prima, locum ſibi non uendicant deficiẽte prima.nu.37.ibi. 177
2 Subſtitutio locum tantum ſibi uendicat in eo caſu quo diſponit.conſi. 90.nume.4. 182
2 Subſtitutio fideicommiſſaria eſt, quando apparet collata poſt mortẽ grauati conſ.91.nu.3. Et ſubſtitutio ſub hac forma facta includit cõpendioſam.nu.4.ibi. 184
2 Subſtitutio conditionalis per euentum conditionis efficitur pura & eius dicitur ceſſiſſe, & eueniſſe.nu.6.ibi.& nu.7. eo.
2 Subſtitutio conditionalis expirat deficiente conditione. conſilio. 92. numero.1. 186
2 Subſtitutio facta in uno caſu, porrigi non poteſt ad alium.nume. 10. ibidem. eo.
2 Subſtitutio fideicommiſſaria continetur ſub compendioſa. numero. 19.ibidem. 186
2 Subſtitutio facta filio poſt pupillarem ætatem, directo inualida eſt. nu.20.ibidem. Suſtinetur tamen ſecundum aliquos in uim fideicom. nu.21.ibi. eo.
2 Subſtitutiones ſub una determinatione comprehenſæ ſecundum ſubiectam materiam diuerſimode quandoque interpretantur. numero.31. ibidem. 187
2 Subſtitutio facta in uno caſu, trahitur ad alium ex coniecturata mẽte teſtatoris.nu.48.ibi. 187
2 Subſtitutio collata poſt mortem inſtitutorum continet compendioſam & fideicommiſſariam.conſ.93.nu.4. 189
2 Subſtitutio facta per patrem filijs puberibus fideicommiſſariam cõtinet.nu.5.ibi. 189
3 Subſtitutio uerbis directis facta puberibus, & poſt aditam hæreditatem, ualebit iure fideicommiſſi.nu.9.ibi. 189
2 Subſtitutio in dubio non debet iudicari nulla, & inefficax. conſilio.99. 199
3 Subſtitutio, ualet inſtitutio & ſubſtitutio conditionalis, & ea purificata habebit effectum ſecus eſt in captatoria continente conditionẽ in futurum.conſ.58.nu.55.& 56. 58
3 Subſtitutio fideicommiſſaria onus. & grauamen continet. conſi.41. numero.31. 62
3 Subſtitutio limitata ad certa bona faciunt fideicommiſſarium uniuerſalẽ, ſi teſtator id uoluit, & colligi poteſt ex uerbis per eum prolatis.conſ.43.nume.88.& nu.90. Et ſi ſunt uniuerſales in caſu alienationis, eadem ratione erunt in caſu mortis grauati.nu.91.ibid. 66
3 Subſtitutio fideicommiſſaria locum habet, etiam ſi in perſona uniuſ grauati fuit uerificata.conſ.54.nu.6. 89
3 Subſtitutio fideicommiſſaria ceſſat hæreditate non adita. nu.duodecimo.ibidem. 89
2 Subſtitutio reciproca, directam inducit, & non fideicommiſſariã.conſilio.41.numero.8. 113
2 Subſtitutio inter inſtitutos quibus poſtmodum facta eſt an uideatur primo facta reciproca ſubſtitutio.conſi.42.nu.21.& nume.22.& ſequenti, & nu.25.& ſequen. 115
2 Subſtitutio an ſit facta pluribus, & an ſit facta ultimo morienti, multum differt.conſi.42.nu.39. 115
2 Subſtitutio quando facta eſt poſt mortem plurium, & ab ultimo moriente, & in omnibus bonis per eam inducitur tacitum & reciprocũ fideicommiſſum inter ipſos inſtitutos, & grauatos.conſi.44.nu. 27. & nu.36.37.& ſequen.plenius. Tamen inter eos, non cenſetur prohibita alienatio in unum ex illis.nu.28.ibid. 110
2 Subſtitutio quando non eſt facta in tota hæreditate non inducit reciprocum fideicommiſſum inter ipſos inſtitutos, & grauatos. nu. 32. ibid.& nu.33. Et quid ſi in uno capite, facta eſt in toto.& in reliquis ſimpliciter.ibidem. 130
3 Subſtitutio facta uerbis directis per paganum poſt pupillarem ætatem inſtituti non poteſt ualere iure directo.conſi.54.num.25. Idem ſi poſt mortem primi inſtituti, alius fuit directo inſtitutus.ibi. 89
3. Subſtitutio facta a pagano, ualet in uim fideicommiſſi tantum quando fuit facta maiori, quando uero impuberi facta fuit directo, ualet

in pupillarem poſtmodum autem euaneſcit, uel erit fideicommiſſaria nu. 7. ibi. 89

2 Subſtitutione generali, præferuntur illi, qui fuerunt prædilecti in inſtitutione. conſ. 61. nu. 46. 141

2 Subſtitutio prima ſi ruit alia ſubſtitutiones ſubſequentes redduntur inualidæ dependentes ab illa prima. conſ. 74. nu. 17. 156

3 Subſtitutio reciproca quando dicatur facta. conſi. 77. nu. 12 Et ſi eſt facta ab ultimo moriente in tota hæreditate inter illos ſubſtitutus dicitur reciproce facta. nu. 14. ibi. 135

3 Subſtitutio in tempus mortis collata compendioſa iudicatur. conſ. 1. numero. 5. 2

3 Subſtitutio compendioſa inducitur ex illis uerbis, ſi inſtitutus ſine filijs decederet nu. 6. ibi. eo.

3 Subſtitutio compendioſa fideicommiſſariam ſub ſe continet numero. 8. ibidem. 2

3 Subſtitutio non habet locum niſi in caſu, de quo loquitur. conſilio. 3. numero. 24. 8

3 Subſtitutio conditionalis nihil ponit in eſſe, antequam conditio adimpleatur conſ. 8. nu. 10. 15

3 Subſtitutio propter conditionem non adimpletam efficitur caduca & facit locum ſecundo ſubſtituto. nu. 56. ibi. 15

3 Subſtitutio facta uni perſonæ non extenditur ad aliam. conſil. 11. numero. 5. 19

3 Subſtitutio facta ſi inſtitutus ſine filijs decederet euaneſcit inſtituto moriente cum filijs. conſ. 14. nu. 1. & nu. 5. 21

3 Subſtitutio facta cum conditione, euaneſcit, conditione non adimpleta nu. 2 ibid. 22

3 Subſtitutio non poteſt porrigi ad caſum, de quo non loquitur. conſ. 14. numero. 7. 22

3 Subſtitutio facta ſub conditione, illa deficiente ceſſat. conſil. 15. numero. 1. 23

3 Subſtitutio facta ſub conditione, illa adimpleta locum habere debet, & exequenda eſt. nu. 2. ibi. eo.

3 Subſtitutio ſub duplici conditione facta, ut effectum ſortiatur, adimplementum utriuſque conditionis requirit. nu. 6. ibi. 23

3 Subſtitutio compendioſa reciproca continet ſub ſe, & pupillarem. nume. 9. ibi. & 16. 23

3 Subſtitutio compendioſa de illa, quæ facta eſt poſt mortem filiorum. num. 15. ibid. 23

3 Subſtitutio expirat, ſi uiuente grauato mortuus eſt ſubſtitutus. conſi. 20. nu. 14. 29

3 Subſtitutio facta in uno caſu, non porrigitur ad alium. nu. 18. ibid. & nu. 38. declaratur. & nu. 39. & 40. 29

3 Subſtitutio pupillaris directam ſubſtitutionem importat. conſilio. 24. numero. 3. 48

3 Subſtitutio pupillaris non præſumitur facta, ſi illo tempore filius erat pubes. nu. 10. ibi. Et dicto tempore facta præſumitur in non fideicommiſſi conſtituta. nu. 11. ibi. & 12. 38

3 Subſtitutio compendioſa facta præſumitur quando poſt mortem alicuius ſuit conſtituta. nu. 13. ibi. Idem quando complectitur plura tempora. nu. 14. ibi. Idem ſi facta eſt ſub illis uerbis, ſi inſtitutus deceſſerit ſine filijs. nu. 15. ibid. 38

2 Subſtitutio uidetur facta reciproca inter plures filios inſtitutos, ita ut excludatur ſubſtitutus per ius accreſcendi. conſ. 74. nu. 9. 156

2 Subſtitutio fideicommiſſaria conditionaliter, facta intelligitur ex uerbis prolatis a teſtatore. conſ. 75. nu. 11. 157

2 Subſtitutio reciproca ſimplex, & non continens uerbum, habens aliquem temporis tractum non comprehendit fideicommiſſariam. conſi. 82. nume. 4. 168

3 Subſtitutio non habet locum in caſu, de quo non loquitur, & dicenti contrarium incumbit onus probandi. conſilio. 66. nume. 1. numero. 58. contra. 107

3 Subſtitutio facta poſt mortem plurium, reſoluitur in ſingularitates. conſ. 72. nu. 2. 126

3 Subſtitutio facta poſt mortem plurium collectiue nominatorum, ſeu poſt mortem plurium filiorum uidetur facta ultimo morienti. nume. 3. ibidem. 126

3 Subſtitutio facta, & limitata ad unum tempus, uno ſinito expirat. n. 19. ibidem. 126

3 Subſtitutio facta ultimo morienti, & in tota hæreditate inducit reciprocum fideicommiſſum inter ipſos inſtitutos. nu. 39. ibi. 126

3 Subſtitutio ſi facta eſt poſt mortem plurium in tota hæreditate ſecundum aliqua non dicitur inductum tacitum fideicommiſſum inter inſtitutos. conſ. 72. nu. 40. 126

3 Subſtitutio tacita non poteſt reſultare, niſi colligitur ex uerbis expreſſis a teſtatore. nu. 42. ibi. 126

3 Subſtitutio tacita procedens ab expreſſa, interpretatur, & colligitur ſecundum qualitates, & conditiones appoſitas in expreſſa. numero. 54. ibidem. 126

3 Subſtitutio habens relationem ad aliam intelligenda eſt ſecundum qualitates, & conditiones illius ad quam refertur. nu. 55. ib. 126

3 Subſtitutio tacita quando & quo caſu ceſſet per expreſſam. nume. 66. ibidem. 126

3 Subſtitutio compendioſa illa eſt, quæ plura complectitur tempora. conſ. 73. nu. 1. 128

3 Subſtitutio compendioſa continet pupillarem ſubſtitutionem. num. 3. ibi. Item continet & fideicommiſſariam nu. 4. ibi. 128

3 Subſtitutio uulgaris expirat adita hæreditate nu. 12. ibi. 128

3 Subſtitutio fideicommiſſaria, non poteſt habere locum niſi adeatur hæreditas. nu. 13. ibi. eo.

3 Subſtitutio prima ſi fuit pupillaris, & ſecunda fuit compendioſa, & primus ſubſtitutus moritur ante inſtitutum admittetur ſecundus ſubſtitutus. nu. 14. ibi. & nu. 20. eo.

3 Subſtitutio prima effecta caduca, & inutilis nõ poteſt facere ſecundã utilem. nu. 18. ibi. 129

3 Subſtitutio pupillaris non tranſmittit ad ſecundum ſubſtitutum, decedente primo, ac deficiente. nu. 20. ibi. & nu. 23. 129

3 Subſtitutio facta ſub illa conditione, ſi moriatur ſine filijs, expirat ſtantibus filijs. nu. 22. ibi. eod.

3 Subſtitutio uulgaris locum ſibi uendicat in caſu impotentiæ. nume. 31. ibidem. eo.

3 Subſtitutio extenditur de caſu ad caſum ex uoluntate teſtatoris. nu. 42. ibidem. 129

3 Subſtitutiones comprehenſæ in compendioſa habent ſimilitudinem, et æquiparationem, ut eadem fieri debeat determinatio. nu. 49 ibid. & n. 51. Satis eſt dare ſimilitudinem in aliquo, licet & non detur in omnibus. nu. 52. ibi. 129

3 Subſtitutio uulgaris facta pluribus, non habet effectum, niſi perficiatur in eo perſona omnium grauatorum. conſ 44 nu. 9. 69

3 In uulgari ſubſtitutione pluralitas non reſoluitur in ſingularitatibus n. 10. ibidem. 69

3 Subſtitutio uulgaris ſumit effectum ex cauſæ impotentiæ, & uoluntatis. nu. 6. ibid. 69

4 Subſtitutio notarij eſt actus uoluntarius, & non iuriſdictionis. conſi. 80. nu. 10. 107

4 Subſtitutio quando debet iudicari directa, uel fideicommiſſaria. conſ. 146. nu. 16. 151

4 Subſtituens procuratorem non uidetur ratificare geſta per eum, ſi ignorabat. conſ. 145. nu. 34. 148

3 Subſtitutus quando quis eſt ultimo morienti poſt mortem plurium, illi dicuntur inuicem ſubſtituti & grauati. conſi. 53. nu. 42. 85

3 Subſtitutus de rebus ad eum peruenientis, uirtute ſubſtitutionis, & fideicommiſſi libere diſponere poteſt, niſi aliter appareat grauatus conſi. 11. num. 9. 19

3 Subſtitutus pupillariter excludit omnes alios, qui pupillo ab inteſtato poterant ſuccedere. conſ. 15. nu. 10. & alijs ſeq. 25

3 Subſtitutus ſub conditione, admittitur purificata conditione. conſ. 20 nume. 42. 29

3 Subſtitutus admittitur mortuo grauato ante teſtatorem. nu. 43. ibidem. fol. 25. 29

3 Subſtituto excluſo, propter defectum conditionis, excluſi etiam cenſentur eius filij, & deſcendentes ex eo. nu. 47. ibi. 29

2 Subſtituti ueniunt ad fideicommiſſum, eo ordine, quo admitterentur ab inteſtato. conſi. 30. nu. 46. 94

3 Subſtitutus uidetur datus uniuerſalis per excluſionem uniuerſalem. conſ. 43. nu. 48. & nu. 88. 66

3 Subſtituti qui dicantur. nu. 49. 66

3 Subſtituti quando ueniant æquis portionibus. conſ. 44. nu. 13. Et quid ſi uocantur in ſtirpes, & non in capita. nu. 14. ibi. & nu. 15. 69

3 Subſtitutus ad totam hæreditatem, non propterea dicitur directo uocatus. conſi. 54. nu. 37. Et hæredem capere debet de manibus grauati, & non iure proprio. ibi. 89

3 Subſtitutus per uerbum commune, non dicitur directo uocatus. ibidem. 89

3 Subſtitutus præmoriens grauato tranſmittit fideicommiſſum ad hæredes ſuos, quando adeſt coniecturata mens teſtatoris. conſil. 66. numero 76. 107

3 Subſtitutus primus, ſi præmoritur inſtituto admittetur ſubſtitutus. conſ. 73. nu. 10. Et procedit quando utraque ſubſtitutio eſt fideicommiſſaria. ibi. & nu. 21. 129

3 *Subſtitutus moriens ante grauatum nihil tranſmittit ad ſuos.nume. 17.ibidem.* eo

3 *Subſtitutus pupillaris occupat omnia directo & excludit omnes alio nu.27.ibi.* eod.

3 *Subſtitutus ſecundus non uidetur plus poſſe conſequi quam primus. nu.19.ibi.* eo.

3 *Subſtitutus primo pupillariter moriens ante inſtitutum,facit locum ſecundo ſubſtitutu compendioſe.n.28.ibi.& alijs ſeq.* 129

3 *Subſtitutus ſubſtituti dicitur ſubſtitutus primi inſtituti.numero.29. ibidem.* 129

3 *Subſtitutus ſubſtituti quandoque admittitur ex uoluntate teſtatoris & non ſecundum ordinem & formam teſtamenti.n.33.ibi.* eo.

3 *Subſtitutus ſubſtituti admittitur ad omne illud ad quod admitti poterat primus ſubſtitutus.o.34.ibi.* eo.

3 *Subſtitutus ſecundo loco,deficiente primo,uenit ex perſona ſua propria.n.37.ibi.* 129

3 *Subſtitutus ſecundus non capit plus quam primus.n.39.ibi.* 129

3 *Subſtitutus ſub conditione ſi primus decedat ſine filijs illis extantib. an excludatur o.46.ibi.* 129

3 *Subſtitutus per uerbum commune in re certa , non dicitur ſubſtitutus in uniuerſo.conſi.74.nu.95.* 131

3 *Subſtitutus in uſufructu per uerbum commune,non poterit conſequi proprietatem.n.46.ibi.* eo.

4 *Subſtitutus ſub conditione non poteſt conſequi ſucceſſionem,niſi conditione adimpleta.conſ.26.n.10.* 37

4 *Subſtitutus adminiſtrat,& tamen ius aliquod non habet. conſil. 39. numero.21.* 51

3 *Subſtitutus quando mortuus eſt ante grauatum, deducit rem in cauſam caduci.& facit expirare ſubſtitutionem.conſi 66.n.9.* 106

2 *Subſtitutus citandus eſt in legitimatione,& pariter quando legitimatus petit admitti ad fideicommiſſum.conſ.1.n.35.& n.36.37.& 38.ſed contra.n.66.& ſeq.& n.80.& 81.* 2

2 *Subſtitutus præmoriens grauato,non tranſmittit ad ſuum hæredē ius fideicommiſſi.conſ.9.o.25,& n.26.* 18

2 *Subſtitutus non excluditur ſine dubio a legitimato , quando hæres fuit grauatus,ſi decederet ſine filijs ex legitimo matrimonio natis.cōſil.12.o.147.* 29

2 *Subſtitutus purificato fideicommiſſo per mortem grauati uenit.conſi. 14.nu.3.* 37

2 *Subſtitutus in defectum filiorum uidetur compendioſè ſubſtitutus.cōſil.18.n.12.* 50

2 *Subſtitutus ſub duplici conditione illis purificatis admittendus eſt ad fideicommiſſum ibi.n.20.* 50

2 *Subſtitutus poſt mortem plurium,an admittatur,ſi in perſonā unius tantum fuit conditio purificata.n.64.ibidem & melius.numero.87. 88.89.* 51

2 *Subſtitutus mortuus,pendente conditione,non tranſmittit tale ius fideicommiſſi ad ſuos.nu.66.ibidem.& n.67.& 68.Et portio iſtius iā mortui,tanquam caduca,per ius accreſcendi acquiritur alteri fideicommiſſario coniunctiore,& uerbis.n.69.& n.70.* 44

2 *Subſtitutus admittitur,ſi in uno capite , quo uocatus eſt ſubſtitutio fuit uerificata.conſ.19.n.88.* 55

2 *Subſtitutus eligere poteſt per quam ſubſtitutionem uult uenire,quādo uocatus eſt ex pluribus ſubſtitutionibus.conſilio.76.numero. 40. Et quid,ſi teſtator expreſſe diſtribuit plures caſus,diſtinguendo uulgarem,pupillarem,& per fideicommiſſum.numero.41 . ibidem. contra Deci.* 160

2 *Subſtitutus habens poteſtatem ſuccedendi pluribus ex uijs poteſt eligere illam,quam uult.conſ 41.n.52.* 113

2 *Subſtitutus moriens ante grauatum,& ante euentum conditionis,an tranſmittat ſpem ſubſtitutionis & fideicommiſſi ad ſuos,& quo caſu conſ.43.o.4.* 115

2 *Subſtitutus poſt mortem omnium,quando & quo caſu cenſeatur reſeruatū in plures inſtitutos, quibus ſucceſſiue facta fuit inſtitutio.n. 22.ibidem.* 115

2 *Subſtituti uocati in prima ſubſtitutione non admittuntur ex ſecunda, ſi prima euanuit.conſi.44.n.9.* 110

2 *Subſtitutus ſub conditione,ſi grauatus moriatur ſine filijs , an poſſit uenire illo relinquente uno filio.conſ.58.n.1.& o.3.& ſeq.* 137

2 *Subſtitutus pupillaris excludit in totum matrem pupilli.numero.17 ibidem.* eo.

2 *Subſtitutus pupillaris capit omnia bona,quæſita pupillo,tam ex parte patris quam aliunde.conſ.50.n.4.* 138

2 *Subſtitutus in re certa per uerba communia,non admittitur ad uniuerſam hæreditatē illius,cui fuit ſubſtitutus,nec poteſt ſuccedere per pupillarem in uniuerſo,ſed ſolum per fideicommiſſum in illa re particulari.n.5.ibi.* 138

2 *Subſtitutus admittitur,licet hæres ſcriptus moriatur uiuo teſtatore & redeat teſtamentum quaſi caducum.conſ,61.n.21.Et iſtud procedit,nedū in uulgari ſubſtitutione expreſſa,ſed etiam in illa,quæ cōtinetur ſub compendioſa.nu.22.ibid.* 143

2 *Subſtitutus capere debet de manu hæredis.nu.6.ibid.* eo.

2 *Subſtitutus admittitur ſubſtituto mortuo uiuo teſtatore.conſil. 64. numero.15.* 146

2 *Subſtitutus quando excludatur ex præſumpta mente defuncti propter perſonā quæ præſumitur prædilecta.cōſ.70.n.19. Et quid ſi ſubſtitutu eſt pia cauſa.o.29,ibi.* 152

2 *Subſtitutus uocatus ſub duplici conditione non admittitur niſi utraque fuerit purificata.conſ.73.n.34.* 155

2 *Subſtitutus ſub conditione,ſi hæres moriatur ſine filijs uenire non poteſt ad fideicommiſſum,dicto hærede grauato cum filijs moriente.conſil.74.n.2.* 156

2 *Subſtitutus non poteſt plus conſequi,quām conſequeretur ille in cuius locum eſt ſubſtitutus.conſi.79.n.22.* 163

2 *Subſtituti uocati in caſu deficientium liberorum, & certa muliere, comprehendunt alium caſum filiorum ſcilicet natorum ex alia muliere.n.31.ibi.*

2 *Subſtitutus moriens ante grauatum reddit ſubſtitutionem inefficacem & caducam.conſ.99.n.10.* 199

2 *Subſtitutus moriens ante euentum conditionis non tranſmittit ius ſubſtitutionis in hæredes ſuos.n.21.ibi. Fallit,quando eius hæredes a teſtatore expreſſe ſunt uocati. n.12.ibi.*

2 *Subſtitutus uenit,ſi inſtitutus moritur uiuo teſtatore,& quo ad eum teſtamentum erit ualidum·conſ.60.n.21.* 139

2 *Subſtitutio uulgaris fieri poteſt in legatis & fideicommiſſis.conſ.18. nume.62.* 50

2 *Subſtitutio uulgaris comprehenſa ſub compendioſa,ſi in parte nō poteſt habere locum in totum ruit,ſi facta fuit pluribus,nec potuit in illis omnibus uerificari.o.83.ibi.*

3 *Subſtitutio uulgaris adita hæreditate expirat.conſ.72.n.33.* 12

1 *Subtilitas uera tanquam pernicioſa reijcitur.conſ.51.n.44.* 125

4 *Subtilitas uerborum pertinacibus eſt relinquenda.cōſ.5.n.102.* 5

4 *Succeſſor idoneior & dignior alijs præfertur.cōſ.149.n.7.Iſtud ius honorificum debet præſtari,nedum a laicis,ſed etiam ab ipſo adminiſtratore eccleſiæ.o.9.ibi.Et ſi eripitur agi poteſt contra eripientem. n.10.ibi.& n.11.Et dicitur ex hoc affectus iniuria,& poteſt agi.n. 12.ibi.& n.16.* 153

1 *Succeſſorum appellatione ueniunt omnes in infinitum. conſ. 20. numero.8.* 92

2 *Succeſſores præſumuntur poſſidere ex titulo primeuo,qui conſideratur ad inducendam malam,ſeu bonam fidem.conſ.23.o.205.* 52

1 *Succeſſores alicuius,qui fuit in mala fide poſſunt inchoare præſcriptionem ex perſona propria.n.210.ibi.Quando fecerunt inuentariū n.211.ibi. Vel quando ſucceſſores habent titulum a tertio.n. 212. ibidem.* 52

1 *Succeſſor non poteſt reuocare contractum prædeceſſoris.conſil. 82. n.48.& o.51.maxime quando functus eſt cum non ſubdito.num.49 ibidem.* 149

1 *Succeſſor agit rei uendicatione propter dominium , quod erat penes, defunctum.conſ.104.o.111.* 191

1 *Succedens in feudo hæreditario tenetur obſeruare, & adimplere geſta per uaſſallum prædefunctum.conſi.106.n.27.* 197

2 *Succedens alicui cum beneficio inuentarij,ſaluas habet actiones. cōſil.5.n.24.Et maxime illas ſibi competentes ad fideicommiſſum,quæ ſaluæ erunt,etiam ſi adeat ſine inuentario.n.25.ibi.* 11

2 *Succedentes ab inteſtato tenentur præſtare legata relicta per teſtatorem,ſi diſpoſitio ſuſtinetur per illam clauſulam omni meliori modo conſ.50.n.13.* 127

2 *Succedentes ab inteſtato tenentes præſtare fideicōmiſſum poſſunt detrahere trebellianicam conſ.62.n.17.* 143

1 *Succeſſores etiam in actio reali repelluntur a præſcriptione.conſi.23 nume.206.* 52

1 *Succeſſores in quoſcunque in facto arduo,ut eſt occupatio feudi dignitatis mala fides præſumitur continuata.n.108.* eo.

4 *Succeſſor ita poteſt nominari per actū inter uiuos,ſicut & per actū ultimæ uoluntatis conſ.46.n.5.* 57

4 *Succeſſor proprie dicitur ille,qui per ultimam uoluntatem conſtitutus reperitur.n.6.ibi.& n.9.* 57

4 *Succeſſoris appellatione proprie uenit uniuerſalis. numero. 10. ibidem.* 57

n Succeſſor

4 Succeſſor, quando autem partes de ſucceſſare loquuntur, comprehea dітur ſingulares.nu. 11.ibi. Et quid in priuilegijs conceſſis alicui & ſucceſſoribus.nu. 12.ibi. 57
4 Succeſſor nominatus per ultimam uoluntatem magis ſolenniter dicitur nominatus.n. 14.ibi. 57
4 Succeſſor non tenetur ſeruare pacta illicita.conſ. 92.nu. 23. Idem, ſi tendit in detrimentum animæ.nu. 24.ibid. Idem ſi pactum eſſet turpe nu. 15.ibi. 114
1 Succeſſio propria hæreditaria non datur in feudis.conſ. 23.nu. 135. Et deſcendentes & agnati non ueniunt ut quilibet hæredes, ſed ex bene ficio & prouidentia, & ex pacto & contractu, & ut hæredes ſangui nis.nu. 135.ibi. 51
3 Succeſſio propria hæreditaria non datur in feudis, ex quo habetur be neficiu & prouidentia ſuperioris concedentis, & ex pacto & cõtractu inueſtituræ.conſ. 65.nu. 14. & nu. 27. 104 & 105
3 Succeſſione feudi ſuccedītur ſecundum quod diſponitur per iuis cõmune, quando per conſtitutiones feudales, aliud non eſt diſpoſitum.conſ. 60.nu. 43. 105
1 Succeſſio quandoque fit diuerſimode reſpectu bonorum ſitorum in diuerſis territorijs, & ſecundum ſtatuta locorum cõſ 84.n. 43. 153
2 Succeſſio non tollitur per legitimationem, ſed modificatur & datur noua forma ſeu regula ſuccedendi.conſ. 1.nu. 139. 2
2 Succeſſio poteſt renunciari hæredi, quando fit poſt mortem patris, ſecus in contrarium.conſ. 7.nu. 69. 14
2 Succeſſio in ſtirpes, & in capita quando conſideretur.conſ. 5.n. 21. & numero. 23. 11
2 Succeſſiones regulantur ſecundum conſtitutiones ciuiles, & ideo princeps poteſt illas alterare conſ. 6.nu. 6. & nu. 7. ſed contra, nu. 47. 48. & 49. 12
2 Succeſſio reſpectu filiorum eſt de iure naturali & gentium. n. 47.ibi. Et reſpectu agnatorum, & cognatorum idem ſecundum aliquos nu. 48.ibid. 12
2 Succeſſio qua excluditur mater, applicatur illi, quorum contemplatione mater excluditur.conſ. 23.nu. 27. 70
2 Succeſſio duplex eſt, teſtati, & inteſtati.nu. 34.ibi. 70
3 Succeſſionem futuram quiſque poteſt renunciare.conſ. 24 nu. 45. 72
2 Succeſſio licet non poſſit per pactum deferri, tamẽ paciſcentes obligã tur ad pœnam, & intereſſe, ſi faciunt contra pactum, quod declaratur nu. 53.ibi. & n. 80. 81. & 83. 73
2 Succeſſio in tranſuerſalibus, an ſit facienda per capita uel per ſtirpes conſi. 57.nu. 80. 107
2 Succeſſio de iure ciuili ad quẽ gradum ſe extendat.conſ. 51.n. 8. 128
2 Succeſſio in fideicommiſſis regulatur ſecundum naturam ſucceſſionis ab inteſtato.nu. 16.ibi. & nu. 23.
2 Succeſſio ex teſtamento præfertur ſucceſſioni ab inteſtato.conſ. 58 numero. 16. 137
2 Succeſſio ab inteſtato, uel ex teſtamento, tunc dicitur deferri, quãdo altero predictorum modorum quis poteſt adeundo illam acquirere. conſ. 78.nu. 36. 162
2 Succedens alicui cum beneficio inuentarij ſaluas habet actiones. cõſil. 5.nu. 24. Et maxime illas ſibi competentes ad fideicommiſſum qua ſalua erunt, etiam ſi adeat ſine inuentario.n. 25.ibi. 11
2 Succeſſio inter ſubſtitutos non fit per capita, ſed per ſtirpes.conſ. 30. nume. 47. 94
2 Succeſſiua an ſit legitima reſeruata, uel uocetur per fideicommiſſum, differunt ſatis.conſi. 43.nu. 17. 117
2 Succeſſio quando reſeruatur legitima, coniunctus & cohæres nõ ſuccedit ſemper.nu. 18.ibi. 117
1 Succeſſio paterna filijs eſt quaſi debita.conſ. 72.nu. 27. Etiam cõtra patris uoluntatem quando eos præterit, uel exhæredat.ibi. Et idem in donatione facta, ut reuocetur filiorum fauore.ibi. 135
4 Succeſſio non datur in beneficijs.conſ. 46.nu. 7. 57
Nec etiam dantur ſucceſſores.nu. 8.ibi.
2 Succeſſiones per fœminas transferuntur in alienas familias.conſ. 78. numero. 27. 162
3 Succeſſio ab inteſtato legalis alienatio dicitur.conſi. 73.nu. 35 129
3 Succeſſio filiorum ad bona paterna fauorabilis eſt.conſilio. 108.numero. 28. 173
3 Succeſſiuus ordo intelligi poteſt dupliciter.conſ. 11.nu. 18. & nu. 19 ibi. Vt priore admiſſo ſequentes excludantur, uel ut priore admiſſo cenſeatur rogatus ſequentibus reſtituere.ibi. 19
4 Succumbens in una, an poteſt ſe tueri ex alia contraria.conſilio. 76. numero. 9. 105
3 Suggeſtio facta infirmo & conſtituto in mortis articulo tanquã dolosa, reddit teſtamentum nullum.conſi. 67.num. 11. & nume. 47. 49. 71. & 124. 112
1 Summus princeps an poſſit contractum tollere.conſ. 82.n. 47. 149
4 Summus pontifex diſpenſare poteſt ſuo arbitrio ſuper iure poſitiuo. conſi. 56.nu. 5. Magna eſt poteſtas ſummi ponti. ita ut non liceat de ea diſputare.nu. 6.ibi. 70
4 Summus pontifex poteſt ſuper iure poſitiuo inducto cauſa utilitatis, ecclesiæ, diſpenſare.nu 7.ibi. 90
2 Suppellectilium appellatione, quæ ueniant.conſ. 67.nu. 8. 149
4 Superior poteſt moderare iuriſdictionem ſuorum officialium.conſi. 1. numero. 40. 2
4 Superiores ſi licentiam non præſtant priuant monaſterium legato illi facto ſub hac conditione.conſi. 26.nu. 7. 47
4 Superiorum preces an inducant metum iuſtum, & quando.conſ. 66, numero. 7. 82
4 Superiores quando, & quo caſu poſſunt aſtringere ſucceſſores, ad iurandum.conſi. 92.nu. 39. 114
4 Superioris autoritas excuſat a metu conſi. 135.n. 10. 142
2 Superſtites, & ſuperuenientes a teſtatore nominati uerificantur etiã in uno conſ. 57.nu. 52. 107
2 Superſtites, & ſuperuenientes uocati a teſtatore, dicuntur nominatim uocati.nu. 53.ibi. eo.
2 Superſtites uocati, ſoli ſuccedunt, & alios repellunt, etiam filios præmortuorum, qui ſuperuenientes erant tempore teſtamenti conditi. nu. 54.ibid. 107
2 Superſtitum appellatione, qui ueniant.nu. 56, ibi. eo.
2 Superſtites quando uocantur, qui iſti ſint, & quando excludant alios conſ. 57.nu. 51. 107
3 Superuenientes ſi uocantur ad fideicommiſſum, & filij præmortuorũ ſi nullus ex inſtitutis ſuperuiuit, ſed ſolum filij præmortuorum, an ipſi dicantur uocati.conſi. 63.nu. 13. 103
2 Superuenientes quando uocantur, uidentur uocati proximiores, ſalua gradus prærogatiua conſ. 57 nu. 66. 107
2 Superuenientes uocati a teſtatore inducunt, ut non cenſeantur uocati filij præmortuorum.nu. 55.ibi. eo.
1 Summiſſio rerum feudalium dependet a uoluntate principis. conſil. 23.nu. 105. Et transferri ſubditi poſſunt in alium, in caſu neceſſitatis, eis etiam inuitis & contradicentibus.nu. 106 ibi. 51
3 Supplicatio dat intelligentiam conceſſioni & priuilegio. conſil. 19. numero. 18. 28
1 Supplicatio deuoluit cauſam ad eundem iudicantem.conſi. 118. numero. 5. 218
1 Supplicatio eſt porrigenda infra tempus.nu. 9.ibi. Nec contra talem ſententiam poteſt dici de nullitate.nu. 10.ibi. & nu. 14. 218
4 Supplicationis forma debet attendi.conſ. 5.nu. 56. 11
1 Supremi principes quo caſu poſſint noua grauamina imponere.conſi. 25.nu. 15. An propter generalem conſuetudinem Italiæ poſſunt iſta imponi a baronibus communitatibus, & ſimilibus.nu. 10 ibi. & nu. 18. & ſeq. & nu. 54. & ſeq. An credatur doctori aſſerenti de cõſuetudine, & quando, & quo caſu.nu. 16. 18. & 100. 64
1 Supremus princeps poteſt procedere ſummariè &c. conſi. 118.n. 11. Et ita procedendo non ſeruatur ordo iudiciarius.nu. 12. ibid. Et ordo iudicij omiſſus, non reddit talem ſententiam nullam.nu. 13.ibi. 218
2 Supremus princeps ſine cauſa non poteſt derogare iuri gentium.conſ. 6.nu. 18. Nec tollere dominium alterius, & illud concedere alijs.nu. 19.ibi. Et quando id faceret ex plenitudine poteſtatis, precium ſolue dum erit uero domino in recompenſationem nu. 20.ib. Etiam ſi appoſita eſſet clauſula, non obſtante.n. 21.ibi. Et iuſta cauſa, qua princeps poſſit illud facere, eſt fauor publicus.num. 22.ibid. Qua ceſſante, non poteſt ſine cauſa præiudicare tertio, niſi leſio eſſet modica.nume. 23. ibidem. 12
2 Suprascripti, dictio eſt repetitiua præcedentium.conſilio. 37. numero. 59. 107
4 Supprimere præeminentiam eccleſiæ unius alienare eſt.conſi. 92. numero. 33. 114
2 Sumptum, ut probet, debet habere citationem partis, & autoritatẽ iudicis.conſ. 12.nu. 139. 28
2 Sumptum non debet maiorem fidem facere, quàm originale, a quo ſumitur.conſ. 27.n. 13. 86
4 Surreptio quando dicatur facta dolosè & ex quibus colligatur. conſil. 4.nu. 39. Et quid ſi fit ſuperfluo, & per ſuperabundantiam. num. 40.ibidem. 13
4 Surreptio per ſimplicitatem emanata, & ignorantiam non reddit literas ad lites ipſa iure nullas.conſi. 51.nu. 53. Fallit, quando in di-

Ctis

ctis literis ſi gratiu, & dutur iuriſdictio ad executionem ipſarũ, tunc enim ipſo iure ſunt nullu.nu.34.ibi. 62
4 Surreptio etiam non doloſa, in iſtis gratioſis uitiat.n.35.ibi. eo.
4 Surreptio etiam non doloſa, ratione connexitatis, uitiat reſcriptum ad lites, ſicut uitiat reſcriptum gratia.n.36.ibi. eo.
4 Surreptio in beneficialibus ipſo iure gratiam reddit nullam.conſ.73. numero.20. 101
4 Surreptionis uitio un laborent apoſtolicæ prouiſiones.conſilio. 118. numeru.11. 131
Et quid ſi omnes fecerunt diligentiam.n.13.ibi.
4 Surreptio & abreptio tollitur per reſcriptum geminatum. conſil. 1. num.27.idem quando motu proprio fuit conceſſum.num. 28.ibid.& numero.74. 2
4 Item tollitur ubreptio per clauſulam, non obſtantibus.n.30.ibi.Et an per talem remiſſionem uideatur ſublata pœna applicanda alicui particulari, & quando, & quo caſu.n.31.ibi.cum alijs ſeq.& n.35. 2
1 Surreptio, & obreptio pluru habens capita inducit nullitatem.conſ. 23.nu.52. 52
2 Surreptio & obreptio minimu quoque etiam doloſa uitiat priuilegiũ conſi.4.n.25.Nec diſtinguendum eſt an princeps aliter fuiſſet conceſſurus uel ne.n.26.ibi. 10
4 Surreptiu ut ceſſet, quando ſit facienda mentio de prima inueſtituru. conſ.103.n.14.Et qua taciturnitas reddat gratiam ſurreptitiam.n. 15.ibi.& u.ſeq & n.18. 122
4 Suſcipiens mandatum, ut indicaret occiſori, occidendum exiuiſſe domum qualiter ſit puniendus.conſ.166.n.16.Et an præſtans tale auxilium dicatur præſtitiſſe cauſam mortis neceſſariam.ibi.Et quid de eo, qui ſuſcepit mandatum, ut in certu loco expectaret occiſores, & illis indicaret occidendum, inde non tranſiuiſſe.n.17.ibi. 173
3 Suſpenſiu petitorij ante concluſum in cauſa peti poteſt, & concedi debet etiam inuitu aduerſario.conſi.60.nu.3. 100
3 Suſpenſio, iſta ordum ſemel, ſed etiam ulterius peti poteſt.n.4.ibi. eo.
3 Suſpenſione petitorij petita, aduerſarius non poteſt inſtare, ut ſuper petitorio procedatur.ibi.Et maxime quando ab utraque parte ſunt intentatum poſſeſſorium.nu. 5. ibi. Licet in poſſeſſorio proſequutum ſit etiam petitorium, iſtud tamen non præiudicat petenti ſuſpenſionẽ ipſius, ſi dictæ proſequutioni contradixit & proteſtatus ſuit.numeru. 6.ibidem. eo.
4 Suſpectum redditur inſtrumentum reſpectu loci, & temporis, ſi ſuit celebratum de nocte, & in domo priuati.conſ.77.n.39. 105
2 Suſpectus eſt.qui ultro non citatus ſe offert examini.conſi.83.numero.18. 169
4 Suſpectus & doloſus redditur, qui u uia diuertit .cõſ.156.n.33.163
4 Suſpicio mali inſurgit ex inſuetis.conſ.156.n 33. 162
2 Suſpicio falſitatis quando ceſſat, etiam ſi teſtes non uident teſtatorem deponentes de teſtamento ualidu reddetur depoſitio.conſil. 33. numeru.8. 99
3 Suſpicio falſitatis, an habeatur pro ueritate.conſi.12.nu.16.fol.20. & conſ.88.nu.81. 150
4 Et conſi.12.n.16.fo.26.conſ.151.n.18.fo.155.conſ.158.n.33.fo. 166.& conſ.161.n.34. 169
1 Suſpicio amiſsionis maioris partis bonorum iuſtum metum inducit. cõſil.10.n.28. 22
1 Suſpicio quando agitur de omnibus bonis, ſeu maiori parte ſola, & de per ſe non inducit iuſtum metum.n.58.ibi. 22
3 Suſpicio fugæ probari poteſt per teſtes, & per iuramentum creditoris, quando periculum imminet.conſi.99.n.52.Poſt capturam plenæ, & ſufficientes probationes exiguntur ad iuſtificandum ipſam.nu.33. ibidem. 164
3 Suſpicio fugæ, & quod debitor ſit ſuſpectus, & fugitiuus de iure communi, non probatur per iuramentum.conſ. 101.num.1.Poteſt tamen per ſtatutum induci ut per iuramentum creditoris de tali ſuſpicione concedi poſſit commiſsio capturæ.n.2.ibi.Et licet per ſtatutum iſtud concedatur, tamen poſtmodum iuramentum deferendum eſt creditori a iudice, & non ualet ſi a ſeipſo illud præſtaret.nu.3.ibi. Prout et ſi uirtute ſtatuti ſint ſormiter præſtitum, & concesſa captura, tamen poſtmodum illa iuſtificanda eſt alijs probationibus, quo ceſſante captura redditur nulla.n.4.ibi. 166
3 Suſpicionis cauſa per iuramentum probari poteſt.cõſ.107.n.54.169
3 Suſpicionis cauſa ſuperuenire debet poſt contractum, & probari. nu. 55.ibi.Et quid ſi ab initio creditor ignorabat conditionem debitoris.nu.56.ibi.Ignorantia prædicta, ſeu ſcientia, an præſumatur in dubio.nu.57.ibi. 169
4 Suſpicio hæreſis poteſt oriri ex ſignis leuibus, tamen illa debent plene probari, conſi.2.n.90.& alijs ſeq.Et ſola ſuſpicione non poteſt in iſto crimine condemnari.n.9.ibi.Et licet ex teſtibus ſingularibus poſſit inquiri tamen ex eis non poteſt ad condemnationem procedi.nu.92. ibi.& nu.93.Et reſpectu pœnitentiæ iniungendæ, ut purgetur.conſiderantur.n.93.ibi. 5
4 Suſpicio, de qua in regula cancellariæ, decernente beneficium reſignatum uacare poſt mortem &c.ex quibus proceſſerit, & ex quibus et tollatur.conſ.39.n.17. 45
4 Suſpicio a ueroſimili aliena reijciendu eſt conſi. 57.n. 24. Quod non eſt ueroſimile minus eſt conſiderabile, & circa ueroſimile aliqua adducentur.ibi.52. 62
2 Suſpicio ſola falſitatis inſtrumenti, an habeatur pro concludenti probatione.conſ.28.n.7. 89
2 Suus, dictio, ſeu, ſua, referri poteſt ad perſonam teſtatoris, uel ad perſonam hæredis.conſ.52.n.34.& 28.Et in dubio ad cuius perſonam, ſit referenda.ibi.& n.35.36.37.& 38. 131
2 Suus, dictio ſeu ſermo ad præteritum & ad præſens quando referatur & non ad futura.conſ.50.n.19. 127

De literu, T.

1 TACITE conſeatire quando dicantur filij ut parentes tranſeant ad ſecunda uota.conſ.79.n.84. fo.145
1 Tacitum certum debet attendi.conſ.32.n.39. 84
4 Tacitum habetur pro expreſſo.conſ.72.n.51. 98
1 Taciti, & expreſſi, par uidetur eſſe uirtus.conſ.69.n.11.Sed contra nu.37.& 38. 133
1 Tale quid eſſe, uel pro tali haberi non differt, in his quæ ſunt iuris.cõſil.128.n.17. 127
4 Thamar an fuerit filia Dauid.conſ.68.n.388. 86
4 De Thamar & filijs Iudæ remiſſiue.ibi.n.391. eo.
2 Tantummodo dictio reſtrictiua eſt.conſ.85.n.48. 172
2 Tantummodo dictio poſita in ſtatuto, ſui natura reſtrictiua eſt, comprehendit tamen caſus ſimiles.conſ.85.n.14. 172
1 Taxatio ſex pro centenario uidetur habere aim tranſactionis conſiderato futuro euentu annuæ penſionis.conſi.60.nume.34.Propter retardationem ſolutæ dotis poſſunt peti ſex pro centenario. nume. 35. ibidem. Et maxime ſi regionis conſuetudo iſta permittit.nume.36.ibidem.Vel ſi longo tempore fuit penſio taxata ſoluta.num.37.ibid.Et ſi non ſuit facta taxatio idem erit, ſi quantitas illa poteſt uerificari. nu.38.ibi. 124
4 Taxatio bullu, oſtendit in perſonam cuius gratia uere emanauerit.cõſil.142.n.14. 148
2 Taxatio ſeu moderatio alimentorum facienda eſt ſecundum quantitatem bonorum de quibus poterat conſtituens diſponere.conſi.98.n. 28.Et conſideranda ſunt facultates diſponentis.ibid.nume.29. Item & qualitas perſonæ cui ſunt relictæ.ibidem.nume.30. Item & mores & conſuetudines illius exiſtentes poſt mortem relinquentis. ibidem.nu.32. 198
4 TEMERE agens ad expenſas condemnatur.conſil.23.n.2. 34
4 Tempus quo ad conſiderandum eſt, ut actus geſtus reddatur nullus ex eo, quod dicitur illum qui geſſit non fuiſſe ſanæ mentis.conſil. 15. numero.11. 28
3 Temporis curſu quis præſumitur locupletari.conſ.99.n.52. 164
3 Tempus conceſſum a ſtatuto an intelligatur de utili, uel continuo.cõſil.37.n.16. 57
3 Tempus ſoluendi aliquid ordinatum a teſtatore, incipit, prout teſtator ipſe diſpoſuit, & ſtatuit.conſ.57.n.1. 94
1 Tempus, quo quis fuit exul, & relegatus non computatur in præſcriptione.conſi.104.n. 143. & 144. Et tale impedimentum abſentiæ etiam & carceris illi prodeſt ad hoc.nu.144.ibid.Et datur reſtitutio etiam ſi curreret.ibi.Quando impedimentum non eſt iuſtum quid de iure ciuili & canono.n.145.ibidem.& n.146.Et quid ſi eius culpa proceſſit.ibid. 191
1 Tempus hoſtilitatis & belli non computatur in præſcriptione. numero.147.ibidem.Et quid ſi eo tempore reddebatur ius. numero. 148. ibidem. eo.
1 Temporu autoris exiſtentis in mala fide non coniunguntur.conſ.20. numero.27. 42
1 tempus ab initio eſt utile, poſtmodum autem efficitur continuum.conſil.31.n.29. 79
1 Tempus appellationis non currit ignoranti. conſilio. 47. numero.100. 105
1 Tempus limitatum habetur pro forma quæ ad unguem obſeruanda eſt conſ.91.n.9. 164

1 Tem-

1 Tempus centum annorum continet ſaltum antiquum.conſilio.104. numero.41. 191

1 Tempora autoris coniunguntur ad cauſandã præſcriptionem. num. 91.ibidem. 191

1 Tempora anteceſſoris coniunguntur ad præſcriptionem complendã. conſ.107.n.11. 199

1 Tempus purgandi moram ſolutionis arbitrarium eſt.conſil.108. numero.44. 202

1 Tempus determinatum,& diſtinctum eſt obſeruandum. conſi. 113. numero.30. 213

1 Tempus utile quod dicatur.conſi.124.nu.1. 212

1 Tempus,quanto tempore præſcribatur actioni hypothecariæ intentã da contra tertios,non facta excuſſione.conſ.50.n.2.& 3. Requiritur in præſcriptione actu & titulus & bona fides.ibi.n.5. 110

4 Tempus an ſit modus inducendi obligationem.conſi.7.n.6. 22

4 Tempus currit negligenti prælato,ut collatio ad ſuperiorem deuoluatur.conſ.41.n.10. 53

3 Tempus,quo acquiritur ius prælationis,inſpicitur,in facienda prælatione.conſ.81.n.26. 139

2 Tempus conditi teſtamenti,uel tempus purificatæ conditionis qualiter conſiderandum ueniat.conſ.78.n.30. 162

4 Tempus concluſionis contractus,& ipſa concluſio attendi debet. cõſil.162.n.22.Et non ea quæ per partes dicuntur, ante, ſeu poſt.nu. 23.ibi. 169

1 Temporis curſu perit inſtantia.conſi.96.num.24.Pereunt etiam & acta ordinaria,ita ut ſuper illis non poſſit ſententia ferri. nume. 25. ibidem. 171

1 Tempus quod conſideretur,ut intereſſe dicatur.conſilio. 37. numero.20. 93

1 Tempus quando a ſtatuto iudici ſtatuitur ad cauſam finiendam,eo decurſo poterit adhuc cauſa terminari.conſ.68.n.9. 132

4 Tempus ad inquirendum limitatum a ſtatuto currit a die commiſſi delicti non a die ſcientiæ.conſ.169.n.9.& ſeq. 175

2 Tempus mortis teſtatoris cõſideratur quo ad æſtimationem legitimæ debitæ iure naturæ,& iure inſtitutionis.conſ.45.nu.34. 121

4 Tenentes rem eccleſiæ, quot modis & tit. præſumuntur illam conſil. 23.nu.1.Et an iure emphyteutico præſumatur tenere, ſi longo tempore poſſiderunt.ibidem. 35

1 Tenor inueſtituræ,debet attẽdi,qui derogat cuicumque naturæ feudorum.conſilio.1.nu.1.fo.2.conſilio.2.nume.15.fo. 9. conſilio. 3.numero.14.fo.12.conſ.4.nu.6.fol.14.conſ.9.n.19.fo.21.& conſ.13.numero.13. 32

4 Et conſ.16.nu.1. 29

1 Tenor libelli eſt conſiderandus.conſ.15.n.78. 33

4 Tenor in feudalibus potiſſimum attendi debet. conſilio. 72. numero.2. 98

2 Tenor priuilegij,& poteſtas data attenduntur.conſ.4.n.6 9

2 Tenor priuilegij conceſſi comiti pala.attendi debet.conſilio.9. numero.84. 19

4 Terræ appellatione,quid ueniat.conſ.4.nu 15. 13

1 Terminus datus poteſt reuocari.conſ.79.n.15. 145

4 Terminus præfixus a teſtatore æquiparatur ut non currat ignoranti conſi.45.n.18.Idem in termino ſtatuto a iudice ſeu arbitro ad ſoluẽdum.n.29.ibi. 56

4 Terminus & dies datus per regulam prouiſis ex uacatione per reſignationem,an incipiat a die datæ ſupplicationis, uel a die conſenſus præſtiti.conſi.145.n.1. 148

2 Terminus maſculis,non conuenit fœminis.conſ.39.n.3. 111

2 Terminus proſapiæ,capitur pro familia,& agnatione.conſilio.51.nu numero.11. 128

2 Terminus familia continet omnes procedentes ex maſculis,& ex eodem ſanguine.n.12.ibi. eo.

4 Termino pendente ad publicandum,minus prærogatiuatus acceptat, ſecundo idem facit magis prærogatiuatus,& tertius obtinet nouam prouiſionem.conſ.118.nu.24.Et quid ſi ante nouam prouiſionẽ fuiſſet unus alius apoſtolicus.n.25.ibi.& num.16.Quid ſi minus prærogatiuatus acceptauit,& fuit prouiſus & moritur.nu.28.ibidem. Et quid ſi minor acceptauit poſt acceptationem maioris.nu.29.ibidem. & nu.30. 132

2 Terminus,ſuos filios,ſeu heredes,ad quos referatur,an teſtatoris,uel grauati.conſ.89.n.41. 181

3 Terminus ſtatutus ad probandum,ſi ultima dies illius fuit feriata,in illa nihil agi poteſt.conſ.107 n.91. 170

3 Terminus continuus reputatur.n.95.ibi. eo.

3 Tertius poteſt comparere ad impediendam executionem ſententiæ.cõſil.107.n.122.Poteſt etiam appellare pro ſuo intereſſe, & nihil debet inconari.n.123. 170

2 Teſtator quod expreſſiſſet ſi fuiſſet interrogatus,haberi debet pro expreſſo.conſ.41.nu.11.fo.113.co ſ.73 nu.26 fo.135.conſ.75.num. 37.fo.157.conſ.77.nume.14 fo.161.conſ.79.nume.26.fo.163.& conſ.99.nu.17. 199

3 Et conſ.1.nu.41. 2

2 Teſtator ſubſtituens ultimo morienti uidetur inter illos inſtitutos induxiſſe reciprocam ſubſtitutionem.conſ.41.nu.69. 113

2 Teſtator uocans maſculos uidetur conſideraſſe cõſeruationem bonorum in familia & agnatione.conſ.42.nu.10. 115

2 Teſtator inſtituens plures heredes, & uolens bona ſua deuenire ad alium,ſi omnes illi decederent ſine liberis uidetur illos inſtitutos inuicem ſubſtituiſſe ad excluſionem illius ſubſtit.10.ibi. eo.

2 Teſtator legans partem rei communis,& in portionem ſuam computatur,& reliqua pars applicatur cohæredi, & non uenit diuidenda. conſi.44.nu.45. 120

2 Teſtator pater diſponere non poteſt,quod fructus cõputentur in quartum trebellianicam,filij primi gradus.conſ.47.n.16. 124

2 Teſtator priuando filias a fortiori uidetur priuare neptes.conſ.48.numero.17. 125

2 Teſtator relinquens cuilibet fratrum minorum cappam, & priori bibliam prior an conſequi debeat utrunque legatum.conſilio. 9.numero.47. 126

2 Teſtator uocans quoſcunque de familia,& proſapia ipſius, quos uidentur uocare.conſ.52.nu.3. 129

2 Teſtator uocans maſculos,& fœminas uidetur uocaſſe primo maſculos,& in illorum defectum fœminas.n.17.ibi.& n.19.& 20. eo.

2 Teſtator quod uoluerit præferre extraneos ſuæ familiæ,& conſanguineis,ueroſimile non eſt.n.21.ibi.& n.10.& 22. eo.

2 Teſtator relinquens bona alicui,& poſt eius mortem ad eius heredes,& ſucceſſores,cuius heredibus,& ſucceſſoribus debeantur. nu. 36.ibidem. 119

2 Teſtator ſoluens filiæ dotem illi legatam,an cõputetur in legato dos prædicta.conſ.6.nu.27.28.& 29. 141

2 Teſtator ſoluens legatum,in quo uidentur diſceſſiſſe a legato.nu.41. fo.159.ibid. eo.

2 Teſtator uidetur in eadem uoluntate perſeueraſſe ſi uiuens illam potuit mutare.nu.43.ibi. eo.

2 Teſtator ex cauſa præſumitur non mutaſſe uoluntatem quam poterat mutare.nu.44.ibi. eo.

2 Teſtator legans aliquid in codicillis nõ uidetur receſſiſſe a priori uoluntate poſita in priori ſuo teſtamento.n.48.ibi.

2 Teſtator relinquens uxorem dominam & uſufructuariam in uita tãtum,& poſt eius mortem inſtituens alium,uxor in uita erit heres.et poſt mortem per fideicommiſſum,hereditas uenit reſtituenda alteri inſtituto.conſ.69.nu.11. 150

2 Teſtator inſtituens filium naſciturum,& ſubſtituens alium ſi filius in pupillari ætate deceſſerit,locum etiam habet ſi filius non naſcatur. conſ.70.nu.19. 152

2 Teſtator non uidetur incontinenti ſe uoluiſſe corrigere.conſi.91. numero.47. 184

2 Teſtator a contrarietate ſaluandus eſt per uiam diſtinctionis. n.38. ibidem. eo.

2 Teſtatoris menti inſeruiendum eſt,impropriando,& uerba,& dictiones.nu.40.ibi. eo.

3 Teſtatoris uoluntati quando contrauentum eſt,ad eius bona ueniant illi,qui eo caſu ſunt uocati.conſ.22.nu.73. 34

4 Teſtator in eodem teſtamento poteſt adimere uni hereditatem, & illum priuare ad commodum alterius obſeruantis præceptum ſuum.cõſil.26.nu.15. 37

4 Teſtator poteſt quem priuare hereditate directo uel per fideicommiſſum transferendo in alium,caſu quo ei non obediatur.nu.16.ibi. eo.

4 Teſtatoris mens declaranda poteſt uni commiti.nu.30.ibid. Et ſi de mente teſtatoris non conſtat.conſiderandi ſunt conſanguinei teſtatoris.nu.3.ibid.& nu.33. eo.

2 Teſtator quid ſi dixit totam hereditatem reſtituendam,& quod trebellianicam imputet in legitima. conſ.17.nu.24.Et quid quando duæ quartæ ueniunt detrahendæ.n.25.ibi. 49

2 Teſtator uocans liberos ſubſtitutorum intelligitur uocaſſe eos remanentes ex ſubſtitutis præmortuis,eſto quod illud non expreſſerit.cõſ. 38.nu.8. 109

2 Teſtator uocans liberos præmortuorum quo ordine dicatur illos uocaſſe.nu.9.ibi.Et ita uocati an inſimul ſuccedant cum patruo.n. 10. fo.122.ibi. eo.

2 *Teſtator uocans plures ordine ſucceſſiuo, quos prius uideatur uocaſſe nu.17.ibid.* fo.eo.

2 *Teſtator uocans deſcendentes in ſtirpes, non uidetur conſiderare prærogatiuam gradus.conſ.40.n.7.* 111

2 *Teſtator uocans ad fideicommiſſum deſcendentes nomine collectiuo, uidetur eos gradatim,& ordine ſucceſſiuo uocare, ita ut proximior præferratur alijs nu.10.ibi.* eod.

2 *Teſtator limitare poteſt ſucceſſionem fideicommiſſi per eum relicti.n.20.ibidem.* eo.

2 *Teſtator affectionem habere dicitur ad proximiores. numero. 27. ibidem.* eo.

2 *Teſtator uocans deſcendentes ordine ſucceſſiuo uidetur uocaſſe proximiores.nu.32.ibi.* eo.

2 *Teſtatoris uoluntas interpretanda eſt, ut reddatur conformis diſpoſitioni iuris communis.nu.34.ibi.* eo.

2 *Teſtator inſtituto filio, ſi illi ſubſtituit per illa uerba, talem filio meo ſubſtituo quam ſubſtitutionem uideatur ille feciſſe. conſilio. 41. numero.7.* 113

2 *Teſtator inſtituens filios,& ipſorum filias,& deſcendentes uocaſſe uidetur nepotes gradatim & ordine ſucceſſiuo. numero. 20. ibidem.* 113

2 *Teſtator in ſubſtitutione reciproca, adijciens plura tempora, uidetur induxiſſe fideicommiſſum.nu.31.ibi.* 113

2 *Teſtator prohibens alienationem bonorum, an uideatur fideicommiſſum inducere.n.40.ibi.& n.42.46.& 64.* 113

2 *Teſtator ſi noluit bona eſſe ſub fideicõmiſſo, an noluerit inducere ſubſtitutionem fideicommiſſariam.nu.13.ibi.& nu.14. Et quid ſi utroq; caſu uiget eadem ratio nedum in prauis iuueſt iuris alienantibus, ſed etiam in alijs ſi.nu.15.ibi.& n.16.* 113

2 *Teſtator ſi degreſſus eſt ad plures gradus ſubſtitutionum, poſiti in conditione, an uideantur poſiti diſpoſitiue, ita quod potuerint grauari,& ita limitetur concluſio glo.in d.l. Lucius.conſil.87.nume.34. & ita. numero.35.* 177

2 *Teſtator uocans extraneos, a fortiori uidetur uocaſſe deſcẽdentes ex ſuis.nu.16.ibi.* eo.

2 *Teſtatoris uoluntas potiſſimum attenditur.conſil. 88.numero.1. Maxime in fideicommiſſis.nu.2.ibid. Et nondum expreſſa, ſed etiam tacita,& coniecturis collecta.nu.3.ibi.& n.6.& 16.fo.179.& conſ. 90.n.10.11.& 12.* 182

2 *Teſtator uolens conſequens, uelle uidetur antecedens neceſſarium ad illud.n.15.* 182

2 *Teſtatoris uoluntas apparere debet diſpoſitiue, non præſumptiue tantum.conſ.89.nu.10.* 181

2 *Teſtator inſtituens filiam particularem hæredem & maſculum uniuerſaliter, id feciſſe uidetur cauſa conſeruandæ agnationis familiæ.n.2.ibidem.* eod.

2 *Teſtator in dubio præſumitur uelle ſe reddere conformem cum diſpoſitione iuris communis.nu.26.ibi.* eo.

2 *Teſtator uocans fœminas poſt maſculos, id feciſſe uidetur ut eius bona conſeruentur in agnatione per maſculos tranſuerſales excluſis fœminis.nu.23.ibi.* eo.

2 *Teſtatoris uerba nõ debent cenſeri appoſita ludibrio, & fruſtratoriè. nu.33.ibi.* eo.

2 *Teſtator uocans proximiores, uidetur eos uocaſſe gradatim, & ſecũdum gradus prærogatiuam.nu.48.ibi.* eo.

2 *Teſtator quando uult ſibi ſuccedi in ſtirpes, non dicitur conſideraſſe gradus prærogatiuam conſ.91.nu.23.& 24.* eo.

2 *Teſtator ſeipſum gloſans, excludit omnem aliam interpretationem,& gloſationem.nu.27.ibi.* eo.

3 *Teſtatorem poſſe legare rem hæredis, qualiter procedat.conſi.33.numero.99.* 51

2 *Teſtator uolens bona perpetuo ſubiacere fideicommiſſo, ſubſtitutionẽ fideicommiſſariam induxiſſe uidetur.n.9.ibi.* eo.

2 *Teſtator ſecundus declarans uoluntatem primi teſtatoris magnam præſumptionem inducit ad diſpoſita per eum, ſi in aliquo ſunt dubia. nu.56.ibi. Eo magis, cum iſtud declaratum fuerit per alios ſubſequentes hæredes.nu.57.ib.* eo.

2 *Teſtator diſponere poteſt, ut quod ſui natura nõ eſt tranſmiſſibile tranſmittatur,& econtra.conſ.77.n.9.* 161

2 *Teſtator quod non expreſſit, uoluiſſe dicitur.n.5.ibi.* eod.

2 *Teſtator quando uocauit natos,& naſcituros uidetur ad omnes habuiſſe equalem affectionem,& non magis ad unum quam ad alium. conſ.78.n.9.* 162

2 *Teſtator diſponendo uidetur ſe reddere conformem cum diſpoſitione ſtatutaria.nu.19.ibi.& n.25.* eo.

2 *Teſtator quando,& quo caſu uideatur ſe reddere conformem cũ diſpoſitione iuris communis, uel cum diſpoſitione ſtatutaria.nume.25. ibidem.* eo.

2 *Teſtatoris mens colligitur ex dilectione & affectione quam habet erga per eum honoratus.conſ.79.nu.14.* 163

2 *Teſtator legans uxori mobilia & inſtituens ipſam hæredem in alijs, uidetur ſeparaſſe dicta mobilia a reliquis bonis.n.20.ibi.* eo.

2 *Teſtator, quod non expreſſit,& noluiſſe dicitur.conſ.80.n.30.* 165

2 *Teſtator uidetur cogitare,& uelle, illud, quod diſponit lex.num. 38. ibidem.* eo.

2 *Teſtator in dubio uidetur minus uoluiſſe grauare hæredem, quã fieri poſſet.nu.43.ibi.* eo.

2 *Teſtator inſtituens filios ſuos,& eorum hæredes, an & omnes inſimul admittantur, uel ordine ſucceſſiuo.conſ.82.nu.9. Et talis ſubſtitutio dicatur fideicommiſſaria.nu.11.ibi. Et an tales hæredes ita uocati admittantur per uulgarem tantum ex capite impotentiæ, uel ex capite uoluntatis, uel ex fideicommiſſaria.numero. 10. ibidem. & numero.11.* 168

1 *Teſtator quod non expreſſit uoluiſſe dicitur. conſilio. 21. numero.13.* 45

2 *Teſtator uidetur ſe reddere conformem cum diſpoſitione ſtatutaria. conſi.22.nu.56.* 67

2 *Teſtator non poteſt ſibi legem imponere per quam tollatur libera facultas teſtandi.conſi.24.nu.27.* 72

3 *Teſtator illam charitatem & dilectionem uidetur habere erga nepotẽ ex filio, quam habuit in filio & erga ſuam poſteritatem.conſi.41.numero.68. Et in portione relicta patri filia dicitur plus dilecta quam ſubſtitutus.nu.69.ibid.& num.42. Et filia teſtatoris inſtituta & ſubſtituta una cum maſculis dicitur plus dilecta.num.70.ibid.& numero.71.* 63

3 *Teſtatorem noluiſſe in ſcriptis teſtari,& non nuncupatiue, ex quibus colligatur.conſ.46.nu.1.* 71

3 *Teſtator poteſt facere non tranſmiſſibile,& econtrario.conſ.30.nu. 15. Et poteſt inducere, ut fideicõmiſſum conditionale tranſmittatur. nu.16.ibi. Et ſatis eſt circa iſtud coniecturatam mentem apparere.n. 17.ibi.& nu.18. Et coniectura capitur ſi teſtator conſiderauit maſculinitatem.n.19.ibi.& n.38.& 39.* 49

3 *Teſtator in dubio legando rem, uidetur legare ius, quod habet in illa. conſ.58.nu.50.* 95

2 *Teſtator legans alicui uſumfructum alicuius fundi, & prohibens legatarium illum uendere, an & quando cenſeatur legare proprietatẽ illius.conſ.71.nu.1.& ſeq.* 153

2 *Teſtator poteſt apponere pœnam in caſu cõtrauentionis facta per hæredem, ſeu alium grauatum per ipſum teſtatorem.numero.10. & 9. ibidem.* eo.

2 *Teſtator poteſt inducere fideicommiſſum per uerb.peto.conſi.72.numero.5.* 153

2 *Teſtator ſubſtituens ſibi hæredes, uidetur uoluiſſe facere fideicommiſſum, reſtringendo ſubſtitutionem ad eius bona. conſilio. 73. numero.10.* 155

2 *Teſtatoris uoluntas principaliter debet attendi.nu.14.ibi.* eo.

2 *Teſtator ſubſtituens ſibi,& in eius bona, an & quando uideatur ſubſtituere pupillariter, uel per fideicommiſſum.nu.19.ibi.* eo.

2 *Teſtatori ſucceditur per fideicommiſſum.nu.19.ibi.* eo.

2 *Teſtator apponens conditionem, ſi ſine filijs moriatur, præſumitur uoluiſſe ſubſtituere poſt pubertatem & non ante.nu.23.ibi.* eo.

2 *Teſtatoris uoluntas talis eſſe præſumitur, qualis eſſe debet de iure.nume.40.ibi.* eo.

2 *Teſtatori facienti fideicommiſſum,& non grauato ſucceditur per illud conſ.36.nu.1.* 104

1 *Teſtator diſponendo de bonis non uidetur diſponere de his quæ ſunt ſubiecta fideicommiſſo.conſ.7.nu.9.* 18

1 *Teſtator poteſt grauare hæredem in re illius propria.n.10.ibi.* eo.

1 *Teſtator poteſt rem alienam legare.nu.11.ibid. Quod intellige, ut & nu.34.& 12.ibid.* eo.

1 *Teſtator in dubio debet ſe conformem reddere cum diſpoſitione iuris communis.conſ.129.nu.15.* 228

4 *Teſtatoris mens in ultimis uoluntatibus potiſſimum attendenda eſt & ſecundum eam eſt iudicandum conſ.71.nu.1.* 97

4 *Quod nedum procedit in ultima uoluntate expreſſa, uerum & in tacita.nu.2.ibi.* 97

4 *Teſtatoris mens potius in ultimis uoluntatibus quam uerba eſt attendenda.nu.3.ibi.* eo.

4 *Et ſatis eſt quod talis uoluntas colligatur ex uerbis per teſtatorem expreſſis.nu.4.ibi.* eo.

2 Teſtator prohibens alienationem, comprehendit omnem ſaltam tam inter uiuos quam in ultima uoluntate. conſi. 12. nu. 151. 29

2 Teſtatoris uoluntas eſt obſeruanda cum pro lege habetur. num. 152. ibi. fo. eo. conſ. 73. nu. 14. fo. 155. conſi. 75. num. 1. fa. 157. conſ. 81. nume. 1. fol. 166. conſi. 90. num. 2. fol. 182. conſi. 91. num. 60. fo. 18. 187 & conſi. 92. nu. 70. 61

4 Et conſi. 50. nu. 14.

2 Teſtatoris uoluntas non debet etiam per principem ſubuerti ſecundum aliquos. conſ. 12. nu. 153. 29

2 Teſtator diſponendo poſt mortem filiorum intelligitur ſubſtituiſſe filios cuiuslibet in parte ad quam pater ſeu mater fuit uocatus: nec filij nuius cenſentur ſubſtituti patruo, ſeu matertera. conſilio. 18. nu. 61. 86. & 87. 52

2 Et filij iſtorum uocati poſt mortem compendioſè dicuntur ſubſtituti. ibidem. 52

2 Teſtator in eodem teſtamento poteſt priuare haredem & uocare aliũ ad hareditatem in pœnam priuationis, & facere tranſlationem illius. conſi. 15. num. 131. Et iſtud poteſt facere directo & per fideicommiſſum. nu. 135. ibi. 55

2 Teſtator diſponens aliquid fieri addens aliud additum illud ut pœna habetur. nu. 138. ibi. eod.

2 Teſtator quod uoluerit aliquid induci pro forma colligi poteſt ex cõiecturis & uerbis. conſi. 19. nu. 24. ibi. 54

2 Teſtatoris diſpoſitio declaratur ex cauſa, & ratione. nu. 162. Et ne inducatur aliquod abſurdum. nu. 169. ibi. 55

3 Teſtator grauans onere non alienandi filios proprios quemadmodũ uidetur etiam grauaſſe filios filiorum, ita in caſu ſecute alienationis, uocaſſe uidetur nedum filios, ſed etiam nepotes & deſcendentes ipſorum non alienantes. conſ. 17. nu. 8. Maximè quando apparet de mente teſtatoris, & eadem urget ratio, nu. 9. ibi. 25

2 Teſtator prohibens alienationem uſque ad certam atatem, an poſt illam uideatur eſſe permiſſa. conſi. 25. nu. 13. 78

2 Teſtatoris uerba nihil ualent in praiudicium illorum quos grauare non poterat. conſ. 26. nu. 72. 81

2 Teſtator in manu notarij poteſt dare ſcripturam alterius manu ſcriptam, & rogare notarium quod eam legat coram teſtibus & ſecundum eam, & tenorem in ea deſcriptum inſtrumentum conficiat. conſil. 28. num. 32. 89

2 Teſtatoris mens in fideicommiſſis principaliter attenditur. conſil. 30. numero. 51. 94

2 Teſtator uocans proximiores ad fideicommiſſum uidetur illos gradatim uocaſſe & ſalua gradus prarogatiua. nu. 57. ibi. eo.

2 Teſtator uocans aliquos ſub illa clauſula, ſalua gradus prarogatiua, uidetur uocaſſe proximiores, ita ut filij fratrum non ueniãt una cum patruo. nu. 58. ibi. eo.

2 Teſtator transgrediens ad plures gradus ſubſtitutionum, uidetur omnes illos honoraſſe, & ſucceſſiue grauaſſe. conſil. 31. num. 42. plenius. nu. 29. 96

2 Teſtator inſtituens heredes equaliter, & demum inter eos faciens diſtributionem bonorum inequaliter obſeruanda eſt talis diſtributio habens uim pralegatorum. conſi. 34. nume. 17. Idem ſi talis diſtributio fieret in codicillis poſt teſtamentũ coram duobus ſeu tribus teſtibus conſi. eodem. nu. 18. ibidem. 101.

2 Teſtator per codicillos, non uidetur receſſiſſe a teſtamento, ſed ſolũ nouiter prouidiſſe nullis diſpoſitis in codicillis. nu. 49. ibi. fo. eo.

2 Teſtator grauatus fideicommiſſo poteſt inter filios diuidere bona ſubiecta fideicommiſſo, ſi ipſe habeat alia bona, & inſtituit dictos filios heredes, & ipſi adiuerunt eius hareditatem. nu. 60 ibid. fo. eo.

2 Teſtator quid ſequendum, ſi uoluit ſuam ultimam uoluntatẽ & alia reddi ad conſilium ſapientis. conſ. 54. nu. 8. 132

2 Teſtatoris uoluntas exprimenda eſt & de ea conſtare debet. cõſi. 37 nume. 65. 107

2 Teſtator limitans ſucceſſionem in certis perſonis ad eam non poſſunt uenire alia perſona non uocata, & exiſtentes extra limitationem. nu. 67. ibidem. fo. eo.

2 Teſtator quod non diſpoſuit, diſpoſuiſſe uidetur. conſilio 87. nu. 9. & 28. 177

3 Teſtator excludens filios ea ratione uidetur motus, qua ſtatutũ cõſi. 41. nu. 18. ſed contra infra. 62

3 Teſtator nõ poteſt prohibere detractionem legitima, & ipſius alienationem. conſi. 43. nu. 19. 66

3 Et quid ſi facta eſt minori & ad tempus, & tẽdit ad cõmodum filij. nu. 20. ibidem. 66

3 Et reijcitur quo ad legitimam prohibitio alienandi. nu. 21. ibi. 66

Teſtator ſi omnia bona ſua diſtribuit, & demum fecit fideicommiſſum, illud erit uniuerſale. nu. 60. ibi. 67

3 Teſtator in dubio præſumitur minus grauare haredẽ. cõſ. 86. n. 5. 145

3 Teſtator poteſt eligere perſonam, cui debeantur pecunia relicta pro anima & pro cauſa pia arbitrio ipſius. conſ. 89. nu. 46. Et eligi poteſt perſona conſanguinea, & affinis. num. 47. ibi. & nu. 48. Quando perſona eligenda non ſunt nominata a diſponente. ibi. 152

3 Teſtator quando ſeipſum gloſat, neceſſaria minime eſt alia interpretatio & gloſatio. conſ. 54. nu. 48. 89

3 Teſtator ſi emit fructus alicui prædij, per aliquot annos, & moritur grauando haredem reſtituere ſuam hareditatem alijs, qui percepit dictos fructus poſt mortem teſtatoris, an hæres grauatus teneatur fideicommiſſarijs aliquid reſtituere. conſ. 55. nu. 29. 91

3 Teſtator quando ad fideicommiſſum uocat ſuperuenientem, & inſtitutis per eum, ſi nullus eorum ſuperuixit fideicommiſſum expirat, nec ueniunt filij pramortuorum. conſ. 63. nu. 4. 103

3 Teſtator uolens bona ſua in familia conſeruari, uidetur ad illa uocaſſe proximiores. conſ. 66. nu. 46. 106

3 Teſtator inſtituens filias particulares haredes, & in reſiduo maſculos uidetur conſideraſſe maſculinitatem & conſeruationem bonorũ in agnatione & familia. nu. 49. ibi. eo.

3 Teſtator ſubſtituens haredi aliquas perſonas & demum prohibens haredem alienare bona hareditaria, & in caſu alienationis, uocans in continenti aliquam eccleſiam, caſu in quo alienatiare, eccleſia uocata excludat ſubſtitutos, harede mortuo relictis perſonis ſubſtitutis per totum. conſi. 70. nu. 3. Et quid ſi teſtator ante prohibitionem alienationis appoſuit illam clauſulam, ſaluis primo omnibus permiſſis, fere per totum. ibi. 123

3 Teſtator uocans deſcendentes, ex inſtituto, uidetur illos uocare propter affectionem quam habet ad inſtitutum nume. 14. ibid. Maxime quando uocauit deſcendentes ex eo. conſi. ea. ibi. eo.

3 Teſtator exprimẽda qualitatem maſculinitatis, id uidetur facere ut bona eius conſeruentur in familia. conſi. 72. nu. 23. 126

3 Et idem præſumitur quando filias ab uniuerſali hareditate excluſit. nu. 24. ibi. & nu. 38. 126

3 Teſtator progrediens ad plures gradus ſubſtitutionum uidetur tacite fideicommiſſum inducere, nu. 29. ibi. ſed contrarium habetur. numero. 34. eo.

3 Teſtator quando ſeipſum declarat, ceſſat interpretatio, & gloſatio legis. conſi. 74. nu. 16. 130

3 Teſtator præſumitur ſe reddere conformem cum diſpoſitione iuris cõmunis. conſi. 74. nu. 69. 130

2 Teſtator non uidetur apponere illam conditionem ſi ſine filijs deceſſerit, & ceſſat diſpoſitio. d. l. cum auus. quando conditio poteſt uerificari in uita grauati. conſ. 19. num. 96. Nec etiam. d. lex locum haberet, quando pure fideicommiſſum deberetur in uita grauati. numero 97. ibidem. Nec etiam habet locum quando teſtator non cogitauit de liberis, & nepotibus. numero. 99. ibid. Nec quando teſtator in alijs ſubſtitutionibus expreſſe appoſuit illam conditionem, ſi ſine liberis &c. nu. 98. ibi. 55

2 Teſtatori licitum eſt apponere quas conditiones uult. nu. 246. ibi. 55

3 Teſtator quando uoluit bona deuenire ad ſuperſtites, ſeu ſuperuenientes uidetur ad fideicommiſſum alios uocaſſe. conſ. 5. nu. 34. 11

3 Teſtator in codicillis poteſt reuocare clauſulas derogatorias appoſitas in teſtamento. conſ. 10. nu. 27. 17

3 Teſtator prohibere poteſt alienationem bonorum, & excludere contra facientes ab eius hareditate. conſ. 27. nu. 6. 44

3 Teſtator quando uocat filios, uel filios eorum ſtantibus filijs, alij excluduntur. conſi. 21. nu. 12. 32

2 Teſtator generaliter diſponendo, non uidetur diſponere de rebus prohibitis per eum alienari. conſ. 98. nu. 14. 198

3 Teſtator uolens bona ſua in infinitum remanere in domo fœminas excluſiſſe uidetur. conſ. 22. nu. 40. 34

3 Teſtator committens electionem fieri poſt mortem commiſſarij talis commiſſarius cogi non poteſt illam facere. conſ. 23. nu. 17. Idem ſi teſtator dixit, commiſſarium poſſe quandoque eligere. numero. 18. ibidem. 36

3 Teſtator mandans diſpoſitionem & uoluntatem ſuam reduci in ſcripturam uoluntas teſtatoris ſtat in ſuſpenſo quouſque ſcriptura conficiatur, & ſi interim moritur, eius diſpoſitio redditur nulla etiam ad pias cauſas. conſ. 24. nu. 11. 37

3 Teſtator diſponens poſt mortem ſuam, bona uenire ad monaſterium nihil agit. nu. 12. ibi. e. d.

2 Teſtator non præſumitur ſibijpſi contrarius. conſ. 25. nu. 39. 78

2 Teſtator uolens hareditatem ſuam non eſſe obligatam fideicommiſſo qualiter dicta uerba ſint interpretanda. nu. 39. ib. eo.

• P 3 Teſtat. r

3 Teſtator non dicitur uelle, quod non expreſſit, conſilio 39. numeru. 3. 61

3 Teſtator quando priuat nominatos hæreditate uidetur ipſos honoraſſe, & uocaſſe. conſi. 52. Et quid quando inter eos facta eſt reciproca ſubſtitutio. nu. 111. ibi. 83

2 Teſtatoris præceptum honeſtum, & ſeruandum & adimplendum eſt. conſi. 91. nu. 54. 184

2 Teſtator in eodem teſtamento poteſt adimere hæreditatem illi cui dedit, & apponere pœnam priuationis propter inobedientiam. num. 61. ibi. & nu. 62. eod.

2 Teſtator conſiderans maſculinitatem & familiam, hac de cauſa uidetur fideicommiſſum feciſſe. conſ. 92. nu. 41. 187

2 Teſtator progreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum uidetur ſucceſſiue omnes grauaſſe. nu. 54. ibi. Et inter ipſos deſcendẽtes reciprocam ſubſtitutionem uidetur feciſſe. nu. 56. ibi. eod.

2 Teſtator uocans fratrem ſuum deficientibus filijs teſtatoris inſtitutis uidetur uocaſſe nedum fratrem ſed etiam filios ipſius & deſcendentes. nu. 57. ibi. eod.

2 Teſtator uocans aliquos in ſtirpes non uidetur eos uocaſſe ſecundum gradus prærogatiuam, ſed per fideicõmiſſum caſu quo ſuccederet eius ſubſtitutionis in ſtirpes. nu. 57. ibi. nu. 59. eo.

2 Teſtator uocans deſcendentes, quo ordine cenſeatur illos uocaſſe. nume. 53. ibi. 187

2 Teſtator uocans aliquos in ſtirpes, & non in capita, uidetur filios etiam præmortuorum uocaſſe. numero. 68. ibidem. Ita quòd filij ſubintrant locum patris, & ſuccedunt una cum patruis. numero. 59. ibi. 187

2 Teſtator ſaluandus eſt a contrarietate. conſ. 93. nu. 12. 189

2 Teſtator diſponens quod bona ſua ſuccedant de antiquiore in antiquius fideicommiſſum perpetuo & gradatim induxiſſe uidetur. nu. 21. ibidem. eod.

2 Teſtator grauatus filium a fortiori uidetur grauaſſe nepotem. conſil. 64. num 7. & 10. 145

2 Teſtator relinquens uxorem dominam, madonam, & uſufructuariam omnium bonorum quid conſequi debeat uirtute dicti legati. conſil. 94. nu. 10. & alijs pluribus ſeq. 191

2 Teſtator relinquens uxorem uſufructuariam in uita ſua & poſt eius mortem relinquens alios hæredes an tales cenſeantur eſſe pure inſtituti. conſi. 97. nu. 6. Et quid ſi uxor fuit relicta uſufructuaria quouſque uiueret, & poſt eius mortem fuere alij inſtituti hæredes. num. 7. ibidem. 197

2 Teſtator ſi uoluit uxorem non moleſtari, nec ratiocinari, quid uidetur illi reliquiſſe. nu. 56. ibidem. Et quid ſi teſtator dedit illi poteſtatem diſponendi. nu. 17. ibi. Et quid ſi teſtator ordinauit diſpoſita per eum debere obſeruari. nu. 18. ibid. eod.

3 Teſtator conſiderans maſculinitatem, non ob aliud id conſideraſſe cenſetur niſi ut eius bona conſeruarentur in familia, & agnatione. conſi. 1. nu. 25. 2

3 Teſtator excludens fœminas & uocans maſculos, id feciſſe uidetur ut eius bona perpetuo in familia conſeruarentur. nu. 58. ibi. 2

3 Teſtator quod expreſſe diſpoſuit, gloſari, & aliter interpretari non debet nu. 29. ibi. 2

3 Teſtator imponens hæreditati ſuæ onus reale, grauaſſe uidetur omnes ad quos ſua hæreditas peruenniſſet. nu. 42. ibi. 2

3 Teſtator diſponens filiam maritari uni ex familia conqueri non poteſt ſi uni maritata eſt. conſ. 1. nu. 58. Dummodo ſit de familia ipſius teſtatoris, & deſcendente ab ipſo, & non de ulla tranſuerſali. nu. 59. ibidem. 2

3 Teſtator excludens filias, uidetur excluſiſſe hæredem ab omni remedio inſtituendi filias fœminas. conſ. eo. nu. 61. ibi. 2

3 Teſtatoris præceptum plenum & cum cauſa ualidum eſt, nume. 64. ibidem. 2

3 Teſtator rebus ſuis legem apponere poteſt. conſ. 1. nu. 70. 2

3 Teſtator in ſuis codicillis poteſt adimere hæreditatem alicui relictam in teſtamento, & illam alteri applicare. nu. 72. ibi. 2

3 Teſtator poteſt priuare quem hæreditate ſi ſibi non obediatur. num. 74. ibidem. 2

3 Teſtator poteſt proprias res hæredis legare, & per fideicommiſſum relinquere. conſ. 2. nu. 32. 6

3 Teſtator poteſt bona hæredis ſui adeuntis hæreditatem ſimpliciter obligare, etiam ſi aliunde ad hæredem peruenniſſent. numero. 35. ibidem. eod.

3 Teſtator poteſt in re propria hæredis grauamen apponere. numer. 36. ibidem. 6

3 Teſtator poteſt apponere grauamen ſuper re, quæ reperitur hæredis, titulo inſtitutionis & ultimæ uoluntatis. nu. 37. ibi. 6

3 Teſtator poteſt imponere fideicommiſſum, ſuper re per ipſum prius donata hæredi. num. 46. ibi. 6

3 Teſtatoris aſſertioni, an & quando ſit ſtandum. conſi. eodem. num. 77. ibidem. 6

3 Teſtator præſumendus eſt, ut minus uoluerit grauare hæredem. conſ. 13. numero. 8. Maxime quando hæreditas non eſt ampla. conſilio. eodem. num. 8. ibi. 22

3 Teſtator tranſgrediens ad plures gradus non propterea uidetur induxiſſe grauamen illis in conditione tantum poſitis. conſi. 14. numero. 24. & 25. 22

3 Teſtator prohibere poteſt alienationem bonorum, & excludere cõtrafacientes ab eius hæreditate. conſ. 17. nu. 6. 25

3 Teſtator priuans alienantes ſua hæreditate non ob aliam cauſam id feciſſe uidetur niſi ut eius bona conſeruentur in eius deſcendẽtes maſculos eius uoluntatem adimplentes. nu. 10. ibi. 25

3 Teſtator relinquens fœminis dotes, uidetur illas excludere ab uniuerſali ſucceſſione. conſi. 18. nu. 23. 27

3 Teſtator uolens in ſcriptis teſtari, ſi illud eo modo ualere non poteſt, an ſuſtineatur ut teſtamentum nuncupatiuum, uel ut alia ultima uoluntas. conſilio. 19. numero. 8. Et quid ſi teſtator adhuc dixit illud teſtamentum eſſe nuncupatiuum, & illud ualere uoluit omni meliori modo. &c. numero 9. ibidem. An talis clauſula omni meliori modo &c. operetur ut ſi teſtamentum non poteſt ualere. ut teſtamentum in ſcriptis, effectum ſortiatur ut teſtamentum nuncupatiuum. num. 10. ibi. 28

3 Teſtatoris mens interpretanda eſt, ſecundum quod naturalis ratio, & ſanguinis neceſſitudo dictat. conſi. 20. nu. 12. 29

3 Teſtatorem uoluiſſe priuare agnatos, & eius bona extraneis applicari præſumendum non eſt. conſi. 20. nu. 25. 29

3 Teſtatoris diſpoſitio interpretanda eſt, ne contineat quid durum, iniquum & abſurdum. conſi. eo. nu. 16. eo.

3 Teſtator in dubio uidetur ſe conformem reddere cum diſpoſitione iuris communis. conſ. 21. nu. 5. 32

3 Teſtator conſiderans prærogatiuam gradus, & ordinem ſanguinis, uocaſſe prius uidetur deſcriptos, & nominatos excludentes alios. nu. 30. ibidem. 32

3 Teſtis quod non expreſſit omiſiſſe uidetur. conſi. 3. num. 28. 8

3 Teſtator relinquens omnia bona ſua illis uel illi cui de iure ſpectant & pertinent uidetur inſtituiſſe illas perſonas. quæ ab inteſtato conſequi poſſent dicta bona. nu. 29. ibi. 8

3 Teſtatoris uoluntas non debet eſſe perplexa, nec continere repugnantiam & contradictionem. nu. 25. ibi. eo.

3 Teſtator excludens filias a ſucceſſione uniuerſali uidetur uoluiſſe includere alios ad ſucceſſionem. nu. 31. ibi. eo.

3 Teſtatoris uoluntas declarari poteſt ex indicijs & per duos teſtes. num. 36. ibi. eo.

3 Teſtator relinquere poteſt bona ſua ad interrogationem alterius. numero. 42. ibidem. 2

3 Teſtatoris mens clara nõ indiget alia interpretatione ſeu gloſatione. conſi. 4. num. 11. 10

3 Teſtator inducere poteſt, ut ſit tranſmiſſibile, quod ſui natura non erat & econtrario. conſi. 5. nu. 13. 11

Quod utique procedit nedum in uoluntate expreſſa, uerum etiam & in coniecturata. nu. 14. ibi. 11

3 Teſtator inſtituens maſculos hæredes uniuerſales & legans filiabus fœminis dotes, uidetur maſculos prætuliſſe fœminis. numero. 58. ibidem. eod.

3 Teſtator præferens maſculos fœminis id feciſſe uidetur ad conſeruationem familiæ. nu. 29. ibid. eo.

3 Teſtator exprimens filios filiorum, uidetur id expreſſiſſe, ut bona ad eos perueniant. nu. 31. ibi. eo.

3 Teſtator conſiderando maſculinitatem, uidetur potius conſideraſſe bona quàm perſonas. conſ. 6. nu. 18. 19

3 Teſtator excludens fœminas uidetur maſculos incluſiſſe. nume. 21. ibidem. 19

3 Teſtatoris uoluntas quandoque præſumitur amplior, quam dicet ſcriptura, & illa attendi debet. conſ. 7. nu. 42. 14

3 Teſtator conditionem honeſtam fideicommiſſo apponere poteſt. conſil. 8. num. 19. 15

3 Teſtator in eodem teſtamento poteſt adimere hæreditatem, & fideicommiſſum illi qui prius reliquerat, & in pœnam illius prædicta reuocare. num. 22. ibi. eo.

3 Teſtator poteſt quem directo priuare hæreditate antequam adeatur & poſt aditam per fideicommiſſum poteſt id facere. nu. trigeſimo tertio.

certio.ibidem. eo.
3 Teſtator poteſt transferre bona ſua in alium, & illis priuare primum hæredem ſeu legatarium.nu.34.ibi. eod.
3 Teſtatoris uoluntas aliquatenus dubia poteſt per hæredem declarari.conſ.11.nu.40. 19
1 Teſtari quis pluries poteſt, & diuerſas teſtamenti tabulas facere.conſil.57.nume.10. 120
1 Et omnes tabulæ ſunt exhibendæ, nec ſufficit unam exhibere. nume. 11.ibidem. eo.
1 Et tenetur exhibere petitas, non alias.nu.12.ibi. eo.
2 Teſtari quis debet de bonis ſuis.conſilio.uigeſimoſexto.numero. decimoſeptimo. 81
3 Teſtari quod quis noluerit colligitur ex uerbis ſuis, quibus interrogatus reſpondit, nolle teſtari.conſi.67.nu.44. 111
3 Teſtari quod quis uoluerit in ſcriptis præſumitur, dum uoluit ſecretã eſſe ſuam uoluntatem, & a nullo ſciri ſeu cognoſci.conſilio. 19.numero.1. 28
3 Quod etiam præſumitur ſi fuit teſtamentum ſigillatum & ſubſcriptum ordinatus a teſtatore.conſ.eo.nu.2.ibi. 283
2 Teſtamentum quod quis uoluerit facere uel ultimam uoluntatem, colligitur ex modo procedendi.conſilio trigeſimoſecundo, num. 42. Et quid in dubio.nu.43.ibi. 98
1 Teſtamentum extranei poteſt ignorari.conſilio.ſeptuageſimoſecundo numero.58. 135
4 Teſtamenta plura einſdem datæ, & diuerſa in ſubſtantia, ſe inuicem impediunt.conſ.117.numer.5.Idem in duabus ſententijs contrarijs. nume.6.ibidem. 130
4 Teſtamentum imperfectum nullum producit effectum, & qualiter dicatur imperfectum.conſi.146.nu.6.Et quid ſi teſtator uolebat aliud addere. numero 7. ibidem. Et quid inter liberos.numero.8.ibidem. Et quid quo ad ea quæ iam diſpoſuerat.conſilio.eodem.nume.9.fol. 171.ibidem. 151
4 Teſtamentum perfectum, & abſolutum quando dicatur.numero. 9.ibidem. 151
4 Teſtamentum an in omnibus rumpatur poſthumi agnatione. nume. 21.ibidem. 151
2 Teſtamentum in ſui ſubſtantia eſt de iuregentium. conſilio primo. numero.49. 2
2 Teſtamentum reuocatum probat uoluntatem & id in quod illud fuit relatum.conſ.7.nu.34.& 35. 14
3 Teſtamentum primum tollitur per ſecundum. conſilio. quadrageſimoſexto.nu.19. 71
3 Teſtamentum primum quando & quo caſu dicatur reuocatum per ſecundum.nu.25.ibi. eo.
3 Teſtamentum coram ſeptem teſtibus factum eſt ualidum, nuncupatiuũ.numero. 20.ibid.Reuocatur primum per ſecundum, licet in ſecundo non interuenerint ſolemnitates, quæ in primo.numero.21.ibidem. Et in ſecundo non requiruntur omnes teſtes qui in primo interuenerunt.numero.22.ibi. eod.
3 Teſtamenti appellatione quando ueniat codicillus.conſil.quinquageſimo.num.27. 80
3 Teſtamentum in ſcriptis quas ſolemnitates debeat habere. conſilio. 19.nume.3.Illis deficientibus & non adhibitis.redditur nullum.nume.4.ibidem. 28
3 Teſtamentorum pluralitas non præſumitur.conſi.eodem. nume. 15. ibidem. eod.
3 Teſtamentum nõ poteſt fieri ſub iſta forma facio teſtamentum prout reperietur tempore mortis meæ in cedula quam deponam in iſto folio ſigillatu.conſ.eod.nu.31. 28
3 Teſtamenti uerba interpretari debent, ut agnati teſtatoris alijs extraneis præferantur.conſ.20.nu.24. 29
3 Teſtamentum conditum in aliquo loco ſecundum ius commune, uendicat ſibi locum ad omnia bona teſtatoris ubicunque exiſtentia. conſi. 12.nu.45.Idem ſi teſtamentum eſſet conditum a forenſe ſecundum formam ſtatuti localis.nu.46.ibi. 202
3 Teſtamentum ultimum reuocat omnia præcedentia, etiam ſi de illis nihil eſſet dictum.conſ.10.nu.6.Limitantur omnia prædicta, quando primum teſtamentum haberet clauſulam derogatoriam, ad ſequentes ultimas uoluntates, & diſpoſitiones.nu.7.ibi. 17
2 Teſtamentum primum non tollitur per ſolam affectionem teſtatoris dicentis uelle illud mutare.conſ.65.nu.14. 103
3 Teſtamenta clericorum comprehenduntur ſubſtatuto diſponente de teſtamentis inſinuandis, ita ut aliter non ualeant. conſilio 40. numero. 22. 61
3 Teſtamentum in ſcriptis ſub qua forma debet aperiri, & publicari. num.6.ibidem.Idem notarius de actu per eum geſto non poteſt rogari.nume.8.ibi. eo.
3 Teſtamentum redditur nullum, ſi poſt illud conditum, teſtator fuit capite minutus.nu.10.ibid. eod.
3 Teſtamentum factum a condemnato, an ualeat uirtute ſtatuti. num. 15.ibidem. eo.
3 Teſtamento prius facto reddito nullo ab inteſtato dicitur quis mori. nume.17.ibi.
Et legata non ualent nec debentur.nu.18. eod.
3 Teſtamentum an poſſit ualidari per reſcriptum Principis.conſil. 46. numero.30. 71
3 Teſtamentum & ſucceſſio, quo iure inducta, item & ſolemnitates teſtamenti. & an iſta poſſunt per Principem ſuppleri.nu.32.ibi. eo.
3 Teſtamentum coram parrochiano & duobus teſtibus conditum, ualet de iure canonico & in locis ſubiectis eccleſiæ.conſi.51.nu. 1.& nu.5.6.ibidem.Si teſtes iſti, & rector de eius teuore deponunt. num. 3.ibidem. 82
3 Teſtamentum non poteſt celebrari coram uno teſte. conſil. 68.numero. 5. 116
3 Teſtamentum poteſt mutari quamuis teſtator dixeris illud ualere in uim contractus inter uiuus ſeu in uim donationis, caſu quo illud reuocaret.conſilio.69.numero.113.quod declaratur.numero.140.& ſequentib. 118
3 teſtamentum factum ſecundum formam iuris & ſtatutorum dicitur ualidum.conſ.72.nu.7. 126
3 teſtamentum in quo filia eſt præterita, ipſo iure eſt nullum. numero. 10.ibidem. eod.
3 teſtamentum poteſt incipere a ſecundo gradu. conſilio. 73. numero. 38. 129
3 teſtamenti una pars declaratur per aliam. conſilio. ſeptuageſimoquarto.num.7. 130
2 teſtamentum obſeruandum eſt.nu.19.ibi. eod.
2 teſtamenti una pars declaratur per aliam. conſilio ſeptuageſimuquinto.nu.37. 157
3 teſtamentum habens clauſulam derogatoriam inducit, ut ſequens teſtamentum non dicatur habere uoluntatem teſtatoris, & ideo non tollit primum.conſ.10.nu.9. 17
3 teſtamentum continens clauſulam derogatoriam tollitur per ultimũ etiam non faciens ſpecialem mentionem dictæ clauſulæ, ſi ex uerbis appoſitis in ultimo oſtendi poteſt teſtatorem uoluiſſe ultimum omnino ualere.nume.21.ibidem.Et quid ſi teſtator uult ultimum teſtamentum præualere omnibus alijs.nu.22.ibi.
Et quid ſi teſtator dixit, illud ultimum eſſe ſuam ultimam uoluntatem quàm uolebat præualere, & tenere omni meliori, & efficaciori modo.num.23.ibi. 17
3 teſtamenti nuncupatiui ſubſtantia non conſiſtit in ſcriptura ſed in depoſitione teſtium.nu.2.ibid.Et magis attenditur depoſitionibus teſtium quã ſcripturæ.nu.4.ibi.& nu.15. eo.
2 teſtamentum qualiter reuocetur, alio non docto. conſilio. 10. numero.66. 21
2 teſtamento diſpoſita imper.per reſcriptum autollere poſſint. conſil. 1.nume.48. 2
2 teſtamento ut derogetur ſufficit clauſula generalis non obſtante. conſ.1.nu.86.Et idem quando utitur alijs clauſulis, & uerbis ad id tendentibus.nu.90.ibi.& n.ſeq.& quando id facit expreſſè, & de plenitudine.conſi.eo.& nu.89.91. 2
2 teſtamenti una pars declaratur per aliam.conſi.41.nu. 25. 113
2 teſtamenti nuncupatiui omnes hæredes in eo deſcripti etiam ſi eſſent filij præſumuntur habere notitiam & ſcientiam.conſi.46.nu.14. Et quid ſi hæredes ſoluerunt legata in teſtamẽto relicta.n.15.16.et 17 Et an ſit neceſſe hæredes uidere teſtamentum.n.18.ibi. Et quid ſi hæres teſtamenti habuit copiam.nu.19.ibi. 123
2 teſtamentum nullum ex cauſa præteritionis locum ſibi uendicat, quo ad inſtitutionem hæredis non autem quo ad legata.conſi.61.numero. 7.6.& 18.Etiam ſi poſthumus, ſeu poſthuma eſſent præteriti.numero.8.ibi.
Et hoc quando ſcienter fuere præteriti, ſecus ſi ignoranter nume. 9. ibi.& num.14. 141
2 teſtamentum factum cum clauſula codicillari, inducit ut poſt pubertatem compendioſa ualeat, ut fideicommiſſaria ſecundum aliquas.cõſil.62.num.4. 143
2 teſtamentum eſt quaſi caducum, & conſequẽter nullum, ſi hæres ſcriptus mortuus eſt uiuo teſtatore.nu.9.ibi. eod
2 teſtamentum conditum inter liberos ſuſtinetur, ut ſuccedatur ex teſtamento, & non ab inteſtato.nu.19.ibi. eod.

2 Teſtamentum non erit nullum ſi unus heredum mortuus eſt uiuente teſtatore, ex quo portio illius accreſcit alteri cohæredi. nu. 20. ibi. eo.

2 Teſtamentum redditur nullum propter agnationem & præteritionē nepotis. conſ. 64. num. 4. 146

2 Teſtamentum redditur nullum ex pteritione, locum habet quo ad inſtitutionem reliqua uero remanent firma. num. 5. ibid. & nu. 11. 12. & 20. & num. 21. eod.

2 Teſtamentum conditum a primo teſtatore inducens fideicommiſſum attendi debet, & non teſtamētum ſecundum conditum ab hærede grauato diſponente illud idem. conſ. 93. nu. 39. 189

3 Teſtamentum tacitam conditionem habet ſi non fuerit factum aliud ſecundum, & poſtremam. conſ. 10. nu. 5. 21

2 Teſtamentum codicillus & ultima uoluntas condita tempore peſtis ab infirmo coram minori numero quinque teſtium, non ualet. conſil. 32. nu. 48. Fallit, quando eſſemus in terris eccleſiæ conſiderando ius canonicum. ibi. 98

2 Teſtamentum unico contextu & ſine interuallo fieri debet regulariter fallit quando ſuperuenit neceſſitas & morbus ipſi teſtatori ſeu teſtibus. conſ. 33. nu. 28. 99

2 Teſtamentorum pluralitas non præſumitur. nu. 42. ibi. eod.

2 Teſtamentum ut ualeat interpretatio ſemper capienda eſt. num. 39. ibidem. eod.

2 Teſtamentum conditum ſolemniter a patre inter filios an tollatur per inſtrumentum diuiſionis bonorum poſtea factum per patrem minus ſolemniter. conſ. 34. num. 5. & nu. 45. 46. & ſeq. 101

2 Teſtamentum continens clauſulam derogatoriam non tollitur per ſecundum, niſi in illa fiat expreſſa derogatio primi. nu. 8. ibi. & num. 51. & ſeq. plenius. 101

2 Teſtamentum ultimum reuocat omnia diſpoſita in primo, & relicta pro anima, & relicta pro alijs perſonis. num. 33. ibi. Et idem fieri poteſt in codicillis. nu. 34. ibi. 101

2 Teſtamenta uſ ſolemne factum per patrem inter liberos an & quando poſſit tolli per minus ſolemne. nu. 45. ibi. & ſeq. Maxime ſi in ultimo minus ſolemni, non fuere inſtituti extranei ſed ipſimet filij. ibid. Et quid quando ſecundum minus ſolemne eſt magis fauorabile ipſis filijs. nu. 46. ibid. Et quid quando inter primum, & ſecundum decurſum fuiſſet decennium. num. 47. ibidem. Et quid qūādo per ſecundum, non reuocatur primum, ſed ſolum illi additur aliquid. numero. 48. ibidem. eod.

2 Teſtamentum factum inter filios quando contineat clauſulam derogatoriam. nu. 5. ibi. & nu. ſeq. & 8. eod.

2 Teſtamentum factum inter filios dicitur continere clauſulam derogatoriam, non reſpectu uoluntatis, ſed ſolum reſpectu potentiæ quæ tollitur per ultimam uoluntatem. nu. 55. ibi. eod.

2 Teſtamentum ſecundum annullat primum, in quo fuerunt inſtituti filij, licet in ſecundo non eſſet appoſita clauſula derogatoria, cum primum habeat tacitam conditionem, ſi non fiat ſecundum. numero. 56. ibidem. eod.

2 Teſtamentum ſecundum imperfectum factum inter filios, quando ualeat non obſtante primo perfecto. conſ. 35. nu. 23. 24. 29. & 30. & alijs ſeq. & quid ſi ſecundum eſt magis fauorabile quàm primum. ibi. numero. 25. 103

2 Teſtamentum perfectum an per minus ſolemne poſſit reuocari pro parte. conſ. 35. nu. 21. Et quid ſi ſecundum ſit in odium, & damnum alterius filij. nu. 22. ibid. & nu. 31. 103

2 Teſtamento qui contrauenit non poteſt ſe iuuare ex illo. conſil. 21. nume. 141. 65

2 Teſtamenta plura quando apparent condita inter liberos fauendum eſt illi continenti æqualitatem, & minus oneroſo. conſ. 14. nu. 13. 72

2 Teſtamentum ſecundum iure conditum, tollit primum. conſ. 24. nu. 2. & nu. 6. ponitur ratio. Et ſufficit quod ex ſecundo iure condito hæreditas potuerit adiri licet non fuerit adita. nu. 3. ibi. 72

2 Teſtamentum primum continens clauſulam derogatoriam ad ultimum expreſſe ſiue tacitè præualet ultimo. conſ. eo. num. 4. ibi. Ex quo iſto caſu ultimum non habet aliquam uoluntatem defuncti. nu. 5. ibi. Non eſt neceſſe in ultimo teſtamento iure condito apponere illā clauſulam, ceſſans &c. nu. 6. ibi. 72

2 Teſtamentum primum quando & quo caſu dicatur continere clauſulam derogatoriam. nu. 7. ibi. eo

2 Teſtamentum conditum inter liberos tacitè continet clauſulam derogatoriam. nu. 10. ibi. Fallit quando ultimum conditum eſt inter liberos, & eſt illis fauorabile. nu. 11. ibi. eo.

2 Teſtamentum præcedens continens clauſulam derogatoriam uoluntatis tollitur per ultimum, quando ex uerbis illius oſtendi poteſt teſtatorem uoluiſſe ualere ultimum. nu. 31. ibi. 72

2 Teſtamenta ut ualeant quàm plura priuilegia introduxere leges propter publicam utilitatem. conſ. 27. nu. 43. 86

2 Teſtamentum factum tempore peſtis non ualet ſecundum aliquos. conſ. 32. nu. 1. ſed contrarium uerius eſt nu. 3. & ſeq. 98

2 Teſtamentum factum a ruſtico cum minori numero teſtium, in loco ubi teſtium copia non habetur ualet. nu. 2. ibi. & nu. 17. eo.

2 Teſtamentum factum tempore peſtis coram, quinque teſtibus ualet quando peſtis eſt contagioſa. nu. 3. ibi. eo.

2 Teſtamentum ualidum redditur ſi teſtator non potuit illud publicare per receſſum teſtis. nu. 15. ibi. eo.

2 Teſtamentum ut ualeat neceſſe eſt teſtes uidere ipſum teſtatorem regulariter. conſi. 33. nu. 1. 110. & ſeq. Inductum iſtud fuit pro forma & ſolemnitate ualiditatis teſtamenti. nu. 2. ibi. 99. & 100

4 Teſtandi libera facultas in aliquibus rebus particularibus deneganda non eſt. conſ. 72. nu. 16. 98.

3 Teſtandi facultas per pactum tolli non poteſt. conſilio decimoſexto numero. 11. 24

3 Teſtes quorum unus plus altero deponit, uel unus deponit de uno actu, alter de alio, non dicuntur diſcordes, ſi concordant ad eundem effectum, ad quem ſunt inducti. conſilio. 87. numero. 35. & numero. 36. 147

3 Teſtes ſingulares poſſunt probare identitatem hæreſis. numero. 37. ibidem. eod.

3 Teſtes deponentes de ſatietate, tot annis circa, bene probant tempus de quo deponunt. nu. 38. ibi.

3 Teſtium dicta adiuuanda ſunt, & non cauillanda. conſi. eod. nume. 41. ibidem. eod.

3 Teſtes producti in uno iudicio, fidem faciunt in alio inter eaſdem perſonas. nu. 45. ibi. fo. 163. & nu. 48. eo.

3 Teſtes publicati poſt concluſum in cauſa plene probant. nume. 49. ibidem. eod.

3 Teſtes deponentes in una cauſa, an & quando faciant fidem in alia cauſa, inter eaſdem perſonas. conſ. eo. nu. 58. ibi. eod.

3 Teſtis dicens contenta in articulis eſſe uera an probet. conſi. 88. numero. 8. & 9. 149

3 Teſtes ſingulares probant dementiam & furorem. numero. 10. ibi. & numero. 71. & 72. eod.

3 Teſtis ſemel approbatus reprobari non poteſt. num. 12. ibi. & num. 84. & tribus ſeq. eod.

3 Teſtibus deponentibus pro inſtrumento magis credendum eſt quàm teſtibus deponentibus contra inſtrumentum. conſil. 88. nume. 20. & numero. 24. Pro notario præſumendum eſt. conſilio eodem. nume. 21. ibidem. 149

3 Teſtibus deponentibus de ſana mente, magis credendum eſt, quàm teſtibus deponentibus de inſania. nu. 22. ibi. & nu. 23. & 29. eo.

3 Teſtis primo dicto ſtandum eſt. conſ. 107. nu. 64. 199

3 Teſtis deponens extra articulum regulariter non probat. nume. 25. ibid. conſ. 88.

Fallit niſi deponat ſuper interrogatorijs partis aduerſæ. n. 26. ib. 149

3 Teſtis pro utraque parte, debet ueritatem dicere. conſi. eodem. nume. 27. ibidem. eod.

3 Teſtibus deponentibus affirmatiuam, magis credendum eſt quàm deponentibus negatiuam. nu. 28. ibi. eo.

3 Teſtibus presbiteris datur maior fides, quàm laicis. conſi. eod. num. 30. ibid. eod.

3 Teſtibus deponentibus in ſpecie, magis credendum eſt, quam teſtibus deponentibus in genere. nu. 31. ibi. eo.

3 Teſtis deponens ſuper dementia & furore, debet ſpecifico deponere de actibus & uerbis exterioribus furioſi, & demētis. n. 59. ibi. 149

3 Teſtis dictum generale reſtringitur per rationem ſpecialem adductā a teſte. nu. 61. ibi. eod.

4 Teſtis unus de uiſu directo deponens de maleficio ſufficiens eſt ad torturam. conſ. 151. num. 2. Quod uerum quando talis teſtis eſt integer & omni exceptione maior. nu. 3. ibi. 155

4 Teſtis idoneus non eſt, qui interuenit in rixa. conſilio. 152. numero. 12. 156

4 Nec inimicus idoneus erit teſtis. nu. 13. ibi. eo.

4 Nec amicus offenſi. nu. 14. ibi. eod.

4 Teſtis deponens de indicio non probat. conſilio eodem. nume. 15. ibidem. eod.

4 Teſtis affectans, & deſiderans condemnari inquiſitum non eſt idoneus. nu. 16. ibi. eod.

4 Teſtis pauper an ſit idoneus. nu. 17. ibi. eod.

4 Teſtis in uno falſus, in totum redditur falſus. conſi. eod. nume. 21. ibidem. eod.

4 Teſtes an poſſint coniungi, ut probent & quando. numero uigeſimo tertio ibidem. Et in criminalibus non iunguntur imperfecta. nume. 24. ibidem. eo.
3 Teſtium examinatio ad eternam rei memoriam, quando & quo caſu fieri poſſit. conſ. 24 nu. 1. & 2. 37
3 Teſtes legitimi illi dicuntur, qui omni exceptione ſunt maiores. numero. 14. 37
3 Teſtes qualiter debent ſe ſubſcribere in teſtamento in ſcriptis. conſi. 46. nume. 21 71
3 Teſtes debent eſſe rogati in teſtamento. conſilio quadrageſimoſexto, numero. 29. 71
3 Teſtes quot requiruntur in codicillo, & ultima uoluntate. conſi. 50. numero. 9. 80
Et ſufficiunt non rogati. numero. 10. ibidem. Et fœmina admittuntur. numero. 11. ibidem. & numero. 16. Et etiam fratres minores. num. 12. ibidem. 80
3 Teſtis unus dicens non recordari, reducendus eſt ad concordiam, cum alijs. num. 13. ibidem. Et ſatis eſt quod concordent in dicto, licet in cauſa dicti diſcordent in aliquo. nu. 14. ibi. eod.
3 Teſtis deponens de his, quæ uidit tempore infantiæ, non probat. conſi. 87. no. 17. 147
3 Teſtis factus pubes, an poſſit reddere teſtimonium de his, quæ uidit in pupillari ætate. numero. 21. ibidem. & numero 21. & nume. 23. eod.
3 Teſtis affinis, an & quando probet. nume. 25. ibidem. & numer. 26. & ſequentib. eo.
3 Teſtes affines, & conſanguinei, & domeſtici, admittuntur ad probandum furorem. nu. 29. ibi. eod.
3 Teſtes duo etiam non rogati ſunt ſufficientes in legato ad pias cauſas conſ. 24. nu. 5. 6. & 8. 37
3 Teſtes duo ſufficiunt in pijs legatis, dummodo ſint idonei & legitimi. num. 14. ibi. eo.
3 Teſtes legitimi illi dicuntur, qui omni exceptione ſunt maiores. n. 14. ibidem. eod.
4 Teſtis de auditu facit præſumptionem. conſilio ſeptimo. numero. uigeſimoprimo. 22
4 Teſtes optimi probant contra producentem illos, ſi contra eum deponunt. conſ. 23. nu. 1. 34
4 Teſtes producti parte non citata, fidem non faciunt. conſilio. 43. numero. 9. 56
4 Teſtis inhabilis ſuppletur per habiles. conſi. 53. num. 8. quod declaratur. nu. 35. 36. & 37. 65
4 Teſtis deponens de iudicio ſuo non probat. conſ. 54. nu. 10. Et idem ſi uiderit ſuo, nu. 21. ibi. 67
4 Teſtis deponens de confeſſione extraiudiciali facta parte abſente nõ probat. nu. 22. ib. eod.
4 Teſtes debent in eorum depoſitione neceſſario concludere. nu. 23. ibi. & nume. 30. eod.
4 Teſtes domeſtici idonei ſunt ad probandum geſta in domo. num. 31. ibidem. eod.
4 Teſtes inhabiles quando admittantur ſi ueritas non poteſt per alios probari. conſ. 55. nu. 45. 69
4 Teſtis unicus ſufficiens eſt ad cauſandum malam fidem in contrahendo ſecundum matrimonium. conſ. 57. nu. 17. 71
4 Teſtis habens affectionem ad cauſam repelli debet. conſilio. 58. numero. 17.
Vt eſt aduocatus, procurator uel ſollicitator, & alij ſupradicti. 72
4 Teſtis receptus & examinatus, qui non debebat recipi, nihil probat. numero. 35. ibid. 72
4 Teſtis ſemel admiſſus, qui non debebat admitti, an & quando probet. nu. 51. fo. 84. ib. Et quid ſi fuit oppoſitum tempore quo fuit productus. nu. 53. ibid. Et quid ſi fuit oppoſitum, & oppoſito fuit reſeruata. nu. 54. ibi. eo.
4 Teſtis repulſus & reprobatus, habetur perinde ac ſi non fuiſſet teſtificatus. no. 55. ibid. eod.
4 Teſtis idoneus nõ eſt qui non cõfitetur ſemel in anno. cõſ. 58. n. 83. 72
4 Teſtes idonei in cauſa grauati requirũtur, & omni exceptione maiores. conſ. 59. nu. 9. 72
4 Teſtis inſimul cohabitans, & uiuens cum alio non eſt idoneus teſtis pro illo. nu. 24. ibid. 72
4 Teſtis ſingularis etiam religioſus non probat. conſilio. 60. numero. 44. 76
4 Teſtis inhabilis in cauſa matrimoniali an admittatur ſi ueritas aliter haberi non poteſt. conſi. 61. nu. 19. 77
4 Teſtium numerus de iure diuino qualis debebat eſſe, & declaratur, conſil. 68. nu. 152. & 274. Et de iure poſitiuo circa eos quid fuerit inductum. n. 153. ibi. 85
2 Teſtes non uidentes teſtatorem, ſed ſolum audientes muro intermedio, ſeu cortina, non reddunt teſtamentum ualidum. conſil o. 32. numero. 3. 98
2 Teſtes debent cognoſcere contrahentes & ipſos uidere. nu. 21. ibid. Valet tamen ipſorum depoſitio, ſi deponunt de uoce contrahentium, & eam uitam habent. ibid. eo.
2 Teſti aſſignanti rationem ex curſu naturali, & ex experientia longeua datur fides. conſi. 56. nu. 18. 135
2 Teſtis dictum debet concludere nu 21. ibi. eo.
3 Teſtes deponentes per coniecturas imaginarias, & non per aliquem ſenſum corporis non probant. conſ. 79. nu. 9. 137
3 Teſtes inhabiles ſupplentur per habiles, & omni exceptione maiores. conſ. 85. nu. 24. 144
4 Teſtis de auditu in antiquis an probet quando dicit audiuiſſe communiter dici. conſilio. 138. numero. 13. Et quid ſi dicit quod fuit communiter dictum & reputatum. numero. 14. ibidem. & numero. 17. 18. 19.
Debet interrogatus ſui dicti reddere rationem. ibi. 144
4 Teſtis dicens ſcio quia ſum uicinus an concludat. conſilio. 138. numero. 16. 144
4 Teſtium dicta non ſunt cauillanda, ſed coadunanda. numero. 18. ibidem. eod.
4 Teſtium dicta capienda ſunt, ut uulgus capit. nu. 19. ibi. eod.
4 Teſtis loquens aſſertiue præſumitur præſens. numero uigeſimoprimo ibidem. eod.
4 Teſtes uniuerſitatis an ſint idonei & probent. numero trigeſimotertio. ibidem. eod.
4 Teſtibus duobus de metu deponentibus magis creditur quàm decem deponentibus de ſpontanea uoluntate. conſilio centeſimo trigeſimonono. num. 8. 126
4 Teſtes recepti parte non citata, & cauſa non deuoluta non probant conſ. 145. num. 10. 150
4 Teſtibus inſtrumentarijs magis uidetur credendum. conſilio. 146. numero. 12. 150
4 Teſtes deponentes de teſtamento ut probent qualiter habent deponere. num. 14. ibi. eod.
4 Teſtis uilis ſine indicijs non debet torqueri, & ſi illud fit eius depoſitio contra alios non probat. conſ. 151. nu. 17. 155
4 Teſtes non ſunt idonei, qui propter delictum affecti ſunt iniuria. Vt ſunt conſanguinei & affines offenſi. ib. conſ. 152. nu. 10. 156
4 Teſtes concordantes in facto principali dicuntur conteſtes, licet diſcordent in circunſtantijs. conſ. 152. nu. 12. 156
4 Teſtes reducendi ſunt ad concordiam. nu. 18. ibi. eod.
4 Teſtium dicta poſſunt comprobari per ſcripturas priuatas. numero. 19. ibidem. eod.
4 Teſtes coadunantes inſtrumentum debent eſſe ſufficientes, numero & conteſtes. nu. 24. ibi. eod.
4 Teſtium dicta non coniunguntur in criminalibus. conſil. 169. numero. 42. & 43. 175
4 Teſtes contra inquiſitum debent eſſe idonei & omni exceptione maiores. nu. 44. ibi. eod.
4 Teſtes debent concludenter deponere contra inquiſitum de hæreſi. nume. 70. ibi. eod.
4 Teſtes an probent uel ne, arbitrio iudicis relinquitur. conſi. 170. numero. 2. 177
2 Teſtes deſcripti in inſtrumento & mortui magnam arguunt ſuſpicionem. conſ. 27. nu. 24. 86
2 Teſtes deponentes de principali diſpoſitione, & defectu uoluntatis, quot & quales eſſe debent maximè in teſtamentis. nu. 25. ibi. eo.
2 Teſtis ut probet deponere debet de identitate illius rei, ſuper qua deponit. num. 27. ibid. eod.
2 Teſtes idonei eſſe debent ad hoc ut teſtamentum factum tempore peſtis cum minori numero teſtium ualeat. nu. 36. ibi. eo.
1 Teſtes deponentes de parte poſſeſſa uidentur probare de toto. conſi. 107. num. 14. 199
1 Teſtes deponentes de diuerſis temporibus uidentur concordare in uno. nu. 20. ibi. eod.
1 Teſtis reprobatus perinde habetur ac ſi productus non fuiſſet. nume. 59. ibidem. 199
1 Teſtis deponens de his quæ uidit in puerili & minori ætate. numero. 63. ibidem. eod.
1 Teſtis debet deponere de eo quod aliquo ſenſu percipitur. numero. 66. ibidem. eod.
1 Teſtes debent reddere concludentem cauſam ſcientiæ eius dicti. nu-

mero.67,ibidem. eod.
2 Teſtis ratio debet congruere dicto eius.nu.68.ibi. eo.
1 Teſtes non interrogati ſuper interrogatorijs non probant. num.71, ibidem. eod.
1 Teſtes ſuper eiſdem,non poſſunt produci facta publicatione. nu. 81. ibi. Poteſt tertius pro ſuo intereſſe comparere & inſtruere cauſam. num.82.ibi.Fallit quando habuit notitiam litis motæ,& didicita teſtificata.nu.83 ibi. eod.
1 Teſtes non poſſunt produci ſuper eiſdem ſeu directo contrarijs. conſi. 108.num.16. Et quid ſi notitiam habuit iudicij intentati. num.17. ibidem. Vel facta fuit publicatio, & teſtificata fuere didicita. num. 18.ibidem. 202
1 Teſtes ſingulares non probant.conſ.112.nume.14. Etiam ſi eſſent mille.numero.15.ibid.Et quando deponunt de confeſſione extraiudiciali.num.16.ibi. 110
3 Et conſ.24.nume.24.fol.37.conſ.77.nu.67.fol.135.& conſ. 88. nume.88. 150
4 Et conſ.2.nu.94.fo.5.& conſ.42.nu.18. 156
1 Teſtes plures numero attenduntur in iſto poſſeſſorio.nu.80.ibi. Et qui deponunt veroſimiliora.nu.81.ibi.Et quando dicantur veroſimiliora deponere.ibi. 211
1 Teſtes cum inſtrumento,tunc poſſunt produci, quando per inſtrumētum probatur factum.conſilio.122. numero 10. Nec procedit quādo alleet probare illud idem, quod prius produxerat. numero. 12. ibidem. 221
4 Teſtes ſingulares in iſto crimine non probant.conſi.1.num.86.& nume.88 & 89. 5
4 Teſtes ſunt pars iudicij.nu.169.ibi. 5
2 Teſtes producti contra unum,& in una cauſa fidem faciunt in alis, & contra alium,quando ad id ille fuit citatus.conſ.80.n.50. Et præcipuè ſi tertius poſſeſſor citatus extitit.nu.51.ibi. 107
4 Teſtes in cauſa matrimoniali debent eſſe omni exceptione maiores. conſ.58.nu.20. 72
4 Teſtes & inſtrumenta ſi non adſunt in factis antiquis, recurritur ad communem hominum memoriam & famam. conſilio. 183. numero.26. 144
2 Teſtes duo tantum non ſufficiant in teſtamento condito tempore peſtis. conſ.32.nu.38.Vel ad minus requiruntur quinque,ibi. 98
1 Teſtes examinati ad futuram rei memoriam,quando probent.conſi. 25.num.254 52
1 Teſtis deponens per verbum credit,an probet,& quo caſu.conſi.50. nu.58.59.& 60. 110
1 Teſtes probans ſimulationem contra inſtrumentum, & illi præferuntur conſi.55.nu.35.& 36. 118
1 Teſtis ſolus de veritate in qua materia ſemiplene probat.nu, 37.ibi. Ita ut deferri poſſit iuramentum in ſupplementum,num. 38. ibid. Et cum alijs duobus deponentibus de fama probationem facit numero. 39.ibid.Et unus de veritate cum vagendus eſt cum alijs coniecturis ibidem. eod.
1 Teſtes non publicati probant.conſ.80.nu.51. 146
1 Teſtes recepti parte non citata non probant,conſ.83.nu.13. Etiam ſi recipiantur a delegato,cui commiſſa eſt teſtium examinatio.num.14.ibi. 152
1 Teſtis idoneus qui dicatur, & omni exceptione maior.nume. 19. ibidem. eod.
4 Et conſ.59.nu.3. 74
4 Et conſ.152.nu.6. 156
1 Teſtes quando debent eſſe omni exceptione maiores, an iſta qualitas ſit probanda.nu.21.22.& 23.83. 152
1 Teſtis deponens non veroſimile,non creditur. conſilio eodem. nume. 24.ibidem. 158
1 Teſtis productus,& ita approbatus non poteſt reprobari,nume.0. 30.ibidem. eod.
1 Teſtes deponentes per eadem fere verba ſuſpecti ſunt. numero. 31. ibidem, eod.
1 Teſtis debet iurare etiam religioſus,& id a Papa non poteſt relaxari.nu.34.ibid. eod.
1 Teſtis criminoſus,& de crimine damnatus non recipitur.nu.38.ibi. & num.37. eo.
1 Teſtes ſibipſis contrarij non probant.ibi. eod.
1 Teſtes qualiter habent deponere.conſ.95.nu.2. 169
1 Teſtis deponens per verbum credere & iudicio ſuo non probant. conſi.104.nu.37.Idem ſi deponit de videre ſuo.nu.38.ibi. 191
1 Teſtis deponens de facto proprio,probat.nu. 80. ibi. eo.
1 Teſtes de univerſitate in favorem univerſitatis non probant.& quādo nu.135.ibi. 191
1 Teſtes de auditu non probant.nu.136.ibi. eod.
Teſtes ſingulares etiam non probant.nu.137.ibi.& nu.156. Idem ſi ſunt affines ſeu conſanguinei.nu.138.ibi.Et ſi varia & contraria deponunt idem erit nu.139.ibi.Et ſi tacuerunt interrogati veritatem dicere idem.nu.140.ibidem. 191
1 Teſtis variantis ſtatur primo dicto.nu.158.ibi. 191
1 Teſtes familiares & domeſtici repelluntur.nu.159.ibi. eod.
3 Teſtibus magis creditur, quàm ſcripturæ aliquo caſu. conſilio. 13. numero.15. 22
4 Teſtis ſemel productus & approbatus non poteſt reprobari a producente,conſ.53.nu.40. 65
3 Teſtes conformes in ſubſtantia quo ad principale licet ſint varij in aliquibus verbis dicuntur conteſtes.conſ.13.nu.1. 22
3 Teſtes reprobati per alios non ſunt iudicandi idonei. numero. 20. ibidem. eod.
3 Teſtis deponens de iudicio ſuo non probat.conſ.77.nu.66. 153
3 Teſtis ſeparans aliquod commodum non dicitur integer.numero.79. ibidem. 135
3 Teſtis deponens per verbum credere,regulariter non eſt integer. nu. 83 fallit ut.nu.91.ibid. eod.
3 Teſtis varius & falſarius repellitur.nu.84.ibi. eod.
3 Teſtes deponentes veriſimiliora præferuntur alijs.nu.112. ibi. 135.
3 Teſtes deponentes ſuper affirmatiua præferuntur alijs deponentibus ſuper negatiua.conſ.eo.nu.117. 135
3 Teſtis deponens aliquem proijcere lapides per viam, an ex hoc ſolo probetur illum furioſum,vel mentecaptum.conſ. 98. nu. 68. 163
3 Teſtes deponentes per eundem præmeditatum, & compoſitum ſermonem non probant.n.74.ibi. eo.
3 Teſtes deponentes impoſſibilia,non probant.nu. 75.ibi. eo.
3 Teſtes deponentes de his quæ viderunt in infantia non probant. nu. 76.ibidem. eo.
3 Teſtis ſuſpectus in uno redditur ſuſpectus in omnibus. numero.82. ibidem. eo.
3 Teſtibus prædictis iudex non debet adhibere fidem. numero. 83. ibidem. eo.
1 Teſtis unus de viſu & veritate facit ſemiplenam.conſ.57.n.22. 120
Et idem teſtis poteſt deponere etiam de confeſſione.nu.23.ibi. Et iunctus cum alio deponente de confeſſione plene probat. nu. 24. ibi.& nu.23.25.26.& ſeq. 120
Idem teſtis poteſt produci ad probandum diverſa.nu.25.ibi. eo.
2 Teſtes ad reprobandum matrimonium debent eſſe maiores omni exceptione & idonei.conſ.15.nu.12. 39
2 Teſtis affectans victoriam pro uno,ſuſpectus eſt.nu.31.ibi. 39
2 Teſtimonium ſe exonerantium ſuſpectum redditur. conſilio, 15. numero. 29. 39
2 Teſtimonium unius inhabilis comprobatur ex alijs habilibus. num. 31.ibidem. 39
Et quid ſi veritas aliter haberi non poteſt, & quando & quo caſu. nu.31.ibid. 39
2 Teſtimonium de auditu auditus reijcitur.conſ.15.nu.47.ibi. 39
4 Teſtimonium in cauſa propria non valet,etiam in ſupremo principe. conſ.15.num.30. 28
4 Teſtimonium de auditu,quo caſu recipiatur.conſ.53.nu. 11. 65
4 Teſtimonium non valet,ſi incertum eſt quo loco fuit præſtitum,& iuratum.conſ.53.nu.22. 65
2 Textus in l.ſtipulatio hoc modo concepta. cum concordan. quando & quo caſu procedat.conſ.26.n.111.Et quid ſi tale pactum ſit pro conſervatione ſucceſſionis virtute teſtamētorum anteceſſorum.conſ. eod.num.112.ibi. 81
2 Textus in §.illud.in auth.de teſtibus. quibus in locis procedat.conſi. 28.nume.33. 89
2 Textus in §.cum filius.inſtitu.de ſucceſſio.ab inteſta. quādo & quo caſu locum ſibi vendicet.conſil.40.nu.27. 112
2 THESAVRVS inventus in re empta nō dat cauſam, ut ex hoc contractus reſcindatur.conſ.16.nu.84. 65
4 Theologi ſuper quibus habent poteſtatem decidendi. conſilio. 67. numero.34. 83
4 Thorus ſeparatur ſi maritus verberat uxorem.conſilio. 50.numero. 9.33.& 39. 61
4 Thorus ſeparatur,quando maritus capitaliter uxorem proſequitur conſ.55.nu.12. 161
4 Thorus non ſeparatur propter paupertatem mariti ibidem numero. 17.18.19. eo.
2 TIMOR litis ſeu lis,quando eſt probabilis,litis cōventio facta lar

pem

go modo poteſt tranſactio dici. conſ. 12. nu. 4. 18

1 Timor ſed gratiosus ſuperioris, penes quã ſunt bona an inducat iuſtũ metum. conſ. 10. nu. 52. 22

4 Timor ſcandali, quando & quo caſu ſit conſiderabilis. conſ. 51. numero. 6. 62

4 Timor ſtupri bonis uiris, maior eſt quàm timor mortis. conſilio. 58. nu. 31. 72.

4 Timeas uulnerari iuſtum metum dicitur habere. conſilio. 60. nu. 13 Nec debet expectare quod interficiatur & uulneretur. nu. 14. ibi. Eſto quod actualiter uis non inferatur. nu. 15. ibi. Sufficit enim probabiliter timeri. nu. 16. ibi. 76

3 Titulo ex putatiuo etiam erroneo excluditur dolus & mala fides & uidetur includi fides bona conſ. 66. nu. 86. 107

3 Titulus non eſt neceſſarius in præſcriptione triginta annorum. nume. 88. ibi. 107

3 Titulus poteſt allegari & præſumi quanto tempore præſcripto. conſ. 27. nu. 71. 44

1 Titulus legati, & donationis a pari procedit. conſilio. 77. numero. decimo. 143

1 Titulus quod iuſſu inter quas perſonas proprie cadit. conſ. 93. num. 33. Et quando pater uel dominus teneantur ex illo. nu. 34. fo. ibidem. Et talis titulus non inducitur per ſimplicem conſenſum. nu. 35. ibid. Et neceſſe eſt, quod pater iuſſerit tanquam pater. nu. 36. ibi. Et iuſſus debet eſſe ſuper aliquo negotio particulari, ſeu terreſtri. num. 37. ibid. Et debent reſeruari formæ, & limites dati in iuſſu. num. 39. ibid. 166

1 Titulus an & quando per curſum temporis præſumatur. conſil. 26. nu. 21. 69

4 Titulus & obligatio probatur per præſtationem diuturnam, & longeuã. conſ. 7. nu. 1. Et ſufficit quod fuerit annorum decem. nu. 2. ibid. Et ſatis allegare titulum nu. 3. ibi. 22

4 Titulus prædeceſſoris regulariter non eſt iuſtificandus per ſucceſſorẽ conſ. 37. nu. 6. 50

4 Tituli commendæ an & quando ſit facienda mentio in impetratione conſ. 23. 46

4 Titulus ſuperueniens ualidat iniuſtam poſſeſſionem conſilio. 23. numero. 215. 34

4 Titulum ſuum petente aduerſario quis non cogitur exhibere. conſil. 49. nu. 44. 60

4 Titulus primus per reſignationem dicitur extinctus, & in præiudiciũ tertij non debet ad illum reſtitui. conſ. 93. nu. 13. & nu. 19. 20. 21. Fallit niſi Papa aliter diſponat re integranda. num. 14. ibidem. & nume. 10. 11. 12. 115

2 Titulus præſumitur allegatus ex lõgiſſimo tempore cum diuturna præſtatione, ut ipſius uirtute poſſit quis aſtringi in futurum præſtare, quã præſtitit tempore longiſſimo. conſ. 35. nu. 28. 103

2 Titulus iuſtus, & etiam putatiuus, iuſto errore cauſatus ad præſcriptionem ſufficiens eſt. conſ. 66. nu. 83. & nu. 84. declaratur. nu. 119 & ſeq. quando procedat. Et ſufficit titulus putatiuus, etiam lucratiuus. nu. 85. ibidẽ. Item & uniuerſalis pro harede. quod declaratur. nu. 121. ibi. 107

3 Titulus ſi quis aliquem teſtari prohi. duo continet capita coactionis ſcilicet, & impedimenti. conſ. 67. nu. 17. Ad probandum impedimentum prædictum ſufficiunt duo teſtes. nu. 18. ibi. 111

3 Titulum lucratiuum errore cauſatum quando procedat producere præſcriptionem. conſ. 66. nu. 121. 107

3 Titulus putatiuus quod ſit iniuſto errore cauſatus qualiter & ex quibus probetur. nu. 122. ibi. eod.

3 Titulus putatiuus iniuſto errore cauſatus non ſufficit ad præſcriptionem ſtatutariam complendam. conſil. eod. nu. 123. ibi. eod.

4 Titulus primus per regreſſum continuatur, nec impeditur per unionẽ conſ. 114. nu. 8. 126

1 Titulus dat iuſtã cauſam præſcribendi dominiũ. conſ. 104. n. 104. 191

2 Titulus cauſatus ex renunciatione, & bona fide ualet. conſilio. 16. nu. 147. 43

2 Titulus & dominium in rebus feudalibus, & emphyteuticis conſideratur. conſ. 98. nu. 16. 198

1 Titulus habitus a non uero domino non prodeſt ſucceſſori. conſilio 101. nu. 191. 186

1 Titulus neceſſarius in præſcriptione. nu. 129. ibid. 186

1 Titulus etiam minus iuſtus, dat iuſtam cauſam præſcribendi. conſ. 111. nu. 48. & nu. 47. 208

1 Tituli defectus an inducat malam fidem. conſ. 112. num. 50. Quando antiquior, & iuſta poſſeſſio erat penes alium idem. nu. 51. ibid. 103

4 Titulus de cloacis propter quid emanauit. conſ. 110. nu. 15. 127

2 Titulus cauſatus ex renunciatione, & bona fide ualet conſ. 16. numero. 147. 43

3 Titulus donationis ualidus eſt & permiſſus. conſ. 76 nu. 4. Siue pure ſit celebratas, ſiue ſub conditione, ſubſecuta eius purificatione. nu. 5. ibidem. 134

3 Titulus donationis transfert dominium. conſ. 89. nu. 37. 152

1 TOLERANTIA & patientia actus multum operantur. conſ. 54. nu. 48. & nu. 68. 115

1 Tolerantia & patientia nociua eſt depoſitario. conſ. 74. nu. 25. 140

4 Tollerantia ſuperioris, multum operatur, & conſideranda eſt. conſ. 37. nu. 7. 50

4 Tolerantia, ut ſit conſiderabilis diuturna eſſe debet. nu. 8. ib. 50

4 Tolerantia non recipitur, nec admittitur contra concurrentem cum titulo. nu. 9. ibid. Et contra quos producat effectum ſuum. ibi. 50

4 Tolerantia an proſit uitioſo ingreſſori. nu. 1. ib 50

4 Tolerantia quando. & quo caſu operatur effectum, & quando non. cõſi. 89. nu. 11. 112

4 Tolerantia quos defectus tollat. conſil. 96. nu. 7. & num. 22. & alijs ſequenti. 117

4 Tolerantia, an ſuppleat defectum poteſtatis. nu. 22. ibid. Vel defectus concernentes gratiam. nu. 13. ibi. Vel defectus extantes contra formam mandati. nu. 24. ibi. 117

4 Tolerantia debet habere conſcientiam. conſ. 136. n. 14. Et quid ſi actus eſt inualidus. nu. 13. ibi. Et quid ſi actus concernit priuatam utilitatem. nu. 16. ibi. Et quid ſi eſſet cõtra formam mandati. nu. 17. ibi. Et quid ſi erat priuatus, uel reſpectus. nu. 18. ibi. 143

4 Tolerantia capituli, non ſufficit reſpectu facultatis. nume. 20. ibid. Et quid ſi ſumus in caſu certo. nu. 21. ibi. 143

4 Tortura quæ neceſſario requirat ut ad eam perueniatur. cõſ. 153. numero. 14. 158

Tortura in ciuilibus ceſſat. conſ. 153. nu. 24. 158

4 Tortura contra inquiſitum poteſt reiterari quando per primam indicia non ſunt purgata, etiam ſi extarent noua indicia conſi. 148. numero. 1. & 2. 152

4 Tortus indebitè. & cõfeſſus condemnandus non eſt, nam confeſſio, & ſucceſſiue ratificatio facta in tortura non præcedentibus indicijs confitenti in nullo nocent. conſil. 163. nu. 24. 170

2 Totum dictio uniuerſalis eſt, non tamen comprehendit peccanias conſi. 80. nu. 48. 165

4 TRACTATVS leuis tolleratur in permutatione, ſecus ſi eſſet concluſiue & conuentio firmata. conſ. 80. n. 11. & 12. ibi. 139

4 tractatus ſolent interuenire in promutatione beneficiorum. conſ. 43. nu. 11. 55

2 Tractatus quando ſunt diuerſi, ultimus attenditur ad effectum. ut ſi liatio dicatur per illum probata. conſ. 10. nu. 89. 122

4 Tractatus requiſitus in iſtis an probetur ex uerbis appoſitis in inſtrumento illius uidelicet habito colloquio tractatu. &c. conſil. 26. numero. 9. 49

4 Tractatus ſcripturam requirit de per ſe. nu. 10. ibi. eod.

2 Tractaturus an & quando eam probet. conſi. 10. nu. 8. 21

2 Tractatus coniunctus cum natiuitate facta in domo mariti uere probant filiationem, ita ut præferatur alteri tractatui per quem probatur quaſi poſſeſſio filiationis. n. 9. ibi. & nu. 29. & 87. Eo magis ſi tractatus mariti fuit approbatus per adulterium dicentem illum eius eſſe filium. nu. 10. ibi. ſed contra. nu. 87. 22

2 Tractatus communis, & reputatio, probat alienatione n. n. 55. fol. 24. ibi. 21

2 Tractatus patris erga filium conſtituit ipſum in quaſi poſſeſſione filiationis. nu. 61 ibi. & nu. 62. 63. 64. & 87. Et ſufficit ad obtinendã hæreditatem. nu. 64. ibi. & nu. 69. 21

2 Tractatus probat filiationem, quo ad patrem etiam. conſ. 13. numero. 4. 35

2 Tractatus ſolus an ſufficiat, uel aliud requiratur. nu. 18. ibi. Et unum quodque de per ſe conſideratum ſufficiat. nu. 19. ibi. Et quid ſi ſunt ſimul iuncta. nu. 20. ibi. 36

1 Tractans de ſe exonerando non eſt idoneus teſtis. conſ. 83. n. 43. 152

1 Tractari dicitur de lucro, ubi agitur de ſucceſſione. conſ. 13. n. 54. 32

4 Tractatus futuri temporis non ſpectant ad iudicem. cõſilio. 108. nume. 43. 115

1 Traditio ficta idem operatur quod uera. conſ. 128. nu. 15. 198

3 Traditio ficta per conſtitutum ſufficit ad dominium et poſſeſſionem transferendam. conſ. 25. nu. 49 38

2 Traditum dicitur pro forma, quando reſiſtit uolũtas, ſi actus alio modo fieret, conſi. 19. numero. 22. Quando præcipitur aliquid fieri certo modo ſub pœna illud dicitur tradi pro forma, et aliter factum non tenet. nu. 23. ib. 54

1 Tradita de iuramenti delatione in l. admonendi, locum habent coram arbitro. conſ. 76. nu. 15. Idem in delatione iuramenti ad probandum quantitatem. nu. 16. ibi. & nu. 14. 142
3 Tradita in l. ſecunda. ff. de in diem adiec. in quo pacto procedunt. conſi. 92. nu. 23. 156
1 Tranſactio ita facta ex dolo præſumpto non firmatur iuramento. cōſi. 96. nu. 19. & nu. 21. 171
1 Tranſactio ſit ſuper lite mota. nu. 37. ibi. eo.
1 Tranſactio facta a minore reſcinditur. nu. 46. ibi. Niſi facta ſit curare authorante, & minore adulto iurante. nu. 47. ibi. eo.
1 Tranſactio uallata iuramēto facta per minorem tollit beneficium reſtitutionis in integrum nu. 56. ibi. Et facit ceſſare beneficium. l. 2. C. de reſcindend. ibi. & nu. 57. & ſeq & nu. 60. 61. & 64. 171
1 Tranſigentes an poſſint dicere ſe læſos. nu. 58. ibi. 171
1 Tranſactio ratificata, & denuo confirmata operatur ut aduerſus illam non poſſit dolus allegari. nu. 76. ibi. 171
4 Tranſactio admittitur ſuper lite futura. conſi. 23. nu. 23. 11
4 Tranſactio etiam ſuper moleſtationibus facti admittitur. ibid. numero. 24. 11
4 tranſactio quandoque ſuper poſſeſſione. nedum proprietate admittitur. conſ. 3. nu. 25. 11
4 Tranſactio aliquo dato, ſeu retento, aut promiſſo perficitur. conſ. 3. nu. 26. 11
4 Tranſactio poteſt fieri ſuper rebus eccleſiæ. cum authoritate Pontificis. ibi. nu. 27. eo.
4 Tranſactio per annos obſeruata comagis eſt ualida. ibi. nu. 18. eo.
4 Tranſactio facta cum prælato data pecunia non eſt ſimoniaca. num. 68. fo. 14. ibi. eod.
4 Tranſactio a iure approbata eſt. conſ. 21. 32
4 Tranſactio celebrata a maiori parte capituli, interuenientibus aliis a iure requiſitis ualida eſt n. 3. ibi. Idem ſi facta eſt perſonis repreſentantibus totum capitulum. nu. 4. ibi. eod.
4 Tranſactio approbata per deputatos, & in generali ſinodo, & capitulo ualida eſt. nu. 6. ibi. eo.
4 Tranſactio poteſt fieri ſuper lite futura, & quæ timetur conſ. 150. n. 7 Et ſi fuit generalis extenditur ad omnia. conſ. eo. nu. 8. ibi. 154
Et extenditur ad cōnexa & acceſſoria. nu. 9. ibi. In tranſactione ſufficit cogitatio in genere. nu. 10. ibi. eod.
1 Tranſactio fieri poteſt poſt ſpolium quæ ſeruanda eſt etiam ſi requireret altiorem indaginem. conſ. 1. nu. 151. & 152. 2
1 Tranſactio in feudo admittitur, licet non poſſit alienari. conſ. 32. numero. 108. 84
2 Tranſactio facta non uiſis nec cognitis uerbis teſtamenti eſt nulla & reputatur inualida. conſ. 11. nu. 30. 17
2 tranſactio proprie illa eſt, quæ ſit de re dubia, & lite futura incerta. conſ. 12. nu. 1. 28
2 Tranſigentibus non eſt licitum a tranſactione recedere. n. 2. ibi. quod declaratur nu. 33. Maxime quando uallata eſt iuramento quod eſt inuiolabiliter obſeruandum. nu. 3. ibi. 28
3 tranſactio in rebus feudalibus facta per prædeceſſores an præiudicet deſcendentibus. conſ. 65. nu. 45. 165
1 Tranſactio impedit litis ingreſſum. conſ. 1. nu. 126. Et poteſt fieri etiā poſt ſpolium. nu. 127. ibid. Et quomodo procedat, quod non prodeſt illi qui non ſeruat promiſſa per eum. nu. 128. ibid. Et quando ſit ſub cōditione ualet, contra eum cuius facto conditio non fuit impleta. num. 129. ib. Et conditione ſeu modo pendente, non licet parti recedere ab ea. nu. 130. ibid. 2
1 Tranſactio bona fide facta ſuper feudo, & ſincere, ualet & tenet cū conſenſu domini. conſ. 10. nu. 22. Et quando fuit uallata iuramento. nu. 23. Et quando penes alium cum quo ſit optima, & potiora iura adſunt. nu. 24. Et quādo facta eſt per uiam pacis habentis quam plura priuilegia. nu. 25. 22
2 Tranſactio facta contra inſtrumenta publica, an & quando ualeat. nu. 94. ibi. 22
1 Tranſactio an & quando contra ſententiam ualeat. ibi. & nu. 96. 97 98. 99. 100. & 101. eod.
1 Tranſactio an debeat fieri ſuper re dubia. nu. 97. ibid. & num. 102. & 103. 22
2 Tranſactio ſuper feudo facta per uaſſallum cum conſenſum domini ꝑiudicat domino. conſ. 16. nu. 34. Prout etiam præiudicat uaſallo illam facienti. nu. 35. ibid. Et præiudicat filiis & agnatis quando ſit bona fide & alius reperitur poſſidere. nu. 36. ibi. Prout præiudicat etiam in feudo paterno, & antiquo quādo facta eſt cum dictis qualitatibus. num. 31. ibid. Et quando interuenit expreſſus conſenſus tranſigentis ſeu renunciantis, qui expreſſe obligauit ſe & ſuos hæredes & promiſit non cōtrauenire. n. 41. ibi. Eſto quod regulariter tranſactio facta per uaſſallum ſuper feudo paterno ſeu antiquo ex pacto & prouidentia non noceat filiis uel agnatis. n. 37. ibi. Prout etiam ipſis nō nocet renunciatio ſuper dicto feudo facta per uaſſallum. nume. 38. ibi. Et ā ſi ſuper prædictis interueniret conſenſus directi domini. num. 39. ibi. & nu. 40. 42
1 Tranſactio etiam iurata ſtricti iuris eſt. conſ. 32. nu. 11. 84
1 Tranſactio poteſt fieri ſi extra iudicium dubitatur de controuerſia, etiam de facto. nu. 18. ibi. Et ſi non uertatur ſuper proprietate, ſed tātum ſuper poſſeſſione. nu. 19. ibi. Et ſit aliquo dato, ſeu retento. nu. 20 ibid Vel aliquo ſaltem promiſſo. nu. 21. Eſto quod ſuper tali promiſſo non fuerit controuerſia. nu. 22. ibid. 84
1 Tranſactio liti finem imponit. conſ. 33. nu. 65. 87
1 Tranſactio ſubſequuta, an ualidat contractum ſimulatum. conſi. 55. nu. 58. & aliis ſeq. Et quid ſi facta per aliam perſonam ibi. 118
2 Tranſactio facta per dubium euentum litis uidetur tollere læſionem. conſ. 12. nu. 14. 28
4 Tranſgreſſio omnis mandati hominis habet in ſe decretum. conſ. 130 nu. 21. 130
2 Tranſactio uera, & proprie quæ dicatur. nu. 32. ibi. 28
2 Tranſactio non poteſt fieri ſuper lite facta, ſi non adeſt timor inſtantis litis, uel potentia propinqua, ſeu cauſa probabilis. num. 32. ibi. & nu. 33. 28
2 Tranſactio facta ſuper alimentis utilis alimentandis tenet. conſ. 16. n. 104. Et quid ſi contractus ſit cum perſona in qua nulla cadit ſuſpicio. n. 105. ibi. 45
2 Tranſactio ut ualeat requirit litem adeſſe, & ſuper lite ficta non ualet. n. 121. ibi. & n. 124. & ſeq. eo.
2 Tranſactio facta ſuper his quæ dependēt ex teſtamento, an ualeat ſi non eſt facta mentio teſtamenti. conſi. 46. nu. 11. Et quid ſi tempore diuiſionis non uenerat dies fideicommiſſi, & tunc temporis non competebat ius ſuper fideicommiſſo. n. 12. ibi. 125
2 Tranſactio licite poteſt fieri quando hæredes notitiam teſtamenti habent. licet non ſit facta mentio teſtamenti. conſi. 4?. n. ?0. 123
3 Tranſactio ſeu compoſitio facta ſuper rebus pupilli dicitur alienatio & de ea iudicandum eſt, prout de alienatione. conſi. 85. n. 14. 144
3 Tranſactio, cenſetur prohibita alienatione prohibita. conſilio. 85. numero. 15. 144
3 Tranſactio ſuper lite facta nihil ualet. nu. 21. ibi. & num. 33. Et an ſi facta eſſet in præſentia propinquorum ſuper rebus pupilli. nu. 31. ibidem. 144
3 Tranſactio facta non ſeruata forma iuris, ſuper rebus minoris non ualet. n. 34. 144
2 Tranſigendo alienare quis poteſt. conſ. 12. n. 38. 28
4 Tranſigi poteſt ſuper furto. conſi. 150. n. 11. 154
4 Tranſigi poteſt ſuper criminee ge. ente pœnam ſanguinis. conſi. 150. numero. 15. 154
2 Translatio & ademptio legati iuridice fieri poteſt. conſilio. 74. numero. 1. 156
4 Translatio penſionis de una perſona ad aliam nō inducit nouum grauamen debenti illam ſoluere. conſi. 5. n. 86. 15
4 Translatio penſionis, facta per habentem facultatem transferendi per actum inter uiuos ualida eſt conſi. 46. nu. 3. Et an poſſit transferri per actum ultimæ uoluntatis. n. 4. ibi. 57
4 Translatio penſionis, de iure communi per utrunque actum prohibita eſt, ita & conceſſa, uidetur permiſſa per utrunque actum nam. 25. ibidem. 57
4 Translatio penſionis de una perſona in aliam, paca nomina fieri poteſt. n. 43. ibi. 57
4 Translatio de una perſona in aliam intelligitur facta cum omnibus qualitatibus & prærogatiuis. conſi. 141. n. 19. 147
3 Transgreſſio iuramenti peccatum inducit, & animæ leſionem. conſil. 69. n. 31 Ita renuncians etiam ab inteſtato, non poterit ſuccedere illi cui renunciauit. n. 32. ibi. 117
1 Tranſgreſſor formæ & mandati non poteſt ſe ex illis iuuare. conſ. 42 n. 59. & n. 71. 105
4 Tranſmiſſio annulli, an & quando inducat ſubarrationem matrimonii. conſi. 55. n. 42. Et quid ſi ante tranſmiſſionem, nullus præceſſit tractatus. n. 44. ibi. 69
2 Tranſmiſſio legati an & quando poſſit fieri. conſi 49. n. 17. 126
2 Tranſmiſſio non impeditur eſto quod legatum fuerit relictum ſuper fructibus & redditibus poſſeſſionum. n. 28. ibi. eo.
3 Tranſmiſſionis ius competit hæredi. conſ. 12. nu. 2. 50
2 Tranſmiſſio ceſſat, quando aliqui expreſſe ſunt uocati. conſil. 91. numero. 41. 148

3 Tranſmiſ.

3 *Trāſmiſſibile quod eſt ſui natura, ex coniecturata mēte teſtatoris fit non tranſmiſſibile. conſ.66.nu.30. Et ecōtra ſui natura non tranſmiſſibile efficitur tranſmiſſibile.nu.31.ib.* 106

3 *Tranſmiſſio fit ad hæredes ex coniecturata mente teſtatoris. quando ſubſtitutus moritur ante grauatum.nu.32.ibi. Et iſto caſu ſaluatur gl.in l.ii eni.ff.de act.& obl.ibi.& nu.76.& ſeq.* eo.

3 *Tranſmiſſio fit ad hæredes uiuēte ſubſtituto, licet ſubſtitutus moriatur ante reſtitutionem fideicommiſſi ſibi factam quando ceſſit & uenit dies fideicommiſſi.conſ.66.nu.57.* 107

2 *Tranſmitti ad hæredes & ſucceſſores, an & quando poſſit ius eligendi & declaratio.conſ.36.nu.42.* 104

4 *Tranſumptum, an & quando & quo caſu probet. conſilio.145.nu. duodecimo.* 150

1 *Tranſitus ad ſimbolum eſt facilis.conſi.19.nu.35.* 41

2 *Tranſuerſales tranſuerſali in feudis antiquis & paternis ſuccedã. conſ.13.nu.58.* 36

1 *Tranſuerſales in ſtirpes, & una cum patruis ſuccedunt in feudis, etiã ſi eſſent eccleſiaſtica.conſ.5.nu.13.* 16

1 *Tranſuerſales ſuccedentes in feudo tranſuerſali uſque ad gradũ ſeptimum ſuccedunt.conſi.3.nu.44.* 12

2 *Tranſuerſales an ſuccedant per capita uel per ſtirpes. conſ. 37.numero.8.* 106

2 *Tranſuerſalis an, & quando ſuccedat una cum aſcendente.conſ.84. numero.10.* 170

2 *Tranſuerſales non ueniunt, quando teſtator conſiderauit deſcendentiam, & lineam conſ.53.nu.37.* 131

3 *Trebellianica poteſt detrahi non obſtante prohibitione quando eſt. conſi.63.nume.25.* 66

3 *Trebellianica detrahitur de fideicommiſſo uniuerſali, non de particulari.nu.45.ibidem.* 66

1 *Trebellianica non poteſt detrahi quando fuit prohibita alienatio. cōſilio. 126.numero.34. Et qua ratione illud inductum. numero 35. ibidem.* 224

1 *Trebellianica ceſſat propter non confectionem inuentarij.nu.37.ibi. Et quid in filijs primi gradus.ibi.& nu.38.&.39.* eo.

2 *Et conſi.9.nume. 17.* 18

3 *Et conſ.1.nu.87.&.88.fo.2.conſ.32.nu.24.* 83

3 *Trebellianica uidetur prohibita per prohibitionem alienationis conſilio.9.nu. 22.* 16

2 *Trebellianicæ detractio in extraneis prohiberi poteſt. numero 16. ibidem.* eo.

2 *Trebellianica debetur filio grauato pro fideicommiſſum poſt mortem conſ.17.n.16. Iſtæ duæ quartæ capiunt medietatē partis relictæ filio. ibi. Iſtarum quartarũ detractionem filius tranſmittere poteſt ad omnes hæredes.nu.17.ibi.* 49

2 *Trebellianica, an & quando poſſit prohiberi in filijs primi gradus, nume.18.ibi. Et quid ſi filius approbauit teſtamentum.nu. 19. ibi. & nu.20. Et ulterius ſi pater expreſſe prohibuit. n. 20.ibi. Eam capere contra prohibitionē peccatũ.eſt.n.21.ibi. Et quid ſi ultra prohibitionem ipſius adhuc eſt prohibita alienatio bonorum.nu.22.ibi.49.& conſ.16.nu.58.59.60.&.61.* 42

2 *Trebellianica an poſſit detrahi, poſſunt detrahi duæ quartæ, & ſunt prohibita.conſ.18.nu. 105.* 51

3 *Trebellianicam & legitimam detrahens non dicitur impugnare teſtamentum conſ.63.nu. 33.* 66

3 *Trebellianica regulariter detrahitur ex fideicōmiſſo uniuerſali. cōſ. 53.nu.51. Fallit quando fuit a teſtatore expreſſe prohibita etiam in filijs primi gradus.nu.52.ibid. Item & quando fuit prohibita alienatio.nu.53. Item & quando grauatus nullum confecit inuentariũ.nu. 54.ibi. Prout etiam attento iure canonico.nu.55.ibi.* 85

2 *Trebellianica quæ ſit.conſi.15.nu.35.* 40

3 *Et conſ.30.nu.11.* 49

2 *Trebellianica debet deduci ſuper bonis hæreditarijs uno uel pluribus iudicis arbitrio.conſ.45.nu.19.* 121

2 *Trebellianica ceſſat in hærede particulariter inſtituto, quam non poteſt detrahere.conſ.52.nu.92.* 130

2 *Trebellianica debetur filio grauato reſtituere hæreditatem. conſ.65. numero. 21.* 147

2 *Trebellianica tacite prohibita uidetur ex illis uerbis, quod integra bona reſtituantur.conſ.93.nu.44.& nu.45.* 189

2 *Trebellianica an cenſeatur prohibita in filijs primi gradus per prohibitionem alienationis bonorum.nu.49.ibi.* 189

1 *Trebellianica an poſſit prohiberi in filijs primi gradus, quando duæ quartæ ueniunt detrahendæ.nu.50.ibi.* 189

2 *Trebellianica an dicatur deperdita per non confectionē inuentarij. nu.51.ibidem. Et quid in filijs primi gradus.n.51.ibi.& nu.51.* 189

3 *Trebellianica & legitima non poſſunt detrahi per filium, quãdo ipſe approbauit teſtamentum patris, & renunciauit illis, conſilio.1. numero 95.* 42

3 *Trebellianica non poteſt detrahi quando eſt expreſſe a teſtatore prohibita.conſ.18. nume.26. Maximè per extraneos, & non per filios. nu.27.ibid. Minus poteſt detrahi quando facta eſt prohibitio de non alienando.nu.28.ibi.* 27

3 *Trebellianica, an poſſit hodie a teſtatore prohiberi. conſ.21.nu 33 Et an tacite etiam præſcribi poſſit.nu.34.ibi.& nu.35. Tacite quando dicatur eſſe prohibita.nu.35.ibi.& ſeq.* 32

3 *Trebellianica an cenſeatur prohibita, ſi teſtator prohibuit alienationem bonorum.nu.35.ibid.* eo.

3 *Trebellianicæ prohibitio an poſſit fieri in filijs primi gradus. nu. 42. ibi.& nu.43.44.46.&.45.* eod.

3 *Trebellianica a teſtatore prohibita non poteſt detrahi, quando prohibiti ſunt hæredes filiorum illam detrahere. numero 46. ibidem. & nume.50.* 32

1 *Trebellianica poteſt expreſſe & tacite prohiberi.conſ. 136.nu.36. 224.conſ.41.numero.11. Et prohibita cenſetur, quando teſtator prohibuit alienationem bonorum, numero.12.ibidem. Et ſi factũ eſt prohibitio de non alienando uni non extenditur ad alios regulariter.nu. 13.ibid. fallit.nu.14.& ſeq.&.34.& ſeq.* 112

4 *Et conſ.72.nu.17.* 98

2 *TVNC dictio extremitatem tēporis denotat.conſ.86.n.34.* 174

1 *Turbatio poſſeſſionis probanda eſt, & moleſtatio. conſilio.112. numero.72.* 211

4 *Turbatio facti quæ ſit.conſ. 126.nu.5.* 137

4 *Turbationem an inducat locatio.nu.6.ibi.* eod.

4 *Turbare an dicantur, qui iudicio ſe opponunt.nu.8.ibi.* 137

4 *In materia turbatiua quod remedium eſt ſufficiens. conſ. 126. numero 4.* 137

1 *Tutor & curator tenentur idem facere. conſ.96.nu.2.* 372

1 *Tutor an & quando teneatur ponere pecunias pupilli ad quæſtum licitum.nu.35.ibid.* 171

1 *Tutor tenetur ſoluere debita pupilli.nu.36.ibid.* 171

1 *Tutores & curatores cauti præſumuntur contrahere. conſ.98. numero.28.* 178

1 *Tutor contrahens ſine ſolennitate a iure requiſita nihil agit. numero 58.ibidem.* 178

1 *Tutor an compleat officium duarum perſonarum, & fungatur uice duarum.nu.70.ibi.* 178

1 *Tutor non poteſt fungi uice duorum.nu. 73.ibi.* eod.

2 *Tutoris datio facta ſub conditione nulla &c. conſilio undecimo numero 7.* 26

2 *Tutor tenetur inuentarium conficere.conſ.21.nu.53.* 65

2 *Tutor tenetur rationem adminiſtrationis reddere. numero. 55. ibid. Etiam ſi a teſtatore fuerit liberatus, & abſolutus, nam talis abſolutio ſcrupuloſum tantum remouet inquiſitionem.nu.56.ibid. Non autem tollit doloſam, & fraudulentam adminiſtrationem.n. 57.ibi.& alijs ſeq.* 65

2 *Tutor an ſit petendus ille, qui ab alio gubernatur, & propterea excuſandus ueniat ille, qui ſucceſſionem prætendit.conſ.84.nu.27.* 176

2 *Tutor in teſtamento dari non poteſt, niſi filio in poteſtate exiſtenti.& ſimil.conſ.11.nu.8.* 26

2 *Tutrix nomine pupilli poſſidet.conſi.98.nu.18.* 198

1 *Tyranno non eſt obediendum & eius geſta non ualent. conſ.1.n. 57. & nu.60. & ſequen.* 42

1 *Tyranni qui dicãtur & an præſcribant remiſſiue.conſ.23.n.224.* 52

De litera, V.

4 *VACATIO putatiua releuans & conſiderabilis reſultat ex reſignatione poſſidentis cum titulo. conſilio. 37.nu.17.* 50

4 *Vacatio putatiua attenditur.conſ.140.nu.18.* 146

4 *Vacantia apud ſedem per obitum reſeruata ſunt. pontifici. conſilio. 36.nu.13.* 49

4 *Valetudinarius & corpore infirmus, mente tamen ſanus poteſt actus ualidos gerere.conſilio.15.nu.9. Eſto quod propter infirmitatem ſenſus rectus aliquatenus effectus eſſet imbecillis.n.10.ibidē. Licet etiã propter infirmitatem loquatur quandoque uarie & non ad propoſitum ſi incontinenti ceſſante infirmitate ſanam mentem recuperat numero.11.ibi.* 28

1 *Valor debet eſſe exceſſiuus conſiderato tempore contractus. conſil. 128.nu*

1:8.numero.35. 227

Valor & æſtimatio rei conſideratur tempore mortis patris.conſ.16. nu.81.& nu.82.&.85. Et nõ ille, qui creuit propter meliorationes factas nu.81.ibi. 43

Valor conſideratur tẽpore quo fit contractus, & non quo facta ſunt melioramenta.nu.83.ibi. eo.

Valles dicuntur eſſe eorum quorum ſunt prædia. conſ. 70. num. 18. Et quando eſſent publica,omnes habent conferre ut deſiccentur. nu. 19. ibi. Et quando ſunt priuatorum onus deſiccandi incũbit priuatos tantum.nu. 20.ibid. Eo maximè ſi ipſi fuere impedimento,ut aquoſæ redderentur.nu.21.ibi.Et habentes prædia ſuperioru non tenentur cõferre. nu. 22.ibi. Et ad eos cogendos actio non competit habentibus prædia inferioru.nu.13.ibi. 152

1 Vana eſt diffidentia de re dependentia libero arbitrio iudicis . conſ. 10.nu.78.& nu.81. 22

3 Varius & contrarius ſibijpſi minus probat.conſ.24.n.10. & n. 23. & 25.Etiam ſi ad concordiam poſſit reduci.nu.21.ibi. 37

2 Varietas teſtiũ in ſubſtantia & in uerbis formalibus ualde attẽditur ita ut ex ea nulla probatio poſſit colligi.conſ.24.nu. 26. 72

1 Variatio & mutatio uoluntatis reprobatur.cõſ.11.nu.129.Et potiſſimum in ſupremo principe.nu.130.ibi. 26

4 Varius.& contrarius repellendus eſt.conſ.77.nu.3. 125

4 Variatio fugieda in quocunque ueſtu.conſ.79.nu.6. 106

4 Variatio,et contrarietas elidit probationem ſe ipſum publica conſ. 80.numero.9. 107

4 Variatio in quibus reprobanda eſt.conſ.112.nu.27. 128

4 Variantes,& contrariantes non ſunt integri.conſ.152.nu.19. 156

4 Variatio licita eſt reo inquiſito.conſ.169.nu.27. 175

3 Variatio circa nomina dummodo conſtet de corpore non uitiat.conſilio.61.numero.12. 100

3 Variatio circa ſubſtantias,& implementum in illis non habet uitiare,ſi pars rationis ſunt,& æque principalia,& adimpleri poſſunt in æquipollenti.nu.33.ibid. eod.

1 Vaſallus in feudo hæreditario poteſt diſponere,dummodo non diſponat in perſonas extraneas ſed ergo eas,ad quos feudum poterat tranſire,conſiderato tenore inueſtituræ & conceſſionis.conſilio.4.numero. 29.& nu.30.&.31. 14

1 Vaſallus non poteſt alienare feudum paternum in præiudicium agnatorum.Etiam cum conſenſu directi domini.conſ.13.nume. 10.11.& numero.37. 32

1 Vaſallo uiuente & poſt mortem ipſius agnatus non dicitur poſſidere & ideo non poteſt agere poſſeſſorio recuperandæ ſed ſolũ acquirẽdæ. conſ.eo.nu.87. 33

1 Vaſallus habens plures dominos, ſi ergo unum deliquit ſolum priuatur pro illa portione non inſolidum conſilio.14.numero 10. 35

1 Vaſallus alienans partem illa ſola priuatur.conſilio 14.nume.11. 35

1 Vaſallus ſi negans partem feudi toto feudo priuatur . conſilio. 14. numero. 12. 35

1 Vaſallus agens ſuper re feudali debet probare de uera inueſtitura.cõſi.15.numero.3. 37

1 Vaſallus propter feloniam per ipſum commiſſam ergo dominum ſuum directo priuatur feudo beneficio, & inueſtituris . conſilio 21 numero.50. 46

1 Vaſallus priuatus feudo ſi poſtmodum per dominum ad feudum reſtituitur reſpectu agnatorum,tale feudum adhuc remanet paternum,& non erit feudum nouum.conſilio. 21. numero. 56. Fallit niſi corporalis poſſeſſio fuiſſet apprehenſa a domino propter delictum.nu. 57. ibid. Prout etiam fallit . quando ipſo iure propter delictum feudum fuiſſet confiſcatum.nu.58.ibi. 46

1 Vaſallus aduerſus dominum an poſſit ſeruitia præſcribere. conſ. 25. numero.31. 64

1 Vaſallus quando & quo caſu pro domino poſſit eſſe teſtis.conſi.75. numero.23. 141

1 Vaſallus non poteſt priuari feudo , niſi eius culpa probata & conuicta.conſ.101.n.116.Et ſentẽtia requiritur ſaltẽ declaratoria.n.117. Sequitur etiam & citatio.nu.118.Quæ ceſſat quãdo per uiam extra iudicialem proceditur.nu.119.ibi.Ceſſat etiam, quando conſtat principem uoluiſſe illi præiudicare.nu.120.ibi. 186

1 Vaſallus petere poteſt inueſtituram intra annũ & diem alias excluditur.conſ.101.nu.117. 186

2 Vaſallus de re feudali non poteſt diſponere,etiam in ultima uoluntate.conſ.98.nu.3. 198

2 Vaſallus non poteſt in feudo conſtituere uſumfructum ſeu aliud onus aut ſeruitutem in præiudicium illorum,qui uocantur ad feudum.conſilio.98.numero.3. 198

1 Vaſallus in feudo hæreditario poteſt facere teſtamentum de licentia ſuperioris directi domini.conſi.io 106.nu.19.& nu.30. &.31.Procedit inſuper illud, etiam de iure communi abſque ſuperioris licentia ſecundum aliquos.nu.32.ibi. 217

2 Vaſallus poteſt feudo priuari ex multis cauſis,& enumerãtur ſeptẽ conſ.1.nu. 10.Et alijs ſex ſeq. Et quando propter delictum cõmiſſum in dominũ priuatur feudo,illud redit ad dominũ.nu.17.ibi. 2

1 Vaſallus nõ poteſt feudo priuari,niſi prius probata, & conuicta culpa fieri uerbis narratiuis.conſ.1.nu.18. 2

1 Vaſallus antequam priuetur feudo debet citari, & ibi, quod citatio eſt defenſio.& ideo tolli non poteſt etiam in ſentẽtia declaratoria.cõſil.1.nu.19.& nu.20.23.24.28. 2

1 Vaſallus licet in aliquibus cauſis ipſo iure priuetur, tamen in illis requiritur declaratoria.conſ.1.nu.23. 2

1 Vaſallus poteſt ſuo arbitrio diſponere, de melioramẽtis factis ſuper feudo & conſ.4.nu 40.fo.14.Etiam ſi facta ſint ex fructibus perceptis.ex feudo.conſ.2.nu.51. 10

1 Vaſallus de rebus feudalibus per teſtamentum non poteſt diſponere. conſ.2.nu.1.&.nu.27.28.30.31.& ſeq. 114

1 Vaſallus an poſſit prohibere in teſtamento alienationem feu.conſ.3. nu.4.&.36. 112

1 Vaſallus in feudo nouo hæreditario poteſt ſuo arbitrio diſponere ſine cõſenſu filiorum & agnatorum, tam inter uiuos,quam per ultimã uoluntatem conſ.3.nu.16. 12

1 Vaſallus de feudo hæreditario poteſt diſponere. in quoſcunque de familia,exiſtentes in ulteriori gradu.conſi.3.nu.32.&.33. 12

1 Vaſallus poteſt diſponere circa feudum, quando talis diſpoſitio tendit ad conſeruationem feudi & ut remaneat in familia. conſ.3.nume.36. 12

1 Vaſallus in feudo hæreditario poteſt præiudicare agnatis faciendo legitimare filium naturalem.conſi.4.nu.32 14

1 Vaſallus non poteſt de feudo teſtari etiam pro anima.conſil.7.num. 2.& nu.13.& ſeq. 18

1 Vaſallus cum mero & mixto imperio non poteſt conſiderari, ut capitaneus primatum cauſarum.conſi.8.nu.18. 19

3 Vaſallus non poteſt tacite,nec expreſſe alienare. conſil.65. numero.19 105

3 Vaſallus teſtando in rebus feudalibus,non poteſt præiudicare agnatis,& alijs,qui poterant in feudo ſuccedere.conſi.65.nu. 46 105

2 VBERA mulieris plena lacte probationem concludentem non inducunt,ut illa filium procreauerit.conſ.19.nu 48. 91

1 VELLE ſibijpſi quempiam contrariari, non eſt dicendum.conſi. 78.numero.14. 144

1 Velle quis dicitur, quod expreſſit.conſilio 106 numero 52. 197

1 Velle quis dicitur,quando id expreſſit.conſilio 69 numero 57. 91

2 Velle.Qui uult unum uelle uidetur omne ſine quo illud eſſe nõ poteſt conſ.94.nu.16. 191

3 Vendens non poteſt retinere pretium, & rem uenditam ſed loco illius emptor poteſt ſingulis annis licite aliquid percipere. conſi. 77. nume.47. 135

3 Vendens rem ſuam regulariter,non poteſt cogi illam uendere conſanguineo, ſeu eius uicino ſere per totum. conſ. 81. Fallit reſpectu dotis.ibid.nu.7.& nume.1. 139

3 Vendens rem tertij, dicitur uenditionem facere illius nomine, qui poteſt eam ratam habere.conſ.107.nu.14. 169

3 Vendens rem alienam,ut illius conſentientis, uel ratum poſtmodum habentis,quo ad pretium non præiudicat illi ualenti illud petere. numero 20.ibidem. 169

4 Vendentes domum contiguam non debent requirere uicinos, ſi uolunt emere uirtute bullæ ſixtinæ.conſ.123.nu.4. Nec uirtute dictæ bullæ agi poteſt ſi eius forma non ſeruatur nec requiritur intimatio reſpectu eius qui ſcit ibi.nu.56.&.7. 136

4 Vendere rem ſuam quilibet poteſt cui uult regulariter . conſ. 123. numero.3. 136

4 Vendens cenſum, an poteſt, in ſe ſuſcipere caſum fortuitũ. conſ. 75. nu.31.In uero credito fingitur numeratio,ſicut in datiõe inſolidũ.numero.32.ibi.& nu.33. 104

1 Vendens omnia iura ſua, quid dicatur uendere, & quid non conſilio 20.nu.73.& nume.ſequen. 42

1 Vendi poteſt res aliena.conſi.104.nu. 12. 191

1 Venditio dicitur facta ad corpus,quando a te eſt inceptum. conſilio. 64.nu.58. 128

2 Venditio facta duobus eiuſdem rei reddit potiorem illum cui eſt tradita,eſto quod fuerit ſecundus.conſi.11.nu.16. 25

1 Venditio facta ad menſuram an ſit conditionalis,conſ.59.num.1.& nume.

nu.7.8.& 9. Et ante menſurationem talis contractus an ſit imperfectas.an.11.ibidem. 122
1 Venditio facta ſub conditione illa pendente habetur pro non facta. n. 3.ibi. & nu.ſeq. Eſto quod venditio ſit conditionalis tamen perfecta eſt, at ana ſit locus pœnitentiæ.nu.4.ibi.nu.8. 122
2 Vēditio poteſt dici perfecta tribus modis conſiderando pœnitentiam nu.5.ibi. Itē & reſpectu periculi.nu.7. ibid. Et reſpectu obligationis an ſit perfecta ſub conditione facta.nu.9.ibi. An per venditionem factam de tot bubulcis talis fundi ante menſurationem ſit trāſlatum dominiū et poſſeſſio.nu.10.ibi. Et an dicatur perfecta, & quo reſpectu. Et quid ſi non fuit facta traditio realis, ſed appoſitum conſtitutum. nu.11.ibid.& nu.12 ibidem. Et quid ſi incertitudo eſt reſpectu loci & non quotæ.ibi.nu.13. 122
1 Venditio prædicta videtur omnino incerta ante menſurationē, & traditionem.nu.15. ibid. Et quid ſi venduntur. 20. tabulæ talis fundi in loco eligendo.ibid.nume.18. 122
1 Venditio facta de.20.bubulcis de centum, an valeat.conſ. 61. nu.1. Et an ex ea transferatur dominiū, & poſſit agi rei vendicatione. nu. 2.ibi. Et emptor inde fructus percipiens, an illos ſuos faciat.nu.3. ibi. Et quid ſi venduntur quatuor tornaturæ cum dimidio fundi maiorum tornaturarum.ibi.nu.6. 125
1 Venditio quatuor tornaturarum talis fundi nouem tornaturarum valet.conſ.61.nu.29. 125
1 Venditio ſi ſit de una tornatura cum dimidia de tribus valet.conſ.20. nu.24. Et idem ſi venduntur tres cum dimidia.ibi. Et idem ſi conſtituit ſe poſſidere ibid. Licet in quolibet minimo ceſpite terræ nō detur tornatura, tamen numerus reducitur ad quotam, quæ conuenit minimo ceſpiti.ibi. Nec cadit conſideratio, ut poſſit dici facta in plus vel minus.ibi. 125
1 Venditio facta ad menſuram an ſit conditionalis, & imperfecta ante menſurationē.conſ.64.nu. 1. Et quando dicatur ad menſuram facta. nu.2.ibid. Et quid reſpectu periculi & obligationis.n.3.ibi. Et pendēte conditione an habeatur pro non facta.nu.4.ibi. Et ex ea tanquā incerta non transfertur dominium, nec poſſeſſio.nu.5.ibi. 128
1 Venditionem factam fuiſſe ad corpus, non ad mēſuram qualiter colligatur.conſ.64.nu.6.& nu.10.& ſeq. 128
1 Venditio ex quibus reddatur pura, certa & imperfecta.nu.8.ibi. 128
1 Venditio pot dici perfecta altero de tribus modis.nu. 15.ibi. Et quid reſpectu periculi.nu.18.ibi. 128
1 Venditio facta de pluribus petijs terrarum pro una iudicatur. nume. 25.ibidem. eo.
1 Venditio facta ad menſuram eſt conditionalis ante menſurationem quando menſuratio apponitur limitatiue & demonſtratiue vel enunciatiue.conſ.64.nu.10.& 11. 128
1 Venditio facta ad menſuram eſt perfecta ut non ſit locus pœnitentiæ conſ.64.nu.14.15.16.19.& 20.fo. 113. Et quid ſi ſecuta eſt vera traditio & non ficta quid dicendum.ibi.nu. 20. Et quid ſi adeſt conſuetudo ſeu ſtilus.ib.nu.21. 128
1 Venditio facta ad corpus dicitur quando a corpore inceptum eſt, licet numerus eſſet appoſitus ante corporis deſignationem, & cōfines. nam non propterea eſt incertum.conſ.65.nu.1. Quando autem inceptum eſt a nu. non dicitur facta ad corpus, ſed ad menſuram. nume. 2.ibid. 131
1 Venditio quibus reſpectibus dicatur fieri ad menſuram.numero. 14. ibidem. 131
2 Venditio dat iuſtum titulum quærendi poſſeſſionem & dominium. cōſilio.104.nu.59. 191
4 Venditio facta per uxorem metu mariti reſcindi per hæredes uxoris poteſt.conſ.139.nu.1. 145
3 Venditio reſcinditur, ſi facta apparet circa medietatem iuſti precij. conſ.77.nu.11. 135.
3 Venditionis appellatione in exorbitantibus an veniat alius contractus, in quo viget eadem ratio.conſ.82.nu.24. 140
3 Venditionis appellatione nullo modo venit alius cōtractus, per quem transfertur dominium ſtante communi uſu loquendi. numero 21. ibidem. 140
3 Venditionis appellatione an veniat alius contractus. conſ. 83. numero.8. 142
3 Venditionis appellatione lato ſumpto vocabulo venit ipſa ceſſio.numero. 32.ibid. 142
1 Venditis pertinentijs, quæ dicantur vendita & quæ non. conſilio 20. numero. 72. 42
1 Venditor ſi eſt dominus, etiam emptor præſumetur dominus. conſilio 104.nu.56. 191
1 Venditor ſi recipit preciū & fructus rei venditæ, an licite emptor poſſit ſingulis annis conſequi aliquid conſ.60.nu.1. Et ſi cōtractus ſapit naturā mutui videtur quod non poſſit.nu.2.ibi. Et ſi certa quantitas venit ſoluenda, videtur illicitā.n.3. ibi. Maximè ſi venditio fuit ficta, & ſimulata.nu.4.ibidem. 139
1 Venditor tradens inſtrumentum emptori videtur trāſferre poſſeſſionem & dominium.conſ.104.nu.58. Idem & per cōſtitutū.ibid. 191
3 Venditor tenetur tradere rem venditam in ea bonitate quam promiſit.conſ.78.nu.6. 137
3 Venditor ſciens rei vitium, tenetur etiamſi expreſſe dicat ſe nolle teneri.nu.23.ibi. 137
4 Venenum poteſt cōſiderari bonū, & malum.conſilio 167.nu.4. 137
4 Venena vendentes, non ſemper puniuntur, ita nec ementes. numero 10.ibidem. 174
3 Venientes tanquam repræſentantes perſonam patris tanc conſiderantur quando ex illarum perſona & iure tranſmiſſionis veniunt, nō quando veniunt iure proprio.conſ.4.nu.17. 10
4 Venire per materiam obiectiuam quando quis dicatur.conſ.104.nu. 1. Qui venit per hanc viā debet clare deducere, & probare ubi ectus datus.nu.2.ibid.& nu.6. & alijs. 122
Quando quis ſpecialiter debet aliquid probare, non ſufficit id probare præſumptiue.nu.8.ibi.& nu.9.10.11.& 12 122
1 Veniens contra iuramentum periurus eſt.conſ.54.nu.14 104
4 Venire an liceat contra factum proprium.conſ.96.nu.17. 117
4 Veniens virtute pacti grauari non poteſt.conſ.100.nu.31. Nec etiā in eſtimatione poterit grauari.nu.33.ibi. 119
3 Veniens per ultimam voluntatem tenetur præſtare legata & fideicōmiſſa, & alia diſpoſita in teſtamento.conſ.61.nu.40. 100
2 Veniens beneficio legis velleia, habetur ut quaſi poſthuma reſpectu eius aui.conſ.60.nu.14. 139
3 Venter mittendus eſt in poſſeſsionem.conſ.60.nu.7. 100
3 Vera renunciatio hæreditatis ſatis operatur.conſ.60.nu.62. 117
2 Verba ex parte patris intelligantur id eſt ex latere producto a patre.conſ.20.nume.35. 62
2 Verba ſtatuti ubi nō cōueniant, ceſſat ſtatuti diſpoſitio.nu.40.ibi. 92
2 Verba & dictiones, ita quod declaratiue, & limitatiue veniunt ad præcedētia.nu.47.ibi. 63
2 Verbū domina & patrona, donna, & madonna, an dominiū importeat, vel proprietatē, & de gubernatrice.cōſ.21.nu.10.& nu.11. Et quid quando ſunt extranei inſtituti. nu.12.ibi. 64
2 Verbum dicta refert præcedentia.nu.15.ibi. 64
2 Verbum gubernatrix quid importet.nu. 21.ibi. 64
2 Verbum, gubernium, paſſiue, et actiue capitur, & quod importet.nu. 24.ibid. 64
2 Verbum domina maſſaria & adminiſtratrix, quid importent.nu.26. Et an & quādo uxor ita relicta poſſit propria autoritate capere alimenta.nu.27.ibid. 64
2 Verba diſtributiua, quam coniunctionem inducant.nu. 35.fo.71.ibi. Et quam portionem tribuunt unicuique comprehenſo in oratione diſtributiua.nu.36.ibi. 64
3 Verba ad utēdum & fruendum, an ſint reſtrictiua legati præcedētis. nu.37.ibidem. 64
2 Verba infraſcripto hæredi, capi poſſunt taxatiue diſpoſitiue, vel demonſtratiue, & in dubio capiuntur demonſtratiue.nu.47.ibi. 65
2 Verbum inteſtatus, an comprehendat pupillum in materia ſtatutaria, & ad excluſionē matris.cōſ.22.n.21.& alijs ſeq. Et quid quādo in ſtatuto non eſt al quæ ratio expreſſa.nu.22.ibi. 66
2 Verbum debemus neceſſitatem importat.nu.31.ibi. 66
2 Verba haberi pro alio poſita in lege varietatem important nō fictionem.nu.34.ibi. 66
2 Verba ſtatuti ubi cōueniunt cōuenire dicitur & ipſius diſpoſitio. cōſi.22.nu.68. 67
2 Verbum ab inteſtato, an determinat illud verbum ſuccedat an vero illud, decedat.ibi.nu. 81. 67
2 Verbum ab inteſtato poſitum in ſtatuto an reſpiciat actum perſonæ decedentis vel ſtet generaliter ibi.nu.82. 67
2 Verbum ſucceſſor verificandū venit in uniuerſali.nu.91.ibi. Et referri debet ad eum, qui erat futurus ſucceſſor.nu.92.ibi. 67
2 Verba pacti ſtricte ſunt intelligenda.conſ.24.numero.93. 7
2 Verba generalis compromiſſi quas cauſas comprehendant. Non cōm comprehendunt, nec extenduntur ad futura.ibi.nu.127. 73
2 Verbum videbitur, & placuerit, & illa verba uſis petitionibus, quid importent.conſ.24.nu.141. 73
2 Verba alternatiua cauſant incertitudinem.ibi. eo.
2 Verba donec, & quouſque, limitatiua ſunt temporis.conſ.55.numero.16. 78

2 Verba

2 *Verba quoquomodo, uniuerſalia ſunt, & includunt omnem alienationem, n. 18. ibi. & nu. 19.* eod.

2 *Verbum ſubſtituit communne eſt. conſ. 26. nu. 4.* 81

2 *Verba futura ſucceſſionis qualiter, & ſub qua forma debent concipi ut conuentio inde facta reddatur ualida. conſilio 26. numero. 160. Et promiſſio qualiter ſit concipienda, ut ualeat conuentio facta ſuper futura ſucceſſione. conſilio eodem numero 117. ibi.* 82

2 *Verba intelligenda ſunt ſecundum materiam ſubiectam, & quādo impropriantur ut illi deſeruiant. nu. 119. ibi.* 82

3 *Et conſ. 71. nu. 51.* 24

2 *Verbum reſeruetur, obliquum eſt. nu. 120. ibi.* eo.

2 *Verba non cenſentur appoſita ſine effectu operandi. nu. 122. ibi.* eo.

2 *Verba diſpoſitiua habentia perfectam orationem, indicant uoluntatem proferentis. nu. 123. ibi. Et quādo ſtant de per ſe, & principaliter diſpoſitionem inducant. nu. 124. ibi.* eod.

2 *Verba prolata per modum cauſæ in contractibus diſpoſitiua, non enūciatiua ſunt iudicanda. nu. 125. ibi.* eo.

2 *Verba enunciatiua per modum cauſæ prolata diſponunt, maximè in contractibus, conſ. 26. nu. 126.* 82

2 *Verba enunciatiua prolata inter partes præſentes circa actū de quo partes ipſæ poterant diſponere, inducunt diſpoſitionem. conſilio. 26. numero. 127.* 82

2 *Verba ſine hæredibus exponuntur ideſt ſine filijs, ſeu deſcendētibus. conſ. 30. numero. 10. Idem quando facta eſt mentio de maſculis. nu. 11. ibidem.* 94

2 *Verbum decedāt mortem importat, & exponitur ideſt poſt mortem. nu. 15. ibid.* 94

2 *Verbum ſubſtituit. commune eſt, & aptum inducere fideicommiſſum. nu. 16. ibidem.* 94

2 *Verbum in perpetuum habet tractū in futurum & denotat tempus ſine præfinitione, & in ſecula ſeculorum, nu. 24. ibi.* 94

2 *Verba narratiua non diſponunt. nu. 41. ibid.* 94

2 *Verba tunc ultimo ſic morienti &c. qualiter exponenda ſint. nu. 54. ibi. & nu. 55.* 94

2 *Verbum inſtituo eſt directum. conſ. 35. nu. 7.* 103

2 *Verba cum hoc ordinem denotant. nu. 18. ibi.* eo.

3 *Verbum fecit conſignationem, & traditionē in proprietate & poſſeſſione importat uerum & plenum dominium. conſ. 55. nume. 18.* 51

3 *Et idem, de illis uerbis iure proprio & in perpetuum. nu. 18. ibidem. & numero. 20.* 51

3 *Ver. in perpetuum, qualiter capiatur. nu. 20. ibi.* 51

3 *Et idem important illa uerba ad habendum tenendum & poſſidendum. nu. 21. ibidem.* 51

3 *Verb. dimiſit equipollet uer. tradidit, & dominij tranſlationem importat. nu. 22. ibidem.* 51

3 *Et idem de uerb. relaxauit. nu. 23. ibi.* 51

3 *Ver. conſignauit, & aſſignauit. numero 26 ibi. & nu. 25. ibid.* 51

3 *Ver. fecit dominos poſſeſſores, adminiſtratores, uſufructuar. proprietarios, pleno iure ipſo uiuente, donatiuij tranſlationem includunt. conſilio. 33. nu. 32.* 51

3 *Et idem de illis, de lite, ſeu controuerſia ferenda. numero 33. ibid.* 51

3 *Et de illis ad legitimam & generalem defenſionem. numero 34. ibidem.* 51

3 *Verba quod debeant ſtare contenti illi diuiſioni. donationē inducunt. nu. 43. ibi.* 51

3 *Verbum diſponere, an ſolum uerificetur in ultimis uolūtatibus, & an etiam capiat actum inter uiuos. conſ. 33. nu. 57. & nu. 61.* 51

3 *Verbum arbitrium, importat arbitrium boni uiri. conſilio 38. numero. 69.* 58

3 *Verba pleno iure. uerum & plenum dominium important. conſ. 45. nu. 1. Et legatum iſtis uerbis factum, idem importat. ibi.* 70

3 *Verba ad eius libitum, abſolutam & meram uoluntatem arguūt. numero. 3. ibidem.* 70

3 *Verbum. uidebitur, & placebit arbitrium boni uiri importat. nu. 16 ibid. & nu. 17. Et electi ſub iſtis uerbis, nō debent abuti poteſtate eis conceſſa. nu. 18. ibi.* 70

3 *Verbum præciſum poſitum in ſtatuto habet uim clauſulæ derogatoriæ. conſ. 49. nu. 9.* 77

3 *Verba illa, & quæcunque alia de cauſa reſtringuntur ad expreſſam nu. 44. ibi.* 77

3 *Verba generalia reſtringuntur, ne quis indebite damnum patiatur. nu. 45. ibid.* 77

3 *Verba, tunc, & illo caſu. non uidentur poſſe trahi ad alios. conſi. 50. numero. 8.* 80

3 *Verba teſtatoris, quod hæres conſeruet bona ſuis filijs, & prohibitio de non alienando inducunt fideicommiſſum etiam non ſecuta alienatione. conſ. 52. nu. 1.* 81

3 *Verba teſtatoris, quod bona remaneāt in cipo, & uadant de maſculo in maſculum inducunt fideicommiſſum gradatim. conſil. 53. numero. 25.* 84

3 *Verbum reſtituere obliquum eſt, & inducit bona debere capi ab hærede grauato. conſ. 54. nu. 12.* 89

3 *Verbū, pertinere, in quo iure uerificetur. conſ. 58. n. 44. & nu. 45.* 95

3 *Verba non ſunt iudicāda fore appoſita ſuperfluo, & ſine effectu operandi. nu. 53. ibid.* 95

3 *Verba ſtatuti ſi non conueniunt, minus etiā conuenit eius diſpoſitio. conſ. 59. nu. 36.* 98

3 *Verba ſunt intelligenda ſimpliciter, & non ſecundum quid. conſ. 61. numero. 23.* 100

3 *Verba tunc, & eo caſu excludunt caſum diſſimilem non ſimilem. conſi. 66. nu. 65.* 107

3 *Verba prolatā ad complacentiam non diſponūt reſpectu inſtitutionis. ſeu legatorum. conſ. 67. nu. 78.* 111

3 *Verba indefinita æquipollent uniuerſali. conſ. 78. nu. undecimo.* 116

3 *Verba uniuerſalia omnia complectantur. nu. 12. ibi.* 116

3 *Verba non cenſentur fruſtratoriè eſſe appoſita. conſ. 69. nu. 59.* 117

3 *Verba generalia non debent reſtringi, quando reſtrictio repugnat uerbis. nu. 72. ibi.* 117

3 *Verbum reſtituo. quid comprehendat. conſ. eodem. numero. 196. ibidem.* 117

3 *Verba illa ad habendum. donandum, renunciandum &c. idem importent ut renunciatum uideatur fideicommiſſo. conſ. 71. nu. 8.* 124

3 *Verbum, competere, tractum habet in futurum. conſilio 71. numero. 64* 124

3 *Verbum uolo. importat liberum, & plenam poteſtatem diſponendi. conſ. 71. nu. 15.* 124

3 *Verbum, uidetur, importat arbitrium boni uiri. conſilio. 71. numero. 17.* 124

3 *Verbum, placebit, idem importat. ibidem.*

Pollet, quando inſimul, & ſemel uerba iſta ſunt accumulata. nume. 18. ibid & ſequen.

3 *Verbum, hæredum ad quos hæredes referatur, & an ad maſculos tantum. conſ. 71. nu. 38. Et quid, ſi cū dicto uerbo, addatur uerbū & ſucceſſor. nu. 39. ibi.* 124

3 *Verba dubia in contractibus interpretantur contra eum, qui ſuper illis ſe fundat. conſ. 71. nu. 49.* 124

3 *Verbū occaſio denotat cauſam etiam remotam. nu. 57. ibi.* eo.

3 *Verba aliquā, uerificantur in minimo, nu. 58. ib.* eo.

3 *Verba iocoſe prolata non probant furorem, nec dementiam. conſilio 88. numero. 65.* 150

3 *Verbum. hæredes, prolatum a recipiente intelligitur de quibuſcūque hæredibus. conſ. 72. nu. 66. Idem quando conſtat de mente illorum, qui dicta uerba protulerunt. nu. 67. ibid.* 124

3 *Verborum ſignificatus ſi non reſtringitur, non arguit extenſionē uerborum. conſ. 71. nu. 73.* 124

3 *Verbum hæres prolatum a concedente, capitur large pro quocūque hærede. conſ. 71. nu. 75.* 124

3 *Verbum hæres ratione euitandi abſurdum, quandoque reſtringitur. conſ. 72. nu. 66.* 126

3 *Verbum ſubſtituo commune eſt. conſ. 73. nu. 1.* 128

3 *Verba teſtamenti non debent reddi ſuperflua. conſ. 74. nu. 24.* 130

3 *Verbum omiſſum a teſtatore ſuppletur, ut orationem perficiat. ibid.*

3 *Verba prolata a teſtatore ſi inſtitutus decedat in pupillari ætate non producant effectum pupillaris ſubſtitutionis, ſi ſubſtitutus non erat eius filius, ſed extraneus. conſ. 74. nu. 29.* 130

3 *Verba geminata relationem habent ad præcedētia & ſecundum illa interpretatur. conſ. 74. nu. 33.* 130

3 *Verbum reſiduum quando trahat ad ſe totum. nu. 61. ibi.* 130

3 *Verbum peruenias commune eſt. nu. 62. ibi.* 130

3 *Verbum reſiduum, ratione adiuncti, non importat totum. conſ. 74. numero. 63.* 130

3 *Verb. in pupillari ætate decedenti inducunt ſubſtitutū in re certa poſſe conſequi totam, quo caſu, & quando id procedat. conſ. 74 numero 65.* 130

3 *Verba narratiua probant cauſam finalem, conſ. 77. nu. 22.* 134

3 *Verba enunciatiua regulariter non probant. conſilio ſeptuageſimoſeptimo. nu. 30.* 134

3 *Verba enunciatiua prolata inter partes contrahentes, quæ poterant de nouo tunc temporis actum celebrare, plene probant. conſilio. 77. nu. 32.* 135

3 *Idem*

3 Idem ſi talia uerba eſſent neceſſaria ad actum qui celebrabatur. nu. 23. ibi. eod.
3 Verba enunciatiua quæ proprie dicantur, & quando probant. conſi. 77. nu. 34. & nu. 35. 135
3 Verba enunciatiua prolata per modum cauſæ plene probant conſil. 77. nu. 36. 135
3 Verba enunciatiua geminata plene probant. conſilio ſeptuageſimoſeptimo. nu. 37. 135
3 Verba enunciatiua prolata per modum confeſſionis plenè probant. conſ. 77. nu. 38. 135
3 Verba contractus debẽt intelligi ſecundum ſubiectam materiam. cõſi. 78. nu. 20. 137
3 Verba contractus debent intelligi urbanè, & non captatoriè. conſil. 78. nume. 21. 137
3 Verba dubia declarantur ex præcedentibus, & ſequentibus. conſilio. 79. nu. 17. 136
3 Verba in contractu appoſita non debent cenſeri fuiſſe appoſita ludibrio. conſ. 79. nu. 24. 137
3 Verba ſtatuti ubi ceſſant debet ceſſare ſtatutum. conſilio. 82. numero. 7. 140
4 Verbum uendere generale eſt, & uerificatur in quacunque re uendita etiam minima. conſ. 94. nu. 6. 116
3 Verba generalia prolata per modum liberalitatis, non ſunt obligatoria. conſ. 89. numero. 1. & 2. Seruiunt enim de uento. numero. 3. ibidem. quod declaratur. nu. 25. 26. 27. Prout non diſponunt uerba prolata cauſa demonſtrandi uel cauſa ludi uel cauſa ioci, uel affectionis. nu. 5. ibi. 152
3 Verba prolata cauſa iactantiæ non inducunt diſpoſitionem. numero. 4. ibidem. eo.
3 Verba enim generalia prædicta, ex animo proferuntur, quia non creduntur debere acceptari. nu. 7. ibi. 152
3 Verba generalia prolata per modum liberalitatis, uulgariter conſueta non obligant. nu. 8. ibi. & nu. 9. & 10. eod.
3 Verba iactantia, adulatoria, & prolata ad complacentiam, non obligant. nu. 10. ibi. 151
4 Verba generalia deliberatè & appenſatè prolata, animo deſtinato, per uerba de præſenti probant. nu. 11. 13. & alijs ſeq. 152
3 Verba ex quibus inducitur donatio. numero. 14. ibidem. numer. 15. 16. & ſeq. 152
2 Verba tolle cape hanc pecuniam inducunt donationem quando diriguntur ad conſanguineos, & ad eos ad quos habetur affectio nume ro. 18. ibidem. maxime quando proferens diligebat & amabat illos. nume. 19. ibi. 152
3 Verba an ſint prolata ſolenniter, uel de præſenti uel in futurum ſatis differt. conſ. 89. nu. 9. 152
3 Verba negatiuè poſita neceſſitatem important. conſ. 91. numero. 20. Idem ſi dictum ſuit actum non poſſe aliter fieri, & aliter factũ reddi nullum. nu. 21. ibi. 156
3 Verba cum effectu intelligenda ſunt. conſ. 102. nu. 25. 167
3 Verba per me idem important, quod loco mei. conſil. centeſimoſeptimo. nu. 24. 169
3 Verbum meo ſua, effectualiter idem importat, quod uerbum nomine ſuo. nu. 26. ibi. 169
2 Verba enunciatiua prolata a teſtatore per modum cauſæ diſpoſitionem inducunt. conſ. 31. nu. 50. 96
2 Verba illa & eorum hæredibus uerificãtur in aſcendentibus qui propterea uocati cenſentur. nu. 31. ibi. 96
2 Verba illa, & eorum hæredibus inducunt ut ordine ſucceſſiuo cenſeãtur uocati. nu. 44. ibi. Nec eſt neceſſe quod tales deſcendentes debeãt eſſe hæredes illius grauati. nu. 65. ibi. Et uerba prædicta intelligi debent de liberis & deſcendentibus tantum. nu. 46. ibi. 96
2 Verba prolata a teſtatore, intelligenda ſunt ſecũdum communem ſenſum uulgarium. nu. 49. ibi. 96
2 Verba in ſtirpes, & non in capita comprehendunt etiam deſcendentes ex alijs prædefunctis. conſ. 36. nu. 5. 104
2 Verbum ſemper & in perpetuum denotat infinitatem, conſilio. 37. numero. 23. 106
2 Verba teſtatoris aſſerentis hæreditatẽ ſuam ire de uno in alium perpetuo interpretantur hoc eſt quod uadat de hærede in hæredem, & deſcendente in deſcendentem. n. 28. ibi. 106
2 Verbum filios intelligitur etiam pro filijs & deſcendentibus illorum nu. 45. ibi. 106.
2 Verba declarant animum & uoluntatem illam proferentis. nu. 48 ibidem. 106
2 Verba illa, iure & ordine ſucceſſiua per teſtatorem appoſita, ad quod caput teſtamenti referenda ſunt. 40. nu. 14. Et quid ſi dicta uerba appoſita ſunt in medio aliquorum capitum. n. 15. ibi. conſ. 40. 112
2 Verba teſtatoris uocantis alios in ſtirpes & non in capita qualiter interpretanda & intelligenda ſunt. n. 31. ibi. 112
2 Verbum ſubſtituo commune eſt aptum importare directam, & fideicommiſſariam. Fallit quando adiunctum eſſet uer. hæres. conſilio. 41. numero. 9. 113
2 Verba appoſita per teſtatorem diſponentem bona ſua ire de hærede in hæredes fideicomiſſum induxiſſe per illa uidetur. n. 28. 113
2 Verba de hærede in hæredem comprehendunt etiam non natos tempore teſtamenti. nu. 26. ibi. 113
2 Verba de hærede in hæredem, per teſtatorem expreſſa inducunt fideicommiſſum. nu. 41. ibi. 113
2 Verba uadant, ſeu perueniant bona obliquum eſt. numero quinquageſimo. ibi. eod.
2 Verba quæ poſſunt referri ad teſtatorem, ſeu ad grauatum, ad quem potius ueniant referenda. conſ. 51. nu. 33. & n. 38. 128
2 Verbum admittantur fideicommiſſum importat. conſilio. quinquageſimotertio. nu. 5. 131
2 Verb. lego an includat hæredis inſtitutionem. conſilio quinquageſimoquarto. nu. 7. 142
2 Verba illa de hærede in hæredem interpretantur de deſcendente in deſcendentem & fideicommiſſum inducunt. conſ. 55. nu. 3. 144
2 Verba illa, de hærede in hæredem, intelliguntur de deſcendentibus & proximioribus non autem de extraneis hæredibus. nu. 4. ibi. 154
2 Verba illa de hærede in hæredẽ, intelliguntur de deſcendentibus maſculis, quando adiecta eſt illa qualitas maſculinitatis. n. 5. ibi. ſo. 134 & conſ. 88. nu. 11. 279
2 Verb. perueniat, directum uidetur. conſ. 59. nu. 6. 138
2 Ver. perpetuum, importat actum ſine temporis præfinitione. conſilio. 73. nu. 18. 155
2 Verba illa, ſine filijs hæres moriatur conditionem important. conſil. 73. nu. 1. Etiã ſi non apponatur illa dictio quandocunq;. nu. 1. ib. 155.
2 Verbum inſtituit directum. nu. 5. ibi. & melius, nume. 41. 42. & ſequenti. Et operatur, ut ſubſtitutio, iure directo ualeat. & nõ obliquo. nu. 6. ibi. 155
2 Verbum eius, in dubio refertur ad ipſum teſtatorem. n. 9. ibid. & nume. 53. & ſeq. 155
2 Verba illa ſi ſine liberis moriatur, comprehẽdunt pupillarem filio moriente impubere. nu. 24. ibi. 155
2 Verb. inteſtatus, largo modo referri poteſt ad pupillum. numero. 27. ibidem. 155
2 Verba, & eo caſu reſtringunt, & limitant diſpoſitionem ad caſum expreſſum. nu. 31. ibi. 155
2 Ver. inteſtatus, an uerificetur in pupillo. nu. 32. ibid. eo.
2 Verbum inſtituit, an poteſt eſſe directum poſtquam filius adiuit hæreditatem. nu. 41. ibid. & nu. 42 155
2 Verbum inſtituit, ex præſumpta mente teſtatoris, obliquatur. n. 44. ibidem. 155
2 Verba directa obliquantur, quando iure directo ſtare non poſſunt. nu. 45. ibi. 155
2 Ver. inſtituit quandoq; ponitur pro ſubſtituit. nu. 46. ibi. 155
2 Verbũ æquiuocum ſimpliciter poſitum in uno capite teſtamenti debet interpretari eo modo, quo reperitur clare poſitum in alia parte teſtamenti. nu. 48. ibi. 155
3 Verbum decederet, mortem inducit. conſ. 1. nu. 4. 2
3 Verbum ſubſtituit, commune eſt. nu. 20. ib. 2
3 Verbum haberi commune eſt. nu. 11. ibi. 2
3 Verbum pro conſeruatione familiæ fideicommiſſum importat. n. 12. ibidem. 2
3 Ver. ita quod declaratiua ſunt præcedentiũ. n. 23. ibi. Et ad præcedentia ueniunt ampliatiue, & augmentatiue. n. 24. ibi. 2
3 Ver. pro perpetua conſeruatione exponitur, pro ſempiterna & durat ſine temporis præfinitione, & omni caſu, n. 30. ibi. Maxime ſi adijcitur ad conſeruationem familiæ & domus. nu. 31. ibi. ita quod omnĩ tempore caſu, & omni perſona uidetur inducta actiue, & paſſiue. ibidem. 2
3 Verba illa pro conſeruatione habent tractum ſucceſſiuum & fideicommiſſum inducunt. nu. 34. ibi. 2
3 Verba illa, bona conſeruari, induxiſſe uidentur onus reale, & efficiẽs res hæreditarias & omnes perſonas ad quas peruenit hæreditas. nu. 33. ibi. 2
3 Verba a teſtatore prolata non debent iudicari fuiſſe prolata fruſtratoriè, & ludibrio. nu. 45. ibi. 2
3 uerba narratiua, & in proœmio poſita declarant animum & cãm di

ſumentium.nu.115.ibi. 2
3 Verbum maiores, quos anteceſſores comprehendat.nu. 132.ibid.Et an patrem,& auum.nu.133. 2
3 Verbũ relinquo adiectum uniuerſitati bonorum nullo alio dato cohærede,trahitur ad uniuerſalem hæreditatis inſtitutionem.conſ.3.nu 11. 8
3 Verba ambigua interpretãtur,prout alias clar.ut fuere expreſſa.nume.40.ibi. 8
3 Verba dubia trahi debent ad illum ſenſum, de quo per prius dictum fuit.nu.41.ib. 8
3 uerba uulgaria & illiterata prolata a teſtatore interpretantur ſecũdum quod a uulgaribus communiter accipiuntur.conſ.3.nu.52. 9
3 uerba quantumcumque præciſa interpretationem tamen congruam recipiunt a mente proferentis,& ſecundũ eam regulantur.nu.61.ibi. 9
3 Verba habentia relationem ad teſtamentum relatiua ſunt. conſi.7. nume. 1. 14
3 Verba illa quod bona tranſeant de hærede in hæredem interpretantur de deſcendente in deſcendentem.conſ.8.nu. 7. 15
3 uerba ſi ſine filijs moriatur habent tractum ſucceſſiuum in futurum. et compendioſam ſubſtitutionem inducunt.conſ.11.nu.33. 19
3 Verbu ſi ſine filijs quis decederet,non comprehendunt alios deſcendẽtes.conſ.14.nu.13. 22
3 Verbum ſubſtituo,commune eſt.conſi.15.nume 15. 13
3 Verbum ſiue aliquis eorum relatiua ſunt perſonarum ſuperius nominatarum.conſ.17.nu. 5. 23
3 Verbum deueniat,& deuenire debeat fideicommiſſum inducit.n.10. ibidem. 23
3 uerbu teſtatoris non debent cenſeri ludibrio expreſſa . numero. 30. ibidem. 25
3 Ver.quos omnes,ſupra nominatos,& in caſibus ſupradictis relatiua ſunt prius expreſſorum. conſ.20.nu.17. 19
3 uerb. deficere mortem importat.nu.21.ib. 29
3 Verb.hæredibus capitur pro filijs conſ.23.n. 21. 38
3 Verb.diuiſit diſtribuit,partiuit,non inducit donationem. conſ.33.nu 5.ſed contra.nu.21. 51
3 Idem & de uerbo aſſignauit,nudam proprietatem importat.num.6. ibi,ſed contra.nu.26.& 27. eo.
3 Et de uerbo tradidit idem,ſed contra.nu.7.ibid & numero uigeſimo ſecundo & uigeſimotertio.
2 uerbum inſtituit, & ſubſtituit ſimul oppoſitum, qualiter interpretetur.conſ.73.nu.49. 255
2 Verbum prædicta,qualiter præſumantur appoſita. numero quinquageſimo.ibi. 135
2 Verbum deueniat a teſtatore prolatum fideicommiſſum inducit.conſ. 73.nume. 2. 157
2 Verba quod bona conſeruentur,fideicommiſſum important. numero. 10.ibidem. eod.
2 Verba liberis,ad quos referũtur.conſ.73.nu.60. 137
2 Verbũ,ubiq; exiſtentia eſt uniuerſale,& collectiuum.conſ.79.n.39 Quando apponitur circa reſtitutionem fideicommiſſi complectitur omnia.ibid.Et quid ſi non eſt appoſitum uerbum uniuerſale collectiuum,an ſit idem.nu.40.ibi. 163
2 Ver.uniuerſale omnia nihil excludit. nu.42.ibi. 163
2 Verb.uniuerſale omnia complectitur nedum præſentia , ſed etiam futura.nu 43.ibi. 163
2 Verba aſſertiua,& enunciatiua regulariter non probant.conſ.octuageſimoprimo.nu.39. 166
2 Verb.ſubſtituo poſitum in uno capite teſtamẽti directe interpretatur, ita poſitum in alio capite dubio.conſ.86.nu. 55. 174
2 Verbum equiuocum poſitum in uno capitulo interpretatur eo modo quo clare fuit appoſitum in alio capitulo.nu.56.ibi. 174
2 Verba,& ſuos hæredes de quibus hæredibus interpretari debent. an teſtatoris uel grauati,& de quibus hæredibus intelligãtur. conſ. 88. nu.36.An de deſcendentibus uel de extraneis nu.37.ibi. 179
2 Verb.perueniat commune eſt,& fideicommiſſum inducit.conſil. 90. nume. 24. 183
2 Verbum uadant ſemper de maſculis in maſculos , fideicommiſſum inducunt.nu.25.ibi. 183
2 Ver.ita quod ampliationem inducunt præcedentium, & non diminutionem.nu.27.ibi. 183
2 Verb.donec aliquid reperiatur fideicommiſſum inducunt & gradatim.nu.30.ibi. 183
2 Verba bona deueniant in alios,aut in eorum filios diſiunctiue conſideranda ſunt.conſ.91.nu.29. 184
2 Verba illa,ex nunc prout ex tunc,quem effectum producant . nume. 66.ibi. 184
2 Verba eo caſu limitatiua ſunt diſpoſitionis præcedentis conſ. 91. numero.31. 186
2 Verba directa,an & quando trahantur ad fideicommiſſum.n.23.ibi. Et quid ſi teſtator erat in iure peritus.nu.14.ib. 186
2 Verba iſta,ita quod ad declarationem præcedentium ueniunt,& illa limitant.nu.33.ibi. 186
2 Verba ſit,& uadat,fideicommiſſum important.n.44 ibi. 186
2 uerbum deficientibus,exponitur id eſt pro morientibus . conſilio.93 numero. 3. 189
2 Verbum inſtituit,exponitur. quandoque pro ſubſtituit . numero. 10. ibidem. eod.
2 Ver.ita ad præcedentia ueniunt limitatiue declaratiue,& quandoq; diſponunt.nu.13.ibid.& nu. 14. 189
2 Verba diſpoſitiua,& per modum cauſæ prolata,item & enunciatiua fideicommiſſum inducunt.nu.15.ibi. 189
2 Verba illa,uadat ,& tranſeat,fideicommiſſum inducunt. numer. 16. ibidem. 189
2 Ver.uadat tranſeat,commune eſt.nu.18.ibi.& nu.10. eod.
2 uer.perueniat,deueniat,& deuoluatur,commune eſt.nu.18.ibi.eod.
2 Verba debent inſeruire menti,& non econtra.conſilio.ſeptuageſimo ſecundo.nu. 64. 153
2 Verba diſponentium non debent interpretari fuiſſe appoſita ludibrio. nu.93.ibi. 153
4 Verba enunciatiua propter aliud emixa,non nocent. conſi.73.nu.11. Idem.ſi erroneè ſunt prolata.nu.12.ibi. 104
4 Verba uacant, uel uacaturo in mandato de prouidendo qualiter exponantur.conſ.79.nu.8. 106
4 Verba illa pro hæredibus geminata multum operantur.conſilio. 84. nu. 5.Et æquipollent illis uerbis quibuſcunque producentibus magnũ effectum.nu.6.ibi. 109
4 Verba in emphyteuſim impropriantur quandoque ad contractum cẽſuum.nu.11.ibi.& nu.10. 109
4 Verbu illa ſententia,uiſis &c.quando,& quo caſu probent.conſ.88. numero.14. 111
4 Pro ſententia & uerbis in ea contentis, præſumitur numero decimo ſexto.ibi. 111
4 Verbu ſignatura ,conſilio.&c.facit ut conditionem.conſil. nonageſimoquartu.nu.6. 116
4 Verba narratiua papæ,an & quando probent.conſilio.centeſimodecimoquarto.nu.21. 130
4 Verba teſtatoris uel conſtitutionis eundem recipiunt intellectum. cõſi.119.nume.23. 133
4 Verbu contractus differunt ab iſtis.nu. 24.ibid. 133
4 Verbum conſtiterit qualiter recipiatur. conſilio centeſimo uigeſimo primo.nu.7. 133
4 Verba laudi generaliſſima reſtringuntur ad ea,quæ poſſunt liquidari ex actis,& productis.conſ.134.nume. 8. 142
4 Verba cardinalis dicentis aliquem familiarem non probant . conſil. 136.nu.30. 143
4 Verbum,hæres ſucceſſor,comprehendit nedum primum ſed omnes in infinitum.conſi.137.nume.tertio.Et quid ſi tractatur de re ſui natura non tranſitoria ad hæredes.nu.4.ib. 144
4 Verbum quomodolibet generale eſt,omnem modum prouiſionis in ſe continens.conſ.142.nu.6. 148
4 Verbum remaneat commune eſt.conſilio centeſimo quadrugeſimoſexto.nu.18. 151
2 Verba priuilegij diſcretioni tuæ limitant poteſtatem datam & eã reducunt ad terminos honeſtos,& important arbitrium boni uiri. conſi.6.nu.53. 12
2 Verb.chiamandoſi del cognome &c.gerundium ſignificat. conſil.19 numero.4 54
2 Verb.e cõ queſto denotat ordinem,ut unum præcedat & aliud ſequatur,& conditionem importat conſ.19.nu.6. 54
2 Verb.non aliter,qualitatem importat, & naturam præciſam, a qua non eſt recedendum.nu.16. ibi. 54
2 Verbum non aliter taxatiuum & præciſum.eſt conſilio decimonono. numero.17. 54
2 Verbum non aliter neceſſitatem importat,cum negatiue ponitur.conſi.19.nu.18. 54
2 Verbum,non aliter appoſitum in ſubſtitutione reducit eam caducam ſi aliter factum eſt.nu.63.ibi.Et maxime quando ex alijs uerbis teſtatoris uoluntas colligitur.nu.64.ibi. 55
2 Verbum deficientibus,nedum in morte uerificatur , ſed etiam in uita illius,qui non obſeruat uoluntatem teſtatoris.numero. octuageſimoſeptimo.ibid. 55

2 Verba, ex tunc prout ex nunc importent ut unum tempus uideatur alterius eſſe, & actus ſumit initium ex quolibet prædictorum temporum. nu. 119. ibi. Dicta uerba ex tunc &c. operantur, ut omnis conditio retro fingatur. nu. 120. ibi. Et per talem clauſulam præſens trahitur ad futurum. nu. 121. ibi. eod.
2 Verbum, teneatur, præceptiuum eſt, & obſeruationem inducit. nume. 112. ibid. 55
2 Verbum deficientibus filijs, interpretatur hoc eſt morientibus. num. 158 ibi. & nu. 162. aliter. & 163. & 194. 55
2 Verbum deficere quot modis capiatur in iure. nu. 163. & ſequentibus. & nu. 158. 55
2 Verba deſeruiunt uoluntati, & menti. nu. 165. ibi. 55
2 Verba teſtatoris ſeruari debent, & per quæ mens eius colligitur. n. 166. ibidem. Et uerba eius interpretanda ſunt ſecundum opin. teſtatoris reiecta proprietate. nu. 162. ibid. 55
2 Verba futuri temporis ex quibus cognoſcentur, & quando referenda ſint in præteritum imperfectum ſubiunctiui. conſilio uigeſimo. numero nono. 62
2 Verba non interpretantur, nec intelliguntur appoſita fruſtratoriè. nume. 10. ibid. eod.
2 Verba interpretanda ſunt ſecundum ueriſimilem mentem proferentis. nume. 11. ibidem. Et ſecundum ſubiectam materiam, numero. 12. ibidem. 62
2 Verba præteriti imperfecti ſubiunctiui ad futurum quandoque trahuntur. nu. 13. ibi. eo.
2 Verbum, quod reperitur in præterito, & in futuro ſubiunctiui intelligendum eſt in futuro. ibi. Et interpretandum uenit ſecundum accidentia facti. nu. 14. ibi. 62
2 Verbum diſponeretur conditionale eſt. nu. 15. ibi. eod.
2 Verba dubia declarationem recipiunt per actum ſequentem. nume. 16. ibidem. 62
2 Verba rubricæ probant. nu. 29. ibi. eod.
2 Verba illa appoſita in priuilegio hæreditate adita uel apprehenſa uel quæſita an ſint alicuius, & qualiter ſunt interpretanda. conſi. 6. num. 28. & nu. 29. 12
2 Verba illa priuilegiorum uiuis eorum parentibus uel defunctis intelligenda ſunt, ut uiuis noceant et interpretanda, ut non tollant ius quæſitum, & eo modo ut traditur. nu. 34. ibi. 12
2 Verba priuilegij concedentis, ut legitimatus comprehendatur in qualibet diſpoſitione, & ultima uoluntate loquente de natis ex legitimo matrimonio, qualiter ſunt interpretanda. conſi. 9. nu. 53. 18
2 Verba omnia & ſingula uniuerſalia ſunt, & omnia comprehendentia. nu. 56. ibi. Et geminata ſunt & referenda ad omnia præcedentia. numero. 57. 18
2 Verba conſici de ratione æquipollent illis, prout ratio dictaret. num. 69. ibi. Etiam & illis, prout ratio exigerit. 18
2 Verbum moderamen denotat diminutionem conceſſorum. numero. 70. ibid. 18
2 Verbum moderamen diuerſimode in iure recipitur. numero. 72. ibidem. 18
2 Verbum honeſtas arbitrium boni uiri importat. nu. ſeptuageſimotertio. ibid. 18
2 Verba & conceſſio generalis reſtringenda uenit ad terminos habiles conſi. 12. nu. 174. 29
2 Verba omnia, & ſingula comprehendunt omnia præcedentia. numero. 176. eod.
2 Verba omnia & ſingula geminata ſunt. ibi. nu. 177. eod.
2 Verbum conſiſi, quid importet. nu. 181. ibi. 29
2 Verbum ratio exponitur pro cauſa. nu. 186. ibi. eod.
2 Verbum ratio denotat etiam diſcretam inſpectionem actus gerendi. nume. 187. ibidem. 29
2 Verba de ratione conſiſi, æquipollēt illi clauſula, prout ratio dictaret conſ. 12. nu. 191. 29
2 Verbum moderamen denotat diminutionem conceſſorum. ibidem. nume. 193. 29
2 Verbum de honeſtate importat reſtrictionem, & limitationem & arbitrium boni uiri. nu. 196. ibid. 29
2 Verba priuilegij citatis, uel non citatis contra teſtem, & ſine cauſa qualiter interpretentur. cum præceden. nu. 200. ibi. 29
2 Verba in matrimonio requiruntur & apta. conſilio decimoquinto. numero uigeſimoprimo. 39
2 Verbum ſubſtituo commune eſt. conſ. 17. num. 3. 49
2 Verbum in defectum &c. exponitur, id eſt poſt mortem. conſilio. 17. numero. 13. 50
2 Verbum ſuccedat, commune eſt. nu. 15. ibi. 50
2 Verbum poſitum in una parte teſtamenti uno modo aſſumptum debet ſub eadem forma intelligi appoſitum in alia parte teſtamenti in quo ſimpliciter expri... nu. 29. ib. 50
2 Verbum ambiguum declaratur per ſequentia, & antecedentia, & idem de clauſula ambigua. nu. 30. 50
2 Verba illa filiorum natorum ex ſuo corpore an comprehendant deſcēdentes ex filio uel filia. conſ. 18. nu. 65. 50
4 Verba ſtatuti debent ſeruari, & ſtricte intelligi. conſ. 158. numero. decimotertio. 165
4 Verba ſtatuti debēt intelligi in caſu proprio & uero non ficto regulariter conſ. 159. nu. 17. & nu. 18. Sunt tamen plures caſus in quibus recipitur caſus fictus. nu. 58. ibi. 167
4 Verba generalia quocunque modo, quomodolibet directe uel indirectè debet operari effectum. conſ. 165. nu. 7. & 18. uel ut. 171
4 Verba quod non debent eſſe fruſtratorie appoſita, ſed cum effectu operandi qualiter intelligi debet. conſilio centeſimo ſexageſimoquinto. numero. 19. 171
4 Verba generalia generaliter debent intelligi conſilio uigeſimoprimo numero. 57. 32
4 Verbum quodlibet, debere operari & conſiderari. numer. quinquageſimooctauo. ibi. 32
4 Verba in contractibus non debent cenſeri appoſita ſine effectu. conſ. 33. nu. 19. 46
4 Ver. habet tempus præſens complectitur. nu. 20. ibi. 46
4 Verba atteſtatoria utilitatis & neceſſitatis prolata in uniõe, & alijs alienationibus rerum eccleſiarum non probant. conſ. 36. nu. 11. 49
4 Verba legis ubi ceſſant ceſſat illius diſpoſitio. conſilio trigeſimonono nu. 26. 51
4 Ver. pœnitus, quid importet. conſ. 45. 56
4 Ver. transferre quid ſignificet. nu. 16. ibi. eo.
4 Verb. abſoluimus & liberamus, quem effectum producat. nu. decimo ſeptimo. ibi. eo.
4 Verb. prorſus totalem extinctionem ſignificat. numero. decimooctauo. ibidem. eod.
4 Verb. ſucceſſor, ſecundum ſubiectam materiam quandoque non uerificatur niſi in ſingulari. conſ. 46. nu. 13. 57
4 Verba narratiuo papæ an probent. conſ. 46. nu. 45. 57
4 Verba negatiua non habentia decretum uel perpetuam cauſam prohibitionis magis non ligant quā uerba affirmatiua. conſ. 50. n. 18. 61
4 In uerbis dubijs teſtatoris interpretantur illa ex uſu ipſius. numero. 19. ibi. 61
4 Verba iocoſe, & tripudiando dicta non ſunt in conſideratione. conſi. 59. nu. 5. 74
4 Verba enunciatiua, & propter aliud dicta non probant. numero. ſexto ibid. 74
4 Verba relatiua intelligi debent ſecundum relata, quæ ſi non apparent diſpoſitionem non inducunt. conſ. 59. nu. 23. 74
4 Verba enunciatiua non inducunt diſpoſitionem, maxime in cauſa matrimoniali. conſ. 61. nu. 13. 77
4 Verbum omnem per teſtatorem appoſitum in teſtamento præſumendum eſt eſſe appoſitum ad effectum operandi. conſ. 71. nu. 6. 97
4 Verbum ſubſtituo, æquiuocum, poſitum in una parte teſtamēti, ut directum, debet ita capi in alia parte in qua ſimpliciter eſt poſitum. cōſi. 72. nu. 42. 98
4 Verbum ambiguum, declaratur ex præcedentibus, & ſequentibus. n. 43. ibid. Et quid quando capitula ſunt penitus ſeparata, nec aliquid conſtat de mente diſponentis. nu. 44. ibid. 98
1 Verba illa cum effectu, in caſa præſenti parum operantur, & non excludunt difficultatem præſtita opera. conſ. 110. n. 41. & nu. 10. ſeq. & 83. 205
1 A pari procedunt, quod quis promittat ſe iuratum ſeu effecturum, ſynonima enim iſta ſunt. nu. 44. ibi. & nu. 45. ibid
1 Verbum quodlibet in contractibus operari debet. conſ. 113. numero. quadrageſimotertio. 213
3 Verbis ſtatuti exhorbitantis, & iuris communis correctorij non eſt credendum. conſ. 34. n. 5. 54
4 Verbum poteſt, præpoſita negatiua inducit præciſam neceſſitatem nō diſponendi. conſ. 61. nu. 40. 77
1 Verba diſpoſitiua, quæ dicantur, & quæ ſint. conſ. 127. numero quadrageſimoſeptimo. 226
1 Verbum donat, inueſtit. & aſſignat, quid importent. conſilio. 128. numero. 24. 22[illegible]
1 Verba illa quid plus ualet uendit quam quantitatem capiunt. nu. 3[illegible] ibidem. 227
4 Verbum indulgemus diſpoſitionem importat. conſ. 1. nu. 64. 2

4 *Verba bullæ non debeat iudicari fruſtra appoſita. conſil. tertio. numero. 86.* 11

4 *Verba enunciatiua inſtrumentorum inter alias perſonas non probant. conſ. 4. nu. 18. in antiquis tamen probant. n. 19. ibi. Niſi ab una tantum notario trahant originem. nu. 20. ibi. Nec probant dominiũ de præſenti. nu. 21. ibidem.* 13

4 *Verba adaptantur & impropriantur, ſecundum ſubiectam materiã. num. 19. ibidem.* 13

4 *Verba debent aliquid operari ne ſint fruſtatoria. conſilio. quinto numero. 38.* 15

4 *Verba intelligenda ſunt cum effectu. nu. 39. & nu. 43. iſtud declaratur. ibi. & num. 44.* 15

4 *Verba appoſita in diſpoſitione debent aliquid operari. numero. 94. ibidem.* 15

4 *Verba deſeruiunt uoluntati. nu. 99. ibi.* 15

4 *Verba impropriantur ut deſeruiant menti. nu. 161. ibi.* 15

4 *Verbum decernimus, inducit nouam diſpoſitionem et idem uer. decernimus. nu. 105. ibi.* 15

4 *Verba oſtendunt animum loquentis & diſponentis. nu. 129. ibi.* 15

4 *Verba principis generalia non recipiunt reſtrictionem de habilitate iuris poſitiui. nu. 130. ibi.*

4 *Verbis pontificis, eius mentem declarantibus ſtandum eſt. nu. 131. Et aduerſus literas pontificis, declarantes eius mentem non recipitur probatio in contrarium. nu. 132. ibid.* 15

4 *Verbum arbitrium, denotat arbitrium boni uiri. conſ. 31. nu. 11.* 45

4 *Verba enunciatiua & nuda, ueſtiuntur rei uenditione numeratione, & ea ſumptione, ut etiam pactum nudũ. conſi. 5. n. 210. et n. 211.* 16

4 *Verba diſpoſitiua & principaliter & propter ſe prolata plene probant. num. 213. ibi.* 16

4 *Verba enunciatiua probant pluribus in caſibus. nu. 214. ibi. de quibus. nu. 215. 216. 217. 218. & 219. & eſt quando proferuntur per modum cauſæ, uel quando partes illa proferentes potuerunt ſibi ipſis præiudicare uel quando prolata a ſummo Pont.* 16

4 *Verbis papæ credendum eſt etiam de facto alieno, quando ſuper illo ſe fundat. nu. 218. ibi. & nu. 219.* 16

4 *Verbum debeant, inducit neceſſitatem. conſil. 6. nu. 5.* 16

4 *Verba illa, in proprios uſus conuertendo, quid importent. conſil. 8. numero. 12.* 13

4 *Verba, ut fuerit ſibi uiſum, & placebit, quid importent. numero 19. ibidem.* 23

4 *Verbum uidetur quid importet. nu. 20. ibi.* 23

4 *Verba illa, quòd teneatur reddere rationem, ſeu computum. non inducunt donationem, & quid importent. n. 22. ibi.* 23

4 *Verbum non aliter, eſt reſtrictiuum. conſi. 10. nu. 19.* 24

4 *Idem de illo, nec alio modo. num. 30. ibi.* 14

4 *Verbum perpetuo qualiter intelligatur. conſi. 13. n. 12.* 27

4 *Verbis ſummi Pontificis enunciatiuis, an & quando ſit credendum. conſi. 17. nu. 13. et ſeq.* 30

4 *Verba contraria effectui. & menti reijciuntur, & mens attenditur. cõſil. 10. nu. 5.* 32

4 *Verba noſtra uel alterius &c. poſita in concordia, non conueniunt pontifici nec ad ipſum adaptentur, ſunt enim contra ſtilum. conſ. 20. nume. 6. 7. & 8.* 32

4 *Verba illa, quatenus ſi nobis pro alio non ſcripſerimus, poſita in concordia, qualiter intelligi debent. nu. 10. ibi.* 32

4 *Verbum ſimpliciter, qualiter interpretetur. conſil. uigeſimoprimo. numero. 27.* 32

4 *Verbum ad ſui libitum, liberam, & meram uoluntatem importat. cõſil. 20. nu. 26. Idem, & de uerb. prout uoluerit. nu. 27. Maximè quando ambo uerba prædicta iunguntur. nu. 28.* 37

4 *Verbum illud prout uoluerit, etiam conſanguineos cõprehendunt. numero. 34. ibi.* 37

4 *Verbum incurrat, an ipſo iure & incontinenti inducat excommunicationis pœnam. conſi. 29. nu. 15. Et quando & quo caſu neceſſario præcedere debeat declaratio. nu. 16. ibi.* 40

1 *Verba illa, utriuſque ſexus, ita adaptantur ad fœminam ſicut ad maſculum. conſi. 11. nu. 21. & plene. nu. 14.* 29

1 *Verbum inducens liberam uoluntatem reducendum eſt ad arbitriũ boni uiri. conſi. 91. nu. 13.* 164

1 *Verba narratiua & proœmij denotant cauſam. conſi. nonageſimoſecundo. num. 1.* 164

1 *Verba non debent iudicari appoſita fuiſſe ludibrio. nu. 1. ibi. Maximè ea, quæ ueniunt augmentatiuè. nu. 3. ibi. Prout & uerba uniuerſalia. nu. 4. ibi.* 164

1 *Verba uniuerſalia, & generalia quæ ſint. nu. 10. ibi.* 164

1 *Verba uniuerſalia & generalia quando differãt. nu. 11. ibi Et quando ſimul coniunguntur an differant. nu. 12. ibi.* 164

1 *Verbum ſucceſſiua uniuerſalia comprehendit. conſil. nonageſimoſecundo. nume. 27.* 164

1 *Verba in dubio præſumuntur eſſe appoſita demonſtratiuè & declaratiuè, non autem taxatiuè. nu. 42. ibi.* 164

1 *Verba enunciatiua non probant, etiam inter ipſomet contrahentes, quando de eis principaliter dubitatur. conſi. 94. n. 19.* 167

1 *Verbum debent importat neceſſitatem conſi. nonageſimoquinto. numero. 17.* 169

1 *Verbum ſi utile uideatur non importat liberum arbitrium ſed regulatum. nume. 22. ibi.* 169

1 *Verba inſtrumenti aſſerentia aliquid geſtum ſine dolo, & fraude excludunt illa ſi aliter ex aduerſa non probatur. conſi. 96. nu. 44.* 171

1 *Verba uniuerſalia negatiua, omnem denotant actionem & remediũ. conſi. 97. nume. 36.* 174

1 *Verba ſententiæ generalia a cauſa expreſſa interpretationem recipiunt conſi. 102. nu. 3.* 190

2 *Verbum ſpeciale iunctum generali alterat genus. nu. 10. ibid.* 190.

1 *Verba generalia & indefinita prolata, reſtringuntur per ſequentia. num. 11. ibi.* 190

1 *Verba ſententiæ ſtrictè ſunt intelligenda. nu. 20. ibi.* 190

1 *Verba ſi non conueniunt, minimè conuenit diſpoſitio. numero. 21. ibidem.* 190

1 *Verba ſunt interpretanda, ne contraria uideantur. numero. 12. ibidem.* 190

1 *Verba enunciatiua non diſponunt, nec probant. conſi. 104. nu. 5. ſed contra. num. 8. & nu. 116.* 191

1 *Verba edicti ne aliter aqua fluat, quomodo intelligantur. conſ. 105. numero. 24.* 196

1 *Verbum uidetur arbitrium boni uiri importat. conſil. centeſimoſexto. nume. 14.* 197

1 *Verba ſequentia declarant præcedentia. nu. 15. ibi.* 197

1 *Verba priuilegij non debent intelligi fuiſſe appoſita fruſtatorie, & ſine effectu operandi. conſi. 106. nu. 51.* 197

1 *Verbum cum effectu realem executionem promiſſi ſignificat. conſil. 110. numero. 18.* 205

1 *Verba cum effectu, quomodo exponi debent. numero. 20. ibidem. & numero. 42.* 205

1 *An & quando ex uerbis quibus promiſit, ut principalis, et animo nouandi dicantur conſtare de mente ibi. & nu. 21. 66. & ſeq.* 205

1 *Verba non debent intelligi fictè, ſed propriè. ibi.* 205

1 *Verba prolata in contractu debent intelligi cum effectu, etiam ſi id expreſſum non ſit. nu. 52. ibi.* 205

1 *Verba dubia interpretantur contra ſtipulatorem pro promiſſore. nu. 55. ibidem.* 205

1 *Verba ſine omni impedimento & contradictione quid inducant. conſ. 111. nume. 14.* 208

1 *Verbum circuire quid ſignificet. nu. 30. ibi. & nu. 31. & 33.* 208

1 *Verbum ſequens non declaratur ex præcedentibus. nu. 40. ibi. Quãdo eſt ambiguum & obſcurum alias ſecus. nu. 41. ibi.* 208

1 *Verbum integre & incorruptè quid ſignificet. conſi. 116. nume. 14. & num. 15.* 217

1 *Verba generaliter & liberaliter prolata non probant, nec obligãt. conſi. 127. nu. 40. Idem quando ſunt adulatoria & ad placitum alterius prolata. nu. 41. ibi. Fallit quando proferuntur deliberatè & appenſatè. nu. 42. ibi.* 226

1 *Verba eſſe deliberatè prolata ex quibus conſtare dicatur. nume. 43. ibidem.* 226

1 *Verba enunciatiua ſunt modici momenti. nu. 44. ibid. Fallit quando enunciatio conſiſtit in re ipſa. nu. 45. ibid.* 226

1 *Verba illa inueſtituræ uno alteri ſuccedẽtes, ſeu ſuccedant referuntur ad tempus, quo tractatur de hæreditate. conſ. 16. nu. 16.* 37

1 *Verbum hæredibus, poſitum in inueſtitura declaratur ex præcedentibus ut intelligatur de maſculis. conſ. 23. nu. 117.* 51

1 *Verbum hæres in materia feudi, ſignificat qualitatem ſucceſſoris, et non qualitatem ſucceſſionis & hæreditatis, nam conſideratur natura ſanguinis, & non propria, & uera ſucceſſio. n. 135. ibi. & n. 168.* 51

1 *Verbum hæredibus appoſitum in inueſtitura reddit, & facit feudum hæreditarium. conſ. 23. nu. 160.* 51

1 *Verba conceſſionis pro ſe & hæredibus, ſeu ſucceſſoribus non faciũt feudum hæreditarium ſimpliciter, nam ut hæreditarium ſit plura requiruntur, ſed erit hæreditarium ſecundum quid. conſ. eodem nu. 178 & nu. ſequen.* 52

1 *Verba prolata in diuerſis perſonis quæ dicantur magis apta et applicata*

cata mea ttis.conſi.30.nu.6. 78
1 Verba declarant mentem, & ab illis non eſt recedendum alio non dicto.nu.10.ibid. 78
1 Verba dico, declaro, haec eſt mea opinio idem important. conſi. 31. numero.123. 79
1 Verba quo caſu ſignificantia futurum euentum, inducant conditionem.conſi.32.nu.3. 84
1 Verba contractus interpretantur contra producentem.conſilio.32. numero.12. 84
1 Verba eo caſu temporis extremitatem important. conſilio. 32. numero. 88. 84
1 Verba poſita in exceptione debent adaptari ad regulam praecedentē. conſi. 35. nu. 18. 91
1 Verba genera omnia comprehendunt.conſ.36.nu.6. 92
1 Verba indefinita, aequipolleat uniuerſali.nu.7.ibi. 92
1 Verba priuilegij, ſeu gratiae non debent interpretari appoſita eſſe fruſtratorie, & ſine aliquo effectu.conſi.39.nu.23. 95
1 Verba debent intelligi cum effectu.conſ.40.nu.15. 96
1 Verba contractus in dubio attendi debent, & illius exequatio.conſi. 60.num. 5. 124
1 Verbum unum diuerſas poteſt habere ſignificationes, & idem in nomine. conſi.61.nu 17.Vt de cane, & aſino, & de homine.nume. 18. ibidem. & num. 19. 125
1 Verba ambigua contra proferentem interpretantur.conſ.64.n.51. Et prolata per uenditorem ambigua contra ipſum interpretantur.nume.52.ibi.Et ſic contra eum cuius intererat clarius loqui.ibi. 128
1 Verbum ceteris, ſimilia expreſſis includit.conſilio ſexageſimooctauo. nume.19. 132
1 Verba generalia aliquid expreſſis addere debeat.n.21.ibi. Et ſi ſunt latiſſima, etiam maiora addunt.nu.23.ibi. 132
1 Verba illa in omnibus, & per omnia, idem. conſi. ſeptuageſimoprimo.num.7. 135
1 Verbum ſperaret, in.c. quinque poſitum qualiter intelligatur. conſi. 72.num.54.& 55. 135
1 Verba non debent eſſe fruſtratorie appoſita.conſi. ſeptuageſimooctauo.nume.15. 144
1 Verba illa ſupraſcripta relatiua ſunt praecedentium. numero. 47. ibidem. 144
1 Verba illa, & ita contentor, conditionem importunt.conſilio.81.numero.9.Et ueniunt modificatiuè & limitatiuè ad praecedentia. numero.10.ibi. 148
1 Verba prolata enunciatiuè, quando & quo caſu probent.conſil.82. numero.75.Quando dicantur prolata enunciatiuè, aut diſpoſitiuè. num.77.ibid. 149
1 Verba an capiantur in praeſenti, aut in praeterito, uel in futurum.nu. 78.& nu.79. 149
1 Verba ſi conſtiterit exegiſſe quem ſenſum habeant. conſilio. 88. numero. 18. 158
1 Verba dubia interpretanda ſunt contra eum qui ſe ſuper illis fundat. num.19.ibi. 158
1 Verba contractus interpretantur ſecundum materiam ſubiectam.nume.21.ibi. 158
1 Verba generalia non debent trahi ad incogitata. nume. trigeſimoprimo.ibid. 158
1 Verba illa pro ſe haeredibus & deſcendentibus &c. quando feudum eſt improprium & conditionatum ita adaptantur ad foeminam, ſicut ad maſculum.conſil.4.nu.35. 14
1 Verba de haerede in haeredem, intelliguntur de deſcendente, in deſcendentem.conſi.2.nu.12. 10
1 Verbum in perpetuum intelligitur.i.in infinitum.nu.13.ibi. 10
2 Verba illa de haerede in haeredem, qualiter intelligantur. conſilio.5. numero.5. 12
1 Verba inueſtitura loquentia de feudo recto, impropriantur quando feudum eſt improprium, & conditionatum. conſil.4. numero. 17. numero.20. 14
1 Verba generalia, & geminata multum operantur.conſi. 9. numero. octauo. 21
1 Verbum poteſtas imperium denotat.nu.10.ibi. 21
1 Verba illa ſoluta appoſita in iuramento non ui non metu, ſed ſponte an excludant metum cum uideantur appoſita exequutiuè.conſi.10. num.32.& nu.33.39.& 72. 22
1 Verba non reſpicientia perfectionem contractus, ſed diſceſſum ab eo iam perfecto, non faciunt eum conditionalem ſed purum reſoluendū tamen in caſu conditionis.conſi.11.nu.57 et interim nata eſt actio & obligatio.nu.38.ibidem.& nu.39.Et iſto caſu ualet prima conceſſio, & praefertur ſecundae pura eſto quòd poſt conceſſionem ſecundam ſuperueniret conditio.nu.40.ibi. 2
1 Verbum praeſcriptio eſt plenum, & includit bonam fidem. conſili. 15.num.23. 37
1 Verba illa non poſſint nec debeant, abnegant poteſtatem, & important neceſſitatem.conſi.17.nu.21. 39
1 Verba illa non aliter, nec alio modo, ſunt reſtrictiua. conſi. decimooctauo.n.6. 40
1 Verba geminata quid operantur.nu.7.ibid. 40
1 Verba illa integro ſtatu largimur &c. denotant maiorē liberalitatē, conſ.20.nu.2. 42
1 Verba appoſita in contractu non debent eſſe fruſtratoria & ſine effectu operandi, & plane quando id procedit. conſilio uigeſimo, num.trigeſimotertio.& nu.74. 42
1 Verbum iuriſdictionis limitatè appoſitum in uenditione non ſemper refertur ad iuriſdictiones quae exercentur per magiſtratus, nam quandoque refertur ad alia.conſi.20.num.75.& nu.76. 42
1 Verba generalia debent intelligi ſecundum mentem, & intentionem contrahentium.nu.79.ibi.
Et ſunt reſtringenda, ne indebitè quis patiatur damnum. nume. 80. ibidem. 42
1 Verba contractus interpretantur ſecundum quod eſt uerisimile. Nec debent extendi ad ignorata.& incognita.conſ.20 nu.81.& 82. 42
1 Verbum haeres in materia feudali intelligitur de filio maſculo & non de haerede extraneo.conſ.21.n.36. Nec comprehendit foeminam.numero.37.ibi. 42
1 Verba prooemij indicant cauſam finalem.nu.39.ibi. eo.
1 Verba utriuſque ſexus appoſita in inueſtitura, etiam de iure regni operantur.nu.49. 42
1 Verba concedimus, donamus, et largimur, appoſita in inueſtitura rei feudalis denotant meram donationem.conſ.25.nu.1.
Sed contra.nu.25. 51
1 Verbum inueſtimus, & ſimilia, non importunt conceſſionem feudalē, nec etiam tacita reſeruatio fidelitatis.nu.12.ibid. 51
1 Verba illa utriuſque ſexus ita adaptantur ad foeminas ſicut ad maſculos.nu.46.ibidem. 51
1 Verbum familias poteſt denotare res, & non perſonas.numero. 67. ibidem. 51
1 Verbum haeredibus poſitum in inueſtituris ſubſequentibus declarationem recipit a praecedentibus ut foeminas comprehendat.num.62. ibi.& nu.63. 51
3 Verbum, ſoluere, in quo actu uerificatur.conſi. centeſimoſeptimo.nume.131.Et quando, & quo caſu requiratur actualis ſolutio. numero.132.ibid. 170
3 Verba impropriantur, ut minus corrigatur ius commune.conſi.110. nume.119. 176
3 Verba ſed & ſi, appoſita in aliqua diſpoſitione aduerſantur praecedentibus in iure, & in facto.nu.35.ibi. eod.
2 Verba, in aliquo exponuntur id eſt nullo modo, nulla cauſa, nulla ratione.conſ.94.nu.42. 191
2 Verba uniuerſalia, omnium bonorum, quas res includant.conſil. 97. eod.
2 Verba appoſita per teſtatorem, debent aliquid operari. numero uigeſimonono.ibi. eod.
4 Verbera & uulnera non dantur ad menſuram.conſi.161.nu.4. 16
4 Veritas quando aliter haberi non poteſt, recipiuntur teſtes qui alias non reciperentur.conſi.quinquageſimooctauo. nume. 10. declaratur.nume.50. 72
1 Veritas magis debet attendi, quàm quod agitur ſimulate, & fictè, & alijs ſequentib.conſ.54.nu.19. 115
1 Veritas praeualet opinioni, & fictioni. numero. uigeſimo ibidem. & numero.81. 115
4 Veritas ubi de facili haberi non poteſt, teſtes inhabiles recipiuntur. conſ.55.nu.6. 65
3 Veritas praeferenda eſt cuique ſcandalo.conſ.68.num.243.Maxime quando ſcandalum continet peccatum mortale. numero. 244. ibidem. 116
2 Veritas ſuperat praeſumptionem.conſil.uigeſimonono. numero quadrageſimoquarto. 91
3 Veritas debet attendi, & non illud quod ſimulatè, & fictè concipitur.conſ.96.nu.37. 161
3 Veritas probata praefertur famae uanae.conſil.ſexageſimoſeptimo.numero.109. 112
3 Veritas attendi debet, & non nomen contractus.conſi.octuageſimoſecundo.nu.44. 140
3 Veritas attendi debet, & non fictio, uel ſimulatio.conſ.86.n.20.145

4 Veroſimile non eſt, quòd quis uoluerit ſubagitare minorem decem annis.conſi.163 .nume.10.In dubio præſumendum eſt l cito amore puerum deoſculari.ibid. 170

1 Veroſimile non eſt,quòd quis faciat aliquid,quando id non eſt ſolitus facere,nec eſt præſumendum conceſſiſſe alijs ut id faciant.conſ. 9.n. 80.& nume.79. 21

1 Veroſimile quod non eſt falſitatis imago eſt,& reijciendum.conſ.83. numero.25. 152

1 Veroſimile ex quibus colligitur numero. 26. ibidem. & nume.ſeq. & 27.28.& 29. 152

3 Veroſimile non eſt patrem relinquentem filiabus dotem, uoluiſſe eas inſtituere.conſ.3 .nu.28. 8

3 Veroſimile ſi quid non eſt,iudex non debet illi fidem dare. conſi. 10. numero.15. 17

3 Veroſimile quod non eſt,minime eſt præſumendum. conſilio 13. numero.9. 22

4 Veroſimile non eſt papam uoluiſſe grauare eandem eccleſiam duplici collatione.conſ.74.nu.26.& nu.36.& 39. 102

4 Veroſimile non eſt papam concedendo gratiam uelle detrahere honori,& dignitati alicuius eccleſiæ.nu.24.ibi. 102

4 Veroſimile ualde conſideratur circa materiam ueritatis.conſi.139. numero.7. 145

4 Veroſimile non eſt,quòd quis ſueretur pecunias & dimittat ſaculos intus quos ſunt recondita.conſi.158.nu.32. 166

4 Nec eſt ueroſimile quòd quis diſceſſurus longius, & per plures dies abfuturus dimittat pecunias domi, nullo ibi relicto. ibidem. numero.32. 166

2 Veroſimile attendi debet.conſ.19.nu.78. 55

3 Veroſimiliora dicuntur illa,quæ concordant cum iure communi.conſil.88.num.33. 149

2 Verſiculus,deueniat,neceßitatem importat.conſ.85.n. 5. 172

1 VIA Neceſſaria probanda per eum qui petit uiam amoueri ab aliquo loca.conſi. 115.nu.7. 196

1 Via quando conſtitata fuit ante iudicium ceptum &c.ibi.n.32. 196

4 Via quæ non capit duos,minus capit tres.conſilio. centeſimodecimo ſeptimo.nu.18. 130

4 Via electa tibi pateat.conſi.77.nu.4. 105

3 Via illa in dubio capienda eſt, per quam nemini inferatur damnum. conſil.74.nu.80. 131

4 Et conſi.58.nu.9.& nu.49.declaratur. 105

2 Viciniæ quando plures opiniones ſunt ultima attenditur.conſilio.10. numero.90. 22

4 Vicarius epiſcopi an poßit eſſe canonicus regularis.conſilio. 40.numero.19. 52

4 Vicarius.Qui confert ut uicarius docere habet ſe talem eſſe. conſil. 12.num.14.Et aſſertioni quem eſſe uicarium ſtandum non eſt alio nõ docto.ibi.num.15. 26

4 Vicarius epiſcopi cui conceſſa eſt facultas conferendi idoneis poteſt conferre alias beneficiatis.conſi.40.nu. 10. 52

4 Vicarius ſubſtitutus a primo an poßit conferre,& per totum.conſil. 80.nume.2. 167

4 Vicarius generalis non poteſt conferre, niſi expreßè iſtud concedatur.nu.12.ibi.Et ſi expreßè conceditur id facit ut delegatus & ad quem debent appellari.ibi.nu.13. eod.

4 Vicarius unus non poteſt alium uicarium conſtituere.n.15.ibi. Niſi de mandato epiſcopi.nu.16.ibid.& nu.15.17. & 18. eod.

4 Vicarius actum exercet autoritate epiſcopi ſui ſuperioris. conſilio. 88.numero.7. 112

1 Vicinis nõ licet facere munitiones,& per illas acquirere prædia aliarum.conſi.105.nu.28. 196

1 Vicinitas & conſanguinitas inducunt præſumptionem ſcientiæ. conſilio.23.nu.218.& nu.219.& 220. 52

1 Vicinitas actus inducit ſuſpicionem, quia incontinenti facta uidentur in eſſe.conſi.54.num.66. 115

4 Vicinitas actuum ſuſpicionem inducit,conſi.75.n.21. 104

2 Vicinitas temporis præſumptionem inducit.conſ.33.nu. 49. 100

1 Vidua emẽs præſumitur ex pecunia olim mariti ſeu hæreditaria emere & quando & quo caſo ibid.conſi.26,nu.18. 69

3 Videlicet dictio,capi poteſt reſtrictiuè,limitatiuè, & quandoque declaratiuè.conſi.58.nu.18. 95

2 Videlicet, dictio reſtringit præcedentia & ſequentia. conſilio. 85. num. 47. 172

1 Villæ & communia, ac territoria alicuius comitatus non habent iuriſdictionem,ex quo illa exercetur erga homines ibi habitantes per magiſtratus cui uillæ ſubiacent.conſ.19 num.67. 42

4 Villa propriè illa eſt,quæ regitur a proprio officiali.conſi.4.n.4. 13

4 Vile precium offerre,uel nolle emere paria ſunt.conſ.122.n.14. 150

4 Vincula duo magis ſtringunt.conſ.47.nu.101. 73

1 Vinum differt an totum ſeu pars,quæ eſt in doleario uendatur. conſi. 64.nume.73. 128

1 Violentia facta per exercitum, cui non poteſt reſiſti eſt caſus fortuitus.conſ.100.nu.40. 183

2 Violentia in dubio non præſumitur.conſi.67.nu.61. 149

4 Vir bonus magnam habet præſumptionem pro ipſo.cõſ.7.n.17. 22.

1 Vir bonus pro bono uiro præſumitur.conſ.58.nu.17. 111

2 Viri anima dicitur contriſtari & iniuria affici,per tranſitum ad ſecunda uota. Niſi teſtator maritus de ſecundis nuptijs cogitaſſet. conſil.95.num.21. 193

2 Virtus taciti fideicommiſſi par debet eſſe cum expreſſa. conſil. 72. numero.28. 135

1 Virtus conſtituti an fuerit ſuſpenſa ante factam menſurationẽ.conſ. 59.nu. 12.& nu.17.& 22.Et quid ſi incertitudo eſt reſpectu loci,et non quotæ nu.13.ibi. 122

4 Viſitans poteſt deſtituere,& priuare,cum ſit iuriſdictionis.conſilio. 22.num.17. 34

4 Viſitatio ſi poteſt dupliciter conſiderari,capitur in potentiori.conſi. 9.nume. 16. 24

4 Viſitatione quando concurrunt duo, maior præferendus eſt conſilio. 9.nume.10. 24

4 Viſitationis non faciendæ non datur præſcriptio.conſi.9. nu.12.& n. 13.14. & ſeq. 24

4 uiſitatio competit habenti iuriſdictionem.conſ.22.nu.16. 34

4 Viſitatio qua lege concedatur epiſcopo in locis pijs. conſil. 34. numero. 34. 47

4 Viſitatio an poſſit fieri in loco,in quo non eſt deputatus rector ſeu capellanus perpetuus.nu. 35.ibi. 47

4 Viſitator ſi nunquam fuerit repulſus,et non obſtat præſcriptio ſi modo uult uiſitare.conſil.9. nu. 17. 24

2 Vitiato expreſſo, an uitietur tacitum.conſi.43.nu. 22. 117

1 Vitium reale commiſſum,non purgatur,niſi reſtitutione facta ſpoliato conſi.23.nu.207. 52

1 Vitium perſonale non eſt impedimento, quin ſucceſſores uitioſi non præſcribant ad quos res illo peruenit.nu.209.ibi. 52

1 Vitium reale operatur excluſionem præſcriptionis cum res uitioſa non præſcribatur.conſ.101.nu.96. 185

1 Vitium reale non purgatur,niſi reſtitutione facta.num.97.ibi. 185

4 Vitium caducitatis an purgetur ſi procurator rectoris ſeu domini directi cepit canonis ſolutionem.conſi.36.nu.17. 49

2 Vitium ſolemnitatis non ſeruatæ purgetur per longißimam præſcriptionem.conſi.16.nu. 135.

4 uiuens expenſis alicuius non eſt idoneus teſtis pro illo.conſilio. 58. numero.85. 72

3 Viuentis nulla eſt hæreditas.conſi.4.nu. 3. 10

2 Viuus qui naſcitur ſi certum eſt eum non poſſe uiuere habeatur pro non nato,& ſuccedere non poteſt.conſil. 56.nu.5. 135

4 Viuere quiſque præſumitur uſque ad centum annos.conſil. 57.numero.16. 71

3 VLTIMVM iuramentum præferendum eſt primo,cum actus dependeat a mera uoluntate.conſi.43 .nu.32. 66

4 Vltima derogant prioribus.conſ.21.nu.21. 32

2 Vltimis uoluntatibus fauendum eſt, maxime ſtante dubio conſilio 32.nume.5. 98

2 Vltima uoluntas & codicillus appellatur etiam teſtamentum. n. 45. & nume.46. 98

2 Vltima uoluntas probanda eſt per teſtes & non per ſimplicem ſcripturam præsbyteri parrochiani.nu.53.ibi. 98

Vltima uoluntas etiam minus ſolemnis facta per patrem inter filios, obſeruanda eſt.nu.13.ibi.& nu.34.& ſeq.& 43.

Vltima uoluntas ambulatoria eſt uſque ad mortẽ et præualet primæ.

3 Vltima die termini,poteſt fieri probatio,etiam parte aliter non citata.conſ.107.n.95.Si dies ultima termini eſt iuridica illa attenditur & in alijs diebus infra terminum non poteſt aliquid fieri parte non citata.nu.96.ibid.Et an die præcedenti ultimam, poſſit fieri productio,ſeu aliquis actus.nu.97.ibi. 170

3 Vltima attendi debent,& derogant prioribus.conſ.108.nu. 18. & num. 34.declaratur. 173

3 Vltra.dictio quid importet.conſi.18. nu. 44. 27

3 Vna coniectura excludit aliam.conſ.26.nu.15. Et potior debet attendi.nu.26.ibi. 40

3 Vna cum,dictio habet uirtutẽ congregatiuam.conſ.79.nu.22. 137

4 Vicendi poteſtas conceſſa uni, quando & ex quibus ne. bis tributa cẽ ſeatur. conſ 41. nu. 1. & ſeq. 53
4 Vicarius poteſtas an uideatur conceſſa conſtituto, ad faciendum, & creandum uicarium ſimpliciter. ibi. eod.
4 Vnire beneficia magis eſt quam conferre. nu. 3. ibi. eod.
4 Vnio non poteſt explicari per epiſcopum ſine conſenſu capituli. num. 3. ibi. eod.
4 Vnio non poteſt fieri ſine conſenſu illorum, ad quos ſpectat collatio beneficiorum. nu. 6. ibi. eod.
3 Vnio, & cumulatio probationum de iure admittitur, & conſideratur conſ. 68. nu. 26. 116
4 Vnio facta autoritate ſedis apoſtolicæ eſt ualida & firma & regulariter irretractabilis. conſ. 5. nu. 1. & nu. 3. Et a fortiori idem quando interueniat conſenſus prælati eccleſiæ unitæ. nu. 2. ibi. Et idem quando facta eſt perpetua & non ad tempus. nu. 3. ibi. Poteſt tamen aliquibus caſibus retractari de quibus remiſſiue. nu. 4. ibi. 15
4 Vnio & ceſſio facta ſub conditione nulla eſt, ſi conditio non fuit adimpleta. nu. 7. ibi. Et ita cedenti competit regreſſus ad beneficium ceſſũ nu. 8. ibi. & nu. 11. 15
4 Vnio ut ualeat quas cauſas, & ſolennitatẽ requirat. conſ. 36. n. 8. 49
4 Vnio an dicatur ſortita effectum a principio quo ad trãslationem poſſeſſionis, ſi perceptio fructuum fuit tranſlata in tempus uacationis. nu. 18. ibi. 49
4 Vnio non iudicetur ualida ſi tempore quo fit, non poteſt ſortiri effectũ ſed ceſſante impedimento illum ſortiri poteſt. conſ. 37. nu. 12. 50
4 Vnio non impeditur per ius ordinarij & prælati, qui citandus minime eſt. ibi. eod.
4 Vnio concernit proprietatem, reſeruatio uero titulum beneficij. numer. 13. ibi. eod.
4 Vnio non impeditur per reſeruationem, quæ iam expirauerat. nume. 14. ibi. 30
4 Vnio redditur nulla ſi falſa fuit cauſa, propter quam extitit facta. nume. 15. ibi. & nu. 19. eo.
4 Vnio an ea paretur contractui ſtricti iuris. ibi. nu. 18. 30
4 Vnio an ipſo iure ex cauſa uitietur. ibid. eod.
4 Vnio, in qua non fit mentio de præcedenti reformatione, ſubreptitia eſt, & præualet reſeruatio. conſ. 114. nu. 1. Si enim fuiſſet expreſſum de illa Papa conceſſiſſet unionem. nu. 1. ib. 119
4 Vnio quando erit ualida: tunc ſcilicet ſi conſenſerint illi, ad quos ſit tranſlatum. conſ. 118. nu. 21. Et ſi patroni laici tacuerunt per quatuor menſes, poſt prouiſionem factam. nu. 23. ib. 138
4 Vnio ex quibus cauſis conceda tur. 128 nu. 30. 138
2 Vnio operatur effectum, quem non produceret ſimplex diſpoſitio. cõſi. 76. nu. 15. 160
1 Vnionis & communionis ratione multa conceduntur quæ alias non concederentur. conſ. 22. nu. 30. 17
4 Vnitati eccleſiæ qui incorporantur, & penitent non debent pati bonorum publicationem, attenta miſericordia. conſ. 2. nu. 195. 5
1 Vnitas precij ſola non facit contractum dici celebratum ad corpus. conſ. 64. nu. 17. 128
1 unitas precij ualde eſt conſiderabilis conſ. 65. nu. 14. 131
1 Vnitas precij & confinium appoſitio, demonſtrat qualiter fuerit facta uenditio. conſ. 64. nu. 59. cum ſeq. 128
1 Vnitas eſt indiuiſibilis. conſ. 61. nu. 22. 125
3 Vniuerſalis negatiua in omnibus eſt uerificanda. conſ. 53. nu. 94. 86
4 Vniuerſitas, collegium, ſeu capitulum, an poſſit delinquere, & ex delicto puniri. conſ. 21. nu. 30. Et quo caſu & quando. numero. 31. ibidem. & ſeq. Et an per rathabitionem ſubſecutam puniantur. nume. 32. ibidem. Et quid ſi actus non eſt momentaneus, ſed ſucceſſiuus, & toleratus uniuerſaliter. nu. 33. ibi. Et quid ſi uniuerſitas ſcit, & patitur. nu. 34. ibid. Et quid ſi commoditas & utilitas peruenit ad ipſam uniuerſitatem. numero. 33. ibidem. Et quid ſi uniuerſitas poterat prohibere & non prohibuit. numero. 36. ibidem. Et quid ſi pœna eſt pecuniaria, quæ a capitulo poteſt exigi. numu. 37. ibi. & 38. Et quid ſi per actus ſubſequentes colligitur uoluntas & conſenſus uniuerſitatis, & capituli. ibi. nu. 38. 32
4 Vniuerſitas aliud eſt, & aliud ſinguli de uniuerſitate. con. 91. numero. 1. 113
4 Vniuerſitatis bona poſſunt multipliciter conſiderari. nu. 1. ibi. Cum reſpectu honoris, nominis & commodi. nu. 3. ibi. Cum reſpectu honoris, nominis, non autem commodi & utilitatis. ibi. Et ſinguli, hoc ultimo caſu non poſſunt eſſe teſtes, primo uero ſic. nu. 4. ibi. 113
1 Vniuerſitas ſemper durat, nec mutatur morte particularium. conſil. 17. nu. 109. 70
2 Vniuerſitas & eccleſia nunquam moritur. conſ. 101. nu. 134 186
4 Vniuerſitas alicuius loci poteſt habere iuſpatronatus ex priuilegio. conſ. 47. nu. 17. 57
4 Vniuerſitas quando eſt parua, ſinguli ſunt in conſideratione. conſ. 91 nu. 7. Et quid reſpectu uſus, & commodi quo ad ſingulos. nu. 9. ibi. & alijs. Et conſideranda ſunt uerba licentiæ datæ. nu. 9. ibi. & num. 14. Quando ẽ conceſſa, omnib. ergo unicuique ſingulariter. n. 10. ibi. 113
4 Vniuerſitas præſcribere an poſſit, & quando. conſi. 138. nu. 27. 144
2 Vniuerſalis omnium bonorum, etiam minima comprehendit. conſilio. 94. nu. 43. 191
2 Vnus cohæredum ſi ex capite communi aliqua ſubtraxit contra ipſum iurari poteſt de rebus ſubtractis, alijs ultra per eum confeſſatis. conſ. 73. nu. 1. & nu. ſeq. & 27. & ultis. 157
1 Vna pars inſtrumenti declaratur per aliam partẽ. conſ. 92. n. 20. 165
2 Vno tempore prohibita & diſpoſita, illo finito contrarium operãtur. conſ. 14. nu. 13. 37
4 unum iudicium tollitur per aliud. conſ. 153. nu. 34. 159
4 Vnum imperfectum non poteſt facere aliud perfectum, etiam ſi iſſet plura. nu. 13. ibi. 153
4 unus non debet teneri pro alio. conſ. 155. nu. 12. 162
4 unus quouſque procedit, alter non poteſt beneficium quærere. conſi. 117. nu. 17. 130
3 VOCABVLIS quibus aliquid demonſtretur, non refert, modo tendant ad eundem ſenſum. conſ. 61. nu. 15. 100
2 uocans proximiores ad fideicommiſſum, admittitur proximior. conſ. 88. nu. 7. 179
4 uocans Cardinalem coram incompetenti puniendus eſt. conſilio. 88. nu. 5. Priuatur etiam commodo cauſa mentatæ. nu. 6. ib. 111
4 uocans aliquem coram uetito iudice puniendus eſt. nu. 7. ibi. Contra iſtos ita uocantes agi poteſt iniuriarum. nu. 9. ibi. eod.
3 uocans fœminas poſt maſculos, illis ſtantibus eas excludit. conſil. 51. nu. 30. & nu. 31. 83
4 uacatio illius, qui debet interuenire in electione Abbatis eſt de inſtitu. conſ. 97. nu. 22. 117
3 uocatus ad omnia bona per uerbum commune in primo gradu dicitur directo inſtitutus nullo alio dato hærede uniuerſali, ſecus ſi ita uocatur in ſecũdo gradu ſubſtitutionis. conſ. 54. nu. 38. & n. 36. ibi. 89
3 uocati per ſtatutum ſua conditione, non poſſunt uenire, ex non purificatu & adimpletu. conſ. 59. nu. 31. 58
3 uocati per ſtatutum ab inteſtato longe differunt ab illis uocatis in teſtamento. nu. 49. ibi. 98
3 uocatus deficiente linea qua prohibita eſſet alienare. non poteſt uenire exiſtente aliquo de linea, quia inter illos inductum fuit fideicommiſſum. conſ. 74. nu. 35. Et ultimus de linea poterit alienare. bi. 130
3 uocati uidentur poſt mortem præcedentium quando uocantur hæredes conſ. 4. nu. 3. 10
3 uocati poſt mortem parentum ueniunt iure proprio & tranſmiſſo. nu. 7. ibi. 10
3 uocati a teſtatore æquis portionib. ſuccedunt per capita & non per ſtirpes. nu. 12. ibi. 10
3 uocati a teſtatore æqualiter & uiriliter cenſentur nominati proprio nomine, & ita nominatim ſuccedunt per capita & uiriliter. numero. 13. ibi. 10
3 uocati ad fideicommiſſum uidẽtur admitti eo ordine, & forma quibus ad ſucceſſionem admitterẽtur ab inteſtato. n. 14. ibi Poſt fratres & filios fratrum admittuntur ad ſucceſſionem alij ab inteſtato per capita, & non per ſtirpes. nu. 15. 10
3 uocati nomine collectiuo. an & quando ſuccedant uiriliter, cum alijs uel tantum ad unam portionem conſ. 4. nu. 20. & nu. 19. 21. 22. & 23. Et quid quando uocantur æquis portionibus. num. 21. ibid. Et quid quando nomine collectiuo uocati ſunt prohibiti alienare. nume. 22. ibi. 10
3 uocati ad fideicommiſſum expreſſe ueniunt iure proprio, & non iure tranſmiſſionis. conſi. 8. nu. 14 15
3 Vocatus ad fideicommiſſum ſub conditione, nihil habere debet conditione non exiſtente. nu. 17. ibi. & nu. ſeq. 15
3 vocatus ſub duplici conditione non admittitur niſi utraque cõditio fuerit impleta. nu. 17. ibid. 15
3 vocatus ſub conditione, nullum commodum poteſt conſequi ante conditionis implementum, quod præcedere debet. nu. 23. ibi. 15
3 Vocatus ſub conditione priuatur relicto, conditione non adimpleta. num. 27. ibid. 15
3 uocatus a teſtatore & honoratus, non cenſetur propterea grauatus ſi de grauamine non conſtat. coſ. 11. nu. 4. 79
3 Vocatus ſub dupl ci conditione priuatur omni emolumento, ſi illam non adimpleat. conſ. 10. nu. 61. 19

3 *Vocati pariter, omnes admittuntur. conſ. 21. nu. 9.* 32
3 *Vocati ordine ſucceſſiuo admittuntur gradatim, & ard ut ſucceſſiuo. nu. 17. ibi.* 32
3 *Vocati collectiue præferuntur, ut proximiores grauato, non autem te ſtatoris. conſ. eod. nu. 31.* 33
3 *Vocati & nominati a teſtatore præſumuntur ab ipſo magis dilecti, quam alij non uocati. conſ. 22. nu. 13.* 34
3 *Vocatus ad fideicommiſſum capere poteſt bona peruenta ad grauatum ex cauſa fideicommiſſi. conſ. 22. nu. 24.* 34
2 *Vocati & nominati ad fideicommiſſum per teſtatorem præferuntur alijs. conſ. 50. nu. 52.* 94
2 *Vocati per illa uerba, & eorum hæredibus ut ueniunt, an ſit neceſſe quod debeant eſſe hæredes grauati. conſ. 51. nu. 42. & alijs ſeq.* 96
2 *uocati & nominati a teſtatore præferuntur alijs, & illos excludunt. conſ. 57. nu. 40.* 177
2 *Vocati cum alijs per dictionem ſimul uel dictionem cum uel per copulam & admittuntur cum alijs proximioribus in gradu. conſ. 38. numero. 12.* 109
2 *Vocati ſub conditione mortis aliquorum, illi uideatur inuicem ſubſtituti. conſ. 42. nu. 17.* 179
2 *Vocatus tanquam de familia quid probare debet, adhuc ut obtineat. conſ. 51. nu. 7. & nu. 8.* 128
2 *Vocatus ſub conditione non admittitur, niſi conditio fuerit adimpleta. nu. 29 ibi.* 128
2 *Vocatus ſub conditione, ſi hæres moriatur ſine filijs excluditur hærede moriente cum filia. nu. 52.* 128
2 *Vocatus poſt mortem aliquorum, dicitur compendioſe uocatus. conſ. 53. nu. 2.* 151
3 *Vocatus pleno iure magis conſiderandus uenit. conſ. 70. num. 7.* 123
3 *Vocati primo cenſentur magis dilecti, quam alij ſecundo loco uocati. nu. 8. ibi.* 123
2 *Vocati ad hæreditatem per inſtitutionem, ſubſtitutionem, ſeu fideicommiſſum ſub aliqua conditione hæreditas non dicitur illis delata nec quæſita niſi conditione adueniente. conſ. 80. nu. 37.* 165
3 *Vocatus ſub qua conditione excludatur. conſ. 109. nu. 2.* 174
3 *Vocatus ſub duplici conditione, non auditur niſi illis omnibus adimpletis & purificatis. nu. 6. ibi.* 174
2 *Vocati per reformationem non cenſentur excludere uocatos per aliam diſpoſitionem. conſ. 56. nu. 31.* 135
2 *Vocati qui dicantur, quod bona deueniant in proximiores. conſilio. 75. nu. 7.* 157
4 *Vocatus ad hæreditatem ſub conditione. illam non conſequitur niſi conditione adimpleta. conſ. 26. nu. 11. Qua deficiente, ceſſat effectus ſubſtitutionis. nu. 12. ibi.* 37
4 *Vocatus cum aliqua qualitate, non admittitur, niſi illam qualitatem habeat. conſ. 72. nu. 96.* 98
2 *Vocatus ſub duplici conditione uenire non poteſt niſi amba ſint uerificata, non enim ſufficit implementum unius. conſ. 14. nu. 17.* 37
2 *Vocatus nominatim præfertur alijs nõ ita uocatis. conſ. 18. n. 71.* 51
2 *Vocati poſt mortem alicuius, non debent admitti ad mortem illius. nume. 74. ibi.* 51
2 *Vocatus per teſtatorem ſub conditione tenetur illam adimplere, alias non admittitur. conſ. 19. nu. 38.* 54
2 *Vocatus ad hæreditatem ſub conditione, non poteſt illam conſequi, niſi prius conditio ſit adimpleta. conſ. 19. nu. 47. Nec cõmodum conſequitur uocatus ſub conditione niſi ea adimpleta. nu. 48. ibi. Et adimplementum præcedere debet. nu. 49. ibi.* 55
2 *Vocatus ſub aliqua qualitate, non auditur niſi prius qualitas illa ſit uerificata & purificata. nu. 50. ibi.* 55
2 *Vocatus ita conditionaliter, conditionis defectus non operatur priuationem, ſed effectum, ut non habeatur pro inſtituto. nu. 51. ibid.* 55
2 *Vocata non adimplens uoluntatem teſtatoris non conceditur ueſtitutio. etiam ſi minor eſſet. nu. 82. ibid. Et filij illius non ſeruantes præceptum teſtatoris priuandi ueniunt. nu. 84. ibi.* 55
2 *Vocatus eo magis priuandus eſt hæreditate, quando expreſſe contrauenit uoluntati teſtatoris. nu. 100. ibi.* 55
2 *Vocatus primo ſi non uult comparare conditionibus per teſtatorem appoſitis, ſuccedit ſecundus. nu. 142. ibi. Idem, ſi primus inſtitutus repudiat. nu. 143. ibi.* 55
2 *Vocatus poſt mortem alicuius non poteſt uenire illo uiuente. nume. 159. ibi.* 55
2 *Voluntas nedum uerbo ſed facto poteſt apparere. conſilio. 14. numero. 50.* 55
2 *Voluntatem ſuam non mutans uidetur in illa perſiſtere. conſilio. 69 nu. 36.*

2 *Voluntas datur intelligi nedum uerbis, ſed etiam factu. conſilio. 49. nu. 16.*
2 *Voluntas teſtatoris ab hærede oſtendenda eſt. conſ. 84. nu. 40.* 153
4 *Voluntas principaliter attenditur, & non uerba. conſ. 5. nu. 100.* 15
4 *Voluntas morte extinguitur. conſ. 9. nu. 7.* 51
4 *Voluntates defunctorum obſeruari, iura clamant. conſ. 26. n. 21.* 38
4 *Voluntatis mutatio non præſumitur. conſ. 172. n. 6.* 147
2 *Voluntas re ipſa, & factu ſicut & uerbo poteſt declarari. conſi. 25 nu. 49.* 78
2 *Voluntas teſtatoris ubi adeſt clara, non admittitur alia gloſatio nec interpretatio. conſ. 97. nu. 24.* 197
3 *Voluntas unius non eſt uoluntas alterius, & quid ſit uoluntas. conſ. 28. nu. 40. & nu. 41.* 58
3 *Voluntas declaratur etiam ex teſtamento nullo. conſ. 7. num. 27.* 14
3 *Voluntas teſtatoris diſpoſitiua circa tempus obſeruanda eſt & habetur pro forma, reſpectu temporis, & ab ea non poteſt recedi. conſilio. 23. nu. 19.* 36
3 *Voluntas teſtatoris obſeruanda eſt maxime in fideicommiſſis. conſil. 35. nume. 12. Et colligitur ex coniecturis, quæ capiuntur ex uerbis teſtamenti. nu. 13. ibi. Debet tamen tranſire in diſpoſitionem. conſ. eo n. 14. ibid. Et quid ſi mentionem fecit de filijs maſculis. ibi.* 38.
3 *Voluntas non eſt captatoria quando commiſſa eſt poteſtas eligendi perſonam & non eam eligat. conſ. 38. nu. 1. Ex quo non eſt commiſſa ſubſtantia, ſed ſolum perſonæ electio. ib. & nu. 70.* 58
3 *Voluntas teſtatoris præſumitur conformis cum diſpoſitione iuris cõmunis. conſ. 41. nu. 28.* 62
3 *Voluntas teſtatoris habetur pro lege, & primum locum obtinet. conſi. 44. nu. 16.* 69
3 *Voluntas & mens teſtatoris debet attendi. conſ. 53. nu. 13. & alijs ſequentis.*
Maxime in fideicommiſſis, quæ coniecturis inducuntur. nu. 14. ibi. & nu. 15. Et etiam uerbis enunciatiuis. nu. 16. ibi. Et in iſtis potius mens attenditur quàm uerba a quibus receditur. nu. 17. ibi. 84
2 *Voluntas teſtatoris diuidentis res ſuas hæreditarias, ad unguem, obſeruanda eſt. conſ. 34. nu. 20.* 101
2 *Voluntas patris etiam minus ſolennis facta in teſtamento ſeu ſeorſum ab illo diuidendo bona inter filios, obſeruanda eſt, nu. 21. ibi. Et ſequuta euictione bonorum diuiſorum a patre, alij fratres non tenentur illi a quo fuere euicta niſi diuiſio fuiſſet facta per ipſoſmet fratres. nu. ibi.* 86.
3 *Voluntas non præſumitur mutari etiam ex interuallo. conſ. 67. numeru. 25.* 101
3 *Voluntas ultima dubia poteſt per hæredes comprobari. conſ. 68. numero. 23.* 116
3 *Voluntas tacita collecta cõiecturis ſufficiens eſt. conſ. 68. nu. 35.* 116
3 *Voluntas, nedum uerbis, uerum etiam re ipſa, & facto declaratur. conſ. 69 nume. 56.* 117
2 *Voluntas ex uerbis expreſſis a diſponente aperte colligitur. conſilio. 67. nu. 3.* 149
2 *Voluntas declaratur & ex actu nullo, & inutili. conſ. 79. nu. 16.* 163
3 *Voluntas tacita elicita ex aliquo actu eatenus præiudicat, quatenus exercetur actus, & non ultra. conſ. 79. nu. 12.* 137
3 *Voluntas, & mens licet colligatur ex uerbis nugatorijs tamen talia uerba non debent attendi. conſ. 89. nu. 6.* 152
3 *Voluntas patris attenditur nec ſemper ſeruanda eſt æqualitas inter filios conſ. 26. nu. 55.* 40
3 *Voluntas non poteſt dici mutata ex uerbis difformibus. conſ. 67. numero. 58.* 111
4 *Voluntas in matrimonio requiritur cum plena libertate, & ſic utrumque. conſ. 18. nu. 60.* 72
2 *Voluntas in mente retenta & non expreſſa nihil operatur. conſi. 73. nume. 30.* 157
2 *Voluntas nedum uerbo, ſed & facto declaratur. conſ. 81. nu. 17.* 148
2 *Voluntas teſtatoris non debet ſubuerti per hæredem. conſ. 9. num. 49. Nec comes palatinus debet ſuo arbitrio, & ſine cauſa illã ſubuertere nu. 50. ibi. Dubium eſt an ſupremus princeps id poſſit. ibi.* 18
2 *Voluntas uerbis expreſſis colligitur. conſ. 14. nu. 24.* 37
2 *Voluntas facto ſicut uerbo declaratur. conſ. 7. nu. 65.* 14
2 *Voluntas teſtatoris pro lege habetur, & ſeruatur. conſ. 19. nu. 43. Et a nullo eſt uiolanda. nu. 44. ibi.* 55
2 *Voluntas teſtatoris non debet reddi ludibrio. nu. 89. ibi.* 55
2 *Voluntas nedum uerbo, uerum etiam & facto declaratur. num. 125. ibi. & nu. 151.* 55
2 *Voluntatem defuncti non adimplens excludendus uenit, & debet admitti adimplens eius uoluntatem. conſ. 19. nu. 133.* 55

2 *Voluntatem*

2 Voluntatem teſtatoris non adimplens uidetur renunciaſſe hæreditati.nu.139.ibi.& nu.140.Et ita renunciandu ſucceſſio defertur ſequenti.& adimplenti uoluntatem.nu.140.ibi. 55
2 Voluntas tacita teſtatoris ſatis colligitur ex ordine per ipſum datu circa implementum faciendum.nu.258.ib. 55
2 Voluntas ultima teſtatoris ſeruãda eſt, & non prima, cum ſit ambulatoria.conſ.24.nu.1. 72
2 Voluntas captatoria reijcienda eſt.nu.28.ibi.Etiam in milite legatis & fideicommiſſis.nu.29.ibi. 72
3 Et conſ.89.nu.41.& 43. 152
2 Voluntas teſtatoris ſeruanda eſt ſi fuit coram teſtibus nuncupata cũ teſtamentum nuncupatiuum ſcripturam neceſſario non requirat.conſi.28.nu.20. 89
2 Voluntas minus ſolennis inter liberos non ualet quando teſtamentũ ſolenne præcedit eam.conſ.34.nu.7. 101
2 Voluntas patris imperfecta quãdo & quo caſu ualeat.n.10.ib.101
4 Volens teneri de caſu fortuito de quo intelligitur inſolito. conſi.105.nu.12.Et an teneantur de ſolito.nu.13.ibi. 123
1 Volens renunciationem præſumi factam meto non eſt uerum illud dictum, quando deficiebat ſpes recuperandæ poſſeßionis, & quando procedat.conſ.10.nu.77. 42
3 Votum captandæ mortis, quando & quo caſu conſideretur. conſilio.1.nu.121. 2
2 Votum captandæ mortis, quod habeat locum & quando ceſſet.conſ.26.nu.114. 81
2 Votum captãdæ mortis ceſſat in fideicõmiſſis.conſ.eo.nu.115.ibi.82
3 Votum parentum eſt quærere filijs.conſ.69.nu.130. 118
3 Vox & fama publica inducit malam fidem.conſ.66.nu.90.Prout etiam facit rumor.nume.122.ibid. 107
1 Vox & fama publica qualiter ſit probanda, & teſtes ſuper ea, quomodo habent deponere.conſ.95.nu.5. 169
1 Vox populi una plerunque falſa reperitur.conſ.eod.nu.18.ibid.169
1 Vox præconis paucis innoteſcit.conſ.eo.nume.44.Per eam in dubio præſumitur ſcientia, & non ignorantia. 169
2 Vox & uiſus quandoq; poteſt falli, & decipi. conſ.33.nu.19. 99
1 VRBS una debet eodem iure fungi quo aliæ ſi unicæ eadem inueſtitura continentur.conſ.22.nu.94.Et ſicut aliæ habuerunt certã determinationem eandem habere debet iſta.nu.95.ibi. 48
3 VSVFRVCTVARIVM quis ſe conſtituens, uidetur abdicaſſe a ſe dominium, & illud in alium tranſtuliſſe.conſ.1.nu.107. 2
1 Vſufructuarius poteſt cedere arbores.conſ.111.nu.32. 208
2 Vſufructuarius non tenetur conficere inuentarium conſi.21.nu.16. Et quid ſi ſolum uxor relicta eſt uſufructuaria nominatis alijs uerbis. n.17.ibi.Et quid ſi non eſt relicta uſufructuaria, ſed donna, ſeu madonna, domina ſeu maſſaria gubernatrix, uel adminiſtratrix numer.18.ibid. & num.19. Et quid ſi extranei ſunt inſtituti, ſeu filij poſtmodum mortui.nu.20.ibi. 64
2 Vſufructuarius grauari poteſt de reſtituendo hæredi. nu.41.ibid.64
2 Vſufructuarius facit omnes fructus per eum perceptos ſuos.conſilio.82.num.21. 169
2 Vſufructuarius mandatum habere uidetur a proprietario, circa ea, quæ concernunt ipſam rem.in qua eſt conſtitutus uſusfructus, conſil.94.nu.17. 191
2 Vſufructuarius omnium bonorum, an teneatur ad impenſam funeris, nu.23.ibi. 191
2 Vſufructuarius ad quas expenſas teneatur.conſi. eo.nu.24. ibi.191
3 Vſufructuarium neceſſe eſt capere poſſeſſionem ſingularum rerum, nec ſufficit unius rei capere.conſ.37.nu.13.& idem in alijs. Et an propria autoritate poßit capere poſſeßionem ſi fuit etiam relicta hæres nu.14.ibi.& nu.22. 57
3 Vſufructuarius inducendus eſt in poſſeſſionem bonorum ab hærede relinquentis.conſ.27.nu.1.Nec propria autoritate, debet capere talẽ poſſeſſionem.nu.2.ibid.Et non dicitur conſtitutus & inductus in poſſeſſionem uſusfructus, ſi hæres non patitur.nu.3.ibi. 57
3 Vſufructuarius grauari poteſt, alteri uſumfructum reſtituere. conſi.55.nu.30. 91
3 Vſufructuarius non poteſt legare proprietatẽ rei, in qua habet uſumfructum conſ.55.nu.56. 91
3 Vſufructuaria nõ poteſt præſcribere proprietatẽ.conſ.66.nu.104.107
3 Vſufructuaria toto tempore uitæ ſuæ indicatur ut hæres. numero.105.ibi. 107
2 Vſufructuarius non poteſt uendere, nec alienare, nec pignorare rem in qua habet uſumfructum.conſ.71.nu.2. 153
3 Vſusfructus relictus alicui cum onere retinendi filiam teſtatoris, in continet onus, uſufructuarium debere præſtare alimenta filiæ.conſi.13.nu.5.& nu.1. 22
3 Vſusfructus bonorum filij quæritur patri, & ad ſecunda uota tranſeunti.conſ.29.nu.74.& nu.93.& 94. 45
3 Vſusfructus diuiſibilis eſt.conſ.32.nu.22. 51
3 Vſusfructus finitur morte uſufructuarij.conſ.55.nu.46. 91
3 Vſufructus ſtipulatus per defunctum, ſuis hæredibus an dicantur quæſitus hæredibus ex obligatione & contractu hæreditario.conſil.86.nu.14. 145
2 Vſusfructus appellatione. an comprehendatur proprietas. conſ.71.nume.1. 153
2 Vuſusfructus perſonalis eſt, & cũ perſona finitur.conſ.eo.n.8.ibi.eo.
3 Vſusfructus ius non uidetur relictum, quando data eſt pecunia redigenda ex fructibus.conſ.74.n.47. 130
3 Vſusfructus formabilis quando finitur conuertitur in clauſulam.nu.81.ibi. 131
3 Vſusfructus relictis alijs diuidendus uenit cum proprietarijs.numer.82.ibi. eod.
3 Vſusfructus relictus perpetuo, & in infinitum, an finiatur centum annis.nu.85.ibi. eod.
2 Vſusfructus an poſſit per uſufructuarium alienari eo magis ſi legatarius prohibitus fuerit alienare pro anima. & per actum ultimæ uoluntatis.conſ.71.nu.5.& 6.& 129. 153
2 Vſusfructus pecuniæ in legato. uenit etiam proprietas cum onere reddendi illam finito uſufructu.conſ.94.nu.18. 191
2 Vſusfructus bonorum, alicui poteſt legari, ita quod nuda proprietas remaneat penes hæredem.nu.35.ibi. 191
1 Vſusfructus an debeatur, quando cum patre eſt filius hæres inſtitutus conſ.129.nu.7. 228
2 Vſusfructus aduentitiorum ad patrem ſpectat.conſ.130.n.7.Et quid ſi fructus non adſunt, nec filij dolo ſunt conſumpti.nu.9.ibi. 229
4 Vſusfructus an ſit proprie in rebus, quæ uſu conſumuntur.conſi.50.nu.34. 61
2 Vſusfructus alicuius rei particularis relinquitur, an ipſa conſequi debeat integrum.conſ.97.nu.15. 197
3 Vſusfructus quæritur patri in hæreditate aduentitia quæſita filio.conſi.74.nu.76.Etiam mortuo filio quouſque uiuit pater. conſi.eod. nu.77.ibi. 131
3 Vſque, dictio, an ſtet incluſiue, ſeu excluſiue.conſ.68.nu.28. 116
4 Vſuræ a tempore moræ ueniunt in depoſito.conſ.131.nu.17. 140
1 Vſura hodie prohibita ſunt utroque iure.conſ.54.nu.60. 115
1 Vſurarũ loco hodie ſuccedit honeſtum intereſſe.conſ.116.n.20.224
4 Vſura iure diuino an aliquo caſu ſint conceſſa.conſ.68.nu.83. 84
2 Vſus & exercitium iuriſdictionis & adminiſtrationis poteſt inter filios diuidi.conſ.106.nu.8. 197
1 Vſus particularium nõ infert uſum uniuerſitatis.conſ.111.nu.62.108
1 Vſus particularium eſt uſus uniuerſitatis, quando &c. nu.68. ibid. Idem ſi poſuerunt, inciderunt ligna & ſimilia. nu.69.ibi. & numero.70.uidetur enim datum mandatum ab uniuerſitate. numero. 70. ibidem. 208
1 Vſus ad beneplacitum, & permiſſiuum non debet prodeſſe utenti.conſi.113.nu.36. 213
4 Vſus armorum de iure prohibitus, eſt conſ.170.n.17.Ceſſat tamen data licentia.nu.18.Ceſſat et ſtante conſuetudine, illa differẽdi.ibi.178
2 Vſus communis loquendi obſeruandus eſt.conſ.80.nu.15. 165
3 Vſus communis loquẽdi colligitur per interpretationem communem conſ.82.nu.22. 140
4 Vtens generalitate, & ſcienter an dicatur doloſe uerſari.conſ.42.nume.22. 54
3 Vtile per inutile non uitiatur.conſ.38.nu.35.& nu. 47. 58
4 Vtilitas publica præfertur priuatæ.conſ.110.nu.17. 127
4 Vtilitas euidens quo tempore ſit conſideranda.conſ. 24.nu.7. 35
3 Vtilitas publica priuatæ uenit præferenda.conſ.105.nu.18. 196
3 Vtrinque coniuncta an excludat coniunctum ex uno latere tantum & quando.conſ.31.nu.7. 30
4 VXOR fratris an ſit una caro cum fratre, qualiter intelligatur.cõſi.68.nu.187. 85
4 Vxori fratris adhibenda eſt reuerentia qualiter intelligatur. numer.190.ibidem. 85
2 Vxor relicta uſufructuaria inſtituto filio hærede, an & quando conſequi poßit integrũ uſumfructũ.conſ.97.n.20.& nu.30.& ſeq.197
2 Vxor relicta domina uſufructuaria, maſſaria.&c.habet facultatem percipiendi alimenta propria autoritate.conſi.98.nu.2.Et ſi illa ſpoliata eſt, debet reſtitui ad illum ſtatum.ibi.& nu.1. 198
1 Vxor & eius maritus licite percipiũt fructus ex bonis eiſdem pro dote aßignatis.conſ.100.num.40. 199

3 Vxor poteſt a marito in uita ſua hæres inſtitui, & poſt eius mortem grauari de reſtituendo hæreditatem alijs uocatis per teſtatorem. coo ſil. 20.nu.1. 29

3 Vxor inſtituta ut ſupra ea mortua, eius filij et hæredes tenentur hæreditatem ipſam reſtituere ſubſtitutis & poſt ipſius mortem a teſtatore uocatis.nu.2.ibi. Nec poſſunt filij & hæredes ipſius de tali hæreditate detrahere trebellianicam ſi mater ipſa uiuens percepit fructus longè plus aſcendentes æſtimationem trebellianicæ.num.3.ibi. Nec poteſt hæreditatem relinquere eius filijs quibus hæreditas non debetur, nec ex teſtamento nec ab inteſtato.nu.4.ibi. 29

3 Vxor relicta uſufructuaria, tenetur conficere inuentarium.conſi.61. numero.47. 100

3 uxor relicta uſufructuaria tenetur etiam ſatiſdare ſecundum formam iuris.num. 48.ibi. Nec iſta poſſunt remitti per teſtatorem.nume. 49.ibid.

Et quãdo teſtator iſta remiſit, ſatis eſt quòd uxor faciat ſimplicem deſcriptionem bonorum non ſeruata ſolemnitate.l.fi. C. de iure deliberan.ibid.nu.50. 100

3 Vxor quando habet alium poſt mortem ſuam inſtitutum, non priuatur uſufructu, eſto quòd nullam deſcriptionem bonorum fecerit, nec ſatiſdederit.nu.51.ibid. Et ante petitam ſatiſdationem, omnes fructus perceptos facit ſuos.nu.52.ibi. eod.

2 Vxor relicta uſufructuaria a marito, &c. an teneatur ad expenſas funeris.conſ.95.nu.65. 193

2 Item an teneatur ſoluere legata.nu.66.ib 193

2 An teneatur ſatisfacere creditoribus. hæreditarijs.num.67.ibidem. & num. 68. 193

2 Et an ipſa poſſit exigere liuellarios, & redditus protheocollorum & ſatas pecorum.nu.70.ibi. 193

2 Et an licitè poſſit diſponere de his peruentis ad eam. numero. 71. ibidem. 193

2 Et quid de ueſtib. & alijs bonis mobilibus.nu.71.ibi. 193

2 Et quid ſi teſtator dictæ ſuæ uxori dedit plenam poteſtatem diſponendi de iſtis.nu.73.ibi. 193

2 Et quid ſi dolosè, & fraudulenter ſe gerit.numero.74.ibidem.& nume.75.ibid. 51

2 Et quid de rebus mobilibus, quæ extabant tempore quo tranſiuit ad ſecunda uota.nu.76.ibi. 51

2 Vxori an poſſit fieri compenſatio de iſtis exactis, ad legata eidem relicta.conſi.95.nu.77. 194

2 Vxor relicta uſufructuaria &c. quid conſequi debeat. conſilio. 96. numero. 18. Et quid ſi extraneus relictus eſt hæres.numero.29. ibid. Et quid in legitima tangente filium.nume.30.ibidem. Et quid ſi fuit relicta uſufructuaria donec caſtè, & honeſtè uixerit. numero. 31. ibidem. 193

2 Vxor relicta uſufructuaria, donec uixerit &c. inſtitutis poſtmodũ alijs hæredibus an iſto interim uideatur inſtituta hæres, & ſucceſſiue grauata, de reſtituendo illis.conſi. 97. numero. 1. & numero. 2. Et an tales hæredes uideantur inſtituti purè, ita quòd dilatio ſolum uideatur appoſita quoad retardationem perceptionis uſusfructus. num.3.ibi. 197

2 Vxor relicta uſufructuaria ſolum conſequi debet alimenta cum præminentia &c.num.10.ibid. Et an debeat conſequi integrum uſumfructum uel ne, uel concurrere cum hærede.nu.11.ibi. Et quid in rebus particularibus legatis alijs.nu.12.ibi. Et an legatum generale uſusfructus, reſtringatur per legatum particulare.num.13.ibi. Et in dicto legato particulari, quis debeat habere integrum uſufructum.n. 14.ibidem. 166

4 Vxorem fratris capere, uel aliam perſonam iure diuino prohibitam, peccatum eſt & turpitudo.conſilio.ſexageſimooctauo nume. quadrageſimooctauo. 84

4 Vxores duas habere de iure diuino prohibitum eſt, & an ſuper iſtud poſſit diſpenſari.conſ.69.nu.17 .& 175. 95

c Vxor præſumitur marito omnia bona in dotem dediſſe.conſi.33.numero.66. 87

3 Vxor quærens aliquid conſtante matrimonio præſumitur quærere de bonis mariti, & an idem ſit in quæſitis per uiduam ſoluto matrimonio & quo caſu conſi.80.numero.8. & numero 12. diffuſè. & numero.11.23.et 26. 146

4 Vxor ſi delinquit conſtante matrimonio proprietas bonorum ſuorum conſiſcatur.& uſusfructus reſeruntur marito.conſilio.156.numero.24. 162

4 Vxor petens ſeparationem tori, & dotis reſtitutionem, ſuccumbit, ſi non probat, quæ opponit marito.conſi.54.nu.2. 67

4 Vxor licet non poſſit accuſare maritum de adulterio tamen põt petere ſeparationem tori, & reſtitutionem dotis. conſil. quinquageſimo quarto.nu.44. 67

4 Vxor adultera non perdit dotem, ſi maritus fornicatur.numero 45. ibidem. eod.

4 Vxor tenetur probare fornicationem, quam opponit marito. numer. 46.ibid. eod.

4 Vxor temerariè diſcedens ex domo mariti, dicitur eum diſpoliare & antea illi reſtituenda eſt.nu.52.ibi. Maximè ſi maritus id petat. nume.53.ibi. 67

4 Vxor propter adulterium perdit dotem & donationem propter nuptias, & illi non ſunt præſtanda alimenta nec expenſa, etiam ſi per uiam exceptionis adulterium ſit probatum.ibidem.numero.quinquageſimoſexto.57.58. 67

4 Vxor adultera non poteſt ſe iuuare propter ſæuitiam mariti. nume. 60. ibidem. 67

4 Vxor aſportans bona mariti an teneatur, & qui probare debet aſportationem conſi.64.nu.23. 81

4 Vxor ſoluto matrimonio an aliquid poſſit petere de bonis ſoceri.conſil.65.num. 24. Et quid ſi maritus, nihil aduentitij habebat.numer. 25.ibidem. 81

4 Vxor fratris facta uidetur una caro cum ipſo fratre . conſilio . 68. nume . 10. 84

4 Vxor quæ intrauit monaſterium cogenda eſt redire ad eius maritũ. conſi.170.nume.16. 177

1 Vxori tẽpore mariti, filio tempore patris an currat præſcriptio.conſilio.16.nu.142. 34

2 Vxor, ſeu mater ſi a teſtatore relinquitur patrona & gubernatrix uidetur relicta uſufructuaria. conſ.21.nu.1. 64

2 Vxor relicta gubernatrix, & domina filiorum illis uiuentibus habere debet alimenta mortuis tamen filijs habebit integrum uſumfructum. numero.2. ibidem. Et quid, ſi fuit relicta gubernatrix ſub illis uerbis donec, & quouſque uixerit . numero . 3. ibid . nu. 21. Et quid ſi talia uerba ſunt directa iarem, an uiuis filijs debeat habere præeminentiam ſi relicta eſt uſufructuaria a marito ibid. num. 4. & 5 Et quid ſi filij ſunt mortui & illis ſucceſſere extranei . ibid. numer. ſexto. & 8. Et an tale legatum dicatur eſſe annuum. ibidem. numero.7. 64

2 Vxor inſtituta hæres in uita, & poſt eius mortem habens ſubſtitutum ille uenit per fideicommiſſum.conſilio.ſexageſimonono. numero. quinto. 150

3 Vxor & eius hæredes poſſunt ad cautelam petere abſolutionem a iuramento.conſ.75.num.24. 133

3 Vxor donataria præmoriens marito donanti annullat donationem ſibi factam etiam cum iuramento. conſilio. octuageſimoſexto. numero. 47. 145

3 Vxor ſecundo nubens in præiudicium filiorum primi matrimonij, non poteſt alienare contra diſpoſitionem.l.hac edictali. C. de ſecun. nup.conſ.93. nu.4. 158

2 Vxor a marito relicta uſufructuaria omnium bonorum inſtitutis extraneis, an habeat uſumfructum in omnibus bonis teſtatoris, ita ut hæres in illo non participet.conſilio. nonageſimo quarto numero trigeſimotertio. 191

2 Vxor relicta uſufructuaria omnium bonorum, filio inſtituto hærede habebit integrum uſumfructum ſi talem appareat fuiſſe mentem teſtatoris . numero.trigeſimoſexto .ibidem.& numero 37.38. 39. & ſequen. 191

Et apparere id dicitur quando fuit relictus plenus uſusfructus, uel quando ex alijs uerbis id poſſit colligi. numero. trigeſimoſeptimo ibidem. 191

2 Vxor relicta uſufructuaria donec uixerit.&c.habebit tale legatum ut annuum.nume.44.ibi. 191

2 Vxor ſoluto matrimonio, an poſſit petere integram dotem de bonis mariti eius hæredibus, & an ipſi hæredes cedendo uxori actionẽ contra promiſſores dotis uel eorum hæredes liberentur. conſil. 95. numero.1. 193

2 Vxor poteſt ſoluto matrimonio conuenire promiſſores dotis adhuc non ſolutæ.nu.2.ibi. 193

2 Vxor tranſiens ad ſecunda uota non dicitur facere contra iudicium teſtatoris.nu.22.ibi. 193

2 Vxor tranſiens ad ſecunda uota, poſt annum, non debet priuari legatis, & alijs ſibi relictis a marito.conſil.95.num.23. Maximè quãdo colligi poteſt mens coniecturata teſtatoris cogitantis ſecundas nuptias & adhuc legantis.nu.24.ibi. 193

2 Vxor poteſt petere & habere aſſecurationẽ & aſſiſtentiam ſuper bonis mariti, pro dote, & alijs legatis.nu.33.ibi. eo.

2 Vxor

2 *Vxor relicta uſufructuaria hoc modo de fructibus perceptis per eam ſuo arbitrio poteſt diſponere.nu.58.ibi.* 193
2 *Vxor relicta a marito uſufructuaria,an & quando priuetur uſufructu ſi non confecit inuentarium.num.60.ibidem.& nu.61.62.63.& ſequen.* 193
2 *Vxor relicta uſufructuaria an teneatur praſtare cautionem de utendo arbitrio boni uiri & de reſtituendo &c.nu.63.ibi.& numeris ſequen. Et quid ſi pia uxor fuit in bona fide & in poſſeſſione bonorum & percepit fructus.ibi.nume.64.* 193
2 *Vxorem qui aliquam ſibi elegit,praſumendum eſt habuiſſe notitiam qualitatis ipſius.Maxime ſtati importantia facti & temporis diuturnitate.conſ.57.nu.20.& 21.* 136
4 *Vxorem relictam fratris ſui ducere prohibitum eſt & diſpenſatio ēt ſuper ea prohibita.conſ.68.n.291.& alijs ſeq.* 85
2 *Vxores duas eodem tempore quis habere non poteſt. conſil. 15. numere.9.* 30

F I N I S.

Explicit Repertorium ſingularum materiarum in quatuor volum. Conſiliorum. Dom. P. Pauli Pariſij.

Series Chartarum.

a b c d e f g h i k l m n o p q. *Omnes ſunt Quaterniones Prater p. & q. qui ſunt Terniones.*

[library stamp]

